ALEGATA

DO

SPRAWOZDAŃ STENOGRAFICZNYCH

piątej sesyi siódmego peryodu

SEJMU KRAJOWEGO

Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem

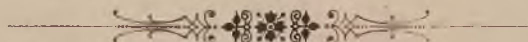
z roku 1899/900

przytem

INDEKS TYCH ALEGATÓW

od 1. do 226.

418423
1899/1900
1–18

Skrócenia:

Wydz. . .	czytaj	Wydziału
kraj. . . .	„	krajowego
p.	„	posła
kom. . . .	„	komisyi
w przedm. . .	„	w przedmiocie.

100 228/III

INDEKS ALEGATÓW

Treść alegatów do stenogramów z 5. sesyi VII. peryodu.

Liczba alegatu | Stronica sten. sprawozdania

Nie przyszły pod obrady Sejmu:

Liczba alegatu

216. Spr. kom. gospodarstwa krajowego o wniosku p. Stojałowskiego i tow. w sprawie zakładania kursów zimowych przy niższych krajowych szkołach rolniczych.
217. Spr. kom. gminnej o wniosku p. Okuniewskiego, względem przyznania radom gminnym prawa ograniczania czasu zabaw, z powodu chrzcin, wesel i innych uroczystości familijnych, tudzież prawa ustanawiania godziny, o której szynkownie mają być zamykane.
218. Spr. kom. prawniczej w sprawie petycyi komitetu organistów galicyjskich o regulacyę płacy w drodze ustawy.
219. Spr. kom. prawniczej w przedm. żądania c. k. Sądu powiatowego w Cieszynie o zezwolenie na sądowe ściganie p. ks. Stojałowskiego za przekroczenie z §. 21. ustawy prasowej.
220. Spr. kom. prawniczej w sprawie wydania p. Tadeusza Romanowicza celem ścigania za przekroczenie prasowe.
221. Spr. kom przemysłowej z petycyi Towarzystwa kowali w Sułkowicach, w sprawie rozszerzenia c. k. szkoły kowalskiej tamże istniejącej.
222. Spr. kom. szkolnej o wniosku p. Andrzeja Potockiego względem zaprowadzenia takiego podziału wakacyi w szkołach ludowych, aby dzieci szkolne w czasach pilnych robót polnych były wolne od uczęszczania do szkoły.
223. Spr. kom. szkolnej o rezolucyi p. Wójcika w przedm. przejścia ludowej szkoły polskiej w Białej na etat krajowy.
224. Spr. kom. dla reformy wyborczej o wniosku p. Romanowicza w sprawie zmiany statutu krajowego i sejmowej ordynacyi wyborczej.
225. Wniosek mniejszości kom. dla reformy wyborczej o wniosku p. Romanowicza w sprawie zmiany statutu krajowego i sejmowej ordynacyi wyborczej.
226. Drugi wniosek mniejszości kom. dla reformy wyborczej o wniosku p. Romanowicza w sprawie zmiany statutu krajowego i sejmowej ordynacyi wyborczej.

LW. kraj. 80.001/99.

We Lwowie dnia 28. listopada 1899.

Aleg. 1

SPRAWOZDANIE
WYDZIAŁU KRAJOWEGO
z czynności urzędowych.

Wysoki Sejmie!

W myśl postanowień §. 26. Statutu krajowego przedkłada Wydział krajowy sprawozdanie z czynności swoich za czas od 15. listopada 1898 do 15. listopada 1899.

Marszałek krajowy:
St. Badeni*, w. r.*

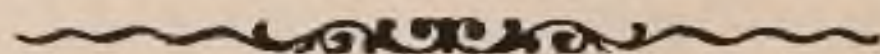
Sprawozdawca:
Dr. Józef Wereszczyński*, w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

SPRAWOZDANIE

Z CZYNNOŚCI

„BIURA PREZYDYALNEGO"

za czas od 15. listopada 1898 do 15. listopada 1899.

BIURO PREZYDYALNE.

Złożenie hołdu z powodu Najwyższego Jubileuszu Najjaśniejszego Pana.

W dniu 2. grudnia 1898 t. j. w dniu Najwyższego 50-letniego jubileuszu Najjaśniejszego Pana — złożył Wydział krajowy z JE. hr. Marszałkiem krajowym na czele osobiście na ręce JE. Pana Namiestnika wyrazy hołdu — prosząc o zaniesienie tych wyrazów do Najwyższego Tronu.

Adresy. — Kondolencye. — Gratulacye.

Z powodu Jubileuszu Władysława Riegera — przesłał Jubilatowi Wydział krajowy pismo z życzeniami.

Z powodu zgonu małżonki b. Prezydenta ministrów hr. Thuna — przesłał Wydział krajowy telegraficznie wyrazy współczucia.

Z powodu zgonu śp. Hohenwarta — przesłał Wydział krajowy Rodzinie zmarłego telegraficznie kondolencye.

Z powodu zgonu śp. Edwarda Jędrzejowicza, byłego posła na Sejm i Członka Wydziału krajowego — przesłał Wydział krajowy pozostałej wdowie pismo obejmujące wyrazy żalu i współczucia — i złożył u zwłok wieniec z napisem „Edwardowi Jędrzejowiczowi Wydział krajowy“. W uroczystości pogrzebowej wzięli udział: JE. hr. Marszałek krajowy — Członek Wydziału krajowego Dr. Wereszczyński i delegat urzędników.

Z powodu zgonu śp. Stefana hr. Zamoyskiego, byłego posła na Sejm krajowy — przesłał Wydział krajowy pozostałej wdowie pismo z wyrazami żalu i współczucia.

Z powodu zgonu śp. Edwarda Rittnera, byłego ministra dla Galicyi i posła na Sejm krajowy — przesłał Wydział krajowy pozostałej wdowie pismo z wyrazami żalu i współczucia.

Z powodu zgonu śp. Dr. Józefa Majera, byłego Prezesa Akademii Umiejętności — przesłał Wydział krajowy na ręce Prezesa Akademii JE. Stanisława hr. Tarnowskiego pismo z wyrazami żalu i współczucia — złożył u trumny wieniec z napisem „Józefowi Majerowi pierwszemu Prezesowi Akademii Umiejętności Wydział krajowy“. — W uroczystości pogrzebowej wzięli udział jako delegaci Wydziału krajowego Członkowie Wydziału p. p. Adolf Wayhinger i Dr. Damian Sawczak.

Z powodu śmierci śp. Włodzimierza hr. Dzieduszyckiego, byłego Marszałka krajowego — przesłał Wydział krajowy do wdowy pismo z wyrazami żalu i współczucia, złożył u trumny zmarłego wieniec srebrny z napisem „Włodzimierzowi Dzieduszyckiemu Wydział krajowy imieniem kraju“. — W uroczystości pogrzebowej wziął udział Wydział krajowy *„in corpore“* i delegacya urzędników Wydziału krajowego.

Zmiany w składzie Członków Wydziału krajowego.

Na posiedzeniu Wysokiego Sejmu z dnia 22. marca 1899 został w miejsce śp. Edwarda Jędrzejowicza, który z godności Członka Wydziału zrezygnował, wybrany z kuryi wyborczej większej posiadłości Członkiem Wydziału poseł Mieczysław Onyszkiewicz. W miejsce Zastępcy Członka Wydziału krajowego Mieczysława Onyszkiewicza został na posiedzeniu Wysokiego Sejmu z dnia 28. marca 1899 wybrany z całego Sejmu Zastępcą Członka Wydziału krajowego poseł Stanisław Dąbski.

Urlopy Członków Wydziału krajowego i urzędowanie Zastępców Członków Wydziału krajowego.

Z dłuższych urlopów korzystali następujący Członkowie Wydziału krajowego: P. P. Antoni Jaxa Chamiec, Dr. Hoszard, Dr. Sawczak. W czasie ich nieobecności urzędowali Zastępcy: P. P. Stanisław Dąmbski, Dr. Leon Jakliński, Oktaw Sala.

Zmiany w składzie Wysokiego Sejmu.

W składzie Wysokiego Sejmu zaszły w czasie od 15. listopada 1898 następujące zmiany:

W miejsce śp. Stanisława Polanowskiego został wybrany posłem z okręgu wyborczego większych posiadłości byłego obwodu Żółkiewskiego Andrzej ks. Lubomirski.

W miejsce Franciszka hr. Mycielskiego, który mandat złożył, został posłem wybrany z ciała wyborczego większych posiadłości byłego obwodu Tarnowskiego Dr. Jan Hupka.

W miejsce Tadeusza Czarkowskiego-Golejewskiego, który mandat złożył, został z kuryi gmin wiejskich powiatu Nowotarskiego wybrany posłem Dr. Jan Bednarski.

W miejsce Edwarda Jędrzejowicza został z ciała wyborczego większych posiadłości byłego obwodu Rzeszowskiego wybrany posłem Stanisław Dąmbski.

W czasie od 15. listopada 1898 zmarli następujący posłowie:

1. Franciszek Jędrzejowicz, poseł z okręgu wyborczego gmin wiejskich powiatu Rawskiego; w jego miejsce wybrany został posłem Władysław Górka.

2. Stefan hr. Zamoyski, poseł z okręgu wyborczego większych posiadłości byłego obwodu Przemyskiego; w jego miejsce wybrany został posłem Dr. Władysław Kraiński.

3. Józef Wiktor, poseł z kuryi gmin wiejskich powiatu Liseckiego; w jego miejsce wybrany został posłem Ignacy hr. Krasicki.

4. Edward Rittner, poseł z okręgu wyborczego miasta Tarnopola; w jego miejsce wybrany został posłem Emil Michałowski.

Pismem z dnia 4. lutego 1899 złożył mandat poselski na ręce JE. hr. Marszałka krajowego Stanisław Szczepanowski, poseł z okręgu wyborczego miasta Kołomyi; w jego miejsce wybrany został posłem Kazimierz Witosławski.

Pismem do JE. Marszałka krajowego z dnia 9. listopada 1899 złożył Mieczysław hr. Rey mandat poselski z okręgu wyborczego większej posiadłości byłego obwodu Tarnowskiego. Wybór uzupełniający z tego okręgu w chwili zamknięcia niniejszego sprawozdania nie był jeszcze przeprowadzony.

Zmiany w składzie Członków Wysokiego Sejmu zasiadających

W składzie członków Wysokiego Sejmu zasiadających na mocy §. 3. lit. a) i b) statutu krajowego zaszły następujące zmiany:

1. Rektorem Uniwersytetu Jagiellońskiego wybrany został na rok 1899/900 Prof. Dr. Stanisław hr. Tarnowski.

2. Rektorem Uniwersytetu Franciszka I. Prof. Dr. Władysław Abraham.

na mocy §. 3. lit. a) i b) statutu krajowego.

3. Na opróżnioną przez śmierć ś. p. kardynała Sylwestra Sembratowicza stolicę Metropolitalną obrz. gr. kat. wstąpił ks. Julian Kuiłowski, biskup stanisławowski gr. kat.

4. Na opróżnioną przez ks. biskupa Kuiłowskiego stolicę biskupią obrz. gr. kat. w Stanisławowie wstąpił ks. Aleksander Andrzej hr. Szeptycki.

Nominacye i zmiany w składzie urzędników i sług Wydziału krajowego.

Od ostatniego sprawozdania zaszły następujące zmiany w składzie urzędników i sług Wydziału krajowego:

A) W Oddziale konceptowym.

1. Uchwałą z dnia 29. listopada 1898 l. 75.552 nadał Wydział krajowy sekretarzom: Janowi Antoniewiczowi i Eugeniuszowi Pierożyńskiemu tytuł i charakter Radców Wydziału krajowego.

2. Z końcem grudnia 1898 zrezygnował z posady aplikanta konceptowego Zdzisław Rogoyski.

3. Uchwałą z dnia 26. maja 1899 l. 33.424 zamianował Wydział krajowy bezpłatnym aplikantem Dra Ludwika Doboszyńskiego.

4. Uchwałą z dnia 25. sierpnia 1899 l. 56.672 przeniósł Wydział krajowy koncepistę Wiktora Tyblewicza z powodu jego nieuleczalnej choroby umysłowej w stały stan spoczynku — przyznając mu w myśl §. 11. l. 1 i 12. l. 1. pensyę za 11 lat służby.

5. Uchwałą z tego samego dnia zamianował Wydział krajowy aplikantów konceptowych Wincentego Kirschnera i Konstantego Jasińskiego koncepistami.

6. Z końcem października 1899 wystąpił ze służby aplikant bezpłatny Dr. Ludwik Doboszyński.

B) W Oddziale rachunkowym.

1. Dnia 14. lipca 1899 zmarł emerytowany adjunkt rachunkowy Wydziału krajowego Edward Tranda. Pozostała po nim wdowa otrzymała w myśl §. 16. ust. 2. statutu emeryt. z 15. lutego 1898 pensyę wdowią w kwocie 600 zł. rocznie, kwartał pośmiertny i 20% pensyi na wychowanie syna aż do jego pełnoletności.

2. Z końcem września 1899 wystąpił ze służby aplikant rachunkowy Władysław Lewicki.

C) W Oddziale kasowym.

1. Uchwałą z dnia 27. grudnia 1898 l. 80.628 został z końcem r. 1898 przeniesiony na własne żądanie w stały stan spoczynku adjunkt kasowy Erazm Świerczewski — z pensyą 1.258 zł. Gdy jednak uchwałą Sejmową z dnia 24. marca 1899, policzone mu zostały w drodze łaski jeszcze 3 lata do emerytury — wymierzył dla niego Wydział krajowy uchwałą z dnia 11. kwietnia 1899 l. 21.071 pensyę emerytalną w kwocie 1.369 zł. rocznie.

2. Uchwałą z dnia 28. kwietnia 1899 l. 25.823 przyznał Wydział krajowy Czesławowi Ludomirowi dw. im. Czaykowskiemu — sierocie po b. adjunkcie kasowym pensyę sierocińską w wysokości 300 zł. aż do czasu dojścia do pełnoletności t. j. do 4. grudnia 1912 r.

3. Uchwałą z dnia 29. sierpnia 1899 do LW. 59.241, po uprzedniem przeprowadzeniu śledztwa dyscyplinarnego wytoczonego z powodu braku w kasie solnej kwoty 12.000 zł. kontrolorowi kasy krajowej Włodzimierzowi Buynowskiemu — oddalił Wydział krajowy Włodzimierza Buynowskiego ze służby krajowej, przekazując na częściowe pokrycie szkody przezeń zrządzonej jego kaucyę służbową w imiennej wartości 1.400 zł.

D) W Oddziale manipulacyjnym.

1. W dniu 25. listopada 1898 zmarł Ludwik Bieńkowski, emerytowany archiwista Wydziału krajowego. Pozostałej po nim wdowie przyznał Wydział krajowy uchwałą z dnia 6. grudnia 1898 l. 75.462 pensyę wdowią w kwocie 700 zł. — tudzież dodatki na wychowanie dwojga niezaopatrzonych dzieci po 140 zł. w. a. rocznie dla każdego — aż do dojścia do pełnoletności, względnie do uzyskania stałego zaopatrzenia.

2. W dniu 15. grudnia 1898 zmarł pisarz etatowy Jan Zajączkowski. — Pozostałej po nim wdowie przyznał Wydział krajowy odprawę wdowią w kwocie 325 zł. w. a.

3. Uchwałą z dnia 31. stycznia 1899 LW. 7.480 zamianował Wydział krajowy:

a) aplikanta manipulacyjnego Józefa Paszkowskiego prowizorycznie pisarzem etatowym - pod warunkiem uzyskania w przeciągu roku obywatelstwa austryackiego;

b) dyetaryusza manipulacyjnego Stanisława Dubika, aplikantem manipulacyjnym.

4. W dniu 17. marca 1899 zmarł kancelista Karol Ludwik dw. im. Rożanowski. — Pozostałej po nim wdowie przyznał Wydział krajowy uchwałą z dnia 25. marca 1899 l. 18.992 pensyę wdowią w rocznej kwocie 600 zł. w. a.

5 Uchwałą z dnia 25. marca 1899 zamianował Wydział krajowy:

a) kancelistę Kazimierza Piotrowskiego, expedytorem;

b) asystenta manipulacyjnego Włodzimierza Berezowskiego, kancelistą;

c) pisarza etatowego Aleksandra Łatkowskiego, asystentem manipulacyjnym;

d) aplikanta manipulacyjnego Jana Lenczowskiego, pisarzem etatowym.

6. W myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 24. marca 1899 wyasygnował Wydział krajowy Auguście Gergel, wdowie po woźnym Wydziału krajowego i Maryi Zajączkowskiej, wdowie po pisarzu etatowym, stałe zaopatrzenia w kwotach po 150 zł. rocznie.

7. W dniu 8. lipca 1899 zmarł kancelista Wydziału krajowego Klemens Jasiński. Pozostałej po nim wdowie przyznał Wydział krajowy uchwałą z dnia 19. lipca 1899 l. 46.419 pensyę wdowią w rocznej kwocie 500 zł. w. a., kwartał pośmiertny — i dodatki na wychowanie dwojga pozostałych dzieci po 100 zł. w. a. dla każdego aż do osiągnięcia 24. roku życia, a względnie uzyskania stałego zaopatrzenia.

8. Uchwałą z dnia 28. lipca 1899 do LW. 56.540 zamianował Wydział krajowy:

a) asystenta manipulacyjnego Józefa Schima, kancelistą;

b) pisarza etatowego Stanisława Grodeckiego, asystentem manipulacyjnym;

c) aplikanta manipulacyjnego Włodzimierza Szewczuka, pisarzem etatowym;

d) dyetaryusza manipulacyjnego Janusza Duczyńskiego, prowizorycznym aplikantem manipulacyjnym pod warunkiem uzyskania obywatelstwa austryackiego;

e) dyetaryusza manipulacyjnego Filemona Kozińskiego, aplikantem manipulacyjnym.

9. W dniu 15. sierpnia 1899 zmarł emerytowany kancelista Wydziału krajowego Albin Kiszelka; pozostałej po nim wdowie przyznał Wydział krajowy uchwałą z dnia 26. września 1899 l. 63.521 — pensyę wdowią w kwocie 500 zł. w. a. rocznie — kwartał pośmiertny i dodatek na wychowanie pasierbicy w rocznej kwocie 100 zł. w. a., aż do dojścia do lat 24, względnie do czasu uzyskania stałego zaopatrzenia.

Sprawa usunięcia koszar wojskowych z Wawelu.

Umowa z c. k. władzami wojskowemi w sprawie opróżnienia Wawelu nie została dotychczas zawartą. Władze wojskowe nie chciały wchodzić w rokowania z Wydziałem krajowym co do wysokości ryczałtu przez kraj zapłacić się mającego, dopóki nie zostaną sporządzone szczegółowe plany i kosztorysy nowych budynków na pomieszczenie c. k. wojska w zamian za budowle dotychczas na Wawelu zajmowane.

W czerwcu 1899 otrzymał Wydział krajowy od c. i k. komendy korpusu w Krakowie pismo z oznajmieniem, że plany i kosztorysy są już gotowe i żądaniem, aby kraj zapłacił c. k. Skarbowi państwa całą sumę kosztorysową a nadto dostarczył bezpłatnie gruntów pod budowę. Ponieważ suma żądana była zbyt wygórowaną, wniósł Wydział krajowy w lipcu przedstawienie przeciw temu żądaniu, ofiarując ze swej strony kwotę zastósowaną zdaniem jego do rzeczywistej wartości obecnego pomieszczenia c. k. wojska na Wawelu.

Po ponownej wymianie korespondencyi ostateczne oznaczenie kwoty wynagrodzenia nastąpić ma w najbliższym czasie w drodze ustnej konferencyi między reprezentantami c. k. wojskowości a delegatami Wydziału krajowego. Wydział krajowy nie wątpi, że przy obustronnem żywem pragnieniu, doprowadzenia tej sprawy do pomyślnego załatwienia, na zamierzonej konferencyi usunięte zostaną zachodzące dotychczas różnice i że przyjdzie do skutku ostateczna umowa co do opróżnienia Wawelu.

SPRAWOZDANIE

z czynności

Departamentu I. Wydziału krajowego

za czas od 1. listopada 1898 do 31. października 1899.

(24 alegatów).

Departament I.

Szef Departamentu: Adolf Vayhinger, członek Wydziału krajowego.

Departament I przydzielone ma do załatwienia następujące sprawy:

1. Sprawy powiatowe i gminne z odnośnemi fundacyami oraz sprawy policyi ogniowej;
2. Sprawy budowy koszar dla wojska;
3. Sprawy krajowego zarządu sprzedaży soli i kainitu;
4. Sprawozdanie wyborów poselskich.

Niniejsze sprawozdanie obejmuje sprawy powiatowe i gminne z odnośnemi fundacyami i sprawy policyi ogniowej.

Reszta jest przedmiotem osobnych sprawozdań Wydziału krajowego.

A) Ustawy i uchwały podlegające Najwyższej sankcyi.

a) Ustawy i uchwały sankcyonowane.

Ustawa budownicza dla wsi i pomniejszych miast i miasteczek.

Najwyższem postanowieniem z dnia 13. października 1899 otrzymał sankcyę uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 23. marca 1899 projekt ustawy budowniczej dla wsi i pomniejszych miast i miasteczek.

O powyższem postanowieniu zawiadomiło c. k. Prezydyum Namiestnictwa Wydział krajowy odezwą z dnia 2. listopada 1899 l. 11188.

Do tej ustawy znajduje się w toku opracowanie rozporządzenia wykonawczego.

Ustawa o przymusowem połączeniu domów w Krakowie z miejskim wodociągiem i o prawie gminy pobierania podatku gminnego od czynszów najmu i opłat gminnych za używanie wody.

Najwyższem postanowieniem z dnia 12. sierpnia 1899 (dz. ust. kraj. Nr. 94. ex 1899) otrzymał sankcyę uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z d. 23. marca 1899 projekt ustawy dla gminy król. stoł. m. Krakowa obowiązującej właścicieli do połączenia swych domów z miejskim wodociągiem tudzież zezwalającej gminie m. Krakowa na pobór podatku gminnego od czynszów najmu i opłat gminnych za użycie wody z wodociągów.

O tem zawiadomiono Magistrat m. Krakowa rozporządzeniem z dnia 29. sierpnia 1899 l. 56.435 z wezwaniem do przedłożenia regulaminu technicznego, taryfy opłat, sposobu wybierania podatków i opłat.

Podług relacyi Magistratu z 6. listopada, regulamin ten jest w toku opracowania.

Ustawa o przedłużeniu czasu urzędowania

Najwyższem postanowieniem z dnia 12. maja 1899. otrzymał sankcyę uchwalony przez Wys. Sejm na posiedzeniu z dnia 22. marca 1899 projekt ustawy o przedłużeniu na jeden rok czasu urzędowania radców miejskich, wybranych do krakowskiej Rady miejskiej w r. 1893, oraz radców

radców miejskich w Krakowie. przez Radę miejską w myśl §. 21. statutu tymczasowego dla miasta Krakowa z 1. kwietnia 1866; o czem zawiadomiono Magistrat m. Krakowa rozporządzeniem z 2. czerwca 1899 l. 34.818.

Ustawa zezwalająca Reprezentacyi powiatowej w Mielcu na pożyczkę 100.000 zł.

Najwyższem postanowieniem z dnia 16. października 1899 otrzymał sankcyę uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 28. marca 1899 projekt ustawy o zezwoleniu Reprezentacyi powiatowej w Mielcu na zaciągnięcie pożyczki w kwocie do 100.000 zł.; o czem zawiadomiono Wydział powiatowy w Mielcu rozporządzeniem z dnia 7. listopada 1899 l. 73.857.

Ustawa zezwalająca Reprezentacyi powiatowej w Czortkowie na pożyczkę 20.000 zł.

Najwyższem postanowieniem z dnia 4. września 1899 uzyskał sankcyę uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 28. marca 1899 projekt ustawy o zezwoleniu Reprezentacyi powiatowej w Czortkowie na zaciągnięcie pożyczki w kwocie 20.000 zł.; o czem zawiadomiono Wydział powiatowy w Czortkowie rozporządzeniem z dnia 30. września 1899 l. 60.695.

Zezwolenie gminom na pobór wyższych dodatków do podatków bezpośrednich.

1. Najwyższem postanowieniem z dnia 8. sierpnia 1899 zatwierdzoną została uchwała Wysokiego Sejmu z 21. marca 1899, zezwalająca gminie miasta Białej na pobór w r. 1899, 105 % dodatku gminnego do podatków bezpośrednich na pokrycie potrzeb gminnych; o czem zawiadomiono Wydzial powiatowy w Białej rozporządzeniem z dnia 5. września 1899 l. 57.083.

2. Najwyższem postanowieniem z dnia 8. sierpnia 1899 zatwierdzoną została uchwała Wysokiego Sejmu z dnia 21. marca 1899 zezwalająca gminie Bór wilkowski na pobór w r. 1899 200 % dodatku gminnego do podatków bezpośrednich na pokrycie potrzeb gminych; o czem zawiadomiono Wydział powiatowy w Białej rozporządzeniem z 5. września 1899 l. 56.935.

3. Najwyższem postanowieniem z dnia 8. stycznia 1899 zatwierdzoną została uchwała Wysokiego Sejmu z dnia 9. lutego 1898 zezwalająca gminie Czołhany, powiatu Dolińskiego, na pobór w r. 1898, 147 % dodatku do podatków bezpośrednich na pokrycie potrzeb gminnych i szkolnych; o czem zawiadomiono Wydział powiatowy w Dolinie rozporządzeniem z dnia 3. lutego 1899 l. 6.783.

4. Najwyższem postanowieniem z dnia 10. maja 1899, zatwierdzoną została uchwała Wysokiego Sejmu z 29. grudnia 1898, zezwalająca gminie Liszna w powiecie Sanockim na pobór w r. 1899, 171 % dodatku gminnego do podatków bezpośrednich na pokrycie potrzeb gminnych; o czem zawiadomiono Wydział powiatowy w Sanoku rozporządzeniem z dnia 2. czerwca 1899 l. 34.817.

Ustawy zezwalające gminom na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych, piwa, miodu i tp.

1. Najwyższem postanowieniem z dnia 15. kwietnia 1899 otrzymał sankcyę uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 29. grudnia 1898 projekt ustawy o zezwoleniu gminie Andrychów na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych, piwa i miodu na przeciąg dziesięciu lat począwszy od r. 1899; o czem zawiadomiono Wydział powiatowy w Wadowach reskryptem z 9. maja 1899 l. 28.275.

2. Najwyższem postanowieniem z dnia 15. kwietnia 1899 otrzymał sankcyę uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 29. grudnia 1898 projekt ustawy o zezwoleniu gminie Czortków na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych, piwa i miodu na przeciąg dziesięciu lat począwszy od r. 1899; o czem zawiadomiono Wydział powiatowy w Czortkowie reskryptem z 9. maja 1899 l. 28.275.

3. Najwyższem postanowieniem z dnia 14. lipca 1899 otrzymał sankcyę uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z 28. marca 1899 pro-

jekt ustawy o zezwoleniu gminie Dębica na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych, piwa, miodu, wiśniaku, maliniaku itp. napojów na przeciąg sześciu lat począwszy od r. 1899; o czem zawiadomiono Wydział powiatowy w Ropczycach rozporządzeniem z dnia 5. września 1899 l. 56.745.

4. Najwyższem postanowieniem z dnia 14. lipca 1899 otrzymał sankcyę uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 28. marca 1899 projekt ustawy o zezwoleniu gminie Krościenko na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych, piwa i miodu na przeciąg dziesięciu lat począwszy od r. 1899; o czem zawiadomiono Wydział powiatowy w Nowym Targu reskryptem z dnia 5. września 1899 l. 56.745.

5. Najwyższem postanowieniem z dnia 14. lipca 1899 otrzymał sankcyę uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 23. marca 1899 projekt ustawy zezwalającej gminie Leżajsk na pobór opłat gminnych od piwa i miodu na przeciąg dziesięciu lat począwszy od r. 1899; o czem zawiadomiono Wydział powiatowy w Łańcucie reskryptem z dnia 5. września 1899 l. 56.745.

6. Najwyższem postanowieniem z dnia 14. lipca 1899 otrzymał sankcyę uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 24. marca 1899 projekt ustawy zezwalającej gminie m. Mielca na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych, piwa i miodu na przeciąg sześciu lat począwszy od 1. lipca 1899 r.; o czem zawiadomiono Wydział powiatowy w Mielcu rozporządzeniem z dnia 5. września 1899 l. 56.745.

7. Najwyższem postanowieniem z dnia 3. czerwca 1899 otrzymał sankcyę uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 14. marca 1899 projekt ustawy zezwalającej gminie Niepołomice na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych, piwa i miodu na przeciąg dziesięciu lat począwszy od r. 1899; o czem zawiadomiono Wydział powiatowy w Bochni rozporządzeniem z dnia 11. lipca 1899 l. 40.527.

8. Najwyższem postanowieniem z dnia 15. kwietnia 1899 otrzymał sankcyę uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 29. grudnia 1898 projekt ustawy o zezwoleniu gminie Rozwadów na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych, piwa i miodu na przeciąg sześciu lat począwszy od roku 1899; o czem zawiadomiono Wydział powiatowy w Tarnobrzegu reskryptem z 9. maja 1899 l. 28.275.

9. Najwyższem postanowieniem z dnia 15. kwietnia 1899 otrzymał sankcyę uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 29. grudnia 1898 projekt ustawy o zezwoleniu gminie Sułkowice na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych piwa i miodu na przeciąg dziesięciu lat począwszy od r. 1899; o czem zawiadomiono Wydział powiatowy w Myślenicach reskryptem z 9. maja 1899 l. 28.275.

Ustawa o opłatach policyjnych na rzecz funduszu ubogich w Jarosławiu.

Najwyższem postanowieniem z dnia 6. czerwca 1899 otrzymał sankcyę uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 23. marca 1899 projekt ustawy zezwalającej gminie miasta Jarosławia na pobór opłat policyjnych od przedstawień teatralnych, koncertów, balów i t. p. na rzecz funduszu miejscowych ubogich; o czem zawiadomiono Wydział powiatowy w Jarosławiu reskryptem z dnia 23. czerwca 1899 l. 40.006.

b) Odmowa sankcyi.

Zmiany niektórych postanowień statutu m. Lwowa

Uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzaniu z dnia 10. lutego 1898 projekt ustawy zmieniającej postanowienia §§. 85., 89., 90. i 92 statutu miasta Lwowa nadanego ustawą krajową z dnia 24. października 1870 Dz. u kr. Nr. 79., nie uzyskał Najwyższej sankcyi.

Powody odmówienia sankcyi przedstawiło c. k. Prezydyum Namiestnictwa Wydziałowi krajowemu w swej odezwie z dnia 12. stycznia 1899 l. 14.092/pr. z r. 1898. W szczególności oświadczyło c. k. Prezydyum Namiestnictwa, że według reskryptu c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z 12. grudnia 1898 l. 8.301., przeciw zamierzonemu powołanym projektem ustawy rozszerzeniu wykonywać się mającego, bez ingerencyi państwowej administracyi, prawa Reprezentacyi gminy i Wydziału krajowego do nakładania względnie przyzwalania dodatków gminnych do podatków państwowych nie ma w zasadzie żadnych przeszkód.

Ponieważ jednak w obec postanowień §. 92. statutu m. Lwowa wspomniane rozszerzenie kompetencyi co do wysokości dodatków, mieściłoby w sobie zarazem rozszerzenie kompetencyi rzeczonych władz autonomicznych co do ustanawiania rozmaitej stopy procentowej dodatków do poszczególnych rodzajów bezpośrednich podatków, przeto dla zachowania wchodzących przytem w grę ogólnych względów podatkowo-politycznych, okazuje się koniecznem, albo przyznać powołanym do przestrzegania tych wzgędów państwowym władzom odpowiedni wpływ na rozkład dodatków według rozmaitej stopy procentowej, albo też w samej ustawie określić takie granice możności wprowadzenia różnic w dodatkach, które wykluczałyby stosowanie wyjątkowych postanowień §. 92 statutu miejskiego, w sposób mogący krzyżować cele państwowego ustawodawstwa podatkowego.

Prawda, że dawniej tak w Galicyi jak i w innych krajach wskazane z praktycznych względów rozszerzenie kompetencyi autonomicznych ciał administracyjnych pod względem oznaczenia wysokości nakładać się mających przez nie, bez ingerencyi państwowej administracyi, dodatków do podatków przychodziło do skutku w drodze ustawodawstwa krajowego, przy czem nie wymagano osobnej rękojmi co do przyznanego autonomicznym ciałom uprawnienia do wyjątkowego wprowadzania różnic w dodatkach. Doświadczenie jednak okazało, że bez tych rękojmi, nie można się obejść podczas gdy dodatki autonomiczne z zasady stosować się powinny do podatków państwowych, nie sprowadzając zmiany tego stosunku obciążenia poszczególnych źródeł dochodu, jaki zachodzi przy podatkach państwowych i gdy zatem także lwowski statut miejski dopuszcza rozkład dodatków według rozmaitej stopy procentowej tylko jako wyjątkowy, w odrębnych stosunkach uzasadniony środek, to wielokrotnie a szczególniej także i we Lwowie weszło w regułę wprowadzanie bardzo znacznych różnic w dodatkach do poszczególnych rodzajów podatku, jakkolwiek specyalnych wyjątkowych powodów tej nierównomierności obciążenia rozmaitych rodzajów dochodu na cele gminne nie można się było dopatrzeć.

Postępowanie to alteruje jednak trwale rozkład publicznych ciężarów na rozmaite kategorye kontrybuentów podatkowych, będący podstawą państwowego ustawodawstwa podatkowego — w tak znacznej mierze, że obawiać się można finansowo politycznych i ze stanowiska ekonomicznego niebezpiecznych skutków, dotykających bezpośrednio interesów państwowych.

Jeżeli przyjęte w przedłożonym zarysie ustawy nowe postanowienie dodatkowe do §. 92 statutu miejskiego (ustęp 2. w brzmieniu zarysu) ma być rękojmią tego, że nie ma powodu obawiać się przeciążenia poszczególnych grup kontrybuentów podatkowych, to z drugiej strony podnieść należy, że to właśnie — postanowienie zdradza zamiar wprowadzenia rzeczowo wcale nieusprawiedliwionego większego obciążenia przedsiębiorstw obowiązanych do publicznego składania rachunków i to nie tylko w obec kontrybuentów podatków realnych, lecz także, chociaż w ograniczonej mierze, w obec kontrybuentów powszechnego podatku zarobkowego, którzy i bez tego wskutek obniżenia stopy procentowej odnoszą korzyści.

Atoli nakładanie na podatek zarobkowy od przedsiębiorstw obowiązanych do publicznego składania rachunków dodatków wyższych, niż na powszechny podatek zarobkowy, samo przez się nie może być uznane za słuszne już dlatego, że większe w porównaniu z prywatnemi przedsiębiorstwami obciążenie przedsiębiorstw obowiązanych do publicznego składania rachunków, jakie miało miejsce według obowiązujących dodychczas ustaw podatkowych wskutek jawności podstaw wymiaru, przy reformie podatków osobistych zwiększyło się jeszcze najpierw wskutek czasowego podwyższe-

nia tego podatku o $^1/_2$% a następnie wskutek zaprowadzenia podatku od dywidendy, które to zwiększenie znachodzi wyraz nadto i w wysokości stopy procentowej, tak że można przyjąć obciążenie tych przedsiębiorstw jako 4-kroć wyższe niż obciążenie wskutek powszechnego podatku zarobkowego. Dalsze zwiększenie tego stosunku na niekorzyść rzeczonych przedsiębiorstw przez nakładanie na nie wyższych procentów dodatku, nie byłoby zatem stosowne, mianowicie w obec dokonanej wskutek ustawy z dnia 25. października 1896, Dz. u. p. Nr. 220 reformy bezpośrednich podatków osobistych.

O powyższem zawiadomił Wydział krajowy Magistrat m. Lwowa rozporządzeniem z dnia 20. stycznia 1899 l. 3.246 a Reprezentacya miejska uchwałami z 23. marca i 13. kwietnia 1899 zmieniła wskutek tego pierwotny tekst projektu przez Wysoki Sejm uchwalonego.

Zmieniony ten projekt przesłał Wydział krajowy odezwą z dnia 21. czerwca 1899 l. 33.447 c. k. Prezydyum Namiestnictwa z prośbą o oznajmienie, czy przeciw projektowi w zmienionem brzmieniu mogłyby zachodzić jakie trudności w uzyskaniu Najwyższej Sankcyi.

Według pisma c. k. Prezydyum Namiestnictwa z dnia 7. października 1899 l. 10.530., zmieniony projekt został przedłożony Ministerstwu spraw wewnętrznych, dotąd jednak zwrócony jeszcze nie został.

c) Ustawy i uchwały jeszcze niesankcyonowane.

Zezwolenie gminom miast Lwowa i Krakowa na pobór opłat gminnych od wkładek totalizatora.

Uchwalone przez Wysoki Sejm na posiedzeniach z 3. i 19. lutego 1898 projekty ustaw o zezwolenie gminom miasta Lwowa i Krakowa na pobór na rzecz funduszu ubogich opłaty gminnej od wkładek totalizatora przy wyścigach konnych nie uzyskały dotychczas Najwyższej Sankcyi.

Wyłączenie przysiółka Dworzyska z Jeleśni i przyłączenie do Pewel.

Uchwalony przez Wysoki Sejm dnia 15. lutego 1898 projekt ustawy o wyłączeniu przysiółka Dworzyska ze związku gminy Jeleśnia i wcielenie do związku gminy Pewel mała nie otrzymał dotychczas Najwyższej sankyi.

W sprawie powyższego wyłączenia zażądało c. k. Prezydyum Namiestnictwa odezwą z dnia 26. września 1898 l. 10.806 uzupełnienia przedłożonych aktów kopiami z map katastralnych i wyciągiem z protokołu parcelowego; odezwą zaś z 20. września 1899 l. 9.235 przedłożenia deklaracyi mieszkańców petycyonującego przysiółka co do zwrotu kosztów, jakie odnośne zmiany w księgach gruntowych i katastrze za sobą pociągną.

Uzupełnione po myśli odezwy c. k. Prezydyum Namiestnictwa akta zwrócono przy odezwie Wydziału krajowego z 22. l. tego 1899 l. 9.072. Rozporządzeniem zaś z 25. września 1899 l. 63.008 wezwał Wydział krajowy Wydział powiatowy w Żywcu, aby zażądził wygotowanie żądanej deklaracyi.

Opłaty gminne od piwa w Jaworowie.

Uchwalony przez Wysoki Sejm dnia 23. marca 1899 projekt ustawy zezwalającej gminie miasta Jaworowa na pobór opłaty gminnej od piwa na przeciąg sześciu lat nie otrzymał dotychczas Sankcyi.

Wyłączenie przysiółka Komarów z Horodelcem ze związku gminy Wolica Komarowa i utworzenie samoistnej gminy pod nazwą

Uchwalony przez Wysoki Sejm dnia 21. marca 1899 projekt ustawy o wyłączeniu przysiółka Komarów z Horodelcem ze związku gminy Wolica Komarowa i utworzeniu samoistnej gminy administracyjnej pod nazwą Komarów nie otrzymał dotąd Najwyższej Sankcyi.

B) Uchwały nie podlegające Sankcyi.

Ordynacya wyborcza dla 30 miast objętych ustawą z 13. marca 1889.

Wypracowany przez Wydział krajowy projekt ordynacyi wyborczej dla 30 miast objętych ustawą z 13. marca 1889, został, jak to w zeszłorocznem sprawozdaniu przedstawiono, przesłany c. k. Namiestnictwu do objawienia zdania, czy jakie dodatkowe postanowienia należałoby poczynić w tym projekcie ze względu na stwierdzone fakta przewlekania wyborów połowy Rady i uzupełniających wyborów za pomocą wnoszenia licznych rekursów i zażaleń do c. k. Trybunału administracyjnego; w sprawie tej jednak nie otrzymał Wydział krajowy dotychczas żadnej odpowiedzi.

Sprawa ustanowienia autonomicznych zaprzysiężonych organów do sprawowania policyi zdrowia i środków żywności.

Na posiedzeniu z dnia 28. marca 1899 uchwalił Wysoki Sejm rezolucyę wzywającą c. k. Rząd, ażeby w myśl §. 24. ustawy państwowej z 16. stycznia 1896 (Dz. pr. p. Nr. 89 z r 1897) ustanowił dla Galicyi drugi zakład dla badania środków żywności w połączeniu z c. k. Uniwersytetem we Lwowie.

Zarazem polecił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu zbadać, czy na podstawie istniejących ustaw mogłyby przy władzach autonomicznych być ustanowione osobne zaprzysiężone organa dla sprawowania policyi zdrowia i badania środków żywności w myśl §. 2. i 3. powołanej wyżej ustawy ewentualnie czy zachodzi potrzeba wydania w tym celu osobnej ustawy krajowej, stosownie zaś do wyniku badań wydać stosowne rozporządzenie co do należytego wykonywania obowiązujących postanowień ustawowych, albo też przedłożyć na najbliższej sesyi sejmowej odnośny projekt ustawy.

Co do pierwszego pytania, czy na podstawie obowiązujących ustaw mogłyby być ustanowione tego rodzaju organa autonomiczne, zauważyć należy, że postanowienia ustawy gminnej dają zupełną możność gminom wprowadzenia w życie tego rodzaju organów; gminy tedy mają prawo samoistnie we własnym ustawowym zakresie działania ustanowić sobie takich zaprzysiężonych nadzorców artykułów żywności pod warunkiem, że kwalifikacye tychże będą udowodnione w myśl przepisów pomienionej ustawy państwowej. Natomiast nie zawiera ustawodawstwo krajowe żadnych postanowień, któreby obowiązywały gminy do zaprowadzenia tego rodzaju organizacyi służby zdrowia, względnie któreby upoważniały nadzorujące władze autonomiczne do wykonywania przymusu w tym kierunku.

Temu brakowi miał właśnie zapobiedz opracowany na zasadzie ustawy państwowej z dnia 16. stycznia 1896 (Dz. pr. p. Nr. 89 z r. 1897) projekt rządowy ustawy krajowej, mającej oznaczyć gminy, które miałyby przymusowo ustanowić osobne i zaprzysiężone organa do wykonywania policyi zdrowia.

Potrzebę wydania odnośnej ustawy krajowej dla naszego kraju badał Wydział krajowy już przy sposobności zalecenia przez c. k. Namiestnictwo wspomnianego projektu ustawy, w rezultacie wszelako postanowił zaniechać przedłożenia Wysokiemu Sejmowi takiego projektu i o swej decyzyi zawiadomił c. k. Namiestnictwo odezwą z dnia 3. lutego 1899 l. 80.425 z r. 1898.

Powodem takiego postanowienia był przedewszystkiem wzgląd na niepomyślny po największej części stan finansowy gmin miejskich i małomiejskich, które obarczone licznymi wydatkami nie mogłyby podołać kosztom utrzymania tych specyalnych organów policyi zdrowia, zwłaszcza, że wiele z nich utrzymuje własnym kosztem lekarzy miejskich albo i weterynarzy, którzy mają powierzony sobie obowiązek dokonywania oględzin bydła i mięsa i są organami fachowymi w rozumieniu rzeczonej ustawy państwowej, pod względem policyi zdrowotnej. Nie mniej ważnym powodem zaniechania przedłożenia Wysokiemu Sejmowi projektu ustawy była obawa ścieśnienia autonomii gmin. Ustawa bowiem państwowa z 16. stycznia 1896 (Dz. pr. p. Nr. 89 z r. 1897) podaje autonomiczne te organa nadzorowi osobno ustanowić się mających przez c. k. władze admini-

stracyjne rządowych organów służby zdrowia, tudzież zapowiedzianym a nie wydanym dotychczas rozporządzeniom wykonawczym, któreby mogły spowodować ograniczenie samoistnego ustawą gminną przyznanego gminom zakresu działania w sprawie policyi zdrowia a przynajmniej liczne zatargi kompetencyjne. — Ze względu na przytoczone powody uważał Wydział krajowy za wskazane pozostawić gminom wprowadzenie ukwalifikowanych organów swobodnemu ocenieniu ich Reprezentacyi i kiedy c. k. Namiestnictwo odezwą z dnia 10. kwietnia 1899 l. 34.466 zawiadomiło Wydział krajowy, że c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych zamierza jeszcze w ciągu r. 1899 utworzyć przy istniejącym w Krakowie Zakładzie dla badania środków żywności czteromiesięczny kurs naukowy dla wykształcenia przyszłych kandydatów na nadzorców artykułów żywności, Wydział krajowy rozesłał do 30 gmin, podlegających ustawie gminnej z r. 1889 i do 131 gmin, podlegających ustawie gminnej z roku

Aleg. 1. 1896 dołączony okólnik z dnia 25. kwietnia 1899 l. 24.768, w którym zwrócił uwagę na najważniejsze postanowienia ustawy państwowej z dnia 16. stycznia 1896 (Dz. pr. p. Nr. 89 z r. 1897) tudzież na dobrodziejstwa, jakie z takiej organizacyi służby zdrowia mieszkańcy gminy odniosą a zapoznawszy je szczegółowo z obszernym programem nauk na tymże kursie, wezwał je, ażeby wzięły pod rozwagę, czy nie należałoby ze względu na doniosły interes zdrowotny gminy, wysłać odpowiedniego kandydata na ten kurs, ewentualnie na koszt gminy i polecił sprawę tę przedłożyć do decyzyi Radom gminnym.

Według nadesłanych na ten okólnik odpowiedzi, zaledwie 7 gmin postanowiło wysłać kandydata na rzeczony kurs, przyjmując zarazem na siebie koszta utrzymania jego podczas nauki. Do tych gmin należą Przemyśl, Kołomyja, Jarosław, Podgórze, Nowy Sącz, Rawa ruska i Uhnów, z Chyrowa zgłosił się jeden kandydat, który chciałby odbyć kurs ten na własny koszt. Wszystkie inne gminy oświadczyły się przeciw wysłaniu kandydata.

Niemożność zadośćuczynienia wezwaniu okólnika motywują Reprezentacye gminne w przeważnej części brakiem funduszów lub także brakiem odpowiedniego kandydata. Nadto wedle nadesłanych relacyi wiele z tych gmin utrzymuje płatnych z funduszu gminnego lekarzy miejskich i weterynarzy, którym poruczono obowiązek dokonywania oględzin bydła i mięsa.

O rezultacie tych odpowiedzi zawiadomił Wydział krajowy c. k. Namiestnictwo, a ponieważ c. k. Namiestnictwo proponowało nadto, ażeby Wydział krajowy wziął pod rozwagę, czyliby dla zapewnienia frekwencyi na kursie względnie dla zapewnienia kosztów utrzymania w Krakowie nie należało przyznać kandydatom stypendyum z funduszu krajowego, przeto Wydział krajowy z uwagi, że idzie tu o bezpośredni interes gmin i prawo ich ustanawiania posad nadzorców oraz wysokości ich poborów, oświadczył się przeciw powyższej propozycyi.

Sprawa wykonywania opieki nad ubogimi.

W dalszym ciągu zeszłorocznego sprawozdania Wydziału krajowego z czynności, podajemy do wiadomości Wysokiemu Sejmu, że odpowiedzi Wydziałów powiatowych i Magistratów 30 miast podlegających ustawie gminnej z r. 1889 — z wyjątkiem trzech powiatów — już nadeszły.

Cały zebrany w ten sposób materyał znajduje się obecnie w opracowaniu w Biurze statystycznem Wydziału krajowego.

Reforma statutu m. Krakowa.

Uchwałą z dnia 22. marca 1899 polecił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu, ażeby na najbliższej sesyi sejmowej przedłożył projekt reformy statutu stoł. król. miasta Krakowa.

O tej uchwale zawiadomił Wydział krajowy reskryptem z dnia 8. kwietnia 1899 l. 20.895 Magistrat miasta Krakowa z wezwaniem, ażeby jak najrychlej przedłożył tu odpowiedni przez Radę miejską uchwalony projekt. Wezwanie to ponowił Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 2. czerwca 1899 l. 34.818. Na wiadomość, że Komisya statutowa Rady miejskiej wygotowała rzeczony projekt, zażądał Wydział krajowy rozpo-

rządzeniem z dnia 8. lipca 1899 l. 44.869 nadesłania kilku egzemplarzy wydrukowanego projektu statutu.

Zbadawszy przedłożony projekt statutu, zakomunikował Wydział krajowy reskryptem z dnia 3. września 1899 l. 58.321 swoje spostrzeżenia i uwagi o projekcie Prezydentowi miasta z wezwaniem jak najrychlejszego przedłożenia sprawy Radzie miejskiej.

W chwili zamknięcia niniejszego sprawozdania jest rzeczony projekt przedmiotem obrad Rady miejskiej.

Kursa naukowe dla pisarzy gminnych.

O wykonaniu uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 10. marca 1899 w przedmiocie urządzenia przy Wydziale krajowym kursów dla pisarzy gminnych, przedkłada Wydział krajowy osobne sprawozdanie.

Koszta utrzymania ubogich przyjęte na fundusz krajowy w zastępstwie gmin tudzież petycye o przyjęcie tego rodzaju kosztów na fundusz krajowy.

Uchwałą z dnia 27. marca 1899 przyjął Wysoki Sejm na fundusz krajowy koszta utrzymania w krajowych i zagranicznych zakładach dobroczynnych osób przynależnych do gmin naszego kraju, a mianowicie:

1. Szymona Rusina za gminę Księżymost w kwocie . 64 zł. — ct.
2. Jana Kiczaka za gminę Smolnik w kwocie . . . 91 „ 68 „
3. Michała Malinczaka za gminę Czeremcha w kwocie 463 „ 40 „
4. Miny Berger za gminę Tarnawka w kwocie . . . 396 „ — „
5. Maryi Kruczek za gminę Mszalnica w kwocie . . 72 „ 33 „
6. Jana Piotra Spiesza za gminę Świerkla-Długoręka w kwocie . . . . 124 „ 88 „
7. Jana Jagielskiego za gminę Łątka dolna w kwocie . 167 „ 73 „
8. Anny Gołębiowskiej za gminę Mikluszowice w kwocie 84 „ — „
9. Ludwika Majki za gminę Ruszcza w kwocie . . 342 „ — „
10. Ludwiki Woźniak za gminę Strachociny w kwocie 116 „ 60 „
11. Maryanny Backowskiej za gminę Kwaczała w kwocie 510 „ — „
12. Karoliny Zemlańskiej za gminę Szklary w kwocie . 258 „ — „
13. Zofii N. za gminę Majdan (w pow. Żółkiew) w kwocie 240 „ 40 „
14. Wojciecha Majerczaka za gminę Szczawnica niżna w kwocie . . . . 124 „ 32 „
15. Agnieszki Krawczuk za gminę Machnówek w kwocie 65 „ 49 „
16. Stanisława Kasprzyka za gminę Wieniec w kwocie 189 „ — „
17. Izydory Piaseckiej za gminę Bohatkowce w kwocie 125 „ — „
18. Franciszki Kędzierzonki za gminę Podolany w kw. 91 „ 71 „
19. Antoniny Koza za gminę Stróże w kwocie . . . 223 „ 6 „
20. Pawła Kulaszkiewicza za gminę Krysowice w kwocie 131 „ 60 „
21. Maryi Kafluk za gminę Spas w kwocie . . . . 112 „ — „
22. Ryfki Topperowej za gminę Krawce w kwocie . . 292 „ — „
23. Jana Myśko za gminę Rudki nieznanowskie w kwocie 95 „ 80 „

Powyższe koszta zostały odnośnym zakładom wypłacone a o zapadłych uchwałach dotyczące gminy powiadomione.

Uchwałą z dnia 27. marca 1899 przekazał Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania i zdania sprawy petycye gmin: Bełekówka, Borki, Budy łańcuckie, Dolina ad Sanok, Dynów, Gumniska, Medenice, Niepołomice, Szczawnica wyżna, Siedliska i Uhorniki o przyjęcie na fundusz krajowy kosztów utrzymania ubogich w petycyach wymienionych.

Z powodu licznych i ciągle powtarzających się tego rodzaju petycyi, przedkłada Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi osobne sprawozdanie, w którem uprasza o przyznanie na cel powyższy ryczałtowego kredytu, oraz upoważnienia Wydziału krajowego do pokrywania z takiego kredytu kosztów utrzymania tutejszokrajowych ubogich w uwzględnienia godnych wypadkach bez odnoszenia się w każdym poszczególnym wypadku do Wysokiego Sejmu.

Sprawa połączenia gminy Skole wieś, z miasteczkiem

W przedmiocie połączenia gminy Skole wieś z miasteczkiem Skolem, przedkłada Wydział krajowy odnośnie do uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 23. marca 1899 osobne sprawozdanie.

Połączenie gminy i obszaru dworskiego Dolna wieś z m. Myślenice.

W dalszym ciągu zeszłorocznego sprawozdania oznajmia Wydział krajowy, że odezwą z 16. grudnia 1898 l. 110.626 zawiadomiło c. k. Namiestnictwo Wydział krajowy, iż połączenie gminy i obszaru dworskiego Dolna wieś z miastem Myślenice uznaje za potrzebne.

Odezwę tę zakomunikował Wydział krajowy rozporządzeniem z 27. grudnia 1898 l. 80.423 Wydziałowi powiatowemu w Myślenicach z wezwaniem przedłożenia wniosków, celem uregulowania stosunków co do posiadania i użytkowania własności gmin mających się połączyć, tudzież do przeprowadzenia z właścicielem obszaru dworskiego pertraktacyi ugodowych co do przyłączenia także obszaru dworskiego do m. Myślenice, wreszcie polecił Wydział krajowy przedłożyć dokładny inwentarz i mapę sytuacyjną.

Dotychczas wszakże nie otrzymał Wydział krajowy odpowiedzi w tym przedmiocie.

Wyłączenie osady „Posada dolna“ ze Starego miasta i utworzenie samoistnej gminy.

Uchwałą z dnia 17. marca 1899 odstąpił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu petycyę Dmytra Tarczanowskiego i towarzyszy o wyłączenie osady pod nazwą Posada dolna ze Starego miasta i utworzenie z niej samoistnej gminy do załatwienia.

Petycyę tę przesłał Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 17. kwietnia 1899 l. 20.871 Wydziałowi powiatowemu w Starem mieście do zbadania i przedłożenia swej opinii.

Ponieważ według nadesłanej relacyi Wydziału powiatowego żądana zmiana granic nie ma żadnego uzasadnienia, przeto reskryptem z dnia 19. sierpnia 1899 l. 53.223 polecił Wydział krajowy zawiadomić petentów, że sprawy tej nie będzie popierać u Wysokiego Sejmu

Wyłączenie przysiółka Zaborcze z gminy Kiełków i utworzenie samoistnej gminy.

Uchwałą z dnia 22. marca 1899 odstąpił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu petycyę przysiółka Zaborcze o wyłączenie ze związku gminy Kiełków i utworzenie samoistnej gminy administracyjnej — do zbadania.

W petycyi podniesiono, że przysiółek oddalony jest od gminy Kiełków o 5 kilometrów, że w skutek bardzo złej drogi, komunikacya jest utrudnioną, że przysiółek liczy 69 numerów domów, opłacających rocznie podatku 550 zł.

Wydział powiatowy w Mielcu, któremu rzeczona petycya przesłaną została do wszechstronnego zbadania, oświadczył się przeciw proponowanemu wyłączeniu przysiółka Zaborcze i utworzeniu zeń osobnej gminy, albowiem przyszła gmina byłaby zbyt małą i słabą i nie dawałaby żadnej gwarancyi, iż podoła obowiązkom na gminie z ustawy ciążącym.

Zresztą fakta w petyci przytoczone nie są zgodne z prawdą, przysiółek ten bowiem opłaca rocznie podatki tylko w kwocie 223 zł., delegat zaś Wydziału powiatowego stwierdził, że komunikacya z Kiełkowem jest zupełnie dobra.

Wydział krajowy oświadczył przeto rozporządzeniem z dnia 14. lipca 1899 l. 44.647, że petycyi rzeczonej nie będzie wobec Wysokiego Sejmu popierać.

Utworzenie samoistnej gminy z osady kolonistów Majdan średni.

Uchwałą z dnia 22. marca 1899 odstąpił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu petycyę kolonistów z gminy katastralnej Majdan średni o utworzenie odrębnej gminy administracyjnej do zbadania i zdania sprawy na najbliższej sesyi.

Petycyę tę przesłał Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 19. kwietnia 1899 l. 21.512 Wydziałowi powiatowemu w Nadwórnie celem wszechstronnego zbadania i zdania sprawy.

Pomimo urgensów z dnia 27. czerwca 1899 l. 40.408 i z 11. października 1899 l. 55.116 nie otrzymał Wydział krajowy dotychczas żądanego sprawozdania.

Rozłączenie gmin Prą-

Uchwałą z dnia 22. marca 1899 odstąpił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu petycyę Reprezentacyi i członków gmin Prądnik biały,

dnik, Witkowice i Górka. Witkowice i Górka (powiatu krakowskiego) w przedmiocie rozdzielenia tych gmin — do zbadania i zdania sprawy na przyszłej sesyi sejmowej.

Petycyę tę przesłał Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 17. kwietnia 1899 l. 21.377 Wydziałowi powiatowemu w Krakowie do wszechstronnego zbadania i przedłożenia wyczerpującego sprawozdania. Sprawa jest w toku załatwienia.

Wydzielenie z miasteczka Turki dzielnic Turka górna i średnia.

Uchwałą z dnia 22. marca 1899 przekazał Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu petycyę członków gminy Turka o odłączenie od miasta Turki dzielnic Turka górna i średnia — do zbadania i zdania sprawy na najbliższej sesyi.

Petycyę tę przesłał Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 17. kwietnia 1899 l. 20.867 Wydziałowi powiatowemu w Turce do zbadania i wyczerpującego sprawozdania.

Pomimo urgensów z dnia 27. czerwca 1899 l 40.406 i z 22. września 1899 l. 62.158 nie otrzymał Wydział krajowy dotychczas żądanego sprawozdania.

Utworzenie nowej gminy pod nazwą Nowa Zbora.

W dalszym ciągu zeszłorocznego sprawozdania w przedmiocie petycyi Rückemana i towarzyszy w Zborze o utworzenie związku gminnego pod nazwą Nowa Zbora, Wydział krajowy oznajmia, że przedłożoną przez Wydział powiatowy w Kałuszu relacyę o wyniku przedsięwziętych w tej sprawie badań, zwrócił rozporządzeniem z dnia 28. grudnia 1898 l. 81.530 Wydziałowi powiatowemu do uzupełnienia przez dołączenie map i szkiców sytuacyjnych tudzież do zasięgnięcia opinii władzy podatkowej, c. k. Sądu i Starostwa. Żądanych dokumentów i wyjaśnień dotychczas nie przedłożono.

Wcielenie zakładu kąpielowego w Rabce do związku gminy.

Jak to już w zeszłorocznem sprawozdaniu Wydział krajowy podał, wydało c. k. Starostwo w Myślenicach orzeczenie, podług którego wydzielona ze składu dóbr tabularnych Rabka posiadłość tamtejszego zakładu kąpielowego pozostać ma nadal wyłączoną ze związku gminnego.

Odezwą z dnia 10. listopada 1898 l. 95.343 zawiadomiło c. k. Namiestnictwo Wydział krajowy, że orzeczenie powyższe stało się już prawomocnem, wobec czego rzeczone wcielenie mogłoby nastąpić w myśl §. 2. ustawy z 21. marca 1888 Dz. u. kr. Nr. 41 tylko na żądanie właścicieli zakładu za zgodą gminy.

W odezwie swej z 10. grudnia 1898 l. 73.419 zwrócił Wydział krajowy uwagę c. k. Namiestnictwa, że decyzya w tego rodzaju sprawach należy do c. k. Namiestnictwa i Wydziału krajowego, że przeto orzeczenie Starostwa było przedwczesne zwłaszcza wobec faktu, że c. k. Sąd obwodowy w Wadowicach zarządził wydzielenie z dóbr tabularnych Rabka zakładu kąpielowego i przeniesienie go do ksiąg gruntowych gminy Rabka. Zarazem objawił Wydział krajowy zdanie, że nie mogą istnieć posiadłości gruntowe, któreby ani nie należały do związku gminnego ani nie stanowiły samoistnego obszaru dworskiego a coby wobec wspomnianego orzeczenia c. k. Starostwa i uchwały sądowej musiało mieć miejsce. W końcu wskazując na korzyści, jakie gmina z tego przyłączenia zakładu odniesie, upraszał Wydział krajowy c. k. Namiestnictwo o zarządzenie po myśli §§. 2. 3 i 4. ustawy z 21 marca 1888 Dz. u. kr. Nr. 41. postępowania zmuszającego do wyłączenia wspomnianego zakładu z obszaru dworskiego i wcielenia do związku gminy Rabka lub też do utworzenia z tej wydzielonej części osobnego obszaru dworskiego.

W odpowiedzi na to oznajmiło c. k. Namiestnictwo w odezwie z dnia 1. lutego 1899 l. 116.583, że tego rodzaju wcielenie posiadłości tabularnych do związku gminy politycznej zarządzonem być może z urzędu tylko na zasadzie § 1. al. 5. powołanej wyżej ustawy z r. 1888, według której do związku gminy mają być z urzędu wcielone tylko te posiadłości, które na gruntach niegdyś dominikalnych powstały po wejściu w życie ustawy z 1. listopada 1868 Dz. u. kr. Nr. 25 a od których roczna należytość rządowych podatków wynosi mniej niż 25 zł.

Przepisu tego nie można zastosować do posiadłości zakładu zdrojowego w Rabce, który powstał w r. 1895 na gruntach niegdyś dominikalnych, roczna bowiem należytość w podatkach realnych tej posiadłości wynosi 1.189 zł. 38 ct. a wobec tego posiadłość ta ma z mocy §. 1. al. 2. powołanej ustawy pozostać nadal wyłączona ze związku gminnego, co też Starostwo w swoim reskrypcie z 22. września 1898 l. 20.538 skonstatowało. Okoliczność, że ta posiadłość przeniesioną została do ksiąg gruntowych, wobec przytoczonego przepisu ustawy sama przez się nie może uzasadnić wcielenia rzeczonej posiadłości z urzędu do związku gminy. Przez samo bowiem przeniesienie parcel do ksiąg gruntowych z ksiąg tabularnych, parcele te nie tracą swej odrębności administracyjnej, dlatego rzeczone wcielenie nie może nastąpić z urzędu na zasadzie §. 1. al. 5. powołanej ustawy lecz może być zarządzone na zasadzie §. 2. 3. i 4. tej ustawy tylko na żądanie posiadaczy zakładu kąpielowego, za zgodą gminy oraz po wysłuchaniu reszty posiadaczy parcel wchodzących w skład obszaru dworskiego. Ponieważ zaś dotąd posiadacze zakładu tego nie żądali, przeto c. k. Namiestnictwo nie może wydać żadnych w tym względzie zarządzeń.

Co do życzenia, utworzenia osobnego obszaru dworskiego, oznajmiło c. k. Namiestnictwo, że według §. 1. al. 4. ustawy kilkakrotnie wyżej powołanej wszystkie ze związku gminy wyłączone posiadłości, które położone są w obrębie jednej i tej samej miejscowości, stanowią jeden obszar dworski.

Ponieważ reskrypt Starostwa wyżej powołany a mieszczący, uwagę że wcielenie może nastąpić tylko na żądanie właścicieli zakładu, został im zakomunikowany, przeto też Wydział krajowy postanowił pozostawić przeprowadzenie tej sprawy do skutku ich własnej inicyatywie.

Przyłączenie części gminy Roznoszyńce do gminy Krasnosielce.

Uchwałą z dnia 22. marca 1899 odstąpił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu petycyę gminy Roznoszyńce o przyłączenie części tej gminy do gminy Krasnosielce oraz części gminy Hłuboczek mały o przyłączenie jej do gminy Krasnosielce — do zbadania.

Petycyę tę przesłał Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 17. kwietnia 1899 l. 20.869 Wydziałowi powiatowemu w Zbarażu, celem wszechstronnego zbadania i zdania sprawy

Pomimo urgensów z dnia 18. września 1899 l. 47.528 i 13. października 1899 l. 67.313 nie otrzymał Wydział krajowy dotychczas sprawozdania w tym przedmiocie.

Wyłączenie przysiółka Krupiaków ze Stryszawy i przyłączenie do gminy Sucha.

Uchwałą z dnia 22. marca 1899 odstąpił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu petycyę Sebastyana Krupiaka i towarzyszy o wyłączenie przysiółka Krupiaków ze związku gminy Stryszawa i przyłączenie do gminy Sucha — do zbadania i zdania sprawy na najbliższej sesyi.

Petycyę tę przesłał Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 17. kwietnia 1899 l. 21 519 Wydziałowi powiatowemu w Żywcu do wszechstronnego zbadania. W przedłożonej relacyi z 11. lipca 1899 l. 1.025 oświadczył się Wydział powiatowy przeciw proszonej zmianie granic z powodu że przysiółek składa się z 80 domów a tylko 5 gospodarzy wyłączenia się domaga. Rozporządzeniem z dnia 22. lipca 1899 wezwał Wydział krajowy Wydział pdwiatowy do przeprowadzenia dalszego dochodzenia celem zbadania, czy rozchodzi się o wyłączenie całego przysiółka, czyli tylko rzeczonych 5 gospodarstw a w takim razie zalecił zbadanie okoliczności przemawiających za wyłączeniem tych 5 gospodarstw. Dotychczas nie otrzymał Wydział krajowy dalszego sprawozdania w tym przedmiocie.

Wydzielenie 37 posiadłości z gminy Przedmieście dynowskie i wcielenie do gminy Dynów.

Ostateczne przeprowadzenie zmiany granic zaszłej w skutek postanowionego wydzielenia 37 posiadłości z gminy Przedmieście dynowskie i przyłączenia tychże do gminy Dynów doznało zwłoki z powodu wniesienia przez niektórych właścicieli wyłączonych posiadłości prośby o zaniechanie tego wyłączenia tudzież takiej samej petycyi wniesionej przez Zwierzchność gminną w Przedmieściu dynowskiem do Wysokiego Sejmu, a co do której Wysoki Sejm nie powziął żadnej uchwały.

Petycye te odstąpił Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 24. kwietnia 1899 l. 14.317 Wydziałowi powiatowemu w Brzozowie do zbadania przed ostatecznem wydaniem zarządzeń odnoszących się do rozgraniczenia powyższych gmin.

Gdy protokolarne przesłuchanie interesowanych nie wykazało żadnych uzasadnionych powodów odstąpienia od dawnego żądania petentów a stosunki miejscowe w niczem się nie zmieniły i gdy zmiana granic uznaną została przez władze kompetentne jako pożądana ze względów publicznych, wezwał Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 5. września 1899 l. 56.212 Wydział powiatowy do faktycznego przeprowadzenia postanowionej zmiany granic według poprzednio już udzielonych przez Wydział krajowy wskazówek.

Wyłączenie przysiółka Sajków z gminy Werbiż i przyłączenie do Horożany małej.

W dalszym ciągu zeszłorocznego sprawozdania w przedmiocie wyłączenia przysiółka Sajków z gminy Werbiż i przyłączenia go do gminy Horożana mała, Wydział krajowy oznajmia, że uzupełnione półtrzebnymi dokumentami i mapami akta tej sprawy przesłał Wydział krajowy odezwą z dnia 28. kwietnia 1899 l. 17.248 c. k. Namiestnictwu z prośbą o objawienie zdania, czy ze względów publicznych nie ma nic do zarzucenia przeciw zamierzonej zmianie granic. Z powodu zatrącenia map wspomnianych gmin zażądało c. k. Namiestnictwo ponownego ich przedłożenia. Wygotowanie żądanych szkiców jest w toku, poczem sprawa załatwioną zostanie przez kompetentne władze w myśl §. 4. ust. gm.

Wyłączenie przysiółka Grabie z Druszkowa i przydzielenie do gminy Michalczowy.

Przekazaną przez Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu uchwałą z 1. lutego 1898 do zbadania petycyę przysiółka Grabie a wyłączenie ze związku gminy Druszków pusty i wcielenie do gminy Michalczowy, przesłał Wydział krajowy, jak to już w zeszłorocznem sprawozdaniu podano, Wydziałowi powiatowemu w Brzesku do wszechstronnego zbadania i zdania sprawy.

Pomimo kilkakrotnych urgensów nie otrzymał Wydział krajowy dotychczas żądanego sprawozdania.

Wyłączenie dworu i przysiółka Nicew ze związku gminy i obszaru dworskiego w Lipnicy a przyłączenie do gminy i obszaru dworskiego w Korzennej.

W dalszym ciągu zeszłorocznego sprawozdania oznajmia Wydział krajowy, że c. k. Namiestnictwo odezwą z dnia 11. marca 1899 l. 21.303 oświadczyło się na zasadzie §. 4. ustawy gminnej ze względów publicznych przeciw zamierzonemu wyłączeniu przysiółka Nicew ze związku gminy administracyjnej Lipnica wielka i wcieleniu do gminy Korzenna, ponieważ w skutek tej zmiany granic musiałaby także nastąpić zmiana granic okręgów Sądów powiatowych, co ze względu na księgi gruntowe i wynikającą stąd zmianę dotychczasowej kompetencyi Sądów nie jest pożądanem.

W obec tego zaniechał Wydział krajowy wszelką dalszą akcyę w tej sprawie a odezwę c. k. Namiestnictwa zakomunikował Wydziałowi powiatowemu w Grybowie rozporządzeniem z dnia 31. marca 1899 l. 11.620 dla powiadomienia o tem petentów.

Sprawa zezwolenia gminie Wilcza na rozdział między jej członków dochodu z dzierżawy pastwiska gminnego.

Uchwałą z dnia 14. lutego 1898 przekazał Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania i odpowiedniego załatwienia petycyę gminy Wilcza o zezwolenie na rozdział między członków gminy dochodu z dzierżawy pastwiska gminnego.

Jak to już w zeszłorocznem sprawozdaniu Wydział krajowy podał, petycya ta przesłaną została Wydziałowi powiatowemu w Przemyślu do załatwienia i zdania sprawy. Według nadesłanej przez Wydział powiatowy relacyi z dnia 2. listopada 1898 l. 3.497 rozdzieliła gmina po myśli swej uchwały z 13. lutego 1896 z czynszu za pastwiska w kwocie 1.279 zł. w r. 1897 kwotę 835 zł. między członków gminy w formie pożyczki, w r. 1898 zaś rozdała z czynszu za r. 1898 między członków gminy tytułem zapomóg kwotę 825 zł.

Ponieważ wspomnianą uchwałą postanowiła Rada gminna przez cały szereg lat, aż do końca roku 1904 rozdzielać w pewnej części między członków gminy pobierany za pastwisko czynsz, przeto odmówił Wydział powiatowy zatwierdzenia tej uchwały. Obecnie aprobując dokonany już w latach 1897 i 1898 rozdział czynszu, wytknął Wydział powiatowy nierównomierny rozdział zapomóg i polecił Zwierzchności gminnej, ażeby na przyszłość każdą uchwałę, którąby postanowiono użyć w podobny sposób czynszu dzierżawnego, przedkładano Wydziałowi powiatowemu do zatwierdzenia.

Petycya gminy Kniaziołuka o zezwolenie na zamianę lasu gminnego na orne grunta kameralne i o przyznanie zasiłku na szkołę.

Uchwałą z dnia 8. marca 1899 odstąpił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu petycyę gminy Kniaziołuka o zezwolenie na zamianę lasu gminnego na orne grunta kameralne i przyznanie zasiłku z funduszu szkolnego w kwocie 6.500 zł. na cel utworzenia 3 klasowej szkoły ludowej — do odpowiedniego załatwienia.

Rozporządzeniem z dnia 8. kwietnia 1899 l. 16.124 przesłał Wydział krajowy Wydziałowi powiatowemu rzeczoną petycyę z wezwaniem pouczenia gminy, że sprawa zamiany lasu na grunta kameralne należy do decyzyi Rady powiatowej po myśli §. 99 ustawy gminnej i że celem uzyskania zasiłku na zakupno budynku szkolnego powinna gmina odnieść się przedewszystkiem do c. k. Rady szkolnej okręgowej po myśli Art. 9. ustawy z 24. kwietnia 1894 Nr. 49 dz. u. kr.

Zażalenie Jacentego Rzepeckiego i towarzyszy w sprawie zarządu majątkiem gminy Chrzanów.

Uchwałą z dnia 17. marca 1899 odstąpił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu petycyę Jacentego Rzepeckiego i chrześcijańskich członków gminy Chrzanów w sprawie zarządu majątkiem gminnym — do zbadania i właściwego zarządzenia w celu zabezpieczenia praw uprawnionych członków chrześciańskiej gminy Chrzanów do majątku w ich wyłącznem używaniu będącego.

Sprawa w powyższej petycyi poruszona została załatwioną w toku instancyi. Rozporządzeniem z dnia 4. lipca 1899 l. 33.119 odrzucił Wydział krajowy rekurs petenta przeciw odnośnym zarządzeniom Wydziału powiatowego w Chrzanowie, a odnośne jego zażalenie do c. k. Trybunału administracyjnego w tej sprawie wniesione, zostało odrzucone.

Petycya gminy Wyspa o zasiłek na sprowadzenie wody.

Uchwałą z dnia 17. marca 1899 odstąpił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu petycyę gminy Wyspa o zasiłek na sprowadzenie wody — do zbadania i odpowiedniego załatwienia. Petycyę tę przesłał Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 3. maja 1899 l. 18.973 Wydziałowi powiatowemu w Rohatynie z wezwaniem, ażeby sprawę tę należycie zbadał a następnie przedstawił Radzie powiatowej stosowne wnioski celem udzielenia gminie proszonej pomocy, przy czem nadmienił Wydział krajowy, że dla braku przeznaczonych na tego rodzaju cele — unduszów, nie może przyczynić się żadną kwotą do zamierzonej budowy wodociągów.

Petycye gmin Błażowa i Zborów o prawo poboru opłat gminnych od napojów spirytusowych.

Uchwałami z dnia 14. stycznia i 15. lutego 1898 odstąpił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu jako komisyi do załatwienia petycye gminy Błażowa i gminy Zborowa o zezwolenie na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych.

Petycyę gminy Błażowa przesłał Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 20. stycznia 1898 l. 3.614 Wydziałowi powiatowemu w Rzeszowie, celem przedłożenia wymaganych w takich razach wyjaśnień i dokumentów stwierdzających potrzebę zaprowadzenia rzeczonych opłat. — Petycyę zaś gminy Zborowa przesłał Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 21. lutego 1898 l. 10.325 c. k. Dyrekcyi galic. funduszu propinacyjnego do objawienia zdania.

W odezwie swej z dnia 27. marca 1898 l. 1.268 wskazała c. k. Dyrekcya fund. prop. na brak należytego uzasadnienia prośby, obiecując wziąć ją pod rozwagę, skoro te braki będą uzupełnione.

Odezwę tę zakomunikował Wydział krajowy reskryptem z dnia 2. kwietnia 1898 l. 20.034 Wydziałowi powiatowemu w Złoczowie z we-

zwaniem uzupełnienia sprawy w kierunku przez c. k. Dyrekcyę wskazanym.

Dotychczas nie otrzymał Wydział krajowy żądanych wyjaśnień i dokumentów co do gminy Błażowa, ani uzupełnienia sprawy opłat dla gminy Zborów.

Petycya gminy m. Tyśmienicy o zezwolenie na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych.

Przekazaną przez Wysoki Sejm uchwałą z dnia 30. grudnia 1898 Wydziałowi krajowemu jako Komisyi petycyę gminy m. Tyśmienicy o zezwolenie na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych, załatwił Wydział krajowy odmownie rozporządzeniem z dnia 13. kwietnia 1899 l. 18 801. C. k Dyrekcya galic. funduszu propinacyjnego, której petycyę tę przedłożono do zaopiniowania, oświadczyła się przeciw rzeczonemu zezwoleniu, zdaniem bowiem Dyrekcyi stosunki finansowe gminy nie przemawiają za zaprowadzeniem rzeczonych opłat, zwłaszcza wobec faktu, że gmina licząc na spodziewany dochód z opłat, obniżyła niewłaściwie stopę procentową dodatków gminnych na rok 1899, podczas gdy dodatek ten w odpowiedniej wysokości nałożony wraz z wykazaną w zamknięciach rachunkowych za rok 1898 nadwyżką stanu czynnego w kwocie 1.300 zł. przy równoczesnem zaoszczędzeniu w wydatkach, zdołałby pokryć wykazany niedobór.

Podzielając powyższe zapatrywanie c. k. Dyrekcyi, Wydział krajowy nie uważał za wskazane przedstawiać petycyi tej Wysokiemu Sejmowi.

Petycya gminy Muszyna o zezwolenie na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych.

Uchwałą z dnia 23. lutego 1899 przekazał Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu jako Komisyi petycyę gminy Muszyna o zezwolenie na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych i piwa. C. k. Dyrekcya funduszu propinacyjnego, której petycyę tę udzielono do zaopiniowania, sprzeciwiła się rzeczonemu zezwoleniu.

Z tego powodu, jak nie mniej z powodu nienależytego uzasadnienia potrzeby stworzenia tego nowego źródła dochodów, Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 13. kwietnia 1899 l. 19.190 załatwił petycyę odmownie.

Petycya gminy Szczyrzyc w sprawie targowicy.

Uchwałą z dnia 23. marca 1899 odstąpił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu petycyę gminy Szczyrzyc Abramowice o interwencyę w sporze gminy z obszarem dworskim względnie konwentem OO. Cystersów o targowicę i prawo wykonywania policyi targowej — do załatwienia.

Gdy z treści petycyi wynikało, że sprawa ta w drodze instancyi dostała się pod orzecznictwo c. k. Namiestnictwa, Wydział krajowy przesłał ją odezwą z dnia 17. kwietnia 1899 l. 21.371 c. k. Namiestnictwu do dalszego urzędowania z prośbą o zawiadomienie o wyniku.

Dotychczas nie otrzymał Wydział krajowy zawiadomienia w tym względzie.

Sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności Dep. I. za r. 1897/8.

Uchwałą z dnia 15. marca 1899 przyjął Wysoki Sejm do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności Departamentu I. za czas od 30. września 1897 do końca października 1898.

W skutek uwagi zaś Komisyi sejmowej co do nieproporcyonalnej wysokości pożyczek wekslowych w pojedynczych Kasach oszczędności powiatowych lub gminnych, wydał Wydział krajowy przy L. W. 18.330/99 odpowiednie zarządzenie do odnośnych Wydziałów powiatowych.

C) Rezolucye i uchwały wystosowane do c. k. Rządu.

Reforma ustawy gminnej dla gmin **wiejskich.**

W sprawie reformy ustawodawstwa gminnego dla gmin wiejskich nie otrzymał Wydział krajowy dotychczas żadnej wiadomości od c. k. Rządu.

Sprawa wynagrodzenia gmin za sprawowanie funkcyi poruczonego zakresu działania.

W sprawie powziętej przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z 18. lutego 1898 rezolucyi do Rządu co do określenia granic poruczonego zakresu działania gmin, tudzież unormowania wynagrodzenia gmin za sprawowanie czynności tego poruczonego zakresu działania, nie otrzymał Wydział krajowy i w roku bieżącym od c. k. Rządu żadnej odpowiedzi.

Sprawa opłacania czynszu za używanie budynku gminnego przez c. k. Sąd powiatowy gminie Starego miasta.

Jak to w zeszłorocznem sprawozdaniu oznajmiono Wysokiemu Sejmowi, wniósł Wydział krajowy na ręce Prezydyum c. k. wyższego Sądu krajowego przedstawienie przeciw zakomunikowanej przez tenże Sąd rezolucyi c. k Ministerstwa Skarbu, którą nie uwzględniono żądania gminy Starego miasta opłacania czynszu za używanie budynku gminnego, użytego na pomieszczenie Sądu powiatowego.

Na to przedstawienie nie otrzymał Wydział krajowy dotychczas żadnej odpowiedzi.

Petycye odstąpione przez Wysoki Sejm c. k. Rządowi do załatwienia.

Uchwałami z dnia 17. i 23. marca 1899 odstąpił Wysoki Sejm c. k. Rządowi do zbadania i możliwego uwzględnienia następujące petycye gmin:

1. Petycyę gminy Pasieczna (pow. Stanisławów) o zwrot gminnego pastwiska, zabranego przez władze rządowe pod kulturę wikliny.

2. Petycyę gminy Peczeniżyn o uwolnienie gminy od ponoszenia kosztów najmu ubikacyi dla miejscowego urzędu podatkowego.

3. Petycyę gminy Chocim o zwrot kosztów poniesionych przez spełnianie funkcyi poruczonego zakresu działania

4. Petycyę gminy Kobylnica ruska, w sprawie pokrycia kosztów sporu, wynikłego skutkiem wykonywania robót asanacyjnych.

O tych uchwałach zostały petycyonujące gminy powiadomione za pośrednictwem odnośnych Wydziałów powiatowych.

D) Inne sprawy ważniejsze.

Nadzór nad majątkiem gmin i zakładów gminnych, nad działalnością Reprezentacyi gminnych, tudzież nad Reprezentacyami powiatowemi.

Wykonywanie nadzoru nad zakładowym majątkiem gmin i zakładów gminnych, tudzież nad urzędowaniem Magistratów i Zwierzchności gminnych, odbywało się tak jak w latach poprzednich przez wydawanie stosownych wskazówek, pouczeń i rozporządzeń i przez delegowanie komisyi na miejsce.

Odnośnie do zeszłorocznego sprawozdania Wydział krajowy nadmienia, że rozporządzenie Wydziału krajowego z 20. maja 1898 l. 25.422 ustanawiające kwalifikacyę urzędników miast i znaczniejszych gmin objętych ustawą z 3. lipca 1896 (Dz. ust. kr. Nr. 51) zamieszczone zostało w dzienniku ustaw krajowych, wydanym w dniu 27. października 1898 Dz. ust. kr. Nr. 88

Aleg. 2. Na rozporządzenie to zwrócił Wydział krajowy uwagę Wydziałów powiatowych dołączonym okólnikiem z 23. grudnia 1898 l. 78.212, zaznaczając, że od chwili ogłoszenia rzeczonego rozporządzenia, mogą gminy przyjmować do służby tylko takie osoby, które posiadają wymaganą kwalifikacyę, odezwą zaś z 23. grudnia 1898 l. 80.850 udzielił c. k. Namiestnictwu projekt rozporządzenia o egzaminach kwalifikacyjnych do objawienia zdania.

Na podstawie porozumienia z c. k. Namiestnistwem zostało rozporządzenie Wydziału krajowego z 4. marca 1899 l. 12.974 w przedmiocie

egzaminów kwalifikacyjnych na sekretarzy, kasyerów, kontrolorów i inspektorów policyi w 131 miejscowościach objętych ustawą z 3. lipca 1896 ogłoszone w dzienniku ustaw krajowych Nr. 34 z r. 1899.

Posiadając wymagane w § 54. ustawy gminnej przepisy co do kwalifikacyi urzędników, przystąpił Wydział krajowy do dalszej czynności a mianowicie uregulowania etatu urzędników w rzeczonych gminach. W tym
Aleg. 3. celu wydał Wydział krajowy dołączony okólnik z 14 lipca 1899 l. 43.671, wzywając gminy do uchwalenia etatu urzędników i sług, do przedłożenia rzeczonych uchwał Wydziałowi krajowemu najpóźniej do końca października 1899 i do obsadzenia ustanowionych posad ukwalifikowanemi osobistościami.

Pewna część gmin uczyniła już dotąd zadość wezwaniu Wydziału krajowego, a niektóre gminy uchwaliły przy tej sposobności instrukcye służbowe i statuta emerytalne.

Nad należytem załatwieniem tej sprawy Wydział krajowy będzie czuwał.

Na podstawie uchwały Wysokiego Sejmu z d. 10. marca 1899 urządzoną została przy Wydziale krajowym szkoła dla pisarzy gminnych; kurs ten, który odbył się w czasie od 15. maja do 15. września 1899 wydał zupełnie dodatnie rezultaty.

Bliższe daty w tym względzie przedkłada Wydział krajowy w osobnem sprawozdaniu, zaznaczając tylko, że 5ciu z pisarzy gminnych, którzy ukończyli kurs, poddało się zarazem egzaminowi kwalifikacyjnemu na sekretarzy gmin miejskich, objętych ustawą z 3. lipca 1896 i egzamin ten złożyli z bardzo dobrym postępem.

W czasie od ostatniego sprawozdania przeprowadził Wydział krajowy następujące lustracye:

Z powodu nieprawidłowości spostrzeżonych przy ściąganiu kosztów leczenia szpitala w Kołomyi, zarządził Wydział krajowy szkontrum kasy miejskiej i szpitalnej, lustracyę gospodarki miejskiej w Kołomyi, tudzież stosowne dochodzenie celem wyjaśnienia nieprawidłowości odnoszących się do ściągniętych kosztów leczenia. Lustracya i dochodzenie wykazały, że dyetaryusz Magistratu, który od lat kilku prowadził protokół podawczy, odbierał i kwitował nadsyłane przez c. k. Starostwo koszta leczenia i grzywny na fundusz ubogich, zatrzymując nadesłane pieniądze dla siebie. Komisya sprawdziła z tego tytułu brak w kwocie 1.115 zł. 97 ct., który jednak później okazał się wyższym.

Sprawę tę odstąpił Wydział krajowy c. k. Prokuratoryi państwa w Kołomyi, po przeprowadzonej zaś rozprawie, został rzeczony dyetaryusz skazany za sprzeniewierzenie na jeden rok ciężkiego więzienia i na zapłacenie gminie m. Kołomyi tytułem odszkodowania kwoty 1.644 zł. 27 ct.

Co do innych spraw dotyczących gospodarki miejskiej, wydał Wydział krajowy stosowne zarządzenia.

Anormalne stosunki w łonie Rady gminnej w Gwoździcu, spowodowały Wydział krajowy do postawienia wniosku na rozwiązanie Rady gminnej. Tymczasowy zarząd ustanowiony przez c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem powiatowym w Kołomyi objął już urzędowanie.

Z powodu licznych nieporządków sprawdzonych przy lustracyi gminy Tłumacz, otrzymał naczelnik gminy naganę i skazany został na koszta dochodzenia.

Ze względu na zarzuty poczynione naczelnikowi gminy Makowa w toku lustracyi i ze względu na to, że w skutek doniesienia członków Rady gminnej, wdrożyła już c. k. Prokuratorya dochodzenia karne przeciw naczelnikowi gminy — odstąpił Wydział krajowy akta lustracyi c. k. Sądowi w Makowie. Po otrzymaniu zawiadomienia co do wyniku dochodzenia karnego, które dotąd trwa, wyda Wydział krajowy stosowne zarządzenia.

W toku lustracyi gospodarki gminnej w Szaflarach okazało się, że naczelnik gminy dopuszczał się w czasie swego urzędowania nadużyć na

szkodę gminy. W skutek tego został naczelnik gminy Szyflary złożony z urzędu i skazany na koszta dochodzenia.

Z powodu sprawdzonych nieporządków w gospodarce gminnej w Bohorodczanach, został naczelnik gminy zawieszony w urzędowaniu, wydanie dalszych zarządzeń jest w toku.

Oprócz tego przeprowadził Wydział krajowy lustracye Magistratów w Buczaczu, Drohobyczu i Wadowicach, wydając na podstawie wyników lustracyi stosowne zarządzenia, tudzież lustracye gospodarstw gminnych w Dolinie, Limanowej, Brzesku, Tuchowie, Grybowie, Bobowej, Ciężkowicach, Muszynie, Krościenku, Oświęcimiu i Kętach.

Lustracyę gminy Doliny zarządził Wydział krajowy z powodu znaczniejszej pożyczki, którą gmina Dolina zamierzała zaciągnąć na pokrycie kosztów rozmaitych inwestycyi, a po zbadaniu stanu rzeczy na miejscu, zezwolił na zaciągnięcie pożyczki w sumie 100.000 zł.

Na podstawie wyników przeprowadzonych lustracyi, wydał Wydział krajowy odpowiednie zarządzenia.

Załatwienie aktu lustracyi gminy Myślenice jest w toku.

Dalej przeprowadził Wydział krajowy lustracye i dochodzenia w gminach wiejskich w Rosulnie, Mielniczu i Iwaszkowcach, z powodu skarg wniesionych przez członków gminy. W gminie Iwaszkowce szło o nieprawną sprzedaż drzewa z lasu gminnego, a na podstawie wyników lustracyi, zarządził Wydział krajowy zamknięcie lasu gminnego, skazał naczelnika gminy na grzywnę 10 zł. i uczynił go odpowiedzialnym za zwrot do kasy gminnej kwoty 109 zł. 61 ct. Naczelnik gminy złożył wspomniane powyżej kwoty, las został zamknięty i nadzór nad lasem powierzony został przez Wydział pow. w Turce leśnikowi powiatowemu.

Z powodu petycyi wniesionej przez Zwierzchność gminną w Borysławiu o zwinięcie Inspekcyi kopalń tamże, delegował Wydział krajowy w roku 1899 osobną komisyę przy współudziale inżyniera górnika, celem zbadania, czy żądanie Zwierzchności gminnej zasługuje na uwzględnienie. Na podstawie sprawozdania komisyi przyszedł Wydział krajowy do przekonania, że Inspekcya kopalń jest w obecnych stosunkach zbędną i że instytucya ta, utrzymywana kosztem kontrybuentów, powinna być zwiniętą.

Załatwienie tej sprawy jest w toku.

Następnie przeprowadził Wydział krajowy lustracye lub szkontra kasy, połączone ze zbadaniem rachunków powiatowych w Wydziałach powiatowych w Brzeżanach, Tarnopolu, Buczaczu, Rawie, Limanowej, Dąbrowie, Jarosławiu, Brzesku, Turce, Nowym Sączu, Nowym Targu, Drohobyczu i Przemyślu, a o wynikach zawiadomił Wydziały powiatowe celem dalszego zarządzenia.

Wynik lustracyi przeprowadzonej w Wydziale powiatowym w Brzeżanach wykazał, że rachunkowość i kasowość powiatu, pomimo licznych wskazówek, pouczeń i likwidacyi na miejscu przeprowadzanych, prowadzoną jest niewłaściwie. Celem uporządkowania rachunkowości i kasowości, wydał Wydział krajowy stosowne zarządzenia.

Wydziałom powiatowym w Tarnopolu i Przemyślu, wyraził Wydział krajowy uznanie za prawidłowe i należyte prowadzenie gospodarki powiatowej.

W Wydziale powiatowym w Dolinie przeprowadził Wydział krajowy po śmierci prezesa Rady powiatowej i na żądanie wiceprezesa Rady powiatowej szkontrum kasy powiatowej i znalazł fundusze w porządku.

Wreszcie udzielał Wydział krajowy pomocy rachunkowej tak gminom jak i Wydziałom powiatowym.

W ten sposób sprawdzone lub uporządkowane zostały rachunki w gminach Zbaraż, Bochnia i Dolina, tudzież w Wydziałach powiatowych w Cieszanowie, Stryju i Rohatynie.

Nadto sprawdzono zamknięcia rachunków Zarządu wspólnego majątku gmin Czarnodunajeckich za rok 1898.

Wydział krajowy nadmienia wreszcie, że zbadał na miejscu stosunki gminy i stacyi klimatycznej w Zakopanem a wnioski swe w tej sprawie przedkłada Wysokiemu Sejmowi osobnem sprawozdaniem.

Projekt ustawy państwowej o zabezpieczenie pretensyi budowlanych.

Odezwą z dnia 13. czerwca 1899 l. 4.285 udzieliło c. k Prezydyum Namiestnictwa Wydziałowi krajowemu do objawienia zdania, wypracowany przez c. k Ministerstwo sprawiedliwości, projekt ustawy państwowej o zabezpieczenie pretensyi budowlanych.

Projektowana ustawa miała na celu ochronę interesu ukwalifikowanych przedsiębiorców budowlanych wobec właścicieli gruntów, którzy im wykonanie budowli powierzyli, a tem samem zapobiedz nadużyciom, jakie przy spekulacyach budowlanych na szkodę prowadzących budowę profesyonistów, co raz częściej się zdarzają.

Dla zabezpieczenia tedy pretensyi tych przedsiębiorców, wprowadza rzeczony projekt ustawy prawo zastawu dla tychże pretensyi na realności właściciela gruntu z pierwszeństwem hipotecznem przed wszystkiemi innemi, na realności już zabezpieczonemi pretensyami, a to pod warunkami w projekcie ustawy bliżej określonymi.

W odezwie swej z dnia 23. czerwca 1899 l. 39.470 oświadczył się Wydział krajowy jednak przeciw temu projektowi, a to głównie z następujących powodów.

Nadużycia popełniane przy przedsiębiorstwach budowlanych, tak na szkodę przedsiębiorców budowlanych jako też na szkodę rzemieślników, dostawców i robotników, które w potocznej terminologii niemieckiej uzyskały nazwę Bauschwindel, są w kraju naszym prawie nie znane, a zatem nie przybrały takich rozmiarów, ażeby wymagały wydania specyalnej, wyjątkowej ustawy, sięgającej głęboko w prawne stosunki kredytu hipotecznego.

Powstały od szeregu lat silniejszy ruch budowlany w większych miastach kraju naszego jak we Lwowie, Krakowie, Przemyślu, Podgórzu, Nowym Sączu i t. d. opiera się głównie na kredycie zaciąganym w instytucyach publicznych, najwięcej w Kasach oszczędności, które udzielając pożyczek hipotecznych, na pierwszem miejscu przed wykończeniem budowy zabezpieczonych, wypłacają je częściowo w miarę postępu robót i wartości budowy.

Przedsiębiorcy budowlani zawierają z reguły z właścicielami gruntu pisemne umowy, i zabezpieczają się na podstawie obecnie obowiązujących ustaw zupełnie dostatecznie, w ten sposób, iż udzielane pożyczki z instytucyi kredytowych do ich rąk wpływają i na cele budowy użyte bywają, a w ten sposób ani instytucya kredytowa ani przedsiębiorcy budowlani nie są narażani na stratę.

Robotnicy płaceni są tygodniowo, rzemieślnicy i dostawcy doraźnie lub w krótkich terminach i dlatego nie powstają żadne większe zawikłania natury finansowej.

Projektowana ustawa odejmująca instytucyom kredytowym pełnego pierwszeństwa hipotecznego, dająca pierwszeństwo hipoteczne możliwym pretensyom co do swej wysokości nie oznaczonym, a w ślad §. 16. projektu nie usuwalnym, miałaby ten skutek, iżby instytucye finansowe odmówiły zupełnie kredytu budowlanego, coby wstrzymało obecny wzrost naszych miast na szkodę tak przedsiębiorców budowlanych; jak również na szkodę dostawców, rzemieślników i robotników, gdyż w miastach naszych nie ma ani właścicieli ani przedsiębiorców tak zamożnych, którzyby bez kredytu czerpanego z instytucyi finansowych mogli stawiać budowle. Zamknięcia kredytu ze strony instytucyi kredytowych nie uchyli postanowienia §. 4. b) projektu przeciwnie żądanie w tym paragrafie nader trudnego dowodu, że kredyt budowlany istotnie na cele budowy został użyty, tudzież postanowienie, że tylko ustawowe odsetki mają równe prawo pierwszeństwa hipotecznego, jeszcze bardziej na to zamknięcie kredytu wpłyną.

Z tego zasadniczego stanowiska Wydział krajowy uznaje projektowaną ustawę dla ekonomicznych stosunków naszych raczej za szkodliwą aniżeli za pożądaną. Nie wchodząc w szczegółową ocenę poszczególnych postanowień projektowanej ustawy, nie można jednak pominąć niektórych najważniejszych wątpliwości:

1) iż projektowana ustawa nie daje zabezpieczenia dla pretensyi robotników, rzemieślników i drobnych dostawców lecz jedynie przedsiębiorców budowlanych (Baugewerbetreibende), którzy w obecnem ustawodawstwie mają dostateczne środki zabezpieczenia swych praw a jeśli z nich korzystać nie chcą, wydaje się nie właściwem narzucać im te prawa i odejmować im możność zrzeczenia się tychże.

2) iż oddanie rozstrzygania sporów dość zawiłych bo rachunkowych, wymagających orzeczeń znawców, sędziemu tabularnemu z wykluczeniem postępowania spornego niedawno zaprowadzonego a ogólnie cenionego a natomiast wprowadzenia niejasnego i ogólnikowego postępowania niespornego, budzić musi poważne wątpliwości co do sprawiedliwego i szybkiego rozsądzenia wzajemnych pretensyi;

3) iż protektowana ustawa umożliwi dalsze wytworzenie się nadużyć innej formy na szkodę wierzycieli rzetelnych, osobistych lub hipotecznych w razie oszukańczego porozumienia się właściciela z przedsiębiorcą budowlanym.

Pożyczka dziesięciomiljonowa gminy m. Lwowa przez kraj poręczona.

Wykonując uchwałę Wysokiego Sejmu z 8. lutego 1895, Wydział krajowy składa w przedmiocie dziesięciomilionowej pożyczki miasta Lwowa następujące dalsze sprawozdanie.

Na podstawie uchwał Reprezentacyi miejskiej, powziętych z zachowaniem wymaganych formalności, przyzwolił Wydział krajowy w okresie od 1. listopada 1898 do końca października 1899 na zasadzie ustawy krajowej z dnia 7. lutego 1895 Nr. 16. Dz. u. kr., gminie miasta Lwowa na poczynienie następujących wydatków z funduszu dziesięciomilionowej przez kraj poręczonej pożyczki komunalnej:

a) Z kredytu 1,500.000 zł. przeznaczonego na urządzenie wodociągów (poz. 1. Art. II. ustawy) na budowę wodociągów łącznie	1,450.000 zł.
Po doliczeniu wydatków z powyższego kredytu poprzednio przyzwolonych a objętych w zeszłorocznem sprawozdaniu Wydziału krajowego	50.000 „
wyczerpano całą wysokość kredytu	1,500.000 zł.
b) Z kredytu 500.000 zł. przeznaczonego na budowę kanałów i przesklepienie Pełtwi i Pasieki (poz. 2) zezwolił Wydział krajowy już poprzednio użyć	200.039 zł.
c) Kredyt na bruki i regulacyę dróg i ulic (poz 3.) został już w poprzednich latach w całości wyczerpany .	600.000 „
d) Kredyt przeznaczony na budowę rzeźni został już w poprzednich latach w całości wyczerpany .	540.000 „
e) Z kredytu 200.000 zł. przeznaczonego na budowę szkół (poz. 5) przyzwolono na zakupno gruntu i na budowę szkoły im. św. Marcina	151.606 „
f) Z Kredytu 32 000 zł. (poz. 6) przeznaczonego na budowę przytuliska dla kobiet, zezwolił Wydział krajowy użyć na pokrycie wykazanej reszty kosztów tej budowy .	1.360 „
poprzednio zezwolono użyć na koszta budowy . . .	30.000 „
wyczerpano więc kredyt do wysokości	31.360 zł.
g) Z kredytu 600.000 zł. przeznaczonego na budowę koszar (poz. 8) zezwolił Wydział krajowy już poprzednio użyć	378.159 zł.
h) Kredyt na budowę teatru (poz. 10) został już w poprzednich latach wyczerpanym w całości t. j. .	700.000 „
i) Kredyt na wykupno kolei elektrycznej (poz. 11) został również już poprzednio wyczerpanym . . .	700.000 „
j) Z kredytu 250.000 zł. przeznaczonego na rozszerzenie, urządzeń gazowni miejskiej (poz. 12) zezwolił Wydział krajowy użyć:	

1) na zakupno inwentarza gazowni od Towarzystwa Dessauskiego . . . . 58.170 zł.
2) na rozszerzenie gazowni . . . . 41.829 „
gdy poprzednio już przyzwolono z tego kredytu wydatek 34.315 „
wyczerpano więc dotychczas . . . . 134.314 zł.

k) Z kredytu 100.000 zł. przeznaczonego na regulacyę ulic (poz. 13) zezwolił Wydział krajowy użyć na zakupno dwóch realności l. k. 187 i l. k. 188 łącznie . . 28.300 zł.
po doliczeniu wydatków poprzednio przyzwolonych . 50.000 „
wyczerpano kredyt do wysokości . . . . . . 78.300 zł.

l) Na konwersye i spłatę długów miejskich (poz 16) przyzwolono już dawniej . . . . 2,922.685 zł.

ł) Na fundusz rezerwowy dla oprocentowania pożyczki (poz. 17) suma deponowana w obligacyach komunalnych na zasadzie dawniejszego przyzwolenia wynosi . . 200.000 „

m) Z kredytu 635.315 zł. przeznaczonego na pokrycie dalszych wkładów i wydatków połączonych z przeprowadzeniem inwestycyi i zrealizowaniem pożyczki przyzwolił Wydział krajowy:
1) na pokrycie strat w kursie przy emisyi obligacyi komunalnych . . . . 100.000 zł.
2) na koszta kwitu ekstabulacyjnego dla pożyczek zaciągniętych w galic. kasie oszczędności . . . 6.209 „
co z przyzwolonymi poprzednio z tego kredytu wydatkami 317.500 „
czyni . . . 423.709 zł.

Ogólna suma przyzwolonych przez Wydział krajowy wydatków z funduszu 10 milionowej pożyczki wynosi przeto . . . . 8,560.172 zł.

Na pokrycie powyższych wydatków zezwolił Wydział krajowy odnośnymi reskryptami na emisyę stosownej ilości 4% obligacyi komunalnych.

Pożyczki m. Krakowa w kwocie $1\frac{1}{2}$ miliona i 1,800.000 zł. przez kraj poręczone.

W dalszym ciągu zeszłorocznego sprawozdania w przedmiocie użycia reszty półtora-milionowej pożyczki m. Krakowa, z której na cele asanacyjne przeznaczono 300.000 zł., Wydział krajowy oznajmia, że przyzwolił z kredytu tego użyć na budowę kanałów dalszych 98.000 zł., ponieważ poprzednio przyzwolone wydatki wynosiły 150.000 zł., przeto wyczerpano kredyt do wysokości 248.000 zł.

Podług zawiadomienia Magistratu została 12 rata powyższej pożyczki spłaconą dnia 31. grudnia 1898, 13 zaś rata dnia 28. czerwca 1899.

Na zaciągnięcie pożyczki 1,800.000 zł. udzielił Wydział krajowy swego zezwolenia reskr. z 5. maja 1899 l. 26.807 a to po zbadaniu warunków i na podstawie przedłożonych planów i kosztorysów robót wodociągowych. Pożyczka ta dotąd jednak nie została zrealizowaną a koszta prowadzonych robót pokrywa gmina zaliczkowo z innych swoich funduszów z zastrzeżeniem zwrotu po zrealizowaniu pożyczki.

Zażalenia i rekursy w sprawie zarządu majątkiem i dobrem gmin i ich zakładów.

W czasie od 1. października 1898 do końca września 1899 wpłynęło bezpośrednio do Wydziału krajowego 105 zażaleń na administracyę majątkiem gmin i ich zakładów. Zażalenia te zostały stosownie załatwione.

W tym samym czasie wpłynęło do Wydziału krajowego 191 rekursów w przedmiocie administracyi majątkiem i dobrem gmin i ich zakładów. Z tych rekursów uwzględniono w całości lub częściowo 41, nie uwzględniono 106, zwrócono do uzupełnienia 35, reszta w toku załatwienia.

Rekursy w sprawach budowni-

W czasie od 1. października 1898 do końca września 1899 wpłynęło do Wydziału krajowego 187 rekursów budowniczo-policyjnych, nie licząc rekursów tego rodzaju, odnoszących się do budowli przy drogach publi-

czo-policyjnych. cznych, załatwianych przez Departament IV. Wydziału krajowego. Z tych rekursów uwzględniono w całości lub częściowo 38, nie uwzględniono 99, zwrócono do uzupełnienia 32, reszta w toku załatwienia.

Złożenie z urzędu naczelników gmin.

W czasie od 1. października 1898 do końca września 1899 udzieliło c. k. Namiestnictwo Wydziałowi krajowemu do zaopiniowania 31 spraw dyscyplinarnych, w których rozchodziło się o złożenie z urzędu naczelników gmin.

Wydział krajowy we wszystkich tych wypadkach zgodził się na proponowane złożenie z urzędu.

Orzeczenie c. k. Trybunału administracyjnego.

C. k. trybunał administracyjny odrzucił następujące zażalenia:

1) Gminy m. Rzeszowa przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z dnia 12. marca 1897 l. 11.930 w sprawie częściowego pokrycia kosztów, przesklepienia strumyka Mikoszka przez J. Jezińską (orzecz. z 28. grudnia 1898 l. 7.149).

2) Gmin Polana i Tarnawa przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z dnia 2. kwietnia 1897 l. 5 153 w sprawie przymusowego nadzorowania lasów gminnych (orzecz. z 7. października 1898 l. 5.253).

3) Jana Wodeckiego c. k. notaryusza i b. naczelnika gminy w Przeworsku przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z dnia 9. kwietnia 1897 l. 20.432 co do odpowiedzialności za wynikłe w czasie jego urzędowania szkody dla gminy. (Orzecz. z 17. października 1898 l. 5.287).

4) Arona Sobla z Kuliczkowa przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z dnia 27. sierpnia 1897 l. 51.773 w sprawie budowlanej (Orzecz. z 18. listopada 1898 l. 6.118).

5) Dr. Emila Baurowicza i towarzyszy ze Lwowa przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z dnia 8. stycznia 1898 l. 77.713 w sprawie budowlanej. (Orzecz. z 8. czerwca 1899 l. 5.673).

6) Judesy Bleiberg z Kranzbergu przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z dnia 25. stycznia 1898 l. 1.590 w sprawie budowlanej. (Orzecz. z 7. kwietnia 1899 l. 2.276).

7) Izaaka Jungerwirtha z Byczyny przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z dnia 8. marca 1898 l. 10.331 w sprawie budowlanej. (Orzecz. z 31. maja 1899 l. 4.085).

8) Eljasza Schlanga z Czarnej wsi przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z dnia 15. kwietnia 1898 l. 20.226 w sprawie budowlanej, przyczem c. k. Trybunał skazał żalącego się na zwrot kosztów sporu interesowanej w tej sprawie sąsiadce Maryi Dudzikowej w kwocie 100 zł. tudzież na zapłacenie kary w kwocie 25 zł. na rzecz funduszu miejscowych ubogich za przytoczenie w złej wierze nieprawdziwych okoliczności w zażaleniu. (Orzecz. z 26. września 1899 l. 7.817).

9. Salamona Nemlicha z Bolechowa przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z dnia 29. kwietnia 1898 l. 1.352 w sprawie uwolnienia od uiszczania opłat gminnych od napojów propinacyjnych. (Orzecz. z 12. września 1898 l. 3.326).

10. Altera Leibenhauta, b. naczelnika gminy Skole wieś przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z 11. sierpnia 1898 l. 44.689 w sprawie pokrycia kosztów dyscyplinarnego dochodzenia.

11. Roberta Kleina byłego burmistrza miasta Podgórza, przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z dnia 14. października 1898 l. 48.876 w sprawie odpowiedzialności za szkodę, na jaką narażoną została gmina Podgórze w administracyi wapienników gminy. (Orzecz. z 6. marca 1899 l. 574).

12. Gustawa Barucha przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z tejże samej daty i w tej samej sprawie jak wyżej. (Orzecz. z 6. marca 1899 l. 576).

13) Stanisława Barana z Liska, przeciw tutejszemu orzeczeniu z 23. listopada 1897 l. 70.666 w sprawie budowniczej. (Orzecz. z 21. listopada 1898 l. 6.147).

14) Antoniego Szychlińskiego ze Lwowa, przeciw tutejszemu orzeczeniu z d. 18. marca i 1. czerwca 1898 ll. 12.689 i 31.977, w sprawie budowniczej (orzeczenie z d. 17. kwietnia 1899 l. 2.126).

15) Maurycego Regenstreifa z Husiatyna, przeciw tutej. orzeczeniu z 10. sierpnia 1897 l. 39.261, w sprawie odpowiedzialności jego jako byłego naczelnika gminy za szkody gminie wyrządzane, (orzeczenie z 27. lutego 1899 l 564).

Natomiast zniósł c. k. Trybunał administracyjny następujące orzeczenia Wydziału krajowego:

1. Z dnia 10. kwietnia 1896 l. 15.226 i 10. sierpnia 1897 l. 39.261, w sprawie skazania Jana Chabury b. wójta w Ryłowie i Maurycego Regenstreifa b. naczelnika gminy Husiatyn, na zwrot kosztów lustracyi kasy gminnej, albowiem orzeczenia odnośne opierały się tylko na wyniku szkontra kasy a nie na dochodzeniu dyscyplinarnem. W skutek tego wydał Wydział krajowy ponowne w tej sprawie orzeczenia.

2. Z dnia 19. stycznia 1897 l. 3 207 w sprawie zasystowania Dr. Sterkowiczowi remuneracyi za pełnienie obowiązków zastępcy burmistrza w Nowym Sączu

Orzeczenie powyższe, quo ad meritum zatwierdził c. k. Trybunał administracyjny, uznał bowiem zniesienie wydanego w tej sprawie orzeczenia przez Wydział powiatowy jako niewłaściwą instancyę za słuszne, uchylił wszakże orzeczenie Wydziału krajowego jako niekompletne, zdaniem bowiem Trybunału, należało polecić Radzie miejskiej jako właściwej instancyi załatwienie rekursu Serkowicza, co też ponownem orzeczeniem uzupełniono.

3. Z dnia 16 czerwca 1897 l. 77.593, o ile niem zatwierdzono postanowienia niższych instancyi regulujące użytkowanie pastwiska gminnego w Łące szlacheckiej.

Wszczególności zniósł c. k. Trybunał administracyjny tę część orzeczenia Wydziału krajowego, którem postanowiono, że uprawnionymi do użytkowania dobra gminnego w tej gminie są członkowie przynależni do gminy posiadający grunta, które przed wykupnem serwitutu leżały w obrębie rzeczonej gminy a tem samem wyłączono od tego użytkowania dawnych dominikalistów, którzy po wykupnie serwitutu stali się członkami gminy.

Zatwierdzając odnośne rozporządzenie Rady gminnej, Wydział krajowy oparł się na przepisach §. 68. ustawy gminnej, w myśl którego wzmiankowane użytkowanie reguluje się według dotychczasowego zwyczaju, o ile zaś taki zwyczaj nie istnieje, natenczas Rada gminna uwzględniając tytuły prawne, ma uchwalić postanowienia regulujące uczestnictwo w użytkowaniu.

Trybunał administracyjny zaś powołując się na §. 9. ustawy gminnej orzekł, że wszyscy członkowie gminy są uprawnieni do użytku dobra gminnego, o ile ich od tego dotychczasowy (według Trybunału administracyjnego przed rokiem 1866 istniejący) zwyczaj nie wyłącza.

4. Orzeczenie Wydziału krajowego z 14. sierpnia 1897 l. 48.309 w sprawie wydanego przez Magistrat w Jarosławiu Abrahamowi Pfefferowi nakazu zapłacenia części kosztów budowy kanału betonowego na drodze do realności Pfeffera. Orzeczenie to zniósł c. k. Trybunał administracyjny, twierdząc, że kosztów tych nie można ściągnąć w drodze administracyjnego nakazu (orzeczenie z 11. września 1899 l. 5.997).

5. Orzeczenie Wydziału krajowego z dnia 10. września 1897 l. 33.835 i 21. grudnia 1897 l. 75.642 w sprawie użytkowania pastwiska gminnego w Bykowie przez Michała i Anielę Kulczyckich Hust i Nusyma Bakena w Siedleszczanach.

C. k. Trybunał administracyjny orzekł, że kwestye uprawnienia do użytkowania dobra gminnego, o ile dobro to jest ekwiwalentem serwitutowym, powinny być rozpatrywane i dochodzone w zwykłej drodze prawa a nie w drodze administracyjnej.

Zamknięcia rachunkowe za r. 1898 i preliminarze na r. 1899 funduszów powiatowych i gminnych.

Zestawione przez Oddział rachunkowy Wydziału krajowego wykazy zamknięć rachunkowych za r. 1898 i preliminarzy na r. 1899 przedkłada się Wysokiemu Sejmowi a mianowicie:

Aleg. A. 1. Wykaz zamknięć rachunkowych w dochodach za r. 1898 funduszów powiatowych.

Aleg. B. 2. Wykaz zamknięć rachunkowych w wydatkach za r. 1898 funduszów powiatowych.

Aleg. C. 3. Wykaz zamknięć rachunkowych za r. 1898 w dochodach 30-tu miast.

Aleg. D. 4. Wykaz zamknięć rachunkowych za r. 1898 w wydatkach 30-tu miast.

Aleg. E. 5. Wykaz zamknięć rachunkowych za r. 1898 w dochodach gmin małomiejskich i wiejskich.

Aleg. F. 6. Wykaz zamknięć rachunkowych za r. 1898 w wydatkach gmin małomiejskich i wiejskich.

Aleg. G. 7. Wykaz preliminowanych na r. 1899 dochodów funduszów powiatowych.

Aleg. H. 8. Wykaz preliminowanych na r. 1899 wydatków funduszów powiatowych.

Aleg. I. 9. Wykaz preliminowanych na r. 1899 dochodów 30-tu miast.

Aleg. K. 10. Wykaz preliminowanych na r. 1899 wydatków 30-tu miast.

Aleg. L. 11. Wykaz preliminowanych na r. 1899 dochodów gmin małomiejskich i wiejskich.

Aleg. M. 12. Wykaz preliminowanych na r. 1899 wydatków gmin małomiejskich i wiejskich.

Autonomiczne instytucye kredytowe za rok 1897.

Sporządzone przez Oddział rachunkowy Wydziału krajowego wykazy autonomicznych instytucyi kredytowych za rok 1897 przedkłada się Wysokiemu Sejmowi a mianowicie:

Al. I.—IV.

1. Wykaz gminnych kas pożyczkowych.
2. Wykaz powiatowych kas pożyczkowych.
3. Wykaz powiatowych kas oszczędności.
4. Wykaz miejskich kas oszczędności.

Dodatki gminne do podatków bezpośrednich.

Z mocy ustawy krajowej z dnia 18. marca 1888 Dz. u. kr. Nr. 36, względnie z mocy §. 82. ustawy z 3. lipca 1896 Dz u. kr. Nr. 51 zezwolił Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem na pobór wyższych dodatków gminnych do podatków bezpośrednich na rok 1899 następującym gminom:

Powiat Biała.

Bystra	67%
Bielany	57 "
Bujaków	80 "
Hałenów	96 "
Hecznarowice	51 "
Janowice	57 "
Kobiernice	55 "
Kozy	76 "
Kruki	55 "
Lipnik	55 "
Przecięszyn	55 "

Straconka	58%
Zaborze	57 "

Powiat Bóbrka.

Bóbrka	65%
Bortniki	65 "
Szołomyja	63 "
Wybranówka	59 "

Powiat Brzeżany.

Baranówka	56%
Dworce	61 "
Helenków	59 "
Huściska	54 "
Kalne	51 "
Kaplince	56 "
Komarówka	64 "
Kozłów	79 "
Kozowa	84 "
Narajów	63 "
Olchowiec	55 "
Plichów z Wolicą . . .	100 "
Płotycza	54 "
Podwysokie	98 "
Potoczany	95 "
Raj	99 "
Rohaczyn wieś	77 "
Szumlany małe	65 "
Teofipólka	59 "
Urman	52 "
Wiktorówka	56 "
Wybudów	56 "
Wymysłówka	55 "

Powiat Dobromil.

Beniowice	70%
Dobrzanka	59 "
Jasienica sufczyńska . . .	55 "
Lachowa	65 "
Leszczówka	51 "
Obersdorf	84 "
Polana . , . . .	52 "
Prinzenthal	72 "

Powiat Dolina.

Engelsberg	70%
Hoffnungsau	63 "
Huciejów nowy . . .	54 "
Ludwikówka	84 "
Maksymówka	60 "
Mizuń nowy	100 "
Niżniów górny , . . .	59 "
Nowoszyn	73 "
Rechersdorf	100 "
Teresówka	100 "

Powiat Drohobycz.

Bania Kotowska . . .	96%
Bystrzyca	65 "
Dobrowlany	88 "
Gaje wyżne	52 "
Horucko	66 "
Hruzów	60 "
Kołpiec	71 "
Königsau	98 "
Łużek dolny	58 "
Monaster	80 "
Niedźwiedź	60 "
Podmonasterek	75 "
Popiele	90 "
Raniowiec	62 "
Rybnik	73 "
Saska Kameralna . . .	100 "
Smolna	59 "
Uraż	90 "
Załokieć	56 "

Powiat Gorlice.

Dominikowice	58%
Olszyny	61 "
Zdynia	76 "

Powiat Husiatyn.

Szydłowce	75%

Powiat Kraków.

Bronowice	80%
Łobzów	75 "

Powiat Nowy Sącz.

Białowody	64%
Jelna	73 "
Kokuszka	53 "
Łomnica	70 "
Moszczenica niżna . . .	81 "
Moszczenica wyżna . . .	76 "
Muszynka	70 "
Sienna	81 "
Świdnik	60 "
Tęgoborze	71 "
Zawadka	74 "

Powiat Podhajce.

Panowice	65%

Powiat Sanok.

Dąbrówka	81%
Falejówka	72 "
Jaśliska	56 "
Mików	62 "
Posada jaćmierska . . .	73 "
Posada olchowska . . .	67 "
Raczków	73 "

Powiat Skałat.

Nowosiółka grzymałowska .	65%

Powiat Stryj.

Annaberg	62%
Chaszczowanie	67 „
Dołhe	65 „
Felizienthal	90 „
Grabowiec sokolski . . .	65 „
Kalne	58 „
Karlsdorf	87 „
Libochowa	73 „
Łany sokołowskie . . .	61 „
Łotatniki	88 „
Orawczyk	54 „
Różanka niżna	92 „

Powiat Tarnów.

Brzozów	63%
Chojnik	77½%
Garbek	75%
Głów	80 „
Korwadrza	76½%
Kielanowice	60%
Koszyce małe	66 „
Koszyce wielkie . . .	65 „
Lowężowek	54 „
Rychwałd	60 „
Ryglice	55 „
Szynwałd	51 „
Uniszowa	60 „
Wróblowice	73 „

Powiat Tarnobrzeg.

Antoniów	54%
Brandwica	80 „
Motycze szlacheckie . .	55 „
Nagnajów	55 „
Orzechów	90 „
Radomyśl	70 „

Dodatki gminne do podatku konsumcyjnego od mięsa i wina.

Z mocy ustawy krajowej z dnia 18. czerwca 1888 Nr. 36 Dz. u. kr. względnie §. 86. ustawy z d. 13. marca 1889 Nr. 24 Dz. u. kr. i §. 82. ustawy z 3. lipca 1896 Nr. 51. Dz. u. kr. zezwolił Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem następującym gminom na pobór wyższych dodatków do podatku konsumcyjnego od mięsa i wina:

Biecz 100% od wina na lat 5 począwszy od r. 1899; Buczacz 100% od mięsa i wina na lat 5 począwszy od r. 1900; Horodenka 100% od mięsa na lat 5 począwszy od r. 1899; Jarosław 100% od wina na lat 5 począwszy od r. 1899; Kuty 75% od mięsa na lat 5 począwszy od roku 1899; Nadwórna 75% od mięsa na lat 5 począwszy od r. 1899; Niepołomice 100% od mięsa i wina na lat 5 począwszy od r. 1899; Rzeszów 100% od wina na lat 5 począwszy od r. 1899; Wieliczka 100% od mięsa na lat 5 począwszy od r. 1899.

Opłaty gminne od

Na podstawie uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 17. lutego 1898 zezwolił Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem gminie

napojów spirytusowych i piwa. miasta Jasła na dalszy pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych, piwa i miodu przez lat 10, t. j. od r. 1898 do r. 1907. Z mocy zaś §. 83. z dnia 3. lipca 1896 r. Nr. 51. Dz. u. kr. zezwolił Wydział krajowy za zgodą c. k. Namiestnictwa na dalszy pobór takichże opłat gminom:

Dolina od roku 1899 do roku 1903;
Maków „ „ 1900 „ „ 1905;
Rohatyn w latach 1901 i 1902.

Taksy gminne. Na mocy §. 83. ustawy z 3. lipca 1896 Nr. 51. Dz. u. kr. zezwolił Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem gminie Busk na pobór taksy w wysokości 5 ct. czyli 10 groszy tygodniowo od każdej rodziny, zamieszkałej w śródmieściu na pokrycie kosztów wywożenia nieczystości z tej części miasta.

Termina do wnoszenia rekursów i sposób ich wnoszenia. Z uwagi na często wydarzające się wypadki nieuwzględniania rekursów stron przeciw orzeczeniom władz autonomicznych ze względów czysto formalnych, w szczególności z powodu, że strony żalące się nie zachowują przy wniesieniu swych rekursów formalności ustawą nakazanych, postanowiła Rada Wydziału krajowego uchwałą z dnia 25. kwietnia r. b. wydać rozporządzenie, zawierające bliższe wskazówki postępowania w sprawach rekursowych.

Aleg. 4. Odnośne rozporządzenie zakomunikowano Wydziałom powiatowym dołączonym okólnikiem z dnia 25. kwietnia 1899 l. 26.817.

Osobnem sprawozdaniem wnosi Wydział krajowy projekt ustawy normującej tę sprawę.

Kontrola przesyłek pocztowych, doręczanych gminom. W skutek prośby jednego z Wydziałów powiatowych o wyjednanie u c. k. Dyrekcyi poczt zarządzeń, któreby unormowały dotychczasowy sposób doręczania urzędom gminnym pism i przesyłek pieniężnych względnie, któreby umożliwiły Wydziałom powiatowym kontrolę nad gminami w tym kierunku, zwłaszcza co do przesyłek pieniężnych, odniósł się Wydział krajowy odezwą z dnia 4. lutego 1899 l. 80.543 do c. k. Dyrekcyi poczt i telegrafów w tej sprawie, a otrzymaną odpowiedź i zarządzenia przez Dyrekcyę wydane, zakomunikował Wydziałom powiatowym dołączonym okól-

Aleg. 5. nikiem z dnia 6. marca 1899 r. l. 11.854, wzywając je równocześnie do czuwania, ażeby gminy zastosowały się do przepisów w okólniku zamieszczonych.

Termin do przedkładania budżetów i rachunków gmin podlegających ustawie z r. 1896. Rozporządzeniem z dnia 24. maja 1899 l. 14 459 ustanowił Wydział krajowy termina do nadsyłania budżetów i rachunków miast, miasteczek i objętych ustawą z 3. lipca 1896 Dz. u kr. Nr. 51 znaczniejszych gmin.

W myśl powyższego rozporządzenia winny być sprawdzone przez Wydziały powiatowe budżety nadsyłane najpóźniej do d. 15. lutego roku przedmiotowego, a w wypadkach zachodzącej potrzeby wyższego zatwierdzenia, najpóźniej do 15. grudnia przed rozpoczęciem roku przedmiotowego, zamknięcia rachunkowe zaś i inwentarze mają być nadsyłane najpóźniej do końca maja po upływie roku przedmiotowego.

Aleg. 6. O tem powiadomił Wydział krajowy Wydziały powiatowe dołączonym w odpisie okólnikiem.

Wprowadzenie waluty koronowej. Z powodu zapytania jednego z Wydziałów powiatowych, czy waluta koronowa ma być wprowadzoną do rachunków gminnych od 1. stycznia 1900 r., zawiadomił Wydział krajowy okólnikiem z dnia 16. października

Aleg. 7. 1899 l. 66 403 Wydziały powiatowe, że w myśl postanowień §§. 1., 2. i 3. Część III. rozporządzenia cesarskiego z 21. września 1899 Dz. p. p. Nr. 176 rozpocznie obowiązywać od 1. stycznia 1900 r. wyłącznie waluta koronowa i że od tego dnia ma być prowadzoną gospodarka finansowa, państwa, kraju, powiatów, gmin i wszystkich instytucyj publicznych w walucie koronowej, oraz że w tej walucie ma być również prowadzoną całkowita rachunkowość.

Zarazem zalecił Wydział krajowy powiatom, ażeby, o ile możności już przy układaniu budżetów na rok 1900 zastosowano walutę koronową.

Fundacye.

Fundacya śp. Edwarda Lewińskiego dla zubożałych włościan.

W r. 1899 rozdzielił Wydział krajowy w myśl §. 5. aktu fundacyjnego śp. Edwarda Lewińskiego odsetki z majątku zakładowogo tej fundacyi w kw. 1.350 zł. między 27 włościan powiatu jaworowskiego po 50 zł.

Fundacya książąt Jabłonowskich dla ubogich w Podkamieniu.

Celem wprowadzenia napowrót w życie szpitala dla ubogich w Podkamieniu z fundacyi ś. p. Dymitra i Józefy książąt Jabłonowskich, podjęła c. k. Prokuratorya Skarbu, jakto już w zeszłorocznem sprawozdaniu podano, przeprowadzenie kroków prawnych przeciw właścicielom dóbr Podkamień, o uznanie obowiązku uiszczania rzeczonemu szpitalowi prestacyi w naturze i gotówce z zapisu fundatorów.

Pomimo zapytywań, nie otrzymał Wydział krajowy dotychczas wiadomości o dalszym stanie tej sprawy.

Fundacya Apolinarego Hoppena dla ubogich gminy Swaryczowa.

W dalszym ciągu zeszłorocznego sprawozdania, oznajmia Wydział krajowy, że fundacya Apolinarego Hoppena dla ubogich gminy Swaryczowa weszła już w życie.

W myśl Art. VI. aktu fundacyjnego zużytkowano przy pierwszem rozdawnictwie zapomóg, po uzupełnieniu zakładowego majątku fundacyi do kwoty 2.000 zł., całą resztę narosłych od tego majątku odsetek, w szczególności rozdano z tej fundacyi kwotę 622 zł. 20 ct. tytułem jednorazowych zapomóg między 73 ubogich mieszkańców rzeczonej gminy.

Fundacya imienia ś. p. Henryka Straszewskiego dla ubogich zarobników wsi Boguchwała.

Fundacya imienia ś. p. Henryka Straszewskiego dla ubogich zarobników wsi Boguchwała weszła już w życie.

Rada gminna w Boguchwale przyznała w myśl art. VI. aktu fundacyjnego dożywotnią zapomogę z powyższej fundaoyi zarobnikom tamtejszym Wojciechowi Prykowi i Karolowi Baranowi po 40 zł. rocznie.

Fundacye Józefa i Maryanny ze Staszewskich małżonków Bielaków.

Ś. p. ks. Stanisław Staszewski, pleban obrz, łac. w Bachórcu, zmarły tamże d. 6. października 1880, legował swój dom murowany w Lisku na szkołę dla dziewcząt z katolickim charakterem wyznaniowym, przeznaczając oraz kapitał 7.000 zł. na fundusz, mający służyć wyłącznie na pokrycie płacy nauczycielki tej szkoły. Późniejszym aktem darowizny na wypadek śmierci rozporządził testator inaczej tą samą realnością, tak iż pozostał w mocy tylko zapis kwoty 7.000 zł. na płacę nauczycielki szkoły wyznaniowej.

Zapis ten został wprawdzię wydany gminie m. Liska, która go należycie ulokowała i fruktyfikowała, wszelakoż myśl fundatora nie mogła być urzeczywistnioną, gdyż fundator sam swem późniejszem rozporządzeniem pozbawił szkołę zapewnionego jej poprzednio lokalu, a wobec założenia publicznej szkoły żeńskiej w Lisku, zakładanie osobnej szkoły wyznaniowej nie było już potrzebnem i gmina nie miała żadnej przyczyny do dostarczenia takiej szkole wyznaniowej pomieszczenia własnym kosztem. Wobec tego stanu rzeczy legat 7.000 zł. powinien był jako destytuowany wrócić do masy spadkowej, na rzecz spadkobierców fundatora Józefa i Maryanny ze Staszewskich małżonków Bielaków. Ci jednakowoż postanowili nie obracać tego zapisu na swoją korzyść, tylko przeznaczyć go na cele dobroczynne i humanitarne. Kapitał pozostał na razie i nadal w administracyi gminy m. Liska.

Przy sposobności przeprowadzonej przez Wydział krajowy w r. 1896 lnstracyi gminy m. Liska, zwróciła komisya ta uwagę Wydziału krajo-

wego na ten fundusz, wskutek czego dalsza akcya w tej sprawie odbywała się już przy współudziale Wydziału krajowego.

Małżonkowie Józef i Maryanna Bielakowie w wykonaniu powziętego zamiaru oświadczyli protokolarnie d. 18. września 1897 w Wydziale Rady powiatowej w Lisku, że z powyższego legatu 7.000 zł., który urósł był tymczasem do kwoty 12.522 zł. 78 ct. w. a., przeznaczają następujące kwoty na cele humanitarne i dobroczynne na rzecz chrześciańskiej gminy m. Liska, jako fundacye jubileuszowe, z powodu jubileuszu 50-letniego panowania Najjaśniejszego Pana:

1) kwotę 3.000 zł. jako fundusz żelazny na jedno stypendyum dla synów mieszczan z Liska obrz. gr. kat., z pierwszeństwem dla krewnych Józefa Bielaka;

2) kwotę 3.000 zł. na dom przytułku dla podupadłych mieszczan Liskich;

3) kwotę 4.000 zł. na dwa stypendya dla córek mieszczan Liskich obrz łac. lub greckiego, z pierwszeństwem dla krewnych fundatorów.

Resztę legatu, stanowiącą podówczas kwotę 2.522 zł. 78 ct. zastrzegli fundatorowie dla siebie na pokrycie kosztów, jakieby były połączone z ukonstytuowaniem i aktywowaniem utworzonych przez nich fundacyi tudzież na inne cele, których oznaczenie sobie pozostawili.

Zarząd fundacyi ad 1 i 3 przekazali fundatorowie Wydziałowi krajowemu, rozdawnictwo zastrzegli dożywotnio sobie, po ich śmierci wykonywać je będzie chrześciańska część Rady gminnej m. Liska, a to w fundacyi ad 1 łącznie z proboszczem miejscowym obrz. gr., w fundacyi ad 3 zaś łącznie z miejscowymi proboszczami obu obrządków.

Gdy c. k. Namiestnictwo, któremu Wydział krajowy sprawę tę przedłożył, uznało ostatecznie zapis ś. p. ks. Stanisława Staszewskiego za destytuowany, a natomiast przyjęło fundacye ad 1 i 3 i zapis ad 2, uznając je jako jubileuszowe, przyjął Wydział krajowy wszystkie przekazane mu przez fundatorów prawa i obowiązki i wypracował projekty aktów fundacyjnych dla fundacyi pod 1 i 3 wymienionych. Zapis ad 2 (na dom przytułku) nie jest samoistną fundacyą i nie potrzebuje aktu fundacyjnego.

Ułożone przez Wydział krajowy projekty, przyjęte już przez fundatorów, Radę chrześciańską gminy m. Liska i duszpasterzy Liskich, zostaną przedłożone c. k Namiestnictwu do aprobaty po zatwierdzeniu deklaracyi proboszcza obrz. łac., wszystkie inne dekleracye są już zatwierdzone. Ukonstytuowanie fundacyi nastąpi prawdopodobnie w r. 1899/900, a wprowadzenie ich w życie z początkiem r. 1900/901, gdyż jako jubileuszowe nie podlegają one opłacie należytości rządowej.

Policya ogniowa.

Subwencya dla krajowego Związku ochotniczych Straży pożarnych.

Uchwaloną przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 27. marca 1899 subwencyę 3.000 zł. dla krajowego Związku ochotniczych Straży pożarnych we Lwowie wypłacił Wydział krajowy na ręce Rady zawiadowczej tego Związku w dwóch półrocznych ratach, a to rozporządzeniami z dnia 20. grudnia 1898 r. l. 76.572 i z dnia 21. czerwca 1899 r. l. 39.000.

Obowiązkowa obrona pożarna w gminach wiejskich.

W dalszym ciągu zeszłorocznego sprawozdania w przedmiocie obowiązkowej obrony pożarnej w gminach wiejskich Wydział krajowy oznajmia, że ostateczne uregulowanie tej kwestyi mogłoby nastąpić dopiero po zaprowadzeniu powiatowych inspektorów ogniowych, gdy zaś wprowadzenie w życie tej instytucyi napotyka na wielkie trudności z powodu braku odpowiednich funduszów, przeto i sprawa obowiązkowej obrony pożarnej doznaje skutkiem tego niepożądanej zwłoki. Ażeby wszakże chociaż w części uczynić zadość nieodzownej potrzebie choćby tymczasowego unormowania stosunków obrony pożarnej w gminach wiejskich naszego kraju, Wydział

krajowy postanowił zgodzić się na proponowane przez kraj. Związek ochotniczych straży pożarnych zalecenie gminom wypracowanej przez Związek instrukcyi do zakładania straży pożarnych po wsiach, a usunąwszy z niej wszelkie postanowienia wprowadzające przymus lub kary na członków gminy, oznajmił krajowemu Związkowi ochotniczych straży pożarnych pismem z dnia 6. czerwca 1899 l. 20.963, że chętnie instrukcyę tę zaleci gminom do użytku pod warunkiem wprowadzenia zmian przez Wydział krajowy poczynionych.

Pismem z dnia 9. lipca l. 1.349 doniósł kraj. Związek ochotniczych straży pożarnych o zarządzeniu wydawnictwa zmienionej po myśli uwag Wydziału krajowego instrukcyi, a to w liczbie 6.000 egzemplarzy w języku polskim i ruskim.

Obecnie, jak donosi krajowy Związek ochotniczych straży pożarnych, 3.000 egzemplarzy wydawnictwa w języku polskim są już gotowe, a niebawem wyjdzie z druku i reszta egzemplarzy z ruskim tekstem.

Pomocnicze straże pożarne w miastach i miasteczkach.

Mając na uwadze doniosłe znaczenie pomocy mieszkańców gmin podczas pożaru, a opierając się na postanowieniach §. 7. i 26. ustawy o policyi ogniowej z 10. lutego 1891 Dz. u. kr. Nr. 18, wprowadzających powszechny obowiązek niesienia pomocy w czasie pożaru, wypracował krajowy Związek ochotniczych straży pożarnych i wydał w porozumieniu z Wydziałem krajowym instrukcyę p. t. „Pomocnicze straże pożarne w miastach i miasteczkach“ zawierającą wskazówki do organizacyi takich straży. Instrukcyę tę rozesłał Wydział krajowy okólnikiem z dnia 10 lipca 1899 l. 35.440 do Wydziałów powiatowych z wezwaniem, ażeby skłoniły Magistraty względnie Zwierzchności gmin wiejskich i małomiejskich do zorganizowania takich straży w myśl podanych w instrukcyi wskazówek, a zarazem dopilnowały wykonania odnośnych zarządzeń.

Rewizye ogniowe w miastach i miasteczkach. **Aleg. 8.**

Okólnikiem z dnia 6. grudnia 1898 l. 61.943 odniósł się Wydział krajowy do Wydziałów powiatowych z wezwaniem ścisłego przestrzegania, ażeby Magistraty względnie Zwierzchności gminne miast i miasteczek przeprowadzały regularnie nakazane w §. 4 ustawy o policyi ogniowej z 10. lutego 1891 (Dz. u. kr. Nr. 18.) komisyonalne rewizye ogniowe budynków, a następnie o skutku tych rewizyi oraz wydanych na tej podstawie zarządzeniach zdawały Wydziałowi krajowemu za pośrednictwem Wydziałów powiatowych sprawę.

Celem ułatwienia gminom odbywania takich rewizyi, wygotował krajowy Związek ochotniczych straży pożarnych odpowiednią instrukcyę, obejmującą także rozmaite formularze druków dla notatek komisyi rewizyjnej, sprawozdań tejże, wezwań interesowanych do usunięcia braków spostrzeżonych i t. p.

Uznając dogodność postępowania instrukcyą zaleconego, rozesłał Wydział krajowy okólnikiem z dnia 28. lutego 1899 l. 9.952 Wydziałom powiatowym odpowiednią ilość egzemplarzy instrukcyi do rozpowszechnienia w miastach i miasteczkach swego powiatu, przyczem zalecił starać się o skłonienie Reprezentacyi gminnych do zastosowania podanych w instrukcyi norm przy rzeczonych rewizyach.

Lustracye straży pożarnych.

Pismem z dnia 12. kwietnia 1899 l. 704 zawiadomił krajowy Związek ochotniczych straży pożarnych Wydział krajowy, że zamierza oprócz zwyczajnych lustracyi związkowych straży pożarnych przeprowadzić także lustracyę obrony pożarnej w tych miejscowościach kraju naszego, w których istnieją zakłady kąpielowe i stacye klimatyczne. Z tego powodu wezwał Wydział krajowy odnośne Wydziały powiatowe do wydania stosownych poleceń Zarządom takich zakładów celem ułatwienia wysłannikom Związku odbycia zamierzonej lustracyi.

O wyniku dokonanych lustracyi we wspomnianych miejscowościach jak i w ogóle o wyniku lustracyi ochotniczych straży pożarnych zdawał kraj. Związek ochotniczych straży pożarnych Wydziałowi krajowemu sprawę

w każdym poszczególnym wypadku, wskazując na spostrzeżone braki i podając zarazem środki zaradcze. Na podstawie tych sprawozdań wydawał Wydział krajowy potrzebne zarządzenia Wydziałom powiatowym z wezwaniem zdania sprawy o ich skutku.

Z nadesłanych w tym przedmiocie sprawozdań okazuje się, że wszędzie tam, gdzie Reprezentacye powiatowe gorliwie się tą sprawą zajęły i życzliwie wspierały usiłowania kraj. Związku, podjęta akcya wydała pomyślne rezultaty.

Brak straży pożarnej w gminach miejskich i małomiejskich.

Według doniesień krajowego Związku ochotniczych straży pożarnych z 6. czerwca 1899 l. 1.062 i l. 1.063 z pomiędzy miast i miasteczek podlegających ustawie o policyi ogniowej z d. 10. lutego 1891 (Nr. 18. Dz. u. kr.) w 41 miejscowościach nie ma żadnej ohrony pożarnej, w 18 zaś miejscowościach nie zorganizowano dotychczas osobnych korpusów straży pożarnej gminnej, a istniejące tamże ochotnicze straże nie przyjęły obowiązków gminnej straży pożarnej. Wskutek tego wydał Wydział krajowy do odnośnych Wydziałów powiatowych okólniki z dnia 14. lipca l. 39 018 i l. 39.254 z wezwaniem, ażeby spowodowały ewentualnie z mocy przysługującego im na podstawie §. 37. wspomnianej ustawy nadzoru nad sprawami obrony pożarnej, zmusiły oporne gminy do bezzwłocznego zorganizowania straży pożarnej, względnie skłoniły istniejące ochotnicze straże do pełnienia funkcyi straży pożarnej gminnej w myśl postanowień §. 16. przytoczonej wyżej ustawy.

Statystyka pożarna.

Pismem z dnia 2. października 1898 l 2.092 przesłał kraj. Związek ochotniczych straży pożarnych Wydziałowi krajowemu wykaz miejscowości, które posiadają straże pożarne nie należące wszakże do Związku ochotniczych straży, skutkiem czego nie miał Związek sposobności do zbadania ich organizacyi, względnie do stwierdzenia ich egzystencyi. Ponieważ wiadomości o organizacyi tych straży potrzebne były kraj. Związkowi ochotniczych straży do prowadzonej przezeń statystyki, przeto upraszał Związek a zarządzenie lustracyi tych straży za pośrednictwem Wydziałów powiatowych Rozporządzeniem z d 30. listopada 1898 l. 61.950 wezwał przeto Wydział krajowy odnośne Wydziały powiatowe, ażeby przy najbliższej sposobności, ewentualnie przy sposobności lustracyi gospodarki lub rachunków gminy, przeprowadziły także lustracyę straży pożarnej, a to podług przepisów dołączonej do okólnika instrukcyi dla lustratorów ochotniczych straży pożarnych.

W sprawie statystyki pożarnej przez Związek prowadzonej wydał nadto Wydział krajowy okólnik z d. 26. kwietnia 1899 l. 24.360 do tych Wydziałów powiatowych, które nie nadesłały wykazów istniejących w powiecie straży pożarnych, wzywając je do ścisłego przestrzegania w tym względzie przepisów okólnika Wydziału krajowego z r. 1898 l. 61.947, o którego postanowieniach doniósł Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi w zeszłorocznem sprawozdaniu.

Preparat M. Eberhardta do gaszenia ognia.

W dalszym ciągu zeszłorocznego sprawozdania Wydział krajowy oznajmia, że zarządzone przez krajowy Związek ochotniczych straży pożarnych próby z preparatem M. Eberhardta do gaszenia ognia wypadły w ogóle pomyślnie, zdaniem wszakże kraj. Związku objawionem w piśmie z dnia 9. lipca 1899 l. 1.354 nie można preparatu tego zalecać do powszechnego użytku ze względu na bardzo wysoką cenę, jaką wynalazca za samo tylko prawo używania tego preparatu żąda, tudzież ze względu na wysoką cenę poszczególnych porcyi preparatu. W obec tego postanowił Wydział krajowy zaniechać nabycia prawa używania rzeczonego preparatu.

Petycye przez Wysoki Sejm niezałatwione.

Petycye:

mieszkańców gminy Czuczmany o wyłączenie ze związku gminy Wierzbiany;

mieszkańców gminy Munina mała, o wyłączenie ze związku gminy Munina wielka;

Józefy Malawskiej, wdowy po sekretarzu gminnym, o przyznanie pensyi wdowiej;

Pawła Sobla z Demni, o unieważnienie wyroku Ministertwa sprawiedliwości;

Michała Jakimiec, z zażaleniem na Zakład kredytowy włościański;

gminy Lubczy, o uregulowanie służebności lasowej;

gminy Pysznica, w sprawie zabranego odsypiska, utworzonego przez San;

gminy Zagródek, w sprawie mylnie przypisanych mieszkańcom tej gminy dodatków do podatku zarobkowego na rzecz gminy Szczerzec;

gminy Mników, o przyjęcie na fundusz krajowy kosztów utrzymania i leczenia Dawida Grünera —

nie sostały przez Wysoki Sejm załatwione, o czem zawiadomiono strony za pośrednictwem odnośnych Wydziałów powiatowych.

Nie załatwione przez Wysoki Sejm petycye — natomiast:

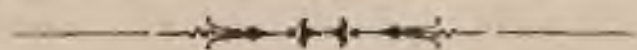
gminy Osiek, o przyjęcie na fundusz krajowy kosztów utrzymania Katarzyny Buczyńskiej w Tarnowie w kwocie 404 zł. — i

gminy Strzelbice, o zapomogę na utrzymanie Seńka Haszczyszyna;

załatwił Wydział krajowy odmownie.

Petycyę wreszcie przysiółka Piarki, o wyłączenie z gminy Grzegórzek i utworzenie samoistnej gminy —

przesłał Wydział krajowy Wydziałowi powiatowemu w Krakowie do zbadania.

1. alegat do spraw. z czyn. Dep. I. za r. 1898/99.

Okólnik Wydziału krajowego

z dnia 25. kwietnia 1899 l. 24.768/99

1. do Magistratów 30 miast, wymienionych w ustawie gminnej z r. 1889;
2. do 131 Zwierzchności gminnych, wymienionych w ustawie gminnej z r. 1896.

Celem zapobieżenia coraz bardziej szerzącemu się fałszowaniu środków żywności i niektórych przedmiotów użytku, wprowadza ustawa państwowa z dnia 16. stycznia 1896 Nr. 89. Dz. pr. p. z 1897 r. znaczne obostrzenia istniejących dotychczas postanowień karnych co do przestępstw tego rodzaju, tudzież ściślejszą kontrolę nad powyższymi artykułami, przyznając powołanym względnie w myśl tej ustawy ustanowić się mającym organom do wykonywania nadzoru nad tymi artykułami daleko idące uprawnienia.

Zarazem postanawia wspomniana ustawa utworzenie osobnych zakładów technicznych, wyposażonych fachowo uzdolnionymi ludźmi do badania rzeczonych artykułów i wydawania wywodów oględzin i opinii, któreby dawały jak najpewniejszą gwarancyę co do ich rzeczowego uzasadnienia w tych wszystkich wypadkach, gdzie badanie wymaga fachowych wiadomości technicznych a co do systemu badania skomplikowanych.

Tego rodzaju zakłady ustanowił już c. k. Rząd obwieszczeniem c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych i sprawiedliwości z d. 23 listopada 1897 Dz. pr. p. Nr. 269 we Wiedniu, Gracu i Krakowie po jednym a w Pradze dwa zakłady.

W myśl §. 2. przytoczonej na wstępie ustawy organami nadzorczymi, którym przyznano prawa w ustawie tej poszczególne, są organa władz politycznych (względnie Magistratów miast o własnym statucie) w szczególności rządowi lekarze powiatowi, oraz organa ciał autonomicznych, powołane do tego ustawodawstwem krajowem.

W szczególności przysłużać będzie tym organom autonomicznym prawo odbywać rewizye składów i zakładów, przeznaczonych do uzyskania, wyrobu i przerabiania tudzież przechowywania środków żywności i obrotu nimi, przyczem wolno im będzie oceniać przymioty tych artykułów zwyczajnie tylko na podstawie podpadających pod zmysły właściwości a wyjątkowo przedsiębrać badania oparte na pewnych metodach technicznych, jednak tylko takie, które łatwo i szybko dadzą się przeprowadzić.

Zarazem upoważnia ustawa organa te do wydawania wywodów oględzin (Befunde) i opinii (Gutachten) w wypadkach, gdzie podniesione zarzuty dadzą się łatwo i pewnie oznaczyć.

C. k. Rząd może nadto po zasięgnięciu opinii Sejmu krajowego ustanowić osobne, rządowe organa nadzorcze, podlegające politycznej władzy krajowej.

Oznaczenie wszelako, które gminy mają ustanowić osobne i zaprzysiężone organa do wykonywania policyi zdrowia i dozoru nad środkami żywności, pozostawia ustawa również krajowemu ustawodawstwu.

Zastrzegając wreszcie Rządowi oznaczenie, w jaki sposób mają być udowodnione kwalifikacye kandydatów tej katogoryi organów, postanawia §. 2. rzeczonej ustawy, iż ustawowy zakres działania ciał autonomicznych sprawujących zarząd policyi zdrowia i dozór nad przedmiotami żywności nie zostaje tą ustawą ścieśniony.

Na zasadzie powyższych postanowień, opracował c. k. Rząd odpowiedni projekt ustawy krajowej co do ustanowienia osobnych zaprzysiężonych organów gminnych, do wykonywania nadzoru policyjnego nad środkami żywności.

Wydział krajowy jednakże nie uważał na razie za wskazane przedłożyć Wysokiemu Sejmowi już obecnie podobny projekt ustawy a wprowadzenie w gminie wspomnianych wyżej ukwalifikowanych organów, pozostawia swobodnemu ocenieniu Reprezentacyi odnośnej gminy.

Według zakomunikowanego Wydziałowi krajowemu odezwą c. k. Namiestnictwa z dnia 10. kwietnia r 1899 l. 34.466 reskryptu ministeryalnego z dnia 27.

marca r. 1899 l. 3.956, zamierza c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych utworzyć jeszcze w r. b. kurs naukowy dla wykształcenia wspomnianych wyżej autonomicznych nadzorców środków żywności, a to przy istniejącym Zakładzie badania środków żywności i przedmiotów użytkowych w Krakowie.

Czas trwania kursu oznaczono na 4 miesiące.

Kandydaci winni się wykazać, że ukończyli przynajmniej szkołę wydziałową (Bürgerschule). Po ukończeniu programu przepisanej nauki uczestnicy kursu obowiązani będą poddać się egzaminowi końcowemu.

Program nauki obejmuje następujące przedmioty:

1. Naukę oględzin bydła i mięsa, dziczyzny, drobiu, ryb, skorupiaków, jadalnych małżów i t. p., tudzież rozpoznawanie trychiny.

2. Rozpoznawanie i ocena roślin i części roślinnych, służących za pokarm lub posiłek, ze szczególnem uwzględnieniem grzybów jadalnych, roślin trujących, tudzież ziół używanych przez lud jako środki lecznicze.

Obydwa powyższe działy programu naukowego będą uzupełnione ćwiczeniami praktycznemi.

3. Nauka o środkach żywności w ogóle i zaznajomienie ze sposobem badania.

4. Cechownictwo.

5. Organizacya władz, oraz ustawy i przepisy odnoszące się do obrotu środkami żywności.

Obecnie rozchodzi się o to, ażeby zapewnić kursowi temu odpowiednią frekwencyę, według bowiem wspomnianej wyżej odezwy c k. Namiestnictwa, rzeczony kurs zostanie utworzony pod warunkiem, jeżeli odpowiednia liczba kandydatów się zgłosi.

Wydział krajowy wzywa przeto Reprezentacyę gminną, ażeby sprawę niniejszą wzięła pod rozwagę i na jednem z najbliższych posiedzeń Rady gminnej (miejskiej) przedstawiła odpowiednie wnioski, czyli, ze względu na doniosły interes zdrowotny mieszkańców gminy, nie należałoby bądź to z pośród pozostających w służbie gminy funkcyonaryuszów, bądźto innych odpowiednich kandydatów na kurs ten wysłać.

Oczywiście, że koszta podróży i pobytu kandydata w Krakowie musiałaby pokryć gmina z własnych funduszów, jeśliby kandydat sam tych kosztów pokryć nie zobowiązał się.

O powziętej w tej mierze decyzyi należy ile możności jak najrychlej zawiadomić c. k. Starostwo i Wydział krajowy.

D. j. w.

---

2. alegat do sprawozd. z czynności Dep. I. za r. 1898/99.

Okólnik

Wydziału krajowego z dnia 23. grudnia 1898 L. 78.212 wystosowany do wszystkich Wydziałów powiatowych, z wyjątkiem Krakowa.

Zwracamy uwagę Wydziału powiatowego, że rozporządzenie Wydziału krajowego z dnia 20. maja 1898 l. 25.422 wydane w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem ustanawiające kwalifikacyę urzędników miast i znaczniejszych gmin objętych ustawą gminną z dnia 3. lipca 1896 ogłoszone zostało w Dzienniku ustaw i rozporządzeń krajowych dnia 27. października 1898 Nr. 88. Rozporządzenie to ma dla gmin tej kategoryi doniosłe znaczenie i jeżeli będzie ścisle wykonane, przyczyni się niewątpliwie do ulepszenia administracyi gminnej i do podniesienia stanowiska urzędników gminnych. — Od czasu ogłoszenia rozporządzenia kwalifikacyjnego względnie od ogłoszenia porządku egzaminów kwalifikacyjnych, co w najkrótszym czasie nastąpi, wolno będzie Radom gminnym tej kategoryi gmin przyjmować do służby tylko takie osobistości, które posiadają kwalifikacyę w przytoczonem rozporządzeniu wymienioną.

Wydział powiatowy czuwać zechce nad tem, ażeby to zarządzenie było ścisle wykonane a nadto nie spuszczać z oka, że oprócz fachowej kwalifikacyi posiadać winien kandydat nieskazitelność charakteru, co z naciskiem podnosimy. — Gdyby sprawdzone zostało, że Rada gminna postąpiła wbrew ustawie i rozporządzeniu kwalifikacyjnemu, obsadzając posadę urzędnika osobistością nie posiadającą wymogów rozporządzenia kwalifikacyjnego, w takim razie ma być przyjęty urzędnik bezzwłocznie ze służby wydalony a nadto ten członek Zwierzchności gminnej, który przewodniczył na posiedzeniu Rady, na którem posadę obsadzono, ma być do odpowie dzialności pociągnięty za dopuszczenie nielegalnej uchwały względnie nie wstrzymanie takowej w myśl postanowienia §. 62. ustawy z dnia 3. lipca 1896. Co się zaś tyczy urzędników gminnych obecnie w służbie gmin pozostających, to takowych należy zawezwać, ażeby brakującą kwalifikacyę w myśl przepisów uzupełnili w terminie rozporządzeniem określonym, względnie ażeby wykazali się świadectwem uzdolnienia nabytego praktyką, gdyż w przeciwnym razie musieliby być po upływie wyznaczonych terminów ze służby usunięci. Wydział powiatowy zakomunikuje ten reskrypt bezzwłocznie Zwierzchnościom gminnym gmin podlegających ustawie z dnia 3. lipca 1896 a nadto zarządzi, ażeby takowy jak niemniej rozporządzenie kwalifikacyjne były na posiedzeniu Rady odczytane, ażeby Rady gminne wiedziały, jak postępować mają przy obsadzeniu posad służbowych. Ponieważ kwalifikacya urzędników tej kategoryi gmin uregulowaną została, okazuje się potrzeba zwrócenia uwagi Wydziału powiatowego na postanowienia §. 27. ust. z dnia 3. lipca 1896 traktującej o wypadkach, w których Zwierzchność gmin nie posiada dostatecznych sił urzędowych do należytego załatwiania czynności własnego i poruczonego zakresu działania. Wydział powiatowy zbada przeto dokładnie stosunki w gminach, uwzględniając przytem stosunki finansowe takowych a w razie gdyby się okazało, że służba jest niedostateczną, zawezwie Radę gminną po poprzedniem porozumieniu się z c. k. Starostwem ze względu na poruczony zakres, ażeby temu brakowi zaradziła. Gdyby to zawezwanie skutku nie odniosło, należy postąpić w myśl wskazówek §. 27. ust. z dnia 3. lipca 1896. O wykonaniu niniejszego reskryptu złoży nam Wydział powiatowy sprawozdanie do 3. miesięcy.

D. j. w.

---

3. alegat do sprawozdania z czynności. Dep. I za r. 1898/99.

Okólnik

Wydziału krajowego z dnia 14. lipca 1899 l. 43.671 do Wydziałów powiatowych i Zwierzchności gminnych miejscowości, objętych ustawą gminną z 3 lipca 1896, Dz. u. kr Nr. 51.

Wydział krajowy podaje do wiadomości Wydziałów powiatowych i Zwierzchności gminnych, że w dzienniku ustaw i rozporządzeń krajowych z roku 1899 pod Nr. 34 ogłoszone zostało wydane w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem rozporządzenie Wydziału krajowego z dnia 4. marca 1899 L 12.974, które zawiera przepisy co do egzaminów kwalifikacyjnych na sekretarzy, inspektorów policyi, kasyerów i kontrolorów w 131 miejscowościach, objętych ustawą gminną z 3. lipca 1896 r., Dz. u. kr. Nr. 51

Z tego powodu zwraca Wydział krajowy uwagę na następujące okoliczności:

Podług §. 27. ustawy gminnej z 3. lipca 1896 cięży na Radzie gminnej obowiązek przydania Naczelnikowi gminy służby potrzebnej do załatwiania czynności, wypływających z własnego i poruczonego zakresu działania, czyli służby takiej kategoryi i w takiej ilości, jaka jest potrzebną do należytego załatwiania spraw gminnych.

Dalej cięży na Radzie gminnej obowiązek uchwalenia liczby i płac urzędników i sług gminnych, tudzież warunków i sposobu ich mianowania i zaopatrzenia.

W myśl powyższego przepisu ustawy ma zatem Rada gminna uchwalić etat urzędników, to znaczy: powziąść uchwałę, jakie ustanawia posady służbowe przy

urzędzie gminnym, np. jedną posadę sekretarza oraz kontrolora kasy gminnej z płacą . . . . . zł. i z prawem do poboru (np. trzech) dodatków pięcioletnich, lub bez tego prawa, jedną posadę budowniczego z płacą . . . . . zł. i t d., jedną posadę inspektora policyi z płacą . . . . . zł. i prawem do bezpłatnego pomieszkania, ... posady policyantów z płacą . . . . . zł. i prawem do poboru munduru etc.

Zarazem ma Rada gminna powziąść uchwałę, które z powyższych posad mają być nadawane w drodze rozpisywać się mającego konkursu, a które bez konkursu, dalej, czy mają być nadane stale lub prowizorycznie, czy po upływie oznaczyć się mającego czasu służby prowizorycznej nastąpić ma stabilizacya i pod jakimi warunkami.

Przy uchwaleniu etatu urzędników ma Rada gminna na wypadek nieustanowienia urzędniczych posad kasyera i kontrolora, których to obu funkcyj pod żadnym warunkiem w jednej osobie łączyć nie wolno (§. 1. instrukcyi rachunkowo kasowej do L Wydz. kr. 70979/97) powiąć uchwałę, które osoby i pod jakimi warunkami te funkcye mają spełniać.

Do powzięcia powyższych uchwał naznacza Wydział krajowy Radom gminnym termin do końca sierpnia 1899, poczem uchwały te mają być przedłożone Wydziałowi powiatowemu do dalszego urzędowania. Zadaniem Wydziału powiatowego będzie zbadać, czy przedłożone uchwały Rady gminnej czynią zadość postanowieniu pierwszego ustępu §. 27. ustawy gminnej, a gdyby uznał, że Rada gminna nie ustanowiła potrzebnych ze względu na rozmiar spraw gminnych lub na znaczny majątek i obrót pieniężny w kasie gminnej — posad urzędowych, ma uchwały Radzie gminnej zwrócić z wezwaniem, ażeby w naznaczyć się mającym krótkim terminie uchwaliła dalsze, przez Wydział powiatowy wskazać się mające posady służbowe.

Ostateczna uchwała Rady gminnej ma być za pośrednictwem Wydziału powiatowego podaną do wiadomości Wydziału krajowego.

Gdyby Rada gminna w terminie do końca sierpnia b. r. uchwały co do etatu urzędników i sług gminnych wcale nie powzięła, lub w dodatkowym terminie swojej pierwotnej uchwały nie uzupełniła, przedłoży Wydział powiatowy najpóźniej do końca października 1899 Wydziałowi krajowemu odpowiednie, należycie umotywowane wnioski w celu wydania po myśli powołanego §. 27. ustawy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem orzeczenia, jakiej kategoryi urzędników i w jakiej liczbie gmina ma ustanowić i opłacać

Dalej postanawia ustawa gminna w §. 54, co następuje:

Na podstawie etatu przez Radę gminną uchwalonego lub na podstawie orzeczenia Wydziału krajowego w myśl ostatnego ustępu §. 27. wydanego, naczelnik gminy mianuje i oddala sługi gminne bez odnoszenia się do Rady gminnej. Urzędników gminnych mianuje Rada gminna lecz tylko na wniosek naczelnika gminy, to znaczy, że wolno jest Radzie gminnej przedstawionego sobie kandydata albo zamianować, albo wniosek odrzucić, atoli nie wolno jej jest zamianować urzędnikiem osoby przez naczelnika gminy do nominacyi nie przedstawionej.

Każdy urzędnik musi posiadać przepisaną kwalifikacyę. Jakie kwalifikacye ma mieć sekretarz, inspektor policyi, kasyer i kontrolor, przepisuje wydane w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem rozporządzenie Wydziału krajowego z 20. maja 1898 Dz. u. kr Nr. 88, które bezwzględnie zastosowane być musi, a żadne wyjątki w tym względzie nie są dopuszczalne i cierpiane nie będą.

Kwalifikacye powyższe mieć muszą nie tylko 1. kandydaci na urzędników, jacy mogą być mianowani, ale także 2. ci urzędnicy, którzy są obecnie na posadach. Dla tych ostatnich urzędników rozporządzenie Wydziału krajowego z 20. maja 1898 czyni tylko to ułatwienie, że wolno im jest w trzechletnim terminie przejściowym, (który liczy się od dnia ogłoszenia powyższego rozporządzenia, upływa zatem z dniem 27. października 1901 r.) uzupełnić kwalifikacyę przez złożenie egzaminu kwalifikacyjnego na zasadzie przepisów egzaminacyjnych na wstępie wspomnianych. Ci sekretarze i inspektorowie policyi, którzy przed wejściem w życie ustawy gminnej z r. 1896 t. j. przed dniem 16. marca 1897 byli stale zamianowani, mogą uzupełnić swoje kwalifikacye bez składania egzaminu, przez uzyskanie zatwierdzonego przez Wydział powiatowy i Wydział krajowy świadectwa kwalifikacyjnego Zwierzchności gminnej, „iż wskutek dłuższej praktyki nabyli potrzebnego wykształcenia fachowego i odznaczają się prawością i nieskazitelnością charakteru“.

Urzędnicy ustanowieni jsko kontrolorowie i kasyerowie, nie posiadający egzaminu z rachunkowości państwowej, nie mogą uzyskać wspomnianego powyżej świadectwa kwalifikacyjnego Zwierzchności gminnej o nabyciu wykształcenia przez dłuższą praktykę, muszą więc bezwarunkowo poddać się egzaminowi przed komisyą egzaminacyjną w Wydziale krajowym. To samo tyczy się sekretarzy, spełniających zarazem funkcyę kasyera lub kontrolora, muszą oni bowiem również poddać się egzaminowi kwalifikacyjnemu z rachunkowości i kasowości, jeżeli egzaminu państwowego z rachunkowości nie mają.

Rzeczone świadectwa uzdolnienia wystawiane być winny przez Zwierzchność gminną dla każdego z urzędników oddzielnie na znaczku stemplowym na 2 korony. — Świadectwo takie ma być przedłożone Wydziałowi powiatowemu, który, jeżeli uzna za rzecz słuszną, zaopatrzy je swoją klauzulą zatwierdzającą i przeszle wraz z swoją opinią Wydziałowi krajowemu do potwierdzenia.

Kto z urzędników w okresie przejściowym, t. j. do 27. października 1901 r. nie wykaże się, że posiada wszystkie wymagane kwalifikacye, zostanie bezwarunkowo z powyższym dniem z posady usuniętym.

Odtąd nie wolno jest Radom gminnym mianować, nawet prowizorycznie, sekretarzami, inspektorami policyi, kasyerami i kontrolorami osób bez kwalifikacyi, uchwała taka byłaby bowiem nieważną. Gdyby naczelnik gminy taką uchwałę wykonał, będzie w drodze dyscyplinarnej do odpowiedzialności pociągniętym.

D. j. w.

---

4. alegat do sprawozdania z czynności Dep. I. za r. 1898/99.

Okólnik

Wydziału krajowego z dnia 25. kwietnia 1899 L. 26.847 do Wydziałów powiatowych.

Dotychczasowe doświadczenie Wydziału krajowego w sprawach rekursowych wykazało, że strona, czując się pokrzywdzoną orzeczeniem odnośnej władzy autonomicznej, zażalenie swe względnie rekurs często wnosi albo do instancyi niewłaściwej, albo po upływie ustawą zakreślonego terminu lub też na ręce niepowołanej do tego władzy, — a tem samem rekurs w ten sposób wniesiony, chociażby był słuszny wobec wyraźnych postanowień ustawowych, ze względów formalnych odrzucony być musi bez wchodzenia w jego motywa.

Przyczyną tych wadliwości przy wnoszeniu rekursów jest nieznajomość obowiązujących ustaw, czemu — u ludności wiejskiej szczególnie — dziwić się nie można, a względnie okoliczność, że strona o sposobie, w jaki rekurs wnieść może, nie bywa pouczaną.

Gdy wszakże z powodu odrzucenia rekursu ze względów formalnych, a tem samem prawomocności zarekurowanego orzeczenia, nietylko strona żaląca się ponieść może szkodę, ale ucierpieć na tem mogą także względy publiczne, jeśli orzeczenie powyższe niezgodne jest z obowiązującemi postanowieniami ustawy i gdy z tego ostatniego powodu łatwo powstać może mniemanie, że ustawy mogą być nie przestrzegane, przeto Rada Wydziału krajowego uchwałą swą z dnia 25. kwietnia 1899 postanowiła na razie aż do uregulowania sprawy w drodze specyalnej ustawy krajowej wydać następujące rozporządzenie:

1. Wszelkie rezolucye, orzeczenia, intymaty itp., przeznaczone dla stron interesowanych, a wydawane przez kompetentne władze względnie ciała autonomiczne, mają zawsze zawierać wskazówkę, czyli przeciw odnośnemu orzeczeniu, odnośnej rezolucyi, uchwale i t. p. rekurs jest dopuszczalny, do której władzy rekurs ten ma być wystosowany, oraz na czyje ręce i w jakim terminie wniesiony.

Powyższe rezolucye, orzeczenia, intymaty itp. mają być stronom doręczane za osobnym dowodem doręczenia, a dowód ten ma być w aktach przechowany.

2. Rekurs wystosowany lub wniesiony do niewłaściwej instancyi ma być natychmiast do władzy kompetentnej odesłany tak, żeby termin, w którym rekurs do tej ostatniej władzy wniesiony być winien, ile możności był dotrzymany.

3. Rekurs wniesiony w terminie spóźnionym należy mimo to kompetentnej władzy przedłożyć.

Wzywamy Wydział powiatowy, ażeby na przyszłość ze swej strony zechciał zastosować się do powyższego rozporządzenia i zawiadomił o niem wszystkie gminy swego powiatu, polecając Zwierzchnościom gminnym względnie Magistratom, ażeby rozporządzenia tego jak najściślej przestrzegały.

D. j. w.

---

5. alegat do sprawozdania z czynności Dep. I. za r. 1898/99.

Okólnik.

Wydziału krajowego z dnia 6. marca 1899 r. L. 11.854 do Wydziałów powiatowych.

Dla umożliwienia należytej kontroli w tym kierunku, czy wszystkie pisma i pieniądze nadchodzące przez pocztę do urzędów gminnych są protokołowane, względnie do dziennika kasowego zapisane, upraszał jeden z Wydziałów powiatowych o wyjednanie zarządzenia u c. k. Dyrekcyi poczt i telegrafów, aby urzęda pocztowe bez księgi „oddanych ekspedycyi na pocztę“ nie przyjmowały od gmin żadnych pism, aby przy wydawaniu pism urzędowych gminom wpisywały je do księgi „odebranych z poczty ekspedycyi“ z wymienieniem władzy, od której pismo nadeszło, tudzież liczby odnośnego pisma, wreszcie, aby przy wydawaniu gminom przekazów i listów pieniężnych wpisywano je do księgi „odebranych pieniędzy z poczty“ z wymienieniem władzy lub strony, liczby i wysokości nadesłanej kwoty.

Wydział krajowy uważając ewentualne takie zarządzenie dla wykonywania kontroli jako bardzo wskazane, przedstawił tę sprawę c. k. Dyrekcyi poczt i telegrafów.

W odpowiedzi na pismo Wydziału krajowego oznajmiła c. k. Dyrekcya poczt i telegrafów, że nie może w ogóle w myśl obowiązujących przepisów zarządzić wpisywania ani liczby ani Władz, od których przesyłki pocztowe pochodzą i że nie może również zarządzić zapisywania pieniężnych przesyłek i przekazów dla urzędów gminnych w siedzibach urzędów pocztowych, albowiem w tych miejscowościach powinny być przesyłki wartościowe dla wszystkich urzędów doręczane względnie awizowane przez listonoszów, zauważyła jednak, że w dotyczących urzędach pocztowych można by poinformować się z aktów, które od 3 lat są przechowywane, skąd poszczególne przesyłki nadeszły, lecz bez imienia nadawcy, gdyż nadawca, w księgach urzędów pocztowych nie figuruje.

Natomiast co do doręczania przesyłek pocztowych urzędom gminnym poza siedzibą urzędów pocztowych położonym, wydała c. k. Dyrekcya poczt i telegrafów następujący cyrkularz z dnia 16. lutego 1899 L. 14.656 do wszystkich urzędów pocztowych:

Doręczanie przesyłek pocztowych do urzędów gminnych poza siedzibą urzędów pocztowych położonych.

W interesie bezpieczeństwa ruchu pocztowego między urzędami pocztowymi a urzędami gminnymi poza siedzibą poczty rozszerza się przepisy tutejszego okólnika z 31. stycznia 1895 L. 8.890 (D. Ok. Nro 5.) na wszystkie gatunki przesyłek pocztowych w następujący sposób:

1. W pocztowych dziennikach oddawczych, które urzędy gminne z poczty otrzymują, ma się wciągać wszystkie przesyłki pocztowe dla gminy nadchodzące bez względu na umieszczone rubryki, a mianowicie:

a) Ilość sztuk zwykłych przesyłek listowych;
b) Numera rekom. przesyłek poleconych;
c) Numera awizów przesyłek poczty wozowej przy podaniu wartości;
d) Numera przyjęcia przekazów przy podaniu kwoty.

2. Jeśli do odbioru używani są posłańcy nie umiejący pisać albo niepewni, to należy również i polecone przesyłki najprzód awizować.

Przekazy mogą być jednak przy awizowaniu do rewersów dołączone, albowiem wypłatę ich ma poprzedzać badanie podpisu.

3. Należy czuwać nad tem, aby przy odbiorze poczty były używane zamykalne torby, od których jeden klucz ma być w poczekalni biura pocztowego przechowany, dalej baczyć, ażeby przyniesione przesyłki pocztowe w obecności funkcyonaryusza pocztowego były wyjmowane i by posyłki odebrane w takiż sam sposób wkładano i zamykano.

4. Podobnie jak nadchodzące przesyłki należy wydawać tylko na podstawie dzienników oddawczych, mają organy gminne także przy nadawaniu przynosić własne książki nadawcze, w które także podpisane rewersy odbiorcze wciągać można.

Jeśli na nadane przesyłki wystawić się ma osobne rewersy, to w książce nadawczej należy tylko odbić stempel dzienny bez potwierdzenia pisemnego.

5. Jeśli urzędy gminne nie zastosują się do postanowień pod 3. i 4., należy natychmiast donieść o tem c. k. Starostwu (najlepiej kartą koresp. urzędową).

Dla zoryentowania niechaj służy następująca formułka dla pocztowego dziennika oddawczego:

Dnia 16. Maja 1899 roku.

Zwykłe listy	11	sztuk
Awiza rek. 4, 87, 218	3	"
Listy rek. 17, 298	2	"
Awiza na przesyłki wartościowe i frachty 15 na 5 fl., 17 na 25 fl.	2	"
Przekazy 118 na 2 fl., 136 na 7 fl. . . .	2	"
(Stempel) Razem . . .	20	sztuk.

Dnia 17. maja 1899 roku.

Zwykłe listy	7	sztuk
Awiza rek. 489	1	"
Listy rekom. 4, 87, 218 (16,5 awizowane)	3	"
Awiza na przesyłki wartościowe i frachty 21 na 10 fl.	1	"
Przekazy 125 na 50 fl.	1	"
(Stempel) Razem . .	13	sztuk.

Przepisy okólnika tego jakkolwiek niezupełnie, to jednak w pewnej części przynajmniej ułatwiają kontrolę Wydziału powiatowego nad gminami.

Zechce przeto Wydział powiatowy o powyższym okólniku zawiadomić odnośne gminy swego powiatu i czuwać nad tem, aby gminy te zastosowały się do przepisów rzeczonego okólnika.

D. j. w.

6. alegat do spraw. z czyn. Dep. I. za r. 1898/99.

Okólnik Wydziału krajowego

z dnia 24. maja 1899. L. 14.459.

W sprawie przedkładania Wydziałowi krajowemu budżetów i rachunków wszystkich miast, miasteczek i objętych ustawą z dnia 3. lipca 1896 dz. u. i rozp. kraj. nr. 51 z roku 1896 znaczniejszych gmin, ustanawia Wydział krajowy następujące termina:

1) sprawdzone przez Wydział powiatowy a ewentualnie przez Radę powiatową zatwierdzone budżety, mają być nadsyłane najpóźniej w terminie **do 15. lutego roku przedmiotowego** — jeśliby jednak budżet wymagał wyższego zatwierdzenia, wówczas należy go przedłożyć najpóźniej **do 15. grudnia przed rozpoczęciem roku przedmiotowego;**

2) zamknięcia rachunkowe i inwentarze również przez Wydział powiatowy sprawdzone, mają być nadsyłane najpóźniej w terminie **do końca maja po upływie roku przedmiotowego.**

Niniejszem rozporządzeniem zostają uzupełnione, względnie uchylone, wszelkie poprzednie zarządzenia, wydane przez Wydział krajowy w sprawie terminów do nadsyłania przedłożeń gmin wyżej wymienionych.

D. j. w.

---

7. alegat do spraw. z czyn. Dep. I. za r. 1898/99.

Okólnik Wydziału krajowego

z 16. października 1899. L. 66.405.

Z powodu zapytania jednego z Wydziałów powiatowych, czy waluta koronowa ma być wprowadzoną do rachunków gminnych od 1. stycznia 1900. — Wydział krajowy oznajmia, że według postanowień §. 1., 2. i 3. Część III. rozp. cesarskiego z d. 21. września 1899. Dz. pr. p. Nr. 176 rozpocznie obowiązywać od 1. stycznia 1900 r. wyłącznie waluta koronowa, od tego też dnia prowadzoną być ma gospodarka finansowa państwa, kraju, powiatów, gmin i wszystkich instytucyi publicznych w walucie koronowej i w tejże walucie prowadzoną ma być również całkowita rachunkowość. Przy układaniu budżetów na rok 1900 należałoby zastosować się już do waluty koronowej.

O tem zawiadomi Wydział powiatowy wszystkie gminy swego powiatu z uwagą, że zapasy druków mogą być używane nadal, należy tylko w nagłówkach poczynić odpowiednie zmiany.

D. j. w.

Okólnik Wydziału krajowego

z dnia 10. maja 1899. L. 9.952.

Rozporządzeniem z dnia 6. grudnia 1898 r. l 61.943 zalecił Wydział krajowy Wydziałowi powiatowemu wezwać Magistraty i Zwierzchności gminne miast i miasteczek swego powiatu do ścisłego przestrzegania postanowień ustawy z dnia 10. lutego 1891 nr. 18. dz. ust. i rozp. kraj. co do odbywania ogniowej rewizyi budynków.

Celem ułatwienia powołanym do tej czynności organom gminnym, spełniania nałożonych powyższą ustawą obowiązków, tudzież dla zaprowadzenia pewnego jednolitego systemu w przeprowadzaniu tej akcyi rewizyjnej, wygotował krajowy Związek ochotniczych straży pożarnych w porozumieniu z Wydziałem krajowym instrukcyę do odbywania wspomnianych rewizyi.

Przesyłając Wydziałowi powiatowemu w załączeniu ·/. 4 egzemplarze tej instrukcyi — Wydział krajowy wzywa Wydział powiatowy, ażeby instrukcyę tę doręczył niezwłocznie Magistratowi względnie Zwierzchnościom gmin małomiejskich swego powiatu, i starał się usilnie skłonić je do zastosowania podanych w instrukcyi norm przy rzeczonych rewizyach.

Sprawę tę zaleca Wydział krajowy Wydziałowi powiatowemu szczególniej także i z tego powodu, że zaprowadzenie tego sposobu postępowania przy rewizyach, jakie podaje instrukcya, ułatwi w znacznej mierze Wydziałowi powiatowemu wykonywanie nadzoru i kontroli nad spełnianiem obowiązków organów gminnych.

Zarazem wzywa się Wydział powiatowy, ażeby zdał sprawę o wykonaniu na wstępie powołanego rozporządzenia i nadesłał przedłożone Wydziałowi powiatowemu przez gminy sprawozdania z zarządzonych rewizyi.

D. j. w.

Sumaryczne zestawienie
dochodów 74 Wydziałów powiatowych
podług zamknięć rachunkowych za rok 1898.

(Kwoty podane jako: zł. ct.)

Liczba porządkowa	Nazwa powiatów	Czynsze z domów i gruntów i inne opłaty	Odsetki od papierów wartościowych, pożyczek i t. p.	Dodatki na cele administracyjne	Dochody rozmaite	Zapas kasowy z roku poprzedniego	Wpływy nadzwyczajne: ze sprzedaży gruntów i realności	Wpływy nadzwyczajne: ze sprzedaży papierów wartościowych	Wpływy nadzwyczajne: z zaciągniętych pożyczek	Wpływy nadzwyczajne: zaliczki otrzymane i zwrócone	Budowle i konserwacye wodne	Dochody na cele komunikacyjne: dodatki do podatków i dotacye na fundusz dróg powiatowych	Dochody na cele komunikacyjne: dodatki do podatków i dotacye na powiatowy fundusz dróg gminnych	Subwencye na drogi: powiatowe	Subwencye na drogi: gminne	Pożyczki i otrzymane zaliczki na drogi: powiatowe	Pożyczki i otrzymane zaliczki na drogi: gminne	Myta drogowe mostowe, przewozowe	Wpłaty za nieodrobione i niezużyte prestacye w robociźnie i materyale	Zwroty za utrzymanie publicznych dojazdów kolejowych	Zwrócone zaliczki i dochody rozmaite drogowe	Zapas kasowy z roku poprzedniego	Razem	Należytości czynne pozostałe z końcem roku	Uwaga
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26
1	Biała	1.000		10.564 82	1.457 27	2.622 70				40		7.599 25	13.969 60					2.104 78	1.251 34½	736 13	455 44½	15.718 15	57.519 99	1.510 10	
2	Bóbrka			5.127 61½	193 87	919 06½			345 95	1.281 16			10.049 77½		12.206 93				620 52	7.583 40	5.375 34	4.251 67	47.955 79½	4.746 40	
3	Bochnia			7.118 30	563 30	36.334 97½			10.000	35.041 17		6.471 30	9.263 97		10.707 03			9.954 19	657 25½		21.416 97	2.328 63	149.857 09	48.158 71	
4	Bohorodczany			5.416 76		4 10				3.369 32			3.386 36		3.150				667		768 60	19 97	16.782 11	16.931 73	
5	Borszczów			6.950 28	487 21	966 70½			25.000	7.884 58		10.260 31½	15.187 63½			9.975 25½		1.529 30	366 58	3.256 72	1.666 09		83.530 67	31.019 74	
6	Brody	124 50		28.322 90½	699 46	3.966 28½				5.485 67		11.546 57½	17.117 13	10.000				2.511 65	682 96	4.360 32½	13.991 67	713 41½	99.522 54½	17.167 10	
7	Brzesko			8.862 94	2.730 60½	52 61		138 84		3.681 32		11.315 26½	12.457 46½		11.500		15.000	4.388 31	1.738 29½		18.[illegible]88 88½	840 80	90.995 33½	12.822 52	
8	Brzeżany			20.452 74	1.200 44	1.799 83½				18.779 61			12.950 39½		13.830 36		3.000	264 76	89 26		592 66	260 89	73.220 95	44.028 97½	
9	Brzozów		24 50	3.438 31	85 28	3.213 26½				3.489 99		4.455 54	14.623 66½					3.758 71	153 05		5.986 39	1.813 44	41.042 14	18.840 90	
10	Buczacz			39.790 95	92 18	3.526 76½				1.635 30½			10.874 45½		28.120			2.420	257 22	500 09	988 31	6.526 55½	94.731 83	18.282 15½	
11	Chrzanów	613 50		10.247 58	445 93	1.995 18				11.971 37		16.430 90	11.574 36	1.000				12.122 23	2.685 05		9.733 19	1.778 91	80.598 20	21.112 03	
12	Cieszanów			6.797 98½	262 47½	3.512 08				2.223 05		4.150 93½	4.831 95½	5.297 57		40.000	5.591 88	3.315 01½	22 80		61.033 30	174 26	137.213 30½	16.369 22	
13	Czortków			15.889 63½	613	224 82½			1.098 01½	1.733 58		2.285 76	9.468 67½		700			920 78	93 20		4 50	3.596 67	36.628 64	4.326 47	
14	Dąbrowa	120		5.550 85	632 27	03		655 24	5.357 86	473 15		6.475 73	5.822 75	491 70	7.800			6.447	28 64		11.061 41½		50.916 63½	15.291 81	
15	Dobromil	200		12.788 26	910 93	22 70				3.432 41			7.134 18		14.599 21		28.169 36		14 70	10.348 89	327 87	46 34	77.994 85	34.871 42	
16	Dolina			15.249 20	768	4.243 38		12.150	20.000	41.248 31			7.676 60					1.024 50	598 75		4.997 20	726 74	108.682 68	34.004 58	
17	Drohobycz			36.335 19	1.938 80½	5.439 03				58.406 94	11.250 61	32.677 71	52.471 27	8.039 91				6.597 66	501 23½		23.457 09½	5.718 04½	242.833 50	76.238 36	
18	Gorlice		497 78	16.391 09½	1.417 57	3.972 01½			19.839 58	1.359 79			37.186					2.864 54	796 09	258 09	2.948 34	1.462 22	88.993 11	12.488 30	
19	Gródek	670		21.460 78½	4.457 25	192 87		9.380 56	48.000	5.694 07		6.797 84½	37.642 98		1.000			1.426 64	671 49		1.803 37	12 75	139.210 61	18.303 32	
20	Grybów	50		5.623 23		180 68½				2.644 18	406 10	4.992 02½	3.836 48½		2.850			2.124 95	494 72½		2.689 81	14 85½	25.907 04½	8.565 93	
21	Horodenka	17 00½		16.735 79	1.487 89	902 23				4.158 80		4.075 88½	10.660 91	6.614 86				898	448 09		5.406 37	2.153 22	53.559 05	26.833 93	
22	Husiatyn	80	71 15	15.441 71	6.570 69	275 78			12.100	6.141 49										767 05			41.447 87	4.462 43	Wykazów drogowych nie przedłożono.
23	Jarosław	3.134 53½		13.358 98	84 94	4 25½			42.000	3.337 43½		3.699	40.810 45	6.300	8.387 01		8.000	2.451 71	812 98		15.802 21	14.204 97½	162.388 48	157.632 90	
24	Jasło	800		7.973 15	884 90	351 99				456 82		8.483 80½	14.779 48	4.000				3.322 17	544 47	320 15	5.238 40½		47.155 34	871 62	
25	Jaworów			8.352 11½	481	7.529 37		3.219 89		2.073 06	14.300		3.846 51½		2.000			1.496 66	1.261 67		8.157 15	1.380 62½	54.098 05½	31.026 99	
26	Kałusz	850	687 50	17.389 89	1.192	140 28½		698 40	2.000	2.141 89													25.099 96½	6.493 36	Wykazów drogowych nie przedłożono.
27	Kamionka	175		5.237 98½	1.123 51	12 96½			1.000	3.587 53		5.238 04	9.847 40½	19.123 80	44.000		12.500	4.833 65	873 51		37.532 61	345 69	145.431 69½	37.634 75	
28	Kolbuszowa			6.319 86	667 65	181 07			1.046 49	3.597 69½		4.915 45½	5.899 33	3.977 32				3.567 29	65 05		5.393 46	1.533 89	37.164 56	23.278 01	
29	Kołomyja			18.645 73½	853 19	1.684 15½		10.277 42	30.000	8.859 22½			12.264 75				4.000	6.712 52	1.604 85		1.017 10	501 27	96.420 21½	22.712 16	
30	Kossów	200		6.309 01	690 68	3.495 13				3.844 84		15.770 42	7·204 60½						146 89		3.085 22	3.130 09	43.876 88½	18.879 12	
31	Kraków	292 97		12.256 92	1.593 50	1.630 41½	28.000			13.378 74													57.152 54½	12.898 78	Wykazów drogowych nie przedłożono.
32	Krosno			7.679 10	408 46	469 21		1.500		3.549 36		8.965 34½	9.966 18½				19.902 79	2.833	23 45	349 75	11.769 97	7.843 49	75.260 11	38.278 85	
33	Limanowa			13.433 91½	928 91	3.603 27				3.931 80		5.480 28	8.762 40½		8.000			2.797 93	102		2.297 17	1.266 30½	50.603 98½	2.443 57	
34	Lisko			4.634 90	467 80	4 38				1.569		1.746 63	7.657 67		9.430			9.478 60	70		3.723 95	5.574 75	44.087 68	6.895 81	
35	Lwów	7.879 76	103 35	27.125 10½	1.025 08	1.555 30½			27.000	4.621 52			34.826 32½		4.500		8.000		973 43		148 71	4.083 36½	121.841 95	56.689 31	
36	Łańcut			13.451 45	1.412 70	1.458 31			8.000	1.779 55		30.493 46	16.408 96	2.132	18.982 01		14.500	6.325 74	570 52		204 68	3.856 04	119.575 42	14.309 48	
37	Mielec			16.518 68½	1.219 41	80 21		2.993 79	38.689 64	4.850 25		5.121 95½	6.863 62		16.100		2.000	3.923 37			1.015 96	492 35½	99.869 24½	59.283 38	
38	Mościska			7.587 79	603 53				9.279 92	1.750 71		3.083 18½	6.843 96		3.673 12	2.431 97½	2.126 95½	6.930	968 91		1.244 03½		46.524 09	11.276 22	
39	Myślenice	250		10.799 19	2.918 19	1.911 82			34.000	15.796 83		767 98	9.670 38		21.930 37			1.773 80	119 31	1.073 10	3.470 97	921 84½	105.433 78½	4.877 58	
40	Nadwórna	260			804 50	179 72½			10.000	18 127 75			9.183 95½				400	1.080	246 10		991 14	162 05½	41.435 22½	6.871 39	
41	Nisko			18.516 33	894 82	5.580 79½				4.653 59			14.449 30		2.949 51			3.102	4.715 45		2.418 38	70 05	57.350 22½	40	
42	Nowytarg			12.037 18	1.118 42	2.039 02				2.511 98		4.547 94	6.752 88½					1.490 62	1.092 54		117 98	24 36½	31.732 93	4.223 82	
43	Pilzno			3.061 17½	6	1.964 46½				818 77		6.887 64	7.948 92½		3.500			1.474	503 81		3.641 61½	424 81½	30.231 21½	4.188 37½	
44	Podhajce			17.492 49½	218 53				2.042 58	1.131 75			19.572 55		6.000			1.796 74	2.165 33		2.160 74	4.166 72½	56.747 44	9.371 33	
45	Przemyśl			13.394 90	9.253 50	25.163 65½				32.867 50½			32.144 22½		5.547 16			441 66	793 69	657 76	5.249 10½	23.867 79	149.380 95	19.021 06	
46	Przemyślany			9.065 38	795	561 70			3.447 33	387 06		7.589 95	14.641 05		16.594 62		2.508 50	3.742 60	317 07½	586 98	699 23	4.568 57½	65.505 05	10.820 05	
47	Rawa	1.790		5.077 57½	410 30				22.512 13	3.498 76		3.810 09	12.026 06		12.400		9.705 65	1.110	231 74	13.548 39½	10.691 06	647 50	97.459 26	52.586 08	
48	Rohatyn			17.559 73½	630 50	3.782 51		3.051 04		3.797 59										212 11			29.034 18½	10.769 64	Wykazów drogowych nie przedłożono.
49	Ropczyce		574 40	4.179 84½	16 10	1.414 36			1.566 34	2.451 86		4.179 85	22.290 36		1.600		6.900	1.350	478 05		1.631 20	2.923 12	51.555 48½		
50	Rudki	190		9.537 14	853 99	4.726 16				221		3.994 41½	3 563 83	4.000				450	1.080 02		4 629 93	4.409 84½	37.656 33	2.366 80	
51	Rzeszow			13.695 27	539 12	537 62		881 84	14.500	1.973 39		37.361 70	15.804 47		4.000	6.000	25.329	18.646 61	2.935 04½	1.810 06	43.769 09½	2.221 18	190.004 40	57.226 50	
52	Sambor	279	177 53	11.277 59½	1.440 23	58 92		4.758 90	28.000	14.837 51		1.149 57½	10.088 53		3.773 95		18.000	330	582 21		12.780 58	198 12	107.732 65	81.087 63	
53	Sanok	1.446 13	11.588 82	12.245 03½	3.897 14	114 11			12.397 49	3.418 14		1.200	8.656 25				16.405 35	2.479 05	781 68	454 75	10.728 98	696 92	86.509 84½	51.985 21	
54	Sącznowy		75 77	23.770 99½	853	6.532 14				1.917 19½		12.674 62½	15.849 06	2.000	6.957 98			5.755 10	184 25½		255	1 24	76.826 36	1.272 37	
55	Skałat			17.915	68	1.608 56				613 53½			22.336 17½		7.491 78			3.816	4.448 25	76 67½	1.933		60.306 97½	6.093 04	
56	Śniatyn			7.733 47	1.730 24	1.235 11½		2.603 98	33.294 20	14.573 11		3.093 38	15.569 41	7.000	4.000			6.610	574 05		2.818 75		100.835 70 1/1	6.056 51	
57	Sokal		150 45	32.266 97	553 50	14 08	6.000	22.649 55	34.814 85	889 55		280	17.524 61					880	719 66		336 44	68 71	117.143 37	28.984 22	
58	Stanisławów	77	762 60	18.489 22		600 41		13.949 16		14.109 71													47.988 10	23.594 11	
59	Staremiasto	363 92		5.752 70	22.253 65	1.077 01½				693		4.118 33	2.477	8.951 67				1.799 17½			6.315 63	1.804 81½	55.246 90½	7.811 09	Wykazów drogowych nie przedłożono.
60	Stryj		323 55	10.819 29½	323	33 86				1.825 62		7.070 73	11.626	13.000				5.845 07	337 21	326 71	7.017 22½	34½	58.548 61½	48.684 54	
61	Tarnobrzeg			7.020 71½	225 03				2.500	4.718 57½		11.874 41½	8.216 43	5.000	1.600			5.000	1.185 30		8.027 36½	1.998 11½	57.360 94½	7.679 61	
62	Tarnopol			21.020 80	1.208 43	2.106 73				5.366 02		3.780 24	31.373 69		2.100		9.445 83	5.816 77	5.635 53	1.780 04	3.434 75	16.670 46	109.739 29	16.940 37	
63	Tarnów	296 75		11.958 02	38 48					1.731 24		8.464 04	13.495 48	5.000	1.600			10.257 28½	8.061 85½		6.033 09	10.171 90	77.108 14	9.710 49	
64	Tłumacz	368		13.798 22	7.153 67	819 20		1.737 26		1.543 40			20.937 02		4.500				1.272 07	51 50	3.202 40	4.990 36	60.378 10	8.444 52	
65	Trembowla	300		7.748 26½	578 47½	79 98½				2.887 46		24.005 35½	7.974 48½	3.970 38		5.000	1.000	3.668 08	1.092 25	3.513 34	1.406 82	1.367 36	64.592 25½	10.583 82	
66	Turka	120		18.899 46½	3.083 59½	701 84		1.775 12	18.245 66	8.802 66			6.538 75					751 66	281 96		578 95	749 10½	60.528 76½	37.329 59	
67	Wadowice			15.822 84	1.923 76	1 10			64.000	15.431 68		6.517 35½	27.765 12½					951 85	278 97	907 51½	3.192 74½	640 09½	137.433 03½	55.148 14	
68	Wieliczka	470		12.625 61	968 30	266 08				8.216 29		4.725 12	28.101 71			8.706 87		14.077 07	254 31	1.679 76	1.851 80	998 61	82.941 53	16.665 73	
69	Zaleszczyki			19.811 21½	6.709 09	8 27½			3.000	3.957 78		7.619	9.637 35½		3.000	2.500		700	305 75	10.433 04	3.415	1.433 10½	72.529 61	28.758 46	
70	Zbaraż	230		4.580 12	324 48	1.015 39½			20.000	3.223 83		14.120 59½		8.800				1.474 40	258 33			7.898 43	61.920 58	36.114 22	
71	Złoczów	2.544 48			29.538 80	11.108 51½		115		952 19		3.340 97	12.018 89½		22.500			6.636 97	1.153 72	16.008 36	37 51	1.546 89	107.502 30	15.517 45	
72	Żółkiew	468 84		7.076 07½	502 48	1.105 44½			20.000	7.995 12			15.517 90½		6.000			2.375	1.374 61½	7.139 10	8.485 39	4.382 87	83.222 34	16.773 81	
73	Żydaczów	580	350	5.372 95½	1.641 98	1.416 48½				1.653 15			1.365 14										12.379 71	14.805 67	
74	Żywiec			6.083 37	477 84	597 78		8.000		2.443 28		6.514 30	11.574 52		1.955 04			5.436	249 17	125 31	4.804 28	1.625 77	49.886 66	8.093 03	Wykazów drogowych nie przedłożono.
	Razem	26.240 89	15.387 40	927.865 68½	144.633 82½	174.930 10	34.000	100.536 89	625.078 03½	493.542 57	25.956 71	412.220 20½	960.859 80½	124.339 21	361.536 08	74.614 10	212.485 31½	240.468 16½	64.565 79	88.865 10	455.750 10	194.006 46	5,757.877 43½		

Sumaryczne zestawienie

wydatków 74 Wydziałów powiatowych

podług zamknięć rachunkowych za rok 1898.

(Kwoty podane w zł. i ct.; kolumny 1–8)

1 Liczba porządkowa	2 Nazwa powiatów	3 Pobory funkcyonaryuszów	4 Emerytury i zaopatrzenia	5 Koszta kancelaryjne	6 Utrzymanie budynków, czynsze za najem biur	7 Podatki	8 Koszta komisyjne
1	Biała	4.312 60		358 26	113 25		976 28
2	Bóbrka	3.327 99	500	230 03			
3	Bochnia	4.100 06	484	496 02	34 90	13 26	1.144 53
4	Bohorodczany	2.700		480			786 54
5	Borszczów	4.136 38		399 54		230 55	1.042 19
6	Brody	6.906 70	1.387 50	574 33	131 38	54 57	1 174 64
7	Brzesko	4.215	200	436 92	400		750 40
8	Brzeżany	4.190	1.521 35	440 04	121	10 94	368 49
9	Brzozów	2.950 01		250	360		112 50
10	Buczacz	4.789 81		885 75	1.070 22		405 57
11	Chrzanów	4.905	940	405 12	344 30		77 90
12	Cieszanów	4.121 26	60	261 03	300		
13	Czortków	2.900	928	204 35	29 65		92 20
14	Dąbrowa	2.956 98	450	367 92		150 99	431 15
15	Dobromil	6.087 99		290 43	153 03	50 80	64 58
16	Dolina	4.103	250	409 72	543		839 30
17	Drohobycz	5.974 27	122 40	1.018 41½	275		111 77
18	Gorlice	4.744 86	400	727 05			656 76
19	Gródek	5.092 04		517 59	324 35		740 72
20	Grybów	1.940		300 37	246		752 93
21	Horodenka	4.349 97	300	407 47	357 19½	11 19	464 78
22	Husiatyn	3.912 50		469 76	328 66	61 75	759 74
23	Jarosław	5.138 28	1.520	869 96	944 83	640 13	
24	Jasło	3.124 96	1.760	362 90	924 04		
25	Jaworów	2.638 40	367	460 30	515 06		
26	Kałusz	3.656 76	200	328 24	168 92	67 83	347 82
27	Kamionka	3.484	300	524 35	849 08		133 72
28	Kolbuszowa	4.084 34		1.147 29	300		493 89
29	Kołomyja	4.726 67	885 18	1.007 69	302 47	12 69	817 85
30	Kossów	3.690	300	260	67 40		219 16
31	Kraków	5.429 30	1.000	594 88½	1.500		103 92
32	Krosno	2.435		397 54	404		271 69
33	Limanowa	2.530	144	273 54½	40 82		337 98
34	Lisko	2.365		312 86	277 50		470 45
35	Lwów	6.107 39	300	1.308 60	9.207 70		896 29
36	Łańcut	5.379 95	72	276 98	600		52 50
37	Mielec	3.190	210	716 02			
38	Mościska	3.285 94	933	532 25		89 24	848 35
39	Myślenice	3.790 63		481 72	71 97	27 97	139 98
40	Nadwórna	3.400		430 98	500		869 25
41	Nisko	3.674 84		326 70	403 20		712 87
42	Nowytarg	5.416 10		561 49	5.603 93		764 62
43	Pilzno	1.796		179 13½	200		34 76
44	Podhajce	4.751 92		517 15			
45	Przemyśl	4.397 70	900	1.199 86			
46	Przemyślany	2.700		318	64 43		414 12
47	Rawa	2.600	840 58	190	430 61	826 57	53 04
48	Rohatyn	3.440 01	122	659 13	65 33		780 45
49	Ropczyce	1.987 36		702 60			592 60
50	Rudki	3.691 79	500	260	1.500	146 33	272 48
51	Rzeszów	6.940 18	500	371 13	700		307 89
52	Sambor	5.856 16	500	520 66	172 42		1.442 84
53	Sanok	4.515 42		276 52	154 70	221 34	237 66
54	Sącz nowy	4.200		848 85	750	67 67	479 05
55	Skałat	3.728	200	440	80	124 59	737 03
56	Śniatyn	2.699 99	120	340 80	105 18		254 16
57	Sokal	5.474 77	540	929 75	147 25		522 77
58	Stanisławów	5.997 86	60	596 71		84 04	1.201 51
59	Staremiasto	4.364 96	771 76	275 35			659 80
60	Stryj	6.540	1.096	324 58	156 14		99 13
61	Tarnobrzeg	3.350 82	195 05	403 67	148 52	70 92	171 38
62	Tarnopol	5.568	1.008 70	606 22	91 32	48 24	2.140 29
63	Tarnów	3.290	804	328 66	925		
64	Tłumacz	3.740 59	720	426 74	172 84		490 13
65	Trembowla	4.220 16	442 50	484	150 69	92 38	
66	Turka	3.704	240	336 81	450		1.439 28
67	Wadowice	3.134 45	570	480 07	824		888 18
68	Wieliczka	3.117	301	1.076 94	295 51	188 25	1.308 48
69	Zaleszczyki	6.345	431 50	537 75	47 89	11 99	348 31
70	Zbaraż	2.100		352 81	580		199 35
71	Złoczów	5.320	196	1.530 08	607 67	237 21	815 75
72	Żółkiew	3.520	620	684 48	313 86		259 50
73	Żydaczów	2.391 72	100	426 19	477 69	224 55	650 52
74	Żywiec	2.460		496 95	320		50 98
	Razem	298.208 84	27.318 52	38.126 01	37.743 90½	3.765 99	36.084 75

(Kolumny 9–17)

1	2 Nazwa powiatów	9 Subwencye na cele oświaty, szkolne	10 Subwencye na cele sanitarne itp.	11 Subwencye na budowle, konserwacye wodne itp.	12 Wydatki rozmaite	13 Zapas kasowy z końcem roku	14 Nadzwyczajne wydatki: kupno gruntów, domów itp.	15 Nadzwyczajne wydatki: kupno papierów wartościowych	16 Nadzwyczajne wydatki: spłata długów zasiłków itp.	17 Nadzwyczajne wydatki: zaliczki udzielone i spłacone
1	Biała	919	606 81		1.500 65	2.077 24½	2.044 30		2.475 40	100
2	Bóbrka		1.524 87		951 44				1.333 33	
3	Bochnia	823	1.661 34		1.541 98	16.609 05½		9.965	20.826 31	31.157 79
4	Bohorodczany	124 05	745	650	2.585 05	7 88			416 66	130
5	Borszczów	634	575		815 14	4.415 43½			3.351	25.649 54
6	Brody	90	1.233 24	18.725 70	4.018 38½	500 39½		404 10	2.891 02	433 82
7	Brzesko	1.188 95	2.229 87		3.247 33	10 10½		1.121	289 54	1.207 20
8	Brzeżany	751 99	583 28	21.462 93	3.621 40	26 02½		200	4.117 04	4.818 14
9	Brzozów	470	750	620	821 77	1.255 68½			2.500	96
10	Buczacz	809 17	1.931 66	25.611 08	2.500 05	4.366 78½			677 70½	1.697 40
11	Chrzanów	1.618 70			6.929 50	138 46		1.879 14	5.938	1.928 35
12	Cieszanów	194	937 50	682 78	1.855 97	2.748 93			1.761 45	372 07
13	Czortków	30	291 70	529	2.631 16½			5.200	4.591 20	241 72
14	Dąbrowa	100	199 97		797 87			500	3.900 97	2.916 05
15	Dobromil	217 15	2.680	3.900	654 26	76 94			2.267 09	912 03
16	Dolina	866	2.363 29	920	2.557 98	1.228 18		21.219 68	23.108 33	34.950 41
17	Drohobycz		608 33		11.182 86	7.986 95	19.776 58	21.250 61	34.851 41	10.021 98
18	Gorlice	2.254 67			5.168 02	6.709 14	4.625 50	13.580 47	3.657 62	590
19	Gródek		871 14	36.359 50½	2.655 60	7.688 51		9.000	22.555 22	4.050 86
20	Grybów	100	360	2.053	1.101 35	792 54½			833	325
21	Horodenka	1.321	3.167 03		1.011 39	1.568 37½			10.243 62	100
22	Husiatyn	180 20	600 11		2.167	1 36	24.488 73		6.068 70	1.109 30
23	Jarosław	1.196 60	2.123 31		1.717 65	2.393 96½		40.023 01	4.982 41	370
24	Jasło	1.395	1.237 46		1.212 50					150
25	Jaworów	100	765 16		12.572 46	7.049 99½		698 78	5.130 84	10
26	Kałusz	309 68	2.587 50	9.167	594 90	84 44½		693 29	5.218	1.675 58
27	Kamionka	907 94	323 78		1.194 53				2.672 48	465
28	Kolbuszowa	565	280		2.667 48	58 29			821 54	1.394 93½
29	Kołomyja	2.902	2.628 76		4.799 13	3.101 47½		40.578 22	6.804 04	1.753 55
30	Kossów	1.119	1.345 87	2.800	275 68	4.027 28			420 33	
31	Kraków	151	1.143		1.129 15	4.725 14½		6.459 81	25.547 31	8.277 03½
32	Krosno	586 90	61 20		4.480 31½	2.162 66½			3.133 36	454
33	Limanowa	50	239 76		1.029 85	2.338 39			943 13	13.209 12
34	Lisko	169 30	1.180		284 97	14			1.312	20
35	Lwów		896 42		19.751 01	6.773 07			8.819 85	15.009 01
36	Łańcut	1.463	1.442 42		1.864 64	2.864 32			11.062 29	973 50
37	Mielec	669		11.100	3.509 19½	3.651 03½		2.689 64	28.985 09½	9.632
38	Mościska	386 70	1.740	898 15	805 46	18 53			9.029 33	405
39	Myślenice	818 40	2.666	767 98	1.436 51	3.366 68			39.618 19	12.420
40	Nadwórna	560 32	658 30	2.800	3.130 01	389 27½		12.000	3.613 28	780 56
41	Nisko	2.193	2.835 69	10.720 02	1.756 36	1.337 95½		4.300	825	475 74
42	Nowytarg	1.093			489 77	3.138 69			639	
43	Pilzno	200	216 97		681 10	316 73			834	1.185 71½
44	Podhajce	220 40	499 92		1.369 73				3.042 87	1 145 13
45	Przemyśl	570	775		24.399 33	4.068			4.911 87	9.886 56
46	Przemyślany	712 60	5.847 37	2.600	491 01	16 09			604 43	300
47	Rawa		1.575		930 48			4.450	6.176 65½	15.215 88
48	Rohatyn	861 60	960	3.961 63	5.078 61½	2.471 32		3.000	2.833 33	2.523 75
49	Ropczyce	698 70	99 96		1.770 77	41 07½			1.566 34	2.643 50
50	Rudki	900			1.341 02	5.197 14			1.134 33	500
51	Rzeszów	798	91 70	2.591 19	1.338 90	3.325 83	5.387 58		2.567 35	7 096 91
52	Sambor	493 50	1.540 13		23.564 02	605 44½		2.000	14.618 06	9.416 45
53	Sanok	370	1.557		5.602 72	224 09		18.528 82	12.857 52	258 69
54	Sącz nowy	3.725 10		12.674 62½	788 20	7.626 89½			330 07	1 658 64
55	Skałat	700	856		2.268 06½	5.291 87			4.779 54	
56	Śniatyn	2.575 76		19.838 96	5.457 99	3.681 05½			25.996 22	100
57	Sokal	650	600	4.960	5.934 98	891 35	7.100	25.881 15	18.896 70	462
58	Stanisławów	8.426	879 09	225 35	12.638 06	416 04		12.262 60	4.860 08	340 76
59	Staremiasto				22.725 43	1 47½			1.091 51	250
60	Stryj	565	500		1.801 06	505 13½			1.008 28	328
61	Tarnobrzeg	836 40	813 50		1.773 60	686 38		2.350	2.019 67	1.644 41
62	Tarnopol	750	2.497 48	6.000	5.633 75	728 70		159 72	3.226	1.243 56
63	Tarnów	2.375	591 59		2.723 21½	128 91			733 33	1.989 39
64	Tłumacz	988	2.146 40	1.435 38	4.817 51	5.322 01			4.421 21	300
65	Trembowla		1.000	246 20	1.466 15½	3 41			3.308 69	181
66	Turka	995	1.324 96	1.339 90	3.809 03½	4.254 70	5.034 10	784 81	19.828 87	783
67	Wadowice	910	2.950 61	18.190 55	1.505 78	25.717 54½		35.500	5.031 94	1.476 25½
68	Wieliczka	888 79			1.053 60	2.638 47			8.796 25	2.580
69	Zaleszczyki	337 50	274 68	7.619	1.107 24	209 95			7.335 55	2.880
70	Zbaraż		1.341 08½		415 16	1.433 97½			22.485 94	465 82
71	Złoczów		2.855	20.450	798 60	3.870 39			5.709 93	204
72	Żółkiew	635	720 50	6.324 11	2.563 23	3.274 60		13.345 60	3.628 86	2.011 73
73	Żydaczów	190	987 33		2.547 33	2.578 76			1.345 09	460 53
74	Żywiec	680	600	6.920	1.121 65			5.000		25
	Razem	61.380 07	83.176 54	265.151 05	280.070 01	191.230 54½	68.456 79	315.025 45	514.212 57½	259.839 37

(Kolumny 18–28)

1	2 Nazwa powiatów	18 Wydatki na cele komunikacyjne: koszta administracyjne drogowe	19 Budowa i utrzymanie dróg powiatowych	20 Budowa i utrzymanie dróg gminnych	21 publicznych dojazdów kolejowych	22 spłata długów	23 zaliczki udzielone i zwrócone, wydatki rozmaite drogowe	24 zapas kasowy pozostały z końcem roku	25 Hodowla bydła	26 Razem	27 Długi i zaległości bierne, pozostałe z końcem roku	28 Uwaga
1	Biała	6.229 30	4.067 41	12.668 50	798 10			18.071 88½	200	57.519 99	44.278	
2	Bóbrka	2.611 46		23.055 01	8.411 13		3.327 32	2.683 21½		47.955 79½	4 000 01	
3	Bochnia	5.935 15	11.367 60	33.749 97½		4.000	5.266 33	480 29	200	149.857 09	12.078 33	
4	Bohorodczany	1.698		3.240 68			1.953 18	1.100 07	165	16 782 11	5.110	
5	Borszczów	4.728 31	24 331 55	3.259 33		4.043 38	2.832 75½	3.046 57		83.530 67	86.551 91	
6	Brody	5.210 60½	22.675 14	23.846 40½	4.202 19	4.762 28	24	706 10½	73 04	99 522 54½	66.593 48	
7	Brzesko	3.400 91	10.188 12½	40.505 97½		4.422 80	9.541 78	7.469 43	170	90.995 33½	20.960 24	
8	Brzeżany	2.853 25		12.622 74	2.569 53		12.934 48	8 32½		73.220 95	42.324 57	
9	Brzozów	2.698 84	7.072 41	19 595 13				1.424 41½	65 38	41.042 14	18.380 66	
10	Buczacz	6.039	3.651 81	35.904 51	2.709 41		315	1.066 90	300	94.731 83	45.831	
11	Chrzanów	7.178 29	24.960 03	19.692 04	1.795 10		1.145 42	553 76	169 09	80.598 20	6.285 41	
12	Cieszanów	2.506	40.597 61	14.547 29½		2.619 05	64.147 37½	98½		137.213 30½	77.097 11	
13	Czortków	2 558	2.983 82	4.154 28	1.849 50		1.191 85½	6.181 63	40 57	36.628 64	65 60½	
14	Dąbrowa	4.536	10.154 41	12.571 22		1.273 62	9.591 98½		17 50	50.916 63½	40.413 70	
15	Dobromil	3.577 86		37 534 45	10.324 32	9.097 70		106 21		77.994 85	59.382 30	
16	Dolina	1.474 48		7.033 31			6.085 11	430 89	300	108.682 68	1.400	
17	Drohobycz	5.564 62	27.424 93	60.007 26½		400	31.096 18	4.959 93	200	242.833 50	85.532 05	
18	Gorlice	6.919 88		27.169 15		500	987 00½	9.939 24½	363 74	88.993 11	31.933 25	
19	Gródek	2.105 42	7.428 43½	39.821 22						139.210 61	58.303 [illegible]	
20	Grybów	3.689 92	4.237 29	7.214 35		500	992 56	368 73	100	25.907 04½	24.280 34	
21	Horodenka	3.425 05	703 46	4.490 29			17.870 56	3.767 67		58.559 05	8.426	
22	Husiatyn				1.300 06					41.447 87	28.709 11	wynikłości drogowych nie przedłożono.
23	Jarosław	8.741 84	8.878 17	64.438 17½	218 40	2.723 31	14.234 85	1.233 59		162.388 48	134.241 33	
24	Jasło	3.416 74	10.439 60	17.318 56	292 44	1.304 71½	3.907 09	9 33½	300	47.155 34	291 62	
25	Jaworów	1.334	13.280 88	8.374 91			770 99	29 28		54.098 05½	55.262 77	
26	Kałusz									25.099 96½	35.159 64	wynikłości drogowych nie przedłożono.
27	Kamionka	5.256 20	24.713 31	53.035 10		12.440 56	30.182 59	8.666 94½	282 11	145.431 69½	88.550 02	
28	Kolbuszowa	3.775 87	12.089 95	1.491 46		2.906	4.135	953 51½		37.164 56	26.506 35	
29	Kołomyja	4.926 26	4.154 47	16.461 79			27	530 97		96.420 21½	4.000	
30	Kossów	3.650 50	12.058 76½	2.603 05½			2.997 95	8.026 95½	14 94	43.876 88½	6 827 79	
31	Kraków								91 99	57.152 54½	37.041 13	wynikłości drogowych nie przedłożono.
32	Krosno	3.141 67	5.831 20	25.052 58	534 78	6.631 62	10.017 67	9.563 92	100	75.260 11	29.041 60	
33	Limanowa	2.927 44	5.914 12	18.788	761 30		158 06	918 47		50.603 98½	13.185 62	
34	Lisko	4.833 87	11.163 23	20.420 47			1.264 03			44.087 68	7.885 57	
35	Lwów	4.025 81		45.388 17		2.401 75	87 50	628 60	240 78	121.841 95	137.760 49	
36	Łańcut	4.139 73	16.790 49	41.966 70		12.159 47	15.590 98	2.826 04	50 41	119.575 42	77.107 69	
37	Mielec	3 900 64	5.604 72½	24.333 61	240		678 48½	759 80		99.869 24½	45.518 56	
38	Mościska	2.451 36	8.099 52	13.231 98		3.115 04	404 24		250	46 524 09	59.373 01	
39	Myślenice	2 551 26	2.150 84	32.817 35½	1.580 36		210 27	417 67	100	105.433 78½	21.341 24	
40	Nadwórna	2.120		5.298 37		2 148 35	2.430	66 53	240	41.435 22½	11.933 34	
41	Nisko	611 16	648 81	25.968 83			475 89		84 16	57.350 22½	101 70	
42	Nowytarg	3.566 79	2.750 37	6.254 37	52	788 78	23 91	590 11		31.732 93	2 850	
43	Pilzno	2.553 94	7.886 89	13.921 76				18 21½	206	30.231 21½	4.283 71	
44	Podhajce	1.589 90	9.338 23½	28.178 48½		5.895 47		198 23		56.747 44	45.984 99	
45	Przemyśl	3.922 45	53.583 26	28.652 86	946 85½	6.239 11	4.614 95½	313 14		149.380 95	29.707 15	
46	Przemyślany	3.794 80	2.689 57	35.187 94	524 65	1.672 70	6.652 50	726 42	188 42	65.505 05	55 479 94	
47	Rawa	3.067 02	2.540 57	19.661 91	1.525 41½	15.731 92	20.819 87	823 79		97.459 26	87.250 55	
48	Rohatyn				1 977 02				300	29.034 18½	3 979 44	wynikłości drogowych nie przedłożono.
49	Ropczyce	1.675 56	8.170 64½	25.741 09		2.000	1.346 38	2.418 90½	100	51.555 48½	500 02	
50	Rudki	2.861 04	10.080 10	6.774 51		699 09	173 82	1.539 48	85 20	37.656 33	7.335 87	
51	Rzeszów	8.567 30	42.185 85	44.221 30	5.217 57	17 365 19	40.195 70	124 27	110 56	190.004 40	135 839 25	
52	Sambor	5.345 60	2.690 96	16.857 85		17.214 32	4 087 52	706 71½	100	107.732 65	65.730 82	
53	Sanok	4.907 46	3.558 73	15.764 68	610 30	15.360 53	1.302 58	53 85	147 23½	86.509 84½	25.522 72	
54	Sącz nowy	8.130 61	15.807 66	15.471 92			736 01½	3.531 05½		76.826 36	284 55½	
55	Skałat	6.356 25	1.000	32.248 25½	76 67½		1.420 70			60.306 97½	27.592 02	
56	Śniatyn	5.158 72	16.365 98	16.937 91		1.202 98				100 835 70½	121.496 22	
57	Sokal	3.911 05	24.540 68	14.333 04	776 23		500 23	9 42	82	117.143 37	34.572 09	
58	Stanisławów									47.988 10	38 751 39	wynikłości drogowych nie przedłożono.
59	Staremiasto	1.310 76	20.094 84	2.024 61½			457	1.219 40½		55.246 90½	9.272 38	
60	Stryj	5.513 69	24.668 92	8.441 51	603 76	4.313 84	857 30½	926 26½	300	58.548 61½	113.499 86	
61	Tarnobrzeg	2.945 43	14.825 92	15.487 88	170 23	4.381 45	1.568 11	3.517 60½		57.360 94½	47.962 35	
62	Tarnopol	7.620 33	5.625 06	52.236 01	7.095 38	4.973 70	418 47	2.068 36		109.739 29	99.293 77	
63	Tarnów	7.019 91	11.282 75½	32.538 01½		1.000	821 15½	10.421 81½	135 39½	77.108 14	10.148 96	
64	Tłumacz	2.779 41		22.439 37	490 44	1.300	6.050 20	2.332 87		60.373 10	16.244 73	
65	Trembowla	3.826 92	28.231 28	6.924 53	4.730 01	4.784 75	4.269 56	231 02½		64.592 25½	67.105 55	
66	Turka	1.935 86	7.661 54	5.972 28			261 05	273 57½	100	60.528 76½	49.159 39	
67	Wadowice	6.115 68	5.668 74	26.938 84½	189	620	721 39			137.433 03½	66.522 97	
68	Wieliczka	7.693 60	14.223 91	27.879 06	2.281 02		7.464 55	858 01	302 09	82.941 53		
69	Zaleszczyki	3.908 15	1.658 02	5.221 22	10.433 04	5 727 83	9.373 04	2.721 95		72 529 61	88.183 53	
70	Zbaraż	1.591 66	28.038 71½			983 57	1.249 47	688 34		61.920 58	28.598 64	
71	Złoczów	3.785 41	10.729 14	35.488 93	9.714 55		70 58	4 629 06	500	107.502 30	16.619 89	
72	Żółkiew	2.745 47	31.766 36		646 19	1.212 50	8.840 80	63 56	45 99	83.222 34	40.655 09	
73	Żydaczów									12.379 71	33.194 62	wynikłości drogowych nie przedłożono.
74	Żywiec	1.035 18	12.014 52	15.791 95	53	1.344 21		1.973 22		49.886 66	10.075 96	
	Razem	271.980 64½	763.341 33	1,436.749 33½	85.699 95½	192.261 58½	381.172 35	139.965 53½	6.821 60	5,757.877 43½		

Wykaz dochodów

podług zamknięć rachunkowych za rok 1898

30 miast (według ustawy z r. 1889).

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29
		Czynsze i opłaty							Z dzierżawy praw i przywilejów					Dodatki na cele ściśle gminne					Wpływy nadzwyczajne									
															konsumcyjne				ze sprzedaży									
Liczba porządkowa	Nazwa miasta	z dóbr	z domów, rzeźni, budek itp.	z gruntów, kamieniołomów itp.	z lasów, wiklin itp.	z fabryk cegielń, wapienników itp.	z koszar i kwaterunku wojska	Odsetki od papierów wartościowych, pożyczek itp.	propinacya i opłaty komunalne	placowe, targowe, straganowe, sprzedaż śmiecia	miary i wagi, polowanie i rybołostwo	Taksy	Z dzierżawy dodatków krajowych konsumcyjnych	od podatków bezpośrednich	od mięsa	od wina	Dochody rozmaite	Zapas kasowy z roku poprzedniego	gruntów i realności	papierów wartościowych	z pożyczek zaciągniętych	zaliczki otrzymane i zwrócone	Wpływy drogowe	Na cele szkolne: dodatki i inne	Depozyta i kapitały obce	Razem	Należytości czynne pozostałe z końcem roku	Uwaga
		zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	
1	Biała	.	7.775 69	727 74	4.393 11	.	.	8.482 26	64.724 86	3.170 17	.	14.063 99	.	.	.	.	7.081 16	9.815 54	.	205.091 25	.	22.649 92	.	.	.	347.955 69	.	Mylne należytości przedłożono.
2	Bochnia	.	4.592 57½	5.618 75	77 50	1.685 25	3.993 69	267 11	37.518 52	5.777 80	74 84	1.242 75½	.	4.000 .	6.745 .	560 .	1.804 39½	2.818 23	.	.	.	9.835 40	.	110 25	.	86.722 06	17.979 26	
3	Brody	.	4.178 66	.	.	.	25.396 74	.	35.417 04	1.875 .	.	1.114 80	.	7.021 47	7.500 .	1.100 .	1.100 38	15.425 92½	.	628 70	5.373 35½	4.878 79	.	423 50	.	111.434 36	23.256 94	
4	Brzeżany	.	12.744 10	937 21	.	.	12.688 50	35 70	47.694 98	387 15	7 .	100 82	.	.	4.400 .	1.285 77½	.	5.971 43½	.	.	.	623 74	5.084 .	.	249 18	92.209 59	11.638 37	
5	Buczacz	.	3.876 55	.	.	.	.	30 .	4.500 .	.	.	107 83	.	2.574 65	7.025 50	350 .	9.017 57	259 18	.	.	.	48 12	.	12.852 26	.	40.641 66	610 .	
6	Drohobycz	1.256 .	3.824 19	27 .	1.776 88	341 05	.	9.317 48½	48.118 .	29 .	.	5.941 08	.	12.528 18½	8.502 50	.	650 65	2.149 17	.	14.084 35	.	8.387 87	.	.	.	116.933 91	21.596 97	
7	Gorlice	.	3.789 52	31 62	.	.	6.700 .	4.294 92	29.085 60	9.834 97	33 .	72 50	.	.	.	612 .	497 17½	469 58	.	14.821 52	600 .	1.662 35	.	50 64	.	72.555 39½	19.338 74	
8	Gródek	.	9.526 32½	4.077 06	1.784 45	33.877 39	8.654 92½	3.870 83	.	425 34	252 .	794 37	.	.	.	.	1.958 57	72 41	.	.	35.398 .	1.613 07	.	256 32½	.	102.561 56½	14.283 91	
9	Jarosław	.	8.563 25	2.767 27	.	.	21.655 09½	6.484 34½	80.600 .	364 12½	120 .	7.764 53½	11.600	12.162 18	5.500 91	.	1.183 68	55 11½	800	.	.	6.708 84	5.869 31	.	.	172.198 65½	12.787 70½	
10	Jasło	.	4.897 34	103 30	.	6.817 39	.	159 51½	21.800 50	3.385 33	.	1.774 31	.	.	2.420 .	280 .	9.691 48½	1.920 43	332 82	2.475 93	800 .	2.379 16	.	.	.	59.237 51	8.458 44	
11	Jaworów	.	4.423 12½	117 27	2.348 22	.	13.084 50	6.631 60	5.399 70	1.137 05	122 04	862 91	.	.	2.012 88	1.000 .	10.350 47½	55 49	.	.	21.693 33	14.666 94	.	400 .	.	84.305 48	6.963 57½	
12	Kołomyja	.	.	3.459 93	.	24.231 03	18.608 42	337 09	94.429 80	4.898 71	.	7.050 44	32.000 .	16.144 24	.	4.328 43	16.742 54	7.136 67	1.950 .	62.959 97	151.522 72	33.489 24	4.534 70	2.040 .	.	485.863 93	167.543 .	
13	Krosno	2.429 53	1.254 64	1.497 32	.	5 60	.	216 15	36.336 50	2.880 17	10 .	1.592 15	.	2.421 .	.	.	396 89½	8.683 38	383 .	.	37.422 49	789 64	.	.	.	96.318 46½	10.722 69	
14	Podgórze	.	10.463 91	21.330 99	28 .	.	765 07	2.721 30	46.120 .	3.930 34	39 35	6.089 22	360 .	.	5.757 .	.	14.871 87	6 45	.	.	.	20.862 12	.	.	.	133.345 62	10.120 52	
15	Przemyśl	501 50	23.600 56½	2.846 79	460 30	.	42.095 99½	815 80	165.307 56	.	25 .	43.113 91	22.000 .	.	.	.	8.739 30½	12.204 27½	923 70	.	.	3.513 40	.	.	.	326.148 13	17.096 21	
16	Rzeszów	.	14.021 60	1.006 60	.	1.943 11	32.965 88½	672 67	50.642 50	932 93	112 12	1.337 52	.	.	14.455 .	950 .	6.269 38½	18.210 51	.	102.000 .	115.000 .	9.284 43	.	.	.	369.804 26	16.245 26	
17	Sambor	.	21.406 48	3.234 40	.	.	.	427 62	41.799 96	2.203 .	.	9.198 30½	2.018 .	21.768 76½	5.575 .	170 04	1.437 12	4.706 78	142 20	.	30.000 .	10.676 27	124 20	.	.	154.888 14	50.390 07	
18	Sanok	2.076 51	3.987 80	1.456 55	1.185 35	.	10.483 06½	571 89	28.856 72	1.576 55	60 .	697 33	.	5.909 43	.	.	18.454 41	204 42½	.	.	40.000 .	2.542 81	.	.	.	118.062 84	6.435 51	
19	Sącz Nowy	948 58½	5.186 90	1.197 16	10.931 04	6 62	13.727 91½	3.585 54	33.158 96	2.402 44	48 32	1.248 10	.	6.702 08	4.655 56½	125 .	1.578 28½	6.866 94	.	43.923 26	.	9.928 12	.	.	.	146.220 83	53.768 54	
20	Śniatyn	.	2.509 93	4.432 72½	.	1.648 72	.	.	25.719 41	1.891 05	.	1.197 39	.	8.908 67½	3.038 85	.	1.955 71½	1.197 95½	.	.	.	1.835 92	.	.	.	54.336 34	1.822 35	
21	Sokal	.	4.297 13	449 06	.	5 .	.	.	21.800 .	450 01½	122 81	601 78	.	7.020 39½	3.186 63	120 .	1.835 06	167 20½	411 99	.	4.600 .	1.132 17	1.700 .	.	.	47.898 21½	5.846 51	
22	Stanisławów	.	25.408 38	4.817 44	.	43.466 46	53.815 73	12.191 93	136.231 44	.	13 20	17.252 86	.	19.884 03	44.500 .	2.118 38	1.011 64	8.748 40	.	40.167 .	.	30.333 49	.	.	.	439.960 38	110.309 34	
23	Stryj	6.071 50	26.535 47	8.214 66	3.611 43	.	.	1.239 70	71.278	.	.	.	6.000 .	.	.	.	22.560 38½	4.091 66½	1.047 20	1.679 .	.	12.491 89½	.	.	.	164.820 90½	47.588 59	
24	Tarnopol	.	2.592 59	2.790 60½	.	.	.	498 50	72.779 12	2.891 10	.	2.677 72	17.103 79	22.439 58½	21.987 77	1.705 31	2.657 94	.	.	.	.	54.897 74	.	56 30	.	205.078 07	5.344 95	
25	Tarnów	2.505 94	12.020 75	1.861 30	.	.	22.850 49	382 22	123.060 .	2.355 05½	.	2.446 75	10.000 .	20.962 86	15.000 .	1.205 .	6.520 89½	38 44	.	32.655 05	40.000 .	9.463 26	.	.	.	303.328 01	18.126 82	
26	Trembowla	.	4.737 13	10.577 46	11.875 09	68 40	15.453 58½	99 99	16.703 .	1.287 76	95 60	346 18	.	.	3.467 18	283 .	1.794 84	1.110 58½	103 30	4.474 24	7.139 .	3.953 23	.	.	.	83.569 54½	23.282 01	
27	Wadowice	.	1.637 13	714 08	1.323 87	150 .	2.931 08	5.522 87	28.000 .	3.092 .	86 50	2.455 04	.	7.580 68	5.769 .	.	3.305 83½	3.378 75	.	34.123 83	.	2.478 12	.	46 20	.	102.589 97½	3.309 06	
28	Wieliczka	.	3.922 27	8.644 91	.	.	.	2.754 17	21.168 54	1.621 03	25 10	505 44	.	6.218 70	4.519 95	137 50	4.613 54	318 73½	.	8.000 .	3.099 94	3.457 38½	.	750 .	.	69.757 21	1.990 41	
29	Złoczów	.	5.738 58	10.181 17½	.	.	8.742 24	55 42	43.300 .	1.361 19	67 03	843 73	.	3.426 74	10.753 55	2.000 .	12 40	1.975 39½	.	.	.	22.052 02	.	.	.	110.509 47	20.470 .	
30	Żółkiew	5.260 70	3.623 09	3.881 88	.	87 73	32.298 12	20 .	29.907 50	181 68	13 60	800 75	.	.	6.331 .	371 25	894 89	455 33	496 02	2.210 45	30.000 .	14.711 02½	.	.	.	131.545 01½	24.972 34½	
	Razem	21.050 26½	241.115 67	107.001 22½	39.795 24	114.333 75	346.911 04½	71.686 62½	1,461.458 21	60.340 95½	1.327 51	133.294 51½	101.081 79	187.673 66½	193.103 23½	18.701 68½	158.988 48	118.514 39½	6.590 23	569.295 05	522.648 83½	321.341 48½	17.312 21	16.985 97½	249 18	4,830.801 22½		

Wykaz wydatków
podług zamknięć rachunkowych za rok 1898
30 miast (według ustawy z roku 1889).

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
						Czynsz za dzierżawę													Wydatki na cele			Wydatki nadzwyczajne								
																						kupno								
Liczba porządkowa	Nazwa gminy	Pobory funkcyonaryuszów	Emerytury i zaopatrzenia	Koszta kancelaryjne	Administracya dóbr, utrzymanie budynków, realności itp.	prawa propinacyjnego	krajowych opłat konsumcyjnych	Podatki, ekwiwalent, opłaty skarbowe	Cele dobroczynne, ubogich i inne	Policya miejscowa	Aresztanci i szupaśnicy	Straż pożarna itp.	Straż polowa i lasowa	Wydatki na cele sanitarne	Oświetlenie miasta	Przedsiębiorstwa gminne	Dyety i koszta podróży	Rekrutacya, kwaterunek i inne cele wojskowe	szkolne i oświaty	parafialne i wyznaniowe	drogowe	gruntów, domów, budowli itp.	papierów wartościowych	spłata długów	zaliczki udzielone i spłacone	Wydatki rozmaite	Zapas kasowy z końcem roku	Razem	Wszystkie długi i inne należytości bierne, pozostałe z końcem roku	Uwaga
		zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	
1	Biała	11.305 04	2.425 16	2.490 27	9.663 39	.	.	367 14	6.145 88	7.368 13	333 37	456 .	.	7.225 77	4.483 18	2.487 71	688 21	181 21	23.238 01	54 70	7.781 73	441 .	.	232.119 42	21.157 69	4.048 99	3.494 19	347.955 69	.	podano mylne należytości bierne.
2	Bochnia	14.981 46	1.729 37	908 75	3.306 76	7.107 .	.	5.477 39½	1.288 34½	1.311 78	.	565 84	.	1.541 43	1.418 37	1.014 19	208 33	1.945 79½	14.585 44	181 97	2.146 57	152 10	.	19.463 99	2.978 99½	4.309 91	198 27	86.722 06	247.812 75	
3	Brody	10.260 72	4.250 16	969 40	2.704 37½	.	.	3.947 09½	673 78	8.160 63	832 01	1.710 72	.	4.506 18	2.397 45	.	191 70	9.585 35½	6.454 98	.	.	15.581 56	.	36.041 .	1.068 14	1.991 24½	107 86	111.434 36	466.122 16	
4	Brzeżany	7.663 27	2.270 .	688 23½	3.951 78	24.774 68	6.504 85	2.203 45	322 63	5.562 26	14 15	1.974 62	.	3.231 37	1.999 12	.	239 26	2.547 .	4.936 23	.	6.069 15	1.034 88	4.000 .	8.444 05½	540 41	1.503 24	1.734 95	92.209 59	96.056 10	
5	Buczacz	4.510	.	648 53	1.270 17	.	.	256 65	1.472 23	3.109 51	.	947 33	.	1.405 .	814 50	.	.	.	11.587 40	.	11 02	.	7.000 .	5.886 67	60 .	1.330 55	332 10	40.641 66	80.540 16	
6	Drohobycz	14.331 65	1.745 44	1.618 98½	6.900 90	.	.	9.137 34	4.173 18	7.297 22	50 .	4.075 73	836 10	1.141 76	1.801 43	.	956 64½	122 95	26.084 06	1.050 50	1.833 80	12.532 92	8.076 10	600 .	4.781 81	6.318 41½	1.466 97½	116.933 91	87.265 51	
7	Gorlice	9.687 30	462 50	615 35	1.140 09	16.050 .	6.200 .	3.575 17	362 41	580 .	65 65	650 .	.	1.703 67	1.096 99	.	81 .	45	5.796 71	.	286 56	5.851 90	3.927 07	10.083 78	428 75	2.198 39	1.667 10½	72.555 39½	82.149 27	
8	Gródek	12.034 78	1.715 68	1.145 26	7.596 94½	2.300 .	.	15.712 97	1,054 63	2.388 24	59 41	1.163 95	.	415 97	740 63	.	1.258 32½	5.109 25	9.633 97	267 12	689 66	19.856 56	.	15.634 79	1.792 .	1.991 42½	.	102.561 56½	201.080 90	
9	Jarosław	16.501 81	1.422 03	2.234 23	5.155 96½	1.500 .	11.540 .	6.955 30	842 .	9.243 76	105 57	10.392 94	.	11.597 03½	2.292 09	.	402 .	5.280 39	17.023 35½	17 78	10.889 04	12.576 86	10.001 08	28.847 50	2.855 40½	3.707 70½	814 81	172.198 65½	270.590 65½	
10	Jasło	5.553 28	.	676 98	1.661 85	.	.	3.549 26	27 32	3.504 78	32 75	500 .	.	5.436 44	644 73	6.530 48	210 87	10 95	10.578 26	.	591 86	1.147 90	2.500 .	6.454 51	2.285 86	4.651 77	2.687 66	59.237 51	102.863 52	
11	Jaworów	5.077 14	856 66	546 79	5.126 47	11.550 .	1.222 50	1.878 67½	625 73	2.147 40	141 96	648 66	.	1.095 80	207 48	.	53 18	166 20	12.564 58	.	903 50	5.005 46	1.787 27	7.231 26	515 84	24.524 69	428 23½	84.305 48	80.984 14	
12	Kołomyja	25.589 53	2.296 12	2.349 71	17.356 32	.	.	15.646 87	1.969 13	15.525 79	481 29	5.465 95	.	5.377 02	5.168 77	290 67	447 68	7.120 45	29.037 05	.	2.000 .	243.842 92	20.664 95	38.041 13	81.573 10	12.218 11	3.401 37	485.863 93	859.234 64	
13	Krosno	3.871 72	.	535 39	833 74	6.207 08	.	1.875 25	85 04	2.482 24	.	1.625 15½	.	1.978 56	650 12	.	1.120 06	168 43	12.899 11	10 08	1.538 72	15.188 80	.	39.821 32	8.554 09	1.744 39	129 17	96.318 46½	133.119 66	
14	Podgórze	17.836 60	2.428 09	1.646 08	10.529 89	1.500 .	.	8.909 34	3.653 58	9.041 .	87 22	3.183 42	870 .	7.416 21	4.056 93	.	667 40	478 52	8.557 97	30 .	9.327 84	19.255 18	.	18.970 92	1.285 90	4.074 22	41 31	133.345 62	279.790 28	
15	Przemyśl	31.584 70	2.612 73	3.967 86	9.669 21	.	22.000 .	8.994 63½	2.128 .	9.427 .	1.721 67	14.835 27	600 .	18.062 59	15.442 01	.	.	48.060 80½	22.299 54	500 .	4.514 39	42.004 13	440 .	32.157 69	4.048 .	2.758 50	28.319 40	326.148 13	823.534 63	
16	Rzeszów	14.862 83	2.930 83	1.560 41	6.921 77	4.132 50	.	11.463 48	875 75	7.866 20	105 45	4.257 51½	.	4.550 84½	3.018 17	4.569 32½	346 85½	19.144 73	15.230 31½	823 13	6.250 .	72.758 50	102.000 .	17.720 .	10.080 25	8.715 58	50.119 87½	369.804 26	545.597 97	
17	Sambor	9.756 45	3.232 78	1.221 72	6.043 59½	.	.	2.993 15½	894 .	6.694 71	12 07	5.120 .	.	2.589 69	1.418 23	.	373 29½	5.489 15	32.648 61	.	3.516 88½	9.458 70	.	26.643 28½	13.050 13	1.429 74½	22.801 94	154.888 14	421.772 60	
18	Sanok	7.002 36	396 80	1.931 04	7.793 15	2.402 66	.	2.360 .	.	2.723 45	51 05	383 90	.	1.748 18	873 35	.	.	2.787 37	7.693 60	.	1.339 76	22.213 .	.	17.138 38	6.081 64	33.152 38	45 77	118.062 84	299.754 90	
19	Sącz Nowy	18.133 24	2.396 67	3.310 65	6.330 19	.	.	5.715 37	1.050 47	7.756 32½	298 50	8.592 42	.	3.492 58	2.794 03	.	148 09	2.939 79½	11.918 01	.	3.138 62	38.133 03	3.138 89	8.327 69½	6.621 36	5.025 39½	6.959 50	146.220 83	270.339 79	
20	Śniatyn	7.740 76	2.185 75	918 34½	3.552 11	5.420 64	.	5.241 36½	444 .	5.394 48	325 01	296 55	72 .	2.963 04	441 63	.	167 17	.	6.559 52½	268 .	2.339 46	2.162 46	.	4.332 77	870 80	1.922 20	718 27½	54.336 84	71.312 02	
21	Sokal	5.957 27	817 50	782 53	1.406 41	.	.	6.719 30½	1.121 15	2.878 96	199 39	862 49	225 .	3.349 47	559 94	635 96	365 81	150 94	4.692 20	189 .	1.133 83	8.014 39	.	6.732 .	472 62	1.046 80½	85 24½	47.898 21½	104.221 07	
22	Stanisławów	30.772 95	7.008 64	4.656 77	9.268 09	29.731 55	.	5.115 36	6.284 99	16.313 54	414 87	12.430 86	.	21.164 67	15.825 65	41.592 13	72 74	13.263 73	24.199 86	3.294 55	5.037 33	41.742 01	23.000 .	94.976 69	29.389 45	3.906 55	497 40	439.960 38	1,314.231 59	
23	Stryj	13.000 .	3.097 94	577 13	17.799 30	8.430 16	6.000 .	1.126 37½	3.516 64	10.708 89	213 31	6.417 68	.	4.413 64	3.691 27	.	.	3.469 72	28.539 47	111 20	5.495 18	2.296 59	5.699 96	25.199 93	7.022 29	3.424 58	4.569 65	164.820 90½	543.044 13	
24	Tarnopol	31.580 20	.	5.713 19	16.071 06	.	21.000 .	1.792 77	11.368 07½	10.846 .	393 73	6.928 61½	600 .	12.222 86½	3.370 38	.	1.063 57	1.579 20½	21.009 57	503 30	11.022 75	.	.	15.800 00½	20.515 02	11.697 76½	.	205.078 07	28.909 65	
25	Tarnów	16.982 01	6.097 77	1.086 32	9.041 45	.	.	11.561 32	4.548 27	18.922 42	273 79	5.756 04½	10.000 .	15.738 57	9.638 65	.	804 66	4.061 09	18.491 49	.	7.385 81	27.362 30½	40.000 .	70.832 39	13.291 35	6.595 14	4.857 16	303.328 01	1,102.082 66	
26	Trembowla	7.851 58	1.833 33	797 93½	8.347 81	.	.	6.531 17	298 29	2.186 79	45 93	856 56	5.420 80	2.293 09	701 43	.	494 09½	3.469 96	5.772 63	58 31	610 41	3.650 37	825 96	2.770 86	4.081 57½	23.257 74	1.417 92	83.569 54½	490.834 90	
27	Wadowice	5.742 46	428 53	426 11	4.680 47½	12.500 .	.	1.940 68	1.170 18	4.002 57	873 97	935 97	.	4.730 22½	1.330 15	.	220 75	1.140 58	6.677 88	5.000	4.589 43	13 238 32½	.	27.230 87½	1.815 79	1.899 41	2.515 61½	102.589 97½	110.656 .	
28	Wieliczka	9.743 15	2.292 85½	519 07	10.239 43	.	.	4.589 05½	1.792 55	4.354 56	174 28	464 28	.	1.873 10	1.687 95	.	293 44	116 75	9.945 77½	16 50	1.039 34	4.645 48	.	5.857 .	1.635 78	7.017 75	1.459 11½	69.757 21	150.101 57	
29	Złoczów	10.455 24	.	1.213 81	10.307 96½	.	.	2.241 24	2.582 80½	6.033 62½	174 68½	798 30½	.	2.336 64	975 73½	6.505 53	298 20½	3.161 20	20.471 86	707 83	5.245 52	5.569 62	.	17.488 .	3.495 55	5.581 92	2.869 18	110.509 47	276.313 09	
30	Żółkiew	11.698 66	592 60	628 80	1.683 24	4.000 .	.	2.041 16	156 .	3.540 46	46 19	216 74	.	1.847 69	511 33	300 .	684 97	3.313 69	7.065 .	.	3.000 .	5.992 45	17 .	68.315 96	13.215 44	2.424 55	253 08½	131.545 01½	629.142 24	
	Razem	392.048 16	57.525 93½	46.385 65	206.353 90	137.606 27	74.467 85	161.928 29½	59.876 55½	197.372 72	7.027 27½	102.008 51½	18.123 90	157.449 10	90.051 69½	63.925 99½	11.858 31	144.910 21½	436.192 46½	13.028 97	109.728 16½	651.709 40	233.078 28	909.158 87½	210.513 03½	194.469 06	143.993 13½	4,830.801 22½		

Wykaz dochodów

podług zamknięć rachunkowych za rok 1898

gmin małomiejskich i wiejskich.

1 Liczba porządkowa	2 Nazwa powiatu	3 Czynsze i opłaty: z dóbr zł. ct.	4 z domów, rzeźni, budek itp. zł. ct.	5 z gruntów, kamieniołomów itp. zł. ct.	6 z lasów, wiklin itp. zł. ct.	7 z fabryk cegielń, wapienników itp. zł. ct.	8 z koszar i kwaterunku wojska zł. ct.
1	Biała	1.620	7.034 06	12.217 60	6.885 24	200	1.944 66
2	Bóbrka		1.429 43	5.853 52			
3	Bochnia	12.401 74	3.850 75		199 06		
4	Bohorodczany						
5	Borszczów		1.304 32	4.299 39½			
6	Brody	3.134 67	2.935 70	1.596 37	16.379 12	99 93½	
7	Brzesko	591 53	4.851 76	8.763 61	1.918 55	1.024 25	
8	Brzeżany	119 55	1.656 36	803 90	2.123 67	96 55	
9	Brzozów		3.963 51½	2.197 08	334 68		
10	Buczacz		1.110 86	9.298 13	242 69		
11	Chrzanów		4.882 38	5.533 15	309 90	76 38	
12	Cieszanów	3.306 41	1.487 72	1.381 49	543 60		
13	Czortków		3.566 50	2.783 36		320	5.357 32
14	Dąbrowa						
15	Dobromil		6.052 70	2.213 68	1.806 33	86 44	
16	Dolina		8.400 91	7.281 71	793 82	951 30	
17	Drohobycz	10.306 92	228 50	9.469 69	779 91	257	
18	Gorlice		1.229 16	914 19	174 80		
19	Gródek		880 44	5.587	307 84		
20	Grybów		3.407 69	968 35	1.617 52		
21	Horodenka		2.295 25	2.282 95	48 09		873 82
22	Husiatyn		4.315 36	2.045 06	109 58	320	26 23½
23	Jarosław		7.291 43	17.721 25½	1.334 51		
24	Jasło		538 50	1.992 64	2.293 57		
25	Jaworów		56 83	2.300 86	932 22		
26	Kałusz		4.897 34	8.553 51	1.753 73	916 05	
27	Kamionka	60 40	1.657 58	9.584 47½	1.308 80		5 72
28	Kolbuszowa		2.449 72½	1.460 35	728 82		
29	Kołomyja	2.293 49	700 73	11.986 14	267 07	273 52	
30	Kossów	2.047		5.675 08	2.281 57		
31	Kraków		2.406 19	9.478 86			
32	Krosno		2.061 99	2.765 21	114 93		
33	Limanowa		3.159 34	309 37	343 40		
34	Lisko		2.481	67	198		
35	Lwów	8.213 01	2.020 40	13.357 90½	1.315 74		
36	Łańcut		7.866 22	12.197 61	439 69	2.587 64	1.228
37	Mielec		4.577 55	4.402 97	240 16		
38	Mościska		5.760 49	10.800 11	8.503 51	343 46	
39	Myślenice		6.721 62	927 65	8.662 10		
40	Nadwórna		4.667 34	6.473 88	694 57½	280	
41	Nisko			5.328 03	506 96		
42	Nowy Targ		6.539 69	1.587 09	11.931 59	198 75	
43	Pilzno		932 30	517 47	68 21		
44	Podhajce		1.124 42	6.844 56	3.603 55		
45	Przemyśl						
46	Przemyślany		623 58	3.416 63	1.285 90	305 78	
47	Rawa		14.359 11	5.509 15	3.331 36	80	34 07½
48	Rohatyn	3.375 66	8.020 25½	12.060 23	1.099 65	312 92	398 90
49	Ropczyce		10.715 34	3.101 52	52 30		
50	Rudki		3.300 43	3.418 79	124 12		
51	Rzeszów		3.138 91	3.991 75	136 10	13 25	
52	Sambor	8.839 97	562 87	4.663 96	2.372 21		
53	Sanok		3.120 30	6.356 11	2.503 13	368 22	
54	Sącz Nowy		5.809 14	2.206 39	4.840 58	894 20	1.211 15
55	Skałat		272 50	2.123 55			
56	Śniatyn		2.047 29	11.092 37	1.161 23		
57	Sokal		5.817 07	4.782 93	4.290 40	3.533 36	1.600
58	Stanisławów		2.086 09	34.015 39	2.948 51		
59	Staremiasto	147 31	2.921 77	2.834 19	9.730 03	1.540	
60	Stryj		1.605 28	6.907 23	335 46	107 55	23
61	Tarnobrzeg		3.398 53	14.745 76	2.410 72		
62	Tarnopol		1.814 31	9.277 19		5 70	
63	Tarnów		3.119 29½	2.702 28	584 91		
64	Tłumacz	1.933 19	1.625 84	1.905 97	1.270		
65	Trembowla	10	1.349 12	3.979 01	183 30		
66	Turka	225 43	189 97	590 88	407 82		
67	Wadowice		4.347 41	4.860 24½	910	20	
68	Wieliczka	545 50	682 53	3.694 39	1.243 40		
69	Zaleszczyki		1.288 22½	1.401 27			
70	Zbaraż		835 79	3.114 59½			
71	Złoczów		1.408 21	10.466 84	4.311 55		
72	Żółkiew		965 69	4.955 55	1.258 25		
73	Żydaczów		2.904 73	26.690 42	3.858 74½		
74	Żywiec		8.254 90	1.287 80	6.176 03	3.305 75	
	Razem	57.124 78	231.425 53½	415.974 65	138.922 81	18.518 00½	12.702 88

1	2 Nazwa powiatu	9 Odsetki od papierów wartościowych, pożyczek itp. zł. ct.	10 Z dzierżawy praw i przywilejów: propinacya i opłaty komunalne zł. ct.	11 placowe, targowe, straganowe, sprzedaż śmiecia zł. ct.	12 miary i wagi, polowanie i rybołowstwo zł. ct.	13 Taksy zł. ct.	14 Z dzierżawy dodatków krajowych konsumcyjnych zł. ct.	15 Dodatki na cele ściśle gminne: od podatków bezpośrednich zł. ct.	16 konsumcyjne: od mięsa zł. ct.	17 od wina zł. ct.
1	Biała	9.892 62	5.000	5.614 81	1.824 74	2.633 88		37.017 91	3.279 87	796
2	Bóbrka	1.487 53	948	2.598 04	705 50			21.147 06	2.197 07	
3	Bochnia	6.638 63		3.811 30	1.047 25	3.187 63		27.550 89	2.152 26	50
4	Bohorodczany									
5	Borszczów	4.713 90		2.189 31	186 68	346 16		30.309 06½	4.262 62	
6	Brody	3.047 70		823 92	536 25	39 30		28.918 74½	309 52	
7	Brzesko	12.002 83		5.518 38	1.263 11	5.012 32	687 73	21.850 42		
8	Brzeżany	1.875 80		383 24	615 20	321 12		31.409 35	922 43	
9	Brzozów	4.285 68½	1.650	3.302 10	180 35	1.532		10.818 19	874 10	946 50
10	Buczacz	1.431 35		1.323 23	352 20			30.059 55	5.463 49	210
11	Chrzanów	732 86		3.450	1.249 09	2.308 30		25.068 03	6.577 31	3.390 50
12	Cieszanów	2.366 39	7.800	564 80	494 83	1.242 70		13.387 04	934 55	
13	Czortków	3.229 34½		363 94	223 50	1.299 46½		27.144 79	5.839 84	
14	Dąbrowa									
15	Dobromil	2.916 99½	15.234 04½	1.066 05½	359 41			15.728 35		62
16	Dolina	16.527 08	3.750	3.347 20	1.237 22	64 51		32.201 84	1.280 57	
17	Drohobycz	2.376 68		366 50	480 93		2.745 10	28.703 95½	5.666 13	
18	Gorlice	2.027 40		451 56	711 50			12.408 07		
19	Gródek	2.416 72		198 90	620 54			11.914 41	810	11 20
20	Grybów	2.167 74	9.500	2.426 74	269 20	87	705 26	16.571 78		750
21	Horodenka	2.012 35		5.462 95	281 64	2.304 14	588	33.975 96	4.400	
22	Husiatyn	3.710 29		5.188 84	495 55	3.119 53		27.709 73	5.691 45	
23	Jarosław	6.387 47	934 74	3.251 44	2.413 97	1.960 52		22.472 47½	2.756 73	1.591 73
24	Jasło	4.681 25		3.283 29	701 29	114 23		20.274 56	1.835 38	
25	Jaworów	1.742 64	487 50	536 67	416 83	680 74		12.964 73½	996 72	
26	Kałusz	1.295 58	3.338	2.719 14	769 24	564 82		14.812 35½	13 50	
27	Kamionka	7.982 27	3.760 78	1.823 89½	895 36	1.706 54		29.402 71	3.242 88	300 60
28	Kolbuszowa	1.422 09½		5.235 62½	674 21	2.304 62½	1.450 85	14.393 31	4.413	60 24
29	Kołomyja	1.031 19	4.040 07	38 50	951 39	878 44		32.277 06	691	
30	Kossów	776 81		709 20	216 68	86 60		21.207 76	4.973 92	727 25
31	Kraków	557 32	498 32	1.427 66½	1.996 10	2.698 73½		29.027 58	2.735 65	29
32	Krosno	3.261 38		1.273 25	505 20			20.851 12	2.306 27	250
33	Limanowa	6.036 49		3.284 68	548 53	843 15		4.845	316	
34	Lisko	1.351 05		5.128 15	119 33	117		16.675 62	4.841 54	
35	Lwów	4.913 64	2.649 90	4.499 64	3.138 32	263 40		53.334 24½	3.504 33	
36	Łańcut	11.728 82		6.582 32	1.780 12	5.766 02		30.033 59	7.529 80	7.864 12
37	Mielec	2.619 58	650	2.647 38	905 25	1.109 98		16.052 79½	3.541 35	213 12
38	Mościska	6.858 32	4.450	2.997 49	324 61	1.810 42		14.459 90	1.893 26	100 05
39	Myślenice	6.287 17½	18.483	3.135 19	696 71	1.452 14	750	19.763 43½	146 69	3.077 55½
40	Nadwórna	1.088 82	1.600	1.688 98	976 03	1.526 97		23.894 22	3.517 50	
41	Nisko	1.479 23		134 62	473 45	171 74		14.157 90		
42	Nowy Targ	3.929 59	23.499 96	1.198 64	583 11	1.401 38		19.844 89	1.211 01	300
43	Pilzno	2.519 68	9.340	3.174 79½	218 17			5.125 48	855 50	855 50
44	Podhajce	2.185 83		1.350 02	331 01	3.766 58		23.343 76	3.260	190 50
45	Przemyśl									
46	Przemyślany	1.719 53		2.045 83	203	337 18	2.100	30.954 70	649 96	
47	Rawa	6.999 62		1.701 89½	773 01	6		15.061 55	3.075 44	137 37
48	Rohatyn	1.721 42	18.085 57	5.320 75	669 37			25.703 62		45 50
49	Ropczyce	3.065 12	200	3.360 10	724 02	2.356 74	920	600	1.567 37	159 65
50	Rudki	1.635 66		4.960 23	319 42			13.404 34	1.790 32	55
51	Rzeszów	11.387 41	318 25	2.618 50	1.867 79	854 65		24.957 97		
52	Sambor	3.417 11			1.557 63			12.753 48		
53	Sanok	4.537 07	886 20	2.827 19	442 87	612 95		20.741 63½	1.363 89	91
54	Sącz Nowy	13.594 97	13.582 62	3.338 57	777 13	1.534 92		16.138 87	1.538 58	
55	Skałat	4.294 37		1.583 87	9 40	235	2.655 50	19.884 91		
56	Śniatyn	1.622 83		1.041 45	15	2.497 88		10.107 67½		
57	Sokal	6.866 69	10.020	98 89	461 39	1.422 96		34.150 04	1.534 87	
58	Stanisławów	4.037 50		102 94	1.650 39	353 92		21.887 26	5.442 21	
59	Staremiasto	2.725 12		129 46	846 33			10.751 49	484 14	
60	Stryj	1.300 67		2.069 57	1.554 13	1.097 37		21.691 35	2.150 26	
61	Tarnobrzeg	2.289 31		1.889 13	1.380 66	619 13		16.831 39	4.215 38	161 50
62	Tarnopol	4.488 28	8.369 22	1.505 41	206 30	2.005 52		25.358 90	2.462 63	
63	Tarnów	4.014 20	30	1.052 52	858 13	291 95	145	8.278 59	70	155 20
64	Tłumacz	915 80		2.625 44	704 70	45 35		35.198 92	3.398 60	2.632
65	Trembowla	1.872 20		908 10	150 55	418 70		19.961 92	2.489 66	50
66	Turka	886 55		826 17	27 20		2.262 67	15.712 66		
67	Wadowice	7.504 62	2.859 21	7.637 58	1.788 74	942 50		26.317 53½	410 20½	2.510 44
68	Wieliczka	5.937 79		321 72	1.489 71	615 42		14.690 92	100	
69	Zaleszczyki	3.959 95	2.140 24	590 97	160 21	1.655 76		17.020 80½	2.124 01	400
70	Zbaraż	2.806 79	2.700	803 02	229 71	416 38		18.127 81½	2.354	
71	Złoczów	4.551 31		1.366 84	573 24	1.931 71		39.957 82	2.329 74	
72	Żółkiew	4.393 68		1.396 29	651 25	2.117 88		23.183 91	1.057 72	
73	Żydaczów	3.508 77	7.100	1.989 01	1.810 46			20.863 75	1.458 50	49 05
74	Żywiec	1.296 31		5.524 60	822 05	423 15	500	23.405 28	2.089 09½	75 50
	Razem	283.499 77½	183.900 62½	165.208 74½	54.993 39	75.517 60½	15.510 11	1,525.797 73½	149.404 83	28.298 07½

1	2 Nazwa powiatu	18 Dochody rozmaite zł. ct.	19 Zapas kasowy z roku poprzedniego zł. ct.	20 Wpływy nadzwyczajne ze sprzedaży: gruntów i realności zł. ct.	21 papierów wartościowych zł. ct.	22 z pożyczek zaciągniętych zł. ct.	23 zaliczki otrzymane i zwrócone zł. ct.	24 Wpływy drogowe: myto drogowe, mostowe, przewozowe, kopytkowe zł. ct.	25 wartość zużytych prestacyj w robociźnie i materyale, w naturze zł. ct.	26 subwencye, ekwiwalent, zapas kasowy i inne drogowe zł. ct.	27 Na cele szkolne: dodatki i inne zł. ct.	28 Razem zł. ct.	29 Należytości czynne pozostałe z końcem roku zł. ct.	30 Uwaga
1	Biała	5.246 65	8.502 36			20	200	224 60	18.597 68	6.912 92	4.151 70	139.817 80	6.204 91	
2	Bóbrka	3.137 36	3.254 26	200		851 51	274 33	650	16.830 40		9.114 95	70.678 96	3.727 90	
3	Bochnia	1.169 43	5.575 30	420 50		1.668 53	1.710 54	578 17	22.951 19	300 68	14.111 70	109.376 05		
4	Bohorodczany													Mimo urgensów wykazów nie przedłożono.
5	Borszczów	4.320 67½	9.407 71			1.668 68	671 37	528 52	20.902 56		5.266 28	90.377 34½	1.180 74	
6	Brody	1.823 09	4.530 33	321 35	4.536 55	783 03	414 63½	28	28.269 82	1.976 38	5.178 61	105.685 52½	17.243 07	
7	Brzesko	1.818 23	9.212 37			6.729 29	3.181 10				3.943 60	88.369 58		
8	Brzeżany	757 71	2.833 31	160	628 14	772 59	562 67		42 30	304	880 82	47.269 21		
9	Brzozów	1.050 97½	8.513 32½	736	12.442 94	5.764 31	221		17.063 63	4.258 83	4.793 44	84.929 15	8.506 34	
10	Buczacz	6.171 98	7.300 05			1.212 66			24.540 13	31.711 77	9.001 59	129.432 68		
11	Chrzanów	1.944 98	9.466 22	2.055 24	2.782 35	224 30	431 15		21.248 60	8.234 35	25.576 11	125.542 20	1.410 91	
12	Cieszanów	1.622 92	5.287 58			787 47	137 25					41.344 74	8.639 37	
13	Czortków	1.694 08	4.183 01½	106 30		2.207	292 12		139 19		1.528 23	60.277 99½		
14	Dąbrowa													Mimo urgensów wykazów nie przedłożono.
15	Dobromil	1.265 08½	8.088 88	384		3.301 29	3.952 87½				223 82½	62.741 96		
16	Dolina	8.621 58	4.740 81	1.074 10	200	44.253 39	3.510 35	105 85			187	138.529 24	3.721 39	
17	Drohobycz	1.997 82	5.335 47			1.100	574		28.132 42			98.521 02½	4.430 30	
18	Gorlice	905 54	9.866 70			466 98	103 11		19.416 48	3.155 13	13.286 70	65.117 32	2.171 74	
19	Gródek	3.839 10	1.762 03				935	73 73			4 87	29.361 78	50 17	
20	Grybów	1.836 05	3.553 66	939 75		1.300	223 59				345 41½	46.669 74½		
21	Horodenka	69.694 80	6.922 85	300		1.317 89	1.325 60				359 49	134.445 78		
22	Husiatyn	5.564 94	3.198 69	60 35		4.648 70	70 13		12.902 49	7.055 64½	2.785 28	89.017 85		
23	Jarosław	1.722 82	8.839 58			7.509 83	1.248 59½		34.710 47	1.130 48	1.213 15	124.491 19½		
24	Jasło	529 06	2.908 98			1.606 81	484 02	40	31.326 09	200	9.849 45	82.659 12	266 21	
25	Jaworów	4.543 75	6.083 49½			4.865 22½	2.311 61		12.105 48	1.454 77	6.118 32	58.598 39½	37.631 68	
26	Kałusz	5.725 58	3.140 41½	169 47	8.825	2.031 37½	2.171 88	3.379 97½			4.236 27½	69.342 25	17.681 26	
27	Kamionka	5.479 57½	6.705 90			1.335 92	439 17½	1.176	21 20		577 63	77.467 41		
28	Kolbuszowa	2.059 69	4.789 91	5		7.818 12	69 42					49.334 99		
29	Kołomyja	2.361 35	8.192 31			1.714 52	8.960 40		21.252 79		1.041 25	98.951 22		
30	Kossów	7.350 59	9.124 81		719 77	700	925 04		14.358 48	3.617 39	9.883 49	85.381 55	16.583 28	
31	Kraków	1.558 32	8.062 85	3.688		2.210 58½	1.612 10		20.351 40	17.481 48	17.640 69½	128.455 85	1.415 42½	
32	Krosno	2.101 59	5.847 76		1.150 55	7.302 82		30	23.495 20	7.081 27		80.398 54	4.198 47	
33	Limanowa	183 64	2.200 76½			525	45 07					22.660 43½	1.970 47	
34	Lisko	940 15	1.383 72						25.130 86	13.783 28	344 88	72.561 58		
35	Lwów	3.642 02	7.634 71½	783 67		6.507 70	753 42		25.463 91	21.938 37	1.335 45	165.269 78½	59.251 13½	
36	Łańcut	4.158 18	9.106 77	963 80		1.786 15	902 87	869	23.944 75			137.295 47	1.747 04	
37	Mielec	2.300 79	3.211 87½	476 65		1.690 30			16.934 94	2.879 33	57 66	64.511 68	2.316 28	
38	Mościska	3.442 59	1.929 24	99 10		2.092 07	627 82		11.795 89	4.903 93½		83.192 27	41.729 60	
39	Myślenice	7.175 96		6.199 30	15.987 37	1.442 62	80 72	16.166 09	6.406 08			123.553 40½	7.258 29	
40	Nadwórna	2.824 67½	6.716 01½			1.023 14	212 34		24.880 13	9.642 86	2.898 79	94.606 26½	6 239 11	
41	Nisko	10 70	11 70			1.141 91			10.683 45			34.099 69	16.631 15	
42	Nowy Targ	4.053 79	2.756 23	457 70		34.116 81	1.558 33					115.168 56	13.614 01	
43	Pilzno	2.626 39½	2.851 05			296 10	259 22½		8.511 50	3.041 48	3.671 62	45.064 47½	4.907 80½	
44	Podhajce	2.215 26	4.136 43	485	1.713	3.833 25	899 74		18.936 85			78.219 76		
45	Przemyśl													Mimo urgensów wykazów nie przedłożono.
46	Przemyślany	1.098 36	4.999 84	185		5.791 75	2.062 99	1.901 38½	14.399 95		572 99½	74.654 36	2.169 42	
47	Rawa	1.522 80	2.769 43	361 56		5.067 26	2.336 94½		597 86	457 17	2.145 88	66.327 48½		
48	Rohatyn	10.565 81	4.929 43	1.900 37		2.872 25½	1.605 33	268 40	19.192	6.209 85	4.981 85	129.339 14	22.249 51	
49	Ropczyce	4.854 08	3.225 25		22 22	10.513 40	47 50				11.823 10	62.323 03	5.015 32	
50	Rudki	3.761 94	3.944 64									36.714 89		
51	Rzeszów	5.094 81	17.487 57½			8.800	120 12		14.164 86	1.055 29	2.267 74	98.274 97½	28.093 74	
52	Sambor	5.973 84	4.095 34			2.000					3.383 99	49.920 40	4.635 23	
53	Sanok	4.164 15	7.048 77	95		3.717 22½	2.728 25½		32.565 85		278 26	94.448 07½	6.246 97	
54	Sącz Nowy	1.423 99	9.600 62			2.000	3.659 55				1.641 31	83.892 59		
55	Skałat	1.633 84	7.102 15	279	1.254 48	4.014 05	701 67				6.266 50	52.310 79	8.170 99	
56	Śniatyn	662 55	3.737 96½			1.130 34				1.156 43		36.273 01	116.513	
57	Sokal	9.208 39	17.471 48	971 27		2.373 50	603 15	75			20.958 59	126.234 98	29.832 80	
58	Stanisławów	14.507 37	4.972 33	3.135 85		3.013 59	1.291 70				241 08	99.736 13	14.107 02	
59	Staremiasto	1.879 78	2.508 32½	391 50	12.672 96	166 68	371 22					49.600 30½	6.408 60	
60	Stryj	1.119 44	2.708 38						350 37		11.022 67	54.042 73		
61	Tarnobrzeg	8.734 49	4.266 10	247 20		3.535 44	1.141 74½		16.045 40	3.650 07	1.068 15	81.580 16½	9.932 01	
62	Tarnopol	1.089 29	6.468 49	519	6.471 39	1.112 68	19.252 23		14.277 04	24.331 81	11.449 93	134.468 92	24.232 48	
63	Tarnów	2.301 30	8.319 91	1.683 37	71 78	3.962 77½	284 66				8.546 21	46.467 08	15.318 29	
64	Tłumacz	2.302 36	5.664 39	85 74		6.621 74	18.316 72		25.168 65		746 37	111.156 78	11.557 28	
65	Trembowla	3.046 22½	7.490 97	525 60	497 10	428 90	715 02				9.087	53.168 37½	2.008 07	
66	Turka	807 50	2.421 73	1.479 70		495	30 20		20.476 01	4.278 21		51.117 70		
67	Wadowice	5.382 17½	13.021 77			13.476 02	751 20		28.918 74	4.513 73	6.039 18	132.206 30	6.680 34	
68	Wieliczka	4.198 07	11.883 83½			200	678 45½	3.937 84	21.588 61	6.160 26	13.663 90	91.632 35		
69	Zaleszczyki	1.696 40	2.677 52	6.004		4.397 98	116 50					45.633 84		
70	Zbaraż	6.612 32½	5.864 99	277 93			1.685 25½		11.501 24	3.045 49½		60.375 33½		
71	Złoczów	2.165 86½	6.381 67	619		3.654 40	1.286 17				7.372 67	88.387 03½	22.398 60	
72	Żółkiew	2.139 09	5.599 34			7.368 85	358 22					55.444 72		
73	Żydaczów	5.755 70½	17.029 13			975 16½	817 11	327		20 57	475 67½	95.628 79	11.714 21	
74	Żywiec	2.698 66	8.201 54	1.031 56		8.220	1.597 07					74.909 29½	7.363 70½	
	Razem	302.898 07½	429.064 35	39.877 93	69.976 10	276.537 87½	104.911 88	30.359 56	785.047 94	205.948 23½	283.636 32	5,885.052 80½		

Wykaz wydatków

podług zamknięć rachunkowych za rok 1898

gmin małomiejskich i wiejskich.

1 Liczba porządkowa	2 Nazwa powiatu	3 Pobory funkcyonaryuszów zł. ct.	4 Emerytury i zaopatrzenia zł. ct.	5 Koszta kancelaryjne zł. ct.	6 Administracya dóbr, utrzymanie budynków, realności itp. zł. ct.	7 Czynsz za dzierżawę: prawa propinacyjnego zł. ct.	8 Czynsz za dzierżawę: krajowych opłat konsumcyjnych zł. ct.	9 Podatki, ekwiwalent, opłaty skarbowe zł. ct.	10 Cele dobroczynne, ubogich i inne zł. ct.	11 Policya miejscowa zł. ct.	12 Aresztanci i szupaśnicy zł. ct.
1	Biała	20.920 30	622 04	1.835 35	9.049 59			8.691 61	4.174 81	6.589 49	410 04
2	Bóbrka	9.964 08		1.545 73	2.224 10			5.628 28	155 91	3.127 24	146 50
3	Bochnia	14.611 49	81	4.479 10	2.810 03			8.594 85	1.022 19	1.196 59	370 46
4	Bohorodczany										
5	Borszczów	15.548 39	51 10	2.500 37½	464 70			3.546 44½	256 60	4.359 70	20 93
6	Brody	13.003 55	166 04	1.600 88	5.244 28			5.172 27½	517 49½	1.832 24	99 41
7	Brzesko	14.480 98	95 16	2.390 56½	7.254 13			6.554 77	667 38	1.428 51	304 15
8	Brzeżany	11.132 98	51 24	1.023 25	2.000 11			2.584 20	1	544 73	65 88
9	Brzozów	8.342 18	38 17	911 65	886 58½			1.540 35½	361 84	2.951 17	100 74
10	Buczacz	18.967 75		4.567 51	478 99			7.702 07	377 44	1.298 05	20 99
11	Chrzanów	13.674 62	243 82	2.274 20	6.847 37			3.857 68	488 10	9.455 21	851 94
12	Cieszanów	11.457 37½	183 31	1.032 05	998 29½	1.001 25		4.957 31½	508 57	1.332 33	67 65
13	Czortków	11.414 42	86	2.489 22	2.253 18			4.090 48½	120 23	3.934 62	144 08
14	Dąbrowa										
15	Dobromil	9.408 09½	866 90	855 09½	1.312 88	3.000		4.651 33	425 95	2.242 90	216 70
16	Dolina	17.716 99	1.343 16	2.966 72	3.158 43			7.118 13	2.079 08	3.725 22	101 37
17	Drohobycz	14.306 33		1.149 85	2.435 02			20.596 81	91 70	4.867 37	398 89
18	Gorlice	8.077 82		632 56	984 54			595 84		1.756 50	40 46
19	Gródek	8.834 37		648 51	1.670 88			3.931 58		546 26	95 68
20	Grybów	6.110 81		1.384 07½	2.975 67			3.580 64	585 64½	2.092 88	73 74
21	Herodenka	16.052 45		4.547 28	2.034 17			3.941 10	196 32	3.279 91	97 04
22	Husiatyn	13.316 11	38 32	2.062 04	3.662 07			2.203 55	75 18	2.219 59	63 13
23	Jarosław	14.851 32	12 50	1.527 62	3.835 29			19.246 64	85 43	3.213 86	29 48
24	Jasło	10.639 33		1.646 23	1.454 92			1.566 76	203 47	4.296 18	104 41
25	Jaworów	6.677 41		571 70½	321 88			3.531 81	242 06	697 97	126 93
26	Kałusz	13.762 29	102 06	3.450 08	8.365 60	395 66½		4.279 13½	183 16	4.225 09	17 59
27	Kamionka	12.781 52	96	2.191 79½	2.540 34½			8.199 08	469 24	4.116 72	151 74
28	Kolbuszowa	6.979 21½	24	1.019 03	2.423 64	7 52		1.276 92½	127 52	3.007 43	127 77
29	Kołomyja	12.814 06	40	3.633 02	4.205 03	185 96	638	8.675 44	26 67	1.807 03	24 02
30	Kossów	11.710 19		1.491 32½	1.838 36			6.631 87½	3 51	4.086 33	56 49
31	Kraków	11.567 85		2.055 69	4.787 44			5.211 30	295 96	2.444 51	437 67
32	Krosno	6.166 12		555 69	539 06	420		2.181 19	50	1.903 70	39
33	Limanowa	6.236 61		1.144 16	1.460 69			1.185 95½	210 72	1.686 20	104 11
34	Lisko	10.867 80		795 66	961			2.659 82	100	1.834	62
35	Lwów	23.330 35		2.702 70	4.672 66			14.246 52½	503 93	3.186 04	370 80
36	Łańcut	15.856 76	812	1.661 79	6.183 87			12.133 58	750 06	7.932 01	341 41
37	Mielec	9.505 44	58 28	1.103 70	980 49	21 04		2.499 86	176 60	3.569 51	139 58
38	Mościska	13.170 66		1.669 43	3.103 67			10.753 89½	619 33	2.769 94	222 37
39	Myślenice	10.791	568 98	827 35½	1.261 54	6.587 20		3.965 39½	104 24	2.364 33	342 26½
40	Nadwórna	15.950 30		2.241 66	1.289 26			5.420 05½	208 37	4.956 63	240 90
41	Nisko	5.003 50		378 11	178 96			5.379 27	2 50	81	50 52
42	Nowytarg	11.716 03	77 05	1.772 09	4.488 41		37 84	6.429 72	697 94	3.053 99	130 69
43	Pilzno	5.546 66		378 14½	983 91			2.352 90½	399 52	2.706 25	146 51
44	Podhajce	14.588 93		3.454 31	1.989 48			6.566 09	349 18	1.450 15	44 14
45	Przemyśl										
46	Przemyślany	9.661 62	225 20	999 29	1.329 80			5.216 50	764 14	2.164 52	84 14
47	Rawa	13.981 42		1.815 82	6.623 78½			5.994 32	838 27	3.335 22	277 56
48	Rohatyn	19.060 98	750 54	2.190 38	4.838 99	10.500		12.014 19	276 11	1.748 36	187 90
49	Ropczyce	8.833 69	464	1.282 03	5.458 85			2.062 54	627 41	3.344 62	469 16
50	Rudki	7.387 55		896 80	3.915 21			3.775 84	136 84	887 76	40
51	Rzeszów	11.867 24	16 56	1.446 71	6.002 85			2.750 62	87 94	4.144 16	63 02
52	Sambor	7.200 44		404 17	839 25			10.311 68	224 88	1.778 08	117 49
53	Sanok	8.791 84½	82 19	1.498 64	2.833 36			5.014 17½	186 05	2.450 94	180 08
54	Sącz nowy	17.880 14	409 50	2.062 33	3.081 24			7.436 73	910 11	2.908 96	105 25
55	Skałat	9.727 22	60	1.623 95	763 45			2.585 56		3.922 48	90 09
56	Śniatyn	9.681 37	53 52	2.105 92	781 63			4.079 42		2.649 74	3 16
57	Sokal	14.614 22	589 95	1.659 58	5.410 96			11.583 29	517 18	2.437 88	57 19
58	Stanisławów	13.456 75	8 75	2.044 33	2.359 31			10.749 27	177 06	3.800 69	74 42
59	Staremiasto	8.833 63	857 74	930 40	3.823 65			4.647 73	333 60	1.117 17	278 56
60	Stryj	12.321 30	829 02	762 47	3.958 41			7.949 03	135 85	711 76	21 78
61	Tarnobrzeg	7.984 88		1.757 97	5.209 25			11.695 83	569 56	4.091 70½	129 92
62	Tarnopol	10.238 73	56 65	2.816 27	920 32			5.975 58	371 38	3.800 59	39 35
63	Tarnów	7.013 46	141	695 66	1.559 97			1.964 45	756 89	1.451 95	62 05
64	Tłumacz	15.125 80	115 08	1.254 03	1.878 64			3.758 97	368 31	801 96	128 45
65	Trembowla	9.700 16	118 80	1.091 76	1.061 70			1.865 02	237 75	1.931 71	21 88
66	Turka	7.632 05	202	1.216 46	1.011 49			1.733 20	190 47		4 41
67	Wadowice	11.788 57	228 40	1.697 04	2.660 92			4.095 73½	1.177 06	3.088 06	224 52
68	Wieliczka	13.680 18		1.559 16	452 05½			2.585 26	693 89	244 72	195 57
69	Zaleszczyki	12.407 67	62 67	1.810 95	897 34			2.069 73½			88 13
70	Zbaraż	7.787 03	100 89	848 98	506 09			2.204 07	1.560 58	2.158 25	89 59
71	Złoczów	6.582 52	9.690 22	2.702 76	6.764 51			11.179 32	417 89	3.448 66	154 86
72	Żółkiew	9.485 78		1.575 12	912 86			5.750 43	14 39	1.225 04	85 41
73	Żydaczów	13.341 17	1.194 15	1.678 92	7.179 69	7.100		18.481 90	91 51	1.913 33	26 33
74	Żywiec	12.460 84	460	1.691 03	4.288 09			2.830 04½	536 57	3.438 42	240 23
	Razem	826.382 10	22.378 96	121.281 03½	204.934 19½	29.218 19½	675 84	416.383 37½	30.146 54	189.157 06½	10.540 67

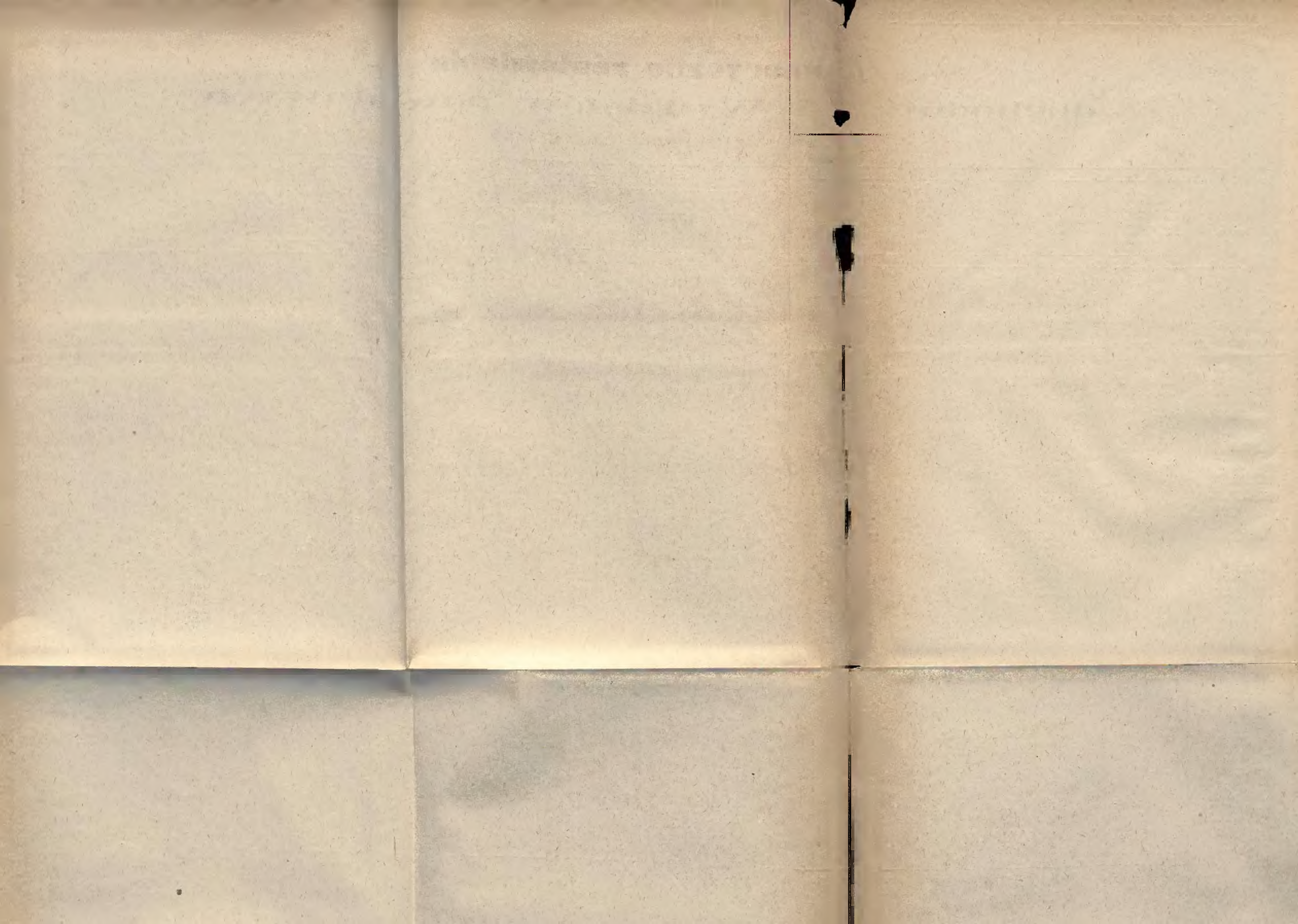
1 Liczba porządkowa	2 Nazwa powiatu	13 Straż pożarna itp. zł. ct.	14 Straż polowa i lasowa zł. ct.	15 Wydatki na cele sanitarne zł. ct.	16 Oświetlenie miasta zł. ct.	17 Przedsiębiorstwa gminne zł. ct.	18 Dyety i koszta podróży zł. ct.	19 Rekrutacya, kwaterunek i inne cele wojskowe zł. ct.	20 Wydatki na cele: szkolne i oświaty zł. ct.	21 Wydatki na cele: parafialne i wyznaniowe zł. ct.	22 Wydatki na cele drogowe: gotówką zł. ct.
1	Biała	1.842 18	1.654	5.041 20	1.425			908 98	18.188 35	3.624 76	6.803 10
2	Bóbrka	439 25	1.120 70	1.266 38	214 99			56	9.396 16	368 85	650
3	Bochnia	441 43		247 38	263 38	1.324 72		579 53	12.806 18	1.305 42	218 02
4	Bohorodczany										
5	Borszczów	325 69	102 70	1.183 01	78 45	167 20		503 98½	11.146 35½	1.209 99	
6	Brody	1.968 03	1.911 25	696 03	31 52	110 22	26 30	755 42	9.473 24½	3.568 41	1.454 12
7	Brzesko	710 83	449	2.627 13	167 92		2.989 45	762 03	16.810 91	4.287 06	2.571 36
8	Brzeżany	2.116 93	20	2.794 98	49 69		2.018 78	871 63	11.927 30	645 06	255 85
9	Brzozów	533 17	287	1.833 10½	853 40			563 57	7.165 20	378	5.133 91
10	Buczacz	649 95		1.575 15	329 75			221 11	8.919 74	3.314 20	29.117 30
11	Chrzanów	1.781 01	830 75		1.287 76			1.787 95	25.576 11	1.468 22	21.248 60
12	Cieszanów	273 11	605 26	589 18	201 98		1.067 38	463 79	6.574 06		
13	Czortków	521 86	2.349 50	1.351 66	155 89	2.412 11		619 41	9.562 91	105 87	218 31
14	Dąbrowa										
15	Dobromil	826 14	1.692 01	542 10	230 28½	3.100 62	1.037 78	440 78	8.299 52	2.229 63	1.107 93
16	Dolina	803 04	271 17	4.645 79	1.229 41	1.017 85	2.343 37	443 45	20.758 73	2.551 68	
17	Drohobycz	64	1.467 30	792 16			1.792 34	181 58	2.153 86	247 11	
18	Gorlice		326 38	164 18				344 06	13.760 56	841 46	3.155 13
19	Gródek	480 75		28 75	136 18		738 39	192 99	2.403 97		279 55
20	Grybów	382 84	391	1.997 08	466 35		763 38½	292 35	9.379 44	1.522 13	23 08
21	Herodenka	1.898 11	14 30	1.139 37	399 61	1.648 68	156 99	1.239 42	7.011 03	472 30	
22	Husiatyn	2.554 70	30	3.268 39	226 17	5.599 98		249 35	12.238 02	245 17	5.425 55
23	Jarosław	578 30	580 75	111 24	506 49			340 22	9.739 60½	484 70	3.102 55
24	Jasło	376 14	546 67	1.344 79	71 88	26 73		1.104 11	13.265 92	2.289 05	
25	Jaworów	588 77	723 97	1.645 18	44 18			620 31	7.218 43½	1.079 92	1.454 77
26	Kałusz	769 06	818 44	1.786 06	537 04	747	283 92	220 80	10.373 77½	1.003 86½	2.243 72
27	Kamionka	1.658 48	1.503 17	1.867 87	1.840 57		2.122 44	848 37	13.355 21½	613 80	317 42
28	Kolbuszowa	195	410 80	2.883 28	410 57	293 07	1.403 33	291 30	7.149 68	2.218 43	400
29	Kołomyja	473 34	733 30	1.056 63	87 12	545 44	773 88	423 77	11.646 53		102 47
30	Kossów	1.564 19	1.278 06	3.330 39	425 14			301 23	9.871 30	1.818 01½	3.534 86½
31	Kraków	2.782 57	1.052 87	5.686 22	303 12		1.808 73	1.097 67	17.640 69½	1.558 32	17.481 48
32	Krosno	116	303	732	200	3.762 13	84	360 20	10.243 51	3.151 84	6.594 02
33	Limanowa	100 58	332	16 55	160 50		1.553 45	396 14	2.572 71	759 44	78 02
34	Lisko	390	610	1.888	276			708 96	5.240 19		13.783 28
35	Lwów	1.226 36	1.819 86	566 35	421 70	517 50	4.322 27	1.710 31	21.144 15	1.622 97	20.031 51
36	Łańcut	1.481 13	550 51	3.681 19	1.266 99	1.000		1.530 84	17.034 53	2.870 65	3.131 22
37	Mielec	840 85	251 55	902 98	412 71	1.876 65		717 26	5.910 70	803 97	2.811 27
38	Mościska	414 54	917 18	1.651 78	389 12½		1.470 44	693 95	5.789 72	9.873 62	3.370 73
39	Myślenice	953 07	435 34		705 28			701 53	11.518 38	3.303 44	6.448 08
40	Nadwórna	215 74	1.072 46	726 95	216 14			226 20	6.658 76	446 04	9.642 86
41	Nisko		15	43 69		478 23	1.231 14	196 47	6.188 03	118 58	
42	Nowytarg	3.333 21	2.237 51	230 18	806 41	13.079 64		1.375 35	18.354 16	4.615 27	2.187 96
43	Pilzno	513 32	37	1.673 95	308 78	744 24	3.350	242 87½	4.610 16	1.947 34	3.041 48
44	Podhajce	1.394 55		1.279 68	106 81	400		266 55	6.896 71	66	
45	Przemyśl										
46	Przemyślany	338 20	1.136 01	946 25	77	1.021		548 61	9.620 93	55 94	1.844 13½
47	Rawa	206 51	973 04	366 56	190 71			1.128 18	4.196 98½	340 92	1.306 49
48	Rohatyn	1.112 11		2.857 51	483 03	2.206 93	2.470 06	262 93	9.165 44		6.184 85
49	Ropczyce	1.032 26	48	100	679		124	200 64	12.639 40	1.723 68	566 20
50	Rudki	90 55	1.795 09	578 73	165 19			596 62	3.777 27		
51	Rzeszów	636 24		1.329 37	398 15	120		812 31	13.718 89	4.127 07	7.341 22
52	Sambor		775 06	559 13		1.671 52	1.203 65	374 85	10.208 40	3.351 11	
53	Sanok	354 94	1.008 11	829 23	132 78	59 40	3.344 01	1.511 18	6.920 66½	1.192 58	
54	Sącz nowy	1.028 11	1.791 47	2.662 76	472 87	201 47	2.557 37	858 17	9.639 97	1.701 11	
55	Skałat	1.088 55		2.652 36	881 88		3.939 62	474 45	6.454 46	1.160 31	
56	Śniatyn	77 39		358 11	104 02		1.563 80	235 80	5.045 15	26 50	10
57	Sokal	287 96	1.100 17	3.048 56	166 48	3.961 18	4.915 07	631 36	29.349 26	2.626 51	
58	Stanisławów	466 30	564 68	1.158 69	1.150 94			313 39	19.253 09	119 53	
59	Staremiasto		1.248 97	56 35	443 85		850 76	498 98	5.650 22	5.037 75	
60	Stryj	1.256 12	2.277 32	39 25	999 35		2.341 47		11.629 79	1.129 98	
61	Tarnobrzeg	575 69	694 91	1.435 93	518 04			859 26	6.848 14	747 89	5.714 56
62	Tarnopol	1.430 72	244	6.695 09	319 31	628 13	5.137 78	388 14	18.028 04	9.146 91	24.331 81
63	Tarnów	419 40		944 42	269 18½		1.248 28	178 25	7.707 92	2.828 82	
64	Tłumacz	417 50	288 40	3.680 07	561 72			477 98	15.599 59	500 25	
65	Trembowla	437 28	86 96	2.234 47	63 16			207 62	9.331 43	1.962 29½	
66	Turka	494 02	593 04	370 50	186 35	137 72		219 65	1.948 27	1.621 39	4.148 25
67	Wadowice	769 34	390	2.866 98	754 74		1.558 01	902 57	12.535 87½	3.596 40	4.971 03½
68	Wieliczka	737 35	178 30	816 05	517 55		1.377 97	461 62	16.432 16½	2.830 95½	8.682 65
69	Zaleszczyki	732 83		916 79	874 11½		2.151 89	188 38	2.276 44	262 71	448 04
70	Zbaraż	556 62	25	1.164 65	409 71			434 24	8.591 34	775 77	4.010 87½
71	Złoczów	1.549 15	1.546 51	3.528 44	446 62		2.849 43	1.420 62	10.377 74	1.219 76	1.032 84
72	Żółkiew	353 46	1.012 55	43 69	71 63		1.720 04	738 29	6.614 25	1.237 81	138
73	Żydaczów	1.522 83	1.194 61	1.154 98	758 82			110 14	17.932 13		
74	Żywiec	812 74	1.123	783 81	792 87	9.010 43	2.568 14	789 43	10.098 12	3.083 64	
	Razem	57.367 42	49.841 96	109.068 21½	30.134 04	57.864 79	73.250 61½	41.650 96	747.507 68½	121.438 17	248.150 48

1 Liczba porządkowa	2 Nazwa powiatu	23 Wydatki na cele drogowe: wartość wszelkich zużytych prestacyj zł. ct.	24 Wydatki na cele drogowe: zapas kasowy drogowy z końcem roku zł. ct.	25 Wydatki nadzwyczajne, kupno: gruntów, domów, budowli itp. zł. ct.	26 Wydatki nadzwyczajne, kupno: papierów wartościowych zł. ct.	27 Wydatki nadzwyczajne: spłata długów zł. ct.	28 Wydatki nadzwyczajne: zaliczki udzielone i spłacone zł. ct.	29 Wydatki rozmaite zł. ct.	30 Zapas kasowy z końcem roku zł. ct.	31 Razem zł. ct.	32 Wszystkie długi i inne należytości bierne, pozostałe z końcem roku zł. ct.	33 Uwaga
1	Biała	18.762 50	107 53	126		14.905 61	200	10.417 52	3.522 34	139.817 80	85.387 95	
2	Bóbrka	16.830 40		745 46		4 110 21	821 41	6.735 79	5.131 02	70.678 96	206.838 49	
3	Bochnia	22.441 66	791 58	10	37 80	5.584 05	23.883 27	4.868 14	1.407 78	109.376 05		
4	Bohorodczany											Mimo urgensów nie przedłożono wykazów.
5	Borszczów	20.902 56	93	3.100 43½	1.336 50	1.965 38	1.658 50	11.254 35½	8.601 49	90.377 84½	10.115 01	
6	Brody	27.267 86½	769 80	4.790 69	9.910	3.648 35½	424 76	6.459 78½	4.781 05½	105.683 52½	31.213 58	
7	Brzesko					8.768 54	945	4.014 11	10.096 57½	88.369 58		
8	Brzeżany	965 50				3.357 41	430 03	3.214 35	1.198 31	47.269 21		
9	Brzozów	16.695 13	105 15	14.870 87	2.449 35	5.701 26½	220	5.053 03½	7.954 30½	84.929 15	26.173 33	
10	Buczacz	24.540 13	2.716 07			736 02	1.990	9.943 90	11.966 56	129.432 68	1.226 15	
11	Chrzanów	8.234 35			3.501 85	6.208 59	417 57	7.776 91	7.729 59	125.542 20	1.376 98	
12	Cieszanów					1.656 46	207 01½	3.860 54½	4.307 31½	41.344 74	9.603 13½	
13	Czortków			175		9.074 91	80 92	4.382 79½	4.734 61	60.277 99½		
14	Dąbrowa											Mimo urgensów nie przedłożono wykazów.
15	Dobromil			110 56		4.385 19½	1.956 66½	3.854 71	9.948 18½	62.741 96		
16	Dolina	43.288 57	3.407 32	1.282 61	4.659 07	3.797 46	1.033 37	4.152 02	4.637 23	138.529 24	44.534 21	
17	Drohobycz	28.816 55				1.577 33		6.925 25	10.657 57½	98.521 02½		
18	Gorlice	19.416 48		305	103 18	1.194 84		3.797 37	9.620 96	65.117 32	3 246 21	
19	Gródek					106 50	29 44	6.929 19	2.308 15	29.361 64	49 57	
20	Grybów			136 90		5.286 18	1.388 41	2.844 32½	3.992 30½	46.669 74½		
21	Herodenka			1.869 61	4.623 09	3.724 44	128 44	72.481 44	7.490 68	134.445 78		
22	Husiatyn	11.197 44	1.137 22	426 53		5.192 96	75	12.355 05	5.156 53	89.017 85	53.315 54	
23	Jarosław	29.593 39	3.145 03	1.190 86	500	12.804 63	50	11.159 67½	7.701 61½	124.491 19½		
24	Jasło	31.526 09				3.485 87	336 26	5 166 21	3.208 10	82.659 12	16.013 73	
25	Jaworów	12.105 48		361 98		1.987 51	2.200 60	11.918 49	4.479 03½	58.598 39½	22.704 76	
26	Kałusz			1.091 39		2.664 31	2 078 88½	6.952 76½	3.009 55½	69 342 25	64.409 01	
27	Kamionka			1.666 94	1.843 71	7.023 38	359 33	6.724 60	5.175 67½	77.467 40		
28	Kolbuszowa			3.860 65	600	7.851 18	98 64	2.421 85	3.854 16	48.334 99		
29	Kołomyja	21.072 87	1.085 71	433 50	458 25	20 905 67	796 02	6.256 90	50 59	98.951 22		
30	Kossów	14.358 48	82 52½	3.130 76	400 50	2.136 33	898 15	7.316 70	9.116 83½	85.381 55	34.173 05	
31	Kraków	25.351 40				12.795 44½	2.525	2.964 82½	8.612 08½	128.455 85	55.431 31	
32	Krosno	23 171 20	896 63			2.444 43		10.010 56	6.474 26	80.398 54	17.912 87	
33	Limanowa			277 80		1.135 88	500 12	1.987 94½	760 85½	22.660 43½	1.209 62	
34	Lisko	25.130 86				3.730		3.524 01		72.561 58		
35	Lwów	25.463 91	1.906 86	1.347 42		13.438 02½	1.976 13	9.161 90½	9.699 82½	165.269 78½	36.651 12	
36	Łańcut	23.026 50	876 25	5.817 89		7.732 93	637	7.255 49	13.730 87	137.295 47	3.255 26	
37	Mielec	15.300 98	1.702 02	1.330 52		4.367 54		6.582 63½	2.645 54½	64.511 68	22.905 38	
38	Mościska	11.795 89½	1.533 20½	1.398 02		3.699 88	640	5.490 25	1.763 64	83.192 27	28.216 96	
39	Myślenice	16.166 09½		21.435 89½	5.787 05	11.782 30	790 52	10 983 05½	5.730 71½	123.533 40½	1.421 39	
40	Nadwórna	24.880 13			280 36	4.370 82	160	8.508 84	6.893 79	94.606 26½	36.741 59	
41	Nisko	10.678 45				1.153 12		1.555 79	1.417 33	34.099 69	15.985 76	
42	Nowytarg			2.091 95		25.819 45	1.609 41	8.192 41	2.831 89	115.168 56		
43	Pilzno	8.511 50		910 47		1.963 73	490 06	2.794 63	1.410 74	45.064 47½	14.868 93	
44	Podhajce	14.240 44	4.068 64	5	164 68	444 94	602 89	3.128 73	16.711 86	78.219 76		
45	Przemyśl											Mimo urgensów nie przedłożono wykazów.
46	Przemyślany	12.796 95½	2.612 50½	7.645 63½	686 42	4.275 05½	158	3.654 35½	4.692 92½	74.654 86	1.197 40½	
47	Rawa			8.707 91	975 18	4.362 28½	5.220 57½	3.496 41½	1.989 27	66.327 48½		
48	Rohatyn	19.472		300 90	5.781 98	9.891 41	5.390 16	3.531 94	8.660 39	129.339 14	86 899 63	
49	Ropczyce			35		7.359 46	1.213 03	6.018 89	8.011 17	62.323 03		
50	Rudki					1.947 58		5.297 20	5.426 66	36.714 89		
51	Rzeszów	26.274 37				4.386 46		12.002 97	748 82½	98.274 97½	7.209 13	
52	Sambor					3.119 81	873 99	5.692 62	1.214 27	49.920 40	5.769 29	
53	Sanok	30.999 27	1.644 03	3.504 90	89 80	8.346 22	976 26	6.450 91	6.086 51	94.488 07	7.022 30	
54	Sącz nowy		543 28	7.817 84		3.094 44	2.267 32	6.261 27	8.206 68	83.892 59		
55	Skałat			1.302 24		3.348 04	674 59	4.029 41	7.532 18	52.310 79	732 73	
56	Śniatyn	1.156 43		248 99		411 40	508 88	3.612 71	12.273 07	36.273 01		
57	Sokal			1.540 34	4.767	4.151 95	572 59	16.150 61	6.095 69	126.234 98	16.894 64	
58	Stanisławów			8.892 37	500	4.005 98	1.268 04	17.187 22	12.184 82	99.736 13	12.184 76	
59	Staremiasto	1.530 37			422 99	4.393 63	631	4.315 18	3.702 77½	49.600 30½	4.243 69	
60	Stryj					1.834 01	2.770 43			54.042 73		
61	Tarnobrzeg	12.157 86	1.828 04	1.901 33	150	3.006 78	1.353 42	7.490 44½	4.863 75	81.580 16½	13.396 90½	
62	Tarnopol	14.277 64		5.848 28	3.458	8.366 32	195 45	8.647 73	3.116 70	134.468 92	33.119 59	
63	Tarnów			3.072 37	2.666 61	4.269 08	80 65	2.515 41½	6.626 30	46.467 08	13.145 67	
64	Tłumacz	24.083 65		2.628 54		3.799 53	1.335 72	27.621 82	6.730 67	111.156 78	7.902 79	
65	Trembowla			1.722 65	1.678	4.955 39	688 28	6.130 58½	7.641 47½	53.163 37½	12.134 29	
66	Turka	20.476 01			150	1.157 92		3.908 90	3.715 60	51.117 70		
67	Wadowice	28.913 74		7.511 49	2.476 33½	11.992 74½	599 31	15.365 53	12.046 89½	132 206 30	86.927 71	
68	Wieliczka	21.588 60	652 80	140 37	80	669 34½	4.005 20½	5.335 51	7.715 07½	91.632 35		
69	Zaleszczyki				168 99	13.177 79		4.447 17½	2.657 19½	45.633 84		
70	Zbaraż	10.646 21		1.201 99		1.368 33	73 46	10.985 24½	4.876 42½	60.375 34½	1.549 03	
71	Złoczów			865 51		6.454 55	933 47	6.640 38	8.556 27½	88.387 03½	19.074 72	
72	Żółkiew			11.459 83	845	1.792 19	916 24	3.355 20	6.097 56	55.444 72		
73	Żydaczów		397 04		4	5.302 09	1.923 05	13.802 75	360 35	95.628 79	37.469 19	
74	Żywiec			543 82	500	5.551 48	598 36	6.084 25	6.629 48	74.909 29½	23.127 05	
	Razem	816.105 91	32.097 23½	151.193 01½	62.050 69½	381.510 30½	87.896 29½	551.411 28½	408.980 52	5,885.052 80½		

Sumaryczne zestawienie dochodów 74 Wydziałów powiatowych

podług budżetów na rok 1899.

1	2	3	4	5	5	6	7	8	9	10	11	12	12	13	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
								Wpływy nadzwyczajne				Dochody na cele komunikacyjne															
												dodatki do podatków i dotacye na				subwencye na drogi		pożyczki i otrzymane zaliczki na drogi									
Liczba porządkowa	Nazwa powiatów	Czynsze z domów i gruntów i inne opłaty	Odsetki od papierów wartościowych, pożyczek i t. p.	Dodatki na cele administracyjne		Dochody rozmaite	Zapas kasowy z roku poprzedniego	ze sprzedaży papierów wartościowych	z zaciągniętych pożyczek	zaliczki otrzymane i zwrócone	Budowle i konserwacye wodne	fundusz dróg powiatowych		powiatowy fundusz dróg gminnych		powiatowe	gminne	powiatowe	gminne	myta drogowe mostowe, przewozowe	wpłaty za nieodrobione i niezażyte prestacye w robociźnie i materyale	zwroty za utrzymanie publicznych dojazdów kolejowych	zwrócone zaliczki i dochody rozmaite drogowe	zapas kasowy z roku poprzedniego	Razem	Wysokość opłacanych w powiecie podatków	Uwaga
		zł. ct.	zł. ct.	%	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	%	zł. ct.	%	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	
1	Biała	1.000	13 20	5½	10.744 52	1.488	250			[illegible]		3	5.860	12	21.210					2.022	500		140	2.000	45.287 72	196.000	
2	Bóbrka			6	6.000	155 82			775	1.3[illegible]8 33				24	24.000								623 18	3.000	35.887 33	99.417 10	
3	Bochnia			6½	9.100	1.068			3.500	5.0[illegible]0 66		4	5.600	25½	34.985					9.523	600	120	300		69.846 66	140.000	
4	Borszczów			5	8.787 05	580	600			11.9[illegible]5 33		9	15.816 69	10	17.574 10	5.478 09				1.446	300		870 50	2.200	65.637 76	175.740	
5	Bohorodczany			12	6.111 32	949	149 16			2.139 18				10	5.460 40						2.377 60		634 26	1.100 07	18.920 99	51.000	
6	Brody	106		24	32.455 82	16.601 66	1.556 33			3.0[illegible]0 07		12	16.144 56	16	13.146 36	9.000				2.985	2.000	14.295 67	25.976 07		137.347 54	135.232	
7	Brzesko			7	7.700	1.579 81				4.4[illegible]1 97			8.250		26.400				6.500	4.880 09	800		440	2.971 56	63.933 43	110.000	
8	Brzeżany		10	16	24.865 92	1.012 66				7.7[illegible]4 65				10	20.541 20		9.894 54			634 22½	1.308 11	15.457 75½	1.357 94	35 58	82.842 58	155.412	
9	Brzozów		24 50	5	3.500	80 20	1.025 23			3.[illegible]54		15	7.000		7.000					3.988 12	150		396 24	512 11	27.130 40	76.709 42	
10	Buczacz			19	31.350	1.631						3	4.950	10	16.500		16.000			2.420	300		2.000	1.000	76.151	166.554	
11	Chrzanów	624		8	9.936	1.598				2.[illegible]9		11	13.662	10	12.420		8.000	5.000		11.719	2.700	17.271 12	2.650		83.319 12	124.200	
12	Cieszanów			8	6.906	3.538				[illegible]0		14	11.990	17	12.784	10.000		8.000		4.300	150	800			53.988	85.348 69	
13	Czortków			11	11.619 79							2	1.818	10	6.681 75					2.060					22.179 54	156.000	
14	Dąbrowa	120	250	8	8.000	1.697				[illegible]57		5	5.000	10	10.000					6.730			60	284	32.808	100.000	
15	Dobromil	200		10	4.915	3.175				7.[illegible]90				33	12.120		13.000				480		5.400		47.280	49.150	
16	Dolina			17	15.300	1.626								10	9.000		5.040			1.110	1.000		300		33.376	90.000	
17	Drohobycz	200		5	19.000	761				10.[illegible]00		12	45.600	18	63.563 52	4.375	22.562 50			7.131			8.630		181.823 02	380.000	
18	Gorlice			10	10.000	440	3.648			3.[illegible]35				26	26.000		3.000		2.986 50	800		287 50	600	600	51.097	100.000	
19	Gródek	670		21	20.818	424				8.[illegible]35			3.582 50	16	20.047	1.413 50	5.350		1.700	2.500	500		2.268		68.008	99.137	
20	Grybów			15	6.000	427				1.[illegible]93		12	4.800	10	4.000		2.400			2.125	100		120		21.165	40.000	
21	Horodenka			10	14.796	10.795				2.[illegible]26		3	4.800	10	12.000	9.100				836	800	1.600	160		57.813	160.000	
22	Husiatyn	120	70	10	16.000	1.210			10.000	4.[illegible]00		7	11.000	10	16.000	8.000	10.000			1.860		600	1.000		79.860	160.000	
23	Jarosław	2.325	40	8	15.200	888				1.[illegible]43 33		10	18.994	10	16.485	30.418	9.800			6.831	800	153	2.050		105.727 33	189.994	
24	Jasło	800		7	9.625 50	417 73					166 07			17	21.080					3.375	100	218	653 93		36.436 23	124.000	
25	Jaworów			14	12.552 26	2.492	5.935 83			[illegible]94 66				10	8.578 89					2.860	2.000		1.130	5 58	36.549 22	89.659	
26	Kałusz	850		18	14.674 91	660				2.[illegible]00				19	13.887					185	220				32.976 91	81.374 57	
27	Kamionka	150		5	7.113 50	638	12 96			1.[illegible]93 38		4	9.101	10	14.227	12.410 50	34.209 64			5.329	400		30		85.314 98	142.270	
28	Kolbuszowa			10	6.516 03	393				2.[illegible]22 57		7	5.079 69	10	7.200	12.000				4.076 90	500		890 80	802 40	39.681 39	65.595	
29	Kołomyja		5	15	29.628 34	828	911 82	100		12.[illegible]03 18				16	20.200					6.752	1.500		1.415	400	74.243 54	197.500	
30	Kossów	200			5.415	898	2.172			2[illegible]70		20	15.473 65	10	7.736 82								380		34.845 47	77.368	
31	Kraków		250	9	12.600	2.028				4[illegible]33 50		3	4.200	20	28.306		9.828 70		4.500	1.578 05	25		625	2.808 07	71.077 32	140.000	
32	Krosno			6	6.000	14.031	1.250			2.[illegible]95		11	11.000	10	10.000		4.800			2.300	100	700	725	8.000	61.801	116.076 83	
33	Limanowa			27	14.061 60	712	1.000					12½	6.510	17	8.853 60					1.689 75	50	414 10		1.350	34.641 05	*)	*) Nie podano cyfry.
34	Lisko			8	7.076 56	547				3.[illegible]39		5	4.422 85	18	15.922 26					10.026			1.513	266 40	42.913 07	88.400	
35	Lwów	6.912 06		16	37.119 69	2.614	6.501 81			8.[illegible]78 81				10	28.399		22.000			203 34	11.104 08		303	407 86	124.343 65	205.796 51	
36	Łańcut			6	9.000	985	2.864 32			5.[illegible]00 01		10	15.000	20	30.000		797			6.286 56	1.000		450	2.826 04	74.608 93	150.000	
37	Mielec			23	23.000	600				8.[illegible]52 58		4	4.000	10	22.180		4.060			4.791 38			420		67.603 96	100.995	
38	Mościska			13	13.070 46	639	18 53			7.[illegible]02 94		4	4.021 70	10	10.054 27		4.926 88			6.955	1.997 24½		259 02½		49.345 05	100.542 73	
39	Myślenice	250		8	6.114 80	520	6.500			8.[illegible]21 29				20	15.287 18	573				1.711	25	666	3.140	1.900	40.508 27	76.435 87	
40	Nadwórna	260		20	14.000	768				4.744 92				10	7.000		5.000			1.080					32.852 92	70.000	
41	Nisko			33	21.780	1.649				833 33				10	6.600		14.520			3.070	660		100		49.212 33	66.000	
42	Nowytarg	400		16	12.320	472				1.604 20		9	6.930	10	7.700		2.387 26			1.445	200		50	938 80	34.447 26	77.000	
43	Pilzno			6	3.600		316 73			1.085 71½		13	7.800	21	12.600					1.816	800				28.018 44½	60.000	
44	Podhajce			14	16.800	1.545				1.582 41		4	5.600	16	19.200		7.000			8.060	1.000		1.291	781	62.859 41	140.000	
45	Przemyśl			5	15.000	456	3.835 91			8.718 36				10	29.100		12.189 10			416 70	1.500		790 80	313 14	72.315 01	300.671 87	
46	Przemyślany			10	8.500	785						8	6.800	20	17.000					3.818	3.718 01	486 87			41.107 88	85.000	
47	Rawa			6	6.733 10							4	4.483	17	19.077 57		6.000			1.110	4.386	1.251 08½			43.045 75½	112.221 61	
48	Rohatyn			9	12.263 90	620				160		4	744	18	24.527 78								800		39.115 68	136.265	
49	Ropczyce			6½	6.600		500			[illegible]268		4½	4.967	16½	16.698				4.000	1.380	800				34.713	105.563 55	
50	Rudki	190		7	5.250	671	2.301			1.066		6	4.500	10	7.500					1.030			930	2.182	25.620	75.000	
51	Rzeszow			7	14.000	1.074	1.800			5.023		20	40.000							19.550		4.012	7.799 47		93.258 47	200.000	
52	Sambor	210	236	10	13.317 29	1.666				9.988 28		3	3.995 16	16	19.307 61	2.000				300	3.216		264		54.500 34	148.829 34	
53	Sanok	1.450	117	12	13.063 92	481				3.404 74				10	15.799					2.360	900		350		37.925 66	108.866	
54	Sącznowy	1.000		15	24.000	851				200			13.630 84	10	18.000					7.515 51			500		65.697 35	160.000	
55	Skałat			10	13.000					700		5	6.500	10	13.000	5.000				3.755	4.000		1.356		47.311	130.000	
56	Śniatyn			17	17.479 23	463				1[illegible].108 61		7	7.197 33	10	7.000	17.281				6.720	200		710		70.159 17	102.819	
57	Sokal	350		8	12.400	738			30.000	2.000		12	18.600	10	18.500						269		225		83.082	155.000	
58	Stanisławów	735	200	3	7.800	1.941	8.729			5.000				10	19.649					3.100	300		1.375	9.952	58.781	260.683	
59	Staremiasto	372 66		16½	8.154 44	370	816			8.134 31		13	6.469	10	4.976					1.692			4.637		35.621 41	49.710 70	
60	Stryj			7	14.000	620	800			1.334		1	2.000												18.754	200.000	Wyników drogowych nie przedłożono.
61	Tarnobrzeg			10	8.900	1.380	1.295			1.509		12	10.680	10	8.900		1.300			5.000	2.000		360	1.750	43.074	89.000	
62	Tarnopol			8	20.011	340	728			[illegible].041		1	2.520	15	34.478		16.000			6.420	5.203	2.090	2.844	2.068	97.743	250.000	
63	Tarnów	383 50		6	11.820	51 32				1.388 37		4	7.880	16	15.148 28					10.158 26	3.300		1.267 32	1.990	53.387 05	197.000	
64	Tłumacz	348		9	10.377 18	984	1.700			5.519 49				21	24.213 43		3.200				1.000	200		1.500	49.042 10	115.302	
65	Trembowla	300		16	17.760	200				1.500		14	15.540	10	11.100	3.900				3.500	900		2.300		57.000	111.000	
66	Turka			37	20.509 10	846				[illegible].618 39			1.968	10	9.043					820				600	42.404 49	55.430	
67	Wadowice		1.053 75	13	16.397 28	660 11		11.833 30		10.714 91		5	6.306 64	10	17.528 55	2.400				1.600 50			2.027 71		70.522 75	126.132 90	
68	Wieliczka	520		8	12.400	1.697				[illegible].034				18	27.900		2.000			14.679	1.000	2.050		650	67.930	155.000	
69	Zaleszczyki			9½	11.777	753				200		3½	4.339 73	12	14.800		8.000			500	100			1.000	41.469 73	124.000	
70	Zbaraż			6	5.870	836								19	18.588		8.000			2.305	50			600	35.749	97.844	
71	Złoczów	2.560	100	20	40.000	1.053	7.000			583 62					39.000					3.575					94.821 62	193.720 57	
72	Żółkiew	480		9	8.550	595	4.333 32							18	17.100		4.000			2.575	500		1.500		39.633 32	95.000	
73	Żydaczów	640	350	6	5.700	2.440 79	2.578 76			[illegible]241 69		3	2.850	10	9.500	7.500				3.215 63			1.000	97 63½	41.114 50½	95.000	
74	Żywiec			5	5.846	542	300			530		6	7.014	10	11.692					5.510	50	200	600	500	32.784	116.500	
	Razem	24.726 22	2.719 45		968.653 51	107.776 10	71.429 71	11.933 30	44.275	26[illegible].525 77½	166 07		462.996 34		1,212.056 57	140.849 09	270.265 62	8.000	19.686 50	261.591 01½	69.439 04½	6[illegible].878 10	100.988 24½	57.392 24½	4,163.342 91½		

Sumaryczne zestawienie
wydatków 74 Wydziałów powiatowych
podług budżetów na rok 1899.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
								Subwencye na cele					Nadzwyczajne wydatki		Wydatki na cele komunikacyjne	budowa i utrzymanie								
Liczba porządkowa	Nazwa powiatów	Pobory funkcyonaryuszów	Emerytury i zaopatrzenia	Koszta kancelaryjne	Utrzymanie budynków, czynsze za najem biur	Podatki	Koszta komisyjne	oświaty, szkolne	sanitarne itp.	na budowle, konserwacye wodne itp.	Wydatki rozmaite	Zapas kasowy z końcem roku	spłata długów zasiłków itp.	zaliczki udzielone i spłacone	koszta administracyjne drogowe	dróg powiatowych	dróg gminnych	publicznych dojazdów kolejowych	spłata długów	zaliczki udzielone i zwrócone, wydatki rozmaite drogowe	zapas kasowy pozostały z końcem roku	Hodowla bydła	Razem	Uwaga
		zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	
1	Biała	3.996 60		580	550	200	800	1.040	1.500		1.099 42		3.589 70			7.274	6.026	18.118	314			200	45.287 72	
2	Bóbrka	3.524	500	250				150	2.000		506 82		1.333 33		3.920		22.087 50	1.050		565 68			35.887 33	
3	Bochnia	4.165	538 60	500	200	400	700	425			2.000		7.426 40		9.470 44	10.060 50	27.352 56		4.230			350	67.818 50	
4	Bohorodczany	3.472		320	350		800	370	720		2.300		416 66		1.940		7.632 33					600	18.920 99	
5	Borszczów	4.354		430	41 42		1.300	600	650		1.653 63		12.923 33		3.330	14.279 52	14.103 30	247 20	6.880	4.845 36			65.637 76	
6	Brody	7.576 70	1.185	550	1.055 43		1.200		2.060		3.025		15.710 53	20.759 02	6.599 50	32.742 02	34.929 70	3.436 59	4.572 12			400	135.801 61	
7	Brzesko	4.350	250	400	100		200	1.375	2.137 50		760		3.429 87	100	3.450	13.921 65	19.680		10.130 41	3.100		350	63.734 43	
8	Brzeżany	5.200	915 48	500	500	120	600	850	300	5.000	2.939		16.210 41		3.764 50		31.850	13.870 44				300	82.919 83	
9	Brzozów	2.950		250	360		135	500	900		700		2.955		2.755	6.707 44	8.100		1.191		150	100	27.753 44	
10	Buczacz	6.090		860	1.050		600	1.800	2.491 08	16.000	1.900		1.600		7.583 60	6.100	22.621 60		6.880			400	75.896 28	
11	Chrzanów	7.407	705	520	300			700	300	600	800		2.590	750	6.747	42.624 13	19 157			1.587		200	84.987 13	
12	Cieszanów	4.584	60	340	300		500	70	600		200		2.000	2.260	2.120	22.690	12.650		6.200	1.600			56.174	
13	Czortków	3.050	936	450	176	8 79	200	180	500	1.879	800		3.290		2.550	3.318	3.691 75					150	21.179 54	
14	Dąbrowa	3.039	736	336		150	350	150			633		5.240		4.952	8.464	7.375		163	957		100	32.645	
15	Dobromil	5.785		300	100	80		200	2.740	6.920	130				1.920		13.100		15.980			25	47.280	
16	Dolina	4.520	250	348	300	100	500	1.338	1.760	5.540	1.810				1.200		14.340					200	32.206	
17	Drohobycz	5.088	622 40	800	200	150	200	1.315	1.500	2.994 32	5.096 94		10.833 34		7.160	52.176	92.586 02					200	180.922 02	
18	Gorlice	4.746	600	866	129 93		450	2.270	366 07		2.100		5.495		7.485	21.133	3.800	399 50	740	616		200	51.396 50	
19	Gródek	4.942		400	300		1.500	420	1.900	14.353 50	300		6.400		1.720	6.476	21.165		8.000			100	67.976 50	
20	Grybów	1.940	520	240	246		800	200	360	2.053	328		833		3.294	4.045	5.706		500			100	21.165	
21	Horodenka	4.466	400	300	800		400	1.356	4.750	20.645	1.344		4.642		3.485	3.669 60	9.790	1.600		51 40		100	57.799	
22	Husiatyn	4.100	400	450	2.000	160	800	440	1.000	8 000	1.300		4.650		3.720	21.300	13.630	8.700	8.870	340			79.860	
23	Jarosław	5.555	1.520	320	1.285	503 57	450	1.551	2.976		2.010		3.198 69	500	1.208	6.415	65.278 33	230	12.100	300			105.400 59	
24	Jasło	3.789	1.760	440	300	200		420	1.700		2.100				6.586	5.500	16.200	350	500	2.847		300	42.992	
25	Jaworów	4.020	470	340	400			100	1.200		200		14.106 83	1.137 92	2.500		11.900			174 47			36.549 22	
26	Kałusz	3.580	315	380	300	200	350	560	2.600	5.750	500		3.635 28		1.842		11.630		320	500		100	32.562 28	
27	Kamionka	3.724	300	450		250	200	1.234 50	359 13		328 63		2.561 58		5.639 84	19.838	44.678 90		4.840 20			200	84.604 78	
28	Kolbuszowa	3.660	360	500	300		400	750	965		650 49		1.546 11		3.820	18.967 39	7.161 48		300 92	300			39.681 39	
29	Kołomyja	5.402 50	685 18	400	858		600	2.100	1.960	14.276	4.185		13.509 66		7.915	3.847	16.365		2.140				74.243 34	
30	Kosssów	3.890	1.796	280	500	84	400	870	1.650	400	710		475		4.840	12.838	5.576 82		100	220 65		200	84.830 47	
31	Kraków	5.594	1.000	750	1.350		125	250	2.300		3.059		3.708 50	1.000	7.562 30	4.486 40	37.645 35		650	1.521 77		75	71.077 32	
32	Krosno	2.435		524	600		440	2.710	1.150	6.000	1.650	5.367	2.500	600	4.778	11.450	8.450	925	6.631 62	5.390		200	61.800 62	
33	Limanowa	2.530	144	275	80		300	50	288	10.293 63	870 48		942 49		2.855	5.603 76	9.273 60	414 10		695 99			34.616 05	
34	Lisko	2.220		270	360		500	120	3.180		619 63		3.492 93		6.880	11.121 85	13.800				348 66		42.913 07	
35	Lwów	5.806	300	1.386	1.187 19	1.751 65	1.470	480	1.000	22.000	12.464 12		13.424 14		3.730		41.000		9.800	7.887 48		657 27	124.343 85	
36	Łańcut	4.823	72	350	600		100	2.675	1.600		2.029 32		6.000 01		4.286	15.900	24.936		8.940 20	2.297 40			74.608 93	
37	Mielec	3.190	210	745	580			1.177		12.180	3.348 19		10.273 39	200	3.432	5.423 30	25.571 81	222 57	500	302 70		250	67.605 96	
38	Mościska	3.360	933	610		100	800	800	1.360	100	300		12.047 63	200	2.682	4.291 44	16.550 78		4.589 90	100		250	49.074 73	
39	Myślenice	3.716	472	550	100	50	560	800	2.940		400		7.500 66		2.690	1.820	17.193	1.000		600		200	40.591 66	
40	Nadwórna	4.400		300	500		600	580	2.300	5.000	3.908		1.944 92		3.560		9.120		400			240	32.852 92	
41	Nisko	3.930		420	200	140	550	1.500		14.520	2.069		833 33		804	56	23.090		1.000			100	49.212 33	
42	Nowytarg	3.949 20	136 10	816	2.535	265	870	350	1.200	500	1.050		2.855		3.882 67	4.858 87	8.212 26	110	2.587 26			100	34.277 36	
43	Pilzno	1.896		182	200			200	300		1.300		834		2.374	6.696 29	12.018		700	1.245 71½		200	28.146 00½	
44	Podhajce	4.940	1.300	450		40		340	700	8.200	1.000		2.796 32		5.098	6.970	24.550		6.130	324			62.838 32	
45	Przemyśl	4.730	900	1.217 30				550	904 17	5.933 18	2.625		11.254 95		4 284		38.567 52	306 72	741 52	300			72.314 36	
46	Przemyślany	3.036	850	490	870		500	940	1.650		320		604		4.000	4.500	16.351	816 23	6.153 01	400		350	41.330 24	
47	Rawa	2.600	300	200	865	782 74	100		1.000		800		667		2.792	4.826	18.847	621 17	6.600				41.000 91	
48	Rohatyn	4.052	180 42	526	100		800	350	1.260	3.244	1.386 48		500		2.369 20	600	28.102 [illegible]	845				300	39.115 68	
49	Ropczyce	2.118 88		500			550	1.700	700		1.450		168		2.920	4.375	19.950		100			100	34.631 88	
50	Rudki	3.790	500	270		200	500	990			1.450		1.578		2.650	5.250	7.250				992	200	25.620	
51	Rzeszów	6.272	500	522	973		200	700	1.100	6.500	1.490 53		3.500		9.955 42	35.900		1.200	24.106 05			140	93.058 47	
52	Sambor	6.120	500	514 60	134		1.595 64	750	1.490 15		3.526		10.786 65		5.050	1.407 50	13.500		5.826 88	3.297 73			54.499 68	
53	Sanok	4.797		451	45	160	300	550	1.700	4 913 86	950		4.300		5.106 60	770	11.834	100	1.697			150	37.824 46	
54	Sącz nowy	3.960		450	750	400	300	2.110	150	13.630 84	2.340		1.630		9.269	12.610 35	13.967			4.000		400	65.967 19	
55	Skałat	3.800	200	440	80	100	800	700	1.600	1.356	800		3.824		6.940	11.500	15.171						47.311	
56	Śniatyn	3.200	480	550		400	800	3.300		7.000	200		15.128 61		5.634	5.580	13.670		13.958 61	200			70.101 22	
57	Sokal	6.170	540	650	80		350	650	900	33.000	1.048		3.800		4.106	16.000	14.838	800		50		100	83.082	
58	Stanisławów	5.612	697	686		84	900	2.710	1.600	1.500	2.436		7.092		7.218	1.885	25 126			147		200	57.893	
59	Staremiasto	4.376	240	314	48 78	125	530	950 30	900		1.165		8.778 33		1.400	8.369	4.427		4.387	150		420	36.580 41	
60	Stryj	6.420	514 56	391	250		200	2.575	1.000	2.000	3.206		1.824					102					18.482 56	Wykazów drogowych nie przedłożono.
61	Tarnobrzeg	5.294		386	330	100	300	1.105	1.630		1.920		2.019		3.290	12.600	9.400		3.256	1.444			43.074	
62	Tarnopol	4.672	1.190	600	220	74	1.600	450	2.708	6.000	5.384		3.222		8.005	9.001	36.206		18.411				97.743	
63	Tarnów	3.290	804	347 60	1.100			2.435	1.000		1.400		1.333 34		7.387 20	12.948 29	17.043 11		2.245	681 05		100	52.114 59	
64	Tłumacz	4.400	720	410	200		600	1.175	1.480	832 69	3.830		5.045 61		10.304		18 260	300	500	1.000		250	49.307 30	
65	Trembowla	3.434	1.410	400	150	170	400	447	1.000	8.270	623		3.300		5.830	14.900	10.800		5.540	170		150	56.994	
66	Turka	4.495	790	300	450		1.100	1.250		9.500	1.685		8.400 79		1.788	7.400	2.700			543			40.401 79	
67	Wadowice	3.370	560	440	624		725	1.530	4.017 60	5.850	1.559 41		21.733 34	100	7.170	6.282 72	13.600		1.250	1.560 68		150	70.522 75	
68	Wieliczka	3.195	351	750	280		1.600	1.540			750		10.461 37	100	6.177	13.940	25.113	2.600	1.700			450	69.007 37	
69	Zaleszczyki	4.540	434	550	58	40	600	1.260	290	1.200	1.975		1.683		3.480	1.000	20.500		3.759 73			100	41.469 73	
70	Zbaraż	2.250		220	420		150	200	2.300		566				1.800		26.305		983	455		100	35.749	
71	Złoczów	5.790	217 50	630	2.370	470	880	450	1.100	17.000	500		5.723		3.000	14.147 39	35.850			760		500	89.387 89	
72	Żółkiew	3.520	300	400	250		200	750	1.060	1.500	375		5.303 32		2.815 60		19.509 40	1.400	1.950			300	39.633 32	
73	Żydaczów	3.280	500	350	1.900	200	700	250	1.500		650		7.343 34		4.206	12.694 56½	7.227 70		1.035			200	42.036 60½	
74	Żywiec	2.460		560	350		440	620	600		1.448			500	1.964	8.960	11.942	440	2.500				32.784	
	Razem	310.798 88	34.070 24	35.243 50	33.691 75	8.258 75	38.470 64	68.353 80	94.902 70	312.435 02	124.336 09	5.367	370.758 69	28.206 94	319.041 87	650.510 97½	1,352.632 40	59.704 52	243.500 43	53.528 07½	1.490 66	11.807 27	4,157.110 20	

Wykaz dochodów
podług budżetów na rok 1899
30 miast (według ustawy z r. 1889).

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	15	16	16	17	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28
Liczba porządkowa	Nazwa miasta	Czynsze i opłaty: z dóbr	z domów, rzeźni, budek itp.	z gruntów, kamieniołomów itp.	z lasów, wiklin itp.	z fabryk cegieleń, wapienników itp.	z koszar i kwaterunku wojska	Odsetki od papierów wartościowych, pożyczek itp.	Z dzierżawy praw i przywilejów: propinacya i opłaty komunalne	placowe, targowe, straganowe, sprzedaż śmiecia	miary i wagi, polowanie i rybołowstwo	Taksy	Z dzierżawy dodatków krajowych konsumcyjnych	Dodatki na cele ściśle gminne: od podatków bezpośrednich %	zł. ct.	konsumcyjne: od mięsa %	zł. ct.	od wina %	zł. ct.	Dochody rozmaite	Zapas kasowy z roku poprzedniego	Wpływy nadzwyczajne: ze sprzedaży gruntów i realności	papierów wartościowych	z pożyczek zaciągniętych	zaliczki otrzymane i zwrócone	Wpływy drogowe	Na cele szkolne: dodatki i inne	Razem	Wysokość opłacanych w gminie podatków	Uwaga
		zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	%	zł. ct.	%	zł. ct.	%	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	
1	Biała		9.365	622	2.941			67		3.170		16.960		105	58.582					3.115								94.822	55.793 93	
2	Bochnia		5.118	4.547 62	60	1.000	3.700	60	44.067	5.700	45 60	2.653		20	8.634 06		6.746		560	689 21							264	83.844 49	43.100	
3	Brody		2.953			42.384	25.852 76	122		2.475		2.400		50	11.000	73½	7.500	100	1.100	6.000				125.000	4.704			231.490 76	22.000	
4	Brzeżany	8.704	6.710				2.836	355 70	49.400	350	7	10	7.200		100	50	4.400	100	1.200	190	6.648 14		4.000	220.000	496	6.652	28	319.286 84		
5	Buczacz		350						4.500			3.790		46	7.490	100	7.025	100	350	2.439 12	7.502				28		8.143	41.617 12	17.000	
6	Drohobycz		4.986 59	290 50	4.557 32			7.734 45	54.042	643 39	3	4.687 75								570								77.515		
7	Gorlice		13.169 02	31 62		23.085 60		11.104 59		1.990	40	170	6.700				6.000		710	551 51	1.665		5.850		801 60		50 62	71.919 56		
8	Gródek		10.922	4.522	2.400		8.380	3.038	35.140	330	252	800								2.500					600		256	69.140		
9	Jarosław		8.455	588 07½			21.409 09	514 41	80.600	787	120	6.680	11.600	18	10.077 05	50	11.715	100	1.300	960	4.000			15.000	2.000	5.605		181.410 62½	59.179 55	
10	Jasło		4.310	359				108 30	21.800	3.708 90	6 05	1.612 50				50	2.420	100	306 50	8.470	4.090 76							47.192 01		
11	Jaworów		6.100	16 75	6.820		782 58	5.603 81	17.450	1.108	25	1.300	1.522 50				2.700			1.865 98½	2.428 23½						400	48.122 86		
12	Kołomyja		2.599	2.720			27.711	1.050	94.929	5.227	83	6.900		40	29.200	100	32.072	100	3.500	514							3.322	209.827		
13	Krosno	2.930	4.409	1.397				281	33.250	2.852	10	1.703						100	600	2.114	357	10.000	1.500		1.600			63.003		
14	Podgórze		11.086	6.380		18.080	300	1.886	28.567	4.950	44	5.080	19.483				8.000		300	10.000		4.000			820			118.976		
15	Przemyśl	6.060	24.436	2.170			43.313	998	165.063	900	27	40.230	22.000							4.797					1.900			311.894		
16	Rzeszów		15.294	936		2.500	39.907	1.179	51.282	1.142	510	2.057					14.455			4.989				53.000		900		188.151		Niedobór 65.410 zł.
17	Sambor		4.255 67	3.102 53			19.273 52	784 84	41.800	2.303		8.581		40	26.246 80		5.575		155		6.000				801 50			118.878 86	65.617	
18	Sanok	1.885 50	4.727	1.209 35	1.287 50		10.693 96	821	23.556 51	1.860	68	960	5.020							500		200			600			53.388 82	17.575 61	
19	Sącz Nowy	816 92	6.107	1.065 45	1.010		13.504 49½	2.680 47	50.200	2.989 51	44 57	1.783		15	7.500	50	8.000	50	300	9.276		2.115 95	7.193 29	23.693 26	420			138.699 91½	50.000	
20	Śniatyn		2.675 34	5.266 03		1.863 72			28.591 61	2.131 17		1.285 11		25	3.850 56	50	3.333			1.356 49				15.000	555 59			65.908 62	15.400	
21	Sokal		4.500	300			40		23.500	315	80	570		49	8.269 61		3.100		120	320					400	1.950		43.464 61	16.800	
22	Stanisławów	1.118	25.726	3.343		46.156	52.689	10.615	165.368	385	36	28.765				100	43.000	100	2.311	52.449		7.607			514			440.032		
23	Stryj	5.965 10	24.714 11	3.855 41	4.403 85			1.848 58	71.278	3.121 86	27	1.065 16	6.000	10	5.477 86	50	9.000	50	4.223 28½	150 62					8.418 07			144.548 85½	54.778	
24	Tarnopol		709 10	745			1.000	258 30	92.000	3.800		5.425		45	40.779		23.400		1.860 34	2.000					3.575 33			175.552 07	90.619 64	
25	Tarnów		12.027	4.064	8.757		21.831		123.060	7.829	50	2.293	10.000	32	35.662 60		15.930		1.700			587						243.790 60	113.832	
26	Trembowla		10.242 31	3.540	20.180		19.519 49	128 40	17.000	835	50 50	80					3.800		200	2.085				70.000	1.511 75			149.172 45	12.840	
27	Wadowice		4.781 08	476 90	940		913 98	2.776 90	28.000	3.338	66	2.445		30	6.000 07½	100	5.645 50			2.912 98	240 18		38.888 80		5.027 17		146 20	102.598 76½	20.000	
28	Wieliczka		3.360	8.359				2.800	21.168	1.900	25	585		30	4.500		4.520		150	6.568	1.200				2.115			57.250	15.000	
29	Złoczów		2.500	76		4.012	11.045	20	43.000	2.088		917		12	3.387	100	10.000		2.357	1.502	2.869				2.680			86.453	19.000	
30	Żółkiew	2.800	6.656 73	3.031 71		800	32.296 12	55	35.100	285	6 80	1.042					6.331		564 50	25.463 98½	253 08½	17.624 41						132.310 34		
	Razem	30.279 52	243.243 95	63.014 94½	53.356 67	139.881 32	356.947 99½	56.890 75	1,443.712 12	68.513 83	1.626 52	152.829 52	89.525 50		266.756 61½		230.212 50		23.867 57½	154.348 90	37.253 40	42.134 36	57.432 09	521.693 26	34.564 01	14.207	12.609 82	4,110.261 17		

Wykaz wydatków
podług budżetów na rok 1899
30 miast (objętych ustawą z r. 1889).

1 Liczba porządkowa	2 Nazwa gminy	3 Pobory funkcyonaryuszów zł.	ct.	4 Emerytury i zaopatrzenia zł.	ct.	5 Koszta kancelaryjne zł.	ct.	6 Administracya dóbr, utrzymanie budynków, realności itp. zł.	ct.	7 Czynsz za dzierżawę: prawa propinacyjnego zł.	ct.	8 Czynsz za dzierżawę: krajowych opłat konsumcyjnych zł.	ct.	9 Podatki, ekwiwalent, opłaty skarbowe zł.	ct.	10 Cele dobroczynne, ubogich i inne zł.	ct.
1	Biała	12.077		2.075		1.685		8.610		.		.		650		6.400	
2	Bochnia	15.745	22	1.896	81	699		3.419		8.067		.		5.808		614	
3	Brody	11.986		4.337	05	1.650		800		4.750		.		1.590	90	1.350	
4	Brzeżany	10.097	25	1.010		1.140		3.210		25.350		6.500		3.050		970	
5	Buczacz	4.500		.		700		40		.		.		80		450	
6	Drohobycz	15.387	20	2.245	16	946	54	5.677	80	.		.		8.858	97	4.328	
7	Gorlice	5.400		1.005		666		1.010		16.050		6.200		4.329	73	400	
8	Gródek	10.393		1.55[illegible]		1.000		3.592		3.500		.		8.000		1.114	
9	Jarosław	18.076	10	1.854	53	2.322	20	5.826		1.500		11.540		6.625	73½	250	57½
10	Jasło	4.800		.		390		1.140		.		.		3.540		110	
11	Jaworów	6.404		804	16	320		1.100		11.550		1.222	50	1.379	18½	.	
12	Kołomyja	19.420		3.193		2.659		21.495		.		.		15.139		1.900	
13	Krosno	4.000		100		693		1.110		6.650		.		3.031		105	
14	Podgórze	17.293		2.510		1.310		10.480		1.500		.		9.700		3.306	
15	Przemyśl	34.821		2.201		3.064		9.375				22.000		8.063		2.158	
16	Rzeszów	19.175		2.530		1.925		5.569		4.132		.		8.881		2.331	
17	Sambor	13.069	80	2.594	50	1.153	60	4.846	83	.		.		14.975	84	490	
18	Sanok	10.521		472	30	510		2.110		2.400		.		4.375	60		
19	Sącz Nowy	14.471	37	2.485	26	2.043	80	5.680	41	.				7.079	54½	1.272	
20	Śniatyn	6.790		2.185		1.193	51	2.611	80	5.400		.		5 228	21½	4.428	
21	Sokal	6.037		798		923		1.388		.		.		4.550		1.100	
22	Stanisławów	32.432		7.760		677		20.393		30.140		.		5.765		6.800	
23	Stryj	11.657	70	3.171	70	2.657	70	8.958		12.380		6.000		4.029	64½	3.757	26
24	Tarnopol	25.370		2.186		2.400		8.488						4.830		11.800	
25	Tarnów	15.848		5.295	33	1.658		10.866				10.000		26.940	44	2.860	
26	Trembowla	4.910		1.885		750	42	8.414	12					6.815	42½	425	
27	Wadowice	5.[illegible]20		503	53	600		3.399	70	12.500		.		1.235	52	1.291	50
28	Wieliczka	11.010		3.257	50	700		2.200		.		.		4.900		2.100	
29	Złoczów	10.815		1.900		920		8.751		.		.		7.727		1.525	
30	Żółkiew	8.566		700		550		3.698						2.083		1.050	
	Razem	386.492	64	62.513	83	37.906	77	174.253	66	145.869		63.462	50	189.261	75	64.685	33½

1 Liczba porządkowa	2 Nazwa gminy	11 Policya miejscowa zł.	ct.	12 Aresztanci i szupaśnicy zł.	ct.	13 Straż pożarna itp. zł.	ct.	14 Straż polowa i lasowa zł.	ct.	15 Wydatki na cele sanitarne zł.	ct.	16 Oświetlenie miasta zł.	ct.	17 Przedsiębiorstwa gminne zł.	ct.	18 Dyety i koszta podróży zł.	ct.	19 Rekrutacya, kwaterunek i inne cele wojskowe zł.	ct.
1	Biała	7.601		399		630		.		4.875		4.815		1.550		200		210	
2	Bochnia	1.113		.		356	96	.		1.625		1.240		1.202	20	200		901	
3	Brody	7.442		720		3.668		.		3.108		4.200		.		400		126.436	74
4	Brzeżany	5.228		50		4.119		.		5.691	50	1.435		.		470		2.030	
5	Buczacz	3.750		50		1.200		.		2.855		960		.		300		.	
6	Drohobycz	7.401		100		4.644		.		980		1.920		.		535		200	
7	Gorlice	3.186		160		.		120		2.240		1.100		.		100			
8	Gródek	2.342		80		969		.		1.784		800		.		850		4.118	
9	Jarosław	11.308		780		10.231	20	.		6.573		2.800		.		550		5.470	
10	Jasło	3.744		100		700		.		6.420		1.800		.		250		66	
11	Jaworów	2.272		100		50		500		840		280		.		3.010		160	
12	Kołomyja	15.743		505		5.558		360		8.430		4.901		710	50	300		8.310	
13	Krosno	2.641		30		1.772		150		3.211		1.200		.		500		162	
14	Podgórze	11.006		100		3.440		350		5.890		4.000		1.451		1.200		500	
15	Przemyśl	9.776		1.300		17.708		900		24.197		16.138		.		.		52.567	
16	Rzeszów	10.506		130		5.509		.		3.559		4.500		2.700		335		17.521	
17	Sambor	6.632		50		5.674	04	.		3.740		1.974		.		350		7.706	50
18	Sanok	3.168	40	130		800		520		800		1.094		.		100		2.600	
19	Sącz Nowy	11.109	49	250		5.733	12	1.668	40	4.546		3.000		1.108		2.390		3.485	20
20	Śniatyn	6.184		332	04	150		72		3.460	50	964	62	.		97	09	.	
21	Sokal	3.014		250		240		230		2.920		800		300		370		125	
22	Stanisławów	22.728		520		10.782		.		11.020		22.258		47.886		.		22.141	
23	Stryj	10.578	83	317		7.400	40	.		5.251		3.600		3.034	10	30		2.788	
24	Tarnopol	17.326		400		16.017	40	600		14.787		3.500		200		850		2.420	
25	Tarnów	20.509	73	95		7.645	60			12.392		10.000		.		700		6.219	
26	Trembowla	2.415	87	25		650		3.147		3.222		450		.		520		400	
27	Wadowice	3.801		300		1.330		.		4.456		1.800		.		300		970	
28	Wieliczka	5.480		150		550		.		1.250		1.200		.		300		200	
29	Złoczów	6.870		180		700		.		2.500		1.200		2.929		150		2.005	
30	Żółkiew	750		150		5.648		360		2.586		800		.		500		150	
	Razem	225.426	32	7.753	04	123.875	72	8.977	40	155.209		104.829	62	63.073	80	5.857	09	269.861	44

1 Liczba porządkowa	2 Nazwa gminy	20 Wydatki na cele: szkolne i oświaty zł.	ct.	21 Wydatki na cele: parafialne i wyznaniowe zł.	ct.	22 Wydatki na cele: drogowe zł.	ct.	23 Wydatki nadzwyczajne – kupno: gruntów, domów, budowli itp. zł.	ct.	24 Wydatki nadzwyczajne – kupno: papierów wartościowych zł.	ct.	25 Wydatki nadzwyczajne: spłata długów zł.	ct.	26 Wydatki nadzwyczajne: zaliczki udzielone i spłacone zł.	ct.	27 Wydatki rozmaite zł.	ct.	28 Razem zł.	ct.	29 Uwaga
1	Biała	24.316		42		950		300		.		14.488		.		3.380		95.253		
2	Bochnia	16.567	50	239	50	2.090		.		.		18.212	30	.		3.848		83.844	49	
3	Brody	8.222	33	.		.		.		.		47.022	25	800		2.800		231.283	27	
4	Brzeżany	6 425		.		4.910		221.250		.		12.078		480		1.924		317.417	75	
5	Buczacz	10.760		.		.		.		.		14.073		.		1.900		41.618		
6	Drohobycz	27.940	63	819		2.500		.		.		5.000		.		9.241	70	98.725		
7	Gorlice	5.858		160		450		8.391		.		11.565	72	.		3.577	40	71.968	85	
8	Gródek	8.534		767		1.650		200		.		15.874		.		2.015		69.140		
9	Jarosław	18.327	24½	17	78	9.605		34.028		.		28.013	26	2.000		3.712		181.410	62½	
10	Jasło	8.100		.		540		151	25	.		5.288	09	.		10.052	67	47.192	01	
11	Jaworów	7.423		.	52½	530		.		.		11.312	49	.		640		49.897	86	
12	Kołomyja	33.510		.		2.000		1.500		.		62.713	60			6.197		214.544	10	
13	Krosno	8.942		20		5.524		10.000		.		10.281		700		2.181		63.003		
14	Podgórze	9.550		.		8.050		4.000		1.193		18.961		300		5.280		121.373		
15	Przemyśl	22.672		150		28.696		20.795		123		31.845		1.900		5.609		316.058		
16	Rzeszów	15.570		1.000		5.000		111.817		.		25.970		.		4.901		253.561		Niedobór 65.410 zł.
17	Sambor	23.033	37	.		3.530		.		.		23.187	56	.		5.000		118.008	04	
18	Sanok	7.772	50	426	17	1.000		.		.		18.077	68	.		2.050		58.927	65	
19	Sącz Nowy	17.955	69	7	80	1.050		41.022	48	.		9.792	35	.		2.549		138.699	91½	
20	Śniatyn	7.818	14	268		800		.		.		5.084	80	.		12.840	90½	65.908	62	
21	Sokal	8.330		189		1.430		500		.		7.925	61	400		1.650		43.464	61	
22	Stanisławów	31.740		3.785		20.000		42.825		.		96.917		.		4.380		440.949		
23	Stryj	32.048	26	72	18	4.928		17.258	93	.		4.630	15	.		.		144.548	85½	
24	Tarnopol	21.453	29	1.852		9.781	81	1.160		.		15.686	91	2.436		10.679	97	174.204	38	
25	Tarnów	18.646	50			4.510		1.400		.		73.140		5.700		9.435		243.790	60	
26	Trembowla	13.826	63	160	27	100		34.172	95	.		60.297	48½	100		3.525		146.212	17	
27	Wadowice	8.116		.		[illegible].707		44.788	80	.		9.909	71½			170		102.598	76½	
28	Wieliczka	10.364		200		1.050		4.940		.		6.857		1.000		100		57.808	50	
29	Złoczów	9.280		200		3.800		3.557		.		17.504		1.760		2.180		86.453		
30	Żółkiew	7.400		.		3.000		1.500		.		88.289	34	.		4.530		132.310	34	
	Razem	450.482	08½	10.376	22½	129.211	81	605.557	41	1.316		769.997	31	17.576		126.348	64½	4,210.174	40	

Wykaz dochodów

podług budżetów na rok 1898

gmin małomiejskich i wiejskich.

(Kwoty podano jako zł. ct.)

1	2	3	4	5	6	7	8
Liczba porządkowa	Nazwa powiatu	Czynsze i opłaty: z dóbr	z domów, rzeźni, budek itp.	z gruntów, kamieniołomów itp.	z lasów, wiklin itp.	z fabryk cegielń, wapienników itp.	z koszar i kwaterunku wojska
1	Biała	1.620	7.034 06	12.217 60	6.885 24	200	1.944 66
2	Bóbrka		1.061 75	2.655 99	25		
3	Bochnia	10.755 37	2.011 97	8.515 43	74 24		
4	Bohorodczany						
5	Borszczów		2.195 57	2.123 50			
6	Brody	1.270	1.612 97	3.486 80	554 80		
7	Brzesko		8.662 70	10.662 87	5.049	450	
8	Brzeżany		1.152 55	362	1.435 55		
9	Brzozów		4.987 65	2.378 51	182 63		
10	Buczacz		1.297 45	7.000 38			
11	Chrzanów		4.949	4.412 82	357 67		230
12	Cieszanów	5.907 84	1.536 50	3.045 40	182 52		
13	Czortków		8.726	1.991 17		351	5.350
14	Dąbrowa		5.097	9.620 19	311 56	250	
15	Dobromil		4.790 22	2.506 14	686 21		
16	Dolina		10.273 90	7.183 44	336 31	493 31	
17	Drohobycz	10.657 97	402 09	10.509 85	836 79	4.000	
18	Gorlice		1.173 87	1.036 11	8	50	
19	Gródek		34 40	9.844 12			
20	Grybów		4.162 25	1.164 47	847 93		
21	Horodenka			1.874 20			
22	Husiatyn		3.181	2.420 10			
23	Jarosław		6.493 60	19.193 10	973		
24	Jasło		808 50	1.752 39	2.553 50		
25	Jaworów		61 83	2.724 57	62 34		
26	Kałusz		2.207 65	8.858 43	827 81		
27	Kamionka		740 10	11.392 68	923 09		
28	Kolbuszowa		2.254 24	1.998 11	264 24		
29	Kołomyja		681 50	20.962 95	135		
30	Kossów		1.762 19	7.524 94	1.740 45		40
31	Kraków		6.255 02	9.800 89	115		
32	Krosno		2.287 26	2.727 05	78		
33	Limanowa		3.045 10	386 13	215	8	
34	Lisko		1.831	228 35			
35	Lwów	13.300 49	3.006 08	18.566 94½	1.031 78	100	
36	Łańcut		10.298 35	11.972 14	93 45	2.175	
37	Mielec		843	3.945 28			
38	Mościska		6.225	10.848 68½	300	250	
39	Myślenice		7.814 92	895 08	8.005 56		
40	Nadwórna		4.750 40	9.635 34	115	300	
41	Nisko		60	1.147 15	2.381 15		
42	Nowy Targ		7.919 24	2.819 43	7.479	695 50	
43	Pilzno		1.858 20	601 93½	22		
44	Podhajce		1.136 10	9.413 84	707 94		
45	Przemyśl		1.948 08	20.604 43	719 26		
46	Przemyślany		248	2.206 82	186 10	50	
47	Rawa		7.922 50	5.903 80	2.896 36	80	126
48	Rohatyn	2.662 67	8.069 75	8.295 95	592 28	1.000	350
49	Ropczyce		9.905 35	3.060 11	29 80		180
50	Rudki		2.040 70	2.246 20	110		
51	Rzeszów		4.659 46	3.398 15	52 65		
52	Sambor	12.032 57	1.672 31	3.453 75	1.261 44		
53	Sanok		2.981 98	6.246 60	4.179 57	457 89	
54	Sącz Nowy		6.703 30	1.024 99	7.942 25	802 70	1.692 95
55	Skałat		803 20	1.703 50			
56	Śniatyn		2.496	11.287 25	606 90		
57	Sokal		5.640 02	4.732 35	3.276 60	119	1.260
58	Stanisławów		3.054 35	25.060 93	1.031 10		
59	Staremiasto		5.460 35	1.519 80	2.161	1.900	
60	Stryj		1.624	7.150	171	16	
61	Tarnobrzeg		3.288 50	16.218 40½	83 51		
62	Tarnopol		1.279	4.455 79		5 70	
63	Tarnów		3.276 20	3.257 10	355		
64	Tłumacz	424 07	3.451	2.335 42	150		
65	Trembowla		1.462 62	6.134 48	605		
66	Turka	62	3.649 60	893	384 95		
67	Wadowice		5.859 36	5.478 95	1.049 20	20	
68	Wieliczka	482	5.648 79	3.569 74	83 30		
69	Zaleszczyki	357 20	998	242 95			
70	Zbaraż		940	1.484 78			
71	Złoczów		1.310 95	11.808 33	1.198 18		
72	Żółkiew		1.350	4.772 19	226		
73	Żydaczów		3.060 90	26.006 01			
74	Żywiec	11 69	9.877 25	1.492 50	10.398 88	2.700	
	Razem	59.543 87	257.363 70	458.450 78	85.542 04	16.474 10	11.173 41

1	2	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Liczba porządkowa	Nazwa powiatu	Odsetki od papierów wartościowych, pożyczek itp.	Z dzierżawy praw i przywilejów: propinacya i opłaty komunalne	placowe, targowe, straganowe, sprzedaż śmiecia	miary i wagi, polowanie i rybołówstwo	Taksy	Z dzierżawy dodatków krajowych konsumcyjnych	Dodatki na cele ściśle gminne: od podatków bezpośrednich	konsumcyjne: od mięsa	konsumcyjne: od wina
1	Biała	9.892 62	5.000	5.614 81	1.824 74	2.633 38		37.017 91	3.279 87	796
2	Bóbrka	1.479 54	950	2.852 10	565 95			19.308 39	1.865 60	
3	Bochnia	6.037 77½		4.142 10	1.226 35	3.207 41	500	9.067 35½	2.114	110 90
4	Bohorodczany									
5	Borszczów	4.462 97		3.574 05	635 70	404		26.884 72	3.906	
6	Brody	3.499 07		641 11	618 32		1.784 50	28.268 47½		
7	Brzesko	9.032 42		8.088 60	1.499 14	3.991 02		26.555 38	2.437	
8	Brzeżany	1.845 21		834 65	619 10	20		32.502 34	105	
9	Brzozów	2.991 22	1.650	3.305 10	281 15	1.754 70		10.199 56	933 18	893 42
10	Buczacz	1.785 86		72 50	718 03			33.634 73	4.898 20	210
11	Chrzanów	541 20		3.681 50	1.316 11	1.631 76		24.006 16	6.721 25	3.380 50
12	Cieszanów	2.598 55	7.800	886 30	589 25	1.772 40		12.569 94	590	30
13	Czortków	1.824 50		480	214 42	1.642 50		29.624 25	5.431 50	
14	Dąbrowa	1.478 18		4.834 85	1.259 41	1.688 67		8.285 33	2.091	198
15	Dobromil	2.919 88	15.100	1.048 50	308 47			10.391 83½	1.150 37	208 84
16	Dolina	14.593 19	7.750	3.755	1.127 91	10 50		24.001 24	2.368 50	
17	Drohobycz	2.968 16		590 50	703 42		6.255 77	44.093 65		
18	Gorlice	2.017 73		436 81	845 34			12.332 51		
19	Gródek	2.610 88	1.000	190	604 52			10.555 14	815	
20	Grybów	2.195 69	10.200	2.357 25	165 60	50			200	500
21	Horodenka	2.033 20			243 75	425 75		17.318 45		
22	Husiatyn	2.794 58		5.214 25	406 40	2.049 63		27.303 37	5.748	
23	Jarosław	6.276 37	450	2.705	2.577 34	2.973 90		10.625 21	3.260	452 16
24	Jasło	4.187 09		3.610 47	772 67	200		20.403 17	1.446 50	
25	Jaworów	1.882 60		677 50	464 20	516	417 70	15.988 27½	977	27
26	Kałusz	1.217 82	5.338	2.318 20	794 02	608 18		16.546 42		
27	Kamionka	6.956 28	2.062	4.100 51	1.118 91	1.081 30		25.044 55	1.460 16	361
28	Kolbuszowa	1.479 57		6.025 08	897 19	2.392 88		12.740 77	4.365 90	1.660 24
29	Kołomyja	761 80		1.858 72	4.877 25	861 20	252 69	18.975 11	350	
30	Kossów	882 30		959 50	510 04	60		17.969 37	4.926	754
31	Kraków	1.121 43	640	707 89	1.993	2.179 08		19.745 57½	2.273	35
32	Krosno	3.441 83		1.632 99	648 38			13.020 44	1.545 32	1.122 99
33	Limanowa	6.634 39	35	3.335 95	575 16	862 86		6.049 43	365	
34	Lisko	1.387 47		5.693	118 44	269		18.615 12	4.955	
35	Lwów	6.286 84	2.670	4.218 41	3.013 59	50		47.409 30½	4.004 80	180
36	Łańcut	9.837 07		6.153 68	2.030 82	5.430		16.766 61	1.516	7.436 75
37	Mielec	2.247 31	650	2.347 17	831 05	4.783		18.836 98	3.440 50	213 40
38	Mościska	6.517 70	4.450 80	3.181 27	743 97	1.704 54		16.720 05	2.053	100
39	Myślenice	7.762 24	19.358	1.395 28	807 93	1.931 40	161	7.517 41		
40	Nadwórna	1.358 60	1.600	1.830 68	1.114 90	1.325		21.293 70	3.610	
41	Nisko	1.478 15		147 50	640 69			10.771 79		
42	Nowy Targ	6.055 80	26.802	1.240 10	472 05	1.308 80		25.850 41	1.211 01	300
43	Pilzno	3.087 67	9.540	3.740 91	391 35			5.477 99½	1.140 12	1.140 12
44	Podhajce	2.081 09		1.348 18	296 65	4.267 06		23.225 93	2.980	190 50
45	Przemyśl	10.295 88		418 47	1.469 13			8.190 38½	822 50	1 50
46	Przemyślany	1.714 75		2.184 10	475 18	280	2.100	15.441 70	600	
47	Rawa	6.917 41		2.060 86	627 13	75		19.615 77	715	187
48	Rohatyn	1.865 49	18.040	4.896	638 11			17.608 36	456	39 46
49	Ropczyce	3.649 46		3.305 30	802 18	2.274	920	600	1.478 20	167 30
50	Rudki	1.766 29		2.071	478 63	3.138		10.262 79		55
51	Rzeszów	4.229 05	282 50	3.389 05	1.469 29	318 10		18.150 96	2.593	62
52	Sambor	2.650 42			1.544 52			21.456 89		
53	Sanok	5.247 92	886 50	4.979 26	468 42	664 44		22.626 90	1.365 88	121 35
54	Sącz Nowy	13.547 18	13.100	3.501 54	1.078 26	1.429 10		18.434 04	1.863	425
55	Skałat	5.190 15	564 38	2.461 35	128 70		5.861 60	21.932 32		
56	Śniatyn	1.477 05	2.000	1.155	7 10	2.694 45				
57	Sokal	8.161 85	10.500	65	867 42	2.116 40		25.251 08	3.915	134
58	Stanisławów	3.743 28		52 20	1.804 70	53		22.771 41	6.220	
59	Staremiasto	6.791 47	12.210	135	231 55			7.652 97	1.692	
60	Stryj	1.711 60		2.123 30	1.479 24	1.279 50		22.921 98	2.375	
61	Tarnobrzeg	1.594 29½		1.910	1.481	662		12.889 17	4.359 60	130
62	Tarnopol	4.786 01		1.500	329 20	1.574		30.279 67	2.341 33	
63	Tarnów	4.071 02	30	893 50	968 68	157		8.066 66	133 75	221 75
64	Tłumacz	1.119 97		3.746 36	465 30	693		17.987 05	6.008 35	70 50
65	Trembowla	2.027 75		900 76	344 42	669		16.703 81½	1.275 20	1.269 26
66	Turka	966 56			78 27			9.715 76		
67	Wadowice	7.042 34½	2.856	7.753 30	1.750 88	587		15.546 25	460	2.580
68	Wieliczka	5.225 61	162	800 21	1.445 64	19 50		9.612 72	80	
69	Zaleszczyki	3.965 80	2.150	653 17	303 01	2.159		16.977 97½	2.198 67	300
70	Zbaraż	3.161	2.700	720	152 56	395		19.408 14	1.654	
71	Złoczów	4.724 43		936 11	1.637 48	1.868 08		43.908 79	2.068 80	
72	Żółkiew	4.512 23		1.734 50	623 21	2.491 90		18.246 85	1.015	
73	Żydaczów	9.883 72	7.100	738	2.096 20				1.326 60	58 70
74	Żywiec	1.234 08		6.638 06	1.081 87			91.088 94		2.605
	Razem	295.820 92½	195.627 18	173.549 37	67.784 96	79.683 89	18.258 26	1,396.855	143.740 66	28.728 64

1	2	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
Liczba porządkowa	Nazwa powiatu	Dochody rozmaite	Zapas kasowy z roku poprzedniego	Wpływy nadzwyczajne: ze sprzedaży gruntów i realności	ze sprzedaży papierów wartościowych	z pożyczek zaciągniętych	zaliczki otrzymane i zwrócone	Wpływy drogowe: myto drogowe, mostowe, przewozowe, kopytkowe	wartość zużytych prestacyj w robociźnie i materyale, w naturze	subwencye, ekwiwalent, zapas kasowy i inne drogowe	Na cele szkolne: dodatki i inne	Razem	Należytości czynne pozostałe z końcem roku	Uwaga
1	Biała	5.246 65	8.502 36			20	200	224 60	18.597 68	6.912 92	4.151 70	139.817 80	139.075 38	
2	Bóbrka	710 11	1.336 33					650	16.711 80		8.091 66	58.265 02	74.338 93	
3	Bochnia	6.085 36	2.330 32			25 07		411 50	8.097 68		17.958 38½	82.671 71½		
4	Bohorodczany													Mimo licznych urgensów nieprzedłożono.
5	Borszczów	2.775 89	1.975 10						11.044 50		13.472 25	73.454 25	119.670 91	
6	Brody	5.542 13	2.271 48½			93 60			15.532 30		10.367 41½	75.543 47½	85.860 61	
7	Brzesko	363 07	1.775 15				561 12					79.127 47		
8	Brzeżany		237 75			81						39.195 45		
9	Brzozów	400 46	5.028 44			1.261 74	100		11.284 89		5.197 89	52.830 54	61.599 07	
10	Buczacz	4.028 50	653 04			10			18.374	14.653	12.133 69	99.464 38	102.725 72	
11	Chrzanów	334 50	841 33			946 32			13.166	6.673 81	31.336 32	104.526 75	106.695 61	
12	Cieszanów	414	408 40				3 67				5.486 80	43.821 57	69.217 61	
13	Czortków	1.466 16	1.353				150					58.604 50		
14	Dąbrowa	1.036 77	1.293 65			483 37			12.821		7.058 94	57.807 92	68.033 04	
15	Dobromil	6.408 55	1.130 04			100	814 53				68 46½	47.632 05	43.230 79½	
16	Dolina	3.541 79	231 52			300	1.300		46.378 80		10.614 32	134.259 73	75.989 13	
17	Drohobycz	3.704 82	1.152 68						14.689 44			100.565 14	249.714 23	
18	Gorlice		1.344 63						11.735 18	5.236 33	15.303 76	51.520 27	66.935 37	
19	Gródek	767 10	307 68									26.728 84	54.184 55	
20	Grybów	1.116 31	2.543 35	400		810 60	12				354 18	27.080 13	32.229 18	
21	Horodenka		561 81								4.515 29	26.972 45	26.976 36	
22	Husiatyn	765 13	652 95						19.430 45	1.900		71.865 86	99.217 56	
23	Jarosław	942 30	1.896 58				455 99		16.143	2.308 35	7.910 13	85.636 03		
24	Jasło	262 60	3.213 17			862 20			17.412 70		11.155 09	68.640 05	80.957 48	
25	Jaworów	288 54	167 08½						6.816 79	4.330 95	9.941 10	45.343 48	61.697 75½	
26	Kałusz	8.659 32	254 80		1.334 95	100	807 11	460			2.912 83	53.245 54	14.139 98	
27	Kamionka	4.626 36	33 50			9.000					10.002 06	78.902 50		
28	Kolbuszowa	1.042 33	3.840 57½			448 09	30				202 60	39.641 81½		
29	Kołomyja	610	162 97				100		10.534 98		15.546 78	76.670 95		
30	Kossów	6.374	930				189 75		14.776		7.850 66	67.249 20	68.328 29	
31	Kraków		3.904 12½			61 36	1.716 34		17.585 40	25.520	23.160 52	116.813 63	96.763 29	
32	Krosno	6.121 34	5.840 84			5.200 02	364 37	30	14.574 90	10.046 65	2.680 82	71.363 20	74.759 61	
33	Limanowa	45	1.912 70		1.000							24.469 72	46.116 95	
34	Lisko	1.214 48	755						12.318 50		247	47.632 36		
35	Lwów	4.260 35	4.485 45	134		1.410 85	116 50		17.453 50	37.996 59	27.136 19½	196.831 67½		
36	Łańcut	1.689 51	1.548 63			235 80	340	440 11	14.970 91		22.927 21	121.862 04	137.489 71	
37	Mielec	999 04	698 04				30		7.658 80	4.579 68		52.103 25	64.243 91	
38	Mościska	986 78½	1.630 07		5.000		520 64		7.453 98	4.126 12	4.317 77	77.130 38	73.593 15	
39	Myślenice	5.063 45½	5.372 36			116 67	60		16.166 09½	6.448 08	9.184 14	98.059 62	72.653 58	
40	Nadwórna	4.214	300 60				120		13.804 50	2.803 70	3.715 26	71.891 68	56.368 24	
41	Nisko	263 06							7.087 20		6.538 39	30.515 08		
42	Nowy Targ	465 02	455 39				100					83.173 75		
43	Pilzno	1.239 16	4.393 40½	75		199 75	544 27				4.969 30	38.421 18½	39.865 77	
44	Podhajce	263 50	14.294 40	50		86	476 21		18.829 95			79.647 35	87.310 49	
45	Przemyśl	2.292 14½	7.395 82			298 77	404 50	18 72				54.879 59		
46	Przemyślany	282	4.705 65						6.554 60	1.440 08	12.032 72	50.501 70	71.229 47	
47	Rawa	6.556 59½	1.977 79			179 89½	62 85	400		390		56.695 96		
48	Rohatyn	2.870 36	970 07				130	255	20.735 87		6.387 26	95.862 63	95.574 47	
49	Ropczyce	1.657 23	224 49			100	865 80				16.842 45	46.061 67		
50	Rudki	1.573 39	1.559									25.301		
51	Rzeszów	1.279 67	82 70						25.542	6.684 50	677 84	72.870 92	123.239 94	
52	Sambor	1.759 50	294 10									46.125 51	83.026 60	
53	Sanok	2.411 20½	183 58	100		41 67	1.131 01	1.283 50	11.879 72	17.647		85.104 39½		
54	Sącz Nowy	1.079	2.455				846					75.919 11	75.501 03	
55	Skałat	334 30	2.148 58	50			300				8.900 85	50.378 93	89.017	
56	Śniatyn	475	286 71									22.485 46	77.510 10	
57	Sokal	2.059 40	100				2.362 38	300	100		21.948 78	92.775 28	97.527 50	
58	Stanisławów	5.465 14		552								69.942 11	77.511 47	
59	Staremiasto	893 34	78			1.166 76	339	50				42.276 24	28.441 18	
60	Stryj	661 15					66 66				7.725 52	49.304 95	80.175 41	
61	Tarnobrzeg	2.218 33	778 11			126 98			8.539 20	200	7.574 19	62.058 29	56.338 38	
62	Tarnopol	244 37	926 07				17 45		8.580 90		19.572 31	75.891 80	108.454 23	
63	Tarnów	207	2.189 97								8.386 28	31.318 91	61.771 31	
64	Tłumacz	2.741 97									8.834 98	48.027 97		
65	Trembowla	981 32	2.174 58								10.862 11	45.410 31½	72.660 84	
66	Turka	650	1.564 52				15		20.476 01	79	4.630 66	43.165 33	42.387 36	
67	Wadowice	1.936 60	3.655 74		420	201 07	304		15.682 40	5.864 10	15.855 29½	94.902 49	85.147 05	
68	Wieliczka	17.323 63	7.662 37½					57 49¼		12.959 80	3.177 42	68.310 23		
69	Zaleszczyki	504 96	233 71½	22 50		2.150						33.211 95	86.014 06	
70	Zbaraż	2.418 16	401 24						5.355	890		39.677 88		
71	Złoczów	640 35	6.368 43			309 02	352 93				7.761 09	84.882 97	126.398 81	
72	Żółkiew	226 33	1.162 96				20				10.588 05	46.969 22	75.209 20	
73	Żydaczów	6.748 61	6.026 38				238 99	316			295 54	63.898 65	49.788 29	
74	Żywiec	1.826 82	1.679 85									130.624 89	116.985 28	
	Razem	163.555 82½	149.296 93½	1.388 50	7.754 95	26.427 10½	16.569 07	4.896 92¼	554.895 12½	179.690 66	488.562 26½	4,881.824 14½		

Wykaz wydatków

podług budżetów na rok 1898

gmin małomiejskich i wiejskich.

1 Liczba porządkowa	2 Nazwa powiatu	3 Pobory funkcyonaryuszów	4 Emerytury i zaopatrzenia	5 Koszta kancelaryjne	6 Administracya dóbr, utrzymanie budynków, realności itp.	7 Czynsz za dzierżawę: prawa propinacyjnego	8 Czynsz za dzierżawę: krajowych opłat konsumcyjnych	9 Podatki, ekwiwalent, opłaty skarbowe	10 Cele dobroczynne, ubogich i inne	11 Policya miejscowa	12 Aresztanci i szupaśnicy	13 Straż pożarna itp.	14 Straż polowa i lasowa	15 Wydatki na cele sanitarne	16 Oświetlenie miasta	17 Przedsiębiorstwa gminne	18 Dyety i koszta podróży	19 Rekrutacya, kwaterunek i inne cele wojskowe	20 Wydatki na cele: szkolne i oświaty	21 Wydatki na cele: parafialne i wyznaniowe	22 Wydatki na cele drogowe: gotówką	23 Wydatki na cele drogowe: wartość wszelkich zużytych prestacyj	24 Wydatki na cele drogowe: zapas kasowy drogowy z końcem roku	25 Wydatki nadzwyczajne, kupno: gruntów, domów, budowli itp.	26 Wydatki nadzwyczajne, kupno: papierów wartościowych	27 Wydatki nadzwyczajne: spłata długów	28 Wydatki nadzwyczajne: zaliczki udzielone i spłacone	29 Wydatki rozmaite	30 Zapas kasowy z końcem roku	31 Razem	32 Uwaga
		zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	
1	Biała	20.920	622 04	1.835 35	9.049 59			8.691 61	4.174 81	6.589 49	410 04	1.842 18	1.654	5.041 20	1.425			903 98	18.188 85	3.624 76	6.803 10	18.762 50	107 53	126		14.905 61	200	10.417 52	3.522 34	139.817 80	
2	Bóbrka	9.406 70		1.533 36	564 18			3.562 84	170	2.791 50	39	495	1.038 70	2.092	225			56	8.970 36	180 25	650	16.711 30				4.118 38	831 78	4.828 17		58.265 02	
3	Bochnia	14.299 96		4.067 24	2.075 06			9.377 41	188 15	1.408 75	397 38	657	514 70	881 99	333 50	1.537 73		641 40	16.159 81½	1.798 58	407 60	8.097 68		100		9.343 61		4.432 57	5.952 29	82.672 41½	
4	Bohorodczany																														Mimo licznych urgensów nie przedłożono wykazów.
5	Borszczów	13.732	51 50	2.476 60	1.933 52			4.496 92	323	6.588		388		1.946	180	973		449 17	13.682 32	38 87		11.044 50		840		5.406 62	292 37	7.035 23		71.877 62	
6	Brody	8.187		1.759 26	5.383 09			5.883 66	83	2.128 60	174	5.039 35	2.800 50	906	20		686 45	3.455 77	14.120 11	396 91	171 19	15.532 80		50		4.075 58		4.689 70		75.542 97	
7	Brzesko	16.759 77		1.808 72	10.966 85			7.159 30	209 69	1.781 40	211 84	906	869	3.708 57	255		2.114 99	466 07	15.720 71	1.805 01	150					13.057 19		2.854 03		80.804 14	
8	Brzeżany	12.661 40		1.216 50	979 84			2.408 78	8	310	45	2.327 73		1.546	80		1.857 90	554 16	13.031 27	7	625 50					1.635 20		2.194 21		41.139 49	
9	Brzozów	8.037 40		957 20	759 87			1.346 46	113	2.696 70	104	640	276	2.012 84	310			442 90	8.098 98	873 01	961 50	11.284 89		1.392 30		4.307 98	100	4.060 17	4.055 24	52.830 54	
10	Buczacz	19.739 20	51 10	3.993 88	1.001			6.800 97	400	1.180	65	1.120		956	378			226 50	12.133 71	184 25	14.653	18.374				1.333 60		4.157 47	130	86.877 68	
11	Chrzanów	14.738 80	192 25	2.512 06	3.104 68			3.742 68	490	8.299 20	517 49	2.133 56	1.150 50	1.543 48	1.332			1.183 50	31.336 32	913 69	6.673 81	13.166				4.847 64		6.349 09		104.226 75	
12	Cieszanów	13.131 60	200	1.049	1.481 32			9.938 89	367 85	1.763 50	85	823	788 60	495	330		1.065 50	179 50	7.698 80							1.465 94		2.751 98	206 09	43.821 57	
13	Czortków	11.435	150	2.293 81	7.538 09			3.374 90		3.647	65	587 30	1.779	1.437 50	564	1.760		509 48	9.178 62	805 25	75			500		8.500	100	4.304 35		58.604 50	
14	Dąbrowa	8.809 84		1.574 68	708 30			6.047 60	160	1.570	113	544	217 20	3.496 36		1.727 63		232 40	5.768 55	1.156 32	100	12.821				5.956 42		5.002 66		56.005 96	
15	Dobromil	9.414 50	533 40	881	667 67	3.000		5.453 94½	413	2.911 10	120 08	1.700	1.496 10	1.300 81	210		1.103 16	355 57	11.782 78	809 22	1.200			2.000		4.827 65½	400	3.374 53		53.954 52	
16	Dolina	18.591 64	1.260 45	2.237 13	3.513 48			8.881 92	1.744	3.961 20	120	1.528	348	5.271 59	1.210	1.145	1.744 36	439 05	18.395 87	1.293 42				600		7.212 27	1.000	6.201 97	187 66	86.887 01	
17	Drohobycz	18.322 10		1.291 75	4.058 76			22.555 64	602	6.108 40	980	7.671	1.818 43	3.955 82	4.128 18		1.949 50	278 54	7.435 34		14.250 45	23.991 68				3.052 27		2.988 98		125.438 79	
18	Gorlice	8.072 40		625 50	1.490 34			695		1.779 65	24 50	410	305 43	147 45				306 60	15.303 76		127 93			1.252 87		932 96		9.074 80		34.548 76	
19	Gródek	8.899 67		674 29	792 68			7.133 10		709	79 82	150		110				174 50	810 38									7.613 02		27.146 46	
20	Grybów	6.072 70		973 60	1.772 52			2.927 22	40 50	2.198	23	307	1.121 60	1.711 40	190	1.025		167 25	10.943 28	2.290 45	1.770			1.200		4.632 30	12	3.208 66		42.586 48	
21	Horodenka	9.304		2.359 40	414 97			2.852 85	58	1.542	9 70	75	14	30		50	1.650	332 50	4.515 29	70						2.400 49		28.270 63		53.948 83	
22	Husiatyn	12.647 60	38	1.799 50	553 75			2.133 12	82	3.584	57	1.873 48	20	3.279 50	350	375		215 29	9.000 78	40		18.649 85		873		4.126 30		10.202 93		69.901 10	
23	Jarosław	16.000 50		1.300 13	2.733 35			16.585 07	490	2.209	30	525	715	35	515			374 17	10.986 90	902 69	1.926 35	16.420 50	104 50			7.099 83		5.666 52	1.016 52	85.636 03	
24	Jasło	10.100 38		1.363 23	1.997 38			1.809 28	135 66	4.864 32	73 42	475	757 50	2.061 95	105 20	440 50		930 09	13.374 75	2.922 92		17.412 70		165		3.272 94	359 59	5.188 93		67.810 74	
25	Jaworów	6.846 84		665 75	601 93			3.825 28	85	766	67	2.622 49	966 60	1.636 09	50			447 62	7.929 99½	1.529 10	4.330 95	6.816 79				740		5.142 29	273 75½	45.343 48	
26	Kałusz	4.430 69	37 06	548		233 80	100	2.457 81		3.456		950		55	605		96 80		4.636 22		2.120					3.718		1.493 88		24.938 26	
27	Kamionka	16.472 30	96	1.522 21	1.665 43			9.704 88½	417 42	3.159	133 59	1.114 47	1.680	1.573 63	9.545		1.299 30	363 95	15.524 83	278 35	3.077			210	116 20	6.490 68		4.458 25½		78.902 50	
28	Kolbuszowa	7.292 95		948 74	904 11			1.654 10	100 50	2.698 90	120 60	185 50	602	3.700 98	286	1.610	911 60	254 11	6.929 84	527 64				18		6.108 95		3.624 12		38.478 64½	
29	Kołomyja	13.407 34		3.343 01	3.361 02			9.309 84	400	2.284 50	136 75	1.148 70	1.147	573 12	26	133 34	1.514	466 50	14.605 06			10.415 28				7.331 90		3.443 84		73.047 20	
30	Kossów	11.153 10		1.372 30	1.676 17			7.470 79	86	4.033	97	2.051	1.239	4.659 22	472			315 70	8.863 75½	798 73½		14.776		514		2.797 17	30	4.844 26		67.249 20	
31	Kraków	12.167 18		1.711 41	2.132 08			4.790 46	370 50	2.600	416 54	2.148 64	1.040 75	5.207 06	861		1.376 02	1.149 48	19.814 38	3.346 14	25.520	17.585 40		34 16	48 60	8.708 37	3.585 99	2.199 47		116.813 63	
32	Krosno	6.377 61		669 49	930 76	400		4.275 11	35	1.423 89	39	260	966 28	734	150 01	3.102	110 75	324 97	5.086 90	2.112 22	10.061 65	14.492 34	97 56			9.129 33	1.000	4.395 64	4.564 56	70.739 07	
33	Limanowa	6.502 87		823 64	1.298 72			1.202 82	68 50	1.582 50	93 04	453	342	195 60	196		1.412 26	357 21	2.776 88	913 18	69 59			1.350		1.426 90		1.966 03		23.030 74	
34	Lisko	11.194 40		808	1.840 52			2.807 24		2.461	23	387	531	900	210	830		699 75	5.518 22			12.318 50				3.887		3.216 73		47.632 36	
35	Lwów	26.689 36		2.928 88	4.633 39			19.023 51	189	3.544 74	307 43	1.635	2.078 10	1.382 45	2.435 20	160	4.627 89	1.191 25	32.121 60½	300	36.891 01	17.458 50	1.105 58	350		19.121 02½		17.085 56	1.577 19	196.831 67½	
36	Łańcut	16.240 13	1.420 30	1.910 61	2.245 22			12.683 24	1.547 67	7.949 29	309 11	2.158 60	543	6.680 96	1.070	1.800		672 35	19.628 73	3.300 87	2.039 20	12.931 71				8.375 96		12.791 90	5.563 19	121.862 04	
37	Mielec	12.889 14		1.197 18	2.131 94			3.561 51½	202	1.255	15 56	1.027 67	15	1.212	480	1.200		551 24	5.868 20	505 83	4.579 68	7.658 80		55		3.258 61		5.816 02		53.480 38½	
38	Mościska	12.739 40		1.285	2.778 87			11.466 55	716	3.385 80	206	1.013 90	1.087 60	1.267 09	756		1.360	403 31	13.679 19	2.845 09	3.697 85	7.453 98	428 27	470		4.932 27		5.658 21		77.130 38	
39	Myślenice	10.168 30	241	737	1.805 12			3.967 41½	927 95	2.793 50	578	1.816	1.309	130	712 50	1.200		540 66	14.269 51	4.460 56		16.166 09		9.480 60		12.056 03		8.283 62		91.642 85	
40	Nadwórna	15.045		1.685 70	2.379 01			5.516 69	360	4.869	133	200	1.183	1.131 31	1.471			189 50	6.504 80	388 35	4.980 70	13.804 50		60		4.691 06		7.299 56		71.891 68	
41	Nisko	4.180 80		403	119 20			3.846 89		464	25 87	15	649	1.715 41		518 80	1.271 14	213 75	6.474 44	1.298 18		7.087 20				20		1.945 57		30.248 25	
42	Nowytarg	11.716 03	77 05	1.772 09	4.488 41		37 84	6.429 72	697 94	3.053 99	130 69	3.333 21	2.237 51	230 18	806 41	13.079 64		1.375 35	18.354 16	4.615 27	2.187 96			2.091 95		25.819 45	1.609 41	8.192 41	2.831 89	115.168 56	
43	Pilzno	5.863 01		453 50	2.310 85			1.611 59	383	2.868 45	133	576	43 17	1.552	280	5.550		155 50	6.681 55½	1.454 39½						2.261 73	74 73	6.056 64½		38.309 12½	
44	Podhajce	14.053 42		3.544 30	1.625 13			7.915 23	400	1.449	4	1.605		1.818	150			182 10	8.057 66			18.888 24		356	13.026 70	3.754 14	399 19	2.358 38		79.586 49	
45	Przemyśl	12.460 25		1.100 65	3.097 79			17.397 62½	159 05	1.088 50	114 97	515 83	1.171		40	1.000	242	429 08	3.284 22	347	195			61		1.548 01	72 67	3.455 10	6.966 44½	54.746 19	
46	Przemyślany	9.222 30	235 35	852	1.097 52			3.468 92	220	2.175 20	47	151	1.090	675	220	176	1.910		11.828 49	15	1.440 08	6.554 60	387 58	400		4.200 99		4.345 64	86 25	51.019 83	
47	Rawa	14.156 43		2.096 69	4.437 23			8.535 30½	791 31	3.814 76	372 46	1.006 36	1.231 20	818 60	400			849 17	1.837 22	166	908 50			2.629 27		7.608 93½	68 33	3.985 78	980 41	56.693 96	
48	Rohatyn	17.133 90	477	1.560 80	1.599 72	10.500		9.315 03	567 06	1.622	174 70	674 77	264	4.283 73	1.025 80	1.079 28	487 70	297 10	8.332 51			20.990 87			100	10.591 18		4.545 07	240 41	95.862 63	
49	Ropczyce	10.089 45		1.579 70	5.902 70			2.011 94	508 50	3.476 80	410	700		298	640 60		156	377	8.816 09	1.266 28						8.225 53	1.229 45	2.870 97	1.093 38	49.652 19	
50	Rudki	6.314		986 10	2.081 33			3.825 24	100	1.930 50		312	858	702 50	210			259 52	2.599	500						2.588 91		3.406 49		26.668 59	
51	Rzeszów	12.297 97		1.512 04	1.471 36	213 82		2.372 98½	95 50	4.464 49	85 21	507 20	99	1.449 49	513	200	2.060 36	642 76	1.580 25	1.349 43	6.553 85	25.446		700		4.874 99	77 83	2.719 56		71.287 09½	
52	Sambor	7.708 65		667 27	1.360 76			14.623 98		2.271 90		560 28	975 83	146 90		1.004 59	1.256 60	417 21	8.299 90	127 50								4.828 28		44.249 65	
53	Sanok	9.309 64		1.472 78	1.601 51			5.488 85½	196 42	3.460 75	78 62	792 80	680 39	1.752 03	197	751	2.037 47	1.090 60	6.195 17	139 04		11.613 58		309 22		14.356 52		4.515 71		66.039 10½	
54	Sącz nowy	17.553 94	570	2.055 49	2.876			8.274 30	1.656 50	3.269	110	1.394	1.802 72	3.053 40	630	3.500	2.047 59	708 26	10.207 43	611 29	543 71			3.750	1.020	4.220	1.163 40	4.902 08		75.919 11	
55	Skałat	10.901 30		1.882 90	864 29			2.942 26		4.577	89	554 20		3.555 40	1.355		3.174 20	333 90	9.247 89	501 90				1.710		3.314 43		4.390 80		49.697 47	
56	Śniatyn	10.313 08	43	1.642 96	606 69			5.306 75		3.493		844		616 26	100		1.017 72	215 70	7.425 81	46 80	1.605			729		4.409 05		2.687 47		41.102 29	
57	Sokal	15.096 70	420	1.369 88	3.384 39			13.219 16	1.848	2.116 40	182	523 38	2.398	2.845	580		4.113 20	533 20	28.429 59	771 17	1.960				300	6.141 99	256	5.329		91.712 78	
58	Stanisławów	12.580		2.983 21	1.784 41			9.046 85		5.387 31	39 87	1.299 25	278	474 88	1.639 41			244	19.330 69					1.773 25	3.131 35	2.980 73		5.832 03		68.805 24	
59	Staremiasto	9.718 05	826	615 50	2.805 17			3.623 36	181	2.207 40	82	938	1.324 20		420		838 50	327 92	3.056 36	1.641 75		1.409		800		2.467 15	120	3.068 07		36.469 43	
60	Stryj	12.718 60		710 23	2.123 94			7.870 86	20	116	15	817 57	2.356 50	1.533 06	130	225	239 31	2.182 40	7.842 86	1.367 52				3.460 43	125 99	3.213 61		1.980 25	255 82	49.304 95	
61	Tarnobrzeg	8.080 70		1.534 24	3.051 73			13.792 19	458 25	4.296 94	49 72	1.144 60	929 47	1.847 86	660			760 59	7.642 03	934 97	200	8.539 40		106		1.815 72	50	5.713 62	445 26	62.053 29	
62	Tarnopol	10.086 50	76 65	2.205 62	758 92			4.563 89	368	3.354	37	1.018 90	151	5.360 65	310	795	4.401 40	151 50	12.243 31	7.624 40		8.580 90		2.088		5.204 98		6.403 48	107 70	75.891 80	
63	Tarnów	7.053 40		709 70	665			2.694 99	456 40	1.420	114 05	351	65	1.319	200		908	136	8.515 43	2.635 02½				325		1.218 58		2.328 37		81.114 94½	
64	Tłumacz	12.293 90	38 32	881 85	1.542 85			3.254 20	170	2.176	323	530	323	1.445	400	1.100		436 12	2.716 47					3.858		4.934 34		5.133 67		41.089	
65	Trembowla	10.003	43 80	1.242 90	1.467 70			2.327 71	30	1.943	24 50	751	319	179 40	90			62 90	15.743 94	67				1.024 55		3.396 53		4.568 18	1.061 95	44.347 06	
66	Turka	5.952 10		1.076 90	535 81			1.751 02	100	932	55 76	358 46	680	1.678 99	150			193 80	3.527 05	1.124 61	72	20.476 01				1.490 40		2.490 53		42.645 44	
67	Wadowice	12.257 89	248	1.868 94	2.919 28			3.784 75	1.274 80	3.379 31	417 52	573 30	361 50	3.596 06	691 35		1.582 20	807 61	20.156 18½	2.254 91	6.738 24	15.682 40		375 23	1.054 79	9.373 15½	50	5.455 07		94.902 49	
68	Wieliczka	13.373 32		1.290 06	4.675 05		104	3.005 71	1.097 44	533 50	96 40	241 89	167 50	895 52	262 14		861 64	436 24	15.412 85	1.228 49	3.177 42	12.904 80				632 57	355 85	3.398 95	4.158 89	68.310 23	
69	Zaleszczyki	10.640		1.872 80	1.046 18			1.990 63½	298	3.426	119 50	368 10	1.521	530	350		927	185 35	449 24	156 56	600					6.878 84½		1.852 74		33.211 95	
70	Zbaraż	7.206 40	110	907 40	480 74			1.881 26	1.155	2.500 70	54	664	80	1.112	400			320 87	7.079 36	405 25	1.362	4.881		171		1.951 96		6.954 94		39.677 89	
71	Złoczów	6.885 55	10.330 72	2.778 18	8.712 73			12.420 81	502 78	3.912 51	182 31	2.610 17	1.726 76	4.284 84	510		2.838 50	1.383 84	12.007 36	405 82	380			340		5.865 69	947 06	5.862 34		84.882 97	
72	Żółkiew	11.478 30		1.472 38	1.374 62			6.089 17	14	1.035 50	111 77	783	944	162	177 20	150	1.605	424 43	9.788 45	37 30	150			4.495 27		3.774 90		2.757 49	37 32	46.862 10	
73	Żydaczów	14.387 57	250	1.583	5.479 67	7.100		19.605 80	1.300	2.017 50	52	1.900	1.119	1.879 36	945 71			147 10	15.136 32½					3.089 87½	152 65	5.849 86	1.014 24	5.932 98	50	88.942 64	
74	Żywiec	20.240 61		1.367 57	14.038 09½			2.698 47	550 05	4.289	365 33	1.790	50	4	1.820		1.878 27	583	28.559 05	3.515 37½						1.683		27.152 97	65 52	110.650 31	
	Razem	852.237 53	18.638 99	112.792 74	186.311 35½	21.447 62	241 84	464.558 87½	31.357 20	207.405 34	10.517 14	81.593 84	58.300 34	126.819 49	47.770 16	48.198 51	60.729 08	37.665 86	797.253 50	77.526 90	175.886 82	117.196 79	2.231 02	56.235 97½	19.076 28	385.951 91½	15.399 89	398.008 34	45.430 08	4,856.481 42	

Wykaz

gminnych kas pożyczkowych za rok 1897.

L. porz.	Nazwa powiatu	Ilość gmin	Ilość kas pożyczkowych	Stan kasy z końcem roku 1897. zł.	ct.	Uwaga
1	Biała	69	—	—	—	Niema kas.
2	Bóbrka	90	65	127.830	07	
3	Bochnia	141	103	54.963	28	
4	Bohorodczany . .	37	17	48.610	29	
5	Borszczów . . .	74	55	92.933	29	
6	Brody	103	65	85.478	73	
7	Brzesko	111	111	257.465	39	
8	Brzeżany	75	38	62.169	95	
9	Brzozów	56	40	88.578	57	
10	Buczacz	86	72	120.246	43	
11	Chrzanów	84	4	5.877	73	
12	Cieszanów . . .	69	6	12.136	69	
13	Czortków	44	44	131.426	53	
14	Dąbrowa	105	95	111.252	68	
15	Dobromil	96	1	5.391	02	
16	Dolina	87	51	71.346	79	
17	Drohobycz . . .	79	41	75.671	94	
18	Gorlice	80	77	84.913	42	
19	Gródek	70	2	6.341	33	
20	Grybów	72	72	57.932	74	
21	Horodenka . . .	50	47	166.295	39	
22	Husiatyn	51	53	179.586	86	
23	Jarosław	108	84	170.355	13	
24	Jasło	155	147	132.290	56	
25	Jaworów	67	22	16.977	25	
26	Kałusz	69	69	134.442	84	
27	Kamionka . . .	92	78	140.703	31	
28	Kolbuszowa . . .	62	57	122.862	21	
29	Kołomyja	75	61	100.089	86	
30	Kossów	45	12	80.202	40	
31	Kraków	107	—	—	—	Niema kas.
32	Krosno	84	81	138.107	96	
33	Limanowa . . .	90	90	90.125	31	
34	Lisko	154	4	4.397	34	
35	Lwów	130	78	182.337	10	
36	Łańcut	108	81	226.919	23	
37	Mielec	96	93	138.964	—	
38	Mościska	78	12	40.049	12	
39	Myślenice	67	7	11 103	15	
	Do przeniesienia .	3.315	2.035	3,576.375	89	

L. porz.	Nazwa powiatu	Ilość		Stan kasy z końcem roku 1897.		Uwaga
		gmin	kas pożyczkowych	zł.	ct.	
	Z przeniesienia .	3.315	2.035	3,576.375	89	
40	Nadwórna . . .	38	7	19.700	93	
41	Nisko	60	34	62.682	69	
42	Nowy Targ . . .	75	39	70.315	03	
43	Pilzno	61	42	60.587	07	
44	Podhajce	65	54	109.487	84	
45	Przemyśl	123	78	86.605	34	
46	Przemyślany . . .	69	12	28.309	69	
47	Rawa	72	17	79.412	19	
48	Rohatyn	100	99	100.711	32	
49	Ropczyce	79	51	37.348	12	
50	Rudki	73	8	5.399	08	
51	Rzeszów	116	106	125.273	62	
52	Sambor	86	20	26.551	29	
53	Sanok	130	49	70.805	83	
54	Nowy Sącz . . .	167	54	79.775	53	
55	Skałat	62	62	265.091	19	
56	Śniatyn	41	12	36.834	65	
57	Sokal	99	74	130.163	94	
58	Stanisławów . . .	75	18	36.392	91	
59	Staremiasto . . .	56	21	32.648	23	
60	Stryj	102	27	76.269	45	
61	Tarnobrzeg . . .	70	61	145.528	53	
62	Tarnopol	81	—	289.807	26	
63	Tarnów	85	83	136.871	46	
64	Tłumacz	59	22	44.669	63	
65	Trembowla . . .	43	30	110.641	04	
66	Turka	74	2	2.098	07	
67	Wadowice . . .	111	3	10.283	66	
68	Wieliczka	156	48	18.025	—	
69	Zaleszczyki . . .	57	33	71.702	76	
70	Zbaraż	62	50	117.624	72	
71	Złoczów	141	98	175.369	95	
72	Żółkiew	74	15	33.641	17	
73	Żydaczów	73	61	188.272	49	
74	Żywiec	70	1	41.915	—	
	Razem .	6.230		6,503.192	57	

Wykaz

powiatowych kas pożyczkowych za rok 1897.

L. porz.	Powiat	Stan kasy z końcem roku 1897. zł.	ct.	Uwaga.
1	Brzesko	16.286	47	
2	Borszczów . . .	21.105	44	
3	Dobromil . . .	39.028	53	
4	Drohobycz . . .	88.426	32 1/2	
5	Horodenka . . .	48.334	80	
6	Jaworów . . .	21.009	81 1/2	
7	Kossów	52.023	94	
8	Nadwórna . . .	21.408	69 1/2	
9	Pilzno	26.253	37 1/2	
10	Rzeszów	55.281	66	
11	Sambor	61.778	25 1/2	
12	Turka	55.436	74	W likwidacyi.
13	Wieliczka . . .	155.249	86 1/2	
14	Złoczów	6.255	05 1/2	
15	Żydaczów . . .	8.855	68	
	Razem . .	**816.734**	**64 1/2**	

Wykaz

powiatowych kas oszczędności za rok 1897.

L. porz.	Powiat	Wysokość wkładek oszczędności zł.	ct.	Pożyczki hipoteczne zł.	ct.	Pożyczki komunalne zł.	ct.	Weksle zł.	ct.	Zastaw papierów wartość. zł.	ct.	Fundusz rezerwowy zł.	ct.	Stan z końcem roku 1897. zł.	ct.	Uwaga
1	Bochnia	752.093	06½	526.388	16	11.835	—	136.284	—	395	—	25.667	86½	766.309	93	
2	Brody	125.816	64½	69.046	03	6.097	74	44.170	48	6.541	26	4.457	40½	136.733	31½	
3	Dolina	399.101	95	154.317	84	2.174	—	84.776	—	705	—	5.153	28	405.604	72	
4	Kałusz	354.927	61	143.225	84	5.349	62	154.817	—	7.181	—	8.658	57	390.635	94	
5	Kraków	6,312.406	36	3,551.531	22	21.140	51	476.211	17	13.490	—	184.159	54	6,589.377	62	
6	Myślenice	351.824	17	197.524	51	6.468	97	53.829	—	463	—	13.703	02	371.614	14	
7	Ropczyce	276.427	17	229.955	77	—	—	75.364	62	940	—	13.412	87	325.799	23	
8	Sambor	200.950	36½	62.825	08	—	—	126.726	07	—	—	11.703	90½	214.609	69	
9	Trembowla . . .	278.575	86	94.641	72	—	—	135.898	79	3.189	08	18.255	78	306.738	95½	
10	Wieliczka	1,272.982	31½	761.864	45	—	—	359.843	31	3.333	—	54.036	61½	1,359.696	40½	
11	Wadowice . . .	1,226.611	95	670.511	44	20.330	04	281.102	88	26.967	99	97.861	58½	1,365.075	86½	
12	Zaleszczyki . . .	33.075	63	12.500	—	3.000	—	9.850	—	2.030	—	—	—	35.296	75	
	Razem .	11,884.793	09	6,474.333	06	76.395	88	1,938.873	32	65.235	33	437.070	43½	12,587.492	56	

Alegat IV. do sprawozdania Wydziału krajowego z czynności Dep. I. za rok 1898.

Wykaz

miejskich kas oszczędności za rok 1897.

L. porz.	Miejscowość	Wysokość wkładek oszczędności		Pożyczki hipoteczne		Pożyczki komunalne		Weksle		Zastaw papierów wartościow.		Fundusz rezerwowy		Stan z końcem roku 1897.		Uwaga
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	
1	Biała	4,734.975	29	3,522.929	54	165.716	48	1.212	80	17.620	—	113.722	33	4,811.702	99	
2	Bochnia . . .	1,022.748	19	666.628	83	—	—	241.840	85	16.152	—	84.615	50	1,140.076	26½	
3	Drohobycz . .	407.066	92	85.777	25	1.800	—	138.729	22	7.031	—	56.771	—	415.178	—½	
4	Jasło	881.696	88	516.414	77	107.750	85	167.195	—	12.010	—	90.173	97	914.547	21	
5	Kołomyja . .	1,969.704	50	1,256.322	42	41.104	79	521.772	41	20.446	41	219.903	99	2,104.359	60	
6	Kraków . . .	13,195.836	79	8,306.296	95	126.267	57	813.137	78	245.157	—	1,150.215	18	15,034.600	97	
7	Ropczyce . .	281.310	60½	215.694	68	—	—	82.001	70	528	—	14.483	48	322.199	92	
8	Rzeszów . .	1,015.227	75	437.236	15	508	25	367.565	—	1.149	—	173.280	18	1,239.758	90	
9	Sambor . . .	2,193.419	59	1,259.836	90	274.472	01	404.429		15.528	79	158.491	64	2,237.481	70	
10	Sącz Nowy .	1,768.276	38	1,212.581	64	16.853	80	138.637	98	86.216	—	135.456	36	1,797.206	72	
11	Śniatyn . . .	39.505	29	16.795	99	—	—	21.662	-	453	—	—	—	45.737	93	
12	Stryj	416.410	99	139.890	02	17.655	51	137.312	59	1.463	-	25.630	35	457.925	36	
13	Tarnopol . .	125.022	59	1,101.388	28	112.212	38	799.907	72	1.950	—	218.987	23	2,445.351	71	
14	Tarnów . . .	3,850.755	84½	2,906.091	68	—	—	431.703		13.520	-	283.625	72	3,886.733	51	
15	Żywiec . . .	383.328	86	288.555	—	—	—	15.767	—	—	—	9.138	78	398.548	34	
	Razem .	32,285.286	47	21,932.440	10	864.341	64	4,282.874	05	439.224	20	2,734.495	71	37,251.409	13	

Sprawozdanie

z czynności Departamentu II. Wydziału krajowego

za czas od 15. listopada 1898 do 15. listopada 1899.

Z drukarni E. Winiarza

Departament II.

Szef Departamentu: Dr. Józef Wereszczyński, członek Wydziału krajowego.

Sprawy finansowe. Sprawy szkolne, teatralne, archiwa krajowe i pomniki historyczne. Sprawy fundacyjne, stypendyjne i religijne, Towarzystw dobroczynności i ochronek. Sprawy przemysłowe i górnicze. Biuro statystyczne.

I. Ustawy i uchwały podlegające Najwyższej sankcyi.

Uchwała w przedmiocie prowizoryum budżetowego na I. i II. kwartał 1899 r.

W załatwieniu sprawozdania Wydziału krajowego z dnia 20. grudnia 1898 r. l. 79.627 powziął Wysoki Sejm na wniosek Komisyi budżetowej w sprawie prowizoryum budżetowego na I. i II. kwartał 1899 następującą uchwałę:

1. Sejm upoważnia Wydział krajowy do czynienia wydatków zwyczajnych z funduszu krajowego na rachunek roku budżetowego 1899, na podstawie budżetu na rok 1898, tudzież takich wydatków nadzwyczajnych, które opierają się na powziętych już przez Sejm uchwałach, przeznaczających pewne kwoty na szereg lat.

2. Sejm upoważnia Wydział krajowy do poczynienia następujących wydatków:

W rubr. XIII. Dział B. wykonanie budowii wodnych: Poz. 202 c) na regulacyę górnego Dniestru uzupełnienie I. raty . . . 72.000 zł.

Poz. 204 g) na uzupełnienie obwałowania Wisły i Wisłoki w pow. mieleckim II. rata . . . . . . 44.870 „

Poz. 204 i) na obwałowanie lewego brzegu Wisły między Krakowem a granicą państwa I. rata . . . . 21.774 „

Poz. 205 b) na konserwacyę robót melior. regulacyi Łęgu 750 „

Poz. 206 lit. a) do u) zasiłku na popieranie mniejszych robót melioracyjnych w myśl uchwały sejmowej z 26. listopada 1889 r. . . . . 60.188 „

zamiast uchwalonych w r. 1898 63.797 zł.

W Rubr. XVI. poz. 373 b) na urządzenie warsztatów mechanicznych w krajowej Szkole sukienniczej w Rakszawie II. rata w myśl uchwały sejmowej 6. lutego 1897 . . . 7.500 „

3. Sejm upoważnia do pobierania na rzecz funduszu krajowego dodatków do państwowych podatków bezpośrednich a mianowicie:

a) dodatku do państwowego podatku gruntowego, domowo-czynszowego, domowo-klasowego i do 5% podatku od domów wolnych w wysokości 60 ct. od każdego złotego w wal. austr. całej przypisanej należytości tych podatków, w mieście Krakowie, tudzież w powiatach krakowskim i chrzanowskim wszakże, ma się pobierać ten dodatek do podatków w tym ustępie ad a) wymienionych w wysokości 46 ct. od każdego złotego w wal. austr. całej należytości tych podatków;

b) dodatku do państwowych bezpośrednich podatków osobistych, ustanowionych ustawą z dnia 25. października 1896 Nr. 220. Dziennik ustaw państw. z wyjątkiem podatku osobisto-dochodowego w wysokości 66 ct. od każdego złotego w wal. austr. całej przypisanej należytości tych podatków; w mieście Krakowie, tudzież w powiatach krakowskim i chrzanowskim, wszelako ma się pobierać ten dodatek do podatków w niniejszym ustępie ad b) wymienionych w wysokości 52 ct. od każdego złotego w wal. austr. całej należytości tych podatków.

4. Upoważnienia powyższe pod 1. i 3. udzielone, obowiązują po dzień 30. czerwca 1899 r.

Uchwały ad 1. i 3. zakomunikowano c. k. Dyrekcyi Skarbu i wszystkim urzędom podatkowym odezwą z 31. grudnia 1898 l. 82.221.

Uchwała finansowa o poborze dodatku krajowego na r. 1899.

W załatwieniu sprawozdania Komisyi budżetowej uchwalił Wys. Sejm na posiedzeniach z 24. i 27. marca 1899 budżet funduszu krajowego na rok 1899, na posiedzeniu zaś z dnia 28. marca 1899 powziął Wys. Sejm następujące uchwały:

I. Na r. 1899 ustanawia się wydatki funduszu krajowego w sumie 9,685.706 zł., a dochody własne funduszu tego w sumie 3,030.902 zł.

II. Na pokrycie niedoboru funduszu krajowego w r. 1899 pobierany będzie dodatek do podatków bezpośrednich państwowych, a mianowicie:

a) dodatek do państwowego podatku gruntowego, domowo-czynszowego, domowo-klasowego i do 5%-ego podatku od domów wolnych w wysokości 60 centów od każdego złotego w. a. całej przypisanej należytości tych podatków;

b) dodatek do państwowych bezpośrednich podatków osobistych ustanowionych ustawą z dnia 25. października 1896 Dz. u. p. Nr. 220 z wyjątkiem podatku osobisto-dochodowego w wysokości 66 ct. od każdego zł. w. a. całej przypisanej należytości tych podatków;

c) opodatkowani w mieście Krakowie tudzież w powiatach krakowskim i chrzanowskim opłacać będą dodatek do podatków w ust. II. ad a) wymienionych w wysokości 49 ct. zaś do podatków w tymże ustępie ad b) wymienionych 55 ct. od każdego złotego w. a. całej należytości tych podatków.

III. Kwoty przyzwolone na rok 1899 w rubrykach i pozycyach wydatków budżetu funduszu krajowego w znaczeniu ściślejszem niemniej w funduszu krajowym w znaczeniu obszerniejszem, jakoteż wszystkich zakładów krajowych będą wydawane tylko na cele oznaczone w poszczególnych rubrykach i pozycyach, a to osobno w dziale wydatków zwyczajnych, osobno w dziale wydatków nadzwyczajnych. Przenoszenie zaoszczędzeń dozwolone jest tylko przy następujących pozycyach funduszu krajowego w ściślejszem znaczeniu:

a) w rubryce I. między pozycyami 5., 6. i 7. i między pozycyami 8. i 10.;

b) w rubryce II. między literami a, b, c, d, pozycyi 24.;

c) w rubryce X. między pozycyami 166 i 167 tudzież między pozycyami 171, 172, 173;

d) w rubryce XV. między pozycyami 266 i 267, tudzież między pozycyami 282 i 283, dalej w należących do tej rubryki budżetach szkół rolniczych, szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie i szkoły ogrodniczej w Tarnowie między wszystkimi pozycyami każdej rubryki zwyczajnych wydatków tych szkół;

e) w rubryce XVI. między pozycyami 289 do 335, między pozycyami 338 i 398, między pozycyami 399 i 402, między pozycyami 396 i 403 wreszcie między pozycyami działów A, B, C, D i F wydatków na szkoły przemysłowe zawodowe połączone z warstatami wzorowymi, wszakże tylko w granicach każdego działu z osobna i tylko w wydatkach zwyczajnych.

IV. Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby w preliminarzu na rok 1900 przeprowadził wszelkie możliwe oszczędności celem zapobieżenia znaczniejszemu podwyższeniu dodatków do podatków bezpośrednich, a nadto jak najrychlej przedsięwziął studya i przeprowadził rokowania z c. k. Rządem w tym celu, by już w preliminarzu na rok 1900 zapewnionem zostało krajowi nowe źródło dochodów niezawisłe od dodatków do podatków bezpośrednich

a wystarczające na pokrycie nieuniknionego zwrostu potrzeb cywilizacyjnych i ekonomicznych kraju.

V. Sejm wydaje polecenie, by na przyszłość wnioski budżetowe komisyj fachowych były mu przedkładane tylko w porozumieniu z komisyą budżetową i za jej zgodą.

VI. Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby jak najrychlej przedsięwziął studya celem konwersyi hipotecznych długów na amortyzujący się dług rentowy niewypowiedzialny ze strony wierzyciela.

Uchwała pod II. uzyskała sankcyę cesarską Najwyższem postanowieniem z dnia 22. czerwca 1899, jednak, jak to zakomunikowano Wydziałowi krajowemu odezwą Prezydyum c. k. Namiestnictwa z 11. lipca 1899 l. 7.207, ze zmianami, unormowanemi Najwyższem postanowieniem z ubiegłego roku. Zmiana zaś ta polega na tem, że do uchwały przez Wys. Sejm powziętej dodano do ustępu II. b. końcówkę: „nie naruszając co do podatku pensyjnego od wyższych poborów służbowych uwolnień, unormowanych Najwyższem postanowieniem z dnia 25. listopada 1858, ogłoszonem rozporządzeniem Ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 27. listopada 1858. Dz. u. p. Nr. 220."

W zeszłorocznem swem sprawozdaniu z czynności, które jednak nie zostało przez Wys. Sejm załatwione, wyłuszczył był Wydział krajowy szczegółowo, jakie wobec tego zajął stanowisko, pozwolił sobie zwrócić uwagę Wys. Sejmu, że c. k. Rząd wprowadzeniem tego dodatku do uchwały finansowej przez Wys. Sejm powziętej ścieśnił prawo Sejmowi wyłącznie przysługujące nakładania krajowych dodatków do państwowych podatków bezpośrednich, a zatem i dodatków do podatku od wyższych poborów służbowych.

Nadmienił wreszcie Wydział krajowy, że c. k. Rząd wprowadzając ten dodatek do uchwały finansowej, stanął w rażącej sprzeczności z ustawą krajową, na tydzień przedtem bo dnia 24. czerwca 1898 sankcyonowaną, mocą której jedynie podatek osobisty dochodowy uwolniono od dodatków, podlegających kompetencyi krajowego ustawodawstwa.

W końcu zaznaczył Wydział krajowy, że dodatek ten nie może i niepowinien jego zdaniem obecnie mieć mocy obowiązującej. Dodatek ten bowiem powiada, że dodatek krajowy do państwowych bezpośrednich podatków osobistych, zaprowadzonych ustawą z r. 1896 ma być pobierany bez naruszenia co do podatku od wyższych poborów uwolnień, unormowanych Najwyższem postanowieniem z 27. listopada 1858. Postanowienie zaś to *wyraźnie* orzeka, że *podatek dochodowy* od poborów służbowych przez urzędników dworu, państwa i t. d. opłacany ma być od 1. listopada 1858 wolny od dodatków krajowych. Tymczasem od 1. stycznia 1898, tj. od dnia wejścia w życie nowej ustawy o bezpośrednich podatkach osobistych, wymienieni w Najwyższem postanowieniu funkcyonaryusze nie opłacają już podatku dochodowego, gdyż ten został właśnie powyższą ustawą zniesiony. Trudno tedy, aby z chwilą zniesienia tego podatku miały mimo to jeszcze obowiązywać nadal postanowienia dodatkowe i wykonawcze, odnoszące się do tego podatku, lub też aby się miały odnosić do zupełnie nowego rodzaju podatku, jak w tym wypadku do podatku od wyższych poborów służbowych.

Podobnie jak ubiegłego roku wniósł Wydział krajowy i w bieżącym roku w dniu 19. lipca 1899 L. 46.445 przedstawienie do c. k. Namiestnictwa. W tegorocznem przedstawieniu upraszał Wydział krajowy przynajmniej o poinformowanie, na jakiem postanowieniu prawnem opierał się c. k. Rząd wprowadzając do uchwały sejmowej dowolne zmiany i dodatki? Ani na zeszłoroczne ani na tegoroczne pismo nie otrzymał Wydział krajowy odpowiedzi do chwili zamknięcia niniejszego sprawozdania.

Z wykonania pierwszej części uchwały ad IV. zdaje Wydział krajowy sprawę w przedłożeniu swem o budżecie krajowym na r. 1900; co do drugiej części, w której Wys. Sejm poleca „przeprowadzić rokowania z c. k. Rządem w tym celu, by już w preliminarzu na r. 1900 zapewnionem zostało krajowi nowe źródło dochodów, niezawisłe od dodatków do podatków bezpośrednich a wystarczające na pokrycie nieuniknionego wzrostu potrzeb cywilizacyjnych

i ekonomicznych kraju", to Wydział krajowy po przeprowadzeniu szczegółowych studyów zwrócił się w memoryale z 1. sierpnia 1899 L. 52.521 do c. k. Ministerstwa skarbu z żądaniem, aby dopuszczono kraje koronne do udziału w podatku konsumcyjnym w ten sposób, żeby krajom przysługiwało prawo nakładania dodatku do państwowego podatku konsumcyjnego od spirytusu i piwa. Bliższe szczegóły i motywa zawiera załączony memoryał. ·/.

Alegat

Do chwili zamknięcia sprawozdania nie otrzymał wprawdzie Wydział krajowy odpowiedzi, wiadomo mu jednak, że Ministerstwo skarbu zaprosiło na 28. listopada 1899 Marszałków wszystkich krajów koronnych na konferencyę celem wysłuchania i omówienia sposobów przyjścia z pomocą finansom krajowym.

Ustawa o przeznaczeniu i użyciu odsetek funduszu rezerwowego wspólnych kas sierocych na utrzymanie i wychowanie ubogich sierót i opuszczonych dzieci w kraju.

Ustawa ta, uchwalona przez Wys. Sejm na posiedzeniu z dnia 10. marca 1899., przesłana pismem Marszałka krajowego z tej samej daty do c. k. Namiestnictwa, nie otrzymała sankcyi do dnia zamknięcia niniejszego sprawozdania.

Ustawa w przedmiocie podwyższenia płac nauczycieli szkół ludowych.

Najwyższem postanowieniem z dnia 6. lipca 1899 sankcyonowany zosta uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 22. marca 1899 projekt ustawy, zmieniającej art. 11 i 12 ustawy krajowej z dnia 1. stycznia 1889 (Nr. 16. Dz. u. kr.) w brzmieniu ustanowionem ustawami z dnia 5. maja 1896 (Nr. 34. Dz. u. kr.) i z dnia 15. czerwca 1892 (Nr. 40. Dz. u. kr.) o stosunkach prawnych stanu nauczycielskiego w publicznych szkołach ludowych.

Ustawa o wynagrodzeniu za naukę religii w publicznych szkołach ludowych.

Uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 24. marca 1899 projekt ustawy zmieniającej ustawę krajową z dnia 1. grudnia 1889 nr. 71 Dz. u. kr. o wynagrodzeniu za naukę religii w publicznych szkołach ludowych, uzyskał sankcyę Najwyższem postanowieniem z dnia 22. czerwca 1899.

Ustawa o szkołach realnych.

Najwyższem postanowieniem z dnia 24. sierpnia 1899 udzielona została sankcya uchwalonemu przez Wys. Sejm na posiedzeniu z dnia 21. marca 1899 projektowi ustawy o szkołach realnych.

Na rezolucye do c. k. Rządu uchwalone przy powyższej ustawie nie nadeszła dotychczas odpowiedź.

Ustawa „o Radach szkolnych okręgowych".

Uchwalony przez Wys. Sejm na posiedzeniu z dnia 17. marca 1899 projekt ustawy o władzach nadzorczych szkolnych, zmieniający postanowienia §§. 20—41 ustaw o władzach nadzorczych szkolnych miejscowych i okręgowych z dnia 25. czerwca 1873 i 6. grudnia 1887 uzyskał sankcyę Najwyższem postanowieniem z dnia 26. czerwca 1899.

II. Sprawy finansowe.

Uchwała w sprawie zamknięcia rachunków za r. 1897 funduszu krajowego i funduszów dotowanych ze skarbu krajowego, tudzież funduszów samoistnych budżetem objętych.

Uchwałą z dnia 2. marca 1899 udzielił Wys. Sejm Wydziałowi krajowemu absolutoryum z rachunków funduszu krajowego, funduszów dotowanych ze Skarbu krajowego i funduszów samoistnych budżetem objętych, złożonych za r. 1897, która to uchwała objęła także absulutoryum do c. k. krajowej Rady szkolnej z działu wydatków kraj. funduszu szkolnego za tenże rok.

O tej uchwale zawiadomiono interesowanych.

Petycya m. Lwowa o przyznanie miastu przynajmniej 10% z kwoty, jaką kraj otrzyma ze Skarbu państwa za zrzeczenie się prawa nakładania dodatków do podatku osobisto-dochodowego.

Uchwałą z dnia 21. lutego 1898 przekazał Wys. Sejm petycyę gminy król. stoł. miasta Lwowa Wydziałowi krajowemu z poleceniem, aby treść tej petycyi zbadał i na najbliższej sesyi sejmowej przy dołączeniu dat odnoszących się do wpływu reformy podatkowej na budżet miasta Lwowa przedłożył Sejmowi sprawozdanie.

Zarazem polecił Wys. Sejm Wydziałowi krajowemu, aby, w razie gdyby c. k. Rząd przystąpił do reformy podatków konsumcyjnych w kierunku dla gminy m. Lwowa niekorzystnym, udał się do c. k. Rządu z odpowiedniem przedstawieniem w celu obrony interesów miasta Lwowa.

Spełniając pierwsze polecenie, udał się Wydział krajowy do Dyrekcyi Skarbu z prośbą o dostarczenie dat; mianowicie:

a) ile wynosiły dochody gminy m. Lwowa w latach 1895, 1896 i 1897 z dodatków do podatku zarobkowego i dochodowego, a to dla każdego roku oddzielnie z roku przedmiotowego, a oddzielnie z zaległości z dawniejszych lat.

b) ile wynosił w r. 1898 dochód m. Lwowa:

α) z powszechnego podatku zarobkowego;

β) z podatku zarobkowego od przedsiębiorstw obowiązanych do publicznego składania rachunków;

γ) z podatku rentowego;

ϑ) z podatku od wyższych poborów;

c) wreszcie jaki jest przypis dodatków gminnych na rok 1899 w tych kategoryach podatków?

Wydział krajowy mniemał bowiem, że na podstawie tych urzędowych dat, będzie można w przybliżeniu wyrobić sobie pogląd na wpływ, jaki wywarła wprowadzona w r. 1898 reforma podatkowa na budżet gm. m. Lwowa.

Daty, dostarczone przez c. k. kraj. Dyrekcyę skarbu, przedstawiają się jak następuje:

W r. 1895 wypłacono Magistratowi z tytułu dodatku:

6% do podatku zarobkowego . .	3.354 zł.	99 ct.
40% „ „ dochodowego . .	223.785 „	34 „
razem .	227.140 zł.	33 ct.

Za rok przedmiotowy tj. za r. 1895, nadto zaległości za ubiegłe lata:

w zarobkowym	2.654 zł.	51 ct.
w dochodowym	42.185 „	25 „
razem .	44.839 zł.	76 ct.

W r. 1896 z tytułu dodatku:

6% do podatku zarobkowego . .	2.958 zł.	93 ct.
40% „ „ dochodowego . .	221.219 „	51 „
razem .	224.178 zł.	44 ct.

Za rok przedmiotowy 1896, nadto zaległości za ubiegłe lata:

w zarobkowym	3.343 zł.	11 ct.
w dochodowym	51.662 „	47 „
razem .	55.005 zł.	58 ct.

W r. 1897 z tytułu dodatku:

6% do podatku zarobkowego . .	3.122 zł.	26 ct.
30% „ „ dochodowego . .	149.810 „	21 „
razem .	152.932 zł.	47 ct.

Za rok przedmiotowy 1897, nadto zaległości za ubiegłe lata:

w zarobkowym	3.748 zł.	71 ct.
w dochodowym . , . . .	31.025 „	55 „
razem .	34.774 zł.	26 ct.

Dochody gminy m. Lwowa z dodatków do podatku zarobkowego i dochodowego wynosiły tedy:

W r. 1895 227.140 zł. 33 ct. a z zaległości 44.839 zł. 76 ct. = 271.980·09 zł.
„ 1896 224.178 „ 44 „ „ „ 55.005 „ 58 „ = 279.184·02 „
„ 1897 152.932 „ 47 „ „ „ 34.774 „ 26 „ = 187.706·73 „

Znaczny spadek w r. 1897 tłumaczy się tem, że w tym roku stopa procentowa podatku dochodowego wynosiła tylko 30%, gdy w poprzednich latach pobierano 40%.

W r. 1898 weszła w życie nowa ustawa o bezpośrednich podatkach osobistych, która zniosła podatek dochodowy, przerobiła podatek zarobkowy a zaprowadziła podatek osobisto-dochodowy, podatek rentowy i podatek od wyższych poborów.

Dla ciał samorządnych, czerpiących dochody z dodatków do podatków bezpośrednich zmieniła się tedy podstawa na której się opierają ich dochody. Ubył bowiem podatek dochodowy, natomiast przybył podatek rentowy i podatek od wyższych poborów, tudzież zmieniły się zasady podatku zarobkowego. Przybył wprawdzie także i podatek osobisto-dochodowy, jednakowoż ustawą krajową z 24 czerwca 1898 nr. 75 uwolniony został od wszelkich autonomicznych dodatków.

Wedle wykazu, dostarczonego przez c. k. Dyrekcyę Skarbu, pobrała gmina m. Lwowa w r. 1898 z tytułu dodatków do tych nowych podatków bezpośrednich, mianowicie z tytułu dodatku:

30% do powszech. podat. zarobkowego . .	16.745 zł. 93 ct.
„ „ podat. zarob. od przedsiębiorstw .	190.699 „ 64 „
„ „ „ rentowego	— „ — „
„ „ „ od wyższych poborów . .	3.084 „ 51 „
Razem . .	210.530 zł. 08 ct.

za rok przedmiotowy t. j. za r. 1898, a nadto zaległości za ubiegłe lata:

w dawnym zarobkowym	3.358 zł. 25 ct.
„ „ dochodowym	89 384 „ 26 „
Razem . .	92.742 zł. 51 ct.

Dochody tedy gminy m. Lwowa w r. 1898 z dodatków do tej kategoryi podatków bezpośrednich, które przed r. 1898 istniały a od r. 1898 bądź zmienione, bądź wprowadzone zostały, wynosiły:

za rok przedmiotowy	210.530 zł. 08 ct.
w zaległościach	92.742 „ 51 „
Razem . .	303.272 zł. 59 ct.

Z porównania tedy wyników lat 1895, 1896 i 1897 z wynikiem roku 1898 — przyczem się nadmienia, że porównuje się tylko wyniki dodatków do podatku zarobkowego i dochodowego z wynikiem dodatków do podatków zastępujących powyższe kategorye — pokazuje się korzystniejszy rezultat w r. 1898. Nawet przy porównywaniu wyników z roku przedmiotowego:

w r. 1895 wynosiły te dodatki	227.140 zł.
w r. 1896 „ „ „	224.178 „
w r. 1897 „ „ „	152.932 „
w r. 1898 „ „ „	210.530 „

okazuje się, że rezultat r. 1898 jest znacznie korzystniejszy od r. 1897, a nieco gorszy od wyników r. 1895 i 1896, przyczem jednak nie należy zapominać, że w tych właśnie latach stopa procentowa dodatku do podatku dochodowego była o 10% wyższą oraz, że w roku 1898 niema jeszcze dochodu z dodatku do podatku rentowego.

Na rok 1899 przypisano dla gm. m. Lwowa przy stopie tej samej tj. 30% dodatku do podatku zarokowego . . . . 27.083 zł. 23 ct.

podatku zarobkowego od przedsiębiorstw . . .	198.863 „ 01 „
„ od wyższych poborów	3.533 „ 79 „
„ rentowego	— „ — „
Razem . . .	229.480 zł. 03 ct.

Mając te wyniki oparte na urzędowych datach, nie może Wydział krajowy poprzeć petycyi gminy miasta Lwowa o przyznanie jej za ubytek w do-

chodach, spowodowany nową ustawą podatkową, przynajmniej 10% z kwoty, jaką fundusz krajowy otrzymuje ze skarbu państwa za zrzeczenie się prawa nakładania autonomicznych dodatków do podatku osobisto dochodowego.

Co do drugiej części polecenia Wys. Sejmu, to Wydział krajowy ściśle się doń zastosuje, skoro mu tylko będzie wiadomem, że c k. Rząd przystępuje do reformy podatków konsumcyjnych w kierunku niekorzystnym dla gminy miasta Lwowa.

III Sprawy szkolne.

Reorganizacya szkół wydziałowych

Na podstawie ustawy z 23. maja 1895 Nr. 57. dz. u. kr., przystąpiła c. k. Rada szkolna w roku bieżącym do zorganizowania nowych szkół wydziałowych w kilku większych miastach kraju, gdzie znalazły się po temu warunki, w ustawie przewidziane, a względnie do reorganizacyi istniejących szkół wydziałowych (żeńskich).

Ponieważ według art. 7. powyższej ustawy koszta założenia i utrzymania szkół wydziałowych pokrywane być mają w sposób, określony ustawą z dnia 24. kwietnia 1894, Nr. 49. dz. u. kr., przeto Rada szkolna krajowa przed wydaniem orzeczeń organizacyjnych odnosiła się w myśl art. 16. wspomnianej ustawy do Wydziału krajowego o objawienie zdania, czyli i jaki zasiłek gminom miast, posiadających dochód z majątku zakładowego, ma być udzielony z funduszu szkolnego krajowego na pokrycie zwiększonych wydatków na płace nauczycieli. Opinii takich udzielał Wydział krajowy po dokładnem zbadaniu majątku i stosunków finansowych miast, a mianowicie:

W Nowym Sączu w miejsce 6-cio klasowej szkoły żeńskiej, połączonej z prowizoryczną klasą siódmą, zorganizowano pięcioklasową szkołę wydziałową żeńską, połączoną pod wspólną Dyrekcyą z 4-ro klasową szkołą pospolitą żeńską. Wydział krajowy oświadczył się za przyjęciem na fundusz krajowy zwiększonego wydatku w kwocie 1658 zł. spowodowanego zorganizowaniem 3-klasowej szkoły wydziałowej, koszt zaś utrzymania IV. i V. klasy wydziałowej przyjęła w całości gmina na siebie.

W Buczaczu w miejsce dwóch 6-cio kl. szkół pospolitych, męskiej i żeńskiej, zorganizowano dwie 3-klasowe szkoły wydziałowe, męską i żeńską, z których każda połączona jest z 4-ro klasową pospolitą. — Wydział krajowy oświadczył się za przyjęciem części zwiększonego wydatku w kwocie 3.360 zł. na fundusz krajowy, podczas gdy resztę nadwyżki w kwocie 1000 zł. pokrywać ma gmina.

W Sanoku w miejsce 6-klasowej szkoły ludowej żeńskiej zorganizowano 3-kl. szkołę wydziałową żeńską, połączoną z 4 klasową szkołą pospolitą żeńską. Wydział krajowy oświadczył się za przyjęciem na fundusz szkolny krajowy całego zwiększouego wydatku w kwocie 2.070 zł.

W Wadowicach zorganizowano 3-klasową szkołę wydziałową żeńską, połączoną z 4-klasową pospolitą, w miejsce zwiniętej równocześnie 6-cio klasowej szkoły pospolitej żeńskiej. Wydział krajowy oświadczył się za przyjęciem części zwiększonego wydatku w kwocie 1.714 zł. na fundusz krajowy, podczas gdy resztę w kwocie 400 zł. pokryć ma gmina.

W Złoczowie w miejsce 6-klasowej szkoły pospolitej męskiej, zorganizowano 3-klasową szkołę wydziałową męską, połączoną z 4-kl. szkołą pospolitą. Wydział krajowy oświadczył się za przyjęciem na fundusz krajowy części zwiększonego wydatku w kwocie 1.900 zł., resztę zaś w kwocie 500 zł. ponosić ma gmina.

W Krakowie w miejsce 4-klasowej szkoły ludowej męskiej im. św. Floryana i żeńskiej im. Klementyny Tańskiej, zorganizowano dwie 3-klasowe szkoły wydziałowe, męską i żeńską, z których każda połączona jest z 4-klasową pospolitą. Wydział krajowy oświadczył się za przyjęciem na fundusz krajowy całego zwiększonego wydatku w kwocie 8.100 zł.

Orzeczenia Rady szkolnej krajowej zgodne są z powyższemi opiniami Wydziału krajowego. W bieżącym roku przystąpiła także Rada szkolna krajowa do zreorganizowania 4-klasowej szkoły wydziałowej żeńskiej im. św. Scholastyki w Krakowie na wydziałową 6-klasową. Koszta utrzymania IV., V. i VI. klasy przyjęła gmina w całości na siebie. Gdy wskutek powyższej reorganizacyi wydatek z ogólnych prestacyi, do których fundnsz szkolny krajowy się przyczynia, zmniejszył się o 990 zł., Wydział krajowy postanowił przyznać gminie m. Krakowa, tytułem subwencyi dla powyższej szkoły kwotę 1.000 zł. rocznie i kwotę taką wstawił już do preliminarza funduszu szkolnego krajowego na r. 1900, zamiast wstawianej dotychczas subwencyi 2.500 zł.

Pobór dodatków szkolnych na rzecz miejscowych funduszów szkolnych.

Na posiedzeniu z dnia 23. marca 1899, uchwalił Wys. Sejm następującą rezolucyę:

„Wzywa się c. k. Rząd do wydania w właściwej drodze stosownych rozporządzeń, aby c. k. urzędy podatkowe wypłacały kwoty, wpływające do funduszu szkolnego miejscowego (w myśl art. 6, 7. i 8. ust. kraj. z 24. kwietnia 1894, Nr. 49, dz. u. kr.) do rąk przewodniczących rad szkolnych miejscowych“.

Uchwała powyższa została zakomunikowaną JE. P. c. k. Namiestnikowi.

Pismem z dnia 13. lipca 1899, l. 7593/pr. c. k. Prezydyum Namiestnictwa udzieliło Wydziałowi krajowemu do wiadomości odpis pisma c. k. kraj. Dyrekcyi Skarbu z 10. czerwca 1899, l. 50.122, z którego wynika, że taż c. k. Dyrekcya wzbrania się przedłożyć powyższą rezolucyę c. k. Ministerstwu skarbu z przychylnym wnioskiem. Decyzyę swą motywuje tem, że nowa, wykonaniem uchwały sejmowej spowodowana czynność obciążyłaby znacznie urzędy podatkowe bez koniecznej potrzeby, bo „skoro dotychczasowa praktyka wypłacania datku na miejscowy fundusz szkolny okazała się wystarczającą, to i nadal powinna wystarczyć“.

Na to Wydział krajowy pismem z dnia 25. lipca 1899, l. 47.198 odpowiedział c. k. Prezydyum Namiestnictwa, że takiem załatwieniem sprawy zadowolić się nie może i domagać się musi, aby rezolucya przez Wys. Sejm uchwalona, zawierająca wezwanie do c. k. Rządu, była przedłożoną tej c. k. władzy rządowej, która do załatwienia rezolucyi jest kompetentną. Wydział krajowy zastrzegł się oraz przeciw brzmieniu tego ustępu pisma c. k. krajowej Dyrekcyi skarbu, w którym zawartą jest poniekąd krytyka uchwały sejmowej, do której to władza nie jest ani powołaną ani niema prawa.

Dotychczas nie otrzymał Wydział krajowy od c. k. Prezydyum Namiestnictwa odpowiedzi, w jaki sposób sprawa ta ostatecznie została załatwioną.

Sprawa obniżenia ceny książek szkolnych dla szkół ludowych.

W załatwieniu sprawozdania komisyi szkolnej o wniesionej przez posła Wójcika rezolucyi w sprawie obniżenia ceny książek szkolnych, powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 22. marca 1899 następującą uchwałę:

„Sejm wzywa c. k. Radę szkolną krajową, aby się starała obniżyć ceny książek szkolnych dla szkół ludowych, szczególniej w klasach najniższych“.

Rada szkolna krajowa w piśmie z dnia 25. października 1899, l. 28.212 oznajmiła Wydziałowi krajowemu, iż obecnie w sprawie tej nie może jeszcze stanowczego złożyć oświadczenia z powodu, że rokowania z Zakładem narodowym im. Ossolińskich o dalsze prowadzenie wydawnictwa książek szkolnych dla szkół ludowych nie zostały jeszcze ukończone, a od treści nowego układu zawisłą jest możność obniżenia ceny tych książek.

Sprawa podwyższenia dotacyi na budowę szkół.

Na posiedzeniu dnia 27. marca 1899 powziął Wysoki Sejm następującą uchwałę:

„Sejm odsyła wniosek posła Styły w sprawie podwyższenia dotacyi na budowę szkół do Wydziału krajowego do zbadania w porozumieniu z Radą szkolną krajową i uwzględnienia na przyszłość, o ile stan funduszów kraju na to zezwoli“.

W obec tego, że stan funduszów krajowych nie pozwala na wstawienie do budżetu r. 1900 wyższej niż dotąd dotacyi na budowę szkół, musiał Wydział krajowy życzenie w powyższym wniosku zawarte uważać na teraz jako niewykonalne.

Ankieta w sprawie reformy ustroju i planu naukowego c. k. Seminaryów nauczycielskich.

Wskutek wniosku posła Kramarczyka, w sprawie zmiany ustawy o seminaryach nauczycielskich, powziął Wys. Sejm na posiedzeniu z dnia 22 marca 1899, następujące uchwały:

1. Wzywa się c. k. Rząd a względnie Radę szkolną krajową, aby się zastanowiły:

a) nad sposobem zapewnienia lepszego wychowania kandydatów stanu nauczycielskiego;

b) nad zastosowaniem planów nauki w seminaryach do potrzeb właściwych typu miejskiego i wiejskiego szkół ludowych.

2. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby w porozumieniu z Radą szkolną krajową zwołał do roku ankietę, którejby sprawa powyższa została przedłożoną.

Uchwały pod 1) zostały zakomunikowane c. k. Rządowi, a celem wykonania uchwały pod 2) odniósł się Wydział krajowy do Rady szkolnej krajowej z prośbą o objawienie zdania co do czasu zwołania ankiety, osób, jakieby do niej zaprosić należało i substratu do obrad.

W odpowiedzi na to c. k. Rada szkolna krajowa pismem z 4. października 1899, l. 14.478, oznajmiła Wydziałowi krajowemu, że od dłuższego czasu zajmuje się podnoszoną już niejednokrotnie w Sejmie reformą w ustroju i planie naukowym seminaryów nauczycielskich. Studya w tej sprawie podjęte wykazały jednak całą trudność kwestyi. Należy się tu liczyć nietylko z rozmaitością potrzeb i stosunków, ale także z granicami, wskazanemi możliwej reformie ustawą państwową z dnia 14. maja 1869. Nr. 62, dz. u. p. Wnioski w tej sprawie przedłożone nie uzyskały też jeszcze zasadniczej decyzyi c. k. Ministerstwa.

W tym stanie sprawy c. k. Rada szkolna krajowa nie mogłaby zająć w tej kwestyi na proponowanej ankiecie żadnego stanowiska, ani stanowczego oświadczenia złożyć. Z tych powodów zmuszoną jest Rada szkolna krajowa uchylić się obecnie od czynnego udziału w zamierzonej w tej sprawie ankiecie. Gdyby zaś Wydział krajowy postanowił zwołać ankietę z obywateli z poza sfer szkolnych dla wysłuchania ich zdania w sprawie seminaryów nauczycielskich, c. k. Rada szkolna gotowa jest wysłać na nią delegata swego celem udzielenia potrzebnych i żądanych wyjaśnień.

Wobec tej odpowiedzi postanowił Wydział krajowy wstrzymać się na teraz ze zwołaniem ankiety.

Sprawa podwyższenia subwencyi państwowej na stypendya dla kandydatów na nauczycieli szkół ludowych.

Na rezolucyę uchwaloną przez Wysoki Sejm dnia 27. marca 1899 wzywającą c. k. Rząd do podwyższenia subwencyi na stypendya dla kandydatów szkół ludowych, nie nadeszła dotychczas odpowiedź od c. k. Rządu.

Sprawa zakładania nowych seminaryów nauczycielskich męskich.

W załatwieniu sprawozdania komisyi szkolnej o stanie szkół ludowych i seminaryów nauczycielskich w r. 1897/8 Wysoki Sejm uchwałą z dnia 6. marca 1899, wezwał c. k. Rząd, aby i nadal zakładał nowe seminarya nauczycielskie męskie.

Na powyższą rezolucyę dotychczas nie nadeszła odpowiedź od c. k. Rządu.

Budowa domów dla internatów.

W celu poparcia sprawy zakładania internatów dla kandydatów na nauczycieli szkół ludowych, wstawił Wysoki Sejm do budżetu krajowego na rok 1899 kwotę 40.000 zł. na cel budowy domów dla internatów. Z tej sumy wypłacił Wydział krajowy stosownie do polecenia W. Sejmu przedewszystkiem kwotę 1000 zł. jako ostatnią ratę subwencyi, dawniej już uchwalonej na budowę internatu dla kandydatów nauczycielskich w Tarnopolu.

Z pozostałej sumy przyznał Wydział krajowy na budowę domów dla internatu: w Samborze kwotę . . . 20.000 zł.
w Tarnowie „ . . . 10.000 „
w Sokalu „ . . . 7.000 „
za należytem ubezpieczeniem hipotecznem i z zastrzeżeniem zwrotu subwencyj na wypadek zwinięca internatów.

Według relycyj kuratoryi internatów budowa a względnie adaptacya domów na pomieszczenie internatów postępuje szybko naprzód. W Tarnopolu dom internatowy już z dniem 1. września b. r. miał być oddanym do użytku, w Sokalu budynek na nternat zakupiony, miał być również najdalej do 1. września b. r. zaadapowanym na cel przeznaczony. Kuratorya internatu w Tarnowie, uzyskawszy zasiłek, przystąpiła zaraz na wiosnę b. r. do budowy domu. W Samborze wreszcie, gdzie postanowiono wybudować gmach 2-piątrowy przeznaczony na pomieszczenie 100 wychowanków, budowa doprowadzoną została w roku bieżącym pod dach a w roku 1899 oddaną być ma z końcem lipca do zamierzonego użytku.

Ze względu, że koszta tej budowy obliczone są na 35.000 zł., komitet internatu, nie mając prócz subwencyi 20.000 zł., żadnych innych funduszów, wniósł do Wydziału krajowego podanie o wstawienie do preliminarza budżetu krajowego na r. 1900 kwoty 15.000 zł. potrzebnej na pokrycie reszty kosztów budowy. Na poparcie swe prośby przytoczył komitet, że w razie nieuzyskania tego funduszu w ciągu r. 1900, nie miałby możności dokończenia budowy a istniejący od kilku lat z wielkim pożytkiem dla młodzieży internat musiałby być zwiniętym dla braku lokalu na pomieszczenie, bo najem lokalu teraźniejszego kończy się w r. 1900. Pomimo tych argumentów przemawiających za udzieleniem dalszej subwencyi, nie mógł Wydział krajowy uczynić zadość prośbie, musiał bowiem stosownie do uchwały W. Sejmu z 28. marca b. r., ze względu na niepomyślny stan finansów krajowych, przeprowadzając w preliminarzu na r. 1900 wszelkie możliwe oszczędności, zaniechać na teraz preliminowania subwencyi na cel budowy internatów.

Petycya Sióstr Felicyanek w Sokalu o subwencyę na zakupno domu na internat.

Uchwałą z dnia 27. marca 1899, przekazał W. Sejm petycyę Sióstr Felicyanek w Sokalu o subwencyę na zakupno domu na internat, Wydziałowi krajowemu do możliwego uwzględnienia w porozumieniu z Radą szkolną krajową.

Mimo przekonania o nader zbawiennej i pożytecznej działalności, jaką SS. Felicyanki rozwijają w szkolnictwie ludowem, nie mógł Wydział kraj. uwzględnić powyższej petycyi, ponieważ c. k. Rada szkolna krajowa za tem się nie oświadczyła. Rada szkolna krajowa zaś wychodziła przytem z założenia, że fundusz na budowę domów dla internatów przeznaczony został wyłącznie dla kandydatów Seminaryów nauczycielskich. Internat zaś Sióstr Felicyanek w Sokalu miałby służyć uczennicom 6-klasowej szkoły żeńskiej pospolitej.

Sprawa reformy szkół średnich.

Rezultat obrad ankiety zwołanej przez Wydział krajowy w październiku 1898 w celu zbadania, czy zachodzi obecnie potrzeba reformy szkół średnich, zakomunikował Wydział krajowy Radzie szkolnej krajowej z prośbą o objawienie opinii co do projektu reformy szkół średnich w uchwale ankiety zaleconego.

Żądanej przez Wydział krajowy opinii udzieliła Rada szkolna krajowa w piśmie 27. maja 1899 l. 256/pr., które ze względu na ważność sprawy zamieszczamy w całej osnowie.

Oto brzmienie wspomnianego pisma:

„Czyniąc zadość cennemu wezwaniu z dnia 22. grudnia 1898 L. 79.460 c. k. Rada szkolna krajowa ma zaszczyt przesłać Świetnemu Wydziałowi następującą swoją opinię w sprawie możliwej reformy naszych szkół średnich poruszonej w obradach i w uchwałach ankiety zwołanej w tym celu przez Świetny Wydział krajowy.

I. Sprawozdanie stenograficzne z posiedzeń ankiety nasuwa przedewszystkiem uwagę, że znaczna część obradujących oparła się na fałszywem, a przynajmniej niejasnem pojęciu zadania i planów dzisiejszej szkoły realnej.

Pojmowano je tak, jakoby te szkoły były szkołami raczej specyalnemi, niż ogólnie kształcącemi, dawały wykształcenie niższe i były przeznaczone dla umysłów słabszych. Zapatrywanie to mogło mieć uzasadnienie wobec dawniejszej organizacyi szkół realnych, jak ją przedstawia „Zarys organizacyi", dziś jednak utrzymuje się tylko siłą tradycyi a stanowczo błędnem jest wobec nowego planu szkół realnych z r. 1893. Według tego planu szkoła realna udziela ogólnego wykształcenia równorzędnie z gimnazyum, lubo na nieco innej podstawie, a w szczególności na podstawie nauki języków nowożytnych i ich literatury oraz na podstawie nauk przyrodniczo - matematycznych, rozszerzonych nauką geometryi wykreślnej i rysunków. Szkoła realna tak pojęta i zorganizowana wymaga od uczniów swoich niemniejszego jak gimnazyum zasobu talentu i pracy, pracy może nawet większej, dopóki jest tylko siedmioklasową. W każdym razie w naszym systemie szkolnym czyni ona zadość temu prądowi umysłów, który się z wielką siłą oświadczył przeciw wyłączności wychowania opartego na naukach klasycznych a domagał się uwzględnienia także wychowania opartego na językach nowożytnych i realiach. Tymczasem w obradach ankiety zwolennicy tego kierunku nowożytnego i realnego wykształcenia zamiast z pełną wiarą w jego przyszłość dążyć do udoskonalenia szkól realnych, ewentualnie do nadania im szerszego uprawnienia, wskutek mylnego pojęcia ich zadania i organizacyi, ulegając błędnemu mniemaniu, jakoby szkoły realne stanowiły wobec gimnazyów kategoryę niższą, oświadczali się za szkołą jednolitą i godzili się ze względów praktycznych nawet na wprowadzenie do tej szkoły łaciny. Nie zważali może na to, że zaprowadzenie szkoły jednolitej z łaciną mogłoby się oprzeć tylko na przypuszczeniu, iż wykształcenie ogólne bez nauki choćby jednego języka klasycznego i jego literatury osiągnąć się nie da.

Drugą premissą błędną, która wprawdzie już na ankiecie została odpartą, ale na jej wynik może nie pozostała bez wpływu, było twierdzenie, jakoby idea szkoły jednolitej była postulatem narodowego polskiego wychowania. Wychowanie narodowe zagwarantowane jest językiem wykładowym, treścią książek i nauki szkolnej, mianowicie w dziale historyi i literatury, wreszcie doborem nauczycieli i wpływem ich osobistym na uczniów. Cywilizacya zachodnio-europejska, której rozsadnikiem i tłómaczem są szkoły średnie, jest jednak jedna dla wszystkich narodów, które do niej należą a ambicya nasza narodowa polega właśnie w tem, ażeby z tej cywilizacyi w całej pełni korzystać, ażeby po za nią nie pozostać w tyle. W tem dążeniu leży zasługa dawnej naszej Komisyi edukacyjnej, która w końcu XVIII wieku zreformowała nasze szkoły, zaprowadzając w nich system szkolny zachodni, swego czasu najlepszy. Wracać dziś po stu latach do tego systemu, który tymczasem na całym zachodzie się zmienił, byłoby jednak krokiem wstecz, byłoby odbiegnięciem od zasadniczej myśli Komisyi edukacyjnej. Wreszcie w obradach ankiety wyłoniła się ostra, nawet przesadna krytyka obecnego stanu szkół średnich w naszym kraju, do której sposób sformułowania pytań przedstawionych ankiecie zapewne dał pochop.

I tak podnoszono zarzuty z powodu przepełnienia szkół, z powodu częstej zmiany nauczycieli, z powodu nadmiernego obarczenia młodzieży, z powodu metody nauczania rozmaitych przedmiotów i t. d. Ci jednak, którzy z krytyką taką występowali, nie zadawali sobie dość uważnie pytania i nie zastanawiali się dokładnie nad tem, czy wszystkie te usterki przypisać należy chwilowym zewnętrznym okolicznościom, wśród których szkoły nasze średnie się rozwijają, czy też ich systemowi a w szczególności ich podziałowi na gimnazya i szkoły realne. Przypisali je systemowi i czerpali stąd argument za radykalną jego reformę, nie dając jednak dowodu, że reforma taka w kierunku szkoły jednolitej lub bifurkacyi klas wyższych jest na usunięcie owych niedostatków pewnem i skutecznem lekarstwem.

Oto okoliczności, które zdaniem Rady szkolnej krajowej, wielu członków ankiety do mylnych doprowadziły wniosków a ostatecznie sprawiły, że uchwała powzięta większością kilku głosów, przez ankietę, sformułowana jest w sposób niezrozumiały. Większość bowiem odrzuciw-

szy wniosek o utworzenie szkoły jednolitej, oświadczyła się za jednolitą szkołą w zakresie klas niższych a za bifurkacyą nauki w klasach wyższych t. j. za podziałem uczniów na dwie grupy odrębnie się kształcące; zamiast jednak uwydatnić, na czem ma polegać ta odmienność kształcenia się jednych i drugich, zatarła zupełnie możebne różnice. Według wyraźnego brzmienia uchwał nauka języka i literatury łacińskiej ma być wspólną dla obu oddziałów, nauka języka i literatury greckiej niema być obowiązkową w żadnym. O innych przedmiotach niema wzmianki; przypuszczać należy, że mają być wspólne. Według brzmienia uchwał jedyna różnica polegać ma w tem, że na oddziale nazwanym „humanistycznym“ uczniowie mają poznać kulturę grecką, oczywiście na przekładach greckich autorów. Każdy nieuprzedzony przyzna jednak, że różnica to zbyt drobna, aby na niej oprzeć podział uczniów na dwa oddziały odrębnie się kształcące, zwłaszcza, że uczniów oddziału realnego niepodobnaby było pozbawić zupełnie tych wiadomości o kulturze greckiej, których uczą się już dzisiaj na przekładach w dzisiejszej szkole realnej. Ta uchwała ankiety nie może też c. k. Radzie szkolnej krajowej dostarczyć punktu wyjścia i podstawy do podjęcia reformy organizacyi naszych szkół średnich, zwłaszcza, że poważna mniejszość członków ankiety oświadczyła się stanowczo przeciw radykalnej reformie a w szczególności przeciw zatarciu różnic pomiędzy dzisiejszą szkołą realną a gimnazyum.

Zwolennicy szkoły jednolitej przytaczają jako główne argumenty za przyjęciem tego typu ten ogólny wzgląd, że w ten sposób można uzyskać równe i jednolite wykształcenie całej młodzieży, która przygotowuje się do studyów akademickich, a dalej i dogodność wielką polegającą na tem, że opóźnia się przez zaprowadzenie szkoły jednolitej wybór zawodu i kierunku kształcenia do chwili, kiedy rozwój umysłowy daje już do tego dostateczną podstawę. Natomiast przeciwnicy zarzucają, że szkoła jednolita chcąc ułatwić młodzieży wybór zawodu w późniejszym wieku, musiałaby dlatego połączyć w sobie właściwości i zakres nauk gimnazyów i szkół realnych, a przeto albo zbytecznie obarczyć swych uczniów fizycznie i umysłowo, albo też zniżyć poziom wiedzy i wykształcenia młodzieży. Jeżeli zaś szkoła średnia jednolita ułatwiałaby młodzieży wybór pomiędzy wszystkimi rodzajami studyów wyższych, to pytanie, czyby ich do tych studyów w ogóle dobrze przysposobiła, czyby zaspokoiła wymagania stawiane przez szkoły wyższe w ich specyalnych kierunkach. Szkoła zbliżająca się do szablonu musi zawsze budzić obawy i niedowierzanie.

Ilość udzielanych przedmiotów stoi często w odwrotnym stosunku do wyniku ich w kierunku ogólnego wykształcenia i wychowania.

Pytanie wreszcie największe, czy jednolitość wykształcenia wszystkiej młodzieży sposobiącej się do studyów akademickich dla społeczeństwa jest rzeczą pożyteczną? Czy społeczeństwo przedstawiające tak różnorodne pola i kierunki myśli i pracy, nie powinno się raczej składać z ludzi różnorodnie kształconych? Płonną jest przecież obawa, że ludzie ci przestaną się rozumieć, bo pomimo różnic, jakie zachodzą między gimnazyami a szkołami realnemi, jest zawsze obszerny grunt obu tym typom wspólny, który ich wychowanków połączy w ich obywatelskiej pracy.

Bifurkacya klas wyższych, mająca opóźnić wybór kierunku studyów o lat kilka, spotykała się z zarzutem, że zbyt późno rozpoczyna a temsamem zbyt mało czasu przeznacza na naukę tych ważnych przedmiotów, które stanowią charakterystyczne cechy gimnazyów i szkół realnych i do ich ustroju koniecznie należą a wymagają długiej i systematycznej pracy.

Zarzuty te przeciw szkole jednolitej i przeciw bifurkacyi nie zostały dostatecznie odparte. Dyskusya przeprowadzona na ankiecie zwołanej przez Wydział krajowy była też wiernem odbiciem tej walki, która dziś w kwestyi szkoły średniej toczy się w literaturze pedagogicznej i politycznej oraz na zgromadzeniach różnego rodzaju niemal w całej Europie. Rada szkolna śledzi z uwagą jej objawy i przebieg, nie kładzie wcale tamy podwładnym sobie nauczycielom, ażeby w niej słowem i pismem brali czynny udział, nie przesądza też bynajmniej jej wyniku, ale jako władza szkolna liczyć się musi

z faktem, że walka ta nie doprowadziła dotychczas nawet w teoryi do pozytywnego wyniku, że pomiędzy samymi zwolennikami szkoły jednolitej nie jest dotąd rozstrzygniętą rzeczą, czy szkole takiej nadać kierunek więcej klasyczny czy więcej realny, nie ma też decyzyi, czy ją utworzyć obok gimnazyów i szkół realnych jako typ trzeci, czy na ich miejsce, zwłaszcza, że próby podjęte w niektórych krajach w kierunku radykalnej reformy nie mogą się dotychczas wykazać żadnym dodatnim wynikiem. Rada szkolna nie może też poruszać przeprowadzenia kwestyi tak niedojrzałej.

II. Konieczność i pobudka praktycznego poruszenia sprawy mogłaby dla Rady szkolnej wyniknąć z rzeczywistego, obecnego stanu naszych szkół średnich. C. k. Rada szkolna krajowa nie uważa bynajmniej tego stanu za doskonały, i owszem od szeregu lat w sprawozdaniach swoich wykazuje jego braki i niedostatki i wskazuje drogę, po której zmierza do zaradzenia tym brakom.

Pierwszym i najważniejszym z tych braków jest zbyt mała liczba szkół średnich i idące stąd ich przepełnienie. Wprawdzie w ciągu lat ostatnich dziesięciu założono cały szereg nowych zakładów (gimnazyum V. we Lwowie, gimnazyum w Podgórzu, gimnazyum II. w Przemyślu, gimnazyum ruskie w Kołomyi i w Tarnopoju, szkoła realna w Tarnowie i w Jarosławiu), uzupełniono inne (gimnazyum w Bochni, gimnazyum w Buczaczu, szkoła realna w Tarnopolu) i podzielono najliczniej frekwentowane (gimnazyum IV i Franciszka Józefa we Lwowie, gimnazyum św. Anny w Krakowie), zakładano nowe szkoły, o ile tylko pozwalał na to brak nauczycieli kwalifikowanych, a nawet w niektórych przypadkach nie oglądano się na tę przeszkodę, jednak ten wzrost liczby szkół średnich nie czyni zadość rosnącej w latach ostatnich w sposób niezwykły i niespodziewany liczbie uczniów (w r. 1894/5 przybyło w szkołach średnich 572 uczniów, w r. 1895/6 879, w r. 1896/7 989, w r. 1897/8 1131 a w r. 1898/9 1254 uczniów, razem w 5 latach 4825 uczniów) a szkoły średnie przepełniają się z każdym rokiem coraz więcej i niedostatki wynikające z tego przepełnienia coraz wyraźniej dają się spostrzegać i uczuwać coraz dotkliwiej. Ogromna liczba klas równorzędnych utrudnia kierownictwo, wielkie zapotrzebowanie sił nauczycielskich nie dopuszcza troskliwego ich doboru, sposób nauczania stosowny dla normalnej liczby uczniów i zapewniający im należyty postęp, staje się niedostatecznym w obec klasy przepełnionej i wyczerpuje siły i ochotę nauczyciela. Wszelkie usiłowania władz szkolnych zdążające do podniesienia poziomu wykształcenia, do ulepszenia nauczania, do poprawy podręczników, do uzupełniania zbiorów naukowych, a co najważniejsza, wszelkie zarządzenia władzy i najwyższego uznania godne wysiłki gron nauczycielskich, zmierzające do rozwinięcia wpływu wychowawczego, mogą co najwyżej zmniejszyć owo złe wynikające z przepełnienia, ale nie mogą go usunąć.

Drugim ważnym brakiem naszego szkolnictwa jest nieproporcyonalnie mała liczba szkół realnych w porównaniu do liczby gimnazyów. (Gimnazyów mamy 30, a szkół realnych 4 całe i 2 w zawiązku).

Nie dawne to jeszcze czasy, kiedy nieliczne zresztą szkoły realne w naszym kraju tak opustoszały, że dwie z nich przemieniono na gimnazya a inne miały tylko minimalną ilość uczniów. W prawdzie w latach ostatnich stosunek ten poprawił się, liczba uczniów w szkołach realnych wzmaga się znacznie i zakłada się też nowe takie szkoły, wszelako i dzisiaj jeszcze stosunek ich do gimnazyów jest nader niekorzystny.

Powodem tego oprócz ekonomicznych warunków kraju, oprócz starszej tradycyi szkół gimnazyalnych i pewnego braku inicyatywy i siły woli w szukaniu nowych dróg w zawodach technicznych i przemysłowych, jest także mylne przekonanie, które, jak wspomnieliśmy, nawet i u członków ankiety wyraz znalazło, że szkoły realne są szkołami jakiejś niższej kategoryi.

W innych państwach, a nawet w innych krajach koronnych austryackich szkoły realne przyjęły się już zupełnie i spełniają skutecznie swoje zadanie, u nas wciąż jeszcze walczą z uprzedzeniem. C. k. Rada szkolna krajowa nie wątpi jednak, że szkoły realne zdobędą sobie ufność i uznanie lud-

ności naszego kraju, że budzący się ruch na polu przemysłu popchnie i zachęci młodzież do szukania w tych szkołach przygotowania do nauk technicznych obok ogólnego wykształcenia.

Nie ustanie też Rada szkolna krajowa w dążeniach do pomnożenia liczby tych szkół i zapewnienia im jak najlepszych warunków.

Trzecim wreszcie ważnym niedostatkiem naszych szkół średnich, dla którego nie mogą rozwijać się normalnie, jest i ta okoliczność, że ludność, uważa wciąż niższe klasy szkoły średniej a nawet dwie lub trzy klasy za przygotowanie najstosowniejsze do różnych zawodów praktycznych, a w tem przekonaniu posyła synów swoich do szkół średnich w wielu przypadkach nawet bez tego zamiaru, aby szkołę średnią kończyli. Uczniowie tacy nie przynoszą do szkoły w znacznej części tych umysłowych, moralnych i materyalnych zasobów, których wymaga nauka w szkole średniej i w szkołach wyższych, do których szkoła średnia daje przystęp. Trzy czwarte ogólnej liczby młodzieży, wstępującej do szkoły średniej, nie kończy jej, ale rozchodzi się do różnych zawodów praktycznych, wyniósłszy zapewne ze szkoły średniej pewien zasób pożytecznych wiadomości, w każdym razie niezaokrąglony i jednostronny, ale zrządzając jej zarazem tę szkodę, że w czasie, kiedy ją tłumnie zalegała, utrudniała niezmiernie jej zadanie. Szkoły wydziałowe i klasy piąte i szóste szkół ludowych typu miejskiego, liczące dzisiaj już 7200 uczniów, poprawiły zapewne już nieco te stosunki, zawsze jednak jeszcze tysiące uczniów znajdują się w gimnazyach i szkołach realnych, którzy cel swój łatwiej osiągnęliby, gdyby wybrali inną drogę przygotowania się do zawodu praktycznego.

Ktokolwiek jednak z tych jaskrawych braków szkół średnich w Galicyi zda sobie sprawę i nad przyczynami ich się zastanowi, ten przyjdzie do przekonania, że reforma ustroju ich, jakąkolwiekby była, tym brakom nie zaradzi wcale. Potrzeba nam przedewszystkiem większej liczby szkół i większej pomiędzy różnymi ich rodzajami równowagi. Potrzeba nam założyć większą liczbę szkół średnich a zwłaszcza szkół realnych, ażeby pomiędzy niemi a gimnazyami doprowadzić do potrzebnego dla społeczeństwa stosunku a każdemu zakładowi umożliwić spełnienie zadania.

Akcyę podjętą w tym kierunku może obecnie przyspieszyć większa liczba nauczycieli, której oczekujemy po dokonanej w roku ubiegłym regulacyi płac nauczycielskich.

Potrzeba nam odprowadzić do innych szkół tę młodzież, ktora dziś do szkół gimnazyalnych i realnych garnie się bez zamiaru i widoków ukończenia ich i przejścia na studya akademickie. W tym celu należy prowadzić dalej zakładanie szkół przemysłowych, handlowych i rolniczych, których mamy tak mało, a których tyle naprawdę potrzeba. Najlepszy bo doraźny wpływ w tym kierunku zdaniem c. k. Rady szkolnej krajowej wywarłoby jednak rozwinięcie obecnych szkół wydziałowyh trzechklasowych na wyższe sześcioklasowe, gdyby ukończenie takiej szkoły dając przygotowanie do różnych zawodów życia praktycznego, uprawniało do objęcia tych wszystkich posad urzędniczych, do których nie wymaga się studyów akademickich a wymaga ukończenia szkoły średniej, i dawało prawo jednorocznej służby wojskowej.

Wielka ilość młodzieży, która dziś bez potrzebnych warunków sili się na ukończenie gimnazyum lub szkoły realnej a ukończywszy je z trudem, przechodzi wprost do służby kancelaryjnej przy urzędach sądowych, skarbowych, kolejowych, pocztowych i t. p. zapisałaby się do takich szkół wydziałowych, uczących mniejszej liczby przedmiotów i zadowalniających się niższym poziomem wiedzy, ale udzielających w tych przedmiotach większej praktycznej biegłości i wprawy. Gimnazya i szkoły realne zyskałyby wskutek odpływu uczniów, którzy dla nich stanowią balast, służba publiczna zyskałaby żywioł mniej może naukowo wysilony ale lepiej niewątpliwie do niej przygotowany. Wielkie i ważne zadanie mamy więc do spełnienia koniecznie na polu szkół średnich w najszerszem ich pojęciu. Rada szkolna krajowa zdając sobie z tego od szeregu lat dokładną sprawę, mając pełną świadomość, że na tem polu

znajdujemy się w stanie anormalnym, przejściowym, postawiwszy sobie program działania szeroki powyżej naszkicowany i zmierzając konsekwentnie do jego urzeczywistnienia, przed jego wykonaniem w najgrubszych zarysach nie ma podstawy do poruszenia radykalnej reformy gimnazyów i szkół realnych. Dopóki te szkoły w kraju naszym znajdują się w anormanych zewnętrznych warunkach, nie możemy ich planu i organizacyi ocenić inaczej jak ze stanowiska teoretycznego, skoro na praktyczne ich wyniki wpływają ujemnie czynniki, nie mające nic wspólnego z ich organizacyą, nie mamy też dostatecznej podstawy do zasadniczej ich zmiany. Zmiana taka nie podyktowana żadną absolutną koniecznością, gdyby miała nastąpić tylko w średnich szkołach galicyjskich, przerwałaby zresztą tę łączność, jaka dzisiaj istnieje pomiędzy naszemi szkołami średniemi a szkołami innych krajów koronnych wielkiego państwa, odebrałaby świadectwom klasowym naszych szkół ważność publiczną w innych krajach koronnych, utrudniłaby naszej młodzieży przejście do tych szkół, które obecnie zdarza się często, a nareszcie utrudniłaby może przejście do szkół wyższych w monarchii i za granicą, które określiły warunki przyjęcia na podstawie systemu szkół średnich obecnie u nas obowiązującego.

Natomiast c. k. Rada szkolna krajowa nie przeczy, że oprócz usunięcia owych zewnętrznych przeszkód, tamujących normalny rozwój dzisiejszych szkół średnich można i potrzeba przeprowadzić niektóre ulepszenia w ich organizacyi wewnętrznej. Praca w tym kierunku nie ustaje wcale i owszem dokonano już wiele daleko idących zmian, że tu wspomnimy tylko zmianę sposobu nauczania filologii klasycznej i języka niemieckiego, uproszczenie materyału naukowego w zakresie realiów w klasach niższych, uregulowanie nauki drugiego języka krajowego, zaprowadzenie obowiązkowej nauki gimnastyki na razie w tych zakładach, w których warunki potrzebne istnieją, wprowadzenie w szkołach realnych obowiązkowej nauki języka francuskiego i te znaczne ulepszenia w zakresie tych szkół, które przedstawia krajowa ustawa o szkołach realnych; z pośród nich na szczególną uwagę zasługuje możliwość rozszerzenia tych szkół na ośmioklasowe. Doświadczenie wskazuje teraz znowu szereg kwestyi, które domagają się poprawy i uregulowania, tu należą sprawy następujące: uregulowanie i rozszerzenie nauki rysunków w gimnazyach, dokładniejsze określenie sposobu nauczania języka polskiego w klasach niższych, oznaczenie lektury szkolnej w języku niemieckim i sposobu jej prowadzenia. W przekonaniu jednak, że zmiany w systemie szkolnym powinny być zawsze oparte na gruntownem zbadaniu rzeczy i obliczeniu doniosłości ich skutków, postępują władze szkolne w tym kierunku z wszelką ostrożnością. Każdą myśl zdążającą ku ulepszeniu szkół przyjmują z wdzięcznością i badają sumiennie, zalecać i przeprowadzać mogą jednak tylko takie reformy, o których konieczności i skuteczności są głęboko przekonane".

Z motywów podanych przez Radę szkolną krajową, a oraz także i z tego powodu, że Wysoki Sejm uchwalając na sesyi roku 1898/99 nową ustawę organizacyjną dla szkół realnych, tem samem już poniekąd oświadczył się pośrednio za zatrzymaniem dzisiejszego podziału szkół średnich na gimnazya i szkoły realne, Wydział krajowy nie uważał na teraz za rzecz wskazaną przedsiębrać ze swej strony dalsze kroki w sprawie projektowanej reformy szkół średnich.

Założenie szkoły realnej w Krośnie i gimnazyum w Mielcu.

W załatwieniu sprawozdania Komisyi szkolnej o wniosku posła Adama Skrzyńskiego w sprawie utworzenia w Gorlicach szkoły realnej, tudzież o petycyach gmin Mielca, Dębicy i innych w sprawie utworzenia nowego gimnazyum, powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 28. marca 1899 następującą uchwałę:

„Sejm wzywa c. k. Rząd, aby założył szkołę realną w Krośnie, a gimnazyum w Mielcu".

Na uchwałę powyższą zakomunikowaną JE. c. k. Namiestnikowi pismem Marszałka krajowego z dnia 28. marca 1899 L. s. 2162, Wydział krajowy nie otrzymał dotychczas żadnej odpowiedzi.

Budowa pawilonu dla klas równorzędnych ruskich przy c. k. gimnazyum w Kołomyi.

Uchwałą z dnia 1. lutego 1898 wezwał Wysoki Sejm c. k. Rząd, ażeby przyspieszył budowę pawilonu dla klas równorzędnych ruskich przy c. k. gimnazyum w Kołomyi.

Rada szkolna krajowa w piśmie z dnia 9. października 1899 L. 14.727 zawiadomiła Wydział krajowy, iż sprawa budowy powyższego pawilonu o tyle postąpiła, iż plany szczegółowe i kosztorysy na tę budowę przedłożone zostały do zatwierdzenia c. k. Ministerstwu Wyznań i Oświecenia, a po ich zatwierdzeniu budowa rozpoczętą zostanie. Na ten cel wstawioną już została do preliminarza państwowego na r. 1900 kwota 40.000 zł. jako rata dotacyi nadzwyczajnej.

Sprawa zaprowadzenia lekarzy szkolnych przy gimnazyach.

Na rezolucye do c. k. Rządu uchwalone przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 27. marca 1899 w załatwieniu sprawozdania Komisyi szkolnej o sprawozdaniu c. k. Rady szkolnej krajowej o stanie szkół średnich i o wniosku rektora Kadyi'ego w sprawie zaprowadzenia lekarzy szkolnych, dotychczas nie nadeszła odpowiedź od c. k. rządu.

Przekształcenie szkoły sztuk pięknych w Krakowie na Akademię sztuk pięknych.

W załatwieniu sprawozdania Komisyi szkolnej o wniosku posła Zolla w sprawie przekształcenia szkoły sztuk pięknych w Krakowie na Akademię sztuk pięknych powziął Wys. Sejm na posiedzeniu z dnia 4. marca 1899 następującą uchwałę:

„Wzywa się c. k. Rząd, aby szkołę sztuk pięknych w Krakowie zamienił na Akademię sztuk pięknych".

Na uchwałę powyższą, zakomunikowaną JE. c. k. Namiestnikowi pismem Marszałka krajowego z dnia 4. marca 1899 Ls. 796, Wydział krajowy nie otrzymał dotychczas żadnej odpowiedzi.

Szkoła polska w Białej.

W budżecie krajowym na r. 1899 przeznaczył Wysoki Sejm kwotę 4.000 zł. na utrzymanie szkoły polskiej w Białej.

Zasiłek powyższy wyasygnował Wydział krajowy Towarzystwu „Szkoły ludowej" w Krakowie w dwóch równych ratach, z których drugą wypłacił po przedłożeniu przez to Towarzystwo sprawozdania o szkole polskiej w Białej za rok szkolny 1898/99.

Ze sprawozdania okazuje się, iż w powyższej szkole otwarto w roku szkolnym 1898/99 klas 4, do których wpisało się 356 dzieci; w klasie 1 i 2-ej urządzone zostały paralelki. Z końcem roku szkolnego klasyfikowano uczniów 289, reszta nie była klasyfikowaną z powodu nieregularnego uczęszczania, lub z powodu opuszczenia szkoły.

Grono nauczycielskie składało się z kierownika, 2 nauczycieli starszych, 3 nauczycieli młodszych i katechety.

Wydatki na szkołę wynosiły w roku 1898/9 ogólną kwotę 6849 zł. 46 ct., na której częściowe pokrycie użyto subwencyi przyznanej przez Wysoki Sejm z funduszu krajowego.

Wyższy zakład naukowy żeński w Rzeszowie.

W załatwieniu sprawozdania Komisyi szkolnej o wniosku posła Jabłońskiego w przedmiocie założenia seminaryum nauczycielskiego żeńskiego w Rzeszowie, powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 4. marca 1899 następującą uchwałę:

„Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby wszedł w rokowania z gminą miasta Rzeszowa względem założenia wyższego zakładu naukowego żeńskiego, któryby uczennicom udzielał tamże dostatecznego przygotowania do złożenia egzaminu dojrzałości w żeńskich seminaryach nauczycielskich, i żeby następnie po porozumieniu się z Radą szkolną krajową przedłożył Sejmowi wniosek co do ewentualnego udzielenia takiemu zakładowi subwencyi z funduszów krajowych".

W skutek tej uchwały Wydział krajowy zwrócił się najpierw do c. k. Rady szkolnej krajowej z zapytaniem, czyli istniejąca w Rzeszowie szkoła wydziałowa żeńska połączona ze szkołą pospolitą i kursem praktycznym nie dałaby się ewentualnie uzupełnić, a względnie rozszerzyć w taki sposób, iżby odpowiadała celowi w uchwale sejmowej zamierzonemu. Rada szkolna krajowa w odpowiedzi na to oświadczyła, że obowiązująca ustawa nie pozwala na takie rozszerzenie istniejącej obecnie w Rzeszowie 5-cio klasowej szkoły wydziałowej żeńskiej, aby ta szkoła spełniając zadanie wyższego zakładu nauko-

wego żeńskiego, umożliwiła zarazem kończącym ją kandydatkom złożenie egzaminu dojrzałości w seminaryum nauczycielskiem. Co do połączenia ze szkołą wydziałową kursu przygotowawczego do egzaminu dojrzałości, to połączenie takie, zdaniem Rady szkolnej krajowej, musiałoby się okazać niepraktycznem z powodu, że dyrektor szkoły wydziałowej nie miałby uzdolnienia niezbędnego do prowadzenia takiego kursu. Rada szkolna krajowa zwróciła w końcu uwagę Wydziału krajowego, na istniejący już w Rzeszowie, utrzymywany przez emerytowanego profesora gimnazyalnego Klemensa Bilińskiego prywatny zakład, którego celem jest sposobienie kandydatek do egzaminu dojrzałości. Zakład ten mogłaby gmina m. Rzeszowa za zgodą prof. Bilińskiego objąć na swój koszt, i nadać mu, przy pomocy wskazówek Rady szkolnej, trwalszą organizacyę. Wydział krajowy jest zdania, że takie rozwiązanie sprawy byłoby najlepszem zwłaszcza, że nie byłoby rzeczą wskazaną tworzenie nowego kursu przygotowawczego obok istniejącego już i wypróbowanego. Odniósł się przeto do Magistratu m. Rzeszowa z wezwaniem, aby sprawę tę wziął pod rozwagę i ewentualnie wszedł w rokowania z prof. Bilińskim celem zawarcia układu o objęcie utrzymywanego przezeń kursu na koszt miasta.

Ponieważ od gminy m. Rzeszowa na pismo powyższe dotychczas nie nadeszła odpowiedź, nie może Wydział krajowy przedłożyć Wys. Sejmowi już w tym roku swego wniosku w powyższej sprawie.

Szkoła izraelicka w Brodach.

O szkole izraelickiej w Brodach w r. szk. 1898/9 przedłożył Wydziałowi krajowemu stały delegat do nadzoru tej szkoły, poseł Oktaw Sala, sprawozdanie, z którego okazuje się, że w tym roku uczęszczało do szkoły 444 chłopców, a 526 dziewcząt, razem dzieci 970, o 3 więcej niż w roku szkolnym 1897/98.

Pod względem języka wykładowego rozkład godzin był następujący

a) w szkole chłopców

Klasa	Ilość oddziałów	godz. polskie	godz. niemieckie
I.	2	22	12
II.	2	22	16
III.	2	32	18
IV.	2	15	11
Razem	8	91	57

b) w szkole dziewcząt

Klasa	Ilość oddziałów	godz. polskie	godz. niemieckie
I.	3	33	21
II.	2	36	14
III.	2	34	22
IV.	2	36	20
Razem	9	139	77

Ogółem było zatem 230 godzin polskich, a 134 niemieckich.

W porównaniu z rokiem szkolnym 1897/8 było więcej o 1 godzinę z wykładem polskim, a 4 godziny więcej z wykładem niemieckim. W skład nauczycieli wchodzi 19 osób, z tych 12 nauczycieli a 7 nauczycielek.

Delegat Wydziału krajowego podnosi w swem sprawozdaniu, iż działalność ciała nauczycielskiego zasługuje na wszelkie uznanie, a dokładne zaznajomienie dzieci z wykładanym przedmiotem, systematyczne wdrażanie ich do logicznego myślenia i do należytego wysłowienia się w języku polskim stanowi tak obecnie jak i w latach poprzednich główną cechę tego zakładu.

Wydawnictwo polskich podręczników dla szkół średnich.

W budżecie krajowym na rok 1898 wyznaczył W. Sejm 1.500 zł. na wydawnictwo polskich podręczników dla szkół średnich, do rozporządzalności Rady szkolnej krajowej a względnie Komisyi książek szkolnych, przez tę Radę ustanowionej. Subwencyi tej nie wyasygnowano dotychczas wcale — (gdyż w ręku Rady szkolnej pozostaje jeszcze dotychczas z subwencyi z r. 1897, niewyrachowanych 528 zł.) a kredyt 1.500 zł. z rachunku r. 1898, przeniesiono do dalszej dyspozycyi do rachunku roku 1899.

Wydawnictwo ruskich książek szkolnych.

W wydawnictwie ruskich książek szkolnych subwencyonowanem z funduszu krajowego dotacyą 6.000 zł. pozostało z końcem r. 1897 książek wartości (brutto) 31.884 zł. 07 ct

Rachunku z powyżej wykazanej pozostałości nie przedstawia się, albowiem księgarnia Seyfartha i Czaykowskiego przedłożyła go dopiero 16. paźdz. 1899 do LW. 68.996/99 a gotówka . . . . . 2.793 zł. 86 ct. uzyskana ze sprzedaży książek, wykazaną będzie w zamknięciu rachunków za r. 1899.

Na r. 1898 uchwalił Wysoki Sejm na wydawnictwo ruskich książek kwotę 6.000 zł. Z dotacyi tej wydano:

Drukarnia Towarz. im Szewczenki za druk i oprawę książek: „Luturgika hr. kat. cerkwy Aleksandra Torońskoho Lwiw 18 8“ II wydanie i „Edwarda Fiderera Hramatyka hreckoho jazyka“	1639 „ 46 „
ks. Toruński Aleksander honoraryum za katechizm dla I. klasy szkół średnich i Liturgikę	200 „ — „
Dr. Mandybur Tadeusz i Ceglinski Roman za ruskie tłumaczenie gramatyki Fiderera	450 „ — „
Resztę nieużytego kredytu z r. 1898 w kwocie przeniesiono do dalszej dyspozycyi do rachunku roku 1899.	3.710 „ 54 „
Razem .	6.000 zł. 00 ct.

Fundusz szkolny krajowy.

Zaległości czynne odebrane od byłych funduszów szkolnych okręgowych.

Należytości czynne byłych funduszów szkolnych okręgowych przelane do funduszu szkolnego krajowego wynosiły z końcem września 1898 wedle ostatniego sprawozdania ogółem . . . . . 148.016 zł. 18½ ct.

Zaległość ta jednak ulega i ulegać będzie ciągłym zmianom, aż do zupełnego jej umorzenia, a to z powodu, że c. k. krajowa Rada szkolna przeprowadza jeszcze dalsze obrachunki ze stronami konkurencyjnemi i na podstawie tych obrachunków prostuje zaległości przez c. k. Urzędy podatkowe pierwotnie wykazane. Na podstawie takich poszczególnych obrachunków odpisano w czasie od 1. października do końca grudnia 1898 od powyższej zaległości ogółem . . . . . 5.170 „ 89½ „

Ogółem należytości czynne z powyższego tytułu wynosiły z końcem roku 1898	142.845	zł. 29	ct.
Na poczet tej należytości spłacono w powyższym czasie	4.797	„ 93½	„
pozostało w zaległości z końcem roku 1898	138.047	„ 35½	„
jak to w zamknięciu rachunków za rok 1898 wykazano, z której wedle budżetu miałaby wpłynąć w roku 1899 kwota 25.000 zł.			
Na podstawie powyżej wymienionych obrachunków odpisano w ciągu roku 1899 od powyższej zaległości	19	„ 20½	„
Ogółem należytości czynne z powyższego tytułu wynoszą z końcem września 1899 kwotę	138.028	„ 15	„
Na poczet tej należytości spłacono w roku 1899 po koniec września t. j. do czasu, do którego nadesłane zostały dzienniki kas rządowych	16.266	„ 82½	„
pozostaje zatem zaległość z końcem września 1899 .	121.761	zł. 32½	ct.
Oprócz tego ma fundusz krajowy do żądania od miejskiego funduszu szkolnego okręgowego krakowskiego tytułem zwrotu udzielonych po koniec roku 1894 zaliczek kwotę	131.245	„ 40	„
tudzież udzieloną w roku 1895 zaliczkę . . .	34.756	„ —	„
Razem . .	166.001	zł. 40	ct.

Prestacye szkolne.

Należytość zaległa z początkiem roku 1898 z tytułu wszystkich prestacyi szkolnych wynosiła wedle zamknięcia za rok 1897 ogółem kwotę . . .	777.812	„ 40½	„
Należytość bieżąca za r. 1898 wedle zamknięcia rachunków za ten rok wynosiła	1,332.641	„ 41½	„
Razem . .	2,110.453	zł. 82	ct.
z tego odpisano w ciągu roku 1898 ogółem . . .	15.695	„ 95	„
pozostało . .	2,094.757	zł. 87	ct.
na to zapłacono w roku 1898	1,289.782	„ 47	„
została zaległość z końcem roku 1898 . . .	804.975	zł. 40	ct.
a po strąceniu zaległości biernych w łącznej kwocie .	34.356	„ 08	„
właściwa zaległość czynna z końcem roku 1898 wynosi	770.619	zł. 32	ct.
Należytość bieżąca prestacyi szkolnych za rok 1899 wynosi wedle budżetu kwotę	1,353.332	„ —	„
ogólna należytość na rok 1899	2,123.951	zł. 32	ct.
Na poczet tej należytości wpłynęło po koniec września 1899	752.375	„ 58½	„
Niespłacone prestacye z końcem września 1899 wynoszą	1.371.575	zł. 73½	ct.

Celem spiesznego i energicznego ściągania tych zaległych prestacyi, o ile one nie są spłacane razem z podatkami, przesyła się co pół roku szczegółowe wykazy wszystkim c. k. Starostwom a zarazem uprasza się c. k. Prezydyum Namiestnictwa o przynaglenie w tej sprawie.

Ostatnie takie zarządzenie dotyczące stanu zaległości po koniec czerwca 1899 uskutecznione zostało do LW. 62572/99.

Oprócz tego przeprowadzane bywają liczne specyalne korespondencye tej w sprawie.

Zaliczki na budynki szkolne.

Stan niespłaconych zaliczek na budynki szkolne z końcem roku 1897 wynosił	23.716	zł. 58	ct.
w roku 1898 odpisano	265	„ —	„
pozostało .	23.451	zł. 58	ct.
spłacono w roku 1898 ogółem	5.999	„ 02	„
stan nie spłaconych zaliczek z końcem r. 1898 . .	17.452	zł. 02	ct.
z której wedle budżetu miałaby wpłynąć w roku 1899 kwota 4.365 zł.			

W ciągu roku 1899 do końca września spłacono . .	2.065 zł. $40^1/_2$ct.
stan niespłaconych zaliczek z końcem września 1899 .	15.387 „ $15^1/_2$ „

Od czasu utworzenia po myśli uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 22. września 1892 osobnego funduszu pożyczkowego na budowę szkół nie udziela się już zaliczek z funduszu szkolnego krajowego, lecz tylko ściąga się raty dotychczas nie spłacone.

Pretensye do Skarbu Królestwa Polskiego.

Sprawa rewindykacyi kapitałów od rządu rosyjskiego, należących się funduszowi szkolnemu krajowemu, mimo urgensów wniesionych do c. k. Namiestnictwa, dotychczas załatwioną nie została.

Taksy szkolne.

Zaległe należytości taks spadkowych przypadające na rzecz krajowego funduszu szkolnego wynosiły z początkiem roku 1898 . 9.053 zł. 91 ct.

Należytość za rok 1898	40.697 „ $11^1/_2$ „
Razem .	49.751 zł. $02^1/_2$ ct.
z tego odpisano ogółem	518 „ 22 „
pozostało .	49.232 zł. $80^1/_2$ ct.
w roku 1898 spłacono	31.894 „ 73 „
zaległość z końcem roku 1898 wynosiła . . .	17.338 zł. $07^1/_2$ ct.
kwota preliminowana na rok 1899 wynosi . . .	20.000 „ — „
Razem .	37.338 zł. $07^1/_2$ ct.
na co spłacono po koniec września 1899 . . .	28.397 „ $86^1/_2$ „
a więc stan niespłaconych taks spadkowych z końcem września 1899 wynosi	8.940 zł. 21 ct.

Odezwą Wydziału krajowego z dnia 17. kwietnia 1899 l. 23363 i z dnia 26. kwietnia 1899 l. 25467 przesłano wszystkim c. k. Starostwom szczegółowe wykazy zaległych z końcem roku 1898 taks szkolnych z wezwaniem o bezzwłoczne ściągnięcie tychże a równocześnie proszono Prezydyum c. k. Namiestnictwa o przynaglenie Starostw do tej czynności.

Oprócz tego prowadzi się w tej sprawie z Sądami, Starostwami, Urzędami podatkowymi i Magistratem lwowskim ciągłe korespondencye, które się ustawicznie wzmagają.

Inne należytości funduszu szkolnego krajowego.

Inne należytości czynne wynosiły z końcem roku 1898 a to:

Odsetki od kapitałów	1.445 zł. $70^1/_2$ ct.
Dochody z dóbr, realności i innych praw . . .	2.886 „ 58 „
Rozmaite wpływy	12.701 „ 40 „
Razem .	17.033 „ $68^1/_2$ „

Należytości bieżące na rok 1899 wedle budżetu wynoszą a to:

Odsetki od kapitałów	34.122 „ — „
Dochody z dóbr i realności	21.767 „ — „
Rozmaite wpływy . . , ...	— „ — „
Zysk ze sprzedaży książek szkolnych	2.835 „ — „
Dodatek z c. k. Skarbu Państwa	54.943 „ — „
ogółem .	130.700 „ $68^1/_2$ „
Z tego odpisano w ciągu roku 1899 do 30. września . . . . , . . .	533 „ 17 „
pozostało .	130.167 zł. $51^1/_2$ ct.
Na to wpłynęło w roku 1899 po koniec września ogółem	76.769 „ 35 „
Pozostaje do pobrania z końcem września 1899 . .	53.398 zł. $16^1/_2$ ct.

Zaległości te w znacznej części wpłyną po koniec roku 1899 zwłaszcza odsetki od kapitałów i zysk ze sprzedaży książek szkolnych, które to należytości płatne są w grudniu, tudzież dodatek z c. k. Skarbu Państwa płatny w ratach miesięcznych.

Fundusz szkół ludowych z roku 1872.

Majątek zarodowy tego funduszu wynosił z końcem roku 1898 w gotówce — zł. ½ ct.: w efektach w wal. austr. 130 zł. 45 ct., w efektach w wal. koronowej 203.700 koron. Odsetki od efektów w roku 1899 przyniosą dochodu około 3.990 zł. w. a., z którego rozdzielono tytułem bezzwrotnych zasiłków na budowę szkół a to:

po 400 zł. gminom: Nowosielce, Wiśnicz mały, Zapałów, Maniów, Kobaki, Łazany i Żegiestów razem . .	2.800 zł.
Gminie Tylmanowa	300 „
„ Albigowa	230 „
po 200 zł. gminom: Jaszczów, Kawęczyn, Wiktorów razem .	600 „
Gminie Oleszyce	60 „
rozdzielono ogółem . .	3.990 zł.

IV. Pomniki historyczne.

Zamek w Olesku.

Uchwałą z dnia 18. marca b. r. upoważnił W. Sejm Wydział krajowy do zawarcia z c. k. władzami szkolnemi układu o oddanie części zamku Oleskiego wraz z gruntami doń należącymi w bezpłatne używanie na cel umieszczenia w nim dopełniającego kursu rolniczego szkoły ludowej w Olesku, z zastrzeżeniem, iżby zachowaną była możność zwiedzania każdego czasu bez żadnych opłat tej przynajmniej części Zamku, z którą łączą się najściślej wspomnienia z życia króla Jana III. Zarazem upoważnił W. Sejm Wydział krajowy do przeprowadzenia w Zamku Oleskim niezbędnych dla powyższego celu robót adaptacyjnych kosztem nieprzekraczającym sumy 10.000 zł. i wstawił tę sumę do budżetu funduszu kraj. za rok 1899 jako kredyt do dyspozycyi Wydziału krajowego.

Mając takie upoważnienie i zapewniwszy się, że c. k. Rada szkolna krajowa trwa w postanowieniu urządzenia w Olesku dopełniającego kursu rolniczego już z początkiem roku szkolnego 1899/900 i że zgadza się na zastrzeżenie w uchwale sejmowej zawarte, przystąpił Wydział krajowy na wiosnę 1899 r. do przeprowadzenia w Zamku Oleskim potrzebnych robót adaptacyjnych.

Jak wiadomo z zeszłorocznego sprawozdania, przeznaczono na pomieszczenie kursu rolniczego lewe, więcej zniszczone skrzydło zamku, które pod względem pamiątkowym bez porównania mniejsze ma znaczenie od skrzydła prawego. W tem lewem skrzydle na I. piętrze zrestaurowano 4 sale na wykłady a nadto piąty pokój przeznaczony na gabinet dla nauczyciela. W prawem skrzydle w parterze urządzono pomieszkanie dla nauczyciela kursu rolniczego; całe pierwsze piętro, na którem znajdują się główne apartamenta mające wartość historyczną i pamiątkową, pozostało nietknięte. W dziedzińcu zamkowym wymurowano nowy budynek na skład narzędzi rolniczych i ziemiopłodów, sam dziedziniec jak i wogóle cały gmach uporządkowano o tyle, o ile to było niezbędnem, aby mu odjąć cechę ruiny.

Co do układu z władzami szkolnemi Wydział krajowy zgodził się z c. k. Radą szkolną krajową, że zawieranie formalnego kontraktu byłoby w tym przypadku zbytecznem i że wystarczy, jeżeli wzajemne zobowiązania i warunki określone zostaną w orzeczeniu nowo organizującem szkołę ludową w Olesku. Orzeczenie to wydane przez Radę szkolną krajową 6. września b. r. l. 22.520 w porozumieniu z Wydziałem krajowym, wylicza dokładnie ubikacye w Zamku i parcele gruntowe przeznaczone na użytek kursu rolniczego i oznacza warunki tego odstąpienia. W szczególności zawiera orzeczenie postanowienie, że pozostawia się jak dotychczas wolność zwiedzania każdego czasu i bez żadnych opłat tej części Zamku Oleskiego, z którą łączą się najściślejsze wspomnienia z życia króla Jana III. Dalej zawiera orzeczenie postanowienie, że dozór nad zamkiem spełniać będzie bezpłatnie każdoczesny nauczyciel kursu rolniczego, że podatek gruntowy wraz z dodatkami i innemi daninami od zajętej na kurs rolniczy części zamku i 5 morgów gruntu pokrywane będą

z funduszu szkolnego krajowego począwszy od 1. września 1899, że wreszcie w razie zwinięcia kursu rolniczego Zamek Oleski a względnie oddane władzom szkolnym objekta wraz z gruntem, zwrócony być ma bezzwłocznie Wydziałowi krajowemu do dowolnego rozporządzenia.

Dnia 5. października b. r. komisya z Wydziału krajowego delegowana, oddała wspomniane powyżej lokalności zamkowe wraz z gruntem 5-morgowym c. k. władzy szkolnej reprezentowanej przez c. k. Starostę i przewodniczącego c. k. Rady szkolnej okręgowej w Złoczowie.

Koszta robót w Zamku Oleskim uskutecznionych do chwili sporządzenia niniejszego sprawozdania nie zostały jeszcze ostatecznie ustalone i obliczone. Już teraz jednak jest rzeczą pewną, że kredyt na ten cel do budżetu r. 1899 wstawiony nie wystarczy i że okaże się niedobór około 700 zł. wynoszący. Przyczyną tego są roboty w pierwotnym kosztorysie nieprzewidziane, które jednak w toku robót okazały się koniecznemi głównie w celu wzmocnienia murów. Byłyby po za tem do wykonania inne jeszcze roboty bardzo potrzebne a mianowicie urządzenie studni i budowa bramy wjazdowej, których wykonanie pociągnęłoby za sobą dalszy wydatek około 1.500 zł. Wykonania tych robót jednak Wydział krajowy na teraz dla braku funduszów zarządzić nie mógł, w swoim czasie jednak przedłoży W. Sejmowi swoje wnioski w tej sprawie.

Sprawa wykupna ruin kościoła i klasztoru podominikańskiego w Oświęcimiu.

Petycyę komitetu wykupna ruin kościoła i klasztoru podominikańskiego w Oświęcimiu o subwencyę na konserwacyę ruin tegoż kościoła i klasztoru przekazał Wys. Sejm uchwałą z dnia 27. marca 1899 Wydziałowi krajowemu do zbadania i ewentualnego przedstawienia wniosku.

Wobec tego, że w sprawie nabycia tych ruin były w toku jakieś rokowania między komitetem a Zgromadzeniem OO. Salezyanów, Wydział krajowy odniósł się do tego komitetu z żądaniem bliższych informacyi o wyniku powyższych rokowań. Na to zapytanie Wydział krajowy dotychczas nie otrzymał jeszcze odpowiedzi.

Starożytna bożnica w Leszniowie.

Do budżetu krajowego na r. 1899, wstawioną została kwota 300 zł. jako reszta z zasiłku przyznanego w kwocie 500 zł. na restauracyę starożytnej synagogi w Leszniowie. Kwotę powyższą wyasygnował Wydział krajowy na ręce c. k. konserwatora Dra Ludwika Finkla. Z przedłożonego przez tego konserwatora sprawozdania okazuje się, iż subwencyę krajową użyła gmina wyznaniowa izraelicka w Leszniowie na odrestaurowanie 3 ścian synagogi i częściowe pokrycie dachu; rozpoczętą zaś pracę nad czwartą ścianą przerwano dla braku funduszów.

Restauracya starożytnego kościoła w Bieczu.

W tej sprawie przedkłada Wydział krajowy osobne sprawozdanie.

V. Sprawy teatralne.

Teatr polski we Lwowie.

W kierownictwie teatru polskiego we Lwowie od czasu ostatniego sprawozdania zaszła ta zmiana, że z dniem 15. marca 1899, p. Dr. Juliusz Bandrowski ustąpił z Dyrekcyi i z przedsiębiorstwa, które odtąd prowadzi sam p. Ludwik Heller.

Ustąpił również z personalu dramatu jeden z najwybitniejszych aktorów p. Roman Żelazowski, który przez kilka lat ostatnich był oraz reżyserem sceny Lwowskiej. Ubytek tak cennej siły nie mógł pozostać bez wpływu tak na repertuar jak i na samo wykonanie sztuk przedstawianych, zwłaszcza, że i w personalu żeńskim oddawna już dawał się uczuwać brak odpowiedniej przedstawicielki ról wybitnie salonowych o charakterze kokieteryjnym lub excentrycznym. Temu ostatniemu brakowi Dyrekcya teatru na wezwanie komisyi artystycznej i Wydziału krajowego zaradziła przez pozyskanie dla sceny lwowskiej, pani Zapolskiej.

Dyrekcya starała się zresztą siłami, jakie miała do dyspozycyi, sprostać o ile możności zadaniu ciężącemu na scenie stołecznej. Nie można jej odmówić ruchliwości w wprowadzaniu na scenę nowych utworów tak swojskich jak zagranicznych, a chociaż przy wyborze sztuk uwzględniano może zanadto interes kasowy a za mało kładziono wagi na rzeczywistą wartość

utworów i kształcenie artystycznego i literackiego smaku, to jednak zaprzeczyć się nie da, że wystawienie niektórych lepszych sztuk, jak n. p. „Cyrano de Bergerac“ lub „Joannes“, Sudermanna, było rzeczywiście bardzo poprawnem i zasługiwało na szczere uznanie.

Miesiące lipiec i sierpień spędziła scena lwowska także w tym roku w Krynicy, skutkiem czego Lwów zadowolić się musiał ogródkowemi produkcyami scen prowincyonalnych.

Sezon operowy rozpoczął się w roku bieżącym dnia 7. stycznia i trwał trzy miesiące. W tym czasie dano trzydzieści kilka przedstawień operowych ze współudziałem tenorów Al. Bandrowskiego (11 występów) i Myszugi (20 występów), tudzież spiewaczek Arklowej (16 występów) i Miry Heller (21 występów). Pomimo to tegoroczny sezon operowy w porównaniu z poprzednim wypadł mniej korzystnie i mniejsze mniał też u publiczności powodzenie. Przyczyniła się do tego niezawodnie okoliczność, że dyrekcya wprowadziła w tym sezonie tylko jedną nowość, t. j. Rienziego, Wagnera, której wystawienie nie znalazło uznania krytyki u publiczności, najważniejszą jednak przyczyną niepowodzenia był zdaniem komisyi artystycznej nieodpowiedni stan orkiestry i chóru i brak należytego przygotowania wystawianych oper. Na uczyniony sobie zarzut mniejszej ruchliwości w kierunku repertuaru odpowiedziała Dyrekcya, że oprócz opery „Rienzi“ miała przygotowane do wystawienia dwie inne jeszcze opery a to „Eugeniusza Onegina“, Czajkowskiego i „Othelia“, Verdiego, których wprowadzenie na scenę jedynie z przyczyn od Dyrekcyi niezależnych nastąpić nie mogło. Co zaś do stanu orkiestry i chóru tłómaczy się po części względami natury finansowej, nadmieniając przytem, że orkiestra i chóry, jeszcze w roku zeszłym tak powszechnie chwalone, przecież w ciągu jednego roku tak bardzo na gorsze zmienić się nie mogły. Komisya artystyczna nie wysnuła zresztą ze swych zarzutów konkluzyi, aby Dyrekcyi odmówić wypłaty subwencyi na operę, przeciwnie, oświadczyła się za wypłatą, zważywszy, że z podobnie ostrą krytyką Dyrekcya opery spotyka się po raz pierwszy, w latach bowiem ubiegłych otrzymywała zawsze tylko pochwały za złożenie personalu polskiego, za ruchliwość w repertuarze i za dobre intencye około podniesienia opery polskiej. Uwzględniając to a niemniej okoliczność jak wielkich, przechodzących siły prywatnego przedsiębiorstwa, ofiar wymaga opera odpowiadająca wszelkim wymaganiom, nie odmówił Wydział krajowy Dyrekcyi i w tym roku wypłaty subwencyi, oświadczył jednak, że w przyszłości także niedostatki w orkiestrze, chórach i wykonaniu całości będą brane w rachubę, przy ocenieniu kwestyi, czyli subwencya operowa ma być wypłaconą.

Teatr polski w Krakowie.

Kontrakt dzierżawy teatru miejskiego w Krakowie zawarty w roku 1893 z p. Tadeuszem Pawlikowskim stracił moc prawną z dniem 31. lipca 1899. Na podstawie wyniku konkursu rozpisanego na ponowną dzierżawę teatru, uchwaliła Rada miejska w Krakowie na posiedzeniu z dnia 18. maja b. r. wydzierżawić teatr miejski na dalszych sześć lat t. j. do końca lipca 1905., artyście dramatycznemu p. Józefowi Kotarbińskiemu. Gdy zaś Wydział krajowy przy udzieleniu subwencyi na budowę teatru miejskiego w Krakowie zastrzegł dla Reprezentacyi kraju prawo zatwierdzania warunków umowy o dzierżawę tego teatru, przeto prezydent miasta Krakowa przedłożył kontrakt dzierżawy zawarty z p. Kotarbińskim Wydziałowi krajowemu do zatwierdzenia, którego mu też udzielono.

Z dniem 31. lipca b. r. skończył się tedy pierwszy sześcioletni okres istnienia nowego teatru w Krakowie, okres, który z pewnością pozostanie pamiętnym w dziejach sceny polskiej w ogóle. W panu Tadeuszu Pawlikowskim miał teatr krakowski kierownika, który swe zadanie pojmował jako misyę podniesienia sceny na wyżyny artyzmu i który temu celowi poświęcał wszelkie widoki osobistych korzyści. W uznaniu wielkich zasług położonych około rozwoju sceny krakowskiej Wydział krajowy przy sposobności wyasygnowania p. Pawlikowskiemu ostatniej raty subwencyi, wyraził mu na wniosek komisyi swoje uznanie za umiejętne kierownictwo, skuteczną i pomyślnemi rezultatami uwieńczoną pracę, której jedynem celem było podniesienie sceny krakowskiej.

Konkurs dramatyczny polski.

Na nagrody konkursowe za najlepsze utwory dramatyczne w języku polskim wstawił W. Sejm do budżetu krajowego na rok 1898 kwotę 750 zł. Wskutek tego Wydział krajowy uchwałą z dnia 27. marca 1898 rozpisał konkurs z terminem po koniec października 1898, do nadsyłania utworów scenicznych z zakresu dramatu, poważnej komedyi oraz sztuk ludowych. Nagrody konkursowe wyznaczono dwie, jedną w kwocie 500 zł., drugą w kwocie 250 zł., zastrzegając przytem, że przyznanie tych nagród nastąpić może dopiero po przedstawieniu sztuk wybranych przez komisyę konkursową na scenie teatru Lwowskiego lub Krakowskiego.

Na ten konkurs nadesłano w terminie wyznaczonym ogółem 55 utworów dramatycznych, które Wydział krajowy rozdał do ocenienia członkom Komisyi konkursowej.

W styczniu 1899 zebrała się ta Komisya w Wydziale krajowym dla zdania sprawy z oceny i dla wyboru sztuk do przedstawiania przeznaczonych.

W skład Komisyi wchodzili:

pp. Dr. Juliusz Bandrowski, dyrektor teatru Lwowskiego, dr. Karol Estreicher, dyrektor biblioteki Jagiellońskiej w Krakowie, Adam Krechowiecki, radca Namiestnictwa i redaktor „Gazety Lwowskiej", Dr. Antoni Małecki, em. profesor Uniwersytetu, Tadeusz Pawlikowski, dyrektor teatru Krakowskiego, Dr. Roman Pilat, profesor Uniwersytetu Lwowskiego i Tadeusz Romanowicz, poseł na Sejm i publicysta. Przewodniczył Komisyi członek Wydziału krajowego Dr. Józef Wereszczyński, funkcye sekretarza pełnił Jan Antoniewicz, radca Wydziału krajowego.

Komisya przeznaczyła do wspólnego czytania 8 utworów, które na posiedzeniach z 14. 15. 16. i 17. stycznia odczytano, a z pomiędzy tych odczytanych utworów przeznaczyła trzy do przedstawienia na scenie, mianowicie dramat w 4 aktach pod tyt. „Pożary", dramat w 4 aktach „Na wyżynach" i sztukę ludową w 4 aktach pod tyt. „Nowe Prądy". Sztuki te zostały rzeczywiście przedstawione na scenie, a mianowicie dramat „Na wyżynach" na scenach Lwowskiej i Krakowskiej, dramat „Pożary" pod zmienionym tytułem „Młodzi bohaterowie" na scenie Lwowskiej, zaś sztuka ludowa „Nowe Prądy" pod zmienionym tytułem „Polityka chłopska" na scenie Krakowskiej.

W pierwszych dniach maja, po dokonanem przedstawieniu wszystkich trzech sztuk zebrała się ponownie Komisya konkursowa i uchwaliła jednogłośnie *nie przyznać nagrody żadnemu z utworów na ten konkurs nadesłanych*

Zarazem uchwaliła Komisya przedstawić Wydziałowi Wydziałowi krajowemu wniosek na ponowne rozpisanie konkursu z terminem po koniec grudnia 1899. Wreszcie uchwaliła Komisya przedstawić Wydziałowi krajowemu wniosek, aby na przyszłość zaniechano rozpisywania co lat trzy konkursów dramatycznych w dotychczasowej formie, a natomiast rozdawano co 5 lat po trzy nagrody w kwotach 750 zł., 500 zł. i 250 zł. za najlepsze nowe utwory dramatyczne, jakie w przeciągu tych 5 lat będą przedstawione na scenach polskich we Lwowie i w Krakowie.

Wobec tego Wydział krajowy rozpisał ponowny konkurs dramatyczny z terminem do nadsyłania sztuk po koniec roku 1899, wniosek zaś zmierzający do zmiany dotychczasowego sposobu przyznawania nagród konkursowych uchwalił przedstawić Wys. Sejmowi w właściwym czasie t. j. w tym roku, w którym kredyt na nagrody konkursowe będzie miał być wstawionym do preliminarza budżetu krajowego.

Teatr ruski.

Komitet ustanowiony przez Wydział krajowy dla artystycznego nadzoru teatru ruskiego dotychczas wprawdzie nie ukonstytuował się jeszcze, ale większość członków tego Komitetu pod przewodnictwem p. Dr. Sawczaka przedkłada Wydziałowi krajowemu co pół roku sprawozdania o stanie tego teatru. Sprawozdania te są bardzo pochlebne tak dla Wydziału Ruskiej Besidy jak i dla kierownictwa sceny ruskiej i kończą się zawsze nietylko wnioskiem na wypłacenie subwencyi, ale także wyrażeniem życzenia, aby ta subwencya mogła być podwyższoną.

Teatr ruski pozostaje nadal pod bezpośrednim zarządem Wydziału „Besidy“ która ustanowiła swym administratorem jednego z najstarszych aktorów p. Gembickiego. Nadzór i kontrolę miejscową nad teatrem wykonywują delegaci przez Wydział Besidy, ustanowieni w tych miejscowościach, gdzie teatr daje przedstawienia. Ci składają raporty referentowi teatralnemu w Wydziale Besidy, który je przedkłada na sesyach plenarnych Wydziału. W ciągu 1. kwartału r. 1899 bawił teatr ruski:

w Rohatynie od 1. stycznia do 3. lutego, w Brzeżanach od 3. lutego do 12. marca, w Stanisławowie od 12. marca do 10. kwietnia.

Następnie dawał przedstawienia w Czortkowie od 10. kwietnia do 7. maja, w Kopyczyńcach od 7. do 14. maja, ponownie w Czorkowie od 16 do 25 maja, w Borszczowie od 25. maja do 26. czerwca, w Tłustem od 27. czerwca do 4. lipca, w Ułaszkowcach od 5. do 10. lipca, w Zaleszczykach od 1. do 20. sierpnia, w Śniatynie od 1. do 13. września, w Czerniowcach od 14 do 30. września, wreszcie w Wyżnicy.

Sprawozdanie podnosi, że teatr ruski pomimo materyalnych braków spotyka się z powszechnem uznaniem tak publiczności jak i krytyki nietylko ruskiej, ale także polskiej i niemieckiej. Dowodem tego głosy pochlebne prasy czerniowieckiej jak „Czernowitzer Zeitung“ „Bukowiner Nachrichten“, „Post“, „Rundschau“ tudzież czerniowieckiej „Gazety Polskiej“.

Repertuar teatru ruskiego składa się ze sztuk ludowych, salonowych i operetek. Nawet pomniejsze opery, jak n. p. „Cavaleria rusticana“ bywają wystawiane, a wprowadzeniu na scenę „Sprzedanej Narzeczonej“ stanął na przeszkodzie jedynie brak funduszów na sprawienie nowej garderoby i dekoracyj. Ze sztuk oryginalnych przedstawiono między innemi „Czumaki“ Karpeńki i „Naszi peresełeńci“ przeróbka Anczyca „Emigracyi chłopskiej“. Przygotowano do wystawienia „Woźnicę Hentschla“ Hauptmanna.

Personal teatralny składa się z 24 osób i 7 muzykantów, których gaża miesięczna wynosi przeszło 1.200 zł.

Subwencyę na r. 1899 uchwaloną Wydział krajowy wyasygnował do rąk Wydziału Ruskiej Besidy.

Konkurs na oryginalne utwory sceniczne ruskie.

W maju 1899 rozpisał Wydział krajowy konkurs na oryginalne czystym ruskim językiem napisane utwory sceniczne z zakresu dramatu, poważnej komedyi i sztuk ludowych ze spiewami lub bez spiewu, takiej objętości, iżby zapełniały cały wieczór teatralny. W warunkach konkursu zamieścił Wydział krajowy postanowienie, iż prace już drukiem ogłoszone, albo też przedstawione na którejkolwiek scenie, nawet amatorskiej, będą od konkursu wykluczone. Nie będą również przypuszczone do premiowania prace autorów już nieżyjących. Konkurs rozpisany został z terminem przekluzyjnym po koniec grudnia 1899.

Nagród do rozdania wyznaczono cztery: jedną na 250 zł., drugą na 200 zł. a dwie po 150 zł.

Rozstrzygnięcie konkursu i przyznanie nagród zastrzeżono osobnej Komisyi, do której powołał Wydział krajowy pp. Aleksandra Barwińskiego, Dr. Stefana Smal-Stockiego, Dr. Aleksandra Kolessę, Dr. Michała Hruszewskiego, Hilarego Ogonowskiego, Dr. Eugeniusza Oleśnickiego, Dr. Włodzimierza Kocowskiego, i Włodzimierza Szuchiewicza.

Sprawa założenia polskiej wędrownej trupy teatralnej

W ciągu roku 1899 przeprowadził Wydział krajowy dalsze rokowania z większemi gminami, które mogłyby przyczynić się do kosztów stworzenia i utrzymania dobrej prowincyonalnej trupy teatralnej.

Rezultat tych rokowań okazał się nader skąpym, gdyż na 16 miast prowincyonalnych, do których Wydział krajowy odniósł się z zapytaniem, czyli i w jakiej kwocie rocznej przyczyniłyby się do utrzymania takiego teatru, 9 miast nie chciało przyjąć na siebie żadnych zobowiązań, a tylko 7 przyrzekło przyczyniać się na ten cel zasiłkami w łącznej kwocie 1520 zł. rocznie.

Wedle opinii grona osób, ze sprawami teatralnemi bliżej obznajomionych, wyrażonej na konferencyi odbytej w Wydziale krajowym dnia 23. października 1897, teatr prowincyonalny, jeżeli ma spełniać dobrze swe zadanie,

powinien mieć zapewnioną subwencyę w kwocie 10.000 zł. rocznie. Chociażby nawet, jak przypuszczać można, udało się zasiłki ofiarowane przez miasta doprowadzić do łącznej kwoty 2000 zł., to zawsze jeszcze pozostałoby do pokrycia z funduszu krajowego 8000 zł. rocznie.

Jakkolwiek myśl utworzenia dobrej polskiej trupy prowincyonalnej z wielu zwględów jest pożyteczną, to jednak w obec stanu finansów krajowych, Wydział krajowy nie może przedłożyć Wysokiemu Sejmowi wniosku na obciążenie budżetu krajowego stałym rocznym wydatkiem na ten cel, w tak znacznej stosunkowo wysokości.

Fundusz emerytalny aktorów teatru hr. Skarbka.

Stan funduszu emerytury aktorów z końcem r. 1898 jest wykazany w zamknięciach rachunkowych za r. 1898.

Majątek jego z dniem 1. stycznia 1899 wynosił w efektach:

a) w walucie austryackiej		124.279 zł. 54 ct.
b) w walucie koronowej 293.700 koron czyli w walucie austryackiej		146.850 „ — „
Razem . . .		271.129 zł. 54 ct.
W roku 1899 po koniec października zakupiono: 21.200 koron czyli w walucie austryackiej	10.600 zł.	
Spieniężono zaś po ten sam dzień:		
a) w walucie austr. . . . 5.017 zł.		
b) w walucie kor. 10.000 koron czyli w w. a. . 5000. „		
Razem . .	10.017 zł.	
Z porównania ze sprzedażą efektów okazuje się przyrost w majątku zarodowym w I. półr. 1899 o .		583 zł. — ct.
Do tego funduszu należy:		
a) członków czynnych	39	
b) członków emerytów	26	
4% i 5% wkładki od członków i emerytów przyniosły w roku 1898		6.211 „ 73 „
wypłacono zaś emerytur w r. 1898		11.507 zł. 79 ct.

VI. Zasiłki artystyczne, naukowe, petycye i inne rozmaite.

Zasiłki dla kształcących się w naukach i sztukach.

W budżecie na rok 1899 przeznaczył Wysoki Sejm ryczałt w kwocie 3.000 zł. do rozporządzalności Wydziału krajowego na zasiłki dla kształcących się w naukach i sztukach.

Z powyższej kwoty przyznał Wydział krajowy następujące zasiłki:

a) na kształcenie się w malarstwie: Janowi Olpińskiemu w Paryżu 300 zł., Józefowi Czajkowskiemu w Paryżu 300 zł., Bronisławie Janowskiej w Krakowie 150 zł., Władysławowi Rossdorferowi w Wiedniu 150 zł., Maryi Wolińskiej w Krakowie 150 zł., Julii Eminowiczównej w Krakowie 100 zł. i Jerzemu Łukasiewiczowi w Krakowie 100 zł.,

b) na kształcenie się w rzeźbiarstwie: Władysławowi Mazurowi we Wiedniu, Stanisławowi Ostrowskiemu we Lwowie i Grzegorzowi Kuźniewiczowi we Lwowie po 200 zł.

c) na kształcenie się w śpiewie: Helenie Ruszkowskiej we Lwowie 200 zł., Wandzie Chulawskiej w Dreźnie, Aleksandrowi Nosalewiczowi w Wiedniu, Janinie Kobatkiewiczównej w Krakowie, Zofii Pilarskiej we Lwowie, i Klaudyi Radkiewiczównej w Wiedniu po 150 zł., Zofii Gralewskiej we Lwowie i Andrzejowi Hajekowi we Lwowie po 100 zł.

Zasiłki dla internatów istniejących przy seminaryach nauczycielskich.

W budżecie krajowym na r. 1899 przeznaczył Wysoki Sejm kwotę 6000 zł. na zasiłki dla istniejących już internatów.

Z powyższego ryczałtu przyznał Wydział krajowy na propozycyę Rady szkolnej krajowej następujące zasiłki:

Internatowi św. Józafata dla uczniów seminaryum nauczycielskiego męskiego we Lwowie 400 zł., Towarzystwu opieki obywatelskiej nad internatem

dla kandydatek seminaryum nauczycielskiego we Lwowie 400 zł.; internatowi dla uczniów seminaryum nauczycielskiego męskiego w Krakowie 800 zł., internatowi dla uczenic seminaryum nauczycielskiego żeńskiego w Krakowie 800 zł., internatowi dla uczniów seminaryum nauczycielskiego męskiego w Tarnowie 800 zł., internatowi dla uczniów seminaryum nauczycielskiego męskiego w Sokalu 500 zł., internatowi dla uczniów seminaryum nauczycielskiego męskiego w Samborze 1.000 zł., internatowi dla uczenic seminaryum nauczycielskiego żeńskiego w Przemyślu 500 zł. i internatowi dla uczniów seminaryum nauczycielskiego męskiego w Rzeszowie 800 zł.

Zasiłki dla burs mieszczących młodzież polską i ruską.

W budżecie na rok 1899 przeznaczył Wysoki Sejm kwotę 5000 zł. na zasiłki dla burs mieszczących ubogą młodzież polską i ruską.

Z powyższego ryczałtu przyznał Wydział krajowy zgodnie z wnioskami Rady szkolnej krajowej następujące zasiłki:

a) po 100 zł:

bursie polskiej im. Józefa Jakubowicza w Brzeżanach; bursie polskiej im. Adama Mickiewicza w Drohobyczu; bursie ruskiej im. św. Onufrego w Jarosławiu; bursie ruskiej im. św. Mikołaja w Kołomyi; komitetowi budowy bursy jubileuszowej w Sanoku; Stowarzyszeniu „Bursy ruskiej“ w Stryju; bursie im. Tadeusza Kościuszki w Złoczowie;

b) po 150 zł.:

bursie polskiej im. Kopernika w Jarosławiu; Towarzystwu bursy im. Tadeusza Kościuszki w Nowym Sączu;

c) po 200 zł.:

bursie chrześciańskiej w Brodach; bursie ruskiej im. św. Jana Chrzciciela w Drohobyczu; Towarzystwu bursy dla synów nauczycieli i uauczycielek szkół ludowych w Krakowie; bursie im. Stefana Batorego w Wadowicach;

d) po 250 zł.:

bursie polskiej w Stanisławowie; Towarzystwu bursy gimnazyalnej w Samborze;

e) po 300 zł.:

Towarzystwu bursy polskiej w Kołomyi; „Bursie przemyskiej“ w Przemyślu; bursie im. św. Mikołaja w Przemyślu; bursie im. św. Kazimierza w Tarnowie;

f) po 350 zł.:

Instytutowi pod wezwaniem św. Mikołaja we Lwowie, zarządzanemu przez „Ruskie Towarzystwo pedagogiczne“; bursie gimnazyalnej w Rzeszowie; Towarzystwu „Bursy ruskiej Tarnopolskiej“ w Tarnopolu;

g) 450 zł.:

„Bursie nauczycielskiej“ w Tarnopolu.

Zasiłki dla stowarzyszeń akademickich

Z ryczałtu w kwocie 1400 zł. przeznaczonego przez Wys. Sejm w budżecie krajowym na r. 1899 do dyspozycyi Wydziału krajowego dla stowarzyszeń akademickich, przyznał Wydział krajowy następujące zasiłki:

po 150 zł.:

Bratniej pomocy słuchaczów wszechnicy lwowskiej; Bratniej pomocy słuchaczów politechniki we Lwowie; Bibliotece słuchaczów prawa we Lwowie; Czytelni akademickiej we Lwowie;

po 100 zł.:

Towarzystwu „Dom słuchaczów lwowskiej politechniki“; Towarzystwu „Akademiczna Hromada“ we Lwowie; Bibliotece słuchaczów prawa Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie; Bibliotece uczniów Wydziału lekarskiego na uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie; Towarzystwu wzajemnej pomocy uczniów uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie; Stowarzyszeniu akademickiemu „Ognisko“ w Wiedniu;

po 50 zł.:

Towarzystwu „Rusłan“ we Lwowie; Towarzystwu „Kuchnia akademicka“ we Lwowie; Towarzystwu „Osnowa“ słuchaczów politechniki we Lwowie; „Czytelni polskiej“ akademików górniczych w Przybramie.

Zasiłki dla Towarzystw rzemieślniczych.

W budżecie krajowym na r. 1899 przeznaczył Wysoki Sejm ryczałt w kwocie 1.500 zł. do rozporządzenia Wydziału krajowego na zasiłki dla stowarzyszeń rzemieślniczych we Lwowie i na prowincyi. Z ryczałtu tego udzielił Wydział krajowy następujących zasiłków:

Towarzystwu „Skała“ we Lwowie 150 zł., Towarzystwom „Przyjaźń“ we Lwowie 125 zł., w Rzeszowie 100 zł., Towarzystwom „Praca“ w Krakowie 100 zł. i Tarnowie 50 zł., Towarzystwu „Wspólność“ we Lwowie 100 zł., Towarzystwom „Zorja“ we Lwowie 100 zł. w Drohobyczu 50 zł., Towarzystwom „Gwiazda“ we Lwowie i Krakowie po 100 zł., w Brodach, Drohobyczu, Gródku, Jarosławiu, Przemyślu, Rzeszowie, Tarnowie, Tarnopolu i Zaleszczykach po 50 zł., Towarzystwu „Jad Charuzim“ we Lwowie 50 zł., w końcu Stowarzyszeniu rękodzielników w Kętach 25 zł.

Zasiłki dla Towarzystw gimnastycznych „Sokół“.

W budżecie krajowym na r. 1899 wyznaczył Wys. Sejm tytułem subwencyi Towarzystwom gimnastycznym „Sokół“ we Lwowie i Krakowie, po 1.000 zł. Zasiłki te zostały Towarzystwom wyasygnowane.

Nadto przeznaczył Wys. Sejm do rozporządzenia Wydziału krajowego ryczałt w kwocie 1.500 zł. na zasiłki dla polskich i ruskich Towarzystw gimnastycznych „Sokół“ we Lwowie i na prowincyi. Z kredytu tego przyznał Wydział krajowy następujące zasiłki:

Towarzystwom „Sokół“ w Przemyślu i Rzeszowie po 200 zł., w Bochni 150 zł., w Gorlicach, Jarosławiu, Jaworowie, Wadowicach i Żołkwi po 100 zł. w Sanoku 75 zł. w Chrzanowie, Jaśle, Jordanowie Rohatynie i 2 ruskim gimn. Towarzystwom we Lwowie po 50 zł. W końcu zasiłki po 25 zł. otrzymały Towarzystwa w Lisku, Myślenicach i Pilznie.

Internat ks. Zmartwychwstańców we Lwowie.

Uchwałą z dnia 27. marca 1899 przeznaczył Wys. Sejm dla Internatu ks. Zmartwychwstańców we Lwowie, do rozporządzenia Wydziału krajowego subwencyę w kwocie 4.500 zł.

Reskryptem z dnia 15. kwietnia 1899 L. 22.530 wyasygnował Wydział krajowy powyższą subwencyę do wypłaty w dwóch równych ratach na ręce przełożonego zgromadzenia ks. Zmartwychwstańców we Lwowie, żądając zarazem wykazu uczniów, utrzymywanych w internacie, oraz sprawozdania o tej instytucyi. Przełożony internatu przedłożył Wydziałowi krajowemu listę 15. uczniów, narodowości ruskiej, którzy na funduszu wyznaczonym przez Wys. Sejm, w roku szkolnym 1898/99, w internacie byli umieszczeni. Koszta utrzymania jednego ucznia w internacie wynoszą 300 zł., przeto subwencya Wys. Sejmu w całości wyczerpaną została. Wszyscy uczniowie utrzymywani kosztem funduszu krajowego przeszli z dobrym postępem do klas wyższych, a 7-miu z nich z odznaczeniem.

Ze sprawozdania okazuje się dalej, że zakład wychowawczy ks. Zmartwychwstańców miał w roku szk. 1898/99 124 uczniów, z tych 4 zdało maturę, 114 przeszło do klas wyższych, między tymi 16 z odznaczeniem, a tylko 6 otrzymało świadectwo drugiego stopnia.

Prócz 15 uczniów korzystających z zasiłku przez Wys. Sejm przeznaczonego, utrzymywał zakład jeszcze 24 uczniów zupełnie bezpłatnie, a 12 uczniom poczynił znaczne zniżki w opłacie rocznej. Na rok szkolny 1899/900 przyjęto 135-ciu wychowanków.

Wydawnictwo dziełek ludowych.

W budżecie na rok 1899 przeznaczył Wysoki Sejm kwotę 1.000 zł. na wydawnictwo dziełek ludowych do rozporządzenia Wydziału krajowego.

Powyższą subwencyę wyasygnował Wydział krajowy na ręce prof. Dra Tadeusza Pilata dla komitetu wydawnictwa dziełek ludowych we Lwowie, po przedłożeniu przez ten komitet sprawozdania za r. 1898, oraz wydanych w tym roku książek ludowych.

Subwencya dla Towarzystwa „Proświta“.

Do budżetu na r. 1899 wstawił Wys. Sejm subwencyę dla Towarzystwa „Proświta“ w kwocie 3.000 zł. do rozporządzenia Wydziału krajowego z zastrzeżeniem, iż subwencya ta wypłaconą być ma z dołu i po przekonaniu się, że wszystkie wydawnictwa Towarzystwa są pożyteczne, nie zawierają szkodliwych tendencyj i odpowiadają warunkom ustanowionym w uchwale Wys. Sejmu z dnia 13. lutego 1897.

Zastrzeżenia powyższe Wydział krajowy pismem z 20. maja b. r. l. 22.581 zakomunikował Zarządowi „Proświty“ zawiadamiając go oraz, że wypłatę przyznanej subwencyi uskuteczni dopiero z końcem r. 1899 po przeczytaniu publikacyj wydawanych przez Towarzystwo.

„Proświta“ przedkłada Wydziałowi krajowemu swe wydawnictwa w miarę ich wydawania, decyzya zaś co do wypłaty subwencyi za r. 1899 może w myśl powyższego zastrzeżenia nastąpić dopiero po upływie bieżącego roku.

Wydawnictwa ruskie „Posłannyk“ i książeczki misyjne.

W budżecie na r. 1899 przeznaczył Wysoki Sejm 400 zł. tytułem subwencyi dla ks. Dżułyńskiego, gr. kat. proboszcza w Łapszynie na wydawnictwa ruskie „Posłannyk“ i „Książeczki misyjne“ do rozporządzenia Wydziału krajowego, z zastrzeżeniem dopełnienia warunków ustanowionych w uchwale sejmowej z dnia 13. lutego 1897, t. j. z zastrzeżeniem, by w wydawnictwach tych zachowaną była pisownia dla szkół przyjęta.

Gdy ks. Dżułyński nie przeprowadził zmiany pisowni liturgicznej na fonetyczną w swych wydawnictwach, Wydział krajowy stosując się do powyższej uchwały winien był odmówić wypłaty tej subwencyi.

Uwzględniając jednak i w tym roku prośbę ks. Dżułyńskiego, by nie narazić wydawnictw tych na upadek, który nagła zmiana pisowni musiałaby za sobą pociągnąć, Wydział krajowy przyznaną na r. 1899 subwencyę wypłacił.

Zakład wychowawczy żeński „Rodzina Maryi“ w Łomnej.

W budżecie na r. 1899 uchwalił Wysoki Sejm dla Zakładu wychowawczego żeńskiego pod nazwą „Rodzina Maryi“ w Łomnej tytułem zasiłku na utrzymanie Zakładu 300 zł.

Powyższą subwencyę wyasygnował Wydział krajowy do rąk komitetu opiekującego się rzeczonym Zakładem, po przedłożeniu sprawozdania z użycia drugiej raty subwencyi w kwocie 1.000 zł. przyznanej w roku 1897 na dokończenie budowy gmachu zakładu.

Według tegoż sprawozdania z powyższego zasiłku użyto kwotę 375 zł. na częściowe zaspokojenie długu zaciągniętego w r. 1897 w kwocie 1270 zł. na budowę, a 625 zł. użyto na koszta pokrycia dachu cynkiem.

W roku 1898 oprócz pokrycia domu głównego nowym dachem, przystąpił także komitet do ułożenia posadzki betonowej w kaplicy; stara bowiem podłoga wskutek grzybu została zupełnie zniszczoną.

Subwencya na wydawnictwo biblioteki politechnicznej.

Na posiedzeniu z dnia 27. marca 1899 uchwalił Wys. Sejm dla kolegium prefesorów szkoły politechnicznej we Lwowie, na wydawnictwo biblioteki politechniczzej, jako VI ratę subwencyi, rozłożonej na lat dziesięć, kwotę 500 zł.

Zasiłek ten, jakoteż pozostałą kwotę 250 zł. z zasiłku na r. 1898, wyasygnował Wydział krajowy w ciągu roku bieżącego na ręce kolegium profesorów i zażądał jak zwykle bezpłatnego udzielenia jednego egzemplarza wydawnictwa celem ocenienia jego użyteczności.

Ze sprawozdania przedłożonego przez Rektorat szkoły politechnicznej okazuje się, iż subwencya za r. 1898 użytą została na wydawnictwo „Astronomii sferycznej i Geodezyi wyższej“ profesora Dr. Wacława Laski, a z zasiłku na rok 1899 pokryte być mają koszta wydawnictwa „Geodezyi niższej“ prof. Seweryna Widta, względnie „Wzorów analizy“ prof. Placyda Dziwińskiego.

Język polski w służbie wewnętrznej urzędów kolei państwowych, pocztowych i telegraficznych, tudzież c. k. żandarmeryi.

Sprawa zaprowadzenia języka polskiego jako urzędowego do służby wewnętrznej w urzędach kolei państwowych, pocztowych i telegraficznych, tudzież w c. k. żandarmeryi dotychczas nie została załatwioną przez c. k. Ministerstwo handlu, kolei żelaznych i obrony krajowej.

Petycya wdów i sierót po urzędnikach fundacyi Skarbkowskiej.

Uchwałą z dnia 17. marca b. r. odstąpił Wys. Sejm petycyę wdów i sierót po urzędnikach fundacyi Skarbkowskiej o wyższy wymiar pensyi, Wydziałowi krajowemu do przychylnego załatwienia w porozumieniu z fundacyą Stan. hr. Skarbka.

Wydział krajowy zakomunikował tę uchwałę kuratoryi fundacyi, która przedłożyła sprawę Radzie administracyjnej. Na posiedzeniu tej Rady z dnia

9. października b. r. zapadła uchwała, że przychylenie się do petycyi nie byłoby wskazanem najprzód dlatego, że nowy statut emerytalny dopiero w r. 1897 został zatwierdzonym i od 1. stycznia 1897 wszedł w życie, dalej zaś także ze względu, że ewentualna zmiana przepisów tego statutu w kierunku podwyższenia pensyj wdów i sierót wytworzyłaby konieczność proporcyonalnego podwyższenia także płac emerytalnych urzędników, na co jednak szczupłe zasoby funduszu emerytalnego nie pozwalają.

Wobec tej uchwały przychylne załatwienie petycyi było niemożliwem, Wydział krajowy bowiem w myśl aktu fundacyi nie może bez zgody Rady administracyjnej przedsiębrać zmian w obowiązujących statutach i regulaminach fundacyi.

Petycya ks. Bronisława Markiewicza przełożonego Towarzystwa „Powściągliwość i Praca“ w Miejscu Piastowem o uzyskanie najwyższego zatwierdzenia kościelnego dla tego towarzystwa.

Na posiedzeniu z dnia 18. marca 1899 powziął Wysoki Sejm następującą uchwałę:

„Petycyę ks. Bronisława Markiewicza, przełożonego Towarzystwa „Powściągliwość i Praca“ w Miejscu Piastowem, o wstawienie się Sejmu do Stolicy Apostolskiej, aby rzeczone Towarzystwo otrzymało najwyższe zatwierdzenie kościelne i przywileje te same, jakie otrzymał ks. Bosko, odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i możliwego uwzględnienia“.

Wydział krajowy odniósł się do Ordynaryatu biskupiego w Przemyślu o zaopiniowanie, czy Towarzystwo to na poparcie zasługuje, a gdy Ordynaryat biskupi nadesłał opinię przychylną, przesłał petycyę ks. Markiewicza c. k. Namiestnictwu z prośbą, by poparcie Wysokiego Sejmu dla tej petycyi zostało w drodze dyplomatycznej Stolicy Apostolskiej przedłożone.

Petycya gminy ewangielickiej we Lwowie o udzielenie subwencyi dla szkoły ewangelickiej.

Petycyę gminy ewangielickiej we Lwowie o udzielenie rocznej subwencyi dla szkoły ewengielickiej we Lwowie odstąpił Wysoki Sejm uchwałą z d. 27. marca 1899 Wydziałowi krajowemu do zbadania i ewentualnego uwzględnienia przy układaniu preliminarza na r. 1900.

Wydział krajowy odniósł się do komisyi szkolnej Presbiteryum gminy ewangielickiej we Lwowie z żądaniem przedłożenia sprawozdania o stanie majątku gminy, a w szczególności o podanie dokładnego zestawienia dochodów i wydatków na szkołę ewangielicką. Równocześnie odniósł się także Wydział krajowy do Rady szkolnej krajowej i Magistratu miasta Lwowa z prośbą o zaopiniowanie powyższej petycyi gminy ewangielickiej.

Z przedłożonego przez Presbiteryum gminy ewangielickiej sprawozdania okazuje się, że gmina ta walczyć musi corocznie z dość znacznym deficytem, wynoszącym około 1.800 zł., który jedynie nadzwyczajnymi datkami członków gminy musi być pokrywany. Z deficytu tego przypada kwota około 1.300 zł. rocznie na utrzymanie szkoły. Szkoła ewangielicka rozwija się nader pomyślnie, bo gdy budynek szkolny przeznaczony był pierwotnie na umieszczenie 250 dzieci w 5 klasach, obecnie mieścić się w nim musi 360—380 dzieci w 7 klasach, zaś w roku szkolnym 1898/9 z powodu braku miejsca nie mogło być przyjętych 60 dzieci. Z powodu wzmagającej się frekwencyi uczniów, zamierza gmina ewangielicka przystąpić do wybudowania nowego budynku szkolnego i do pomnożenia sił nauczycielskich. Na częściowe pokrycie zwiększonych kosztów utrzymania szkoły, oraz na oprocentowanie kapitału potrzebnego do wybudowania nowego budynku szkolnego, miałaby służyć subwencya stała z funduszu krajowego, o której udzielenie w wysokości 3.000 zł. rocznie gmina ewangielicka uprasza.

Ze sprawozdania za rok szkolny 1897/8 okazuje się, że na 366 dzieci uczęszczających do szkoły, było 190 dzieci wyznania ewangielickiego, 156 dzieci wyznania katolickiego, a reszta przypada na inne wyznania.

Tak Rada szkolna krajowa, jak i Magistrat miasta Lwowa petycyę gminy ewangielickiej zaopiniowały przychylnie.

Wydział krajowy ze swej strony uznaje w zupełności pożyteczną działalność szkoły ewangielickiej we Lwowie i jedynie z powodu niepomyślnego stanu finansów krajowych nie przedkłada Wysokiemu Sejmowi wniosku na udzielenie tej szkole subwencyi z funduszu krajowego.

Petycya gminy Ryczów i Półwieś (pow. wadowickiego) w sprawie budowy szkoły.

Petycyę gminy Ryczów oraz Półwieś w powiecie Wadowickim odstąpił Wysoki Sejm uchwałą z dnia 28. marca 1899 Wydziałowi krajowemu do zbadania wraz z Radą szkolną krajową i postawienia wniosku na najbliższej sesyi sejmowej.

Petycyę powyższą przesłał Wydział krajowy Radzie szkolnej krajowej do zaopiniowania i dotychczas odpowiedzi na swoje pismo nie otrzymał.

Subwencya dla Towarzystwa tatrzańskiego.

Na posiedzeniu z dnia 27. marca 1899 przyznał Wys. Sejm jak corocznie Towarzystwu tatrzańskiemu subwencyę w kwocie 400 zł., polecając zarazem Wydzałowi krajowemu, aby na następnej sesyi przedłożył sprawozdanie z użycia krajowej subwencyi przez Towarzystwo.

Wydział krajowy wezwał przeto Towarzystwo tatrzańskie, asygnując mu powyższy zasiłek, do przedłożenia takiego sprawozdania. Towarzystwo uczyniło zadość wezwaniu, a z przedłożonego rachunku okazuje się, że z subwencyi r. 1898 użyto:

a) na subwencyonowanie oddziału czarnohorskiego w Kołomyi .	100 zł
b) „ „ szkoły przemysłu drzewnego w Zakopanem	140 „
c) na utrzymanie straży tatrzańskiej	120 „
d) na roboty w Tatrach	40 „
razem	400 zł.

Fundacya Stanisława hr. Skarbka.

W tej sprawie przedkłada Wydział krajowy osobne sprawozdanie.

Zakład narodowy imienia Ossolińskich.

W myśl §. 41 i 53 ustawy fundacyjnej zakładu narod. im. Ossolińskich kasa krajowa Wydziału krajowego przechowuje majątek zarodowy zakładu w efektach, pobiera dochody działu bibliotecznego, z których na podstawie asygnat kuratora literackiego daje zasiłki w miarę potrzeby kasie podręcznej będącej pod zarządem tegoż kuratora.

Kontrolę rachunkową wykonuje Wydział krajowy.

Obrót pieniężny w r. 1898 był następujący:

A. Stan ogólny majątku z końcem roku 1897 wynosił:

a) w papierach wartościowych . .		279.898 zł. 46 ct.	
a po strąceniu wydzielonego kapitału w myśl statutu na rzecz funduszu rezerwowego . . .	22.515 zł. 66 ct.		
kaucyi dzierżawcy	4.000 „ — „		
i depozytu tymczasowego Kuratoryi ekonomicznej . .	8.418 „ — „	34.933 „ 66 „	
pozostaje jako majątek zakładowy			244.964 zł. 80 ct.
b) w kapitałach hipotecznych zapisy:			
Chołoniewskiego .	3.150 zł. — ct.		
Neronowicza . .	525 „ — „		
Pawlikowskiego .	2.362 „ 50 „		6.037 „ 50 „
c) we funduszach bibliotecznych:			
1. dobra i realności . .		342.943 zł. 66½ ct.	
2. zbiory		156.136 „ 01½ „	
3. nakłady . . .		24.625 „ 46 „	
4. sprzęty . . .		5.119 „ 88 „	528.825 „ 02 „
d) w gotówce i należytościach czynnych . . .			7.037 „ 12½ „
Razem			786.864 zł. 44½ ct.

Tenże majątek wynosił z końcem r. 1898:

a) w papierach wartościowych .		373.491 zł. 07 ct.	
a po potrąceniu wydzielonego kapitału w myśl statutu na rzecz funduszu rezerwowego	24.555 zł. 52 ct.		
kaucyi dzierzawcy	4.000 „ — „		
i depozytu tymczasowego Kuratoryi ekonomicznej . .	8.741 „ 08 „	37.296 „ 60 „	
pozostaje jako majątek zakładowy			336.194 zł. 47 ct.
b) w kapitałach hipotecznych (jak w roku 1897) .			6.037 „ 50 „
c) we funduszach bibliotecznych:			
1. dobra i realności . .		342.943 zł. 66½ ct.	
2. zbiory		160.389 „ 57½ „	
3. nakłady . . .		24.471 „ 71 „	
4. sprzęty		5.315 „ 59 „	533.120 „ 54 „
d) w gotówce i należytościach czynnych . . .			146 „ 66½ „
Razem .			875.499 zł. 17½ ct.

Z porównania stanu majątku z końcem roku 1897 z takimże stanem z końcem roku 1898 okazuje się ogólny przyrost majątku o . . . . . . 88.634 zł. 73 ct.

Z porównania stanu pojedyńczych rubryk tego funduszu z końcem lat 1897 i 1898 okazuje się przyrost lub ubytek jak następuje:

a) stan majątku zakładowego w efektach wynosił z końcem roku 1897	244.964 zł. 80 ct.		
z końcem zaś roku 1898 wynosił .	336.194 „ 47 „		
okazuje się zatem przyrost o		91.229 zł. 67 ct.	
b) stan kapitałów hipotekowanych bez zmiany.			
c) stan funduszów bibliotecznych:			
1. dobra i realności bez zmiany.			
2. zbiory w r. 1897	156.136 zł. 01½ ct.		
„ „ „ 1898	160.389 „ 57½ „		
przyrost o		4.253 „ 56 „	
3. nakłady w r. 1897	24.625 zł. 46 ct.		
„ „ „ 1898	24.471 „ 71 „		
ubytek o			153 zł. 75 ct.
4. sprzęty w r. 1897	5.119 zł. 88 ct.		
„ „ „ 1898	5.315 „ 59 „		
przyrost o . . . . , ...		195 „ 71 „	
d) w gotówce i należytościach czynnych:			
w r. 1897 . .	7.037 zł. 12½ ct.		
w r. 1898 . .	146 „ 66½ „		
ubytek o			6.890 „ 46 „
Razem		95.678 zł. 94 ct.	7.044 zł. 21 ct.
Ogólny tedy przyrost jak wyżej			88.634 zł. 73 ct.

B. Obroty netto w majątku obrotowym wynosiły w r. 1898.

A. Dochody:

a) dochody w gotówce:

I. Rzeczywiste:

Rata od Kuratora ekonomicznego . .	6.300 zł. — ct.	
Czynsz z gmachu i rozmaite . . .	1.320 „ — „	
Dochód z dóbr Rakowca i z lasu . .	8.111 „ 43 „	
Odsetki	4.076 „ 62 „	
Opłata od wydawnictwa książek szkolnych za drukarnię	10.000 „ — „	
Za sprzedane nakłady	153 „ 75 „	29.961 zł. 80 ct.

II. Przenośne:

Subwencya sejmowa na ochronę zabytków historycznych	500 zł. — ct.	
Zaliczka od wydawnictwa książek szkolnych na rachunek opłaty za r. 1899	7.000 „ — „	
Wydawnictwo książek szkolnych spłaca ratę pożyczki do funduszu zapasowego	2.600 „ — „	
Ks. Sanguszko Roman złożył na rzecz zakładu	25.000 „ — „	
Pobrano na rzecz zakładu część zysków osiągniętych z wydawnictwa książek szkolnych	60.000 „ — „	95.100 „ — „
Suma		125.061 zł. 80 ct
Zapas kasowy z dniem 1. stycznia 1898		779 „ 55 „
Razem		125.841 zł. 35 ct.

b) Dochody w efektach:

Fundusz ks. Sanguszki Romana	25.000 zł. — ct.
„ zapasowy	65.681 „ 80 „
„ rezerwowy	2.039 „ 86 „
Depozyt Kuratoryi ekonomicznej	547 „ 87 „
Depozyt tymczasowy kuratora ekonomicznego . . .	323 „ 08 „
Suma	93.592 zł. 61 ct.
Zapas kasowy z dniem 1. stycznia 1898	279.898 „ 46 „
Razem	373.491 zł. 07 ct.

B. Wydatki:

a) Wydatki w gotówce:

I. Rzeczywiste:

Zakupno i oprawa dzieł	3.700 zł. 26 ct.
Prenumerata czasopism	1.001 „ 99 „
Muzeum	25 „ 95 „
Medale i monety	48 „ 30 „
Obrazy i ryciny	505 „ — „
Wydawnictwo (nakłady)	41 „ — „
Podatki	1.368 „ 46 „
Płace urzędników i sług, renumeracye, pensye i zapomogi	14.720 „ 56 „
Płace stypendystów	2.245 „ — „

Naprawy i ulepszenia w gmachu . .	2.027 zł. 08 ct.	
Koszta administracyjne i asekuracya gmachu	1.020 „ 39 „	
Koszta kancelaryjne, porta i t. p. . .	895 „ 03 „	
Opał i swiatło	1.957 „ 50 „	
Za druk i papier „Kwartalnika Towarzystwa historycznego“ . . .	1.405 „ 20 „	
Wydatki na bibliotekę	368 „ 67 „	
Stypendyum z fundacyi Dra Antoniego Małeckiego	300 „ — „	
Ruchomości biurowe i biblioteczne . .	451 „ 70 „	32.082 zł. 09 ct.

II. Przenośne.

Z zaliczki sejmowej wydano . .	490 zł. 09 ct.	
Zwrot zaliczki wydawnictwu książek szkolnych	5.000 „ — „	
Z kaucyi dzierżawcy zapłacono podatek rentowy od odsetek . . .	1 „ 20 „	
Wydano na lokacyę w książeczkach Banku krajowego	260 „ 80 „	
Wydano na zakupno efektów we funduszu zapasowym	62.600 „ — „	
Wydano na zakupno efektów we funduszn ks. Sanguszki Romana . . .	25.162 „ 50 „	93.514 zł. 59 ct.
	Suma .	125.596 zł. 68 ct.
Zapas kasowy z dniem 31. grudnia 1898		244 „ 67 „
	Razem .	125.841 zł. 35 ct.

b) Wydatki w efektach:

Zapas kasowy z dniem 31. grudnia 1898		373.491 zł. 07 ct.
	Zgodnie z dochodami .	373.491 zł. 07 ct.

C. Zaległości czynne wynoszą:

1. Na rachunku bieżącym w Banku krajowym . . .		317 zł. 50 ct.
2. W czynszach dzierżawnych:		
a) od Ostrowskiego Włodzimierza .	224 zł. 55 ct.	
b) od Michalewskiego Konstantego .	4.000 „ — „	4.224 „ 55 „
3. Za asekuracyę budynków dworskich od Michalewskiego Konstantego		27 „ 58 „
4. $4\frac{1}{2}\%$ pożyczka z funduszu zapasowego na wydawnictwo książek szkolnych		2.600 „ — „
5. Z zapisu Neronowicza		52 „ 50 „
	Razem .	7.222 zł. 13 ct.

D. Zaległości bierne:

1. Opłata za drukarnię wydawnictwa książek szkolnych	7.000 zł. — ct.	
2. Zaliczka sejmowa na ochronę zabytków historycznych	241 „ 33 „	7.241 „ 33 „
Nadwyżka należytości biernych z końcem roku 1898 . .		19 zł. 20 ct.

VII. Sprawy fundacyjne, stypendyjne i religijne, Towarzystw dobroczynności i ochronek.

Petycya Urzędu parafialnego obrz. łac. w Wojniłowie o wyjednanie utworzenia i udotowania osobnej stacyi parafialnej obrz. łac. w Dołhej wojniłowskiej.

Odezwą z d. 20 lipca 1899 l. 72.274 oznajmiło c. k. Namiestnictwo, że przesłało akta tej sprawy c. k. Prokuratoryi Skarbu w celu objawienia zdania i poczynienia wniosków względem przyszłego patronatu kościoła filialnego w Dołhej wojniłowskiej. Ponieważ dotacya potrzebna na uposażenie duszpasterza jest już zapewnioną skutkiem złożenia na ten cel przez Lwowski Konsystorz metropolitalny ob. łac. kwoty 11.600 zł. z fundacyi jubileuszowej Najjaśniejszego Pana, c. k. Namiestnictwo po nadejściu aktów uda się do c. k. Ministerstwa wyznań i oświecenia z wnioskiem o systemizowanie expozytury.

Petycya Wydziału Towarzystwa kolonii wakacyjnych dla dziewcząt we Lwowie o subwencyę na budowę domu w Mikuliczynie.

Petycyę tę przekazał Wysoki Sejm uchwałą z d. 16. lutego 1898 l. 1.721 Wydziałowi krajowemu do zbadania i przedłożenia sprawozdania na najbliższej sesyi sejmowej.

Wskutek tej uchwały zażądał Wydział krajowy od proszącego Towarzystwa wyjaśnień, w jaki sposób zamierza pokryć koszta budowy, do których fundusz krajowy tylko w nieznacznym stosunku mógłby się przyczynić. Wyjaśnienia te przedłożono dopiero dnia 1. grudnia 1898. Wydział krajowy przekonał się z nich, że fundusz zebrany przez Towarzystwo na cel tej budowy wynosił dopiero około 2.520 zł., a zatem nie dosięgnął nawet trzeciej części preliminowanego kosztu budowy, który to koszt był obliczony na 8.500 zł., z pominięciem wartości gruntu, ofiarowanego bezpłatnie i materyałów, które bezpłatnie dać przyrzeczono. Subwencya z funduszu krajowego w wysokości, jakąby Wydział krajowy mógł był zaproponować, nie umożliwiłaby w obec tego stanu rzeczy przystąpienia do budowy. Wydział krajowy oświadczył zatem Towarzystwu pismem z d. 12. grudnia 1898 l. 75.732, że na teraz nie może przedstawić Wysokiemu Sejmowi żadnego wniosku względem przyznania na ten cel jakiejkowielk subwencyi.

Petycya gminy Skomielna biała o wyjednanie datku z funduszu religijnego na utrzymanie księdza przy probostwie tamże nowo utworzonem.

Odezwą z d. 15. maja 1899 l. 47.064 oznajmiło c. k. Namiestnictwo, że w sprawie utworzenia expozytury w Skomielnej białej toczyły się wprawdzie w latach 1890—1892 dochodzenia przedwstępne, że jednak kompetentne władze nie miały dotychczas podstawy do decyzyi, ponieważ dotacya expozyta nie była zabezpieczona. Od roku 1892 sprawy tej nie poruszano.

Petycya gminy Usznia ad Sassów w sprawie utworzenia tamże samoistnego gr. k. probostwa.

Odezwą z d. 21. marca 1899 l. 2.499 oznajmiło c. k. Namiestnictwo, że przeszkody zachodzące przeciw uwzględnieniu niniejszej petycyi, a podane w zeszłorocznem sprawozdaniu Wydziału krajowego nie zostały usunięte, albowiem według dochodzenia przeprowadzonego przez c. k. Starostwo w Złoczowie ani gmina Usznia, ani parafianie obrz. gr. kat. nie chcą się niczem przyczynić do erekcyi i całe utrzymanie proboszcza spadłoby na fundusz religijny.

Wobec tego przedstawiło c. k. Namiestnictwo c. k. Ministerstwu wyznań i oświecenia wniosek o pozostawienie na rok 1899 dotacyi dla wikarego, exponowanego w Uszni.

Sprawa uregulowania płac dyaków i organistów.

Odezwą z d. 3. maja 1899 l. 7.166 oznajmiło c. k. Namiestnictwo, że sprawę petycyi stowarzyszeń wzajemnej pomocy dyaków dyecezyi lwowskiej, przemyskiej i stanisławowskiej przedłożono c. k. Ministerstwu wyznań i oświecenia.

Pismem z d. 17. października 1899 l. 18.242 odniósł się Wydział krajowy do c. k. Namiestnictwa z zapytaniem, czyli i jaka decyzya nadeszła z c. k. Ministerstwa wyznań i oświecenia w sprawie polepszenia bytu dyaków i połączonej z nią przez c. k. Namiestnictwo sprawie polepszenia bytu organistów, a mianowicie czy fundusz religijny będzie znowu wypłacał ryczałt na potrzeby kościelne. Zarazem zawiadomił Wydział krajowy c. k. Namiestnictwo o uchwale Wys. Sejmu z d. 28. marca 1899, polecającej Wydziałowi krajowemu prowadzenie z c. k. Rządem dalszych rokowań w myśl uchwały Wys. Sejmu z d. 19. lutego 1898 i objęcie temi rokowaniami także organistów i przesłał c. k. Namiestnictwu wniesione w tym przedmiocie petycye wraz z odpisem sprawozdania komisyi petycyjnej.

Sprawozdanie o rozdziale ryczałtu 3.000 zł. w. a. wyznaczonego w rubr. XVII. poz. 418 budżetu krajowego na rok 1899 na misye katolickie.

Po zasięgnięciu opinii Konsystorzów rozdzielił Wydział krajowy ten ryczałt uchwałą z d. 26. lipca 1899 l. 46.449, przeznaczając dla archidyecezyi lwowskiej obrz. łac. kwotę 400 zł., dla dyecezyi krakowskiej 500 zł., dla dyecezyi tarnowskiej 400 zł., dla dyecezyi przemyskiej obrz. łac. 400 zł., dla archidyecezyi lwowskiej obrz. gr. kat. 800 zł., dla dyecezyi stanisławowskiej obrz. gr. kat. 200 zł., dla dyecezyi przemyskiej obrz. gr. kat. 300 zł. w. a.

Sprawozdanie o rozdziale ryczałtu 1.800 zł. w. a., wyznaczonego w rubr. VI. poz. 54 budżetu krajowego na rok 1899 na zasiłki dla ochronek.

Ryczałt ten rozdzielił Wydział krajowy uchwałą z d. 27. czerwca 1899 l. 18433 przyznając z niego następujące jednorazowe zasiłki: zakładowi sierót im. Św. Kazimierza w Iwoniczu 50 zł., ochronce dla dzieci w Tarnopolu 50 zł., ochronce dla dzieci w Rzeszowie 50 zł., Towarzystwu ochronek chrześciańskich we Lwowie 500 zł. w a., ochronce im. Wojciecha Biechońskiego w Gorlicach 50 zł., ochronce dla sierót i zaniedbanych dzieci w Stryju 50 zł., Komitetowi ochron dla małych dzieci w Krakowie 550 zł., ochronce dla biednych dzieci w Zbarażu 50 zł., Stowarzyszeniu ochrony dla małych dzieci w Podgórzu 100 zł., komitetowi ochrony w Peczeniżynie 50 zł., ochronce S. S. Miłosierdzia Św. Karola Boromeusza w Wielkich Oczach 50 zł., ochronce dla małych dzieci w Przemyślu 50 zł., Stowarzyszeniu kobiet ku wychowaniu ubogich sierót w Krakowie „Megadle Jesomim“ 50 zł. i zakładowi sierót im. Św. Heleny we Lwowie 50 zł. Zasiłki te wynoszą razem 1.700 zł., resztę 100 zł. zachował sobie Wydział krajowy do dalszej dyspozycyi i z tej kwoty przyznał uchwałą z d. 25. lipca 1899 l. 47.189 zakładowi sierót im. Św. Heleny we Lwowie dalszy zasiłek w kwocie 50 zł., w. a.

Petycya gr. kat. komitetu parafialnego w Sanoku w sprawie odpisania reszty długu w kw. 360 zł., zaciągniętego z funduszu krajowego na restauracyę cerkwi.

Petycyę tę odstąpił Wysoki Sejm uchwałą z dnia 23. marca 1899 l. s. 282 Wydziałowi krajowemu do możliwego uwzględnienia.

W wykonaniu tej uchwały zwolnił Wydział krajowy komitet parafialny od zwrotu reszty pożyczki w kw. 360 zł., zarządził zupełne jej odpisanie i zwrócił Komitetowi skrypt dłużny.

Petycya gminy Krzeczów w pow. myślenickim w sprawie utworzenia i udotowania tamże samoistnego probostwa.

Petycyę tę odstąpił Wysoki Sejm uchwałą z d. 17. marca 1899 l. 620 Wydziałowi krajowemu do zbadania i pouczenia proszącej gminy stosownie do obowiązujących ustaw.

W celu wykonania tej uchwały zażądał Wydział krajowy od c. k. Namiestnictwa wyjaśnienia, w jakiem stadyum znajduje się obecnie sprawa utworzenia i udotowania probostwa w Krzeczowie i jakich warunków musi gmina jeszcze dopełnić, aby jej życzeniu stało się zadość. Po nadejściu tych wyjaśnień udzieli Wydział krajowy gminie odpowiednich wskazówek względem dalszego postępowania w tej sprawie.

Petycya ks. Alexandra Panka o poparcie u c. k.

Petycyę tę, w której petent użalał się, że nie otrzymuje części wliczonego mu in partem congruae datku w zbożu, i że mimo koniecznej potrzeby restauracyi kościoła i budynków parafialnych przedstawionej już przed

Rządu spraw dotyczących rz. k. parafii w Hałuszczyńcach

siedmiu laty, dotąd nie przeprowadzono ostatecznej rozprawy konkurencyjnej w tym względzie, odstąpił Wysoki Sejm uchwałą z d. 23. marca 1899 l. 1.605 c. k. Rządowi do możliwie rychłego załatwienia.

Odezwą z d. 29. lipca 1899 l. 73.058 oznajmiło c. k. Namiestnictwo Wydziałowi krajowemu, że ściągnięcie zaległego mesznego poleciło c. k. Starostwu d. 2. lipca 1899 do l. 11.882, a reskryptem z d. 30. maja 1899 l. 148 zarządziło dochodzenie celem wykupna mesznego.

Wydane przez c. k. Starostwo w sprawie restauracyi kościoła i budynków plebańskich orzeczenie konkurencyjne zostało wskutek wniesionych rekursów decyzyą c. k. Namiestnictwa z d. 26. kwietnia 1899 l. 89.053 uchylone.

Tą samą decyzyą unieważniło c. k. Namiestnictwo rozprawę konkurencyjną i wezwało c. k. Starostwo, aby nie wyczekując prawomocności tej decyzyi, spowodowało ponowną uchwałę Komitetu parafialnego i na jej podstawie rozpisało i przeprowadziło rozprawę konkurencyjną.

Równocześnie z wystosowaniem powyższej odezwy do Wydziału krajowego poleciło c. k. Namiestnictwo przyspieszenie załatwienia wszystkich spraw powyżej wymienionych.

Masa spadkowa ś. p. Wiktora hr. Baworowskiego.

Postępowanie spadkowe po śp. fundatorze nie zostało dotąd ukończone i dotąd nie wydano jeszcze dekretu przyznania spadku. Przyczyną tego jest spór wytoczony przez brata fundatora, Włodzimierza hr. Baworowskiego, przed c. k. Sądem krajowym lwowskim o unieważnienie testamentu ś. p. Wiktora hr. Baworowskiego. Spór ten, o którym donieśliśmy już w poprzedniem sprawozdaniu, nie doszedł jeszcze do stadyum repliki, albowiem oprócz kraju są w nim pozwane instytucye przez fundatora krajowi substytuowane, a względnie w poprzednich testamentach przez niego obdarzone, i niektórym z tych instytucyi nie upłynął jeszcze termin do obrony, innym zaś nie doręczono dotąd pozwów. Obronę ze strony kraju wniesiono w ciągu roku 1897.

Niezależnie od sporu prowadzono dalej czynność inwentowania spadku. W ciągu roku 1899 sporządzono częściowy inwentarz obejmujący dobra Krowinka i Łoszniów. Inwentarz ten został już przyjęty do wiadomości sądu.

W ciągu bieżącego roku zaszła zmiana w osobie zastępcy prawnego fundacyi. W miejsce zmarłego śp. Dra Stanisława Krzyżanowskiego powołał Wydział krajowy w porozumieniu z kuratorem uchwałą z dnia 16. marca 1899 l. 16.887 adwokata dra Tadeusza Skałkowskiego na syndyka fundacyi, którą to czynność tenże z dniem 20. marca 1899 rzeczywiście objął.

Rozpoczęta już w ciągu r. 1898 czynność porządkowania biblioteki i zbiorów prowadzoną była dalej przez pełniącego obowiązki bibliotekarza, Dra Józefa Korzeniowskiego, który do końca r. 1898 zdołał się zapoznać z całością zbiorów. W szczególności posiada fundacya: 1) około 18.000 tomów książek, broszur, pism ulotnych (druków), 2) około 1.000 rękopisów (kodeksów i archiwaliów), 3) około 300 dokumentów i aktów w fascykułach, 4) obrazy, 5) zbiór rycin. Oprócz działu obrazów, który pod względem wartości jest nieznaczny, całość zbiorów i każdy dział z osobna przedstawia dużą wartość wewnętrzną. Wśród książek polskich znajduje się znaczna stosunkowo ilość rzadkich polskich druków z XVI i XVII wieku, wielki zbiór druków odnoszących się do prawa i polityki w Polsce i piękny zasób druków okolicznościowych. Wśród niepolskich przeważają ilością i jakością erudycyjne dzieła francuskie z XVII i XVIII wieku, literatura francuska z początków bieżącego stulecia aż mniej więcej do r. 1848, wreszcie literatura piękna angielska i włoska. (Biblioteka Ossolińskich i biblioteka uniwersytecka są stosunkowo ubogie w zakresie literatury francuskiej i angielskiej). Działy rękopisów, dokumentów i aktów są niewątpliwie ozdobą całej biblioteki. Znajduje się w tym dziale kilka kodeksów pergaminowych z XIV wieku, kilkanaście polskich i obcych większej wagi z XV i XVI wieku, obok znacznej ilości rękopisów mniejszego już znaczenia z XVII i XVIII wieku, obfity zasób rękopisów treści historycznej i historycznoliterackiej aż do połowy XIX wieku. Wielkiej w końcu ceny, wielkiej wartości naukowej i artystycznej jest ogromny zbiór sztychów i rycin, pochodzący prawie w całości od sławnego niegdyś zbieracza i erudyty Aleksandra Batowskiego. Wssystkie zbiory razem wzięte stanowią piękną bibliotekę o charakterze ściśle

erudycyjnym, uczonym w zakresie dawnej naukowości. Dzieł nowych — odliczywszy może książki odnoszące się do literatury francuskiej i angielskiej, w bibliotece tej nie ma.

Stan zewnętrzny książek, rękopisów i aktów był bardzo zły z powodu że były one — z wyjątkiem dawnych książek — przeważnie nieoprawione. Wobec tego asygnował Wydział krajowy pismem z d. 20. sierpnia 1899 l. 52.527 odpowiednią zaliczkę na uporządkowanie biblioteki a w szczególności na koszta oprawy.

Oprócz działu rycin, który posiada w systematycznym układzie katalog zbioru Odnowskiego, nie ma żadnego innego katalogu lub spisu. Wobec tego zbiory te, tak cenne i ważne, nie mogą być wyzyskiwane należycie, biblioteka nie tak łatwo i prędko może się stać dostępną dla badań naukowych. Praca nad katalogiem rękopisów i aktów może z natury rzeczy tylko powoli postępować, a właśnie z tym działem łączy się największy interes naukowy.

Dla przyspieszenia skatalogowania zbiorów i biblioteki zezwolił Wydział krajowy na wniosek bibliotekarza poparty przez kuratora fundacyi uchwałą z d. 14. stycznia 1899 l. 80.096/98 na przyjęcie dwóch pomocników bibliotecznych (wolontaryuszów) za wynagrodzeniem 600 zł. rocznie dla obu, na razie po koniec r. 1899.

Uchwałą z d. 11. listopada 1899 l. 79.371 wydał Wydział krajowy na podstawie przedłożonych przez kuratora fundacyi wniosków bibliotekarza tymczasową instrukcyę dla biblioteki i oddał bibliotekę z zastrzeżeniem jej charakteru prywatnej własności do publicznego użytku. Korzystanie z biblioteki odbywać się będzie w pracowni naukowej, w osobnym pokoju gmachu bibliotecznego urządzonej. Pracownia będzie otwarta we Wtorki, Środy, Piątki i Soboty każdego tygodnia od 4 do 6 po południu, o ile w te dni nie przypada święto uroczyste, zamkniętą będzie w Środę popielcową, od Wtorku w Wielkim tygodniu aż do Poniedziałku po Przewodniej Niedzieli, przez miesiąc Sierpień, w Dzień Zaduszny i od 23. Grudnia do 6. Stycznia. Faktyczne otwarcie pracowni nastąpi w najbliższej przyszłości po ostatecznem ukończeniu zarządzonych w tym celu w realności bibliotecznej robót restauracyjnych i adaptacyjnych, a mianowicie prawdopodobnie najpóźniej w styczniu 1900 r. W ten sposób rozpocznie się już wykonywanie jednego z zadań fundacyi.

Do zbiorów fundacyi zakupił Wydział krajowy uchwałą z dnia 13. czerwca 1899 l. 38.321, powziętą na wniosek bibliotekarza, siedm portretów ołówkowych za kwotę 140 zł. w. a.

Uporządkowanie masy spadkowej jest już na ukończeniu. W toku jest jeszcze kilka procesów, wytoczonych o pretensye, których Wydział krajowy ze względu na ich wątpliwość w drodze ugodowej uznać nie mógł, inne zgłoszone wierzytelności, które zdołano sprawdzić, zostały już zaspokojone.

Gospodarkę w dobrach fundacyjnych prowadził Wydział krajowy łącznie z kuratorem fundacyi wedle zasad administracyi, ułożonych w porozumieniu z nim, a przyjętych do wiadomości przez sąd pertraktacyjny. Dobra fundacyjne są wydzierżawione, we własnej administracyi pozostają tylko lasy. Plan gospodarki lasowej zatwierdził Wydział krajowy jeszcze w ciągu roku 1898, o czem donieśliśmy już w poprzedniem sprawozdaniu. Uchwałą zaś z d. 13. stycznia 1899 l. 72.048 zatwierdził Wydział krajowy cennik produktów lasowych z mocą obowiązującą aż do odwołania.

Przedłożone przez kuratora plany trzebieży i kultur zostały przez Wydział krajowy, po zasięgnięciu co do nich fachowej opinii, uchwałą z dnia 7. czerwca 1899 l. 35.213 w całości zatwierdzone. W celu skuteczniejszego dozorowania lasów fundacyjnych, a w szczególności rewiru Myszkowieckiego zezwolił Wydział krajowy na przyjęcie na czas potrzeby jeszcze jednego tymczasowego gajowego. W dobrach fundacyjnych zarządzono w tym roku dalsze budowle i restauracye, a mianowicie budowę chałupy folwarcznej dla parobków w Myszkowicach, odbudowanie spalonego w folwarku Józefówka ad Łoszniów domu dla pomieszczenia czeladzi dworskiej i budowę gorzelni w Łoszniowie i Baworowie, przy równoczesnej sprzedaży starych budynków i aparatów. Do bu-

dowy gorzelni Łoszniowskiej przyczynia się dzierżawca 3%, do budowy gorzelni Baworowskiej 2% całego kosztu, przyjmując nadto obowiązek utrzymywania gorzelni w dobrym stanie. Wykonane w poprzednich latach i w ciągu r. 1899 budowle zostały z wyjątkiem budynków gorzelnianych w Łoszniowie i Baworowie — już skollaudowane.

W realności pod l. 2. ul. Ujejskiego, w której pomieszczone są zbiory i biblioteka, przeprowadzono w r. b. roboty potrzebne wskutek zmiany poziomu ulicy, do których to robót przyczyniła się gmina m. Lwowa, tudzież inne znaczniejsze reparacye i rekonstrukcyę jakoteż niektóre roboty adaptacyjne, potrzebne ze względu na zamierzone otwarcie pracowni. Część tych ostatnich robót jest jeszcze w toku.

W dniu 14. lutego 1899 złożył kurator rachunki z administracyi dóbr spadkowych za rok 1898 po sprawdzeniu tych rachunków wydał z nich Wydział krajowy uchwałą z d. 13. czerwca 1899 l. 10.014 absolutoryum z zastrzeżeniem usunięcia wytkniętych usterek, a po dopełnieniu tego warnnku, uchwałą z dnia 5. września 1899 l. 47.656 stanowcze absolutoryum.

Według tych rachunków wydano w r. 1898 na inwestycye i konserwacye 82.365 zł. 82 ct. oprócz kwoty 10.225 zł. wydanej na restauracyę realności pod l. 2 ul. Ujejskiego, na ratę amortyzacyjną pożyczki gal. Towarzystwa kredytowego ziemskiego kwotę 920 zł., na zapłacenie dawniejszych pretensyi kwotę 8403 zł. 27 ct., na należytość znawców za ocenienie biblioteki 2.730 zł.

W dniu 4. grudnia 1898 przedłożył kurator preliminarz na rok 1899, a Wydział krajowy ustanowił na podstawie tego wniosku ostateczny budżet uchwałą z d. 9. marca 1899 l. 76.281/98. Powodem opóźnienia tak u kuratora jak i w Wydziale krajowym była podobnie jak w poprzednich latach ta okoliczność, że wiele spraw wpływających na preliminarz było jeszcze w toku. Według tego budżetu obliczono dochody łącznie z pozostałością z r. 1898 na kwotę 173.480 zł. 58 ct. (pozostałość wynosiła 7.390 zł. 93 ct.) wydatki na kwotę 165.813 zł. 65 ct. nadwyżkę dochodów na kwotę 7.666 zł. 93 ct. w. a. W dochodach stanowią czynsze drzierżawne z dóbr i gruntów oddzielnie wydzierżawionych 60.534 zł., czynsze dzierżawne z karczm i domów 340 zł., z młynów 7.258 zł. 72 ct., dochody z lasów 17.000 zł., odsetki od kapitałów fundacyjnych 47.874 zł. W wydatkach wynoszą płace (łącznie z honoraryum syndyka i bibliotekarza) 13.385 zł., gracye 1.104 zł., raty długów i odsetki od kapitału hipotekowanego 1.892 zł. 50 ct., podatki 13 000 zł., ubezpieczenie budynków 2.200 zł., wydatek na lasy 2.650 zł., reszta należytości za budowle rozpoczęte w r. 1898 30.000 zł., spłata długów i pretensyi 10.751 zł. 20 ct., budowle projektowane na rok 1899 71.771 zł. 95 ct.

Przyrost majątku, polegający i w tym roku wyłącznie na umniejszeniu stanu biernego przez umarzanie długów i pretensyi i na inwestycyach, podnoszących wartość nieruchomości będzie znaczny, jak się to z podanych powyżej cyfr okazuje.

W końcu podaje Wydział krajowy do wiadomości Wysokiego Sejmu, że na wniosek kuratora przyznał z masy ś. p. Wiktora hr. Baworowskiego, Robertowi Piotrowskiemu, byłemu oficyaliście, stałą emeryturę w kwocie 15 zł. w. a. miesięcznie.

Fundacye stypendyjne i dobroczynne.

Fundacye aktywowane w ciągu roku 1898/9.

W ciągu roku szkolnego 1898/9 wprowadziliśmy w życie następujące fundacye:

1. Fundacyę Maryi Gewürtzowej. Dochody majątku zakładowego tej fundacyi, który wynosi na teraz 1297 zł. 75 ct. przeznaczone są na pokrycie kosztów corocznego nabożeństwa za duszę fundatorki, na wypłacanie Towarzystwu „chewra kadische bikor cholim“ w Dembicy corocznie kwoty 10 zł. i na datki dla ubogich izraelitów w Dembicy bez różnicy płci, nie wyższe jak 3 zł. dla jednej osoby. Zarząd fundacyi i opieka nad nią należy do Wydziału kra-

jowego, rozdawnictwo datków i wykonanie reszty celów fundacyi do każdoczesnego Rabina w Dembicy, który corocznie zdaje Wydziałowi krajowemu sprawę z użycia dochodów fundacyi.

2. Fundacyę imienia Tytusa Kielanowskiego dla nieuleczalnych chorych chrześcian we Lwowie. Dochody z majątku tej fundacyi, wynoszącego na teraz 61.300 zł. w. a. przeznaczone są na utrzymywanie nieuleczalnych chorych chrześcian we Lwowie, a w szczególności będą na teraz wydawane Zakładowi św. Józefa dla nieuleczalnych chorych chrześcian we Lwowie, jak długo tenże będzie istniał jako osobny zakład, przeznaczony wyłącznie dla nieuleczalnych chorych chrześcian. Jeżeliby zakład św. Józefa przestał istnieć lub utracił wymagane warunki, oznaczony zostanie inny lwowski zakład tego rodzaju w jego miejsce, a gdyby takiego nie było, nastąpi co roku rozdział dochodów między lwowskie zakłady, zajmujące się także pielęgnowaniem nieuleczalnych, z zastrzeżeniem, iż dochody te wyłącznie na utrzymanie nieuleczalnych chorych chrześcian użyte być mają, przyczem zakład św. Józefa — jeżeliby wprawdzie nie był już przeznaczonym wyłącznie dla nieuleczalnych chorych chrześcian, ale przecież służył także do ich umieszczenia — tudzież zakład SS. Miłosierdzia we Lwowie mieć będą pierwszeństwo do korzystania — każdy w połowie — z dochodów fundacyi. Jeżeliby we Lwowie nie istniał żaden osobny zakład dla nieuleczalnych chorych chrześcian, a czy to kraj, czy też miasto Lwów czy też kto inny zakład taki urządzić zamierzał, może być majątek niniejszej fundacyi w części, a nawet w całości użyty na wybudowanie gmachu na pomieszczenie tego zakładu.

Zarząd fundacyi należy do Wydziału krajowego, do niego też należy dysponowanie dochodami fundacyi, wszelakoż, o ileby zakład św. Józefa wyłączne prawo poboru dochodów utracił, tylko za poprzedniem zezwoleniem c. k. Namiestnictwa.

3. Fundacyę imienia Róży hr. Lanckorońskiej. Majątek tej fundacyi wynosi około 80.000 zł., z których wszelakoż kwota 40.000 zł., stanowiąca pozostawioną przy hipotece połowę ceny kupna legowanej na fundacyę realności, płatna jest dopiero w dniu 24. października 1901 i do tego terminu nie przynosi żadnych procentów. Na teraz aktywowano fundacyę z dochodów zrealizowanej już połowy jej majątku. Dochody fundacyi są przeznaczone na zapomogi w sumach od 50 zł. do 150 zł. w. a. dla artystów i artystek stałego teatru polskiego we Lwowie tudzież dla śpiewaków i śpiewaczek opery polskiej we Lwowie, angażowanych stale, a przynajmniej na przeciąg całego sezonu operowego, a udzielane być im mają tylko w wypadkach choroby na pokrycie kosztów ich własnej kuracyi w miejscach kąpielowych, zakładach leczniczych lub w domu odbywanej. Zarząd fundacyi i rozdawnictwo zapomóg należą do Wydziału krajowego.

4. Fundacyę imienia Jana i Wandy Sołowijów dla uczennic szkoły ludowej w Boratynie. Każdoroczny dochód fundacyi przyznawany będzie jako jednorazowe stypendyum dziewczynie urodzonej w Boratynie, wyznania chrześciańskiego, z pierwszeństwem dla katoliczek obrz. greck. lub łac., która w tym roku ukończyła z dobrym postępem szkołę ludową w Boratynie. Stypendyum ma być wypłacone zawsze dopiero po dojściu do pełnoletności obdarzonej lub wyjściu jej za mąż, wszelakoż tylko w razie, jeżeli obdarzona wykaże, że umie czytać i pisać po rusku i po polsku i rachować, tudzież że zna pierwsze zasady religii, wykładane w szkole w Boratynie i jeżeli złoży świadectwo moralności. Prawo rozdawnictwa na podstawie propozycyi ułożonej przez osobną radę, dla tej fundacyi ustanowioną, służy synowi fundatora Drowi Tadeuszowi Sołowijowi, adwokatowi we Lwowie, a po tegoż śmierci Wydziałowi krajowemu.

Majątek fundacyi stanowi efekt na 500 zł. w. a.

Fundacye aktywowane z początkiem roku szkolnego 1899/900.

Z początkiem roku szkolnego 1899/900 wprowadziliśmy w życie następujące fundacye:

1. Fundacyę ś. p. Karola Soboty dla jednego ucznia wydziału prawniczego i jednego ucznia wydziału medycznego. W fundacyi tej istnieją dwa stypendya po 200 zł. w. a. Stypendya te są przeznaczone dla młodzieńców

urodzonych w obrębie Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z W. Ks. Krakowskiem, wyznających religię katolicką obrządku łacińskiego lub ruskiego, wykazujących dobry postęp i należyte zachowanie się, których rodzice albo już nie żyją, albo znajdują się w prawdziwem ubóstwie, a w szczególności jedno stypendyum dla uczniów wydziału prawniczego, drugie zaś dla uczniów wydziału lekarskiego, w uniwersytetach lwowskim lub krakowskim. Pierwszeństwo między kandydatami posiadającymi powyższą kwalifikacyę służy tym, którzy udowodnią pokrewieństwo z fundatorem. W równych zresztą okolicznościach rozstrzyga między krewnymi fundatora bliższy stopień pokrewieństwa, między innymi kandydatami ich szkolna kwalifikacya.

Zarząd i rozdawnictwo należą do Wydziału krajowego.

2. Fundacyę ś. p. Karola Soboty dla jednego ucznia szkoły rolniczej w Dublanach i jednego młodzieńca, sposobiącego się do zawodu technicznego. W fundacyi tej istnieją dwa stypendya po 200 zł., z których jedno przeznaczone jest dla uczniów krajowej szkoły rolniczej w Dublanach, drugie zaś dla uczniów szkół realnych w kraju, alboteż dla takich uczniów c. k. szkoły politechnicznej we Lwowie, którzy szkołę realną z chlubnym postępem ukończyli. Zresztą obowiązują co do tych stypendyów te same bliższe warunki i zastrzeżenia, co w fundacyi pod 1. wymienionej. Zarząd i rozdawnictwo należą do Wydziału krajowego.

3. Fundacyę ś. p. Karola Soboty dla ucznia szkoły ludowej w Kałuszu. W fundacyi tej istnieje jedno stypendyum w rocznej kwocie 100 zł. przeznaczone dla chłopców, urodzonych w Kałuszu i uczęszczających tamże do szkoły ludowej, a wykazujących dobry postęp i należyte zachowanie się. Wyznanie religijne nie stanowi różnicy. Pobór stypendyum trwa aż do ukończenia szkoły ludowej w Kałuszu, a następnie aż do ukończenia gimnazyum. Zarząd i rozdawnictwo należą do Wydziału krajowego.

Fundacye ukonstytuowane w ciągu roku szkolnego 1898/9.

W ciągu roku szkolnego 1898/9 ukonstytuowaliśmy fundacye imienia ś. p. Róży hr. Lanckorońskiej i imienia Jana i Wandy Sołowijów dla Boratyna, które też w ciągu tego roku weszły w życie.

Sprawozdanie o dawniejszych fundacyach dotąd nieaktywowanych.

Nawiązując do dawniejszych naszych sprawozdań za czas od 1. lipca 1890 do 15. listopada 1898, podajemy w dalszym ciągu co następuje:

Fundacya śp. Grzegorza Aywasa.

Korespondencya w sprawie ostatecznej stylizacyi projektu aktu fundacyjnego doprowadziła w ciągu roku 1898/9 do porozumienia się w tym względzie wszystkich czynników, z woli fundatora do ułożenia aktu fundacyjnego powołanych. Obecnie znajduje się projekt aktu tej fundacyi w c. k. Namiestnictwie, a jeżeli uzyska aprobatę tej władzy bez zmiany, to ukonstytuowanie fundacyi nastąpi w r. 1899/900, a z początkiem r. 1900/1 będzie ją można wprowadzić w życie.

Fundacya śp. Dyonizego Bertolego.

Majątek tej fundacyi, która należytość rządową już opłaciła, wynosi tylko 542 zł. 20 ct., nie wystarcza zatem na utworzenie stypendyum dla młodzieży polskiej, kształcącej się w muzyce. W obec tego kapitalizuje się na razie dochody fundacyi, a dopiero gdy w ten sposób majątek odpowiednio urośnie, nastąpi ukonstytuowanie fundacyi i wprowadzenie jej w życie.

Fundacya śp. Ezechiela Berzewiczego.

Rykolf Berzewiczy, który wniósł był skargę o unieważnienie testamentu fundatora, został wyrokiem Najwyższego c. k. Trybunału sprawiedliwości z d. 1. grudnia 1898 z żądaniem swem ostatecznie oddalony.

Odezwą z d. 17. października 1899 l. 81.353 zawiadomiło c. k. Namiestnictwo Wydział krajowy o zrealizowaniu legatu fundacyjnego i zażądało projektu aktu fundacyjnego.

Ukonstytuowanie fundacyi nastąpi zapewne w ciągu r. 1899/900, a gdy należytość rządowa od niej jest już zapłacona, przeto wedle wszelkiego prawdopodobieństwa będzie można wprowadzić fundacyę w życie już z początkiem roku szkolnego 1900/1.

Fundacya stypendyjna imienia Karola Bielawskiego.

Dziedzic fundatora nie złożył dotąd w Wydziale krajowym żadnej kwoty na poczet kapitału fundacyjnego. O postępie akcyi c. k. Prokuratoryi Skarbu, skierowanej ku zabezpieczeniu, a względnie zrealizowaniu majątku fundacyjnego nie otrzymał Wydział krajowy od ostatniego sprawozdania żadnej wiadomości.

Fundacya śp. Józefa Blicharskiego na utrzymanie nauczyciela przy szkole ludowej w Jamnicy.

Część majątku fundacyjnego wynosząca 14.900 koron w efektach, znajduje się już w Wydziałe krajowym, odsetki z niej służą w myśl woli fundatora na częściowe pokrycie płacy nauczyciela szkoły ludowej w Jamnicy, która weszła w życie od 1. września 1897. O postępie akcyi w sprawie zrealizowania reszty majątku fundacyjnego nie otrzymał Wydział krajowy od ostaniego sprawozdania żadnej wiadomości.

Fundacya śp. Edwarda Chrzanowskiego.

O postępie akcyi w sprawie zrealizowania majątku niniejszej fundacyi nie otrzymał Wydział krajowy w ciągu r. 1898/9 żadnej wiadomości. C. k. Namiestnictwo oznajmiło mu tylko, że zażądało zabezpieczenia wymierzonej od fundacyi należytości rządowej w kw. 252 zł. w. a. na funduszach spadkowych w depozycie sądowym złożonych.

Fundacya śp. Kazimierza Czarniakowskiego.

Majątek niniejszej fundacyi jest już oddawna zabezpieczony. Ukonstytuowanie jej i aktywowanie nie może nastąpić, ponieważ dożywocia, któremi cały majątek jest obciążony, dotąd jeszcze nie zgasły.

Fundacya familijna imienia Czaykowskich.

Ułożony przez Wydział krajowy w porozumieniu z twórcą tej fundacyi Wnym Wiktorem Władysławem Czaykowskim projekt aktu fundacyjnego przesłał Wydział krajowy pismem z d. 19. lipca 1899 l. 43.814.

Ukonstytuowanie fundacyi nastąpi zatem prawdopodobnie w ciągu roku 1899/900, a z początkiem następnego roku szkolnego 1900/1 będzie można wprowadzić ją w życie, gdyż fundacya ta, jako ustanowiona z okazyi i ku uczczeniu jubileuszu pięćdziesięcioletnich rządów Najjaśniejszego Pana jest wolną od należytości rządowej.

Fundacya śp. Izabelli Duszyńskiej.

Od ostatniego sprawozdania nie otrzymał Wydział krajowy żadnej wiadomości o postępie akcyi w celu zrealizowania majątku niniejszej fundacyi.

Fundacya śp. Michała Gątkiewicza.

Fundacya ta, której majątek jest już zrealizowany, ma wedle woli fundatora wejść w życie po śmierci jego żony Anny. Na teraz kapitalizuje się dochody fundacyi.

Fundacya Dr. Stanisława Hassewicza.

Majątek tej fundacyi znajduje się w Wydziale krajowym. Ukonstytuowanie jej nie nastąpiło dotychczas, gdyż fundator nie oświadczył jeszcze, czy zgadza się na ułożony przez Wydział krajowy projekt aktu tej fundacyi.

Fundacya imienia ś. p. Roberta Heferna.

Rekurs Wydziału krajowego w przedmiocie projektu aktu fundacyjnego został przez c. k. Ministerstwo wyznań i oświecenia co do istoty rzeczy uwzględniony, c. k. Ministerstwo zażądało jednak pewnych zmian natury stylistycznej. Osiągnięcie porozumienia co do tych zmian i ukonstytuowanie fundacyi nastąpi prawdopodobnie w ciągu roku 1899/900, aktywowanie zaś po zapłaceniu należytości rządowej, na co trzeba będzie dłuższego czasu, gdyż z woli fundatorki obciążone są dochody wypłatami, a zatem tylko część ich będzie można obrócić na umorzenie należytości.

Fundacya śp. Dra Kornela Hofmana.

Stan rzeczy nie uległ zmianie, gdyż dożywotniczka Amalia Kozakiewicz pozostaje jeszcze przy życiu.

Fundacye śp. Anieli (Angeliki) Hoffmann de Sternhort.

C. k. Prokuratorya Skarbu sprawdziła z aktów spadkowych, że fundatorka pozostawiła w spadku tylko papiery wartościowe w łącznej imiennej wartości 5.100 zł. Legaty fundacyjne, stanowiące razem kwotę 7.000 zł., nie znajdą zatem w spadku całkowitego pokrycia. C. k. Prokuratorya Skarbu przedstawiła c. k, Sądowi powiatowemu w Bolechowie wnioski celem odpowiedniego zabezpieczenia zapisów fundacyjnych, które też w tej formie nastąpiło, iż przy wszystkich na rzecz masy spadkowej deponowanych efektach zanotowano, że takowe służyć mają na zabezpieczenie legatów przez spadkodawczynię zdziałanych.

W obec zrzeczenia się spadku ze strony dziedziców ustawowych przypaść winien cały spadek legataryuszom t. j. dwom przez spadkodawczynię ustanowionym fundacyom w stosunku do zapisów dla nich wyznaczonych.

C. k. Prokuratorya Skarbu wniosła tedy imieniem oby fundacyi do c. k. Sądu powiatowego w Bolechowie oświadczenie, że ten spadek na podstawie kodycylów fundatorki z dobrodziejstwem inwentarza przyjmuje.

W obec tego stanu rzeczy można w niedalekiej przyszłości oczekiwać zrealizowania majątków obu fundacyi, o ile majątek spadkowy na pokrycie legatów fundacyjnych wystarczy.

Fundacye śp. Leopoldyny z Rylskich Horodeńskiej.

Pismem z d. 7. kwietnia 1899 l. 33 073 oznajmiło c. k. Namiestnictwo, że c. k. główna kasa krajowa otrzymała na rzecz fundacyi śp. Leopoldyny z Rylskich Horodeńskiej z depozytu sądowego efekta im. wartości 48.450 zł. w. a. Z późniejszej odezwy c. k. Namiestnictwa z d. 3. maja 1899 l. 37.468 okazuje się, że efekta te stanowią legat fundatorki w sumie 50.000 zł. na fundacyę dobroczynną jej imienia, z którego to legatu potrącono już należytość spadkową. Majątek tej fundacyi jest zatem całkowicie zrealizowany.

Wedle tej samej odezwy c. k. Namiestnictwa zrealizowany jest także majątek drugiej fundacyi przez tę samą spadkodawczynię utworzonej, która to fundacya ma nosić imię Ścibor Rylskich z Pisarzowic. Na tę fundacyę przeznaczyła spadkodawczyni dobra Ostrów i Demeszkowce, ocenione w inwentarzu na 21.059 zł. 30 ct. i 17.359 zł. 60 ct. obciążone pożyczkami hipotecznemi w sumach 5.700 zł. i 2.300 zł. C. k. Prokuratorya Skarbu uzyskała już zezwolenie na intabulacyę fundacyi za właścicielkę tych dóbr i oddanie ich w zarząd i posiadanie fundacyi, a względnie polecenie kuratorowi Karolowi Ścibor-Rylskiemu, iżby od 1. stycznia 1899 wykonywał zarząd tych dóbr w imieniu fundacyi i rachunki z zarządu i z dochodów składał odtąd c. k. Namiestnictwu.

Odezwą z d. 21. maja 1899 l. 29.983 oświadczył Wydział krajowy c. k. Namiestnictwu, że gotów jest objąć już teraz zarząd dóbr Ostrów i Demeszkowce. Obecnie oczekuje Wydział krajowy oddania mu zarządu powyższych dóbr, których miejscową administracyę sprawować będzie w myśl woli fundatorki i nadal kurator fundacyi. Potem będzie można przystąpić do ukonstytuowania odnośnej fundacyi (im. Rylskich), aktywowanie jej zaś zależeć będzie od umorzenia należytości rządowej, jak niemniej od tego, czy nie zajdzie potrzeba jakich inwestycyi, czego Wydział krajowy na teraz, nie znając jeszcze majątków, ocenić nie może.

Do ukonstytuowania fundacyi im. fundatorki (legat 50.000 zł.) przystąpi Wydział krajowy zaraz po wydaniu mu majątku tej fundacyi, aktywowanie jej będzie mogło nastąpić zaraz po ukonstytuowaniu, gdyż, jak powyżej nadmieniono, należytość rządowa od tej fundacyi jest już zapłacona.

Fundacya śp. Ludwika Jankowskiego.

Legat fundacyjny, płatny po śmierci żony fundatora, jako dożywotniczki, został jeszcze w r. 1877 na dobrach Bożyków z przyl. zaintabulowany. O zgaśnięciu dożywocia nie otrzymał Wydział krajowy dotąd żadnej wiadomości i wskutek tego odniósł się w październiku 1899 do c. k. Starostwa w Podhajcach z odpowiedniem zapytaniem.

Fundacya Teflla i Hersylii Januszewskich.

Gdy dożywocia, obciążające majątek tej fundacyi już zgasły, uzyskało c. k. Namiestnictwo wydanie tego majątku wynoszącego około 60.000 zł. w efektach i odniosło się do Wydziału krajowego o ukonstytuowanie fundacyi. Czyniąc zadość temu wezwaniu, wypracował Wydział krajowy projekt aktu fundacyjnego i zakomunikował go Reprezentacyom miejskim we Lwowie i Krakowie do oświadczenia się, czy przyjmują przekazane im ewentualnie przez fundatorkę prawa i obowiązki i czy zgadzają się na projekt aktu fundacyjnego. Otrzymawszy od obu tych reprezentacyi przychylne oświadczenia, przesłał Wydział krajowy projekt aktu fundacyjnego c. k. Namiestnictwu do zbadania.

Fundacya śp. Stanisława Karzykiewicza.

Zrealizowanie majątku niniejszej fundacyi potrwa w myśl zawartego już kontraktu dzierżawy a raczej sprzedaży spadkowej apteki i realności do końca r. 1911, do tego bowiem czasu wpłynąć ma ratami cena kupna. Ukonstytuowanie i aktywowanie fundacyi nastąpi po całkowitem zrealizowaniu jej majątku.

Fundacya ś. p. Franciszka Kochmana dla dziewcząt służących.

Aktywowanie tej fundacyi nastąpi w myśl art. 21. aktu fundacyjnego dopiero wtedy, gdy z jej dochodów można będzie po odtrąceniu 10% na pomnożenie majątku zakładowego, wypłacać corocznie trzy posagi w kwotach

500 zł., 400 zł. i 300 zł. Aż do tej chwili, która nadejdzie, skoro czyste stałe dochody fundacyi dosięgną kwoty 1.333 zł. 33 ct., będą dochody fundacyi kapitalizowane. Na teraz wynoszą one 732 zł. w. a.

Fundacya kopca Unii lubelskiej.

Aktywowanie tej fundacyi nastąpi w myśl art. III. aktu fundacyjnego dopiero wtedy, gdy dochody wystarczą na wypłatę jednego stypendyum o rocznych 120 zł. Obecnie wynoszą dochody 64 zł. 50 ct. w. a. rocznie.

Fundacya ś. p. Wojciecha Kucharskiego.

Zrealizowanie majątku fundacyi jest jeszcze w toku i potrwa dłuższy czas, gdyż wierzytelności należące do tego majątku ściągane są pozasądownie, w ratach.

O postępie tej akcyi nie otrzymał Wydział krajowy od ostatniego sprawozdania żadnej wiadomości.

Fundacya ś. p. Leona Jana Kantego dw. im Kuczyńskiego.

Odezwą z d. 29. listopada 1898 l. 107.087 udzieliło c. k. Namiestnictwo Wydziałowi krajowemu odpis podania, wniesionego przez c. k. Prokuratoryę Skarbu do c. k. Sądu krajowego we Lwowie w przedmiocie wydania legatu fundacyjnego. Z podania tego okazuje się, że na fundacyę przypadnie około 57.000 zł. w efektach, że należytość rządowa od spadku jest już zaspokojona i że egzekutor rozporządzenia ostatniej woli zgłosił do sądu pretensyę o wypłatę sum 1.000 zł., 2.000 zł., 100 zł. 57 ct., 141 zł. 44 ct, 9 zł. 62 ct., 500 zł., 191 zł. 97 ct. i 413 zł., a odesłany z nią na drogę prawa nie wytoczył aż do chwili wniesienia wspomnianej prośby przez c. k. Prokuratoryę Skarbu, żadnej skargi sądowej.

Dotąd nie otrzymał Wydział krajowy wiadomości, czyli i w jaki sposób podanie c. k. Prokuratoryi Skarbu przez Sąd załatwione zostało.

Fundacya imienia Teofila Lenartowicza.

Fundacya ta jest już ukonstytuowaną. Wprowadzenie jej w życie nastąpi w myśl art. XV. aktu fundacyjnego dopiero wtedy, gdy z jej dochodów, wynoszących na teraz 88 zł. w. a. rocznie, będzie można po opędzeniu innych wydatków wypłacać jedno stypendyum w rocznej kwocie 100 zł. w. a.

Ewentualna fundacya ś. p. Józefa Lityńskiego.

Spór wytoczony przez kuratora nieletnich spadkobierczyń fundatora o uchylenie ograniczenia ich części obowiązkowej, wynikłego z substytuowania im ewentualnej fundacyi, został wyrokiem Najwyższego Trybunału z d. 2. listopada 1898 l. 12.208 w ten sposób rostrzygnięty, że uznano substytucyę pozwanej fundacyi o tyle za nieważną i uchylić się mającą, o ile ona obciąża połowę realności spadkowej po potrąceniu długów spadkowych w kwocie 3.788 zł. 45 ct. w. a. W powodach tego wyroku podniósł c. k. Sąd najwyższy, że będzie rzeczą instancyi spadkowej oznaczyć cyfrowo tę część realności, która od substytucyi ma być uwolnioną. C. k. Prokuratorya Skarbu odniosła się tedy w lipcu 1899 do c. k. Sądu obwodowego w Stanisławowie z prośbą o spieszne przeprowadzenie ze stronami w tym kierunku rozprawy niespornej, aby na jej podstawie wydać orzeczenie.

Dotąd nie otrzymał Wydział krajowy wiadomości, czy c. k. Sąd obwodowy w Stanisławowie uwzględnił wniosek c. k. Prokuratoryi Skarbu, tudzież czyli i jakie orzeczenie zapadło względem cyfrowego oznaczenia wolnej od substytucyi części relności spadkowej.

Fundacya Władysława Łozińskiego.

Po zbadaniu nadesłanych przez c. k. Namiestnictwo materyałów uchwalił Wydział krajowy przyjąć przekazane mu co do niniejszej fundacyi prawa i obowiązki, wypracował projekt aktu fundacyjnego i przesłał go rz. kat. proboszczowi w Pstrągowie i Władysławowi Jareckiemu jako kuratorom fundacyi, tudzież Prezydyum c. k. Sądu obwodowego w Tarnowie, który to sąd w razie zniesienia Wydziału krajowego ma być Władzą opiekuńczą fundacyi, z zapytaniem, czy przyjmują przekazane im przez fundatora prawa i obowiązki i czy zgadzają się na projekt aktu fundacyjnego.

Po osiągnięciu porozumienia co do tego projektu przedłoży go Wydział krajowy c. k. Namiestnictwu.

Fundacya ś. p. Ignacego Marynowskiego.

Ukonstytuowanie i aktywowanie niniejszej fundacyi nastąpi w myśl woli fundatora dopiero po uporządkowaniu nabytego na jej rzecz majątku ziemskiego Kłodzienko i po umorzeniu znacznej części długu.

Fundacya Zygmunta i Fryderyki Michalewiczów.

Doprowadziwszy do porozumienia się z kuratorem fundacyi względem projektu aktu fundacyjnego, przesłał Wydział krajowy pismem z dnia 2. sierpnia 1898 l. 47.289 projekt ten c. k. Namiestnictwu do zbadania. Ukonstytuowanie fundacyi powinnoby nastąpić w ciągu roku 1899/900, a gdy należytość rządowa od niej jest już zapłacona, przeto będzie można z początkiem r. 1900/1 wprowadzić fundacyę w życie.

Fundacya ś. p. ks Wojciecha Michnyku popieraniu przemysłu domowego w Krościenku wyżnem.

Pismem z dnia 6. października 1899 l. 52.188 przesłał Wydział krajowy wszystkim powołanym do współudziału w sprawach niniejszej fundacyi, nowy projekt aktu fundacyjnego, zastosowany do żądania c. k. Namiestnictwa. Ukonstytuowanie fundacyi nastąpi — jeżeli porozumienie się co do treści projektu przyjdzie wkrótce do skutku — w ciągu roku 1899/900, a w takim razie można ją będzie aktywować z początkiem r. 1900/1, gdyż dochody z r. 1900 łącznie z uzbieranymi dotąd dochodami powinny wystarczyć na umorzenie nalyżytości rządowej, która od tej fundacyi wymierzoną zostanie,

Fundacya ś. p. Michała Missbergera.

Dotąd nie otrzymał Wydział krajowy zawiadomienia, czy majątek niniejszej fundacyi, która ma wejść w życie dopiero po śmierci pozostałej po fundatorze wdowy, został już zrealizowany, a względnie zabezpieczony.

Fundacya ś. p. Antoniego Monsona.

Stan rzeczy nie uległ zmianie, gdyż wdowa po fundatorze, której służy prawo po dożywotniego użytkowania majątku fundacyjnego, pozostaje jeszcze przy życiu.

Fundacya familijna ś. p. Dra Adama Morawskiego.

W myśl §. 5 aktu fundacyjnego nastąpi reaktywowanie niniejszej fundacyi, gdy jej dochody wystarczą na wypłatę jednego stypendyum o rocznych 105 zł. w. a. Obecnie wynoszą dochody 84 zł. i będą kapitalizowane, dokąd wymaganej wysokości nie osięgną.

Fundacya ś. p. Adama Jelity Neronowicza.

Ukonstytuowanie i aktyowanie niniejszej, już zrealizowanej fundacyi ma nastąpić w myśl woli fundatora i decyzyi c. k. Namiestnictwa dopiero po śmierci żony fundatora Anny z Gaszyńskich Neronowiczowej, w każdym zaś razie nie wcześniej, jak w roku 1916.

Fundacya ś. p. Ignacego Ohanowicza.

Majątek tej fundacyi jest już zupełnie zrealizowany. Jej ukonstytuowanie, zapłacenie przypadającej od niej należytości rządowej i wprowadzenie jej w życie będzie mogło nastąpić dopiero po śmierci braci fundatora, Grzegorza i Dawida Ohanowiczów, którym fundator zastrzegł dożywocie. Wedle ostatniej wiadomości, otrzymanej przez Wydział krajowy w maju 1899 obaj ci dożywotnicy pozostają jeszcze przy życiu.

Fundacya ś. p. Magdaleny Pasieczańskiej.

Stan rzeczy nie uległ zmianie, gdyż wedle ostatniej wiadomości, otrzymanej przez Wydział krajowy w lipcu 1899 r. Marya Mokłowska, Joanna Nowak, Malwina Kulczycka i Karolina Łukasiewicz, którym z woli fundatorki służy dożywotnie prawo poboru odsetek od zrealizowanego już całkowicie majątku niniejszej fundacyi, pozostają jeszcze przy życiu.

Fundacya im. ś. p. Ryszarda Pieściorowskiego.

Majątek niniejszej fundacyi jest już zrealizowany, przypadającą od niej należytość rządową zapłacono już w całości. Uporządkowanie stosunków fundacyi i ostateczne dopełnienie legatów, z których przeważna część jest całkowicie wykonana, jest na ukończeniu. Wydział krajowy wypracował wobec tego projekt aktu niniejszej fundacyi i przesłał go Najprzewielebniejszemu Konsystorzowi biskupiemu obrz. łac. w Przemyślu, który w razie zniesienia Wydziału krajowego objąć ma tegoż prawa i obowiązki względem fundacyi, z zapytaniem, czy te prawa i obowiązki przyjmuje i czy się na projekt zgadza. Równocześnie przesłał Wydział krajowy ten projekt kuratorowi fundacyi, który jest oraz egzekutorem testamentu, i dwom innym egzekutorom testamentu do zbadania i oświadczenia się, czy się na projekt zgadzają.

Dotąd nadeszła tylko przychylna odpowiedź od Konsystorza biskupiego obrz. łać. w Przemyślu. Po nadejściu reszty odpowiedzi przedstawi Wydział krajowy projekt ten c. k. Namiestnictwu do aprobaty, o ileby przedtem nie zaszła jeszcze potrzeba prowadzenia korespondencyi z egzekutorami testamentu w celu osiągnięcia porozumienia co do treści projektu.

Fundacya ś. p. Ignacego Pierzchały.

Aktywowanie tej fundacyi ukonstytuowanej jeszcze w r. 1892/3 nastąpi w myśl art. IV. aktu fundacyjnego z początkiem roku szkolnego 1906/7 jako jedenastego roku szkolnego od roku, z którego dochodów należytość rządową ostatecznie umorzono. Aż do tego czasu będą dochody kapitalizowane,

Fundacya imienia Pietruskich.

W październiku 1899 mógł wreszcie Wydział krajowy zarządzić ostateczne umorzenie reszty wymierzonej od tej fundacyi należytości rządowej.

Projekt aktu fundacyjnego, przyjęty ostatecznie przez kuratora fundacyi i egzekutora testamentu został już przesłany c. k. Namiestnictwu. Ukonstytuowanie fundacyi powinnoby w obec tego nastąpić w ciągu roku 1899/900. Wprowadzenie jej w życie odwlecze się zapewne wobec zachodzącej potrzeby znaczniejszych inwestycyi po za rok 1900/1.

Fundacya ś. p. Oktawa Pietruskiego.

Fundacya ta nie może być jeszcze ukonstytuowaną z powodu, że majątek jej nie jest jeszcze w całości zrealizowany i że bliższe określenie jej przeznaczenia ze strony dawców jeszcze nie nastąpiło.

Fundacya stypendyjna imienia Władysława Riegera dla uczenic szkoły ludowej w Warzycach.

Fundacya ta, której majątek znajduje się już w Wydziale krajowym, nie została jeszcze ukonstytuowaną, ponieważ c. k. Namiestnictwo nie oświadczyło dotąd, czy zgadza się na wygotowany przez Wydział krajowy projekt aktu fundacyjnego.

Trzy fundacye, utworzone przez ś. p. Leopolda Rolanda (Rotlendera).

Majątki tych fundacyi znajdują się już w Wydziale krajowym, który pismem z d. 23. czerwca 1899 l. 37.071 przesłał projekty aktów wszystkich tych fundacyi c. k. Namiestnictwu do zbadania. Ukonstytuowanie fundacyi nastąpi prawdopodobnie w ciągu r. 1899/900, a wprowadzenie ich w życie z początkiem najbliższego roku szkolnego po zapłaceniu należytości rządowej, jeżeli te należytośści nie zostały już dawniej umorzone, w którym to względzie wystosowano do c. k. Namiestnictwa równocześnie z przesłaniem projektów odpowiednie zapytanie.

Ewentualna fundacya ś. p. Zygmunta br. Romaszkana.

Fundacya ta, która jest tylko ewentualną, została już należycie zabezpieczona przez zaintabulowanie na spadkowych dobrach.

Fundacya bursy imienia Leona ks. Sapiehy.

Stan rzeczy nie uległ zmianie. Dochody kapitalizuje się na razie, dokąd nie dojdą do odpowiedniej wysokości.

Fundacya ś. p. Alexandra Słowińskiego.

Wedle ostatniej wiadomości, otrzymanej przez Wydział krajowy w miesiącu wrześniu 1899, sprawa zrealizowania wierzytelności spadkowych jest już bliską ostatecznego zakończenia.

Fundacya p. n. Stypendyum imienia Eligiusza i Karoliny Sobolewskich.

Kapitał fundacyjny w kwocie 3.000 zł. zabezpieczony jeszcze w roku 1888 przez adnotacyę prawa zastawu na złożonych w depozycie sądowym funduszach masy spadkowej fundatorki ś. p. Karoliny Sobolewskiej, płatny jest wedle postanowienia tejże fundatorki dopiero po zupełnem zrealizowaniu majątku spadkowego. Wedle ostatniej wiadomości, otrzymanej przez Wydział krajowy w marcu 1899 rozpisaną była licytacya ogródka w Jaworzu, należącego do masy spadkowej, na dzień 29. listopada 1898, ale c. k. Prokuratorya Skarbu nie miała jeszcze wówczas wiadomości o rezultacie tej licytacyi. Również nie było jej wówczas wiadomem, o ile postąpiło zrealizowanie wierzytelności spadkowych. Późniejszych wiadomości nie otrzymał Wydział krajowy, widocznie zatem nie ukończono jeszcze realizacyi majątku spadkowego.

Fundacya ś. p. Franciszka Stachiewicza.

Fundacya ta, ukonstytuowana jeszcze w r. 1895/6 wejdzie w życie w myśl art. XII. aktu fundacyjnego dopiero wtedy, gdy jej dochody, wynoszące na teraz 234 zł., wystarczą na wypłatę jednego stypendyum o rocznych 300 zł. w. a.

Fuudacya imienia Edwarda Adama hr. Stadnickiego.

Legat fundacyjny w sumie 10.000 zł. w. a., zaintabulowany w stanie biernym dóbr Nawojowa z przyległościami, ma być wedle woli fundatora spłacony po większej sprzedaży lasu w dobrach spadkowych. Sprzedaż taka jest już możliwą i c. k. Prokuratorya Skarbu poczyniła kroki w celu doprowadzenia do takiej sprzedaży w drodze niespornej, c. k. Namiestnictwo zaś zarządziło zebranie materyałów do ewentualnego procesu, o czem donieśliśmy w ostatniem sprawozdaniu.

O dalszym przebiegu rzeczy i o rezultacie tej akcyi nie otrzymał Wydział krajowy dotąd żadnej wiadomości.

Fundacya imienia Magdaleny i Bonifacego Stillerów.

Majątek spadkowy jest już zupełnie zrealizowany, obecnie jest w toku umarzanie długów spadkowych i legatów. C. k. Prokuratorya Skarbu prowadzi z wierzycielami i legataryuszami rokowania ugodowe, mające na celu zrzeczenie się odsetek po nad trzy lata, które to rokowania częściowo odniosły już pomyślny skutek. Po ostatecznem załatwieniu sprawy długów i legatów nastąpi wydanie majątku fundacyjnego.

Fundacya Stupnickich i Jankowskich, utworzona przez ś. p. Marcelego Stupnickiego.

Fundacya niniejsza jest już od r. 1884/5 prowizorycznie aktywowaną. Sprawa jej ukonstytuowania postąpiła o tyle, że propozycya zmian pierwotnego projektu aktu fundacyjnego w myśl wydanej przez c. k. Namiestnictwo decyzyi, została już wygotowana i przesłana osobom, powołanym przez fundatora do współudziału przy ułożeniu aktu fundacyjnego. Po nadejściu odpowiedzi przedłoży Wydział krajowy sprawę tę ponownie c. k. Namiestnictwu.

Fundacya stypendyjna ks. Jana Szaflarskiego i Franciszki Ksawery Czajkowskiej.

Propozycya zmian w pierwotnym projekcie aktu fundacyjnego znajduje się już w c. k. Namiestnictwie. Ukonstytuowanie fundacyi niniejszej, której majątek znajduje się w Wydziale krajowym nastąpi zapewne w ciągu r. 1899/900. Aktywowanie jej nastąpi po umorzeniu z dochodów należytości rządowej i dojściu tych dochodów do takiej wysokości, iżby można z nich wypłacać jedno stypendyum o rocznych 120 zł. w. a.

Fundacya księdza Jana Szaflarskiego i Franciszki Ksawery Czajkowskiej dla Czarnego Dunajca i dla Dębicy.

W myśl woli fundatora kapitalizuje się dochody obu tych fundacyi, dokąd ich majątki, wynoszące pierwotnie po 500 zł. w. a. nie urosną każdy do sumy 256.000 zł. Potem dopiero ma nastąpić ukonstytuowanie i aktywowanie tych fundacyi.

Ewentualna fundacya Leopolda Szmoniewskiego.

Zabezpieczenia niniejszej fundacyi nie można żądać, ponieważ żona testatora ma z tegoż woli nieograniczone prawo rozporządzania przeznaczonym na fundacyę majątkiem aktami między żyjącymi.

Fundacya ś. p. Dra Józefa Trybulca.

Wedle inwentarza wynosi wartość majątku nieruchomego 92.250 zł., majątku ruchomego 17.840 zł., cały stan czynny 110.095 zł. Po strąceniu długów już uznanych w sumie 25.422 zł. 89 ct., i długów, wprawdzie jeszcze nieuznanych, ale już do masy zgłoszonych w sumie 1030 zł. 87 ct. okazuje się, że czysty spadek wynosi 83.641 zł. Zapisy wynoszą 42.120 zł. dla fundacyi, zatem jako uniwersalnej dziedziczki pozostałoby 41.521 zł. Z sumy tej jednak muszą być pokryte koszta pertraktacyi spadkowej, należytość prawna od spadku i wszystkich legatów i odsetki od niektórych legatów. W każdym razie powinnaby fundacya otrzymać dla siebie około 30.000 zł. Wobec tego wniosła c. k. Prokuratorya Skarbu imieniem fundacyi za zezwoleniem c. k. Namiestnictwa oświadczenie do spadku na podstawie testamentu z dobrodziejstwem inwentarza.

Dekretem z d. 14. września 1899 l. 84.748 ustanowiło c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałam krajowym zarządcą majątku fundacyi Dra Ferdynanda Maissa, adwokata krajowego w Bochni, który dotąd sprawował ten zarząd jako sądownie ustanowiony kurator masy spadkowej.

Fundacya ś. p. Juliusza Webera.

Hipoteczne zabezpieczenie fundacyi nastąpiło już z mocy uchwały c. k. Sądu pow. w Winnikach oddz. I. z d. 10. października 1899 l. hip. 1.123. Jej ukonstytuowanie i aktywowanie może nastąpić dopiero po śmierci żony fundatora, której służy dożywotnie użytkowanie całego majątku.

Fundacya imienia Konrada Wilczyńskiego.

W myśl art. IV. aktu niniejszej fundacyi wynosić ma stypedyum 180 zł. w. a. rocznie. Obecnie wynoszą dochody 158 zł. rocznie i będą kapitalizowane, dokąd do wymaganej wysokości nie dojdą.

Fundacya Jędrzeja i Maryi Zemłów.

Fundacya ta obciążoną jest dożywociem na rzecz Maryi Zemłowej. Większa część jej majątku jest już zrealizowaną, a i zrealizowania reszty t. j. zapłaty reszty ceny kupna realności l. w. k. 2.095 i 2.097 w Gródku w sumie 1.900 zł. w. a. można się spodziewać w niedalekiej przyszłości, gdyż uporządkowanie stanu tabularnego realności l. w. k. 2.095, od czego płatność tej reszty ceny kupna zależy, jest już w pełnym toku.

Fundacye nowo przybyłe i nowo powstałe.

Fundacya Mikołaja Aywasa ku uczczeniu jubileuszu pięćdziesięcioletnich rządów Najjaśniejszego Pana.

Na pamiątkę jubileuszu pięćdziesięcioletnich rządów Najjaśniejszego Pana złożył Wny Mikołaj Aywas, właściciel dóbr Stecowa pow. Śniatyńskiego, w dniu 7. lipca 1898 w c. k. Starostwie w Śniatynie sumę 2.000 koron w 4% listach zastawnych gal. Towarzystwa kredytowego ziemskiego na fundacyę stypendyjną, z której ma być wypłacane jedno stypendyum dla ubogiego ucznia szkół publicznych obrz. orm. z powiatu Śniatyńskiego z pierwszeństwem dla ubogich krewnych i powinowatych fundatora. Rozdawnictwo przekazał fundator każdoczesnemu c. k. Staroście w Śniatynie, a w razie przeniesienia lub zwinięcia tego urzędu naczelnikowi reprezentacyi miejskiej w Śniatynie, zarząd zaś Wydziałowi krajowemu.

Projekt aktu fundacyjnego, wypracowany przez Wydział krajowy i przyjęty przez fundatora tudzież przez c. k. Starostwo w Śniatynie i Burmistrza m. Śniatyna, którzy przyjęli przekazane im prawa i obowiązki, znajduje się obecnie w c. k. Namiestnictwie. Ukonstytuowanie fundacyi nastąpi prawdopodobnie w ciągu roku 1899/900, a w takim razie będzie ona mogła wejść w życie z początkiem r. 1900/1, gdyż jako jubileuszowa jest ona wolną od opłaty stempli i należytości rządowej.

Fundacya Fani Kapeluszowej.

Zmarła w Starych Brodach dnia 2. maja 1892 Fani Kapeluszowa, żona właściciela fabryki, legowała testamentem z d. 18. kwietnia 1892 kapitał 1.000 zł. na fundacyę stypendyjną swego imienia, postanawiając, że z dochodów jej mają być wypłacane stypendya dla celujących uczniów c. k. wyższego realnego gimnazyum w Brodach. Legat ten został w całości zrealizowany, należytość rządowa jest już zaspokojona.

Prawo zarządu i rozdawnictwa, które w braku innych postanowień fundatorki przypadło z tytułu prawa publicznego c. k. Namiestnictwu, ofiarowało c. k. Namiestnictwo odezwą z d. 20. października 1899 l. 102.311 Wydziałowi krajowemu. W najbliższej przyszłości poweźmie Wydział krajowy decyzyę co do przyjęcia tych praw, a jeżeli je obejmie, przystąpi zaraz do ułożenia projektu aktu fundacyjnego.

Fundacya Franciszka Macharskiego ku uczczeniu jubileuszu pięćdziesięcioletnich rządów Najjaśniejszego Pana.

Ku uczczeniu jubileuszu pięćdziesięcioletnich rządów Najjaśniejszego Pana złożył Franciszek Macharski, właściciel firmy A. Hawełka w Krakowie, kwotę 1.000 zł. w efektach na fundacyę stypendyjną imienia Najjaśniejszego Pana. Z dochodów ma być wypłacane jedno stypendyum, przeznaczone w pierwszym rzędzie dla krewnych fundatora, uczęszczających do któregokolwiek gimnazyum w Galicyi, a wykazujących ubóstwo i należyty postęp tudzież nienaganne zachowanie się, w braku zaś takich kandydatów dla ubogich uczniów religii rz. kat. urodzonych w obrębie powiatów limanowskiego i sądeckiego w ich teraźniejszych granicach, a uczęszczających do c. k. gimnazyum w Nowym Sączu i wykazujących celujący postęp w naukach. Zarząd fundacyi przekazał fundator Wydziałowi krajowemu, który też po zgonie fundatora obejmie prawo rozdawnictwa, zastrzeżone dożywotnio fundatorowi.

Uchwałą z d. 13. października 1899 l. 60.959 przyjął Wydział krajowy ofiarowane mu prawa i obowiązki i zawiadomił o tem fundatora, przesyłając mu oraz projekt aktu fundacyjnego. Odpowiedź fundatora, że zgadza się na projekt, nadeszła już do Wydziału krajowego, w najbliższej przeto przyszłości będzie można zakomunikować projekt c. k. Namiestnictwu. Ukonstytuowanie fundacyi nastąpi pradopodobnie w r. 1899/900, poczem w obec jej uwolnienia od należytości rządowej będzie można wprowadzić ją w życie z początkiem r. szk. 1900/1.

Fundacya ś. p. Józefa Majewskiego.

Zmarły w Samborze d. 2. grudnia 1898 ś.p. Józef Majewski zapisał kodycylem z d. 5. maja 1894 1) sumę 3.000 zł. na stypendyum pod imieniem Adama 2) sumę 3.000 zł. na stypendyum pod imieniem Artura 3) sumę 3.000 zł. na stypendyum pod imieniem Alfreda, ustanowione przez Józefa

Majewskiego. Stypendya ad 1 i 2 są przeznaczone dla uczniów stanu włościańskiego lub oficyalistów Hrabstwa Tenczyńskiego w Krzeszowicach. Co do wszystkich stypendyów zastrzegł fundator pierwszeństwo dla synów swych krewnych, jeżeli dobrze uczyć się będą.

Zarząd i rozdawnictwo przypadły w braku innych postanowień fundatora c. k. Namiestnictwu, które zapewne zechce je przelać na Wydział krajowy. Pismem z d. 5. lipca 1899 l. 43.151 zawiadomił Wydział krajowy c. k. Namiestnictwo o powyższych fundacyach, oświadczając oraz swą gotowość do przyjęcia ich zarządu i rozdawnictwa. Odpowiedzi na to pismo nie ma dotąd.

Fundacya ś. p. Dra Kajetana Maramorosza.

Zmarły we Lwowie d. 27. listopada 1898 ś. p. Dr. Kajetan Maramorosz, adwokat krajowy, ustanowił w swym testamencie z daty Kołomyja 26. czerwca 1891 dwie fundacye, których zarząd sprawować ma Wydział krajowy. W szczególności legował sumę 10.000 zł. na fundacyę swego imienia, z której dochodów wypłacane być mają dwa stypendya dla biednych uczniów wydziału prawniczego we Lwowie z pierwszeństwem dla krewnych fundatora, w ich zaś braku dla uczniów obrządku ormiańskiego, tudzież sumę 3.000 zł. na fundacyę posagową dla biednych dziewcząt chrześciańskich, z której dochodów corocznie mają być wypłacane dwa posagi dla dziewcząt między 18 a 26 rokiem życia, w obwodzie stanisławowskim lub kołomyjskim urodzonych. Rozdawnictwo pierwszej z powyższych fundacyi przekazał fundator Wydziałowi krajowemu, w drugiej fundacyi ma się odbywać losowanie w sali rady gminnej m. Stanisławowa w obec pełnej rady lub jej delegatów, tudzież delegatów duchowieństwa trzech obrządków katolickich i pastora.

Oba kapitały fundacyjne obciążył fundator dożywociem w pierwszym rzędzie na rzecz swej siostry Wincencyi Preyer, w drugim zaś na rzecz swej żony Karoliny z Rumpów Maramoroszowej.

Pismem z d. 27. marca 1899 l. 16.881 oświadczył Wydział krajowy c. k. Namiestnictwu, że przyjmuje wszystkie przekazane mu co do obu powyższych fundacyi prawa i obowiązki. Zarazem prosił Wydział krajowy, aby go w swoim czasie zawiadomiono o zabezpieczeniu tych fundacyi, którą to czynnością zajmuje się już c. k. Prokuratorya Skarbu.

Fundacya ś. p. Dra Tytusa Przesmyckiego.

Zmarły dnia 11. grudnia 1898 s. p. Dr. Tytus Adam dw. i. Przesmycki, c. k. notaryusz w Kołomyi, zapisał testamentem z daty Halicz 15. stycznia 1890 cały swój w depozycie Banku krajowego złożony majątek na fundacyę pod nazwą „przytulisko Dra Tytusa Przesmyckiego“ pod zarządem Wydziału krajowego. Z części tego majątku ma być postawiony dom we Lwowie, jeżeli gmina ofiaruje bezpłatnie grunt pod ten dom, a jeżeliby tego nie chciała, w innem mieście, które grunt ofiaruje. Dochody z reszty kapitałów służyć mają na wsparcie osób, które w przytulisku znajdować się będą. Do przytulka mają być przyjmowani studenci pochodzenia polskiego, sieroty, całkiem biedni, a do osobnego oddziału starcy i kaleki, którzy w służbie sprawy narodowej polskiej poświęcali życie i mienie, w jakikolwiek sposób służyli sprawie narodowej i na starość bez przytułku zostają. Ci ostatni mają otrzymać prócz pomieszczenia także wsparcie na utrzymanie.

Fundacya ta ma wejść w życie dopiero po śmierci Emilii Wyspiańskiej, której fundator zapisał dożywotnią pensyę 600 zł., przez czas życia tej legataryuszki można z niezużytej na wypłatę jej pensyi reszty dochodów udzielać wsparć tym osobom, które mają prawo przyjęcia do przytuliska.

Dodatkiem do testamentu z daty Halicz 7. kwietnia 1893 umniejszył fundator zapis na cel powyższy, legując z kapitałów deponowanych w Banku krajowym 10.000 zł. w. a. na budowę kościoła rz. k. w Galicyi w miejscowości, którą oznaczy Arcybiskup lwowski obrz. łac.

Uchwałą z dnia 31. marca 1899 l. 12.790 oświadczył Wydział krajowy c. k. Namiestnictwu, że przyjmuje zarząd i rozdawnictwo fundacyi p. n. „Przytulisko Dra Tytusa Przesmyckiego“, mniema bowiem, że fundator wyrazu zarząd użył w obszerniejszem znaczeniu, obejmując nim także rozdawnictwo. Na wypadek jeżeliby c k. Namiestnictwo, wychodząc z innego zapatrywania, sądziło, że rozdawnictwo z tytułu prawa publicznego c. k. Namie-

stnictwu przypadło, prosił Wydział krajowy o przelanie tego prawa na Wydział krajowy. Zarazem prosił Wydział krajowy o zarządzenie stosownych kroków w celu zrealizowania majątku fundacyi i zawiadomienie Wydziału krajowemu o rezultacie tych kroków.

Z c. k. Namiestnictwa otrzymał Wydział krajowy wiadomość, iż odniosło się do c. k. Prokuratoryi Skarbu o zabezpieczenie fundacyi. Z nadesłanych uchwał sądowych wynika, że depozyt fundatora w Banku krajowym wynosił 65.111 zł. 92 ct. w efektach. Postępowanie spadkowe przeprowadza c. k. Sąd pow. w Kołomyi na podstawie prawnego porządku dziedziczenia. Rekurs c. k. Prokuratoryi Skarbu, która domagała się uznania pierwszego rozporządzenia, za testament, został przez c. k. Sąd obwodowy w Kołomyi, jako sąd rekursowy pozostawiony bez skutku.

Fundacya posagowa imienia Eustachego Szumańskiego, utworzona ku uczczeniu jubileuszu pięćdziesioletnich rządów Najjaśniejszego Pana.

Pragnąc przyczynić się do uświetnienia jubileuszu pięćdziesięcioletnich rządów Najjaśniejszego Pana, złożył Eustachy Szumański, prywatyzujący we Lwowie, dnia 11. lutego 1899 w Wydziale krajowym 4% listy zastawne gal. Towarzystwa kredytowego ziemskiego w łącznej imiennej wartości 120.000 koron, przeznaczając je na fundacyę swego imienia. Dochody służyć mają przedewszystkiem na wypłatę posagów, z których każdy wynosić ma przynajmniej sumę czystych stałych dochodów z dwóch lat, nie może zaś przenosić sumy tych dochodów z lat czterech. Posagi są przeznaczone dla ubogich krewnych fundatora, a mianowicie w pierwszym rzędzie dla pochodzących od rodzeństwa fundatora, w braku zaś takich kandydatek dla pochodzących od rodzeństwa matki fundatora. Korzystać z fundacyi mogą panny we wieku od lat 16 do 30 i mężatki, które wyszly za mąż po upływie terminu poprzedzającego konkurs. Więcej jak trzy razy nie wolno kompetować, a raz tylko można posag otrzymać.

Konkurs będzie ogłaszany co dwa lata, w razie, jeżeliby się nie zgłosiła żadna ukwalifikowana kandydatka, ponawia się konkurs co roku aż do skutku. W takim wypadku powiększają dochody z pierwszych dwóch lat wakujący posag, który w ten sposób dorówna czteroletniemu czystemu dochodowi, dochody z następnych lat aż do faktycznego nadania posagu posłużyć mają Wydziałowi krajowemu, który zarząd i rozdawnictwo niniejszej fundacyi sprawuje, na utworzenie nowej fundacyi imienia fundatora. Przeznaczenie tej nowej fundacyi i jej ustrój zależą od ocenienia Wydziału krajowego, który ją zastosuje do potrzeb kraju w danej chwili, wszelakoż z tem ograniczeniem, iż korzystać z niej mogą tylko Polacy obrz. łac. W razie zupełnego wymarcia rodzin do korzystania z posagów powołanych ustaje powyższe jej przeznaczenie i fundacya niniejsza zostanie zreorganizowana jako nowa fundacya imienia fundatora, przeznaczona na popieranie krajowego przemysłu, czy to przez ułatwienie nabycia zawodowego wykształcenia, czy też przez zasiłek na rozpoczęcie własnego, a poparcia godnego przedsiębiorstwa przemysłowego. Fundacyę tę zorganizuje Wydział krajowy samoistnie, a korzystać z niej będą mogli tylko Polacy obrz. łac.

Wydział krajowy przyjął wszystkie przekazane mu przez fundatora prawa i obowiązki i wygotował projekt aktu fundacyjnego, który uzyskał już aprobatę c. k. Namiestnictwa. Wygotowanie aktu fundacyjnego zostało już zarządzone, poczem wkrótce nastąpi formalne zatwierdzenie aktu ze strony c. k. Namiestnictwa i fundacya będzie już ukonstytuowaną w pierwszem półroczu 1899/900. Aktywowanie jej nastąpi po zebraniu dwuletniego dochodu na pierwszy posag t. j. z dniem 1. stycznia 1901, gdyż majątek fundacyjny złożono z kuponami bieżącymi od 1. stycznia 1899. Pierwszy konkurs zostanie zatem ogłoszony z początkiem r. 1901.

Stan majątku zarodowego funduszów stypendyjnych, naukowych, dobroczynnych i pomników z dniem 1. listopada 1899.

I. Fundusze stypendyjne.

A. W efektach.

1. Zapas z dniem 1. stycznia 1899 r. z wyłączeniem fundacyi.
   a) Brześciańskiej Kunegundy;
   b) Bodziocha Tomasza;
   c) Bohdanowicza Dominika;
   d) Jeleńskiego Napoleona dla szkoły rolniczej w Czernichowie;
   e) „ „ „ „ „ w Łuczycach;
   f) Krzeczunowicza Ignacego;
   g) Krzeczunowicza Waleryana;
   h) ks. Kucharskiego Jana, które należą do depart. III., tudzież
   i) Cesarza Franciszka Józefa I. jubil. należącej do depart. VI. wynosił:

α) w walucie austryackiej . .	546.801 zł. 65 ct.	
β) w walucie koron. 6,805.600 k. czyli	3,402.800 „ — „	3,949.601 zł. 65 ct.*)
2. Zakupiono po dzień 1. listopada 1899:		
a) w walucie austryackiej . .	4.624 zł. — ct.	
b) w walucie koronowej imiennej wartości 157.000 koron czyli .	78.500 „ — „	83.124 „ 14 „
3. Przybyło po dzień 1. listopada 1899 na rzecz już istniejących fundacyi	140 zł. — ct.	140 „ — „
4. Wpłynęło po dzień 1. listopada 1899 na rzecz nowo przybyłych fundacyi:		
a) w walucie austryackiej . .	98 „ 26 „	
b) w walucie koronowej 54.900 koron czyli	27.450 „ — „	27.548 „ 26 „
	razem .	4,060.414 zł. 05 ct.
5. Spieniężono po dzień 1. listopada 1899:		
a) w walucie austryackiej . .	19.735 zł. 15 ct.	
b) w walucie koronowej 52.100 koron czyli	26.050 „ — „	45.785 „ 15 „
	pozostaje .	4,014.628 zł. 90 ct.

B. W realnościach i dobrach.

Winniki z przyległościami . .	67.875 zł. 03 ct.
Godowa	39.972 „ — „
Realność w Strzyżowie . . .	27.020 „ 06 „
Realność w Rzeszowie . . .	37.773 „ 80 „
Gmach c. k. Seminaryum nauczycielskiego męskiego w Rzeszowie .	78.422 „ 74 „
Gmach internatu przy temże c. k. Seminaryum w Rzeszowie . .	59.204 „ 10 „

*) Zmniejszenie zapasu tem się tłumaczy, że wydano z końcem roku 1898 z majątku zarodowego efekta imiennej wartości 13.885 zł. 42 ct. do majątku obrotowego.

Szypowce . . .	dotychczas nie oszacowano	— zł. — ct.	
Kochanówka . .		— „ — „	
Kuźmina dolna i górna .		— „ — „	
Dzwonowa . . .		— „ — „	
Urlów ($^3/_4$ części) .		— „ — „	
Jacowce . . .		— „ — „	
Realność w Tarnopolu .		— „ — „	
Kłodzienko		160.000 „ — „	470.267 zł. 73 ct.

C. W należytościach czynnych.

Fundacya	Lipińskich. wierzytelności od Konstantego Lipińskiego . . .	1.922 zł. 49 $^1/_2$ ct.	
„	hr. Łosia kapitał hipotekowany na dobrach Werchrata	6.363 „ 64 $^1/_2$ „	
„	Olszewskiego, kapitał hipotekowany na dobrach Sietnica z przyległościami	4.200 „ — „	
„	Głowińskiego, kapitał hipotekowany na realności Popijarskiej:		
	a) od funduszu obłąkanych	28.161 „ 19 $^1/_2$ „	
	b) „ położnic .	7.040 „ 30 „	47.687 „ 63 $^1/_2$ „

Ogółem wynosi stan majatku zarodowego funduszów stypendyjnych po koniec października 1899 . . 4,532.584 zł. 26 $^1/_2$ ct.

Z końcem października 1898 wynosił stan majątku zarodowego powyższych funduszów . . . 4,161.926 „ 11 $^1/_2$ „

W porównaniu zatem z rokiem ubiegłym zwiększył się majątek zarodowy funduszów stypendyjnych w tym okresie czasu o . . . . 370.658 „ 15 „

II. Fundusze naukowe, dobroczynne i pomnikowe.

A. W efektach.

Fundusz	„Macierzy polskiej“	38.423 zł. 62 ct.
„	Beliny Brzozowskiego dla bursy stanisławowskiej	3.158 „ 21 „
„	Maryi Mochnackiej dla czterech ubogich ciemnych żebrać się wstydzących	4.806 „ 70 „
„	Ludwiki Niezabitowskiej dla zboru św. Klaudyi .	9.183 „ 50 „
„	pomnika Agenora hr. Gołuchowskiego . .	53.118 „ 21 „
„	Aleksandra hr. Stadnickiego	23.904 „ 92 „
„	pomnika Kościuszki w Krakowie . . .	15.812 „ 52 „
„	Komarnickich	1.834 „ 21 „
„	Jędrzejowiczowej	8.047 „ 87 „
„	Russanowskiej	63.612 „ — „
„	stanowy sierociński	45.639 „ 42 „
„	Ludwika i Anny Helclów	962.541 „ 24 „

Fundusz Siemianowskich III. (dla wdów po nauczycielach szkół ludowych)	22.959 zł. 84 ct.
„ Siemianowskich IV. (posagowa dla ubogich dziewcząt)	21.787 „ 69 „
„ Bursy im. ks. Leona Sapiehy „dla kandydatów na nauczycieli szkół ludowych" . . .	19.006 „ 23 „
„ Skrzyńskiego (dla panien szlacheckich) . .	22.823 zł. 35 ct.
„ „ (dla dziewcząt wiejskich) . .	3.650 „ 47 „
„ Kośvitzky'ego Józefa II dla wychowanków zakładu sierót pod wezwaniem św. Józefa w Krakowie .	3.612 „ 88 „
„ Niezabitowskiej Ludwiki:	
a) dla „domu pracy pod godłem Opatrzności" we Lwowie . . 847 zł. 17 ct.	
b) dla „tanich kuchni ludowych" we Lwowie . 10.528 „ 15 „	11.375 „ 32 „
„ z legatu Józefa Ciemierzyńskiego . . .	574 „ 16 „
„ Leonarda i Ludwiki Wężyków dla szkoły rolniczej w Czernichowie	3.168 „ 91 „
„ Henryka Straszewskiego dla ubogich wyrobników w Boguchwale	2.637 „ 16 „
„ Tytusa Kielanowskiego dla gminy Kędzierzawce	10.000 „ — „
„ „ „ „ „ Żuratyn .	10.000 „ — „
„ Wacława Tyzenhauza	3.242 „ 06 „
„ Mariem Gewürtz dla ubogich izraelitów miasta Dębicy	1.297 „ 75 „
„ Karoliny z ks. Ponińskich Lubomirskiej „na utrzymanie i wychowanie dwunastu sierot w zakładzie św. Heleny" we Lwowie	18.352 „ 68 „
„ Antoniego Schiffnera	2.414 „ 42 „
„ Franciszka Kochmana:	
a) dla literatów polskich	28.472 „ 06 „
b) posagowa dla dziewcząt służących. .	18.339 „ 90 „
„ ks. Jana Szaflarskiego i Franciszki Ksawery Czajkowskiej:	
a) dla Czarnego Dunajca 553 zł. — ct.	
b) dla Dębicy . . 553 „ — „	1.106 „ — „
„ Sącz „dom roboczy"	34.153 „ 54 „
„ Maryi Feliksy Czarkowskiej dla rzemieślników „ pochodzenia polskiego	270.997 zł. 06 ct.
„ Wincentego Łodzia Ponińskiego dla czeladników rzemieślniczych	60.628 „ 91 „
„ Teofili z Łukowskich Wirth i Malwiny z Łukowskich dla osieroconych dziewcząt . . .	8.432 „ 10 „
Franciszka Steczkowskiego z Jasła . . .	3.047 „ 82 „
„ na zakupno książek do czytania dla uczniów szkół przemysłowych	1.252 „ 28 „
„ Dr. Józefa Kazimierza dw. im. Malinowskiego:	
Dział I. „ku wspieraniu zubożałych adwokatów i wdów po adwokatach" . . .	23.157 „ 28 „
„ II. „ku wspieraniu artystów i literatów".	21.715 „ 09 „
„ III. „ku popieraniu celów galicyjskiego Towarzystwa muzycznego" . . .	20.984 „ 93 „
„ IV. „ku wspieraniu ubogich sług prywatn."	22.087 „ 81 „

Dział V. „posagowy dla ubogich dziewcząt służących"		11.982 zł. 23 ct.
„ VI. „ku wspieraniu ubogich chłopców uczących się rzemiosła" . . .		15.232 „ 18 „
Fundusz Józefa Krupacza dla c. i k. inwalidów . .		308 „ 25 „
Razem w efektach .		1,918.882 zł. 78 ct.

B. W należytościach czynnych:

Fundusz Skrzyńskiego (dla panien szlacheckich) kapitał hipotekowany na dobrach Łużna z przyległościami	7.954 zł. 55 ct.	
Fundusz Skrzyńskiego (dla dziewcząt wiejskich) kapitał hipotekowany na dobrach Łużna z przyległościami	1.590 zł. 91 ct.	
Fundusz Ludwiki Niezabitowskiej dla „domu pracy pod godłem Opatrzności", pożyczka udzielona na budowę własnego domu . .	11.562 „ — „	
Razem w należytościach czynnych .		21.107 zł. 46 ct.

C. W realnościach:

Fundusz Ludwiki i Anny Helclów, kapitały wyłożone na budowę i urządzenie „domu ubogich" w Krakowie	735.667 „ 55 „
Ogółem wynosi majątek zarodowy funduszów naukowych, dobroczynnych i pomnikowych w efektach, należytocciach czynnych i realnościach z końcem października 1899 . , ...	2,675.657 zł. 79 ct.
Z końcem października 1898 wynosił majątek zarodowy powyższych funduszów w efektach, należytościach czynnych i realnościach	2,670.191 „ 16 „
Z porównania tedy z rokiem poprzednim okazuje się zwiększenie tych funduszów o	5.426 zł. 63 ct.
Do wyżej wykazanego stanu funduszów dobroczynnych i pomnikowych	2,675.657 zł. 79 ct.
Doliczywszy stan majątków zarodowych funduszów stypendyjnych	4,532.584 „ $26^1/_2$ „
Okazuje się, że kapitały, efekta, wartości dóbr fundacyj, departamentowi II. przydzielone, wynoszą ogółem	7,208.242 zł. $05^1/_2$ ct.
a gdy w roku 1898 z końcem października ogół tych majątków wynosił	6,832.117 „ $27^1/_2$ „
przeto w porównaniu z rokiem poprzednim zwiększył się o	376.124 zł. 78 ct.
Doliczywszy do wykazanego powyżej stanu majątków zarodowych funduszów przydzielonych departamentowi II. w sumie	7,208.242 zł. $05^1/_2$ ct.

stan majątków zarodowych z końcem października 1899 ośmnastu funduszów dobroczynnych i stypenpyjnych, przy-

dzielonych innym departamentom*) a pozostających w zarządzie Wydziału krajowego w łącznej sumie . . 256.948 zł. 52 ct.
okazuje się ogólny stan majątków zarodowych funduszów stypendyjnych, dobroczynnych i pomnikowych w sumie . 7,465.190 zł. 57 ½ ct.

Fundacya „Macierzy polskiej“.

Stosownie do przepisu art. 26. statutu fundacyi „Macierz polska“ przedkłada Wydział krajowy z zarządu majątku zakładowego tej fundacyi następujące sprawozdanie:

Rok 1898.

A. Dochody:

	Gotówka:	Efekta:
1. Subwencye i datki dobrowolne:		
a) subwencye z funduszu krajowego	5.000 zł. — ct.	— zł. — ct.
b) „ od gminy m. Lwowa	200 „ — „	— „ — „
c) „ „ Rady powiatowej Stanisławowskiej za r. 1898 .	6 „ — „	— „ — „
d) datki od rozmaitych osób .	3 „ 80 „	— „ — „
2. Dochody ze sprzedaży wydawnictw własnych	10.474 „ 52 „	— „ — „
3. Odsetki od efektów . . .	1.875 „ 77 „	— „ — „
4. Legat ze zapisu ś. p. Leopolda Rotlendera (Rolanda) podniesiony z c. k. głównego urzędu podatkowego, jako depozytowego we Lwowie w efektach w walucie austr. (po potrąceniu taksy depozytowej) . . .	— „ — „	4.724 „ 98 „

*) Departament I. fund. dobr. Edwarda Lewińskiego . . 33.933 zł. 33 ct.
„ „ „ „ Piotra hr. Wodzickiego . . 26.056 „ 08 „
„ „ „ „ Stanisława Piotrowskiego dla domu ubogich w Strzeliskach nowych . . . . 11.555 „ 28 „
„ III. „ styp. Brześciańskiej Kunegundy . 5.107 „ 36 „
„ „ „ „ Bodziocha Tomasza . . 17.260 „ 07 „
„ „ „ „ Bohdanowicza Dominika . . 11.675 „ 57 „
„ „ „ „ Jeleńskiego Napoleona dla szkoły rolniczej w Czernichowie . 12.334 „ 45 „
„ „ „ „ „ w Łuczycach . . 15.486 „ 17 „
„ „ „ „ Krzeczunowicza Ignacego . 16.185 „ 12 „
„ „ „ „ „ Waleryana . 8.996 „ 16 „
„ „ „ „ ks. Kucharskiego Jana . . 8.117 „ 80 „
„ V. „ dobr. Weissenwolffowej dla obłąkanych uzdrowieńców . . . 2.338 „ 84 „
„ „ „ „ Weissenwolffowej na rzecz przytułku dla dotkniętych wielką chorobą . . . . 6.916 „ 57 „
„ „ „ „ Kosvitzky'ego dla ciemnych w Krakowie . . . . 1.641 „ 28 „
„ VI. „ „ galicyjski inwalidów wojskowych 37.258 „ 39 „
„ „ „ „ niżankowicki inwalidów wojskowych . . . . 3.029 „ 53 „
„ „ „ „ Kośvitzky'ego dla złoczyńców . 1.640 „ 95 „
„ „ „ styp. Jubil. cesarza Franciszka Józefa I. . . . . 37.415 „ 57 „
Razem jak wyżej . 256.948 zł. 52 ct.

	Gotówka:	Efekta:
5. Gotówka za spieniężone efekta (książeczki galic. Kasy oszczędności, na których ulokowano legat wykazany powyżej pod 4).	4.724 zł. 98 ct.	— zł. — ct.
Razem ,	22.285 zł. 0	4.724 zł. 98 ct.
6. Do tego zapas z początkiem roku 1898	959 „ 76 „	38.092 „ 25 „
Suma dochodów .	23.244 zł. 83 ct.	42.817 zł. 23 ct.

B. Wydatki:

	Gotówka:	Efekta:
1. Koszta wydawnictw własnych . .	18.245 zł. 03 ct.	— zł. — ct.
2. „ administracyi . . .	1.871 „ 50 „	— „ — „
3. Zasiłki naukowe dla dzieci niezamożnych rodziców	460 „ — „	— „ — „
4. Gotówka wydana do majątku zarodowego	131 „ 51 „	— „ — „
5. Remuneracye świąteczne dla służby	35 „ — „	— „ — „
6. Efekta spieniężone w walucie austr. (książeczki galic. Kasy oszczędności, na których ulokowano legat z zapisu ś. p. Rotlendera) . . .	— „ — „	4.724 „ 98 „
Razem .	20.743 zł. 04 ct.	4.724 zł. 98 ct.
7. Do tego zapas z końcem roku 1898	2.501 „ 79 „	38.291 „ 66 „
Suma wydatków .	23.244 zł. 83 ct.	43.016 zł. 64 ct.

Wykazany powyżej pod poz. 7. wydatków zapas z końcem roku 1898 w gotówce 2.501 zł. 79 ct. jest zapasem majątku obrotowego; zaś w efektach 38.291 zł. 66 ct. w. a. jest zapasem majątku zarodowego fundacyi.

VIII. Sprawy przemysłowe, górnicze i statystyki krajowej.

Sprawy przemysłowe.

Z czynności w zakresie przemysłu krajowego przedkłada Wydział krajowy osobne sprawozdanie wraz ze sprawozdaniem krajowej komisyi dla spraw przemysłowych.

Sprawy górnicze

O czynnościach Wydziału krajowego w przedmiocie spraw górniczych przedkłada Wydział krajowy do LW. 76.960 osobne sprawozdanie.

Sprawozdanie z czynności krajowego biura statystycznego

W okresie będącym przedmiotem sprawozdania wydało krajowe bióro statystyczne następujące prace:

Licytacye posiadłości włościańskich i małomiejskich w Galicyi zarządzone w latach 1895—1897 przez p. Konstantego Jasińskiego.

Szupaśnictwo w Galicyi przez dr. Kazimierza Gorzyckiego.

Obie te prace obejmujące razem 136 str. in 4-to oprócz dołączonych wielkich tablic stanowią zeszyt 2-gi tomu XVII. Wiadomości statystycznych.

Praca pod tytułem: Wyniki ankiety w sprawie robotnic chrześcijańskich odbytej we Lwowie w r. 1898, o której była wzmianka w sprawozdaniu poprzedniem, uzupełnioną została w ciągu r. 1899 przez dalsze przesłuchania i w najbliższym czasie również opuści prasę.

Z prac bióra będących w toku wymieniamy następujące:

1. Praca o stanie opieki nad ubogimi w Galicyi. Wskutek polecenia Wys. Sejmu, aby Wydział krajowy przedłożył projekt ustawy o wykonywaniu opieki nad ubogimi, Wydział krajowy okólnikiem z 11. maja 1898 l. 16.057 rozesłał do Wydziałów powiatowych szczegółowy kwestyonarz celem zebrania

dokładnych dat statystycznych o obecnym stanie opieki nad ubogimi w kraju. Sprawozdania, które w tym przedmiocie nadesłane zostały z wszystkich powiatów w kraju z wyjątkiem trzech (Podhajce, Zbaraż i Stryj) stanowią surowy materyał, którego opracowaniem zajmuje się bióro statystyczne, uzupełniając braki w drodze korespondencyi z Wydziałami powiatowymi lub z innych źródeł. Dotychczas zestawiono: 1. Działalność wszystkich powiatów w przedmiocie opieki nad ubogimi, 2. działalność gmin wiejskich w 25 powiatach, 3. działalność gmin miejskich również w 25 powiatach. Nadto opracowany został pogląd historyczny na rozwój opieki nad ubogimi w Galicyi od r. 1784, na podstawie aktów udzielonych z c. k. Namiestnictwa.

W ostatnim czasie otrzymało bióro statystyczne pilne polecenie, aby ułożyć na podstawie akt wyborczych do rady miasta Krakowa statystykę wyborców, któraby mogła posłużyć do ocenienia postanowień nowego projektu reformy ordynacyi wyborczej miasta Krakowa. Stosownie do tego polecenia bióro statystyczne ułożyło już dwie tablice, pracę dalszą musiało jednak wstrzymać, albowiem akta wyborcze przesłane zostały na żądanie Prezydenta miasta do Krakowa dla użytku komisyi statutowej.

Tablice do rocznika statystkki krajów koronnych, który wydaje c. k. centralna komisya statystyczna kosztem rządu a przy współpracownictwie wszystkich Wydziałów krajowych, względnie krajowych biur statystycznych, zostały ułożone w ciągu r. 1899 i posłane do Wiednia.

Wydawnictwa Rocznika statystyki Galicyi, który ma w zwięzłej tabelarycznej formie przedstawić najświeższe daty z wszystkich działów stosunków społecznych, drukuje się obecnie tom szósty. Wydrukowanych jest dotąd 7 arkuszy, do których przybędzie niebawem około 5 dalszych. Te 12 arkuszy utworzą zeszyt pierwszy VI. tomu i obejmą następujące działy:

I. Obszar, ludność i podział kraju, II. Ruch ludności, III. Stosunki zdrowotne, IV. Stosunki kościelne, V. Szkolnictwo, VI. Prasa, VII. Stowarzyszenia, VIII. Własność nieruchoma, IX. Rolnictwo.

Dalszych dziewięć działów złoży się na zeszyt 2-gi, który uzupełni całość tomu VI. Bióro dołożyło wszelkich starań, aby Rocznik statystyki Galicyi w nowym układzie odpowiadał pod każdym względem swemu zadaniu podręcznika statystycznego o stosunkach Galicyi tak dla władz jak dla wszystkich, którzy interesują się sprawami publicznemi.

Wobec zajęć wymienionych powyżej bióro statystyczne nie było dotąd w stanie spełnić polecenie Wydziału krajowego zebrania następujących dat w sprawach agrarnych:

a) dat o podziale własności ziemskiej w kilkudziesięciu gminach typowych na podstawie najnowszych arkuszy gruntowych b) dat o zadłużeniu własności tabularnej w jednym z obwodów sądowych, c) wiadomości o stosunku kapitału obrotowego do obszaru ziemi i znajdujących się na nim przedsiębiorstw w średnich majątkach ziemskich, d) wiadomości o parcelacyach i sprzedażach średnich majątków ziemskich w ostatnich latach. Z tych prac, wymagających znacznych i wprawionych sił w biórze praca pod a) będzie już niebawem wykonaną dla całego kraju przez władze rządowe, zaś do pracy pod c) da się uzyskać materyał z badań, jakich podjęły się obecnie oba towarzystwa rolnicze na wezwanie ministerstwa rolnictwa, pozostałe zaś dwa działy łatwiej już przyjdzie wykonać dla samego biura.

Hohes k. k. Finanz-Ministerium!

Die seit Jahren drohende durch finanzielle Anstrengungen des Landes, durch eine intensive Zuschlagswirtschaft und die Einführung selbstständiger Landesumlagen, zu den indirecten Steuern vor allem durch eine im Jahre 1893 durchgeführte Landesschuldenconversion lange hintangehaltene finanzielle Krise liess sich nicht weiter abwenden. Während der letzten Landtags-Session ist es zur Gewissheit geworden, dass ohne eine eingreifende, rasche Staatsaction zur Sanirung der Landesfinanzen, dieselben einer Zerrüttung entgegengehen.

Dem hohen k. k. Finanz-Ministerium ist die Lage des galizischen Landes-Haushaltes wohl bekannt. Neben dem Missverhältniss zwischen den grossen Aufgaben der Landesautonomie und der Unzulänglichkeit der Mittel, welche der Staat derselben zur Verfügung gestellt hat, woran alle Kronländer zu leiden haben, hat das Land Galizien noch eigene Lasten nämlich die Schuld für Ablösung des Propinationsrechtes und die Grundentlastungsschuld zu tragen, welche einen bedeutenden Theil der Steuerleistung in Anspruch nehmen.

So ist es gekommen, dass trotz einer, in anderen Kronländern unbekannten Höhe der Landesumlagen, trotz Einführung indirecter Auflagen, die finanziellen Mittel des Landes den Bedürfnissen lange nicht entsprechen, dass ferner den Aufgaben und Pflichten der Landesautonomie nicht genüge gethan werden kann, trotz einer stets dem Budget genau angepassten Gebahrung des Landesausschusses, und dass schliesslich auch die Selbstverwaltung anderer autonomen Organismen dabei zu leiden hat. Trotz seit Jahren strengstens waltenden Wirtschaftssinnes im Landeshaushalte ist das Anwachsen der Culturaufgaben so rasch und die Bedürfnisse unabwendbar, dass auch die weitestgehende Mässigung der bestbegründeten Culturausgaben, das unaufhörliche Vorbehalten und Verschieben derselben auf eine spätere Zeit nicht mehr ausreichen.

Sollen nicht die Bedingungen einer culturellen und materiellen Entwicklung des Landes geschädigt werden, solle auf vielen Gebieten nicht eine Stagnation eintreten, so müssen Mittel und Wege gefunden werden, dieser Discrepanz zwischen den unumgänglichen mit unwiderstehlicher Nothwendigkeit wachsenden Landesauslagen und den verfügbaren Landesmitteln ehestens abzuhelfen.

Nach gründlicher Prüfung der Sachlage hat der galiz. Landesausschuss dem Landtage über den Ernst der Verhältnisse berichtet, und auf Grund einer erschöpfenden Ueberprüfung der Finanzcommission hat der galiz. Landtag nach einer langen Debatte dem gefertigten Landesausschusse die dringende Weisung gegeben, bei der Bereitung des Präliminares für das Jahr 1900 die weitest gehende Einschränkung der Ausgaben vorzunehmen, vor allem aber im Namen des Landes an die hohe k. k. Regierung mit der Frage der Sanirung der Landesfinanzen heranzutreten, und die hohe k. k. Regierung ernstlichst zu ersuchen, dem Lande baldmöglichst entsprechende finanzielle Mittel zur Bewältigung der autonomen Aufgaben zur Verfügung zu stellen.

Der gefertigte Landesausschuss fühlt sich bemüssigt dem hohen k. k. Finanzministerium blos die Hauptmomente der finanziellen Lage des Landes und die Ursachen, welche das Ausbrechen der Krise jetzt zur Folge hatten, zu beleuchten.

Vor allem muss die Schuldenlast des Landes in Anbetracht gezogen werden. Zuerst hat das Land noch die grosse Propinationsschuld abzutragen. Im Jahre 1889 wurde das Propinationsrecht aufgehoben und die Berechtigten wurden entschädigt, indem das Land als Garant eines Anlehens von 62,200.000 fl. auftrat, welches mittelst der Einkünfte aus der Ausübung des Propinationsrechtes durch weitere 26 Jahre getilgt werden soll. Mit Ende des J. 1898 beträgt die Schuld 47,400.000 fl. und wird noch durch 17 Jahre das Land belasten, welches zur Verzinsung und Amortisation der Schuld netto 3,956.000 fl. in Form von Propinationspachtzinsen und Schanksteuer aufzubringen hat, wobei die Pachtform eine bedeutende Mehrbelastung, die die Bevölkerung zu tragen hat, mit sich bringt.

Die zweite bedeutende Schuld des Landes die Grundentlastungs-Indemnisations-Schuld wurde im Jahre 1893 in eine einheitliche Landes-Schuld convertirt, die älteren Anlehen, flottanten Schulden wurden durch diese finanzielle Operation im Laufe von einigen Jahren abgetragen und das Land hat ein grosses Anlehen vom J. 1893 zu amortisieren.

Die ganze finanzielle Operation ist günstig durchgeführt worden, die Gesammtschuld beträgt mit Ende Juni d. J. 28,250.000 fl. und die Jahresausgabe für Schuldentilgung und Verzinsung beziffert sich auf anderthalb Millionen Gulden.

Insgesammt beträgt also die Jahresausgabe für Schuldentilgung die Summe von 5,500.000 fl. Es darf aber nicht unerwähnt werden, dass das Land noch mehrfach für specielle Zwecke, Fonde, Landesinstitute, hypothekarische und andere Schulden oder Schuldengarantien auf sich genommen hat.

Die Bedürfnisse des Landes sind in raschem Wachsen begriffen. Die Ausgaben des Landesfonds betragen im Jahre:

1888 . . .	4,975.016 fl.
1889 . . .	4,711.827 „
1890 . . .	4,932 953 „
1891 . . .	5,179.894 „
1892 . . .	6,791.229 „
1893 . . .	7,817.244 „
1894 . . .	10,506.189 „
1895 . . .	10,656.653 „
1896 . . .	10,949.423 „
1897 . . .	10,583.994 „
1898 . . .	10,464.728 „

Nach Abzug der Ausgaben für Verzinsung und Amortisation der Landesschulden betragen die eigentlichen Verwaltungs-Ausgaben im Jahre:

1888 . . .	4,539.103 fl.
1895 . . .	6,507.430 „
1896 . . .	6,778.274 „
1897 . . .	7,518.797 „
1898 . . .	7,391.638 „
1899 . . .	8.217.569 „

Das ganze Anwachsen der Ausgaben wird durch die Bedürfnisse des Volksschulwesens, des Communicationswesens und der Landescultur verursacht. Beiläufig sei bemerkt, dass die Repräsentations- und Centralverwaltungs-Ausgaben seit dem Jahre 1888 blos von 411.000 auf 471.000 fl. gestiegen sind. In den Ausgaben für Humanitätszwecke und Sanitätswesen herrscht seit Jahren ein Stillstand; im Jahre 1895 haben dieselben eine Höhe von 1,258.000 fl. erreicht, sie betragen pro 1899 1.207.000 fl. Anders das Volksschulwesen. Es betrugen die Ausgaben ausschliesslich für das Volksschulwesen im Jahre:

1888 . . .	606.684 fl.	83	kr.
1889 . . .	708.402 „	89½	„
1890 . . .	795.003 „	60½	„
1891 . . .	1,019.902 „	84½	„
1892 . . .	1,343.445 „	01	„
1893 . . .	1,543.448 „	49½	„
1894 . . .	1,736.016 „	06	„
1895 . . .	1,976.691 „	78	„

1896 . . .	2,118.314 „	60½	„
1897 . . .	2,188.932 „	31	„
1898 . . .	2,461.885 „	—	„
1899 . . .	2,637.794 „	—	„

Wir wollen dabei blos auf die absolute Höhe der Auslagen hinweisen ohne die Unzulänglichkeit dieser Mittel jetzt schon hervorzuheben. Seit dem das Localeisenbahnwesen in den Kreis der autonomen Verwaltung einbezogen wurde, betragen die Ausgaben für das Communicationswesen in den letzten fünf Jahren, im Jahre:

1895 . . .	1,377.038 fl.
1896 . . .	1,400.356 „
1897 . . .	1,425.259 „
1898 . . .	1,444.616 „
1899 . . .	1,675.203 „

Es wurde im Jahre 1888 für alle Landescultur-Zwecke blos die Summe von 507.000 fl. verwendet, heute erheischen dieselben einen Betrag von 1,354.000 fl. So haben sich in dieser Zeit die Ausgaben für das Meliorationswesen und die Wasserbauten von 190.000 auf 580.000 fl., für Gewerbe von 100.000 fl. auf 225.000 fl. erhöht. In den letzten fünf Jahren betrugen die Ausgaben für alle Landesculturzwecke:

1895 . . .	1,153.658 fl.
1896 . . .	1,227.319 „
1897 . . .	1,336.850 „
1898 . . .	1,225.270 „
1899 . . .	1,354.749 „

Vergleicht man das Wachsen der Ausgaben in den letzten zehn Jahren, so betragen dieselben für

	1889	1899	
Unterricht und Volksaufklärung	708.000 fl.	2,908.000 fl.	gleich 400%
Communicationen	868.000 „	1,675.000 „	„ 198%
Landescultur	540.000 „	1,451.000 „	„ 270%

Trotzdem also die für productive Zwecke wirklich ausgegebenen Summen an und für sich gering und unzulänglich sind, ist deren relatives Anwachsen ein bedeutendes.

Während in dem wirthschaftlich wenig entwickelten Lande die Ergiebigkeit des Umlagenperzentes eine geringe ist und deren natürliches Anwachsen in letztem Decennium bis zur letzten Steuerreform von 98 auf 124 stieg, nach der Steuerreform aber unter 116 sank, während also der natürliche Zuwachs der Landeseinnahmen aus der einzigen Steuerquelle der Landeszuschlage zu den directen Steuern um höchstens 16% wuchs, sind in demselben Zeitraume die Ausgaben für Volksbildung um 300%, für Communicationen um über 90%, für Landescultur um 170% gewachsen.

Wir glauben nicht beweisen zu müssen, dass alle diese Ausgaben in keinem Verhältnisse zu den Bedürfnissen des Landes stehen, dass man mit diesen Mitteln weder das Versäumte wettmachen noch die bescheidensten jetzigen Ansprüche bestreiten kann. Wir brauchen nicht hervorzuheben, dass das Land leider noch immer die höchste Ziffer der Analphabeten aufweist, dass noch über 1.200 Gemeinden im Lande keine Volksschule haben, dass die Schulbauten in einem höchst ungenügenden Zustande, was Raum, Licht, Luft, Sanitätsverhältnisse anbelangt, sich befinden, dass nach letzter Prüfung von den vorhandenen Schulgebäuden 428 in 67 Bezirken unbedingt umgebaut oder neugebaut werden müssen, was einen Landesbeitrag von 1,127.000 fl. nothwendig macht. Wir brauchen nicht in Erinnerung zu bringen, dass trotzdem das Land sein Möglichstes gethan, die Besoldung des Volksschullehrers in Galizieu eine niedrigere ist, als in anderen Ländern. Darum hat der galizische Landtag in der letzteu Session eine Gehaltsaufbesserung der Volkschullehrer beschlossen, welche vom Jahre 1900 angefangen eine Mehrausgabe von 350.000 fl. jährlich beanspruchen wird. Diese Mehrausgabe sammt dem ordentlichen natürlichen Jahreszuwachs für Volksunterricht wird also im Laufe von zwei Jahren eine Mehrausgabe von anderthalb Millionen erheischen.

Wir wollen die Bedürfnisse auf dem Gebiete des Communicationswesens blos streifen. Die diesjährige Erhöhung des Beitrags für das Localeisenbahnwesen um 75.000 fl. ist ungenügend. Weite Gebiete des Landes rufen nach Local- und Kleinbahnen, die Unterstützung durch den Landesfond in irgend einer Form ist umungänglich, der bisjetzige gesammte hiezu bestimmte Beitrag von jährlichen 375,000 fl. ist eigentlich schon von den wenigen realisirten Bahnprojecten vollständig in Anspruch genommen.

Die Erhöhung des Fondes um einige Hundertausende ist unabwendbar, wenn in der Action des Landes, welches bestrebt ist das Netz der Localeisenbahnen zu erweitern, kein Stillstand eintreten soll.

Und erst das grosse Gebiet der Landescultur. Bei den uns jetzt für diese Zwecke zur Verfügung stehenden Geldmitteln ist jedwede zielbewusste intensive Landesthätigkeit unmöglich.

Auf dem Gebiete der Wasserbauten und des Meliorationswesens macht das Land seit Jahren Anstrengungen, um dasjenige nachzuholen, was in früheren Zeiten versäumt worden ist und dadurch die Productionsfähigkeit und die Steuerkraft des Landes zu heben. Eigens dazu hat sich das Land einen tüchtigen Arbeitsorganismus geschaffen, welcher schon heute dem Lande grosse Dienste erweist aber auch hier sind die bis jetzt für diese Zwecke verwendeten Mittel unzulänglich.

Die Actiou kanu nicht einmal gerechterweise auf grössere Landesgebiete ausgedehnt werden. Dasselbe gilt von landwirtschaftlichen Schulen; grosse Landestheile, wie die ganze Mitte des Landes, der ganze Nord-Osten ist ohne Schulen. Die Beförderung der Viehzucht, kaum in Angriff genommen, erfordert eine Vervielfachung des jetzigen Aufwands.

Was die Förderung des Gewerbes anbelangt, ist es dem Hohen k. k. Finanz-Ministerium bekannt, dass auf directem und indirectem Wege, durch Landessteuerallevia-tionen, durch einen aus Landesmitteln gebildeten Gewerbefonds, durch Schulwesen, Förderung des Genossenschaftswesens und dergleichen Manches gethan worden. Alles dies steht aber in keinem Verhältnisse zu den Bedürfnissen und Anforderungen, welche die Industrie an das Land stellt.

Der Verfall des städtischen Gewerbes macht reissende Fortchritte. Ueberall ist das Bestehende zu retten und das Neue zu schaffen.

Dazu sind andere Mittel nöthig, als diejenigen, die das Land zur Verfügung hat.

Kurz das blosse Einhalten des bisherigen Schrittes der Landesthätigkeit auf allen Gebieten das Volksschulwesen nicht miteingerechnet beansprucht eine jährliche Ausgabenerhöhung um 600—800.000 fl., wobei trotz der Ueberzeugung des Landtages von der Nothwendigkeit und Erspriesslichkeit eines energischen Eingreifens in die culturelle Entwickelung des Landes, die beste Zeit, die oft günstigsten Bedingungen versäumt und die bestbegründeten Actionspläue auf spätere Zeit verschoben werden müssen.

Daraus erhellet, dass es unmöglich ist der wachsenden Concurenz anderer Länder und der nächsten Nachbarn des Inn- und Auslandes die Stirn zu bitten, mit dem Fortschritte auf allen Gebieten Schritt zu halten.

Nun sehen wir die verfügbaren Landesmittel an.

Eigentlich ist schon das Budgetjahr 1899 ein Deficit-Jahr.

Nur dank einem bedeutenden Cassa-Ueberschusse aus dem Jahre 1897, der eine namhafte Quote von 940.000 fl. betrug, ist es gelungen das Gleichgewicht zwischen den Ausgaben und Einnahmen bei Einhaltung des Landeszuschlages in derselben Höhe zu erhalten. Es darf jedoch nicht vergessen werden, dass dieser Ueberschuss die letzte Folge der grossen Schuldenconversion vom Jahre 1893 ist, und dass der letzte Staatsbeitrag für die Grundentlastung in einer Höhe von $1\frac{1}{2}$ Milionen Gulden in die Landescassa im Jahre 1897 eingezahlt wurde.

Wir brauchen dem Hohen k. k. Finanz-Ministerium nicht in Erinnerung zu bringen, dass die Höhe der galiz. Landeszuschläge mit 66 von den directen Personalsteuern mit Ausnahme der Personaleinkommensteuer und mit 60 kr. von allen directen Realsteuern eine in Oesterreich sonst unbekannte ist.

Die Gesammtbelastung des Landes für Landes, autonome und andere Selbstverwaltungszwecke im Wege der Zuschlagswirtschaft hat in Galizien eine Höhe erreicht, welche in den meisten Ländern nicht vorkommt und die den Durchschnitt der Belastung in Oesterreich weit hinter sich lässt.

Die Summe der autonomen Zuschläge betrug im Jahre 1896 im Verhältnisse zu den directen Staatssteuern in Galizien und in Oesterreich:

	in Galizien fl.	%	in Oesterreich %
zur Grundsteuer	5,957.890	105·5	98·2
„ Hauszinssteuer	2,246.739	77·7	58·6
„ Hausclassensteuer	1,934.377	113·2	101·6
„ Erwerbsteuer	1,143.609	108·9	80·7

zur Einkommensteuer	1,881.943	97·9	68·5
zu allen directen Steuern	13,164.558	99·6	76·4

Wir brauchen nicht weiter zu begründen, dass eine weitere Erhöhung der Landeszuschläge eine unmögliche ist, und nicht nur materielle aber geradezu politische und sociale Nachtheile nach sich ziehen müsste.

Zur Bewältigung der Landes-Aufgaben hat das Land Galizien zur Heranziehung der Verzehrungssteuer gegriffen.

Es hat nähmlich der Landtag mit Allerhöchster Genehmigung eine selbständige Landesumlage auf Spiritus, gebrannte Getränke und Bier, in einer Höhe von 3 fl. vom Hectoliter Spiritus und 50 kr. vom Hectoliter Bier eingeführt.

Bei einer Consumtion von 300.000 Hl. Spiritus und 1,200.000 Bier wäre ein Einkommen von circa 1,800.000 fl. zu gewärtigen.

Da jedoch die Einrichtung eines eigenen Verzehrungssteuer-Landesgebietes wegen der Grösse des Landes unmöglich war, musste zur Verpachtung dieser Steuer gegriffen werden.

Es hat sich aber gezeigt, dass diese Art der Steuereinhebung eine allzu kostspielige, für den Consumenten lästige und dem Landesschatze kaum die Hälfte des dem Consumenten Auferlegten tragende Steuerform sei, welche überall abfällig beurtheilt und sogar in wirtschaftlich und finanziell unentwickelten Ländern vermieden wird. Und trotzdem, dass die verpachtete Landesumlage heute schon kaum 50% der auferlegten und von Consumenten getragenen Steuer beträgt, ist eine allgemeine Baisse der Pachtzinse im Zuge und ein sicherer, weiterer Ausfall aus diesem Einnahmsposten zu gewärtigen. Auch trifft die Verpachtung auf Schwierigkeiten, welche die Abschaflung dieser Landesumlagen als wünschenswerth erscheinen lassen.

Auf die für die Landesfinanzen nachtheilige Wirkung der letzten Steuerreform, welche dem Hohen k. k. Finanz-Ministerium aus den Landespräliminarien per 1898 und 1899 bekannt sind, wollen wir blos oberflächlich hinweisen. Wie in allen Kronländern haben sich auch bei uns dieselben Folgen eingestellt: Die Steuerreform hat in die einzig zulässige Zuschlagswirtschaft das Moment der Unsicherheit gebracht. Durch die Einschränkung der Steuerbasis, durch die Reducirung einiger Steuerquellen, durch die Verzichtleistung des Landes auf die Zuschläge zur Personaleinkommensteuer ist eine Reduction der Landeseinkünfte eingetreten.

Die Ergiebigkeit des Landessteuerkreuzers ist gesunken.

Der Gesammterfolg der grossen Reform vom October 1896 ist finanziell den Hoffnungen nicht gerecht geworden. Bekanntlich ist von allen Seiten, von allen Kronländern, von den Abgeordneten unseres Landes bei der Steuerreform des J. 1896 die Rücksicht auf die Sanirung der Landesfinanzen als Hauptbedingung gestellt worden. Die sogenannte Bonifikation aus den Personaleinkommensteuern entspricht nicht den gehegten Hoffnungen, denn sie deckt nickt die Verluste, welche die Herabsetzung der umlagspflichtigen Steuerbasis, nämlich das Entfallen der Umlage von der Einkommensteuer verursacht haben.

Die weiteren Ueberweisungen aus dieser Quelle erscheinen als in eine entfernte Zukunft gerückt. Die Reform der directen Staatssteuern, welche gewiss für die Staatswirtschaft von grosser Bedeutung war, muss als eine für die Landesfinanzen eher nachtheilige Umwälzung angesehen werden.

Durch eine kurze Zeit schien es, dass aus einer anderen Quelle, aus der Betheiligung der Länder an den indirecten Steuern, eine Abhilfe zu erwarten ist. Durch das Project der früheren k. k. Regierung, welches auch von der jetzigen Hohen k. k. Regierung aufrechterhalten wurde, wonach die Kronländer an der Erhöhung der Verzehrungsteuern im Verhältnisse ihrer thatsächlichen Consumtion participiren und ein Gesammtbetrag von 10,500.000 fl. an dieselben zur Vertheilung kommen sollte, wovon auf Galizien circa 1,700.000 fl. entfielen, eröffnete sich die langerwartete Aussicht, dass die Hohe k. k. Regierung mit dem Prinzipe, die Verzehrungsteuer ausschliesslich für den Staatsschatz zu reserviren, brechen werde und diese Steuerquelle auch den Ländern zugänglich machen will.

Durch diesen dem Parlamente vorgelegten Gesetzentwurf, hat die Hohe k. k. Regierung dem Prinzipe zum Durchbruch verholfen, dass es Pflicht des Staates ist für die Sanirung der Landesfinanzen, welche einen integrirenden Bestandtheil der Gesammtwirtschaft der öffentlichen Verwaltung bilden, zu sorgen. Damit hat auch die Hohe k. k.

Regierung mit dem Systeme gebrochen, wonach die bisjetzt zulässigen Landesauflagen auf Verzehrungs-Objecte, ausschliesslich selbstständig durch die eigene Landesverwaltung eingetrieben werden können.

Da aber dieser Project über die Betheiligung der Länder an dem Ertrage aus der neuen Steuerquelle fallen gelassen wurde, ist auch die letzte Aussicht auf eine Sanirung der Landesfinanzen geschwunden.

Der Thatsache gegenüber, dass das Land Galizien mit den bisherigen Mitteln das Auslangen nicht mehr finden kann, dass das Budget pro 1900 bei den jetzigen Einnahmen und trotz vorgenommener weitgehendster Einschränkung der bisherigen Ausgaben einem unabwendbaren Deficite von anderthalb Millionen Gulden entgegengeht, — in Anbetracht dessen, dass die weitere Erhöhung der Landesumlagen unzulässig, die Bonification aus der Personal-Einkommensteuer kaum die Verluste und Entgänge zu decken im Stande ist, ohne eine neue Einnahmsquelle, bilden zu können, — in Erwägung, dass die Einnahmen aus dem selbständigen Landesumlagen zu den Verzehrunngssteuern nicht nur kostspielig, vexatorisch und für den Consumenten sehr lästig aber auch in Abnahme begriffen sind und eine Erhöhung derselben nur das missliche Verhältniss zwischen dem, was die Consumenten zahlen und der Einnahme des Landes, noch steigern würde, muss nach einer neuen Einnahmsquelle gesucht werden, welche nicht nur für die nächsten Bedürfnisse auslangen, aber zu einer Sicheren, elastischen und für eine längere Zeitdauer die Ordnung des Landeshaushaltes sichernden Einnahmsquelle werden könnte.

Der gefertigte Landesausschuss beehrt sich in Erfüllung des citierten Landtagsbeschlusses Namens des Landes Galizien das Ersuchen zu stellen, die hohe k. k. Regierung wolle dem Ernste der Lage und der finanziellen Bedrängniss des Landes entsprechend unverzüglich der Lösung der Sanirungsfrage der Landesfinanzen näher treten.

Nach reiflicher Prüfung der möglichen Mittel erlaubt sich der gefertigte Landesausschuss mit concreten Vorschlägen heranzutreten.

Als einziges Mittel, welches kein Palliativ, keine Täuschung, genug ergiebig sein könnte, ohne dabei die wirtschaftliche Entwicklung der Bevölkerung zu hemmen, betrachten wir die Zulassung der Länder zu dem Einkommen des Staates aus den Verzehrungssteuern in Form der Einführung einer Landesverschleisssteuer auf Brantwein und Bier, welche neben der Staatssteuer und durch die Staats-Organe auf Rechnung des Landes eingehoben werden könnte oder die einfache Zulassung von Landeszuschlägen zu den betreffenden staatlichen Verzehrungssteuern.

Indem der Staat seine Pflicht, für die Zwecke und Aufgaben der Landesautonomie die entsprechenden Mittel zu verschaffen und zu sichern, anerkennen muss, da der Landesautonomie die wichtigsten Aufgaben der Volksbildung und der Landescultur, mithin die für den Staat und dessen Wirtschaft, für die Beständigkeit und Weiterentwicklung der Wohlhabenheit und Steuerleistungsfähigkeit zugewiesen wurden, so ist auch der Staat verpflichtet die Frage der Sanirung der Landesfinanzen im selbsteigenen Interesse schon in der nächsten Zeit zu lösen. Bei der absoluten Undehnbarkeit der Grundsteuer und der ganz geringen Dehnbarkeit der übrigen directen Steuern im Verhältniss zu dem Wachsen der der autonomen Verwaltung überlassenen staatlichen Aufgaben bei der neuesten Monopolisirung für die Staatszwecke der einzigen elastischen Personaleinkommensteuer, kann an eine Sanirung der Landesfinanzen durch nebensachliche Steuerquellen nicht gedacht werden. Auch die Überweisung einzelner directer Steuergattungen leidet an denselben Mängeln. Die rasch und unabwendbar wachsenden Ausgaben der Länder können nur durch die Verzehrungssteuer gedeckt werden.

Hat nun der Staat anerkannt, dass die Einnahmen aus dieser Steuerquelle für autonome Zwecke zu verwenden sind, so muss das in der billigsten und einfachsten Weise geschehen, analog dem Umlagensysteme zu den directen Steuern; es muss die Betheiligung des Landes, respective der Länder an den Verzehrungssteuern, durch Staatsorgane durchgeführt werden.

Das bisjetzt stats angeführte Argument, wonach die einseitige Belastung der wichtigsten Verzehrungsobjecte vom Standpunkte der Austro-ungarischen Handels- und Zollverträge unzulässig wäre, entspricht der thatsächlichen beiderseitigen Praxis nicht. Abgesehen von dem nicht überall und nicht überall in gleichem Grade belastenden Propinationsrechte, ist darauf hinzuweisen, dass die andere Reichshälfte seit Anfang der Ausgleichsära den Landesbedürfnissen durch die einseitige ungarische Besteuerung der Hauptverzehrungs-Objecte zu helfen wusste, und neben den die beiden Reichshälften

gleichmässig belastenden gemeinsam vereinbarten Verzehrungssteuern, einseitige ungarische Verzehrungssteuern einführte. Wir verweisen auf die ungarische im J. 1881 eingeführte Zuckersteuer, welche in den letzten Jahren 3,000.000 fl. überschritten hat. Wir verweisen weiter auf die einseitige, den österreichischen Bierimport belästigende, gerade zu prohibitiv wirkende ungarische Bier-Verzehrungssteuer. Wir verweisen endlich auf die ungarischen einseitigen Spiritussteuerformen, denen Ungarn neben der gemeinsamen Spiritussteuer unlängst noch ein einseitiges Einkommen von 20 Millionen Gulden verdankt.

Das war auch die Hauptsache, dass Ungarn auf eine Vereinheitlichung respective Erhöhung der gemeinsam vereinbarten Verzehrungssteuern gedrängt hat. Indem im vorigen Jahre eine Erhöhung der Zucker-, Bier- und Spiritussteuer in Oesterreich nicht in Aussicht genommen war, hat Ungarn selbstständig durch die Gesetzartikel XVI. und XVII. vom Jahre 1898 über die Branntwein-Verkehrsteuer und die Zucker- und Bierconsumsteuer, welche einem österreichischen nicht zu Stande gekommenen Zucker-Verschleisssteuer-Projecte nachgebildet waren, diese Steuern bei sich eingeführt. Da nun durch die auf Basis des §. 14. österreichischerseits eingeführte Zuckersteuererhöhung die ungarische Zuckersteuer nicht mehr einseitig ist, verbleiben noch die einseitige ungarische Bierverzehrungssteuer und Spirituscousumsteuer. Die ungarische Regierung hat unlängst dem ungarischen Reichstage einen Antrag in der Richtung vorgelegt, dass statt jeder anderen Steuerreform, die auf Bier und Branntwein aufzulegenden einseitigen ungarischen Umlagen, direct als Zuschläge zu der Hauptsteuer eingehoben werden könnten.

Es kann keinem Zweifel unterliegen, dass in derselben Art wie Ungarn seinen finanziellen Bedürfnissen auf dem Gebiete der Verzehrungssteuern einseitig gerecht werden konnte, ohne die principiellen Bestimmungen der Ausgleichs-Modalitäten beider Reichshälften zu stören, die Wege zu suchen wären, wie diese Reichshälfte den eigenen, respective den Bedürfnissen der diese Reichshälfte bildenden Kronländer gerecht werden könnte.

Die Einführung einer Landesverschleisssteuer auf Bier und Branntwein, respective eines Landeszuschlags zu der staatlichen Bier- und Spiritussteuer, welche durch die Staatsorgane eingehoben und von denselben jedem Kronlande nach Maasgabe der darin consumirten Getränke überwiesen würden, ist das einzige richtige Mittel der Sanirung der Landesfinanzen.

Nach gründlicher Erwägung der Bedürfnisse des Landes, nach strenger Prüfung der möglichen nnd auch durchzuführenden Ausgaben — Einschränkungen aber auch der unabweisbaren Erfordernisse und deren inevitablen Wachsthums in den nächsten Jahren würde der Landesausschuss eine Landesumlage von 10 Gulden auf Spiritus und von 1 Gulden vom Hectoliter Bier als unumgänglich ansehen.

Der galizische Landesausschuss würde es für vortheilhaft ansehen, wenn die Landesumlage in allen Ländern eine einheitliche wäre und glaubt auch, dass dies unter Mitwirkung der hohen k. k. Regierung leicht zu erzielen ist.

Dadurch wäre die Gefahr eines Schmuggelhandels und einer Concurrenz der Länder nntereinander vermieden.

Der gefertigte Landesausschuss hegt die Hoffnung, dass das Hohe k. k. Finanzministerium den ganzen Ernst der von uns geschilderten Lage, in welcher sich schon jetzt die Landesfinanzen befinden, anerkennen und das von uns unterbreitete Sanirungsproject zur Ausführung bringen wird.

Wir sind uns bewusst, dass dieses Project dem Lande Galizien neue schwere Lasten aufbürdet, wir halten aber dies im Interesse eines geordneten Haushaltes und der culturellen Entwicklung des Landes für unabweisbar

Wir beehren uns daher an das Hohe k. k. Finanz-Ministerium das Ersuchen zu stellen, dasselbe wolle baldmöglichst eine diesbezügliche Gesetzvorlage vorbereiten und dieselbe dem nächsten womöglich einem zum Zwecke der Sanirung der Landesfinanzen einzuberufendem Landtage vorlegen zu wollen.

Lemberg, am 1. August 1899.

SPRAWOZDANIE

z czynności

Departamentu III. Wydziału krajowego

za czas od 1. listopada 1898 do 15. listopada 1899.

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

Departament III.

Szef Departamentu: Mieczysław Onyszkiewicz, członek Wydziału krajowego, Stanisław Brykczyński, zastępca.

Sprawy kultury krajowej i melioracye. Szkoły rolnicze. Bank krajowy. Krajowy Skład publiczny dla zboża. Sprawy agrarne. Spółki oszczędności i pożyczek (Kasy Raiffeisenowskie).

Departament III. przedkłada osobne sprawozdania w następujących przedmiotach:

1. Sprawozdanie o krajowych Zakładach naukowych rolniczych, gorzelni i folwarku w Dublanach.
2. Sprawozdanie o krajowej średniej szkole rolniczej i folwarku w Czernichowie.
3. Sprawozdanie o krajowej szkole gospodarstwa lasowego.
4. Sprawozdanie o krajowych niższych Szkołach rolniczych i szkole ogrodniczej w Tarnowie.
5. Sprawozdanie o krajowej szkole zimowej w Niewiarowie i o założeniu szkoły zimowej w powiecie Mieleckim.
6. Sprawozdanie o krajowym Zakładzie sadowniczym w Zaleszczykach
7. Sprawozdanie o podniesieniu hodowli bydła.
8. Sprawozdanie o podniesieniu mleczarstwa w kraju.
9. Sprawozdanie o czynnościach nauczycieli wędrownych gospodarstwa wiejskiego.
10. Sprawozdanie o pomocy dla okolic dotkniętych klęskami elementarnemi.
11. Sprawozdanie o Banku krajowym.
12. Sprawozdanie o zmianie statutu Banku krajowego w celu umożliwienia Spółkom wodnym korzystania z kredytu komunalnego.
13. Sprawozdanie o organizacyi Spółek oszczędności i pożyczek.
14. Sprawozdanie o tępieniu myszy polnych.
15. Sprawozdanie o krajowym składzie publicznym w Krakowie.
16. Sprawozdanie o użyciu ceny sprzedaży realności krajowego Składu publ. we Lwowie tudzież części realności Szumanówką zwanej.
17. Sprawozdanie o popieraniu kultury krajowej na polu budowli wodnych.
18. Sprawozdanie o kursie dozorców melioracyjnych.
19. Sprawozdanie o sprawach rybactwa.

Ustawy i uchwały podlegające Najwyższej Sankcyi.

Nowela do ustawy hodowlanej z d. 20. lipca 1892 (Dz. u. kr. Nr. 50).

Uchwalony przez Wys. Sejm na posiedzeniu z d. 13. marca 1899 roku projekt noweli do ustawy hodowlanej z dnia 20. lipca 1892 r. (dz. u. i rozp. kr. Nr. 50) nie uzyskał dotąd Najwyższej sankcyi, a jak zdajemy sprawę w przedłożeniu Wydziału krajowego o podniesieniu hodowli bydła, c. k. Rząd nie podał dotąd motywów, któreby uzasadniały nie przedłożenie tego projektu do sankcyi Monarszej.

Uchwała w sprawie gwarancyi kraju za zwrot i oprocentowanie wkładek oszczędności lokowanych w Banku krajowym.

Uchwałę powziętą przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z d. 24. marca 1899 roku, którą Wysoki Sejm przyjął na kraj gwarancyę za zwrot i oprocentowanie wkładek oszczędności lokowanych w Banku krajowym, aż do łącznej kwoty 6,000.000 zł. w. a., raczył Jego Ces. Król. Apostolska Mość zatwierdzić najmiłościwiej Najwyższem postanowieniem z d. 17. lipca 1899 r. O dalszem wykonaniu tej uchwały zdaje Wydział krajowy sprawę w przedłożeniu o Banku krajowym.

Uchwały nie podlegające sankcyi i inne sprawy tudzież przekazane petycye.

Uchwały w sprawie zmiany statutu Banku kraj.

Uchwalone przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 24. marca 1899 roku zmiany §. §.: 89 (w ustępach 2. i 4.) tudzież 90 (w ustępie 2.) statutu Banku krajowego uzyskały zatwierdzenie c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych w reskrypcie z dnia 24. lipca 1899 r. L. 24562 wydanym w porozumieniu z c. k. Ministerstwem Skarbu. O dalszem wykonaniu tych uchwał zdajemy sprawę w przedłożeniu Wydziału krajowego o Banku krajowym.

Uchwała w sprawie zmienionej uchwały Sejmu ustanawiającej posady dla urzędników fachowo-rolniczych.

Uchwałą z d. 23. lutego 1899 r., powziętą w załatwieniu sprawozdania Komisyi gospodarstwa krajowego w przedmiocie zmiany uchwały sejmowej z dnia 17. stycznia 1896 r. ustanawiającej w etacie urzędników konceptowych Wydziału krajowego posady dla urzędników fachowo-rolniczych, postanowił Wysoki Sejm zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego w tej sprawie, co następuje:

„Sejm zmieniając uchwałę z dnia 17. stycznia 1896 roku zwija posady sekretarza i wicesekretarza utworzone tą uchwałą w etacie urzędników konceptowych Wydziału krajowego a natomiast uchwala utworzenie w tymże etacie posady radcy z poborami określonymi uchwałą sejmową z d. 15 lutego 1898 r.“

W wykonaniu tej uchwały zamianował Wydział krajowy uchwałą z d. 19. sierpnia 1899 r. LW. 25688 p. Dra Ignacego Szyszyłowicza radcą Wydziału krajowego w biurze dla spraw rolniczych.

Sprawa akcyi sadowniczej w kraju.

Wielkie zapotrzebowanie owoców na zachodzie, które wskutek podniesienia tamże sadownictwa przestały być już przedmiotem zbytku i stały się potrzebą codziennego życia, odbiło się u nas bardzo wyraźnie, przez podniesienie cen handlowych owoców i zakupna wszystkiego, co tylko na naszych targach w większych ilościach się pojawiało.

Znaczne podniesienie dochodu z lepszych sadów, wywołało u nas silny ruch sadowniczy i już dziś tak na Wschodzie jak i Zachodzie powstające Stowarzyszenia ogrodnicze, mnożące się coraz bardziej szkółki drzew owocowych prywatne lub zakładane z funduszów powiatowych, są dowodem wielkiej żywotności całego tego ruchu.

Wydział krajowy, idąc w myśl poleceń Wysokiego Sejmu, budzący się ten ruch na polu sadowniczym w naszym kraju wziął pod szczególniejszą uwagę i starał się, jużto przez subwencyonowanie poszczególnych szkółek drzew owocowych, utrzymanie specyalnego nauczyciela wędrownego dla sadownictwa i warzywnictwa, dalej przez nadanie akcyi tej całej większej jednolitości, popierać tegoż dla kraju pomyślny rozwój. Szczęśliwe położenie niektórych okolic kraju, pracowitość i zaradność naszego ludu tam, gdzie natura odmówiła glebie pomyślniejszych warunków, dozwala na rozwinięcie intenzywniejszej akcyi sadowniczej prawie w całej Galicyi. Aby rozwój ten jednak był normalnym i stałym, nie porywem lub wysiłkiem pracy poszczególnych osobistości, wymaga bardzo realnej podstawy, a tą jest łatwa możność dobrego zbytu wyhodowanych owoców. Owoc staje się wtedy dopiero towarem handlowym, gdy można dostać większe partye tego samego gatunku w stanie doborowym, a nadewszystko dobrze zebranym. Stworzenie tego rodzaju warunków jest podstawą sadownictwa u nas. Większe partye tego samego towaru wprowadzić mogą w handel te okolice lub pojedyncze sady, w których kultura drzew owocowych jest ujednostajnioną i ogranicza się specyalnie do pewnych tylko gatunków. Dzisiejszy stan jednak większej części sadów naszych wiejskich nie przedstawia dostatecznej podstawy do rozwoju handlu owocami, są to bowiem zbiorowiska zazwyczaj przeróżnych, często nawet wytwornych odmian, dostarczanych jednak w tak małych ilościach, że owoc cały iść musi w handel jako małowartościowy towar mięszany.

W celu usunięcia tej najpoważniejszej wady naszej organizacyi uprawy owoców, postanowił Wydział krajowy skorzystać z przeszłorocznej wystawy jubileuszowej ogrodniczej we Lwowie, i zebrać naradę rzeczoznawców w celu przygotowania planu wprowadzenia do uprawy w całym kraju więcej jednostajnych a miejscowym warunkom odpowiednich gatunków. Narada ta odbyła się dnia 25. września 1898 r. pod przewodnictwem J.W. Stanisława Brykczyńskiego, zastępcy członka Wydziału krajowego i na niej postanowiono:

1) podzielić kraj cały stosownie do miejscowych warunków klimatycznych na podstawie rozprawy P. Kazimierza Szulca na pięć stref.

I. Strefa zachodnia

(Chrzanowskie, Krakowskie, Powiśle i Glinki pagórkowate podgórskie).

II. Strefa północno - wschodnia.

(ziemie: Bełzka, Sokalska, Vumosze na granicy Wołynia, piaski nad Styrem, Bugiem, gliny między Rawą - Przemyślanami a Złoczowem w północnej części. gliny między Przemyślem - Samborem i Lwowem w zachodniej części, podgórze Sanockie i Samborskie, Nadsanie, podmokłe ziemie w Cieszanowskiem i Jaworowskiem).

III. Strefa środkowo - wschodnia.

(Wyżyny na południe głównego działu wód, reszta glin między Rawą, Przemyślanami a Złoczowem, reszta glin między: Przemyślem - Samborem i Lwowem, północne Podole, północna część prawego dorzecza Dniestru).

IV. Strefa południowo - wschodnia.

(Prawe porzecze Dniestru, opole Brzeżańskie i przyległe od południa okolice, południowe Podole i Pokucie).

V. Strefa górska

(obejmuje najwyższe okolice kraju).

2) Wybrać dla każdej strefy fachowych rzeczoznawców a mianowicie:

dla I. strefy p. p.: Brzezińskiego J., Golińskiego, Janczewskiego, Klusa.

Dla II i III. strefy p. p.: Ciesielskiego, Konczewskiego, Piątkowskiego, Tynieckiego.

Dla IV. strefy p. p.: Brzezińskiego J., Rozwadowskiego Tynieckiego.

Dla V. strefy p. p.: Brunickiego, Ciesielskiego, Janczewskiego, Rozwadowskiego.

3) wezwać wszystkich lepszych sadowników w kraju do przesłania wykazu uprawianych z dobrym skutkiem wyborowszych gatunków owoców w danej okolicy.

4) Wezwać bióro rolnicze Wydziału krajowego do oznaczenia doboru owoców polecanych do szerszej uprawy w całym kraju na podstawie przesłanych wykazów w porozumieniu z wybranymi dla poszczególnych stref rzeczoznawcami.

W celu wykonania uchwał narady sadowniczej przesłał też Wydział krajowy w jesieni roku bieżącego do wszystkich Rad powiatowych wygotowaną przez biuro rolnicze odezwę z prośbą o rozesłanie dołączonych do odezwy kwestyonaryuszów pomiędzy wybitniejszych sadowników w powiecie. Ponieważ podstawą ujednostajnienia gatunków jest przedewszystkiem pewne ograniczenie liczby odmian polecanych do uprawy, wezwano też w rozesłanych kwestyonaryuszach do nadesłania swych rad i uwag tylko co do trzydziestu odmian jabłek a mianowicie trzech odmian letnich (dojrzewających do 20. września), pięciu odmian jesiennych (dojrzewających od 20. września do 20 listopada) i dwunastu odmian zimowych; dwunastu odmian gruszek a mianowicie trzech letnich, sześciu jesiennych i trzech zimowych; pięciu odmian śliw, trzech odmian wiśni, i trzech odmian czereśni.

Do kwestyonaryuszy tych dodano odpowiednie objaśnienie i druki.

Wypełnione kwestyonaryusze dotyczące zimowych owoców, mają być przesłane do biura rolniczego Wydziału krajowego najdalej do 1. stycznia, letnich zaś owoców najdalej do 1. września 1900 r.

Na podstawie zebranego w ten sposób materyału, po przejrzeniu tegoż krytycznem i naradzeniu się z wybranymi rzeczo-

znawcami, wydanym będzie przez biuro rolnicze szczegółowy wykaz tych gatunków, które do szerszej kultury w naszym kraju mogą być polecane. Wykaz ten będzie przedewszystkiem obowiązywał w zakładach krajowych oraz w szkółkach utrzymywanych lub subwencyonowanych przez kraj a założonych dla zaspokojenia potrzeb ludności w poszczególnych powiatach.

Na takiej to dopiero podstawie przystąpić będzie można do dalszej akcyi a mianowicie do wytworzenia odpowiedniej ilości doborowego i taniego materyału w drzewkach i rozbudzania zamiłowania do sadownictwa u naszego ludu.

Zamiłowanie to przyjdzie samo przez się, gdy sady otoczą zagrody włościańskie i będą przynosić pewne już dochody. Mamy już tego liczne dowody w kraju w takich nawet miejscowościach, gdzie warunki lokalne z natury swej nie bardzo są sprzyjające.

Odpowiedni t. j. tani i dobry materyał w drzewkach dostarczyć powinny umiejętnie prowadzone szkółki, założone i utrzymywane z funduszów stron w sprawie tej bezpośrednio najwięcej interesowanych a więc przedewszystkiem poszczególnych powiatów.

Dzisiejsze zakłady krajowe w Zaleszczykach i Tarnowie na cel ten absolutnie wystarczyć nie mogą, co najwyżej dostarczyćby mogły wyborowe egzemplarze na matki. Prywatne zakłady sadownicze są u nas stosunkowo bardzo nieliczne i przeważnie obrachowane na dochód, co już do pewnego stopnia wyklucza możność korzystania z nich przez naszego włościanina, któremu trzeba dostarczać drzewka owocowe co najwyżej po cenie kosztów własnej produkcyi. Wprawdzie niektóre Rady powiatowe, jak: kołomyjska, śniatyńska, rohatyńska pozakładały u siebie szkółki drzewek owocowych, które przy pewnej subwencyi kraju, wcale dobrze się rozwijają, to jednak działalność ich jest za słaba, aby mogły wzmagającej się coraz bardziej w tym kierunku potrzebie w przyszłości zadość uczynić. Sprawa szkółek szczególniej wobec równocześnie podniesionej akcyi przez kraj obsadzania dróg publicznych drzewkami stała się bardzo aktualną i załatwioną być musi w najbliższej przyszłości. Szkółka drzewek owocowych, aby odpowiadała potrzebom powiatu, wymaga oprócz odpowiedniego kawałka gruntu, o co przy ofiarności na cele publiczne prywatnych osób lub instytucyi u nas nie będzię tak trudno, praktycznie wyszkolonej do prowadzenia tejże siły fachowej i pewnego nakładu na założenie i utrzymanie roczne.

Wydatkiem najpoważniejszym jest wynagrodzenie odpowiedniej siły fachowej, na której pokrycie z przyszłej sprzedaży drzewek, jeżeli je chcemy tanio sprzedawać, przy szkółkach jedno lub dwumorgowych liczyć nie można. Zakładanie więc szkółek powiatowych mogłoby być tylko tam wskazanem, gdzie już na miejscu znajduje się dobry sadownik, któryby mógł traktując tą sprawę jako zajęcie uboczne zająć się tak założeniem jak i utrzymaniem tychże. Wszystkie inne względy tak fachowe jak i administracyjne przemawiają tylko za zakładaniem większych szkółek okręgowych, utrzymywanych kosztem kilku sąsiadujących ze sobą powiatów. Centralizacya ta okazała się już i po za granicami naszego kraju konieczną. Rząd pruski niezadowolony z funkcyonowania szkółek powiatowych, znosi je, zakładając natomiast szkółki okręgowe, do tego samego rezultatu dojdzie zapewnie i Rząd węgierski, który mimo wzorowo i z bardzo wielkim nakładem przeprowadzonej akcyi sadowniczej w ca-

łym kraju, bardzo się zawiódł na działalności swych szkółek komitatowych. Korzystając z cudzego doświadczenia powinniśmy zaniechać zamiaru zakładania szkółek powiatowych a złączyć kilka powiatów do wspólnej akcyi w celu zakładania szkółek okręgowych. Szkółki takie 8 do 10 morgowe mogą łatwiej znaleść większy fundusz na opłacenie lepszego ogrodnika a produkując drzewka na większą skalę będą, w stanie sprzedawać je po znacznie niższej cenie.

Początek w tym kierunku zrobił już powiat kołomyjski, gdzie wielka ofiarność powiatu i miasta rokuje najpomyślniejszy rozwój tej przyszłej okręgowej szkółce. Projekt zakładu sadowniczego pod Krakowem, którego dojście do skutku niestety utrudniło obecnie wyjątkowe niepomyślne położenie finansowe kraju, ma zakres także znacznie szerszy i działalnością swą ma obejmować wszystkie najbardziej na zachód wysunięte powiaty. Wydział krajowy oceniając znaczenie tego nowo projektowanego zakładu dla całej części kraju, gdzie szczególniejsze warunki handlowe dla rozwoju sadownictwa są nader pomyślne, uważa dojście zakładu sadowniczego pod Krakowem jako zasadniczy punkt programu w całej sprawie podniesienia sadownictwa w kraju i ma nadzieję, że czynniki miejscowe, podobnie jak w Kołomyi, ułatwią krajowi doprowadzenie tej instytucyi do skutku.

W tym też celu wypełniając polecenie Wysokiego Sejmu, zwracał się ponownie Wydział krajowy do Komitetu c. k. Towarzystwa rolniczego w Krakowie z zapytaniem o ile władze miejscowe byłyby skłonne to tak pożyteczne przedsięwzięcie popierać i w jakim stosunku można brać te subwencye pod uwagę przy wprowadzaniu tego zakładu w życie. W odpowiedzi na pismo to doniósł Komitet Wydziałowi krajowemu o obietnicy ze swej strony stałego subwencyonowania zakładu tego roczną kwotą 100 zł. i prawdopodobnie w takiej samej kwocie przez krakowskie Towarzystwo ogrodnicze, pominął jednak zupełnie inne władze miejscowe, jak tamtejsze Wydziały powiatowe. Wydział krajowy, licząc się z obecnym stanem finansów kraju, który nie dozwala na skromniejsze nawet nowe inwestycye, zmuszonym też jest odłożyć na razie myśl założenia zakładu sadowniczego pod Krakowem do najbliższej przyszłości, kiedy stosunki dozwolą na poniesienie dosyć znacznego nakładu, aby zakład ten na pewniejszych już podstawach wprowadzić w życie.

Uważając podniesienie sadownictwa jako jedno z poważniejszych źródeł poprawy dobrobytu w kraju, Wydział krajowy stara się przez systematyczne i wedle planu z góry nakreślonego pokierowanie całej akcyi umożliwić normalny a przeto i pomyślny tegoż rozwój. Mając przygotowany plan ujednostajnienia gatunków poleconych do uprawy w poszczególnych okolicach, można będzie przejść do zakładania centralnych miejsc produkcyi drzewek owocowych, które stać się powinny dla całej okolicy nie tylko źródłem wybornych, tanich drzewek, lecz także i praktycznej wiedzy sadowniczej, rady i pomocy przy zakładaniu sadów wiejskich i sprzedaży wypielęgnowanego produktu.

Sprawa subwencyonowania szkółek owocowych i kursów sadowniczych dla wojska w Kołomyi.

Oddział galicyjskiego zjednoczonego Towarzystwa dla ogrodnictwa i pszczelnictwa w Kołomyi zwrócił się roku przeszłego do Wysokiego Sejmu z prośbą o założenie tamże szkoły sadowniczej dla wojska i o tymczasowe przyznanie rocznej subwencyi na opłacenie nauczycieli i opędzenie kosztów utrzymania szkółek drzewek owocowych.

Komisya gospodarstwa krajowego przyjęła z uznaniem myśl tę do wiadomości, uważa bowiem, że nauka sadownictwa prowadzona racyonalnie w Kołomyi może przysporzyć wiele korzyści dla okolicznych powiatów, mianowicie powiatów podgórskich, skąd już teraz wywozi się, mimo niedostatecznego uszlachetnienia tamtejszych sadów, bardzo wiele dobrych owoców. Sposób zaś ten prowadzenia kursów sadowniczych uważa za wielce praktyczny, mają one bowiem zapewnioną należytą frekwencyę i uczniów karnych w żołnierzach, którzy nie tylko nie potrzebują do swego utrzymania żadnej pomocy ze strony kraju, ale nadto dostarczają robocizny bezpłatnej w celu pielęgnowania szkółek owocowych. Żołnierze ci, po ukończeniu trzechletniej służby wojskowej i dwuletniej nauki sadownictwa, będą w różnych stronach kraju tęgimi krzewicielami tej tak pożytecznej a niestety u nas tak wielce zaniedbanej gałęzi rolniczej. Wysoki Sejm krajowy odstąpił też na wniosek Komisyi gospodarstwa krajowego Wydziałowi krajowemu petycyę oddziału Towarzystwa dla ogrodnictwa i pszczelnictwa w Kołomyi do możliwego poparcia kursu sadowniczego dla wojska, zasiłkiem z funduszu rozporządzalnego z Rubr. XV, oraz polecił zbadanie wespół z Komisyą dla spraw rolniczych, czy i jakimi środkami można i należałoby przyjść w pomoc oddziałowi Towarzystwa dla ogrodnictwa w Kołomyi w celu wyposażenia i utrwalenia zaprowadzonych tamże kursów sadownictwa dla wojska i ewentualnie przedłożenie wniosku w tej sprawie Sejmowi. W myśl poleceń Wysokiego Sejmu przedsięwziął Wydział krajowy przedewszystkiem zbadanie stanu rzeczy na miejscu.

Szkółki drzewek owocowych założył oddział Towarzystwa ogrodnictwa w Kołomyi w dwóch miejscach a mianowicie: jednomorgową przy samej kasarni wojskowej za parkiem miejskim i $1^1/_2$ morgową daleko za miastem na gruntach miejskich. Obydwie są zdrenowane, oparkanione i utrzymane w bardzo dobrym stanie. Szkółka około kasarni jest już zupełnie zajęta przez materyał uszlachetniony, dalsza zaś ma jeszcze nieco miejsca na rozszerzenie dotychczasowych sadzonek. Stan drzewek owocowych wynosi około 20.000 sztuk, z czego połowa przeszło jest już uszlachetnioną. Drzewka są prowadzone dobrze, zawdzięczać to trzeba jednak więcej usilnej staranności kierownika i pomocy żołnierzy, jak środkom materyalnym, których brak wielki czuć na każdym kroku.

Kursa sadownicze dla wojska urządzają się za zgodą i przychyleniem się miejscowej c. i k. Komendy wojskowej, która wzywa żołnierzy do współudziału w tychże i chętnych odkomenderowuje w odpowiednim porządku. Każdy żołnierz, któryby się zgłosił na kurs sadowniczy, uczęszcza na naukę przez dwa lata, w roku po 8 miesięcy t. j. od 1. grudnia do końca lipca następnego roku. Żołnierze podzieleni po 40-tu na partje, pobierają naukę raz tygodniowo, która trwa popołudniu od godziny 2 do 6, względnie od 5 do 8-ej. W porze zimowej nauki teoretyczne oraz ćwiczenia na materyałach martwych odbywają się w jednej z tamtejszych szkół ludowych, na co uzyskano już pozwolenie Rady szkolnej krajowej. Każdy z żołnierzy po ukończeniu kursu sadowniczego i zdaniu egzaminu otrzymuje od kołomyjskiego oddziału Towarzystwa pszczelniczo - ogrodniczego najbliższej jesieni lub wiosny dziesięć sztuk uszlachetnionych drzewek owocowych z uformowaną już koroną, z warunkiem jednak zasadzenia tychże na rodzinnym gruncie i zobowiązania się pisemnego, ich pielęgnowania. Najpilniejsi z uczniów otrzy-

mują nadto po jednym pniu pszczół. Powodzenie dotychczasowe kursów jest bardzo dobre, na pierwszym kursie brało udział 260-ciu żołnierzy, 197 na drugim, który się odbył w roku bieżącym. Tak prowadzenie szkółek drzewek owocowych jak i kursów sadowniczych dla wojska jest w ręku p. Izydora Piotrowskiego, kierownika miejscowej szkoły sześcioklasowej, którego niezmordowanej pracy i prawdziwemu zapałowi dla tej sprawy, przypisać trzeba głównie dotychczasowe jej powodzenie. Rzetelne też i widoczne rezultaty działalności tegoż znalazły uznanie tamtejszych władz miejscowych, tak, że już dziś napewno liczyć można na zupełne poparcie tej pożytecznej akcyi przez c. k. władze rządowe, wojskowe i miejscowe autonomiczne.

Aby ta sprawa miała jednak prawdziwie doniosłe znaczenie, charakter trwały i w stosunku do kosztów, które muszą być znaczniejsze, dawała jak najobfitsze owoce, musi być przedewszystkiem odpowiednio zorganizowaną.

Zadaniem instytucyi tej powinno być dostarczenie tanich, dobrych i pewnych drzewek owocowych miejscowej ludności oraz przygotowywanie na kursach dla żołnierzy ludzi, którzyby propagowali ideę sadownictwa w okolicy, przez utrzymywanie w dobrym stanie małego sadu, jakie są w stanie sobie koło zagrody założyć z otrzymanych bezpłatnie drzewek owocowych. Zadanie to z natury już swej wobec tego, że żołnierze na kursa wojskowe uczęszczający są nietylko z powiatu kołomyjskiego ale i z sąsiednich, jak: śniatyńskiego, kosowskiego i peczyniżyńskiego, nie ma charakteru czysto lokalnego, ale jest sprawą dotyczącą wszystkich tych powiatów.

Rozszerzenie całej więc akcyi na cztery sąsiadujące powiaty wymaga pewnego zwiększenia szkółek, zcentralizowania ich w celu umożliwienia kontroli w jednem miejscu i postararania się o uposażenie takiej siły pomocniczej dla odbywania objazdów w lecie po gminach i dworach. Zakładanie szkółek owocowych powiatowych jest u nas o tyle wskazanem, o ile na miejscu znajduje się ktoś, ktoby rzeczywiście umiał taką szkółkę założyć, umiejętnie poprowadzić i traktował to jeszcze jako zajęcie uboczne, trzymanie bowiem osobnego ogrodnika w obecnych warunkach wypadłoby jeszcze za kosztownie. Mimo więc całej ważności akcyi sadowniczej w tych czterech powiatach, rokującej w tamtejszej okolicy najświetniejszą nadzieję, stwarzającej bowiem jedną z najpoważniejszych źródeł dochodów tak dla większych, jak dla mniejszych właścicieli ziemskich, z powodu trudności robienia większych nakładów należy, zamiast rozbijać całą akcyę sadowniczą po powiatach, skupić ją na razie w Kołomyi przez stworzenie większej szkółki drzewek owocowych i lepsze uposażenie kursów sadowniczych dla wojska. Wobec tego, że Rada powiatowa kołomyjska zobowiązała się sama płacić 25% kosztów rocznego utrzymania i ofiarowała 3000 zł. na założenie, dalej, że i Rada miejska, która już odstępując 2½ morga pod szkółki, dała dowód swej życzliwości, z pewnością nie poskąpi swej pomocy, gdy akcya się rozwinie na większą skalę, spodziewać się należy, że i Rady powiatowe śniatyńska, kossowska i peczyniżyńska przyłączą się przez udzielenie odpowiednich subwencyj do przyjścia do skutku tej wspólnie ich interesującej instytucyi. W celu podtrzymania jednak dotychczasowej działalności, nim zapadnie ostatecznie decyzya co do wysokości subwencyi od c. k. Rządu i reszty okolicznych Wydziałów powiatowych, Wydział krajowy postanowił w uzna-

niu użytecznej działalności oddziału kołomyjskiego zjednoczonego Towarzystwa ogrodniczo-pszczelniczego wstawić do preliminarza na rok 1900 odpowiednią kwotę na subwencyonowanie szkółki drzewek owocowych i kursów sadowniczych dla wojska, p. Izydora Piotrowskiego zaś, kierownika tychże kursów wynagrodził już w roku bieżącym kwotą 200 zł. z Rubr. XV., za tegoż gorliwe i bezinteresowne zajęcie się tą całą sprawą. Mając zaś nadzieję, że sprawa ta tak energicznie podjęta, otoczona życzliwą nader opieką miejscowych władz tak rządowych, jak i autonomicznych, rokuje jak najlepsze nadzieje pomyślnego dalszego rozwoju, postanowił Wydział krajowy dążyć do rozszerzenia całej tej akcyi i wstawić na ten cel do preliminarza budżetu na rok 1901 25% kosztów utrzymania szkółek drzewek owocowych i kursów sadowniczych dla wojska w Kołomyi pod warunkiem, jeżeli c. k. Rząd przyczyni się taką samą kwotą do kosztów założenia, co i powiat (3000 zł.) i na koszta utrzymania udzieli również subwencyi do wysokości 25%, zaś Rada miasta Kołomyi odda bezpłatnie do użytku potrzebny na ten cel grunt, a tamtejszy Wydział powiatowy wystara się ze swej strony o pokrycie reszty t. j. 50% kosztów rocznego utrzymania tych szkółek.

Uchwała w sprawie petycyi Wydz. pow. w Śniatynie o subwencyonowanie szkółki drzew owocowych w Dżurowie.

Uchwałą z dnia 27. marca b. r. przy rozprawie nad rubryką XV. wydatków budżetu krajowego odstąpił Wysoki Sejm petycyę Wydziału powiatowego w Śniatynie o zasiłek na rozszerzenie szkółek drzew owocowych w Dżurowie Wydziałowi krajowemu do załatwienia.

W roku 1897 założoną została kosztem powiatu śniatyńskiego szkółka drzew owocowych przy tamtejszej szkole koszykarskiej w Dżurowie. Komisya krajowa dla spraw przemysłowych przekonana, że takie połączenie nauki koszykarstwa z sadownictwem może mieć swoją praktyczną donioslość, poparła usilnie tę sprawę i na jej wniosek polecił Wydział krajowy p. Witołdowi Traczewskiemu, nauczycielowi wędrownemu, zorganizowanie tej szkółki drzewek owocowych. Przestrzeń ogrodu przeznaczonego na szkółkę wynosi jeden morg i na razie już jest zajętą w $^{3}/_{4}$ częściach. Oparkanioną jest tylko część pod szkółkami znajdująca się dopełnianie reszty projektuje się na rok przyszły. Na przestrzeni zakulturowanej znajduje się obecnie 10.000 drzewek rozmaitego gatunku a mianowicie: jabłonie, grusze, śliwki, czereśnie, wiśnie i orzechy włoskie. Szczepienie dotychczas odbywało się na zakupionym materyale dziczków, równocześnie jednak prowadzone wysiewki przygotowują już własny materyał do szczepienia. Ogród ten znajduje się bezpośrednio przy budynku szkoły koszykarskiej i zostaje pod kierownictwem p. Dziaducha, który zarazem prowadzi szkołę koszykarską.

Opiekę nad szkółkami temi powierzyła Rada powiatowa p. Włodzimierzowi Zagórskiemu. Dwa razy do roku na inspekcyę założonych szkółek dojeżdża do Dżurowa p. Traczewski i wtedy w połączeniu z demonstracyami o sadzie odbywa pouczenie uczniów szkoły koszykarskiej i okolicznych włościan o najważniejszych czynnościach sadowniczych i warzywniczych.

Szkółka ta była subwencyonowaną przez Wydział krajowy w r. 1897 kwotą 400 zł. w r. 1898 kwotą 300 zł. w roku zaś bieżącym kwotą 400 zł. Mimo ofiar ze strony powiatu pomoc z funduszów kraju potrzebną będzie jeszcze przez czas dłuższy a to z powodu konieczności znaczniejszego rozszerzenia szkółki i na razie brak jeszcze własnych dochodów. Położenie powiatu śniatyńskiego, rokujące pomyślne widoki dla rozwoju sadownictwa

czyni szkółkę dla okolic tamtejszych wielce pożądaną, już dziś bowiem mimo zupełnego jeszcze braku odpowiedniego materyału w drzewkach do sprzedaży, liczne zamówienia tak ze strony dworów, jak i włościan, są dowodem ogólnego zainteresowania się tym zakładem. Wydział krajowy w celu trwalszego poparcia tego pożytecznego Zakładu powiatowego wstawił odpowiednią kwotę do Rubr. XV preliminarza budżetu krajowego.

Uchwała w sprawie założenia Zakładów dla produkcyi nasion.

Uchwałą z dnia 4. marca 1899 r. w załatwieniu sprawozdania Komisyi gospodarstwa krajowego polecił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu, aby w porozumieniu z obydwoma krajowemi Towarzystwami rolniczemi i po wysłuchaniu opinii kraj. Komisyi dla spraw rolniczych, postarał się o utworzenie w kraju zakładów dla produkcyi nasion zbożowych i pastewnych, a w razie uznanej potrzeby, wstawił odpowiednią na ten cel kwotę w budżet na r. 1900. Spełniając polecenie Wysokiego Sejmu, Wydział krajowy zwrócił się z zapytaniem w tej sprawie do Komitetu c. k. Towarzystwa rolniczego w Krakowie i c. k. Towarzystwa gospodarskiego we Lwowie o najodpowiedniejszy sposób doprowadzenia tego rodzaju zakładów do skutku, upraszając o wygotowanie odpowiednich wniosków na podstawie obopólnego porozumienia się. Mimo zwołanej przez obydwa Towarzystwa w tym celu ankiety, porozumienie to nie doprowadziło do odpowiedniego rezultatu z powodu pewnej różnicy zasadniczych zapatrywań. Nie mając jeszcze odpowiedzi w tej sprawie od Komitetu c. k. Towarzystwa rolniczego w Krakowie, Wydział krajowy przedstawia Wysokiemu Sejmowi li tylko zapatrywanie na tę sprawę objawione przez Komitet c. k. Towarzystwa gospodarskiego we Lwowie.

Uznając ważność akcyi w kierunku poprawy nasion zbożowych i pastewnych, prowadzi już od kilku lat Komitet c. k. Towarzystwa gospodarskiego we Lwowie cały szereg pól doświadczalnych po kraju w celu wypróbowania i zaaklimatyzowania wyborowych gatunków zbóż importowanych z zagranicy. Nader pomyślne wyniki doświadczeń tych, przeprowadzanych dotąd z powodu braku odpowiednich środków na dosyć tylko skromną skalę, wskazują jednak już na konieczność rozszerzenia tej akcyi i przeprowadzenie jej w więcej systematyczny sposób. Opierając się też na własnem doświadczeniu, Komitet c. k. Towarzystwa gospodarskiego we Lwowie sądzi, że sprawę poprawy nasion pastewnych i zbożowych należy rozdzielić na dwie części. Pierwszem zadaniem byłoby wytworzenie wyborowych, do naszych warunków klimatycznych odpowiednich gatunków nasion, drugiem zaś postaranie się o jaknajszersze rozpowszechnienie tych nasion po kraju, tak u większych jak i mniejszych właścicieli ziemskich. Do wytworzenia wyborowego nasienia, odpowiadającego jednak naszym warunkom klimatycznym, dojść można przez import nasienia z zagranicznych zakładów produkcyi tychże lub też przez odpowiednie uszlachetnienie miejscowego rodzinnego materyału. Kilkuletnie doświadczenie Komitetu z importowanym towarem z najbardziej renomowanych zakładów zagranicznych wykazało rezultat dosyć ujemny, najodpowiedniej byłoby więc zwrócić się na drogę dla nas wprost przez naturę wskazaną, to jest do doboru i uszlachetnienia naszych rodzimych gatunków.

Aby dojść do materyału rodzimego a mającego cechy stale wyborowego nasienia, Komitet c. k. Towarzystwa gospodarskiego sądzi, że powinno się założyć w kraju pod kierownictwem Stacyi

doświadczalnych odpowiednie Zakłady, w których odbywałyby się umiejętne uszlachetnienia rodzimych a aklimatyzacye obcych odmian zbóż i nasion pastewnych. Jeden z zakładów takich powinno się założyć na glebach podolskich, typ ten bowiem ziemi, o tak sobie właściwym klimacie i glebie, niema jeszcze w Europie wybitniejszych zakładów uszlachetnienia nasion.

Drugim kierunkiem pracy jest produktywne wyzyskanie takiego zakładu przez rozpowszechnienie doborowych nasion po kraju. Rozpowszechnianie to odbywać się może:

1. przez jak największe uprzystępnienie ceny poprawnego nasienia;

2. przez rozdanie nasion tych do reprodukcyi z warunkiem zwrotu w stosunku do ilości otrzymanego nasienia.

Całe reprodukcye, jak i sprzedaż nasienia powinny odbywać się pod nadzorem i Kontrolą stacyi doświadczalnych.

W myśl polecenia Wysokiego Sejmu projekt ten przedłożono Komisyi dla spraw rolniczych i zgodnie z tejże opinią polecił Wydział krajowy krajowej stacyi doświadczalnej botanicz. rolniczej ułożenie szczegółowego projektu dla dwóch zakładów uszlachetniania nasion, wraz kosztami założenia i utrzymania. Jeden z zakładów tych przeznaczony byłby dla Podola, drugi na razie dla całego kraju.

Sprawa założenia szkoły gospodyń wiejskich.

Uchwałą z dnia 17. marca 1899, powziętą w załatwieniu sprawozdania Komisyi gospodarstwa krajowego w sprawie założenia szkoły gospodyń wiejskich, polecił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu, aby w porozumieniu z Komisyą dla spraw rolniczych zastanowił się nad wyborem miejscowości najodpowiedniejszej do umieszczenia takiego zakładu zarządził w tej mierze badania i na tej podstawie przedłożył Sejmowi wniosek założenia szkoły gospodyń wiejskich wraz z projektem statutu organizacyjnego, tudzież obliczeniem kosztów założenia i utrzymania. Wobec tego, że założenie samodzielnej szkoły gospodyń wiejskich wraz z odpowiednimi budynkami gospodarskimi i ogrodem wyniosłoby około 45.000 zł., Komisya gospodarstwa krajowego mniemała, że koszta te są za wysokie, jak na zakład, który byłby w kraju naszym nowością, a którego doniosłości praktycznej nie można już obecnie ocenić, choćby dlatego, że będzie założony wedle typu odrębnego, mającego uwzględnić różnorodne stosunki naszego kraju.

Wydział krajowy spełniając polecenie Wysokiego Sejmu i mając na oku potrzebę zmniejszenia kosztów założenia zwrócił się przedewszystkiem do wszystkich tych instytucyi i osób, które same miały zamiar założenia takiej szkoły u siebie, oznajmiając ze swej strony gotowość subwencyonowania tychże pod pewnymi warunkami. Z odpowiedzią zgłosiła się jedna osoba prywatna i dwa zgromadzenia zakonne, a mianowicie: Pani Marya Bielska, znana w kraju zaszczytnie kierowniczka pierwszorzędnego pensyonatu żeńskiego; Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia w Krakowie i Siostry św. Feliksa w Drohowyżu, zgromadzenia mające bardzo poważne już zasługi na polu wychowania i opieki nad dziewczętami. Pani Bielska ofiarowała się założyć na folwarku syna swego „Czikando“ pod przystankiem „Kozice“ przy linii kolejowej Lwów-Janów szkołę gospodyń wiejskich i takową osobiście w myśl projektu przedłożonego przez Wydział krajowy prowadzić. Do szkoły tej zobowiązuje się przyjmować co rok sześć dziewcząt bezpłatnie, zastrzega sobie jednak 1000 zł. subwencyi

na zwiedzenie zagranicznych szkół gospodarstwa wiejskiego, w celu bliższego zapoznania się z ich urządzeniem i prowadzeniem; 20.000 zł. na postawienie potrzebnych budynków gospodarskich i mieszkalnych oraz subwencyonowanie przez przeciąg dziesięciu lat tej szkoły kwotą 2.000 zł. rocznie. Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia w Krakowie w petycyi swej do Wysokiego Sejmu ofiarowało na ten cel majątek ziemski „Bieńczyce“ tuż pod Krakowem położony, na linii kolejowej: Kraków — Kocmyrzów oraz zakłady istniejące w Domu pracy na Kazimierzu. Gospodarstwo wiejskie jest prowadzone na własny rachunek wzorowo. W zakładzie zwanym „Dom pracy“ na Kazimierzu utrzymują Siostry Miłosierdzia, wielką kuchnię, wzorową pralnię, ze szkołą prania, szkołę szycia białego, szkołę szewstwa kobiecego, tkactwa domowego i t. p. oraz salę opatrunkową dla chorych.

Zawezwane powtórnie do przedstawienia ściślejszego projektu mającej się założyć szkoły gospodyń wiejskich, przedłożyły Siostry zupełnie już odmienną ofertę a mianowicie ofiarowały na ten cel dom jednopiątrowy w Łobzowie pod Krakowem, w którym w bieżącym roku otwartą została ochronka dla małych dzieci i szwalnia dla większych dziewcząt.

Jakkolwiek lokal ten jest tak obszernym, iż mógłby pomieścić 12 uczennic nie wykluczałoby to mimo tego znacznych nakładów, brak bowiem odpowiednich miejsc do pracy, nauki, pralni, kuchni i t. p., co zmuszałoby stosownie do przybliżonego oznaczenia przez Siostry Miłosierdzia do jednorazowego wydatku 12.000 zł., obliczenie to jednak jest za skromne a prawdopodobnie wydatek dosięgnąłby co najmniej kwoty 15.000 zł. — Zgromadzenie Sióstr św. Feliksa w Drohowyżu gotowe jest również do prowadzenia szkoły gospodyń wiejskich zupełnie niezależnie od dziś istniejącego oddziału żeńskiego fundacyi hr. Skarbka, który też zamiar okazuje się tem łatwiejszym do wykonania, ileże wszystkie potrzebne środki ku temu znajdują się już na miejscu. Obszerny murowany dom mieszkalny z odpowiednim ogrodem, zabudowaniami gospodarskiemi, wymagałby tylko ogrodzenia ich, w celu stworzenia odrębnej całości i stosunkowo nielicznych adaptacyi, aby zaspokoić najzupełniej potrzeby pomieszczenia szkoły gospodyń wiejskich. Przybliżone koszta założenia szkoły tamże wynosiłyby:

potrzebne dobudowanie około	3000 zł.
urządzenie sypialni i pracowni	3500 „
ogrodzenie i adaptacye budynków	2000 „
zakupno martwego i żywego inwentarza . . .	1200 „
Razem .	9700 zł.

Wobec stosunkowo wysokiej oferty p. Maryi Bielskiej, a znacznie pod wielu względami odpowiedniejszych warunków podanych przez Zgromadzenia Sióstr Miłosierdzia w Krakowiei Sióstr św. Feliksa w Drohowyżu, propozycya p. Bielskiej musi być pominiętą, tembardziej iż ta wysoka kwota, stosownie do obrachunku uczynionego przez Wydział krajowy, absolutnie wystarczyćby nie mogła na postawienie najpotrzebniejszych zabudowań i urządzenie tychże.

Z pomiędzy dwóch ofert Zgromadzeń zakonnych, jakkolwiek tak z jednej jak i z drugiej strony przy szerokiej wiedzy, praktyczności i pełnem poświęceniu Sióstr Miłosierdzia, możnaby spodziewać się jaknajświetniejszych, rezultatów to przecież bardzo

wiele względów przemawia za przyjęciem propozycyi Sióstr św. Feliksa w Drohowyżu.

Znaczne różnice w kosztach założenia, które przy bliższem rozpatrzeniu się wykazałyby jeszcze poważniejszą różnicę, są przedewszystkiem tym zasadniczym względem, który już z góry Wysoki Sejm polecił na pierwszym miejscu uwzględnić. Dalej stosunek do instytucyi publicznej, jaką jest fundacya hr. Skarbka zostająca pod opieką i nadzorem Wydziału krajowego, dozwala na utworzenie obustronne najodpowiedniejszych i najwygodniejszych warunków a to tembardziej, że założenie tamże szkoły gospodyń wiejskich, będzie uzupełnieniem tylko zasadniczej myśli, która kierowała hr. Skarbkiem przy tworzeniu tej fundacyi. Budynki zupełnie gotowe nie wymagające większych wkładów a więc wskutek tego nie wiążące trwale ze samą miejscowością, ułatwiają w wysokim stopniu przeprowadzenie całej sprawy. Najważniejszym zaś czynnikiem jest możliwość znalezienia na miejscu odpowiedniego materyału w uczennicach, które wychodzą z Zakładu i bogobojnością, uczciwością, wyrobionym już charaterem przez kilkuletni zbawienny wpływ Sióstr, wreszcie zamiłowaniem do pracy, punktualnością i czystością gwarantują najzupełniej powodzenie przyszłej szkoły. Dziewczęta wychodząc z Zakładu, mają zazwyczaj lat 18, są więc o dwa lata młodsze, niż przewidywał to Wydział krajowy w zarysie projektu organizacyjnego, przedstawionym już Wys. Sejmowi, rzecz ta jednak nie może wpłynąć ujemnie a to tembardziej, że tak w Komisyi gosp. kraj. jak i w Wysokim Sejmie odzywały się głosy przeciw takiemu podwyższeniu wieku, jako jednemu z warunków przyjęcia do szkoły. Prócz wszelkich przymiotów moralnych jednej z najpoważniejszych podstaw należytego spełnienia swych obowiązków w przyszłym zawodzie, uczennice te wynoszą z Zakładu zapas wiedzy, który wielce ułatwia dalsze ich kształcenie na klucznice lub gospodynie wiejskie. Z nauk elementarnych posiadają najzupełniejsze przygotowanie tak, że w przyszłej szkole gospodyń wiejskich, przedmioty te mogą zupełnie odpaść lub ograniczyć się do ćwiczeń praktycznych i to skierowanych specyalnie do potrzeb przyszłego ich zawodu. Prócz tego dziewczęta te przebywając w Zakładzie i biorąc czynny udział we wszystkich czynnościach stojących w związku z gospodarstwem tak olbrzymiej instytucyi, nabierają doskonałego wyobrażenia o gotowaniu, praniu, prasowaniu i szyciu. Wykształcenie w pierwszych trzech czynnościach nie jest i nie może być zupełnem, ogranicza się tylko do pouczenia najprostszych przygotowawczych czynności, których nieudanie nawet częściowe, wskutek nieumiejętności uczennic, nie mogłoby narażać Zakładu na poważniejsze materyalne straty. Zadaniem szkoły gospodyń będzie więc prócz uzupełnienia niektórych gałęzi wiedzy, wytworzeuie z tego na pół, już przygotowanego materyału samodzielnych pracownic. Naukę szycia można uważać niemal za skończoną i ograniczyć tylko do robót potrzebnych dla Zakładu i szycia bielizny oraz sukien dla siebie.

Rozszerzony znacznie program praktycznych zajęć z dodaniem przedewszystkiem tego wszystkiego, co powinna u nas umieć i wykonywać samodzielna gospodyni wiejska, wymaga jednak dodania pewnych specyalnie wykształconych sił nauczycielskich, które dostarczyć dla wszystkich przedmiotów wyliczonych w projekcie Wydziału krajowego zobowiązuje się Zgromadzenie Sióstr św. Feliksa.

W końcu pominąć nie można jednego bardzo ważnego czynnika, który mocno może wpłynąć na obniżenie kosztów utrzymania rocznego szkoły a mianowicie, łatwości zbycia na miejscu produktów przygotowanych, tak w kuchni, piekarni, chlewni jak i mleczarni przez uczennice szkoły; produkta te bowiem znajdą chętnych odbiorców w samym Zakładzie wśród urzędników administracyjnych.

Z tych wszystkich względów Wydział krajowy opierając się także na opinii wydanej w tej sprawie przez Komisyę dla spraw rolniczych, uznając Zakład drohowyski za zupełnie odpowiedni do założenia tamże szkoły gospodyń wiejskich, wdrożył potrzebne rokowania z Zarządem fundacyi hr. Skarbka i Zgromadzeniem Sióstr św. Feliksa, a po doprowadzeniu ich do pomyślnego wyniku szczegółowy projekt wraz z wykazem kosztów założenia, rocznego utrzymania oraz statut organizacyjny szkoły nie omieszka przedłożyć Wysokiemu Sejmowi.

Sprawa subwencyi dla szkoły gospodyń wiejskich w Łańcucie.

Uchwałą z dnia 17. marca 1899 r. powziętą w załatwieniu sprawozdania Komisyi gospodarstwa krajowego nad petycyą Wydziału powiatowego w Łańcucie o roczną subwencyę na utrzymanie szkoły gospodyń wiejskich, przekazał Wysoki Sejm sprawę tę Wydziałowi krajowemu do zbadania i ewentualnego możliwego uwzględnienia — względnie postawienie odpowiedniego wniosku na najbliższej sesyi sejmowej.

Rada powiatowa w Łańcucie na nadzwyczajnem posiedzeniu dnia 18. października 1898 r. uchwaliła jednogłośnie, ażeby celem uczczenia 50-letniej rocznicy wstąpienia na tron Najjaśniejszego Pana utworzyć wieczystą fundacyę jubileuszową w wysokości 800 zł. rocznie na założenie i prowadzenie w powiecie tamtejszym szkoły gospodyń wiejskich. Nadto uchwalono na cele założenia jednorazowy datek w kwocie 200 zł. Zadaniem szkoły tej ma być wykształcenie dziewcząt wiejskich we wszystkich gałęziach gospodarstwa domowego, nadto wpajanie w nie prawdziwej bogobojności i religijności, zasad moralności i pilności, jakoteż zamiłowanie porządku, ładu i czystości. Zakład ten ma być internatem i obliczony jest tylko na 10 uczennic. Program nauki w szkole jest następujący: *a)* nauka o porządku domowym, *b)* ręczne roboty, *c)* ćwiczenia w sztuce gotowania, *d)* uprawa warzyw, *e)* hodowle drobiu, bydła i nierogacizny, *f)* postępowe mleczarstwo, *g)* religia i szkolne przedmioty, jak czytanie, pisanie i rachowanie, *h)* hygiena. Kurs nauki szkolnej ma trwać sześć miesięcy każdego roku od 1. kwietnia do 30. września. W zimowych miesiącach kierowniczka tej szkoły ma odbywać wykłady wędrowne po gminach. Szkoła sama ma być założoną przy jednym z tutejszych obszarów dworskich, gdzie znajdą też uczennice odpowiednie środki naukowe do nabycia praktycznych wiadomości.

Koszta założenia a mianowicie zakupno potrzebnych środków naukowych i t. p. wynosi 200 zł., koszta rocznego utrzymania 2000 zł. Koszta założenia w kwocie preliminowanej pokrywa uchwalony jednorazowy datek Rady powiatowej łańcuckiej. Koszta utrzymania rocznego mają znaleść swe częściowe pokrycie w subwencyi stałej Rady powiatowej w kwocie 800 zł., spodziewanej subwencyi kasy zaliczkowej i oszczędności w Łańcucie oraz preliminowanych zwrotach w kwocie 100 zł. za utrzymanie uczennic tak, że okazuje się roczny niedobór w kwocie 900 zł.

W obec tego, że myśl założenie szkoły dla gospodyń włościanek jest u nas zupełną nowością, której udanie się zależy nie tylko od głębiej już odczutej potrzeby takiej szkoły przez samą ludność ale i od samej organizacyi i odpowiednich sił na-

uczycielskich, Wydział krajowy uważał za konieczne wprowadzenie tej pierwszej próby z wielką oględnością, aby przypadkowe niepowodzenie nie wpłynęło niekorzystnie na dalszy los takich zakładów w naszym kraju. Spełniając więc polecenie Wysokiego Sejmu, wezwał Wydział krajowy Radę powiatową w Łańcucie do przedstawienia obecnego stanu tej sprawy, szczegółowego planu zamierzonej organizacyi szkoły, środków materyalnych, jakie już są zapewnione, oraz uwiadomienia, czy poczyniono już jakie kroki w celu wyszukania odpowiedniego pomieszczenia szkoły oraz pozyskania potrzebnych sił nauczycielskich. W odpowiedzi na to wezwanie Wydział powiatowy uwiadomił tylko o wyszukaniu nauczycielki, która mając już pewne praktyczne wykształcenie po odbyciu kursu mleczarskiego w Tęgoborzy pojechała w celu uzupełnienia swych wiadomości do szkoły gospodarstwa domowego w Neustadt i o znalezieniu już odpowiedniego pomieszczenia dla szkoły na folwarku ks. Lubomirskiego w Gorliczynie pod Przeworskiem. Sprawę najważniejszą, to jest bliższe wyjaśnienie organizacyi mającej się założyć szkoły pominięto zupełnem milczeniem, z czego wnioskować trzeba, że pierwotny projekt przedstawiony w petycyi do Wysokiego Sejmu nie uległ najmniejszej zmianie i stał się podwaliną przyszłej działalności szkoły.

Nazbyt to ogólnikowe przedstawienie całej organizacyi szkoły, planu nauk, które mają tam być udzielane, pominięcie niektórych ważnych przedmiotów oraz rozkładu całych zajęć praktycznych, wreszcie niezupełnie odpowiedni podział czynności samej nauczycielki, nie mogły dać dokładnego obrazu przyszłej działalności szkoły i dlatego postanowił Wydział krajowy, zanimby przedstawił jakieś pozytywne wnioski Wysokiemu Sejmowi, wezwać ponownie Wydział powiatowy w Łańcucie do szczegółowego zdania sprawy, wskazując zarazem braki nadesłanego projektu.

Pomoc z powodu klęski gradobicia w r. 1898.

Na posiedzeniu w dniu 30. grudnia 1898 roku Wysoki Sejm w załatwieniu sprawozdania Komisyi gospodarstwa krajowego uchwalił:

I. „Sejm przeznacza 50.000 zł. do rozporządzenia Wydziałowi krajowemu na cele pomocy dla ludności rolniczej najbardziej dotkniętej klęską gradową w r. 1898 a pomoc ta ma być przeważnie użytą na danie z wczesną wiosną zarobku biednej ludności przy pomniejszych robotach publicznych w odnośnych gminach“.

II. „Sejm upoważnia Wydział krajowy, aby kwotę 50000 zł. wydatkował na rachunek Rubr. XVII. wydatków budżetu krajowego na r. 1899, nie czekając na uchwalenie przez Sejm tegoż wydatku“.

III. „Sejm wzywa c. k. Rząd, by ze względu na znaczne spustoszenia, jakie wyrządziły grady w Galicyi w r. b. i ze względu na przykre ekonomiczne położenie ludności wiejskiej w okolicach, które w latach zeszłych klęską nieurodzaju dotknięte były, aby udzielił wydatnej pomocy z funduszów państwowych“.

Z uzyskanego w myśl powyższej uchwały kredytu w kwocie 50.000 zł. Wydział krajowy postanowił bezwłocznie zrobić użytek, aby zaraz z chwilą rozpoczynających się zasiewów wiosennych Wydziały powiatowe były w możności dostarczenia ziarna na zasiewy, gminom najbardziej dotkniętym klęską gradową w r. 1898.

Z tego powodu Wydział krajowy już na sesyi w d. 31. stycznia b. r. rozdał 23 powiatom zasiłki w łącznej kwocie 30.000 zł, pozostawiając resztę jako rezerwę do rozdania w czasach przednowku, i na nieprzewidziane wypadki sporadycznie występujących klęsk elementarnych, jakie się zazwyczaj w letniej porze w różnych okolicach kraju wydarzają. Skutkiem usilnych prośb z kilku powiatów Wydział krajowy rozdał jeszcze w miesiącach kwietniu i maju kwotę 4.050 zł. kilkunastu gminom, które doszczętnie przez grad zniszczone zostały i w obec trudnych warunków zarobkowania, w nader krytycznym znalazły się położeniu.

Udzielając Wydziałom powiatowym zasiłków z tego funduszu na cele wyżej wskazane, Wydział krajowy pozostawił przytem swobodę Wydziałom powiatowym, użycia tych zasiłków, bądź na zakupno ziarna na zasiew lub też na przeprowadzenie pomniejszych robót publicznych w obrębie gmin potrzebujących zboża i zarobku; zastrzegł jedynie, aby pomoc ta nie była w gminach udzielaną w postaci drobnych zapomóg pieniężnych, które, jak praktyka z poprzednich lat wykazała, zazwyczaj nie odpowiadały przeznaczeniu swemu i wywierały wpływ demoralizujący. — Wszystkie Wydziały powiatowe zastosowały się do tych wskazówek, o czem świadczą sprawozdania przez nie nadesłane i szczegółowe rachunki z pobranych na ten cel zaliczek. Większość powiatów zużyła otrzymane w ten sposób zasiłki na przeprowadzenie drobniejszych robót publicznych w gminach. Jednemu tylko powiatowi stryjskiemu zezwoliliśmy część przyznanej zapomogi obrócić na opłatę procentów od pożyczki zaciągniętej przez powiat na cele pomocy z powodu klęsk elementarnych.

Do połowy czerwca b. r. Wydział krajowy rozdał z tego funduszu ogółem 34.050 zł. a mianowicie:

Wydziałowi powiatowemu:

1.	w Bóbrce	600 zł.
2.	„ Brzesku	400 „
3.	„ Brzozowie . . .	2000 „
4.	„ Buczaczu . . .	1000 „
5.	„ Cieszanowie . . .	1500 „
6.	„ Dąbrowie . . .	2600 „
7.	„ Dobromilu . . .	2000 „
8.	„ Drohobyczu . . .	100 „
9.	„ Jarosławiu . . .	2800 „
10.	„ Krośnie	500 „
11.	„ Lisku	2000 „
12.	„ Lwowie	100 „
13.	„ Łańcucie . . .	1500 „
14.	„ Mielcu	1500 „
15.	„ Nisku	600 „
16.	„ Podhajcach . . .	1000 „
17.	„ Przemyślanach . .	1200 „

18.	w Rzeszowie . . .	1500 zł.
19.	„ Rawie	1650 „
20.	„ Sokalu	2500 „
21.	„ Staremmieście . .	1500 „
22.	„ Stryju	1500 „
23.	„ Turce	1500 „
24.	„ Żółkwi	500 „
25.	„ Żydaczowie . . .	1000 „
	razem . .	34050 zł.

Przy sposobności rozdzielenia powyższych zasiłków, Wydział krajowy uwzględnił zarazem prośby gmin, które z powodu klęski gradowej w roku 1898 petycyonowały do Wysokiego Sejmu, a Sejm na podstawie uchwały swej z dnia 15. marca b. r. przekazał te pr śby Wydziałowi krajowemu do załatwienia.

Niektóre z tych gmin, będąc w rzeczy samej dotkliwie klęską gradową nawiedzone i cierpiąc skutkiem tego niedostatek, zostały w pierwszym rzędzie z funduszu zapomogowego wspomożone. W ten sposób załatwione zostały petycye Ls. 151, 360, 379, 504, 640, 644, 855, 856, 899, 900, 901, 986, 1.017, 1.215, 1.861, 1.964, 2.090, 2.197, 2.246, 2.253, 2.314 i 2.315.

Po zaspokojeniu najpilniejszych potrzeb w gminach nawiedzonych klęską gradową w roku 1898, pozostała Wydziałowi krajowemu do dyspozycyi jeszcze kwota 15950 zł., którą Wydział krajowy zamierzał rozporządzić w chwili najcięższego przednowku. Z uwagi jednak, iż w niektórych okolicach kraju dał się czuć zupełny brak zarobku wśród uboższej warstwy ludności rolniczej, a przytem okolice te również i w poprzednich latach klęskami elementarnemi silnie nawiedzone były, a pewne roboty melioracyjne były w tych stronach ze wszech miar potrzebne i wskazane, przeto Wydział krajowy, na wniosek krajowego biura melioracyjnego, udzielił z funduszu zapomogowego kwotę 2795 zł. 10 ct. na pokrycie $^1/_3$ części kosztów kopania rowów przy prawym brzegu Dunajca w Niecieczy, i 1600 zł. na osuszania w przysiółku Łuże ad Rzemień w powiecie mieleckim.

W ciągu lata zachodnia część kraju nawiedzoną została dotkliwą klęską powodzi. Kilku powiatom należało skutkiem tego przyjść z natychmiastową pomocą. Wydział krajowy, mając zarezerwowanych kilkanaście tysięcy zł., mógł to uczynić, zaspakajając przynajmniej najpierwsze i niecierpiące zwłoki potrzeby. Na cel ten zużytą została reszta kredytu 50000 zł., o czem zdajemy Wysokiemu Sejmowi szczegółowiej sprawę w specyalnem sprawozdaniu Wydziału krajowego o klęsce powodzi z r. 1899.

Wreszcie odnośnie do IV. uchwały Wysokiego Sejmu, JE. pan Namiestnik zawiadomił Wydział krajowy, iż c. k. Rząd z funduszów dozwolonych na zasadzie §. 1. ces. rozp. z dnia 30. grudnia 1898 roku Dz. p. p. Nr. 242 przeznaczył kwotę 350.000 zł. na bezzwrotne zapomogi dla mieszkańców okolic dotkniętych klęskami elementarnemi w ciągu roku zeszłego. Niemniej i c. k. Ministerstwo kolei żelaznych rozporządzeniem z dnia 8. kwietnia 1899 L. 14.661 przyznało na przedstawienie c. k. Namiestnictwa, dla transportu ziemniaków przeznaczonych na zasiew lub na pożywienie, opusty taryfowe w tym samym rozmiarze i pod tymi samymi warunkami co w roku 1898, a to dla transportów pochodzących ze wszystkich stacyi wszystkich szlaków c. k. kolei państowych i wschodnio-galicyjskich kolei lokalnych do 25 powiatów, które w roku zeszłym klęskami elementarnemi nawiedzone zostały.

Działalność krajowej Komisyi dla spraw rolniczych.

W okresie czasu od ostatniego sprawozdania, przedłożonego Wysokiemu Sejmowi, sekcya stała krajowej Komisyi dla spraw rolniczych odbyła 7 posiedzeń, a mianowicie w dniach 22. listopada 1898 roku, 3. lutego, 17. marca, 28. kwietnia, 9. i 10. czerwca, 6. i 7. października, wreszcie 8. i 9. listopada 1899 roku.

Już ta okoliczność, że na kilku posiedzeniach porządek dzienny spraw, które zostały Komisyi do zaopiniowania przekazane, nie mógł być w jednym dniu wyczerpany, wskazuje na to, że Komisya miała w bieżącym roku do czynienia ilościowo ze znacznym materyałem a w specyalnych wypadkach, z ważnemi sprawami, wymagającemi dłuższej i wyczerpującej dyskusyi. Na tych posiedzeniach sekcya załatwiła ogółem 96 spraw, udzielając Wydziałowi krajowemu we wszystkich wypadkach fachowej opinii, na podstawie której przyznawane były pożyczki z funduszu przemysłowo-rolniczego, udzielane, subwencye i nadawane stypendya, w celach dotyczących rolnictwa krajowego lub też z tą myślą przewodnią, aby krajowym zakładom rolniczym zapewnić na przyszłość, odpowiednio ukwalifikowanych nauczycieli i kierowników.

Kilka ważniejszych spraw z dziedziny gospodarstwa krajowego, jakie w bieżącej sesyi przedkłada Wydział krajowy w osobnych sprawozdaniach Wysokiemu Sejmowi, było poprzednio szczegółowo roztrząsane na posiedzeniach sekcyi stałej. Na tem miejscu wymienimy tylko:

1. Sprawę założenia krajowej szkoły mleczarskiej, omawianą na kilku posiedzeniach. Wynikiem tych narad były wnioski, które następnie pełna Komisya w zupełności zatwierdziła.

2. Sprawę zmian w programie naukowym krajowej szkoły gospodarstwa lasowego i wprowadzenia nowych przedmiotów. Wydział krajowy, idąc tu za zdaniem komisyi, zmieniony program naukowy zatwierdził i wprowadził go w życie już z początkiem nowego półrocza szkolnego.

3. Sprawę założenia krajowej szkoły gospodyń wiejskich.

4. Projekty ustaw: *a)* o zalesieniach ochronnych; *b)* o przepisach policyjnych leśnych i wodnych w dorzeczu dzikich potoków.

Ponadto sekcya stała, na wymienionych posiedzeniach spełniała również obowiązki wchodzące w zakres kuratoryi krajowych niższych szkół rolniczych, szkoły gospodarstwa lasowego, szkoły ogrodniczej w Tarnowie i krajowego Zakładu sadowniczego w Zaleszczykach. Przedewszystkiem wszelkie zmiany w personalu nauczycielskim tych szkół odbywały się z wiadomością i zgodą sekcyi. Na posiedzeniach sekcyjnych jako kuratoryi brał zawsze czynny udział delegat c. k. Rządu radca dworu p. Władysław Struszkiewicz.

Pełna Komisya odbyła posiedzenie w dniu 9. listopada b. r., na którem omówione były sprawy przygotowane przez sekcyę stałą, a mianowicie: założenie krajowej szkoły mleczarskiej, gospodyń wiejskich i projektowanych ustaw o zalesieniu stoków górskich.

W składzie członków sekcyi stałej zaszła ta jedna zmiana, iż w miejsce p. Mieczysława Onyszkiewicza, który jako szef Departamentu III. objął przewodnictwo sekcyi, został wybrany na posiedzeniu pełnej Komisyi, członkiem sekcyi p. Stanisław Brykczyński.

Uchwały dotyczące stałego funduszu pożyczkowego dla przemysłu rolniczego i rozdawnictwo pożyczek z tego funduszu.

W załatwiauiu sprawozdania Komisyi gospodarstwa krajowego o przedłożeniu Wydziału krajowego w sprawie podwyższenia dotacyi stałego funduszu pożyczkowego dla przemysłu rolniczego uchwalił Wys. Sejm na posiedzeniu z dnia 16. marca 1899, przychylając się do wniosku Wydziału krajowego w tej sprawie podwyższenie dotacyi tegoż funduszu ponad dotacyę przyznaną uchwałą z dnia 10. maja 1893 roku o kwotę 90000 zł. płatną w trzech ratach rocznych, począwszy od roku 1899 i równocześnie wstawił w Rubr. XV wydatków budżetu funduszu krajowego na rok 1899 kwotę 30000 zł. tytułem pierwszej raty dotacyi dla wspomianego funduszu.

Wykonując tę uchwałę Wys. Sejmu, polecił Wydział krajowy swej kasie uchwałą z dnia 31. marca 1899 r. LW. 18413, by kwotę 30000 zł. wypłaciła Dyrekcyi Banku krajowego jako zarządcy stałego funduszu pożyczkowego dla przemysłu rolniczego, na rzecz tegoż funduszu w trzech ratach każda po 10000 zł., z których pierwsza płatną była natychmiast, druga w dniu 1 lipca 1899, trzecia zaś w dniu 1. października 1899 roku. Poleceniu temu stało się zadość, jak o tem świadczą relacye Dyrekcyi Banku krajowego z dnia 10 kwietnia 1899 Nr.- 14722 (LW. 23248) z dnia 1. lipca 1899 r. Nr. 26885 (LW. 43092) i z dnia 2. października 1899. Nr. 39898 (LW. 65409) stwierdzające odbiór powyższych rat przez Bank krajowy.

Zamknięcie rachunku funduszu pożyczkowego dla przemysłu rolniczego za rok 1898 przedłożone Wydziałowi krajowemu przez Bank krajowy relacyą z dnia 17. lutego 1899 roku Nr. 7387 przedkłada Wydział krajowy Wys. Sejmowi w swem sprawozdaniu o zamknięciu rachunków funduszu krajowego i funduszów zostających pod zarządem Wydziału krajowego za rok 1898, tu nadmieniamy tylko krótko, iż wedle tego zamknięcia stan czynny tegoż funduszu składał się z dniem 31. grudnia 1898 roku z:

a) kapitału w udzielonych pożyczkach	146.305 zł. 62 ct.
b) z gotówki ulokowanej w Banku kraj.	15.218 zł. — ct.
razem przeto wynosił	161.523 zł. 62 ct.

podczas gdy w stanie biernym tegoż funduszu znajdujemy:

a) pierwotną jego dotacyę w kwocie	139.978 zł. 12 ct.
b) przyrost funduszu w ciągu jego istnienia	21.545 zł. 50 ct.
razem przeto	161.523 zł. 62 ct.

Pozycya pierwsza stanu czynnego w sumie: 146.305 zł. 62 ct. była wynikiem 34 pożyczek udzielonych w ciągu istnienia funduszu pożyczkowego dla przemysłu rolniczego, zapas zaś gotówki, przeniesiony na rok 1899 w kwocie 15.218 zł. wbrew przewidywaniu, jakiemu Wydział krajowy dał wyraz w swem sprawozdaniu „o podwyższeniu dotacyi stałego funduszu pożyczkowego dla przemysłu rolniczego“, przedłożonem Wysokiemu Sejmowi w roku zeszłym (Al. 56 Spraw. stenogr. IV sesyi VII peryodu sejmowego) był wynikiem niezrealizowania w chwili zamknięcia rachunku znaczniejszej liczby promes wydanych jeszcze w ciągu roku 1898.

W ciągu roku 1899 zmienił się powyższy stan funduszu, jak wykazuje relacya Banku krajowego z dnia 26. lipca 1899 roku Nr. 31074 (LW. 49943), przedkładająca bilans i zamknięcie rachunkowe funduszu za pierwsze półrocze roku 1899, jak następuje:

W stanie czynnym znajdujemy:

a) w udzielonych pożyczkach kapitał .	150.181 zł. 18 ct.
b) w gotówce ulokowanej w Banku kraj.	23.773 zł. — ct.
razem przeto	173.954 zł. 18 ct.

W stanie zaś biernym:

a) dotacye funduszu	149.978 zł. 12 ct.
b) przyrost funduszu	23.976 zł. 06 ct.
razem . . .	173.954 zł. 18 ct.

Na pozycyę pierwszą stanu czynnego składa się 37 pożyczek wypłaconych po 30. czerwca 1899 z tego funduszu. Pozycya druga stanowi różnicę między dochodami w I półroczu r. 1899 a wydatkami funduszu w tymże czasie. Wedle tegoż bilansu miał fundusz w czasie od 1. stycznia do 30. czerwca 1899 roku następujące dochody:

a) lokacya gotówki w Banku krajowym z dniem 31. grudnia 1898	15.218 zł. — ct.
b) spłaty pożyczek	10.124 zł. 44 ct.
c) odsetki od lokacyi w Banku krajowym	407 zł. 81 ct.
d) odsetki pobrane od dłużników . .	1.994 zł. 25 ct.
e) odsetki zwłoki	31 zł. 06 ct.
f) I rata dotacyi przez Wys. Sejm przyznanej	10.000 zł. — ct.
razem przeto	37.775 zł. 56 ct.

Wydatki funduszu w tymże okresie czasu wynosiły:

a) Wypłacone pożyczki	14.000 zł.
Koszta ogólne	2 „ 56 ct.
razem . .	14.002 zł. 56 ct.

Nadwyżka przeto dochodów w kwocie 23.773 zł. została ulokowaną z dniem 30 czerwca 1899 w Banku krajowym za oprocentowaniem po 3 zł. od sta.

W chwili wygotowania niniejszego sprawozdania wynosi stan gotówki funduszu kwotę 51.581 zł. 82 ct.

Równocześnie z uchwałą o powiększeniu dotacyi funduszu pożyczkowego dla przemysłu rolniczego powziął też Wysoki Sejm następującą uchwałę:

„Z funduszu pożyczkowego dla przemysłu rolniczego winien Wydział krajowy w przyszłości udzielać pożyczek jedynie na przedsiębiorstwa tych gałęzi przemysłu rolniczego, któreby nie mogły bez pomocy pożyczki przyjść do skutku i należycie się rozwijać, a których powstanie jest dla podniesienia dobrobytu kraju pożądanem“.

W celu należytego zastosowania się do tej uchwały postanowił Wydział krajowy uchwałą z dnia 31. marca 1899 LW. 18413 odnieść się do krajowej Komisyi dla spraw rolniczych, jako organu doradczego, który w myśl §. 3. „Przepisów o administracyi stałym funduszem pożyczkowym dla przemysłu rolniczego“, powołanym jest do udzielania Wydziałowi krajowemu opinii o podaniach o pożyczki z tego funduszu, z zapytaniem, czy nie byłoby wskazanem wydanie norm,

odpowiadających zastrzeżeniom zawartym w powyższej uchwale Wys. Sejmu, względnie, czy krajowa Komisya dla spraw rolniczych nie uważałaby za wskazane określić ściśle, jakie gałęzie przemysłu rolniczego uważa za zasługujące na popieranie pożyczkami z funduszu pożyczkowego dla przemysłu rolniczego. Uchwałą z dnia 28. kwietnia 1899 roku (LW. 28462) oznajmiła sekcya stała krajowej Komisyi dla spraw rolniczych, iż „zasadniczo orzec nie może, jakie gałęzie przemysłu rolniczego należałoby przedewszystkiem wspierać przy pomocy pożyczek z funduszu na ten cel przeznaczonego, a które z nich korzystać nie powinny, że natomiast przy każdym specyalnym wypadku, jak to dotychczas miało miejsce, Komisya wyrażać będzie swoje zapatrywanie, o ile dane przedsiębiorstwo przemysłowo-rolnicze odpowiada lub nie warunkom w uchwale Wysokiego Sejmu zastrzeżonym“. Przyjmując tę opinię Komisyi do wiadomości, postanowił Wydział krajowy nie wprowadzać do obowiązujących co do rozdawnictwa pożyczek z funduszu, o którym mowa, żadnych zmian i ograniczyć się przy wykonywaniu tego rozdawnictwa do ścisłego badania w każdym wypadku charakteru przedsiębiorstwa, na które pożyczki żądano, i rozpatrzenia, czy i o ile przedsiębiorstwo to ma cechy wskazane w uchwale Wysokiego Sejmu.

Trzymając się tych zasad, postępował Wydział krajowy w rozdawnictwie pożyczek z funduszu pożyczkowego dla przemysłu rolniczego nader oględnie. Dowodzi tego wymownie fakt, iż, gdy w czasokresie objętym niniejszem sprawozdaniem wpłynęło podań o pożyczkę 22 z ogólną sumą żądań w kwocie 186.100 zł., Wydział krajowy uwzględnił z tych podań tylko 9 a zawartą w nich kwotę żądań 75.000 zł. zredukował, zgodnie z opiniami sekcyi stałej krajowej Komisyi dla spraw rolniczych do kwoty 35.000 zł. a więc więcej niż o połowę. Z wydanych promes przypada 8 promes na przedsiębiorstwa mleczarskie a przyznane tu pożyczki wynoszą łączną kwotę 31.000 zł. Kwota ta rozpada się jak następuje: jedna promesa na pożyczkę dla spółki mleczarskiej włościańskiej opiewa na 500 zł., jedna promesa dla takiejże spółki na pożyczkę 1.500 zł., jedna promesa dla mleczarni dworskiej na 2000 zł., dwie promesy dla takichże mleczarń po 3000 zł., jedna promesa dla spółki mleczarskiej wiejskich producentów opiewa na 5000 zł., jedna promesa dla zamierzonej parowej mleczarni dworskiej opiewa na 6000 zł. i wreszcie jedna promesa dla Towarzystwa mającego zająć się połączeniem producentów mleka i przetworów jego dla zaopatrywania m. Lwowa i organizacyą exportu produktów nabiałowych za granicę kraju na 10.000 zł. Promesa dziewiąta opiewająca na 4000 zł. wydaną została na poparcie przedsiębiorstwa mającego na celu handel bydłem i nierogacizną a zamierzającego urządzić zakład masarski dla przeróbek towaru w kraju, w razie jeśliby warunki handlu i exportu towarem żywym nie zapewniały producentom odpowiednich korzyści.

Odmówiono 13 proszącym o pożyczki a suma żądań odmownie załatwionych wynosiła: 111.100 zł. Odmowa nastąpiła wskutek i na podstawie opinii sekcyi stałej krajowej Komisyi rolniczej, orzekających, iż przedsiębiorstwa, na które żądano pożyczek, bądźto nie mają charakteru przedsiębiorstw przemysłu rolniczego, bądź nie dają rękojmi potrzebnych dla bezpieczeństwa pretensyi funduszu pożyczkowego, bądź wreszcie nie nadają się do uwzględnienia z tego funduszu. Odmownie załatwione prośby dają się w następujący sposób ugrupować:

W dwu prośbach proszono o pożyczki na młyny, w czterech prośbach o pożyczki na mleczarnie, w dwu prośbach o pożyczki na urządzenie, względnie poparcie zakładów produkcyi drzewek owocowych, w jednej prośbie o pożyczkę na budowę gorzelni, w jednej o pożyczkę na budowę olejarni, w jednej o pożyczkę na przeprowadzenie drenowań, w jednej na exploatacyę torfowisk i wreszcie w jednej o pożyczkę dla Towarzystwa mającego na celu organizacyę handlu wiejskiego.

W ciągu okresu czasu objętego niniejszem sprawozdaniem zrealizował Bank krajowy ogółem 6 promes łącznie na 22.000 zł., mianowicie: 4 pożyczki przyznane na założenie mleczarni, jedną pożyczkę na podstawie promesy w roku zeszłym wydanej na założenie fabryki rurek drenarskich i jednę pożyczkę również na podstawie zeszłorocznej promesy na cele podniesienia przemysłu rolniczego wśród włościan.

Z promes dawnych, mimo upływu znacznego przeciągu czasu i braku jakichkolwiek przeszkód w zrealizowaniu, nie zrealizowanych, postanowił Wydział krajowy na wniosek Banku krajowego cofnąć i unieważnić 6 promes. Pięć z tych promes przyznawały pożyczki przedsiębiorstwom mleczarskim, jedna przeznaczona była na poparcie zamierzonego przeprowadzenia prób głębokiej orki na Podolu. Cofnięte promesy opiewały na łączną sumę 18 500 zł.

Spłaty rat pożyczek i opłata procentów od pożyczek, udzielonych z funduszu pożyczkowego dla przemysłu rolniczego, wpływały regularnie i w ciągu okresu czasu objętego niniejszem sprawozdaniem nie zaszła potrzeba przedsięwzięcia jakichkolwiek kroków przymusowych wobec dłużników tegoż funduszu.

Uwzględniając ważne powody, przytoczone przez trzech dłużników w ich prośbach, udzielił Wydział krajowy prolongaty w spłacie 3 pożyczek, a mianowicie w jednym wypadku prolongował spłatę raty kapitału o kwartał, w jednym o pół roku, w jednym wreszcie o rok, zastrzegając jednakże regularną opłatę odsetek w terminach pierwotnych płatności rat kapitałowych.

Jak już wspomniano, dysponuje obecnie fundusz pożyczkowy dla przemysłu rolniczego znaczną gotówką: 51.581 zł. 82 ct. ulokowaną na 3 procent w Banku krajowym. Gotówka ta zwiększy się w ciągu roku 1900 wpływami przypadających rat kapitałowych i odsetkami od wypożyczonego funduszu tudzież od gotówki ulokowanej w Banku tak, że w roku 1900 będzie Wydział krajowy mógł dysponować zasobem odpowiednim do przeciętnych potrzeb, które — jak to wykazuje zestawienie podane w zeszłorocznem sprawozdaniu, nie przenoszą kwoty 70.000 zł. Wobec tego więc postanowił Wydział krajowy, mając na względzie ogólny stan funduszu krajowego i siłę podatkową ludności kraju, nie wstawiać do preliminarza na r. 1900 uchwalonej przez Wysoki Sejm w d. 16 marca 1899 r. 2-giej raty dotacyi na powiększenie tego funduszu w kwocie 30.000 zł., lecz zaoszczędzając ją w roku 1900, przełożyć ją dopiero na rok następny i w ten sposób zredukować deficyt, jaki ma być pokrytym dodatkami do podatków o kwotę 30.000 zł. Przedkładając do wiadomości Wys. Sejmu tę sprawę, sądzi Wydział krajowy, iż decyzya jego znajdzie aprobatę Wys. Sejmu.

Sprawa podniesienia uprawy tytoniu w kraju.

Na posiedzeniu z dnia 27 marca 1899 uchwalił Wysoki Sejm w rubr. XV. budżetu krajowego na rok 1899 następujący wydatek:

Poz 264. Towarzystwu dla podniesienia uprawy tytoniu w Galicyi (III. rata w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 3. lutego 1896) 6000 zł.

Wydział krajowy zawiadomił Komitet Towarzystwa uprawy tytoniu w Śniatynie o powyższej uchwale Wysokiego Sejmu i wyasygnował przyznaną subwencyę w trzech ratach. Komitet Towarzystwa uprawy tytoniu przedłożył, jak co roku, udokumentowany rachunek z użycia subwencyi rządowej i krajowej, wypłaconej temuż Komitetowi w roku 1898 na cele podniesienia uprawy tytoniu w kraju, a zarazem przedstawił preliminarz wydatków i dochodów na rok 1899, który po zasięgnięciu opinii krajowej Komisyi dla spraw rolniczych zatwierdzony został przez Wydział krajowy.

Rachunek z użycia subwencyi na r. 1898 przedstawia się w następujący sposób;

Rozchód:

1. Dwóch instruktorów płaca i ryczałt na objazdy	3.399 zł.	84 ct.
2. Dwóch dozorców płaca i ryczałt na objazdy	826 „	67 „
3. Urządzenie kursu w Horodence dla nauczycieli szkół ludowych	1.011 „	— „
4. Subwencyonowanie rozsadników tytoniowych	506 „	70 „
5. Stacya doświadczalna w Zabłotowie	100 „	— „
6. Utrzymanie kancelaryi	200 „	— „
7. Urządzenie wystawy tytoniu na jubileuszowej wystawie ogrodniczej we Lwowie	154 „	48 „
8. Zaliczki na płacę udzielone instruktorom	200 „	— „
9. Wydatki rozmaite	94 „	13 „
Suma wydatków	6.492 zł.	82 ct.

Przychód

1. Zapas kasowy z początkiem roku 1898	1.547 zł.	70 ct
2. Subwencya krajowa	3.000 „	— „
3. Subwencya rządowa	2.100 „	— „
4. Zwrot zaliczek na płacę	280 „	— „
Suma dochodów	6.927 zł.	70 ct.

Po odtrąceniu sumy rozchodu w kwocie 6.492 zł. 82 ct. od sumy przychodu w kwocie 6.927 zł. 70 ct. pozostała z dniem 1. stycznia 1899 reszta kasowa wynosząca kwotę 434 zł. 88 ct.

Na posiedzeniu z dnia 4. marca 1899 powziął Wysoki Sejm następującą uchwałę:

Sejm poleca Wydziałowi krajowemu wstawiać corocznie na przeciąg lat trzech, licząc od roku 1900, kwotę 3000 zł. jako subwencyę dla Komitetu Towarzystwa uprawy tytoniu. — Wskutek powyższej uchwały ma Towarzystwo uprawy tytoniu zapewnioną na dalsze trzy lata subwencyę krajową a pierwsza z nich w kwocie 3.000 zł. wstawioną już została do preliminarza roku 1900.

Rok 1898 był dla rośliny tytoniowej niepomyślnym. Nie zniechęciło to jednak plantatorów tytoniu, gdyż jak daty statystyczne świadczą, powiększyła się znacznie liczba plantatorów, i powierzchnia roli pod uprawę tytoniu zajęta, a to we wszystkich trzech okręgach wykupu tytoniu.

Przykładowo przytaczamy, że w okręgu Jagielnickim w roku 1898 uprawiało roślinę tytoniową 22.893 plantatorów w 181 gminach na powierzchni 2173·6 ha, zaś w roku 1899 zgłosiło się do uprawy tytoniu 187 gmin, 24·328 plantatorów, którzy mają uprawiać tytoń na przestrzeni 2328·27 ha.

Ten wzrost produkcyi tytoniu mimo niesprzyjających warunków klimatycznych jest dowodem skutecznej działalności Towarzystwa uprawy tytoniu, które konsekwentnie postępuje na raz obranej drodze i zasiłkami pieniężnemi i nauką zdobywa co raz szerszy zakres działania. I w minionym roku do najgłówniejszych zadań Towarzystwa należało przygotowanie wczesnych rozsadników, które stanowią podstawę silnego rozwoju rośliny tytoniowej.

Dla urzeczywistnienia tego zadania rozdawał Komitet Towarzystwa jużto rozsadniki skrzyniowe, sporządzone kosztem funduszów Towarzystwa pomiędzy plantatorów, ażeby zachęcić ich do wzorowej produkcyi rozsadników, już też udzielając subwencyi takim plantarom, którzy od dłuższego czasu na większą skalę rozsadniki zakładają.

Na zakupno rozsadników wysoko skrzyniowych użył Komitet Towarzystwa znaczniejszą kwotę, niż w roku zeszłym, wydał bowiem 350 zł., nie licząc wydatków na siewniczki, konewki etc., które również rozdane były plantatorom a przedewszystkiem takim którzy odznaczyli się większą gorliwością w uprawie tytoniu.

Rozsadniki nowe rozdano głównie w rejonie Jagielnickim a to w gminach: Tłuste miasto, Tłuste wieś, Korolówka, Szulhanowce i Nagorzanka.

Subwencye za pielęgnowanie rozsady dla użytku plantatorów-włościan otrzymali: Piotr Stefaniów w Śniatynie 50 zł., Anna Kamiańska w Wierzbowie za założenie 100□ metrów rozsadników 50 zł., i ksiądz Emilian Drohomirecki w Kniażu za założenie 54□ metrów rozsadników tytoniu 27 zł.

Preliminowaną kwotę 100 zł. na utrzymanie stacyi doświadczalnej w Zabłotowie wypłacił Komitet Towarzystwa, jak corocznie, p. Adamowi Zarewiczowi, który z równą starannością zajmuje się prowadzeniem stacyi.

Z szczególną troskliwością zajmuje się Komitet od szeregu lat urządzaniem kilko tygodniowych kursów uprawy tytoniu dla nauczycieli szkół ludowych, uważając je słusznie za bardzo skuteczny środek podniesienia racyonalnej uprawy tytoniu u plantatorów włościan. Komitet pragnie doprowadzić do tego, aby w każdej gminie położonej w terenie tytoniowym znajdował się nauczyciel ludowy obeznany dokładnie z wzorową uprawą liścia tytoniowego.

Kurs tegoroczny uprawy tytoniu odbył się w Jagielnicy w tamtejszej szkole rolniczej w czasie od 16. do 30. sierpnia b. r. W kursie tym wzięło udział 15-tu słuchaczy przeważnie z okolic Śniatyna i Horodenki. Prelegentami byli: z ramienia Komitetu Towarzystwa uprawy tytoniu p. Franciszek Dzielski instruktor uprawy tytoniu, z ramienia zaś c. k. monopolu tytoniowego we Wiedniu p. Zygmunt Jakliński c. k. kontrolor przy fabryce tytoniu w Jagielnicy. Każdy z zapisanych na kurs uprawy tytoniu nauczycieli ludowych pobierał stypendyum w kwocie 30 zł. Końcowy egzamin, jaki się odbył w obecności delegata Towarzystwa ikierownika szkoły rolniczej, wykazał, że uczestnicy kursu osiągnęli istotne korzyści z nauki udzielanej a prelegenci wywiązali się należycie z poruczonego im zadania.

Instruktorowie uprawy tytoniu i dozorcy tytoniowi.

W roku 1899 czynnymi byli dwaj instruktorowie uprawy tytoniu, mianowicie: pp. Ignacy Jakubowicz i Franciszek Dzielski aż do miesiąca maja b. r., w tym bowiem miesiącu wniósł rezygnacyę z powodu złego stanu zdrowia p. Jakubowicz.

O tej rezygnacyi powiadomił Komitet Towarzystwa uprawy tytoniu Wydział krajowy pismem z dnia 26 maja b. r. l. 20, prosząc zarazem o zatwierdzenie uchwały Komitetu, którą p. Jakubowiczowi w uznaniu kilkoletniej gorliwej i skutecznej pracy i zasług około rozwoju Towarzystwa położonych, przyznaną została gratyfikacya w wysokości trzy miesięcznej płacy.

Wydział krajowy przyjął do wiadomości rezygnacyę instruktora uprawy tytoniu i zatwierdził uchwałę Komitetu.

Obaj instruktorowie uprawy tytoniu, zgodnie z przepisami instrukcyi, przedkładali z końcem każdego miesiąca sprawozdania ze swych czynności Komitetowi Towarzystwa, który następnie przesyłał je Wydziałowi krajowemu. Sprawozdania te, jako zbyt obszerne, aby je tu umieszczać, złożone są w biurze departamentu III. do przejrzenia.

Na podstawie tych sprawozdań Wydział krajowy stwierdzić może, że obydwaj instruktorzy uprawy tytoniu spełniali należycie swe obowiązki urzędowe.

Do chwili zamknięcia niniejszego sprawozdania Komitet Towarzystwa uprawy tytoniu nie przedstawił jeszcze nowego kandydata, na posadę krajowego instruktora uprawy tytoniu w miejsce p. Jakubowicza.

Dozorców tytoniowych, czynnych przez cały rok bieżący, było dwóch: Hilary Rewakowski, który do września b. r. sprawował swe czynności w rejonie Jagielnickim pod kierunkiem p. Dzielskiego i dopiero we wrześniu b. r. przeniesionym został do rejonu Zabłotowskiego, i Teofil Kowtaluk, stale zatrudniony w rejonie Zabłotowskim. Sprawozdania miesięczne i relacye pp. instruktorów uprawy tytoniu świadczą, że na zajmowanych stanowiskach okazali się zupełnie odpowiednymi i gorliwie ze znajomością rzeczy, spełniają obowiązki dozorców tytoniowych.

W skutek objawionych życzeń przyjętym został od 1. października b. r. jako trzeci dozorca, Juljan Tchórzewski, który ukończył 6 klas wydziałowych w Borszczowie i jest dostatecznie obeznany z uprawą tytoniu.

Mężowie zaufania.

Mężowie zaufania, delegowani przez Wydziały powiatowe trzech rejonów tytoniowych, nie przedłożyli dotąd żadnych sprawozdań o wykupie liści tytoniowych dokonanym w zimie roku 1898/9.

O ile ze sprawozdań instruktorów uprawy tytoniu i dozorców tytoniowych, którzy byli obecnymi przy wykupnie tytoniu w fabrykach, wiadomo, zakupno liści tytoniowych odbywało się ku zadowoleniu plantatorów, a wogóle produkcya liści tytoniowych wzrosła dość znacznie w r. 1898.

Sprawy podniesienia hodowli koni.

Na posiedzeniu z dnia 27. marca 1899 uchwalił Wysoki Sejm w rubr. XV. budżetu krajowego na rok 1899 następujący wydatek:

Pozycya 270. Na subwencyonowanie ogierów prywatnych w celu podniesienia chowu koni włościańskich i roboczych gospodarskich do dyspozycyi c. k. Towarzystw gospodarskich w porozumieniu z Komitetem doradczym dla spraw chowu koni przy c. k. Namiestnictwie III. rata z sześciolecia, począwszy od r. 1897 po 5000 zł. rocznie (uchwała Sejmu z dnia 1-go lutego 1896).

Wykonując powyższą uchwałę Wysokiego Sejmu, wyasygnował Wydział krajowy po przedłożeniu sprawozdań za rok 1898 z czynności około podniesienia chowu koni, przyznaną subwencyę obydwu Towarzystwom gospodarskim w stosunku jak 2 do 1, podobnie jak to c. k. Rząd uczynił.

Obydwa Towarzystwa gospodarcze z początkiem roku kalendarzowego przedkładają sprawozdania za rok ubiegły, przeto możemy tu przynajmniej w streszczeniu podać niektóre szczegóły ze sprawozdań za rok 1898.

Komitet c. k. Towarzystwa gospodarskiego we Lwowie z funduszów uzyskiwanych z subwencyi krajowej i rządowej łącznie przeprowadzał w dalszym ciągu akcyę w myśl programu uchwalonego przez ten Komitet, a którego brzmienie podane zostało do wiadomości Wysokiego Sejmu w zeszłorocznem sprawozdaniu Wydziału krajowego.

Dla ułatwienia i przyspieszenia odnośnych czynności zamianował Komitet specyalnych delegatów dla każdego Oddziału, którzy w porozumieniu z Radami Oddziałów kwalifikują do pomieszczenia na stacyach subwencyonowane po 150 zł. wybrane na ten cel ogiery przez Rząd licencyonowane oraz przedstawiają do subwencyonowania młode ogierki, kwalifikujące się do wychowu jako przyszłe rozpłodniki.

Odnośnie do pierwszego punktu programu Komitet subwencyonował 15 ogierów przeważnie rasy wschodniej (oryentalnej).

Nadto zakupił dla Oddziału Jaworowskiego ogiera Araba za 450 zł., który umieszczony został w Morańcach i przez trzy po sobie następujące lata stanowić będzie bezpłatnie tj. bez subwencyi, która właśnie w trzech latach stanowiłaby cenę kupna.

Drugim punktem programu jest, udzielanie subwencyi młodym, rocznym, dwu i trzy-letnim ogierkom celem ułatwienia odchodowania odpowiednich rozpłodników dla klaczy włościańskich. O subwencyę taką zgłosiło się kilkunastu właścicieli, delegaci jednak przyznali tylko 10-ciu ogierkom roczną subwencyę po 50 zł.

Stadninę huculów, składającą się z 16 klaczy i 1 ogiera a znajdującą się w Kalnicy u śp. Stanisława Wysockiego, rozdzielono na trzy mniejsze i umieszczono u pp. hr. Potockiego z Rymanowa, Józefa Krzysztofowicza z Modzelówki i Kajetana Abgarowicza z Dubienka.

Sprawa założenia nowej stadniny zarodowej rasy żmudzkiej na razie odroczoną została, albowiem zakupione konie dla stadniny zarodowej tejże rasy, uznała komisya wydelegowana z ramienia Komitetu za nieodpowiednie i konie te sprzedano niżej ceby kupna.

Obecnie Komitet zastanawia się nad założeniem stadniny huculskiej w okolicach Żabiego, pragnąc w przyrodzonych dla tej rasy warunkach zachować typ tego dzielnego konia.

Komitet c. k. Towarzystwa rolniczego krakowskiego przy pomocy subwencyi państwowej i krajowej, w łącznej kwocie 3333 zł. 34 ct. dąży do podniesienia hodowli koni w kraju na tej drodze, że subwencyonuje te licencyonowane ogiery prywatnych hodowców, po których można się spodziewać dobrych koni roboczych i włościańskich, i subwencyi tej udziela w dwojakiej formie, bądźto:

a) subwencyonując po 150 zł. rocznie takie licencyonowane ogiry, które rzeczywiście na subwencyę zasługują.

b) bądź też przez zakupno odpowiednich celowi ogierów, które na stacyach umieszczone, odstanawiać mają od 30—40 klaczy rocznie.

Komitet oddawał zakupione ogiery hodowcom w cenie 600 zł., ci zaś dopłacali resztę, jeżeli koń drożej zakupiony został; po 4 zaś latach i po dotrzymaniu przez hodowcę warunków konkursu, ogier przechodzi na własność utrzymującego stacyę. W ten zatem sposób hodowcy w postaci ogiera otrzymują na 4 lata subwencyę po 150 zł. rocznie.

Siedmiu hodowców otrzymało w r. 1898 efektywnie wypłaconą subwencyę na swoje licencyonowane ogiery — również u siedmiu hodowców umieszczono zakupione przez Komitet ogiery i utworzono w ten sposób siedm stacyi. Ci ostatni mieli postawiony warunek, ażeby zwrócili Komitetowi kwoty po nad wydane 600 zł. na zakupno oddanych im ogierów.

B) Skład komitetu doradczego dla chowu koni.

W myśl reskryptu c. k. Ministerstwa rolnictwa z dnia 25. września 1899 l. 21191 zamianowani zostali na podstawie §. 1. postanowień o zakresie działania ustanowionego przy c. k. Namiestnictwie we Lwowie Komitetu doradczego dla spraw chowu koni w Galicyi następujący panowie członkami tegoż Komitetu, względnie zastępcami członków na lat sześć od dnia nominacyi t. j. od dnia 25. września 1899.

1. Zygmunt Augustynowicz członkiem, jego zastępcą Maryan Jędrzejowicz.

2. Witołd książe Czartoryski członkiem, jego zastępcą Artur Zaremba-Cielecki.

3. Jan hr. Tarnowski członkiem, jego zastępcą Aleksander Dąmbski.

4. Juliusz hr. Bielski członkiem, jego zastępcą Oskar hr. Potocki.

5. Stanisław hr. Siemieński członkiem, jego zastępcą Witołd Postruski.

C) Jarmarki na konie (remonty).

Aby hodowcom koni ułatwić korzystną sprzedaż koni Skarbowi wojskowemu z pominięciem pośredników, postanowiło c. k. Ministerstwo obrony krajowej, podobnie jak w poprzednich latach, z wiosną i w jesieni r. 1899 zakupić remonty a to wyłącznie dla c. k. obrony krajowej na jarmarkach na remonty, które odbyły się według z góry ułożonego programu w znaczniejszych miastach Galicyi.

Jarmarki te odbyły się na wiosnę, w czasie od 15. do 24. marca, w jesieni zaś od 11. do 28. września b. r. Wydział krajowy powiadamiany przez c. k Namiestnictwo o terminach jarmarków, zawiadamiał za pośrednictwem Wydziałów powiatowych interesowane osoby i polecał jak najszersze opublikowanie tych ogłoszeń, aby zachęcić hodowców koni do licznego obesłania jarmarków

D) Premiowanie koni.

C. k. Namiestnictwo podawało do wiadomości Wydziału krajowego programy tegorocznego wiosennego i jesiennego premiowania koni w połączeniu z subwencyonowaniem prywatnych ogierów licencyonowanych.

Premiowania wiosenne odbyły się w czterech miastach Galicyi zachodniej a mianowicie: w Łańcucie, Mielcu, Wadowicach i Krośnie; premiowania zaś jesienne odbyły się również w czterech miastach a to: w Gródku, Stryju, Żabiu i Brzeżanach, w Galicyi wschodniej.

Za pośrednictwem Wydziałów powiatowych zawiadomieni zostali hodowcy o miejscach, w których premiowanie się odbywało i o ilości nagród oraz warunkach, jakie wymagane były, aby uzyskać premię lub subwencyę na utrzymanie licencyonowanego ogiera.

C. k. Namiestnictwo odezwą z dnia 26. maja b. r. l. 51762 przesłało Wydziałowi krajowemu egzemplarz nowych postanowień o udzielaniu nagród państwowych przy premiowaniu koni chowu prywatnego w Galicyi wydane rozporządzeniem c. k. Ministerstwa rolnictwa z d. 16. lutego 1899 l. 3802.

Przy tej sposobności nadmieniło c. k. Namiestnictwo, że pożądaną jest rzeczą, aby celem ułożenia dorocznego programu premiowania koni na przyszłość, zechciał Wydział krajowy corocznie zawiadamiać c. k. Namiestnictwo, czy i w jakim terminie w ciągu roku zamierza urządzać wystawy okręgowe lub rolnicze, przy których pragnąłby mieć nagrody państwowe dla koni.

Wydział krajowy odniósł się w tej sprawie do obydwóch kraj. Towarzystw gospodarskich, aby w porozumieniu z niemi ułożyć program wystaw i zażądać odpowiedniej ilości nagród państwowych przeznaczonych na premiowanie koni chowu prywatnego w Galicyi.

E) Sprawa stacyi ogierów rządowych.

W załatwieniu sprawozdania Komisyi gospodarstwa krajowego o petycyi Wydziału powiatowego w Starem mieście o przywrócenie gminie Topolnicy zwiniętej tamże stacyi ogierów rządowych, powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 28. marca 1899 następującą uchwałę:

Petycyę ls. 458 Wydziału powiatowego w Starem mieście Sejm odstępuje c. k. Rządowi do możliwego uwzględnienia.

Uchwała powyższa zakomunikowaną została c. k. Rządowi.

W odpowiedzi na powyższą petycyę c. k. Namiestnictwo odezwą z dnia 10. lipca b. r. l. 67097, na podstawie uchwały Komitetu doradczego dla spraw chowu koni, oznajmiło co następuje: Stacya w Topolnicy zwiniętą została z powodu, iż była przez właścicieli klaczy nadzwyczaj mało wyzyskiwaną, pomimo że stanowiono tam bezpłatnie, a przyczyną tego był jedynie brak odpowiedniego materyału klaczy, zwłaszcza że hodowcy z północnych miejscowości tego powiatu odstanawiali klacze na stacyach w Biskowicach i w Samborze, w południowej zaś części powiatu chów koni tylko w bardzo małych rozmiarach jest prowadzony; przywrócenie przeto stacyi ogierów w Topolnicy nie jest wskazane.

Aby jednak uczynić zadość potrzebom małej ilości hodowców koni w Topolnicy i okolicy, może być oddany odpowiedni ogier rządowy na prywatne utrzymanie za subwencyą jednemu z hodowców, któryby się o to starał i któryby dawał gwarancyę odpowiedniego obchodzenia się z ogierem.

O powyższej odpowiedzi c. k. Namiestnictwa powiadomionym został Wydział powiatowy w Starem mieście.

F) Petycye w sprawie klasyfikacyi koni.

W załatwieniu sprawozdania Komisyi gospodarstwa krajowego o petycyi Wydziału powiatowego w Horodence w sprawie Komisyi dla klasyfikacyi koni a właściwie o spowodowanie, aby komisye przeznaczone do przeprowadzenia klasyfikacyi koni zjeżdżały do każdej gminy a przynajmniej do znaczniejszych miejscowości i tam odbywały czynności swe w porze zimowej, powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 28. marca 1899 następującą uchwałę:

Petycyę Wydziału powiatowego w Horodence l. 782 oraz ośm innych petycyj Wydziałów powiatowych w tej samej sprawie odstępuje się c. k. Rządowi do możliwego uwzględnienia.

Powyższa uchwała zakomunikowaną została c. k. Rządowi.

W odpowiedzi na powyższe petycye przesłało c. k. Namiestnictwo odezwą z dnia 23 sierpnia b. r. l. 84683 odpis rozporządzenia swego do c. k. Starosty w Horodence, aby c. k. Starosta poinformował Wydział powiatowy, że przy układaniu planu czynności komisyi klasyfikacyi koni w roku 1900 uwzględnione zostaną wedle możności stosunki klimatyczne i potrzeby gospodarcze powiatu. Równocześnie przesyłając odpis rozporządzenia c. k. Ministerstwa obrony krajowej w sprawie możności osiągnięcia zmian terminów do ogólnej wiosennej i do ograniczonej jesiennej klasyfikacyi koni, wezwało c. k. Namiestnictwo wszystkich c. k. Starostów, ażeby poinformowali o tem Reprezentacye powiatowe, o ile one przyłączyły się do żądania innych Rad powiatowych w tym względzie.

Subwencye na cele kultury krajowej.

W wykonaniu uchwał Wysokiego Sejmu, wyasygnował Wydział krajowy z kredytów przez Wysoki Sejm uchwalonych następujące zasiłki na cele rolnicze:

1. Towarzystwu weterynarskiemu galic. na wydawnictwo „Przeglądu weterynarskiego“ (LW. 23300) 300 zł.

2. Redakcyi czasopisma „Bartnik postępowy“ (LW. 23300) 300 zł.

3. Towarzystwu gorzelników polskich na wydawnictwo „Gorzelnika“ (LW. 23300) 200 zł.

4. Galic. Towarzystwu leśnemu na wydawnictwo organu Towarzystwa „Sylwan“ (LW. 23298) 200 zł.

5. Krakowskiemu Towarzystwu rolniczemu na wydawnictwo „Tygodnika rolniczego“ (LW. 23281) 500 zł.

6. Komitetowi c. k. Towarzystwa gospodarskiego galic. (LW. 23292) 3000 zł.

7. Komitetowi c. k. Towarzystwa rolniczego Krakowskiego (LW. 23289) 4000 zł.

8. Na popieranie celów Towarzystwa ogrodniczego w Krakowie(LW. 23302) 500 zł.

9. Na popieranie celów zjednoczonego Towarzystwa dla ogrodnictwa i pszczelnictwa we Lwowie (LW. 23277) 500 zł.

10. Towarzystwu gospodarskiemu we Lwowie na częściowe pokrycie kosztów utrzymania weterynarza, jednorazowo (LW. 23291) 600 zł.

Po zasiągnięciu opinii krajowej Komisyi dla spraw rolniczych, udzielił nadto Wydział krajowy:

11. C k. Towarzystwu gospodarskiemu galic. we Lwowie na 4. stypendya dla uczniów szkoły chmielarskiej w Starem-Siole (LW. 28475) 500 zł.

12. Towarzystwu chowu drobiu w Jarosławiu na podniesienie chowu drobiu w kraju (LW. 28473) 200 zł.

13. Wydziałowi powiatowemu w Śniatynie na prowadzenie szkółki drzew owocowych w Dżurowie (LW. 28466) 400 zł.

14. Dyrekcyi krajowej wyższej szkoły rolniczej w Dublanach zasiłek na zakupno i próbną uprawę ziemniaków (LW. 28480) 300 zł.

15. Zasiłek krajowej stacyi chemiczno-rolniczej w Dublanach na cele doświadczeń polowych (LW. 28476) 600 zł.

16. Komitetowi c. k. Towarzystwa gospodarskiego galic. we Lwowie subwencyę na wydawnictwo „Rolnika“ i „Przeglądu mleczarskiego“ (LW. 28465) 500 zł.

17. Konwentowi OO. Bazylianów we Lwowie subwencyę na urządzenie gospodarstwa stawowego w Bukowej (LW. 28479) 200 zł.

18. Dr. Stefanowi Pawlikowi, profesorowi szkoły rolniczej w Dublanach, remuneracyę za pracę statystyczną p. t. Statystyka ruchu towarowego na pocztach galic. w r. 1895. część II. i III. (LW. 8155) 240 zł.

19. Józefowi Kubickiemu, profesorowi weterynaaryi w szkole rolniczej w Dublanach, zasiłek na podróż naukową do Baden-Baden na kongres weterynarski (LW. 39921) 200 zł.

20. Witołdowi Traczewskiemu kraj. nanczycielowi gospodarstwa wiejskiego zasiłek na podróż do Krakowa dla zwiedzenia targu owocowego (LW. 60039) 70 zł.

21. Celującym uczniom c. k. Akademii weterynaryi we Lwowie: Muszyńskiemu Andrzejowi i Dyndowiczowi Szczepanowi każdemu jednorazowo po 57 zł.; razem (LW. 6751 i 70966) 114 zł. na opłacenie taks rygorozalnych.

22. Józefowi Türkottowi, słuchaczowi leśnictwa w Akademii rolniczej we Wiedniu, jednorazowy zasiłek (LW. 5636) 75 zł.

23. Stanisławowi Paszczyńskiemu i Janowi Szaneckiemu, słuchaczom w Akademii rolniczej we Wiedniu, jednorazowe zasiłki na odbycie wycieczki naukowej, każdemu po 50 zł.; razem (LW. 39305) 100 zł.

Subwencya dla H. Dołkowskiego na podniesienie uprawy ziemniaków.

Na posiedzeniu z dnia 27. marca 1899 uchwalił Wysoki Sejm w rubryce XV budżetu krajowego na rok 1899 następujący wydatek:

Poz. 280. Henrykowi Dołkowskiemu na produkcyę ziemniaków nasiennych subwencya roczna przez lat dwa po 1000 zł.

Zawiadamiając o powyższej uchwale Wysokiego Sejmu, Wydział krajowy oznajmił, że warunkiem, od którego zawisłem się czyni wypłacenie subwencyi jest, aby p. Dołkowski zobowiązał się z wybranych przez kraj. stacyę doświadczalną botaniczno-rolniczą w Dubłanach gatunków ziemniaków, odstąpić po zwykłych cenach targowych tj. po dwa zł. za centnar metryczny loco stacya kolei Kęty po 9150 kgr. w każdym roku, w którym subwencya krajowa wypłaconą mu zostanie.

P. Dołkowski na warunek ten przystał i do stacyi botaniczno-rolniczej w Dublanach żądaną ilość ziemniaków nadesłał, poczem reskryptem z dnia 26 maja b. r. l. 31798 wyasygnowaną została p. Dołkowskiemu subwencya na rok 1899 w kwocie 1000 zł. Wyniki czynionych doświadczeń z dostarczonymi ziemniakami podaje Dyrekcya stacyi szczegółowo w swem sprawozdaniu z działalności stacyi botaniczno-rolniczej.

Do preliminarza wydatków roku 1900 wstawił Wydział krajowy ponownie kwotę 1000 tytułem drugiej połowy subwencyi na podniesienie uprawy ziemniaków.

Stypendya.
A) Stypendya dla kandydatów na nauczycieli gospodarstwa rolnego w krajowych szkołach rolniczych.

Na posiedzeniu z dnia 27. marca 1899 uchwalił Wys. Sejm w rubr XV budżetu krajowego na rok 1899 następujący wydatek:

Poz. 249. Stypendya dla abituryentów szkoły rolniczej w Dublanach lub szkoły średniej rolniczej w Czernichowie, kształcących się na nauczycieli szkół średnich lub niższych rolniczych 4000 zł.

Już w poprzednich sprawozdaniach przedstawił Wydział krajowy, że z funduszu przeznaczonego na stypendya otrzymują zasiłki nietylko abituryenci szkół rolniczych w Dublanach i Czernichowie, ale także inni kandydaci, pragnący wykształcić się na nauczycieli krajowych szkół rolniczych, ogrodniczych lub na nauczycieli mleczarstwa. Potrzeba przysporzenia sił nauczycielskich wspomnianej kategoryi zniewoliła Wydział krajowy do takiego użycia funduszu na stypendya przeznaczonego, któreby zachęcało szersze koła abituryentów szkół rolniczych do poświęcenia się zawodowi nauczycielskiemu.

Zwiększonemu w ten sposób zapotrzebowaniu zdołał Wydział krajowy sprostać jedynie przy pomocy przyznanej subwencyi przez c. k. Rząd w kwocie 2000 zł. — Wydział krajowy sądzi, że kwota preliminowana na stypendya na rok 1900 wraz z subwencyą oczekiwaną od c. k. Rządu wystarczy na pokrycie kosztów utrzymania na studyach kandydatów na nauczycieli szkół krajowych w roku 1900; z tych też powodów nie proponuje Wydział krajowy podwyższenia tego kredytu i jedynie zastosowując do praktyki od lat kilku istniejącej, zmienia tytuł odnośnej pozycyi preliminarza budżetu krajowego.

Podobnie, jak to co roku bywa podawanem, zestawiamy poniżej szczegółowe wiadomości o każdym z kandydatów, którzy bądź to za granicą bądź też w kraju kształcą się przy pomocy subwencyi udzielonej z funduszu krajowego.

W bieżącym roku skończyli następujący kandydaci studya swoje:

Tadeusz Kudelka, który w marcu b. r. złożył egzamin doktorski cum laude na wydziale filozoficznym w Hali (z ekonomii społecznej, rolnictwa i filozofii) a obecnie pozostaje na praktyce rolniczej w dobrach Krzeszowickich.

Stanisław Dzierżbicki, który po ukończeniu Dublan i kilkuletniej praktyce rolniczej odbył praktykę nauczycielską w kraj. niż. szkole roluiczej w Bereźnicy a następnie został zamianowanym zastępcą nauczyciela fachowego w szkole Kobiernickiej.

Jakób Tomalski, który po ukończeniu Dublan i kilkoletniej praktyki rolniczej był na praktyce nauczycielskiej w kraj. niż. szkole rolniczej w Bereźnicy, dla dalszego jednak kształcenia się teoretycznego w zawodzie rolniczym, zapisał się na uniwersytet w Monachium, nie otrzymawszy zasiłku z funduszu krajowego.

Na studyach pozostają jeszcze:

Ignacy Kosiński, który dla dalszych studyów w Lipsku otrzymał przedłużenie pobieranego stypendyum w kwocie 1000 zł. jeszcze na rok 1899/900.

Jan Wasung, który po ukończeniu Dublan, odbył jednoroczną praktykę rolniczą w dobrach ordynacyi Przeworskiej w roku 1898/9, obecnie zaś otrzymał przedłużenie stypendyum w kwocie 500 zł. na dalszą jednoroczną praktykę rolniczą na Podolu.

Wacław Rokossowski, który po podróży naukowej dla zapoznania się ze sposobem nauczania i demonstracyi w niż. szkołach rolniczych na Morawii i w Czechach, jest na praktyce rolniczej w dobrach p. Karola Czecza w Bierzanowie.

Jan Horbań, ukończony słuchacz wyż. szkoły rolniczej w Dublanach, otrzymał na rok 1899/900 stypendyum w kwocie 500 zł. na odbycie praktyki rolniczej, aby następnie poświęcić się pracy w stacyi chemiczno-rolniczej w Dublanach.

B) Stypendya dla leśników.

Z abituryentów kończących szkołę lasową w bieżącym roku, nie znalazł się żaden uczeń, któregoby Dyrekcya mogła była polecić na stypendyum dla leśników.

C) Stypendya ogrodnicze.

Ze stypendystów, którzy pobierali w roku szkolnym 1898/9 stypendya dla kształcenia się w zawodzie ogrodniczym, pozostaje na studyach Zygmunt Drobner, który po ukończeniu praktyki w zakładzie ogrodniczym p. Gauchera w Sztutgardzie i we Francyi, otrzymał na rok 1899/900 podwyższone stypendyum do kwoty 700 zł., aby wykształcił się w sadownictwie i gruntownie poznał przeróbkę owoców i wyrób win owocowych, przyczem odbyć ma kurs przeróbki owoców w jednej z zagranicznych szkół ogrodniczych.

D) Stypendya mleczarskie.

Jan Krużel, po odbyciu praktyki w parowej mleczarni w Rzeszowie, otrzymał stypendyum 300 zł. dla odbycia kursu mleczarskiego w Hamelu, po którego ukończeniu przepędził dwa tygodnie w fabryce centryfug w Wiedniu, celem dokładnego zapoznania się z ustawianiem i składaniem centryfug. Obecnie zajmuje posadę pomocnika instruktora nadaną mu przez Komitet c. k. Towarzystwa rolniczego krakowskiego.

Jan Murzyn, po odbyciu kursu mleczarskiego w Tęgoborzy i praktyki trzechmiesięcznej w parowej mleczarni w Rzeszowie, otrzymał stypendyum w kwocie 400 zł. dla odbycia kursu mleczarskiego w Hamelu, gdzie wykształcił się w mleczarstwie i wyrobie serów. Po powrocie z zagranicy objął posadę kierownika mleczarni p. Dobrzyńskiej we Lwowie.

E) Funducye stypendyjne dla uczniów kraj. szkół rolniczych.

Z fundacyi stypendyjnych, przeznaczonych dla uczniów krajowych szkół rolniczych, które przydzielone zostały Departamentowi III., otrzymali następujący uczniowie stypendya:

Z fundacyi ś. p. Bodziocha Tomasza, uczniowie szkoły Czernichowskiej: Stefan Kantorek z III. roku, Stanisław Walery dw. im. Śnieszowski z III. roku, Stanisław-Franciszek Maziarski z III. roku, Jakób Andrzejewski z III. roku i Antoni Machnicki z II. roku, każdy po 100 zł.

Z fundacyi ś. p. Jeleńskiego Napoleona, uczeń szkoły Czernichowskiej Ignacy Kowalski z II. roku 200 zł.

Z fundacyi ś. p. Brześciańskiej Kunegundy, uczeń szkoły Dublańskiej Gustaw Bukowiński z II. roku 190 zł.

Z fundacyi ś. p. Bohdanowicza Dominika, uczniowie szkoły Dublańskiej : Jan Profic z I. roku, Józef Skrodzki z I. roku, Jan Tustanowski z I. roku, każdy po 100 zł.

Z fundacyi ś. p. Krzeczunowicza Ignacego, uczeń szkoły Dublańskiej, Edward Nowak z I. roku 200 zł.

Z fundacyi ś. p. Krzeczunowicza Waleryana, uczeń szkoły Dublańskiej Aleksander Harasiewicz z I. roku 140 zł.

Na rok szkolny 1899|900 zawakowały następujące stypendya:

Z fundacyi ś. p. Bodziocha, cztery po 100 zł. rocznie.

Z fundacyi ś. p. Jeleńskiego, jedno o 200 zł. rocznie.

Z fundacyi ś. p. Bohdanowicza, jedno o 100 zł. rocznie.

Z fundacyi ś. p. Krzeczunowicza Ignacego, jedno o 200 zł. rocznie.

Konkursa na stypendya z powyższych fundacyi ogłoszone zostały w swoim czasie, a nadanie stypendyów nastąpi w miesiącu grudniu, jak się to dzieje co roku.

F) Zasiłki dla uczniów kursu kucia koni.

Do rubryki XV. wydatków budżetu krajowego wstawia Wysoki Sejm co roku kwotę 300 zł. na cztery stypendya dla uczniów szkoły kucia koni.

Na przedstawienie Rektoratu c. k. Akademii weterynaryi we Lwowie, udzielił Wydział krajowy 4 stypendya po 75 zł. następującym czeladnikom kowalskim, przyjętym na sześciomiesięczny kurs podkuwania: Wojciechowi Bednarskiemu, Józefowi Marnickiemu, Janowi Miziniakowi i Stefanowi Kowalczykowi.

Krajowy nauczyciel weterynaryi

Obowiązki krajowego nauczyciela weterynaryi, pełni od 6 lat p. Teofil Sochaniewicz. W zakres jego czynności wchodzi głównie nauka weterynaryi i hygieny zwierzęcej w krajowych niższych szkołach rolniczych, oraz na kursie rolniczym urządzonym przy jednej ze szkół krajowych rolniczych dla nauczycieli szkół ludowych. Kurs nauki weterynaryi w każdej szkole rolniczej oraz kurs dla nauczycieli trwa zazwyczaj około 8 tygodni. Prócz tego obowiązkiem nauczyciela weterynaryi jest udzielać na żądanie Wydziałowi krajowemu fachowych opinii i objaśnień, wchodzących w zakres wiedzy weterynarskiej, wreszcie w wolnym czasie od zajęć wyżej wymienionych urządzać popularne wykłady z zakresu weterynaryi i hygieny zwierzęcej.

Rok rocznie zwiększająca się ilość spraw z zakresu weterynaryi, wymagających fachowego załatwienia i wykonania, zniewoliła Wydział krajowy do poruczenia p. Sochaniewiczowi wielu innych spraw, których przeprowadzenie zabsorbowało tak wiele czasu, że p. Sochaniewicz w bieżącym roku mógł wykonać tylko kursa z nauczycielami i uczniami w szkole rolniczej w Kobiernicach, oraz z uczniami w szkołach rolniczych w Bereźnicy i Jagielnicy. Wobec tego zaszła znów potrzeba w tym roku powierzenia nauki weterynaryi w krajowej niższej szkole rolniczej w Horodence za osobnem wynagrodzeniem miejscowemu c. k. weterynarzowi powiatowemu.

W listopadzie 1898 ukończył krajowy nauczyciel weterynaryi organizacyę akcyi ratunkowej przeciw klęsce mysiej, której fachowe kierownictwo, tak jak lat poprzednich, miał sobie również powierzone. Następnie udał się do Kobiernic, gdzie do połowy lutego 1899 odbył dwa kursa nauki weterynaryi t. j. na kursie nauczycielskim i w szkole rolniczej z uczniami III. roku.

Później odbył taki sam kurs nauki weterynaryi w szkole rolniczej w Bereźnicy w czasie od 20. lutego do 22. kwietnia b. r.

Gdy w tym czasie wybuchła zaraza wąglikowa między zwierzętami w majątku Kłodzienko, należącym do fundacyi Marynowskiego, delegował Wydział krajowy p. Sochaniewicza dwukrotnie na miejsce, raz celem zbadania istoty choroby zaraźliwej i przyczyny jej wybuchu, drugi raz do przeprowadzenia ścisłej dezynfekcyi w stajniach i na całem obejściu gospodarskiem. Bezpośrednio potem wysłaliśmy p. Sochaniewicza na prośbę Komitetu c. k. Towarzystwa gospodarskiego we Lwowie do Podmichałowic w powiecie Rohatyńskim, celem dokonania badań i próbnego szczepienia tuberkuliną bydła w tamtejszej oborze zarodowej.

W maju i czerwcu b. r. odbył krajowy nauczyciel weterynaryi kurs nauki weterynaryi z uczniami szkoły rolniczej w Jagielnicy, poczem znów na prośbę Komitetu c. k. Towarzystwa gospodarskiego został wysłany do Balic w powiecie Mościskim i do Pałachicz w powiecie Tłumackim do zbadania i szczepienia próbnego bydła w tamtejszych oborach zarodowych.

Z końcem lipca, uzyskawszy urlop i zasiłek w kwocie 200 zł., wyjechał p. Sochaniewicz w podróż naukową do Baden-Baden na kongres międzynarodowy weterynarski, który się tam odbył w czasie od 6—12 sierpnia b. r. Z podróży tej złożył p. Sochaniewicz obszerne sprawozdanie. Nadto, korzystając z pobytu zagranicą, na własny koszt zwiedzał w kilku miastach niemieckich targowice, rzezalnie, zakłady naukowe, pracownie i t. p. mające związek jakikolwiek z zawodem weterynarskim.

Po powrocie z owej podróży przeprowadził p. Sochaniewicz szczegółowe próby z tępieniem myszy polnych za pomocą 3 środków odmiennych, celem dokonania wyboru, który z nich mógłby być najodpowiedniejszym do zastosowania przy przyszłorocznej akcyi ratunkowej przeciw klęsce mysiej (szczegółowe sprawozdanie z doświadczeń dołączone do sprawozdania o klęsce mysiej).

Po ukończeniu tych doświadczeń w październiku przeprowadził krajowy nauczyciel weterynaryi badanie i szczepienie obory zarodowej w Kamiennej, w powiecie nadwórniańskim.

W ciągu roku bieżącego opracował i przedłożył na żądanie Wydziału krajowego trzecią z rzędu opinię fachową o projekcie rozporządzenia c. k. Namiestnictwa, normującego postępowanie z mięsem wągrowatem, następnie opinię o projekcie rozporządzenia c. k. Namiestnictwa, dotyczącego oględzin mięsa na stacyach kolejowych, wreszcie przedłożył obszerne sprawozdanie o tegorocznych próbnych szczepieniach tuberkuliną.

Wniosek posła Potoczka w sprawie ustanowienia przy Wydziale krajowym kraj. inspektoratu weterynaryi.

W załatwieniu sprawozdania Komisyi gospodarstwa krajowego o wniosku posła Potoczka w sprawie ustanowienia przy Wydziale krajowym krajowego inspektoratu weterynaryi, powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 28. marca 1899 następującą uchwałę:

Wniosek posła Potoczka o ustanowienie przy Wydziale krajowym krajowego Inspektoratu weterynaryi odstępuje się Wydziałowi krajowemu, po wysłuchaniu opinii stałej Komisyi rolniczej, do zbadania.

W myśl uchwały Wysokiego Sejmu odstąpił Wydział krajowy sprawę powyższą krajowej Komisyi dla spraw rolniczych do zaopiniowania. Komisya, uznając w zupełności potrzebę ochrony hodowców i handlarzy bydła przed zdarzające misię dokuczliwościami i szykanami, wynikającemi z niewłaściwego zastosowania ustaw i przepisów policyjno-weterynaryjnych, wyraziła jednakże opinię, iż właściwszem by było, aby zadania takiej ochrony objęły oba centralne Towarzystwa gospodarskie, a Wydział krajowy przyczynił się tyko pewną subwencyą dopokrycia połączonych z tem wydatków.

Natomiast Komisya nie doradza ustanowienia krajowego inspektora weterynaryi przy Wydziale krajowym, ponieważ główne zadania, jakieby miały być na niego włożone, spełniają c. k. weterenarze powiatowi. Pomniejsze zaś funkcye spełniać może istniejący już krajowy nauczyciel weterynaryi.

Na podstawie powyższej opinii krajowej Komisyi dla spraw rolniczych, postanowił Wydział krajowy odnieść się zapytaniem do obydwóch krajowych Komitetów Towarzystw gospodarskich, czy nie uważałyby za potrzebne ustanowić odpowiednie organa dla ochrony interesów hodowców i handlarzy bydła i wskazał zarazem, że byłoby to raczej zadaniem Towarzystw rolniczych, niż władz krajowych.

Komitet Towarzystwa rolniczego krakowskiego odpowiedział w tej sprawie, iż wprowadzenie tego rodzaju instytucyi

uważa za bardzo pożądane, o ile Wydział krajowy dostarczy na ten cel odpowiednich funduszów. Komitet zaś Towarzystwa gospodarskiego we Lwowie wyraził zdanie, że ustanowienie weterynarzy przy Towarzystwach gospodarskich byłoby bardzo wskazanem i pożytecznem a potrzebę tę uzasadniło Towarzystwo gospodarskie w petycyi wniesionej w roku zeszłym do Wysokiego Sejmu, prosząc o subwencyę w kwocie 600 zł. na częściowe pokrycie kosztów utrzymania weterynarza. W sprawie ustanowienia „krajowego inspektora weterynaryi“, zastrzegł sobie Komitet Towarzystwa gospodarskiego obszerniejszą i bardziej wyczerpującą odpowiedź, której jednak dotąd nie nadesłał Wydziałowi krajowemu.

Sprawa zmiany norm o rewizorach bydła w pasie pogranicznym.

W sprawie uchwał Wys. Sejmu powziętych na posiedzeniu z dnia 7. lutego 1898 względem pomnożenia liczby rewizorów bydła w pasie granicznym, przedłużenia ważności paszportów bydlęcych i zmniejszenia pasu granicznego na 15 km., oznajmiło c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych reskryptem z dnia 27. grudnia 1898 l. 38364 intymowanym Wydziałowi krajowemu odezwą c. k. Namiestnictwa z dnia 25. stycznia 1899 l. 49, że podjęte administracyjne czynności przygotowawcze w celu ułatwienia obrotu bydłem w okręgach rewizyjnych, zostaną niebawem ukończone, przyczem jednak musiano reflektować nie na pomnożenie rewizorów, lecz raczej w myśl wniosku uczynionego w Sejmie przez posłów Styłę i Bojkę na posiedzeniu z dnia 30. grudnia 1897, na zastąpienie rewizorów weterynarzami, aby sprowadzić ustrój teraźniejszym wymogom bardziej odpowiadający i dobrze fungujący, a przy tem uniknąć ile możności zmiany istniejących przepisów ustawowych.

Przez uregulowanie stosunków tak w pasie granicznym jak też wewnątrz kraju przez ulepszenie i lepszą kontrolę spraw paszportowych obok znacznego zaoszczędzenia wydatków będzie możebnem zaprowadzić ułatwienie w przeprowadzaniu weterynarno-policyjnych przepisów, co prawdopodobnie nie pozostanie bez dodatniego wpływu na hodowlę i stosunki handlowe bydła. O dalszym przebiegu sprawy do czasu zamknięcia niniejszego sprawozdania, nie miał Wydział krajowy żadnego powiadomienia od c. k. Rządu.

Sprawa urządzenia targowicy na bydło opasowe.

W załatwieniu sprawozdania Komisyi gospodarstwa krajowego o petycyi miasta Podgórza w sprawie założenia w Podgórzu targowicy bydła opasowego połączonej ze stacyą popasową i rzezalnią powziął Wys. Sejm na posiedzeniu z dnia 28. marca 1899 następujące uchwały: 1) Petycyę l. 1096 miasta Podgórza odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i załatwienia. 2) Sejm ponownie wzywa Wydział krajowy, aby prowadził dalsze rokowania, celem utworzenia rzezalni z targowicą na bydło.

Wykonując powyższą uchwałę Wys. Sejmu, Wydział krajowy przedewszystkiem oznajmił Magistratowi miasta Podgórza, że gotów jest wejść w rokowania z powstać mającem konsorcyum dla założenia w Podgórzu targowicy na bydło opasowe, skoro konsorcyum to rzeczywiście zawiązane zostanie i wyznaczy swoich delegatów do przeprowadzenia pertraktacyi w tej sprawie. Co do poczynionych zastrzeżeń w petycyi do Wys. Sejmu, pod któremi konsorcyum to mogłoby być zawiązane, zauważył Wydział krajowy, że dotyczą one w części takich spraw, które Wydział krajowy mógłby załatwić przychylnie, w części

zaś takich, które nie leżą w zakresie jego działania. Pojedyncze punkta zostały należycie objaśnione, omówienie zaś warunków, zapewnienie należytego wykonania całego zakładu, jak również przyznanie i wypłatę subwencyi pozostawiano jako przedmiot do przyszłych rokowań delegatów konsorcyum z Wydziałem krajowym.

W krotce jednak Magistrat miasta Podgórza pismem z dnia 1. czerwca 1899 l. 4772 zawiadomił Wydział krajowy, że jakkolwiek zdołał zawiązać konsorcyum z kapitałem 100.000 zł. i nie wątpi, że subskrypcya dojdzie do wymagauej przez Wydział krajowy kwoty 200.000 zł., to jednakże z powodu zawiązującego się innego konsorcyum a to „Lwowskiego Towarzystwa hodowli bydła“ wraz z gminą miasta Krakowa w sprawie utworzenia targowicy w zabudowaniach kontumacyjnych gminy miasta Krakowa, nie może się podjąć na teraz subskrypcyi kapitału do 200.000 zł. i sprawę założenia targowicy w Podgórzu pozostawić w zawieszeniu, aż do rozstrzygnięcia sprawy nowo powstać mającej spółki w Krakowie.

Prócz gminy miasta Podgórza wniósł do Wys. Sejmu prezydent miasta Krakowa petycyę imieniem gminy miasta Krakowa prosząc o finansowe poparcie projektowanej targowicy na bydło opasowe w Krakowie. Wys. Sejm o powyższej petycyi nie powziął żadnej uchwały. Mając na uwadze doniosłe znaczenie tej sprawy dla ekonomicznych stosunków kraju, Wydział krajowy zawezwał Magistrat miasta Krakowa do wyjaśnienia, czy stosownie do dawniejszych poleceń Wysokiego Sejmu założenia i prowadzenia w mieście Krakowie targowicy połączonej z rzezalnią podjąć się ma przedsiębiorstwo, które posiada potrzebne fundusze, i znajomość tych specyalnych stosunków handlowych, jakie do prowadzenia i administracyi zakładu rzezalnego połączonego z targowicą nieodzownie są potrzebne. Zarazem wezwał Wydział krajowy Magistrat miasta Krakowa, ażeby doniósł, czy konsorcyum odpowiadające tym warunkom rzeczywiście utworzone zostało, z kogo się składa i z jaką instytucyą finansową weszło w stosunek, a wreszcie w jakim stosunku do tego konsorcyum zostaje gmina miasta Krakowa.

Nadto zażądano planów i kostorysów tych budynków istniejącego zakładu konfinicyjnego, które mają być zużyte do celów założenia targowicy, jakoteż planów i kostorysów budynków dodatkowych, jeśliby się okazało, że budynki istniejące są niewystarczające.

W końcu nadmieniono, że po przedłożeniu wszystkich powyższych danych będzie mógł Wydział krajowy wziąć pod rozwagę ofertę Magistratu m. Krakowa i rozpocząć pertraktacye z wybranymi ze strony konsorcyum delegatami.

Magistrat miasta Krakowa w odpowiedzi na powyższe żądanie Wydziału krajowego przesłał odpis ugody gminy m. Krakowa z ogólnym Związkiem dla hodowców i handlarzy bydła, stowarzyszeniem zarejestrowanem z ograniczoną poręką we Lwowie, który jako konsorcyum objął zarząd i prowadzenie targu na bydło i nierogaciznę na Prądniku białym. Nadto dołączono statut Związku, plan sytuacyjny b. zakładu kontumacyjnego przedstawiający targowisko dla wołów i nierogacizny, a wreszcie wykaz wydatków budowy zakładu kontumacyjnego w Prądniku białym.

Sprawę powyższą odstąpił Wydział krajowy kraj. Komisyi dla spraw rolniczych do zaopiniowania, która doradziła Wydziałowi krajowemu, aby, zanim przyjdzie zastanowić się bliżej,

czy na powyższy cel należałoby udzielić subwencyi krajowej, zażądał poprzednio bliższych wyjaśnień: co do sposobu prowadzienia tego przedsiębiorstwa mianowicie: w czyich rękach ono spoczywa, jakie konsorcyum i z jakim kapitałem założyło targowicę — jak jest urządzoną, w jakiej wysokości ustanowione zostały opłaty targowe i taksa dziennego żywienia a wreszcie, gdzie jest położona chłodnia i rzezalnia.

Dalsze pertraktacye w tej sprawie są więc w toku.

Zmiana przepisów weterynarskich o postępowaniu z mięsem wągrowatem.

Nawiązując niniejsze sprawozdanie do sprawozdania przedłożonego już Wys. Sejmowi w roku 1897/8, Wydział krajowy zaznacza, że c. k. Namiestnictwo odezwą z dnia 10. listopada 1898 l. 9102 oznajmiło, że sprawa zmiany przepisów o postępowaniu z mięsem wągrowatem była powtórnie rozpatrywaną na posiedzeniu c. k kraj. Rady zdrowia w dniu 11. stycznia 1898 r., na którem zgodzono się na wniosek Wydziału krajowego, aby wolno było ugotowane mięso wągrowate lub tłuszcz przetopiony wywozić także do innych miejscowości celem sprzedaży.

Gdy jednak Sejm krajowy wskutek wniosku posła Kramarczyka powziął w tej sprawie dalej idącą uchwałę, sprawa ta abył rozpatrywaną poraz trzeci w c. k. kraj. Radzie zdrowia, a na posiedzeniu tem wydano opinię, iż ze względów zdrowotnych sprzedaż mięsa surowego ze świń wągrowatych lub wydanie takiego mięsa ze rzeźni nie może być dozwolone.

Wobec tej opinii c. k. Namiestnictwo utrzymało w całości pierwotny projekt zmiany przepisów o użytkowaniu mięsa ze świń wągrowatych z opuszczeniem koniecznego ustępu §. 3 stosownie do propozycyi Wydziału krajowego i prosiło o udzielenie swej opinii.

Wydział krajowy zgodził się na przez c. k. Namiestnictwo zaprojektowane rozpożądzenie 'i przystał, aby w tej osnowie przedłożone zostało c. k. Ministerstwu spraw wewnętrznych dla wydania rozporządzenia normującego użytkowanie oraz sprzedaż mięsa wieprzowego pochodzącego ze świń dotkniętych wągrzycą wraz z odnośnem pouczeniem.

Sprawa wprowadzenia w życie ustawy o tępieniu zarazy u świń.

W załatwienim sprawozdania Komisyi gospodarstwa krajowego o wniosku p. Czecza w sprawie tępienia zarazy świń, powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 28. marca 1899 następującą uchwałę:

Sejm wzywa Rząd, ażeby ustawę o tępieniu zarazy (pomoru) świń jak najrychlej w życie wprowadził.

Uchwała powyższa zakomunikowaną została c. k. Rządowi.

C. k. Namiestnictwo odezwą z dnia 19 maja 1899 l. 48282 nadesłało Wydziałowi krajowemu obwieszczenie, w którem zamieszczono, że w dzienniku ustaw państwa z dnia 11. maja 1899 pod l. 81. ogłoszone zostało rozporządzenie Cesarskie z dnia 2. maja b. r. o zapobieganiu i tępieniu pomoru (zarazy) u świń, a pod l. 82. ministeryalne rozporządzenie wykonawcze. C. k. Namiestnictwo zwraca tam uwagę stron interesowanych na te rozporządzenia i podnosi niektóre ważniejsze postanowienia w nich zawarte.

Równocześnie do tego obwieszczenia dołączono „Pouczenie o objawach pomoru świń (zarazy świń)“. Ponieważ podobne zawiadomienie rozesłane zostało do wszystkich powiatów w kraju, przeto Wydział krajowy przyjął je do wiadomości, jako odpo-

wiedź c. k. Rządu na wezwanie wyż przytoczone Wysokiego Sejmu.

Zalesienie wydm piaszczystych w r. 1998.

Podajemy tu w odpisie nadesłane nam przez c. k. Namiestnictwo sprawozdanie c. k. krajowego inspektora lasowego o dokonanych zalesieniach wydm piaszczystych w r. 1898.

Rezultat zalesień wykonanych na wydmach w roku 1898 był z początkiem wiosny zapełnie zadowalający.

Dopiero z nadejściem dni skwarnych w miesiącach lipcu i sierpniu 1898 stan kultury zaczął się pogarszać i wreszcie w miesiącu wrześniu 1898 dostrzeżono, iż z powodu posuchy wyginęło z wysadzonej ilości roślin około 20% sadzonek.

Następnie zima 1898/9 z powodu bezśnieżności połączonej z częstymi mroźnymi północno-wschodnimi wiatrami w ogóle dla roślinności nie była sprzyjającą a skutki braku śniegu dały się szczególniej we znaki kulturom leśnym na gruntach ubogich a pulchnych, do jakich właśnie zaliczają sie wydmy piaszczyste.

Brak pokrywy śnieżnej sprawił to, iż znaczna ilość sadzonek o bujniejszym przyroście ucierpiała od mrozu a wskutek tego znajdując się w stanie chorobliwym zaraz po nadejściu spiekoty wiosennej zaczęła obumierać i wreszcie wyschła.

Gwałtowne wiatry wśród bezśnieżnej zimy, co właśnie miało miejsce w r. 1898/9, są dla młodych kultur na wydmach piaszczystych bardzo szkodliwymi, ponieważ sadzonki znajdujące się w nizinach bywają zwykle zasypywane piaskiem zwianym przez wiatr z otaczającej wyżyny a zostawszy w ten sposób przysypanemi grubą warstwą piasku, z pod której nie mogą się wydostać na powierzchnię, muszą zmarnieć, będąc pogrzebane na miejscu, gdzie je wsadzono.

Sadzonki znajdujące się na wyżynach lub pagórkach wśród wydmy piaszczystej z powodu powolnego lecz ciągłego zdmuchiwania piasku doznają obnażenia korzeni z nieodzownej dla ich rozwoju osłony ziemnej a pozostawszy z odkrytym korzeniem przez dłuższy czas na powierzchni pod bezpośredniem działaniem mrozu, światła, wiatru, i innych wpływów atmosferycznych, w końcu ulegają zniszczeniu.

W ten sposób a mianowicie przez zawianie i wywianie zginęło około 15% roślin wysadzonych na wydmach piaszczystych w roku 1898.

Dalsze uszkodzenia kultur na wydmach piaszczystych popowstały od pędraka chrząszcza majowego.

Już w poprzednich sprawozdaniach o stanie kultur na wydmach piaszczystych wskazano powód, dla którego zalesienia wydm nie postępują z potrzebnem pospiechem.

Winę przypisano głównie pędrakowi chrząszcza majowego, który będąc najstraszliwszym a trwałym niszczycielem kultur, również w roku 1898 nie zaprzestał swej zgubnej czynności i zniszczył około 35% z całej ilości sadzonek sosnowych, jaka w tym roku została użytą do zalesienia wydm piaszczystych.

Nie poprzestając na sadzonkach jednorocznych, ten sam szkodnik poczynił także znaczniejsze spustoszenia w plantacyach starszych, które uważano za bezpieczne przed tego rodzaju uszkodzeniem — a nawet zniszczył doszczętnie plantacyę wykonaną 3-letniemi sadzonkami olchy czarnej na rozległej wydmie położonej wzdłuż toru kolejowego w gminie Sądowej Wiszni.

Niestety nie posiada się środków, aby przeciw wspomnianemu a najstraszniejszemu szkodnikowi kultur skutecznie wy-

stąpić zwłaszcza, że samo wyniszczenie pędraka, który parę lat niewidzialny dla oka ludzkiego szerzy dzieło zniszczenia pod pokrywą gleby, jest nawet na mniejszych przestrzeniach połączone z trudnościami, nie mówiąc jaż o przestrzeniach większych, na których wyniszczenie pędraków uważa się za rzecz niemożliwą.

Głównie więc pędrak jest powodem, że zalesienie wykonane na pewnej wydmie w jednym roku, po zniszczeniu przez pędraki musi być na nowo robione, co oczywiście pociąga za sobą nietylko stratę czasu, opóźnienie terminu zalesienia lecz także zwiększa nieproporcyonalnie koszta zalesienia.

Oprócz trudności powyżej przytoczonych i tych, które w sprawozdaniu za rok 1898 szczegółowo przytoczono, są jeszcze inne niepomyślnie oddziaływające na tok czynności połączonych z zalesieniem wydm piaszczystych a mianowicie, niechętne dostarczanie bezpłatnego robotnika przez dotyczące gminy, o czem jednak wobec niezmienionej a w roku 1897 przedstawionej sytuacyi byłoby zbyteczne dalsze szczegóły przytaczać.

Obecnie przystępuję do przedstawienia wyniku robót uskutecznionych około zalesienia wydm piaszczystych w roku 1898, których wykaz wraz z dotyczącymi projektami przedkładam w załączeniu.

Jak to ze szczegółowych wykazów powziąść można, przestrzeń zalesiona w roku 1898 wynosi razem . 260.47 ha.

Z tego przypada:

a) na nowe zalesienia . . . . . . 149.1.4 ha.
b) na poprawki i uzupełnienia dawniejszych przez pędraki, wiatry, posuchę zniszczonych zalesień . . . . 11133 ha.

Porównawszy wynik zalesień wykonanych w roku 1898 na obszarze . . , ... 260.47 ha.
z projektem zalesień za ten sam rok 1898 wedle którego wypadało zalesić obszar . . . . 284.83 „
okazuje się, że w roku 1898 zalesiono mniej o . 24.36 „

Powód tego jest, iż robotnik potrzebny do sadzenia nie został w dostatecznej ilości dostarczony przez dotyczące gminy.

Ogólne koszta wyłożone na zalesienie wydm piaszczystych w roku 1898 przedstawiają się następująco:

1) Zakupno potrzebnych nasion, rekwizytów, materyałów, gałęzi, łat itp. ogółem . . . . . 1037 zł. 39 ct.

2) Koszta robocizny użytej do założenia i pielęgnowania szkółek, zwiezienie gałęzi i łat potrzebnych na ogrodzenie szkółek i ustalenie wydmy . . . . 1092 zł. 55 ct.

Wypłacono więc z subwencyi udzielonej przez Wydział krajowy razem . . . . 2129 zł. 94 ct.

3. Koszta utrzymania i koszta podróży 4 pomocników lasowych w powiatach: Niskim, Tarnobrzeskim, Cieszanowskim, Jaworowskim tudzież remuneracya prywatnego leśnika na prowadzenie zalesienia na wydmie w gminie Parchaczu w powiecie Sokalskim, wypłacone z subwencyi państwowej udzielo-

nej przez c. k. Ministerstwo rolnictwa wynoszą razem . . . . 3400 zł. — ct.

Wydatki na zalesienia wydm wynoszą więc w gotówce razem . . . . . . 5529 zł. 94 ct.

4) Doliczywszy do powyższej sumy wartość idealną robocizny, jaką w roku 1898 dostarczyły interesowane gminy a mianowicie:

72 dni ciągłych po 1 zł.
7963 dni pieszych po 20 ct. } . . . . 1664 zł. 60 ct.

Zatem ogólne koszta zalesienia wydm w roku 1898 przedstawiają się w cyfrze . 7194 zł. 54 ct.

Wziąwszy za podstawę obliczenia cyfrę przestrzeni zalesionej w roku 1898 i porównawszy takową z wysokością kwoty użytej w tym samym roku na cele zalesienia wydm piaszczystych w całym kraju, okaże się, że zalesienie jednego hektara przestrzeni na wydmie kosztowało:

w gotówce . . .	21 zł. 23 ct.
w robociźnie . . .	6 zł. 39 ct.
Razem.	27 zł. 62 ct.

Nie wliczając wartości robocizny dostarczonej przez gminy, użyta do zalesienia 1 hektara gotówka w kwocie 21 zł. 23 ct.

rozdziela się następnie:

a) na koszta nadzoru i kierownictwa zalesieniami, które poniósł skarb państwa . 13 zł. 05 ct.

b) na koszta roboty przy zakładaniu i pielęgnowaniu szkółek, na zakupno nasion, rekwizytów i materyałów wydano z funduszu krajowego . . . . 8 zł. 18 ct.

Do zalesienia wydm piaszczystych użyto w roku 1898 sadzonek wychodowanych we własnych szkółkach ogółem sztuk 4.857.000

a w szczególności:

sosny pospolitej . . .	4,276.500
sosny czarnej . . .	427.000
olchy czarnej . . .	141.500
akacyi	12.000

Ilość nasienia użytego na cele zalesienia wydm względnie do obsiania szkółek w roku 1898 wynosi ogółem 357·5 kgr. z których przypada na:

nasienie sosny pospolitej .	228.5	klgr.
„ sosny czarnej .	4.0	„
„ olchy czarnej ,	85.0	„
„ brzozy . . .	15.0	„
„ akacyi . . .	25.0	„

Oprócz powyższych nasion zakupiono z subwencyi krajowej 420 sztuk łat, 4 fury kołów i 1203 fur gałęzi, w celu ubezpieczenia zalesionych przestrzeni przed uszkodzeniami przez ludzi i zwierzęta, niemniej w celu ochrony gleby piaszczystej przed szkodliwem działaniem wiatru względnie do ustalenia wydmy piaszczystej.

Subwencya państwowa wypłacona na utrzymanie leśników zatrudnionych przy zalesieniu wydm piaszczystych w roku 1898 wynosi razem . . . . 3.400 zł.

W tym samym roku 1898 wypłacono z funduszu krajowego tytułem subwencyi na cele zalesienia wydm piaszczystych łączną kwotę . . . . 2.200 zł.
a w szczególności Wydziałowi powiatowemu:

w Cieszanowie	200 zł.
„ Jaworowie	500 „
„ Mościskach	300 „
„ Tarnobrzegu	300 „
„ Jarosławiu	200 „
„ Sokalu	500 „
„ Mielcu	200 „

Po strąceniu rzeczywistych wydatków, jakie wedle załączonych poszczególnych projektów względnie wyników uprawy za rok 1898 w pojedynczych powiatach na cele zalesienia wydm w roku 1898 poczyniono, okazuje się reszta kasowa pozostająca w przechowaniu Wydziałów powiatowych z końcem grudnia 1898 r.

w Nisku . . .	570 zł.	27 ct.
„ Cieszanowie . .	414 zł.	08 „
„ Jaworowie . .	504 „	21½ „
„ Mościskach . .	829 „	15 „
„ Tarnobrzegu . .	336 „	94 „
„ Jarosławiu . .	300 „	74 „
„ Sokalu . . .	462 „	19 „
„ Mielcu . . .	200 „	— „

Kwoty powyższe pochodzące z subwencyi udzielonej przez Wysoki Sejm krajowy zostaną użytemi na cele zalesienia wydm piaszczystych w roku 1899, względnie do przeprowadzenia tych zalesień, które mają być wykonane w przeciągu 10 lat na podstawie programu zatwierdzonego przez c. k. Ministerstwo rolnictwa dnia 2. lipca 1894 l. 7371.

Załączone szczegółowe projekta względnie wyniki zalesień za rok 1898 są przeznaczone do użytku Wydziałów powiatowych na ten cel, aby delegaci powiatowi mogli przy ich pomocy przekonać się na miejscu o wykonaniu i postępie zalesień a przy tej sposobności łagodzić trudności stawiane przez właścicieli wydm przy ich zalesieniu, tudzież aby daną była sposobność władzy autonomicznej poinformowania o mozolnych a częstokroć bezskutecznych usiłowaniach funkcyonaryuszy inspekcyi leśnej, celem zdobycia potrzebnego robotnika, którego do zalesienia wydmy winna bezpłatnie dostarczyć dotycząca gmina.

W końcu pozwalam sobie wspomnieć o pocieszającem objawie z powodu rozbudzenia się zamiłowania pomiędzy pojedynczymi włościanami do zalesiania nieużytków, co w powiatach Mieleckim, Cieszanowskim, Jarosławskim, Łańcuckim coraz częściej da się spostrzegać przy zachęcie, jaka stworzoną została wyznaczeniem premii pieniężnych przez Wydział galicyjskiego Towarzystwa leśnego a wypłacanych w złocie za najlepsze zalesienie.

Ofiarowane dukaty wywierają między ludnością wpływ czarujący i pozyskują swym złocistym wyglądem coraz większą ilość zwolenników dla zalesienia pustek i lotnych piasków.

Próby w tym kierunku poczyniono po raz pierwszy w roku 1897 i wydały dotychczas dobre rezultaty.

C. k. krajowy Inspektorat lasowy nie przestaje śledzić skuteczności tego rodzaju premiowania zalesień, które przy staraniu c. k. krajowego Inspektoratu lasowego będą przez Wydział galicyjskiego Towarzystwa leśnego kontynuowane a w razie gdyby ta droga okazała się bliższą osiągnięcia celu c. k. krajowy Inspektorat lasowy nie omieszka z niej korzystać i w tym kierunku odpowiednie wnioski przedłożyć.

W ciągu ubiegłej sesyi powziął Wysoki Sejm w sprawach Kółek rolniczych i popierania ich działalności szereg uchwał, o których wykonaniu zdajemy na tem miejscu sprawę. I tak:

Uchwały w sprawie Kółek rolniczych i sprawy Towarzystwa Kółek rolniczych.

I. Na posiedzeniu z dnia 23. marca 1899 roku powziął Wysoki Sejm w załatwieniu sprawozdania Komisyi gospodarstwa krajowego w przedmiocie popierania Kółek rolniczych i powiększenia funduszu pożyczkowego dla Kółek rolniczych, następujące uchwały:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o popieraniu Kółek rolniczych. Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby przy udzielaniu subwencyi i pożyczek Kółkom rolniczym uwzględniał w równej mierze i czytelnie ludowe we wschodniej i zachodniej części kraju, a to: Czytelnie, które mają na celu gospodarski rozwój włościan.

2. *a*) Fundusz pożyczkowy dla przemysłowo-handlowej działalności Kółek rolniczych będzie podwyższony z kwot, 25000 zł. do kwoty 34000 zł. przez wpłacenie do tego funduszu trzech rocznych rat po 3000 zł. każda, od roku 1899.

b) Druga dotacya w kwocie 2000 zł. rocznie przez lat trzy wstawianą będzie w budżet krajowy do rozporządzalności Wydziału krajowego na ogólne cele rozwoju rolniczej i handlowej działalności Kółek rolniczych pod kierunkiem i kontrolą Zarządu głównego Towarzystwa Kółek rolniczych.

3. W rubryce XV. budżetu krajowego na rok 1899 wstawia się na te oba cele jako pierwszą roczną ratę kwotę 5000 zł. w. a.

4. Petycyę Zarządu głównego Towarzystwa Kółek rolniczych L. s. 599 o udzielenie subwencyi na zakładanie wzorowych gospodarstw włościańskich w kraju odstępuje Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania i ewentualnego przedstawienia wniosków.

5. Petycyę Ls. 1743 Kółka rolniczego w Wołczy dolnej o pożyczkę w kwocie 150 zł. przekazuje się Wydziałowi krajowemu do załatwienia.

6. Wzywa się c. k. Rząd, aby na praktyczne kursa handlowe i na lustratorów handlowych przyznał Towarzystwu Kółek rolniczych kwotę 3200 zł. w. a.

W wykonaniu tych uchwał: 1) Wyasygnował Wydział krajowy Zarządowi głównemu Towarzystwa Kółek rolniczych uchwałą swą z dnia 16. maja 1899 r. LW. 21710 połowę przyznanej na r. 1899 nadzwyczajnej subwencyi, zawiadamiając Zarząd główny, że drugą połowę tejże subwencyi wypłacić poleci w drugiej połowie roku po przedłożeniu przez Towarzystwo sprawozdania o użyciu subwencyi wypłaconej i wniosków co do użycia jej reszty; 2) zarządził tą samą uchwałą wypłatę dotacyi, przyznanej przez Wysoki Sejm uchwałą powyższą (w ustępie 2 *a*)) na powiększenie stałego funduszu pożyczkowego dla podniesienia handlowej działalności Kółek rolniczych do rąk zarządcy tegoż funduszu, t. j. Dyrekcyi Banku krajowego; 3) odnośnie do uchwały powyższej pod 4) przytoczonej, wezwał Wydział kra-

jowy pismem wyżej powołanem Zarząd główny Towarzystwa Kółek rolniczych, by Wydziałowi krajowemu przedłożył *a)* szczegółowo opracowany plan zamierzonej akcyi zakładania wzorowych gospodarstw włościańskich; *b)* określenie rozmiarów projektowanego typowego gospodarstwa wzorowego włościańskiego, jakby je Zarząd główny w poszczególnych okolicach kraju tworzyć zamierzał; c) wypracowany zarys organizacyi kontroli gospodarstw wzorowych; d) obliczenie w przybliżeniu kosztu utworzenia jednego gospodarstwa wzorowego a w następstwie i kosztu przeprowadzenia zamierzonej akcyi, wreszcie: e) wykaz środków, jakimi Zarząd główny może rozporządzać na cele tej akcyi; 4) odnośnie do uchwały, przytoczonej wyżej pod 5), a przekazującej Wydziałowi krajowemu petycyę Kółka rolniczego w Wołczy dolnej o pożyczkę, wezwał Wydział krajowy Zarząd główny, przesyłając mu tę petycyę, by sprawę zbadał i opinię swą w myśl form obowiązujących dla rozdawnictwa pożyczek z funduszu pożyczkowego utworzonego dla popierania handlowej działalności Kółek rolniczych Wydziałowi krajowemu przedłożył.

Równocześnie wystosował Wydział krajowy, w myśl postanowienia §. 35. obowiązującej go instrukcyi, odezwę do c. k. Prezydyum Namiestnictwa, w której poparł usilnie rezolucyę Wysokiego Sejmu do c. k. Rządu skierowaną w sprawie przyznania Towarzystwu Kółek rolniczych subwencyi ze skarbu państwa na cele utrzymania praktycznych kursów handlowych dla sklepikarzy wiejskich i na koszta lustracyi handlowych sklepików wiejskich Kółek rolniczych.

Przechodząc do przedstawienia wyników tych kroków i zarządzeń Wydziału krajowego, zaznaczyć musimy przedewszystkiem, iż wspomiana w końcu odezwa Wydziału krajowego do Prezydyum c. k. Namiestnictwa doczekała się ze strony c. k. Rządu pomyślnego załatwienia, Rząd bowiem przyznał Kółkom rolniczym na lustracye i kursa handlowe subwencyę w kwocie 3200 zł.

Dalej podajemy, że Zarząd główny uczynił zadość wezwaniu co do przedłożenia sprawozdania z użycia przyznanej nadzwyczajnej subwencyi sejmowej, przedstawiając w relacyi swej z d. 18. lipca 1899 r. L. 2673 obszerne sprawozdanie o użyciu już wypłaconej połowy nadzwyczajnej subwencyi jak niemniej motywowany projekt użycia jej drugiej połowy. Uznając cele te za zupełnie odpowiednie przeznaczeniu subwencyi, postanowił Wydział krajowy zarządzeniem z dnia 1. sierpnia 1899 r. LW. 47685 wypłatę drugiej połowy subwencyi nadzwyczajnej do dyspozycyi Wydziałowi krajowemu powyżej przytoczoną uchwałą W. Sejmu oddanej.

Również zastosował się Zarząd główny do polecenia Wydziału krajowego w sprawie zbadania petycyi Kółka rolniczego w Wołczy dolnej, przekładając pismem z d. 15 czerwca 1899 r. L. 2673 (LW. 40130) opinię swą w tej sprawie, na której podstawie Wydział krajowy wspomnianemu Kółku uchwałą z d. 22. sierpnia 1899 r. LW. 40130 żądaną pożyczkę przyznał.

Wreszcie wsprawie organizacyi wzorowych gospodarstw włościańskich i potrzebnej na ten cel subwencyi przedłożył Zarząd główny Towarzystwa Kółek rolniczych swe sprawozdanie pismem z dnia 15. października 1899 L. 4328 (LW. 70326). W piśmie tem przedstawił trudności, jakie napotkał przy pierwszej już próbie zorganizowania wzorowego gospodarstwa włościańskiego (w Truskawcu), trudności, które sprawiły, że

mimo okazanej w tej sprawie ofiarności czynników miejscowych, gospodarstwo zamierzone nie mogło przyjść do skutku a które nadto spowodowały Zarząd główny do wzięcia sprawy organizacyi gospodarstw jeszcze ponownie pod rozwagę. Zasadnicze zbadanie sprawy, rozważenie trudności, których doniosłość wyszła na jaw dopiero przy próbie zrealizowania myśli powziętej w roku zeszłym, zniewoliły Zarząd główny do zaniechania jej w pierwotnej formie, do szukania innej drogi dla osiągnięcia zamierzonego celu, to jest wyszukania i stworzenia środka, przy którego pomocy możnaby w sposób nawięcej dla włościan przystępny, podnieść ich gospodarstwa rolne pod względem ekonomicznym. W miejsce zaniechanej myśli organizowania wzorowych gospodarstw włościańskich, przedłożył tedy Zarząd główny Towarzystwa Kółek rolniczych w piśmie powyżej powołanem Wydziałowi krajowemu projekt akcyi, nie nastręczający, zdaniem Zarządu, tylu trudności w przeprowadzeniu, jak organizowanie gospodarstw wzorowych a mogące przynieść te same korzyści. W myśl projektu miałby być cel podniesienia gospodarstw włościańskich pod względem rolniczym i gospodarczym osiągnięty przez:

1) Urządzenie znaczniejszej liczby pól doświadczalnych i demonstracyjnych dla wypróbowywania i rozpowszechniania najlepszych odmian zbóż, roślin pastewnych, rozmaitego nawożenia i stosowania odmiennych sposobów uprawy. Pole takie o 2 mniej więcej morgach powierzchni byłoby łatwiej uzyskać bądź na własność poszczególnych Kółek, bądź wydzierżawić je dla nich i pod kierunkiem komisyi rolniczej Zarządu głównego i lustratora mogłoby się stać doniosłym czynnikiem poprawy sposobów uprawy i podniesienia produkcyi u okolicznych gospodarzy, stanowiąc przykład zachęcający do naśladownictwa, a nadto staćby się mogło punktem wyjścia dla racyonalnych pouczeń lustratorów, punktem zbornym dla sąsiednich Kółek.

2) Urządzanie konkursów gospodarstw włościańskich z nagrodami już to w pieniądzach już w przedmiotach n. p. narzędziach gospodarczych.

3) Zbieranie dokładne danych co do gospodarstw włościańskich, wyznaczanie nagród za opisy i studya szczegółowe ekonomiczne i techniczne nad gospodarstwami włościańskiemi w poszczególnych okolicach kraju, ich właściwościami i potrzebami.

4) Urządzanie ruchomych wystaw: narzędzi włościańskich (przy sposobności Zjazdów powiatowych Kółek), nasion roślin gospodarskich, pasz, nawozów sztucznych i t. p.

Na przeprowadzenie akcyi tej w miejsce organizowania wzorowych gospodarstw włościańskich żądał Zarząd główny, opierając się na przeprowadzonem obliczeniu kosztów tej akcyi, przyznania na rok 1900 subwencyi w kwocie 3000 zł., oświadczając gotowość ofiarowania na ten cel z funduszów, jakie dotychczas obraca na urządzenie wystaw powiatowych, zakupno nasion i nawozów, kwoty 800 zł.

Wobec faktu, że sprawozdanie powyższe Zarządu głównego wpłynęło już po ustaleniu preliminarza Rubryki XV wydatków funduszu krajowego, nie mógł Wydział krajowy wchodzić w merytoryczny rozbiór, czy to użyteczności powyższego projektu i jego szczegółów, czy to obliczenia wysokości potrzebnej na przeprowadzenie go subwencyi, musiał bowiem ze względu na stan funduszu krajowego i konieczność unikania wszelkich wydatków nie niezbędnych i wolą Wys. Sejmu jeszcze nie postanowionych, odmówić prośbie Zarządu głównego.

Pismem tedy z dnia 24. października 1899 r. LW. 70326 zawiadomił Wydział krajowy Towarzystwo Kółek rolniczych, że postanowił z powyżej przywiedzionych motywów nie przedkładać Wys. Sejmowi obecnie wniosku przyznania Towarzystwu żądanej na przeprowadzenie omówionej powyżej akcyi subwencyi zaznaczając zarazem, że decyzya ta Wydziału krajowego nie zazamyka Towarzystwu drogi petycyi wprost do Wys. Sejmu.

Co się tyczy polecenia zawartego w pierwszym ustępie uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 23. marca 1899 r., polecenia mianowicie, „by Wydział krajowy uwzględniał przy udzielaniu subwencyi i pożyczek w równej mierze obok Kółek rolniczych Czytelnie ludowe we wschodniej i zachodniej części kraju a to: Czytelnie, które mają na celu gospodarski rozwój włościan", Wydział krajowy zaznacza, że polecenie to mógł Wydział krajowy spełnić jedynie przy rozdziale pożyczek z funduszu pożyczkowego dla podniesienia handlowej działalności Kółek rolniczych utworzonego, a w jakim stopniu to się stało, okazuje poniżej podane sprawozdanie o rozdawnictwie pożyczek z tego funduszu.

II. Oprócz uchwał powziętych na posiedzeniu z dnia 23. marca 1899 r., dotyczących Kółek rolniczych, uchwalił Wysoki Sejm wśród rozpraw nad Rubr. XV. wydatków budżetu funduszu krajowego następujące subwencye dla Towarzystwa Kółek rolniczych:

a) na koszta zakładania i lustracyi Kółek	5.000 zł.
b) na utrzymanie lustratorów handlowych sklepików wiejskich	2.000 „
c) na utrzymanie praktycznych kursów handlowych dla sklepikarzy Kółek rolniczych	1.200 „

Subwencye te wypłacił Wydział krajowy Zarządowi głównemu Towarzystwa Kółek rolniczych w dwu ratach, asygnując pierwszą ich połowę uchwałą z dnia 20. stycznia 1899 roku LW. 2661, a to na mocy uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 30. grudnia 1898 r., upoważniającej Wydział krajowy do czynienia wydatków zwyczajnych z funduszu krajowego na rachunek roku budżetowego 1899, na podstawie budżetu na r. 1898; drugą zaś połowę uchwałą z dnia 1. sierpnia 1899 roku, LW. 47685 po przedłożeniu relacyą Zarządu głównego z dnia 18. lipca 1899 roku L. 2673 sprawozdania o użyciu pierwszej połowy subwencyi i wniosków co do użycia funduszów drugiej jej połowy.

W ten sposób zdaliśmy sprawę z wykonania wszystkich uchwał Wysokiego Sejmu w sprawach wprost Towarzystwa Kółek rolniczych dotyczących, obecnie więc pozostaje nam tylko podać do wiadomości Wysokiego Sejmu na podstawie sprawozdania przedłożonego nam przez Zarząd główny Towarzystwa w streszczeniu dane, świadczące o prawidłowym rozwoju działalności Towarzystwa i jego organów, zwłaszcza w tych działach, na które Wysoki Sejm przyznaje Towarzystwu subwencye, tudzież zdać sprawę o rozdawnictwie pożyczek z funduszu pożyczkowego dla Kółek rolniczych i jego stanie.

Towarzystwo rozwijało w ciągu roku 1898 dalej prawidłowo swą działalność. Świadczą o tem następujące szczegóły, wyjęte ze sprawozdania Zarządu głównego za r. 1898.

Szczegółowy rachunek funduszów Towarzystwa, obejmujący subwencye, przyznane przez Wysoki Sejm na rok 1898, przedstawia się jak następuje:

Przychody:

1. Saldo przeniesione z roku 1897	3537	zł.	20	ct.
2. Członkowie wspierający	602	„	75	„
3. Subwencye	15260	„	—	„
4. Nasiona	2820	„	20	„
5. Książki i czasopisma	19	„	57	„
6. Depozyty przechodowe	783	„	96	„
7. Z rozprzedaży „Przewodnika handlowego“	149	„	48	„
8. Z prenumeraty i ogłoszeń „Przewodnika Kółek rolniczych“	1116	„	15	„
9. Zwrot kosztów lustracyi handlowych	159	„	97	„
10. Procenty od lokacyi gotówki	110	„	50	„
11. Nadzwyczajne (składki)	127	„	—	„
12. Składki na Walne Zgromadzenie	8	„	—	„
Razem	24.694	zł.	78	ct.

Rozchody:

1. Lustracye gospodarcze	4988	zł.	05	ct.
2. Subwencye wystaw i demonstracye	61	„	14	„
3. Zwrot subwencyi miasta Nowego Sącza komitetowi Walnego Zgromadzenia w Nowym Sączu	50	„	—	„
4. Nasiona	3791	„	72	„
5. Książki i czasopisma	714	„	87	„
6. Depozyty przechodowe	786	„	22	„
7. Druki	883	„	92	„
8. Gratyfikacye i remuneracye	312	„	—	„
9. Redakcya, ekspedycya i druk „Przewodnika Kółek rolniczych“	2164	„	97	„
10. Lustracye handlowe	3319	„	79	„
11. Prowizya kursora od wkładek	27	„	35	„
12. Nadzwyczajne wydatki (do pozycyi 11 przychodu)	166	„	23	„
13. Koszta Walnego Zgromadzenia	1149	„	87	„
14. Koszta praktycznych kursów w Czernichowie	2550	„	—	„
15. Czynsz za lokal biura	438	„	32	„
16. Opał i światło	60	„	28	„
17. Pensya urzędników	2107	„	05	„
18. Koszta podróży delegatów	407	„	46	„
19. Portorya, telegramy, stemple, podatki i ogłoszenia	363	„	98	„
20. Zasiłki dla Zarządów powiatowych, Krosno, Chrzanów, po 20 zł.	40	„	—	„
21. Przybory kancelaryjne i koszta przeprowadzenia	301	„	24	„
Saldo na rok 1899	10	„	32	„
Razem . .	24.694	zł.	78	ct.

Ogólna liczba Kółek w roku 1898 istniejących wynosiła 1374 Kółek, liczących przy zawiązaniu 61.259 członków. Wciągu roku 1898 zawiązano 83 Kółek, rozrzuconych po 42 powiatach kraju, a liczących przy zawiązaniu 2950 członków.

Ze spraw należących do zakresu działania Towarzystwa podnosi Zarząd główny w swem sprawozdaniu cały szereg czynności, których dokonano w celu przyjścia Kółkom rolniczym z pomocą w sprawach rolniczych, handlowych, kredytowych i asekuracyjnych, czynności świadczących, iż Zarząd główny wszechstronnie pojmuje swe zadanie, jako organu opiekuńczego dla

interesów ekonomicznych włościaństwa. Prócz tego zajęty był Zarząd dalszym rozwojem organizacyi Towarzystwa na podstawie nowego statutu, popieraniem istniejących przy Kółkach czytelni i bibliotek (rozesłano w ciągu roku 1898 między 109 Kółek 4047 dziełek, nie licząc broszurek popularnych, jak: o używaniu kainitu, o uprawie lnu i nawozach sztucznych), należytem zorganizowaniem lustracyi rolniczych, tudzież lustracyi handlowych sklepików przez Kółka prowadzonych. W roku 1898 przeprowadzoną została reforma dotychczasowej organizacyi lustracyi gospodarstw włościańskich w ten sposób, iż każdemu lustratorowi przeznaczono stały okręg jego działalności, najwięcej odpowiający jego miejscu stałego pobytu. Zarządzenie to winno się przyczynić do większej skuteczności działania lustratorów, dając im możność dokładnego zapoznania się z stosunkami danej okolicy, zwyczajami ludności, systemem gospodarki, a więc ułatwiając im udzielanie włościanom rad i wskazówek, odpowiadających ich potrzebom i położeniu. W roku 1898 zorganizowano okręgów lustratorskich 5, mianowicie:

1. Buczacz, Czortków, Zaleszczyki.
2. Rohatyn, Stanisławów, Podhajce.
3. Krosno, Sanok, Brzozów.
4. Grybów, Nowy-Sącz, Limanowa, Nowy-Targ.
5. Biała, Wadowice, Myślenice, Wieliczka.

Nadto utrzymywał Zarząd główny szóstego lustratora, którego zwie krajowym, a którego obowiązkiem było kontrolowanie czynności lustratorów okręgowych i dokonywanie lustracyj w powiatach, nie objętych powyższemi okręgami. W ciągu roku zwiedzili lustratorowie gospodarstwa włościańskie w gminach 341 (w 21 powiatach). Lustracyi sklepikow Kółek dokonywali 2 lustratorowie handlowi, dla których Zarząd główny wypracował szczegółową instrukcyę postępowania przy lustracyach tak, iż protokoły lustracyi, dają możliwie ścisły i dokładny obraz wyników lustracyi a więc i stanu każdego zlustrowanego sklepiku w chwili lustracyi. Obaj lustratorowie dokonali w ciągu roku 1898 230 lustracyi sklepików (w 29 powiatach), a wyniki lustracyi, jakkolwiek sporadycznie przekonały o nadużyciach płynących z nieuczciwości prowadzących sklepiki, i nieporządkach, pochodzących z nieudolności, to jednak na ogół dały pomyślny obraz zapobiegliwości elementów włościańskich, garnących się do handlu dla wyzwolenia się od wyzysku spekulantów. Zestawienie wyników lustracyi 199 sklepików dają następujące cyfry:

Kapitały zakładowe (z udziałów i darów) wynosiły: 58.415 zł. 32 ct. Pożyczki bezprocentowe lub oprocentowane wynosiły 53998 zł. 39 ct. Obrót kasowy w 199 sklepikach: 1,281.256 zł. 13 ct. Są to cyfry nader wymowne, jeśli zważymy, że przedstawiają sumy dotyczące tylko $^1/_5$ ogólnej liczby sklepików Kółek, ogólna ich liczba bowiem sięga tysiąca. Cyfry te przekonują też, że subwencya krajowa przyznawana na lustracye handlowe (2000 zł. rocznie) ma swe pełne uzasadnienie, wobec sprawy dla kraju pod względem ekonomicznym tak doniosłej, jak wykonywanie kontroli, udzielanie fachowej pomocy tak silnie rozwijającemu się handlowi wiejskiemu.

Z kolei podnieść też trzeba sprawę w ścisłym związku z rozwojem sklepików Kółek stojącą, sprawę, subwencyonowanych przez Wys. Sejm kwotą 1200 zł. rocznie kursów handlowych dla sklepikarzy wiejskich. Praktyczny kurs dla sklepikarzy w Czernichowie, utrzymywany przez Towarzystwo Kółek

rolniczych już od r. 1896 liczył, wedle sprawozdania Zarządu głównego, w r. 1898 uczniów 18, pochodzących z 12 powiatów. Z tych 18 uczniów 17 zdało egzamin z dobrym postępem, sześciu z nich prowadzi sklepiki Kółek rolniczych, pięciu poszło w służbę w prywatnych sklepach, pięciu prowadzi własne sklepiki, jeden powtarza kurs, a jeden opuścił kraj, udając się do Królestwa Polskiego, skąd pochodził. Niezależnie od tego kursu stałego urządził Zarząd główny w r. 1898 jednomiesięczny (od 29. listopada do 22. grudnia 1898) kurs handlowy w Sokalu. Z kursu tego korzystało 43 uczniów i 9 uczennic, wszyscy z powiatu Sokalskiego, a egzamin, którym kurs zakończono, wykazał racyonalność organizowania takich kursów.

Streszczenie sprawozdania Zarządu głównego Towarzystwa Kółek rolniczych należy zakończyć wzmianką, że Towarzystwo Kółek rolniczych dostarczyło członkom swym nasion (rozmaitego ziarna) w r. 1898 za kwotę 971 zł. 52 ct. a zapośredniczyło w zakupnie znacznych ilości lnu parnawskiego i rygskiego po zniżonych cenach, tudzież służyło radą i wskazówką co do zakupna nasion, że podobnie zajmowało się pośrednictwem w zakupnie nawozów sztucznych, maszyn i narzędzi rolniczych, ku zadowoleniu Kółek i ich członków.

Z kolei przechodzimy do zdania sprawy o stanie funduszu pożyczkowego dla podniesienia handlowej działalności Kółek rolniczych, tudzież przedstawienia dat o rozdawnictwie pożyczek z tego funduszu.

Szczegółowe zamknięcie rachunkowe funduszu wspomnianego za rok 1898 przedkłada Wydział krajowy Wys. Sejmowi w sprawozdaniu swem o zamknięciu rachunków funduszów krajowych za rok 1898, tu poprzestaje więc na podaniu cyfr ostatecznych tegoż funduszu z końcem roku 1898.

Stan czynny funduszu z dniem 31. grudnia 1898 obejmował:

a) Kapitał w udzielonych pożyczkach	25.293 zł. 85 ct.
b) Gotówka w Banku krajowym ulokowana	393 zł. — „
razem przeto	25.686 zł. 85 ct.

Gdy więc dotacya krajowa wynosiła 25.000 zł., fundusz wspomniany wzrósł o 686 zł. 85 ct. a wzrost ten tak nieznaczny wyjaśnia ta okoliczność, iż pożyczki z tego funduszu udzielane są bezprocentowe, że więc fundusz wzrasta tylko przez odsetki, jakie mu wpłaca Bank krajowy od chwilowo lokowanej gotówki.

Kapitał w pożyczkach z końcem roku 1898 ulokowany, wynoszący jak wyżej: 25.293 zł. 85 ct. rozpadał się na 84 pożyczek udzielonych Kółkom.

Wedle bilansu przedłożonego przez Bank krajowy za I. półrocze roku 1899 wynosił fundusz z dniem 30. czerwca 1899 kwotę: 28.722 zł. 83 ct. w. a. a miał w należytościach czynnych:

a) z tytułu udzielonych pożyczek . .	5.791 zł. 83 ct.
b) na lokacyi w Banku krajowym . .	2.931 zł. — ct
razem przeto . . .	28.722 zł. 83 ct

Dochody funduszu w I. półroczu 1899 były następujące:

1. Gotówka ulokowana w Banku krajowym z końcem roku r. 1898	393 zł. — ct.
2. Spłaty pożyczek	6.802 zł. — ct.
3. Odsetki od lokacyi w Banku . . .	47 zł. 22 ct.

4. Odsetki zwłoki . , ...	3 zł. 06 ct.
5. Dotacya krajowa na r. 1899	3000 zł. — ct
razem	10.245 zł. 30 ct.

Wydatki w tymże okresie czasu wynosiły:

1. Pożyczki wypłacone Kółkom . .	7.300 zł. — ct.
2. Koszta ogólne	14 zł. 20 ct.
razem	7.314 zł. 20 ct.

Suma więc wydatków po potrąceniu jej od sumy dochodów dała gotówkę ulokowaną w Banku krajowym w dniu 30. czerwca 1899 roku w kwocie 2931 zł.

Gdy dotacya krajowa wynosiła po dzień wyżej wspomniany 28.000, zł. fundusz tedy wzrósł w omawianym okresie czasu o 722 zł. 83 ct. w. a.

Z funduszu pożyczkowego udzielił Wydział krajowy od dnia 22. listopada 1898 r. to jest od czasu, po który zdaliśmy Wys. Sejmowi sprawę w przedłożeniu o popieraniu Kółek rolniczych i powiększeniu funduszu pożyczkowego dla Kółek rolniczych (Al. 57 spraw. stenogr. z IV sesyi VII. Peryodu sejmowego), po czas wygotowania niniejszego sprawozdania, następujących pożyczek Kółkom rolniczym należącym do Towarzystwa Kółek rolniczych:

Kółku rolniczemu w;

Borkach nizińskich (pow. Mielec)	150 zł.
Buczaczu (pow. Buczacz)	300 "
Buszkowicach (pow. Przemyśl)	300 "
Czernichowie (pow. Rudki)	150 "
Dobieszynie (pow. Krosno)	300 "
Felsztynie (pow. Stare Miasto)	300 "
Frysztaku (pow. Stryjów)	800 "
Głębokiej (pow. Tłumacz)	200 "
Gorzycach (pow. Tarnobrzeg).	300 "
Groniu (pow. Nowy Targ)	300 "
Iskrzyni (pow. Krosno).	300 "
Jaworniku (pow. Myślenice)	50 "
Kalembinie (pow. Jasło)	700 "
Kleparowie (pow. Lwów)	200 "
Krzęcinie (pow. Wadowice)	100 "
Łękach (pow. Biała)	200 "
Milczycach (pow. Rudki)	300 "
Monasterzyskach (pow. Buczacz)	300 "
Mstowie (pow. Limanowa)	200 "
Oleśnie (pow. Dąbrowa)	300 "
Pisarowcach (pow. Sanok)	300 "
Pasadzie Jaćmierskiej (pow. Sanok)	400 "
Pożnikach (pow. Buczacz)	100 "
Przyłęku (pow. Kolbuszowa)	300 "
Równem (pow. Krosno)	500 "
Sądkowej (pow. Jasło)	200 "
Smęgorzówce (pow. Dąbrowa)	200 "
Tapinie (pow. Jarosław)	200 "
Targowiskach (pow. Krosno)	250 "
Tarnoszynie (pow. Rawa)	150 "
Wiśniczu st. (pow. Bochnia)	200 "
Wołczy dolnej (pow. St. Miasto	100 "
Wzdowie (pow. Brzozów)	300 "

Zalesiu (pow. Czortków)	. . . .	160 zł.
Żegocinie (pow. Bochnia)	. . . .	400 „
Żurawnie (pow. Zydaczów)	. . . . . .	400 „
razem 36 Kółkom		9960 zł.

W ciągu roku, z którego zdajemy sprawę, wniesiono 39 podań o pożyczki. Z tych, jak wyżej podano, uwzględnił Wydział krajowy podań 36; trzy więc prośby nie zostały przychylnie załatwione, a to 2 z powodu braku gotówki w funduszu, jedna z powodu, iż handel, na którego powiększenie żądano pożyczki, miał raczej cechę miejskiego sklepu konsumcyjnego stowarzyszenia, niż sklepiku Kółka rolniczego.

Suma żądanych w tych 39 podaniach pożyczek wynosiła 18.660 zł., a zredukowaną została przez Zarząd główny Towarzystwa Kółek rolniczych do kwoty 16.460 zł. Wydział uwzględniając 36 próśb wyżej wymienionych Kółek, których suma żądań pierwotnych wynosiła 15.660 zł., a wedle propozycyi Zarządu głównego 13.660 zł., zredukował ją do sumy 9960 zł.

Oprócz Kółek rolniczych, korzystały z funduszu pożyczkowego w czasie, o którym mowa, także „Czytelnie“ wiejskie Towarzystwa „Proświty“.

Wydział centralny Towarzystwa „Proświty“ we Lwowie przedłożył Wydziałowi krajowemu prośbę czterech „Czytelni“ o pożyczki w łącznej kwocie 1300 zł. Wydział krajowy przyznał pożyczki następującym Czytelniom:

„Czytelni“ w Chocinie (powiat Kałusz)	. . .	200 zł.
„ w Chyszewicach (powiat Rudki)	. . .	200 „
„ w Rudnie (powiat Lwów)	, . . .	300 „
Razem 3 czytelniom	. . .	700 zł.

podczas gdy żądania wynosiły 900 zł., załatwienie zaś czwartej prośby jest w toku.

Ogółem zatem od Kółek i Czytelń było zgłoszeń 43, z których uwzględniono 39.

W ciągu czasu, który obejmuje sprawozdanie niniejsze, wypłacił Bank krajowy następujące pożyczki przyznane jeszcze w roku 1898:

1.	Kółku rolniczemu	w Bukowsku	. . . .	400 zł.
2.	„ „	w Szczawnicy	. . . .	500 „
3.	„ „	w Niebieszczanach	. . .	500 „
4.	„ „	w Stanisławie dolnym	. .	100 „
5.	„ „	w Nowem Mieście	. . .	500 „
		Razem	. .	2000 zł.

Nadto wypłacił Bank krajowy następujące promesy z roku 1899:

1.	Kółku rolniczemu	w Groniu	. . . . . .	300 zł.
2.	„ „	w Oleśnie	. . . . . .	300 „
3.	„ „	w Żegocinie	. . . . .	400 „
4.	„ „	w Iskrzyni	. . . . . .	300 „
5.	„ „	w Borkach nizińskich	. .	150 „
6.	„ „	w Smęgorzowie	. . . . .	200 „
7.	„ „	w Wzdowie	. . . .	300 „
8.	„ „	w Dobieszynie	. . . .	300 „
9.	„ „	w Sądkowej	. . . .	200 „
10.	„ „	w Milczycach	. . . .	300 „

11.	Kółku rolniczemu	w Kalembinie	700 zł.
12.	" "	w Równem	500 "
13.	" "	w Felsztynie, ...	300 "
14.	" "	w Żurawnie	400 "
15.	" "	w Targowiskach	250 "
16.	" "	w Pisarowcach	300 "
17.	" "	w Mstowie	200 "
18.	" "	w Monasterzyskach . . .	300 "
19.	" "	w Krzęcinie	100 "
20.	" "	w Łękach	200 "
21.	" "	w Czernichowie . . .	150 "
22.	" "	w Posadzie Jaćm . . .	400 "
23.	" "	w Tarnoszynie	150 "
24.	" "	w Gorzycach	300 "
25.	" "	w Tapinie	200 "
26.	" "	w Frysztaku	800 "
27.	" "	w Kleparowie	200 "
		Razem . .	8200 zł.

Czytelniom „Proświty“ wypłacił Bank krajowy:

1.	Czytelni w Chociniu	200 zł.
2.	" w Chyszewicach	300 "
	Razem . .	500 zł.

Łącznie tedy zrealizował Bank krajowy w ciągu czasokresu objętego niniejszem sprawozdaniem 39 promes na łączną sumę 10.700 zł.

Na wniosek Banku krajowego unieważnił Wydział krajowy promesy dawno wydane, dłużej niż przez rok od chwili wydania niezrealizowane, mianowicie promesy wydane Kółkom: w Buczaczu, Turce (ad Kołomyja), Korczowie, Łężanach i Mętkowie. Wycofane promesy opiewały na łączną sumę 1000 zł.

Prolongat w spłacie rat pożyczek udzielił Wydział krajowy 9 Kółkom na ich prośbę, popartą przez Zarząd główny Towarzystwa Kółek rolniczych.

Kroki egzekucyjne wdrożono tylko w jednym wypadku a i tam obecnie je wstrzymano, jest bowiem uzasadniona nadzieja, że Kółko z zobowiązania swego się wywiąże dobrowolnie; zresztą spłacają Kółka swe pożyczki w terminach i ratach umowionych.

W roku 1899 skończyło się trzechlecie urzędowania dotychczasowych delegatów Wydziału krajowego do Zarządu głównego Towarzystwa Kółek rolniczych, Wydział krajowy więc mianował na nowe trzechlecie delegatami swymi: Członka Wydziału krajowego Mieczysława Onyszkiewicza, i wice-sekretarza Wydziału krajowego dra Jana Henryka Sawczyńskiego.

Uchwała w sprawie petycyi Towarzystwa Kółek rolniczych o przyspieszenie likwidacyi Zakładu kredytowego włościańskiego i Zakładu kredytowego ziemskiego.

Uchwałą z dnia 23. marca 1899 roku odstąpił Wysok Sejm petycyę Towarzystwa Kółek rolniczych we Lwowie w sprawie objęcia przez Bank krajowy ostatecznej likwidacyi byłego Zakładu kredytowego włościańskiego we Lwowie i Zakładu kredytowego ziemskiego w Krakowie Wydziałowi krajowemu z poleceniem, by w porozumieniu z Bankiem krajowym obmyślił środki dążące do spiesznego ukończenia likwidacyi obu zakładów i zdał Wysokiemu Sejmowi sprawę na najbliższej sesyi. Z wykonania tego polecenia zdaje Wydział krajowy sprawę w przedłożeniu o Banku krajowym.

Uchwała w sprawie petycyi o nadawaniu Kółkom rolniczym prawa drobnej sprzedaży cygar i tytoniu.

Uchwałą powziętą na posiedzeniu z dnia 23. marca 1899 r. przekazał Wys. Sejm Wydziałowi krajowemu, w załatwieniu sprawozdania Komisyi petycyjnej, o petycyach w sprawie nadawania Kółkom rolniczym prawa drobnej sprzedaży tytoniu i cygar, petycye Ls. 849, 773 i 744, polecając, by powiadomił interesowane Zarządy Kółek rolniczych o odpowiedzi, jaką dał JW. Komisarz rządowy w Sejmie w dniu 8. marca 1899 roku na wystosowaną w tej sprawie interpelacyę.

Stosując się do tego polecania, przesłał Wydział krajowy pismem z dnia 19. maja 1899 roku LW. 20351 Zarządowi głównemu Towarzystwa Kółek rolniczych odpis odpowiedzi JW. Komisarza rządowego, wygłoszonej na posiedzeniu Sejmu z dnia 8. marca 1899 roku, i wezwał tenże Zarząd, by o wskazówkach w odpowiedzi tej zawartych co do warunków uzyskania prawa drobnej sprzedaży tytoniu i cygar zawiadomił wszystkie interesowane Kółka rolnicze.

Uchwała przekazująca petycye o zasiłki na założenia sklepików chrześciańskich.

Uchwałą z dnia 27. marca 1899 roku, powziętą wśród rozpraw nad Rubr. XV. wydatków budżetu funduszu krajowego, przekazał Wys. Sejm Wydziałowi krajowemu 5 petycyi o zasiłki założenie sklepików chrześcijańskich, do załatwienia. Wśród petycyi tych były petycye gmin lub mieszkańców gmin: Włosań, Krościenko niżne i Piekary, w których proszono o:

1. Pomoc w budowie domu na pomieszczenie urzędu gminnego i mającego powstać Kółka rolniczego (Krościenko).

2. O zasiłek dla podupadłego sklepiku chrześcijańskiego, (Piekary).

3. O subwencyę na założenie przez Zwierzchność gminną sklepu chrześcijańskiego (Włosań). Petycye te przesłał Wydział krajowy uchwałą z dnia 16. maja 1899 roku LW. 23284 Zarządowi głównemu Towarzystwa Kółek rolniczych celem zbadania, czy w miejscowościach tych nie byłoby warunków do zawiązania Kółek rolniczych i w ten sposób zaspokojenia żywo odczuwanej potrzeby rzetelnie prowadzonego sklepiku. Relacyą z dnia 14. sierpnia 1899 r. L. 3575 (Lw. 54702/99) oznajmił Zarząd główny Wydziałowi krajowemu, że rzeczywiście za jego staraniem zawiązały się Kółka rolnicze w Krościenku niżnem i Piekarach i dążą do zawiązania sklepików i że także w gminie Włosań ma wkrótce powstać Kółko rolnicze.

Oprócz wymienionych już petycyi była też powyższą uchwałą przekazana Wydziałowi krajowemu petycya Kółka rolniczego w Tuligłowach o pożyczkę i subwencyę i petycya Towarzystwa Spółek ludowych w Kołomyi o subwencyę na zakupno maszyn rolniczych przeznaczonych na rozlosowanie między członków tegoż Towarzystwa.

Pierwszą z tych petycyi przesłał Wydział krajowy Zarządowi gł. Towarzystwa Kółek rolniczych, celem udzielenia Kółku pouczenia, pod jakimi warunkami mogłoby uzyskać pożyczkę i na jakie cele, podpisanych zaś na drugiej petycyi zawiadomił reskryptem z dnia 16. maja 1899 r. LW. 23284, że nie mając na cel, o który chodzi, wyznaczonego przez Wys. Sejm. kredytu, nie może ich petycyi uwzględnić.

Petycya czasopisma „Hospodar".

Na posiedzeniu z dnia 15. marca 1899, powziął Wysoki Sejm następującą uchwałę:

„Wszystkie petycye, które mogłyby obciążyć budżet krajowy, mają być od dnia 15. marca 1899 odsyłane zamiast do misyi budżetowej, do Wydziału krajowego".

W myśl tej uchwały przesłaną została Wydziałowi krajowemu petycya Redakcyi rolniczego czasopisma „Hospodar“ w Przemyślu o subwencyę. Wydział krajowy zawiadomił Redakcyę czasopisma „Hospodar“, że prośby jej o subwencyę Wysoki Sejm nie załatwił.

Petycya Towarzystwa gorzelników polskich.

Pismem Marszałka krajowego z dnia 29. marca b. r. Ls. 1265 zawiadomionym został Wydział krajowy, że Wysoki Sejm o petycyi Towarzystwa gorzelników polskich o subwencyę na zwiedzenie i obesłanie wystawy w Paryżu nie powziął żadnej uchwały.

O niezałatwieniu tej petycyi przez Wysoki Sejm powiadomionem zostało Towarzystwo gorzelników polskich.

Uchwała o petycyi Jacka Hołowki z Stroniatyna o zasiłek.

W załatwieniu sprawozdania Komisyi przemysłowej, odstąpił Wysoki Sejm uchwałą z dnia 22. marca 1899 petycyę LS. 482 Jacka Hołowki, właściciela młyna w Stroniatynie o zasiłek na tenże młyn, Wydziałowi krajowemu do zbadania i możliwego uwzględnienia.

Po zbadaniu prośby tej zarówno przez krajową Komisyę dla spraw przemysłowych, jak przez krajową Komisyę dla spraw rolniczych, postanowił Wydział krajowy zgodnie z opiniami obu tych doradczych organów odmówić prośbie petenta. O tem został petent zawiadomiony uchwałą Wydziału krajowego z dnia 5. lipca 1899 roku LW. 41555.

Sprawozdanie

z czynności Departamentu IV. Wydziału krajowego

a) w sprawach drogowych

za czas od 15. listopada 1898 do 1. listopada 1899

z 5 alegatami.

Z drukarni E. Winiarza.

Departament IV.

Szef Departamentu: Antoni Jaxa Chamiec, członek Wydziału krajowego i zastępca Marszałka krajowego w Wydziale krajowym.

A.

Ustawy i uchwały, podlegające Najwyższej sankcyi.

Ustawa o zaprowadzeniu i poborze opłat mytniczych na drogach powiatowych i gminnych I. klasy, objętych w zarząd Wydziału krajowego.

Najwyższem postanowieniem z dnia 7. czerwca 1899 zatwierdzony został uchwalony przez Wysoki Sejm projekt ustawy o zaprowadzeniu i poborze opłat mytniczych na drogach powiatowych i gminnych I. klasy, objętych w zarząd Wydziału krajowego.

Uchwały w sprawie udzielenia koncesyi na myta.

Najwyższem postanowieniem z dnia 6. maja 1899 zatwierdzone zostały uchwały Wys. Sejmu z dnia 29. i 30. grudnia 1898, któremi udzielono koncesyi na pobór myta:

Radzie powiatowej w Dąbrowie na drogach powiatowych Otfinów-Ujście Jezuickie i Dąbrowa-Mędrzechów;

Wydziałowi powiatowemu w Jaśle od przewozu na rzece Wisłoce pod Kłodawą;

Obszarowi dworskiemu w Stanisławczyku, powiatu brodzkiego od mostu na Styrce;

Wydziałowi powiatowemu w Jarosławiu na drogach gminnych Jarosław-Sieniawa i Przemyśl-Pruchnik;

Radzie powiatowej w Kamionce str. od mostu na rzece Kamionce;

Obszarowi dworskiemu w Zatwarnicy, powiatu liskiego, od mostu na Sanie;

Radzie powiatowej w Dąbrowie od mostu na rzece Młynówce w Radgoszczy;

Wydziałowi powiatowemu w Żółkwi na drodze gminnej Żółkiew-Batiatycze-Kamionka str.;

Obszarowi dworskiemu w Babinie, powiatu kałuskiego od przewozu na rzece Łomnicy;

Radzie powiatowej w Bochni na drodze powiatowej Bochnia-Limanowa;

Gminie Bukaczowce, powiatu rohatyńskiego, od mostu na rzece Świerzu;

Obszarowi dworskiemu w Niezwiskach i Łuce, powiatu horodeńskiego, od przewozu na rzece Dniestrze.

Najwyższem postanowieniem z dnia 19. lipca 1899 zatwierdzone zostały uchwały W. Sejmu z dnia 20., 23. i 27. lutego, z dnia 2., 8. i 10. marca 1899, któremi udzielono koncesyi na pobór opłat mytniczych:

Obszarowi dworskiemu w Surmaczówce, pow. jarosławskiego, od mostu na rzece Lubaczówce w Surmaczówce;

Wydziałowi powiatowemu w Wieliczce od mostu na rzece Krzyworzece w Wiśniowej;

Radzie powiatowej w Bochni od mostu na rzece Stradomce;

Radzie powiatowej w Rzeszowie na drodze pow. Domaradz-Strzyżów i od przewozu przez rzekę Wisłok pod Strzyżowem;

Radzie powiatowej w Białej na drodze powiatowej Biała-Jawiszowice;

Radzie powiatowej w Lisku od mostu na rzece Sanie w Dwerniku;

Radzie powiatowej w Lisku od mostu na rzece Hoczewce (w Hoczwi);

Radzie powiatowej w Samborze na drodze pow. Samborsko-Mościskiej;

Radzie powiatowej w Jarosławiu od mostu na rzece Lubaczówce w Monasterzu;

Wydziałowi powiatowemu w Śniatynie na drodze gminnej I. klasy Załucze-Ilińce;

Wydziałowi powiatowemu w Tarnopolu na drodze gminnej Iwaczów dolny-Obarzańce;

Obszarom dworskim w Monastercu, Mostach i Terszakowie, powiat Rudki, od mostów na rzece Dniestrze;

Gminie Tyrawa solna, powiat Sanok, od przewozu przez rzekę San pod Mrzygłodem.

Najwyższem postanowieniem z dnia 27. lipca 1899 zatwierdzone zostały uchwały W. Sejmu z dnia 2. 14. 21. 24. i 28. marca b. r., któremi udzielono koncesyi na pobór myta:

Radzie powiatowej w Cieszanowie na drodze pow. Oleszyce-Dzików;

Radzie powiatowej w Kałuszu od mostu na Bołochówce pod Niegowcami;

Radzie powiatowej w Łańcucie na drodze pow. Łańcut-Kańczuga;

Radzie powiatowej w Kołomyi na drodze pow. Kołomyja-Peczeniżyn;

Radzie powiatowej w Rzeszowie od mostu na Wisłoku pod Żarnową;

Radzie powiatowej w Sokalu na drodze powiatowej Bełzko-Warężskiej;

Gminie Kamionka str. od mostu na Bugu;

Wydziałowi powiatowemu w Łańcucie na drodze gminnej I. klasy Przeworsk-Markowa;

Radzie powiatowej w Drohobyczu na drodze pow. Hubicze-Borysław-Schodnica;

Radzie powiatowej w Tarnobrzegu na drodze pow. Tarnobrzeg-Stale;

Obszarom dworskim w Hecznarowicach i Nowejwsi pod Starem miastem od przewozów na rzece Sole, a gminie Kaniów stary od mostu względnie przewozu na Wiśle.

B.

Uchwały sejmowe nie podlegające Najwyższej sankcyi.

Projekt ustawy o policyi drogowej i projekt ustawy o obsadzaniu dróg publicznych drzewami.

Uchwałą z 22. marca 1899 polecił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu, by po uzupełnieniu zebranych dotąd materyałów przedłożył Wysokiemu Sejmowi projekt ustawy o policyi drogowej, którą objęte będą również przepisy o obsadzeniu dróg drzewami.

Odnośnie do powyższej uchwały Wydział krajowy oznajmia, iż wypracowanie projektu o policyi drogowej jest w toku. Z projektu tego wyłączył Wydział krajowy przepisy o obsadzaniu dróg drzewami i wygotował osobny projekt ustawy, który dla jednolitości ciężarów nałożyć się mających, obejmuje także drogi państwowe, tak jak to przyjęto w krajowej ustawie czeskiej z 2. grudnia 1884 Dz. u. kr. nr. 72 i ustawie szląskiej z 28. kwietnia 1896.

Dz. u. kr. nr. 34. Ze względu na powyższą okoliczność przesłaliśmy pomieniony projekt odezwą z 28. lipca 1899 l. 16800 c. k. Namiestnictwu we Lwowie do objawienia opinii; nie otrzymaliśmy jednak do tego czasu odpowiedzi.

Uchwała polecająca Wydziałowi krajowemu staranie się u c. k. Rządu o uznanie za państwowe tych dróg, które mają dla państwa donośne znaczenie strategiczne i ekonomiczne, oraz o stałą dotacyę ze skarbu państwa na budowę i utrzymanie dróg powiatowych i gminnych.

Na posiedzeniu z dnia 22. marca 1899 powziął Wysoki Sejm następującą uchwałę:

„Poleca się Wydziałowi krajowemu, by usilnie dążył do uzyskania u c. k. Rządu:

a) uznania za państwowe tych dróg, które mają dla państwa doniosłe znaczenie pod względem wojskowym i ekonomicznym,

b) zapewnienia w drodze ustawodawczej stałej dotacyi ze skarbu państwa na budowę i utrzymanie dróg powiatowych i gminnych.

Sprawa ta jest już od kilku lat przedmiotem starań Wydziału krajowego, a wyżej pomieniona uchwała Wysokiego Sejmu jest odnowieniem dawniejszych uchwał w tym przedmiocie z dnia 30. stycznia 1896 r. i z dnia 8. lutego 1898.

Stanowisko, jakie c. k. Rząd centralny w obec tych żądań Wysokiego Sejmu zajął, określone jest w reskrypcie c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 26. września 1896 l. 16.767. Wówczas oświadczył c. k. Rząd, że gotów jest popierać w sposób dotychczasowy budowę dróg powiatowych i gminnych w kraju, o ile przez dalszą budowę dróg interesy państwa znajdą poparcie. Wysokość wyjednać się mającej subwencyi państwowej nie da się oznaczyć, ponieważ wymiar subwencyi musi być ozuaczanym od wypadku do wypadku dla każdej drogi z osobna. Rząd gotów będzie wyjednać znaczniejsze zasiłki zwłaszcza dla dróg mających znaczenie dla wojskowości, jeżeli będzie mógł liczyć na znaczniejszy udział kraju w budowie dróg tej kategoryi, przez powiększenie dotacyi krajowej na cele budowy dróg. Co dotyczy rozszerzenia sieci dróg państwowych w Galicyi, to ministerstwo zbada tę kwestyę na wypadek, gdyby zajść miały okoliczności, któreby zdołały umotywować inkamerowanie której z dróg zbudowanych.

W odpowiedzi na ten reskrypt zaznaczył Wydział krajowy w odezwie z dnia 14. lipca 1897 l. 79.040/96 wystosowanej do c. k. Prezydyum Namiestnictwa, iż dotacya kraju na cele budowy dróg powiatowych i gminnych z każdym rokiem wzrastała, gdyż z kwoty 70.000 zł. w 1882 r. wzrosła w 1895 r. do kwoty 350.000 zł., w 1896 r. do kwoty 370.000 zł., zaś w 1897 r. do kwoty 380.000 zł. (W 1898 r. wynosiła ona 415.000 zł., zaś w 1899 r. doszła do 460.000 zł.).

Zarazem zaznaczył Wydział krajowy już wówczas, że jedynie wyjednanie stałej rocznej dotacyi na cele budowy dróg w Galicyi i wstawienie jej do budżetu Państwa, umożebnić może Rządowi w większym stopniu aniżeli dotychczas i według z góry oznaczonego planu przyczynianie się do budowy dróg powiatowych i gminnych w kraju, gdyż tylko po dokonanem przyznaniu stałej rocznej dotacyi będzie możebnem wygotować na szereg lat program robót drogowych i w krótszym czasie rozszerzyć znacznie sieć komunikacyjną.

Gdy przedstawienie to Wydziału krajowego po upływie blisko dwóch lat pozostało bez skutku i odpowiedzi, Wydział krajowy wystosował dnia 20. czerwca 1899 r. do l. 20.176 pismo do c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych, w którem wykazał, że „nadzwyczajne wydatki“ na drogi w Galicyi, preliminowane w budżecie państwa, a będące jedynym wyrazem polityki Rządu na polu komunikacyi w Galicyi, od 1895 r. nietylko, że nie wzrosły analogicznie do subwencyj krajowych, lecz przeciwnie znacznego doznały uszczuplenia. Podczas gdy bowiem wydatki te w okresie od 1890—1894 r. wynosiły przeczęciowo rocznie 275.338 zł., to w następnych latach spadły na 118.700 zł., 109.100 zł., 175.100 zł. i 233.340 zł. Ten niekorzystny fakt przedstawi się w świetle jeszcze bardziej rażącem, jeżeli się zważy, że z tych nadzwyczajnych wydatków użyto w czasokresie od 1890—1894 r. tylko 490.776 zł. na rekonstrukcyę dróg państwowych i budowę mostów na strategicznych drogach, zaś 603.514 zł. na budowę dróg autonomicznych, natomiast w czasokresie od 1895—1897 r. stosunek ten zupełnie się zmienił, gdyż na drogi autonomiczne wydano zaledwie 360.700 zł., zaś na drogi rządowe i strategiczne aż 557.940 zł.

Następnie wykazaliśmy datami statystycznemi, że kraj nasz pod względem komunikacyj drogowych stoi daleko niżej aniżeli którykolwiek inny z krajów koronnych, że wymaga nieodzownie szybkiego rozwoju komunikacyi i dlatego też redukcya subwencyj państwowych w ostatnich latach nie da się usprawiedliwić stanem komunikacyi w kraju, którego prawie trzecia część (23 powiatów, o powierzchni 23.840 km.□ z ludnością 1,613.900 głów) pozbawioną jest dostatecznych środków komunikacyjnych, i w którym istnieje obecnie jeszcze około 46.000 km. dróg nieuporządkowanych.

Następnie wykazaliśmy Rządowi cyfrowo działalność i ofiarność czynników autonomicznych w kraju w ostatnich 30 latach, których staraniem zbudowano dotąd 7.478 km. nowych dróg; wykazaliśmy, iż w tym czasie sam fundusz krajowy wydał na komunikacye 27,463.769 zł., nie licząc już wydatków i ofiar, jakie na ten cel poniosły reprezentacye powiatowe, gminy, obszary dworskie i osoby prywatne. Wykazaliśmy również, że mimo tych ofiar, wynik dotychczasowy działalności czynników autonomicznych jest zupełnie niedostatecznym, gdyż potrzebaby jeszcze 60 lat na zbudowanie choćby tylko 15 do 20 tysięcy ważniejszych dróg w kraju, a i wtedy jeszcze stan komunikacyi w Galicyi nie dorówna obecnemu stanowi dróg w Czechach, lub na Morawach.

W dalszym ciągu odezwy wykazał Wydział krajowy, że działalność państwa na polu komunikacyi w Galicyi, podjęta dopiero w 1883 r. na większą skalę i to za inicyatywą sfer wojskowych, jest zupełnie niedostateczną, że nie powinno się ograniczać na budowę dróg mających jednostronne tylko znaczenie strategiczne, lecz obejmywać także drogi ekonomicznie ważne i że zadaniem państwa także na polu komunikacyi jak i w innych gałęziach administracyi powinno być udzielanie pomocy czynnikom autonomicznym w tych wypadkach, gdy czynniki te nie mają dostatecznych środków finansowych do spełnienia przypadającego na nie zadania.

To zadanie administracyi państwowej da się urzeczywistnić przez wydatne snbwencyonowanie budowy dróg autonomicznych, ekonomicznie ważnych, niemniej przez rozszerzenie sieci dróg państwowych, już to przez budowę nowych dróg tej kategoryi już to przez inkamerowanie dróg autonomicznych.

Zarazem przedłożył Wydział krajowy c. k. Ministerstwu wykazy:

1. dróg krajowych ważnych pod względem wojskowym, o długości łącznej 1197 km.;

2. dróg autonomicznych utrzymywanych kosztem państwa, a mimo to za państwowe nie uznanych o długości 399 km.;

3. dróg autonomicznych utrzymywanych częściowo kosztem państwa;

4. dróg powiatowych i gminnych, na które c. k. Rząd szczególniejszą zwraca uwagę;

5. dróg powiatowych i gminnych prowadzących do granicy państwa lub kraju, mających znaczenie pod względem ekonomicznym i wojskowym;

6. dróg, do których budowy rząd przyczynił się subwencyą ze skarbu państwa, o długości łącznej 1275 km., na których prawidłowe utrzymanie brak środków, w łącznej kwocie rocznej 136.000 zł., a których przyprowadzenie do prawidłowego stanu wymaga jednorazowego wydatku w kwocie 636.000 zł. (według obliczenia z 1896 r.).

Na podstawie tego wywodu i w myśl uchwał Wysokiego Sejmu zażądał Wydział krajowy:

a) inkamerowania dróg objętych wykazami wyszczególnionymi powyżej pod 1, 2 i 3, niemniej tych z dróg objętych wykazami pod 4, 5 i 6, które mają znaczenie pod względem ekonomicznym i wojskowym;

b) wyjednania stałej rocznej dotacyi ze skarbu państwa w kwocie 500.000 zł. na subwencyonowanie budowy i utrzymania tych dróg powiatowych i gminnygh w Galicyi, ważnych pod względem ekonomicznym i wojskowym, które nie zostaną uznane za drogi państwowe.

Pismo powyższe udzieliłiśmy panu Ministrowi dla Galicyi z prośbą o poparcie sprawy u c. k. Rządu, JE. Prezesowi Koła polskiego w Wiedniu z prośbą o przedłożenie tej sprawy Kołu polskiemu pod obrady, wreszcie

c. k. Prezydyum Namiestnictwa we Lwowie z prośbą o poparcie i wyjednanie u c. k. Rządu zezwolenia na odbycie konferencyi wspólnej delegatów c. k. Rządu i Wydziału krajowego celem szczegółowego rozpatrzenia sprawy powyższej.

Do chwili zamknięcia niniejszego sprawozdania, odpowiedź Ministerstwa na pomienione pismo nasze nie nadeszła.

Uchwała w sprawie rozdzielania ryczałtu na subwencyonowanie dróg powiatowych i gminnych.

W załatwieniu sprawozdania Komisyi drogowej o czynnościach Departamentu IV. w sprawach drogowych za czas od 1. grudnia 1897 do 15. listopada 1898 powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu z 22. marca 1899 między innemi następującą uchwałę:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, by przy rozdzielaniu corocznego ryczałtu na subwencyonowanie dróg powiatowych i gminnych uwzględnił wyższemi kwotami — oprócz powiatów o małej sile podatkowej — także i te powiaty, które bądź pominięte były w okresie budowy dróg krajowych, bądź też w których wysoki koszt budowy, spowodowany brakiem odpowiednich materyałów, udaremnia wszelkie wysiłki funduszów miejscowych.

Odnośnie do powyższej uchwały Wydział krajowy oznajmia, iż przy rozdziale subwencyi kieruje się zasadami sformułowanemi w tej uchwale.

Uchwała w sprawie petycyi Wydziału powiatowego w Nowym Sączu o rekonstrukcyę drogi krajowej Zakliczyn-Nowy Sącz-Niedzica między Zbyszycami a Dąbrową.

Na posiedzeniu z 17. marca 1899 powziął Wysoki Sejm następujące uchwały:

1. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby o ile możności przyspieszył dalszą akcyę z c. k. Rządem celem przeprowadzenia rekonstrukcyi drogi krajowej leżącej w klm. 25—30 między Zbyszami a Dąbrową, uwzględniając tę z projektowanych alternatyw, którаby w przyszłości zapewniała na tej drodze trwałą, ciągłą i dogodną komunikacyę;

2. wzywa się c. k. Rząd, aby co rychlej zarządził ze swej strony komisyonalne oględziny dotyczące terenu przez swoje organa techniczne z przybraniem takichże organów ze strony Wydziału krajowego a to celem ostatecznego rozwiązania spornej kwestyi.

Co do uchwały ad 1) Wydział krajowy oznajmia, iż kwestya wyboru alternatyw na zamierzoną rekonstrukcyę pomienionej drogi między Zbyszycami a Dąbrową zostałą stanowczo rozwiązaną tut. odezwą z 2. września 1898 l. 41.535, którą oznajmiono c. k Prezydyum Namiestnictwa, iż Wydział krajowy godzi się na rekonstrukcyę tej drogi wedle projektu zatwierdzonego przez Ministerstwo spraw wewnętrznych reskryptem z 26. marca 1897 l. 3.714 i zażądano zrealizowania w swoim czasie przyznanej na ten cel subwencyi państwowej w kwocie 19.600 zł. w. a. Zarazem jednak zastrzegł się Wydział krajowy, iż w razie, gdyby okazało się po przeprowadzeniu rekonstrukcyi tej części drogi, że sposób powyższy nie zapewniłby trwałej komunikacyi z powodu usuwania się terenu, będzie Wydział krajowy zmuszony przystąpić do zbudowania mostu na Dunajcu pod Zbyszycami i odniesie się o wyjednanie na ten cel subwencyi ze Skarbu państwa w wysokości 50% rzeczywistych kosztów budowy.

Co do uchwały ad 2) oznajmiamy, iż stosownie do życzenia Wysokiego Sejmu zarządziło c. k. Namiestnictwo komisyjne zbadanie na miejscu stanu zrekonstruować się mającej drogi między Zbyszycami a Dąbrową, przy współudziale delegata Wydziału krajowego. Ponieważ delegat nasz podniósł uzasadnione wątpliwości co do kosztów pomienionej rekonstrukcyi, zaznaczając, iż koszta te obliczone przez organa techniczne c. k. Namiestnictwa na kwotę 39.200 zł. mogą być znacznie przekroczone, przeto Wydział krajowy odniósł się odezwą z 24. czerwca 1899 l. 31.974 do c. k. Prezydyum Namiestnictwa z prośbą o wyjednanie podwyższenia przyrzeczonej subwencyi państwowej do wysokości połowy rzeczywistych kosztów budowy i oznajmił zarazem, iż po otrzymaniu przychylnej decyzyi zarządzi sporządzenie szczegółowego projektu.

W sprawie tej nie otrzymaliśmy dotychczas odpowiedzi.

Uchwała w sprawie petycyi Wydziału powiatowego

Uchwałą z 20. marca 1899 odstąpił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu do załatwienia petycyę Wydziału powiatowego w Dobromilu i Oddziału Towarzystwa gospodarskiego w Przemyślu w sprawie przełożenia drogi krajo-

w Dobromilu i oddziału gospodarskiego w Przemyślu co do przełożenia drogi krajowej Przemyśl-Sanok między Olszanami a Krępakiem.

wej Przemyśl — Sanok między Olszanami a Krępakiem — z poleceniem przystąpienia do rekonstrukcyi tej drogi między Olszanami a Birczą, skoro zapewnioną będzie ze strony c. k. Rządu odpowiednia subwencya ze Skarbu Państwa.

Wykonując uchwałę Wysokiego Sejmu, odniósł się Wydział krajowy odezwą z 30. maja 1899 l. 21.053 do c. k. Prezydyum Namiestnictwa z prośbą o wyjednanie na ten cel odpowiedniego zasiłku państwowego, nadmieniając przytem, iż po otrzymaniu przychylnej decyzyi zarządzi sporządzenie szczegółowego projektu pomienionej budowy w myśl wskazówek zawartych w rozporządzeniu c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z 26. sierpnia 1890 l. 13.032 i przedłoży ten projekt c. k. Prezydyum Namiestnictwa.

Powyższą odezwę udzieliliśmy zarazem Wydziałom powiatowym w Dobromilu i Przemyślu do wiadomości.

Do tego czasu nie otrzymaliśmy w tej sprawie odpowiedzi c. k. Prezydyum Namiestnictwa.

Uchwała w sprawie uznania drogi Zembrzyce-Biertowice za krajową.

Uchwałą z dnia 2. marca 1899 polecił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu, „by wszedł w rokowania z c. k. Rządem tudzież Radami powiatowemi w Wadowicach i Myślenicach, czy i w jakiej wysokości Skarb państwa i rzeczone powiaty przyczyniłyby się do pokrycia wydatków na utrzymanie drogi Zembrzyce-Biertowice w razie uznania jej za krajową i aby odpowiednie wnioski przedłożył na najbliższej sesyi sejmowej“.

Wykonując powyższą uchwałę, Wydział krajowy odniósl się w tym względzie pismem z dnia 28. kwietnia 1899 LW. 15.072 do wspomnianych Wydziałów powiatowych i c. k. Namiestnictwa.

Wydziały powiatowe już przedłożyły nam swe deklaracye co do datków na rzecz utrzymywania wyżej wymienionej drogi, jednak nie mogliśmy ich brać pod rozwagę, ponieważ mimo przynagleń nie otrzymaliśmy jeszcze żadnej odpowiedzi od c. k. Rządu.

Petycya Wydziału powiatowego w Tarnobrzegu o zbudowanie drogi krajowej Chwałowice-Pysznica.

Wykonując uchwałę z dnia 18. marca 1899, którą przekazał Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu do załatwienia petycyę Wydziału powiatowego w Tarnobrzegu o budowę drogi Chwałowice-Pysznica jako krajowej, Wydział krajowy, po zbadaniu sprawy, oznajmił Wydziałowi powiatowemu rozporządzeniem z dnia 9. maja 1899 LW. 20.838, że gdy droga wspomniana ma tylko lokalne znaczenie, nie może w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 8. lutego 1898 przedłożyć wniosku o uznanie jej za krajową.

Ponowna petycya Wydziału powiatowego w Nadwórnie w sprawie uznania drogi Nadwórna-Markowce za krajową.

Już w zeszłorocznem sprawozdaniu oświadczyliśmy Wysokiemu Sejmowi, że ze względu na lokalne tylko znaczenie nie możemy przedłożyć wniosku o uznanie drogi Nadwórna-Markowce za krajową. Obecnie dodajemy, że gdy Komisya drogowa Wysokiego Sejmu w ostatniem sprawozdaniu z czynności Dep. IV. wyraziła życzenie, aby Wydział krajowy w sprawie uznania dróg za krajowe względnie objęcia ich we własny zarząd nie wdrażał akcyi dorywczo i nie przeprowadzał jej w sposób przygodny, lecz zaprojektował w swoim czasie całą sieć dróg i jednocześnie wygotował program pokrycia kosztów tej akcyi, oznajmiliśmy więc Wydziałowi powiatowemu w Nadwórnie rozporządzeniem z dnia 24. sierpnia b. r. LW. 45.134, iż na razie i objęcie tej drogi we własny zarząd nie może być uskutecznione.

Uchwała w sprawie petycyi gminy Żabie o budowę drogi krajowej Worochta-Żabie-Kosów.

Uchwałą z 28. marca 1899 przekazał Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania petycyę gminy Żabie o budowę drogi krajowej z Worochty do Żabiego a stąd do Kosowa, przy równoczesnem zaniechaniu dalszej budowy drogi gminnej z Kosowa do Jasieniowa górnego. Tej samej sprawy dotyczy także wniosek posła Okuniewskiego i towarz. z dnia 14. marca 1899.

Petycyę powyższą przesłaliśmy rozporządzeniem z 10. czerwca 1899 l. 22.151 Wydziałowi powiatowemu w Kosowie i powołując się na wydane poprzednio rozporządzenie z 23. stycznia 1899 l. 78.166, poleciliśmy przeprowadzić w porozumieniu z Wydziałem powiatowym w Nadwórnie dochodzenie celem ewentualnego uznania drogi z Żabiego, względnie od drogi powiatowej w tejże miejscowości do stacyi kolejowej w Worochcie, za publiczny dojazd kolejowy. Dalszem rozporządzeniem z 19. września 1899 l. 54.196 udzieli-

liśmy Wydziałom powiatowym w Kosowie i Nadwórnie bliższych wskazówek co do podjęcia akcyi mających na celu budowę pomienionego dojazdu.

Do chwili zamknięcia niniejszego sprawozdania nie otrzymaliśmy od Wydziałów powiatowych żadnej wiadomości w tej sprawie.

Uchwała w sprawie pogłębienia mostów i przepustów drogowych ze względu na drenowanie gruntów.

W załatwieniu sprawozdania Komisyi gospodarstwa krajowego z przedłożenia Wydziału krajowego o popieraniu kultury krajowej na polu budowli wodnych powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 10. lutego 1898 następującą uchwałę: „Wzywa się Wydział krajowy, ażeby przy drogach krajowych, powiatowych i subwencyonowanych gminnych zarządził w miarę potrzeby na żądanie właścicieli gruntów po myśli §. 42. kr. u. wod. pogłębienie mostów i przepustów, przy nowych zaś tego rodzaju budowlach tak głęboko zakładał fundamenta, żeby wyloty drenów, z reguły półtora metra pod terenem położone, miały zapewniony należyty odpływ".

Wspomniane polecenie ponowił Wysoki Sejm uchwałą z dnia 21. marca 1899.

Te uchwały Wydział krajowy okólnikiem z dnia 14. lipca 1899 LW. 29.963 zakomunikował Wydziałom powiatowym z zaleceniem, by wobec ścisłego związku, jaki zachodzi między melioracyami wodnemi a budową dróg, mostów i przepustów, uwzględniał należycie interesy kultury gruntów okolicznych tj. brał w rachubę przyszłe potrzeby ich odwodnienia i w tym celu przy budowie nowych dróg powiatowych, gminnych i publicznych dojazdów kolejowych porozumiewał się z właściwymi czynnikami, czy grunta przecięte trasą drogi są objęte programem drenowania i ewentualnie w jakim okresie czasu, aby stąd można ocenić, które z projektowanych mostów i przepustów będą służyły do odprowadzenia wody z drenów.

Zarazem zaznaczył Wydział krajowy, że także przy istniejących melioracyach uwzględniać należy, w miarę potrzeby, żądania właścicieli gruntów co do pogłębienia powyższych objektów drogowych.

Zasady wspomniane postanowił Wydział krajowy stosować także przy drogach krajowych o czem zawiadomił inżynierów przydzielonych do okręgów.

Uchwała w sprawie petycyi Wydziału powiatowego w Białej o udzielenie znaczniejszej subwencyi na budowę drogi gminnej od granicy Szląska pruskiego w Jawiszowicach przez Łęki, Osiek do Wadowic.

Uchwałą z 10. marca 1899 odstąpił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania i załatwienia petycyę Wydziału powiatowego w Białej o udzielenie znaczniejszej subwencyi na budowę drogi gminnej od granicy Szląska pruskiego w Jawiszowicach przez Łęki, Osiek do Wadowic.

Wykonując powyższą uchwałę Wysokiego Sejmu, oznajmiliśmy tut. reskryptem z dnia 5. maja 1899 l. 16.268 Wydziałowi powiatowemu, że Wydział krajowy byłby skłonny podwyższyć przyznaną w zasadzie rozporządzeniem z 6. maja 1898 l. 24.823 subwencyę z 30% na 40% rzeczywistych kosztów tej rekonstrukcyi, jeżeli Wydział powiatowy postara się o zabezpieczenie pokrycia reszty kosztów pomienionych odpowiednim udziałem funduszów powiatowych tudzież dobrowolnymi datkami stron interesowanych, oraz skoro dopełni warunków podanych w naszym okólniku z 2[illegible]. grudnia 1882 l. 51.432 i dodatkowej instrukcyi z 20. lipca 1890 l. 3.326.

Uchwała w przedmiocie petycyi Wydziału powiatowego w Nadwórnie o podwyższenie subwencyi na budowę dróg Nazawizów-Winograd, Delatyn-Łuczki i Nadwórna-Łanczyn.

Uchwałą z 17. marca 1899 nie uwzględnił Wysoki Sejm petycyi Wydziału powiatowego w Nadwórnie o podwyższenie subwencyi na budowę dróg Nazawizów-Winograd, Delatyn-Łuczki i Nadwórna-Łanczyn, o czem zawiadomiono Wydział powiatowy w Nadwórnie rozporządzeniem z 11. kwietnia 1899 l. 20.840.

Uchwała w przedmio-

Uchwałą z 17. marca 1899 przekazał Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania i załatwienia petycyę gmin Korczyna, Czarnorzeki, Krasna

cie petycyi gmin Korczyna, Czarnorzeki, Krasna i Węglówka o zapomogę w kwocie 3.000 zł. na odbudowę drogi gminnej z Korczyny do Lutczy.

i Węglówka powiatu Krośnieńskiego o udzielenie zapomogi w kwocie 3.000 zł. na odbudowę drogi gminnej z Korczyny do gminy Lutczy powiatu Strzyżowskiego.

Petycyę tę przesłaliśmy rozporządzeniem z 5. maja 1899 l. 19172 Wydziałowi powiatowemu w Krośnie celem wydania opinii co do ważności pomienionej drogi i ewentualnie przedstawienia należycie umotywowanych wniosków stosownie do postanowień naszego okólnika z 22. grudnia 1882 l. 51.432 i 20. lipca 1890 l. 3.326.

Przedłożony relacyą z 7. sierpnia 1899 l. 2148 projekt techniczny budowy pierwszych trzech kilometrów pomienionej drogi zwróciliśmy rozporządzeniem z 12. września 1899 l. 53.273 Wydziałowi powiatowemu do uzupełnienia sprawy w kierunku wskazanym tem rozporządzeniem.

Uchwała w sprawie petycyi Zwierzchności gminnej i obszaru dworskiego w Siennowie o udzielenie zapomogi na budowę drogi gminnej przez Siennów.

Uchwałą z 17. marca 1899 przekazał Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania i załatwienia petycyę Zwierzchności gminnej i obszaru dworskiego w Siennowie o udzielenie zapomogi z funduszu krajowego na budowę drogi gminnej przez Siennów.

W wykonaniu tej uchwały przesłaliśmy reskryptem z 5. maja 1899 l. 19.173 pomienioną petycyę Wydziałowi powiatowemu w Łańcucie z powołaniem się na tut. rozporządzenie z 26. lipca 1898 l. 34.771, którem sprawę budowy i ewentualnego subwencyonowania rzeczonej drogi odroczono do czasu ukończenia budowy subwencyonowanych dróg w tamtejszym powiecie. Ponieważ drogi te w części zostały już wybudowane, a w części budowa ich jest już na ukończeniu, wezwaliśmy Wydział powiatowy, aby przystąpił do wypracowania projektu budowy drogi gminnej przez Siennów, nadmieniając zarazem, iż decyzya co do udzielenia subwencyi krajowej powziętą zostanie po dopełnieniu warunków przepisanych w tut. okólniku z 22. grudnia 1882 l. 51.432 i 20. lipca 1890 l. 3.326.

Według relacyi Wydziału powiatowego z 20. lipca 1899 l. 2.012 przedłożono tę sprawę Radzie powiatowej, która uchwałą z 26. czerwca b. r. postanowiła odroczyć budowę pomienionej drogi do czasu uregulowania stanu finansowego powiatu i ukończenia budowy dróg już rozpoczętych; o czem zawiadomił Wydział powiatowy obszar dworski i Zwierzchność gminną w Siennowie.

Uchwała w sprawie petycyi gminy Pawłosiów o udzielenie zapomogi na poprawę drogi gminnej w Pawłosiowie.

Uchwałą z 18. marca 1899 odstąpił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania i załatwienia petycyę Rady gminnej w Pawłosiowie o udzielenie subwencyi na poprawę drogi gminnej w Pawłosiowie.

Petycyę tę przesłaliśmy rozporządzeniem z 3. maja 1899 l. 19.170 Wydziałowi powiatowemu w Jarosławiu do zbadania i zdania sprawy wraz z ewentualnymi wnioskami co do przyznania subwencyi, przyczem zwróciliśmy uwagę Wydziału powiatowego na postanowienia tut. okólnika z 22. grudnia 1882 l. 51.432 i dodatkowej instrukcyi z 20. lipca 1890 l. 3.326.

Dotychczas Wydział powiatowy mimo wezwań nie przedłożył żądanego sprawozdania.

Uchwała w sprawie petycyi Zwierzchności gminnej i obszaru dworskiego w Jasienny o wybudowanie drogi z Jasienny do Korzenny.

Uchwałą z 18. marca 1899 odstąpił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania i załatwienia petycyę Zwierzchności gminnej i obszaru dworskiego w Jasienny o wybudowanie drogi z Jasienny do Korzenny.

Petycyę tę przesłał Wydział krajowy rozporządzeniem z 16. maja 1899 l. 19.171 Wydziałowi powiatowemu w Nowym Sączu z powołaniem się na poprzednie rozporządzienia z 11. lipca 1898 l. 34.541 i 15. kwietnia 1898 l. 16.598, któremi polecono temuż Wydziałowi powiatowemu, aby w porozumieniu z Wydziałem powiatowym w Grybowie podjął akcyę celem przeprowadzenia budowy rzeczonej drogi. Zarazem nadmieniliśmy, że Wydział krajowy byłby w zasadzie skłonny przyczynić się odpowiednim zasiłkiem na rzecz pomienionej drogi, skoro oba Wydziały powiatowe zastosują się do wymogów tut. okólnika z 22. grudnia 1882 l. 51.432 i dodatkowej instrukcyi z 20. lipca 1890 l. 3.326. O tem powiadomiliśmy również Wydział powiatowy w Grybowie.

Na powyższe rozporządzenie nie otrzymaliśmy dotychczas odpowiedzi.

Uchwała w przedmio-

Na posiedzeniu z dnia 18. marca 1899 powziął Wysoki Sejm następujące uchwały:

cie petycyi Wydziału powiatowego w Brzesku o udzielenie subwencyi na drogi już wybudowane oraz na drogi mające się w przyszłości wybudować.

1. Nad petycyą Wydziału powiatowego w Brzesku o przyznanie mu subwencyi na wybudowane już drogi, Sejm przechodzi do porządku dziennego;

2. Petycyę zaś o przyznanie subwencyi na wybudować się mające drogi w powiecie brzeskim odstępuje się Wydziałowi krajowemu do załatwienia po myśli okólnika z 22. grudnia 1882 l. W. kr. 51.432.

W wykonaniu uchwały Wysokiego Sejmu ad 2. oznajmił Wydział krajowy Wydziałowi powiatowemu w Brzesku, iż asygnowanie subwencyi na budowę dróg Radłów-Miechowiec, Mokrzyska-Radłów i Dembno-Melsztyn nastąpi dopiero po przedłożeniu projektów szczegółowych i dopełnieniu reszty warunków przepisanych tut. okólnikiem z 22. grudnia 1882 l. 51.432 i dodatkową instrukcyą z 20. lipca 1890 l. 3 326.

Uchwała o petycyi Wydziału powiatowego w Złoczowie o subwencyę na budowę drogi powiatowej Złoczów-Dunajów.

Uchwałą z 20. marca 1899 odstąpił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu do przychylnego załatwienia po myśli okólnika z 22. grudnia 1882 l. 51.432 — petycyę Wydziału powiatowego w Złoczowie o przyznanie subwencyi na budowę drogi powiatowej Złoczów-Dunajów.

Stosując się do powyższej uchwały, przyznał Wydział krajowy rozporządzeniem z 5. maja 1899 l. 21.052 na rzecz budowy pomienionej drogi subwencyę krajową w wysokości 40% kosztów budowy i na rachunek tej subwencyi asygnował równocześnie Wydziałowi powiatowemu kwotę 3.000 zł.

Uchwała w przedmiocie petycyi Wydziału powiatowego w Lisku o przyznanie subwencyi na budowę drogi Lutowiska-Cisna.

Uchwałą z 28. marca 1899 przekazał Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu do przychylnego załatwienia w granicach postanowień okólnika Wydziału krajowego z 22. grudnia 1882 — petycyę Wydziału powiatowego w Lisku o przyznanie 75% subwencyi krajowej na budowę drogi Lutowiska-Cisna.

Wykonując powyższą uchwałę Wysokiego Sejmu, podwyższyliśmy tut. rozporządzeniem z 2. czerwca 1899 l. 22.147 subwencyę na rzecz budowy pomienionej drogi z 40% na 50% z zastrzeżeniem dopełnienia warunków podanych w tut. rozporządzeniu z 19. października 1898 l. 51.638 oraz przedłożenia należycie udokumentowanych rachunków budowy z r. 1898. Na rachunek przyznanej subwencyi asygnowano tut. rozporządzeniem z 19. lipca 1899 l. 43.543 Wydziałowi powiatowemu w Lisku kwotę 3.000 zł.

Uchwała w sprawie budowy mostu na Wisłoce pod Dembicą.

Uchwałą z 22. marca 1899 odstąpił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu petycyę gminy Dembica i gmin sąsiednich z poleceniem, aby w porozumieniu z c. k. Rządem wypracował projekt mostu na Wisłoce pod Dembicą i ażeby na podstawie kosztorysu przeprowadził dalsze rokowania z Reprezentacyą powiatową i stronami interesowanemi a głównie z c. k. Rządem co do udzielenia znaczniejszej pomocy ze Skarbu państwa i stosownie do wyniku rokowań oznaczył wysokość subwencyi z funduszów krajowych udzielić się mającej.

Wykonując powyższą uchwałę, odniósł się Wydział krajowy odezwą z 26. maja 1899 l. 31.874 do c. k. Prezydyum Namiestnictwa z prośbą o udzielenie niektórych dat dotyczących projektu regulacyi Wisłoki, w miejscu zamierzonej budowy mostu, jako niezbędnie potrzebnych do wypracowania projektu rzeczonej budowy.

Co do samej budowy zauważył Wydział krajowy, iż most postawiony być może albo jako drewniany leżajowy, na drewnianych jarzmach kosztem około 30.000 zł., albo jako drewniany most kratowy na murowanych filarach i przyczołkach kosztem około 70.000 zł. lub wreszcie jako most żelazny na murowanych filarach i przyczołkach kosztem około 90.000 zł. Ponieważ pierwsza alternatywa nie byłaby odpowiednią do zastosowania na rzece Wisłoce, gdyż małe przęsła mogą łatwo spowodować tworzenie zatorów, a w następstwie zerwanie mostu, most żelazny zaś wymaga znacznych kosztów, przeto oświadczył się Wydział krajowy za budową mostu drewnianego kratowego na filarach murowanych, zwłaszcza, że most taki mógłby być w przyszłości zastąpiony żelaznym.

Na powyższą odezwę nie otrzymaliśmy pomimo urgensu dotychczas żadnej odpowiedzi.

Uchwała w sprawie petycyi Rady

Odstąpioną uchwałą Wysokiego Sejmu z 18. marca 1899 Wydziałowi krajowemu do załatwienia petycyę Rady gminnej w Wysoce o uznanie drogi gminnej z Wysokiej do Łańcuta za drogę gminną I. klasy przesłaliśmy roz-

gminnej w Wysoce o uznanie drogi gminnej z Wysokiej do Łańcuta za drogę gminną I. klasy.

porządzeniem z 5. kwietnia 1899 l. 19.104 Wydziałowi powiatowemu w Łańcucie do sprawozdania względnie postawienia wniosku po myśli §. 4. ustawy drogowej.

Relacyą z 9. lipca 1899 l. 1.489 oznajmił nam Wydział powiatowy, iż nie może przedłożyć wniosku o uznanie tej drogi za drogę gminną I. klasy, raz ze względu na koszta, jakichby rekonstrukcya pomienionej drogi wymagała, powtóre ze względu na okoliczność, iż gmina Wysoka ma bardzo dobre połączenie z Łańcutem drogą rządową z Łańcuta do Błażowej, która tylko tę chyba niedogodność dla członków gminy przedstawia, że muszą uiszczać opłaty mytnicze na stacyi pod Łańcutem.

O powyższej odmownej uchwale Wydziału powiatowego poleciliśmy rozporządzeniem z 4. sierpnia 1899 l. 45.584 zawiadomić gminę Wysoka z podaniem motywów odmowy.

Uchwała w sprawie petycyi kilku gmin powiatu turczańskiego o zbudowanie drogi z Łastówek do Bystrzycy i do Nowego Kropiwnika.

Odstąpioną przez Wysoki Sejm uchwałą z 22. marca 1899 Wydziałowi krajowemu do załatwienia petycyę kilku gmin powiatu Turczańskiego o zbudowanie drogi z Łastówek do Bystrzycy i do Nowego Kropiwnika przesłaliśmy rozporządzeniem z 10. czerwca 1899 l. 21.054 Wydziałowi powiatowemu w Drohobyczu z poleceniem, aby w myśl tut. rozporządzenia z 18. stycznia 1899 l. 81.115/98 zajął się uregulowaniem rzeczonych dróg i ewentualnie przedłożył Wydziałowi krajowemu wniosek co do uznania tych dróg za drogi gminne I. klasy.

Pomimo urgensu nie otrzymaliśmy dotychczas odpowiedzi w tej sprawie.

Uchwała w sprawie petycyi Towarzystwa kolei lokalnej Łupków-Cisna w przedmiocie budowy dróg powiatowych i gminnych I. klasy w powiecie liskim.

Uchwałą z 22. marca 1899 odstąpił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu do załatwienia petycyę Towarzystwa kolei lokalnej Łupków-Cisna w sprawie budowy dróg powiatowych i gminnych I. klasy w powiecie liskim.

W petycyi upraszało pomienione Towarzystwo o zarządzenia, aby budowę subwencyonowanych z funduszu krajowego dróg powiatowych i gminnych I. klasy w powiecie liskim rozpoczynano zawsze od stacyi kolejowych.

Wskutek tut. rozporządzenia z 30. maja 1899 l. 21.055, którem przesłano powyższą petycyę Wydziałowi powiatowemu w Lisku do sprawozdania, oznajmił Wydział powiatowy, iż rozpoczęcie budowy dróg w kierunku od stacyi kolejowych, a w szczególności rozpoczęcie budowy subwencyonowanej drogi Cisna-Kalnica od stacyi kolejowej w Ciśnie zależnem jest od przyczynienia się stron interesowanych datkami dobrowolnymi na rzecz tej budowy.

W załatwieniu powyższej relacyi poleciliśmy rozporządzeniem z 4. sierpnia 1899 l. 43.544 Wydziałowi powiatowemu w Lisku, aby celem możliwego uwzględnienia prośby Towarzystwa kolei lokalnej Łupków-Cisna przeprowadził z tem Towarzystwem oraz z innemi stronami interesowanemi pertaktacye dla uzyskania od nich datków dobrowolnych na rzecz tej budowy, i aby w razie pomyślnego wyniku sporządził odnośny projekt i przedłożył Wydziałowi krajowemu do zatwierdzenia.

Dotąd nie otrzymaliśmy od Wydziału powiatowego żadnej odpowiedzi w tej sprawie.

Uchwała w sprawie petycyi gmin Dźwinogród i Szołomyja w przedmiocie budowy drogi od Dawidowa do Dźwinogrodu.

Odstąpioną przez Wysoki Sejm uchwałą z 20. marca 1899 Wydziałowi krajowemu do załatwienia w myśl tut. okólnika z 22. grudnia 1882 l. 51.432 petycyę gmin Dźwinogród i Szołomyja w przedmiocie budowy drogi od granicy Dawidowa przez Szołomyję do Dźwinogrodu — przesłaliśmy rozporządzeniem z 30. maja 1899 l. 20.839 Wydziałowi powiatowemu w Bóbrce z wezwaniem, aby sprawę budowy tej drogi wziął pod rozwagę i po przeprowadzeniu ze stronami interesowanemi rokowań co do datków dobrowolnych na rzecz tej budowy, przedstawił Wydziałowi krajowemu odpowiednie wnioski po myśli powołanegó wyżej okólnika i dodatkowej instrukcyi z 20. lipca 1890 l. 3.326.

Relacyą z 8. października 1899 l. 2.346 oznajmił Wydział powiatowy, iż droga ta nie ma dla interesów powiatu żadnego znaczenia, gdyż łączy tylko dwie miejscowości t. j. Szołomyję i Dźwinogród z drogą krajową w Dawidowie, ofiarowane zaś przez strony interesowane datki dobrowolne w materyałach, gruntach i gotówce są małoznaczące w stosunku do kosztów budowy, obliczonych w kwocie zwyż 30 000 zł.

W końcu oświadczył Wydział powiatowy gotowość przystąpienia do budowy pomienionej drogi, skoro fundusz krajowy przyczyni się na ten cel odpowiednim zasiłkiem.

W załatwieniu powyższej relacyi oznajmiliśmy Wydziałowi powiatowemu rozporządzeniem z 30. października 1899 l. 67.531, iż ewentualne udzielenie subwencyi z funduszu krajowego nastąpićby mogło po dopełnieniu wymogów tut. okólnika z 22. grudnia 1882 l. 51.432 i 20. lipca 1890 l. 3.326.

Uchwała, w sprawie petycyi gminy Podzwierzyńca o uwolnienie od opłaty myta na drodze Łańcut-Leżajsk.

Uchwałą z dnia 9. lutego 1899 odstąpił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu do załatwienia petycyę gminy Podzwierzyniec o uwolnienie od opłaty myta na drodze Łańcut-Leżajsk.

W wykonaniu powyższej uchwały Wysokiego Sejmu, na podstawie opinii Wydziału powiatowego w Łańcucie załatwiliśmy prośbę gminy Podzwierzyniec odmownie, z powodu, że z mocy obowiązujących przepisów proszącej gminie nie przysługuje prawo do żądanego uwolnienia od opłaty myta.

Uchwała w sprawie petycyi gminy Dobra szlachecka o przyzwolenie na pobór myta od przewozu przez rzekę San.

Uchwałą z dnia 18. marca 1899 przekazał Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania petycyę gminy Dobra szlachecka o przyzwolenie na pobór myta od przewozu przez rzekę San.

W wykonaniu powyższego polecenia Wysokiego Sejmu wezwaliśmy Wydział powiatowy w Dobromilu, by zbadał na miejscu warunki żądanej koncesyi i ewentualnie przedłożył wniosek co do wyjednania tejże koncesyi w drodze ustawodawstwa krajowego.

Dotychczas Wydział powiatowy nie przedłożył poleconego sprawozdania.

Uchwała w sprawie petycyi gminy i obszaru dworskiego w Zarwanicy o przedłużenie koncesyi do pobierania myta od mostu na rzece Strypie.

Uchwałą z dnia 18. marca 1899 odstąpił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu do załatwienia petycyę gminy i obszaru dworskiego w Zarwanicy o przedłużenie koncesyi do pobierania myta od mostu na rzecze Strypie.

W wykonaniu powyższego polecenia Wysokiego Sejmu, zasiągnąwszy zdania Wydziału powiatowego w Podhajcach, udaliśmy się do c. k. Namiestnictwa o oświadczenie się po myśli §. 9. ustawy z dnia 5 lipca 1897 Dz. u. kr. nr. 43 co do żądanego w wyż wspomnianej petycyi przedłużenia koncesyi mytniczej.

C. k. Namiestniśtwo nie udzieliło nam jeszcze odpowiedzi.

Uchwała w sprawie petycyi Jana Mączki dzierżawcy myt krajowych w Miechocinie i Zaleszanach o obniżenie czynszu dzierżawnego.

Uchwałą z dnia 22. marca 1899 odstąpił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu do możliwego uwzględnienia petycyę Jana Mączki, dzierżawcy myt krajowych w Miechocinie i Zaleszanach, o obniżenie czynszu dzierżawnego.

W wykonaniu powyższej uchwały, sprawdziwszy, że proszący Jan Mączka na wydzierżawionych mu mytach w rzeczywistości poniósł straty, przyznaliśmy mu tytułem odszkodowania ryczałtowy opust z czynszu dzierżawnego w kwocie 180 zł. w. a.

Uchwała, którą udzielono veniam studiorum p. Kazimierzowi Jawornikowi prow. inżynierowi-adjunktowi oddziału techniczno-drogowego Wydziału krajowego.

Uchwałą z dnia 23. marca 1899 r. Wysoki Sejm udzielił p. Kazimiemierzowi Jawornikowi, prowizorycznemu inżynierowi-adjunktowi oddziału techniczno-drogowego, dyspenzy od składania II. egzaminu państwowego z inżynieryi w celu uzyskania stabilizacyi.

Stabilizacya wszakże p. Jawornika nie mogła nastąpić z powodu jego zgonu.

Uchwała, którą odstąpiono Wydziałowi krajowemu do przychylnego

Na posiedzeniu dnia 20. marca 1899 r. powziął Wysoki Sejm następującą uchwałę:

Petycyę p. Waleryana Wolskiego o policzenie mu lat służby krajowej spędzonych na posadzie zastępcy konduktora i dyurnisty, odstępuje się Wydziałowi krajowemu do przychylnego załatwienia.

załatwienia petycyę p. Waleryana Wolskiego pisarza manipulacyjnego oddziału techniczno-drogowego Wydziału krajowego.

W załatwieniu powyższej uchwały, oznajmił Wydział krajowy petentowi, iż częściowe policzenie mu do czynnej służby krajowej, czasu przebytego na pełnieniu obowiązków dyetaryusza, będzie mogło ewentualnie nastąpić przy przyniesieniu go w stan spoczynku w granicach dozwolonych postanowieniem §. 11 p. 3. ustęp drugi statutu emerytalnego.

Uchwała, którą udzielono veniam aetatis p. Eustachemu Żebrowskiemu prow. inżynierowi-adjunktowi przy Wydziale krajowym.

Uchwałą z dnia 17. marca 1899 r. Wysoki Sejm udzielił p. Eustachemu Żebrowskiemu, prowizorycznemu inżynierowi-adjunktowi oddziału techniczno-drogowego, veniam aetatis.

O powyższej uchwale Wysokiego Sejmu zawiadomił Wydział krajowy petenta.

Uchwała, którą udzielono prow. inżynierowi-adjunktowi p. Michałowi Stróżeckiemu veniam studiorum.

Uchwałą z dnia 17. marca 1899 r. Wysoki Sejm udzielił p. Michałowi Stróżeckiemu, prowizorycznemu inżynierowi — adjunktowi oddziału techniczno-drogowego, dyspenzy od składania II-go egzaminu państwowego z wydziału inżynieryi.

O powyższej uchwale Wysokiego Sejmu zawiadomił Wydział krajowy petenta.

Uchwała, którą udzielono veniam studiorum Zygmuntowi Kwiatkowskiemu prowizorycznemu konduktorowi dróg krajowych.

Uchwałą z dnia 17. marca 1899 Wysoki Sejm udzielił Zygmuntowi Kwiatkowskiemu, prowizorycznemn konduktorowi III. klasy dróg krajowych, veniam studiorum.

O powyższej uchwale Wysokiego Sejmu zawiadomił Wydział krajowy petenta.

Uchwała, którą udzielono prowiz. konduktorowi Rudolfowi Lityńskiemu veniam studiorum.

Uchwałą z dnia 8. marca 1899 r. Wysoki Sejm udzielił prowizorycznemu konduktorowi dróg krajowych p. Rudolfowi Lityńskiemu veniam studiorum.

O powyższej uchwale Wysokiego Sejmu zawiadomił Wydział krajowy petenta.

Uchwała, którą udzielono veniam studiorum et aetatis Ferdynandowi Pakuszewskiemu prow. konduktorowi dróg krajow.

Na mocy uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 17. marca 1899 r., którą udzielono Ferdynandowi Pakuszewskiemu, prowizorycznemu konduktorowi III kl., veniam studiorum et aetatis do uzyskania stabilizacyi, Wydział krajowy zamianował tegoż stale etatowym konduktorem III. kl. przy drogach krajowych.

Uchwała, którą odstąpiono Wydziałowi krajowemu do zbadania petycyę drożników przy drodze krajowej Dębica-Nadbrzezie o polepszenie bytu.

Uchwałą z dnia 27. marca 1899 r., odstąpił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania petycyę drożników przy drodze krajowej Dębicko-Nadbrzeziańskiej o polepszenie bytu.

Ze względu, że Wydział krajowy w sprawie polepszenia bytu drożników przy drogach krajowych przedłożył w r. 1897 sprawozdanie, w uwzględnieniu którego Wysoki Sejm uchwałą z dnia 21. stycznia 1898 r., przyznał drożnikom i ich wdowom, oraz sierotom zaopatrzenie, wobec tego Wydział krajowy uznał za niewłaściwe stawianie w tym przedmiocie dalszych żądań do Wysokiego Sejmu.

Uchwała, którą odstąpiono Wydziałowi krajowemu do możliwego uwzględnienia petycyę p. Natalii Łuniewskiej o zapomogę.

Uchwałą z dnia 27. marca 1899 odstąpił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu do możliwego uwzględnienia petycyę Natalii Łuniewskiej o zapomogę.

W wykonaniu powyższej uchwały Wysokiego Sejmu, Wydział krajowy przyznał p. Natalii Łuniewskiej, wdowie po inżynierze Wydziału krajowego, tytułem jednorazowej zapomogi kwotę ośmdziesięciu (80) zł. w. a.

Uchwała, którą odstąpiono Wydziałowi krajowemu do załatwienia petycyę p. Eleonory Rondewaldowej o zapomogę.

W załatwieniu odstąpionej przez Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu petycyi p. Eleonory Rondewaldowej, wdowy po konduktorze dróg krajowych, Wydział krajowy udzielił petentce tytułem jednorazowej zapomogi kwotę 50 zł. w. a.

Petycye, nad któremi przeszedł Wysoki Sejm do porządku dziennego.

Wysoki Sejm przeszedł do porządku dziennego:

1. Uchwałą z 10. marca 1899 nad petycyą Katarzyny Semenowiczowej i Maryi Bychowej z powodu orzeczenia Wydziału krajowego z 27. maja 1898 l. 23 893 w sprawie zabranego przez Wydział powiatowy w Brodach gruntu pod budowę drogi powiatowej Brody-Założce;

2. Uchwałą z 17. marca 1899 nad petycyą Wydziału powiatowego w Jarosławiu w sprawie przyjęcia na fundusz krajowy kosztów pożyczki zaciągniętej na rachunek subwencyi krajowej na budowę drogi Bystrowice-Przeworsk;

3. Uchwałą z 18. marca 1899 nad petycyą Wydziału powiatowego w Jarosławiu w przedmiocie wysokości subwencyi z funduszu krajowego na budowę dróg w powiecie Jarosławskim;

4. Uchwałą z 20. marca 1899 nad petycyą Wydziału powiatowego w Rzeszowie o podwyższenie subwencyi krajowej na budowę drogi gminnej Miłocin-Bratkowice z 35% na 50%;

5. Uchwałą z 17. marca 1899, nad petycyą Wydziału powiatowego w Przemyślanach o dodatkową subwencyę z funduszów krajowych w kwocie 2.000 zł. na budowę drogi Sołowa-Kurowice.

O powyższych uchwałach powiadomiono strony interesowane.

C.

Wezwania do c. k. Rządu i sprawy temuż do załatwienia odstąpione.

Uchwała w sprawie petycyi Wydziału powiatowego w Tarnobrzegu o wybudowanie dojazdu do przewozu na Wiśle w Nadbrzeziu.

Na posiedzeniu z 28. marca 1899 powziął Wysoki Sejm następującą uchwałę:

Sejm wzywa c. k. Rząd, aby dojazd do przewozu na Wiśle w Nadbrzeziu zbudował i za państwowy uznał.

Odezwą z 28. września 1899 l. 64.606 odniósł się Wydział krajowy do c. k. Prezydyum Namiestnictwa z prośbą o zawiadomienie o sposobie załatwienia tej sprawy, na co jednak nie otrzymał dotychczas odpowiedzi.

D.

Drogi krajowe.

a) Utrzymanie dróg krajowych.

N a s t a n i u t r z y m a n i e d r ó g k r a j o w y c h w roku 1899 niekorzystny wpływ miały bezśnieżna zima i słotne lato, jak również budowa kolei żelaznych (Trzebinia-Skawce, Chabówka-Zakopane, Kraków-Kocmyrzów, Roz-

wadów-Przeworsk i koleje podolskie). Z tych powodów zużycie pokładu szutrowego wogóle było większe ponad normalne.

Znaczniejsze szkody elementarne były na drogach w sądeckim, nowotarskim i jarosławskim. Ogólny koszt napraw tych szkód wynosił około 9.000 zł. w. a.

Mostów drewnianych zamieniono na murowane, sklepione, lub płytami kryte (względnie betonowe) 98.

Średni koszt utrzymania 1 klm. dróg krajowych w trzechleciu 1896—1898 wynosi 228 zł. w. a.

b) Rekonstrukcye.

Rekonstrukcye drogi wykonano: na drodze Zator-Sucha 300 *mb.* dla zmniejszenia spadku i zregulowania skrętu przy zetknięciu się z drogą państwową, na drodze Przeworsk-Dynów w Kańczudze zbudowano ścieki brukowane dla uregulowania drogi, na drodze Lwów-Rohatyn na 50 *mb.* z powodu przeprowadzonej rekonstrukcyi na przyległej drodze miejskiej, rozpoczęto budowę drogi Rohatyn-Czercze jako drogi gminnej subwencyonowanej, która umożliwi skasowanie odnośnej części drogi krajowej Lwowsko-Rohatyńskiej o silnych spadkach i licznych skrętach i skróci znacznie dojazd do Rohatyna, rozpoczęto przełożenie drogi Kopyczyńce-Husiatyn w Husiatynie dla zmniejszenia spadku i skasowania przykrego skrętu.

Zbudowano większe mosty: na drodze Dębicko-Nadbrzeziańskiej dwa mosty o przyczołkach murowanych i konstrukcyi żelaznej (w Pustyni 6 m. światła, w Dębiu 17 m. światła), na drodze Jarosławsko-Bełzeckiej na rzece Lubaczówce 36 m. długości i na drodze Lwowsko-Stojanowskiej na rzece Bugu 120 m. długości.

Rezultat licytacyi wydzierżawienia stacyi mytniczych na drogach krajowych.

Z dniem 31. grudnia 1898 upłynął zwyczajny termin dzierżawy dla 53 stacyi mytniczych na drogach krajowych. Stacye te, po przeprowadzeniu rozpraw licytacyjnych, zostały wydzierżawione.

Cena wywołania przyjęta do tej licytacyi w wysokości dotychczasowego czynszu, wynosiła łączną kwotę 56.612 zł.

Rezultat powyższej licytacyi wykazał łączną kwotę 56.405 zł.

W szczególności wydzierżawiono z wyżwspomnianych 53 stacyi mytniczych:

26 wyżej ceny wywołania,
13 w wysokości pobieranego czynszu,
14 niżej ceny wywołania.

W sprawie rewizyi i regulacyi myt na drogach krajowych.

Po myśli §. 10 ustawy z dnia 25. grudnia 1871, dz. u. kr. Nr. 18 z 1872 r., za zgodą c. k. Namiestnictwa, nastąpi przeniesienie zapory mytniczej na drodze krajowej Żółkiew-Krystynopol w Mostach Wielkich o 1.166 metrów za miasto w kierunku Żółkwi.

Wdrożona została pertraktacya zmierzająca do uregulowania myt na drodze krajowej Kraków-Chełmek w Kaszowie, na drodze krajowej Dębica-Nadbrzezie w Maliniu, na drodze krajowej Tyśmienica-Kołomyja w Ottynii i na drodze krajowej Buczacz-Monasterzyska w Monasterzyskach.

Rezultat ogólny administracyi myt krajowych.

Dochód z myt na drogach krajowych w roku 1897 według zamknięć rachunkowych z tego roku w rzeczywistości uczynił kwotę	230.742 zł.	17	ct.
Że zaś dochód z dzierżawy myt w r. 1896 przyniósł	225.796 „	$53\frac{1}{2}$	„
przeto zwiększył się w r. 1897 o kwotę	4.945 „	$93\frac{1}{2}$	„
Dochód mytniczy preliminowano na r. 1898 w kwocie	232.000 „	—	„
zaś według zamknięć rachunkowych z tego roku, przyniósł w rzeczywistości kwotę	228.325 „	84	„
zatem w porównaniu z rokiem 1897 zmniejszył się dochód o	2.416 „	63	„
Podług kontraktów dzierżawnych na r. 1899, ogólna cyfra dochodu z wydzierżawionych myt na drogach krajowych wynosi kwotę	240.871 „	—	„

Domki mytnicze.

Przedsięwzięto budowę nowych domków mytniczych w Chełmku i Kaszowie.

Zarządzono naprawę domków mytniczych na stacyach w Annopolu, Chołojowie, Niezwiskach, Siarach i Wojciechówce.

Zaległości w dochodach mytniczych.

Zaległość z końcem roku 1897 wynosiła . .		16.241 zł. 17 ct.
z których odpisano	186 zł. $57^{1}/_{2}$ ct.	
ściągnięto	129 „ 59 „	316 „ $16^{1}/_{2}$ „
pozostała zatem w rzeczywistości zaległość w kwocie		15.925 zł. — $^{1}/_{2}$ ct.

Zaległość ta przedstawia się szczegółowo w następujący sposób:

a) ciąży na zawodnych dzierżawcach myt, a mianowicie:

w Bagienicy . . .	1.292 zł. 52 ct.
w Bohutynie i Rozchadowie	4.627 „ $70^{1}/_{2}$ „
w Dawidowie . . .	775 „ 28 „
w Kluwińcach . . .	2.807 „ 90 „
w Miechocinie . . .	331 „ 19 „
w Niedzicy . . .	726 „ 66 „
w Podliskach . . .	1.218 „ 81 „

Przeciwko zawodnym dzierżawcom wdrożono kroki sądowe.

b) Z dzierżawy myta na drodze krajowej Bełzec-Jarosław	3.681 zł. 50 ct.	
i z dzierżawy myta w Żółkwi . . .	461 „ 01 „	4.142 zł. 51 ct.

Byłym dzierżawcom zezwolono na ratalną spłatę należytości.

c) Z dzierżawy myta w Grabownicy 2 zł. 43 ct., pochodzi z ostatecznego obrachunku z byłymi dzierżawcami, których zawezwano do wyrównania tej należytości.

Zmiany w etacie słnżby dróg krajowych.

1. Dekretem z dnia 26. maja 1899 LW. 34.245. mianował Wydział krajowy:

a) inżyniera II klasy, p. Konstantego Edwarda dw. im. Biernackiego inżynierem I klasy, pozostawiając go nadal na posadzie inżyniera okręgowego w Jarosławiu.

b) prowiz. inżyniera-adjunkta p. Władysława Ziemińskiego prowiz. inżynierem II klasy.

c) Tymże dekretem przyznał Wydział krajowy inżynierowi II klasy, p. Franciszkowi Barańskiemu, osobisty dodatek do płacy w wysokości 200 zł. w. a.

2. Dekretem z dnia 19. lipca 1899 LW. 36.738. Wydział krajowy na mocy uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 17. marca 1899, którą udzielono prowizorycznemu inżynierowi-adjunktowi p. Michałowi Stróżeckiemu veniam studiorum, mianował tegoż stale etatowym inżynierem-adjunktem.

3. Dekretem z dnia 22. lipca 1899 LW. 44.959. mianował Wydział krajowy p. Karola Pielecha praktykantem technicznym z adjutum o rocznych 700 zł. w. a.

4. Dekretem z dnia 22. lipca 1899 LW. 45.948 mianował Wydział krajowy p. Włodzimierza Dydyńskiego praktykantem technicznym z adjutum o rocznych 700 zł.

5. Dekretem z dnia 16. października 1899 r. LW. 48.538 mianował Wydział krajowy p. Mieczysława Borowiczkę praktykantem technicznym z adjutum o rocznych 600 zł. w. a.

6. Dekretem z dnia 3. stycznia 1899 LW. 470 mianował Wydział krajowy:

a) konduktorów I. klasy pp. Ludwika Przetockiego, Hieronima Laskowskiego, Józefa Juńskiego i Stanisława Komorowskiego etatowymi starszymi konduktorami.

b) konduktorów II. klasy pp. Zygmunta Stronczaka, Aleksandra Cywińskiego, Jana Mikusińskiego, Karola Hausnera i Stanisława Baumana etatowymi konduktorami I. klasy.

7. Dekretem z dnia 7. kwietnia 1899 LW. 15.218 mianował Wydział krajowy konduktorów III. klasy pp. Piotra Schönthalera i Rudolfa Lityńskiego etatowymi konduktorami II. klasy

8. Uchwałą z dnia 26. maja 1899 LW. 31.853 poruczył Wydział krajowy dyetaryuszowi oddziału techniczno-drogowego p. Edwardowi Podlewskiemu funkcyę prowiz. pełnienia obowiązków konduktora na drodze krajowej Zakliczyn-Niedzica.

9. Dekretem z dnia 25. lipca 1899 LW. 49.500 mianował Wydział krajowy konduktorów III. klasy pp. Karola Romana 2-im Feigla i Nikodema Żurbickiego konduktorami II. klasy.

E.

Drogi powiatowe i gminne.

O ogólnym stanie budowy dró tudzież o pomocy technicznej udzielonej powiatom.

W tym przedmiocie przedłożymy Wysokiemu Sejmowi osobne sprawozdanie.

SUBWENCYE

udzielone na budowę i rekonstrukcyę dróg powiatowych i gminnych

w ciągu roku 1898.

Lp.	Powiat		Pojedyńczo		Razem	
1	Bóbrka	Na budowę drogi gminnej Bortniki-Chodorów			1.487	52
		„ budowę drogi gminnej Bortniki-Choleszów			1.123	68
		„ budowę drogi gminnej Bryńce-Chodarkowce			1.888	46
2	Bochnia	„ budowę drogi gminnej Niepołomice-Grabie			1.000	—
3	Bohorodczany	„ budowę drogi gminnej Dźwiniacz-Sołotwina			2.000	—
4	Borszczów	„ budowę drogi powiatowej Jezierzany-Bilcze-Ujście biskupie	4.724	03		
		„ budowę drogi powiatowej j. w. koszta komisyjne	66	78	4.790	81
		„ budowę drogi powiatowej Perejmy-Szyszkowce	1.890	14		
		„ budowę drogi powiatowej j. w. koszta komisyjne	51	65	1.941	79
5	Brody	„ budowę drogi powiatowej Brody-Załośce-Tarnopol			8.000	—
		„ budowę drogi powiatowej Brody-Szczurowice (Leszniów)			2.000	—
6	Brzesko	„ budowę drogi gminnej Radłów-Miechowice			4.000	—
7	Brzeżany	„ budowę drogi gminnej Horodyszcze-Kozłów	4.000	—		
		„ budowę drogi gminnej j. w. koszta komisyjne	4	88	4.004	88
		„ budowę drogi gminnej Puków-Stratyn koszta komisyjne			9	49
8	Brzozów	„ budowę drogi gminnej Brzozów-Nozdrzec	4.611	46		
		„ budowę drogi gminnej j. w. koszta komisyjne	276	50	4.887	96

Lp.	Powiat		Pojedyńczo		Razem	
9	Buczacz	Na budowę drogi gminnej Jazłowiec-Niżniów	15.000	27		
		„ budowę drogi gminnej j. w. koszta komisyjne	300	—	15.300	27
		„ budowę drogi gminnej Koropiec-Porchowa koszta komisyjne			32	12
10	Chrzanów	„ budowę drogi powiatowej Chrzanów-Zator	1.000	—		
		„ budowę drogi powiatowej j. w. koszta komisyjne	19	35	1.019	35
11	Cieszanów	„ budowę drogi powiatowej Lubaczów-Hruszów			2.297	57
		„ budowę drogi powiatowej Cewków-Oleszyce	3.000	—		
		„ budowę drogi powiatowej j. w. koszta komisyjne	33	06	3.033	06
12	Dąbrowa	„ budowę drogi powiatowej Żabno-Ujście jezuickie			491	70
13	Dobromil	„ budowę drogi gminnej Krościenko-Kuźmina	12.000	—		
		„ budowę drogi gminnej j. w. koszta komisyjne	957	65		
		„ budowę drogi gminnej j. w. ubezpieczenie robotników	48	60	13.006	25
14	Drohobycz	„ budowę drogi powiatowej Chyrawka-Glinna			8.039	91
		„ budowę drogi gminnej Lipowiec-Litynia-Wygoda-Medenice koszta komisyjne			44	71
15	Gródek	„ budowę drogi gminnej Gródek-Dobrzany			1.000	—
16	Grybów	„ budowę drogi gminnej Korzenna-Wojnarowa			2.000	—
		„ budowę mostu na rzece Białej			500	—
		„ budowę drogi powiatowej Florynka-Krzyżówka koszta komisyjne			904	62
		„ budowę drogi powiatowej Grybów-Krynica koszta komisyjne			50	12
17	Horodenka	„ budowę drogi powiatowej Niezwiska-Obertyn	6.614	86		
		„ budowę drogi powiatowej j. w. koszta komisyjne	41	47		
		„ budowę drogi powiatowej j. w. koszta nadzoru	187	92		
		„ budowę drogi powiatowej j. w. ubezpieczenie robotników	11	66	6.855	91
		„ budowę drogi powiatowej Potok złoty-Łuka-Niezwiska koszta komisyjne			167	09

Lp.	Powiat		Pojedyńczo		Razem	
18	Husiatyn	Na budowę drogi powiatowej Husiatyn-Probużna i Husiatyn-Postołówka			8.000	—
		„ budowę drogi gminnej Probużna-Czarnokońce koszta komisyjne			68	96
19	Jarosław	„ budowę drogi gminnej Bystrowice-Przeworsk	12.371	56		
		„ budowę drogi gminnej j. w. koszta komisyjne	881	71	13.253	27
		„ budowę drogi gminnej Sieniawa-Majdan			3.000	—
		„ budowę drogi gminnej Łazy-Nowa grobla koszta komisyjne			90	01
20	Jasło	„ budowę drogi gminnej Osobnica-Trzcinica			2.000	—
		„ budowę drogi gminnej Desznica-Rostajne			2.000	—
21	Jaworów	„ budowę drogi gminnej Jaworów-Niemirów	2.000	—		
		„ budowę drogi gminnej j. w. koszta komisyjne	878	44	2.878	44
22	Kałusz	„ budowę drogi gminnej Kałusz-Kopanka-Żurawno	1.971	35		
		„ budowę drogi gminnej j. w. koszta komisyjne	28	65	2.000	—
23	Kamionka	„ budowę drogi gminnej Kamionka-Batiatycze-Żółkiew			2.000	—
		„ budowę drogi powiatowej Busk-Chołojów	6.565	—		
		„ budowę drogi powiatowej j. w. koszta komisyjne	9	29	6.574	29
		„ budowę drogi gminnej Radziechów-Kulików-Kamionka koszta kom.			3	10
		„ budowę drogi gminnej Streptów-Lisko koszta komisyjne			16	96
		„ budowę drogi strategicznej Busk-Toporów			2.000	—
		„ budowę drogi w Streptowie			2.435	—
24	Kolbuszowa	„ budowę drogi powiatowej Kolbuszowa-Mielec			2.000	—
		„ budowę drogi powiatowej Kolbuszowa-Sokołów			1.977	32
25	Kossów	„ budowę drogi powiatowej Kossów-Jasionów górny	20.106	24		
		„ budowę drogi powiatowej j. w. koszta komisyjne	893	69	20.999	93
26	Kraków	„ zasilenie powiatowego funduszu dróg gminnych (§. 28. ust. drog.)			3.000	—

Lp.	Powiat		Pojedyńczo		Razem	
27	Krosno	Na budowę drogi do zakładu kąpielowego w Iwoniczu	20.019	98		
		„ budowę drogi j. w. koszta komisyjne	1.119	05		
		„ budowę drogi j. w. ubezpieczenie robotników	38	88	21.177	91
		„ budowę drogi gminnej Zręcin-Dukla koszta komisyjne			12	—
28	Limanowa	„ budowę drogi gminnej Młynne-Ujanowice			1.000	—
		„ budowę drogi gminnej Kosinka mała-Mszana dolna	7.000	—		
		„ budowę drogi gminnej j. w. koszta komisyjne	42	22	7.042	22
		„ budowę drogi gminnej Młynne-Ujanowice-Krasne-Tymbark i Kosinka-Mszana dolna koszta komisyjne			45	71
29	Lisko	„ budowę drogi gminnej Lutowiska-Cisna			4.000	—
30	Lwów	„ budowę drogi gminnej Jaryczów nowy-Podliski małe			2.700	03
		„ budowę drogi gminnej Zboiska-Barszczowice			3.000	—
		„ budowę drogi gminnej Kulparków-Sokolniki	1.500	—		
		„ budowę drogi gminnej j. w. koszta komisyjne	16	60	1.516	60
31	Łańcut	„ budowę drogi gminnej Przeworsk-Markowa	7.000	—		
		„ budowę drogi gminnej j. w. koszta komisyjne	158	67	7.158	67
		„ budowę drogi gminnej Przeworsk-Maćkówka			3.000	—
		„ budowę drogi gminnej Kszeszowice-Urzejowice	1.000	—		
		„ budowę drogi gminnej j. w. koszta komisyjne	103	64	1.103	64
		„ budowę drogi dojazdowej do szkoły w Rakszawie	2.000	—		
		„ budowę drogi dojazdowej j. w. koszta komisyjne	226	78	2.226	78
		„ budowę drogi gminnej Łańcut-Kańczuga			2.000	—
32	Mielec	„ budowę drogi gminnej Radomyśl-Przecław			4.000	—
33	Mościska	„ budowę drogi gminnej Pakość-Husaków	3.000	—		
		„ budowę drogi gminnej j. w. koszta komisyjne	747	22	3.747	22

Lp.	Powiat		Pojedyńczo		Razem	
34	Myślenice	Na budowę drogi gminnej Zembrzyce-Biertowice	4.500	—		
		" budowę drogi gminnej j. w. koszta komisyjne	14	27	4.514	27
		" budowę drogi gminnej Lubień-Mszana dolna			1.000	—
		" budowę drogi gminnej Pcim-Jordanów			1.500	—
35	Nadwórna	" budowę drogi gminnej Nadwórna-Łanczyn	980	72		
		" budowę drogi gminnej j. w. koszta komisyjne	141	04	1.121	76
		" budowę drogi gminnej Nazawizów-Winograd	2.000	—		
		" budowę drogi gminnej j. w. koszta komisyjne	18	89	2.018	89
36	Nisko	" budowę drogi gminnej Majdan-Stany-Rozwadów	14.163	91		
		" budowę drogi gminnej j. w. koszta komisyjne	296	87		
		" budowę drogi gminnej j. w. ubezpieczenie robotników	94	14	14.554	92
		" budowę drogi gminnej Nisko-Przyszów-Jeżów-Nart	1.949	51		
		" budowę drogi gminnej j. w. koszta komisyjne	50	49	2.000	—
37	Nowy Targ	" budowę drogi gminnej Jaszczurówka-Łysa-Polana-Morskie Oko	17.000	—		
		" budowę drogi gminnej j. w. koszta komisyjne	1.034	79		
		" budowę drogi gminnej j. w. ubezpieczenie robotników	86	48	18.121	27
		" budowę dróg gminnych w Zakopanem	1.035	43		
		" budowę dróg gminnych j. w. koszta komisyjne	493	22	1.528	65
38	Pilzno	" budowę drogi gminnej Pilzno-Wielopole			3.000	—
		" zasilenie powiatowego funduszu dróg gminnych (§. 28. ust. drog.)			1.000	—
39	Podhajce	" budowę dróg gminnych Podhajce-Denysów i Podhajce Bożyków			6.000	—
40	Przemyśl	" budowę drogi gminnej Chałupki medyckie-Stubno-Nienowice	4.950	66		
		" budowę drogi gminnej j. w. koszta komisyjne	36	30	4.986	96
41	Przemyślany	" budowę drogi gminnej Przemyślany-Pomorzany	2.000	—		
		" budowę drogi gminnej j. w. koszta komisyjne	39	62	2.039	62

Lp.	Powiat		Pojedyńczo		Razem	
41	Przemyślany	Na budowę drogi gminnej Kurowice-Sołowa			2.665	92
		„ budowę drogi gminnej Lubycza-Józefówka			12.000	—
42	Rawa	„ budowę drogi powiatowej Rawa-Niemirów koszta komisyjne			29	07
		„ budowę mostu na rzece Sołokieć w Tyniatyskach			300	—
43	Rohatyn	„ budowę drogi gminnej Rohatyn-Czercze	1.965	38		
		„ budowę drogi gminnej j. w. koszta komisyjne	87	44	2.052	82
		„ budowę drogi gminnej Kołokolin-Bukaczowce koszta komisyjne			144	79
44	Ropczyce	„ zasilenie powiatowego funduszu dróg gminnych (§. 28. ust. drog.)			1.000	—
45	Rudki	„ budowę drogi powiatowej Rudki-Sądowa Wisznia			4.000	—
46	Rzeszów	„ budowę drogi powiatowej Tyczyn-Jawornik			4.000	—
		„ budowę drogi gminnej Przybyszówka-Zgłobień			3.000	—
		„ budowę drogi gminnej Miłocin-Bratkowice			1.000	—
		„ budowę mostu na rzece Strugu w gminie Białej			1.000	—
47	Sambor	„ budowę drogi gminnej Przemyśl-Rudki			2.973	95
48	Sanok	„ rekonstrukcyę części drogi powiatowej Haczów-Brzozów-Rymanów od stacyi kolejowej do zakładu kąpielowego			1.200	—
		„ budowę drogi gminnej Sanok-Mrzygłód koszta komisyjne			46	57
49	Sącz nowy	„ rekonstrukcyę drogi powiatowej Muszyna-Krynica			1.000	—
		„ budowę drogi gminnej Chełmiec-Chomranica			1.000	—
		„ budowę drogi gminnej Czchów-Witowice-Jakóbowice			154	30½
50	Śniatyn	„ budowę drogi powiatowej Zabłotów-Rożnów			7.000	—
		„ budowę drogi gminnej Stecowa-Borowce			4.000	—
		„ budowę drogi gminnej Dżurów-Ilińce koszta komisyjne			12	04
51	Sokal	„ budowę drogi powiatowej Sokal-Tartaków			8.000	—

Lp.	Powiat		Pojedyńczo		Razem	
	Sokal	Na budowę drogi powiatowej Bełz-Waręż			3.000	—
		„ budowę dróg powiatowych Sokal-Tartaków i Bełz-Waręż koszta komisyjne			43	52
52	Stare miasto	„ budowę drogi powiatowej Ławrów-Mszaniec	8.591	67		
		„ budowę drogi powiatowej j. w. koszta komisyjne	785	59	9.377	26
53	Stryj	„ budowę drogi powiatowej Słobódka-Sokołów			7.000	—
		„ budowę drogi gminnej Tucholka-Smorze koszta komisyjne			37	31
54	Tarnobrzeg	„ budowę drogi powiatowej Grębów-Stale			5.000	—
		„ budowę drogi gminnej Baranów-Dymitrów			800	—
		„ budowę drogi gminnej Skowierzyn-Radomyśl			800	—
55	Tarnów	„ budowę drogi gminnej Tarnów-Ryglice			5.000	—
56	Tłumacz	„ budowę drogi gminnej Tłumacz-Bohorodyczyn	3.651	35		
		„ budowę drogi gminnej j. w. koszta komisyjne	162	42	3.813	77
		„ budowę drogi gminnej Jazłowiec-Niżniów koszta komisyjne			26	52
57	Trembowla	„ budowę drogi gminnej Janów-Kobyłowłoki			3.000	—
		„ budowę drogi powiatowej Trembowla-Skałat	3.970	38		
		„ budowę drogi powiatowej j. w. koszta komisyjne	29	21	3.999	59
58	Turka	„ budowę drogi powiatowej Turka-Czarna	4.000	—		
		„ budowę drogi powiatowej j. w. koszta komisyjne	955	02	4.955	02
59	Wadowice	„ budowę drogi gminnej Zembrzyce-Biertowice koszta komisyjne			14	27
60	Wieliczka	„ budowę drogi gminnej Świątniki-Swoszowice			2.000	—
		„ budowę drogi gminnej Gorżków-Dobczyce koszta komisyjne			20	01
61	Zaleszczyki	„ budowę drogi gminnej Koszyłowce-Bazar			3.000	—
62	Zbaraż	„ budowę dróg gminnych Zbaraż-Podwołoczyska i Zbaraż-Berezowica			8.000	—
63	Złoczów	„ budowę drogi gminnej Woroniaki-Dunajów koszta komisyjne			12	12

Lp.	Powiat		Pojedyńczo		Razem	
64	Żółkiew	Na budowę drogi gminnej Żółkiew-Kamionka strumiłowa			5.859	37
		„ budowę drogi gminnej Żółkiew-Skwarzawa stara			1.500	—
		„ budowę drogi gminnej Kamionka-Batiatycze koszta komisyjne			123	68
65	Żydaczów	„ budowę drogi powiatowej Stryj-Żórawno			1.500	—
66	Żywiec	„ budowę drogi gminnej Lachowice-Jeleśnia			1.955	04
67	—	Za tabor kolejowy dla użytku dróg subwencyonowanych			2.033	—
		Razem .	—	—	422.741	61½
		Do tego.				
		Koszta utrzymania i budowy drogi powiatowej Hubicze-Schodnica będącej w bezpośrednim zarządzie Wydziału krajowego	—	—	64.488	51
		Suma .	—	—	487.230	12½
		Po potrąceniu:				
		a) zwrotu nadpłaty zasiłku na budowę drogi Tłumacz-Bohorodyczyn powiatu Tłumacz	30	—		
		b) zwrotu niezużytej zaliczki na koszta komisyjne inżyniera krajowego delegowanego do budowy drogi w Iwoniczu powiatu Krosno	14	33		
		c) z tytułu jak wyżej do budowy drogi Krościenko-Kuźmina powiatu Dobromil	26	12		
		d) dochodów drogi Hubicze-Schodnica	51.166	37½	51.236	82½
		Pozostają wydatki *netto* jak zamknięcie rachunków za rok 1898	—	—	435.993	30

Zakładowy fundusz pożyczkowy na drogi powiatowe i gminne.

Zakładowy fundusz pożyczkowy na budowę dróg powiatowych i gminnych wynosił od roku 1896 po koniec roku 1897 . . . 300.000 zł. — ct.

Dotacya z funduszu krajowego jednorazowa, z uzyskanej bonifikacyi z galicyjskiego funduszu propinacyjnego (uchwała Sejmu z dnia 17. lutego 1898) . . . . 20.000 „ — „

Razem . . 320.000 zł. — ct.

Po koniec roku 1897 udzielono Wydziałom powiatowym bezprocentowych pożyczek w kwocie . . . 633.550 „ — „

W roku 1898 udzielono pożyczek Wydziałom powiatowym:

w Borszczowie	5.000 zł.		
„ Brzesku	5.000 „		
„ Brzeżanach	3.000 „		
„ Kałuszu	800 „		
„ Kamionce strumiłowej . . .	3.000 „		
„ Krosnie	1.000 „		
„ Lwowie	5.000 „		
„ Łańcucie	7.500 „		
„ Mielcu	2.000 „		
„ Ropczycach	900 „	33.200 „ — „	
Razem 74 Wydziałom powiatowym . . .		666.750 „ — „	

Na rachunek tych pożyczek spłacono po koniec r. 1897 . . . 358.335 zł. 47 ct.
a w roku 1898 . . . . 44.194 „ 53 „ 402.530 „ — „

pozostaje do zwrotu w latach następnych . . . . 264.220 zł. — ct.

Od ulokowanej rozporządzalnej gotówki na 3% rachunku bieżącym, uzyskano odsetki po koniec roku 1897 w kwocie . . . . 6.557 zł. 87 ct.
a w roku 1898 . . . . 1.186 „ 96 „ 7.744 „ 83 „

Od Wydziałów powiatowych otrzymano z tytułu 6% odsetek zwłoki za niedotrzymanie terminów spłat rat pożyczkowych po koniec roku 1897 . 1.247 zł. 53 ct.
zaś w roku 1898 . . . . 505 „ 70 „ 1.753 zł. 23 ct.

Bilans z końcem roku 1898.

Należytości czynne:

1. od Wydziałów powiatowych:

a) z tytułu zwrotu kapitału . . 264.220 zł. — ct.
b) „ 6% odsetek zwłoki . 25 „ 50 „ 264.245 zł. 50 ct.

2. Na 3% rachunku bieżącym funduszu krajowego 64.345 „ 68 „

Razem . 328.591 zł. 18 ct.

Należytości bierne: . . . . . — „ — „

Czysty stan czynny . 328.591 zł. 18 ct.

Po porównaniu ze stanem czynnym z końcem roku 1897 . . . . 306.901 „ 92 „

okazuje się przyrost majątku w roku 1898 o kwotę 21.689 zł. 26 ct.

Ewidencya miejscowych i powiatowych funduszów

Załączony pod ·/. wykaz dochodów i wydatków miejscowych funduszów dróg gminnych za rok 1897 obejmuje 71 powiatów, gdyż Wydziały powiatowe: bohorodczański, przemyski i trembowelski nie przedłożyły

dróg gminnych.
A) Wykaz dochodów i wydatków miejscowych funduszów dróg gminnych za rok 1897.

Alegat 1.

dat odnośnych ani z roku 1895 ani też z roku 1896. Przy Wydziałach powiatowych w Brzeżanach, Cieszanowie, Czortkowie, Dąbrowie, Drohobyczu, Jarosławiu, Jaśle, Kolbuszowie, Lwowie, Nowym Targu, Nowym Sączu i Skałacie wstawiono wynikłości z r. 1896, gdyż pomienione Wydziały powiatowe nie przedłożyły dotychczas odnośnych dat z r. 1897. Na utrzymanie w 71 powiatach 44.688'582 km. dróg gminnych służył w roku 1897 fundusz w łącznej kwocie 1,903.365 zł. 39½ ct. w. a. a w szczególności służyły: prestacye w robociźnie wartości 1,342.952 zł. 88 ct. w. a., prestacye w materyale drzewnym wartości 97.153 zł. 89½ ct. w. a., dotacye z powiatowego funduszu dróg gminnych w kwocie 429.493 zł. 94 ct. w. a., dochody mytnicze w kwocie 13.338 zł. 46 ct. w. a. tudzież inne dochody gotówką w kwocie 20.426 zł. 22 ct. w. a.

Z powyższej łącznej sumy dochodów w kwocie 1,903.365 zł. 39½ ct. w. a. wydano w rzeczywistosci na utrzymanie 44.688·582 km. dróg gminnych kwotę 1,811.123 zł. 82½ ct. w. a., pozostała zatem reszta nieodrobionych prestacyi wartości 114.996 zł. 18½ ct. w. a.

B) Zamknięcie rachunków powiatowego funduszu dróg gminnych za rok 1897.

Alegat 2.

Jak wynika z załączonego pod ·/. wykazu, wynosiły dochody powiatowych funduszów dróg gminnych w 74 powiatach ogółem 1,544.678 zł. 53 ct. w. a. wydatki zaś 1,445.485 zł. 68½ ct. w. a. pozostały zatem zapas kasowy wynosił z końcem roku 1897 w 74 powiatach ogółem 99.192 zł. 84½ ct. w. a. a mianowicie w gotówce 88.048 zł. 82½ ct. w. a. tudzież w efektach 11.144 zł. 02 ct. w. a.

F.

Publiczne dojazdy kolejowe.

W czasie od 15. listopada 1898 r. do dnia zamknięcia niniejszego sprawozdania osiągnięto następujące dalsze wyniki w urządzeniu publicznych dojazdów kolejowych a mianowicie:

1. *W powiecie Chrzanowskim.*

a) budowa dojazdu kolejowego Szczakowa-Jaworzno jest w toku; dojazdy:

b) od stacyi w Bolęcinie do drogi powiatowej Chrzanów-Alwernia; i

c) od stacyi w Alwerni Regulicach do drogi powiatowej Chrzanów-Alwernia zostały ukończone.

2. *W powiecie Dobromilskim.* Budowa dojazdu kolejowego w Nowem mieście ukończona.

3. *W powiecie Horodeńskim.* Dojazd kolejowy na linii kolei lokalnej Delatyn-Kołomyja-Stefanówka od stacyi Horodenka „miasto“ do gościńca rządowego Horodenka-Kołomyja uznany za publiczny i jest w toku budowy.

4. *W powiecie Husiatyńskim.* Projektowany dojazd kolejowy od stacyi w Hadynkowcach do miasteczka w Probużnej uznany został za publiczny i jest w toku budowy.

5. *W powiecie Kołomyjskim.* Dojazdy kolejowe na linii kolei lokalnej Delatyn-Kołomyja-Stefanówka: 1. w Tłumaczyku, 2. w Podhajczykach i 3. w Gwoździcu — uznane za publiczne i wybudowane.

6. *W powiecie Krakowskim.* W sprawie urządzenia publicznego dojazdu kolejowego na linii kolei lokalnej Kraków-Kocmyrzów do stacyi Bieńczyce przeprowadzoną została rozprawa konkurencyjna.

7. *W powiecie Łańcuckim.* Na linii kolei Przeworsk-Rozwadów projektowane są trzy dojazdy kolejowe a mianowicie: w Grodzisku, Leżajsku i w Sarzynie (Rudzie).

Dotychczas wszakże Wydział powiatowy w Łańcucie nie przedłożył Wydziałowi krajowemu wyniku rozpraw konkurencyjnych.

8. *W powiecie Nadwórniańskim.* Dojazd kolejowy na linii kolei lokalnej Delatyn-Kołomyja-Stefanówka od stacyi w Łanczynie do gościńca rządowego Kołomyja-Delatyn uznany za publiczny i jest w budowie.

9. *W powiecie Niskim.* Projektowane są trzy dojazdy kolejowe na linii kolei Przeworsk-Rozwadów a mianowicie w Nisku, Rudniku i Łętowni. Dotychczas wszakże tylko dojazd kolejowy w Rudriku został uznany za publiczny, natomiast sprawa dojazdów w Nisku i Łętowni pozostaje w stadyum przygotowawczem.

10. *W powiecie Nowotarskim.* Sprawa uznania za publiczne dojazdów na linii kolejowej Chabówka-Zakopane do stacyi a) w Nowym Targu, b) w Białym Dunajcu i c) w Poroninie przedłożona c. k. Namiestnictwu celem uzyskania potrzebnych orzeczeń.

11. *W powiecie Rohatyńskim.* W sprawie projektowanego dojazdu kolejowego od stacyi w Psarach do drogi krajowej Lwowsko-Rohatyńskiej w Podkamieniu c k. Namiestnictwo pismem z dnia 20. października b. r. L. 32.234 oznajmiło Wydziałowi krajowemu, że wobec okoliczności, iż zastępcy c. k. skarbu kolejowego sprzeciwili się przeprowadzeniu projektu mającego łączyć stacyę Psary linii kolei Chodorów-Podwysokie z drogą krajową Lwów-Rohatyn w miateczku Podkamieniu, a Ministerstwo kolei żelaznych do tego oświadczenia się przychyliło, — nie może zgodzić się na ten projekt dojazdu, ponieważ według wniosków komisyi stacyjnej z dnia 12. marca 1896 powziętych przez wszystkie strony interesowane, miała być jako dojazd kolejowy do stacyi Psary zbudowana droga w kierunku ku Knihyniczom.

12. *W powiecie Stryjskim.* Względem urządzenia dojazdu kolejowego na linii kolei Stryj-Chodorów od stacyi w Chodowicach do drogi powiatowej odniósł się Wydział krajowy do c. k. Namiestnictwa o wydanie orzeczenia.

13. *W powiecie Złoczowskim.* Dojazd kolejowy w Jeziernie w budowie.

14. *W powiecie Żółkiewskim.* Dojazd kolejowy w Kulikowie na linii Lwów-Bełzec-Tomaszów ukończony.

15. *W powiecie Żydaczowskim.* W sprawie urządzenia dojazdu kolejowego na linii kolei Stryj Chodorów od stacyi w Żydaczowie do drogi powiatowej, przeprowadzoną została rozprawa konkurencyjna, — dotychczas wszakże Wydział powiatowy w Żydaczowie nie przedłożył Wydziałowi krajowemu wyniku rozprawy w celu uzyskania potrzebnego orzeczenia.

G.

Inne ważniejsze sprawy.

Praktyczna szkoła konduktorów drogowych.

W tym przedmiocie pezedkładamy Wysokiemu Sejmowi osobne sprawozdanie.

Sprawa zamiany mostów i przepustów drewnianych na kanały betonowe, względnie mosty murowane.

W tym przedmiocie przedkładamy Wysokiemu Sejmowi osobne sprawozdanie.

Iuterpelacya p. Potoczka i tow. w sprawie dostaw na drogi publiczne nierządowe.

Na interpelacyę p. Potoczka i tow. w sprawie dostaw na drogi publiczne nierządowe odpowiedział Wydział krajowy na posiedzeniu Wysokiego Sejmu dnia 23. marca 1899, zaś w dalszym ciągu dnia 21. kwietnia 1899 przy LW. 22.773 wydał do wszystkich Wydziałów powiatowych następujący okólnik:

„Celem umożliwienia zarobku członkom gmin powiatu przy dostawach kamienia, żwiru i innych materyałów potrzebnych dla dróg powiatowych i gminnych tudzież publicznych dojazdów kolejowych zalecamy Wydziałowi powiatowemu z mocy §. 35. ust. drog., aby wspomniane dostawy poruczał o ile możności gminom tak, jak to się dzieje przy dostawach dla dróg krajowych w myśl postanowień §§. 16. i 17. przepisów adm. drog. z dnia 14. października 1868 L. 10.753 dz. u. kraj. nr. 21.

Z końcem każdego roku winien będzie Wydział powiatowy przedkładać nam sprawozdanie, którym gminom i jakie dostawy w ciągu roku dla powyższych dróg oddane zostały".

W sprawie interpelacyi posła Kramarczyka i towarzyszy w przedmiocie udziału gmin do kosztów budowy i konserwacyi publicznych dojazdów kolejowych.

Wskutek interpelacyi posła Kramarczyka i towarzyszy w sprawie udziału gmin do kosztów budowy i konserwacyi publicznych dojazdów kolejowych odniósł się Wydział krajowy do c. k. Namiestnictwa o objawienie swego zdania co do ewentualnej zmiany ustawy o publicznych dojazdach kolejowych z dnia 15. kwietnia 1881 Nr. 46. Dz. u. kr. i noweli z dnia 9. marca 1888 Nr. 38. Dz. u. kr. mianowicie w tym kierunku, ażeby zwolnić gminy od przyczyniania się do kosztów budowy i utrzymania publicznych dojazdów kolejowych, zaś natomiast ażeby zobowiązać zarządy kolejowe do ponoszenia prócz dotychczasowego datku w wysokości jednej trzeciej części kosztów także datku dotąd na gminy przypadającego.

C. k. Namiestnictwo pismem z dnia 21. października 1899 r. L. 99.237 oznajmiło Wydziałowi krajowemu, że c. k. Ministerstwo kolei żelaznych po porozumieniu z c. k. Ministerstwem spraw wewnętrznych oświadczyło, iż c. k. Rząd nie może się przychylić do żądanej zmiany ustawy o publicznych dojazdach kolejowych, ponieważ takie większe obciążenie przedsiębiorstw kolejowych stałoby w sprzeczności z zasadą rozdziału ciężarów w miarę korzyści, jakie poszczególne strony interesowane odnoszą z urządzenia drogi dojazdowej, przyjętą we wszystkich istniejących ustawach o publicznych dojazdach kolejowych.

Sprawa ukrajowienia niektórych dróg.

Nawiązując do zeszłorocznego sprawozdania w przedmiocie uznania niektórych dróg za krajowe, Wydział krajowy zebrał potrzebne daty co do drogi Rzeszów-Kolbuszowa-Tarnobrzeg i przy LW. 8326/99 odniósł się najpierw do c. k. Rządu z prośbą o przyjęcie kosztów częściowej przebudowy i utrzymywania tej drogi na skarb państwa względnie o przyznanie na ten cel odpowiedniej subwencyi.

Tak samo przy LW. 75.670/98 odniósł się Wydział krajowy do c. k. Rządu w sprawie drogi Brody-Radziechów-Sokal. — Na powyższe pisma nie mamy dotąd odpowiedzi.

Co do drogi Zakopane-Łysa Polana odniósł się Wydział krajowy przy LW. 68147/98 do c. k. Rządu o wyjednanie u władz węgierskich połączenia tej drogi z siecią węgierskich gościńców, a Wydziałowi powiatowemu w Nowym Targu polecił zebrać deklaracye stron interesowanych w sprawie datków na rzecz wspomnianej drogi. Odpowiedź władz węgierskich otrzymaliśmy odmowną.

W sprawie drogi Drohobycz-Schodnica zażądał Wydział krajowy przy LW. 15.071/99 od stron interesowanych i Reprezentacyi powiatowej w Drohobyczu deklaracyi co do datków na rzecz częściowej przebudowy i przyszłego utrzymywania tej drogi.

Deklaracyi nie utrzymaliśmy, zaznaczyć jednak musimy, że chcąc dać zarobek głównie robotnikom z Borysławia pozostającym bez zajęcia, część tej drogi z Drohobycza do Hubicz już w roku bieżącym zaczęliśmy budować przy zasiłku z funduszu państwowego, krajowego i powiatowego. Co do kosztów dalszej budowy tej części drogi jest pertraktacya w toku.

Drogę ze Załoziec do granicy powiatu Tarnopolskiego buduje Wydział powiatowy w Brodach przy zasiłku z funduszu krajowego w wysokości 50% rzeczywistych kosztów tej budowy.

W sprawie drogi Kosów-Żabie-Worochta zdajemy relacyę Wysokiemu Sejmowi na innem miejscu.

Wreszcie zaznaczamy, że ze względu na uchwałę Wysokiego Sejmu, polecającą Wydziałowi krajowemu starać się usilnie u c k. Rządu o upaństwowienie dróg ważnych dla państwa, — o czem na innem miejscu zdajemy sprawę, — odniósł się Wydział krajowy przy L.W. 32.318/99 do c. k. Rządu z prośbą, aby na skarb państwa przyjął także koszta częściowej przebudowy i przyszłego utrzymywania drogi Muszyna-Krynica-Tylicz-granica węgierska względnie, aby przyznał na ten cel odpowiednią subwencyę. Na wspomniane pismo nasze dotąd nie otrzymaliśmy odpowiedzi.

Sprawa rekonstrukcyi drogi krajowej Zator-Sucha w Zatorze.

Powołując się w tej sprawie na nasze zeszłoroczne sprawozdanie, nadmieniamy, iż rozporządzeniem z 22. grudnia 1898 l. 71.457 poleciliśmy Wydziałowi powiatowemu w Wadowicach, aby w porozumieniu z naszym inżynierem okręgowym w Krakowie przeprowadził rekonstrukcyę drogi krajowej Zator-Sucha w Zatorze kosztem 1800 zł. z zastosowaniem się do warunków podanych przez c. k. Namiestnictwo w odezwie z 10. listopada 1898 l. 96.354.

Petycya gmin i obszarów dworskich pow kołomyjskiego o udzielenie 75% subwencyi na budowę drogi z Pererowa do Pistynia na Polipy i Mykietyńce.

W dalszym ciągu zeszłorocznego sprawozdania nadmieniamy, iż Wydział powiatowy w Kołomyi nie przedłożył dotychczas projektu budowy drogi z Pererowa do Pistynia na Polipy i Mykietyńce — pomimo tut. urgensów z 28. marca 1899 l. 7956 i 7. sierpnia 1899 l. 51.355.

Sprawa budowy drogi z Oleska do Podhorzec.

W dalszym ciągu zeszłorocznego sprawozdania nadmieniamy, iż wskutek prośby Wydziału powiatowego w Złoczowie poleciliśmy rozporządzeniem z 11. sierpnia 1899 l. 37.107 starszemu inżynierowi p. Kazimierzowi Jankowskiemu wypracowanie projektu budowy drogi Olesko-Podhorce.

Sprawa budowy drogi Gorzyce-Czekaj.

Powołując się na zeszłoroczne sprawozdanie, oznajmiamy, iż według odezwy c. k. Prezydyum Namiestnictwa z 25. października 1899 l. 10.752 oświadczyło c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych gotowość przyznania zasiłku państwowego na budowę drogi Gorzyce-Czekaj wrzawski w wysokości 30% kosztow budowy z zastrzeżeniem, że na ten zasiłek zgodzi się c. k. Ministerstwo Skarbu i że kredyt uchwalony zostanie w drodze ustawodawczej.

Nadto zażądało c. k. Ministerstwo przerobienia projektu budowy i przedłożenia deklaracyi Wydziału krajowego względnie Wydziału powiatowego i stron interesowanych co do obowiązku utrzymywania tej drogi w stanie odpowiednim wymogom wojskowości, z wyraźnem zrzeczeniem się w tym względzie wszelkiej pomocy z funduszów państwowych.

Załatwienie tej sprawy jest w toku.

Sprawa budowy drogi gminnej ze Szczawnicy do Piwnicznej.

Odnośnie do zeszłorocznego sprawozdania oznajmiamy, iż rozporządzeniem z 27. września 1899 l. 53.701 wezwaliśmy Wydziały powiatowe w Nowym Sączu i Nowym Targu, aby nam doniosły, o ile postąpiła sprawa budowy drogi ze Szczawnicy do stacyi kolejowej w Piwnicznej; nie otrzymaliśmy jednak do chwili zamknięcia niniejszego sprawozdania żadnej odpowiedzi.

Sprawa uregulowania drogi Pienińskiej.

Powołując się na poprzednie nasze sprawozdania, nadmieniamy, iż nie otrzymaliśmy dotychczas od Wydziału powiatowego w Nowym Targu dalszej wiadomości, w jakiem stadyum znajduje się sprawa odstąpienia przez strony interesowane gruntów pod rozszerzenie drogi Pienińskiej.

Petycye kilku gmin i obszarów dworskich w powiecie mościskim, samborskim i rudeckim o subwencyę na budowę drogi ze Sambora do Sądowej Wiszni.

W dalszym ciągu zeszłorocznego sprawozdania oznajmiamy, iż powiaty mościski, samborski i rudecki odmówiły wszelkiego udziału w kosztach budowy drogi ze Sambora do Sądowej Wiszni, w obec czego sprawa ewentualnego udzielenia na ten cel subwencyi z funduszu krajowego stała się bezprzedmiotową.

Petycye gmin powiatu nowosądeckiego i limanowskiego o budowę drogi Ujanowice-Zbikowice-Świdnik w powiecie nowosądeckim.

Powołując się na przeszłoroczne sprawozdanie, oznajmiamy, iż gminy powiatu nowosądeckiego i limanowskiego wniosły podczas ubiegłej sesyi Wysokiego Sejmu ponowną petycyę w sprawie budowy drogi z Tęgoborzy na Łyczankę-Zbikowice do granicy powiatu limanowskiego. Petycyę tę, przez Wysoki Sejm niezałatwioną, przesłaliśmy rozporządzeniem z 10. maja 1899 l. 24.595 Wydziałowi powiatowemu w Nowym Sączu z wezwaniem, aby przedłożył Wydziałowi krajowemu szczegółowy projekt i kosztorys budowy rzeczonej drogi oraz zabezpieczył pokrycie kosztów tej budowy, poczem poweźmie Wydział krajowy decyzyę co do oznaczenia wysokości subwencyi krajowej przyznanej w zasadzie tut. rozporządzeniem z 5. kwietnia 1895 l. 8412.

Do chwili zamknięcia niniejszego sprawozdania nie otrzymaliśmy od Wydziału powiatowego żadnej odpowiedzi.

Sprawa datków dobrowolnych deklarowanych na budowę dróg krajowych

Alegat 3.

Według załączonego ·/. wykazu datków dobrowolnych na budowę dróg krajowych pozostało do spłacenia z końcem roku 1898 jeszcze 9.347 zł. 10 ct. w. a.

Spłata tej należytości wpływać ma do funduszu krajowego ratami a mianowicie:

1. Na drodze krajowej Lwów-Stojanów:

a) Rada powiatowa w Kamionce strumiłowej w kwocie 5.000 zł.; spłaca w ratach po 500 zł. rocznie;

b) gmina Kamionka strumiłowa należytość w kwocie 3.118 zł. spłaca po 250 zł. rocznie;

2. droga krajowa Rzeszów-Nadbrzezie:

a) gmina Sokołów spłacać ma zredukowaną do połowy należytość w kwocie 400 zł. 96 ct. w czterech po sobie następujących ratach rocznych począwszy od r. 1897.

Na rachunek tej należytości uiszczono w r. 1899 kwotę 150 zł.

b) Przeciw księciu Lubomirskiemu o zapłacenie należytości 1.078 zł. 14 ct. przedsięwzięto kroki sądowe.

3. Droga krajowa Tarnów-Szczucin:

Należytość zaległą w kwocie 500 zł. uiszczono już w 1899 r.

Rachunki funduszu pro praeterito budowy dróg krajowych i powiatowych.

Alegat 4.

Wedle załączonego ·/. wykazu (od pozycyi 1 do 14 i 15) funduszów pro praeterito budowy dróg krajowych i powiatowych po koniec roku 1898 przedstawiają się wynikłości rachunków 12 dróg w 8 powiatach, jak następuje:

Należytości czynne od stron konkurencyjnych .		80.837 zł. 13 ½ ct.
Zapas gotówką i efektami		9.059 „ 49½ „
Razem .		89.896 zł. 63 ct.
Należytości bierne przypadające stronom konkurencyjnym do wypłaty za przeróbne		98.089 „ 18½ „
a po strąceniu nadwyżki . . .	15.087 zł. 76 ct.	
od niedoboru	23.280 „ 31½ „	
okazuje się niedobór . .		8.192 zł. 55½ ct.
który od niedoboru, wykazanego w sprawozdaniu za rok 1897 w kwocie		8.526 „ 79½ „
zmiejszył się o kwotę .		334 zł. 24 ct.
Natomiast nadwyżka w kwocie j. w. . . .		15.087 „ 76 „
od zwyżki wykazanej w sprawozdaniu za rok 1897 w kwocie		14.884 „ 82½ „
zwiększyła się o kwotę .		202 zł. 93½ ct.

Z należytości czynnych w ciągu roku 1898 nic nie odpisano.

W czasie zaś od 1. listopada 1898 po dzień 15. października 1899 na podstawie aktów, zatwierdzonych już przez Wydział krajowy, z powodu, że pierwotne przypisy w księgach likwidacyjnych były niejasne i zbyt ogólnikowe, odpisano z funduszu pro praeterito budowy drogi krajowej:

Lwów—Rohatyn	831 zł. 25 ct.
Sanok—Rzeszów	1.550 „ 73 „
Sanok—Przemyśl	842 „ 62½ „

Brzeżany-Podwołoczyska . . . . , . 104 zł. — ct.
Strussów-Buczacz i Monasterzyska-Czortków . . 93 „ 86 „

Razem . 3.422 zł. 46 ½ ct.

Odpisywanie znacznych należytości zaległych z funduszu pro praeterito budowy dróg w powiecie sanockim pochodzi z przyczyn podniesionych w sprawozdaniu za rok 1897.

Stan zebranych dotychczas zapasów na pokrycie niedoboru funduszu pro praeterito budowy drogi krajowej Jarosław-Bełzec, tudzież niedoborów ewentualnie innych pro praeterito dróg krajowych wynosi w książeczkach Banku krajowego wraz z narosłymi procentami po koniec czerwca 1898 roku, a przechowanych tymczasowo w depozytach funduszu krajowego (LW. 56.144/98), numer:

a) 8.229 w kwocie . . . . 5.120 zł. 15 ct.
W porównaniu z wypłaconą do LW. 45.719/99 remuneracyą starszemu c. k. komisarzowi Janowi Malawskiemu za uporządkowanie, prowadzenie i sporządzenie 6-cioletnich (1889—1894) rachunków funduszu pro praeterito budowy dróg krajowych Brzeżany-Złoczów i Brzeżany-Tarnopol, w kwocie 200 „ — „

przedstawia się stan tej książeczki . . . 4.920 zł. 15 ct.
b) 9.556 w kwocie . . . . 5.433 „ 46 „

Razem . 10.353 zł. 61 ct.

Gdy niedobór funduszu pro praeterito budowy drogi krajowej Jarosław-Bełzec wynosi podług wspomnianego wyżej wykazu . . . . 4.420 „ 95 „

pozostaje na pokrycie innych ewentualnie niedoborów . . . . 5.932 zł. 66 ct.

Ubezpieczenie robotników i drożników od wypadków

Zgodnie z ustawą z dnia 28. grudnia 1887 (Dz. p. p. z r. 1888 Nr. 1.) ubezpieczono w r. 1898 tych robotników i drożników na drogach krajowych i subwencyonowanych, którzy byli użyci przy robotach drogowych prowadzonych we własnym zarządzie. Z tego zobowiązania wynikłe koszta poniesiono z funduszu krajowego:

1) za roboty zwyczajne, wykonywane przy utrzymaniu dróg krajowych w kwocie . . . . . 193 zł. 18 ct.
2) za roboty nadzwyczajne (przy budowie mostów, w kamieniołomach, cegielniach) a to:
   a) na drogach krajowych . 199 zł. 91 ct.
   b) na drogach subwencyonowanych . . . . 557 „ 72 „ 757 „ 63 „

Razem . 950 zł. 81 ct.

Z porównania z rokiem 1897 w kwocie . 724 „ 39 „

okazuje się, że koszt z tego tytułu wynosił w r. 1898 więcej o . . . . 226 zł. 42 ct.

spowodowany większą ilością robót we własnym zarządzie i z powodu podwyższonej taryfy opłat od 1. stycznia 1898 (Reskrypt c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 23 grudnia 1897 L. 38.254).

Przedłużenie udzielonych koncesyi mytniczych.

Zgodnie z postanowieniem zawartem w §. 9. ust. 5. ustawy z dnia 5. lipca 1897 Dz. u. kr. nr. 43. Wydział krajowy, w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem przedłużył koncesyę na dalszych lat pięć do pobierania opłat mytniczych, a mianowicie:

obszarowi dworskiemu wspólnie z gminą w Sokołowie, powiatu stryjskiego na drodze gminnej z Bolechowa do kolei lwowsko-czerniowieckiej;

Radzie powiatowej w Białej od mostu powiatowego na rzecze Białce w Kaniowie starym;

obszarowi dworskiemu w Podmichalu, powiatu kałuskiego od przewozu przez rzekę Łomnicę;

obszarowi dworskiemu w Dołpotowie, powiatu kałuskiego od mostu, na rzece Siwce w Dołpotowie;

Radzie powiatowej w Rzeszowie od dwóch mostów na Strugu na drodze Tyczyn Jawornik;

Radzie powiatowej w Przemyślanach na drodze powiatowej Przemyślańsko-Świrskiej;

Radzie powiatowej w Kolbuszowie na drodze powiatowej Rzeszowsko-Kolbuszowskiej;

Radzie powiatowej w Dąbrowej na drogach powiatowych Dąbrowa-Żabno-Otfinów i Szczucin-Otałęż;

Radzie powiatowej w Kolbuszowej na drodze powiatowej Kolbuszowa-Sokołów;

obszarowi dworskiemu z gminą w Boryniczach powiatu bobreckiego od mostu na rzece Suchodołce;

obszarowi dworskiemu wspólnie z gminą w Nadolanach, powiatu sanockiego, od dwóch mostów na drodze gminnej w Nadolanach;

Radzie powiatowej w Kamionce str. na drodze powiatowej Jabłonówka-Busk-Rakobuty;

Radzie powiatowej w Kamionce str. na drodze powiatowej Zadwórze-Lisko;

obszarowi dworskiemu w Wojniłowie, powiatu Kałuskiego od mostu na rzecze Siwce w Wojniłowie;

obszarowi dworskiemu w Rozhurczu powiatu stryjskiego, od przewozu przez Rzekę Stryj w Rozhurczu;

gminie miasta Brodów na przeciąg lat trzech (myto kopytkowe) na 7 rogatkach;

Radzie powiatowej w Pilznie na drodze powiatowej Pilzno-Radomyśl;

Radzie powiatowej w Jaśle na drogach powiatowych Warzycko-Lubelskiej i Frysztacko-Brzosteckiej;

Radzie powiatowej w Gorlicach na drodze Ropa-Wysowa w Uściu ruskiem i od mostu na rzece Ropie na drodze Zagórzany-Dominikowce;

Radzie powiatowej w Borszczowie na drodze powiatowej Iwanków-Germakówka, w Germakówce;

obszarowi dworskiemu w Kołodrubach, powiatu rudeńskiego od mostu na rzece Dniestrze;

obszarowi dworskiemu wspólnie z gminą w Czułowicach, powiatu rudeńskiego, od mostu na rzece Weryszycy.

Kontrola nad miastami pobierającemi kopytkowe.

Tak, jak w latach poprzednich wykonywaliśmy kontrolę nad miastami, na mocy specyalnych ustaw, uprawnionemi do pobierania myta kopytkowego w szczególności w Brodach, Brzeżanach, Jarosławiu, Kołomyji, Nowym Sączu, Przemyślu, Rzeszowie, Stanisławowie, Tarnopolu i Tarnowie tudzież nad Wydziałem powiatowym w Buczaczu w zastępstwie tamtejszej gminy pobierającym wspomnianą opłatę. Wydział powiatowy buczacki i Magistraty innych pomienionych miast przedłożyły preliminarze drogowe na rok bieżący, które na miejscu komisyjnie badane, były przedmiotem odpowiednich zarządzeń Wydziału krajowego. W ten sam sposób załatwione zostały rachunki drogowe za rok ubiegły z miast Brzeżan, Buczacza, Jarosławia, Kołomyji, Przemyśla, Tarnopola i Tarnowa. Nie przedłożono zaś tych rachunków z miast Brodów, Nowego Sącza, Rzeszowa, Stanisławowa i Żółkwi, co przypomnieliśmy odnośnym Wydziałom powiatowym.

Subwencye państwowe na budowę i rekonstrukcyę dróg powiatowych i gminnych w r. 1899.

W załączeniu ·/. przedkładamy Wysokiemu Sejmowi wykaz zezwolonych w r. 1899 kredytów ze skarbu państwa na budowę i rekonstrukcyę dróg krajowych, powiatowych i gminnych.

Alegat 5.

Sprawa uznania dróg za drogi gminne I. klasy.

Powołując się na sprawozdanie, przedłożone Wysokiemu Sejmowi na poprzedniej sesyi, Wydział krajowy uznał w roku bieżącym na wniosek Wydziału powiatowego za drogi gminne I. klasy:

w powiecie Horodenka 3 drogi łącznej długości 39. — klm.
„ Stanisławów 8 dróg „ „ 118· — „
„ Trembowla 8 „ „ „ 72· 3. „

Objęcie dróg gminnych II. klasy w zarząd Wydziału powiatowego.

Wydział powiatowy w Jaśle z powodu nieodpowiedniej administracyi objął drogi gminne II. klasy w gminie Brzyszczki w bezpośredni zarząd.

Sprawa drogowa wytoczona przed c. k. Trybunałem państwa.

Wydział krajowy na podstawie §. 12. ust. z dnia 18. kwietnia 1869 przedłożył wniosek do c. k. Trybunału państwa o rozstrzygnięcie sporu kompetencyjnego między władzami sądowemi i administracyjnemi autonomicznemi, w sprawie prowizoryalnej gminy Zawady i spólników przeciw Wydziałowi powiatowemu w Nowym Sączu o naruszenie w posiadaniu drogi lk. 1072 w gminie Zawada.

Orzeczenia c. k. Trybunału administracyjnego.

C. k. Trybunał administracyjny odrzucił następujące zażalenia:

1. Zażalenie Dawida Maschlera i tow., właścicieli cegielni w Sichowie, przeciw orzeczeniu Wydz. kraj. z dnia 28. grudnia 1897 nr. 80556 w przedmiocie uwolnienia od myta na drodze krajowej Lwów-Rohatyn pod Sichowem.

2. Zażalenie obszaru dworskiego w Oleszkowie przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z dnia 10. września 1897 l. 49521 w sprawie spłaty prestacyi w materyale drzewnym za lata 1892-1895.

3. Zażalenie Jurka Koszaka z Moskalówki przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z dnia 7. września 1897 l. 55.552 w przedmiocie usunięcia stajni od drogi Kosów-Jasienów górny w Moskalówce.

4. Zażalenie obszaru dworskiego w Horysławicach przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z dnia 5. października 1897 L. 51.824 w przedmiocie spłaty prestacyi drogowych w materyale drzewnym.

5. Zażalenie Saula Sternheima i Dawida Birnbauma z Pomorzan przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z dnia 30. sierpnia 1898 L. 45.784, którem odmówiono im wyższego wynagrodzenia za uszkodzenie domów, w skutek podwyższenia drogi krajowej Brzeżany-Pomorzany.

6. Częściowo odrzucone zostało zażalenie Hermana Lieblicha przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z dnia 2. kwietnia 1897 L. 19.176, którem nałożono na niego datek w kwocie rocznej 174 zł. 50 ct. za nadmierne zużywanie dróg Wojnarowa-Korzenna i Grybów-Zborowice.

II. Przed wydaniem orzeczenia przez c. k. Trybunał administracyjny zostało cofnięte:

Zażalenie firmy Jakób i Józef Kohn, właścicieli Smolnika w pow. liskim, przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z dnia 30. listopada 1897 L. 67.230 w sprawie usunięcia ruin karczmy przy drodze powiat.

III. Następujące zażalenia wytoczone przed c. k. Trybunałem administracyjnym nie są dotychczas roztrzygnięte:

1. Zażalenie Pinkasa Zimmelesa i Majera Liebenheimera, handlarzy drzewa przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z dnia 21. lutego 1899 L. 3.326 z powodu nałożenia na nich osobnego datku za zużywanie drogi gm. Trzciana kamienna transportami drzewa.

2. Zażalenie obszaru dworskiego w Rzeszyczycy przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z dnia 28. lutego 1899 L. 4781 w przedmiocie spłaty zaległych prestacyi drogowych w materyale drzewnym za lata 1887—1897.

3. Zażalenie Szymona Kriegera, Józefa Jaromina, Piotra Syca i Jakóba Grubnera przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z dnia 28. lutego 1899 L. 4.985, którem nałożono na nich osobne datki za niezwykłe zużywanie nieomycowych dróg gminnych w Lidzinie, Bystrej i Osielcu w pow. myślenickim transportami drzewa.

4. Zażalenie gminy i obszaru dworskiego w Siarach przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z dnia 25. kwietnia 1898 L. 20.356 co do obowiązku opłaty myta na drodze krajowej Gorlice-Konieczna.

5. Zażalenie firmy S. Goldstein przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z dnia 25. maja 1898 L. 21.069 w sprawie datku na rzecz dojazdu kolejowego w Makowie.

6. Zażalenie Juliusza Przeworskiego z Krakowa przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z dnia 15. lipca 1898 L. 35.554, którem nałożono na niego datek za niezwykłe zużywanie dróg w Jaworznie i w Jeleśni.

7. Zażalenie braci Goldstein w Wrocławiu przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z dnia 22. marca 1898 L. 4.851, którem nałożono na nich datek za niezwykłe zużywanie dróg.

8. Zażalenie Juliusza Kurzmana z Jarosławia przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z dnia 12. lipca 1898 L. 31.953, którem nałożono na niego datek za niezwykłe zużywanie dróg.

9. Zażalenie Zwierzchności gminnej w Kutkorzu przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z dnia 2. czerwca 1899 L. 26.795 w przedmiocie wynagrodzenia za wycięte drzewa przy drodze gminnej.

Nowo utworzone urzędy pocztowe.

C. k. Dyrekcya poczt i telegrafów dla Galicyi zawiadomiła nas o utworzeniu nowych urzędów pocztowych w następujących powiatach i miejscowościach:

w powiecie Borszczów w Dzwiniaczce
„ Brody w Milnie
„ Brzesko w Uszewiu
„ Cieszanów w Rudzie różanieckiej
„ Dąbrowa w Gręboszowie
„ Dąbrowa w Słupcu
„ Dolina w Witwicy
„ Gródek w Wiszence
„ Grybów w Bruśniku
„ Kałusz w Niegowcach
„ Lwów we Lwowie-Bogdanówce
„ Lwów w Kulparkowie
„ Mościska w Nikłowicach
„ Przemyśl w Bachórzu
„ Rohatyn w Psarach
„ Ropczyce w Broniszowie
„ Ropczyce w Grabinach
„ Rzeszów w Zgłobieniu
„ Stanisławów w Błudnikach
„ Tarnopol w Myszkowicach
„ Tarnopol w Tarnopolu (filia)
„ Wadowice w Zembrzycach

Nadto zawiadomiła nas pomieniona c. k. Dyrekcya, iż ponownie weszły w życie czasowo zwinięte urzędy pocztowe:

w powiecie Cieszanów w Płazowie
„ Jarosław w Radawie
w powiecie Limanowa w Kamienicy
„ Lisko w Czarnej
„ Tłumacz w Markowcach

Zwinięte urzędy pocztowe.

C. k. Dyrekcya poczt i telegrafów oznajmiła nam, że następujące urzędy pocztowe zostały:

a) czasowo zwinięte:

w powiecie Czortków w Szmańkowczykach
„ Kałusz w Hołyniu
„ Podgórze w Podgórzu-Płaszowie
„ Przemyślany w Podhajczykach

b) stale zwinięte:

w powiecie Tarnobrzeg w Sobowie.

Akademia im. Maryi Teresy we Wiedniu.

W roku 1899 opróżnione zostały trzy miejsca funduszowe w akademii im. Maryi Teresy w Wiedniu.

Po rozpisaniu konkursu przez Wydział krajowy z dnia 25. marca 1899 do l. 18.142, uczyniono następnie przedstawienia do najwyższego Tronu.

Najwyższem postanowieniem z dnia 14. lipca b. r. nadał Najjaśniejszy Pan zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego miejsca funduszowe pp. Zdzisławowi Wiktorowi i Maryanowi Dydyńskiemu. Trzecie miejsce funduszowe opróżniło się później, to też ze względu na spóźniony czas, Wydział krajowy zgodnie z wnioskiem c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych postanowił nie rozpisywać nowego konkursu na to miejsce funduszowe, lecz jedynie na podstawie poprzedniej tabeli kwalifikacyjnej przedłożyć propozycyę.

Najwyższem postanowieniem z dnia 6. września b. r. nadał Najjaśniejszy Pan, zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego to trzecie miejsce funduszowe p. Arturowi Ocetkiewiczowi de Julienhort.

Sprawy szlachectwa i zmiany nazwisk.

W czasie od 15. października 1898 do 1. listopada 1899 udzielił Wydział krajowy c. k. Namiestnictwu we Lwowie opinii w 52 sprawach, dotyczących zmiany nazwisk. W powyższym czasie załatwił Wydział krajowy 13 prośb w sprawie staropolskiego szlachectwa, wniósł 3 prośby do Tronu w imieniu petentów o zatwierdzenie staropolskiego szlachectwa, co do których rezolucye jeszcze nie nadeszły, wydał 42 certyfikatów szlachectwa, wreszcie załatwił 53 spraw, odnoszących się w ogóle do szlachectwa.

WYKAZ

dochodów i wydatków miejscowych funduszów dróg gminnych za rok 1897.

Liczba porządkowa	Powiat	Długość dróg gminnych *klm.*	Ilość numerów domów względnie rodzin	Dochody: Wartość prestacyi		Należytość w materyale drzewnym od obszarów dworskich do 5%		Dotacya z pow. funduszu dróg gminnych		Należytość w czynszach z myta		Inne dochody gotówką		Razem		Wydatki: Ryczałtowo		Z końcem roku pozostałość w nieodrobionych prestacyach		Uwaga
				zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	
1	Biała	495·592	12.592	30.000	95	437	95	6.476	34	—	—	205	55	37.120	79	36.075	24	1.172	99	
2	Bóbrka	896·324	10.318	16.508	80	302	87	2.917	38	650	—	17	50	20.396	55	18.760	80	1.635	75	
3	Bochnia	628·966	14.982	22.192	—	1.528	97	—	—	—	—	—	—	23.720	97	25.910	30	594	80	*ad 4.* Nie ma wykazów za rok 1896 i 1897.
4	Bohorodczany	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
5	Borszczów	499·367	18.905	18.905	—	3.160	35	—	—	—	—	—	—	22.065	35	18.319	50	585	50	
6	Brody	995·269	16.902	27.043	20	2.289	70	4.963	31	—	—	—	—	34.296	21	34.589	34	700	78	
7	Brzesko	508· —	15.316	24.702	10	1.095	40	9.212	35½	—	—	215	56	35.225	41½	33.195	58	1.313	70	*ad 8.* Wstawiono wynikłości z roku 1896, gdyż dotąd nie ma wykazu za rok 1897.
8	Brzeżany	588·407	11.184	12.561	65	1.841	41	—	—	—	—	—	—	14.403	06	14.073	56	329	50	
9	Brzozów	288·690	11.455	16.213	05	958	83	13.793	64	—	—	—	—	30.965	52	31.733	85	—	—	
10	Buczacz	810·600	16.698	26.716	80	1.651	—	—	—	—	—	—	—	28.367	80	54.697	13	2.787	67	
11	Chrzanów	439· —	10.559	21.248	60	—	—	7.578	04	—	—	377	80	29.204	44	25.212	43	1.732	40	
12	Cieszanów	765· —	12.355	14.826	—	1.308	23	2.582	17	—	—	—	—	18.716	40	18.341	75	374	65	*ad 12, 13 i 14* j. w.
13	Czortków	461· —	10.520	14.331	20	2.102	89	—	—	—	—	—	—	16.434	09	15.913	20	149	74	
14	Dąbrowa	583·384	9.787	9.850	65	973	87	1.621	65	—	—	—	—	12.446	17	11.872	72	669	48	
15	Dobromil	344· —	9.967	13.130	70	699	52	445	86	—	—	—	—	14.276	08	11.569	27	6.428	69	
16	Dolina	525·529	14.453	44.375	53	127	77	1.875	50	—	—	—	—	46.378	80	42.848	88	3.529	92	
17	Drohobycz	591·010	19.258	35.937	05	1.516	32	7.160	12	—	—	702	—	45.315	49	41.306	57	3.165	75	*ad 17* j. w.
18	Gorlice	376·970	12.117	20.857	90	881	33	21.172	13	2.607	26	564	90	46.083	52	44.862	97	1.220	55	
19	Gródek	829·245	—	13.375	60	1.439	53	818	27	—	—	—	—	15.633	40	14.088	55	1.094	98	
20	Grybów	366·120	7.914	11.058	30	345	61	2.552	43	—	—	—	—	13.956	34	13.144	70	645	65	
21	Horodenka	599·918	14.725	20.548	30	2.132	13	4.855	03	—	—	570	03	28.105	49	25.777	50	2.604	62	
22	Husiatyn	744·760	14.151	18.355	97	1.691	49	1.500	75	—	—	1.863	22	23.4.1	43	17.105	34½	6.306	15½	
23	Jarosław	964·880	16.536	26.457	60	2.969	61	1.817	48	—	—	105	64	31.350	33	29.156	24	1.416	99	*ad 23 i 24* j. w.
24	Jasło	684·519	16.903	29.773	60	1.496	97	15.101	74	888	—	566	27	47.826	58	46.289	38	742	16	
25	Jaworów	633· —	12.321	12.321	—	1.085	83	2.793	88	—	—	—	—	16.200	71	13.611	62	737	25	
26	Kałusz	576·274	12.401	21.599	10	859	45	5.208	07½	200	—	—	—	27.866	62½	27.179	77½	686	85	
27	Kamionka	744·250	15.221	15.221	—	2.404	82	817	15	—	—	—	—	18.442	97	16.276	22	2.146	75	
28	Kolbuszowa	552·356	10.580	13.149	99	625	44½	1.228	28	—	—	—	—	15.003	71½	14.465	97½	74	42	*ad 28* j. w.
29	Kołomyja	463·162	17.788	21.989	40	1.704	88	19.867	48	—	—	—	—	43.561	76	41.240	63	1.589	20	
30	Kossów	656·700	14.555	17.466	—	474	09	1.835	96	—	—	357	83	20.133	88	17.975	87	1.809	90	
31	Kraków	349·063	9.102	25.370	60	567	21	17.661	88	—	—	91	25	43.690	94	43.690	94	19	20	
32	Krosno	371·853	12.159	24.548	04	-	—	6.163	22	30	—	978	05	31.519	31	30.574	88	243	68	
33	Limanowa	563·395	10.766	17.050	10	498	11	7.489	86	—	—	—	—	25.038	07	24.393	91	566	35	
34	Lisko	711·269	12.101	24.202	—	980	73	14.088	33	—	—	—	—	39.271	06	39.271	06	—	—	
35	Lwów	1.055·590	16.981	28.977	20	2.542	14	21.340	89	—	—	2.171	70	55.031	93	50.250	48	2.682	89	*ad 35* j. w.
36	Łańcut	1.033·467	23.926	23.904	—	1.623	43	3.985	56	869	—	682	70	31.064	69	33.471	96	877	60	
37	Mielec	888·316	2.829	15.116	10	1.818	92	4.355	56	—	—	—	—	21.290	58	19.588	56	1.720	17	
38	Mościska	541·202	11.866	11.866	—	1.590	38	1.420	11	—	—	251	52	15.128	01	15.128	37½	1.532	95½	
39	Myślenice	463·100	14.152	15.720	20	488	39½	5.048	99	276	70	3.069	29	24.603	57½	25.677	89½	59	50	
40	Nadwórna	503·543	13.162	26.324	—	647	53	6.522	86	—	—	2.140	—	35.634	39	34.522	39	1.112	—	
41	Nisko	512·700	10.788	12.945	60	786	25	500	60	—	—	—	—	14.232	45	9.782	99	4.449	46	
42	Nowy Targ	561·4	13.518	24.867	80	291	08	35.456	90½	—	—	30	—	60.645	78½	60.062	28½	562	50	*ad 42* j. w.
43	Pilzno	272·894	7.834	9.177	20	898	81	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	252	33	
44	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	17.327	41	13.050	37	4.341	59	
45	Przemyśl	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	*ad 45* nie ma wykazów za rok 1896 1897.
46	Przemyślany	739·399	10.874	12.949	20	1.448	45	1.901	38½	—	—	—	—	16.299	03½	14.019	29	2.612	48	
47	Rawa	663· —	16.339	13.071	20	1.628	10	—	—	—	—	—	—	14.699	30	12.102	28	1.385	40	
48	Rohatyn	773·500	—	17.064	30	2.185	65	7.372	54	255	—	—	—	26.877	49	25.651	03	1.116	45	
49	Ropczyce	602·023	12.236	14.272	70	1.552	80	19.124	38	—	—	—	—	34.949	88	33.306	28	1.293	85	
50	Rudki	630·463	10.374	10.374	—	2.044	03	4.237	34	—	—	1.526	82	18.182	19	16.422	71	1.807	33	
51	Rzeszów	904·100	23.384	25.556	97	—	—	10.341	22	—	—	—	—	35.898	19	33.894	44	1.472	50	
52	Sambor	510·134	15.196	19.937	70	1.358	85	6.557	42	—	—	—	—	27.853	97	25.593	25	2.260	72	
53	Sanok	500·735	14.011	24.800	20	1.260	85	8.840	20	—	—	47	—	34.948	25	33.284	72	3.877	10	
54	Sącz nowy	895·237	15.170	23.075	37	1.083	55	5.650	33	5.400	—	324	37	35.533	62	35.680	99	1.925	26	*ad 54 i 55* j. w
55	Skałat	581·600	13.078	13.294	50	2.325	65	—	—	—	—	—	—	15.620	15	18.121	91	3.117	28	
56	Śniatyn	369· —	11.349	17.442	10	1.030	80	—	—	—	—	—	—	18.472	90	16.237	80	2.235	10	
57	Sokal	804·400	13.300	14.740	—	2.658	63	1.913	42	—	—	—	—	19.312	05	19.256	51	1.389	50	
58	Stanisławów	426· —	11.794	19.119	30	1.073	35	—	—	—	—	—	—	20.192	65	19.384	03	1.808	62	
59	Staremiasto	260·289	8.419	10.102	80	510	15	1.730	—	—	—	—	—	12.342	95	11.767	94	—	—	
60	Stryj	941· —	4.396	10.550	40	449	69	898	68	—	—	—	—	11.898	77	11.069	45	445	60	
61	Tarnobrzeg	592·273	11.539	14.284	—	1.764	90	1.714	74	—	—	1.573	35	19.336	99	17.687	99	1.840	26	
62	Tarnopol	1.075· —	14.624	14.836	74	8.290	58	24.331	81	317	50	—	—	47.776	63	39.126	45	9.613	68	
63	Tarnów	691·908	10.694	14.429	81	1.411	72	459	32	—	—	—	—	16.300	85	16.074	28	3.036	01	
64	Tłumacz	527·284	14.236	25.183	25	1.539	66	19.386	67	—	—	—	—	46.109	58	44.203	97	365	95	
65	Trembowla	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Nie ma wykazów od roku 1892.
66	Turka	489·858	10.055	20.068	—	403	01	4.258	21	—	—	—	—	24.729	22	24.729	22	—	—	
67	Wadowice	786·073	16.836	29.706	80	1.332	02	24.113	04	—	—	1.000	—	56.151	86	44.601	43	218	41	
68	Wieliczka	264·867	3.576	6.256	56	271	48	1.720	—	—	—	—	—	8.248	04	7.702	92	173	—	
69	Zaleszczyki	887·648	12.502	15.092	40	2.500	38½	—	—	—	—	—	—	17.592	78½	15.660	12	1.486	30	
70	Zbaraż	710·554	10.263	10.694	60	832	89	2.990	23½	—	—	89	80	14.607	52½	14.657	08½	26	25	
71	Złoczów	1.165·779	22.027	26.465	40	530	69	3.340	67½	20	—	417	20	30.773	96½	28.719	46½	2.011	70	
72	Żółkiew	693·800	12.272	12.272	—	1.223	06	4.559	05	1.825	—	35	—	19.914	11	16.097	73½	1.999	37½	
73	Żydaczów	483·700	10.579	18.128	10	1.671	62	4.797	66	—	—	200	—	24.797	38	22.052	90	2.262	37	
74	Żywiec	453·245	15.140	24.095	16	1.547	39	3.749	54	—	—	47	40	29.439	49	26.474	15	348	67	
	Razem	44.688·582	897.520	1,342.952	88	97.153	89½	429.493	94	13.338	46	20.426	22	1,903.365	39½	1,811.123	82½	114.996	18½	

Po potrąceniu wydatków od dochodów .	1,811.123	82½
Pozostałość wynosi . .	92.241	57

WYKAZ

wynikłości zamknięć rachunkowych powiatowego funduszu dróg gminnych za rok 1897.

L. porz.	Nazwa powiatu	Dochody		Wydatki		Pozostałość kasowa z końcem roku		Niedobór z końcem roku		Uwaga
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	
1	Biała . . .	13.631	70½	11.704	43	1.927	27½	—	—	
2	Bóbrka . . .	28.706	41	24.454	74	4.251	67	—	—	
3	Bochnia . .	26.880	09½	24.850	47	2.029	62½	—	—	
4	Bohorodczany .	2.755	38	2.742	95	12	43	—	—	
5	Borszczów . .	6.641	68	6.641	68	—	—	—	—	
6	Brody . . .	11.266	72	11.058	21½	208	50½	—	—	
7	Brzesko . .	29.109	03½	29.105	91	3	12½	—	—	
8	Brzeżany . .	24.404	43	24.143	54	260	89	—	—	
9	Brzozów . .	16.664	47½	16.477	70	186	77½	—	—	
10	Buczacz . .	42.925	55	40.221	27	2.704	28	—	—	
11	Chrzanów . .	11.024	13	10.366	52	657	61	—	—	
12	Cieszanów . .	12.754	82½	12.754	56	—	26½	—	—	
13	Czortków . .	7.029	12	5.721	16	1.307	96	—	—	
14	Dąbrowa . .	7.671	46½	7.671	46½	—	—	—	—	
15	Dobromil . .	30.330	99	30.284	65	46	34	—	—	
16	Dolina . . .	12.544	95	11.818	21	726	74	—	—	
17	Drohobycz . .	26.728	21	24.872	71½	1.855	49½	—	—	
18	Gorlice . . .	38.662	45½	37.200	23	1.462	22½	—	—	
19	Gródek . . .	12.762	03½	12.750	22½	11	81	—	—	
20	Grybów . . .	4.787	65½	4.777	42	10	23½	—	—	
21	Horodenka . .	7.353	55	7.206	07	147	48	—	—	
22	Husiatyn . .	14.944	34	13.631	57	1.312	77	—	—	
23	Jarosław . .	19.612	41½	19.522	29	90	12½	—	—	
24	Jasło . . .	20.600	44½	20.558	00½	42	44	—	—	
25	Jaworów . .	9.296	27½	7.918	98	1.377	29½	—	—	
26	Kałusz . . .	16.120	42	16.042	20	78	22	—	—	
27	Kamionka . .	66.064	69½	65.896	75	167	94½	—	—	
28	Kolbuszowa .	3.037	27	1.503	38	1.533	89	—	—	
29	Kołomyja . .	31.129	35	30.729	45	399	90	—	—	
30	Kossów . . .	5.361	13	3.475	66	1.885	47	—	—	
31	Kraków . . .	34.868	54½	29.792	06	5.076	48½	—	—	
32	Krosno . . .	22.984	52	20.671	48	2.313	04	—	—	
33	Limanowa . .	9.854	72½	8.906	68	948	04½	—	—	
34	Lisko . . .	*4.552* 15.322	*99* 54	15.134	75	*4.552* 187	*99* 79	— —	— —	
35	Lwów . . .	42.932	56½	38.698	73	4.233	83½	—	—	
36	Łańcut . . .	45.066	60	45.066	60	—	—	—	—	
37	Mielec . . .	19.372	72½	19.204	28	168	44½	—	—	
38	Mościska . .	29.780	58	29.780	58	—	—	—	—	
39	Myślenice . .	19.988	53½	19.186	91½	801	62	—	—	
40	Nadwórna . .	10.360	25½	10.198	20	162	05½	—	—	
41	Nisko . . .	24.828	12	24.758	07	70	05	—	—	
42	Nowytarg . .	5.068	76	5.044	40	24	36	—	—	

L. porz.	Nazwa powiatu	Dochody zł.	Dochody ct.	Wydatki zł.	Wydatki ct.	Pozostałość kasowa z końcem roku zł.	Pozostałość kasowa z końcem roku ct.	Niedobór z końcem roku zł.	Niedobór z końcem roku ct.	Uwaga
43	Pilzno . . .	13.719	25	13.638	53	80	72	—	—	
44	Podhajce . .	30.748	39½	26.581	67	4.166	72½	—	—	
45	Przemyśl . .	24.948	57	24.948	57	—	—	—	—	
46	Przemyślany .	26.265	04½	24.006	92½	2.258	12	—	—	
47	Rawa . . .	19.869	09	19.869	09	—	—	—	—	
48	Rohatyn . .	11.606	13½	11.272	91	333	22½	—	—	
49	Ropczyce . .	21.086	84	19.548	22	1.538	62	—	—	
50	Rudki . . .	7.872	73	5.402	73	2.470	—	—	—	
51	Rzeszów . .	44.899	07½	44.800	54	98	53½	—	—	
52	Sambor . . .	15.352	35	15.248	61	103	74	—	—	
53	Sanok . . .	15.666	65	15.042	09	624	56	—	—	
54	Sącz nowy . .	15.449	01	15.447	77	1	24	—	—	
55	Skałat . . .	36.971	65	36.971	65	—	—	—	—	
56	Śniatyn . . .	13.827	03	13.827	03	—	—	—	—	
57	Sokal . . .	9.044	94	9.022	46	22	48	—	—	
58	Stanisławów .	*591* 22.322	*03* 14½	21.793	02	*591* 529	*03* 12	— —	— —	
59	Staremiasto .	2.341	93½	1.907	73	434	20½	—	—	
60	Stryj . . .	11.978	27	11.914	04½	64	22½	—	—	
61	Tarnobrzeg .	15.942	94	14.399	72½	1.543	21½	—	—	
62	Tarnopol . .	90.579	36	74.344	85	16.234	51	—	—	
63	Tarnów . . .	19.646	32½	18.684	35	961	97	—	—	
64	Tłumacz . .	24.377	03	19.386	67	4.990	36	—	—	
65	Trembowla .	5.270	56½	3.903	20½	1.367	36	—	—	
66	Turka . . .	5.802	31½	5.053	21	749	10½	—	—	
67	Wadowice . .	15.813	04	15.813	04	—	—	—	—	
68	Wieliczka . .	41.850	24	41.522	82	327	42	—	—	
69	Zaleszczyki .	12.347	83	12.347	83	—	—	—	—	
70	Zbaraż . . .	*6.000* 26.777	— 22½	25.380	83	*6.000* 1.396	— 39½	— —	— —	
71	Złoczów . .	21.459	90½	19.913	01½	1.546	89	—	—	
72	Żółkiew . .	42.979	75	38.596	88	4.382	87	—	—	
73	Żydaczów . .	14.168	25	12.653	33	1.514	92	—	—	
74	Żywiec . . .	11.320	95	9.697	18	1.623	77	—	—	
	w gotówce .	1,533.534	51	1,445.485	68½	88.048	82½	—	—	
	w efektach .	*11.144*	*02*	—	—	*11.144*	*02*	—	—	
	Razem .	1,544.678	53	1,445.485	68½	99.192	84½	—	—	

Alegat 3. do sprawozdania z czynności Dep. IV. Wydziału krajowego za rok 1899.

Wykaz

datków dobrowolnych deklarowanych na budowę dróg krajowych po koniec roku 1898.

Liczba porz.	Przedmiot	Należytość						Odpisano		Pozostaje		Uiszczenie		Pozostała należytość						Uwaga
		zaległa		bieżąca		Razem								z lat ubiegłych		z roku bież.		Razem		
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł,	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	
	I. Droga Lwów - Stojanów.																			
1	Rada pow. w Kamionce Strum.	5.000	—	—	—	5.000	—	—	—	5.000	—	500	—	4.500	—	—	—	4.500	—	
2	Gmina Kamionka Strumiłowa	3.118	—	—	—	3.118	—	—	—	3.118	—	250	—	2.868	—	—	—	2.868	—	
	II. Droga Rzeszów-Nadbrzezie.																			
1	Gmina Sokołów	400	96	—	—	400	96	—	—	400	96	—	—	400	96	—	—	400	96	
2	Lubomirski książe Hieronim	1.078	14	—	—	1.078	14	—	—	1.078	14	—	—	1.078	14	—	—	1.078	14	
	III. Droga Tarnów - Szczucin.																			
	Rada pow. w Dąbrowie	500	—	—	-	500	—	—	—	500	—	—	—	500	—	—	—	500	—	
	Suma dochodów	10.097	10	—	—	10.097	10	—	—	10.097	10	750	—	9.347	10	—	—	9.347	10	

Alegat 4. do sprawozdania z czynności Dep. IV. Wydziału kraj. za rok 1899.

W Y

stanu funduszów pro praeterito budowy dróg krajowych

Liczba porz.	Fundusz pro praeterito budowy drogi	Administruje c. k. Starostwo w	Z należytości czynnych z końcem roku 1897 wykazanych w kwocie zł.	ct.	odpisano w kwocie zł.	ct.
1	Lwów—Rohatyn	Bóbrce	6.283	02½	—	—
2	Czortków—Skała	Czortkowie				
3	Czortków—Monasterzyska					
4	Czortków—Monasterzyska	Buczaczu	2.196	41½	—	—
5	Strusów—Buczacz					
6	Sanok—Rzeszów	Sanoku	3.288	08	—	—
7	Sanok—Przemyśl		4.026	92	—	—
8	pow. Tarnawa—Radoszyce		134	80	—	—
9	„ Tarnopol—Brody	Tarnopolu	10.466	77	—	—
10	kraj. Strusów-Buczacz		12.520	08½	—	—
11	„ Brzeżany—Podwołoczyska		13.175	50½	—	—
12	„ Brzeżany—Tarnopol		220	79½	—	—
13	pow. Grzymałów—Skałat —Smykowce	Skałacie	29.251	30½	—	—
14	kraj. Jarosław—Bełzec	Jarosławiu	—	—	—	—
15	Drogi obwodowe byłego obwodu nowosandeckiego	Limanowy	15	92½	—	—
		Razem	81.579	62½	—	—

KAZ

i powiatowych z końcem roku 1898 względnie 1897.

Wynikłości z końcem roku 1898												
Aktywa						Pasywa		Z porównania okazuje się				Uwaga
Należytości czynne od stron konkurencyjnych		Zapas kasowy gotówką i efektami		Razem		Należytości bierne od stron konkurencyjnych		Zwyżka		Niedobór		
zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	
6.270	05½	1.157	07	7.427	12½	5.321	16½	2.105	96	—	—	
2.196	41½	469	69	2.666	10½	944	72	1.721	38½	—	—	
3.288	08	2.264	68	5.552	76	15	21½	9.908	44	—	—	Brak rachunków, wpisano wynikłości z roku 1897. Zapas kasowy w łącznej kwocie 2.849·68½ dolokowany jest do książeczki Banku kraj. Nr.9556 (LW. 33097/1897).
4.026	92	343	97½	4.370	89½							
134	80	241	03	375	83	—	—	375	83	—	—	
10.466	77	248	06	10.714	83	10.055	12½	659	70½	—	—	
12.395	36	820	21	13.215	57	23.511	30½	—	—	10.295	73½	
13.093	44½	1.986	77	15.080	21½	21.716	82½	—	—	6.636	61	
145	79½	154	72	300	51½	—	—	300	51½	—	—	
28.803	57	1.373	29	30.176	86	32.103	88	—	—	1.927	02	
—	—	—	—	—	—	4.420	95	—	—	4.420	95	
15	92½	—	—	15	92½	—	—	15	92½	—	—	
80.837	13½	9.059	49½	89.896	63	98.089	18½	15.087	76	23.280	31½	
										8.192	55½	

W Y K A Z

zezwolonych w roku 1899 kredytów ze skarbu Państwa na budowę i rekonstrukcyę dróg krajowych, powiatowych i gminnych.

L. porz.	Nazwa drogi	Powiat, w którym budowa drogi jest prowadzoną	Długość w kilometrach	Zezwolone: koszta budowy lub rekonstrukcyi	Zezwolone: kredyty do końca r. 1898	Zezwolone: kredyty na rok 1899	Uwaga
	I. Budowle wykonywane przez c. k. Rząd.						
1	Droga Żurawno-Knihynicze i most na Dniestrze w Żurawnie	Rohatyn i Żydaczów	21.700	100.440	73.000	15.000	Most wybudowany, droga w budowie.
2	Most na Zbruczu w Skale	Borszczów	0.067	16.200	16.200	—	Most wybudowany.
	I. Suma		21.767	116.640	89.200	15.000	
	II. Zasiłki udzielone lub przyznane Wydziałowi krajowemu i Wydziałom powiatowym.						
1	Busk—Toporów	Kamionka strumiłowa	18.878	122.020 8.000	80.000	30.000	Z powodu zmiany trasy w miasteczku Busk, zezwolono i przyznano dodatkowo 8.000 zł.
2	Majdan—Stany—Rozwadów	Tarnobrzeg, Nisko i Kolbuszowa	34.895	100.000	65.000	15.000	
3	Przemyślany—Pomorzany	Przemyślany	19.000	30.000	10.000	10.000	
4	Sieniawa—Bukowiec	Jarosław	15.647	30.000	10.000	5.000	
5	Zembrzyce—Biertowice	Wadowice i Myślenice	16.153	24.000	6.000	6.000	
6	Busk—Żelechów	Kamionka st. i Złoczów	9.142	59.590	—	10.000	
7	Uporządkowanie kilku dróg pow. i gmin. w obrębie forteczným Kraków	Kraków i Podgórze	—	33.800	—	11.200	
8	Gródek—Stradcz—Dąbrowica	Gródek	8.609 22.108	14.000 47.548	47.548	6.000	Droga Gródek-Załuże-Loznia-Krechów-Dobrosin w dług. 22·108 klm. wybudowana i subwencya wypłacona — 3 części w długości 8·609 kilmetr. do budowy.
9	Jaworów—Niemirów	Jaworów i Rawa rus.	37.975	120.000	—	20.000	
10	Nowy Sącz—Zakliczyn (rekonstrukcya między Dąbrową i Zbyszycami)	Nowy Sącz	4.800	19.600	9.800	9.800	
	II. Suma	—	187.207	608.558	228.348	123.000	
	Do tego I. Suma	—	21.767	116.640	89.200	15.000	
	Razem	—	208.974	725.198	317.548	138.000	

Sprawozdanie

z czynności Departamentu IV. Wydziału krajowego:

b) w sprawach kolejowych

za czas od 16. listopada 1898. do 10. listopada 1899.

(z 6 alegatami.)

Departament IV.

(Sprawy kolejowe).

Szef departamentu *Antoni Jaxa Chamiec*, członek Wydziału krajowego i zastępca Marszałka krajowego w Wydziale krajowym.

A. Uchwały Wysokiego Sejmu powzięte w czasie sesyi 1898/1899.

1. Uchwała z d. 17. marca 1899 r. w przedmiocie podwyższenia rocznej dotacyi krajowego funduszu kolejowego.

Uchwała Wysokiego Sejmu z d. 17. marca 1899 r. opiewa, jak następuje:

„Upoważnia się Wydział krajowy do wstawiania w preliminarz funduszu krajowego na cele popierania budowy kolei niższorzędnych w myśl „ustawy krajowej z dnia 17. lipca 1893 r. Dz. u. kr. Nr. 42 rocznej dotacyi w kwocie trzysta siedemdziesiąt pięć tysięcy (375.000) zł. w. a. „przez lat siedmdziesiąt (70) począwszy od roku 1899. — Wszelkie oszczędności w tej rubryce, jakoteż wszelkie wpływy od dłużników lub z tytułów kolejowych przez kraj nabytych, tak w kapitale jak w odsetkach, „wpływać będą do funduszu kolejowego, który osobno zarachowywany „i administrowany być ma."

Uchwała powyższa miała na celu podwyższenie o 75.000 zł. w. a. rocznie dotychczasowej dotacyi krajowego funduszu kolejowego wynoszącej rocznie 300.000 zł. w. a.

W wykonaniu pomienionej uchwały wypłacił już fundusz krajowy za rok 1899 do funduszu kolejowego całą dotacyę podwyższoną na kwotę 375.000 zł. w. a.

2. Uchwała w sprawie powiększenia kapitału kolei lokalnej Trzebinia-Skawce.

Na posiedzeniu dnia 20. marca 1889 r. Wysoki Sejm przyjął do wiadomości, iż Wydział krajowy działając na mocy upoważnienia udzielonego mu uchwałą Wysokiego Sejmu z 15. lutego 1897, zezwolił na podwyższenie kapitału akcyjnego kolei lokalnej Trzebinia-Skawce przez emisyę akcyi pierwszeństwa w sumie 900.000 koron objętych i wpłaconych w pełnej ich imiennej wartości, a to:

a) w sumie 400.000 koron w celu przeprowadzenia robót i budowli nieprzewidzianych w pierwotnym projekcie szczegółowym, na które ustanowiony kapitał zakładowy okazał się niewystarczającym, i

b) w sumie 500.000 koron w celu zakupna kolei górniczej Trzebinia-Siersza i wcielenia jej do kolei lokalnej Trzebinia-Skawce.

i powziął następującą uchwałę:

I. Na podstawie ustawy krajowej z dnia 17. lipca 1893, (Dz. u. kr. Nr. 42) upoważnia się Wydział krajowy do objęcia imieniem kraju w peł-

nej imiennej wartości akcyi pierwszeństwa kolei lokalnej Trzebinia-Skawce w sumie nie wyższej niż 266.000 koron, wyraźnie dwieście sześćdziesiąt sześć tysięcy koron, a to pod następującymi warunkami:

a) że za zatwierdzeniem c. k. Rządu kapitał akcyjny tej kolei z powodu budowy własnej stacyi w Trzebini i na ten cel powiększony będzie przez emisyę akcyi pierwszeństwa w sumie nie większej niż 400.000 koron wpłaconych w pełnej ich imiennej wartości;

b) że reszta z tych akcyi pierwszeństwa w imiennej wartości 134.000 koron wyraźnie sto trzydzieści cztery tysiące koron objętą i wypłaconą będzie w pełnej imiennej wartości przez odbiorców prywatnych;

c) o ile w mowie będące akcye pierwszeństwa wpłacone będą w ciągu pierwszego roku obrachunkowego, będą mieć udział w statutowym rozdziale zysków tegoż pierwszego roku, licząc pro rata temporis od dnia wpłaty na te akcye pierwszeństwa przysługujący im do wysokości 4 od sta procent pierwszeństwa.

II. Upoważnia się Wydział krajowy do zaciągnięcia na ten cel imieniem kraju w Banku krajowym lub w innej instytucyi finansowej po kursie najkorzystniejszym czteroprocentowej pożyczki z terminem umorzenia do końca roku 1968, w wysokości potrzebnej do objęcia i wpłaty 665 sztuk powyższych akcyi pierwszeństwa kolei lokalnej Trzebinia-Skawce po 400 koron w nominalnej wartości 266.000 koron.

Uchwała ta uzyskała Najwyższe zatwierdzenie dnia 29. września 1899, o ile pociąga za sobą stałe obciążenie funduszu krajowego.

Na prośbę Towarzystwa tej kolei popartą przez Wydział krajowy udzielił w zasadzie c. k. Rząd wedle odezwy c. k. Namiestnictwa z dnia 17. czerwca 1899, l. 47.716 zezwolenia na to powiększenie kapitału o ogólną kwotę 900.000 koron pod warunkiem wykazania pełnej wpłaty uskutecznionej na pierwotny kapitał Towarzystwa, o ile nie miał być pokryty przez c. k. Administracyę państwa, jak również pod warunkiem wykazania, że uchwała Rady zawiadowczej Towarzystwa w sprawie tego powiększenia kapitału odpowiada formalnie postanowieniom statutu Towarzystwa. Podaniem z dnia 12. lipca b. r. wniesionem do c. k. Namiestnictwa wykazało Towarzystwo, że powyższym warunkom stało się zadość.

Po uzyskaniu zatwierdzenia spełnienia tych dwóch warunków, będzie Wydział krajowy w możności, zaciągnąwszy poprzednio czteroprocentową pożyczkę po myśli powyższego upoważnienia Wysokiego Sejmu, uskutecznić definitywnie wpłatę na objęcie akcyi pierwszeństwa kolei lokalnej Trzebinia-Skawce w pełnej ich imiennej wartości 266.000 zł. w. a.

Prywatni interesenci wpłacili na objąć się mające przez nich akcye pierwszeństwa dnia 17. maja br. pełną kwotę 134.000 koron.

3. Uchwała w sprawie powiększenia kapitału kolei miejscowej Łupków-Cisna.

Wysoki Sejm powziął na posiedzeniu z dnia 20. marca 1899 r. następującą uchwałę:

1. Sejm upoważnia Wydział krajowy, ażeby Towarzystwu akcyjnemu kolei miejscowej Łupków-Cisna w celu umożliwienia przeprowadzenia nieprzewidzianych pierwotnym kosztorysem inwestycyi i uzupełnień budowy zezwolił na podwyższenie kapitułu zakładowego o sumę nie przekracającą kwoty 90.000 zł. w. a. wyraźnie dziewięćdziesiąt tysięcy złotych w. a. przez emisyę akcyi pierwszeństwa wpłacić się mających w pełnej ich imiennej wartości i na okaziciela opiewających.

2. Sejm upoważnia Wydział krajowy do objęcia na podstawie ustawy krajowej z dnia 17. lipca 1893, Dz. u. kr. Nr. 42 imieniem kraju z powyższych wydać się mających akcyi pierwszeństwa, akcyi w sumie nie wyższej, niż 60.000 zł. w. a. wyraźnie sześćdziesiąt tysięcy złotych w. a.

i wpłacenia ich w pełnej ich imiennej wartości, a to pod następującymi warunkami.

a) że z tej kwoty imiennej, o którą kapitał akcyjny ma być podniesiony, resztą w sumie 30.000 zł. w. a. wyraźnie trzydziestu tysięcy zł. w. a. dostarczoną będzie przez interesentów miejscowych w zamian za akcye pierwszeństwa wpłacone w pełnej ich imiennej wartości.

b) że powyższe akcye pierwszeństwa, o ile wydane będą w ciągu pierwszego roku obrachunkowego, będą mieć udział w zyskach przedsiębiorstwa po myśli §. 49. statutu Towarzystwa za czas od ich emisyi.

3. Sejm upoważnia Wydział krajowy do zawarcia imieniem kraju z Towarzystwem akcyjnem kolei miejscowej Łupków-Cisna dodatkowego z powyższych powodów kontraktu spółkowego w uzupełnieniu kontraktu z dnia 4. października 1897.

4. Sejm upoważnia Wydział krajowy do zaciągnięcia imieniem kraju czteroprocentowej (4%) pożyczki z terminem umorzenia do końca roku 1968 w takiej wysokości, jaka w uwzględnieniu osiągniętego kursu okaże się potrzebną. celem nabycia po myśli powyższego punktu 2. akcyi pierwszeństwa kolei miejscowej Łupków-Cisna w sumie 60.000 zł. w. a. i wpłacenia ich w pełnej ich imiennej wartości. Na pokrycie rat powyższej pożyczki służy krajowy fundusz kolejowy.

5. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu by jak najusilniej starał się spowodować Wysoki c. k. Rząd, względnie c. k. Dyrekcyę kolei państwowych do zmiany systemu administracyjnego na kolei Łupków-Cisna a to w uwzględnieniu skromniejszych potrzeb wązkotorowej kolei.

Uchwała ta uzyskała Najwyższe zatwierdzenie dnia 29. września 1899 r., o ile dotyczy stałego obciążenia funduszu krajowego.

Towarzystwo kolei miejscowej Łupków-Cisna natrafiło na trudności w zebraniu sumy 30 000 zł. złożyć się mającej przez prywatnych interesentów, gdyż ci ostatni, odsunęli się prawie w zupełności od przyczynienia się do zebrania tej sumy. Mimo tych przeszkód złożono już w Banku krajowym pełną kwotę 30.000 zł.

Po formalnem uchwaleniu przez Walne Zgromadzenie Towarzystwa powiększenia kapitału akcyjnego, Wydział krajowy przystąpi do objęcia imieniem krajowego funduszu kolejowego akcyi pierwszeństwa w kwocie 60.000 zł. w. a.

Z przedsięwziętych kroków na polecenie Wysokiego Sejmu udzielone Wydziałowi krajowemu ustępem 5-tym powyżej przytoczonej uchwały zdajemy sprawę w punkcie 10. niniejszego sprawozdania traktującym o prowadzeniu ruchu na kolejach lokalnych.

4. Uchwała z 20. marca 1899 r. w sprawie gwarancyi na rzecz kolei Przeworsk-Bachórz.

Wysoki Sejm powziął w dniu 20. marca 1899 r. następującą uchwałę:

A. Przyjmuje się do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie zmiany i uzupełnienia postanowień uchwały sejmowej z dnia 15. lutego 1897, dotyczącej poparcia budowy kolei Przeworsk-Bachórz (Dynów).

B. Dopiero co wspomnianą uchwałę Sejmu z dnia 15. lutego 1897 r. do L. s. 3.118/97 uchyla się w dotychczasowem brzmieniu i ma opiewać jak następuje:

I. Budowę projektowanej kolei Przeworsk-Bachórz (Dynów) uznaje się w myśl ustawy z dnia 17. lipca 1893 r. Dz. u. kr. Nr. 42 za użyteczną i potrzebną ze względu na interesa kraju.

II. Upoważnia się Wydział krajowy, iżby w razie wydania koncesyi państwowej na projektowaną kolej Przeworsk-Bachórz (Dynóm) udzielił

imieniem kraju na rzecz tej kolei i na czas nie dłuższy niż do końca roku 1968 gwarancyi dochodu równającego się oprocentowaniu po cztery od sta (4%) i umorzeniu prawidłowemu pożyczki pierwszeństwa zaciągnąć się mającej przez koncesyonaryusza w wysokości nie przewyższającej sumy 1,700.000 zł. w. a., wyraźnie miliona siedmkroć sto tysięcy złotych waluty austryackiej i mającej zapewnione zrealizowanie po kursie nie niższym od tego, jaki ustanowi Wydział krajowy. Upoważnienie to czyni się nadto zależnem od następujących warunków:

a) że kapitał imienny tej kolei ustanowiony będzie na sumę nie wyższą niż 2,550.000 zł. w. a., wyraźnie dwa miliony pięćsetpięćdziesiąt tysięcy złotych waluty austryackiej;

b) że z tego kapitału imiennego cała suma potrzebna ponad wymienioną wyżej pożyczkę pierwszeństwa dostarczoną będzie przez emisyę akcyi zakładowych wpłaconych w pełnej ich imiennej wartości, których objęcie należycie zapewnionem będzie przez państwo w sumie zł. w. a. 700.000 (siedm kroć sto tysięcy), a przez interesentów miejscowych w sumie zł. w. a. 150.000 (sto pięćdziesiąt tysięcy) i do tych akcyi nie będzie przywiązanem prawo pobierania procentów interkalarnych przez czas budowy.

III. Upoważnia się Wydział krajowy do zawarcia z koncesyonaryuszem kolei pomienionej kontraktu gwanancyjnego, w którym oprócz poszczególnych postanowień zawartych powyżej, mają być zastrzeżone następujące postanowienia ogólne:

a) warunki koncesyi państwowej na kolej pomienioną ułożone będą w porozumieniu z Wydziałem krajowym, a udzielona koncesya bez przyzwolenia tegoż Wydziału nie może być na nikogo innego przeniesioną;

b) co do eksploatacyi przeprowadzi Wydział krajowy w myśl postanowień §. 7. i 12. powołanej już ustawy krajowej rokowania celem porozumienia się z c. k. Administracyą kolei państwowych o objęcie zarządu wymienionych linii z zastosowaniem jak najdalej sięgających ulatwień i ulg dopuszczonych ustawą państwową z dnia 31. grudnia 1894 (Dz. u. p. Nr. 2 z r. 1895) o kolejach lokalnych. Jeżeli porozumienie w tym względzie między Wydziałem krajowym a zarządem kolei państwowych nie przyszłoby do skutku, ustanowienie zarządu ruchu na tych kolejach zależeć będzie od postanowienia Wydziału krajowego;

c) ma być Wydziałowi krajowemu zapewniony należyty wpływ na ustanowienie taryf przewozowych, oraz w myśl §§. 5. i 6. ustawy z dnia 17. lipca 1893 Dz. u. k. Nr. 42, wystarczająca kontrola nad sporządzeniem projektu szczegółowego budowy, tudzież kontrola podczas trwania budowy kolei i przy jej odbiorze;

d) statuta mające się przedłożyć Rządowi co do założenia Towarzystwa akcyjnego dla tej kolei będą ułożone w porozumieniu z Wydziałem krajowym tak, ażeby zapewnić dla kraju należyty wpływ w radzie zawiadowczej Towarzystwa.

e) sporządzony będzie plan finansowy, zawierający oprócz rat rocznych na oprocentowanie i umorzenie gwarantowanej pożyczki pierwszeństwa, także plan oprocentowania akcyi nie wyżej niż po 4% i umorzenia w okresie wynikającym z koncesyi. Z dochodów kolejowych mają być opłacane wydatki w następującym porządku pierwszeństwa: naprzód koszta ruchu i koszta administracyi Towarzystwa; dalsze nadwyżki dochodu mają służyć w pierwszym rzędzie na pokrycie rat rocznych pożyczki gwarantowanej przez kraj, a w dalszym rzędzie na oprocentowanie po 4% i umorzenie akcyi zakładowych. Dalsza nadwyżka dochodów ma służyć na zwrot dopłat ewentualnie przez fundusz krajowy z tytułu gwarancyi uczynionych, przyczem się postanawia, że od dopłat tych nie liczy się odsetek. Dopiero po pokryciu wszelkich dawniejszych opłat może nadwyżka dochodów być użytą na korzyść właścicieli akcyi zakładowych, tak, ażeby one przyniosły oprocentowanie wyższe niż 4% objęte planem umorzenia.

IV. Przyznanie gwarancyi określonej pod p. II. czyni Sejm nadto zależnem od warunku, iż wogóle co do finansowania, budowy i eksploatacyi przyznane będą przez c. k. Rząd na rzecz pomienionej kolei w myśl ustawy państwowej z dnia 31. grudnia 1894 (Dz. u. p. Nr. 2 z r. 1895) takie ulgi, ułatwienia i korzyści, jakie Wydział krajowy uzna za dostateczne ze względu na potrzebę zapewnienia tej kolei odpowiedniej rentowności, przyczem Wydział krajowy u Wysokiego c. k. Rządu stanowczo upomnieć się musi, ażeby przyznano 4% odsetkom od kapitału w obligacyach pierwszorzędnych pierwszeństwo przed ewentualnymi niedoborami kosztów eksploatacyi i ażeby połączenie kolei Przeworsk-Bachórz z głównym szlakiem nastąpiło po stronie południowej, zaś tak te koszta, jakoteż koszta rozszerzenia stacyi Przeworsk poniósł c. k. Rząd.

V. Na pokrycie ewentualnej zapłaty lub dopłaty zagwarantować się mającego jak pod p. II. dochodu służy krajowy fundusz kolejowy, utworzony uchwałą sejmową z dnia 13. lutego 1894 roku, zatwierdzoną Najwyższem postanowieniem z dnia 24. czerwca 1894., a dodatkowo udotowany uchwałą sejmową z dnia 17. marca 1899 r.

VI. O ileby według uznania Wydziału krajowego zachodziła potrzeba, zamiast wpłaty akcyi zakładowych tej kolei przez interesowane gminy i powiaty przyjąć ich gwarancyę oprocentowania i umorzenia pewnej części kapitału zakładowego, upoważnia się Wydział krajowy do objęcia w ich miejsce odpowiedniej liczby akcyi zakładowych, wpłacenia ich w pełnej imiennej wartości i pokrycia odnośnego wydatku z zasobów krajowego funduszu kolejowego, a to po zawarciu z gwarantującemi gminami i powiatami umów zabezpieczających fundusz rzeczony od wszelkich strat.

Uchwały powyższej Wysokiego Sejmu c. k. Ministerstwo kolei żelaznych nie przedłożyło do Najwyższego zatwierdzenia, a to z następujących powodów.

Wskutek rezolucyi Wysokiego Sejmu z d. 30. grudnia 1898 r., wzywającej c. k. rząd, iżby nie stawiał przeszkód budowie kolei wąskotorowych lub żeby w przeciwnym razie pokrywał różnicę kosztów — którą to rezolucyę zresztą w niniejszem sprawozdaniu pod pozycyą 11 oddzielnie bliżej omawiamy — c. k. Ministerstwo kolei żelaznych reskryptem z d. 21. czerwca 1899 r. l. 26.205/2 uwiadomiło Wydział krajowy, iż odnośnie do projektu kolei lokalnej Przeworsk-Bachórz (jedynej, która podówczas była z poparciem kraju projektowana) c. i k. Ministerstwo wojny jest skłonne zezwolić na wąski tor w takim razie, jeżeliby nie było zamierzonem przedłużenie tej kolei do Sanoka, jeżeliby zatem miała ona jednostronne tylko połączenie z koleją normalnotorową. Uwiadamiając o tem, c. k. Ministerstwo kolei żelaznych oświadczyło, iż oczekuje ewentualnych nowych wniosków w przedmiocie pomienionej kolei, w obec czego Wydział krajowy wezwał konsorcyum ubiegające się o koncesyę na nią do oświadczenia się w tej mierze.

Następnie reskryptem z d. 28. sierpnia 1899 r. L. 37.602/2 c. k. Ministerstwo kolei żelaznych uwiadomiło Wydział krajowy, iż ponieważ w razie zastosowania do pomienionej kolei toru wąskiego, na który w ogóle tak wielki kładziony był nacisk, powołana uchwała Wysokiego Sejmu z d. 20 marca 1899 w przedmiocie gwarancyi kraju dla kolei Przeworsk-Bachórz mogłaby się ewentualnie stać bezprzedmiotową albo przynajmniej mogłaby wymagać zmiany w wielu ważnych postanowieniach, przeto c. k. ministerstwo kolei żelaznych musiało wstrzymać się z przedłożeniem jej do Najwyższego zatwierdzenia.

W takim stanie sprawy konsorcyum ubiegające się o koncesyą na kolej lokalną Przeworsk-Bachórz zarządziło ponownie opracowanie projektu o wąskim torze.

Po oczekiwanem niebawem przedłożeniu tego projektu i opartego na nim kosztorysu Wydziałowi krajowemu, będą wdrożone dalsze

rokowania z c. k. Ministerstwem kolei żelaznych, a Wysokiemu Sejmowi przedłożone będzie oddzielne sprawozdanie.

5. Uchwała z 28. marca 1899 r. w sprawie kolei lokalnej Kraków-Kocmyrzów

Uchwałą z d. 28. marca 1899 r. postanowił Wysoki Sejm:

„Uchwała Sejmu z dnia 8. lutego 1898 r. do L. s. 122/98 uchyla się „w dotychczasowem brzmieniu i ma opiewać, jak następuje:

„I. Budowę kolei lokalnej Kraków-Kocmyrzów uznaje się w myśl „ustawy z dnia 17. lipca 1893 r. dz. u. kr. nr. 42 za użyteczną i potrzebną „ze względu na interesa kraju.

„II. Upoważnia się Wydział kraj. do zakupna imieniem kraju akcyi zakładowych kolei lokalnej Kraków-Kocmyrzów za kwotę 200.000 koron, wyraźnie: „dwieście tysięcy koron, a to po kursie emisyjnym 95 za sto, ustanowionym „jako minimalny w protokole koncesyjnym z dnia 7. kwietnia 1898 r. i pod warunkiem, że Wydziałowi krajowemu zapewnione będzie prawo mianowania jednego członka Rady zawiadowczej Towarzystwa akcyjnego „Kolej lo- „kalna Kraków-Kocmyrzów", a to dopóty, dopóki kraj będzie mieć udział „w rzeczonem przedsiębiorstwie kolejowem przez posiadanie objętych przez „siebie a nieumorzonych jeszcze akcyi.

„III. Celem pokrycia wydatku pod p. II. niniejszej uchwały przewi- „dzianego, upoważnia się Wydział krajowy do zaciągnięcia imieniem kraju z terminem umorzenia najdalej do końca roku 1968 czteroprocentowej (4%) pożyczki w kwocie 200.000, wyraźnie dwieście tysięcy koron. Raty od tej pożyczki mają być pokrywane z funduszu kolejowego".

Wykonanie tej uchwały nie może być jeszcze wykazanem w niniejszem sprawozdaniu, gdyż Najwyższe zatwierdzenie tejże uchwały nastąpiło dopiero Najwyższem postanowieniem z d. 29. września 1899, o czem p. c. k. Namiestnik zawiadomił Wydział krajowy reskryptem z d. 13. października br. L. 10.624/pr. wskutek reskryptu p Ministra kolei żelaznych z d. 6. października 1899 L. 45.534/2.

Pożyczka na pokrycie wydatku uchwałą rzeczoną postanowionego nie mogła przeto dotychczas być zaciągniętą, a w obecnych stosunkach targów pieniężnych zaciągnięcie jakiejkolwiek pożyczki byłoby nader trudnem i tylko na warunkach bardzo uciążliwych możliwem.

Zresztą nic już nie stałoby na przeszkodzie wykonaniu powyższej uchwały, albowiem wskutek uchwalonej przez nadzwyczajne walne Zgromadzenie Towarzystwa akcyjnego „Kolej lokalna Kraków-Kocmyrzów", a reskryptem c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z d. 19. sierpnia 1899 r. L. 25.628 zatwierdzonej zmiany statutu tego Towarzystwa przyznanem zostało Wydziałowi krajowemu prawo mianowania jednego członka Rady zawiadowczej tegoż Towarzystwa, czem stało się zadość warunkowi rzeczonej uchwały Wysokiego Sejmu.

W chwili oddania do druku niniejszego zamkniętego już sprawozdania nadmienia się dodatkowo, że wykonanie powyższej uchwały Wysokiego Sejmu nastąpiło już co do objęcia akcyi zakładowych kolei lokalnej Kraków-Kocmyrzów w kwocie imiennej 200.000 koron i wypłacenia za nie waluty po kursie 95%.

6. Uchwała w sprawie poparcia kolei Zakopane-Sucha Hora.

W sprawie projektowanego przez c. k. Rząd połączenia kolei Chabówka-Zakopane z koleją węgierską doliny Orawy powziął Wysoki Sejm dnia 24. marca 1899 r. następujące uchwały:

I. Sejm uznaje, że przedłużenie kolei żelaznej Chabówka-Zakopane przez Kościelisko-Witów do granicy węgierskiej zprzy Suchej Horze jest ze względu na ogólne interesa kraju użyteczne i potrzebne.

II. Sejm upoważnia Wydział krajowy do udzielenia imieniem kraju snbwencyi w kwocie 80.000 zł. na budowę tego połączenia pod następującymi warunkami;

a) Reszta kapitału potrzebnego pokrytą będzie przez Rząd po użycia pozostałych oszczędności z budowy kolei Chabówka-Zakopane i po przyczynieniu się interesentów miejscowych w kwocie nie wyższej jak 120.000 zł.

b) Uznaniu Wydziału krajowego pozostawia się w układach z c. k. Administracyą Państwa takie ustanowienie formy udziału kraju i interesentów miejscowych w kapitale zakładowym, jakie będzie najkorzystniejsze dla krajowego funduszu kolejowego i dla interesentów.

III. Sejm upoważnia Wydział krajowy:

a) do pokrycia z zasobów krajowego funduszu kolejowego wydatku pod II. przewidzianego.

b) Celem refundowania tego wydatku krajowemu funduszowi kolejowemu, do zaciągnięcia imieniem kraju. z terminem umorzenia najdalej do końca roku 1968 czteroprocentowej (4%) pożyczki w wysokości takiej, jaka z uwzględnieniem osiągniętego kursu okaże się potrzebną.

Imiem prywatnych inseresentów złożył Wydziałowi krajowemu właściciel Zakopanego hr. Władysław Zamoyski notaryalną deklaracyę co do przyczynienia się do kosztów budowy kolei z Zakopanego do Suchej Hory w sumie 120.000 zł. w. a.

Pismem z dnia 1 listopada b. r. L. 57.772/3 uwiadomiło jednak c. k. Ministerstwo kolei żelaznych Wydział krajowy, że budować się będzie linia z Nowego Targu na Czarny Dunajec do granicy kraju w Suchej Horze wedle pierwotnego zamiaru. Na decyzyę tę wpłynęło oświadczenie wojskowości, że mogłaby tylko na ten wypadek zgodzić się na linię z Zakopanego do Suchej Hory, jeżeliby na korzyść tej linii przemówić mogły szczególne względy ekonomiczne, przy czem zauważono ze strony wojskowości, że dla niej mogą być rozstrzygające tylko potrzeby wojskowe, które wskazują bezsprzecznie na linię z Nowego Targu do Suchej Hory, bo jest krótszą i bezpieczniejszą dla prowadzenia ruchu. Gdy tedy wedle zawiadomienia dalszego c. k. Ministerstwa kolei żelaznych zarządzone dochodzenia wykazały, że obie linie są ze stanowiska ekonomicznego prawie równoważne, przeto względy wojskowe przeważyły szalę na korzyść linii Nowy Targ-Sucha Hora.

Równocześnie przesłało c. k. Ministerstwo kolei żelaznych projekt szczegółowy tej ostatniej linii c. k. Namiestnictwu do zarządzenia komisyi reambulacyjnej i wezwało Radę zawiadowczą kolei żelaznej Chabówka-Zakopane do zastąpienia projektu tego, opierając to swoje wezwanie na koncesyjnem zobowiązaniu Towarzystwa tej kolei do wybudowania tej odnogi, mającej stanowić integralną część przedsiębiorstwa.

7. Uchwała z 18. marca 1899 w sprawie kolei Jasło-Dębica i Jasło-Konieczna.

Na posiedzeniu z dnia 18. marca 1899 powziął Wysoki Sejm następującą uchwałę w przedmiocie kolei Dębica-Jasło i Jasło-Konieczna:

„Wzywa się Wydział krajowy, aby w dalszym ciągu wykazanych „w sprawozdaniach za 1897 i 1898 rok czynności zażądał dowodnie od in„teresentów szczegółowego obliczenia rentowności i zabiegów w celu dostar„czenia środków pieniężnych przez kapitalistów przysporzyć się mających, „a w programie przyszłej sieci kolei krajowych linię Dębica-Jasło-Żmigród„Konieczna w dalszej ewidencyi utrzymywał, tak iżby późniejsze projekty „nie usunęły tej linii z pożądanej ewidencyi programu.“

O powyższej uchwale Wysokiego Sejmu zawiadomiono Wydział powiatowy w Jaśle z poleceniem wezwania interesentów, aby przedło-

żyli Wydziałowi krajowemu szczegółowy rachunek rentowności projektowanych linii i program sfinansowania kosztów budowy.

Wezwaniu temu do tej pory nie stało się zadość.

Okazuje się natomiast z pisma wystosowanego do Wydziału krajowego przez interesowanych, że pewien zagraniczny instytut finansowy ma zamiar podjąć się sfinansowania budowy pomienionych linii, jednakże zamierza uskutecznić budowę częściowo, rozpoczynając od przestrzeni z Jasła do Świątkowej (ku granicy węgierskiej).

Zaznaczyć również należy, że hr. Franciszek i Franciszka Potuliccy, którzy aktem notaryalnym w 1896 roku zeznanym zobowiązali się warunkowo przyczynić się kwotą 479.000 zł. w. a. do budowy kolei Jasło - Żmigród - Konieczna, deklaracyę tę wycofali i uznali ją za niebyłą.

Wydział krajowy utrzymuje zatem obie pomienione linie w ewidencyi projektowanych kolei lokalnych, jednak nie ma i obecnie także dostatecznej podstawy do przedłożenia wniosku w sprawie ewentualnego poparcia przez kraj budowy tych linii

8. Uchwała w przedmiocie uzupełnienia stałego etatu krajowego biura kolejowego.

Wysoki Sejm powziął na posiedzeniu dnia 16. marca 1899 roku następujące uchwały;

1. Przyjmuje się do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie uzupełnien a stałego etatu krajowego biura kolejowego o jedną nową posadę sekretarza Wydziału krajowego, oraz w przedmiocie zniesienia w stałym etacie tegoż biura dwóch posad inżynierów asystentów i utworzenia natomiast dwóch posad inżynierów-adjunktów.

2. Z dniem 1. stycznia 1899 ustanawia się w etacie krajowego biur kolejowego ponad obecny stan tegoż biura:

a) posadę sekretarza Wydziału krajowego

z płacą roczną	*2.400 zł.*
dodatkiem aktywalnym	*420 „*
i trzema dodatkami pięcioletnimi po .	*200 „*

b) dwie posady inżynierów adjunktów

z płacą roczną po	*1.100 zł.*
dodatkiem aktywalnym po . . .	*240 „*
i prawem do trzech dodatków pięcioletn. po	*80 „*

natomiast znosi się zupełnie dwie posady inżynierów asystentów, ustanowione w stałym etacie kraj. biura kolejowego uchwałą sejmową z dnia 13. lutego 1897.

c) jedną posadę oficyała rachunkowego

z płacą roczną	*1.100 zł.*
dodatkiem aktywalnym	*180 „*
i prawem do trzech dodatków pięcioletn. po	*90 „*

3. Sejm uznaje konieczną potrzebę powiększenia etatowych sił krajowego biura kolejowego, a szczególniej w kierunku uzyskania siły dla oddziału taryfowego i poleca Wydziałowi krajowemu, aby przedłożył odpowiednie wnioski w jak najkrótszym czasie.“

Wskutek powyższych *ad 2* przytoczonych uchwał Wysokiego Sejmu zamianował Wydział krajowy;

a) Dekretem z dnia 30. maja 1899 l. 28.727/99 prowizorycznego sekretarza Wydziału krajowego p. Józefa Skwarczyńskiego etatowym sekretarzem, pozostawiając go nadal w krajowem biurze kolejowem.

b) Dekretem z dnia 30. kwietnia 1899 l. 21.038/99 dotychczasowych inżynierów asystentów krajowego biura kolejowego pp. Stanisława Filippiego i Kazimierza Zaczkowskiego inżynierami adjunktami tegoż biura.

Posady oficyała rachunkowego, pozostającej w związku z dalszą organizacyą kraj. biura kolejowego Wydział krajowy na razie nie obsadził, odraczając to obsadzenie do chwili podjęcia tej organizacyi.

W wykonaniu uchwały *ad 3* przytoczonej, a dotyczącej pomnożenia sił etatowych krajowego biura kolejowego przewidział Wydział krajowy w preliminarzu budżetu na rok 1900 na razie jedną posadę inżyniera II. klasy, oraz posadę konsulenta dla spraw taryfowych.

9. Uchwała z 17. marca 1899 w sprawie utworzenia oddziału taryfowego przy krajowem biurze kolejowem.

Na posiedzeniu z d. 17. marca 1899 r. powziął Wysoki Sejm następującą uchwałę:

„Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby wygotował projekt utwo„rzenia osobnego oddziału taryfowego przy krajowem biurze kolejo„wem i poczynił odpowiednie wnioski na najbliższej sessyi.“

Uchwałę tę powziął Wysoki Sejm na wniosek i na podstawie sprawozdania komisyi kolejowej, w którem to sprawozdaniu po zaznaczeniu celów i zadań takiego oddziału taryfowego nadmieniono, iż „oddział taryfowy zdaniem Komisyi nie potrzebuje licznego personalu. „Wystarczy jedna bardzo wybitna pierwszorzędna fachowa siła, któ„rąby należało pozyskać, nie krępując się nawet zanadto względami „oszczędnościowymi i może jeszcze jaki pomocniczy organ. Pozyskanie „takiej siły pierwszorzędnej nie powinnoby być niemożliwością, a przy „nielicznym składzie biura finansowo rzecz by leżała w granicach „łatwo przystępnej możliwości. Z tych względów komisya kolejowa „ponownie gorąco poleca tę sprawę opiece Wydziału krajowego“.

Przywiązując zawsze jak największą wagę do spraw taryfowych, czemu Wydział krajowy nieraz w swoich do Wysokiego Sejmu sprawozdaniach dał wyraz, np. w roku 1896 w sprawozdaniu LW. 4.675 (Alegat 196 sprawozdań sejmowych), — Wydział krajowy zaznacza, że jeżeli już dawniej sam ze swej strony nie przedłożył Wysokiemu Sejmowi wniosku o utworzenie specyalnego dla tych spraw oddziału, to tylko dlatego, iż był zawsze zdania, iż pierwszym i nieodzownym do tego warunkiem jest pozyskanie „bardzo wybitnej pierwszorzędnej fachowej siły,“ na co właśnie i komisya kolejowa w swem sprawozdaniu słusznie nacisk położyła.

W tem też leżała cała trudność. Taką bowiem wybitną pierworzędną fachową siłę przedstawiać może tylko człowiek, który w jakiej wielkiej administracyi kolejowej długoletnią służbą takich w tym zakresie nabył kwalifikacyi i takie okazał uzdolnienie, iż one już stwierdzone zostały piastowaniem stanowiska samoistnego referenta.

Takiej więc siły, o jaką chodzi, należało w naszym kraju szukać między urzędnikami, i to już starszymi, kolei państwowych. Te ostatnie zaś, właśnie w tym dziale służby, rozporządzają u nas nader szczupłym personalem, a wśród spensyonowanego personalu, jak się według zasiągniętych informacyi okazało, nie ma odpowiednich osobistości.

Z pomiędzy pozostających w służbie taryfowych urzędników kolei państwowych nie jest łatwem w ogóle pozyskanie ukwalifikowanych i zdolnościami odznaczających się osobistości, a tembardziej starszych już w randze, — a to dlatego, iż występując z tamtej służby i tracąc takie widoki awansu, jakie daje wielka administracya kolei państwowych, przechodziliby na posadę bez widoków awansu.

Wydział krajowy miał już od dłuższego czasu na oku osobistość odpowiednią, której też, opierając się na powołanej uchwale Wysokiego Sejmu, zrobił zaraz konkretne propozycye objęcia przy Wydziale krajowym posady konsulenta dla spraw taryfowych.

Z powodów wyżej zaznaczonych okazało się, iż osobistość ta mogłaby być pozyskaną w tym tylko razie, gdyby, uzyskawszy spensyonowanie ze służby kolei państwowych, przy równoczesnem objęciu proponowanej posady, znalazła w tem skompensowanie straconych widoków awansu.

Poparte przez Wydział krajowy podanie o spensyonowanie natrafiło na trudności; — ostateczne załatwienie jego spodziewane jest w niedługim już czasie.

W preliminarzu budżetu krajowego na rok 1900 zamieścił Wydział krajowy w etacie biura kolejowego posadę etatową konsulenta dla spraw taryfowych, a gdy nadto w propozycyi „koszta utrzymania personalu nieetatowego“ przewidzianym jest koszt prowizorycznego oficyała dla tychże spraw, przeto utworzenie oddziału taryfowego przy krajowem biurze kolejowem w ramach sprawozdaniem Komisyi kolejowej wskazanych, jest preliminarzem przewidziane bez potrzeby na razie oddzielnych wniosków, które dalszemu czasowi pozostawione być muszą celem oparcia ich na obserwacyach czynionych w pierwszym przynajmniej roku po wdrożeniu działalności mającego się jak wyżej utworzyć oddziału taryfowego.

10. Uchwała z 17. marca 1899 w sprawie oszczędnego prowadzenia ruchu na kolejach lokalnych.

Na posiedzeniu z dniu 17. marca 1899 powziął Wysoki Sejm następującą uchwałę:

„Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby jak najusilniej się starał „o prowadzenie ruchu na kolejach lokalnych w sposób jak najoszczę- „dniejszy.“

W związku z tą uchwałą jest uchwała Wysokiego Sejmu z dnia 20. marca 1899, którą polecono Wydziałowi krajowemu, aby starał się jak najusilniej spowodować c. k. Rząd do zmiany systemu admini- administracyjnego na kolei Łupków-Cisna.

W powyższym przedmiocie nawiązał Wydział krajowy już w 1898 roku rokowania z c. k. Rządem, których wynikiem była propozycya urządzenia osobnej ankiety fachowej z współudziałem Wydziału krajowego. Termin odbycia tej ankiety oznaczony został na początek maja 1899 roku, a substratem obrad miały być opinie poszczególnych dyrekcyj kolei państwowych w kwestyi zniżenia kosztów ruchu na kolejach niższorzędnych, których eksploatacya odbywa się przez państwo.

Na podstawie wykazów c. k. Dyrekcyi kolei państwowych we Lwowie, obejmujących dochody i wydatki po koniec 1898 r. na kolejach lokalnych Borki wielkie-Grzymałów i Łupków-Cisna opracował dyrektor biura kolejowego memoryał w przedmiocie zniżenia kosztów ruchu na tych liniach, które w porównaniu z innemi kolejami lokalnemi pozostającemi w zarządzie prywatnych towarzystw, znacznie wyższemi sią okazały. Memoryał wskazuje też kierunki, w jakichby należało poczynić zaoszczędzenie na pomienionych dwóch kolejach lokalnych w kraju i uzasadnia możność znacznego obniżenia dotychczasowych kosztów eksploatacyi przez zmianę urządzenia wewnętrznej służby.

Memoryał ten został przedłożony Ministerstwu kolei żelaznych odezwą z dnia 30. kwietnia b. r. l. 27.207, w której Wydział krajowy upraszał o rychłe oznaczenie terminu zwołania projektowanej ankiety.

Odpowiedź Ministerstwa nastąpiła odezwą z 23. września 1899, L. 31.964/2, w której zaznacza Ministerstwo, iż udzielony mu memoryał dał powód do dalszych studyów w sprawie zniżenia kosztów ruchu na kolejach lokalnych w Galicyi gwarantowanych przez kraj.

Ministerstwo nie może przyznać miarodajnego znaczenia przeprowadzonemu konsekwetnie porównaniu linii Borki wielkie-Grzymałów i Łupków-Cisna z kolejami lokalnemi uprz. kolei północnej im. cesarza Ferdynanda i uprz. austr.węg, Towarzystwa kolei państwowych, ponieważ pomienione dwie koleje lokalne krajowe co dotyczy gęstości ruchu, a i w innych także kierunkach wykazują odmienne stosunki od kolei wziętych w porównanie. Co się tyczy kolei Łupków-Cisna to znaczne koszta ruchu w pierwszym roku eksploatacyjnym przypisać należy głównie tej okoliczności, że na naleganie interesowanych ruch na tej linii otwarto w porze roku nieodpowiedniej.

Również nie mogło Ministerstwo zająć się praktycznie poruszoną w memoryale sprawą ewentualnego ryczałtowania wynagrodzenia za prowadzenie ruchu na podstawie oznaczyć się mającej kwoty dochodów z ruchu, ponieważ między wydatnością ruchu a wydatkami ruchu nie istnieje stały stosunek, wskutek czego oznaczenie ryczałtowego wynagrodzenia za prowadzenie ruchu przedstawiałoby zbyt wielkie ryzyko dla administracyi prowadzącej ruch, którego administracya państwa przyjąć na siebie nie może.

Natomiast z zadowoleniem przyjęło Ministerstwo do wiadomości pozytywne wnioski zawarte w memoryale w kierunku jak najtańszego i najprostszego urządzenia ruchu na kolejach lokalnych, a proponowane przez kraj. biuro kolejowe osobne zarządzenia okazały się przy podjętem zbadaniu rzeczywiście jako uzasadnione i prowadzące do celu.

Wskutek tego c. k. Ministerstwo dnia 12. września 1899 l. 31.964 upoważniło Dyrekcyę kolei we Lwowie, aby na próbę urządziła służbę ruchu na kolejach lokalnych swego okręgu według wniosków przez tęż Dyrekcyę przedstawionych, w których kwestye poruszone w memoryale kraj. biura kolejowego, o ile to było możebnem, zostały uwzględnione.

W sprawie przeprowadzenia dotyczących zarządzeń na liniach gwarantowanych przez kraj, niemniej w sprawie ewentualnego zaprowadzenia fakultatywnego tylko ruchu osobowego na linii Łupków-Cisna, ma się też Dyrekcya kolei państwowych porozumieć bezpośrednio z Wydziałem krajowym.

Wobec tego stanu rzeczy pozostawia Ministerstwo Wydziałowi krajowemu do woli, czy zechce odczekać na praktyczny wynik zarządzonych środków odnośnie do linii Borki wielkie-Grzymałów i Łupków-Cisna, czy też niezależnie od tego wyniku oświadczy się za zwołaniem ankiety w sprawie zniżenia kosztów ruchu na wszystkich kolejach lokalnych w Galicyi, gwarantowanych przez kraj.

Wydział krajowy sądzi, iż wobec środków podjętych przez c. k. Dyrekcyę kolei państwowych celem zmniejszenia kosztów ruchu na kolejach lokalnych przez kraj gwarantowanych, należy odczekać wyników tych zarządzeń i dlatego nie ma zamiaru obecnie spowodować zebrania się ankiety, zwłaszcza iż prócz wyżej wspomnianego memoryału kraj. biura kolejowego nie mógłby tej ankiecie przedłożyć pod dyskusyę nowych materyałów w tym przedmiocie.

11. Rezolucya do c.k Rządu w sprawie zastosowania w szerszej mierze wąskiego toru dla kolei lokalnych.

Na posiedzeniu z 30. grudnia 1898 powziął Wysoki Sejm następujące uchwały:

„Sejm wzywa c. k. Rząd, aby żądaniem zastosowania toru normalnego „przy kolejach lokalnych nie utrudniał rozwoju sieci komunikacyjnej, a więc „żeby nie stawiał przeszkód budowie kolei wąskotorowych, lub żeby w przeciwnym razie pokrywał różnicę kosztów.“

„Wzywa się Wydział krajowy, aby poczynił usilne starania, gdzie należy, aby myśli wyrażonej w powyższej rezolucyi do c. k. Rządu stało „się zadość i aby z poczynionych w tym kierunku kroków zdał Sejmowi „sprawę.“

W wykonaniu tych uchwał Wysokiego Sejmu wystosował Wydział krajowy pismo do c. k. Ministerstwa kolei żelaznych z dnia 26. maja 1899 l. 1.361, w którem powołując się na powyższą uchwałę Wysokiego Sejmu, niemniej na dawniejsze uchwały z 8. lutego 1895 i 8. lutego 1896, oraz na opinię c. k. Ministerstwa handlu wyrażoną w reskrypcie z 15. czerwca 1894 l. 29.976, a streszczającą się w tem, iż przy budowie galicyjskich kolei lokalnych należy przedewszystkiem starać się o zastosowanie wąskiego toru — wykazał przeszkody i trudności, na jakie narażoną jest dalsza akcya kraju na polu popierania rozwoju kolei lokalnych skutkiem wysokich gwarancyi krajowych na rzecz kolei o szerokim torze. Również wskazał Wydział krajowy na to, że niepomyślne stosunki finansowe kraju nie zezwalają na dalsze powiększenie dotacyi krajowej na cele kolei żelaznych, że fundusze będące obecnie do dyspozycyi umożebnią budowę zaledwie jednej lub może dwóch nowych kolei lokalnych, a gdy wobec znacznych kosztów eksploatacyi zbudowanych dotąd linii nie ma widoków na osiągnięcie znacznego czystego zysku z sześciu linii pierwszego programu, przeto zachodzi uzasadniona obawa, że dotacya krajowa zamiast na budowę dalszych kolei lokalnych w zupełności zużytą zostanie na oprocentowanie obligacyj gwarantowanych przez kraj. Wobec tego zażądał Wydział krajowy, aby Ministerstwo kolei żelaznych skłoniło Ministerstwo wojny do zmiany swego dotychczasowego stanowiska względem kolei wąskotorowych. Również żądał Wydział krajowy, aby w wyjątkowych wypadkach, gdzie budowa kolei wąskotorowej absolutnie nie mogłaby nastąpić, c. k Rząd ponosił z własnych funduszów całą różnicę kosztów budowy linii szerokotorowej w porównaniu z wąskotorową, a to w formie subwencyi bezzwrotnej.

Pismo powyższe udzielił Wydział krajowy c. i k. Ministerstwu wojny z prośbą o uwzględnienie żądania Reprezentacyi kraju, oraz Ministrowi dla Galicyi z prośbą o wyjednanie przychylnego załatwienia tej sprawy.

Odpowiedź Rządu nastąpiła pismem c. i k. Ministerstwa kolei żelaznych z 21. czerwca 1899 l. 26.205/2, w którem toż Ministerstwo na życzenie Ministerstwa wojny, objawione w piśmie z 12. czerwca 1889 l. 2.110 oddział 5/E. B. donosi, że Ministerstwo wojny zasadniczo nie może się zgodzić na połączenie kolei normalnotorowych przez linie wąskotorowe, gdyż przez to uniemożliwiłoby się prawie zupełnie zużytkowanie militarne tych linii wąskotorowych.

Natomiast gotowem będzie Ministerstwo wojny do jaknajdalszych ułatwień przy budowie bocznych linii, które tylko na jednym końcu łączyć się będą z koleją państwową.

Ministerstwo wojny jest i dzisiaj skłonne zezwolić na wąski tor dla projektowanej kolei lokalnej Przeworsk-Bachórz, jeżeli zaprojektowanem będzie tylko jednostronne połączenie z koleją państwową, a zaniechanym zostanie plan przedłużenia tej linii do Sanoka.

Na podstawie tego zasadniczego oświadczenia Ministerstwa wojny pozostawia Ministerstwo kolei Wydziałowi krajowemu do woli ewentualne postawienie nowych wniosków co do budowy kolei lokalnej Przeworsk-Bachórz

Decyzyę tę c. k Rządu podano do wiadomości konsorcyum budowy pomienionej kolei lokalnej celem oświadczenia się w sprawie szerokości toru projektowanej linii.

Oświadczenie to dotychczas nie nadeszło.

Wydział krajowy ze swej strony zarządził studya techniczne, któreby umożebniły powzięcie dalszej decyzyi.

12. Uchwała z 17. marca 1899 r. w przedmiocie wezwania c. k. Rządu o zrównanie taryf na kolejach lokalnych wschodnio-galicyjskich.

Wysoki Sejm powziął na posiedzeniu z dnia 17. marca 1899 r. następującą uchwałę:

„*Wzywa się c. k. Rząd, ażeby niezwłocznie przystąpił do zrównania „taryf dla przewozu osób i towarów na szlakach kolei lokalnej wschodnio-„galicyjskiej Wygnanka-Skała-Iwanie puste i Biała czortkowska-Zaleszczyki „jednolicie z taryfami na szlaku Tarnopol-Kopyczyńce tejże samej kolei „lokalnej*".

Powyższa rezolucya Wysokiego Sejmu, do której Wydział krajowy dołączył ze swej strony szczegółowe bliżej umotywowane przedstawienie, odniosła wprawdzie niezupełny, lecz częściowy skutek przez znaczne zniżenie taryfy towarowej na szlakach wymienionych w rezolucyi, które weszło w życie już od pierwszego czerwca 1899.

Reskryptem bowiem z d. 15. czerwca 1899 L. 21.949/14 oświadczyło c. k. Ministerstwo kolei żelaznych, że na zupełne zrównanie taryf w myśl rzeczonej rezolucyi zgodzić się nie może, lecz dla taryf towarowych na pomienionych szlakach zastosowało ogólne daleko idące zniżenia, a nadto skłonne jest w poszczególnych relacyach i dla pewnych artykułów przyznawać jeszcze dalej idące zniżenia, o ile one okażą się potrzebne i uzasadnione. O te dalsze zniżenia dla poszczególnych relacyi i towarów starać się jest już rzeczą samych interesentów.

Wspomniane ogólne zniżenia wynoszą:

w klasie I	20 %
„ „ II.	21·2%
„ „ A.	33 %
„ „ B	31 %
„ „ C. i taryfie specyalnej 2 .	35 %
w taryfie specyalnej 1 . . .	36·4%
„ „ „ 3 i taryfie wyjątkowej I.	33·4%
w taryfie wyjątkowej II. . . .	30 %
„ „ „ III a i III b .	21·2%
„ „ „ III c . . .	33 %

Na podniesioną zaś równocześnie przez Wydział krajowy myśl, iż ze względu na transporta towarowe ze szlaków południowych kolei lokalnych wschodnio-galicyjskich na ich szlak północny (Tarnopol-Kopyczyńce) i vice versa, które to transporta muszą przebiegać szlakami kolei państwowych Biała Czortkowska - Kopyczyńce, względnie Wygnanka-Kopyczyńce, zachodziłaby potrzeba przyjęcia zasady peażowania takich transportów na pomienionych częściowych szlakach kolei państwowych — przez co byłoby osiągniętem dalsze zniżenie przewoźnego i zarazem ułatwionem jego obliczenie — c. k. Ministerstwo kolei żelaznych oświadczyło, iż się na to w zasadzie zgadza, o ile rokowania w tej mierze z Towarzystwem wschodnio-galicyjskich kolei lokalnych dadzą pomyślny wynik.

Dotychczas nie otrzymał Wydział krajowy wiadomości o wyniku tych rokowań.

Natomiast co do taryfy osobowej oświadczyło c. k. Ministerstwo kolei żelaznych, iż z uwagi na jej stopę jednostkową, już teraz niższą niż na większości kolei lokalnych w zarządzie państwowym będących, nie jest na razie w możności przystania na jej obniżenie.

B. Dalszy tok spraw przedstawionych w zeszłorocznem sprawozdaniu do l. W. k. 72 761/99.

13. Kolej lokalna Borki wielkie-Grzymałów.

Wyniki eksploatacyjne kolei lokalnej Borki wielkie-Grzymałów za rok 1898, przedstawiają się jak następuje:

Dochody:	zł.	ct.	zł.	ct.
A. Dochody z przewozu:				
1 osób	11.356	21		
2. transportów wojskowych	565	32		
3. pakunków	156	17½		
4. towarów pospiesznych i poczty	757	23		
5. towarów zwykłych	40.862	42		
B. Rozmaite dochody	115	26	53.812	61½
Rozchody:				
1. Zarząd ogólny	1.865	72		
2. nadzór i utrzymanie toru	12.734	33		
3. służba ruchu i komercyalna	8 430	74		
4. woźnictwo i służba warsztatowa	14.149	42		
5. rozmaite wydatki*)	3 616	68	40.796	89
Pozostaje czysty dochód			13.015	72½

Cały powyższy czysty dochód w kwocie 13.015 zł. 72½ ct. w. a. użyto na częściowe pokrycie zaliczek wypłaconych z krajowego funduszu kolejowego tytułem rat od gwarantowanej przez kraj pożyczki pierwszeństwa w sumie 600.000 zł.

Dochód brutto na 1 km. za r. 1898 wynosi zatem 1.494 zł. 85 ct., jest tedy w porównaniu z wynikiem za r. 1897 o 64 zł. 85 ct. wyższy, gdyż przeciętny dochód brutto na 1 km. w r. 1897 wynosił 1.430 zł. (Punkt 10. zeszłorocznego sprawozdania).

Prowizoryczne zestawienie dochodu po koniec sierpnia r. 1899 — wykazuje na podstawie dat zaczerpniętych z dziennika rozporządzeń c. k. Ministerstwa kolei żelaznych dochód brutto w kwocie 33.298 zł.;

*) NB. Pozycyą 5. „Rozmaite wydatki“ objęte są koszta centralnego zarządu (1.001 zł. 76 ct.), dodatek administr. Banku krajowego od pożyczki pierwszeństwa (747 zł. 85 ct.), należytość za najem taboru (1.572 zł. 70 ct.) i inne drobne wydatki.

dochód brutto za cały rok 1899 wynosić będzie zatem co najmniej $\frac{33.298 \times 12}{8} = 49.947$ zł. czyli okrągło 50.000 zł.; zważywszy jednak te okoliczności, że w miesiącach jesiennych wskutek znaczniejszych transportów zboża i mąki ruch się wzmaga, oraz uwzględniając poprawki wynikające ze sprostowań uskutecznionych przy rewizyi rachunków, przyjąć można, że ostateczna cyfra dochodu będzie wyższą, a w każdym razie nie niższą jak dochód za r. 1898.

Rozchód za I. półrocze nie był nam jeszcze znany do dnia zamknięcia niniejszego sprawozdania, o ile jednak wiadomo na podstawie informacyj w krótkiej drodze zasięgniętych, ogół wydatków na exploatacyę będzie niższy, a to z powodu wprowadzonych przez c. k. kolej państwową uproszczeń i oszczędności, szczególniej w dziale służby konserwacyjnej.

Zwiększenie ruchu na linii Borki wielkie-Grzymałów nastąpi niewątpliwie w znaczniejszej mierze, gdy zrealizowanym zostanie projekt przedłużenia kolei tej w kierunku południowo-wschodnim ku granicy rosyjskiej, o czem mowa w. p. l. 21 niniejszego sprawozdania.

Pierwsze zwyczajne walne zgromadzenie akcyonaryuszów Towarzystwa kolei Borki wielkie-Grzymałów odbyło się dnia 30. czerwca 1899 r. pod przewodnictwem J. E. Szczęsnego Hr. Koziebrodzkiego.

Alegat I Spis akcyonaryuszów oraz złożonych przez nich akcyi uwidoczniony jest w protokole tegoż zgromadzenia dołączonym pod l. 1,

Walne zgromadzenie przyjęło do wiadomości sprawozdanie Zarządu z czynności oraz sprawozdanie komisyi rewizyjnej za pierwszy rok obrachunkowy i zatwierdziło odnośne zamknięcia rachunkowe, udzielając Zarządowi absolutoryum.

Do komisyi rewizyjnej wybrano ponownie tych samych członków.

Wylosowani członkowie Rady zawiadowczej pp. Szczęsny i Ludwik Hr. Koziebrodzcy zostali również ponownie wybrani.

Dnia 30. czerwca 1899, po walnem zgromadzeniu odbyło się 15-te z rzędu posiedzenie Rady zawiadowczej, na którem wybrano ponownie prezesem J. E. Szczęsnego Hr. Koziebrodzkiego, zastępcą zaś c. k. Radcę dworu Wintera.

Obowiązki komisarza rządowego pełni nadal c. k. starosta Dr. Ustyanowski.

14. Kolej miejscowa Łupków-Cisna.

Pierwszy rok obrachunkowy dla kolei tej zamyka się według odnośnych postanowień statutowych dopiero z następnym rokiem po roku, w którym nastąpiło otwarcie ruchu na kolei, a zatem dopiero z końcem roku 1899, wobec czego Wydział krajowy będzie mógł dopiero na następnej sesyi podać do wiadomości Wysokiego Sejmu bilans tej kolei.

Rachunki eksploatacyjne za rok 1898 kończą się niedoborem:

Dochody wynoszą mianowicie 14.982 zł. 56 ct., podczas gdy wydatki dosięgają cyfry 36.813 zł. 31 ct.; niedobór wynosi zatem 21.830 zł. 75 ct.

Na powyższy niepomyślny wynik wpłynęła przedewszystkiem ta okoliczność, iż wskutek zawieji śnieżnych oraz rekonstrukcyi taboru przez c. k. kolej państwową, ruch towarowy prowadzonym był właściwie tylko przez siedem miesięcy oraz, że wskutek niedostatecznej ilości wozów dla transportu drzewa, znaczne bardzo ilości przesyłek nie

mogły być transportowane, nakoniec dosyć znaczne koszta exploatacyi bo wynoszące 1.472 zł. 51 ct na kilometr.

Powyższemu brakowi wozów zarządzono przez zakupno sześciu nowych wozów dla transportu desek w fabryce Sanockiej i jednej lokomotywy.

Co do kosztów eksploatacyi, to o ile na podstawie informacyi otrzymanych, wiadomo, zaprowadziła c. k. Dyrekcya kolei państwowych we Lwowie różne uproszczenia w prowadzeniu ruchu, co w każdym razie na obniżenie kosztów exploatacyi wpłynie.

W roku bieżącym jest ruch znaczniejszy, tymczasowe zestawienia wykazują po koniec sierpnia r. 1899 dochód 19.347 zł. podczas gdy w roku ubiegłym dochód ten po koniec sierpnia wynosił zaledwie 7.800 zł.

Jak z powyższego wynika spodziewać się można pomyślniejszych rezultatów exploatacyjnych już za rok 1899, a przeprowadzone na miejscu badania komercyalne wykazały, iż w następnych latach oczekiwać należy daleko silniejszego wzmożenia się ruchu, który dotychczas nie rozwinął się należycie z tego powodu, że z objętych obszarem ciążenia tej kolei znacznych kompleksów lasowych niektóre ze szczególnych przejściowych tylko przyczyn nie dostarczyły jeszcze transportów, lub w bardzo nieznacznych jedynie ilościach, bądź dlatego że w słabych znajdowały się rękach, bądź że tartak był dopiero w budowie.

Wyż wykazany niedobór exploatacyjny za r. 1898 został przez c. k. Zarząd kolei państwowych po myśli odnośnych postanowień protokołu koncesyjnego skredytowany kolei Łupków-Cisna.

Sprawa powiększenia kapitału zakładowego kolei Łupków-Cisna o 90.000 zł. omówioną została powyżej w punkcie l. 3. niniejszego sprawozdania.

Rada zawiadowcza odbyła dotąd 5 posiedzeń, ostatnie miało miejsce 10. czerwca br., na którem uchwalono częściową zmianę statutów z powodu wyżwspomnianego podwyższenia kapitału.

15. Kolej lokalna Skawce-Siersza-Wodna (Trzebinia-Skawce).

Jak to w punkcie 2. niniejszego sprawozdenia wykazano, nabyło Towarzystwo kolei lokalnej Trzebinia - Skawce na podstawie uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 20. marca 1899 kolej górniczą Trzebinia-Siersza od dotychczasowego właściciela za cenę ryczałtową 250.000 zł. w akcyach zakładowych pod warunkiem, że przekształcenie tej linii dla ruchu publicznego osobowego i towarowego wykona właściciel tejże kolei kosztem własnym.

Dla oznaczenia robót, jakie w tym celu wykonane być mają, odbyła się dnia 22. i 22. marca br. komisya fachowa, która na podstawie badań na miejscu przeprowadzonych udecydowała, jakie roboty wykonane być mają, aby rzeczona kolej górnicza służyć mogła dla nieograniczonego ruchu osobowego i towarowego.

Sprostowanie odnośnych postanowień nastąpiło osobnymi technicznymi warunkami koncesyjnymi, wydanymi przez c. k. Ministerstwo kolei żelaznych reskryptem z dnia 16. czerwca 1899 l. 14.926/3 jako uzupełnienie, względnie dodatek do warunków koncesyjnych dla linii Trzebinia-Skawce.

Wskutek powyższego wcielenia kolei górniczej przeniesioną została stacya końcowa z Trzebini do Sierszy-Wodnej, a cała długość linii Skawce-Trzebinia-Siersza wynosi obecnie 62 kilometrów.

Wzdłuż linii tej znajdują się następujące stacye:

1) Skawce (stacya wyjścia wspólna z c. k. koleją państwową),

2) Przeddworzec (Vorbahnhof) Skawce. (Przystanek dla celów służby ruchu),

3) Mucharz (Ładownia, dotąd jeszcze nieotwarta),

4) Wadowice (stacya złączenia z linią Biała Kalwarya c. k. uprzyw. kolei północnej cesarza Ferdynanda),

5) Spytkowice (stacya złączenia z linią Oświęcim - Podgórze c. k. kolei państwowych),

6) Okleśna (Ładownia i przystanek),

7) Kwaczała (Ładownia),

8) Alwernia Regulice,

9) Oblaszki (Ładownia, dotąd jeszcze nie otwarta),

10) Bolęcin (Stacya złączenia z koleją lokalną Piła-Jaworzno),

11) Trzebinia (osobna stacya kolei lokalnej połączona oddzielnym torem ze stacyą Trzebinia linii Wiedeń-Kraków kolei północnej),

12) Siersza-Wodna (stacya końcowa).

Towarzystwo zamierza urządzić nadto jeszcze dwa przystanki dla ruchu osobowego, a mianowicie w gminie Łękawica km. $^{4}/_{5}$ oraz w gminie Woźniki km. $^{22}/_{23}$, oraz przeistoczyć ładownię w Kwaczale również na przystanek osobowy.

Z koleją Trzebinia-Skawce łączą się nadto dwa tory przemysłowe, a mianowicie jeden w Trzebini do rafineryi olejów mineralnych a drugi w Sierszy do kopalń węgla tamże; obydwa pomienione tory przemysłowe obsługuje kolej Trzebinia-Skawce.

Budowa całej linii była w roku ubiegłym tak zaawansowaną, że już w połowie maja 1899 r. rozpoczęto prowizoryczny ruch pociągów materyałowych, pierwotnie tylko na przestrzeni między Wisłą a pierwszem przejściem przez Skawę t. j. między km. $22._0$ a $33._0$, a następnie z początkiem czerwca na całej linii.

W czasie od 22. do 25. czerwca 1899 odbyła się zarządzona z ramienia c. k. Generalnej Inspekcyi austr. kolei żelaznych próba mostów z wynikiem pomyślnym.

Rozwóz personalu i obsadzenie linii przez organa c. k. kolei państwowych uskuteczniony został w ostatnich dniach czerwca br.

W dniach 26. i 27. czerwca 1899 przeprowadzoną została przez c. k. Generalną Inspekcyę wstępna rewizya linii celem oznaczenia terminu dla komisyi techniczno-policyjnej oraz dla otwarcia linii; na podstawie wyniku rewizyi tej zadecydowano odroczyć termin dla komisyi techniczno-policyjnej do 15. lipca 1899, a to ze względu na niezupełnie uregulowany stan nawierzchni na przestrzeni Skawce Wadowice oraz na niewykończenie robót na stacyach złączenia tudzież na stacyi końcowej Siersza-Wodna.

Wyżwspomniane roboty nie zostały jeszcze w zupełności ukończone, gdy w międzyczasie powódź — jaka powiaty tamtejsze nawiedziła — poczyniła również i w korpusie kolejowym znaczne uskodzenia, których usunięcie z powodu następnych ulewnych deszczów blisko miesiąc czasu zająć musiało.

Ponowna rewizya linii odbyć się mogła dopiero dnia 10. i 11. sierpnia 1899, tym razem już z wynikiem pomyślnym, gdyż techniczno-policyjna komisya udzieliła w dniu 12. sierpnia 1899 ex commissione konsensu na otwarcie ruchu.

Oddanie linii Trzebinia-Skawce dla ruchu publicznego nastąpiło z dniem 15. sierpnia 1899.

Zamierzonego pierwotnie uroczystego otwarcia zaniechała Rada zawiadowcza, a to ze względu na ciężką klęskę powodzi i gradobicia, jaka nawiedziła w ciągu miesiąca lipca wszystkie wzdłuż linii Trzebinia-Skawce położone miejscowości.

Alegat 2. Szczegółowe opisanie wykonania budowy podajemy do wiadomości Wysokiego Sejmu w załączniku l. 2.

Kierownictwo budowy w Wadowicach, ustanowione dla bezpośredniego nadzorowania wykonania robót i finalizacyi tychże, zwiniętem zostało z dniem 1. listopada 1899 r.

Dla wykończenia planów wykonania budowy pozostaje jeszcze w Wadowicach biuro techniczne, którego czynności potrwają zapewne do końca br., biuro to wykonuje odnośne prace pod bezpośrednią ingerencyą krajowego biura kolejowego.

Wydział krajowy uważa za stosowne już na tem miejscu podać do wiadomości Wysokiego Sejmu, iż w kapitale zakładowym kolei Skawce-Trzebinia-Siersza-Wodna, zajdzie pewne przekroczenie, a to między innymi z powodu bardzo znacznych trudności jakie się okazały przy wykupnie gruntów i wygórowanych cen, jakie za grunta pod kolej zapotrzebowane płacić musiano, oraz wskutek szkód wywołanych wyż wspomnianemi klęskami elementarnemi.

Sprawa ta stanowi obecnie przedmiot szczegółowych badań i obliczeń Towarzystwa oraz krajowego biura kolejowego i zostanie Wysokiemu Sejmowi oddzielnie przedstawioną, a to przy postawieniu odpowiednich wniosków co do sposobu pokrycia pomienionego przekroczenia preliminowanych kosztów budowy.

Ruch na linii Trzebinia - Skawce prowadzi c. k. Dyrekcya kolei państwowych w Krakowie stosownie do odnośnych postanowień koncesyjnych; — ostateczne zawarcie odnośnej umowy z Zarządem c. k. kolei państwowych nastąpi niebawem.

Rada zawiadowcza odbyła dotychczas trzy posiedzenia, zaś komitet wykonawczy osiem posiedzeń, zajmując się załatwianiem wszelkich bieżących spraw, a to częściowo przy udziale delegatów krajowego biura kolejowego.

Pierwsze zwyczajne walne zgromadzenie akcyonaryuszów nastąpi po myśli postanowień §. 33. statutu Towarzystwa akcyjnego po upływie pierwszego roku obrachunkowego kończącego się z dniem 31. grudnia 1900 r.

16. Kolej żelazna Chabówka-Zakopane.

Jak to już w zeszłorocznem sprawozdaniu naszem pod punktem 13. Wysokiemu Sejmowi przedstawionem zostało, napotkało przedsiębiorstwo budowy na rozliczne trudności przy wykupnie zapotrzebowanych pod kolej gruntów; pomimo to jednak prowadzono roboty ze znaczną forsą, — tak że gdyby nie nieustanne deszcze, jakie od wiosny padały i znaczne uszkodzenia w robotach ziemnych poczyniły — nie ulega najmniejszej wątpliwości, iż kolej Chabówka-Zakopane byłaby w terminie kontraktem ustanowionym otwartą, t. j. 1. września br.

Pomimo znacznych uskodzeń spowodowanych długotrwałymi deszczami, stan budowy pozwolił na zaprowadzenie prowizorycznego ruchu pociągów materyałowych od lipca br. począwszy.

Próby mostów odbyły się w czasie od 25. do 28 września 1899 r. z rezultatem pomyślnym.

Rozwóz personalu na linię oraz odbiór inwentarza przez organa c. k. Zarządu kolei państwowych odbył się w czasie od 16. do 18. października br.

Dnia 20. i 21. października 1899 odbyła się rewizya wstępna linii z ramienia c. k. Generalnaj Inspekcyi austr. kolei żelaznych, a następnie d. 23. października komisya techniczno-policyjna z wynikiem zupełnie pomyślnym, gdyż udzielono konsens na otwarcie ruchu z dniem 25. października 1899 ex commissione.

Prowadzenie ruchu objęła c. k. Dyrekcya kolei państwowych w Krakowie, a to po myśli odnośnych postanowień koncesyjnych.

Komisyonalny odbiór linii od przedsiębiorstwa budowy oraz oddanie tejże c. k. kolei państwowej rozpocznie się dnia 6. listopada br.

Szczegółowe sprawozdanie z przeprowadzenia budowy podajemy **Alegat 3.** do wiadomości Wysokiego Sejmu w załączniku l. 3.

Roboty na stacyi złączenia w Chabówce, prowadzone przez c. k. kolej państwową, zostaną w roku bieżącym o tyle tylko wykończone, o ile wystarczą na to fundusze wpłacone przez kolej Chabówka-Zakopane w wysokości 179.000 zł. z tytułu przyczynienia się tej ostatniej do kosztów rozszerzenia pomienionej stacyi złączenia.

Reszta odnośnych robót musi być odroczoną do roku przyszłego, gdyż na udział, jaki ma wpłacić c k. Rząd z tytułu udziału państwowego w kosztach pomienionego rozszerzenia stacyi, brak dotąd kredytu.

Z dniem 30. listopada br. przystąpi Wydział krajowy do częściowego zwinięcia kierownictwa budowy ustanowionego w Nowym Targu dla bezpośredniego nadzoru budowy.

Siedziba Towarzystwa jest nadal, aż do chwili zamknięcia ostatecznych obrachunków, w Wiedniu; w składzie Rady zawiadowczej nie zaszły od ubiegłego roku żadne zmiany.

Agendy Towarzystwa dotyczące przeprowadzenia budowy oraz ostatecznego obrachunku sprawuje krajowe biuro kolejowe.

17. Kolej lokalna Delatyn-Kołomyja-Stefanówka.

Statuta Towarzystwa akcyjnego kolei lokalnej Delatyn-Kołomyja-Stefanówka zatwierdzone zostały przez c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych reskryptem z dnia 9. marca 1899 l. 7.605.

Ukonstytuowanie Towarzystwa nastąpiło dnia 10. maja 1899 w obecności komisarza rządowego c. k. Starosty p. Antoniego Hołodyńskiego i przy współudziale delegatów Wydziału krajowego pp. zastępcy marszałka krajowego Antoniego Chamca i c. k. Radcy dworu Dr. Tadeusza Pilata, których Wydział krajowy mianował również członkami Rady zawiadowczej na mocy postanowień kontraktu gwarancyjnego.

W skład Rady zawiadowczej weszli nadto c. k. Radca p. Edward Gorecki z ramienia Rządu, zaś drogą wyboru pp. Ludomir Cieński, Józef Onyszkiewicz, Jakób Br. Romaszkan i Bronisław Witosławski.

W skład komisyi rewizyjnej weszli pp. Leszek Cieński, Eugeniusz Pierożyński i Władysław Żeńczak.

Prezesem Towarzystwa wybrany został p. Dr. Tadeusz Pilat, zastępcą prezesa p. Jakób Br. Romaszkan.

Prokurę towarzystwa udzielono p. Kazimierzowi Zaleskiemu, dyrektorowi kraj. biura kolejowego.

Firma Towarzystwa zaprotokołowaną została w c. k. Sądzie krajowym jako handlowym we Lwowie dnia 8. lipca 1899 uchwałą do l. **Alegat 4.** 1.352 jak załącznik l. 4.

Dnia 5. sierpnia br. odbyło się drugie posiedzenie Rady zawiadowczej, na którem udzielono prokurę Towarzystwa p. Ludwikowi Goltentalowi, zastępcy Dyrektora krajowego biura kolejowego, a to wskutek dłuższej choroby Dyrektora Zaleskiego, nadto uchwalono sprawę taryf dla linii Delatyn-Kołomyja-Stefanówka.

Wskutek podania wniesionego przez Towarzystwo kołomyjskich kolei lokalnych, a poleconego przez c. k. Ministerstwo kolei żelaznych do uwzględnienia, — wypłacił Wydział krajowy z funduszów kolei lokalnej Delatyn-Kołomyja-Stefanówka temuż Towarzystwu kwotę 10.000 zł. tytułem zwrotu kosztów poniesionych przy wypracowaniu projektów wstępnych tej kolei, a to pod warunkiem zaspokojenia z tej kwoty podobnych pretensyi innego konsorcyum, również do Wydziału krajowego wniesionych.

Próba mostów odbyła się w czasie od 27. do 29 października br. z wynikiem pomyślnym; otwarcie ruchu nastąpi w najbliższym czasie (18. listopada) po odbyciu odnośnych komisyi ze strony c. k. Generalnej Inspekcyi austr. kolei żelaznych poprzedzających otwarcie, a które to komisye już się rozpoczęły.

Co do stacyi złączenia w Kołomyji, to w roku bieżącym wykonane zostaną przez Zarząd c k. kolei państwowych li tylko te roboty, które są niezbędne dla wjazdu i wyjazdu pociągów kolei lokalnej; dalsze zaś rozszerzenie tej stacyi odroczonem zostaje do r. 1900, aż do uzyskania potrzebnego na ten cel kredytu.

Rozszerzenie stacyi końcowej „Stefanówka“, jako stacyi złączenia z bukowińską koleją Łużany-Zaleszczyki, poruczonem zostało Przedsiębiorstwu „Szymberski, Uderski i Breiter“ za cenę ryczałtową — 56.840 zł. w. a; roboty odnośne są również na ukończeniu.

18. Budowa kolei lokalnej Piła-Jaworzno.

Komisya reambulacyjna dla linii Piła-Jaworzno odbyła się w czasie od 25. stycznia do 4. lutego 1899, przyczem uzyskano konsens na przestrzenie km. $0._0—6._2$, $10._9—15._8$ i $16._4—19._8$.

Dla pozostałych przestrzeni km. $6._2—10._9$, $15._8—16._4$ i $19._8—20._2$ wypracowane zostały nowe projekta uwzględniające żądania interesentów; projekta te stanowiły przedmiot komisyi reambulacyjnej odbytej w czasie od 11. do 14. lipca 1899 r., przyczem uzyskano dla przestrzeni $15._8—16._4$ i $19._8—20._2$ konsens budowlany ex commissione.

Co się tyczy przestrzeni pozostałej km. $6._2—10._9$, w ciągu której projektowaną jest stacya Chrzanów wspólna dla linii Wiedeń-Kraków kolei północnej i kolei lokalnej Piła-Jaworzno, to pomimo usilnych starań Wydziału krajowego i koncesyonaryusza uzyskano odnośny konsens budowlany dopiero z końcem października br., a to z powodu trudności, jakie nastręczała sprawa zniesienia przystanku osobowego kolei północnej w Chrzanowie, od dopełnienia którego to warunku uczyniła kolej północna zależnem przyzwolenie swoje na założenie stacyi złączenia w Chrzanowie wspólnej dla linii Wiedeń-Kraków kolei północnej oraz kolei lokalnej Piła-Jaworzno.

Wskutek powyższego opóźnienia w uzyskaniu konsensu budowlanego nie mógł być dotrzymany kontraktowy termin ukończenia budowy — oznaczony pierwotnie na 1. listopada 1899 r., i będzie musiał być przedłużony prawdopodobnie aż do połowy przyszłego roku, co spowodować musi zwiększenie wydatków na budowę; w tym celu wdrożono już potrzebne rokowania z przedsiębiorstwem budowy. Zaznacza się jednak, iż poczyniono wszelkie zarządzenia ku temu, aby ukończenie budowy nastąpiło w możliwie najkrótszym czasie

Z końcem miesiąca października br. przedstawia się stan robót budowlanych w procentach wykonanych robót następująco:

80% ogniotrwałych ubezpieczeń budynków,

80% robót ziemnych,

50% dróg i przejazdów,

80% ubezpieczeń rzek i korpusu kolejowego,

80% mostów,

30% żwirowania,

70% transportu materyału nawierzchni oraz żelaznej konstrukcyi,

70% budynków.

Wykupno gruntów zostało przeprowadzone na częściach już konsentowanych.

Dostawę konstrukcyi żelaznych objął arcyksiążęcy Zarząd przemysłowy w Cieszynie, dostawę szyn i innych materyałów nawierzchni objęły fabryki w Witkowicach, Trzyńcu i Sobatinie.

Dostarczenie progów uskutecznia firma Reinhold i Buber.

Prowadzenie ruchu obejmie c. k. Dyrekcya kolei państwowych w Krakowie, której też Wydział krajowy przesłał już projekt umowy exploatacyjnej.

Projekt umowy złączenia z koleją lokalną Trzebinia-Skawce o wspólne używanie tej stacyi omówiony już został z Zarządem kolei lokalnej Trzebinia-Skawce i przedłożony został c. k Dyrekcyi kolei państwowych w Krakowie celem przystąpienia jej do tego kontraktu i uzyskania ministeryalnego zezwolenia.

Projekt umowy o złączenie w Chrzanowie oraz o podjazd kolei lokalnej Piła-Jaworzno pod korpus kolei północnej tamże, ma przesłać niebawem Zarząd tej ostatniej kolei.

Umowa z c. k. Rządem w sprawie udziału Skarbu państwowego w dostarczeniu kapitału potrzebnego dla kolei Piła-Jaworzno zawartą została pod datą 11/23. lutego 1899. Na mocy tej umowy dostarczy c. k. Rząd 116.000 zł w. a. w zamian za akcye zakładowe objąć się mające w pełnej imiennej wartości; wpłata tego udziału nastąpi w ten sposób, że c. k. Rząd imieniem przedsiębiorstwa kolejowego pokryje rzeczywiste wydatki na lokomotywy i tabor, na fundusz rezerwowy, przedwstępne wydatki exploatacyjne i nadzór na budowy.

Kontrakt gwarancyjny między koncesyonaryuszem a Wydziałem krajowym zawarty został dnia 7. marca 1899 r.

Statut Towarzystwa zatwierdziło c. k Namiestnictwo reskryptem z dnia 24. maja 1899, l. 38.604 na mocy upoważnienia udzielonego reskryptem c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z 1. lutego 1899, L. 1.633, udzielając równocześnie zezwolenie na założenie Towarzystwa akcyjnego z siedzibą we Lwowie.

Ukonstytuowanie się tegoż Towarzystwa nastąpiło dnia 7. listopada br.; do Rady zawiadowczej weszli pp. August Hr. Łoś i Dr. Józef Ekielski z ramienia Wydziału krajowego, p. Edward Gorecki z ramienia Rządu, zaś w drodze wyboru z grona akcyonaryussów pp. Robert Doms, Stefan Tauschinski i Dr. Roman Sulima.

Do komisyi rewizyjnej weszli pp. Julian Wang i Wiktor z Rozprzy Krobicki jako członkowie, oraz Dr. Jan Rzepecki jako zastępca.

Prezesem Rady zawiadowczej wybrano p. Roberta Domsa, zastępcą zaś p Dr. Józefa Ekielskiego.

Prócz kapitału zakładowego ustanowionego uchwałą Wys. Sejmu z dnia lutego 1899 w wysokości 696.000 zł. czyli 1,392.000 koron, zobowiązała się firma „Spadkobiercy Jerzego Giesche“ w Wrocławiu jako właścicielka kopalni rudy ołowianej w Kątach, aktem nota-

ryalnym z 30. grudnia 1898 r. złożonym w Wydziale krajowym, dostarczyć kwotę 14.500 zł. w. a, *à fond perdu*, oraz odstąpić bezpłatnie grunt potrzebny pod kolej, o ile jest jej własnością — a to pod warunkiem wybudowania jej w zamian za powyższe świadczenia toru dowozowego do kopalni w Kątach.

Konsens na budowę tego toru dowozowego został już udzielony i budowa tegoż prowadzoną będzie równocześnie z budową przestrzeni km. $6._2$—$10._9$.

Umowa o prowadzenie ruchu na pomienionym torze dowozowym została już z rzeczoną firmą omówioną, definitywne zawarcie takowej nastąpi niebawem.

19. Budowa kolei rządowej Przeworsk-Rozwadów.

Budowa kolei rządowej Przeworsk-Rozwadów jest już na ukończeniu; oddanie jej dla użytku publicznego nastąpić ma — wedle informacyi udzielonych przez c. k. kierownictwo budowy w Jarosławiu, z dniem 30. listopada 1899.

Kolej pomieniona wychodzi ze stacyi Przeworsk kolei Kraków-Lwów i prowadzi w kierunku północno-zachodnim do Rozwadowa, stacyi końcowej linii Dembica-Rozwadów; długość całej linii wynosi $74._7$ kilometrów.

Wzdłuż linii tej znajdują się prócz stacyi złączenia Przeworsk i Rozwadów, jeszcze następujące stacye i przystanki:

1) mijalnia wojskowa Gorliczyna, 2) przystanek osobowy Tryńcza, — stacye dla ruchu osobowego i towarowego, 3) Grodzisko, 4) Leżajsk, 5) Sarzyna, 6) Łętownia, 7) Rudnik i 8) Nisko.

Koszta budowy kolei tej — budowanej o charakterze kolei głównej drugorzędnej z maksymalnym spadkiem 7‰ wynoszą, łącznie z kosztami rozszerzenia stacyi Przeworsk i Rozwadów, przeszło 5 (pięć) milionów zł.

Sprawa wypłaty drugiej raty uchwalonej przez Wysoki Sejm dnia 8. lutego 1895 subwencyi na rzecz tej kolei oraz zaciągnięcie odnośnej pożyczki w wysokości 500.000 koron przedstawioną jest poniżej w p. 22. niniejszego sprawozdania.

20. Koleje lokalne wschodnio-galicyjskie.

Według komunikatu Augusta hr. Łosia, członka Rady zawiadowczej Towarzystwa wschodnio-galicyjskich kolei lokalnych, wynosi obecny stan zasobów tegoż Towarzystwa Zł. 697.052·54½.

Dochody za pierwsze półrocze roku 1899 przedstawiają się na podstawie tymczasowych zestawień, jak następuje:

1) na linii Tarnopol-Kopeczyńce 219.630 zł.

2) na linii Wygnanka-Skała z odnogą Teresin-Iwanie puste 77.777 zł.

3) na linii Biała czortkowska-Zaleszczyki 50.063 zł.

Kierownictwo budowy kolei tych, z siedzibą obecną we Lwowie, pracuje nad zakończeniem ostatecznych obrachunków z przedsiębiorstwami, która to czynność zapewne z początkiem r. 1900 ukończoną zostanie.

Przeniesienie Towarzystwa akcyjnego z Wiednia do Lwowa nastąpić ma po zakończeniu wszelkich obrachunków budowy, względnie po pierwszym roku obrachunkowym.

21. Dalsze projekty kolei lokalnych:

a) Przeworsk-Bachórz.

W tym przedmiocie zdajemy sprawę w ustępie 4-tym niniejszego sprawozdania.

b) Jasło-Żmigród-Konieczna.
c) Jasło-Dębica.

W przedmiocie tych dwóch kolei zdajemy sprawę w ustępie 7-mym niniejszego sprawozdania.

d) Grzymałów-Kałahارówka z odnogą Touste-Czabarówka.

Konsorcjum krajowe projektuje budowę kolei lokalnej normalnotorowej z Grzymałowa do Kałaharówki nad granicą rosyjską z odnogą z Toustego do stacyi kolei państwowej Czabarówka, na szlaku Stanisławów-Husiatyn. Długość obu linij wynosi 60.328 km., a kosztorys obliczony ogółem na 2,407.250 zł. w. a. Kolej ta jako przedłużenie kolei lokalnej Borki wielkie-Grzymałów, projektowaną jest ze stacyami: Okno, Touste, Sadzawka-Krasne i Kałaharówka. Odnoga wychodzi z Toustego, mija stacye: Borki małe, Postołówka. Horodnica, Samołuskowce i łączy się w Czabarówce z linią koleji państwowej Stanisławów-Husiatyn.

Konsorcyum przedłożyło Wydziałowi krajowemu projekt jeneralny. Projekt ten przedłożony został przez ubiegających się o koncesyę c. k. Ministerstwu z prośbą, o zarządzenie rewizyi trasy i komisyi stacyjnej.

e) Tarnopol-Zbaraż.

Z końcem zeszłego roku odniósł się do Wydziału krajowego Dr. Tadeusz Niementowski z prośbą o umieszczenie w programie dalszej akcyi krajowej projektowanej kolei lokalnej z Tarnopola do Zbaraża. W odpowiedzi na to podanie objaśnił Wydział krajowy petenta, aby przy wykonaniu projektu technicznego i obliczeniu rentowności kolei, zastosował się do instrukcyi Wydziału kraj. z 2. marca 1894 l. 11537 i w swoim czasie przedłożył materyał ten do zbadania przez krajowe biuro kolejowe. Linia ta normalnotorowa, długości 26.632 km. projektowaną jest ze stacyami Szlachcińce, Kurniki szlachcinieckie, Iwaszkowce, Zbaraż. Koszta budowy obliczono przez projektanta na 1,122.000 zł. Projekt szczegółowy przedłożony został krajowemu biuru kolejowemu, zaś cały elaborat przesłany został c. k. Ministerstwu z prośbą, o zarządzenie komisyi obchodowej wraz z rewizyą trasy i komisyą stacyjną.

22. Pożyczki amortyzacyjne na budowę kolei, oparte na rocznej dotacyi funduszu kolejowego do 1968 roku.

A. W niniejszym okresie sprawozdawczym od 16. listopada 1898 r. do 10. listopada 1899 r. zaciągnięte zostały w dalszym ciągu następujące pożyczki:

I. Pożyczki gwarantowane przez kraj:

a) Z mocy punktu 2 a) uchwały I. Wysokiego Sejmu z dnia 8. lutego 1895 r., zmienionej i uzupełnionej uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 15. lutego 1897 r., a zatwierdzonej Najwyższem postanowieniem z dnia 5. stycznia 1896 r., względnie z dnia 19. września 1897 r., udzielił Wydział krajowy imieniem kraju gwarancyę oprocentowania i umorzenia dla pożyczki, którą Towarzystwo kolei lokalnej Trzebinia-Skawce zaciągnęło w 4% obligacyach kolejowych Banku krajowego z terminem umorzenia do końca 1968 r. w sumie imiennej 3,320.000 koron.

Pożyczka ta zrealizowaną została po kursie 97%, a raty jej, wraz z dodatkiem administracyjnym, wynoszą półrocznie **koron 72.389·28.**

b) Z mocy uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 15. lutego 1897, zmieniającej punkt 2 b) uchwały I. z dnia 8. lutego 1895, a zatwier-

dzonej Najwyższem postanowieniem z dnia 19. września 1897 r., przyznał Wydział krajowy imieniem kraju gwarancyę oprocentowania i umorzenia dla pożyczki pierwszeństwa w emitowanych przez Towarzystwo kolei żelaznej Chabówka-Zakopane w łącznej sumie imiennej **koron 2,260.000**, własnych 4% obligach dłużnych po 2000 koron, dla których ustawą z dnia 21. grudnia 1898 r. Dz. u. p. Nr. 233, przyznane zostało prawo pupilarności.

Zrealizowanie tej pożyczki pierwszeństwa nastąpiło w drodze sfinansowania jej przez wiedeński c. k. uprzyw. Instytut kredytowy dla przedsiębiorstw komunikacyjnych i robót publicznych, który wszystkie częściowe obligi dłużne tej pożyczki nabył po kursie $97^3/_4$%, przy
Alegat 5. warunkach innych, objętych umową jak alegat 5.

Odmiennie od pożyczek kolejowych Banku krajowego, których raty przez cały okres są stale też same, — przy tej pożyczce pierwszeństwa, skutkiem emitowania przez kolej w mowie będącą własnych częściowych obligów dłużnych po 2000 koron, przez co na umorzenie pożyczki w drodze jednorazowego w każdym roku losowania musi być planem umorzenia przeznaczona zawsze kwota podzielna przez 2000, powstają pewne z roku na rok różnice w kwotach potrzebnych na oprocentowanie i umorzenie.

Przeciętnie na cały okres raty oprocentowania i umorzenia tej pożyczki, wraz z dodatkiem administracyjnym rzeczonego Instytutu kredytowego, wynoszą półrocznie — **koron 49.362·38.**

c) Z mocy zatwierdzonej Najwyższem postanowieniem z dnia 26. sierpnia 1896 uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 8. lutego 1896, zmieniającej i uzupełniającej uchwałę z dnia 8. lutego 1895, przyznał Wydział krajowy imieniem kraju gwarancyę oprocentowania i umorzenia dla pożyczki, którą Towarzystwo akcyjne kolei lokalnej Delatyn-Kołomyja-Stefanówka zaciągnęło w Banku krajowym z terminem umorzenia do końca roku 1968 w 4% obligacyach kolejowych tegoż Banku w sumie imiennej **koron 5,200.000.**

Pożyczka ta zrealizowaną została po kursie 97%, a raty wraz z dodatkiem administracyjnym Banku krajowego wynoszą półrocznie **koron 113.516.**

Natomiast nie mogła być jeszcze zaciągniętą mająca również być gwarantowaną imieniem kraju z mocy uchwały Wysok. Sejmu z dnia 8. lutego 1896, zatwierdzonej Najwyższem postanowieniem z dnia 1. czerwca 1896, pożyczka pierwszeństwa dla będącej w budowie kolei lokalnej Piła-Jaworzno w sumie imiennej zł. w a. 464.000, z powodu, iż nie nastąpiło dotychczas ukonstytuowanie Towarzystwa akcyjnego dla tej kolei, które atoli w dniu 7. listopada 1899 nastąpić ma. Na budowę tej kolei, w braku funduszów z pożyczki pierwszeństwa, zarządził Wydział krajowy z zasobów funduszu krajowego wypłaty potrzebnych zaliczek, które będą zrefundowane temuż funduszowi po zaciągnięciu pożyczki.

II. Pożyczki zaciągnięte imieniem kraju:

Na pokrycie subwencyi bezzwrotnej na rzecz kolei Przeworsk-Rozwadów w kwocie zł. w. a. 250.000, z której połowa wypłaconą została już w roku 1898 tymczasowo z zasobów funduszu kolejowego, co już wykazaliśmy w zeszłorocznem sprawozdaniu, a wypłata drugiej połowy przypada po nastąpić mającem jeszcze w bieżącym roku 1899 ukończeniu budowy pomienionej kolei, — zaciągnął Wydział krajowy z mocy punktu 9 I. uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 8. lutego 1895, obejmującej pierwszy program akcyi kolejowej kraju, pożyczkę w Banku krajowym z terminem umorzenia do końca roku 1968 w 4% obligacyach kolejowych tegoż Banku w sumie imiennej **koron 500.000.**

Pożyczka ta zrealizowaną została po kursie 97%, a raty jej, wraz z dodatkiem administracyjnym, wynoszą półrocznie **koron 10.915.**

B. Reasumując ze sprawozdań za lata poprzednie i z niniejszego sprawozdania, pożyczki na budowę kolei objętych programem akcyi kraju pierwszego okresu, oparte na pierwotnej dotacyi funduszu kolejowego po zł. w. a. 300.000 rocznie przez lat 75 i na zasobach tego funduszu, tak już zaciągnięte, jak jeszcze zaciągnąć się mające, zestawiamy poniżej łącznie.

	Suma imienna pożyczki	Raty półroczne pożyczki
I. Pożyczki imieniem kraju zaciągnięte na pokrycie subwencyj bezzwrotnych:	Koron	Koron
a) na rzecz kolei Chodorów-Podwysokie	2,000.000	43.508·—
b) „ „ „ Przeworsk-Rozwadów	500.000	10.915·—
Suma I. . .	2,500.000	54,423·—
II. Pożyczki gwarantowane przez kraj: (już zaciągnięte)		
c) na kolej Borki wielkie-Grzymałów . .	1,200.000	26.076·—
d) „ „ Trzebinia-Skawce	3,320.000	72.389·28
e) „ „ Chabówka-Zakopane	2,260.000	49.362·38
f) „ „ Delatyn-Kołomyja-Stefanówka	5,200.000	113.516·—
(jeszcze nie zaciągnięta) g) „ „ Piła-Jaworzno	928.000	20.416·—
Suma II. . .	13,908.000	281.760 66
III. Pożyczki kraju na pokrycie wpłat na objęte przez kraj:)*		
(już zaciągnięta) h) akcye pierwsz. kolei Łupków-Cisna .	930.000	20.231·12
(jeszcze nie zaciągnięte) i) akcye zakł. kolei Kraków-Kocmyrzów w sumie imiennej 200.000 koron, tudzież akcye pierwsz. kolei Trzebinia-Skawce w sumie imiennej 266.000 koron (z powodu powiększenia kapitału zakładowego) i akcye pierwsz. kolei Łupków-Cisna w sumie imiennej 120.000 koron (podobnież z powodu powiększenia kapitału zakładowego)	600.000	13.200·—
Suma III. . .	1,530.000	33.431·22
Sumy I., II. i III. łącznie .	17,938.000	369.614·88

Z powyższego zestawienia wynika, że z łącznej sumy rat półrocznych przypada:

1-o na raty stałe kraj obciążające (od pożyczek na pokrycie bezzwrotnych subwencyi) — — — — koron 54.423

*) Nie wykazuje się tu zaciągniętej prez kraj w sumie 1.574.000 koron pożyczki celem zastąpienia gwarantujących interesentów kolei Delatyn-Kołomyja-Stefanówka w objęciu i wpłacie akcyi tej kolei. Raty tej pożyczki wynoszą półrocznie koron 34.336·94. Gwarancya tych rat jest pewna, raty wpływają, — chociaż więc i za tę pożyczkę odpowiada fundusz kolejowy, nie wynika z niej stały ciężar dla tego funduszu.

2-o na raty jedynie gwarantowane przez kraj, których ciężar dla krajowego funduszu kolejowego zależy zatem od rentowności odnośnych kolei lokalnych koron 281.760·66

z której to cyfry rat strącić należy atoli mieszczący się w nich dodatek administracyjny, ponieważ według warunków koncesyjnych jest on wliczalny do kosztów eksploatacyjnych; — że zaś dodatek administracyjny zmniejsza się corocznie w miarę umarzania pożyczki, przeto bierzemy jego przeciętną, wynoszącą — — „ 5.269·30

pozostaje koron 276.491·36

jako kwota tytułem gwarancyi ciążąca na funduszu kolejowym.

3-o na raty stale kraj obciążające, lecz mogące mieć ewentualne pokrycie (dywidenda od akcyi), zależne od rentowności odnośnych kolei — — — — — koron 33.431·22

Łącznie ad 1-o, 2-o i 3-o raty pożyczek ciążących na funduszu kolejowym wynoszą półrocznie koron 364.345·58

czyli „ zł. w. a. 182.172·79

23. Zestawienie zasobów i dotacyi funduszu kolejowego z zobowiązaniami tegoż zaciągniętemi na wykonanie programu pierwszego okresu.

Stan zasobów funduszu kolejowego w dniu 1. października 1899 wynosi:

w 4% obligacyach kolejowych Banku krajowego na sumę imienną zł. w. a. 1,000.000, nabytych po kursie 97% — — — — — — — — —	zł. w. a.	970.000·
na lokacyi tymczasowej w Banku krajowym —	„ „ „	386.756·90
w zaliczkach na budowę kolei — — — — —	„ „ „	259.192·53
w oprocentowanych przez gwarantów akcyach pierwsz. kolei Chabówka-Zakopane — — — —	„ „ „	185.000·—
razem w dniu 1. października 1899	zł. w. a.	1,800.949·43
strącając z tego należną wypłatę drugiej połowy subwencyi na kolej Przeworsk-Rozwadów (na pokrycie której pożyczka została już zaciągniętą) —	„ „ „	125.000·—
pozostaje	zł. w. a.	1,675.949·43
doliczając odsetki od tego funduszu do końca r. 1899 (o ile nie zostały już obliczone i pobrane) w przybliżeniu — — — — — — — —	„ „ „	15.050·57
będzie stan zasobów funduszu kolejowego w przybliżeniu z dniem 31. grudnia 1899 r. wynosić okrągło — — —	zł. w. a.	1,691.000·—

Na pokrycie zobowiązań ciążących na funduszu kolejowym **służą** przeto:

a) odsetki od zasobów tego funduszu,
b) dotacya coroczna tegoż funduszu.

Podwyższona uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 17. marca 1899 dotacya wynosi wprawdzie zł. w. a. 375.000, — lecz ponieważ podwyższenie o kwotę zł. w. a. 75.000 postanowił Wysoki Sejm celem gwarancyi dla projektowanej dopiero kolei Przeworsk-Bachórz, — przeto do niniejszego zestawienia wziąć należy tylko tę pierwotną w kwocie zł. w. a. 300.000 dotacyę, na której się opierały wszystkie obliczenia dotyczące wykonania programu pierwszego okresu akcyi krajowej w przedmiocie popierania budowy kolei niższorzędnych.

Przyjmując roczne oprocentowanie zasobów funduszu kolejowego po 4%, otrzymamy:

Wykazane powyżej pod pozycyą 22 jako ciążące na funduszu kolejowym, raty od pożyczek już zaciągniętych i jeszcze zaciągnąć mających, wynoszą półrocznie zł. w. a. 182.172·79, czyli **rocznie zł. w. a. 364.345·58.**

Na pokrycie tychże, dochody funduszu kolejowego, na cały okres od 1. stycznia 1900 r. do końca 1968 r., preliminuje się jak następuje:

4% od kapitału, jak wyżej, zł. w. a. 1,691.000 — —	zł. w. a.	67.640.—
roczna dotacya — — — — — — — —	„ „ „	300.000.—
odsetki od kwartalnych rat tej dotacyi — — -	„ „ „	4.250.—
Suma: **rocznie zł. w. a.**		**369.890.**—

Preliminowane dochody funduszu kolejowego nietylko więc pokrywają w zupełności ciążące na tym funduszu zobowiązania, lecz przewyższają je nawet o kwotę zł. w. a. 5,554 rocznie.

24. Krajowa Rada kolejowa.

W ciągu roku bieżącego nie zaszły żadne zmiany w składzie krajowej Rady kolejowej.

Czwarta zwyczajna sesya krajowej Rady kolejowej w obecnem trzechleciu odbyła się dnia 12. grudnia 1898 pod przewodnictwem JE. Marszałka krajowego, na sesyi tej przedstawił Wydział krajowy dalszy postęp akcyi kraju w przedmiocie budowy linii pierwszego okresu za czas od 15. maja do 25. listopada 1898.

Na posiedzeniu tem powzięła Rada kolejowa następujące uchwały:

a) Rada kolejowa doradza:
Wydział krajowy zwoła ankietę reprezentantów korporacyj i Towarzystw ekonomicznych celem porozumienia się co do zasad organizacyi krajowego biura taryfowego.

b) Rada kolejowa wyraża zdanie, iż wobec posuniętego stanu budowy kolei objętych pierwszym okresem, należy przystąpić do przygotowania okresu drugiego, a to w podwójnym kierunku, tj. spowodowania zgłoszeń nowych projektów, jakoteż postawienia wniosków do najbliższego Sejmu o podniesienie funduszu kolejowego do 600.000 zł. rocznej subwencyi.

c) Rada kolejowa doradza Wydziałowi krajowemu, by zarządził za pośrednictwem kraj. biura kolejowego zbadanie ekonomicznych korzyści linii Dębica-Jasło, ewentualnie także Jasło-Konieczna dla okolicznych powiatów i przedłożył o tem sprawozdanie na najbliższej sesyi Rady kolejowej.

d) Rada kolejowa doradza, aby Wydział krajowy, jeżeli uzna za potrzebne, wybrał do komisyi, której poleci zbadanie rentowności linii Dębica-Jasło i Jasło-Żmigród-Konieczna — oprócz organów biura kolejowego także członka krajowej Rady kolejowej.

Piąta zwyczajna sesya krajowej Rady kolejowej odbyła się dnia 29. maja 1899 r. pod przewodnictwem zastępcy marszałka krajowego JW. Antoniego Jaxy Chamca.

Na sesyi tej podał Wydział krajowy do wiadomości Rady kolejowej uchwały powzięte przez Wys. Sejm podczas ostatniej sesyi w sprawach kolejowych oraz przedstawił dalszy dotychczasowy postęp akcyi kraju na polu popierania kolei niższorzędnych.

Co do uchwał powziętych przez krajową Radę kolejową na jesiennej sesyi r. 1898 zaznaczył Wydział krajowy w przedmiocie żądanego *ad a*) zwołania ankiety dla porozumienia się co do zasad organizacyi krajowego biura taryfowego, iż stosując się do analogicznych poleceń Wys. Sejmu, a mianowicie uchwał z dnia 16. i 17. marca br., przytoczonych w 8. i 10. niniejszego sprawozdania, wdrożył już potrzebne kroki dla utworzenia oddziału taryfowego przy krajowem biurze kolejowem, rezerwując sobie zwołanie ankiety w tej sprawie na czas późniejszy.

Co się tyczy poruszonej pod *b*) sprawy ułożenia dalszego programu krajowej akcyi kolejowej i podniesienia rocznej dotacyi kraju na popieranie kolei niższorzędnych do wysokości 600.000 zł., wykazał Wydział krajowy, iż nie był w możności wdrożyć na razie dalszej akcyi w kierunku zgłoszeń dalszych projektów kolejowych, a to z powodu, iż krajowe biuro kolejowe obecnie tak bardzo jest obciążone wykonaniem budowy linii pierwszego okresu, a nie mogłoby przystąpić do szczegółowego badania projektów, wymaganego ustawą krajową; również wykazał Wydział krajowy, iż ze względów budżetowych nie mógł wystąpić z wnioskami do Wys. Sejmu o podniesienie dotacyi kolejowej do kwoty 600.000 zł., aczkolwiek zapatrywanie Rady kolejowej co do potrzeby dalszego rozwoju kolei lokalnych w kraju w zupełności podziela.

Co do poruszonej pod *c*) i *d*) sprawy zbadania rentowności linii Dębica-Jasło i Jasło-Konieczna, wykazał Wydział krajowy, iż ze względu na to, iż interesenci nie przedłożyli dat wymaganych instrukcyą Wydziału krajowego l. 11537/94, nie można było zbadania rentowności przeprowadzić, a krajowe biuro kolejowe z powodu nadmiernego zajęcia w tym roku nie mogło się zająć samo zebraniem potrzebnych na ten cel dat.

Sprawozdanie powyższe przyjęła Rada kolejowa do wiadomości i powzięła nadto następujące uchwały:

1. Rada kolejowa doradza: Wydział krajowy zwoła ankietę reprezentantów korporacyi i Towarzystw ekonomicznych celem porozumienia się co do spraw taryfowych wogóle, oraz co do zasad organizacyi względnie uzupełnienia oddziału taryfowego przy krajowem biurze kolejowem.

2. Rada kolejowa uprasza ponownie Wydział krajowy, aby poczynił ponowne starania o uzyskanie dla członków krajowej Rady kolejowej takich samych praw co do nabywania rocznych biletów jazdy, jakie przysługują członkom państwowej Rady kolejowej.

Stanowisko, jakie Wydział krajowy wobec powyższych uchwał zajął, podane zostaną do wiadomości Rady kolejowej na szóstej zwyczajnej sesyi, która zwołaną zostanie na koniec miesiąca listopada lub na początek grudnia b. r.

Na sesyi tej będzie przedstawionym również dalszy postęp krajowej akcyi kolejowej.

25. Krajowe Biuro kolejowe.

Czynności krajowego biura kolejowego, przedstawione szczegółowo w poprzednich sprawozdaniach z czynności Wydziału krajowego, wzrosły i w tym roku bardzo znacznie, a to głównie wskutek podjętej równocześnie budowy czterech kolei lokalnych o długości łącznej przeszło 240 km. i oddania do użytku publicznego trzech linii o długości 220 km.

Obraz tego znacznego wzrostu czynności daje porównawcze zestawienie protokołów krajowego biura kolejowego, które wykazują, że podczas gdy w roku 1894 liczba aktów załatwionych wynosiła zaledwie 401 sztuk, to w ostatnim roku sprawozdawczem, za czas od 1. października 1898 do 1. października 1899 otrzymało biuro kolejowe do załatwienia 3.185 aktów Wydziału krajowego. W tymże czasie krajowe biuro kolejowe, jako organ prowadzący administracyę poszczególnych akcyjnych Towarzystw kolei lokalnych, zgodnie z postanowieniami ustawy krajowej z dnia 17. lipca 1893 Dz. u. kr. Nr. 42, miało do załatwienia: 270 aktów tow. kolei Borki wielkie-Grzymałów, 445 aktów tow. kolei Łupków-Cisna, 1.700 aktów tow. kolei Trzebinia-Skawce, 1.280 aktów tow. kolei Chabówka-Zakopane, 1.600 aktów tow. kolei Delatyn-Kołomyja-Stefanówka, 680 aktów tow kolei Piła-Jaworzno,

wreszcie 100 aktów biura kolejowego ogólnej natury. Ogółem przeto w przeciągu ostatniego roku otrzymało krajowe biuro kolejowe do załatwienia około 9.180 sztuk aktów.

Prócz tych spraw bieżących uczestniczyło kraj. biuro kolejowe w komisyach urzędowych, wymienionych w ustępie 25. niniejszego sprawozdania, w rozlicznych konferencyach z władzami i interesentami, nadto brało udział w posiedzeniach rad zawiadowczych, komitetach wykonawczych oraz na walnych zgromadzeniach Towarzystw akcyjnych poszczególnych kolei lokalnych.

Do wszystkich powyższych czynności przygotowywało kraj. biuro kolejowe elaboraty techniczne, interweniowało przy zdjęciach na terenie, sprawdzało projekty kierownictw i przedsiębiorstw kolejowych, przygotowywało sprawozdania dla Wydziału krajowego i towarzystw, wreszcie sporządziało i zawierało imieniem poszczególnych zarządów liczne układy umowy i t. p.

Mimo tego wzrostu czynności personal kraj. biura kolejowego w ostatnim roku nie został powiększony, gdyż jakkolwiek w etacie na 1899 rok utworzono nową posadę sekretarza oraz dwie posady inżynierów-adjunktów (przy równoczesnem zwinięciu dwóch posad inżynierów asystentów, to stanowiska te już w 1898 r. były prowizorycznie obsadzone.

Na 1900 rok przewidzianą jest w preliminarzu wydatków jedna posada konsulenta dla spraw taryfowych i jedna posada inżyniera II. klasy, o czem mowa w ustępie 8. niniejszego sprawozdania, a wniosek o kreowanie tych posad przedłożony zostanie we właściwym czasie Wysokiemu Sejmowi osobnem sprawozdaniem.

Jak poprzednimi laty, tak i w ostatnim roku brak dostatecznego personalu nie pozwalał rozdzielić ściśle agend krajowego biora kolejowego pomiędzy poszczególnych funkcyonaryuszy; mimo tego tok spraw bieżących nie doznawał ani przerwy, ani zwłoki.

Dążeniem Wydziału krajowego jest jednak, aby po ukończeniu budowy kolei obecnego programu przeprowadzoną została systematyczna organizacya krajowego biura kolejowego, stosownie do zachodzącej potrzeby.

W końcu Wydział krajowy nadmienia, iż p. Kazimierz Zaleski dyrektor krajowego biura kolejowege, w połowie lipca ciężko zaniemógł, od którego to czasu kierownictwo biura objął p. Ludwik Goltental, zastępca dyrektora.

26. **Komisye urzędowe.** Komisye urzędowe w sprawach nowo-projektowanych lub też istniejących linii kolejowych, które odbyły się przy udziale delegatów krajowego biura kolejowego, wyszczególnione są poniżej:

1) 29. listopada 1898 komisya reambulacyjna dla waryant km. $20\frac{4}{5}-22\frac{2}{3}$ i km. $22\frac{2}{3}-23._{4}$ kolei żelaznej Chabówka-Zakopane oraz komisya stacyjna dla stacyi Nowytarg.

2) 19, 20. i 21. stycznia 1899 komisya reambulacyjna dla waryant km. $22._{2}-25._{8}$, $34._{0}-35._{3}$ i $40._{3}-43._{5}$ kolei żelaznej Chabówka-Zakopane.

3) 25. stycznia 1899 rewizya trasy dla przestrzeni km. $17._{0}-20._{0}$ linii Piła-Jaworzno oraz komisya stacyjna dla stacyi „Jaworzno“, ładowni „Domsa kopalnia“ w Jeleniu oraz ładowni „Kąty.“

4) Od 26. stycznia do 4. lutego 1899 komisya reambulacyjna dla zmienionego projektu kolei lokalnej Piła-Jaworzno.

5) D. 10. lutego 1899 komisya reambulacyjna dla projektowanego rozszerzonia stacyi Chabówka linii Żywiec-Nowytarg z powodu połączenia z koleją żelazną Chabówka-Zakopane.

6) D. 23. lutego 1899 komisya lokalna w sprawie mostu na Lebiednicy w km. $17._{818}$ kolei żelaznej Chabówka-Zakopane.

7) D. 21. marca 1899 komisya reambulacyjna i stacyjna dla projektowanego rozszerzenia stacyi Siersza-Wodna z powodu włączenia kolei dowozowej Trzebinia - Siersza do kolei lokalnej Trzebinia-Skawce.

8) D. 22. i 23. marca 1899 komisya fachowa dla oznaczenia przeistoczeń potrzebnych na kolei górniczej Trzebinia-Siersza z powodu zamierzonego oddania tej linii dla ruchu publicznego.

9) D 22. marca 1899 kolaudacya taboru i stacyi wodnych na linii Borki wielkie-Grzymałów.

10) D. 29. marca 1899 komisya lokalna w sprawie mostu na Porońcu w km. $38^2/_3$ kolei lokalnej Chabówka-Zakopane.

11) D. 10. maja 1899 komisya lokalna na podstawie ustawy wodnej w sprawie regulacyi potoku Słoniec, Lubiżnia i Prutu przy km. $3^6/_7$ kolei lokalnej Delatyn-Kołomyja-Stefanówka.

12) D. 6. i 7. czerwca 1899 komisya reambulacyjna dla projektowanej waryanty km. $89._6-90_6$ i $91._3-93._4$ kolei lokalnej Delatyn-Kołomyja-Stefanówka.

13) D. 20. i 21. czerwca 1899 rewizya trasy i komisya stacyjna dla nowo-projektowanej kolei Lwów-Sambor.

14) D. 22. i 23. czerwca 1899 rewizya trasy dla przestrzeni km. $0._{00}-36^7/_8$ projektowanej kolei Sambor-Galic. Węgierska granica.

15) D. 24. czerwca 1899 komisya ekspropriacyjna z powodu dodatkowego zapotrzebowania gruntów dworskich w Podhajczykach pod kolej lokalną Delatyn-Kołomyja-Stefanówka.

16) Od 22. do 25. czerwca 1899 próba mostów na linii Trzebinia-Skawce.

17) D. 26. i 27. czerwca 1899 wstępna rewizya techniczna budowy linii Trzebinia-Skawce ze strony c. k. Generalnej Inspekcyi austr. kolei żelaznych.

18) D. 8. lipca 1899 komisya reambulacyjna dla projektowanego rozszerzenia stacyi Kołomyja linii Lwów-Czerniowce z powodu wprowadzenia do tej stacyi kolei lokalnej Delatyn-Kołomyja-Stefanówka.

19) Od 11. do 15. lipca 1899 komisya reambulacyjna dla projektowanych waryant km. $6_2-10._9$, $15._8-16._4$ i $19._8-20._2$ kolei lokalnej Piła-Jaworzno oraz rewizya trasy dla przestrzeni km. $6._2-10._9$ komisya stacyjna w sprawie urządzenia wspólnej stacyi złączenia w Chrzanowie.

20) 9. sierpnia 1899 dodatkowa próba mostów na linii Trzebinia-Skawce.

21) 10. i 11. sierpnia 1899 ponowna wstępna rewizya budowy linii Trzebinia-Skawce i Trzebinia-Siersza ze strony c. k. Generalnej Inspekcyi.

22) 12. i 13. sierpnia 1899 techniczno-policyjna komisya dla linii Trzebinia-Skawce.

23) Od 16. sierpnia do 20. sierpnia komisya dla odbioru linii Trzebinia-Skawce od przedsiębiorstwa i oddania c k. Dyrekcyi kolei państw. w zarząd.

24) Od 22. do 24. sierpnia 1899 państwowa kolaudacya węgierskiej części linii Łupków-Cisna.

25) D. 24. sierpnia 1899 komisya dla oznaczenia rejonu co do zakazu wznoszenia budowli z powodu założenia strażnicy wojskowej przy moście na Wiśle pod Okleśną na linii Trzebinia-Skawce

26) 11. i 12. września 1899 komisya reambulacyjna dla zmian w konsentowanym projekcie kolei lokalnej Delatyn-Kołomyja-Stefanówka.

27) Od 15. do 19. września 1899 komisya reambulacyjna dla zmian w konsentowanym projekcie kolei Chabówka-Zakopane.

28) D. 4. września 1899 komisya dla zbadania słuszności zażaleń dzierżawcy kopalni Domsa w Jeleniu co do szkód rzekomo przez budowę kolei lokalnej Piła-Jaworzno wyrządzonych.

29) Od 26. do 28. września 1899 próba mostów na kolei Chabówka-Zakopane.

30) Od 25. do 30. września 1899 komisya lasowa dla oznaczenia pasa ochronnego na parcelach lasowych wzdłuż linii Chabówka-Zakopane.

31) 20. i 21. października 1899 wstępna rewizya linii Chabówka-Zakopane ze strony c. k Generalnej Inspekcyi austr. kolei żelaznych.

32) 23 października 1899 komisya techniczno-policyjna kolei Chabówka-Zakopane.

33) Od 27. do 30. października 1899 próba mostów na linii Delatyn-Kołomyja-Stefanówka.

Wyżwykazane komisye urzędowe zajęły przeszło 120 dni a wymagały w regule obecności dwu, a częstokroć i więcej delegatów krajowego biura kolejowego.

C, Petycye w sprawach kolejowych przez Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu do załatwienia przekazane.

27. Petycya w przedmiocie kolei Dębica-Jasło i Jasło-Konieczna.

Wydział powiatowy w Jaśle i Rada miejska w Jaśle wniosły petycyę w przedmiocie poparcia budowy kolei Dębica-Jasło i Jasło-Konieczna. W tym samym przedmiocie weszła także petycya Wydziału powiatowego w Pilznie.

W załatwieniu pierwszej z tych petycyi powziął Wysoki Sejm uchwałę przytoczoną w ustępie 7. niniejszego sprawozdania, którą udzieliliśmy do wiadomości obu Wydziałów powiatowych.

28. Petycya gmin powiatu Bocheńskiego w sprawie budowy kolei w Tymbarku lub Dobrej do Kłaja lub Bochni.

Pewna liczba gmin i obszarów dworskich powiatu Bocheńskiego wniosła petycyę o wyjednanie u c. k. Rządu budowy kolei z Tymbarka lub Dobrej do Bochni lub Kłaja. W tym samym przedmiocie weszla także petycya Wydziału powiatowego w Limanowej.

Nad temi petycyami przeszedł Wysoki Sejm na posiedzeniu z 18. marca 1899 do porządku dziennego, o czem zawiadomiliśmy Wydziały powiatowe w Bochni i Limanowej.

29. Petycya miasta Myślenice o poparcie budowy kolei z Radziszowa do Mszany dolnej.

Magistrat miasta Myślenice wniół petycyę o poparcie przez kraj budowy kolei z Radziszowa do Mszany dolnej, projektowanej przez księcia Kazimierza Lubomirskiego.

W przedmiocie tej petycyi nie powziął Wysoki Sejm żadnej uchwały, o czem zawiadomiliśmy Wydział powiatowy w Myślenicach.

30. Petycya gminy Żywiec o zmianę nazwy stacyi kolejowej „Seybusch-Żywiec“ na „Żywiec.“

Gmina miasta Żywca wniosła petycyę o usunięcie niewłaściwej nazwy „Saybusch“ dla stacyi kolejowej w Żywcu. W załatwieniu tej petycyi powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 16. marca 1899 następującą uchwałę:

„Sejm wzywa c. k. Rząd, aby wydał odnośne polecenie, iżby niewłaściwa nazwa „Saybusch“ zastąpioną została właściwą nazwą „Żywiec“, tak na dworcu kolejowym w Żywcu, jakoteż na rozkładach jazdy, recepisach, biletach jazdy oraz w korespondencyach urzędowych wszystkich kolei“.

Z powołaniem się na tę uchwałę Wysokiego Sejmu wniósł Wydział krajowy odpowiednie przedstawienie do c. k. Ministerstwa kolei żelaznych pismem z dnia 13. kwietnia b. r. l. 18.692, a równocześnie odniósł się do c. k. Prezydyum Namiestnictwa o usilne poparcie tej sprawy u c. k. rządu centralnego.

Do zamknięcia niniejszego sprawozdania odpowiedź Ministerstwa w tym przedmiocie nie nadeszła.

31. Petycya miasta Jaworzna o dogodniejsze połączenie z koleją lokalną Piła-Jaworzno.

O petycyi zwierzchności gminnej w Jaworznie w przedmiocie dogodniejszego połączenia miasta z koleją lokalną Jaworzno-Piła nie powziął Wysoki Sejm żadnej uchwały, o czem zawiadomiono gminę przez Wydział powiatowy w Chrzanowie

Sprawa ta została jednak załatwioną w porozumieniu z petycyonującą zwierzchnością gminną przy komisyi reambulacyjnej, względnie stacyjnej.

D. Interpelacya posła Bernadzikowskiego i Towarzyszy.

Na posiedzeniu z dnia 20. marca 1899 wniósł poseł dr. Bernadzikowski i Towarzysze interpelacyę do Wydziału krajowego w przedmiocie unormowania kwaterowego dla personalu kolei państwowych w Galicyi.

Zdaniem interpelantów personal ten został wskutek zbyt niskiego wymiaru kwaterowego pokrzywdzonym, a powodem niesprawiedliwego wymiaru kwaterowego jest nieświadomość zarządów gminnych, które nie rozumiejąc intencyi zapytania władz kolejowych o cenę mieszkań, tendencyjnie podawały niskie ceny czynszów mieszkalnych, w przekonaniu, że tu chodzi o utworzenie większych stacyi kolejowych, co wrzekomo tylko od taniości mieszkań byłoby zawisłem.

Dla tego interpelanci zapytują się Wydziału krajowego:

1. Czyby nie był skłonnym rozpisać do gmin, w których znajdują się stacyę kolejowe, kwestyonaryusza z żądaniem podania dokładnych dat co do stosunków mieszkalnych w danej miejscowości z wyjaśnieniem celu kwestyonaryusza?

2. Czyby po zebraniu takiego materyału nie odstąpił go państwowym władzom kolejowym, względnie czyby na podstawie jego nie poczynił u władz owych odpowiednich przedstawień celem wyjednania dla kolejarzy galicyjskich sprawiedliwszego niż dotąd wymiaru kwaterowego?"

Jakkolwiek interpelacya ta tak późno została wniesioną, iż Wydział krajowy przed zamknięciem sesyi Wysokiego Sejmu nie mógł już dać odpowiedzi na nią, to jednak Wydział krajowy nie omieszkał zająć się sprawą będącą przedmiotem interpelacyi i odezwą z dnia 22. maja 1899 l. 18385 odniósł się w tej mierze o wyjaśnienie do c. k. Ministerstwa kolei żelaznych, które odpowiedziało pismem z dnia 16. czerwca 1899 l. 25963/4, iż wykazy przedkładane przez gminę co do miejscowych czynszów najmu pomieszkań, bywają następnie przekazywane władzom politycznym do sprawdzenia, że rewizya klasyfikacyi miejscowości co do wymiaru kwaterowego uskutecznioną została w 1894 r., poczem znaczna liczba miejscowości zaliczoną została do wyższych klas kwaterowego, a to z dniem 1. lipca 1895 r. Zarząd kolei państwowych postanowił wówczas podjąć ogólną rewizyę klasyfikacyi po upływie każdych pięciu lat, aby dać możność podwyższenia kwaterowego w tych miejscowościach, gdzie lokalne stosunki drożyźniane tego wymagają.

W końcu c. k. Ministerstwo zaznacza, że obecna chwila nie nadaje się do podjęcia tej rewizyi, zwłaszcza, że w projekcie jest uregulowanie płac służby kolei państwowych, które zapewne nie pominie także sprawy kwaterowego.

Co do tej odpowiedzi c. k. Ministerstwa Wydział krajowy zaznacza nasamprzód, że zapowiedziana regulacya płac służby kolei państwowych rzeczywiście już nastąpiła z dniem 1. listopada 1899 r., i że gdy ona nie obejmuje zmiany dotychczasowego wymiaru kwaterowego, spodziewać się należy, iż regulacya wysokości tego kwaterowego lub też rewizya obliczenia procentu kwaterowego w stosunku do wymiaru dla miasta Wiednia, w myśl zapowiedzi c. k. Ministerstwa, w krótkim czasie nastąpi.

Co do samej interpelacyi Wydział krajowy zaznacza jeszcze, że wykazy odnoszące się do wysokości miejscowych cen najmu pomieszkań, przedkładane przez zwierzchności gmin posiadających stacye kolei państwowych, sprawdzane bywają przez Władze polityczne.

Wiadomo też Wydziałowi krajowemu, że organa kolejowe zasięgające informacyi co do cen najmu pomieszkań, obowiązane są uwiadamiać zwierzchności gminne o celu tych informacyj.

Wobec tego, dopóki Wydział krajowy nie będzie miał dowodów na to, że twierdzenia w interpelacyi zawarte są uzasadnione rzeczywistym stanem rzeczy, nie uważa za właściwe odnosić się w tym przedmiocie do wszystkich gmin w kraju posiadających stacye kolei państwowych.

Jeżeli w pewnych wypadkach zaszły rzeczywiście mylne obliczenia kwaterowego, to spodziewać się można, że przy rewizyi kwaterowego mylki te zostaną sprostowane; gdyby to jednak nie nastąpiło, gotów będzie Wydział krajowy po przedłożeniu mu konkretnych faktów, poczynić w tej mierze dalsze zarządzenia jakie będzie uważał za stosowne odnośnie do danych okoliczności.

W myśl życzenia objawionego w sprawozdaniu komisyi kolejowej Wysokiego Sejmu z dnia 12. marca 1899 L. S. 1.415 dołącza Wydział krajowy do niniejszego sprawozdania jako alegat 6. „mapę poglądową" kolei żelaznych w Galicyi obejmującą tak zbudowane już linie jak i wszelkie projektowane, na które c k. Ministerstwo udzieliło już koncesyę wstępną.

Alegat 6.

Przedstawiwszy niniejszem sprawozdaniem przebieg czynności w zakresie spraw kolejowych, Wydział krajowy uprasza:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie w przedmiocie spraw kolejowych za czas od 16. listopada 1898 do 10. listopada 1899.

Alegat 1. do sprawozdania Wydziału kraj. Dep. IV. w sprawach kolejowych.

L. 2935.

(Odpis).

Poświadczenie.

Ja niżej podpisany Józef Onyszkiewicz, c. k. notaryusz we Lwowie, poświadczam na podstawie protokołu przezemnie do l. rep. 2935 spisanego, na 1 koronę ostemplowanego, tu niżej dosłownie naprowadzonego, że na pierwszem Walnem Zgromadzeniu Towarzystwa akcyjnego „Kolej lokalna Borki wielkie-Grzymałów" we Lwowie dnia trzydziestego czerwca tysiąc ośmset dziewięćdziesiątego dziewiątego roku odbytem w mej obecności, dokonane zostały następujące czynności i przedsięwzięte następujące uchwały:

„L. rep. 2935. Protokół spisany we Lwowie dnia trzydziestego czerwca tysiąc ośmset dziewięćdziesiątego dziewiątego roku przez podpisanego Józefa Onyszkiewicza c. k. notaryusza we Lwowie w Galicyi, podczas odbytego pierwszego zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Towarzystwa akcyjnego „Kolej lokalna Borki wielkie-Grzymałów". Na wezwanie Rady zawiadowczej powyższego Towarzystwa udał się podpisany c. k. notaryusz na dniu dzisiejszym o godzinie 10-tej przed południem do sali komisyjnej Gmachu sejmowego we Lwowie przy ulicy Marszałkowskiej, gdzie miało się odbyć pierwsze zwyczajne Walne Zgromadzenie Towarzystwa akcyjnego „Kolej lokalna Borki wielkie-Grzymałów z następującym porządkiem dziennym: 1) Sprawozdanie Zarządu z czynności za czas pierwszego roku obrachunkowego; 2) Sprawozdanie komisyi rewizyjnej o rachunkach z eksploatacyi i o zamknięciu rachunków za pierwszy rok obrachunkowy: 3) Wybór komisyi rewizyjnej; 4) Wybór dwóch członków Rady zawiadowczej. — Przewodnictwo Zgromadzenia objął JE. JW. Szczęsny hr. Koziebrodzki jako prezes Rady zawiadowczej Towarz., skonstatował, że niniejsze Zgromadzenie legalnie po myśli §. 34 statutu, t j. przez umieszczenie ogłoszenia w Gazecie lwowskiej z 16. czerwca 1899 Nr. 135 zwołanem zostało, powołał na protokolanta p. Bolesława Czołowskiego i zarządził wybór komisyi skrutacyjnej. Na wniosek JWgo Wacława Zaleskiego, jednogłośnie przez aklamacyę wybrani skrutatorami p. Ludwik Goltental i p. Dr. Henryk Sawczyński, po zbadaniu kart legitymacyjnych obecnych członków Towarzystwa ogłaszają następujący rezultat: Obecni na Zgromadzeniu są następujący członkowie:

1) Ces. król. Administracya Państwa reprezentowana przez JW. emer c. k Radcę dworu Kornela Wintera, właścicielka (925) dziewięćset dwudziestu pięciu akcyi, uprawniona do (92) dziewięćdziesięciu dwu głosów; 2) JW. Michał hr. Baworowski, właściciel (32) trzydziestu dwu akcyi, uprawniony do (3) trzech głosów; 3) Wny Ludwik Goltental, właściciel (36) trzydziestu sześciu akcyi, uprawniony do (3) trzech głosów; 4) JW. Ludwik hr. Koziebrodzki, właściciel (10) dziesięciu akcyi, uprawniony do (1) jednego głosu; 5) JW. Szczęsny hr. Koziebrodzki, właściciel (21) dwudziestu jednej akcyi, uprawniony do (2) dwu głosów; 6) Wny Dr. Henryk Sawczyński, właściciel (20) dwudziestu akcyi, uprawniony do (2) dwu głosów; 6) Wny Józef Skwarczyński, właściciel (20) dwudziestu akcyi, uprawniony do (2) głosów; 8) Wny Eustachy Za-

górski, właściciel (27) dwudziestu siedmiu akcyi, uprawniony do dwu (2) głosów; i 9) Wny Wacław Zaleski, właściciel (25) dwudziestu pięciu akcyi, uprawniony do (2) dwu głosów. Razem tedy obecni członkowie reprezentują (1116) tysiąc sto szesnaście akcyi, a (109) sto dziewięć głosów, co JW. Przewodniczący konstatuje, a w ślad zatem konstatuje, że ilość obecnych członków nie należących do Rady zawiadowczej jest po myśli §. 41 statutu dostateczną do powzięcia prawomocnych uchwał i przystępuje do załatwienia porządku dziennego. — W załatwieniu pierwszego punktu porządku dziennego ze względu, że sprawozdanie Zarządu z czynności za czas pierwszego roku obrachunkowego wszystkim Członkom Towarzystwa rozesłano, Zgromadzenie uchwala jednogłośnie na wniosek JW. Ludwika hr. Koziebrodzkiego, nie odczytywać rzeczonego sprawozdania a zarazem przyjmuje takowe jednogłośnie do wiadomości, co JW. Przewodniczący konstatuje. W załatwieniu drugiego punktu porządku dziennego odczytuje Wny Wacław Zaleski sprawozdanie komisyi rewizyjnej o rachunkach z eksploatacyi i o zamknięciu rachunków za pierwszy rok obrachunkowy i stawia imieniem tej komisyi następujące wnioski: I. Szanowne Walne Zgromadzenie zechce zatwierdzić przedłożony rachunek eksploatacyjny za pierwszy rok obrachunkowy z zastrzeżeniem, iż po uznaniu przez c. k. Administracyę kolei państwowych usterek wykazanych przez Zarząd Towarzystwa, ich wyniki będą wstawione do rachunku eksploatacyjnego za rok 1899. II. Szanowne Walne Zgromadzenie zechce zatwierdzić zamknięcia rachunkowe, t. j. bilans oraz rachunek zysków i strat za pierwszy rok obrachunkowy z tem, iż saldo tego rachunku ma być przeniesione na rachunek zysków i strat 1899 r. III. Szanowne Walne Zgromadzenie zechce Zarządowi udzielić absolutoryum za czas pierwszego roku obrachunkowego. Wnioski te Zgromadzenie jednogłośnie przez podniesienie rąk uchwala, co JW. Przewodniczący konstatuje.

W załatwieniu trzeciego punktu porządku dziennego na wniosek Wgo Eustachego Zagórskiego, aby wybór przeprowadzić przez aklamacyę i na wniosek JW. Michała hr. Baworowskiego, ażeby do komisyi rewizyjnej wybrać dotychczasowych Członków, jednogłośnie przez aklamacyę Członkami komisyi rewizyjnej wybrani zostali JW. Wacław Zaleski i Wny Eustachy Zagórski, zaś zastępcą nstanowić się mający pełnomocnik Wydziału Rady powiatowej w Skałacie, co JW. Przewodniczący konstatuje. — W końcu w załatwieniu czwartego punktu porządku dziennego, na wniosek Wgo Eustachego Zagórskiego, ażeby wybór przeprowadzić przez aklamacyę, jednogłośnie przez aklamacyę Członkami Rady zawiadowczej wybrani zostali: JW. Szczęsny hr. Koziebrodzki i JW. Ludwik hr. Koziebrodzki. Obecni na Zgromadzeniu wybrani Członkowie Rady zawiadowczej wybór ten przyjmują. Na tem protokół ten zakończono, poczem takowy odczytany, przyjęty i w myśl §. 45 statutu podpisany został.“.

S. Koziebrodzki m. p. — Dr. H. Sawczyński m. p.

Goltental m. p. — B. Czołowski m. p.

Józef Onyszkiewicz
c. k. notaryusz, m. p. (L. S.)

W dowód czego mój urzędowy podpis:

Lwów, dnia pierwszego lipca tysiąc ośmset dziewięćdziesiąt dziewięć.

Józef Onyszkiewicz,
c. k. notaryusz, m. p. (L. S.)

Sprawozdanie

o przeprowadzeniu budowy kolei lokalnej Trzebinia-Skawce,

(Skawce-Siersza wodna) długości 60 kilometrów.

Projekt szczegółowy kolei lokalnej Skawce-Trzebinia-Siersza został oddany przez koncesyonaryusza p. J. Sieglera osobnej ekspozyturze do trasowania za sumę ryczałtową, a następnie opracowany został przez krajowe biuro kolejowe wraz z wszystkimi typami, planami i obrachowaniami.

O rozpoczęciu budowy tej kolei lokalnej zdał Wydział krajowy sprawę w punkcie 12. swojego sprawozdania do Wys. Sejmu w roku zeszłym. Budowa w bieżącym roku została energicznie przez przedsiębiorców Olewiński i Bogucki przeprowadzona, zważywszy, że grunta w Wadowicach dla rozszerzenia stacyi złączenia tamże i pod część linii po za tą stacyą, oddane zostały przez kolej północną dopiero w miesiącu marcu bieżącego roku.

Linia oddaną została dla ruchu w największym porządku dnia 15. sierpnia, pozostają jeszcze do ukończenia plany definitywne, potrzebne do elaboratu kolaudacyi rządowej, oraz finalizowanie sprawy gruntów zajętych pod kolej, która nie została jeszcze dotychczas ukończoną z powodu, iż pozostaje w związku z definitywnymi pomiarami na gruncie i z osadzeniem graniczników celem stanowczego odgraniczenia własności kolejowej, które to czynności mogą być w zupełności przeprowadzone do końca roku bieżącego.

Aż do powyższego terminu będą się dokonywać ewentualne dodatkowe wypłaty ze względu na zachodzące różnice pomiędzy pierwotnie wykazanem zapotrzebowaniem gruntów, a obecnie stwierdzonem na gruncie przy pomiarach.

Począwszy od grudnia 1899 roku, aż do pierwszej połowy lutego 1900 r. mają być dostarczone gminami komisarzowi wykupna gruntów plany sytuacyjne w skali 1:2880 w celu założenia księgi kolejowej, potrzebne przy dalszych czynnościach tegoż komisarza, a przepisane ustawą z dnia 19. maja 1874 Dz. p. p. Nr. 70 o zakładaniu ksiąg kolejowych, oraz ustawą z dnia 23. maja 1883 Dz. p. p. Nr. 83 o utrzymywaniu w ewidencyi katastru podatku gruntowego.

Podtorze (roboty ziemne i skalne). Ponieważ kolej prowadzona jest od Skawiec do Spytkowic doliną rzeki Skawy, którą ta kolej dwukrotnie przekracza, a mianowicie w Mucharzu i Woźnikach, a następnie na przestrzeni od Spytkowic do Okleśny przecina dolinę rzeki Wisły, przeto znaczna część linii położoną jest w terenie zalewowym, co spowodowało wykonanie wysokich nasypów i utrudniało znacznie roboty

z powodu częstych wylewów. Również wykonanie wielkich mostów na rzece Skawie i wielkiego mostu na Wiśle o czterech rozpiętościach po 50 metrów, którego trzy filary fundowane były za pomocą zgęszczonego powietrza, było trudne i kosztowne. W dalszym ciągu od Okleśny do Trzebini przechodzi linia nad torami kolei północnej, co spowodowało wykonanie na znacznej długości wysokich i kosztownych nasypów.

Przy wielkich mostach na Skawie i Wiśle wykonane zostały znaczne ubezpieczenia brzegów tych rzek przez oskałowanie i narzuty kamienne, a ponieważ linia od Skawiec aż do Spytkowic ciągnie się doliną rzeki Skawy, przeto potrzebne były i ubezpieczenia korpusu kolejowego w dziesięciu miejscach, z których najznaczniejsze przypadają w Świnnej Porębie na długości 2493 metrów. Wszystkie ubezpieczenia korpusu kolejowego od działania wielkich wód, wykonane są na łącznej długości 10375 metrów, czyli prawie na piątej części długości linii.

W gminie Świnna Poręba na torze kolei znajduje się droga krajowa z Zatora do Suchy na wąskim przesmyku między rzeką Skawą i skalistem wzgórzem Ostra góra, wskutek czego należało na długości 300 metrów wykonać przełożenie drogi krajowej, wcinając się w skały. Budowę prowadzoną w takich warunkach trzeba uważać jako trudną i kosztowną.

Już po odbytej próbie mostów z konstrukcyą żelazną, po której miała nastąpić zaraz przedwstępna rewizya linii, oraz komisya techniczno-policyjna, poprzedzająca definitywne otwarcie linii, nastąpiły w pierwszej połowie lipca dwukrotne powodzie, które wyrządziły znaczne szkody na całej linii, robiąc w wielu miejscach przerwy w świeżych nasypach i rujnując kilka pomniejszych mostów, jak to jednocześnie miało miejsce na istniejących kolejach państwowych Sucha-Żywiec, Oświęcim-Skawina i na szlaku Biała-Wadowice. Szkody te w stosunkowo krótkim czasie zostały usunięte, tak że wstępna rewizya linii i komisya techniczno-policyjna mogły się odbyć w czasie od 10. do 13. sierpnia b. r.

Wynik tych komisyj był korzystny, a przeto otwarcie linii Trzebinia-Skawce nastąpiło dnia 15. sierpnia b. r.

Przejazdy. Przejazdów w poziomie jest 138, z których pięć dla dróg pierwszorzędnych, szutrowanych.

Mosty i przepusty. Mury przyczółków i filary wielkich mostów na Wiśle i na Skawie wykonane zostały z kamienia ciosowego na zaprawie z cementu portlandzkiego. Fundamenta mostów na Skawie wykonane zostały za pomocą studni, fundamenta trzech filarów mostu na Wiśle, głębokie w przecięciu na 10 metrów, wykonane zostały za pomocą zgęszczonego powietrza. Most na Wiśle o czterech otworach po 50 metrów otrzymał konstrukcyę żelazną kratową o belce podobnej do górno-parabolicznej niezbieżnej. Most inundacyjny na Wiśle jest o jednym otworze 20 m. rozpiętości z konstrukcyą żelazną kratową, belka równoległa.

Most na Skawie w Woźnikach o dwóch otworach po 50 m. rozpiętości z konstrukcyą żelazną kratową, tego samego kształtu jak na Wiśle. Oprócz tego dla przepływu wielkich wód zbudowano 5 otworów po 10 metrów rozpiętości, z konstrukcyą blaszaną.

Most na Skawie w Mucharzu o dwóch otworach po 55 m. rozpiętości, z konstrukcyą żelazną kratową, o belce podobnej do górno-parabolicznej niezbieżnej. Most na Strzyszówce o jednym otworze 20 m. rozpiętości, konstrukcya żelazna kratowa, belka równoległa.

Most ukośny 27 m. długi nad koleją północną w Trzebini o rozpiętości 16·248 m. z konstrukcyą żelazną kratową, o belce równoległej.

Oprócz tych sześciu większych mostów zbudowano jeszcze 48 mniejszych mostów blaszanych od 2 do 15 m. rozpiętości.

Waga konstrukcyi żelaznej tych mostów wynosi 1200 ton. a uwidoczniona jest w następującej tablicy:

Lp.	Nazwa części konstrukcyjnej	Ilość	Rodzaj konstrukcyi	Ciężar jednego otworu w kg.	Całkowity ciężar w kg.	Uwaga
1	Rozpiętość w świetle 2·0 m. pomost „górą“	2	Mosty blaszane	822	17162	
2	Rozpiętość w świetle 3·0 m. pomost „górą“	5	„	1251	6255	
3	Rozpiętość w świetle 4·0 m. pomost „górą“	8	„	1828	14624	
4	Rozpiętość w świetle 4·0 m. pomost „zagłębiony“	2	„	2860	5720	
5	Rozpiętość w świetle 5·0 m. pomost „górą“	5	„	2651	13255	
6	Rozpiętość w świetle 6·0 m. pomost „górą“	1	„	3422	3422	
7	Rozpiętość w świetle 7·0 m. pomost „górą“	1	„	4259	4259	
8	Rozpiętość w świetle 8·0 m. pomost „górą“	3	„	4920	14760	
9	Rozpiętość w świetle 10·0 m. pomost „górą“	5	„	6623	33115	Most inundacyjny na Skawie w Woźnikach
10	Rozpiętość w świetle 12·0 m. pomost „dołem“	1	„	15316	15316	Most na potoku Choczeka km. 17·0
11	Rozpiętość w świetle 15·0 m. pomost „dołem“	1	„	21408	21408	Potok Ponikówka km. 11·8
12	Rozpiętość w świetle 16·248 m. ukośny pomost „dołem“	1	Mosty kratowe. Belka równoległa	39070	39070	Przejazd nad koleją północną.
13	Rozpiętość w świetle 20·0 m. pomost „dołem“	2	„	33400	66800	Most inundacyjny na Wiśle i most na Strzyżówce
14	Rozpiętość w świetle 50·0 m. pomost „dołem“	6	Mosty kratowe. Belka górno-parabo liczna niezbieżna	108620	651720	Most na Wiśle i most na Skawie w Woźnikach
15	Rozpiętość w świetle 55·0 m. pomost „dołem“	2	„	142458	284916	Most na Skawie w Mucharzu
	Razem . ,				1,191.902	okrągło 1200 ton

Oprócz mostów z konstrukcyą żelazną zbudowano jeszcze 39 otwartych przepustów z pomostem drewnianym, 13 mostów sklepionych

od 1 do 5 m. rozpiętości, 20 przepustów krytych i 33 przepustów betonowych.

Razem przeto wszystkich mostów i przepustów na linii Trzebinia-Skawce jest 159.

Przyczółki, skrzydła i filary mostów otrzymały wymiary według typów wypracowanych przez krajowe biuro kolejowe, zatwierdzonych przez c. k. Ministerstwo kolejowe.

Również projekta konstrukcyi żelaznych wszystkich mostów wraz z obliczeniem wytrzymałości i szczegółowymi rysunkami wykonania opracowane zostały szczegółowo w krajowem biurze kolejowym i uzyskały potwierdzenie c. k. Ministerstwa kolejowego.

Wykonanie konstrukcyi żelaznych mostów oddano fabryce arcyksiążęcej w Cieszynie, która w obec ważności zamówienia powierzyła pewną część tegoż fabryce braci Kleinów w Zöptau i Stefanau, tak, że pierwsza tj. fabryka w Cieszynie wykonała sześć największych konstrukcyj żelaznych, a fabryka w Zöptau trzy większe konstrukcye; mniejsze mosty wykonały obydwie fabryki w równej ilości. Materyał tak na nity, jakoteż na wszystkie części konstrukcyi, pochodzi wyłącznie z fabryk arcyksiążęcych cieszyńskich i stanowi zlecone żelazo Martina.

Próby wytrzymałości materyałów, tj próby na rozerwanie i zginanie, jak również odbiór gotowych konstrukcyi co do sposobu ich wykonania i wymiarów, odbywały się w fabrykach przez delegowanych do tej czynności inżynierów krajowego biura kolejowego, podług przepisów przyjętych przez c. k. koleje państwowe.

Zestawianie i nitowanie konstrukcyi mostowych na linii odbywały się również pod kontrolą inżynierów krajowego biura kolejowego.

Nawierzchnia i szutrowanie. Tor kolejowy ułożony jest na miękkich progach poprzecznych ze stykami szyn między progami.

Na całej linii użyte są szyny systemu XXIV. w prostych dziewięć metrów długie, ze stali zlewnej, walcowanej Martina, wagi 26 kg. na metr bieżący, w łukach użyte są szyny skrócone, długości 8·940 m. i 8·875 m — Oprócz tego w Spytkowicach przy zetknięciu z koleją państwową użyto szyn mocniejszych systemu X., również 9 metrów długich, ze stali zleconej Martina, wagi 31·72 kg. na metr bieżący, oraz odpowiednich do nich połączeń.

Dla szutrowania toru użyto w dolinie Skawy żwiru rzecznego, a na dalszej części kamienia tłuczonego.

Stacye. W następującej tablicy uwidoczniona jest ilość stacyj, przystanków i ładowni wraz z długością torów bocznych i ilością zwrotnic.

Nazwa stacyi		Długość stacyi	Długość torów bocznych	Ilość rozjazdów	Uwagi.
Stacya	Sucha			1	powiększenie stacyi kolei państw. jako stacyi wodnej
Stacya	Skawce	500·94 m.	1015	9	powiększenie stacyi kolei państwowych
Przed-dworzec	Skawce	—	—	2	
Przystanek	Mucharz	230	370	2	
Stacya	Wadowice	678	1118	9	powiększenie stacyi kolei północnej. — 2 rozjazdy krzyżowe
Stacya	Spytkowice	528	1755	14	
Przystanek i ładownia	Okleśna	260	828	2	
Ładownia	Kwaczała	200	654	2	
Stacya	Alwernia-Regulice	378	1755	5	
Ładownia	Oblaszki	164	450	2	
Stacya	Bolęcin	394·6	1206	2	
Stacya	Trzebinia	430·0	2070	9	
Stacya	Siersza	575	1971	9	

Materyały użyte do położenia toru głównego i torów bocznych na stacyach są następujące:

Szyny systemu XXIV	sztuk	17618
Szyny systemu X c	"	622
Łubki systemu XXIV	"	13270
Łubki systemu X c	"	625
Płytki	"	75040
Płytki klinowe	"	10020

Gwoździe do systemu XXIV	sztuk	435200
" " " X	"	22420
Śruby do systemu XXIV	"	53820
" " " X	"	2510
Pierścienie do systemu XXIV	"	53820
" " " X	"	2510
Zwrotnice systemu XXVII	"	31
" " X	"	35
Progi poprzeczne sosnowe	"	88000
Progi abnormalne	"	1680

Szyny dostarczone zostały przez fabryki w Witkowicach i Arcyksiążęce huty Cieszyńskie w Trzyńcu.

Drobny materyał, to jest łubki, płytki, gwoździe, śruby i pierścienie Grovego dostarczyły huty Arcyksiążęce Cieszyńskie i huty w Zöptau.

Szyny są wykonane ze stali zleconej, walcowanej Martina, na łubki i płytki użyte jest żelazo zlecone, walcowane, Martina, śruby i gwoździe wyrobione są z żelaza kutego. Zwrotnice wykonały fabryki maszyn w Witkowicach i fabryka Arcyksiążęca Cieszyńska w Ustroniu.

Próby materyałów, z których wykonane zostały powyższe wyroby, to jest próby wytrzymałości na rozerwanie i zginanie odbywały się w wyżej wymienionych fabrykach przez delegowanych do tych czynności inżynierów krajowego biura kolejowego według przepisów obowiązujących na kolejach państwowych, a przyjętych przez krajowe biuro kolejowe.

Odbiór jakościowy tych materyałów odbywał się w fabrykach, ilościowy przeprowadzało kierownictwo budowy.

Odbiór jakościowy progów odbywał się również na miejscach wyrobu, a ilościowy przez kierownictwo budowy na linii.

Budynki. Projekty budynków wypracowane były w krajowem biurze kolejowem.

Budynki stacyjne główne są jednopiątrowe, wykonane z cegły, na podmurowaniu z kamienia. Ogrzewalnia w Sierszy wodnej wykonana z murów pruskich, z dobudową dla warsztatów i koszar.

Ogrzewalnia w Suchej wykonana jest według typu ogrzewalni kręgowej dla trzech parowozów, jest murowana, z dobudową na mieszkania i koszary.

Magazyny, wychodki, oraz magazyny dla konserwacyi budowane są z drzewa na podmurowaniu z kamienia.

Waga pomostowa najnowszęj konstrukcyi wybudowaną została na stacyi Trzebinia.

Również wykonane zostały na linii strażnice pojedyńcze i podwójne z cegieł na podmurowaniu z kamienia.

Stacye wodne urządzone zostały w Sierszy wodnej, w Spytkowicach i w Suchej.

Siersza wodna składa się z wieży wodnej ze zbiornikiem o 56 m. sześciennych pojemności, pompy parowej i kotła. Branie wody uskutecznia się za pomocą hydranta znajdującego się w ogrzewalni.

W Spytkowicach składa się z wieży wodnej z zbiornikiem 56 m. sześciennych, pompy parowej i kotła. Oprócz tego instalowane są 2 żurawie i 2 doły do czyszczenia lokomotyw.

W Suchej wykonano połączenie z istniejącą stacyą wodną kolei państwowej. Branie wody uskutecznia się za pomocą dwóch hydrantów umieszczonych w kręgowej ogrzewalni.

Rurociąg w długości 400 m. został przełożony.

Na stacyi Siersza i Sucha zostały wykonane dwie obrotnice dla parowozów o średnicy 17·05 przez krakowską fabrykę Zieleniewskiego.

Inwentarz dla całej linii dla służby ruchu, konserwacyi toru, parowoźniczej i warsztatowej, wszelkie urządzenia stacyi wodnych i obrotnic wykonane zostały wyłącznie przez krajowe firmy

W poniżej zamieszczonej tablicy wyszczególnione są wszystkie budynki wystawione na stacyach kolei Skawce-Trzebinia-Siersza.

Nazwa stacyi	Sierza wodna	Trzebinia	Bolęcin	Alwernia Regulice	Okleśna	Spytkowice	Wadowice	Przeddworzec Skawce	Sucha
Budynek stacyjny parterowy	45.94	150.40	—	150.4	—	150.4	—	—	—
Budynek stacyjny piętrowy	183	—	—	—	—	—	—	—	—
Weranda	29.06	—	—	—	—	—	—	—	—
Budynki uboczne	49.27	33.15	—	33.15	—	33.15	—	—	—
Strażnice pojedyncze	—	62.32	62.32	—	62.32	—	62.32	77.76	—
Strażnice podwójne	114.18	—	—	—	—	228.16	—	—	—
Budki uboczne dla strażników	2.50	12.5	12.5	—	12.5	50	12.5	12.5	—
Magazyn towarowy	64	64	—	64	—	—	—	—	—
Ładownie	220	220	—	220	—	—	—	—	—
Ogrzewalnie kręgowe	—	—	—	—	—	—	—	—	430.65
Dobudowa na pomieszkanie	—	—	—	—	—	—	—	—	132.05
Ogrzewalnie	135.42	—	—	—	—	—	—	—	—
Dobudowy na warstaty	23	—	—	—	—	—	—	—	—
Dobudowy na koszary	54.98	—	—	—	—	—	—	—	—
Wieże wodne z zbiornikiem z urządzeniem ścieków	42.25	—	—	—	—	42.25	—	—	—
Budynek na kocioł	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Wychodki dla podróżnych	1	1	—	1	—	1	—	—	—
Wychodki dla robotników	1	—	—	—	—	—	3	—	—
Magazyn dla konserwacyi	1	1	—	—	—	—	—	—	—
Studnie stacyi wodnych	1	—	—	—	—	1	—	—	—
Studnie domowe	—	2	1	1	1	2	1	1	—
Doły na śmiecie	1	1	—	1	—	1	—	—	—
Żurawie wodne	—	—	—	—	—	2	2	—	1
Doły do czyszczenia lokomotyw	—	—	—	—	—	2	2	—	1
Waga pomostowa	—	1	—	—	—	—	—	—	—
Obrotnica	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Piwnice nadziemne	—	—	1	—	—	3	—	—	—
Budki sygnałowe	1	—	—	—	—	1	—	—	—
Strażnica wojskowa	—	—	—	—	1	—	—	—	—
Wodociągi do wieży wodnej	700	—	—	—	—	—	—	—	—
UWAGA									

Linie telegraficzne i telefoniczne. Na stacyach Siersza wodna, Trzebinia, Bolęcin, Alwernia, Regulice, Okleśna, Spytkowice, Wadowice i Skawce urządzone zostały biura telegraficzne. W Spytkowicach urządziła kolej państwowa nadto dwa aparaty telegraficzne, to jest dla linii telegraficznej ruchu i dla linii telegraficznej dyrygowania wagonów.

Przewody dla linii telegraficznej wykonała c. k. Dyrekcya poczt i telegrafów na osobnych słupach wzdłuż linii ustawionych. Urządzenie biur telegraficznych wykonane zostało we własnym zarządzie.

Oprócz tej linii telegraficznej zostało urządzone telefoniczne połączenie pomiędzy własną stacyą Trzebinia, a stacyą tej samej nazwy kolei północnej Cesarza Ferdynanda.

Tarcze ostrzegawcze i centralne ustawianie zwrotnic. Tarcze ostrzegawcze urządzone zostały w Alwerni-Regulicach 2, Spytkowicach 4 sztuk, i w Skawcach 2 sztuki. Bloki do centralnego ustawiania zwrotnic umieszczono w stacyi Spytkowice i Skawce. Tarcze ostrzegawcze w Alwerni-Regulicach są zaopatrzone elektrycznymi dzwonkami kontrolnymi.

Sprawozdanie

o przeprowadzeniu budowy kolei Chabówka-Zakopane długiej na 44 km.

Projekt szczegółowy kolei lokalnej Chabówka-Zakopane został oddany przez Koncesyonaryusza do wypracowania inżynierom Smoleńskiemu i Olewińskiemu za sumę ryczałtową, pod kierunkiem krajowego biura kolejowego, a następnie po objęciu budowy przez przedsiębiorstwo Gwalbert Ziembicki, Gross i Spółka poczynione zostały za naszem zezwoleniem pewne zmiany w projekcie, mające głównie na celu uniknięcie budowy tunelu na dziale wód w Klikuszowy.

O rozpoczęciu budowy tej kolei zdał Wydział krajowy sprawę w punkcie 13. swojego sprawozdania do Wysokiego Sejmu w roku zeszłym. W bieżącym roku budowa prowadzoną była przez przedsiębiorstwo tak energicznie, że pomimo niesprzyjającej pogody i ciągłych ulew, oraz wielkich trudności z powodu usuwisk spowodowanych naturą gruntu, a powstałych w czasie budowy w przekopie na dziale wód i w wielu innych miejscach, budowa kolei ukończoną została w przepisanym terminie i otwarcie ruchu nastąpiło w dniu 25. października 1899.

Wykupno gruntów powierzone zostało przedsiębiorstwu budowy Gwalbert Ziembicki, Gross i Spółka, które jest odpowiedzialnem za prawidłowe przeprowadzenie tej czynności, a zarazem obowiązane jest założyć księgę według przepisów ustawy z dnia 19. maja 1874 r. dz. p. p. Nr. 70 o zakładaniu ksiąg kolejowych, oraz ustawy z dnia 23. maja 1883 r. dz. p. p. Nr. 83 o utrzymywaniu w ewidencyi katastru podatku gruntowego.

Podtorze. Roboty ziemne i skalne. Kolej lokalna z Chabówki, idąc doliną rzeki Raby, przekracza tę rzekę w km. 1·4 mostem o 25 m. rozpiętości i przechodząc na jej prawy brzeg, wspina się na dział wód w Klikuszowy, przechodząc dwa znaczniejsze przekopy, z których pierwszy dostarczył znakomitego materyału kamiennego na mosty, drugi zaś z powodu znacznych usuwisk i niestałego gruntu wymagał bardzo kosztownych robót ochronnych, mających na celu osuszenie i ustalenie szkarp przekopu, co ostatecznie dało się osiągnąć przez liczne szlice kamienne i dwa potężne, trzymetrowej grubości mury. Po przejściu działu wód linia przekracza rzekę Lebiednicę mostem o 30 m. rozpiętości i wchodzi na stacyę Nowy Targ. Pomiędzy Chabówką a Nowym Targiem założono stacye Raba wyżna, Sieniawa i Lasek.

Sąsiedztwo linii z rzeką Rabą spowodowało liczne ubezpieczenia na tej części, z których najznaczniejsze przypadły w km. 8 do 9. Z Nowego Targu idzie linia równym terenem z nieznacznemi robotami ziemnemi do stacyi Szaflary i wchodzi w dolinę Białego Dunajca, ciągnąc się po lewym jego brzegu, przekracza go za stacyą Biały Dunajec w km. 35$^{5}/_{8}$ mostem o 55 m. rozpiętości, przerzucając się na prawy brzeg tej rzeki.

Za stacyą Poronin przekracza rzekę Poronin mostem o 38 m. rozpiętości i drogę krajową i wspina się brzegiem wzgórz aż do Zakopanego.

Przejazdy. Przejazdów w poziomie jest 138, z których 6 dla dróg pierwszorzędnych, szutrowanych. Oprócz tego w przekopie na dziale wód zbudowany jest przejazd górą dla drogi gminnej.

Mosty i przepusty. Mury przyczołków wszystkich mostów wykonane zostały z kamienia ciosowego na zaprawie z cementu portlandzkiego. Fundamenta wielkich mostów wykonane zostały ze ścianami szpuntpalowemi i doprowadzone aż do stałego gruntu. Most na Rabie 25 m. rozpiętości otrzymał konstrukcyę żelazną, kratową, z belką równoległą, pomost dołem.

Most na Lebiednicy 30 m. rozpiętości otrzymał konstrukcyę żelazną takiej samej formy jak poprzedni, pomost dołem.

Most na Czarnym Dunajcu 70 m. rozpiętości otrzymał konstrukcyę żelazną, kratową, o belce podobnej do górnoparabolicznej niezbieżnej, pomost dołem.

Most na Poroninie 38 m. rozpiętości otrzymał kostrukcyę żelazną, kratową, z belką równoległą, pomost dołem.

Most na Białym Dunajcu 55 m. rozpiętości otrzymał konstrukcyę żelazną, kratową, o belce podobnej do górnoparabolicznej niezbieżnej, pomost dołem.

Oprócz tych pięciu wielkich mostów zbudowano jeszcze 21 mniejszych mostów blaszanych od 2 do 12 m. rozpiętości. Waga konstrukcyi żelaznej tych mostów wynosi 628 ton i uwidoczniona jest w następującej tablicy:

Liczba porz.	Nazwa konstrukcyi	Ilość	Rodzaj konstrukcyi	Ciężar jednego otw.	Ciężar całkowity	Uwaga
1	Konstr. żel. 2·0 m. św. pom. „górą“	6	Belka blaszana	822	4932	
2	Konstr. żel. 3·0 m. św. pom. „górą“	3	„ „	1251	3753	
3	Konstr. żel. 3·0 m. św. pom· „zagłęb.“	1	„ „	2161	2161	
4	Konstr. żel. 4·0 m. św. pom. „górą“	1	„ „	1828	1828	
5	Konstr. żel. 4 0 m· św. pom. „zagłęb.“	1	„ „	2860	2860	
6	Konstr. żel. 5·0 m. św. pom. „górą“	1	„ „	2651	2651	
7	Konstr. żel. 5·0 m. św pom. „zagłęb.“	1	„ „	3832	3832	
8	Konstr. żel 6.0 m. św. pom. „górą“	2	„ „	3422	6844	
9	Konstr. żel. 6·0 m. św pom „zagłęb.“	1	„ „	5091	5091	
10	Konstr. żel 8·0 m. św. pom. „górą“	1	„ „	4920	4920	
11	Konstr. żel. 8·0 m. św. pom. „zagłęb.“	1	„ „	6946	6946	
12	Konstr. żel. 10·0 m św. pom. „zagłęb“	1	„ „	9609	9609	
13	Konstr. żel. 12·0 m. św pomost ukośny „dołem“ potok Rokicianka	1	„ „	18387	18387	
14	Konstr żel. 25·0 m św. pom. „dołem“ rzeka Raba	1	Belka kratowa równoległa	47035	47035	
15	Konstr. żel. 30·0 m. św. pom. „dołem“ rzeka Lebiednica	1	„ „ „	58885	58885	
16	Konstr. żel. 38·0 m. św. pom. „dołem“ rzeka Poronin	1	„ „ „	82780	82780	
17	Konstr. żel. 50·0 m. św. pom. „dołem“ rzeka Biały Dunajec	1	Belka kratowa górno-paraboliczna	142171	142171	
18	Konstr. żel. 70·0 m. św. pom. „dołem“ rzeka Czarny Dunajec	1	„ „	223719	223719	
	Razem . . .				628.404	

Oprócz mostów z konstrukcyą żelazną zbudowano jeszcze 42 otwartych przepustów z pomostem drewnianym, 35 mostów sklepionych od jednego do pięciu metrów rozpiętości i 2 ponad 5 metrów i 25 przepustów krytych. Razem przeto wszystkich mostów i przepustów na linii Chabówka-Zakopane jest 131.

Przyczółki i skrzydła mostów otrzymały wymiary według typów wypracowanych przez krajowe biuro kolejowe i zatwierdzonych przez c. k. Ministerstwo kolejowe.

Również projekta konstrukcyi żelaznych wszystkich mostów wraz z obliczeniem wytrzymałości i szczegółowymi rysunkami wykonania opracowane zostały w krajowem biurze kolejowem i uzyskały potwierdzenie c. k. Ministerstwa kolejowego.

Wykonanie konstrukcyi żelaznych mostów oddano fabryce Witkowickiej, która z powodu krótkiego terminu oddała wykonanie mostu na Poroninie, 38 m rozpiętości, fabryce w Cieszynie, a resztę mostów wykonała we własnych warsztatach.

Materyał tak na nity, jakoteż na wszystkie części konstrukcyi pochodzi z tychże samych fabryk i stanowi zlewne żelazo walcowane Martina.

Próby wytrzymałości materyałów, to jest próby na rozerwanie i zginanie, jak również odbiór gotowych konstrukcyi co do wykonania i wymiarów, odbywały się w fabrykach przez delegowanych do tej czynności inżynierów krajowego biura kolejowego podług przepisów przyjętych przez c. k. koleje państwowe.

Zestawianie i nitowanie konstrukcyi mostowych na linii odbywało się również pod kontrolą inżynierów krajowego biura kolejowego.

Nawierzchnia i szutrowanie. Tor kolejowy ułożony został na miękkich progach poprzecznych, ze stykami szyn między progami.

Na całej linii użyte są szyny systemu XXIV., ze stali zlewnej, walcowanej Martina, wagi 26 kg. na metr bieżący, w prostych dziewięć metrów długie, w łukach zaś użyte są szyny skrócone, długości 8·940 m. i 8·875 m.

Dla zaszutrowania toru użyto przeważnie żwiru rzecznego, a częściami kamienia tłuczonego.

Stacye. W następującej tablicy uwidoczniona jest ilość stacyi wraz z długością torów bocznych i ilością zwrotnic.

	Nazwa stacyi		długość stacyi	długość torów bocznych	Ilość rozjazdów	Uwagi
1	Stacya	Chabówka				Powiększenie wykonane przez kolej państwową.
2	Stacya	Raba wyżnia	416·00	1164	9	
3	Stacya	Sieniawa	442·00	1299	9	
4	Stacya	Lasek	387·00	972	7	
5	Stacya	Nowy Targ	497·65	1481	9	
6	Stacya	Szaflary	250·00	209	3	
7	Stacya	Biały Dunajec	298·00	462	5	
8	Stacya	Poronin	292·00	436	5	
9	Stacya	Zakopane	350·00	845	10	

Materyały użyte do położenia toru głównego i torów bocznych na stacyach są następujące:

Szyny	systemu	XXIV.	sztuk	11.807
Łubki	„	„	„	11.700
Podkładki	„	„	„	75.700
Śruby	„	„	„	46.900
Gwoździe	„	„	„	424.000
Pierścienie	„	„	„	46.900
Zwrotnice	„	XXVII.	„	68
Obrotnica średnicy 17·05			„	1
Progi poprzeczne sosnowe			„	72.000
Progi abnormalne, dębowe			„	3.161

Szyny dostarczone zostały przez fabryki w Witkowicach i Arcyksiążęce huty Cieszyńskie w Trzyńcu. Drobny materyał, to jest łubki, płytki, gwoździe, śruby i pierścienie Grovera, dostarczyły huty Arcyksiążęce Cieszyńskie i huty w Zöptau.

Szyny są wykonane ze stali zlewnej, walcowanej Martina, na łubki i płytki użyte jest żelazo zlewne, walcowane Martina, śruby i gwoździe wyrobione są z żelaza kutego. Zwrotnice wykonały fabryki maszyn w Witkowicach i fabryka Arcyksiążęca Cieszyńska w Ustroniu.

Próby materyałów, z których wykonane zostały powyższe wyroby, to jest próby wytrzymałości na rozerwanie i zginanie odbywały się w wyżej wymienionych fabrykach przez delegowanych do tych czynności inżynierów krajowego biura kolejowego, według przepisów obowiązujących na kolejach państwowych, a przyjętych przez krajowe biuro kolejowe.

Odbiór jakościowy tych materyałów odbywał się w fabrykach, ilościowy przeprowadzało kierownictwo budowy.

Odbiór jakościowy progów odbywał się również na miejscach wyrobu, a ilościowy przez kierownictwo budowy na linii.

Budynki. Projekta budynków wypracowane zostały w krajowem biurze kolejowem.

Budynki stacyjne główne są jednopiątrowe, wykonane z cegły na podmurowaniu z kamienia.

W stacyach Raba wyżnia, Sieniawa, Szaflary, Biały Dunajec i Poronin wszystkie budynki wykonane zostały według typów opracowanych przez krajowe biuro kolejowe i przyjętych przez c. k. Ministerstwo kolejowe, w stacyach zaś Nowy Targ i Zakopane według typów c. k. kolei państwowych.

Kolej lokalna Chabówka-Zakopane przyczynia się w znacznej mierze do kosztów przebudowania stacyi złączenia w Chabówce.

Roboty na stacyi złączenia wykonane zostały przez Dyrekcyę krakowską według typów c. k. kolei państwowych.

Ogrzewalnia w Zakopanem wykonaną została z murów pruskich z dobudową dla warsztatów.

Stacye wodne wraz z urządzeniem mechanicznem wystawione zostały w Sieniawie, Nowym Targu i Zakopanem. Oprócz tego instalowane są dwa żurawie i cztery doły do czyszczenia lokomotyw w stacyach Sieniawa i Nowy Targ.

Magazyny towarowe, wychodki, oraz magazyny dla konserwacyi budowane są z drzewa na podmurowaniu z kamienia. Dobudowa do magazynu towarowego na biura w Nowym Targu jest murowana.

Obrotnica dla parowozów o średnicy 17·05 instalowana w Zakopanem wykonaną została przez krakowską fabrykę Zieleniewskiego.

Inwentarz dla całej linii, dla służby ruchu, konserwacyi toru, parowoźniczej i warstatowej, wszelkie urządzenia stacyj wodnych i obrotnic wykonane zostały wyłącznie przez krajowe firmy.

W poniżej zamieszczonej tablicy wyszczególnione są wszystkie budynki wystawione na stacyach kolei Chabówka-Zakopane.

Wykaz budynków

kolei żelaznej Chabówka-Zakopane.

Nazwa stacyi	Budynki parterowe bez poddasza	Budynki parterowe z poddaszem	Budynki jednopiętrowe	Werandy	Budynki mieszkalne jednopiątrowe	Budynki uboczne	Budka strażn. z dobud. na biura	Magazyny towarowe z drzewa	Dobudowy do magaz. tow. na biura murowane	Szopy na węgle	Ogrzewalnie	Dobudowy do ogrzewalni na warstaty	Wieże wodne wraz z urządzeniem mech.	Ładownie	Ładownie wojskowe	Wychodki dla podróżnych	Wychodki dla robotników	Magazyny dla konserwacyi	Studnie stacyi wodnych	Studnie domowe	Doły do czyszczenia lokomotyw	Żurawie wodne	Doły na śmiecie	Wodociągi do wieży wodnej	Uwaga
	m²															sztuk								m. b.	
Raba wyżnia	—	150·4	—	—	—	33·15	—	64	—	—	—	—	—	220	—	1	—	—	—	1	—		1	—	
Sieniawa	—	150·4	—	—	—	33 15	—	64	—	—	—	—	42·25	220	—	—	—	1	1	1	4	2	1	220	
Lasek	—	—	—	—	—	—	63·9	—	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—	—	
Nowy Targ	45·94	—	183	29·06	—	82.42	—	207·20	77·83	—	—	—	42·25	160	600	1	—	1	1	2	4	2	2	300	
Szaflary	—	150·4	—	—	—	33·15	—	64	—	—	—	—	—	220	—	1	—	—	—	1	—	—	1	—	
Biały Dunajec	—	150·4	—	—	—	33·15	—	64	—	—	—	—	—	220	—	1	—	1	—	1	—	—	1	—	
Poronin	—	150·4	—	—	—	33·15	—	64	—	—	—	—	—	220	—	1	—	—	—	1	—	—	1	—	
Zakopane	180·64	—	183	181·75	313 6	159·05	—	143·2	—	53·3	135·42	22·4	42·25	220	—	1	1	1	—	2	—	—	2	—	

Urządzenia telegraficzne i telefoniczne. Kolej Chabówka-Zakopane zaopatrzona jest linią telegraficzną na własnych słupach, w której załączone są następujące stacye telegraficzne:

Chabówka, Raba wyżnia, Sieniawa, Nowy Targ, Szaflary, Biały Dunajec, Poronin i Zakopane. Przystanek Lasek i stacya Nowy Targ są nadto połączone ze sobą osobną linią telefoniczną.

Tarcze ostrzegawcze. Tarcze ostrzegawcze ustawione są na stacyach w nastąpujący sposób: w Chabówce od strony Raby wyżniej, w Rabie wyżniej, w Sieniawie, w Nowym Targu, w Białym Dunajcu i Poroninie po obu stronach tych stacyi, wreszcie w Zakopanem od strony Poronina. Wszystkie tarcze zaopatrzone są elektrycznymi dzwonkami kontrolnymi.

L. firm. 1352. / Sp. III. 158.

Ogłoszenie.

C. k. Sąd krajowy jako handlowy we Lwowie ogłasza, że firma „Kolej lokalna Delatyn-Kołomyja-Stefanówka“ po niemiecku „Localbahn Delatyn-Kolomea-Stefanówka“ została 1. lipca 1899 wpisaną w handlowym rejestrze dla firm spółkowych i że przy tem uwidoczniono, że towarzystwo akcyjne pod tą firmą zawiązane zostało na podstawie umowy z dnia 10. maja 1899 i koncesyi udzielonej przez c. k. Ministerstwo kolei żelaznych z 25. kwietnia 1898, i statutu zatwierdzonego przez c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych reskryptem z 9. marca 1899 l. 7605, że główną siedzibą Towarzystwa jest Lwów, że przedmiotem przedsiębiorstwa jest budowa i eksploatacya kolei lokalnej Delatyn-Kołomyja-Stefanówka (§. 2), że czasem trwania przedsiębiorstwa po myśli §. 14. statutu jest czas trwania koncesyi, że kapitał akcyjny Towarzystwa wynosi 2,640.000 koron waluty ustanowionej ustawą z dnia 2. sierpnia 1892 r. Dz. u. p. Nr. 126 i składa się z 6.600 sztuk akcyi po 400 koron, że wszystkie akcye opiewają na okaziciela (§. 8), że wszystkie obwieszczenia Towarzystwa ogłoszone być mają z podpisem prezesa Towarzystwa lub jego zastępcy przez jednorazowe umieszczenie w „Gazecie lwowskiej“ (§. 7), że Rada zawiadowcza składająca się obecnie z siedmiu członków, stanowi zarząd Towarzystwa, że do niej należą pp. Dr. Tadeusz Pilat c. k. radca dworu i profesor uniwersytetu, zamieszkały we Lwowie, Jakób br. Romaszkan, właściciel dóbr, zamieszkały w Horodence, Antoni Jaxa Chamiec, zastępca marszałka krajowego, zamieszkały we Lwowie, Ludomir Cieński, właściciel dóbr, zamieszkały w Oknie o. p. Horodenka, Edward Gorecki, c. k. em. radca Namiestnictwa, zamieszkały we Lwowie, Józef Onyszkiewicz, c. k. notaryusz, zamieszkały we Lwowie i Bronisław Witosławski, burmistrz miasta Kołomyji, zamieszkały w Kołomyji; że wszyscy Ci jakoteż p. Kazimierz Zaleski, dyrektor krajowego biura kolejowego we Lwowie, jako dyrektor biura Towarzystwa i prokurzysta, upoważnieni są do podpisywania firmy w ten sposób, że pod wyrazami nazwę Towarzystwa oznaczającymi wydrukowanymi lub wypisanymi, podpisy swe położą dwaj członkowie Rady zawiadowczej, lub też jeden z nich i prokurant, ten ostatni zaś z dodatkiem prokurę oznaczającym.

C. k. Sąd krajowy jako handlowy we Lwowie.

Oddział IV. dnia 8 lipca 1899.

(L. S.) Podpis nieczytelny.

Stempelfrei nach der Concessions-Urkunde vom 4. November 1897, RGBl. 257.

Vertrag

welcher zwischen dem k. k. priv. Oesterreichischen Credit-Institute für Verkehrs-Unternehmungen und öffentliche Arbeiten in Wien einerseits und der Actiengesellschaft „Eisenbahn Chabówka-Zakopane" in Wien anderseits in betreff der Begebung, beziehungsweise Uebernahme der zum Zwecke der Geldbeschaffung für die ebenerwähnte Eisenbahn auszugebenden Prioritäts-Obligationen im Nominalbetrage von Einer Milion Einhundert Dreissigtausend (1,130.000) Gulden ö. W. nach mit Erlass des Landesausschusses des Königreiches Galizien und Lodomerien sammt dem Grossherzogthume Krakau vom 12. November 1898 Z. 69077/98 ertheilten Zustimmung, vorbehaltlich der Genehmigung der hohen k. k. Regierung, abgeschlossen wurde, wie folgt:

I.

Gegenstand des Vertrages.

Gegenstand dieses Vertrages ist die Begebung resp. Übernahme der auf Grund der Concessions Urkunde vom 4. November 1897 R. G. Bl Nr. 257 für die als normalspurige Locomotiv-Eisenbahn auszuführende Eisenbahn von der Station Chabówka der Linie Saybusch-Neusandec über Raba wyżna, Sieniawa, Klikuszowa, Neumarkt, Szaflary, Biały Dunajec und Poronin nach Zakopane zu emittierenden, die Garantie des Königreiches Galizien und Lodomerien sammt dem Grossherzogthume Krakau in Gemassheit der mit den Allerhöchsten Entschliessungen vom 5. Jänner 1896 und 19. September 1897 genehmigten Beschlüsse des Landtages vom 8. Februar 1895 und 15. Februar 1897, sowie des zwischen dem galizischen Landesausschusse und dem Concessionär der Eisenbahn Chabówka-Zakopane unter 9/26 Mai 1898 abgeschlossenen, auf die Actiengesellschaft „Eisenbahn Chabówka-Zakopane" als Rechtsnachfolger des Concessionärs übergangenen Garantievertrages geniessenden, mit vier Procent p. a. verzinslichen, bis längstens 1968 rückzahlbahren Prioritäts-Obligationen im Nominalbetrage von Einer Milion Einhundert Dreissigtausend (1,130.000) Gulden ö. W.

Die Formularien der auszugebenden Prioritäts Obligationen sowie deren Tilgungsplan, sind im Einvernehmen mit dem k. k. priv. Österreichischen Credit-Institute für Verkehrs-Unternehmungen und öffentliche Arbeiten aufgestellt worden und bedürfen Abänderungen der Zustimmung des genannten Institutes.

II.

Bedin ngen der Übernahme der vorbezeichneten Titres durch das k. k. . sterreichische Credit-Institut für Verkehrs-Unternehmungen und öffentliche Arbeiten.

Das k. k. priv. Österreichische Credit-Institut für Verkehrs-Unternehmungen und öffentliche Arbeiten verpflichtet sich die verbezeichneten Prioritäts-Obligationen unter den nachstehenden sub a)—g) angeführten Bedingungen zu übernehmen und zwar:

a) *Begebungscours:*

Die Actiengesellschaft „Eisenbahn Chabówka-Zakopane“ überlässt und das k. k. priv. Osterreichische Credit-Institut für Verkehrsunternehmungen und öffentliche Arbeiten übernimmt die im vorstehenden Punkte näher bezeichneten Titres zum Course von sieben und neunzig und drei viertel ($97^3/_4$) Gulden ö. W. für je Einhundert (100) Gulden ö. W. Nominale nebst Vergütung der laufenden Stückzinsen.

Die Lieferung des Titres hat gegen Empfang des entfallenden Gegenwerthes (cfr. Punkt 6) spätestens bis 21. December 1898 zu erfolgen.

b) *Ertheilung von Vorschüssen, Gutschrift und Verzinsung des Kaufpreises.*

Bis zur erfolgten Lieferung (cfr. Punkt *a*) der mehrgedachten Prioritäts Obligationen wird das k. k. priv. Österreichische Credit-Institut für Verkehrs-Unternehmungen und öffentliche Arbeiten zum Zwecke der Bedeckung der Baukosten für die eingangsgenannte Bahn an die Actiengesellschaft „Eisenbahn Chabówka-Zakopane“ auf den vorstehend sub *a*) festgesetzten Kaufpreis Vorschüsse gewähren, rücksichtlich welcher vom Tage der betreffenden Erfolgung an gerechnet, Zinsen von einem Prozent über den jeweiligen Wechselzinsfuss der Osterreichisch-Ungarischen Bank zu berechnen sein werden.

Am Lieferungstage (cfr. Punkt II *a*) werden zunächst so viel Titres, als zur Begleichung der zufolge der eben angeführten Bestimmungen etwa ertheilten Vorschüsse sammt Zinsen erforderlich erscheint, verwendet; der Kaufpreis für die durch den Baubedarf bis dahin nicht in Anspruch genommenen Titres, ist der Actiengesellschaft „Eisenbahn Chabówka-Zakopane“ auf einem derselben neu zu eröffnenden Conto-Corrent, Valuta des Lieferungstages gutzuschreiben und es sind die in solcher Weise entstehenden Guthaben bis zur Betriebseröffnung der in Rede stehenden Bahn mit 4·09% (d. i. vier und neunhundert Procent) pro anno zu verzinsen, so dass der Actiengesellschaft ein Verlust an Intercalarzinsen aus diesem Titel nicht erwachsen kann.

Das k. k. priv. Österreichische Credit-Institut für Verhers-Unternehmungen und öffentliche Arbeiten wird auf diesem Conto eine einmalige Provision von Ein pro Mille berechnen.

Allfällige Guthaben welche der Actiengesellschaft nach erfolgter Betriebseröffnung der Bahn zustehen sollten, werden auf den im Sinne des Punktes *d*) zu errichtenden Conto zu übertragen und dem gemäss nur mit einem halben Procent unter dem jeweiligen Wechselzinsfuss der Österreichisch-Ungarischen Bank, jedoch mit höchstens 4% (dass ist vier Procent) zu verzinsen sein.

c) *Dispositionen über die Vorschüsse und das Guthaben.*

Das Dispositionsrecht über die Vorschüsse und den Kaufpreis steht bis zur Betriebseröffnung Namens und für Rechnung der Actiengesellschaft „Eisenbahn Chabówka-Zakopane“ dem galizischen Landesausschusse zu.

Das k. k. priv. Österreichische Credit-Institut für Verkehrs-Unternehmungen und öffentliche Arbeiten wird den Dispositionen über Beträge bis fl. 100.000 a vista, jenen über Beträge bis fl. 200 000 gegen vorherige dreitägige Anzeige, und über Beträge von mehr als fl. 200.000 gegen vorherige achttägige Anzeige entsprechen.

d) Zahl und Banquierstelle.

Das k. k. priv. Österreichische Credit-Institut für Verkehrsunternehmungen und öffentliche Arbeiten wird für die Dauer des Bestandes der Actiengesellschaft „Eisenbahn Chabówka-Zakopane", eventuell neben anderen noch einvernähmlich zu nominierenden Zahlstellen, als Zahlstelle für die fälligen Coupons der Prioritäts-Obligationen und Actien, sowie für die verlosten Prioritäts-Obligationen und Actien bestimmt, und hiefür als Provision Eins pro Mille des jeweils bei ihm zur Einlötung gelangenden Betrages erhalten. Die Verrechnung mit den eventuellen übrigen Zahlstellen besorgt das k. k. priv. Österreichische Credit-Institut für Verkehrs-Unternehmungen und öffentliche Arbeiten.

Als Regiebeitrag (Administrationsbeitrag) wird dem Österreichischen Credit-Institute für Verkehrs-Unternehmungen und öffentliche Arbeiten ein neuntel Procent von dem Nominalbetrage der jeweils ungetilgten in seinem Besitze befindlichen gegenständlichen Prioritäts-Obligationen am 1. Jänner und 1. Juli jedes Jahres zu Lasten der Betriebs- bzgsw. Garantierechnung in gleichen halbjährigen Anticipationsraten zu leisten sein.

Das k. k. priv. Österreichische Credit-Institut für Verkehrsunternehmungen und öffentliche Arbeiten wird bis zu dem Zeitpunkte, in welchem das im Art. I. bezeichnete Prioritäts-Obligationen Anlehen vom Nom. 1,130.000 fl. ö. W. zur Gänze zurückgezahlt sein wird, unter der Voraussetzung, dass ein anderes Credit-Institut nicht jeweilig bessere Conditionen machen sollte, mit der Besorgung der Bankgeschäfte für die Actiengesellschaft „Eisenbahn Chabówka-Zakopane" betraut und werden Guthaben der Letzteren seitens des k. k. priv. Österreichischen Credit-Institutes für Verkehrs-Unternehmungen und öffentliche Arbeiten mit einem halben Procent unter dem jeweiligen Zinsfusse der österreichisch-ungarischen Bank für den Wechsel-Escompte, jedoch höchstens vier Procent p. a. zu verzinsen sein.

Die vorerwähnten eventuellen besseren Conditionen eines anderen Credit-Institutes sind dem k. k. priv. Österreichischen Credit-Institute für Verkehrs-Unternehmungen und öffentliche Arbeiten jeweils so rechtzeitig seitens der Actiengesellschaft „Eisenbahn Chabówka-Zakopane" bekannt zu geben, damit das letzgenannte Creditinstitut in die Lage komme, sich über diese vorgedachten Conditionen zu äussern und eventuell sohin selbst bessere Bedingungen zu stellen, welche alsdann seitens der Actiengesellschaft „Eisenbahn Chabówka-Zakopane" zu acceptieren sind.

e) Cotierung der Titres.

Seitens der Actiengesellschaft „Eisenbahn Chabówka-Zakopane" ist dem k. k. priv. Österreichischen Credit-Institute für Verkehrsunternehmungen und öffentliche Arbeiten, sofern das Credit-Institut dies wünschen sollte, ein den thatsächlichen Verhältnissen und den betreffenden Vorschriften entsprechender Einführungs-Prospect zur Verfügung zu stellen.

Die ofterwähnte Actiengesellschaft hat soferne das k. k. privil. Österreichische Credit-Institut für Verkehrs-Unternehmungen und öffentliche Arbeiten dies wünschen sollte, dafür zu sorgen, dass die gegenständlichen Prioritäts Obligationen vor dem im Punkte *a*) festgesetzten Lieferungstermine an der Wiener Börse cotiert werden und für die Folge cotiert bleiben, im welchem Falle die alsdann zu leistende

Cotegebühr die Actiengesellschaft „ Chabówka-Zakopane“ nicht zu belasten hätte.

f) Vertretung des k. k. priv. Österreichischen Credit-Institutes für Verkehr - Unternehmungen und öffentliche Arbeiten in dem Verwaltungsrathe der Actiengesellschaft „Eisenbahn Chabówka-Zakopane“.

Die Actiengesellschaft „Eisenbahn Chabówka-Zakopane“ wird bis zu dem Zeitpunkte, in welchem das im Art. I. bezeichnete Prioritäts-Obligationen-Anlehen per Nom. 1,130.000 fl. ö. W. zur Gänze zurückgezahlt sein wird, auf geeignete Weise Sorge tragen, dass dem k. k. priv. Osterreichischen Credit-Institut für Verkehrs-Unternehmungen und öffentliche Arbeiten jeweils eine Vertretung durch die Wahl einer von diesem Institute zu bezeichnenden Persönlichkeit als Mitglied des Verwaltungsrathes eingeräumt werde.

g) Bewilligung zur Emission von 4% Schuldverschreibungen Categorie A des k. k. priv. Österreichischen Credit-Institutes für Verkehrs-Unternehmungen und öffentliche Arbeiten, auf Grundlage der im Artikel I. bezeichneten Prioritäts-Obligationen.

Seitens des k. k. priv. Österreichischen Credit-Institutes für Verkehrs-Unternehmungen und öffentliche Arbeiten wird die Bedingung gestellt, dass die k. k Staatsverwaltung gleichzeitig mit der Genehmigung dieses Vertrages dem genannten Credit-Institute die Zusicherung ertheile, dass die Bewilligung zur Ausgabe von auf die gegenständlichen Prioritäts-Obligationen per Nominale fl. 1 30.000 zu fundirenden pupillarsicheren Obligationen (Schuldverschr ungen) Categorie A. des k. k. priv. Österreichischen Credit Institute für Verkehrs-Unternehmungen und öffentliche Arbeiten im letzterwähnten Nominalbetrage bis spätestens 31. März 1899 erfolgen werde.

III.

In Streitigkeiten unterwerfen sich Gerichtsbarkeit des k. k. Handelsgerichtes in Wien.

IV.

Dieser Vertrag wird in zwei Parien stempel- und gebührenfrei errichtet, von welchen jeder der beiden Vertragstheile je Eines erhält.

Urkund dessen die legalisierte Fertigung der beiden Contrahenten.

Wien, am 14. November 1898.

Eisenbahn Chabówka-Zakopane:

Popowski mp. *Werner* mp. *Emanuel Schiffmann* mp. K. k. Notar.

K. k. priv. Österreichische Credit-Institut für Verkehrs-Unternehmungen und öffentliche Arbeiten:

Borkenau mp. *Huber* mp.

G. Z. 45643 (Klauzula legalizacyjna)

Zl. 53097 ex 1898. Wird genehmigt.

Wien, am 22 December 1898.

Der k. k. Eisenbahn-Minister:

Wittek mp.

ALEGAT VI DO SPRAWOZDANIA WYDZIAŁU KRAJOWEGO Z ROKU 1899.

MAPA POGLĄDOWA KOLEI ŻELAZNYCH

KRÓLESTWA GALICYI i LODOMERYI z WIELKIEM KSIĘSTWEM KRAKOWSKIEM

zestawiona

przez Krajowe Biuro Kolejowe

Skala: 1:750,000.

Sprawozdanie

z czynności departamentu V. Wydziału krajowego

za czas od 1. grudnia 1898. do 31. października 1899.

z 8 alegatami.

Departament V.

Szef departamentu Dr. Franciszek Hoszard, członek Wydziału krajowego.

Wydatki na cele zdrowia publicznego. Al. I.

W r. 1898 wydał fundusz krajowy na cele zdrowia publicznego 1,242.371 zł. Kwota ta jest większą od kwoty preliminowanej budżetem o 145.918 zł., od kwoty wydanej w r. 1897 o 16.562 zł., a od kwoty wydanej w r. 1878 większą o 435 421 zł.

W szczególności wypłacił fundusz krajowy

z rubryki III. za koszta leczenia	1,250.002 zł.
" " IV. za szczepienie ochronne	78 281 "
" " V. za leki podczas epidemii . . .	31.833 "
" " VI. na zasiłki dla zakładów leczniczych . .	5.100 "
" " XI. na dotacye zakładów	30.738 "
Razem	1,395.954 zł.

W ciągu roku wpłynęło:

z rubryki IV. Nadwyżka od szpitala w Krakowie . .	102.070 zł.
od zakładu w Kulparkowie .	35.979 "
" V. Zwroty od szpitali prowincyonalnych .	14.854 "
" od gmin	210 "
" za sprawdzanie rachunków aptekarskich	470 "
Razem	153.583 zł.

Po strąceniu tej kwoty od wypłaconych 1,395.954 zł. pozostaje czysty wydatek 1,242.371 zł. W porównaniu z r. 1897 wypłacono w r. 1898 z rubryki III. funduszu krajowego za koszta leczenia ubogich 215.386 zł. więcej; z rubryki IV. o 4.896 zł. więcej; z rubryki V. za koszta podczas epidemii i urządzenia okręgów sanitarnych o 4.715 zł. więcej; wreszcie z rubr. XI. na dotacye zakładów o 115.495 zł. mniej; w ogóle zaś o 110.002 zł. więcej.

W dochodach wpłynęło do funduszu krajowego nadwyżek od szpitala św. Łazarza w Krakowie o 87.427 zł. więcej, aniżeli w roku poprzednim, a od zakładu obłąkanych w Kulparkowie o 3 933 zł. więcej, aniżeli w roku 1898. Zwroty od gmin za zaległe koszta leczenia, z lat przed rokiem 1875 (kiedy jeszcze gminy ponosiły połowę kosztów leczenia za swoich ubogich), — o 140 zł. mniej niż było preliminowanem i o 90 zł. mniej aniżeli w roku 1897.

W porównaniu z r. 1878 wynik wydatków rzeczywistych w roku ubiegłym był o 435.421 zł. większym, a to dlatego, że nasze zakłady lecznicze liczyły o 35.009 chorych więcej niż w roku 1878, a dni leczenia było także o 654.261 więcej.

Al. II. Wszystkie szpitale publiczne w kraju rozporządzały 4.846 łóżkami. Chorych pielęgnowano we wszystkich naszych zakładach leczniczych wraz klinikami 64.031, to jest o 4696 więcej aniżeli w r. poprzednim. Dni leczenia było 1,650.367 to jest o 86.925 więcej aniżeli w r. 1897. Umarło 4738 t. j.

o 276 więcej aniżeli w roku poprzednim. W szczególności odsetek śmiertelności chorych wynosił w szpitalach krajowych 7·7; u położnic wraz z ginekologicznemi 1·3; u obłąkanych 11·9; u dzieci wraz z oseskami 21·3; w szpitalach prowincyonalnych 6·2; w ogóle zaś we wszystkich zakładach leczniczych 7·3. Cała kuracya chorego trwała w szpitalach krajowych przeciętnie 23·9 dni; w prowincyonalnych 22; w zakładach położnic 25·1; w zakładach dla umysłowo chorych 138·1; w szpitalach dla dzieci 23·9; w klinikach 29 1. Ilość chorych leczonych w szpitalach krajowych wraz klinikami wynosiła dziennie 1.208, w szpitalach prowincyonalnych 2.124, w zakładach położnic 155, w zakładach dla umysłowo chorych 819, w szpitalach dla dzieci 213, w ogóle zaś we wszystkich zakładach leczniczych 4521.

Wydatki wynosiły z pominięciem szpitali dla dzieci 1,080.145 zł., z tego przypada na szpitale krajowe 374.052 zł., na zakłady położnic 52.621 zł., na zakłady obłąkanych 234.836 zł., na szpitale prowincyonalne 418.635 zł., oprócz tego fundusz krajowy subwencyonował szpitale dla dzieci kwotą 38.338 zł.

Cała kuracya chorego kosztowała przeciętnie w szpitalach krajowych zł. 29·21; w prowincyonalnych zł. 12·52; w zakładach położnic zł. 22·11; w zakładach dla umysłowo chorych zł. 108·14. Koszt dnia leczenia wynosił w zakładach krajowych 1 zł. 14·6 ct.; w prowincyonalnych 55·6; w zakładach położnic 91·5; w zakładach obłąkanych 78·2 ct. Żywienie chorych koszowało w szpitalach krajowych 39·4 ct.; w prowincyonalnyah 19·7 ct.; w zakładach położnic 25·9 ct.; w zakładach dla obłąkanych 29·2 ct.

W 1898 roku wypłacił fundusz krajowy na utrzymanie podrzutków i płace żywicielek 20.618 zł. 17 ct., a mianowicie:

Za 2 dzieci	we Lwowie	85	zł.	37 ct.
„ 24 „	w Krakowie	1099	„	07 „
„ 704 „	w Wiedniu . . . ,	18007	„	38 „
„ 14 „	w Pradze	307	„	17 „
„ 80 „	w Bobrku u ks. Ogińskiej pod wezw. „Dzieciątka Jezus“	1119	„	18 „
	Razem	20618	zł.	17 ct.

Zapomogi dla położnic udzielono we Lwowie 6.444 zł., w Krakowie 3.150 zł.

Al. III. Wykaz III, wydatków w trzech naszych zakładach krajowych w r. 1898 porównuje te wydatki, które wpływają na koszta właściwego utrzymania chorego i dają dokładny obraz gospodarności zarządów. Okazuje się z niego, że dzień leczenia najtaniej kosztował w zakładzie dla umysłowo chorych w Kulparkowie, wynosił bowiem 76·71 ct., następnie w szpitalu św. Łazarza w Krakowie — 79·29 ct., a wk ońcu w lwowskim szpitalu — 81·77 ct., na klinikach zaś jeden dzień leczenia kosztował 1 zł. 88·6 ct., z czego fundusz krajowy ponosi 80 ct., resztę zaś zwraca skarb państwa. Nadwyżka ta wynosiła w r. 1898 — 30.853 zł. 75 ct. Koszt dnia utrzymania chorego w lwowskim szpitalu wyższy aniżeli w innych zakładach krajowych pochodzi stąd, iż szpital ten ponosi znaczne wydatki na oświetlenie elektryczne i opał w zakładzie położnic.

Żywienie samo w szpitalu lwowskim kosztowało 24·25 ct.; na oddziałach klinicznych w tymże szpitalu 66·26 ct.; w zakładzie kulparkowskim 26·92 ct., a w szpitalu św. Łazarza w Krakowie 28·38 ct. Dla porównania

Al. IV. kosztu wiktuałów w trzech zakładach krajowych załączamy wykaz IV.

Wydatki z rubr. III. budżetu krajowego na koszta leczenia ubogich, które wynosiły w r. 1872 — 247.514 zł., a w r. 1875 (przyjęcie kosztów leczenia ubogich w całości na fundusz krajowy) — 291.611 zł. w 26 lat urosły do kwoty 1,250.002 zł.

Dla porównania przedstawiamy (na str. 5) tablicę kosztów leczenia ubogich chorych w pięciu najludniejszych prowincyach Monarchii podług Oesterreichische Statistik „Sanitätswesen“ za pięć lat.

Wykaz ten ujawnia wzrastanie wydatków na cele sanitarne we wszystkich prowincyach Monarchii z wzrostem ludności, z polepszeniem stanu szpitali i wskutek podwyższenia taks leczenia tak u nas jak i w szpitalach zagranicznych; zresztą z wykazu tego widać także, że w stosunku do ludności u nas najmniej leczy się chorych w zakładach publicznych, a dzień leczenia kosztuje najtaniej.

Koszta leczenia ubogich chorych od r. 1892 do r. 1896 — podług Oesterreichische Statistik „Sanitätswesen".

Rodzaj szpitala	Galicya: Ilość szpitali	Galicya: Leczono	Galicya: Dni leczenia	Galicya: Koszt	Galicya: Na dzień	Czechy: Ilość szpitali	Czechy: Leczono	Czechy: Dni leczenia	Czechy: Koszt	Czechy: Na dzień
Szpitale powszechne	26	45 659	1.016.604		0·61	68	70.065	1,522.554		0·82
Zakłady obłąkanych	2	1.652	268.519		0·84	5	5.614	1,275.231		0·72
Zakłady położnic	2	1.530	25.484		0 99	1	3.440	70.092		1·35
1892.	30	48.841	1,310.607	859.226		74	79.119	2,867.867	1,531,723	
Szpitale powszechne	26	45.248	1,018.129		0 60	67	69.191	1,535.483		0·82
Zakłady obłąkanych	2	1 764	279.007		0·80	5	5.557	1,317.871		0·72
Zakłady położnic	2	1.621	25.881		0·97	1	3.694	70.218		1·35
1893.	30	48.633	1,323.017	852.689		73	78.442	2,923 572	2,307.775	
Szpitale powszechne	26	45.659	1,053.500		0·61	69	66.866	1,568.378		0·81
Zakłady obłąkanych	2	1.802	283.912		0·81	5	5.609	1,340.693		0·65
Zakłady położnic	2	1.755	25.726		0·81	1	3.722	75.514		1 41
1894.	30	49.216	1,463.138	942.727		75	76.197	2,984.585	2.310.267	
Szpitale powszechne	26	49.144	1,094.475		0·61	70	69.883	1,617.072		0·85
Zakłady obłąkanych	2	1.843	286.134		0·76	5	5.884	1,368.598		0·66
Zakłady położnic	2	1.881	29.107		0·86	1	3.719	79.714		1·41
1895.	30	52 868	1,409.716	983.946		76	79.486	2,065.384	2,463.610	
Szpitale powszechne	26	46.801	1,114.168		0·61	73	67.694	1,749.322		0·94
Zakłady obłąkanych	2	1.877	293.665		0·74	5	6.283	1,417.695		0·69
Zakłady położnic	2	2.100	32.526		0·71	1	3.872	86.276		1·44
1896.	30	50.778	1,440.359	947.173		79	77.849	3,253.293	2,810.865	

Rodzaj szpitala	Dolna Austrya: Ilość szpitali	Dolna Austrya: Leczono	Dolna Austrya: Dni leczenia	Dolna Austrya: Koszt	Dolna Austrya: Na dzień	Styrya: Ilość szpitali	Styrya: Leczono	Styrya: Dni leczenia	Styrya: Koszt	Styrya: Na dzień	Tyrol b. Vor arlbergu: Ilość szpitali	Tyrol b. Vor arlbergu: Leczono	Tyrol b. Vor arlbergu: Dni leczenia	Tyrol b. Vor arlbergu: Koszt	Tyrol b. Vor arlbergu: Na dzień
Szpitale powszechne	25	67.416	1,732.707		1·25	14	26.496	671.603		0·79	24	13.197	428.466		0·87
Zakłady obłąkanych	5	3 315	770.374		1·18	2	1.564	364.841		0·77	2	817	194.008		0·76
Zakłady położnic	1	9.848	146.082		1·14	1	594	11.478		1·05	1	616	15.654		3·30
1892.	31	80.579	2,649.143	3,237.876		17	28.654	1,047.922	257.979		27	14.630	638.108	572.227	
Szpitale powszechne	25	70.167	1,794.882		1·19	14	27.065	686.577		0·76	24	13.932	441.584		0·87
Zakłady obłąkanych	5	3.286	795.349		1·13	2	1.567	391.298		0·92	2	813	193.690		0·78
Zakłady położnic	1	10.208	147 336		1 31	1	581	11.956		1·62	1	673	16.605		3·26
1893.	31	83.661	2,737.567	3,229.998		17	29.213	1,089.831	900.671		27	15 418	651.879	587.062	
Szpitale powszechne	25	71.629	1,844.938		1·22	14	26.539	683.680		0·82	24	13.724	445.880		0·85
Zakłady obłąkanych	5	3.705	885.282		1·10	2	1.600	407.303		0·76	2	816	188.324		0·64
Zakłady położnic	1	10.592	150.956		1·39	1	575	11.082		1·62	1	694	18.448		1·45
1894.	31	85.917	2,881.076	3,359.933		17	28.714	1,102.065	901.382		27	15.234	652.662	595.234	
Szpitale powszechne	25	72.855	1,805.781		1·11	14	27.944	724.186		0·80	24	14.297	489.788		0·85
Zakłady obłąkanych	5	3.651	837.838		1·02	2	1.620	411.772		0·52	2	812	190.749		0·86
Zakłady położnic	1	10.360	150.298		1·38	1	564	10 924		1·24	1	656	17.958		1·49
1895.	31	86.866	2,793.917	3,095.910		17	30.128	1,146.882	884 793		27	15.765	698.495	633.818	
Szpitale powszechne	26	70.338	1,878.682		1·39	14	26.051	720 992		0·81	24	13.023	499.341		0·86
Zakłady obłąkanych	5	4.396	988.739		0 98	2	1.711	429.662		0·64	2	800	185.793		0·85
Zakłady położnic	1	10.893	161.151		1·29	1	588	12.363		1·18	1	650	17.427		1·54
1896.	32	85.627	2,028.572	3,723.351		17	28.350	1,163.017	907.258		27	14.473	702.561	635.468	

Załączamy też i drugą tablicę, ułożoną w naszem biurze statystycznem dla porównania ilości zakładów dla chorych w różnych prowincyach Monarchii, ilości łóżek, ludności, kosztów leczenia i procentu śmiertelności.

Prowincye	Ilość zakładów dla chorych			Ilość łóżek			Ludność cywilna z końcem r. 1896	Jedno łóżko przypada na mieszkańców	W szpitalach publicznych	
	Publiczne szpitale	Prywatne	Razem	Publiczne szpitale	Prywatne	Razem			Koszt dnia leczenia	Procent śmiertelności
Dolna Austrya . . .	32	54	86	9.195	4.332	13.527	2,877.444	214	1·23	8·17
Górna Anstrya . . .	8	37	45	991	1.060	2.051	812.119	396	0·74	6·58
Salzburg	3	15	18	390	474	864	180.097	125	0·91	6·78
Styrya	17	51	68	3.434	1.659	5.093	1,324.533	260	0·90	6·74
Karyntya	5	13	18	1.096	322	1.418	365.905	258	0·76	5·84
Kraina	3	10	13	650	376	1.026	504.770	492	0·66	4·86
Tryest	4	3	7	1.731	245	1.976	162.864	82	1·12	10·10
Gorycya i Gradyska .	4	2	6	479	206	685	223.632	326	0·65	12·44
Istrya	3	2	5	430	40	470	325.576	693	0·80	5·93
Tyrol z Vorarlbergiem	28	23	51	3.320	952	4.272	933.770	219	1·08	5·70
Czechy	81	86	167	11.296	2.046	13.342	6,039.679	453	1·04	9·09
Morawy	17	49	66	2.787	1.109	3.896	2,358.608	605	0·88	8·00
Śląsk	5	17	22	614	456	1.070	639.369	598	0·96	7·40
Galicya	30	52	82	4.128	1.489	5.617	7,053.456	1.273	0·86	6·73
Bukowina	6	3	9	466	78	544	694.054	1.276	1·32	5·78
Dalmacya	9	—	9	684	—	684	559.672	818	0·78	6·84
Razem . .	255	417	672	41.691	14.844	56.535	25,055.548	443	0.93[1])	7·79

[1]) Bez uwzględnienia zakładów położniczych.

Porównanie Galicyi z innymi krajami Monarchii jest bardzo dla nas niekorzystne i wykazuje, jak wiele jeszcze zrobić należy, ażeby dorównać tym ostatnim pod względem sanitarnym: Czechy, liczące o miljon ludności mniej aniżeli Galicya, posiadają o 85 szpitali z 7725 łóżkami dla chorych więcej aniżeli Galicya, tak że w Czechach na jedno łóżko szpitalne przypada 453 ludności, u nas zaś 1273.

Budowa drugiego zakładu dla umysłowo chorych.

Wysoki Sejm przyjmując do wiadomości sprawozdanie z czynności Departamentu sanitarnego Wydziału krajowego za czas od 1. grudnia 1897 do 30. listopada 1898, powziął następującą uchwałę:

„Uznając potrzebę budowy zakładu dla obłąkanych w zachodniej części Galicyi, wzywa się Wydział krajowy do poczynienia w tej sprawie potrzebnych przygotowawczych czynności".

Przedewszystkiem dla porównania przedstawiamy tabelkę ruchu chorych i koszta ich utrzymania w zakładach dla umysłowo chorych w różnych prowincyach Monarchii w r. 1896, gdyż późniejszych dat jeszcze nie posiadamy.

Prowincye	Ludność w r. 1896.	Ilość zakładów: Publicznych	Ilość zakładów: Prywatnych	Ilość łóżek	Leczono	Dni leczenia	Koszt utrzymania zł.	Dzień leczenia kosztował
Dolna Austrya	2,830.000	5	5	2549	4396	988.739	910.382	0·98
Styrya	1,387.000	2	—	856	1711	429.662	311.097	0·64
Czechy	6,235.000	4	1	3831	6283	1,417.695	1,037.324	0·69
Morawa	2,450.000	2	—	595	1896	458.888	317.169	0·68
Galicya	7,054.000	2	2	691	1427	295.584	324.431	0·85
Gorna Austrya	839.000	1	—	500	685	63.212	23.918	0·95
Szląsk	647.000	1	—	200	454	104.020	90.851	0·87

Według sprawozdania krajowej Rady zdrowia z r. 1896 w Galicyi było nie umieszczonych w żadnym zakładzie około 2.600 osób dotkniętych obłąkaniem, nie wliczając w to matołków. Z tej liczby zaledwo połowa ma jakiś przytułek, opiekę i pielęgnowanie, wtedy gdy druga połowa pozbawiona opieki i dozoru jest strasznym ciężarem i niebezpieczeństwem dla otoczenia, dla rodzin swoich i całego społeczeństwa.

Pomiędzy umysłowo chorymi część dotknięta ostrą przychozą najczęściej może być uleczoną, zwłaszcza jeżeli wcześnie jest poddaną leczeniu; resztę zaś stanowią nieuleczalni, którzy stali się takimi zwykle dlatego, iż wcześnie do zakładów leczniczych dostać się nie mogli wskutek ich przepełnienia. Dla tych ostatnich są potrzebne nie szpitale, nie zakłady lecznicze, ale tylko przytułki i schroniska, gdzieby przebywać mogli pod opieką i dozorem psychiatrów, nie szkodząc sobie ani innym i w miarę możności pracą swą przyczyniając się do swego utrzymania, a przez to zmniejszając wydatki, które kraj na nich łoży.

Ten podział umysłowo chorych na uleczalnych i nieuleczalnych jest już przyjęty prawie we wszystkich krajach Europy. Ci, którym nauka jeszcze dopomódz może, są leczeni i pielęgnowani w szpitalach specyalnie dla nich zbudowanych (Heilanstalt), z urządzeniem odpowiadającem wszelkim wymogom nauki nowoczesnej. Nieuleczalni zaś są umieszczeni w zakładach budowanych możliwie tanim kosztem (Pflegeanstalt), otoczonych uprawnymi gruntami, na których chorzy mogą pracować, a także zawierających różne warstaty. W niektórych krajach te dwa rodzaje zakładów są zupełnie oddzielone od siebie, zostając pod osobną dyrekcyą i administracyą, jak np. w Czechach, gdzie jest jeden zakład leczniczy w Pradze na 1370 łóżek i trzy zakłady przeznaczone na schroniska dla 2533 osób. W innych miejscach oba rodzaje zakładów są połączone pod jedną dyrekcyą i jedną administracyą, np. w Tworkach pod Warszawą, gdzie obok zakładu leczniczego urządzonego na 500 osób, znajdują się fermy na pomieszczenie 52 nieuleczalnych, zajmujących się rolnictwem i różnemi rzemiosłami.

W Galicyi posiadamy dwa zakłady, jeden w Kulparkowie, drugi w Krakowie, które mieszczą u siebie oba rodzaje umysłowo chorych z wielką niekorzyścią dla leczenia i ze szkodą dla funduszu krajowego, zostając bowiem pod jednym dachem, muszą być traktowani, żywieni i utrzymani

zupełnie jednakowo, dla tego też utrzymanie naszych umysłowo-chorych bez różnicy kosztuje około 80 ct., wtedy gdy w Czechach koszt utrzymania uleczalnych wynosi 80 ct., jak u nas, za to dzienne utrzymanie nieuleczalnych kosztuje zaledwie 63 ct,, co stanowi bardzo znaczną różnicę w wydatkach, bo idącą w dziesiątki tysięcy corocznie.

Okoliczność ta świadczy o potrzebie wraz z budową nowego zakładu dla umysłowo-chorych, przystąpić do reorganizacyi istniejących zakładów, tem więcej, że pomieszczanie uleczalnych z nieuleczalnymi razem, oprócz marnotrawstwa funduszów, jest bardzo niekorzystne dla leczenia pierwszych, stanowiąc nieraz przeszkodę do należytego zastosowania zabiegów leczniczych.

Wchodząc w potrzebę fakultetów medycznego i prawnego wszechnicy Jagiellońskiej, zauważamy, że pawilon dla umysłowo-chorych mógłby być oddanym na pomieszczenie kliniki psychiatrycznej. Kosztem funduszu edukacyjnego pawilon da się doskonale przerobić i rozszerzyć odpowiednio do żądań krakowskiego wydziału lekarskiego, jak to już w r. 1894 proponowaliśmy c. k. Namiestnictwu.

Przechodząc do polecenia Wysokiego Sejmu co do poczynienia przygotowawczych czynności względem budowy nowego zakładu dla umysłowo-chorych w zachodniej części kraju, mamy zaszczyt przedstawić następujące uwagi:

Teraźniejsze wymagania psychiatryi pod względem budowy zakładów leczniczych są bardzo wielkie, a co za tem idzie — kosztowne; różne bowiem kategorye chorób i różnica klas społecznych leczonych wymaga pomieszczeń osobnych i inaczej urządzonych. Nasz zakład kulparkowski, zbudowany przed ćwierćwiekiem, pod wielu względami już nie odpowiadający obecnym wymaganiom, kosztował jednak 1,159.571 zł. bez gruntu, a przed dziesięciu laty zakład na 550 chorych wybudowany w Tworkach pod Warszawą już kosztował około półtora miliona rubli; w ogóle zaś jedno łóżko dla chorego w nowych zakładach dla obłąkanych kosztuje zwyż 2.000 zł.

Inna rzecz z zakładami przeznaczonymi dla nieuleczalnych, gdyż są to zwykłe domy mieszkalne z zastosowaniem do nich tych dodatków, które są konieczne ze względu na rodzaj osób w nich mieszkających i na ich zajęcia. W zakładach takich administracya jest tania, bo ilość lekarzy i służby są doprowadzone do jaknajniższej cyfry, utrzymanie zaś całego zakładu prowadzone jaknajoszczędniej.

Ze względu, iż obecnie istniejące dwa zakłady w kraju w razie obrócenia ich wyłącznie na zakłady lecznicze dla uleczalnych są zupełnie dostateczne do tego celu, rozchodziłoby się jedynie o zbudowanie tylko zakładu dla nieuleczalnych, którychy zadość uczynił potrzebie kraju i pozwolił zmniejszyć koszta, pochodzące od utrzymania chorych obu kategoryj razem. Taki zakład nie mógłby stanąć w Krakowie, bo miasto to jest fortecą, zamkniętą ze wszystkich stron, a zakład dla nieuleczalnych potrzebuje oprócz budynków znacznego obszaru ziemi, aby zająć chorych rolnictwem i sadownictwem, tak zbawiennie oddziaływującemi na usposobienie chorych i ile możności zmniejszyć koszt utrzymania zakładu.

Przy teraźniejszym rozwoju kolei żelaznych zakład podobny może stanąć w jakimkolwiek miejscu w kraju, byle oddalonem od większych miast, bo wtedy taniej można nabyć znaczny obszar ziemi i uniknąć kosztownego utrzymania chorych.

Zakupno 120—150 morgów gruntu w zachodniej Galicyi kosztowałoby mniej więcej 20—30 tys. zł. Budowa zaś dwóch lub czterech pawilonów na 500 chorych i administracyjno-gospodarczych budynków kosztowałaby 500 do 600 tysięcy.

Ze względu jednak na niepomyślny stan budżetu krajowego nasuwa się myśl, czy nie byłoby korzystniejszem zamiast budowania nowego zakładu w zachodniej części kraju, rozszerzyć zakład kulparkowski przez dobudowanie kilku pawilonów dla nieuleczalnych, pozostawiając je pod tą samą dyrekcyą i administracyą. Oszczędziłoby to znacznie kosztów, bo Kulparków ma jeszcze dostateczny zapas uprawnej ziemi i już gotową administracyę, którąby należało tylko wzmocnić pod względem lekarskim i urzędniczym.

Dwa pawilony na 80 łóżek wybudowane w Kulparkowie w r. 1892

do 1894 kosztowały 64.890 zł. wraz z wewnętrznem urządzeniem. Przypuszczając, iż zakład kulparkowski powiększyłby się na razie dwoma pawilonami po 100 łóżek każdy, przy obecnych cenach potrzebaby na to wydać około 200 tys. zł. Pożyczka tej sumy wraz z amortyzacyą kapitału w ciągu 44 lat kosztowałaby 10.000 zł. rocznie. Zwracamy uwagę, że Kulparków w ciągu ostatnich sześciu lat, nie pobierając żadnej dotacyi, przedstawiał 28.233 zł. nadwyżki rocznej przeciętnie wskutek należytego i oszczędnego gospodarstwa, mógłby więc tytułem raty budowlanej płacić po 10.000 zł. rocznie.

Ze względu jednak na stan budżetu krajowego i na uchwałę Wys. Sejmu z d. 28. marca 1899 ustęp IV. sprawy tej nie poruszamy obecnie, tem więcej, że na prace przygotowawcze Wys. Sejm nie udzielił jeszcze żadnego kredytu LW. 57.333/99.

Sprawa budowy zakładu położnic w Krakowie.

C. k. Namiestnictwo zapytało nas, czy Wydział krajowy zamierza w najbliższej sesyi Wys. Sejmu wystąpić z projektem budowy kosztem funduszu krajowego zakładu położniczego w Krakowie, którego konieczność i potrzeba uznaną przez nas została. Odpowiedzieliśmy, iż ze względu na niekorzystny stan finansowy kraju i wyraźne polecenie Wys. Sejmu w uchwale finansowej z d. 28. marca 1899 nie możemy jeszcze obecnie przedłożyć Wys. Sejmowi wniosku o wyznaczenie na ten cel kredytu. LW. 62.336/99.

Szpital w Nadwórnie.

Na propozycyę c. k. Namiestnictwa urządzenia szpitala publicznego w Nadwórnie, przez zamianę obecnie istniejącego szpitala dla robotników na szpital powszechny, odpowiedzieliśmy, że według §. 2. ustawy z d. 28. lipca 1897 inicyatywa otwarcia tego szpitala nie należy do nas lecz do miejscowych władz lub osób. Oprócz tego zwróciliśmy uwagę c. k. Namiestnictwa, że z opisu budynku, który c. k. Inspektor sanitarny proponuje na szpital, dom ten pod względem wielkości i urządzenia w zupełności nie odpowiada warunkom wymaganym obecnie od szpitali publicznych, nie moglibyśmy więc doradzać Wys. Sejmowi przyjęcia na koszt kraju tego szpitala. LW. 65.806.

Zdrojowiska krajowe.

W sprawie zdrojowisk krajowych wystosowaliśmy do prezydyum c. k. Namiestnictwa następującą odezwę: Komisya sanitarna Wys. Sejmu w sprawozdaniu swojem w r. 1895 z czynności Departamentu V. umieściła następującą uwagę: „Od lat pięciu obowiązuje uchwalona przez Wysoki Sejm ustawa zdrojowa. Czas dostateczny, by w zupełności weszła w życie. Obiecywano sobie po niej wiele dobrego, spodziewano się, że dzielnie wesprze rozwój naszych zdrojowisk. Gdy jednak w kraju nic o rezultatach ustawy nie wiadomo, komisya sanitarna z obowiązku swego chciała się wywiązać i zbadać doroczne sprawozdania komisyj zdrojowych i tętno życia w tych instytucyach.

„Wykonanie tej uchwały oddano na wyraźne żądanie c. k. Namiestnictwu, zezwalając, aby przewodniczącym komisyi w każdym zdrojowisku był delegat c. k. Namiestnictwa. Tam więc należy zwrócić się z zapytaniem, jakie ustawa w wykonaniu wydała dodatnie rezultaty. Komisya wyraża życzenie, aby Wydział kraj. postarał się o szczegółowe z pięciolecia w każdem zdrojowisku sprawozdanie komisyj zdrojowych i na rok przyszły w sprawozdaniu swem wiadomościami temi z Sejmem się podzielił, a nadto aby wszedł z c. k. Namiestnictwem w rokowania w tym kierunku, aby ta władza corocznie w wielu egzemplarzach rozpowszechniała sprawozdania obszerne o naszych zdrojowiskach i uzdrowiskach. Komisyi sanitarnej wydaje się rzeczą ważną uzyskanie takiej rządowej publikacyi. Obecnie wielu chorych nie jedzie do wód krajowych, bo nie dowierza temu, co zarządy zdrojowisk same o swych zakładach głoszą. Bezstronne rządowe sprawozdania i zestawienia byłyby nową i ważną do wód krajowych atrakcyą. Namiestnictwo zaś łatwiej obecnie spełnić może nasze żądania, gdyż posiada, wskutek świeżych uchwał rady państwa, zwiększony centralny sanitarny personal. Wysoki Sejm chętnie oddał wykonanie ustawy krajowej w ręce rządu, dziś ma poniekąd prawo oczekiwać w zamian wydatnej pomocy w rozwoju zdrojowisk".

Podaliśmy to do wiadomości Prezydyum c. k. Namiestnictwa, z prośbą o zawiadomienie, czy posiada sprawozdania wszystkich komisyj zdrojowych i o udzielenie nam takowych, a ewentualnie o zarządzenie przedkładania rocznych sprawozdań.

Nie otrzymawszy na odezwę naszą żadnej odpowiedzi, dwa razy ponawialiżmy zapytanie, lecz bez skutku.

Komisya sanitarna zdając sprawę o czynnościach Departamentu V. w r. 1897—1898, ponownie porusza tę kwestyę i poleca Wydziałowi krajowemu zdanie sprawy o zdrojowiskach. Chcąc uczynić zadość życzeniu Wysokiego Sejmu, zwracamy się z uprzejmą prośbą o dostarczenie nam zestawienia tego, co w wykonaniu ustawy zdrojowej c. k. Namiestnictwo celem istotnego podniesienia zdrojowisk krajowych zdziałało. LW. 34.200/99.

Na tę odezwę także nie otrzymaliśmy do 1. listopada odpowiedzi.

Petycya konwentu OO. Bonifratrów o udzielenie subwencyi na budowę szpitala.

Konwent OO. Bonifratrów w Krakowie wniósł w ubiegłej sesyi prośbę o udzielenie subwencyi na budowę pawilonu przy szpitalu tegoż konwentu. Uchwałą dnia 24. marca 1899 przekazał Wys. Sejm petycyę tę Wydziałowi krajowemu do zbadania, o ile szpital OO. Bonifratrów w Krakowie wspiera krajowe szpitale w wykonywaniu ich zadania.

Spełniając polecenie. na podstawie wszechstronnego zbadania stosunków miejscowych, musimy oświadczyć, że szpital OO. Bonifratrów wspiera bardzo wydatnie krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie w wykonaniu zadań jego pod względem leczenia i pielęgnowania chorych.

W r. 1898 leczono w szpitalu OO. Bonifratrów 1060 osób w ciągu 20.141 dni leczenia. Operacyj chirurgicznych wykonano 343, a w ambulatoryum szpitalnem udzielono bezpłatnej pomocy lekarskiej 14.346 osobom. — Nie ulega wątpliwości, iż chorzy ci, gdyby szpitala Bonifratrów nie było, musieliby być przyjęci do szpitala św. Łazarza i pomijając konieczność rozszerzenia szpitala, napewne przypuścić można, że sprawiliby podwyższenie wydatków na kikanaście tysięcy zł. Skoro szpital OO. Bonifratrów po wybudowaniu nowego gmachu pomnoży liczbę łóżek do 160, ilość dni leczenia wzrośnie z pewnością do 60.000 dni, co niewątpliwie jeszcze więcej wpłynie na zmniejszenie przepełnienia szpitala św. Łazarza i dozwoli odroczyć troskę o rozszerzenie obecnych budynków szpitalnych. Już tedy z powyższych powodów szpital OO. Bonifratrów na wszelkie poparcie i uwzględnienie zasługuje. Nadto zarząd tego szpitala był zawsze bardzo życzliwie usposobiony dla szpitala św. Łazarza, niejednokrotnie bowiem zdarzało się, iż w przypadku grożącego przepełnienia oddziału chorób zakaźnych, lub też w razie konieczności pomieszczenia różnych chorób zakaźnych w tej samej ubikacyi, zarząd ten zgadzał się na przyjmowanie do swego szpilala dalszych przypadków tej lub owej choroby zakaźnej, co pod względem sanitarnym miało niepoślednie znaczenie.

Według relacyi konwentu, kosztorys nowego pawilonu na 100 łóżek obliczony został na kwotę 144.000 zł., które mają być zebrane w mieście i w kraju drogą publicznych składek. Miasto Kraków na posiedzeniu rady dnia 29. listopada 1898 jednogłośnie uchwaliło ofiarować z okazyi 50-letniego jubileuszu rządów J. Ces. Król. Mości Cesarza Franciszka Józefa sumę 25 tysięcy złotych na budowę tego szpitala.

Pomimo, iż powyższe względy przemawiałyby za udzieleniem pomocy na budowę szpitala Braci Miłosierdzia, to jednak Wydział krajowy, kierując się względami oszczędności i uchwałą Wys. Sejmu z dnia 28. marca 1899, nie przedkłada na razie wniosku na udzielenie subwencyi. LW. 65.784/99.

W sprawie chorób kiłowych.

Z powodu wzmagania się chorób wenerycznych w kraju c. k. kraj. Rada zdrowia, zebrana w tym celu za inicyatywą c. k. Namiestnictwa, po dokładnem zbadaniu udzielonego jej materyału statystycznego i po wysłuchaniu opinii dwóch specyalistów, jakoteż lekarza policyjnego we Lwowie, powzięła szereg wniosków zmierzających do powstrzymania szerzenia się tych chorób. Część przeważną tych wniosków przekraczających kompetencyę krajowych władz politycznych i autonomicznych, po należytem umotywowaniu, przedłożyło c. k. Namiestnictwo Ministerstwu spraw wewnętrznych do odpowiedniego zarządzenia, wnioski zaś Rady zdrowia, których załatwienie należy do zakresu krajowych władz autonomicznych przedstawiło nam. — Wnioski te są następujące: 1) Aby osoby dotknięte chorobami wenerycznemi były bezpłatnie leczone w krajowych szpitalach publicznych; 2) Aby niewiasty wstydliwe, dotknięte chorobą weneryczną w razie leczenia się w szpitalu publicznym, mogły być pomieszczone oddzielnie od nierządnic zawodowych; 3) Aby pobyt chorych wenerycznych mógł być w danym razie przedłużony aż do czasu, gdy już nie będzie zachodzić obawa dalszego rozsze-

rzenia się tych chorób przez zawcześnie wypuszczonych ze szpitala; 4) Aby przy nadawaniu posad lekarzy w krajowych szpitalach prowincyonalnych, żądano od kompetentów także dowodu specyalnej znajomości w zakresie chorób wenerycznych, np. kilkumiesięcznej praktyki w krajowych szpitalach na odpowiednich oddziałach; 5) Aby wpływano na zwierzchności gminne co do urządzenia bezpłatnych kąpieli ludowych.

Na wezwanie to odpowiedzieliśmy, że 1) Leczenie chorych dotkniętych chorobami wenerycznemi w szpitalach krajowych i prowincyonalnych w r. 1897 kosztowało około 152 tysięcy zł. Aby się dowiedzieć, jak wielką ma być ofiara kraju, której wymaga pierwszy wniosek c. k. kraj. Rady zdrowia, poleciliśmy szpitalom, aby przedstawiły nam, wiele zapłacili cudzoziemcy, kasy chorych i samopłacący w tym dziale chorób; 2) że szpitale posiadające nieco większe pomieszczenie, oddzielają prostytutki od osób przypadkowo zarażonych kiłą; 3) według instrukcyj wydanych dla wszystkich szpitali, chorych syfilitycznych nie płacących za siebie, nie wolno wypuszczać ze szpitala przed zapełnem wyleczeniem, chociażby kuracya miała trwać dłużej niż trzy miesiące; 4) przy każdej nominacyi na lekarzy ordynujących w szpitalach na prowincyi, wymagamy od nich dowodów, że są obeznani ze wszystkimi działami chorób przyjmowanych do szpitali i z ich leczeniem; 5) co do urządzenia bezpłatnych kąpieli ludowych w gminach, uznajemy to za rzecz bardzo pożądaną, lecz inicyatywę w tej sprawie pozostawić musimy gminom lub osobom prywatnym. LW. 59215/98.

Po otrzymaniu wykazów, jaka jest ilość chorych płacących za siebie lub za których płacą różne stowarzyszenia, okazało się, że ofiara, której od kraju domaga się kraj. Rada zdrowia, wynosi rocznie 12.150 zł., i że wydatek ten ponoszą przeważnie kasy chorych.

Ze względu że te ostatnie są zasilane przeważnie z funduszów chlebodawców, oświadczyliśmy c. k. Namiestnictwu dodatkowo, że nie widzimy powodu kosztem kraju oszczędzać te kasy, tem więcej, że takie uwolnienie od opłaty leczonych na weneryczne choroby w szpitalach nie wpłynie z pewnością na zwiększenie ilości osób szukających przeciwko swej chorobie pomocy lekarskiej. LW. 11.395/99.

W załatwieniu sprawozdania komisyi sanitarnej o wniosku posła Okuniewskiego, względem założenia w Zabiu szpitala, powziął Wysoki Sejm następującą uchwałę: „Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby bezzwłocznie nawiązał rokowania z rządem co do zwalczania kiły w powiecie kossowskim i wezwał rząd do utworzenia specyalnego dla kiły szpitala, a to takiego, jaki w tym celu z funduszów skarbu państwa był utworzony w Porto-Ré“.

W sprawie tej odnieśliśmy się do c. k. Namiestnictwa z prośbą przedstawienia jej c. k. Ministerstwu. LW. 20.844/99. Odpowiedź dotychczas nie nadeszła.

Petycya Zarządu Kas chorych.

Związek powiatowych kas dla chorych, w okręgu zakładu ubezpieczeń robotników od wypadków we Lwowie, udał się do nas z prośbą, iżby gal. kasy chorych były uwolnione od ponoszenia kosztów leczenia za swych członków leczonych w szpitalach na choroby weneryczne, umysłowe i za położnice; oprócz tego abyśmy wnieśli do Wysokiego Sejmu sprawę rozszerzenia przymusowego ubezpieczenia na wypadek choroby na robotników rolnych i leśnych, do których obecna ustawa państwowa o kasach chorych się nie odnosi, lecz atrybucyi Sejmów krajowych sprawę tę pozostawia.

Odpowiedzieliśmy, iż ze względu na interes funduszu krajowego, nie możemy przychylić się do prośby o uwolnienie powiatowych kas chorych od ponoszenia kosztów leczenia za swoich członków, leczonych w szpitalach powszechnych na choroby weneryczne, umysłowe i za położnice. Powołany w powyższem przedstawieniu okólnik z dnia 6. marca 1881 l. 7589 nie może mieć zastosowania do kas chorych, pobierających w myśl ustawy z 30./III. 1888 r. Nr. 33 Dz. p. p. wkładki od członków i pracodawców, z których stosownie do tej ustawy i późniejszych orzeczeń c. k. Ministerstwa spraw wewn. oraz Trybunału admin. obowiązane są do ponoszenia kosztów leczenia swych członków, bez względu na rodzaj choroby. Przerzucanie więc obowiązku tego na fundusz krajowy byłoby niesłusznem i nieuzasadnionem obciążeniem tegoż funduszu, tem więcej, że uchwałą z dnia 22. lutego 1898 r. l. 1545 Wys. Sejm przeszedł do porządku dziennego nad petycyą Zarządu kas chorych w powyższym kierunku. W końcu uwiadomilśmy, że nie zamie-

rzamy wziąć inicyatywy w przedstawieniu Wys. Sejmowi wniosku w kierunku rozszerzenia przymusowego ubezpieczenia na wypadek choroby robotników rolnych i leśnych, którą to sprawę ustawa państwowa pozostawiła atrybucyi Sejmów krajowych. LW. 70.598/99, 27. października.

Akuszerki gminne. Ankieta w sprawie wniosku posła Styły co do zmiany §. 17 ustawy z dnia 2. lutego 1891 uznała potrzebę w wykonawczem rozporządzeniu do §. 17 ustawy wprowadzić następującą zmianę: „każda gmina o 2000 ludności powinna mieć swoją własną akuszerkę ukwalifikowaną, gminy zaś mniejsze mają być łączone w okręgi akuszeryjne w taki sposób, iżby liczba ludności tych gmin razem wziętych, nie przekraczała co do ludności cyfry 2000 zamieszkałej w promieniu trzechkilometrowym". C. k. Namiestnictwo, podzielając zdanie ankiety, wydało odpowiedni okólnik do wszystkich starostw, wzywając je, aby po porozumieniu z Wydziałami powiatowymi przedstawiły wnioski, jak najlepiej można organizacyę tę przeprowadzić i w jakim czasie.

Dnia 16. lutego 1899 do L. 10.235 c. k. Namiestnictwo zakomunikowało nam, że ze sprawozdań starostów okazało się, iż w żadnym powiecie nie można ugrupować wszystkich gmin w ten sposób, aby tworzyły okręgi, odpowiadające ściśle żądanej przez ankietę normie, łącząc bowiem gminy mniejsze w okręgi, wypadłoby przekroczyć cyfrę 2000 mieszkańców, nadto zaś wzajemna odległość bardzo wielu gmin w niektórych powiatach przekracza trzy kilometry. Dlatego też utworzenie okręgów akuszeryjnych nie przekraczających 2000 ludności, zamieszkałej w promieniu 3 kilometrów nie da się wszędzie przeprowadzić. Natomiast możnaby włożyć na większe gminy liczące 2000 lub więcej mieszkańców, obowiązek utrzymywania własnej akuszerki, z zastrzeżeniem jednak, jeżeli fundusze ich na to pozwolą, a tymczasem dążyć do tego, aby każda gmina miała swoją egzaminowaną akuszerkę, pochodzącą o ile można z tejże samej wsi.

Dalej c. k. Namiestnictwo zwraca uwagę, że i w granicach obowiązującej ustawy i rozporządzenia wykonawczego, da się organizacya służby położniczej gminnej przeprowadzić; dowodem tego są niektóre powiaty, gdzie w kilku ostatnich latach ustanowiono znaczniejszą ilość akuszerek okręgowych i gminnych, jak np. Tarnopol (36 akuszerek na 85 gmin), Łańcut (27 akuszerek na 108 gmin), Wadowice (22 akuszerek na 110 gmin), Brzozów (18 akuszerek na 56 gmin), Kraków (21 akuszerek na 107 gmin) i nadal liczba ich będzie się zwiększać. Także wiele innych powiatów przez udzielanie stypendyów kobietom wiejskim na naukę położnictwa z funduszów powiatowych lub gminnych i sprawianie przyrządów akuszerkom gminnym, rozpoczęło tę organizacyę.

Z uwagi, że wprowadzenie zmian proponowanych przez ankietę z dnia 6. października 1897 natrafiłoby na rozliczne trudności, ze względu na topograficzne położenie, liczbę ludności, tudzież zasoby materyalne poszczególnych gmin, Wydział krajowy uchwalił starać się w przyszłości o zabezpieczenie pomocy dla ubogich rodzących w granicach obecnej ustawy i rozporządzenia wykonawczego, które jak dotychczas dały dość dobre rezultaty.

Przy tej okoliczności ponownie poruszyliśmy sprawę pomnożenia szkół dla akuszerek, tudzież uwolnienia kandydatek na akuszerki od taks egzaminacyjnych, upraszając c. k. Namiestnictwo o udzielenie opinii swej w których miejscowościach, względnie przy których z większych szpitali prowincyonalnych szkoły takie utworzone by być mogły i w jakiej mierze skarb państwa przyczyniać się będzie do utrzymania takich szkół, tudzież pod jakimi warunkami utworzenie dwóch nowych szkół akuszerek w kraju nastąpićby mogło. LW. 13.858/99.

C. k. Namiestnictwo w odezwie dnia 7. października b. r. l. 57.708 uwiadomiło, ża wezwało Dyrekcye c. k. Szkół położnych we Lwowie i Krakowie do oświadczenia się, o ile ze względu na obecną frekwencyę tych szkół, pomnożenie szkół dla akuszerek w kraju jest potrzebne, jakoteż o ile przepisy o taksach egraminacyjnych dla akuszerek mogłyby być zmienione. Po zebraniu potrzebnych dat c. k. Namiestnictwo przedłoży odpowiednie wnioski władzom centralnym, a po otrzymaniu odpowiedzi nie omieszka jej nam zakomunikować. LW. 68.373/99.

Petycya lekarzy. Odstąpiona w krótkiej drodze przez Komisyę budżetową Wydziałowi krajowemu do zaopiniowania petycya prymaryuszy krajowego szpitala św.

szpitalnych w Krakowie. Łazarza w Krakowie o przyznanie im poborów urzędników państwowych VIII. rangi, a dyrektorowi poborów VI. rangi, była równobrzmiąca z podaniem, jakie petenci w tym samym czasie wnieśli do Wydziału krajowego. Do prośby w podaniu tem zawartej, a identycznej z prośbą wyrażoną w petycyi do Sejmu, Wydział krajowy nie przychylił się i o tem zawiadomił petentów za pośrednictwem Dyrekcyi 3. stycznia 1899 L. 81.346. Kierowało zaś Wydziałem krajowym przy odmównem załatwieniu tej prośby zapatrywanie, że w ustanawianiu wynagrodzeń za pracę powinno się, obok względów rzeczowej natury, mieć także na uwadze i to, czy praca ta jest tego rodzaju, iż wykonujący ją musi się całkowicie oddać i cały swój czas na jej spełnienie poświęcić, czy też może bez uszczerbku w jakości spełnić ją w stosunkowo niedługim czasie, a resztę wolnego czasu zużytkować w sposób, jaki uzna dla siebie za najkorzystniejszy, Mając tedy na uwadze tę różnicę, jaka na punkcie poświęcanego czasu zachodzi między obowiązkowemi zajęciami urzędników państwowych czy krajowych, a lekarzy ordynujących w szpitalach krajowych, nie mógł Wydział krajowy przemówić za zaliczeniem ordynujących lekarzy do jakiejś rangi w służbie urzędniczej i co za tem idzie, do przyznania im poborów przywiązanych do tej rangi. LW. 13441/99.

W sprawie kontroli służby lekarskiej w okręgach sanitarnych. W odezwie w r. 1898 do l. 59.167 wystosowanej do c. k. Namiestnictwa, podnieśliśmy potrzebę ściślejszej kontroli nad pełnieniem obowiązków służbowych przez lekarzy okręgowych, tudzież wydatniejszego i życzliwszego poparcia ze strony władz politycznych, aby organizacya gminnej służby zdrowia odpowiedziała swemu celowi.

C. k. Namiestnictwo odpowiadając na to wezwanie, wyraziło opinię, że instytucya lekarzy okręgowych rozwija się coraz pomyślniej i z coraz większym pożytkiem dla kraju, ale jedną z największych trudności w rozwoju dobroczynnej czynności tej instytucyi jest brak ustawowego uregulowania opieki nad ubogimi. Z reguły bowiem odmawiają gminy, nawet najuboższym osobom świadectwa ubóstwa, w obawie, aby potem nie urosły z tego koszta za leki i opatrunki, a wskutek tego nieraz byli lekarze okręgowi zmuszeni z własnych funduszów udzielać ubogim wsparć na lekarstwa lub dawać je bezpłatnie ze swej domowej apteki, lub też osobistym swym wpływem wyjednywać u naczelnika gminy świadectwa ubóstwa dla osoby rzeczywiście ubogiej a potrzebującej opieki lekarskiej i leczenia.

Ze względu, że ustawowe uregulowanie opieki nad ubogimi prawdopodobnie nie rychło nastąpi, c. k. Namiestnictwo oświadczyło, że byłoby pożądanem w drodze rozporządzenia wezwać wszystkie gminy wcielone już do okręgów sanitarnych, aby wykazały imiennie tych członków gminy, którzy są ubogimi, a tem samem mają prawo do korzystania z funduszu ubogich. Tak sporządzony wykaz ubogich po przejrzeniu przez Wydział powiatowy, ma być doręczony lekarzowi gminnemu, względnie okręgowemu. Należałoby przytem czuwać nad tem, by fundusze ubogich rzeczywiście tylko na ten cel używano, do którego są przeznaczone.

Co się tyczy rozciągnięcia ściślejszej kontroli nad czynnością służbową lekarzy okręgowych, c. k. Namiestnictwo zgodnie z wnioskiem referenta sanitarnego, zmierzającym do wprowadzenia ewidencyi czynności lekarzy okręgowych, proponuje rozesłanie lekarzom okręgowym czterech rodzajów książek z różnymi wykazami.

W sprawie dalszego życzenia Wydziału krajowego, aby ustanowić osobne komisye sanitarne pod przewodnictwem c. k. Starostów, któreby na zebraniach miesięcznych lub kwartalnych miały wysłuchać ustnych sprawozdań lekarzy o stanie sanitarnym gmin, tudzież o spostrzeżonych wadliwościach pod względem policyi zdrowia i któreby następnie miały podejmywać stosowne zarządzenia celem ich usunięcia, c. k. Namiestnictwo oświadczyło, że utworzenie nowego ciała obok komisyi zdrowotnych, przewidzianych w §. 16. ustawy o organizacyi służby zdrowia w gminach, mogłoby tylko zamęt wywołać i nieporozumienia.

W końcu c. k. Namiestnictwo dodaje, że ważnym czynnikiem, któryby zachęcił młodszych i zdolniejszych lekarzy do tego, iżby skłonniejsi byli do wstępowania do służby autonomicznej, byłoby zabezpieczenie im pewnego utrzymania na czas niezdolności do służby i zabezpieczenia losu ich rodzinom w razie śmierci. Ponieważ w roku bieżącym liczba lekarzy okręgowych przekroczyła setkę, więc byłoby na czasie wpro-

wadzić w życie fundusz emerytalny dla lekarzy okręgowych. Fundusz ten miałby powstać z opłat składanych na ten cel przez lekarzy samych, ale bez ofiary ze strony funduszu krajowego i funduszów powiatowych nie będzie się mogło obejść. Zresztą takie fundusze emerytalne dla lekarzy gminnych i okręgowych są już wprowadzone w Krainie. Jeżeliby więc Wydział krajowy podzielał zapatrywania c. k. Namiestnictwa, że lepsze zaopatrzenie lekarzy okręgowych przez utworzenie funduszu emerytalnego i zaopatrzenie wdów i sierót przyczyniłoby się do zachęcenia lekarzy do wstępowania do służby gminnej i do gorliwego pełnienia obowiązków, w takim razie c. k. Namiestnictwo gotowe jest opracować szczegółowy w tym względzie projekt. LW. 31737/99.

W odpowiedzi na tę odezwę oświadczyliśmy, iż wydaliśmy okólnik do Wydziałów powiatowych w przedmiocie używania funduszu ubogich na zakupno leków i opatrunków.

Co się tyczy wniosku, zmierzającego do założenia czterech wzorów ksiąg drukowanych dla prowadzenia ewidencyi czynności lekarzy okręgowych, oświadczyliśmy, iż wypełnianie tych ksiąg, obok obowiązków kancelaryjnych nałożonych instrukcyą, zbytnio absorbowaćby mogło pracę zawodową lekarza okręgowego, z ujmą dla właściwych zadań służby lekarskiej.

W przedmiocie kwestyi zapewnienia lekarzom okręgowym utrzymania na czas nieudolności do służby, oraz zabezpieczenia losu ich rodzinom na wypadek śmierci, zwróciliśmy uwagę, że Wydział krajowy już w sprawozdaniu swojem do Wys. Sejmu d 26. paźd. 1898 r. do l. 59.167 na podstawie opinii Wydziałów powiatowych zaznaczył, iż brak zapewnienia na przyszłość, obok skromnego uposażenia lekarzy okręgowych wpływa niekorzystnie w kierunku gorliwego spełniania służby lekarskiej i oddania się jej z całem poćwięceniem. Gdy atoli postanowienia ustawy nie zawierają w tym względzie jakichkolwiek wskazówek, a nadto obecny stan finansowy kraju nie nadaje się do poruszenia tej sprawy, Wydział krajowy wstrzymać się musi od jakiejkolwiek inicyatywy w tym kierunku.

Co do zapatrywania c. k. Namiestnictwa na proponowane w odezwie naszej 26. paźd. 1898 L. 59.167 ustanowienie komisyj sanitarnych, uznając potrzebę rewizyi postanowień co do komisyj zdrowotnych i ich składu w gminach, nie posiadających własnych statutów, nadmieniliśmy, iż nie podzielamy obaw, jakoby proponowana komisya jako miejscowy organ kontrolujący i informacyjny uwłaczać mogła w czemkolwiekbądź zadaniom komisyi zdrowotnych, o ile takowe w powiatach i gminach ustanowinone będą, a tem mniej wprowadzać zamęt lub nieporozumienie. Według postawień §. 16. ustawy z d. 2. lutego 1891 Nr. 17. Dz. u. kr. stałe komisye zdrowotne *mają* być ustanowione w gminach posiadających własny statut. W innych gminach zaś — a o to głównie się rozchodzi — *mogą* tylko być ustanowione takie komisye, a to na skutek ewentualnych uchwał reprezentacyj powiatowych i gminnych. Doświadczenia poczynione udowadniają wszakże, iż organizacya komisyi zdrowotnych w gminach tych postępuje bardzo powolnie, a urzędowanie ich pozostawia bardzo wiele do życzenia. Jakie zaś trudności napotyka ustanowienie takich komisyj, dowodzi przedstawienie Wydziału rady powiatowej w Jaśle, wniesione z powodu okólnika wydanego w tej sprawie przez c. k. Starostwo w styczniu b. r., według którego komisya zdrowotna ma się składać z naczelnika gminy, oglądacza zwłok i dwu gospodarzy. Taka komisya niema kwalifikacyi do oceniania sprawozdań lekarza okręgowego, a tem mniej udzielania mu jakichkolwiek wskazówek fachowych.

Wydział krajowy sądzi tedy, że komisye sanitarne, złożone po myśli odezwy z 26. października 1898 l. 59.167 z c. k. starosty, delegata Wydziału powiatowego, c. k. lekarza powiatowego i lekarzy okręgowych w powiecie urzędujących, byłyby bardziej odpowiednim i właściwym organem do kontrolowania czynności lekarzy okręgowych i wydawania potrzebnych wskazówek i objaśnień na podstawie ustnie złożonych sprawozdań, z ominięciem długiej i uciążliwej formalistyki biurowej. Zebranie się takiej komisyi dla poinformowania się o stosunkach sanitarnych w gminach powiatu byłoby tem więcej ułatwione, iż wszyscy jej członkowie stale zamieszkują i urzędują w siedzibie powiatu. Dodajemy wreszcie, iż Wydział krajowy dalekim jest od wywierania jakiegokolwiek nacisku w tym względzie i propo-

nował powołanie do życia powyższych komisyi w przekonaniu, iż w danych stosunkach przyniesćby one mogły niepospolite korzyści służbie zdrowia i poprzeć działanie lekarzy okręgowych w ogólności. LW. 31.737/99.

Jednocześnie z odezwą tą wydaliśmy do Wydziałów powiatowych następujący okólnik: „Na skutek poruszonej przez Wydział krajowy potrzeby wykonywania ściślejszej kontroli nad czynnościami lekarzy okręgowych, c. k. Namiestnictwo zwróciło uwagę, że jedną z największych trudności w rozwoju dobroczynnej działalności tej instytucyi, jest brak ustawowego uregulowania opieki nad ubogimi. Z reguły bowiem odmawiają gminy nawet najuboższym osobom świadectwa ubóstwa w obawie, ażeby z tego powodu nie urosły koszta za leki i opatrunki, a nie rzadko się zdarza, iż lekarze okręgowi zmuszeni są z własnych funduszów udzielać ubogim wsparć na lekarstwa lub dawać je bezpłatnie lub wreszcie starać się o wyjednanie u zwierzchności gminnych świadectwa ubóstwa dla osób tak ubogich, które nie są w stanie kupić sobie potrzebnych lekarstw w chorobie.

Z uwagi na okoliczność, iż ustawowe uregulowanie opieki nad ubogimi, zdaniem c. k. Namiestnictwa, prawdopodobnie nie rychło nastąpi, z drugiej strony zaś działalność i pomoc lekarzy okręgowych byłaby iluzoryczną, w wypadkach, gdy chory z powodu ubóstwa nie jest w stanie zaopatrzyć się w przepisane mu lekarstwa, wzywamy Wydział powiatowy do wydania odpowiednich zarządzeń, ażeby funduszu ubogich używano przedewszystkiem na zakupno leków i opatrunków dla chorych wyż wspomnianej kategoryi. Pozostawiając Wydziałowi powiatowemu orzeczenie sposobu, w jakiby należało zapewnić dostarczenie leków ubogim z funduszu ubogich po porozumieniu z lekarzem okręgowym, wzywamy Wydział powiatowy, ażeby sprawę tę wziął pod rozwagę. LW. 31.737/99.

Zażalenie Izby lekarskiej.

Na skutek zażalenia Izby lekarskiej wschodnio-galicyjskiej, iż Wydział Rady powiatowej w Staremmieście w konkursie rozpisanym na posadę lekarza okręgowego w Starej soli zamieścił warunek nie przekroczenia 40 roku życia i prosił o zniesienie tego konkursu, zwróciliśmy uwagę Wydziału powiatowego, że ustawa z d. 2. lutego 1891 Nr. 17 Dz. u. k. a w szczególności §. 7 normujący kwalifikacye kandydatów nie wspomina o tym warunku, wskutek czego zgodnie z okólnikiem wydanym w r. 1896 poleciliśmy, aby na przyszłość w konkursach na posady lekarzy okręgowych warunku tego nie zamieszczać. Udzielając Izbie lekarskiej do wiadomości o naszem zarządzeniu, zwróciliśmy jej uwagę, że ze względu, iż Wydział powiatowy już dokonał nominacyi, cofnięcie konkursu mogłoby narazić powagę Wydziału powiatowego, tem więcej, że przy obsadzaniu posady lekarza okręgowego, przysługuje Wydziałowi powiatowemu prawo zupełnie dowolnego wyboru, o ile kandydat ma ustawą przepisane warunki. LW. 47.874/99.

Wezwaliśmy Wydziały powiatowe, ażeby przed nadsyłaniem nam sprawozdań z czynności lekarzy okręgowych zarządziły poczynienie wyciągów z tych sprawozdań, a po załatwieniu wykazanych usterek lub wadliwości sanitarnych, o ile usunięcie takowych leży w zakresie Rady powiatowej, wydawały bezzwłocznie potrzebne w tym kierunku polecenia. LW. 7.078/99.

W sprawie kosztów leczenia chorych na klinikach.

Przy rozprawach nad Rubr. XI. wydatków budżetu krajowego na rok 1899 powziął Wys. Sejm d. 27. marca 1899 następującą uchwałę:

„Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby bezzwłocznie unormował specyalnem układem z c. k. rządem co do ponoszenia kosztów leczenia chorych na klinikach uniwersyteckich, a mianowicie w ten sposób, ażeby po odtrąceniu taksy szpitalnej, obecnie 80 ct. za dzień leczenia wynoszącej, przewyżkę tychże kosztów wykazanych przez zarząd szpitalny, pokrywał c. k. rząd z funduszów państwowych i udzielał w tym celu funduszowi krajowemu każdego kwartału z góry zaliczki po 10.000 zł. do następnego wy-

rachowania się. Resztę wynikłą z rachunku rocznego, w razie przekroczenia zaliczki, wypłaci skarb państwa po złożeniu rachunku lub też możliwą przewyżkę przekaże na rok następny. W wypadku, gdyby układ w tym kierunku z c. k. rządem nie mógł być przeprowadzonym, Wydział krajowy weźmie pod rozwagę, czy dla fundnszu krajowego nie będzie koniecznem usunąć się od wspólnej administracyi szpitalnej z klinikami uniwersyteckiemi i czyli dla klinik rząd niema zaprowadzić osobnej administracyi, w którym to wypadku kraj opłacać będzie za każdy dzień leczenia chorego, który według ustaw obowiązujących, sam nie opłaca kosztów leczenia, taksę ustanowioną dla szpitala lwowskiego".

Komunikując c. k. Namiestnictwu wyżej przytoczoną uchwałę, wystosowaliśmy następującą odezwę:

„Według Art. X. umowy zawartej z c. k. Administracyą państwa obowiązanym jest c. k. Skarb państwa pokrywać corocznie nadwyżkę kosztów leczenia chorych klinicznych, wynikających z potrzeb nauki uniwersyteckiej. Sposób obliczania i pokrywania tej nadwyżki pozostawiono osobnemu porozumieniu Wydziału krajowego z c. k. Administracyą Państwa. Odezwą z dnia 14 października 1898 do L. 35.260 przedstawił już Wydział krajowy c. k. Namiestnictwu konieczność udzielania zaliczek z c. k. Skarbu Państwa na rachunek pretensyi funduszu krajowego z tytułu nadwyżki wydatków na utrzymanie i leczenie chorych klinicznych, które to wydatki po otwarciu wszystkich pięciu klinik tak dalece urosły, iż pokrywanie takowych w zastępstwie c. k. Skarbu państwa stało się niemożliwem bez naruszenia równowagi budżetu krajowego. Odpowiedzi jednak na tę odezwę nie otrzymał Wydział krajowy.

„Szczegóły rachunku wydatków na potrzeby klinik, który c. k. Namiestnictwu niebawem przedłożonem zostanie, przekonają, jak kosztowne i przewyższające wszelkie przypuszczenia są wymagania pp. profesorów w tym względzie. Niemniej też stwierdza je fakt, iż proponowany przez c. k. Nam. układ prowizoryczny na okres tylko jednego roku co do pokrywania kosztów leczenia chorych klinicznych, opracowany na podstawie wniosków pp. profesorów, nie uzyskał zatwierdzenia c. k. Ministerstwa oświaty.

Wydział krajowy nie chce bynajmniej przesądzać potrzeb i uzasadnienia wymogów, jakie wedle zapatrywań pp. profesorów stawiać należy do leczenia chorych klinicznych, przestrzegać atoli musi z całą usilnością, ażeby fundusz krajowy nie był narażany na straty z powodu bardzo długiej zwłoki w otrzymywaniu zwrotu wydatków, pokrywanych w zastępstwie c. k. Skarbu państwa na cele kliniczne. Pretensya funduszu krajowego z tego tytułu do c. k. Skarbu państwa dotąd wynosi za r. 1898 jeszcze 28.000 zł. prócz wydatków poczynionych za I. kwartał roku bieżącego i zaliczek na kwartał drugi. Nadto nie otrzymaliśmy dotąd przypadającego na c. k. Skarb państwa udziału w kosztach utrzymania oświetlenia elektrycznego ubikacyj klinicznych, który na żądanie c. k. Namiestnictwa podaliśmy w przybliżonej kwocie 2.000 zł. rocznie, z zastrzeżeniem późniejszego sprostowania na podstawie dokładnych obliczeń, opartych na prowadzonej ewidencyi spotrzebowania tego światła w ciągu roku. Wypełniając jak najściślej wszelkie zobowiązania przyjęte umową z c. k. Administracyą Państwa, z gotowością niejednokrotnie przekraczającą granice jej warunków, Wydział krajowy ma wszelkie prawo i musi domagać się, ażeby również ze strony Administracyi państwa dotrzymane były i w należytym czasie dopełnione obowiązki tą umową nałożone, a w szczególności, ażeby fundusz krajowy skutkiem przewlekania zwrotu wydatków czynionych w zastępstwie i na rachunek c. k. Skarbu Państwa nie był narażony na trudności finansowe.

„Z uwagi na szczegóły wyżej naprowadzone, tudzież w wykonaniu uchwały Wys. Sejmu Wydział krajowy uprasza c. k. Namiestnictwo o spieszne poczynienie stosownych kroków celem unormowania zwrotu nadwyżki kosztów leczenia chorych klinicznych w ten sposób, iżby c. k. Skarb Państwa udzielał funduszowi krajowemu na rachunek wydatków z tego tytułu kwartalne zaliczki w kwocie 10.000 zł., które następnie potrącane będą przy sprawdzeniu ogólnego rocznego rachunku nadwyżki wydatków, poniesionych przez fundusz krajowy w zastępstwie c. k. Skarbu Państwa na utrzymanie i leczenie chorych klinicznych. Zarazem uprasza Wydział krajowy o jaknajrychlejsze wyasygnowanie zaliczki na rachunek pretensyi funduszu krajowego

z powyższego tytułu za rok 1898 przynajmniej w kwocie 20.000 zł., tudzież kwoty 2.000 zł. na rachunek udziału c. k. Skarbu państwa w kosztach utrzymania oświetlenia elektrycznego w ubikacyach klinicznych. Wydział krajowy oczekuje możliwie rychłej odpowiedzi na odezwę niniejszą, oświadczając zarazem gotowość do wzięcia udziału we wspólnej konferencyi dla ułożenia i unormowania sposobu obliczania i pokrycia wydatków na potrzeby kliniczne, gdyby c. k. Namiestnictwo uznało takową za potrzebną, zanim stosowne wnioski do preliminarza budżetu państwowego o kredyta dodatkowe będą mogły być przedstawione. LW 23034/99.

W odezwie d. 8 lipca 1899 do L. 54.405 c. k. Namiestnictwo uwiadomiło nas, że na rok 1900 wstawiło do preliminarza na pokrycie zwrotów za koszta żywienia i leczenia chorych w klinikach lwowskich 60.000 zł., z których, o ile przyzwolonem zostanie można będzie funduszowi krajowemu w myśl odezwy z dnia 11. kwietnia LW. 23034/99 wypłacić zaliczki kwartalne odpowiedniej wysokości. Co do zawrzeć się mającej umowy względem pokrywania przez Skarb państwa nadwyżki kosztów żywienia i leczenia chorych w klinikach, to odwołując się do odezwy, którą komunikowano Wydziałowi krajowem reskrypt ministeryalny z dnia 9. kwietnia 1898, l. 886, oznajmił, że uznając potrzebę ustnego porozumienia się co do warunków tej umowy, zamierza zaprosić Wydział krajowy na konferencyę w tej sprawie. Ponieważ jednak co do sposobu prowadzenia rachunków klinicznych wogóle, w szczególności zaś co do uskutecznionego przez Wydział krajowy za rok 1897 obrachunku ze Skarbem Państwa pozostają jeszcze pewne niejasności, których usunięcie przed ową konferencyą jest potrzebnem, przeto zamierza w tym celu poruczyć jednemu z urzędników konceptowych wspólnie z urzędnikiem rachunkowym zapoznanie się na miejscu ze szczegółami rachunkowości szpitalnej. Upraszało więc Wydział krajowy o zawiadomienie, czy przeciw temu zarządzeniu nie ma ze strony naszej żadnej przeszkody, w danym zaś razie o polecenie Dyrekcyi szpitala krajowego, aby wydelegować się mającym urzędnikom Namiestnictwa udzieliła potrzebnej pomocy w celu ułatwienia im tej informacyjnej czynności. LW. 46344/99.

Na odezwę tę odpowiedzieliśmy, iż przyjmując do wiadomości oświadczenie c. k. Namiestnictwa co do wstawienia do preliminarza budżetu państwowego kwoty 60.000 zł. na pokrycie zwrotów kosztów leczenia chorych w klinikach, tudzież kwartalnych zaliczek Wydziałowi krajowemu asygnować się mających, upraszamy jednak o śpieszne zarządzenie zapowiedzianej tą odezwą ustnej konferencyi. Wydział krajowy bowiem w myśl uchwały Wys. Sejmu zakomunikowanej odezwą naszą z d. 14. kwietnia br. L. 23034 obowiązany jest zdać sprawę na najbliższej sesyi Wys. Sejmowi z wykonania polecenia co do unormowania wypłaty zaliczek. Jednocześnie Wydział krajowy polecił Dyrektorowi szpitala lwowskiego, ażeby delegatom c. k. Nam. udzielił żądanych wyjaśnień i ułatwień w celu obznajomienia się ze szczegółami rachunkowości tegoż szpitala, odnoszącym się do obliczania kosztów leczenia i utrzymania chorych klinicznych LW. 37.604/99. Na odezwę tę do 1. listopada b. r. c. k. Namiestnictwo nie dało jeszcze odpowiedzi.

Następnie przesyłając zamknięcia rachunkowe krajowego szpitala powszechnego we Lwowie z alegatami do dzienników kasowych klinicznych, upraszaliśmy c. k. Namiestnictwo o przyspieszenie wyasygnowania reszty należytości z tytułu kosztów utrzymania chorych klinicznych w roku 1898, wynoszących kwotę 1.416 zł. 87 ct., tudzież asygnowanie zaliczki na rachunek zwrotów przypadających z c. k. Skarbu państwa za nadwyżki kosztów żywienia i leczenia chorych klinicznych, w roku bieżącym. Przy tej sposobności upraszaliśmy ponownie o jak najrychlejsze spowodowanie a) wypłaty drugiej raty należytości za urządzenie kliniki ocznej i dermatologicznej w kwocie 3.000 zł., b) zaliczenie kwoty 2.000 zł. na rachunek kosztów utrzymania oświetlenia elektrycznego; c) zwrotu kosztów urządzenia kliniki położniczo-ginekologicznej 6.958 zł. 46 ct.; d) wypłaty czynszu najmu ubikacyj zajętych przez c. k. szkołę położnych i zwrotu wydatków ponoszonych na potrzeby sanitarne tej szkoły. Z uwagi, że czynsz za lokalności powyższe zalega od roku 1895, upraszaliśmy o zarządzenie wypłaty tego czynszu jako też i kwoty 502 zł. 26 ct. wydanych na koszt urządze-

nia c. k. szkoły położnych LW. 46.344/99 14. lipca. C. k. Namiestnictwo odezwą z d. 17. paźdz. br. do L. 101231 uwiadomiło nas, że Pan Minister wyznań i oświaty oznajmił, iż zamierza za c. k. szkołę akuszerek we Lwowie, pomieszczoną w nowym gmachu krajowego zakładu położniczego, zwracać Wydziałowi krajowemu z funduszu naukowego, z zastrzeżeniem późniejszego zawarcia stanowczej w tym względzie umowy, odszkodowanie za używanie przez tę szkołę lokalności ściśle naukowych, dalej za opał i oświetlenie, tudzież za dostarczać się mające uczenicom środki dezynfekcyjne w rocznej kwocie po 660 zł. za czas od 1. marca 1895 po koniec roku 1896, a począwszy od roku 1897 aż do dalszego zarządzenia w kwocie rocznej po 680 zł., zatem za czas ubiegły od 1. marca aż po koniec roku 1899 kwotę 3.250 zł. Następnie oznajmił p. Minister co do żądanego przez Wydział krajowy zwrotu kosztów urządzenia dostarczonego w swoim czasie na zarządzenie prof. dokt. Czyżewicza do kilku ubikacyi oddziału położniczego, względnie szkoły położnych w kwocie 502 zł. 26 ct., że nie rozchodzi się tu o lokalności wyłącznie celom naukowym służyć mające, ale o takie, które także do prowadzenia oddziału położniczego są niezbędne, jak kancelarya profesora, pokoje dla asystenta i dla akuszerki, które to ostatnie osoby, jak z natury rzeczy wynika, także w służbie oddziału położniczego się znajdują. Z tego powodu tylko połowa powyższych kosztów, tj. 250 zł. przyjętą być może. Wreszcie oznajmił Pan Minister, że tak powyższa kwota odszkodowania za czas ubiegły po koniec 1899 wynosząca 3.250 zł., jako też kwota 250 zł., a razem 3.500 zł. wstawioną zostaje do preliminarza na r. 1900 i wypłaconą być ma po konstytucyjnem uchwaleniu budżetu państwowego na rok 1900. Zwyczajny roczny datek za umieszczenie szkoły położnych w kwocie 680 zł. asygnowany będzie Wydziałowi krajowemu począwszy od roku 1900 w sposób zwykły. LW. 71684.

Ze względu na żądanie profesorów wszechnicy lwowskiej, aby dość znaczne koszta zdjęć Röntgenowskich dla klinik pokrył zarząd szpitala, opierając się na brzmieniu artykułu X. umowy, zawartej z c. k. Administracyą państwa, zwróciliśmy się do c. k. Namiestnictwa z prośbą o jaknajrychlejsze oznajmienie, czy się zgadza na upoważnienie Dyrektora szpitala do likwidowania nadal zaliczkowo na koszt Skarbu państwa przedstawionych rachunków za zdjęcia Röntgenowskie względnie o oznajmienie, czy wydatki powyższe mają być wykazywane w ogólnych rachunkach klinicznych czy też osobno do zwrotu z c. k. Skarbu państwa.

Przy tej sposobności zwróciliśmy uwagę na trudności, wynikające z zapisywania przez pp. profesorów na asygnaty takich przedmiotów, jak naprzykład całe urządzenia pracowni podręcznej do rozbioru moczu, żądanej przez prof. kliniki położniczo-ginekologicznej i temu podobnych laboratoryów, które właściwie powinne być urządzone z dotacyi przeznaczonej na te cele przez c. k. Skarb państwa. Oprócz tego przy zamawianiu narzędzi i ich naprawie pp. profesorowie zapisują wszystko na asygnacye z zastrzeżeniami, gdzie kupować należy, jakkolwiek szpital nie może mieć dziesięciu, a tylko jednego dostawcę. Prośba Dyrektora, aby do takiego obstalunku dodawano numer katalogu jednego ze znanych cenników francuskich, albo niemieckich, który zawiera i ceny, nie odniosła skutku, przez co fundusz szpitalny może być narażony na straty, dostawca bowiem, składając w kilka tygodni później rachunki, liczy dowolnie, a zarząd niema możności sprawdzenia, czy rachunek jest rzetelny i czy cena odpowiada wartości zamówionych narzędzi. Celem uniknięcia tych trudności, prosiliśmy c. k. Namiestnictwo, aby Skarb Państwa wyznaczał dla każdej kliniki z osobna na jej potrzeby stosowne dotacye na ręce profesorów, którzyby z takowych pokrywać mogli wszelkie wydatki na instrumenta i narzędzia, zamawiane przez siebie oraz na ich naprawę. Zarząd szpitala zaś miałby dostarczać tylko przedmioty natury sanitarnej, jako to: waty, opaski, gazę, plastry itp Podobny sposób, praktykowany zresztą na innych klinikach, usuwa wszelkie nieporozumienia i konflikty, pozostawiając pp. profesorom zupełną swobodę w zaopatrywaniu i doborze narzędzi, a fundusz szpitalny nie potrzebuje zaliczać wydatków, których zwrot dopiero po dłuższym okresie czasu następuje. LW. 22053/99.

Odpowiadając na odezwę tę d. 27. czerwca b. r. do L. 38698/99 c. k. Namiestnictwo prosiło o upoważnienie Dyrekcyi szpitala we Lwowie, aby

przedkładane przez pp. profesorów klinik rachunki za zdjęcia Röntgenowskie likwidowała zaliczkowo na rachunek Skarbu państwa i odnośne wydatki zarachowywała w ogólnych klinicznych rachunkach, oznajmiając przytem, że co do dalszych kwestyj podniesionych w naszej odezwie wydaje równocześnie odpowiednie zarządzenia LW. 44278. O tej odpowiedzi zakomunikowaliśmy Dyrektorowi szpitala krajowego we Lwowie dla zastosowania się na przyszłość.

Szczepienie ochronne

Według instrukcyi z roku 1890 o ochronnem szczepieniu ospy, lekarze powiatowi mają obowiązek kontroli nad szczepieniem i w tym celu mają szczepić corocznie w innym okręgu, aby się przekonać, czy szczepienie poprzednika było przeprowadzone należycie. Z biegiem czasu c. k. Starostwa zaczęły oddawać fizykom do szczepienia po trzy, cztery i pięć okręgów albo po kilkadziesiąt gmin, zamiast je dzielić pomiędzy lekarzy zamieszkałych w powiecie, mogących tak samo dobrze jak pp. fizycy dokonać tej małej czynności. W skutek tego pp. lekarze powiatowi byli obarczeni nadmiernie tak wielką pracą, że rzeczywiście niepodobieństwem było, aby mogli dokonać jej należycie. Temu bezwątpienia przypisać należy takie częste pojawianie się epidemii u nas w kraju w różnych miejscowościach i śmiertelność od tej choroby większą, aniżeli w całych Niemczech i w Anglii, razem wziętych. Dlatego też staraliśmy się, aby każdy lekarz miał tylko jeden okręg do szczepienia, wyznaczając do tej czynności przedewszystkiem lekarzy szpitalnych i okręgowych, ograniczonych przeważnie na szczupłą płacę, aby dać im możność zarobku z tego źródła wydatków, pokrywanych z funduszów krajowych i prosiliśmy c. k. Namiestnictwo, aby przy układaniu okręgów szczepienia na przyszłość, miało tę myśl na względzie. Nie powiększy to wydatków, raczej pomniejszy, bo koszta podróży lekarzy wolnopraktykujacych są prawie o połowę mniejsze, aniżeli lekarzy rządowych. LW. 30579/99.

W odpowiedzi na odezwę naszą c. k. Namiestnictwo oświadczyło, iż w zasadzie nic niema do zarzucenia przeciw temu, aby czynności szczepienia poruczono także lekarzom prywatnym, a w szczególności lekarzom okręgowym i szpitalnym, a większą śmiertelność od ospy przypisuje temu, iż niema niestety w naszym kraju jak i w całej Austryi przymusu szczepienia i z tego powodu rok rocznie pozostaje 25—30 tysięcy nieszczepionych dzieci. Taka ilość nieszczepionych jest dostatecznym materyałem do szerzenia się ospy w kraju, tem bardziej, że szczepienie nie chroni od zachorowania na ospę, lecz jedynie i w znacznym stopniu łagodzi przebieg choroby. LW. 38510/99.

Według odezwy c. k. Namiestnictwa z d. 24. lutego 1899 wynik co do jakości krowianki, użytej do szczepienia dorocznego w r. 1898 w 75 starostwach był następujący: Krowianka z zakładu prof. Kretowicza dała u szczepionych wynik dodatni 97·5%: u rewakcynowanych 88·4%; chirurga Freissingera u zaszczepionych 96·7%, u rewakcynowanych 84·5%; u prof. dra Barańskiego 92.8 i 78·1%, prof. Kubickiego 92.7 i 81·4%. Krowianka z zakładu rządowego w Wiedniu użyta do szczepień i rewakcynacyi z konieczności dała wynik dodatni u szczepionych 96·6% u rewakcynowanych 90.0%. LW. 13638|99.

Szczepienie surowicą antidyfteryczną.

Szczepienie surowicą przeciwbłoniczną odbywa się tak w szpitalach jak i w prywatnej praktyce z wielką korzyścią dla chorych, wypadki bowiem śmiertelności z tej choroby znacznie się zmniejszyły. W szpitalu dla dzieci procent śmiertelności spadł z 52 na 22%, chociaż do tych szpitali oddawano przeważnie najcięższe wypadki w późniejszych okresach. W wypadkach wcześniej oddanych procent śmiertelności wynosił tylko 9.4%. Na prowincyi przedstawiamy jako przykład powiat wielicki, gdzie w pierwszej połowie 1899 r. leczono 69, z tego umarło 19 tj. 27.5%, nie leczonych zaś surowicą było 25, z tych umarło 12 tj. 48%.

Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Ruch chorych.

Ruch chorych w lwowskim szpitalu powszechnym w r. 1898 według oddziałów był następujący:

Oddziały szpitalne	Ilość łóżek	Leczono	Dni leczenia	Średni pobyt	Łóżko było zajęte dni	Śmiertelność Liczbowa	Śmiertelność %	Leczono dziennie
I. Od. chorób wewn.	90	2623	25.299	9·64	281	326	12·42	69
II. „ „ „	103	2285	31.230	13·66	303	269	11·77	86
III. „ „ „	46	966	11.804	12·21	257	47	4·86	32
Od. chorób zakaźnych	48	303	4.415	14·57	92	28	9·24	12
„ chirurgiczny	137	2028	43 309	21·35	316	113	5·57	119
„ kiłowo-skórny męs.	138	1765	40.786	23·10	296	4	0·22	111
„ „ kob.	115	1526	39.015	25·56	339	1	0·06	107
„ Oczny	57	1360	30.663	22·54	538	2	0·14	84
„ Gynekologiczny	23	533	10.730	26·13	467	15	2·81	30
„ Położniczy	48	1393	20.088	14·42	418	12	0·86	55
Razem .	805	14.782	257.339	17·94	320	817	5·52	705
W roku 1897 było	975	14.068	265 453	18·8	272	896	6·3	727
Szpit. św. Zofii dla dzieci	110	1.492	36.667	24·5	333	313	20·97	100
Klinika chorób wewn.	58	460	12.181	23·37	219	24	5·21	33
„ chirurgiczna	58	423	13.361	31·58	230	16	3·78	37
„ wenerycz.-skór.	34	93	2.867	30·82	85	—	—	8
„ Oczna	48	—	—	—	—	—	—	—
„ Położn.-gynekol.	97	—	—	—	—	—	—	—

Z raportu Inspektora szpitali wyjmujemy niżej przytoczone ustępy:

W roku ubiegłym w szpitalu lwowskim dokonano następujących zmian:

Wschodnie skrzydło gmachu zostało zupełnie przeistoczone dla pomieszczenia kliniki dermatalogicznej i ocznej. Roboty te były dokonane we własnym zarządzie. W skutek pomieszczenia klinik w gmachu szpitalnym musiały nastąpić pewne zmiany w rozmieszczeniu oddziałów: Ze względu że te kliniki zajęły bardzo znaczną część starego gmachu, dla pomieszczenia chorych potrzeba było usunąć aptekę i odebrać pomieszkania urzędnikom szpitalnym. Aptekę umieszczono w budynku, gdzie dawniej było prosektoryum, które po oczyszczeniu i po uczynieniu pewnych zmian w rozkładzie okazało się nadzwyczajnie dogodnem do tego celu. Przekształcenie to dokonanem zostało także we własnym zarządzie. Dla trzech urzędników szpitalnych, jednego lekarza i części służby domowej, urządzono mieszkania w dawnej pralni, która musiała być przerobioną z gruntu i do nowego przeznaczenia zastosowaną.

Pomieszczenie dawnej apteki, magazynu bielizny i mieszkania jednego z urzędników obrócone zostały na ulokowanie oddziału chorób nerwowych, do którego przyłączono jeszcze część światłego i obszernego korytarza; urządzono separatkę dla niespokojnych i szalejących, a we wszyskich oknach dano kraty. Oddział ten obecnie jest zupełnie zamknięty i oddzielony od reszty szpitala.

Dla komunikacyi z łazienkami, umieszczonemi w suterenach zachodniego skrzydła musiano przenieść schody do pozostałej połowy korytarza tego skrzydła. Schody te w porównaniu z dawnemi są daleko dogodniejsze i lepiej oświetlone.

Do ubikacyj zajętych poprzednio przez oddział chorób nerwowych, przeniesiono część oddziału wenerycznych kobiet, a mianowicie prostytutki, usuwając w ten sposób najwięcej niesforny i zdemoralizowany element do

tej części szpitala, której okna są obrócone na ogród szpitalny, a jednocześnie usuwając ich od stosunku z choremi, których nieszczęście lub przypadek nabawiły tej choroby.

W suterenach zachodniego skrzydła urządzono bardzo ładne łazienki i zrobiono wanny betonowe, rury stare i zepsute usunięto i zastąpiono nowemi, zamiast kurków dano wentyle; stare wanny miedziane przerobiono zupełnie, a nadto izbę około łazienek, w której dawniej była stolarnia, przerobiono na łazienki o 4 wannach dla użytku chorych klinicznych, pomieszczonych w głównym gmachu.

Salę tak zwaną „tyfusową", opróżnioną i przerobioną, oddano oddziałowi kobiecemu chorób wewnętrznych, a chorych na tyfus przeniesiono do pawilonu chorób zakaźnych, który powiększono, przerabiając korytarze w parterze tego budynku na pokoje dla chorych.

Oprócz tego dokonano rozprowadzenia rur z wodą gorącą po całym gmachu szpitalnym i urządzono pomieszczenie dla dezynfektora w budynku gospodarczym, gdzie ogrzewanie odbywać się będzie zapomocą zbywającej pary.

W ubiegłym też roku pozakładano w dalszym ciągu ogródki spacerowe dla chorych w otoczeniu gmachów szpitalnych i ogrody warzywne przynoszące bardzo ładny dochód szpitalowi.

Personal urzędników szpitalnych składa się z rządcy, z dwóch oficyałów, trzech pisarzy, dwóch aplikantów dla klinik i sześciu dyetaryuszów, a zatem z 14 osób. Sióstr Miłosierdzia w szpitalu i klinikach jest 32, służby niższej 122 w głównym gmachu, a 54 w klinikach, między nimi jest 4 odźwiernych i 1 woźny.

Zaległości kosztów leczenia za rok ubiegły i poprzednie są bardzo znaczne (180.745 zł. 61 ct.), a nieustanna korespondencya pochłania ogromną ilość sił kancelaryjnych. Przedewszystkiem zarząd ma wielkie trudności z kasami chorych, które używają różnych wybiegów, aby tylko uwolnić się od obowiązku płacenia za swoich chorych, lub przynajmniej odwlec termin płacenia. Zaległości w różnych kasach chorych w dniu inspekcyi wynosiły 8.438 zł. Samopłacący w r. 1898 zapłacili 31.277 zł.

W sali przyjęcia chorych ruch jest bardzo wielki, bo przeciętnie przyjmuje się dziennie do 40 chorych i tyleż się wypuszcza. Upraszam o polecenie, aby p. Dyrektor wydał okólnik, żeby lekarze dyżurni, przez cały czas dyżuru znajdowali się w izbie przyjęcia i nie oddalali się dla spełnienia innych codziennych swych czynności w oddziałach, do których należą, prowadzi to bowiem do wielu niedogodności, a przedewszystkiem do przepełnienia poczekalni, a w następstwie do zbyt pośpiesznej dyagnozy, w skutek której część przyjętych chorych musi być w następnym dniu wydaloną, przyczyniając się do niepotrzebnego zwiększenia korespondencyi.

Magazyny tak główne jak i podręczne objęły w swój zarząd SS. Miłosierdzia.

W kuchni znalazłem porządek wzorowy, potrzeba tylko zmienić kilka popękanych blatów i pomalować poczerniały sufit. Wszystkie wiktuały w najlepszym gatunku, lecz przyrządzanie potraw powinno być smaczniejsze. Rządca i dyżurny lekarz codziennie sprawdzają dobroć pożywienia i w osobnej książce zapisują uwagi swoje. Jarzyny dostarcza ogród warzywny szpitala, który tym sposobem przynosi 800 zł. zysku. Przy posyłaniu pożywienia dla zakaźnych wszelki stosunek z chorymi jest uchylony, gdyż po pożywienie chodzi stróż pawilonu, gdzie się oni mieszczą, nie mający żadnej osobistej styczności z chorymi.

Pralnia parowa przynosi zwyż półtora tysiąca zł. rocznej oszczędności w porównaniu z praniem dawnem, ręcznem, (1607 zł.), pomimo iż przybyły kliniki i że ilość rocznie pranej bielizny dosięga 617.107 sztuk; koszt zaś wyprania jednej sztuki wynosi 1.056 ct. wtedy gdy dawniej kosztowało 2.9 ct.

Brak wagi decymalnej dla ważenia węgla kamiennego, zakupionego dla szpitala, jest powodem wielkich strat dla zakładu, przekonano się bowiem, że na każdym wagonie węgli traci szpital przy przewożeniu prawie dziesiątą część w skutek różnych manipulacyj w drodze, którym niepodobna zapobiedz. Ponieważ szpital w głównym gmachu zużywa rocznie 50 wagonów węgla, kliniki 40, a razem 90 wagonów, strata więc wynosi do 900 zł.

rocznie. Z tych więc względów upraszam o zezwolenie zarządowi zakupna wagi, któraby dała możność szpitalowi zawrzeć taką umowę, iż zakład będzie płacić nie za wagon, lecz za taką ilość węgla, jaką otrzyma.

Lód dla szpitala i klinik jest już kupiony i złożony w lodowni.

Sprawiony przed jedenastu laty dezynfektor systemu Rychnowskiego, uległ już prawie kompletnemu zniszczeniu. Od lat pięciu naprawiany był ciągle, tak że koszta naprawek przenosiły już wartość nowego aparatu. Nadto dla tak dużego zakładu, jakim jest szpital obecnie, dezynfektor tego systemu nie jest wystarczający. Obecnie więc, kiedy aparat ten już się tak zepsuł, że potrzeba go zastąpić innym, należy kupić odpowiedniejszy do potrzeb szpitala i obecnych wymagań. W domu gospodarczym jest osobne miejsce dla postawienia takiego dezynfektora, który dla oszczędności mógłby być obsłużony zużytą już parą maszyny parowej. Stosując się do tej myśli i do rozmiarów przeznaczonego na ten cel pomieszczenia, Dyrekcya zarządała od Lautenschlägera w Berlinie oferty na dezynfektor bez kotła parowego, który ma zastąpić para zużyta przez maszynę obsługującą pralnię. Koszt takiego aparatu wyniesie kwotę 1.400 zł., którą może i powinna pokryć rubryka VII. (sanitarne potrzeby). Dawny aparat po możliwej naprawie należy oddać pawilonowi chorób zakaźnych, dla dezynfekcyonowania rzeczy chorych i pościeli, które poprzednio były noszone przez podwórza, do głównego budynku do dezynfekcyonowania, co ze względu na niebezpieczeństwo rozwleczenia choroby było bardzo niepożądanem.

Piekarnia własna wykazała bardzo znaczne oszczędności. Za kilogram bułek płacono dawniej 18·66 ct., a za chleb 13·73; obecnie zaś kosztuje 16.50 i 11.14 ct. czysty więc zysk w 1898 roku wynosi 2298 zł., a w przyszłym roku będzie jeszcze większy.

Apteka szpitalna pod względem urządzenia, czystości i porządku nic nie pozostawia do życzenia; pracownicy w niej uskarzają się na wielkie przeciążenie, a małe wynagrodzenie.

Piec do palenia słomy i opatrunków funkcyonuje dobrze i oddaje wielkie usługi, popiół ze spalenia używa się do użyźnienia ogrodu warzywnego.

Ze względu na przepełnienie zakładu i brak miejsca dla chorych, zarząd szpitala wpadł na bardzo szczęśliwą myśl przekształcenia suteren we wschodniem skrzydle, po stosownem ich urządzeniu, na sale dla chorych ocznych. W ten sposób za kwotę 2.000 zł., która będzie kosztować przerobienie suteren, znajdzie się miejsce na 24 łóżek. Sutereny są obszerne, światłe i mają 4.16 m. wysokości, a po rozszerzeniu okien będą nawet lepszem pomieszczeniem, aniżeli sale pierwszego piętra. Przekształcenie to może być wykonane z kwoty przeznaczonej na coroczne restauracye.

Tak jak w szpitalu św. Łazarza w Krakowie i w Kulparkowie potrzeba będzie wyznaczyć tantyemę dla maszynisty i palaczy za oszczędzoną konsumcyę węgli, a maszynistę p. Krzymuskiego, który okazał się bardzo pożytecznym, znającym rzecz swoją i niezmiernie pracowitym, potrzeba będzie stabilizować.

W dziesięciu oddziałach szpitalnych w roku ubiegłym było 805 łóżek, na których leczono 14.782 chorych przez 257.339 dni. Śmiertelność wynosiła liczbowo 817 a procentowo 5.52. Przeciętny dzienny stan chorych w szpitalu wynosił 705 osób. Średni pobyt chorych 18.8 dni.

Na odziele 1-szym chorób wewnętrznych prymaryusz uskarżał się, że ramy okien w salach są już stare i zbutwiałe i potrzebują zmiany, a także urządzenia energiczniejszej wentylacyi dla częstszego odnawiania powietrza, w przepełnionych często do niemożliwości salach. Skargę tę zakomunikowałem p. Dyrektorowi.

Na oddziele II-gim chorób wewnętrznych przepełnienie w dniu inspekcyi było wielkie, ale powietrze w salach było czyste wskutek częstego otwierania okien.

Na oddziele obserwacyjnym, bardzo dobrze urządzonym na miejscu starej apteki, dotychczas przepełnienia nie było ani razu. Prymaryusz upraasza o sprawienie przyrządu do elektryzowania chorych.

Na oddziele chirurgicznym zaległości operacyjnych nie znalazłem. W roku ubiegłym sprawiono dla oddziału piękny aparat sterylizicyjny i do

destylacyi wody. Przy tym oddziale jest suboddział uszny i laryngologiczny, zostający pod kierownictwem Dr. Spalke i pod kontrolą prymaryusza. Ambulatoryjnie leczono w roku przeszłym na oddziale chirurgicznym 2938 osób.

Oddział kiłowy męski, na 138 łóżek; stała zaś ilość chorych w porze zimowej wynosi 140—150. Trudno uwierzyć, jakie tu jest przepełnienie. O jakimkolwiek stosunku ilości chorych do kubatury powietrza według wymogów hygieny mowy nawet być nie może, bo tu postawiono tyle łóżek, ile tylko stanąć mogło, a są one tak zbliżone, że gdy chory chce położyć się do łóżka musi prosić sąsiada, aby także się położył, albo wyszedł z przestrzeni między-łóżkowej, bo miejsca dla obu nie ma. Prymarjusz musi codziennie łamać sobie głowę, kogo ma wydalić, aby przyjąć nowych piętnastu, którzy wstępują dziennie w przecięciu. „Szczęście — mówił prymarjusz — że w czasie przeszłej zimy nie było mrozów wielkich, bo gdyby jeszcze przyszło przyjąć kilku z odmrożonemi nogami, nie wiedziałbym, co robić, gdyż już nie ma miejsca na ziemi, na którem bym mógł położyć siennik“. Dzięki zapobiegliwości prymaryusza i zarządcy szpitala udało się urządzić dość prymitywną ale skuteczną wentylacyę, za pomocą gazowych płomieni, pomieszczonych około otworów do kominów, które paląc się nieustannie, przyspieszają wypływ zużytego powietrza, — inaczej pobyt w tych przepełnionych salach musiałby stać się fatalnym dla chorych. W ogóle potrzeba nadmienić, że oddział ten, jak już kilkuletnie doświadczenie stwierdziło, musi mieć pomieszczenie przynajmniej na 200 łóżek, bo klinika weneryczno-skórna ze swymi 34 łóżkami, ani trochę nie wpłynęła na zmniejszenie przepełnienia w tym oddziale. Jedynym środkiem zaradczym byłoby wyniesienie Sióstr Miłosierdzia z zakładu i oddanie ich pomieszczenia na użytek oddziału, ale to wymaga zbudowania osobnego domu dla zakonnic i na pomieszkanie dla Dyrektora, którego stała obecność w szpitalu, przy takim rozwoju jego jak obecnie i przyłączeniu doń klinik, jest rzeczą konieczną.

Kancelarya tego oddziału, w której z konieczności odbywają się opatrunki i wszelkie operacye, pod względem praktycznym jest urządzona przez Dr. Rożańskiego znakomicie: wszystkie najnowsze zdobycze na polu antiseptyki i aseptyki są tu wprowadzone w życie. Arsenał chirurgiczny i opatrunkowy obfity i bardzo starannie utrzymany. Przedewszystkiem jest tu ładny i praktyczny przyrząd do prędkiego ogrzewania wody. Historye chorób prowadzą się z nadzwyczajną akuratnością od r. 1870 t. j. od 29 lat aż do obecnej chwili.

Na oddziale weneryczno-skórnym żeńskim przepełnienie było także bardzo wielkie, dziewięć chorych leżało na siennikach położonych na ziemi. Na części oddziału, w której są umieszczone prostytutki, znajduje się bardzo ładny stół do badania i sterylizatory.

W pawilonie dla zakaźnych znalazłem 24 chorych. Oddział ten pozostawia wiele do życzenia: wspólny korytarz i wspólne łazienki przyczyniają się do przenoszenia chorób zakaźnych; w roku ubiegłym były dwa takie zakażenia.

Nie ma wątpliwości, że oddział położniczo-ginekologiczny, kierowany przez profesora szkół położnych Dr. Czyżewicza, ze wszystkich oddziałów szpitalnych jest najlepiej pomieszczony w nowym pawilonie, tu bowiem zostały zastosowane wszystkie ulepszenia najnowszych czasów, tak, że oddział ten z pewnością nie ustąpi najlepszym zakładom zagranicznym pod wszelkimi względami. W ubiegłym roku pielęgnowano w nim 1393 położnic w ciągu 20.088 dni. Najwyższy stan dzienny wynosił w lutym 87, najniższy w sierpniu 47, przeciętny pobyt 14·42 dni. Operacyj dokonano w ogóle 249, tj. o 64 więcej aniżeli w r. 1897. Śmiertelność wynosiła 0·85% u matek, a 5·3% u noworodków.

Szpital św. Zofii dla dzieci pielęgnował w roku ubiegłym 1492 dzieci tj. zwyż 100 dzieci dziennie. Średni pobyt w szpitalu wynosił 24·5 dni. — Śmiertelność 20·97%. Wydatki na utrzymanie szpitala wynosiły 18.330 zł., a zatem o 2.330 zł. więcej aniżeli otrzymuje subwencyi z funduszu krajowego. Niedobór szpital ten musiał pokryć z funduszu rezerwowego, przeznaczonego na rozszerzenie szpitala.

Wielka ilość chorych na ospę tak w szpitalu jak i w kraju i dość znaczna śmiertelność w porównaniu z innymi krajami, mimowolnie nasuwa wątpliwość, czy szczepienie coroczne odbywa się należycie i czy nie potrzeba-

by zwrócić uwagi c. k. Rządu, aby kontrola nad szczepieniem była czujniejszą i okręgi szczepienia nieco mniejsze, aby mieć gwarancyę, że samo szczepienie odbywa się z należytą dokładnością.

Obszedłem wszystkie kliniki pomieszczone tak w głównym gmachu, jak i w osobnych pawilonach zbudowanych na szpitalnym gruncie, aby zapytać pp. profesorów kierujących klinikami, czy nie mają jakich uwag pod względem urządzenia pomieszczenia dla chorych, jakoteż pożywienia i obsługi. Wszystkie ich uwagi i życzenia zakomunikowałem p. Dyrektorowi szpitala, prosząc, aby te, które są w jego mocy, załatwił w swoim zakresie, a o innych zrobił przedstawienie do Wydziału krajowego dla wyjednania od rządu potrzebnych na urządzenie funduszów. (LW. 24 153.)

Wydział kraj. polecił: 1) napisać do Dyrektora szpitala, aby lekarze dyżurni przez cały czas dyżuru pozostawali w sali przyjęcia chorych; 2) zezwolono na zakupno wagi decymalnej; 3) zezwolono na przekształcenie suteren; 4) zezwolono na kupno dezynfektora nowego i naprawę starego; 5) uchwalono wnieść do Sejmu o uznanie posady maszynisty za etatową.

Względem zalegających w kwocie 8438 zł. kosztów leczenia chorych, należących do kas różnych stowarzyszeń przemysłowych we Lwowie, ponieważ liczne urgensa posyłane do Magistratu nie odniosły żadnego skutku, a ustawiczne sporządzanie i utrzymywanie wykazów w ewidencyi w wysokim stopniu absorbuje siły kancelaryjne szpitala, ze szkodą innych czynności jakie szpital ma do spełnienia, Wydział krajowy zwrócił się do c. k. Namiestnictwa z prośbą, o spowodowanie Magistratu do jak najenergiczniejszych zarządzeń celem ściągnięcia wykazanych zaległości pod zagrożeniem ewentualnego rozwiązania takich stowarzyszeń, które nie spełniają swych obowiązków i zadań po myśli ustawy z dnia 30. marca 1888 r. Nr. 33 Dz. u. p. (LW. 40.201/99).

Na mocy postanowienia §§. 3 i 5 statutu emerytalnego dla urzędników i sług krajowych uchwalonego przez Wys. Sejm d. 21. stycznia 1889, przenieśliśmy Dyrektora szpitala powszechnego Dr. Bolesława Głowackiego w stały stan spoczynku, przyznając mu tytułem emerytury 2.020 zł. za 27 lat służby. Prowizorycznym zaś zastępcą do dalszego zarządzenia zamianowaliśmy prymarjusza krajowego zakładu położniczo-gynekologicznego prof. Adama Czyżewicza. LW. 1232/99.

Przez zamianę z gminą m. Lwowa gruntów szpitalnych przy ulicy Głowińskiego znajdujących się dla regulacyi tej ulicy, szpital uzyskał nareszcie dawno pożądany cel okolenia i zamknięcia z tej strony terytoryum szpitalnego. Skrawki gruntu o powierzchni 148 s. kw. ustąpione miastu, nie przedstawiają dla szpitala żadnej wartości, gmina zaś ze swego gruntu ustąpiła 103 s. kw. (LW. 42299/99).

Dnia 22. lipca odbyła się kwalifikacya uczenic, uczęszczających na kurs dozorczyń chorych. Przystąpiło do egzaminu 15 uczenic, z których dwie otrzymały stopień znakomity, 9 bardzo dobry, 4 dobry. W liczbie uczenic było 8 Sióstr z różnych stowarzyszeń zakonnych.

Szpital św. Łazarza w Krakowie.

Ruch chorych w szpitalu św. Łazarza w Krakowie w 1898 roku, był następujacy:

	Nazwa oddziałów	Ilość łóżek	Leczono	Dni leczenia	Średni pobyt	Łóżko było zajęte dni	Śmiertelność		Leczono dziennie
							Liczbowa	%	
Oddział	chorób wewnętrzn.	222	3.795	70.014	18.44	315	686	18.07	191.8
	„ zakaźnych	28	99	1.770	17.88	63	7	7.07	4.8
	„ chir.-laryngol.	126	1.762	46.082	26.15	365	118	6.69	126.2
	„ ocznych	20	446	8.052	18.05	402	.	.	22.0
	„ położn.-gynek.	30	767	17.301	22.55	576	14	1.82	47.4
	„ wener.-skórn.	130	1.367	44.822	32.78	344	13	0.95	122.7
	„ umysłowych	115	461	47.500	103.03	413	57	12.36	130.1
Szkoła położnych		30	610	8.934	14.64	297	3	0.49	33.0
Klinika kiłowo-skórna		65	755	15.290	20.25	235	5	0.66	56.6
Razem		766	10.062	259.765	25.81	339	903	8.97	711·7
W szpitalu św. Ludwika dla dzieci		108	1.156	29.912	25.87	276	213	18.42	81.9
Oseski w tymże szpitalu		12	284	6.071	21.37	505	101	36.26	16·6
Razem		120	1.440	35.983	24.98	299	314	21.80	98·5

Nie przyjęto w ciągu roku 1898 mężczyzn 825, kobiet 975 razem 1800, Najwyższy stan chorych był 25. lutego i wynosił 757, najniższy 16. i 23. sierpnia i wynosił 627 chorych.

Według ilości przypadków i stosunku procentowego najczęstszemi chorobami były: 1) Choroby narządów płciowych nieweneryczne 15 85%. 2) Choroby weneryczne 11·81%. 3) Choroby skórne 9·03%. 4) Choroby organów oddechowych 8·45%. 5) Choroby przewodu pokarmowego 5·96%. 6) Gruźlica 5·70%, 7) Choroby układu nerwowego 5·60%. Choroby narządu krążenia 5·40. Choroby oczu 4·42%. Choroby ogólne i choroby krwi 4·41%. Choroby zakaźne 3·48% i t. d.

Na oddziałach chorób wewnętrznych przepełnienie jest ogromne, zwłaszcza w porze zimowej. Koniecznem jest budowa nowego pawilonu, lub rozszerzenie już istniejących. Ilość chorych leczonych na ostrą gruźlicę płuc wynosiła 457, zmarło 152. Uderzającą jest rzeczą, że gruźlica coraz bardziej i częściej nagabuje lud wiejski, co należy odnieść do niekorzystnych warunków materjalnych i hygienicznych ludności wiejskiej i robotniczej, wadliwej budowy układu naczyniowego i nieodpowiedniego żywienia się. Pomiędzy chorobami zakaźnemi róża była dość częstą, a przebieg jej okazywał charakter dość złośliwy i prawie zawsze powikłany z zapaleniem ropnem tkanki podskórnej (phlegmona). Dur brzuszny miał przebieg ciężki, być może z powodu dość późnego przywożenia chorych do leczenia; przebieg zimnicy był także złośliwy. Na oddziałach chorób wewnętrznych potrzeba będzie koniecznie ulepszyć wentylacyę, któraby choć w części usuwała złe skutki przepełnienia.

Na oddziale zakaźnych chorób leczono 91 osób: śmiertelność była 7·8%, najwięcej leczono przypadków płonicy — 22, następnie anginy follicularis — 17, błonicy — 15, czerwonki 10 i 4 przypadki nosacizny.

Na chirurgicznym oddziale dokonano w roku ubiegłym 1771 operacyj; w tej liczbie amputacyj 76, operacyj przepukliny 61, operacyj plastycznych 61, operacyj wola 59, owarjotomij 4, gastrotomij 8 itd.

Na ocznym oddziale leczono 446 chorych. Oddział ten nie posiada kancelaryi dla ambulatoryjnego leczenia przychodzących chorych.

Na oddziale położniczo-gynekolog. prof. Jordana pielęgnowano 396 matek i 203 dzieci. Umarło 5 matek i 34 dzieci. Porodów było 143, bliźniaczych 3, ulicznych 7. Najwyższa liczba porodów w jednym dniu była 11; operacyj dokonano 53.

Na oddziale gynekologicznym tegoż profesora leczono 371, zmarło 9, operacyj dokonano 61.

Na oddziale położniczym profes. Roznera leczono 538 matek i 501 dzieci; ilość porodów 493; najwyższa liczba porodów w jednym dniu — 6; umarło 3 matki i 17 dzieci; operacyj dokonano 81. Na 487 porodów pomoc lekarska potrzebną była 81 razy tj. 16·6%.

Na oddziale gynekologicznym tegoż profesora pielęgnowano chorych 72; operacyj dokonano 40.

Na oddziale weneryczno-skórnym leczono 1325 osób.

Na klinice weneryczno-skórnej było 755, w tej liczbie skórnych 192.

Na oddziale umysłowo chorych leczono 461 chorych, a mianowicie 236 mężczyzn i 225 kobiet; zmarło 57. Na niedołęstwo umysłowe leczono 85, na pomięszanie 88, na niedołęstwo z porażeniami 66, z padaczką 49, na zadumę 49, na obłęd opilczy 32. Wyleczono 84 tj. 18·22%, umarło 12·36%. Jako przyczynę choroby wykazano: nadużycie napojów wyskokowych w 54 przypadkach, wzruszenie umysłu w 64, nerwowe 44, kiła 32, sprawy porodowe 34, skłonności dziedziczne 25. Najwięcej było między chorymi: najemników (98), rolników (42), rękodzielników (30), urzędników (54).

Sekcyj w prosektoryum zrobiono 1086, oprócz tego rozbiorów drobnowidzowych i bakterjologicznych 176.

Rozbiorów chemicznych lekarskich dokonano 427, a oprócz tego 9 rozbiorów mleka, wina i zawartości żołądka.

W szpitalu św. Ludwika dla dzieci w r. 1898 leczono 1156 dzieci i pielęgnowano 138 osesków w ciągu 35983 dni leczenia; ambulatoryjnie udzielono porady lekarskiej 5193 dzieciom i zaszczepiono krowianką 110. — Operacyj dokonano 248, opatrunków założono 90. Na błonicę leczono 252 dzieci, z których umarło 21·4%; dzieci błonicze leczono surowicą, której spożytkowano 808 flakonów. Pokąsanych 82 dzieci przez psy wściekłe, lub też o wścieklisnę podejrzane poddawano szczepieniu ochronnemu w zakładzie hygienicznym prof. Bujwida. Kolonia lecznicza w Rabce liczyła w trzech sezonach 122 dzieci. Wynik leczenia w Rabce był dla zdrowia kolonistów pod każdym względem pomyślny.

Z czynności administracyjno-gospodarskich w roku ubiegłym należy podnieść następujące:

Przeprowadzono asanacyę ogrodu szpitalnego przez zniwelowanie, odwodnienie drenowaniem i wybudowanie wspólnie z gminą miasta Krakowa kanału odprowadzającego. Za staraniem Dyrektora gmina miasta pomijając na razie inne ulice, urządziła w ulicy Kopernika oświetlenie auerowskie, przez co ulica ta, dotąd prawie ciemna, jest obecnie dobrze oświetloną.

W pawilonie chirurgicznym odnowiono cztery sale III. klasy, dwie sale II. klasy i cztery pokoje I. klasy, a przed pawilonem od strony południowej ułożono chodnik z pieńków kamiennych.

Od gmachu ekonomicznego do parkanu przed kościołem ułożono takiż chodnik. W korytarzu przed apteką ułożono posadzkę kamienną.

W korytarzu starego gmachu na drugiem piątrze ułożono posadzkę z płyt cementowych. W dwóch separatkach pierwszoklasowych na oddziale chorób wewnętrznych ułożono posadzkę dębową.

Pawilon chorób zakaźnych pokryto nowym dachem z cynkowej blachy, dodano nowe rynny i rury okapowe. Takież naprawy dokonano w łazience Sióstr Miłosierdzia i w tak zwanym kwadracie starego gmachu.

Mur graniczny otaczający szpital od wschodniej i południowo-wschodniej strony naprawiono i wzmocniono; w ciągu czterech lat wydano na tę robotę 3.000 zł. Pozostaje teraz jeszcze zdrenować dolną część ogrodu i podwyższyć ją ziemią sprowadzoną zkądinąd, bo warzywa posadzone tam od wilgoci nieustannej gniją.

Udało się uzyskać przez c. k. Dyrekcyę skarbu okręgowego cztery razy większą niż dotąd ilość soli z kopalń wielickich dla szpitala, co przedstawia korzyść przeszło 300 zł. rocznie.

W r. 1898 wyprano 387.300 kilogramów bielizny czyli 800.207 sztuk kosztem 5.541 zł. 66 ct., zatem wypranie jednej sztuki kosztuje 0.69252 ct.

Węgle kamienne kupowano z kopalni Siercza po 60 ct. za 100 kg. a z kopalni Königsgrubbe drobne po 67 ct., a grysikowe po 60 ct.

Płótna sprowadzano z towarzystwa tkaczy z Korczyny pod Krosnem, płócienka i drelichy z fabryki Grünspana w Andrychowie, koce wełniane z Łańcuta.

Aparat desinfekcyjny sprawiony przed dwoma laty funkcyonuje znakomicie, przynosząc zakładowi wielkie korzyści pod względem zdrowotnym.

Według umowy zawartej z rządem (art. IV. kontraktu z r. 1892), zakład patologiczny wybudowany na darowanym rządowi gruncie miał postawić z północnej swojej strony mur, któryby odgrodził zupełnie ogród szpitalny od zakładu. Tymczasem zamiast muru na tej przestrzeni postawiono tylko niskie sztachety drewniane, przez które przełażą szkodnicy i robią w ogrodzie znaczne spustoszenia. W r. 1896 i 1897 żądaliśmy od c. k. Namiestnictwa wykonania umowy, a nie otrzymawszy żadnej odpowiedzi, ponowiliśmy prośbę naszą.

Dawniej posługa domowa i stolarnia mieściły się w budynku znajdującym się na Blichu. Wysoki Sejm nakazał budynek ten bezpłatnie oddać w rozporządzenie rządu, który go zniósł, budując klinikę chorób wewnętrznych. Wskutek tego posługa i stolarnia zostały przeniesione do suteren pawilonów chorób wewnętrznych. Pomieszczenie to jednak jest bardzo nieodpowiednie, bo na jedno łóżko przypada tam zaledwie 10—12 m.^{3} powietrza i ludzie tam umieszczeni zaczynają chorować.

Z drugiej strony pomieszczenie oddziału dla zakaźnych w dziesięciometrowem oddaleniu od oddziału chirurgicznego już kilkakrotnie wywołało remonstracye władz rządowych i wymagania, aby zbudowano w innem miejscu więcej odpowiednie pomieszczenie dla dotkniętych zaraźliwemi chorobami. Wobec tego Wydział krajowy na radzie dnia 9. września uchwalił polecić Dyrekcyi szpitala wypracowanie dokładnego kosztorysu budowy pawilonu dla zakaźnych, tudzież adaptacyi teraźniejszego budynku na pomieszczenie posługi i stolarni, sprawy tej jednak ze wzyględu na uchwałę Wys. Sejmu z d. 28 marca 1899 r. IV. nie poruszamy, odraczając ją do chwili, gdy stan budżetu krajowego na to zezwoli.

Jeżeli klinika chorób wewnętrznych, która obecnie buduje się na dawnym gruncie szpitalnym, będzie objęta w ogólny zarząd, to potrzeba będzie powiększyć kuchnię, pralnię, susznię, a nawet i piekarnię.

C. k. Namiestnictwo w odezwie z d. 28. września L. 96.654/99 zawiadomiło nas, że równocześnie wzywa kierownika Starostwa w Krakowie, aby wykonał bezzwłocznie dane mu dwukrotnie polecenie co do przedłożenia kosztorysu na postawienie muru między zakładem anatomii patologicznej a ogrodem szpitala św. Łazarza i usprawiedliwił tak długą zwłokę. LW. 65.258/99.

Prof. Dr. Tadeusz Browicz wniósł podanie do Dyrekcyi szpitala o pozwolenie prowadzenia ambulatoryum otjatrycznego w celach dydaktycznych w szpitalu. Oświadczyliśmy, że zezwalamy p. profesorowi za porozumieniem się z lekarzem ordynującym na oddziale chorób krtani, korzystać z ambulatoryum otjatrycznego prowadzonego przy tymże oddziale, jednak pod warunkiem zastosowania się ściśle do wskazówek Dyrekcyi szpitala. LW. 17.384/99.

Dziekan Wydziału lekarskiego wszechnicy Jagiellońskiej uwiadomił Dyrektora szpitala Św. Łazarza, że wskutek mianowania kierownika c. k. szkoły położnych w Krakowie dra Antoniego Marsa c. k. zwyczajnym profesorem położnictwa i gynekologii w uniwersytecie lwowskim, kierownictwo szkoły poruczonem zostało docentowi drowi Aleks. Roznerowi. Poleciliśmy oddanie temu ostatniemu oddziału szpitala na cele szkoły przeznaczonego i wezwaliśmy Dyrektora do oświadczenia drowi Roznerowi, że jako kierownika oddziału szpitalnego obowiązuje go w całej pełni instrukcya wydana dla prymaryuszy szpitala. LW. 63.526/98.

Dyrektor szpitala św. Ludwika dla dzieci w Krakowie, z polecenia Tow. opieki szpitalnej wniósł prośbę o polecenie zarządowi szpitala św. Łazarza, aby nadal nie odsyłał do szpitala św. Ludwika dzieci pokąsanych przez psy podejrzane o wściekliznę. Jako powód podano niedogodności połączone

z umieszczeniem tych dzieci jako nie chorych. Prośbie tej odmówiliśmy na tej podstawie, że szpital św. Ludwika obowiązany jest każde dziecko, uznane przez lekarzy szpitala św. Łazarza za chore, przyjąć i leczyć, a dzieci pokąsane przez psa, u którego wściekliznę stwierdzono, muszą być uważane za chore. LW. 72.494/98.

Wskutek śmierci dawnego dzierżawcy w Prądniku czerwonym rozpisaną została licytacya na dzierżawę tego folwarku i stosownie do wyniku licytacyi wydzierżawiliśmy te dobra na 12-letni okres, licząc od 24. czerwca 1899 r. pp. Waleryi, Edwardowi i Wiktorowi Fieberom za czynsz roczny w kwocie 4.340 zł., to jest o 600 zł. wyżej, aniżeli płacił poprzedni dzierżawca.

Zakład umysłowo-chorych w Kulparkowie.

Ruch chorych w zakładzie dla umysłowo-chorych w Kulparkowie w ostatnich sześciu latach był następujący:

Rok	Ilość łóżek	Leczono	Dni leczenia	Opuściło zakład				Śmierteln.		Średni pobyt	Leczono dziennie
				Wyleczonych	Za rewersem	Do innych zakładów	Zbiegło	Liczbowo	%		
1893	572	1342	234.597	230	303	14	6	170	12.6	174	643
1894	572	1342	232.411	212	250	14	6	154	11.4	173	636
1895	572	1364	239.198	242	273	12	4	141	10.3	175	655
1896	572	1427	245.933	240	83	13	2	154	10.7	172	673
1897	572	1387	245.944	211	312	3	—	178	12.8	178	673
1898	652	1453	251.580	240	66	8	2	168	11.5	173	689

Z raportu Inspektora szpitali wyjmujemy następujące dane, dotyczące tego zakładu;

W roku ubiegłym leczono w zakładzie dla umysłowo-chorych ogółem 1453 chorych w ciągu 251.580 dni. Z tej liczby wyszło z zakładu uleczonych 240, przeniosło się do innych zakładów 8, wypuszczono za rewersem 66 a nie kwalifikujących się do leczenia 263, zbiegło 2, umarło 168 — razem więc 747, pozostało w leczeniu 706. Procent śmiertelności 11·56. Jak zawsze największa śmiertelność przypadała na porażenie postępowe (52), amentią (29). Średni pobyt jednego chorego w zakładzie 173 dni. Dziennie leczono i pielęgnowano przeciętnie 689.

Z form chorobowych leczono: Na otępienie umysłu 22, głupkowatość 57, zadumę 53, manię 43, amencię 385, pomięszanie ogólne 182, psychosis periodica 51, dementia 307, paralysis progressiva 127, psychosis cum epilepsia 104, psychosis histerica 18, psychosis e neurastenia 12, psychosis e cerebropathia circumscripta 22, alcoholismus 69, simulatio 1. Razem 1453, a w tej liczbie 757 mężczyzn i 696 kobiet. System leczenia był ten sam, jaki przedstawiłem w sprawozdaniach z dwóch lat ostatnich, a wyniki były bardzo dodatnie. Szaleńcy i niespokojni są utrzymywani w łóżku i traktują się jak zwykli chorzy; spokojni są używani do pracy w polu, przy gospodarstwie domowem i w różnych warsztatach, ci zaś, których do roboty posyłać nie można, czytają, piszą, bawią się w różne gry itd. Jakkolwiek zakład niema sztucznej wentylacyi, powietrze jednak w salach jest dość czyste, dzięki częstemu otwieraniu okien i obfitości zielonych roślin, utrzymywanych w salach. Tylko wychodki w głównym gmachu z powodu złego urządzenia cuchną jeszcze, zresztą udało się zmniejszyć tę wadliwość do pewnego stopnia za pomocą humusu. We wszystkich salach znalazłem czystość wzorową. Sióstr Miłosierdzia wraz z przełożoną jest 28. W kancelaryach lekarskich historye chorób są spisywane bardzo starannie i szczegółowo. Pielęgnowanie chorych ludzkie i umiejętne. Żywienie dobre i smacznie przyrządzone, produkta w najlepszym gatunku, a pieczywo wyśmienite. W ciągu 1898 roku gospodarstwo zakładowe dało następujące wyniki:

1. Gospodarstwo polne. Z 20 morgów obsianych trawami i koniezyną zebrano 60.000 kg. siana. Z 10 morgów obsianych owsem i trawami do zużytkowania na rok następny zebrano po omłóceniu ziarna 7.238 kg. i słomy 10.050 kg. Z 10 morgów zielonej paszy dla bydła zebrano 191.135 kg. Z 5 morgów buraków pastewnych zebrano 80.000 kg., buraków ćwikłowych 2.950 kg., z 5 morgów kartofli do kuchni 44.967 kg., a drobnych dla trzody 3.660 kg. Zysk z uprawy pól wynosił 2.998 zł. 98 ct., wydatek zaś 2.291 zł. 42 ct., czysty więc dochód 707 zł. 56 ct.

2. Gospodarstwo ogrodowe prowadzone na przestrzeni 6 morgów dało dochodu z warzywa i owoców 2.129 zł. 59 ct., wydatki zaś wraz z drenowaniem wynosiły 1.492 zł. 83 ct., czysty więc dochód był 636 zł. 76 ct.

3. Gospodarstwo mleczne. W r. 1898 utrzymywano przeciętnie 31 krów, które dały 65.540 litrów mleka. Dochód z mleka, sera i masła był 6.269 zł. 66 ct., wydatki zaś 5.297 zł. 42 ct., czysty więc zysk 972 zł. 24 ct. W wydatkach jest pomieszczone nietylko utrzymanie krów lecz także służby i wszelkie reperacye w krowiarni w ciągu roku wykonane.

4. Trzoda chlewna. W roku 1898 było trzody chlewnej 212 sztuk, dochód z mięsa, słoniny, smalcu i ze sprzedaży prosiąt wynosił 3.528 zł. 99 ct.; wydatek na utrzymanie, na wszelkie reperacye chlewów i obsługę 2.662 zł. 63 ct. — czysty więc zysk wynosił 866 zł. 36 ct.

5. Zakupno wołów. Kupiono 12 sztuk wołów, które po obrobieniu roli i wywiezieniu nawozów sprzedano. Kupiono za 1.367 zł. 26 ct., sprzedano za 1.457 zł., czysty więc zysk był 89 zł. 74 ct.

Wogóle dochód z gospodarstwa zakładowego wynosił 3.272 zł. 66 ct., wydatek razem z podatkiem gruntowym (71 zł. 31 ct.), z asekuracyą budynków (78 zł. 67 ct.) i z remuneracyą dyrektorowi udzieloną (300 zł.) był 449 zł. Czysty więc zysk z gospodarstwa wynosił 2.822 zł. 68 ct.

Oprócz corocznych robót konserwacyjnych w zakładzie w r. 1898 wykonano:

1. Ukończono urządzenie rezerwoarów wodnych w budynku administracyjnym, które przynajmniej lat 20 nie będą wymagać żadnej naprawy.

2. Naprawiono kaloryfery w pawilonach dla niespokojnych. System pozostawiono ten sam, a tylko powiększono komory powietrzne dla obfitszego przystępu do sal ogrzanego powietrza. Ciepło obecnie dochodzi do wszystkich sal. Czy podczas większych mrozów, których w ciągu zimy nie było, dalsze ubikacye będą ciepłe, to przyszłość pokaże.

3. W pawilonie niespokojnych kobiet dano nowy kocioł do grzania wody kąpielowej, a w obu pawilonach dano nowe rezerwoary na wodę.

4. W głównej kuchni zrobiono posadzkę z płytek szamotowych żłobkowanych, przez co zapobiegło się rozwojowi robactwa, ułatwionym został spływ wody do kanału i uzyskano większą czystość w kuchni.

5. Zamiast przepalonego długiem używaniem pieca piekarskiego, postawiono nowy, piątrowy, przez co osiągnięto zwiększenie powierzchni dla wypiekania pieczywa.

6. W kuźni w miejsce zniszczonego zwykłego skórzanego miecha, założono miech-wentylator nowszej konstrukcyi.

7. Dla trzody chlewnej postawiono kocioł żelazny do gotowania strawy.

8. W głównym gmachu wybetonowano jeden korytarz, przez co osiągnięto nietylko większy porządek, ale i oszczędność, bo podłoga taka trwać będzie dłużej.

9. Część gruntu ogrodowego zdrenowano i otrzymano na tem miejscu doskonały urodzaj warzywa.

Nadmienić tu muszę o burzy w miesiącu czerwcu, która jak i w innych miejscowościach kraju w parku zakładowym zrządziła wielkie zniszczenia. Powalone drzewa zostały porżnięte na tarcice.

Po ukończeniu inspekcyi w zakładzie chorych, wspólnie z Dyrektorem zrobiliśmy szkontrum kasy i znaleźliśmy wszystko w porządku.

Przeszłoroczne zdrenowanie kawałka błotnistego ogrodu na nieprzepuszczalnym podkładzie gliny i posadzenie na nim kapusty dało taki korzystny wynik pod względem urodzaju, że koniecznie potrzeba będzie zdrenować obszar ogrodu około wjazdowej do zakładu bramy. Prośbę dyrektora

zakładu w tym względzie popieram jak najmocniej, jest to bowiem wydatek, który się wynagrodzi stokrotnie.

Drugą prośbę dyrekcyi o objęcie konserwacyi drogi z zakładu do rogatki miejskiej w zarząd kraju, muszę także poprzeć gorąco, zakład bowiem niema sił fachowych do tego rodzaju robót, a zresztą sądzę, że roboty te, dokonane przez inżynierów krajowych, będą lepsze i tańsze.

Z uszkodzeniami cielesnemi przyjęto do zakładu 17, o tych chorych donoszono Wydziałowi krajowemu i Prokuratoryi Państwa; w kilku ważniejszych wypadkach odbyły się oględziny sądowo-lekarskie, lecz wszystkie uszkodzenia uznano za lekkie. Było też 7 wypadków uszkodzenia chorych przez drugich chorych, a także trzynaście wypadków uszkodzeń dozorczyń i dozorców, którzy za ból otrzymali wynagrodzenie pieniężne. W dwóch wypadkach było pobicie chorych przez służbę; jednego wydalono ze służby, drugiego zaś odesłano do sądu. Przypadkowych uszkodzeń było 10. Ucieczek z zakładu 5.

Kaftanu używano tylko kilka razy, przeważnie u chorych, którzy po operacyi chirurgicznej zdejmowali opatrunki i zanieczyszczali rany. Staraniem Dyrekcyi było zatrudniać wszystkich chorych tak rekonwalescentów jak i dotkniętych chroniczną chorobą. Głównem zatrudnieniem było szycie i naprawa bielizny, pranie, obieranie ziemniaków, dopomaganie kuchni zakładowej i przy porządkowaniu sal chorych, nareszcie roboty w gospodarstwie ogrodowem i polnem.

10. czerwca w obecności członka Wydziału krajowego nagrodzono jednego dozorcę i jedną dozorczynię premią ustanowioną przez Wys. Sejm za dziesięcioletnią służbę nienaganną w zakładzie.

Szpitale prowincyonalne.

Ruch chorych w szpitalach prowincyonalnych i wydatki na ich utrzymanie w ciągu ostatnich sześciu lat były następujące:

Rok	Łóżek	Chorych	Dni leczenia	Średni pobyt	Jedno łóżko było zajęte dni	Śmiertelność Liczb.	Śmiertelność %	Ilość leczon. dziennie	Wydatek roczny na wszystkie szpitale	Koszt leczenia jednego chorego	Koszt dnia leczenia	Dzień żywienia
1893	1876	25.623	608.108	23.7	324	1914	7.4	1666	296.794	12.53	48.8	18.4
1894	1899	26.571	634.287	23.8	334	1955	7.3	1737	321.594	12.10	50.7	19.9
1895	1901	28.281	664.901	22.8	350	1913	6.7	1776	333.889	11.81	51.7	19.2
1896	1909	28.515	663.599	23.2	347	1790	6.2	1801	365.092	12.09	55.0	20.3
1897	2033	30.662	700.363	22.5	344	1941	6.3	1918	366.400	11.94	52.3	18.3
1898	2115	35.191	775.509	22.0	366	2183	6.2	2124	418.635	12.52	55.6	19.7

W roku 1899 wprowadziliśmy Siostry zakonne w szpitalach w Sanoku, Śniatynie i Samborze. Niema jeszcze zakonnej obsługi w Brodach, Sokalu i Żółkwi z powodu braku odpowiedniego dla nich pomieszczenia. W Sokalu obecnie buduje się nowy szpital, po wybudowaniu jego i tu będą wprowadzone do Zarządu Siostry Miłosierdzia.

W r. 1899 przybyły jeszcze cztery pawilony izolacyjne dla zakaźnych chorób, a mianowicie w Żywcu, Podhajcach, Tarnopolu i Śniatynie. Niema jeszcze w Białej, Brodach, Drohobyczu, Jaśle, Samborze, Nowym Sączu, Sokalu, Zaleszczykach i Złoczowie.

Tablica VII. przedstawia wykaz chorób leczonych w szpitalach naszych w r. 1898 i śmiertelność z różnych chorób.

Jak w latach poprzednich załączamy w streszczeniu sprawozdania Inspektora szpitala o stanie administracyjno gospodarczym i leczniczym tych szpitali, dodając w końcu każdego sprawozdania, co zarządziliśmy w skutek relacyj jego.

Biała. — Nowy pawilon w Białej jest już ukończony, obecnie robi się jeszcze mała przybudówka, na którą Wydział krajowy dał przyzwolenie. Przybyła jedna wielka sala na 8 a od biedy na 10 łóżek, sala operacyjna, pokój dla opatrywania chorych chirurgicznych, pokoik dla wyjaławiania narzędzi lekarskich i opatrunków, a także dość obszerna weranda w ogrodzie, gdzie mogą latem przebywać chorzy w czasie słoty. Wskutek ustąpienia pewnego skrawku gruntu miejskiego ogród powiększył się prawie w dwójnasób. Jednocześnie został zmieniony dostęp do latryn w lewym trakcie szpitala, przez co uniemożliwiono dostawanie się na korytarz i na sale szkodliwych wyziewów. Z powodu, iż teraz także odbywa się doroczne oczyszczanie sal, malowanie podłóg i inne restauracye, Dyrektor ograniczył przyjmowanie chorych do możliwych granic, tak że chorych znalazłem tylko 67 i to bardzo ciasno umieszczonych, a wszyscy, którzy mogli wyjść bez szkody, zostali wydaleni.

Ponieważ w ostatnich dwóch latach przy sprawdzaniu świadectw lekarskich, przychodzących z Bielska, Wydział krajowy na przedstawienie departamentu sanitarnego polecił z tego ostatniego wydalić przynajmniej sto albo i więcej chorych, pytałem więc Dyrektora, ile też rzeczywiście chorych przybyło ze szpitala bielskiego i okazało się, że takich chorych w r. 1898 było dwóch, a w bieżącym roku tylko jeden. Dowodzi to, że szpital w Bielsku nie spełnił polecenia, albo że chorzy udali się do domu, bo byli trzymani bez potrzeby, aby przysporzyć dochodu szpitalowi, średni bowiem pobyt chorych u nas jest 22 dni, w Bielsku zaś 45, u nas taksa wynosi 57, a w Bielsku 94 ct. Żeby zapobiedz temu kosztownemu nadużyciu, należy zażądać od Dyrekcyi szpitala w Bielsku, aby o każdym chorym przyjętym z Galicyi, tak jak inne szpitale w Monarchii, donosił natychmiast po przyjęciu z oznaczeniem choroby, pod zagrożeniem odmowy zapłaty, aby była możność wydalenia ich do szpitala w Białej lub polecenia wypuszczenia niekwalifikujących się do szpitalnego leczenia, a oprócz tego aby dla szpitala w Białej ustanowiono także taksę 94, bo wtedy nie będzie żadnego interesu dla Bielska przyjmować do leczenia chorych z Galicyi, a posyłania swoich do leczenia w Białej, gdzie taksa jest prawie o połowę niższa. W ostatnim kwartale fundusz krajowy za leczenie chorych do Galicyi należących wypłacił funduszowi szląskiemu 3.000 zł., a zatem około 12.000 rocznie. Nadwyżka, która się przez to utworzy, może być użyta czy to na dobudowanie prawego brakującego skrzydła, albo być zwrócona funduszowi krajowemu w końcu roku.

Szpital bialski jest utrzymywany w wielkim porządku i czystości. Wikt chorych pomimo drogości wszelkich wiktuałów, kosztował 22 ct. na dzień i chorego. Wszystkie wiktuały w spiżarni znalazłem bardzo dobre. Magazyn bielizny dość bogaty i wzorowo utrzymany. W roku ubiegłym kupiono karawan dla wywozu zmarłych, a w pralni maszynę do prania.

Chorych w r. 1898 pielęgnowano 1498 w ciągu 37.846 dni leczenia. Procent śmiertelności 6%. Przeciętnie na 98 łóżkach leczono dziennie 103 chorych, czyli że najmniej 5 osób leżało na siennikach rozciągniętych na ziemi, a bywały dnie, kiedy w szpitalu było po 140 chorych. Największa śmiertelność przypadała na suchoty, na cierpienia dróg moczowych, organów krążenia krwi i zaburzenia w odżywianiu. Wenerycznych leczono 136, operacyj chirurgicznych większych i mniejszych dokonano 115, porodów odbytych siłami natury było 52, a jeden tylko potrzebował pomocy. Z chorób zakaźnych leczono na tyfus 15, na szkarlatynę 3. W stanie konania przywieziono 10.

O wielkiej pracowitości dra Bogdanika nie wspominam — byłoby to powtórzenie tego, o czem donoszę corocznie.

Po obejrzeuiu szpitala udałem się do p. burmistrza Lukasa, aby się z nim porozumieć w sprawie przyszłych budowli szpitalnych i przekonałem się, że jest to człowiek bardzo dobrej woli. Prosił on, abym postarał się o pomoc Wys. Wydziału krajowego, obiecując ze swojej strony wpływać na radę miejską w sposób najkorzystniejszy dla szpitala.

Wnioski: 1. Upraszam o decyzyę w sprawie bielskiego szpitala, o którym wspomniałem w relacyi. 2. Przy zatwierdzaniu budżetu na r. 1899 Wys. Wydział krajowy na prośbę komitetu zezwolił wstawić do preliminarza kwotę 300 zł. na dyurnistę. Jest to zupełnie rzecz zbyteczna, bo potrzeba dyurnisty przedstawia się tylko sporadycznie. Dość będzie wstawić 100 zł.

do rozporządzenia przełożonej Sióstr miłosierdzia, aby w razie potrzeby, to jest wielkiego nawału pisemnej pracy, mogła nająć kogoś do pomocy kancelaryjnej. LW. 58.200/99.

Na Radzie 19. września uchwalono polecić Oddziałowi rachunkowemu uzasadnienie podniesienia taksy do 94 ct., a dla dyurnisty wstawić w budżet zamiast 300 zł. tylko 100 zł.

Bochnia. — Przez wprowadzenie Sióstr Miłosierdzia do szpitala bocheńskiego, zakład zyskał niezmiernie wiele na schludności i porządku, wszystkie bowiem zakątki zostały oczyszczone, a wszelkie schowki zużytkowane odpowiednio. Zwyczajem swoim stowarzyszenie zakonne przedewszystkiem postarało się o urządzenie kaplicy, w której odbywają się co niedziela i święto nabożeństwa, na które przychodzą chorzy. Kaplica znajduje się w oficynie tuż obok pomieszkania Sióstr Miłosierdzia, które w ostatnich czasach stało się bardzo wilgotne tak, że wilgoć wystąpiła nawet na wewnętrznych ścianach przedziałowych na kilka stóp od powierzchni ziemi, w ogóle oficyna ta jest bardzo zniszczona i nie da się naprawić, a potrzeba będzie w krótkim czasie zupełnie ją przebudować, bo i dach jest zgniły. Główny budynek w roku ubiegłym został naprawiony, pokrycie dachu w jednej części odnowiono i pomalowano, piece w salach chorych i kuchnie zrestaurowano. Przełożona Sióstr Miłosierdzia nie będąc obznajomioną z tokiem spraw szpitalnych, zamówiła 50 łóżek żelaznych na miejsce dawnych drewnianych bardzo zniszczonych i spróchniałych. Nowe łóżka zrobione w Krakowie są nadzwyczajnie mocne, ważą po 50 kilog. i z pewnością służyć będą wiek cały. Ponieważ na wydatek ten niema pokrycia w budżecie szpitalnym w roku bieżącym, Komitet upraszał o pozwolenie zapłacenia 500 zł. z pozycyi przeznaczonej na wykopanie studni, bo w roku przyszłym miasto ma przeprowadzić wodociągi, a zatem niepotrzeba będzie studni. Popieram tę prośbę, bo szpital żadnych funduszów zapasowych nie posiada, a zakupno to było koniecznem.

Gospodarstwo prowadzi się dobrze i oszczędnie. Dostawę mięsa, mleka i pieczywa oddano w przedsiębiorstwo, resztę artykułów Siostry zakupiły w większych ilościach tam, gdzie dostały najtaniej, dobroć ich nic nie pozostawia do życzenia. Z odpadków szpitalnych utrzymują się cztery wieprzki, które będą użyte na potrzeby chorych. Płótno sprowadzone z Korczyny jest bardro dobre, a bielizny ilość dostateczna. Ponieważ i tu chorzy uskarzali się na mały wymiar porcyi na wieczerzę, poleciłem, tak jak w Przemyślu, zupę zastąpić kluskami, kaszami i ziemniakami, które lud nasz lubi. Chorych znalazłem tylko 27, bo wszystko, co mogło tylko pójść do pracy rolnej, wskutek słoty nieustannej, stanęło do roboty, pozostali tylko ciężko chorzy lub dogorywający. Dość wysoki stopień śmiertelności 9·2% w tym szpitalu pochodzi z wielkiej ilości chorych leczonych na suchoty i na wady serca. Wenerycznych chorych nie znalazłem ani jednego. Poleciłem Dyrektorowi, aby na przyszłość prostytutki nie były oglądane w szpitalu, ale w jednej z miejskich ubikacyj. W pawilonie dla zakaźnych było dwóch chorych na tyfus plamisty i jedno dziecko na dyfteryę. W roku bieżącym było bardzo wiele wypadków dyfterycznych; leczono zapomocą intubacyi i zastrzykiwania limfy przeciwbłonicznej Bujwida. Z dziesięciu chorych jeden tylko umarł. Komitet szpitalny zbiera się dość często, bo w roku 1898 było 16 posiedzeń, to jest częściej aniżeli raz na miesiąc, a w tym roku 5 posiedzeń dlatego, że nie było materyału do dyskusyi.

Ilość dni leczenia nie przeniesie 14.860 jak w roku poprzednim, co przy taksie 67/33 ct. przyniesie dochodu zaledwie 9.900 zł., tymczasem budżet został ułożony w przewidywaniu 10.800 zł. dochodu, będzie więc niedobór wynoszący około 900 zł., którego niema czem pokryć. Zaległych kosztów leczenia, według rachunkn pełniącego obowiązki pisarza, jest około 1500 zł. a według naszego oddziału rachunkowego 3000 zł. Przejrzałem rachunki zaległe z dawnych lat, są one tak niedokładne i tak źle pisane, że często nazwiska chorych i miejsca przynależności przeczytać niepodobna tak, że obawiam się, iż z tych dawnych zaległości nic się nie da ściągnąć. Bieżące zaś sprawy załatwia się dość starannie, bo pełniący obowiązki pisarza do pomocy wziął

ucznia ósmej klasy, który za pewne wynagrodzenie z sumy przeznaczonej dla pisarza, przepisuje odezwy. Wizytatorka Sióstr Miłosierdzia przygotowuje kilka zakonnic, które będą mogły zająć miejsce pisarzy; będzie to taniej kosztować, a spodziewam się, że i kobiety będą w stanie załatwić się należycie z tą sprawą. Pielęgnowaniu i leczeniu chorych nic zarzucić nie mogę, pomimo bowiem iż każdy z lekarzy ma kilka obowiązków płatnych, bez czego żyćby nie miał z czego, chorzy są obsługiwani należycie i codziennie odbywają się dwie wizyty lekarskie.

Na Radzie dnia 26. września uchwalono przyjąć do wiadomości: Uznać użycie 500 zł. na kupno łóżek żelaznych, za usprawiedliwione.

Brody. Jak w latach poprzednich tak i teraz szpital ten pod wszelkimi względami stoi w pierwszym rzędzie naszych szpitali prowincyonalnych. Dyrektor zakładu, światły człowiek, doświadczony i zdolny lekarz, energiczny i zapobiegliwy administrator, nieustannie dąży nietylko do utrzymania szpitala swego na takim stopniu rozwoju, który znalazł uznanie nawet inspektorów ministeryalnych, ale nieustannie stara się o podniesienie dobrobytu zakładu różnemi ulepszeniami, które wprowadza jak dobry gospodarz powoli, lecz nieustannie, oglądając się na uchwalony budżet, aby go nie przekroczyć w żadnej pozycyi. Dzielnym pomocnikiem jego jest rządca pan Ludkiewicz, dawny żołnież, ciężko pokaleczony w czasie długiej niewoli i od lat dziewiętnastu z głębokiem poczuciem obowiązku, wytrwałością i sumiennością prowadzący zarząd szpitala. Z powodu złego stanu zdrowia pozostając nieustanie w szpitalu, utrzymuje go w nadzwyczajnej czystości i porządku, ciągle stara się o jego upiększenie i należytą oszczędność, której wymaga dość niska taksa leczenia (52/26 ct.); dlatego też żywienie chorych kosztuje w tym zakładzie zaledwie 19 ct., a zaległości kosztów leczenia, pomimo bardzo trudnego wydostawania od starostw i zwierzchności gminnych dowodów przynależności i ubóstwa, nie wynoszą więcej nad 700 zł., magazyny zaś bielizny posiadają dostateczną ilość jej na pełną liczbę łóżek.

W szpitalu tym, pod umiejętnem kierownictwem dyrektora, corocznie kształci się kilku lekarzy, którym dyrektor przydziela pewne działy szpitalne dla obserwacyiipisania historyi chorób i pozwala operować niekiedy pod jego okiem. W ten sposób pielęgnowanie chorych i ich leczenie jest bardzo staranne i nic dziwnego, że śmiertelność w tym szpitalu w 1897 r. wynosiła zaledwie 5.1%, co można uważać za bardzo korzystny wynik, bo w ciągu roku nie brak było ciężkich chorób i zrobiono 69 większych i mniejszych operacyj. Lecz co najdziwniejsza, że w dniu inspekcyi, po raz pierwszy w tym szpitalu nie znalazłem ani jednego dotkniętego chorobą weneryczną.

Zakład ten nie posiada pawilonu dla zakaźnych i jest zmuszony pomieszczać ich w osobnej sali lecz w tem samem zabudowaniu, fundusz zaś rezerwowy, wynoszący w bieżącym roku 3394 zł. nie wystarczy na postawienie domu, mogącego pomieścić przynajmniej ośm łóżek. W roku ubiegłym samopłacący przynieśli zaledwie 159 zł. Instrumentaryum jest dostateczne i dobrze utrzymane, opatrunki szpital sprowadza z Krakowa od Dobrowolskiego. Służba szpitalna według poświadczenia Dyrektora i rządcy jest bardzo dobra, dbała i pilna. W roku ubiegłym postawiono tu pięć kaflowych pieców, zamiast kamyczkowych, naprawiono studnię i parkany. W kancelaryi skarżono się na Magistrat lwowski i na starostwo złoczowskie, że na odezwy szpitala w sprawie przynależności i stosunków majątkowych chorych leczonych w szpitalu nie odpowiadają nawet.

Wikt chorych jest dobry i smacznie przyrządzony, wiktuały przedniej dobroci. Lodowni szpital nie posiada, lodu zaś dostarcza jeden z obywateli miejskich, bezpłatnie. Ponieważ w dniu inspekcyi była licytacya na produkta różne dla szpitala na rok 1899, przyjąłem udział w tej sprawie, przy czem w porównaniu z rokiem poprzednim uzyskano pewne ustępstwa, korzystne dla szpitala.

Na Radzie d. 5 maja przyjęto do wiadomości. Wydział krajowy odniósł się do c. k. Namiestnictwa z prośbą o wezwanie starostw do energiczniejszej akcyi w sprawie badania przynależności leczonych w szpitalach, gdyż koszta leczenia stanowią główne i prawie jedyne źródło dochodów szpitala,

a z powodu wzrastających zaległości w tych dochodach cierpi administracya szpitala; Wydział krajowy zaś chcąc szpitalom umożliwić normalne prowadzenie gospodarstwa, jest zmuszony ciągłemi zaliczkami z funduszu krajowego przychodzić szpitalom z pomocą LW. 25.713|99.

Brzeżany. — Szpital brzeżański jeszcze do niedawna należał do najmniejszych szpitalów naszych na prowincyi. Dzięki nowemu, obszernemu i pięknie urządzonemu budynkowi, postawionemu kosztem hr. Potockiej, stał się jednym z większych zakładów we wschodniej części Galicyi. Dawniej było tu nie więcej nad 13—14 tysięcy dni leczenia, obecnie jest już około trzydziestu, a sądząc po bardzo wielkiej ilości chorych, szukających opieki i pomocy szpitalnej, ilość ta jeszcze znaczniej się wzmoże. Etatowa ilość łóżek, na którą jest szpital zbudowany, wynosi 82. W dniu inspekcyi znalazłem 96 chorych, to jest 14 więcej aniżeli jest łóżek, a bywało chorych po 120 i 130. Dzięki jednak obszerności szpitala nawet i tak wielkie przepełnienie czuć się nie daje. Natomiast praca lekarska i administracyjna wzmogły się nadzwyczajnie, zwłaszcza że dla zmniejszenia przepełnienia zakładu lekarze muszą dawać radę i pomoc wielkiej liczbie ambulantów zgłaszających się do zakładu tak, że praca lekarzy, zwłaszcza gdy potrzeba zrobić kilka operacyj, trwa od 8. rano do 2. po południu, wyczerpując zupełnie siły pracujących. To też wynagrodzenie lekarzy jest nadzwyczajnie niskie, dyrektor bowiem otrzymuje 700 zł. płacy rocznej, a sekundaryusz 400 zł., wtedy gdy w mniejszych szpitalach (Brody, Bochnia, Złoczów) pobierają po 800 i 500 zł. Tę niesłuszność potrzeba będzie usunąć, co tem łatwiej przyjdzie, że budżet na r. 1900 przedstawia nadwyżkę. Od inspekcyi w roku przeszłym w szpitalu brzeżańskim zaszły następujące korzystne zmiany: 1) Zbudowano trupiarnię, której dawniej nie było. Jest to budynek murowany o dwóch ubikacyach, z których jedna służy do robienia sekcyj, a druga na wystawę ciał. 2) Obrukowano naokoło cały budynek i zrobiono trotuary do wszystkich gospodarskich zabudowań. 3) Podmurowano szkarp ogrodu za budynkiem położonego, który groził zawaleniem się. 4) Urządzono ogródki tak przed budynkiem szpitalnym jak i w podwórzu, co przydało bardzo miły widok zakładowi 5) Urządzono windę dla dobywania beczek z jam kloacznych, przez co usunięto bardzo wielką niedogodność dawniej istniejącą, a nawet niebezpieczeństwo przy wykonywaniu tej pracy.

Jakkolwiek zakład cały jest bardzo dobrze i praktycznie zbudowany, ma jednak pewne wady, które muszą być usunięte. Przedewszystkiem niema tu rezerwoaru wodnego na strychu i rur rozprowadzających wodę po całym budynku, wskutek tego woda nietylko do picia ale do mycia się, do prania i do łazienek, musi być przynoszona w konewkach. Ponieważ czystość stanowi najważniejszą zasadę każdego zakładu leczniczego, ilość więc wody wymagana w szpitalu jest bardzo wielka, a praca posługi wzmaga się do tego stopnia, że nie podobna utrzymać dobrych dozorców na służbie. Z tego więc powodu, chociaż zaprowadzenie wodociągów i pomp ssaco-tłoczących jakoteż rezerwoaru wodnego, będzie kosztować około 600 zł., potrzeba będzie zrobić ten konieczny wydatek, zresztą z powodu powiększenia się ilości dni leczenia, znajdzie się na to pokrycie. Drugą wadą szpitala są łazienki, wanny bowiem kupione od Bogdanowicza z przyrządem do ogrzewania, okazały się niepraktycznemi, przyrządy te bowiem psują się co chwila, a naprawa ich zbyt drogo kosztuje. Przy urządzaniu wodociągów, łazienki potrzeba będzie poprawić, przyprowadzając inną drogą wodę gorącą. I tu jest potrzebnym sterylizator do sali operacyjnej, dlatego też upraszam o pozostawienie w budżecie na r. 1900 wstawionej tam sumy 200 zł. na narzędzia lekarskie. Byłem przy wizycie lekarskiej od początku do końca. Wśród chorych nie znalazłem ani jednego, któryby się nie kwalifikował do pielęgnowania szpitalnego. Bardzo wiele jest chorych na oczy z cierpieniem zwykle ciężkiem, bo zadawnionem i zastarzałem. Wiele też jest wypadków chirurgicznych; do dnia inspekcyi dokonano 75 różnorodnych operacyj chirurgicznych ze szczęśliwym po większej części wynikiem. Narzędzi chirurgicznych jest ilość dostateczna; stół operacyjny stary, ale bardzo dobry. W kancelaryi potrzeba będzie sprawić szafę na leki, bo istniejąca jest za mała. Szpital posiada

własny dezynfektor na kołach do przewożenia z miejsca na miejsce. Kancelarya w porządku. W końcu r. 1898 zaległości kosztów leczenia wynosiły 7602 zł. 73 ct. bez 4-go kwartału 1898 r. W bieżącym roku otrzymano za IV kwartał 3759 zł. 96 ct., a za I. kwartał b. r. 3458 zł. 15 ct., razem więc 7218 zł. z tego widać, że zaległości są nieznaczne. Dochód roczny od samopłacących i od kas chorych wynosi w przecięciu około 1500 zł. Z pieniędzy złożonych na wewnętrzne urządzenie szpitala ze składek w kwocie 3362 zł. i z udzielonych przez Wydział krajowy 2850 zł., a razem 6212 zł., magistrat złożył udokumentowany rachunek, przy czem okazało się, że miasto oprócz tych pieniędzy wydało jeszcze 226 zł. z własnych funduszów na obrukowanie i na obmurowanie szkarpy ogrodowej. Gospodarka tutejsza jest dobra i tania. Żywienie chorych wraz z posługą i Siostrami Miłosierdzia przeciętnie kosztuje po 19 ct. dziennie. Większą część wiktuałów dostarczają stali dostawcy, resztę zaś zakupuje starsza Siostra, która otrzymuje zaliczkę nową wtedy tylko, gdy się wyrachuje przed Dyrektorèm ze starej. Wszystkie wiktuały bardzo dobre, a żywienie dobrze i smacznie przyrządzone. Płótno z Korczyny dostarczone jest należytej dobroci, a ilość bielizny wraz z tą, która się teraz robi, będzie dostateczna nawet na zwiększoną jak obecnie ilość chorych.

Wnioski: 1) Zezwolić na urządzenie rezerwoaru wodnego i wodociągów, a także na zakupno sterylizatora za sumę nie przekraczającą 800 zł., która jest wstawiona do budżetu. 2) Zrównać płacę prymaryusza i sekundaryusza z płacą lekarzy funkcyonujących w innych szpitalach, przy tej samej a nawet niższej ilości dni leczenia.

Na Radzie dnia 23. czerwca 1899 uchwalono: 1) zgodzić się w zasadzie na urządzenie wodociągów, na które trzeba zażądać kosztorysów i na kupno sterylizatora, jeżeli te wydatki zmieszczą się w budżecie na r. 1900; 2) podwyższyć dyrektorowi i sekundaryuszowi szpitala płacę od r. 1900 po 100 zł. rocznie.

Drohobycz. — Przepełnienie szpitala tego chorymi jest nadzwyczajne. Przy 80 etatowych łóżkach w dniu inspekcyi znalazłem 158 chorych. W dwóch wielkich salach na parterze i na piątrze chorzy leżeli na siennikach na ziemi jeden obok drugiego, a dzieci leżały po dwoje i troje na jednem łóżku. W ciągu ubiegłej zimy bywało nieraz w szpitalu do 180 chorych, tak, że lekarze musieli przebywać prawie dzień cały w szpitalu, tem więcej, że z powodu wielkiego napływu chorych, przyjmowano do zakładu tylko bardzo chorych, potrzebujących czynnej pomocy.

W dnie targowe wszystkie korytarze i schody są zajęte dawnymi chorymi i ambulantami, przyjeżdżającymi po radę lub po nowe opatrunki, wiele bowiem osób mniej chorych dyrektor wypuszcza wcześniej, jakby to należało, aby dać miejsce nowym.

Napływ ten szukających pomocy jest spowodowany sławą lekarza ordynującego, jako znakomitego operatora i doskonałego dyagnosty. Rzeczywiście w szpitalu dokonują się takie operacye, któremi mogłyby się poszczycić pierwszorzędne kliniki. W roku naprzykład ubiegłym dokonano 452 operacyj, a śmiertelność ogólna wynosiła zaledwie 6·3%, chociaż pobyt w szpitalu przepełnionym chorymi nie przedstawia odpowiednich hygienicznych warunków. Samych tracheotomij dokonano w roku ubiegłym 25, z których zmarło tylko 3. Jest to szpital prowincyonalny, w którym najwięcej używano serum antidyfterycznego (zwyż 50 fiolek), w okolicach bowiem panowała dyfterya. W roku bieżącym, do dnia inspekcyi (21. kwietnia) dokonano 155 operacyj, przyczem umarł tylko jeden operowany. W ciągu przedpołudniowej wizyty dokonano 8 opatrunków i dwie większe operacye. W tym szpitalu młody lekarz może w rok jeden nabyć takiej wprawy w wykonywaniu wszystkiego, co do samodzielnej praktyki potrzeba, jakiej nie nabędzie przy wielkich szpitalach, gdzie dla nauki musi na każdym specyalnym oddziale przebyć czas dłuższy, aby poznać wszystko, czego potrzebuje praktyka na prowincyi. Od wielu osób słyszałem słowa dziękczynienia Wydziałowi krajowemu za mianowanie dyrektorem takiego dzielnego i zdolnego lekarza. Muszę jednak zwrócić uwagę, że jeżeli przepełnienie potrwa dłużej, to potrzeba będzie albo szpital powiększyć, albo wybudować nowy, obszerniejszy, aby nie wy-

wołać stanu groźnego dla wszystkich leczonych. — tem więcej, że budynek, w którym się mieści szpital, nie jest dobrze zbudowany, zwłaszcza latryny są fatalne i nie ma odpływowego kanału.

Szpital osługiwany jest przez 5 Sióstr Służebniczek — jest to cyfra niedostateczna na tak wielką ilość chorych, tem więcej, że do pomocy mają tylko jednego dozorcę i jedną dozorczynię. Jedna Siostra jest w kuchni, druga w pralni, a trzy przy chorych. Ze względu że przełożona musi objąć kierunek całego gospodarstwa i administracyi, a także prowadzenia rachunków gospodarskich, Komitet chce prosić o pozwolenie przyjęcia jeszcze dwóch sióstr i dwóch posługaczek do szpitala, przedewszystkiem do prania bielizny, którem dotychczas zajmowały się chore dziewczęta syfilityczne, co być nie powinno.

Szpital posiada nadzwyczaj mało bielizny, tak że jest zaledwie nieco więcej nad jedną zmianę; prowadzi to do nieustannego prania, które bardzo prędko zniszczy i tę bieliznę, która jeszcze jest. Za kwotę przeznaczoną w budżecie na r. 1899 zakupiono płótno, które zaledwie wystarczy na jedną zmianę, dlatego też komitet będzie prosić o zezwolenie wstawienia do budżetu na r. 1900 na bieliznę kwotę 2.500 zł., co ja jak najmocniej popieram.

Wiktuały w magazynie znalazłem w dobrym gatunku, a chorzy i lekarze są zadowoleni z wiktu. Koszt dnia żywienia na wszystkich tu stołujących wynosi 20 ct. W tym roku po raz pierwszy znalazłem w tym szpitalu dobre mięso.

Ze względu na oddalenie szpitala od miasta, Komitet, aby nie odrywać kilka razy dziennie od pracy pisarza, uchwalił dać mu wikt w szpitalu taki, jaki mają siostry zakonne. Zwróciłem uwagę Komitetu, iż jest to powiększeniem poborów tego funkcyonaryusza i że na to potrzeba będzie wyjednać pozwolenie Wys. Wydziału kraj., jak zarówno i zgodę na powiększenie etatowej ilości łóżek z 80 na 120.

Książki w kancelaryi znalazłem w porządku. Pisarz p. Żylski jest pracowity i dobrze zna rzecz swoją. Zaległości kosztów leczenia, które w 1897 roku wynosiły 4.804 zł., po odtrąceniu IV. kwartału w następnym roku, spadły na 3.939 zł.

Przejrzałem brulion budżetu wysłanego do Wydziału krajowego do zatwierdzenia i przekonałem się, że preliminarz był źle ułożony, bo w wielu pozycyach cyfry wydatków w r. 1898 są tylko z trzech, a nie z czterech kwartałów. Poleciłem więc przedstawić wyjaśnienie dodatkowe, aby w błąd nie wprowadzić Oddziału rachunkowego. Wpisałem też do księgi uchwał Komitetu szpitalnego, aby wszelkie pieniądze, jakie będą składać chorzy samopłacący, odbierała i kwitowała Siostra przełożona i odsyłała do kasy, a zarówno żeby zwracano baczną uwagę, by pozycye budżetu uchwalone nie były przekraczane bez zezwolenia Wydziału krajowego.

W roku przeszłym wybudowano tu piwnicę na skład jarzyn, ale Wys. Wydział kraj. odmówił przyjęcia połowy kosztów budowy (423 zł.) na fundusz szpitalny; słyszałem, że miasto ma żądać albo podwyższenia czynszu o 50 zł., albo oddania tej piwnicy na użytek miasta. Kupiono też w roku przeszłym 20 łóżek żelaznych, 20 bardzo dobrych koców, konia i wózek, a także maszynę do szycia. Koń oddaje wielkie usługi szpitalowi oddalonemu o dwa kilometry od miasta i z pewnością prędko wynagrodzi wydatek 200 zł. użytych na kupno. Leki tu kosztują 3·8 ct. na dzień i chorego. Większa część narzędzi chirurgicznych sprowadzona od Collina z Paryża. Sala operacyjna dość mała i niema dostatecznego światła, dlatego też lekarz ordynujący prosił wstawić do budżetu pewną kwotę na powiększenie okna i na wewnętrzne lepsze urządzenie jego. Latryny w budynku są źle urządzone tak, że cała powała parteru i ściana sąsiedniej sali są zawilgocone. Naprawa latryn pochłonie dość znaczną sumę.

Ogród należący do szpitala jest już uprawiony i część jego jest przeznaczona na sadzenie warzywa, a reszta na łąkę, z której będzie siano dla konia.

Dezynfektora szpital nie posiada; o pozwolenie zakupna komitet uprasza Wydział kraj., wstawiając odpowiednią kwotę do budżetu. LW 26.341/99.

Na Radzie dnia 5. maja przyjęto do wiadomości.

Husiatyn. — Ponieważ szpital ten za 15 dni już się staje powszechnym, udałem się więc do Husiatyna, aby przekonać się, w jakim jest stanie i czy wszystko, co było przezemnie wskazane w dniu otwarcia zakładu tego jako powiatowego, zostało wykonanem. Po bardzo szczegółowem zwiedzeniu szpitala, przekonałem się, że Rada powiatowa poszła dalej, niż obiecała i że ten zakład przy otwarciu jako powszechny jest uposażony tak bogato, jak żaden ze szpitali prowincyonalnych. Dość powiedzieć, że szpital ten, mogący pomieścić do 50 chorych, kosztował 72.000 zł. w. a. a samo wewnętrzne urządzenie pochłonęło zwyż 12.000 zł. Wszystko tu jest, czego tylko można wymagać od podobnego zakładu: piękny dwumorgowy ogród już obsadzony drzewami dla przechadzki chorych i na warzywa potrzebne dla zakładu, dwie studnie dostarczające doskonałej wody, kanalizacya, jakiej niema żaden szpital, wyszutrowane drogi, łączące wszystkie budynki szpitalne, wodociągi dostarczające wody wszędzie, gdzie tylko tego potrzeba, kuchnia ze wszelkiemi dogodnościami, piekarnia, spiżarnia, różne składy, magazyny, pralnia maszynowa, magiel mechaniczny, dzwonki elektryczne, dobrze urządzony pokój operacyjny, bogate instrumentarium, zakupione przez bardzo zdolnego i znającego swoją rzecz chirurga, wszelkie opatrunki, sale odpowiednie dla chorych i dla posługi, piękna kaplica, osobny dom dla zakaźnych chorych z odpowiedniem wewnętrznem urządzeniem, ładny dom przedpogrzebowy z pracownią dla lekarza i dezynfektorem, budynek gospodarski na słomę, skład rupieci, chlewek, kurniki itd. Bielizny i sprzętów szpital posiada ilość dostateczną na 50 osób; bielizny jest na pięć zmian. Jednem słowem nawet przy przepełnieniu prawdopodobnie szpital nie będzie wymagać zbyt wielkich wydatków przez parę lat. Cały zakład jest otoczony murem, w którym znajdują się dwie wjazdowe bramy. Fotografię zakładu otrzymaną z Rady powiatowej przedstawiam. W szpitalu znalazłem 49 chorych, z tej liczby 5 było w pawilonie dla zakaźnych. Od chwili otwarcia szpitala do dnia inspekcyi leczono 232 chorych, w przybliżeniu więc będzie w ciągu roku chorych około 500, leczonych w ciągu 11 000 dni leczenia. Dyrektorem zakładu dotychczas był dr. Lenko, sekundaryusz szpitala lwowskiego, który należycie wywiązał się z zadania swego przy wewnętrznem urządzeniu zakładu i chlubnie zarekomendował się wobec Rady powiatowej i wobec okolicznej ludności, która z wielkiem zaufaniem garnie się do szpitala. Od dnia otwarcia szpitala do połowy czerwca dokonał 64 operacyj większych i małych z bardzo szczęśliwymi wynikami. Niestety obowiązki rodzinne nie pozwalają drowi Lenko prowadzić dalej tak pięknie zaczętego zawodu, z którego zrezygnował pomimo oświadczenia Rady powiatowej, że ad personam wyznaczy mu dodatek z funduszów powiatowych do płacy, którą mu będzie dawać Wydział krajowy. Ponieważ dr. Lenko wyjeżdża ztąd 1. lipca, potrzeba więc będzie znaleść mu zastępcę, któryby mógł prowadzić należycie tak dobrze zaczęte dzieło. W tym celu pisałem już do Dyrektara szpitala św. Łazarza z prośbą, aby przysłał uwiadomienie, który z młodszych a zupełnie ukwalifikowanych lekarzy mógłby objąć obowiązki kierownika nowego tego zakładu.

Szpital, jak powiedziałem wyżej, jest już prawie zupełnie urządzony, zostaje tylko ukończyć drugą zapasową studnię, odarniować podwórza i ogród i sprowadzić centryfugę do pralni.

Wspólnie z dr. Lenko ułożyliśmy budżet na drugą połowę bieżącego roku, pzzyjmując, że taksa tego szpitala będzie taka sama jak w szpitałach mających po 40 do 50 łóżek, to jest 60 ct. na dzień i na chorego.

Wnioski: 1. Potrzeba będzie zamianować nowego dyrektora zakładu. 2. Wyznaczyć taksę 60 ct. za dorosłych i 30 ct. za dzieci a szpitalowi udzielić zaliczki 2.000 zł. na prowadzenie gospodarstwa.

Na Radzie d. 23. czerwca uchwalono: Od 1. lipca objąć zarząd administracyjny nowego szpitala. 2. Mianować delegatem Wydziału kraj. do ukonstytuować się mającego Komitetu szpitalnego p. Wincentego Cichockiego, c. k. radcę Sądu krajowego. 3. Polecić Komitetowi szpitalnemu odebrać protokolarnie szpital od Wydziału pewiatowego w swoje zawiadywanie. 4. Ogłosić konkurs na posadę Dyrektora szpitala z płacą 700 zł. rocznie z terminem na dzień 20. lipca wyznaczonym. 5. Ustanowić tymczasowo taksę dzienną leczenia po 60 ct od dorosłych a 30 ct. od nieletnich.

6. Udzielić zaliczki w kwocie 2.000 zł. na prowadzenie gospodarstwa. 7. Wezwać Komitet o przedłożenie do zatwierdzenia umowy z Siostrami Miłosierdzia przez Wydział powiatowy zawartej.

Jasło. — Dyrektor szpitala, nie uciekając się do zaliczek, z pozostałości kasowych utworzył fundusz, z którego, po otrzymaniu zezwolenia Wys. Wydziału kraj. przystąpił do zmiany zgniłego i zniszczonego gontowego dachu na cynkową blachą kryty i przerabia korytarz drewniany, prowadzący do składów i do latryn na murowany, dawny bowiem był już bardzo stary, zbutwiały i przedstawiał wielkie niebezpieczeństwo w razie ognia. Koszt tych robót został obliczony na 2.322 zł. Cała robota będzie ukończona w ciągu bieżącego lata. Jedną z kardynalnych wad tego szpitala jest niemożność stosownego i zupełnie bezpiecznego dla innych chorych pomieszczenia zakaźnych, jest bowiem tylko jeden pokój na oddziale kobiet na 2 łóżka, oddzielony osobnym korytarzem, na męskim zaś oddziale odosobnienia urządzić niema możności. Jak tylko uzbiera się dostateczny kapitalik rezerwowy, potrzeba będzie przystąpić do postawienia pawilonu dla zakaźnych.

Zaległości kosztów leczenia są tu bardzo małe, wynosiły bowiem w dniu inspekcyi 605 zł. Po kilkakrotnej zmianie pisarzy szpitalnych udało się nareszcie odnaleść odpowiedniego człowieka w jednym z profesorów szkoły wydziałowej, który w swobodnych od nauczania chwilach załatwia wszystkie pisemne sprawy szpitala ku ogólnemu zadowoleniu. Wobec niskiej płacy, przywiązanej do posady pisarza, jedynym środkiem uniknienia możliwych nadużyć będzie odszukanie na tę posadę takich, którzy już mają inną, dającą im sposób do życia, a nie zabierającą całego swobodnego czasu, co wszędzie zalecam komitetom szpitalnym.

Chorych znalazłem 61. Przepełnienie tu jest bardzo rzadkie, a będzie jeszcze rzadszem, gdy zostaną otwarte szpitale w Gorlicach i Krośnie. Dlatego też niema tu braku bielizny, której jest cztery zmiany na etatową liczbę łóżek. Wśród chorych znalazłem tylko jednego chorego, dotkniętego nieuleczalnem kalectwem, przysłanego przez fizyka miejskiego — tego poleciłem wydalić ze szpitala jako niekwalifikującego się do leczenia. Leczenie chorych bardzo staranne. Śmiertelność w roku ubiegłym wynosiła 6 7%, średni pobyt 22.5 dni. Wszyscy chorzy na błonicę są leczeni surowicą antidyfteryczną, sprowadzoną z zakładu prof. dra Bujwida w Krakowie. W szpitalu tym była dokonana próba leczenia tężca (tetanos) za pomocą wstrzykiwania podskórnego emulsyi z mózgu królika. Dziecko dotknięte wysokim stopniem choroby zostało uratowane. Narzędzi chirurgicznych jest ilość dostateczna, a leki i opatrunki kosztują niewiele. W roku przeszłym starsza Siostra Miłosierdzia umarła w szpitalu na gruźlicę, a druga Siostra przebyła ciężki tyfus z zapaleniem płuc. Magazyny i śpiżarnia w porządku, płótno zakupuje się w Krośnie, a bieliznę szyją same Siostry Miłosierdzia. Koszt jednego dnia żywienia wynosi 20 ct. Chorzy i lekarze z wiktu są zadowoleni. Kaplicę Siostry Miłosierdzia podjęły się urządzić bez żądania jakiejkolwiek pomocy z funduszu szpitalnego. Stosunki osobiste pomiędzy osobami pracującemi w szpitalu są dobre.

Na radzie d. 5. maja przyjęto do wiadomości.

Kołomyja. — W mieście i okolicy Kołomyi było kilka wypadków tyfusu plamistego. Kto go zawlókł do szpitala, niewiadomo, bo zachorowała pierwsza Siostra Miłosierdzia, pielęgnująca chorych, po niej trzech innych chorych w różnych salach, a nawet w tych, z którymi Siostra ta nie była w żadnej styczności, następnie przybył jeden tyfusowy z miasta i zachorował jeszcze jeden chory syfilityczny, ogółem więc siedm osób. Wszystkie natychmiast zostały odosobnione. Po porozumieniu się ze Starostwem polecono magistratowi, aby otworzył szpital epidemiczny miejski. Zarządziłem, aby Dyrektor siedmiu tych chorych nie odsyłał do szpitala epidemicznego, aby nie rozwlec choroby, ale natomiast żeby nie przyjmował więcej tyfusowych do szpitala; oprócz tego wszyscy lżej chorzy i rekonwalescenci zostali

odesłani do domów, tak że w szpitalu, w którym było sto chorych, zostało tylko 67, a w tej liczbie 53 syfilitycznych czyli prawie 80%, dotkniętych wtórorzędnymi i trzeciorzędnymi objawami. Ze względu, że jest to już drugi szpital, w którym znajduje się taka wielka ilość chorych wenerycznych, uważam za obowiązek mój przedstawić Wys. Wydziałowi krajowemu o konieczności przystąpienia do energicznego tępienia tej strasznej choroby, która grozi kompletnem zwyrodnieniem pięknego górskiego tych okolic ludu. Sądzę, że byłoby pożytecznem wydanie pouczenia napisanego jasno i przystępnie o objawach tej choroby, o jej niebezpieczeństwie i ostrożnościach, jakie mają być zachowane przy zetknięciu się z zakażonymi. Duszpasterze mogliby wiele zdziałać dla rozpowszechnienia zdrowych pojęć o tej chorobie i o potrzebie natychmiastowego leczenia się u lekarzy lub w szpitalach i unikania znachorów. Jeżeli do tego dołączy się nieustanna kontrola, wykonywana przez lekarzy powiatowych, okręgowych i gminnych we wszystkich wsiach zakażonych, współudział władz wojskowych, aby nie uwalniano z wojska ludzi dotkniętych tą chorobą, przed jej uleczeniem, przymusowe odsełanie wszystkich chorych do sąsiednich szpitali, delegowanie lekarzy do miejsc szczególnie dotkniętych tą chorobą, aby zarządzili, co należy, dla ograniczenia zarazy, to możnaby wstrzymać postępy tej choroby, niszczącej zdrowie ludności

Szpital kołomyjski, jako zakład leczniczy, ma wiele wad, a przedewszystkiem brak kanalizacyi wszelkiej. Odchody ludzkie mięszają się z wodami z pralni, kuchni i łazienek i spływają do jednej jamy, z której od czasu do czasu płyn wywożą się za pomocą przyrządu Tallarda, który przysyła miasto. Siostra przełożona mówiła mi, że oczyszczanie to jest bardzo niedokładne, bo się wywożą tylko płynne części, a stałe spoczywają na dnie całemi latami. Za ten wywóz miasto pobierało dotychczas 100 zł. rocznie, obecnie zaś żąda 200. Dół kloaczny z biegiem czasu już się popsuł, a ziemia przepuszcza płynne części, które zalały zupełnie piwnice szpitalne, tak że te ostatnie użyte być nie mogą. Wody napełniające piwnice są cuchnące w wysokim stopniu, tak, że obawiam się, żeby nie stały się powodem wybuchu jakiejś epidemii w samym szpitalu. Mówiłem w tej sprawie z przewodniczącym komitetu i lekarzami; oni są zdania, że wody obecnie stojące za pomocą kanału można odprowadzić do miejskiego potoku, kanał ten przeszedłby przez ogród szpitalny i przez kawałek dwudziestometrowy ogrodu sąsiedniego, przedstawia długość około 250 metrów, a zatem mógłby kosztować około 600 zł. Na pokrycie tego wydatku można użyć kwotę 895 zł,, zdefraudowaną w różnych czasach przez urzędnika magistrackiego z funduszu szpitalnego, którą to kwotę będzie musiało miasto zwrócić szpitalowi. Poleciłem Dyrektorowi, aby zrobiono studya w tym kierunku, a plan kanalizacyi wraz z kosztorysem aby przedstawił Wys. Wydziałowi kraj.

Oprócz należytej naprawy, a może też i kompletnego przebudowania dołu kloacznego, szpital ten wymaga: pomalowania podłóg, wstawienia krat żelaznych w dwóch oknach i naprawienia łazienek, w budynku administracyjnym naprawy pieców, i podłóg, wymiany spróchniałych ram okiennych, w oficynach postawienia dwóch nowych pieców, naprawy kuchni i betonowej podłogi w praczkarni, kupienia nowego maglu, nareszcie rozebrania walącego się lamusu, a wybudowania na jego miejsce piwniczki dla przechowywania ziemniaków, kapusty, buraków itd. Potrzeby te są wstawione do budżetu na r. 1900.

W szpitalu tym leczono w roku przeszłym na 70 łóżkach etatowych 1108 chorych w ciągu 28.003 dni. Średni pobyt chorych ze względu na znaczną ilość kiłowych wynosił 25.2 dni. Leczono dziennie przeciętnie 76, tj. o sześciu więcej, aniżeli pozwala ilość łóżek. Śmiertelność wynosiła 5.6%. Najczęstsze wypadki śmiertelne były z gruźlicy i z zaburzenia odżywiania. Wydatki na leki w roku ubiegłym zmniejszyły się. Instrumentaryum chirurgiczne jest dość skromne, potrzebnem jest zakupienie sterylizatora, którego szpital nie posiada. Książki w kancelaryi zarządu są w porządku, zaległości kosztów leczenia wynosiły do 1. stycznia 2.305 zł. Przewodniczący komitetu szpitalnego bardzo pochlebnie wyrażał się o pracowitości i sumienności obecnego pisarza szpitalnego, który odkrył defraudacyę. W roku ubiegłym od samopłacących ściągnięto 1.392 zł., a w tym roku zwyż 500 zł. Książki rachunkowe prowadzą się dobrze, gospodarstwo jest oszczędne;

żywienie chorych kosztowało 18 ct. Szpital utrzymuje konia i wózek, natomiast odpadło wynagrodzenie księży na fiakry, wywóz zmarłych i przywóz z miasta różnych wiktuałów. Koszt utrzymania konia wynosi 200 zł.; konia wzięto z wojska a za półtora roku koń ten stanie się własnością szpitala. W roku ubiegłym odnowiono gontowe dachy na budynku administracyjnym, na stajniach i na kuchni i naprawiono parkany, otaczające ogród szpitalny.

Wnioski: Zażądać od komitetu przedstawienia planu i kosztorysu na zbudowanie kanału odprowadzającego płynne nieczystości ze szpitala do potoku. 2. przy zatwierdzaniu budżetu zezwolić na sprawienie sterylizatora. LW. 38.283/99.

Na Radzie d. 23. czerwca uchwalono: 1. Przedstawić sprawę panującego syfilisu Namiestnictwu i prosić o zaradzenie złemu. 2. Udać się do komendy korpuśnej, ażeby ściśle badano stan zdrowia żołnierzy przy puszczaniu ich na urlop. 3. Wezwać Wydziały powiatowe w Kołomyi, Kosowie, Stanisławowie, Bohorodczanach i Nadwórnie, ażeby przez lekarzy okręgowych starały się złemu zaradzić. 4. Wydać krótką, pouczającą i popularną broszurkę w języku polskim i ruskim.

Lubaczów. — Szpital lubaczowski otwarty w 1897 roku, przedstawił zamknięcia rachunkowe za r. 1898 bardzo niedokładnie, co dało powód naszemu Oddziałowi rachunkowemu do przypuszczenia, że tam się dzieją nieprawidłowości, graniczące z nadużyciem. Powodem niedokładności rachunków była okoliczność, że szpital ten jest jedyny, który nie został zbudowanym w mieście powiatowem, a w 10-kilometrowem od niego oddaleniu i z tego powodu znajdował się w wyjątkowych warunkach pod względem administracyjnym i gospodarczym, bo wszystkie wpływy szły do kasy powiatowej, znajdującej się w Cieszanowie i po wszelkie kwoty potrzebne na wydatki, dyrektor musiał jeździć do tego ostatniego miasta. Taki stan rzeczy wywołał wielkie niedogodności, wskutek których przewodniczący Rady powiatowej ks. Sapieha prosił Wydział krajowy o pozwolenie przeniesienia kasy szpitalnej do m. Lubaczowa i oddania jej lubaczowskiej Kasie zaliczkowej, która obowiązała się za złożone w niej pieniądze płacić pewien procent, a oprócz tego prowadzić rachunki wydatków. Ponieważ Siostry Miłosierdzia od dnia otwarcia szpitala objęły zarząd gospodarczy, Dyrektor szpitala brał potrzebne kwoty na utrzymanie zakładu z kasy i oddawał do rąk przełożonej, która go kwitowała z odebranej kwoty i robiła wszelkie zakupna dla zakładu, nie bardzo dbając o zbieranie kwitów od dostawców za wypłacone im pieniądze. Proceder ten odkryty właśnie przy pierwszem przedstawieniu zamknięć rachunkowych dał powód do podejrzeń, że w szpitalu tym dzieją się nadużycia. Wskutek tego wezwałem Dyrektora szpitala do Lwowa dla wyjaśnienia różnych wątpliwości, które się zrodziły, nakazawszy mu przywieść z sobą wszystkie książki rachunkowe, dzienniki i kwity. W tymże czasie Wydział krajowy polecił przenieść kasę szpitalną z kasy zaliczkowej do magistratu i oddać ją do prowadzenia kasyerowi miejskiemu za zapłatą 100 zł. rocznej remuneracyi. Rachunki szpitalne robione w kasie zaliczkowej były prowadzone zupełnie inaczej, jak nakazywała instrukcya szpitalna. Zostało jednak przekonać się, czy obok niedokładności nie było jakich nadużyć. Otóż sprawdzenie zamknięć rachunkowych w r. 1898 przez nasz Oddział rachunkowy wykazało, że żywienie chorych, rubryka, z której najlepiej ocenić można dobre lub złe gospodarstwo, w niczem nie różni się od szpitali najlepiej zagospodarowanych: koszt za leki i sanitarne potrzeby wynosi 4.2 ct. na dzień i chorego, co świadczy, że szpital w tym względzie należy do najoszczędniejszych, a ogólny wydatek roczny nie przenosił wysokości taksy, ustanowionej dla szpitala, owszem wykazał oszczędność około 100 zł. Przekonało to, że alarm był napróżny. Kazać zbierać obecnie Siostrom zakonnym kwity za rok 1898 byłoby rzeczą zupełnie bezcelową

Po przybyciu w tym roku do Lubaczowa, rzeczą moją było przedewszystkiem zbadać jak najdokładniej, jak się obecnie prowadzą rachunki tak w szpitalu jak i w kasie miejskiej. Badanie to wykazało, że wszystkie książki są prowadzone według instrukcyi i na każdy najmniejszy wydatek

są kwity, które się składają do kasy miejskiej przy każdem zażądaniu nowej zaliczki.

W szpitalu znalazłem wzorowy porządek, dobre i nader oszczędne gospodarstwo. Wszystko, co można było zrobić dla podniesienia szpitala, zrobiono bez przekroczenia budżetu zatwierdzonego przez Wydział krajowy. Ale nowy szpital ma jeszcze wiele braków, a mianowicie: nie posiada kanalizacyi i wodociągów, nie jest obrukowany, a wskutek tego wilgoć ma dostęp do szpitala, pralnia w suterenach ciemna i niedogodna, źle wentylująca się i bez odpływu dla brudnej wody, którą potrzeba wypompowywać, niema stołu operacyjnego, trupiarnia nie jest urządzona należycie i niema dezynfektora. Wszystkie te braki musi usunąć Rada powiatowa, ale z braku funduszów rozporządzalnych prosiła, aby Wydział krajowy zezwolił dokonać to w roku przyszłym. Takie wielkie braki — ma się rozumieć — odbijają się na całej administracyi i gospodarstwie a nawet na leczeniu, bo noszenie wody na kąpiel wymaga większej ilości posługi, a budżet tego nie dopuszcza.

Ogród szpitalny dostarcza kuchni potrzebnej ogrodowizny, trzoda chlewna (4 sztuki) — omasty, kury — jaj; utrzymanie własnego konia i wózka pozwala zakonnicom bywać częściej na targach i taniej zakupywać wiktuały. Magazyn bielizny bardzo skromny, bo zawiera bielizny na cztery zmiany na etatową liczbę łóżek, wtedy, gdy chorych jest tu prawie ciągle więcej, aniżeli etat. Pielęgnowanie chorych bardzo staranne. W ubiegłym roku leczono 613 chorych w ciągu 13.181 dni, średni pobyt 21·5. Śmiertelność 3.4%, to jest mniej, aniżeli przeciętna śmiertelność całego kraju. Najwięcej zmarłych było z suchot (9). Chorych w dniu inspekcyi znalazłem 40, w tej liczbie dwóch rekonwalescentów na tyfus.

Lekarz uskarżał się, iż z braku pomocników nie może przedsiębrać w szpitalu żadnej cięższej operacyi i że tak jest obarczony pisaniną, iż większą część dnia musi przesiadywać w szpitalu, wskutek czego jest chory i potrzebuje choć krótkiego leczenia i wypoczynku. Przeglądając protokoły posiedzeń komitetu, widziałem, że na ostatniem posiedzeniu postanowiono prosić Wydział krajowy o zamianowanie sekundaryusza dla szpitala.

Na Radzie 15. września uchwalono wezwać Wydział powiatowy, ażeby wykazane braki usunął najpóźniej w r. 1900.

Podhajce. — Szpital podhajecki był zawsze administrowany dobrze i oszczędnie; nigdy tu nie było żadnych nadużyć i strat żadnych szpital nie poniósł, a taksa leczenia dotychczas jest najniższą ze wszystkich szpitali prowincyonalnych, wynosi bowiem zaledwie 48 ct. na dzień i chorego. Skromna ta taksa nie pozwala zakładowi rozwinąć się i polepszyć sanitarne warunki, które z powodu bardzo nieodpowiedniej budowy szpitala corocznie w miarę wzmagania się frekwencyi stawały się gorszymi.

Szpital ten pierwotnie był zbudowany na 60 łóżek, cały parter był przeznaczony na administracyę. Na pralnię i łazienki nie było odpowiedniego miejsca, a dokładne odosobnienie chorych zakaźnych było niemożebne i kilkakrotnie w samym zakładzie zdarzały się wypadki zakażenia.

C. k. Namiestnictwo kilka razy wzywało do wybudowania pawilonu dla zakaźnych, ale finansowy stan szpitala był taki, że żadną miarą wykonać tego żądania było niepodobna, tem więcej, że napływ chorych coraz się zwiększał i potrzeba było coś zrobić dla uchylenia niebezpieczeństwa zbyt wielkiego przepełnienia tembardziej, że do zakładu zostały wprowadzone Siostry Miłosierdzia, których pomieszczenie nie odpowiadało najprymitywniejszym warunkom sanitarnym. Dzięki ofiarności Wys. Sejmu, który udzielił 7.500 zł. i Wydziału Rady powiatowej, która dała taką samą kwotę, kosztem 15.000 zł. stanął, obok starego budynku nowy, piątrowy dom, w którym znalazły pomieszczenie chore kobiety, Siostry Miłosierdzia, kaplica, kancelarya lekarska i sala operacyjna, to jest szpital powiększył się o 25 łóżek dla chorych.

Budynek nowy nie jest jeszcze przyjęty od przedsiębiorcy, chociaż chorzy są tam już pomieszczeni. Kolaudacya wykaże, czy wszystko jest dokonanem według planów i kosztorysów i czy niema tam jakich wad konstrukcyjnych. Obecnie zaś, opatrując budynek powierzchownie, zauważyłem,

że pawilon wybudowany nie jest obrukowany, niema dobrze uregulowanego odpływu wód deszczowych, a latryny są wadliwie zbudowane i prawdopodobnie z braku dobrego odpływu płynnych części mocno cuchną. Na wady te zwróciłem uwagę Rady powiatowej, prosząc, aby poleciła je usunąć przy kolaudacyi nowo wybudowanego pawilonu. Ale obok rozszrzenia szpitala, które dokonano, zakład musi jeszcze zrobić trzy ważne ulepszenia, a mianowicie: 1. urządzić zupełnie odosobnione pomieszczenie dla zakaźnych, 2. rozszerzyć i uporządkować łazienki w parterze starego budynku, gdyż obecne, jak już niejednokrotnie donosiłem, są niżej krytyki i nareszcie 3. urządzić porządną pralnię, gdyż obecna pomieszczona w ogrodzie szpitalnym jest tak mała, że pranie jest połączone z nadzwyczajnemi trudnościami.

Najlepszym sposobem odosobnienia zakaźnych jest sporządzenie wejścia osobnego do ubikacyj dla nich przeznaczonych. W tylnej stronie piętra, zwróconej ku północy, jest sześć oddzielnych pokoików, w których umieszczano dotychczas chorych zakaźnych; wchód był z wspólnego korytarza. Po zrobieniu osobnych schodów i ganku na wysokości pierwszego piętra, można wszystkie drzwi od korytarza zamurować, a zrobić wejście z ganku; utworzy się przez to oddział na 6 łóżek dla mężczyzn i tyleż dla kobiet zupełnie odosobnionych od innych chorych. Łazienki potrzeba będzie poprawić, rozszerzając je nieco, gdyż miejsce na to pozwala. Pralnię zaś można rozszerzyć kosztem przylegającej truparni, którą potrzeba będzie przenieść nieco więcej w głąb ogrodu. Kosztorys na te roboty został zrobiony przez inżyniera powiatowego p. Porębskiego i wynosi:

1. Urządzenie odpowiednie dla chorych zakaźnych w starym budynku i naprawa łazienek	1.749 zł. 98 ct.
2. Domek na trupiarnię składający się z dwóch ubikacyj, sali sekcyjnej i sali wystawy ciał . . .	372 „ 98 „
3. Urządzenie pralni ryczałtowo . . .	100 „ — „
Razem	2.222 zł. 96 ct.

Kosztem więc tej niewielkiej stotunkowo sumy można będzie przyprowadzić szpital do zupełnego porządku.

Sąsiedni szpital w Brzeżanach mający prawie zupełnie taką samą ilość chorych i rozwijający się w analogicznych pod względem drożyzny warunkach, otrzymał 59 ct. taksę dziennego utrzymania chorych z powodu, iż płaci czynsz najmu domu na szpital w kwocie 1.000 zł. Wynosi to prawie 4 ct. na dzień i chorego. Gdyby podniesiono taksę w Podhajcach z 48 ct. na 55, to jest o 4 ct. niżej aniżeli w Brzeżanach i dano mu zaliczkę spłacalną w ciągu dwóch lat w kwocie 2.222 zł., wszystko, co wykazałem wyżej, byłoby wykonanem i szpital stanąłby na równi z innymi szpitalami. W tym też kierunku Rada powiatowa i komitet szpitalny wkrótce zrobią przedstawienie do Wys. Wydziału kraj., które jak najmocniej popieram.

Chorych w szpitalu znalazłem 90 (37 kobiet i 53 mężczyzn). Leczenie i pielęgnowanie nadzwyczaj staranne i uprzejme. Wśród chorych nie było ani jednego, któryby nie kwalifikował się do leczenia szpitalnego. Bardzo wiele chorych na oczy leczy się w szpitalu i zawsze jest wiele chirurgicznych wypadków. W roku przeszłym operowano 154, w tym zaś roku dotychczas było już 75 operacyj, wogóle bardzo szczęśliwych; w tej liczbie było 3 laparatomij, zrobione w bardzo skomplikowanych wypadkach i ze szczęśliwym rezultatem. W wypadkach dyfteryi używała się limfa antidyfteryczna prof. Bujwida z bardzo dodatnim rezultatem. Wśród chorych znalazłem 3 tyfusowych. Szpital udzielił pomocy akuszeryjnej 30 razy. Ambulatoryjnie codziennie utrzymuje pomoc lekarską lub poradę najmniej 25 ubogich. Instrumentaryum jest dość ubogie i potrzebuje znacznego wzmocnienia, zwłaszcza zakupna sterylizatora i przyrządu Paquelina. W nowym pawilonie wystawionym na działanie promieni zachodniego słońca, potrzeba będzie sprawić story. Kancelarya w porządku. Zaległości kosztów leczenia bez czwartego kwartału u. r. wynoszą 4.087 zł., rachunki Siostra Miłosierdzia prowadzi dobrze. Gospodarka bardzo oszczędna. Koszta żywienia wynoszą 19 ct. na dzień i chorego, wliczając w to służbę i Siostry Miłosierdzia. Czystość i porządek w szpitalu wielki. Wikt dobrze i smacznie sporządzony. Wiktuały dobrego gatunku. Bielizny szpital posiada bardzo mało, tak że często brakuje i chory musi leżeć we własnej. Kuchnia potrzebuje reperacyi i powiększenia. Szpital zakupił 30 nowych bardzo mo-

cnych i porządnych łóżek żelaznych, płacąc po 20 zł. za łóżko i 16 stoliczków nocnych żelaznych kosztujących po 7 zł. 50 ct. Zakład utrzymuje dwie krowy, dające dziennie do 24 litrów mleka i dwie świnki.

Wnioski: Jak przyjdzie przedstawienie z komitetu szpitalnego, zezwolić: 1. Na powiększenie ilości łożek z 60 na 85. 2. Dać zaliczkę 2.222 zł. 3. Podnieść taksę z 48 na 55 ct.

Plan szpitala przedstawiam przy relacyi mojej. W Radzie powiatowej przejrzałem książki rachunkowe funduszu szpitalnego, z których widać, że w dniu inspekcyi fundusz szpitalny był dłużny funduszowi powiatowemu zwyż 500 zł.

Na Radzie d. 20. czerwca uchwalono przyjąć do wiadomości, a wniosek będzie załatwiony przy przedłożeniu budżetu na r. 1900.

Przemyślany. — W roku ubiegłym w szpitalu przemyślańskim zaszły następujące zmiany: Zbudowano kosztem Rady powiatowej lodownię mogącą pomieścić zwyż sto fur lodu. Czy budowa jest praktycznie wykonaną, okaże się w ciągu lata roku bieżącego. Zbudowano stajenkę dla krowy, kurnik i szopę na słomę także kosztem Rady powiat. Za pieniądze uzyskane ze sprzedaży wieprzków kupiono za 110 zł. krowę, która dziennie daje 17 litrów mleka dla chorych w szpitalu, a żywi się trawą i koniczyną zasianą w ogrodzie szpitalnym. Oprócz krowy szpital utrzymuje dwa wieprzki z odpadków kuchennych. Wszystkie latryny zbudowane pierwotnie bardzo niepraktycznie, przebudowano i zmieniono na system beczkowy z separatorem dla odpływu do kanału płynnych części. Zbudowano też latrynę w pawilonie dla zakaźnych, której poprzednio nie było. Dół kloaczny tego pawilonu jest oczyszczany zupełnie osobno. Wypokostowano i polakierowano wszystkie podłogi. Urządzono dzwonki elektryczne w całym zakładzie. Uregulowano z gminą sprawę pokładnego, na podstawie wskazówek udzielonych przez Wydział krajowy. Z apteką zawarto umowę o dostawę leków dla szpitala z opustem 15%. Sanitarne materyały zakupuje szpital z fabryki Dobrowolskiego w Krakowie. Sporządzono siłami miejscowych rzemieślników stół operacyjny systemu prof. Rydygiera bardzo tanio (25 zł.). Kupiono magiel i osuszono kuchnię i spiżarnię. Zaczęto wypiekać chleb we własnym zarządzie, chleb jest tani, dobry i należycie wypieczony. Dla prowadzenia czynności kancelaryjnych została sprowadzoną piąta zakonnica prowizorycznie, i wykonywa te czynności dobrze. Potrzeba będzie zezwolić na wypłatę jej 80 zł. rocznie tak jak innym zakonnicom, gdyż zastępuje pisarza, którego szpital nie posiada, i wywiązuje się z zadania swego, według opinii przewodniczącego komitetem i dyrektora, ku ogólnemu zadowoleniu.

Ilość chorych nieustannie się zwiększa. W roku ubiegłym od dnia otwarcia szpitala, 20. maja, do końca roku, przeciętnie pielęgnowano dziennie 38 chorych, od 1. stycznia b. r. przeciętna ilość chorych w szpitalu wynosi 57 dziennie, a oprócz tego otrzymuje pomoc i poradę lekarską średnio do 20 ambulantów, przeważnie włościan okolicznych, którzy mają wielkie zaufanie do kierownika zakładu za jego sumienność, ludzkość i szczęśliwie dokonane operacye. Tych ostatnich od początku roku do dnia inspekcyi było 116; przy operacyach są pomocne lekarzowi zakonnice, a w ważniejszych wypadkach fizyk powiatowy. Śmiertelność w tym szpitalu w roku przeszłym wynosiła 3·3%. Leki kosztowały nie drogo, bo tylko 4 ct. na dzień i na chorego. Arsenał chirurgiczny dostateczny, potrzeba tylko sprawić sterylizator, który będzie kosztować do 70 zł., i dezynfektor, bo tego ostatniego szpital nie posiada, a jest koniecznym nietylko dla szpitala, ale i dla miasta. Wydatek ten będzie wstawiony do budżetu na r. 1900. Sala operacyjna potrzebuje też zamiany podłogi drewnianej na betonową. Służba przy chorych obecnie jest bardzo dobra, prawie wszystka sprowadzona z Mościsk. Dyrektor szpitala, który dotychczas mieszkał w zakładzie, z powodu rozwoju praktyki przenosi się do miasta, przeto dwa pokoje przez niego zajmowane i mogące pomieścić około 8 łóżek, zostaną oddane do użytku chorych. Według opinii komitetu szpitalnego będzie to wielką stratą dla szpitala, który się podniósł i uporządkował jedynie z tego powodu, że dyrektor był stale na miejscu. W kancelaryi książki wszystkie w porządku, zaległości kosztów leczenia wynoszą 662 zł.

Pod względem administracyjno-gospodarczym szpital znajduje się pod niezmiernie przychylną opieką Rady powiatowej i jej prezesa p. Romana Wybranowskiego. Na wszystkie potrzeby Rada powiatowa udziela szpitalowi zaliczki i daje mu wszelką pomoc. Obecnie stosownie do zawartego z c. k. Starostwem kontraktu najmu domu, należącego do funduszu szpitalnego, dobudowuje się domek o 2 pokojach i kuchni dla woźnego, domek ten będzie kosztować około 1600 zł. C. k. Namiestnictwo zawiadomiło, że c. k. Ministerstwo zgodziło się na 2600 zł. za czynsz najmu tego domu na Starostwo i Urząd podatkowy, tymczasem już pół roku przeszło, a asygnacyi na wypłatę tej sumy kasie szpitalnej dotychczas nie ma, z tego powodu szpital jest w kłopotach finansowych. Dlatego też komitet szpitalny uprasza o pośrednictwo Wydziału krajowego dla prędszego otrzymania tej sumy, tem więcej, że budowa domku dla woźnego pochłonie w tym roku prawie cały ten dochód. Rachunki gospodarskie prowadzi starsza Siostra dobrze, a wszystkie kwity i książki sprawdza z początku Dyrektor, a następnie komitet szpitalny. Szpital miał zaliczki 4000 zł., z których już spłacił 1000 zł. Gospodarstwo jest oszczędne i taksa wystarcza na wszystkie potrzeby tem więcej, że z ogrodu szpitalnego w roku ubiegłym zebrano 70 korcy ziemniaków i warzywa potrzebne dla kuchni. Koszt żywienia wynosi dziennie. 17—19 ct. Z kamieniołomu sprzedano w roku ubiegłym zaledwie 30 sążni sześciennych kamienia po 2 zł. za sążeń. Szpital z wewnętrznem urządzeniem jest asekurowany na 20.000 zł., a dom, gdzie się mieści Starostwo i Urząd podatkowy na 15.000 zł. Wszystkie kawałki ogrodu otaczającego szpital są zużytkowane na kulturę różnorodnego warzywa i koniczyny, a na froncie szpitala założono mały ogródek kwiatowy. Położenie szpitala na wzgórzu jest bardzo zdrowe i piękne, ale ma swoje wielkie niedogodności z powodu oddalenia od miasta. Do kościoła jest prawie dwa kilometry drogi, a ponieważ zakonnice muszą według swych reguł codziennie być na mszy św., więc takie chodzenie zajmuje wiele czasu, a w czasie słoty i zimna naraża je na choroby i przeziębienia, tem więcej, że dla większej oszczędności, całe gospodarstwo prowadzi się we własnym zarządzie, wymagającym częstego chodzenia na rynek. Z tych więc względów komitet lokalny chciałby kupić konia i wózek, na co się zgodziłem, jeżeli koń i wózek będą kupione i utrzymane z oszczędności gospodarczych. Wtedy też można będzie inaczej i dogodniej urządzić duchowną obsługę — ksiądz bowiem będzie mógł przyjeżdzać dla odprawiania mszy św. do kaplicy szpitalnej.

Płótna, koce i płócienka szpital sprowadza z fabryk krajowych z Krosna i Andrychowa. Szyciem bielizny zajętą jest szwaczka najęta za opłatą od sztuki. Pomimo znacznej ilości chorych, ilość bielizny jest wystarczającą. Pranie odbywa się przy pomocy rekonwalescentek. Wszystkie produkta spiżarniane w najlepszym gatunku. Woda ze studni szpitalnej choć dość czysta, nie jest smaczna, bo zawiera wiele żelaza i po deszczu, co jest bardzo dziwnem, ilość jej zmniejsza się i jest niewystarczającą na potrzeby zakładu.

Jest jeszcze znaczny wydatek, który musi z czasem ponieść szpital, a mianowicie oparkanienie całego terytoryum szpitalnego, które można będzie dokonać tylko w lat kilka, bo to będzie kosztować parę tysięcy zł.

Wnioski dotyczące tego szpitala:

1. Poprzeć u c. k. Namiestnictwa prośbę komitetu, na którą dotychczas niema odpowiedzi, o wydanie komitetowi asygnaty na otrzymanie czynszu najmu domu do funduszu szpitalnego należącego. 2. Zezwolić przy układaniu budżetu na rok 1900 na zakupno dezynfektora i sterylizatora, a także na zrobienie podłogi betonowej w sali operacyjnej. 3. Zgodzić się na prośbę komitetu, która będzie wkrótce podaną do Wydziału krajowego, o stabilizacyę Dyrektora zakładu, który w ciągu półtorarocznej służby dał dowody, że odpowie należycie włożonym nań obowiązkom. 4. Zezwolić na przyjęcie na etat piątej zakonnicy prowadzącej kancelaryę zamiast pisarza.

Na Radzie uchwalono ad 1. i 4.; wniosek ad 2. będzie załatwiony przy preliminarzu budżetu, a ad 3. po przedłożeniu odnośnego podania.

Przemyśl. — W ciągu całego ubiegłego roku dzienna ilość chorych przeciętnie wynosiła 190, tj. o 15 chorych dziennie było więcej nad etatową

liczbę łóżek. Leczono 3188 chorych w ciągu 70.377 dni. Średni pobyt chorych wynosił 13.5 dni, co świadczy, że tu nie przetrzymują chorych dłużej nad konieczną potrzebę. Śmiertelność wynosiła 7·6%. Większy procent śmiertelności aniżeli w innych szpitalach pochodzi przeważnie stąd, że wielka ilość suchotników przychodzi tu, aby skończyć ostatnie dni życia. W roku ubiegłym leczono na suchoty 128, z nich zmarło 61. Prawie taki sam procent przypada na choroby serca, bo na 63 chorych zmarło 32. Na choroby weneryczne leczono 693. Operacyj chirurgicznych dokonano 363, ocznych zaś 30. Porodów było 83 zwykłych i 14 z pomocą. Z zakaźnych chorób były: 23 przypadki tyfusu, 10 błonicy, 31 odry i 3 szkarlatyny. W tym zaś roku była epidemia ospy w Przemyślu, w samym szpitalu pielęgnowano 17 chorych jednocześnie. W dniu inspekcyi znalazłem chorych 143, w tej liczbie wenerycznych 41. Czystość i porządek wszędzie należyty, pomimo iż obecnie zaczęto robić zwykłe doroczne restauracye. W tym roku wszystkie piece zostały przerobione lub naprawione i urządono małą kapliczkę w szpitalu. Magazyny i spiżarnia są utrzymane w porządku. Wiktuały w dobrym gatunku. Mięso i chleb dostarcza jeden liwerant, wszystkie zaś inne produkta spożywcze kupuje się w handlu wiktuałów po cenach stałych. Koszt żywienia chorych wynosił 18 ct. dziennie; ponieważ chorzy skarzyli się na mały wymiar porcyj, zwłaszcza na wieczerzę, poleciłem siostrze przełożonej, tak jak w innych szpitalach prowincyonalnych, zamiast zupy na kolacyę dawać kaszę, kluski, ziemniaki i t. p. i w ogóle zwrócić większą uwagę na wikt, który w leczeniu chorych odgrywa nadzwyczajnie ważną rolę. Służba żeńska dobra, ale męska nie wiele warta, bo za 7 zł. miesięcznie nie można znaleść dobrych dozorców szpitala w Przemyślu. Szpital utrzymuje cztery sztuki nierogacizny z odpadków szpitalnych.

Przewodniczącego komitetu szpitalnego prosiłem zarządzić: 1. Zbadanie sufitów w trzech salach przez budowniczego miejskiego, gdyż sufity tam z niewiadomej przyczyny zaczęły pękać. 2) Polecić zakupno storów dla sali, gdzie się znajdują oczni chorzy. 3) Zbadać pompę i wodociągi, gdyż się psują nieustannie, a ciągłe naprawki są kosztowne. 4) Zbadać, czy zamiast zwykłego wywożenia nieczystości ze zbiorników, nie możnaby użyć miejskiego przyrządu Tallarda. 5) Zasłonić otwory okien, które właściciele sąsiednich żydowskich kamienic samowolnie zrobili na ogród szpitalny, gdyż to prowadzi do nieustannej szkodliwej komunikacyi chorych z postronnemi osobami, tudzież ze względów sanitarnych. Przełożona mówiła, że nie może wypuszczać rekonwalescentów do ogrodu, aby nie wrócili do sal pijani, jak to się już kilka razy zdarzyło. Pan Przewodniczący obiecał wszystkie te sprawy poruszyć na komitecie i zarządzić, co należy. W szpitalu przemyskim oprócz dyrektora i dwóch sekundaryuszów etatowych jest jeszcze jeden lekarz bezpłatny dr. Doliński. Książki kancelaryjne znalazłem w należytym porządku tak w kancelaryi szpitalnej, jak i u Siostry przełożonej. Koszta zaległe wynoszą około 8.000 zł. Szpital posiada 5.200 zł. w gotówce umieszczonej w kasie oszczędności. Gospodarstwo w ogóle jest oszczędne, a taksa wynosi 49 ct. na dzień i chorego.

Na Radzie dnia 9. września b. r. przyjęto do wiadomości i wezwano komitet szpitalny, aby zarządził, co należy, w sprawach poruszonych przez inspektora szpitali. LW. 55.672/99.

Rzeszów. — Jadąc do Rzeszowa na inspekcyę szpitala, przedewszystkiem miałem na myśli uregulowanie finansowych spraw tego zakładu, które wydawały mi się groźnemi, bo zaległości w kosztach leczenia w styczniu ubiegłego roku wynosiły 13 666 zł., a oprócz tego szpital otrzymał w zaliczkach kwotę 13.000 zł. W obec tego, że roczne wydatki szpitala wynoszą 27.000 zł., taki stan gospodarstwa jego mógł rzeczywiście mocno zaniepokoić. Po przejrzeniu jednak ksiąg przekonałem się, że rzeczy stoją nie tak źle. Przedewszystkiem zaległości kosztów leczenia po odtrąceniu zrealizowanego IV. kwartału 1898 r., wynoszą zaledwie 7.946 zł., ale i w tej kwocie 1.100 zł. są już przyznane jako należytość od rzeszowskiej Kasy chorych, tylko sumy tej nie otrzymano jeszcze, pomimo licznych upominań się. Upraszam o wstawienie się do c. k. Namiestnictwa, aby nakazało Staroście prędzej załatwiać

przedstawienia zarządu szpitalnego, bo to jest koniecznem dla prawidłowego gospodarstwa. Co do zaliczek udzielonych szpitalowi rzecz się przedstawia także korzystniej. I tak: z rachunku I. kwartału 1898 roku przedstawionego na kwotę 6.608 zł. szpital otrzymał tylko 5.609 zł. z rachunku, z II. kwartału
„ 6.089 „ „ „ „ 3.364 „ „ z III. „
„ 5.535 „ „ „ „ 1.085 „ „ z IV. „
„ 5.750 „ „ „ „ 1.300 „ „ reszta zaś została zatrzymana za dług, a zatem szpital otrzymał tylko 11.357 zł. a spłacił dług 12.624 zł. (LW. 25.125/98, 45.779/98, 66.823/98 i 5.675/99.) Nic więc dziwnego, że szpital w ostatnim czasie musiał prosić o zaliczkę, bo na utrzymanie swoje otrzymał zaledwie połowę tego, co potrzebuje rzeczywiście. Wprawdzie wiele dostawców czeka na spłatę rachunków, ale też szpital wiele rzeczy sprawił w tym roku, a mianowicie: pawilon dla zakaźnych został ukończony i pod względem urządzenia wewnętrznego przedstawia się bardzo dobrze, praktycznie i zupełnie odpowiednio do przeznaczenia swego, ogród jest uporządkowany i dostarcza szpitalowi warzywa na rok cały, kuchnia zakładowa została przerobioną na kaflową, powiększona, a ściany do wysokości wzrostu ludzkiego polakierowane, na końcach kurytarzy porobiono komórki, bardzo dogodne w gospodarstwie zakładu, kupiono dywaniki na schody i korytarze, do sali operacyjnej, która także została wylakierowaną, kupiono sterylizator, narzędzia do intubacyi i do wyrywania zębów, w pralni przerobiono piec do grzania wody i zniżono go i t. d. W całym budynku i w salach chorych znalazłem czystość wzorową. Sióstr jest 7, jedna z nich jest stale w pawilonie dla zakaźnych, druga zaś uczy się w kancelaryi prowadzenia korespondencyi. Służby niższej jest 12 osób. W spiżarni wszystkie wiktuały znalazłem bardzo dobre, mięso także, tylko dostawa chleba nie odznacza się staraniem, aby zadość uczynić zobowiązaniom, to też poleciłem odsyłać pieczywo nieodpowiednie, a na koszt dostawcy kupować gdzie indziej, jeżeli zaś to powtarzać się będzie często, to zerwać kontrakt. Pranie jest obecnie daleko lepsze od czasu, gdy przestano używać wody żelazistej ze studni szpitalnej, ale wożenie wody jest kosztowne, a wodociągi, które mają być zaprowadzone w mieście, jeszcze nie prędko wejdą w życie. Bielizny jest na 4 zmiany na etatową ilość łóżek, wiele jest jednak podartej, a nie mała też ilość z oddziału zakaźnego, po wygaśnięciu ospy, została spaloną. Siostry Miłosierdzia w roku przeszłym kupiły 40 pierzanych poduszek za 100 zł. Szpital utrzymuje trzy wieprzki.

Ilość chorych leczonych w szpitalu wzmaga się nieustannie. W roku ubiegłym leczono 1746 osób w ciągu 41.883 dni. Śmiertelność wynosiła 5·9%, a przeciętny czas pobytu 23·9 dni. Na ocznym oddziale leczono 160, z których 98 było operowanych. Sekundaryusz dr. Elsner jeździł umyślnie do Krakowa, aby się nauczyć intubacyi, tak korzystnej w błonicy i dla zakupna narzędzi potrzebnych do tego rękoczynu. Dyrektor z wielkiem uznaniem wyrażał się o sumienności i pracowitości pomocnika swego. Szpital sprowadza surowicę antidyfterytyczną od Pattlaufa z Wiednia, bo surowica od dr. Bujwida, jak oświadczyli lekarze, ma wywoływać bardzo niepożądaną wysypkę i wrzody. W dniu inspekcyi było 86 chorych, a w tej liczbie 20 chorych na oczy i jedno dziecko dotknięte szkarlatyną. Ambulatoryjnie leczonych na oczy w roku ubiegłym było 912, a w pierwszym kwartale bieżącego roku 351. Na ospę leczono w szpitalu 121, z których umarło 21; nieraz jednocześnie w pawilonie dla zakaźnych bywało zwyż 30 osób. Taka epidemia w powiecie daje wiele do myślenia, bo albo krowianka była zła, albo szczepienie nie odbywało się należycie. W Londynie przy 4½ milionach mieszkańców, zmarło w 1897 r. z powodu ospy tylko 16, a w innych miastach Anglii procent był jeszcze mniejszy, liczba zaś umierających z ospy w całem państwie niemieckiem przy 40 milionach ludności jest mniejsza, aniżeli w 7-milionowej Galicyi. W Berlinie od szeregu lat nie było ani jednego wypadku śmierci od ospy w skutek obowiązkowego szczepienia krowianką. Czy nie byłoby wskazanem zwrócić uwagę władz rządowych, aby polecono pp. fizykom powiatowym kontrolować jak najstaranniej, czy szczepienie odbywa się należycie, śmiertelność bowiem u nas z ospy jest zbyt wielka: w roku 1894 było 2045 zmarłych, a w roku 1895 — 1022.

Na Radzie dnia 5. maja b. r. przyjęto do wiadomości.

Sambor. — Znanym jest Wys. Wydziałowi krajowemu stan szpitala samborskiego pod względem pomieszczenia chorych. Nic się nie zmieniło od roku przeszłego, tylko budynek postarzał się i jeszcze więcej stał się nieodpowiednim do pomieszczenia cierpiących. Przepełnienie tu jak zawsze bardzo wielkie, pomimo starań lekarza ordynującego, aby przyjmować tylko takich, którym ze względu na stan choroby odmówić niepodobna. W dniu inspekcyi znalazłem 70 chorych, a w ciągu zimy było nawet zwyż 80, chociaż etatowa ilość łóżek wynosi 62. Chorzy więc dorośli musieli leżeć na siennikach rozciągniętych na ziemi, a dzieci leżały na łóżkach po kilkoro razem. Nadzwyczaj wiele znalazłem chorych na oczy, było bowiem 14. Wielkiem dobrodziejstwem dla wschodniej części kraju byłoby urządzenie przy jednym ze szpitali prowincyonalnych oddziału dla chorych ocznych, tak jak to istnieje w Rzeszowie, bo jest tu nadzwyczaj wiele skrofulicznych, którzy bez pomocy lekarskiej wzrok utracą i pomnożą liczbę nędzarzy potrzebujących pomocy i opieki kraju. Siostry Miłosierdzia zawarły kontrakt z Komitetem szpitalnym, lecz jeszcze nie przybyły i nie objęły administracyi i gospodarstwa szpitalnego. Obowiązki rządcy pełni Jan Sołtysik, emerytowany postenführer żandarmeryi, który wziął w kluby posługę szpitalną i wprowadził rygor i porządek wojskowy, wszędzie czysto i schludno w szpitalu, magazyny bielizny i wiktuałów utrzymane w porządku. Chorzy pytani w różnych salach oświadczyli, że są zupełnie zadowoleni z wiktu szpitalnego, który rzeczywiście był przygotowany dobrze i smacznie. Wikt kosztuje 22 ct. na dzień i chorego. Bielizny jest cztery zmiany na etatową ilość łóżek. Książki zarządowe są prowadzone według wskazówek instrukcyi. Zaległości kosztów leczenia z końcem ubiegłego roku i po odtrąceniu czwartego kwartału wynosiły 4230 zł. Arsenał chirurgiczny dostateczny i narzędzia utrzymane czysto i porządnie. W roku ubiegłym dokonano w szpitalu 104 operacyj. Śmiertelność była dość wielka (7·8%); pochodzi to ztąd, że w tym szpitalu zawsze jest bardzo wiele suchotników i z ciężkiem zapaleniem płuc. W roku ubiegłym pierwszych było 56, z których umarło 23 (41%), a ostatnich 55, z których umarło 19 (34%). Wydatek na leki i sanitarne potrzeby umiarkowany.

Po obejrzeniu szpitala i zbadaniu gospodarstwa udałem się do pana Burmistrza, aby się dowiedzieć, jak stoi sprawa przyszłej budowy szpitala i z przyjemnością usłyszałem, że gmina jest jak najlepiej usposobioną i że powzięła uchwałę wstawienia do funduszu inwestycyjnego na rok 1900 kwotę 34.000 zł. na budowę szpitala, oprócz już darowanego gruntu na postawienie szpitala, mającego 2 morgi obszaru. Warunek, który postawiła gmina w przedstawieniu do Wydziału krajowego, żeby cała ta kwota była następnie zwrócona z taksy, był tylko próbą, czy się nie uda zawrzeć takiej korzystnej umowy. Zwierzchność gminna prosi tylko, aby jej przysłano plany szpitala i kosztorysy, bo nie mając budowniczych obznajomionych z potrzebami szpitala, sama zrobić tego nie może. Ponieważ położenie Sambora i okolic najbliższych jest równe, można będzie wziąć plany i kosztorysy jednego ze szpitali zbudowanych w ostatnim czasie (Stryj, Sanok, Brody) i posłać gminie, aby na miejscu sprawdzono kosztorys według cen jednostkowych miejscowych dla ocenienia, jaką kwotą musi się przyczynić do budowy gmina i fundusz krajowy. Stary budynek może być sprzedany najniżej za 10.000 zł., bo zajmuje obszar dość znaczny. Plac na budowę darowany znajduje się prawie zupełnie za miastem i dostęp do niego w słotnej porze będzie bardzo trudny, dlatego też dyrektor stara się, aby gmina zamiast tego wyznaczyła inny daleko bliższy miasta; sprawę tę zostawiłem jego staraniom. Upraszam więc o zażądanie planów i kosztorysów u jednego z wyżej pomienionych szpitali i odesłanie ich do Sambora z poleceniem, aby porównali z miejscowemi cenami i odesłali nazad Wydziałowi krajowemu, który zrobi stosowne przedstawienie do Sejmu. Anonimowa skarga na postępowanie pisarza z chorymi, dotychczas nie została załatwiona z powodu, iż komitet szpitalny od nowego roku jeszcze ani razu się jeszcze nie zbierał. W tych dniach Komitet będzie zwołany i rozpatrzy tę sprawę.

Warunki, przy których w szpitalu samborskim wykonują się operacye, są nadzwyczaj niekorzystne, bo pokój operacyjny jednocześnie służy jako kancelarya lekarska i zarządowa do opatrywania ran nieczystych, przecinania ropni i to wszystko w pokoiku mającym mniej więcej 10 m. kwadrat. i jedno okno, dające niedostateczne światło. Warunki te tak smutne są powodem,

że operacye niebezpieczne dokonują się wtedy tylko, gdy lekarze mają najsilniejsze przekonanie, że zaniechanie wykonania jej równa się dla chorego wyrokowi niechybnej śmierci.

Na Radzie d. 5. maja przyjęto do wiadomości. Plan szpitala w Brodach został przesłany Dyrektorowi do użytku Komitetu.

Sanok. — Przy reorganizacyi szpitali powszechnych na prowincyi, zakład w Sanoku otrzymał dzielnego Dyrektora, a wkrótce potem do zarządu i gospodarstwa zostały wprowadzone Siostry Miłosierdzia. Nic więc dziwnego, że mając ładny budynek, uregulowane już przy poprzednim zarządzie gospodarstwo i taksę odpowiednią (65 ct.), szpital ten ma wszelkie warunki uzyskania uznania u okolicznej ludności. Od początku bieżącego roku ilość chorych nie spada niżej 80.

W ostatnim czasie Wys Wydział krajowy zezwolił zużyć rezerwowy kapitał na kupno 1240 metrów kwadratowych sąsiedniego gruntu, przez co powiększyło się terytoryum szpitalne tak, że można będzie odsunąć w głąb placu pawilon dla zakaźnych i trupiarnię, zbyt blisko stojące od głównego budynku, urządzić ogród spacerowy dla chorych i jeszcze użyć cząstkę tego gruntu na urządzenie ogrodu warzywnego dla szpitala. Przenoszenie, przerabianie i urządzenie zajmie jeszcze dość czasu, ale już dzisiaj nic nie stoi na zawadzie do naturalnego rozwoju szpitala i mam nadzieję, że do roku będzie to jeden z najlepszych zakładów, będzie bowiem posiadać wszystko, co potrzeba dla szpitala prowincyonalnego. Dzięki udzielonej w roku ubiegłym zaliczki przez Wydział krajowy, zakupiono brakujące narzędzia chirurgiczne i bardzo dobrze urządzono salę operacyjną: wylakierowano ściany i sufit, dano kamienną posadzkę, zakupiono porządny stół operacyjny, szklanną szafę na narzędzia, stojaki na płyny dezynfekcyjne, sterylizatory itd., a w sąsiedniej kancelaryi jest mikroskop doskonały nawet do prac bakteryologicznych, powiększający do 1.200 razy, przyrządy do ustalania, centryfuga do badań osadu moczu i szafki potrzebne dla podręcznej apteczki.

W szpitalu tym chirurgia kwitnie, operowano bowiem w roku ubiegłym 205, a w pierwszym kwartale bieżącego roku 66, z których umarł tylko jeden. W ogóle wyniki leczenia wszystkich chorób są znakomite, bo na 1000 leczonych w r. 1898 umarło tylko 46, to jest 4.6%. Średni pobyt chorych był 23 dni. Oprócz pielęgnowanych w szpitalu, udzielono pomocy chorym przychodzącym po poradę 550, a w bieżącym roku 187. Spis ich prowadzi się w osobnej księdze. Pracy tu jest bardzo dużo, to też lekarze przychodzą do szpitala przed 9 z rana, a prawie nigdy nie wychodzą wcześniej jak o 2 popołudniu i muszą jeszcze odbywać wizytę popołudniową. Komitet szpitalny pełni należycie obowiązki swoje, zbiera się raz na miesiąc akuratnie i zastanawia się nad wszystkiemi sprawami szpitala. W kancelaryi wszystkie książki pisarz utrzymuje porządnie, pomaga Siostrom Miłosierdzia w prowadzeniu rachunków, a ściąganie kosztów leczenia prowadzi tak energicznie, że zaległości kosztów leczenia po odtrąceniu czwartego kwartału wynoszą tylko 1.892 zł.

Na szpitalu cięży jeszcze dług pożyczki Kasy oszczędności za budowę w kwocie 8.556 zł. i zaliczka udzielona przez Wydział krajowy na koszta wprowadzenia Sióstr zakonnych i na zakupno narzędzi chirurgicznych. (1.445 zł.)

Kuchnia została przekształcona w taki sposób, że z okna utworzono drzwi na zewnątrz, a dawne drzwi, prowadzące do korytarza szpitalnego zamurowano, zostawiając tylko okienko do wydawania potraw, przez to pozbyto się zapachów, które poprzednio napełniały korytarz, ułatwiono komunikacyę z magazynem wiktuałów. Ze strony podwórza do kuchni urządzono sień krytą. Wiktuały w składzie znalazłem bardzo dobre, a żywienie przyrządzone smacznie. W pawilonie, gdzie są pomieszczone Siostry Miłosierdzia, jeden pokoik obrócono na kaplicę, którą siostry urządzają własnym przemysłem. Wielką krzywdę wyrządziła szpitalowi wojskowość, urządzając w sąsiednich koszarach głęboką studnię, która odjęła szpitalowi dobrą wodę do picia, tak iż niewiadomo nawet, czy pogłębienie studni szpitalnej dopro-

wadzi do otrzymania lepszej wody, a w każdym razie pociągnie za sobą znaczny wydatek. Pralnia nie posiada kanału odpływowego, który musi być przeprowadzony do kanału idącego z kuchni, teraz bowiem woda wylewa się wprost na podwórze i zanieczyszcza je. W dalszej przyszłości, gdy się uda poprawić studnię, potrzeba będzie urządzić wodociąg i rezerwoar na strychu głównego budynku, bo noszenie wody ze studni do zakładu i łazienek jest bardzo uciążliwe i absorbujące wiele sił. W roku ubiegłym szpital dokupił 5 bardzo dobrych łóżek żelaznych z drucianemi siatkami.

Na radzie d. 5. maja przyjęto do wiadomości.

Sącz Nowy. — Z przybyciem Sióstr Miłosierdzia do szpitala zawitały lepsze czasy dla chorych, bo czystość, porządek, pewien łagodny rygor, staranna opieka i odpowiednie żywienie są koniecznemi w podobnych zakładach, wtedy, gdy kilkakrotny nieszczęśliwy wybór rządców w szpitalu nowosądeckim pozbawiał zakład wielu z tych warunków. Wprowadzenie jednak Sióstr zakonnych miało tę niekorzystną stronę, że zrujnowało regularną gospodarkę szpitala, pociągnęło bowiem na ich instalacyę nadzwyczajny wydatek około 2000 zł., które potrzeba było wydać z bieżących dochodów, a wskutek tego szpital popadł w długi, których dotychczas spłacić nie może. Dość znaczne podwyższenie taksy nie mogło jeszcze wpłynąć skutecznie na gospodarstwo, bo wszystkie nadwyżki muszą iść na pokrycie zrobionych długów. Z ostatniej kwoty naprzykład, przysłanej za koszta leczenia ubogich, miasto zabrało 500 zł. jako zwrot danej zaliczki. Po uwolnieniu dyrektora szpitala na urlop półroczny, obowiązki jego objął długoletni sekundaryusz szpitala dr. Zieliński, dokładnie obznajomiony ze wszystkiemi potrzebami zakładu i miejscowymi stosunkami, na zastępstwo zaś wezwał sekundaryusza Komitet dra Amejsena, który przez kilka lat był praktykantem w tym szpitalu. Byłem w szpitalu podczas całej porannej wizyty lekarskiej od godziny pół do ósmej do dziesiątej; chorych znalazłem 67, z których 40 chirurgicznych przypadków. Leczenie i pielęgnowanie staranne i ludzkie, opatrunki chirurgiczne bez rozrzutności. Żywienie dobre i nie drogie, dzień żywienia bowiem nie przenosi 20 ct., wliczając w to wikt Siόstr Miłosierdzia i posługi. Chorych nie kwalifikujących się do leczenia szpitalnego nie znalazłem. Bielizny szpital posiada mało, bo tylko na trzy zmiany na etatową liczbę łóżek (60), tak, że gdy jedna zmiana znajduje się na chorych, druga w praniu, a trzecia suszy się na strychu. Szpital z odpadków żywi trzy wieprzki, które będą użyte na żywienie chorych. Przeciętny pobyt chorego wynosi 25.3 dni, śmiertelność 7.3%.

Stan i braki budynku szpitalnego przedstawiłem w poprzednich relacyach moich, wady te są: szczupłość pomieszczenia chorych, zupełny brak pralni, najnieodpowiedniejsza łazienka, bardzo mała kuchnia, brak ogrodu dla chorych itd. Pan burmistrz spełniając polecenie Wys. Wydziału kraj., polecił miejskiemu budowniczemu wygotować plany nowego szpitala. Plany te pobieżnie przejrzałem i zdam o nich relacyę po ściślejszem zbadaniu; kosztorys budynku jest bardzo wysoki, bo pawilon główny, dwupiątrowy obrachowany na 98.714 zł., pawilon dla zakaźnych na 10.000 zł., a zakupno placu pod budowę 25.000., opał kaloryferami, postawionymi w suterenach, kuchnia, pralnie, magazyny i spiżarnia w suterenach, przenoszenie chorych na piątra za pomocą windy. Komitet szpitalny zbiera się bardzo rzadko. Wspólnie z zastępcą Dyrektora ułożyłem preliminarz wydatków na rok przyszły i poleciłem, aby co najrychlej przedstawiono go do zatwierdzenia Wydziałowi krajowemu.

Na Radzie 12. września uchwalono przyjąć do wiadomości.

Śniatyn. -- Wprost z kolei udałem się do szpitala, był to bowiem czas początku wizyty lekarskiej. Na 24 etatowych łóżkach znalazłem 31 chorych i mnóstwo ambulantów, przybyłych z bliskich i dalekich okolic po poradę i pomoc. Mały ten szpitalik jest stale przepełniony, dyrektor bowiem ma opinię bardzo dobrego dyagnosty i szczęśliwego operatora. W roku

ubiegłym na 500 leczonych w ciągu 10.547 dni umarło zaledwie 15, to jest 3%, chociaż 99 osób było operowanych. Średni pobyt chorych w szpitalu wynosił 21.8 dni, a przeciętna ilość chorych leczonych dziennie wynosiła 28. Od 1. stycznia b. r. zrobiono w szpitalu 61 operacyj chirurgicznych. Instrumentaryum szpitala tego jest bardzo skromne, a jeszcze skromniejszy inwentarz bielizny i sprzętów, tak że wewnętrzne urządzenie szpitala nowego musi być dość kosztowne. Chcąc zapobiedz przepełnieniu, dyrektor udziela rady ambulantom, których liczba przeciętnie wynosi około 40 dziennie, wymaga to wiele pracy, tak że ordynacya poranna zajmuje po 3 i 4 godzin dziennie, ale zarazem jest wielkiem dobrodziejstwem dla ubogiej ludności, która nie odrywając się od zwykłych zajęć i od pracy, utrzymuje bezpłatnie pomoc lekarską. Wikt chorych bardzo dobry i smacznie przyrządzony. Czystość w kuchni i w całym szpitalu bez zarzutu. Książki zarządu prowadzą się według wskazówek instrukcyi, a zaległości kosztów leczenia do 1. stycznia b. r. wynosiły zaledwie 400 zł. Samopłacący przynoszą szpitalowi około 250 zł. rocznie. Posługa dobra. Nic nie wspominam o starym budynku szpitalnym, jest on bowiem przeznaczony na sprzedaż, jak tylko chorzy będą z niego usunięci, a to nastąpi niebawem, bo nowy szpital wkrótce już będzie ukończony.

Ten ostatni stanął frontem od południa na wielkim dwumorgowym placu, darowanym przez miasto. Fasada budynku robi nadzwyczajnie miłe wrażenie stylem poważnym i nieprzesadną ornamentacyą. Wyprawa tak wewnętrzna jak i zewnętrzna są ukończone, roboty stolarskie i ślusarskie są na ukończeniu, kanalizacya także, studnia betonowa, do której wchodzi rura przypływowa wodociągu miejskiego już zrobiona, lodownia gotowa. Zostają jeszcze do zrobienia podłogi, oszklenia okien, lakierowanie, boczne schody, ustawienie rezerwoarów na wodę i rozprowadzenie jej po całym budynku, ale wszystkie części składowe wodociągów są na miejscu. Jednem słowem budynek będzie gotowy do połowy września, jeżeli nic ważnego nie stanie na przeszkodzie. Cały parter przeznaczony na pomieszczenie administracyi i narzędzi gospodarskich, a także na pomieszczenie zakaźnych. W lewem od wejścia skrzydle zrobiono pomieszczenie dla Sióstr zakonnych, kaplicy, kuchni, pralni, maglowni i pracowni, spiżarni, pomieszkanie dla portyera i dozorcy; w prawem zaś skrzydle mieszkanie sekundaryusza, pokój na ambulatoryum, na kancelaryę lekarza i na kancelaryę pisarza. Ponieważ starostwo, niewiadomo z jakich powodów, oparło się pomieszczeniu zakaźnych na parterze, p. Marszałek powiatowy wspólnie z p. Burmistrzem zdecydowali wybudować osobny pawilon dla zakaźnych, a przeznaczone dla tych ostatnich pomieszczenie oddać dla zwykłych chorych, którzy zajmą pierwsze piątro budynku. Roboty ziemne murarskie i ciesielskie oddane zostały w przedsiębiorstwo, inne zaś roboty prowadzą się we własnym zarządzie pod ciągłą kontrolą i dozorem p. Marszałka, p. Burmistrza i Dyrektora, dlatego też wszystkie roboty są dokonane nietylko dobrze, ale i tanio; wszystkie np. rury betonowe i roboty cementowe wykonują się we własnym zarządzie i kosztują o 50% taniej. W kontroli robót i dozorze dzielnym pomocnikiem p. Marszałka i p. Burmistrza jest budowniczy miejski p. Berko. Do ukończenia robót komitet budowy potrzebuje pieniędzy i będzie wkrótce ponownie prosić Wys. Wydział krajowy o udzielenie resztującej kwoty 13.000 zł., przyznanej przez Wys. Sejm, bo teraz, gdy następuje wewnętrzne urządzenie szpitala, zawiązane będą stosunki z różnego rodzaju dostawcami, którym potrzeba wysłać gotówkę, aby otrzymać to, czego szpital jeszcze potrzebuje. Sekretarz Rady powiatowej udzielił mi wykazu wydatków, zrobionych na budowę, które są następujące:

Plany	396 zł. 28 ct.
Przedsiębiorcy na rachunek należytości . .	24.719 „ 76 „
Techniczne kierownictwo budowy . . .	840 „ — „
Roboty we własnym zarządzie, jako to wykop fundamentu, wodociągi, kanalizacya, urządzenie wychodków i łazienek, piece, ogrodzenie całego placu i osztachetowanie itd.	9.000 „ — „
Razem więc . .	34.958 zł. 43 ct.

Jeszcze należy się przedsiębiorcom zwyż . . 10.000 zł. — ct.
Całe wewnętrzne urządzenie około . . . 4.000 „ — „
Na Radzie d. 30. czerwca 1899 podano do wiadomości.

Sokal. — Budowa nowego szpitala szybko posuwa się naprzód. Dwa pawilony dla chorych są już doprowadzone pod dach; pawilon administracyjny, stojący między nimi i mający mieścić kuchnię, pralnię, piwnice i inne gospodarcze zabudowania jest już wybudowany do połowy; w pawilonie dla zakaźnych chorób i w domu przedpogrzebowym fundamenta już są zrobione; dom na różne składy gospodarcze jest już pod dachem, a cały plac, należący do szpitala, okolony ogrodzeniem. Frontem zakład będzie obrócony do zachodu. W tym jeszcze roku wszystkie budynki będą już pod dachem. Ten ostatni będzie zrobiony z tafli ze sztucznego kamienia z fabryki p. Lewińskiego. Materyał budowlany i znajdujący się na placu bardzo dobry i bez żadnego zarzutu. Studnia wywiercona na placu tuż za kuchnią, ma 34 metry głębokości i posiada doskonałą wodę do picia.

Dyrektor szpitala każdą chwilę swobodną przepędza na placu budowy, doglądając, aby wszystko robiło się jak najakuratniej i mam przekonanie, że tu nie zajdzie nic podobnego do tego, co się stało w Wadowicach. Będzie to pierwszy szpital prowincyonalny zbudowany systemem pawilonowym i bezspornie najładniejszym budynkiem w mieście. Dyrektor już się wystarał o różnego rodzaju drzewa dla urządzenia ogrodu szpitalnego. Plac kupiony na szpital jest otoczony uprawnemi polami i znajduje się w niewielkiem oddaleniu od środka miasta. Kanał szpitalny będzie odprowadzać wody gospodarcze i deszczowe wprost do Bugu.

Budowa nowego szpitala będzie ukończoną nie wcześniej jak we wrześniu lub październiku 1900. Od dyrektora szpitala słyszałem, że Komitet ma zamiar prosić o zezwolenie zatrzymania obecnego rządcy jeszcze na rok jeden, jest to bowiem bardzo dobry gospodarz i człowiek nieoceniony przy urządzaniu szpitala, zna się bowiem na wszystkiem i umie wszystko zrobić dobrze i tanio, co będzie bardzo potrzebnem przy malowaniu podłóg, lakierowaniu ścian, zakładaniu ogrodu i urządzaniu gospodarczych ubikacyj. Przyłaczam się do tej prośby, bo gospodarstwo tego szpitala jest i było zawsze oszczędne, a żona rządcy jest bardzo lubiona przez chorych, zajmując się nimi jak Siostra Miłosierdzia i pielęgnując ich ze znajomością rzeczy i poświęceniem, które już raz doprowadziły ją do ciężkiej choroby.

W szpitalu znalazłem 74 chorych. Czystość wszędzie wzorowa; magazyn bielizny zawierał cztery zmiany na etatową liczbę łóżek. Pralnię, kuchnię i spiżarnię ma pod swoim zarządem żona rządcy. Wiktuały przedniego gatunku. Wikt chorych kosztuje zaledwie 18 ct. dziennie na chorego. Chorzy, pytani we wszystkich salach, oświadczyli, że wikt jest dobry i dostateczny.

W pawilonie dla zakażnych znalazłem tylko jednego dotkniętego dyzenteryą. Prawie cały rok panował w okolicy tyfus; w szpitalu leczyło się 70 tyfusowych i tak szczęśliwie, że ani jeden nie umarł. Wogóle śmiertelność w tym szpitalu bardzo niska, wynosiła bowiem tylko 2·9%. Średni pobyt chorych był 11.5 dni. Instrumentaryum chirurgiczne w należytym porządku i dostateczne. Codziennie odbywają się wizyty lekarskie z rana i popołudniu i ani razu nie zdarzyło się, aby ten porządek, przepisany intrukcyą, był naruszony. W roku ubiegłym w szpitalu dokonano większych i mniejszych operacyj 150; obaj lekarze szpitalni cieszą się tu wielkiem uznaniem i zasłużoną wziętością.

Na Radzie d. 15. września przyjęto do wiadomości.

Stanisławów. — Ubiegły rok dla szpitala stanisławowskiego będzie pamiętnym z powodu wielu ulepszeń, które tu dokonano. Przedewszystkiem cały gmach szpitalny został pokryty dachem z żelaznej cynkowanej blachy, usunięto więc powód psucia się sufitów wskutek zaciekania. Cała zewnętrzna wyprawa

szpitala została odnowiona a okna polakierowane. Stanął nowy administracyjny budynek mieszczący w sobie na dole kuchnię, pralnię, maglownię, spiżarnię i piekarnię, a na piątrze pomieszczenie dla Sióstr Miłosierdzia, dla żeńskiej posługi i szwalni. Gospodarskie składy, stajnia dla 5 krów, chlewek dla nierogacizny odnowiono i uporządkowano, na podwórzu szpitalnem stanął bardzo ładny domek przedpogrzebowy, zawierający dwie sale, salę sekcyjną i pokój z katafalkiem dla wystawy ciał; parkan naokoło szpitala został naprawiony i odnowiony, dawne pomieszczenie kuchni, spiżarni i pomieszkanie odźwiernego obecnie przerabiają się na pokoje dla dotkniętych zakaźnemi chorobami z zupełnie odosobnionem wejściem*); w kuchni prawie cała kuchenna baterya naczyń została odnowiona a magazyn bielizny jest obecnie najbogatszym ze wszystkich podobnych magazynów naszych szpitali prowincyonalnych. W ogóle muszę oddać sprawiedliwość dyrektorowi szpitala i Siostrom Miłosierdzia, że gospodarują dobrze, rozumnie i oszczędnie. Wszystkie te przekształcenia, ulepszenia utrzymania i zakupna, zostały dokonane z funduszu 13 tysięcy, które miasto zwróciło szpitalowi jako dawną, przed kilkudziesięciu laty zaciągniętą pożyczkę. Wskutek przeniesienia Sióstr do domu administracyjnego, dawne ich pomieszkanie przerobione zostanie na pomieszczenie położnic i gynekologicznych, gdyż można będzie tam pomieścić ze 12 łóżek. Dla zakaźnych znajdzie się miejsce na 6 do 9 łóżek. Szpital więc powiększy się w ogóle o 20 łóżek. Powiększenie to jednak bardzo nieznaczne w obec niezmiernego napływu chorych i przepełnienia zakładu. W dniu inspekcyi było 166 chorych, a w czasie zimy bywały dnie, kiedy ilość chorych dochodziła do cyfry 212, tj. było ich dwa razy więcej aniżeli łóżek, a wydalić kogokolwiek było niemożliwem. Wtedy to na jedno łóżko przypadało zaledwie 14—15 m³ powietrza. O ile sądzić można z powierzchowności, budynki nowe są zrobione dobrze i elegancko nawet. Inżynier melioracyjny pan Wierzbicki zaczął już robić kolaudacye i przepatruje obecnie rachunki budowlane. Pozostaje jeszcze obrukowanie budynków, urządzenie trotuarów komunikacyjnych wszystkich gospodarskich i administracyjnych zabudowań, bramy wjazdowej i ukończyć pomieszkanie dla zakaźnych. Wszystko to do dwóch tygodni będzie ukończone.

W roku ubiegłym leczono w szpitalu 2.433 chorych w ciągu 52.058 dni. Średni pobyt chorego w zakładzie wynosił 21·4 dni, śmiertelność zaś 6·5% Przeciętnie pielęgnowano dziennie 142 chorych t. j. 22 osób dziennie więcej, aniżeli zezwalają wskazówki hygieniczne. Chirurgia tu kwitnie; w ciągu roku dokonano mnieszych operacyj i opatrunków 309, większych zaś 78. Z zakaźnych chorób: na ospę leczono 12, na odrę 11, szkarlatynę 1, na dur wysypkowy 2, na dur brzuszny 36, porodów było 43. Na choroby weneryczne leczono 762 osób, na gruźlicę płuc 85, z których zmarło 30. W dniu inspekcyi znalazłem w zakładzie dwóch chorych na ospę, a syfilitycznych 46. Muszę zwrócić uwagę na niezmierne szerzenie się chorób wenerycznych na całem Pokuciu i w górach. Są tam wsie, w których według wywiadów, niema prawie żadnego domu, gdzieby nie było zakaźnych, a do do szpitala w Stanisławowie i Kołomyi wstępują całemi rodzinami, zwłaszcza z powiatu kołomyjskiego, peczeniżyńskiego i kosowskiego. Chorzy przychodzą zwykle z objawami drugo- i nawet trzeciorzędnymi, wskazującymi, że choroba sięgnęła bardzo głęboko. Pomiędzy zakażonemi więcej aniżeli trzecia część są to dziewczęta i chłopcy nieletni, u których zwykły sposób zakażenia musi być wykluczonym. Wywiady wykazują, że ci ostatni i pewien odsetek starszych osób, nabawiły się choroby mieszkając razem w ciasnych izbach i używając wspólnie jednych i tych samych naczyń, nie rozumiejąc ani groźnego znaczenia choroby, ani jej zaraźliwości i dlatego nie udają się o pomoc do lekarzy lub do szpitali. Wskutek tego ludność pokucka i górska zwyradnia się coraz bardziej. Organizmy niszczą się i osłabiają, a gdy ustrój staje się mało odporny, otwiera się łatwy rozwój zołzów, gruźlicy i innych chorób dziesiątkujących ludność. Potrzeba koniecznie pouczać lud o niebezpieczeństwie tej choroby z powodu zaraźliwości i wzmocnić kontrolę wykonywaną przez lekarzy powiatowych

---

*) Szpital stanisławowski pielęgnuje około 70 zakaźnych rocznie, to znaczy, że rzadko bywa więcej nad 3 chorych jednocześnie. Trzy więc pokoje zawierające każdy po 108 m³ powietrza, może wystarczyć na 6 chorych, to jest na 3 mężczyzn i 3 kobiety. Przy większej ilości chorych zakaźnych wedle istniejących zarządzeń c. k. Namiestnictwa miasto winno otworzyć szpital epidemiczny.

i okręgowych, wysyłać osobnych lekarzy do powiatów dotkniętych prawie epidemicznie rozszerzającą się chorobą, i żądać od rządu utworzenia szpitali osobnych dla leczenia chorych tego rodzaju, bo szpitale nasze prowincyonalne, chociaż oddają wielkie pod tym względem usługi, są przepełnione tak, że zbyt wielkiej ilości chorych wenerycznych przyjmować nie mogą.

W szpitalu stanisławowskim żywienie chorych kosztuje dziennie około 20 ct. Wiktuały w spiżarni znalazłem należytej dobroci. Pięć krów, które szpital posiada, daje do 1500 litrów mleka miesięcznie. Utrzymanie zaś tych ostatnich i trzody chlewnej niewiele kosztuje, szpital bowiem posiada 9 morgów własnej ziemi częścią uprawionej, a częścią obróconej na łąkę. Rachunki gospodarskie są dobrze prowadzone, a inwentarze sprawdzane przez Komitet szpitalny. Kancelaryę i korespondencyę dotyczącą chorych prowadzi pisarz p. Prymakowski Józef przy pomocy dyurnisty. Według oświadczenia Dyrektora urzędnik ten jest bardzo sumienny i pracowity. Zaległości kosztów leczenia, po odtrąceniu IV. kwartału roku ubiegłego i I. kwartału roku bieżącego, wynoszą 4208 zł. Sprawa defraudacyi popełnionej przez zbiegłego pisarza jest dotychczas w sądzie, i czy będą pociągnięci do odpowiedzialności urzędnicy urzędu podatkowego, którzy nieprawidłowo postąpili pod względem wydania sumy 1500 zł. pisarzowi bez należycie wystawionego kwitu, jeszcze nie wiadomo. Komitet szpitalny funkcyonuje dobrze, zbiera się często i bada starannie potrzeby szpitala i wydatki zrobione. W szpitalu prowadzi się historye chorób od lat dziesięciu bardzo starannie i w tym roku ułożono sprawozdanie z trzech lat ostatnich, przedstawiające wyniki leczenia i opisanie ważniejszych operacyj chirurgicznych dokonanych w zakładzie.

Na Radzie dnia 20. czerwca 1899 przyjęto do wiadomości.

Stryj. — Szpital stryjski pod względem ilości chorych zajmuje siódme miejsce między szpitalami prowincyonalnymi. Etatowa ilość łóżek jest 99, chorych zaś nawet latem nie bywa mniej aniżeli sto, a dochodzi czasami do 150; w czasie inspekcyi znalazłem 112 chorych, wśród których nie było ani jednego, co by się nie kwalifikował do leczenia szpitalnego. Chirurgia z powodu wielu tartaków w okolicy i renomy prymaryusza jako dobrego operatora, ma dość szerokie pole. W roku ubiegłym operowano 280 z dodatnim wynikiem; w ogóle śmiertelność w tym szpitalu wynosiła zaledwie 6·1%. Z chorób zakaźnych w roku 1898 leczono tu 35 na tyfus brzuszny i 10 na ospę. Z tej liczby zmarło 6. Dla tych chorych szpital nie posiada jeszcze odosobnionego pomieszczenia. Dyrektor szpitala mówił mi, że na polecenie Wydziału krajowego Magistrat wygotował plan pawilonu izolacyjnego i wkrótce przedstawi go do zatwierdzenia. Jest on bardzo potrzebny, bo wspólny korytarz ułatwia przenoszenie zarazków. Średni pobyt chorych wynosił 24·1 dnia. Sala operacyjna dobrze urządzona i posiada dostateczną ilość narzędzi chirurgicznych i przyrządów. Ponieważ leki w tym szpitalu i opatrunki są droższe aniżeli w innych szpitalach prowincyonalnych, wezwałem p. Dyrektora do większej oszczędności i zwracania uwagi na dostawców. J. E. pan Marszałek krajowy był w szpitalu przed kilkoma miesiącami i zauważył, że wizyty lekarskie odbywają się dość późno, poleciłem więc, aby ściśle trzymano się instrukcyi, która oznacza godziny ordynacyi. W całym szpitalu znalazłem czystość i porządek wzorowy, pomimo że ilość bielizny jest niedostateczna, wynosi bowiem zaledwie trzy zmiany na etatową liczbę łóżek. Płótna sprowadzane są z Korczyny od Goneta, koce zaś z Białej. Szyciem bielizny zajmuje się szwaczka, którą utrzymuje szpital. Oprócz czterech Sióstr jest w szpitalu 12 osób służby niższej. W magazynie wiktuałów wszystkie produkta znalazłem bardzo dobre. Szpital posiada ogród warzywny obrabiany przeważnie przez chorych, dostarcza on szpitalowi ziemniaków, kapusty i buraków. Żywienie chorych w roku ubiegłym kosztowało 22·7 ct. na dzień i chorego. Przejrzałem ceny jednostkowe i przekonałem się, że z wyjątkiem mięsa, ceny wszystkich produktów są takie same, lub nawet wyższe jak we Lwowie. Zakład utrzymuje dwie krowy i dwa wieprze.

W roku ubiegłym naprawiono latryny, są one obecnie zlewane wodą i zupełnie nie cuchną. Łazienki są odpowiednie i posiadają dostateczną ilość wanien. W tym roku potrzeba będzie naprawić spróchniałą w niektórych

miejscach podłogę, ogrodzenie terytoryum szpitalnego, w którym słupy podtrzymujące sztachety pogniły, i lodownię, która walić się zaczęła w jednej stronie. Książki gospodarcze i inwentarze prowadzą się według wskazówek instrukcyi. W kancelaryi ściąganie kosztów leczenia odbywa się dość starannie. Zaległości z końcem ubiegłego roku wynosiły 5625 zł. Dochód od samopłacących 655 zł, a od kas chorych 4353 zł., razem więc 5008 zł. Dług szpitala jeszcze z czasów budowy wynosi 4584 zł., zaliczek zaś pobrano z Wydziału krajowego 8415 zł., szpital więc ma jeszcze do spłacenia 12.999 zł. Pisarz uskarżał się bardzo, że starostwo doliniańskie nie odpowiada na wezwania co do ściągnięcia kosztów z firmy Lagor-Kreizer, mającej tam tartaki, z których wiele chorych leczy się w szpitalu. Dowiedziawszy się, że pieniądze od samopłacących dotychczas przyjmował pisarz, poleciłem, aby na przyszłość czynność tę dokonywała przełożona Sióstr Miłosierdzia i odsyłała do kasy. Stosunki osobiste pomiędzy funkcyonaryuszami szpitalnymi są bardzo dobre.

Na Radzie dnia 12. maja 1899 przyjęto do wiadomości.

Tarnopol. — Otrzymawszy list od Dyrektora tarnopolskiego szpitala, że przymrózki są coraz ostrzejsze, tak że jest obawa, iż potem będzie trudno przenosić chorych do nowego budynku, znacznie oddalonego od starego, z polecenia szefa Dep. sanitarnego, udałem się do Tarnopola dla odebrania nowego budynku od komitetu budowy i oddania go w zarząd komitetu szpitalnego. Po przybyciu na miejsce, opatrzyłem budynek w najdrobniejszych szczegółach, aby ocenić dobroć i dokładność roboty. Budowę murów już poprzednio oglądałem kilkakrotnie i donosiłem, że murowanie odbywa się bardzo dobrze i z najlepszego materyału. Teraz zaś mogłem zbadać roboty ciesielskie, stolarskie, szklarskie, lakiernicze i kamieniarskie, a oprócz tego urządzenie studzień, wodociągów, rezerwoarów, łazienek, latryn, kuchni. pralni itd. i muszę złożyć świadectwo wielkiej dokładności, dobroci i czystości roboty pp. budowniczych Masłowskiego i Boguchwalskiego Jest to obecnie bezsprzecznie najpiękniejszy budynek ze wszystkich większych szpitali prowincyonalnych, urządzony wewnątrz według wszelkich wymogów hygieny szpitalnej i może pomieścić do 100 łóżek, rachując na łóżko 8 m² przestrzeni podłogi i 30 m³ powietrza (w pawilonie zakaźnym jeszcze więcej). Podłogi w salach są ułożone z deszczułek dębowych napojonych pokostem. Wszystkie korytarze, latryny, łazienki, kuchnia, suszarnia, maglownia i pralnia są wyłożone płytami z kamienia trembowelskiego lub z szamotowych płytek. Wysokość sal 3.80 m. Latryny są wodą przepłukiwane i mają zamknięcie wodne. Łazienki z przewodami na zimną i gorącą wodę i z tuszami zimnej wody; ogrzewanie wody dokonywa się w łazienkach za pomocą specyalnych piecyków. Kuchnia posiada piec piekarski, dwa kotły i windę, za pomocą której pożywienie dla chorych będzie posyłane na parter i na pierwsze piątro. We wszystkich korytarzach są kurki do wody, a pod nimi zlewy obszerne, mogące służyć do mycia się chorym. Znaczna ilość szaf, urządzonych w murach, nie zabierając miejsca, daje możność bardzo dobrego przechowania bielizny i sprzętów. Sala chirurgiczna, oświetlona wielkiem podwójnem oknem, ze zlewami i wężami gumowymi, pozwalającymi dokładnie obmyć lakierowane ściany i płytkową podłogę, pochyłą ku środkowi, gdzie jest otwór komunikujący się z kanałem. Na strychu znajdują się dwa rezerwoary, zawierające po 4 m.³ wody. Rezerwoary te są obłożone drewnianą okładziną, pomiędzy którą a blachą rezerwoaru znajduje się sieczka dla ochronienia wody od zamarzania. Wody do rezerwoarów za pomocą pompy ssąco-tłoczącej dostarcza studnia wykopana na podwórzu gospodarczem. Druga studnia zapasowa dostarcza wody do pawilonu izolacyjnego i trupiarni. W jednej ze ścian na korytarzu głównego budynku znajduje się otwór do spuszczania z parteru i piątra brudnej bielizny wprost do pralni. Piece kaflowe. Wentylatory urządzone w ścianach zewnętrznych wydalają z sal zepsute powietrze. W podwórzu znajduje się pawilon dla zakaźnych z czterema pokojami dla chorych, z latryną i łazienką. Nieco dalej są budynki gospodarcze na słomę czystą i zużytą, chlewki, drzewo i różne rupiecie gospodarskie. Od strony ulicy, wiodącej

do miasta, stoi dom przedpogrzebowy z salą sekcyjną i pracownią dla lekarza. Kuchnia, pralnia, maglownia, spiżarnia, magazyn węgla kamiennego, skład na warzywa mieszczą się w sklepionych suterenach prawego skrzydła. W parterze są dwa pokoje, mogące być użytymi dla klasowych chorych. Cały obszar szpitalny, wynoszący 1.5 morga, jest otoczony wysokim murem, pokrytym kamiennemi płytami, a w części betonem. Kanały odprowadzają nieczystości do dwóch zbiorników, z których jeden komunikuje się z głównym budynkiem, a drugi z pawilonem dla zakaźnych. Płynne nieczystości, wody gospodarcze i deszczowe osobny kanał odprowadza za mur szpitalny. Zbiorniki nieczystości będą oczyszczane za pomocą przyrządu Talarda, który miasto posiada. Podwórza są wyszutrowane i porobiono trotuary ułatwiające przystęp do wszystkich budynków, a na frontowej części niskiego muru będzie postawiony parkan druciany, otaczający kwiatowy ogród, założony na tem miejscu. Na podwórzu szpitalnem będą posadzone drzewa i urządzone kępy z drzew szpilkowych dla odpoczynku chorych na piersi. Telefon łączy szpital z pomieszkaniem Dyrektora, a dzwonki elektryczne będą urządzone we wszystkich salach chorych.

Po obejrzeniu budynku wspólnie z Dyrektorem zakładu zbadałem wykaz przedmiotów potrzebnych dla dopełnienia wewnętrznego urządzenia, przyczem wskazałem, gdzie i co można znaleść w najlepszym gatunku i najtaniej. Wszystkie stare łóżka zostały naprawione i na nowo polakierowane, a oprócz tego zakupiono 50 łóżek żelaznych po 10 zł. 50 ct. za sztukę. Całe wewnętrzne urządzenie będzie kosztować około 7.000 zł. Rachunki budowniczych po sprawdzeniu przez komitet budowlany będą przedstawione Wys. Wydziałowi krajowemu wraz ze wszystkimi aktami.

Na licytacyę starego budynku szpitalnego nikt nie stanął z powodu zbyt wysokiej ceny oszacowania. Sądzę, że potrzeba będzie polecić sprzedaż tego domu z wolnej ręki, bo jak słyszałem od p. burmistrza, gmina chętnie nabyłaby go na szkołę za 8.000 zł.

W trzy dni po przeniesieniu chorych ze starego szpitala do nowego wszystkie łóżka już były obłożone. W pierwszym tygodniu po zajęciu budynku okazały się pewne niedostatki jego, a mianowicie: 1. Pompowanie wody do rezerwoaru ze znacznej głębokości jest bardzo uciążliwe i powolne, tak że po kilkugodzinnej pracy można napełnić tylko niewielką część rezerwoaru — pociągnie to za sobą potrzebę zwiększenia ilości służby niższej. 2. Latryny z wodnem zamknięciem i z łańcuszkami w dwóch miejscach są już zepsute. 3. W pralni, pomieszczonej w suterenie, wywiązuje się taka wielka ilość pary, że ta ostatnia dostaje się na korytarz, a ztamtąd do kuchni, a także na piątra, tak że potrzeba było kazać zrobić dwoje drzwi na korytarzu przylegającym do pralni, aby zapobiedz tej niedogodności tem więcej, że tą samą drogą dostawał się na parter i piątro zapach kiszonej kapusty, znajdującej się w piwnicy około pralni i woń różnych potraw, przygotowywanych w kuchni. 4. Schody boczne, nie mające zamknięcia prowadziły do pokusy komunikowania się oddziału mężczyzn wenerycznych z takimże oddziałem kobiet. Musiałem polecić budowniczemu schody te na parterze zamknąć kratą drewnianą z dobrym zamkiem. 5. Od strony pola mur otaczający szpital nie jest dość wysoki, a wskutek tego przyszło już do komunikacyi pomiędzy kobietami oddziału wenerycznego, a przychodzącymi z tej strony z miasta. Kazałem przeto kupić drutu kolczatego i pomieścić go na najniższej części muru, aby uchronić szpital od tych odwiedzin.

Ilość bielizny w szpitalu jest niedostateczna, a przytem wiele jest takiej, która kwalifikuje się do wyrzucenia. ale nie była wysortowaną z powodu, iż komitet nie zbierał się. Po mianowaniu nowego przewodniczącego brakująca bielizna będzie zakupiona z przyznanej szpitalowi na wewnętrzne urządzenie sumy. Książek rachunkowych w szpitalu nie prowadzono według wskazówek instrukcyi, ale na dawnych wzorach. Nakazałem wprowadzenie wzorów nowych i nieodstępowanie od przepisanych norm. Jednocześnie wszystkim pracującym w szpitalu wskazałem granice ich obowiązków i zawisłość jednych od drugich w pełnieniu służby.

W kancelaryi administracyjnej zaległości kosztów leczenia ściągają się dość raźnie. Do końca r. 1896 zaległości wynosiły 649 zł. 87 ct., a po końcu r. 1897 — 6.205, z czego przy pierwszym rachunku ściągnięto 2.150 zł., tak że zaległości w początku r. 1898 wynosiły zaledwie 4.055 zł., co na tak wielki szpital nie jest wiele.

Kaplica szpitalna została pomalowaną bardzo ładnie i gustownie. Malarz p. Kruczkiewicz wykonał to wszystko bezpłatnie — zażądał tylko zwrotu wydatków za farby, co nie wiele wynosić będzie.

Na Radzie 18. listopada uchwalono wyrazić komitetowi budowy uznanie, a także wezwać do usunięcia braków dostrzeżonych przez Inspektora. LW. 72.141 i 76.381/98.

Tarnów. — Szpital tarnowski pod kierunkiem dra Starzewskiego rozwija się prawidłowo i bardzo dobrze. Dyrektor obecny pojmując, iż organizacya teraźniejsza szpitala wymaga od niego wielkiej pracy i prawie wyłącznego oddania się zakładowi, wchodzi w najdrobniejsze szczegóły administracyi i gospodarstwa, aby wiedzieć o wszystkiem, co się dzieje w zakładzie, stara się o rozwój jego we wszystkich kierunkach, naprawę wad dawnych i dobrą sławę szpitala. Pielęgnowanie chorych jest bardzo staranne, leczenie umiejętne, a liczne operacye szczęśliwie dokonane. W szpitalu w roku ubiegłym zrobiono 110 mniejszych a 464 większych operacyj chirurgicznych, oprócz 12 ocznych. Porodów było 83 zwykłych a 24 z pomocą. Ambulatoryjnie w tym roku leczono 506 chorych. Z chorób zakaźnych najczęstszemi były tyfus (40 wypadków) i dyfterya (15). Tę ostatnią leczono przeważnie intubacyą i zastrzykiwaniem limfy antibłonicznej, sprowadzonej od dra Bujwida z Krakowa, która według słów Dyrektora działa bardzo skutecznie. Wenerycznych w ciągu roku leczono 240, na suchoty płuc 81, z których czwarta część zmarła. Leczono wogóle w ubiegłym roku 2156 w ciągu 50.409 dni leczenia. Śmiertelność wynosiła 7.7%. Średni czas leczenia 23.3 dni. Przeciętna ilość chorych była 138 na 140 etatowych łóżkach. W dniu inspekcyi znalazłem 97 chorych, gdyż kto tylko w stanie był pracować, poszedł do roboty, bo brak roboczych rąk w okolicy był tak wielki, że przepłacano robotników, aby sprzątnąć zboże z pola. Bardzo słabą stroną szpitala była kancelarya jego i ogromne zaległości kosztów leczenia. Siedmiu pisarzy zmieniono, nim nareszcie dobrano ludzi odpowiednich. Obecnie pisarzem jest pan Chmura, były nauczyciel i Stoczkiewicz, b. agronom, którzy tak szczerze zajęli się zmniejszeniem zaległości, że te ostatnie z 14.762 zł., które były w końcu ub. roku, spadły na 9.850 zł. Ostatni rachunek wysłany do Wydziału krajowego za 2-gi kwartał wynosił 9.191 zł.

W roku ubiegłym jeden z mniejszych pokoików w szpitalu został urządzony na aptekę podręczną i pracownię chemiczną, drugi pokój mały tuż obok sali położnic urządzono na salę porodową; wszędzie zamiast pieców kamyczkowych postawiono kaflowe. Kaplica po odrestaurowaniu jej przedstawia się bardzo wspaniale. Czystość wszędzie wzorowa. Magazyn bielizny dość bogaty, tak że nawet przy przepełnieniu szpitala nie było braku tej ostatniej. Płótno sprowadza szpital z Krosna i jest z niego zadowolony. Koszule szyje najęta szwaczka, prześcieradła zaś i poszewki Siostry Miłosierdzia. W spiżarni wiktuały znalazłem w dobrym gatunku; chorzy z wiktu są zadowoleni, koszt żywienia wynosi około 21 ct. W tym roku został kupiony magiel mechaniczny, który bardzo uprościł robotę, bo jeden człowiek go obsługuje. Słabą stroną szpitala są nieodpowiednio zbudowane łazienki i latryny, które cuchną bardzo, ale są to rzeczy nie do naprawienia bez wodociągów należycie urządzonych.

Szpital utrzymuje cztery sztuki nierogacizny, które zużytkowuje się na potrzeby zakładu. W pawilonie dla zakaźnych zastałem pięciu chorych na tyfus brzuszny i jedno dziecko chore na odrę. Suchotnicy w miarę możności są oddzieleni od inych chorych, a w ostatnim czasie zaczęto oddzielać chorych na oczy z wielką dla tych ostatnich korzyścią. Księgi rachunkowe i magazynowe prowadzą się z należytą dokładnością, a każdy wydatek jest potwierdzony asygnatą dyrektora i kwitem dostawcy. Ważniejsze pro-

dukta są zakontraktowane na rok cały i zapłatę należącą przedsiębiorcy utrzymują wprost z kasy miejskiej za asygnatą przewodniczącego Komitetu. Stosunki osobiste między lekarzami i tych ostatnich do Sióstr zakonnych są jak najlepsze.

Na Radzie d. 9. września uchwalono przyjąć do wiadomości i wezwać do raźniejszego ściągania zaległości. LW. 55.929.

Wadowice. — Przybyłem w bardzo nieszczęśliwej chwili do Wadowic, bo nie zastałem ani Burmistrza, ani Wiceburmistrza, ani przewodniczącego komitetu szpitalnego, tak, że nie było ani jednej osoby z kimbym mógł pomówić o sprawach szpitalnych i o załatwieniu tych poleceń, które wydał Wys. Wydział krajowy gminie. Wszyscy ci panowie wyjechali na letni odpoczynek, z którego wrócą zaledwie za kilka tygodni. Nic mi więc nie pozostało, jak opatrzeć szpital starannie we wszystkich kierunkach, a wady i braki zakładu zapisać w księdze posiedzeń komitetu, aby miał je ciągle przed oczyma i starał się o ich usunięcie.

Wady te są następujące: 1) W korytarzu na dole, a prawdopodobnie i w kaplicy, jest grzyb, który zniszczyć należy, bo cały szpital na tem może ucierpieć. Podłogi należy rozebrać i zastąpić betonowemi, toż samo należy zrobić w łazienkach i wychodkach. 2) Mur budynku ze strony północnej i zachodniej jest mocno zawilgocony, a najwięcej w pomieszkaniu Sióstr zakonnych i w kaplicy. Czy nie dałoby się zapobiedz wilgoci przez założenie kilku drenowych rowków z tej strony w podwórzu; takie dreny mogłyby odprowadzić wodę i z piwnicy. 3) Zepsute i zrujnowane piece należy poprawić. 4) Kuchnia jest zniszczona, a tak źle urządzona, że ogień i dym bucha na zewnątrz, tynk naokoło odpada a blaty przeżarte. Należy sporządzić nową kuchnię kaflową. W pralni także piec musi być naprawiony. 5) Piec do grzania wody na piętrze zużywa zbyt wiele paliwa i okazuje się zupełnie niepraktycznym. 6) Wskutek braku porządnych gzymsów okiennych i obicia ich blachą, wody deszczowe dostają się do klatki schodowej i zawilgacają ściany klatki, a tynk pod oknami w zachodniej stronie budynku odpada. Cegły z których gzymsy były zrobione, kruszą się w ręku. 7) Pompa w studni tak zepsuta, że czterech ludzi, pompując kwadrans, zaledwie parę konewek wody wydobyć może; koniecznie potrzeba naprawić ją, bo nie można dawać kąpieli chorym. 8) W domu przedpogrzebowym dotychczas nie urządzono katafalku. 9) Bielizny jeszcze niema nawet na trzy zmiany, a potrzeba mieć najmniej na cztery lub pięć zmian na etatową ilość 41 łóżek. 10) Wychodki pomieszczone obok pomieszkania Sióstr zakonnych i kaplicy cuchną fatalnie, potrzeba będzie zrobić do nich wejście z kurytarza. 11) Łóżka żelazne i stoliki między łóżkami są bardzo słabe i już się psuć zaczynają. 12) Na podwórzu w środku, zaraz za budynkiem, należy urządzić ogródek dla chorych, posadzić kilka cień dających drzewek i postawić ławki.

Kancelaryę prowadzi Siostra zakonna znakomicie, tak, że zaległości kosztów leczenia w dniu inspekcyi wynosiły zaledwie 197 zł. Wszystkie książki i wykazy wymagane przez instrukcyę są we wzorowym porządku. Żywienie chorych wypada na 25 ct. dziennie jedynie dlatego, że na rok 1898 przeszła zaległość z r. 1897 w kwocie 446 zł. Z wyjątkiem mięsa i pieczywa Siostry zakupują wszystkie wiktuały i gospodarują oszczędnie. Z odpadków są utrzymywane 4 wieprzki, które używają się na wikt chorych. Magazyny i składy są utrzymywane bardzo czysto i porządnie. Cały obszar gruntu należącego do szpitala, jest obsadzony jarzyną. Szpital ten ma taksę najwyższą pomiędzy szpitalami prowincyonalnymi, bo 76 ct., a przecież taksa ta jest za niską, bo dochód szpitala z kosztów leczenia wynosi zaledwie 12.500 zł., a z tego strąca się dług szpitala w kwocie 2436 zł. tak że zostaje na potrzeby szpitala zaledwie 10.000 zł., tj. 54 ct. na chorego, a jak doświadczenie wskazuje, w takich małych szpitalach jak wadowicki, taksa dla pokrycia wszystkich wydatków musi wynosić przynajmniej 60 ct. dziennie na jednego chorego. Komitet szpitalny zbiera się dość rzadko, bo w roku ubiegłym było tylko 7 posiedzeń, a w tym roku trzy.

W szpitalu tym leczono w roku ubiegłym 585 chorych w ciągu 17.497 dni, średni pobyt chorych wynosił 29·9 dni, śmiertelność 10·4%,

z powodu wielkiej ilości suchotników i przywożonych do szpitala w stanie agonji (9). Operacyj dokonano mniejszych 23 a większych 45, porodów zwykłych było 11. Z zakaźnych leczono na szkarlatynę 4, na ospę 2, na błonicę 5, a na dur brzuszny 4, na zimnicę 30, na choroby weneryczne 91. Chirurgicznych narzędzi jest niedostateczna ilość. Sala operacyjna dobrze urządzona, ale dostarczanie wody jest utrudnione z braku dobrej pompy. Od dyrektora szpitala słyszałem, że gmina, która zawiniła niedozorem budowy szpitala, nie chce podjąć się usunięcia kosztem swoim choćby najważniejszych usterek i zamierza wnieść ponowny rekurs, tymczasem pora robót budowlanych minie.

Na Radzie dnia 12. września 1899 uchwalono wezwać gminę do usunięcia wykazanych usterek.

Zaleszczyki. — W szpitalu zaleszczyckim znalazłem, iż stosunki osobiste pomiędzy dyrektorem szpitala a Siostrami Miłosierdzia były naprężone do wysokiego stopnia, starałem się więc wprowadzić pożądaną harmonię i mam nadzieję, że nieporozumienia te będą usunięte.

Szpital ten, jak zwykle, znalazłem przepełniony, bo na 52 etatowych łóżkach leżało 73 chorych, po dwoje i troje na jednem łóżku. Pomimo tego wielkiego przepełnienia, braku czystego powietrza, wielkiego braku bielizny, a bardzo znacznej ilości chirurgicznych operacyj, dokonywanych przy takich nieodpowiednich hygienicznych warunkach, śmiertelność w tym szpitalu w roku ubiegłym wynosiła 4·5%, a średni czas leczenia 20·8, przeciętnie zaś w 1898 r. pielęgnowano dziennie 80 chorych, t. j. o 28 więcej aniżeli zakład miał łóżek. Dla zmniejszenia liczby chorych udających się do szpitala, dyrektor urządził ambulatoryum w kancelaryi zarządu, w której też przy najgorszych warunkach odbywają się operacye i codziennie daje poradę i pomoc przeciętnie dwudziestu chorym ubogim, którymi zajmuje się z największem oddaniem się, nawet z zaniedbaniem swoich własnych interesów i praktyki. W tym względzie wszyscy oddają mu największe pochwały i zupełne uznanie. W roku ubiegłym dokonano w szpitalu 211 chirurgicznych rękoczynów, z których 38 należało do bardzo ciężkich. Koszt na leki i sanitarne wydatki jest tu zawsze umiarkowany, instrumentaryum niebogate, ale dostateczne. Obejście się z chorymi ludzkie i grzeczne. W ogrodzie szpitalnym kosztem 4160 zł. stanął bardzo dobry i wygodny dom przeznaczony na pomieszkanie zakonnic. W domu tym jest sześć pokoi, z których jeden większy jest obrócony na kaplicę, dwa na magazyn bielizny i szwalnię, a trzy na pomieszczenie Sióstr Miłosierdzia. Pod domem są dwie suche piwnice dla składu ziemniaków i innych warzyw, na strychu zaś przechowuje się zapasowe chirurgiczne opatrunki. Domek ten nie jest jeszcze wykończony zupełnie zewnętrznie, a dach kryty dachówkami potrzebuje naprawy, bo między temi ostatniemi jest wiele szpar, przez które w zimowej porze śnieg wpadać będzie na strych. Sprawa budowy tego domku nie jest dotychczas uregulowaną Szpital użył na budowę 1100 zł., które posiadał w rezerwowym kapitale, resztę miał pokryć fundusz krajowy po połowie z gminą miasta, t. j. po 1530 zł. Wydział krajowy udzielił na budowę zaliczkę 2000 zł., którą kazał ściągnąć ratami co kwartał po 166 zł. nie podwyższając taksy, która tu jest bardzo niska (51 ct.), miasto zaś nic nie dało i nie chce dawać, wskutek czego szpital musiał pokryć resztę wydatków z bardzo szczupłego budżetu swego. Brak zaś 3060 zł. w budżecie musiał się odbić na gospodarstwie w bardzo niekorzystny sposób, bielizny bowiem szpital ma zaledwie na dwie zmiany, co przy nieustannem przepełnieniu szpitala chorymi, jest niesłychanie przykrym brakiem, bo często niepodobna zachować należytej czystości. Sprawę tę potrzeba będzie uregulować, podwyższyć taksę leczenia, a miasto zmusić do zapłacenia przypadającej nań części.

Gospodarstwo szpitalne jest bardzo oszczędne, żywienie kosztuje dziennie 19 ct., wiktuały należytej dobroci, rachunki gospodarcze prowadzą się należycie. W roku ubiegłym postawiono nową kuchnię i powiększono ją kosztem 64 zł. Płótno sprowadza się z Korczyny. Kancelaryę zarządu, ku ogólnemu zadowoleniu, prowadzi p. Gliński pisarz, bardzo sumienny i praco-

wity człowiek. Zaległość kosztów leczenia 1. stycznia, po odtrąceniu IV. kwartału wynosiła 3929 zł. Dezynfektora szpital nie posiada.

Wniosek: Uregulować sprawę budowy domu dla Sióstr zakonnych przez podwyższenie taks i wyegzekwowanie od miasta 1530 zł.

Na Radzie dnia 30. czerwca uchwalono zaurgować miasto o zapłacenie kwoty 1530 zł. i podwyższyć taksę, której wysokość obliczy Oddział rachunkowy dla pokrycia części dobudowy przypadającej na fundusz krajowy.

Złoczów. — Szpital złoczowski bardzo długo pozostawał przy ni skiej taksie leczenia (48 ct,), która zmuszała do nadzwyczajnej oszczędności w wydatkach przeważnie w tych częściach gospodarstwa domowego, które dają się skleić lub połatać, to jest w sprzętach i bieliznie. Wskutek tego przyszedł nareszcie czas, kiedy sprzęty nie dały się naprawić, a bielizna zaczęła rozpadać się, wymagając bardzo znacznego nakładu na odnowienie inwentarza. Wprawdzie Wys. Wydział krajowy ze względu na to podwyższył taksę o 10 ct. na dzień i chorego, ale w pierwszym roku podwyższenie to nie wpłynie jeszcze stanowczo na gospodarstwo szpitalne, bo oprócz sprawienia większej ilości bielizny i sprzętów potrzeba będzie naprawić dach na oficynie mieszczącej pomieszkania Sióstr Miłosierdzia, kuchnię, spiżarnię i kaplicę, dach na gospodarskich zabudowaniach i dokonać jeszcze inne naprawy, jako to usunąć wilgoć z pomieszkania Sióstr Miłosierdzia. Przytem potrzeba koniecznie postanowić, aby tu jak i w każdym szpitalu była odłożona pewna rezerwowa suma, gdyż obecnie, po wydaniu nowej ustawy, kiedy szpitale stanęły samodzielnie, ani gminy ani Rady powiatowe nie chcą im przyjść z pomocą pieniężną, wskutek czego zakłady te w pewnych chwilach znajdują się w kłopotach finansowych.

Sądzę, że rezerwowa suma w kwocie 2—3.000 zł. jest zupełnie dostateczną w małych szpitalach, a od 3—4.000 w większych, aby dać możność zarządom należycie uregulować gospodarstwo. W niektórych szpitalach (Biała, Brody, Przemyśl, Przemyślany) są rezerwowe kapitały, jak tego wymaga rozporządzenie Ministra spraw wewnętrznych z r. 1857, ale reszta szpitali nie posiada ich. Złoczów wprawdzie ma kapitał rezerwowy, wynoszący 4.000 zł. z fundacyi śp. Wojny, ale rodzina zmarłego spłaca tylko 210 zł. rocznego procentu, kapitału zaś spłacać nie chce. Siostry Miłosierdzia gospodarują tu dobrze: z dochodów ze sprzedaży kilku sztuk trzody chlewnej, wychowanej na odpadkach kuchennych, naprawiły parkany, otaczające zakład z dwóch stron i uporządkowały kaplicę. Ogród dostarcza warzywa na cały rok a drób jaj. W spiżarni wszystkie produkta znalazłem dobre, a pożywienie chorych smacznie przyrządzone. Rachunki gospodarcze są prowadzone według instrukcyi. Koszt żywienia 17.5 ct. W roku ubiegłym leczono w szpitalu 1072 chorych w ciągu 22.353 dni. Śmiertelność wynosiła 6.3%, średni pobyt chorych 20.8. Przepełnienia nie było tu nigdy, pielęgnowano bowiem w przecięciu po 61 chorych na 80 etatowych łóżkach. Chirurgicznych operacyj większych i mniejszych dokonano 84, porodów odbyło się 24, ilość sifilitycznych wynosiła 94 osób w ciągu roku. Największa śmiertelność przypada jak zwykle na dotkniętych gruźlicą, wynosiła bowiem prawie 45%. Okolice wilgotne i błotniste dostarczały wiele chorych na malaryę. W szpitalu w dniu inspekcyi znalazłem 60 chorych, pomiędzy nimi nie było ani jednego, któryby nie kwalifikował się do szpitalnego leczenia. W początku roku Dyrektor urządził salę operacyjną, której poprzednio szpital nie posiadał. Narzędzi lekarskich jest dosyć i są one utrzymane czysto. Lekarstwa w tym szpitalu kosztują nie wiele, bo jeszcze dotychczas zużytkowują się leki, pozostałe w dawnej zakładowej aptece, a przyrządzaniem tych leków, w granicach zaznaczonych rozporządzeniem ministeryalnem, zajmuje się jedna z Sióstr, która nabyła w tem wprawy, pracując dłuższy czas w aptece. Służba lekarska odbywa się zupełnie prawidłowo, a zezwolenie lekarzowi pomocniczemu objęcia posady lekarza ordynującego u SS. Miłosierdzia w Nowosiółkach w niczem nie szkodzi służbie szpitalnej, bo codziennie zgodnie z instrukcyą wizyta lekarska odbywa się dwa razy dziennie, rano i wieczorem w oznaczonych godzinach. W szpitalu nie znalazłem ani jednego czekającego na operacyę lub na chirurgiczny opatrunek. Kancelaryę szpitalną obecnie prowadzi jedna z Sióstr

Miłosierdzia, która jest w tymże czasie na oddziale chorych mężczyzn. Jest to nad siły jednej osoby i obawiam się, czy to się nie odbije na ściąganiu kosztów leczenia, które są jedynym dochodem szpitala.

Na Radzie d. 30. czerwca 1899 przyjęto do wiadomości. Nowomianowany pisarz objął kancelaryę szpitalną.

Żółkiew. — W szpitalu żółkiewskim w roku ubiegłym leczono 2.301 chorych w ciągu 45.997 dni. Jakkolwiek średni pobyt jednego chorego był tylko 19·9 dni, a zatem nie przetrzymywano nikogo dłużej nad potrzebę, przeciętnie leczono tu 126 chorych dziennie na 120 etatowych łóżkach, to jest najmniej 6 chorych leżało na ziemi na siennikach. Pożar administracyjnego budynku i konieczność przeniesienia wszystkiego, co się tam mieściło, do budynków zajętych przez chorych, zmniejszył tę przestrzeń i uczynił niezbędnem wybudowanie nowego domu administracyjnego, któryby pomieścił nietylko spalone ubikacye, ale dał możność, stosownie do danego przez Wys. Sejm polecenia, wprowadzić Siostry Miłosierdzia do zarządu szpitala. Ale gmina, która według ustawy z r. 1897 powinna dostarczyć połowę funduszów potrzebnych na tę budowę, nie jest w stanie zrobić tego, bo inne ciężary strasznie ją przygniotły. Na razie z resztek spalonego domu i za pieniądze zwrócone z asekuracyi zbudowano pawilon dla zakaźnych i wymurowano za 799 zł. domek o trzech salkach na dom przedpogrzebowy i salę sekcyjną, a dawną trupiarnię, mającą dwa małe pokoiki, obrócono na kancelaryę administracyjną i na pomieszczenie stróżów. Budowa domu administracyjnego na miejsce spalonego jest konieczną, bo przepełnienie szpitala tego chorymi czasami jest tak wielkie, że staje się groźnem dla wszystkich.

Wobec złego stanu finansów gminy może należałoby zgodzić się na prośbę komitetu szpitalnego, aby udzielono szpitalowi zaliczkę 9.000 zł. spłacalną w ciągu 10 lat po 900 zł. rocznie, miasto spłacałoby corocznie po 450 zł. aż do wysokości 4.500 zł., a szpital płaciłby drugą połowę z oszczędności swoich.

Szpital ten ma bardzo niską taksę i nie żąda jej podniesienia, wskazując, iż wszystkie budynki gospodarcze zbudował w ten sposób. Oprócz braku budynku administracyjnego są tu jeszcze inne braki, a mianowicie brak kanału odpływowego dla wód gospodarczych, potrzeba postawienia nowego dachu nad budynkiem, w którym się mieści kuchnia i pralnia, a nareszcie wykopanie nowej studni, bo wszystkie cztery istniejące, nie wiadomo z jakich powodów i pomimo częstych deszczów nie mogą wystarczyć na potrzeby szpitala. Zwracam jednak uwagę, że z powodu mady czyli ruchomych piasków, kopanie i wiercenie studni jest tu bardzo utrudnione i kosztowne.

Chorych w szpitalu znalazłem 121, a zatem o jednego więcej, aniżeli etatowa ilość łóżek. Napływ chorych jest tak wielki, że 4. września było o 200 chorych, a zatem o 4000 dni leczenia wiecej, aniżeli w tymże dniu w roku ubiegłym. Operacyj dokonano w tym roku 194, w roku zaś 1898 — 286. Leczenie chorych bardzo sumienne i umiejętne a ludzkie. Żywienie kosztuje około 17 ct. dziennie. Chorzy z wiktu zadowoleni. Bielizny ilość dostateczna, tak samo jak i narzędzi chirurgicznych.

Na Radzie 15. września przyjęto do wiadomości.

Żywiec. — W roku ubiegłym Rada powiatowa wybudowała kosztem 7000 zł. pawilon dla chorych zakaźnych, który może służyć za wzór dla budynków z podobnem przeznaczeniem, a urządzony tak, że największy szpital mógłby pozazdrościć. Jest tu dziesięć pokoików, z których w sześciu może się pomieścić 12 do 14 łóżek dla chorych, a w czterech pozostałych umieszczone są łazienki, wychodek, dezynfektor i pokój dla Siostry dozorczyni wraz z szafami na bieliznę i ubranie dla chorych. Wysokość pokojów 4·20 m., ściany i sufity pokostowane, podłogi zrobione z cementowych cegiełek wzorzysto ułożonych. Dezynfektor sprowadzony z Berlina, kosztował 800 zł.

W tymże pokoju żelazne kręcone schody prowadzą na strych, gdzie są złożone rzeczy chorych i suszy się bielizna do nich należąca. W łazienkach jest pompa sprowadzająca do pawilonu wodę ze studni na zewnątrz budynku wykopanej, za pomocą rur dostaje się do kotła z jednej strony i tam się ogrzewa, a z drugiej strony idzie do dezynfektora. Osobny przyrząd w łazience pozwala regulować ciepłotę wody przez kąpiących się do żądanego stopnia. Latryny są spłókiwane wodą. Sień obszerna i jasna latem służyć może dla odpoczynku chorych i dla zabawy dzieci, w razie zaś napływu chorych, za salę na 5—6 łóżek. W przewidywaniu tej ewentualności zrobiono osobny wchód z podwórza do dezynfektora. Oprócz pawilonu dla zakaźnych, w roku ubiegłym wykopano nową studnię z żelazną pompą, wybrukowano całe podwórze i położono bardzo dobre chodniki. Sam szpital wzorowo utrzymany opisałem w poprzednich sprawozdaniach. Dzięki prawdziwie ojcowskiej opiece Rady powiatowej, jej nieustannej ofiarności i względom Arcyksięcia właściciela Żywca, jestto zakład najmniej kosztujący fundusz krajowy, a bezspornie najlepiej urządzony i najbogatszy pod względem wszystkiego co potrzeba dla chorych. Niedawno arcyksiążę kazał przesłać do szpitala wielką ilość drzewa budulcowego na opał, bo zauważano, że drzewo to zostało dotknięte grzybem. Bielizny dla chorych w magazynach znalazłem zwyż na pięć zmian, tj. tak jak w zakładach krajowych, sprzęty bardzo dobre, sala operacyjna znakomicie urządzona i nie brak w niej żadnego narzędzia, któreby mogło być potrzebnem czy to dla dyagnozy, czy dla operacyi. Jednem słowem jest to w całem znaczeniu wzorowo urządzony szpital prowincyonalny z taksą 53 ct. na dzień i chorego i mający jeszcze mały zapasik pieniężny (1500 zł.). Ten zapas i przyszłe oszczędności zarząd szpitala zamierza użyć na zbudowanie domu na kuchnię i pralnię, bo obecnie kuchnia z powodu zwiększającej się ilości chorych, jest zbyt ciasna, a pralnia znajdująca się w suterenie bardzo częto bywa zalewana wodą w porze wilgotnej, a wtedy staje się nie do użytku. Gospodarska część jest także wzorowo prowadzoną. Żywienie chorych, sióstr i posługi kosztuje dziennie 20 ct. Chorzy otrzymują na śniadanie kawę z mlekiem, a na wieczerzę dwie potrawy. Ogród szpitalny dostarcza warzywa i owoców, a z odpadków utrzymuje się 4 wieprzki dla użytku domowego. Kancelaryę i wszystkie rachunki gospodarcze bardzo dobrze i zgodnie z instrukcyą prowadzi przełożona Sióstr Miłosierdzia. Przewodniczący komitetu p. Droz, kasyer Rady powiatowej, sprawdza wszystkie rachunki Siostry przełożonej i wykazy pieniężne i szczerze zajmuje się szpitalem. Chorych w roku ubiegłym było 1272, dni leczenia 30.615, Zmarło 7·3%. Średni pobyt wynosił 24·1 dni. Dziennie pielęgnowano w przecięciu 83 chorych na 80 łóżkach. Leki i sanitarne wydatki na dzień i chorego kosztowały 5·1 ct. W szpitalu nie znalazłem ani jednego, któryby nie kwalifikował się do szpitalnego leczenia. W zakaźnym pawilonie było 30 dyfterycznych leczonych limfą prof. Bujwida i za pomocą intubacyi. Największa śmiertelność przypada na suchoty płucne, na choroby organów krążenia krwi i trawienia. Dyrektor jest bardzo zręcznym operatorem i dokonał w roku przeszłym większych i mniejszych operacyj 167, ocznych zaś 11. Porodów było 18, a z tych 15 przy pomocy.

Na Radzie 12. września przyjęto do wiadomości.

Al. V. Według załączonego wykazu zamknięć rachunków szpitali prowincyonalnych (Al. V.) wydatki na utrzymanie tych szpitali wynosiły 418.635 zł. Najtańsze żywienie chorych było w szpitalach: sanockim, zaleszczyckim, śniatyńskim, sokalskim i podhajeckim; najdroższe w wadowickim, rzeszowskim, samborskim i stryjskim.

Al. VI. Alegat VI. przedstawia wykaz budżetów szpitalnych na rok 1900, zatwierdzonych przez Wydział krajowy.

Al. VII. Alegat VII. przedstawia wykaz dochodów rzeczywistych w szpitalach prowincyonalnych w r. 1898 według zatwierdzonych zamknięć rachunkowych.

Al. VIII. Alegat VIII. przedstawia wykaz chorób leczonych w szpitalach powszechnych krajowych i na prowincyi.

Zakłady subwencyonowane.

1. Zakład św. Józefa dla nieuleczalnych we Lwowie, subwencyonowany kwotą 1.000 zł. Zakład ten w r. 1884 przez Siostry Józefitki założony, z początku mieścił zaledwie 5 łóżek, w r. 1886 został powiększony przez przybudowanie nowego piątrowego domu do 30 łóżek. Po pięciu latach wybudowały Siostry drugi dom piątrowy z kaplicą, który miał w przyszłości służyć zakładowi jako dom administracyjny. Po dwunastu latach wybudowały trzeci dom dwupiątrowy, zaopatrzony we wszelkie ulepszenia nowoczesne, z kuchnią na 150 osób, ze studnią i wodociągami, który razem z poprzednimi budynkami może pomieścić przeszło 100 chorych i około 20 z. konnic, przeznaczonych do ich obsługi. W r. 1897 powstał budynek frontowy, przeznaczony na furtę, rozmównicę i dwa pokoje dla chorych, którzy przyjeżdżają z prowincyi, aby poddać się leczeniu lub jakiej operacyi, a nie chcą leżeć w hotelu lub na klinice. Osoby takie otrzymują daremne pomieszkanie — opłacają tylko mierną należytość zakładowi za wikt i pielęgnowanie. Z obydwu stron furtki ciągnie się mur frontowy, od ulicy Kurkowej, a cały ogród dwumorgowy otacza parkan. W r. 1898 dobudowano stajnię na 8 krów i inne ubikacye gospodarcze, mleko bowiem jest tu jednym z najważniejszych artykułów spożywczych dla chorych, a kosztowało rocznie do 1.500 zł. Oprócz tego zakupiono przed rokiem przyległy plac budowlany na czwarty pawilon dla chorych. Pawilony są połączone chodnikami krytymi. Dochody w r. 1898 wynosiły 14.168 zł., wydatki 14.926 zł., niedobór 749 zł. pokryło zgromadzenie Sióstr Józefitek z funduszów zakonnych. Szpital lwowski zapłacił za swoich chorych 329 zł. W zakładzie w r. 1898 pielęgnowano 108 chorych, umarło 11, chorzy byli w zakładzie 29.303 dni. Nieuleczalni ze szpitala byli przez 1070 dni — razem 30.373; przeto jeden chory dziennie wraz z administracyą kosztował 49 ct.

2. Zakład głuchoniemych we Lwowie. W ubiegłym roku szkolnym zakład ten mieścił u siebie 97 dzieci, a mianowicie 57 chłopców i 40 dziewcząt; z tej liczby dochodzących na naukę było 14. Cyfra ta daleko nie odpowiada potrzebie, gdyż w kraju jest 2000 dzieci w wieku szkolnym będących, z których tylko ci 97 mogą otrzymać dobrodziejstwo nauki, reszta zaś wzrastać musi bez niej i bez nadziei lepszej przyszłości. Przychody zakładu w r. 1898 wynosiły 22.043 zł., rozchody 21.447 zł.

3. Stowarzyszenie „Dzieciątka Jezus“ opieki nad niemowlętami. Wydział krajowy w końcu r. 1894 zakupił realność pod l. 5. przy ulicy Paulinów i zawarł ze stowarzyszeniem opieki nad niemowlętami, zawiązanem w r. 1891, umowę, na mocy której wynajął mu na 12 lat (do 31. sierpnia 1906 r.) tę realność, obowiązując Stowarzyszenie zamiast zapłaty czynszu najmu utrzymywać własnym kosztem i staraniem pięć podrzutków z miasta Lwowa aż do ukończenia siódmego roku życia, przyczem Wydział krajowy zastrzegł sobie prawo kontroli nad Stowarzyszeniem, jaką tylko za stosowną uzna. Za przykładem Wydziału krajowego Magistrat miasta Lwowa zawarł także układ, którym przyrzekł subwencyę roczną 500 zł., w zamian za co Stowarzyszenie zobowiązało się przyjmować i utrzymywać rocznie pięcioro niemowląt lub podrzutków pochodzenia chrześciańskiego, oddanych mu przez Magistrat miasta Lwowa. Oprócz tego zobowiązało się Stowarzyszenie przyjmować na utrzymanie niemowlęta i podrzutki pochodzenia chrześciańskiego za osobnem wynagrodzeniem miesięcznem po 4 zł. Skutkiem tego Stowarzyszenie udzieliło w r. 1898 pomocy i opieki 160 niemowlętom, pomieszczonym w zakładzie, a nadto 90 niemowlętom oddanym na jego koszt karmicielkom na wsi.

Obecnie jest w zakładzie dzieci 13 i 6 mamek; na wsi zaś umieszczono 68, za które zakład opłaca po 4 i po $3^1/_2$ zł., za trzyletnie zaś dzieci płaci 3 zł. miesięcznie i daje ubranie. Nadzór nad utrzymaniem tych dzieci mają Siostry Józefitki, które co 2 miesiące oglądają dzieci po wsiach umieszczone, przyczem udzielają nagrody 50 ct. za każde dziecko żywiciel-

kom, u których dzieci są dobrze utrzymane lub w przeciwnym razie odbierają je i umieszczają w innem miejscu. Do pielęgnowania są dwie Siostry i w kuchni jedna; oprócz tego jest stróż i praczka. Suma wydatków na utrzymanie dzieci w zakładzie w r. 1898 wynosiła 3.369 zł., a na utrzymanie na wsi kosztem zakładu 2.104 zł. Suma dochodów wynosiła 6.272 zł., wydatków 5 542 zł.

4. Zakład SS. Miłosierdzia w Czerwonogrodzie. W r. 1898 leczono 256 chorych, umarło 2; pozostało w leczeniu 10. Ilość dni pobytu wynosiła 5.048. W zakładzie sierót było 14 bezpłatnych, 5 płatnych i 88 przychodzących. Zakład miał dochodu z kapitałów 854, od Wydziału krajowego 400, z ofiar dobroczynnych 1.704, zapłacono za dzieci 230 zł., dochody zaś przypadkowe wynosiły 1.047. Razem 4.234 zł.; wydatki zaś 4.227 zł.

Sposób postępowania z niemowlętami, zrodzonemi w kraj. zakładach położniczych we Lwowie i Krakowie których matki zmarły w szpitalu,

Uchwałą z dnia 15. marca b. r. l. 1621 polecił Wys. Sejm Wydziałowi krajowemu zbadanie, co się dzieje z niemowlętami zrodzonemi w zostających pod jego zarządem zakładach położniczych i przedłożył Sejmowi odpowiednie wnioski, zmierzające do ochrony życia niemowląt pozbawionych opieki rodzicielskiej.

W wykonaniu powyższego polecenia Wydział krajowy ma zaszczyt złożyć następujące sprawozdanie:

Z chwilą wejścia w życie ustawy z dnia 10. maja 1873 o zwinięciu krajowych zakładów podrzutków we Lwowie i Krakowie — oddawane bywają dzieci zrodzone na oddziałach położniczych, których matki zmarły w szpitalu — żywicielkom w gminach okolicznych za wynagrodzeniem, które pokrywa w szpitalu lwowskim fundusz krajowy — w szpitalu krakowskim zaś istniejący tamże a utworzony z osobnych fundacyj — fundusz podrzutków.

Wynagrodzenie to, które w myśl postanowienia powyższej ustawy wypłacanem jest do ukończenia normalnego wieku dziecka, tj. 10. roku życia — wynosi obecnie we Lwowie za pierwszy rok życia 4 zł. miesięcznie, za następne zaś aż do 10 lat życia po 3 zł. miesięcznie.

W szpitalu krakowskim zaś asygnowane z funduszszu podrzutków wynagrodzenie za utrzymanie dziecka ustanowionem zostało:

w pierwszym roku na . .	6 zł.
do ukończenia 2-go . . .	5 „
od 2-go do 7-go roku . .	4 „
od 7-go do 10-go roku . .	5 „

miesięcznie. Matki zaś, które wraz z dzieckiem zrodzonem w zakładzie położniczym opuszczają szpital — otrzymują unormowaną powyższą ustawą zapomogę w kwocie 6 zł. na pierwsze potrzeby dziecka.

Począwszy od r. 1893 na podstawie umowy zawartej z zakładem „Dzieciątka Jezus" we Lwowie, odseła szpital lwowski dzieci zrodzone na oddziale położniczym, których matki zmarły w szpitalu — powyższemu zakładowi, za tem samem wynagrodzeniem, które wypłacał żywicielkom.

Zakład ten bowiem jako instytucya dobroczynna, daje większą rękojmię co do troskliwego pielęgnowania dzieci, ich wychowania, tudzież wykonywania skutecznej kontroli nad żywicielkami wiejskiemi, o ile dzieci tymże na utrzymanie oddaje.

Nadto na pokrycie potrzeb szkolnych dziecka, znajdującego się w wieku szkolnym, udziela Wydział krajowy wsparcia w kwocie 5 zł. rocznie po skonstatowaniu, iż dziecko istotnie do szkoły uczęszcza i starannie jest wychowywanem.

Co się zaś tyczy dzieci tej kategoryi, zrodzonych w szpitalu Św. Łazarza w Krakowie, który umieszcza je dotąd bezpośrednio u żywicielek w gminach przedmiejskich — postępowanie w wyborze kobiet pielęgnujących jest nader skrupulatne, a nadto często zarządzaną bywa kontrola niespodziewana przez lekarza i urzędnika szpitalnego.

W sprawozdaniu swojem, przedłożonem w powyższym przedmiocie, skonstatował również Dyrektor szpitala św. Łazarza w Krakowie, iż po dzieci z ukończonym 10-tym rokiem życia zgłaszają się pierwszorzędni rze-

mieślnicy i rolnicy a nawet osoby prywatne bezdzietne, które je częstokroć za swoje przyjmują.

Z uwagi jednak na okoliczność, że jak to doświadczenia pouczyły, pielęgnowanie dzieci oddawanych przez szpital krakowski żywicielkom miejskim, pozostawia jeszcze wiele do życzenia — przedstawił dyrektor tegoż szpitala relacyą z d. 11. b. m. do LW. 76228 i 59565 wnioski zmierzające do podwyższenia skali wynagrodzenia dotąd wypłacanego żywicielkom, względnie do nawiązania rokowań z zakładem księżnej Ogińskiej w Bobrku o odebranie dzieci w wieku od dwóch do siedmiu lat od dotychczasowych żywicielek i pomieszczenie tychże w powyższym zakładzie. Zakład ten bowiem, w którym na podstawie układu zawartego z Wydziałem krajowym, umieszczono 20 podrzutków przynależnych do Galicyi, a zrodzonych w wiedeńskim zakładzie położnic — prowadzonym jest wzorowo, a dzieci tamże umieszczone nie mogą mieć lepszej opieki pod względem zdrowotnym i wychowawczym.

Jak to z przedłożonego nam do LW. 76231/99 d. 12. b. m. pisma delegata Wydziału krajowego JW. hr. Ant. Wodzickiego, wynika — skłonną jest księżna Ogińska do podjęcia budowy dla rozszerzenia zakładu w Bobrku celem pomieszczenia w nim większej liczby dzieci — pod warunkiem atoli podwyższenia dotychczasowej skali wynagrodzenia za ich utrzymanie.

Wnioski powyższe weźmie Wydział krajowy pod rozwagę i wyda następnie zarządzenie w kierunku wprowadzenia ulepszeń, jakie okażą się potrzebnemi dla ochrony i wychowania niemowląt zrodzonych w zakładach położniczych a pozbawionych opieki rodzicielskiej.

Ze względu atoli na porę zbyt spóźnioną, w jakiej przedłożone nam zostały odnośne relacye, tudzież z uwagi na okoliczność, iż dotąd nie otrzymaliśmy jeszcze odpowiedzi na odezwę naszą w tym przedmiocie, wystosowaną do Wydziału krajowego w Pradze do LW. 52735/99, ograniczyć się musi Wydział krajowy obecnie do niniejszych szczegółów i odłożyć przedstawienie konkretnych wniosków — o ile takowe koniecznymi się okażą — do osobnego sprawozdania w roku przyszłym.

Porównanie

rzeczywistych wydatków na cele zdrowia publicznego w roku 1898 z takimiż wydatkami w latach 1897 i 1878.

Rubryka	Pozycya	Zamknięcie rachunków: WYDATKI	1898 Wydano zł.	1898 Preliminowano zł.	1898 Różnica zł.	1897 Wydano zł.	1897 Różnica zł.	1878 Wydano zł.	1878 Różnica zł.
III.	36	Koszta leczenia	1,250.002	990.000	+260.002	1,034.616	+215.386	498.585	+751.417
IV.	37—38	„ szczepienia	78.281	76.200	+ 2.081	73.385	+ 4.896	57.219	+ 21.062
V.	39—41	„ sanitarne	31.833	34.100	— 2.267	27.118	+ 4.715	57.474	— 25.641
VI.		Zasiłki dla zakładów dobroczynnych (leczniczych):							
	42	Szpitale S. S. Miłosierdzia w Czerwonogrodzie, Rozdole i Bursztynie . . . 900 zł.							
	43	Szpital S. S. Miłosierdzia w Nowosiółkach . 300 „							
	49	Zakład św. Józefa we Lwowie . 1,000 „							
	50	Kolonia lecznicza w Rymanowie . 500 „							
	52	„ „ „ Rabce . 300 „							
	51	Lecznica lwowska . 1.500 „							
XVII.	401	Towarzystwo ratunkowe w Krakowie . 300 „							
	400	„ „ „ Lwowie . 300	5.100	5.100	—	4.600	+ 500	1.598	+ 3.502
		Dotacye zakładów.							
XI.	179	Kraków, szpital św. Łazarza: oddział położnic i syfilitycznych	—	5.169	— 5.169	4.731	— 4.731	36 658	— 36.658
	180	Kraków, podrzutki	3.150	3.500	— 350	3.306	— 156	—	+ 3 150
	176	Lwów, oddział chorych	11.918	31.056	— 19.138	125 093	—113.175	17.902	— 5.984
	176	„ „ położnic	9.141	945	+ 8.196	7.013	+ 2.128	13.703	— 4.562
	178	„ podrzutki	6.529	6.087	+ 442	6.090	+ 439	11.400	— 4.871
	177	Kulparków	—	—	—	—	—	151.243	151.243
		Razem	1,395.954	1.152.157	+243.797	1,285.952	+110.002	845.782	+550.172
		DOCHODY	Wpłynęło zł.	Preliminowano zł.	Różnica zł.	Wpłynęło zł.	Różnica zł.	Wpłynęło zł.	Różnica zł.
IV.	12	Nadwyżka od szpitala w Krakowie:							
		Oddział chorych . 46.898 zł.							
		„ położnic . 3.184 „							
		„ syfilitycznych . 24.880 „							
		„ obłąkanych . 27.108 „	102.070	12.437	+ 89.633	14.643	+ 87.427	—	+102.070
	13	Nadwyżka od szpitala we Lwowie	—	—	—	—	—	—	—
	14	„ „ zakładu na Kulparkowie	35.979	24.317	+ 11.662	32.046	+ 3.933	—	+ 35 979
V.	17	Zwroty od szpitali prowincyonalnych	14.854	18.000	- 3.146	12.473	+ 2.381	9.406	+ 5.448
	18	„ „ gmin	210	350	— 140	300	— 90	28.714	— 28.504
XI.	54	„ za rachunki aptekarskie	470	600	— 130	681	— 211	712	— 242
		Razem	153.583	55.704	+ 97.879	60.143	+ 93.440	38 832	+114.751
		Wydatek rzeczywisty	1,242.371	1,096.453	+145.918	1,225 809	+ 16.562	806.950	+435.421

Ruch chorych i koszta w naszych zakładach leczniczych w roku 1898.

Poszczególnienie	ILOŚĆ				Procent śmiertelności	średni czas leczenia	Wydatki na chorych		KOSZTA					Taksa	
	łóżek dla chorych	chorych	zmarłych	dni leczenia					całej kuracyi jednego chorego		jednego dnia leczenia	jednego dnia wiktu chorych i służby	sanitarne leki z utrzymaniem apteki, narzędzia chirurg. i przybory opatr. na 1 dzień	od dorosłych	od dzieci
						dni	zł.	ct.	zł.	ct.	ct.	ct.	ct.	ct.	ct.
A. Szpitale powszechne.															
krajowy we Lwowie oddział chorych	734	12.856	790	226.521	10·7	17·6	177.528	19	13	80·9	78·4	24·1	06·8	80	—
" " " kliniki . .	278	976	40	28.409	4·5	29·1	53.572	95	54	68·6	188·6	66·3	44·4	80	—
" " Krakowie . . .	591	7.469	829	186.030	10·0	24·9	142.951	76	19	13·9	76·8	27·7	05·2	63 80	—
Suma A. .	1.603	21.301	1.659	440.960	7·7	23·9	374.052	90	29	21·1	114·6	39·4	18·8	—	—
B. Szpitale prowincyonalne.															
gminny w Białej	98	1.498	91	37.846	6·0	25·3	18.108	30	12	08·8	48·1	21·4	6·1	57	30
" " Bochni . . .	55	766	71	14 870	9·2	19·4	10.689	28	13	95·4	71·8	19·1	4·3	67	34
" " Brodach . . .	70	916	54	20.948	5 8	22·8	11.962	66½	13	05·9	57·1	22·5	6·9	52	26
" " Brzeżanach . . .	82	924	72	27.372	7·7	27 6	14.072	99	14	14·3	51·2	19·9	3·9	59	30
" " Drohobyczu . . .	80	1.870	119	39.794	6·3	21·2	20.751	33½	11	41 7	53·6	18·2	5·7	66	33
" " Jaśle	100	1 164	78	26.274	6·7	[illegible]	13 546	04	11	63·7	51·5	21·4	4·2	62	30
" " Kołomyi . . .	70	1.108	66	28.003	5·6	25·3	14.620	42	13	19·5	52·2	19·1	6·3	52	26
powiatowy w Lubaczowie . .	40	613	21	13.186	3·4	22·5	8.187	76	13	35·6	59·3	22·1	4·2	60	30
" " Podhajcach . .	60	1.391	78	27.212	5·6	19·6	13.777	56½	9	90·5	50 6	17·1	8·2	48	24
gminny w Przemyślu . . .	175	3.188	245	70.377	7·6	22 0	31.242	26½	9	79·9	44 3	18·0	6·0	49	25
powiatowy w Przemyślanach . .	44	596	20	8.880	3·3	14·9	6.223	45½	10	44·2	70·0	18·7	8 4	60	30
gminny w Rzeszowie . . .	100	1.746	104	41.883	5·9	23·9	27.265	46	15	61·6	65·0	22 8	5·0	64	32
" " Samborze . . .	62	831	65	21.221	7·8	25·5	13.489	75	16	23·3	63·5	23·8	8·2	60	30
" " Sanoku . . .	80	1.000	46	23.072	4·6	23·1	11 798	90	11	80·0	51·1	11·4	8·0	65	32
" " Sączu-Nowym . .	60	826	61	20.941	7·3	25·4	9.543	82½	11	55·4	45·6	15·9	3·4	67	34
" " Śniatynie . . .	24	500	15	10.547	3·0	21·1	4.661	79	9	32·3	44 2	14·5	7·6	56	30
" " Stanisławowie . .	120	2.433	160	52.058	6·5	21·4	24.682	45	10	14·4	47·4	20·6	4·0	52	40
" " Stryju	99	1.521	94	36.701	6·1	24·1	24.120	59	16	79·9	69·6	23·2	10·4	70	35
powiatowy w Sokalu . . .	83	2.240	66	25.838	2·9	11·5	13 191	74	5	88·9	51·0	16·1	7·2	60	30
gminny w Tarnopolu . . .	100	1.273	79	32.462	6·2	25·5	17.181	78	13	50·0	52·9	21·6	6·2	60	30
" " Tarnowie . . .	140	2.156	156	50.409	7·7	23·3	31.350	75	15	19·0	64·9	21·9	6·3	62	31
" " Wadowicach . . .	41	585	61	17.497	10 4	29·9	12.693	30	21	69·8	72·5	25·5	10·2	76	38
" " Zaleszczykach . .	52	1.401	64	29.153	4·5	20·8	12.161	18	8	68·0	41·7	14·7	6·8	51	26
powiatowy w Złoczowie . .	80	1.072	68	22.353	6.3	20·8	12.471	55½	12	66·0	60 7	22 7	3·0	58	29
gminny w Żółkwi . . .	120	2.301	135	45.997	5·8	19·9	24.191	70	10	51·3	52·6	18·6	8·4	50	25
powiatowy w Żywcu . .	80	1.272	94	30.615	7·3	24·1	16.648	60	13	08·9	54·4	21·5	5 1	54	30
Suma B .	2.115	35.191	2.183	775.509	6·2	22·0	418.635	44½	12	52·6	55·6	19·7	6·3	—	—
C. Zakłady położnic.															
krajowy we Lwowie . . .	71	1.926	27	30.818	1·5	16·0	31.075	61	16	13 4	100 8	24 3	05·8	80	—
" w Krakowie . .	60	767	17	26.235	1·2	34·2	21.545	75	28	09·1	82·1	27·5	08·4	63	—
Suma C. .	131	2.693	44	57.053	1 3	25 1	52.621	36	22	11·2	91·5	25·9	7·1	—	—
D. Zakłady dla obłąkanych.															
krajowy w Kulparkowie . .	652	1.453	168	251.580	11·5	173·1	197 915	32½	136	21·1	78·7	26·9	01·8	80	80
" " Krakowie . . .	115	461	57	47.500	12 3	103 0	36.920	42	80	08·8	77·7	31·6	02·8	80	80
Suma D. .	767	1.914	225	299.080	11·9	138·1	234.835	74½	108	14·9	78·2	29·2	2·3	—	—
E. Szpitale dla dzieci.															
Szpital św. Zofii we Lwowie . .	110	1 492	313	36.667	20 9	24·6	16.000	—	10	72·3	43·6	—	—	—	40 80
" Ludwika w Krakowie .	108	1.156	213	29.912	18·4	25 8	16.000	—	13	84·1	53·5	—	—	—	63
Oddział osesków z mamkami . .	12	284	101	*11.186	36·2	21 3	6.338	33	22	31·8	56·7	—	—	—	63
Suma E. .	230	2.932	627	77.765	21·3	23·9	38.338	33	15	62·7	51·3	—	—	—	—
Suma A., B., C., D. i E. .	4.846	64.031	4.738	1,650.367	7·3	25·75	1,118.483	78	—	—	—	—	—	—	—

* Z wykazanej ilości dni leczenia przypada na oseski 6.071 dni zaś na mamki 5.115 dni.

WYKAZ

wydatków w trzech szpitalach krajowych w r. 1898.

Liczba porządkowa	Poszczególnienie	Lwów — oddział szpitalny	Lwów — oddział kliniczny	Kraków	Kulparków	Lwów — oddział szpitalny	Lwów — oddział kliniczny	Kraków	Kulparków
		Ilość dni leczenia w roku 1898				na dzień leczenia przypada			
		257.339	28.409	259.765	251.580				
		285.748							
		zł.	zł.	zł.	zł.	ct.	ct.	ct.	ct.
1.	Żywienie chorych (od żywienia do wina)	62.184	18.822	73.717	67.714	24·25	66·26	28·38	26·92
2.	Bielizna (od zakupna do utrzymania szwaczek)	8.295	64	11.850	6.757	3·23	0·23	4·56	2·69
3.	Pranie	5.471	1 097	5.559	5.800	2·13	3·86	2·14	2 31
4.	Opał sal	9.156	5.066	5.370	8.220	3·60	17·84	2·07	3·27
5.	Oświetlenie	3.290	1.996	3.339	2.067	1·28	7·03	1·29	0·82
6.	Leki i apteka (sprawdzanie recept, aptekarz, pomocnik)	3.702	5.609	7 249	452	1·44	19·75	2·79	0·18
7.	Koszta sanit. i instr. chirurg. (laboratoryum)	14.858	8.262	9.121	4.185	5.81	29·09	3·51	1·67
8.	Sprzęty	2.217	397	2.112	2.444	0·87	1·40	0·82	0·97
9.	Słoma do sienników	1.150	—	419	971	0·45	-	0·16	0·39
10.	Utrzymanie kapelanów i kaplicy	1.826	114	1.233	1.921	0·71	0·40	0·48	0·77
11.	„ koni	—	—	672	2.745	—	—	0·26	1·09
12.	„ ogrodów, pól i folwarek	549	114	995	13.752	0·22	0·40	0·35	5·47
13.	Koszta pogrzebowe (Prosektoryum)	1.350	150	147	280	0·53	0·53	0·06	0·11
14.	Utrzymanie budynków (asekuracya, kominiarze i drogi)	7.466	699	4.573	7.866	2·91	2·46	1·76	3·13
15.	„ Dyrektora, lekarzy, akuszerek, stypendya akuszerek, dyetaryusze, wikt dyżurny	30.177	1.157	25.280	11.698	11·78	4·07	9·73	4·65
16.	Koszta zarządu	8.853	994	10.254	9.310	3·45	3·50	3·95	3·70
17.	Utrzymanie Sióstr Miłosierdzia	6.401	1.413	7.248	5.711	2·50	4·94	2·79	2·20
18.	Służba wyższa i niższa	23.112	5.742	20.471	31.474	8·65	20·22	7·88	12·51
19.	Czynsze	—	—	—	—	—	—	—	—
20.	Koszta kancelaryjne	2.476	369	1.149	445	0·97	1·30	0·44	0·18
21.	Wodociągi i maszyna parowa (maszynista)	1.377	433	1.228	1.853	0·54	1·49	0·47	0·74
22.	Pensye i emerytury	10.614	779	8.246	3.066	4·15	2·74	3·18	1·22
23.	Zaopatrzenia, dary z łaski i odprawy kwart. pośm.	410	36	1.216	362	0·16	0·13	0·47	0·15
24.	Remuneracye i zapomogi	1.620	180	1.200	1.000	0·63	0·64	0·46	0·40
25.	Odsetki od kapitałów dłużnych	1.760	—	—	—	0·68	—	—	—
26.	Zapisy	—	—	107	—	—	—	0·04	—
27.	Podatki i daniny	10	5	922	56	—	0·02	0·36	0.03
28.	Wydatki w sprawach patronatu	—	—	—	111		—	—	0.05
29.	Dyety i koszta podróży	—	—	5	—	—	—	—	—
30.	Utrzymanie dzieci na oddziale położnic	90	—	672	—	0·04	—	0·26	—
31.	Rozmaite wydatki	2.022	83	1.618	2.738	0·79	0·30	0·63	1·09
	Razem	210.436	53.581	205.973	192.998	81·77	188·60	79·29	76 71
	Do tego:								
	Zaliczki na płace (rubr. I.)	1.227	—	520	926	—	—	—	—
	Utrzymanie dzieci, osesków i mamek w szpitalu	16.000	—	22 338	—	—	—	—	—
	Nadzwyczajne budowle, urządzenia mecheniczne klinik, apteki, ogrodów i t. p.	49.003	—	7.977	4.917	—	—	—	—
	Ogólny wydatek	276.666	53.581	236.808	1: 8.841	—	—	—	—

Uwaga. Ponieważ wydatki na chorych leczonych w klinikach przy szpitalu we Lwowie są znacznie wyższe od wydatków na innych oddziałach szpitalnych — z tego powodu wykazano je odrębnie w osobnych kolumnach.

WYKAZ

spotrzebowanych ważniejszych produktów i artykułów gospodarczych w trzech zakładach krajowych w 1898 z oznaczeniem miary, wagi i przeciętnej ceny.

PRODUKTA	Lwów	Kraków	Kulparków	Lwów		Kraków		Kulparków	
	Dni leczenia			Ceny					
				zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
Mięsa wołowego klgr.	35.151	28.630	51.438		48_{75}		53		48_{75}
„ cielęcego „	24.648	23.154	16 122		48_{75}		50		48_{75}
„ wieprzowego „	—	—	3.674		—		—		48_{75}
„ baraniego „	—	—	145		—		—		35_{05}
Masła „	4.007_{500}	4.432	2.055_{965}	1	0.8		78_{95}		93_{12}
Smalcu „	1.515	1 216	2.123_{715}		68		61_{32}		68
Słoniny „	6.850	5.799	7.675_{500}		68		61_{33}		65_{8}
Mleka niezbieranego litr	173.496	137.925	57.480_{63}		7		6_{64}		7_{7}
„ zbieranego „	41.190	47.180	7.493_{2}		3_{5}		4_{5}		3_{5}
Mąki pszennej Nr. 1 klgr.	2.336	1.709	$2 398_{480}$		17_{41}		17_{95}		17_{21}
„ „ „ 2 „	12.005	—	5.077_{690}		17_{18}		—		16_{63}
„ „ „ 4 „	—	6.861	9.189_{453}		—		16_{11}		15_{98}
„ „ „ 5 „	4 400	3.101	—		15_{36}		15_{42}		—
„ kukurudzianej „	3.153	—	4.179_{035}		8_{40}		—		8_{89}
„ hreczanej „	2.091	—	—		12_{26}		—		—
Bułek „	36.587	40.128	31.797_{713}		16_{5}		14_{96}		17_{19}
Chleba „	58.288	48.672	108.619_{816}		11_{14}		10_{66}		9_{47}
Cukru „	5.906	6.053	4.179_{808}		37_{25}		35_{90}		35_{65}
Kawy „	3.228_{500}	2.107	1.777_{069}	1	73	1	0.75	1	15_{4}
Ryżu „	6.639	6 718	10.586_{546}		18_{74}		17_{33}		16_{6}
Krup jęczmiennych „	4 801	6.275	8.066_{206}		12_{38}		11_{01}		12
„ jaglanych „	4.117	4.849	4.571_{150}		10_{76}		12_{03}		10_{65}
„ hreczanych „	4.068	210	4.679_{721}		14_{5}		15_{66}		17_{45}
„ pszennych „	5.900	3.194	—		18		18_{24}		—
„ perłowych „	4.596	5.577	3.003_{708}		13_{45}		11_{80}		11_{41}
„ krakowskich „	470	628	385_{205}		22_{81}		25_{54}		27_{66}
Nafty litrów	8.400_{500}	7.107	11.210		17_{64}		17_{16}		18
Owsa cetnarów (100 kil.)	—	27.55	12.422		—	7	80	7	—
Siana „ „	—	74.95	68.427		—	2	—	1	87
Słomy „ „	46.756_{500}	232.02	97.052	2	37	1	90	2	15
Węgla kam. „	1,189.100	12.924	621.475	1	20		59_{35}	1	14
Mydła klgr.	2.640	5.095	1.628_{847}		29_{39}		26_{37}		29
Drzewa buk. 4 metr. sąż.	1.184	60	276_{5}	14	60	12	33	15	—
„ brzozowego „	256	—	39_{5}	12	—		—	11	—
„ sosnowego „	276	—	250	10	—		—	10	—
Wina biał. i czerw. litr.	11.438	7.330	912_{50}		38_{65}		35_{86}		39_{85}
Ziemniaków cetnarów	133.178	1.554.66	2.035_{68}	1	50	1	75	1	87

Zamknięcia rachunków

z obrotów funduszów szpitali prowincyonalnych zatwierdzone przez Wydział krajowy za rok 1898.

Poszczególnienie	Biała zł.	ct.	Bochnia zł.	ct.	Brody zł.	ct.	Brzeżany zł.	ct.	Drohobycz zł.	ct.	Jasło zł.	ct.	Kołomyja zł.	ct.	Lubaczów zł.	ct.	Podhajce zł.	ct.
Wydatki.																		
a) Rzeczywiste.																		
Czynsz najmu	—	—	—	—	—	—	1.000	—	2.362	50	—	—	—	—	—	—	—	—
Bielenie i restauracya zwykła	173	96	409	89	276	16	107	58	965	69	235	47	848	72	211	06	175	30
Budowy nadzwyczajne	—	—	—	—	—	—	—	—	3	96	30	—	—	—	—	—	252	48
Podatki	—	—	—	—	16	06	—	—	601	33½	3	—	3	50	—	—	13	88
Asekuracya od ognia	31	84	6	88	18	80	—	—	19	33	17	89	28	66	34	96	21	58
Czyszczenie kominów	20	—	8	76	67	08	3	90	28	50	15	—	12	—	15	—	22	—
Czyszczenie i desinfekcya kanałów i kloak	—	—	41	60	175	—	32	—	79	30	7	—	—	—	61	59	150	16
Żywność chorych, SS. Miłos., rządcy i służby	8.492	67	3.143	65	5 389	84½	6.267	94	7.787	17½	6.328	39	5.905	03	3.797	10	5 038	01
Wino	519	22	56	62	—	—	18	22	60	40	96	50	81	52	99	08	97	02
Lekarstwa	1.041	43	383	22	1.042	41	814	91	1.112	26	946	60	1.639	48	300	43	2.049	92
Sanitarne	1.075	73	201	71	284	62	194	80	952	81½	116	83	131	73	199	37	80	88
Koszta pogrzebowe (trumny i grzebanie zmarłych)	321	50	196	75	147	20	152	80	181	79	183	60	195	15	26	99	163	35
Bielizna pościel i odzież	617	73	206	—	519	08	43	44	818	44	764	98	13	21	654	06	496	11
Pranie	122	98	20	17	55	90	27	25	96	60	110	38	54	—	69	42	165	70
Sprzęty	516	11	74	03	102	59	1 436	88	600	80	129	98	292	26	274	01½	92	96
Opał	602	27	506	97	445	50	672	95	619	50	903	73	1.336	20	268	88	651	25
Światło	357	25	81	77	122	93	105	34	123	18	81	53	111	42	128	30½	88	38
Słoma	91	25	—	—	39	—	24	34	28	14	53	15	17	32	49	26	30	40
Potrzeby kancelaryjne	349	03	129	53	165	28	160	38	194	59½	161	20	195	10	47	50½	128	55
Instrumenta chirurgiczne	181	49	52	60	139	26	78	97	233	77½	61	18	—	80	82	05	107	—
Płaca dyrektora	1.000	—	799	92	800	—	700	—	850	—	800	—	1.300	—	700	—	799	92
„ sekundaryuszów	600	—	500	—	500	—	400	—	529	24	500	—	500	—	—	—	499	92
„ akuszerki i cyrulika	122	—	70	—	40	—	—	—	29	—	21	—	6	—	6	—	18	50
„ rządcy	—	—	284	98	500	—	—	—	83	32	—	—	—	—	—	—	450	—
„ SS. Miłosierdzia	560	—	180	—	—	—	380	—	421	21	320	—	320	—	320	—	320	—
„ pisarza (kontrolora)	—	—	250	02	—	—	500	—	416	54	406	10	500	—	—	—	—	—
„ dyurnistów	—	—	—	—	300	—	—	—	171	24	—	—	—	—	—	—	344	—
Wynagrodzenie urzędników gminnych lub powiatowych	220	—	360	—	100	—	200	—	100	—	120	—	100	—	—	—	—	—
Płaca kapelanów i służby kościelnej	80	—	40	—	50	—	50	—	37	50	—	—	70	—	25	—	75	—
„ służby szpitalnej niższej	552	—	836	20	458	—	432	—	300	30	504	—	490	—	334	—	252	—
Zwrot za sprawdzanie recept	23	78	11	63	14	77	12	94	13	56	16	11	18	—	—	—	19	59
Odprawy, prowizye i emerytury	166	64	858	56	—	—	125	—	708	—	528	—	—	—	—	—	240	—
Remuneracye	30	—	105	—	100	—	35	—	—	—	15	—	150	—	30	—	—	—
Relutum za pomieszkanie, opał i wikt	—	—	—	—	—	—	—	—	205	70	—	—	200	—	—	—	386	63
Spłata długów w kapitale	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	484	49½
„ odsetek	—	—	—	—	—	—	—	—	11	76	—	—	—	—	—	—	—	—
Ciężar fundacyjny	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rozmaite drobne	239	42	872	82	93	18	96	35	3	88	69	42	100	32	453	68	62	58
Suma wydatków rzeczyw.	18.108	30	10.689	28	11.962	66½	14.072	99	20.751	33½	13.546	04	14.620	42	8.187	76	13.777	56½
b) Przenośne.																		
Zwrot zaliczek funduszu krajow. powiatowego, gminnego	—	—	3 366	61½	120	—	720	—	600	—	1 300	—	240	—	2.649	—	—	—
Zaliczki do wyrachowania	750	—	430	—	60	—	7.560	—	957	17	287	50	4.121	—	7.506	83½	—	—
„ na płace	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15	—	—	—	—	—	—	—
„ na zakupno efektów	—	—	—	—	116	40	500	—	101	87	500	—	45	16	829	58½	—	—
Zwrócone kaucye i depozyta	—	—	—	—	66	25	—	—	33	65	66	25	131	12	—	—	99	40
Przeprowadzenie rachunkowe	—	—	70	83	71	85	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rozchód ogólny	18.858	30	14.556	72½	12 397	16½	22.852	99	22.444	02½	15.714	79	19.157	70	19 173	18	13.876	96½
Dochód ogólny	22.686	56	15.157	07	12.478	95½	23.156	59	22.857	42	16.081	19	19.871	20	20.345	41	13.876	96½
Od tego potrąciwszy dochody przenośne	750	—	6 849	64	2.334	13	7.575	68	3.447	13	368	35	5.187	45	11.676	62½	582	32½
Dochód rzeczywisty	21.936	56	8.307	43	10 144	82½	15.580	91	19.410	29	15.712	84	14.683	75	8 668	78½	13.294	64

Poszczególnienie	Przemyśl zł.	ct.	Przemyślany zł.	ct.	Rzeszów zł.	ct.	Sambor zł.	ct.	Sanok zł.	ct.	Sącz nowy zł.	ct.	Śniatyn zł.	ct.	Sokal zł.	ct.	Stanisławów zł.	ct.
Wydatki.																		
a) Rzeczywiste.																		
Czynsz najmu	—	—	—	—	2.050	—	264	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bielenie i restauracya zwykła	535	02	49	70	273	76	121	11	240	08	109	83	51	70	223	04	507	17
Budowy nadzwyczajne	387	76	—	—	—	—	906	35	319	60	—	—	—	—	—	—	11.017	75
Podatki	—	95	—	—	1	95	3	86	—	—	—	—	—	—	—	—	14	45
Asekuracya od ognia	35	50	32	59	2	92	16	08	26	41	13	82	24	66	26	41	23	24
Czyszczenie kominów	50	—	14	—	—	—	18	30	49	10	25	—	—	—	10	—	45	86
Czyszczenie i desinfekcya kanałów i kloak	15	54	36	—	63	02	87	55	29	20	6	80	—	—	209	75	32	85
Żywność chorych, SS. Miłos., rządcy i służby	13.902	29½	2.053	34½	10.748	17½	5.253	42	2.916	43	3.866	87½	1.726	05	4 655	55	12.205	79
Wino	379	01	23	40	411	49	323	63	51	46	48	31	16	91	95	40	—	—
Lekarstwa	3.137	60	222	—	1.105	82	1.357	40	960	55	317	68	416	17	1.165	03	1.223	71
Sanitarne	1.070	71	380	04	815	42	310	58	486	78	308	46	156	75	565	97	595	60
Koszta pogrzebowe (trumny i grzebanie zmarłych)	341	75	77	91	190	60	111	20	125	60	50	36	—	—	220	20	116	20
Bielizna pościel i odzież	944	77	495	97	1.512	53	538	95	604	80	300	74½	66	53	311	65	1 396	—
Pranie	187	83	22	77	204	92	223	96	87	42	53	70	7	68	17	12	112	31
Sprzęty	465	43	196	85	776	27	88	07	118	18	64	43	126	33	123	06	385	82
Opał	1.512	30	292	50	1.304	50	—	—	529	—	425	50	205	42	944	34	1.074	20
Światło	267	43	60	07	107	37	155	67	154	55	506	50	4	34	111	23	130	43
Słoma	140	42	48	—	51	26	161	37	57	14	31	03	9	—	124	98	103	84
Potrzeby kancelaryjne	420	08	45	95	208	59½	141	49	110	01	117	90	30	96	308	03	282	64
Instrumenta chirurgiczne	20	80	151	06	183	13	82	78	503	60	80	30½	234	45	132	95	276	97
Płaca dyrektora	1.200	—	431	23	900	—	700	—	700	—	524	97	600	—	800		1.000	—
„ sekundaryuszów	1.200	—	—	—	983	38	400	—	421	—	400	—	—	—	500	—	1.200	—
„ akuszerki i cyrulika	172	—	—	—	70	—	—	—	36	—	97	65	—	—	30	—	74	—
„ rządcy	599	94	—	—	—	—	504	13	500	—	—	—	366	66	500	—	—	—
„ SS. Miłosierdzia	296	—	398	62	500	—	—	—	—	—	320	—	—	—	—	—	360	—
„ pisarza (kontrolora)	500	—	—	—	370	80	83	32	—	—	500	—	—	—	—	—	600	—
„ dyurnistów	800	—	—	—	176	—	—	—	340	—	—	—	—	—	545	—	300	—
Wynagrodzenie urzędników gminnych lub powiatowych	—	—	—	—	180	—	100	—	50	—	50	—	—	—	50	—	200	—
Płaca kapelanów i służby kościelnej	90	—	50	—	50	—	—	—	40	80	—	—	—	—	80		50	—
„ służby szpitalnej niższej	1.332	—	210	—	802	—	496	—	660	25	401	50	336	—	663	—	1.262	70
Zwrot za sprawdzanie recept	43	79	8	—	26	44	15	33	13	30	14	38	4	18	16	79	32	28
Odprawy, prowizye i emerytury	525	—	—	—	409	98	805	34	592	—	576	47	—	—	385	—	560	—
Remuneracye	230	—	30	—	175	—	—	—	40	—	35	—	100	—	100	—	133	—
Relutum za pomieszkanie, opał i wikt	180	—	—	—	—	—	—	—	16	66	—	—	—	—	—	—	—	—
Spłata długów w kapitale	—	—	114	98½	—	—	—	—	505	78	—	—	—	—	—	—	—	—
„ odsetek	—	—	328	01½	—	—	189	—	439	22	—	—	—	—	—	—	—	—
Ciężar fundacyjny	176	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rozmaite drobne	101	84	48	45	774	13	30	86	73	98	296	61	178	—	277	24	46	64
Suma wydatków rzeczyw.	31.242	26½	5.823	45½	25 435	46	13.489	75	11 798	90	9.543	82½	4.661	79	13 191	74	35.363	45
b) Przenośne.																		
Zwrot zaliczek funduszu krajow. powiatowego, gminnego	—	—	400	—	2.331	25	16	92	200	—	1.700	—	—	—	—	—	1 200	—
Zaliczki do wyrachowania	1 500	—	5.867	90	2 600	—	65	—	335	—	1.950	—	472	—	—	—	2.253	90
„ na płace	—	—	—	—	93	56	30	—	—	—	—	—	—	—	—	—	30	—
„ na zakupno efektów	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100	—	23.418	26
Zwrócone kaucye i depozyta	—	—	—	—	—	—	468	49	—	—	—	—	593	77	—	—	36	45
Przeprowadzenie rachunkowe	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2.500	—	5	22
Rozchód ogólny	32.742	26½	12.091	35½	30 460	27	14.070	16	12.333	90	13.193	82½	5.727	56	15.791	74	62.307	28
Dochód ogólny	33.761	06½	12.645	80	31.245	67½	15.619	79½	13.332	45	13 239	70	5 796	04½	15.798	88	62.725	16
Od tego potrąciwszy dochody przenośne	1.500	—	9 867	90	5.996	25	755	57	2.046	80	2.597	50	1.317	17	2.600	—	20.130	57
Dochód rzeczywisty	32.261	06½	2.777	90	25.249	42½	14.864	22½	11.285	65	10.633	20	4.478	87½	13.198	88	42.594	59

Poszczególnienie	Stryj zł.	ct.	Tarnopol zł.	ct.	Tarnów zł.	ct.	Wadowice zł.	ct.	Zaleszczyki zł.	ct.	Złoczów zł.	ct.	Żółkiew zł.	ct.	Żywiec zł.	ct.	Razem zł.	ct.
Wydatki.																		
a) Rzeczywiste.																		
Czynsz najmu	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Bielenie i restauracya zwykła	322	94	144	03	—	—	130	43	412	24	459	09	631	48	623	10		
Budowy nadzwyczajne	844	30	56.248	59	3.950	46	1.071	38	4.160	94	—	—	798	99	1.130	50		
Podatki	—	—	—	—	6	26	—	—	4	95	—	—	1	88	3	60		
Asekuracya od ognia	16	25	29	65	37	95	12	15	43	19	33	99	77	—	51	18		
Czyszczenie kominów	72	50	19	26	82	—	56	30	7	—	23	75	—	—	20	—		
Czyszczenie i desinfekcya kanałów i kloak	75	—	250	—	79	10	16	10	53	—	36	50	75	—	13	70		
Żywność chorych, SS. Miłos., rządcy i służby	9.693	45	7.670	54½	12 561	77	5.212	35	4.531	04	5.866	78½	7.834	71	7.277	18		
Wino	127	99	291	96	192	04	216	05	207	46½	133	41	137	14	418	23		
Lekarstwa	1.761	97	1.992	40	1.752	73	1.252	74	835	14	606	82	2.166	01	881	80		
Sanitarne	1 946	21	28	58	910	55	353	71	924	72	18	95	933	17	418	99		
Koszta pogrzebowe (trumny i grzebanie zmarłych)	193	63	191	30	65	80	141	02	52	90	131	65	172	05	195	95		
Bielizna pościel i odzież	836	26	317	36	890	24	114	95	503	48	451	32	1 344	23	1.099	92		
Pranie	69	32	101	82½	113	57	121	09	53	25	78	71	344	05	100	36		
Sprzęty	503	65	133	43	905	04	473	38	273	60	304	20	696	31	496	98		
Opał	979	15	806	66½	1.352	44	590	70	627	20	591	48	1.152	72	479	35		
Światło	250	69	130	61½	291	02	117	10	51	23	162	32	319	18	226	77		
Słoma	80	75	65	81½	146	48	56	55½	—	—	26	19	116	41	74	28		
Potrzeby kancelaryjne	162	82	163	64½	414	21	158	69½	113	26	137	65	186	34	126	34		
Instrumenta chirurgiczne	127	54	13	85	528	81	190	02	244	79	55	55	363	79	270	21		
Płaca dyrektora	800	—	900	—	1.000	—	700	—	800	—	800	—	900	—	800	—		
„ sekundaryuszów	500	—	500	—	1.175	—	—	—	497	19	500	—	1.000	—	500	—		
„ akuszerki i cyrulika	65	—	—	—	144	—	17	—	23	—	55	—	11	94	20	—		
„ rządcy	—	—	—	—	541	64	—	—	—	—	—	—	600	—	—	—		
„ SS. Miłosierdzia	320	—	426	67	400	—	400	—	320	—	320	—	—	—	400	—		
„ pisarza (kontrolora)	499	96	500	—	—	—	—	—	500	—	500	—	—	—	200	—		
„ dyurnistów	180	—	289	—	769	—	—	—	—	—	40	—	300	—	—	—		
Wynagrodzenie urzędników gminnych lub powiatowych	50	—	80	—	—	—	—	—	—	—	50	—	120	—	—	—		
Płaca kapelanów i służby kościelnej	28	10	—	—	50	—	50	—	50	—	50	—	50	—	80	—		
„ służby szpitalnej niższej	871	—	676	—	1.104	—	441	—	277	—	341	—	850	—	481	—		
Zwrot za sprawdzanie recept	20	35	—	—	228	50	—	—	17	61	—	—	27	67	18	95		
Odprawy, prowizye i emerytury	1.117	—	238	—	1.022	64	168	37	494	33	530	40	264	—	—	—		
Remuneracye	55	—	—	—	205	—	—	—	20	—	80	—	—	—	70	—		
Relutum za pomieszkanie, opał i wikt	—	—	165	—	—	—	—	—	200	—	—	—	—	—	—	—		
Spłata długów w kapitale	1.319	39	369	02	—	—	272	10	—	—	—	—	—	—	—	—		
„ odsetek	162	61	435	12	—	—	1.175	75	—	—	—	—	—	—	—	—		
Ciężar fundacyjny	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Rozmaite drobne	67	79	251	94	430	50	255	74	23	59½	86	79	120	67	170	21		
Suma wydatków rzeczyw.	24.120	59	73.430	27	31.350	75	13.764	68	16.322	12	12.471	55½	21.594	74	16.648	60	485.970	29½
b) Przenośne.																		
Zwrot zaliczek funduszu krajow. powiatowego, gminnego	1.432	16½	—	—	1.400	—	800	—	465	02	1.100	—	1.250	—	188	41		
Zaliczki do wyrachowania	300	—	8 811	48½	300	—	511	64	—	—	—	—	—	—	—	—		
„ na płace	—	—	225	—	—	—	—	—	—	—	—	—	225	—	—	—		
„ na zakupno efektów	174	33	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Zwrócone kaucye i depozyta	—	—	892	12	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	—		
Przeprowadzenie rachunkowe	598	14	2 000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Rozchód ogólny	26.625	22½	85.358	87½	33 050	75	15 076	32	16.787	14	13.571	55½	23.074	74	16.838	01	588.131	81
Dochód ogólny	26.823	70½	88.772	92½	33.121	33	17.223	77	18.299	02	13.573	30	23.076	02	17.011	28	608.568	28
Od tego potrąciwszy dochody przenośne	1.937	05	12 630	10	9.800	—	5.507	60	2.990	40	3.048	75	289	40	1.130	50	122.916	89
Dochód rzeczywisty	24.886	65½	76.142	82½	23.321	33	11.716	17	15.308	62	10.524	55	22.786	62	15.880	78	485.651	39

Budżety

szpitali prowincyonalnych zatwierdzone przez Wydział krajowy na rok 1900.

POSZCZEGÓLNIENIE	Biała	Bochnia	Brody	Brzeżany	Drohobycz	Jasło	Kołomyja	Lubaczów	Podhajce	Przemyśl	Przemyślany	Rzeszów	Sambor	Sanok	Sącz nowy	Śniatyn	Sokal	Stanisławów	Stryj	Tarnopol	Tarnów	Wadowice	Zaleszczyki	Złoczów	Żółkiew	Żywiec	Razem
	Złr.	Złr.	Złr.	Złr.	Złr.	Złr.	Złr.	Złr.	Złr.	Złr.	Złr.	Złr.	Złr.	Złr.	Złr.	Złr.	Złr.	Złr.	Złr.	Złr.	Złr.	Złr.	Złr.	Złr.	Złr.	Złr.	Złr.
Dochody.																											
z własnych dochodów:																											
z dóbr, realności i gruntów, legatów zapisów, datków, odsetek od efeków etc.	350	50	167	20	40	—	140	—	300	210	4.200	20	—	4	—	—	56	1.297	—	—	—	—	5	210	3	—	—
Z kosztów leczenia:																											
od galicyjskiego funduszu krajowego, samopłacących i od obcych funduszów	21.090	10.534	10.660	15 930	25.740	15.000	14.600	9 000	14.850	34.300	9.360	26.240	13.800	16.100	14.000	10.140	15.000	27 200	25.200	21.000	30.000	13.300	14.790	13.340	23.000	16 200	—
Rozmaite dochody	20	—	5	5	10	—	20	50	—	50	—	10	—	20	—	10	—	23	—	—	100	10	15	40	8.020	20	—
Suma dochodów	21 460	10.584	10.832	15.955	25.790	15.000	14.760	9.050	15.150	34.560	13.560	26 270	13.800	16.124	14.000	10.150	15.056	28.520	25 200	21.000	30.100	13.310	14.810	13.590	31.023	16.220	475.874
Wydatki.																											
Czynsz najmu	—	—	—	1.000	1.350	—	—	—	—	—	—	1.800	240	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bielenie i restauracye zwykłe	300	200	300	150	600	150	1.150	200	300	400	300	150	150	140	150	50	100	300	300	300	500	200	180	250	650	450	—
Budowy nadzwyczajne	—	—	—	600	600	—	—	—	—	400	—	—	—	1.000	—	—	—	840	500	—	—	500	—	—	8 600	—	—
Podatki	3	4	20	—	430	3	4	—	12	2	532	2	5	—	—	—	—	20	20	5	6	—	5	1	2	12	—
Asekuracya od ognia	32	9	20	15	20	18	30	35	40	35	200	3	15	25	15	40	30	35	25	40	45	10	25	35	125	55	—
Czyszczenie kominów	20	9	35	10	25	15	12	15	40	30	60	—	15	45	25	15	10	50	80	40	80	30	10	20	30	20	—
Czyszczenie i desinfekcya kanałów i kloak	—	50	140	40	80	15	125	60	140	45	100	65	80	25	45	50	250	50	70	320	75	20	50	36	110	20	—
Żywność chorych, SS. Miłos., rządcy i służby	8.800	3.300	4.450	5.900	8.000	5.650	5.800	3.612	5.340	14.570	3.900	9.590	5.600	4.700	4 250	3.260	5.000	11.531	9.000	7.360	12.600	4.735	5.488	5.500	9.455	7.200	—
Wino	500	100	20	20	150	100	80	120	100	400	80	400	200	80	120	40	100	300	150	300	350	150	200	200	150	400	—
Lekarstwa	1.000	400	900	1 080	1.200	950	1.602	600	1.200	3.400	400	1.100	1.150	950	400	480	1.375	1.300	1.440	1.600	1.800	750	1.450	650	1.380	1.000	—
Sanitarne	1.100	150	200	200	960	120	100	300	200	1.000	400	800	200	500	600	200	570	600	720	100	650	200	600	100	1.100	450	—
Koszta pogrzebowe (trumny i wywóz zmarłych)	500	40	120	150	180	150	200	60	150	430	100	200	100	125	145	50	220	150	200	420	120	100	90	120	200	220	—
Bielizna, pościel i odzież	1.500	400	400	600	2.300	500	500	180	800	2.400	500	2.000	250	950	480	600	600	1.500	1.200	500	2.000	700	1 300	600	900	800	—
Pranie	130	50	50	50	100	100	80	100	160	300	60	200	250	150	80	60	40	140	100	250	150	120	70	70	200	120	—
Sprzęty	357	600	100	150	1.000	165	295	60	450	800	500	300	60	300	70	160	300	175	200	500	500	500	300	250	400	500	—
Opał	530	400	540	700	620	840	680	370	800	1.500	600	1.300	600	560	500	500	700	1.400	1.000	1.000	1.300	400	600	600	1.450	550	—
Światło	410	100	150	120	130	100	80	100	180	300	140	170	150	160	175	70	120	200	200	300	300	120	80	130	350	250	—
Słoma	120	60	50	40	60	45	60	60	90	200	120	110	70	100	40	30	100	150	100	100	200	60	40	60	130	80	—
Potrzeby kancelaryjne	260	80	150	150	200	115	80	50	100	300	100	200	100	130	135	50	200	200	150	100	200	60	100	120	160	100	—
Instrumenta chirurgiczne	200	50	50	100	250	50	150	60	100	100	100	100	100	150	100	100	200	250	200	250	350	50	100	80	150	150	—
Płaca dyrektora	1.000	800	800	800	800	800	800	700	800	1 200	700	900	700	800	700	700	800	1.000	800	900	1.000	700	800	800	900	800	—
„ sekundaryuszów	600	500	500	500	500	500	500	—	500	1.200	100	1.000	400	500	400	400	500	1.200	500	500	1.200	—	500	500	1.000	500	—
„ akuszerki i cyrulika	120	60	50	60	40	20	12	8	20	220	30	100	—	40	100	10	20	70	60	50	164	20	25	60	30	20	—
„ rządcy	—	—	600	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	600	—	—	—	—	—	—	—	—	—	600	—	—
„ SS. Miłosierdzia	560	320	—	400	400	320	320	400	320	518	400	560	320	320	320	320	320	560	320	400	400	400	320	320	—	480	—
„ pisarza (kontrolora)	—	—	—	500	500	500	500	—	500	600	—	—	500	500	—	500	500	600	500	500	500	—	500	500	—	—	—
„ dyurnistów	100	—	350	—	—	—	—	—	—	—	—	365	—	—	100	—	—	360	240	365	365	—	—	—	300	—	—
Wynagrodzenie urzędników gminnych lub powiat.	100	100	100	100	100	120	100	100	50	200	50	180	100	50	100	100	100	100	100	80	200	100	—	50	120	100	—
Płaca kapelanów	80	50	50	50	50	25	50	50	75	120	100	50	40	50	—	—	80	100	50	50	100	25	50	50	50	80	—
„ służby szpitalnej niższej	552	700	456	432	480	480	480	360	504	1.368	348	966	600	576	480	420	768	1.056	900	840	1.092	450	360	372	972	500	—
Za sprawdzanie recept	24	10	14	10	15	15	15	5	20	45	10	26	12	10	15	5	15	30	20	15	25	10	15	—	27	20	—
Odprawy, prowizye i emerytury	167	672	—	125	738	528	—	—	560	940	—	420	239	592	584	—	70	444	1.117	238	808	140	355	530	264	—	—
Remuneracye	30	35	30	30	35	30	30	30	50	80	30	60	35	40	35	25	40	100	60	105	75	30	20	35	70	45	—
Relutum za pomieszkanie, opał i wikt	—	—	—	—	100	—	100	—	—	—	—	—	—	200	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Spłata długów w kapitale	—	800	—	690	1.200	1.000	100	1.000	1.332	—	2.115	2.000	1.200	1.306	800	} 1.492	1.292	2.000	2.359	1.481	2.400	1.298	667	1.000	400	188	—
„ odsetek	—	—	—	—	—	—	—	—	270	—	328	—	189	439	—		—	—	123	1.704	—	1.138	—	—	—	—	—
Ciężar fundacyjny	—	—	—	—	10	—	—	—	—	177	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rozmaite drobne	300	305	60	10	10	45	50	200	40	50	150	150	50	70	100	60	200	60	100	250	200	100	50	80	100	150	—
Suma wydatków	19.395	10.354	10.705	14.782	23.233	13.469	14.085	8.835	15.243	33.330	12.553	25.267	13.720	15.583	11.664	9.787	14.620	26.871	22.904	20.963	29.755	13.116	14.350	13.119	30.375	15 260	453.338

We Lwowie, dnia 30. października 1899.

Uwaga: Szpital w Husiatynie mimo licznych urgensów nie przedłożył preliminarza na rok 1900 do czasu niniejszego zestawienia.

WYKAZ

dochodów rzeczywistych w szpitalach prowincyonalnych w roku 1898 według zatwierdzonych zamknięć rachunkowych.

L. porz.	Szpitale	Koszta leczenia od galicyjskiego funduszu krajowego		Koszta leczenia od obcych funduszów krajowych		Koszta leczenia od samopłacących		Dochody własne i rozmaite wraz z zapasem kasowym		Razem		*Zaległe* koszta leczenia z końcem roku 1898	
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct
1	Biała . .	11.778	19	4.002	96	3.656	80	2.498	61	21.936	56	8 595	28
2	Bochnia . .	7.921	24	10	64	254	89	120	66	8.307	43	3 489	72
3	Brody . .	9.465	34	27	14	431	79	220	55½	10.144	82½	1.935	15
4	Brzeżany .	13.019	22	22	40	698	88	1 840	41	15.580	91	7.602	73
5	Drohobycz .	17.871	03	148	93	1.230	43	159	90	19.410	29	9.968	47
6	Jasło . .	14.656	20	756	30	203	09	97	25	15 712	84	3.299	98
7	Kołomyja .	12.912	37	945	96	453	59	371	83	14.683	75	7.985	13
8	Lubaczów .	7.359	30	—	—	137	52	1.171	96½	8.668	78½	2.855	88
9	Podhajce . .	12.255	62	24	38	882	98	131	66	13.294	64	4.086	60
10	Przemyśl .	28.445	19½	2.534	90	—	—	1.280	97	32.261	06½	14.562	70½
11	Przemyślany .	1.968	90	—	—	—	—	809	—	2 777	90	1.754	70
12	Rzeszów . .	24.187	56	29	49	938	98	93	39½	25.249	42½	7.946	13
13	Sambor . .	11.691	02	78	—	335	55	2.759	65½	14.864	22½	1.395	65
14	Sanok . .	9.938	79	1.102	08	—	—	244	78	11.285	65	5.920	86
15	Sącz nowy .	9.899	77	380	94	351	46	1	03	10.633	20	8.704	21
16	Śniatyn . .	4.132	76	54	88	159	27	131	96½	4.478	87½	1.005	06
17	Sokal . .	12.296	34	47	70	368	65	486	19	13.198	88	7.295	66
18	Stanisławów .	23.875	46	—	—	3 721	72	14.997	41	42.594	59	17.845	13
19	Stryj . .	19.686	64½	4.353	04	655	53	191	44	24.886	65½	5 624	95½
20	Tarnopol .	12.740	79	17	32	1.158	07	62.226	64½	76.142	82½	8 383	77
21	Tarnów . .	21.348	76	351	79	1.181	47	439	31	23.321	33	14.762	35
22	Wadowice .	10.869	—	—	—	829	07	18	10	11.716	17	2.511	02
23	Zaleszczyki .	11.316	35	2.991	40	213	31	787	56	15 308	62	6.748	33
24	Złoczów . .	10.067	61	51	84	156	66	248	44	10.524	55	4 775	62
25	Żółkiew . .	21.238	25	187	50	206	66	1.154	21	22.786	62	6.952	69
26	Żywiec . .	13.953	33	379	40	1.528	86	19	19	15.880	78	4.454	58
	Razem .	354.895	04	18.498	99	19.755	23	92.502	13	485 651	39	163.462	36

WYKAZ

chorób leczonych w szpitalach powszechnych w Galicyi w 1898 roku.

Szpitale	Leczono chorych	Choroby organów oddechowych: Ogółem	W tej liczbie: Pneumon.	W tej liczbie: Tubercul.	W tej liczbie: Influenza	Choroby organów krążenia	Choroby organów trawienia	Choroby organów moczowych	Choroby nerwowe	Choroby umysłowe	Choroby skórne	Choroby organów ruchu	Zaburzenia w odżywianiu	Porody: Zwykłe	Porody: Z pomocą	Zatrucia	Choroby uszne	Choroby oczne: bez operacyi	Choroby oczne: z operacyą	Choroby chirurgicz.: oper. mniejsze	Choroby chirurgicz.: oper. większe	Przywieziono w agonii	Choroby zakaźne: Odra	Skarlatyna	Ospa	Krup	Dyfterya	Koklusz	Róża	Tyfus wysypkowy	Tyfus brzuszny	Ziemnica	Choroby wenerycz.: Tryper i wrzody miękkie	Choroby wenerycz.: Syfilis	Ogółem	Procent śmiertelności wzgl. do ubyłych
Krajowy lwowski	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	113/3	—	—	—	—	—	—	—
Krajowy krakowski	9.368	627/68	327/114	457/152	—	443/98	595/65	921/60	177/20	328/57	956/42	522/19	594/28	—	895/8	7	12	427	—	982	789	89/54	4	23	4/1		15/2	—	155/14	33/8	44/2	167	491	656/7	9360/903	9.6
Biała	1.384	83/3	16/4	74/16	—	27/8	157/10	119/20	58/9	5	314/7	133/1	80/4	52	1/1	7	4	55	1	—	115	10/10	1	3/1	—	—	—	—	5	—	15/1	39	89	47	1384/91	—
Bochnia	725	74/2	42/11	94/24	—	21/10	33/2	48/8	37/7	9	69/1	43	4	23	6/1	1/1	3	29	—	46	26	—	—	—	—	3	—	—	16	1	2	13	15	19/1	725/71	—
Brody	868	81/7	21/4	53/9	19/1	10/3	122/4	67/3	32/7	4	50	52/5	16/1	4	4/1	1	5	55	18	80	33	2/2	2	2	—	4	—	—	5	—	13/5	33	17	38	868/54	—
Brzeżany	905	107/13	16/5	38/11	1	8/2	77/14	67/4	16/3	7/1	127	26	13/5	7/1	3	1	4	79	—	157/2	24/1	3/3	1	3	6/1	4	—	—	9	6/2	5/2	10	36	140/1	905/72	—
Drohobycz	1.733	251/8	33/7	76/20	8	48/10	172/8	133/11	64/4	2	203/3	249/11	85/8	15	4/1	4	13	95	17	280	172/10	8/8	3	1	1	14/6	25/3	23/3	6/1	2/1	28/5	20	30	117/1	1733/119	—
Jasło	1.101	167/20	24/2	66/8	—	8	95/13	50/4	40	1	174/4	62/4	38/2	9	3	1	4	50	12	173/5	54/1	4/4	1	—	—	—	1	—	—	—	7/1	6	38	76	1101/78	—
Kołomyja	1.020	53/8	10/3	15/11	—	24	65/8	68/4	47/11	49/1	122	53	29/13	1	—	—	—	22	—	35/1	20	—	2	—	16/3	—	2/1	—	3	—	7/1	7	82	288/1	1020/66	—
Lubaczów	569	23/2	6	34/9	—	17/3	43/1	41	13	1	93/1	61/2	7/1	3	1	1	—	56	1	99	15	—	1	—	—	—	1/1	—	3	—	14/1	111	3	35	569/21	—
Podhajce	1.391	157/9	52/5	61/17	—	54/9	99/6	52/9	28/5	7	137	28	13	24	6	2	8	94	—	51	103	7/7	—	2	12/4	8	11/2	4	12	3/1	5/1	8	36	166/1	1319/78	—
Przemyśl	2.999	373/37	50/14	128/61	7	63/32	284/30	181/17	85/18	35/1	177	102	27/7	83	14/1	7/1	6	107	30	317	46/2	1/1	31/3	3/3	1	5/4	10/3	5	50/4	5/2	18/2	55	350	343	2999/245	—
Przemyślany	546	41/3	10/3	20/3	2	12/2	61/1	25/2	14/1	—	139/3	52	15/1	1	1	—	6	78	—	51	25	3/3	2	—	—	2	2	—	7/1	—	1	37	11	5	546/20	—
Rzeszów	1.657	74/5	31/11	37/9	1	29/7	83/4	76/3	58/5	5	135/5	24/4	11	19	6	2/1	9	160	98	815	157	3/3	1	2	121/21	10/1	—	—	6/1	2/1	24/4	24	113	202/1	1657/104	—
Sambor	766	64/6	55/19	56/23	—	9/3	23/4	24	7	—	128	33/2	31/2	5	3/1	4	3	51	—	65	39	2/2	10	—	—	4/1	4/1	—	2	3/1	8	8	41	80	766/65	—
Sanok	935	41/2	19/3	27/3	9	28/6	79/2	56/10	32/2	3	151/2	30	10	11	4/1	—	8	40	6	143	51/4	3/3	1	—	—	—	—	—	8	1	28/8	3	66	68	935/46	—
Sącz nowy	765	79	35/9	15/4	—	18/8	96/13	60/3	20/3	2	84/3	52	23	40/2	—	2/1	1	34	—	—	32	4/4	--	2	2/1	2/1	2	—	5/1	—	23/3	14	129		765/61	—
Śniatyn	464	19	20/2	22/5	2	11/1	26/1	26	20	14	111/1	48	11	1	5	2	4	21	4	73	26	3/3	1	—	1/1	2	—	—	7	—	6	6	12	59/1	464/15	—
Sokal	2.166	264/7	45/13	91/7	—	41/7	330/7	99/3	64/3	4	296	166/3	90/1	4	1	—	18/1	138	—	62	88	—	—	1	—	—	20/4	3	24/1	—	47/7	195	70		2166/66	—
Stanisławów	2.264	155/25	22/3	85/30	—	51/19	80/15	101/9	—	46/3	280/3	41	45	36	3/1	2/1	2	52	2	309/1	78/6	10/10	11	1	12	—	—	—	30/5	2/1	36/3	17	162	600	2264/160	—
Stryj	1.409	112/9	55/9	10/4	16	20/8	85/17	68/11	4/2	1	313/14	49/7	15	18	12	—	4	41	—	140	140	—	4	—	10/1	9/3	—	1	—	—	35/5	27	54	445/3	1409/94	—
Tarnopol	1.160	112/15	43/9	28/14	24	12/3	72/9	103/6	42/4	—	205/1	86/3	24/8	4	5/1	3	4	45	—	95	31	4/4	—	1	—	1	1	—	12/1	—	14/1	7	133	175	1160/79	—
Tarnów	1.995	118/11	51/22	81/21	2	71/19	184/25	146/17	67/11	8	276/6	137/1	68/4	83	24	4	11	89	12	110	464	4/4	1	—	2	—	15/4	—	26/2	—	40/5	20	240		1995/156	—
Wadowice	538	39/4	13/3	30/15	—	13/4	33/9	15/5	15/4	3	71/1	53	10/2	11	—	—	1	22	—	23	45	9/9	—	4	2	—	5	—	10/1	—	4	30	70/1	21	538/61	—
Zaleszczyki	1 321	78/6	35/4	83/9	1	20/4	108/6	46/5	38/8	2	167/10	96	37/1	8	—	5	2	96	11	173	38	4/4	4	1/1	2	—	4/2	—	—	3	12/4	9	52	313/1	1321/64	—
Złoczów	983	127/6	16/4	43/19	3	5/2	106/9	42/9	23/3	—	147/1	99/1	29/4	20	4/1	—	3	52	—	75	9	4/4	2	1	—	—	1/1	1	11	7/1	—	35	48	46	983/68	—
Zółkiew	2.167	321/7	34/10	125/29	—	66/10	310/13	82/6	98/14	—	305	266/16	37/11	8	4/1	1/1	8	117	—	132	154	4/4	9	1	—	10/2	21/9	—	12	—	43/2	152	49	75	2167/135	—
Żywiec	1,186	176/6	30/7	60/18	—	78/25	166/15	91/6	54/2	10/1	133	79	67/1	3	15	5	17	86	—	84	83	3/3	—	1	1	—	28/6	—	6	—	16/4	8	12	41	1186/94	—
Ogółem w szpitalach prowincyonalnych	32.945	3177/225	784/186	1452/409	111/1	764/205	2989/247	1886/174	991/114	218/7	6407/66	2079/60	275/18	483/3	139/11	55/6	148/1	1764	212	3388/10	2068/24	95/95	88/3	29/6	188/29	78/18	153/37	37/3	275/18	35/10	451/66	884	5367/12		32945/2183	6.3

Dolna cyfra oznacza ile było zmarłych.

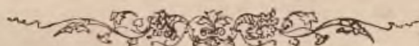
SPRAWOZDANIE

z czynności

Departamentu VI. Wydziału krajowego

za czas od 16. listopada 1898 do 15. listopada 1899

(z 15 załącznikami).

Departament VI.

Szef Departamentu: Dr. Damian Sawczak, Członek Wydziału krajowego.

W zakresie czynności tego departamentu nie zaszły żadne zmiany i załatwiane były te same działy, jakie w poprzedniem sprawozdaniu za czas od 1. listopada 1897 po koniec października 1898 wykazano.

W czasie od 1. listopada 1898 po koniec października 1899 wpłynęło do Departamentu VI. 7136 exhibitów, z których wszystkie zostały załatwione.

Sprawy terytoryalne.

Sankcyonowanie ustawy o zmianie obszarów Reprezentacyi powiatów w Tłumaczu, Nadwórnie, Skałacie i Zbarażu.

Odezwą z 12. maja 1899. l. pr. 5156 zawiadomiło c. k. Prezydum Namiestnictwa Wydział krajowy, że Jego ces. i król-Apostolska Mość raczył Najwyższem postanowieniem z 25. kwietnia 1899 użyczyć Najwyższej sankcyi uchwalonemu przez Wysoki Sejm projektowi ustawy o zmianie obszarów Reprezentacyi powiatów w Tłumaczu, Nadwórnie, Skałacie i Zbarażu, na mocy której przeniesione zostały a) gminy i obszary dworskie Hołosków, Motodyłów, Skopówka i Strupków, oraz gmina Neudorf z okręgu Reprezentacyi powiatowej w Narwórnie do okręgu Reprezentacyi powiatowej w Tłumaczu.

b) Gminy i obszary dworskie Bogdanówka i Korszyłówka z okręgu Reprezentacyi powiatowej w Zbarażu do okręgu Reprezentacyi powiatowej w Skałacie.

Sankcyonowanie ustawy o zmianie obszarów Reprezentacyi powiatów w Wieliczce i Wadowicach.

Również uzyskał Najwyższą sankcyę postanowieniem z dr. 25. kwietnia 1899 uchwalony przez Wysoki Sejm projekt ustawy o zmianie obszarów Reprezentacyi powiatów w Wieliczce i Wadowicach, na podstawie której przeniesione zostały gminy i obszary dworskie Borek szlachecki, Ochodza, Facimiech, Zelczyna, Gołuchowice, Krzęcin i Polanka Haller z okręgu Reprezentacyi powiatowej w Wadowicach do okręgu Reprezentacyi powiatowej w Wieliczce.

Utworzenie nowego Sądu obwodowego w Czortkowie i nowych sądów powiatowych w Zakliczynie, Bołszowcach i Jabłonowie.

Rozporządzeniem z 24. września 1899 L. 20689 zawiado- c. k. Ministerstwo sprawiedliwości Wydział krajowy, że Najwyższem postanowieniem z 18. września 1899 udzielone zostało pozwolenie na utworzenie w okręgu wyższego sądu krajowego we Lwowie, sądu obwodowego w Czortkowie, w skład którego wchodzić mają wydzielone z okręgu sądu obwodowego w Tarnopolu, sądy powiatowe w Borszczowie, Budzanowie, Czortkowie, Husiatynie, Kopyczyńcach, Mielnicy, Tłustem i Zaleszczykach.

Termin wejścia w życie tego sądu zostanie później oznaczony.

Tem samem rozporządzeniem zawiadomiony został Wydział krajowy o utworzeniu sądów powiatowych,

1) w Zakliczynie, w skład którego wchodzą następujące gminy i obszary dworskie a to: Bieśnik, Biskupice melsztyńskie, Borowa, Charzewice, Melsztyn, Dzierzaniny, Faliszowice, Faścinowa, Filipowice, Gwoździec, Kończyska, Lusławice, Niedzwiedza, Olszowa, Paleśnica, Piaski - Drużków, Rostoka, Ruda Kameralna, Słona, Stróże, Wesołów, Wola stróżka, Zakliczyn, Zawada Lanckorońska, Zdonia i Złota z sądu powiatowego w Wojniczu.

Równocześnie z utworzeniem tego sądu wydzielone zostają gminy i obszary dworskie: Biadolina szlachecka, Jaworsko i Perła z okręgu sądowego w Brzesku i przydzielone do okręgu sądowego w Wojniczu.

2) W Bołszowcach z gminami i obszarami dworskimi należącymi dotychczas do okręgu sądowego w Bursztynie a to Bołszowce Bouszów, Bybło, Chochoniów, Dydiatyn, Hanowce, Herbutów, Jabłonów, Konkolniki, Kunanów, Podszumlańce, Popławniki, Skomorochy nowe, Skomorochy stare, Słobódka bołszowiecka, Słobódka konkolnicka, Zagórze konkolnickie i Zelibory; wreszcie

3) w Jabłonowie, w skład którego wchodzą gminy i obszary dworskie a) z okręgu sądu powiatowego w Peczyniżynie a to Akresczory, Bania berezowska, Berezów niżny, Berezów wyżny, Jabłonów, Kowalówka, Lucza, Luczki, Myszyn, Stopczatów i Tekucza oraz

b) z okręgu sądowego w Kosowie gminy i obszary dworskie Kosmacz i Utoropy.

Z wejściem w życie tego sądu przechodzą równocześnie powyższe gminy i obszary z dotychczasowych okręgów sądowych do nowego sądu.

O terminie wejścia w życie tych trzech sądów nastąpi później zawiadomienie.

W ten sposób choć w części stało się zadość uchwale Wysokiego Sejmu z 15. lutego 1897 i z 16. marca 1899 i z lat poprzednich, któremi za kreowaniem tych sądów się oświadczył i wzywał c. k. Rząd do ich ustanowienia.

Kreowanie nowego c. k. Starostwa w Przeworsku.

Odezwą z 26. sierpnia 1899 L. pr. 9262 zawiadomiło c. k. Prezydyum Namiestnictwa Wydział krajowy, że Jego ces. i król. Apostolska Mość Najwyższem postanowieniem z 26. lipca 1899 raczył zezwolić na utworzenie nowego c. k. starostwa w Przeworsku dla należącego obecnie do powiatu politycznego w Łańcucie okręgu sądowego w Przeworsku oraz dla tych gmin, należących do okręgów sądowych Łańcut, Jarosław i Próchnik, które w przyszłości mają być przydzielone do okręgu sądowego w Przeworsku.

Zarazem oznajmiło c. k. Prezydyum Namiestnictwa, iż ze względu na postanowienia §. 10. ustawy z dnia 19. maja 1868 D. u. p. Nr. 44. nowe Starostwo będzie na razie obejmowało tylko gminy i obszary dworskie należące do okręgu sądowego w Przeworsku, a przydzielanie dalszych gmin i obszarów dworskich należących do okręgów sądowych Łańcut, Jarosław i Próchnik będzie mogło nastąpić dopiero wówczas, gdy odpowiednie zmiany sądowego podziału terytoralnego zostaną dokonane.

Odezwą zaś z 14. października 1899 l. pr. 10816 zawiadomiło c. k. Prezydyum Namiestnictwa Wydział krajowy, że nowo

kreowane c. k. Starostwo w Przeworsku rozpocznie działalność urzędową z dniem 1. listopada 1899 r.

Zmiana nazwiska Starego miasta na Stary Sambor.

Reskryptem z 15. kwietnia 1899 L. 16424 zezwoliło c. k. Ministerstwo Skarbu w porozumieniu z c. k. Ministerstwem sprawiedliwości i c. k. Ministerstwem Skarbu przychylając się do prośby gminy Stare-miasto na zmianę tego miasta na Stary-Sambor i postanowiło, że ta zmiana nazwy wejdzie w życie dnia 1 stycznia 1900.

Przydzielenie gminy i obszaru dworskiego Pychowice z okręgu sądu powiatowego w Skawinie do okręgu sądu powiatowego w Podgórzu.

Na mocy rozporządzenia Ministerstwa sprawiedliwości z d. 27. stycznia 1899 L. 26.285/98 została z dniem 1. października 1899 zgodnie z uchwałą Wysokiego Sejmu z 1. lutego 1898 gmina i obszar dworski Pychowice z okręgu sądu powiatowego w Skawinie wyłączoną i do okręgu sądu powiatowego w Podgórzu przydzieloną.

Przydzielenie gminy i obszaru dworskiego Trzciana z okręgu sądu powiatowego w Radomyślu do okręgu sądu powiatowego w Mielcu.

Na mocy rozporządzenia Ministerstwa sprawiedliwości z 6. lutego 1899 L. 27054/98 została z 1. października 1899 gmina i obszar dworski Trzciana z okręgu sądu powiatowego w Radomyślu wyłączoną i do okręgu sądu powiatowego w Mielcu przydzieloną.

Na posiedzeniu z 9. marca 1899 powziął Wysoki Sejm uchwały za wydzieleniem:

gminy Smarzowej wraz z obszarem dworskim z okręgu sądowego w Pilźnie a przydzieleniem do okręgu sądowego w Brzostku,

gmin Głobikowy, Głobikówki, Gorzejowej i Siedliska-Bogusz z okręgu sądu powiatowego w Pilźnie a przydzieleniem do okręgu sądu powiatowego w Brzostku,

gmin Kahujów, Werbiż, Honiatycze z okręgu sądowego w Komarnie i politycznego w Rudkach a przyłączeniem do okręgu sądowego w Szczercu i okręgu politycznego we Lwowie,

gminy Bonarówka wraz z obszarem dworskim z okręgu sądowego i politycznego w Krośnie a przydzieleniem do okręgu sądowego i c. k. Starostwa w Strzyżowie,

gminy Wiązownicy z okręgu sądowego w Sieniawie a przyłączeniem do okręgu sądowego w Jarosławiu, gminy i obszaru dworskiego Chocimierz z okręgu sądu powiatowego w Obertynie i okręgu polityczn-

Dotychczas nie nastąpiło postanowienie c. k. Rządu, tylko na żądanie Ministerstwa udzielone zostały za pośrednictwem wyższych sądów krajowych dotyczące akta.

nego w Horodence a przydzieleniem do okręgu sądowego i politycznego w Tłumaczu, gmin i obszarów dworskich Wola matyaszowa, Myczków i Polańczyk o wydzielenie z okręgu sądowego w Baligrodzie a przydzielenie do okręgu sądowego w Lisku.

gminy Wysoka wraz z obszarem dworskim z okręgu sądowego we Frysztaku a przydzielenia do okręgu sądowego w Strzyżowie.

Dotychczas nie nastąpiło postanowienie c. k. Rządu tylko na żądanie Ministerstwa udzielone zostały za pośrednictwem wyższych sądów krajowych dotyczące akta.

Petycya gminy miasta Mikołajowa o utworzenie c. k. Starostwa w Mikołajowie.

Uchwałą z 22. marca 1899 Wysoki Sejm przekazał tę petycyę Wydziałowi krajowemu do zbadania i przedłożenia odpowiednich wniosków.

W wykonaniu tej uchwały Wydział krajowy odniósł się odezwą z 11. kwietnia 1899 L. 20872 do c. k. Prezydyum Namiestnictwa z prośbą o objawienie zdania, czyli uważa kreowanie nowego c. k. Starostwa z siedzibą w Mikołajowie w myśl żądania petycyi za potrzebne i uzasadnione.

W odpowiedzi na to zapytanie Prezydyum c. k. Namiestnictwa oznajmiło odezwą z 6. maja 1899 L. 4254 pr., że obecnie nie jest w stanie wziąć tego projektu pod bliższą rozwagę, przyczem Prezydyum c. k. Namiestnictwa oznajmiło, iż nie ulega wątpliwości, że w interesie sprężystej administracyi należy dążyć do powiększenia istniejącej liczby władz politycznych I. instancyi; do tego celu władza krajowa konsekwentnie dąży i stara się o uzyskanie potrzebnych kredytów. Dążenie to jednak ma swoje granice w granicach budżetu państwowego, które dozwalają tylko na powolne a stopniowe powiększenie wydatków na cele administracyjne.

Dlatego też kreowanie nowych starostw tylko zwolna i stopniowo postępować może.

Nie wchodząc w ocenę, czy projekt petycyą miasta Mikołajowa przedłożony w ogóle kwalifikuje się do merytorycznego traktowania i pomijając kwestyę, czy miasto Mikołajów na siedzibę starostwa jest odpowiednie, Prezydyum Namiestnictwa zaznacza, że jest w kraju wiele okolic, w których potrzeba utworzenia nowego Starostwa jest o wiele bardziej nagiącą.

Za nim więc pilniejsze projekta nie zostaną urzeczywistnione, nie mogłoby Prezydyum c. k. Namiestnictwa petycyi gminy Mikołajów udzielić swego poparcia.

Petycya Magistratu miasta Brody o utworzenie sądu obwodowego w Brodach.

Uchwałą z 9. lutego 1898 L. 14711. przekazał Wysoki Sejm tę petycyę Wydziałowi krajowemu do dochodzenia i zbadania przez zasięgnięcie opinii odnośnych władz rządowych i autonomicznych i zdania sprawy na następnej sesyi sejmowej.

W wykonaniu tej uchwały odnieśliśmy się przedewszystkiem do Reprezentacyj powiatowych w Brodach, Kamionce-strumiłowej i Złoczowie z poleceniem zbadania wszechstronnie okoliczności w petycyi naprowadzonych i zapytania Reprezentacyi gminnych w miastach, w każdym z tych powiatów, czy uznają potrzebę utworzenia sądu obwodowego w Brodach i czy chcą należeć do składu tego sądu obwodowego.

Wynik tych dochodzeń był taki, że gminy miasteczek z powiatu brodzkiego t. j. Podkamień, Łopatyn i Założce oświadczyły

się za petycyą Magistratu w Brodach o utworzenie w Brodach sądu obwodowego.

Gmina miasteczka Radziechowa z powiatu Kamionka strumiłowa, która proponowaną była w petycyi do tego sądu, ze sądu złoczowskiego oświadczyła się przeciw przydzieleniu do sądu obwodowego, w Brodach a to z powodu, że do Złoczowa ma lepszy przystęp i drogę jak do Brodów.

Również oświadczyły się przeciw temu przydzieleniu gminy i obszary dworskie okręgu sądowego w Olesku i Reprezentacya gminna tegoż miasteczka, jako ta, która również przez petycyonujący Magistrat do składu przyszłego sądu w Brodach była proponowaną.

Z Reprezentacyj powiatowych Rada powiatowa w Kamionce strumiłowej i Złoczowie oświadczyły się stanowczo przeciw przydzieleniu ich okręgów do sądu obwodowego w Brodach a za zatrzymaniem przy dotychczasowym składzie sądowym. Za utworzeniem tego sądu obwodowego i przydzieleniem do takowego oświadczyła się tylko Reprezentacya powiatu brodzkiego i Reprezentacye gminne z 3 miasteczek tego powiatu.

Ze strony władz sądowych oświadczyły się przeciw utworzeniu sądu obwodowego Prezydyum sądu obwodowego w Złoczowie, sądy powiatowe w Radziechowie i Olesku i Wyższy Sąd krajowy we Lwowie, za utworzeniem zaś tego sądu złożyły przychylne opinie sądy powiatowe w Brodach, Założcach i Łopatynie t. j. znów tylko sądy należące do powiatu brodzkiego.

Najważniejszem jest w tej sprawie zdanie Prezydyum Wyższego Sądu krajowego we Lwowie, które odezwą z 17. kwietnia 1899 r. L. 4070 oznajmiło, że na razie nie widzi potrzeby utworzenia nowego sądu obwodowego w Brodach, zwłaszcza, że c. k. Ministerstwo sprawiedliwości zamierza przedewszystkiem utworzyć sądy obwodowe w Czortkowie, w Żółkwi i Jarosławiu, która to rzecz jest przedmiotem urzędowania w dotyczących Ministerstwach, a przed ostatecznem jej załatwieniem wszelkie inne projekty nie miałyby żadnych widoków powodzenia.

Nadto topograficzne położenie Brodów na samej granicy nie przemawia za utworzeniem tamże sądu obwodowego, zaczem zresztą tylko sądy powiatowe w Brodach, w Łopatynie i w Założcach się oświadczają, podczas gdy sądy powiatowe w Radziechowie i w Olesku tudzież Prezydyum Sądu obwodowego w Złoczowie stanowczo się temuż sprzeciwiają.

W obec takiego stanu rzeczy Wydział krajowy na posiedzeniu z 5. maja 1899 postanowił również nie popierać obecnie tej petycyi w obec Wysokiego Sejmu.

Petycya gmin Tuczapy, Zbadyń i Kuttenberg o wyłączenie z okręgu sądowego i politycznego w Jaworowie a przydzielenie do takiegoż okręgu w Gródku.

Gminy Tuczapy, Zbadyń i Kuttenberg powiatu jaworowskiego wniosły w r. 1895 do Wydziału krajowego a w r. 1897 do Wysokiego Sejmu petycyę o wyłączenie z powiatu jaworowskiego a przeniesienie do okręgu sądowego i politycznego w Gródku, która Wydziałowi krajowemu pod dniem 15. lutego 1897 r. przydzieloną została.

Rada powiatowa jaworowska na skutek rozporządzenia Wydziału krajowego powzięła na posiedzeniu z 28. lutego 1898 jednogłośnie uchwałę przeciw wyłączeniu tych gmin z powiatu jaworowskiego.

Również Wyższy Sąd krajowy we Lwowie zapytywany w tej sprawie przez Wydział krajowy odezwą z 17. stycznia 1899 L. 6072 oznajmił, że niewidzi dostastatecznej podstawy do poparcia prośby gmin Tuczapy, Zbadyń i Kuttenberg o to wydzielenie, przyczem oznajmiło, że Naczelnictwo sądu powiatowego

w Jaworowie oraz Prezydya Sądu obwodowego w Przemyślu i Sądu krajowego we Lwowie przyłączyły się do ujemnej opinii Rady powiatowej w Jaworowie nietylko ze względu na to, iż w pewnych porach komunikacya pomiędzy Gródkiem i gminami powyższemi jest wielce utrudnioną, ale także dla braku widocznych korzyści, któreby z żądanego wydzielenia dla tych gmin wypływały, a któreby przeważyły zawikłania i trudności z każdem podobnem wyłączeniem połączone.

Ze stanowiska administracyi sądowej przemawia przeciw żądaniu gmin Tuczapy, Zbadyń i Kuttenberg także ten wzgląd, iż sąd powiatowy w Gródku należy do sądów najbardziej zatrudnionych, któremu nawet nieznaczne pomnożenie agendy dotkliwie dałoby się uczuć.

Nowe przedłożenia.

Do LW. 25048/1899 przedkłada Wydział krajowy sprawozdanie nad petycyą gminy Stanisławczyk i obszaru dworskiego Wyrki o wyłączenie zakupionych przez gminę Stanisławczyk dóbr Stawisko także Lewinówka zwanych w obszarze gminy katastralnej Niwice położonych oraz granicznych gruntów obszaru dworskiego Wyrki z powiatu politycznego Kamionka i okręgu sądowego w Radziechowie a przydzielenie takowych do powiatu politycznego brodzkiego i okręgu sądowego w Łopatynie.

Żandarmerya.

Pomnożenie stanu żandarmeryi.

Na mocy rozporządzenia c. k. Ministerstwa obrony krajowej z 18. kwietnia 1899 Nr. 10720/1506 pomnożony został w Galicyi z 1. maja 1899 w celu przekształcenia istniejących obecnie 3 komend oddziałowych służbowych w komendy oddziałowe z administracyą — stan żandarmeryi o

3 rotmistrzów
3 oficerów rachunkowych
19 komendantów posterunków i
53 żandarmów i
20 posterunków z 1. października 1899 r.

26 posterunków zaś żandarmeryi zostało odpowiednio powiększonych.

Wedle nadesłanej listy wynosi stan żandarmeryi w Galicyi z dniem 1. lipca 1899 — 4 oficerów sztabowych, 48 oficerów wyższych stopni i 2660 żandarmów; zaś wedle listy nadesłanej w roku zeszłym wynosił stan żandarmeryi z 1. lipca 1898 — 4 oficerów sztabowych, 40 oficerów wyższych stopni, i 2583 żandarmów.

Z powodu tak znacznego powiększenia stanu żandarmeryi wzrosną naturalnie odpowiednio wydatki na najem pomieszkań i na ekwipowanie takowych potrzebami kwaterunkowemi, co w przedłożonym Wys. Sejmowi preliminarzu na r. 1900 znajduje uwględnienie.

Przedstawienie Wydziału krajowego do Ministerstwa obrony krajowej o wyższe wynagrodzenie za pokoje przeznaczone w gmachu krajowej komendy żandarmeryi na kancelaryę sztabową.

W gmachu krajowej komendy żandarmeryi postawionym w r. 1891 kosztem przeszło 266.222 zł. przeznaczonych jest 10 dużych pokoi na kancelaryę sztabową c. k. 5. komendy żandarmeryi, za które fundusz krajowy otrzymuje rocznie wynagrodzenie w kw. 630 zł.

Wynagrodzenie to nie stoi w żadnym stosunku ani z cenami mieszkań w mieście praktykowanemi, ani z wynagrodzeniem

wyznaczanem przez Ministerstwo obrony krajowej za mieszkanie dla partyj wojskowych.

Z tego powodu Wydział krajowy wystosował pod dniem 15. lutego 1899 LW. 1642 przedstawienie do Ministerstwa obrony krajowej o przyznanie wyższego wynagrodzenia za te pokoje, jakoteż za wszystkie inne ubikacye w tymże gmachu oddane do użytku c. k. Komendzie żandarmeryi, jak magazyny, pokoje i sale naukowe w nowem skrzydle, za które dotychczas fundusz krajowy żadnego nie pobiera wynagrodzenia, a to na podstawie taryfy czynszów ustanowionej rozporządzeniem Ministerstwa obrony krajowej z 14. grudnia 1890 Nr. 225 Dz. p. p. za mieszkania wojskowe.

Pismem z 1. listopada b. r. L. 9041/3711 zawiadomiła Wydział krajowy krajowa Komenda żandarmeryi, że c. k. Ministerstwo obrony krajowej reskryptem z 4. października 1899 Nr. 22456/3086. III. zgodziło się na podniesienie ryczałtu (pauszalu) za ubikacye najęte na kancelaryę sztabową z 1. stycznia 1900 r. z dotychczasowego wynagrodzenia w kw. 630 zł. na 1260 zł. rocznie.

Fundusz propinacyjny.

Rezolucya Wys. Sejmu powzięta na posiedzeniu z 28 marca 1899

Na posiedzeniu z 28. marca 1899 przy załatwieniu zamknięć rachunkowych galic. funduszu propinacyjnego za r. 1897 powziął Wysoki Sejm rezolucyę do c. k. Rządu z wezwaniem, ażeby polecił c. k. Dyrekcyi funduszu propinacyjnego ściśle stosować się do przepisów ustawy z 22/IV. 1889 w tym kierunku, ażeby wydzierzawianie dochodów propinacyjnych odbywało się mniejszymi okręgami po jednej lub kilka mniejszych gmin i aby o rozpisanej licytacyi odnośne gminy były uwiadomione. O uchwale tej zawiadomił Marszałek krajowy pod dniem 28. marca 1899 c. k. Rząd na ręce J. E. Namiestnika, a Wydział krajowy ze swej strony podał ją do wiadomości członka krajowej komisyi galicyjskiego funduszu propinacyjnego Dr. Józefa Wereszczyńskiego dla zastosowania się.

Stan funduszu propinacyjnego miast.

Zamknięcie rachunków za r. 1898 (LW. 35321/99) wykazuje, że fundusze propinacyjne miast uprawnionych powiększają się prawidłowo.

Kapitały funduszów propinacyjnych miast uprawnionych wynosiły w r. 1897 w gotówce i papierach

wartościowych	2,171,248 zł.	97½ ct.
a z końcem 1898	2,382.407 „	77½ „
przeto zwiększyły się w ciągu roku 1898 o	211.158 zł.	80 ct.

Zaległości z tytułu opłat propinacyjnych od szynkarzy wynosiły z końcem roku 1898

z końcem roku 1898 . . .	7.290 zł.	68 ct.
zaś w r. 1897	9.373 „	57 „
zatem zmniejszyły się o	2.082 zł.	89 ct.

W innych zaś latach wynosiły

w r. 1893 . .	22.910	zł.	27½ ct.
„ 1894 . .	15.628	„	91½ „
„ 1895 . .	19.349	„	78½ „
„ 1896 . .	12.894	„	35 „
„ 1897 . .	9 373	„	57 „
„ 1898 . .	7.290	„	68 „

W r. 1898 udzielono drugą pożyczkę miastu Samborowi z kapitału propinacyjnegp tegoż miasta, na budowę rzeźni i rozszerzenie cmentarza w sumie 30.000 zł. mającą się spłacić w ciągu 24 półrocznych ratach.

Sprawy szupasowe.

Petycya gminy Rzepniów.

W załatwieniu przekazanej Wydziałowi krajowemu do Ls. 1328 petycyi gminy Rzepniów powiatu Kamionka strumiłowa o przyjęcie na fundusz krajowy kosztów szupasowych Wasyla Lankiewicza i Damiana Hryckowa w kwocie 31 zł. 97 ct. przypisanych do zwrotu tejże gminie, postanowił Wydział krajowy wyjątkowo w drodze łaski przyjąć te koszta na fundusz krajowy. Szupaśnicy ci byli wychodźcami, zdążającymi do Ameryki, których na mocy orzeczenia granicznego komisaryatu policyi w Cormons cofnięto z rodzinami i odszupasowano do gminy przynależności.

Likwidacya.

W r. 1899 przeprowadzono likwidacyę kosztów szupasowych narosłych w r. 1897. Na podstawie wyników likwidacyi wykazano do zwrotu funduszowi krajowemu przypadające od dotyczących gmin i funduszów innych krajów z ogólnej

sumy	25.199 zł.	$17^1/_2$ ct.
część w łącznej kwocie	7.383 „	$88^1/_2$ „

Taka sama likwidacya za r. 1898 jest w toku.

Inne sprawy.

Na dostawę odzieży dla szupaśników wyprawianych ze stacyi szupasowej miast Lwowa, Krakowa, i Przemyśla przeprowadzono w tym roku na czas od 1. stycznia 1900 po koniec r. 1902 publiczną licytacyę.

Ordynacya wyborcza.

Zmiana § 6 statutu krajowego uchwalona na posiedzeniu z 23. marca 1899.

Najwyższem postanowieniem z 30. sierpnia 1891 Jego ces i król. Apostolska Mość raczył udzielić Najwyższej sankcyi uchwalonemu przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z 23. marca 1899 projektowi ustawy o uzupełnieniu §. 6. statutu krajowego z 26 lutego 1861, na mocy którego urzędnicy i funkcyonaryusze publiczni, wybrani na posłów do Sejmu krajowego nie potrzebują urlopu do wykonywania swego mandatu.

Natomiast nie ma dotychczas Najw. sankcyi uchwała Wysokiego Sejmu z 23. marca 1899 w przedmiocie zmiany §. 3. statutu krajowego i §. 23, 45, 47 i 49 sejmowej ordynacyi wyborczej z 26. lutego 1861 o powiększenie liczby posłów z miast i o przyznanie prezesowi Akademii umiejętności w Krakowie, i rektorowi szkoły politechnicznej we Lwowie prawa zasiadania w Sejmie krajowym.

Sprawa sporu granicznego kraju przy Morskiem Oku.

Wydział krajowy nie otrzymał dotychczas żadnej wiadomości od c. k. Rządu o dalszym postępie tej sprawy.

Sprawy wojskowe.

Pospolite ruszenie.

Rezultat starań Wydziału krajowego w r. 1899 o uwolnienie funkcyonaryuszów i urzędników krajowych, powiatowych i gminnych od służby w pospolitem ruszeniu na wypadek mobilizacyi, przedstawia się następująco:

Proponowano		Z tej liczby uzyskało uwolnienie.		Nie zostało uwolnionych wcale
c. k. Komendzie obrony krajowej	w ilości	po koniec marca 1900	do 15. dnia mobilizacyjnego	
we Lwowie . .	82	67	—	15
w Krakowie . .	78	51	14	13
w Przemyślu . .	11	7	3	1
Ogółem .	171	125	17	29

Uchylenie obowiązku gmin do płacenia dyet i kosztów podróży z powodu badania ewidencyi urlopników, rezerwistów i pospolitaków.

W załatwieniu uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 9. lutego 1898 r. wzywającej c k. Rząd:

1. aby uchylił obowiązek gmin do płacenia dyet i kosztów podróży sierzantów powiatowych przedsiębranych do urzędów gminnych w celach badania czynności połączonych z ewidencyą urlopników, rezerwistów i osób obowiązanych do służby w pospolitem ruszeniu.

2. aby dostarczał urzędom gminnym bezpłatnie druków potrzebnych do ewidencyi urlopników, rezerwistów i osób obowiązanych do służby w pospolitem ruszeniu;

Alegat I.

zakomunikowało c. k. Prezydyum Namiestnictwa Wydziałowi krajowemu załączony ·/. w odpisie okólnik z dnia 17. listopada 1898 L. 7399 pr. wydany do wszystkich c. k. Starostw; przyczem, co do drugiego punktu powołanej chwały sejmowej nadmieniło toż c. k. Prezydyum, „że druki potrzebne do prowadzenia ewidencyi i do wykazów zmian pobytu nieczynnych żołnierzy armii i obrony krajowej gminy według dotychczasowej praktyki z własnych funduszów sprawiają, ileże prowadzenie tych zapisków należy do poruczonego zakresu działania gmin, dodając „że koszta z tego powodu urosłe są bardzo nieznaczne, bo kilka albo kilkanaście centów rocznie nie przewyższające, zatem nie obciążają znacznie budżetów gmin“.

Galicyjski fundusz inwalidów wojskowych z roku 1866.

Skutkiem śmierci trzech inwalidów nadano tyleż opróżnionych wsparć dożywotnich innym trzem godnym kandydatom począwszy od r. 1899. Wedle obecnego stanu otrzymują z tejże fundacyi: 57 inwalidów po 25 rocznie zaś 2 inwalidów po 20 zł. rocznie.

Fundacya ku wsparciu okaleczałych w wojnie z roku 1866. żołnierzy, przynależnych do dawnego powiatu Niżankowieckiego.

W fundacyi tej od roku zeszłego żadna nia zaszła zmiana. Ci sami trzej inwalidzi pobierają dalej wsparcia dożywotnie po 36 zł. rocznie.

Fnndusz inwalidów wojskowych z lat 1813—1815.

Odezwą z dnia 16. grudnia 1898 l. 82.541 i z dnia 4. października 1899 L. 94157 oznajmiło c. k. Namiestnictwo Wydziałowi krajowemu, że w sprawie oddania galic. funduszu inwalidów z lat 1813—1815 w zarząd Reprezentacyi kraju zapadła już przyzwalająca decyzya c. k. Ministerstwa wojny, że jednak ostateczny podział i oddanie tego funduszu nastąpi dopiero po porozumieniu się z bukowińskim c. k. Rządem krajowym, względnie za pośrednictwem tegoż z Reprezentacyą krajową Bukowiny. Pod tym względem są już rokowania w toku, a o ich wyniku zawiadomi w swoim czasie c. k. Namiestnictwo Wydział krajowy.

Fundacya jubileuszowa im. Najjaśniejszego Pana dla utrzymywania kształcących się w zakładach wojskowych (w akademiach wojskowych).

Na rok szkolny 1899/1900 opróżnione zostały w fundacyi tej 8 miejsc bezpłatnych. Na skutek rozpisanego konkursu zgłosiło się na powyższe miejsca tylko czterech ukwalifikowanych kandydatów, mianowicie: Stanisław Michałowski, Stanisław Rejowicz, Meliton Twerdochleb i Kazimierz Dereń, którzy też wszyscy pod warunkiem jednak złożenia egzaminu wstępnego z wynikiem zadowalniającym, obdarzeni zostali temi miejscami Najwyższem postanowieniem Jego ces. i król. Apost. Mości z dnia 8. lipca 1899 r. Wszyscy czterej zaś kandydaci wyżej wymienieni, jako niezamożni, otrzymali równocześnie stosownie do art. III. aktu fundacyjnego ryczałty na koszta podróży do zakładu wojskowego w kwotach po 40 zł.

Galicyjskie miejsca funduszowe w c. i k. wojskowych zakładach wychowawczych i naukowych.

Miejsc tych bezpłatnych wakowało na rok szkolny 1899/1900 sześć. Do konkursu zgłosiło się 22 kandydatów, a z tych w myśl propozycyi Wydziału krajowego i na mocy Najwyższego postanowienia Jego ces. i król. Apost. Mości z dnia 19. lipca 1899 przyjęci zostali, z zastrzeżeniem, że złożą z zadowalającym postępem egzamin wstępny *a*) ze stanu szlacheckiego: Józef Żardecki, Jan Rozwadowski i Józef Sozański; *b*) ze stanu nieszlacheckiego: Leopold Ružiczka, Zdzisław Zahaczewski i Alfred Wesołowski. Zarazem zezwolił najmiłościwiej Najjaśniejszy Pan, aby na wypadek, gdyby który z nich nie mógł być przyjęty, powołani zostali kompetenci: Adam Korytowski a ewentualnie Zygmunt Hartleb ze stanu nieszlacheckiego.

Wolne bilety kolejowe dla urlopników i rezerwistów.

Na skutek odezwy Wydziału krajowego z dnia 15. kwietnia 1898 r. LW. 12761 w przedmiocie wyjedniania wolnych biletów kolejowych dla rezerwistów i urlopników powoływanych do czynnej służby wojskowej, o czem była mowa w zeszłorocznem sprawozdaniu, otrzymał Wydział krajowy odpowiedź c. k. Prezydyum Namiestnictwa z dnia 2. maja 1899 L. 4573 pr., którą w odpisie ·/. załącza.

Alegat 2.

Podwody.

Odezwą z dnia 16. września 1899 L. 9868 pr. oznajmiło c. k. Prezydyum Namiestnictwa Wydziałowi krajowemu, że uchwałą Wysokiego Sejmu z 16. marca 1899 tyczącą się podwyższenia wynagrodzenia za dostarczane podwody przedłożyło w swoim czasie Ministerstwom spraw wewn. wojny i obrony krajowej.

Dotąd niema decyzyi tych Ministerstw.

Sprawy tyczące się ustawodawstwa cywilnego i karnego.

Gminne urzędy rozjemcze.

Na uchwałę Wys. Sejmu z dnia 18. marca 1899 wzywającą c. k. Rząd, do ponownego przedłożenia Radzie Państwa projektu

zmiany przepisów o gminnych urzędach rozjemczych, nie otrzymał dotąd Wydział krajowy żadnej odpowiedzi.

Petycye Józefa Platy i Michała Rusnarczyka z Moszczenicy niżnej, o zniesienie wyroków c. k. Sądu obwodowego w Nowym Sączu, skazujących ich na karę więzienia za zbrodnię rabunku.

O uchwałach Wysokiego Sejmu z dnia 23. marca 1899 przechodzących do porządku dziennego nad temi prośbami, polecił Wydział krajowy pod dniem 11. kwietnia 1899 do L. 21517 Wydziałowi powiatowemu w Nowym Sączu zawiadomić petentów

Petycya Zwierzchności gminnej w Wysocku wyżnem o odbywanie sesyj sądowych w tej gminie.

Petycyę tę przez Wys. Sejm niezałatwioną przesłał Wydział krajowy c. k. Prezydyum Namietnictwa do dalszego urzędowania i możliwego uwzględnienia, a to odezwą z dnia 21. kwietnia 1899 r. do LW. 24766.

Doręczanie pism sądowych przez gminy.

Wydział powiatowy bohorodczański i Magistrat m. Śniatyna wniosły były do Wydziału krajowego podania, żaląc się na nadmierne przeciążenie gmin doręczeniami sądowemi, nie tylko w sprawach karnych ale także i w sprawach cywilnych.

Ponieważ gminy, jak zresztą wiadomo, są w ogólności nader obarczone czynnościami w poruczonym zakresie działania spełnianemi, tak, iż wprost nie są w możności wykonywać jakby należało zadań zakreślonych im odnośnemi ustawami we własnym zakresie działania, przez co gospodarstwo gminne wiele wykazuje w kraju naszym wadliwości i braków, przeto Wydział krajowy odezwą z dnia 4. lipca 1899 LW. 42060, załączając wspomniane podania i powołując się na zarządzenia c. k. Prezydyum wyższego Sądu krajowego we Lwowie z dnia 4. grudnia 1897 L. 17680, wedle którego zaniechać miały zupełnie c. k. Sądy pośrednictwa gmin w uskuteczníaniu doręczeń sądowych w sprawach cywilnych, zaś co do spraw karnych używać tego pośrednictwa o tyle, o ile ono dotąd było praktykowane, odniósł się do rzeczonogo c. k. Prezydyum z prośbą, ażeby niniejszą sprawę zechciało wziąć ponownie pod rozwagę i zarządzić, by co do spraw cywilnych, c. k. Sądy stosowały się ściśle do powołanego wyżej rozporządzenia tegoż c. k. Prezydyum, co do spraw karnych zaś ograniczały przynajmniej ile możności doręczania za pośrednictwem gmin.

W odpowiedzi na to przedstawienie odezwą z d. 31. października b. r. L. 15321 pr. oznajmiło Wydziałowi krajowemu c. k. Prezydyum wyższego Sądu krajowego we Lwowie, że wedle sprawozdań naczelnictw Sądów powiatowych w Śniatynie i Bohorodczanach, Sądy te nie używają wcale pośrednictwa gmin do doręczania sądowych pism w sprawach cywilnych, doręczania zaś w sprawach karnych należą w myśl istniejących przepisów t. j. §. 26 pr. k. § 21 rozp. wyk. do proc. karnej (rozp. Min. sprawiedl. z d. 19. listopada 1873 Nr. 152 dz. u. p.) i obowiązującego w miejscu §. 213 ces. pat. z dnia 3. maja 1853 Nr. 81 Dz. ust. p. §. 348 instr. sąd. do obowiązków gmin; przeto rzeczone Prezydyum nie jest w możności wydać w sprawie tej jakichkolwiek dalszych zarządzeń.

Pomnożenie poczt i zaprowadzenie instytucyi listonoszów wiejskich tudzież opłaty pocztowe.

a) Nawiązując do ostatniego sprawozdania naszego z czynności Dep. VI zawiadamiamy Wysoki Sejm, że w dniu 3. lutego
Alegat 3. 1899 r. do L. 74892/1898 odniósł się Wydział krajowy, jak załączone w odpisie pismo, do c. k. Ministerstwa handlu o pomnożenie w kraju poczt i o urządzenie, choćby na razie na próbę instytucyi listonoszów wiejskich, upraszając przytem c. k. Prezydyum Namiestnictwa, c. k. Prezydym wyższego Sądu kraj. we Lwowie i w Krakowie i c. k. galic. Dyrekcyę poczt o poparcie ze swej strony u c. k. Rządu powyższej sprawy.

Starania te Wydziału krajowego, jak załączony w odpisie
Alegat 4. reskrypt c. k. Ministerstwa handlu z d. 18. lipca 1899 L. 29218
Alegat 5. i odezwa c. k. galic. Dyrekcyi poczt z dnia 24. września 1899 r. L. 76453/V uwieńczone zostały skutkiem pomyślnym. Co do wprowadzenia w życie instytucyi listonoszów wiejskich podejmie Wydział krajowy w najbliższym czasie odpowiednie kroki, by gminom wykazać korzyści z takiej instytucyi i dogodność dla stron, w ogólności poczyni Wydział krajowy starania, by instytucya ta mogła w kraju się przyjąć.

b) Odezwą z dnia 23. lutego 1899 L. 12379/VI zawiadomiła Wydział krajowy c. k. galic. Dyrekcya poczt, że wskutek upoważnienia przez c. k. Ministerstwo handlu zarządziła z dniem 1. marca 1899 doręczanie i przyjmowanie przesyłek pocztowych przez c. k. listonosza wiejskiego w miejscowościach Budzów, Jachówka i Bieńkówka w powiecie myślenickim, wyłączając równocześnie miejscowości te z dotychczasowego okręgu doręczeń w Makowie a przyłączając je do okręgu doręczeń c. k. urzędu pocztowego w Zembrzycach, skąd wychodzić będzie wspomniany listonosz.

c) W dniu 15. listopada 1898 i 17. września 1899 wniosły Wydziałv powiatowe w Tarnopolu i w Przemyślanach zażalenia do Wydziału krajowego, iż od ich urzędowych przesyłek pieniężnych do gmin (w Kurowicy i w Glinianach) zawierających zwrot tymże gminom kosztów szupasowych, pobrały dotyczące urzędy pocztowe opłaty w kwocie 5 ct. względnie 15 ct. i zarazem upraszały te Wydziały powiatowe o ingerencyę Wydziału krajowego, by opłaty od takich przesyłek nie były pobierane a uiszczone, jak wyżej, zostały przez urzędy pocztowe zwrócone.

Wydział krajowy uważając proceder powyższy urzędów pocztowych jako niezgodny z art. II. i VIII. ustawy z dnia 2. października 1865 Dz. ust. p. Nr. 108 i z innymi przepisami o opłatach pocztowych, wniósł do c. k. Dyrekcyi poczt załączone
Alegat 6. ·/. w odpisie przedstawienie z d. 16. stycznia 1899 LW. 71295/98, którem domagał się uwolnienia podobnych przesyłek urzędowych od opłaty pocztowej i zwrotu wyżej pobranych opłat.

C. k. Ministerstwo handlu jednakże jak załączone zawia-
Alegat 7. domienie ·/. c. k. Dyrekcyi poczt z 7. lipca 1899 L. 55497/IV nie uwzględniło powołanego przedstawienia Wydz. kraj., orzekając tem samem, że oznaczone wyżej przesyłki podlegają opłacie pocztowej.

Wydział krajowy jest jednak zdania, że na takiem orzeczeniu poprzestać nie należy; zdaje się ono bowiem nietylko nieuzasadnionem w dotyczących przepisach o opłatach pocztowych, lecz w istocie niesłuszną okazuje się rzeczą, by od urzędowych przesyłek pieniężnych do gmin z kosztami szupasowymi, przypadającymi gminom względnie funduszom gminnym do zwrotu z funduszu krajowego na mocy ustawy, pobierano opłaty

pocztowe i tym sposobem tę należytość i fundusze gminne, wbrew ustawie uszczuplano.

Dlatego też Wydział krajowy chociaż wskazał Wydziałowi powiatowemu w Przemyślanach jako bezpośrednio interesowanemu w tej sprawie drogę rekursów w toku instancyj, to jednak z uwagi, że chodzi tu nie o odrębny wypadek, lecz o kwestyę zasadniczą, Wydział krajowy mniema, iż byłoby rzeczą wskazaną, gdyby Wysoki Sejm raczył powziąć stosowną rezolucyę, wzywając c. k. Rząd do uwolnienia pieniężnych przesyłek urzędowych Wydziałów powiatowych do gmin z kosztami szupasowymi od opłaty pocztowej.

Sprawy dotyczące podatków i należytości prawnych.

Ulgi podatkowe przy obrocie mięsnym w wypadkach, gdy mięso pochodzi z bydląt dorżniętych.

Uchwałą z dnia 16. marca 1899 i powołując się na uchwały z dnia 27. stycznia 1896 i 5. lutego 1898 wezwał Wys. Sejm c. k. Rząd poraz trzeci, aby z uwagi na uciążliwości i straty wynikające z poboru podatku konsumcyjnego przy obrocie mięsem dla stron nie trudniących się przemysłem tej kategoryi, w takich przypadkach, w których mięso pochodzi z bydląt dorżniętych wskutek nieszczęśliwego wypadku, wziął pod ścisłą rozwagę, czyli i pod jakimi warunkami dałyby się wprowadzić ulgi podatkowe w kierunku wskazanym i by ulgi te w drodze ustawodawczej przeprowadził.

W załatwieniu powyższych uchwał Wysokiego Sejmu otrzymał Wydział krajowy przy odezwie c. k. Prezydyum Namiestnictwa z dnia 15. maja 1899 L. pr. 5367 reskrypt c. k. Ministerstwa skarbu z d. 7. kwietnia 1899 L. 60152/97, którego odpis dołącza się ·/.

Alegat 8.

Geometrzy ewidencyjni.

Uchwałą z dnia 17. lutego 1898 i ponownie z dnia 16. marca 1899 wezwał Wysoki Sejm c. k. Rząd, aby:

a) pomnożył jak najrychlej w kraju naszym liczbę geometrów ewidencyjnych w ten sposób, iżby w siedzibie każdego sądu powiatowego znajdował się przynajmniej jeden rządowy geometra,

b) aby wydał c. k. geometrom ewidencyjnym pouczenie o zastosowaniu w praktyce §. 58 ustawy z dnia 23. maja 1883 l. 83. dz. p. p. i wykonawczego rozporządzenia ministeryalnego z dnia 11. czerwca 1883 l. 91. dz. p. p. w tym kierunku, że stronom dozwolony jest wgląd do map katastralnych i operatów odnoszących się do utrzymania ewidencyi katastru gruntowego z prawem robienia notatek.

Alegat 9.

W załatwieniu powyższych uchwał sejmowych otrzymał Wydział krajowy załączoną w odpisie ·/. odezwę c. k. kraj. Dyrekcyi skarbu z dnia 12. marca 1899 L. 111615 do c. k. Prezydyum Namiestnictwa we Lwowie wystosowaną oraz okólnik tejże Dyrekcyi wydany do wszystkich c. k. (str.) geometrów ewidencyjnych i tychże zastępców tudzież do wszystkich c. k. urzędów podatkowych. Okólnik ten pismem z dnia 14/4 1899 LW. 22245/1899 podał także Wydział krajowy do wiadomości wszystkim c. k. Izbom notaryalnym.

Wymiar należytości od przeniesienia własności nieruchomej.

W roku 1897 (vide sprawozdanie z czynności od 1/11 1896 do 31/10 1897) wniosła była Rada powiatowa Kamionecka petycyę o wyjednanie zmiany przepisów co do wymiaru należytości od przeniesienia własności nieruchomej, którą to petycyę przez Wysoki Sejm niezałatwioną przesłał był Wydział krajowy c. k. Prezydynm Namiestnictwa do dalszego urzędowania i przychylnego załatwienia tej sprawy.

Alegat 10.

W odpowiedzi na tę petycyę nadeszła odezwa c. k. Prezydyum Namiestnictwa z dnia 29. kwietnia 1899 L. pr. 4290, którą w odpisie dołączamy ·/. a którą zakomunikowano także pismemz dnia 6. maja 1899 LW. 28674 Wydziałowi powiatowemu w Kamionce strumiłowej.

Uwolnienie listów zastawnych i obligacyj od podatku rentowego.

Uchwałą z dnia 30. grudnia 1898 wezwał Wysoki Sejm c. k. Rząd, aby wyjednał w drodze ustawodawczej uwolnieuie procentów od listów zastawnych i obligacyj wydawanych przez krajowe zakłady hipoteczne i towarzystwa na zysk nieobliczone, od opłaty podatku rentowego, obciążającego te walory w wysokości $1^1/_2\%$.

Wedle odezwy c. k. Prezydyum Namiestnictwa z dnia 2. maja 1899 L. pr. 4701 sprawę tę przedłożyło toż Prezydyum z gorącem poparciem p. Ministrowi skarbu, którego decyzyi dotąd niema.

Usunięcie niezgodności oznaczenia numerowego domów w księgach gruntowych i aktach podatkowych.

Z okazyi załatwienia petycyi gminy Chyrów w tej sprawie wniesionej, wezwał Wysoki Sejm uchwałą z dnia 20. marca 1899 c. k. Rząd, ażeby przy przedsięwzięciu nowych numerowań domów o ile możności zatrzymywał dawne do ksiąg gruntowych przyjęte oznaczenia numerowe.

Na uchwałę tę nie nadeszła dotąd żadna odpowiedź.

Wymiar podatku osobisto-dochodowego i podatku zarobkowego i reforma ustawodawstwa o należytościach prawnych.

Również niema dotąd odpowiedzi na uchwałę Wysokiego Sejmu z dnia 28. marca 1899, którą c. k. Rząd wezwany został:

I. Aby polecił organom władz skarbowych czuwać nad tem, ażeby komisye szacunkowe przy wymiarze podatku osobisto-dochodowego brały za podstawę badania i wymiaru fasye przez kontrybuentów przedłożone, nie zaś ostateczne cyfry, z tych fasyj wynikające, tudzież nad tem, by w myśl §. 210 ust. podatkowej wyższy nad fasyę wymiar podatku osobisto-dochodowego następował tylko po poprzedniem wysłuchaniu zeznającego.

II. Aby polecił krajowej Władzy skarbowej w myśl art. 61 ust. 8. rozporządzenia wykonawczego z 24. kwietnia 1897 zwoływać krajową komisyę rekursową, skoro tylko będzie zebrany dostateczny materyał do jej urzędowania tudzież, aby zarządził jak najrychlej zwołanie tej komisyi, celem załatwienia wniesionych w r. 1898 rekursów przeciw wymiarowi podatku osobisto-dochodowego.

III. aby przy egzekucyjnem ściąganiu podatku osobisto-dochodowego jak najoględniej postępował i prośby stron o wstrzymanie egzekucyi załatwiał możliwie pomyślnie, co do kwoty, która stanowi podwyższenie wymiarów ponad kwotę przez opodatkowanego w jego fasyi zeznaną.

IV. aby polecił wykonawczym organom władz skarbowych, iżby przepisy nowej ustawy podatkowej co do stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych stosowano w tych samych ramach, jak dotychczas ustawą z 27. grudnia 1880, w wątpliwych zaś wypadkach przyznawano tym stowarzyszeniom ulgi ustawowe,

w słusznem uwględnieniu odrębnych stosunków naszego kraju, w szczególności:

a) by towarzystwa zaliczkowe i zarobkowe podpadające niewątpliwie pod postanowienia §§. 84 i 85 ustawy z 25 października 1896 z uwagi, iż pośredniczą one wyłącznie przy zaciąganiu pożyczek hipotecznych przez własnych członków w Banku krajowym lub zastępują rzeczoną instytucyę wobec członków własnych przy realizacyi wierzytelności, nie traktowane były mylnie jako filie Banku krajowego, której to instytucyi nie są częścią składową.

b) by o ile przy wymiarze podatku zarobkowego towarzystwa zaliczkowe i zarobkowe z tytułu zastępstwa Banku krajowego, z pod dobrodziejstw §§. 84 i 85 ustawy z dnia 25. października 1896 wyjęte zostały, wymiar ten z urzędu był zrektyfikowany;

V. ażeby jak najrychlej przeprowadził reformę ustawodawstwa o należytościach prawnych;

i VI. aby polecił c. k. władzom skarbowym, przy wymiarze należytości prawnych uwzględniać z urzędu te przepisy, które wpływają na obniżenie wymiaru kontrybuentom przypisywanego.

Ulgi należytościowe przy konwersyi długów.

Na uchwałę Wys. Sejmu z dnia 28. marca 1899 wzywającą c. k. Rząd, aby zawczasu wyjednał przedłużenie mocy obowiązującej ustawy z dnia 26. grudnia 1893 Nr. 209 Dz. ust. państ. o ulgach należytościowych przy konwersyi długów na szereg dalszych lat nie nadeszła dotąd żadna wiadomość o decyzyi c. k. Rządu.

Stemplowanie ksiąg rachunkowych gminnych kas pożyczkowych.

Z okazyi przeprowadzonych przez organa skarbowe rewizyj stemplowych w urzędach gminnych wniósł w dniu 1. kwietnia 1899 r. Wydział powiatowy dąbrowski do Wydziału krajowego zażalenie, między innemi na tę głównie okoliczność, że organa skarbowe zażądały, by księgi rachunkowe pożyczkowych kas gminnych były stemplowane.

Wydział krajowy, rozpatrując to zażalenie, dostrzegł, że żądanie takie organów skarbowych nie da się uzasadnić ani w statucie wzorowym dla tychże kas, wydanym przez Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem, ani też w przepisach o należytościach prawnych.

Kasa pożyczkowa bowiem, o której mowa, jest instytucyą gminną, stojącą pod nadzorem Rady gminnej a pod kontrolą Wydziału powiatowego, mogącą nawet wedle ustawy krajowej z dnia 19. czerwca 1887 Dz. ust. kr. Nr. 44 przejść w tymczasowy zarząd Reprezentacyi powiatowej. Celem zaś gminnej kasy pożyczkowej jest udzielanie pożyczek pieniężnych podupadłym członkom gminy, dla czasowego zapomożenia ich, a fundusz na ten cel służący wyznaczony jest z ogólnego funduszu gminnego na mocy ustawy gminnej utworzonego i jest własnością gminy, również procenta od wypożyczonych kwot wpływają do funduszu zakładowego kasy i służą do dalszych pożyczek. Z tego wynika, że gminne kasy pożyczkowe nie są żadnemi stowarzyszeniami zarobkowemi ani instytucyami obliczonemi na zysk; są one raczej i jedynie — ze względu na cel swój w statucie określony — instytucyą dobroczynną, a zatem księgi jej rachunkowe nie mogą być zaliczone do owych, które wedle ustawy należytościowej podlegają ostemplowaniu.

Dlatego też Wydział krajowy wspomniane zażalenie Wydziału powiatowego w Dąbrowie, odezwą z d. 7. kwietnia 1899 L. 21024 przesłał c. k. kraj. Dyrekcyi skarbu do rozważenia takowego i wydania organom skarbowym stosownego pouczenia zmierzającego do usunięcia żądań ich pod względem stemplowania ksiąg rachunkowych gminnych kas pożyczkowych.

Odezwą z dnia 14. czerwca 1899 L. 63598 zawiadomiła Wydział krajowy c. k. kraj. Dyrekcya skarbu, że w sprawie tej zarządziła ściśle zbadanie, a o wyniku dochodzeń i o ewentualnych zarządzeniach nie omieszka uwiadomić Wydział krajowy w swoim czasie

Egzekucya podatków i należytości rządowych.

a) Na odstąpioną przez Wysoki Sejm uchwałą z dnia 23. marca 1899 c. k. Rządowi do właściwego urzędowania petycyę mieszkańców gminy Bratkowice w przedmiocie nadużyć egzekutora podatkowego Kowalskiego podczas ściągania zaległych podatków w tej gminie, nie otrzymał Wydział krajowy żadnej wiadomości o treści załatwienia przez c. k. Rząd tej petycyi,

b) Niezałatwioną przez Wysoki Sejm petycyę Antoniego Ryniewicza z Mielca, w sprawie egzekucyi za zaległości podatkowe odstąpił Wydział krajowy odezwą z 21. kwietnia 1899 L. 24670 c. k. Prezydyum Namiestnictwa do dalszego urzędowania.

c) Na skutek uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 21. lutego 1898, którą wezwano c. k Rząd, aby polecił Władzom administracyjnym i skarbowym przy egzekwowaniu podatków i należytości rządowych przestrzegać jak najściślej postanowienia §§. 251 i 252 ustawy egzekucyjnej z dnia 27. maja 1896 dz. p. p. Nr. 79, o przedmiotach z pod egzekucyi wyjętych, zakomunikowało Wydziałowi krajowemu c. k. Prezydyum Namiestnictwa odezwą z dnia 29. grudnia 1898 L. pr. 14459 okólnik z dnia 22. kwietnia 1898 L. pr. 1379 ogłoszony zresztą w dodatku do dziennika rozporządzeń Nr. 6, z r. 1898 przez c. k. krajową Dyrekcyę skarbu, w którym to okólniku wydała ta władza instrukcyę dla wszystkich Starostw i Urzędów podatkowych, jak przy egzekucyjnem ściąganiu zaległych podatków postępować, a która obejmuje także polecenie ścisłego przestrzegania postanowień wymienionych wyżej paragrafów ustawy egzekucyjnej. Nadto zauważyła c. k. krajowa Dyrekcya skarbu, że bacznie nad tem czuwa, aby postanowienia, o które się rozchodzi, jak najściślej były przestrzegane i przy każdej sposobności je przypomina.

Alegat II.

Stosując się do polecenia Wysokiego Sejmu w ust. 2. powołanej uchwały zawartego i na podstawie udzielonego, jak wyżej rozporządzenia rządowego w tym przedmiocie wydanego, zredagował Wydział krajowy odpowiednio załączony w odpisie swój okólnik z dnia 27. stycznia 1899 do LW. 24, celem pouczenia gmin i rozesłał takowy za pośrednictwem Wydziałów powiatowych, wszystkim Zwierzchnościom gminnym w kraju.

Kwitowanie odbioru podatków.

Petycyę gminy Bachowice o zarządzenie, by urzędy podatkowe w książeczkach podatkowych kwitowały odbiór podatków wedle poszczególnych rubryk należytości podatkowych, przesłał Wydział krajowy odezwą z dnia 18. kwietnia 1899 do L. 24330, w myśl niezałatwionego przez Wysoki Sejm wniosku komisyi podatkowej c. k. Prezydyum Namiestnictwa do przychylnego załatwienia.

Zwrot nadpłaconych podatków.

Petycyę zaś gminy Jelna o zwrot nadpłaconych podatków przesłał Wydział krajowy odezwą z dnia 18. kwietnia 1899 do L. 24329 także c. k. Prezydyum Namiestnictwa, a to w myśl niezałatwionego przez Wysoki Sejm wniosku komisyi podatkowej, do zbadania i możliwego uwzględnienia.

Projekt zaprowadzenia na cele autonomiczne samoistnego podatku od poborów służbowych

Alegat 12.

W dalszym ciągu sprawozdania z czynności w tym przedmiocie Wysokiemu Sejmowi w roku zeszłym złożonego, Wydział krajowy zawiadamia niniejszem Wysoki Sejm, że odezwą z d. 26. kwietnia 1899 L. pr. 2961 udzieliło c. k. Prezydyum Namiestnictwa Wydziałowi krajowemu załączony ·/. w odpisie reskrypt c. k. Ministerstwa skarbu z dnia 12 marca 1899 L. 9183, wyjaśniający powody, które zniewoliły c. k. Rząd do sprzeciwienia się zaprowadzeniu kilku konkurujących równocześnie podatków od poborów służbowych. Zarazem oznajmiło c. k. Prezydyum Namiestnictwa, że nie omieszka udzielić dalszych wyjaśnień i wskazówek w sprawie niniejszej, skoro Wydział krajowy zadecyduje, czy ma być proponowanem Sejmowi zaprowadzenie gminnego lub powiatowego, czy też krajowego podatku od poborów służbowych.

Po otrzymaniu wykazów opodatkowanych poborów służbowych — o czem wspomniano już w zeszłorocznem sprawozdaniu — i po nadejściu powyższego reskryptu ministeryalnego obliczył Wydział krajowy przedewszystkiem efekt finansowy z projektowanego podatku, na cele autonomiczne, okazać się mogący, przyjmując przy tem obliczaniu maximum dozwolonego projektem tego podatku t. j. 50% podatku rządowego osobisto-dochodowego od poborów służbowych. Obliczenie to wedle stanu poborów służbowych z r. 1898, dało dopiero Wydziałowi krajowemu, w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 18. lutego 1898, moźność ocenienia projektu rządowego w mowie będącego ze stanowiska finansowego dla kraju i na podstawie tego obliczenia zdołał dopiero Wydział krajowy ocenić wszechstronnie rzeczony projekt

Alegat 13.

Rezultat tych badań i swoje zapatrywanie zakomunikował też Wydział krajowy c. k Rządowi w załączonej ·/. w odpisie odezwie swojej z dnia 20. czerwca 1899 LW. 27510 do c. k Prezydyum Namiestnictwa wystosowanej, upraszając przytem o zawiadomianie o ostatecznej decyzyi c. k. Rządu w niniejszej sprawie oraz o oznajmienie, czy c. k. Rząd sam zechce uczynić ponownie przedłożenie swoje na najbliższej sesyi sejmowej. Wreszcie z uwagi, że udzielone Wydziałowi krajowemu wykazy poborów służbowych z r. 1898 nie poszczególniły w każdej kategoryi dochodów, ile z opodatkowanych tamże jednostek przypada na urzędników prywatnych, i gdy wiadomość ta jest niezbędnie potrzebną dla dokładnego obliczenia samoistnego podatku od poborów służbowych urzędników prywatnych i możliwego stąd dochodu dla kraju i gdy byłoby pożądanem posiadać przytem najświeższe daty t. j. z r. 1899, przeto Wydział krajowy zwrócił c. k. Prezydyum Namiestnictwa wykazy z r. 1898, upraszając o zarządzenie rychłego uzupełnienia takowych w kierunku wskazanym i przedłożenia następnie tych wykazów Wydziałowi krajowemu, jeśli można najdalej do 1. Września 1889.

Odpowiedzi na powyższy komunikat Wydziału krajowego dotąd nie otrzymaliśmy.

Utworzenie nowych urzędów podatkowych i urzędu wymiaru należytości.

Odezwami z dnia 28. listopada 1898 L. pr. 5148 i z dnia 13. września 1899 L. pr. 3637 zawiadomiło c. k. Prezydyum kraj. Dyrekcyi skarbu Wydział krajowy o wejściu w życie :

a) z dniem 1. grudnia 1898 nowych urzędów podatkowych w Ślemieniu, Niemirowie i Lutowiskach,

b) z dniem 1. października 1899 urzędu wymiaru należytości w Krakowie.

Należytość prawna od dekretów służbowych urzędników i sług krajowych wedle poz. tar. 40. do ustawy z 13/12 1862 Dz. p. p. Nr. 89.

Wymiary należytości tych, dokonywane od r. 1889 bezpośrednio przez Wydział krajowy, wyniosły w dalszym ciągu:

1) za II. półrocze 1898 kwotę . . . 4581 zł. 96 ct.

2) „ I. „ 1899 „ . . . 1512 „ 17 „

Z kwot tych pokrył fundusz krajowy na mocy uchwał Wysokiego Sejmu z dnia 20. października 1882 i z dnia 15. października 1883 tytułem połowy tych należytości:

ad 1) kwotę . . . . . 2188 zł. 69 ct.

ad 2) „ . . . . . 568 „ $54^1/_2$ „

Krajowa Osada poprawcza dla nieletnich chłopców.

Na odezwę Wydziału krajowego z dnia 22. kwietnia 1898 LW. 23936 względnie z dnia 29. lipca 1898 roku LW. 46061, którą przedłożono c. k. Namiestnictwu przerobione wedle wskazówek c. k. Rządu plany i kosztorysy dla urządzić się mającego w kraju zakładu poprawczego dla nieletnich chłopców i w której to odezwie chodziło o zatwierdzenie tych planów oraz statutu i regulaminu domowego wreszcie o udzielenie ze strony c. k. Rządu stosownej subwencyi na koszta fundacyi zakładu, nie otrzymał dotąd Wydział krajowy ostatecznej decyzyi c. k. Rządu jeno zawiadomienie ze strony c. k. Namiestnictwa z d. 2 września 1899 L. 91783, iż akta tej sprawy zostały przed łożone c. k. Ministerstwu spraw wewnętrznych.

Zapomogi i subwencye.

Z rubr. VI. i VII. budżetu.

Udzielone prrez Wysoki Sejm uchwałami z dnia 24. względnie 27. marca 1899 subwencye:

1) dla Towarzystwa Miłosierdzia pod godłem „Opatrzności" we Lwowie, w kwocie 1200 zł.

2) Dla stowarzyszenia opieki nad uwolnionymi więźniami we Lwowie w kwocie 100 zł.

3) Dla ks. Siemaszki Kazimierza „Dom schronienia i dobrowolnej pracy dla opuszczonych i moralnie zaniedbanych chłopców" w Krakowie w kwocie 800 zł. — wypłacił Wydział krajowy Towarzystwu: ad 1) na ręce sekretarza Aleksandra Lewakowskiego w dwóch równych ratach dnia 11. kwietnia 1899 i 4. lipca 1899 do L. 21811 i 42966|99, ad 2) na ręce dyrektora Ks. Wiktora Piotrowicza rozp. z dnia 11. kwietnia 1899 do LW. 21812 i ad 3) ks. Siemaszce w dwóch równych ratach rozp. z dnia 14. kwietnia i 4 lipca 1899 do LW. 22678 i 42876.

Z rubr. XVII. funduszu krajowego (fund. dysp.).

a) Przychylając się do prośby Ks. Damascena Poliwki, Bazylianina, popartej przez gr. kat. Ordynaryat metropolitalny we Lwowie, udzielił Wydział krajowy uchwałą z dnia 20-go

czerwca względnie 10. sierpnia 1899 L. L. 38240 i 52595 petentowi, na ręce pomienionego Ordynaryatu, kwotę 50 zł. tytułem zasiłku na podróż do Kanady i cele misyjne tamże.

b) Udzielone przez Wysoki Sejm uchwałami z dnia 30. grudnia 1898, względnie 27. marca 1899 wsparcia dla pogorzelców, a mianowicie:

1) gminy Dzieduszyce wielkie w powiecie Stryjskim, w kwocie 700 zł.,

2) gminy Pacyków, w powiecie Stanisławowskim, w kwocie 300 zł.,

3) gminy Bratkowce w tymże powiecie, w kwocie 500 zł.,

4) gminy miasta Skałatu, w kwocie 1000 zł.

5) gminy miasta Muszyny, w powieciecie Nowosądeckim, w kwocie 500 zł.,

6) dla kilku różnych gmin w łącznej kwocie 600 zł. do rozporządzalności Wydziału krajowego; asygnował Wydział krajowy rozp. z dnia 10. stycznia 1899 i 18. kwietnia 1899 do L. L. 423, 424, 23848, 23901 i 23903 na ręce odnośnych Wydziałów powiatowych, przyczem z ryczałtu ad 6) w kwocie 600 zł udzielonego rozdzielił pomiędzy pogorzelców:

gminy	Żegiestów	w powiecie	Nowosądeckim . .	180 zł.
„	Kuropatniki	„	Rohatyńskim . ,	175 „
„	Hrebenne	„	Rawskim . . .	95 „
„	Boków	„	Podhajeckim . .	90 „
„	Wolica baryłowa	„	Kamioneckim . .	40 „
„	Tomasza Piski z Trzemeśny w powiecie Tarnowskim			10 „
	Ilka Radowca z Makowiska w powiecie Jarosławskim			10 „

Co się tyczy zaś odstąpionej uchwałą Wysokiego Sejmu z 27. marca 1899 petycyi gminy Skałat o subwencyę na uregulowanie miasta po pożarze, to Wydział krajowy postanowił dla braku funduszów nie zajmować się dalszem badaniem tej petycyi, skoro dla pogorzelców tej gminy Wysoki Sejm i tak udzielił wydatniejszej pomocy w kwocie 1000 zł.

c) O niezałatwieniu przez Wysoki Sejm petycyi Zwierzchności gminnej miasta Muszyny o pożyczkę dla pogorzelców, tudzież petycyi Anny Bojuka, wdowy po Antonim Bojuce, gospodarzu w Komańczy, o zapomogę, zawiadomił Wydział krajowy petentów pismem z dnia 31. marca i 7. kwietnia 1899 do L. L. 20031 i 20410.

d) W załatwieniu odstąpionej przez Wysoki Sejm uchwałą z dnia 29. marca 1899 petycyi pogorzelców gminy Jasienicy solnej w powiecie Drohobyckim, udzielił Wydział krajowy tymże pogorzelcom wsparcie w kwocie 50 zł. i takowe w dniu 21. kwietnia 1899 do LW. 24680 wyasygnował.

e) nadto wskutek wniesionych bezpośrednio do Wydziału krajowego próśb pogorzelców o wsparcie, a to gmin:

Głogów	w powiecie	Rzeszowskim
Dzieduszyce	„	Stryjskim

Posada chyrow.	w powiecie	Staromiejskim
Derewlany	"	Kamioneckim
Uhnów	"	Rawskim
Targowisko	"	Dąbrowskim
Kobylnica ruska	"	Jaworowskim
Łęka siedl.	"	Tarnowskim
Delejów	"	Stanisławowskim
Czerniów	"	Rohatyńskim
Sołotwina	"	Bohorodczańskim
Susułów	"	Rudeńskim
Rozbórz	"	Łańcuckim
Gorliczyna	"	"
Kańczuga	"	"
Lubaczów	"	Cieszanowskim
Duliby	"	Buczackim
Drohowyże	"	Żydaczowskim
i Ustrzyki dolne	"	Liskim

udzielił Wydział krajowy rzeczonym pogorzelcom tytułem jednorazowych zapomóg łączną kwotę 2040 zł. a. w.

Krajowe opłaty konsumcyjne.

a) Uchwalona przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 18. marca 1899 ustawa o dalszym poborze kraj. opłat konsumcyjnych na lat 5, od 1. stycznia 1900 do 31. grudnia 1904 uzyskała dnia 4. lipca 1899 Najwyższą sankcyę i ogłoszoną została w dzienniku ustaw krajowych z r. b. pod N-rem 93.

Zarazem w porozumieniu z Wydziałem krajowym wydało c. k. Namiestnictwo w dniu 26. września 1899 L. 10006/pr. (Dz. u. kr. Nr. 104 ex 1899) rozporządzenie wykonawcze do rzeczonej ustawy, które stosownie do powołanej wyżej uchwały Wys. Sejmu z 18. marca 1899 normuje wyraźnie i niewątpliwie sposób pobierania krajowych opłat konsumcyjnych, ułatwia, o ile możności, ten pobór i wzmacnia kontrolę potrzebną.

Wobec sankcyonowania wspomnianej ustawy o poborze kraj. opłat konsumcyjnych rozpisał Wydział krajowy w dniu 30. września 1899 do L. 64381 pisemną licytacyę na dzierżawę prawa tego poboru od 1. stycznia 1900 r. z terminem umorzenia ofert do dnia 30. października 1899; a o wyniku tej licytacyi nie omieszka zdać sprawę szczegółowo Wysokiemu Sejmowi w swoim czasie.

b) Co się tyczy dochodu z dzierżawy kraj. opłat konsumcyjnych, to takowy wedle przedłożonego równocześnie Wysok. Sejmowi zamknięcia rachunków funduszów krajowych wyniósł netto za r. 1898 kwotę 822.850 zł. 45½ ct.

Dochód ten w roku 1899 zmniejszy się o kwotę łączną 3306 zł. 70 ct. a to: z powodu rozwiązania z dniem 1. stycznia 1899 r. kontraktów z dzierżawcami: w gminie Pustomyty z Wolicą, w powiecie lwowskim, w gminie Zaborze, w pow. rawskim i w powiecie politycznym buczackim, którzy to dzierżawcy czynszów nie płacili i w znacznych stosunkowo zaległościach pozostawali; zaś w powiecie samborskim był kontrakt zawarty tylko na rok 1898 a przy nowem wydzierżawieniu uzyskano, jak wykazano, mniejsze czynsze.

Na koniec zaznaczamy, że zaległości w czynszach dzierżawnych wynoszą po koniec III. kwartału 1899 a mianowicie:
dawne po koniec r. 1898 . . . . 18719 zł. 60 ct.
za czas zaś od 1. stycz. do końca wrześ. 1899 11072 „ 76 „

Zaległości zatem dawniejsze w porównaniu ze stanem ich w zeszłym roku wykazanym, zmniejszyły się o kwotę 3512 zł. 80½ ct. a to przez to, że zaległość 2075 zł. u b. dzierżawcy Mozesa Dawidsohna ze Stryja, z powodu zupełnej niemożności ściągnięcia takowej w drodze egzekucyi, musiała być na razie odpisaną, resztę zaś tych zaległości ściągnięto. Zauważamy przytem ponownie, że w powyższej sumie zaległości obecnej 18719 zł. 60 ct. mieści się zaległość 15526 zł. 25 ct. Jakóba Korna z Żywca, który popadł w r. 1897 w konkurs, a wedle ostatniego sprawozdania syndyka naszego postępowanie konkursowe jeszcze nie skończone, i niewiadomo, czy pretensya ta funduszu krajowego da się zrealizować.

Co do reszty powyższych zaległości, to takowe są przedmiotem egzekucyi sądowej przeciw dotyczącym dzierżawcom i egzekucyę tę popiera się aż do zupełnego ile możności zaspokojenia pretensyj funduszu krajowego.

Emigracya.

a) Pismem z dnia 21. kwietnia 1899 LW. 24665 zawiadomił Wydział krajowy Dra Józefa Siemiradzkiego o niezałatwieniu przez Wys. Sejm prośby jego o udzielenie dodatkowego wynagrodzenia za odbytą podróż do Brazylii w sprawie wychodźtwa.

b) Gdy na wiosnę r. 1899 pojawiały się w dziennikach krajowych liczne wiadomości o ruchu emigracyjnym ludności w różnych stronach kraju a to w zachodniej części kraju dążącej za zarobkiem do obcych krajów, zaś we wschodniej części kraju wychodzącej na osiedlenie się w Ameryce a mianowicie
Alegat 14. w Kanadzie, przeto Wydział kraj załączoną ·/. w odpisie odezwą z dnia 21. kwietnia 1899 LW. 25593 odniósł się do c. k. Prezydyum Namiestnictwa po urzędowe daty statystyczne tego ruchu emigracyjnego dotyczące jego rozmiarów kierunku, przyczyn i celu właściwego, w ogólności także o podanie wedle możności obecnych warunków kolonizacyjnych w dotyczących obcych krajach i stanu emigrantów naszych.

W odpowiedzi otrzymał Wydział krajowy odezwę c. k. Prezydyum Namiestnictwa z dnia 22. czerwca 1899 L. 5982/pr.,
Alegat 15. którą w odpisie ·/. wraz z jej załącznikami Wysokiemu Sejmowi przedkłada.

Na skutek tej odezwy uchwałą z dnia 6. lipca 1899 do LW. 42968 oświadczył Wydział krajowy c. k. Prezydyum Namiestnictwa, że podziela w zupełności opinię Jego, jaką wyraziło w końcowym ustępie powyższej swojej odezwy co do dodatniego znaczenia dla dobrobytu kraju ruchu robotników rolnych, którzy wychodzą na pewien czas, zazwyczaj kilkomiesięczny, za zarobkiem do Niemiec i do Królestwa polskiego, i że Wydział krajowy ma zamiar przedsięwziąć starania, by ruch ten należycie zorganizowanym został a mianowicie, by utworzone zostały biura pośrednictwa pracy, któreby wychodzącą za zarobkiem ludność chroniły od wyzysku niesumiennych agentów i skierowały ją tam, gdzie istotnie korzystne dla swej pracy może znaleść warunki.

Przytem nadmienił Wydział krajowy, że na podstawie wielu doświadczeń i zebranych wiadomości wychodźtwo do Rumunii uznać musi za niekorzystne i jako takie wykluczyć je ze sfery działania tych biur pośrednictwa pracy, któreby za jego pomocą i staraniem w kraju powstały.

Wydział krajowy wyraził wreszcie życzenie i nadzieję, że w staraniach swoich o zorganizowanie pośrednictwa pracy w kraju napotka na życzliwą pomoc i poparcie ze strony władzy politycznej a odnośne życzenia i żądania swoje przedłoży c. k Rządowi z chwilą, gdy konkretny projekt działania będzie miał gotowy.

Określony wyżej zamiar swój t. j. zorganizowania biur pośrednictwa pracy, przedewszystkiem dla Galicyi zachodniej z wykluczeniem jednakże popierania wychodźtwa do Rumunii, zakomunikował Wydział krajowy równocześnie komitetowi c. k. Towarzystwa rolniczego w Krakowie, któremu, jako posiadającemu w swojej organizacyi centralną instytucyę przy tymże komitecie i organa filialne w Towarzystwach rolniczych okręgowych po prowincyi, i mającemu tem samem gotowe formalne warunki do dobrego zorganizowania sprawy pośrednictwa pracy, zaproponował, ażeby zechciało zająć się sprawą zorganizowania biur pośrednictwa pracy dla ludności rolniczej zachodniej Galicyi, szukającej zarobku na czas robót polnych w Niemczech i w Królestwie polskiem. Przytem zwrócił Wydział krajowy uwagę Towarzystwa rolniczego krakowskiego, że z korzyścią dla rolniczych stosunków w kraju możnaby ruch robotników rolnych szukających zarobku, skierować nietylko do Niemiec i do Królestwa polskiego, ale i wewnątrz kraju w te okolice, gdzie brak sił roboczych rolniczych już istnieje. W końcu zapewnił Wydział krajowy Towarzystwo krakowskie, że gotów usiłowania Towarzystwa skierowane do zorganizowania biur pośrednictwa pracy dla ludności rolniczej zachodniej Galicyi poprzeć pomocą materyalną z funduszów krajowych i interwencyą swą u władz rządowych.

W załatwieniu tego wezwania oznajmił Komitet c. k. krakowskiego Towarzystwa rolniczego Wydziałowi krajowemu w piśmie z dnia 25. lipca 1899 L. 2255, że uważa sprawę poruszoną przez Wydział krajowy za rzecz wielkiej wagi, jest jednak zdania, że zorganizowanie biur pośrednictwa pracy dla ludności rolniczej zachodniej Galicyi, szukającej zarobku na czas robót polnych w Niemczech i Królestwie polskiem, może się tylko udać, jeśli czynniki miejscowe t. j. w tym wypadku Towarzystwa rolnicze okręgowe użyczą Komitetowi swej pomocy. Komitet zatem zwrócił się do Towarzystw rolniczych okręgowych z wezwaniem, aby o akcyi tej zechciały wyrazić swe zdanie. Równocześnie doniósł Komitet rzeczony, że, o ile mu wiadomo, Towarzystwo rolnicze okręgowe w Wadowicach urządza w jesieni b. r. ankietę

ustną w tej sprawie; chodzi tu o zapoznanie się ze stosunkami w tej myśli, aby na podstawie w ten sposób zebranego materyału módz ocenić potrzebę ewentualnie i wynaleść odpowiednią formę biura pośrednictwa pracy.

Akcyę podobną wdrożył również członek Komitetu, Janusz hr. Tyszkiewicz z Weryni. Wreszcie z uwagi, że w powołanem wyżej piśmie Wydziału krajowego jest mowa o pomocy, udzielić się mającej biurom pośrednictwa pracy, zapytał Komitet, jakich sposobów Wydział krajowy dla osiągnięcia tego celu użyć zechce, a w szczególności, czy ma do dyspozycyi na ten cel środki finansowe i w jakiej wysokości?

W odpowiedzi na to zapytanie oznajmił Wydział krajowy Komitetowi reskryptem z dnia 4. sierpnia 1899 LW. 50191, że obecnie nie dysponuje jeszcze specyalnymi funduszami, któreby posłużyć mogły dla poparcia celu biur pośrednictwa pracy dla ludności rolniczej zachodniej części kraju. Skoro jednak Komitet przedłoży Wydziałowi krajowemu we właściwym czasie dokładnie opracowany projekt urządzenia takich biur pośrednictwa, nie omieszka Wydział krajowy w myśl pisma swojego z dnia 14. lipca 1899 r. LW. 42968 projekt rzeczony wziąć pod swoją rozwagę i następnie przedłożyć takowy Wysokiemu Sejmowi, z ewentualnym wnioskiem na udzielenie temu projektowi materyalnego poparcia z funduszu krajowego.

Do zamknięcia niniejszego sprawozdania Komitet c. k. Towarzystwa rolniczego krakowskiego nie przedłożył Wydziałowi krajowemu swojego projektu.

Ze względu jednak na ważność sprawy Wydział krajowy nie przestaje sprawą tą się zajmować i skoro wspomniany Komitet zakomunikuje Wydziałowi krajowemu swój projekt organizacyi biur, o których mowa, nie omieszka Wydział krajowy wziąć go pod swoją rozwagę i zdać Wysokiemu Sejmowi sprawę z ewentualnymi wnioskami.

L. 7399/pr.

Okólnik

c. k. Prezydyum Namiestnictwa do wszystkich Pp. c. k. Starostów.

Sprawdzono, że w ostatnich latach niektórzy Panowie Starostowie do badania czynności, połączonych z ewidencyą urlopników, rezerwistów i osób obowiązanych do służby w pospolitem ruszeniu bez koniecznej potrzeby wysyłali przydzielonego do c. k. Starostwa c. k. sierżanta powiatowego obrony krajowej do gmin za wynagrodzeniem kosztów podróży i dyet z funduszu właściwych gmin.

Wskutek wniesionej przez kilka gmin do Sejmu krajowego petycyi, aby koszta podróży c. k. sierżantów powiatowych z powyższej czynności urosłe pokrywał Rząd z własnych funduszów i wskutek powziętej przez Sejm krajowy na posiedzeniu z dnia 9. lutego 1898 uchwały oznajmia się Panu c. k. Staroście co następuje:

Celem zapobieżenia na przyszłość temu niewłaściwemu postępowaniu, które pociąga za sobą dla gmin wydatki często nieusprawiedliwione, polecam Panu c. k. Staroście, aby spisywanie osób obowiązanych do służby w pospolitem ruszeniu w myśl punktu 22. do §. 8. rozporządzenia Ministerstwa obrony krajowej z dnia 20. grudnia 1893 Dz. p. p. Nr. 193 względnie także co do rocznych spisów popisowych z przestrzeganiem analogicznych postanowień §. 24. p. w. w I. pozostawił z reguły powołanym do tego przełożonym gmin, których obowiązkiem jest, spisy w sposób ustawą przepisany sporządzać i którzy za ich poprawne sporządzenie są odpowiedzialni.

Tylko w razie, gdyby naczelnicy gmin spisów tych w terminach ustawowych, albo wcale nie sporządzili, albo mimo poprzedniego wytknięcia zaszłych nieprawidłowości uczynili to w taki sposób, że te spisy nie nadawałyby się do urzędowego użytku władzy, może Pan c. k. Starosta w myśl ustępu 2. §. 24 p. w. w. I. zarządzić sporządzenie onychże na koszt gminy przez c. k. sierżanta powiatowego, względnie teraz przez urzędnika przydzielonego starostwu do czynności ewidencyi wojskowej lub przez inną osobę.

Oprócz tych wypadków wysłanie c. k. sierżanta powiatowego, względnie rzeczonego urzędnika do sporządzenia tych spisów na koszt gmin może nastąpić tylko na *wyraźne żądanie gmin* i po oświadczeniu, że koszta dobrowolnie poniosą.

Przytem zastrzega się jednak, aby nie dawano z urzędu powodu do podobnego żądania naczelników gmin i aby nie wywierano na nich żadnego moralnego przymusu, jak to może się działo, robieniem nieuzasadnionych trudności lub wytykaniem usterek przy sprawdzeniu spisów gmin, gdyż mniejsze braki i usterki należy zaraz w urzędzie usuwać, a tem samem zwierzchnościom gmin ile możności ułatwiać prawidłowe sprawowanie tej czynności.

Podobnie do informowania naczelników gmin co do prowadzenia ewidencyi, zamknięcia list pospolitego ruszenia, tudzież nadzorowania gmin w prowadzeniu tej ewidencyi należy przedewszystkiem korzystać ze sposobności, jakie nastręczają nadarzające się czynności urzędowe, a tylko w *razie nieodzownej potrzeby* wynikającej z cięższego przewinienia i trwałego zaniedbywania obowiązków, na zwierzch-

ności gminnej ciążących (§. 108 ustawy gminnej) może Pan c. k. Starosta w powyższym celu i do pomocy w czynnościach pisarskich wyjątkowo delegować do odnośnych gmin na ich koszt c k. sierżanta powiatowego, względnie urzędnika do ewidencyi wojskowej przeznaczonego, którego należytość obliczoną być winna w myśl ustępu 2. punktu 32 do §. 10 powyż. rozp. minist. według przepisów o należytościach wojskowych, a nie wedle norm obowiązujących urzędników państwowych.

Również i kontrolę co do należytego prowadzenia ksiąg meldunkowych i ewidencyjnych tudzież wykazów zmian nieczynnych żołnierzy, które to zapiski naczelnicy gmin w myśl §. 15: 1 i §. 17 p. w. w. III. obowiązani są prowadzić, należy wykonywać w sposób nie pociągający za sobą żadnych wydatków dla gmin, a więc tylko przy każdej nadarzającej się sposobności urzędowania w gminie, a w szczególności także na rokach urzędowych i przy zebraniach kontrolnych (§. 36: 2 d. p. w. w. III).

Tylko w razie ostatecznym i gdyby upomnienia i pouczenia zmierzające do usunięcia spostrzeżonych nieprawidłowości skutku nie odniosły, można korzystać z przysługującego na mocy §. 17: 9 p. w. w. III. prawa i zarządzić przeprowadzenie pewnych czynności ewidencyi wojskowej na koszt gminy.

Z tego wynika, że podobne ogólne zarządzenie celem przedsięwzięcia lustracyi albo uskutecznienia poprawek w gminnych operatach ewidencyjnych jest wręcz wykluczone i naraziłoby Pana c. k. Starostę na ponoszenie odnośnych kosztów z własnych funduszów.

W końcu zwraca się uwagę Pana c. k. Starosty na postanowienia §. 15: 4 p. w. w. III., wedle których władza polityczna ma wręczyć naczelnikom gmin spisy ewidencyjne przynależnych do gminy nieczynnych żołnierzy i o ile sprostowanie tych spisów przez gminy same nie może nastąpić, winna je władza polityczna co roku przy zebraniach kontrolnych sprostować lub jeżeli zajdzie potrzeba, nowo wygotować, nie obciążając z tego powodu gmin jakimikolwiek kosztami.

Polecając Panu c. k Staroście, aby do podanych wyżej wskazówek najściślej się stosował, wzywam Go, aby z największą bacznością wystrzegał się obarczania gmin zbędnymi wydatkami z prawa użycia środków zaradczych na koszt gmin korzystał tylko w wypadkach rzeczywistej i koniecznej potrzeby, a i w takich wyjątkowych wypadkach postępował jak najoględniej.

Lwów, dnia 17. listopada 1898.

Piniński m. p.

Odpis

odezwy c. k. Prezydyum Namiestnictwa z dnia 2. maja 1899. l. 4573/pr. do Wydziału krajowego.

C. i k. Ministerstwo wojny oznajmiło mi pismem z dnia 20. kwietnia b r Abth. 5/EB. Nr. 1054, że wskutek tutejszych odezw w sprawie wyjednania wolnych biletów kolejowych dla rezerwistów i urlopników powołanych do czynnej służby wojskowej odniosło się jeszcze w lipcu 1898 do c. k. Ministerstwa kolei żelaznych i do król. węg. Ministerstwa handlu. To ostatnie nie udzieliło dotychczas w tej sprawie żadnego wyjaśnienia, zaś c. k. Ministerstwo kolei żelaznych odezwą z dnia 21 sierpnia 1898 l. $\frac{31397}{13}$ oznajmiło c. k. Ministerstwu wojny, że poruszona przez c. k. Prezydyum Namiestnictwa z powodu poszczególnego wypadku kwestya przyznania wolnej jazdy na kolejach austryackich rezerwistom i urlopnikom, powołanym do czynnej służby wojskowej, była już kilkakrotnie przedmiotem badań. Według układu co do taryf wojskowych, uważane są podróże gażystów i pospolitaków w powyższym celu podjęte, za podróże służbowe i stosuje się w tych wypadkach nader zniżoną taryfę wojskową.

Bezpłatny przewóz spowodowałby nie tylko ubytek w dochodach kolejowych, lecz nadto wydatki i utrudnienia dla zarządu kolejowego i dla podróżujących, ponieważ celem zapobieżenia ewentualnym nadużyciom bezpłatny przewóz mógłby być przyznany tylko za okazaniem odnośnego wojskowego dokumentu legitymacyjnego i za wystawieniem legitymacyi podróżnej ze strony kolei.

C. k. Ministerstwo kolei żelaznych sądzi przeto, że gdy już zastosowanie taryfy wojskowej dla takich podróżnych stanowi już znaczne ustępstwo, niema powodu do dalszego rozpatrywania sprawy przyznania bezpłatnego przewozu przybywających do czynnej służby wojskowej pospolitaków stanu nieczynnego, zwłaszcza, że ze strony zarządów prywatnych kolei austryackich z pewnością odmownej odpowiedzi spodziewać się należy.

O tem zawiadamiam Wydział krajowy z odwołaniem na pismo Jego Ekscelencyi Pana Marszałka krajowego z dnia 15. kwietnia 1898. L. 12761.

D. j. w.

Odpis pisma Wydziału krajowego z dnia 3. lutego 1899 L. 74892/99, do c. k. Ministerstwa handlu we Wiedniu.

Hohes k. k. Handels Ministerium!

Der Landtag des Königreichs Galizien u. Lodomerien sammt dem Grossherzogthume Krakau, hat schon mehrmals u. zw. in seinen Besschlüssen vom 26 November 1889, 5 April 1892 und 31 Jänner 1896 die hohe k. k. Regierung zur Aufhebung oder wenigstens zur bedeutenden Herabminderung der bestehenden für die Landbevölkerung ungemein lästigen Gebühren für die Zustellung der gerichtlichen Bescheide aufgefordert. Diese Bestrebungen des galizischen Landtages sind jedoch bis nun zu erfolglos geblieben. Die Last, welche die arme Landbevölkerung anlässlich dessen trifft, betrug in Galizien nur in einem Jahre 1896 eine beträchtliche Summe von 257.765 Fl.

Ausserdem ist jede Dorfgemeinde verpflichtet, wenigstens zweimal in der Woche einen Boten in den Amtssitz der politischen Behörde und auf die Post zu senden und die seitens der Gemeinden getragenen Erhaltungskosten der Gemeindeboten belaufen sich — wie eben erhoben worden ist — in Baarem u. in natura auf circa 171.000 Fl. jährlich.

Die Last, also, welche die sonst unbemittelte Landbevölkerung Galiziens, aus Anlass der Entrichtung der gerichtlichen Zustellungsgebühren und Erhaltung der Gemeindeboten trägt, beziffert sich auf den jährlichen Gesammtbetrag von etwa 428.765 Fl.

Nach §. 88 des Gesetzes vom 1 August 1895 Nr. 113 R. G. Bl. über das gerichtliche Verfahren in bürgerlichen Rechtsstreitigkeiten (Civilprocessordnung) und nach §. 15. der Geschäftsordnung für die Gerichte erster und zweiter Instanz vom 5 Mai 1897 Nr. 112. R. G. Bl. sind zwar die Zustellungen der gerichtlichen Verfügungen und Entscheidungen in der Regel durch die Post zu vollziehen, eventuell können auch dabei die Gerichte die Vermittlung der Gemeinden und Gutsgebiete in Anspruch nehmen.

Da es aber aus den seitens des gefertigten Landesausschuses gepflogenen Erhebungen hervorging, dass hierlands die Gemeinde- und Gutsgebiets-Vorsteher für die Zustellungen der gerichtlichen Schriften aus verschiedenen Gründen sich derzeit nicht eignen und da die für die obbezeichneten Zustellungen in Galizien bestehende Zahl der Postanstalten allzugering ist, wenn man in Erwägung nimmt, dass in Galizien auf 78.000□ km. Fläche, circa 7 Milionen Bevölkerung und 6234 Gemeinden kaum 800 Postämter bestehen, also auf 97□ km., 8750 Einwohner und 7·8 Gemeinden ein Postamt entfällt, so erhellt es aus diesem Sachverhalte, dass die obbezogene Vorschrift der neuen Civilprocessordnung gar keinen Einfluss auf die Herabminderung der in Rede stehenden Last, weder ausgeübt hat, noch in der nächsten Zukunft ausüben wird.

Aus dem Grunde haben sich daher fast sämmtliche galizische Bezirksvertretungen nach Einvernahme mit den k. k. politischen Bezirksbehörden und Gerichten an die k. k. Post- und Telegraphen-Direction in Lemberg mit dem Ersuchen um die Vermehrung der Postämter in der Zahl von 287 und um die Einführung der Institution der Landbriefträger wenigstens probeweise in einigen Bezirken-gewendet. Die in einzelnen Bezirken zu errichtenden neuen Postämter weist das sub 4. angeschlossene Verzeichniss auf.

Da der gefertigte Landesausschus die obbezeichneten Bestrebungen der Bezirksvertretungen für billig und begründet, und die Vermehrung der Postämter in Galizien um die verhältnissmässig geringe Zahl von 287 und Errichtung der Institution der Landbriefträger zumal probeweise in einigen Bezirken — für wünschenswerth und an der Zeit erachtet, befürwortet er die bezogenen Gesuche der Bezirksvertretungen und beehrt sich hiemit das hohe k. k. Ministerium um die geneigte Würdigung der Vorstehenden Erwägungen zu ersuchen. D. j. w.

Odpis

reskryptu c. k. Ministarstwa handlu z dnia 18. lipca 1899 l. 29.218 do Wydziału krajowego.

Mit Beziehung auf die Eingabe vom 3. Februar l. J. Z. 74892 ex 1898 wird dem löblichen Landes-Ausschusse eröffnet, dass bei Zusammenstellung des Staatsvoranschlages der Post- und Telegraphen-Anstalt pro 1900 für den Lemberger Post Directionsbezirk auf die Errichtung von 50 neuen, nichtärrarischen Postämten das ist auf eine ohnehin weit höhere Anzahl als nach dem percentualen Verhältnisse für Galizien im Vergleiche zu den übrigen Kronländern entfiele, Bedacht genommen wurde.

Eine noch grössere Anzahl von zur Errichtung bestimmten Aemtern konnte mit Rücksicht auf die finanziellen Verhältnisse dermalen nicht in den Staatsvoranschlag eingestellt werden. Das Handelsministorium wird jedoch darauf bedacht sein, falls etwa in anderen Postdirectionsbezirken die für dieselben pro 1900 präliminirte Anzahl von Postämtern nicht ganz in Anspruch genommen werden sollte, den galizichen Postbezirk in erhöhtem Masse zu berücksichtigen.

Die Errichtung neuer Ruralposten in Galizien unterliegt keinem Anstande und wird den diesbezüglichen-motivirten Anträgen der k. k. Post- und Telegraphen Direction in Lemberg in weitestgehendem Masse Rechnung getragen werden.

D. j. w.

Odpis odezwy c. k. Dyrekcyi poczt we Lwowie z dnia 24. września 1899 l. 76. 453|V. do Wydziału krajowego.

Odnośnie do tamt. odezwy z dnia 4. sierpnia b. r. L. 49660 oznajmia się Wydziałowi krajowemu, że na skutek petycyj poszczególnych Wydziałów Rad powiatowych wdrożyła c. k. Dyrekcya poczt i telegrafów odpowiednią akcyę celem pomnożenia urzędów pocztowych i co do jak najszerszego zaprowadzenia instytucyi listonoszów wiejskich w kraju. Naturalnie że przytem nie można przekraczać granic zakreślonych budżetem, wskutek czego wszystkim pod tym względem potrzebom stać się może zadość dopiero w przeciągu lat kilku.

Co do kreowania nowych urzędów pocztowych przedewszystkiem uwzględnić pragnie Dyrekcya poczt i telegrafów najistotniejsze potrzeby mieszkańców, by nie łożyć funduszów na urządzenie poczt na razie jeszcze zbędnych ze szkodą dla rzeczywiście już rozwiniętego ruchu.

Oprócz tego zachodzi obawa, że niektóre z nowych urzędów już po krótkiej egzystencyi zwinąć by potrzeba, skoro ruch by się okazał za mały. Spotrzebowany w takim razie fundusz byłby zmarnowany a nadto funkcyonaryusze (pozostali bez posady) staliby się ciężarem dla instytucyi. Aby się uchronić od tego rodzaju konsekwencyi, obrano na razie dla wypróbowania odnośnych stosunków drogę pośrednią, t. j. podjęto niezależnie od pomnożenia urzędów pocztowych (tam gdzie co do rzeczywistej potrzeby nie ma już żadnej wątpliwości) urządzanie „zbiornic pocztowych“ (t. z. „Postablage“) w miejscowościach w których ruch pocztowy nie wymaga jeszcze formalnego urzędu pocztowego.

Przedewszystkiem wybiera się do tego miejscowości przy liniach kolejowych lub na traktach pocztowych. Miejscowościom tym dostarcza się zwykłych korespondencyj i gazet tudzież awizów na listy polecone i na wartościowe przesyłki w zamkniętych torbach, ponadto urządza się tamże sprzedaż znaczków pocztowych.

W c. k. ministerstwie handlu opracowuje się własnie teraz instrukcyę służbową dla tego rodzaju zbiornic pocztowych. W Galicyi utworzono już kilka takich zbiornic i zaznaczyć wypada ich rozwój. Ludność za pomocą tych urządzeń przyzwyczaja się do korespondowania, ruch pocztowy ożywia się, przez co tworzy się podstawę dla przyszłych samoistnych urzędów pocztowych.

Co do zaprowadzenia listonoszów wiejskich zauważa się, że podjęte w tym kierunku dochodzenia jak dotąd wcale nie doprowadziły do pomyślnego wyniku.

Gdy mianowicie zażądano w drodze c. k. Starostw w poszczególnych wypadkach od dotyczących gmin z obszarów dworskich oświadczenia, czy życzą sobie zaprowadzenia listonosza wiejskiego i czy skłonne by były do płacenia odnośnych (drobnych) należytości za doręczenie, względnie za zbieranie przesyłek pocztowych, przedłożono tu z bardzo nielicznymi wyjątkami deklaracye ujemne, przyczem i c. k. Starostwa opierając się na niechęci ludności dla tej nowości (zamanifestowanej jeszcze w latach 1873 i 1874 kiedy wiele zaprowadzonych w Galicyi na próbę poczt wiejskich musiano pozwijać) oświadczyły się przeciw zaprowadzeniu listonoszów wiejskich.

Wobec tego pożądanemby było, ażeby Wydział krajowy zechciał przez Wydziały Rad powiatowych wpłynąć na urzędy gminne względnie przełożeństwa obszarów dworskich, wskazując na korzyści instytucyi listonoszów wiejskich. Specyalnie co do doręczania uchwał sądowych zauważa się, że doręczenie przez listonosza wiejskiego kosztuje 1 centa od sztuki (wraz z opłatą pocztową więc 6 centów) podczas gdy doręczenie przez woźnego kosztuje daleko więcej.

Do ewentualnego użytku załącza się ·/. instrukcyę dla listonoszów wiejskich.

C. k. Dyrekcya poczt dokłada zresztą wszelkich starań, ażeby sprawę pomnożenia urzędów pocztowych i poczt wiejskich jak najbardziej przyspieszać, a tem samem uwolnić ludność od uciążliwego udawania się do odległych miejsc celem oddawania lub odbioru swych korespondencyj i przesyłek. D. j. w.

O d p i s

odezwy Wydziałn krajowego z dnia 16. stycznia 1898 L. 71.295|98 do c. k. Dyrekcyi poczt i telegrafów we Lwowie.

Wedle art. II. ustawy krajowej z dnia 15. listopada 1874 Dz. ust. kr. Nr. 65 wydanej na zasadzie §§. 14 i 15 ustawy państwowej z dnia 27. lipca 1871 Dz. u. p. Nr. 88 zwraca fundusz krajowy, względnie Wydział krajowy, gminom będącym stacyami szupasowemi koszta w powołanych ustawach o.naczone, jakie gminy te po sprawdzeniu przez Wydział krajowy rachunków kwartalnych jemu przedkładanych na szupaśnictwo poniosły. Rachunki te przedkładają gminy będące stacyami szupasowemi na zasadzie §. 10. powołanej ustawy państwowej, Wydziałowi krajowemu za pośrednictwem Wydziałów powiatowych, a to w myśl przepisów ust. 15. i 16. obwieszczenia Wydziału krajowego z dnia 26. listopada 1875. Nr. I. Dz. u. kr. z r. 1876. Gdy więc rachunek taki za I. kwartał 1898. gminy Ihrowicy jako stacyi szupasowej, Wydział powiatowy tarnopolski przedłożył, sprawdził go Wydział krajowy i wynikającą z rachunku tego kwotę 5 zł. 75 ct. rozporządzeniem z dnia 16. maja 1898. do LW. 27.254. asygnował na ręce Wydziału powiatowego w Tarnopolu dla stacyi szupasowej w Ihrowicy tytułem zwrotu kosztów szupasowych za I. kwartał 1898. Wydział powiatowy tarnopolski, wykonując to rozporządzenie Wydziału krajowego, podjął w c. k. Kasie podatkowej asygnowaną jak wyżej kwotę 5 zł. 75 ct. i dnia 3. sierpnia 1898. — jak załączony recepis — nadał ją w c. k. Urzędzie pocztowym w Tarnopolu dla stacyi szupasowej w Ihrowicy, uiszczając jednakże za tę przesyłkę opłatę pocztową 5 ct. Przeciw opłacie tej zażądanej od c. k. Urzędu pocztowego w Tarnopolu, odniósł się Wydział powiatowy tarnopolski do Świetnej c. k. Dyrekcyi, o wydanie stosownych zarządzeń, aby c. k. Urzędy pocztowe nie pobierały opłat od podobnych przesyłek, jak również o zarządzenie zwrotu uiszczonych j. w. 5 ct. — Świetna c. k. Dyrekcya jednak rezolucyą z dnia 22. października 1898. L. 77.016/IV. nie uwzględniła powyższego podania Wydziału powiatowego w Tarnopolu, uznając, że postępowanie Urzędu pocztowego było prawidłowe, gdyż przesyłkom pieniężnym z kosztami szupasowymi do urzędów gminnych nie przysługuje prawo uwolnienia od opłaty pocztowej. Na skutek przedłożonego tu w tym przedmiocie w sprawozdaniu Wydziału powiatowego w Tarnopolu z dnia 6. listopada 1898. L. 4.845, gdy sprawa niniejsza nie dotyczy jeno odrębnego wypadku, lecz wymaga zasadniczego jej załatwienia na przyszłość, Wydział krajowy ma zaszczyt przedstawić takową niniejszem ze swej strony Świetnej c. k. Dyrekcyi, oświadczając, że zdaniem jego — przesyłki pieniężne Wydziałów powiatowych z kosztami szupasowymi do urzędów gminnych wolne są od opłaty pocztowej, a to z następujących powodów:

1. czynności połączone z wykonywaniem szupaśnictwa należą wedle §. 10. ustawy państwowej z dnia 27. lipca 1871. Nr. 88. Dz. u. p. — do poruczonego zakresu działania gmin;

2. wedle §. 19. tejże ustawy, tudzież wedle ust. 1l. i 16. obwieszczenia Wydziału krajowego z dnia 26. listopada 1875. Dz. u. kr. Nr. 1. ex 1876 wszystkie

stacye szupasowe i wszystkie zwierzchności gmin stoją w sprawach szupaśnictwa nietylko pod nadzorem c. k. Władz politycznych, ale też prócz tego i pod ścisłym nadzorem Wydziałów powiatowych i Wydziału krajowego, z czego wynika:

3. że Wydziały powiatowe w sprawie szupaśnictwa podporządkowane są Wydziałowi krajowemu i czynności swe w tym przedmiocie spełniają w poruczonym zakresie działania, w szczególności — co do zwrotu z funduszu krajowego kosztów szupasowych stacyom szupasowym działają na urzędowe zawezwanie Wydziału krajowego; mając zatem na względzie powyższe motywa jako też i dalsze jeszcze okoliczności, a mianowicie:

5. że, gdy Wydziałom powiatowym będącym pod względem zawiadywania sprawami n. p. dróg krajowych, także organami Wydziałowi krajowemu podporządkowanymi, przysługuje wedle rozporządzenia Świetnej c. k. Dyrekcyi z dnia 18. kwietnia 1894. L. 16.669. uwolnienie od opłaty porta w obszerniejszej rozciągłości i

6. że, jak już wspomniano, koszta szupasowe zwraca za pośrednictwem Wydziałów powiatowych stacyom szupasowym fundusz krajowy względnie Wydział krajowy, że zatem koszta te pochodzą z funduszu zebranego na rachunek kraju; Wydział krajowy ma zaszczyt upraszać Świetną c. k. Dyrekcyę, ażeby w uwzględnieniu przedstawionego wyżej stanu rzeczy — zechciała wziąść pod ponowną rozwagę swoją sprawę Wydziału powiatowego tarnopolskiego o zwrot opłaty pocztowej uiszczonej niezależnie od przesyłki pieniężnej z kosztami szupasowymi do gminy Ihrowicy, oraz postanowić i zarządzić, że korespondencye Wydziałów powiatowych w sprawach szupasowych i przesyłki pieniężne do gmin z kosztami szupasowymi wysełane, wolne są od opłaty pocztowej na zasadzie art. II. i VIII. ustawy z dnia 2. października 1865 Dz. u. p. Nr. 108.

W razie, gdyby Świetna c. k. Dyrekcya nie uważała się za kompetentną do wydania swej decyzyi w niniejszej sprawie, prosimy przedłożyć takową do rozstrzygnięcia Władzy wyższej i Wydział krajowy o wyniku zawiadomić.

D. j. w.

Odpis

odezwy c. k. Dyrekcyi poczt we Lwowie z dnia 7. lipca 1899 l. 55.497|IV do Wydziału krajowego.

W załatwieniu odezwy z dnia 16. stycznia 1899. L. 71.295/98 zawiadamia się Wydział krajowy, że w myśl ostatniego ustępu przedłożono c. k. Ministerstwu handlu sprawę uwolnienia od porta przesyłek pieniężnych stanowiących zwrot kosztów szupaśnictwa a przesłanych przez fundusz krajowy względnie Wydział krajowy lub Wydziały powiatowe do gmin lub stacyj szupasowych, które zatwierdziło tutejsze zapatrywanie względnie tut. orzeczenie do Wydziału powiatowego z dnia 22. października 1898. L. 77.016 w całej osnowie.

Poruszenie zaś kwestyi uwolnienia od porta korespondencyi Wydziałów powiatowych w sprawach szupasowych było zbytecznem, albowiem przesyłkom tym przysługuje prawo uwolnienia od porta w myśl art. II. ust. 7. ustawy o uwolnieniu od opłaty należytości pocztowych z 2. października 1865. Dz. r. p. Nr. 108.

D. j. w.

Odpis

reskryptu c. k. Ministerstwa skarbu z dnia 7. kwietnia 1899. 60.152|1897 do Prezydyum c. k. kraj. Dyrekcyi skarbu we Lwowie.

Ueber die in den Sitzungen des galizischen Landtages vom 27. Jänner 1896. und von 8. Februar 1898. gefassten Beschlüsse, mit welchen die Regierung aufgefordert wurde zu erwägen, ob und unter welchen Bedingungen Steuererleichterungen für jene Schlachtungen möglich wären, welche von den Fleischhandel nicht gewerbsmässig betreibenden Parteien wegen Verunglückung des Viehes vorgenommen werden müssen und diese Erleichterungen sodann im Wege der Gesetzgebung einzuführen, wird das Präsidium unter Berufung auf den hierortigen Erlass vom 20. März 1893 Z. 8.257 eingeladen, der dortigen Statthalterei in hierortigen Namen mitzutheilen, dass aus den in dem bezogenen Erlasse erörteten Gründen auf die Gewärung der neuerdings angeregten Steuererleichterungen auch dermalen nicht eingegangen werden kann. Hiefür ist auch noch der weitere Umstand massgebend, dass selbst dann wenn die in Rede stehenden Schlachtungen sowie die Veräusserung des dabei gewonnenen Fleisches als steuerfrei erklärt würden, immer noch der Bezug dieses Fleisches durch die in § 1. Abs. 1. lit. a. des Fleischsteuergesetzes bezeichneten Personen der Entrichtung der Verzehrungssteuer unterworfen bliebe diese daher im Kaufpreise zum Ausdrucke gelangen würde.

Schliesslich kann nicht unerwähnt bleiben, dass in Gemässheit der Bestimmungen des §. 9. Z. 1. lit. a. und Z. 2. lit. a. des Fleischsteuergesetzes in jenen Fällen, bn welchen Thiere der T. P. 1. um welche es sich nach den vorliegenden Landtagsneschlüssen vor Allem handelt von den im §. 1. Z. 1. lit. b. β. dieses Gesetzes gezannten Personen geschlachtet werden und nur ein Theil der geschlachteten Thiere bur Veräusserung bestimmt ist, die Steuergebür nicht nach der Stückzahl sondern ilos nach dem Gewichte dieses Theiles insoferne derselbe steuerbar ist, zu bemessen ist, daher für diese Schlachtungen eigentlich schon jetzt die gleichen Begünstigungen bestehen, welche im §. 3. des Fleischsteurgesetzes für Viehschlachtungen vorgesehen sind, die behufs Hintanhaltung oder Unterdrückung einer Viehseiche von der Behörde angeordnet oder auf Grund des Gesetzes vorgenommen werden.

D. j. w.

Odpis

odezwy c. k. krajowej Dyrekcyi skarbu we Lwowie z dnia 12. marca 1899, l. 111.615 do Prezydyum c. k. Namiestnictwa we Lwowie.

Na uchwalone przez Sejm krajowy na posiedzeniu z dnia 17. lutego 1898 wezwanie do c. k. Rządu, aby 1. pomnożona została w kraju liczba c. k. geometrów ewidencyjnych; 2. wydane zostało pouczenie geometrom ewid. o stosowaniu w praktyce §. 58. ustawy z dnia 23. maja 1883 (Dz. ust. p. Nr. 83.) i wykonawczego rozporządzenia ministr. z dnia 11. czerwca 1883 (Dz. p. p. Nr. 91) ma Prezydyum krajowej Dyrekcyi skarbu odnośnie do szacownej odezwy z dnia 9. kwietnia 1898, l. 2650/pr. zaszczyt oznajmić Prezydyum w myśl reskryptu Ministerstwa skarbu z dnia 5. października 1898, l. 39201, co następuje: W celu uchylenia trudności w uzyskaniu pomocniczych aktów potrzebnych do przeprowadzenia zmian własności gruntowej w księgach hipotecznych czyni c. k. Ministerstwo skarbu, jak to wynika z wywodów przedłożonego w roku 1894 do ustawodawczego traktowania projektu do ustawy zmierzającej do zmiany art. II. ustawy z dnia 23. maja 1883. Dz. p. p. Nr. 84 (963 załącznik do stenograficznego protokołu XI. sesyi Rady państwa) starania, by panujące w tej mierze niekorzystne stosunki poprawić przez odpowiedne pomnożenie urzędników do utrzymania ewidencyi katastru podatku gruntowego. Przyzwolone jednak reskryptem Ministerstwa z dnia 7. października 1894 l. 43849 takie pomnożenie mianowicie o 32 posad geometrów w Galicyi zdołano dotychczas zaledwie w połowie do skutku doprowadzić gdyż reszta rzeczonych posad z braku odpowiednio ukwalifikowanych kompetentów nie mogła być jeszcze obsadzona. Zamiarem Ministerstwa skarbu jest dążyć do tego, aby o ile możności zadość się stało życzeniu posiadaczy gruntowych w tym kierunku, by żądać mogli od geometry ewidencyjnego wykonywania pomiarów w interesie prywatnym tudzież sporządzanie planów sytuacyjnych. Dlatego też otrzymała krajowa Dyrekcya skarbu wezwanie, aby po zupełnem wprowadzeniu w życie zarządzonego wyż powołanym reskryptem Ministerstwa z dnia 7. października 1894. l. 43849 pomnożenia liczby geometrów ewidencyjnych; ewentualnie w roku 1899 zdała sprawę, czy a w razie twierdzącym w jakich rozmiarach należałoby według poczynionych spostrzeżeń w celu popierania interesów prywatnych właścicieli gruntowych tudzież w interesie prawidłowego prowadzenia ksiąg gruntowych zarządzić dalsze pomnożenie urzędników ewidencyjnych.— Przytem zaznaczyło jednak Ministerstwo skarbu, że na pomnożenie geometrów ewidencyjnych w sposób żądany przez Sejm krajowy to jest aby w siedzibie każdego c. k. Sądu powiatowego znajdywał się przynajmniej jeden geometra ewidencyjny nie można w najbliższych latach reflektować a to ze względu na znaczne koszta połączone z pomnożeniem w takich rozmiarach tudzież dla braku odpowiednio uzdolnionych kandydatów do służby ewidencyjnej. Co się tyczy uchwalonego przez Sejm krajowy ad 2) wezwania do c. k. Rządu wydało Ministerstwo skarbu na wstępie powołanym reskryptem postanowienia rozszerzające dotychczasowy sposób stosowania w praktyce wspomnianego wyżej §. 58. O treści tych postanowień zechce Prezydyum powziąć wiadomość z przyległego w odpisie rozporządzenia wydanego przez c. k. krajową Dyrekcyę skarbu do wszystkich c. k. urzędników ewidencyjnych i urzędów podatkowych.

D. j. w.

Subalegat do alegatu 9.

Odpis okólnika krajowej Dyrekcyi skarbu we Lwowie z dnia 12. marca 1899, l. 111615/98 wydanego do wszystkich panów c. k. (str.) geometrów ewidencyjnych i tychże zastępców tudzież do wszystkich c. k. (gł.) urzędów podatkowych.

Wskutek zażalenia wniesionego przez prowincyonalne zgromadzenie galicyjskich i bukowińskich notaryuszy przeciw dotychczasowemu postępowaniu urzędników ewidencyjnych katastru podatku gruntowego co do stosowania w praktyce §. 58. ustawy z dnia 23. maja 1883, Dz. u. p. Nr. 83. i wykonawczego rozporządzenia minist. z dnia 11. czerwca 1883, Dz. p. p. Nr. 91. zarządza c. k. krajowa Dyrekcya skarbu na podstawie postanowień wydanych przez c. k. Ministerstwo skarbu reskryptem z dnia 5. października 1898, l. 39201, co następuje: Według reskryptu Ministerstwa skarbu z dnia 7. lipca 1890, l. 20748 intym. tut. rozp. z 7. września 1890, l 59131 zezwolono na robienie notatek z operatu katastralnego jedynie tylko delegatom c. k. Sądów względnie c k. notaryuszom występującym w charakterze komisarzy sądowych i tylko co do przedmiotów czyli spraw odnośnym sądowym nakazem oznaczonych. Wskutek wywodów powołanego na wstępie zażalenia co do pożądanych w interesie zawierania transakcyi gruntowych ułatwień w użyciu operatów katastralnych rozszerza się powyższe zezwolenie w ten sposób, iż odtąd tak samo jak prawo wglądania do operatu katastralnego jest powszechnem także i prawo robienia notatek z operatu katastralnego — z wyłączeniem jednak mapy katastralnej — powszechnem się staje. Wspomniane notatki nie mogą być jednak w takiej rozciągłości robione, iżby nosiły znamiona formalnych odpisów. Obowiązkiem zatem będzie c. k. urzędników ewidencyjnych jakoteż c. k. urzędów podatkowych przestrzegać, aby strony nie nadużywały udzielonego im upoważnienia do zrobienia notatek z operatów katastralnych. Co do map katastralnych, to ze względu na bezwarunkową potrzebę szanowania tych cennych operatów nie można w ogólności zezwolić na robienie z nich notatek, przy sposobności wglądania w nie i dlatego obowiązują nadal ograniczenia wydane w tym kierunku reskryptami Ministerstwa skarbu z dnia 7. lipca 1890, l. 20748 i z dnia 5. lipca 1893, l. 23322 (intym. tutej. rozporządzeniem z dnia 7. września 1890, l. 59131, i z dnia 13. lipca 1893, l. 63594). — Aby jednak powyższem ograniczeniem nie pozbawiać strony możności informowania się także co do kształtu i liczbowego oznaczenia poszczególnych parcel, należy zastąpić mapy katastralne szkicami indykacyjnemi, z których mogą być robione notatki w formie odręcznych rysunków ołówkiem przyczem jednak użycie papieru transparentowego a zatem sporządzenia formalnych kopii z wspomnianych szkiców jest wykluczone. Gdy wreszcie w powołanym na wstępie zażaleniu podniesiono, że na planach geometrycznych względnie na kopiach z map katastralnych nie bywają wykazywane powierzchnie parcel na nich przedstawionych, przeto zarządza się, aby w wypadkach, gdzie strona takiego wykazania żąda, żądaniu temu zadość uczyniono, o ile te powierzchnie zostały już obliczone i do operatu katastralnego wprowadzone. W przeciwnym zaś razie, to jest, jeżeli w czasie sporządzenia planu geometrycznego względnie kopii z mapy katastralnej powierzchnia odnośnych parcel nie została jeszcze obliczona, należy to pozostawić stronie, by po uskutecznieniu tego z reguły w miesiącach zimowych odbywającego się obliczenia, zażądała dodatkowego wykazania powierzchni na planie względnie kopii. Należytość za wykazanie na planach geometrycznych powierzchni tam przedstawionych parcel, obliczać należy według punktu 13. lit. A taryfy wydanej rozporządzeniem Ministerstwa skarbu z dnia 6. grudnia 1895, l. 49113. Polecając ścisłe zastosowanie się do powyższych zarządzeń kraj. Dyrekcyi skarbu oczekuje, iż c. k. urzędnicy ewid. obok przestrzegania interesu właściwej służby dołożą starania, by wprowadzone ułatwienia, w myśl intencyi wysokiego Ministerstwa skarbu — przyniosły dla stron pożądaną korzyść.

D. j. w.

Odpis

odezwy c. k. Prezydyum Namiestnictwa z dnia 29. kwietnia 1899. l. 4290/pr. do Wydziału krajowego.

Odwołując się do tamtejszych odezw z dnia 13. marca 1897, l. 14489 i z dnia 24. lipca 1897 l. 40908 tyczących się petycyi Rady powiatowej w Kamionce strumiłowej w sprawie wymiaru należytości od przeniesienia własności nieruchomej, zawiadamiam Wydział krajowy w ślad tutejszego pisma z dnia 10. września 1897, l. $\frac{8671}{pr.}$ że według odezwy Prezydyum c. k. krajowej Dyrekcyi skarbu z dnia 9. kwietnia b. r. l. $\frac{1420}{pr.}$ c. k. Ministerstwo skarbu wydało w tej sprawie następującą rezolucyę.

Zmiany w stanie posiadania przedmiotu ksiąg gruntowych, o których urząd podatkowy dowiaduje się z arkusza zgłoszeń urzędnika ewidencyjnego, mają być bezzwłocznie zaciągane po myśli rozdziału IV. C. rozporządzenia Ministerstwa skarbu z dnia 11. czerwca 1883, Dz. p. p. Nr. 91 do rejestru według wzoru O, a równocześnie także do rejestru 13 aktów podlegających opłacie należytości, wymiar jednak należytości winien nastąpić dopiero po zwróceniu arkusza zgłoszeń przez sąd tabularny i na podstawie dat przezeń dostarczonych.

Przez to nie jest naruszone prawo władzy skarbowej do samodzielnego badania stanu prawnego celem wymiaru należytości.

D. j. w.

Odpis

okólnika Wydziału krajowego z dnia 27. stycznia 1899 l. 24|99 do wszystkich Zwierzchności gminnych.

Ustawa państwowa z dnia 27. maja 1896. Nr. 79. Dz. p. p. o postępowaniu egzekucyjnem, zaprowadziła na korzyść dłużników egzekwowanych przez wierzycieli prywatnych pewne ograniczenia celem zasłonięcia dłużników od ostatecznej ruiny, którąby groziła im w razie bezwzględnego ściągania wierzytelności. Mianowicie w §§. 251. i 252. tej ustawy, wyjęto z pod egzekucyi te przedmioty, które są dłużnikowi niezbędnie potrzebne, jak odzież, bielizna, pościel, sprzęty i urządzenie domowe, żywność, paliwo, krowa dojna i t. d., tudzież postanowiono, że tak zwany inwentarz gospodarczy czyli w myśi §§. 294. do 297. ust. cyw. przynależności na posiadłości gruntowej znajdujące się, nie mogą być inaczej podciągniętemi pod egzekucyę, jak razem z tem gospodarstwem (posiadłością), w którem ów inwentarz się znajduje. Powody, które skłoniły prawodawcę do przyjęcia w rzeczonej ustawie postanowień ku ochronie dłużnika, przed zbyteczną surowością egzekucyi są podyktowane zarówno względami etyki prawodawczej, jak względami na interesa ekonomiczne nie tylko jednostek, ale i ogółu społeczeństwa. Przeprowadzenie bowiem egzekucyi do ostatecznych granic, mianowicie odejmowanie dłużnikowi przedmiotów, potrzebnych mu niezbędnie do egzystencyi lub zarobkowania, sprzeciwia się etycznemu zadaniu państwa, które nie powinno, dopomagając wierzycielowi do zrealizowania jego praw, niszczyć całkowicie egzystencyę dłużnika Egzekwowanie zaś inwentarza gospodarskiego w taki sposób, że przedmioty należące do inwentarza zostają sprzedane, przez co gospodarstwo ogołocone zostaje z niezbędnych do uprawy roli zapasów ziarna, paszy i t. p., tudzież narzędzi, bydła itd., doprowadzić musi takie gospodarstwo do ruiny. Nie można zatem zezwolić, w interesie ogółu społeczeństwa, aby przez prowadzenie egzekucyi na przedmioty, należące do inwentarza gospodarskiego, rujnowano gospodarstwa dlatego jedynie, aby przyspieszyć zrealizowanie wierzytelności. Słusznem jest przeto żądanie, wyrażone przez ustawodawcę w §. 252 powołanej ustawy, aby gospodarski inwentarz pozostał w gospodarstwie, jako integralna jego część i tylko razem z tą realnością, w której się znajduje, mógł być ewentualnie licytowanym.

To też Wysoki Sejm mając na uwadze powyższe względy, zarówno etycznej jak ekonomicznej natury, które przemawiają za tem, ażeby wspomniane wyżej przepisy ustawy egzekucyjnej z dnia 27. maja 1896, były zastosowane także przy egzekwowaniu podatków i należytości rządowych, uchwałą z dnia 21. lutego 1898 wezwał c. k. Rząd, aby polecił Władzom administracyjnym i skarbowym, przy egzekwowaniu podatków i należytości rządowych przestrzegać jak najściślej postanowień §§. 251. i 252. ustawy egzekucyjnej z dnia 27. maja 1896. Nr. 79. Dz. u. p. „o przedmiotach z pod egzekucyi wyjętych“; przedmiotami tymi są w szczególności wedle §. 251.:

1. ubranie, łóżka, bielizna, sprzęt domowy i kuchenny, a mianowicie też piece izbowe i kuchenne o tyle, o ile te przedmioty są niezbędnymi dłużnikowi i członkom jego rodziny, z nim w spólności domowej żyjącym, tudzież jego służbie;

2. żywność i paliwo, których potrzeba na dni czternaście dłużnikowi i członkom rodziny, z nim w spólności domowej żyjącym, tudzież jego służbie;

3. jedna krowa dojna albo, jak sobie dłużnik wybierze, dwie kozy lub trzy owce, a do tego zapasy żywności i pościółki potrzebne dla tych zwierząt do utrzymania tychże i do posłania, na czas aż do najbliższych żniw, ale jedynie o tyle, o ile te zwierzęta są niezbędnie potrzebne do wyżywienia dłużnika i członków rodziny, z nim w spólności domowej żyjących, tudzież jego służby;

4. wsparcie, udzielone dłużnikowi z funduszów publicznych, w naturaliach z powodu klęski, która cały kraj lub część jego dotknęła;

5. u urzędników, duchownych, nauczycieli, adwokatów, notaryuszy, lekarzy i artystów, jakoteż u innych osób, które się zawodowo trudnią nauką, przedmioty, potrzebne do pełnienia służby lub wykonania zawodu, jakoteż przyzwoite ubranie, tak samo ma być co do wszelkich przedmiotów, potrzebnych osobom siły zbrojnej i żandarmeryi do pełnienia służby;

6. u rzemieślników, robotników rękodzielnych i fabrycznych, jakoteż u akuszerek, przedmioty do osobistego wykonywania ich zatrudnienia potrzebne;

7. u osób, pobierających płace pieniężne, które ustawa lub przywilej, w całości lub w części od egzekucyi uwalnia, taka część przydybanej u nich gotówki, która odpowiada dochodom z pod egzekucyi wyjętym, przypadającym na czas od dokonanego zajęcia do najbliższego terminu zapadłości ich poborów;

8. gotowizna, pochodząca widocznie ze wsparcia lub ze zwrotnej zaliczki, którą zobowiązany z powodu klęski (L. 4.) z funduszów publicznych otrzymał;

9. sprzęty, naczynia i zapasy towarowe, do prowadzenia apteki niezbędne, co zresztą nie przeszkadza zaprowadzeniu administracyi przymusowej;

10. książki przeznaczone do użytku dłużnika i członków rodziny, z nim w spólności domowej żyjących, w kościele lub w szkole;

11. obrączka ślubna dłużnika, listy i inne pisma dłużnika, tudzież portrety rodzinne z wyjątkiem ram;

12. ordery i oznaki honorowe, i wedle §. 252. inwentarz gospodarczy, wyżej już oznaczony.

Wspomniana rezolucya sejmowa z 21. lutego 1898. odniosła ten skutek, że Prezydyum c. k. krajowej Dyrekcyi Skarbu wystosowało okólnik z dnia 22. kwietnia 1898. L. 1.379 pr., ogłoszony w dodatku do dziennika rozporządzeń skarbowych Nr. 6. z r. 1898, którym wydało instrukcyę dla wszystkich c. k. Starostw i urzędów podatkowych, jak mają przy egzekucyjnem ściąganiu zaległych podatków postępować, a która obejmuje także polecenie ścisłego przestrzegania postanowień wymienionych wyżej paragrafów ustawy egzekucyjnej, o przedmiotach z pod egzekucyi wyjętych. Mianowicie w okólniku tym, wydanym na skutek odnośnego reskryptu c. k. Ministerstwa skarbu z 18. stycznia 1897. L. 58.418/97, zaznaczono między innemi:

I. że organa egzekwujące, mają przy wykonywaniu administracyjnych czynności egzekucyjnych przestrzegać przepisów §§. 26. do 32. ordynacyi egzekucyjnej, które w streszczeniu stanowią:

§ 26. O ile cel egzekucyi tego wymaga, o tyle są organa egzekucyjne upoważnione do przeszukiwania mieszkania dłużnika, przechowków tam się znajdujących, a nawet ubrania, jakie egzekut ma na sobie, obchodząc się przytem z jego osobą w sposób odpowiedni;

§. 27. Nie wolno przeprowadzać egzekucyi w większych rozmiarach, aniżeli to do urzeczywistnienia roszczenia w dozwoleniu egzekucyi określonego, jest koniecznie potrzebnem;

§. 30. W niedzielę i dniach świątecznych, jakoteż w porze nocnej, wolno przedsiębrać czynności egzekucyjne jedynie w razie nagłej potrzeby, za pozwoleniem naczelnika Sądu powiatowego, w okręgu którego egzekucya ma się odbyć. Uchwałę na to zezwalającą, należy na żądanie okazać dłużnikowi przy wykonywaniu czynności egzekucyjnej na piśmie;

§. 32. Wszystkim osobom, mającym udział w czynności egzekucyjnej, dozwolona jest obecność podczas wykonywania tej czynności. Organ egzekucyjny może wydalić osoby, które czynnościom egzekucyjnym przeszkadzają lub nie zachowują się przyzwoicie.

II. że polityczne władze egzekucyjne mają nad organami egzekwującymi czuwać pod względem powyższym i

III. że także przy administracyjnej grabieży ruchomości, obowiązują postanowienia §§. 251. i 252. ustawy egzekucyjnej o przedmiotach uwolnionych z pod egzekucyi. Organa egzekwujące mają więc zalecone, aby we wszystkich wypadkach, w których wyłoni się kwestya zagrabienia przedmiotów tego rodzaju, te przedmioty w odrębnym protokole dokładnie opisały i przedstawiły w swojej relacyi wszystkie okoliczności odnoszące się do dopuszczalności i niedopuszczalności takiej grabieży, o których wiadomość powzięły. Władza egzekucyjna ma następnie wydać bez zwłoki w tym względzie decyzyę.

Ponieważ Zwierzchność gminna, asystując wedle odnośnych przepisów niejednokrotnie przy wykonywaniu egzekucyj, bądź politycznych, bądź sądowych, ma sposobność baczenia na to, czy i o ile powołana wyżej ustawa o postępowaniu egzekucyjnem, w szczególności postanowienia tej ustawy o przedmiotach z pod egzekucyi wyjętych, są ze strony organów egzekwujących przestrzegane, i gdy co istotne i jak już wzmiankowano, ścisłe zachowywanie przepisów o przedmiotach uwolnionych od egzekucyi, leży w interesie nietylko jednostki egzekwowanej ale tem samem i w interesie ogółu społeczeństwa, celem utrzymania jego siły podatkowej, przeto Wydział krajowy w zastosowaniu się do dalszej uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 21. lutego 1898, powiadamia i informuje niniejszem Zwierzchność gminną o obowiązujących przepisach, o postępowaniu egzekucyjnem, wyżej powołanych, nadmieniając nakoniec, że bliższe szczegóły o tem postępowaniu zawarte są w dzienniku ustaw państwowych z r. 1896. Nr. 79. i w drukowanym zbiorze dodatków do dziennika rozporządzeń skarbowych z r. 1898. w Nr. 6. redagowanym w c. k. kraj. Dyrekcyi Skarbu we Lwowie.

Odpis

reskryptu Ministerstwa Skarbu z dnia 12. marca 1899. L. 9.183. F. M. 98. wydanego do c. k. Namiestnika Galicyi.

Mit dem Schreiben vom 18. November 1898. Z 12.007 pr. haben Eure Excellenz anlässlich einer vom Landesausschusse des Königreiches Galizien gestellten Anfrage an mich das Ersuchen gerichtet, die von der Regierung an dem Gesetzentwurfe betreffend die Zulässigkeit der Einführung selbstständiger Steuern von Dienstbezügen als nothwendig erachteten Abänderungen sowie die näheren Motive dieser Abänderungen bekannt zu geben. In Erwiderung auf dieses Schreiben beehre ich mich Euerer Excellenz Folgendes mitzutheilen: In dem bezeichneten als Regierungsvorlage eingebrachten Gesetzentwurfe ist die cumulative Einführung von Landes- Bezirks- und Gemeinde-Besoldungssteuern vorgesehen. Eine derartige cumulative Einführung mehrerer autonomer Besoldungssteuern hat naturgemäss gewisse Schwierigkeiten hinsichtlich der Veranlagung derselben zur Folge, welche nicht ohne schädigenden Einfluss auf den praktischen Erfolg insbesondere das Erträgniss derselben bleiben können. Muss schon die Regierung aus diesem Grunde auf die Beseitigung der cumulativen Einhebung mehrerer autonomer Besoldungssteuern bedacht sein, so kommt in dieser Hinsicht noch weiters in Betracht, dass die Regierung mit dem hierortigen Erlasse vom 18. November 1897. Z. 8402 F. M. die Mitwirkung der staatlichen Organe an der Veranlagung an der autonomen Besoldungsteuern in Aussicht gestellt hat.

Diese Mitwirkung, welche auch dem galizischen Landes-Ausschusse erwünscht sein dürfte, kann jedoch, wie übrigens auch in dem h. o. Erlasse vom 18. November 1897. Z. 8.402 F. M. betont wurde, nur dann gewährt werden, wenn die Bestimmungen hinsichtlich der autonomen Besoldungssteuer Gewähr dafür bieten, dass die Mitwirkung des Staates an der Veranlagung der autonomen Besoldungssteuer für die Organe desselben nicht mit einer von denselben nicht zu prästirenden Arbeitsleistung verbunden ist. In dieser Beziehung muss nun wol die gleichzeitige cumulative Einführung mehrerer autonomer Besoldungssteuern in einem Lande als eine Norm bezeichnet werden, durch welche die Mitwirkung der staatlichen Organe an der Veranlagung der autonomen Besoldungssteuer wenn nicht ganz in Frage gestellt so doch auf ein Minimum reducirt wird. Schliesslich könnte auch die in social. und steuerpolitischer Hinsicht nothwendige Beschränkung des Höchstausmasses der Summe der concurirenden Besoldungssteuern einerseits und die Handhabung des Grudsatzes der Priorität andererseits zu der in verwaltungs technischer Beziehung gewiss nicht zu begrüssenden Consequenz führen, dass einzelne Gemeinden beziehungsweise Bezirke, in welchen eine das zulässige höchstausmasserreichende Besoldungssteuer bereits eingeführt ist von der später etwa zur Einführung gelangenden Bezirks- beziehungsweise Landes-Besoldungssteuer eximirt werden

müssten. Die oben angefürten Momente waren es, welche die Regierung bestimmten auf die Beseitigung der in dem Gesetzentwurfe vorgesehenen Einführung mehrerer concurrirender Besoldungssteuern hinzuwirken. Die Einbringung eines die oben angeführten Umstände berücksichtigenden Gesetzentwurfes als Regierungsvorlage kann schon aus dem Grunde nicht in Betracht gezogen werden, weil sich der galizische Landesausschuss in seiner Note vom 25. October 1898. Z. 63.071. darüber nicht ausgesprochen hat, ob der galizische Landtag die Einführung einer Bezirks- oder Gemeinde-Besoldungssteuer oder die Einführung einer Landesbesoldungssteuer beabsichtigt.

D. j. w.

Odpis

odezwy Wydziału krajowego z dnia 20. czerwca 1899. L. 27.510. do Prezydyum c. k. Namiestnictwa we Lwowie.

Odnośnie do tamtejszej odezwy z dnia 26. kwietnia b. r. L. 2.961 pr., którą zakomunikowano nam reskrypt c. k. Ministerstwa Skarbu z dnia 12. marca 1899. L. 9.183 F. M. 1898 o projekcie zaprowadzenia samoistnych podatków od poborów służbowych na cele autonomiczne, Wydział krajowy ma zaszczyt złożyć następujące oświadczenie swoje w niniejszej sprawie.

I. Podzielając zapatrywanie c. k. Rządu, że kumulatywne zaprowadzenie rzeczonych podatków tak jak c. k. Rząd pierwotnie proponował t. j. na rzecz kraju, powiatu i gmin przedstawiałoby pewne trudności pod względem rozkładu podatków i nie byłoby w rezultacie praktycznem, co zresztą już podnoszono w dyskusyi sejmowej na posiedzeniu z 7. lutego 1898. Wydział krajowy postanowił oświadczyć się za wprowadzeniem w życie rzeczonych podatków, lecz tylko na rzecz kraju, gdyż
Subal. tylko dla tej korporacyi autonomicznej wedle załączonego ·/. obliczenia naszego mógłby podatek ten stanowić wydatniejsze i opłatne źródło dochodu.

II. Okoliczność zatem, że samoistne podatki od poborów służbowych miałyby być przypisywane i pobierane li na rzecz jednego ciała autonomicznego t. j. kraju, a nie kumulatywnie usuwa obawę Rządu, o obciążenie możliwe organów jego przy rozkładzie i poborze tego podatku. Wydział krajowy sądzi zatem, że trudność ta pod względem poboru jednolitego podatku nie będzie miała miejsca, i wyraża przekonanie swoje, że najwłaściwiej i jedynie organa państwowe, tak jak to czynią co do dodatków autonomicznych, mogłyby się zajmować także bez trudności przypisywaniem i ściąganiem samoistnego podatku od poborów służbowych na rzecz kraju.

III. Wedle §. 4. projektu rządowego wniesionego do Wysokiego Sejmu w styczniu r. 1898. mają być wolni od podatku, o którym mowa:

a) urzędnicy i słudzy c. k. Dworu, Państwa, Kraju, Gmin, zakładów krajowych i gminnych, funduszów publicznych, nauczyciele publiczni, wojskowi, jakoteż wdowy i sieroty tych osób, co do ich poborów służbowych i pochodzących ze stosunku służbowego pensyj, prowizyj, zapomóg i innych poborów;

b) duszpasterze, co do ich kongruy.

Z postanowienia tego wynikałoby.

1. że podatek ten mieliby opłacać li urzędnicy prywatni zajęci przy majątkach ziemskich, fabrykach, przedsiębiorstwach, stowarzyszeniach, bankach w ogóle, przy instytucyach prywatnych.

2. że w kraju naszym przeważnie rolniczym, gdzie urzędnicy zajęci przy nielicznych fabrykach i zakładach przemysłowych przedstawiają wcale ograniczoną liczbę, podatek ten ostatecznie dotknąłby w większej części oficyalistów prywatnych przy majątkach ziemskich.

3) że zatem podatek ten obciążyłby kategoryę osób najmniej do tego podatną, bo ludzi, ani nie mających stałych posad, ani zabezpieczonych na starość, którzy

mając szczupłe dochody, walczą przeważnie z niedostatkiem i ledwie mogący siebie i rodziny swe utrzymać.

4. że najliczniejsza kategorya osób (urzędnicy c. k. Dworu, Państwa, kraju) najlepiej sytuowani, zabezpieczeni sami jak i ich rodziny, miałaby być wolna, od tego podatku i,

5. że po wyłączeniu osób w §. 4. projektu rządowego oznaczonych — efekt finansowy z tego podatku zmalałby do takiej cyfry, że w istocie nasuwałoby się poważne pytanie, czy ze względu na wydatność tego źródła dochodu dla funduszu krajowego, tudzież z uwagi na podmiot opodatkowania, należy taki podatek w życie wprowadzić.

Gdy zatem wedle załączonego obliczenia sporządzonego na podstawie wykazów opodatkowanych poborów służbowych, dostarczonych nam przez c. k. Prezydyum odezwą z 9. października 1898. L. 11.027 pr. projektowany podatek samoistny przyniósłby funduszowi krajowemu wydatniejszy dochód — około 191.000 zł. — tylko wówczas, gdyby wszystkie pobory służbowe bez wyjątku podatkiem tym zostały obłożone, gdy dalej słuszną i sprawiedliwą rzeczą jest, ażeby wobec równych praw i obowiązków publiicznych wszyscy zarówno urzędnicy bez wyjątku, a tem więcej kategorya tychże lepiej sytuowana i zabezpieczona, temu podatkowi podlegała, gdy wreszcie przez zrównanie pod tym względem kontrybuentów usunie się zarzut niemoralności podatkowej i niesprawiedliwości, jaki możnaby uczynić projektowi powyższemu i co też w toku dyskusyi sejmowej w dniu 7. lutego 1898. podnoszono, przeto Wydział krajowy oświadcza się za pobieraniem samoistnego podatku od wszelkich poborów służbowych, a przeciw uwolnieniu od tego podatku osób w §. 4. projektu rządowego wymienionych.

Na takich tylko zasadach opierając się, t. j. że samoistny podatek od poborów służbowych zaprowadzony zostanie od wszelkich bez wyjątku poborów służbowych, i li tylko na rzecz kraju, że przypisywaniem i poborem tego podatku zajmować się będą jedynie c. k. organa państwowe, mógłby Wydział krajowy odnośny projekt ustawy przedłożyć Wysokiemu Sejmowi do uchwały, nie uchylając przez to możliwości, że c. k. Rząd, czyniąc w r. 1898. sam od siebie przedłożenie sejmowe, przedłożyć zechce Wysokiemu Sejmowi ponownie swój projekt odpowiednio zmodyfikowany.

Wydział krajowy uprasza zatem c. k. Prezydyum o zakomunikowanie niniejszego oświadczenia P. Ministrowi Skarbu i o wczesne zawiadomienie Wydziału krajowego o ostatecznej decyzyi c. k. Rządu w tej sprawie, oraz o oznajmienie, czy c. k. Rząd sam zechce uczynić ponownie przedłożenie swoje na najbliższej sesyi sejmowej.

Wreszcie nadmienia Wydział krajowy, że udzielone mu wspomnianą już odezwą z dnia 9. października 1898. L. 11.027 pr. wykazy poborów służbowych nie poszczególniają w każdej kategoryi dochodów, ile z opodatkowanych tamże jednostek przypada na urzędników prywatnych. Ponieważ wiadomość ta jest nam niezbędnie potrzebną dla dokładnego obliczenia samoistnego podatku od poborów służbowych urzędników prywatnych i możliwego stąd dochodu dla kraju, i gdy byłoby pożądanem posiadać przy tem najnowsze daty t. j. z r. 1899, przeto zwracając ·/. pomienione wykazy Wydział krajowy uprasza c. k. Prezydyum o zarządzenie rychłego uzupełnienia takowych w kierunku wskazanym i przedłożenia następnie tych wykazów Wydziałowi krajowemu, jeśli można, najdalej do 1. września b. r.

D. j. w.

Subalegat do alegatu 13.

Obliczenie

samoistnych podatków od poborów służbowych na rzecz kraju, powiatów lub gmin, na podstawie materyału dostarczonego przez c. k. Rząd w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 18. lutego 1898.

Liczba bieżąca	Powiat	Podatek ten wynosi								Uwagi
		w mieście			w powiecie			Razem w całym powiecie		
		na ilość jednostek podatkowych	kwotę		na ilość jednostek podatkowych	kwotę				
			zł.	ct.		zł.	ct.	zł.	ct.	
1	Biała	225	1112	30	239	1121	60	2233	90	
2	Bóbrka	—	—	—	108	619	30	619	30	
3	Bochnia	181	1039	80	92	520	—	1559	80	
4	Bohorodczany	—	—	—	61	310	80	310	80	
5	Borszczów	—	—	—	135	618	60	618	60	
6	Brody	191	1184	40	156	765	50	1949	90	
7	Brzesko	—	—	—	128	757	30	757	30	
8	Brzeżany	150	1396	60	88	349	50	1746	10	
9	Brzozów	—	—	—	79	450	40	450	40	
10	Buczacz	110	681	—	91	421	10	1102	10	
11	Chrzanów	—	—	—	397	2683	50	2683	50	
12	Cieszanów	—	—	—	77	408	40	408	40	
13	Czortków	—	—	—	139	848	70	848	70	
14	Dąbrowa	—	—	—	78	412	30	412	30	
15	Dobromil	—	—	—	91	582	30	582	30	
16	Dolina	—	—	—	273	1808	90	1808	90	
17	Drohobycz	219	1371	[illegible]	245	1852	80	3223	80	
18	Gorlice	88	579	20	114	1206	40	1785	60	
19	Gródek	67	368	90	49	286	10	655	—	
20	Grybów	—	—	—	66	392	30	392	30	
21	Horodenka	—	—	—	78	452	80	452	80	
22	Husiatyn	—	—	—	84	308	10	308	10	
23	Jarosław	290	1736	70	75	731	70	2468	40	

Liczba bieżąca	Powiat	Podatek ten wynosi: w mieście – na ilość jednostek podatkowych	w mieście – kwotę zł.	w mieście – kwotę ct.	w powiecie – na ilość jednostek podatkowych	w powiecie – kwotę zł.	w powiecie – kwotę ct.	Razem w całym powiecie zł.	Razem w całym powiecie ct.	Uwagi
24	Jasło	116	1401	30	54	274	50	1675	80	
25	Jaworów	53	328	50	33	217	90	546	40	
26	Kałusz	–	—	—	99	601	50	601	50	
27	Kamionka	—	—	—	161	974	70	974	70	
28	Kolbuszowa	—	—	—	51	336	60	336	60	
29	Kołomyja	386	2597	20	83	564	50	3161	70	
30	Kossów	—	—	—	103	633	70	633	70	
31	Kraków	2518	27317	80	389	2661	60	29979	40	
32	Krosno	81	579	30	96	972	60	1551	90	
33	Limanowa	—	—	—	94	488	80	488	80	
34	Lisko	—	—	—	126	886	20	886	20	
35	Lwów	5537	56195	20	235	1449	50	57644	70	
36	Łańcut	—	—	—	235	1626	20	1626	20	
37	Mielec	—	—	—	116	585	80	585	80	
38	Mościska	—	—	—	134	866	–	866	–	
39	Myślenice	—	—	—	118	562	70	562	70	
40	Nadwórna	—	—	—	173	959	40	959	40	
41	Nisko	—	—	—	111	596	70	596	70	
42	Nowytarg	—	—	—	127	725	90	725	90	
43	Pilzno	—	—	—	49	272	50	272	50	
44	Podgórze	238	1200	40	175	676	—	1876	40	
45	Podhajce	—	—	—	81	356	40	356	40	
46	Przemyśl	743	5243	50	63	365	60	5609	10	
47	Przemyślany	—	—	—	94	441	80	441	80	
48	Rawa	—	—	—	135	659	40	659	40	
49	Rohatyn	—	—	—	152	744	30	744	30	
50	Ropczyce	—	—	—	130	654	90	654	90	
51	Rudki	—	—	—	79	415	40	415	40	
52	Rzeszów	363	2620	10	108	420	70	3040	80	
53	Sambor	251	2208	40	20	76	30	2284	70	
54	Sanok	208	1612	60	48	221	50	1834	10	
55	Sącz Nowy	436	2523	—	143	737	50	3260	50	
56	Skałat	—	—	—	213	978	30	978	30	
57	Śniatyn	78	362	60	33	184	50	547	10	
58	Sokal	84	564	80	114	562	10	1126	90	
59	Stanisławów	963	8328	50	260	1404	40	9732	90	
60	Stare miasto	—	—	—	86	380	30	380	30	
61	Stryj	509	2880	10	156	687	70	3567	80	
62	Strzyżów	—	—	—	63	262	—	262	—	
63	Tarnobrzeg	—	—	—	101	540	20	540	20	
64	Tarnopol	472	4048	50	76	329	70	4378	20	
65	Tarnów	471	3642	30	51	255	—	3897	30	
66	Tłumacz	—	—	—	152	792	—	792	—	
67	Trembowla	64	334	50	29	134	50	469	—	

Liczba bieżąca	Powiat	Podatek ten wynosi								Uwagi
		w mieście			w powiecie			Razem w całym powiecie		
		na ilość jednostek podatkowych	kwotę		na ilość jednostek podatkowych	kwotę				
			zł.	ct.		zł.	ct.	zł.	ct.	
68	Turka	—	—	—	75	382	50	382	50	
69	Wadowice	162	1250	70	106	609	—	1859	70	
70	Wieliczka	122	793	50	28	119	80	913	30	
71	Zaleszczyki	—	—	—	125	663	30	663	30	
72	Zbaraż	—	—	—	65	329	60	329	60	
73	Złoczów	178	1588	80	118	905	90	2494	70	
74	Żółkiew	106	637	50	55	272	—	909	50	
75	Żydaczów	—	—	—	139	887	60	887	60	
76	Żywiec	—	—	—	352	2677	50	2677	50	
	Ogółem	15660	137729	—	9195	53293	40	191022	40	

Odpis

odezwy Wydziału krajowego z dnia 21. kwietnia 1899. L. 25.593 wystosowanej do Prezydyum c. k. Namiestnictwa we Lwowie.

Ponieważ ruch emigracyjny w różnych stronach naszego kraju wedle wiadomości podawanych w dziennikach krajowych zaczął w ostatnich czasach przybierać szersze rozmiary, Wydział krajowy (na żądanie krajowego biura statystycznego) odniósł się odezwą z dnia 19 bm. LW. 25.680 do c. k. Prezydyum Namiestnictwa z prośbą o udzielenie mu szczegółowych informacyj o tem, w których powiatach wystąpiła dotąd emigracya czasowa za zarobkiem, w jakich rozmiarach i dokąd jest skierowaną, a następnie o ile ta emigracya odbywa się na podstawie poprzednich zamówień i co wiadomo o warunkach najmu tudzież o korzyściach, jakie ztąd ciągną pośredniczący agenci lub biura w tym celu urządzone.

Wreszcie proszono także w tej odezwie c. k. Prezydyum o udzielenie Wydziałowi krajowemu wiadomości o miejscowościach, w których istnieje wychodźctwo w celu stałego osiedlenia się i w jakich rozmiarach ono wystąpiło.

Ponieważ sprawa emigracyi ludności włościańskiej jest nader ważną i cały kraj obchodzi, przeto Wydział krajowy dodatkowo do powołanej wyżej swojej odezwy uprasza dalej c. k. Prezydyum Namiestnictwa:

1) o polecenie swym podwładnym władzom, by władze te zebrały dokładne o ile możności daty statystyczne o tym ruchu emigracyjnym, mianowicie ile osób z każdego powiatu, z których gmin i dokąd wyemigrowały celem stałego osiedlenia się i jakie są mniej więcej przyczyny objawiającego się tego ruchu.

II. o zbadanie przez odnośne władze państwowe, ile wynosić powinny normalne koszta podróży celem stałego osiedlenia się w dotyczących krajach (w Brazylii, w Kanadzie, w Bośni i t. d.) jakie są w ogólności warunki kolonizacyjne w pojedynczych krajach, do których nasza ludność zwykle emigruje celem stałego osiedlenia się, jak niemniej o zebranie autentycznych urzędowych wiadomości o powodzeniu tych emigrantów, którzy już dawniej do odnośnych krajów wyemigrowali.

Wydział krajowy oświadcza zarazem c. k. Prezydyum, iż gotów jest zebrać się mające autentyczne wiadomości i informacye ogłosić drukiem kosztem funduszu krajowego, a to dla użytku interesowanych stron, ażeby je przynajmniej w części ochronić przed różnorodnym wyzyskiem tak w czasie podróży jak i na miejscu przeznaczenia.

W końcu upraszamy c. k. Prezydyum o wyjednanie u przełożonych władz, ażeby konsulaty austro-węgierskie w razie potrzeby brały w obronę i opiekę naszych emigrantów.

Udzielone nam przez c. k. Prezydyum wiadowości i informacye tudzież wydane zarządzenia w niniejszej sprawie podamy w swoim czasie Wysokiemu Sejmowi do wiadomości.

D. j. w.

Odpis

odezwy c. k. Prezydyum Namiestnictwa z dnia 22. czerwca 1899. l. 5982|pr. do Wydziału krajowego.

Odwołując się do pisma z dnia 19. i 21. kwietnia b. r. l. 25680 i 25593, w sprawie emigracyi ludności galicyjskiej w celu stałego osiedlenia się w Kanadzie i za zarobkiem do Niemiec, oznajmiam co następuje:

Emigracya w celu stałego osiedlenia się w Ameryce jest od dłuższego szeregu lat stałem prawie zjawiskiem w Galicyi wschodniej, gdzie ujawnia się w pojedynczych powiatach w pewnych odstępach czasu mniejszym lub większym ruchem ludności.

al. Według załączonego wykazu ·/. zapanował w bieżącym roku ruch ten silniej w powiatach: Borszczów, Trembowla, Horodenka, Sokal Skałat, Czortków i Husiatyn, słabiej zaś w powiatach: Cieszanów, Śniatyn, Brzeżany, Kolbuszowa, Brody. W powiatach: Zaleszczyki, Jarosław, Podhajce, Zbazaż, Tarnopol, Złoczów, Buczacz, gdzie ruch emigracyjny w latach ubiegłych był nadzwyczaj silny, w bieżącym roku ruch ten po części zupełnie ustał, po części objawia się tylko sporadycznie. W rezultacie jest ogólna liczba wychodźców we wschodniej Galicyi w roku bieżącym nie mało co większą, niż w latach ubiegłych.

Zaznaczyć wypada, że w ogólnej liczbie emigrantów mieści się około 50% dzieci.

Nadmieniam także, że podane daty nie przedstawiają ściśle statystycznego materyału, albowiem w krótkim terminie nie były Starostwa w stanie zebrać wyczerpujących dat, i musiały się po większej części ograniczyć do zapisków paszportowych i notorycznych faktów. Dodatkowych dochodzeń w myśl żądania wyrażonego w odezwie z dnia 21. kwietnia b. r. L. 25593 nie zarządzałem, ponieważ odezwa ta wpłynęła tu w chwili, gdy poprzednio zarządzone dochodzenia były na ukończeniu, oraz w tem przypuszczeniu, że Wydział krajowy uzyskać może pożądane daty statystyczne za pośrednictwem organów autonomicznych.

Według relacyi c. k. Starostów z ostatnich dni ruch ten, skierowany główni do Kanady, obecnie już ustaje, zazwyczaj bowiem objawia się tylko w pierwszych miesiącach roku.

Na przyczyny tego ruchu składają się najrozmaitsze czynniki socyalno-ekonomicznej, politycznej i psychologicznej natury.

Nie da się zaprzeczyć, że głównemi przyczynami są: przeludnienie i zubożenie ludności, to ostatnie spowodowane rozdrobieniem posiadłości gruntowej, nie wystarczającej na utrzymanie rodziny, brakiem zarobku w przemyśle, a wreszcie klęskami elementarnemi. Jeżeli się jednak uwzględni fakt, że w emigracyi stałej w Galicyi wschodniej biorą udział także włościanie względnie zamożni, nasuwa się myśl, że emigracya ta jest zarazem skutkiem nakłaniania ze strony ajentów emigracyjnych

a prócz tego po części także następstwem jakkolwiek niezamierzonem politycznej agitacyi radykalnych żywiołów.

Nie można się dziwić, jeżeli lud, któremu mówią ciągle o ucisku i krzywdzeniu go, w którym budzą i żywią niezadowolenie z egzysteocyi i tut. urządzeń, chętnie daje posłuch agitatorom emigracyjnym, wyzyskującym tę sytuacyę, i że emigruje do Ameryki, gdzie według rozszerzanych opinii nie będzie ani podatków ani ciężarów wojskowych, ani ucisku lub krzywdy, gdzie rozdzielają żyzne grunta za darmo i znaleść można bez ciężkiej pracy łatwe i dostatnie utrzymanie. Nadzieja ta podniecaną jest zachęcającymi do emigracyi listami tych, którzy do Ameryki już dawniej wyemigrowali i którym relatywnie dobrze się powodzi, podczas gdy o tych, którzy tam w nędzy żyją, nadzwyczaj rzadko wieść jakaś do kraju dochodzi. Nic więc dziwnego, że w takich stosunkach gorączka emigracyjna przybiera charakter epidemiczny a wszelkie przestrogi, pouczania i upominania włościan przez władze polityczne, przeważnie nie odnoszą skutku.

Zaznaczyć należy, że emigracya stała do Ameryki istnieje tylko w powiatach wschodniej Galicyi, będących terenem wspomnianej agitacyi, jakkolwiek emigracya mogła była przybrać podobny charakter, jaki ma w powiatach Galicyi zachodniej, gdzie ludność emigruje również corocznie na zarobek do Ameryki, jednak po upływie 2—5 lat powraca do kraju z zarobionym groszem, spłaca długi, ulepsza i rozszerza gospodarstwo rolne i w ten sposób przyczynia się do podniesienia dobrobytu kraju. Nie można też przemilczeć, że duchowieństwo ruskie wpływem swoim mogłoby się znacznie przyczynić do powstrzymania ruchu emigracyjnego, gdyby stało na wysokości swego powołania, gdyby dbało więcej o umoralnienie ludu, o wzbudzenie miłości do ziemi ojczystej, gdyby wpływu swego na lud nie zatracało po największej części przez uprawianie namiętnej polityki i troszczenie się więcej o swoje własne materyalne potrzeby.

Z drugiej strony jednak nie należy się zapatrywać na ruch emigracyjny zbyt pesymistycznie. Ubytek żywiołów niezadowolonych, niezawodnie będzie tylko ulgą dla kraju, a nadto odpływ nadmiaru sił roboczych, podnosi stopę zarobku, ułatwia pozostałym w kraju znalezienie pracy i łagodzi zaostrzoną walkę o byt, nie mówiąc już o znaczeniu emigracyi dla podniesienia stopnia cywilizacyi ludu i jego otrzeźwienia; ludność emigrująca bowiem przekonuje się o konieczności i wartości pracy i samopomocy. Co do powodzenia tych emigrantów, którzy już dawniej do Ameryki wyemigrowali jak i co do warunków kolonizacyi w pojedynczych krajach, do których ludność zwykle emigruje, nie mam autentycznych wiadomości, i odnoszę się równocześnie do Ministerstwa spraw wewnętrznych z prośbą o udzielenie mi dat pożądanych. O ile jednak można sądzić z treści listów emigrantów do pozostałych w kraju rodzin i znajomych, to powodzenie emigrantów jest przeważnie zadowalające, czego dowodem nie tylko znaczne przesyłki pieniężne, do rodzin emigrantów pozostałych w kraju lecz i fakt, że powracający emigranci, (głównie polacy) przywożą ze sobą niekiedy znaczne sumy pieniężne i stają się zamożnymi gospodarzami.

Dla przykładu nadmienia się tu, że w samem powiecie Strzyżowskim, emigranci z Ameryki przysłali dla swoich rodzin w kraju pozostałych w czasie od 1. stycznia b. r. do 25. kwietnia b. r. przeszło 90.000 zł. Powodzenie emigrantów w ogóle jest rozmaitem, i zawisło także od najrozmaitszych okoliczności, jako to: warunków zarobkowych, jakości ziemi oddanej do uprawy, warunków klimatycznych, a najwięcej od osobistych warunków jednostki, od stopnia jej pracowtości, wytrzymałości, sprytu i przemyślności. To też zdarza się, że w tych samych warunkach zarobkowych jednej rodzinie powodzi się bardzo dobrze, drugiej źle.

W latach ubiegłych, gdy emigracya była skierowaną głównie do Brazyli, zdarzały się wypadki — jakkolwiek w obec ogromnych rozmiarów emigracyi nieliczne — że emigranci wracali do kraju w największej nędzy, przedstawiając warunki egzystencyi w Brazylii w najczarniejszych kolorach. Obecnie wypadki takie są rzadkie. Nadmieniam tu, że dokładniejszych wiadomości o warunkach kolonizacyi i powodzeniu emigrantów w Ameryce, mogłoby udzielić Towarzystwo handlowo-geograficzne we Lwowie, utrzymujące biuro informacyjne dla udzielania wskazówek co do stosunków ekonomicznych tych krajów, w których ludność polska osiadła. Biuro to udziela również wiadomości o kosztach podróży.

ibal. 2—8 Nadmieniam jednak, że koszta podróży, podawane przez agentury w Bremie, Hamburgu i Rotterdamie, trudniące się transportem emigrantów do Ameryki, są według prospektów, których kilka egzemplarzy się dołącza, możliwie najniższe — i prawdopodobnie niższe, niż normalne. Ruch emigracyi do Bośnii był bardzo nieznaczny i obecnie zupełnie ustał. Według sprawozdań c. k. Starostów, wyemigrowało do Bośnii z kilku powiatów ogółem tylko kilkadziesiąt osób.

Według informacyi zasiągniętej u Pana Ministra spraw wewnętrznych, osoby, mające chęć osiedlenia się w Bośnii, winny mieć co najmniej po 600 zł. gotówki, po odliczeniu kosztów przesiedlenia. Osiedlenie w Bośnii może nastąpić dopiero po uprzedniem uzyskaniu zezwolenia Rządu krajowego w Bośnii.

Emigrant otrzyma w Bośnii grunt zarosły krzakami w obszarze 10—12 ha., a to naprzód w dzierżawę na lat 10, za czynsz opłacać się mający począwszy od 4. roku dzierżawy w kwocie po 50 ct. za ha. rocznie z dołu. Po upływie lat 10, grunt, jeżeli jest wykorczowany, uporządkowany i dobrze zagospodarowany, i jeżeli zachowanie się emigranta było bez zarzutu, przechodzi bezpłatnie na jego własność. Do wystawienia domu i budynków gospodarskich, otrzymuje osiedlający się bezpłatnie materyał drzewny na pniu z lasów państwowych. Tu muszę nadmienić, że szczegóły te udzielane są przez c. k. Starostów tylko tym, którzy z zamiarem emigracyi do Bośnii się zgłaszają, gdyż szersze opublikowanie względnie korzystnych warunków kolonizacyi, mogłoby spowodować obudzenie się silniejszego ruchu emigracyjnego. Dlatego też jestem zdania, że zamierzone przez Wydział krajowy popularne wydawnictwo o emigracyi i warunkach kolonizacyi czy to w Bośnii czy w Ameryce, mogłoby się przyczynić tylko do wzrostu ruchu emigracyjnego, gdyby nie ograniczyło się do wykazania tylko ujemnych stron emigracyi.

Przystępując do omówienia ruchu ludności galicyjskiej za zarobkiem do Niemiec, zaznaczam, że ruch ten w bieżącym roku przybrał istotnie wielkie rozmiary, albowiem liczba tego rodzaju emigrantów wynosi według załączonego wykazu przeszło 26.000, podczas gdy w ubiegłych latach dochodziła rocznie do kilkunastu tysięcy. Przyczyną tego zwiększonego ruchu jest większy popyt w Niemczech za galicyjskim robotnikiem z powodu jego taniości, pracowitości i trzeźwości, z drugiej strony korzystne doświadczenia, jakie robotnicy galicyjscy poczynili na granicach, znalazłszy tam oprócz bardzo dobrego utrzymania, zarobek prawie dwa razy większy niż w kraju. Przykład tych robotników, którzy wracając do domu przynoszą z sobą zarobione znaczne zapasy pieniężne, umożliwiające utrzymanie rodziny przez zimę i na przednowku, działa zachęcająco w szerokich kołach ludności, która też co raz częściej już obywa się bez pośrednictwa biur stręczeń i agentów.

Ruch ten w latach ubiegłych był skierowany głównie do Saksonii, w roku bieżącym zaś także do Wielkiego Księstwa Poznańskiego, pruskiego Śląska i Prus, zaś w małej części tylko (około $5^0/_0$) do Danii.

Subal. 9. Wychodźtwo za zarobkiem odbywa się najczęściej na podstawie poprzednich zamówień głównie izb rolniczych (Landwirtschaftskammern) i za kontraktem spisanym według załączonych wzorów.

Co się tyczy warunków najmu, to mężczyźni dorośli otrzymują oprócz całkowitego utrzymania (mieszkania, opału, światła, pościeli i pożywienia składającego się z chleba, fasoli, ryżu, pęcaku, grochu, ziemniaków, smalcu, masła, mięsa (1 funt tygodniowo), maślanki, mleka, mąki i soli) 18 do 22 marek miesięcznie, chłopcy 13 do 18 marek, kobiety i dziewczęta 16 do 20 marek. Bliższe warunki podane są w załączonym formularzu kontraktu. Robotnicy pracujący w Saksonii, zarabiają przez sezon (około 7 miesięcy) 120—130 zł. Zamawiający ponosi sam koszta podróży z Krakowa na miejsce przeznaczenia, a z powrotem do Mysłowic. Kontrakty zawierają się na 6 miesięcy, względnie do ukończenia robót polnych. Wynagrodzenie za pośrednictwo opłaca zamawiający i wynosi ono zwyczajnie 4 do 10 a nawet 15 marek od osoby, z czego pewną część otrzymują subagenci. Zdarzały się wypadki wyzysku pośredniczących agentów tego rodzaju, że pośredniczący wymówił sobie wypłatę zarobku na swoje ręce, robotnikom wypłacał wynagrodzenie takie, jakie zwyczajnie otrzymują w Galicyi, a resztę dla siebie zatrzymywał. Wskutek takich

wypadków czynność agentów pośredniczących w dostarczaniu robotników, poddana jest ścisłemu nadzorowi organów politycznych i policyjnych, a wszelkie wykryte nadużycia są ostro karane. W ostatnich czasach skargi na wyzysk agentów są rzadsze, gdyż robotnicy obznajomiwszy się już ze stosunkami, obywają się jak wyżej wspomniano — coraz częściej bez pośrednictwa agentów i nie dają się wyzyskiwać tak łatwo jak pierwej, osiągając coraz lepsze warunki i wynagrodzenie za pracę.

Ruch ten za zarobkiem przyczynia się znacznie do podniesienia dobrobytu w kraju, w którym podaż sił roboczych znacznie jest większa niż popyt za niemi. Pożądanem byłoby tylko zorganizowanie tego ruchu w sposób odpowiedni do istniejących stosunków celem ochrony ludności od wyzysku pośredniczących agentów, i utworzenie w tym celu krajowych lub powiatowych biur pośrednictwa i wywiadowczych, które znosiłyby się bezinteresownie lub tylko za zwrotem rzeczywistych kosztów bezpośrednio z pracodawcami w Niemczech, w Królestwie Polskiem i Rumunii, dokąd również co roku znaczna liczba robotników wychodzi i w ten sposób cały ruch, na którym żydowscy agenci obecnie robią majątki — ujęły w własne ręce.

D. j. w.

1 subalegat do alegatu 15.

I.

Powiat	Wyemigrowało do Ameryki				
	1896	1897	1898	1899	Uwaga
A) Galicya wschodnia.					
Borszczów	390	1125	1438	1438	Przeważnie do Kanady.
Trembowla	635	596	534	679	
Skałat	705	360	135	479	
Horodenka	46	99	222	442	
Sokal	466	42	450	449	
Czortków	419	396	342	429	
Husiatyn	367	113	212	367	
Cieszanów	372	105	178	157	
Śniatyn	20	43	151	98	
Brzeżany	729	59	60	93	
Kolbuszowa	211	104	242	95	
Brody	100	15	55	73	
Zaleszczyki	224	396	36	48	
Jarosław	409	272	466	29	
Podhajce	207	104	79	19	
Zbaraż	681	69	18	8	
Tarnopol	1571	126	3	—	
Złoczów	1401	192	—	—	
Buczacz	436	417	13	—	
Suma	9389	4633	4604	4903	w tem około 25% mężczyzn, 25% kobiet i 50% dzieci.

Powiat.	Wyemigrowało do Ameryki.				
	1896	1897	1898	1899	Uwaga.
B) **Galicya zachodnia.**					
Gorlice	545	371	850	700	
Jasło	741	227	442	353	
Nowy Targ	299	238	342	296	
Pilzno	—	—	250	284	
Mielec	5	15	307	270	
Sanok	85	63	189	212	
Łańcut	115	94	223	205	
Rzeszów	285	31	156	187	
Krosno	557	47	246	161	
Ropczyce	172	47	45	158	
Nowy Sącz	—	—	78	151	
Razem	2804	1133	3128	2977	

II.

Powiat	Emigracya robotników galicyjskich do Niemiec.				
	1896	1897	1898	1899	Uwaga.
Kolbuszowa	352	893	3162	3911	
Bochnia	Rocznie około			3000	
Brzesko	„	„		3000	
Nisko	—	—	1096	2888	
Wadowice	—	—	—	2200	
Tarnobrzeg	603	801	1816	2659	
Żywiec	rocznie około			2000	
Rzeszów	—	—	—	1400	
Dąbrowa	584	944	1797	1330	
Jarosław	412	700	1357	1150	
Tarnów	—	—	—	1050	
Łańcut	86	174	454	809	
Limanowa	—	—	—	200	
Cieszanów	288	434	402	133	
Biała	86	101	96	112	
Wieliczka	—	—	—	110	
Nowy Targ	—	32	54	98	
Chrzanów	380	360	200	80	
Myślenice	—	—	—	77	
Jaworów	—	14	19	66	
Mielec	614	143	28	10	
Razem	—	—	—	26283	

2. subalegat do alegatu 15.

Z Hamburgu do New Yorku tylko 7 dni.

Falck & Comp.

Hamburg, 2. Brandstwiete 4 a. Regularna ekspedycya do New Yorku, Kanady i wszelkich innych portów zamorskich pospiesznymi i pocztowymi parowcami. Hamburg 29. sierpnia 1898.

Wielmożny Panie!

Niniejszem ośmielamy się Wielmożnego Pana uprzejmie prosić, osoby ztamtąd i okolicy do Ameryki wyjeżdżających, firmie naszej łaskawie polecać.

Jako jeneralni ajenci pierwszorzędnych towarzystw parowców, jesteśmy w stanie pasażerów kilka razy tygodniowo do Ameryki wyprawić.

Przeprawa ztąd do New Yorku niemieckiemi pocztowymi z podwójnemi śrubami zaopatrzonemi parowcami kosztuje tymczasowo **tylko złr.** 83 za dorosłą osobę.

Dla zapewnienia miejsca na parowcu, powinna każda osoba nam przesłać jako zadatek po 10 zł. to za podaniem imienia, nazwiska i wieku poszlemy im takich szyfkartów, za pomocą których na pruskich granicach bez najmniejszą przeszkodę przepuszczą.

Posłany zadatek zostanie przy zapłaceniu należytości za szyfkartę w Hamburgu w rachunek policzony.

Za każdej za poleleniem Pańskiej sprzedającej szyfkarty wynadgrodzimy Panu po 5 zł. za dorosłą osobę przyczem zaręczamy, że zawsze starać się będziemy poleconych Pańskich w każdym względzie zadowalać.

Załączamy Panu nasz prospekt, którego przeczytać i podług tego się stosować prosimy i oczekujemy Pańskich wiadomości.

Z szacunkiem!

Falck & Comp.

3. subalegat do alegatu 15.

F. Missler, Bremen.

Jak można szybko i tanio do Ameryki jechać?

Kto powziął zamiar udać się z Galicyi i Bukowiny do Ameryki aby tam znaleźć zarobek — ten niech innej drogi nie wybiera tylko następującą:

W najbliższej stacyi kolejowej kupić bilet do Oderbergu, a w Oderbergu wprost do Bremen. — Jeśli biletu wprost do Oderbergu na mniejszych stacyach nie wydadzą, to kupić do Krakowa, a w Krakowie do Oderbergu. Bilet kolejowy z Oderbergu do Bremen kosztuje 10 złr. 30 ct. Cała podroż z Galicyi do Bremen kosztuje zatem wedle oddalenia a mianowicie:

Z Krakowa	. . . . .	11 zł. 80 ct.
„ Tarnowa	. . . , .	12 „ 82 „
„ Dembicy	. . . . .	13 „ 33 „

Z Rzeszowa	13 zł.	83 ct.
„ Łańcuta	14 „	07 „
„ Jarosławia	14 „	42 „
„ Przemyśla	14 „	89 „
„ Lwowa	15 „	99 „
„ Złoczowa	16 „	70 „
„ Tarnopola	17 „	41 „
„ Podwołoczysk	17 „	92 „
„ Stanisławowa	17 „	78 „
„ Buczacza	18 „	74 „
„ Dżuryna	19 „	03 „
„ Czortkowa	19 „	21 „
„ Kopyczyuiec	19 „	56 „
„ Husiatyna	19 „	80 „
„ Śniatyna	18 „	96 „
„ Łużan	19 „	20 „
„ Czerniowiec	19 „	31 „

Dzieci od 4 do 10 lat płacą połowę, dzieci niżej 4 lat jadą koleją bezpłatnie.

Dwie stacye za Oderbergiem jest niemiecka granica Ratibor, tam trzeba wysiąść, do następnego pociągu czekać i udać się do urzędnika bremskich okrętów, który ma na dworcu kolei swoją kancelaryę — a tenże wyda papier legitymacyjny, z którym można potem bez przeszkody i bezpiecznie do Bremen jechać.

Ani w Oderbergu ani też w Ratibor, w ogóle nigdzie pieniędzy pokazywać nie trzeba. Aby jednak bezpiecznie do Ameryki jechać można trzeba oprócz pieniędzy potrzebnych na opłacenie samej podróży mieć nieco więcej gotówki — gdyż kto do Ameryki bez pieniędzy przyjedzie jest w obawie że go mogą zwrócić. — Ażeby niebyć narażonym na nieprzyjemność oczekiwania w Bremen w razie przepełnienia statku — zalecam nadesłać zadatek 10 zł. podając mi swoje imię, nazwisko i wiek, poczem natychmiast wyszlę szyfkartę i zamówię miejsce na statku. Ten zadatek nigdy nie przepada. Każdy otrzyma swoje pieniądze w Bremen napowrót. Kto skutkiem choroby albo z innych przyczyn jechać nie może i szyfkartę mi odeszle, temu zwracam napowrót zadatek bez jakiegokolwiek potrącenia. — Postępując wedle mojej instrukcyi zaoszczędzi każdy pieniędzy i nie potrzebuje się obawiać, aby skądkolwiek został zwrócony.

Pieniędzy nie mieniać w drodze do Bremen.

Ogólne postanowienia.

Rząd amerykański stawia jako warunek do wylądowania w ogólności zdrowie, silną budowę ciała, zdolność do pracy i przyzwoite odzienie. — Oprócz tego wydadzą władze amerykańskie prawdopodobnie jeszcze w tym roku lub następnym ustawę wymagającą, aby każdy emigrant umiał czytać i pisać w języku ojczystym. Powinien tedy każdy kto jeszcze nie umie, natychmiast się uczyć.

Materace i kołdrę do spania oraz wszelkie przybory potrzebne do spożycia jadła, jak łyżki, widelce i t. p. dostarcza się pasażerom bezpłatnie.

Za wikt i stancyę w Bremen musi każdy sam płacić.

Większe pakunki, jak ciężkie skrzynie z narzędziami i t. p. przedmioty większej objętości i wagi należy wysłać 20 dni przed wyjazdem z domu pod moim adresem „F. Missler, Bremen“ jako „Frachtgut“, zaś mniejsze pakunki można brać ze sobą do wagonuu, za co się nic nie płaci. — Na statku ma każdy dorosły pasażer $^1/_2$ metra kubicznego miejsca na swój pakunek bezpłatnie. Pakunki muszą być w kufry, paki lub wory zapakowane i na nich nazwisko pasażera napisane. Pasażerowie muszą być obecni przy władowywaniu pakunków. Każdy osobiście ma dopilnować aby za przybyciem do miejsca przeznaczenia swój własny pakunek otrzymał, gdyż następne reklamacye nie zostaną

uwzględnione. Małe pakunki t. j. worki i węzełki musi każdy w Bremen i na okręcie przy sobie zatrzymać aby się gdzie nie zgubiły. Za skrzynie, kufry i kosze wtedy tylko jestem odpowiedzialnym, jeśli wydałem na takowe kwity, (recepis). Za worki i węzełki nie przyjmuję odpowiedzialności.

Urządzenie i wikt

dla pasażerów 3-ciej klasy na statku są następujące:

Rano: Kawa z mlekiem i cukrem, codzień świeży chleb z masłem.
W południe: Jedno z następujących dań: rosół z ryżem, świeża pieczeń wołowa, zupa grochowa z wieprzowiną, zupa fasolowa z solonem albo konserwowem mięsem, zielona fasolka z pieczenią albo wędzoną słoniną, kapusta z pieczonem świeżem mięsem wołowem, powidłanka z kluskami i wołowem mięsem; śledzie, cebula i ocet osobno codzień wedle upodobania.
(do tego codziennie ziemniaki, także kompot na przemian z rodzynek, śliwek i jabłek albo pudding.)

Po południu: kawa z cukrem i mlekiem, do tego sucharki.

Wieczór: ciepła pożywna wieczerza i tak naprzemian: mięso z kartoflami, powidlanka (śliwianka) ryż z cukrem, zupa kartoflana z mięsem, „Labskaus" (potrawka z kartoflami), kapusta z ziemniakami i mięsem, albo śledź marynowany z ziemniakami w mundurze. Do tego herbata z cukrem i świeży biały albo czarny chleb.

Potrawy rozdzielane bywają osobom podzielonym wedle grup w następującym porządku:

1. oddział: kobiety samojadące i dziewczęta, 2-gie familie, 3-ci mężczyźni.

Osobom nawiedzionym morską chorobą przynosi się pożywienie do łóżka. Żywności nie potrzebuje żaden pasażer brać ze sobą na okręt, jak również nie potrzeba na okręcie za jakiekolwiek potrawy osobno płacić. Dla niemowląt dostarcza się świeżego mleka, które roznosi dozorczyni przeznaczona do obsługi kobiet i dzieci, przynajmniej 3 razy na dzień. Chorzy dostają przez lekarza zaordynowane pożywienie; w szczególności rozdaje sią pomiędzy słabsze kobiety i dzieci posilny bulion i jaja.

Za piwo i inne trunki musi się osobno płacić.

O przybyciu okrętów do Ameryki zostaję telegraficznie zawiadomionym.

Pasażerowie, którzy życzą sobie, by ich znajomi w domu o tem powiadomieni zostali, muszą u mnie podać adres takowych. Uwiadomienie następuje bezpłatnie.

Bilety na koleje amerykańskie z New Yorku i z Baltimore do wszystkich miast północnej Ameryki można u mnie nabyć i radzę każdemu w takowe już w Bremen się zaopatrzyć, aby przybywszy do New Yorku lub Baltimore mogli nie tracąc czasu natychmiast dalej odjechać.

Amerykańskie pieniądze, jakoteż weksle na wszystkie miejscowości w Ameryce, są zawsze u mnie do nabycia. Niemniej też załatwiam wypłaty pieniężne do Ameryki.

P. Missler.

4. subalegat do alegatu 15.

Towarzystwo Generalne dla transportów morskich okrętami parowymi. Tewarzystwo akcyjne. — Gotówka 20 milionów

NODARI SILVIO

Koncesyonowany subagent przewozowy do wszystkich krajów. Italia Udine via Aquilea 29.

Udine, data stempla pocztowego.

P. T. Jak to ogólnie wiadomo, Europa jest już dziś tak przepełniona, że wielu ludzi zdrowych, zdolnych i ochoczych do pracy nie może znaleść kawałka chleba dla siebie i swojej rodziny, jedzie za morze i albo osiada tam i wzywa do siebie swoją rodzinę albo powraca z pełnymi kieszeniami do domu i drugim pokazuje drogę za wody. Wiele jest dróg, które prowadzą do morza i dużo jest linij morskich, które prowadzą do różnych zamorskich dziedzin. Głównym jednak punktem, przez który wyjeżdża najwięcej pasażerów z Europy jest miasto Udine, położone na granicy Austryi i Italii i dlategoto ceny podróży przez Udine są najtańsze, bo każdy to łatwo zrozumie, że im więcej się ma pasażerów tem taniej się ich przewozi.

Kolej z Galicyi do Udine kosztuje mniej więcej 15 złr. od osoby dorosłej, dzieci do lat czterech nie płacą nic a od lat 4 do lat 10 płacą na kolei tylko pół biletu. Jechać można albo przez Budapest - Fiume - Kormons - Udine albo przez Wiedeń-Pontafel - Udine. Bilety kolejowe kosztują tak: Z Czerniowiec do Stryja 2 złr. 50 ct.; z Czortkowa do Stryja 1 złr. 55 ct.; ze Lwowa do Stryja 75 ct.; ze Stryja do Budapesztu 5 złr. 15 ct; z Budapesztu do Fiume 4 złr.; z Fiume do Kormonsu 4 złr. 13 ct.; z Kormonsu do Udine 50 ct.; Kolej ze Lwowa, Przemyśla albo Jarosławia do Wiednia kosztuje 7 złr.; z Krakowa do Wiednia 4 złr. 50 ct.; ze Żywca (Saybusch) do Wiednia 4 złr.; z Wiednia przez Pontafel do Udine 8 złr.

Paszport kto może mieć to lepiej, a kto nie, to wystarczy mieć świadectwo z gminy, metrykę, książeczkę robotniczą, militerpas, świadectwo szkolne albo inny jakibądź dokument. Kto postanowił szukać szczęścia za morzem, ten powinien nadesłać mi zadatek na bilet okrętowy (szyfkarta) i jakiś dokument, któryby wykazywał jego imię, nazwisko i lata, (najlepiej świadectwo moralności podpisane przez naczelnika gminy). Zadatek wynosi 10 złr. od każdej osoby dorosłej a 5 złr. od każdego dziecka co ma więcej jak rok a mniej jak lat 12. Naturalnie trzeba napisać gdzie i kiedy się jechać zamierza a jeżeli kto chce jechać z familią, to na świadectwie ma być wypisana każda osoba z rodziny po imieniu i latach. Ja po otrzymaniu zadatku, wyszlę natychmiast bilet okrętowy i wszelkie pouczenia potrzebne do drogi, wyznaczę także, kiedy należy przybyć do Udine i przez które stacye trzeba jechać. Zwracam uwagę, że posłany zadatek każdemu przy płaceniu za przewóz okrętowy będzie odrachowany a kto dla jakiejś przyczyny nie wyjedzie z domu, ten na żądanie otrzyma swój zadatek napowrót.

Oto wykaz okrętów pocztowych, które pełnią służbę regularną między Italią i dojedynczymi portami morskimi.

I. Ameryka Północna.

Stany zjednoczone Nowy Jork, Chicago, Filadelfia, Kanada. Teksas. Ekspedycya z Udine pięć razy na missiąc okrętami Werra, Oregon, Fürst Bismark, Sarnia, Ems Kliwe, Fulda, etc.

Cena taryfowa z Udine do Nowego Jorku 70 zł. i wyżej odpowiednio do okrętu i pory roku. Dzieci do lat trzech nie płacą nic (jedno na familię), dzieci od trzech do ośmiu lat płacą (1/4) ćwierć biletu, dzieci od lat 8 do lat 12 płacą (1/2) pół biletu. Od lat dwanaście wyżej płaci się cały bilet.

Uwagi: A. Podług ustawy z 26|2 1891 nie mają wstępu do Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej: 1. Ślepi, kulawi, garbaci, głuchoniemi i wszystkiego rodzaju kaleki. 2. Kobiety z dziećmi, jeżeli się nie wykażą, że mają tam krewnych. 3. Kobiety w ciąży a niezamężne. 4. Chorzy na szkrofuły i inne zaraźliwe choroby. 5. Skazani za przestępstwa karne, wielożeńcy i robotnicy jadący za kontraktem.

B. W Ameryce północnej pory roku są takie same jak w Europie a zatem robotnicy i rzemieślnicy wszelkiego rodzaju przybywający tam na wiosnę i w lecie znajdą dużo pracy i dobre płatnie.

C. Rodziny rolnicze otrzymują w Kanadzie po 113 morgów gruntu zupełnie bezpłatnie, ale ci którzy jadą do Kanady to oprócz podróży morzem, muszą sobie opłacić kolej aż do Winnipegu w Manitoba. Na żądanie podaje się ceny listownie.

II. Ameryka południowa:

Brazylia, Paragwaj, Uragwaj, Argentyna (Parana, Missiones).

Ekspedycye z Udine co trzy dni, okręty pocztowe (ekspress) France (nowy) Italie, Provence, Espagne, Les Alpes, Aquitaine, Les Andes, Bearn i przeszło sto innych, z których każdy mieści tysiąc pięćset osób oprócz służby i marynarzy.

Ceny z Udine	
do Brazylii 55 zł. w. a,	
do Buenos Ajres (Argentyna, Missiones, Parana).	80 zł. w. a.
do Montewideo (Uragwaj, Paragwaj)	

Uwagi: A) W Ameryce południowej jest wtedy lato kiedy w Europie jest zima i dlatego najlepiej jest wybierać się tamże pod jesień i w zimie

B) Dekret rządowy wydany w czerwcu 1896 zabrania osobom urodzonym w Galicyi — wstępu do Brazylii.

C) 1. Osoby co mają więcej jak 59 lat mogą tylko wtedy otrzymać szyfkartę do Montewideo albo Buenos Ajres, jeżeli jadą razem ze synem dorosłym albo jeżeli wykażą, że mają w tych krajach dzieci lub krewnych. 2. Także nie mogą jechać do tych krajów kaleki i kobiety bliskie połogu.

D. Jak to ogólnie wiadomo, w pewnych prowincyach Argentyny a szczególniej nad rzeką Parana i pod górami Kordylierami, powietrze, ziemia i urodzaje są takie same jak i w Galicyi a ponieważ w nowych koloniach otrzymują rolnicy przeszło sto morgów gruntu zupełnie bezpłatnie, przeto obecnie udaje się tam bardzo wiele ludzi z Galicyi. Zdolni rzemieślnicy i majstrowie jak także wszelkiego rodzaju robotnicy są w Argentynie lepiej płaceni jak we wszystkich innych krajach. Nigdzie ochoczy do pracy człowiek, nie znajdzie tak dobrego stanowiska jak w Argentynie. Podróż z Udine aż na kolonie gruntowe nad rzeką Parana kosztuje 80 zł. od osoby dorosłej. Dzieci do roku nie płacą nic, te co mają więcej jak rok a mniej jak 4 lata płacą (1/4) ćwierć biletu, dzieci co mają więcej niż cztery lata a mniej jak 12 lat płacą (1/2) pół biletu. Ponad 12 lat płaci się cały bilet.

III. Afryka, Indye, Chiny, Japonia i Australia (kopalnie złota).

Ekspedycye z Udine dwa razy na miesiąc. Okręty: Admiral, Herzog, Kaiser, Reichstag i około 20 innych, które równocześnie odbywają podróż na około ziemi. Podróż do tych krajów kosztuje najtaniej 150 zł.

Podróż okrętem do Nowego Jorku trwa dni (7) siedm, podróż morzem do Buenos Ajres i Montewideo trwa dni (18) ośmnaście. Każdy pasażer otrzymuje na okręcie osobne łóżko wraz z potrzebną czystą bielizną i obfite jedzenie bez żadnej dopłaty. Pasażerowie jadący trzecią klasą otrzymują taki wikt:

Śniadanie o 8 rano — Kawa albo herbata z cukrem i sucharami.

Obiad w południe — codziennie zupa, nadto dwa razy na tydzień potrawa postna, a pięć razy na tydzień mięso, ćwierć litra wina na osobę i chleba świeżego ile zje.

Kolacya — Wielka porcya mięsa, ćwierć litra wina i chleba świeżego do woli. We czwartek i w niedzielę zamiast zwykłego mięsa otrzymuje się pieczeń.

Przez całą drogę świeży chleb i świeże mięso.

Lekarz i apteka na okręcie bezpłatnie.

Na żądanie udzielam listownie wszelkich wiadomości i objaśnień a ponieważ obecnie wyjeżdżają z Galicyi najwięcej do Argentyny, przeto mam na składzie mapy i opisy tego kraju, które też wysyłam każdemu zupełnie bezpłatnie.

Większe kompanie mają pewne zniżone ceny jazdy okrętem a ich przewodnicy jak także księża lub nauczyciele jadący z rolnikami, aby się razem z nimi osiedlić na koloniach gruntowych otrzymują przewóz bezpłatny drugą klasą z Udine aż na miejsce przeznaczenia.

Pakunki trzeba wieść ze sobą tym samym pociągiem jako Gepek-pakunek a nigdy nie nadawać na fracht, bo na czas nie dojdą. Na okręcie ma każdy pasażer 100 kg. pakunku bezpłatnie, ale kolej aż do morza musi każdy sam opłacić.

Przyjmuje się posyłkę do wszystkich krajów po cenach bardzo niskich.

Wydaje się bilety tam i napowrót z opustem 20%.

Sprzedaje się bilety powołania, którymi osoby żyjące w Europie sprowadzają do siebie krewnych albo znajomych z poza morza.

Ponieważ Udine jest już za granicą, dlatego na listach do mnie powinna być marka za 10 centów a na korespondentkach ma być marek za 5 ct., inaczej pisma nie dochodzą,

Chociaż ceny moje są o wiele niższe jak ceny praktykowane dotąd przez innych Expedyentów, to jednak, gdyby ktoś wykazał mi wiarygodnem pismem, że inne Towarzystwo daje niższe ceny, to jestem gotów w każdej chwili przewozić przynajmniej o 5 złr. taniej jak inne Towarzystwa.

Pewny dobrego rezultatu, proszę o łaskawe pokazanie tego pisma swoim znajomym i polecając się łaskawej pamięci kreślę się

Z szacunkiem

Nodari Silvio
subagent koncesyonowany Udine - Italia.

5. aubalegat do alegatu 15.

Z Hamburga do New Yorku tylko 7 dni.

Falck & Comp. Hamburg, 2. Brandstwiete 4. Regularna ekspedycya do New Yorku Kanady i wszelkich innych portów zamorskich pospiesznymi i pocztowymi parowcami,

Znaną zapewnie Panu będzie nasza rządem koncesyonowana 45 lat istniejąca ekspedycya okrętowa. Myśmy nigdy pasażerów wyjeżdżających do Ameryki lub Kanady do wyjazdu nie zachęcali, a ponieważ w ostatnim czasie rozmaici ajenci kraj Wasz

różnemi drukowanemi listami i t. p. przepełniają, z tego powodu robimy Pana na następujące uważnym:

Jeżeli kto z własnej woli, albo na życzenie swoich krewnych czyli znajomych powziął zamiar do Zjednoczonych Stanów północnej Ameryki lub do Kanady (Winnipeg) jechać, to we własnym interesie, powinien najprzód się udawać do starej znajomej firmy, która na wszelkie zapytania sumiennie i sprawiedliwie odpowie, jakim sposobem dobrze, tanio i szczęśliwie do celu dojechać może.

Wiadomem będzie także Panu, że ci pasażerowie, którzy za morze jadą, powinni na austryacko-pruskiej granicy w Mysłowicach, się wykazać, że każda osoba złr. 250 posiada Możemy więc tylko poradzić, by Pan zadatek po 10 złr. od dorosłej osoby i po 5 zł. od dzieci wyżej 1 aż do 12 lat nadesłać zechciał, to za podaniem imienia, nazwiska i miejsca zamieszkania poszlemy Panu taką szyfkartę, za pomocą której Pana na pruskiej granicy w Mysłowicach, przez które najbliższa i najtańsza droga do Hamburga prowadzi, bez jakiejkolwiek przeszkody przepuszczą.

Posłany zadatek zostanie przy zapłaceniu należytości za szyfkartę w Hamburgu na rachunek policzony.

Wielkie, słynne, z podwójnemi śrubami i trzema kominami zaopatrzone pospieszne parowce, którymi naszych pasażerów w 7 dniach z Hamburgu do New Yorku ekspedyjujemy, odchodzą z tąd co środę a kosztuje przeprawa:

za dorosłą osobę . .	95 zł.	—	ct.
za dziecko od 1 do 12 lat .	47 „	50	„
za niemowlę niżej roku .	6 „	—	„

Oprócz tego przeprawiamy w każdą sobotę parowcem pocztowym do New Yorku w cenie:

za dorosłą osobę . .	83 zł.	—	ct.
za dziecko od 5 do 12 lat.	41 „	50	„
za niemowlę do 1-go roku tylko	6 „	—	„

Parowca do Kanady (Winnipeg) dokąd Wasi rodacy obecnie tłumnie wyjeżdżają (gdzie każdy 18 lat liczący emigrant od rządu kanadyjskiego po 113 austryackich morgów pola bezpłatnie otrzymuje, idą z tąd w pierwszych dniach każdego miesiąca i kosztuje przeprawa przez morze i dalej koleją w sypialnych wagonach aż do Winnipeg:

za dorosłą osobę . .	112 zł.	—	ct.
za dziecko od 5 do 12 lat	56 „	—	„
za dziecko od 1 do 5 lat .	41 „	50	„
za niemowlę do 1-go roku tylko	6 „	—	„

Załączamy Panu listę meldunkową dla podania imienia i nazwiska, wieku i miejsca zamieszkania wyjeżdżających, także przekaz pocztowy, na którym kwotę zadatków napisać i na poczcie nadać trzeba. Po otrzymaniu zadatku poślemy odwrotnie Panu szyfkarty. Większych pakunków, które ze sobą wozić nie możecie, prosimy 21 dni przed wyjazdem z domu jako „Frachtgut“ do nas, to jest pod adresem: Falck et Comp., Hamburg, 2. Brandstwiete 4, odsełać. W takim razie będziemy w stanie Panu takowe po przybyciu doręczyć. Pakunki stąd do Winnepegu idą z wami bezpłatnie. Zauważamy jeszcze że nie tylko w Hamburgu naszym pasażerom rady udzielamy, ale dla potrzeby tychże osobnego urzędnika w Winnepeg mamy, który Was przyjmie i starać się będzie abyście z tamtąd aż do miejsca na rządem przeznaczony Wam wolny grunt szczęśliwie i bezpłatnie przybyli.

Sienniki (materace) miski blaszane do jadła i picia każdy pasażer dostanie bezpłatnie. Wikt na parowcach jest obfitym i pożywnym.

Urządzenie i spis potraw dla pasażerów.

Rano: kawa z mlekiem z cukrem, codzień świeży chleb z masłem.

W południe: Jedno z następujących dań: rosół z ryżem. świeża pieczeń wołowa, zupa grochowa z wieprzowiną, zupa fasolowa z solonem lub konserwowanem mięsem, zielona fasolka z pieczenią albo wędzoną słoniną, kapusta z pieczonem świeżem mięsem wołowem, powindlanka z kluskami i wołowem mięsem, śledzie, cebula i ocet codziennie osobno wedle upodobania. — do tego codz. ziemniaki a dalej naprzemian kompot z rodzynek, ze śliwek z jabłek albo pudding.

Po południu: kawa z cukrem i mlekiem do tego sucharki.

Wieczór: ciepła pożywna wieczerza na przemian i tak: mięso z kartoflami, powidlanka (śliwianka) ryż z cukrem, zupa kartoflana z mięsem „Labskaus“ (potrawka z kartoflami, kapusta z kartoflami i mięsem albo śledź marynowany z ziemniakami w mundurze. Do tego herbata z cukrem i świeży biały albo czarny chleb.

Osobom nawiedzonym morską chorobą, przynosi się pożywienie do łóżka i dostają przez lekarza zaordynowane lekarstwo bezpłatnie. Dla niemowląt dostarcza się świeżego lub kondenzowanego mleka dostatecznie.

6. subalegat do alegatu 15.

Anglo-Continentales Reise-Bureau (concessionirt von der Königl. Niederländischen Regierung).

Anglo Kontynentalne bióro podróżne (konces. przez wysoki król.-holenderski Rząd).

Passagier beförderung mit Schnelldampfschiffen nach allen überseeischen ländern.	Przewóz podróżnych do wszystkich zamorskich krajów pospiesznymi parowcami

Rotterdam, dnia data stempla pocztowego.

Szanowny Panie!

Emigracya do Kanady ciągle się wzmaga a to z powodu tego, że Rząd tamtejszy jak dawniej tak i w tym roku, każdemu, kto tylko ma zamiar w Kanadzie się osiedlić, 250 morgów gruntu darmo rozdaje. Nadaża się zatem każdemu, kto tylko jest wstanie sobie koszta podróży zapłacić, sposobność do utrwalenia sobie i swej rodzinie bytu na przyszłość.

I z pańskiej okolicy dochodzą nas różne zapytania o szczegółach emigracyi do Kanady i to jest pewne, że w tym roku emigracya będzie znacznie większa, jak w latach poprzednich.

Ponieważ różni agenci-faktorzy wiedząc o tem, że ludzie z powodu wielkiej nędzy, jaka panuje w Galicyi, mają zamiar kraj swój opuścić, przeto zasypują okolicę tamtejszą rozmaitemi pismami, przyrzekając złote góry a w istocie wyzyskiwują biednych ludzi w najhaniebniejszy sposób. Przestrzegamy zatem, by ludzie do tych agentów nie pisali, im żadnych zadatków na szyfkarty nie posyłali, gdyż ludzie zostaną ze wszelkich zasobów pieniężnych obdarci i potem na okrętach towarowych przeznaczonych na przewóz bydła do niewoli brazylijskiej zawiezieni i tam na pastwę losu pozostawieni.

W interesie zatem tych biednych ludzi prosimy Pana zwrócić uwagę wszystkich, którzy mają zamiar wyemigrować do Kanady na naszą firmę, która specyalne parowce osobowe wprost do Kanady wysełа tak, że ludzie nie potrzebują się przesiadywać ani w New Yorku ani w innem mieście Stanów Zjednoczonych.

Podróż morzem trwa tylko około $5^1/_2$ dnia.

Szyfkarty są u nas najtańsze, gdyż całą podróż ztąd aż na miejsce to jest do głównego miasta Kanady do Winnipeg kosztuje tylko 100 zł. od osoby dorosłej a pakunki naszych podróżnych przewozimy całkiem darmo.

Za wikt na naszych okrętach, który jest pożywny i obfity nic się nie płaci.

Załączone karteczki prosimy porozdawać pomiędzy ludźmi tam w miejscu, by wiedzieli do kogo po szyfkart pisać i rady zasięgnąć, my chętnie każdemu bezpłatnie poradzimy, co ma robić i jak się agentów wystrzegać.

Listy do nas pisane kosztują 10 centów, nieopłaconych listów nie przyjmujemy.

Spodziewając się, że Pan w interesie dobrej sprawy zadosyć uczynisz naszej prośbie, pozostajemy

Z poważaniem

Anglo-kontynentalne bióro podróżne Rotterdam, Glashaven 24.

7 subalegat do alegatu 15.

B. Karlsberg, Hamburg i Rotterdam

rządem za kaucyą uprawniony jeneralny ekspedyent okrętowy. Wyprawa pasażerów pospiesznemi statkami do wszystkich zamorskich miejsc. Sprzedaż biletów okrętowych do Newyorku, Bostonu, Baltimore, i Philadelphii, jakoteż do Halifax, Quebeck, Montreal i wszystkich zresztą miejsc wewnątrz Zjednoczonych Stanów, Kanady i wszystkich na świecie portów. Sprzedaż biletów okrętowych do Ameryki, Afryki, Azyi, Australii i Anglii. Spedycya i kantor wymiany. Adres do depesz State Hamburg.

Rotterdam Boompjes 72. w Martie 1899.

Myłyje Krajany Hałyczane i Bukowyńci!

Usierdnym moim i postojannym staraniom dolu projeżdżajuszczaho liuda w Kanadu ułekszaty, udałoś meni znowu cynu perepprawy ne ritko izminiajuszczej sia z zoł. 118 na zoł. 112.; z zoł. 112 na zoł., 106; a teper opiat z zoł. 106 na zoł. 100 wid dorosłoj osoby (tj. wyższe lit 12) a widpowidno wid ditej umenczyty, o czim sim wsim objawlaju z proźboju ohołosyty to ne tikuda w swoim, ałe i w susidnych sełach z tim zamiczaniem, szczo po toj priczini tii, kotorii, po teperisznoj cynie presyłaja jednowremienno zawdatki nemedlenno w Rotterdam do mene zameldujut sia u menia, nawet wsłuczaju piźnijszoj pereminy i pitskoczenia ceny, pereidut po doteperisznoj cynie zoł. 100 wid dorosłoj osoby. W misli z tym peresterehaju wsich dobrych liudej wie Udine i perepprawy w nei, ne mencze wid wsilakich pidagentiw, hdeby sia ony nenachodyły i jakby sia ony nenazywały — (a je meždu nymy i bezimennyje). Lipsze tańcze i bezpecznijsze i skorijsze nichto w świti Was neperepprawyt kromnie menia. Podoroż do Rotterdamu i fracht pakunkiw kosztuje pocztu tilki szczo do Hamburga, a czerez Bremen wże wowsze ne pud w Kanadu tak jak Bremen nymaje priamoho obszczenia z neju. Tim, kotorii dla jakoj nybud pryczyny ne zmożut ichaty, wertaju dawnym obyczajom, zawdatki w połnie i takowyje u mene jak de jende ne dropadajut nikoły!

Ślipi nechaj wydiat, a hłuchi nechaj słyszut!

Pyśma prosymo jak należyt opłaczowaty, tak jak my tu za każdyj nezapłaczenyj grejcar $2^1/_2$ strafu płatymo. Pyśmo do 15 gramów wahy kosztuje do nas 10 gr. Karta pocztowa 5 gr.

Wasz krajan i narodulubec w imeni B. Karlsberga

J. Krzysztofczyk.

Tak pereprawa z Rotterdamu w Winnipeg tilki zoł. 100 teper!

8. **Subalegat** do alegatu 15.

Verpflichtungs-Schein

für Feldarbeiter (Monatslöhner)

§. 1.

Beim Herrn Rittergutspächter Weiss in Klein-Eulau bezw. bei dessen Rechtsnachfolger im Besitze des Gutes treten die endesunterzeichneten Personen, die Ehefrauen mit Genehmigung ihrer Männer und die unmündigen Personen mit Zustimmung ihrer Väter, vom Frühjahr (März-April) 1899 ab, den Tag des Antrittes den Bestimmungen des Arbeitgebers vorbehalten, bis zum Herbst desselben Jahres so lange in Arbeit, bis alle Feldarbeiten und Rübenarbeiten beendet sind, und verpflichten sich, jede ihnen übertragene Tages- wie Accordarbeit, die in der Landwirthschaft vorkommt, mit gewissenhafter Treue und mit Fleiss auszuführen.

Ein jeder der Unterzeichneten verspricht, einen vollständig ausgefertigten Pass am Tage des Antrittes abzugeben, andernfalls er sich Ausschliessung von der Reise gefallen lassen muss. Auch versichert er, vollständig gesund und ohne jedes die Arbeit hindernde Gebrechen (weibliche auch nicht schwanger) zu sein.

§. 2.

Die tägliche Arbeitszeit dauert von 5 Uhr Morgens bis 7 Uhr Abends mit Pausen von je $^1/_2$ Stunde für Frühstück und Vesper und von 1—2 Stunden für Mittagbrot.

Die Stunden, in welchen die Pausen stattfinden, hat der Arbeitgeber je nach dem Stande der Arbeit zu bestimmen. Die Arbeitszeit beginnt pünktlich um 5 Uhr Morgens mit dem Weggange vom Gutshofe und endet pünktlich um 7 Uhr Abends an der Arbeitsstelle.

In dringenden Nothfällen haben die Arbeiter auch ausser diesen Stunden auf Verlangen des Arbeitgebers oder dessen Stellvertreters Wirtschaftsarbeiten zu verrichten. Die Beurtheilung, ob ein Nothfall vorliegt, steht allein dem Arbeitgeber oder dessen Stellvertreter zu. Die Entschädigung für die Ueberstunde an Werktagen beträgt bei Männern und Burschen über 18 Jahre 0,10 Mark, bei Frauen, Mädchen und jüngeren Burschen 8 Pfg.

Rewers

robotników wiejskich (miesięczników).

§. 1.

Niżej podpisani, kobiety zamężne za przyzwoleniem mężów, osoby małoletnie za przyzwoleniem ojców, podejmują się u Pana .... względnie u jego prawnego następcy w własności dóbr pracować od wiosny (Marzec-Kwiecień) 1899 — dzień rozpoczęcia służby oznacza służbodawca — do jesieni tegoż roku aż do ukończenia wszystkich robót polnych i buraczanych i obowiązują się wszelką im powierzoną robotę dzienną lub akordową, w zakres gospodarstwa wiejskiego wchodzącą, z sumiennością i pilnością wykonywać.

Każdy z niżej podpisanych ma w dniu zaczęcia się służby oddać uzupełniony dokument podróżny, w przeciwnym razie może być od podróży wyłączonym. Zapewnia również, że jest zdrowym i wolnym od wszelkich ułomności (u kobiet od ciąży), któreby pracy przeszkadzać mogły.

§. 2.

Praca dzienna trwa od godziny 5 rano do 7 wieczorem z przerwami półgodzinnemi na śniadanie i podwieczorek a 1—2 godzin na obiad.

Czas przestanków oznacza służbodawca według stanu roboty. Praca zaczyna się punktualnie o 5 godzinie rano wyjściem z zabudowań dworskich a kończy się o godzinie 7 wieczorem na miejscu roboty.

W nagłych wypadkach są robotnicy obowiązani na żądanie służbodawcy lub tegoż zastępcy poza wymienionemi godzinami prace gospodarskie wykonywać. Czy taki wypadek zachodzi lub nie, rozstrzyga jedynie służbodawca lub jego zastępca. Zapłata za godzinę takiej pracy wynosi u mężczyzn i chłopców wyżej lat 18, 10 fenigów, u kobiet, dziewcząt i młodszych chłopców 8 fenigów.

Oprócz ewangelickich dni świątecznych i niedziel mają robotnicy prawo święcić dnie następujące: 1. czerwca (Boże Ciało),

Ausser den evangelischen Festtagen und Sonntagen haben die Arbeiter das Recht, an folgenden Tagen zu feiern: 1. Juni (Frohnleichnahmfest), 29. Juni (Peter und Paul), 15. August (Mariä Himmelfahrt), 8. September (Mariä Geburt), 29. September (Michaelis), 1. November (Allerheiligen). An anderen Tagen haben die Leute keinen Anspruch zu feiern.

§. 3.

Ueber den Lohn wird Folgendes vereinbart.

I. Monatslohn.

1. Männer, welche mähen können, 20 bis 22 Mark.
2. Grosse Burschen, welche mit Pferden und Ochsen umgehen können, erhalten 18 Mark.
3. Kleine Burschen erhalten 16 Mark.
4. Frauen und Mädchen erhalten 16—18 Mk.

Während der Ernte keine Lohnerhöhung.

II. Accordlöhne nach Vereinbarung.

Für Aufseher entsprechend höhere Sätze.

§. 4.

Ausser den vorgenannten Lohnsätzen für die Arbeitsleistungen wird jedem Arbeiter wöchentlich an Kost bezw. Naturalien gewährt: dem Mann 10 Pfd. Brot, dem Burschen und der Frau 8 Pfd. Brot, ausserdem bei allen 1 Pfd. Gerstengraupen, 1 Pfd. Bohnen, 1 Pfd. Erbsen, 1 Pfd. Reis, 1 Pfd. Schweinefett, 1 Pfd. Fleisch oder entsprechendes Fleischgeld, 25 Pfd. Kartoffeln, $2^1/_2$ Liter Buttermilch, $3^1/_2$ Liter Magermilch oder Milchkaffee, Salz nach Bedarf und $^1/_4$ Pfd. Mehl zum Einbrennen, gemeinschaftliche Wohnung im Arbeiterhause und nach Geschlechtern getrennt, die Schlafräume frei, ausserdem jedem Arbeiter Lagerstatt und eine wollene Decke.

Ferner wird gewährt eine gemeinschaftliche Feuerstelle zum Kochen und Waschen sowie das erforderliche Brennmaterial.

Das Essen wird von einer Frau, bezw. der Frau des Aufsehers (Vorarbeiters) gekocht, welche auch sämmtliche Wohn- und Schlafzimmer zu reinigen und das Schälen des jedesmaligen Tagesquantums von Kartoffeln zu besorgen hat. Dieser ist dafür die nöthige freie Zeit zu gewähren.

29. czerwca (Św. Piotra i Pawła), 15. sierpnia (Wniebowstąpienie Matki Boskiej), 8. września (Urodziny Matki Boskiej), 29. września (Św. Michała), 1. listopada (Wszystkich Świętych). Innych dni nie mają prawa robotnicy święcić.

§. 3.

Co do wynagrodzenia została zawarta następująca umowa:

I. Płaca miesięczna.

1. Mężczyźni umiejący kosić otrzymują 20 do 22 marek.
2. Dorosli chłopcy umiejący się obchodzić z końmi i z wołami otrzymują 18 mk.
3. Mniejsi chłopcy otrzymują 16 marek.
4. Kobiety i dziewczęta otrzymują 16 do 18 marek.

W czasie żniwa zapłaty się nie podwyższa.

II. Płaca akordowa według umowy.

Dozorcy otrzymują stosunkowo wyższe wynadgrodzenie.

§. 4.

Oprócz wyżej wymienionych płac za roboty wyznacza się: każdemu robotnikowi tygodniowo jako żywność względnie w naturze: mężczyźnie 10 funtów chleba, chłopcu i kobiecie po 8 funtów chleba, oprócz tego wszystkim bez różnicy po 1 funcie pęcaku, po 1 funcie bobu, po 1 funcie grochu, po 1 funcie ryżu, po 1 funcie smalcu wieprzowego, po 1 funcie mięsa lub odpowiednie pieniądze na mięso, po 25 funtów ziemniaków, po $3^1/_2$ litra maślanki, po $3^1/_2$ litra zbieranego mleka albo kawy z mlekiem, soli według potrzeby, po $^1/_4$ funta mąki do zasmażki; wspólne mieszkanie w domu dla robotników i izby do spania oddzielne dla obu płci, oprócz tego każdemu robotnikowi legowisko i wełnianą kołdrę.

Dalej wyznacza się wspólne ognisko do gotowania i prania jakoteż potrzebne paliwo.

Gotowaniem jedzenia zajmuje się jedna kobieta, względnie żona dozorcy (pierwszego robotnika), której zadaniem jest porządkowanie wszystkich izb mieszkalnych i sypialnych i obieranie potrzebnej na każdy dzień ilości ziemniaków. Na załatwienie

(Es wird betont, dass die Leute auf die richtige Gewährung des Deputats grossen Werth legen.)

Sollte jedoch einer der Unterzeichneten aus eigener Schuld die im §. 1 bezeichnete Dauer des Arbeitsverhältnisses nicht aushalten oder durch sein Verhalten die Entlassung nöthig machen, so ist er verpflichtet, sofort nach Lösung des Arbeitsverhältnisses die ihm zugewiesene Wohn- und Schlafstube zu räumen und steht im Weigerungsfalle dem Arbeitgeber die Berechtigung zu, seine sofortige gerichtliche Exmission zu erwirken.

Die Befolgung der in den Wohn- und Schlafräumen angeschlagenen Hausordnung hat der Aufseher (Vorarbeiter) bezw. die von dem Arbeitgeber hierzu bestimmte Person zu überwachen, in deren Abwesenheit, der jedesmal unter den Anwesenden Aelteste, welchem vom ersteren der Auftrag hierzu ertheilt wird.

§. 5.

Die Geräthschaften, welche die Arbeiter vom Arbeitgeber geliefert erhalten, sind sie verpflichtet, sauber und unbeschädigt zurückzugeben. Jede Beschädigung der geliehenen Geräthschaften, die durch ordnungswidrige Benutzung derselben entsteht, oder verlorenes Geräth, ist vom Arbeiter durch baares Geld an Werth zu ersetzen.

§. 6.

Es verspricht ein jeder der Arbeiter, den Anordnungen des Arbeitgebers, soweit sich dieselben auf das Verhalten in den Wohn- und Schlafräumen oder bei der Arbeit beziehen, unbedingten Gehorsam. Der Arbeitgeber ist berechtigt, das Arbeitsverhältniss sofort zu lösen, wenn ein Arbeiter

a) den dienstlichen Anordnungen des Arbeitgebers oder dessen Vertretern (Inspector, Verwalter, Aufseher u. s. w.) selbst auf zweimalige Aufforderung hin nicht Folge leistet,
b) den Arbeitgeber oder dessen die Aufsicht ausübenden Vertreter beschimpft,
c) oder gar denselben thätlich sich widersetzt,
d) wenn ein Arbeiter stiehlt,
e) wenn eine unverheirathete Person schwanger wird,
f) wenn der Arbeiter zu den verdungenen Arbeiten unfähig sich erweist,
g) wenn er sich der Aufwiegelei schuldig macht,
h) wenn er die Thiere des Herrn quält.

Bleibt der Arbeiter von der Arbeit weg, ohne die Erlaubniss des Arbeitgebers

tych czynności zostawia się tej kobiecie odpowiedni wolny czas.

(Przyjmuje się do wiadomości, że ludziom na słusznem wydzieleniu wiktuałów i mieszkania bardzo wieie zależy.)

W razie gdyby ktoś z niżej podpisanych z własnej winy w §. 1. wymienionego terminu trwania stosunku służbowego nie dotrzymał, lub swojem zachowaniem się odprawienie ze służby spowodował, jest obowiązany wyznaczoną mu izbę mieszkalną i sypialną opuścić; w razie oporu przysługuje służbodawcy prawo sądownie go rugować.

W izbach mieszkalnych i sypialnych znajduje się regulamin z przepisami co do porządku tamże zachowywać się mającego. Porządku tego ma przestrzegać dozorca (pierwszy robotnik) względnie osoba przez służbodawcę ustanowiona, w razie jej nieobecności najstarszy z chwilowo obecnych, któremu służbodawca zadanie to powierzy.

§. 5.

Robotnicy obowiązują się sprzęty i narzędzia od służbodawcy otrzymane w czystym i nieuszkodzonym stanie zwrócić. Każde uszkodzenie wypożyczonych narzędzi i sprzętów z nieodpowiedniego użytku tychże wynikające obowiązany jest robotnik gotówką wynadgrodzić.

§. 6.

Każdy robotnik obowiązuje się zarządzeń służbodawcy tyczących się zachowania w izbach mieszkalnych i sypialnych jako też przy robocie bezwarunkowo słuchać. Służbodawca ma prawo kontrakt służbowy rozwiązać, jeżeli robotnik

a) zarządzeniom służbowym służbodawcy lub jego zastępców (inspektora, administratora, dozorcy i t. d.) nawet po dwukrotnem wezwaniu nie jest posłusznym,
b) służbodawcę albo w jego imieniu dozorujących zastępców znieważa,
c) lub nawet czynnie im się sprzeciwia,
d) jeżeli robotnik dopuści się kradzieży,
e) jeżeli niezamężna robotnica zajdzie w ciążę,
f) jeżeli robotnik okaże się niezdolnym do załatwiania umówionych robót,
g) jeżeli się dopuści podburzeń,
h) jeżeli dręczy zwierzęta do służbodawcy należące.

Jeżeli robotnik zaprzestanie pracy bez pozwolenia służbodawcy albo w czasie do pracy przeznaczonym dopuści się pijaństwa albo mimo poprzedniego wyraźnego przy-

einzuholen, oder wird er während der Arbeitszeit betrunken betroffen oder hält er die Hausordnung trotz vorhergegangener ausdrücklicher Erinnerung nicht inne, so ist der Arbeitgeber für jeden Fall der Zuwiderhandlung berechtigt, 0.50 Mark bei der nächsten Lohnzahlung als Conventionalstrafe in Abrechnung zu bringen, die er an die Armencasse abzuliefern hat. Wird die Strafe bei der nächsten Lohnzahlung nicht geltend gemacht, so ist sie als erlassen anzusehen.

Die zu Recht erfolgte Entlassung des Arbeiters steht dem rechtswidrigen Bruch des Arbeitsverhältnisses gleich, ebenso die Weigerung, das vereinbarte Arbeitsverhältniss überhaupt anzutreten.

Dem Arbeitgeber steht wegen aller Forderungen aus diesem Vertrage, sowie wegen Schadenersatzansprüchen das Recht der Einbehaltung der Sachen des Arbeitnehmers zu.

§. 7.

Nach Beendigung der ersten zwei Monate Arbeit wird den Arbeitern der Lohn nur für einen Monat ausgezahlt. Nach Ablauf des vierten Monats ist der Arbeiter berechtigt, sich den Lohn für diesen Monat auszahlen zu lassen, desgleichen nach Ablauf des sechsten Monats den Lohn für diesen Monat. Ausserdem erhält jeder Arbeiter auf Wunsch wöchentlich abschlägig einen Betrag bis zur Höhe von einer Mark ausgezahlt. Der übrige Theil des Lohnes bleibt als Caution bis zur Schlussabrechnung stehen.

Als Angeld hat der Arbeitgeber an den Arbeitsnachweis Anfang Februar 5 Mk. für den Kopf einzuzahlen, welche den Arbeitern vor der Abreise in ihrer Heimath als Vorschuss ausgezahlt und vom Arbeitgeber bei der Schlussrechnung in Anrechnung gebracht werden. Ferner sind gleichzeitig für Provision, Einschreibgebühren und Reisegeld bis Myslowitz pro Person Mark, ausserdem das Geld für Reise von dort bis zum Bestellungsort einzusenden. Der Arbeitgeber bezahlt auch die Rückreise bis zur Grenze.

Die Leute erhalten freien Arzt, freie Medicamente und Krankenpflege; hiergegen wird der Lohn in Abschlag gebracht.

Für alle aus dem Arbeitsverhältniss etwa entstehenden Rechtsstreitigkeiten gilt als Gerichtsstand Breslau.

Ort: Kl. Eulau-Wilhelmshütte.

Datum: den 2. Februar 1899.

Franz Weiss.

pomnienia porządku domowego nie zachowuje, ma służbodawca w każdym poszczególnym wypadku prawo, przy najbliższej wypłacie przestępcy 50 fenigów od należnego mu wynadgrodzenia jako karę konwencyonalną odciągnąć. Karę tę ma służbodawca kasie ubogich przekazać. Jeżeli kara przy najbliższej wypłacie nie zostanie odciągniętą, ma się uważać za darowaną.

Każde na słusznych podstawach zarządzone odprawienie robotnika jest równoznacznem z nieprawnem przerwaniem stostosunku służbowego ze strony tegoż, tak samo wzbranianie się wogóle rozpoczęcia umówionej służby.

Służbodawca ma prawo z powodu wszelkich swoich pretensyi z układu tego wynikającvch jakoteż swoich pretensyi tyczących się wynadgrodzenia szkód prawo zatrzymania efektów do służbobiorcy należących.

§. 7.

Po upływie pierwszych dwóch miesięcy pracy otrzymują robotnicy zapłatę tylko za jeden miesiąc. Po upływie czwartego miesiąca ma robotnik prawo otrzymać zapłatę za ten miesiąc, tak samo po upływie szóstego miesiąca także za ten miesiąc. Oprócz tego otrzymuje każdy robotnik na żądanie tygodniowo pewną kwotę do wysokości 1 marki odciągać się mającą od zapłaty. Reszta zapłaty pozostaje jako kaucya do ostatecznego obrachunku.

Jako zadatek ma służbodawca biórowi wykazu pracy z początkiem lutego wypłacić 5 marek na głowę, ktorą kwotę robotnicy przed odjazdem z domu jako zaliczkę otrzymać mają. Kwotę tę odciąga służbodawca przy ostatecznym obrachunku. Dalej ma być przesłana jako prowizya, wpisowe i koszta podróży do Mysłowic kwota — marek, oprócz tego pieniądze na podróż stamtąd na miejsce zamówienia. Służbodawca płaci także powrót do granicy.

Chorzy otrzymują lekarza, lekarstwa i opiekę bezpłatnie, zarobek się jednak za czas choroby odciąga.

Do załatwienia wszelkich z tego stosunku służbowego wynikających kwestyi prawnych uważa się sąd w Wrocławiu jako kompetentny.

Miejscowość: ....

Data: ....

....

Podpis służbodawcy.

Lfde. Nr.	Namensunterschriften der Leute Podpis ludzi	Alter Wiek	Religion Religia	Wohnort Miejsce zamieszkania	Poststelle des Wohnortes Poczta miejsca zamieszkania
1					
2					
3					

9 subalegat do alegatu 15.

Abschrift. Verplichtungsschein für Feldarbeiter.

§. 1

Dauer des Arbeits-Verhältnisses.

Beim Dominium Sokolniki bei Gultowy bezw. bei dessen Rechtsnachfolger im Besitze des Gutes treten die endesunterzeichneten Personen vom Frühjahr 18 . ., den Tag des Antrittes den Bestimmungen des Arbeitsgebers vorbehalten, bis zum Herbst desselben Jahres so lange in Arbeit, bis allle Feldarbeiten und Rüben bezw. Kartoffelarbeiten beendet sind, und verpflichten sich jede ihnen übertragene Arbeit, die in der Landwirtschaft vorkommt, mit Fleiss und Treue auszuführen.

Ein jeder der Unterzeichneten verspricht seine Legitimationspapiere am Tage desi Antrits in . . . abzugeben, anderfalls er sich die Ausschliessung von der Rese gefallen lassen muss. Auch versichert er, vollständig gesund und ohne jedes die Arbeit hindernde Gebrechen (weibliche auch nicht schwanger) zu sein.

§. 2.

Arbeitszeit.

Die tagliche Arbeitszeit richtet sich nach der Jahreszeit und dauert von morgens 5 Uhr bezw. Sonnaufgang bis Sonnuntergang mit $^1/_2$ Stunde Frühstück, 1 Stunde Mittags und $^1/_2$ Stunde Wesperpause.

Sollten an Sonn — und Feiertagen ausnahmsweise wirtschaftliche Arbeiten als dringend nothwendig von der Polizei erlaubt und von Arbeitgeber angeordnet werden, so verpflichten sich die Unterzeichneten, solche pünktlich zu leisten.

§. 3,

Vergütigung.

Als Vergütigung wird vereinbart:

I.

Pro Person Tagelohn in baar:

			In der Ernte
Männer	Mark	0,85	1,15
Burschen	„	0,65	0,80
Frauen bezw. Mädchen		0,65	0,80

II.

Pro Person und Woche an Naturalien:

$3^1/_2$ Liter Magermilch, 25 fnt. Kartoffeln, $3^1/_2$ fnt. Erbsen oder Reis. 2 fnt. Mehl oder Kaffe im gleichen Werthe, $^1/_2$ fnt. Salz, 10 fnt. Brot, Weiber und Burschen 8 fnt. $^1/_2$ Fleisch, 1 fnt. Fett.

III.

Freie Wohnung und Brennmaterial. Das Essen wird von eines Frau (Frau des Vorarbeiters, des Aufsehers) gekocht. Die leztere hat auch die Wohn — und Schlafräume zu reinigen und das Qantum des jedesmalgen Tagesquantums von Kartoffeln zu besorgen. Dieselbe erhält den gleichen Tageslohn wie die übrigen Frauen und hat alls nur für 50 Personen gekocht wird, Nachmittags mitzuarbeiten.

§. 4.

Arbeitsgeräthe.

An Arbeitsgeräthen haben alle Arbeiter und Arbeiterinen mitzubringen, die Männer überdies eine Sense.

Die Gerätgschaften, welche die Arbeiter vom Arbeitgeber geliefert erhalten, sind sie verpflichtet. sauber und unbeschädigt zurückzugeben. Jede Beschädigung der geliefenen Geräthschaften, die durch ordnungs widrige Benützung derselben entsteht oder verlorenes Geräth ist vom Arbeiter durch baares Geld an Werth zu ersetzen.

§. 5.

Reisegeld.

Die Kosten der Hinreise zum Dienstort werden vom Arbeitergeber vorgeschossen. Derjenige Arbeiter, der die vereinbarte Arbeitszeit nicht aushält, muss dem Arbeitgeber das vorgeschossene Reisegeld, ersetzen; demjenigen Arbeiter der die vereinbarte Dienszeit ausgehalten hat, wird das vorgeschossene Reisege'd erlassen und das gleiche Reisegeld zur Rückreise aus den Mitteln des Arbeitsgebers gewärht.

§. 6.

Auslohnen.

Das Auslohnen geschieht wöchentlich am Sonnabend 30% des Lohnes der ersten 3 Monate werden jedoch erst beim ordnungsmässigen Abgang des Arbeiters fällig und ausgezahlt.

§. 7.

Gehorsam.

Es verspricht ein jeder der Arbeiter, den Anordnugen des Arbeitgebers bezw. dessen Stellvertreter, soweit sich dieselben auf das Verhalten in den Wohn — und Schlafräumen oder bei der Arbeit beziehen unbedingten Gehorsam. Hingegend ist der Arbeitgeber bzw, dessen Stellvertreter berechtigt, das Arbeitsverhältniss sofort zu lösen, wenn ein Arbeiter den dienstlichen Anordnungen des Arbeitgebers oder dessen Stelvertretern (Inspector) Verwalter, Aufseher u. s. w. selbst auf zweimalige Aufforderung hin nicht Folgeeistet.

Die Inwaliditätskarten übergeben die Unterzeichneten dem Arbeitgeber für die Dauer des Arbeitsverhältnises zur Aufbewahrung. Für alle aus diesem Arbeitsverhältniss etwa entstehenden Streitigkeiten gilt als Gerichtstand Posen.

Adelnact am 10. März 1899·

L. Nr.	Namensunterschrift der Leute	Alter	Religion	Wohnort	Poststelle des Wohnortes
1					
2					
3					

LW. 72.005/99.

We Lwowie, dnia 2. grudnia 1899.

Aleg. 2

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o administracyi krajowych funduszów pożyczkowych na budowę koszar dla wojska, za czas od 1. października 1898 do 30. listopada 1899.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu z dnia 4. marca 1899 powziął Wysoki Sejm następujące uchwały:

1. Sprawozdanie Wydziału krajowego o administracyi krajowych funduszów pożyczkowych na budowę koszar dla wojska, za czas od 1. listopada 1897 do 30. września 1898 przyjmuje się do wiadomości.

2. Sejm ponawiając swą rezolucyę z 5. kwietnia 1892, wzywa ponownie c. k. Rząd o zasiłek ze Skarbu Państwa dla gmin względnie dla kraju na budowę koszar dla wojska.

3. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby czuwał nad korzystnem załatwieniem uchwały z dnia 15. stycznia 1895, względnie z 29. stycznia 1898, dotyczącej pokrywania kosztów budowy koszar na pomieszczenie nowych oddziałów wojska potrzebnych ze Skarbu Państwa, za poborem opłaty za takie koszary ze Skarbu wojskowego.

4. Sejm upoważnia Wydział krajowy do zawarcia imieniem funduszu krajowego z c. i k. państwowem Ministerstwem wojny umowy o budowę krytej ujeżdżalni przy koszarach Cesarza Franciszka Józefa dla konnicy na Wulce, pod warunkami w uchwale Wydziału krajowego z dnia 23. grudnia 1898 LW. 79.731 wyszczególnionymi — i do wstawienia do budżetu funduszu krajowego koszar na rok 1900, kwoty 40 000 zł. w. a. z dochodów bieżących tego funduszu wypłacić się mającej.

W wykonaniu uchwał ad 2. i 3. udzieloną została pismem Marszałka kraju z 4. marca 1899 Ls. 783/99 c. k. Prezydyum Namiestnictwa rezolucya Wysokiego Sejmu do c. k. Rządu przy dołączeniu sprawozdania komisyi administracyjnej, zawierającego szczegółowe i wyczerpujące uzasadnienie potrzeby pomocy c. k. Rządu dla kraju względnie gmin na budowę koszar dla wojska.

Na ponowne zaś odniesienie się Wydziału krajowego do c. k. Prezydyum Namiestnictwa odezwą z dnia 13. października 1899 L. 67.149 z zapytaniem, w jakiem stadyum sprawa ta się znajduje, odpowiedziało toż c. k. Prezydyum pismem z 26. października 1899 l. 11.136/pr., że sprawozdaniem swem z 22. lipca 1899 l. 2.612/pr. zakomunikowało powyższą rezolucyę J. E. Panu Ministrowi obrony krajowej, jednakże dotychczas nie zostało zawiadomione o skutku tej rezolucyi.

O wykonaniu uchwały ad 4. zamieszcza Wydział krajowy poniżej sprawozdanie w dziale koszar krajowych.

Jak to Wysokiemu Sejmowi z poprzednich sprawozdań Wydziału krajowego wiadomo, zostają w administracyi Wydziału krajowego trzy fundusze na budowę koszar dla wojska:

1. Krajowy fundusz pożyczkowy dla gmin i prywatnych na budowę koszar dla wojska.

2. Krajowy fundusz byłego galic. korpusu ochotników z r. 1859.
3. Krajowy fundusz — koszar krajowych.

Fundusz pierwszy powstał na podstawie zasadniczej uchwały Wysokiego Sejmu z 11. stycznia 1888, którą na cel powyższy ustanowiono z zasobów kraju fundusz pożyczkowy w kwocie . . . 1,000.000 zł. powiększony następnemi dotacyami w myśl uchwał Wysokiego Sejmu

z dnia 5. kwietnia 1892	200.000 „
z dnia 24. września 1892	80.000 „
i z dnia 30. stycznia 1897	111.500 „
razem . .	1,391.500 zł.

Z tak utworzonego funduszu pozostawało na pożyczkach u gmin i osób prywatnych podług zamknięcia rachunków z końcem roku 1898 . . .	1,423.657 zł. 32 ct.	
i w zapasie kasy	25.720 „ 20 „	1,449.377 zł. 52 ct.

wzrósł więc fundusz ten z 31. grudnia 1898 o . . . . 57.877 zł. 52 ct. a to z chwilowych lokacyi i 6% odsetek zwłoki.

Nadto w roku bieżącym wypłacono dalsze pożyczki:

1. Gminie Kołomyja z przyrzeczonej do LW. 48.367/96 III. ratę	47.500 zł.
2. Gminie Rzeszów z przyrzeczonej do LW. 45.343/96 resztę .	50.000 „
3. Gminie Żółkiew z przyrzeczonej do LW. 28.033/93 IV. ratę	30.000 „
razem . .	127.500 zł.

Gmina Tarnów nie podniosła i w roku bieżącym resztującej pożyczki w kwocie . . . . 50.000 zł. wobec czego kwota ta pozostaje do wypłaty.

Prócz tego przypadają do wypłaty w roku 1900 następujące pożyczki:

1. Kołomyja L. 48.367/96 reszta	37.500 zł.
2. Stanisławów L. 33.556/94	40.000 „
3. Żółkiew L. 28.033/93 reszta	30.000 „
Razem więc . .	157.500 zł.

Na to pokrycie: w bieżących wpływach około .	127.000 zł.	
i spodziewana reszta kasowa około	30.000 „	157.000 zł.

okazuje się nieznaczny niedobór w kwocie około . . . . . . 500 zł. który znajdzie chwilowo pokrycie w zapasie kasowym funduszu byłego galic. Korpusu ochotników, wynoszącym 17.156 zł.

Tu zaznacza się, że we wpływach roku 1900 obliczonych blisko na 127.000 zł. uwzględniono już ulgi, jakie uchwałą Wydziału krajowego z 14. listopada 1899 L. 74.463 przyznano ostatecznie gminie Rzeszów, dozwalając jej, aby pożyczki w ogólnej kwocie 250.000 zł., przeznaczone na budowę koszar normalnych dla 3-go pułku ułanów obrony krajowej, z powodu prowizorycznego objęcia tych koszar przez wojskowość dopiero w roku bieżącym, rozpoczęła spłacać od 1. stycznia 1900, resztę zaś dawniejszych pożyczek spłaciła zamiast w przypadających pięciu latach, w latach dziesięciu; oraz ulgi, jakie uchwałą Wydziału krajowego z 12. września 1899 L. 44.335 przyznano gminie Trembowla wskutek znanego krytycznego jej finansowego położenia, w jakiem znalazła się z powodu nieracyonalnej gospodarki dawniejszego jej zarządu a to w uwzględnieniu odstąpionej uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 27. marca 1899 Wydziałowi krajowemu do załatwienia petycyi, oraz po ściągnięciu znaczniejszej części zaległości w drodze przymusowej. Gminie tej zezwolono warunkowo spłacić resztujące pożyczki w stosunku nowego 20-letniego okresu, jednakże tylko na tak długo, dopóki wojskowość za koszary gminne czynsz płacić będzie. Dla zapewnienia zaś regularnej spłaty rat pożyczkowych zażądał Wydział krajowy kondyktu na czynsz wspomniany.

Co do nowych i jeszcze nie zrealizowanych promes podaje Wydział krajowy przedewszystkiem do wiadomości Wysokiego Sejmu, że promesę do LW. 66.407/97 wydaną gminie miasta Kołomyi na 180.000 zł. na budowę normalnych koszar dla dwóch batalionów obrony krajowej w Kołomyi, z powodu niemożebności

ze strony gminy zapewnienia sobie jeszcze dalszej na ten cel pożyczki około 120.000 zł., rozdzielił w ten sposób, że gminie zapewnił wypłatę 72.000 zł. na ukończenie rozpoczętych robót przy innych w gminie istniejących koszarach, resztę zaś w kwocie 108.000 zł. uchwałami do LL. 34.089 i 40.876/99 przyznał Feiwlowi Rohatynowi na budowę koszar normalnych dla dwóch batalionów obrony krajowej w Kołomyi, bez żadnej nadziei na jakąkolwiek dodatkową pożyczkę. Termin płatności obu tych promes opiewających razem na 180.000 zł. pozostał niezmieniony, to jest płatne są one po 60.000 zł. w latach 1906, 1907 i 1908.

Nadto przyznał Wydział krajowy uchwałą z 6. października 1899 L. 64.635 gminie miasta Sanoka bezprocentową zwrotną w 15 latach pożyczkę w kwocie 150.000 zł. na budowę normalnych koszar dla załogi wojskowej w Sanoku, oznaczając termin płatności tej pożyczki, jak to gmina sama upraszała, (LW. 56.321/99) na lata 1911, 1912 i 1913. Do wydania tej promesy zniewolony był Wydział krajowy okolicznością, że w przeciwnym razie zagrażało gminie zwinięcie koszar wojskowych a tem samem poważna strata w dochodach przedewszystkiem z dzierżawy prawa propinacyi przeszło 10.000 zł. rocznie.

Odmówiono pożyczki gminie Czortków w kwocie 30.000 zł. żądanej na budowę baraków dla rezerwistów, pożyczki bowiem udzielane być mogą tylko na koszary dla stałej załogi wojskowej.

Promesy przez Wydział krajowy wydane, lecz dotąd niezrealizowane są następujące:

1.	Gmina	Kołomyja LW. 48.367/96	(płatn. 1900)	.	37.500 zł.
	„	„ LW. 34.089 i 40.876/99	(„ 1906/7)	.	72.000 „
	„	„ Feiwel Rohatyn „	(„ 1907/8)	.	108.000 „
2.	„	Lwów LW. 7.689 i 10.106/98	(„ 1906/10)	.	200.000 „
3.	„	Nowy Sącz LW. 17.392/92 i 72 278/95	(„ 1904)	.	30.000 „
4.	„	Przemyśl LW. 19.882/92 i 72.278/95	(„ 1903/4)	.	100 000 „
5.	„	Sanok LW. 64.635/99 . .	(„ 1911/13)	.	150.000 „
6.	„	Stanisławów LW. 33.556/94 .	(„ 1900)	.	40.000 „
7.	„	Stryj LW. 84.294/95 . .	(„ 1903)	.	60.000 „
8.	„	Tarnów LW. 8.601/93 . .	(„ 1900)	.	50.000 „
9.	„	Złoczów LW. 44 691/97 F. Rohatyn	(„ 1901/2)	.	80.000 „
10.	„	Żółkiew LW. 28.033/93 . .	(„ 1900)	.	30.000 „
			Razem	.	957.500 zł.

Rzeczywiście zaś wypłacone dotąd przez Wydział krajowy i ściągnięte pożyczki wynoszą podług wykazu tut. Oddziału rachunkowego:

			Wypłacono:	Ściągnięto:
1.	Gmina	Bochnia . .	31.000 zł. .	25.833 zł. 10 ct.
2.	„	Brzeżany .	39.000 „ .	26 254 „ — „
3.	„	Czortków .	113.000 „ .	36.510 „ 34 „
4.	„	Gródek . . .	20.000 „ .	20.000 „ — „
5.	„	Jarosław . .	207.000 „ .	138.494 „ — „
6.	„	Jaworów . .	38.000 „ .	13.800 „ — „
7.	„	Kołomyja . .	233.250 „ .	52.312 „ 55 „
8.	„	Kraków . .	160.000 „ .	95.016 „ — „
9.	„	Lwów . . .	60.000 „ .	60.000 „ — „
10.	„	Łańcut . . .	2.000 „ .	1.328 „ — „
11.	„	Nowy Sącz .	35 000 „ .	32.276 „ 40 „
12.	„	Przemyśl . .	155.000 „ .	83.989 „ — „
13.	„	Rzeszów . .	382.000 „ .	93.402 „ 62 „
14.	„	Sanok . . .	80.700 „ .	41.046 „ — „
15.	„	Stanisławów .	100.000 „ .	93.320 „ — „
16.	„	Stryj . . .	61.000 „ .	41.092 „ 46 „
17.	„	Tarnopol . .	75.000 „ .	40.280 „ — „
18.	„	Tarnów . .	150.000 „ .	66.678 „ — „
19.	„	Trembowla .	199.000 „ .	85.347 „ 50 „

20. Gmina Złoczów	. . 31.000 zł.	.	22.672 zł. — ct.
21. „ „ F. Rohatyn	130.000 „	.	19.500 „ — „
22. „ Żółkiew	. . 270.000 „	.	60.000 „ — „
Razem	. 2,571.950 zł.	.	1,149.151 zł. 97 ct.

Porównując sumę wypłaconych pożyczek . . .	2,571.950 zł. — ct.
ze sumą ściągniętych	1,149.151 „ 97 „
okazuje się należytość u gmin z dniem $^{31}/_{10}$ r. b. . . .	1,422.798 zł. 03 ct.
albowiem stan należytości u gmin i prywatnych wynosił z $^{31}/_{12}$ 1898	1,423.657 „ 32 „
wypłacono zaś w r. b. nowych	127.500 „ — „
było zatem na pożyczkach z $^{31}/_{10}$ 1899	1,551.157 „ 32 „
ściągnięto w r. b.	128.359 „ 29 „
zostaje więc jak wyżej	1,422.798 zł. 03 ct.

Krajowy fundusz byłego galic. korpusu ochotników z r. 1859, przeznaczony na budowę koszar i szpitali dla wojska, otrzymał Wydział krajowy od c. k. Rządu w r. 1893 w kwocie 51.749 zł. w a.

Z funduszu tego otrzymała gmina Gródek bezprocentową pożyczkę

w kwocie	50.000 zł. — ct.
obecnie dłużną jest gmina powyższa jeszcze	40.500 „ — „
w zapasie kasowym zaś, ulokowanym na 4% w Banku krajowym, znajduje się	17.156 „ 03 „
fundusz ten wynosi więc	57.656 zł. 03 ct.
a w porównaniu z początkowym stanem funduszu . . .	51.749 „ — „
wzrósł o kwotę	5.907 zł. 03 ct.

powstałą z odsetek lokacyjnych.

Krajowy fundusz na budowę koszar krajowych powstał na zasadzie uchwały Wysokiego Sejmu z 8. lutego 1895 punkt 2. i sprawozdania Wydziału krajowego z 10. grudnia 1895 L. W. 76.781 (aleg. sten. spr. Nr. 8 z r. 1895/6) przyjętego do wiadomości przez Wysoki Sejm uchwałą z 15. stycznia 1896.

Jak to bowiem sprawozdaniem tutejszem z 30. stycznia 1895 (aleg. sten. spr. Nr. 186 z r. 1894/5) wykazane zostało, powstała nagląca potrzeba pobudowania w jak najkrótszym czasie całego szeregu normalnych koszar dla wojska, mianowicie dla strzelców w Rawie ruskiej, Mostach wielkich, Trembowli i Zaleszczykach po jednym batalionie, dla trzech szwadronów kawaleryi i sztabu dywizyjnego we Lwowie, dla sztabu pułkowego kawaleryi z oddziałem pionierów w Mostach wielkich i szpitali wojskowych w Mostach wielkich i Zaleszczykach.

Na podstawie umowy z 25. maja 1895 zawartej między Wydziałem krajowym i c. i k. Państwowem Ministerstwem wojny, zbudowane zostały powyższe koszary jako krajowe a na ten cel zaciągnął fundusz krajowy (na podstawie powołanej wyżej a Najwyższem postanowieniem z 25. września 1895 sankcyonowanej uchwały Wys. Sejmu z 8. lutego 1895) w galic. funduszu propinacyjnym 4% półtora milionową pożyczkę amortyzowaną w ten sposób, że raty kapitału dotychczas po 40.000 zł. rocznie, spłaca się z dochodów z wynagrodzenia za powyższe koszary, 4% zaś odsetki od każdorazowo dłużnej reszty kapitału opłaca fundusz krajowy na podstawie wspomnianej wyżej uchwały Wys. Sejmu z 8. lutego 1895.

Po uwzględnieniu rat kapitału spłaconych w r. b. wynosi suma resztująca pożyczki 1,380.000 zł.

W swoim czasie zatrzymał był Wydział krajowy z kapitału półtoramilionowej pożyczki kwotę 35.840 zł. w. a. na pokrycie uiszczonej z funduszu krajowego części odsetek biernych od tej samej pożyczki.

Na podstawie zaś szczegółowego sprawozdania Wydziału krajowego z 19. października 1898 (aleg. sten. spr. Nr. 4 z r 1898/9) i uchwał Wysokiego Sejmu z 4. marca i 27. marca 1899, zwrócił Wydział krajowy powyższą kwotę 35.840 zł. wojskowości z bieżących dochodów funduszu koszar krajowych roku 1899 rozp. z 18. kwietnia 1899 L. W. 23.846.

Na podstawie wreszcie powołanej na wstępie niniejszego sprawozdania uchwały Wysokiego Sejmu z 4. marca 1899 punkt 4, wstawił Wydział krajowy do preliminarza niniejszego funduszu na r. 1900 kwotę 40.000 zł. w. a. pokryć się mającą z bieżących wpływów tego funduszu a przypadającą wojskowości do wypłaty 1. lipca 1900 za pobudować się mającą krytą ujeżdżalnię na gruntach tutejszych krajowych koszar dla kawaleryi na Wulce.

Podług pisma bowiem tutejszej c. i k. Komendy XI. korpusu z 3. sierpnia 1899 Nr. 2483, c. i k. państwowe Ministerstwo wojny reskryptem z 13. maja 1899 Nr. 1588 H. B. oddział 8, przyjęło podane przez Wydział krajowy odezwą z 23. grudnia 1898 L. 79731 a poszczególnione w sprawozdaniu komisyi administracyjnej z 26. lutego 1899 (aleg. sten. spr. Nr. 128 z r. 1898/9) warunki, pod którymi budowa powyższej ujeżdżalni ma przyjść do skutku (LW. 52.019/99).

Wprawdzie pismem z 12. kwietnia 1899 Nr. 1195 starała się tutejsza c. i k. Komenda warunki te zmodyfikować w ten sposób, żeby Wydział krajowy sam budowę zakontraktował i przedsiębiorcy bezpośrednio koszt budowy wypłacił, oraz żeby wynagrodzenie za ujeżdżalnię wynosiło 5% a nie 6% od włożonego kapitału, Wydział krajowy jednak z tą propozycyą zgodzić się nie mógł i dlatego odezwą z 17. kwietnia 1899 L. 23.851 oświadczył się przeciw jakiejkolwiek zmianie podanych przez się a przez Wysoki Sejm aprobowanych warunków.

Przez wstawienie powyższych 40.000 zł. do preliminarza funduszu koszar krajowych na r. 1900 okazał się niedobór budżetowy tego funduszu w kwocie 10.000 zł. Niedobór ten wszakże znajdzie pokrycie w dochodach roku 1901 tegoż samego funduszu a w r. 1900 pokryty zostanie z zapasu kasowego tegoż samego funduszu, przeznaczonego na koszta utrzymania wszystkich pięciu kompleksów koszar krajowych, ewentualnie zaś chwilowo z zapasu funduszów b. korpusu ochotników z r. 1859.

Do dochodów preliminarza funduszu koszar krajowych na r. 1900 wstawił Wydział krajowy kwotę 1.200 zł. jako półroczne odsetki od wspomnianego wyżej kapitału 40.000 zł. a to za czas od 1. lipca 1900.

Wprawdzie podług warunków, pod którymi budowa ujeżdżalni ma przyjść do skutku, odsetki te płacić miałby zarząd wojskowy dopiero od 1. stycznia 1901, termin ten jednak ustanowiony został w tem przypuszczeniu, że budowa ujeżdżalni rozpoczętą będzie dopiero po dostarczeniu przez kraj funduszu, zatem po 1. lipca 1900. Tymczasem budowa rzeczona ma być ukończoną do końca czerwca 1900. Słuszną przeto jest rzeczą, aby i odsetki od kapitału płacone były od 1. lipca 1900. W tym względzie poczynił Wydział krajowy odpowiednie kroki (LW. 79 788/99).

Wydział krajowy podaje zarazem do wiadomości Wysokiego Sejmu, że Komenda batalionu strzelców w Trembowli odniosła się tu o nabycie od niej stajni dla trzech koni oficerskich, wybudowanej bez wiadomości Wydziału krajowego na gruntach krajowych koszar w Trembowli kosztem korpusu oficerów około 1.200 zł., za co miałby wpływać dochód roczny 124 zł. 33 ct.

Licząc się z faktem dokonanej już budowy i korzyścią funduszu krajowego wynikającą z tego interesu, wreszcie z potrzebą uregulowania stosunków prawnych zmienionych tą obcą budową na cudzym gruncie, oświadczył Wydział krajowy pismem z 21. kwietnia 1899 L. W. 24.722 gotowość zawarcia odnośnej umowy kupna z zastrzeżeniem, że stajnia ta pod każdym względem podlegać będzie warunkom umowy zawartej z wojskowością co do samych koszar i uwiadomił o tem c. i k. Komendę XI. korpusu.

Interes funduszu krajowego polega w tem, że gdy użytkowanie koszar trwać ma jeszcze 22 lat, a dochód ze stajni powyższej wynosić ma rocznie 124 zł. 33 ct., przeto dochód za cały czas 22-letni wyniesie 2.735 zł., co wobec ceny kupna 1.200 zł. przedstawia się oczywiście korzystnie.

Pismem z 23. listopada 1899 B. A. Nr. 3.598 zawiadomiła c. i k. Komenda XI. korpusu Wydział krajowy, że c. i k. Państwowe Ministerstwo wojny reskryptem oddział 11. Nr. 4427 z 8. listopada 1899 przyjęło warunki tutejsze i zgadza się, aby

za złożeniem tutejszemu Oddziałowi budowniczemu wojskowemu ceny kupna i sprzedaży w kwocie 1200 zł w. a stajnia ta oddaną została Wydziałowi krajowemu, względnie objętą została przez Zarząd wojskowy za stosownem taryfowem wynagroniem a to już od 1. grudnia 1899.

W tym celu zarządziła c. i k. Komenda korpusu równocześnie uzupełnienie pierwotnego aktu odbioru koszar w Trembowli i odnośnego wykazu wynagrodzenia, i wydała odpowiednie zarządzenie zarówno do c. i k. wojskowego oddziału budowniczego jak i do Intendantury korpuśnej.

Na podstawie uchwały przeto z 28. listopada 1899 LW. 79.700 oświadczył Wydział krajowy gotowość wypłaty ustanowionej ceny kupna, wszakże pod warunkiem, że Komenda zarządzi najpierw sprostowanie podanej w odnośnem jej piśmie pomyłki, podług której koszta utrzymania wynosiłyby $^{3}/_{4}\%$ kosztów budowy zamiast $^{1}/_{2}\%$, jak to reskrypt c. i k. Państwowego Ministerstwa wojny Oddział 11. Nr. 4.361/97 z 26. lutego 1898 i Oddział 11. Nr. 1.959 z 14. maja 1898 wyraźnie postanawia.

Dochody ze wszystkich pięciu kompleksów koszar krajowych wynoszą obecnie . . . . 71.121 zł. — ct.

Do tego doliczyć należy przyszłe wynagrodzenie rocznie:
za stajnię w Trembowli . . . . 124 „ 33 „
i za ujeżdżalnię we Lwowie . . . . . . 2.400 „ — „

zatem ogólny dochód . . . 73.645 zł. 33 ct.

Koszta utrzymania krajowych koszar należą wyłącznie do zarządu wojskowego a na ten cel płacić ma fundusz krajowy podług powołanej wyżej umowy i reskryptów c. i k. Państwowego Ministerstwa wojny, pół procent od kosztów budowy z wyłączeniem wartości gruntu.

Pismem z 16. listopada 1899 L. 3.587 B. A. udzieliła nam tutejsza c. i k. Komenda XI. korpusu cyfrowe zestawienie kosztów budowy wszystkich pięciu krajowych koszar.

Koszta te wynoszą:

	grunta:	*budowa:*	*administracya:*	*Razem:*
1 Lwów . . .	53.260 zł. 24 ct.	357.503 zł. 40 ct	3.965 zł. 50— ct.	414.729 zł. 14— ct.
2. Rawa ruska	6.996 „ 03 „	218.740 „ 93 „	2.478 „ 40 – „	228.215 „ 36— „
3. Zaleszczyki	5.910 „ 89 „	218.870 „ 16 „	3.434 „ 78½ „	228.215 „ 83½ „
4. Trembowla	4.328 „ 64 „	227.649 „ 60 „	3.825 „ 46½ „	235.803 „ 70½ „
5. Mosty wielkie	6.687 „ 84 „	386.117 „ 87 „	3.215 „ 40 – „	396.021 „ 11— „
Razem . . .	77.183 zł. 64 ct.	1,408.881 zł. 96 ct.	16.919 zł. 55 ct.	1,502.985 zł. 15 — ct.

Zliczywszy koszta budowy . . . . . . 1,408.881 „ 96— „
i koszta administracyi . . . . . . 16.919 „ 55— „

wykazano ogólne koszta budowy na 1,425.801 zł. 51 ct. i od tej sumy obliczono nie $^{1}/_{2}$ ale $^{3}/_{4}\%$ na kwotę 10.693 zł. 51 ct., żądając od Wydziału krajowego oświadczenia, czy zgadza się na to obliczenie.

Zarazem oznajmiła Komenda, że c. i k. Państwowe Ministerstwo wojny powyższy rachunek sprostowało na ogólną sumę 1,502.986 zł. 62 ct. i reskryptem swym oddział 8. Nr. 3.441 H B. z 7. listopada 1899 przekroczenie w kwocie 2.986 zł. 62 ct. pokryło z własnych funduszów.

Odezwą z 27. listopada 1899 LW. 77.438 oświadczył jednak Wydział krajowy, że obliczonej wyżej wysokości kosztów utrzymania przyjąć nie może najpierw dlatego, ponieważ nie $^{3}/_{4}\%$ ale pół procent kosztów budowy przeznaczone są na utrzymanie koszar a następnie, ponieważ kraj ofiarował na budowę koszar nie 1,502.985 zł. 15 ct. ale równo 1,500.000 zł. i suma ta nie miała być pod żadnym warunkiem przekroczoną.

Jeśli więc od sumy . . . . 1,500.000 zł. ct.
potrąci się wartość gruntów . . . . . 77.183 „ 64 „

pozostanie koszt budowy . . . . . . 1,422.816 zł. 36 ct.
Pół procent od tej sumy wyniesie zatem . . . 7.114 zł. 08 ct.
i tę kwotę gotów jest Wydział krajowy wypłacić w odpowiednim stosunku za czas od 1. września 1896 do 31. grudnia 1899 odrazu, od 1. stycznia 1900 roku zaś w ratach półrocznych z góry płacić.

Przy przyjęciu za podstawę kosztów budowy w kwocie 1,425.801 zł. 51 ct. wynosiłby $^{1}/_{2}\%$ kwotę . . . . 7.129 „ — „

Wydział krajowy sądzi, że właściwie powinien fundusz koszar krajowych pokryć wykazane wyżej nieznaczne przekroczenie w kwocie 2.986 zł. 62 ct. przy tak poważnej sumie kosztów budowy. Kraj nie potrzebuje darowizny tego rodzaju a jeśliby to nie była darowizna, wówczas przy odbiorze w swoim czasie koszar od wojskowości powstałaby zawiła kwestya prawna co do odszkodowania nadwyżki a w czasie używania tych koszar, która część z nich miałaby być kosztem tegoż skarbu utrzymywaną.

W ten sposób byłyby na ukończeniu wszelkie obrachunki między Wydziałem krajowym i Zarządem wojskowym co do dostarczonych przez kraj pięciu kompleksów koszar.

Bliższe szczegóły co do dochodów i wydatków wszystkich trzech funduszów koszarowych za rok 1898, znajdują się w przedłożonych osobno Wysokiemu Sejmowi zamknięciach rachunku.

Na tej podstawie Wydział krajowy wnosi,

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o administracyi krajowych funduszów pożyczkowych na budowę koszar dla wojska za czas od 1. października 1898 do 30. listopada 1899 przyjmuje się do wiadomości.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

S. Badeni *w. r.*

Sprawozdawca:

Adolf Vayhinger *w. r.*

Członek Wydziału krajowego.

L. 72.935/99.

We Lwowie dnia 3. listopada 1899.

Aleg. 3

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie zaliczenia gminy Zakopane powiatu nowotarskiego do kategoryi gmin objętych ustawą krajową z dnia 3. lipca 1896.

Wysoki Sejmie!

Gmina Zakopane powiatu nowotarskiego znana w przeszłości jako wioska górska, tylko w kołach miłośników przyrody, nabrała z czasem znacznego rozgłosu, jako znakomita stacya klimatyczna, tak letnia jak i zimowa, i gromadzi dzisiaj nawet z dalekich stron do 5.000 osób, które w tem uzdrowisku odzyskania zdrowia, odpoczynku po pracy i rozrywki szukają. Szczególnie w ostatnich latach rozwój jest niezwykły i powstają nowe zakłady lecznicze i wogóle wzrasta ruch budowlany. Ten stan nowy, wpływa w wysokim stopniu na dobrobyt nietylko Zakopanego, ale i całej ubogiej okolicy i już dzisiaj pozostawiają goście z pewnością więcej, jak pół miliona zł. w tych okolicach, a zatem o tyle mniej wychodzi za granicę kraju. Tak jak inne kraje koronne wielce dbają o rozwój swoich miejsc klimatycznych, tak też i Wysoki Sejm nie szczędził funduszów, ażeby komunikacyę do Zakopanego, w obrębie Zakopanego i okolicy ułatwić, a świeżo otwarta kolej z Chabówki do Zakopanego przyczyni się niewątpliwie do dalszego szybkiego wzrostu tej nowej miejscowości. Z tym rozwojem Zakopanego, nie postępuje równym krokiem rozwój wewnętrznych stosunków, szczególniej na polu policyi miejscowej budowniczej, ogniowej, sanitarnej, porządku, czystości, bezpieczeństwa osób i mienia i t. d.

Dopóki Zakopane było wioską, w której domy były rzadko rozsiane wzdłuż dróg na łąkach pod laskami i w laskach, a ilość przybywających gości nie wielka, nie występowały rozliczne wadliwości tak jaskrawo. Czem gęściej jednak Zakopane się zabudowuje i czem więcej osób przybywa, wytwarzają się stosunki dla przyjezdnych coraz przykrzejsze.

Wydział krajowy zarządził zbadanie stosunków miejscowych przez Komisyę delegowaną ze swego ramienia i przyszedł na tej podstawie do przekonania, że musi nastąpić stanowcza poprawa w wykonywaniu poszczególnych gałęzi policyi miejscowej i muszą być usunięte rozliczne stwierdzone wadliwości, inaczej mogłoby to na całą przyszłość Zakopanego wywrzeć wpływ bardzo ujemny.

Uregulowaniu stosunków policyi miejscowej w Zakopanem stoi częściowo na przeszkodzie fakt, że gmina Zakopane podlega ustawie gminnej z d. 12. sierpnia 1866 obecnie tylko w gminach najniższej kategoryi obowiązującej, od których niewiele żądać można. Ustawa ta nie zawiera tych ważnych postanowień, jak ustawa gminna z dnia 3. lipca 1896 wydana dla gmin wyższej kategoryi, a między innemi postanowienia o kwalifikowanej służbie gminy, tudzież ważnego postanowienia §. 108 nadającego wyższym władzom prawo ustanowienia osobnego organu dla wykonywania policyi miejscowej i t. d.

Gmina Zakopane przestała już być dawno wsią w zwykłem pojęciu.

Ilość domów w Zakopanem dochodzi do 934, z których znaczną część stanowią wille i zakłady lecznicze.

Siła podatkowa wzrasta szybko z każdym rokiem. Z końcem 1898 r. wynosiły podatki bezpośrednie (bez dochodowego) 7.531 zł. 68 ct.

Budżet Zakopanego na rok 1899 wynosi w dochodach i wydatkach kwotę 7.576 zł. a zatem jest znacznie wyższy niżeli w przeważnej części miasteczek. Wydatki pokrywane są częścią dochodami z majątku, częścią opłatami jako to: dodatkiem konsumcyjnym od mięsa, który już teraz 1.200 zł. rocznie przynosi, i z którego dochód wzrastać będzie, dochodami z targowego i 50% dodatkiem do podatków.

Zauważyć jednak należy, że w wydatkach budżetowych mieszczą się już wydatki szkolne, parafialne, wydatki na inwestycye, jako to na budowę hali i szpitala gminnego tudzież rata kolejowa 2.550 zł. Majątek gminy składa się z budynków (hala targowa, rzeźnia, strażnica) przeszło 100 morgów lasu i kapitałów 13.404 zł. 85 ct. i 5.278 zł. 24 ct.

Z uwagi zatem, że Zakopane ma wszelkie warunki, aby było zaliczone do wyższej kategoryi gmin, objętych ustawą z dnia 3. lipca 1896, pomiędzy któremi również wsie się znajdują,

z uwagi, że w ten sposób możliwem będzie zorganizowanie odpowiedniej policyi ewentualnie zastosowanie odpowiednich, w ustawie wskazanych środków zaradczych, —

Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony ·/. projekt ustawy.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
S. Badeni m. p.

Sprawozdawca
Adolf Vayhinger m. p.
Członek Wydziału krajowego.

Ustawa

z dnia . . . . o zaliczenie gminy Zakopane, powiatu nowotarskiego, do miejscowości objętych ustawą z dnia 3. lipca 1896 Dz. ust. kraj. Nr. 51.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Gmina Zakopane, powiatu Nowotarskiego zaliczoną zostaje do miejscowości objętych ustawą gminną z dnia 3. lipca 1896 (Dz. ust. kraj. Nr. 51 r. 1896).

Art. II.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

LW. 27.238/99.

We Lwowie dnia 26. września 1899.

Aleg. 4

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia gminie miasta Stryja na rozdział pastwiska „Dąbrowa“ w objętości 448 morgów 727 □ sążni między członków przedmieścia Łany Dolne.

Wysoki Sejmie!

Na podstawie sprawozdania wydelegowanej przez Radę miejską w Stryju do zbadania sprawy komisyi, postanowiła ta Rada miejska na posiedzeniu z 15. grudnia 1897 pastwisko gminne w Stryju „Dąbrowa“ zwane, obejmujące parcele l. kat.: 5436 i 5437 stanowiące dobro gminne, z którego według dotychczasowego, od niepamiętnych czasów istniejącego zwyczaju, użytkować mają prawo tylko członkowie gminy, będący właścicielami gruntów, na przedmieściu „Łany dolne“ do tego pastwiska przypierających — rozdzielić między tychże członków gminy. Zauważyć należy, że według przedłożonego wyciągu z ksiąg gruntowych, gmina miasta Stryj, nie jest właścicielką parcel. l. k. 5436 ale z tej parceli powstałych parcel gruntowych l. k. 5436/2 do 5436/40 i 5436/43 do 5436/95 zapisanych częścią jako pastwisko, częścią jako rola lub łąka tudzież określonych jako dobro gminy. Podział zatem tylko do tych parcel, tudzież parceli l. k. 5437 odnosić się może. Równocześnie Rada miejska uchwaliła podział w mowie będącego dobra gminnego, między 107 gospodarzy posiadających grunta na przedmieściu „Dolne Łany“ na podstawie planu podziału przez Magistrat przedłożonego. Według tego podziału, przypadnie każdemu właścicielowi uprawnionemu do współużytkowania pastwiska, na zupełną własność część pastwiska, ciągnącą się od jego roli, w takiej samej szerokości, jaką ma ta rola aż do końca pastwiska. Przeciw tej uchwale Rady miejskiej nikt nie wniósł rekursu do Wydziału powiatowego, na proponowany zaś podział zgodzili się wszyscy uprawnieni członkowie gminy i wystawili w tym względzie deklaracyę przez wszystkich podpisaną. Rada powiatowa uchwałą z 20. grudnia 1897 postanowiła powyższą uchwałę Rady miejskiej w myśl §. 103 ust. miej. z 13. marca 1889 N. 24 dz. ust. kr. przedłożyć Wydziałowi krajowemu z wnioskiem przychylnym i prośbą o wyjednanie u Wysokiego Sejmu zezwolenia na przeprowadzenie w mowie będącego podziału.

Z uwagi, że jak daleko pamięć sięga, pastwisko „Dąbrowa“ uważane było jako dobro gminne, będące własnością przedmieścia „Dolne Łany“ i z tego dobra nikt inny nie korzystał, jak tylko właściciele realności na dolnych Łanach położonych, do pastwiska przypierających,

że użytkowanie pastwistka polegało na tem, iż każdy właściciel pasł na niem swoje bydło w miarę liczby „cząstek pola“ w jego posiadaniu będących i w tej też mierze przyczyniał się do opłacania podatków gruntowych i t. d.,

że skutkiem tego wspólnego użytkowania — pastwisko to jest zupełnie zaniedbane i zdziczało — użytkujący zaś nie dopuściliby do jakiejkolwiek melioracyi, chociaż grunt sam jest dobry i wzięty pod należytą uprawę bardzo dobre plony mógłby wydawać,

że gmina miasta Stryja jako taka żadnego dochodu i żadnej korzyści z tego pastwiska nie ma i mieć nie może, natomiast czuwać musi nad zbieraniem podatku, ekwiwalentu, nad całością tego dobra i t. p.,

że natomiast pastwisko to rozdzielone między uprawnionych, musi ekonomiczne ich stosunki znakomicie poprawić, a tem samem wzmocnić ich siły podatkowe jak niemniej siły podatkowe gminy,

że nakoniec przeciw zamierzonemu podziałowi pastwiska nikt nie wniósł żadnego rekursu, a władze zarządzające i nadzorcze na ten podział się zgadzają, Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Upoważnia się Reprezentacyę gminy miasta Stryja do rozdzielenia parcel gruntowych lk. 5437; 5436/2 do 5436/40 i 5436/43 do 5436/95 objętych wykazem księgi gruntowej l. 321 a własność gminy miasta Stryja stanowiących, między członków gminy, względnie przedmieścia Łany dolne, a to na podstawie sporządzonego już planu podziału przez Radę miejską w Stryju uchwałą z 15. grudnia 1897 zatwierdzonego.

II. Upoważnia się Reprezentacyę gminy m. Stryja do zeznania imieniem gminy dokumentów, jakie okażą się potrzebne w celu przepisania w księgach gruntowych tytułu własności tak rozdzielonych a w ustępie I. wymienionych gruntów na poszczególnych obdarowanych członków gminy miasta Stryja względnie przedmieścia Łany Dolne.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
St. Badeni m. p.

Sprawozdawca:
Adolf Vayhinger m. p
Członek Wydziału krajowego.

LW. 46.710/99.

We Lwowie, dnia 14. lipca 1899.

Aleg. 5

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w sprawie kosztów utrzymania tutejszo-krajowych ubogich w zakładach zaopatrzenia w kraju i poza jego granicami.

Wysoki Sejmie!

Od szeregu lat przedkłada Wydział krajowy co roku Wysokiemu Sejmowi po kilkanaście lub więcej szczegółowych sprawozdań drukowanych w przedmiocie próśb poszczególnych gmin w kraju o przyjęcie na fundusz krajowy kosztów utrzymania w zakładach zaopatrzenia — ubogich przynależnych do gmin odnośnych.

W każdem sprawozdaniu przedstawiał Wydział krajowy szczegółowo stan majątkowy gminy podług inwentarza jej i budżetów, — z trzech lat ostatnich, wysokość przypisanych w gminie podatków bezpośrednich i dodatków gminnych i szkolnych, nałożonych na własne i szkolne potrzeby gminy, obciążenie jej a względnie jej członków osobnymi datkami konkurencyjnymi na budowę lub restauracyę cerkwi lub kościoła i budynków plebańskich i t. p., opinię Wydziału powiatowego o stanie majątkowym gminy i jej członków, wreszcie ocenienie słuszności lub niesłuszności co do obowiązku gminy ponoszenia podobnych kosztów z własnych funduszów.

Nie było dotąd wypadku, ażeby Wysoki Sejm podobnej prośby a właściwie przychylnego wniosku Wydziału krajowego nie uwzględnił, idzie bowiem zawsze i wyłącznie o pomoc dla gminy z powodu istniejącego już przeciążenia jej dodatkami albo też o pomoc w wypadku, kiedy zgodnie z ustawą o przynależności wydane orzeczenie władzy politycznej, wkłada na gminę ciężar ponoszenia kosztów utrzymania osób, które oddawna z gminy się wydaliby albo kiedyś na obszarze dworskim przebywały.

Ilość wszakże odnośnych sprawozdań corocznych Wydziału krajowego, jak i stereotypowa treść ich powtarzająca się niemal w każdem sprawozdaniu, które musi być drukowane, umieszczanie całego szeregu podobnych sprawozdań na porządek dzienny Wysokiego Sejmu, przydzielanie sprawy komisyi budżetowej i badanie jej przez specyalnego referenta, drukowanie osobnego sprawozdania o tem komisyi budżetowej i osobne uchwalanie wniosków przez Wysoki Sejm, — zdaniem Wydziału krajowego — zbytecznie zajmują czas komisyi budżetowej i Wysokiego Sejmu i zbytecznie powiększają koszta druku.

Z tego powodu pragnąłby Wydział krajowy rzecz uprościć w ten sposób, iżby Wysoki Sejm upoważnił go do bezpośredniego załatwiania spraw podobnych względnie do pokrywania z funduszu krajowego kosztów utrzymania tutejszokrajowych ubogich w zakładach zaopatrzenia, zakładach ubogich, nieuleczalnych i t. p., w tych wszystkich uwzględnienia godnych wypadkach, w których ubóstwo gminy lub jej przeciążenie istniejącemi już daninami albo wreszcie, gdzie słuszność sprawy przemawia za przychylnem załatwieniem prośby gminy, a zarazem upoważnił Wydział krajowy wstawiać na ten cel stale do budżetu funduszu krajowego w Rubr. XVII. wydatków pewną ryczałtową kwotę obliczoną podług przecięcia wydatków odnośnych, poniesionych w kilku latach ostatnich.

Poniesione dotychczas z powyższego tytułu wydatki wynoszą:

w r. 1896	. . . 3.907	zł. 58	ct.
„ 1897	. . . 3.307	„ —	„
„ 1898	. . . 1.943	„ 97	„
„ 1899	. . . 4.381	„ —	„
Razem	13.539	zł. 55	ct.

przeciętnie więc 3.385 zł. w. a. rocznie albo okrągło 3.500 zł. w. a.

W przypuszczeniu, że Wysoki Sejm raczy sprawę niniejszą załatwić w proponowany przez Wydział krajowy sposób, nie przedkłada Wydział krajowy obecnie Wysokiemu Sejmowi szczegółowych sprawozdań o licznych, wniesionych już i przez Wydział krajowy już zbadanych prośbach gmin poszczególnych, natomiast stawia wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1) Sejm upoważnia Wydział krajowy do pokrywania z funduszu krajowego kosztów utrzymania tutejszokrajowych ubogich w zakładach zaopatrzenia, zakładach ubogich, nieuleczalnych i t. p., w tych wszystkich uwzględnienia godnych wypadkach, w których ubóstwo gminy lub jej przeciążenie istniejącemi już daninami, albo wreszcie' gdzie słuszność sprawy przemawia za przychylnem załatwieniem prośby gminy.

W tym celu należy do corocznego budżetu funduszu krajowego wstawiać do wydatków pewną ryczałtowo obliczoną kwotę.

2) Do wydatków budżetu funduszu krajowego na rok 1900 wstawia się na cel powyższy kwotę 3.500 zł. w. a.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
S. Badeni m. p.

Sprawozdawca
Adolf Vayhinger m. p.
Członek Wydziału krajowego.

LW. 18388/99.

We Lwowie, dnia 9. maja 1999.

Aleg. 6

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie prośby gminy miasta Podgórza o wyjednanie ustawy o obowiązku właścicieli domów w Podgórzu wybudowania kanałów domowych, połączenia tych kanałów z kanałami miejskimi i o prawie gminy pobierania taksy za to połączenie.

Wysoki Sejmie!

Na wzór gminy miasta Białej uchwaliła Rada miejska w Podgórzu dnia 16. grudnia 1897, starać się o uzyskanie ustawy o obowiązku właścicieli domów w Podgórzu wybudowania kanałów domowych, połączenia tych kanałów z kanałami miejskimi i o prawie gminy pobierania taksy za to połączenie.

Zarazem uchwaliła Rada miejska projekt rzeczonej ustawy, który z małemi bądź nieuzasadnionemi, bądź niedopuszczalnemi zmianami, identyczny jest z uchwaloną przez Wysoki Sejm dnia 3. lutego 1897 ustawą dla gminy miasta Białej z dnia 30. maja 1897 dz. u. kr. Nr. 33.

Uchwała powyższa powzięta w obecności 30 radnych, zatem w obecnosci więcej niż dwóch trzecich części radnych, jak tego wymaga §. 59. ustawy miejskiej z 13. marca 1889 dz. u. kr. Nr. 24., została w gminie publicznie ogłoszoną przez wywieszenie od dnia 28. września do 15. października 1898, zatem dłużej niż tego wymaga §. 91. powołanej wyżej ustawy miejskiej (ośm dni) a podług relacyi Magistratu z 13. lutego 1899 l. 1413 i relacyi Wydziału powiatowego w Wieliczce z 9. marca 1899 l. 937., nikt przeciw tej uchwale żadnego protestu nie wniósł.

Rada powiatowa wreszcie uchwałą z 20. lutego 1899 oświadczyła w myśl §. 103, powołanej wyżej ustawy miejskiej, „że dla odprowadzenia ścieków i opadów atmosferycznych — ze względów zdrowotnych bezwarunkowo niezbędnem jest zaprowadzenie przymusu w mieście Podgórzu co do zbudowania kanałów domowych, łączenia ich z kanałami miejskimi i uiszczania za to połączenie opłaty gminnej w wysokości proponowanej uchwałą Rady miejskiej“.

Prośbę swą popiera gmina zarówno wspomnianymi wyżej niekorzystnymi względami sanitarnymi jak i niepomyślnymi jej stosunkami finansowymi.

W podaniu swem z 9. listopada 1898 l. 9.967 przedstawia gmina panujące w mieście stosunki sanitarne, jak następuje:

Położenie miasta Podgórza jest pod względem sanitarnym bardzo niekorzystne.

Zamknięte z jednej strony Wisłą, z drugiej strony pasmem wzgórza Krzemionkami, ciągnącym się na przestrzeni prawie 5 kilometrów niemal równolegle z biegiem Wisły i to w nizinie dawniej pełnej bagnisk — dziś wprawdzie zasypanych, nie ma naturalnego spadku, stąd tworzą się na powierzchni kałuże zgniłych wód, co bardzo szkodliwie oddziaływa na zdrowie mieszkańców.

Grunt powstały z nasypisk na dawnych bagniskach przepuszcza nieczystą wodę z Wisły do studzień publicznych i prywatnych. Niezdrowe wody z licznych stawów i bagnisk przesiąkają również przez nasypiska do studzien.

Łatwo zrozumieć, że miasto Podgórze było wśród tak szkodliwych warunków sanitarnych siedliskiem chorób rozmaitych zakaźnych. Tutaj gospodarowała cholera w roku 1873, tutaj pojawiła się ona i w roku 1892 a następnie zabierała ofiary w roku 1893 i 1894.

Dziś jeszcze grasuje w wysokim stopniu szkarlatyna, dyfterya i częstokroć tyfus brzuszny.

W wykazach statystycznych figuruje miasto Podgórze jako najgorzej sanitarnie położone, a mianowicie wykazuje śmiertelności w procentach 28 do 33% na 1000.

Gdy wszelkie środki do zmniejszenia śmiertelności nie pomagały, postanowiła gmina, nie znając innego sposobu odwodnienia, przystąpić do skanalizowania miasta.

Już w roku 1891 przygotowano kosztem 2.000 zł. w. a. plany kanalizacyi.

Niemając odrębnych funduszów na budowę kanałów, zaciągnęła gmina w Banku krajowym na cel rzeczony, jak i na inne cele inwestycyjne pożyczkę w wysokości 100.000 zł. w. a., która powiększyła dawny dług bankowy do kwoty 300.000 zł. w. a.

Na podstawie zezwolenia władz skanalizowała gmina w roku 1897 i 1898 wschodnią część miasta kosztem 30.000 zł. w. a.

Z początkiem roku 1898 rozpoczęto kanalizacyę w zachodniej części miasta wybudowaniem kanału w ulicy Długosza kosztem przeszło 9000 zł. a dotychczasowe wydatki na budowę kanałów przeniosą z końcem roku 1898 42.000 zł. w. a.

Obecnie fundusze z pożyczek są całkowicie wyczerpane. Z dochodów bieżących nie może gmina nic przeznaczyć na dalszą budowę kanałów, ponieważ potrzeby gminne są tak ważne i niezbędne, że muszą być przedewszystkiem pokryte.

Do powyższego podania dołączył Magistrat również wyciąg protokołu z komisyi sanitarnej z 5. listopada 1898.

Komisya ta stwierdziła, że sama kanalizacya miasta nieodpowiadałaby celowi, gdyby właściciele domów nie zbudowali kanałów w swych realnościach i nie połączyli ich z kanałami publicznymi.

Kładzie ona nacisk na rychłe pobudowanie tych kanałów, ażeby w ten sposób chociaż częściowo zapobiedz szerzeniu się chorób zakaźnych, które podług powyższego protokołu zabierają około 30% ofiar na 1.000 mieszkańców.

Pod względem finansowym przedstawiają budżety gminy z lat 1896 do 1899 zwyczajne dochody i wydatki gminy od 102.930 zł. do 115.373 zł. obok nadzwyczajnych wydatków inwestycyjnych, na których pokrycie, jak to gmina w przytoczonem wyżej podaniu wykazała, zaciągnęła pożyczkę w sumie 300 000 zł. w. a.

Gmina nie nakłada wprawdzie dotąd dodatków gminnych do podatków bezpośrednich, okoliczność ta jednak nie może mieć wpływu ujemnego na niniejszą sprawę, jeśli się zważy, że dodatek gminny obciąża cały ogół opodatkowanych, jest zatem środkiem ostatecznym — podczas gdy podług projektu ustawy o zezwoleniu gminie na pobór opłat

za połączenie kanałów domowych z publicznymi, Radzie miejskiej przysługuje prawo w wypadkach uwzględnienia godnych przyznawać stronom ułatwienia, oraz jeśli się zważy, że w myśl Art. XV. ustawy zasadniczej z 5. marca 1862 dz. p. p. Nr. 18., „dla opędzenia wydatków na cele gminne, niepokrytych dochodami z własności gminy, może gmina uchwalić pobór dodatku do podatków stałych lub do podatku konsumcyjnego lub pobór innych danin i podatków“, pozostawione jest więc swobodnemu ocenieniu gminy, z którego z tych trzech źródeł dochodów korzystać zechce.

W niniejszym wypadku Rada miasta Podgórza uchwaliła a Rada powiatowa w Wieliczce zezwoliła korzystać z trzeciego sposobu przysporzenia środków potrzebnych na budowę kanałów.

W ten sposób zyska gmina możność albo powolnego prowadzenia dalszej budowy albo też zyska środki do spłaty rat, gdyby na ten cel postanowiła zaciągnąć dalszą pożyczkę.

Tu wyjaśnić musi Wydział krajowy sprawę poruszoną przez Komisyę administracyjną w sprawozdaniu jej z 1. lutego 1897 (sten. spr. Nr. 91 z r. 1896/7) o analogicznym projekcie ustawy dla miasta Białej, mianowicie, „jak według zwyczaju w kraju ułożyły się stosunki co do pokrywania kosztów budowy kanałów“.

Otóż z praktyki urzędowej wiadomo Wydziałowi krajowemu, że koszta budowy kanałów z reguły pokrywają gminy zaciągniętemi na ten cel pożyczkami. Do wyjątków należy, jeżeli gmina podobne koszta pokrywa z bieżących dochodów. Są i takie jednak wypadki, chociaż niemniej wyjątkowe, gdzie gmina wstawia do corocznych wydatków budżetowych pewną kwotę na utworzenie stosownego funduszu.

W żadnej jednakże gminie nie istnieje prawo — z wyjątkiem gminy Bialskiej — żądania opłaty za połączenie z kanałem miejskim.

Gdzie zaś takie opłaty są pobierane, tam tytuł ich jest tylko dobrowolnego datku, do którego strona w drodze administracyjnej żadną miarą zmuszoną być nie może.

Dowodem tego liczne rekursa z gminy lwowskiej. Rekursów tych Wydział krajowy ze względu na interes gminy początkowo nie uwzględniał. Gdy zaś strony odwołując się od tutejszego orzeczenia, uzyskiwały przychylny wyrok w c. k. Trybunale administracyjnym, który zawsze orzekał, że tego rodzaju opłaty żądane być mogą tylko na podstawie specyalnej ustawy, której dla miasta Lwowa wydanej niema, przeto zmuszony był Wydział krajowy oświadczyć gminie, że na przyszłość żadnych tego rodzaju roszczeń gminy uwzględniać nie będzie oraz, że tego rodzaju pretensye winny być załatwiane tylko w drodze dobrowolnej ugody między gminą i stroną interesowaną, o czem zdał sprawę Wysokiemu Sejmowi w sprawozdaniu z czynności jeszcze za czas od 1. grudnia 1894 do końca listopada 1895.

Rzeczywiście więc pobierane opłaty są, jak to zresztą i komisya administracyjna w swem sprawozdaniu podnosi, dobrowolnymi datkami a datki te już jako dobrowolne nie mogą z natury swej być tak znacznymi, żeby mogły wpływ wywrzeć na ogólne pokrycie kosztów budowy kanałów.

Dlatego też nie wspominał Wydział krajowy o tych datkach przy przedłożeniu Wysokiemu Sejmowi sprawy o kanalizacyi i o opłatach w gminie Białej i nie liczy się z tymi datkami także i w sprawie obecnej, nawet gdyby gmina Podgórze rzeczywiście je pobierała, o czem jednak gmina ta w swej prośbie wcale nie wspomina.

Wydział krajowy zaznacza wreszcie, że sądząc podług majątkowego stanu gminy, niema nadziei, ażeby wprowadzony w mieście system dołów kloacznych (czyszczonych podług Tallarda) mógł uledz zmianie.

Powołując się w niniejszej sprawie na tutujsze sprawozdanie (aleg. sten. spr Nr. 6 z r, 1896/7) co do podobnej prośby gminy Bialskiej i popierając w zupełności

prośbę gminy miasta Podgórza, Wydział krajowy nadmienia, że w samym projekcie ustawy wprowadza w §ie 5 zmianę stylistyczną tudzież zmianę uzupełniającą, jaka okazała się potrzebną na postawie orzeczeń tutejszych wydanych wskutek rekursów z gminy Białskiej oraz iż w §. 2. ustępie czwartym opuścił ostatnie zdanie, które jest sprzeczne ze zdaniem poprzedniem a zatem zbyteczne.

Wydział krajowy wnosi przeto:

Wysoki Sejm raczy uchwalić dołączony ·/. projekt ustawy.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
St. Badeni m. p.

Sprawozdawca:
Adolf Vayhinger m. p.
Członek Wydziału krajowego

Alegat do L. W. 18.388/99.

USTAWA

z dnia . . . . o obowiązku właścicieli domów w mieście Podgórzu wybudowania kanałów domowych, połączenia tych kanałów z kanałami miejskimi publicznymi i prawach gminy miasta Podgórza pobierania taksy za połączenie.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, postanawiam co następuje:

§. 1.

Każdy właściciel domu w obrębie gminy mista Podgórza obowiązany jest na wezwanie Magistratu, odpływ ścieków i opadów atmosferycznych ze swej realności — połączyć za pomocą kanału domowego z istniejącym kanałem publicznym.

Właściciele domów o kilku frontach mogą być zobowiązani do wybudowania kilku kanałów i połączenia ich z kanałami publicznymi wzdłuż tych frontów.

Magistrat może również wydać takie wezwanie wówczas, jeśli kanały publiczne mają być dopiero wybudowane, a to w tym celu, aby kanał domowy mógł być zbudowany równocześnie z kanałem publicznym.

Odprowadzanie ścieków z wychodków, dołów kloacznych, gnojowisk itd. do kanałów publicznych jest zabronione.

§. 2.

Koszta budowy kanału domowego aż do 10 metrów od zewnętrznej linii tej ściany domu, która stoi najbliżej kanału publicznego, ponosi właściciel domu, nadwyżkę zaś kosztów po nad 10 metrów ponosi gmina.

Gdyby jednak ze względu na stosunki miejscowe okazało się korzystniejszem, aby budowę kanału domowego poprowadzić przez obce grunta lub zabudowaną przestrzeń, właściciel tychże obowią-

zanym jest za odpowiedniem odszkodowaniem zezwolić na taką budowę kanału domowego na swoim gruncie.

Przy oznaczeniu odszkodowania zastosowane być mają przepisy ustawy z 14. marca 1875 Nr. 38. Dz. u. kraj.

Odszkodowanie i koszta wywłaszczenia na rzecz budowy kanału domowego (alinea 1) ponosi właściciel domu obowiązany do budowy kanału.

§. 3.

Rodzaj konstrukcyi i wielkość domowego kanału ustanowi Magistrat jako władza budownicza.

Jeśli właściciel domu lub budujący nie zastosuje się do wydanego w myśl §. 1. i 3. wezwania, wówczas przysługują Magistratowi środki z ustawy budowniczej z 28. kwietnia 1882 Nr. 77. dz. u. kr.

§. 4.

Gmina miasta Podgórza uprawnioną jest za bezpośrednie lub pośrednie połączenie kanałów (rur) domowych z kanałami publicznymi pobierać taksę na cele gminne.

§. 5.

Wysokość taksy ustanawia się na 10 ct. w. a. (20 halerzy) za każdy metr kwadratowy zabudowanej przestrzeni domów mieszkalnych, na 8 ct. w. a. (16 halerzy) za każdy metr kwadratowy zabudowanej przestrzeni budynków, przeznaczonych w całości lub w znaczniejszej części na warstaty albo fabryki, zaś na 6 ct. w. a. (12 halerzy) za każdy metr kwadratowy budynków, przeznaczonych w całości lub w znaczniejszej części na cele gospodarskie i na stajnie.

Jeśli dom o kilku frontach połączony ma być kilkoma kanałami, wówczas za każde połączenie płaci się tylko odpowiednią część taksy przypadającej od całego domu.

Zabudowaną przestrzeń oblicza się w ten sposób, że ilość metrów kwadratowych zabudowanej płaszczyzny mnoży się liczbą kondygnacyi budynku, to jest parteru i piąter a to bez względu na to, czy z budynku wszystkie ścieki i opady atmosferyczne w całości lub tylko w części do kanału miejskiego spływają.

§. 6.

Piwnice i strychy należy liczyć przy wymiarze taksy tylko wówczas, jeśli przeznaczone są albo służą na mieszkania warstaty albo do celów fabrycznych.

§. 7.

Do opłaty taksy obowiązany jest właściciel domu, względnie budujący dom, którego kanał (rura) bezpośrednio lub pośrednio ma być lub jest połączony z kanałem publicznym.

§. 8.

Obowiązkowi uiszczenia taksy w myśl §. 5. i 6. podlegają zaraz po wejściu w życie niniejszej ustawy budynki już istniejące, nowowybudowane, dobudowane lub przebudowane, jeżeli są już z kanałem publicznym połączone, budynki zaś z kanałem publicznym niepołączone dopiero z chwilą, gdy to połączenie nastąpi.

Jeżeli przy budynkach podlegających już taksie, nastąpią przez przebudowanie, dobudowanie lub nową budowę zmiany, pociągające za sobą wyższy wymiar taksy, potrącić należy przy wymiarze taksę poprzednio uiszczoną.

§. 9.

Od nowozbudowanych, dobudowanych lub przebudowanych budynków oblicza się taksę przy komisyi odbyć się mającej w myśl §. 66. ustawy budowniczej z 28. kwietnia 1882 Nr. 77. Dz. u. kr. a to na podstawie planów i znalezionego na miejscu stanu rzeczy, co uwidocznionem zostanie w odnośnym protokole.

Od istniejących zaś budowli oblicza taksę Magistrat na podstawie komisyjnego zbadania stanu rzeczy.

§. 10.

Termin płatnosci taksy zapada w 30 dni po prawomocności wymiaru.

§. 11.

Radzie miejskiej przysługuje prawo w wypadkach uwzględnienia godnych przyznać ułatwienia w zastosowaniu niniejszej ustawy.

§. 12.

W razie nieuiszczenia taksy w terminie, ściągnięcie jej nastąpi w drodze politycznej egzekucyi podług każdocześnie obowiązujących postanowień o ściąganiu należytości pieniężnych na cele gminne.

§. 13.

Przeciwko wydanym na podstawie niniejszej ustawy zarządzeniom i orzeczeniom karnym Magistratu przysługują środki prawne z ustawy z 13. marca 1889 Nr. 24. dz. u. kr.

§. 14.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

§. 15.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

LW. 83.681/99.

We Lwowie dnia 12. grudnia 1899.

Alleg. 7.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie kursu dla pisarzy gmin wiejskich.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 10. marca 1899 zatwierdził Wysoki Sejm, przedłożony Wydział krajowy projekt urządzenia kursu dla pisarzy gminnych i wyznaczył na rok 1899 kredyt w kwocie 3.600 zł. na cel powyższy.

Na tej zasadzie przystąpił Wydział krajowy do otwarcia w dniu 16. maja 1899 w gmachu sejmowym pierwszego cztero-miesięcznego kursu. Zgłosiło się na kurs 456 kandydatów przeważnie ze stanu włościańskiego. Większość zajmowała już posady pisarzy gminnych i na kursie pragnęła wiedzę swoją uzupełnić. Wydział krajowy wybrał z pomiędzy zgłaszających się 55 kandydatów, uwzględniając kompetentów przez Wydziały powiatowe do przyjęcia zalecony ch i to przedewszystkiem tych, którzy mieli zapewnione zasiłki stypendyjne z funduszów powiatowych, lub też obowiązali się odbyć naukę na kursie swoim własnym kosztem. Z przyjętych na kurs otrzymał jeden uczeń zasiłek stypendyjny w kwocie 200 zł. (od Wydziału powiatowego w Turce), dwudziestu ośmiu uczniom przyznane zostały stypendya po 100 zł., dziewięciu zasiłki od 40—60 zł., a siedmnastu przyjętych zostało na swoje własne koszta. Ogółem przyznały Wydziały powiatowe przyjętym uczniom stypendya w kwocie 1.385 zł., Wydział krajowy przyznał z funduszu krajowego stypendya w kwocie 1.715 zł. 50 ct., wreszcie gmina Pawłosiów udzieliła swojemu pisarzowi zasiłek w kwocie 25 zł. Dziewięciu uczniów wystąpiło z kursu z powodu przeszkód, jak dłuższa choroba, powołanie do ćwiczeń wojskowych, brak środków utrzymania i t. p., pozostało zatem w szkole 46 uczniów, którzy kurs ukończyli.

Do udzielania na kursie nauki, mającej na celu dokładnie obznajomić uczniów tak z własnym jak i z poruczonym zakresem działania gmin wiejskich, powołał Wydział krajowy pięciu nauczycieli z grona swoich urzędników, a nadto wyznaczonego przez krajowy Związek ochotniczych straży pożarnych nauczyciela pożarnictwa.

W szczególności przedmiotem nauki były:

Ustawa gminna z roku 1866 w całości i dokładnie wyłożona.

Najważniejsze postanowienia ustawy o reprentacyi powiatowej.

Główne zasady ustawy o obszarach dworskich.

Ordynacya wyborcza gminna dokładnie.

Ważniejsze postanowienia ordynacyi wyborczej powiatowej.

Ustawa drogowa i regulamin drogowy z szczególniejszem uwzględnieniem przepisów o drogach gminnych II. klasy. Przepisy o policyi drogowej.

Przepisy o zakładaniu i prowadzeniu gminnych kas pożyczkowych i nieco o kasach systemu Raiffeisena.

Przepisy budownicze dla gmin wiejskich z uwzględnieniem projektu nowej ustawy z 13 października 1899.

Ustawa o policyi ogniowej dla gmin wiejskich z r. 1768 wraz z późniejszemi dodatkowemi rozporządzeniami.

Z ustaw szkolnych: przepisy o urządzeniu szkół ludowych, o przymusie szkolnym, o stawianiu i utrzymywaniu budynków szkolnych (konkurencya szkolna), o Radzie szkolnej miejscowej, tudzież o ubezpieczaniu od ognia budynków szkolnych.

Ustawy o konkurencyi kościelnej tudzież o ubezpieczaniu od ognia kościołów i budynków parafialnych w streszczeniu.

Ustawa polowa w całości i szczegółowo.

Ważniejsze przepisy ustawy wodnej.

Ustawa łowiecka tudzież o ochronie zwierząt pożytecznych.

Najważniejsze przepisy ustawy o rybołostwie.

Przepisy o licencyonowaniu buhajów i o używaniu ogierów do stanowienia.

Ustawa lasowa i prowadzenie ksiąg i zapisków potrzebnych w gospodarstwie leśnem.

Przepisy o tępieniu kanianki i ostów.

Obowiązujące przepisy o policyi bezpieczeństwa osób (o strzelaniu, uprawnieniu do noszenia broni, kąpielach, przewozach i t. p.).

Z nauki o podatkach: ogólnikowo o rodzajach podatków, o władzach podatkowych, o terminach płatności podatków, tudzież szczegółowo o ściąganiu podatków przez egzekucyę i o przedmiotach z pod egzekucyi wyjętych. Ustawa o terminach do rekursu w sprawach podatkowych.

O podatku gruntowym: o gruntach wolnych od podatku, w krótkości o czynnościach katastralnych i o księgach katastralnych, szczegółowo zaś o odpisywaniu podatku gruntowego z powodu klęsk elementarnych.

O podatku domowym: o domach wolnych od podatku, o klasowaniu domów i sporządzaniu w tym celu potrzebnych wykazów, zasady główne podatku czynszowego. O odpisywaniu podatku domowego z powodu zaniechania używania domu, z powodu klęski pożaru lub powodzi. Szczegółowo ustawa o wolnych latach od podatku.

Krótko o podatkach konsumcyjnych i osobistych.

Z przepisów o należytościach stemplowych: o skalach stemplowych, o użyciu znaczków stemplowych, o stemplowaniu świadectw tudzież podań i rekursów w sprawach administracyjnych oraz o uwolnieniach od stempla.

Z ustaw wojskowych: szczegółowo o przygotowaniach do poboru i współudziale gmin przy poborze, tudzież o reklamacyach. Równie dokładnie o utrzymywaniu po gminach ewidencyi rekrutów, rezerwistów i nieczynnych żołnierzy obrony krajowej, o czynnościach gmin przy powoływaniu żołnierzy do służby czynnej podczas pokoju i po ogłoszeniu mobilizacyi.

O kontrolnych zebraniach nieczynnych żołnierzy.

Najważniejsze postanowienia ustawy o pospolitem ruszeniu, a mianowicie o czasie służby, o sporządzaniu i utrzymywaniu rejestru pospolitego ruszenia, o meldunkach, wreszcie o czynnościach mobilizacyjnych.

Z ustawy kwaterunkowej: o domach wolnych od kwaterunku, o sporządzaniu przez gminy wykazów pomieszczalności kwaterunkowej i szczegółowo o kwaterunku rozdzielnym żołnierzy i koni wojskowych.

Pouczenie o postępowaniu przy odszkodowaniu szkód w plonach polnych przez wojskowe oddziały na polu zrządzonych.

Ustawa o taksach wojskowych.

Przepisy o klasyfikacyi i poborze koni do wojska.

O obowiązku dostarczania podwód.

Dokładnie o postanowieniach ustawy o przynależności z r. 1863, oraz noweli z roku 1896.

Postanowienia o szupasowaniu i wydalaniu.

Regulamin dla sług i przepisy o książeczkach służbowych.

Postanowienia o wydawaniu książeczek robotniczych.

Z ustawy przemysłowej: o przemysłach: wolnym, rękodzielniczym i konsensowym, o kartach i koncesyach przemysłowych. Szczegółowo o przemyśle gospodnio-szynkarskim.

Przepisy o handlu obnośnym.

Ustawa i rozporządzenia o wypoczynku niedzielnym i świątecznym w przemyśle.

Niektóre postanowienia państwowej ustawy sanitarnej: o zakresie działania gminy własnym i poruczonym w sprawach zdrowotnych i o paszportach bydlęcych tudzież obowiązujące rozporządzenia w sprawach sanitarnych w skróceniu.

Szczegółowo rozporządzenia o oględzinach bydła rzeźnego i przed wystawieniem paszportów.

Postanowienia krajowej ustawy z r. 1891 o służbie zdrowia w gminach i obszarach dworskich.

Najważniejsze postanowienia ustawy i rozporządzeń o zaraźliwych chorobach zwierząt, oraz o księgosuszu i zarazie płucnej.

Przepisy o miarach i wagach.

O pozwalaniu na muzykę i tańce tudzież postanowienia o godzinie policyjnej.

Ustawy o włóczęgach i żebrakach tudzież o dozorze policyjnym.

Przepisy wydane przeciw dręczeniu zwierząt.

Ustawa przeciw opilstwu.

Cesarskie rozporządzenie z 20. kwietnia 1854 tudzież rozporządzenia ministeryalne z 3. kwietnia 1855 i 30. września 1857 o karaniu przestępstw przez władze rządowe, o ile znajomość tych przepisów potrzebną jest naczelnikowi gminy przy wykonywaniu władzy karnej.

Rozporządzenie ministeryalne z r. 1858. o rejestrach karnych szczegółowo.

Ustawa o konskrypcyi w głównych zarysach.

Pogląd na organizacyę władz, celem obznajomienia uczniów z władzami w państwie istniejącemi, pokrótce o urządzeniu i znaczeniu ksiąg gruntowych.

Nauka o kasowości i rachunkowości, o ile znajomość tych przedmiotów jest konieczną Zwierzchności gminnej do urzędowania.

Manipulacya urzędowa: prowadzenie protokołu podawczego, registratury, indeksu, dalej ksiąg i wykazów wymaganych w gminach wiejskich, wreszcie nauka o układaniu sprawozdań do władz wyższych i o formach załatwień urzędowych.

Pożarnictwo: pouczenie o obchodzeniu się z sikawką i najzwyklejszymi przyrządami ratunkowymi.

Nauka na kursie odbywała się przez 6 do 7 godzin dziennie w sposób praktyczny, w formie popularnych wykładów. Przy obznajamianiu uczniów z obowiązującemi ustawami zwrócono ich uwagę na cel danej ustawy i na korzyści, jakie gmina, względnie członkowie gminy z wykonania ustawy odnoszą, wreszcie na specyalne ulgi, do których z mocy ustawy pewne osoby są uprawnione. Przy każdym wykładanym przedmiocie pouczono uczniów o prowadzeniu dotyczących zapisków urzędowych.

Dla ułatwienia nauki otrzymali uczniowie ważniejsze ustawy i druki oraz formularze ksiąg, wykazów, poświadczeń i t. p., o ile przy wykonywaniu ustaw i w ogóle do urzędowania są potrzebne.

W ciągu kursu wypracowali uczniowie znaczną liczbę zadań domowych i szkolnych tak z własnego jak i z poruczonego zakresu działania gmin.

Zachowanie się wszystkich uczniów w czasie kursu było bez zarzutu.

Z końcem kursu poddali się wszyscy uczniowie egzaminowi pisemnemu i ustnemu przed komisyą, wyznaczoną przez Wydział krajowy. Wynik egzaminu był dobrym, gdyż wszyscy uczniowie uznani zostali za uzdolnionych do pełnienia obowiązków pisarza gminy wiejskiej, a w szczególności:

8	uczniów	z	postępem	celującym
11	„	„	„	bardzo dobrym
16	„	„	„	dobrym
11	„	„	„	dostatecznym.

Wszyscy zatem uczniowie otrzymali od Wydziału krajowego świadectwa uzdolnienia, w których oprócz stopnia postępu w naukach i pilności, trzydziestu uczniów uzyskało poświadczenie, że brali udział na kursie także w ćwiczeniach w języku ruskim i posiadają potrzebną do urzędowania znajomość obu języków krajowych w słowie i piśmie.

Poniesione z funduszu krajowego koszta utrzymania pierwszego kursu były następujące:

1. Wynagrodzenie kierownika . . .	200 zł.	
nauczycieli . . .	1.217 „	1.417 zł. — ct.
2. Stypendya uczniów		1.602 „ 50 „
3. Koszta administracyjne: ogłoszenia w dziennikach warunków przyjęcia, obsługa sali szkolnej, druk świadectw, stemple do świadectw stypendystów		101 „ 14 „
4. Zakupno książek, dzienników ustaw, druków i innych przyborów do nauki		262 „ 64 „
Razem . . .		3.383 zł. 28 ct
Z porównania z przyzwolonym kredytem . . .		3.600 „ — „
okazuje się zaoszczędzenie . .		216 zł. 72 ct.

albowiem wobec przyjęcia na kurs znaczniejszej liczby uczniów na własne koszta, nie było potrzeby wydania całej na stypendya preliminowanej kwoty a nadto czterech stypendystów z kursu wystąpiło.

W zeszłorocznem swojem sprawozdaniu poruszyła Komisya gminna myśl urządzenia kursów dla pisarzy gminnych po powiatach przez Wydziały powiatowe. Wydział krajowy zapytał przeto wszystkie Wydziały powiatowe, czy Reprezentacye powiatowe byłyby skłonne własnym kosztem i staraniem urządzić takie kursa.

Na to zapytanie odpowiedziało 73 Wydziałów powiatowych, a w szczególności: Czterdzieści jeden Wydziałów powiatowych doniosło, że głównie dla znacznych kosztów lub braku sił nauczycielskich kursów dla pisarzy nie urządzą, lub na razie urządzić nie mogą, natomiast w wielu powiatach ustanowione zostaną stypendya z funduszu powiatowego dla kandydatów, którzy na dalszy kurs przy Wydziale krajowym urządzić się mający, będą przyjęci.

Z pięciu powiatów nadesłano odpowiedź tej treści, iż Reprezentacye powiatowe nie powzięły żadnego postanowienia w niniejszej sprawie.

Wydziały powiatowe 4 powiatów domagają się przysłania nauczycieli z Wydziału krajowego i w ogóle urządzenia kursów w siedzibie Wydziałów powiatowych wyłącznie lub przeważnie kosztem funduszu krajowego.

W dwóch powiatach istnieje projekt zamiast kursów, przyjmować na praktykę przy Wydziale powiatowym kandydatów na pisarzy, dla obeznania ich z manipulacyą i ustawami.

Jeden Wydział powiatowy uchwalił wdrożyć z sąsiednimi Wydziałami powiatowymi rokowania co do wspólnego urządzania kursów, dotąd jednak nie doniósł, o ile sprawa postąpiła.

Dwanaście Wydziałów powiatowych postanowiło poczynić starania o otwarcie kursów dla pisarzy i w tym celu odnieść się do Rad powiatowych z odpowiednimi wnioskami. Czy i jakie uchwały przez te Reprezentacye powiatowe zostały powzięte, nie jest Wydziałowi krajowemu dotąd wiadomem.

Wreszcie w ośmiu powiatach, a to: w Brodach, Dobromilu, Chrzanowie, Pilznie, Stanisławowie, Nadwórnie, Turce i Wieliczce uchwaliły Rady powiatowe kursa dla pisarzy gminnych urządzić. Dotyczące uchwały pierwszych czterech Reprezentacyj powiatowych są ogólnikowe i nie zawierają żadnych szczegółów co do rozmiaru, w jakim Wydział powiatowy ma kurs urządzić ani też, jakim kosztem ma to być przeprowadzonem. Rada powiatowa w Nadwórnie postanowiła urządzić kurs jednomiesięczny, na którym nauczać miałby jeden instruktor, o delegowanie zaś tegoż odniósł się Wydział powiatowy do Wydziału krajowego. Prawdopodobnie kurs ten do skutku nie przyjdzie, bo Wydział krajowy dla braku sił nie może na kursa Wydziałów powiatowych wysyłać swoich urzędników, zresztą kurs jednomiesięczny jest zdaniem Wydziału krajowego stanowczo za krótkim a jeden nauczyciel nie zdołałby w żaden sposób należycie przysposobić znaczniejszej liczby kandydatów a tem mniej w ciągu miesiąca.

Podług uchwały Rady powiatowej w Turce miałby na powiatowym kursie utworzyć się mającym, którego czas trwania nie jest Wydziałowi krajowemu znanym, udzielać nauk także tylko jeden nauczyciel, a mianowicie dyetaryusz Wydziału powiatowego, który w roku bieżącym ukończył kurs pisarzy przy Wydziale krajowym, a następnie złożył egzamin kwalifikacyjny, przepisany dla sekretarzy znaczniejszych gmin, objętych usta-

wą gminną z roku 1896. Rada powiatowa ustanowiła przytem przymus złożenia egzaminu lub uczęszczania na kurs, któremu to przymusowi mają poddać się wszyscy pisarze w powiecie.

Na urządzenie kursu w Wieliczce przeznaczyła Rada powiatowa kwotę 200 zł. określiła, że trwać ma 4 tygodnie.

W obec wyniku, z jakim zamkniętym został pierwszy kurs dla pisarzy gminnych przy Wydziale krajowym urządzony, wobec bardzo licznych zgłoszeń kandydatów o przyjęcie na kursa przy Wydziale krajowym, dalej wobec okoliczności, że także ze strony znacznej większości Wydziałów powiatowych jest silny nacisk o przyjęcie na kursa pisarzy z danego powiatu, że wiele Reprezentacyj dla takich kandydatów przeznacza zasiłki stypendyjne, wreszcie z przyczyn w zeszłorocznem sprawozdaniu Wysokiemu Sejmowl przedstawionych, Wydział krajowy jest zdania, że kursa dla pisarzy gmin wiejskich przy Wydziale krajowym także i nadal urządzane być winny. Temu wcale nie powinno stać na przeszkodzie powstanie kursów, choćby należycie urządzonych po powiatach, albowiem nawet i w tym wypadku kursa przy Wydziale krajowym byłyby pożyteczne, gdyż przyczyniłyby się w znacznej mierze do szybszego zaopatrzenia kraju w ukwalifikowanych pisarzy.

Na tej zasadzie Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie kursu dla pisarzy gmin wiejskich.

II. Na otwarcie w roku 1900 przy Wydziale krajowym kursu dla pisarzy gminnych wstawia się do budżetu krajowego kwotę 3.600 zł.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
S. Badeni w. r.

Sprawozdawca:
Adolf Vayhinger w. r.
Członek Wydziału krajowego.

[illegible]

Z Rady Wydziału Krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

[illegible]

LW. 86.428/99.

We Lwowie dnia 22. grudnia 1899.

Aleg. 8

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o krajowej sprzedaży soli.

Wysoki Sejmie!

W załatwieniu sprawozdania komisyi solnej z dnia 2. marca 1899 powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 15. marca 1899 następujące uchwały:

I. Sprawozdanie Wydziału krajowego o sprzedaży soli pod jego zarządem w roku 1898 przyjmuje się do wiadomości.

II. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby wdrożył rokowania z c. k. Rządem o takę zmianę warunków sprzedaży soli pod zarządem kraju, ażeby czas trwania tego układu został na dłuższy szereg lat ustalonym, z odpowiedniem także przedłużeniem terminu wypowiedzenia umowy dla stron obu.

III. Poleca się Wydziałowi krajowemu ażeby wziął pod rozwagę reorganizacyę krajowego Biura solnego i jego służby pomocniczej stosownie do obecnego rozwoju tego przedsiębiorstwa krajowego, w kierunku poprawy i ustalenia materyalnego bytu funkcyonaryuszów i żeby odpowiednie wnioski w tej mierze przedłożył Sejmowi na najbliższej sesyi.

IV. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby przyspieszył wciąganie Wydziałów powiatowych do współudziału w kontroli nad drobiazgową sprzedażą soli w składach filialnych.

V. Poleca się Wydziałowi krajowemu, by zastanowił się nad sposobem opakowania soli bydlęcej jakoteż kainitu.

Sejm wzywa c. k. Rząd:

1. ażeby przyspieszył decyzyę swoją względem oddania Wydziałowi krajowemu istniejących w zachodnich powiatach kraju kolejowych składów soli kamiennej i w ogóle ażeby przyspieszył sfinalizowanie warunków urządzenia sprzedaży soli kamiennej w zachodniej części kraju pod zarządem kraju w taki sam sposób, jak jest urządzoną sprzedaż warzonki w 60 powiatach wschodnich i to z zastrzeżeniem ważności umowy na dłuższy peryod czasu, tudzież z oznaczeniem dłuższego terminu wzajemnego prawa wypowiedzenia jej.

2. ażeby nie urządzał projektowanych rządowych składów soli na stacyach c. k. kolei państwowych i w ogóle ażeby co do urządzeń dotyczących sprzedaży soli w salinach albo po za salinami w obrębie Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem działać zechciał w ścisłem porozumieniu z Wydziałem krajowym.

3. co do zmiany formy topek ze stożkowej w Rostkową i opakowania dla nich, Sejm ponownie wzywa c. k. Rząd, iżby wykonanie tego żądania przyspieszył.

4. Sejm wzywa c. k Rząd, aby rozszerzył eksploatacyę kałuskich kopalni kainitu i przyspieszył budowę kolei dowozowej z tamtejszych salin do stacyi c. k. kolei państwowej, a całą sprzedaż wyprodukowanego kainitu ażeby poruczył Wydziałowi krajowemu.

5. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby wdrożył rokowania z królewskim Rządem węgierskim o zniżenie fiskalnych cen soli — przedewszystkiem zaś cen soli dla bydła.

6. Wzywa się c. k. Rząd, by gospodarzom wiejskim, posiadającym bydło, wolno było pobierać surowicę nietylko tym, którzy zamieszkują gminy, w których surowica się znajduje, ale i tym, którzy sąsiednie gminy zamieszkują w oddaleniu do 15 km. drogi, celem poprawienia paszy, a tem samem podniesienia chowu bydła.

W roku bieżącym tj. od 1. stycznia do 31 października 1899 pobrały krajowe zastępstwa sprzedaży soli, a względnie konsumenci, następujące ilości soli warzonki, soli kamiennej, soli bydlęcej i kainitu.

Sól warzonka:

1. w miesiącu	z kontygentu	za gotówkę	razem
	centnarów metrycznych		
styczniu	34.323	2.078	36.401
lutym	32.560	3.588	36.148
marcu	34.332	4 271	38 603
kwietniu	34.308	2.041	36.349
maju	35.580	3.460	39.040
czerwcu	34.964	9.243	44.207
lipcu	40.171	4.147	44.318
sierpniu	40.000	6.711	46.711
wrześniu	40.000	3.916	43.916
październiku	40.000	8.889	48.889
	3,662.238	48.344	414.582

to jest o 113 wagonów więcej niż w tych samych miesiącach roku zeszłego.

Sól kamienna:

Razem w 10 miesiącach r. 1899 2855 centn. metr. tj. o 886 c. m. więcej niż w roku zeszłym.

Sól bydlęca:

Razem w 10 miesiącach r. 1899 4429 centn. metr. tj. 34 centn wiecej niż w roku zeszłym.

Kainit:

Do końca października 250 wagonów, tj. o 97 wagonów więcej, niż w tych samych miesiącach roku zeszłego.

Rozwój sprzedaży wszystkich produktów solnych jest zatem widoczny i Wydział krajowy ma prawo stwierdzić, że to jest wynikiem jego starań, jak również zaznaczyć, że sam fakt tak stosunkowo znacznego wzrostu konsumcyi jest najlepszem świadectwem, że nabywanie soli przystępniejszem się stało.

Pod względem finansowym sprawa przedstawia się obecnie w ten sposób, że po spłaceniu wszystkich niedoborów z dniem 31 października br. pozostaje nadwyżka dochodów w kwocie 38.057 zł. 86 ct. Do kwoty tej nie policzono zupełnie wartości inwentarza, który nadwyżkę tę o co najmniej 4000 zł. mógłby podnieść.

Oprócz wydatku 3000 zł., które Wydział krajowy z funduszu solnego przeznaczył na wsparcie dotkniętych w tym roku klęską powodzi powiatów, obrócono w r. b kwotę 4.097 zł. 01 ct. na bonifikacyę dla zastępców w wypadkach, w których bez pomocy takiej bonifikacyi nie mogliby z powodu wysokich kosztów dowozu sprzedawać soli po cenie przez Wydział krajowy oznaczonej.

Bonifikacyami temi, których wysokość stale wzrasta, reguluje Wydział krajowy cenę soli w drobnej sprzedaży, używając nadwyżki, uzyskanej na tych relacyach, w których koszta dowozu są niskie, na pomnożenie prowizyi zastępstwa, które dalej od saliny jest położone i soli po cenie oznaczonej przez Wydział krajowy bez tej pomocy nie mogłoby sprzedawać. W systemie udzielania tych bonifikacyi upatruje Wydział krajowy jedyny sposób do udoskonalenia organizacyi, mającej na celu uregulowanie i zrównanie ceny soli. Chcąc jednak system ten konsekwentnie przeprowadzić, musi Wydział krajowy starać się o uzyskanie takiego stanowiska w handlu solą, ażeby z jednej strony mógł zamówienia zastępstw swoich bez przeszkody i jak

najrychlej zrealizować, z drugiej strony wyrobić w każdym zastępcy sprzedaży soli to przekonanie, że w razie odebrania mu za nadużycia zastępstwa, uniemożliwia mu samoistny hurtowny handel solą. Musi zatem Wydział krajowy starać się o to, aby miał jak najwięcej soli do dyspozycyi i tem tłumaczą się wszelkie w tym kierunku czynione kroki i zabiegi, wywołujące od czasu do czasu skargi ze strony rzekomo pokrzywdzonych prywatnych handlarzy. Faktem jest, że tych właśnie kilka indywiduów, które niepokoją skargami swojemi wszelkie władze, należało do tej klasy handlarzy-spedytorów, którzy monopolizowali handel solą w swoich rękach i doprowadzili do tego, że Wysoki Sejm sprawą tą się zająć musiał. Wydział krajowy widząc, że interes tych kilku jednostek nie może być przeciwstawiany interesom kilkomilionowej ludności, zwalcza z całą energią ich zabiegi i niejednokrotnie przedstawiał c. k. Władzom skarbowym, jakie wyniknęłyby skutki, gdyby skarżący się jakikolwiek wpływ na handel solą odzyskali. Przepisy o wolnym handlu solą, które swojego czasu umieli skarżący wyzyskać w ten sposób, iż mieli w rękach monopol sprzedaży soli i dyktowali całej ludności cenę, są przyczyną, że pojawiają się niekiedy zarządzenia, które napawają prywatnych handlarzy nadzieją, iż utracony teren odzyskają. Takiemi zarządzeniami były utrudnienia, które nam czyniono na niektórych salinach przy zakupnie soli za gotówkę, w końcu zarządzenie c. k. Ministerstwa skarbu z d. 12 sierpnia b. r., które do pewnego stopnia stawiało Wydział krajowy na drugim planie w obec prywatnych handlarzy, pozwalając na sprzedawanie soli za gotówkę Wydziałowi krajowemu, dopiero po zaspokojeniu zamówień prywatnych. Zarządzenia te odbiły się chwilowymi brakami soli a względnie podwyższeniem jej ceny w Brzozowie, Rymanowie, Tarnopolu, czego oczywiście Wydział krajowy na swoją odpowiedzialność brać nie może. Było to naturalnem następstwem odmówienia Wydziałowi krajowemu prawa nabycia potrzebnej mu ilości soli do zaspokojenia zastępstw, ale zarazem okazały dowodnie, że z chwilą, gdy zastępstwo Wydziału krajowego soli na składzie nie ma, prywatni handlarze zaraz cenę soli znacznie podnoszą. Jest to wiernym obrazem stosunków, jakie już dawniej panowały i które weszłyby zaraz w życie, gdyby Wydział krajowy nie zajmował tego silnego stanowiska w handlu solą, jakie obecnie zajmuje.

Pośpieszamy jednak ze stwierdzeniem, że tak c. k. krajowa Dyrekcya skarbu jak i c. k. Ministerstwo skarbu przedstawienia nasze w tym kierunku jak najprzychylniej załatwiło — a mianowicie c. k. Dyrekcya przez liczne, najczęściej telegraficzne, polecenia do salin, aby nam sól wydawały — c. k. Ministerstwo zaś przez zarządzenie. które umożliwi nam nabywanie większych ilości soli niż dotychczas, bez żadnej przeszkody.

W wykonaniu poleceń Wysokiego Sejmu, w sprawie rokowań z c. k. Rządem o ustalenie stosunku naszego w sprawie sprzedaży soli, wystosowaliśmy do c. k. Ministerstwa Skarbu memorandum z d. 14 lipca 1899 L. 18569, w którem zarazem motywowaliśmy rezolucye ad 1, 2, 3, 4, 5 i 6 uchwalone. Oprócz tego delegował Wydział krajowy do Wiednia z końcem sierpnia b. r. Szefa Dep. I. p. Adolfa Vayhingera i kierownika biura solnego p. Stanisława Miziewicza, w połowie października zaś powtórnie tegoż kierownika, celem bliższego umotywowania sprawy i omówienia w c. k. Ministerstwie skarbu jej szczegółów. Według informacyi, jakie otrzymaliśmy w c. k. Ministerstwie skarbu, zostaną wszystkie sprawy w krótkim czasie załatwione, tak, że według wszelkiego prawdopodobieństwa, będziemy mogli zdać o tem relacyę jeszcze przed ukończeniem obrad Wysokiego Sejmu.

Wydziały powiatowe wciąga Wydział krajowy do współudziału w kontroli nad drobiazgową sprzedażą soli w składach głównych i filialnych w miarę postępującej ich organizacyi.

Sprawy praktycznego opakowania soli, jako też soli bydlęcej i kainitu nie spuszcza Wydział krajowy z oka i ma nadzieję, że będzie mógł nie długo wykazać się pomyślnymi w tym kierunku rezultatami.

W wykonaniu uchwały ad III. w której Wysoki Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby wziął pod rozwagę reorganizacyę krajowego Biura solnego i jego służby pomocniczej, stosownie do obecnego rozwoju tego przedsiębiorstwa krajowego, w kierunku poprawy i ustalenia materyalnego bytu funkcyonaryuszów i aby odpowiewiednie wnioski w tej mierze przedłożył Sejmowi na najbliższej sesyi — pozwala sobie Wydział krajowy przedstawić Wysokiemu Sejmowi odpowiedni projekt.

Wydział krajowy proponuje utworzenie funduszu emerytalnego, do którego wpływałaby corocznie *a)* pewna kwota z nadwyżki zysków ze sprzedaży soli, *b)* 3% od płacy każdego z urzędników solnych, *c)* jednorazowe wkładki w myśl §. 35 i 38 statutu emerytalnego z dn. 15. lutego 1898. Fundusz ten będzie własnością funduszu solnego i po spełnieniu zobowiązań, jakie na nim ciężyć będą, wcielony zostanie z całym ewentualnym przyrostem do funduszu rezerwowego solnego, z którym dalsze losy dzielić będzie.

Urzędn'cy solni, których etat podajemy niżej, korzystać będą z zabezpieczenia z tego fuuduszu, tak co do płacy emerytalnej, jak i płac wdowich w tej mierze, jak to postanawia statut emerytalny dla urzędników i sług etatowych Wydziału krajowego z d. 15. lutego 1898 r. z tem jednak zastrzeżeniem, że wszelkie wydatki w tym kierunku ponosić ma fundusz solny i że fundusz krajowy do żadnych świad czeń z tytułu przyznania tych praw urzędnikom solnym nie jest obowiązanym.

Wydział krajowy ma zamiar prawa te przyznawać dotychczasowym funkcyonaryuszom, bez względu na ich wiek i od chwili ich wstąpienia do służby przy sprzedaży soli. Wyjątkowe to postanowienie w pierwszej swej części właśnie ze względu na konkretne stosunki obecne, jak również ze względu na naturalny przebieg spraw ludzkich, nie może pociągnąć za sobą długiego i znacznego obciążenia funduszu, a w każdym razie takiego obciążenia, żeby mogło ono przeważyć wartość takiego kroku, jeżeli się nań ze stanowiska humanitarnego i własnego interesu zatrzymania funkcyonaryuszów przez kilkoletnie zajęcia już należycie ukwalifikowanych, zapatrywać będziemy. Za drugą częścią wniosku przemawia ta okoliczność, iż Wydział krajowy przy ustanawianiu pierwotnego etatu Zarządu solnego miał zamiar przyznać funkcyonaryuszom Zarządu solnego tantyemę od zysków, w tym celu, aby mogli oni zabezpieczyć się czy to na rentę, czy też na kapitał pośmiertny w którem z Towarzystw asekuracyjnych. Myśl ta spowodowała nawet ustanowienie niższych płac niż to pierwotnie było w planie. Gdy jednak sprawa solna początkowo tylko same straty wykazywała, nie mogło być mowy o jakiejkolwiek tantyemie — wobec czego funkcyonaryusze Zarządu solnego przy uszczuplonych swoich płacach o zabezpieczeniu się myśleć nie mogli. Wydział krajowy jest zatem zdania, że działa w myśl intencyi Wysokiego Sejmu, jaka okazuje się z powołanej na wstępie uchwały, jeżeli proponuje przyznanie tych lat służby, które funkcyonaryusze solni przy krajowej sprzedaży soli już spędzili.

Etat obecny osób i płac kraj. Zarządu sprzedaży soli przedstawia się jak ua stępuje:

1.	Kierownik biura (płaca adjunkta Wydz. kraj. z dodatkiem pięcioletnim i dodatkiem osobistym)	2.400	zł.
2.	Naczelny kontrolor (za kontraktem)	3.000	„
3.	Adjunkt	1.500	„
4.	Kontrolor	1.500	„
	Rachmistrze:		
5.		1.320	„
6.		1.320	„
7.		1.200	„
8.		1.100	„
9.		1.100	„
10.	dyurnista	360	„
11.	woźny	600	„
	Pełnomocnicy:		
12.	przy salinach (spedytorzy)	1.300	„
13.	„ „ „	1.200	„
14.	„ „ „	1.100	„
15.	„ „ „	1.100	„
16.	„ „ „	1.000	„
17.	„ „ „	1.000	„
18.	„ „ „	1.000	„
19.	„ „ „	1.000	„
20.	„ „ „	960	„
21.	„ „ „	700	„
	Razem	27.080	zł.

Proponowany przez Wydział krajowy obecnie etat płac różni się o kwotę 2.590 zł. od dotychczasowego. Wydział krajowy czyni tym wnioskiem zadość uchwale Wysokiego Sejmu, co do reorganizacyi krajowego Biura solnego stosownie do obecnego rozwoju tego przedsiębiorstwa i co do poprawy materyalnego bytu funkcyonaryuszów.

Wobec tego Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sprawozdanie Wydziału krajowego o sprzedaży soli w zarządzie kraju przyjmuje się do wiadomości.

2. Z nadwyżki dochodów ma być utworzony fundusz rezerwowy i fundusz emerytalny — ten ostatni celem zabezpieczenia emerytury, względnie pensyi wdowich i sierocińskich dla urzędników krajowego Zarządu sprzedaży soli.

3. Z każdorocznej nadwyżki wpływać ma połowa do funduszu rezerwowego, połowa zaś do funduszu emerytalnego aż do tego czasu, w którym ten ostatni fundusz dosięgnie kwoty 150.000 zł.

4. Z odsetek funduszu emerytalnego i z dochodu z wkładek będą wypłacane emerytury względnie pensye wdowie i sierocińskie. Ewentualny chwilowy niedobór pokryją odsetki funduszu rezerwowego z obowiązkiem funduszu emerytalnego do zwrotu zaliczki w miarę wzrostu jego dochodów.

5. Do korzystania z funduszu emerytalnego przy zastosowaniu w całej rozciągłości przepisów statutu emerytalnego, ustanowionego uchwałą sejmową z dnia 15. lutego 1898 będą mieć prawo zamianowani przez Wydział krajowy urzędnicy i słudzy krajowego Zarządu sprzedaży soli, z tem jednakże zastrzeżeniem, że z tytułu tej uchwały urzędnicy ci i słudzy nie mogą sobie rościć żadnej pretensyi do zaopatrzenia z funduszu krajowego, lecz jedynie z odsetek funduszu emerytalnego solnego i to w tej wysokości, do jakiej on w danym czasie wzrośnie.

W razie, gdyby na przypadek rozwiązania Biura solnego odsetki funduszu emerytalnego solnego nie wystarczyły na wypłatę emerytur i płac wdowich w pełnej kwocie mają być te emerytury i płace w odpowiedniej stosunkowej kwocie zmniejszone. Odnosi się to także do emerytur i płac przed czasem takiej redukcyi już wymierzonych.

6. Sejm upoważnia Wydział krajowy do uwzględnienia przekroczonego wieku przy obsadzaniu posad nowego etatu, jeżeli chodzić będzie o nominacyę funkcyonaryuszów przy krajowym Zarządzie sprzedaży soli już zajętych, którym liczyć się będą lata służby od pierwszej chwili przyjęcia ich do służby przy sprzedaży soli. Dodatki pięcioletnie policzane będą dopiero od czasu zamianowania na posadę etatową. Przy ewentualnej nominacyi z poza grona funkcyonaryuszów zajętych już obecnie przy Zarządzie sprzedaży soli, mają być zastosowane co do wieku i kwalifikacyi analogiczne przepisy dla urzędników krajowych, przyczem przy ocenianiu kwalifikacyi w pierwszem rzędzie ma być uwzględnione ukończenie szkoły handlowej.

7. Urzędnicy krajowego Zarządu sprzedaży soli są obowiązani w myśl przepisów statutu emerytalnego z duia 15. lutego 1898 do opłacania bieżącej wkładki rocznej wynoszącej 3% od płacy w czynnej służbie do wymiaru emerytury policzalnej i jednorazowej wkładki w wysokości $^1/_3$ części płacy od każdego podwyższenia tejże.

Nowo przyjęci urzędnicy z poza grona obecnych funkcyonaryuszów solnych, którym w myśl punktu 6-go liczyć się będą lata służby od chwili przyjęcia ich do służby przy sprzedaży soli, obowiązani są płacić wkładkę jednorazową także od pierwszej przyznanej im płacy.

8. Fundusz emerytalny jest własnością funduszu solnego — wskutek czego po spełnieniu swoich zobowiązań wobec urzędników krajowego Zarządu sprzedaży soli, którym przyznane będzie prawo korzystania z niego, lub po zwolnieniu go w jaki kolwiek sposób od tych zobowiązań, ma być wcielony do funduszu rezerwowego solnego.

9. Etat urzędników i sług krajowego Zarządu sprzedaży soli ustanawia Sejm jak następuje:

Biuro centralne:

	płaca	dodatek aktywalny	razem
1. Kierownik biura	2.400	420	2.820
2. Adjunkt konceptowy	1.400	300	1.700
3. Kontrolor	1.400	200	1.600
4. Adjunkt rachunkowy	1.400	240	1.640
5. Oficyał	1.110	180	1.280
6. Oficyał	1.110	180	1.280
7. Asystent	800	100	900
8. Asystent	800	100	900
9. Praktykant	600	100	700
10. Praktykant	600	100	700
11. Aplikant	500	—	500
12. Woźny	500	50	550

Biura spedycyi soli przy salinach:

Pełnomocnicy do poboru soli krajowej:

	płaca	dodatek aktywalny	razem
13. Pełnomocnik	1.200	240	1.440
14. „	1.200	240	1.440
15. „	1.000	200	1.200
16. „	1.000	200	1.200
17. „	1.000	200	1.200
18. „	1.000	200	1.200
19. „	1.000	200	1.200
20. „	1.000	200	1.200
21. „	800	160	960
22. „	800	160	960

Z Rady Wydziału kraj. Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

S. Badeni *w. r.*

Sprawozdawca:

Adolf Vayhinger *w. r.*

Członek Wydziału krajowego.

LW. 86.201/99.

We Lwowie dnia 22. grudnia 1899.

Alleg. 9

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie prowizoryum budżetowego na I. kwartał 1900 r.

Wysoki Sejmie!

Z powodu zwołania sesyi sejmowej na sam koniec roku, a tem samem niemożności uchwalenia budżetu na rok 1900 przed rozpoczęciem roku budżetowego, Wydział krajowy, pragnąc zastrzedz budżetowe prawo Wys. Sejmu, przedkłada wniosek na uchwalenie prowizoryum budżetowego.

Proponowana uchwała obejmuje jak co roku upoważnienie do czynienia wydatków zwyczajnych na podstawie budżetu r. 1899 i pobierania dodatków do podatków według stopy, uchwalonej na rok 1899.

Wprawdzie w przedłożeniu budżetowem na rok 1900 Wydział krajowy wnosi podwyższenie dodatków krajowych mianowicie przy podatku gruntowym i domowym o 5 ct. a przy podatkach bezpośrednich osobistych o 6 ct., sądzi jednak, że w przedłożeniu o prowizoryum nie może wyprzedzać uchwały Wys. Sejmu co do zmiany stopy dodatków.

Wydział krajowy wnosi zatem

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm upoważnia Wydział krajowy do czynienia wydatków zwyczajnych z funduszu krajowego na rachunek roku budżetowego 1900 na podstawie budżetu na r. 1899.

II. Sejm upoważnia do pobierania na rzecz funduszu krajowego dodatków do państwowych podatków bezpośrednich, a mianowicie:

a) dodatku do państwowego podatku gruntowego, domowo-czynszowego, domowo-klasowego i do 5% podatku od domów wolnych, w wysokości 60 gr. od każdej korony całej przypisanej należytości tych podatków;

b) dodatek do państwowych bezpośrednich podatków osobistych, ustanowionych ustawą z 25. października 1896 Dz. ust. p. Nr. 220, z wyjątkiem podatku osobisto-dochodowego, w wysokości 66 gr. od każdej korony całej przypisanej należytości tych podatków;

c) opodatkowani w mieście Krakowie, tudzież w powiatach chrzanowskim i krakowskim opłacać będą dodatek do podatków

wymienionych w II. a) w wysokości 49 gr.,

zaś do wymienionych w II. b) w wysokości 55 gr.,

od każdej korony całej należytości tych podatków.

III. Upoważnienia powyższe pod I. i II. udzielone, obowiązują po dzień 31. marca 1900 r.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
S. Badeni w. r.

Sprawozdawca:
Dr. Józef Wereszczyński w. r.
Członek Wydziału krajowego.

LW. 53594/99.

We Lwowie, dnia 14. listopada 1899.

Aleg. 10

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o budżecie krajowym na r. 1900.

Wysoki Sejmie!

Załatwiając sprawozdanie komisyi budżetowej o budżecie funduszu krajowego na r. 1899 powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 28. marca 1899 między innemi następującą uchwałę:

„Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby w preliminarzu na r. 1900 przeprowadził wszelkie możliwe oszczędności celem zapobieżenia znaczniejszemu podwyższeniu dodatków do podatków bezpośrednich,“

„a nadto jak najrychlej przedsięwziął studya i przeprowadził rokowania z c. k. rządem w tym celu, by już w preliminarzu na r. 1900 zapewnionem zostało krajowi nowe źródło dochodów, niezawisłe od dodatków do podatków bezpośrednich, a wystarczające na pokrycie nieuniknionego wzrostu potrzeb cywilizacyjnych i ekonomicznych kraju“.

O wykonaniu polecenia, zawartego w drugiej części powyższej uchwały, a odnoszącego się do robienia studyów i prowadzenia na tej podstawie rokowań z rządem, w kierunku zapewnienia krajowi nowego źródła dochodów, zdaje Wydział krajowy szczegółowo sprawę w sprawozdaniu z czynności swoich za ubiegły rok.

W niniejszem zaś sprawozdaniu, obejmującem preliminarz budżetu krajowego na r. 1900, pozwala sobie Wydział krajowy przedewszystkiem określić kilkoma rysami stanowisko, zajęte przy układaniu tego preliminarza, oraz uzasadnić sposób postępowania, jakiego się przy tem trzymał, aby zapobiec znaczniejszemu podwyższeniu dodatków, a tem samem spełnić polecenie, zawarte w pierwszej części przytoczonej uchwały Wys. Sejmu.

Jeszcze przed rozpoczęciem przygotowawczych prac do układania preliminarza wiadomem było Wydziałowi krajowemu, że preliminarz ten, nawet przy pewnej redukcyi wydatków, nie da się zamknąć w granicach niedoboru z r. 1899.

Złożyły się zaś na to dwie przyczyny.

Pierwszą z nich to brak znacznej przewyżki, jaką do r. 1897 włącznie dawały zamknięcia rachunkowe minionych lat z powodów szczegółowo wyłuszczonych w poprzednich sprawozdaniach Wydziału krajowego. Przewyżki te, wstawione w dochód budżetów następnych lat, umożliwiały utrzymywanie na tej samej wysokości niedoborow, pokrywanych dodatkami, choć suma wydatków wzrastała. Ostatnia taka przewyżka z r. 1897 w kwocie 940.174 zł., wstawiona do dochodów budżetu r. 1899 zdołała jeszcze tę równowagę utrzymać. Zamknięcie zaś rachunków za r. 1898, znajdujące się na stole obrad Wys. Izby, dało już tylko przewyżkę w kwocie 257.963 zł., która wprowadzona w dochody preliminarza r. 1900 pogarsza go w porównaniu z budżetem r. 1899 o różnicę tych dwóch kwot: 940.174 — 257.963 tj. o kwotę 682.211 zł.

Drugą przyczyną, to przewidziany wzrost wydatków funduszu szkolnego, spowodowany podwyższeniem płac nauczycielskich od 1. stycznia 1900 r. Wzrost ten spowodowany wraz z normalnym rocznym wzrostem na szkolnictwo ludowe i na fundusz szkolny emerytalny dosięgnął kwoty 488.086 zł.

Obie te kwoty tj.:

ubytek w dochodach	682.211 zł.
nieunikniony wzrost w wydatkach . . .	488.086 „
dające sumę w kwocie .	1,170.297 zł.

wskazywały Wydziałowi krajowemu, nim jeszcze przystąpił do czynności przygotowawczych około układania preliminarza, że nawet przy zastosowaniu najdalej idącej oszczędności w preliminowaniu wydatków, nie obejdzie się bez podwyższenia dodatków krajowych zwłaszcza, że nie było żadnych widoków na wprowadzenie dochodów z nowego źródła, co do którego prowadzi się rokowania z rządem, utrudnione wskutek zmiany osób, stojących na czele rządu.

Skoro tedy było Wydziałowi krajowemu wiadomem, że podniesienie dodatków w r. 1900 stało się nieuniknioną koniecznością, było jego przewodnią myślą wprowadzić w rubryki wydatków, bez narażenia jednak na zastój poszczególnych gałęzi gospodarstwa krajowego, takich oszczędności, któreby dozwalały zamknąć budżet przynajmniej w granicach dodatków jakie pobierano w r. 1894, pierwszym po skonwertowaniu długu indemnizacyjnego.

Pierwsza redukcya wydatku w tym duchu podjęta, nie doprowadziła jeszcze do zamierzonego celu.

Wobec tego przystąpił Wydział krajowy do ponownej redukcyi, jednak zawsze z tą przewodnią myślą, aby przeprowadzić oszczędności równomiernie we wszystkich działach administracyi krajowej i bez istotnego narażenia ich na zastój. Przy tej redukcyi usunięto także niektóre z takich wydatków, które z mocy dawniejszych uchwał sejmowych winny były być zamieszczone.

Usuwając je z preliminarza r. 1900 uczynił to Wydział krajowy w pełnem przeświadczeniu, że one w następnym budżecie znaleść się muszą, bo akcya na tych polach podjęta, nie może być pod żadnym warunkiem zaniechaną, a uchwały przez Wysoki Sejm w tym kierunku powzięte, muszą być wykonane. Usuwając je z tego rocznego preliminarza, miał Wydział krajowy jedynie na myśli powstrzymanie akcyi na przeciąg jednego roku.

W ten sposób usunięto:

z rubr.	VII.	na budowę domów dla internatów	40.000 zł.
„	X.	ratę w funduszu kolejowym na linię Przeworsk-Bachórz, budowa tej linii bowiem z powodów wyłuszczonych w sprawozdaniu kolejowem dotąd nie rozpoczęta, rata zatem z r. 1899 niezużyta posłuży w r. 1900 .	75.000 „
„	XIII.	na melioracye; przez redukcyę zasiłków na lokalne regulacye rzek niespławnych i na popieranie mniejszych melioracyj, tudzież przez wstawienie tylko połowy raty na regulacyę Łomnicy i Soły . . .	20.087 „
„	XV.	II. ratę dla funduszu pożyczkowego rolniczego . .	30.000 „
„	XVI.	ostatnią ratę dla pożyczkowego funduszu przemysłowego	37.500 „
		Usunięto razem . .	202.587 zł.

Do dochodów zaś wprowadzono resztę z kwoty uzyskanej ze sprzedaży składu publicznego we Lwowie i ze sprzedaży „Szumanówki“, po zaspokojeniu ceny kupna gruntu przytykającego do gmachu sejmowego	152.583 „

(Kwota ta pochodząca ze sprzedaży majątku zarodowego miała być, zdaniem Wydziału krajowego, użytą bądź to na spłatę długu zaciągniętego swego czasu na urządzenie składów we Lwowie i Krakowie, bądź też w razie zezwolenia Wys. Sejmu na zabudowanie zakupionego gruntu przy gmachu sejmowym. Wydział krajowy sądzi jednak, że tak spłacenie tego długu, jak i ewentualne zabudowanie wspomnianego gruntu należy uważać jako mniej pilne, skoro wstawienie tej kwoty do dochodów preliminarza r. 1900 przyczynia się w znacznej mierze do zmniejszenia niedoboru, pokrywanego dodatkami)

Razem tedy o kwotę . .	355.170 zł.

ulżono preliminarzowi na r. 1900, a tem samem osiągnięto zamierzony cel, t. j. zdołano w granicach dodatków, pobieranych w r. 1894, zamknąć preliminarz r. 1900 z nieznaczną nadwyżką.

Po tem wstępnem wyjaśnieniu przystępuje Wydział krajowy do szczegółowego uzasadnienia przedłożonego projektu budżetu krajowego na r. 1900, który obejmuje:

A. Ogólny preliminarz na r. 1900.

B. Preliminarz funduszu krajowego wraz ze specyalnymi preliminarzami, a mianowicie:

I. Fundusze i zakłady dotowane ze skarbu krajowego.

Preliminarz funduszu krajowego w ściślejszem znaczeniu wraz z szczegółowymi preliminarzami:

do	rubr.	VII.	poz.	68	Funduszu szkolnego krajowego,
„	„	„	„	69	„ „ emerytalnego,
„	„	XV.	„	226	szkoły gospod. lasowego we Lwowie,
„	„	„	„	227 i 228	rolniczej wyższej i niższej w Dublanach,
„	„	XV.	„	229—233	folwarku, szkoły gorzelniczej i gorzelni krajowej, tudzież stacyi kontrolnej i doświadczalnej chemiczno-rolniczej w Dublanach i stacyi kontrolnej i doświadczalnej botaniczno-rolniczej we Lwowie.
„	„	„	„	235 i 236	średniej szkoły rolniczej i folwarku w Czernichowie.
„	„	„	„	237—241	szkół rolniczych w Horodence, Jagielnicy, Kobiernicach, Bereźnicy i w Suchodole pod Krosnem.
„	„	„	„	242 i 244	szkoły ogrodniczej w Tarnowie i zakładu sadowniczego w Zaleszczykach.
„	„	„	„	261	składu publicznego w Krakowie.
„	„	XVI.			32 preliminarzy szkół przemysłowych zawodowych.
„	„	XVII.	„	426	funduszu koszar krajowych.

C. Preliminarz szpitala powsz. we Lwowie (oddział chorych z klinikami i oddział położnic),
D. „ funduszu podrzutków we Lwowie,
E. „ zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie,
F. „ szpitala św. Łazarza w Krakowie (czterech oddziałów).
G. „ funduszu podrzutków w Krakowie,
H. „ „ policyi krajowej.

II. Fundusze samoistne.

I. Preliminarz funduszu kultury krajowej,
K. „ „ stanowego sierocińskiego,
L. „ „ Aleksandra hr. Stadnickiego,
M. „ „ pożyczki krajowej z roku 1873.

W układzie preliminarza trzymał się Wydział krajowy ściśle formy przez Wysoki Sejm poleconej, zatrzymując zaprowadzoną w roku 1896, a przez Wysoki Sejm aprobowaną zmianę co do sposobu umieszczania wyjaśnień. Zamieszczamy też przy poszczególnych pozycyach preliminarza wynikłości z ostatniego roku, z którego rachunki są zamknięte, t. j. z r. 1898.

W wyjaśnieniach do każdego preliminarza dodanych, uzasadnia Wydział krajowy szczegółowo wysokość wstawionych kwot wydatków i dochodów, tudzież różnic między cyframi niniejszego preliminarza, a uchwalonego w r. 1899 budżetu. Różnice te przedstawiają się sumarycznie jak następuje:

I. W funduszu krajowym w ściślejszem znaczeniu.

A. W wydatkach.

			więcej	*mniej*
Rubryka	I.	Koszta reprezentacyi kraju więcej o . . . na rozmaite drobne wydatki.	80 zł.	
„	II.	Koszta zarządu mniej o		4.188 zł.
		Do przeniesienia . .	80 zł.	4.188 zł.

		więcej	*mniej*
	Z przeniesienia . .	80 zł.	4.188 zł.
	głównie z powodu mniejszego wydatku na pensye i zaopatrzenia o 770 zł., na dary z łaski o 1930 zł., na jednorazowe zaliczki na płace o 1.200 zł. i z powodu opuszczenia wydatku na urządzenie nowych akumulatorów 6.000 zł., a natomiast zapreliminowania większego o 1.382 zł. wydatku na płace z dodatkami aktywalnymi i pięcioletnimi, o 1.300 zł. na pokrycie połowy należytości stemplowych od dekretów nominacyjnych i o 3.000 zł. na administracyę dochodów z kraj. opłat konsumcyjnych.		
Rubryka III.	Koszta leczenia więcej o . . . . z powodu wzrostu ogólnej ilości dni leczenia, podwyższenia taks leczenia w niektórych szpitalach prowincyonalnych i zagranicznych i z powodu wejść mających w życie w r. 1900 nowych szpitali w Przemyślanach, Husiatynie i Krośnie.	55.000 „	
„ IV.	Koszta szczepienia więcej o . . . . na koszta podróży i dyety lekarzy, na podstawie trzechletniego przecięcia.	1.500 „	
„ V.	Wydatki sanitarne więcej o . . . . . . a mianowicie na koszta podróży dla lekarzy okręgowych o 5.000 zł. więcej, z powodu powiększenia ilości okręgów sanitarnych, zaś mniej o 600 zł. na lekarstwa dla epidemicznie chorych, według trzechletniego przecięcia.	4.400 „	
„ VI.	Zasiłki dla zakładów dobroczynności mniej o z powodu opuszczenia zasiłków jednorazowo przyznanych na r. 1899 w kwocie 4.900 zł., a natomiast zapreliminowania nowego wydatku 5.000 zł. na budowę szpitala w Sądowej Wiszni.		100 „
„ VII.	Na cele wykształcenia i oświaty więcej o . z powodu zwiększenia się niedoborów fund. szkolnego kraj. o kwotę 478.558 zł. i funduszu szkolnego emerytalnego o kwotę 9.528 zł. (według specyalnych preliminarzy tych funduszów) a natomiast opuszczenia pozycyj uchwalonych jednorazowo na r. 1899 w sumie 12.800 zł., tudzież 40.000 zł. na budowę domów dla internatów.	435 286 „	
„ VIII.	Utrzymanie pomników historycznych, mniej o z powodu opuszczenia wydatków jednorazowo uchwalonych w r. 1899 w sumie 11.300 zł., a natomiast zapreliminowania nowego wydatku 1.000 zł. na restauracyę kościoła w Bieczu.		10.300 „
„ IX.	Kwaterunkowe żandarmeryi więcej o . . . głównie z powodu podwyższenia ryczałtów o 367 zł., kosztów najmu pomieszkań dla 90 dawnych i 24 nowych posterunków i dla 2 nowo mianowanych oficerów rachunkowych	11.557 „	
	Do przeniesienia . .	507.823 zł.	14.588 zł.

			więcej	*mniej*
		Z przeniesienia . .	507.823 zł.	14.588 zł.
		o 10.990 zł., tudzież z powodu zwiększenia wydatków na administracyę gmachu w Czortkowie o 200 zł.		
Rubryka	X.	Wydatki na komunikacye mniej o . . . . Ważniejsze różnice w tej rubryce są następujące: w dziale I. A. Koszta zarządu, więcej o 413 zł., w dziale C. utrzymanie dróg krajowych więcej o 11.500 zł. i w dziale II. „koleje żelazne“ w poz. 180 na płace i emolumenta więcej o 3.860 zł., natomiast mniej o 75.000 zł. w dziale II, poz. 190 na dotacye na cele budowy kolei lokalnych.		59.098 „
„	XI.	Dotacye dla zakładów krajowych mniej o . według specyalnych preliminarzy.		3.045 „
„	XIII.	Budowy wodne i melioracyjne mniej o kwotę . . . . powstałą głównie z następujących różnic a mianowicie: w dziale B. na zasiłki 33$^1/_3$% na lokalne regulacye rzek niespławnych (poz. 210) mniej o 41.327 zł., i na zasiłki na popieranie mniejszych robót melioracyjnych (poz. 213) o 12.891 zł. Natomiast preliminowano w dziale A. „Biuro melioracyjne“ więcej o 1.905 zł., w dziale B. na systematyczną regulacyę rzek karpackich (poz. 209) więcej o 7.221 zł., na popieranie przedsiębiorstw melioracyjnych (poz. 211) więcej o 24.505 zł., i na konserwacyę krajowych robót melioracyjnych (poz. 212) więcej o 500 zł.		20 087 „
„	XIV.	Odsetki od pożyczek i umarzanie tychże mniej o . . . . głównie z powodu wstawienia mniej o 4.000 zł. na spłatę niezgłoszonych obligacyj i kuponów byłych funduszów indemnizacyjnych, natomiast zaś więcej o 488 zł. na pożyczkę krajową z r. 1893, i innych pomniejszych różnic.		3.455 „
„	XV.	Na cele rolnictwa i górnictwa mniej o . . przeważnie z powodu obniżenia wydatku na folwark w Dublanach o 2.748 zł., na zakład sadowniczy w Zaleszczykach, o 24.033 zł. na podniesienie uprawy tytoniu w Galicyi o 3.000 zł. i opuszczenia II. raty dotacyi dla stałego funduszu pożyczkowego dla przemysłu rolniczego 30.000 zł., natomiast zaś podwyższenia wydatków na koszta zakładania spółek oszczędności i na utrzymanie biura Patronatu nad temiż spółkami o 9.700 zł.		50.125 „
„	XVI.	Na cele przemysłu mniej o . . . . . głównie z powodu zmniejszenia wydatków na szkoły dla wyrobów ze skóry (Dział II C) o 2.480 zł., na szkoły tkackie (Dział II. D) o 7.206 zł., dla wyrobów powroźniczych (Dział II. E) o 630 zł., na cele szkolnictwa przemysłowego (Dział III.) o 7.050 zł. i na		55.543 „
		Do przeniesienia . .	507.823 zł.	205.941 zł.

		więcej	mniej
	Z przeniesienia . .	507.823 zł.	205.941 zł.
	zasiłki i pożyczki na cele przemysłowe (Dział V.) o 15.150 zł. i opuszczenia dotacyi dla funduszu przemysłowego (Dział V.) 37.500 zł., natomiast zaś zwiększenia wydatków na szkoły dla wyrobu z drzewa i łoziny (Dział II. A) o 7.441 zł. i na szkoły handlowe i zasiłki na popieranie handlu (Dział VI) o 7.100 zł.		
Rubryka XVII.	Rozmaite wydatki mniej o		37.641 „
	z powodu zmniejszenia kosztów utrzymania rozmaitych osób w szpitalach o 881 zł. dotacyi dla funduszu koszar krajowych na pokrycie 4% odsetek od pożyczki 1,500.000 zł. o 1.600 zł. i dotacyi na potrzeby ludności, dotkniętej klęskami elementarnemi o 30.000 zł., jakoteż z powodu opuszczenia wydatków jednorazowo uchwalonych w r. 1899 w sumie 5.160 zł.		
	Wogóle preliminuje się na r. 1900:		
	więcej o	507.823 zł.	
	mniej o		243.582 zł.
	Z porównania okazują się na rok 1900 wydatki ogółem większe o	264.241 zł.	

B. W dochodach.

		więcej	mniej
Rubryka I.	Pozostałość z rachunnków z lat ubiegłych mniej o		682.211 zł.
	na podstawie zamknięcia rachunków za rok 1898.		
„ II.	Odsetki od pieniędzy chwilowo lokowanych, mniej o		5.000 „
	ponieważ nie jest spodziewanem, by odsetki czynne przewyższyły odsetki bierne, opłacane w miesiącach letnich od chwilowych pożyczek.		
„ III.	Dochody z dróg krajowych więcej o . . .	6.101 „	
	głównie z powodu zapreliminowania subwencyi z c. k. Skarbu Państwa na budowę drogi gminnej Biertowice-Zembrzyce 6.000 zł.		
„ IV.	Nadwyżki dochodów od zakładów dotowanych więcej o	26 641 „	
	według specyalnych preliminarzy zakładów krajowych.		
„ V.	Zwroty zaliczek z lat ubiegłych więcej o .	9.180 „	
	przeważnie z powodu zapreliminowania nowego dochodu ze zwrotu zaliczek na płace nauczycieli szkół i zakładów przemysłowych w kwocie 1.200 zł., dalej zwiększenia dochodu z zaliczek od szpitali powszechnych z rachunków kwartalnych o 1.000 zł., tudzież zapreliminowania zwrotów kosztów zdjęć i projektów melioracyjnych w kwocie 7.080 zł.		
	Do przeniesienia . .	41.922 zł.	687.211 zł.

			więcej	*mniej*
		Z przeniesienia . .	41.922 zł.	687.211 zł.
Rubryka	VI.	Zwroty pożyczek mniej o kwotę . . . . . z powodu opuszczenia dochodu w kwocie 600 zł. z tytułu zwrotów bezprocentowych pożyczek udzielonych Wydziałom powiatowym w Chrzanowie i Wieliczce, dla ludności dotkniętej gradobiciem, w skutek spłacenia ich w roku 1899, i dochodu 120 zł. od gr. kat. komitetu parafialnego w Sanoku, z powodu odpisania pożyczki.		720 „
„	VIII.	Dochody krajowych szkół rolniczych, folwarku, szkoły gorzelnictwa, gorzelni krajowej w Dublanach, tudzież stacyi kontrolnej i doświadczalnej w Dublanach i we Lwowie, więcej o	4.657 „	
„	IX.	Dochody krajowej szkoły rolniczej i folwarku w Czernichowie, więcej o	2.110 „	
„	X.	Dochody innych szkół rolniczych więcej o . według specyalnych preliminarzy tych szkół.	1.622 „	
„	XIII.	Dochody z kwaterunku żandarmeryi więcej o z powodu wyższego zwrotu od c. k. Rządu, a mianowicie za kwaterowe o 1.752 zł. za noclegowe o 1.321 zł. i od administracyi politycznej za kwaterunkowe o 550 zł., wedle preliminarza c. k. Komendy żandarmeryi.	3.623 „	
„	XV.	Dochód z krajowego składu publicznego w Krakowie więcej o . . , ... według specyalnego preliminarza tego składu.	840 „	
„	XVII.	Rozmaite dochody więcej o . . . . głównie z powodu podwyższenia subwencyj z c. k. Skarbu Państwa: dla biura melioracyjnego o 3.000 zł. i dla technika do kultury i eksploatacyi torfowisk o 1.000 zł., dalej podwyższenia dochodu: ze sprzedaży kart myśliwskich o 5.000 zł. i ze stacyi elektrycznej w gmachu sejmowym o 1.000 zł, w końcu zaś z powodu wstawienia w dochód, reszty sum uzyskanych ze sprzedaży składów publicznych we Lwowie i gruntów na Szumanówce. Natomiast opuszczono subwencye od c. k. Skarbu Państwa: na koszta założenia niższej szkoły rolniczej w Bereźnicy 3.000 zł., na podniesienie uprawy tytoniu 3.000 zł. i na kurs rolniczy dla nauczycieli szkół ludowych 1.000 zł., tudzież zniżono dochód z zaległych dodatków indemnizacyjnych od kontrybuentów o 10.000 złotych.	145.432 „	
		W ogóle preliminuje się na rok 1900		
		więcej o	200.206 zł.	
		mniej o		687.931 zł.
		Z porównania wynika dochód mniejszy o . .		487.725 zł.

Reasumując ogólne wyniki różnic niniejszego preliminarza:

w wydatkach wynik niekorzystniejszy o	264.241 zł.
w dochodach wynik niekorzystniejszy o	487.725 „
okazuje się w rezultacie preliminarz roku 1900 *cyfrowo niekorzystniejszy* od budżetu roku 1899 o	751.966 zł.

Sumaryusz preliminarza budżetu krajowego na rok 1900 wynosi w wydatkach . . . . 9,949.947 zł.
w dochodach własnych . . . . 2,543.177 „
pozostaje do pokrycia dodatkami do podatków . . . . 7,406.770 zł.

Za podstawę do obliczenia nałożyć się mających na kraj dodatków do podatków, dla pokrycia powyższego niedoboru, służą następujące daty:

1. Wydatność jednego centa dodatków w ostatnich latach wynosiła:

w r. 1895 . . . . 117.812 zł.
w r. 1896 . . . . 123.998 „
w r. 1897 . . . . 124.573 „
w r. 1898 . . . . 118.855 „

Wydatność z roku ostatniego różni się znacznie od wydatności z lat poprzednich, lecz mimo tego tylko wydatność z roku 1898 daje zbliżony pogląd na spodziewany dochód w roku 1900, gdyż opiera się już ona na nowej ustawie podatkowej (z dnia 25. października 1896 Dz. ust. p. Nr. 220) od r. 1898 w życie wprowadzonej, a którą to ustawą zmieniono całą podstawę podatkową, jakto już dwukrotnie w sprawozdaniach Wydziału krajowego o preliminarzach na r. 1898 i 1899 bliżej zostało przedstawionem.

2. Wpływy *netto* dodatków do podatków w roku 1899 po koniec sierpnia wynoszą . . . . 2,124.002 zł.
w roku zaś 1898 po ten czas wynosiły . . . . 2,293.557 „
a więc mniejsze są w roku 1899 o . . . . 169.555 zł.

Wprawdzie dopiero dalsze wpływy z końcowych miesięcy roku, najwięcej stanowią o wysokości dochodów z dodatków krajowych, to jednak i ten wynik z roku 1899 może posłużyć za wskazówkę, do obliczeń na rok 1900 a mianowicie, że oprzeć się możemy na dochodzie z dodatków z roku 1898, przyjmując wydatność 1 centa zbliżoną w części do wydatności z r. 1898.

3. Wyciąg z preliminarza podatków państwowych na rok 1900, o który postarano się w c. k. Dyrekcyi skarbowej (L.W. 51.060/99) wykazuje sumy podatkowe, podlegające opłacie dodatków:

a) podatki gruntowe i domowe . . . . 8,930.000 zł.
b) „ zarobkowe i inne . . . . 2,207.450 „
razem . . 11,137.450 zł.
co odpowiada wydatności 1 centa dodatków . . . . 111.374 „

4. Uchwałą Wys. Sejmu z dnia 28. marca 1899 przyjęto w budżecie na r. 1899:

a) podatki gruntowe i domowe w sumie . . . . 8,765.931 zł.
z tego na Galicyę 93·5% = 8,196.145 zł. z nałożeniem dodatku po 60 ct.
na W. Księst. Krak. 6·5% = 569.786 „ „ „ „ 49 „
b) podatki zarobkowe i inne
w sumie . . . . 2,234.069 „
z tego na Galicyę 93·5% = 2,088.855 „ „ „ „ 66 „
na W. Księst Krak. 6·5% = 145.214 „ „ „ „ 55 „
Razem przyjęto podatki w sumie . . . . 11,000.000 zł.
a wydatnośc 1 ct. dodatków w kwocie 110.000 zł.

Z uwagi na przedstawiony wynik niekorzystny budżetu na rok 1900, zapowiedziany już Wysokiemu Sejmowi w sprawozdaniu Wydziału krajowego o budżecie na rok 1899, zachodzi potrzeba podwyższenia znacznego dodatków do podatków w braku innych źródeł dochodów, jak to już wyżej wzmiankowano. Wydatność centa musi być podniesioną na podstawie dat przytoczonych, do takiej wysokości jakiej rzeczywiście spodziewać się można. Mianowicie opieramy obliczenia na rzeczywistej wydatności 1 centa dodatku z roku 1898 wykazanej ad 1). w kwocie . . . . 118.855 zł.
(z uwzględnieniem wyniku dochodów z dodatków z r. 1899), oraz na wydatności centa wedle wyciągu z preliminarza podatków państwowych na rok 1900 wykazanej ad 3) w kwocie . . . . 111.374 „

Z uwagi zaś na wyższą cyfrę wzmiankowanej wydatności rzeczywistej z roku 1898, przyjmuje się do obliczenia za podstawę wydatność 1 centa w wyższej cyfrze od wydatności wynikającej wedle preliminarza podatków państwowych, to jest, przyjmuje się więcej zbliżoną cyfrę do rzeczywistej wydatności z r. 1898 w okrągłej w sumie 113.000 zł.

Nadmienia się przytem, że c. k. Rząd podatki państwowe zwykle ostrożnie preliminuje i nie ma obawy, by wzmiankowane podwyższenie wydatności było za wysokie. Wszakże dalsze zwiększenie jej nie byłoby już wskazanem, — ponieważ w wydatności z roku 1898 mieści się wiele wpływów zaległości z dodatków z lat ubiegłych, (z czasu przed rokiem 1898) zrealizowanych na podstawie dawniejszej ustawy podatkowej, dla wymiaru dodatków korzystniejszej. Wzmiankowane zaległości zmniejszać się będą i z czasem ustaną.

Przyjęta wyżej wydatność centa 113.000 zł. równa się sumie podatkowej 11,300.000 zł.

Licząc w stosunku do wykazanych (wyżej *ad 3*) podatków, wedle preliminarza państwowego, przypadnie z powyższej sumy podatkowej:

I. na podatek gruntowy i domowy	9,060.332 zł.
II. na podatek zarobkowy i inne	2,239.668 „
razem jw. .	11,300.000 zł.

Co do rozdziału tych podatków na W. ks. Kr. i Galicyę, przyjmuje się następujący dzielnik:

Wydatność 1. centa dodatków w W. ks. Krakowskiem wynosiła:

w r. 1896	6·368 %
„ 1897	6·594 %
„ 1898	6.500 %
razem w 3 latach .	19·462
przeciętnie . .	6.487 %

Przyjmuje się tedy na:

W. ks. Krakowskie zaokrągloną przeciętną	6·5 %
dla Galicyi wschodniej i zachodniej zaś przypadnie	93·5 %
razem .	100 %

Dodatki do podatków oblicza się w miarę przyjętej wydatności centa i wykazanego niedoboru. Mianowicie podwyższa się dodatki od podatku gruntowego i domowego o 5 ct., a więc wynosić one będą zamiast dotychczasowych 60 ct. po 65 ct. od 1 zł. podatków.

Z uwagi zaś, że podatki tej kategoryi wedle obowiązującej ustawy, pobierane są od przypisanej należytości *brutto* tych podatków, *bez strącenia ustawowych opustów* podatkowych, później dopiero zwracanych kontrybuentom; gdy od podatku zarobkowego i innych odnośnych podatków, dodatki krajowe pobierane są od przypisanej należytości *netto* tych podatków, *po uwzględnieniu już opustów*, oblicza się zatem osobno dla tych ostatnich podatków przypadający dodatek, w miarę wzmiankowanego podwyższenia dodatku od podatku gruntowego i domowego.

Mianowicie, gdy przyjęte podatki gruntowe i domowe wynoszą brutto	9,060.332 zł.
a 10% opust (wyższy opust nie jest nam wiadomy) wynosi . . .	906.033 „
podatki te uczynią netto	8,154.299 zł.
Kontrybuenci wszakże płacić będą dodatki od sumy podatków brutto, tj. od	9,060.332 „
a 65% tych dodatków uczyni	5,889.216 „

co wynosi 72·22% od wyżej wymienionej sumy *netto* wzmiankowanych podatków, a licząc okrągło 72%.

Wobec tego od podatków zarobkowych i odnośnych innych podatków w sumie przyjętej netto 2,239.668 zł., pobierać należy dodatek w tej samej wysokości, ile on wynosi przy podatku gruntowym i domowym od przypisu netto, to jest nałożyć go należy w zaokrąglonej kwocie 72 centów od 1 zł. podatku, (zamiast dotychczasowego w kwocie 66 ct.), czyli podwyższyć go o 6 ct.

Ulgę dla W. ks. Krakowskiego przyjmuje się w myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 6. lutego 1894, po 11 ct. dla obydwóch kategoryj dodatków.

Nadmienia się dalej, że obecne podwyższenie dodatków, spowodowane potrzebami budżetu, przywraca w części dawniej zniżone dodatki; albowiem — bezpośrednio po dokonanej konwersyi długów krajowych, już w budżecie na rok 1894 obniżono dodatki o 3 ct. — a później w następstwie ustawy o opłatach konsumcyjnych, obniżono też dodatki w budżecie na rok 1895 o 4 ct., na czas obowiązywania odnośnej ustawy (t. j. od 1. stycznia 1895 do 31 grudnia 1899), w myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 13. lutego 1894. a więc obniżono je razem o 7 ct.

Licząc dodatki wedle wskazanej wyżej zasady:
do podatku gruntowego i domowego dla Galicyi po 65 ct. dla W. ks. Krakow. po 54 ct.
„ „ zarobkowego i innych „ „ „ 72 „ „ „ „ „ „ 61 „
dochody z dodatków uczynią:

a) dodatki do podatku gruntow. i domow. od sumy podatkowej 9,060.332 zł:

na Galicyę . .	93·5% = 8,471.410 zł.	od tego 65%	przyniesie .	5,506.417 zł.
na W. ks. Krakow.	6·5% = 588.922 „	„ 54%	„ .	318.018 „

b) dodatki do podatku zarobkowego i innych od sumy podatkowej 2,239.668 zł.:

na Galicyę	93·5% = 2,094.090 „	„ 72%	„ .	1,507.745 „
na W. ks. Krakow.	6·5% = 145.578 „	„ 61%	„ .	88.803 „
Razem od sumy podatkowej 11,300.000 zł.		ogólny dochód z dodatków	.	7,420.983 zł.
że zaś wedle preliminarza jest do pokrycia			. . . . . .	7,406.770 „
przeto pozostaje zwyżka				14.213 zł.

W sprawie przenoszenia oszczędności z jednej pozycyi na drugą, przedstawia Wydział krajowy też same wnioski jak w roku zeszłym, z tą tylko różnicą, że uprasza jeszcze o przyznanie prawa virement między poz. 289 „chemiczno-technologiczne studya przeróbki nafty i wosku ziemnego“ a poz. 291 „stacya doświadczalna produktów naftowych“ tudzież o virement w budżecie zakładu sadowniczego w Zaleszczykach.

II. Fundusze dotowane ze skarbu krajowego.

	Dochody:	*Wydatki*:
Suma ogólna tego działu wynosi	783.587 zł.	756.826 zł
na rok 1899 uchwalono	757.941 „	760.866 „
przeto na rok 1900 preliminuje się w dochodach więcej o .	25.646 zł.	
w wydatkach mniej o		4.040 zł.

Uzasadnienie różnic przedstawiono w preliminarzach specyalnych funduszów tego działu, wynik zaś ostateczny uwidacznia rubryka XI. wydatków i rubryka IV. dochodów funduszu krajowego.

III. Fundusze samoistne.

	Dochody:	*Wydatki*:
Suma ogólna w tym dziale wynosi	7.451 zł.	56.429 zł.
z porównania wynika niedobór		48.978 zł.
a to: w funduszu pożyczki kraj. z r. 1873 niedobór . .	49.224 zł.	
w funduszu stanowym sierocińskim nadwyżka dochodów .	246 „	
W ogóle wynika niedobór jak wyżej	48.978 zł.	

Nadmieniamy w końcu, iż odnosiliśmy się do c. k. Namiestnictwa z zapytaniem w jakiej walucie rządowe preliminarze na rok 1900 będą ułożone. W odpowiedzi oznajmiło nam c. k. Namiestnictwo do L.W. 50.808/99, że preliminarze rządowe sporządzone w walucie austryackiej i na tej podstawie ułożyliśmy preliminarze funduszów krajowych w takiejże walucie. Później wszakże po wydrukowaniu już znaczniejszej części prelimi-

narzy funduszów krajowych, wydane zostało Najwyższe rozporządzenie z dnia 21. września 1899, (ogłoszone d. 23. września 1899 w dz. pr. państ. nr. 176) wprowadzające walutę koronową już od 1. stycznia 1900 r. Z powodu tego i uchwalenie przez Wysoki Sejm budżetu krajowego na r. 1900 wymagać już będzie zastosowania waluty koronowej.

Na podstawie powyższych wywodów Wydział krajowy wnosi:

I. Wysoki Sejm raczy uchwalić załączone preliminarze funduszow krajowych na rok 1900.

II. Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Na pokrycie niedoboru funduszu krajowego w r. 1900 pobierany będzie dodatek do państwowych podatków bezpośrednich, a mianowicie:

a) dodatek do państwowego podatku gruntowego, domowo-czynszowego, domowo-klasowego i 5%-ego podatku od domów wolnych, w wysokości 65 centów od każdego złotego w. a. całej przypisanej należytości tych podatków.

b) dodatek do państwowych bezpośrednich podatków osobistych, ustanowionych ustawą z dnia 25. października 1896 Dz. ust. p. Nr. 220 z wyjątkiem podatku osobisto-dochodowego, w wysokości 72 centów od każdego złotego w. a. całej przypisanej należytości tych podatków.

2. Opodatkowani w mieście Krakowie, tudzież w powiatach krakowskim i chrzanowskim, opłacać będą dodatek do podatków w ust. 1. ad a) wymienionych, w wysokośc 54 centów, zaś do podatków w tymże ustępie ad b) wymienionych 61 ct. od każdego złotego w. a. całej należytości tych podatków.

3. Kwoty przyzwolone na rok 1900 w rubrykach i pozycyach wydatków budżetu funduszu krajowego w znaczeniu ściślejszem, nie mniej w funduszu krajowym w znaczeniu obszerniejszem, jakoteż wszystkich zakładów krajowych, będą wydawane tylko na cele oznaczone w poszczególnych rubrykach i pozycyach, a to osobno w dziale wydatków zwyczajnych, osobno w dziale wydatków nadzwyczajnych.

Przenoszenie zaoszczędzeń dozwolone jest tylko przy następujących pozycyach funduszu krajowego w ściślejszem znaczeniu:

a) w rubryce I. między pozycyami 5, 6 i 7 i między pozycyami 8 i 10;

b) w rubryce II. między literami a) b) c) d) pozycyi 24;

c) w rubryce X. między pozycyami 171 i 172 tudzież między pozycyami 176, 177, 178;

d) w rubryce XV. między pozycyami 272 i 273, tudzież między pozycyami 288, 289, 291, dalej w należących do tej rubryki budżetach szkół rolniczych, szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie, szkoły ogrodniczej w Tarnowie i zakładu sadowniczego w Zaleszczykach, między wszystkiemi pozycyami każdej rubryki zwyczajnych wydatków tych szkół;

e) w rubryce XVI. między pozycyami 295 do 343 — między pozycyami 345 i 399 — między pozycyami 400 i 403 — między pozycyami 397 i 404 — wreszcie między pozycyami działów A, B, C, D i F, wydatków na szkoły przemysłowe zawodowe, połączone z warstatami wzorowymi, wszakże tylko w granicach każdego działu z osobna tylko w wydatkach zwyczajnych.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

S. Badeni w. r.

Sprawozdawca:

Józef Wereszczyński w. r.

Członek Wydziału krajowego.

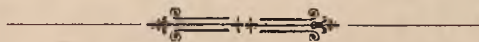
LW. 53.594/99

Lit. A.

Projekt budżetu krajowego

na rok

1900.

Z drukarni E. Winiarza

Projekt budżetu funduszów

Liczba porządkowa	Alegat pod literą	Rubryka	Nazwa funduszów i zakładów	Wydatki	Dochody	Z porównania okazuje się: Nadwyżka dochodów	Z porównania okazuje się: Przewyżka wydatków nad dochody własne, czyli niedobór
I.	B)		**Fundusz krajowy w ściślejszem znaczeniu**				
		I.	Koszta reprezentacyi kraju . .	107.736			
		II.	„ zarządu	331.306			
		III.	„ leczenia	1,050.000			
		IV.	„ szczepienia . . .	78.500			
		V.	Wydatki sanitarne . . .	44.600			
		VI.	Zasiłki dla zakładów dobroczynności .	26.424			
		VII.	Na cele wykształcenia i oświaty .	3,346.768			
		VIII.	Utrzymanie pomników historycznych .	33.120			
		IX.	Kwaterunkowe żandarmeryi . .	247.759			
		X.	Wydatki na komunikacye . .	1,595.855			
		XI.	Dotacye dla zakładów krajowych .	35.202			
		XII.	Wydatki na szupaśnictwo . .	26.000			
		XIII.	Budowy wodne i melioracye . .	566.040			
		XIV.	Umorzenie pożyczek . . .	1,464.682			
		XV.	Na cele rolnictwa i górnictwa . .	586.612			
		XVI.	„ „ przemysłu . . .	169.711			
		XVII.	Rozmaite wydatki	239.632			
		I.	Pozostałość z rachunków z lat ubiegłych		257.963		
		II.	Odsetki od pieniędzy chwilowo lokowanych		—		
		III.	Dochody z dróg krajowych . .		284.135		
		IV.	Nadwyżka dochodów od zakładów dotowanych		61.963		
		V.	Zwroty zaliczek z lat ubiegłych .		48.180		
		VI.	„ pożyczek		2.627		
		VII.	Dochody szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie . . .		7.380		
		VIII.	Dochody szkół, folwarku i gorzelni w Dublanach, tudzież stacyi doświadczalnej w Dublanach i we Lwowie		67.307		
		IX.	Dochody szkół i folwarku w Czernichowie		28.720		
		X.	Dochody innych szkół rolniczych krajowych		32.712		
		XI.	Zwroty za sprawdzanie rachunków aptekarskich		460		
		XII.	Dochody z przelania do fund. kraj. pozostałości z funduszu zapomogi z r. 1866		1.907		
		XIII.	Dochody z kwaterunku żandarmeryi .		97.925		
		XIV.	Dochody ze zwrotów wydatków szupasowych		8.000		
		XV.	Dochody z krajowego składu publicznego w Krakowie . .		20.275		
		XVI.	Dochody z kraj. opłat konsumcyjnych		810.000		
			Do przeniesienia .	9,949.947	1,729.554		

krajowych na rok 1900.

Liczba porządkowa	Alegat pod literą	Rubryka	Nazwa funduszów i zakładów	Wydatki	Dochody	Z porównania okazuje się: Nadwyżka dochodów	Z porównania okazuje się: Przewyżka wydatków nad dochody własne, czyli niedobór
I.	B)		Z przeniesienia .	9,949.947	1,729.554		
		XVII.	Rozmaite dochody . . .		813.623		
		XVIII.	Dodatki do podatków od ogólnej sumy podatków 11,300.000 zł.: *1. dla Galicyi wschodniej i zachodniej:* a) od podatku gruntowego i domowego (93·5%) w sumie 8,471.410 zł. po 65 ct. . . 5,506.417 zł. b) od podatku zarobkowego (93·5%) w sumie 2,094.090 zł. po 72 ct. . . 1,507.745 „ Razem . 7,014.162 zł. *2. dla W. Ks. Krakowskiego:* a) od podatku gruntowego i domowego (6·5%) w sumie 588.922 zł. po 54 ct. . . 318.018 zł. b) od podatku zarobkowego (6·5%) w sumie 145.578 zł. po 61 ct. . . 88.803 „ 406.821 „		7,420.983		
			Ogólna suma funduszu kraj.	9,949.947	9,964.160	14.213	—
II.			**Fundusze krajowe w obszerniejszem znaczeniu.**				
	C)		Krajowy szpital powsz. we Lwowie .	312.396	308.903	15.425	18.918
	D)		Fundusz podrzutków we Lwowie .	7.065	—	—	7.065
	E)		Krajowy zakład dla obłąkanych w Kulparkowie . . .	200.317	228.810	28.493	—
	F)		Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie	229.345	238.591	15.165	5.919
	G)		Fundusz podrzutków w Krakowie .	5.098	1.798	—	3.300
	H)		„ policyi krajowej . .	2.605	5.485	2.880	—
			Suma .	756.826	783.587	61.963	35.202
						26.761	
III.			**Fundusze samoistne.**				
	I)		Fundusz kultury krajowej . .	3.772	3.772	—	—
	K)		„ stanowy sierociński . .	1.577	1.823	246	—
	L)		„ Aleks. hr. Stadnickiego .	1.056	1.056	—	—
	M)		„ pożyczki kraj. z r. 1873 .	50.024	800	--	49.224
			Suma .	56.429	7.451	246	49.224
							48.978

LW. 53.594/99.

Alegat B. do sprawozdania Wydziału krajowego o budżecie krajowym na rok 1900.

Lit. B.

FUNDUSZ KRAJOWY

w ściślejszem znaczeniu.

PRELIMINARZ

na rok 1900.

W załączeniu: *a)* Preliminarz funduszu szkolnego krajowego;
b) „ krajowego funduszu szkolnego emerytalnego;
c) „ szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie;
d) „ „ wyższej rolniczej w Dublanach;
e) „ „ niższej „ „
f) „ folwarku w Dublanach;
g) „ szkoły gorzelniczej w Dublanach;
h) „ krajowej gorzelni „
i) „ stacyi kontrolnej i doświadczalnej botaniczno-rolniczej we Lwowie;
j) „ „ „ „ chemiczno-rolniczej w Dublanach;
k) „ szkoły rolniczej w Czernichowie;
l) „ folwarku w Czernichowie;
m) „ szkoły rolniczej w Horodence;
n) „ „ „ „ Jagielnicy;
o) „ „ „ „ Kobiernicach;
p) „ „ „ „ Bereźnicy;
r) „ „ „ „ Suchodole pod Krosnem;
s) „ „ ogrodniczej w Tarnowie;
t) „ zakładu sadowniczego w Zaleszczykach;
u) „ krajowego składu publicznego w Krakowie;
w) „ 32 zakładów przemysłowych zawodowych;
x) „ funduszu koszar krajowych;
z) Wykazy podatków.

CZĘŚĆ I.

WYDATKI.

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1900.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900. zwyczajne	Wniosek na rok 1900. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899.
			Złote austryackie			
I.		**Koszta reprezentacyi kraju.**				
		A) Sejm krajowy.				
	1	Koszta podróży pp. posłów . . .	4.486	—	4.486	4.486
	2	Dyety pp. posłów	36.000	—	36.000	36.000
	3	Koszta druków	20.600	—	20.600	20.600
	4	Spisywanie sprawozdań	4.000	—	4.000	4.000
	5	Pisarze dzienni	650	—	650	650
	6	Remuneracye urzędników Wydziału krajowego za dodatkowe zatrudnienia podczas Sejmu	1.200	—	1.200	1.200
	7	Służba	1.200	—	1.114	1.200
	8	Opał	1.500	—	1.500	1.500
	9	Zapuszczanie i mycie podłóg . . .	100	—	100	100
	10	Potrzeby kancelaryjne	400	—	300	400
	11	Na uzupełnienie biblioteki sejmowej .	200	—	200	200
	12	Rozmaite drobne wydatki . . .	400	—	426	320
			70.736	—	70.576	70.656
		B) Wydział krajowy.				
	13	Marszałek krajowy . . . 6.000 zł. i dodatek na reprezentacyę 4.000 „	10.000	—	10.000	10.000
	14	Sześciu członków Wydziału krajowego po 4.000 zł.	24.000	—	23.533	24.000
	15	Zastępcy	2.000	—	3.495	2.000
	16/17	Dodatek dla członka Wydziału krajowego mianowanego przez Marszałka zastępcą do kierownictwa w Wydziale krajowym	1.000	—	1.000	1.000
		Suma rubryki I. . .	107.736	—	108.604	107.656

Wyjaśnienia.

Na rok 1900 preliminuje się w tej rubryce ogółem . . . . . . 107.736 zł.
„ „ 1899 uchwalono . . . . 107.656 „
zatem na rok 1900 preliminuje się więcej o . . . . . . 80 zł.
a to w poz. 12 „rozmaite drobne wydatki“, na podstawie trzechletniego przecięcia a mianowicie:

w roku 1896 wynosiły te wydatki . . . . . . 310 zł.
„ „ 1897 „ „ „ . . . . . . 408 „
„ „ 1898 „ „ „ . . . . . . 426 „
Razem . . . . 1.144 zł.

przeciętnie 381 zł. a preliminuje się w zaokrągleniu 400 zł.

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1900.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900. zwyczajne	Wniosek na rok 1900. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899.
			Złote austryackie			
II.		**Koszta zarządu.**				
	18	Oddział konceptowy.				
		A) Płace i dodatki aktywalne.				
		a) 3 radców, płaca po 3.200 zł. 9.600 zł. dodatek aktyw. po 480 zł. 1.440 „	11.040			
		b) 7 sekretarzy, pł. po 2.400 zł. 16.800 zł. dodatek aktyw. po 420 zł. 2.940 „	19.740			
		c) 7 wice-sekr., pł. po 1.800 zł. 12.600 zł. dodatek aktyw. po 360 zł. 2.520 „	15.120			
		d) 6 adjunktów, pł. po 1.400 zł. 8.400 zł. dodatek aktyw. po 300 zł. 1.800 „	10.200			
		e) 6 koncep., płaca po 1.100 zł. 6.660 zł. dodatek aktyw. po 240 zł. 1.440 „	8.040			
		f) 3 aplikant. adjut. po 700 zł. 2.100 zł. 3 „ „ „ 600 zł. 1.800 „	3.900			
			68.040			
		B) Dodatki pięcioletnie.				
		Radcom po 400 zł.: Michalczewskiemu (3) 1.200 zł., Dr. Ekielskiemu (2) 800 zł., Dr. Niedzielskiemu (1) 400 zł.. *Sekretarzom* po 200 zł.: Antoniewiczowi (3) 600 zł., Dr. Dulębie (2) 400 zł., Pierożyńskiemu (2) 400 zł., Jabłonowskiemu (1) 200 zł., Stadnickiemu (1) 200 zł., Zeńczakowi (1) 200 zł., Abgarowiczowi (1) 200 zł., *Wice-Sekretarzom* po 200 zł : Dr. Lewickiemu (2) 400 zł., Kucharskiemu (2) 400 zł., Słomkowskiemu (1) 200 zł. i drugi od 4. lutego 1900 182 zł. razem 382 zł., Wilczyńskiemu (1) 200 zł., Schwormowi (1) 200 zł, Białobrzeskiemu (1) 200 zł., Dr. Sawczyńskiemu (1) 200 zł. *Adjunktom konceptowym* po 100 zł.: Jędrzejowskiemu (1) 100 zł., Starzeckiemu (1) 100 zł., Kwiatkowskiemu (1) 100 zł., Dr. Miziewiczowi (1) 100 zł., Gaszyńskiemu (1) 100 zł. *Koncepistom* po 80 zł., Latoszyńkiemu (1) 80 zł., Masłowskiemu (1) 80 zł., Dr. Pisarskiemu (1) 80 zł.	7.402			
			75.442	—	66.550	74.074
	19	Oddział rachunkowy.				
		A) Płace i dodatki aktywalne.				
		a) dyrektor, płaca . . . 3.000 zł dodatek aktywalny . . 400 „	3.400			
		Do przeniesienia .	3.400 75.442	—	— 66.550	— 74.074

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1900.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900. zwyczajne	Wniosek na rok 1900. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899.
			Złote austryackie			
II.	19	Z przeniesienia .	75.442	—	66.550	74.074
			3.400	—		
		b) zastępca dyrektora, płaca . 2.400 zł. dodatek aktywalny . . 360 „	2.760			
		c) 7 rewident., pł. po 1.800 zł. 12.600 zł. dodatek aktyw. po 300 zł. 2.100 „	14.700			
		d) 11 adjunkt., pł. po 1.400 zł 15.400 zł. dodatek aktyw. po 240 zł. 2.640 „	18.040			
		e) archiwista, płaca . . 1.100 zł. dodatek aktywalny . . 200 „	1.300			
		f) protokolista, płaca . . 1.100 zł. dodatek aktywalny . . 200 „	1.300			
		g) 8 oficyałów, pł. po 1.100 zł. 8.800 zł. dodatek aktyw. po 180 zł. 1.440 „	10.240			
		h) 9 asystentów, pł. po 800 zł. 7.200 zł. dodatek aktyw. po 100 zł. 900 „	8.100			
		i) 12 praktyk, pł. po 600 zł. 7.200 zł. dodatek aktyw. po 100 zł. 1.200 „	8.400			
		k) 3 aplikantów, adjutum po 500 zl.	1.500			
		l) woźny, płaca . . . 500 zł. dodatek aktywalny . . 50 „	550			
			70 290			
		B) Dodatki pięcioletnie. *Dyrektorowi* Tarnawskiemu (2) 600 zł., *Zastępcy dyrektora* Urbańskiamu (2) 400 zł., *Rewidentom* po 200 zł.: Bielskiemu (3) 600 zł.. Krobickiemu (2) 400 zł., Niedzielskiemu (2) 400 zł., Olpińskiemu (1) 200 zł. i 2 od 5. września 1900 64 zł. razem 264 zł. Holuce (1) 200 zł., Marcinkowskiemu (1) 200 zł., *Adjunktom* po 150 zł.: Olszewskiemu (3) 450 zł., Żórawskiemu (3) 450 zł. Paklerskiemu (2) 300 zł., Krogulskiemu (2) 300 zł., Papeému (1) 150 zł., Kopaczyńskiemu (1) od 28. marca 1900 114 zł., *Protokoliście* Hupczycowi (3) 300 zł., *Archiwiście* Zielińskiemu (1) 100 zł., *Oficyałom* po 90 zł.: Zawadzkiemu (1) 90 zł., Majewskiemu (1) 90 zł., Mamczyńskiemu (1) od 28 marca 1900 68 zł. br., Lewartowskiemu (1) od 28 marca 1900 68 zł.. *Asystentom* po 50 zł.: Topolnickiemu (3) 150 zł., Hupertowi (1) 50 zł., *Praktykantom* po 50 zł.: Neuserowi (1) 50 zł., Dąbrowskiemu (1) 50 zł., Lisiewiczowi (1) 50 zł., Kulczyckiemu (1) od 28. marca 1900 38 zł.	5.932			
			76.222	—	69.791	75.837
		Do przeniesienia .	151.664	—	136.341	149.911

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1900.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900. zwyczajne	Wniosek na rok 1900. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899.
			Złote austryackie			
II.		Z przeniesienia .	151.664	—	136.341	149.911
	20	Oddział kasowy.				
		A Płace i dodatki aktywalne.				
		a) dyrektor, płaca . . 2.400 zł. dodatek aktywalny . . 420 "	2.820			
		b) zastępca dyrektora, płaca . 2.000 zł. dodatek aktywalny . . 300 "	2.300			
		c) kontrolor, płaca . . 1.800 zł. dodatek aktywalny . . 240 "	2.040			
		d) kasyer, płaca . . . . 1.800 zł. dodatek aktywalny . . 240 "	2.040			
		e) 2 adjunktów, pł. po 1.400 zł. 2.800 zł. dodatek aktyw. po 240 zł. 480 "	3.280			
		f) 2 oficyałów, pł. po 1.100 zł. 2.200 zł. dodatek aktyw. po 180 zł. 360 "	2.560			
		g) 2 asystentów, pł. po 800 zł. 1.600 zł. dodatek aktyw. po 100 zł. 200 "	1.800			
		h) 2 praktykantów, pł. po 600 zł. 1.200 zł. dodatek aktyw. po 100 zł. 200 "	1.400			
		i) 2 woźnych, płaca po 600 zł. 1.200 zł. dodatek aktyw. po 50 zł. 100 "	1.300			
			19.540			
		B) Dodatki pięcioletnie.				
		Adjunktom po 150 zł.: Rudzkiemu (1) 150 zł., Jabłońskiemu (1) 150 zł, *Oficyałowi* Kubemu (1) 90 zł. *Asystentowi* Szczepańskiemu (1) 50 zł., *Woźnemu* Kowalskiemu (6) 180 zł. . . .	620			
			20.160	—	19.739	20.104
	21	Oddział sanitarny.				
		A) Płace i dodatki aktywalne.				
		Inspektor szpitali, płaca . 2.400 " dodatek aktywalny . . 420 "	2.820			
		B) Dodatki pięcioletnie.				
		Inspektorowi szpitali Dr. Stelli Sawickiemu (3)	600			
			3.420	—	3.160	3.420
	22	Oddział statystyczny.				
		A) Płace i dodatki aktywalne.				
		a) naczelnik Oddziału, płaca	2.800			
		b) wice-sekretarz, płaca . 1.800 zł. dodatek aktywalny . . 360 "	2.160			
			4.960			
		B) Dodatki pięcioletnie.				
		Wice-Sekretarzowi Rutowskiemu (3) . .	600			
			5.560	—	4.801	5.560
		Do przeniesienia .	180.804	—	164.041	178.995

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1900.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		Wniosek na rok 1900. zwyczajne	Wniosek na rok 1900. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899.
				Złote austryackie			
II.		Z przeniesienia .		180.804	—	164.041	178.995
	23	Oddział manipulacyjny.					
		A) Płace i dodatki aktywaln .					
		a) Dyrektor, płaca		2.400			
		b) archiwista, płaca . .	1.800 zł.				
		dodatek aktywalny . .	300 „	2.100			
		c) expedytor, płaca . .	1.400 zł.				
		dodatek aktywalny . .	270 „	1.670			
		d) protokolista, płaca . .	1.400 „				
		dodatek aktywalny . .	240 „	1.640			
		e) 4 kancelist., pł. po 1.100 zł.	4.400 zł.				
		dodatek aktyw. po 200 zł.	800 „	5.200			
		f) 5 asystentów, pł. po 800 zł.	4.000 zł.				
		dodatek aktyw. po 100 zł.	500 „	4.500			
		g) 3 pisarzy, płaca po 600 zł.	1.800 zł.				
		dodatek aktyw. po 100 zł.	300 „	2.100			
		h) 3 aplikantów adjutum po	500 zł	1.500			
		i) odźwierny, płaca		600			
		k) portyer, płaca		500			
		l) 5 woźnych płaca po 500 zł.	2.500 zł.				
		dodatek aktyw. po 50 zł.	250 zł.	2.750			
				24.960			
		B) Dodatki pięcioletnie.					
		Dyrektorowi Dr. Grottowi (3) 600 zł., *Protokoliście* Sobkowi (1) 150 zł, *Kancelistom* po 100 zł.: Jaremowiczowi (2) 200 zł., Stelmachowowi (1) 100 zł., *Asystentom* po 50 zł.: hr. Łosiowi (2) 100 zł., *Odźwiernemu* Niewiadomskiemu (4) 120 zł., *Portyerowi* Bojkowskiemu (3) 90 zł., *Woźnym* po 30 zł: Chermińskiemu (5) 150 zł, Wołkowi (2) 60 zł., Mortkowi (2) 60 zł, Lewickiemu (1) 30 zł.		1.660			
				26.620	—	24.873	27.047
		Suma wszystkich płac z dodatkami aktywalnymi i pięcioletnimi .		207.424	—	188.914	206.042
		NB) Wynikłość z r. 1898 wykazano *brutto* w kwocie . . .	188.914 zł				
		Gdy jednak strąci się 3% jednorazowe wkładki emerytalne w kwocie . .	2.479 „				
		pozostaje wynikłość *netto*	186.435 zł.				
		Do przeniesienia .		207.424	—	188.914	206.042

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1900.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900 zwyczajne	Wniosek na rok 1900 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899.
			Złote austryackie			
II.		Z przeniesienia .	207.424	—	188.914	206.042
	24	**Dyurniści.**				
		a) dla oddziału konceptowego . .	3.477	—	1.820	3.477
		b) „ „ rachunkowego . .	3.500	—	3.500	3.500
		c) „ „ statystycznego . .	2.500	—	1.778	2.500
		d) „ „ manipulacyjnego . .	8.539	—	9.053	8.539
		e) „ zarządu długu krajowego z r. 1893 zaciągniętego w sumie 58,850.000 koron (LW. 45.843/93) i dla prowadzenia pozostałych zaległości po byłych funduszach indemnizacyjnych a to na dyurna rachunkowe	3.013	—	3.378	3.013
		f) na dyurna rachunkowe dla funduszów szkolnych okręgowych . . .	1.460	—	1.460	1.460
			22.489	—	20.989	22.489
	25	**Zasługi.**				
		15 stróżów po 300 zł. i zastępca woźnego 365 zł.	4.865	—	4.964	4.865
	26	**Emolumenta.**				
		a) dyrektor kancelaryi na fiakra . .	50	—	50	50
		b) „ „ 48 metrów sześć. drzewa opałowego	156	—	156	156
		c) ubranie dla odźwiernego i 8 woźnych po 50 zł. tudzież dla zastępcy woźnego 30 zł.	480	—	450	480
		d) ubranie dla portyera . . .	100	—	91	100
		e) opał dla odźwiernego i portyera po 7·2 mtr. sześć drzewa . . .	47	—	47	47
		f) dodatki osobiste: 1) dla adjunkta rachunkowego Konstantego Olszewskiego . 150 zł. 2) dla adjunkta rachunkow. Alojzego Paklerskiego . 100 „ 3) dla adjunkta rachunkow. Wincentego Brzyskiego . 160 „ 4) dla dyrektora kasy Władysława Silkiewicza . 140 „ 5) dla zastęp dyrektora kasy Franciszka Kotiersa . 190 „ 6) dla archiwisty manipulac. Stanisława Chudzikiewicza 120 „	860	—	1.128	900
			1.693	—	1.922	1.733
	27	**Remuneracye.**				
		a) Rzecznik prawny za zastępstwo .	2.500	—	1.988	2.500
		b) Za zastępstwo prawne Wydziału krajowego w obec c. k. Trybunału administracyjnego i Trybunału państwa .	600	—	640	600
		Do przeniesienia .	3.100 236.471	—	2.628 216.789	3.100 235.129

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1900.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900. zwyczajne	Wniosek na rok 1900. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899.
			Złote austryackie			
II.		Z przeniesienia .	236.471	—	216.789	235.129
			3.100	—	2.628	3.100
	27	*c)* Tłumacze	950	—	1.416	950
		d) Urzędnicy, dyurniści i słudzy Wydziału krajowego	2.000	—	2.000	2.000
			6.050	—	6.044	6.050
	28	**Koszta podróży i dyety.**				
		a) W ogóle	7.000	—	8.567	7.000
		b) Dla inspektora szpitali . . .	400	—	400	400
			7.400	—	8.967	7.400
	29	**Pensye i zaopatrzenia.**				
		a) Łopuszańska Walerya . . .	350	—	350	350
		b) Olewińska Julia	350	—	350	350
		c) Gorczycowa Eudoksya . . .	—	—	16	—
		d) Chrzanowska Joanna . . .	350	—	350	350
		e) Kalicka Jadwiga	350	—	350	350
		f) Sternalowa Emilia	350	—	350	350
		g) Zienkowiczowa Wanda . . .	350	—	350	350
		h) Orzechowska Józefa	350	—	350	350
		i) Orzechowskiego sierota, syn Tadeusz Saturnin	58	—	58	58
		k) Mrozowicka Emilia	350	—	350	350
		l) Mrozowickiego sieroty, Ignacy Filip, Wanda Laurencya	—	—	60	29
		m) Terlecka Marya	217	—	217	217
		n) Kukawska Maryanna . . .	167	—	167	167
		o) Kukawskiego sierota, Maryan Julian	—	—	20	2
		p) Mochnacki Edmund	3.616	—	3.616	3.616
		r) Kraczyłowa Julianna	600	—	600	600
		s) Kraczyłowa Julianna, dodatek na wychowanie sierot: Władysławy Maryi do 6. kwietnia 1900 z roczn. 60 zł. = 16 zł. i Joanny Bronisławy 60 zł. razem	76	—	120	120
		t) Pierożyńska Sydonia	800	—	800	800
		u) Strnadowa Kornelia	350	—	350	350
		w) Strnadowa Kornelia dla syna Jana Adama do 25. maja 1900 r. z rocznych 35 zł. = ...	14	—	35	35
		x) Niedziałkowski Karol . . .	891	—	891	891
		y) Żółkiewski Karol	1.900	—	1.900	1.900
		z) Woroniecki Franciszek . . .	—	—	280	280
		aa) Obertyński Emil	600	—	600	600
		bb) Chermińska Katarzyna . . .	360	—	360	360
		cc) Ziembicka Jadwiga	600	—	600	600
		dd) Ziembicka Jadwiga dodatek dla sierot: Kazimiery Eugenii, Józefa Wiktora i Feliksa Erazma po 60 zł. razem .	180	—	240	225
		Do przeniesienia .	13.229	—	13.730	13.650
			249.921		231.800	248.579

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1900.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900. zwyczajne	Wniosek na rok 1900. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899.
			Złote austryackie			
II.		Z przeniesienia .	249.921	—	231.800	248.579
			13.229	—	13.730	13.650
	29	*ee)* Wolański Julian	2.600	—	2.600	2.600
		ff) Walterowa Marya	300	—	300	300
		gg) Walterowa Marya, dodatek dla sierot, Wiktora Franciszka i Maryi Zofii po 30 zł.	60	—	60	60
		hh) Tranda Edward	—	—	1.221	1.221
		ii) Szajnokowa Olimpia	600	—	600	600
		kk) Stocki Bolesław	325	—	325	325
		ll) Kiszelka Albin	—	—	1.092	1.092
		mm) Kunischowa Zofia	600	—	600	600
		nn) Gołębski Władysław	1.188	—	1.188	1.188
		oo) Czajkowska Wanda	—	—	600	600
		pp) Czajkowskiego sierota syn Czesław Ludomir do 4. grudnia 1912 . .	300	—	60	60
		rr) Schmitt Mieczysław	783	—	783	783
		ss) Jelonkowa Anna	600	—	600	600
		tt) Horoszkiewicz Julian . . .	2.600	—	2.600	2.600
		uu) Bieńkowski Ludwik	—	—	1.628	1.776
		ww) Giziński Władysław	710	—	710	710
		xx) Świerczewski Erazm, . . .	1.369	—	—	1.369
		yy) Bieńkowska Walerya wdowa po archiwiście	700	—	503	—
		zz) Bieńkowska Walerya dla sierot Józefy Maryi do 19. marca 1903 i Janiny Apolonii do 24. września 1916 po 140 zł.	280	—	23	—
		aaa) Rożanowska Joanna wdowa po kanceliście	600	—	—	—
		bbb) Jasińska Marya wdowa po kanceliście	500	—	—	—
		ccc) Jasińska Marya dla sierot: Heleny do 30. sierpnia 1913 i Mieczysława Remigiusza do 1. października 1916 po 100 zł.	200	—	—	—
		ddd) Trandowa Lubina, wdowa po adjunkcie rachunkowym	600	—	—	—
		eee) Trandowa Lubina, dla sieroty Zdzisława Edwarda do 22. sierpnia 1904	120	—	—	—
		fff) Zajączkowska Marya (odprawa) .	—	—	325	—
		ggg) Gergel Augusta (odprawa) . .	—	—	300	—
		hhh) Kiszelkowa Franciszka wdowa po emerytowanym kanceliście . . .	500	—	—	—
		iii) Kiszelkowa Franciszka dla sieroty Włodzimiry Wandy do 17. kwietnia 1906	100	—	—	—
		kkk) Tyblewicz Wiktor emerytowany koncepista	500	—	—	—
			29.364	—	29.848	30.134
		Do przeniesienia .	279.285	—	261.648	278.713

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1900.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900. zwyczajne	Wniosek na rok 1900. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899
			Złote austryackie			
II.		Z przeniesienia .	279.285	—	261.648	278.713
	30	**Dary z łaski.**				
		a) Bojarska Józefina 100 zł. i Dydyńska z Bojarskich Adolfina . . .	100	—	200	200
		b) Kopertyńska Krystyna . . .	100	—	100	100
		c) Kopertyńska z Repichowskich Malwina	100	—	100	100
		d) Wojciechowski Szymon . . .	180	—	180	180
		e) Sternalowa Apolonia	200	—	200	200
		f) Wojtyna Antoni	180	—	—	180
		g) Nowosad Dominik	—	—	—	180
		h) Zajączkowska Marya	150	—	—	150
		i) Gergel Augusta	150	—	—	150
		k) Sapałaczyńskie Joanna i Leontyna, *jednorazowo*	—	—	200	200
		l) Sternalowa Emilia, *jednorazowo* . .	—	—	150	150
		m) Barycka Marya, *jednorazowo* . .	—	—	150	150
		n) Dziubińska Wanda, *jednorazowo* .	—	—	200	200
		o) Piotrowska Rozalia, *jednorazowo* .	—	—	250	200
		p) Ploder Karolina, *jednorazowo* . .	—	—	200	150
		r) Chrzanowska Joanna, *jednorazowo* .	—	—	100	200
		s) Kratochwillowa Franciszka, *jednorazowo*	—	—	100	—
		t) Zakrzewska Marcyanna, *jednorazowo* .	—	—	100	100
		u) Orzechowska Józefa, *jednorazowo* .	—	—	100	100
		w) Bednawska Antonina, *jednorazowo* .	—	—	150	100
		z) Babińska Helena, *jednorazowo* . .	—	—	—	100
			1.160	—	2.480	3.090
	31	**Na pokrycie połowy należytości stemplowych** od dekretów nominacyjnych urzędników krajowych . . .	2.800	—	3.192	1.500
	32	**Potrzeby kancelaryjne.**				
		a) Wydawnictwo rozporządzeń krajow.	3.800	—	4.355	3.800
		b) Sprawienie i odnowienie sprzętów .	1.500	—	1.526	1.500
		c) Potrzeby do pisania i rysowania .	2.400	—	2.497	2.400
		d) Papier do druków, druk ksiąg i wzorów	2.300	—	2.407	2.300
		e) Oprawa ksiąg i druków . . .	500	—	662	500
		f) Opał	4.000	—	4.009	4.000
		g) Uzupełnienie biblioteki: na książki . . . 800 zł. na gazety . . . 700 „	1.500	—	1.500	1.500
		h) Rozmaite pomniejsze	1.600	—	1.914	1.400
			17.600	—	18.870	17.400
	33	**Administracya dochodów z krajowych opłat konsumcyjnych** (preliminowanych w sumie 810.000 zł.) . .	6.000	—	2.501	3.000
		Do przeniesienia .	306.845	—	288.691	303.703

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1900.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900. zwyczajne	Wniosek na rok 1900. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899.
			Złote austryackie			
II.		Z przeniesienia .	306.845	—	288.691	303.703
	34	**Gmach sejmowy i jego utrzymanie.**				
		a) Inspicyent techniczny gmachu sejmowego	300	—	300	300
		b) Maszynista: płaca 720 zł.; 12 metr.³ drzewa 42 zł.; 45 litr. nafty 9 zł. .	771	—	741	771
		c) Kominiarz	260	—	282	320
		d) Froterowanie i zapuszczanie podłóg .	820	—	808	820
		e) Mycie podłóg	100	—	68	100
		f) Zgartywanie i wywóz śniegu . .	100	—	30	100
		g) Czyszczenie kloak i wywóz nieczyst.	250	—	274	320
		h) Zabezpieczenie od ognia . . .	260	—	208	260
		i) Podatek dochodowy i miejski czynsz.	150	—	93	150
		k) Utrzymanie skwerów koło gmachu sejmowego . . . . 100 zł. wynagrodzenie ogrodnika . 50 „	150	—	150	150
		l) Konserwacya i adaptacya budynku i obejścia, koszta przekształcenia i urządzenia w gmachu, tudzież inne nieprzewidziane	4.300	—	6.031	4.300
		m) Stacya elektryczna w gmachu sejmowym	5.000	—	7.255	5.000
		n) Na koszta urządzenia nowych akomulatorów w stacyi elektrycznej . .	—	—	—	6.000
			12.461	—	16.240	18.591
	35	**Zaliczki na płace.**				
		Dla urzędników i służby: *a) zwyczajne* .	12.000	—	11.543	12.000
		b) nadzwyczajne	—	—	7.000	1.200
			12.000	—	18.543	13.200
		Suma rubryki II. . .	331.306	—	323.474	335.494

Wyjaśnienia.

Do poz. 18—23. Płace i dodatki aktywalne preliminuje się bez zmiany jak na rok 1899 uchwalono. Jedynie *dodatki pięcioletnie* wstawiono nieco wyższe, a to wedle przypadających w roku 1900 należytości.

Do poz. 26 f). Dodatki osobiste mniejsze o 40 zł., wedle przypadających w r. 1900 należytości.

Do poz. 29 l) i o). Nic się nie preliminuje z powodu dojścia tych sierot do wieku normalnego.

Do poz. 29 s). Zaopatrzenie dla sieroty Władysławy Maryi Kraczyło, ustaje z dniem 6. kwietnia 1900.

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1900.

Do poz. 29 dd). Zaopatrzenie dla sieroty Anny Róży Ziembickiej odpadło, z powodu dojścia do wieku normalnego.

Do poz. 29 z), hh), ll), oo) i uu). Nie preliminuje się z powodu śmierci.

Do poz. 29 pp), yy) i zz) do eee) i hhh). Pozycye nowe, przyznane na podstawie statutu emerytalnego.

Do poz. 30 a) do f) tudzież h) i). Stałe dary z łaski przyznane przez Wysoki Sejm w latach ubiegłych.

Do poz. 30 g). Nic się nie preliminuje z powodu śmierci.

Do poz. 30 k) do z). Odpadają, jako jednorazowo na rok 1899 uchwalone.

Do poz. 31. Preliminuje się 2.800 zł. na podstawie przecięcia z trzech lat ostatnich, wynoszącego 2.769 zł.

Do poz. 32 h). Więcej o 200 zł. na podstawie wynikłości z roku 1898 i przecięcia z trzech lat ostatnich, które wynosi 1.613 zł.

Do poz. 33. W myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dniem 18. marca 1899 wchodzi w życie z dniem 1. stycznia 1900 nowy okres poboru krajowych opłat konsumcyjnych. Na pierwszy rok poprzedniego okresu pięcioletniego t. j. na rok 1895 uchwalił Wysoki Sejm na koszta administracyi, na ogłoszenia, druki, koszta komisyjne, portorya, honorarya i inne nieprzewidziane — kwotę 6.000 zł., rzeczywiste zaś wydatki z powyższych tytułów wynosiły wedle zamknięcia rachunku za r. 1895 kwotę 6.935 zł. 33 1/2 ct.
Preliminuje się więc jak na r. 1895, tylko 6.000 zł., zatem mniej od wynikłości tegoż roku o 935 zł. 33 1/2 ct. (Lw. 51.460/1899).

Do poz. 34 c) g). Preliminuje się mniej, na podstawie przecięcia z trzech lat ostatnich.

Do poz. 34 ń). Odpada jako jednorazowo na rok 1899 uchwalone.

Do poz. 35. Zaliczki na płace: w wydatkach nadzwyczajnych opuszczono 1.200 zł. uchwalonych jednorazowo.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900. zwyczajne	Wniosek na rok 1900. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899.
			Złote austryackie			
III.		**Koszta leczenia.**				
	36	Koszta leczenia w szpitałach krajowych, zagranicznych i wojskowych . .	1,050.000	—	1,250.002	995.000

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1900.

Wyjaśnienia do rubr. III. wyd. Wedle zamknięć rachunkowych wypłacono z funduszu kraj.:

Szpitalom	W latach 1896 zł.	1897 zł.	1898 zł.	Razem zł.	Przeciętnie zł.
Lwów, szpital powszechny wydatek brutto	209.356	233.962	273.862	717.180	
Od tego dochody z legatów i kopytkowego, na rachunek kosztów leczenia pobrane .	46.768	53.453	51.559	151.780	
Pozostaje czysty wydatek .	162.588	180.509	222.303	565.400	188.467
Kulparków zakł. obłąkan. *brutto*	182.503	177.194	183.974	543.671	181.224
Kraków szpital św. Łazarza „	155.486	163.234	266.942	585.662	195.221
„ c. k. Klinika „	23.826	38.281	38.371	100.478	33.492
26 szpitali prowinc. w kraju „	329.539	328.753	458.738	1,117.030	372.343
Zakład podrzutków w Bobrku „	—	—	1.119	1.119	373
Szpitale zagraniczne „	139.199	160.606	145.874	445.679	148.560
„ wojskowe „	—	—	294	294	98
Zaliczki i zwroty „	16.686	11.933	12.346	40.965	13.655
Razem wypłacono .	1,009.827	1,060.510	1,329.961	3,400.298	1,133.433
Od tego wpływy od gmin samopłacących i inne rozmaite .	15.517	25.894	79.959	121.371	40.457
Pozostają wydatki *netto* .	994.310	1,034.616	1,250.002	3,278.927	1,092.976

Ponieważ wykazane powyżej wydatki rubr. III. z trzech lat ostatnich co do zakładów krajowych są nierównomiernie obliczone, albowiem w r. 1896 obejmowały cztery kwartały, gdy w r. 1897 wliczony jest (dla zrównania roku administracyjnego z rokiem kalendarzowym) zapłacony piąty rachunek kwartalny szpitala lwowskiego, zaś w r. 1898 piąte kwartały szpitala lwowskiego i krakowskiego, — przeto dla wykazania właściwego kosztu rocznego, potrąca się zlikwidowane piąte kwartały, skutkiem czego otrzymamy następujące wyniki:

W roku 1896 wydatki *netto* wynoszą		994.310 zł.
„ „ 1897 „ „ „	1,034.616 zł.	
a po strąceniu zaliczonego w tej kwocie piątego rachunku kwartalnego szpitala lwowskiego	40.981 „	993.635 „
W roku 1898 wydatki *netto* wynoszą	1,250.002 zł.	
a po strąceniu zaliczonych w tej kwocie piątych rachunków kwartalnych szpitala lwow. i krakowskiego wynoszących	97.130 „	1,152.872 „
Pozostaje w trzech latach wydatek . .		3.140.817 zł.
przeciętnie		1,046.939 „

Na podstawie więc tego zestawienia, jak niemniej z uwagi na sprowadzony do czterech kwartałów wynik roku 1898, tudzież ze względu na nowo założony szpital w Husiatynie i założyć się mający szpital w Krośnie, wreszcie na coroczny wzrost ilości dni leczenia, preliminuje się na rok 1900 zaokrągloną przeciętną kwotę 1,050.000 zł. czyli o 55.000 zł. więcej aniżeli na r. 1899 uchwalono.

Ilość zapłaconych dni leczenia wynosiła:

W roku 1896 — 1,589.983 dni, w roku 1897 — 1,416.834 dni, w roku 1898 — 1,929.957 dni, razem — 4,936.774 dni, przeciętnie 1,645.591 dni.

Ogólna ilość dni leczenia w krajowych szpitalach (wraz z prowincyonalnymi) i w zakładach wynosiła:

W r. 1896 — 1,519 905 dni w r. 1897 — 1,554.788 dni, zaś w r. 1898 — 1,678.621 dni

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1900.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900. zwyczajne	Wniosek na rok 1900. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899.
			Złote austryackie			
IV.		**Koszta szczepienia.**				
	37	Utrzymanie i odświeżanie krowianki .	12.000	—	12.000	12.000
	38	Koszta podróży i dyety lekarzy z powodu szczepienia ospy	66.500	—	66.281	65.000
		Suma rubryki IV .	78.500	—	78.281	77.000
		Wyjaśnienia.				
		Do poz. 38. Koszta te wynosiły w roku 1896 — 72.721 zł , w roku 1897 — 61.385 zł., w roku 1898 — 66.281 zł. razem 200.387 zł., przeciętnie 66.795 zł. preliminuje się zatem zaokrągloną przeciętną kwotę 66.500 zł.				
V.		**Wydatki sanitarne.**				
	39	$^1/_3$ część za lekarstwa dla epidemicznie chorych	3.600	—	3.656	4.200
	40	Na koszta podróży dla lekarzy okręgowych, oraz na subwencye dla powiatów, na pokrycie przewyżki wydatków na płace po nad 1% dodatku powiatowego	40.000	—	27.577	35.000
	41	Dla zakładu szczepienia wścieklizny prof. Dr. Bujwida w Krakowie . .	1.000	—	600	1.000
		Suma rubryki V. .	44 600	—	31.833	40.200
		Wyjaśnienia.				
		Do poz. 39. Koszta na leki wynosiły w roku 1896 — 3.969 zł., w roku 1897 — 3.026 zł., w roku 1898 — 3.656 zł., razem 10.651 zł., przeciętnie 3.550 zł., preliminuje się zatem zaokrągloną kwotę 3.600 zł.				
		Do poz. 40. Preliminuje się na ryczałty dla lekarzy i na subwencye dla powiatów w okręgach dotychczasowych w wysokości uchwalonej na r. 1899 35.000 zł. tudzież dla nowych okręgów w myśl osobnego sprawozdania Dep. V. . . 5.000 „ Razem . . 40.000 zł.				
VI.		**Zasiłki dla zakładów dobroczynnych.**				
	42	Szpitale Sióstr miłosierdzia w Czerwonogrodzie, Rozdole i Bursztynie . .	900	—	900	900
	43	Szpital Sióstr Miłosierdzia w Nowosiółkach	300	—	300	300
	44	Dom ubogich i sierót w Krakowie . .	5.424	—	5.424	5.424
	45	Zakład św. Józefa dla osieroconych chłopców w Krakowie	1.000	—	1.000	1.000
		Do przeniesienia .	7.624	—	7.624	7.624

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1900.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900. zwyczajne	Wniosek na rok 1900. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899.
			Złote austryackie			
VI.		Z przeniesienia .	7.624	—	7.624	7.624
	46	Towarzystwo Miłosierdzia pod godłem „Opatrzność“ we Lwowie .	1.200	—	200	1.200
	47	Zakład osieroconych dziewcząt im. księdza Józefa Ziemiańskiego w Przemyślu .	500	—	500	500
	48	Zarząd Towarzystwa weteranów z r. 1831 w Krakowie	2.700	—	2.700	2.700
	49	Komitet wykonawczy opieki weteranów z r. 1831 we Lwowie . . .	1.800	–	1.800	1.800
	50	Zakład św. Józefa dla chorych nieuleczalnych i wyzdrowieńców we Lwowie .	1.000	—	1.000	1.000
	51	Na utrzymanie rymanowskiej kolonii leczniczej	500	—	500	500
	52	Lecznica powszechna we Lwowie do rozporządzenia Wydziału krajowego, po zasięgnięoiu opinii Towarzystwa lekarskiego	1.000	—	1.000	1.000
	52*a)*	Lecznıca powszechna we Lwowie do rozporzadzalnośzi Wydziału krajowego (jednoraz. nadzwyczajna subwencya) .	—	—	500	500
	53	Kolonia lecznicza w Rabce, na utrzymanie dzieci w lecznicy . . .	300	—	300	300
	54	Towarzystwo opieki nad niemowlętami pod wezwaniem „Dzieciątka Jezus“ we Lwowie	200	—	200	200
	55	Ryczałt na zasiłki ola ochronek po myśli uchwały Wys. Sejmu z dnia 5. lutego 1896	1.800	—	1.800	1.800
	55*a)*	Towarzystwo wzajemnej pomocy diaków gr· kat. dyecezyi przemyskiej *(jednorazowo)*	—	—	100	100
	55*b)*	Takież towarzystwo w archidyecezyi lwow. *(jednorazowo)*	—	—	100	100
	55*c)*	Takież towarzystwo dyecezyi stanisławowskiej *(jednorazowo)*	—	—	100	100
	56	Towarzystwo kolonii wakacyjnej dla dziewcząt we Lwowie	100	—	200	100
	57	Towarzystwo im. św. Salomei opieki nad wdowami i sierotami we Lwowie .	100	—	100	100
	58	Zgromadzenie służebnic Serca Jezusowego w Krakowie	100	—	100	100
	59	Towarzystwo opieki nad sługami im. św. Jadwigi we Lwowie	100	—	1.200	100
	60	Zakład staruszek i kalek w Krakowie na Blichu im hr Sołtykowej . .	100	—	100	100
	61	I. gal. Stowarzyszenie głuchoniemych „Nadzieja“ we Lwowie . . .	100	—	100	100
	62	Stowarzyszenie opieki nad uwolnionymi więźniami we Lwowie . . .	100	—	100	100
	63	Komitet „Domu pracy“ na Kaźmierzu w Krakowie	500	—	500	500
		Do przeniesienia .	19.824	—	20.824	20.624

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1900.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900. zwyczajne	Wniosek na rok 1900. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899.
			Złote austryackie			
VI.		Z przeniesienia .	19.824	—	20.824	20.624
	64	Zakład św. Jadwigi w Krakowie *(stała subwencya*	600	—	600	600
	64*a)*	Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia w Przeworsku na rozszerzenie szpitala .	—	—	—	200
	64*b)*	Komitet OO. Bonifratów w Krakowie na umorzenie ciążącego na szpitalu długu *(jednorazowo)*	—	—	—	600
	64*c)*	Komitet budowy szpitala OO. Bonifratów w Krakowie na rozszerzenie szpitala *(jednorazowo)*	—	—	—	3.000
	64*d)*	Komitet herbaciarni centowej we Lwowie *(jednorazowo)*	—	—	—	100
	64*e)*	Zarząd zakładu błog. Kunegundy w Nowym Sączu, na szkołę dla kształcenia wzorowych gospodyń *(jednorazowo)* .	—	—	—	300
	64*f)*	Związek koleżeński b. seminarzystek we Lwowie na budowę schroniska dla niemogących pracować nauczycielek	—	—	—	100
	65	Na przytulisko brata Alberta we Lwowie i w Krakowie *(stała subwencya)* .	1.000	—	—	1.000
	66	Zgromadzenie Sióstr św. Wincentego a Paulo we Lwowie subwencya na budowę nowego szpitala w Sąd. Wiszni	—	5.000	—	—
	66*a)*	Zgromadzenie SS. Miłosierdzia (Józefitek) we Lwowie, subwencya na dokończenie budowy zakładu dla nieuleczalnych	—	—	3.000	—
		Suma rubryki VI. .	21.424	5.000	24.424	26.524
			26.424			

Wyjaśnienia.

Na rok 1900 preliminuje się w tej rubryce . . . . 26.424 zł.
Na rok 1899 uchwalono . 26.524 „
zatem na rok 1900 preliminuje się mniej o . . . 100 zł.

z następujących powodów:

Do poz. 52 a) 55a) b) c) 64 a)—f) Nie preliminuje się jako wydatków jednorazowo uchwalonych na rok 1899.

Do poz. 66. Pozycya nowa preliminowana w myśl uchwały Wys. Sejmu z 24. marca 1899.

Do poz. 66 a). Wstawiono jedynie ze względu na wynikłość z r. 1898.

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1900.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900. zwyczajne	Wniosek na rok 1900. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899.
			Złote austryackie			
VII.		**Wydatki na cele wykształcenia i oświaty.**				
	67	Akademia umiejętności w Krakowie: *a)* zasiłek stały . . . 26.000 zł. *b)* zasiłek na utrzymanie wyprawy naukowej pod kierownictwem profesora Dr. Smolki w Archiwum Watykańskiem (II. rata z trzechlecia 1898/1899, 1899/1900 1900/1901 . . . 2.000 „ *c)* na wydanie atlasu geologicznego wraz z tekstem (do rozporządzalności Wydziału krajowego . . 2.500 „	30.500	—	30.500	30.500
	68	Rada szkolna krajowa na pokrycie niedoboru funduszu szkolnego krajowego .	2,901.650	—	2,379.370	2,423.092
	69	Rada szkolna krajowa, na pokrycie niedoboru krajowego funduszu szkolnego emerytalnego	252.870	—	190.308	243.342
	70	Sześciu członków Rady szkolnej krajowej po 1.200 zł.	7.200	—	7.200	7.200
	71	Zakład głuchoniemych we Lwowie: *a)* na stypendya dla wychowanków . . . . 8.400 zł. *b)* na utrzymanie zakładu . 2.500 „ *c)* na amortyzacyę pożyczki na budowę II. piętra, zaciągnąć się mającej przez Dyrekcyę zakładu II. rata amortyzacyjna . . . 1.000 „	11.900	—	8.900	11.900
	72	Szkoła głuchoniemych Izaaka Bardacha we Lwowie	400	—	400	400
	73	Zakład ciemnych we Lwowie . . .	2.000	—	2.000	2.000
	74	Towarzystwo gimnastyczne „Sokół“ we Lwowie	1.000	—	1.000	1.000
	75	Towarzystwo gimnastyczne „Sokół“ w Krakowie	1.000	—	800	1.000
	76	Dla polskich i ruskich Towarzystw gimnastycznych „Sokół“ we Lwowie i na prowincyi, ryczałt do dyspozycyi Wydziału krajowego . . .	1.500	—	1.000	1.500
	77	Szkoła sztuk pięknych w Krakowie XXII. rata umorzenia pożyczki 100.000 zł. na budowę gmachu . . . :	7.000	—	7.000	7.000
	78	Teatr polski w Krakowie do rozporządzalności Wydziału krajowego . .	8.000	—	8.000	8.000
	79	Budowa Teatru w Krakowie XII. i XIII. półroczna rata na opłatę procentów od pożyczki 150.000 zł. zaciągniętej przez gminę miasta Krakowa . .	7.500	—	7.500	7.500
		Do przeniesienia .	3,232.520	—	2,643.978	2,744.434

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1900.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900. zwyczajne	Wniosek na rok 1900. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899.
			Złote austryackie			
VII.		Z przeniesienia .	3,232.520	—	2,643.978	2,744.434
	80	Teatr polski i opera polska we Lwowie do rozporządzalności Wydziału krajowego: *a)* dramat i komedya . . 14.200 zł. *b)* opera polska . . . 10.000 „	24.200	—	24.200	24.200
	81	Budowa teatru we Lwowie na pokrycie III. i IV. raty amortyzacyjnej od pożyczki 300.000 zł. przez gminę miasta Lwowa zaciągnąć się mającej .	16.848	—	6.750	16.848
	82	Teatr ruski pod zarządem Towarzystwa „Besida“ do rozporządzalności Wydziału krajowego	7.250	—	7.250	7.250
	82*a)*	Na nagrody za napisanie najlepszych utworów scenicznych ruskich . . .	—	—	—	750
	83	Towarzystwo muzyczne w Krakowie .	800	—	800	800
	84	Konserwatoryum Towarzystwa muzycznego w Krakowie	2.000	—	2.000	2.000
	85	Towarzystwo muzyczne we Lwowie .	3.000	—	3.000	3.000
	85*a)*	„ „ w Brodach *jednorazowo*	—	—	100	200
	85*b)*	Towarzystwo muzyczne w Samborze *jednorazowo*	—	—	100	100
	86	Towarzystwo muzyczne „Harmonia“ we Lwowie	300	—	300	300
	86*a)*	Towarzystwo muzyczne „Harmonia“ w Krakowie	—	—	—	300
	87	Towarzystwo spiew. „Lutnia“ we Lwowie	500	—	500	500
	88	„ „ „Bojan“ „ „	300	—	300	300
	89	„ „ „Echo“ „ „	400	—	400	400
	90	„ „ „Lutnia“ w Krakowie	300	—	300	300
	91	Na subwencye dla istniejących już internatów, do rozporządzalności Wydziału krajowego, w porozumieniu z Radą szkolną krajową	6.000	—	6.000	6.000
	91*a)*	Na budowę domu dla internatów . .	—	—	1.000	40.000
	92	Internatowi księży Zmartwychwstańców we Lwowie do rozporządzalności Wydziału krajowego	4.500	—	4.500	4.500
	93	Ks. Siemaszki Kazimierza „Dom schronienia i dobrowolnej pracy dla opuszczonych i moralnie zaniedbanych chłopców“ w Krakowie . . .	800	—	800	800
	94	*a)* Na wydawnictwo polskich podręczników dla szkół średnich . . . . . 1.500 zł. *b)* Na wydawnictwo ruskich książek szkolnych . . 6.000 „ *c)* Na wydawnictwo ruskich książek szkolnych *(jednorazowo)* . . . . . — „ do rozporządzalności Wydziału krajowego w porozumieniu z Radą szkolną kraj.	7.500	—	7.500	9.000
		Do przeniesienia .	3,307.218	—	2,709.778	2,861.982

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1900.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900. zwyczajne	Wniosek na rok 1900. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899.
			Złote austryackie			
VII.		Z przeniesienia .	3,307.218	—	2,709.778	2,861.982
	95	Dla młodzieży kształcącej się w naukach i sztukach, ryczałt do rozporządzalności Wydziału krajowego . .	3.000	—	2.875	3.000
	96	Dla fundacyi „Macierz polska“ na wydawnictwo dzieł i peryodycznych pism ludowych	5.000	—	5.000	5.000
	97	Na stypendyum dla ucznia Wydziału lekarskiego w Krakowie, oddającego się studyom w szkole operacyjnej .	500	—	500	500
	98	Towarzystwo „Oświaty ludowej“ we Lwowie do rozporządzalności Wydziału krajowego	1.500	—	1.500	1.500
	99	Towarzystwo „Oświaty ludowej“ w Krakowie, do rozporządzalności Wydziału krajowego, zasiłek stały . . .	1.500	—	1.500	1.500
	100	Stowarzyszeniom rzemieślniczym we Lwowie i na prowincyi, ryczałt do rozporządzalności Wydziału krajowego .	1.500	—	1.500	1.500
	101	Zarząd główny Towarzystwa pedagogicznego, na lwowską kolonię wakacyjną zasiłek stały	200	—	200	200
	101*a)*	Zarząd główny Towarzystwa pedagogicznego na pokrycie kosztów walnego zgromadzenia	—	—	200	200
	102	Kollegium profesorów szkoły politechnicznej we Lwowie, na wydawnictwo biblioteki politechnicznej VII. rata subwencyi 5 000 zł. rozłożonej na lat 10	500	—	500	500
	103	Wydawnictwo dziełek ludowych, do rozporządzalności Wydziału krajowego .	1.000	—	1.000	1.000
	104	Lipińska Salomea, wdowa po skrzypku Feliksie Lipińskim	50	—	50	50
	104*a)*	Zboińska Józefa, wdowa po artyście sceny polskiej ś. p. Marcelim Zboińskim *jednorazowo*	—	—	100	50
	105	Zasiłek dla czasopisma „Szkoła“ . .	500	—	500	500
	106	„ „ „ „Muzeum“ . .	1.000	—	1.000	1.000
	107	„ „ „ „Kosmos“ . .	400	—	400	400
	108	Zasiłek dla ruskiej gazety „Uczytel“ do rozporządzalności Wydziału kraj. .	500	—	500	500
	109	Dla Towarzystwa „Proświta“ na wydawnictwo dzieł ludowych, do rozporządzalności Wydziału krajowego .	3.000	—	3.000	3.000
	110	Ks. Dżułyński gr. kat. paroch w Łapszynie, na wydawnictwo ruskie „Posłannyk“ i „Książeczki misyjne“ do rozporządzalności Wydziału krajowego .	400	—	400	400
	111	Towarzystwo „Oświaty ludowej“ w Tarnowie	100	—	100	100
	112	Towarzystwo historyczne we Lwowie, na tegoż wydawnictwa	700	—	700	700
		Do przeniesienia .	3,328.568	—	2,731.303	2,883.582

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1900.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900. zwyczajne	Wniosek na rok 1900. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899.
			Złote austryackie			
VII.		Z przeniesienia .	3,328.568	—	2,731.303	2,883.582
	113	Ryczałt na zasiłki dla burs mieszczących ubogą młodzież polską i ruską, do rozporządzalności Wydziału krajowego, w porozumieniu z c. k. Radą szkolną krajową	5.000	—	4.000	5.000
	114	Dla stowarzyszeń akademickich, ryczałt do rozporządzalności Wydziału kraj.	1.400	—	1.400	1.400
	115	Towarzystwo im. Adama Mickiewicza, na wydawnictwo dzieł tegoż, do rozporządzalności Wydziału kraj. i wypłaty w miarę postępu wydawnictwa .	400	—	400	400
	116	Towarzystwo im. Szewczeńki na wydawnictwa ruskiej biblioteki historycznej we Lwowie, do rozporządzalności Wydziału krajowego	500	—	500	500
	117	Komisya archeograficzna Towarzystwa im. Szewczeńki we Lwowie, na wydawnictwa historycznych materyałów, do rozporządzalności Wydziału kraj. .	1.500	—	1.500	1.500
	118	Towarzystwo im Szewczeńki we Lwowie, na wydawnictwa naukowe, do rozporządzalności Wydziału krajowego .	1.500	—	1.500	1.500
	118*a)*	Komisya entnograficzna Towarzystwa im. Szewczeński na wydawnictwa . .	—	—	—	500
	119	Ruskie Towarzystwo pedagogiczne, na wydawnictwo czasopisma „Dźwinok" .	200	—	200	200
	120	Redakcye pism dla dzieci „Mały światek" i „Wiek młody" we Lwowie . .	100	—	100	100
	121	Ks. Cyryl Sielecki gr. kat. paroch w Żużlu, na nowicyat Sióstr Służebniczek ruskich, do rozp. Wydziału kraj. .	100	—	100	100
	121*a)*	Kongregacya ruska SS. Służebniczek Najśw. Maryi Panny w Krystynopolu . .	—	—	—	500
	122	Towarzystwo ruskie „Szkilna pomicz" w Kołomyi . : : . .	100	—	100	100
	123	Towarzystwo ruskie „Szkilna pomicz" we Lwowie	100	—	100	100
	124	Towarzystwo ruskie „Szkilna pomicz" w Stanisławowie	100	—	100	100
	125	Toworzystwo ruskie „Szkilna pomicz" w Samborze	100	—	100	100
	125*a)*	Związek polskich Towarzystw sokolich we Lwowie, na wydawnictwo podręczników gimnastyki, do rozp. Wydziału krajowego, w miarę postępu wydawnictwa	—	—	100	200
	125*b)*	Towarzystwo filologiczne we Lwowie, zasiłek na wydawnict. czasopisma „Eos"	—	—	200	200
	126	Instytut dla dziewcząt w Przemyślu, subwencya stała	200	—	200	200
		i *jednorazowy* dodatek nadzwyczajny	—	—	100	100
		Do przeniesienia .	3,339.868	—	2,742.003	2,896.382

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1900.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900. zwyczajne	Wniosek na rok 1900. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899.
			Złote austryackie			
VII.		Z przeniesienia .	3,339.868	—	2,742.003	2,896.382
	126*a)*	Towarzystwo biblioteki polskiej we Wiedniu, na tamtejszą szkołę języka polskiego	—	—	100	200
	127	Zakład wychowawczy dla ubogich dziewcząt pod nazwą „Rodzina Maryi" w Łomnej	300	—	1.300	300
	128	Prywatne seminaryum nauczycielskie żeńskie Zofii Strzałkowskiej we Lwowie	1.000	—	1.000	1.000
	129	Polskie stowarzyszenie „Strzecha" we Wiedniu	100	—	100	100
	130	Polskie stowarzyszenie „Przytulisko" we Wiedniu	100	—	100	100
	131	Towarzystwo sztuk pięknych w Krakowie, subwencya na budowę własnego gmachu (na czas amortyzacyi pożyczki)	500	—	1.000	500
	131*a)*	Na koszta publikacyi, które Uniwersytet Jagielloński przygotowuje z okazyi 500-letniego jubileuszu tegoż Uniwersytetu	—	—	4.000	4.000
	132	Prywatna szkoła żeńska w Krakowie, zasiłek stały	300	—	300	300
	133	Na utrzymanie szkoły polskiej w Białej stała subwencya	4.000	—	1.500	4.000
	133*a)*	Na budowę szkoły SS. Felicyanek w Bełzie, zasiłek jednorazowy . . .	—	—	—	1.000
	133*b)*	Na dokończenie budowy szkoły Sióstr Miłosierdzia w Nowosiółkach . .	—	—	—	500
	133*c*	Na rozszerzenie nowicyatu SS. Służebniczek NMP. w „Starej Wsi" . .	—	—	—	500
	133*d)*	Zakład wychowawczy SS. Nazaretanak we Lwowie	—	—	—	200
	133*e)*	Szkolne Towarzystwo zapomogowe im. św. Cyryla w Przemyślu . . .	—	—	—	200
	133*f)*	Towarz. św. Apostoła Pawła we Lwowie	—	—	—	200
	133*g)*	Ruskie Towarzystwo pedagogiczne, na wydawnictwo ukraińsko-ruskiej biblioteki	—	—	—	300
	133*h)*	OO. Bazylianie, na wydawnictwo pisma „Missionar"	—	—	—	200
	133*i)*	Towarzystwo im. Stanisława Kostki (opieki nad terminatorami) we Lwowie .	—	—	—	100
	134	Komitet gospodarczy zjazdu lekarzy i przyrodników w Krakowie, na wydawnictwo „Książki pamiątkowej" (II. rata ostatnia)	500	—	—	500
	134*a)*	Zakład sierót im. św. Heleny we Lwowie	100	—	100	100
	134*b)*	Ruska szkoła wydziałowa żeńska we Lwowie *jednorazowo*	—	—	—	800
	134*c)*	Towarzystwo muzyczne im. Moniuszki w Stanisławowie	—	—	100	—
	134*d)*	Towarzystwo muzyczne w Kołomyi .	—	—	100	—
	134*e)*	Teatr im. Al. hr. Fredry w Stanisławowie	—	—	1.250	—
		Do przeniesienia .	3,346.768	—	2,752.953	2,911.482

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1900.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900. zwyczajne	Wniosek na rok 1900. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899.
			Złote austryackie			
VII.		Z przeniesienia .	3,346.768	—	2,752.953	2,911.482
	134*f)*	Na wydawnictwo starodawnych pomników prawa polskiego	—	—	1.500	—
	134*g)*	Na budowę szkoły polskiej w Białej .	—	—	5.000	—
	134*h)*	Towarzystwo ludoznawcze na wydawnictwo czasopisma „Lud“ . . .	—	—	200	—
	134*i)*	Na nagrody za napisanie najlepszych utworów scenicznych polskich . . .	—	—	750	—
	134*k)*	Stowarzyszenie nauczycielek we Lwowie	—	—	300	—
	134*l)*	Na wydawnictwo czasopisma pedagogicznego „Rodzina i Szkoła“ . .	—	—	200	—
		Suma rubryki VII. .	3,346.768	—	2,760.903	2,911.482
		Wyjaśnienia.				
		Na rok 1900 preliminuje się 3,346.768 zł. „ „ 1899 uchwalono . 2,911.482 „ „ „ 1900 preliminuje się się zatem *więcej* o . 435.286 „ z następujących powodów: *Do poz. 68. i 69.* Wedle specyalnych preliminarzy tych funduszów. *Do poz. 82. a) 85 a) i b) 86 a) 91 a) 101 a) 104 a) 118 a) 121 a) 125 a)* i *b) 126 a) 133 a—i)* i *134 b).* Odpadają jako pozycye jednorazowo uchwalone na rok 1899. *Do poz. 131 a).* Ostatnia rata tej subwencyi uchwaloną została w r. 1899. . *Do poz. 134 b—l).* Pozycye te wstawiono jedynie ze względu na wynikłość z roku 1898.				
VIII.		**Utrzymanie pomników historycznych.**				
	135	Na utrzymanie kancelaryj konserwatorskich we Lwowie i w Krakowie, sporządzanie i publikacye naukowych i urzędowych spisów pomników znajdujących się w naszym kraju . .	4.000	—	4.000	4.000
	136	Badanie i ocalanie zabytków starożytnych piśmiennych i archeologicznych dla zakładu narodowego im. Ossolińskich we Lwowie	500	—	500	500
	137	Stała subwencya roczna dla muzeum narodowego w Krakowie . . .	800	—	800	800
	138	Krajowe archiwum aktów grodzkich i ziemskich we Lwowie i w Krakowie:				
		1. Dyrektor we Lwowie . . .	1.200	—	1.200	1.200
		2. „ w Krakowie . . .	1.200	—	1.200	1.200
		Do przeniesienia .	7.700	—	7.700	7.700

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1900.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900. zwyczajne	Wniosek na rok 1900. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899.
			Złote austryackie			
VIII.		Z przeniesienia .	7.700	—	7.700	7.700
	138	3. Adjunkt I. klasy we Lwowie: płaca 1.200 zł. dodatek aktywalny 200 zł. i trzy dodatki pięcioletnie po 80 zł. rocznie	1.640	—	1.640	1.640
		4. Adjunkt II. klasy płaca 900 zł. i dodatek aktywalny 200 zł. . . .	1.100	—	1.100	1.100
		5. Adjunkt I. klasy w Krakowie (jak poz. 3).	1.640	—	1.640	1.640
		6. Adjunkt II. klasy w Krakowie (jak poz. 4).	1.100	—	1.100	1.100
		7. 2 aplikantów we Lwowie, adjuta roczne po 300 zł.	600	—	600	600
		8. 1 aplikant w Krakowie, adjutum roczne 300 zł.	300	—	300	300
		9. Czynsz za najem lokalu we Lwowie	600	—	600	600
		10. Stróże	840	—	840	840
		11. Opał, potrzeby kancelaryjne i rozmaite wydatki	600	—	712	600
	138*a)*	Na restauracyę organów w kościele OO. Bernardynów w Leżajsku III. rata roczna z przyznanych 1.500 zł. .	—	—	500	500
	139	Na restauracyę kościoła katedralnego na Wawelu V. rata roczna z przyznanej subwencyi 100.000 zł.	10.000	—	10.000	10.000
	140	Na restauracyę gr. kat. cerkwi katedralnej w Stanisławowie III. rata z przyznanych 10.000 zł.	2.000	—	2.000	2.000
	140*a)*	Gminie izraelickiej w Leszniowie, na restauracyę starożytnej synagogi, reszta z zasiłku 500 zł.	—	—	200	300
	140*b)*	Na adaptacyę zamku oleskiego dla pomieszczenia tamże dopełniającego kursu rolniczego szkoły ludowej . .	—	—	—	10.000
	141	Zgromadzenie ks. kanoników reg. Later, przy kościele Bożego Ciała w Krakowie, na restauracyę kościoła 6.000 zł. w 3 ratach rocznych od r. 1899 .	2.000	—	—	2.000
	142	Komitet parafialny kościoła W. W. Świętych w Krakowie, na restauracyę kościoła św. Piotra i Pawła w Krakowie, II. rata z przyznanych na lat 5, 10.000 zł.	2.000	—	—	2.000
	142*a)*	Komitet cerkiewny w Rohatynie, na restauracyę cerkwi	—	—	—	500
	142*b)*	Na restauracyę ikonostasu w gr. k. cerkwi w Sieniawie	—	—	300	—
	142*c)*	Na restauracyę starożytnej dzwonnicy przy Górnej Cerkwi w Jaworowie . .	—	—	100	—
	142*d)*	Na restauracyę kościoła OO. Bernardynów w Sokalu	—	—	1.000	—
		Do przeniesienia .	32.120	—	30.332	43.420

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1900.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900. zwyczajne	Wniosek na rok 1900. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899.
			Złote austryackie			
VIII.		Z przeniesienia .	32.120	—	30.332	43.420
	142*e)*	Na dokończenie restauracyi pomników i krużganków w klasztorze OO. Dominikanów w Krakowie . . .	—	—	3.000	—
	142*f)*	Na wykupno ruin podominikańskich w Oświęcimiu	—	—	1.000	—
	142*g)*	Konwentowi OO. Bernardynnów w Rzeszowie na restauracyę kaplicy cudownej Matki Boskiej	—	—	300	—
	142*a)*	Na restauracyę kościoła w Bieczu I. rata z 2.000 zł.	1.000	—	—	—
		Suma rubryki VIII. .	33.120	—	34.632	43.420
		Wyjaśnienia.				
		Na rok 1900 preliminuje się . 33.120 zł. „ „ 1899 uchwalono . 43.420 „ „ „ 1900 preliminuje się *mniej o* . . . . . 10.300 zł.				
		Do poz. 138 a) 140 a) 140 b) i *142 a).* Odpadają jako wydatki jednorazowo uchwalone na rok 1899.				
		Do poz. 142 b—g). Pozycye te wstawiono za względu na wynikłość z r. 1898.				
		Do poz. 142 a). Według osobnego sprawozdania Wydziału krajowego.				
IX.		**Kwaterunkowe żandarmeryi.**				
	143	Czyszczenie koszar i innych pomieszkań, zapalanie lamp i dostarczanie mioteł	9.975	—		10.113
	144	Oświetlenie koszar	3.520	—		3.734
	145	Utrzymanie i uzupełnienie sprzętów dla niższych stopni	78	—		78
	146	Utrzymanie i uzupełnienie sprzętów dla żołnierzy	3.258	—		3.150
	147	Utrzymanie i uzupełnienie sprzętów kuchennych	1.253	—		1.189
	148	Pranie bielizny pościelnej dla wachmistrzów rachunkowych, woźnych, żołnierzy i służących	3.665	—		3.620
	149	Naprawa bielizny pościelnej . . .	320	—		316
	150	Pranie koców zimowych i letnich, sienników, poduszek włosiennych i słomianych	853	—		842
	151	Świeże napełnianie i dopełnianie sienników i poduszek słomianych . .	1.979	—		1.974
	152	Uzupełnienie bielizny pościelnej, koców, sienników i poduszek . . .	7.962	—		7.731
		Do przeniesienia .	32.863	—		32.747

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1900.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900. zwyczajne	Wniosek na rok 1900. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899.
			Złote austryackie			
IX.		Z przeniesienia .	32.863	—		32.747
	153	Opał i oświetlenie kancelaryj oddziałowych	1.347	—		1.347
	154	Opał i oświetlenie pomieszkań oficerów, wachmistrzów rachunkow. i woźnych	2.102	—		1.817
	155	Rozmaite inne wydatki	726	—		760
		Razem ryczałty .	37.038	—		36.671
	156	Najem pomieszkań i koszar . . .	180.072	—		169.082
	157	Wartość czynszowa: *a)* gmachu lwowsk. (dawn). 12.936 zł. *b)* gmach. lwow. (dobud. skrz.) 5.743 „ *c)* realności w Czortkowie . 700 „	19.379	—		19.379
	158	Umorzenie pożyczki 100.000 zł. na dobudowanie domu dla c k żandarmeryi we Lwowie VII. i VIII. rata: w kapitale . . 2 349 kor. 72 gr. „ 4% odsetkach 7.670 „ 84 „ „ 1/8% na admin. 479 „ 44 „ stemple do kwitu 40 „ — „ 10.540 kor. — gr.	5.270	—		5.270
	159	Na urządzenie nowych koszar utworzyć się mających	1.000	—		1.000
	160	Na podwyższenie czynszów, najmu i pomnożenie ilości posterunków . .	2.000	—		2.000
	161	Na koszta administracyi i konserwacyi gmachu c. k. żandarmeryi we Lwowie i Czortkowie	3.000	—		2.800
		Suma rubryki IX. . .	247.759	—	242.618	236.202

Wyjaśnienia.

Na rok 1899 uchwalono w tej rubryce . . .	236.202 zł.	
od tego zwroty w rubr. XIII. dochodów . . .	94.302 „	141.900 zł.
Na rok 1900 preliminuje się wydatki . . .	247.759 zł.	
a po strąceniu zwrotów w rubr. XIII. dochodów .	97.925 „	149.834 „
zatem *więcej* o		7.934 zł.

a mianowicie:

W wydatkach: pod poz. 143—155 „ryczałty“ więcej o 367 zł. na podstawie wniosków przedłożonych przez c. k. Komendę żandarmeryi.

Pod poz. 156 „najem pomieszkań i koszar“ w ogóle *więcej o 10.990 zł.* wskutek następujących szczegółowych różnic:

Na podstawie nowych kontraktów *podwyższono* czynsze:

w 90 dawnych posterunkach o łączną sumę .	5.552 zł.	
w mieszkaniach oficerów rachunkowych o . .	343 „	5.895 zł.
Do przeniesienia .		5.895 zł.

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1900.

Z przeniesienia .		5.895 zł.
w 24 nowo otwartych posterunkach wynoszą czynsze	5.129 zł.	
w 2 mieszkaniach nowo wynajętych dla oficerów rachunkowych	950 „	6.079 „
razem *więcej* o		11.974 zł.
natomiast *zniżone* czynsze w 15 posterunkach wynoszą .		984 „
pozostaje podwyższenie jak wyżej o		10.990 zł

Pod poz. 161 wstawiono *więcej* o 200 zł. głównie z powodu dobudowanego skrzydła do dawnego gmachu i kosztów asekuracyi budynku w Czortkowie.

W dochodach rubr. XIII. podwyższono ogółem o 3.626 zł., głównie z powodu powiększenia ilości oficerów i żołnierzy.

Preliminarz niniejszy ułożony jest na podstawie projektu przedłożonego przez c. k. 5. Komendę Żandarmeryi do L.W. 29.695/99 z uwzględnieniem jednak zmian, jakie zaszły od chwili przedłożenia projektu.

Wedle tabeli dyslokacyjnej, stan czynny korpusu c. k. Żandarmeryi w Galicyi był z dniem 1. lipca 1899 następujący:

Przy sztabie: 1 komendant podpułkownik, 3 majorów, 2 rotmistrzów (1 adjutant), 1 podporucznik adjutant, 1 kapitan rachmistrz, 1 porucznik rachmistrz, 4 wachmistrzów rachunkowych, 3 pisarzy adjutantury (2 wachmistrzów, 1 komendant posterunkowy) 2 woźnych.

Przy oddziale naukowym: 1 rotmistrz, 1 porucznik, 1 podporucznik, 3 wachmistrzów, 1 komendant posterunkowy.

Przy komendach oddziałowych: 14 rotmistrzów (1 przydzielony do c. k. Ministeryum obrony krajowej), 10 poruczników, 6 podporuczników, 10 poruczników-rachmistrzów, 77 wachmistrzów jako komendantów powiatowych, 471 komendantów posterunkowych, 2.099 żandarmów. Komend oddziałowych 26, komend powiatowych 77, stacyi posterunkowych 525.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900. zwyczajne	Wniosek na rok 1900. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899.
			Złote austryackie			
X.		**Wydatki na komunikacye.**				
		I. Na drogi.				
		A) Koszta zarządu.				
	162	Płace inżynierów, konduktorów, rysowników i służby drogowej:				
		a) dyrektor, płaca . . . 3.200 zł. dodatek aktywalny . . 480 „	3.680	—	3.480	3.680
		b) zastępca dyrektora, płaca . 2.400 zł. dodatek aktywalny . . 420 „ „ funkcyjny . . 400 „	3.220	—	2.590	3.220
		c) 5 inżynierów starszych, pł. po 2.400 zł. . . . 12.000 zł. dodatek aktyw. po 420 zł. 2.100 „	14.100	—	12.163	14.100
		d) 9 inżynierów I. klasy, pł. po 1.800 zł. . . . 16.200 zł. dodatki aktywalne: *α)* dla 2 po 360 zł. . . 720 „ *β)* „ 5 „ 300 „ . . 1.500 „ *γ)* „ 2 „ 240 „ . . 480 „	18.900	—	16.541	18.900
		Do przeniesienia .	39.900	—	34.774	39.900

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1900.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900 zwyczajne	Wniosek na rok 1900 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899.
			Złote austryackie			
X.		Z przeniesienia .	39.900	—	34.774	39.900
	162	*e)* 9 inżynierów II. klasy, pł. po 1.400 zł. . . . 12.600 zł. dodatki aktywalne: *α)* dla 6 po 300 zł. . . 1.800 „ *β)* „ 2 „ 250 „ . . 500 „ *γ)* „ 1 „ 200 „ . . 200 „	15.100	—	13.707	15.100
		f) 12 inżynierów-adjunktów, płaca po 1.100 zł. . . 13.200 zł. dodatki aktywalne: *α)* dla 11 po 240 zł. . . 2.640 „ *β)* „ 1 „ 200 „ . . 200 „	16.040	—	11.519	16.040
		g) 4 praktykantów techniczn.: dla 2 adjutum po 700 zł. . 1.400 zł. „ 2 „ „ 600 „ . 1.200 „	2.600	—	700	2.600
		h) pisarz etatowy, płaca . 600 zł. dodatek aktywalny . . 100 „	700	—	650	700
		i) 10 konduktorów starszych płaca po 900 zł. . . 9.000 zł. dodatek aktyw. po 150 zł. 1.500 „	10.500	—	4.200	10.500
		k) 10 konduktorów I. klasy, płaca po 800 zł. . . 8.000 zł. dodatek aktyw. po 100 zł. 1.000 „	9.000	—	7.700	9.000
		l) 10 konduktorów II. klasy, płaca po 700 zł. . . 7.000 zł. dodatek aktyw. po 75 zł. 750 „	7.750	—	7.512	7.750
		m) 12 konduktorów III klasy, płaca po 600 zł.. . . 7.200 zł. dodatek aktyw. po 75 zł. . 900 „	8.100	—	8.951	8.100
		n) rysownicy i dyetaryusze . . .	1.278	—	3.587	1.278
		o) 342 drożników	51.500	—	51.377	51.500
		Suma płac .	162.468	—	144.677	162.468
	163	**Zaliczki na płace.** Dla inżynierów i konduktorów . .	3.200	—	2.747	3.200
	164	**Dodatki pięcioletnie.** *Dyrektorowi* Reuttowi (1) 400 zł. *Zastępcy dyrektora* Szyszkowskiemu (1) 200 zł. *Inżynierom starszym:* (1) po 200 zł.: Czaplickiemu, Jankowskiemu i Pintowskiemu. *Inżynierom I. klasy* (1) po 150 zł.: Barancewiczowi, Grzegorzewskiemu, Jodłowskiemu, Kurniewiczowi, Strońskiemu i Turskiemu od 1. marca 1900 w kwocie 125 zł. *Inżynierowi II. klasy* (1) po 100 zł.: Barańskiemu i Barzykowskiemu, od				
		Do przeniesienia .	165.668	—	147.424	165.668

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1900.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900. zwyczajne	Wniosek na rok 1900. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899.
			Złote austryackie			
X.		Z przeniesienia .	165.668	—	147.424	165.668
	164	20. czerwca 1900 po 53 zł. *Konduktorowi II. klasy* Van-Royowi (1) 50 zł. *Konduktorom III. klasy* (1) po 50 zł.: Feiglowi, Olchowskiemu, Tworowskiemu i Widemu. *Pisarzowi etatowemu* (1) Wolskiemu z rocznych 50 zł. od 1. marca 1900 r. 42 zł. .	2.473	—	2.805	2.260
	165	**Dodatki osobiste.** Dla inżynierów I. klasy: Stanisława Grzegorzewskiego i Antoniego Barancewicza po 300 zł. . . 600 zł. Dla inżyniera II. klasy Franciszka Barańskiego . . 200 „	800	—	1.372	600
	166	**Ryczałty.** *a)* na obowiązkowe objazdy dróg krajowych: 1. dla 12 inżynierów okręgowych w kwocie . . 6.300 zł. 2. dla 42 konduktorów . 8.101 „	14.401	—	13.843	14.401
		b) na pomieszczenie biura okręgowego: 1. dla inżyniera w Krakowie . . . . . 120 zł. 2. dla 10 inżynierów okręgowych po 60 zł. . . 600 „	720	—	715	720
		c) na kancelaryę: 1. dla 11 inżynierów okręgowych po 48 zł. . . 528 zł. 2. dla 42 konduktorów po 16 zł. . . . . . 672 „	1.200	—	1.092	1.200
			16.321	—	15.650	16.321
	167	**Remuneracye i zapomogi** dla urzędników i sług	3.500	—	3.500	3.500
	168	**Instrumenty, wzory i naczynia.** Naprawa, sprawienie i uzupełnienie . . .	5.000	—	4.705	5.000
	169	**Koszta komisyjne** dla inżynierów, konduktorów i komisyj nadzwyczajnych .	7.000	—	8.451	7.000
	170	**Koszta kursu praktycznego** dla konduktorów drogowych	5.000	—	2.500	5.000
		Suma kosztów zarządu . .	205.762	—	186.407	205.349
		Do przeniesienia .	205.762	—	186.407	205.349

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1900.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900. zwyczajne	Wniosek na rok 1900. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899.
			Złote austryackie			
X.		Z przeniesienia .	205.762	—	186.407	205.349
	171	*B) Nowe budowy i rekonstrukcye dróg.*				
		a) Koszta rekonstrukcyi dróg krajowych, wzmocnienie pokładu szutrowego i koszta budowy większych mostów	—	60.000	47.269	60.000
	172	*C) Utrzymanie dróg krajowych.*				
		a) Koszta utrzymania dróg krajowych długości 1.829 klm. po 227 zł. od jednego kilometra	416.038	—	447.114	406.038
		b) Koszta opłat należytości, do Zakładu ubezpieczeń od wypadków i do Kas chorych, od robotników na drogach krajowych	1.500	—	—	—
			417.538	—	447.114	406.038
		D) Zasiłki.				
	173	Na bezzwrotne zasiłki dla dróg powiatowych i gminnych	460.000	—	435.993	460.000
	174	Na utrzymanie i budowę dojazdów kolejowych	40.000	—	30.016	40.000
	175	Dotacya dla funduszu pożyczkowego drogowego, na pożyczki bezprocentowe dla Wydziałów powiatowych, na budowę dróg (przez lat 15) II-ga rata	—	20.000	—	20.000
			500.000	20.000	466.009	520.000
		E) Wydatki na myta.				
	176	Koszta utrzymania i budowy domków mytniczych	4.200	—	2.881	4.200
	177	Koszta komisyjne, ogłoszenia, licytacye, podatki i inne	2.000	—	2.891	2.000
	178	Przerwy z powodu wypadków elementarnych	400	—	—	400
			6.600	—	5.772	6.600
	179	*F) Pensye i zaopatrzenia.*				
		a) Raciborski Ludwik, emerytowany nadinżynier	3.245	—	3.245	3.245
		b) Baczyński Ferdynand, emerytowany konduktor	494	—	494	494
		c) Barków Teodor, emerytowany konduktor	481	—	481	481
		d) Darowski Stanisław, emerytowany konduktor	230	—	230	230
		e) Dybowski Tadeusz, emerytowany konduktor	512	—	256	512
		Do przeniesienia .	4.962	—	4.706	4.962
			1,129.900	80.000	1,152.571	1,197.987

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1900.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900. zwyczajne	Wniosek na rok 1900. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899.
			Złote austryackie			
X.		Z przeniesienia .	1,129.900	80.000	1,152.571	1,197.987
			4.962	—	4.706	4.962
	179	*f)* Reicher Stanisław, emerytowany konduktor	546	—	546	546
		g) Rieger Karol, emerytow. konduktor	504	—	378	504
		h) Skwarczyński Jan, emerytowany konduktor	481	—	481	481
		i) Żukowski Antoni, emerytowany konduktor	504	—	269	504
		k) Niewiadomska Sabina, wdowa po inżynierze, rocznie . . 350 zł. i dla syna Juwenala z rocznych 58 zł. po 25. stycznia 1900 . . . . 4 „	354	—	408	408
		l) Ramza I-o voto Pochowska Ewelina, dla dzieci po śp. inżynierze Pochowskim: Bohdana do 9. lutego 1900 r., Michała do 12. września 1902 r., Zofii do 25. kwietnia 1901 r., Stanisławy do 7. sierpnia 1907 r. po 50 zł.	156	—	200	200
		m) Birgfellner Julia, wdowa po inżynierze, pensya roczna . 500 zł. dla dzieci: Karola do 5. maja 1900 r., Jana do 19. października 1901 po 50 zł. rocznie . . . . 67 „	567	—	600	600
		n) Bieńkowska Stanisława, wdowa po inżynierze, pensya rocznie . . . 700 zł. dla dzieci: Stanisława do 28. marca 1902 r., Tadeusza do 16. lutego 1906 po 70 zł 140 „	840	—	840	840
		o) Łuniewska Natalia, wdowa po inżynierze, pensya rocznie . . .	350	—	350	350
		p) Baranowska Augusta, wdowa po inżynierze, pensya rocznie . . . . 600 zł. dla dzieci: Romana do 2. kwietnia 1901, Olgi do 24. marca 1903, Konstantego do 21. maja 1903, Zofii do 10. lutego 1905, Maryi do 29. maja 1907 i Jana do 8. października 1915 po 50 zł. 300 „	900	—	900	900
		r) Zielińska Katarzyna, wdowa po inżynierze, pensya wdowia . . . . 500 zł. dla dzieci: Adama do 16. października 1907, Tadeusza do 9. marca 1910 po 50 zł. 100 „	600	—	600	600
		Do przeniesienia .	10.764	—	10.278	10.895
			1,129.900	80.000	1,152.571	1,197.987

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1900.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		Wniosek na rok 1900. zwyczajne	Wniosek na rok 1900. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899.
				Złote austryackie			
X.		Z przeniesienia .		1,129.900 10.764	80.000 —	1,152.571 10.278	1,197.987 10.895
	179	*s)* Dziakiewiczowa Rozalia, wdowa po konduktorze, pensya	325 zł.				
		dla dzieci: Juliana do 16. kwietnia 1902, Bertolda do 27. czerwca 1906 po 32 zł 50 ct.	65 „	390	—	426	390
		t) Grzymalina Melania, wdowa po konduktorze, pensya .	250 zł.				
		dla syna: Jędrzeja do 21. stycznia 1901 . . .	25 „	275	—	295	275
		u) Hrankowska Julia, wdowa po konduktorze, pensya .	220 zł.				
		dla córki Stanisławy do 1. marca 1905 . . .	22 „	242	—	242	242
		w) Hlawaty Józefa, wdowa po konduktorze, pensya . .	300 zł.				
		dla dzieci: Heleny do 17. listopada 1900, Karola do 4. listopada 1904 po 30 zł.	57 „	357	—	360	360
		x) Hryniewicz Emilia, wdowa po konduktorze, pensya roczna . . .		325	—	325	325
		y) Helferowa Anna, wdowa po konduktorze, pensya wdowia . . .		260	—	260	260
		z) Rząśnicka Helena, wdowa po konduktorze		325	—	352	325
		aa) Jeziorańska Natalia, wdowa po funkcyonaryuszu technicznym, dar z łaski		300	—	300	300
		bb) Chrzanowska Ignacowa j. w. . .		300	—	300	300
		cc) Szeliska Laura, wdowa po konduktorze, dożywocie		167	—	167	167
		dd) Chodorowska Leokadya j. w. . .		100	—	100	100
		ee) Zarembina Franciszka, wdowa po konduktorze, dla syna Juliana do 4. stycznia 1900 r. z rocznych 13 zł. .		1	—	14	13
		ff) Brochocka Joanna, wdowa po inżynierze, pensya wdowia .	700 zł.				
		dla dzieci: Adama do 3. stycznia 1901, Jana do 26. lutego 1903, Romana do 14. lipca 1915 po 140 zł. .	420 „	1.120	—	—	—
		gg) Jawornikowa Marya, wdowa po inżynierze, pensya wdowia	500 zł.				
		dla dzieci: Janiny do 28. marca 1920, Heleny do 8. maja 1921 po 100 zł. .	200 „	700	—	—	—
		Do przeniesienia .		15.626 1,129.900	— 80.000	13.419 1,152.571	13.952 1,197.987

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1900.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900. zwyczajne	Wniosek na rok 1900. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899.
			Złote austryackie			
X.		Z przeniesienia .	1,129.900	80.000	1,152.571	1,197.987
			15.626	—	13.419	13.952
	179	*hh)* Łatkowska Karolina, wdowa po inżynierze, pensya wdowia . . . . . 400 zł. dla dzieci: Alfonsyny do 14. lipca 1905, Jana do 9. sierpnia 1907, po 80 zł. . . 160 „	560	—	—	—
		ii) Chamcowa Anna, wdowa po konduktorze, pensya rocznie . . .	400	—	100	—
		kk) Zielińska Marya, córka po inżynierze, zaopatrzenie dożywotnie . .	50	—	—	—
		ll) Czepiel Jan, b. drożnik dar z łaski dożywotni	100	—	100	100
		mm) Rochwalski Jan, b. drożnik zaopatrzenie, rocznie	90	—	—	—
		nn) Dziedzic Jan, b. drożnik j. w. . .	90	—	—	—
		oo) Diaków Eliasz, b. drożnik j. w. .	90	—	—	—
		pp) Harasym Jan, „ „ j. w. .	94	—	—	—
		rr) Kamiński Jan, „ „ j. w. .	75	—	19	—
		ss) Malik Jan, „ „ j. w. .	75	—	19	—
		tt) Rzeszotko Jędrzej, „ j. w. .	60	—	15	—
		uu) Tyz Onufry, „ „ j. w. .	45	—	—	—
		ww) Borzęcki Leonard, emeryt. konduktor	—	—	312	312
		i jednorazowy dar z łaski . . .	—	—	—	50
		xx) Gering Franciszek, j w. . . .	—	—	—	598
		yy) Ulanowski Rafał, j. w. . . .	—	—	—	180
		zz) Brochocki Aleksander, emerytowany inżynier	—	—	678	2.034
		α) Baczyński Ferdynand, jednorazowy dar z łaski	—	—	200	—
		β) Gering Julia, córka po konduktorze, jednorazowy dar	—	—	—	200
			17.355	—	14.862	17.426
		Suma wydatków na drogi .	1,147.255	80.000	1,167.433	1,215.413
			1,227.255			
		II. Na koleje żelazne.				
	180	*Koszta zarządu.*				
		Płace i emolumenta etatowe:				
		a) dyrektor, płaca . . . 3.200 zł. dodatek aktywalny . . 480 „	3.680	—	3.480	3.680
		b) zastępca dyrektora, płaca . 2.400 zł. dodatek aktywalny . . 420 „ „ funkcyjny . . 400 „	3.220	—	2.990	3.220
		c) starszy inżynier, płaca . 2.400 zł. dodatek aktywalny . . 420 „	2.820	—	2.590	2.820
		Do przeniesienia .	9.720	—	9.060	9.720

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1900.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		Wniosek na rok 1900. zwyczajne	Wniosek na rok 1900. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899.
				Złote austryackie			
X.		Z przeniesienia .		9.720	—	9.060	9.720
	180	*d)* inżynier I. klasy, płaca . dodatek aktywalny . .	1.800 zł. 360 „	2.160	—	1.980	2.160
		e) inżynier II. klasy, pł. roczna dodatek aktywalny . .	1.400 zł 300 „	1.700	—	—	—
		f) 2 inżynierów adjunktów, płaca po 1.100 zł. . . dodatek aktyw. po 240 zł.	2.200 zł. 480 „	2.680	—	2.293	2.680
		g) referent administrac. płaca dodatek aktywalny . .	2.400 zł. 420 „	2.820	—	2.590	2.820
		h) sekretarz, płaca . . . dodatek aktywalny . .	2.400 zł. 420 „	2.820	—	1.813	2.820
		i) konsulent dla spraw taryfowych i komercyalnych, pł. dodatek aktywalny . .	1.800 zł. 360 „	2.160	—	—	—
		k) koncepista, płaca . . dodatek aktywalny . .	1.100 zł. 240 „	1.340	—	1.240	1.340
		l) oficyał administracyjny, pł. dodatek aktywalny . .	1.100 zł. 180 „	1.280	—	1.180	1.280
		m) oficyał rachunkowy, płaca . dodatek aktywalny . .	1.100 zł. 180 „	1.280	—	—	1.280
		n) asystent rachunkowy, płaca dodatek aktywalny . .	800 zł. 100 „	900	—	850	900
		o) inspicyent-rysownik, płaca dodatek aktywalny . .	800 zł. 100 „	900	—	900	900
		p) asystent manipulacyjny, pł. dodatek aktywalny . .	800 zł. 100 „	900	—	850	900
		r) woźny, płaca . . . dodatek aktywalny . . na ubiór	500 zł. 50 „ 50 „	600	—	550	600
		Suma płac .		31.260	—	23.306	27.400
	181	**Pięciolecia.** *Dyrektorowi* Zaleskiemu (1) o rocznych .		400	—	—	200
	182	**Dodatki osobiste.** Dla dyrektora Zaleskiego (uchwała Sejmu z 30. stycznia 1895)		600	—	600	600
	183	**Remuneracye i zapomogi.** *a)* Rzecznik prawny za zastępstwo .		500	—	500	500
		b) dla urzędników i funkcyonaryuszów		1.000	—	1.000	1.000
				1.500	—	1.500	1.500
	184	**Instrumenty, wzory i sprzęty.** Naprawa, uzupełnienie i sprawienie . .		1.200	—	961	1.200
		Do przeniesienia .		34.960	—	26.367	30.900

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1900.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900. zwyczajne	Wniosek na rok 1900. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899.
			Złote austryackie			
X.		Z przeniesienia .	34.960	—	26.367	30.900
	185	**Koszta komisyjne.**				
		a) Dla urzędników i funkcyonaryuszów	7.500	—	10.503	7.500
		b) Dla członków krajowej Rady kolejowej i delegatów	1.000	—	986	1.000
			8.500	—	11.489	8.500
	186	**Koszta zakupna dzieł i czasopism fachowych oraz map i planów** . .	740	—	356	740
	187	**Koszta kancelaryjne.**				
		Druki, portorya, inseraty, przybory kancelaryjne i t. p. wydatki . . .	2.000	—	1.787	2.000
	188	**Koszta utrzymania personalu nieetatowego**	—	18.000	11.352	18.000
	189	**Wynagrodzenie za roboty akordowe** uskuteczniane przez obcych funkcyonaryuszy	2.400	—	1.898	2.400
		Suma kosztów zarządu . .	48.600	18.000	53.249	62.540
	190	**Dotacya dla funduszu kolejowego na cele budowy kolei lokalnych** na rachunek II-giej raty po myśli uchwały Wys. Sejmu z 17. marca 1899 przez lat 70	300.000	—	300.000	375.000
	191	**Subwencya dla c. k. Rządu** na budowę kolei od stacyi Pałachicze do Tłumacza, IX. rata — po myśli uchwały Wys. Sejmu z 28. listopada 1890 przez lat 15-cie	2.000	—	2.000	2.000
		Suma wydatków na koleje żelazne	350.600	18.000	355.249	439.540
		do tego: Suma wydatków na drogi . .	1,147.255	80.000	1,167.433	1,215.413
		Ogólna suma wydatków Rubr. X. .	1,497 855	98.000	1,522.682	1,654.953
			1,595.855			
		Uwaga: Suma wynikłości z roku 1898 jest większą o kwotę 1.680 zł., którą w zamknięciu rachunku potrącono od sumy płac z tytułu 3% wkładek etatowych opłaconych przez urzędników.				

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1900.

Wyjaśnienia do Rubr. X.

Na rok 1900 preliminuje się wydatki w kwocie . . 1,595.855 zł.
„ „ 1899 uchwalone wydatki wynoszą . . . 1,654.953 „
Z porównania okazują się wydatki na rok 1900 preliminowane *mniejsze* o . . . . 59.098 zł.

Do poz. 164. Preliminuje się *więcej* o 213 zł. stosownie do przypadających na r. 1900 dodatków pięcioletnich.

Do poz. 165. Wstawiono *więcej* o 200 zł. z powodu przyznanego dodatku osobistego inżynierowi Barańskiemu, po myśli §. 37. ustawy służby krajowej z 23. marca 1866 r. (LW. 34.245/99).

Do poz. 172. a) Preliminuje się *więcej* o 10.000 zł.
Dla usprawiedliwienia tego większego wydatku zaznacza się:

1. że wydatki rzeczywiste tej pozycyi wynosiły w 1896 r. 398.104 zł.; w 1897 r. 405.298 zł., w 1898 r. 447.114 zł razem 1,250.496 zł. — przeciętny więc roczny koszt utrzymania dróg krajowych w ostatniem trzechleciu wynosi 416.832 zł. W porównaniu z kwotą 406.038 zł. na rok 1899 uchwaloną, okazuje się większy koszt o 10.794 zł. — wstawiono zaś dla zaokrąglenia większy koszt tylko o 10.000 zł. t. j. 416.038 zł.;
2. że dość znaczna ilość dróg krajowych potrzebuje większych kosztów konserwacyjnych, z powodu nadzwyczajnego zużycia dróg przez zaprzęgi dowożące materyały do budujących się kolei żelaznych;
3. że wyższego kredytu wymaga zarządzona stopniowa zamiana drewnianych mostów małych i średnich na betonowe względnie murowane, który to koszt, przyczynił się już do przekroczenia kredytu w r. 1898 a nienadaje się do pokrycia z kredytu na rekonstrukcyę dróg krajowych (poz. 166).

Do poz 172. b) Pozycya nowa — dla uzyskania rzeczywistego kosztu konserwacyi dróg. Wydatki tej pozycyi pokrywane były dotąd z kredytu ogólnego na utrzymanie dróg, albowiem nie było jeszcze potrzebnych danych do preliminowania osobnego na ten cel kredytu.

Do poz. 174. W stosunku do kwoty uchwalonej na rok 1899 — preliminuje się *w ogóle mniej* o 71 zł. na podstawie statutu emerytalnego dla urzędników krajowych i uchwały Wys. Sejmu z dnia 21. stycznia 1898 r., którą przyznano drożnikom stałe zaopatrzenia a mianowicie:

ad k), l), m), w) i *ee)* preliminuje się mniej z powodu dojścia sierót do wieku normalnego;
ad ww) do *zz)* niepreliminuje się z powodu zaszłych śmierci tych emerytów;
ad β) odpada jako pozycya jednorazowo na r. 1899 uchwalona;
ad ff) do *ii)* pozycye nowe przyznane na podstawie statutu emerytalnego;
ad kk) pozycya nowa jako stałe zaopatrzenie, wstawiona w załatwieniu petycyi odstąpionej przez Wys. Sejm uchwałą z 17. lutego 1898 — vide **osobne sprawozdanie** przy LW. 32.128/99;
ad mm) do *nn)* pozycye nowe – jako przyznane dożywocia, w zastosowaniu wymiaru, postanowionego uchwałą Wys. Sejmu z 21. stycznia 1898 r.

Do poz. 180. Preliminuje się *więcej* o 3 860 zł. — wskutek wstawienia nowych pozycyj przy lit. *e)* i *i)* spowodowanych konieczną potrzebą powiększenia sił etatowych krajowego biura kolejowego, na co zezwolił Wys. Sejm uchwałą z dnia 16. marca 1899. Bliższe uzasadnienie w osobnem sprawozdaniu.

Do poz. 181. Preliminuje się *więcej* o 200 zł. — wskutek wstawienia pięciolecia dla dyrektora Zaleskiego w pełnej należytości.

Do poz. 190. Uchwałą z dnia 20. marca 1899 polecił Wys. Sejm budowę kolei Przeworsk-Bachórz, która miała być rozpoczętą w r. 1899 i w tym celu fundusz kolejowy na lat 70 powiększony został o 5,250.000 zł. z których pierwszą ratę w kwocie 75.000 zł., wstawiono do budżetu na rok 1899, ostatnia zaś rata przypadałaby w r. 1968. Budowa ta z powodów wyłuszczonych w sprawozdaniu kolejowem, nie przyszła w r. 1899 do skutku i dopiero w roku 1900, jeżeli wszelkie trudności rzeczowe zostaną usunięte, będzie mogła być rozpoczęta, przeto i potrzeba powiększenia funduszu kolejowego o 75.000 zł. zajdzie dopiero od roku 1900 aż do roku 1969. Gdy zaś pierwsza rata na ten cel została preliminowaną na rok 1899, przeto odpada potrzeba wstawienia jej do preliminarza na rok 1900.

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1900.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900. zwyczajne	Wniosek na rok 1900. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899.
			Złote austryackie			
XI.		**Dotacye dla zakładów krajowych.**				
	192	Krajowy szpital powszechny we Lwowie, oddział położnic z klinikami .	18.918	—	21.059	23.348
	193	Krajowy zakład dla obłąkanych w Kulparkowie	—	—	—	—
	194	Fundusz podrzutków we Lwowie . .	7.065	—	6.529	6.772
	195	Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie: Oddział położnic . . 3.570 zł. „ syfilitycznych . 2.349 „	5.919	—	—	4.727
	196	Fundusz podrzutków w Krakowie . .	3.300	—	3.150	3.400
		Suma rubryki XI. .	35.202	—	30.738	38.247
		Wyjaśnienia w specyalnych preliminarzach tych zakładów.				
XII.		**Wydatki na szupaśnictwo.**				
	197	Ryczałt na pokrycie wydatków szupasowych	26.000	—	26.847	26.000
		Wyjaśnienie. Wydatki wynosiły w 1896 r. 25.974 zł., w 1897 r. 24.829 zł., w 1898 r. 26 847 zł., razem 77.650 zł. przeciętnie 25.883 zł. preliminuje się więc okrągło 26.000 zł. jak na rok 1899 uchwalono. Szupasowano w r. 1896 osób 4.815, w r. 1897 osób 5.430, w r. 1898 osób 5.527.				
XIII.		**Budowy wodne i melioracye.**				
		A) Biuro melioracyjne i studya przygotowawcze.				
	198	Płace urzędników, utrzymanie ekspozytur i stypendya:				
		a) Dyrektor biura: płaca . . . . . 3.200 zł. dodatek aktywalny . . 480 „	3.680	—	—	3.680
		b) zastępca dyrektora: płaca . . . . . 2.400 zł. dodatek aktywalny . . 420 „ „ osobisty . . 400 „	3.220	—	—	3.220
		c) 6 starszych inżynierów: płace po 2.400 zł. . . 14.400 zł. dodatki aktywalne po 420 zł. . . . . . 2.520 „	16.920	—	—	16.920
		Do przeniesienia .	23.820	—	—	23.820

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1900.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		Wniosek na rok 1900. zwyczajne	Wniosek na rok 1900. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899.
				Złote austryackie			
XIII.		Z przeniesienia .		23.820	—	—	23.820
	198	*d)* referent administracyjno-prawny:					
		płaca	2.400 zł.				
		dodatek aktywalny . .	420 „	2.820	—	—	2.820
		e) 10 inżynierów I. klasy:					
		płace po 1 800 zł. . .	18.000 zł.				
		dodatki aktywalne:					
		dla 7 inżynierów we Lwowie po 360 zł. . . .	2.520 „				
		dla 2 inżynierów w Tarnowie i Stanisławowie po 300 zł.	600 „				
		dla 1 inżyniera w Jaśle .	240 „				
		Razem .	21.360 zł.				
		Z tego pokryją fundusze budowy pobory 5 inżynierów za 9 miesięcy po 1.620 zł.	8.100 „	13.260	—	—	13.440
		f) 10 inżynierów II klasy:					
		płace po 1.400 zł. . .	14.000 zł.				
		dodatki aktywalne po 300 zł.	3.000 „				
		Razem .	17.000 zł.				
		Z tego pokryją fundusze budowy pobory 5 inżynierów za 9 miesięcy po 1.275 zł.	6 375 „	10.625	—	—	10.202
		g) 11 inżynierów-adjunktów:					
		płace po 1.100 zł . .	12.100 zł.				
		dodatki aktywalne po 240 zł.	2.640 „				
		Razem .	14.740 zł.				
		Z tego pokryją fundusze budowy pobory 4 inżynierów-adjunktów za 9 miesięcy po 1.005 zł. . .	4.020 „	10.720	—	—	12.952
		h) 1 asystent komasacyjny:					
		płaca	800 zł.				
		dodatek aktywalny . .	170 „	970	—	—	970
		i) 2 praktykantów technicznych: adjuta po 700 zł.		1.400	—	—	1.400
		k) 1 praktykant komasacyjny: adjutum		600	—	—	1.200
		l) dodatki pięcioletnie: dla dyrektora 400 zł. — dla zastępcy dyrektora, referenta administracyjno-prawnego i 1 starszego inżyniera 200 zł. — dla 1 inżyniera I. klasy 150 zł. i dla 1 inżyniera-adjunkta 100 zł.		1.250	—	—	1.550
		Do przeniesienia .		65.465	—	—	68.354

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1900.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900. zwyczajne	Wniosek na rok 1900. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899.
			Złote austryackie			
XIII.		Z przeniesienia .	65.465	—	—	68.354
	198	*m)* dodatek osobisty dla inżyniera do kultury torfowisk	200	—	—	300
		n) dyetaryusze: 2 dyetaryuszy w biurze centralnem po 2 zł. dziennie . . 1.464 zł ryczałt na rysownika dla ekspozytury w Krakowie . 480 „	1.944	—	—	1.940
		o) utrzymanie ekspozytur: w Krakowie . . . 450 zł w Tarnowie, Jaśle, Jarosławiu, Sanoku i Stanisławowie po 300 zł. . . . 1.500 „	1.950	—	—	1.650
		p) stypendya: dla 2 słuchaczy inżynieryi po 300 zł. . . . . . 600 zł. dla praktykanta komasacyjnego na odbycie praktyki w Austryi dolnej od 1. kwietnia 1900 koszta podróży (ryczałt) . . . 50 „ stypendyum po 90 zł. miesięcznie za 9 miesięcy . 810 „	1.460	—	—	1.020
		Suma pozycyi 198 .	71.019	—	59.239	73.264
	199	Utrzymanie służby dozorców melioracyjnych: Wynagrodzenie dozorców zajętych przy melioracyach prywatnych za czas zajęcia w biurze: po 5 dla ekspozytur w Krakowie i Stanisławowie, po 3 dla ekspozytur w Tarnowie, Jaśle, Sanoku i Jarosławiu, razem 32 dozorców za 5 miesięcy zimowych po 30 zł.	4.800	—	3.170	4.350
	200	Dotacya funduszu emerytalnego dozorców melioracyjnych	500	—	500	500
	201	Zaliczki na płace dla inżynierów i dozorców melioracyjnych	1.000	—	405	1.000
	202	Remuneracye i zapomogi dla inżynierów i dozorców melioracyjnych . .	3.000	—	3.000	3.000
	203	Pensye i zaopatrzenia: *a)* Biegański Antoni, emerytowany inżynier-adjunkt . . . 424 zł. *b)* Karpuszki sieroty: Adam Olgierd i Helena Janina, pensya sierocińska po 70 zł. i dodatek na wychowanie po 50 zł. — rocznie . . 240 „	664	—	964	964
	204	Sprawienie, uzupełnienie i naprawa narzędzi, oraz zakupno wzorów i potrzeb rysunkowych	3.000	—	3.086	3.000
		Do przeniesienia .	83.983	—	70.364	86.078

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1900.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900. zwyczajne	Wniosek na rok 1900. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899.
			Złote austryackie			
XIII.		Z przeniesienia .	83.983	—	70.364	86.078
	205	Na utrzymanie kursu praktycznego dozorców drenarskich	5.500	—	5.140	5.500
	206	Zasiłek krajowy na utrzymanie galic. oddziału państwowego biura hydrograficznego	12.000	—	11.109	12.000
	207	Na zdjęcia i projekty: *a)* dla publicznych robót melioracyjnych (w myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 27. września 1882) . . 5.000 zł. *b)* dla melioracyj prywatnych (w myśl uchwały Sejmowej z dnia 6. kwietnia 1892) . 13.000 „	18.000	—	20.482	15.000
	208	Koszta komisyjne z powodu inspekcyi robót przez c. k. Rząd prowadzonych i konserwacyi publicznych robót melioracyjnych	1.000	—	—	—
		Suma działu A. .	120.483	—	107.095	118.578
		B) Wykonanie budowli wodnych.				
	209	Na systematyczną regulacyę rzek karpackich: *a)* na regulacyą Biały z dopływami i uzupełnienie obwałowania prawego brzegu Dunajca, IX. rata . 43.317 zł. *b)* na regulacyą rzeki Dniestru między Rozwadowem a Żurawnem, VIII. rata . 42 667 „ *c)* na regulacyę górnego Dniestru, uzupełnienie II. raty . 39.428 „ *d)* na regulacyą Soły, II. rata 19.889 „ *e)* „ „ Łomnicy, II. rata . . . . . . 19.904 „	165.205	—	165.570	157.984
	210	Zasiłki $33^1/_2$% na lokalne regulacye rzek niespławnych (w myśl uchwały Sejmowej z dnia 6. października 1882): *a)* na regulacyą Skawy między Wadowicami a Witanowicami (do r. 1901), IV. rata	2.758	—	—	—
		b) na regulacyą Raby pod Winiarami i Niezdowem, III. rata (ostatnia) .	3.786	—	—	—
		c) na regulacyą Dunajca: 1. pod Maszkowicami i Jazowskiem (do r. 1901), II. rata 6.719 zł. 2. od Gołkowic do ujścia Popradu (do r. 1902), III. rata 9.047 „ 3. pod Drużkowem i Filipowicami, III. rata . . — „ 4. między Zawodziem i Zgłobicami (do r. 1901), III. rata 7.047 „	22.813	—	—	—
		Do przeniesienia .	29.357 165.205	—	— 165.570	— 157.984

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1900.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900. zwyczajne	Wniosek na rok 1900. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899.
			Złote austryackie			
XIII.		Z przeniesienia .	165.205	—	165.570	157.984
			29.357	—	—	—
	210	*d)* na regulacyą Wisłoki od Dąbia do Tuszymy i od Rzemienia do Rzysk, II. rata	—	—	—	—
		e) na regulacyą Sanu pod Korytnikami i Krasiczynem, IV. rata (ostatnia) .	1.840	—	—	—
		f) na regulacyę Wisłoka: 1. od Babic do Zarzecza (do r. 1901), V. rata . . 4 793 zł. 2. pod Dobrzechowem, II. rata . . . . . 4.718 " 3. pod Trzebowniskiem i Łukawcem, IV. rata . . — "	9.511	—	—	—
		g) na regulacyą Wiszni pod Nienowicami i Michałówką, IV. rata . .	—	—	—	—
		h) na regulacyą Świcy pod Sokołowem i Łanami sokołowskimi, VI. rata .	2.500	—	—	—
		i) na premiowanie zawiklania odsypisk	500	—	—	—
		k) do dyspozycyi Wydziału krajowego	—	—	—	—
		Suma pozycyi 210 .	43.708	—	76.672	85.035
	211	Na popieranie przedsiębiorstw melioracyjnych na zasadzie ustawy z dnia 30. czerwca 1884., Dz. u. p. Nr. 116. *a)* na regulacyą rzeki Bugu od granicy Państwa do ujścia Pełtwi, VIII. rata . 19.800 zł. *b)* na zabudowanie potoków górskich w dorzeczu Dniestru, V. rata . . . 20.200 " *c)* na uzupełnienie regulacyi Kisieliny, V. rata (ostatnia) 14.848 " *d)* na uzupełnienie regulacyi Krzemienicy z dopływami, IV. rata . . . . 15.600 " *e)* na zabudowanie potoku Bystry w Zakopanem, III. rata 15.000 " *f)* na uzupełnienie obwałowania Wisły i Wisłoki w powiecie Mieleckim, III. rata 44.870 " *g)* na regulacyą Gniłej Lipy (środkowa sekcya), III. rata 19.771 " *h)* na uzupełnienie regulacyi Nowego Brnia, II. rata . 15.975 " *i)* na obwałowanie lewego brzegu Wisły między Krakowem a granicą państwa, II. rata — " *k)* na uzupełnienie obwałowania prawego brzegu Wisły między Podgórzem a Niepołomicami, I. rata . . 16.533 "	182.597	—	108.741	158.092
		Do przeniesienia .	391.510	—	350.983	401.111

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1900.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900. zwyczajne	Wniosek na rok 1900. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899.
			Złote austryackie			
XIII.		Z przeniesienia .	391.510	—	350.983	401.111
	212	Na konserwacyę krajowych robót melioracyjnych: *a)* regulacyi Trześniówki . 500 zł. *b)* „ Łęgu . . . 750 „ *c)* „ Przegnojówki . 500 „	1.750	—	500	1.250
	213	Zasiłki na popieranie mniejszych robót melioracyjnych (w myśl uchwały Sejmowej z dnia 26. listopada 1889):				
		a) na konserwacyę osuszenia bagien Rudnickich (do r. 1908)	1.400	—		
		b) na drenowanie gruntów włościańskich: 1. w Rudawie i Radwanowicach (pow. Chrzanów), I. rata . . . . . 1.604 zł. 2. w Szebniach i Bierówce (pow. Jasło) . . . 1.450 „ 3. w Roztokach (pow. Jasło) 917 „ 4. w Czeluśnicy (pow. Jasło), I. rata . . . 1.500 „	5.471	—		
		c) na ubezpieczenie brzegów Wisłoka pod Białobrzegami (pow. Krosno) .	1.890	—		
		d) na regulacyę Lubaczówki pod Radawą, II. rata	2.644	—		
		e) na regulacyę Szkła pod Łazami i Charytanami, I. rata . . .	2.461	—		
		f) na osuszenie gruntów w Wierzchosławicach i Rudce (pow. Tarnów). .	1.900	—		
		g) na osuszenie przysiołka Wydrze ad Gręböw (pow. Tarnobrzeg) . .	3.775	—		
		h) na osuszenie łąk i pastwisk w Hruszowie i Budomierzu (pow. Jaworów)	1.157	—		
		i) na osuszenie gruntów w Jabłonówce i Pobużanach (pow. Kamionka) .	4.824	—		
		k) na osuszenie gruntów w Pinianach, Kalinowie, Koniuszkach siemianowskich i Chłopczycach (pow. Sambor i Rudki), I. rata	8.125	—		
		l) na osuszenie gruntów w Żurawnie i Pobereżu (pow. Żydaczów), I. rata .	3.300	—		
		m) na osuszenie gruntów w Hanowcach i Popławnikach (pow. Rohatyn), zasiłek dodatkowy.	1.000	—		
		n) na popieranie doświadczeń z kulturą torfowisk: 1. w Nowym Targu . . 500 zł. 2. w Olesku i Kontach . 350 „ 3. w Stojanowie i Wolicy baryłowej . . . . 500 „ 4. w Ożomli . . . 250 „				
		Do przeniesienia . 1.600 zł.	37.947 393.260	—	351.483	402.361

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1900.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900. zwyczajne	Wniosek na rok 1900. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899.
			Złote austryackie			
XIII.		Z przeniesienia . 1.600 zł.	393.260	—	351.483	402.361
			37.947	—		
	213	5. w Hnilicach wielkich . 250 „				
		6. „ Ubiniu . . . 250 „				
		7. „ Glinianach . . 250 „				
		8. „ Czernicy . . . 500 „				
		9. „ Żukowie . . . 500 „				
		10. „ w innych miejscowościach kraju . . . . 1.000 „	4.350	—		
		o) na subwencyonowanie fabryk drenarskich	5.000	—		
		p) do dyspozycyi Wydziału krajowego .	5.000	—		
			52.297	—	63 797	65.188
		Suma działu B. .	445.557	—	415.280	467.549
		Suma działu A. .	120.483	—	107.095	118.578
		Suma rubryki XIII. .	566.040	—	522.375	586.127

Wyjaśnienia.

Na rok 1899 uchwalono w tej rubryce . . . . . 586.127 zł.
„ „ 1900 preliminuje się . . . . 566.040 „
zatem *mniej* o . 20.087 zł.

a mianowicie:

W poz. 198. preliminuje się . . . . 71.019 zł.
zatem w porównaniu z kwotą uchwaloną na rok 1899 . . . . 73.264 „
mniej o . 2.245 zł.

Wydatek *mniejszy* przewiduje się w poborach inżynierów I. i II. klasy, tudzież inżynierów-adjunktów (lit. *e) f)* i *g)* w kwocie . 4.149 zł.
gdyż pobory 14 techników, zamiast 12 w roku 1899, mają być pokryte z funduszów budowy regulacyi Biały, Bugu, górnego Dniestru, Gniłej Lipy, Krzemienicy, Kisieliny i Nowego Brnia, tudzież obwałowania Wisły w pow. Mieleckim, Wielickim i Krakowskim i to przez 9 miesięcy, podczas gdy w roku 1899 przewidywano zwrot tych poborów tylko za 8 miesięcy,
dalej pod lit. *k)* . . . . 600 „
gdyż 1 praktykant komasacyjny występuje ze służby krajowej dnia 1. grudnia 1899,
pod lit. *l)* w dodatkach pięcioletnich . . . . . . 300 „
z powodu zmian w personalu (wystąpienia 1 starszego inżyniera ze służby krajowej),
wreszcie pod lit. *m)* . . . . 100 „
gdyż z powodu awansu odpada dodatek osobisty 1 inżyniera.
Razem *mniej* o . . . . 5.149 zł.

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1900.

Z przeniesienia . . 5.149 zł.

Natomiast wstawia się w tej pozycyi wydatek *większy* pod lit. *e)* w kwocie . . . . 2.160 zł.
na pokrycie poborów 1 inżyniera I. klasy, o którego ma być powiększony personal biura melioracyjnego z powodu uchwalonego przez Wys. Sejm d. 21. marca 1899 otwarcia ekspozytury biura melioracyjnego w Jarosławiu z początkiem r. 1900,

pod lit. *n)* o drobną kwotę . . . . 4 „
na dyetaryuszy,

pod lit. *o)* . . . . 300 zł.
na utrzymanie nowej ekspozytury biura melioracyjnego w Jarosławiu,

wreszcie pod lit. *p)* na stypendya . . . . . . 440 „
a to głównie z powodu potrzeby wykształcenia praktykanta komasacyjnego w praktyce komasacyjnej w Austryi dolnej, lub na Morawie, na który to cel wstawia się podobnie jak poprzednio dla asystenta Gumowskiego, ryczałt na podróż 50 zł. i stypendyum miesięczne 90 zł. od 1. kwietnia do końca r. 1900, razem 860 zł.
Ta nadwyżka 860 zł. redukuje się do kwoty 440 zł., gdyż w r. 1900 odpada potrzeba wstawiania stypendyów dla 2 słuchaczy inżynieryi za 7 miesięcy w kwocie 420 zł., słuchacze ci bowiem ukończyli już studya i wstąpili do służby krajowej.

Chociaż więc częściowo preliminuje się w poz. 198. wydatek *większy* . . . . 2.904 „

w rezultacie okazuje się ta pozycya *mniejszą* o . . . . . 2.245 zł.

W poz. 199. Preliminuje się *więcej* o . . . . 450 zł.
na utrzymanie 3 dozorców dla nowej ekspozytury w Jarosławiu.

Do poz. 200., 201. i *202.* Jak na rok 1899.

Do poz. 203. Preliminuje się *mniej* o . . . . 300 „
gdyż odpadają przyznane przez Wys. Sejm jednorazowe dary z łaski w tej samej kwocie.

Do poz. 204., 205. i *206.* Jak na rok 1899.

W poz. 207. b) Preliminuje się *więcej* o . . . . 3.000 „
na zdjęcia i projekty dla melioracyj prywatnych, na podstawie wyników r. 1898 i w uwzględnieniu petycyi komitetu c. k. Towarzystwa rolniczego krakowskiego, przekazanej Wydziałowi krajowemu, uchwałą Wys. Sejmu z dnia 21. marca 1899.

Do poz. 208. Pozycya nowa — spowodowana poleceniem Wys. Sejmu z dnia 17. marca 1899 (L. S. 1.627), aby organa techniczne Wydziału krajowego osobiście przekonywały się i zdawały sprawę „o postępie robót regulacyjnych przy wszystkich rzekach i zabudowaniach potoków górskich pod zarządem c. k. Rządu wykonywanych“, których fundusze nie pokrywają kosztów inspekcyi.
Gdy ani na tego rodzaju wydatki, ani też na koszta nadzoru technicznego przy konserwacyi publicznych robót melioracyjnych, które w myśl obowiązujących ustaw konserwacyjnych pokrywać ma fundusz krajowy, dotychczas w rubryce XIII. nie przewidziano dotacyi, Wydział krajowy wstawia tę nową pozycyą w kwocie . . . . 1.000 „

Do poz. 209. a) i *b)* Jak na rok 1899.

Do poz. 209. c) Wedle reskryptu c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 19. sierpnia 1899 l. 17.773 (intymowanego odezwą c. k. Namiestnictwa z dnia 11. września 1899 l. 85.453), ma być regulacya górnego Dniestru z dopływami wykonana w 28 latach począwszy od r. 1899; datki

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1900.

zaś kraju i dotacyi państwowej na budowle wodne (po 1,840.000 zł.) mają być spłacane począwszy od r. 1899, w 28 ratach rocznych, z których 27 rat wynosić ma 65.714 zł., 28 i ostatnia zaś 65.722 zł. Gdy więc przypadające za r. 1899 i 1900 pierwsze 2 raty krajowe mają wynosić 131.428 zł., a Wys. Sejm w budżetach r. 1897 i 1899 uchwalił na ten cel dotacyą 92 000 zł., wstawia się na rok 1900 tytułem uzupełnienia II. raty datku krajowego kwotę 39.428 zł.,
a więc *mniej* niż w roku 1899 o . . . . 32.572 zł.

Do poz. 209. d) i *e)* Wedle projektów rozporządzeń wykonawczych udzielonych Wydziałowi krajowemu odezwą c. k. Namiestnictwa z dnia 14. września 1899 l. 88.299 (reskrypt c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 26. sierpnia 1899 l. 23.727) miałyby datki kraju i państwa być wpłacone do funduszów regulacyjnych:
a) Soły w 18 ratach rocznych (datek kraju 40% w ratach po 39.788 zł.),
b) Łomnicy w 24 ratach rocznych (datek kraju 40% w ratach po 39.808 zł.).
Gdy jednak uchwalone przez Wys. Sejm dnia 5. lutego 1897 projekty ustaw o regulacyi Soły i Łomnicy dopiero dnia 29. kwietnia 1899 uzyskały Najwyższą sankcyę, a komisya programowa dopiero z końcem września 1899 r. wyznaczyła roboty, jakie w najbliższym czasie mają być wykonane, tak iż przy obowiązujących państwowe budowle przepisach oddawania robót w przedsiębiorstwo, zaledwie dopiero z początkiem r. 1900 oczekiwać można należytego rozwinięcia robót, Wydział krajowy sądzi, że wpłacone do funduszów regulacyjnych dwie raty datków państwowych (dotacyi wodnej i funduszu melioracyjnego), tudzież wpłacone już pierwsze raty, uchwalone w budżecie r. 1898, datków kraju, wystarczą na całą kampanią roboczą r. 1900. Ze względu zatem na stan finansów kraju i uchwałę Wys. Sejmu z dnia 28. marca 1899, która poleca Wydziałowi krajowemu wprowadzić w preliminarzu r. 1900 wszelkie możliwe oszczędności, tudzież z uwagi, że regulacya Soły i Łomnicy mniejszą ma doniosłość ekonomiczną dla kraju, aniżeli regulacya górnego Dniestru, na którą w poz. 209 *c)* preliminuje się uzupełnienie dotacyi do pełnej drugiej raty, wstawia Wydział krajowy drugie dwie raty datku krajowego na regulacyą Soły i Łomnicy tylko w połowie wysokości t. j. 19.889 zł., względnie 19.904 zł. w przypuszczeniu, że stan finansów kraju pozwoli na wyrównanie datków kraju w latach najbliższych.

Do poz. 210. Stosownie do powołanej uchwały Wys. Sejmu z d. 28. marca 1899, preliminuje Wydział krajowy w tej pozycyi zasiłki tylko na te regulacye lokalne rzek niespławnych, które mają być w r. 1900 kontynuowane, odracza zaś wstawienie zasiłków na nowe roboty, tudzież dalszych rat pod lit. *c. 3, d)* i *g)*, które wedle odezwy c. k. Namiestnictwa z d. 10. października 1899 l. 94.213 (LW. 68.780/99) nie zostały dotychczas rozpoczęte.
Zredukowany na te regulacye do możliwego minimum wydatek preliminuje się na r. 1900 w kwocie . . . . 43.708 zł.
zatem w porównaniu z dotacyą r. 1899 . . . . . 85.035 „
mniejszy o . . . . . 41.327 zł.

Do poz. 211. a—g). W myśl obowiązujących, specyalnych ustaw melioracyjnych.

Do poz. 211. h) Na uzupełnienie regulacyi Nowego Brnia z dopływami, wstawił Wysoki Sejm w myśl uchwalonego d. 5. lutego 1897 projektu ustawy I. ratę 40% zasiłku krajowego w kwocie 15.975 zł. do budżetu krajowego na r. 1897.

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1900.

Jakkolwiek projekt ustawy nie uzyskał dotychczas Najwyższej sankcyi, rata powyższa została w zupełności wyczerpaną na niezbędne w ciągu 3 lat ostatnich roboty konserwacyjne, bez których nie wykończona regulacya uległaby zniszczeniu.

W oczekiwaniu, że projekt ustawy dla tych tak nagłych robót przynajmniej w roku 1900 przedłożony zostanie do sankcyi, wstawia Wydział krajowy do preliminarza II. ratę w kwocie 15.975 zł.

Do poz. 211. i) Na obwałowanie lewego brzegu Wisły w powiecie Krakowskim nie preliminuje się II. raty, gdyż uchwalony przez Wysoki Sejm projekt ustawy nie uzyskał jeszcze Najwyższej sankcyi, a w razie wejścia w życie ustawy, będzie do dyspozycyi na budowę I. rata uchwalona w poz. 204. *i)* budżetu roku 1899 w kwocie . . . . . . 21.774 zł.

Do poz. 211. k) Na uzupełnienie obwałowania prawego brzegu Wisły między Podgórzem a Niepołomicami, przy którem roboty w r. 1899 prowadzone były na koszt Spółki wodnej, wstawia się I. ratę 40% datku krajowego w kwocie . . . . 16.533 „
w przypuszczeniu, że uchwalony przez Wysoki Sejm d. 21. marca 1899 projekt ustawy uzyska w międzyczasie Najwyższą sankcyę.

Do poz. 212. Preliminuje się *więcej* o . . . . 500 „
tytułem 50% datku krajowego na konserwacyę robót regulacyjnych na potoku Przegnojówce, które w r. 1898 zostały ukończone, a dla których przedkłada Wydział krajowy projekt ustawy konserwacyjnej.

Do poz 213. Jakkolwiek w preliminarzu państwowym na r. 1899 dotacya dyspozycyjna na drobne melioracye wynosi 400.000 zł., z czego w stosunku do powierzchni produktywnej ziemi potrzebującej ulepszeń (ról i łąk) na kraj nasz powinnaby przypaść 34·12% kwota, okrągło 120.000 zł., a biuro melioracyjne opracowało cały szereg melioracyj prywatnych, nie uwzględnionych dotychczas w budżetach krajowych, to jednak ze względu na powołaną uchwałę Wysokiego Sejmu z d. 28. marca 1899, redukuje Wydział krajowy dotacyę w tej pozycyi na 52.297 zł. (*mniej* o 12.891 „ niż w r. 1899), w skutek czego się też do tej kwoty obniży udział kraju w dotacyi państwowej.

Poszczególne zasiłki w tej pozycyi uzasadnia osobne sprawozdanie Wydziału krajowege o melioracyach.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900. zwyczajne	Wniosek na rok 1900. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899.
			Złote austryackie			
XIV.		**Odsetki od pożyczek i umarzanie tychże.**				
	214	Umorzenie pożyczki 40.400 zł. zaciągniętej w galic. kasie Oszczędności na budowę kulparkowską: *a)* XLII. i XLIII. rata kapitału . . . 1.468 zł. 63 ct. *b)* 5% odsetki . . 1.131 „ 48 „	2.600	—	2.572	2.586
	215	Umorzenie pożyczki 10.000 zł. zaciągniętej przez Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo we Lwowie w gal. Kasie oszczędności . *a)* XXXVIII i XXXIX rata kapitału . . 258 zł. 49 ct. *b)* 5% odsetki . . 351 „ 27 „ *c)* podatek dochodowy od odsetek około . 80 „ — „	690	—	605	687
		Do przeniesienia .	3.290	—	3.177	3.273

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1900.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900 zwyczajne	Wniosek na rok 1900 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899.
			Złote austryackie			
XIV.		Z przeniesienia .	3.290	—	3.177	3.273
	216	Umorzenie pożyczki 5.000 zł. zaciągniętej przez zbór izraelicki w Krakowie w tamtejszej Kasie oszczędności: *a)* XVIII. rata kapitału 304 zł. 56 ct. *b)* $5^1/_4$% odsetki z góry 83 „ 50 „ *c)* koszta stemplowe . 1 „ 25 „	389	—	385	387
	217	Funduszowi szpitala św. Łazarza w Krakowie, oddziałowi chorych i położnic, jakoteż funduszowi podrzutków krakowskich, zwrot reszty kapitału 346.796 zł. 34 ct. użytych na budowę tegoż szpitala mianowicie: *a)* X. rata kapitału . 8.117 zł. 97 ct. *b)* $4^1/_2$% odsetki . 11.460 „ 26 „	19.578	—	19.578	19.578
	218	Umorzenie pożyczki 22.500 zł. zaciągniętej w galic. Kasie oszczędności na budowę i urządzenie pralni w szpitalu lwowskim: *a)* XXXI. i XXXII. (ostatnia) rata kapitału 2.029 zł. 05 ct. *b)* 5% odsetki . . 26 „ 07 „	2.055	—	2.025	2.025
	219	Na pokrycie niedoboru funduszu pożyczki krajowej z r. 1873	49.224	—	57.056	49.213
	220	Umorzenie połowy kapitału 27.500 zł. i odsetek od długu zaciągniętego w Banku krajowym, na odbudowanie północnej części frontowego budynku w szpitalu tarnowskim: *a)* XXIV. i XXV. rata kapitału (połowa) . 1.320 zł. 78½ ct. *b)* $4^1/_2$% odsetki (połowa) 54 „ 21½ „ *c)* $^1/_8$% dodatek na administracyę (połowa) 3 „ 01½ „ *d)* należytość stemplowa od kwitów . . 5 „ — „	1.383	—	1.389	1.386
	221	Funduszowi szkolnemu krajowemu, odsetki od efektów im. wartości 224.281 zł. 05 ct. wydanych z majątku zarodowego, Radzie szkolnej krajowej na fundusz pożyczkowy dla gmin na budową szkół	12.888	—	12.888	12.888
	222	Umorzenie 4% pożyczki krajowej z roku 1893 im wartości 58,850.000 koron (czyli 29,425.000 zł. a. w.) zaciągniętej na spłatę reszty długu indemnizacyjnego: *a)* XIV. i XV. rata kapitału 492.500 kor. czyli . 246.250 zł. *b)* 4% odsetki . . . 1,119.220 „				
		Do przeniesienia . 1,365.470 zł.	88.807	—	96.498	88.750

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1900.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900. zwyczajne	Wniosek na rok 1900. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899.
			Złote austryackie			
XIV.		Z przeniesienia . 1,365.470 zł.	88.807	—	96.498	88.750
	222	c) druki, inseraty, porta, prowizya banków za pośrednictwo w wypłacie kuponów i wylosowaniu obligacyi itd. . 3.000 „	1,368.470	—	1,372.617	1,367.982
	223	Na spłatę niezgłoszonych obligacyj i kuponów byłych funduszów indemnizacyjnych: *I. Obligacyj:* a) Galicyi wschodniej b) „ zachodniej c) W. ks. Krokowskiego *II. Kuponów:* a) Galicyi wschodniej b) „ zachodniej c) W. Ks. Krakowskiego	6.000	—	3.957	10.000
	223a)	Odsetki bierne od chwilowych pożyczek .	—	—	—	—
	224	Umorzenie pożyczki 160.000 koron, zaciągniętej na hipotekę gmachu sejmowego, na budowę skrzydła tegoż gmachu dla biura melioracyjnego $^1/_3$ część VIII. i IX. raty (z rocznych 4.200 zł.) a) w kapitale ($^1/_3$ część) 640 kor. 20 gr. b) w 4 % odsetkach ($^1/_3$ część) . . 2.032 „ 75 „ c) $^1/_8$% dodatek na administracye ($^1/_3$ część) 127 „ 05 „ d) stempel do kwitu ($^1/_3$ część) . . 10 „ — „ Razem . . 2.810 kor. — gr.	1.405	—	1.405	1.405
	224a)	Na spłatę dawniejszych długów krajowych	—	—	65.151	—
	224b)	Umorzenie pożyczki 70.000 zł. z Banku krajowego na wybudowanie prawego skrzydła w szpitalu lwowskim . .	—	—	958	—
		Suma wydatków rubr. XIV. .	1,464.682	—	1.540.586	1,468.137

Wyjaśnienia.

Do poz. 214. Wedle planu umorzenia do LW. 23.201/1879, z uwzględnieniem zmiany pożyczki na hipoteczną (LW. 19.211/1889). Z końcem roku 1900 pozostanie dług w kapitale 22.256 zł. 88 ct.

Do poz. 215. Wedle planu umorzenia do LW. 34.066/1881. Z końcem roku 1900 pozostanie dług w kapitale 6.959 zł. 68 ct.

Do poz. 216. Wedle planu umorzenia do LW. 25.755/1884, z uwzględnieniem obniżenia odsetek z 5$^1/_2$% na 5$^1/_4$% (LW. 55.696/1889). Z końcem roku 1900 pozostanie dług w kapitale 1.590 zł. 55 ct.

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1900.

Do poz. 217. Wedle planu umorzenia do LW. 21.674/1890. Z końcem r. 1900 pozostanie dług w kapitale 246.554 zł. 63 ct.

Do poz. 218. Wedle planu umorzenia do LW. 28.039/1884. Pożyczka zmienioną została na hipoteczną do LW. 10.211/1889. W roku 1900 zostanie dług w całości umorzony.

Do poz. 219. Wedle specyalnego preliminarza tej pożyczki.

Do poz. 220. Wedle planu umorzenia do LW. 23.147/1888. Z końcem roku 1900 pozostanie dług w kapitale 1.741 zł. 58 ct.

Do poz. 221. Wstawia się przypadające odsetki po myśli uchwały Wys. Sejmu z dnia 22. września 1892 wedle obiczenia zamieszczonego przy odnośnej pozycyi dochodów funduszu szkolnego krajowego.

Do poz. 222 ad a) Na umorzenie tej pożyczki w sumie . . . . 58,850.000 koron
wylosuje się po koniec roku 1899 obligacyj na . . . 2,767.100 „
pozostanie w kapitale . . . 56,082.900 koron
W roku 1900 przypada XIV. i XV. rata kapitału w sumie . 492.500 „
pozostanie tedy z końcem roku 1900 dług w kapitale . . 55.590.400 koron
czyli 27,795.200 zł. w. a.

Do poz. 222 ad b). Wedle planu umorzenia.

Do poz 222 ad c). Wedle przeciętnej wynikłości z trzech lat ostatnich wynoszących z wyłączeniem mylnych wydatków w roku 1896 — 2.030 zł., w roku 1897 — 2.406 zł., w roku 1898 — 3.214 zł. razem 7.650 zł., przeciętnie 2.550 zł. Ze względu jednak na wynikłość z roku 1898 preliminuje się w zaokrągleniu 3.000 zł.

Do poz. 223. Wedle zamknięcia rachunków za rok 1898, zaległość wynosiła w niespłaconych:

	Obligacyach:	*Kuponach:*
a) w Galicyi wschodniej . . .	30.586 zł. 50 ct.	126.895 zł. 82 ct.
b) „ „ zachohniej . . .	17.692 „ 50 „	63.048 „ 48 „
c) „ Wielkiem Księstwie Krakowskiem	2.100 „ — „	115.903 „ 12 „
Razem . .	50.379 zł. — ct.	305.847 zł. 42 ct.

Na poczet tej należytości wypłacono w ciągu r. 1899 po dzień 30. czerwca 1899:

	w obligacyach:	*w kuponach:*		
a) w Galicyi wschodniej	2.604 zł.	2 zł. 36 ct.		
b) „ „ zachodniej	2.415 „	— „ — „		
c) „ W Ks. Krakowsk.	105 „	— „ — „	5.124 „ — „	2 „ 36 „
pozostaje więc jeszcze do zapłaty .			45.255 zł. — ct.	305.845 zł. 06 ct.

Z uwagi jednak, że jeszcze w roku 1899 część powyższej należytości w obligacyach będzie spłaconą, a następnie że część obligacyj wskutek zaginienia, zapewne nie będzie zgłoszona do wypłaty, zaś wszystkie kupony z dniem 1. maja 1899 uległy przedawnieniu, nie mniej też ze względu na wynikłości z r. 1898 i faktyczny wynik z 1-go półrocza 1899 wynoszący 5.124 zł. — preliminuje się we wszystkich trzech funduszach indemnizacyjnych ryczałt na wypłatę obligacyj w kwocie 6.000 zł. t. j. mniejszy o 4.000 zł. aniżeli na r. 1899 uchwalono: zaś na wypłatę kuponów nic się nie preliminuje.

Do poz. 223 a). Na odsetki bierne na rok 1900 nic się nie preliminuje.

Do poz. 224. Wedle planu umorzenia do LW. 58.901/1896. Z końcem roku 1900 pozostanie dług w kapitale 151.971 koron 36 groszy, z którego $^{1}/_{3}$ część przypada na fundusz krajowy, zaś $^{2}/_{3}$ na Bank krajowy.

Do poz. 224. a) i 224 b). Pozycye te wstawiono jedynie ze względu na wynikłość z r. 1898.

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1900.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900. zwyczajne	Wniosek na rok 1900. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899.
			Złote austryackie			
XV.		**Na cele rolnictwa i górnictwa.**				
		A) Na cele rolnictwa.				
	225	Urzędnicy fachowi dla spraw rolniczych	5.020	—	3.877	5.020
	226	Szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie	23.931	575	21.848	22.946
	227	Szkoła wyższa rolnicza w Dublanach .	73.360	8.735	79.782	85.262
	228	" niższa " " " .	15.108	100	15.599	15.638
	229	Folwark w Dublanach	19.131	3.374	29.853	25.253
	230	Szkoła gorzelnicza w Dublanach . .	4.760	—	4.655	4.760
	231	Gorzelnia krajowa	7.706	—	7.498	8.066
	232	Stacya kontrolna i doświadczalna botaniczno-rolnicza we Lwowie . . .	6.558	—	4.330	4.988
	232*a)*	Na koszta przeniesienia stacyi kontrolnej i doświadczalnej botaniczno-rolniczej z Dublan do Lwowa	—	—	—	2.674
	233	Stacya kontrolna i doświadczalna chemiczno-rolnicza w Dublanach . .	9.569	400	7.455	9.131
	234	Na spłatę reszty bezprocentowej pożyczki zaciągniętej na eksploatacyę torfu w Dublanach, z funduszu rolniczego w kw. 5.513 zł. 21 ct. IV rata z pięciolecia	—	1.100	1.100	1.100
	235	Szkoła średnia rolnicza w Czernichowie .	58.585	4.480	52.004	65.446
	236	Folwark w Czernichowie	6.664	800	6.570	6.734
	237	Szkoła niższa rolnicza w Horodence .	13.270	1.269	14.947	13.870
	238	" " " " Jagielnicy .	15.043	250	15.222	15.010
	239	" " " " Kobiernicach .	16.496	520	21.508	16.456
	240	" " " " Bereżnicy .	14.927	1.065	17.175	15.980
	240*a)*	Na dalsze koszta założenia niższej szkoły rolniczej w Bereżnicy	—	—	3.000	—
	241	Szkoła niższa rolnicza w Suchodole pod Krosnem	13 536	355	15.155	12.805
	241*a)*	Na budowę niższej szkoły rolniczej w Suchodole pod Krosnem . . .	—	4.650	39.000	—
	242	Krajowa szkoła ogrodnicza w Tarnowie .	11.987	—	11.938	11.615
	243	Szkoły zimowe rolnicze:				
		a) w Niewiarowie:	1.028	—	—	928
		b) w Wojsławiu	925	860	—	—
	244	Zakład sadowniczy w Zaleszczykach .	5.570	3.202	15.000	32.805
	245	Na popieranie celów Towarzystwa ogrodniczego w Krakowie . . .	500	—	—	500
	245*a)*	Kurs rolniczy dla nauczycieli szkół ludowych	—	—	2.400	2.400
	246	Na podróże naukowe nuuczyciel szkół rolniczych	1.000	—	1.000	1.000
	247	Na remuneracye i zapomogi dla nauczycieli szkół rolniczych . . .	600	—	500	600
	248	Na zaliczki na płacę dla nauczycieli szkół rolniczych	2.000	—	2.000	2.000
		Do przeniesienia .	327.274	31.735	393.416	382.987

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1900.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900. zwyczajne	Wniosek na rok 1900. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899.
			Złote austryackie			
XV.		Z przeniesienia .	327.274	31.735	393.416	382.987
	249	Akademia weterynaryi we Lwowie: *a)* subwenc. c. k. Rządowi 2.000 zł. — ct. *b)* Asekuracya budynku . 41 „ — „ *c)* 4 stypendya dla uczni kucia koni . . . 300 „ — „	2.341	—	2.342	2.341
	250	Krajowy nauczyciel weterynaryi: placa . . . . 1.300 zł. dodatek aktywalny . . 240 „ ryczałt na koszta podróży 500 „ i 1 dodatek pięcioletni . 200 „	2.240	—	2 049	2.240
	251	Towarzystwo rolnicze we Lwowie . .	3.000	—	3.000	3.000
	251*a)*	Towarzystwo rolnicze we Lwowie na częściowe pokrycie kosztów utrzymania weterynarza *(jednorazowo)* . .	—	—	—	600
	252	Towarzystwo rolnicze w Krakowie . .	3.000	—	3.000	3.000
	252*a)*	Towarzystwo rolnicze w Krakowie *(jednorazowo)*	—	—	—	1.000
	253	Towarzystwo tatrzańskie	400	—	400	400
	254	Na zalesienie wydm V. rata z dziesięciolecia od r. 1896	2.500	—	2.500	2.500
	255	Stypendya dla kandydatów kształcących się na nauczycieli szkół średnich i niższych rolniczych . . .	4.000	—	9.000	4.000
	256	Stypendya dla uczniów krajowej szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie .	2.500	—	2.937	2.500
	257	Stypendya dla uczniów i abituryentów krajowej szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie, wysyłanych na praktykę	1.200	—	353	1.200
	258	Dla kółek rolniczych:				
		a) na koszta zakładania i lustracyi tychże	5.000	—	5.000	5.000
		b) na utrzymanie lustratorów handlowych sklepików wiejskich . .	2.000	—	2.000	2.000
		c) na utrzymanie praktycznych kursów handlowych dla sklepikarzy kółek roln.	1.200	—	1.200	1.200
		d) na pomnożenie fund. poż. do wysokości 34.000 zł. II. raa z trzechlecia od r. 1899	3.000	—	5.000	3.000
		e) na ogólne cele rozwoju rolniczej i handlowej działalności kółek rolniczych pod kierunkiem i kontrolą Zarządu II. rata z trzechlecia od r. 1899 .	2.000	—	—	2.000
	259	Na koszta strzeżenia granic kraju w czasię zarazy na bydło i zamknięcia miejsc zarazy zapomocą wojska i żandarmeryi	1.000	—	—	1.000
	260	Umorzenie pożyczki 400.000 zł. zaciągniętej w Towarzystwie wzajemnych ubezpieczeń w Krakowie, na założenie				
		Do przeniesienia .	362.655	31.735	432.197	419.968

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1900.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900. zwyczajne	Wniosek na rok 1900. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899.
			Złote austryackie			
XV.		Z przeniesienia .	362.655	31.735	432.197	419.968
	260	składów publicznych we Lwowie i w Krakowie: *a)* XXIII. i XXIV. rata kapitału . . 14 497 zł. 53 „ *b)* 4½% odsetki z góry 11.994 „ 47 „	26.492	—	26.492	26.492
	260*a*)	Na utrzymanie kraj. składów publicznych we Lwowie	—	—	150	—
	261	Na utrzymanie kraj. składów publicznych w Krakowie	17.070	2.046	18.799	19.348
	262	Krakowskiemu Towarzystwu gospodarskiemu na wydawnictwo „Tygodnika rolniczego“	500	—	500	500
	263	Galicyjskiemu Towarzystwu leśnemu na wydawnictwo organu Towarzystwa „Sylwan“	200	—	200	200
	264	Na wydawnictwo czasopism: *a)* Bartnik postępowy . . 300 zł. *b)* Przegląd weterynarski . 300 „ *c)* Gorzelnik . . . . . 200 „	800	—	800	800
	265	Na utrzymanie 4 nauczycieli wędrownych rolnictwa dla włościan . . .	8.000	—	8.000	8.000
	266	Na środki demonstracyjne przy nauce wędrownej rolnictwa	800	—	771	800
	267	Instruktor hodowli bydła dla c. k. galic. Towarzystwa gospodarczego: płaca . . . . . . 1.500 zł. ryczałt na koszta podróży 500 „	2.000	—	2.000	2.000
	268	Na utrzymanie instruktora hodowli bydła w okręgu c. k. Towarzystwa rolniczego krakowskiego (pod warunkiem, ażeby mianowanie instruktora zawisłem było od zatwierdzenia Wydziału krajowego)	2.000	—	2.000	2.000
	269	Towarzystwu rybackiemu w Krakowie .	400	—	400	400
	270	Towarzystwu dla podniesienia uprawy tytoniu w Galicyi IV. rata w myśl uchwały sejmowej z 3. lutego 1896 .	3.000	—	4.000	6.000
	271	Na podniesienie gospodarstwa nabiałowego w Galicyi:				
		a) na utrzymanie instruktora, płaca z kosztami podróży	2.250	—	2.250	2.250
		b) na utrzymanie drugiego instruktora adjunkta, wraz kosztami podróży .	1.450	—	1.000	1.450
		c) na urządzenie kursów mleczarskich, stypendya dla serkarzy i na środki demonstracyjne do nauki mleczarstwa .	3.000	—	693	1.000
		d) na pomocnika instruktora mleczarskiego	700	—	—	300
		Do przeniesienia .	431.317	33.781	500.252	491.508

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1900.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900. zwyczajne	Wniosek na rok 1900. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899.
			Złote austryackie			
XV.		Z przeniesienia .	431.317	33.781	500.252	491.508
	272	Krajowa komisya dla spraw rolniczych, komisya naukowa i konferencye nauczycieli szkół niższych rolniczych (do dyspozycyi Wydziału krajowego) .	3.000	—	1.311	3.000
	273	Na rozmaite sasiłki mające na celu podniesienia rolnictwa i przemysłu rolniczego, tudzież wiedzy rolniczej (do dyspozycyi Wydziału kraj). . .	4.000	—	4.649	4.000
	274	Na wydawnictwo podręczników dla uczniów niższych szkół rolniczych . . .	1.000	—	1.000	1.000
	275	Na podniesienie hodowli bydła w myśl uchw. Wys. Sejmu z d. 1. kwiet, 1892):				
		a) na środki podniesienia hodowli bydła (przez 10 lat od 1. lipca 1892) .	30.000	—	30.000	30.000
		b) na koszta komisyi licencyonujących po myśli §. 4. ustawy z dnia 20. lipca 1892	8.000	—	7.449	8.000
		c) Towarzystwu hodowców czerwonego bydła	—	—	—	2.000
	276	Na subwencyonowanie ogierów prywatnych w celu podniesienia chowu koni włościańskich i roboczych gospodarskich, do dyspozycyi c. k. Towarzystwa gospod. w porozumieniu z komitetem doradczym dla spraw chowu koni przy c. k. Namiestnictwie, IV. rata z sześciolecia od r. 1897 począwszy po 5.000 zł. rocznie . .	5.000	—	5.000	5.000
	277	Na subwencyonowanie tępienia myszy polnych i na dalsze doświadczenia .	4.000	—	4.000	4.000
	278	Na podniesienie hodowli świń na przeciąg 4 lat, obydwu komitetom Tow. gospodar. każdemu po 2.000 zł. III. rata .	4.000	—	4.000	4.000
	279	Strusiewiczowa Melania, wdowa po referencie spraw rolniczych pensya wdowia o rocznych . . . 600 zł. dodatek na wychowanie syna Bolesława Witołda do 27. marca 1899 . . . — „ i dodatek do pensyi wdowiej — „	600	—	660	815
	280	Na popieranie celów zjednoczonego Towarzystwa dla ogrodnictwa i pszczelnictwa we Lwowie	500	—	500	500
	281	Horodyńska Antonina III. rata subwencyi z przyznanych przez 5 lat, na produkcyę nasion traw, do użycia na gruntach torfowych po . . .	500	—	500	500
	281*a)*	Dotacya krajowa na podwyższenie stałego funduszu pożyczkowego dla przemysłu rolniczego o 90.000 zł. II rata .	—	—	—	30.000
		Do przeniesienia .	491.917	33.781	559.321	584.323

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1900.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900. zwyczajne	Wniosek na rok 1900. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899.
			Złote austryackie			
XV.		Z przeniesienia .	491.917	33.781	559.321	584.323
	282	Na utworzenie funduszu poż. dla spółek kas oszczędności i pożyczek, w kwocie 1,000.000 zł. II. rata . . .	20.000	—	—	20.000
	283	Na koszta zakładania spółek oszczędności i pożyczek, utrzymanie biura Patronatu i kursy praktyczne dla funkcyonaryuszy spółek	21.700	—	—	12.000
	284	Na zakład produkcyi narybku w Oparach (w myśl uchwały Wydziału kraj. z 28. czerwca 1898 LW. 33.402):				
		a) jednorazowa subwencya na koszta założenia	—	—	—	2.000
		b) subwencya roczna na lat 5 (II. rata) po	600	—	—	600
	285	Dołkowskiemu Henrykowi, na produkcyę ziemniaków nasiennych (w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z 4. marca 1899) subwencya roczna na 2 lata (II. rata) po	1.000	—	—	1.000
	285*a)*	Krajowa szkoła uprawy i wyprawy lnu i konopi w Gródku	—	—	2.404	—
	286	Subwencya na utrzymanie szkółki drzew owocowych w Dżurowie i kursów sadowniczych w Kołomyi . . .	800	—	—	—
		B) Na cele górnictwa.				
	287	Remuneracya referenta spraw górniczych przy Wydziale kraj.	1.664	—	1.664	1.664
	288	Na badania kraju w celu zestawienia użytecznych kopalin i popularnego opisu ich występowania	2.500	—	2.672	2.500
	289	Na chemiczno-technologiczne studya przeróbki nafty i wosku ziemnego . .	500	—	100	500
	290	Utrzymanie krajowej szkoły górniczej i wiertniczej w Borysławiu . .	8.500	—	2.031	8.500
	291	Na stacyę doświadczalną produktów naftowych	1.000	—	1.000	1.000
	292	Na zbieranie i ogłaszanie dat statystycznych o produkcyi i handlu nafty i wosku ziemnego	800	—	800	800
	293	Stypendya dla górników i uczni praktycznych szkół wiertniczych i akademij górniczych	1.700	—	1.225	1.700
	294	Na potrzeby muzeum górnictwa nafty i wosku ziemnego w c. k. Szkole politechnicznej we Lwowie . .	150	—	150	150
	294*a)*	Na nagrody konkursowe za napisanie podręcznika górnictwa nafty i wosku ziemnego w Galicyi	—	—	1.005	—
		Suma rubryki XV. .	552.831	33.781	572.372	636.737
			586.612			

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1900.

Wyjaśnienia.

Na rok 1900 preliminuje się	586.612 zł.
„ „ 1899 uchwalono	636.737 „
„ „ 1900 preliminuje się zatem mniej o	50.125 zł.

a mianowicie:

Do poz. 226—232 Wedle specyalnych preliminarzy.
Do poz. 232 a). Odpada — jako wydatek jednorazowy w r. 1899.
Do poz. 233—240. Wedle specyalnych preliminarzy tych szkół i zakładów.
Do poz. 240 a). Pozycyę tę wstawiono ze względu na wynikłość z r. 1898.
Do poz. 241 a). W myśl osobnego sprawozdania Wydziału krajowego.
Do poz. 242. Wedle osobnego preliminarza tej szkoły.
Do poz. 243. a) Preliminarz *kosztów utrzymania* krajowej zimowej szkoły rolniczej w Niewiarowie, uchwalony do LW. 69.343/1899 w sumie 1.028 zł., wstawionej pod poz. 243 a) przedstawia się poniżej:

I. Płace nauczycieli.		
1. Kierownik zarazem nauczyciel wędrowny, płatny z rubr. XV. poz. 265	— zł.	
2. Wynagrodzenie katechety	50 „	
3. „ nauczyciela do nauk elementarnych .	150 „	200 zł.
II. Koszta administracyjne.		
4. Koszta dzierżawy ogrodu i sadu koło szkoły . .	100 zł.	
5. Zarząd: *a)* koszta kancelaryjne	56 „	
b) stróż	180 „	
6 Opał	100 „	
7. Oświetlenie	20 „	
8. Utrzymanie budynków (kominiarz, asekuracya etc). .	97 „	553 „
III. Potrzeby naukowe.		
9. Przybory do pisania i nauki dla uczniów . . .	20 zł.	
10. Środki naukowe: *a)* przedmioty demonstracyjne . .	30 „	
b) książki	20 „	
c) sad szkolny i ogród . . .	10 „	
11. Próby demonstracyjne w okolicy, z nasieniem i nawozem sztucznym	120 „	
12. Koszta urządzenia 3 gnojarń	75 „	275 „
Suma wydatków . .		1.028 zł.

Do poz. 243 b). Preliminarz *kosztów utrzymania* krajowej zimowej szkoły rolniczej w Wojsławiu, uchwalony do LW. 69.341/99 w sumie 925 zł. wstawionej jako *wydatek zwyczajny* pod poz. 243 b) przedstawia się jak następuje:

I. Płace nauczycieli.		
1. Kierownik, zarazem nauczyciel wędrowny płatny z rubr. XV. poz 265	— zł.	
2. Wynagrodzenie katechety	50 „	
3. „ nauczyciela do nauk elementarnych .	150 „	200 zł.
II. Koszta administracyjne.		
4. Zarząd *a)* koszta kancelaryjne	50 zł.	
b) stróż	180 „	
5. Opał	100 „	
6 Oświetlenie	20 „	
7. Utrzymanie budynków (kominiarz, asekuracya etc) .	100 „	450 „
III. Potrzeby naukowe.		
8. Przybory do nauki i pisania dla uczniów . . .	20 zł.	
9. Środki naukowe: *a)* przedmioty demonstracyjne . .	30 „	
b) książki	20 „	
c) sad szkolny	10 „	
10. Próby demonstracyjne w okolicy, z nasieniem i nawozem sztucznym	120 „	
11. Koszta urządzenia 3 gnojarń	75 „	275 „
Suma wydatków . .		925 zł.

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1900.

Do poz. 243 b). Preliminarz *kosztów założenia* krajowej zimowej szkoły rolniczej w Wojsławiu, uchwalony do LW. 69.342/1899 w sumie 860 zł. wstawionej jako *wydatek nadzwyczajny* pod poz. 243 b) przedstawia się jak następuje:

1. Koszta adaptacyi dworu w Wojsławiu	150 zł.
2. Koszta urządzenia ubikacyj szkolnych	150 „
3. Środki demonstracyjne	560 „
Suma wydatków	860 zł.

Do poz. 244. Wedle osobnego preliminarza tego zakładu.

Do poz. 245 a). Nic się nie preliminuje, gdyż Rada szkolna krajowa, nie urządza w roku 1900 kursu rolniczego.

Do poz. 251 a) i 252 a). Odpada jako wydatek jednorazowy w r. 1899.

Do poz. 260 a). Pozycyę tę wstawiono ze względu na wynikłość z r. 1898.

Do poz. 261. Wedle osobnego preliminarza.

Do poz 270. W myśl uchwały sejmowej z dnia 4. marca 1899

Do poz. 271 c) i d). Wedle osobnego sprawozdania o gospodarstwie nabiałowem.

Do poz. 275 c). Odpada jako wydatek jednorazowy z r. 1899.

Do poz. 279. Preliminuje się mniej o 215 zł. z powodu opuszczenia dodatku na wychowanie syna 15 zł. i dodatku do pensyi wdowiej 200 zł.

Do poz. 281 a), Druga rata na podwyższenie stałego funduszu pożyczkowego dla przemysłu rolniczego w kwocie 30.000 zł., wstawioną zostanie z powodu trudności budżetowych, dopiero do preliminarza na rok 1901.

Do poz. 283. Wedle osobnego sprawozdania Wydziału krajowego.

Do poz. 284 a). Odpada jako jednorazowa subwencya z roku 1899.

Do poz. 285 a). Pozycyą tę wstawiono ze względu na wynikłość z r. 1898.

Do poz. 286. Uzasadnienie w sprawozdaniu z czynności Dep. III.

Do poz. 294 a). Pozycyę tę wstawiono ze względu na wynik z r. 1898.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900. zwyczajne	Wniosek na rok 1900. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899.
			Złote austryackie			
XVI.		**Wydatki na podniesienie rękodzielnictwa i przemysłu.**				
		Sumaryczne zestawienie rubryki XVI.				
		I. Szkoły przemysłowe uzupełniające	29.255	500	24.453	29.766
		II. Szkoły fachowe przemysłowe i warstaty instrukcyjne:				
		A) dla wyrobów z drzewa i łoziny	24.220	7.200	23.514	23.979
		B) „ „ garncarskich	4.730	2.250	6.250	8.870
		C) „ „ ze skóry	6.636	—	9.090	9.116
		D) „ „ tkackich	16.269	860	24.513	24.335
		E) „ „ powroźniczych	—	—	609	630
		F) „ „ koronkarsk i haftu	4.905	—	4.585	4.522
		G) „ „ murarstwa	300	—	—	—
		H) „ „ subwencyonowane zakłady dla nauki robót kobiecych	2.120	—	2.120	2.720
		I) C. k. szkoły fachowe subwencyonowane ze skarbu krajowego	5.766	1.500	6.266	5.516
		III. Wydatki na cele szkolnictwa przemysłowego	32.300	—	37.742	39.350
		IV. Wydatki Komisyi krajowej dla spraw przemysłowych	4.600	—	5.501	4.600
		Do przeniesienia	131.101	12.310	144.643	153.404

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1900.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900 zwyczajne	Wniosek na rok 1900 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899.
			Złote austryackie			
XVI.		Z przeniesienia .	131.101	12.310	144.643	153.404
		V. Zasiłki i pożyczki na cele przemysł.	11.000	—	29.772	63.650
		VI. Szkoły handlowe i zasiłki na popieranie handlu	13.800	1.500	10.000	8.200
		Razem . .	155.901	13.810	184.415	225.254
		Suma rubr. XVI. wyd fund. kraj. .	169.711			
		Poszczególnienie.				
		I. Szkoły przemysłowe uzupełniające.				
	295	W Białej	889	—	806	738
	296	„ Bochni	558	—	510	506
	297	„ Brodach	410	—	455	400
	298	„ Brzeżanach	548	—	410	548
	299	„ Buczaczu	550	—	381	550
	300	„ Drohobyczu	673	—	608	686
	301	„ Gorlicach	443	—	274	438
	302	„ Jarosławiu	605	—	647	535
	303	„ Jaśle	474	—	498	454
	304	„ Kałuszu	582	—	395	584
	305	„ Kołomyi	533	—	434	490
	306	„ Krakowie na Kleparzu . . .	918	—	400	838
	307	„ „ w Ogrodzie angielskim .	785	—	400	702
	308	„ „ na Smoleńsku . . .	574	—	400	663
	309	„ „ na Kaźmierzu . . .	654	—	400	608
	310	„ „ na Dajworze	697	—	400	624
	311	„ Krośnie	623	—	473	622
	312	„ Łańcucie	457	—	460	456
	313	„ Lwowie im. św. Anny . . .	668	—		654
	314	„ „ „ św. Antoniego . . .	654	—		642
	315	„ „ „ Czackiego . . .	650	—		630
	316	„ „ „ Elżbiety	473	—		484
	317	„ „ „ Konarskiego . . .	668	—	4.256	484
	318	„ „ „ św. Marcina . . .	654	—		642
	319	„ „ „ Mickiewicza . . .	678	—		664
	320	„ „ „ Piramowicza . . .	473	—		484
	321	„ „ „ Staszica	668	—		654
	322	„ „ „ Bernsteina izraelicka .	513	—	485	500
	323	„ Myślenicach	425	—	505	422
	324	„ Nowym Sączu	706	—	472	681
	325	„ Nowym Targu	606	—	549	591
	326	„ Przemyślu	588	—	451	428
	327	„ „ na Przedm. Lwowskiem .	565	—	702	507
	328	„ Podgórzu	470	—	568	505
	329	„ Rzeszowie	635	—	657	635
	330	„ Samborze	662	—	478	661
	331	„ Sanoku	576	—	508	576
	332	„ Stanisławowie	970	—	908	898
	333	„ Starym Sączu	447	—	557	447
	334	„ Sądowej Wiszni	600	—	505	510
		Do przeniesienia .	24 322	—	19.952	23.141

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1900.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900. zwyczajne	Wniosek na rok 1900. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899.
			Złote austryackie			
XVI.		Z przeniesienia .	24.322	—	19.952	23.141
	335	W Stryju	555	—	—	467
	336	„ Tarnopolu	471	—	556	555
	337	„ Tarnowie	516	—	401	578
	338	„ Tarnobrzegu	400	—	—	—
	339	„ Wadowicach	484	—	498	481
	340	„ Wieliczce	430	—	568	416
	341	„ Złoczowie	400	—	—	—
	342	„ Żółkwi	437	—	438	438
	343	„ Żywcu	790	—	960	740
	343*a)*	Na uzupełnienie przyborów i na druki administracyjne dla szkół . . .	—	—	880	1.000
	344	Na nagrody za najlepsze rysunki zawodowe uczniów II. klasy przemysłowej	450	—	—	450
	345	Na nowo założyć się mające szkoły w roku 1900	—	500	200	1.500
		Razem .	29.255	500	24.453	29.766
		II. Szkoły fachowe przemysłowe i warstaty instrukcyjne.				
		A) Dla wyrobów z drzewa i łoziny.				
	346	Szkoła koszykarska w Czerwonej Woli .	1.000	—	1.000	1.000
	347	Krajowa szkoła koszykarska w Dżurowie				
		a) utrzymanie szkoły	692	—	503	521
		b) zasiłek na budowę sali warstatowej i szopy	—	—	—	1.200
	347*a)*	Pożyczka Wydziałowi powiat. w Śniatynie na zakupno realności dla szkoły koszykarskiej w Dżurowie (uchw. sejm. z 9. lutego 1898)	—	—	3.000	—
	348	Szkoła koszykarska w Rudkach . .	600	—	495	465
	349	„ „ „ Siedlcu . .	500	400	—	—
	350	Kraj. szkoła koszykarska w Skołyszynie .	1.032	—	740	1.035
	351	„ „ „ „ Strychańcach	874	—	407	852
	352	„ „ „ „ Wojsławiu .	535	—	347	970
	353	„ „ „ „ Zatorze .	660	—	247	680
	354	Subwencya dla szkoły koszykarskiej w Żurawnie	420	—	—	420
	354*a)*	Na zakupno nowych modeli dla szkół koszykarskich	—	—	161	—
	355	Kraj. warstat kołodziejski w Grybowie .	1.770	550	1.452	2.440
	356	„ „ „ „ Grzymałowie	2.020	—	3.088	1.610
	357	„ szkoła kołodziejska i ciesielska w Kamionce strumiłowej:				
		a) na utrzymanie	4.001	—	4.123	4.096
		b) „ rozszerzenie budynku . . .	—	800	532	—
	358	Kraj. szkoła stolarska w Stanisławowie .	3.956	150	4.156	3.390
	359	„ „ „ „ Kalwaryi .	3.380	5.000	1.353	3.610
	359*a)*	Zasiłek gm. Kalwaryi na budynek szkoły stolarskiej	—	—	500	—
		Do przeniesienia .	21.440	6.900	22.104	22.289

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1900.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900. zwyczajne	Wniosek na rok 1900. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899
			Złote austryackie			
XVI.		Z przeniesienia .	21.440	6.900	22.104	22.289
	360	Kraj. szkoła stolarska w Tarnopolu . .	1.800	—	—	—
	361	Kraj. warstat dla wyrobu zabawek w Jaworowie	980	300	1.410	1.690
		Razem . .	24.220	7.200	23.514	23.979
		B) Dla wyrobów garncarskich.				
	362	Kraj. szkoła garncarska w Kołomyi .	3.540	2.250	3.736	4.380
	362a)	„ warstat garncarski w Porembie .	—	—	1.370	1.020
	363	„ „ „ „ Toustem .	1.190	—	1.144	1.190
	363a)	„ garncarski kurs majsterski w Racie	—	—	—	2.280
		Razem . .	4.730	2.250	6.250	8.870
		C) Dla wyrobów ze skóry.				
	363b)	Kraj. warstat szewski w Uhnowie .	—	—	937	1.340
	364	„ „ „ „ Witkowie .	2.222	—	2.038	2.102
	365	„ „ „ „ Starym Sączu .	1.394	—	1.697	1.394
	365a)	„ szkoła szewska w Drohobyczu .	—	—	700	780
	366	„ „ „ „ Dobczycach .	1.420	—	2.181	1.900
	367	Majsterskie kursa szewskie we Lwowie	1.600	—	522	800
		„ „ „ w Krakowie			1.015	800
		Razem . .	6.636	—	9.090	9.116
		D) Dla wyrobów tkackich.				
	368	Kraj. szkoła tkacka w Krośnie . .	4.470	—	3.283	4.612
		„ instrukcyjny warstat tkacki w Glinianach	1.676	160	1.353	1.696
	369	Kraj. instrukc. warstat tkacki w Gorlicach	300	—	592	350
	370	„ „ „ „ „ Korczynie	1.080	—	779	1.080
	371	„ „ „ „ „ Kosowie .	1.388	—	1.072	1.388
	372	„ „ „ „ „ Łańcucie .	1.160	—	1.191	1.130
	373	„ „ „ „ „ Rychwałdzie	1.055	—	574	1.055
	373a)	Na budowę budynku szkolnego w Rychwałdzie	—	—	500	—
	374	Kraj. instrukcyjny warstat tkacki w Wilamowicach	630	700	464	700
	375	Subwencya dla produkcyjnego warstatu tkackiego w Budzanowie . . .	400	—	—	400
	376	Kraj. szkoła sukiennicza w Rakszawie:				
		a) na utrzymsnie	4.110	—	3.905	4.424
		b) na urządzenia dla warsztatów mechanicznych II. i ostatnia rata . .	—	—	7.500	7.500
		c) zasiłek na budowę drogi do Rakszawy	—	—	3.300	—
		Razem . .	16.269	860	24.513	24.335
		E) Dla wyrobów powróżniczych.				
	376a)	Kraj. instrukcyjny warstat powroźniczy w Radymnie	—	—	609	630

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1900.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900. zwyczajne	Wniosek na rok 1900. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899.
			Złote austryackie			
XVI.		*F) Dla wyrobów koronkarskich i haftu.*				
	377	Szkoła koronkarska w Kańczudze . .	861	—	861	861
	378	„ „ „ Zakopanem .	2.250	—	2.634	2 167
	379	„ „ „ Bobowie . .	230	—	—	—
	380	„ „ „ Jaworowie (subw.)	400	—	—	400
	381	Szkoła hafciarska w Makowie . . .	864	—	790	794
	382	Szkoła koronkarska u SS. Miłosierdzia w Przeworsku	300	—	300	300
		Razem . .	4.905	—	4.585	4.522
		G) Dla murarstwa.				
	383	Kurs dla podmajstrzych murarskich w Sieniawie	300	—	—	—
		H) Subwencyonowane zakłady dla nauki robót kobiecych.				
	384	Szkoła wydziałowa im. św. Scholastyki w Krakowie	500	—	500	500
	385	Szkoła robót utrzymywana przez Tow. „Pracy kobiet" we Lwowie . .	700	—	700	700
	386	Szkoła specyalna robót kobiecycych P. P. Benedyktynek w Przemyślu . .	420	—	420	420
	387	Towarzystwo „Pracy kobiet" w Kołomyi	500	—	500	500
	387*a*)	Towarzystwo „Pracy kobiet" w Krakowie	—	—	—	600
		Razem . .	2.120	—	2.120	2.720
		I) C. k. szkoły fachowo-przemysłowe subwencyonowane ze skarbu krajowego.				
	388	C. k. szkoła dla przemysłu drzewnego w Zakopanem	1.700	—	1.650	1.650
	389	C. k. szkoła dla przemysłu drzewnego w Kołomyi	1.100	—	1.100	1.100
	390	C. k. szkoła ślusarska w Świątnikach:				
		a) na utrzymanie	1.554	—	1.554	1.554
		b) na dodatkowe roboty w budynku szkolnym	—	—	750	—
	391	Zasiłek na zapomogi dla majstrów kształcących się w szkole ślusarskiej w Świątnikach	400	—	400	400
	392	C. k. szkoła kowalska w Sułkowicach:				
		a) subwencya na utrzymanie . . .	512	—	512	512
		b) na kurs majstrów	500	—	300	300
		c) na rozszerzenie budynku . . .	—	1.500	—	—
		Razem . .	5.766	1.500	6.266	5.516

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1900.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900. zwyczajne	Wniosek na rok 1900. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899
			Złote austryackie			
XVI.		**III. Wydatki ogólne na cele szkolnictwa przemysłowego.**				
	393	Krajowa keramiczna stacya doświadczalna przy c. k. Szkole politechnicznej we Lwowie	4.550	—	4.550	4.550
	394	Na utrzymanie stacyi doświadczalnej mechaniczno-technologicznej przy c. k. szkole politechnicznej we Lwowie .	750	—	1.500	1.800
	395	Muzeum przemysłowe we Lwowie . .	3.000	—	2.000	3.000
	396	„ „ w Krakowie .	2.000	—	2.000	2.000
	396*a)*	Na wydawnictwo wzorów rysunkowych .	—	—	816	1.500
	396*b)*	Na podręczniki szkolne do nauki hafciarstwa i koszykarstwa	—	—	—	2.500
	397	Na stypendya przemysłowe:				
		a) na zasiłki dla kandydatów kształcących się na nauczycieli szkół przemysłowych	—	—	1.439	2.000
		b) na inne stypendya przemysłowe .	12.000	—	17.789	12.000
	398	Na nauczycieli wędrownych dla tkactwa, koszykarstwa i szewstwa . . .	3.000	—	2.455	3.000
	399	Na nowe warstaty zawodowe powstać mające w r. 1900	2.000	—	3.778	2.000
	400	Koszta inspekcyi i nadzoru szkół przemysłowych	3.000	—	1.415	3.000
	401	Zaliczki na płace funkcyonaryuszy w kraj. szkołach przemysł.	2.000	—	—	2.000
		Razem . .	32.300	—	37.742	39.350
		IV. Wydatki Komisyi krajowej dla spraw przemysłowych.				
	402	Prenumerata czasopism i zakupno dzieł	200	—	200	200
	403	Biuro Komisyi krajowej dla spraw przem.				
		a) koszta podróży, dyety i inne wydatki	2.000	—	3.021	2.000
		b) płaca sekretarza	1.600	—	1.200	1.600
		c) dodatek osobisty do płacy sekretarza	600	—	600	600
		d) płaca pomocnika biurowego . .	200	—	480	200
		Razem . .	4.600	—	5.501	4.600
		V. Zasiłki i pożyczki na cele przemysłowe.				
	404	Na zasiłki bezzwrotne na cele przemysłowe	10.000	—	3.772	10.000
	405	Na wydawnictwo „Przewodnika przemysłowego"	1.000	—	1.000	1.000
	405*a)*	Dotacya krajowa funduszu przemysłowego	—	—	25.000	37.500
	405*b)*	Komitetowi wystawy paryskiej na wystawę galicyjskiego przemysłu . . .	—	—	—	15.000
	405*c)*	Towarzystwu szewców i garbarzy w Tyśmienicy „Nadzieja" jednoraz. zasiłek	—	—	—	150
		Razem . .	11.000	—	29.772	63.650

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1900.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900. zwyczajne	Wniosek na rok 1900. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899.
			Złote austryackie			
XVI.		**VI. Szkoły handlowe i zasiłki na popieranie wykształcenia handlowego.**				
	406	Szkoła handlowa w Krakowie . . .	4.000	—	4.000	4.000
	407	Na akademię handlową we Lwowie .	8.000	1.500	3.000	—
	408	Na stypendya dla młodzieży handlowej .	600	—	3.000	3.000
	409	Subwencya dla kraj. Związku przemysłowego za pośrednictwo w sprzedaży wyrobów krajowych	1.200	—	—	1.200
		Razem . .	13.800	1.500	10.000	8.200

Wyjaśnienia.

Na rok 1899 uchwalono . . . . 225.254 zł.
„ „ 1900 preliminuje się . . . . . . 169.711 „
zatem *mniej* o . . 55.543 zł.

z następujących powodów:

W dziale I. *poz.* 295—343. W wydatkach zwyczajnych preliminuje się ogółem *więcej* o 2.011 zł. z powodu otwarcia nowej szkoły w Tarnobrzegu i Złoczowie tudzież zwiększonych potrzeb w niektórych szkołach, uzasadnionych w szczegółowych preliminarzach tych szkół, dołączonych do sprawozdania krajowej komisyi przemysłowej.

W dziale I. *poz.* 343 *a*). W wydatkach nadzwyczajnych *mniej* o 1.000 zł. z powodu, iż nie wstawia się już kredytu na środki naukowe dla szkół.

W dziale I. *poz.* 345. W wydatkach nadzwyczajnych *mniej* o 1.000 zł. z powodu, że zmniejsza się potrzeba zakładania nowych szkół.

W dziale II. grupa A). W wydatkach zwyczajnych *więcej* o 3.226 głównie z powodu wstawienia kredytu na nową szkołę koszykarską w Siedlcu i szkołę stolarską w Tarnopolu, tudzież z powodu zwiększonych potrzeb w dotychczasowych szkołach, uzasadnionych w dołączonych szczegółowych preliminarzach tych szkół.

W dziale II. grupa A). W wydatkach nadzwyczajnych *więcej* o 4.215 zł. głównie z powodu koniecznej potrzeby rozszerzenia kuźni w Grybowie, rozszerzenia szkoły w Kamionce strum., tudzież osuszenia budynku szkolnego i przybudowy suszarni i klejarni w Kalwaryi.

W dziale II. grupa B). W wydatkach zwyczajnych *mniej* o 3.340 zł. z powodu zwinięcia kraj. warstatu garncarskiego w Porembie i garncarskiego kursu majsterskiego w Racie.

W dziale II. grupa B). W wydatkach nadzwyczajnych *więcej* o 1.450 zł. z powodu projektowanego rozszerzenia szkoły garncarskiej w Kołomyi, celem urządzenia kaflarni i pracowni wyrobu rurek drenowych, jak dołączone szczegółowe preliminarze.

W dziale II. grupa C). W wydatkach zwyczajnych *mniej* o 2.300 zł. z powodu zwinięcia kraj. warstatu szewskiego w Uhnowie i szkoły szewskiej w Drohobyczu.

W dziale II. grupa C. W wydatkach nadzwyczajnych *mniej* o 180 zł., gdyż odpada kredyt na narzędzia w Witkowie i Dobczycach.

W dziale II. grupa D). W wydatkach zwyczajnych *mniej* o 266 zł. z powodu projektowanego w niektórych szkołach podwyższenia subwencyi z c. k. skarbu państwa, jak wykazują dołączone szczegółowe preliminarze tych szkół.

W dziale II. grupa D). W wydatkach nadzwyczajnych *mniej* o 6.940 zł. głównie z powodu, iż odpadł kredyt 7.500 zł. na urządzenie tkalni mechanicznej w Rakszawie a natomiast przybyło tylko 700 zł. na rozszerzenie warstatu tkackiego w Wilamowicach, tudzież z powodu innych potrzeb uzasadnionych w dołączonych szczegółowych preliminarzach.

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1900.

W dziale II. grupa E). W wydatkach zwyczajnych *mniej* o 630 zł. z powodu, iż odpada kredyt na warstat powroźniczy w Radymnie, który został zwinięty.

W dziale II. grupa F). W wydatkach zwyczajnych *więcej* o 383 zł. głównie z powodu otwarcia szkoły koronkarskiej w Bobowej, tudzież większych potrzeb w szkole Zakopańskiej i Makowskiej, uzasadnionych w dołączonych szczegółowych preliminarzach tych szkół.

W dziale II. grupa G). W wydatkach zwyczajnych *więcej* o 300 zł. z powodu otworzenia kursu dla podmajstrzych murarskich w Sieniawie.

W dziale II. grupa H). W wydatkach zwyczajnych *mniej* o 600 zł. z powodu, że odpada subwencya dla Towarzystwa pracy kobiet w Krakowie, które zostało zlikwidowane.

W dziale II. grupa I). W wydatkach zwyczajnych *więcej* o 250 zł. z powodu koniecznej potrzeby podwyższenia subwencyi, na zasiłki dla majstrów uczęszczających na kurs w szkole kowalskiej w Sułkowicach, tudzież potrzeby podwyższenia subwencyi na utrzymanie c. k. szkoły drzewnej w Zakopanem.

W dziale III. *poz. 394.* Wydatek zwyczajny *mniejszy* o 1.050 wedle potrzeby.

W dziale III. *poz. 396. a)* i *b).* Wydatek zwyczajny *mniejszy* o 4.000 zł. z powodu, iż odpada potrzeba kredytu na wzory rysunkowe i podręczniki.

W dziale III. *poz. 397 a).* Wydatek zwyczajny *mniejszy* o 2.000 zł. z powodu, iż w tym roku nie ma zamiaru urządzania kursów dla nauczycieli.

W dziale V. *poz. 405 a).* Ostatnia rata 37.500 zł. na uzupełnienie funduszu przemysłowego do wysokości 500.000 zł. wstawioną zostanie, z powodu trudności budżetowych, dopiero do preliminarza roku 1901.

W dziale V. *poz. 405 b).* Wydatek nadzwyczajny *mniejszy* o 15.000 zł. z powodu, iż odpada jednorazowy kredyt udzielony na wystawę paryską.

W dziale V. *poz. 405 c).* Wydatek nadzwyczajny *mniejszy* o 150 zł. z powodu, iż odpada jednorazowy datek dla Tow. szewców i garbarzy w Tyśmienicy.

W dziale VI. *poz. 407.* Wydatek zwyczajny *większy* o 8.000 zł.

W dziale VI. *poz. 407.* Wydatek nadzwyczajny *większy* o 1.500 zł.

} Na podstawie umowy zawartej z c. k. rządem, z uwzględnieniem użycia kredytów zaoszczędzonych w myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 22. marca 1899.

W dziale VI. *poz. 408.* Wydatek zwyczajny *mniejszy* o 1.400 zł. z powodu, że w obec otwarcia akademii handlowej we Lwowie, odpadnie potrzeba udzielania stypendyów na kształcenie się za granicą kraju.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900. zwyczajne	Wniosek na rok 1900. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899.
			Złote austryackie			
XVII.		**Wydatki rozmaite.**				
	410	Do rozporządzalności Wydziału krajowego	30.000	—	30.000	30.000
	411	Na fundacyę wieczystą im. Jego Ces. Król. Apostolskiej Mości Cesarza Franciszka Józefa I.	12.000	—	12.000	12.000
	412	Dotacya dożywotnia JE. Dr. Franciszka Smolki	4.000	—	4.000	4.000
	413	Pietruskiej Stefanii, stały roczny dodatek ze Skarbu krajowego do pensyi emerytalnej	1.800	—	1.800	1.800
	414	Dla księży unitów chełmskich, ich wdów i sierót	1.200	—	1.195	1.200
	415	Sawczyńskiej Jadwidze, wdowie po ś. p. Zygmuncie Sawczyńskim, stały roczny dodatek do pensyi emerytalnej . .	500	—	500	500
		Do przeniesienia .	49.500	—	49.495	49.500

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1900.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900. zwyczajne	Wniosek na rok 1900. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899.
			Złote austryackie			
XVII.		Z przeniesienia .	49.500	—	49.495	49.500
	416	Korosteńskiej Felicyi b. nauczycielce szkoły P. Klarysek w Starym Sączu, zaopatrzenie dożywotnie z łaski, rocznie	80	—	80	80
	417	Czyrniańskiej Teofili, wdowie po kierowniku szkoły kołodziejskiej i bednarskiej w Kamionce Strumiłowej, zaopatrzenie dożywotnie z łaski (ewentualnie aż do wyjścia zamąż) . . .	400	—	400	400
	418	Na misye katolickie, do rozporządzalności Wydziału krajowego	3.000	—	3.000	3.000
	419	Towarzystwu ratunkowemu ochotniczemu we Lwowie	300	—	300	300
	420	Towarzystwu ratunkowemu ochotniczemu w Krakowie	300	—	300	300
	421	Krajowemu Związkowi ochotniczych straży pożarnych, zasiłek stały . .	3.000	—	3.000	3.000
	422	Na opłatę odsetek (najwyżej 4%) od pożyczek 200.000 zł., zaciągniętych przez gminę m. Nowego Sącza na odbudowanie zniszczonych pożarem budynków miejskich, regulacyę ulic i inne inwestycye (VI. rata z przyznanych przez lat 20)	8.000	—	8.000	8.000
	423	Koszta utrzymania rozmaitych osób w szpitalach, przyjęte na fundusz krajowy w zastępstwie gmin	3.500	—	1.944	4.381
	424	Schmidowa Walerya, wdowa po rządcy szpitala w Przemyślu . . .	100	—	100	100
	425	Sierotom po ś. p. Granatowskim (5. rata, ostatnia z przyznanych na lat 5) .	200	—	200	200
	425*a)*	Pogorzelcom w gminach: Dzieduszyce, Pacyków, Bratkowce	—	—	—	1.500
	425*b)*	Pogorzelcom do rozporządzalności Wydz. krajowego, w załatwieniu petycyi .	—	—	500	600
	425*c)*	Rampeltowa, wdowa po rządcy szpitala, jednorazowo	—	—	200	200
	425*d)*	Ogonowska, wdowo po profesorze, jednorazowo	—	—	360	360
	425*e)*	Na kościół polski we Wiedniu, jednorazowo na koszta dokonanej przebudowy	—	—	—	1.000
	425*f)*	Pogorzelcom gminy Skałat, do rozporządzalności Wydziału krajowego . .	—	—	—	1.000
	425*g)*	Pogorzelcom gminy Muszyna, do rozporządzalności Wydziału krajowego . .	—	—	—	500
	426	Funduszowi koszar krajowych, dotacya na pokrycie 4% odsetek od pożyczek 1,500.000 zł. zaciągniętych w c. k. Dyrekcyi galic. funduszu propinacyjnego, na dostarczenie c. k. Skarbowi wojskowemu koszar krajowych . .	54.000	—	28.400	55.600
		Do przeniesienia .	122.380	—	96.279	130.021

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1900.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900. zwyczajne	Wniosek na rok 1900. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899.
			Złote austryackie			
XVII.		Z przeniesienia .	122.380	—	96.279	130.021
	427	Rozmaite wydatki byłych funduszów indemnizacyjnych	100	—	119	100
	428	Na szkołę kadetów we Lwowie, III. rata z przyznanych gminie m. Lwowa przez lat 28 od roku 1898 począwszy, w myśl Uchwały Wys. Sejmu z dnia 5. lutego 1898	2.500	—	2.500	2.500
	429	Na potrzeby ludności dotkniętych klęskami elementarnemi, pierwsza rata z trzechlecia po	20.000	—	—	50.000
	430	Na pokrycie 66% dodatku krajowego do podatku zarobkowego, opłacić się mającego przez galic. fundusz propinacyjny w myśl §. 100. ustawy z dnia 25. października 1896 Nr. 220. Dz. p. p. i uchwały Sejmu z 29. stycznia 1898	41.052	—	41.052	41.052
	431	Na bonifikacyę dla funduszów powiatowych, za ubytek w dochodach opłacanych do końca roku 1897 z galic. funduszu propinacyjnego, w myśl uchwały Sejmu z dnia 29. stycznia 1898	50.000	—	48.432	50.000
	432	Na koszta urządzenia i utrzymania kursu dla pisarzy gminnych . . .	3.600	—	—	3.600
	432*a)*	Wydziałowi krajowemu, do rozdzielenia między petentów	—	—	1.000	—
	432*b)*	Jezierskiemu, byłemu pisarzowi szpitala we Lwowie	—	—	100	—
	432*c)*	Na zakład hafciarski Pedynkowskiej w Krakowie	—	—	400	—
	432*d)*	Subwencya na budowę kaplicy w Nowym Sączu dla młodzieży szkolnej . .	—	—	200	—
	432*e)*	Zasiłki dla kościołów i kaplic niezaopatrzonych	—	—	1.000	—
	432*f)*	Dla ks. Zmartwychwstańców, na kościół w Wiedniu	—	—	1.000	—
	432*g)*	Pogorzelcom gminy Derewnia . . .	—	—	300	—
	432*h)*	Pogorzelcom gminy Żuklin . . .	—	—	300	—
	432*i)*	Na badanie organizacyi i rozwoju kas pożyczkowych systemu Raiffeisena .	—	—	1.066	—
	432*k)*	Budowa nowego skrzydła do gmachu sejmowego	—	—	349	—
	432*l)*	Na podwyższenie funduszu pożyczkowego dla dróg powiatowych i gminnych .	—	—	20.000	—
	432*m)*	Rozmaite drobne wydatki (zwrotne) .	—	—	2	—
		Suma rubryki XVII. wydatków .	239.632	—	214.099	277.273

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1900.

Wyjaśnienia.

Do poz. 423. Wedle osobnego sprawozdania do LW. 46.710/99.

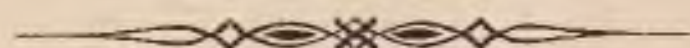
Do poz. 425 a) — 425 g) i 429. Pozycye te opuszczono, jako jednorazowo uchwalone na rok 1899.

Do poz. 426 Na podstawie specyalnego preliminarza funduszu koszar krajowych (dołączonego jako osobny alegat do rubr. XVII. wydatków funduszu krajowego do LW. 48.032/99).

Do poz. 429. Wedle osobnego sprawozdania dotyczącego klęsk elementarnych.

Do poz. 432. Jak na r. 1899 uchwalono — a to na podstawie osobnego sprawozdania dotyczącego kursu dla pisarzy gminnych.

Do poz. 432 a — m). Pozycye te wstawiono jedynie ze względu na wynikłość z roku 1898.

CZĘŚĆ II.

DOCHODY.

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1900.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900. zwyczajne	Wniosek na rok 1900. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899
			Złote austryackie			
		DOCHODY.				
I.	1	**Pozostałość z rachunków z lat ubiegłych**	257.963	—	258.032	940.174
		Wyjaśnienia. Na rok 1900 wstawia się całą nadwyżkę budżetową z rachunku roku 1898 wynoszącą 257.963 zł. 14 ct.				
II.	2	**Odsetki od pieniędzy chwilowo lokowanych**	—	—	2.473	5.000
		Wyjaśnienia. Na rok 1900 z tytułu odsetek czynnych nic się nie preliminuje z następujących powodów: Ponieważ wynik zamknięcia rachunków z roku 1899, o ile już dziś da się przewidzieć, nie rokuje żadnej nadziei znaczniejszej nadwyżki dochodów, zaś fundusz uposażenia kasy krajowej, z powodu nierównomierności wydatków i wpływających dochodów, musi być w ciągu roku używanym na bieżące potrzeby — zatem szczególnie w miesiącach letnich, okaże się niewątpliwie potrzeba zaciągania chwilowych, oprocentowanych pożyczek, zaczem ewentualne odsetki czynne, posłużą tylko na opłatę odsetek biernych.				
III.		**Dochody z dróg krajowych i kolei żelaznych.**				
	3	Myta na drogach krajowych . . .	232.000	—	228.326	232.000
	4	Odsetki zwłoki i kary konwencyonalne .	726	—	713	700
	5	Grzywny za przestępstwa drogowe . .	138	—	73	200
	6	Datki dobrowolne od stron prywatnych na budowę dróg krajowych . .	850	—	750	850
	7	Czynsz za użycie rowu drogi krajowej Gorlice-Konieczna, na rurociąg naftowy .	2.838	—	2.706	2.700
	8	Zwroty kosztów wywłaszczenia gruntów pod budowę drogi krajowej Przeworsk-Dynów	—	3.583	2.000	3.584
	9	Subwencya c. k. Skarbu państwa na budowę dróg gminnych:				
		a) Majdan-Stany-Rozwadów . . .	—	20.000	15.000	20.000
		b) Biertowice-Zembrzyce . . .	—	6.000	6.000	—
	10	Zwroty zaliczkowo poniesionych wydatków administracyjnych, spowodowanych budową kolei lokalnych, od towarzystw kolejowych	—	18.000	33.682	18.000
		Suma rubryki III. .	236.552	47.583	289.250	278.034
			284.135			

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1900.

Wyjaśnienia.

Do poz. 3. Dochody z myt wynosiły: w r. 1896 — 225.797 zł., w r. 1897 — 230.742 zł., w r. 1898 — 228.326 zł.; razem 684.865 zł. — przeciętnie na jeden rok 228 288 zł.

Na rok 1900 obowiązują kontrakty dla 77 stacyj mytniczych za łączną kwotę . . . . 135.404 zł.

Od 1. stycznia 1900 roku, przypada do wydzierżawienia 80 stacyj mytniczych a rezultat licytacyi może być wiadomym dopiero przy końcu roku 1899 — biorąc zaś za podstawę sumę czynszów z tychże stacyj po koniec roku 1899 w kwocie . . . . 105.467 „

okazałyby się spodziewane dochody w kwocie . . . . . . 240.871 zł.

Z uwagi jednak na możliwe należytości zaległe i możliwą zniżkę czynszów 80-ciu stacyj wydzierżawić się mających — które to dochody obecnie się zmniejszają z powodu liczniejszych nowo-zbudowanych kolei żelaznych potrąca się . . . . 8.871 „

i z tych powodów wstawiono na rok 1900 jak na rok 1899 . . 232.000 zł.

Do poz. 4. Preliminuje się więcej o 26 zł. na podstawie trzechletniego przecięcia. Dochody wynosiły w roku 1896 — 713 zł., w r. 1897 — 753 zł., w r. 1898 — 713 zł.; razem 2.179 zł. — przecięcie wynosi 726 zł.

Do poz. 5. Wstawiono mniej o 62 zł. Dochody wynosiły w r. 1896 — 172 zł., w r. 1897 — 169 zł., w r. 1898 — 73 zł., razem 414 zł., w przecięciu wynika dochód 138 zł., który też preliminuje się — niemniej z powodu zmienności tej pozycyi.

Do poz. 6. Jak na r. 1899 — jako następne raty przypadające na drogi: Lwów-Stojanów w kwocie 750 zł. i Rzeszów-Nadbrzezie 100 zł., razem 850 zł.

Do poz. 7. Preliminowano więcej o 138 zł. z powodu wydzierżawienia dalszej części drogi na przestrzeni 1.380 metrów (LW. 61.277/98).

Do poz. 9. Wstawiono łączną kwotę 26.000 zł.; stosownie do przyrzeczonych przez c. k. Rząd subwencyj na rok 1900. (LW. 46.291/99).

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900. zwyczajne	Wniosek na rok 1900. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899.
			Złote austryackie			
IV.		**Nadwyżki dochodów od zakładów dotowanych.**				
	11	Od funduszu policyi krajowej . . .	2.880	—	2.242	2.480
	12	„ „ szpitala św. Łazarza w Krakowie: oddział chorych 3.980 zł. „ obłąkanych 11.185 „	15.165	—	102.070	13.004
	13	„ „ szpitala lwowskiego, oddziału chorych z klinikami .	15.425	—	—	—
	14	„ „ zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie	28.493	—	35.979	19.838
		Suma rubryki IV. .	61.963	—	140.291	35.322
		Wyjaśnienia w specyalnych preliminarzach tych funduszów.				
V.		**Zwroty zaliczek z lat ubiegłych.**				
	15	Od urzędników krajowych z płac . .	18.500	—	19.100	18.500
	16	„ nauczycieli szkół rolniczych . .	1.200	—	1.102	1.200
		Do przeniesienia .	19.700	—	20.202	19.700

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1900.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900 zwyczajne	Wniosek na rok 1900 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899.
			Złote austryackie			
V.		Z przeniesienia .	19.700	—	20.202	19.700
	17	Od nauczycieli szkół i zakładów przemysłowych	1.200	—	—	—
	18	„ szpitali powszechnych z rachunków kwartalnych	15.000	—	14.853	14.000
	19	„ gmin za dawniejsze koszta leczenia .	200	—	210	300
	20	„ stron rozmaitych ze spraw drogowych	2.500	—	2.477	2.500
	21	Rozmaite	2.500	—	531	2.500
	22	Zwroty kosztów zdjęć i projektów melioracyjnych	7.080	—	50	—
		Suma rubryki V. .	48.180	—	38.323	39.000

Wyjaśnienia.

Do poz. 15, 18, 19, 20 i 21:

Wynikłości w poz.:	*15.*	*18.*	*19*	*20.*	*21.*
w roku 1896	18.830 zł.	19.349 zł.	275 zł.	4.134 zł.	10.271 zł.
„ „ 1897	17.909 „	12.473 „	300 „	3.225 „	19.298 „
„ „ 1898	19.100 „	14.853 „	210 „	2.477 „	531 „
razem . . .	55.839 zł.	46.675 zł.	785 zł.	9.836 zł.	30.100 zł.
przeciętnie . .	18.613 „	15.558 „	262 „	3.278 „	10.033 „
preliminuje się na r. 1900 w zaokrągleniu	18.500 „	15.000 „	200 „		

zaś w pozycyi 20. ze względu na wynik roku 1898 tylko 2.500 zł., zaś w poz. 21. jak od szeregu lat 2500 zł. a to z powodu ściśle przypadkowej natury tego rodzaju dochodów, nie dających się z góry przewidzieć, jak również z uwagi na mały wynik z roku 1898.

Do poz. 17. Nowa pozycya zapreliminowana analogicznie do poz. 16.

Do poz. 22. Tytułem zwrotów kosztów zdjęć i projektów melioracyjnych preliminuje się na rok 1900:

a) od funduszu regulacyi górnego Dniestru . . . . 4.250 zł.

b) od funduszu obwałowania lewego brzegu Wisły między Krakowem a granicą Państwa . . . . 2.830 zł.

Razem . . 7.080 zł.

Poszczególnione koszta wypłacone zostały z rubr. XIII. wydatków funduszu krajowego w latach poprzednich, a zostaną ściągnięte w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z 16. lutego 1894 od pomienionych funduszów, dla których pierwsze raty datku krajowego wstawiono do preliminarzy rubr. XIII. wydatków na rok 1897 i 1899 a mianowicie: odnośnie do uchwał Wydziału krajowego: do LW. 11.132/97 na regulacyę górnego Dniestru, zaś do LW. 53.562/96 na obwałowanie lewego brzegu Wisły pod Krakowem.

W myśl życzenia komisyi budżetowej wyrażonego przy uchwaleniu rubr. V. dochodów roku 1899, zauważa się, iż zwroty zaliczek na płace z lat ubiegłych, wypłaconych z rubr. II., X. i XIII. wydatków wpływają jako dochód do poz. 15., z rubr. XV. do poz. 16., z rubr. XVI. do poz. 17., dalej zwroty dotyczące rubr. III. do poz. 18. i 19. rubr. X. do poz. 20., rubr. XIII. do poz. 22., zaś zwroty z rozmaitych rubryk do poz. 21.

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1900.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900. zwyczajne	Wniosek na rok 1900. nadzwyczajne	Wyńikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899.
			Złote austryackie			
VI.		**Zwroty pożyczek.**				
	22*a)*	Chorzelowska Spółka wodna dla odpływu wód w powiecie Mieleckim, między Wisłoką a drogą krajową Dębicko-Tarnobrzeską	—	—	92	—
	22*b)*	Chrzanów, Wydział powiatowy, rata bezprocentowej pożyczki 3.000 zł. dla ludności dotkniętej gradobiciem .	—	—	300	300
	22*c)*	Wieliczka, Wydział powiatowy rata bezprocentowej pożyczki 3.000 zł. dla ludności dotkniętej gradobiciem . .	—	—	300	300
	22*d)*	Od Wydziałów powiatowych, zwrot bezprocentowych pożyczek, udzielonych w roku 1890 w sumie 200.000 zł. dla ludności dotkniętej klęską nieurodzaju w roku 1889	—	—	5.851	—
	23	Zarząd centralny galic. towarzystwa dla ogrodnictwa i pszczelnictwa we Lwowie, zwrot bezprocentowej pożyczki 500 zł., IX. rata	50	—	—	50
	23*a)*	Sanok, komitet parafialny gr. kat. zwrot bezprocentowej pożyczki 1.200 zł., udzielonej na restauracyę, IX. rata .	—	—	120	120
	24	Ślusarczyk Jan, garncarz w Zalesiu, zwrot pożyczki bezprocentowej 200 zł. na cele jego pracowni, V. (ostatnia) rata	40	—	—	40
	25	Stary Sącz, wzorowy warstat szewski, zwrot pożyczki bezprocentowej 400 zł. udzielonej na zakupno materyałów, IX. X. (ostatnia) rata . . .	80	—	80	80
	26	Buczacz, Rada powiatowa, zwrot pożyczki bezprocentowej 3.000 zł. dla niesienia pomocy ludności nawiedzonej gradobiciem w roku 1894, V. rata . .	500	—	500	500
	27	Bohorodczany, powiat, zwrot bezprocentowej pożyczki 4.169 zł. 65 ct. z tytułu zapłaconej przez fundusz krajowy c. k. Skarbowi państwa, w zastępstwie powiatu, reszty bezprocentowej pożyczki 5.000 zł., udzielonej w roku 1899 powiatowi bohorodczańskiemu za poręczeniem kraju, V. rata . . .	417	—	417	417
	28	Zarząd wzorowego warstatu szewskiego w Uhnowie, zwrot zaliczki 500 zł. udzielonej w roku 1892 VII. i VIII. rata po 50 zł.	100	—	—	100
	29	Konwent PP. Benedyktynek w Przemyślu, zwrot bezprocentowej pożyczki, udzielonej w sumie 5.000 zł. na budowę szkoły robót kobiecych, IV. rata .	300	—	300	300
		Do przeniesienia .	1.487	—	7.960	2.207

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1900.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900. zwyczajne	Wniosek na rok 1900. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899.
			Złote austryackie			
VI.		Z przeniesienia .	1.487	—	7.960	2.207
	30	Zarząd krajowego warstatu szewskiego w Witkowie Nowym, zwrot zaliczki 500 zł. na zakupno materyałów, VII. VIII. rata	100	—	100	100
	31	Zarząd szkoły koronkarskiej w Kańczudze zwrot pożyczki 200 zł. udzielonej na fundusz obrotowy, VII. i VIII. rata .	40	—	40	40
	32	Kalwarya, gmina, zwrot pożyczki 4.000 zł. udzielonej na budowę tamtejszej szkoły stolarskiej, V. i VI. rata . .	800	—	800	800
	32*a)*	Od Wydziałów powiatowych, zwrot bezprocentowych pożyczek, udzielonych w roku 1892, w sumie 76.000 zł. dla ludności dotkniętej klęską nieurodzaju w roku 1890	—	—	2.402	—
	33	Śniatyn, Wydział powiatowy III. rata bezprocentowej pożyczki 3.000 zł. na zakupno realności dla szkoły koszykarskiej w Dżurowie	200	—	200	200
	33*a)*	Myślenice, Wydział powiatowy — zwrot pożyczki 3.000 zł. dla ludności dotkniętej gradobiciem	—	—	300	—
	33*b)*	Fibich Władysław — zwrot pożyczki .	—	—	1.000	—
	33*c)*	Marconi Leonard — zwrot pożyczki .	—	—	838	—
		Suma rubryki VI. .	2.627	—	13.640	3.347

Wyjaśnienia.

Do poz. 22 a). i 22 d). Pozycye te wstawiono ze względu na wynikłość z roku 1898.

Do poz. 22 b). i 22 c). Nic się nie preliminuje, albowiem ostatnie raty wstawiono do budżetu na rok 1899.

Do poz. 23. Wierzytelność z końcem roku 1900 wynieść powinna wedle warunków spłaty 50 zł.

Do poz. 23 a). Resztę wierzytelności w kwocie 360 zł. odpisano w myśl uchwały Wys. Sejmu z 21. marca 1899 LW. 21.482/1899.

Do poz. 24. i 25. Wierzytelność ta z końcem roku 1900 powinna być wedle pierwotnych warunków spłaty całkowicie umorzona.

Do poz. 26. W myśl warunków spłaty do LW. 71.385/1896. Wierzytelność z końcem roku 1900 wyniesie 500 zł.

Do poz. 27. Wierzytelność z końcem roku 1900 wyniesie 2.083 zł.

Do poz. 28. Wierzytelność z końcem roku 1900 wynieść powinna wedle warunków spłaty 100 zł.

Do poz. 29. Wierzytelność z końcem roku 1900 wyniesie 3.800 zł.

Do poz. 30. W myśl warunków spłaty do LW. 16.801/1895 wierzytelność z końcem roku 1900 wyniesie 100 zł.

Do poz. 31. W myśl warunków spłaty do LW. 16.990/1895 wierzytelność z końcem roku 1900 wyniesie 40 zł.

Do poz. 32. W myśl warunków spłaty do LW. 53.312/1897 wierzytelność z końcem roku 1900 wyniesie 1.600 zł.

Do poz. 32 a). 33 b). i 33 c). Pozycye te wstawiono ze względu na wynikłość z roku 1898.

Do poz. 33. W myśl warunków spłaty do LW. 14.701/1898 wierzytelność z końcem roku 1900 wyniesie 2.400 zł.

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1900.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900. zwyczajne	Wniosek na rok 1900. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899.
			Złote austryackie			
VII.	34	**Dochody szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie**	7.380	—	7.377	7.380
		Wyjaśnienia w specyalnym preliminarzu.				
VIII.		**Dochody krajowych szkół rolniczych i folwarku w Dublanach.**				
	35	Szkoła wyższa rolnicza w Dublanach .	30.208	—	23.484	27.204
	36	„ niższa „ „ „ .	3.698	—	3.782	3.698
	37	Folwark „ „ .	20.947	—	20.117	19.935
	38	Szkoła gorzelnicza „ „ .	2.500	—	2.700	2.500
	39	Gorzelnia krajowa „ „ .	6.604	—	4.460	6.063
	40	Stacya kontrolna i doświadczalna botaniczno-rolnicza we Lwowie . . .	1.600	—	1.227	1.500
	41	Stacya kontrolna i doświadczalna chemiczno-rolnicza w Dublanach . .	1.750	—	1.619	1.750
		Suma rubryki VIII.	67.307	—	57.389	62.650
		Wyjaśnienia w specyalnych preliminarzach.				
IX.		**Dochody krajowej szkoły rolniczej i folwarku w Czernichowie.**				
	42	Szkoła średnia rolnicza w Czernichowie .	21.600	—	19.334	18.840
	43	Folwark w Czernichowie	7.120	—	8.785	7.770
		Suma rubryki IX. .	28.720	—	28.119	26.610
		Wyjaśnienia w specyalnych preliminarzach.				
X.		**Dochody innych szkół rolniczych krajowych.**				
	44	Szkoła niższa rolnicza w Horodence .	3.850	—	4.035	3.670
	45	„ „ „ „ Jagielnicy .	6.080	—	8.479	5.794
	46	„ „ „ „ Kobiernicach .	8.258	—	10.028	8.048
	47	„ „ „ „ Bereźnicy .	4.500	—	6.323	4.380
	48	„ „ „ „ Suchodole .	5.144	—	3.604	4.648
	49	Szkoła ogrodnicza w Tarnowie . .	4.680	—	5.424	4.550
	49*a)*	Szkoła uprawy i wyprawy lnu i konopi w Gródku	—	—	345	—
	50	Zakład sadowniczy w Zaleszczykach .	200	—	—	—
		Suma rubryki X. .	32.712	—	38.238	31.090
		Wyjaśnienia w specyalnych preliminarzach.				

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1900.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900. zwyczajne	Wniosek na rok 1900. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899.
			Złote austryackie			
XI.		**Zwroty za sprawdzanie rachunków aptekarskich.**				
	51	Od szpitali powszechnych . . .	460	—	470	460
		Wyjaśnienia.				
		Jak w roku zeszłym.				
XII.		**Dochody z przelania do skarbu krajowego pozostałości z funduszu zapomogi z r. 1866.**				
	52	Wpływy ze zwrotu pożyczek udzielonych Wydziałom powiatowym . . .	1.907	—	1.928	1.907
		Wyjaśnienia.				
		Wedle planu umorzenia wynoszą w r. 1900 raty anuitetowe:				
		a) w kapitale . . 1.787 zł. 15 ct.				
		b) w odsetkach . . 119 „ 85 „				
		Razem . 1.907 zł. — ct.				
XIII.		**Dochody z kwaterunku żandarmeryi.**				
	53	Kwaterunkowe	21.842	—	22.014	20.090
	54	Noclegowe	41.652	—	40.373	40.331
	55	Udział administracyi politycznej . .	15.052	—	14.474	14.502
	56	Dochód: *a)* z gmachu lwowskiego (dawnego) . 12.936 zł. *b)* z gmachu lwowskiego (dobud. skrzydła) 5.743 „ *c)* z realności w Czortkowie . . . 700 „	19.379	—	19.579	19.379
		Suma rubryki XIII.	97.925	—	96.440	94.302

Wyjaśnienia.

Do poz. 53. Kwaterunkowe zawiera w sobie wynagrodzenie z c. k. Skarbu Państwa:

za kwatery 7 oficerów przy sztabie	4.360	zł.
„ „ 2 majorów	1.388	„
„ „ 12 rotmistrzów	5.256	„
„ „ 37 oficerów niższych stopni	8.888	„
„ „ 4 wachmistrzów rachunkowych	880	„
„ „ 2 woźnych	440	„
kancelarya sztabu	630	„
razem j. w. .	21.842	zł.

Do poz. 54. Noclegowe obliczone jest za 2.654 głów dzienie po 4·7 ct. za jednego żołnierza za cały rok.

Do poz. 55. Udział administracyi politycznej mieści w sobie zwroty za umieszczenie w koszarach posterunkowych 226 żandarmów przeznaczonych do kontroli bydła.

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1900.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900. zwyczajne	Wniosek na rok 1900. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899.
			Złote austryackie			
XIV.	57	**Dochód ze zwrotu wydatków szupasowych**	8.000	—	7.793	8.000
		Wyjaśnienia. Dochody wynosiły w r. 1896 10.804 zł., w r. 1697 7.351 zł., w r. 1898 7.793 zł., razem 25.948 zł., przeciętnie 8.649 zł. Z uwagi jednak na wynikłości ostatnich dwóch lat preliminuje się 8.000 zł. jak na rok 1899 uchwalono.				
XV.	58	**Dochody krajowego składu publicznego w Krakowie**	20.275	—	18.625	19.435
		Uzasadnienie w specyalnym preliminarzu i sprawozdaniu o składzie publicznym.				
XVI.	59	**Dochód z krajowych opłat konsumcyjnych** (w myśl ustawy z dnia 4. lipca 1899 Nr. 93. Dz. u. kr.) . . .	810.000	—	825.352	810.000

Wyjaśnienia.

Z dniem 31. grudnia 1899 przestaje obowiązywać ustawa z dnia 15. kwietnia 1894 Dz. u. k. Nr. 33, którą od dnia 1. stycznia 1895 zaprowadzone zostały na rzecz funduszu krajowego, krajowe opłaty konsumcyjne. Natomiast na mocy nowej ustawy z dnia 4. lipca 1899 Dz. u. kr. Nr. 93 przedłużonym został pobór opłat konsumcyjnych w tej samej wysokości i od tych samych trunków na dalszych pięć lat, a to od 1. stycznia 1900 do 31. grudnia 1904. — Gdy wydać się mające przepisy wykonawcze do nowej ustawy, wpłyną niewątpliwie na wysokość tych dochodów Skarbu krajowego i gdy z końcem bieżącego roku rozpisane będą nowe licytacye: co do których z powodu poczynionych przez dotychczasowych dzierżawców doświadczeń — nie można już teraz nawet w przybliżeniu przewidzieć, jaki będzie ich wynik — postanowił Wydział krajowy dla braku jakichkolwiek danych w chwili układania niniejszego preliminarza, wstawić do tegoż preliminarza dochód z krajowych opłat konsumcyjnych w tej samej wysokości, w jakiej Wysoki Sejm uchwalił je w budżecie na rok 1899 t. j. w sumie 810.000 zł.

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1900.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900. zwyczajne	Wniosek na rok 1900. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899.
			Złote austryackie			
XVII.		**Rozmaite dochody.**				
	60	Taksy krajowego archiwum aktów grodzkich i ziemskich we Lwowie i w Krakowie	225	—	261	225
	61	Datki deklarowane przez Wydziały powiatowe na wykupno gruntów pod kolej transwersalną (c. k. państwowa): *a)* Buczacz, rata roczna 1.000 zł. - ct. *b)* Czortków, " " 529 " — " *c)* Krosno, " " 631 " 62 " *d)* Limanowa, " " — " — " *e)* Nowy Targ, " " — " — " *f)* Sanok, " " 796 " — " *g)* Stanisławów, " " 755 " 41 " *h)* Tłumacz, " " 717 " 69 "	4.430	—	4.351	4.430
	62	Subwencye z c. k. Skarbu państwa:				
		a) dla biura melioracyjnego . . .	8.000	—	5.000	5.000
		b) na utrzymanie kursu praktycznego dla dozorców melioracyjnych . .	2.000	—	2.000	2.000
		c) na utrzymanie technika do kultury i eksploatacyi torfowisk . . .	2.000	—	1.000	1.000
		d) na utrzymanie 4 nauczycieli wędrownych rolnictwa dla włościan . .	4.000	—	4.000	4.000
		e) na utrzymanie instruktora mleczarstwa	1.000	—	1.000	1.000
		f) na założenie szkoły rolniczej w Suchodole IV. rata na rachunek przyrzeczonych 28.000 zł. . . .	6.000	—	6.000	6.000
		g) na koszta licencyonowania buhajów .	4.000	—	4.000	4 000
		h) na 2 instruktorów hodowli bydła .	2.000	—	2.000	2.000
		i) na koszta założenia niższej szkoły rolniczej w Bereźnicy, dalsza rata .	—	—	6.000	3.000
		k) na podniesienie uprawy tytoniu .	—	—	1.000	3.000
		l) na utrzymanie nauczyciela wędrownego weterynaryi	1.000	—	1.000	1.000
		m) dla kursu rolniczego dla nauczycieli szkół ludowych	—	—	1.000	1.000
		n) na utrzymanie krajowej szkoły górniczej i wiertniczej w Borysławiu .	4.500	—	4.500	4.000
	63	Bonifikacya z c. k. Skarbu państwa za zrzeczenie się poboboru dodatku krajowego, do podatku osobisto-dochodowego	366.223	—	378.029	366.223
	64	Bonifikacya z galic. fund. propinacyjnego *a)* dla kraju . . . 150.000 zł. *b)* dla powiatów . . 50.000 "	200.000	—	200.000	200.000
	65	Od rady powiatowej w Zaleszczykach na koszta założenia tamtejszej szkoły sadowniczej przez lat 5 (II. rata) po .	500	—	—	500
		Do przeniesienia .	605.878	—	621.141	608.378

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1900.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900. zwyczajne	Wniosek na rok 1900. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899.
			Złote austryackie			
XVII.		Z przeniesienia .	605.878	—	621.141	608.378
	66	Od gminy miasta Zaleszczyki na koszta założenia tamtejszej szkoły sadowniczej przez lat 5 (II rata po) . .	100	—	—	100
	67	Dochody byłych funduszów indemnizacyjnych: 1. Od obowiązanych: *a)* Wypłata kapitałów i rent: Galicya wschodnia . 68 zł. 15 ct. Galicya zachodnia . — „ — „	68	—	1.162	418
		b) Odsetki za zwłokę i rozmaite inne dochody: Galicya wschodnia . 600 zł. — ct. Galicya zachodnia . 40 „ — „	640	—	725	809
		2. Dochód z zaległych dodatków indemnizacyjnych od kontrybuentów: Galicya wschodnia . 25.000 zł. „ zachodnia . 5.000 „ W. Ks. Krakowskie . — „	30.000	—	30.954	40.000
	68	Dochód ze sprzedaży kart myśliwskich .	10.000	—	19.022	5.000
	69	Dochód z 3%-wych wkładek emerytalnych od płac urzędników krajowych .	10.444	—	—	10.576
	70	Dochód ze stacyi elektrycznej w gmachu sejmowym	1.600	—	4.636	600
	71	Rozmaite dochody:				
		a) sprzedaż książek i druków . .	2.200	—	180	2.200
		b) sprzedaż papierów wyszkartowanych i wzorów drukowych . . .	100	—	205	100
		c) różne przygodne	10	—	9.720	10
	71*a)*	C. k. Skarb Państwa na utrzymanie pomocnika instruktora mleczarstwa .	—	—	600	—
	71*b)*	Dochody b. funduszu gmachu sejmowego	—	—	24	—
	71*c)*	C. k. Skarb Państwa, na stypendya dla uczniów szkoły lasowej i szkół roln. w Dublanach i w Czernichowie .	—	—	4.000	—
	71*d)*	C. k. Skarb Państwa, na doświadczenia w tępieniu myszy polnych . .	—	—	4.000	—
	71*e)*	Od funduszu „Spółek wodnych“ na umorzenie pożyczki kraj. z roku 1889, dla Spółek wodnych, spłaconej zastępczo przez tenże fundusz	—	—	29.119	—
	71*f)*	Ze sprzedaży realności krajowego składu publicznego we Lwowie i gruntu na Szumanówce	—	152.583	—	—
		Suma rubryki XVII.	661.040	152.583	725.488	668.191
			813.623			

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1900.

Wyjaśnienia.

Do poz. 62 a) i *62 c)*. Podwyższono na mocy zobowiązania c. k. Rządu do LW. 81.433/98.

Do poz. 62 i) k) m). Nie preliminuje się jako subwencyj przyznanych tylko na rok 1899.

Do poz. 62 n). Preliminuje się na podstawie faktycznych wpływów z trzech lat ostatnich.

Do poz. 67: *ad 1 a)*. Na podstawie planu umorzenia.

ad 1 b). Preliminuje się prawdopodobny dochód w kwocie 640 zł. w uwzględniednieniu wynikłości z roku 1898, tudzież okoliczności, że wpływy te stale się zmiejszają.

ad 2. Zaległość wedle zamknięcia rachunków z końcem roku wynosiła:

w Galicyi wschodniej	117.636 zł.	12 ct.
w „ zachodniej	24.083 „	— „
w W. Ks. Krakowskiem	5.203 „	49 „
Razem . .	146.922 zł.	61 ct.

Z uwagi jednak na spodziewane odpisy z powodu klęsk elementarnych i innych przyczyn, następnie ze względu na okoliczność, że wpływy z roku na rok się zmniejszają, gdyż w roku 1896 wynosiły 102.412 zł. 35 ct., w roku 1897 już 66.027 zł. 56 ct., zaś w roku 1898 tylko 30.953 zł. 83½ ct., niemniej też i ze względu na to, że wynikłość pierwszych czterech miesięcy roku 1899 wynosi 8.006 zł. 40 ct. podczas gdy w roku 1898 za ten sam czas wynosiła 11.673 zł. 74½ ct. preliminuje się dochód w Galicyi wschodniej . . . 25.000 zł.

w Galicyi zachodniej . . .	5.000 „
Razem . .	30.000 zł.

Dla W. Ks. Krakowskiego, nic się nie preliminuje podobnie jak w roku 1899.

Do poz. 68. Preliminuje się przypuszczalny dochód roczny netto po potrąceniu ewentualnych wydatków na druki.

Do poz. 69. Dochód ten preliminuje się na podstawie §. 34. statutu emerytalnego dla urzędników krajowych, uchwalonego przez W. Sejm w dniu 15. lutego 1898. W myśl tegoż statutu przypada w roku 1900 do ściągnięcia z poborów wypłacanych

z rubr. II.	5.102 zł.
X. (drogi)	2.613 „
X. (koleje)	582 „
XIII.	2.114 „
XV.	33 „
Razem . .	10.444 „

Do poz. 70. Dochód spodziewany *większy* o 1.000 zł. w myśl umowy zawartej do LW. 53.295/99 z filią c. k. uprz. austr. Zakładu kredytowego, któremu dostarcza się prądu elektrycznego ze stacyi w gmachu sejmowym.

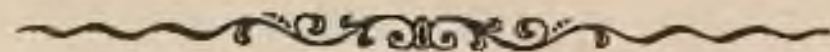
Do poz. 71 f). Z uwagi na zachodzące w tym roku trudności w pokryciu potrzeb preliminanarza, wstawiono w dochód sumy uzyskane (netto) ze sprzedaży składów publicznych we Lwowie (LW. 31.210/899) . . . . 193.216 zł.

i gruntów na Szumanówce (LW. 27.552/897)	27.945 „
Razem . .	221.161 zł.
po strąceniu wydatków poniesionych na kupno gruntu pod budowę nowego skrzydła gmachu sejmowego w kwocie . .	68.578 „
czyli wstawiono w dochód pozostałą resztę w kwocie . . .	152.583 zł.

W przedmiocie tym przedkłada Wydział krajowy osobne sprawozdanie.

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1900.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900. zwyczajne	Wniosek na rok 1900. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899.
			Złote austryackie			
XVIII.	72	**Dodatki do podatków.**				
		1. Od podatku gruntowego i domowego w sumie 9,060.332 zł.:				
		a) w Galicyi wschodniej i zachodniej po 65 ct. 5,506.417 zł.				
		b) w Wielk. Księstwie Krakowskiem po 54 ct. 318.018 „				
		2. Od innych podatków w sumie 2,239.668 zł.:				
		a) w Galicyi wschodniej i zachodniej po 72 ct. 1,507.745 zł.				
		b) w Wielk. Księstwie Krakowskiem po 61 ct. 88.803 „	7,420.983	—	7,173.473	6,655.394
		Wyjaśnienia.				
		Na podstawie wyłuszczonej szczegółowo w sprawozdaniu o budżecie na rok 1900.				

I. Związkowa drukarnia we Lwowie, ulica Lindego l. 4.

I. Alegat

do preliminarza funduszu krajowego na rok 1900.

Fundusz szkolny krajowy.

PRELIMINARZ

na rok

1900.

Alegat do rubr. VII. wydatków funduszu krajowego.

z załącznikami:

1) Wykaz liczby posad etatowych nauczycieli na rok 1899/900
2) " " " " religii " 1899/900
3) " stałych darów z łaski dla wdów po nauczycielach i byłych nauczycieli
4) " ryczałtów na drobne potrzeby szkolne
5) " posad nauczycieli nadetatowych przyzwolonych na rok 1899/900
6) " przekształconych i nowo zorganizowanych szkół od 15 maja 1898 do 30 czerwca 1899
7) " zaliczek dla gmin na budynki szkolne

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

Wydatki Fundusz szkolny krajowy.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Sumaryusz	Wniosek na rok 1900 zwyczajne zł.	Wniosek na rok 1900 nadzwyczajne zł.	Wynikłość z roku 1898 zł.	Kwota uchwalona na rok 1899 zł.
		Wydatki.				
I.	1—7	**Płace, remuneracye za udzielanie nauki religii, dodatki pięcioletnie, wynagrodzenia za godziny nadobowiązkowe i na zastępstwo nauczycieli urlopowanych**	3,928.500	—	3,318.012	3,440.000
II.	8—11	**Remuneracye, zapomogi, zasiłki dla kursów wakacyjnych oraz remuneracye za roboty ręczne**	51.100	—	49.964	56.100
III.	12	**Koszta podróży i dyety nauczycieli przeniesionych ze względów służbowych.**	5.000	—	5.012	5.000
IV.	13—16	**Dodatek do funduszu emerytalnego, interkalarya, emerytury dla tracących posady i dary z łaski.** . . .	45.610	3.400	52.761	55.798
V.	17	**Zasiłki do funduszów szkolnych miejscowych na budowę szkół.** . . .	100.000	—	100.000	100.000
VI.	18—21	**Na zasiłki dla funduszów szkolnych miejscowych, na utrzymanie szkół, utrzym. budynku szkolnego w Tarnowie, mniejsze potrzeby szkolne i urzędowe, oraz koszta nadzoru funduszów szkolnych miejscowych.**	95.509	320	89.578	90.600
VII.	22	**Na przybory naukowe** (ze slöjdem). . .	18.460	—	18.460	18.460
VIII	23	**Na biblioteki okręgowe.**	5.000	—	4.090	4.125
IX.	24	**Na konferencye okręgowe.** . . .	34.000	—	34.508	35.505
X.	25	**Na stypendya dla uczniów i uczenic Seminaryów nauczycielskich** . .	100.000	—	92.911	100.000
		Do przeniesienia . .	4,383.179	3.720	3,765 296	3,905.588

Preliminarz na rok 1900. Wydatki

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Sumaryusz	Wniosek na rok 1900 zwyczajne zł.	Wniosek na rok 1900 nadzwyczajne zł.	Wynikłość z roku 1898 zł.	Kwota uchwalona na rok 1899 zł.
		Z przeniesienia . .	4,383.179	3.720	3,765.296	3,905.588
XI.	26	**Rozmaite wydatki**	11.800	—	11.800	11.800
XII.	27	**Zasiłki dla szkół utrzymywanych przez korporacye**	—	20.568	19.268	22.068
		Suma wydatków. . . .	4,394.979	24.288	3,796.364	3,939.456
		Ogółem. . . .	4,419.267			
		W porównaniu z kwotą uchwaloną na r. 1899	3,939.456			
		okazuje się wydatek większy o . .	479.811			

a mianowicie:

Rub. I.	więcej o 488.500 zł. . .	—	
„ II.	mniej o	5.000 zł.	
„ IV.	„	6.788 „	
„ VI.	więcej o 5.229 zł. . .	—	
„ VIII.	„ . 875 „ . .	—	
„ IX.	mniej o	1.505 „	
„ XII.	„ „	1.500 „	
Razem	więcej o 494.604 zł.	mniej o 14.793 zł.	

Wogóle więcej jak wyżej o 479.811 zł. jak przy pojedynczych rubrykach i pozycyach wyjaśniono.

Dochody | Fundusz szkolny krajowy.

Liczca rubryki	Liczca pozycyi	Sumaryusz	Wniosek na rok 1900 zwyczajne zł.	Wniosek na rok 1900 nadzwyczajne zł.	Wynikłość z roku 1898 zł.	Kwota uchwalona na rok 1899 zł.
		Dochody.				
I.	1—7	**Odsetki od kapitałów . . . .**	34.160	—	33.944	34.122
II.	8—16	**Dochody z dóbr, realności i innych praw**	21.767	—	21.762	21.767
III.	17—27	**Dodatki . . . .**	1,365 352	—	1,310.763	1,378.332
IV.	28	**Zysk ze sprzedaży książek szkolnych .**	2.835	—	2.835	2.835
V.	29	**Zapisy i darowizny . . . . .**	—	—	—	—
VI.	30	**Taksy od spadków . . . . .**	35.000	—	31.895	20.000
VII.	31	**Rozmaite wpływy . . . . .**	—	—	32.467	—
VIII.	32	**Dodatek z c. k. Skarbu państwa . .**	54.943	—	54.943	54.943
IX.	33	**Zwroty zaliczek udzielonych gminom na budynki szkolne z lat dawniejszych**	3.560	—	5.999	4.365
		Suma dochodów . . .	1,517.617	—	1,494.608	1,516.364
		Z porównania z sumą wydatków . . .	4,394.979	24.288		
		okazuje się niedobór do pokrycia z funduszu krajowego	2,877.362	24.288		
		Razem . . .	2,901.650			
		W porównaniu uchwalonych dochodów na rok 1899	1,516.364			
		z preliminowanymi dochodami na rok 1900	1,517.617			
		okazuje się prawdopodobny wzrost dochodów o	1.253			
		a mianowicie:				
		Rub. I. więcej o 38 zł.				
		„ III. mniej o . . . . . 12.980 zł.				
		„ VI. więcej o 15.000 zł.				
		„ IX. mniej o . . . . . 805 zł				
		Razem więcej o 15.038 zł. mniej o 13.785 zł.				
		Wogóle więcej jak wyżej o . 1.253 zł.				

Preliminarz na rok 1900. Dochody

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Sumaryusz	Wniosek na rok 1900 zwyczajne zł.	Wniosek na rok 1900 nadzwyczajne zł.	Wynikłość z roku 1898 zł.	Kwota uchwalona na rok 1899 zł.
		Porównując zwiększone dochody o . .		1.253		
		z zwiększonymi wydatkami o . .		479.811		
		okazuje się zwiększony niedobór o .		478.558		
		spowodowany podwyższeniem płac nauczycieli szkół ludowych i wydziałowych po myśli ustawy krajowej z dnia 7 lipca 1899 Dz. ust. i rozp. kr. Nr. 85 i podwyższeniem płac i remuneracyi nauczycieli religii po myśli ustawy krajowej z dnia 22 czerwca 1899 Dz. ust. i rozp. kr. Nr. 81; dalej zorganizowaniem nowyh 48 szkół, rozdzieleniem 5 szkół przepełnionych, każdej na dwie szkoły odrębne a to męską i żeńską, reorganizacyą 154 szkół na więcej klasowe i wreszcie naturalnym rozwojem szkół wogóle.				

Wydatki. Fundusz szkolny krajowy.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900 zwyczajne zł.	Wniosek na rok 1900 nadzwyczajne zł.	Wynikłość z roku 1898 zł.	Kwota uchwalona na rok 1899 zł.
		Wydatki.				
I.		**Płace i dodatki.**				
	1	Na płace i dodatki na mieszkanie nauczycieli etatowych	2,823.000	—	2,327.001	2,400.000
	2	Na wynagrodzenie nauczycieli nadetatowych.	510.000	—	468.380	480.000
	3	Na płace i dodatki na mieszkanie etatowych nauczycieli religii	156.000	—	117.097	133.000
	4	Na remuneracye za udzielenie nauki religii .	42.500	—	34.903	40.000
	5	Na dodatki pięcioletnie nauczycieli . .	290.000	—	268.069	280.000
	6	Na wynagrodzenie nauczycieli za godziny nadobowiązkowe	85.000	—	80.780	85.000
	7	Na zastępstwo nauczycieli urlopowanych .	22.000	—	21.782	22.000
		Suma rubryki I. . .	3,928.500	—	3,318.012	3,440.000
II.		**Remuneracye i zasiłki.**				
	8	Remuneracye i zapomogi dla nauczycieli .	22.000	—	21.710	22.000
	9	Na zasiłki dla nauczycieli przeznaczonych na kurs rolniczy	1.500	—	3.363	3.500
	10	Na kursa wakacyjne nauki zręczności . .	1.600	—	1.600	1.600
	11	Remuneracye na naukę robót ręcznych .	26.000	—	23.291	29.000
		Suma rubryki II. . .	51.100	—	49.964	56.100
III.	12	**Na koszta podróży i dyety nauczycieli przeniesionych ze względów służbowych . . . .**	5.000	—	5.012	5.000

Preliminarz na rok 1900. Wydatki.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900 zwyczajne zł.	Wniosek na rok 1900 nadzwyczajne zł.	Wynikłość z roku 1898 zł.	Kwota uchwalona na rok 1899 zł.
IV.		**Dodatki i dary z łaski.**				
	13	Dodatek stały do funduszu szkolnego krajowego emerytalnego	12.800	—	12.800	12.800
	14	Interkalarya przypadające z funduszu szkolnego krajowego na rzecz krajowego funduszu szkolnego emerytalnego za pierwszy kwartał w razie opróżnienia posad nauczycielskich . . .	24.840	—	29.988	31.268
	15	Na emerytury dla nauczycieli, którzy tracą posady wskutek reorganizacyi szkół .	—	3.400	3.321	3.400
	16	Dary z łaski dla wdów po nauczycielach i byłych nauczycieli, a to: *a*) stałe wedle wykazu „C" 4.970 zł. 09 ct. *b*) jednorazowe . . . 3.000 „ — „				
		razem . . .	7.970	—	6.652	8.330
		Suma rubryki IV. . .	45.610	3.400	52.761	55.798
V.	17	**Na zasiłki dla funduszów szkolnych miejscowych na budowę szkół.** . .	100.000	—	100.000	100.000
VI.	18	**Na zasiłki dla funduszow szkolnych miejscowych na utrzymanie szkoł** . .	25.000	—	24.904	25.000
	19	Na utrzymanie budynku szkolnego w Tarnowie	280	320	308	600
	20	Na mniejsze potrzeby szkolne i urzędowe .	64.229	—	58.366	59.000
	21	Na koszta nadzoru funduszów szkolnych miejscowych	6.000	—	6.000	6.000
		Suma rubryki VI. . .	95.509	320	89.578	90.600
VII.	22	**Na przybory naukowe** (ze slöjdem)	18.460	—	18.460	18.460

Wydatki. Fundusz szkolny krajowy.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900 zwyczajne zł.	Wniosek na rok 1900 nadzwyczajne zł.	Wynikłość z roku 1898 zł.	Kwota uchwalona na rok 1899 zł.
VIII.	23	**Na biblioteki okręgowe . . . .**	5.000	—	4.090	4.125
IX.	24	**Na konferencye okręgowe . . . .**	34.000	—	34.508	35.505
X.	25	**Na stypendya dla uczniów i uczennic seminaryów nauczycielskich . .**	100.000	—	92.911	100.000
XI.	26	**Na rozmaite wydatki a to:**				
		a) na potrzeby szkół ogólnej natury . . . . . 1.500 zł.				
		b) na drobne wydatki Rad szkolnych okręgowych. . . 1.800 „				
		c) na wydawnictwo dziennika urzędowego Rady szkolnej krajowej . . . . 2.500 „				
		d) Na koszta zarządu z powodu przelania funduszów szkolnych okręgowych do funduszu szkolnego krajowego . 6.000 „				
		razem . .	11.800	—	11.800	11.800
XII.	27	**Zasiłki dla szkół utrzymywanych przez korporacye:**				
		a) dla szkoły klasztornej PP. Benedyktynek obrz. orm. we Lwowie . . .	—	3.000	3.000	3.000
		b) dla szkoły klasztornej PP. Klarysek w Starym Sączu	—	1.500	1.500	1.500
		c) dla szkoły klasztornej PP. Benedyktynek obrz. łać. w Przemyślu . . , .	—	3.168	3.168	3.168
		d) dla szkoły żeńskiej PP. Bazylianek w Jaworowie	—	800	500	800
		Do przeniesienia . . .	—	8.468	8.168	8.468

Preliminarz na rok 1900. Wydatki.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900 zwyczajne zł.	Wniosek na rok 1900 nadzwyczajne zł.	Wynikłość z roku 1898 zł.	Kwota uchwalona na rok 1899 zł.
		Z przeniesienia . . .	—	8.468	8.168	8.468
		e) dla szkoły wydziałowej żeńskiej św. Scholastyki w Krakowie	—	1.000	—	2.500
		f) dla szkoły żeńskiej św. Tomasza w Krakowie	--	500	500	500
		g) dla szkoły żeńskiej Augustyanek w Krakowie	—	700	700	700
		h) dla szkoły żeńskiej w Stryju utrzymanej przez Towarzystwo pedagogiczne . . .	—	500	500	500
		i) dla szkoły izraelickiej w Brodach . .	—	6.000	6.000	6.000
		k) dla internatu PP. Bazylianek we Lwowie	—	500	500	500
		l) dla szkoły zręczności oddziału Towarzystwa pedagogicznego w Krakowi .	—	300	300	300
		m) dla szkoły sióstr miłosierdzia w Rozdole	—	600	600	600
		n) dla szkoły sióstr Felicyanek w Besku .	—	200	200	200
		o) dla szkoły izraelickiej w Tarnopolu .	—	1.500	1.500	1.500
		p) dla szkoły sióstr Felicyanek w Uchnowie	—	300	300	300
		Suma rubryki XII. . .	—	20.568	19.268	22.068

W y j a ś n i e n i a.

Do rubr. I. pozyc. 1. Wydatki na płace i dodatki na mieszkanie nauczycieli etatowych wynoszą według załączonego wykazu „A" . . . . 3,171.795 zł.

Z kwoty tej potrąca Rada szkolna krajowa tytułem interkalaryów 11% t. j. kwotę . . . . 348.897 zł.

otrzymuje przeto kwotę . . . . 2,822.898 zł.

a preliminuje po zaokrągleniu wydatek w kwocie . . . . 2,823.000 zł.

Na rok 1899 dozwolony został ten wydatek w wysokości . . 2,400.000 zł.

wydatek więc na rok 1900 preliminowany jest większy od dozwolonego na rok 1899 o . . . . 423.000 zł.

Przyczyny tego wzrostu leżą:

1) W uwzględnieniu ustawy krajowej z dnia 7 lipca 1899 (Nr. 85 Dz. u. i r. kr.) podwyższającej pobory nauczycieli szkół ludowych i wydziałowych.

2) w zorganizowaniu nowych 48 szkół i rozdzieleniu 5 szkół przepełnionych, każdej na dwie szkoły odrębne a to męską i żeńską i

3) W reorganizacyi 154 szkół na więcejklasowe, z tych jednej 6 klasowej na 5 klasową szkołę wydziałową połączoną z 4 klasową szkołą pospolitą, jednej 6 klasowej na 3 klasową wydziałową połączoną z 4 klasową pospolitą, oraz dwóch szkół 4 klasowych na szkoły 3 klasowe wydziałowe połączone z 4 klasową szkołą pospolitą.

Do rubr. I. poz. 2. Wedle wykazu „E przypada na wynagrodzenie nauczycieli nadetatowych kwota . . . . 580.020 zł.

Od tej kwoty potrąca c. k. Rada szkolna krajowa z powodu posad nieobsadzonych lub obsadzonych siłami niekwalifikowanymi 12% w kwocie . . . . 69.602 zł.

zostaje przeto . . . 510.418 zł.

a preliminuje się okrągło . . . . 510.000 zł.

t. j. o 30.000 zł. więcej niż na rok 1899 uchwalono.

Do rubr. I. poz. 3. Wedle wykazu „B" wynoszą płace wraz z dodatkami na mieszkanie nauczycieli religii kwotę . . . . . . 186.120 zł.

Od tej kwoty strąca c. k. krajowa Rada szkolna tytułem opróżnionych posad 16% w kwocie . . . . 29.779 zł.

zostaje zatem kwota . . . 156.341 zł.

a preliminuje się okrągło . . . . 156.000 zł.

t. j. o 23.000 zł. więcej niż na rok 1899 uchwalono, a to z powodu polepszenia płac nauczycieli religii dozwolonego ustawą krajową z dnia 22/6 1899 Nr. 81 Dz. u. i r. kr. oraz z powodu systemizowania nowych posad nauczycieli religii.

Do rubr. I. poz. 4. Preliminuje się o 2.500 zł. więcej niż na rok 1899 uchwalono z powodu podwyższenia renumeracyi nauczycieli religii dozwolonego ustawą krajową z dnia 22/6 1899. Nr. 81 Dz. u. i r. kr.

Preliminarz na rok 1900. Wydatki

Do rubr. I. poz. 5. Preliminuje się o 10.000 zł. więcej niż na rok 1899 przyzwolono, gdyż przeciętny wzrost tego wydatku wynosi rocznie przeszło 10.000 zł.

Do rubr. I. poz. 6. Preliminuje się jak na rok 1899 uchwalono.

Do rubr. I. poz. 7. Preliminuje się jak na rok 1899 uchwalono.

Do rubr. II. poz. 8. Preliminuje się jak na rok 1899 uchwalono.

Do rubr. II. poz. 9. Preliminuje się tylko na czas od 1. września do 31. grudnia 1900.

Do rubr. II. poz. 10. Preliminuje się jak na rok 1899 uchwalono.

Do rubr. II. poz. 11. Preliminuje się o 3.000 zł. mniej niż na rok 1899 uchwalono ze względu na wynikłość roku 1898.

Do rubr. III. poz. 12. Preliminuje się jak na rok 1899 uchwalono.

Do rubr. IV. poz. 13. Preliminuje się jak na rok 1899 uchwalono.

Do rubr. IV. poz. 14. Preliminuje się ten wydatek w wysokości faktycznej kwoty, przypadającej z powodu opróżnionych posad nauczycielskich.

Do rubr. IV. poz. 15. Preliminuje się jak na rok 1899 uchwalono.

Do rubr. IV. poz. 16. Preliminuje się wedle wykazu „C“ o 360 zł. mniej niż na rok 1899. uchwalono, a to o 120 zł. mniej zpowodu śmierci Grzegorza Sądowego w rubryce „stałe dary z łaski“, a 240 zł. mniej w rubryce „jednorazowe dary z łaski“ z powodu odpadnięcia kwartału pozgonnego przyznanego w roku 1899 Stefanii Kobiałkiewiczowej.

Do rubr. V. poz. 17. Preliminuje się jak na rok 1899 uchwalono.

Do rubr. VI. poz. 18. Preliminuje się jak na rok 1899 uchwalono.

Do rubr. VI. poz. 19. Preliminuje się jak na rok 1899 uchwalono.

Do rubr. VI. poz. 20. Preliminuje się wedle wykazu „D“ więcej o 5.229 zł. niż na rok 1899 uchwalono zpowodu przeistoczenia szkół na więcejklasowe i nowozorganizowania szkół ludowych oraz 5 kursów rolniczych dopełniających.

Do rubr. VI. poz. 21. Preliminuje się jak na rok 1899 uchwalono.

Do rubr. VII. poz. 22. Preliminuje się jak na rok 1899.

Preliminowana kwota będzie użytą:

1) na uzupełnienie przyborów zwykłych dla szkół, które ich nie mają, jak liczydeł, modeli miar i wag i map Galicyi i Austro-Węgier;

2) na przybory do nauki chemii, fizyki, geografii i rysunków dla szkół wydziałowych oraz 6-cio i 5-cio klasowych szkół pospolitych.

3) na zaopatrzenie w przyrządy do nauki zręczności tych szkół, których nauczyciele pobierali naukę zręczności na kursach wakacyjnych;

4) na zaopatrzenie kursów rolniczych w niezbędne narzędzia gospodarskie.

Do rubr. VIII. poz. 23. Preliminuje się o 875 zł. więcej niż na rok 1899 uchwalono z powodu rozdziału bibliotek okręgowych wedle okręgów sądowych.

Do rubr. IX. poz. 24. Preliminuje się mniej o 1.505 zł. niż na rok 1899 uchwalono ze względu na wynikłości roku 1898.

Do rubr. X. poz. 25. Preliminuje się jak na rok 1899 uchwalono.

Do rubr. XI. poz. 26. Preliminuje się jak na rok 1899 uchwalono.

Do rubr. XII. poz. 27. Preliminuje się tylko 1000 zł., a więc mniej o 1500 zł. niż na r. 1899 uchwalono, a to z powodow podanych w sprawozdaniu z czynności Departamentu II.

Preliminarz na rok 1900. Dochody

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		Wniosek na rok 1900 zwyczajne zł.	Wniosek na rok 1900 nadzwyczajne zł.	Wynikłość z roku 1898 zł.	Kwota uchwalona na rok 1899 zł.
		Dochody.					
I.		**Odsetki od kapitałów.**					
	1	Odsetki od kapitału wypożyczonego na uposażenie funduszu pożyczkowego na budowę szkół:					
		a) 6% od 5.000 zł. w list. zast. Zakł. kred. w Krakowie	300 zł. — ct.				
		b) 4½% od 13.200 zł. w listach zastawnych Banku krajowego	594 „ — „				
		c) 4½% od 112.400 zł. w obligacyach galicyjskich pożyczek krajowych	5.058 „ — „				
		d) 4½% od 93.300 zł. w listach zastawnych galicyjskiego Towarzystwa kredytowego ziemskiego	4.198 „ 50 „				
		e) 4% od 600 zł. w listach zastawnych galicyjskiego Towarzystwa kredytowego ziemskiego	24 „ — „				
		f) 4% od 135.000 koron w listach zastawnych galicyjskiego Towarzystwa kredytowego ziemskiego	2.700 „ — „				
		g) 4% od 329 zł. 85 ct. w książeczkach Banku krajowego	13 „ 19 „	12.888	—	12.888	12.888
	2	Od 4% listów zast. galic. Banku krajowego nominalnej wartości 16.600 koron będących własnością majątku zarodowego		332	—	248	248
	3	Odsetki od kapitałów przeznaczonych na płacę nauczycieli:					
		a) 4% od 72.400 kor. w obl. galic. pożyczki krajowej z roku 1893	1.448 zł. — ct.				
		Do przeniesienia	1.448 zł. — ct.	13.220	—	13.136	13.136

Dochody | Fundnsz szkolny krajowy.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900 zwyczajne zł.	Wniosek na rok 1900 nadzwyczajne zł.	Wynikłość z roku 1898 zł.	Kwota uchwalona na rok 1899 zł.
		Z przeniesienia 1.448 zł. — ct.	13.220	—	13.136	13.13[illegible]
		b) 4% od 865.900 koron w listach zastawnych galicyjskiego Banku krajowego . . . . 17.318 „ — „				
		c) 4% od 900 zł. w list. zast. gal. Towarzystwa kredyt. ziemsk. . . 36 „ — „				
		d) 4% od 41.200 kor. w list. zast. gal. Tow. kredyt. ziemskiego . . . 824 „ — „				
		e) 4% od 2.000 zł w oblig. gal. funduszu propinac. 80 „ — „				
		f) 4% od 100 zł. losu państw. z roku 1860 . 4 „ — „				
		g) 4% od 7.947 zł. 67 ct. w książeczkach Banku krajowego . . . 317 „ 91 „	20.028	—	20.548	20.074
	4	5% od kapitałów hipotekowanych w walucie wiedeńskiej: Kapitał / Odsetki				
		a) u bractwa św. Anny w Jarosławiu . 75 zł. — ct. 1 zł. 57½ ct.				
		b) na realności Nr. 35 w Mościskach . 7 „ 30 „ — „ 16 „				
		c) na realności Nr. 48, 106 i 202 w Mościskach . 25 „ — „ — „ 52½ „				
		d) na dobrach Gdów . . 187 „ 30 „ 3 „ 94 „				
		e) u bractwa szkaplerza w Bochni . 50 „ — „ 1 „ 05 „				
		f) u bractwa Niepokal. pocz. NPM. w Łukawicy . 112 „ 30 „ 2 „ 36½ „				
		Do przeniesienia 457 zł. 30 ct. 9 zł. 61½ ct.	33.248	—	33.684	33.21[illegible]

Preliminarz na rok 1900. Dochody.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900 zwyczajne zł.	Wniosek na rok 1900 nadzwyczajne zł.	Wynikłość z roku 1898 zł.	Kwota uchwalona na rok 1899 zł.
		Z przeniesienia 457 zł. 30 ct. 9 zł. 61½ ct.	33.248	—	33.684	33.210
		g) u bractwa różańcowego w Bruśniku . 250 „ — „ 5 „ 25 „				
		h) u bractwa różańcowego w Woli Lubeckiej . . 267 „ 30 „ 5 „ 62½ „				
		975 zł. — ct. 20 zł. 49 ct.	20	-	22	20
	5	5% od kapitałów hipotekowanych w walucie polskiej:				
		a) na dobrach Branice Kapitał 5.000 złp. — gr. Odsetki 62 zł. 52 ct.				
		b) na dobrach Głęboka 17.418 „ 05 „ 217 „ 73 „				
		c) na dobrach Dojazdów . 28.712 „ 22 „ 358 „ 91 „				
		51.130 złp. 27 gr. 639 zł. 16 ct.	639	—	62	639
	6	5% od kapitałów hipotekowanych na realnościach w Krakowie w wal. polskiej.				
		a) Nr. 342 I. 521 V. Kapitał 949 złp. 13 gr. Odsetki 11 zł. 86½ ct.				
		b) Nr. 171 I. 256 II. 421 „ 26 „ — „ — „				
		1.371 złp. 09 gr. 11 zł. 86½ ct.	12	—	24	12
	7	5% od kapitałów hipotekowanych na rzecz pojedynczych szkół:				
		a) od 4.200 zł. na dobrach Zwiernik i Budy dla szkoły w Zwierniku . . 210 zł. — ct.				
		b) od 100 talarów na dobrach Niegowice dla szkoły w Niegowicach . 10 „ 50 „				
		Do przeniesienia 220 zł. 50 ct.	33.919	—	33.792	33.881

Dochody — Fundusz szkolny krajowy.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900 zwyczajne zł.	Wniosek na rok 1900 nadzwyczajne zł.	Wynikłość z roku 1898 zł.	Kwota uchwalona na rok 1899 zł.
		Z przeniesienia 220 zł. 50 ct.	33.919	—	33.792	33.881
		c) od 420 zł. na dobrach Kańczuga dla szkoły w w Grodzisku . . 21 „ — „				
		241 zł. 50 ct.	241	—	152	241
		Suma rubryki I.	34.160	—	33.944	34.122
II.		**Dochody z dóbr, realności i innych praw.**				
	8	Czynsz z ogrodu szkolnego w Dunajowie	1	—	1	1
	9	„ „ „ „ Krukienicac	2	—	6	2
	10	„ „ „ „ Bieczu .	1	—	—	1
	11	„ z wydzierżawionych gruntów w Zagórzu	5	—	20	5
	12	„ „ „ „ Pilznie .	410	—	410	410
	13	„ „ „ „ Skawinie .	186	—	163	186
	14	Od gminy miasta Tarnowa czynsz za wynajęcie budynku będącego w części własnością funduszu szkolnego krajowego .	162	—	162	162
	15	Czysty dochód z gruntów i realności pojedynczych szkół	5.000	—	5.000	5.000
	16	Wartość naturaliów od gmin, obszarów dworskich i innych stron	16.000	—	16.000	16.000
		Suma rubryki II. . .	21.767	—	21.762	21.767
III.		**Dodatki.**				
	17	Od gminy Zaleszczyki dodatek na wydatki kancelaryjne szkoły głównej: *a)* miasto Zaleszczyki . 12 zł. 23 ct. *b)* Zaleszczyki stare . . 1 „ 62 „ *c)* obszar dworski . . — „ 15 „	14	—	—	14
	18	Od tarnowskiej gminy żydowskiej, dodatek na utrzymanie IV klasy przy szkole głównej	26	—	—	26
	19	Od gminy Cewków część odsetek od majągminuego	105	—	105	105
		Do przeniesienia . .	145	—	105	145

Preliminarz na rok 1900. Dochody

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900 zwyczajne zł.	Wniosek na rok 1900 nadzwyczajne zł.	Wynikłość z roku 1898 zł.	Kwota uchwalona na rok 1899 zł.
		Z przeniesienia . .	145	—	105	145
	20	Od każdoczesnego proboszcza obrz. łać. w Limanowie zahipotekowana renta na część dóbr Lipowa	42	—	21	42
	21	Od legatu Ferdynanda Sroczyńskiego w kwocie 500 zł. m. k. od właściciela dóbr w Bolesławiu	26	—	26	26
	22	Od gminy Laskowce odsetki od renty państwowej Nr. 28618 na 2.350 zł. w. a. .	99	—	99	99
	23	Od gminy Bortiatyn odsetki od renty państwowej Nr. 38006 na 950 zł. w. a. .	40	—	—	—
	24	Dobrowolne zobowiązania gmin, obszarów dworskich i innych stron, tudzież z przewyżki dochodów majątków zarodowych miast i miasteczek nareszcie od gmin miasta Krakowa i Białej na płacę nauczycieli	485.000	—	413.183	485.000
	25	Zaległe z końcem roku 1894 prestacye szkolne odebrane od byłych funduszów szkolnych okręgowych	20.000	—	20.981	25.000
	26	Dodatek do podatków od gmin i obszarów dworskich	570.000	—	577.771	566 100
	27	3% dodatek okręgowy.	290.000	—	298.577	301.920
		Suma rubryki III. . .	1,365.352	—	1,310.763	1,378.332
IV.	28	**Zysk ze sprzedaży książek szkolnych** .	2.835	—	2.835	2.835
V.	29	**Zapisy i darowizny**	—	—	—	—
VI.	30	**Taksy od spadków**	35.000	—	31.895	20.000
VII.	31	**Razmaite wpływy** . . . . , .	—	—	32.467	—
VIII.	32	**Dodatek z c. k. Skarbu państwa** . .	54.943	—	54.943	54.943
IX.	33	**Zwroty zaliczek udzielonych gminom na budynki szkolne z lat dawniejszych**	3.560	—	5.999	4.365

Wyjaśnienia.

Do rubr. I. poz. 1. a) do g). Preliminuje się w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 22. września 1892 i z dnia 16. lutego 1894.

Do rubr. I. poz. 2 i 3 a) do g). Preliminuje się na podstawie stanu efektów w dniu układania preliminarza.

Do rubr. I. poz. 4 do 7. Preliminuje się na podstawie stanu kapitałów hipotekowanych w dniu układania preliminarza.

Do rubr. II. poz. 8 do 14. Preliminuje się na podstawie umów istniejących.

Do rubr. II. poz. 15 i 16. Preliminuje się jak na rok 1899.

Do rubr. III. poz. 17 do 23. Preliminuje się na podstawie istniejących zobowiązań.

Do rubr. III. poz. 24. Wedle wykazu A) dołączonego do zamknięcia rachunku za rok 1898 sprostowana należytość prestacyi szkolnej na płacę nauczycieli i potrzeby szkolne w kwotach ryczałtowych wraz z prestacyą od gminy miasta Krakowa (12% od opłacanych podatków) wynosi ogółem . . . . 499.467 zł. 44 ct.

Z powodu jednak, że niektórym miastom, wskutek orzeczeń Najwyższego Trybunału zniżoną będzie prestacya opłacana z nadwyżki dochodów majątku zarodowego, tudzież po uwzględnieniu możliwych interkalaryów preliminuje się z tego tytułu dochód w zaokrągleniu jak na rok 1899 tylko w kwocie 485.000 zł.

Do rubr III. poz. 25. Zaległe z końcem roku 1894 prestacye szkolne przejęte od byłych funduszów szkolnych okręgowych wynoszą z końcem roku 1898 jeszcze sumę 138,047 zł. 35½ ct. W roku 1898 uiszczono z tego tytułu kwotę 20.981 zł. 38 ct. zaś w I. kwartale 1899 około 5.000 zł. Dla braku innej podstawy, opierając się na tych wynikłościach proliminuje się na rok 1900 przypuszczalny dochód z tego tytułu w kwocie 20.000 zł.

Do rubr. III. poz. 26. Sprostowana należytość dodatków do podatków od gmin, obszarów dworskich i innych stron na rok 1898 wymierzona już na podstawie nowych ustaw podatkowych wynosi wedle przedłożonych przez c. k. Urzędy podatkowe wykazów ogólną sumę . . . . 569.484 zł. 22 ct.

Preliminuje się tedy przypuszczalny dochód w zaokrąglonej kwocie 570.000 „ — „

Do rubr. III. poz. 27. Sprostowana należytość na rok 1898 3% dodatków okręgowych wynosi wedle wykazów Urzędów podatkowych ogółem sumę . . . 291.475 zł. 94½ ct.

Preliminuje się więc z tego tytułu przypuszczalny dochód w zaokrąglonej kwocie . . . . 290.000 zł. — ct.

Do rubr. IV. Preliminuje się jak na rok 1899.

Preliminarz na rok 1900. Dochody

Do rubr. V. Nic się nie preliminuje dla braku wynikłości od lat wielu.

Do rubr. VI. Preliminuje się przypuszczalny dochód na podstawie ustawy krajowej z dnia 6-go grudnia 1894 Dz. ust. i rozp. kraj. Nr. 19 z roku 1896 z uwzględnieniem wzrastającej co roku wynikłości a wynoszącej w roku 1898 kwotę 31.894 zł. 73 ct. w I. zaś kwartale 1899 kwotę 11.921 zł. 50 ct.

Do rubr. VIII. Dodatek stały z c. k. Skarbu Państwa.

Do rubr. IX. Preliminuje się przypadające raty na rok 1900 (jak wykaz pod H).

Do L. 13.008 z roku 1899.
R. S. K.

Wykaz A.

liczby posad etatowych nauczycieli szkół ludowych oraz nauczycieli szkół wydziałowych systemizowanych na rok 1899/1900 z przywiązanemi do nich płacami, dodatkami za kierownictwo, i na mieszkanie z uwzględnieniem uchwały Sejmu krajowego z 22 marca 1899 w sprawie podwyższenia płac nauczycielskich wedle stanu posad w dniu 30 czerwca 1899.

Liczba posad	Wyszczególnienie.	Pojedynczo	Razem
		zł.	zł.
	Klasa I. (miasto Kraków).		
8	Dyrektorów szkół wydziałowych z dodatkiem za kierownictwo	1.200	9.600
8	Nauczycieli szkół wydziałowych po	1.000	8.800
16	„ „ „ „	990	15.840
11	Kierowników szkół pospolitych po	1.000	11.000
16	Nauczycieli starszych po	990	15.840
27	„ „ „	880	23.760
18	„ młodszych po	550	9.900
104	Razem . . .	—	94.740
	Klasa II.		
27	Dyrektorów szkół wydziałowych po	1.100	29.700
30	Nauczycieli „ „ „	990	29.700
58	„ „ „ „	880	51.040
81	Kierowników szkół pospolitych „	900	72.900
4	Nauczyceli starszych po	880	3.520
86	„ „ „	770	66.220
174	„ „ „	660	114.840
138	„ młodszych po	495	68.310
	Nauczycielki robót ręcznych, śpiewu i gimnastyki . .	—	1.400
598	Razem . .	—	437.630

Liczba posad	Wyszczególnienie.	Pojedynczo zł.	Razem zł.
	Klasa III.		
151	Kierowników szkół ludowych po	800	120.800
25	„ „ „ „	700	17.500
126	Nauczycieli starszych po	660	83.160
303	„ „ „	550	166.650
221	„ młodszych po	440	97.240
826	Razem . .	—	485.350
	Klasa IV.		
799	Kierownik szkół ludowych po	550	439.450
216	Nauczycieli starszych po	500	108.000
1.015	„ „ „	450	456.750
2.029	„ „ „	400	811.600
809	„ młodszych po . . . . , . . .	385	311.465
	62 dodatków na mieszkanie po	50	3.100
	62 „ „ „ „	45	2.790
	123 „ „ „ „	40	4.920
4.868	Razem . . .	—	2,138.075

Do L. 13.008 z 1899.
R. S. K.

Wykaz B.

posad etatowych nauczycieli religii systemizowanych na rok 1899/1900 z przywiązanemi do nich płacami i dodatkami na mieszkanie.

Ilość posad	Poszczególnienie.	Pojedynczo zł.	Razem zł.
	Kraków miasto:		
4	Nauczycieli religii szkół wydziałowych po	1.100	4.400
5	" " " " "	990	4.950
6	" " " pospolitych "	990	5.940
6	" " " " "	880	5.280
21	Razem . . .	—	20.570
	II. Klasa.		
28	Nauczycieli religii szkół wydziałowych po	990	27.720
28	" " " " "	880	24.640
16	" " " pospolitych "	880	14.080
17	" " " " "	770	13.090
33	" " " " "	660	21.780
122	Razem . . .	—	101.310
	III. Klasa.		
18	Nauczycieli religii szkół pospolitych po	770	13.860
45	" " " " "	660	29.700
10	" " " " "	550	5.500
73	Razem . . .	—	49.060
	IV. Klasa.		
23	Nauczycieli religii szkół pospolitych po	660	15.180
239	Ogółem . . .	—	186.120
	Po strąceniu 16% tytułem interkalaryów . .	—	29.779
	Zostaje . . .	—	156.341
	a preliminuje się okrągło . . .	—	156.000

Zestawienie.

Liczba posad	Wyszczególnienie.	Ogólna kwota zł.	Uwaga
104	Nauczycieli miasta Krakowa	94.740	
598	" w II. klasie	437.630	
826	" " III. "	485.350	
4.868	" " IV. "	2,138.075	
6.396	Razem . . .	3,155.795	
	Do tego:		
33	Nauczycieli dopełniających kursów rolniczych .	16 000	
6.429	Ogółem . . .	3,171.795	
	Po strąceniu 11% tytułem interkalaryów . .	348.897	
	Zostaje . . .	2,822.898	
	Czyli okrągło . . .	2,823.000	

Do L. 13 008 z roku 1899.
R. S. K.

Wykaz C.

stałych darów z łaski dla wdów po nauczycielach i byłych nauczycieli.

Liczba porząd.	Imię i nazwisko	Kwota roczna zł.	ct.
1	Hołubowicz Petronela	63	—
2	Horakowska Marya	39	—
3	Klos Franciszka	35	—
4	Seniów Agata	38	—
5	Klesiewicz Julia	36	—
6	Rogozińska Józefa	40	—
7	Witowska Julia	51	—
8	Dmytryk Michał	200	—
9	Januszewska Wiktorya	167	—
10	Prokopowicz Emila	30	—
11	Guzkiewicz Aniela	80	—
12	Czaporowska Tekla	51	—
13	Rogoszewski Jan	180	—
14	Matusiewicz Marya	80	—
15	Ferencewicz Agata	125	—
16	Jałbrzykowska Agnieszka	120	—
17	Mikiewicz Eleonora	20	—
18	Strojkowska Julia	60	—
19	Praszałowicz Marya	40	—
20	Jankowska Julia	100	—
21	Nowomiejska Karolina	51	—
22	Dubiel Amalia	63	—
23	Kołtko Wiktorya	60	—
24	Kruczkowski Leopold	30	—
25	Makarewiczowa Marya	60	—
26	Iwancio Damian	120	—
27	Kamińska Tekla	39	—
28	Kołdrasińska Zofia	80	—
29	Bernadzikiewicz Antonina	20	—
30	Dąbrowska Stefania dla 3 dzieci	40	—
31	Bukowski Szymon	75	—
32	Knihnicka Jadwiga	60	—
33	Kabarowska Michalina	83	—
34	Dąbrowska Marya	70	—
35	Panek Rozalia	50	—
36	Imańska Walerya	72	—
37	Hilowa Klementyna	20	—
38	Hornatkiewicz Antoni	96	25
39	Koral Wincenty	45	—
40	Jabłoński Karol	12	50
	Do przeniesienia	2.701	75

Liczba porząd.	Imię i nazwisko	Kwota zł.	ct.
	Z przeniesienia . . .	2.701	75
41	Kobrynowa Joanna	60	—
42	Zbarska Barbara	50	—
43	Boguszowa Józefa	100	—
44	Dubilowa Marya	100	—
45	Warchałowska Marya	50	—
46	Łopatyński Teofil	250	—
47	Stebnicka Albina	100	—
48	Wojnarska Marya	80	—
49	Jarosiewiczowa Anna	120	—
50	Jednakowska Teofila	150	—
51	Warecka Marya	150	—
52	Kowalska Amalia	120	—
53	Dolińska Paulina	108	34
54	Niementowska Emilia	50	—
55	Sądowa Helena	120	—
56	Picykowa Klementyna	100	—
57	Koncka Teresa	120	—
58	Płoszczak Cyryla	120	—
59	Iwanicka Bronisława	120	—
60	Hanulowa Ludwika	200	—
	Razem . . .	4.970	09

Do L. 13.008 z roku 1899
R. S. K.

Wykaz D.

ryczałtów na drobne potrzeby szkolne.

Liczba szkół	Rodzaj szkół	Pojedynczo zł.	Razem zł.
3.081	szkół ludowych jednoklasowych po	10	30.810
709	„ „ dwu „ „	15	10.635
55	„ „ trzy „ „	20	1.100
143	„ „ cztero „ „	25	3.575
70	„ „ pięcio „ „	30	2.100
78	„ „ sześcio „ „	35	2.730
1	„ „ siedmio „ „	40	40
6	„ wydziałowych po	70	420
26	„ „ „	55	1.430
	utrzymanie warsztatu w Sokalu	—	544
	utrzymanie 33 dopełniających kursów rolniczych po . .	55	1.815
	szkół dla nauczycieli etatowynh razem	—	55.199
	a dla 1696 nauczycieli nieetatowych i na chemikalia . .	—	—
	dla 110 szkół po	5	9.030
4.169	Ogółem . . .	—	64.229

Do L. 13.008 z roku 1899.
R. S. K.

Wykaz E.

Posad nauczycieli nadetatowych przyzwolonych na rok 1899/1900 z przywiązanemi do nich wynagrodzeniami.

Nr.	Okrąg szkolny	Ogólna liczba nauczycieli nadetat.	Z tej liczby przypada na					
			I. klasa		II. klasa		III. klasa	IV. klasa
			z wynagrodzeniem					
			594 zł.	528 zł.	528 zł.	462 zł. i 396 „	330 zł.	300 zł.
1	Biała	19	—	—	—	—	8	11
2	Bóbrka	30	—	—	—	—	8	22
3	Bochnia	46	—	—	2	9	9	26
4	Bohorodczany	8	—	—	—	—	4	4
5	Borszczów	16	—	—	—	—	3	13
6	Brody	25	—	—	3	9	3	10
7	Brzesko	48	—	—	—	—	4	44
8	Brzeżany	31	—	—	—	8	3	20
9	Brzozów	4	—	—	—	—	—	4
10	Buczacz	31	—	—	—	8	4	19
11	Chrzanów	36	—	—	—	—	10	26
12	Cieszanów	7	—	—	—	—	—	7
13	Czortków	34	—	—	—	—	13	21
14	Dąbrowa	21	—	—	—	—	4	17
15	Dobromil	8	—	—	—	—	3	5
16	Dolina	37	—	—	—	—	17	20
17	Drohobycz	25	—	—	6	4	—	15
18	Gorlice	21	—	—	—	6	2	13
19	Gródek	14	—	—	—	8	2	4
20	Grybów	8	—	—	—	—	4	4
21	Horodenka	15	—	—	—	—	4	11
22	Husiatyn	25	—	—	—	—	1	24
23	Jarosław	28	—	—	5	4	2	17
24	Jasło	16	—	—	4	3	—	9
25	Jaworów	13	—	—	—	4	1	8
26	Kałusz	31	—	—	—	—	9	22
27	Kamionka	25	—	—	—	—	6	19
28	Kolbuszowa	17	—	—	—	—	8	9
29	Kołomyja	30	—	—	8	18	—	4
30	Kosów	15	—	—	—	—	9	6
31	Kraków miasto	44	12	32	—	—	—	—
32	Kraków okolica	32	—	—	—	—	—	32
33	Krosno	21	—	—	—	6	7	8
34	Łańcut	51	—	—	—	—	20	31
35	Limanowa	18	—	—	—	—	4	14
36	Lisko	8	—	—	—	—	2	6
37	Lwów miasto	—	—	—	—	—	—	
	Do przeniesienia	858	12	32	28	87	174	525

Nr.	Okrąg szkolny	Ogólna liczba nauczycieli nadetat.	Z tej liczby przypada na I. klasa z wynagrodzeniem 594 zł.	I. klasa 528 zł.	II. klasa 528 zł.	II. klasa 462 zł. 396 „	III. klasa 330 zł.	IV. klasa 300 zł.
	Z przeniesienia	858	12	32	28	87	174	525
38	Lwów okołica	31	—	—	—	—	5	26
39	Mielec	13	—	—	—	—	5	8
40	Mościska	15	—	—	—	—	8	7
41	Myślenicea	36	—	—	—	—	8	28
42	Nadwórna	12	—	—	—	—	7	5
43	Nisko	17	—	—	—	—	5	12
44	Nowy Sącz	33	—	—	12	4	2	15
45	Nowytarg	17	—	—	—	—	6	11
46	Peczeniżyn	2	—	—	—	—	2	—
47	Pilzno	11	—	—	—	—	4	7
48	Podgórze	33	—	—	—	19	2	12
49	Podhajce	15	—	—	—	—	6	9
50	Przemyśl	50	—	—	7	19	1	23
51	Przemyślany	16	—	—	—	—	4	12
52	Rawa	18	—	—	—	—	5	13
53	Rohatyn	16	—	—	—	—	4	12
54	Ropczyce	17	—	—	—	—	7	10
55	Rudki	9	—	—	—	—	2	7
56	Rzeszów	15	—	—	8	3	—	4
57	Sambor	9	—	—	4	—	—	5
58	Sanok	11	—	—	2	2	1	6
59	Skałat	21	—	—	—	—	8	13
60	Śniatyn	17	—	—	—	8	2	7
61	Sokal	35	—	—	2	1	2	30
62	Stanisławów	36	—	—	13	14	—	9
63	Staremiasto	5	—	—	—	—	2	3
64	Stryj	31	—	—	—	15	—	16
65	Strzyżów	10	—	—	—	—	2	8
66	Tarnobrzeg	20	—	—	—	—	8	12
67	Tarnopol	19	—	—	7	2	2	8
68	Tarnów	30	—	—	5	15	4	6
69	Tłumacz	26	—	—	—	—	10	16
70	Trembowla	24	—	—	—	7	—	17
71	Turka	2	—	—	—	—	1	1
72	Wadowice	21	—	—	—	6	4	11
73	Wieliczka	29	—	—	—	11	4	14
74	Zaleszczyki	7	—	—	—	—	3	4
75	Zbaraż	14	—	—	—	—	6	8
76	Złoczów	26	—	—	—	9	1	16
77	Żółkiew	33	—	—	—	9	6	18
78	Żydaczów	18	—	—	—	—	9	9
79	Żywiec	18	—	—	—	—	7	11
	Razem	1696	12	32	88	231	339	994

Obliczenie wydatku na powyższe wynagrodzenia.

	12	nauczycieli	po 594	zł.	razem	zł.	7.128
	32	"	" 528	"	"	"	16.896
	88	"	" 528	"	"	"	46.464
231	121	"	" 462	"	"	"	55.902
	110	"	" 396	"	"	"	43.560
	339	"	" 330	"	"	"	111.870
	994	"	" 300	"	"	"	298.200
	1.696				Ogółem	zł.	580.020
		A potrąciwszy tytułem interkalare 12%				"	69.602
					Zostaje	"	510.418

A preliminuje się okrągło zł. 510.000

Do L. 13.008 z roku 1899.
R. S. K.

Wykaz F. i G.

przekształconych i nowozorganizowanych szkół od 15/5. 1898 do 30/6. 1899.

Wykaz szkół przekształconych.

Ilość szkół	z klasowej	na klasową	Uwaga
1	6 klasowa	5 kl. wydziałową połączoną z 4 kl. pospolitą.	
1	5 kl. wydział.	6 kl wydział.	
2	4 klasowa	na 3 kl. wydziałową połączoną z 4 kl. posp.	
1	6 klasowa	na 3 kl. wydziałową i 4 kl. pospolitą.	
1	5 kl. miesz.	{ 6 kl. męska { 6 kl. żeńska	
1	5 kl. miesz.	{ 6 kł. męska { 5 kł. żeńska	
3	5 kl. miesz.	{ 5 kl. męska { 5 kl. żeńska	
7	4 klasowych	6 klasowe	
1	4 klasową	5 kl. miesz.	
1	4 „	5 klasową	
7	3 „	4 „	
4	2 „	4 „	
4	2 „	3 „	
1	1 „	3 „	
124	1 „	2 „	
Razem szkół 159			

Wykaz szkół nowozorganizowanych.

45 szkół . . . . 1 klasowych

1 szkoła . . . . 2 klasowa

1 szkoła . . . . 3 klasowa

1 szkoła . . . . 4 klasowa

Razem 48 szkół.

Załącznik H. do preliminarza krajowego funduszu szkolnego na rok 1900.

WYKAZ

zaliczek udzielonych gminom na budynki szkolne

od roku 1876 po koniec roku budżetowego 1898.

Liczba porządkowa	Nazwa gminy		Zaliczka pierwotnie dana		Raty w r. 1900 do spłaty przypadające		Raty zaległe po koniec roku 1898	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
1	Babuchów	gmina	500	—	—	—	—	—
2	Bachorzec	„	500	—	—	—	—	—
3	Balice	„	300	—	—	—	—	—
4	Balińce	„	600	—	—	—	—	—
5	Bar	„	200	—	—	—	—	—
6	Barańczyce	„	400	—	—	—	—	—
7	Bartków	„	400	—	—	—	—	—
8	Bartków i Posadowa	„	200	—	—	—	—	—
9	Bartkówka	„	300	—	—	—	—	—
10	Barwald	„	1.500	—	150	—	—	—
11	Baranówka	„	200	—	20	—	—	—
12	Bereźnica szlach i rustyk	„	300	—	—	—	10	—
13	Berdadówka	„	500	—	—	—	—	—
14	Biała	„	600	—	—	—	—	—
15	Biesiadki i Zerków	„	800	—	80	—	—	—
16	Bihale	„	500	—	—	—	—	—
17	Biskupice	„	1.000	—	—	—	—	—
18	Biskupice	„	500	—	—	—	—	—
19	Blich	„	500	—	—	—	—	—
20	Błozew dolna	„	100	—	—	—	—	—
21	Błudniki	„	200	—	—	—	60	—
22	Bohutyn	„	300	—	—	—	—	—
23	Bolestraszyce	„	1.000	—	—	—	—	—
24	Boniszyn	„	500	—	—	—	—	—
25	Boratyn	„	300	—	—	—	—	—
26	Borek	„	100	—	—	—	—	—
27	Borszczów	„	1.500	—	—	—	—	—
28	Bóbrka	miasto	1.000	—	—	—	—	—
29	Bóbrka	gmina	1.000	—	—	—	—	—
30	Brzezina	„	200	—	20	—	20	—
31	Brzostowa góra	„	200	—	—	—	—	—
32	Brzoza królewska	„	350	—	—	—	—	—
33	Brzoza królewska	„	200	—	20	—	20	—
34	Brzyszczki	„	270	—	—	—	—	—
35	Buczacz	„	1.500	—	—	—	—	—
36	Bukowina	„	400	—	—	—	—	—
37	Burcze	„	200	—	20	—	—	—
38	Burczyce	„	100	—	—	—	—	—
39	Busk	„	1.000	—	—	—	—	—
40	Busowisko	„	200	—	20	—	—	—
41	Buszkowice	„	200	—	—	—	20	—
42	Capowce	„	300	—	—	—	—	—
	Do przeniesienia . .		20.920	—	330	—	130	—

Liczba porządkowa	Nazwa gminy		Zaliczka pierwotnie dana		Raty w r. 1900 do spłaty przypadające		Raty zaległe po koniec roku 1898	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
	Z przeniesienia . . .		20.920	—	330	—	130	—
43	Cetula	gmina	600	—	—	—	—	—
44	Cetula	"	200	—	—	—	—	—
45	Chłopice	"	200	—	20	—	40	—
46	Chocimierz	"	500	—	—	—	—	—
47	Chodnowice	"	200	—	20	—	—	—
48	Cholewiana góra	"	400	—	—	—	—	—
49	Chorośnica	"	500	—	—	—	250	—
50	Chudyjowce	"	200	—	20	—	20	—
51	Chyrów	"	600	—	—	—	—	—
52	Cieniawa	"	500	—	50	—	50	—
53	Cieszacin	"	200	—	—	—	—	—
54	Cikowiec	"	400	—	40	—	40	—
55	Cmolas	"	200	—	20		—	—
56	Czaple	"	200	—	—	—	—	—
57	Czarnokońce małe	"	250	—	—	—	—	—
58	Czarny potok	"	400	—	—	—	—	—
59	Czekaj	"	150	—	—	—	—	—
60	Czyków	"	400	—	—	—	—	—
61	Czerepin	"	300	—	—	—	—	—
62	Czernichowce	"	2.000	—	—	—	—	—
63	Czerniejów	"	500	—	—	—	—	—
64	Czerniszówka	"	100	—	—	—	10	—
65	Czudec	miasto	500	—	—	—	—	—
66	Czudec przedmieście	gmina	500	—	—	—	—	—
67	Czukiew	"	1.000	—	100	—	200	—
68	Czystopady	"	200	—	—	—	—	—
69	Czyszki powiat Brody	"	200	—	—	—	—	—
70	Czyszki powiat Lwów	"	200	—	—	—	—	—
71	Dąbrowa	"	6.000	—	—	—	—	—
72	Dąbrówka polska	"	500	—	—	—	—	—
73	Darachów	"	600	—	—	—	—	—
74	Daszawa	"	500	—	—	—	—	—
75	Debrzów	"	1.000	—	—	—	—	—
76	Dębina	"	400	—	—	—	—	—
77	Dębno	"	600	—	—	—	—	—
78	Dębno	"	200	—	—	—	—	—
79	Dobromil	miasto	3.000	—	—	—	—	—
80	Dobromirka	gmina	400	—	—	—	—	—
81	Dobrotwór	"	300	—	—	—	—	—
82	Dora	"	300	—	—	—	—	—
83	Doroszów wielki	"	400	—	—	—	—	—
84	Dubie	"	300	—	—	—	—	—
85	Dubiecko	"	1·500	—	—	—	—	—
86	Duhowce z Dechową	"	400	—	—	—	—	—
87	Dudyńce	"	200	—	—	—	—	—
88	Dukla	"	800	—	—	—	—	—
89	Dukla	"	2.000	—	—	—	—	—
90	Dulcza wielka	"	800	—	—	—	—	—
91	Dunkowice	"	1.000	—	—	—	—	—
	Do przeniesienia . .		53.720	—	600	—	740	—

Liczba porządkowa	Nazwa gminy		Zaliczka pierwotnie dana		Raty w r. 1900 do spłaty przypadające		Raty zaległe po koniec roku 1898	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
	Z przeniesienia . . .		53.720	—	600	—	740	—
92	Dyląg ówka	gmina	300	—	—	—	—	—
93	Dzwiniaczka	"	600	—	60	—	60	—
94	Dzurków	"	500	—	—	—	—	—
95	Dżuryn	"	1.200	—	120	—	120	—
96	Falejowa z Raczkową	"	200	—	20	—	—	—
97	Faszczówka	"	500	—	—	—	—	—
98	Firlejówka	"	100	—	—	—	—	—
99	Folwarki żydaczowskie	"	820	—	—	—	—	—
100	Gaje starobrodzkie	"	600	—	—	—	—	—
101	Ganczary	"	500	—	—	—	—	—
102	Garajowice	"	130	—	—	—	—	—
103	Giedlarowa	"	300	—	—	—	—	—
104	Gierzyce	"	300	—	—	—	—	—
105	Glinik	"	500	—	—	—	—	—
106	Głębokie	"	200	—	—	—	—	—
107	Głuchowice ad Gaje	"	300	—	—	—	—	—
108	Gołkowice	"	800	—	80	—	—	—
109	Gołogóry	"	500	—	—	—	—	—
110	Gołogóry	miasteczko	800	—	—	—	—	—
111	Górki	gmina	200	—	20	—	—	—
112	Góra ropczycka	"	200	—	20	—	—	—
113	Grabie	"	200	—	20	—	—	—
114	Grochowce	"	500	—	—	—	—	—
115	Gródek	"	500	—	50	—	50	—
116	Gruszów wielki	"	300	—	—	—	—	—
117	Grzymałów	"	1.000	—	—	—	—	—
118	Gwoździec i Cisowlas	gminy	1.500	—	75	—	75	—
119	Hadynówka	gmina	600	—	60	—	—	—
120	Hadyńkowce	"	500	—	—	—	—	—
121	Hawcze	"	500	—	—	—	—	—
122	Hermanowice	"	250	—	—	—	—	—
123	Hniliczki	"	600	—	—	—	—	—
124	Hniliczki wielkie	"	1.500	—	150	—	—	—
125	Hodów	"	600	—	—	—	—	—
126	Hodowice	"	400	—	—	—	—	—
127	Hołowczyńce	"	150	—	—	—	—	—
128	Hołowiecko	"	300	—	—	—	30	—
129	Hostów	"	500	—	—	—	—	—
130	Hruszów i Kłonica	"	530	—	—	—	—	—
131	Husisko oleskie	"	100	—	—	—	—	—
132	Husiatyn	"	800	—	—	—	—	—
133	Huta przedborska	"	100	—	—	—	—	—
134	Hyżne	"	400	—	—	—	—	—
135	Hołowczyńce	"	100	—	10	—	35	—
136	Ispas	"	300	—	—	—	—	—
137	Izdebnik	"	1.000	—	—	—	—	—
138	Jamnica	"	150	—	—	—	—	—
139	Jarocin	"	300	—	—	—	—	—
140	Jaryczów stary	"	500	—	—	—	—	—
	Do przeniesienia . .		77.450	—	1.285	—	1.110	—

Liczba porządkowa	Nazwa gminy		Zaliczka pierwotnie dana		Raty w r. 1900 do spłaty przypadające		Raty zaległe po koniec roku 1898	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
	Z przeniesienia . .		77.450	—	1.285	—	1.110	—
141	Jasienica	gmina	200	—	20	—	20	—
142	Jasień	"	1.000	—	—	—	—	—
143	Jaszczew	"	400	—	—	—	—	—
144	Jazłowczyk	"	300	—	—	—	—	—
145	Jażów nowy	"	200	—	—	—	—	—
146	Jędruskowce	"	200	—	20	—	20	—
147	Jezieżanka	"	300	—	—	—	—	—
148	Jordanów	"	1.000	—	—	—	—	—
149	Jurowce	"	200	—	20	—	20	—
150	Kalne	"	150	—	15	—	—	—
151	Kałusz	"	2.000	—	—	—	—	—
152	Kamienne	"	200	—	20	—	—	—
153	Kamienopol	"	300	—	—	—	—	—
154	Kędzierzawce	"	200	—	—	—	—	—
155	Kierlikówka z Ujazdem i Rdzawą	"	200	—	20	—	—	—
156	Klikowa	"	400	—	—	—	—	—
157	Klimiec	"	300	—	—	—	—	—
158	Klimkówka	"	400	—	—	—	—	—
159	Kłaj	"	300	—	—	—	30	—
160	Kłodno	"	200	—	—	—	—	—
161	Kobielnica ruska	"	550	—	—	—	—	—
162	Kobierzyn	"	250	—	—	—	—	—
163	Kobierzyn	"	400	—	—	—	—	—
164	Kobło stare	"	200	—	—	—	20	—
165	Kobyłowłoki	"	1.000	—	—	—	—	—
166	Kolbuszowa	"	700	—	—	—	—	—
167	Kołomyja	"	1.000	—	—	—	—	—
168	Komarno	"	1.000	—	—	—	—	—
169	Komarno	"	500	—	—	—	—	—
170	Konieczkowa	"	500	—	—	—	—	—
171	Kopki	"	300	—	—	—	—	—
172	Korczyn powiat Stryj	"	600	—	—	—	—	—
173	Korczyn powiat Krosno	"	500	—	—	—	—	—
174	Kornatowice	"	600	—	—	—	—	—
175	Koropiec powiat Czortków	"	400	—	—	—	—	—
176	Koropiec powiat Złoczów	"	300	—	—	—	—	—
177	Korszyłówka	"	500	—	—	—	—	—
178	Kosienice	"	300	—	—	—	—	—
179	Kosmacz	"	350	—	—	—	—	—
180	Kosowa	"	600	—	60	—	—	—
181	Kostarowce	"	600	—	—	—	—	—
182	Kowalowa	"	500	—	—	—	—	—
183	Kozielniki	"	200	—	—	—	—	—
184	Kozy	"	500	—	—	—	—	—
185	Krakowiec	miasto	300	—	—	—	—	—
186	Krakowiec	gmina	400	—	—	—	—	—
187	Krasne	"	200	—	—	—	19	88
188	Krasne	"	100	—	—	—	10	—
189	Krasów	"	200	—	—	—	—	—
	Do przeniesienia . .		99.450	—	1.460	—	1.249	88

Liczba porządkowa	Nazwa gminy		Zaliczku pierwotnie dana zł.	ct.	Raty w r. 1900 do spłató przypadające zł.	ct.	Raty zaległe po koniec roku 1898 zł.	ct.
	Z przeniesienia . .		99.450	—	1.460	—	1.249	88
190	Kreców	gmina	200	—	—	—	20	—
191	Kropiwna i Uhorce	„	300	—	—	—	15	—
192	Krościenko	„	200	—	—	—	—	—
193	Krościenko	„	1.000	—	—	—	—	—
194	Krotoszyn	„	500	—	—	—	—	—
195	Krówniki	„	400	—	—	—	—	—
196	Królin	„	102	—	—	—	—	—
197	Króżyki	„	200	—	20	—	20	—
198	Kryłos	„	500	—	—	—	—	—
199	Krynica	„	1.000	—	—	—	—	—
200	Krystynopol	„	600	—	—	—	—	—
201	Krzaczkowa	„	400	—	—	—	40	—
202	Kręcin	„	500	—	—	—	—	—
203	Krzyszkowice	„	1.000	—	—	—	—	—
204	Krzywcze	„	800	—	—	—	—	—
205	Księżnice	„	200	—	20	—	60	—
206	Kulików	„	2.000	—	—	—	—	—
207	Kulparków	„	600	—	—	—	80	—
208	Kuty	„	3.000	—	—	—	—	—
209	Lachowice	„	600	—	—	—	—	—
210	Lacka Wola	„	600	—	—	—	—	—
211	Lacka Wola	„	200	—	—	—	—	—
212	Lacko wielkie i małe	„	600	—	—	—	—	—
213	Lacko	„	100	—	—	—	—	—
214	Lanckorona	„	600	—	—	—	—	—
215	Leśniowice	„	200	—	20	—	40	—
216	Leszczowate	„	600	—	60	—	—	—
217	Leszczyn	„	200	—	—	—	—	—
218	Leszczyna	„	800	—	80	—	—	—
219	Leszniów	„	400	—	—	—	—	—
220	Leżajsk	„	5.000	—	—	—	—	—
221	Lipniki	„	300	—	—	—	—	—
222	Lipnica dolna	„	400	—	—	—	—	—
223	Lipnica murowana	„	600	—	—	—	—	—
224	Lipnica wielka	„	300	—	—	—	—	—
225	Lisko	„	800	—	—	—	—	—
226	Lisowice	„	900	—	—	—	—	—
227	Lisowice	„	300	—	—	—	—	—
228	Lubaczów	„	2.000	—	—	—	—	—
229	Lubcza	„	600	—	—	—	—	—
230	Lubiana	„	400	—	—	—	—	—
231	Lubla	„	200	—	—	—	—	—
232	Lubycza	„	150	—	—	—	—	—
233	Łańcut	gmina	2.000	—	—	—	—	—
234	Łańcut	miasto	4.000	—	—	—	—	—
235	Łęki	„	500	—	—	—	—	—
236	Łęki	„	200	—	20	—	—	—
237	Łęki	„	1.500	—	150	—	—	—
238	Łojowa	„	150	—	—	—	—	—
	Do przeniesienia . .		138.152	—	1.830	-	1.524	88

Liczba porządkowa	Nazwa gminy		Zaliczka pierwotnie dana zł.	ct.	Raty w r. 1900 do spłaty przypadające zł.	ct.	Raty zaległe po koniec roku 1898 zł.	ct.
	Z przeniesienia . . .		138.152	—	1.830	—	1.524	88
239	Łoniowa	gmina	800	—	80	—	—	—
240	Łopatyn	"	1.000	—	—	—	—	—
241	Łoszniów	"	500	—	—	—	—	—
242	Łoszniów	"	500	—	—	—	—	—
243	Łowce	"	300	—	—	—	—	—
244	Łuczyce	"	150	—	—	—	—	—
245	Łukowa	"	250	—	—	—	—	—
246	Magdałówka	"	600	—	—	—	—	—
247	Majdan gołogórski	"	200	—	—	—	—	—
248	Majdan górny	"	200	—	20	—	—	—
249	Majdan lipow ecki	"	300	—	—	—	—	—
250	Makowisko	"	200	—	20	—	80	—
251	Malawa	"	1.000	—	100	—	100	—
252	Manasterzec	"	400	—	—	—	—	—
253	Marcinkowice	"	200	—	—	—	—	—
254	Markowa	"	600	—	—	—	—	—
255	Markowce	"	400	—	—	—	—	—
256	Meteniow	"	300	—	—	—	—	—
257	Męcina	"	129	—	—	—	—	—
258	Męcinka	"	150	—	—	—	—	—
259	Michałkowa	"	150	—	—	—	—	—
260	Mielnica	"	300	—	—	—	60	—
261	Milatyn	"	200	—	—	—	—	—
262	Milówka	"	500	—	50	—	25	—
263	Mitulin	"	300	—	—	—	—	—
264	Młyniska	"	600	—	—	—	—	—
265	Mołotów z Demidowem	gminy	200	—	—	—	—	—
266	Mościska	"	2.000	—	—	—	—	—
267	Mostki	"	300	—	—	—	—	—
268	Mszaniec	"	200	—	—	—	—	—
269	Myściowa	"	250	—	—	—	—	—
270	Myślatycze	"	500	—	—	—	75	—
271	Mysłowa	"	300	—	—	—	—	—
272	Myszkowice	"	400	—	—	—	—	—
273	Nadwórna	"	400	—	—	—	—	—
274	Nadwórna	"	3.200	—	—	—	—	—
275	Nagorzany	"	400	—	—	—	—	—
276	Nahorce	"	400	—	—	—	—	—
277	Nałuże	"	400	—	—	—	—	—
278	Narajów	"	200	—	—	—	—	—
279	Nawarya	"	200	—	20	—	40	—
280	Nawsie	"	400	—	—	—	—	—
281	Niemiłów	"	800	—	—	—	—	—
282	Niepołomice	"	161	—	—	—	—	—
283	Niepołomice	"	1.000	—	—	—	—	—
284	Nieszkowice	"	300	—	—	—	30	—
285	Nisko	"	1.500	—	—	—	—	—
286	Niwra	"	500	—	—	—	—	—
287	Nowosielce	"	600	—	—	—	—	—
	Do przeniesienia . . .		162.992	—	2.120	—	1.934	88

Liczba porządkowa	Nazwa gminy		Zaliczka pierwotnie dana zł.	ct.	Raty w r 1900 do spłaty przypadające zł.	ct.	Raty zaległe po koniec roku 1898 zł.	ct.
	Z przeniesienia . .		162.992	—	2.120	—	1.934	88
288	Nowoszyce	gmina	200	—	—	—	—	—
289	Nowy Sącz	„	400	—	—	—	—	—
290	Nowy Targ	„	1.000	—	—	—	—	—
291	Ochladów	„	100	—	—	—	—	—
292	Ochrymowce	„	800	—	—	—	—	—
293	Odrzykoń	„	600	—	—	—	—	—
294	Okleśna	„	1.500	—	150	—	—	—
295	Okniany	„	200	—	—	—	70	—
296	Okniany	„	100	—	10	—	40	—
297	Olchawa	„	200	—	20	—	—	—
298	Oleszyce	„	1.000	—	—	—	—	—
299	Oleszyce stare	„	2.000	—	—	—	—	—
300	Olchowiec	„	300	—	—	—	30	—
301	Olszanica	„	500	—	—	—	—	—
302	Olszanik	„	400	—	—	—	—	—
303	Ortyniec	„	300	—	—	—	—	—
304	Osiak powiat Biała	„	500	—	—	—	—	—
305	Osiek „ Wadowice	„	400	—	—	—	—	—
306	Osik „ Jasło	„	250	—	—	—	—	—
307	Osielec	„	500	—	—	—	—	—
308	Ostrów	„	600	—	—	—	—	—
309	Ostrów	„	200	—	—	—	20	—
310	Ostrowczyk polny	„	300	—	—	—	—	—
311	Oświęcim	„	500	—	—	—	—	—
312	Ożydów	„	500	—	—	—	—	—
313	Padew narodowa	„	500	—	—	—	—	—
314	Pawłokoma	„	250	—	—	—	—	—
315	Peczeniżyn	„	200	—	—	—	40	—
316	Petlikowce	„	500	—	—	—	—	—
317	Pierzchów	„	200	—	20	—	20	—
318	Pietrycze	„	200	—	—	—	—	—
319	Piłatkowce	„	100	—	—	—	10	—
320	Pisarowce	„	300	—	—	—	—	—
321	Pisarzowice	„	500	—	—	—	—	—
322	Piskorowice	„	500	—	—	—	—	—
323	Pistyń	„	600	—	—	—	—	—
324	Pistyń	„	400	—	—	—	—	—
325	Pleśniany	„	150	—	—	—	15	—
326	Pleszowice	„	200	—	—	—	—	—
327	Pniów	„	200	—	—	—	—	—
328	Pobereże powiat Żydaczów	„	600	—	—	—	—	—
329	Pobereże powiat Stanisławów	„	1.000	—	—	—	—	—
330	Pobużany	„	200	—	—	—	20	—
331	Podborce	„	500	—	—	—	—	—
332	Podhorodec	„	500	—	—	—	—	—
333	Podłęże	„	129	—	—	—	—	—
334	Podwysokie	„	1.000	—	—	—	—	—
335	Pohorce	„	200	—	—	—	—	—
336	Polanka	„	300	—	—	—	—	—
	Do przeniesienia . .		185.564	—	2.320	—	2.199	88

Liczba porządkowa	Nazwa gminy		Zaliczka pierwotnie dane zł.	ct.	Raty w r. 1900 go spłaty przypadające zł.	ct.	Raty zaległe po koniec roku 1898 zł.	ct.
	Z przeniesienia . .		185.564	—	2.320	—	2.199	88
337	Pomorzany	gmina	300	—	—	—	—	—
338	Poraż	"	200	—	20	—	20	—
339	Porąbka	"	400	—	40	—	—	—
340	Porchowa	"	200	—	—	—	—	—
341	Poręba radlna	"	200	—	—	—	—	—
342	Porszna	"	300	—	—	—	—	—
343	Potok złoty	"	500	—	—	—	—	—
344	Potok	"	400	—	—	—	—	—
345	Przedborz	"	200	—	—	—	—	—
346	Przedmieście dynowskie	"	200	—	20	—	—	—
347	Przemyśl miasto	"	6.000	—	—	—	—	—
348	Przewłoczna powiat Złoczów	gmina	300	—	—	—	—	—
349	Przewłoczna „ Brody	"	300	—	—	—	—	—
350	Przewrotne	"	800	—	—	—	—	—
351	Przybówka	"	400	—	—	—	—	—
352	Przybyszówka	"	300	—	—	—	—	—
353	Przysietnica	"	300	—	30	—	—	—
354	Przysietnica	"	200	—	20	—	20	—
355	Przyszów kameralny	"	200	—	—	—	—	—
356	Pstrągowa	"	500	—	50	—	50	—
357	Pstrągowa	"	900	—	90	—	—	—
358	Pustomyty	"	200	—	—	—	—	—
359	Raba	"	150	—	—	—	—	—
360	Radenice	"	300	—	—	—	90	—
361	Rydłowice	"	400	—	—	—	—	—
362	Radymno	"	3.000	—	—	—	—	—
363	Radziechów	"	5.650	—	—	—	—	—
364	Rajtarowice	"	300	—	—	—	—	—
365	Rajtarowice	"	500	-	50	—	50	—
366	Rakowczyk	"	500	—	—	—	—	—
367	Rakszawa	"	200	—	20	—	20	—
368	Rasztowce	"	500	—	—	—	—	—
369	Rawa	"	500	—	—	—	—	—
370	Rażniów	"	200	—	—	—	—	—
371	Reniów	"	200	—	—	—	—	—
372	Reszniate	"	200	—	—	—	—	—
373	Reszniate	"	200	—	—	—	—	—
374	Rodatycze	"	500	—	—	—	—	—
375	Rohatyn	"	5.000	—	—	—	—	—
376	Ropczyce	"	2.000	—	200	—	400	—
377	Rosochowaciec	"	200	—	20	—	20	—
378	Rozhurcze	"	600	—	—	—	—	—
379	Rożniatów	"	300	—	—	—	—	—
380	Rożniatów	"	300	—	30	—	30	—
381	Równe	"	400	—	—	—	—	—
382	Równia	"	200	—	20	—	—	—
383	Ruda	"	200	—	—	—	—	—
384	Rudki	"	1.600	—	—	—	—	—
385	Rudki	"	500	—	—	—	—	—
	Do przeniesienia . .		223.471	—	2.930	—	2.899	88

Liczba porządkowa	Nazwa gminy		Zaliczka pierwotnie dana zł.	ct.	Raty w r. 1900 do spłaty przypadające zł.	ct.	Raty zaległe po koniec roku 1898 zł.	ct.
	Z przeniesienia . . .		223.471	—	2.930	—	2.899	88
386	Rychwald	gminy	200	—	—	—	—	—
387	Ryczychów	„	200	—	—	—	20	—
388	Rykow	„	300	—	—	—	—	—
389	Rzepiennik strzyżewski	„	500	—	—	—	—	—
390	Rzepniów	„	100	—	—	—	—	—
391	Rzeszotary	„	1.200	—	120	—	120	—
392	Rzeszów	„	3.000	—	—	—	—	—
393	Sadzawka	„	200	—	20	—	—	—
394	Sanok	„	1.200	—	—	—	—	—
395	Sarna	„	1.000	—	—	—	—	—
396	Schönanger	„	500	—	—	—	—	—
397	Semerówka	„	200	—	—	—	40	—
398	Siary	„	500	—	—	—	—	—
399	Siedliska ad Tołszczew	„	300		—	—	—	—
400	Sielce	„	400	—	—	—	—	—
401	Siemiechów	„	500	—	50	—	—	—
402	Siemukowce	„	600	—	—	—	—	—
403	Siemuszowa	„	200	—	20	—	20	—
404	Sieniawa Dybków i Wyłewa	„	1.582	96	—	—	833	16
405	Siennów	„	1.000	—	—	—	—	—
406	Sieprawa i Łuczanka	„	800	—	—	—	—	—
407	Sierakośce	„	300	—	—	—	—	—
408	Skała	„	500	—	—	—	—	—
409	Skała	„	2.000	—	—	—	—	—
410	Skawa	„	100	—	—	—	20	—
411	Skniłów powiat Lwów	„	500	—	—	—	—	—
412	Skniłów „ Złoczów	„	300	—	—	—	—	—
413	Skoryki	„	200	—	20	—	—	—
414	Sławna	„	200	—	—	—	—	—
415	Słobudka koszyłowiecka	„	400	—	40	—	—	—
416	Słochynie	„	200	—	20	—	—	—
417	Snowicz	„	300	—	—	—	—	—
418	Sokolniki	„	700	—	—	—	—	—
419	Sokolniki	„	1.000	—	—	—	—	—
420	Sokołów	„	300	—	—	—	—	—
421	Sokołów	„	2.000	—	—	—	—	—
422	Sołonka wielka	„	300	—	—	—	—	—
423	Smarzów	„	400	—	—	—	—	—
424	Spas	„	300	—	—	—	—	—
425	Srednia	„	200	—	—	—	40	—
426	Srodopołce	„	600	—	—	—	—	—
427	Sroki	„	200	—	—	—	—	—
428	Sromowce	„	300	—	—	—	—	—
429	Stare miasto	„	500	—	—	—	—	—
430	Stary Wiśnicz	„	100	—	—	—	—	—
431	Starzawa	„	500	—	—	—	—	—
432	Stechnikowce	„	200	—	—	—	—	—
433	Stojanów	„	400	—	—	—	—	—
434	Strachocina	„	400	—	—	—	—	—
	Do przeniesienia . .		251.433	96	3.220	—	3.933	04

Liczba porządkowa	Nazwa gminy		Zaliczka pierwotnie dana		Raty w r. 1800 do spłaty przypadające		Raty zaległe po koniec roku 1898	
			zł.	ct.	zł	ct.	zł.	ct.
	Z przeniesienia . . .		251.433	96	3.220	—	3.993	04
435	Stroniatyn	gmina	1.000	—	—	—	—	—
436	Stronibaby	„	200	—	—	—	—	—
437	Stryjówka	„	1.500	—	—	—	—	—
438	Stryłki	„	200	—	—	—	—	—
439	Strzeszyn	„	400	—	—	—	—	—
440	Stubienko	„	500	—	—	—	50	—
441	Stubno	„	600	—	—	—	—	—
442	Stulsko	„	1.000	—	—	—	—	—
443	Stupnica i Kotowania	gminy	400	—	—	—	—	—
444	Stulsko	gmina	800	—	—	—	—	—
445	Suchodół	„	400	—	—	—	—	—
446	Suchodoły	„	500	—	—	—	—	—
447	Suchowola	„	400	—	—	—	—	—
448	Suszno	„	300	—	—	—	—	—
449	Suszyca rykowa	„	200	—	—	—	—	—
450	Sutkowice	„	800	—	—	—	—	—
451	Swilcza	„	600	—	—	—	—	—
452	Szczawa	„	300	—	—	—	—	—
453	Szczebnie	„	100	—	—	—	—	—
454	Szmańkowce	„	400	—	—	—	—	—
455	Szybalin	„	200	—	—	—	—	—
456	Tarnowa górna i dolna	gminy	200	—	20	—	—	—
457	Tarnobrzeg z Dzikowem	„	300	—	—	—	—	—
458	Tarnawica leśna	gmina	300	—	—	—	—	—
459	Tartaków	miasteczko	800	—	—	—	—	—
460	Temeszów	gmina	400	—	—	—	—	—
461	Terło szlacheckie i rustykalne	gminy	200	—	—	—	—	—
462	Tersów	gmina	200	—	—	—	—	—
463	Trościaniec mały	„	600	—	—	—	—	—
464	Trzciana powiat Rzeszów	„	400	—	—	—	—	—
465	Trzciana „ Bochnia	„	500	—	—	—	—	—
466	Trzcianiec „ Mościska	„	800	—	—	—	—	—
467	Trzcianiec „ Dobromil	„	600	—	—	—	—	—
468	Trzeboś	„	600	—	—	—	—	—
469	Trzebowiska	„	200	—	—	—	—	—
470	Tudiów	„	200	—	—	—	20	—
471	Tuligłowy powiat Jarosław	„	1.000	—	—	—	—	—
472	Tuligłowy „ Mościska	„	174	—	—	—	—	—
473	Turka	„	1.000	—	—	—	—	—
474	Turze powiat Stanisławów	„	200	—	—	—	—	—
475	Turze „ Staremiasto	„	300	—	—	—	—	—
476	Tyczyn	„	300	—	—	—	—	—
477	Tyczyn	„	600	—	—	—	—	—
478	Tyśmienica	„	800	—	—	—	—	—
479	Udnów	„	200	—	—	—	—	—
480	Uhelna	„	400	—	—	—	—	—
481	Uhnów	„	500	—	—	—	—	—
482	Ułanów	„	200	—	—	—	—	—
483	Ułazów	„	400	—	—	—	—	—
	Do przeniesienia . .		274.607	96	3.240	-	4.063	04

Liczba porządkowa	Nazwa gminy		Zaliczka pierwotnie dana		Raty w r. 1900 do spłaty przypadające		Raty zaległe po koniec roku 1898	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
	Z przeniesienia . . .		274.607	96	3.240	—	4.063	04
484	Urlów	gmina	200	—	—	—	—	—
485	Urlów z Chrabieżą	gminy	200	—	—	—	—	—
486	Urzejowice	gmina	500	—	—	—	—	—
487	Uście biskupie	„	300	—	30	—	60	—
488	Uście solne	„	322	50	—	—	—	—
489	Uście solne	„	2.000	—	—	—	—	—
490	Uścieszko	„	200	—	—	—	—	—
491	Ustyanowa	„	200	—	20	—	20	—
492	Usznia	„	500	—	—	—	—	—
493	Waniowice	„	300	—	—	—	—	—
494	Werchrata	„	400	—	—	—	—	—
495	Weryń	„	1.500	—	—	—	—	—
496	Wesoła	„	200	—	—	—	—	—
497	Wesołów	„	1.200	—	—	—	—	—
498	Wiązowa	„	300	—	—	—	—	—
499	Widełki	„	600	—	—	—	—	—
500	Wielkie oczy	„	2.000	—	—	—	—	—
501	Wierzbiany	„	300	—	—	—	—	—
502	Wiewiórka	„	300	—	—	—	—	—
503	Winniki	„	2.000	—	—	—	—	—
504	Witkównowy	„	600	—	—	—	—	—
505	Witkowice	„	800	—	—	—	—	—
506	Witkowice	„	300	—	—	—	30	—
507	Witoszyńce	„	200	—	20	—	20	—
508	Witryłów	„	200	—	20	—	—	—
509	Włosian	„	400	—	—	—	—	—
510	Wola czarnokoniecka	„	800	—	—	—	—	—
511	Wola derewlańska	„	200	—	—	—	20	—
512	Wola koblańska	„	200	—	—	—	—	—
513	Wola pławska	„	200	—	—	—	60	—
514	Wola senkowa	„	300	—	—	—	—	—
515	Wolica ługowa	„	900	—	90	—	—	—
516	Wolica ługowa i piaskowa	gminy	400	—	—	—	—	—
517	Wólka sokołowska	gmina	200	—	—	—	—	—
518	Wółczniów	„	1.000	—	—	—	—	—
519	Wołoskowce	„	1.000	—	—	—	—	—
520	Wołosów	„	300	—	—	—	—	—
521	Wołoszczyzna	„	600	—	—	—	—	—
522	Wybranówka	„	400	—	—	—	—	—
523	Wysocko	„	200	—	—	—	—	—
524	Wysoka	„	150	—	—	—	—	—
525	Wysoka	„	200	—	—	—	—	—
526	Wysoka łańcucka	„	800	—	—	—	—	—
527	Wyżniany	„	200	—	—	—	—	—
528	Zagórzany	„	300	—	—	—	—	—
529	Zagórzyce	„	1.000	—	100	—	—	—
530	Zakliczyn	„	322	80	—	—	—	—
531	Zakomarze	„	400	—	—	—	—	—
532	Załęrze	„	100	—	—	—	—	—
	Do przeniesienia . .		300.803	26	3.520	—	4.273	04

Liczba porządkowa	Nazwa gminy		Zaliczka pierwotnie dana zł.	ct.	Raty w r. 1900 do spłaty przypadające zł.	ct.	Raty zaległe po koniec roku 1898 zł.	ct.
	Z przeniesienia . . .		300.803	26	3.520	—	4.273	04
533	Załęże	gmina	300	—	—	—	—	—
534	Zamarstynów	„	400	—	—	—	—	—
535	Zarudce	„	200	—	—	—	20	—
536	Zarzecze	„	124	—	—	—	—	—
537	Zawidce	„	200	—	—	—	—	
538	Zawidowice	„	400	—	—	—	—	—
539	Zazdrość	„	500	—	—	—	—	—
540	Zboiska	„	200	—	—	—	—	—
541	Zbydniów część I.	„	200	—	20	—	—	—
542	Zbyszyce i Wielkonosze	„	300	—	—	—	—	—
543	Zdziarzec	„	600	—	—	—	—	—
544	Zubrza	„	1.500	—	—	—	—	—
545	Żwór	„	200	—	20	—	—	—
546	Żabcze	„	400	—	—	—	—	—
547	Żabin	„	150	—	—	—	15	—
548	Żołynia	„	400	—	—	—	—	—
549	Żółkiew	„	1.500	—	—	—	—	—
550	Żulice	„	400	—	—	—	—	—
551	Żulice	„	400	—	—	—	—	—
552	Żurawniki	„	400	—	—	—	—	—
553	Żurawlo	„	2.000	—	—	—	50	—
554	Żurawno	„	3.000	—	—	—	—	—
555	Żużel	„	400	—	—	—	—	—
556	Żydaczów	„	2.000	—	—	—	—	—
	Suma		316.977	20	3.560	—	4.358	04
	a po odpisaniu niezrealizowanych asygnat pod pozycyami 31, 57, 116, 126, 157, 229, 231, 259, 333, 359, 372, 379, 386, 438, 483, 490, 496, 509, w kwocie		4.779	—	—	—	—	—
	rozdzielono tytułem zaliczek w rzeczywistej sumie		312.198	26	3.560	—	4.358	04

Z zaległości wykazanych pod koniec roku 1898 w kwocie . . . . 4.358 zł. 04 ct.
a) zaległe raty z lat dawniejszych . . . . 2.293 zł. 16 ct.
b) „ „ z roku 1898 . . . . 2.064 „ 88 ct.
Suma jak wyżej . . . . 4.358 zł. 04 ct.

We Lwowie 7 lipca 1899.

LW. 52.602/1899

I. a) Alegat

do preliminarza funduszu krajowego na rok 1900.

Krajowy fundusz szkolny emerytalny.

PRELIMINARZ

na rok

1900.

Sporządzony przez Departament rachunkowy c. k. Namiestnictwa.

Alegat do rubr. VII. wydatków funduszu krajowego.

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

Wydatki

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900 zwyczajne zł.	Wniosek na rok 1900 nadzwyczajne zł.	Wynikłość z roku 1898 zł.	Kwota uchwalona na rok 1899 zł.
		Wydatki				
I.		**Emerytury czasowe nauczycieli i nauczycielek**	28.000	—	19.306	23.000
II.		**Emerytury dożywotne nauczycieli i nauczycielek**	223.000	—	176.066	223.000
III.		**Pensye dla wdów po nauczycielach** . .	86.000	—	75.987	81.000
IV.		**Dodatki na wychowanie sierót po nauczycielach**	20.000	—	19.486	20.000
V.		**Odprawy i kwartały pozgonne** . . .	11.000	—	12.180	11.000
VI.		**Zwroty z wkładek emerytalnych nauczycieli i nauczycielek**	800	—	933	700
VII.		**Koszta zarządu**	50	—	—	50
VIII		**Rozmaite wydatki**	—	—	1.170	—
		Suma wydatków . .	368.850	—	305.128	358.750

Wyjaśnienia.

Do rubryki I. Wydatek ten polega na postanowieniach art. 39 i 41 ustawy z 1. stycznia 1889. (Dz. ust. i rozp. kraj. Nr. 16) i na podstawie załączonego do LW. 52602/1899 wykazu „B“ w którym wyszczególnione są wszystkie emerytury czasowe dotychczas zaasygnowane a obliczone na 27·036 zł. 25 ct.

Według zamknięć rachunkowych wydatek na ten cel wynosił:

W roku 1896 . . 10.161 zł. 60 ct.
„ „ 1897 . . 14.653 „ 95 „
„ „ 1898 . . 19.305 „ 73 „

Ze względu na naturalny wzrost proponuje się 28.000 zł.

Do rubryki II. Wydatek ten polega na postanowieniach art. 39 i 41 powyż powołanej ustawy i na podstawie załączonego do LW. 52602/1899 wykazu „C“ w którym wyszczególnione są wszystkie emerytury dożywotne dotychczas zaasygnowane a obliczone na 194.776 zł. 88 ct.

Według zamknięć rachunkowych wydatek na ten cel wynosił:

W roku 1896 . . 158.236 zł. 70 ct.
„ „ 1897 . . 167.322 „ 20 „
„ „ 1898 . . 176.065 „ 87 „

Wydatki.

Ze względu na nową ustawę z 16. czerwca 1898. Dz. ust. i rozp. kraj: Nr. 54 obowiązującą od 1. stycznia 1899 preliminuje się jak na rok 1899 kwotę 223.000 zł.

Do rubryki III. Wydatek ten polega na postanowieniach art. 43 i 45 powyż powołanej ustawy i na podstawie załączonego do LW. 52.602/1899 wykazu „D“ w którym wyszczególnione są wszystkie pensye dla wdów po nauczycielach dotychczas zaasygnowane a obliczone na 82.151 zł. 66 ct.

Według zamknięć rachunkowych wydatek na ten cel wynosił:

W roku 1896	. . 65.838	zł.	53 ct.
„ „ 1897	. . 71.688	„	40 „
„ „ 1898	. . 75.987	„	$41^1/_2$ „

Ze względu na naturalny wzrost proponuje się 86.000 zł.

Do rubryki IV. Wydatek ten polega na postanowieniach art. 46 i 47 ustawy z 1. stycznia 1889. (Dz. ust. i rozp. kraj. Nr. 16) i na podstawie załączonego do LW. 52.602/1899. wykazu „E“ w którym wyszczególnione są wszystkie dodatki na wychowanie sierót po nauczycielach dotychczas wyasygnowane a obliczone na 18.721 zł. $33^1/_2$ ct.

Według zamknięć rachunkowych wydatek na ten cel wynosił:

W roku 1896	. . 18.234	zł.	$27^1/_2$ ct.
„ „ 1897	. . 19.449	„	59 „
„ „ 1898	. . 19.486	„	$25^1/_2$ „

Ze względu na naturalny wzrost proponuje się jak na rok 1899 kwotę 20.000 zł.

Do *rubryki V.* Wydatek ten polega na postanowieniach art. 40, 44 i 49 powyż powołanej ustawy i preliminuje się na podstawie przecięcia wynikłości z ostatnich trzech lat, mianowicie wypłacono:

W roku 1896	. . 9 821	zł.	55 ct.
„ „ 1897	. . 9.011	„	$02^1/_2$ „
„ „ 1898	. . 12.179	„	55 „
Razem	. . 31.012	zł.	$12^1/_2$ ct. przeciętnie 10.337 zł. $37^1/_2$ ct.

A. preliminuje się jak na rok 1899 kwotę 11.000 zł.

Do rubryki VI. Wydatek ten polega na postanowieniach art. 53 powyż powołanej ustawy i preliminuje się na podstawie przecięcia wynikłości z ostatnich trzech mianowicie wypłacono:

W roku 1896	. . 552	zł.	56 ct.
„ „ 1897	. . 709	„	36 „
„ „ 1898	. . 933	„	55 „
Razem	. . 2.195	zł.	47 ct. przeciętnie 731 zł. $82^1/_2$ ct.

Preliminuje się 800 zł.

Do rubryki VII. Wydatek ten jest zwrotem Etatowi skarbowemu kosztów na druki przez c. k. główną kasę krajową we Lwowie i c. k. urzędy podatkowe na cele krajowego funduszu szkolnego emerytalnego rocznie spotrzebowane.

Na rok 1900 preliminuje się przyzwolone na rok 1899 — 50 zł.

Do rubryki VIII. Nie preliminuje się nic z powodu że wynikłości tej rubryki są tylko przebieżne i znajdują pokrycie w rubryce dochodów „Rozmaite“ dochody.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Sumaryusz	Wniosek na rok 1900 zwyczajne zł.	Wniosek na rok 1900 nadzwyczajne zł.	Wynikłość z roku 1898 zł.	Kwota uchwalona na rok 1899 zł.
		Dochody				
I.		**Odsetki od kapitałów**	1.340	—	1.330	1.340
II.		**Datki stałe z kraj. funduszu szkolnego**	12.800	—	12.800	12.800
III.		**Zapisy i darowizny**	—	—	—	—
IV.		**Interkalarya od opróżnionych posad nauczycielskich**	24.840	—	29.988	31.268
V.		**Stałe wkładki nauczycieli i nauczycielek**	69.000	—	61.138	62.000
VI.		**Wkładki dwuprocentowe za czas służby przedetatowej**	8.000	—	8.434	8.000
VII.		**Rozmaite dochody**	—	—	1.010	—
VIII.		**Zwroty z emerytur czasowych**	—	—	1	—
IX.		**Zwroty z emerytur dożywotnich**	—	—	27	—
X.		**Zwroty z pensyj wdów**	—	—	12	—
XI.		**Zwroty z dodatków na wychowanie dzieci**	—	—	79	—
XII.		**Zwroty z odpraw i kwartałów pozgonnych**	—	—	1	—
		Suma dochodów	115.980	—	114.820	115.408
		W porównaniu ze sumą wydatków	368.850	—	305.128	358.750
		okazuje się niedobór do pokrycia z funduszu krajowego	252.870	—	190.308	243.342

Wyjaśnienia.

Do rubryki I. Preliminuje się na podstawie załączonego wykazu A.

Do rubryki II. Na podstawie art. 52 ustęp b. ustawy z 1. stycznia 1899 (Dz. ust. rozp. kraj. N. 16.) jako stały datek udzielony corocznie z krajowego funduszu szkolnego.

Do rubryki IV. Na podstawie art. 52 ustęp d. powołanej ustawy preliminuje się tu jako dochód kwotę 24.840 zł. wykazaną jako wydatek w preliminarzu funduszu szkolnego krajowego na rok 1900, która z powodu opóźnionych posad nauczycielskich ma być przeprowadzoną z funduszu szkolnego krajowego do funduszu szkolnego emerytalnego.

Dochody.

Do rubryki V. Na podstawie art. 52 nustęp f. powołanej ustawy i wynikłości z ostatnich trzech lat a mianowicie:

w roku 1896	. .	54.637 zł. $68^1/_2$ ct.
„ „ 1897	. .	61.467 „ $29^1/_2$ „
„ „ 1898	. .	61.138 „ $37^1/_2$ „

przyczem jednak uwzględniono także podwyższone pobory nauczycieli na mocy nowej ustawy.

Do rubryki VI. Na podstawie art. 50 wyż powołanej ustawy i wynikłości z ostatnich trzech lat a mianowicie:

w roku 1896	. .	9.782 zł. 16 ct.
„ „ 1897	. .	8.042 „ 43 „
„ „ 1898	. .	8.433 „ 87 „

Do rubryki VII. Nie preliminje się z powodu że wynikłości tej rubryki są tylko przebieżne.

Do l. 13.009 ex 1899.
R. S. K.

Wykaz A.

wszystkich efektów wartościowych krajowego funduszu szkolnego emerytalnego do preliminarza na rok 1900.

Liczba porządkowa	Bliższe oznaczenie efektu	z dnia	Serya	Liczba	Stopa %	opiewa na kwotę: Pojedynczo zł.	ct.	opiewa na kwotę: Razem zł.	ct.	Odsetki: pojedynczo zł.	ct.	Odsetki: Razem zł.	ct.
	I. Efekta majątku zakładowego:												
1	List zastawny galicyjskiego Towarzystwa kredytowego ziemskiego.	l. Lipca 1893	I.	1411	4%	10.000	—	—	—	400	—	—	—
2	„	„	I.	1412	„	10.000	—	—	—	400	—	—	—
3	„	„	I.	1413	„	10.000	—	—	—	400	—	—	—
4	„	„	III.	26648	„	1.000	—	—	—	40	—	—	—
5	„	„	III.	26649	„	1.000	—	—	—	40	—	—	—
6	„	l. Stycznia 1894	IV.	1197	„	500	—	—	—	20	—	—	—
7	„	l. Lipca 1893	V.	7137	„	100	—	—	—	4	—	—	—
8	„	„	V.	7138	„	100	—	—	—	4	—	—	—
9	„	„	V.	7139	„	100	—	—	—	4	—	—	—
10	„	l. Stycznia 1882	V.	154	„	100	—	—	—	4	—	—	—
11	„	„	V.	155	„	100	—	—	—	4	—	—	—
12	„	l. Stycznia 1894	V.	3952	„	100	—	—	—	4	—	—	—
13	„	„	V.	3953	„	100	—	—	—	4	—	—	—
14	„	„	V.	3954	„	100	—	—	—	4	—	—	—
15	„	„	V.	3955	„	100	—	—	—	4	—	—	—
16	„	l. Stycznia 1897	V.	25927	„	100	—	33.500	—	4	—	1.340	—
17	książeczka wkładkowa galic. kasy oszczędności.	27. Stycznia 1894	—	29748	4%	44	99		—	—	—	—	—
18	„	3. Lutego 1894	—	31314	„	5	23	50	22	—	—	—	—
	Razem . .							33.550	22	—	—	1 340	—

Uwaga: Odsetki od książek kasy oszczędności kapitalizuje się zatem z tego tytułu nie preliminuje się żadnego dochodu.

LW. 53594/99.
Alegat C. do Sprawozdania Wydziału krajowego o budżecie krajowym na r. 1900.

Lit. C.

Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

PRELIMINARZ

na rok

1900.

LW. 50386/99.

Z drukarni Pillera i Spółki.

Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Liczba		SUMARYUSZ	Wniosek na rok 1900.					Wynikłość z roku 1898	Kwota uchwalona na rok 1899
			Fundusz				Razem		
			chorych		położnic				
rubryki	pozycyi		szpitalny	kliniczny	szpitalny	kliniczny			
			Złote austryackie						
		Wydatki.							
I.	1—20	Płace i emolumenta etatowe	33.445	2.538	3.647	1.016	40.646	40.297	39.396
II.	21—28	Koszta utrzymania osób nieetatowych	28.517	10.681	3.125	3.687	46.010	42.831	44.994
III.	29—46	Pensye i emerytury	10.430	1.413	567	567	12.977	11.393	12.880
IV.	47—52	Zaopatrzenia i dary z łaski	351	45	18	18	432	446	432
V.	53	Odprawy i spłaty kwartałow pośmiertnych	73	15	6	6	100	—	100
VI.	54—55	Remuneracye i zapomogi	2.103	240	161	96	2.600	1.800	2.000
VII.	56—66	Koszta gospodarcze: 1. zwyczajne	77.872	38.461	9 394	14.463	140.190	120.836	144.075
		2. **nadzwyczajne**	**300**	—	—	—	**300**	**13.906**	**1.200**
VIII.	67—76	„ sanitarne 1. zwyczajne	14.819	13.715	2.816	4.006	35.356	31.470	30.731
		2. **nadzwyczajne**	—	—	—	—	—	**2.651**	—
IX.	77	„ kancelaryjne	1.250	500	100	150	2.000	2.845	1.500
X.	78	„ kapliczne 1. zwyczajne	219	45	18	18	300	260	260
		2. **nadzwyczajne**	—	—	—	—	—	**80**	—
XI.	79—82	Utrzymanie budynków 1. zwyczajne	7.063	1.725	623	623	10.034	9.015	7.550
		2. **nadzwyczajne**	**194**	**482**	**242**	**243**	**1.161**	**32.446**	**9.273**
XII.	83—84	Odsetki od kapitałów dłużnych	1.760	—	—	—	1.760	1.760	1.760
XIII.	85	Podatki i daniny	36	8	3	3	50	16	50
XIV.	86—88	Rozmaite	1.701	349	140	140	2.330	2.105	2.340
XV.	89	Koszta utrzymania dzieci zrodzonych na bezpłatnym oddziale położnic	—	—	100	50	150	90	100
XVI.	90	Ryczałt za utrzymanie dzieci w szpitalu św. Zofii	16.000	—	—	—	16.000	16.000	16.000
		Razem 1. zwyczajne	195.639	69.735	20.718	24.843	310.935	281.164	304.168
		Razem 2. **nadzwyczajne**	**494**	**482**	**242**	**243**	**1.461**	**49.083**	**10.473**
		Suma wydatków	196.133	70.217	20.960	25 086	312.396	330 247	314.641
			266 350 zł.		46.046 zł.				
		Doohody.							
I.	1—2	Dodatki	29.700	—	3.300	—	33.000	32.040	33.000
II.	3	Opłaty pośmiertne	11.000	—	—	—	11.000	7.100	12.000
III.	4—6	Zwroty kosztów leczenia	207.500	—	14.700	—	222.200	249.231	210.000
IV.	7—9	Rozmaite	1.758	—	42	—	1.800	7 817	1.450
V.	10	Subwencya i zwroty od c. k. Skarbu	31.817	—	9.086	—	40.903	13.000	34.843
		Suma dochodów	281.775	-	27.128	—	308.903	309.188	291.293
		W porównaniu z wydatkami	266.350	—	46.046	—	312.396	330.247	314.641
		Okazuje się nadwyżka	15.425	—	—	—	15.425	—	—
		Okazuje się niedobór	—	—	18.918	—	18.918	21.059	23.348
		W ogóle **niedobór**	—	—	—	—	**3.493**	21.059	23.348

Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Porównanie sumaryczne

kwot preliminowanych na rok 1900 z uchwalonemi na rok 1899.

Wydatki preliminowane na rok 1900 wynoszą . . .		312.396 zł.		
uchwalone zaś na rok 1899 wynoszą . . .		314.641 „		
preliminuje się zatem na rok 1900 *mniej* o kwotę				2.245 zł.
a mianowicie:				
w rubr. I. ogółem więcej o . .		1.250 zł.		
„ II. „ „ o . .		1.016 „		
„ III. „ „ o . .		97 „		
„ VI. „ „ o . .		600 „		
„ VII. „ mniej o			4.785 zł.	
„ VIII. „ więcej o . .		4.625 „		
„ IX. „ „ o . .		500 „		
„ X. „ „ o . .		40 „		
„ XI. „ mniej o			5.628 „	
„ XIV. „ „ o			10 „	
„ XV. „ więcej o . .		50 „		
Razem więcej o . .		8.178 zł.	mniej o . 10.423 zł.	
Z porównaniu *mniej* j. w. o . . .			2.245 zł.	
Dochody preliminowane na rok 1900 wynoszą . . .		308.903 zł.		
uchwalone zaś na rok 1899 wynoszą . . .		291.293 „		
wstawia się zatem na rok 1900 *więcej* o kwotę				17.610 zł.
a mianowicie:				
w rubr. II. ogółem mniej o			1.000 zł.	
„ III. „ więcej o . .		12.200 zł.		
„ IV. „ „ o . .		350 „		
„ V. „ „ o . .		6.060 „		
Razem więcej o . .		18.610 zł.	mniej o . 1.000 zł.	
Z porównania *więcej* j. w. o . . .			17.610 zł.	
Wynik zatem na rok 1900 jest *korzystniejszy* o kwotę				19.855 zł.
a zgodny z różnicą niedoborów obu lat.				

Uwaga do preliminarza wogóle.

Wysoki Sejm uchwałą z dnia 25. listopada 1889 postanowił, aby rozdział dochodów i wydatków funduszów wspólnych przeprowadzono na podstawie dzielnika, którym ma być ilość dni leczenia. Przyjmuje się na rok 1900 przypuszczalną ilość dni leczenia zgodnie z wnioskiem dyrekcyi szpitalu a to:

w funduszu chorych . . .	230.000 dni	czyli 73%
„ klinik (oddział chorych)	48.000 „	„ 15%
„ położnic . . .	20.000 „	„ 6%
„ klinik (oddział położnic)	20.000 „	„ 6%
razem .	318.000 dni	czyli 100%

Wszystkie zatem pozycye nie dające się rozdzielić wedle rzeczywistego wydatku i dochodu obliczono na podstawie powyższego dzielnika.

Celem uzyskania ewidencyi wydatków klinicznych otworzono w preliminarzu prócz dotychczasowych dwóch kolumn wydatków szpitalnych, jeszcze dwie kolumny na wydatki kliniczne dla oddziałów chorych i położnic. Wydatki te ponad zwykłe koszta utrzymania chorych obliczone, będzie obowiązany zwrócić c. k. Skarbu Państwa. (vide wyjaśnienia Rubr. V. poz. 10 dochodów).

Wydatki. # Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900 — Fundusz — chorych — szpitalny	chorych — kliniczny	położnic — szpitalny	położnic — kliniczny	Razem	Wynikłość z roku 1898	Kwota uchwalona na rok 1899
		Złote austryackie						
	WYDATKI.							
I.	**Płace i emolumenta etatowe.**							
1	Dyrektor: *a*) płaca	1.168	240	96	96	1.600	1 600	1.600
	b) 3 dodatki pięcioletnie po 300 zł.	—	—	—	—	—	900	75
	c) dodatek na mieszkanie	292	60	24	24	400	400	400
	d) opał 47·736 metr drzewa po 3·65 zł.	128	26	11	10	175	175	175
2	6 prymaryuszów: *a*) płaca po 1.200 zł.	7.200	—	—	—	7.200	8.269	7.200
	b) dodatki pięcioletnie po 200 zł.	3.200	—	—	—	3.200	3.290	3.200
3	2 profesorów jako prymaryuszów dla okulistyki i położnictwa po 650 zł.	650	—	650	—	1.300	650	1.300
4	10 sekundaryuszów I. klasy po 600 zł.	4.800	—	1.200	—	6 000	6.000	6.000
5	7 „ II. „ „ 500 „	3.500	—	—	—	3.500	3.499	3.500
6	Akuszerka I.: *a*) płaca	—	—	400	—	400	400	400
	b) 2 dodatki pięcioletnie po 40 zł.	—	—	80	—	80	40	46
7	Akuszerka II. płaca	—	—	300	—	300	300	300
8	Chemik patalogii: *a*) płaca	730	150	60	60	1.000	1.000	1.000
	b) 2 dodatki 5 letnie po 150 zł.	219	45	18	18	300	300	300
9	2 kapelanów: *a*) płaca po 600 zł.	876	180	72	72	1.200	1.200	1.200
	b) dodatki na pomieszkanie po 200 zł.	292	60	24	24	400	400	400
10	Rządca: *a*) płaca	876	180	72	72	1.200	1.200	1.200
	b) dodatek pięcioletni z rocznych 200 zł.	143	29	11	12	195	—	—
	c) wikt I. klasy 400 zł.	292	60	24	24	400	424	400
	d) opał 47.736 metr. drzewa po 3·65 zł.	128	26	11	10	175	175	175
	e) oświetlenie 120 kl. nafty i 12 kl. świec	26	5	2	2	35	11	35
11	2 oficyałów: *a*) płaca po 1000 zł.	1.460	300	120	120	2.000	2.000	2.000
	b) dodatki aktywalne po 150 zł.	219	45	18	18	300	300	300
	c) 1 dodatek pięcioletni	110	22	9	9	150	150	150
12	2 pisarzy: *a*) płaca po 600 zł.	876	180	72	72	1.200	1.200	1.200
	b) dodatek 5 letni po 100 zł.	73	15	6	6	100	7	100
	c) „ na pomieszkanie po 100 zł.	146	30	12	12	200	200	200
	d) dodatek osobisty dla jednego pisarza	146	30	12	12	200	—	200
13	Pisarz w izbie przyjęcia: *a*) płaca	438	90	36	36	600	600	600
	b) dodatek pięcioletni z rocz. 100 zł.	61	12	5	5	83	—	—
	c) wikt z pieczywem II. klasy	219	45	18	18	300	320	300
14	Dozorca domu: *a*) płaca	438	90	36	36	600	600	600
	b) dodatek pięcioletni z rocz. 50 zł.	31	6	2	3	42	—	—
	c) wikt z pieczywem II. klasy	219	45	18	18	300	320	300
15	2 aplikantów, płaca po 500 zł.	730	150	60	60	1.000	1.000	1.000
16	Aptekarz: *a*) płaca	584	120	48	48	800	800	800
	b) dodatek pięcioletni z rocznych 100 zł.	4	2	1	1	8	—	—
	c) dodatek na mieszkanie	146	30	12	12	200	200	200
	d) dodatek osobisty	146	30	12	12	200	—	200
17	Maszynista: *a*) płaca	438	90	36	36	600	—	—
	b) wikt II. kl. (wzmocniony)	263	54	22	21	360	—	—
18	Woźny: *a*) płaca	365	75	30	30	500	500	500
	b) 3 dodatki 5 letnie po 30 zł.	46	9	4	4	63	60	60
	c) dodatek na ubiór	37	7	3	3	50	50	50
19	Odźwierny: *a*) płaca	450	—	—	—	450	450	450
	b) dodatek 5 letni	30	—	—	—	30	30	30
	c) dodatek na ubiór	50	—	—	—	50	50	50
	Razem	32.245	2.538	3.647	1.016	39.446	39.070	38.196
	Do tego:							
20	Zaliczki na płace	1.200	—	—	—	1.200	1.227	1.200
	Suma rubryki I.	33.445	2.538	3.647	1.016	40.646	40.297	39.396

Wydatki. # Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Do poz. 1. Preliminuje się mniej o 75 zł. z powodu opuszczenia dodatków pięcioletnich wskutek przeniesienia w stan spoczynku byłego dyrektora szpitala.

„ „ *2—5, 7—9, 11, 12—15—19—20.* Wstawia się jak na rok 1899.

„ „ *6.* Preliminuje się więcej o 34 zł. jak w r. 1899 z powodu uzupełnienia drugiego dodatku pięcioletniego.

„ „ *10.* Wstawia się na I. dodatek pięcioletni od 11. stycznia 1900 z rocznych 200 zł. kwota 194 zł. 45 ct.

„ „ *13.* Preliminuje się I. dodatek pięcioletni od 1. marca 1900 z rocznych 100 zł. kwotę 83 zł. 33 ct. (LW. 13.021|95).

„ „ *14.* Wstawia się jako I. dodatek pięcioletni od 1. marca 1900 z rocznych 50 zł. kwota 41 zł. 65 ct. (LW. 13.021|1895).

„ „ *16.* Preliminuje się przypadający I. dodatek pięcioletni od 1. grudnia 1900 z rocznych 100 zł. w kwocie 8 zł. 33 ct.

„ „ *17.* Celem pozyskania fachowo uzdolnionego maszynisty do obsługi maszyny parowej światła elektrycznego wodociągów etc. przeniesiono pobory tegoż z Rub. II. poz. 27. lit. *a*) *b*) w tej samej wysokości do Rubr. I. jak w szpitalu w Krakowie i zakładzie dla umysłowo-chorych na Kulparkowie. (LW. 24.153|99).

„ „ *18.* Wstawia się na III. dodatek pięcioletni od 24. listopada 1900 kwotę 3 zł. 09 ct.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900					Wynikłość z roku 1898	Kwota uchwalona na rok 1899
		Fundusz				Razem		
		chorych		położnic				
		szpitalny	kliniczny	szpitalny	kliniczny			
		Złote austryackie						
II.	**Koszta utrzymania osób nieetatowych.**							
21	28 Sióstr Miłosierdzia:							
	a) płaca Siostry Przełożonej	58	12	5	5	80		
	b) 27 Sióstr oddziałowych po 80 zł.	1.360	560	120	120	2.160	2.085	2.240
	c) wikt z pieczywem Siostry Przełożonej	128	26	11	10	175		
	d) wikt z pieczywem 27 Sióstr oddziałowych po 175 zł.	2.975	1.225	263	262	4.725	5.160	5.040
	e) ryczałt za pranie bielizny Siostry Przełożonej	17	3	1	1	22		
	f) ryczałt za pranie bielizny 27 Sióstr oddz. po 21.75 zł.	369	152	33	33	587	569	609
22	Dyetaryusze płaca: *a*) dla 4 dziennie po 1·50 zł. 2.196 zł. *b*) „ 5 „ „ 1·20 „ 2.196 „	3.206	659	264	263	4 392	2.902	3.395
23	Dla 2 dyetaryuszy wikt z pieczywem po 300 zł.	—	300	150	150	600	640	600
24	2 stypendya stałe dla akuszerek	—	—	240	—	240	200	240
25	2 pomocników aptekarza po 2·50 zł. dziennie	1.332	274	109	110	1.825	1.460	1.825
26	Służba oddziałowa: *a*) Płaca							
	1) Oddział chorych: 1 nadzorcy oddz. kil. męskiego 240 zł. 1 sługi na oddz. chirurgicznym 180 „ 2 nadzorczyń na oddz. kil. kob. po 120 zł. 240 „ 2 sług po 120 zł. 240 „ 6 „ po 96 „ 576 „ 15 „ „ 84 „ 1.260 „ 26 „ „ 72 „ 1.872 „ 9 „ „ 60 „ 540 „	5.148	—	—	—	5.148	6.859	8.172
	62 osób razem.							
	2) Służba dla klinik (oddział chorych): 7 sług po 96 zł. 672 zł. 13 „ „ 84 „ 1.092 „ 8 „ „ 72 „ 576 „	—	2.340	—	—	2.340		
	28 osób razem.							
	Do przeniesienia	14.593	5.551	1.196	954	22.294	19.875	22.121

Wydatki.

Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900 — Fundusz chorych: szpitalny	chorych: kliniczny	położnic: szpitalny	położnic: kliniczny	Razem	Wynikłość z roku 1898	Kwota uchwalona na rok 1899
		Złote austryackie						
	Z przeniesienia . .	14.593	5.551	1.196	954	22.294	19·875	22.121
II.								
26	3) Oddział położnic: *a*) płaca 7 sług po 72 zł.	—	—	504	—	504		
	4) Służba dla klinik (oddział położnic) 9 sług po 72 zł.	—	—	—	648	648		
	1 nadzorczyni	—	—	—	120	120		
	b) Wikt dla nadzorcy i 2 nadzorczyń oddziału kiłowego po 300 zł.	900	—	—	—	900		
	„ nadzorczyni w klinice położn.-ginekol.	—	—	—	300	300	10.917	12.055
	wikt dla 103 osób po 110 zł. . . .	6.490	3.080	770	990	11.330		
	c) gratyfikacye	183	37	15	15	250	200	230
	d) bluzy dla 103 osób po 10 zł. . . ,	590	280	70	90	1.030	910	970
	Wydatki poz. 26. .	—	—	—	—	*22.570*	*18 880*	*21.427*
27	Służba domu: *a*) Płaca. 1) Oddział chorych: łaziebnego (bez wiktu) . . 300 zł. 3 sług po 120 zł. . . . 360 „ 3 „ „ 96 „ . . . 288 „ 12 „ „ 84 „ . . . 1.008 „ 19 osób.	1 956	—	—	—	1.956		
	b) Wikt dla 18 osób po 110 zł. . . .	1.980	—	—	—	1.980		
	2) Oddział kliniczny (oddział chorych). *a*) Płaca: 1 odźwierny a zarazem dozorca pompy przy ul. Piekarskiej . . . 180 zł 1 odźwierny przy ul. Pijarów . 120 „ 1 palacz do kaloryferów . . 120 „ 2 parobków do posług po 84 zł. . 168 „ *b*) Wikt 2 odźwiernych i 1 palacza z kolacyą mięsną po 150 zł. . 450 „ Wikt 2 parobków po 110 zł. . 220 „ *c*) dodatek na mundur dla 2 odźwiernych po 50 zł. . . 100 „	—	1.358	—	—	1.358	7.204	6.153
	3) Oddział położnic z kliniką położniczo-ginekol. *a*) Płaca: 1 palacza przy kaloryferach . 108 zł. 3 parobków do posług po 84 zł. . 252 „ *b*) Wikt dla palacza z kolacyą mięsną . . . . . 150 „ Wikt dla 3 parobków po 110 zł. . 330 „	—	—	420	420	840		
	c) gratyfikacya dla służby domu . . .	73	15	6	6	100	100	100
	Wydatki poz. 27. .	—	—	—	—	*6.234*	*7.304*	*6.253*
28	Służba wspólna: *a*) płaca: pomocnika maszynisty zarazem ślusarza . . . . 300 „ 1 chłopca w ślusarni . . . 108 „ 2 palaczy po 144 zł. . . . 288 „ bez wiktu: dozorcy laboratoryum . . . 240 „ stróża nocnego . . . 324 „ „ kaplicznego . . . 120 „	1.007	207	83	83	1.380	2.112	1.980
	Do przeniesienia . .	27.772	10.528	3.064	3.626	44.990	41.318	43.609

Krajowy szpital powszechny we Lwowie. **Wydatki.**

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900					Wynikłość z roku 1898	Kwota uchwalona na rok 1899
		Fundusz				Razem		
		chorych		położnic				
		szpitalny	kliniczny	szpitalny	kliniczny			
		Złote austryackie						
II.	Z przeniesienia . .	27.772	10.528	3.064	3.626	44.990	41.318	43.609
28	*b*) wikt pomocnika maszynisty . . 300 zł. „ 2 palaczy i 1 chłopca z kolacyą mięsną po 150 zł. . . . 450 „ „ III. klasy kaplicznego . . 110 „	628	129	52	51	860	1.353	1.225
	c) gratyfikacye	73	15	6	6	100	100	100
	d) bluzy 6 sług po 10 zł.	44	9	3	4	60	60	60
	Wydatki poz. 28 .	—	—	—	—	*2.400*	*3.625*	*3.365*
	Suma rubryki II. .	28.517	10.681	3.125	3.687	46.010	42.831	44.994

Do poz. 21. Preliminuje się na wikt po 175 zł. na każdą Siostrę a to na podstawie 3 letniego przecięcia wynoszącego 171 zł., zatem w ogóle mniej o 140 zł. jak na rok 1899 uchwalono.

„ „ *22 a*). Jak na rok 1899.

„ „ *22 b*). Z powodu pomnożenia czynności kancelaryjnych wskutek nowo przybyłych trzech klinik, tudzież znacznych zaległości w kosztach leczenia, preliminuje się o 2 dyetaryuszy po 1·20 zł. dziennie więcej jak w roku 1899 a to na czas koniecznej potrzeby. Reszty trzem dyetaryuszom podwyższono płacę po 10 ct. dziennie z uwzględnieniem roku przestępnego.

„ „ *23—25.* Jak na rok 1899.

„ „ *26 a*). Wstawia się w ogóle o 588 zł. więcej jak na rok 1899 z powodu pomnożenia służby oddziałowej o 6 osób i 1 nadzorczynię dla kliniki położniczo-ginekologicznej a to na wniosek dyrektora szpitalu.

„ „ *26 b*). Preliminuje się na wikt po 5 zł. mniej na każdą osobę, z dodaniem wiktu dla pomnożonej ilości służby o 7 osób, zatem w ogóle więcej o 475 zł. jak na rok 1899 uchwalono.

„ „ *26 c*) i *d*). Wstawia się dla poomnożonej ilości służby na gratyfikacyę o 20 zł., zaś na bluzy o 60 zł. więcej jak na rok 1899.

„ „ *27—1. a*). Preliminuje się o 36 zł. więcej jak na rok 1899 z powodu podwyższenia płacy dla 3 osób po 12 zł. rocznie.

„ „ *27 b*). Wstawia się na wikt po 5 zł. mniej dla każdej osoby czyli ogółem mniej o 90 zł. jak na rok 1899.

„ *27—2*). Wstawia się dla jednego oddźwiernego na płacę więcej o 60 zł. rocznie jak na rok 1899, jako wynagrodzenie za dozorowanie pompy przy ulicy Piekarskiej. — Na wikt dla parobków jak przy poz. 26. lit. b).

„ „ *27. 3*). Wstawia się w ogóle o 15 zł mniej z powodu obniżenia wiktu dla 3 parobków jak przy poz. 26 b).

„ „ *28.* Preliminuje się w ogóle mniej o 965 zł. jak na rok 1899, a to z powodu przeniesienia poborów maszynisty w kwocie 960 zł. do rubr. I. poz. 17. i obniżenia wiktu dla kaplicznego o 5 zł. jak przy poz. 26 lit. b).

Wydatki. # Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900 — Fundusz chorych — szpitalny	chorych — kliniczny	położnic — szpitalny	położnic — kliniczny	Razem	Wynikłość z roku 1898	Kwota uchwalona na rok 1899
		Złote austryackie						
III.	**Pensye i emerytury.**							
29	Burkhardt Franciszka, wdowa po oficyale z rocznych 175 zł.	113	23	10	10	156	156	156
29a	Dr. Berthleff Karol, emeryt. dyrektor, (zmarł) .	—	—	—	—	—	1.251	209
30	Dr. Finger Józef, b. profesor kliniki . .	315	—	—	—	315	315	315
31	Neuhauser Karolina, wdowa po prymaryuszu .	600	—	—	—	600	600	600
32	Jaroszyńska Eugenia „ „ oficyale . .	243	50	20	20	333	333	333
33	Köstlich Józefa „ „ „ . . / „ dodatek na wychowanie 2 dzieci	316	65	26	26	433	433	433
34	Marczak Helena, wdowa po pisarzu . . / „ dodatek na wychowanie dzieci .	256	52	21	21	350	385	362
35	Dr. Chądzyński Jan, b. prymaryusz . .	1.238	—	—	—	1.238	1.238	1.238
36	Piro Karol, b. odźwierny . . .	224	46	19	19	308	308	308
37	Dr. Kilarski Józef, b. prymaryusz . . .	1.195	—	—	—	1.195	1.195	1.195
38	Gralewska Zofia, wdowa po oficyale . . / „ dodatek na wychowanie dzieci . .	462	95	38	38	633	633	633
39	Jezierski Eustachy, b. pisarz . . .	584	120	48	48	800	800	800
40	Feigel Katarzyna, wdowa po prosektorze . .	438	90	36	36	600	600	600
41	Dwoje małoletnich dzieci po prymaryuszu Dr. Krówczyńskim	200	—	—	—	200	250	200
42	Malinowski Erazm, były rządca . . .	1.314	270	108	108	1.800	1.800	1.800
43	Kołakowski Józef, były dyetaryusz . .	307	63	25	25	420	420	420
44	Bogusz Wiktor, były oficyał . . .	493	101	41	41	676	676	676
45	Dr Głowacki Bolesław b. dyr. . . .	1.475	303	121	121	2.020	—	1.852
46	Berthleff Klementyna wdowa po dyrektorze .	657	135	54	54	900	—	750
	Suma Rubryki III. .	10 430	1.413	567	567	12.977	11.393	12.880

Do poz. 29, 30—33—35—44. Jak na rok 1899.

„ „ *29 a).* Nic się nie preliminuje z powodu śmierci emeryta.

„ „ *34.* Wstawia się mniej o 12 zł. z powodu ukończenia wieku normalnego córki pensyonistki Antoniny Maryi Marczak.

„ „ *45. i 46.* Wstawia się uzupełnione pełne roczne pensye.

IV.	**Zaopatrzenia i dary z łaski.**							
47	Czarnecka Wiktorya, b. dozorczyni . .	72	—	—	—	72	72	72
48	Christl Laura, sierota po kontrolorze z rocznych 63 zł.	41	9	3	3	56	56	56
—	Hammer Joanna, sierota po pisarzu (zmarła) .	—	—	—	—	—	14	—
49	Matwijko Grzegorz, b. parobek . . .	88	18	7	7	120	120	120
50	Kozłowski Dmytro, b. parobek . . .	43	9	4	4	60	60	60
51	Wacnik Agata, b. dozorczyni . . .	64	—	—	—	64	64	64
52	Peresz Anastazya, b. praczka . . .	43	9	4	4	60	60	60
	Suma Rubryki IV. .	351	45	18	18	432	446	432
	Do poz. 47—52. Preliminuje się jak na r. 1899.							
V. 53	**Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych**	73	15	6	6	100	—	100
	Do poz. 53. Jak na rok 1899.							
VI.	**Remuneracye i zapomogi.**							
54a	Dla funkcyonaryuszy szpitalnych . . .	730	150	60	60	1.000	1.200	1.400
54b	Dla bezpłatnych praktykanktów lekarskich pełniących służbę w szpitalu dłużej 1 roku .	935	—	65	—	1.000	—	—
55	Dla bezpłatnych praktykantów lekarskich za spisywanie protokołów sekcyjnych . .	438	90	36	36	600	600	600
	Suma Rubryki VI. .	2.103	240	161	96	2.600	1.800	2.000

Krajowy szpital powszechny we Lwowie. **Wydatki.**

Do poz. 55. Jak na rok 1899.

„ „ 54 *a*) *b*). Z powodu przepełnienia oddziałów chorymi, nie może czynnościom lekarskim ustanowiony szczupły etat lekarski podołać — wskutek czego obowiązki sekundaryuszów pełnić muszą starsi bezpłatni praktykanci (których obecnie w szpitalu jest 26.) Wstawia się zatem wskutek umotywowanego wniosku dyrektora szpitalu kwota 1.000 zł. tytułem remuneracyi dla bezpłatnych praktykantów lekarskich za żmudne i wzorowe pełnienie obowiązków sekundaryuszy. LW, 50.386|1899.) Zaś dla funkcyonaryuszy szpitalnych preliminuje się tylko 1.000 zł. zatem ogółem kwotę 2.000 zł. czyli więcej o 600 zł. jak na rok 1899 uchwalono.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900 — Fundusz chorych: szpitalny	Wniosek na rok 1900 — Fundusz chorych: kliniczny	Wniosek na rok 1900 — Fundusz położnic: szpitalny	Wniosek na rok 1900 — Fundusz położnic: kliniczny	Razem	Wynikłość z roku 1898	Kwota uchwalona na rok 1899
		Złote austryackie						
VII.	**Koszta gospodarcze.**							
56	Żywienie chorych:							
	a) Zwykła strawa i dodatki:							
	1) dla pozostających w szpitalu . .	44.850	24.960	3.900	9.000	82.710	65.597	89.150
	2) dla rekonwalescentów w zakładzie św. Józefa	500	—	—	—	500	270	500
	b) 4 Siostry Miłosierdzia w kuchni:							
	α) płaca po 80 zł. . . 320 zł.							
	β) wikt z pieczywem i dodatkami po 175 zł . . . 700 „							
	γ) ryczałt za pranie bielizny po 21·75 87 „	808	166	67	66	1.107	1.127	1.127
	c) Koszta utrzymania służby kuchennej:							
	α) płaca 10 sług rocznie po 72 zł. 720 zł.							
	„ 3 „ „ „ 60 „ 180 „							
	β) wikt z pieczywem po 110 zł. 1.430 „							
	γ) gratyfikacye . . . 40 „	1.730	356	142	142	2.370	2·121	2.260
	d) opał i para do gotowania w kuchni .	1.152	240	104	104	1.600	1.291	1.500
	e) naczynia i sprzęty kuchenne . .	329	67	27	27	450	416	450
	f) pieczywo dla chorych . . .	5.520	1.536	380	400	7.836	7.723	6.500
	g) wino dla chorych	1.610	1.680	200	400	3.890	2.461	2.200
57	Wikt dla akuszerki dyżurnej II. kl. . .	—	—	250	—	250	259	250
58	„ „ lekarza i aptekarza dyżurnego I. kl. .	500	—	—	—	500	510	450
59	Opał sal, łazienek i innych ubikacyj, w szpitalu i klinikach tudzież ogrzewanie motoru benzynowego w zakładzie położnic .	4 600	5.000	2.250	2.250	14.100	14.222	14.000
60	*a*) Oświetlenie naftą z dotyczącemi potrzebami	1.500	—	—	—	1 500	1.581	1.800
	b) Oświetlenie elektryczne . . .	400	1.000	500	500	2.400	3.704	3.000
61	Sprzęty, zakupno i naprawa: 1. zwyczajne .	2.044	420	168	168	2.800	2.614	2.800
	Na zakupno wanny fajansowej dla oddziału kiłowego męskiego: 2. **nadzwycz.**	**300**	—	—	—	**300**	**4.324**	**1.200**
62	Fiakrowe dla rządcy	146	30	12	12	200	200	200
63	Utrzymanie ogrodu:							
	a) spacerowego i warzywnego . . .	146	30	12	12	200	263	200
	b) płaca ogrodnika 200 zł. wikt 300 zł. .	365	75	30	30	500	400	400
64	Pralnia	4.200	1.500	700	700	7.100	6.568	7.106
65	Bielizna pościel i odzież:							
	a) zakupno i naprawa: 1. zwyczajne .	6 480	1.350	585	585	9.000	8 077	9.000
	2. **nadzwycz.** .	—	—	—	—	—	**9.582**	—
	b) 1 Siostra miłosierdzia w magazynie bielizny:							
	α) płaca . . . . 80 zł.							
	β) wikt z pieczywem i dodatkami 175 „							
	γ) ryczałt za pranie bielizny . 22 „	202	41	17	17	277	282	282
66	Słoma do sienników	790	10	50	50	900	1.150	900
	Razem: 1. zwyczajne . . .	77.872	38.461	9.394	14.463	140.190	120.836	144.075
	Razem: 2. **nadzwyczajne** .	**300**	—	—	—	**300**	**13.906**	**1.200**
	Suma rubryki VII. .	78.172	38.461	9.394	14.463	140.490	134.742	145.275

Wydatki. # Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Do poz. 56 a) 1. Wydatki wynosiły:

	Na oddziale chorych:		*Na oddziale położnic:*		*Na oddziale klinik:*	
W r. 1896 na dni leczenia	254 348 kw.	48.006 zł., na dni leczenia	18.920 kw.	3.876 zł., na dni leczenia	— kw.	— zł.
„ 1897 „ „ „	249.828 „	49.756 „ „ „ „	15.625 „	3 584 „ „ „ „	8.655 „	4.152 „
„ 1898 „ „ „	237.251 „	45.875 „ „ „ „	20.088 „	4.062 „ „ „ „	28.409 „	15.659 „
Razem	741.427 „	143.637 „ „ „ „	54.633 „	11.522 „ „ „ „	37.064 „	19.811 „
przeciętnie	247.142 „	47.879 „ „ „ „	18.211 „	3.851 „ „ „ „	12.355 „	6.604 „

Na jeden dzień leczenia przypada w fund. chorych 19·37 ct., w fund. położnic 21 ct., razem 40·37 ct. przeciętnie 20·18 ct., w funduszu klinik 53·45 ct. — Z powodu spodziewanych niższych cen artykułów żywności preliminuje się na wniosek dyrektora wedle przyjętych do preliminarza ilości dni leczenia dla oddziału chorych 230.000 dni po 19·5 ct. = 44.850 zł., dla kliniki 48.000 dni po 52 ct. = 24.960 zł., dla oddziału położnic 20.000 zł. po 19·5 ct. = 3.900 zł., dla kliniki położniczej 20.000 dni tylko po 45 ct. = 9.000 zł., ogółem 82.710 zł., zatem mniej o kwotę 6.440 zł. jak na rok 1899 uchwalono.

Do poz. 56 a) 2. Preliminuje się jak na rok 1899.

„ „ *56 b).* Jak na rok 1899 z obniżeniem kosztu wiktu jak przy Rubr. II. poz. 21.

„ „ *56 c).* Z powodu otwarcia nowych klinik pomnożyły się znacznie czynności w kuchni wskutek czego wstawia się koszt utrzymania 1 sługi więcej jak na rok 1899.

„ „ *56 d).* Wstawia się o 100 zł. więcej jak na rok 1899 z powodu co raz wyższych cen węgla kamiennego.

„ „ *56 e).* Jak na rok 1899.

„ „ *56 f).* Według obliczenia zarządu szpitala wynosił przeciętny koszt pieczywa na 1 dzień: w funduszu chorych 2·4 ct., w funduszu klinicznym 3·2 ct., w funduszu położniczo-ginekologicznym 1·9 ct., w klinice położniczo-ginekol. 2 ct. Na podstawie preliminowanej ilości dni leczenia wstawia się w fund. chorych 230.000 × 2·4 ct. = 5.520 zł., w fund. klinik 48.000 × 3·2 ct. = 1.536 zł., w fund. położniczo-ginek 20.000 × 1.9 = 380 zł., w klinice położniczo-ginekolog. 20.000 × 2 ct. = 400 zł. Zatem porównaniu z preliminowaną kwotą na rok 1899 więcej o 1.336 zł.

„ „ *56 g).* Przeciętny koszt wina w roku 1899 wynosił na 1 dzień: w fund. chorych 0·70 ct. w fund. klinik 3·5 ct., w fund. położniczo-ginekolog. 1 ct., w klinice położniczo-ginekolog. 2 ct. — Na podstawie preliminowanej ilości dni leczenia wstawia się w fund. chorych. 230.000 × 0·70 = 1.610 zł., w funduszu klinik 48.000 × 3·5 = 1.680 zł., w funduszn położniczo-ginekologicznym 20.000 × 1 ct. = 200 zł., w klinice położniczo-ginekolog. 20.000 × 2 ct. 400 zł. Zatem w porównaniu z preliminowaną kwotą na rok 1899 więcej o 1.630 zł.

„ „ *57.* Preliminuje się jak na rok 1899 na podstawie wynikłości z roku 1898 wynoszącej kwotę 250 zł.

„ „ *58.* Wikt lekarza dyżurnego kosztował w roku 1898 kwotę 509 zł. 96 ct., preliminuje się kwotę 500 zł., t. j. więcej o 50 zł. jak na rok 1899, ponieważ z pozycyi tej pokryty będzie koszt śniadania względnie podwieczorku dla aptekarza dyżurnego. — (LW. 33246|99).

„ „ *59.* Preliminuje się wedle rzeczywistej potrzeby obliczonej przez zarząd szpitala na pojedyncze oddziały, a to dla oddziału I. 4.600 zł., dla oddz. II. 5.000 zł, dla oddz. III. 2.250 zł., dla oddz. IV. 2.250 zł. razem w kwocie 14.100 zł., zatem więcej o 100 zł. jak na rok 1899.

„ „ *60 a).* Wstawia się o 300 zł. mniej jak na rok 1899, ponieważ część ubikacyj w starym gmachu oświetloną jest elektrycznie.

„ „ *60 b).* Preliminuje się na podstawie wynikłości I. półrocza 1899 obliczony przez zarząd szpitala — mniej o 600 zł. jak na rok 1999 z powodu sprawienia nowych akomulatorów.

„ „ *61.* 1). Wydatki zwyczajne wynosiły w roku 1896. 1.947 zł., w r. 1897. 2.454 zł., w r. 1898. 2.614 zł, razem 7.015 zł. przeciętnie 2.338 zł. Preliminuje się zgodnie z wnioskiem dyrektora szpitalu jak na r. 1899 kwotę 2.800 zł.

„ „ *61. 2).* Na wydatki nadzwyczajne preliminuje się na sprawienie wanny fajansowej dla oddziału kiłowego męskiego 300 zł., wskutek prośby odnośnego prymaryatu popartej przez dyrektora szpitalu.

„ „ *62.* i *63. a).* Jak na rok 1899.

„ „ *63. b).* Wstawia się płace ogrodnika o 20 zł. więcej z powodu rozszerzenia ogrodu warzywnego, i że ogrodnik zajmuje się wprawianiem szyb w szpitalu — zaś na wikt o 80 zł. więcej na podstawie rzeczywistego kosztu wiktu II. klasy wynoszącego 300 zł.

„ „ *64.* Wydatki wynosiły w roku 1898. 6.568 zł. Z uwagi, że od 1. stycznia 1899 wszystkie kliniki są już kreowane, preliminuje się zgodnie z wnioskiem zarządu szpitalu kwotę 7.100 zł. a to dla oddziału I. 4.200 zł., dla oddz. II. 1.500 zł., dla oddz. III. i IV. po 700 zł.

„ „ *65 a).* Wydatki wynosiły w r. 1896. 8.493 zł., w r. 1897. 6.845 zł., w r. 1898. 8.077 zł., razem 23.415 zł., przeciętnie 7.805 zł. Wstawia się jak na rok 1899 uchwaloną kwotę 9.000 zł. z podziałem na pojedyncze oddziały wedle wniosku zarządu szpitala.

„ „ *65 b).* Jak na rok 1899 z obniżeniem kosztu wiktu o 5 zł., jak przy Rubr. II. poz. 21.

„ „ *66.* Jak na r. 1899 z podziałem na oddziały wedle rzeczywistej potrzeby obliczonej przez zarząd szpitala.

Krajowy szpital powszechny we Lwowie. **Wydatki.**

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900 — Fundusz chorych szpitalny	kliniczny	Fundusz położnic szpitalny	kliniczny	Razem	Wynikłość z roku 1898	Kwota uchwalona na rok 1899
		Złote austryackie						
VIII.	**Koszta sanitarne.**							
67	Lekarstwa	2.700	5.500	450	1.500	10.150	6.069	7.200
68	Utrzymanie apteki: 2 Siostry Miłosierdzia w magazynie sanitarny: *a)* płaca po 80 zł. . . . 160 zł. *b)* wikt z pieczywem i dodatkami . 350 „ *c)* ryczałt za pranie bielizny . . 44 „	405	83	33	33	554	282	564
69	2 laborantów do apteki: *a)* 1 laborant płaca bez wiktu . . 320 zł. *b)* 1 pomocnik, płaca . . . 72 „ *c)* wikt z pieczywem dla pomocnika . 110 „ *d)* gratyfikacye . . . . 10 „	373	77	31	31	512	500	517
70	Ambulatoryum	300	—	100	—	400	958	400
71	Potrzeby sanitarne	7.000	6.500	1.600	2.000	17.100	17.651	15.200
72	Szczudła, buty i opaski	1.200	200	150	100	1.650	1.919	1.600
73	Laboratoryum	146	30	12	12	200	163	200
74	Wino stare dla ciężko chorych	—	400	—	140	540	140	800
75	Instrumenta chirurgiczne	1.600	700	350	100	2.750	2.288	2.750
76	Koszta pogrzebowe	1.095	225	90	90	1.500	1 500	1.500
—	Sprawienie 4 sterylizatorów **nadzwyczajne**	—	—	—	—	—	**2.185**	—
—	Doprowadzenie rur gazowych do tychże **nadzw.**	—	—	—	—	—	**466**	—
	Razem: 1. zwyczajne	14.819	13.715	2.816	4.006	35.356	31.470	30.731
	Razem: 2. **nadzwyczajne**	—	—	—	—	—	**2.651**	—
	Suma Rubryki VIII.	14.819	13.715	2.816	4.006	35.356	34.121	30.731

Do poz. 67. Wydatki wynosiły w roku 1896. 4.155 zł., w r. 1897. 6.710 zł., w r. 1898. 6.069 zł., razem 16.934 zł., przeciętnie 5.645 zł. Wstawia się jednak na podstawie wyniku 5 miesięcy z r. 1899 obliczonego przez zarząd szpitala przypuszczalny wydatek a to: dla oddz. I. 2.700 zł., dla oddz. II 5.500 zł., dla oddz III. 450 zł., dla oddz. IV. 1.500 zł., razem 10.150 zł., czyli więcej o kwotę 2.950 zł. jak na rok 1899 uchwalono.

„ „ *68. i 69.* Jak na rok 1899 z obniżeniem kosztu wiktu dla Sióstr i pomocnika laboranta o kwotę 15 zł.

„ „ *70.* Jak na rok 1899 z podziałem na oddział chorych i położnic wedle wniosku zarządu szpitala.

„ „ *71.* Wydatki wynosiły w r. 1896. 6.981 zł., w r. 1897. 9.131 zł., w r. 1898. 17.651 zł., razem 33.763 zł., przeciętnie 11.254 zł. Preliminuje się prawdopodobną potrzebę obliczoną przez zarząd szpitala na podstawie wyników 5 miesięcy z r. 1899 z uwzględnieniem nowo otwartych klinik kwotę 17.100 zł. a to dla oddz. I. 7.000 zł., dla oddz. II. 6.500 zł., dla oddz. III. 1.600 zł., dla oddz. IV. 2.000 zł., w ogóle więcej o 1.900 zł. jak na rok 1899 uchwalono.

„ „ *72* Preliminuje się o 50 zł. więcej z powodu otwarcia kliniki położniczo-ginekologicznej z podziałem na pojedyncze oddziały według wniosku zarządu szpitala.

„ „ *73.* Jak na rok 1899.

„ „ *74.* Wstawia się o 260 zł. mniej jak na r. 1899 a to na podstawie wyniku 5 miesięcy r. 1899 obliczonego przez zarząd szpitala.

„ „ *75.* Preliminuje się jak na rok 1899 z podziałem na poszczególne oddziały wedle rzeczywistej potrzeby podanej przez dyrektora szpitala.

„ „ *76.* Jak na rok 1899 na podstawie ugody zawartej z przedsiębiorcą. (L. W. 8.307|98).

Wydatki. # Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900 — Fundusz chorych — szpitalny	Wniosek na rok 1900 — Fundusz chorych — kliniczny	Wniosek na rok 1900 — Fundusz położnic — szpitalny	Wniosek na rok 1900 — Fundusz położnic — kliniczny	Razem	Wynikłość z roku 1898	Kwota uchwalona na rok 1899
		Złote austryackie						
IX.	**Koszta kancelaryjne.**							
77	Druki, litografie, potrzeby do pisania, koszta insercyjne i t. p.	1.250	500	100	150	2.000	2.845	1.500
	Do poz. 77. Wydatki wynosiły w r. 1896. 1.309 zł, w r. 1897. 1.802 zł., w r. 1898. 2 845 zł., razem 5.956 zł., przeciętnie 1.985 zł. Z powodu przybyłych trzech klinik, preliminuje się zgodnie z wnioskiem zarządu szpitala kwotę 2.000 zł. czyli więcej o 500 zł. jak na rok 1899 uchwalono.							
X. 78	**Koszta kapliczne.**	219	45	18	18	300	**80** 260	260
	Do poz. 78. Wstawia się o 40 zł. więcej na rok 1899 a to na przedstawienie przełożonej Sióstr Miłosierdzia, gdyż dotychczasowy kredyt jest niewystarczający.							
XI.	**Utrzymanie budynków.**							
79	Konserwacye i reperacye: 1. zwyczajne	5.500	1.000	500	500	7.500	6.856	5.300
	Sprawienie akomulatorów i zegarów kontrolnych 2. rata 2. **nadzwyczajne:**	**194**	**482**	**242**	**243**	**1.161**	**32.446**	**9.273**
80a	Utrzymanie maszyny i wodociągów	584	120	48	48	800	851	800
80b	Pompowanie wody prądem elektrycznym	150	150	—	—	300	—	—
81	Asekuracya budynków	172	320	21	21	534	554	550
82	Kominiarze i straż ogniowa	657	135	54	54	900	754	900
	Razem 1. zwyczajne	7.063	1.725	623	623	10.034	9.015	7.550
	Razem 2. **nadzwyczajne**	**194**	**482**	**242**	**243**	**1.161**	**32.446**	**9.273**
	Suma rubryki XI.	7.257	2.207	865	866	11.195	41.461	16.823

Do poz. 79. 1). Wydatki zwyczajne wynosiły w r. 1896. 3.604 zł., w r. 1897. 4.390 zł., w r. 1898. 6.856 zł., razem 14.85 zł., przeciętnie 4.950 zł. Ponieważ przed kilku laty postawiony zakład położnic, kliniki i dom administracyjny potrzebują co roku większej reparacyi i oczyszczenia, preliminuje się na wniosek dyrektora szpitalu w ogóle kwotę 7,500 zł., czyli więcej o 2.200 zł. jak na rok 1899 uchwalono.

„ „ *79 2).* Na wydatki nadzwyczajne preliminuje się II. rata na sprawienie akumulatorów do oświetlenia elektrycznego — a to na mocy uchwały Wys. Sejmu z dnia 27. marca 1899.

„ „ *80 a).* Jak na rok 1899 na podstawie wyniku roku 1898 wynoszącego 850 zł. 44 ct.

„ „ *80 b).* Wstawia się na wniosek zarządu szpitala nową pozycyę na pompowanie wody dla oddziału chorych i klinik kwota 300 zł.

„ „ *81.* Preliminuje się na podstawie rzeczywistego wydatku z roku ostatniego kwotę 534 zł., zatem mniej o 16 zł. jak na rok 1899.

„ „ *82.* Jak na rok 1899.

Krajowy szpital powszechny we Lwowie. Wydatki.

Suma rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900. Fundusz chorych szpitalny	Fundusz chorych kliniczny	Fundusz położnic szpitalny	Fundusz położnic kliniczny	Razem	Wynikłość z roku 1898	Kwota uchwalona na rok 1899
		Złote austryackie						
XII.	**Odsetki od kapitałów dłużnych funduszowi stypendyjnemu Głowińskiego.**							
83	5% od kwoty 6.705 złr. 03 kr. m. k. za część budynku użytego dawniej dla oddz. położnic .	352	—	—	—	352	352	352
84	5% od kwoty 26.820 złr. 11 kr. m. k. za część budynku użytego dla oddziału chorych .	1.408	—	—	—	1.408	1.408	1.408
	Suma rubryki XII. .	1.760	—	—	—	1.760	1.760	1.760
	Do poz. 83. i *84.* Jak na rok 1899.							
XIII. 85	**Podatki i daniny**	36	8	3	3	50	16	50
	Do poz. 85. Jak na rok 1899.							
XIV.	**Rozmaite.**							
86	Utrzymanie biblioteki	146	30	12	12	200	204	200
87	Połowa kosztów utrzymania szkoły dla dororczyń	803	165	66	66	1.100	837	1.100
88	Przypadkowe:							
	a) zastępstwo chorych i urlopowanych funkcyonaryuszy	219	45	18	18	300	298	300
	b) ubezpieczenie służby od wypadków . .	168	34	14	14	230	223	240
	c) koszta sądowe, portorya i inne nieprzewidziane	365	75	30	30	500	543	500
	Suma rubryki XIV.. .	1.701	349	140	140	2.330	2.105	2.340
	Do poz. 86, 87. i 88. Jak na rok 1899 z obniżeniem poz. 89. lit. b) o kwotę 10 zł. według rzeczywistego wydatku roku ostatniego.							
XV.	**Koszta utrzymania dzieci zrodzonych na bezpłatnym oddziale położnic.**							
89	Wynagrodzenie mamek za karmienie dzieci, których matki na oddział chorych przeniesione zostały	—	—	100	50	150	90	100
	Do poz. 89. Preliminuje się o 50 zł. więcej jak na rok 1899 z powodu nowo przybyłej kliniki położniczo-ginekologicznej.							
XVI. 90	**Ryczałt na utrzymanie dzieci w szpitaliku św. Zofii**	16.000	—	—	—	16.000	16.000	16.000
	Do poz. 90. Jak na rok 1899 na mocy zawartej umowy z Towarzystwem szpitaliku św. Zofii. (LW. 13 872/98).							

Dochody.

Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900 — Fundusz chorych — szpitalny	Fundusz chorych — kliniczny	Fundusz położnic — szpitalny	Fundusz położnic — kliniczny	Razem	Wynikłość z roku 1898	Kwota uchwalona na rok 1899
		Złote austryackie						
	DOCHODY.							
I.	**Dodatki.**							
1	Od c. k. Skarbu za 781·58 m drzewa opałowego po 3 zł. 65 ct., część przypadająca na te oddziały	1.800	—	200	—	2.000	1.523	2.000
2	Od kasy miejskiej 1/5 część dochodów z myta .	27.900	—	3.100	—	31.000	30.517	31.000
	Suma rubryki I. . .	29.700	—	3.300	—	33 000	32.040	33.000
	Do poz. 1. Dochody wynosiły w r. 1896. 1.478 zł., w r. 1897. 1.507 zł., w r. 1898. 1.523zł., razem 4.508 zł., przeciętnie 1.503 zł. Z powodu zmian ceny drzewa preliminuje się jak na rok 1899 uchwaloną kwotę 2.000 zł.							
	„ „ *2.* Dochody wynosiły w r. 1896. 31.163 zł., w r. 1897. 31.737 zł., w r. 1898. 30.517 zł., razem 93.417 zł. przeciętnie 31.136 zł. wstawia się jak na r. 1899 kwotę 31.000 zł.							
II. 3	**Opłaty pośmiertne**	11.000	—		—	11.000	7.100	12.000
	Do poz. 3. Dochody wynosiły w r. 1896. 14.429 zł., w r. 1897 12.910 zł., w r. 1898. 7.100 zł., rarem 34.429 zł., przeciętnie 11.476 zł. Wstawia się w zaokrągleniu kwotę 11.000 zł., zatem mniej o 1.000 zł. jak na rok 1899.							
III.	**Zwroty kosztów leczenia.**							
4	Od funduszu krajowego galicyjskiego . .	180.000	—	14.000	—	194.000	222.393	180.000
5	„ samopłacących	17.500	—	500	—	18.000	16.705	18.000
6	„ funduszów obcokrajowych i innych publicznych	10.000	—	200	—	10.200	10 133	12.000
	Suma rubryki III. .	207.500	—	14.700	—	222.200	249 231	210.000

Do poz. 4. Dochody wynosiły:

	I. w funduszu chorych:	II. w funduszu położnic:	razem:
w roku 1896	150.097 zł.	12.491 zł.	162.588 zł.
„ 1897	168.424 „	12.142 „	180.566 „
„ 1898	206.831 „	15.562 „	222.393 „
Razem	525.352 zł.	40.195 zł.	565.547 zł.
Przeciętnie	175.117 zł.	13.398 zł.	188.515 zł.

Z uwagi na wynik roku ostatniego, preliminuje się prawdopodobny dochód a to: w funduszu chorych 180.000 zł., w funduszu położnic 14.000 zł., ogółem 194.000 zł., zatem więcej o 14.000 zł. jak w r. 1899 a to z powodu nowo przybyłych trzech klin:k: ocznej, dermatologicznej i położniczo-ginekologicznej.

Do poz. 5. Dochody wynosiły:

	I. w funduszu chorych:	II. w funduszu położnic:	razem:
w roku 1896	16.431 zł.	51 zł.	16.482 zł.
„ 1897	15.711 „	298 „	16.009 „
„ 1898	16.474 „	231 „	16.705 „
Razem	48.616 zł.	580 zł.	49.196 zł.
Przeciętnie	16.205 zł.	193 zł.	16.395 zł.

Wstawia się jednak z powodu podanego przy poz. 4. dla funduszu chorych 17.500 zł., dla funduszu położnic 500 zł., ogółem jak na rok 1899 kwotę 18.000 zł.

Do poz. 6. Dochody wynosiły:

	I. w funduszu chorych:	II. w funduszu położnic:	razem:
w roku 1896	11.062 zł.	216 zł.	11.278 zł.
„ 1897	12.320 „	196 „	12.516 „
„ 1898	9.845 „	288 „	10.133 „
Razem	33.227 zł.	700 zł.	33.927 zł.
Przeciętnie	11.076 zł.	233 zł.	11.309 zł.

Z uwagi na wynik r. ostatniego preliminuje się w funduszu chorych 10.000 zł., w funduszu położnic 200 zł., ogółem 10.200 zł. zatem mniej o 1.800 zł. jak na rok 1899.

Krajowy szpital powszechny we Lwowie. **Dochody.**

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900 – Fundusz chorych szpitalny	Fundusz chorych kliniczny	Fundusz położnic szpitalny	Fundusz położnic kliniczny	Razem	Wynikłość z roku 1898	Kwota uchwalona na rok 1899
		Złote austryackie						
IV.	**Rozmaite.**							
7	Dochód z ogrodu warzywnego . . .	468	—	32	—	500	391	150
8	Rozmaite nieprzewidziane	90	—	10	—	100	741	100
9	Zwrot zaliczek na płace	1.200	—	—	—	1.200	1.055	1.200
9a	Niewyczerpane kredyty z lat ubiegłych . .	—	—	—	—	—	5.630	—
	Suma rubryki IV. .	1.758	—	42	—	1.800	7.817	1.450
	Do poz. 7. Wstawia się zgodnie z wnioskiem dyrektora szpitala kwotę 500 zł. t. j. więcej o 350 zł. jak na r 1899 a to z powodu, że po uregulowaniu placów szpitalnych powiększono ogród warzywny a dawniejszą przestrzeń przez częste gnojenie użyźniono. „ „ *8.* i *9.* Jak na rok 1899.							
V.	**Subwencya i zwroty od c. k. Skarbu.**							
10	Zwrot nadwyżki kosztów utrzymania chorych po nad taksę szpitalną w klinikach . .	31.817	—	9.086	—	40.903	13.000	34.843
	Suma rubryki V. .	31.817	—	9.086	—	40.903	13.000	34.843

Do poz. 10. Suma wydatków klinicznych wynosi wedle zestawienia na stronie 2 niniejszego preliminarza:

a) na oddziale chorych kwotę . . . . 70.217 zł.
strąciwszy koszt utrzymania 48.000 dni leczenia po zwykłej taksie szpitalnej 80 ct. dziennie, który fundusz krajowy ponosić się zobowiązał . . . . . . 38.400 „
okazuje się *nadwyżka wydatków* w kwocie . . . . 31.817 zł.
którą obowiązany jest zwrócić c. k. Rząd.

b) na oddziale położnic wynoszą wydatki . . . . . . 25.086 zł.
potrąciwszy koszt utrzymania 20.000 dni leczenia po zwykłej taksie szpitalnej 80 ct. dziennie, który ponosi fundusz krajowy w kwocie . . . . . . 16.000 zł.
z porównania okazuje się *nadwyżka wydatków* w kwocie . . . . . 9.086 zł.
która przypada do zwrotu od c. k. Rządu.

Na tej podstawie preliminuje się w ogóle dochód w kwocie 40.903 zł., z której przypada na oddział chorych 31.817 zł., zaś na oddział położnic 9.086 zł.

Nadwyżka ta zwracaną będzie funduszowi szpitalnemu w dwojaki sposób a to:
Wydatki ponoszone przez szpital w zastępstwie c. k. Rządu na leki, potrzeby sanitarne, przybory opatrunkowe, instrumenta chirurgiczne, stare wina, zwracać bądą pp. Profesorowie do kasy szpitalnej w ciągu roku gotówką kwartalnemi ratami z dołu, na co otrzymują od c. k. Skarbu Państwa osobny kredyt. (LW. 61.974/97).

Reszta wydatków utrzymywana w osobnej ewidencyi zwracaną będzie co pół roku Wydz. kraj. a z końcem roku zrobionym zostanie obrachunek z c. k. Rządem w ten sposób, że gdyby proponowany na razie przez c. k. Rząd ryczałt nie wystarczył na pokrycie pewyższych wydatków, zostanie nadwyżka tychże wykazaną do zwrotu c. k. administracyi Państwa zanim nie zostanie zawarta stanowcza umowa co do wyznaczenia wystarczającego ryczałtu.

LW. 53.594/99.
Alegat D. do sprawozdania Wydziału krajowego o budżecie krajowym na r. 1900.

Lit. D.

Fundusz podrzutków we Lwowie.

PRELIMINARZ

na rok

1900.

LW. 46.304/99.

D. Fundusz podrzutków we Lwowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900. zwyczajne	Wniosek na rok 1900. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899.
			Złote austryackie			
		Wydatki.				
I.		**Remuneracye i zapomogi.**				
	1.	Za gorliwe dozorowanie dzieci i na potrzeby szkolne	10	—	—	10
II.	2.	**Koszta utrzymania dzieci** . . .	645	—	85	652
III.	3.	**Zapomogi dla położnic**	6.400	—	6.444	6.100
IV.		**Rozmaite wydatki.**				
	4.	Ryczałt na koszta pogrzebowe dzieci .	10	—	—	10
		Ogólna suma wydatków . .	7.065	—	6.529	6.772

Wyjaśnienia:

W rubr. I. poz. 1. preliminuje się jak na r. 1899 uchwalono.

„ II. „ 2. wstawiono mniejszą kwotę o 7 zł. dla 13 podrzutków, a mianowicie:

a) dla 1-go zostającego na wychowaniu u żywicielki, roczną należytość w sumie . . . . 24 zł.

b) dla 2-ch zostających na utrzymaniu w zakładzie „Dzieciątka Jezus“ we Lwowie, należytość według II. klasy po 3 zł miesięcznie w łącznej sumie . . . . . . 72 „

c) dla 10-ciu zostających w zakładzie J. O. Ks. Ogińskiej w Bobrku z mocy uchwały do LW. 739/98 należytość po 15 ct. dziennie w kwocie . . . . 549 „

razem przeto j. w. . 645 zł.

„ III. poz. 3. wstawiono na podstawie wyższych wynikłości lat ostatnich większą kwotę o 300 zł. niż uchwalono na rok 1899.

Dochodów fundusz ten nie ma żadnych, z tego powodu powyższa suma wydatków pokrytą być musi z rubr. XI. funduszu krajowego.

LW. 53.594/1899
Alegat E. do sprawozdania Wydziału krajowego o budżecie krajowym na rok 1900.

Lit. E.

Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.

PRELIMINARZ

na rok

1900.

W załączeniu preliminarz folwarku jako osobny alegat.

LW. 52106/1899.

Z drukarni Pillera i Sp. we Lwowie.

Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	SUMARYUSZ	Wniosek na rok 1900.	Wynikłość z r. 1898.	Kwota uchwalona na r. 1899.
			Złote austryackie		
		WYDATKI.			
I.	1-12	Płace i emolumenta etatowe	23.998	23.834	23.860
II.	13-18	Koszta utrzymania osób nieetatowych	38.677	38.002	39.634
III.	19-29a	Pensye i emerytury	3.441	3.066	2.909
IV.	30-32	Zaopatrzenia, odstawne i dary z łaski	103	110	103
V.	33	Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych	40	252	40
VI.	34-35	Remuneracye i zapomogi	1.130	1.123	1.130
VII.	36-44	Koszta gospodarcze zakładu 1. zwyczajne	94.718	96.062	96.578
		2. **nadzwyczajne**	**200**	**846**	—
VIII.	45-48	„ „ folwarku 1. zwyczajne	14.480	13.562	14.300
		2. **nadzwyczajne**	—	—	**400**
IX.	49-53	„ sanitarne	5.910	4.793	5.960
X.	54	„ kancelaryjne	450	445	450
XI.	55	„ kapliczne	200	215	200
XII.	56-61	„ utrzymania budynków, dróg dojazdowych i urządzeń: 1. zwyczajne	8.840	8.709	8 840
		2. **nadzwyczajne**	**4.925**	**4.917**	**7.875**
XIII.	62	Podatki z ekwiwalentem i daniny	100	56	110
XIV.	63-66	Rozmaite	3.045	2.738	2.855
XV.	67	Wydatki z prawa patronatu i konkurencyi wynikłe: 1. zwyczajne	60	111	60
		2. **nadzwyczajne**	—	—	**8**
		Razem 1. zwyczajne	195.192	193.078	197.029
		2. **nadzwyczajne**	**5.125**	**5.763**	**8.283**
		Suma wydatków	200.317	198.841	205.312
		DOCHODY.			
I.	1	Odsetki od kapitałów	230	230	230
II.	2-3	Dodatki	660	714	660
III.	4-5	Dochody z dóbr	17.480	16.384	17.450
IV.	6-8	Zwroty kosztów leczenia	207.500	214.268	204.000
V.	9-12	Rozmaite	2.940	3.224	2.810
		Suma dochodów	228.810	234.820	225.150
		W porównaniu z wydatkami	200.317	198.841	205.312
		Okazuje się **nadwyżka**	**28.493**	**35.979**	**19.838**

Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.

Porównanie sumaryczne

kwot preliminowanych na rok 1900 z uchwalonemi na rok 1899.

Wydatki preliminowane na rok 1900 wynoszą			200.317 zł.	
uchwalone na rok 1899 wynoszą			205.312 „	
wstawia się więc na rok 1900 wydatki *mniejsze* o				4.995 zł.

a mianowicie:

w rubr. I. ogółem więcej o . . .			138 zł.	
„ „ II. „ mniej o	957 zł.			
„ „ III. „ więcej o . . .			532 „	
„ „ VII. „ mniej o	1.660 „			
„ „ VIII. „ „ o	220 „			
„ „ IX. „ „ o	50 „			
„ „ XII. „ „ o	2.950 „			
„ „ XIII. „ „ o	10 „			
„ „ XIV. „ więcej o . . .			190 „	
„ „ XV. „ mniej o	8 „			
Razem mniej o	5.855 zł.	więcej o	860 zł.	
Z porównania *mniej* j. w. o .		4.995 zł.		

Dochody preliminowane na rok 1900 wynoszą . . .			228.810 zł.	
uchwalone na rok 1899 wynosza . . . ,			225.150 „	
preliminuje się zatem na rok 1900 *więcej* o				3.660 zł.

a mianowicie:

w rubr. II. ogółem więcej o . . .			30 zł.	
„ „ III. „ „ o . . .			3.500 „	
„ „ V. „ „ o . . .			130 „	
Razem więcej j. w. o .			3.660 zł.	

Wynik zatem na rok 1900 jest *korzystniejszy* o sumę w kwocie . . . . . 8.655 zł.
a zgodny z różnicą nadwyżek obu lat.

Wydatki. Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie		Wniosek na rok 1900.	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899.
			Złote austryackie		
	WYDATKI.				
I.	**Płace i emolumenta etatowe.**				
1	Dyrektor: *a)* płaca		2.200	2.200	2.200
	b) dodatek osobisty		800	800	800
	c) dodatki pięcioletnie po . .	300 zł.	900	900	900
2	2 prymaryuszów: *a)* płaca po . . .	1.500 „	3.000	3.000	3.000
	b) relutum za wikt po .	408 „	816	816	816
	c) dodatki pięcioletnie po .	200 „	281	200	200
3	2 sekundaryuszów: *a)* płaca po . . .	1.000 „	2.000	2.000	2 000
	b) relutum za wikt po .	408 „	816	816	816
	c) dodatki pięcioletnie po .	150 „	150	150	150
4	2 kapelanów: *a)* płaca po	400 „	800	800	800
	b) relutum za wikt rz. kat. kapel. . .		300	300	300
	c) wikt w naturze gr. kat. kapel. . .		300	306	300
	d) dodatki pięcioletnie po . .	50 „	300	300	300
5	Rządca: *a)* płaca		1.200	1.200	1.200
	b) relutum za wikt		408	408	408
	c) dodatki pięcioletnie po . .	200 zł.	600	600	600
6	2 oficyałów: *a)* płaca po	1.060 „	2.120	2.120	2.120
	b) dodatki osobiste po . .	300 „	600	600	600
	c) dodatki pięcioletnie po . .	150 „	600	600	600
7	2 pisarzy: *a)* płaca po	600 „	1.200	1.200	1.200
	b) relutum za wikt po . .	360 „	720	720	720
	c) dodatki pięcioletnie po . .	80 „	160	80	80
8	Maszynista: *a)* płaca		600	600	600
	b) relutum za wikt . . . . , .		360	360	360
	c) dodatki pięcioletnie po . .	50 zł.	—	50	50
9	Woźny: *a)* płaca		500	225	500
	b) wikt z pieczywem II. klasy		—	289	—
	c) dodatek na ubiór		50	50	50
10	*d)* dodatki pięcioletnie po . .	30 zł.	78	60	60
	Odźwierny przy furcie zakł.: *a)* płaca		500	225	500
	b) wikt z pieczywem II. kl. .		—	289	—
	c) dodatek na ubiór . .		50	50	50
	d) dod. pięciol. po	30 zł.	39	30	30
11	Odźwierny przy bramie wjazd.: *a)* płaca		500	225	500
	b) wikt z pieczywem II. kl.		—	289	—
	c) dodatek na ubiór . .		50	50	50
	Razem . . .		22.998	22.908	22.860
	Do tego:				
12	Zaliczki na płace		1.000	926	1.000
	Suma rubryki I. .		23.998	23.834	23.860

Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie. **Wydatki.**

Do poz. 1—3 do 7—11—12. Preliminuje się jak na rok 1899.
„ „ *2 lit. c).* Wstawia się przypadający II. dodatek pięcioletni dra Maliszewskiego z rocznych 200 zł. od 6/8 1900 kwotę 81 zł.
„ „ *7 lit. c).* Preliminuje się I. dodatek pięcioletni dla pisarza Krogulskiego od 1/1 1900 w kwocie 80 zł.
„ „ *8.* Jak na rok 1899 z opuszczeniem dodatku pięcioletniego w kwocie 50 zł. z powodu śmierci maszynisty.
„ „ *9 lit. d).* Preliminuje się przypadający III. dodatek pięcioletni dla woźnego z rocznych 30 zł. od 1/6 1900 kwotę 18 zł.
„ „ *10 lit. d).* Wstawiono na II. dodatek pięcioletni od 15/9 1900 kwotę 9 zł.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie		Wniosek na rok 1900.	Wynikłość z r. 1898.	Kwota uchwalona na r. 1899
			Złote austryackie		
II.	**Koszta utrzymania osób nieetatowych.**				
13	19 Sióstr Miłosierdzia oddziałowych:				
	a) płaca rocznie po . . 80 zł.	1.520 zł.			
	b) wikt z pieczywem i dodatkami po 220 „	4.180 „	5.700	5.711	5.700
14	Dyetaryusz: *a)* płaca po 1 zł. 25 ct. dziennie .	457 zł.			
	b) relutum za wikt . . .	360 „	817	816	816
15	Służba wyższa:				
	a) płaca ślusarza.	300 zł.			
	„ stolarza	240 „			
	„ krawca	180 „			
	„ szewca	180 „			
	„ 2 palaczy przy maszynie parowej 180 i 156 zł. . . .	336 „	1.236	1.236	1.236
	b) wikt z pieczywem 6-ciu osób służby wyższej po 225 zł.	.	1.350	1.364	1.350
16	Służba oddziałowa:				
	a) płaca 3 dozorców rocznie po 180 zł. .	540 zł.			
	„ 6 „ „ „ 144 „ .	864 „			
	„ 9 „ „ „ 120 „ .	1.080 „			
	„ 35 „ „ „ 96 „ .	3.360 „			
	„ 1 łaziebnego „ „ 96 „ .	96 „			
	„ 3 dozorczyń „ „ 144 „ .	432 „			
	„ 12 dozorczyń „ „ 120 „ .	1.440 „			
	„ 10 „ „ „ 96 „ .	960 „			
	„ 22 „ „ „ 84 „ .	1.848 „			
	„ 1 łaziebnej „ „ 84 „ .	84 „			
	razem 102 osób		10.704		10.704
	b) dodatki z tytułu podwyższenia za każdy rok służby w tej samej kategoryi uzyskane po koniec roku 1899:				
	dla 6 dozorców rocznie po 60 zł. .	360 zł.			
	„ 3 „ „ „ 36 „ .	108 „			
	„ 11 „ „ „ 24 „ .	264 „		10.979	
	„ 14 „ „ „ 12 „ .	168 „			
	„ 9 dozorczyń „ „ 60 „ .	540 „			
	„ 2 „ „ „ 36 „ .	72 „			
	„ 13 „ „ „ 24 „ .	312 „			
	„ 14 „ „ „ 12 „ .	168 „	1.992		2.100
	Do przeniesienia . .		21.799	20.106	21.906

Wydatki. Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900	Wynikłość z r. 1898.	Kwota uchwalona na r. r 1899.
		Złote austryackie		
II.	Z przeniesienia . .	21.799	20.106	21.906
16	b) na podwyższenie płac w ciągu r. 1899. przypadające tak dla dozorców jak i dozorczyń	300	357	400
	c) wikt z pieczywem: 1) dla dozorcy, pełniącego zarazem obowiązki kościelnego, wedle normy dla służby wyższej . 225 zł. 2) dla 101 osób po 130 zł. 13.130 „ . . .	13.355	14.275	13 355
	d) bluzy dla 102 osób po 6 zł.	—	—	612
	e) gratyfikacye z końcem roku	300	300	300
17	Premia dla dozorcy Stanisława Badzyńskiego za wysłużonych drugich lat 10, dukatów 10 w złocie . .	60	60	120
18	Służba domowa: a) płaca 13 sług . . . . . . 1.188 zł. b) wikt z pieczywem po 125 zł. . . 1.625 „ c) gratyfikacye z końcem roku . . . 50 „ d) bluzy dla 13 osób po 6 zł. . . — „	2.863	2.904	2.941
	Suma rubryki II. .	38.677	38.002	39.634

Do poz. *13—15—16*, *a*), *c*), *e*). Preliminuje się zgodnie z kwotami na r. 1899 uchwalonemi.

„ „ *14*. Wstawia się o 1 zł. więcej z powodu roku przestępnego.

„ „ *16 b*). Preliminuje się mniej o 108 zł. jak na rok 1899 ponieważ część służby starszej pobierającej dodatki zakład opuściło.

„ „ *16 d*). Nic się nie preliminuje ponieważ sprawione w roku 1899 bluzy wystarczą na rok 1900.

„ „ *17*. Wstawia się na wniosek dyrektora zakładu, przypadającą premię po raz drugi dla dozorcy Stanisława Badzyńskiego za 20 letnią nienaganną służbę.

„ „ *18 a*)—*d*). Preliminuje się jak na rok 1899 z opuszczeniem wydatku na bluzy, ponieważ sprawione w roku 1899 wystarczą i na rok 1900.

Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie. Wydatki.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie		Wniosek na rok 1900.	Wynikłość z r. 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899
			Złote austryackie		
III.	**Pensye i emerytury.**				
19	Burghardt Franciszka, wdowa po kontrolorze, z rocznych	175 zł.	19	19	19
19a	Dr. Berthleff Karol, były dyrektor, (zmarł) . . .		—	149	25
20	Kłosowski Jan, były dozorca		48	48	48
21	Kłosowska Teresa, była dozorczyni		48	48	48
22	Dr. Dobiński Włodzimierz, były prymaryusz . . .		567	567	567
23	Węgrzyn Jan, były dozorca		60	60	60
24	Krzyżak Antoni, były dozorca		144	144	144
25	Południak Anna, była dozorczyni		120	120	120
26	Dr. Pluciński Michał, b. prymaryusz		1.798	1.797	1.798
27	Dzuła Roman, były dozorca		80	80	80
27a	Kozłowska Marya, wdowa po parobku		—	14	—
28	Długosz Apolonia, była dozorczyni		96	20	—
29	Krzyżanowska Michalina, wdowa po maszyniście . .		325	—	—
29a	Hinke Filomena, była dozorczyni		136	—	—
	Suma rubryki III. .		3.441	3.066	2.909

Do poz. 19 do 27. Preliminuje się jak na r. 1899, uchwalono.
„ „ *19 a*). Nic się nie preliminuje z powodu śmierci emeryta.
„ „ *27 a*). Nic się nie preliminuje, ponieważ emerytka wyszła powtórnie za mąż i pobrała statutową odprawę.
„ „ *28*). Preliminuje się kwota 96 zł. z powodu przeniesienia Apolonię Długosz w stan spoczynku z dniem 16.|10. 1899 r. (LW. 53.963/98).
„ „ *29*). Z powodu śmierci maszynisty wymierzono wdowie tytułem pensyi roczną kwotę 325 zł. od 1./4. 1899. (LW. 18.500|99).
„ „ *29 a*). Wstawia się nowo przyznaną emeryturę b. posługaczce Filomenie Hinke w kwocie 136 zł. (LW. 47.532/99).

IV.	**Zaopatrzenia, odstawne i dary z łaski.**				
30	Christl Laura, sierota po kontrolorze z rocznych	63 zł.	7	7	7
30a	Hammer Joanna „ „ pisarzu (zmarła) . . .		—	7	—
31	Tobiasiewicz Edward, dożywotnia zapomoga . . .		60	60	60
32	Kamiński Jan „ „ . .		36	36	36
	Suma rubryki IV. .		103	110	103

Do poz. 30—32). Preliminuje się jak na rok 1899 z opuszczeniem wydatku przy poz. 30 a) z powodu śmierci Joanny Hammer.

V. 33.	**Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych.**		40	252	40

Do poz. 33. Jak na rok 1899.

Wydatki. Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900.	Wyni-kłość z roku 1898.	Kwota uchwa-lona na rok 1899.
		Złote austryackie		
VI.	**Remuneracye i zapomogi.**			
34	Za sprawdzanie recept	130	123	130
35	Remuneracye i zapomogi	1.000	1.000	1.000
	Suma rubryki VI.	1.130	1.123	1.130
	Do poz. 34. i 35. Jak na rok 1899.			
VII.	**Koszta gospodarcze zakładu.**			
36	Żywienie chorych:			
	a) zwykła strawa i dodatki	47.000	47.966	49.000
	b) 5 Sióstr Miłosierdzia:			
	α) płaca rocznie po . . . 80 zł. = 400 zł.			
	β) wikt z dodatkami rocznie po . 220 „ = 1.100 „	1.500	1.503	1.500
	c) Służba kuchenna i magazynowa:			
	α) płaca dla 2 po 84 zł. 168 zł.			
	„ „ 5 „ 72 „ 360 „			
	„ „ 5 „ 60 „ 300 „	828	828	828
	β) wikt 12 sług po 115 „	1.380	1.425	1.380
	γ) fartuchy, czepki i bluzy dla 12 osób po 7 zł.	84	84	84
	δ) gratyfikacye	40	40	40
	d) drzewo i węgle do kuchni	3.400	3.323	3.400
	e) naczynia i sprzęty kuchenne	600	603	600
	f) pieczywo z piekarzem i drzewem	11.000	11.644	10.500
	g) wino dla chorych	500	299	500
37	Opał sal, łazienek i innych ubikacyj	8.500	8.219	9.000
38	Oświetlenie naftą	2.200	2.067	2.200
39	Sprzęty gospodarcze zakładu:			
	a) zakupno i naprawa	2.300	2.143	2.300
	b) Siostra Miłosierdzia w magazynie sprzętów:			
	α) płaca, rocznie . . . . 80 zł.			
	β) wikt z dodatkami . . . . 220 „	300	301	300
40	Utrzymanie 2 par koni z furmanami, naprawą wozów, uprzęży i t. p. 1. zwyczajne	1.600	1.899	1.600
	2. **nadzwyczajne**	—	**846**	—
41	Utrzymanie parku i ogrodów spacerowych: 1. zwyczajne	200	190	200
	Na zdrenowanie części parku zabagnionego: 2 **nadzwyczajne**	**200**	—	—
42	Utrzymanie pralni:			
	a) drzewo, praczki i inne potrzeby . . 5.000 zł.			
	b) gratyfikacya praczek . . . . 40 „	5.040	5.199	4.900
	c) 2 Siostry Miłosierdzia:			
	α) płaca, rocznie po 80 zł. 160 zł.			
	β) wikt z pieczywem i dodatkami po 220 „ 440 „	600	601	600
43	Bielizna, pościel i odzież:			
	a) zakupno i naprawa	6.000	6.001	6.000
	b) 1 Siostra Miłosierdzia:			
	α) płaca rocznie . . . . 80 zł.			
	β) wikt z dodatkami . . . . 220 „	300	301	300
	c) 2 szwaczki:			
	α) płaca, po 108 zł. 216 zł.			
	β) wikt z pieczywem po 115 „ 230 „	446	455	446
44	Słoma do sienników	900	971	900
	Razem 1. zwyczajne	94.718	96.062	96.578
	Razem 2. **nadzwyczajne**	**200**	**846**	—
	Suma rubryki VII.	94.918	96.908	96.578

Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie. Wydatki.

Do poz. *36 a)*. Wydatki wynosiły w roku 1896. 46.098 zł., w roku 1897. 46.274 zł., w roku 1898. 47.966 zł. razem 140 338 zł. przeciętnie 46.779 zł., preliminuje się w zaokrągleniu 47.000 zł. zatem mniej o 2.000 zł. jak na rok 1899.

" " Ilość dni leczenia wynosiła w roku 1896. 245.968 dni, w roku 1897. 245.944 dni, w roku 1898. 251.580 dni.

" " *36. b) c) e) g)*. Jak na rok 1899.

" " *36 d)*. Wydatek wynosił w roku 1896. 3.339 zł., w roku 1897. 3.367 zł., w roku 1898. 3.323 zł., zazem 10.029 zł. przeciętnie 3.343 zł. preliminuje się zgodnie z wnioskiem zarządu zakładu jak na rok 1899 kwotę 3.400 zł.

" " *36 f)*. Pieczywo kosztowało w roku 1896 8.258 zł., w roku 1897. 9.530 zł., w roku 1898 11.644 zł. razem 29.432 zł. przeciętnie 9.811 zł. preliminuje się z uwagi na wynik roku ostatniego i coraz większą ilość chorych kwotę 11.000 zł. t. j. o 500 zł. więcej jak na rok 1899.

" " *37)*. Opał kosztował w roku 1896. 8.154 zł., w roku 1897. 8.318 zł. w roku 1898 8.220 zł., razem 24.692 zł., przeciętnie 8.231 zł. na tej podstawie preliminuje się tylko 8.500 zł., zatem o 500 zł. mniej jak na rok 1899.

" " *38)*. Wydatki wynosiły w roku 1896. 2.133 zł. w roku 1897. 2.137 zł., w roku 1898. 2.067 zł., razem 6.337 zł. przeciętnie 2.112 zł., preliminuje się z powodu wyższych cen nafty jak na rok 1899 kwotę 2.200 zł.

" " *39 a)*. Wydatki wynosiły w roku 1896. 2.355 zł., w roku 1897. 2.312 zł., w roku 1898 2.143 zł., razem 6.810 zł., przeciętnie 2.270 zł. preliminuje się zgodnie z wnioskiem zarządu zakładu kwotę 2.300 zł. Płacę i wikt Siostry Miłosierdzia jak na rok 1899.

" " *40)*. Jak na rok 1899.

" " *41)*. Na wydatki zwyczajne wstawia się jak na rok 1899, zaś na drenowanie części zabagnionego parku preliminuje się jako wydatek nadzwyczajny kwotę 200 zł.

" " *42)*. Wydatki w poz. a) wynosiły w roku 1896. 4.800 zł., w roku 1897. 4.900 zł. w roku 1898. 5.199 zł., razem 14.899 zł., przeciętnie 4.966 zł, preliminuje się w zaokrągleniu kwotę 5.000 zł. zatem więcej o 140 zł. jak na rok 1899, reszta zaś poz. b) i c) jak na rok 1899.

" " *43)*. Wydatki poz. a) wynosiły w roku 1896. 6.007 zł., w roku 1897. 5.978 zł., w roku 1898. 6.001 zł., razem 17.986 zł., przeciętnie 5.995 zł., preliminuje się w zaokrągleniu kwotę 6.000 zł. reszta poz. b) i c) jak na rok 1899.

" " *44)*. Wydatki wynosiły w roku 1896. 1.050 zł., w roku 1897. 800 zł., w roku 1898. 971 zł., razem 2.821 zł., przeciętnie 940 zł., preliminuje się zgodnie z wnioskiem zarządu zakładu jak na rok 1899 kwotę 900 zł.

Wydatki. Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.

Liczba rubryk. i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900.	Wyni-kłość z roku 1898.	Kwota uchwa-lona na rok 1899.
		Złote austryackie		
VIII.	**Koszta gospodarcze folwarku.**			
45	Gospodarstwo rolne z kosztami utrzymania dozorcy robót, krowiarni, chowu trzody i rzezi wołów . . .	13.200	11.919	13 120
46	Utrzymanie ogrodów warzywnych z kosztem utrzymania ogrodnika . . . . { 1. zwyczajne . .	1.100	1.493	1.000
	{ 2. **nadzwyczajne** .	—	—	**400**
47	Podatek gruntowy z ekwiwalentem	100	71	100
48	Asekuracya budynków gospodarskich i krescencyi od ognia i nieprzewidziane wydatki	80	79	80
	Suma rubryki VIII. .	14.480	13.562	**400** 14.300
	Do rubr. VIII. poz. 45—48). Preliminuje się na podstawie dołączonego osobnego preliminarza gospodarstwa folwarcznego.			
IX.	**Koszta sanitarne.**			
49	Lekarstwa z apteki na recepty	500	329	600
50	„ w materyałach i potrzeby sanitarne . .	5.000	4.106	5.000
51	Instrumenta chirurgiczne	100	79	100
52	Utrzymanie prosektoryum	60	3	60
53	Koszta pogrzebowe ubogich chorych i Sióstr Miłosierdzia, tudzież utrzymanie cmentarza	250	276	200
	Suma rubryki IX. .	5.910	4.793	5.960
	Do poz. 49). Preliminuje się o 100 zł. mniej jak na r. 1899 z powodu mniejszych wydatków w latach ostatnich. „ „ *50*). Wydatki wynosiły w r. 1896. 5.210 zł., w roku 1897. 4.535 zł., w r. 1898. 4.106 zł. razem 13.851 zł. przeciętnie 4.617 zł., preliminuje się zgodnie z wnioskiem zarządu zakładu jak na r. 1899 kwotę 5.000 zł. „ „ *51. i 52.* Jak na rok 1899. „ „ *53*). Wydatki wynosiły w r. 1696. 179 zł., w roku 1897. 297 zł., w r. 1898. 276 zł., razem 752 zł., przeciętnie 251 zł, wstawia się kwota 250 zł., zatem więcej o 50 zł. jak na rok 1899.			
X.	**Koszta kancelaryjne.**			
54	Druki, litografie, potrzeby do pisania, koszta insercyjne itp.	450	445	450
	Do poz. 54). Jak na rok 1899.			
XI. 55	**Koszta kapliczne**	200	215	200
	Do poz. 55. Jak na rok 1899.			

Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie. Wydatki.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900.	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899.
		Złote austryackie		
XII.	**Koszta utrzymania budynków, dróg dojazdowych i urządzeń.**			
56	Konserwacye i reparacye z pokostowaniem podłóg, czyszczenie kanałów i filtra: 1. zwyczajne	6.000	5.867	6.000
	2. **nadzwyczajne:**			
	a) na pokrycie ¼ części dachu na głównym budynku zakładowym (z kwoty 8.900 zł.) II. rata . . . 2.225 zł			
	b) na naprawę suszni i wózków w pralni . 2.100 „	**4.325**	**4.917**	**7.875**
57	Gratyfikacya dla służby za robotę szklarską	40	40	40
58	Utrzymanie urządzeń mechanicznych 1. zwyczajne	800	843	800
	Na sprawienie kotła miedzianego w kuchni 2. **nadzwyczajne**	**600**	—	—
59	Asekuracya budynków i ruchomości	600	554	600
60	Kominiarze i straż ogniowa	600	585	600
61	Utrzymanie dróg dojazdowych	800	820	800
	Razem 1. zwyczajne	8.840	8.709	8.840
	Razem 2. **nadzwyczajne**	**4.925**	**4.917**	**7.875**
	Suma rubryki XII.	13.765	13.626	16.715

Do poz. 56. 1). Wydatki zwyczajne wynosiły w roku 1896. 5.793 zł., w roku 1897. 6.651 zł., w roku 1898. 5.867 zł., razem 18.311 zł., przeciętnie 6.104 zł., na tej podstawie wstawia się 6.000 zł. jak na rok 1899.

„ „ *56. 2.* Na wydatki nadzwyczajne preliminuje się:

a) na dalsze pokrycie dachu blachą na głównym budynku II. ratę . 2.225 zł.

b) na rekonstrukcyę suszni w pralni i naprawę wózków na podstawie sporządzonego kosztorysu do LW. 54.563|99. kwotę . . . 2.100 „

razem j. w. . 4.325 „

„ „ *57)*. Jak rok 1899.

„ „ *58)*. Na wydatki zwyczajne wstawia się jak na r. 1899, zaś na wydatek nadzwyczajny na sprawienie dużego kotła miedzianego z powodu zniszczenia dawnych małych kociołków, preliminuje się na wniosek dyrektora kwotę 600 zł.

„ „ *59—61)*. Jak na rok 1899 na podstawie wyniku lat ostatnich.

XIII. 62	**Podatki z ekwiwalentem i daniny**	100	56	110

Do poz. 62). Wstawia się o 10 zł. mniej jak na rok 1899 a to na podstawie rzeczywistego wydatku.

Wydatki. Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900.	Wynikłość z r. 1898.	Kwota uchwalona na r. 1899.
		Złote austryackie		
XIV.	**Rozmaite.**			
63	Utrzymanie biblioteki lekarskiej . . .	200	197	200
64	Książki i czasopisma dla chorych	250	240	250
65	Myto drogowe	220	184	220
66	Przypadkowe:			
	a) ubezpieczenie służby od wypadku choroby . .	45	45	45
	b) „ „ i robotników od wypadku .	140	130	110
	c) zabawy z tańcami i wycieczki chorych . . .	220	208	220
	d) zastępstwo chorych i urlopowanych funkcyonaryuszy .	500	498	500
	e) koszta komisyi	20	16	60
	f) koszta uroczystości rozdania nagród służbie dozorującej chorych	80	80	80
	g) ryczałt na wydatki przełożonego obszaru dworskiego	20	20	20
	h) fiakry dla Sióstr Miłosierdzia, ich spowiednika, duchownych na pogrzeby i inżyniera Wydziału krajowego nadzorującego roboty konserwacyjne . .	50	44	50
	i) koszta przywozu i odstawiania umysłowo chorych do zwrotu od gmin przynależności	1.200	1.051	1.000
	k) inne nieprzewidziane	100	25	100
	Suma rubryki XIV. .	3.045	2.738	2.855

Do poz. 63.—65. i 66. lit. a, c, d, e, f, g, h, k. Jak na rok 1899.

„ „ *66. lit. b*). Wstawia się więcej o 30 zł. jak na rok 1899. ponieważ zakład ubezpieczeń podniósł premię o 30%.

„ „ *66. lit. e*). Preliminuje się mniej o 20 zł. jak na rok 1899 a to na podstawie wyników lat ostatnich.

„ „ *66. lit. i*). Wydatki tej pozycyi wynosiły w roku 1896. 1.339 zł., w roku 1897. 1.257 zł., w r. 1898. 1.051 zł., razem 3.647 zł., przeciętnie 1.216 zł. Preliminuje się w zaokrągleniu kwotę 1.200 zł. zatem więcej o 200 zł. jak na rok 1899. Wydatek znajdzie zupełne pokrycie w dochodach Rubr. V. poz. 10.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900.	Wynikłość z r. 1898.	Kwota uchwalona na r. 1899.
XV. 67	**Wydatki z prawa patronatu i konkurencyi wynikłe.**			
	1. zwyczajne . .	60	111	60
	2. **nadzwyczajne** .	—	—	**8**
	Suma rubryki XV. .	60	111	**8** 60

Do poz. 67). Jak na rok 1899 z opuszczeniem wydatku nadzwyczajnego.

Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie. **Dochody.**

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900.	Wynikłość z r. 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899.
		Złote austryackie		
	DOCHODY.			
I.	**Odsetki od kapitałów.**			
1	*a)* 4% od oblig. prop. imiennej wartości 4.750 zł. 190 zł. *b)* 4% od listów gal. Banku krajowego imiennej wartości 1.000 zł. . . . . . . 40 „	230	230	230
	Suma rubryki I. .	230	230	230
	I o poz. 1. Jak na rok 1899.			
II.	**Dodatki.**			
2	Od c. k. Skarbu relutum za drzewo opałowe . . .	560	614	560
3	Od kasy miejskiej na utrzymanie drogi publicznej z Kulparkowa do Lwowa	100	100	100
	Suma rubryki II. .	660	714	660
	Do poz. 2. i 3. Jak na rok 1899.			
III.	**Dochody z dóbr.**			
4	Dochód z gospodarstwa rolnego, z chowu trzody, krowiarni i rzezi wołów	16.080	14.255	16.150
5	Dochód z ogrodów	1.400	2.129	1.300
	Suma rubryki III. .	17.480	16.384	17.450
	Do poz. 4. i 5. Preliminuje się na podstawie specyalnego preliminarza gospodarstwa folwarcznego.			
IV.	**Zwroty kosztów leczenia.**			
6	Od funduszu krajowego galicyjskiego	178.000	183.974	175.000
7	Od samopłacących	28.000	29.198	27.000
8	Od funduszów obcokrajowych i innych publicznych . .	1.500	1.096	2.000
	Suma rubryki IV. .	207.500	214.268	204.000
	Do poz. 6. Dochody wyoosiły w roku 1896. 182.503 zł., w roku 1897. 177.194 zł., w roku 1898. 183.974 zł. razem 543.671 zł., przeciętnie 181.224 zł., preliminuje się zgodnie z wnioskiem dyrektora zakładu kwotę 178.000 zł. t. j. więcej o 3.000 zł. jak na rok 1899.			

Dochody. Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900.	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899.
		Złote austryackie		
IV.	*Do poz. 7.* Dochody wynosiły w roku 1896. 28.293 zł., w roku 1897. 28.458 zł., w roku 1898. 29.198 zł., razem 85.949 zł., przeciętnie 28.649 zł., preliminuje się w zaokrągleniu kwotę 28.000 zł., zatem więcej o 1.000 zł. jak na rok 1899. „ „ *8.* Dochody wynosiły w roku 1896. 1.705 zł., w roku 1897. 1.698 zł., w roku 1898. 1.096 zł., razem 4.499 zł., przeciętnie 1.499 zł., wstawia się w zaokrągleniu przeciętną w kwocie 1.500 zł. t. j. mniej o 500 zł. jak na rok 1899.			
V.	**Rozmaite.**			
9	Zwroty z zarobku chorych	370	377	370
10	Zwroty zaległych kosztów przywozu i odstawienia . .	1.000	1.084	900
11	Zwroty zaliczek udzielonych na płace	1.300	1.432	1.300
12	Przypadkowe: *a)* ze sprzedaży rzeczy z użytku wydzielonych	150	148	150
	b) depozyta po zmarłych . . .	100	162	70
	c) inne drobne nieprzewidziane . .	20	21	20
	Suma rubryki V. .	2.940	3.224	2.810
	Do poz. 9.—11. i 12. a). c). Jak na rok 1899. „ „ *10.* Wstawia się o 100 zł. więcej jak na rok 1899 z powodu podwyższenia wydatku przy Rubr. XIV. poz. 66 lit. i). „ „ *12. b).* Preliminuje się 100 zł., zatem więcej o 30 zł. jak na rok 1899 a to na podstawie wyników z ostatnich lat.			

Alegat do projektu preliminarza krajowego zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie Rubr. VIII poz. 45—48 wydatków i Rubr. III. poz. 4—5 dochodów.

Projekt budżetu

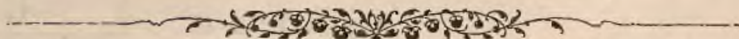
folwarku zakładu Kulparkowskiego

na rok

1900.

Sporządzony w myśl polecenia Wysokiego Sejmu z d. 27. listopada 1890.

LW. 52.106/1899.

Wydatki.

Folwark zakładu Kulparkowskiego.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900.	Wynikłość z r. 1898.	Kwota uchwalona na r. r 1899.
		Złote austryackie		
	WYDATKI.			
I.	**Na gospodarstwo rolne, krowiarnię, trzodę chlewną i woły.**			
1	Płace i zasługi:			
	a) Dozorca gospodarczy:			
	α) płaca . . . 180 zł.			
	β) wikt z pieczywem . 275 „			
	γ) gratyfikacya . . 20 „ . 475 zł.			
	b) Służba 3 dziewki:			
	α) płaca po 60 zł. . . . 180 zł.			
	β) wikt z pieczywem po 115 zł. . 345 „			
	γ) gratyfikacya dla powyższej służby i dojarek . . . 60 „ 585 zł.	1.060		
2	Zarobek robotników:			
	a) zajętych przy roli . . . . 400 zł.			
	b) zajętych w krowiarni . . . . 80 „	480		
3	Zakupno nasion	600		
4	Zakupno nawozu (nawóz własny)	—		
5	Zakupno karmy	4.000		
6	Zakupno ściółki (z sienników)	80		
7	Zakupno krów w miejsce wybrakowanych . . .	2.000		
8	Zakupno wołów roboczych	2.000		
9	Zakupno trzody chlewnej	2.800		
10	Utrzymanie maszyn i narzędzi rolniczych . . .	180		
	Suma rubryki I. .	13.200	11.919	13.120
	Do poz. 1.—9. Jak na rok 1899 uchwalono.			
	„ „ *10.* więcej o 80 zł. ze względu na rzeczywistą potrzebę.			
II.	**Na ogród warzywny.**			
11	Utrzymanie ogrodnika:			
	a) płaca . . . . 180 zł.			
	b) wikt z pieczywem . . . . . 275 „			
	c) gratyfikacya . . . . . . 20 „	475		
12	Płaca robotnika dziennego i robocizna wołów . .	500		
13	Zakupno nasion	100		
14	Zakupno nawozu (nawóz własny)	—		
15	Reparacya sprzętów, narzędzi i różne drobne . . .	25		
	Suma rubryki II. .	1.100	1.493	1.400
	Do poz. 11.—13.—15. Jak na r. 1899.			
	„ „ *12.* więcej o 100 zł. ze względu na rzeczywistą potrzebę.			
III. 16	**Podatek gruntowy z ekwiwalentem**	100	71	100
	Do poz. 16. Jak na r. 1899.			
IV. 17	**Asekuracya budynków gospodarczych i krescencyi od ognia i nieprzewidziane wydatki** . .	80	79	80
	Do poz. 17. Jak na r. 1899.			

Folwark zakładu Kulparkowskiego.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900.	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899.
		Złote austryackie		
I.	**DOCHODY.**			
1	Ze sprzedaży ziemiopłodów:			
	owsa . . około 80 ctr. mtr. po 5 zł. 400 zł.			
	słomy owsianej „ 100 „ „ po 1·50 zł. 150 „			
	siana . . „ 700 „ „ po 1·50 zł. 910 „			
	paszy zielonej „ 2C00 „ „ po 20 ct. 400 „			
	buraków . „ 800 „ „ po 70 ct. 560 „			
	kartofli . . . „ 400 „ „ po 1·50 zł. 600 „	3.020		
2	Ze sprzedaży mleka około 700 hktl. po 7 ct. litr . .	4.900		
3	„ „ lub rzezi krów wybrakowanych . .	1.500		
4	„ „ „ cieląt	260		
5	„ „ „ wołów	2.100		
6	„ „ „ trzody	4.300		
	Suma rubryki I. .	16.080	14.254	16.150
II. 7	**Ze sprzedaży warzyw i owoców**	1.400	2.130	1.300

Folwark zakładu Kulparkowskiego.

Liczba rubryki i pozycyi	SUMARYUSZ	Wniosek na rok 1900.	Wynikłość z r. 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899
		Złote austryackie		
	WYDATKI.			
I. 1-10	Na gospodarstwo rolne etc.	13.200	11.919	13.120
II. 11-15	Na ogród warzywny	1.100	1.493	1.400
III. 16	Podatek gruntowy z ekwiwalentem	10	71	100
IV 17	Asekuracya od ognia i nieprzewidziane	80	79	80
	Suma wydatków .	14.480	13.562	14.700
	DOCHODY.			
I. 1-6	Z gospodarstwa rolnego etc.	16.080	14 254	16.150
II. 7	Z ogrodu warzywnego	1.400	2.130	1.300
	Suma dochodów .	17.480	16.384	17.450
	Zestawienie.			
	Dochody	17.480	16.384	17.450
	W porównaniu z wydatkami	14.480	13.562	14.700
	Preliminuje się **czysty dochód**	**3.000**	2.822	2.750

LW. 53.594/1899.
Alegat **F.** do sprawozdania Wydziału krajowego o budżecie krajowym na rok 1900.

Lit. F.

Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

PRELIMINARZ

na rok

1900.

LW. 42.182/1899.

Z drukarni Pillera i Sp. we Lwowie.

Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	SUMARYUSZ	Wniosek na r. 1900. Fundusz chorych	Fundusz położnic	Fundusz syfilitycznych	Fundusz obłąkanych	Razem	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899.
			Złote austryackie						
		WYDATKI.							
I.	1-20	Płace i emolumenta etatowe	18.899	3.479	6.989	6.767	36.134	34.790	36.265
II.	21-27	Koszta utrzymania osób nieetatowych . . .	16.725	2.705	5.525	7.410	32.365	32.148	31.878
III.	28-40a	Pensye i emerytury .	3.314	803	1.492	856	6 465	8.246	6.545
IV.	41-46	Zaopatrzenia, odstawne i dary z łaski . .	338	54	282	102	776	1.156	1.156
V.	47	Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych .	24	5	12	9	50	60	50
VI.	48	Remuneracye i zapomogi .	735	135	360	270	1 500	1.200	1.200
VII.	49-58	Koszta gospodarcze:							
		1. zwyczajne	50.084	9.183	24.195	18.145	101.607	100.301	99.507
		2. **nadzwyczajne**	**980**	**180**	**480**	**360**	**2.000**	**11.146**	**550**
VIII.	59 65	Koszta sanitarne:							
		1. zwyczajne	7.294	1.257	3.402	2.514	14.467	14.187	14.067
		2. **nadzwyczajne**	**150**	—	—	—	**150**	**299**	**150**
IX.	66	Koszta kancelaryjne .	588	108	288	216	1.200	1.149	1.200
X.	67	Koszta kapliczne:							
		1. zwyczajne	212	38	104	78	432	433	432
		2. **nadzwyczajne**	**216**	**39**	**106**	**79**	**440**	—	—
XI.	68-71	Utrzymanie budynków:							
		1. zwyczajne	2.670	491	1.308	981	5.450	5.051	5.450
		2. **nadzwyczajne**	**735**	**135**	**360**	**270**	**1.500**	**980**	**2.800**
XII.	72	Podatki i daniny . .	1.289	—	—	—	1.289	922	1.289
XIII.	73-75	Rozmaite . . .	842	92	245	184	1.363	1.618	1.363
XIV.	76	Koszta utrzymania dzieci zrodzonych na bezpłatnym oddziale położnic	—	600	—	—	600	672	500
XV.	77-78	Koszta utrzymania mamek i dzieci w szpitalu św. Ludwika . . .	16.000	5.300	—	—	21.300	22.338	21.300
XVI.	79-81	Zapisy	107	—	—	—	107	107	107
XVII.	82	Wydatki konkurencyjne .	50	—	—	—	50	—	50
XVIII	83	Dyety, koszta podróży i różne inne . .	100	—	—	—	100	5	100
		Razem 1. zwyczajne	119.271	24.250	44.202	37.532	225.255	224.383	222.459
		Razem 2. **nadzwyczajne**	**2.081**	**354**	**946**	**709**	**4.090**	**12.425**	**3.500**
		Suma wydatków .	121.352	24.604	45.148	38.241	229.345	236.808	225.959
		DOCHODY.							
I.	1-3	Odsetki od kapitałów .	17.717	1.377	215	163	19.472	19.515	19.517
II.	4-10	Dochody z dóbr i realności	11.568	330	12	9	11.919	10.353	10.819
III.	11-13	Zwroty kosztów leczenia .	93.500	19.300	42.500	49.200	204.500	307.937	203.000
IV.	14-15	Dochody rozmaite . . .	747	27	72	54	900	1.073	900
V.	16-17	Zwroty od c. k. Skarbu Państwa	1.800	—	—	—	1.800	—	—
		Suma dochodów .	125.332	21.034	42.799	49.426	238.591	338.878	234.236
		w porównaniu z wydatkami	121.352	24.604	45.148	38.241	229.345	236.808	225.959
		okazuje się: nadwyżka	3.980	—	—	11.185	15.165	102.070	8.277
		niedobór .	—	3.570	2.349	—	5.919	—	—
		W ogóle **nadwyżka**	—	—	—	—	**9.246**	102.070	8.277

Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Porównanie sumaryczne.

kwot preliminowanych na rok 1900 z uchwalonemi na r. 1899.

Wydatki preliminowane na rok 1900 wynoszą			229.345 zł,	
uchwalone zaś „ „ 1899. „			225.959 „	
preliminuje się zatem na rok 1900 *więcej* o kwotę				3.386 zł.
a mianowicie:				
w rubr. I. ogółem mniej o			131 zł.	
„ „ II. „ więcej „		487 zł.		
„ „ III. „ mniej „			80 „	
„ „ IV. „ „ „			380 „	
„ „ VI. „ więcej „		300 „		
„ „ VII. „ „ „		3.550 „		
„ „ VIII. „ „ „		400 „		
„ „ X. „ „ „		440 „		
„ „ XI. „ mniej „			1.300 „	
„ „ XIV. „ więcej „		100 „		
Razem *więcej* o		5.277 zł.	*mniej* o 1.891 zł.	
Z porównania *więcej* j. w. o			3.386 zł.	

Dochody preliminowane na rok 1900 wynoszą			238.591 „	
uchwalone zaś „ „ 1899 „			234.236 „	
preliminuje się zatem na rok 1900 *więcej* o różnicę w kwocie				4.355 zł.
a mianowicie:				
w rubr. I. ogółem mniej o			45 zł.	
„ „ II. „ więcej o		1.100 zł.		
„ „ III. „ „ „		1.500 „		
„ „ V. „ „ „		1.800 „		
Razem więcej o		4.400 zł.	mniej o 45 zł.	
Z porównania *więcej* j. w. o			4.355 zł.	

Wynik zatem na rok 1900 jest *korzystniejszy* o różnicę w kwocie		969 zł.
a zgodny z różnicą między nadwyżką dochodów uchwaloną		
na rok 1899 w kwocie	8.277 zł.	
a obecnie preliminowaną w kwocie	9.246 „	
Wynoszącą jak wyżej	969 zł.	

Uwaga do preliminarza wogóle.

Wysoki Sejm uchwałą z dnia 25. listopada 1889. postanowił, aby rozdział dochodów i wydatków wspólnych przeprowadzono na podstawie dzielnika, którym ma być ilość dni leczenia. Na rok 1900. przyjęto przypuszczalną ilość dni leczenia a to:

dla odziału:	I. chorych	128.500 dni	czyli 49%
	II. położnic	25.000 „	„ 9%
	III. syfilitycznych	63.000 „	„ 24%
	IV. obłąkanych	48.000 „	„ 18%
	Razem	264.500 „	„ 100%

Wedle tego dzielnika uskuteczniono rozdział wszystkich wspólnych dochodów i wydatków niniejszego preliminarza.

Wydatki. Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na r. 1900. Fundusz chorych	Fundusz położnic	Fundusz syfilitycznych	Fundusz obłąkanych	Razem	Wynikłość z roku 1898	Kwota uchwalona na rok 1899
		Złote austryackie						
I.	**Płace i emolumenta etatowe.**							
1	Dyrektor: *a)* płaca . 1.600 zł. *b)* dodatek osobisty 500 „ *c)* „ pięcioletni 300 „ *d)* relutum za mieszkanie . . 600 „	1.470	270	720	540	3.000	2.725	3.000
2	5 prymaryuszów: *a)* płaca po 1.200 zł. 6.000 zł. *b)* dodatki pięcioletnie po 200 zł. . 2.000 „	4.400	—	1.800	1.800	8.000	7.800	8.000
3	2 profesorów jako prymaryuszów dla okulistyki i położnictwa po 650 zł. . . .	650	650	—	—	1.300	1.300	1.300
4	7 sekundaryuszów I. kl. po 600 „	2.400	600	600	600	4.200	4.175	4.200
5	7 „ II. „ „ 500 zł.	2.500	—	500	500	3.500	3.000	3.500
6	Akuszerka: *a)* płaca . . 400 „ *b)* dodatek pięcioletni 40 „ *c)* wikt II. klasy . 255 „	—	695	—	—	695	667	695
7	Aptekarz: *a)* płaca. . 800 zł. *b)* dodatek osobisty 200 „ *c)* 3 dodatki pięcioletnie po 100 zł. 300 „ *d)* dodatek na mieszkanie . . 200 „	735	135	360	270	1.500	1.300	1.500
8	Prosektor, płaca . .	392	72	192	144	800	800	800
9	Chemik patologii, płaca .	343	63	168	126	700	700	700
10	Kapelan: *a)* płaca . 600 zł. *b)* dodatek na mieszkanie . . 200 „	392	72	192	144	800	800	800
11	Rządca: *a)* płaca . 1.200 zł. *b)* dodatek osobisty 260 „ *c)* dodatek pięciol. . 200 „ *d)* wikt I. klasy . 400 „	1.010	185	494	371	2.060	2.025	2.060
12	2 oficyałów: *a)* płaca po 1.000 zł. 2.000 zł. *b)* dodatki aktywalne po 150 zł. . 300 „ *c)* dodatek pięciol. . 150 „	1.200	221	588	441	2 450	2.413	2.450
13	2 pisarzy: *a)* płaca po 600 zł. 1.200 zł. *b)* dodatki na mieszkanie po 100 zł. 200 „ *c)* dodatek pięciol. . 100 „	735	135	360	270	1.500	1.500	1.500
14	Pisarz w izbie przyjęcia chorych: *a)* płaca . . 600 zł. *b)* wikt II. klasy (wzmocniony) . 300 „ *c)* dodatek na mieszkanie . 100 „	490	90	240	180	1.000	1.038	1.000
	Do przeniesienia .	16.717	3.188	6.214	5 386	31.505	30.243	31.505

Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie. Wydatki.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na r. 1900. Fundusz chorych	położnic	syfilitycznych	obłąkanych	Razem	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899.
		Złote austryackie						
I.	Z przeniesienia .	16.717	3.188	6.214	5.386	31.505	30.243	31.505
15	2 aplikantów: *a)* płaca po 500 . 1.000 zł. *b)* dodatki osobiste. 132 „	554	102	272	204	1.132	1.132	1.132
16	Maszynista, płaca . .	367	68	180	135	750	750	750
17	Dozorca domu obłąkanych: *a)* płaca . . 400 zł. *b)* dodatki pięcioletnie 100 „ *c)* wikt II. klasy (wzmocniony) . 300 „	—	—	—	800	800	807	800
18	Woźny: *a)* płaca . 500 zł. *b)* dodatki pięcioletnie . . — „ *c)* dodatek na pomieszkanie . 96 „ *d)* dodatek na ubiór 50 „	317	58	155	116	646	724	796
19	Odźwierny: *a)* płaca . 270 „ *b)* dodatek pięciol. 30 „ *c)* „ na mieszkanie . . 96 „ *d)* wikt II. klasy . 255 „ *e)* dodatek na ubiór 50 „	344	63	168	126	701	614	682
	Razem . .	18.299	3.479	6.989	6.767	35.534	34.270	35.665
	Do tego:							
20	Zaliczki na płace . . .	600	—	—	—	600	520	600
	Suma Rubr. I. .	18.899	3.479	6.989	6.767	36.134	34.790	36 265

Poz. 1—17. Preliminuje się jak na rok 1899. bez zmiany.
„ *18.* Odpadły pięciolecia w kwocie 150 zł. z powodu zmiany woźnego.
„ *19.* Wstawiono o 19 zł. więcej dla uzupełnienia pięciolecia do pełnej kwoty 30 zł.
„ *20.* Jak na r. 1899.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	chorych	położnic	syfilitycznych	obłąkanych	Razem	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899.
II.	**Koszta utrzymania osób nieetatowych.**							
21	18 Sióstr Miłosierdzia:							
	a) płaca: *α)* 16 Sióstr oddziałowych po 80 zł. .	720	160	240	160	1.280		1.280
	β) 2 Sióstr wspólnych po 80 zł. . .	78	15	38	29	160		160
	b) wikt: *α)* 18 Sióstr po 210 zł. . 3.780 zł.							
	β) 3 emerytek po 210 zł. . 630 „						7.248	
	γ) 4 postulantek po 210 zł 840 „	2.816	590	1.083	761	5.250		5.250
	c) pranie bielizny dla 25 Sióstr Mił. po 11 zł. 32 ct. .	152	32	58	41	283		283
	wydatki pozycyi 21	—	—	—	—	*6.973*	*7.248*	*6.973*
	Do przeniesienia	3.766	797	1.419	991	6.973	7.248	6.973

Wydatki. # Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na r. 1900. Fundusz chorych	Fundusz położnic	Fundusz syfilitycznych	Fundusz obłąkanych	Razem	Wynikłość z roku 1898	Kwota uchwalona na rok 1899
		Złote austryackie						
II.	Z przeniesienia	3.766	797	1.419	991	6.973	7.248	6.973
21a	Pomocnik kapelana, płaca .	196	36	96	72	400	—	—
22	Pomocnik aptekarza, płaca po 2 zł. 50 ct. dziennie .	449	82	220	164	915	730	912
23	Dyetaryusze: płaca 6 po 1 zł. 50 ct. dziennie . . .	1.614	296	791	593	3.294	3.578	3.285
24	Stypendyum dla akuszerki .	—	120	—	—	120	120	120
25	Służba wyższa:							
	a) płaca:							
	α) 2 odźwiernych dla pawilonu chirurgicznego i oddziału obłąkanych po 120 zł. 240 zł. dodatek na ubiór dla tychże po 60 zł. . 120 „	180	—	—	180	360		360
	β) stolarza	98	18	48	36	200		200
	γ) 2 palaczy do maszyny parowej po 175 zł. . .	172	31	84	63	350		300
	δ) palacza do obsługi kaloryferów w pawilonie chirurg.	175	—	—	—	175	2.567	150
	η) 2 nadzorców chorych po 144 zł.	144	—	144	—	288		288
	b) wikt dla 8 osób po 165 zł.	738	44	284	254	1.320		1.320
	c) dodatek na mieszkanie dla stolarza po 8 zł. mies. .	47	9	23	17	96		96
	wydatki pozycyi 25	—	—	—	—	*2.789*	*2.567*	*2.714*
26	Służba oddziałowa: *a)* płaca:							
	dla 4 dozorców po 120 zł.	—	—	—	480	480		480
	„ 9 „ „ 108 „	324	—	108	540	972		972
	„ 12 „ „ 96 „	864	—	96	192	1.152		1.152
	„ 12 „ „ 84 „	672	—	336	—	1.008		1.008
	„ 4 dozorczyń „ 108 „	—	—	—	432	432		432
	„ 8 „ „ 96 „	384	96	96	192	768		768
	„ 7 „ „ 84 „	168	84	84	252	588	15.124	588
	„ 14 „ „ 72 „	792	216	—	—	1.008		1.008
	razem 70 osób. (Dla oddziału I. 37 osób, II. 5 „, III. 8 „, IV. 20 „)							
	b) wikt dla 70 osób po 110 zł. rocznie	4.070	550	880	2.200	7.700		7.700
	c) bluzy dla 70 osób po 10 zł.	370	50	80	200	700		700
	d) gratyfikacye z końcem roku	122	23	60	45	250		250
	wydatki poz. 26 .	—	—	—	—	*15.058*	*15.124*	*15.058*
27	Służba wspólna:							
	a) płaca dla 14 parobków po 84 zł. . 1.176 zł.							
	b) wikt dla 14 parobków po 110 zł. . 1.540 „							
	c) bluzy dla 14 parobków . . 50 „							
	d) gratyfikacye z końcem roku . . 50 „	1.380	253	676	507	2.816	2.780	2.816
	Suma Rubr. II. .	16.725	2.705	5.525	7.410	32.365	32.147	31.878

Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie. Wydatki.

Poz. 21. Jak na r. 1899. Wikt jednej Siostry kosztował w r. 1896—199 zł. w r. 1897—212 zł. w r. 1898 - 221 zł. razem 632 zł. przeciętnie 211 zł. zapreliminowano po 210 zł.

„ *21 a)* Z powodu znacznie pomnożonych czynności kapelana w skutek wykonywania jurysdykcyi parafialnej, z obowiązkiem prowadzenia metryk urodzenia i zmarłych nałożonych przez konsystorz krakowski, którą to czynność wykonywał dawniej proboszcz parafii św, Mikołaja — okazała się konieczna potrzeba przyjęcia pomocnika dla kapelana za rocznem wynagrodzeniem w kwocie 400 zł. (Lw. 50.975/99.)

„ *22. i 23.* Preliminuje się o 12. zł. więcej, ponieważ rok 1900 jest przestępny.

„ *24.* Jak na rok 1899.

„ *25. a) γ* i *δ* Podwyższono płacę 3. palaczy każdemu o 25 zł. czyli razem o 75 zł. rocznie więcej jak na r. 1899. uchwalono z powodu, że dotychczasowa płaca w stosunku do pracy była za małą.

„ *26 i 27* płaca, wikt i reszta dodatków służby oddziałowej i wspólnej preliminuje się w tej samej wysokości jak na r. 1899. uchwalono.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na r. 1900. Fundusz chorych	Fundusz położnic	Fundusz syfilitycznych	Fundusz obłąkanych	Razem	Wynikłość z roku 1898	Kwota uchwalona na rok 1899
		Złote austryackie						
III.	**Pensye i emerytury.**							
28	Placer Marya, wdowa po lekarzu	314	—	—	—	314	314	314
29	Stroiński Sylwery, były prowizor apteki . . .	98	18	48	36	200	200	200
30	Bulikowska Izabela, wdowa po prymaryuszu . . .	—	—	350	—	350	350	350
31	Bobrzyńska Zofia, wdowa po prymaryuszu . . .	250	—	—	—	250	250	250
32	Nycz Karol, b. rządca szpitala .	740	136	363	273	1.512	1.512	1.512
33	Przybyłowa Magdalena, b. akuszerka	—	375	—	—	375	374	375
34	Wojciechowski Wiktor, b. oficyał	426	79	209	156	870	870	870
—	Dr. Harajewicz Jan, b. dyrektor	—	—	—	—	—	2.500	—
35	Huczko Jan, b. odźwierny .	125	22	61	46	254	254	254
36	Rydel Helena, wdowa po prymaryuszu	300	—	—	—	300	300	300
37	Lesiecka Marya, 2-do voto Baumanowa, wdowa po oficyale: dodatek na wychowanie syna	29	6	14	11	60	60	60
—	Dr. Paszkowski Stanisław, były prymaryusz . . .	—	—	—	—	—	235	—
38	Paszkowska Ksawera, wdowa po prymaryuszu . . .	—	—	—	—	—	600	600
	dodatek na wychowanie 2-ch synów	120	—	—	—	120	—	120
39	Werner Franciszek, były oficyał	314	57	154	115	640	427	640
40	Harajewicz Ludwika, wdowa po b. dyrektorze . . .	343	63	168	126	700	—	700
40a	Gergel Dominik, b. woźny .	255	47	125	93	520	—	—
	Suma Rubr. III. .	3.314	803	1.492	856	6.465	8.246	6.545

Wydatki. # Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na r. 1900. Fundusz chorych	położnic	syfilitycznych	obłąkanych	Razem	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899.
		Złote austryackie						
	Poz. 28. do 37—39 i 40. Jak na r. 1899.							
	„ *38.* Nic się nie preliminuje, ponieważ pensyonistka otrzymała 3-letnią odprawę (LW. 14.723/99).							
	„ *40 a).* Nowo przyznana emerytura woźnego, przeniesionego w stały stan spoczynku z dniem 1. lipca 1899. (LW. 26.908/99).							
IV.	**Zaopatrzenia, odstawne i dary z łaski.**							
41	Kudas Regina, była nadzorczyni	—	—	73	—	73	73	73
42	Flasińska Felicya, wdowa po pisarzu	73	14	36	27	150	150	150
43	Dudek Marya, wdowa po gazowniku . . .	29	6	14	11	60	60	60
44	Tekielska Julia, b. nadzorczyni	—	—	73	—	73	73	73
45	Moskalik Andrzej, b. maszynista	176	34	86	64	360	360	360
46	Wicherek Maryanna, b. posługaczka, stałe zaopatrzenie	60	—	—	—	60	60	60
46a	Kudłek Elżbieta, wdowa po posługaczu, jednorazowa zapomoga	—	—	—	—	—	60	60
46b	Skibska Marya, wdowa po dyetar. jednorazowa zapomoga .	—	—	—	—	—	100	100
46c	Solarz Jan, były piekarz, dar z łaski	—	—	—	—	—	—	20
46d	Stroiński Sylwery, b. aptekarz jednorazowa zapomoga .	—	—	—	—	—	100	100
46e	Głowacka Marya, wdowa po dyetar. jednorazowa zapomoga	—	—	—	—	—	100	100
46f	Biskup Jan, b. dozorca chorych, jednorazowa zapomaga .	—	—	—	—	—	20	—
	Suma Rubr. IV. .	338	54	282	102	776	1.156	1.156
	Poz. 41. do 46 e). Jak na rok 1899 uchwalono z opuszczeniem jednorazowych zapomóg i darów z łaski.							
V. 47.	**Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych . . .**	24	5	12	9	50	60	50
	Poz. 47. Jak na r. 1899.							

Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie. **Wydatki.**

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na r. 1900. Fundusz chorych	położnic	syfilitycznych	obłąkanych	Razem	Wynikłość z roku 1898	Kwota uchwalona na rok 1899
		Złote austryackie						
VI. 48	**Remuneracye i zapomogi:**							
	a) dla funkcyonaryuszów szpitalnych	588	108	288	216	1.200	1.200	1.200
	b) dla praktykantów lekarskich	147	27	72	54	300	—	—
	Suma Rubr. VI. .	735	135	360	270	1.500	1.200	1.200
	Poz. 48 a) Jak na r. 1899. *Poz. 48 b)* Wstawiono nową pozycyę na remuneracye dla licznego bezpłatnego personalu lekarskiego a to na dostatecznie umotywowany wniosek dyrektora szpitalu.							
VII.	**Koszta gospodarcze.**							
49	Żywienie chorych:							
	a) Zwykła strawa i dodatki .	29.890	5.490	14.640	10.980	61.000	60.144	60.000
	b) 5 Siostr Miłosierdzia zatrudnionych w kuchni: *α)* płaca po 80 zł. rocznie . . 400 zł. *β)* wikt po 210 zł. rocznie . . 1.050 „ *γ)* pranie bielizny po 11 zł. 32 ct. 57 „	738	136	362	271	1.507	1.562	1507
	c) Służba kuchenna i magazynowa: *α)* płaca dla 11 sług po 72 zł. . 792 zł. *β)* wikt tychże po 110 zł. . . 1.210 „ *γ)* gratyfikacye z końcem roku . 50 „ *δ)* kaftany i czepki dla 11 osób . 50 „	1.030	189	505	378	2.102	2.052	2.102
	d) Opał do kuchni i pod kotły parowe	515	94	252	189	1.050	1.050	1.050
	e) Naczynia i sprzęty kuchenne	147	27	72	54	300	289	300
	f) Pieczywo z opałem, piekarzem i pomocnikami .	3.185	585	1.560	1.170	6.500	7.022	5.800
	g) Wino dla chorych . .	784	144	384	288	1.600	1.598	1.600
50	Wikt I. klasy z pieczywem i winem lekarza dyżurnego .	196	36	96	72	400	415	400
51	Opał sal, łazienek i innych ubikacyj	2.940	540	1.440	1.080	6.000	5.370	6.000
52	Oświetlenie: *a)* koszt gazu (1 mtr.³ po 8·5 ct.) . . 1.500 zł. *b)* nafta, świece itp. 1.700 „	1.568	288	768	576	3.200	3.339	3.200
	Do przeniesienia .	40.993	7.529	20.079	15.058	83.659	82.841	81.959

Wydatki. Krajowy zakład św. Łazarza w Krakowie.

Liczba rubyki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na r. 1900. Fundusz chorych	położnic	syfilitycznych	obłąkanych	Razem	Wynikłość z roku 1898	Kwota uchwalona na rok 1899
		Złote austryackie						
	Z przeniesienia	40.993	7.529	20.079	15.058	83.659	82.841	81.959
53	Sprzęty gospodarcze:							
	1. zwyczajne . . .	931	171	456	342	1.900	1.925	1.900
	2. **nadzwyczajne** . .	—	—	—	—	—	**188**	—
54	Utrzymanie jednej pary koni z furmanem, reparacyą wozów, uprzęży itp.:							
	1. zwyczajne . . .	343	63	168	126	700	672	600
	2. **nadzwyczajne** . .	—	—	—	—	—	—	**300**
55	Utrzymanie ogrodów:							
	a) warzywnego 1. zwyczajne .	690	110	—	—	800	404	400
	a) warzywnego 2. **nadzwyczajne**	—	—	—	—	—	**6.998**	**250**
	b) spacerowego . . .	98	18	48	36	200	231	200
	c) płaca ogrodnika . .	176	33	86	65	360	360	360
56	Utrzymanie pralni: *a)* opał, praczki, mydło itp. . . . 4.500 zł. *b)* 2 Siostry Miłosierdzia: *α)* płaca po 80 zł. 160 zł. *β)* wikt „ 210 „ 420 „ *γ)* pranie po 11 „ 32 ct. . . 23 „ 603 „ *c)* pranie bielizny służby . . 400 „	2.696	495	1.321	991	5.503	5.559	5.503
57	Bielizna, pościel i odzież: *a)* zakupno i naprawa:							
	1. zwyczajne . . .	3.430	630	1.680	1.260	7.000	6.882	7.000
	2. **nadzwyczajne** . .	**980**	**180**	**480**	**360**	**2.000**	**3.960**	—
	b) 2 Siostry Miłosierdzia: *α)* płaca po 80 zł. 160 zł. *β)* wikt po 210 „ 420 „ *γ)* pranie po 11 „ 32 ct. . 23 „ 603 zł. *c)* utrzymanie 2 szwaczek: *α)* płaca dla jednej 90 zł. *β)* „ „ drugiej 72 „ *γ)* wikt dla obydwóch po 110 zł. 220 „ 382 „	482	89	237	177	985	1.008	985
58	Słoma do sienników . .	245	45	120	90	500	419	600
	Razem 1. zwyczajne .	50.084	9.183	24.195	18.145	101.607	100.301	99.507
	Razem 2. **nadzwyczajne** .	**980**	**180**	**480**	**360**	**2.000**	**11.146**	**550**
	Ogólna suma Rubr. VII.	51.064	9.363	24.675	18.505	103.607	111.447	100.057

Krajowy zakład św. Łazarza w Krakowie. **Wydatki.**

Poz. 49 *a)* Wydatki tej pozycyi wynosiły w r. 1896—57.369 zł; w r, 1897—56.862 zł; w r. 1898—60.249 zł; razem 174.480 zł. przeciętnie 58.160 zł. Jeden dzień żywienia kosztował w r. 1896. 21·5 ct. w r. 1897—21.3 ct., w r. 1898—23·1 ct. razem 65·9 ct. przeciętnie 21·9 ct. Obliczając przepuszczalną ilość dni leczenia 264.500 po 23 ct. (wedle wyniku roku 1898) uczyni wydatek 60.835 zł. Preliminuje się wszakże zaokrągloną kwotę 61.000 zł. t. j. 1.000 zł. więcej jak na r. 1899. uchwalono.

„ 49 *b) c) d) e)* Jak w r. 1899.

„ 49 *f)* Pieczywo kosztowało w r. 1896. 5.535 zł. w r. 1897. 6.149 zł. w r. 1898 7.022 zł. razem 18.706 zł. przeciętnie 6.235 zł. Z uwagi na wynik roku ostatniego preliminuje się 6.500zł . t. j. więcej o 700 zł. jak na r. 1899 uchwalono.

„ 49 *g)* Wino kosztowało w r. 1896—1.414 zł. w r. 1897—1.397 zł. w r. 1898—1897 zł· razem 4.408 zł. przeciętnie 1.469 zł. Ceny wina wszakże zwiększają się — preliminujê się tedy 1.600 zł. jak na r. 1899. uchwalono.

„ 50. Jak na r. 1899.

„ 51. Wydatki tej pozycyi wynosiły w r., 1896—5704 zł. w r. 1897--5.984 zł. w r. 1898 5.371 zł. razem 17.059 zł. przeciętnie 5.686 zł, Wstawia się w zaokrągleniu 6.000 zł. zgodnie z uchwaloną kwotą na r. 1899.

„ 52. Oświetlenie kosztowało w r. 1896—3.268 zł. w r. 1897—3193 zł. w r. 1898—3.339 zł. razem 9.800 zł. przeciętnie 3.233 zł. preliminuje się jak na r. 1899 kwotę 3.200 zł.

„ 53. Wydatki zwyczajne tej pozycyi wynosiły w r. 1896—1.780 zł. w r. 1897—1.751 zł. w r. 1898—1.906 zł. razem 5.440 zł. przeciętnie 1.813 zł. wstawia się jak na r. 1899 uchwalono 1.900 zł.

„ 54. Przeciętny wydatek zwyczajny tej pozycyi wynosił z ostatnich trzech lat 604 zł. Z uwagi wszakże na wynikłość z r. 1898 i że ceny siana i owsa drożeją — preliminuje się 700 zł. to jest o 100 zł. więcej jak na r. 1899 uchwalono.

„ 55 *a)* Z powodu zdrenowania ogrodów, zwiększył się obszar do uprawy o 9 morgów roli utworzonej na moczarach — a więc i wydatki na uprawę i utrzymanie ogrodów co nsjmniej zdwoją się, preliminuje się tedy na ten cel w wydatkach zwyczajnych 800 zł. t. j. o 400 zł. więcej jak na r. 1899., a które to zwiększenie znajduje zupełne pokrycie w podwyższonym o 500 zł. dochodzie z ogrodów w rubr. II. poz. 9. Na wydatki nadzwyczajne nic się nie preliminuje.

„ 55 *b) c)* Jak na rok 1899.

„ 56 *a)* Pranie kosztowało w r. 1896—4301 zł. w r. 1897—4.458 zł. w r. 1898—4.517 zł. razem 13.276 zł. przeciętnie 4.425 zł. — z uwagi na wynik roku ostatniego preliminuje się na r. 1899 kwotę 4.500 zł.

„ 56. *b) c)* Jak na rok 1899.

„ 57 *a 1)* Wydatki zwyczajne wynosiły w r. 1896—6.700 zł. w r. 1897—7.399 zł. w r. 1898—6.829 zł. razem 20.928 zł. przeciętnie 6.976 zł. wstawia się w zaokrągleniu kwotę 7.000 zł. jak na rok 1899.

„ 57 *a 2)* Z powodu braku zapasowej biellzny przepisanej na każdego chorego, tudzież z uwagi, że istniejąca bielizna przez częste pranie bardzo prędko się niszczy preliminuje się na wniosek dyrektora szpitala kwotę 2.000 zł. jako wypadek nadzwyczajny.

„ 57 *b) c)* Jak na rok 1899.

„ 58. Słoma kosztowała w r. 1896—457 zł. w r. 1897—432 zł. w r. 1898--418 zł. razem 1.307 zł. przeciętnie 436 zł. preliminuje się kwota 500 zł. zatem mnie o 100 zł. jak na r. 1899 uchwalono.

Wydatki. # Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na r. 1900. Fundusz chorych	położnic	syfilitycznych	obłąkanych	Razem	Wynikłość z roku 1898	Kwota uchwalona na rok 1899
		Złote austryackie						
VIII.	**Koszta sanitarne.**							
59	Lekarstwa	2.156	396	1.056	792	4.400	4.130	4.000
60	Utrzymanie apteki: *a)* opał . . . 100 zł. *b)* 2 Siostry Miłosierdzia: *α)* płaca po 80 zł. 160 zł. *β)* wikt po 210 „ 420 „ *γ)* pranie po 11 „ 32 ct. . . 23 „ 603 „ *c)* 2 laborantki: *α)* płaca po 72 zł. 144 zł. *β)* wikt po 110 „ 220 „ 364 „	523	96	256	192	1.067	1.089	1.067
61	Laboratoryum chemiczno-patologiczne	50	—	50	—	100	100	100
62	Potrzeby sanitarne . . .	3.626	666	1.776	1.332	7.400	7.595	7.400
63	Przybory opatrunkowe . .	400	—	—	—	400	283	400
64	Instrumenta chirurgiczne: 1. zwyczajne .	441	81	216	162	900	844	900
	2. **nadzwyczajne:** Na przyrządy mikroskopowe, bakteryologiczne i inne .	**150**	—	—	—	**150**	**299**	**150**
65	Koszta pogrzebowe . .	98	18	48	36	200	147	200
	Razem 1. zwyczajne .	7.294	1.257	3.402	2.514	14.467	14.188	14.067
	Razem 2. **nadzwyczajne** .	**150**	—	—	—	**150**	**299**	**150**
	Ogólna suma Rubr. VIII.	7.444	1.257	3.402	2.514	14.617	14.487	14.217

Poz. 59. Lekarstwa kosztowały w r. 1896 4.954 zł. w r. 1897—3.324 zł. w r. 1898—4.232 zł. razem 12.510 zł. przeciętnie 4.170 zł. Z powodu przedstawienia dyrektora szpitala do L. W. 35.251/1899 że dotychczasowy kredyt na lekarstwa był za mały, w skutek czego prymaryusze ograniczać się musieli na zapisywaniu tańszych a mniej skutecznych leków, upoważniono dyrektora do wstawienia na lekarstwa na rok 1900. kwoty 4.400 zł. t. j. o 400 zł. więcej jak na r. 1899 uchwalono.

„ *60 i 61* Jak na r. 1899.

„ *62.* Potrzeby sanitarne kosztowały w r. 1896—7.118 zł. w r. 1897—7.787 zł. w r. 1898—7.224 zł. razem 22.129 zł. przeciętnie 7.376 zł. wstawia się w zaokrągleniu jak na r. 1899 uchwalono kwotę 7.400 zł.

„ *63.* Jak na r. 1899.

„ *64.* Na wydatki zwyczajne preliminuje się jak na r. 1899. uchwalono 900 zł. na wydatki zaś nadzwyczajne wyżej wymienione 150 zł. wedle wykazanej potrzeby przez dyrektora szpitala.

„ *65.* Jak na rok 1899.

Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie. **Wydatki.**

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na r. 1900. Fundusz chorych	położnic	syfilitycznych	obłąkanych	Razem	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899.
		Złote austryackie						
IX.	**Koszta kancelaryjne.**							
66	Druki, litografie, przybory do pisania, koszta insercyjne itp.	588	108	288	216	1.200	1.149	1.200
	Poz. 66. Wydatki wynosiły w r. 1896—1.141 zł. w r. 1897 1.190 zł. w r. 1898—1.150 zł. razem 3.485 zł. przeciętnie 1.161 zł. preliminuje się w zaokrągleniu jak na r. 1899 uchwalono, kwotę 1.200 zł.							
X.	**Koszta kapliczne.**							
67	*a)* Utrzymanie kościoła:							
	1. zwyczajne . .	123	22	60	45	250	433	250
	2. **nadzwyczajne** . .	**216**	**39**	**106**	**79**	**440**	—	—
	b) 1 posługaczka *α)* płaca 72 zł. *β)* wikt 110 „	89	16	44	33	182	—	182
	Razem 1. zwyczajne .	212	38	104	78	432	433	432
	Razem 2. **nadzwyczajne** .	**216**	**39**	**106**	**79**	**440**	—	—
	Ogólna suma Rubr. X.	428	77	210	157	872	433	432
	Poz. 67. Wydatki zwyczajne jak na r. 1899 uchwalono, dodaje się wszakże wydatek nadzwyczajny w kwocie 440 zł. na ustawienie posadzki betonowej w kościele na miejsce zupełnie zniszczonej posadzki drewnianej. Kosztorys odnośny przedłożono do LW. 63.300|99.							
XI.	**Utrzymanie budynków.**							
68	Konserwacye i reparacye:							
	1. zwyczajne . . .	1.960	360	960	720	4.000	3.794	4.000
	2. **nadzwyczajne:** na dalsze pokrycie dachu w starym gmachu szpitalnym	**735**	**135**	**360**	**270**	**1.500**	**979**	**2.800**
69	Utrzymanie wodociągów i maszyny parowej . .	294	54	144	108	600	478	600
70	Asekuracya budynków i ruchomości	196	36	96	72	400	340	400
71	Czyszczenie kominów . .	220	41	108	81	450	440	450
	Razem 1. zwyczajne .	2.670	491	1.308	981	5.450	5.052	5.450
	Razem 2. **nadzwyczajne** .	**735**	**135**	**360**	**270**	**1.500**	**979**	**2.800**
	Ogólna suma Rubr. XI.	3.405	626	1.668	1.251	6.950	6.031	8.250

Wydatki. # Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na r. 1900. Fundusz chorych	położnic	syfilitycznych	obłąkanych	Razem	Wynikłość z roku 1898	Kwota uchwalona na rok 1899
		Złote austryackie						
XI.	*Poz. 68.* Wydatki zwyczajne wynosiły w r. 1896 3.625 zł. w r. 1897 3.951 zł. w r. 1898 3.787 zł. razem 11.363 zł. przeciętnie 3.788 zł., wstawia się w zaokrągleniu 4.000 zł jak na r. 1899. Na wydatki nadzwyczajne preliminuje się według przedłożonego kosztorysu do LW. 63.300/99 kwotę 1.500 zł. na dalsze pokrycie blachą zniszczonego dachu na starym budynku szpitalnym.							
	Poz. 69—71. Jak na r. 1899.							
XII.	**Podatki i daniny.**							
72	*a)* z gruntów i realności szpitalnych . . .	105	—	—	—	105	82	105
	b) z dóbr w Prądniku czerwon.	807	—	—	—	807	573	807
	c) z dóbr w Tropiszowie .	115	—	—	—	115	—	115
	d) ekwiwalent . . .	262	—	—	—	262	267	262
	Suma rubr. XII. .	1.289	—	—	—	1.289	922	1.289
	Poz. 72. Jak na r. 1899.							
XIII.	**Rozmaite.**							
73	Utrzymanie biblioteki lekarskiej	98	18	48	36	200	194	200
74	Książki i czasopisma dla chorych	49	9	24	18	100	100	100
75	Przypadkowe:							
	a) Ubezpiecz. służby od wypadków	24	5	12	9	50	60	50
	b) Ubezpieczenie służby na wypadek choroby . .	34	6	17	13	70	60	70
	c) 11. i 12. rata amortyzacyjna od pożyczki 6.000 zł. na osuszenie gruntów w Tropiszowie po 171 zł. 43 ct. .	343	—	—	—	343	343	343
	d) zastępstwo chorych i urlopowanych funkcyonaryuszy .	147	27	72	54	300	—	300
	e) koszta sądowe, portorya i inne nieprzewidziane . .	147	27	72	54	300	861	300
	Suma Rubr. XIII.	842	92	245	184	1.363	1.618	1.363
	Poz. 73—75 e). Preliminuje się zgodnie z kwotami na r. 1899 uchwalonemi.							

Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie. Wydatki.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na r. 1900. Fundusz chorych	Fundusz położnic	Fundusz syfilitycznych	Fundusz obłąkanych	Razem	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899.
		Złote austryackie						
XIV.	**Koszta utrzymania dzieci, zrodzonych na oddziale położnic.**							
76	Wynagrodzenie mamek za karmienie dzieci . . .	—	600	—	—	600	672	500
	Poz. 76. Wydatki tej pozycyi wynosiły w r. 1896 534 zł. w r. 1897 434 zł. w r. 1898 671 zł. razem 1.639 zł. przeciętnie 546 zł., z uwagi na wynik roku ostatniego preliminuje się 600 zł. t. j. o 100 zł. więcej jak na r. 1899 uchwalono.							
XV.	**Koszta utrzymania mamek i dzieci w szpitalu św. Ludwika.**							
77	Utrzymanie mamek i dzieci ssących	—	5.300	—	—	5.300	6.338	5.300
78	Ryczałt za leczenie i utrzymanie chorych dzieci . .	16.000	—	—	—	16.000	16.000	16.000
	Suma Rubr. XV.	16.000	5.300	—	—	21.300	22.338	21.300
	Poz. 77. i 78. Preliminuje się na podstawie zawartej umowy z Tow. opieki św. Ludwika jak na r. 1899 uchwalono.							
XVI.	**Zapisy.**							
79	Szembeka na odprawian. Mszy św.	38	—	—	—	38	38	38
80	Wencla na obdzielanie rekonwalescentów . . .	29	—	—	—	29	29	29
81	Gałeckiego i Klozowej na odprawianie Mszy św. . .	40	—	—	—	40	40	40
	Suma Rubr. XVI.	107	—	—	—	107	107	107
	Poz. 79—81. Preliminuje się zgodnie z kwotami na r. 1899 uchwalonemi.							
XVII. 82	**Wydatki z prawa patronatu i konkurencyi wynikłe** .	50	—	—	—	50	—	50
	Poz. 82. Jak na r. 1899.							

Wydatki.

Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na r. 1900. Fundusz chorych	położnic	syfilitycznych	obłąkanych	Razem	Wynikłość z roku 1898	Kwota uchwalona na rok 1899
		Złote austryackie						
XVIII	**Dyety, koszta podróży i różne inne.**							
83	W sprawach funduszu jako właściciela dóbr . . .	100	—	—	—	100	5	100
	Poz. 83. Jak na r. 1899.							

Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie. **Dochody.**

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na r. 1900. Fundusz chorych	położnic	syfilitycznych	obłąkanych	Razem	Wynikłość z roku 1898	Kwota uchwalona na rok 1899
		Złote austryackie						
I.	**Odsetki od efektów, kapitałów i fundacyj.**							
1	Od efektów:							
	a) 4% od listów zastawnych galic. Towarzystwa kredyt. ziemsk. im. wart. 52.800 kor. po strąceniu ½% podatku rentowego . .	1.040	—	—	—	1.040	—	1.056
	b) 4½% od list. zast. gal. Banku kraj. im. wart. 31.300 zł. .	1.260	103	45	—	1.408	—	1.462
	c) 4% od listów zast. gal. Banku kraj.:							
	α) już w posiadaniu majątku będących im. wart. 181.000 kor.	3.268	328	24	—	3.620	—	3.268
	β) zakupić się mających za kapitał 7.709 zł. zwrócony przez fund. kraj. im. wart. 15.600 kor.	296	16	—	—	312	—	300
	d) 4% od obligacyi galic. funduszu propinacyjnego im. wart. 17.950 zł. . .	366	352	—	—	718	—	720
	dochody pozycyi 1.	—	—	—	—	*7.098*	*6.491*	*6.806*
2	Od kapitałów:							
	a) 4½% od reszty przez fund. kraj. dłużnego kapitału w kwocie 241.830 zł. 95 ct.	10.304	578	—	—	10.882	11.532	11.214
	b) 4% od kapitału przypadającego od kahału w Olkuszu	9	—	—	—	9	—	9
	dochody pozycyi 2.	—	—	—	—	*10.891*	*11.532*	*11.223*
3	Od fundacyj:							
	a) Bieńkowskiego . .	170	—	—	—	170	—	170
	b) Dąbkowskiego . . .	195	—	—	—	195	—	195
	c) Gałeckiego . . .	17	—	—	—	17	-	17
	d) Klozowej (mszalna) . .	13	—	—	—	13	—	13
	e) Klozowej (szpitalna) . .	7	—	—	—	7	—	7
	f) Ligęzy	262	—	—	—	262	—	262
	g) Małeckiego . . .	94	—	—	—	94	—	99
	h) Pruskiego . . .	264	—	—	—	264	—	264
	i) Tarły	66	—	44	13	123	—	123
	k) Wencla	29	—	—	—	29	—	29
	l) Wolnych mularzy . .	57	—	—	—	57	—	57
	m) Mszalna	—	—	102	—	102	—	102
	n) Trzebickiego . . .	—	—	—	150	150	—	150
	dochody pozycyi 3.	—	—	—	—	*1.483*	*1.491*	*1.488*
	Suma Rubr. I. .	17.717	1.377	215	163	19.472	19.514	19.517

Dochody. Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na r. 1900. Fundusz chorych	położnic	syfilitycznych	obłąkanych	Razem	Wynikłość z roku 1898	Kwota uchwalona na rok 1899
		Złote austryackie						
I.	*Poz. 1.* Preliminuje się w ogóle więcej o 292 zł. jak na r. 1899 z powodu zakupić się mających w r. 1900 efektów im. wart. 15.600 kor. „ *2.* Preliminuje się mniej o 332 zł. jak na r. 1899, gdyż wskutek ratalnej spłaty kapitał się zmniejszy o kwotę 7.709 zł. „ *3.* Wstawia się mniej o 5 zł. z powodu niższego oprocentowania nowo zakupionych efektów w miejsce wylosowanych.							
II.	**Dochody z dóbr i realności.**							
4	Czynsz dzierżawny z dóbr Tropiszowa 3.590 rubli à 1·27 zł.	4.559	—	—	—	4.559	4.362	4.559
5	Czynsz dzierżawny z Prądnika czerwonego . . .	4.340	—	—	—	4.340	3.400	3.740
6	Czynsz emfiteutyczny z folwarku Przegini duchownej .	50	—	—	—	50	50	50
7	Czynsz za wynajęcie 3 sal dla c. k. kliniki syfilitycznej . . . 550 zł. ryczałt za opał i oświetlenie . . 250 „	800	—	—	—	800	800	800
8	Za mieszkanie z opałem asystenta przy c. k. szkole położnych	120	—	—	—	120	120	120
9	Dochód z ogrodów szpitalnych .	1.675	325	—	—	2.000	1.571	1.500
10	Ryczałt od c. k. Rządu za odwożenie zwłok z kliniki na cmentarz . . .	24	5	12	9	50	50	50
	Suma Rubr. II. .	11.568	330	12	9	11.919	10.353	10.819
	Poz. 4. Preliminuje się jak na r. 1899 przyjmując kurs rubla po 1·27 zł. „ *5.* Wstawia się o 600 zł. więcej jak na r. 1899, a to na podstawie nowo zawartego kontraktu dzierżawnego. „ *6. 7. 8. i 10.* Jak na r. 1899. „ *9.* Przeciętny dochód z 3 lat ostatnich wynosił 1.452 zł., preliminuje się 2.000 zł. t. j. o 500 zł. więcej jak na r. 1899 z powodu powiększenia ogrodu warzywnego o przestrzeń, na której były dawniej moczary.							

Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie. Dochody.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na r. 1900. Fundusz chorych	położnic	syfilitycznych	obłąkanych	Razem	Wynikłość z roku 1898	Kwota uchwalona na rok 1899
		Złote austryackie						
III.	**Zwroty kosztów leczenia.**							
11	Od funduszu krajowego galicyjskiego	77.000	17.000	33.000	36.000	163.000	266.942	163.000
12	Od samopłacących . . .	11.500	2.000	5.000	12.000	30.500	29.934	30.000
13	Od funduszów obcokrajowych i innych publicznych . .	5.000	300	4.500	1.200	11.000	11.061	10.000
	Suma Rubr. III.	93.500	19.300	42.500	49.200	204.500	307.937	203.000

Poz. 11. Dochody wynosiły w r. 1896—155.487 zł. w r. 1897—163.254 zł. w r. 1898—266.941 zł. razem 585.662 zł. przeciętnie 195.220 zł. Ze względu że w r. 1898 z likwidowano wyjątkowo 5 rahhunków kwartalnych, preliminuje się prawdopodobny dochód jak na r. 1899 w kwocie 163.000 zł.

„ *12.* Dochody wynosiły w roku 1896—30.631 zł. w r. 1897—30.944 zł. w r. 1898—20.934 zł. razem 91.509 zł. przeciętnie 30.503 zł. z uwagi na wynik roku ostatniego preliminuje się kwotę 30.500 zł. zatem więcej o 500 zł. jak na r. 1899 uchawalono.

„ *13.* Dochody wynosiły w r. 1896—11.444 zł. w r. 1897—10.184 zł. w r. 1898—11.061 zł. razem 32.689 zł. przeciętnie 10.396 zł. preliminuje się w zaokragleniu kwotę 11.000 zł. zatem więcej o 1.000 zł. jak na r. 1899.

IV. 14	**Dochody rozmaite** . .	147	27	72	54	300	308	300
	Do tego:							
15	Zwrot zaliczek na płace z rubr. I. poz. 20 wyd. . .	600	—	—	—	600	765	600
	Suma rubr. IV. .	747	27	72	54	900	1.073	900
	Poz. 14. i 15. Preliminuje się zgodnie z kwotami na r. 1899 uchwalonemi.							
V.	**Zwroty od c. k. Skarbu Państwa.**							
16	Zwrot nadwyżki wynikłej za leczenie chorych według normy klinicznej w c. k. szkole położnych . . .	800	—	—	—	800	—	—
17	Zwrot nadwyżki wynikłej za leczenie chorych według normy klinicznej w c. k. klinice syfilitycznej . . .	1.000	—	—	—	1.000	—	—
	Suma Rubr. V.	1.800	—	—	—	1.800	—	—
	Poz. 16. i 17. Preliminuje się przypadający zwrot od c. k. Rządu za nadwyżkę kosztów utrzymania chorych na klinice położniczej i syfilitycznej zgodnie z wnioskiem dyrektora szpitala.							

LW. 53.594/1899
Alegat G. do sprawozdania Wydziału krajowego o budżecie krajowym na r. 1900.

Lit. G.

Fundusz podrzutków w Krakowie.

PRELIMINARZ

na rok

1900.

LW. 42.182/1899.

Z drukarni Pillera i Sp. we Lwowie.

Wydatki.

Fundusz podrzutków w Krakowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900.	Wyni-kłość z r. 1898.	Kwota uchwa-lona na r. 1899.
			Złote austryackie		
		WYDATKI.			
I.		**Płace urzędników.**			
	1.	Funkcyonaryusze szpitala za czynności przy tym funduszu	50	50	50
II		**Potrzeby kancelaryjne.**			
	2.	Druki, przybory do pisania i inne	20	20	20
III.		**Remuneracye.**			
	3.	Za stręczenie żywicielek i pieluszkowe . 10 zł.			
	4.	Za gorliwe pielęgnowanie dzieci . . 10 „	20	23	20
IV.		**Koszta utrzymania podrzutków.**			
	5.	Za utrzymanie dzieci przyjętych na mocy ustawy z 10. maja 1873 (Art. V.) w miarę własnych funduszów	1.658	1.099	1.637
V.	6.	**Koszta leczenia dzieci**	10	—	10
VI.		**Zapomogi dla położnic.**			
	7.	Dla położnic opuszczających z dziećmi bezpłatny oddział położnic	3.300	3.150	3.400
VII.		**Rozmaite.**			
	8.	Koszta pogrzebowe, podróży i inne	40	39	40
		Ogólna suma wydatków .	5.098	4.381	5 177

Do poz. 1, 2, 3, 4, 6 i 8. Preliminuje się zgodnie z kwotami uchwalonemi na r. 1899.

„ „ *5.* Preliminuje się o 21 zł. więcej jak na r. 1899 uchwalono, stosownie do rzeczywistego stanu dochodów w preliminowanej kwocie 1.798 zł.

„ „ *7.* Wydatki wynosiły w r. 1896 — 3.384 zł., w r. 1897 — 3.300 zł., w r 1898 — 3.150 zł., razem 9.864 zł. przeciętnie 3.288 zł. Preliminnje się w zaokrągleniu kwotę 3.300 zł. niższą o 100 zł. od uchwalonej na r. 1899.

Fundusz podrzutków w Krakowie. **Dochody.**

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899.
			Złote austryackie		
		DOCHODY.			
I.		**Odsetki od efektów, kapitałów i fundacyj.**			
	1.	Od efektów:			
		a) 4% listy zastawne gal. Banku kraj. zostające w posiadaniu . 13.900 kor. = 278 zł. 4% listy zastawne gal. Banku kraj. zakupić się mające za kapitał 409 zł. 34 ct. przez fundusz krajowy do zwrotu przypadający i za nadwyżkę dochodów z r. 1898 . 800 kor. = 16 „	294	231	256
		b) 4½% listy zastawne gal. Banku kraj. 11.700 zł.	526	526	526
		c) 4% obligacye gal. funduszu propinacyjnego . . . . . 7.950 zł.	318	318	318
	2.	Od kapitałów: 4½% od reszty kapitału dłużnego przez fundusz krajowy . . . 12.841 zł. 65 ct.	578	612	595
	3.	5% od kapitału fundacyjnego Tarły . .	82	82	82
		Ogólna suma dochodów	1.798	1.769*	1.777
		W porównaniu z wydatkami	5.098	4·381	5.177
		okazuje się **niedobór** w kwocie	3.300	2.612	3.400

Do pokrycia z rubr. XI. funduszu krajowego.

Do poz. 1. lit. a). Preliminuje się więcej o 38 zł. skutkiem przybytku efektów.

„ „ *1. lit. b), c)* i *poz. 3.* Preliminuje się zgodnie z kwotami na r. 1899 uchwalonemi.

„ „ *2.* Preliminuje się o 17 zł. mniej na podstawie planu umorzenia, gdyż wskutek ratalnej spłaty kapitału, odsetki każdocześnie się zmniejszają.

* **Uwaga.** Podana wynikłość z r. 1898 różni się od odnośnego zamknięcia rachunków o kwotę 3.150 zł. t. j. o pobraną dotacyę z funduszu krajowego.

LW. 53.594/1899.
Alegat H. do sprawozdania Wydziału krajowego o budżecie krajowym na rok 1900.

Lit. H.

Fundusz policyi krajowej.

PRELIMINARZ

na rok

1900.

LW. 52.185/99.

I. Związkowa drukarnia we Lwowie, ul. Lindego l. 4.

H. Fundusz policyi krajowej.

Preliminarz na r. 1900.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900. zwyczajne	Wniosek na rok 1900. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899.
			Złote austryackie			
		Wydatki.				
I.	1	**Utrzymanie więźniów w domach przymusowej pracy i poprawy** . .	2.600	—	2.645	2.600
II.	2	**Sporządzenie planów i kosztorysu** założyć się mającej kraj. osady poprawczej dla nieletnich chłopców	—	—	—	400
III.	3	**Rozmaite**	5	—	600	5
		Suma wydatków .	2.605	—	3.245	3.005

Wyjaśnienia.

Do rubr. I. Domy przymusowej pracy i poprawy, które weszły w życie w innych prowincyach państwa na mocy ustawy z dnia 24. maja 1885 (Dz. u. p. Nr. 90) nie istnieją dotychczas w Galicyi, jednak za utrzymanie w tychże domach przynależnych do Galicyi poprawieńców i niewoleńców, koszta utrzymania ponosi fundusz policyi krajowej.

Koszta te z powodu swej zmienności nie dadzą się ściśle obliczyć, przeto na podstawie wynikłości z roku 1898, preliminuje się w zaokrągleniu kwotę 2.600 złr., jak na rok 1899.

Liczba poprawieńców i niewoleńców w domach przymusowej pracy wynosiła: 24 w r. 1896, 22 w r. 1897 a 23 w r. 1898.

„ „ *II.* Pozycya ta odpada jako uchwalona jednorazowo na rok 1899.

H. Fundusz policyi krajowej.

Preliminarz na r. 1900.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900. zwyczajne	Wniosek na rok 1900. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899.
			Złote austryackie			
		Dochody.				
		Odsetki.				
I.	1	5% od kapitału zahipotekowanego na realności w Krakowie w kwocie 109 złp. 1 gr.	1	—	3	1
	2	4% od listów zastawnych Banku krajowego imiennej wartości 274.200 kor.	5.484	—	5.484	5 484
	3	4% od książeczki Banku kraj. na 214 zł 77 ct.	—	—	—	—
		Suma rubryki I. .	5.485	—	5.487	5.485
II.		**Rozmaite**	—	—	—	—
		Suma dochodów .	5.485	—	5.487	5.485
		w porównaniu z wydatkami .	2.605	—	3.245	3.005
		okazuje się **nadwyżka** dochodów .	2.880	—	2,242	2.480
		która wpłynie do funduszu krajowego.				

Wyjaśnienia.

Do rubr. I. poz. 1. Kapitał zahipotekowany na realności Nr. 204 Dz. VII. w Krakowie wynosi 109 złp. 1 gr., czyli 27 zł. 25 ct. w. a.

" " *poz. 2.* Preliminuje się według obecnego stanu efektów.

" " *poz. 3.* Nic się nie preliminuje z powodu kapitalizowania odsetek

LW. 53.594/1899.
Alegaty J—M. do sprawozdania Wydziału krajowego o budżecie krajowym na rok 1900.

Lit. J.—M.

PRELIMINARZE

na rok

1900.

I. Związkowa drukarnia we Lwowie, ulica Lindego l. 4.

J. Fundusz kultury krajowej.

Preliminarz na rok 1900.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900. zwyczajne	Wniosek na rok 1900. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899.
			Złote austryackie			
		Wydatki.				
I.	1	Zwroty grzywien	15	—	—	15
II.		**Rozmaite:**				
	2	Zasiłek dla wyższej szkoły rolniczej w Dublanach	3.757	—	3.767	3.757
		Suma wydatków .	3.772	—	3.767	3.772

Wyjaśnienia.

Do rubr. I. poz. 1. Na możliwe zwroty, preliminuje się jak na rok 1899.
„ „ *II. poz. 2.* Na zasiłek dla wyższej szkoły rolniczej w Dublanach, preliminuje się całkowite dochody po potrąceniu wydatku jak rubr. I. poz. 1.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900. zwyczajne	Wniosek na rok 1900. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899.
		Dochody.				
I.	1	Odsetki od 4% listów zastawnych Banku krajowego na 88.600 koron . . (Odsetki z książeczki wkładkowej Banku krajowego Nr. 1163 na 69 zł. 89 ct. pozostają nadal na książeczce).	1.772	—	1.772	1.772
II.	2	Grzywny za przestępstwa leśne i polne .	2.000	—	1.995	2.000
		Suma dochodów .	3.772	—	3.767	3.772

Wyjaśnienia.

Do rubr. I. poz. 1. Odsetki od listów zastawnych Banku krajowego preliminuje się na podstawie obecnego ich stanu.
„ „ *II. poz. 2* Grzywny za przestępstwa leśne i polne wpłynęły w roku 1896 w sumie 2.846 zł. 15 ct., w roku 1897 1.543 zł. 42 ct., w roku 1898 1.995 zł. 21 ct. Razem 6.384 78 ct. w przecięciu 2.128 zł., ze względu jednak na wynikłość roku 1898 preliminuje się tylko 2.000 zł.

LW. 46.267/1899.

K. Fundusz stanowy sierociński.

Preliminarz na rok 1900.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900. zwyczajne	Wniosek na rok 1900. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899.
			Złote austryackie			
		Wydatki.				
I.		**Utrzymanie sierót.**				
	1	Siedm miejsc w Zakładzie św. Antoniego we Lwowie po 120 zł. . . .	840	—	840	840
	2	Cztery miejsca w szkole ogrodniczej, utrzymywanej przez zjednoczone gal. Towarzystwo dla ogrodnictwa i pszczelnictwa we Lwowie po 63 zł. . .	252	—	252	252
	3	Cztery miejsca w Zakładzie św. Józefa w Krakowie po 120 zł. . . .	480	—	480	480
		Suma rubryki I. .	1.572	—	1.572	1.572
II.	4	**Rozmaite**	5	—	7	5
		Suma wydatków .	1.577	—	1.579	1.577
		Wyjaśnienia.				
		Wydatki preliminują się bez zmiany jak w roku 1899.				
		Dochody.				
I.		**Odsetki.**				
	1	4½% od listów zastawnych gal. Banku kraj. na 3.000 zł.	135	—	140	139
	2	4% od listów zastawnych gal. Banku kraj. na 26.000 kor.	520	—	500	504
	3	4% od listów zastawnych gal. Towarzystwa kredytowego ziemskiego na 52.000 kor. (po potrąceniu podatku rentowego) .	1.024	—	1.024	1.040
	4	4% od obligacyj pożyczki krajowej z roku 1893 na 3.000 kor.	60	—	60	60
	5	4% od obligacyj fund. propinacyjnego na 1.100 zł.	44	—	44	44
	6	4% od obligacyj kolojowych na 2.000 kor.	40	—	40	40
	7	4% od książeczki Banku krajowego na 41 zł. 68 ct.	—	—	—	—
		Suma rubryki I. .	1.823	—	1.808	1.827
		Do przeniesienia . .	1.823	—	1.808	1.827

K. Fundusz stanowy sierociński.

Preliminarz na rok 1900.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900. zwyczajne	Wniosek na rok 1900. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899.
			Złote austryackie			
		Z przeniesienia . .	1.823	—	1.808	1.827
II.	8	**Rozmaite**	—	—	—	—
		Suma dochodów .	1.823	—	1.808	1.827
		Zapas z początkiem roku 1898 . .	—	—	63	—
		Razem .	1.823	—	1.871	1.827
		W porównaniu z wydatkami .	1.577	—	1.579	1.577
		okazuje się **nadwyżka** .	246	—	292	250
		która użytą zostanie na pomnożenie majątku zarodowego.				

Wyjaśnienia.

Do rubr. I. Preliminuje się według rzeczywistego stanu efektów w czasie układania niniejszego preliminarza.

Odsetek od książeczek Banku krajowego nie wstawia się z powodu kapitalizowania takowych.

LW. 51.173/1899.

L. Fundusz Aleksandra hr. Stadnickiego.

Preliminarz na rok 1900.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900. zwyczajne	Wniosek na rok 1900. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899.
			Złote austryackie			
		Wydatki.				
I.	1	**Wynagrodzenie za czynności** około wydawnictwa aktów grodzkich i ziemskich z archiwum bernadyńskiego (rocznie)	800	—	800	800
II.	2	30% **rabat księgarski** za sprzedaż aktów grodzkich	30	—	13	30
III.	3	**Koszta druku i oprawy** aktów grodzkich i ziemskich	226	—	22	186
IV.	4	**Rozmaite:**				
		a) Zwrot funduszowi krajowemu reszty zaliczki, pobranej w roku 1894 na pokrycie niedoboru w kwocie 868 zł.	—	—	112	41
		b) Koszta administracyjne . . .	—	—	—	—
		Suma wydatków .	1.056		947	1.057
		Zapas z końcem roku 1898 . . .	—	—	53	—
		Razem .	1.056	—	1.000	1.057
		Wyjaśnienia.				
		Do rubr. II. Preliminuje się rabat jak na rok 1899, odpowiedni wysokości rubryki I. dochodów.				
		" " *III.* Koszta nakładu wydawnictwa preliminuje się w ścisłem zastosowaniu do istotnych dochodów tego funduszu.				
		" " *IV.* Pod poz. *a)* nic się nie preliminuje, ponieważ zaliczka pobrana z funduszu krajowego została w roku 1898 w zupełności wyrównaną.				
		Dochody.				
I.	1	**Sprzedaż** aktów grodzkich i ziemskich .	100	—	43	100
II.		**Odsetki:**				
	2	4% od obligacyj pożyczki krajowej z roku 1893 na 22.700 kor.	454	—	474	494
		Do przeniesienia . .	554	—	517	594

L. Fundusz Aleksandra hr. Stadnickiego.

Preliminarz na rok 1900.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900. zwyczajne	Wniosek na rok 1900. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899.
			Złote austryackie			
II.		Z przeniesienia . .	554	—	517	594
	3	$4^1/_2$% od listów zastawnych Banku krajowego na 700 zł.	31	—	31	31
	4	4% od listów zastawnych Banku krajowego na 21.600 kor.	432	—	432	432
	5	4% od obligacyj pożyczki miasta Lwowa na 2.000 kor. (po potrącenia p datku rentowego)	39	—	20	—
	6	4% od książeczki wkładkowej Banku krajowego na 54 zł. 92 ct. . . .	—	—	—	—
III.	7	**Rozmaite**	—	—	—	—
		Suma dochodów .	1.056	—	1.000	1.057

Wyjaśnienia.

Do rubr. I. Preliminuje się jak na rok 1899.

„ „ *II.* Odsetki od papierów wartościowych wstawiono według rzeczywistego stanu efektów w czasie układania niniejszego preliminarza. Odsetki od książeczki wkładkowej, nie preliminuje się z powodu kapitalizowania takowych.

LW. 51.172/1899.

M. Fundusz pożyczki krajowej z r. 1873.

Preliminarz na rok 1900.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900 zwyczajne	Wniosek na rok 1900 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899.
			Złote austryackie			
		Wydatki.				
I.	1	Umorzenie 6% pożyczki przez losowanie obligacyj (53. i 54. rata kapitału) .	46.900	—	47.000	44.300
II.	2	Wypłata kuponów od obligacyj w obiegu będących	2.739	—	9.006	5.436
III.		**Koszta administracyjne.**				
	3	10% podatek rentowy od kuponów . .	274	—	901	544
	4	Należytość stemplowa	29	—	72	52
	5	Bankom za pośrednictwo w wypłacie kuponów i obligacyj ¼% prowizji .	25	—	21	32
	6	Druki, inseraty, porta i inne kancelaryjne wydatki	57	—	56	49
		Suma wydatków .	50.024	—	57.056	50.413

Wyjaśnienia.

Do rubryki I. i II. poz. 1. i 2. Preliminuje się na podstawie planu umorzenia (LW. 5.763/91.)

Z ogólnej sumy emitowanych obligacyj tej pożyczki . . .			1,600.000 zł.
1. wylosowano po koniec roku 1898 . . .		561.300 zł.	
2. w roku 1899. wylosowano 51. i 52. ratę kapitału		44.300 „	
3. wykupiono:			
a) Kapitałem funduszu pożyczki krajowej z r. 1883. obligacye imiennej wartości . . .	772.000 zł.		
po strąceniu zaś wylosowanych a zarachowanych już pod poz I.	3.300 „		
pozostaje .	768.700 zł.		
b) wykupiono w r. 1894. obligacye własne imiennej wartości	13.700 „	782.400 „	
4. obligacye własne w obieg niepuszczone (przebite i ze stanu efektów wydane)		154.800 „	1,542.800 „
Pozostaje więc z końcem r. 1899 w obiegu			57.200 zł.

Od tego stanu obligacyj przypadną do wypłaty 6% odsetki:

1. za I. półrocze dnia 1. maja 1900 w kwocie	1.716 zł.
2. „ II. „ „ 1. listopada 1900 w kwocie	1.023 „
Razem .	2.739 zł.

M. Fundusz pożyczki krajowej z r. 1873.

Preliminarz na rok 1900.

Do rubr. III. poz. 3. Preliminuje się 10% podatek rentowy należny c. k. Skarbowi państwa od wypłacić się mających kuponów w kwocie 2.739 zł.

" " *III. poz. 4.* Należytość stemplową od kuponów obliczono wedle skali II.

" " " " *5.* Wynikłości wynosiły w r. 1896 25 zł. 31 ct., w r. 1897 28 zł. 59 ct. a w roku 1898 20 zł. 61 ct. razem 74 zł. 51 ct. a. w. Preliminuje się zatem przeciętną kwotę 25 zł.

" " *III. poz. 6.* Wynikłości wynosiły w r. 1896 61 zł. 57 ct., w r. 1897 53 zł. 72 ct. a w r. 1898 56 zł. 36 ct. razem 171 zł. 65 ct. a. w. Preliminuje się tedy przeciętną kwotę 57 zł.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900. zwyczajne	Wniosek na rok 1900. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899.
		Złote austryackie				
		Dochody.				
I.	1	Zwrot kapitałów wypożyczonych Wydziałom powiatowym				
II.	2	**Odsetki:** a) od kapitałów wypożyczonych Wydziałom powiatowym . . . . . b) prowizye zwłoki od kapitałów wypożyczonych Wydziałom powiatowym .	800	—	—	1.200
		Suma dochodów .	800	—	—	1.200
		W porównaniu z wydatkami .	50.024	—	57.056	50.413
		okazuje się **niedobór** .	49.224	—	57.056	49.213
		który pokryty zostanie z Rubr. XIV. wydatków funduszu krajowego.				

Wyjaśnienia.

Do rubr. I. i II. poz. 1 i 2 a) b) Preliminuje się spodziewany dochód w kwocie 800 zł. a. w.

W r. 1883 skończył się termin spłat ratalnych planami umorzenia oznaczony, atoli z końcem r. 1897. pozostały jeszcze zaległości czynne w rubr. I. II. dochodów w sumie 3.200 zł. Wedle LW. 7.703/1897. zaległość ta ma być spłaconą najdalej do dnia 31. grudnia 1899. r. Na r. 1898 i 1899 preliminowano już z tej należytości po 1.200 zł., na rok 1900 preliminuje się przeto resztę w kwocie 800 zł.

LW. 46.255/1899.

LW. 53.594|1899.

II. alegat

do preliminarza funduszu krajowego na rok 1900.

PRELIMINARZE

a) — *s)*

na rok

1900:

Drukarnia Pillera i Sp. we Lwowie.

a) Krajowa szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie.

Wydatki. Preliminarz na rok 1900. LW. 47.374/1899.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900. zwyczajne	Wniosek na rok 1900. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899.
			Złote austryackie			
		WYDATKI.				
I.		**Płace nauczycieli.**				
	1	Profesor fachowy, zarazem dyrektor, płaca . . 2.400 zł. dodatek aktywalny . . 420 „ dodatek osobisty . . 600 „	3.420	—	2.390	2.480
	2	Dwóch profesorów fachowych: *a*) dla jednego, płaca . . 1.640 zł. dodatek aktywalny . . 360 „ dodatki pięcioletnie . 400 „	2.400	—	3.737	2.100
		b) dla drugiego, płaca 1.640 zł. } posada dodatek aktywalny 360 „ } nieobsadz.	—	—	—	1.700
	3	Trzech nauczycieli - adjunktów, płace po 1.200 zł . . . 3.600 zł. dodatki aktyw. po 300 zł. 900 „ dod. osobisty dla jednego 150 „ „ pięciol. „ dwóch 300 „	4.950	—	4.200	4.225
	4	Docenci (nauczyciele-pomocnicy): *a*) języka polskiego i niemieckiego 900 zł. *b*) geografii fizycznej i politycznej — „ *c*) fizyki eksperymentalnej . . 300 „ *d*) matematyki . . . . 500 „ *e*) zarysu inżynieryi, konstrukcyi i rysunków . . . . 800 „ *f*) chemii ogólnej: *α*) za wykłady . . 300 zł. *β*) za prowadzenie ćwiczeń w laboratoryum chemii . . . 200 „ 500 „ *g*) ekonomii społecznej . . 200 „ *h*) encyklopedyi rolnictwa . . 300 „ *i*) zarysu prawa i administracyi . 250 „ *j*) nauki o pomocy w nagłych wypadkach . . . . 100 „	3.850	—	3.190	3.120
		Suma rubryki I. .	14.620	—	13.517	13.625
II.		**Pensye, emerytury i zaopatrzenia.**				
	5	Strzelecki Henryk, były dyrektor, emerytura	2.600	—	2.600	2.600
	6	Tyniecki Władysław, były „ „	2.200	—	917	2.200
	7	Moroz Ludwika, wdowa po dozorcy, dożywotnie zaopatrzenie . . .	60	—	60	60
		Suma rubryki II. .	4.860	—	3.577	4.860
		Do przeniesienia . .	19.480	—	17.094	18.485

a) Krajowa szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie.

Wydatki. Preliminarz na rok 1900 LW. 47.374/1899.

Liczba rubryki	Liczba pozycyj	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900. zwyczajne	Wniosek na rok 1900. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899.
			Złote austryackie			
		Z przeniesienia . .	19.480	—	17.094	18.485
III.		**Koszta administracyi.**				
	8	Koszta kancelaryjne, druki i portorya .	250	—	264	250
	9	Dyetaryusz w kancelaryi dyrekcyi . .	240	—	—	—
	10	Ubezpieczenie budynków i zbiorów . .	100	—	30	100
	11	Opał i oświetlenie	400	—	393	400
	12	Utrzymanie budynków	150	—	194	370
	13	Sprzęty i ruchomości	50	—	53	50
	14	Dozorca domu i pomocnik dozorcy . .	540	—	495	540
	15	Podatki	20	—	7	20
		Suma rubryki III. .	1.750	—	1.436	1.730
IV.		**Środki naukowe.**				
	16	Biblioteka i czytelnia	300	100	299	300
	17	Laboratorya: *a*) chemii ogólnej i technologicznej 140 zł. *b*) botaniczno-fizyologiczne . 60 „	200	—	106	150
	18	Muzea, zbiory i środki do demonstracyi i ćwiczeń: *a*) do geografii fizycznej i politycznej 10 zł. *b*) „ fizyki . . . . . 20 „ *c*) „ meteorologii i klimatologii . 20 „ *d*) „ geometryi wykreślnej i mechaniki . . . . 50 „ *e*) „ inżynieryi leśnej . . 100 „ *f*) „ botaniki, fizyologii, geognozyi i mineralogii . . . 60 „ *g*) „ zoologii . . . . 20 „ *h*) „ technologii chemicznej . 50 „ *i*) „ leśnictwa w ogóle . . 150 „ *j*) „ rybactwa . . . — „	480	—	841	560
	19	Na założenie szkółki drzewek w Winnikach, I. rata	—	475	—	—
	20	Wycieczki naukowe z uczniami . .	1.000	—	871	1.000
	21	Utrzymanie ogrodu przy szkole . .	150	—	148	150
		Suma rubryki IV. .	2.130	575	2.265	2.160
V.		**Spłata pożyczki.**				
	22	Gal. Kasie oszczędności we Lwowie, 51 i 52 rata na kapitał i odsetki . . .	521	—	521	521
VI.	23	**Rozmaite nieprzewidziane** . . .	50	—	532	50
		Suma wydatków .	23.931	575	21.848	22.946
		Razem .	**24.506 zł.**			

a) Krajowa szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie.

Wydatki. Preliminarz na rok 1900. LW. 47 374/1899.

Wyjaśnienia.

Do rubr. I. poz. 1. Preliminuje się *więcej* o 940 zł. z powodu projektowanego podwyższenia poborów dyrektora p. Maryana Małaczyńskiego od 1. stycznia 1900. (LW. 42.234/99).

" " *I. poz. 2.* Na rok 1899 uchwalono pobory 2 profesorów fachowych w łącznej kwocie . . . . 3.800 zł.
Wskutek nieobsadzenia od roku 1898 jednej posady profesora i tymczasowego przydzielenia wykładanych przez niego przedmiotów innym profesorom, odpadają na r. 1900 dotychczasowe pobory roczne jednego profesora fachowego w kwocie . . . . 1.700 "
pozostawałoby do preliminowania . . . . 2.100 zł.
Preliminuje się zaś *więcej* o 300 zł., zatem . . . . . 2.400 "
z powodu projektowanego podwyższenia płac wszystkich etatowych profesorów tej szkoły.

" " *I. poz. 3.* Preliminuje się *więcej* o 725 zł. z powodu przypadającego na rok 1900 pełnego pięciolecia nauczycielowi-adjunktowi Michałowi Janeczce (125 zł.), oraz z powodu podwyższenia płac (600 zł.), jak wyjaśnienie do poz. 2.

" " *I. poz. 4.* Preliminuje się *więcej*, a to:
pod lit. a): na podwyższenie poborów nowomianowanego docenta kwotę . 420 zł.
pod lit. f) β): na koszta wprowadzenia ćwiczeń w laboratoryum chemii kwotę . . . . 200 "
pod lit. i), j): na wynagrodzenie 2. nowych docentur, kwotę . . . 350 "
razem . . 970 zł.
natomiast zwinięto pod lit. b) docenturę o rocznych . . . . 240 "
ogółem preliminuje się w tej pozycyi wydatki *większe* o . . . 730 zł.

Uwaga: Zmiany w rubr. I. wydatków wyjaśniono bliżej w osobnem sprawozdaniu.

Do rubr. III. poz. 9. Wstawiono po raz pierwszy kredyt w kwocie 240 zł. na wynagrodzenie przyjętego już w roku 1898 dyetaryusza do czynności manipulacyjnych z powodu, że czynności tych Dyrekcya dla braku czasu nie jest w możności sama załatwiać. (LW. 6.097|1899).

" " *III. poz. 12. Mniej* o 220 zł., gdyż odpada *nadzwyczajny* kredyt, jednorazowo przyznany na rok 1899.

" " *IV. poz. 16.* Wydatki zwyczajne jak na rok 1899, w *nadzwyczajnych* preliminuje się 100 zł. na zakupno podręczników dla nowych docentów.

" " *IV. poz. 17a). Podwyższa* się kredyt o 50 zł. na wypłatę docentowi Drowi Radziszewskiemu ryczałtu za użytkowanie przez uczniów-laboratoryum przy c. k. Uniwersytecie we Lwowie. (LW. 62.217|99).

" " *IV. poz. 18.* Jak na rok 1899 z opuszczeniem *nadzwyczajnego* kredytu w kwocie 80 zł., jednorazowo przyznanego na rok 1899.

" " *IV. poz. 19.* Preliminuje się *nadzwyczajny* wydatek w kwocie 475 zł., jako pierwszą ratę na założenie szkółki drzewek w Winnikach. (**Obacz osobne sprawozdanie**).

a) Krajowa szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie.

Dochody. Preliminarz na rok 1900. LW. 47.374/1899.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900 zwyczajne	Wniosek na rok 1900 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898	Kwota uchwalona na rok 1899
			Złote austryackie			
		DOCHODY.				
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa** .	7.000	—	7.000	7.000
II.	2	**Opłaty od uczniów**:				
		a) wpisowe od 15 nowych po 2 zł. 30 zł.				
		b) czesne od 30 ogółem po 10 „ 300 „	330	—	165	330
III.	3	**Rozmaite nieprzewidziane** . . .	50	—	212	50
		Suma dochodów .	7.380	—	7.377	7.380
		W porównaniu z wydatkami	24.506	—	21.848	22.946
		okazuje się **niedobór**	17.126	—	14.471	15.566

Wyjaśnienia.

Dochody wstawia się bez zmiany, jak na rok 1899.

Na rok 1899 uchwalono wydatki 22.946 zł., dochody 7.380 zł. niedobór 15.566 zł.
„ „ 1900 preliminuje się „ 24.506 „ „ 7.380 „ „ 17.126 „
Zatem na rok 1900 *większe* „ o 1.560 zł., bez zmiany „ — „ *większy* „ o 1.560 zł.

b) Kontrolna i doświadczalna stacya botaniczno-rolnicza we Lwowie.

Wydatki. Preliminarz na rok 1900. LW. 67.301/1899.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900 zwyczajne	Wniosek na rok 1900 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898	Kwota uchwalona na rok 1899
		Złote austryackie				
		WYDATKI.				
I.		**Płace personalu.**				
	1	Kierownik stacyi	600	—	600	600
	1a	Remuneracya profesora rolnictwa . .	—	—	120	120
	2	*a*) Asystent pierwszy, płaca 800 zł. na mieszkanie . 200 „ „ opał . . 39 „ 1.039 zł.				
		b) Asystent drugi, płaca 600 zł. na mieszkanie . 200 „ „ opał . . 39 „ 839 „	1.878	—	759	1.718
	3	Laborant, płaca . . . 550 zł. na mieszkanie . . 180 „	730	—	200	200
		Sumu rubryki I. .	3.208	—	1.679	2.638
II.		**Koszta administracyi.**				
	4	Zarząd: *a*) koszta kancelaryjne 250 zł. *b*) służący . . 300 „	550	—	157	250
	5	Najem pomieszkania	800	—	—	—
	6	Oświetlenie i opał	200	—	—	—
		Suma rubryki II. .	1.550	—	157	250
III.		**Utrzymanie stacyi.**				
	7	Koszta utrzymania stacyi . . .	400	—	920	400
	8	„ utrzymania ogrodu górskiego . .	300	—	476	400
	—	„ dopełnienia urządzeń ogrodu górskiego	—	—	100	—
	9	*a*) Utrzymanie 11 pól doświadczalnych . . . 400 zł. *b*) Analizy z pól utrzymywanych kosztem Towarzystwa gospodarczego . 100 „	500	—	386	500
	10	Koszta druków i wydawnictw . .	100	—	93	300
	11	Prenumerata pism i zakupno podręczników	200	—	219	200
	12	Koszta podróży kierownika i asystentów .	300	—	300	300
		Suma rubryki III. .	1.800	—	2.494	2.100
		Suma wydatków .	6.558	—	4.330	4.988

b) Kontrolna i doświadczalna stacya botaniczno-rolnicza we Lwowie.

Wydatki. Preliminarz na rok 1900. LW. 67.301/1899.

Wyjaśnienia.

Do rubr. I. poz. 1a). Odpada remuneracya profesora Olszowego w kwocie 120 zł. z powodu przeniesienia stacyi z Dublan do Lwowa.

„ „ *I. poz. 2. i 3.* Preliminuje się ogółem *większe* wydatki o 690 zł. na podstawie uchwały Wys. Sejmu z dnia 28. marca 1899 (LW. 22.188|1899).

„ „ *II.* Preliminuje się *nową rubrykę* kosztów administracyjnych z kwotą 1.300 zł. w myśl powyższej uchwały Wys. Sejmu; zarazem przenosi się do tej rubryki koszta kancelaryjne z dotychczasowym kredytem w kwocie 250 zł., preliminowanym poprzednio w rubryce **„Utrzymanie stacyi“**.

„ „ *III. poz. 8. i 10.* Wydatki zwyczajne jak na rok 1899 z opuszczeniem *nadzwyczajnych* kredytów w ogólnej kwocie 300 zł., preliminowanych jednorazowo na rok 1899.

„ „ *III. poz. 11.* W miejsce *nadzwyczajnego* kredytu w kwocie 100 zł., preliminowanego jednorazowo na rok 1899, podwyższa się o tę kwotę zwyczajną dotacyę, jak wyjaśnienie do *rubryki I. poz. 2. i 3.* wydatków.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900. zwyczajne zł.	Wniosek na rok 1900. nadzwyczajne zł.	Wynikłość z roku 1898 zł.	Kwota uchwalona na rok 1899. zł.
		DOCHODY.				
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa** .	1.000	—	1.000	1.000
II.	2	**Dochód z analiz**	400	—	227	300
III.	3	**Dochód z pól i ogrodu** . . .	200	—	—	200
		Suma dochodów .	1.600	—	1.227	1.500
		W porównaniu z wydatkami .	6.558	—	4.330	4.988
		Okazuje się **niedobór** .	4.958	—	3.103	3.488

Wyjaśnienia.

Do rubr. II. Dochody *większe* o 100 zł. w stosunku do wzrostu próbek, nadsyłanych do analiz.

Na rok 1899 uchwalono wydatki 4.988 zł., dochody 1.500 zł., niedobór 3.488 zł.
„ „ 1900 preliminuje się „ 6.558 „ „ 1.600 „ „ 4.958 „
Zatem na r. 1900 *większe* „ o 1.570 zł., *większe* „ o 100 zł., *większy* o 1.470 zł

c) Wyższa szkoła rolnicza w Dublanach.

Wydatki. Preliminarz na rok 1900. LW. 59.468/1899.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900. zwyczajne	Wniosek na rok 1900. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899.
			Złote austryackie			
		WYDATKI.				
I.		**Płace profesorów i docentów.**				
		zwycz. *nadzwycz.*				
	1	Dyrektor, płaca . . 2.400 zł. — zł. dodatek aktywalny . 360 " — " " osobisty . — " 2.840 " " na utrzymanie koni . — " 500 "	2.760	3 340	6.100	6.100
	2	4 profesorów fachowych, płaca po 2.000 zł. . 8.000 zł. — zł. dodatki aktywalne po 360 zł. . . . 1.440 " — " dodatki pięcioletnie . 1.800 " — " dodatki osobiste dla dwóch . . . — " 1.040 "	11.240	1.040	10.806	12.015
	3	4 profesorów fachowych, płaca po 1.300 zł. . . 5.200 zł. dodatki aktyw. po 240 zł. 960 " " pięcioletnie . 1.200 "	7.360	—	5.420	5.762
		zwycz. *nadzwycz.*				
	4	3 stałych profesorów-adjunktów, płaca po 1.000 zł. . . 3.000 zł. — zł. dodatki aktywalne po 200 zł. . . . 600 " — " dodatki pięcioletnie dla dwóch . . 400 " — " dodatki osobiste (240 zł. i 150 zł.) — " 390 "	4.000	390	4.180	4.290
	5	Asystent, płaca	600	—	600	600
	5a	Docent fizyki	—	—	800	800
	6	" hodowli	800	—	800	800
	7	" weterynaryi	480	—	480	480
	8	" leśnictwa	240	—	240	240
	9	" ogrodnictwa	200	—	80	200
	10	" melioracyi	240	—	240	240
	11	" historyi i literatury polskiej .	600	—	600	600
	12	" hodowli ryb i gospodarstwa stawowego	200	—	200	200
	—	" fizyologii zwierząt domowych .	—	—	72	—
		Suma rubryki I. .	28.720	4.770	30.618	32.327
		Do przeniesienia . .	28.720	4.770	30.618	32.327

c) Wyższa szkoła rolnicza w Dublanach.

Wydatki. Preliminarz na rok 1900. LW. 59.468/1899.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900. zwyczajne	Wniosek na rok 1900. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899.
			Złote austryackie			
		Z przeniesienia . .	28.720	4.770	30.618	32.327
II.		**Płace urzędników administracyjnych.**				
	13	Kasyer, zarazem rachmistrz, płaca . .	1.200	—	1.200	1.200
	14	Sekretarz dyrekcyi, zarazem magazynier, płaca	1.000	—	1.000	1.000
		Suma rubryki II. .	2.200	—	2.200	2.200
III.		**Płace funkcyonaryuszów nieetatowych.**				
	15	Kapelan, płaca . . . 300 zł. dodatek osobisty . 100 „	400	—	400	400
	16	Lekarz zakładowy, płaca i nadzw. dodatek	600	50	300	600
	17	Dyetaryusz w kancelaryi dyrekcyi . .	360	—	305	360
	18	Ogrodnik, płaca	600	—	600	600
	19	Pomocnik w bibliotece, płaca . .	200	—	200	200
		Suma rubryki III. .	2.160	50	1.805	2.160
IV.		**Koszta utrzymania służby szkolnej.**				
	20	Służba wyższa: *a)* Tercyan szkoły, zarazem woźny, płaca . 280 zł. na ubiór . . 50 „ 330 zł. *b)* Preparator . . . 480 zł. *c)* Laborant w pracowni botaniki 240 „ *d)* „ „ „ mechaniki i fizyki . . . 216 „ *e)* Laborant w pracowni rolnictwa . . . . . 360 „ *f)* Laborant w pracowni chemii 216 „ *g)* „ „ „ zootomii i mleczarstwa . . 216 „	2.058	—	1 854	2.058
	21	Służba niższa: *a)* Dozorca domu i magazynu 204 zł. *b)* 2 stróżów domowych, zarazem nocnych, po 204 zł. . 408 „	612	—	612	612
	22	Gratyfikacya służbie (do rozporządzalności dyrekcyi) . . .	100	—	100	100
		Suma rubryki IV. .	2 770	—	2.566	2.770
		Do przeniesienia . .	35.850	4.820	37.189	39.457

c) Wyższa szkoła rolnicza w Dublanach.

Wydatki. Preliminarz na rok 1900. LW. 59.468/1899.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900 zwyczajne	Wniosek na rok 1900 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898	Kwota uchwalona na rok 1899.
			Złote austryackie			
		Z przeniesienia . .	35.850	4.820	37.189	39.457
V.		**Pensye, emerytury i zaopatrzenia.**				
	23	Kahane Aleksandra, wdowa po profesorze	600	—	00	600
	24	Auowa Berta, „ „ „	300	—	00	300
	25	Kasprzycka Julia, „ „ ogrodniku pensya wdowia . . . 150 zł. dodatek na wychowanie 2. dzieci 100 „	250	—	310	250
	26	Macherowa Marya, wdowa po instruktorze melioracyjnym	50	—	50	50
	27	Mudrykowa Wiktorya, wdowa po dozorcy	50	—	50	50
	28	Dendorowa, wdowa po furmanie, zaopatrzenie	50	—	—	50
		Suma rubryki V. .	1.300	—	1.310	1.300
VI.		**Koszta administracyjne.**				
	29	Zarząd: *a*) potrzeby kancelaryjne . *b*) druki i inseraty . . *c*) portorya i posyłki . .	500	—	603	500
		d) koszta podróży w interesach zakładu	100	—	104	100
	30	Opał gmachu szkolnego . . .	1.700	—	1.282	1.700
	31	Oświetlenie gmachu szkolnego i obejść .	330	45	277	300
	32	Utrzymanie budynków i ogrodzeń . .	1.700	450	2.703	2.991
	33	„ dziedzińców i ścieżek . .	200	200	224	400
	34	„ parku	200	—	164	200
	35	Ubezpieczenie budynków . . .	650	—	346	600
	36	Najem pomieszkań: *a*) dla profesora fachowego (dra Wawnikiewicza) we Lwowie przez pół roku . . . 300 zł. *b*) „ lekarza . . . 120 „ *c*) „ asystenta . . . 96 „ *d*) „ sekretarza dyrekcyi . 180 „ *e*) „ docenta hodowli . . 180 „ *f*) „ ogrodnika . . . 180 „ *g*) „ dyetaryusza dyrekcyi . 96 „ *h*) „ laboranta mech. i fizyki 96 „ *i*) „ laboranta rolnictwa . 96 „ *j*) „ laboranta hodowli . 96 „	1.440	—	2.184	2.654
	37	Płaca kominiarza	150	—	136	132
	38	Sprzęty i ruchomości	120	—	270	170
	39	Koszta przewozu prelegentów . .	1.500	—	2.125	1.500
	40	„ lustracyi zakładu . . .	100	—	140	100
	41	„ nabożeństwa . . .	50	—	520	50
	42	Apteka i inne koszta sanitarne . .	200	—	161	300
		Suma rubryki VI. .	8.940	695	11.239	11.697
		Do przeniesienia .	46.090	5.515	49.738	52.454

c) Wyższa szkoła rolnicza w Dublanach.

Wydatki. Preliminarz na rok 1900. LW. 59.468/1899.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900. zwyczajne	Wniosek na rok 1900. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899.
			Złote austryackie			
		Z przeniesienia .	46.090	5.515	49.738	52.454
VII.		**Potrzeby naukowe.**				
	43	Eksperymenta przy wykładach: *zwycz.* *nadzw.* *a)* dla profesora rolnictwa . 50 zł. — zł. *b)* „ „ hodowli zwierząt 75 „ — „ *c)* „ „ „ „ na doświadczenia z żywieniem zwierząt . . 150 „ — „ *d)* „ „ anatomii i fizyologii . . 25 „ — „ *e)* „ „ weterynaryi . 25 „ — - *f)* „ „ botaniki . 50 „ — „ *g)* „ „ chemii rolniczej 100 „ — „ *h)* „ „ fizyologii zwierząt . . 20 „ — „ *i)* „ „ fizyki . . 40 „ — „ *j)* „ „ miernictwa . 15 „ — „ *k)* „ „ organizacyi gospodarstwa . 50 „ — „ *l)* „ „ mechaniki i rolnictwa na zaprzęgi do demonstracyi z narzędziami rolniczemi . . 100 „ — „ *m)* zakupno środków demonstracyjnych do nauki o nagłych wypadkach . — „ 50 „	700	50	350	625
	44	Zbiory i muzea, utrzymanie i uzupełnienie: *a)* zbiór rolniczy . . . 200 zł. *b)* „ hodowlany . . . 60 „ *c)* „ fizykalny . . . 100 „ *d)* „ botaniczny . . . 75 „ *e)* „ zoologiczny . . . 150 „ *f)* „ mechaniczny . . 300 „ *g)* „ mineralogiczny . . 60 „ *h)* „ technologiczny . . 60 „ *i)* „ okazów leśnych . . 10 „ *j)* „ „ ogrodniczych . 10 „ *k)* „ „ weterynaryjnych . 25 „ *l)* „ instrumentów mierniczych 10 „ *m)* „ modeli do budownictwa . 50 „ *n)* „ okazów do geografii fizycznej . . . . 10 „ o) „ okazów melioracyjnych . 50 „ *p)* „ okazów do fizyologii zwierząt . . . . 150 „ *r)* utrzymanie stacyi meteorologicznej . . . 90 „	1.410	—	1.282	1.410
		Do przeniesienia	2.110	50	1.632	2.035
			46.090	5.515	49.738	52.454

c) Wyższa szkoła rolnicza w Dublanach.

Wydatki. Preliminarz na rok 1900. LW. 59.468/1899.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900. zwyczajne	Wniosek na rok 1900. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899.
			Złote austryackie			
VII.		Z przeniesienia . .	46.090	5.515	49.738	52.454
			2 110	50	1.632	2.035
	45	Laboratorya: zwycz. / nadzwycz. a) laboratoryum rolnicze 225 zł. — zł. α) na bibliotekę podręczną . . 60 „ — „ b) laboratoryum chemii rolniczej . . . 400 „ 320 „ β) na bibliotekę podręczną . . 60 „ — „ c) laboratoryum roślinno-fizyologiczne . . 250 „ — „ γ) na bibliotekę podręczną . . 60 „ — „ d) laboratoryum chemii ogólnej . . . 600 „ — „ δ) na bibliotekę podręczną . . 60 „ — „ e) laboratoryum zootomiczne . . 200 „ — „ ε) na bibliotekę podręczną . . 60 „ — „	1.975	320	2.333	2.275
	46	Biblioteka i czytelnia: zwycz. / nadzwycz. a) przykupno dzieł . 500 zł. b) oprawa książek . 50 „ c) czasopisma . 450 „ (nadzwycz. razem) 100 zł.	1.000	100	1.002	1.000
	47	Utrzymanie pola doświadczalnego . .	500	—	491	500
	48	Wycieczki naukowe uczniów z profesorami	600	—	581	600
	49	Utrzymanie pasieki	30	—	11	30
	50	Ogród: a) utrzymanie ogrodu . 600 zł. b) druk katalogu . . 25 „	625	—	734	625
	51	Wynagrodzenie dla folwarku dublańskiego za straty, ponoszone wskutek zastosowania stanu inwentarza do potrzeb szkoły	1.000	—	1.000	1.000
		Suma rubryki VII. .	7.840	470	7.784	8.065
VIII.		**Podatki i opłaty.**				
	52	Podatek gruntowy i domowy . . .	513	—	513	513
VIII/I		**Budowy.**				
	52a	Na budowę domu mieszkalnego dla jednego profesora, II. rata . . .	—	—	—	4.000
	52b	Na budowę mleczarni	—	—	—	3.700
	52c	Na pokrycie reszty kosztów budowy magazynu na oliwę, lodowni, kręgielni i sali szermierki	—	—	—	643
	—	Budowa szopy na maszyny i narzędzia rolnicze	—	—	4.500	—
		Suma rubryki VIII/I.	—	—	4.500	8.343
		Do przeniesienia .	54.443	5.985	62.535	69.375

c) Wyższa szkoła rolnicza w Dublanach.

Wydatki. Preliminarz na rok 1900. LW. 59.468/1899.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900 zwyczajne	Wniosek na rok 1900 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898	Kwota uchwalona na rok 1899.
			Złote austryackie			
		Z przeniesienia . .	54.443	5.985	62.535	69.375
IX.	53	**Utrzymanie 12-tu uczniów w internacie po 350 zł.**	4.200	—	4.200	4.200
X.	54	**Rozmaite nieprzewidziane.**				
		a) wydatki zwyczajne . . 100 zł.				
		b) wydatki nadzwyczajne (kupno przybudówki p. Lubomęskiego) . . . 2.500 „	100	2.500	2.689	100
XI.		**Utrzymanie internatu.**				
	55	*a*) Administrator domu zakł., płaca 480 zł., wikt . . . . 294 „, opał i światło . . . 100 „	874	—	819	874
		b) Portyer, płaca . . . 150 zł., wikt . . . . 180 „, opał i światło . . . 40 „, ubranie . . . . 60 „	430	—	406	430
		c) Magazynier (jak pobory portyera)	430	—	406	430
		d) Dwóch lokajów, płaca po 96 zł. . . . . 192 zł., wikt po 174 zł. . . 348 „, opał i światło po 40 zł. . 80 „, ubranie po 60 zł. . . 120 „	740	—	727	740
		e) Dwóch stróżów po 204 zł. rocznie .	408	—	394	408
	—	Wynagrodzenie lekarza	—	—	200	—
	—	Koszta lekarstw	—	—	80	—
	56	Wikt 39 uczniów przez 10 miesięcy po 24 zł. 50 ct.	9.555	—	5.482	6.125
	57	Pranie pościeli i naprawa tejże . .	280	—	124	280
	58	Opał internatowego budynku . . .	900	—	650	900
	59	Oświetlenie „ „ . . .	700	—	584	700
	60	Utrzymanie budynku i sprzętów . .	300	250	486	700
		Suma rubryki XI. .	14.617	250	10.358	11.587
		Suma wydatków	73.360	8.735	79.782	85.262
		Razem .	**82.095 zł.**			

Wyjaśnienia.

Do rubr. 1. poz. 2. Preliminuje się *więcej* o 265 zł. z powodu przypadającego na rok 1900 pełnego dodatku pięcioletniego profesorowi Olszowemu, oraz przeniesienia na fundusz wyższej szkoły remuneracyi tego profesora o rocznych 240 zł., wypłacanej do końca r. 1899 z funduszów stacyj doświadczalnych. (**Obacz osobne sprawozdanie**).

„ „ *I. poz. 3.* Preliminuje się *więcej* o 1.598 z powodu projektowanego ustanowienia nowej czwartej posady profesora fachowego z roczną płacą 1.540 zł. w miejsce zwinąć

c) Wyższa szkoła rolnicza w Dublanach.

Wydatki. Preliminarz na rok 1900. LW. 59.468/1899.

się mającej docentury fizyki (*poz. 5a)*, tudzież z powodu przypadających na rok 1900 pełnych dodatków pięcioletnich profesorom Drowi Pawlikowi i Drowi Pawlikowskiemu. **Potrzebę utworzenia czwartej posady profesora fachowego przedstawiono w osobnem sprawozdaniu.**

Do rubr. I. poz. 4. Więcej o 100 zł. na 3-cie pięciolecie profesorowi-adjunktowi Piotrowi Manasterskiemu od 1. stycznia 1900.

" " *I. poz. 5a)* Odpada wydatek w kwocie 800 zł. z powodów, jak wyjaśnienie do poz. 3. tej rubryki.

" " *III. poz. 16.* Wstawia się *nadzwyczajne* wynagrodzenie dla lekarza w kwocie 50 zł. za udzielanie nauki o pomocy w nagłych wypadkach.

" " *VI. poz. 31.* Wskutek niedostatecznego dotąd oświetlania obejścia zakładowego, *podwyższa się* dotacyę zwyczajną o 30 zł, w *nadzwyczajnych* wydatkach zaś preliminuje się jednorazowo 45 zł. na sprawienie lamp podwórzowych.

" " *VI. poz. 32.* Wydatki zwyczajne jak na rok 1899; w *nadzwyczajnych* wstawiono *mniej* o 841 zł., zatem tylko 450 zł. na postawienie parkanów około nowego domu dla prof. Wawnikiewicza, oraz domu nabytego w r. 1898 od p. Krasuskiego, celem odgraniczenia tych budynków od pól włościańskich.

" " *VI. poz. 33.* Wydatek *nadzwyczajny* w kwocie 200 zł. pozostawia się na ułożenie chodnika do kaplicy zakładowej (50 zł.) i na wybudowanie drogi dojazdowej do nowego domu dla prof. Wawnikiewicza, oraz poprawienie drogi przed gmachem szkolnym (150 zł.)

" " *VI. poz. 35.* Preliminuje się *więcej* o 50 zł., gdyż przybyły do ubezpieczenia dwa domy.

" " *VI. poz. 36.* W pozycyi tej *odpadają* wydatki na wynajęcie:

a) przybudówki p. Lubomęskiego (jak wyjaśnienie do rubr. X. poz. 54. wydatków) w kwocie	480 zł.
b) mieszkania dla prof. Wawnikiewicza w Dublanach, w kwocie . .	180 "
c) mieszkania dla profesora-adjunkta Kowalewskiego, w kwocie . . gdyż wymienieni pod b) i c) otrzymali od r. 1899 pomieszkania w naturze.	350 "
Następnie z powodu, że nowy dom zostanie wykończony i oddany do użytku prof. Wawnikiewicza z dniem 1. lipca 1900, preliminuje się pod lit. a) relutum na mieszkanie dla niego we Lwowie tylko za I. półrocze 1900, zatem *mniej* o	300 "
razem .	1.310 zł.
Natomiast *pod lit. j*) przybywa nowy wydatek, w kwocie . . . jako relutum za mieszkanie dla laboranta hodowli.	96 "
Różnica stanowi *mniejszy* w tej pozycyi wydatek o kwotę . . .	1.214 zł.

" " *VI. poz. 37. Więcej* o 18 zł. z powodu dodatkowych zajęć kominiarza w nowych budynkach.

" " *VI. poz. 38.* Jak na rok 1899 z opuszczeniem *nadzwyczajnego* kredytu w kwocie 50 zł., jednorazowo przyznanego.

" " *VI. poz. 42. Mniej* o 100 zł., gdyż odpada *nadzwyczajny* kredyt, jednorazowo przyznany na rok 1899.

" " *VII. poz. 43.* Wydatki zwyczajne *większe* pod lit. b) i g), o kwotę 75 zł, gdyż wskutek wzrostu liczby uczniów, kredyty te w dotychczasowej wysokości byłyby niewystarczające; w *nadzwyczajnych* wstawia się pod lit. m) 50 zł. na zakupno środków demonstr. do nauki o nagłych wypadkach. (Obacz wyjaśnienie do rubr. III. poz. 16. wydatków).

" " *VII. poz. 45.* Preliminuje się *pod lit. b*) wydatki zwyczajne *większe* o 100 zł. na zakupno większej ilości odczynników do ćwiczeń w laboratoryum chemii, w *nadzwyczajnych* zaś *mniej* o 80 zł. zatem tylko 320 zł. na zakupno 1 wagi chemicznej z ciężarkami i lampek benzynowych, oraz na odnowienie zupełnie zużytej starej wagi.

" " *VII. poz. 46.* W wydatkach *nadzwyczajnych* wstawia się jednorazowo 100 zł. na naprawę starych i zakupno 2. nowych szaf, gdyż zbiory biblioteczne, powiększane corocznie, nie znajdują już obecnie należytego pomieszczenia.

" " *VIII/I.* Odpadają *nadzwyczajne* wydatki w ogólnej kwocie 8.343 zł., przyznane na rok 1899.

c) Wyższa szkoła rolnicza w Dublanach.

Wydatki i dochody. Preliminarz na rok 1900. LW. 59.468/1899.

Do rubr. X. poz. 54. W *nadzwyczajnych* wydatkach wstawia się jednorazowo 2.500 zł. na kupno przybudówki p. Lubomęskiego, skutkiem czego ubędzie powtarzający się od szeregu lat coroczny wydatek w kwocie 480 zł. na najem tej przybudówki dla dyrektora. (LW. 42.831|99). (Obacz wyjaśnienie do rubr. VI. poz. 36. wydatków).

" " *XI. poz. 56.* Preliminuje się wydatki *większe* o 3.430 zł. w stosunku do liczby uczniów, zapisanych na rok szkolny 1899|1900.

" " *XI. poz. 60.* Wydatki zwyczajne jak na rok 1899, w *nadzwyczajnych mniej* o 150 zł., zatem 250 zł. na naprawę gzymsów około całego budynku internatowego (150 zł.), oraz na uzupełnienie sprzętów w miejsce niektórych zupełnio zniszczonych (100 zł.).

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		Wniosek na rok 1900 zwyczajne	Wniosek na rok 1900 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898	Kwota uchwalona na rok 1899
				Złote austryackie			
		DOCHODY.					
I.		**Subwencye.**					
	1	Z c. k. Skarbu państwa:					
		a) subwencya zwyczajna . . .		10.000	—	5.000	10.000
		b) na budowę internatu . . .		—	—	5 000	3.200
	2	Z funduszu kultury krajowej . . .		3.757	—	3.767	3.757
		Suma rubryki I. .		13.757	—	13.767	16.957
II.		**Opłaty od uczniów.**					
	3	Wpisowe od 27 uczniów po 5 zł.	135 zł.				
		na uwolnienie 6 uczniów od opłaty	30 "	105	—	55	65
	4	Czesne od 27 uczniów po 100 zł.	2.700 zł.				
		na uwolnienie 6 uczniów od opłaty	600 "	2.100	—	850	900
	5	Opłaty za ćwiczenia w laboratoryach od 27 uczniów po 8 zł.	216 zł.				
		na uwolnienie 6 uczniów od opłaty	48 "	168	—	76	104
	6	Opłaty na utrzymanie w internacie:					
		a) od 27 uczniów samopłacących po 350 zł. . . .	9.450 zł.				
		b) od 12 uczniów przyjętych na koszt funduszu kraj. (obacz rubr. IX. wyd.) po 350 zł. .	4.200 "	13.650	—	8.020	8.750
		Suma rubryki II. .		16 023	—	9.001	9.819
III.	7	**Dochód z pasieki**		10	—	—	10
IV.	8	**Sprzedaż płodów z pola doświadczalnego i ogrodu**		120	—	202	120
V.	9	**Odsetki z legatu ś. p. Karola Skibińskiego**		98	—	95	98
VI.	10	**Dochody rozmaite**		200	—	419	200
		Suma dochodów .		30.208	—	23.484	27.204
		W porównaniu z wydatkami .		82.095	—	79.782	85.262
		Okazuje się **niedobór** .		51.887	—	56.298	58.058

c) Wyższa szkoła rolnicza w Dublanach.

Dochody. Preliminarz na rok 1900. LW. 59.468/1899.

Wyjaśnienia.

Do rubr. I. poz. 1b). Odpada *nadzwyczajny* dochód w kwocie 3.200 zł., gdyż na r. 1899 preliminowano ostatnią ratę tej subwencyi.

„ „ *II.* Preliminuje się dochody ogółem *większe* o 6.204 zł., z powodu większej liczby uczniów.

Na rok 1899 uchwalono	wydatki 85.262 zł.,	dochody 27.204 zł.,	niedobór 58.058 zł.
„ „ 1900 preliminuje się	„ 82.095 „	„ 30.208 „	„ 51.887 „
Zatem na rok 1900	*mniejsze* „ o 3.167 zł.,	*większe* „ o 3.004 zł.,	*mniejszy* „ 6.171 zł.

d) Niższa szkoła rolnicza w Dublanach.

Wydatki. Preliminarz na rok 1900. LW. 59.468/1899.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900. zwyczajne	Wniosek na rok 1900. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899.
			Złote austryackie			
		WYDATKI.				
I.		**Płace nauczycieli.**				
	1	Zastępstwo nauczycieli do nauk fachowych	1 375	—	1.330	1.375
	2	Nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych, płaca . . . . 1.000 zł. dodatek aktywalny . 140 „ dodatek pięcioletni . 100 „	1.240	—	1.140	1.140
	3	Nauczyciel do nauk elementarnych, płaca . . . . 700 zł. dodatek aktywalny . 100 „	800	—	798	800
	4	Docent weterynaryi	150	—	155	150
	5	Katecheta obrz. łać.	400	—	200	400
	6	Instruktor do robót ręcznych i dozorca uczniów	600	—	600	600
		Suma rubryki I. .	4.565	—	4.223	4.465
II.		**Pensye, emerytury i zaopatrzenia.**				
	7	Bartowa Helena, wdowa po nauczycielu .	250	—	250	250
III.		**Koszta administracyjne.**				
	8	Zarząd: Remuneracya dyrektora wyższej szkoły	400	—	400	400
	—	Potrzeby kancelaryjne, inseraty, druki i portorya	—	—	78	—
	9	Opał i oświetlenie	350	—	379	350
	10	Utrzymanie budynków, ubezpieczenie i kominiarz	400	—	357	1.000
	11	Sprzęty i ruchomości	100	—	305	100
	12	Koszta nabożeństwa i nauki dla uczniów obrządku gr. kat.	400	—	300	400
	—	Lekarz	—	—	100	—
	—	Lekarstwa i koszta sanitarne . . .	—	—	104	—
		Suma rubryki III. .	1.650	—	2.023	2.250
IV.		**Utrzymanie uczniów.**				
	13	Stołowanie 36 uczniów po 164 zł. 25 ct.	5.913	—	6.166	5.913
	14	Odzież, pościel i pranie tychże po 60 zł. .	2.160	—	2.381	2.160
		Suma rubryki IV. .	8.073	—	8.547	8.073
		Do przeniesienia .	14.538	—	15.043	15.038

d) Niższa szkoła rolnicza w Dublanach.

Wydatki. Preliminarz na rok 1900. LW. 59.468/1898.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900. zwyczajne	Wniosek na rok 1900. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899.
			Złote austryackie			
		Z przeniesienia .	14.538	—	15 043	15.038
V.		**Potrzeby naukowe.**				
	15	Zaprzęgi do demonstracyi . . .	80	—	14	80
	16	Przybory do pisania i nauki uczniów	200	100	239	200
	16a	Przykupno zwierząt do sekcyi . .	—	—	3	30
	17	„ modeli, machin i narzędzi .	200	—	205	200
		Suma rubryki V. .	480	100	461	510
VI.	18	**Kurs ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej**	40	—	41	40
VII.	19	**Rozmaite nieprzewidziane** . . .	50	—	54	50
		Suma wydatków .	15.108	100	15.599	15.638
		Razem .	15.208 zł.			

Wyjaśnienia.

Do rubr. I. poz. 2. Więcej o 100 zł. z powodu przypadającego na rok 1900 nauczycielowi Szalayowi I-go pięciolecia od dnia 1. stycznia 1900.

Do rubryki III. poz. 10. Mniej o 600 zł., gdyż odpada *nadzwyczajny* kredyt, jednorazowo przyznany na rok 1899.

Do rubryki V. poz. 16. Wydatki zwyczajne jak na rok 1899, w *nadzwyczajnych* preliminuje się 100 zł. na uzupełnienie biblioteki dla uczniów przykupnem niezbędnych książek z dziedziny historyi i geografii.

Do rubr. V. poz. 16a). Odpada wydatek w kwocie 30 zł., ponieważ koszta te ponosi szkoła wyższa.

d) Niższa szkoła rolnicza w Dublanach.

Dochody. Preliminarz na rok 1900. LW. 59.468/1899.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900. zwyczajne	Wniosek na rok 1900. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899.
			Złote austryackie			
		DOCHODY.				
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa** .	3.000	—	3.000	3.000
II.	2	**Zarobek 36 uczniów po 18 zł.** . .	648	—	702	648
III.	3	**Rozmaite nieprzewidziane.** . .	50	—	80	50
		Suma dochodów .	3.698	—	3.782	3.698
		W porównaniu z wydatkami . . .	15.208	—	15.599	15.638
		Okazuje się **niedobór** .	11.510	—	11.817	11.940

Wyjaśnienia.

Dochody preliminuje się w tej samej wysokości jak na rok 1899.

Na r. 1899 uchwalono	wydatki 15.638 zł.,	dochody 3.698 zł.,	niedobór 11.940 zł.
„ „ 1900 preliminuje się	„ 15.208 „	„ 3.698 „	„ 11.510 „
Zatem na r. 1900 *mniejsze* „	o 430 zł.,	*bez zmiany* „ — zł.,	*mniejszy* „ o 430 zł.

e) Krajowa szkoła gorzelnicza w Dublanach.

Wydatki. Preliminarz na rok 1900. LW. 48.812/1899.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900. zwyczajne	Wniosek na rok 1900. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899.
			Złote austryackie			
		WYDATKI.				
I.		**Płace nauczycieli.**				
	1	Dyrektor szkoły i gorzelni . . .	600	—	600	600
	2	Adjunkt, jednocześnie gorzelnik w gorzelni	1.000	—	1.000	1.000
	3	Docenci:		—		
		a) matematyki i rysunków . .	150	—	150	150
		b) fizyki	150	—	150	150
		c) chemii	150	—	150	150
		d) gorzelnictwa	500	—	500	500
		e) nauki o kotłach i maszynach .	200	—	200	200
		f) nauki o opodatkowaniu . .	200	—	200	200
		g) administracyi i rachunkowości .	60	—	60	60
		h) nauki o fabrykacyi drożdży prasowanych	200	—	200	200
		Suma rubryki I. .	3.210	—	3.210	3.210
II.		**Koszta administracyjne.**				
	4	Druki, inseraty, portorya i t. p. . .	30	—	21	30
	5	Koszta przewozu prelegentów . .	100	—	102	100
	6	„ podróży dyrektora w sprawach szkolnych	60	—	4	60
		Suma rubryki II. .	190	—	127	190
III.		**Potrzeby naukowe.**				
	7	Wyższej szkole rolniczej za użycie laboratoryum	80	—	80	80
	8	Przyrządy do laboratoryum gorzelni. .	50	—	50	50
	9	Koszt produkcyi drożdży prasowanych .	150	—	138	150
	10	Książki i czasopisma	60	—	60	60
	11	Wycieczki profesorów z uczniami . .	200	—	150	200
		Suma rubryki III. .	540	—	478	540
IV.	12	**Zapomogi dla uczniów:** *a*) z funduszów krajowych . 300 zł. *b*) z subwencyi państwowej . 500 „	800	—	800	800
V.	13	**Rozmaite nieprzewidziane** . . .	20	—	40	20
		Suma wydatków .	4.760	—	4.655	4.760

e) Krajowa szkoła gorzelnicza w Dublanach.

Dochody. Preliminarz na rok 1900. LW. 48.812/1899.

Liczba rubryki	Liczba pozycyj	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900. zwyczajne	Wniosek na rok 1900. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899.
			Złote austryackie			
		DOCHODY.				
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa:**				
		a) na utrzymanie szkoły . . .	1.500	—	1.500	1.500
		b) na zapomogi dla uczniów . .	500	—	500	500
		Suma rubryki I. .	2.000	—	2.000	2.000
II.	2	**Opłaty od uczniów**	500	—	700	500
		Suma dochodów .	2.500	—	2.700	2.500
		W porównaniu z wydatkami	4.760	—	4.655	4.760
		okazuje się **niedobór**	2.260	—	1.955	2.260

Wyjaśnienia.

Wydatki i dochody, jakoteż niedobór preliminuje się bez zmiany w tej samej wysokości, jak na rok 1899.

f) Gorzelnia w Dublanach.

Wydatki. Preliminarz na rok 1900. LW. 66.482/1899.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900 zwyczajne	Wniosek na rok 1900 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898	Kwota uchwalona na rok 1899.
			Złote austryackie			
		WYDATKI.				
I.		**Płace.**				
	1	Maszynista	400	—	400	400
	2	5 robotników po 15 zł. miesięcznie przez 6 miesięcy i jeden po 15 zł. miesięcznie przez cały rok z dodatkiem na pomieszkanie	690	—	497	690
		Suma rubryki I. .	1.090	—	897	1.090
II.		**Koszta wyrobu spirytusu.**				
	3	Opał przez 5 miesięcy	1.050	—	1.168	1.050
	4	Ziemniaki (2.200 q. po 1 zł. 20 ct.) .	2.640	—	3.395	2.640
	5	4% jęczmienia (88 q. po 7 zł.) . .	616	—	564	616
	6	Żyto i kukurudza (2×90=180 q. po 7 zł.)	1.260	—	710	1.260
	7	15% jęczmienia (30 q. po 7 zł.) . .	210	—	—	210
	8	Światło, smarowidło, drożdże i t. p. .	200	—	103	200
	9	Monter, naprawa maszyn i kupno narzędzi	300	—	333	300
	10	Ubezpieczenie budynków, urządzeń i robotników	200	—	178	200
		Suma rubryki II. .	6.476	—	6.451	6.476
III.		**Rozmaite.**				
	11	Utrzymanie budynków i podwórza . .	30	—	30	190
	12	Podatek dochodowy	60	—	46	60
	12a	2 kadzie fermentacyjne i brażarka . .	—	—	—	200
	13	Koszta komisyj lustracyjnych, posyłki i wyjazdy w sprawach gorzelni . .	50	—	74	50
		Suma rubryki III. .	140	—	150	500
		Suma wydatków .	7.706	—	7.498	8.066

Wyjaśnienia.

Do rubr. III. Jak na rok 1899 z opuszczeniem *nadzwyczajnych* kredytów w kwocie 360 zł. przyznanych pod *poz. 11. i 12a).* jednorazowo na rok 1899.

f) Gorzelnia w Dublanach.

Dochody. Preliminarz na rok 1900. LW. 66.482/1899.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900 zwyczajne	Wniosek na rok 1900 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898	Kwota uchwalona na rok 1899.
			Złote austryackie			
		DOCHODY.				
I.	1	**Ze sprzedaży spirytusu** (300 hl. po 16 zł.)	4.800	—	3.208	4.200
II.	2	**Ze sprzedaży wywarów** (152·85 hl. po 2 zł.	304	—	307	363
III.	3	**Bonifikacya** za 300 hl. spirytusu po 5 zł.	1.500	—	945	1.500
		Suma dochodów .	6.604	—	4.460	6.063
		W porównaniu z wydatkami .	7.706	—	7.498	8.066
		okazuje się **niedobór** .	1.102	—	3.038	2.003

Wyjaśnienia.

Do rubr. I. Preliminuje się dochody *większe* o 600 zł. } wedle cen targowych.
„ „ *II.* „ „ „ *mniejsze* o 59 zł. }

Na rok 1899 uchwalono wydatki 8.066 zł., dochody 6.063 zł., niedobór 2.003 zł.
„ „ 1900 preliminuje się „ 7.706 „ „ 6.604 „ „ 1.102 „
Zatem na r. 1900 *mniejsze* „ o 360 zł., *większe* „ o 541 zł., *mniejszy* o 901 zł.

g) Folwark w Dublanach.

Wydatki. Preliminarz na rok 1900. LW. 66.483/1899.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900. zwyczajne zł.	Wniosek na rok 1900. nadzwyczajne zł.	Wynikłość z roku 1898 zł.	Kwota uchwalona na rok 1899. zł.
		WYDATKI.				
I.		**Wydatki na gospodarstwo.**				
	1	Płace i zasługi	2.560	—	2.645	2.560
	2	Najem robotnika	4.000	—	4.372	4.000
	3	Zmiana i dokupno nasienia . . .	300	—	305	300
	4	Dokupno nawozów dopełniających: *a)* na pole . . . 1.045 zł. *b)* na łąki . . . 200 „	1.245	—	1.146	1.245
	5	Dokupno karmy (owsa, makuchów, kiełków)	3.800	—	3.184	3.200
	6	Zastąpienie zużytych koni i uprzęży .	500	—	451	500
	7	*α)* Utrzymanie budynków i ogrodzeń .	250	—	1.017	250
		β) Przebudowanie starej szopy na narzędzia i zboże w ziarnie . 2.000 zł. *γ)* Postawienie sztachet, oraz bramy przy nowym domu dla służby i robotników . 205 „	—	2.205	—	985
	7a	Zbiorniki na gnojówkę i kanały w stajni opasowej	—	—	—	200
	—	Betonowanie podłóg i żłobów w stajni opasowej	—	—	672	—
	—	Urządzenie betonowego brażnika w starej krowiarni . , . . .	—	—	186	—
	8	Utrzymanie i naprawa maszyn i narzędzi, oraz kucie koni	500	120	1.430	1.650
	9	Utrzymanie rowów i dróg . . .	50	50	—	50
	10	*a)* Melioracye łąk	—	300	1.500	1.787
		b) Utrzymanie narzędzi i dokupno materyałów	150	—	150	150
		c) Wynagrodzenie łąkowego . . .	200	—	174	200
	11	Drenowanie pól	—	699	424	400
	12	Zabezpieczenie od pożaru i gradu . .	500	—	581	400
	13	Kuchnia folwarczna	300	—	417	300
	14	Koszta kancelaryjne	80	—	80	80
	15	Światło i smarowidło	50	—	37	50
	16	Kultura lasu i plantacye nieużytków .	100	—	68	100
	17	Rogatki, posyłki i jazdy w interesach folwarku	100	—	109	100
	17a	Reszta na budowę domu dla służby i robotników	—	—	2.520	1.500
	17b	Budowa szopy na zboże z poletek doświadczalnych	—	—	—	600
		Suma rubryki I. .	14.685	3.374	21.468	20.607
II.	18	**Cegielnia**	1.000	—	3.336	1.000
III.	19	**Podatki, opłaty i daniny** . . .	700	—	1.222	700
		Do przeniesienia .	16.385	3.374	26.026	22.307

g) Folwark w Dublanach.

Wydatki. Preliminarz na rok 1900. LW. 66.483/1899

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900. zwyczajne	Wniosek na rok 1900. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899.
			Złote austryackie			
		Z przeniesienia .	16.385	3.374	26.026	22.307
IV.		**Spłata kapitału i odsetek dłużnych.**				
	20	Towarzystwu kredytowemu ziemskiemu we Lwowie: *a*) 43 i 44 rata kapitału z odsetkami od pożyczki 5.000 zł. . . . 300 zł. *b*) 33 i 34 rata kapitału z odsetkami od pożyczki 11.600 zł. 696 „	996	—	932	996
	21	Renta wieczysta c. k. galic. Towarzystwu gospodarczemu	1.600	—	1.600	1.600
		Suma rubryki IV. .	2.596	—	2.532	2.596
V.	22	**Rozmaite nieprzewidziane** . .	150	—	1.295	350
		Suma wydatków .	19.131	3.374	29.853	25.253
		Razem .	22.505 zł.			

Wyjaśnienia.

Do rubr. I. poz. 5. Wydatek *większy* o 600 zł., znajdujący zupełne prawie pokrycie w większych dochodach rubr. I. poz. 3 a) *a*) preliminuje się odpowiednio do potrzeby użycia wogóle większej ilości karmy treściwej, zwłaszcza. że powiększa się zarazem inwentarz o 1 parę koni.

„ „ *I. poz. 7.* Wydatki zwyczajne jak na rok 1899; w *nadzwyczajnych więcej* o 1.220 zł., zatem 2.205 zł., a to: na przebudowanie starej szopy, na narzędzia i zboże w ziarnie 2.000 zł., oraz na postawienie sztachet i bramy przy nowym budynku dla służby i robotników 205 zł, **jak uzasadnienie w osobnem sprawozdaniu o zakładach dublańskich.**

„ „ *I. poz. 7a).* Odpada *nadzwyczajny* kredyt w kwocie 200 zł., jednorazowo przyznany na rok 1899.

„ „ *I. poz. 8.* Wydatki zwyczajne jak na rok 1899; w *nadzwyczajnych* — w miejsce kredytu w kwocie 1.150 zł. — wstawia się kredyt w kwocie 120 zł. na pokrycie reszty kosztów zakupna tartki do koniczyny, gdyż kredyt w r. 1899 okazał się na ten cel niewystarczający (LW. 30.884/99).

„ „ *I. poz. 9.* Preliminuje się *nadzwyczajny* kredyt w kwocie 50 zł. na naprawę mostów i szlamowanie rowów, zamulonych wylewami w r. 1899.

„ „ *I. poz. 10a).* W miejsce *nadzwyczajnego* kredytu w kwocie 1.787 zł., przyznanego na melioracye w roku 1899 jako ostatnia rata, wstawia się dodatkowo jeszcze 300 zł. na naprawę wałów przy rowach odwadniających, przerwanych wylewami w roku 1899.

„ „ *I. poz. 11.* W tej pozycyi preliminuje się *więcej* o 299 zł., zatem 699 zł. na wydrenowanie 10 morgów R. 18. (450 zł.), na poprawienie starych drenów (200 zł.) oraz na pokrycie reszty kosztów drenowania, wykonanego w roku 1899. (49 zł.) (LW. 30.884/99). **Obacz osobne sprawozdanie.**

„ „ *I. poz. 12. Więcej* o 100 zł. stosownie do kosztów ubezpieczenia spodziewanej większej ilości krescencyi.

g) Folwark w Dublanach.

Wydatki i dochody. Preliminarz na rok 1900. LW. 66.483/1899.

Do rubr. I. poz. 17 a). Odpada *nadzwyczajny* wydatek w kwocie 1.500 zł., gdyż na rok 1899 przyznano ostatnią ratę.

„ „ I. *poz. 17 b*). *Mniej* o *nadzwyczajny* kredyt w kwocie 600 zł. } jednorazowo przyznany na r. 1899.

„ „ V. *poz. 22.* „ „ „ „ „ „ 200 „ } jednorazowo przyznany na r. 1899.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900 zwyczajne	Wniosek na rok 1900 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898	Kwota uchwalona na rok 1899
			Złote austryackie			
		DOCHODY.				
I		**Dochody z gospodarstwa.**				
	1	*a*) Ze sprzedaży ziemiopłodów . .	9.400	—	8.622	9.000
		b) Za owies i siano od szkół i stron prywatnych	500	—	367	500
	2	Z wynajętych łąk i pastwisk . . .	1.300	—	1.296	1.200
	3	Ze sprzedaży płodów zwierzęcych:				
		a) Krowiarnia:				
		α) mleko . . 3.500 zł.				
		β) przychowek . 1.600 „				
		γ) braki i opasy 800 „ 5.900 zł.				
		b) Nierogacizna . . . 300 „				
		c) Owce . . . . . 60 „				
		d) Zysk z wytuczenia bydła opasowego, oraz spieniężenie paszy i różnych karm . 400 „				
		e) Ryczałt od szkół za straty, wynikające z zastosowania inwentarza do potrzeb tychże szkół . . . . . 1.000 „	7.660	—	5.691	7.160
	4	Za wynajęte konie	50	—	—	—
	5	Z lasu i stawów	300	—	280	300
		Suma rubryki I. .	19.210	—	16.256	18.160
II.	6	**Z cegielni**	1.500	—	3.378	1.500
III.		**Z dzierżaw.**				
	7	Czynsz z karczmy i dodanych gruntów .	112	—	—	150
	8	Z polowania	25	—	25	25
		Suma rubryki III. .	137	—	25	175
IV.	9	**Rozmaite nieprzewidziane** . . .	100	—	458	100
		Suma dochodów .	20.947	—	20.117	19.935
		W porównaniu z wydatkami .	22.505	—	29 853	25.253
		okazuje się **niedobór** .	1.558	—	9.736	5.318

g) Folwark w Dublanach.

Dochody. Preliminarz na rok 1900. LW. 66 483/1899.

Wyjaśnienia.

Do rubr. I. poz. 1a) i 3 a) α). Dochody ze sprzedaży ziemiopłodów *większe* o 400 zł, a z krowiarni o 500 zł. wedle obrachunku gospodarskiego Dyrekcyi (LW. 66.483/1899).

„ „ *I. poz. 2.* Preliminuje się *więcej* o 109 zł. stosownie do uzyskanych wyższych cen z wydzierżawienia pojedyńczych parcel.

„ „ *I. poz. 4.* Wstawia się *nową pozycyę* z kwotą 50 zł.; dochód ten zarachowywano dotąd jako zwrot korelatywny wydatków rubr. I. poz. 5. i 17.

„ „ *III. poz. 7. Mniej* o 38 zł. gdyż po wyprowadzeniu się dotychczasowego dzierżawcy karczma nie została wynajętą.

Na rok 1899 uchwalono	wydatki	25.253 zł.,	dochody	19.935 zł.	niedobór	5.318 zł.
„ „ 1900 preliminuje się	„	22.505 „	„	20.947 „	„	1.558 „
Zatem na rok 1900 *mniejsze*	„	o 2.748 zł.,	*większe* „	1.012 zł.,	*mniejszy* „	o 3.760 zł.

---

h) Kontrolna i doświadczalna stacya chemiczno-rolnicza w Dublanach.

Wydatki. Preliminarz na rok 1900. LW. 69.658/1899.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900. zwyczajne	Wniosek na rok 1900. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899.
			Złote austryackie			
		WYDATKI				
I.		**Płace personalu.**				
	1	Kierownik stacyi, płaca . . .	600	—	600	600
	1a	Profesor rolnictwa. remuneracya . .	—	—	120	120
	2	3 asystentów, płace dla dwóch po 800 zł., dla jednego 600 zł. . . . 2.200 zł. na mieszkanie po 120 zł. 360 „ ,, opał po 39 zł. . 117 ,,	2.677	—	1.548	2.677
	3	Laborant, płaca . . . 450 zł. na mieszkanie . . 100 „	550	—	450	550
	4	2 służących, płace po 216 zł. . .	432	—	277	324
	—	Na utrzymanie asystentów w stacyach (do rozporządzalności Wydz. krajowemu)	—	—	400	—
		Suma rubryki I. .	4.259	—	3.395	4.271
II.		**Utrzymanie stacyi.**				
	5	Koszta utrzymania stacyi . . .	1.500	—	1.286	1.500
	6	„ prowadzenia doświadczeń wegetacyjnych i wazonowych . . .	500	400	632	900
	7	Prowadzenie doświadczeń, rozpoczętych kosztem syndykatów nawozowych .	600	—	—	—
	8	*a)* Założenie i prowadzenie pól doświadczalnych w 5 miejscowościach . . 750 zł. *b)* Analizy z tych pól . 150 „ *c)* „ z pól utrzymywanych kosztem Towarzystwa gospodarczego . 200 „	1.100	—	1.017	1.100
	9	Koszta kancelaryjne	300	—	248	250
	10	Druki sprawozdań	400	—	315	300
	11	Prenumerata pism i zakupno podręczników	160	—	160	160
	12	Koszta podróży kierownika i asystentów .	600	—	402	500
	13	Ubezpieczenie od wypadków funkcyonaryuszów stacyi	150	—	—	150
		Suma rubryki II. .	5.310	400	4.060	4.860
		Suma wydatków .	9.569	400	7.455	9.131
		Razem .	**9969 zł.**			

Wyjaśnienia.

Do rubr. I. poz. 1a). Odpada remuneracya prof. Olszowego w kwocie 120 zł., wstawiona na r. 1900 do rubr. I. poz. 2. wydatków preliminarza wyższej szkoły.

„ „ *I. poz 4.* Preliminuje się *więcej* o 108 zł. na wynagrodzenie drugiego służącego przez cały rok, gdyż z powodu wzrastających agend stacyi nie wystarcza jeden służący i pomocnik przez pół roku.

h) Kontrolna i doświadczalna stacya chemiczno-rolnicza w Dublanach.

Wydatki i dochody. Preliminarz na rok 1900. LW. 59.658/1899.

Do rubr. II. poz. 5. W miejsce nadzwyczajnego kredytu w kwocie 300 zł., jednorazowo uchwalonego na rok 1899, *podwyższa się* o tę kwotę dotacyę zwyczajną, gdyż dotychczasowa w obec wzrostu i rozszerzenia działalności stacyi okazała się już w roku 1899 niewystarczającą.

" " *II. poz. 6.* Pozostawia się i na rok 1900 *nadzwyczajny* kredyt w kwocie 400 zł., jako resztę wydatków na sprawienie siatki, zabezpieczającej od szkodników rośliny wazonowe, gdyż wedle najtańszych cenników koszt zakupna siatki wraz z transportem i rozpięciem wyniesie 800 zł.

" " *II. poz. 7.* Preliminuje się *nowy wydatek* zwyczajny w kwocie 600 zł. na prowadzenie doświadczeń rozpoczętych kosztem syndykatów nawozowych, **jak wyjaśnia i motywuje osobne sprawozdanie o zakładach Dublańskich.**

" " *III. poz. 9. Więcej* o 50 zł. analogicznie do wyjaśnienia do poz. 5. tej rubryki.

" " *II. poz. 10.* Materyał do sprawozdań staje się z każdym rokiem obfitszy, i stąd też *podwyższa się* kredyt o 100 zł.

" " *II. poz. 12.* Preliminuje się *więcej* o 100 zł. w obec większej ilości pól doświadczalnych, a więc i większych kosztów kontrolowania tychże.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900 zwyczajne	Wniosek na rok 1900 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898	Kwota uchwalona na rok 1899
			Złote austryackie			
		DOCHODY.				
I.	1	**Subwencya z c. k Skarbu Państwa** .	1.000	—	1.000	1.000
II.	2	**Dochód z analiz**	750	—	619	750
		Suma dochodów .	1.750	—	1.619	1.750
		W porównaniu z wydatkami .	9.969	—	7.455	9.131
		Okazuje się **niedobór**	8.219	—	5.836	7.381

Wyjaśnienia.

Dochody preliminuje się w tej samej wysokości jak na rok 1899.

Na rok 1899 uchwalono	wydatki 9.131 zł.,	dochody 1.750 zł,	niedobór 7.381 zł.
" " 1900 pzeliminuje się	" 9.969 "	" 1.750 "	" 8.219 "
Zatem na rok 1900 *większe*	" o 838 zł. *bez zmiany*	" — zł., *większy*	" o 838 zł.

i) Średnia szkoła rolnicza w Czernichowie.

Wydatki. Preliminarz na rok 1900. LW. 66.494/1899.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900. zwyczajne	Wniosek na rok 1900. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899.
			Złote austryackie			
		WYDATKI.				
I.		**Płace nauczycieli.**				
	1	Dyrektor, płaca . . . 2.000 zł. dodatek aktywalny . 320 „	2 320	—	2.720	2.7 0
	2	Kapelan i katecheta, oraz docent jednego z przedmiotów ogólnie kształcących, płaca . . . . 1.400 zł. dodatek aktywalny . 260 „	1.660	—	1.660	1.660
	3	8 profesorów, płaca po 1.400 zł. 11.200 zł. dodatki aktyw. po 260 zł. 2.080 „ „ pięcioletnie . 1.833 „	15.113	—	14.442	14.797
	4	Docent weterynaryi	800	—	400	800
	5	„ leśnictwa	400	—	400	400
	6	„ sadownictwa i warzywnictwa, oraz chmielarstwa i uprawy wikli . .	200	—	200	200
	7	Nauczyciel-instruktor do robót praktycznych, płaca . . 800 zł. dodatek aktywalny 140 „ dwa dodatki pięcioletnie . . 200 „ 1.140 zł. po strąceniu zwrotu z funduszu folwarku w Czernichowie za administracyę 200 „	940	—	940	940
	8	2 prefektów internatu, zarazem nauczycieli gimnastyki i szermierki: płace po 800 zł. . . 1.600 zł. dodatek pięcioletni dla jednego . . . . 100 „ wikt po 360 zł. . . 720 „ światło po 10 zł. . . 20 „	2.440	—	1.170	1.560
	—	Zastępstwo chorego profesora . . .	—	—	400	--
		Suma rubryki I. .	23.873	—	22 332	23 077
II.		**Płace urzędników administracyjnych etatowych.**				
	9	Kasyer, zarazem rachmistrz, płaca . .	1.200	—	1.200	1.200
	10	Pisarz Dyrekcyi, płaca	600	—	350	600
		Suma rubryki II. .	1.800	—	1.550	1.800
		Do przeniesienia . .	25.673	—	23.882	24.877

i) Średnia szkoła rolnicza w Czernichowie.

Wydatki. Preliminarz na rok 1900 LW. 66.494/1899.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900 zwyczajne	Wniosek na rok 1900 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898	Kwota uchwalona na rok 1899
			Złote austryackie			
		Z przeniesienia . .	25.673	—	23.882	24.877
III.		**Płace funkcyonaryuszy nieetatowych.**				
	11	Lekarz zakładowy, płaca . 500 zł. opał . . . . 50 „	550	—	550	550
	12	Ogrodnik zakładowy, płaca . 500 zł. 2 dodatki pięcioletnie po 50 zł. 100 „	600	—	600	600
	13	Pomocnik ogrodnika, płaca . 200 zł. wikt . . . . 288 „	488	-	404	488
		Suma rubryki III. .	1.638	—	1.554	1.638
IV.		**Koszta utrzymania służby szkolnej.**				
	14	Służba wyższa: *a*) Tercyan szkoły, zarazem woźny: płaca . . . . 150 zł. na ubiór . . . 50 „ wikt . . . . 150 „ *b*) 2 portyerów bram zakładowych: płace po 150 zł. 300 „ na ubiór po 50 zł. . 100 „ wikt po 150 zł. . . 300 „ *c*) Stróż nocny: płaca . 150 „ na ubiór . . . 50 „ wikt . . . . 150 „	1.400	—	1.050	1.400
	15	Służba niższa: *a*) Służący przy laboratoryum chemii: płaca . . . . 80 zł. wikt . . . . 106 „ *b*) 3 chłopców przy muzeach, zbiorach i salach wykładowych: płace po 60 zł. 180 zł. wikt po 106 zł. . . 318 „ *c*) stróż domowy: płaca . 80 „ wikt . . . . 106 „	870	—	815	870
		Suma rubryki IV. .	2.270	—	1.865	2.270
V.		**Emerytury i zaopatrzenia.**				
	16	Bastgen Roman, b. dyrektor, emerytura .	1.248	—	—	—
	17	Dr. Prażmowski Adam, b. profesor, emeryt.	645	—	645	645
	18	Piotrowski Mieczysław „ „ „	976	—	488	976
	19	Dr. Stefczyk Franciszek „ „ „	736	—	215	736
		Suma rubryki V. .	3.605	—	1.348	2.357
		Do przeniesienia .	33.186	—	28.649	31.142

i) Średnia szkoła rolnicza w Czernichowie.

Wydatki. Preliminarz na rok 1900. LW. 66.494/1899.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900. zwyczajne	Wniosek na rok 1900. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899.
			Złote austryackie			
		Z przeniesienia .	33.186	—	28.649	31.142
VI.		**Koszta administracyjne.**				
	20	Zarząd: a) pomoc kancelaryjna dla Kuratoryi szkoły . . 200 zł. b) potrzeby kancelar. szkoły 150 „ c) druki i inseraty . . 100 „ d) portorya i przesyłki . 150 „ e) koszta podróży w interesach zakładu i przywóz środków naukowych . 450 „ f) koszta przyjazdu docenta weterynaryi . . . 150 „	1.200	—	1.184	1.200
	21	Opał w gmachu szkolnym i internacie .	1.300	—	1.399	1.600
	22	Oświetlenie „ „ „ .	800	—	756	1.000
	23	Utrzymanie budynków i ogrodzeń . .	1.500	3.400	3.703	3.000
	23a	Adaptacye w budynku internatowym .	—	—	—	2.500
	23b	Przeistoczenie ogrodów na miejsce do zabaw, z urządzeniem sali gimnastycznej i wykonaniem połączonych z tem dalszych koniecznych przeróbek .	—	—	—	6.870
	—	Pokrycie dachu i sporządzenie nowych schodów do piwnicy w domu profesorów, zwanym „Leśniczówką“ .	—	—	188	—
	24	Zabezpieczenie budynków i zbiorów .	450	-	351	450
	25	Najem pomieszkań dla funkcyonaryuszów szkoły	800	—	725	900
	26	Płaca kominiarza	180	—	180	180
	27	Sprzęty i ruchomości	150	200	143	400
	28	Koszta lustracyi zakładu	300	—	282	300
	29	Koszta nabożeństwa	120	80	127	120
	30	Na aptekę	200	—	200	200
	31	Utrzymanie dziedzińców . . .	250	—	146	150
		Suma rubryki VI. .	7.250	3.680	9.384	18.870
VII.		**Utrzymanie uczniów.**				
	32	Żywność (40 uczniów po 250 zł.) . .	10.000	—	7.307	7.680
	33	Pranie za ryczałtowem wynagrodzeniem .	546	—	509	466
	34	Służba internatu: a) 3 chłopców do obsługi uczniów: (płaca po 60 zł., wikt po 106 zł.) 498 zł. b) palacz do obsługi kaloryferów: (płaca 150 zł., wikt 150 zł.) . 300 „	798	—	1.002	798
		Do przeniesienia .	11.344	—	8.818	8.944
			40.436	3.680	38.033	50.012

i) Średnia szkoła rolnicza w Czernichowie.

Wydatki. Preliminarz na rok 1900. LW. 66.494/1899.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900. zwyczajne	Wniosek na rok 1900. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899.
			Złote austryackie			
VII.		Z przeniesienia .	40.436	3.680	38.033	50.012
			11.344	—	8.818	8.944
	35	Sprzęty:				
		a) do sal sypialnych .	100		152	100
		b) „ infirmeryi .	30			30
		c) „ sali rekreacyjnej i gimnastycznej .	25	800		425
	36	Odzież, (40 uczniów po 60 zł.) .	2.400	—	447	1.920
	37	Pościel .	100	—	148	100
		Suma rubryki VII.	13.999	800	9.565	11.519
VIII.		**Potrzeby naukowe.**				
	38	Eksperymenta przy wykładach:				
		a) dla profesora administracyi . 25 zł.				
		b) „ „ rolnictwa . 30 „				
		c) „ „ hodowli . 25 „				
		d) „ „ zootomii . 20 „				
		e) „ „ weterynaryi . 25 „				
		f) „ „ botaniki . 30 „				
		g) „ „ fizyki . 20 „				
		h) „ „ miernictwa . 25 „				
		i) „ „ chemii ogólnej . 50 „				
		j) „ „ mleczarstwa . 50 „				
		k) „ „ rybactwa . 50 „				
		l) narzędzia ręczne do praktyki gospodarskiej . 50 „	400	—	218	365
	39	Zbiory i muzea:				
		a) zbiór rolniczy . 100 zł.,				
		b) „ hodowlany . 100 „				
		c) „ fizyczny . 100 „				
		d) „ geograficzny . 50 „				
		e) „ botaniczny . 50 „				
		f) „ zoologiczny . 50 „				
		g) „ zootomiczny . 50 „				
		h) „ mechaniczny . 50 „				
		i) „ mineralogiczny . 20 „				
		j) „ technologiczny . 80 „				
		k) „ okazów leśnych . 30 „				
		l) „ „ weterynaryjn. 30 „				
		m) „ narzędzi rolnicz. 100 „				
		n) „ modeli do budownictwa 50 „				
		o) „ przyrządów mierniczych 50 „				
		p) „ mleczarski . 50 „				
		r) „ ogrodniczy . 60 „				
		s) „ melioracyjny . 50 „				
		t) „ rybacki . 50 „				
		u) Stacya meteorologiczna . 30 „	1.150	—	1.086	1.150
		Do przeniesienia .	1.550	—	1.304	1.515
			54.435	4.480	47.598	61 531

i) Średnia szkoła rolnicza w Czernichowie.

Wydatki. Preliminarz na rok 1900. LW. 66.494/1899.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900 zwyczajne	Wniosek na rok 1900 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898	Kwota uchwalona na rok 1899.
			Złote austryackie			
		Z przeniesienia	54.435	4.480	47.598	61.531
VIII.			1.550	—	1.304	1.515
	40	Laboratorya: *a*) chemii ogólnej i gabinet . 300 zł., *b*) chemii rolniczej . . 200 „ *c*) „ technologicznej . 100 „ *d*) zootomiczne . . . 100 „ *e*) roślinno-fizyologiczne . 100 „ *f*) rolnicze . . . . 100 „	900	—	926	850
	41	Biblioteka: *a*) przykupno dzieł . . . 300 zł. *b*) oprawa książek . . . 50 „ *c*) czasopisma naukowe i polityczne . . . . 150 „	500	—	600	350
	42	Utrzymanie i uzupełnienie ogrodu pomologicznego i warzywnego . . .	400	—	395	400
	43	Ogród botaniczny	100	—	92	100
	44	Utrzymanie pola doświadczalnego . .	150	—	147	150
	45	Wycieczki naukowe uczniów z profesorami	300	—	328	300
		Suma rubryki VIII.	3.900	—	3.792	3 665
IX.	46	**Rozmaite nieprzewidziane** . . .	250	—	614	250
		Suma wydatków .	58 585	4.480	52.004	65.446
		Razem .	63.065 zł.			

Wyjaśnienia.

Do rubr. I. poz. 1. Preliminuje się *mniej* o 400 zł., gdyż z powodu spensyonowania dyrektora Romana Bastgena odpadają jego 2 dodatki pięcioletnie. (LW. 58.558|99).

„ „ *I. poz. 3.* Preliminuje się *więcej* o 316 zł. z powodu przypadających na rok 1900 pełnych pięcioleci profesorom Drowi Nowakowskiemu i Sikorskiemu, oraz 1 go pięciolecia profesorowi Radziewanowskiemu od dnia 1. listopada 1900.

„ „ *I. poz. 8. Więcej* o 880 zł., gdyż na rok 1899 preliminowano pobory drugiego prefekta tylko za pół roku, tudzież z powodu przypadającego prefektowi Różańskiemu pierwszego pełnego pięciolecia o rocznych 100 zł.

„ „ *V. poz. 16.* Wstawiono emeryturę dyrektora Romana Bastgena, spensyonowanego z dniem 1. października 1899 po myśli statutu emerytalnego (LW. 58.558|99).

„ „ *VI. poz. 21. Mniej* o 300 zł. stosownie do uznanych potrzeb.

„ „ *VI. poz. 22.* Preliminuje się *mniej* o 200 zł. na podstawie wynikłości z roku 1897 i 1898.

„ „ *VI. poz. 23.* Wydatki zwyczajne jak na rok 1899; w *nadzwyczajnych* preliminuje się *więcej* o 1.900 zł., zatem 3.400 zł., mianowicie: na pokrycie dachówką zupełnie zniszczonego dachu nad gmachem szkolnym (2.500 zł.), na urządzenie wychodków, ganków i spiżarek w domu zwanym „kamienicą" (700 zł.), na urządzenie osobnej stajenki do doświadczeń hodowlanych (50 zł.), tudzież na ułożenie w miejsce zniszczonej grzybem nowej podłogi betonowej w laboratoryum chemicznem (150 zł.). **Bliższe wyjaśnienia tych wydatków w osobnem sprawozdaniu.**

i) Średnia szkoła rolnicza w Czernichowie.

Wydatki i dochody. Preliminarz na rok 1900. LW. 66.494/1899.

Do rubr. VI. poz. 23 a) i 23 b). Odpadają wydatki *nadzwyczajne* w ogólnej kwocie 9.370 zł., jednorazowo przyznane na rok 1899.

„ „ *VI. poz. 25.* Preliminuje się *mniej* o 100 zł. stosownie do wysokości opłacanych czynszów za najem pomieszkań.

„ „ *VI. poz. 27.* Wydatki zwyczajne jak na rok 1899, w *nadzwyczajnych mniej* o 50 zł., zatem tylko 200 zł. na zakupno niezbędnych szaf do muzeów i do biblioteki.

„ „ *VI. poz. 29.* Preliminuje się jednorazowo *nadzwyczajny* wydatek w kwocie 80 zł. na sprawienie żałobnego ornatu.

„ „ *VI. poz. 31.* Preliminuje się *więcej* o 100 zł. na utrzymanie nowo założonego parku do zabaw.

„ „ *VII. poz. 32. i 33.* Preliminuje się w ogóle wydatki *większe* o 2.400 zł. stosownie do większej liczby uczniów o ośmiu.

„ „ *VII. poz. 35 c).* W wydatkach *nadzwyczajnych* wstawia się *więcej* o 400 zł., zatem 800 zł. na urządzenie sceny w sali rekreacyjnej, oraz na zakupno bilardu i fortepianu, istniejące bowiem w zakładzie są zupełnie zniszczone i prawie nie do użycia.

„ „ *VII. poz. 36.* Wydatki *większe* o 480 zł. analogicznie do wyjaśnienia większych wydatków przy poz. 32. i 33. tej rubryki.

„ „ *VIII. poz. 38.* Preliminuje się *więcej* o 35 zł. z powodu wstawienia nowej pozycyi pod lit. a) z kwotą 25 zł. na eksperymenta przy nauce administracyi, oraz podwyższenia dotacyi pod lit. b) o kwotę 10 zł., gdyż dotychczasowy kredyt nie wystarczał.

„ „ *VIII. poz. 40. Podwyższa się* dotacyę na laboratoryum zootomiczne o 50 zł. stosownie do uzasadnionej przez Dyrekcyę potrzeby.

„ „ *VIII. poz. 41.* Preliminuje się *więcej* o 150 zł. celem umożliwienia przykupna *większej* ilości nowych dzieł, oraz prenumeraty fachowych czasopism.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900 zwyczajne	Wniosek na rok 1900 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898	Kwota uchwalona na rok 1899
			Złote austryackie			
		DOCHODY.				
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa** .	7.000	—	7.000	7.000
II.		**Opłaty od uczniów.**				
	2	Opłaty na utrzymanie 40 uczniów po 320 zł.	12.800	—	9.501	10.240
	3	Czesne od 40 uczniów po 50 zł. 2.000 zł. po strąceniu czesnego od 10 uczniów, uwolnionych od opłaty przez Wydział krajowy . . . . 500 „	1.500	—	1.850	1.200
		Suma rubryki II. .	14.300	—	11.351	11.440
III.	4	**Ze sprzedaży płodów z ogrodów** .	200	—	447	300
IV.	5	**Rozmaite nieprzewidziane** . . .	100	—	536	100
		Suma dochodów .	21.600	—	19.334	18.840
		W porównaniu z wydatkami	63.065	—	52.004	65.446
		okazuje się **niedobór**	41.465	—	32.670	46.606

i) Średnia szkoła rolnicza w Czernichowie.

Dochody. Preliminarz na rok 1900. LW. 66.494/1899.

Wyjaśnienia.

Do rubr. II. Preliminuje się w ogóle *więcej* o 2.860 zł. z opłat od większej ilości uczniów (Obacz wyjaśnienie do rubr. VII. poz. 32. i 33. wydatków).

" " *III. Mniej* o 100 zł. wedle spodziewanego mniejszego dochodu z ogrodów, zniszczonych wylewami w roku 1899.

Na rok 1899 uchwalono	wydatki 65.446 zł.,	dochody 18.840 zł.,	niedobór 46.606 zł.
" " 1900 preliminuje się	" 63.065 "	" 21.600 "	" 41.465 "
Zatem na rok 1900 *mniejsze*	" o 2.381 zł., *większe*	" o 2.760 zł., *mniejszy*	" o 5.141 zł.

j) Folwark w Czernichowie.

Wydatki.

Preliminarz na rok 1900. LW. 42855/1899.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900 zwyczajne	Wniosek na rok 1900 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898	Kwota uchwalona na rok 1899.
			Złote austryackie			
		WYDATKI.				
I.		**Wydatki na gospodarstwo.**				
	1	Płace i zasługi: *a)* Nauczyciel-instruktor za administracyę folwarkiem . . . 200 zł. *b)* służba folwarczna (zasługa i ordynarya) . . 1.200 „	1.400	—	1.382	1.400
	2	Najem robotnika: *a)* do gospodarstwa folwarcznego . . . 600 zł. *b)* do chmielarni: *α)* zawiadowca chmielarni 50 „ *β)* roboty przy chmielarni 150 „	800	—	985	900
	3	Dokupno i zmiana nasienia . . .	300	—	147	200
	4	„ nawozów dopełniających . .	200	—	56	200
	5	„ słomy i karmy . . .	800	—	451	400
	5a	„ pary wołów	—	—	—	300
	—	„ pary koni	—	—	357	—
	6	Inwentarz użytkowy (naprawa uprzęży) .	150	250	14	100
	7	Utrzymanie budynków folwarcznych .	100	100	236	100
	8	Naprawa narzędzi i sprzętów . . .	100	—	100	100
	9	Drenowanie pól na Żakowcu (III. rata) .	—	450	350	350
	10	Utrzymanie rowów	100	—	92	100
	11	Zabezpieczenie od pożaru i gradobicia .	50	—	22	90
	12	Swiatło i smarowidło	40	—	20	40
		Suma rubryki I. .	4.040	800	4.212	4.280
II.		**Las i plantacya wikla.**				
	13	Służba, roboty i zalesienie . . .	850	—	705	680
	14	Utrzymanie wikli i uzupełnienie plantacyi	250	—	250	250
	15	Wynagrodzenie ogrodnika . . .	250	—	250	250
		Suma rubryki II. .	1.350	—	1.205	1.180
III.	16	**Utrzymanie brzegów Wisły** . .	170	—	170	170
IV.	17	**Podatki i daniny**	600	—	429	600
V.	18	**Spłata kapitałów i odsetek dłużnych:** Bankowi krajowemu we Lwowie VIII. i IX. rata, wraz z 4% odsetkami od pożyczki 13.000 koron (607 koron 2 gr., czyli 303 zł. 51 ct.) . . .	304	—	304	304
VI.	19	**Rozmaite nieprzewidziane** . . .	200	—	250	200
		Suma wydatków .	6.664	800	6.570	6.734
		Razem .	**7.464 zł.**			

j) Folwark w Czernichowie.

Wydatki i dochody. Preliminarz na rok 1900. LW. 42.855/1899.

Wyjaśnienia.

Do rubr. I. poz. 2. Odpada *nadzwyczajny* kredyt w kwocie 100 zł., jednorazowo przyznany na rok 1899.

„ „ *I. poz. 3.* i *5.* Na podstawie projektu Dyrekcyi preliminuje się w tych pozycyach ogołem *więcej* o 500 zł. z powodu wylewów Wisły w roku 1899, które prawie doszczętnie zniszczyły nadbrzeżne pola i łąki (LW. 47.379/99).

„ „ *I. poz. 5 a).* Odpada *nadzwyczajny* kredyt tej pozycyi, przyznany jednorazowo na rok 1899 w kwocie 300 zł.

„ „ *I. poz. 6.* Wydatki zwyczajne *większe* o 50 zł. na naprawę bryczek używanych do wynajmowanych koni; w *nadzwyczajnych* wstawia się jednorazowo 250 zł na przykupno nowej młocarni, gdyż obecnie używana, zakupiona przed kilkunastu laty, jest zupełnie zniszczona

„ „ *I. poz. 7.* Preliminuje się *nadzwyczajny* wydatek w kwocie 100 zł. na ułożenie nowej powały w krowiarni.

„ „ *I. poz. 9.* Podwyższa się *nadzwyczajny* kredyt o 100 zł., jako trzecią ratę na drenowanie dalszych 2 działów na Żakowcu odpowiednio do kosztów, obliczonych przez ekspozyturę kraj. biura melioracyjnego w Krakowie (po 75 zł. za 1 morg).

„ „ *II. poz. 13.* Wydatki *większe* o 170 zł. na podstawie wynikłości z lat ubiegłych, znajdują zupełne pokrycie w większych dochodach, preliminowanych w rubr. II. poz. 6.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900. zwyczajne	Wniosek na rok 1900. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899.
			Złote austryackie			
		DOCHODY.				
I.		**Z gospodarstwa.**				
	1	Ze sprzedaży płodów rolnych i chmielarni	300	—	1.850	1.200
	2	Ze sprzedaży płodów zwierzęcych: a) krowiarnia . . . . 1.200 zł. b) nierogacizna . . . 200 „	1.400	—	1.421	1.400
	3	Z wynajętych ról i pastwisk . . .	550	—	571	500
	4	Za wynajęte konie	300	—	510	300
	5	Za nawóz stajenny do ogrodów . .	50	—	—	50
		Suma rubryki I. .	2.600	—	4.352	3.450
II.		**Z lasu i wikla.**				
	6	Ze sprzedaży drzewa opałowego i budulcowego	1.400	—	1.313	1.200
	7	Z wikla i trawy wśród wikla . .	2.400	—	2.367	2.500
		Suma rubryki II. .	3.800	—	3.680	3.700
III.	8	**Z pieca wapiennego**	550	—	550	550
IV.		**Inne dochody.**				
	9	Olborne za łamanie kamienia . . .	100	—	83	60
	10	Z dzierżawy placu targowego zwanego „Rynek“	20	—	—	—
	—	Z budynków jarmarcznych . . .	—	—	50	—
	10a	Z lądowego	—	—	—	10
		Suma rubryki IV. .	120	—	133	70
		Do przeniesienia .	7.070	—	8.715	7.770

j) Folwark w Czernichowie.

Dochody. Preliminsrz na rok 1900. LW. 42855/1899.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900. zwyczajne	Wniosek na rok 1900. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899.
			Złote austryackie			
		Z przeniesienia .	7.070	—	8.715	7.770
V.	11	**Rozmaite nieprzewidziane** . .	50	—	70	—
		Suma dochodów	7.120	—	8.785	7.770
		W porównaniu z wydatkami	7.464	—	6 570	6.734
		okazuje się **niedobór**	344	—	—	—
		podczas gdy na rok 1889 preliminowano **nadwyżkę dochodów** .	—	—	2.215	1.036

Wyjaśnienia.

Do rubr. I. poz. 1. Preliminuje się dochody *mniejsze* o 900 zł. z powodów, jak wyjaśnienie do rubr. I. poz. 3. i 5. wydatków.

„ „ *I. poz. 3. Więcej* o 50 zł., gdyż za wydzierżawienie pojedyńczych parcel uzyskano wyższe ceny.

„ „ *II. poz. 6.* Preliminuje się *więcej* o 200 zł. na podstawie wynikłości z lat poprzednich.

„ „ *II. poz. 7.* Dochód *mniejszy* o 100 zł. stosownie do wysokości czynszu dzierżawnego oznaczonego kontraktem, zawartym z dzierżawcą na lat 10.

„ „ *IV. poz. 9. Podwyższa się* dochód o 40 zł. stosownie do większej ilości wyłamanego kamienia.

„ „ *IV. poz. 10.* Wstawia się nowy dochód z kwotą 20 zł. za wydzierżawienie gminie Czernichowskiej placu zwanego „Rynek“ (LW. 57.029/99).

„ „ *IV. poz. 10a)* Odpada dochód w kwocie 10 zł., z powodu oddania dzierżawcy pieca wapiennego, dotyczącego placu bezpłatnie na skład węgli.

„ „ *V. poz. 11.* Preliminuje się *nową pozycyę* dla wykazania dochodów przypadkowych.

Na r. 1899 uchwalono wydatki	6.734 zł.,	dochody 7.770 zł.,	nadwyżkę dochodów 1.036 zł.
„ „ 1900 preliminuje się „	7.464 „	„ 7.120 „	niedobór 344 „
Zatem na r. 1900 *większe* „ o	730 zł.,	*mniejsze* „ o 650 zł.,	wynik *niekorzystniejszy* o 1.380 zł.

k) Krajowa niższa szkoła rolnicza w Horodence.

Wydatki. Preliminarz na rok 1900. LW. 45.816 1899.

Liczba rubryki	Liczba pozycyj	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900. zwyczajne	Wniosek na rok 1900. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899.
			Złote austryackie			
		WYDATKI.				
I.		**Płace nauczycieli.**				
	1	Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik: płaca . . . . 1.300 zł. dodatek aktywalny . 140 „	1.440	—	1.300	1.440
	2	Nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych: płaca . . . . 1.000 zł. dodatek aktywalny . 100 „	1.100	—	1.100	1.100
	3	Instruktor do robót ręcznych i dozorca uczniów, płaca	600	—	600	600
	4	Nauczyciel do nauk elementarnych: płaca . . . . 500 zł. dodatek aktywalny . 50 „	550	—	550	550
	5	Katecheta obrz. łac. i gr. kat. . .	300	—	300	300
		Suma rubryki I. .	3.990	—	3.850	3.990
II.		**Koszta administracyi.**				
	6	Zarząd: *a*) pomoc kancelaryjna . 120 zł. *b*) koszta kancelaryjne . 100 „ *c*) sługa szkolny i stróż nocny 300 „	520	—	520	520
	7	Opał	700	—	695	700
	8	Oświetlenie	150	—	154	150
	9	Utrzymanie budynków (naprawy, ubezpiepieczenie, kominiarz) . . .	300	869	1.354	500
	—	Budowa suszarni	—	—	765	—
	10	Sprzęty i ruchomości	150	100	147	300
	11	Utrzymanie koni do posług administracyjnych	400	—	398	600
	12	Podatek od gruntu szkolnego . . .	30	—	25	30
		Suma rubryki II. .	2.250	969	4.058	2.800
III.		**Utrzymanie uczniów.**				
	13	Stołowanie . . . } dla 40 uczniów po 150 zł.				
	14	Odzież, pościel i pranie }	6.000	—	6.210	6.000
	15	Lekarz i apteka	150	—	188	150
	16	Uczeń praktykant	150	—	37	150
		Suma rubryki III. .	6.300	—	6.435	6.300
		Do przeniesienia	12.540	969	14.343	13.090

k) Krajowa niższa szkoła rolnicza w Horodence.

Wydatki. Preliminarz na rok 1900. LW. 45.816/1899.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900. zwyczajne zł.	Wniosek na rok 1900. nadzwyczajne zł.	Wynikłość z roku 1898 zł.	Kwota uchwalona na rok 1899. zł.
		Z przeniesienia . .	12.540	969	14.343	13.090
IV.		**Potrzeby naukowe**				
	17	Przybory do nauki i pisania dla uczniów (książki, papier, zeszyty itp.) . .	120	—	121	120
	18	Środki naukowe: *a)* modele, maszyny, narzędzia i inne przyrządy do demonstracyi 150 zł. *b)* biblioteka i czytelnia . 80 „ *c)* ogród szkolny (nasiona, okazy roślin, nawozy i t. p.) . 100 „	330	—	322	330
	19	Ogródki doświadczalne do uprawy tytoniu (w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 11. listopada 1890.) . .	20	—	17	20
	20	Wycieczki z uczniami	50	—	10	50
		Suma rubryki IV. .	520	—	470	520
V.		**Kursy specyalne.**				
	21	Kurs weterynaryi	—	300	—	—
	22	„ ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej	50	—	50	100
	23	„ mleczarstwa	50	—	35	50
	24	„ uprawy tytoniu	60	—	—	60
		Suma rubryki V. .	160	300	85	210
VI.	25	**Rozmaite nieprzewidziane** . . .	50	—	48	50
		Suma wydatków .	13.270	1.269	14.946	13.870
		Razem .	**14.539 zł.**			

Wyjaśnienia.

Do rubr. II. poz. 9. Wydatki zwyczajne jak na rok 1899, w *nadzwyczajnych* preliminuje się *więcej* o 669 zł., zatem 869 zł na pokrycie gontem budynku szkolnego, budynku administracyjnego i stajni kosztem (1.200 m². à 62 ct.) 744 zł., oraz na wprawienie 25 nowych okien w tychże budynkach po 5 zł. kosztem 125 zł.

„ „ *II. poz. 10.* Wydatki zwyczajne bez zmiany, natomiast w *nadzwyczajnych* wstawia się *mniej* o 50 zł., zatem 100 zł. na sprawienie w miejsce zupełnie zużytych — nowych stołów i ławek do jadalni i czytelni uczniów (75 zł.), oraz nowej beczki do wożenia wody (25 zł.).

„ „ *II. poz. 11.* Odpada *nadzwyczajny* kredyt w kwocie 200 zł., jednorazowo przyznany na rok 1899.

„ „ *V. poz. 21.* Z powodu otwarcia szkół rolniczych w Bereźnicy i w Suchodole krajowy nauczyciel weterynaryi nie może dla braku czasu udzielać nauki weterynaryi w 5. szkołach; preliminuje się zatem *nadzwyczajny* kredyt w kwocie 300 zł. na remuneracyę za naukę weterynaryi, której udzielać będzie w tejże szkole inny docent w zastępstwie kraj. nauczyciela weterynaryi. **(Obacz osobne sprawozdanie).**

„ „ *V. poz. 22.* W *nadzwyczajnych* odpada jednorazowo na rok 1899 uchwalony wydatek w kwocie 50 zł.

k) Krajowa niższa szkoła rolnicza w Horodence.

Dochody. Preliminarz na rok 1900. LW. 45.816/1899.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900. zwyczajne	Wniosek na rok 1900. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899.
			Złote austryackie			
		DOCHODY.				
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa** .	3.000	—	3.000	3.000
II.	2	**Opłaty na utrzymanie uczniów:**				
		a) Rada powiatowa horodeńska, 3 stypendya po 100 zł. i 1 stypendyum 150 zł. . . . 450 zł. *b*) Gmina miasta Horodenki, 1 stypendyum . . 100 „ *c*) Uczeń samopłacący . 150 „	700	—	775	550
III.	3	**Dochód z ogrodu** (pola) szkolnego i z ogródka doświadczalnego tytoniowego	150	—	250	120
—	—	**Dochody rozmaite**	—	—	10	—
		Suma dochodów .	3.850	--	4.035	3.670
		W porównaniu z wydatkami .	14.539	—	14.946	13.870
		okazuje się **niedobór** .	10.689	—	10.911	10.200

Wyjaśnienia.

Do rubr. II. Dochody *większe* o 150 zł. wskutek opłaty za utrzymanie jednego ucznia samopłacącego w roku szkolnym 1899/1900.

„ „ *III.* Preliminiuje się dochód *większy* o 30 zł. na podstawie wynikłości z ostatnich dwóch lat.

Na r. 1899 uchwalono	wydatki 13.870 zł.,	dochody 3.670 zł.,	niedobór 10.200 zł.
„ „ 1900 preliminuje się	„ 14.539 „	„ 3.850 „	„ 10.689 „
Zatem na r. 1900 *większe*	„ o 669 zł., *większe*	„ o 180 zł., *większy*	„ o 489 zł.

l) Krajowa niższa szkoła rolnicza w Jagielnicy.

Wydatki. Preliminarz na rok 1900. LW. 47.157/1899.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900 zwyczajne	Wniosek na rok 1900 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898	Kwota uchwalona na rok 1899
			Złote austryackie			
		WYDATKI.				
I.		**Płace nauczycieli.**				
	1	Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik: płaca . . . . 1.300 zł. dodatek aktywalny . 140 „ dodatki pięcioletnie . 400 „ dodatek osobisty . . 200 „	2.040	—	1.940	2.040
	2	Nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych: płaca . . . . 1.000 zł. dodatek aktywalny . 100 „ 2 dodatki pięcioletnie . 293 „	1.393	—	1.300	1.300
	3	Instruktor do robót ręcznych i dozorca uczniów, płaca	600	—	600	600
	4	Nauczyciel do nauk elementarnych: płaca . . . . 500 zł. dodatek aktywalny . 50 „	550	—	550	550
		remuneracya za naukę pszczelnictwa i sadownictwa	—	100	—	100
	5	Katecheta obrz. łac. i gr. kat. . .	250	—	200	250
		Suma rubryki I .	4.833	100	4.590	4.840
II.		**Koszta administracyi.**				
	6	Zarząd: *a*) pomoc kancelaryjna 120 zł. *b*) koszta kancelaryjne, inseraty, druki i portorya 100 „ *c*) sługa szkolny i stróż nocny . . 300 „	520	—	411	520
	7	Opał	600	—	600	600
	8	Oświetlenie	100	—	72	100
	9	Utrzymanie budynków (naprawy, ubezpieczenie, kominiarz) . . .	350	150	357	570
	10	Sprzęty i ruchomości	200	—	196	200
		Suma rubryki II. .	1.770	150	1.636	1.990
III.		**Utrzymanie uczniów.**				
	11	Stołowanie, } 40 uczniów po 150 zł.				
	12	Odzież, pościel i pranie . . } 40 uczniów po 150 zł.	6.000	—	4.618	5.550
	13	Lekarz i apteka	200	—	213	200
		Suma rubryki III. .	6.200	—	4.831	5.750
		Do przeniesienia .	12.803	250	11.057	12.580

l) Krajowa niższa szkoła rolnicza w Jagielnicy.

Wydatki. Preliminarz na rok 1900. LW. 47.157/1899

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900 zwyczajne	Wniosek na rok 1900 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898	Kwota uchwalona na rok 1899
			Złote austryackie			
		Z przeniesienia .	12.803	250	11.057	12.580
IV.		**Potrzeby naukowe.**				
	14	Przybory do nauki i pisania dla uczniów (papiery, zeszyty, książki i t. p.) .	100	—	69	100
	15	Środki naukowe: *a)* modele, maszyny, narzędzia i inne przyrządy do demonstracyi i ćwiczeń praktycznych . . . . 150 zł. *b)* biblioteka i czytelnia . . 100 „ *c)* ogród szkolny . . . 20 „	270	—	281	460
	16	Ogródki doświadczalne do uprawy tytoniu	20	—	—	20
	17	Wycieczki z uczniami . . .	50	—	19	50
		Suma rubryki IV. .	440	—	369	630
V.		**Kursy specyalne.**				
	18	Kurs ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej	50	—	50	50
	19	„ uprawy i suszenia tytoniu . .	100	—	100	100
		Suma rubryki V. .	150	—	150	150
VI.	20	**Gospodarstwo:** *a)* Wydatki na gospodarstwo . 1.550 zł. *b)* Czynsz dzierżawny za grunta, odstąpione szkole przez skarb jagielnicki . . 50 „	1.600	—	3.581	1.600
VII.	21	**Rozmaite nieprzewidziane** . . .	50	—	65	50
		Suma wydatków . .	15.043	250	15.222	15.010
		Razem .	**15.293 zł.**			

Wyjaśnienia.

Do rubr. I. poz. 2. Preliminuje się *więcej* o 93 zł. z powodu przypadającego nauczycielowi pomocniczemu do nauk fachowych Włodzimierzowi Grodzkiemu 3-go pięciolecia od 20. stycznia 1900 o rocznych 100 zł.

„ „ *II. poz. 9.* Wydatki zwyczajne jak na rok 1899, w *nadzwyczajnych* preliminuje się *mniej* o 70 zł., zatem tylko 150 zł. na pokrycie dachu nad szopą, gdyż z kredytu r. 1899 pokryto zaledwie wydatki poszycia dachu nad stodołą,

„ „ *III. poz. 11. i 12.* Wydatki *większe* o 450 zł. z powodu powiększenia liczby uczniów o trzech — znajdują częściowe pokrycie w dochodach rubryki II., które preliminuje się w kwocie 250 zł.

„ „ *IV. poz. 15.* Jak na rok 1899 z opuszczeniem *nadzwyczajnego* kredytu w kwocie 190 zł., jednorazowo przyznanego na rok 1899.

l) Krajowa niższa szkoła rolnicza w Jagielnicy.

Dochody. Preliminarz na rok 1900. LW. 47.157/1899.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900 zwyczajne	Wniosek na rok 1900 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898	Kwota uchwalona na rok 1899
			Złote austryackie			
		DOCHODY.				
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa.**	3.000	—	3.000	3.000
II.	2	**Opłaty na utrzymanie uczniów:**				
		a) Rada powiatowa buczacka (jedno stypendyum)	100	—	—	—
		b) 1 uczeń samopłacący . . .	150	—	—	—
		Suma rubryki II. .	250	—	—	—
III.	3	**Dochody z gospodarstwa:**				
		a) Dochód z gospodarstwa szkolnego . . . 2.350 zł.				
		b) Zarobek 40 uczniów po 12 zł. . . . 480 „	2.830	—	5.354	2.794
—	—	**Rozmaite nieprzewidziane** . . .	—	—	125	—
		Suma dochodów .	6.080	—	8.479	5.794
		W porównaniu z wydatkami .	15 293	—	15.222	15.010
		okazuje się **niedobór** .	9.213	—	6.743	9.216

Wyjaśnienia.

Do rubr. II. Preliminuje się dochody w kwocie 250 zł. na podstawie przyrzeczenia Rady powiatowej w Buczaczu, oraz wpłynąć mającej opłaty od jednego ucznia samopłacącego.

„ „ *III.* Dochody *większe* o 36 zł. spodziewane z zarobku większej ilości uczniów. (Obacz wyjaśnienie do rubr. III. poz. 11. i 12. wydatków).

Na rok 1899 uchwalono	wydatki 15.010 zł.,	dochody 5.794 zł.,	niedobór 9.216 zł.
„ „ 1900 preliminuje się	„ 15.293 „	„ 6.080 „	„ 9.213 „
Zatem na r. 1900	*większe* „ o 283 zł.,	*większe* „ o 286 zł.,	*mniejszy* o 3 zł.

m) Krajowa niższa szkoła rolnicza w Kobiernicach.

Wydatki. Preliminarz na rok 1900. LW. 55.090/1899.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		Wniosek na rok 1900. zwyczajne	Wniosek na rok 1900. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899.
				Złote austryackie			
		WYDATKI.					
I.		**Płace nauczycieli.**					
	1	Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik: płaca .	1.300 zł.				
		dodatek aktywalny .	140 „	1.440	—	1.440	1.440
	2	Nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych: płaca . .	1.000 zł.				
		dodatek aktywalny .	100 „	1.100	—	1.008	1.100
	3	Instruktor do robót ręcznych i dozorca uczniów, płaca		600	—	600	600
	4	Nauczyciel do nauk elementarnych: płaca . . .	500 zł.				
		dodatek aktywalny .	50 „	550	—	525	550
	5	Katecheta obrz. łać., płaca .	150 zł.				
		wydatki z powodu nabożeństwa . . .	50 „	200	—	191	200
		Suma rubryki I. .		3.890	—	3.764	3.890
II.		**Pensye, emerytury i zaopatrzenia.**					
	6	Ziemiański Zygmunt, były nauczyciel, emerytura		252	—	84	252
III.		**Koszta administracyi**					
	7	Zarząd:					
		a) pomoc kancelaryjna . .	120 zł.				
		b) koszta kancelaryjne, inseraty, druki i portorya .	100 „				
		c) sługa szkolny i stróż nocny	300 „	520	—	531	520
	8	Opał		500	—	490	500
	9	Oświetlenie		120	—	133	120
	10	Utrzymanie budynków		300	100	939	300
	—	Postawienie 2 drewutni dla nauczycieli .		—	—	300	—
	11	Sprzęty i ruchomości		100	—	247	100
	12	Utrzymanie koni do posług administracyjnych		400	—	395	400
		Suma rubryki III. .		1.940	100	3.035	1.940
		Do przeniesienia		6.082	100	6.883	6.082

m) Krajowa niższa szkoła rolnicza w Kobiernicach.

Wydatki. Preliminarz na rok 1900. LW. 55.090/1899.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900 zwyczajne	Wniosek na rok 1900 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898	Kwota uchwalona na rok 1899
			Złote austryackie			
		Z przeniesienia	6.082	100	6.883	6.082
IV.		**Utrzymanie uczniów.**				
	13	Stołowanie . . . } dla 40 uczniów				
	14	Odzież, pościel i pranie } po 150 zł. .	6.000	—	5.292	5.250
	15	Lekarz i apteka	150	—	167	150
	16	Uczeń praktykant	150	—	—	150
		Suma rubryki IV. .	6.300	—	5.459	5 550
V.		**Potrzeby naukowe.**				
	17	Przybory do nauki i pisania dla uczniów (książki, papier, zeszyty, itp.) . .	120	—	91	120
	18	Środki naukowe: *zwycz. nadzwycz.* *a*) modele, maszyny, i inne przyrządy do demonstracyi i ćwiczeń praktycznych . . 150 zł. 300 zł. *b*) biblioteka i czytelnia 80 „ — „ *c*) ogród szkolny (nasiona, okazy roślin, nawozy itp.) 50 „ — „	280	300	507	280
	19	Wycieczki z uczniami	50	—	38	50
		Suma rubryki V. .	450	300	636	450
VI.		**Kursy specyalne.**				
	20	Kurs ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej	50	—	42	50
	21	„ mleczarstwa	50	120	26	50
		Suma rubryki VI. .	100	120	98	100
VII.	22	**Gospodarstwo:** *a*) Wydatki na gospodarstwo 2 600 zł. *b*) Czynsz dzierżawny: *α*) za folwark z inwentarzem . 804 zł. *β*) za wynajętą ubikacyę na mleczarnię . . 50 „ *γ*) za wynajęte mieszkanie dla służby . . 60 „ 914 „	3.514	—	6.991	3.468
	22a	Drenowanie pól	—	—	900	756
		Suma rubryki VII. .	3.514	—	7.891	4.224
VIII.	23	**Rozmaite nieprzewidziane** . .	50	—	571	50
		Suma wydatków .	16.496	520	21.508	16.456
		Razem .	**17.016 zł.**			

(m Krajowa niższa szkoła rolnicza w Kobiernicach.

Wydatki i dochody. Preliminarz na rok 1900. LW. 55.090/1899.

Wyjaśnienia.

Do rubr. III. poz. 10. Wydatki zwyczajne jak na rok 1899, w *nadzwyczajnych* wstawia się 100 zł. na naprawę zupełnie zniszczonego dachu nad budynkiem szkolnym.

" " *IV. poz. 13. i 14.* Preliminuje się *więcej* o 750 zł. z powodu powiększenia liczby uczniów o pięciu począwszy od roku szkolnego 1899/1900.

" " *V. poz. 18a).* Wstawia się *nadzwyczajny* kredyt w kwocie 300 zł. na zakupno szkieletów zwierząt domowych (150 zł.), oraz na urządzenie apteczki weterynaryjnej, sprawienie przyrządów do domowego leczenia bydła i na zakupno szafki na pomieszczenie powyższych przedmiotów (150 zł.).

" " *VI. poz. 21.* W wydatkach *nadzwyczajnych* preliminuje się jedoorazowo 120 zł. na zakupno centryfugi.

" " *VII. poz. 21. b) a).* Preliminuje się *więcej* o 46 zł. jako dopłatę do czynszu dzierżawnego za zdrenowanych 30 693 morgów pola w myśl art. VII. kontraktu. (LW. 27.312|99); natomiast odpada *nadzwyczajny* wydatek pod poz. 22a) w kwocie 756 zł. na drenowanie pól, ukończone w roku 1899.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900. zwyczajne	Wniosek na rok 1900. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899.
			Złote austryackie			
		DOCHODY.				
I.	1	**Subwencye z c. k. Skarbu Państwa** .	3.000	—	3.000	3.000
II.	2	**Opłaty na utrzymanie uczniów:** *a)* Rada powiatowa bialska 450 zł. *b)* " " chrzanowska 150 " *c)* " " krakowska 150 " *d)* " " mielecka 100 "	850	—	630	700
III.	3	**Dochód** z pola i ogrodu szkolnego .	60	—	57	60
IV.	4	**Dochody z gospodarstwa:** *a)* Dochód z dzierżawy folwarku . . . 3.868 zł. *b)* zarobek 35 uczniów po 12 zł. . . . 480 "	4.348	—	6.342	4.288
		Suma dochodów .	8.258	—	10.029	8.048
		W porównaniu z wydatkami .	17.016	—	21.508	16.456
		Okazuje się **niedobór** .	8.758	—	11.479	8.408

m) Krajowa niższa szkoła rolnicza w Kobiernicach.

Dochody. Preliminarz na rok 1900. LW. 55.090/1899.

Wyjaśnienia.

Do rubr. II. Preliminuje się dochody *większe* o 150 zł., na podstawie przyrzeczenia Rady powiatowej w Chrzanowie.

„ „ *IV.* Dochody *większe* o 60 zł., spodziewwane z zarobku większej ilości uczniów.

Na rok 1899 uchwalono	wydatki	16.456 zł.,	dochody	8.048 zł.,	niedobór	8.408 zł.
„ „ 1900 preliminuje się	„	17.016 „	„	8.258 „	„	8.758 „
Zatem na rok 1900 *większe*	„ o	560 zł., *większe*	„ o	210 zł., *większy*	„	350 zł.

n) Krajowa niższa szkoła rolnicza w Bereźnicy.

Wydatki. Preliminarz na rok 1900 LW. 53.488/1899.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900. zwyczajne	Wniosek na rok 1900. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899.
			Złote austryackie			
		WYDATKI.				
I.		**Płace nauczycieli.**				
	1	Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik: płaca . . . . 1.300 zł. dodatek aktywalny . 140 „	1.440	—	1.440	1.440
	2	Nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych: płaca . . . . 1.000 zł. dodatek aktywalny . 100 „	1.100	—	1.000	1.100
	3	Instruktor do robót ręcznych i dozorca uczniów, płaca	600	—	600	600
	4	Nauczyciel do nauk elementarnych: płaca . . . . 500 zł. dodatek aktywalny . 50 „	550	—	514	550
	5	Katecheta obrządku łać. i gr. kat. . .	480	—	295	480
		Suma rubryki I. .	4.170	—	3.849	4.170
II.		**Pensye emerytury i zaopatrzenia.**				
	6	Cisło Eleonora, wdowa po nauczycielu, emerytura . . . 600 zł. dodatek na wychowanie 4-ga dzieci à 60 zł. . 240 „	840	—	470	780
III.		**Koszta administracyjne.**				
	7	Zarząd: *a)* pomoc kancelaryjna 120 zł. *b)* koszta kancelaryjne 100 „ *c)* sługa szkolny i stróż nocny . . . 300 „	520	—	406	520
	8	Opał	600	—	425	600
	9	Oświetlenie	120	—	119	120
	10	Utrzymanie budynków	200	700	1.096	500
	11	Sprzęty i ruchomości	100	215	97	100
	12	Utrzymanie koni do posług administracyjnych	400	—	342	350
	13	Asekuracya i podatek	140	—	74	140
		Suma rubryki III. .	2.080	915	2.559	2.330
IV.		**Utrzymanie uczniów.**				
	14	Stołowanie . . . } 34 uczniów po				
	15	Odzież, pościel i pranie } 150 zł.	5.100	—	4.274	5.400
	16	Lekarz i apteka	150	—	93	150
	17	Uczeń praktykant	150	—	47	150
		Suma rubryki IV. .	5.400	—	4.414	5.700
		Do przeniesienia .	12 490	915	11.292	12.980

n) Krajowa niższa szkoła rolnicza w Bereźnicy.

Wydatki. Preliminarz na rok 1900. LW. 53.488/1899.

Liczba rubryki	Liczba pozycyj	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900. zwyczajne	Wniosek na rok 1900. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899.
			Złote austryackie			
		Z przeniesienia .	12.490	915	11.292	12 980
V.		**Potrzeby naukowe.**				
	18	Przybory do nauki i pisania dla uczniów (książki, papiery, zeszyty i t. p.) .	120	—	104	120
	19	Środki naukowe:				
		a) modele, maszyny, narzędzia i inne przyrządy do demonstracyi . *zwycz.* 150 zł. *nadzw.* 150 zł.				
		b) biblioteka i czytelnia 80 „ — „				
		c) ogród szkolny . 50 „ — „	280	150	280	280
	20	Wycieczki z uczniami	40	—	58	40
		Suma rubryki V. .	440	150	442	440
VI.		**Kursy specyalne.**				
	21	Kurs ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej	50	—	50	50
	22	„ mleczarstwa	50	—	50	50
	23	„ stalmacharstwa i koszykarstwa .	50	—	—	-
		Suma rubryki VI. .	150	—	100	100
VII.	24	**Gospodarstwo:**				
		a) Wydatki na gospodarstwo . .	1.797	—	3.344	1.570
		b) Drenowanie pól	—	—	1.800	840
		Suma rubryki VII. .	1 797	—	5.144	2 410
VIII.	25	**Rozmaite nieprzewidziane** . . .	50	—	197	50
		Suma wydatków .	14.927	1.065	17.175	15.980
		Razem .	**15.992 zł.**			

Wyjaśnienia.

Do rubr. II. Preliminuje się *więcej* o 60 zł., jako dodatek na wychowanie czwartego dziecka. (LW. 65.827/98).

„ „ *III. poz. 10.* Wydatki zwyczajne jak na rok 1898; w *nadzwyczajnych* preliminuje się *więcej* o 400 zł., zatem 700 zł. na naprawę w szkolnych budynkach grzybem zniszczonych podłóg; roboty te jako nie cierpiące zwłoki, rozpoczęto już w roku 1898.

„ „ *III. poz. 11.* Wydatki zwyczajne jak na rok 1898, w *nadzwyczajnych* zaś wstawia się jednorazowo 215 zł., na zakupno wózka do wyjazdu i jednej pary chomontów dla koni administracyjnych.

„ „ *III. poz. 12.* Preliminuje się *więcej* o 50 zł., jak w innych niższych szkołach rolniczych, gdyż dotychczasowy kredyt nie wystarczał.

„ „ *IV. poz. 14. i 15. Mniej* o 300 zł. wedle stanu uczniów z początkiem roku szkolnego 1899|1900.

„ „ *V. poz. 19.* Wydatki zwyczajne jak na r. 1898; w *nadzwyczajnych* preliminuje się 150 zł. na zakupno niezbędnych narzędzi rolniczych do uprawy roli.

„ „ *VI. poz. 23.* Preliminuje się nową pozycyę z kwotą 50 zł. na urządzenie kursów stelmacharstwa i koszykarstwa, jako nader pożyteczne zajęcia uczniów w porze zimowej.

„ „ *VII.* Wydatki zwyczajne *większe* o 227 zł., jak wyjaśnienie do rubryki II. dochodów, w *nadzwyczajnych* zaś *odpada* wydatek na drenowanie pól, ukończone w r. 1898.

n) Krajowa niższa szkoła rolnicza w Bereźnicy

Dochody. Preliminarz na rok 1900. LW. 53.488 1899.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900. zwyczajne	Wniosek na rok 1900. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898	Kwota uchwalona na rok 1899.
			Złote austryackie			
		DOCHODY.				
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa** .	3.000	—	3 500	3.000
II.		**Gospodarstwo.**				
	2	Dochód z gospodarstwa szkolnego . .	1.500	—	2.823	1.380
		Suma dochodów .	4.500	—	6.323	4.380
		W porównaniu z wydatkami	15.992	—	17.175	15.980
		okazuje się **niedobór** .	11.492	—	10.852	11.600

Wyjaśnienia.

Do rubr. II. Na rok 1899 preliminowano zwyczajne wydatki *brutto* w kwocie . 1.570 zł.
Od tego dochody *brutto* w kwocie . . . . 1.380 „
niedobór w kwocie . 190 zł.

Na rok 1900 preliminuje się:
wydatki *brutto* (*większe* o 227 zł.) w kwocie . . . 1.797 zł.
dochody *brutto* (*większe* o 120 zł.) w kwocie . . . 1.500 zł.
Zatem również *niedobór* w kwocie . . . . . 297 zł.

Z porównania okazuje się na rok 1900 *niedobór większy* o kwotę . 107 zł.
z powodu potrzeby dokupna większej ilości nawozów sztucznych, treściwej karmy dla bydła, oraz donajęcia kilku morgów łąk i pastwisk, gdyż własna produkcya paszy jest na razie niewystarczającą.

Na r. 1899 uchwalono	wydatki 15.980 zł.,	dochody 4.380 zł.,	niedobór 11.600 zł.
„ „ 1900 preliminuje się	„ 15.992 „	„ 4.500 „	„ 11.492 „
Zatem na r. 1900 *większe*	„ o 12 zł.,	*większe* „ 120 zł.,	*mniejszy* „ o 108 zł.

o) Krajowa niższa szkoła rolnicza w Suchodole.

Wydatki. Preliminarz na rok 1900. LW. 53.988/1899.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900. zwyczajne	Wniosek na rok 1900. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899.
			Złote austryackie			
		WYDATKI.				
I.		**Płace nauczycieli.**				
	1	Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik: płaca . . . . 1.300 zł. dodatek aktywalny . 140 „	1.440	—	—	1.440
	2	Nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych płaca . . . 1.000 zł. dodatek aktywalny . 100 „	1.100	—	—	550
	3	Trzeci nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych: płaca . . 800 zł. dodatek aktywalny . 80 „	880	—	—	880
	4	Instruktor do robót ręcznych i dozorca uczniów	600	—	—	—
	5	Nauczyciel do nauk elementarnych: płaca . . . . 500 zł. dodatek aktywalny . 50 „	550	—	—	550
	6	Katecheta obrz. łać. i gr. kat. . .	200	—	—	150
		Suma rubryki I. .	4.770	—	—	3.570
II.		**Koszta administracyjne.**				
	7	Zarząd: *a*) pomoc kancelaryjna . 120 zł. *b*) koszta kancelaryjne . 100 „ *c*) sługa szkolny i stróż nocny 300 „	520	—	—	520
	8	Opał	600	—	—	600
	9	Oświetlenie	100	—	—	100
	10	Utrzymanie budynków (naprawy, ubezpieczenie, kominiarz) . . .	250	—	—	250
	11	Sprzęty i ruchomości	100	—	—	50
	12	Utrzymanie koni do posług administracyjnych	400		—	400
		Suma rubryki II. .	1.970	—	—	1.920
III.		**Utrzymanie uczniów.**				
	13	Stołowanie . . . } dla 32 uczniów				
	14	Odzież, pościel i pranie } po 150 zł.	4.800	—	—	3.600
	15	Lekarz i apteka	100	—	—	50
		Suma rubryki III. .	4.900	—	—	3.650
		Do przeniesienia .	11.640	—	—	9.140

o) Krajowa niższa szkoła rolnicza w Suchodole.

Wydatki. Preliminarz na rok 1900. LW. 53.988/1899.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900 zwyczajne	Wniosek na rok 1900 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898	Kwota uchwalona na rok 1899.
			Złote austryackie			
		Z przeniesienia .	11.640	—	—	9.140
IV.		**Potrzeby naukowe.**				
	16	Przybory do nauki i pisania dla uczniów (książki, papier, zeszyty i t. p.) .	100	—	—	80
	17	Środki naukowe: *a)* modele, maszyny, narzędzia i inne przyrządy do demonstracyi i ćwiczeń praktycznych . . . 150 zł. *b)* biblioteka i czytelnia . . 80 „ *c)* ogród szkolny (nasiona, okazy roślin, nawozy i t. p.) . 50 „	280	—	—	470
		Suma rubryki IV. .	380	—	—	550
V.		**Kursy specyalne.**				
	18	Kurs mleczarstwa	50	—	—	50
	19	„ ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej	50	—	—	450
		Suma rubryki V. .	100	—	—	500
VI.		**Gospodarstwo:**				
	20	*a)* Wydatki na gospodarstwo . . *zwycz.* 866 zł. *nadzwycz.* 355 zł. *b)* Czynsz dzierżawny z gruntów dzierżawionych od gminy 500 „ — „	1.366	355	—	2.565
VII.	21	**Rozmaite nieprzewidziane** . .	50	—	—	50
		Suma wydatków .	13.536	355	—	12.805
		Razem .	13.891 zł.			

Wyjaśnienia.

Do rubr. I. poz. 2. Preliminuje się więcej o 550 zł., gdyż na rok 1899 wstawiono pobory tylko za pół roku, t. j. od 1. lipca 1898.

„ „ *I. poz. 4.* Wstawiono pobory instruktora o rocznych 600 zł., zamianowanego od 19. sierpnia 1898 (LW. 50.299/98).

„ „ *I. poz. 6.* Preliminuje się *więcej* o 50 zł. na podwyższenie wynagrodzenia za naukę religii, która w roku 1900 udzielaną już będzie i na III. roku.

„ „ *II. poz. 11.* Ze wzrostem liczby uczniów podnosi się wydatki tej pozycyi o kwotę 50 złr.

„ „ *III.* Preliminuje się ogółem wydatki *większe* o 250 zł., gdyż z powodu otwarcia trzeciego roku liczba uczniów powiększyła się o szesnastu.

„ „ *IV.* Wydatki zwyczajne preliminuje się wogóle *większe* o 130 zł., z powodu, jak wyjaśnienie do rubr. III., natomiast odpada wydatek *nadzwyczajny* w kwocie 300 zł., jednorazowo przyznany na rok 1899.

„ „ *V. poz. 19.* Odpada kredyt *nadzwyczajny* w kwocie 400 zł., jednorazowo przyznany na rok 1899.

o) Krajowa niższa szkoła rolnicza w Suchodole.

Wydatki i dochody. Preliminarz na rok 1900. LW. 53.988/1899.

Do rubr. VI. Wydatki zwyczajne nieznacznie *większe* o 11 zł., jak wyjaśnienie do rubryki II. dochodów; w *nadzwyczajnych* preliminuje się *mniej* o 875 zł., zatem tylko kwotę 355 zł., a to: na kupno nawozów sztucznych 275 zł., osuszenie 2 morgów łąki rowem otwartym — 30 zł., i na wykopanie sadzawki na łące do moczenia lnu 50 zł. Ogółem preliminuje się w tej rubryce *mniej* o 844 zł.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900. zwyczajne	Wniosek na rok 1900. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899.
			Złote austryackie			
		DOCHODY.				
I.		**Subwencye.**				
	1	Z c. k. Skarbu Państwa . . .	3 000	—	—	3.000
	2	Od Rady powiatowej w Krośnie (3 stypendya po 120 zł.)	360	—	—	360
		Suma rubryki I. .	3.360	—	—	3.360
II.		**Dochody z gospodarstwa:**				
		a) Dochód z gospodarstwa szkolnego . . . 1.400 zł. *b)* Zarobek 32 uczniów po 12 zł. 384 „	1.784	—	—	1.288
		Suma dochodów .	5.144	—	—	4.648
		W porównaniu z wydatkami	13.891	—	—	12.805
		Okazuje się **niedobór**	8.747	—	—	8.157

Wyjaśnienia.

Do rubr. II. Na rok 1899 preliminowano dochody *brutto* w kwocie . . 1.288 zł.
Od tego zwyczajne wydatki *brutto* preliminowane w rubryce VI. wydatków w kwocie . . . . 1.335 „
niedobór w kwocie . . 47 zł.

Na rok 1900 preliminuje się:
dochody *brutto* (*większe* o 496 zł.) w kwocie . . 1.784 zł.
wydatki zwyczajne *brutto* (*większe* o 11 zł.) w kwocie 1.366 „
zatem nadwyżka dochodów w kwocie . . . 418 zł.
Z porównania okazuje się na r. 1900 wynik *korzystniejszy* o kwotę 465 zł. w miarę lepszego zagospodarowania.

Uwaga. Wynikłości za rok 1898 nie wstawiono, gdyż specyalny budżet na tenże rok nie był uchwalony, a odnośne wydatki i dochody, obejmujące okres czterech miesięcy, wykazano w rubr. XV. poz. 224 i rubr. X. doch. zamknięcia funduszu krajowego.

Na r. 1899 uchwalono wydatki 12.805 zł., dochody 4.648 zł., niedobór 8.157 zł.
„ „ 1900 preliminuje się „ 13.891 „ „ 5.144 „ „ 8.747 „
Zatem na rok 1900 *większe* „ o 1.086 zł., *większe* „ o 496 zł., *większy* „ o 590 zł.

p) Szkoła ogrodnicza w Tarnowie.

Wydatki. Preliminarz na rok 1900. LW. 46.168/1899.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		Wniosek na rok 1900. zwyczajne	Wniosek na rok 1900. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899.
				Złote austryackie			
		WYDATKI.					
I.		**Płace nauczycieli.**					
	1	Nauczyciel fachowy i kierownik: płaca	1.200 zł.				
		dodatek aktywalny .	140 „				
		dodatki pięcioletnie .	392 „	1.732	—	1.540	1.540
	2	Nauczyciel fachowy pomocniczy: płaca . . ,	800 zł.				
		dodatek aktywalny .	100 „				
		ryczałt na mieszkanie .	200 „	1.100	—	1.100	1.100
	3	Nauczyciel pomocniczy do miernictwa i rysunków, płaca . .		240	—	240	240
	4	Nauczyciel do nauk elementarnych: płaca . . .	500 zł.				
		dodatek aktywalny .	100 „				
		„ pięcioletni .	50 „				
		ryczałt na mieszkanie .	180 „	830	—	797	830
	5	Ochmistrz i instruktor, płaca .	600 zł.				
		dodatek na mieszkanie .	120 „	720	—	550	600
	6	Kapelan i katecheta: płaca .	150 zł.				
		wydatki z powodu nabożeństwa . . .	50 „	200	—	150	200
		Suma rubryki I. .		4.822	—	4.377	4.510
II.		**Koszta administracyjne.**					
	7	Zarząd:					
		a) pomoc kancelaryjna .	120 zł.				
		b) koszta kancelaryjne, inseraty, druki i portorya .	100 zł.				
		c) sługa szkolny i stróż nocny	360 „	580	—	506	520
	8	Opał ubikacyj szkolnych . . .		400	—	377	400
	9	Oświetlenie		150	—	141	150
	10	Utrzymanie budynków (naprawy, ubezpieczenie, kominiarz) . . .		200	—	759	200
	11	Sprzęty i ruchomości		100	—	64	100
		Suma rubryki II. .		1.430	—	1.847	1.370
		Do przeniesienia .		6.252	—	6.224	5.880

p) Szkoła ogrodnicza w Tarnowie.

Wydatki. Preliminarz na rok 1900. LW. 46.168/1899.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900 zwyczajne	Wniosek na rok 1900 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898	Kwota uchwalona na rok 1899.
			Złote austryackie			
		Z przeniesienia . .	6.252	—	6.224	5.880
III.		**Utrzymanie uczniów.**				
	12	Stołowanie . . . } dla 25 uczniów				
	13	Odzież, pościel i pranie } po 165 zł.	4.125	—	3.652	4.125
	14	Lekarz i apteka	120	—	60	120
	15	Uczeń praktykant	240	—	164	240
		Suma rubryki III. .	4.485	—	3.876	4.485
IV.		**Potrzeby naukowe.**				
	16	Przybory do nauki	120	—	101	120
	17	Zbiory środków do demonstracyi . .	100	—	400	100
	18	Biblioteka i czytelnia	100	—	100	100
	19	Wycieczki naukowe	100	—	97	100
	20	Na utrzymanie ogrodu szkolnego . .	800	—	648	800
	—	Na urządzenie szklarni	—	—	400	—
		Suma rubryki IV. .	1.220	—	1.746	1.220
V.	21	**Rozmaite nieprzewidziane** . .	30	—	92	30
		Suma wydatków .	11.987	—	11.938	11.615

Wyjaśnienia.

Do rubr. I. poz. 1. Preliminuje się *więcej* o 192 zł. z powodu przypadającego kierownikowi Wojciechowi Maciaszkowi 2-go pięciolecia od 15. stycznia 1900 o rocznych 200 zł.

„ „ *I. poz. 5. Więcej* o 120 zł. jako dodatek na mieszkanie dla instruktora, który dotąd z płacy swej zmuszony był opłacać mieszkanie w mieście (LW. 39.864/99).

„ „ *II. poz. 7 c). Podwyższa się* wydatki tej pozycyi o kwotę 60 zł. dla stróża nocnego, którego za dotychczasowem wynagrodzeniem w zakładzie utrzymać nie można.

p) Szkoła ogrodnicza w Tarnowie.

Dochody. Preliminarz na rok 1900. LW. 46.168/1899.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900. zwyczajne zł.	Wniosek na rok 1900. nadzwyczajne zł.	Wynikłość z roku 1898 zł.	Kwota uchwalona na rok 1899. zł.
		DOCHODY.				
I.		**Subwencye.**				
	1	Z c. k. Skarbu Państwa . . .	3.000	—	3.000	3.000
	2	Od gminy miasta Tarnowa . . .	250	—	250	250
	3	Od Rady powiatowej w Tarnowie . .	300	—	300	300
		Suma rubryki I. .	3.550	—	3.550	3.550
II.	4	**Opłaty na utrzymanie uczniów** . .	300	—	643	400
III.	5	**Dochód czysty z ogrodu szkolnego** .	800	—	1.031	600
IV.	6	**Rozmaite nieprzewidziane** . . .	30	—	200	—
		Suma dochodów .	4.680	—	5.424	4.550
		W porównaniu z wydatkami .	11.987	—	11.938	11.615
		okazuje się **niedobór** .	7.307	—	6.514	7.065

Wyjaśnienia.

Do rubr. II. Preliminuje się o 100 zł. *mniejszy* dochód, jako zależny od ilości uczniów samopłacących.

„ „ *III.* Dochody *większe* o 200 zł. wskutek większych kilkuletnich wkładów, oraz na podstawie wynikłości z lat ubiegłych.

„ „ *IV.* Preliminuje się *nową pozycyę* z kwotą 30 zł. stosownie do potrzeby.

Na rok 1899 uchwalono wydatki 11.615 zł., dochody 4.550 zł., niedobór 7.065 zł.
„ „ 1900 preliminuje się „ 11.987 „ „ 4.680 „ „ 7.307 „
Zatem na rok 1900 *większe* „ o 372 zł., *większe* „ o 130 zł., *większy* „ o 242 zł.

r) Krajowy zakład sadowniczy w Zaleszczykach.

Wydatki. Preliminarz na rok 1900. LW. 58.468/1899.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900 zwyczajne	Wniosek na rok 1900 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898	Kwota uchwalona na rok 1899
			Złote austryackie			
		WYDATKI.				
I.		**Płace nauczycieli.**				
	1	Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik, płaca . . . . 1.300 zł. dodatek aktywalny . 140 „	1.440	688	—	—
	2	Inspektor ogrodu, zarazem nauczyciel fachowy, płaca . . 1.000 zł. dodatek aktywalny . 100 „	—	—	—	—
		Suma rubryki .	1.440	688	—	—
II.		**Koszta administracyjne.**				
	3	Koszta kancelaryjne	100	—	—	—
	4	Stróż zakładu	300	—	—	—
	5	Opał	200	—	—	-
	6	Oświetlenie	100	—	—	—
	7	Utrzymanie budynków	100	—	—	—
	8	Urządzenie studni i zbudowanie zbiorników na wodę	—	2.000	—	—
	9	Sprzęty i ruchomości	50	—	—	—
	10	Utrzymanie koni do posług administracyjnych	400	.	—	—
	11	Ubezpieczenie budynków i zbiorów i podatki	120	—	—	—
		Suma rubryki II. .	1.370	2.000	—	—
III.		**Potrzeby zakładu.**				
	12	Pomocnik ogrodnika	360	90	—	—
	13	Robocizna	1.500	—	—	—
	14	Na kupno dziczków	—	424	—	—
	15	Nawozy	200	—	—	—
	16	Nasiona , ...	100	—	—	—
	17	Środki do nauki i pracy: a) narzędzia . . 150 zł. b) biblioteka . . 50 „	200	—	—	—
		Suma rubryki III. .	2.360	514	—	—
IV.		**Rozmaite.**				
	18	Ryczałt na koszta objadów . . .	300	—	—	—
	19	Wydatki nieprzewidziane . . .	100	—	—	—
		Suma rubryki IV. .	400	—	—	—
		Suma wydatków .	5.570	3.202	—	—
		Razem .	8.772 zł.			

r) Krajowy zakład sadowniczy w Zaleszczykach.

Wydatki i dochody. Preliminarz na rok 1900. LW. 58.468/1899.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900. zwyczajne	Wniosek na rok 1900. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899.
			Złote austryackie			
		DOCHODY.				
I.	1	Dochód czysty z ogrodu szkolnego . .	200	–	—	—
		Suma dochodów .	200	—	—	—
		Z porównania z wydatkami .	8.772	—	—	—
		okazuje się **niedobór** .	8.572	—	—	—

Wyjaśnienia

Wydatki i dochody zwyczajne preliminuje się na podstawie sprawozdania Wydziału krajowego z dnia 6 grudnia 1898 LW. 76 701 o założeniu zakładu sadowniczego w Zaleszczykach, przyjętego przez Wysoki Sejm do wiadomości uchwałą z dnia 23. marca 1899. — Poborów inspektora ogrodu nie preliminuje się na razie, posada ta bowiem nie będzie jeszcze w roku 1900 obsadzoną, natomiast w *rubr. III.* pod *poz. 12.* wstawia się 360 zł. na wynagrodzenie siły fachowej pomocniczej do nadzoru robót, niezbędnej wobec braku inspektora i wyćwiczonych praktykantów. Przyznanego przez Wysoki Sejm powyższą uchwałą zasiłku w kwocie 500 zł. na kurs dla nauczycieli ludowych nie preliminuje się, kursa te bowiem wobec braku odpowiedniego demonstracyjnego materyału odbywać się nie będą w roku 1900.

Wydatki nadzwyczajne.

Do rubr. I. poz. 1. Wskutek otwarcia zakładu we wrześniu 1899 roku, preliminuje się *nadzwyczajny* kredyt na pokrycie płacy kierownika za czas od 1 września 1899 do 31. grudnia 1899 (480 zł.), oraz dodatku na wynajęcie pomieszkania o rocznych 250 zł. za czas od 1. września 1899 do 30. czerwca 1900 (208 zł.) Dodatek ten przyznano kierownikowi do czasu, w którym będzie mógł zamieszkać w budynku zakładowym (LW. 59.369/99).

„ „ *II poz. 8.* Preliminuje się wydatek *nadzwyczajny* w kwocie 2.000 zł. na urządzenie studni i zbudowanie zbiorników na wodę. **Bliższe wyjaśnienia w osobnem sprawozdaniu.**

„ „ *III. poz. 12.* Preliminuje się 90 zł. na pokrycie płacy pomocnika ogrodnika za IV. kwartał 1899 (LW. 64.263/99).

„ „ *III. poz. 14.* Wstawia się na zakupno dziczków, nadzwyczajny kredyt w kwocie 424 zł., który powtarzać się będzie aż do wyprodukowania własnych.

s) Krajowy skład publiczny dla zboża i spirytusu w Krakowie.

Wydatki. Preliminarz na rok 1900 LW. 48.730/1899

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900. zwyczajne	Wniosek na rok 1900. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899.
			Złote austryackie			
		WYDATKI.				
I.		**Koszta zarządu i służby.**				
	1	Dyrektor-kasyer	1.500	—	1.375	1.500
	2	Likwidator	1.200	—	900	900
	3	Buchalter	750	—	450	750
	4a	Praktykant	360	—	360	360
	4b	Dyurnista	150	—	429	180
	5	Magazynier	1.000	—	1.000	1.000
	6	Woźny	440	—	426	440
	7	Odźwierny	300	—	283	300
	8	Stróż nocny	300	—	300	300
		Suma rubryki I. .	6.000	—	5.523	5.730
II.		**Koszta administracyi.**				
	9	Podatki:				
		a) zarobkowy	400	—	307	450
		b) domowo-czynszowy . . .	600	—	525	650
	10	Utrzymanie zabudowań i urządzeń:				
		a) budynków administracyjnych . .	150	—	24	100
		b) magazynów zbożowych . . .	500	—	828	500
	11	Zabezpieczenie:				
		a) budynków od ognia . . .	220	—	221	200
		b) robotników od wypadków i w kasie chorych	200	—	183	200
	12	Potrzeby kancelaryjne:				
		a) ogłoszenia i dzienniki . . .	100	—	66	200
		b) księgi i druki	250	—	480	200
		c) telefon	50	—	50	50
		d) rozmaite kancelaryjne . . .	150	—	179	150
	13	Opał i światło	300	—	172	350
	14	Opłata drogi dojazdowej . . .	150	—	201	150
	15	Remuneracye, noworoczne . . .	800	—	800	800
		Suma rubryki II. .	3.870	—	4.036	4.000
III.		**Ekspozytura cłowa.**				
	16	Ryczałt c. k. Skarbowi Państwa . .	300	—	300	300
IV.		**Koszta manipulacyi zbożowej.**				
	17	Robocizna	5.500	—	5.885	5.500
	18	Szpagat, worki (nadzwycz II. rata 337 zł.)	250	168	1.208	250
	19	Asekuracya	500	—	450	650
	20	Stemple i porta	500	—	548	500
	21	Rozmaite	150	—	8	150
		Suma rubryki IV. .	6.900	168	8.099	7.050
		Do przeniesienia .	17.070	168	17.958	17.080

s) Krajowy skład publiczny dla zboża i spirytusu w Krakowie.

Wydatki. Preliminarz na rok 1900. LW. 48730/1899.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		Wniosek na rok 1900 zwyczajne	Wniosek na rok 1900 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898	Kwota uchwalona na rok 1899
				Złote austryackie			
		Z przeniesienia .		17.070	168	17.958	17.080
V.	22	*a*) Na koszta kupna Trieura z wentelacyą Clayton & Schuttleworth, do czyszczenia pszenicy i żyta . . .	625 zł.				
		b) Osobny cylinder do jęczmienia i owsa	284 „				
		c) Oliwierka Steafera i korby do ruchu, fracht etc. . .	69 „	—	978	—	—
	—	Odsetki od dotacyi		—	—	91	—
	—	Przeróbka magazynu spirytusowego . .		—	—	202	—
	—	Penale zapłacone kolei		—	—	368	—
	—	Najem szopy na kolei		—	—	180	—
	23	Przeróbka zwrotnicy		—	900	—	—
		Suma rubryki V. .		—	1.878	841	—
		Suma wydatków .		17.070	2.046	18.799	17.080
				19.116 zł.			

Należytości wynosiły w roku:

	1896	1897	1898	razem	przeciętnie
W rubr. II. poz. 10a)	234 zł.	47 zł.	24 zł.	305 zł.	102 zł.
„ „ „ „ *10b)*	345 „	606 „	828 „	1.779 „	593 „
„ „ „ „ *11a)*	200 „	239 „	221 „	660 „	220 „
„ „ „ „ *11b)*	201 „	219 „	183 „	603 „	201 „
„ „ „ „ *12a)*	454 „	137 „	66 „	657 „	219 „
„ „ „ „ *12b)*	287 „	128 „	480 „	895 „	298 „
„ „ „ „ *12d)*	92 „	134 „	179 „	415 „	138 „
„ „ „ „ *13*	308 „	350 „	172 „	830 „	277 „
„ „ *IV.* „ *17*	4.565 „	6.390 „	5.885 „	16.840 „	5.613 „
„ „ „ „ *18*	200 „	326 „	1.208 „	1.734 „	578 „
„ „ „ „ *19*	292 „	781 „	450 „	1.523 „	508 „
„ „ „ „ *20*	396 „	540 „	548 „	1.484 „	495 „
„ „ „ „ *21*	107 „	210 „	8 „	325 „	108 „
„ „ *V.* „ *22*	187 „	408 „	91 „	686 „	229 „

Szczegółowe wyjaśnienia i uzasadnienia podane będą w osobnem sprawozdaniu Wydziału krajowego o składzie publicznym w Krakowie.

s) Krajowy skład publiczny dla zboża i spirytusu w Krakowie.

Dochody. Preliminarz na rok 1900. LW. 48730/1899.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900 zwyczajne	Wniosek na rok 1900 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898	Kwota uchwalona na rok 1899
			Złote austryackie			
		DOCHODY.				
I.	1	**Składowe od zboża i towarów** . .	8.000	—	7.531	7.500
II.		**Manipulacye przy zbożu, względnie towarach.**				
	2	Dostawa wagonów	650	—		600
	3	Ekspedycya	225	—		225
	4	Wyładowanie . . .	2.600	—		2.500
	5	Załadowanie	2.000	—		2.300
	6	Asekuracya	1.000	—		1.000
	7	Stemple i porta	650	—		550
	8	Odsetki	650	—	11.094	660
	9	Rozmaite:				
		a) czyszczenie i wietrzenie . .	2.850	—		2.700
		b) załatwianie formalności cłowych .	600	—		600
		c) wypożyczanie worów . . .	350	—		150
		d) szpagat	400	—		350
		e) zawiadomienia odbiorcze . . .	300	—		300
		Suma rubryki II. .	12.275	—	11.094	11.935
		Suma dochodów .	20.275	—	18.625	19.435
		W porównaniu z wydatkami	19.116			
		Nadwyżka . .	1.159			

Należytość wynosi w roku:

	1896	*1897*	*1898*	*razem*	*przeciętnie*
W rubr. I. poz. 1	5.737 zł.	7.692 zł.	6.872 zł.	20.301 zł.	6.767 zł.
„ „ *II.* „ *2*	379 „	635 „	817 „	1.831 „	610 „
„ „ „ „ *3*	243 „	252 „	167 „	662 „	221 „
„ „ „ „ *4*	2.136 „	3.178 „	2.933 „	8.247 „	2.749 „
„ „ „ „ *5*	1.280 „	1.841 „	2.051 „	5.172 „	1.727 „
„ „ „ „ *6*	651 „	1.019 „	1.043 „	2.713 „	904 „
„ „ „ „ *7*	503 „	503 „	650 „	1.656 „	552 „
„ „ „ „ *8*	628 „	855 „	630 „	2.113 „	704 „
„ „ „ „ *9 a*)	2.096 „	2.862 „	2.642 „	7.600 „	2.533 „
„ „ „ „ *9 b*)	350 „	696 „	819 „	1.865 „	622 „
„ „ „ „ *9 c*)	55 „	191 „	942 „	1.188 „	396 „
„ „ „ „ *9 d*)	285 „	504 „	523 „	1.312 „	437 „
„ „ „ „ *9 e*)	454 „	314 „	293 „	1.061 „	354 „

Szczegółowe wyjaśnienia i uzasadnienia podane będą w osobnem sprawozdaniu Wydziału krajowego o składzie publicznym w Krakowie.

LW. 65.221/1899.

PRELIMINARZE

szczegółowe

krajowych szkół i warsztatów przemysłowych

na rok 1900

(do rubryki XVI. wydatków funduszu krajowego)

zestawione na podstawie dat podanych przez

Komisyę krajową dla spraw przemysłowych.

Z drukarni Pillera i Sp. we Lwowie.

A. Szkoły dla wyrobów z drzewa i łoziny.

I. Czerwona Wola. Szkoła koszykarska.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1899 zł.	Wynikłość w roku 1898 zł.	Wniosek na rok 1900. Zwyczajne zł.	Wniosek na rok 1900. Nadzwyczajne zł.	Wniosek na rok 1900. Razem zł.	Uzasadnienie:
Zapas kasowy z r, 1897 .	—	364	—	—	—	
Zasiłek na zapomogi uczniów	—	300	—	—	—	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	1.500	827	1.400	—	1.400	
2. Subwencye:						
a) od Rady powiatowej .	200	200	200	—	200	
b) od c. k. Rządu . . .	1.000	1.000	1.000	—	1.000	
c) z funduszów krajowych	1.000	1.000	1.000	—	1.000	
Razem . . .	3.700	3 691	3.600	—	3.600	

Rozchód.	Kwota uchwalona na rok 1899 zł.	Wynikłość w roku 1898 zł.	Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Płace:						
a) nauczyciela	600	795	600	—	600	
b) koszta nadzoru . . .	150		150	—	150	
2. Lokal	—	—	—	—	—	Lokalu dostarcza bezpłatnie J. O. Książę Jerzy Czartoryski.
3. Opał	190	183	190	—	190	
4. Oświetlenie	50	48	50	—	50	
5. Farba, trzcina, gwoździe etc.	200	768	200	—	200	
6. Materyał surowy	900		900	—	900	
7. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . . .	200	94	120	—	120	
8. Rozmaite inne wydatki . .	150	165	150	—	150	
9. Wynagrodzenie uczniów .	920	449	800	—	800	
10. Wydatki kancelaryjne . .	40	30	40	—	40	
11. Na zapomogi uczniom i przybory dla abituryentów . .	300	865	400	—	400	
Razem . . .	3.700	3.397	3.600	—	3.600	

2. Dżurów. Krajowa szkoła koszykarska.

Przychód.

	Kwota uchwalona na rok 1899 zł.	Wynikłość w roku 1898 zł.	Wniosek na rok 1900. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	1.000	767	1.000	—	1.000	
2. Subwencye:						
a) od Rady powiatowej .	150	127	150	—	150	W myśl uchwały Rady powiatowej w Śniatynie z dnia 24. marca 1892 (LW. 16 391/92), która oprócz 150 zł. dostarcza pomieszczenia dla szkoły i pomieszkania dla instruktora.
b) od c k. Rządu . . .	521	500	600	—	600	
c) z funduszów krajowych	521	503	692	—	692	
Razem . . .	2.192	1.897	2.442	—	2 442	

Rozchód.

	Kwota uchwalona na rok 1899 zł.	Wynikłość w roku 1898 zł.	Wniosek na rok 1900. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Płace:						
Instruktor	540	530	600	—	600	Więcej z powodu zwiększonej czynności
2. Utrzymanie lokalu . . .	—	8	50	—	50	Lokalu dostarcza bezpłatnie Wydział powiatowy, a wstawiony kredyt potrzebny jest na utrzymanie lokalu.
3. Opał	70	39	70	—	70	
4. Oświetlenie	26	10	26	—	26	
5. Usługa	36	—	36	—	36	
6. Materyał	500	750	700	—	700	Więcej z powodu koniecznej potrzeby sprowadzania materyałów z dalszych okolic.
7. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . . .	60	115	100	—	100	Więcej z powodu potrzeby zakupna maszyn.
8. Rozmaite wydatki administracyjne i kancelaryjne .	110	47	110	—	110	
9. Wynagrodzenie uczniów .	850	398	750	—	750	Mniej wedle potrzeby.
Razem . . .	2.192	1.897	2.442	—	2.442	

3. Rudki. Szkoła koszykarska.

Przychód.	Kwota uchwalona w roku 1899 zł.	Wynikłość w roku 1898 zł.	Wniosek na rok 1900. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
Zaliczka udzielona komitetowi w r. 1897 na maszynę do łupania łoziny . . .	—	127	—	—	—	
1. Ze sprzedaży wyrobów .	1.200	968	1.300	—	1.300	Więcej z powodu wzrostu produkcyi.
2. Subwencye:						
a) od Rady powiatowej .	305	441	305	—	305	Wliczono tu dobrowolne zobowiązania pp. Mieczysława Lewickiego, hr. K. Lanckorońskiego, Ludwika br. Brück-mana i Albina Rayskiego.
b) od c. k. Rządu . . .	465	400	500	—	500	
c) z funduszów krajowych	465	495	600	—	600	
Razem . . .	2.435	2.431	2.705	—	2.705	

Rozchód.	Kwota uchwalona w roku 1899 zł.	Wynikłość w roku 1898 zł.	Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie
1. Płace:						
a) instruktor	600	590	600	—	600	
b) administrator	120	120	150	—	150	Więcej z powodu zwiększonej czynności.
c) nauczyciel rysunków i rachunkowości	—	—	120	—	120	Z powodu większej ilości uczniów.
2. Wynajem i utrzymanie lokalu	25	5	25	—	25	Lokalu dostarcza JW hr. Felicya Fredrowa za rocznym czynszem 5 złr., a reszta wstawionego kredytu służy na utrzymanie lokalu.
3. Opał	100	82	120	—	120	Więcej z powodu ogrzewania drugiej pracowni.
4. Oświetlenie	20	14	20	—	20	
5. Usługa	36	36	36	—	36	
6. Materyał	800	850	800	—	800	
7. Wynagrodzenie uczniów .	600	484	650	—	650	Więcej z powodu zwiększonej produkcyi jak poz. 1. doch.
8. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	50	140	100	—	100	Więcej z powodu znacznej frekwencyi gdyż zakład ma 40 uczniów.
9. Rozmaite inne wydatki i kancelaryjne	84	110	84	—	84	
Razem . . .	2.435	2.431	2.705	—	2.705	

4. Skołyszyn. Krajowa szkoła koszykarska.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1899 zł.	Wynikłość w roku 1898 zł.	Wniosek na rok 1900. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	800	1.332	1.800	–	1.800	Więcej z powodu wzrostu produkcyi wskutek większej ilości uczniów
2. Subwencye:						
— od Rady powiatowej .	—	120	—	—	—	
a) od c. k. Rządu . . .	600	500	700	—	700	
b) z funduszów krajowych	1.035	740	1.032	—	1.032	
Razem . . .	2.435	2.692	3.532	—	3.532	

Rozchód.	Kwota uchwalona na rok 1899 zł.	Wynikłość w roku 1898 zł.	Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie
1. Płace:						
a) instruktor	480	420	540	—	540	Więcej z powodu zwiększonych czynności.
b) nauczyciel przedmiotów pomocn.	180	180	180	—	180	
c) administrator	120	120	120	—	120	
d) pomocnik instruktora .	—	—	240	—	240	Z powodu większej ilości uczniów.
2. Wynajem lokalu . . , .	—	—	—	—	—	Szkoła mieści się w odstąpionym na ten cel budynku przez WPana Stanisława Klobasę.
3. Usługa . . . . . . , .	35	26	35	—	35	
4. Opał	65	80	72	—	72	Więcej z powodu przybycia jeszcze jednej ubikacyi.
5. Oświetlenie	25	39	35	—	35	
6. Materyał	600	876	800	—	800	Więcej z powodu wzrostu produkcyi jak poz. 1. doch.
7. Wynagrodzenie uczniów .	600	583	1.000	—	1.000	
8. Środki naukowe	50	40	50	—	50	
9. Uzupełnienie inwentarza .	80	76	100	—	100	Więcej z powodu zwiększonej frekwencyi.
10. Ubezpieczenie budynku i inwentarza . . . , . . .	45	31	60	—	60	Więcej wedle potrzeby.
11. Rozmaite wydatki administracyjne i kancelaryjne .	120	141	200	—	200	
12. Na naprawę budynku . .	35	80	100	—	100	Kredyt na naprawę pieca odpada, a natomiast wstawia się na naprawę dachu.
Razem . . .	2.435	2.692	3.532	—	3.532	

5. Stryhańce. Krajowa szkoła koszykarska.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1899 zł.	Wynikłość w roku 1898 zł.	Wniosek na rok 1900. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
Zapas kasowy z r. 1897 . . .	—	12	—	—	—	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych . . . , ...	800	438	1.000	—	1.000	Więcej z powodu wzrostu produkcyi wskutek większej ilości uczniów.
2. Subwencye:						
a) od gminy	66	33	66	—	66	Gmina Strychańce i Dołhe dają po 33 zł.
b) od Rady powiatowej .	200	200	200	—	200	
c) od c. k. Rządu . . .	600	450	650	—	650	
d) z funduszów krajowych	852	407	874	—	874	
Razem . . .	2.518	1.540	2.790	—	2.790	

Rozchód.

Rozchód	Kwota uchwalona na rok 1899 zł.	Wynikłość w roku 1898 zł.	Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie
1. Płace:						
a) instruktor	588	480	600	—	600	Więcej celem zrównania płacy z instruktorami w innych zakładach.
b) administrator	150	120	150	—	150	
c) pomocnik instruktora .	300	—	—	—	—	
d) dodatkowa nauka religii, rachunków i rysunków .	—	—	120	—	120	Z powodu większej ilości uczniów.
2 Wynajem lokalu	250	—	250	—	250	Lokalu na szkołę dostarcza bezpłatnie JW. Pani Sydonia z hr. Mysłowskich Pieńczykowska, wstawiony zaś kredyt służyć ma na donajęcie lokalu z powodu większej liczby uczniów i konieczności izby na sypialnię dla zamiejscowych.
3. Opał	100	99	120	—	120	*ad poz* 3. Więcej z powodu jak poz. 2.
4. Oświetlenie	24	20	24	—	24	
5. Usługa . , ...	36	15	36	—	36	
6. Materyał	600	627	700	—	700	Więcej wskutek zwiększonej produkcyi jak poz. 1 doch.
7. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	50	46	170	—	170	Więcej z powodu koniecznej potrzeby zakupienia maszyny.
8. Wynagrodzenie uczniów .	300	42	500	—	500	Więcej z powodu jak poz. 6.
9. Rozmaite inne wydatki .	120	91	120	—	120	
Razem . . .	2.518	1.540	2.790	—	2.790	

6. Wojsław. Krajowa szkoła koszykarska.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1899 zł.	Wynikłość w roku 1898 zł.	Wniosek na rok 1900. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	860	483	600	—	600	Mniej stosownie do rzeczywistych wyników.
2. Subwencye:						
a) od Rady powiatowej .	200	400	200	—	200	W myśl uchwały Rady powiatowej w Śniatynie z dnia 17. sierpnia 1896, L. 966. (LW. 54.044/96).
b) od c. k. Rządu . . .	500	480	500	—	500	
c) od Wgo Pana Stefana Sękowskiego	50	—	50	—	50	Oprócz gotówki w kwocie 50 zł. dostarcza WP. Sękowski lokalu, opału, oświetlenia i usługi.
d) z funduszów krajowych	970	347	535	—	535	
Razem . . .	2.580	1.710	1.885		1.885	

Rozchód.	Kwota uchwalona na rok 1899 zł.	Wynikłość w roku 1898 zł.	Wniosek na rok 1900. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Płace:						
d) instruktor	540	540	420	—	420	Mniej z powodu przyznanego w tej wysokości wynagrodzenia.
b) administrator	100	100	100	—	100	
c) nauczyciel pomocniczy .	120	30	120	—	120	
2. Opał	—	37	40	—	40	Kredyt ten potrzebny jest na koszta rąbania drzewa.
3. Usługa	60	20	60	—	60	
4. Materyał	700	423	600	—	600	Mniej z powodu zmniejszonej frekwencyi.
5. Wynagrodzenie uczniów .	460	252	400	—	400	
6. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	50	142	70	—	70	Więcej wedle potrzeby.
7. Rozmaite inne wydatki . .	50	166	75	—	75	
8. Budowa szopy i magazynu	500	—	—	—	—	
Razem . . .	2 580	1.710	1.885	—	1.885	

7. Zator. Krajowa szkoła koszykarska.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1899 zł.	Wynikłość w roku 1898 zł.	Wniosek na rok 1900. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
Zapas z r. 1897 na maszynę do łupania	—	34	—	—	—	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	500	388	600	—	600	Więcej z powodu wzrostu produkcyi.
2. Subwencye:						
a) od gminy	100	–	100	—	100	Gmina dostarcza bezpłatnie lokalu, opału, oświetlenia i usługi. Lokal ten jednakże jest nieodpowiedni na szkołę, zachodzi więc potrzeba wynajęcia innego lokalu, a wówczas szkoła mogłaby odnająć obecny za czynszem wstawionym 100 zł.
b) od Rady powiatowej .	100	100	100	—	100	
c) od c. k. Rządu . . .	600	600	600	—	600	
d) z funduszów krajowych	680	247	660	—	660	
Razem . . .	1.980	1.369	2.060	—	2.060	

Rozchód.

1. Płace:						
a) instruktor	600	600	600	—	600	
b) pomieszkanie dla instruktora	100	100	100	—	100	
c) administrator	100	90	100	—	100	
d) nauczyciel rysunków i rachunkowości	120	—	120	—	120	
2. Wynajem lokalu	260	—	260	—	260	Z powodu koniecznej potrzeby wynajęcia innego lokalu jak poz. 2 a) dochodów.
3 Opał	—	—	30	—	30	Z powodu zwiększonej potrzeby przez wynajęcie obszerniejszego lokalu.
4. Oświetlenie	—	—	10	—	10	
5. Usługa	—	—	25	—	25	
6. Materyał	440	214	500	—	500	Więcej z powodu zwiększonej produkcyi jak poz. 1 doch.
7. Wynagrodzenie uczniów .	220	142	200	—	200	Mniej wedle potrzeby.
8. Uzupełnienie inwentarza .	75	127	50	—	50	
9. Środki naukowe	30	70	30	—	30	
10. Rozmaite inne i wydatki kancelaryjne	35	26	35	—	35	
Razem . . .	1.980	1.369	2.060	—	2.060	

8. Grybów. Krajowy naukowy warsztat kołodziejski.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1899 zł.	Wynikłość w roku 1898 zł.	Wniosek na rok 1900. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	1.800	2.139	2.100	—	2.100	Więcej z powodu znacznej ilości zamówień i na podstawie wynikłości z r. 1898.
2. Subwencye:						
– od gminy . , ...	—	—	—	—	—	Gmina dostarcza bezpłatnie lokalu, opału, oświetlenia i usługi.
a) od Rady powiatowej .	100	100	100	—	100	
b) od c. k. Rządu . . .	1.350	1.350	1.500	—	1.500	
c) z funduszów krajowych	2.440	1.452	1.770	550	2.320	
Razem . . .	5.690	5.041	5.470	550	6.020	

Rozchód.	Kwota uchwalona na rok 1899 zł.	Wynikłość w roku 1898 zł.	Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Płace:						
a) kierownik	1.000	660	1.000	—	1.000	
b) administrator	300	300	240	—	240	Mniej z powodu przyznanego w tej wysokości wynagrodzenia.
c) nauczyciel	250	229	250	—	250	
d) katecheta	50	50	50	—	50	
e) przodownik kołodziejski	540	360	540	—	540	
f) przodownik kowalski .	600	600	600	—	600	
2. Materyał kołodziejski . .	800	584 (poz. 2 i 3)	800	—	800	
3. Dostawa materyałów . .	50		50	—	50	
4. Środki naukowe	120	204	120	—	120	
5. Narzędzia warsztatowe . .	100	116	100	150	250	Więcej z powodu wstawienia kredytu nadzwyczajnego na urządzenie drugiego ogniska w kuźni.
6. Zakupno żelaza	600	975 (poz. 6 i 7)	800	—	800	Więcej z powodu zwiększonej produkcyi jak poz. 1 doch. (poz. 6 i 7)
7. „ węgla i koksu .	160		200	—	200	
8. Asekuracya budynków własnych, materyałów i wyrobów	100	43	100	—	100	
9. Wynagrodzenie uczniów za robotę.	400	458	500	—	500	Więcej z powodu jak poz. 6 i 7.
10. Rozmaite wydatki . . .	120	462	120	—	120	
11. Restauracya budynku zakładowego	—	—	—	400	400	Z powodu koniecznej potrzeby.
— Na rozszerzenie kuźni . .	500	—	—	—	—	
Razem . . .	5.690	5.041	5.470	550	6.020	

9. Grzymałów. Krajowy naukowy warsztat kołodziejski.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1899 zł.	Wynikłość w roku 1898 zł.	Wniosek na rok 1900. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
Pożyczka chwilowa . . .	—	300	—	—	—	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	5.700	5.779	5.800	—	5.800	Więcej na podstawie wynikłości za r. 1898.
2. Subwencye:						
a) od Rady powiatowej .	500	—	500	—	500	
b) od c. k. Rządu . . .	1.550	1.550	1.700	—	1.700	
c) z funduszów krajowych	1.610	3.088	2.020	—	2.020	
Razem . . .	9.360	10.717	10.020	—	10.020	

Rozchód						
1. Płace:						
a) instruktor kierujący i nauczyciel rysunków . . .	840	840	840	—	840	
b) dodatek na pomieszkanie dla kierownika . .	160	—	160	—	160	
c) instruktor kowalski . .	600	540	600	—	600	
d) przodownik kołodziejski	540	480	540	—	540	
e) pomocnik kowalski . .	420	799	420	—	420	
f) administrator	720	378	600	—	600	Więcej z powodu przyznanego w tej wysokości wynagrodzenia.
g) nauczyciel nauk dopełn.			180	—	180	
2. Utrzymanie lokalu , . .	100	38	100	—	100	
3. Opał	70	60	70	—	70	
4. Oświetlenie	40	59	40	-	40	
5 Usługa	120	120	120	-	120	
6. Materyał kołodziejski . .	600	352	700	—	700	Więcej z powodu koniecznej potrzeby suchego materyału zapasowego.
7. Zakupno żelaza	1.450	1.799	1.600	—	1.600	Więcej z powodu zwiększonej produkcyi jak poz. 1 doch.
8. „ koksu	250	381	250	—	250	
9. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . . .	500	217	500	—	500	
10. Ubezpieczenie budynków własnych, materyałów i inwentarza	50	25	50	—	50	
11. Uczniom za robotę . . .	1.200	1.014	1.000	—	1.000	Mniej z powodu, iż uczniowie mają być wynagradzani w stosunku do wartości wykonanej roboty.
12. Lakiernik, tapicer i materyał	1.500	3.192	2.050	—	2.050	Więcej z powodu większej ilości zamówień na wyroby zupełnie wykończone.
13. Rozmaite inne wydatki . .	200	173	200	—	200	
— Na pokrycie dalszych kosztów budowy	—	250	—	—	—	
Razem . . .	9.360	10.717	10.020	—	10.020	

10. Kamionka strumiłowa. Krajowa szkoła kołodziejska i ciesielska.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1899 zł.	Wynikłość w roku 1898 zł.	Wniosek na rok 1900. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych:						
a) kołodziejsko-kowalskich .	4 600	4.790	4.900	—	4.900	Więcej z powodu znaczniejszej ilości zamówień i na podstawie wynikłości z r 1898.
b) ciesielskich	200	112	200	—	200	
2. Subwencye:						
a) od c. k. Rządu . . .	1.400	1.400	1.600	—	1.600	
b) z funduszów krajowych	4.096	4.655	4.001	800	4.801	
Razem . . .	10.296	10.957	10.701	800	11.501	

Rozchód.

1. Płace:						
a) kierownik	1.500	1 450	1 500	—	1.500	
b) nauczyciel fachowy rysunków	1.000	850	1 000	—	1 000	
c) katecheta obrz. rz. kat. .	50	50	50	—	50	
d) katecheta obrz. gr. kat. .	50	50	50	—	50	
e) nauczyciel	180	180	180	—	180	
f) przodownik kołodziejski	600	550	600	—	600	
g) instruktor ciesielstwa .	600	600	600	—	600	
h) majster kowalski . . .	720	700	720	—	720	
i) pomocnik kowalski . .	240	530	240	—	240	
k) „ kołodziejski .	300		300	—	300	
2. Wynajem budynku i asekuracya	600	524	600	—	600	
3. Opał	100	119	120	—	120	Wedle potrzeby.
4. Oświetlenie	80	26	65	—	65	
5. Usługa	96	96	96	—	96	
6. Materyał drzewny z dostawą	800	482	600	—	600	Mniej z powodu iż szkoła ma dostateczny zapas suchego materyału.
7. Środki naukowe, przybory do rysowania i pisania i uzupełnienie inwentarza . .	400	634	600	—	600	Więcej z powodu potrzeby zakupna więcej przyborów i narzędzi.
8. Wydatki administracyjne i kancelaryjne	200	509	200	—	200	
9. Zakupno żelaza z dostawą	1.400	806	1.400	—	1.400	
10. „ węgle i koksu .	300	179	300	—	300	
11. Uczniom IV. roku za wyroby bednarskie i kołodziejskie	480	308	480	—	480	
12. Za wyplatanie, lakierowanie i tapicerowanie wózków .	600	1.782	1.000	—	1.000	Więcej z powodu zwiększonej ilości zamówień na wyroby zupełnie wykończone
13. Na rozszerzenie budynku szkolnego	—	532	—	800	800	Z powodu koniecznej potrzeby rozszerzenia dotychczasowego budynku szkolnego, w którym uczniowie nie mają dostatecznego pomieszczenia.
Razem . . .	10.296	10.957	10.701	800	11.501	

II. Stanisławów. Krajowa szkoła stolarska.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1899 zł.	Wynikłość w roku 1898 zł.	Wniosek na rok 1900. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	1.800	1.682	1.800	—	1.800	
2. Subwencye:						
a) od gminy . . . . , .	800	800	800	—	800	
b) od Rady powiatowej .	100	100	100	—	100	
c) z Kasy oszczędności .	200	200	200	—	200	
d) od c. k. Rządu . . .	1.200	1.000	1.300	—	1.300	
e) z funduszów krajowych	3.390	4.156	3.956	150	4.106	
Razem . . .	7.490	7.938	8.156	150	8.306	

Rozchód.

Rozchód	Kwota uchwalona na rok 1899 zł.	Wynikłość w roku 1898 zł.	Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie
1. Płace:						
a) kierownik i nauczyciel fachowy	1.300	1.160	1.200	—	1.200	Mniej z powodu nieprzyznania dodatku pięcioletniego.
b) dodatek na pomieszkanie dla kierownika . . .	240	240	240	—	240	
c) nauczyciel snycerstwa .	420	420	480	—	480	Więcej z powodu niemożności utrzymania odpowiednich sił za niższem wynagrodzeniem.
d) werkmistrz stolarstwa .	420	—	480	—	480	
e) nauczyciel rysunków odręcznych	420	360	480	—	480	
f) nauczyciel stylistyki, niemieckiego i polskiego .	360	184	360	—	360	
g) nauczyciel rachunków .		78				
h) pomocnik stolarstwa .	360	300	360	—	360	
i) „ tokarstwa . .	360	180	360	—	360	
k) katecheta	50	45	50	—	50	
2. Wynajem lokalu	1.200	1.200	1.200	—	1.200	
3. Opał	150	139	150	—	150	
4. Oświetlenie	80	66	80	—	80	
5. Usługa	180	180	216	—	216	
6. Materyał	500	557	500	—	500	
7. Środki naukowe dla szkoły i uczniów	250	252	300	—	300	Więcej z powodu większej ilości uczniów.
8. Rozmaite inne wydatki . .	400	722	200	—	200	
9. Środki pomocnicze warsztatowe			500	—	500	Więcej na podstawie wynikłości roku 1898. Z pozycyi tej pokrywane są wydatki na bajcy, farby, oleje, zamki, okucia i inne rzeczy potrzebne do wykończenia robót.
10. Wynagrodzenie uczniom za roboty	800	703	800	—	800	
11. Za uzupełnienie inwentarza i dokupno narzędzi . . .	—	1.152	200	150	350	Z powodu potrzeby uzupełnienia narzędzi.
Razem . . .	7.490	7.938	8.156	150.	8.306	

12. Kalwarya. Krajowa szkoła stolarska.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1899 zł.	Wynikłość w roku 1898 zł.	Wniosek na rok 1900. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
— Zaliczka na uzupełnienie inwentarza i zwroty uczniów	—	1.002	—	—	—	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	860	224	860	—	860	
2. Subwencye:						
— od gminy	—	—	—	—	—	Gmina dostarcza bezpłatnie lokalu na warstat, pomieszkanie dla kierownika, opał, światło i usługę.
— od Rady powiatowej .	—	100	—	—	—	
a) od c. k. Rządu . . .	1.200	1.200	1.500	—	1.500	
b) z funduszów krajowych	3.610	1.353	3.380	5.000	8.380	
Razem . . .	5,670	3,879	5.740	5,000	10,740	

Rozchód.

1. Płace:						
a) instruktor kierujący . .	1.200	960	1.200	—	1.200	
b) werkmistrz	600	600	600	—	600	
c) dodatek na pomieszkanie	150	—	150	—	150	
d) werkmistrz snycerstwa .	600	—	600	—	600	
e) pomocnik stolarski . .	300	75	300	—	300	
f) nauczyciel pomocniczy rysunków	360	70	360	—	360	
g) nauczyciel języka niemieckiego i korespondencyi przem.	150	150	150	—	150	
h) nauczyciel języka niemieckiego	150	50	150	—	150	
i) nauczyciel rachunków i rachunkowości . . .	200	150	200	—	200	
k) katecheta	60	68	80	—	80	Więcej z powodu dojazdów ks. katechety z Zebrzydowa.
2. Materyał	300	399	300	—	300	
3. Środki naukowe i przybory dla ubogich uczniów . .	200	39	200	—	200	
4. Rozmaite inne wydatki kancelaryjne	250	153	250	—	250	
5. Środki pomocnicze warsztatowe	200	175	200	—	200	
6. Wypłaty uczniom za roboty	400	315	400	—	400	
7. Uzupełnienie inwentarza .	100	325	100	—	100	
8. Na wieczorny kurs majsterski	450	—	500	—	500	
— Zaliczka na uzupełnienie inwentarza	—	350	—	—	—	
9. Na osuszenie budynku szkolnego	—	—	—	500	500	Z powodu koniecznej potrzeby osuszenia budynku za pomocą dren, tudzież rozszerzenia na urządzenie suszarni i jeszcze jednej sali warsztatowej.
10. Na przybudowanie i urządzenie suszarni materyałów	—	—	—	4 500	4.500	
Razem . . .	5.670	3.879	5.740	5.000	10.740	

13. Jaworów. Krajowy naukowy warsztat dla wyrobu zabawek.

Przychód.	Kwota uchwalona w roku 1899 zł.	Wynikłość w roku 1898 zł.	Wniosek na rok 1900. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
— Zapas kasowy z r. 1897 .	—	181	—	—	—	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	600	532	1 000	—	1.000	Więcej z powodu zwiększonej ilości uczniów i temsamem wzrostu produkcyi.
2. Subwencye:						
— od gminy	—	—	—	—	—	Gmina dostarcza bezpłatnie lokalu na warsztat, pomieszkania dla instruktora, opał, światło i usługę.
a) od Rady powiatowej .	100	100	100	—	100	
b) od c. k. Rządu . . .	—	—	600	--	600	
c) z funduszów krajowych	1 690	1.410	980	300	1.280	
Razem . . .	2.390	2,223	2.680	300	2,980	

Rozchód.	Kwota uchwalona w roku 1899 zł.	Wynikłość w roku 1898 zł.	Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Płace:						
a) instruktor	720	660	720	—	720	
b) administrator	200	200	200	—	200	
c) pomocnik warsztatowy .	120	—	120	—	120	
2. Utrzymanie lokalu . . .	—	—	50	—	50	Z powodu koniecznej potrzeby.
3. Materyał	170	117	250	—	250	Więcej z powodu zwiększonej produkcyi i podrożenia materyału drzewnego.
4. Środki naukowe i przybory dla ubogich uczniów . .	100	58	120	-	120	Więcej z powodu potrzeby zakupna wzorów do nauki rysunków i nauki praktycznej.
5. Rozmaite inne wydatki kancelaryjne	100	110	120	—	120	Więcej wedle potrzeby:
6. Środki pomocnicze warsztatowe	80	252	200	—	200	Więcej z powodu zwiększonej produkcyi jak poz. 1 doch.
7. Wypłaty uczniom za roboty	400	487	600	—	600	(jak wyżej)
8. Uzupełnienie inwentarza .	200	139	300	—	300	Więcej z powodu potrzeby zakupna narzędzi i maszyn pomocniczych.
9. Zasiłki dla samoistnych producentów	300	200	—	300	300	Dalsza akcya pomocnicza we wprowadzeniu samoistnych producentów na właściwe tory jest niezbędną jeszcze przez trzy lata.
Razem . . .	2.390	2.223	2.680	300	2.980	

B. Szkoły garncarskie.

14. Kołomyja. Krajowa szkoła garncarska.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1899 zł.	Wynikłość w roku 1898 zł.	Wniosek na rok 1900. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	1 800	2.119	2.200	—	2.200	Więcej z powodu zwiększonej produkcyi i na podstawie wynikłości za r. 1898.
2. Subwencye:						
— od gminy	—	—	—	—	—	Gmina dostarcza bezpłatnie pomieszczenie dla szkoły wraz z opałem i oświetleniem, a za usługę dodaje służącemu 48 zł.
— od Rady powiatowej .	—	—	—	—	—	
a) od c. k. Rządu . . .	3.000	2.800	3.000	—	3.000	
b) z funduszów krajowych	4.380	3.736	3.540	2.250	5 790	Rada powiatowa przeznacza 50 zł. na stypendya dla uczniów.
Razem . . .	9.180	8.655	8.740	2.250	10.990	
Rozchód.						
1. Płace:						
a) kierownik:						
α) płaca . . . 1.500						
β) I dodatek pięc. 200	1.700	1.500	1.700	—	1.700	Kierownik pobiera I: dodatek pięcioletni od dnia 1. stycznia 1899.
b) nauczyciel rysunków .	1 200	1 200	1.200	—	1.200	
c) przodownik do nauki toczenia i formowania .	720	600	720	—	720	
d) przodownik do nauki kaflarstwa	720	720	800	—	800	Więcej z powodu przypadającego I. dodatku pięcioletniego od dnia 1. stycznia 1900 w kwocie 80 zł.
e) pomieszkanie dla przodownika	150	—	150	—	150	
f) przodownik do nauki modelowania	720	700	720	—	720	
g) nadzwyczajny nauczyciel do rysunków geom. .	150	147	—	—	—	Odpada z powodu, że rysunków geometrycznych będzie udzielał zwyczajny nauczyciel rysunków.
h) nadzwyczajny nauczyciel przedmiotów pomocnicz.	150	116	150	—	150	
i) katecheta obrz. rzym. kat.	50	50	50	—	50	
k) katecheta obrz. gr. kat	50	50	50	—	50	
l) pomocnik kancelaryjny .		—	180		180	Z powodu iż nauczyciel rysunków, który był pomocnikiem kancelaryjnym, obejmuje naukę rysunków geometrycznych.
2. Adaptacya lokalu	750	200	—	2 000	2.000	*ad poz. 2.* Z powodu potrzeby postawienia osobnego budynku na pomieszczenie stróża i maszyn do dren i dachówek
3. Rębanie drzewa	40	29	40	—	40	
4. Usługa	380	384	380	—	380	
5. Materyał i opał techniczny	700	1.026	900	—	900	*ad poz. 5.* Więcej z powodu zwiększonej produkcyi jak poz. 1 doch.
6. Środki naukowe	200	328	200	—	200	
7. Rozmaite inne wydatki i kancelaryjne	280	484	280	—	280	
8. Wynagrodzenie uczniów .	300					
9. „ praktykantów, czeladników i majstrów . .	300	626	650	—	650	Więcej z powodu jak poz. 5.
10. Wynagrodzenie robotników dziennych	200	164	200	—	200	
11. Uzupełnienie inwentarza i zakupno narzędzi	250	331	250	—	250	
12. Koszta odbycia kursu drenarskiego	50	—	—	50	50	
13. Ubezpieczenie inwentarza .	120	—	120	—	120	
14. Na urządzenie i meble w nowych ubikacyach . . .	—	—	—	200	200	Wydatek niezbędny na wypadek rozszerzenia lokalu.
Razem . . .	9.180	8.655	8 740	2.250	10.990	

15. Touste. Krajowy naukowy warsztat garncarski.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1899 zł.	Wyniknęłość w roku 1898 zł.	Wniosek na rok 1900. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	1.200	1.106	1.200	—	1.200	Dochód ze sprzedaży pokrywać ma przedewszystkiem koszta produkcyi.
2. Subwencye:						
a) od c. k. Rządu . . .	1.300	1.300	1.300	—	1.300	
b) z funduszów krajowych	1.190	1.144	1.190	—	1.190	
Razem . . .	3.690	3.550	3.690	—	3.690	

Rozchód.						
1. Płace:						
a) werkmistrz	720	720	720	—	720	
b) przodownik do nauki modelowania	600	600	600	—	600	Przodownik ten jest zarazem nauczycielem rysunków i modelerem.
c) nauczyciel przedmiotów pomocniczych	180	180	180	—	180	
d) administrator	180	180	180	—	180	
2. Lokal	—	—	—	—	—	W. P. Władysław Fedorowicz dostarcza bezpłatnie pomieszczenia dla warsztatu.
3. Opał pieców technicznych i sal warsztatowych . . .	350	370	350	—	350	
4. Oświetlenie	50	58	50	—	50	
5. Usługa	110	97	110	—	110	
6. Materyał	300	276	300	—	300	
7. Uzupełnienie inwentarza .	100	100	100	—	100	
8. Środki naukowe	300	45	300	—	300	
9. Rozmaite inne wydatki . .	100	122	100	—	100	
10. Wynagrodzenie za robociznę	700	802	700	—	700	
Razem . . ,	3.690	3.550	3.690	—	3.690	

C. Szkoły dla wyrobów ze skóry.

16. Witków. Krajowy naukowy warsztat szewski.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1899 zł.	Wynikłość w roku 1898 zł.	Wniosek na rok 1900. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
— Zapas kasowy funduszu obrotowego	—	102	—	—	—	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkonych	1.200	1.474	1.200	—	1.200	Dochód ze sprzedaży wyrobów pokrywać ma koszta produkcyi t. j. materyału i robocizny.
2 Subwencye:						
a) od c. k Rządu . . .	800	750	800	—	800	
b) z funduszów krajowych	2.102	2.038	2.222	—	2.222	
Razem . . .	4.102	4.364	4.222	—	4.222	

Rozchód.	Kwota uchwalona na rok 1899 zł.	Wynikłość w roku 1898 zł.	Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Płace:						
a) kierownik warsztatu .	360	350	360	—	360	
b) instruktor fachowy . .	480	460	480	—	480	
c) pomocnik instruktora .	480	480	480	—	480	
d) przodownik	480	480	480	—	480	
e) katecheta obrz rz. kat. i gr. kat.	100	100	100	—	100	
f) nauczyciel	240	200	240	—	240	
2. Na utrzymanie lokalu . .	100	89	50	—	50	Pomieszczenia dla warsztatu i opału dostarcza JE. JW. Stanisław hr. Badeni. Kredyt nadzwyczajny wstawia się na utrzymanie lokalu.
3. Opał	—	—	—	—	—	
4. Oświetlenie	36	16	36	—	36	
5. Usługa	96	74	96	—	96	
6. Materyał	800	1.348	1.000	—	1.000	Więcej z powodu zwiększonej produkcyi.
7. Wynagrodzenie uczniów .	500	170	500	—	500	
8. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . . .	350	450	300	—	300	Mniej wedle potrzeby.
9. Materyał na robienie kopyt	—	50	20	—	20	Z powodu potrzeby zakupna nowych kopyt.
10. Rozmaite drobne wydatki	80	97	80	—	80	
Razem . . .	4.102	4.364	4 222	—	4.222	

17. Stary Sącz. Krajowy naukowy warsztat szewski.

Przychód.

	Kwota uchwalono na rok 1899 zł.	Wynikłość w roku 1898 zł.	Wniosek na rok 1900. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	940	3.165	3.180	—	3.180	Więcej z powodu zwiększonej produkcyi i na podstawie wynikłości za r. 1898.
2. Subwencye:						
a) od gminy	300	300	—	—	—	Nie preliminuje się z powodu, że gmina uchwałą z dnia 29. listopada 1898, odmówiła dalszego subwencyonowania tego zakładu.
b) od Rady powiatowej .	200	200	300	—	300	*ad 2 b*) Więcej w myśl oświadczenia Wydziału powiatowego z dnia 14. sierpnia 1899 L. 1450.
c) od c. k. Rządu . . .	600	600	600	—	600	
d) z funduszów krajowych	1.394	1.697	1.394	—	1.394	
Razem . . .	3.434	5.962	5.474	—	5.474	

Rozchód.

	Kwota uchwalono na rok 1899 zł.	Wynikłość w roku 1898 zł.	Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie
1. Płace:						
a) kierownik warsztatu . .	300	300	300	—	300	
b) instru tor fachowy . .	700	700	700	—	700	
c) przodownik	480	480	480	—	480	
2. Wynajem i utrzymanie lokalu	350	351	350	—	350	
3. Opał	70	60	70	—	70	
4. Oświetlenie	36	42	40	—	40	Więcej wedle rzeczywistej potrzeby.
5. Usługa	48	45	48	—	48	
6. Materyał	700	2.872	2.700	—	2.700	Więcej z powodu zwiększonej produkcyi jak poz. 1 doch.
7. Wynagrodzenie uczniów .	500	351	500	—	500	
8. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . . .	200	492	200	—	200	
9. Rozmaite inne wydatki . .	50	131	86	—	86	Więcej wedle rzeczywistej potrzeby.
— Zaliczka zwrotna na zasilenie kapitału obrotowego .	—	138	—	—	—	
Razem . . .	3.434	5.962	5.474	—	5.474	

18. Dobczyce. Krajowa szkoła szewska.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1899 zł.	Wynikłość w roku 1898 zł.	Wniosek na rok 1900. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
— Zapas kasowy z r. 1897 .	—	109	—	—	—	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	500	694	800	—	800	Więcej z powodu otwarcia trzeciego roku nauki i większej ilości uczniów.
2. Subwencye:						
— Od gminy	—	—	—	—	—	Gmina dostarcza bezpłatnie pomieszczenia dla szkoły, opału, oświetlenia i usługi.
a) od Rady powiatowej .	—	100	100	—	100	
b) od c. k. Rządu . . .	300	—	400	—	400	
c) z funduszów krajowych	1.900	2.181	1.420	—	1 420	
Razem . . .	2.700	3.084	2.720	—	2.720	

Rozchód.

Rozchód.	Kwota uchwalona na rok 1899 zł.	Wynikłość w roku 1898 zł.	Wniosek na rok 1900. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Płace:						
a) kierownik warsztatu . .	300	300	300	—	300	
b) instruktor fachowy . .	540	460	540	—	540	
c) pomocnik instruktora .	480	420	480	—	480	
d) nauczyciel	240	252	240	—	240	
e) katecheta	60	60	60	—	60	
2. Materyał	500	645	600	—	600	Więcej z powodu zwiększonej produkcyi jak poz. 1 doch.
3. Wynagrodzenie uczniów za robotę	200	42	250	—	250	
4. Uzupełnienie inwentarza .	230	478	100	—	100	Mniej z powodu iż odpadł kredyt nadzwyczajny na maszyny.
5. Środki naukowe	50	54	50	—	50	
6. Materyał do robienia kopyt	50	—	50	—	50	
7. Rozmaite wydatki kancelaryjne	50	173	50	—	50	
— Zaliczka na zasiłki dla ubogich uczniów	—	200	—	—	—	
Razem . . .	2.700	3.084	2.720	—	2.720	

D. Szkoły tkackie.

19. Krosno. Krajowa szkoła tkacka.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1899 zł.	Wynikłość w roku 1898 zł.	Wniosek na rok 1900. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	1 600	—	1.600	—	1.600	Z powodu iż szkoła od r. 1898 produkuje na własny rachunek.
2. Ze sprzedaży kartonów .	400	508	400	—	400	
3. Subwencye:						
— od gminy	—	—	—	—	—	Gmina miasta Krosna daje budynek dla szkoły.
a) od Rady powiatowej .	200	200	200	-	200	
b) od c. k. Rządu . . .	3.500	3 500	3.800	—	3.800	
c) z funduszów krajowych	4.612	3.283	4.470	—	4.470	
Razem . . .	10 312	7.491	10.470	—	10.470	

Rozchód.

a) Szkoła:						
1. Płace:						
a) kierownik:						
α) płaca 1.500						
β) I. dod. pięciol. 200						
γ) II. „ „ 200	1.900	1.700	1.900	—	1.900	Kierownik pobiera II. dodatek pięcioletni od 1. stycznia 1899.
b) nauczyciel rysunków .	1.200	1.200	1.350	—	1.350	Więcej z powodu I. dodatku pięcioletniego w kwocie 150 zł. przypadającego od dnia 1. stycznia 1900.
c) dodatek na pomieszkanie dla nauczyciela rysunków	200	200	200	—	200	
d) pomocnik do nauki ry-rysunków	300	60	300	—	300	
e) instruktor w tkalni ręcznej	800	800	800	—	800	Instruktor pobiera płacę 720 zł. i I. dodatek pięcioletni w kwocie 80 zł. od 1. kwietnia 1897.
f) przodownik	420	420	420	—	420	
g) nauczyciele przedmiotów pomocniczych	646	511	646	—	646	
h) pisarz w kancelaryi kierownika	360	360	360	—	360	
2. Ubezpieczenie inwentarza .	180	28	180	—	180	
3. Opał	650	368	650	—	650	
4. Oświetlenie	130	76	130	—	130	
5. Usługa . . . . . . , .	240	199	240	—	240	
6. Materyał	800	—	800	—	800	
7. Uzupełnienie inwentarza .	200	472 (7. i 8.)	200	—	200	
8. Środki naukowe	350		350	—	350	
9. Rozmaite inne wydatki, przybory rysunkowe i próbki do dekompozycyi	400	423	400	—	400	
10. Wynagrodzenie uczniów ,	800	—	800	—	800	
11. Wydatki nieprzewidziane .	126	—	124	—	124	
Razem . .	9.702	6.817	9.850	—	9.850	

	Kwota uchwalona na rok 1899 zł.	Wynikłość w roku 1898 zł.	Wniosek na rok 1900. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
b) Pracownia do wyrabiania wzorów i wybijania kartonów.						
1. Płace:						*Ad 1.* Kierownik i nauczyciel rysunków wykonują do tkanin szkice i obliczają jak one do danych maszyn na rysunku tkackim zastosowane być mają, nadto dozorują wykonanie deseni na karta rigata, z których wybija się kartony.
a) wynagrodzenie kierown.	120	120	120	—	120	
b) wynagrodzenie nauczyciela rysunków . . .	80	80	80	—	80	
c) wynagrodzenie przodownika	60	60	60	—	60	
2. Materyał i desenie . . . } 3. Wynagrodzenie za robotę .	350	414	360	—	360	
Razem . . .	610	674	620	—	620	

Zestawienie rozchodu.

a) szkoła	9.702	6.817	9.850	—	9.850
b) pracownia dla wyrabiania wzorów i wybijania kartonów	610	674	620	—	620
Suma wydatków	10.312	7.491	10.470	—	10.470

20. Gliniany. Krajowy naukowy warsztat tkacki.

Przychód.	Kwota uchwalona w roku 1899 zł.	Wynikłość w roku 1898 zł.	Wniosek na rok 1900. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
— Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	15	—	—	—	Nie preliminuje się z powodu, że szkoła sporządza wyroby na rachunek miejscowego Towarz. tkaczy, które w zamian tak na wyrób jakoteż do celów naukowych dostarcza bezpłatnie przędzy i opłaca wynagrodzenie uczniów.
1. Subwencye:						
— od gminy	—	—	120	—	120	Subwencyę gminy 120 zł. na lokal, opał i oświetlenie dla warsztatu wprowadza się, gdyż odtąd gmina ma dawać tę subwencyę wprost do kasy Zarządu warsztatu.
a) od Rady powiatowej w Przemyślanach . .	50	50	50	--	50	
b) od c. k. Rządu . . .	1.100	1.100	1.200	—	1.200	
c) z funduszów krajowych	1.696	1.353	1.676	160	1.836	
Razem . . .	2 846	2.518	3.046	160	3.206	

Rozchód.

1. Płace:						
a) instruktor fachowy . .	800	800	880	—	880	Więcej z powodu I. dodatku pięcioletniego w kwocie 80 zł. przypadającego od dnia 1. stycznia 1900.
b) przodownik	420	240	420	—	420	
c) nauczyciel pomocniczy .	150	150	150	—	150	
d) na siły pomocnicze przybierane przez Tow tkackie	500	500	500	—	500	
e) katecheta obrz. rzym. kat. i gr. kat.	100	—	100	—	100	
2. Wynajem lokalu	360 (pozycye 2–4)	225 (pozycye 2–4)	360	—	360	
3. Opał			100	—	100	Wydatki te wprowadza się z powodu wstawienia do dochodów przeznaczonej na ten cel subwencyi od gminy. (pozycye 3–4)
4. Oświetlenie			20	—	20	
5. Usługa	36	34	36	—	36	
6. Środki naukowe	350	217	350	—	350	
7. Uzupełnienie inwentarza .	100	300	100	160	260	Więcej z powodu wstawienia kredytu nadzwyczajnego na zakupno warsztatu do dywanów smyrneńskich.
8. Rozmaite inne wydatki . .	30	52	30	—	30	
Razem . . .	2.846	2.518	3.046	160	3.206	

21. Gorlice. Krajowy naukowy warsztat tkacki.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1899 zł.	Wynikłość w roku 1898 zł.	Wniosek na rok 1900. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
— Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	—	—	—	—	Nie preliminuje się z powodu, że szkoła sporządza wyroby na rachunek Towarzystwa produkcyjnego i handlowego w Łańcucie, które w zamian dostarcza bezpłatnie przędzy tak na wyrób, jakoteż do celów naukowych i opłaca wynagrodzenie uczniów.
1. Subwencye:						
— od gminy	—	—	—	—	—	Gmina dostarcza na mocy deklaracyi z dnia 26. października 1892, bezpłatnie pomieszczenia dla szkoły, pomieszkania dla instruktora, tudzież opału, świetlenia i usługi.
a) od Rady powiatowej .	200	200	200	—	200	
b) od c. k. Rządu . . .	350	350	400	—	400	*ad 1 a*) Na podstawie zobowiązania z 14. lipca 1892 L. 223.
c) z funduszów krajowych	350	592	300	—	300	
Razem . . .	900	1.142	900	—	900	

Rozchód.

1. Płace:						
instruktor	600	600	600	—	600	
2. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . . .	200	180	200	—	200	
3. Rozmaite inne wydatki . .	100	112	100	—	100	
— Zapomogi dla biednych uczniów	—	250	—	—	—	
Razem . . .	900	1.142	900	—	900	

22. Korczyna. Krajowy naukowy warsztat tkacki.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1899 zł.	Wynikłość w roku 1898 zł.	Wniosek na rok 1900. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	—	—	—	—	Nie preliminuje się z tego powodu, że szkoła sporządza wyroby na rachunek miejscowego Tow. tkaczy, które w zamian dostarcza bezpłatnie przędzy tak na wyrób, jakoteż do celów naukowych i opłaca wynagrodzenie uczniów.
2. Subwencye:						
a) od gminy	—	—	—	—	—	Gmina dostarcza w myśl uchwały z d. 22. kwietnia 1806 (LW. 23.760/86) bezpłatnie opału, oświetlenia i usługi.
c) od c. k. Rządu . . .	720	720	720	—	720	
d) z funduszów krajowych	1.080	779	1.080	—	1.080	
Razem . . .	1.800	1.499	1.800	—	1.800	

Rozchód.	Kwota uchwalona na rok 1899 zł.	Wynikłość w roku 1898 zł.	Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Płace:						
a) instruktor	880	800	880	—	880	
b) przodownik	420	360	420	—	420	
c) pomocniczy nauczyciel rachunków	100	42	100	—	100	
d) pomocniczy nauczyciel rysunków	120	35	120	—	120	
2. Wynajem lokalu	—	—	—	—	—	Dostarcza bezpłatnie miejscowe Towarzystwo tkaczy.
3. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . . .	200	245	200	—	200	
4. Rozmaite inne wydatki . .	80	17	80	—	80	
Razem . . .	1.800	1.499	1.800	—	1.800	

23. Kosów. Krajowy naukowy warsztat tkacki.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1899 zł.	Wynikłość w roku 1898 zł.	Wniosek na rok 1900. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	—	—	—	—	Nie preliminuje się z tego powodu, że szkoła sporządza wyroby na rachunek miejscowego Tow. tkaczy, które w zamian dostarcza bezpłatnie przędzy tak na wyrób, jakoteż do celów naukowych i opłaca wynagrodzenie uczniów.
2. Subwencye:						
a) od gminy	40	40	40	-	40	
b) od Rady powiatowej .	150	150	150	—	150	
c) od c. k. Rządu . . .	700	700	700	—	700	
d) z funduszów krajowych	1.388	1.072	1.388	—	1.388	
Razem . . .	2.278	1.962	2.278	—	2.278	

Rozchód						
1. Płace:						
a) kierownik	720	630	720	—	720	
b) na pomieszkanie dla kierownika	108	108	108	—	108	
c) przodownik	360	360	360	—	360	
d) nauczyciel rysunków, rachunkowości i korespondencyi kupieckiej . .	180	180	180	—	180	
e) katecheta	40	40	40	—	40	
f) pomocnik administrac. .	150	75	150	—	150	
— Lokal	—	—	—	—	—	Pomieszczenia dla warsztatu dostarcza Towarzystwo tkackie.
2 Opał	120	55	120	-	120	
3. Oświetlenie	60	19	60	—	60	
4. Usługa	120	120	120	—	120	
5. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . . .	300	281	300	—	300	
6. Rozmaite inne wydatki .	120	94	120	—	120	
Razem . . .	2.278	1.962	2.278	—	2.278	

24. Łańcut. Krajowy naukowy warsztat tkacki im. Franciszka Józefa.

Przychód.	Kwota uchwalona w roku 1899 zł.	Wynikłość w roku 1898 zł.	Wniosek na rok 1900. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	—	—	—	—	Nie preliminuje się z tego powodu, że szkoła sporządza wyroby na rachunek miejscowego Towarzystwa produkcyjnego i handlowego, które w zamian dostarcza bezpłatnie przędzy tak na wyrób, jakoteż do celów naukowych, i opłaca wynagrodzenie uczniów.
2. Subwencye:						
a) od gminy	250	250	250	—	250	
b) od Rady powiatowej .	300	300	300	—	300	
c) od c. k. Rządu . . .	400	400	450	—	450	
d) z funduszów krajowych	1.130	1.191	1.160	—	1.160	
Razem . . .	2.080	2.141	2.160	—	2.160	

Rozchód.	Kwota uchwalona w roku 1899 zł.	Wynikłość w roku 1898 zł.	Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Płace:						
a) instruktor	720	720	800	—	800	Więcej z powodu I. dodatku pięcioletniego w kwocie 80 zł. przypadającego od dnia 1. stycznia 1900.
b) dodatek na pomieszkanie instruktora	180	180	180	—	180	
c) przodownik	360	360	360	—	360	
2. Donajem lokalu	240	240	240	—	240	
3. Opał . . . . 4. Oświetlenie	250	245	250	—	250	
5. Usługa	180	180	180	—	180	
6. Środki naukowe	100	135	100	—	100	
7. Rozmaite wydatki . . .	50	81	50	—	50	
Razem . . .	2.080	2.141	2.160	—	2.160	

25. Rychwałd. Krajowy naukowy warsztat tkacki.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1899 zł.	Wynikłość w roku 1898 zł.	Wniosek na rok 1900. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
— Zaliczka udzielona w r. 1897 na maszynki do bicia kart	—	122	—	—	—	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	—	—	—	—	Nie prelimnuje się z tego powodu, że szkoła sporządza wyroby na rachunek miejscowego Towarz, tkaczy, które w zamian dostarcza bezpłatnie przędzy tak na wyrób, jakoteż do celów naukowych i opłaca wynagrodzenie uczniów.
2. Subwencye:						
— od gminy	—	—	—	—	—	Gmina dostarcza bezpłatnie pomieszczenia dla warsztatu wraz z opałem, oświetleniem i usługą.
a) od Rady powiatowej .	200	400	200	—	200	
b) od c. k. Rządu . . .	500	480	500	—	500	
c) z funduszów krajowych	1.055	574	1.055	—	1.055	
Razem . . .	1.755	1.576	1.755	—	1.755	

Rozchód.

1. Płace:						
a) instruktor fachowy . .	720	720	720	—	720	
b) nauczyciel czytania, pisania i rachunków . .	300	300	300	—	300	
c) przodownik warsztatowy	360	320	360	—	360	
d) katecheta	50	—	50	—	50	
2. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . . .	200	115	200	—	200	
3. Rozmaite inne wydatki .	105	106	100	—	100	Mniej wedle potrzeby.
4. Na ubezpieczenie od ognia inwentarza szkolnego . ,	20	15	25	—	25	Więcej wedle potrzeby.
Razem . . .	1 755	1.576	1.755	—	1.755	

26. Wilamowice. Krajowy naukowy warsztat tkacki.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1899 zł.	Wynikłość w roku 1898 zł.	Wniosek na rok 1900. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	—	—	—	—	Nie preliminuje się z tego powodu, że szkoła sporządza wyroby na rachunek miejscowego Towarzystwa tkaczy, które w zamian dostarcza bezpłatnie przędzy tak na wyrób jakoteż do celów naukowych i opłaca wynagrodzenie uczniów.
2. Subwencye:						
a) od gminy	200	200	200	—	200	Oprócz tego dostarcza gmina bezpłatnie pomieszczenia dla warsztatu wraz z opałem, oświetleniem i usługą.
b) od Rady powiatowej .	50	50	50	—	50	
c) od c. k. Rządu . . .	350	400	500	—	500	
d) z funduszów krajowych	700	464	630	700	1.330	
Razem . . .	1.300	1 114	1.380	700	2.080	

Rozchód.

Rozchód	1899	1898	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie
1. Płace:						
a) instruktor	720	720	800	—	800	Więcej z powodu I. dodatku pięcioletniego w kwocie 80 zł. przypadającego od dnia 1. stycznia 1900.
b) przodownik	300	300	300	—	300	
2. Na rozszerzenie lokalu . .	—	—	—	500	500	Kredyt ten wstawia się z powodu szczupłego pomieszczenia.
3. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	200	32	200	200	400	Więcej z powodu wstawienia kredytu nadzwyczajnego na zakupno dwóch krosien i maszyny do zwijania cewek.
4. Rozmaite inne wydatki . .	70	58	70	—	70	
5. Na zabezpieczenie od ognia inwentarza szkolnego . .	10	4	10	—	10	
Razem . . .	1.300	1.114	1.380	700	2.080	

27. Rakszawa. Krajowa szkoła sukiennicza.

Przychód.

Przychód	Kwota uchwalona na rok 1899 zł.	Wynikłość w roku 1898 zł.	Wniosek na rok 1900. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	—	—	—	—	Nie preliminuje się z tego powodu, że szkoła sporządza wyroby na rachunek Towarzystwa produkcyjnego i handlowego w Łańcucie, które w zamian dostarcza bezpłatnie wszelkich materyałów potrzebnych tak do wyrobów, jakoteż do celów naukowych i opłaca wynagrodzenie uczniów.
2. Subwencye:						
a) od Rady powiatowej .	500	500	500	—	500	
b) od c. k. Rządu . . .	2.500	2.500	2.800	—	2.800	
c) z funduszów krajowych	4.424	3.905	4.110	—	4.110	
Razem . . .	7.424	6.905	7.410	—	7.410	

Rozchód.

Rozchód	Kwota uchwalona na rok 1899 zł.	Wynikłość w roku 1898 zł.	Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie
1. Płace:						
a) kierownik	1.500	1.500	1.500	—	1.500	
b) istruktor tkactwa . . .	720	700	720	—	720	
c) instruktor farbiarstwa .	720	700	720	—	720	
d) nauczyciel pomocniczy .	300	300	300	—	300	
e) pomocnik kancelaryjny i nauczyciel buchalteryi i stylistyki	480	480	480	—	480	
f) przodownik w tkalni .	360	300	360	—	360	
g) pomocnik warsztatowy w tkalni	180	360	180	—	180	
h) pomocnik warsztatowy w farbiarni	180		180	—	180	
i) stróż nocny	144	140	150	—	150	Więcej z powodu nader uciążliwej służby w porze zimowej.
2. Utrzymanie lokalu . . .	400	—	100	—	100	Mniej z powodu, iż odpada kredyt nadzwyczajny na obrukowanie studni, zdrenowanie piwnic i nowe piece.
3. Opał	700	830	700	—	700	
4. Oświetlenie	100	58	50	—	50	Mniej z powodu zamierzonego zaprowadzenia oświetlenia elektrycznego.
5. Usługa	180	180	180	—	180	
6. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . . .	350	616	270	—	270	Mniej z powodu dostatecznego zaopatrzenia szkoły.
7. Rozmaite inne wydatki . .	270	336	270	—	270	Z kredytu tego pokrywane są także koszta wyjazdów kierownika do Towarzystwa produkcyjno-handlowego w Łańcucie.
8. Na ubezpieczenie budynków i inwentarza	100	95	150	—	150	Więcej z powodu urządzenia tkalni mechanicznej
— Na naprawę i wymianę pieca	—	310	—	—	—	
9. Koszta utrzymania w ruchu tkalni mechanicznej . .	740	—	1 100	—	1.100	Więcej z powodu, iż tkalnia będzie czynną przez cały rok. Kredyt zaś na r. 1899 obliczony był tylko na część roku.
Razem . . .	7.424	6.905	7.410	—	7.410	

(Pozycje *g*) i *h*): wynikłość 360 łącznie.)

E. Szkoły dla wyrobów koronkarskich i haftów.

28. Zakopane. Krajowa szkoła koronkarska.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1899 zł.	Wynikłość w roku 1898 zł.	Wniosek na rok 1900. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych . . . , ...	2.633	1.881	2 400	—	2.400	Na podstawie wynikłości za r. 1897
2. Subwencye:						
a) od c. k. Rządu . . .	700	600	800	—	800	
b) z funduszów krajowych	2.167	2.634	2.250	—	2.250	
Razem . . .	5.500	5.115	5.450	—	5.450	

Rozchód.	Kwota uchwalona na rok 1899 zł.	Wynikłość w roku 1898 zł.	Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Płace:						
a) kierowniczka szkoły . .	1.000	1.000	1.000	—	1.000	Kierowniczka ma płacę 840 zł. i drugi dodatek pięcioletni od 1-go września 1897 w kwocie 80 zł.
b) nauczycielka pomocn. I.	360	360	360	—	360	
c) „ „ II.	200	200	200	—	200	
d) „ „ III.	200	200	200	—	200	
e) nauczyciel rysunków .	240	240	240	—	240	
f) katecheta	50	40	50	—	50	
g) nauczyciel czytania, pisania i rachunków . .	120	120	120	—	120	
h) pomocnik kancelaryjny .	180	180	180	—	180	
2 Wynajem lokalu	400	400	400	—	400	
3. Opał	100	56	100	—	100	
4. Oświetlenie	60	27	60	—	60	
5. Usługa . , ...	100	100	100	—	100	
6. Materyał	600	283	550	—	550	Mniej wedle potrzeby.
7. Uzupełnienie inwentarza .	50	80	50	—	50	
8. Środki naukowe	100	52	100	—	100	
9. Rozmaite inne wydatki .	140	205	140	—	140	
10. Wynagrodzenie uczenic . .	1.600	1.572	1.600	—	1.600	
Razem . . .	5.500	5.115	5.450	—	5.450	

29. Bobowa. Krajowa szkoła koronkarska.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1899 zł.	Wynikłość w roku 1898 zł.	Wniosek na rok 1900. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	—	200	—	200	
2. Subwencye:						
a) od Rady powiatowej . . .	—	—	100	—	100	
b) od c. k. Rządu	—	—	400	—	400	
c) z funduszów krajowych . .	—	—	230	—	230	
Razem . . .	—	—	930	—	930	

Rozchód.

Rozchód.	Kwota uchwalona na rok 1899 zł.	Wynikłość w roku 1898 zł.	Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.
1. Płaca nauczycielki	—	—	600	—	600
2. Materyał	—	—	100	—	100
3. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	—	—	50	—	50
4. Wynagrodzenie uczenic . .	—	—	150	—	150
5. Rozmaite inne wydatki . .	—	—	30		30
Razem . . .	—	—	930	—	930

30. Maków. Szkoła hafciarska.

Przychód.	Kwota uchwalona w roku 1899 zł.	Wynikłość w roku 1898 zł.	Wniosek na rok 1900. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
Zapas funduszu obrotowego za r. 1897	—	4	—	—	—	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	150	129	300	—	300	Więcej z powodu wzrostu produkcyi.
2. Subwencye:						
a) od gminy	48	48	48	—	48	
b) od Rady powiatowej .	25	—	25	—	25	
c) od c. k. Rządu . . .	400	350	400	—	400	
d) z funduszów krajowych	794	790	864	—	864	
Razem . . .	1.417	1.321	1.637	—	1.637	

Rozchód.	Kwota uchwalona w roku 1899 zł.	Wynikłość w roku 1898 zł.	Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Płace:						
a) nauczycielka kierująca .	600	600	600	—	600	
b) nauczycielka pomocnicza	180	180	200	—	200	Więcej z powodu zwiększonej ilości uczenic.
c) katecheta	100	100	100	—	100	
d) ryczałtowy zwrot kosztów podróży za fachowy nadzór	100	100	100	—	100	
2. Opał . . . . } 3. Usługa . . . . }	50	50	50	—	50	Stowarzyszenie pożyczkowe „Wzajemna pomoc“ w Makowie, dostarcza dla szkoły na mocy umowy do LW. 36.118/95 dwóch pokoi za zwrotem kosztów opału i usługi w kwocie 50 zł. rocznie.
4. Oświetlenie	12	—	12	—	12	
5. Materyał	50	160 (łącznie poz. 5 i 6)	150	—	150	Więcej z powodu zwiększonej produkcyi jak poz. 1. dochodów.
6. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . . .	100		200	—	200	Więcej z powodu zwiększonej frekwencyi.
7. Wynagrodzenie uczenic .	150	98	150	—	150	
8. Rozmaite inne wydatki . .	75	33	75	—	75	
Razem . . .	1.417	1.321	1.637	—	1.637	

31. Sieniawa. Kurs dla podmajstrzych murarskich.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1899 zł.	Wynikłość w roku 1898 zł.	Wniosek na rok 1900. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Subwencye:						
a) od gminy	—	—	300	—	300	
b) od Rady powiatowej .	—	—	200	—	200	
c) od J. O. ks. Adama Czartoryskiego	—	—	50	—	50	
d) z funduszów krajowych	—	—	300	—	300	
Razem . . .	—	—	850	—	850	

Rozchód.

1. Wynagrodzenie za kierownictwo kursu . , , .	—	—	150	—	150	
2. Opłata za naukę zawodową	—	—	360	—	360	
3. Opłata za naukę uzupełniającą	—	—	180	—	180	
4. Środki naukowe	—	—	160	—	160	
Razem . . .	—	—	850	—	850	

32. Lwów. Krajowa keramiczna stacya doświadczalna przy c. k. szkole politechnicznej.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1899 zł.	Wynikłość w roku 1898 zł.	Wniosek na rok 1900. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Dochody własne:						
a) opłata za badanie materyałów na ich przydatność przemysłową, niemniej opłaty od przemysłowców, fabryk i w ogóle za czynności w ich interesie przez stacyę wykonane	500	597	500	—	500	
b) dochód ze sprzedaży typowych wyrobów stacyi, jak wzorów zastosowania szkliw, polew, farb, emalij i nowych technik stacyi	100	41	100	—	100	
c) opłaty od praktykantów pobierających naukę w stacyi	30	—	30	—	30	
2. Dotacya z funduszu krajow.	4.550	4.550	4.550	—	4.550	
Razem . . .	5.180	5.188	5.180	—	5.180	

Rozchód.

Rozchód.	Kwota uchwalona na rok 1899 zł.	Wynikłość w roku 1898 zł.	Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Płaca dyrekt. stacyi 2 000 zł. dodatek aktywalny 360 „ I. dodat. pięcioletni 200 „ II. „ „ 200 „	2.760	2.760	2.760	—	2.760	Drugi dodatek pięcioletni rozpoczął się 26. maja 1896.
2. Płaca adjunkta	720	720	720	—	720	
3. Płaca laboranta po 60 zł. miesięcznie	720	720	720	—	720	
4. Usługa po 25 zł miesięcznie	300	300	300	—	300	
5. Uzupełnienie ingredencyi keramicznych	100	168	100	—	100	
6. Opał lokalu stacyi . . .	150	120	150	—	150	
7. Opał pieców technicznych .	120	141	120	—	120	
8. Gaz do oświetlania i do celów technicznych	100	127	100	—	100	
9. Koszta kancelaryjne, frachty i portorya	80	70	80	—	80	
10. Biblioteka i czasopisma .	80	26	80	—	80	
11. Wydatki nieprzewidziane .	50	36	50	—	50	
Razem . . .	5.180	5.188	5.180	—	5.180	

LW. 53.594/99.

Alegat do rubr. XVII. wydatków prelim. fund. kraj. na rok 1900.

PRELIMINARZ

funduszu koszar krajowych

na rok

1900.

LW. 48.032/99.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900. zwyczajne	Wniosek na rok 1900. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899
			Złote austryackie			
		Dochody.				
I.	1.	Pozostałość kasowa z r. 1899	5.500	—	20.581	30 000
II	2	Wynagrodzenie za koszary	72.321	—	72.964	71.080
III.	3.	Odsetki od kapitałów chwilowo lokowanych	1.094	—	2.181	1.020
IV.	4.	Dotacya z funduszu krajowego	54.000	—	28.400	55.600
		Suma dochodów .	132.915	—	124.126	157.700
		z porównania ze sumą wydatków:	142.915			
		wynika **niedobór** *w kwocie* .	10.000			

Niedobór ten znajdzie pokrycie w roku 1901 w zwyczajnych dochodach tego funduszu, ewentualnie zaś chwilowo w zarezerwowanym, jak niżej zapasie kasowym w kwocie 23.450 zł. przeznaczonym na wypłatę kosztów utrzymania koszar krajowych, która to kwota podług wszelkiego prawdopodobieństwa nie będzie musiała być naraz wypłaconą, skoro wojskowość dotąd nieprzedłożyła jeszcze sprawdzonego przez wyższe władze rachunku budowy.

Wyjaśnienia:

Do rubr. I. Dotychczasowe dochody funduszu lokowane na 4% rachunku bieżącym w Banku kraj. wyniosą wraz ze spodziewanemi odsetk. po 31/12 1899 . . 56.800 zł.

z tego w II. półroczu wypada zapłacić:

1. 4% odsetki za II. półrocze 1899 . . . . 27.600 zł.
2. Rezerwowaną sumę na konserwacyę za czas od 1/9 1896 do 31/12 1899 . . . . 23.450 „
3. Należytości przenośne, intabulacyjne, kancelaryjne, wydatki syndyka i inne . . . . 250 „ 51 300 „

zapas j. w. . 5.500 zł.

Do rubr. II. Wynagrodzenie roczne za:

1. koszary we Lwowie . . . . 19.813 zł. 85½ ct.
2. „ w Zaleszczykach . . . . 12.619 „ 90 „
3. „ „ Trembowli . . . . 11.875 „ 55 „
4. „ „ Rawie ruskiej . . . . 11.875 „ 55 „
5. „ „ Mostach wielkich . . . . . . 9.804 „ 40 „
6. pomieszkanie pułkownika w Mostach wielkich . . 1.119 „ 56 „
7. „ sztabu i pionierów w Mostach wielkich 1.639 „ 41½ „
8. szpital w Mostach wielkich . . . . 1.095 „ 15 „
9. szpital w Zaleszczykach . . . . 1.277 „ 85 „
10. wynagrodzenie za krytą ujeżdżalnię we Lwowie za czas od 1. lipca do 31. grudnia 1900 po 6% od kapitału 40 000 zł., podług umowy przyjętej przez c. i k. państwowe Ministerstwo wojny, reskrypt. Oddział. 8. Nr. 1.588/H.B. z 13. maja 1899 (LW. 52 019/99) . 1.200 „ — „ 72.321 zł.

Do rubr. III. Dochód podano w przybliżeniu z powodu znaczniejszych wypłat w II. półroczu 1900 roku . . . . 1.094 zł.

Do rubr. IV. Na podstawie uchwały Wys. Sejmu z dnia 8/2 1895 . . . . 54.000 zł.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900. zwyczajne	Wniosek na rok 1900. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899.
			Złote austryackie			
		Wydatki.				
I.	1.	Częściowa spłata pożyczki $1^1/_2$-milionowej (7. i 8. rata)	40 000	—	40.000	40.000
II.	2.	$4^0/_0$ Odsetki od pożyczki $1^1/_2$-milionowej wziętej od c. k. Dyrekcyi galicyjskiego funduszu propinacyjnego . .	54.000	—	57 200	55.600
III.	3.	Asekuracya budynków koszar krajowych	1.400	—	1.000	2.000
IV.	4.	Konserwacya " " "	7.215	—	—	23.450
V.	5.	Koszta budowy krytej ujeżdżalni w koszarach Cesarza Franciszka Józefa na Wulce we Lwowie . . .	40.000	—	—	—
VI.	6.	Zwrot reszty kosztów budowy c. k. Skarbowi wojskowemu	—	—	—	35.840
VII.	7	Należytości przenośne, koszta syndyka i rozmaite inne	300	—	593	810
		Suma wydatków . .	142.915	—	98.793	157.700

Wyjaśnienia:

Do rubr. I. Na podstawie uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 8/2 1895 . . 40.000 zł.

Do rubr. II. Dnia 31/12 1899 wyniesie niespłacona reszta pożyczki
$1^1/_2$-milionowej kwotę . . . . 1,380.000 zł.
Dnia 1/1 1900 spłaconą będzie 7. rata . . . . . . 20.000 „
Zostanie dług . 1,360.000 zł.
Od tej sumy $4^0/_0$ odsetki za czas od 1/1 do 30/6 1900 wyniosą . . . . 27.200 zł.
a gdy 1/7 1900 spłaci się 8. ratę . . . . 20.000 zł.
Zostanie dług . 1,340.000 zł.
Od tej sumy $4^0/_0$ odsetki za czas od 1/7 do 31/12 1900 wyniosą . . 26.800 „
preliminuje się razem przeto jak wyżej 54.000 zł.

Do rubr. III. Preliminuje się z uwzględnieniem większych wydatków z powodu asekuracyi nowej miejskiej krytej ujeżdżalni na Wulce we Lwowie . . 1.400 zł.

Do rubr. IV. $^1/_2{}^0/_0$ od kosztów budowy 1,423.000 zł. za cały rok 7.115 zł.
i $^1/_2{}^0/_0$ od kosztów budowy ujeżdżalni 40.000 zł. za pół roku 100 „ 7.215 zł.

Do rubr. V. Na podstawie uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 4. marca 1899 (LW. 14.989/99) ma być wojskowości wypłaconą d. 1. lipca 1900 suma . 40.000 zł.

Do rubr. VII. W przybliżeniu z uwzględnieniem niespłaconych jeszcze należytości 300 zł.

LW. 53.594/99.

Alegat do preliminarza funduszu krajowego na rok 1900.

PRELIMINARZ

przychodu i rozchodu podatków państwowych Galicyi i Wielkiego Księstwa krakowskiego

na rok

1900

(z 1-nym załącznikiem)

udzielony przez c. k. krajową Dyrekcyę Skarbu we Lwowie odezwą z dnia 25. lipca 1899, l. 74.584 (LW. 51.060/1899).

L. porządkowa	Nazwa rubryk	Czysty wynik za rok 1898 za lata ubiegłe i rok bieżący		Przyzwolony budżet na rok 1899		Preliminowano na rok 1900		przeto w porównaniu: z wynikiem roku 1898 — mniej		z wynikiem roku 1898 — więcej		z kwotą preliminowaną 1899 roku — mniej		z kwotą preliminowaną 1899 roku — więcej	
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
	Przychód.														
1	Podatek gruntowy . . .	4,308.475	—	4,469.800	—	4,970.000	—	661.525	—	—	—	500.200	—	—	—
2a	„ domowo-czynszowy . .	2,044.141	—	1,858.100	—	2.010.000	—	—	—	34.141	—	151.900	—	—	—
2b	„ klasowy	1,492.302	—	1,530.000	—	1,730.000	—	237.698	—	—	—	200.000	—	—	—
3	5% podatek od dochodu z domów uwolnionych od podatku czynszowego .	211,926	—	210.000	—	220.000	—	8.074	—	—	—	10.000	—	—	—
4	Podatki osobiste	4,083.563	—	4,433.400	—	3,842.250	—	—	—	241.313	—	—	—	591.150	—
5	Egzekutne	547.741	—	542.500	—	520.000	—	—	—	27.741	—	—	—	22.500	—
6	Odsetki zwłoki	86.493	—	85.000	—	80.000	—	—	—	6.493	—	—	—	5.000	—
7	Grzywny	6.189	—	—	—	4.500	—	—	—	1.689	—	4.500	—	—	—
	Suma .	12,780.830	—	13,128.800	—	13,376.750	—	907.297	—	311.377	—	866.600	—	618.650	—
	Rozchód.							595.920	—			247.950	—		
1	Remuneracye	10.310	—	10.000	—	15.000	—	4.690	—	—	—	5.000	—	—	—
2	Koszta egzekucyjne . . .	489.739	—	490.000	—	525.000	—	35.261	—	—	—	35.000	—	—	—
	Suma .	500.049	—	500.000	—	540.000	—	39.951	—	—	—	40.000	—	—	—

UWAGA. Ile z kwoty preliminowanej na rok 1900, podlegające dodatkom krajowym podatki, odnoszą się do Galicyi wschodniej, a ile do Wielkiego Księstwa krakowkowskiego zapodać nie można, preliminuje się bowiem na podstawie przecięcia dochodu z ostatnich trzech lat z całego kraju koronnego.

ad 4) W sumie 4.083.563 zł. mieści się czysty przychód dotychczasowego podatku zarobkowego i dochodowego w kwocie 949.460 zł. a w sumie 4,433.400 zł. za rok 1899 mieści się dotychczasowy podatek zarobkowy i dochodowy w kwocie 150.000 zł.

Preliminarz szczegółowy

bezpośrednich podatków osobisto-dochodowych na r. 1900.

Rodzaj podatku	Dochód netto w r. 1898 wedle zamknięcia rachunków	Należytość: za r. 1898 (sprawdzona należytość)	Należytość: za r. 1899 (wedle ewentualnego oszacowania)	Preliminowana: Należytość roczna (przypisana na r. 1900)	Preliminowana: Suma opustów i odpisów na r. 1900 pro praeterito et pro currento	Wedle wniosku c. k. kraj. Dyrekcyi Skarbu należy wstawić do preliminarza na r. 1900 jako spodziewany dochód *netto* na: Należytość zaległą	Należytość bieżącą	Razem
	zł. a. w.							
Ogólny podatek zarobkowy:								
a) skontyngentowany	854 350	1,124.900	1,120.900	1,229.400	368.000	246.000	738.000	984.000
b) nieskontygentowany	67.532	155.100	170.000	160.000	48.000	32.000	96.000	128.000
Suma ogólnego podatku zarobkowego	921.882	1,280.000	1,290.900	1,389.400	416.000	278.000	834.000	1,112.000
Podatek zarobkowy od domokrążców i wędrownych przedsiębiorstw	3.974	4.250	4.500	4.950	—	—	4.950	4.950
Podatek zarobkowy od przedsiębiorstw obowiązanych do publicznego składania rachunków	925.021	737.900	1,200.000	1,230.000	369.000	246.000	738.000	984.000
Podatek rentowy:								
a) w drodze potrąceń	237.704	236.600	260.000	290.000	—	58.000	174.000	232.000
b) na podstawie zeznań	37.121	73.050	80 000	90.000	27.000	18.000	54.000	72.000
Suma podatku rentowego	274.825	309.650	340.000	380.000	27.000	76.000	228.000	304.000
Podatek osobisto-dochodowy:								
a) od osobiście obowiązanych	648.301	1,239.400	1,300 000	1,365.000	400.000	273.000	819.000	1,092.000
b) od pracodawców	113.598	130.700	140 000	147.000	43.000	29.400	88.100	117.500
c) od poborów urzędników dworu i państwa:								
α) zarachowane w sub-dzienniku podatków bezpośrednich	62.604	—	—	—	—	—	—	—
β) z obcych etatów	151.807	214.400	230.000	241.500	—	48.300	145.000	193.300
Suma podatku osobisto-dochodowego	976.310	1,584.500	1,670 000	1,753.500	443.000	350.700	1,052.100	1,402.800
Podatek od wyższych płac:								
a) od poborów urzędników dworu i państwa:								
α) zarachowane w sub-dzienniku podatków bezpośrednich	5.225	—	—	—	—	—	—	—
β) z obcych etatów	7.292	12.500	13.000	13.500	—	2.500	8.000	10.500
b) od poborów urzędników krajowych, gminnych i prywatnych	19.574	27.350	28.500	30.000	9.000	6.000	18.000	24.000
Suma podatku od wyższych płac	32.091	39 850	41.500	43.500	9.000	8.500	26.000	34.500
Ogółem	3,134.103	3,956 150	4,546 900	4,801.350	1,264.000	959.200	2,883.050	3,842 250

WYKAZ

a) podatków państwowych preliminowanych na rok 1900, od których **mają** być pobierane dodatki krajowe.

Liczba porządk.	Rodzaj podatku	Pojedyńczo zł.	Razem zł.
1	**Podatek gruntowy.**	—	4,970.000
2	**Podatek domowy.**		
	a) domowo-czynszowy	2,010.000	
	b) „ -klasowy	1,730.000	
	c) 5% od domów wolnych od podatku czynszowego . .	220.000	3,960.000
3	**Inne podatki.**		
	a) ogólny zarobkowy	1,112.000	
	b) zarobkowy od domokrążców i wędrownych przedsiębiorstw .	4.950	
	c) zarobkowy od przedsiębiorstw obowiązanych do publicznego składania rachunków	984.000	
	d) podatek rentowy od fasyonowanych	72.000	
	e) „ od wyższych płac	34.500	2,207,450
	Suma ogólna a) .		**11,137.450**

b) podatków państwowych na rok 1900, od których **nie mają być** pobierane dodatki krajowe.

Liczba porządk.	Rodzaj podatku	Pojedyńczo zł.	Razem zł.
1	Podatek rentowy pobierany w drodze potrąceń . . .	—	232.000
2	„ osobisto-dochodowy cały	—	1,402.800
3	Egzekutne	—	520.000
4	Odsetki zwłoki	—	80.000
5	Grzywny	—	4.500
	Suma ogólna b) .	—	**2,239.300**

Zestawienie.

Suma a)	11,137.450	zł.
„ b)	2,239.300	„
Razem .	13,376.750	zł.

zgodnie z preliminarzem podatków państwowych na rok 1900.

WYKAZ

sprawdzonej należytości podatków za rok 1898, sporządzony na podstawie szczegółowych wykazów, nadesłanych przez c. k. urzędy podatkowe.

Rodzaj podatku	Pierwotna należytość zł.	ct.	Odpisano w ciągu roku zł.	ct.	Sprawdzona należytość za rok 1898 zł.	ct.
Podatek gruntowy	5,280.669	45½	93.855	51½	5,186.813	94
„ domowo-klasowy . . .	1,825.371	54	44.450	46	1,780.921	08
„ domowo-czynszowy . . .	2,564.270	00½	155.933	36	2,408.336	64½
„ zarobkowy	1,854.970	34	62.612	44½	1,792.357	89½
„ dochodowy i rentowy . .	460.475	69½	4.457	52	456.018	17½
Razem .	11,985.757	03½	361.309	30	11,624.447	73½

LW. 15.681/99.

Aleg 11

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o zamknięciu rachunków funduszów krajowych za rok 1898.

Wysoki Sejmie!

W wykonaniu postanowień §. 18. statutu krajowego i §. 6. instrukcyi, przedkłada Wydział krajowy zamknięcia rachunków wszystkich pod zarządem Reprezentacyi kraju zostających funduszów za rok 1898. a mianowicie:

pod lit. A. funduszów budżetem objętych,
" " B. " " nieobjętych,
" " C. funduszu propinacyjnego miast,
" " D. " pożyczkowego dla gmin na budowę koszar,
" " E. " koszar krajowych,
" " F. " byłego galic. korpusu ochotników,
" " G. " dla spółek wodnych,
" " H. " dla gmin na budowę szkół,
" " J. " kolejowego,
" " K. stałego funduszu przemysłowego,
" " L. funduszu pożyczkowego dla kółek rolniczych,
" " M. stałego funduszu hodowlanego,
" " N. funduszu pożyczkowego dla przemysłu rolniczego,
(K.–N.: administrowanych w Banku krajowym)
" " O. sumaryczne zestawienie obrotu *brutto* i stanu majątkowego wszystkich funduszów krajowych.

Dział A. zawiera fundusze budżetem objęte.

1. Fundusz krajowy w ściślejszem znaczeniu, wraz z szczegółowymi rachunkami:
   a) szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie,
   b) szkół rolniczych, folwarku, szkoły gorzelnictwa, gorzelni krajowej i stacyj kontrolnych i doświadczalnych w Dublanach,
   c) szkoły rolniczej, tudzież folwarku w Czernichowie,
   d) szkół niższych rolniczych w Horodence, Jagielnicy, Kobiernicach, i Bereżnicy,
   e) szkoły ogrodniczej w Tarnowie,
   f) szkoły uprawy i wyprawy lnu i konopi w Gródku,
   g) składów publicznych krajowych w Krakowie.
2. Fundusz szkolny krajowy i krajowy fundusz szkolny emerytalny.

3.–33. Fundusz krajowych zawodowych szkół i naukowych warsztatów przemysłowych.

34.—35. Krajowy szpital powszechny we Lwowie (2 oddziały).

36. Fundusz podrzutków we Lwowie.

37. Zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.
38.—41. Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie (4 oddziały).
42. Fundusz policyi krajowej.
43. Fundusz pożyczki krajowej z r. 1883.
44. „ „ „ z r. 1884.
45. „ „ „ „ 1885.
46. „ „ „ „ 1891.
47. „ „ „ „ 1893.
48. „ pożyczkowy na drogi powiatowe i gminne.
49. „ regulacyi rzeki Gniłej Lipy.
50. „ „ potoku Kisieliny.
51. „ „ rzeki Łęgu.
52. „ „ „ Trześniówki.
53. „ „ potoku Krzemienicy z Babulówką i Trześni.
54. „ „ rzeki Brnia Nowego z dopływami.
55. „ „ „ Białej z dopływami i uzupełnienia prawego brzegu Dunajca.
56. „ dla uzupełnienia prawego brzegu Wisły między Podgórzem a Niepołomicami.
57. „ „ zabudowania potoków górskich w dorzeczu Skawy.
58. „ regulacyi rzeki Bugu od Pełtwi do granicy państwa.
59. „ na zabudowanie potoku górskiego Michałów.
60. „ „ „ „ „ Niszkówki.
61. „ regulacyi Złotej Lipy.
62. „ osuszenia bagien Łańcucko-Jarosławskich.
63. „ regulacyi potoku Dumnego.
64. „ obwałowania lewego brzegu Dunajca.
65. „ regulacyi rzeki Przegnojówki.
66. „ osuszenia bagien Stojanowskich.
67. „ dla zabudowania potoków górskich w dorzeczu Dniestru.
68. „ na zabudowanie potoku Glińsko.
69. „ regulacyi środkowej sekcyi rzeki Gniłej Lipy.
70. „ zabudowania potoku Bystra.
71. „ emerytury dozorców melioracyjnych.
72. „ kultury krajowej.
73. „ stanowy sierociński.
74. „ Aleksandra hr. Stadnickiego.
75. „ pożyczki krajowej z r. 1873.
76. „ podrzutków w Krakowie.

Dział B. zawiera fundusze budżetem nieobjęte.

1. Fundusz pomnika Kościuszki.
2.—210. Fundusze stypendyjne.
210*a*). Administrację dóbr Winniki.
210*b*). Fundusz galicyjskich inwalidów wojskowych.
211. „ niżankowickich „ „
212. „ posagowy Jana i Filipiny Komarnickich.
213. Zakład narodowy im. Ossolińskich.
214. Fundusz zapomogi byłego obwodu tarnowskiego.
215. „ budowy domu podrzutków we Lwowie.
216. „ ś. p. Pelagii Russanowskiej.
217. „ szkół ludowych z r. 1872.
218. „ Wincentego Łodzia Ponińskiego.
219. „ Franciszka Kochmana dla literatów.
220. „ „ „ „ dziewcząt służących.
221. „ ś. p. Maryi Jędrzejowiczowej.
222. „ pomnika hr. Gołuchowskiego.
223. Fundacyę sandecką „Dom roboczy“.
224. Fundusz hr. Weissenwolffowej.

225. Fundusz ś. p. Piotra hr. Wodzickiego.
226.—231. Fundusz ś. p. d-ra Józefa H. Malinowskiego.
232. Fundusz Karola Brzozowskiego dla bursy stanisławowskiej.
233. „ im. A. Schiffnera.
234. „ Maryi Mochnackiej dla ciemnych.
235. „ Edwarda Lewińskiego dla włościan.
236. Fundacyę ś. p. Anny Helclowej.
237. Fundusz „Macierzy polskiej".
238. Fundusz Feliksy z hr. Golejewskich Czarkowskiej.
239.—240. Fundusz z legatu ś. p. Józefa Ciemierzyńskiego.
241. Fundusz ku podniesieniu rybactwa.
242. „ Teofili i Malwiny Łukowskich.
243. Fundacyę posagową ś. p. Siemianowskich dla dziewcząt.
244. „ ś. p. Siemianowskich dla wdów po nauczycielach.
245. „ hr. Weissenwolffowej dla dotkniętych wielką chorobą.
246. „ ś. p. Leonarda Wężyka na rzecz szkoły rolniczej w Czernichowie.
247. „ bursy ks. Leona Sapiehy dla kandydatów na nauczycieli szkół ludowych.
248. „ Franciszka Steczkowskiego z Jasła.
249. „ posagową ś. p. Zaremby Skrzyńskiego dla panien szlacheckich.
250. „ „ „ „ „ „ dziewcząt wiejskich.
251. „ domu ubogich w Strzeliskach nowych.
252. „ Piotra Krzeczunowicza dla nieuleczalnych i rekonwalescentów.
253.—255. Fundusze im. Józefa Kosvitzkiego.
256. Fundusz im. Henryka Starzewskiego.
257. „ zboru św. Klaudyi.
258. „ emerytury aktorów sceny polskiej we Lwowie.
259. „ Krupacza Józefa dla c. k. inwalidów wojskowych.
260. „ ś. p. Wiktora hr. Baworowskiego.
261.—262. Fundacyę ś. p. Ludwiki z hr. Dunin Borkowskiej Niezabitowskiej.
263. Fundusz na zakupno książek dla zakładów przemysłowych w kraju.
264.—266. Fundacyę Tytusa Kielanowskiego.
267. Fundacyę Wacława Tyzenhauza.
268. „ ks. Karoliny Lubomirskiej.
269. „ Maryem Gewürtzowej.
270. „ ks. Szaflarskiego dla Czarnego Dunajca.
271. „ „ „ „ Dębicy.
272. „ hr. Róży Lanckorońskiej.
273. „ Konstantego i Michaliny Pietruskich.
274. Depozyta gminne i serwitutowe.
275. Depozyta ogólne.

Ogółem działy A. i B. obejmują 351, zaś razem z funduszami działów C., D., E., F., G., H., J., K., L., M., N. 362 funduszów.

Za rok 1897 wykazano w tych działach . .	357 funduszów
w porównaniu z obecnie wykazaną ilością .	362 „
okazuje się przybytek . .	5 funduszów.

A mianowicie: I. Przybyły:

1. Fundusz kraj. szkoły koszykarskiej w Strychańcach.
2. „ „ warsztatu dla wyrobu zabawek w Jaworowie.
3. „ „ „ szewskiego w Dobczycach.
4. „ zabudowania potoku Bystra.
5. „ stypendyjny Andrzejowskiej Zofii.
6. „ „ ks. Sutorskiego Antoniego.
7. „ „ Szczepanowskiego Karola.
8. „ „ Bertoliego Dyonizego.
9. „ „ Riegera Władysława.
10. Fundacya Pietruskich Konstantego i Michaliny.

II. Ubyły:

1. Fundusz kraj. warsztatu szewskiego w Uhnowie.
2. „ „ szkoły koronkarskiej w Starym Sączu.
3. „ pożyczki krajowej z roku 1888.
4. „ dla zabudowania potoków górskich w dorzeczu Stryja.
5. „ zapomogi z r. 1868.

Nadto ubył także fundusz krajowych składów publicznych we Lwowie, ubytek wszakże ten nie wpłynął na zmniejszenie ilości funduszów, ponieważ rzeczone składy stanowiły tylko subdział funduszu krajowego w ściślejszem znaczeniu.

Z porównania przybytku . . .	10 funduszów
z ubytkiem	5 „
okazuje się przybytek j. w. . . .	5 funduszów

W formie zamknięć nie nastąpiła żadna zasadnicza zmiana; trzymano się bowiem ściśle uchwał Wysokiego Sejmu z dnia 14. października 1878, z dnia 21. grudnia 1885 i formy zamknięcia za rok 1894, którą Wysoki Sejm, uchwalając na posiedzeniu dnia 10. stycznia 1896 absolutoryum, tem samem z zatwierdzeniem do wiadomości przyjął.

Według **sumarycznego wykazu wydatków i dochodów** wszystkich budżetem objętych funduszów, wynik jest następujący:

	W funduszach: krajowym i z tegoż dotowanych:	W funduszach: samoistnych niedotowanych:
Wydatki w porównaniu z budżetem większe o	915.754 zł.	5.504 zł.
Dochody od budżetu większe o . .	1,076.809 „	— „
„ „ „ mniejsze o . .	— „	1.929 „
Wynik korzystniejszy od budżetu o . .	161.055 zł.	— zł.
„ niekorzystniejszy od budżetu o .	— „	7.433 „

Poniżej objaśniamy szczegółowo, jak powstał korzystniejszy od budżetu wynik w funduszu krajowym i w funduszach z niego dotowanych. Tutaj zaznaczamy tylko, że pomijając mniejsze różnice w dochodach i w wydatkach złożył się na ten wynik głównie dochód większy o 382.987 zł. z dodatków do podatków, spowodowany większym wpływem zaległości za lata ubiegłe, a zarazem ostrożnością w preliminowaniu tego dochodu, jaką Wysoki Sejm dla uniknięcia niedoboru słusznie zachował, przyjąwszy za podstawę w uchwalonym budżecie na rok 1898 wydatność 1 ct. dodatków krajowych w kwocie 112.510 zł., gdy wedle zamknięcia rachunków wydatność ta (mimo strącenia z dochodu dodatków zwrotu nadpłat tych dodatków z lat ubiegłych w sumie 378.350 zł.) obliczona w braku innych dat na podstawie repartycyi dodatków w budżecie na rok 1898 — uczyniła 118.855 zł.

Wynik niekorzystniejszy w funduszach samoistnych niedotowanych pochodzi głównie z niekorzystniejszych różnic budżetowych w funduszu pożyczki krajowej z roku 1873, w odnośnem zamknięciu rachunków bliżej objaśnionych.

W funduszu pożyczkowym na drogi powiatowe i gminne, dla którego osobny budżet nie został uchwalony, wydatki wynoszą:

a) na bezprocentowe pożyczki Wydziałom powiatowym i innym wydatki		33.200 zł. — ct.
b) na lokacye w funduszu krajowym . . .		68.087 „ 19 „
Razem		101.287 zł. 19 ct.
Wydatki te pokryto własnymi zasobami funduszu w kwocie .	81.287 zł. 19 ct.	
oraz dotacyą z Rubr. XVII., poz. 413 f) wydatków funduszu krajowego	20.000 „ — „	101.287 „ 19 „

W aktywach posiada ten fundusz:

a) w zwrotach pożyczek od Wydz. pow.	264.245 zł. 50 ct.	
b) na lokacyi w funduszu krajowym	64.345 „ 68 „	328.591 zł. 18 ct.

Do tego działu należą jeszcze następujące fundusze, których specyalne zamknięcia rachunków wykazują:

	Dochody wraz z pozostałością kasową z ubiegłego r.	Wydatki	Pozostałość kasowa z końcem r. 1898
1 Fund. reg. rzeki Gniłej Lipy:			
a) fundusz regulacyjny .	12.040 zł. 84 ct.	659 zł. 32 ct	11.381 zł. 52 ct.
b) „ konserwacyjny .	4.618 „ 70 „	— „ — „	4.618 „ 70 „
2. Fund. reg. potoku Kisieliny:			
a) fundusz regulacyjny .	64.239 „ 93½ „	63.276 „ 82½ „	963 „ 11 „
b) „ konserwacyjny .	682 „ 82 „	11 „ 88 „	670 „ 94 „
3. Fund. reg. rzeki Łęgu:			
a) fundusz regulacyjny .	39.640 „ 92 „	38.472 „ 37 „	1.168 „ 55 „
b) „ konserwacyjny .	7.756 „ 15 „	— „ — „	7.756 „ 15 „
4. Fund. kons. rzeki Trześniówki:			
a) fundusz konserwacyjny .	2 067 „ 60 „	1.832 „ 37 „	235 „ 23 „
b) „ rezerwowy . .	4.251 „ 49 „	539 „ 78 „	3.711 „ 71 „
5. Fund. reg potoku Krzemienicy z Babulówką oraz Trześni i Rowu:			
a) fundusz regulacyjny .	43.810 „ 11 „	42.401 „ 42 „	1.408 „ 69 „
b) „ konserwacyjny .	325 „ 66 „	— „ — „	325 „ 66 „
6. Fund. reg. rzeki Nowego Brnia z dopływami:			
a) fundusz regulacyjny .	26.705 „ 11½ „	24.125 „ 52½ „	2.579 „ 59 „
b) „ konserwacyjny .	1.921 „ 92 „	55 „ 89 „	1.866 „ 03 „
7. Fund. reg. rzeki Białej z dopływami i uzupełnienia prawego brzegu Dunajca:			
a) fundusz regulacyjny .	144.775 „ 05½ „	139 462 „ 75½ „	5.312 „ 30 „
b) „ konserwacyjny .	6.393 „ 30 „	144 „ 37 „	6.248 „ 93 „
8. Fundusz dla zabudowania potoków górskich w dorzeczu Skawy:	28.813 „ 79 „	17.063 „ 36 „	11.750 „ 43 „
9. Fundusz dla uzupełnienia prawego brzegu Wisły między Podgórzem a Niepołomicami:			
a) fundusz regulacyjny .	69.210 „ 52 „	58.814 „ 89 „	10.395 „ 63 „
b) „ konserwacyjny .	1.748 „ 08 „	— „ — „	1.748 „ 08 „
10. Fund. reg. rzeki Bugu:			
a) fundusz regulacyjny .	64.853 „ 24 „	29.741 „ 93 „	35.111 „ 31 „
b) „ konserwacyjny .	1.009 „ 72 „	— „ — „	1.009 „ 72 „
11. Fund. na zabudowanie potoku górskiego Michałów:			
a) fundusz regulacyjny .	756 „ 44 „	756 „ 44 „	— „ — „
b) „ konserwacyjny .	117 „ — „	— „ — „	117 „ — „
12. Fund. na zabudowanie potoku górskiego Niszkówki . .	12.068 „ 13 „	10.429 „ 93½ „	1.638 „ 19½ „
13. Fund. reg. rzeki Złotej Lipy:			
a) fundusz regulacyjny .	23.374 „ 29 „	22.262 „ 66 „	1.111 „ 63 „
b) „ konserwacyjny .	213 „ — „	21 „ 72 „	191 „ 28 „
14. Fund. osuszenia bagien w pow. łańcuckim i jarosławskim .	11.091 „ 29 „	8.631 „ 34 „	2.459 „ 95 „
15. Fund. reg. potoku Dumnego .	13.509 „ 21 „	3.762 „ 88 „	9.746 „ 33 „

	Dochody wraz z pozostałością kasową z ubiegłego r.				Wydatki				Pozostałość kasowa z końcem r. 1898			
16. Fund. reg. rzeki Przegnojówki	25.498	„	16	„	24.562	„	86	„	935	„	30	„
17. Fundusz osuszenia bagien Stojanowskich	8.342	„	87	„	8.293	„	02	„	49	„	85	„
18. Fundusz obwałowania lewego brzegu Dunajca:												
a) fundusz regulacyjny .	30 421	„	44½	„	29.298	„	24½	„	1.123	„	20	„
b) „ konserwacyjny .	706	„	65	„	—	„	—	„	706	„	65	„
19. Fundusz na zabudowanie potoku Glińsko . . .	18.066	„	79	„	17.675	„	67	„	391	„	12	„
20. Fundusz dla zabudowania potoków górskich w dorzeczu Dniestru	74 221	„	90	„	69.696	„	23	„	4.525	„	67	„
21. Fundusz reg. środkowej sekcyi rzeki Gniłej Lipy . . .	54.851	„	12	„	24.126	„	92	„	30.724	„	20	„
22. Fundusz zabudowania potoku Bystra	30.063	„	28	„	9.108	„	80	„	20.954	„	48	„
23. Fundusz emerytalny dozorców melioracyjnych . . .	3.341	„	10	„	673	„	70	„	2.667	„	40	„
24. Fundusz szkolny kraj. emeryt. zarodowy . . .	33.550	„	22	„	—	„	—	„	33.550	„	22	„

Oprócz wykazanych pozostałości kasowych fundusze te posiadają z końcem roku 1898:

a) w aktywach (po strąceniu stanu biernego):

ad	1*a*)	5.478	zł.	35	ct.
„	3*a*)	5.895	„	52	„
„	4*a*)	463	„	14	„
„	5*a*)	9.150	„	95	„
„	9*a*)	1.500	„	—	„
„	10*a*)	40.230	„	45	„
„	13*a*)	35.201	„	73	„
„	13*b*)	19	„	44	„
„	14.	17.260	„	16	„
„	16.	8.688	„	01	„
„	17.	9.992	„	07	„
„	18*a*)	37.499	„	50½	„
„	20.	18.397	„	33	„
„	21.	29.658	„	—	„

b) w passywach (po strąceniu stanu czynnego):

ad	2*a*)	13.374	zł.	43½	ct.
„	6*a*)	22.995	„	27½	„
„	7*a*)	13.282	„	45½	„
„	19.	287	„	18	„

Zamknięcie rachunku funduszu krajowego w ściślejszem znaczeniu przedstawia wynik ostateczny jak następuje:

	Wynik rzeczywisty	Budżetem uchwalony	Z porównania wynik: większy	mniejszy
Wydatki budżetowe	9,464.729 zł.	8,866.571 zł.	598.158 zł.	—
Dochody	9,722.692 „	8,963.479 „	759.213 „	—
Przewyżka dochodów . .	257.963 zł.		161.055 zł.	
a gdy budżetowa przewyżka dochodów wynosi		96.908 zł.		
Wynik rzeczywisty okazuje się wogóle **cyfrowo korzystniejszy od budżetu j. w. o kwotę** . . .	161.055 zł.			
Gdy jednak uwzględni się, że z rubr. XIV. poz. 207*a)* na umorzenie starych długów nad budżet wydano .	65.150 „			
to wzmiankowany wyżej wynik korzystniejszy powiększy się o sumę tych wydatków czyli podniesie się do kwoty	226.205 zł.			

Różnice pomiędzy wynikami rzeczywistymi a kwotami uchwalonemi w budżecie przedstawiają się w poszczególnych rubrykach jak następuje:

A) W wydatkach.

			więcej	mniej
W rubr.	I.	Koszta reprezentacyi kraju, wydano ogółem więcej o . . . . . główne z powodu poniesienia większego wydatku na zastępstwo członków Wydziału krajowego, wskutek zachodzącej potrzeby częściejszego powoływania zastępców.	1.108 zł.	
„	II.	Koszta zarządu wydano więcej o . . z powodu większych wydatków: w poz. 18—23 na płace urzędników i woźnych o 10.172 zł. (przekroczenie to powstałe wskutek zarachowania regulacyjnej podwyżki płac na właściwe rubryki, znajduje zupełne pokrycie w uchwalonym na ten cel ryczałtowym kredycie w rubr. XVII. poz. 410 w kwocie 19.543 zł., a który to kredyt z przytoczonego powodu w całości pozostaje niewydany) dalej w poz. 28*a* na koszta podróży i dyety o 1.567 zł., w poz. 31. na należytości stemplowe od dekretów nominacyjnych o 1.692 zł., w poz. 32. na potrzeby kancelaryjne o 1.470 zł. i w poz. 34. na gmach sejmowy o 1.648 zł. a natomiast mniejszych wydatków w poz. 24. na dyurna o 1.864 zł. i na emolumenta poz. 26. o 369 zł., oraz z powodu innych drobniejszych różnic.	14.376 „	
„	III.	Koszta leczenia ubogich chorych wydano więcej o	260.002 „	
		Do przeniesienia . . .	275.486 zł.	

		więcej	mniej
	Z przeniesienia . . .	275.486 zł.	
	główne z powodu zlikwidowania piątego rachunku kwartalnego oddziału chorych szpitala lwowskiego i szpitala św. Łazarza w Krakowie, celem zrównania się z okresem roku przedmiotowego i wskutek podwyższenia taks leczenia w wielu szpitalach zagranicznych i kilku krajowych, tudzież wskutek otwarcia nowego szpitala w Przemyślanach. Przekroczenie to wszakże w znaczniejszej części znajduje pokrycie w korzystniejszych wynikach rubryk, mających związek z rubryką III, a mianowicie w rubrykach IV. i V. dochodów i w XI. wydatków; korzystniejsze te wyniki wynoszą — jakto szczegółowe wyjaśnienie przy rubr. III. wskazuje kwotę 113.678 zł. a więc redukują wzmiankowane przekroczenie rubr. III. do kwoty 146.324 zł.		
W rubr. IV.	Koszta szczepienia wydano więcej o . główne z powodu większych kosztów podróży i dyet dla lekarzy, poniesionych na podstawie rachunków złożonych przez c. k Namiestnictwo.	2.081 „	
„ V.	Wydatki sanitarne wydano mniej o . główne z powodu nieobsadzenia wszystkich posad lekarzy okręgowych i mniejszych wydatków na lekarstwa dla epidemicznie chorych.		2.267 zł.
„ VII.	Wydatki na cele wykształcenia i oświaty, wydano więcej o . . . . główne z powodu większego niedoboru funduszu szkolnego krajowego (poz. 58) o kwotę 114.680 zł., a natomiast mniejszego wydatku na pokrycie niedoboru funduszu szkolnego emerytalnego (poz. 59) o 6.887 zł. i innych pomniejszych różnic.	106.668 „	
„ VIII.	Utrzymanie pomników historycznych, więcej o . . . . z powodu większych wydatków na archiwum aktów grodzkich i ziemskich w Krakowie.	112 „	
„ IX.	Kwaterunkowe żandarmeryi, więcej o . mianowicie na koszta kwaterunkowe według rachunków złożonych przez c. k. Komendę żandarmeryi więcej o 4.253 zł. i na niepreliminowane wydatki na nadkosztorysowe roboty około budowy nowego skrzydła przy gmachu c. k. żandarmeryi we Lwowie, na wodociągi i motor elektryczny w tem skrzydle 7.759 zł i na odrestaurowanie realności w Czortkowie 939 zł.	13.023 „	
	Do przeniesienia . . .	397.370 zł.	2.267 zł.

		więcej	mniej
	Z przeniesienia . . .	397.370 zł.	2.267 zł.
W rubr. X.	Wydatki na komunikacye więcej o . głównie z powodu większych wydatków na drogi w dziale C) „Utrzymanie dróg krajowych“ (poz. 167) o 41.076 zł, wskutek nadzwyczajnego zużycia 7 dróg krajowych dowozem materyałów do nowobudujących się kolei i zamiany mostów drewnianych na murowane, jak bliżej wskazuje LW. 39421/99 i osobne sprawozdanie z czynności Dep. IV. Przekroczenie to wszakże częściowe znajduje pokrycie w oszczędności działu B. „Nowe budowy i rekonstrukcye dróg“ (poz. 166) w kwocie 12.732 zł. z uwagi, że między temi pozycyami dozwolonem zostało virement uchwałą Wysokiego Sejmu z dn. 19. lutego 1898, — a wreszcie i w niewyrachowanych zaliczkach przez Wydziały powiatowe (asygnowanych na cele utrzymania dróg krajowych) z których w roku 1899 zwrócono już 3.809 zł., a pozostaje jeszcze do zwrotu 8.780 zł., razem w kwocie 12.589 zł. Na przekroczenie tej rubryki wpłynął dalej większy wydatek w dziale D) „Zasiłki dla dróg powiatowych i gminnych i utrzymanie dojazdów kolejowych“ o 46.009 zł. z powodu budowy drogi Zembrzyce-Biertowice i Majdan-Stany-Rozwadów, nieobjętych w uchwalonym kredycie na rok 1898 na cele wydatków tego działu. Przekroczenie to wszakże również znajduje pokrycie w otrzymanych od c. k. Rządu subwencyach, zarachowanych w rubr. III. poz. 8. dochodów w kwocie 21.000 zł. i w wyznaczonej uchwałą Wysokiego Sejmu z dn. 17. lutego 1898 na bezzwrotne zasiłki dla dróg powiatowych i gminnych kwocie 25.000 zł., z bonifikacyi galicyjskiego funduszu propinacyjnego, zarachowanej w rubr. XVII. dochodów. Wreszcie przekroczenie spowodował także wydatek większy w dziale II. na koleje żelazne o 11.465 zł., a to wskutek zarachowania regulacyjnej podwyżki płac urzędników kolejowych podobnie jak i w rubr. II., XIII., i XV. (gdy kredyt ryczałtowy na ten cel wyznaczony w rubr. XVII. pozostaje nienaruszony) oraz wskutek powiększenia etatu urzędników	76.388 „	
	Do przeniesienia . . .	473.758 zł.	2.267 zł.

			więcej:	mniej:
		Z przeniesienia . . .	473.758 zł.	2.267 zł.
		kolejowych i wogóle większych kosztów administracyjnych, zwracanych przez odnośne towarzystwa budowy kolei, a z którego to tytułu za lata ubiegłe i rok bieżący pozyskano w rubr. III. p. 7. dochodów ponad budżet kwotę 23.682 zł. W końcu na różnicę budżetową wpłynął także wydatek w dziale I. A. „Koszta zarządu dróg“ — mniejszy od uchwalonego kredytu o 9.586 zł. (mimo, iż w tem mieści się już regulacyjna podwyżka płac) a to wskutek nieobsadzenia posad.		
W rubr.	XI.	Dotacye dla zakładów krajowych, mniej o według specyalnych rachunków tych zakładów.		16.019 „
„	XII.	Wydatki na szupaśnictwo więcej o . według rachunków złożonych przez stacye szupasowe.	847 „	
„	XIII.	Budowy wodne i melioracye, więcej o . z powodu o tyleż większego wydatku w dziale A. na utrzymanie biura melioracyjnego (wraz z regulacyjną podwyżką płac) i na studya przygotowawcze.	3.221 „	
„	XIV.	Umarzanie pożyczek wydano więcej o . głównie z powodu większych wydatków na spłatę dawnych długów krajowych (poz. 207a) o 65.150 zł., na pokrycie niedoboru pożyczki krajowej z r. 1873 (poz. 202) o 7.530 zł. i na umorzenie pożyczki z r. 1893 (poz. 205) o 4.092 zł. Natomiast zaś mniejsze były wydatki na spłatę niezgłoszonych obligacyj i kuponów byłych fund. indemnizac. (poz. 206) o 11.042 zł.	65.653 „	
„	XV.	Na cele rolnictwa i górnictwa wydano mniej o . . . . . . głównie z powodu mniejszego wydatku na urzędników fachowych dla spraw rolniczych (poz. 208) o 1.443 zł. mimo zarachowania regulacyjnej podwyżki płac, a któryto mniejszy wydatek powstał wskutek interkalaryów, dalej z powodu mniejszych wydatków na gorzelnię w Dublanach (poz. 214) o 2.268 zł., na średnią szkołę rolniczą w Czernichowie (poz. 218) o 12.595 zł. i na szkołę uprawy i wyprawy lnu i konopi w Gródku (poz. 227) o 2.156 zł., na płacę inżyniera górnika (poz. 263) o 1.296 zł., na stypendya górnicze (poz. 269) o 1.775 zł., na napisanie podręcznika w zakresie górnictwa (poz. 271) o 1.715 zł. a na-		666 „
		Do przeniesienia . . .	543.479 zł.	18.952 zł.

	więcej:	mniej:
Z przeniesienia . . .	543.479 zł.	18.952 zł.
tomiast większego wydatku na folwark w Dublanach (poz. 212) o kwotę 4.793 zł., na szkołę rolniczą w Kobiernicach (poz. 222) o 3.750 zł., na dalsze koszta założenia szkoły rolniczej w Bereżnicy (poz. 223a) o 3.000 zł., na stypendya dla abituryentów średnich i wyższych szkół rolniczych kształcących się na nauczycieli szkół rolniczych (poz. 239) o 4.000 zł., na utrzymanie krajowych składów publicznych w Krakowie (poz. 245) o 3.048 zł. i na dalsze doświadczenia w tępieniu myszy polnych (poz. 260a) o 4.000 zł.		
W rubr. XVI. Na podniesienie rękodzielnictwa i przemysłu wydano mniej o . . .		15.113 „
głównie z powodu mniejszych wydatków na szkoły przemysłowe uzupełniające (Dział I) o 2.372 zł., na szkoły fachowe (Dział II) o 12.028 zł., tudzież na zasiłki i pożyczki na cele przemysłowe (Dział V) o 5.228 zł., a natomiast większych wydatków na ogólne cele szkolnictwa przemysłowego (Dział III) o 4.192 zł. i innych drobniejszych różnic.		
„ XVII. Rozmaite wydatki wydano więcej o .	88.744 „	
głównie wskutek niepreliminowanego wydatku na dalsze koszta budowy skrzydła gmachu sejmowego dla biura melioracyjnego 349 zł. tudzież wydatków spowodowanych uzyskaniem bonifikacyi z funduszu propinacyjnego po myśli uchwały Wys. Sejmu z dnia 29. stycznia 1898 (patrz rubr. XVII doch.) a mianowicie na bonifikacyę dla funduszów powiatowych 48.432 zł. z asygnowanych 50.000 zł., na dodatek krajowy do podatku zarobkowego, opłacanego przez galic. fundusz propinacyjny 41.052 zł. i na podwyższenie funduszu pożyczkowego dla dróg powiatowych i gminnych 20.000 zł. w myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 17. lutego 1898. Natomiast wydano mniej na dary z łaski dla nauczycieli szkół ludowych (poz. 405e) o 530 zł. z powodu przeniesienia tego wydatku do funduszu szkolnego krajowego, dalej na ryczałt na podwyższenie płac urzędników krajowych (w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 15. lutego 1898) (poz. 410) mniej o 19.543 zł., z powodu zarachowania tych podwyższeń przy odnośnych rubrykach budżetowych		
Do przeniesienia . . .	632.223 zł.	34.065 zł.

		więcej:	mniej:
	Z przeniesienia . . .	632.223 zł.	34.065 zł.
	(II, X, XIII i XV) i wreszcie na badanie organizacyi rozwoju kas pożyczkowych systemu Raiffeisena (poz. 413) mniej o 934 zł. i w skutek innych drobniejszych różnic.		
	Razem wydano więcej o .	632.223 zł.	
	" " mniej o .		34.065 zł.
	W ogóle wydatek był większy o .	598.158 zł.	

B. W dochodach.

W rubr. II.	Odsetki od pieniędzy chwilowo lokowanych mniej o . . . . . . w miarę dyspozycyjnych kapitałów lokowanych w Banku krajowym i chwilowych pożyczek zaciąganych na bieżące potrzeby.		2.527 zł.
" III.	Dochody z dróg krajowych więcej o . głównie z powodu wpływu niepreliminowanej subwencyi od c. k. Skarbu Państwa na budowę drogi Zembrzyce-Biertowice w kwowie 6.000 zł., większych o 23.682 zł. zwrotów od Towarzystw kolejowych i wreszcie z powodu wyższego czynszu za użycie rowu drogi Gorlice-Konieczna dla rurociągów naftowych o 1.306 zł.; natomiast zaś uzyskano mniejsze o 3.674 zł. dochody z myt, mniej o 600 zł. z tytułu datków dobrowolnych od stron prywatnych na budowę dróg i mniejszą o 15.000 zł. subwencyę z c. k. Skarbu Państwa na budowę drogi Majdan-Stany-Rozwadów i z powodu innych drobniejszych różnic.	11.500 zł.	
" IV.	Nadwyżki dochodów od zakładów dotowanych więcej o . . . . . według specyalnych zamknięć rachunkowych.	100.957 "	
" V.	Zwroty zaliczek z lat ubiegłych mniej o głównie z powodu mniejszych dochodów ze zwrotów od szpitali powszechnych o 3.147 zł. i od stron rozmaitych o 1.969 zł. — a natomiast większych zwrotów ze spraw drogowych (poz. 19) o 1.927 zł.		3.177 "
" VI.	Zwroty pożyczek więcej o . . . przeważnie z powodu wpływu budżetem nieuwzględnionych zwrotów z lat ubiegłych od Wydziałów powiatowych na poczet pożyczek udzielonych ludności dotkniętej klęskami elementarnemi (poz. 25 i 37) 8.253 zł.;	10.392 "	
	Do przeniesienia . . .	122.849 zł.	5.704 zł.

		więcej:	mniej:
	Do przeniesienia . . .	122.849 zł.	5.704 zł.
	od Fibicha Władysława (poz. 37a) 1.000 zł.; od Marconiego Leonarda (poz. 37b) 838 zł. i od Wydziału powiatowego w Śniatynie (poz. 37c) 200 zł.		
W rubr. VII.	Dochody szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie mniej o . . .		3 "
" VIII.	Dochody szkół i folwarku, szkoły gorzelniczej, gorzelni, stacyj kontrolnych i doświadczalnych w Dublanach — mniej o		7.016 "
" IX.	Dochody szkół i folwarku w Czernichowie mniej o		12.226 "
" X.	Dochody innych szkół rolniczych, szkoły ogrodniczej w Tarnowie, tudzież szkoły uprawy i wyprawy lnu i konopi w Gródku, więcej o . . .	9.925 "	
	według specyalnych zamknięć rachunków tychże szkół.		
" XI.	Zwroty za sprawdzanie rachunków aptekarskich mniej o		130 "
	stosownie do obecnie wypłacanego wynagrodzenia farmaceucie sprawdzającemu rachunki.		
" XII.	Dochód z przelania do skarbu krajowego pozostałości z funduszu zapomogi z roku 1866 — więcej o drobną kwotę	22 "	
" XIII.	Dochody z kwaterunkowego żandarmeryi, więcej o	1.386 "	
	według rachunków złożonych przez c. k. Komendę żandarmeryi.		
" XIV.	Dochody ze zwrotu wyd. szupas. mniej o znajdujących pokrycie w wykazanych należytościach czynnych.		207 "
" XV.	Dochody z krajowego składu publicznego w Krakowie — więcej o . .	3.242 "	
	według specyalnego zamknięcia rarachunków.		
" XVI.	Dochody z kraj. opłat konsumc., więcej o	15.352 "	
	z powodu zrealizowania zaległości i korzystniejszego zawarcia niektórych kontraktów dzierżawnych.		
" XVII.	Rozmaite dochody, więcej o kwotę . .	248.736 "	
	z powodu niepreliminowanych wpływów: w dziale B) od c. k. Rządu na utrzymanie instruktora uprawy tytoniu 1.000 zł.; na nauczyciela wędrownego weterynaryi 1.000 zł.; na stypendya dla abituryentów szkoły lasowej, dublańskiej i czernichowskiej 4.000 zł.; na tępienie myszy polnych 4.000 zł.; na kurs rolniczy dla nauczycieli szkół ludowych w Kobiernicach 1.000 zł.; na szkołę górniczą i wiertniczą w Borysławiu 4.500 zł.; dalej z powodu niepreliminowanego		
	Do przeniesienia . . .	401.512 zł.	25.286 zł.

	więcej:	mniej:
Z przeniesienia . . .	401.512 zł.	25.286 zł.
wpływu bonifikacyi z funduszu propinacyjnego 200.000 zł. (z której po myśli uchwały Wysokiego Sejmu z 29. stycznia 1898 wyasygnowano dla funduszów powiatowych 50.000 zł. oraz wydano 41.052 zł. tytułem dodatku krajowego od podatku zarobkowego opłacanego przez galicyjski fundusz propinacyjny, po myśli zaś uchwały Sejmowej z dnia 17. lutego 1898 wydano na podwyższenie funduszu pożyczkowego dróg powiatowych i gminnych 20.000 zł. i na bezzwrotne zasiłki dla tychże dróg 25.000 zł.; (vide rubr. X. i XVII. wydatków), a następnie wskutek wpływu niepreliminowanych dochodów z taks i certyfikatów myśliwskich 19.022 zł. i pozostałych z lat dawniejszych a niezużytych kredytów na tkalnię mechaniczną w Krośnie 7.000 zł., i na nagrody konkursowe za napisanie podręcznika górnictwa nafty i wosku ziemnego 2.720 zł., wreszcie zaś z powodu większego wpływu subwencyi z c. k. Skarbu Państwa na założenie szkoły rolniczej w Bereżnicy (poz. 67k) o 3.000 zł. i bonifikacyi z c. k. Skarbu Państwa za zrzeczenie się dodatku kraj. od podatku osobisto dochodowego (poz. 71) o 11.806 zł., a natomiast mniejszych niż preliminowano dochodów: od byłych funduszów indemnizacyjnych (poz. 68) o 8.529 zł. i dochodu ze sprzedaży książek i druków (poz. 69a) o 2.020 zł. i z powodu innych drobniejszych różnic.		
W rubr. XVIII. Dodatki do podatków w Galicyi wschodniej i zachodniej: od podatku gruntowego i domowego po 60 ct., od podatku zarobkowego po 66 ct. w W. Ks. Krakowskiem: od podatków pierw nazwanych po 46 ct., od drugiego zaś po 52 ct. przyniosły ogółem więcej o . .	382.987 „	
z powodu znaczniejszej wydatności centa w r. 1898, która zamiast preliminowanych 112.510 zł., uczyniła 118.855 zł. Wydatność tę obliczono w braku dat od c. k. Urzędów skarbowych na podstawie repartycyi dodatków, przyjętej w budżecie uchwalonym na r. 1898.		
Razem wpłynęło dochodów więcej o	784.499 zł.	
„ „ „ mniej o		25.286 zł.
Wogóle dochody były większe o . . .	759.213 zł.	

		więcej:	mniej:
Z przeniesienia *dochody większe* o .		759.213 zł.	
gdy zaś *wydatki* były *większe* o .		598.158 „	
okazuje się ostateczny wynik zamknięć rachunków cyfrowo korzystniejszy od budżetu o kwotę . . .		161.055 zł.	
a po uwzględnieniu wzmiankowanej spłaty dawniejszych długów nad budżet		65.150 „	
wynik ten korzystniejszy wynosi .		226.205 zł.	

jak to poprzednio wykazano.

Szczegółowe uzasadnienie różnic w każdej pozycyi znajduje się w wyjaśnieniach do poszczególnych rubryk.

Nadto wykazuje zamknięcie rachunku funduszu krajowego stan funduszu uposażenia kasy krajowej, wynoszący z końcem roku 1898 jak następuje:

a) na lokacyi w Banku krajowym na 3% rachunku czekowym	710.936	zł.	32 ct.
b) na lokacyi w krakowskim składzie publicznym	15.362	„	29 „
c) w należytościach czynnych z tytułu udzielenia pożyczek dla dotkniętych klęskami elementarnemi (w myśl uchwały Sejmowej z dnia 9. lutego 1894)	174.298	„	50 „
d) w gotówce	99.402	„	89 „
Razem .	1,000.000	zł.	— ct.

W funduszu propinacyjnym miast

są następujące wynikłości:

Dochody (wraz z pozostałością kasową z r. ubiegłego) .		3,135.298 zł.	56½ ct.
Wydatki		752.890 „	79 „
Pozostałość w gotówce	2.494 zł. 13½ ct.		
„ w efektach	2,379.913 „ 64 „	2,382.407 zł.	77½ ct.
do tego należytości czynne		79.353 „	99 „
Stan czynny majątku		2,461.761 zł.	76½ ct.
Stan bierny		490 „	92 „
Czysty stan czynny . .		2,461.270 zł.	84½ ct.

W funduszu pożyczkowym dla gmin i prywatnych na budowę koszar dla c. i k. wojska

są następujące wynikłości:

Dochody wynosiły w roku 1898	317.583 zł.	68 ct.
Wydatki	291.863 „	48 „
Pozostałość w gotówce	25.720 zł.	20 ct.
Należytości czynne z tytułu udzielonych pożyczek wynoszą .	1,423.657 „	32 „
Razem	1,449.377 zł.	52 ct.
Stan bierny	— „	— „
Czysty stan czynny . .	1,449.377 zł.	52 ct.

Fundusz koszar krajowych

utworzony na budowę normalnych koszar dla strzelców i kawaleryi, tudzież na budowę szpitali wojskowych LW. 22.220/1895 (umowa z c. k. Ministeryum wojny przy LW. 47.769/1895).

Dochody wraz z pozostałością ubiegłego r. wynosiły w r. 1898	366.874	zł.	18½	ct.
Wydatki	346.293	„	05	„
Pozostałość w gotówce	20.581	zł.	13½	ct.
Nadto pozostało na 4% lokacyi z końcem r. 1898 . .	11.644	„	87	„
Razem stan czynny	32.226	zł.	00½	„
Stan bierny	1,420.000	„	—	„
Czysty stan bierny . .	1,387.773	zł.	99½	ct.

Fundusz byłego galicyjskiego korpusu ochotników z r. 1859

z przeznaczeniem udzielania gminom bezprocentowych pożyczek na budowę koszar i szpitali dla c. i k. wojska (LW. 33.705/1891).

Dochody tego funduszu wraz z pozostałością kasową z r. ubiegłego wynoszą	17.156	zł.	03	ct.
Wydatki	2.500	„	—	„
Pozostałość	14.656	zł.	03	ct.
Należytości czynne z tytułu udzielonych pożyczek wynoszą .	43.000	„	—	„
Razem stan czynny majątku . .	57.656	zł.	03	ct.

Fundusz pożyczkowy dla spółek wodnych

utworzony na podstawie uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 17. stycznia 1888.

Zamknięcie tego funduszu przedstawia następujące wyniki:

Dochody wraz z pozostałością kasową z r. ubiegłego .				373.757	zł.	27½	ct.
Wydatki				318.223	„	50	„
Pozostałość *a)* w gotówce	44.933 zł.	77½	ct.				
„ *b)* w efektach	10.600 „	—	„	55.533	zł.	77½	ct.
Należytości czynne				530.538	„	27	„
Stan czynny majątku				586.072	zł.	04½	ct.
Stan bierny				—	„		„
Czysty stan czynny . .				586.072	zł.	04½	ct.

Fundusz pożyczkowy dla gmin na budowę szkół

utworzony na podstawie uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 22. września 1892 i z dn. 16. lutego 1894 przez wypożyczenie z majątku zarodowego funduszu szkolnego krajowego efektów wartości nominalnej 292.329 zł. 85 ct.

Zamknięcie tego funduszu przedstawia następujące wyniki:

Dochody wraz z pozostałością z roku ubiegłego . .				98.969	zł.	85½	ct.
Wydatki				98.690	„	16	„
Pozostałość *a)* w gotówce	— zł.	— ½	ct.				
„ *b)* w efektach	279 „	69	„	279	„	69½	ct.
Należytości czynne				310.752	„	18	ct.
Stan czynny				311.031	zł.	87½	ct.
Stan bierny				311.031	„	87½	„
Czysty stan czynny . .				—	zł.	—	ct.

Fundusz kolejowy

utworzony na podstawie uchwały sejmowej z dnia 15. lutego 1894.

Dochody tedo funduszu wynoszą		4,968.811 zł. 96	ct.
Wydatki		4,500.646 „ 38	„
Pozostałość		468.165 zł. 58	ct.
Należytości czynne: a) 3% lokacya .	45.023 zł. — ct.		
b) rozmaite należytości czynne wykazane szczegółowo w odnośnem zamknięciu rachunków	2,170 652 „ 01 „	2,215.675 „ 01	„
Razem		2,683.840 zł. 59	ct.
Należytości bierne		2,319.889 „ 95½	„
Czysty stan czynny . .		363.950 zł. 63½	ct.

Stały fundusz przemysłowy

(administrowany w Banku krajowym).

Zamknięcie tego funduszu przedstawia następujące wyniki:

Dochody wraz z pozostałością kasową z roku ubiegłego .		180.582 zł. 54	ct.
Wydatki		176.922 „ 54	„
Pozostałość w gotówce . . .		3.660 zł. —	ct.
Należytości czynne:			
a) zwrot udzielonych pożyczek	524.730 zł. 81 ct.		
b) udziały w przemysł. Towarzyst.	60.000 „ — „	584.730 „ 81	„
Stan czynny majątku		588.390 zł. 81	ct.
Stan bierny		— „ —	„
Czysty stan czynny . .		588.390 zł. 81	ct.

Fundusz pożyczkowy dla kółek rolniczych

(administrowany w Banku krajowym).

Zamknięcie tego funduszu wykazuje następujące wyniki:

Dochody wraz z pozostałością kasową z roku ubiegłego .	14.322 zł. 43	ct.
Wydatki	13.929 „ 43	„
Pozostałość w gotówce	393 zł. —	ct.
Należytości czynne z tytułu udzielonych pożyczek . . .	25.293 „ 85	„
Stan czynny majątku	25.686 zł. 85	ct.
Stan bierny	— „ —	„
Czysty stan czynny . .	25.686 zł. 85	ct.

Stały fundusz hodowlany

(administrowany w Banku krajowym).

Zamknięcie tego funduszu wykazuje następujące wyniki:

Dochody wraz z pozostałością kasową z roku ubiegłego .	51.705 zł.	64	ct.
Wydatki	1.630 „	64	„
Pozostałość w gotówce	50.075 zł.	—	ct.
Należytości czynne z tytułu udzielonych pożyczek . .	5.542 „	48	„
Stan czynny majątku	55.617 zł.	48	ct.
Stan bierny	— „	—	„
Czysty stan czynny . .	55.617 zł.	48	ct.

Uwaga: Niezależnie od tego funduszu istnieją również na cele hodowli bydła przeznaczone datki od Wydziałów powiatowych w łącznej sumie 3.549 zł. 87 ct., które mają być użyte wyłącznie na cele hodowli w tych powiatach, z których wpływają i dlatego do ogólnego funduszu nie mogły być wcielone. Datki te przechowane są w depozytach kasy krajowej, na książeczkach Banku krajowego Nr. 9 592 i 10.623.

Fundusz pożyczkowy dla przemysłu rolniczego

(administrowany w Banku krajowym).

Zamknięcie tego funduszu przedstawia następujące wyniki:

Dochody wraz z pozostałością kasową z roku ubiegłego .	100.825 zł.	30	ct.
Wydatki	85.607 „	30	„
Pozostałość w gotówce	15.218 „	—	ct.
Należytości czynne z tytułu udzielonych pożyczek . .	146.305 „	62	„
Stan czynny majątku	161.523 zł.	62	ct.
Stan bierny	— „	—	„
Czysty stan czynny . .	161.523 zł.	62	ct.

Według sumarycznego zestawienia lit. O.

stan wszystkich funduszów krajowych z końcem roku 1898 jest następujący:

a) w majątkach zarodowych:

1. Gotowizna w kasach		9.499 zł.	34	ct.
2. Efekta im. wartości:	2,436.837·79 zł.			
	13,365.700 kor. = 6,682.850·— „			
razem w wal. aust.		9,119.687 „	79	„
3. Dobra i realności		7,948 102 „	16$^1/_2$	„
4. Kapitały hipotekowane		298.704 „	58	„
5. Przewyżka należytości czynnych		376.407 „	84$^1/_2$	„
Razem . .		17,752.401 zł.	72	ct.

b) w majątkach obrotowych:

1. Gotowizna w kasach . . .	732.434 zł.	52	ct.		
2. Efekta im. wartości: 1,110.608·17 zł.					
5,421.300 kor. = 2,710.650·— „					
razem w wal. austr. .	3,821.258 „	17	„		
3. Kapitały lokowane w Bankach .	833.970 „	07	„		
razem stan czynny .	5,387.662 zł.	76	ct.		
4. Przewyżka należytości biernych .	24,127.809 „	91	„		
Przewyżka stanu biernego . .				18,740.147 „ 15	„
Pozostaje stan bierny . . .				987.745 zł. 43	ct.

Z przeniesienia (stan bierny) . . .		987.745 zł. 43 ct.
Z końcem roku 1897 stan ten był następujący:		
a) w majątkach zarodowych stan czynny	17,269.322 zł. 04 ct.	
b) w majątkach obrotowych przewyżka stanu biernego . .	18,673.825 „ 20½ „	1,404.503 „ 16½ „
Okazuje się z końcem r. 1898 zmniejszenie stanu biernego o		416.757 zł. 73½ ct.
mianowicie:		
w majątkach zarodowych przyrost stanu czynnego . .	483.079 zł. 68 ct.	
w majątkach obrotowych przyrost stanu biernego . .	66.321 „ 94½ „	
Wogóle zmniejszenie stanu biernego jak wyżej o		416.757 „ 73½ „

a to głównie z powodu częściowej spłaty pożyczek emisyjnych.

Należytości czynne, nie wliczając kapitałów w banku lokowanych wynoszą z końcem roku 1898:

a) w majątkach zarodowych . .	433.852 zł. 74½ ct.	
b) „ „ obrotowych . .	10,060.396 „ 64½ „	10,494.249 zł. 39 ct.
Z końcem roku 1897 wynosiły te należytości:		
a) w majątkach zarodowych . .	422.392 zł. 97½ ct.	
b) „ „ obrotowych . .	10,347.058 „ 54 „	10,769.451 „ 51½ „
a zatem:		
a) w majątkach zarodowych przybyło	11.459 zł. 77 ct.	
b) w majątkach obrotowych ubyło	286.661 „ 89½ „	
Z porównania ubyły należytości czynne o		275.202 zł. 12½ ct.

według poszczególnych zamknięć.

Na podstawie powyższego sprawozdania Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm wydaje Wydziałowi krajowemu absolutoryum z rachunków funduszów budżetem objętych za rok 1898.

2. Powyższa uchwała obejmuje także absolutoryum dla c. k. Rady szkolnej krajowej z działu wydatków funduszu szkolnego krajowego i krajowego funduszu szkolnego emerytalnego za rok 1898.

3. Rachunki funduszów samoistnych budżetem nie objętych, funduszu propinacyjnego miast, funduszu pożyczkowego dla gmin na budowę koszar, funduszu na budowę koszar krajowych, funduszu b. korpusu ochotników z r. 1859, funduszu pożyczkowego dla spółek wodnych, funduszu pożyczkowego dla gmin na budowę szkół ludowych, funduszu kolejowego, stałego funduszu przemysłowego, funduszu pożyczkowego dla kółek rolniczych, stałego funduszu hodowlanego i funduszu pożyczkowego dla przemysłu rolniczego, przyjmuje Sejm do wiadomości.

4. Sprawdzoną nadwyżkę z rachunków funduszu krajowego za rok 1898 w kwocie 257.963 zł. przenosi się na rok 1900 i wstawia się do budżetu r. 1900 jako pozycyę 1. dochodów.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie dnia 11. lipca 1899.

Marszałek krajowy:

St. Badeni w. r.

Sprawozdawca:

Dr. Józef Wereszczyński w. r.

Członek Wydziału krajowego.

INDEKS

funduszów dotowanych i samoistnych, budżetem objętych.

Sumaryczny wykaz wydatków i
i porównanie tychże z uchwalonemi przez Wysoki

A. Fundusze i zakłady datowane z funduszu krajowego.

Suma ogólna wydatków w roku 1898 wynosiła . . .	15,997.747 zł.
Uchwałami Wysok. Sejmu z dn. 16., 17. i 19. lutego 1898 r. uchwalone na potrzeby krajowe	15,081.993 „
W porównaniu zatem z budżetem suma wydatków jest *większą* o	915.754 zł.

B. Fundusze niedotowane (samoistne).

Suma ogólna wydatków wynosiła	68.270 zł.
Budżetem z dnia 19. lutego 1898 uchwalono	62.766 „
W porównaniu zatem z budżetem suma wydatków jest *większą* o	5.504 zł.

A. Fundusze dotowane.

Rzeczywiste wydatki wynosiły w roku 1898		15,997.747 zł.
„ dochody „ „ „		16,255.710 „
Z porównania wydatków z dochod. okazuje się przewyżka doch.		257.963 zł.
Budżetem na r. 1898 uchwalono:		
wydatki . . .	15,081 993 zł.	
dochody . . .	15,178.901 „	
czyli nadwyżkę dochodów w kwocie		96.908 zł.
Ogólny wynik był zatem *korzystniejszy* od budżetu o . .		161.055 zł.
a mianowicie: wydatki były *większe* od budżetu o . .	915.754 zł.	
dochody „ „ „ „ „ .	1,076.809 „	
Z porównania okazuje się wynik korzystniejszy jak wyżej o .		161.055 zł.

C. Fundusze inne.

Suma wydatków funduszu pożyczkowego na drogi powiatowe i gminne funduszów krajowych przedsiębiorstw melioracyjnych i krajowego funduszu szkolnego emerytalnego wynosi . . . . 747.190 zł. 29$^1/_2$ ct.

Z porównania z sumą dochodów jak obok . . . 966.345 „ 05 „

okazuje się pozostałość kasowa z końcem roku 1898. . . 219.154 zł. 75$^1/_2$ ct.

zgodnie z zamknięciami rachunków tych funduszów a mianowicie:

Fundusz regulacyi rzeki Gniłej Lipy	fund. regulac.	11.381 zł.	52	ct.
	» konserwac.	4.618 »	70	»
» » potoku Kisieliny	» regulac.	963 »	11	»
	» konserwac.	670 »	94	»
» » rzeki Łęgu	» regulac.	1.168 »	55	»
	» konserwac.	7.756 »	15	»
» konserw. » Trześniówki	» konserwac.	235 »	23	»
	» rezerwowy	3.711 »	71	»
» regulacyi potoku Krzemienicy z Babulówką oraz Trześni i Rowu	» regulac.	1.408 »	69	»
	» konserwac.	325 »	66	»
» » rzeki Brnia nowego z dopływami . .	» regulac.	2.579 »	59	»
	» konserwac.	1.866 »	03	»
» » » Białej z dopływami i uzupełn. prawego brzegu Dunajca	» regulac.	5.312 »	30	»
	» konserwac	6.248 »	93	»
» zabudowania potoków górskich w dorzeczu Skawy .	. . .	11.750 »	43	»
» uzupełnienia prawego brzegu Wisły między Podgórzem a Niepołomicami	fund. regulac.	10.395 »	63	»
	» konserwac.	1.748 »	08	»
» regulacyi rzeki Bugu	» regulac.	35.111 »	31	»
	» konserwac.	1.009 »	72	»
» zadudowania potoku Michałów	» konserwac.	117 »	—	»
» » » Niszkówki	. . .	1.638 »	19$^1/_2$	»
	Do przeniesienia .	110.017 zł.	47$^1/_2$	ct.

dochodów krajowych za rok 1898,

Sejm krajowy kwotami dochodów i wydatków.

	Z przeniesienia .	110.017 zł. 47½ ct.
Fundusz regulacyi rzeki Złotej Lipy	fund. regulac.	1.111 » 68
	» konserwac.	191 » 28 »
» osuszenia bagien w powiatach łańcuckim i jarosławskim . . .		2.459 » 95 »
» regulacyi potoku Dumnego		9.746 » 33 »
» obwałowania lewego brzegu Dunajca . . .	fund. regulac.	1.123 » 20 »
	» konserwac.	706 » 65 »
» regulacyi rzeki Przegnojówki		935 » 30 »
» osuszenia bagien Stojanowskich		49 » 85 »
» dla zabudowania potoków górskich w dorzeczu Dniestru . . .		4.525 » 67 »
» » » potokn Glińsko		391 » 12 »
» regulacyi środkowej sekcyi rzeki Gniłej Lipy		30.724 » 20 »
» zabudowania potoku Bystra		20.954 » 48 »
» emerytalny dozorców melioracyjnych		2.667 » 40 »
» szkolny krajowy emerytalny	» zarodowy	33.550 » 22 »
	Ogółem zgodnie jak wyżej .	219.154 zł. 75½ ct.

A. Fundusze i zakłady dotowane z funduszu krajowego.

Suma ogólna dochodów w roku 1898 wynosiła . . . 16,255.710 zł.
Uchwałami Wysokiego Sejmu z dnia 16., 17. i 19. lutego 1898 preliminowano dochody w sumie . . . . 15,178.901 „
W porównaniu zatem z budżetem suma dochodów jest *większą* o 1,076.809 zł.

B. Fundusze niedotowane (samoistne).

Suma ogólna dochodów wynosiła . . . . 11.559 zł.
Budżetem z dnia 19. lutego 1898 uchwalono . . . . 13.488 „
W porównaniu zatem z budżetem suma dochodów jest *mniejszą* o 1.929 zł.

B. Fundusze niedotowane.

Z porównania rzeczywistych wydatków w roku 1898 w sumie . 68.270 zł.
z dochodami w sumie . . . . 11.559 „
okazuje się przewyżka wydatków w kwocie . . . . . 56.711 zł.
Budżetem na rok 1898 uchwalono:
wydatki . . . . 62.766 zł.
dochody . . . . 13.488 „
czyli przewyżkę wydatków w kwocie . . . . . . 49.278 „
Różnicę stanowi wynik niekorzystniejszy od budżetu o . . 7.433 zł.
a mianowicie: wydatki były *większe* od budżetu o . . 5.504 zł.
dochody „ *mniejsze* od „ . . . 1.929 „
Z porównania okazuje się wynik niekorzystniejszy jak wyżej o . 7.433 zł.

C. Fundusze inne.

Suma dochodów funduszu pożyczkowego na drogi powiatowe i gminne funduszów krajowych, przedsiębiorstw melioracyjnych i krajowego funduszu emerytalnego wynosiła w roku 1898 . . . . 966.345 zł. 05 ct.

LW. 15.681/99.
Alegat A. do sprawozdania Wydziału krajowego o zamknięciu rachunkowem funduszów krajowych za rok 1898.

Lit. A.

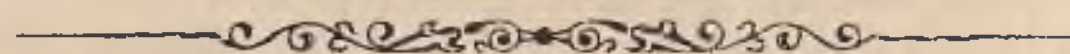
ZAMKNIĘCIE RACHUNKÓW

funduszów dotowanych i samoistnych,

budżetem objętych

za rok

1898.

Suma-
zamknięć rachunkowych funduszów

Liczba porządkowa	Poszczególnienie funduszów	Wynikłości z roku 1898 zwyczajne	
	A. Wydatki.		
	Dział I.		
	Fundusz krajowy i fundusze z tegoż dotowane.		
I.	Fundusz krajowy w ściślejszem znaczeniu, oraz zakłady krajowe szkolne w Dublanach, Czernichowie, Horodence, Jagielnicy, Kobiernicach, Tarnowie i Gródku, jakoteż składy publiczne we Lwowie i w Krakowie	8,934.732	86 1/2
II.	Fundusz szkolny krajowy	3,851.361	32
II.a	" " " emerytalny (majątek obrotowy) . . .	305.128	15 1/2
III.	Krajowy szpital powszechny we Lwowie	281.164	08
IV.	Fundusz podrzutków we Lwowie	6.529	37
V.	Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie	229.056	74
VI.	" szpital św. Łazarza w Krakowie	326.453	33 1/2
VII.	Fundusz policyi krajowej	5.486	74
VIII.	" pożyczki krajowej z roku 1883	9.808	10 1/2
IX.	" " " " 1884	300	—
X.	" " " " 1885	300	—
XI.	" " " " 1891	54.924	72
XII.	" " " " 1893	1,372.617	31
	Suma wydatków funduszów dotowanych .	15,377.862	74
	Dział II.		
	Fundusze samoistne niedotowane.		
XIII.	Fundusz kultury krajowej	3.767	21
XIV.	" stanowy sierociński	1.579	02
XV.	" Aleksandra hr. Stadnickiego	947	98 1/2
XVI.	" pożyczki krajowej z roku 1873	57.055	59
XVII.	" podrzutków w Krakowie	4.919	59
	Suma wydatków funduszów samoistnych niedotowanych	68.269	39 1/2
	Dział III.		
	Fundusze inne.		
XVIII.	Fundusz pożyczkowy na drogi powiatowe i gminne	101.287	19
XIX.	" regulacyi rzeki Gniłej Lipy	659	32
XX.	" " potoku Kisieliny	63.288	70 1/2
XXI.	" " rzeki Łęgu	38.472	37
XXII.	" " " Trześniówki	2.372	15
XXIII.	" " potoku Krzemienicy i Babulówki oraz Trześni i Rowu	42.401	42
XXIV.	" " rzeki Brnia nowego z dopływami	24.181	41 1/2
XXV.	" " " Białej z dopł. i uzup. praw. brzegu Dunajca	139.607	12 1/2
XXVI.	" " zadudowania potoków górskich w dorzeczu Skawy .	17.063	36
XXVII.	Fundusz dla uzupełnienia prawego brzegu Wisły między Podgórzem a Niepołomicami	58.814	89
XXVIII.	Fundusz regulacyi rzeki Bugu od ujścia Pełtwi do granicy Państwa .	29.741	93
XXIX.	" zabudowania potoku górskiego Michałów	756	44
XXX.	" " " " Niszkówki	10.429	93 1/2
XXXI.	" regulacyi Złotej Lipy	22.284	38
XXXII.	" osuszenia bagien w pow. łańcuckim i jarosławskim .	8.631	34
XXXIII.	" regulacyi potoku Dumnego	3.762	88
XXXIV.	" regulacyi potoku Przegnojówki	24.562	86
XXXV.	" osuszenia bagien Stojanowskich	8.293	02
XXXVI.	" obwałowania lewego brzegu Dunajca	29.298	24 1/2
XXXVII.	" dla zabudowania potoku Glińsko	17.675	67
XXXVIII.	" " " potoków górskich w dorzeczu Dniestru .	69.696	23
XXXIX.	" regulacyi środkowej sekcyi rzeki Gniłej Lipy	24.126	92
XL.	" zabudowania potoku Bystra	9.108	30
XLI.	" emerytury dozorców melioracyjnych	673	70
XLII.	" szkolny krajowy emerytalny (majątek zarodowy) . . .	—	—
	Suma wydatków funduszów innych .	747.190	29 1/[illegible]

ryusz
budżetem objętych za rok 1898.

Wynikłości z roku 1898				Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 19. lutego 1898				Wynikłości są zatem	
nadzwyczajne		razem		zwyczajne	nadzwyczajne	kredyt dodatkowy z dnia	razem	mniejsze	większe
529.995	85½	9,464.728	72	8,327.521	539.050	—	8,866.571	—	598.158
22.617	61½	3,873.978	93½	3,711.306	25.488	—	3,736.794	—	137.185
—	—	305.128	15½	305.050	—	—	305.050	—	78
49.082	65	330.246	73	279.217	42.642	—	321.859	—	8.388
—	—	6.529	37	6.087	—	—	6.087	—	442
5.763	34	234.820	08	220.680	5.400	—	226.080	—	8.740
12.424	49	338.877	82½	233.042	12.500	—	245.542	—	93.336
—	—	5.486	74	5.485	—	—	5.485	—	2
—	—	9.808	10½	—	—	—	—	—	9.808
—	—	300	—	—	—	—	—	—	300
—	—	300	—	—	—	—	—	—	300
—	—	54.924	72	—	—	—	—	—	54.925
—	—	1,372.617	31	1,368.525	—	—	1,368.525	—	4.092
619.883	95	15,997.746	69	14,456.913	625.080	—	15,081.993	—	915.754
—	—	3.767	21	4.160	—	—	4.160	393	—
—	—	1.579	02	1.577	—	—	1.577	—	2
—	—	947	98½	1.057	—	—	1.057	109	—
—	—	57.055	59	50.726	—	—	50.726	—	6.330
—	—	4.919	59	5.246	—	—	5.246	326	—
—	—	68.269	39½	62.766	—	—	62.766	828	6.332
									5.504
—	—	101.287	19	—	—	—	—	—	—
—	—	659	32	—	—	—	—	—	—
—	—	63.288	70½	—	—	—	—	—	—
—	—	38.472	37	—	—	—	—	—	—
—	—	2.372	15	—	—	—	—	—	—
—	—	42.401	42	—	—	—	—	—	—
—	—	24.181	41½	—	—	—	—	—	—
—	—	139.607	12½	—	—	—	—	—	—
—	—	17.063	36	—	—	—	—	—	—
—	—	58.814	89	—	—	—	—	—	—
—	—	29.741	93	—	—	—	—	—	—
—	—	756	44	—	—	—	—	—	—
—	—	10.429	93½	—	—	—	—	—	—
—	—	22.284	38	—	—	—	—	—	—
—	—	8.631	34	—	—	—	—	—	—
—	—	3.762	88	—	—	—	—	—	—
—	—	24.562	86	—	—	—	—	—	—
—	—	8 293	02	—	—	—	—	—	—
—	—	29.298	24½	—	—	—	—	—	—
—	—	17.675	67	—	—	—	—	—	—
—	—	69.696	23	—	—	—	—	—	—
—	—	24.126	92	—	—	—	—	—	—
—	—	9.108	80	—	—	—	—	—	—
—	—	673	70	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	747.190	29½	—	—	—	—	—	—

Suma-
zamknięć rachunkowych funduszów

Liczba porządkowa	Poszczególnienie funduszów	Wynikłości z roku 1898 zwyczajne	
	B. Dochody.		
	Dział I.		
	Fundusz krajowy i fundusze z tegoż dotowane.		
I.	Fundusz krajowy w ściślejszym znaczeniu, oraz zakłady krajowe szkolne w Dublanach, Czernichowie, Horodence, Jagielnicy, Kobiernicach, Tarnowie, Gródku, jakoteż składy publiczne we Lwowie i w Krakowie	9,661.009	65
II.	Fundusz szkolny krajowy	3,873.978	93 1/2
II.a	„ „ „ emerytalny (majątek obrotowy) . .	305.128	15 1/2
III.	Krajowy szpital powszechny we Lwowie	330.246	73
IV.	Fundusz podrzutków we Lwowie	6.529	37
V.	Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie	234.820	08
VI.	„ szpital św. Łazarza w Krakowie	338.877	82 1/2
VII.	Fundusz policyi krajowej	5.486	74
VIII.	„ pożyczki krajowej z roku 1883	9.808	10 1/2
IX.	„ „ „ „ 1884	300	—
X.	„ „ „ „ 1885	300	—
XI.	„ „ „ „ 1891	54.924	72
XII.	„ „ „ „ 1893	1,372.617	31
	Suma dochodów funduszów dotowanych	16,194.027	62
	Dział II.		
	Fundusze samoistne niedotowane.		
XIII.	Fundusz kultury krajowej	3.767	21
XIV.	„ stanowy sierociński	1.871	36
XV.	„ Aleksandra hr. Stadnickiego	1.000	73
XVI.	„ pożyczki krajowej z roku 1873	—	—
XVII.	„ podrzutków w Krakowie	4.919	59
	Suma dochodów funduszów samoistnych niedotowanych	11.558	89
	Dział III.		
	Fundusze inne.		
XVIII.	Fundusz pożyczkowy na drogi powiatowe i gminne	101.287	19
XIX.	„ regulacyi rzeki Gniłej Lipy	16.659	54
XX.	„ „ potoku Kisieliny	64.922	75 1/2
XXI.	„ „ rzeki Łęgu	47.397	07
XXII.	„ „ „ Trześniówki	6.319	09
XXIII.	„ „ potoku Krzemienicy i Babulówki oraz Trześni i Rowu	44.135	77
XXIV.	„ „ rzeki Brnia nowego z dopływami	28.627	03 1/2
XXV.	„ „ „ Białej z dopływ. i uzup. praw. brzegu Dunajca	151.168	35 1/2
XXVI.	„ „ zabudowania potoków górskich w dorzeczu Skawy .	28.813	79
XXVII.	Fundusz dla uzupełnienia prawego brzegu Wisły między Podgórzem a Niepołomicami	70.958	60
XXVIII.	Fundusz regulacyi rzeki Bugu od ujścia Pełtwi do granicy Państwa .	65.862	96
XXXIX.	„ zabudowania górskiego potoku Michałów	873	44
XXX.	„ „ „ „ Niszkówki	12.068	13
XXXI.	„ regulacyi Złotej Lipy	23.567	29
XXXII.	„ osuszenia bagien w powiecie łańcuckim i jarosławskim .	11.091	29
XXXIII.	„ regulacyi potoku Dumnego	13.509	21
XXXIV.	„ regulacyi potoku Przegnojówki	25.498	16
XXXV.	„ osuszenia bagien Stojanowskich	8.342	87
XXXVI.	„ obwałowania lewego brzegu Dunajca	31.128	09 1/2
XXXVII.	„ dla zabudowania potoku Glinsko	18.066	79
XXXVIII.	„ „ „ potoków górskich w dorzeczu Dniestru . .	74.221	90
XXXIX.	„ regulacyi środkowej sekcyi rzeki Gniłej Lipy	54.851	12
XL.	„ zabudowania potoku Bystra	30.063	28
XLI.	„ emerytury dozorców melioracyjnych	3.341	10
XLII.	„ szkolny krajowy emerytalny (majątek zarodowy) . . .	33.550	22
	Suma dochodów funduszów innych .	966.345	05

ryusz
budżetem objętych za rok 1898.

Wynikłości z roku 1898				Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 19. lutego 1898				Wynikłości są zatem	
nadzwyczajne		razem		zwyczajne	nadzwy-czajne	kredyt dodatkowy z dnia	razem	mniejsze	większe
61.682	21	9,722.691	86	8,916.479	47.000	—	8,963.479	—	759.213
—	—	3,873.978	93½	3,736.794	—	—	3,736.794	—	137.185
—	—	305.128	15½	305.050	—	—	305.050	—	78
—	—	330.246	73	321.859	—	—	321.859	—	8.388
—	—	6.529	37	6.087	—	—	6.087	—	442
—	—	234.820	08	226.080	—	—	226.080	—	8.740
—	—	338.877	82½	245.542	—	—	245.542	—	93.336
—	—	5.486	74	5.485	—	—	5.485	—	2
—	—	9.808	10½	—	—	—	—	—	9.808
—	—	300	—	—	—	—	—	—	300
—	—	300	—	—	—	—	—	—	300
—	—	54.924	72	—	—	—	—	—	54.925
—	—	1,372.617	31	1,368.525	—	—	1,368.525	—	4.092
61.682	21	16,255.709	83	15,131.901	47.000	—	15,178.901	—	1,076.809
—	—	3.767	21	4.175	—	—	4.175	408	—
—	—	1.871	36	1.810	—	—	1.810	—	61
—	—	1.000	73	1.057	—	—	1.057	56	—
—	—	—	—	1.200	—	—	1.200	1.200	—
—	—	4.919	59	5.246	—	—	5.246	326	—
—	—	11.558	89	13.488	—	—	13.488	1.990	61
								1.929	
—	—	101.287	19	—	—	—	—	—	—
—	—	16.659	54	—	—	—	—	—	—
—	—	64.922	75½	—	—	—	—	—	—
—	—	47.397	07	—	—	—	—	—	—
—	—	6.319	09	—	—	—	—	—	—
—	—	44.135	77	—	—	—	—	—	—
—	—	28.627	03½	—	—	—	—	—	—
—	—	151.168	35½	—	—	—	—	—	—
—	—	28.813	79	—	—	—	—	—	—
								—	—
—	—	70.958	60	—	—	—	—	—	—
—	—	65.862	96	—	—	—	—	—	—
—	—	873	44	—	—	—	—	—	—
—	—	12.068	13	—	—	—	—	—	—
—	—	23.587	29	—	—	—	—	—	—
—	—	11.091	29	—	—	—	—	—	—
—	—	13.509	21	—	—	—	—	—	—
—	—	25.498	16	—	—	—	—	—	—
—	—	8.342	87	—	—	—	—	—	—
—	—	31.128	09½	—	—	—	—	—	—
—	—	18.066	79	—	—	—	—	—	—
—	—	74.221	90	—	—	—	—	—	—
—	—	54.851	12	—	—	—	—	—	—
—	—	30.063	28	—	—	—	—	—	—
—	—	3.341	10	—	—	—	—	—	—
—	—	33.550	22	—	—	—	—	—	—
—	—	966.345	05	—	—	—	—	—	—

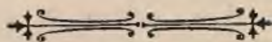
I.

FUNDUSZ KRAJOWY

w ściślejszem znaczeniu.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok 1898.

Liczba rubryk budżetowych	Sumaryusz	Wynikłości z roku 1898. Zwyczajne zł.	ct.	Nadzwyczajne zł.	ct.	Razem zł.	ct.
	Wydatki.						
	A. Rzeczywiste.						
I.	Koszta reprezentacyi kraju	108.603	86	—	—	108.603	86
II.	„ zarządu	313.994	62½	7.000	—	320.994	62½
III.	„ leczenia	1,250.001	57	—	—	1,250.001	57
IV.	„ szczepienia	78.281	17	—	—	78.281	17
V.	Wydatki sanitarne	31.833	37	—	—	31.833	37
VI.	Zasiłki dla zakł. dobroczynności . .	23.924	—	500	—	24.424	—
VII.	Na cele wykształcenia i oświaty . .	2,760.303	42	600	—	2,760.903	42
VIII.	Utrzymanie pomników historycznych	34.632	42	—	—	34.632	42
IX.	Kwaterunkowe żandarmeryi	233.920	15	8.697	98½	242.818	13½
X.	Wydatki na komunikacye	1,067.484	25½	453.518	89½	1,521.003	15
XI.	Dotacya dla zakładów krajowych . .	30.738	06½	—	—	30.738	06½
XII.	Wydatki na szupaśnictwo	26.847	01½	—	—	26.847	01½
XIII.	Budowy wodne i melioracye . . .	522.375	33½	—	—	522.375	33½
XIV.	Umorzenie pożyczek	1,540.586	44	—	—	1,540.586	44
XV.	Na cele rolnictwa i górnictwa . . .	535.327	51	37.044	73	572.372	24
XVI.	Na podniesienie rękodzielnictwa i przemysłu	161.629	41½	22.785	64	184.415	05½
XVII.	Rozmaite wydatki	213.750	24½	348	60½	214.098	85
	Suma wydatków rzeczywistych budżetem objętych . . .	8,934.232	86½	530.495	85½	9,464.728	72
	B. Przenośne.						
	Lokacya w Banku krajowym na 3% rachunek bieżący					2,946.461	67
	Zwrot 3% lokacyi funduszu pożyczk. dla gmin na budowę koszar dla c. i k. wojska					158.368	83
	„ „ „ „ „ na drogi powiatowe i gminne					33.200	—
	„ „ „ „ kolejowego					200.000	—
	„ 5% pożyczki Bankowi krajowemu					485.000	—
	„ 4% „ funduszowi sprzedaży soli					275.000	—
	„ „ „ „ spółek wodnych					105.000	—
	„ „ „ „ koszar krajowych					100.000	—
	Zaliczki zwrócone depozytom					120.000	—
	„ udzielone funduszom pożyczek krajowych					842.631	92
	„ „ b. funduszom indemnizacyjnym					8.576	70
	3% rachunek bieżący obwałowania Wisły i Sanu w pow. tarnobrzeskim . . .					16.852	82
	Rachunek czekowy kraj. opłat konsumcyjuych w pocztowej kasie oszczęd. . .					543.036	60
	„ przenośnv kraj. składu publ. w Krakowie					195.320	50½
	Fundusz uposażenia Kasy krajowej wydano 4% na rach. bieżący w kraj. składzie publicznym w Krakowie					6.500	—
	„ krajowy zwrot zaliczki do funduszu uposażenia kasy krajowej z rachunku kraj. składu publ. w Krakowie					1 067	74
	Suma wszystkich wydatków . . .					**15,501.745**	**50½**
	C. Pozostałość kasowa z rachunku z końcem r. 1898:						
	a) w gotówce . . . . 361.687 zł. 55 ct.*)						
	b) w efektach . . . . 500.000 » — »					861.687	55
	Ogółem zgodnie ze sumą dochodów .					**16,363.433**	**05½**

Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 19. lutego 1898.			Wynikłości są zatem:	
Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	mniejsze	większe
zł.	zł.	zł.	zł.	zł.
107.496	—	107.496	—	1.108
299.620	7.000	306.620	—	14.376
990.000	—	990.000	—	260.002
76.200	—	76.200	—	2.081
34.100	—	34.100	2.267	—
23.924	500	24.424	—	—
2,653.635	600	2,654.235	—	106.668
34.520	—	34.520	—	112
229.595	—	229.595	—	13.023
980.116	464.500	1,444.616	—	76.388
46.757	—	46.757	16.019	—
26.000	—	26.000	—	847
519.154	—	519.154	—	3.221
1,474.933	—	1,474.933	—	65.653
535.648	37.390	573.038	666	—
170.468	29.060	199.528	15.113	—
125.355	—	125.355	—	88.744
8,327.521	539.050	8,866.571	34.065	632.223
				598.158

* Wykazany zapas w gotówce . . . . 361.687 zł. 55 ct.

składa się:

a) z nadwyżki dochodów budżetowych za rok 1898 . . . . . 257.963 „ 14 „

b) z gotówki w funduszu uposażenia kasy krajowej . . . . . 99.402 „ 89 „

c) z rachunku przenośnego kraj. składu publicznego w Krakowie . . 4.321 „ 52 „

Razem jak wyżej . . 361.687 zł. 55 ct.

Wykazany zaś zapas w efektach im. wart. 500.000 zł. stanowią akcye zakładowe Spółki akcyjnej budowy wschodnio galicyjskich kolei lokalnych, w zamian za otrzymaną z funduszu krajowego subwencyę tejże wysokości, po myśli uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 13. lutego 1894.

Fundusz uposażenia kasy krajowej . . . . 1,000.000 zł. — ct.

składa się:

a) z lokacyi w Banku krajowym na 3% rachunku czekowym . . . 710.936 „ 32 „

b) „ „ „ kraj. składzie publicznym w Krakowie . . . . 15.362 „ 29 „

c) „ należytości czynnych z tytułu udzielonych pożyczek Wydziałom. pow. 174.298 „ 50 „

d) „ gotowizny . . . . 99.402 „ 89 „

Razem jak wyżej . . . 1,000.000 zł. — ct.

Liczba rubryk budżetowych	Sumaryusz	Wynikłości z roku 1898. Zwyczajne zł.	ct.	Nadzwyczajne zł.	ct.	Razem zł.	ct.
	Dochody.						
	A. Rzeczywiste.						
I.	Pozostałość z rachunku z lat ubiegłych .	258.032	43	—	—	258.032	43
II.	Odsetki od pieniędzy chwilowo lokowanych	2.473	40	—	—	2.473	40
III.	Dochody z dróg krajowych	232.568	03	56.682	21	289.250	24
IV.	Nadwyżki dochodów od zakładów dotowan.	140.290	86	—	—	140.290	86
V.	Zwroty zaliczek z lat ubiegłych . . .	38.323	39	—	—	38.323	39
VI.	„ pożyczek	13.639	49½	—	—	13.639	49½
VII.	Dochody szkoły gospod. las. we Lwowie .	7.377	10	—	—	7.377	10
VIII.	„ szkół i folwarku w Dublanach .	52.389	05½	5.000	—	57.389	05½
IX.	„ „ „ „ Czernichowie .	28.119	11	—	—	28.119	11
X.	„ innych szkół rolniczych krajowych	38.238	40½	—	—	38.238	40½
XI.	Zwroty za sprawdzanie rachunków aptek.	470	07	—	—	470	07
XII.	Dochody z przelania do skarbu kraj. pozostałości z fund. zapomogi z r. 1866 .	1.927	60	—	—	1.927	60
XIII.	Dochody z kwaterunku żandarmeryi . .	96.439	94	—	—	96.439	94
XIV.	„ ze zwrotu wydatków szupasowych	7.792	62½	—	—	7.792	62½
XV.	„ z kraj składów zbożow. i spirytus.	18.625	41	—	—	18.625	41
XVI.	„ z krajowych opłat konsumcyjnych	825.351	71	—	—	825.351	71
XVII.	Rozmaite dochody	725.488	24½	—	—	725.488	24½
	Suma dochodów własnych .	2,487.546	87½	61.682	21	2,549.229	08½
XVIII.	Dodatki do podatków: w Galicyi wschod. i zach. po 60 i 66 ct. = 6,797.966 zł. 30 ct. w W. Księstwie Krak. po 46 i 52 ct. = 375.496 „ 47½	7,173.462	77½	—	—	7,173.462	77½
	Suma dochod. rzecz. budżetem objętych	9,661.009	65	61.682	21	9,722.691	86
	B. Przenośne.						
	Pobrano z lokacyi w Banku krajowym z 3% rachunku czekowego					2,875.320	67*
	3% Lokacya funduszu pożyczkowego dla gmin na budowę koszar dla c. i k. wojska					158 368	83
	3% „ „ „ na drogi powiatowe i gminne					68.087	19
	3% „ „ kolejowego					200.000	—
	5% Pożyczka z Banku krajowego					485.000	—
	4% „ „ funduszu sprzedaży soli					275.000	—
	4% „ „ „ spółek wodnych					105.000	—
	4% „ „ „ koszar krajowych					100.000	—
	Zaliczki pobrane z depozytów					120.000	—
	Zwrot zaliczek udzielonych funduszom pożyczek krajowych					842 631	92
	„ „ „ byłym funduszom indemnizacyjnym					8.576	70
	3% Rachunek bieżący funduszu obwałowania Wisły i Sanu w pow. tarnobrzeskim					16.852	82
	Rachunek czekowy kraj. opłat konsumcyjnych w pocztowej kasie oszczędności .					543.036	60
	„ przenośny krajowego składu publicznego w Krakowie					197.593	87½
	Fundusz uposażenia Kasy krajowej, częściowy zwrot pożyczek udzielonych Wydziałom pow. z powodu klęsk elementarnych					41.762	82
	„ uposażenia Kasy krajowej, odebrano z 4% rachunku bieżącego w kraj. składzie publ. w Krakowie					10.000	—
	„ uposażenia kasy krajowej, zwrot zaliczki udzielonej kraj. składowi publ. w Krakowie					1.067	74
	Suma wszystkich dochodów					15,770.991	02½
	C. Pozostałość kasowa z końcem roku 1897.						
	a) w gotówce . . . . 1,032.616 zł. 82½ ct.						
	po straceniu zaś wydanych (w myśl uchwały Wys. Sejmu z d. 2/III. 1899 do rachunku rubr. I. dochodów roku 1899 940.174 „ 79½ „						
	pozostaje zapas w gotówce . . . . 92.442 zł. 03 ct.						
	b) w efektach . . . . 500.000 „ — „					592.442	03
	Ogółem zgodnie ze sumą wydatków . .					16,363.433	05½

w ściślejszem znaczeniu.

Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 19. lutego 1898.			Wynikłości są zatem:	
Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	mniejsze	większe
zł.	zł.	zł.	zł.	zł.
258.032	—	258.032	—	—
5.000	—	5.000	2.527	—
235.750	42.000	277.750	—	11.500
39.334	—	39.334	—	100.957
41.500	—	41.500	3.177	—
3.247	—	3.247	—	10.393
7.380	—	7.380	3	—
59.405	5.000	64.405	7.016	—
40.345	—	40.345	12.226	—
28.314	—	28.314	—	9.925
600	—	600	130	—
1.906	—	1.906	—	22
95.054	—	95.054	—	1.385
8.000	—	8.000	207	—
15.384	—	15.384	—	3.242
810.000	—	810.000	—	15.352
476.752	—	476.752	—	248.736
2,126.003	47.000	2,173.003	25.286	401.512
6,790.476	—	6,790.476	—	382.987
8,916.479	47.000	8,963.479	25.286	784.499
				759.213

*) *Stan lokacyi w Banku krajowym* na 3% rachunku czekowym wynosi z końcem roku 1898 . . . . 775.282 zł. — ct.

która to suma jest własnością:

a) funduszu uposażenia kasy krajowej . . . . 710.936 zł. 32 ct.

b) „ pożyczkowego drogowego . . . . 64.345 „ 68 „

Razem jak wyżej . . . 775.282 zł — ct.

Stan majątku z końcem roku 1898.

Stan czynny.

			Szczegół.	Ogół.
1. Pozostałość kas. z rach. z końcem r. 1898 w gotówce	zł.	361.687·55		
w efektach	„	500.000·—	zł. 861.687·55	
2. Należytości czynne z r. bież.: a) w rubr. wydatków	. zł.	78.326·93$^1/_2$		
b) „ „ dochodów	. „	1,262.325·39$^1/_2$		
3. Należytości czynne z lat ubiegłych (jak aleg 21) .	. „	2,586.869·54	zł. 3,927.521·87	zł. 4,789 209 42
Z końcem r. 1897 wynosiła suma stanu czynnego .	. zł.	6,231.407.08$^1/_2$		
z porównania z takimże stanem z końcem r. 1898	. „	4,789.209·42		
okazuje się w stanie *czynnym* z końcem r. 1898 *ubytek* o	zł.	1,442.197·66$^1/_2$		

Stan bierny.

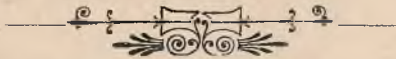
4. Należytości bierne z r. bież.: a) w rubr. wydatków	. zł.	85.790·27	
b) „ „ dochodów	. „	1.00	
5. Należytości bierne z lat ubiegłych (jak aleg. 21) .	. „	1,090.651·40$^1/_2$	„ 1,176.442·67$^1/_1$
Przewyżka stanu czynnego			zł. 3,612.766·74$^1/_2$
Z końcem r. 1897 wynosiła przewyżka stanu czynnego			„ 5,007.707·25$^1/_2$
Stan przeto majątku z końcem r. 1898 (nie uwzględniając długów pożyczek krajowych wykazanych w osobnych zamknięciach rach. przedstawia się *niekorzyztniej* o			zł. 1,394.940·51
mianowicie: stan czynny *obniżył się* o	zł.	1,442.197·66$^1/_2$	
„ bierny *obniżył się* o	„	47.257·15$^1/_2$	
Stan tedy majątku *mniejszy* jest, jak wyżej, o . .	zł.	1,394.940·51	

przeważnie z powodu znacznie mniejszego zapasu kasowego z końcem roku 1898 oraz niekorzystniejszej różnicy między przewyżkami należytości czynnych po nad należytości bierne.

Wyjaśnienia.

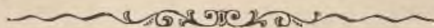
Wydatki budżetem uchwalone wynosiły (wraz z kredytem dodatkowym .	zł. 8,866.571	
Suma wydatków rzeczywistych wynosi	„ 9,464.729	
Wydatki są tedy *większe* od budżetu o		zł. 598.258
Dochody budżetem uchwalone wynosiły	zł 8,963.479	
Suma dochodów rzeczywistych wynosi	„ 9,722.692	
Dochody są zatem *większe* od budżetu o		„ 759.213
Ogółem tedy okazuje się *wynik obrotu korzystniejszy od budżetu* o		zł. 160.955

przeważnie z powodu znaczniejszego wpływu ponad budżet dodatków krajowych i innych różnic wykazanych szczegółowo przy pojedynczych rubrykach i pozycyach dochodów i wydatków.

Część I.

WYDATKI.

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* zł.
I.		**Koszta reprezentacyi kraju.**				
		Sumaryczne zestawienie rubryki I.				
	1—12	*A)* Sejm krajowy	70.575	88	70.496	*80*
		B) Wydział krajowy	38.027	98	37.000	*1.028*
		Suma rubryki I. .	108.603	86	107.496	+*1.108*
		Poszczególnienie.				
		A) **Sejm krajowy.**				
	1	Koszta podróży pp. posłów	4.486	—	4.486	—
	2	Dyety pp. posłów	36.000	—	36.000	—
	3	Koszta druków	20.600	—	20.600	—
	4	Spisywanie sprawozdań	4.000	—	4.000	—
	5	Pisarze dzienni	650	—	650	—
	6	Remuneracye urzędników Wydziału krajowego za dodatkowe zatrudnienie podczas Sejmu	1.200	—	1.200	—
	7	Służba	1.114	—	1.200	86
	8	Opał	1.500	10	1.500	—
	9	Zapuszczanie i mycie podłóg	100	—	100	—
	10	Potrzeby kancelaryjne	300	—	300	
	11	Na uzupełnienie biblioteki sejmowej . .	200	—	200	—
	12	Rozmaite drobne wydatki	425	78	260	*166*
		Razem .	70.575	88	70.496	*166* 86 +*80*
		B) **Wydział krajowy.**				
	13	Marszałek krajowy . . . 6.000 zł. i dodatek na reprezentacyę . . 4.000 „	10.000	—	10.000	—
	14	Sześciu członków Wydziału po 4.000 zł. .	23.533	34	24.000	467
	15	Zastępcy	3.494	64	2.000	*1.495*
	16/17	Dodatek dla członka Wydziału, mianowanego przez Marszałka zastępcą do kierownictwa w Wydziale krajowym	1.000	—	1.000	—
		Razem .	38.027	98	37.000	*1 495* 467 +*1.028*

Uzasadnienie różnic.

Do poz. 1., 5., 9., 10. Wyniki zgodne z budżetem, ponieważ reszty niezużytych w roku 1898 kredytów przeniesiono na rachunek roku 1899. na pokrycie dalszych wydatków tejże samej sesyi, która trwała po za termin prawa asygnowania należytości na rachunek roku 1898, t. j. po za dzień 28. lutego 1899.

Do poz. 7. Wydatek *mniejszy* wedle potrzeby w tym roku.

Do poz. 12. Wydatek *większy* z powodu znaczniejszych robót adaptacyjnych w sali sejmowej.

Do poz. 14. Wydatek *mniejszy* z powodu *intercalare.*

Do poz. 15. Wydatek *większy* z powodu potrzeby w tym roku powoływania Zastępców na czas dłuższy.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* zł
II.		**Koszta zarządu.**				
		Sumaryczne zestawienie rubryki II.				
	18—23	Płace urzędników i woźnych	186.435	31	176.263	*10.172*
	24	Dyurniści	20.989	42	22.854	1.864
	25	Zasługi	4.963	95	4.865	*99*
	26	Emolumenta	1.921	42	2.291	369
	27	Remuneracye	6.044	07	5.950	*94*
	28	Koszta podróży i dyety	8.966	56	7.400	*1.567*
	29	Pensye i zaopatrzenia	29.847	92	29.026	*822*
	30	Dary z łaski	2.479	96	2.480	—
	31	Na pokrycie połowy należytości stemplowych od dekretów nominacyjnych urzędników kraj.	3.192	11	1.500	*1.692*
	32	Potrzeby kancelaryjne	18.870	20	17.400	*1.470*
	33	Administracya dochodów z krajowych opłat konsumcyjnych	2.501	25½	3.000	499
	34	Gmach sejmowy i jego utrzymanie . .	16.239	47	14.591	*1.648*
	35	Zaliczki na płace urzędników i służby — zwyczajne .	11.542	98	12.000	457
		Zaliczki na płace urzędników i służby — *nadzwyczajne*	*7.000*	—	*7.000*	—
		Razem — zwyczajne .	313.994	62½	299.620	*17.564* / 3.189
		Razem — *nadzwyczajne*	*7.000*	—	*7.000*	—
		Suma rukryki II. .	320.994	62½	306.620	*17.564* / 3.189
						+*14.375*
		Płace urzędników i woźnych				
		Sumaryczne zestawienie płac wraz z dodatkami aktywalnymi (z uwzględnieniem regulacyjnej podwyżki płac, przyznanej od II. półrocza).				
	18	Oddział konceptowy	65.610	26	61 816	*3.794*
	19	" rachunkowy	68.844	13	65.475	*3.369*
	20	" kasowy	19.499	92	17.610	*1.890*
	21	" sanitarny	3.115	—	2.900	*215*
	22	" statystyczny	4.767	93	4.601	*167*
	23	" manipulacyjny	24.598	07	23.861	*737*
		Suma płac . .	186.435	31	176.263	+*10.172*
		Poszczególnienie.				
	18	*Oddział konceptowy.*				
		a) 3 radców, płaca I. półr. z rocznych 2.800 zł. II. " " 3.200 " i dodatek aktywalny po 480 zł. . . .	10.440	—	9.840	*600*
		b) 7 sekretarzy, j. w., po 2.800 zł. / 2.400 zł. i dod. aktyw. po 420 zł.	18.340	—	16.940	*1.400*
		c) 7 wicesekretarzy, j. w., po 1.400 zł. / 1.800 zł. i dod. aktyw. po 360 zł..	13.720	—	12.320	*1.400*
		Do przeniesienia .	42.500	—	39.100	*3.400*

Fundusz krajowy. **Wydatki.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* zł.
		Z przeniesienia .	42.500	—	39.100	*3.400*
II.	18	*d)* 6 adjunktów, j. w., po 1.100 zł./1.400 zł. i dod. aktyw. po 300 zł. .	9.300	—	8.400	*900*
		e) 6 koncepistów, j.w., po 900 zł./1.100 zł. i dod. aktyw. po 240 zł.	7.440	—	6.840	*600*
		f) 3 aplikantów, adjuta j. w., po 600 zł./700 zł. i 3 aplikantów, adjuta po 500 zł./600 zł. . . .	3.133	32	3.300	167
		Do tego: dodatki pięcioletnie . . .	4.176	44	4.176	—
		Razem .	66.549	76	61.816	*4.900* 167
		Od tego: 3% wkładki emerytalne od urzędników i jednorazowe wkładki od nominacyj tychże	939	50	—	*939*
		Wydatek *netto* .	65.610	26	61.816	*3.961* 167
						+ *3.794*
		Oddział rachunkowy.				
	19	*a)* Dyrektor, płaca I. półr. z rocznych 2.600 zł. II. „ „ 3.000 zł. i dodatek aktywalny 400 zł. . .	3.200	—	3.000	*200*
		b) Zastępca Dyrektora, j. w., 2.000 zł./2.400 zł. i dodatek aktywalny 360 zł. . . .	2.560	—	2.360	*200*
		c) 7 rewidentów, j. w., po 1.500 zł./1.800 zł. i dodatek aktywalny po 300 zł. . . .	13.650	—	12.600	*1.050*
		d) 11 adjunktów, j. w., po 1.200 zł./1.400 zł. i dodatek aktywalny po 240 zł. . . .	16.940	—	15.840	*1.100*
		e) 1 archiwista, j. w., 1.000 zł./1.100 zł. i dod. aktyw. 200 zł. .	1.250	—	1.200	*50*
		f) 1 protokolista, j. w., 1.000 zł./1.100 zł. i dod. aktyw. 200 zł. .	1.250	—	1.200	*50*
		g) 8 oficyałów, j. w., po 900 zł./1.100 zł. i dodatek aktywalny po 180 zł. . . .	9.440	—	8.640	*800*
		h) 9 asystentów, j. w., po 700 zł./800 zł. i dodatek aktywalny po 100 zł. . . .	7.650	—	7.200	*450*
		i) 11 praktykantów, płaca po 600 zł. i od II. półr. dodatek aktywalny po 100 zł. .	7.500	—	7.200	*300*
		k) 1 aplikant, adjutum 500 zł. i 2 aplikantów, adjutum po 360 zł., od II. półrocza zaś 3 aplikantów po 500 zł.	1.360	—	1.220	*140*
		Do przeniesienia .	64.800	—	60.460	— *4.340*

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba budżetu: rubryki	pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* zł.
		Z przeniesienia	64.800	—	60.460	*4.340*
II.	19	*l)* 1 woźny, płaca 500 zł. i dod. aktyw. 50 zł.	550	—	550	—
		Do tego: dodatki pięcioletnie	4.440	86	4.465	24
		Razem	69.790	86	65.475	*4.340* 24
		Od tego: 3% wkładki emerytalne od urzędników i jednorazowe wkładki od nominacyj tychże	946	73	—	*947*
		Wydatek *netto*	68.844	13	65.475	*3.393* 24
						+ *3.369*
	20	*Oddział kasowy.*				
		a) Dyrektor, płaca I. półr. z rocznych 2.000 zł. II. " " 2.400 " i dod. aktyw. I. półr. z roczn. 360 " II. " " 420 "	2.590	—	2.360	*230*
		b) Zastępca dyrektora, j. w., 1.600 zł./2.000 zł. i dodatek aktywalny 300 zł.	2.100	—	1.900	*200*
		c) Kontrolor, j. w., 1.400 zł./1.800 zł. i dodatek aktywalny 240 zł.	1.555	—	1.640	85
		d) Kasyer, j. w., 1.400 zł./1.800 zł. i dod. aktyw. 240 zł.	—	—	1.640	1 640
		e) 4 adjunktów, j. w., po 1.200 zł./1.400 zł. i dodatek aktywalny po 240 zł.	6.160	—	2.880	*3 280*
		f) 2 oficyałów, j. w., po 900 zł./1.100 zł. i dod. aktyw. po 180 zł.	2.360	—	2.160	*200*
		g) 2 asystentów, j. w., po 700 zł./800 zł. i dod. aktyw. po 100 zł.	1.700	—	1.600	*100*
		h) 2 praktykantów, płaca po 600 zł. i od II. półr. dodatek aktywalny po 100 zł.	1.265	—	1.200	*65*
		i) 2 woźnych, płaca po 600 zł. i dodatek aktywalny po 50 zł.	1.191	60	1.300	108
		Do tego: dodatki pięcioletnie	817	50	930	113
		Razem	19.739	10	17.610	*4.075* 1 946
		Od tego: 3% wkładki emerytalne od urzędników i jednorazowe wkładki od nominacyj tychże	239	18	—	*239*
		Wydatek *netto*	19.499	92	17.610	*3.836* 1.946
						+ *1.890*

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* zł.
II.	21	*Oddział sanitarny.*				
		Inspektor szpitali, płaca I. półr. z roczn. 2.000 zł. II. " " 2.400 " i dod. na mieszkanie I. półr. z roczn. 300 zł. II. " " 420 zł.	2 560	—	2.300	*260*
		Do tego: dodatek pięcioletni	600	—	600	—
		Razem .	3 160	—	2.900	*260*
		Od tego: 3% wkładka emerytalna . .	45	—	—	*45*
		Wydatek *netto* .	3 115	—	2 900	+ *215*
	22	*Oddział statystyczny.*				
		a) Naczelnik oddziału, płaca 2.000 zł i dod. 400 zł. od 1. lipca z rocznych 800 zł. .	2.400	—	2.400	—
		b) Wice-sekretarz, pł. I. półr z roczn. 1.400 zł. II. " " 1.800 " i dodatek aktywalny 360 zł. . .	1.960	—	1.760	*200*
		Do tego: dodatek pięcioletni	441	09	441	—
		Razem .	4.801	09	4.601	*200*
		Od tego: 3% wkładka emerytalna i jednorazowa	33	16	—	*33*
		Wydatek *netto* .	4.767	93	4.601	+ *167*
	23	*Oddział manipulacyjny.*				
		a) Dyrektor kancelaryi, płaca I. półr. z rocznych . . . . 2.000 zł. II. półr. z rocznych . . 2.400 "	2.200	—	2.000	*200*
		b) Archiwista, j. w. $\frac{1.500 \text{ zł.}}{1.800 \text{ zł.}}$ i dod. aktyw. 300 zł.	1.950	—	1.800	*150*
		c) Ekspedytor, j. w. $\frac{1.300 \text{ zł.}}{1.400 \text{ zł.}}$ i dodatek aktywalny 270 zł.	—	—	1.570	1.570
		d) Protokolista, j. w. $\frac{1.200 \text{ zł.}}{1.400 \text{ zł.}}$ i dod. aktyw. 240 zł.	1.540	—	1.440	*100*
		e) 5 kancelistów, j. w. po $\frac{1.000 \text{ zł.}}{1.100 \text{ zł.}}$ i dodatek aktywalny po 200 zł. . . .	6.250	—	4.800	*1.450*
		f) 5 asystentów, j w. po $\frac{700 \text{ zł.}}{800 \text{ zł.}}$ i dod. aktyw. po 100 zł. .	4.249	96	4.000	*250*
		g) 3 pisarzy etatowych, po 600 zł. i od II. półrocza dodatek aktyw. po 100 zł. .	1.950		1.800	*150*
		h) 3 aplikantów, adjutum po 360 zł., od II. półrocza po 500 zł.	1.290	—	1.080	*210*
		i) Odźwierny, płaca	600	—	600	—
		k) Portyer, płaca	500	—	500	—
		Do przeniesienia .	20.529	96	19.590	1.570 *2.510*

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatków.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* zł.
		Z przeniesienia .	20.529	96	19.590	1.570
						2.510
II.	23	*l)* 5 woźnych, płaca po 500 zł. i dodatek aktywalny po 50 zł.	2.750	—	2.750	—
		Do tego: dodatki pięcioletnie . . .	1.593	05	1.521	*72*
						2.582
		Razem .	24.873	01	23.861	1.570
		Od tego: 3% wkładki emerytalne od urzędników i jednorazowe od nominacyj tychże	274	94	—	*275*
						2.307
		Wydatek *netto* .	24.598	07	23.861	1.570
						+ *737*
	24	*Dyurniści.*				
		a) Dla oddziału konceptowego . . .	1.820	05	3.477	1.657
		b) „ „ rachunkowego . . .	3.500	—	3.500	—
		c) „ „ statystycznego . . .	1.778	08	2.500	722
		d) „ „ manipulacyjnego . . .	9.053	29	8.539	*514*
		e) „ zarządu długu krajowego z roku 1893, zaciągniętego w sumie 58,850.000 koron (LW. 45.843/93) i dla prowadzenia pozostałych zaległości po byłych funduszach indemnizacyjnych	3.378	—	3.378	—
		f) Na dyurna rachunkowe dla funduszów szkolnych okręgowych	1.460	—	1.460	—
						2.379
		Razem .	20.989	42	22.854	*514*
						— 1.865
	25	**Zasługi.**				
		15 stróżów po 300 zł. i 1 zastępca woźnego 365 zł.	4.963	95	4.865	+ *99*
	26	**Emolumenta.**				
		a) Dyrektor kancelaryi na fiakra . . .	50	—	50	—
		b) „ „ 48 metr. sześć. drzewa opałowego	156	—	156	—
		c) Ubranie dla odźwiernego i 8 woźnych po 50 zł., tudzież dla zastępcy woźnego 30 zł.	450	—	480	30
		d) Ubranie dla portyera	91	—	100	9
		e) Opał dla odźwiernego i portyera po 7·2 metr. sześć. drzewa	47	—	47	—
		f) Dodatki osobiste	1.127	42	1 458	331
		Razem .	1.921	42	2 291	— 370

Liczba budżetu rubryki	Liczba budżetu pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* zł.
II.	27	**Remuneracye.**				
		a) Rzecznik prawny za zastępstwo . .	1.987	62	2.500	512
		b) Za zastępstwo prawne Wydziału krajowego wobec c. k. Trybunału administracyjnego i Trybunału państwa . . .	640	—	500	*140*
		c) Tłumacze	1.416	45	950	*466*
		d) Urzędnicy, dyurniści i słudzy Wydziału krajowego	2.000	—	2.000	—
						606
		Razem .	6.044	07	5.950	512
						+94
	28	**Koszta podróży i dyety.**				
		a) W ogóle	8.566	56	7.000	*1.567*
		b) Dla inspektora szpitali	400	—	400	—
		Razem .	8.966	56	7.400	*+1.567*
	29	**Pensye i zaopatrzenia.**				
		a) Madejski Wojciech	—	—	—	—
		b) Tarczyńska Maryanna	—	—	—	—
		c) Łopuszańska Walerya	350	—	350	—
		d) Olewińska Julia	350	—	350	—
		e) Gorczycowa Eudoksya	16	38	197	181
		f) Chrzanowska Joanna	350	—	350	—
		g) Niewiadomskiego sierota, syn Jerzy Włodzimierz	—	—	—	—
		h) Krzeczkowska Eugenia Zofia . . .	—	—	—	—
		i) Kalicka Jadwiga	350	—	350	—
		k) Kuźniar Jan	—	—	—	—
		l) Sternalowa Emilia	350	—	350	—
		m) Zienkowiczowa Wanda	350	—	350	—
		n) Orzechowska Józefa	350	—	350	—
		o) Orzechowskiego sierota, syn Tadeusz Saturnin	58	—	58	—
		p) Mrozowicka Emilia	350	—	350	—
		r) Mrozowickiego sieroty: Adam Kazimierz, Ignacy Filip, Regina, Anastazya i Wanda Laurencya	60	42	60	—
		s) Terlecka Marya	216	66	217	—
		t) Kukawska Julianna	166	60	167	—
		u) Kukawskiego sieroty: Rajmund, Henryk i Maryan Julian	20	—	20	—
		w) Mochnacki Edmund	3.616	—	3.616	—
		x) Kraczyłowa Julianna	600	—	600	—
		y) Kraczyłowa Julianna, dodatek na wychowanie dla 2-ga dzieci: Władysławy Maryi i Joanny Bronisławy	120	—	120	—
		Do przeniesienia .	7.674	06	7.855	181

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba budżetu: rubryki	Liczba budżetu: pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* zł.
		Z przeniesienia .	7.674	06	7.855	181
II.	29	*z)* Pierożyńska Sydonia	800	—	800	—
		aa) Strnadowa Kornelia	350	—	350	—
		bb) Strnadowa Kornelia, na wychowanie syna, Jana Adama	35	—	35	—
		cc) Marek Józef	—	—	—	—
		dd) Niedziałkowski Karol	891	—	891	—
		ee) Żółkiewski Karol	1.900	—	1.900	—
		ff) Woroniecki Franciszek	280	—	280	—
		gg) Obertyński Emil	600	—	600	—
		hh) Chermińska Katarzyna	360	—	360	—
		ii) Ziembicka Jadwiga	600	—	600	—
		kk) Ziembicka Jadwiga, dodatek na wychochowanie sierót: Anny Róży, Kazimiery Eugenii, Józefa Wiktora i Feliksa Erazma	240	—	240	—
		ll) Wolański Julian	2.600	—	2.600	—
		mm) Walterowa Marya	300	—	300	—
		nn) Walterowa Marya, dodatek na wychowanie 2-ga dzieci: Wiktora Franciszka i Maryi Zofii	60	—	60	—
		oo) Tranda Edward	1.221	—	1.221	—
		pp) Szajnokowa Olimpia	600	—	600	—
		rr) Stocki Bolesław	324	80	325	—
		ss) Kiszelka Albin	1.092	—	1.092	—
		tt) Kunischowa Zofia	600	—	600	—
		uu) Kunischowa Zofia, dodatek na wychowanie córki Felicyi Maryi . . .	—	—	—	—
		ww) Gołębski Władysław	1.188	—	1.188	—
		xx) Czajkowska Wanda	600	—	600	—
		yy) Czajkowska Wanda, zaopatrzenie dla sierót: Juliana Władysława i Czesława Ludomira	60	—	60	—
		zz) Schmitt Mieczysław	783	—	783	—
		aaa) Jelonkowa Anna	600	—	600	—
		bbb) Horoszkiewicz Julian	2.600	—	2.600	—
		ccc) Bieńkowski Ludwik	1.628	—	1.776	148
		ddd) Giziński Władysław . . .	710	40	710	—
		— Bieńkowska Walerya, wdowa po emer. archiwiście, pensya wdowia i kwartał pośmiertny	525	66	—	*526*
		— Zajączkowska Marya, wdowa po pisarzu etatowym, odprawa wdowia . . .	325	—	—	*325*
		— Gergel Augusta, wdowa po woźnym Wydz krajowego, odprawa wdowia . . .	300	—	—	*300*
		Razem . .	29.847	92	29.026	*1.151* 329
						+*822*
	30	**Dary z łaski.**				
		a) Bojarska Józefina i Dydyńska z Bojarskich Adolfina po 100 zł. rocznie . . .	200	—	200	—
		b) Kopertyńska Krystyna	100	—	100	—
		Do przeniesienia	300	—	300	—

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* zł.
		Z przeniesienia .	300	—	300	—
II.	30	*c)* Kopertyńska z Repichowskich Malwina .	100		100	—
		d) Wojciechowski Szymon	180	—	180	—
		e) Sternalowa Apolonia, stale rocznie .	199	96	200	—
		f) Sapałaczyńskie Joanna i Leontyna, jednorazowo	200	—	200	—
		g) Sternalowa Emilia, jednorazowo . .	150	—	150	—
		h) Barycka Marya, jednorazowo . . .	150	—	150	—
		i) Dziubińska Wanda, jednorazowo . .	200	—	200	—
		k) Piotrowska Rozalia, " .	250	—	250	—
		l) Ploder Karolina, " . .	200	—	200	—
		m) Chrzanowska Joanna, " . .	100	—	100	—
		n) Kratochwillowa Franciszka, jednorazowo	100	—	100	—
		o) Zakrzewska Marcyanna, "	100	—	100	—
		p) Orzechowska Józefa, "	100	—	100	—
		r) Bednawska Antonina, "	150	—	150	—
		Razem . .	2.479	96	2.480	—
	31	**Na pokrycie połowy należytości stemplowych** od dekretów nominacyjnych urzędników krajowych	3.192	11	1.500	*+1.692*
	32	**Potrzeby kancelaryjne.**				
		a) Wydawnictwo rozporządzeń krajowych .	4.354	79	3.800	*555*
		b) Sprawienie i odnowienie sprzętów . .	1.526	55	1.500	*26*
		c) Potrzeby do pisania i rysowania . .	2.496	66	2.400	*97*
		d) Papier do druków, druk ksiąg i wzorów	2.407	02	2.300	*107*
		e) Oprawa ksiąg i druków	662	22	500	*162*
		f) Opał	4.009	10	4.000	*9*
		g) Uzupełnienie biblioteki: na książki, gazety i introligatora	1.499	84½	1.500	—
		h) Rozmaite pomniejsze	1.914	01½	1.400	*514*
		Razem . .	18.870	20	17.400	*+1.470*
	33	**Administracya dochodów z krajowych opłat konsumcyjnych**	2.501	25½	3.000	—499
	34	**Gmach sejmowy i jego utrzymanie.**				
		a) Inspicyent techn. gmachu sejmowego .	300	—	300	—
		b) Maszynista: płaca 720 zł, 12 mtr. sześć. drzewa 42 zł., 45 litrów nafty 9 zł. .	741	—	771	30
		c) Kominiarz	281	81	320	38
		d) Froterowanie i zapuszczanie podłóg .	807	49	820	13
		e) Mycie podłóg	67	49	100	32
		f) Zgartywanie i wywóz śniegu . . .	29	70	100	70
		g) Czyszczenie kloak i wywóz nieczyst. .	274	20	320	46
		Do przeniesienia .	2.501	69	2.731	229

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba budżetu rubryki	Liczba budżetu pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* zł.
		Z przeniesienia .	2.501	69	2.731	229
II.	34	*h)* Zabezpieczenie od ognia	207	82	260	52
		i) Podatek dochodowy i miejski czynszowy	93	34	150	57
		k) Utrzymanie skwerów około gmachu sejmowego	150	—	150	—
		l) Konserwacya i adaptacya budynku i obejścia, koszta przekształcenia i urządzenia w gmachu, tudzież inne nieprzewidziane	6.031	31	4.300	*1.731*
		m) Stacya elektryczna w gmachu sejmowym	7.255	31	7.000	*255*
		Razem . .	16.239	47	14.591	*1.986* 338 + *1.648*
	35	**Zaliczki na płace.**				
		Dla urzędników i służby: *a)* zwyczajne . .	11.512	98	12.000	457
		b) nadzwyczajne:				
		a) Jabłonowskiemu Jerzemu, spłacalną w 120 ratach miesięcznych . . .	1.500	—	1.500	—
		b) Paszkowskiemu Leonowi, spłacalną w 120 ratach miesięcznych	2.000	—	2.000	—
		c) Masłowskiemu Mieczysławowi, spłacalną w 120 ratach miesięcznych . .	1.000	—	1.000	—
		d) Pisarskiemu Feliksowi, spłacalną w 120 ratach miesięcznych . . .	600	—	600	—
		e) Januszkiewiczowi Władysławowi, spłacalną w 120 ratach miesięcznych . .	1.000	—	1.000	—
		f) Wronowskiemu Mieczysławowi, spłacalną w 120 ratach miesięcznych . .	900	—	900	—
		Razem { zwyczajne . .	11.542	98	12.000	457
		Razem { *nadzwyczajne* .	7.000	—	7.000	—
		Ogółem, suma poz. 35.	18.542	98	19.000	—457

Uzasadnienie różnic.

Do poz. 18—23. Przekroczenie 10.172 zł. jest tylko *pozornem* i powstało stąd, że dla dokładnego przeglądu kosztów poniesionych na płace w poszczególnych oddziałach i poszczególnych preliminowanych pozycyach, zarachowano na właściwą rubrykę wszystkie z tego tytułu poniesione wydatki, jakkolwiek w rubryce XVII poz. 410. wydatków uchwalony został osobny ryczałt w sumie 19.543 zł., przeznaczony (w myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 15. lutego 1898.) na pokrycie podwyższenia płac urzędników od dnia 1. lipca 1898. Wyjaśnienie przy wymienionej rubryce XVII. pozycyi 410 wydatków, wykazuje zamiast pozornego tego przekroczenia właściwe *zaoszczędzenie* wskutek niewyczerpania ryczałtu (Obacz tamże).

Do poz. 24. Ogółem *zaoszczędzenie* 1.865 zł. w miarę koniecznej tylko w tym roku potrzeby.

Do poz. 25. Wydatek o drobną stosunkowo kwotę *większy* spowodowany zastępstwami służby w czasie choroby.

Do poz. 26. Ogółem *zaoszczędzenie* 370 zł., przeważnie na dodatkach osobistych z powodu zmian personalnych w ciągu roku.

Do poz. 27. Wydatek ogólny o drobną różnicę nieco *większy*, o ile bowiem zaoszczędzono na prawnem zastępstwie na miejscu, poniesione znaczniejsze koszta na takież zastępstwo u c. k. Trybunału państwa, oraz (i to przeważnie) na tłumaczy.

Do poz. 28. Wydatek *większy* z powodu znacznych w tym roku kosztów ankiety w sprawie reformy szkół średnich, oraz wyjazdu deputacyi do Wiednia na pogrzeb ś. p. Najjaśniejszej Pani. Przekroczenie to znajduje znaczne pokrycie w przypisanych do zwrotu należytościach czynnych z bieżącego roku w sumie 782 zł. 38 ct.

Do poz. 29. Wydatek *większy* z powodu wypłat w ciągu roku pensyi, kwartału pośmiertnego i odpraw wdowich w zastosowaniu odnośnych przepisów statutu emerytalnego. Niepreliminowane te wydatki znacznie obniżone zostały wskutek śmierci pensyonistów *ad e) i ccc).*

Do poz. 31. Wydatek *większy*, odpowiedni wydanym w tym roku dekretom nominacyjnym. Przekroczenie to znajduje w znacznej części pokrycie w przypisanych z tego tytułu należytościach czynnych z roku bieżącego w sumie 990 zł. 30 ct.

Do poz. 32. Wydatki *większe* w tym roku, wedle istotnej potrzeby, zwłaszcza, że w roku ubiegłym okazało się w tej pozycyi zaoszczędzenie około 900 zł

Do poz. 33. Wydatki wedle potrzeby w tym roku okazały się od budżetu *mniejsze* o 498 zł. 74½ ct.
gdy zaś należytości czynne z roku 1898. wynoszą . . . . . 41 „ 19½ „
wynik tedy od budżetu *korzystniejszy* o . . . . 539 zł. 94 ct.
(Obacz uzasadnienie różnicy przy rubryce XVI. dochodów).

Do poz. 34. b)—i) Zaoszczędzenia wynoszą ogółem 338 zł., wedle potrzeby w tym roku.
ad l) Wydatek *większy* z powodu niepreliminowanych, nadzwyczajnych wydatków konserwacyjnych, mianowicie: na przebudowę w kasie krajowej, na sprawienie nowych gromochronów i klozetów.
ad m) Wydatek *większy* z powodu większego zakupna zapasowych przyrządów.

Do poz. 35. Wydatek *mniejszy* od budżetu o 456 zł. wedle faktycznie udzielonych urzędnikom w tym roku zaliczek. Mianowicie udzielono w ciągu roku zaliczek w sumie 26.555 zł. — ct.
z czego w ciągu roku spłacono . . . . 8.011 „ 08 „
wydatek *netto* wynosi tedy . 18.543 zł. 92 ct.

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* zł.
III.	36	**Koszta leczenia w szpitalach krajowych, zagranicznych i wojskowych . . . . .**	1,250 001	57	990.000	+*260.002*

Uzasadnienie różnic.

Z zarachowanych wyżej wydatków przypada:

A) Na zakłady krajowe i szpitale prowincyonalne:

1. Lwów, szpital powszechny:
   Oddział chorych . . 206.740 zł. 64½ ct.
   Oddział położnic . . 15.562 „ 40 „
2. Kulparków, zakład dla obłąkanych 183 521 „ 28 „
3. Kraków, szpital św. Łazarza . . 266.934 „ 61½ „
4. Kraków, klinika . . . . . 28 305 „ 63 „

Do przeniesienia 701.064 zł. 57 ct.

Między wydatkami na koszta leczenia w zakładach krajowych (Lwów, Kraków, Kulparków), a odnośnym poborem wykazanym w specyalnych zamknięciach tych zakładów zachodzi różnica o 550 zł. 83 ct., z powodu, iż kwota ta wpłynęła bezpośrednio do funduszu krajowego tyt. zwrotu kosztów leczenia.

Z przeniesienia	701.064 zł. 57 ct.	
B) Zakład podrzutków w B brku . .	1.119 „ 18 „	
C) Szpitale prowincyonalne w kraju .	400.706 „ 34 „	
D) „ zagraniczne	145.678 „ 10 „	
E) „ wojskowe	294 „ 35 „	
F) Inne wydatki i zwroty . . .	1.139 „ 03 „	
Ogółem wydatki .	1,250.001 zł. 57 ct.	
Na poczet zwrotów z ubiegłych lat wpłynęło od szpitali gmin i osób samopłacących 15.063 zł. 37 ct., które zarachowano na Rubr. V. poz. 17. i 18. doch. funduszu krajowego.		
Porównując powyższy wydatek z uchwaloną w budżecie kwotą	990.000 zł. — ct.	
Okazuje się wynikłość większa od budżetu o		260.001 zł. 57 ct.

Przekroczenie to znajduje jednak częściowe pokrycie w korzystniejszych wynikach pozycyj, mających wspólność z rubryką niniejszą — a to:

1. W nadwyżkach dochodów od zakładów dotowanych (rubr. IV. poz. 12, 13 i 14 doch.) dla których uchwalono w budżecie . . . 36.754 zł.
wpłynęło zaś rzeczywiście . . . . 138.049 „
uzyskano zatem dochody po nad budżet . . . . . 101.295 zł.

2. W rubr. XI. poz. 177 i 179 wydatków, tytułem dotacyi dla zakładu kulparkowskiego i szpitala św. Łazarza, wydano *mniej* niż preliminowano o . . . . 16.111 zł.
ogółem korzystniejsze wyniki wynoszą . . . . . . 117.406 zł.

Natomiast od tej sumy potrącić należy *niekorzystniejsze* wyniki rubr. XI p 178 wyd. i rubr. V. poz 17 i 18 dochodów — o 3.728 „
pozostanie w działach tych wynik korzystniejszy o . . . . . . 113.678 zł.

W porównaniu zaś z powyższem przekroczeniem redukuje się wynik niekorzystniejszy do kwoty . . . . 146.324 zł.

Tak znaczne przekroczenie spowodowane jest głównie zlikwidowaniem *piątego rachunku* kwartalnego szpitala lwowskiego i szpitala krakowskiego św. Łazarza dla zrównania roku administracyjnego z rokiem kalendarzowym.

Dalszym powodem tego przekroczenia jest podwyższenie taks dziennych leczenia w wielu szpitalach, (jak niżej wykazano) tudzież zwiększenie wydatków na szpitale prowincyonalne i zagraniczne, wskutek wielkiego napływu chorych, w końcu z powodu otwarcia nowego szpitala w Przemyślanach.

Ilość zlikwidowanych dni leczenia wynosiła w roku 1896: 1,589.983; w roku 1897: 1,416.834; w roku 1898: 1,929.957.

W ciągu roku 1898 zaszły następujące zmiany w taksach leczenia:

a) Podwyższono taksy:

W szpitalach prowincyonalnych: Bochnia o 11 ct., Brody o 7 ct, Brzeżany o 3 ct., Drohobycz o 13 ct, Kołomyja o 2 ct., Nowy Sącz o 8 ct., Przemyśl o 4 ct., Rzeszów o 4 ct, Sanok o 11 ct., Sokal o 7 ct., Tarnopol o 14 ct., Tarnów o 7 ct., Wadowice o 8 ct, Złoczów o 10 ct. i Przemyślany nowo utworzony od 20. maja 1898 z taksą 60 ct.

W szpitalach zagranicznych: Arbanosina o 1 ct., Agram, braci miłosierdzia o 15 ct., Beckes Gyula o 1 ct, Bruck n. Murem o 5 ct., Csik Szereda o 2 ct., Debreczyn o 6 ct., Deva o 13 ct., Deutschbrod o 7 ct., Eger o 5 ct., Ersekujvar o 7 ct., Fogaros o 3 ct., Fehergyarmal o 8 ct., Györ o 4 ct, Hermanstadt o 2 ct., Jaszberany o 6 ct., Kapuvar o 1 ct., Kaposvar o 1 ct., Knittenfeld o 5 ct, Krems o 10 ct., Kuttenberg o 1 ct., Kis-Varda o 2 ct., Marburg o 5 ct, Miszkolc o 2 ct., Munkacz o 3 ct., Maresali o 3 ct, Neu-Kikinda o 12 ct. Nagy-Szent Miklos o 10 ct., Nagy Kallo o 1 ct., Nagy Szeben o 2 ct., Nagy Szölles o 1 ct., Nagy Varad o 1 ct., Peszt św. Rocha o 3 ct., Peszt św. Szczepana o 3 ct., Peszt św Jana o 14 ct, Pola o 6 ct., Peszt wyznaniowy o 23 ct., Rumburg o 1 ct, Rakunitz o 7 ct., Satoralja Ujhely o 3 ct., Spalato o 2 ct., Stuhlweisenburg o 3 ct., Szegedyn o 5 ct., Sopron o 1 ct., Sebenica o 2 ct., Trencsin o 4 ct., Tryjest o 5 ct., Torda o 8 ct., Zara o 1 ct., Muraszambat o 10 ct, Szolnok o 5 ct., Szigetvar o 6 ct. i Szigesvar o 3 ct.

b) Zniżono taksy:

W szpitalach zagranicznych: Arad o 1 ct., Besztercze o 5 ct., Brasso o 1 ct., Decs o 3 ct., Dubrawnik o 3 ct., Esztergam o 1 ct., Fünfkirchen o 1 ct., Fehertemplom o 3 ct.,

o 4 ct., Marosvasarhely o 5 ct., Neupaka o 3 ct., Neutra o 1 ct., Nagy Kanizsa o 1 ct., Nagy Michaly o 6 ct., Nagy Beoskerek o 4 ct., Pancsowa o 5 ct., Pilzna o 2 ct., Policka o 5 ct., Pecs o 3 ct., Raguza o 3 ct., Reichenberg o 7 ct., Rinnaszombath o 2 ct., Saaz o 5 ct., Sebenico o 1 ct, Strakonitz o 2 ct, Szegszard o 3 ct., Temesvar o 4 ct, Ungvar o 3 ct, Weisskirchen o 3 ct., Zillach o 2 ct., Zsombolya o 1 ct, Maramoros Sziget o 2 ct., i Modos o 2 ct.

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* zł.
IV.		**Koszta szczepienia.**				
	37	Utrzymanie i odświeżanie krowianki . .	12.000	—	12.200	200
	38	Koszta podróży i dyety lekarzy z powodu szczepienia ospy	66.281	17	64.000	*2.281*
		Suma rubr. IV. . . .	78.281	17	76.200	+ *2.081*
		Uzasadnienie różnic.				
		Do poz. 37. Wydatek mniejszy z powodu dostarczania mniejszej ilości krowianki .				
		Do poz. 38. Wydatek większy z powodu niestałości wydatków tego rodzaju, zarachowanych na podstawie rachunków nadesłanych przez c. k. Namiestnictwo.				
V.		**Wydatki sanitarne.**				
	39	$^1/_3$ część za lekarstwa dla epidemicznie chorych	3.656	34	4.500	844
	40	Na koszta podróży dla lekarzy okręgowych, oraz na subwencye dla powiatów, na pokrycie przewyżki wydatków na płace po nad $1^0/_0$ dodatku powiatowego . .	27.577	03	29.000	1.423
	41	Dla Zakładu szczepienia wścieklizny prof. Dr. Bujwida w Krakowie, stała subwencya roczna	600	—	600	—
		Suma rubr. V. . . .	31.833	37	34.100	— 2.267
		Uzasadnienie różnic.				
		Do poz. 39. Różnica z powodu niestałości wydatków tego rodzaju, zarachowanych na podstawie rachunków nadsyłanych przez c. k. Namiestnictwo.				
		Do poz. 40. Wydatek mniejszy z powodu, że w roku 1898 nie obsadzono 14 posad lekarzy okręgowych (o czem złożono sprawozdanie Wysokiemu Sejmowi do LW. 59.167/98).				

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* zł.
VI.		**Zasiłki dla zakładów dobroczynności.**				
	42	Szpitale Sióstr Miłosierdzia w Czerwonogrodzie, Rozdole i Bursztynie	900	—	900	—
	43	Szpital Sióstr Miłosierdzia w Nowosiółkach .	300	—	300	—
	44	Dom ubogich i sierót w Krakowie . .	5.424	—	5.424	—
	45	Zakład św. Józefa dla osieroconych chłopców w Krakowie	1.000	—	1.000	—
	45a)	Towarzystwo miłosierdzia pod godłem „Opatrzności" we Lwowie	200	—	200	—
	46	Zakład osieroconych dziewcząt im. księdza Józefa Ziemiańskiego w Przemyślu . .	500	—	500	—
	47	Zarząd Towarzystwa weteranów z roku 1831. w Krakowie	2.700	—	2.700	—
	48	Komitet wykonawczy opieki weteranów z roku 1831. we Lwowie	1.800	—	1.800	—
	49	Zakład św. Józefa dla chorych nieuleczalnych i wyzdrowieńców we Lwowie . . .	1.000	—	1.000	—
	50	Na utrzymanie rymanowskiej kolonii leczniczej	500	—	500	—
	51	Lecznica powszechna we Lwowie, do rozporządzalności Wydziału krajowego po zasięgnięciu opinii Towarzystwa lekarskiego	1.000	—	1.000	—
	51a)	Lecznica powszechna we Lwowie, do rozporządzalności Wydziału krajowego, jednorazowa *nadzwyczajna* subwencya . .	**500**	—	**500**	—
	52	Kolonia lecznicza w Rabce, na utrzymanie dzieci w lecznicy	300	—	300	—
	53	Towarzystwo opieki nad niemowlętami pod wezwaniem „Dzieciątka Jezus" we Lwowie	200	—	200	—
	54	Ryczałt na zasiłki dla ochronek, po myśli uchwały Wys. Sejmu z dnia 5. lutego 1896	1.800	—	1.800	—
	55	Zgromadzenie Sióstr miłosierdzia (Józefitek) we Lwowie, bezzwrotna subwencya na dokończenie budowy zakładu dla nieuleczalnych, II. połowa z przyznanych 6.000 zł.	3.000	—	3.000	—
	55a)	Towarzystwo wzajemnej pomocy dyaków gr.-kat. dyecezyi przemyskiej, jednorazowo .	100	—	100	—
	55b)	Towarzystwo wzajemnej pomocy dyaków gr. kat. archidyecezyi lwowskiej, jednorazowo	100	—	100	—
	55c)	Towarzystwo wzajemnej pomocy dyaków gr. katolickiej dyecezyi stanisławowskiej jednorazowo	100	—	100	—
	55d)	Towarzystwo kolonij wakacyjnych dla dziewcząt we Lwowie	200	—	200	—
	55e)	Towarzystwo im. św. Salomei opieki nad wdowami i sierotami we Lwowie, jednorazowo	100	—	100	—
	55f)	Zgromadzenie służebnic Serca Jezusowego w Krakowie, jednorazowo . . .	100	—	100	—
		Do przeniesienia { zwyczajne .	21.324	—	21.324	—
		Do przeniesienia { *nadzwyczajne*	**500**	—	**500**	—

Liczba budżetu: rubryki	Liczba budżetu: pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* zł.
		Z przeniesienia { zwyczajne .	21.324	—	21.324	—
		Z przeniesienia { *nadzwyczajne*	500	—	500	—
VI.	56	Towarzystwo opieki nad sługami im. św. Jadwigi we Lwowie: 1. jednor. datek na zakupno domu 1.000 zł. 2. zasiłek na bieżące wydatki . 200 „	1.200		1.200	—
	56a)	Zakład staruszek i kalek w Krakowie na Blichu, im. hr. Sołtykowej	100	—	100	—
	56b)	I. gal. Stowarzyszenie głuchoniemych „Nadzieja“ we Lwowie	100	—	100	—
	56c)	Stowarzyszenie opieki nad uwolnionymi więźniami we Lwowie	100	—	100	—
	56d)	Komitet „Domu pracy“ na Kaźmierzu w Krakowie	500	—	500	—
	56e)	Zakład św. Jadwigi w Krakowie . . .	600	—	600	—
		Razem { zwyczajne . .	23.924	—	23.924	—
		Razem { *nadzwyczajne* .	500		500	—
		Suma rubryki VI. .	24.424	—	24.424	—
VII.		**Wydatki na cele wykształcenia i oświaty.**				
	57	Akademia umiejętności w Krakowie: *a*) zasiłek stały . . . . 26.000 zł. *b*) zasiłek na utrzymanie wyprawy naukowej, pracującej pod kierunkiem prof. Dra Smolki w archiwum Watykańskiem (III rata z trzechlecia 1895/6, 1896/7 i 1897/8) . . . . . . 2.000 „ *c*) na wydawanie atlasu geologicznego z tekstem, do rozporządzalności Wydziału krajowego 2.500 „	30.500	—	30.500	—
	58	Rada szkolna krajowa na pokrycie niedoboru funduszu szkolnego krajowego . . .	2,379.370	15	2,264.690	*114.680*
	59	Rada szkolna krajowa na pokrycie niedoboru kraj. funduszu szkolnego emerytalnego .	190.308	35	197.195	6.887
	60	Sześciu członków Rady szkolnej krajowej po 1.200 zł	7.200	—	7.200	—
	61	Zakład głuchoniemych we Lwowie: *a*) na stypendya dla 70 wychowanków 8.400 zł. *b*) na utrzymanie zakładu . . 500 „	8.900	—	8.900	—
	62	Szkoła głuchoniemych Izaaka Bardacha we Lwowie	400	—	400	—
	63	Zakład ciemnych we Lwowie . . .	2.000	—	2.000	—
	64	Towarzystwo gimnastyczne „Sokół“ we Lwowie	1.000	—	1.000	—
	65	Towarzystwo gimnastyczne „Sokół“ w Krakowie	800	—	800	—
		Do przeniesienia .	2,620.478	50	2,512.685	*114.680* 6.887

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* zł.
		Z przeniesienia .	2,620.478	50	2,512.685	*114.680* 6.887
VII.	66	Dla towarzystw gimnastycznych „Sokół“ na prowincyi, ryczałt do dyspozycyi Wydziału krajowego	1.000	—	1.000	—
	67	Szkoła sztuk pięknych w Krakowie, XX. rata umorzenia pożyczki 100.000 zł. na budowę gmachu	7.000	—	7.000	—
	68	Teatr polski w Krakowie, do rozporządzalności Wydziału krajowego	8.000	—	8.000	—
	69	Budowa teatru w Krakowie VIII. i IX. półroczna rata na umorzenie pożyczki 150.000 zł. zaciągniętej przez gminę miasta Krakowa .	7.500	—	7.500	—
	70	Teatr polski i opera polska we Lwowie, do rozporządzalności Wydziału krajowego: *a)* dramat i komedya . . . 14.200 zł. *b)* opera polska . . . . 10.000 „	24.200	—	24.200	—
	71	Budowa teatru we Lwowie, na pokrycie odsetek od pożyczki przez gminę miasta Lwowa zaciągnąć się mającej . . .	6.750	—	7.500	750
	72	Teatr ruski pod zarządem Towarzystwa „Besida“ do rozporządzalności Wydziału kraj.	7.250	—	7.250	—
	73	Towarzystwo muzyczne w Krakowie . .	800	—	800	—
	74	Konserwatoryum Towarzystwa muzycznego w Krakowie	2.000	—	2.000	—
	75	Towarzystwo muzyczne we Lwowie . .	3.000	—	3.000	—
	75a)	Towarzystwo muzyczne w Samborze, jednor.	100	—	100	—
	75b)	Towarzystwo muzyczne im. Moniuszki w Stanisławowie, jednorazowo	100	—	100	—
	75c)	Towarzystwo muzyczne w Kołomyi, jednor. .	100	—	100	—
	75d)	Towarzystwo muzyczne w Brodach, jednor.	100	—	100	—
	76	Towarzystwo „Harmonia“ we Lwowie . .	300	—	300	—
	77	„ śpiewackie „Lutnia“ we Lwowie	500	—	500	—
	78	„ „ „Bojan“ „ „	300	—	300	—
	79	„ „ „Echo“ „ „	400	—	400	—
	80	„ „ „Lutnia“ w Krakowie	300	—	300	—
	81	Na subwencye dla istniejących już internatów, do rozporządzalności Wydziału krajowego	6.000	—	6.000	—
	82	Internatowi księży Zmartwychwstańców we Lwowie, do rozporządzalności Wydz. kraj.	4.500	—	4.500	—
	83	Ks. Siemiaszki Kazimierza dom schronienia i dobrowolnej pracy dla opuszczonych i moralnie zaniedbanych chłopców w Krakowie	800	—	800	—
	84	*a)* Na wydawnictwo polskich podręczników dla szkół średnich . . . 1.500 zł. *b)* Na wydawnictwo ruskich książek szkolnych . . . . 6.000 zł. do rozporządzalności c. k. Rady szkolnej krajowej, a względnie Komisyi książek szkolnych, przez tęż Radę ustanowionej.	7.500	—	7.500	—
		Do przeniesienia .	2.708.978	50	2,601.935	*114.680* 7.637

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* zł.
		Z przeniesienia .	2,708.978	50	2,601.935	*114.680* 7.637
VII.	85	Dla młodzieży kształcącej się w naukach i sztukach, ryczałt do rozporządzalności Wydziału krajowego	2.875		3.000	125
	86	Dla fundacyi „Macierz Polska" na wydawnictwo dzieł i peryodycznych pism ludowych	5.000	—	5.000	—
	87	Na stypendyum dla ucznia Wydziału lekarskiego w Krakowie, oddającego się studyom w szkole operacyjnej . . .	499	92	500	—
	88	Towarzystwo „Oświaty ludowej" we Lwowie, do rozporządzalności Wydziału krajowego	1 500	—	1.500	—
	89	Towarzystwo „Oświaty ludowej" w Krakowie, do rozporządzalności Wydziału krajowego, zasiłek stały	1.500	—	1.500	—
	90	Stowarzyszeniom rzemieślniczym we Lwowie i na prowincyi, ryczałt do rozporządzalności Wydziału krajowego . . .	1.500	—	1.500	—
	91	Zarząd główny Towarzystwa pedagogicznego, na lwowską kolonię wakacyjną, zasiłek stały	200	—	200	—
	92	Zarząd główny Towarzystwa pedagogicznego we Lwowie, na pokrycie kosztów walnego zgromadzenia	200	—	200	—
	93	Kollegium profesorów szkoły politechnicznej we Lwowie, na wydawnictwo biblioteki politechnicznej, V. rata z subwencyi 5.000 zł., rozłożonej na lat 10. . .	500	—	500	—
	94	Wydawnictwo dziełek ludowych, do rozporządzalności Wydziału krajowego . .	1.000	—	1.000	—
	95	Teatr im. Aleksandra hr. Fredry w Stanisławowie	750	—	1.000	250
		tudzież jednorazowy nadzwyczajny zasiłek dla Dyrekcyi p. Władysława Antoniewskiego, *nadzwyczajne*	**500**	—	**500**	—
	96	Lipińska Salomea, wdowa po skrzypku Feliksie Lipińskim	50	—	50	—
	96a)	Zboińska Józefa, wdowa po artyście sceny polskiej ś. p. Marcelim Zboińskim, jednorazowo	100	—	100	—
	97	Zasiłek dla czasopisma „Szkoła" . . .	500	—	500	—
	98	" " " „Muzeum" . . .	1.000	—	1.000	—
	99	" " " „Kosmos" . . .	400	—	400	—
	100	" " ruskiej gazety „Uczytel", do rozporządzalności Wydziału krajowego .	500	—	500	—
	101	Dla Towarzystwa „Proświta" na wydawnictwo dzieł ludowych, do rozporządzalności Wydziału krajowego	3.000	—	3.000	—
		Do przeniesienia { zwyczajne .	2,730.053	42	2,623.385	*114.680* 8.012
		Do przeniesienia { *nadzwyczajne*	**500**	—	**500**	—

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* zł.
						114.680
		Z przeniesienia { zwyczajne .	2,730.053	42	2,623.385	8.012
		Z przeniesienia { *nadzwyczajne*	500	—	500	—
VII.	102	Ks. Dżułyński, gr.-kat. paroch w Łapszynie, na wydawnictwa ruskie „Posłannyk" i „Książeczki misyjne", do rozporządzalności Wydziału krajowego . . .	400	—	400	—
	103	Towarzystwo „Oświaty ludowej" w Tarnowie	100	—	100	—
	104	Towarzystwo historyczne we Lwowie, na tegoż wydawnictwa	700	—	700	—
	105	Ryczałt na zasiłki dla burs, mieszczących ubogą młodzież polską i ruską, jednorazowo .	4.000	—	4.000	—
	106	Dla stowarzyszeń akademickich, ryczałt do rozporządzalności Wydziału krajowego .	1.400	—	1.400	—
	107	Towarzystwo im. Adama Mickiewicza na wydawnictwo dzieł tegoż, jednorazowo .	400	—	400	—
	108	Towarzystwo im Szewczenki na wydawnictwo ruskiej biblioteki historycznej we Lwowie, do rozporządzalności Wydziału krajowego	500	—	500	—
	109	Komisya archeograficzna Towarzystwa im. Szewczenki we Lwowie, na wydawnictwo historycznych materyałów, do rozporządzalności Wydziału krajowego jednorazowo	1.500		1.500	—
	110	Towarzystwo im Szewczenki we Lwowie, na wydawnictwo dzieł naukowych ruskich .	1.500	—	1.500	—
	111	Ruskie Towarzystwo pedagogiczne na wydawnictwo czasopisma „Dzwinok" jednor. .	200	—	200	—
	112	Redakcye pism dla dzieci: „Mały Światek" i „Wiek młody" we Lwowie do rozporządzalności Wydziału krajowego, jednor. .	100	—	100	—
	113	Ks. Sielecki Cyryl, gr. kat. paroch w Żużlu, na nowicyat Sióstr służebniczek ruskich, do rozporządzalności Wydziału krajowego, jednorazowo	100	—	100	—
	114	Wydawnictwo starodawnych prawa polskiego pomników, subwencya wypłacalna za pośrednictwem Akademii umiejętności w Krakowie, na lat cztery: 1895, 1896, 1897 i 1898 po	1.500	—	1.500	—
	115	Towarzystwo ruskie „Szkilna pomicz" w Kołomyi	100	—	100	—
	116	Towarzystwo ruskie „Szkilna pomicz" we Lwowie	100	—	100	—
	117	Towarzystwo ruskie „Szkilna pomicz" w Stanisławowie	100	—	100	—
	118	Towarzystwo ruskie „Szkilna pomicz" w Samborze	100	—	100	—
						114.680
		Do przeniesienia { zwyczajne .	2,742.853	42	2,636.185	8.012
		Do przeniesienia { *nadzwyczajne*	500	—	500	—

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* zł.
						114.680
		Z przeniesienia { zwyczajne .	2,742.853	42	2,636.185	8.012
		Z przeniesienia { *nadzwyczajne*	**500**	—	**500**	—
VII.	118a)	Siostra Marya Janina Dydyńska, przełożona zakładu sierót św. Heleny we Lwowie, na internat ubogich panienek uczęszczających do szkół wyższych	100	—	100	—
	119	Związek polskich gimnast. Towarzystw sokolich we Lwowie, na wydawn. podręcznika do nauki gimnastyki, do rozporządzalności Wydz. kraj. w miarę postępu wydawnictwa	100	—	100	—
	120	Towarzystwo filologiczne we Lwowie, zasiłek na wydawn. czasop. filologicznego „Eos“	200	—	200	—
	121	Instytut ruski dla dziewcząt w Przemyślu .	200	—	200	—
		i jednorazowy datek *nadzwyczajny* . .	**100**	—	**100**	—
	122	Wydział Towarzystwa Biblioteki polskiej we Wiedniu, na tamtejszą szkołę języka polsk.	100	—	100	—
	123	Zakład wychowawczy dla ubogich dziewcząt pod nazwą „Rodzina Maryi“ w Łomnej .	300	—	300	—
	124	Na dokończenie budowy zakładu wychowawczego dla niezamożnych dziewcząt w Łomnej, II. rata roczna z przyznanych 2.000 zł.	1.000	—	1.000	
	125	Na budowę internatu dla kandydatów seminaryum nauczycielskiego w Tarnopolu, II. rata roczna z przyznanych 3.000 zł. .	1.000	—	1.000	—
	126	Na budowę szkoły polskiej w Białej, II połowa z przyznanych 10.000 zł. . .	5.000	—	5.000	—
	126a)	Prywatne seminaryum nauczycielskie żeńskie Zofii Strzałkowskiej we Lwowie . .	1.000	—	1.000	—
	„ b)	Tow. ludoznawcze na wydawn. czasop. „Lud“	200	—	200	—
	127a)	Na nagrody za napisanie najlepszych utworów scenicznych polskich	750	—	750	—
	„ b)	Polskie Stowarzyszenie „Strzecha“ we Wiedniu	100	—	100	—
	„ c)	Polskie Stowarz. „Przytulisko“ we Wiedniu	100	—	100	—
	„ d)	Stowarzyszenie nauczycielek we Lwowie .	300	—	300	—
	„ e)	Mieczysław Baranowski i Dr. Franciszek Majchrowicz, na wydawnictwo pisma pedagogicznego „Rodzina i Szkoła“ . . .	200	—	200	—
	„ f)	Towarzystwo sztuk pięknych w Krakowie, subwencya na budowę własnego gmachu .	1.000	—	1.000	—
	„ g)	Na koszta publikacyj, które Uniwersytet Jagielloński przygotowuje z okazyi 500-letniego jubileuszu tegoż Uniwersytetu z 8.000 zł. I. rata	4.000	—	4.000	—
	„ h)	Prywatna szkoła żeńska w Krakowie, jednor.	300	—	300	—
	„ i)	Na utrzymanie szkoły polskiej w Białej, jednor.	1.500	—	1.500	—
						114.680
		Razem { zwyczajne . .	2,760.303	42	2,653.635	8.012
		Razem { *nadzwyczajne* .	**600**	—	**600**	—
						114.680
		Suma rubryki VII. .	2,760.903	42	2,654.235	8.012
						106.668

Uzasadnienie różnic.

Do poz. 58. i 59. Obacz specyalne zamknięcia rachunków tych funduszów, które wykazują:

a) we funduszu szkolnym krajowym:

dochody własne *większe* od budżetu o	22 505 zł.
wydatki *większe* od budżetu o	137.185 „
niedobór zatem *większy* od budżetu o	114.680 zł.

b) w krajowym funduszu emerytalnym:

dochody własne *większe* od budżetu o	6.965 zł.
wydatki *większe* od budżetu o	78 „
niedobór zatem *mniejszy* od budżetu o	6.887 zł.

Do poz. 71. Wydatek *mniejszy*, ponieważ w roku 1898., z powodu częściowego zrealizowania pożyczki, zapłacono odsetki nie od pełnej sumy 300.000 zł., lecz tylko od 270.000 zł. (L.W. 4.627/1899).

Do poz. 85. Wydatek *mniejszy* stosownie do rozdanych stypendyów.

Do poz. 95. Wydatek *mniejszy*, ponieważ z powodu rozwiązania się tej trupy, subwencya za czwarty kwartał wypłaconą nie została.

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* zł.
VIII.		**Utrzymanie pomników historycznych.**				
	128	Na utrzymanie kancelaryi konserwatorskich we Lwowie i w Krakowie, sporządzanie i publikacye naukowych i urzędowych spisów pomników znajdujących się w naszym kraju	4.000	—	4.000	—
	129	Badanie i ocalanie zabytków starożytnych, piśmiennych i archeologicznych, dla Zakładu narodowego im. Ossolińskich we Lwowie	500	—	500	—
	130	Stała subwencya roczna dla Muzeum narodowego w Krakowie	800		800	—
	131	Krajowe archiwum aktów grodzkich i ziemskich we Lwowie i w Krakowie:				
		1. dyrektor we Lwowie	1.200	—	1.200	—
		2. „ w Krakowie	1.200	—	1.200	—
		3. adjunkt I. klasy we Lwowie, płaca z dodatkami	1.640	—	1.640	—
		4. adjunkt II. klasy we Lwowie, płaca z dodatkami	1.100	—	1.100	—
		5. adjunkt I. klasy w Krakowie, płaca z dodatkami	1.640	—	1.640	—
		6. adjunkt II. klasy w Krakowie, płaca z dodatkami	1.099	92	1.100	—
		7. 2 aplikantów we Lwowie adjuta po 300 zł.	600	—	600	—
		8. 1 aplikant w Krakowie adjutum 300 zł	300	—	300	—
		9. czynsz za najem lokalu we Lwowie .	600	—	600	—
		10. stróże	840	—	840	—
		Do przeniesienia .	15.519	92	15.520	—

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą prelimino-waną okazują się wydatki mniejsze — *większe* zł.
		Z przeniesienia .	15.519	92	15.520	—
VIII.	131	11. opał, potrzeby kancelaryjne i inne wydatki	600	—	600	—
		— *Do tego*: zaliczki na płace adjunkta Archiwum krakowskiego (150 zł), stróża Archiwum lwowskiego 100 zł. razem 250 zł. — ct. a po ściągnięciu spłaconych w ciągu roku rat . . . 137 „ 50 „	112	50	—	*112*
	132	Na restauracyę organów w kościele OO. Bernardynów w Leżajsku z 1.500 zł., I. rata	500	—	500	—
	133	Na restauracyę kościoła katedralnego na Wawelu, III. rata z subwencyi 100.000 zł., spłacać się mającej w 10 równych ratach rocznych	10.000	—	10.000	—
	133 a)	Na restauracyę gr. kat. cerkwi katedralnej w Stanisławowie z 10.000 zł., I. rata .	2.000	—	2.000	—
	„ b)	Na restauracyę ikonostasu w gr. kat. cerkwi w Sieniawie	300	—	300	—
	„ c)	Na restauracyę starożytnej dzwonicy przy Górnej cerkwi gr. kat. Bractwa w Jaworowie	100	—	100	—
	„ d)	Gminie izraelickiej w Leszniowie, na restauracyę starożytnej synagogi, zasiłek z 500 zł. I. rata	200	—	200	—
	134	Na restauracyę starożytnego kościoła OO. Bernardynów w Sokalu, (jednorazowo) . .	1.000	—	1.000	—
	135	Na dokończenie restauracyi pomników i krużganków w klasztorze OO Dominikanów w Krakowie	3.000	—	3.000	—
	136	Na wykupno ruin podomikańskich w Oświęcimiu (jednorazowo)	1.000	—	1.000	—
	136 a)	Konwentowi OO. Bernardynów w Rzeszowie, na restauracyę kaplicy cudownej Matki Boskiej	300	—	300	—
		Suma rubryki VIIII. .	34.632	42	34.520	+*112*

Uzasadnienie różnicy.

Do poz. 131. Wydatek *większy* o resztę dłużną w kwocie 112 zł. 50 ct. z tytułu udzielonych na płacę zaliczek, które to przekroczenie w zupełności znajduje pokrycie w przypisanej do zwrotu należytości czynnej w tejże samej wysokości.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* zł.
IX.		**Kwaterunkowe żandarmeryi.**				
	137-152 i 155	Na koszta kwaterunkowe	224.778	10	220.525	*4.253*
	153	Umorzenie pożyczki 100.000 zł. na dobudowanie domu dla c. k. Żandarmeryi we Lwowie, III. i IV. rata: *a)* w kapitale . . . 1.078 zł. 13½ ct *b)* w 4% odsetkach . 3.926 „ 46 „ *c)* w ⅛ % dodat. na admin. 245 „ 40½ „ *d)* stemple do kwitu . . 20 „ — .	5.270		5.270	—
	154	Na urządzenie nowych koszar utworzyć się mających	967	82	1.000	32
	156	Na koszta administracyi i konserwacyi gmachu dla c. k. Żandarmeryi we Lwowie . .	2.904	23	2.800	*104*
	156a)	Na dalsze koszta dobudowania nowego skrzydła do gmachu lwowskiego	7.758	53	—	*7.759*
	„ b)	Na koszta odrestaurowania realności w Czortkowie i reszta należytości dawnych właścicieli	939	45½	—	*939*
		Razem { zwyczajne . .	233.920	15	229.595	{ + *4.357* — 32
		Razem { *nadzwyczajne* .	8.697	98½	—	+ *8.698*
		Suma rubryki IX. .	242.618	13½	229.595	+ *13.055* — 32 + *13.023*

Uzasadnienie różnic.

Do poz. 137—152 i 155. Wydatek w ogóle większy o 4.253 zł. 10 ct. wedle złożonych do LW. 17058/99 przez c. k. Żandarmeryę rachunków kwaterunkowych za r. 1898.

Do poz. 154. Mniej o 32 zł. 18 ct. stosownie do złożonych przez c. k. Żandarmeryę rachunków.

Do poz. 156. Na koszta administracyi i konserwacyi gmachu wydano więcej o 104 zł. 23 ct. z powodu koniecznej potrzeby zarządzenia rozmaitych niepreliminowych a przez c. k. Żandarmeryę zażądanych w ciągu roku robót konserwacyjnych.

Do poz. 156. a) Wydatek niepreliminowany spowodowany został wypłatą dalszych należytości za budowę, urządzenie wodociągów i ustawienie motoru elektrycznego, które nie były objęte kosztorysem. Szczegółowe zestawienie całych kosztów budowy przedłożone będzie Wysokiemu Sejmowi po zestawieniu odnośnych rachunków.

Do poz. 156. b) Wydatek niepreliminowany, spowodowany konieczną potrzebną odrestaurowania realności, zażądanego w ciągu roku przez c. k. Żandarmeryę, tudzież zaspokojeniem sądownie wywalczonych pretensyi dawnych właścicieli. (LW. 54280/98 i LW. 81862/98).

Liczba budżetu: rubryki	Liczba budżetu: pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* zł
X.		**Wydatki na komunikacye.**				
		I. Na drogi.				
		Sumaryczne zestawienie rubryki X.				
	A.	Koszta zarządu { zwyczajne	184.003	15	193.589	9.586
		Koszta zarządu { *nadzwyczajne* . . .	**1 000**	—	**1.000**	—
	B.	Nowe budowy i rekonstrukcye dróg (*nadzwyczajne*)	**47.268**	**68½**	**60.000**	12.731
	C.	Utrzymanie dróg krajowych	447.113	85	406.038	*41.076*
	D.	Zasiłki dla dróg pow. i gm. na budowę i utrzymanie dojazdów kolejowych { zwyczajne .	376.008	97	330.000	*46.009*
		{ *nadzwyczajne*	**90.000**	-	**90.000**	—
	E.	Wydatki na myta	5.771	89½	6.600	828
	F.	Zaopatrzenia	14.861	88	13.879	*983*
		Suma { zwyczajne . .	1,027.759	74½	950.106	*88.068* } 10.414
		Suma { *nadzwyczajne* .	**138.268**	**68½**	**151.000**	12.731
		Razem . .	1,166.028	43	1,101.106	{ *88.068* { 23.145 + *64.923*
		II. Na koleje żelazne.				
	A.	Koszta zarządu { zwyczajne	39.724	51	30.010	*9.715*
		Koszta zarządu { *nadzwyczajne* . . .	**13.250**	**21**	**11.500**	*1.750*
	B.	Dotacye na cele kolejowe, *nadzwyczajne* . .	**302.000**	—	**302.000**	—
		Suma { zwyczajne . .	39.724	51	30.010	*9.715*
		Suma { *nadzwyczajne* .	**315.250**	**21**	**313.500**	*1.750*
		Razem . .	354.974	72	343.510	+ *11.465*
		Zestawienie sum.				
		Suma wydatk. na cele drogowe { zwyczajne 1,027.759 zł. 74½ ct. { *nadzwycz.* **138.268** „ **68½** „	1,166.028	43	1,101.106	*64.923*
		Suma wydatk. na cele kolejowe { zwyczajne 39.724 zł. 51 ct. { *nadzwycz.* **315.250** „ **21** „	354.974	72	343.510	*11.465*
		Ogółem wydatki na komunikacye { zwyczajne 1,067.484 zł. 25½ ct. { *nadzwycz.* **453.518** „ **89½** „	1,521.003	15	1,444.616	+ *76·388*

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie		Wydatki w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* zł.
X.		**I. Na drogi.**					
		A. Koszta zarządu.					
	157	*Płace inżynierów, rysowników i służby na prowincyi.*					
		a) dyrektor oddziału technicznego:					
		płaca {za I. półr. z roczn. 2.800 zł. / za II. półr. z roczn 3.200 zł.	3.000·02 zł.				
		dodatek aktywalny . . .	480· — „	3.480	02	3.280	*200*
		b) zastępca dyrektora:					
		płaca {za I. półr z roczn. 2.000 zł. / za II. półr. z roczn. 2.400 zł.	2.199·96 zł				
		dod. akt. {za I. półr. z roczn. 360 „ / za II. półr. z roczn 420 zł.	390·— „	2.589	96	2.360	*230*
		c) 5 inżynierów starszych:					
		płaca {za I. półr. z r. . po 2.000 zł. / za II. półr. z r. po 2.400 zł.	10·333·16 zł.				
		dod. akt. {za I. półr. z r. . po 360 „ / za II półr. z r. po 420 zł.	1.830·— „	12.163	16	11 800	*363*
		d) 9 inżynierów I. klasy:					
		płaca {za I. półr. z r. . po 1.500 „ / za II. półr. z r. po 1.800 zł.	14.241·66 „				
		dod. akt. {dla 2 z I. półr. z r. po 300 „ / za II. półr. z r. po 360 zł.	660·— „				
		„ {dla 2 z. I. półr. z r. po 250 „ / za II. półr. z r. po 300 zł.	449·96 „				
		„ {dla 2 z. I. półr. z r. po 200 „ / za II półr. z r. po 240 zł.	523·22 „				
		„ {dla 3 z. I. półr. z r. po 200 „ / za II. półr. z r. po 300 zł.	666·57 „	16.541	41	15.850	*691*
		e) 9 inżynierów II. klasy:					
		płaca {za I. półr. z r. po . 1·200 zł. / za II. półr. z r po 1.400 zł.	11.566·72 zł.				
		dod. akt. {dla 5 z. I. półr. z r. po 240 „ / za II półr. z r. po 300 zł.	1.546·64 „				
		„ {dla 1 z. I. półr. z r. po 160 „ / za II. półr. z r. po 250 „	205·— „				
		„ {dla 1 z I. półr. z r. po 200 zł. / za II. półr. z r. po 250 zł.	154·93 „				
		„ {dla 2 z. I. półr. z r. po 160 „ / za II. półr. z r. po 200 zł.	233·34 „	13.706	63	13.160	*547*
		Do przeniesienia .		48.481	18	46.450	*2.031*

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba budżetu rubryki	Liczba budżetu pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1898. zł.	Wydatki w roku 1898. ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* zł.
X.	157	Z przeniesienia .	48.481	18	46.450	*2.031*
		f) 12 inżynierów adjunktów: płaca {za I. półr. z r. po . 1.000 zł. 9.571 19 zł. płaca {za II. półr. z r. po 1.100 „ dod. akt. {za I. półr. z r. po 180 „ 1.947·33 „ dod. akt. {za II. półr. z r. po 240 zł.	11.518	52	14.160	2.641
		g) 2 prakt. adjut. roczn. po 700 „ 699·96 zł. 2 „ „ „ „ 600 „	699	96	2.600	1.900
		h) 1 pisarz manipulacyjny: płaca . 600·— zł. dodatek aktywalny z rocznych 100 zł. od 1. lipca 1898 . . 49·98 „	649	98	600	*50*
		i) rysownicy . . . . . . 2.138·30 zł. wynagrodzenie za akordowe kopiowanie planów . . . 1.448·95 „	3.587	25	1.278	*2 309*
		k) 10 konduktorów starszych: płaca rocznie po 900 zł. . . 3.599 99 zł. dodatek aktywalny po 150 zł. rocznie . . . . . . 599·99 „ 10 konduktorów I. klasy: płaca rocznie po 800 zł. . . 6.866·43 „ dodatek aktywalny rocznie po 100 zł. . . . . . . 833·31 „ 10 konduktorów II. klasy: płaca rocznie po 700 zł. . . 6.724·47 „ dodatek aktyw. rocznie po 75 zł. 787·50 „ 12 konduktorów III klasy: płaca rocznie po 600 zł. . . 7.877·68 „ dodatek aktyw. rocznie po 75 zł. 1.073·81 „	28.363	18	35.350	6.987
		l) 340 drożników wynadgrodzenie . . .	51.376	99	51·300	*77*
		Suma . .	144.677	06	151.738	+ *4.467* 11.528
		m) *od tego* potrąca się wkładki na cele etatowe ściągnięte z płac urzędników stałych .	1.404	09	—	1.404
		Suma płac . .	143.272	97	151.738	12.932 + *4.467* 8.465
		Zaliczki na płace.				
	158	Dla inżynierów i konduktorów . . .	2.747	22	3.200	453
	159	**Pięciolecia**	2.805	46	3.700	895
		Dodatki osobiste.				
	160	Dla zastępcy dyrektora oddziału technicznego Władysława Szyszkowskiego 400·— zł. Dla inżyniera I. klasy Stanisława Grzegorzewskiego . . . 375·— „				
		Do przeniesienia 775·— zł.	148.825	65	158.638	9.813

Fundusz krajowy. **Wydatki.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* zł.
X.	160	Z przeniesienia 775·– zł.	148.825	65	158.638	9.813
		Dla inżyniera I. klasy Antoniego Barancewicza . . . . 300·— „ Dla inżyniera I. klasy Aleksandra Brochockiego . . . 200·— „ Dla inżyniera I. klasy Władysława Turskiego . . . . 30·— „ Dla asyst. Michała Stróżeckiego . 66·64 „	1.371	64	1.710	338
	161	**Ryczałty.**				
		a) Na obowiązkowe objazdy dróg krajowych: 1. dla 12 inżyn. na prowincyi 5 760·57 zł. 2 dla 37 konduktorów . . 8.082·49 „	13.843	06	14.401	558
		b) Na pomieszczenie biura okręgowego: 1. dla inżyniera w Krakowie 120·— zł. 2. dla 10 inżynierów na prowincyi po 60 zł. . . . 595·— „	715	—	720	5
		c) Na kancelaryę: 1. dla 11 inżynierów na prowincyi po 48 zł . . . 524·— zł. 2. dla 37 konduktorów na prowincyi po 16 zł. . . . 568·07 „	1.092	07	1.120	28
	162	**Remuneracye i zapomogi** dla urzędników i sług	3.500	—	3.500	—
	163	**Sprawienie, uzupełnienie i naprawa wzorów i naczyń,** dla oddziału technicznego, inżynierów i konduktorów	4.704	99	5.000	295
	164	**Koszta komisyjne dla inżynierów, konduktorów** i komisyi nadzwyczajnych . .	8.450	74	7.000	*1.451*
	165	**Koszta kursu praktycznego dla konduktorów** drogowych (w myśl uchwały sejmowej z 17. stycznia 1898):				
		a) zwyczajne (od października 1898) . .	1.500	—	1.500	—
		b) *nadzwyczajne (urządzenie)*	1.000	—	1.000	—
		Suma kosztów zarządu { zwyczajne . .	184.003	15	193.589	11.037 *1.451*
		Suma kosztów zarządu { *nadzwyczajne* .	1.000	—	1.000	—
		Razem . .	185.003	15	194.589	11.037 *1.451*
						— 9.586

Fundusz krajowy. **Wydatki.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie			Wydatki w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* zł.
X.	166	**B. Nowe budowy i rekonstrukcye dróg.**						
		a) Na rekonstrukcyę dróg krajowych, wzmocnienie pokładu szutrowego i na budowę większych mostów *(nadzwyczajne)* . .			47.268	68½	60.000	12 732
		Suma nowych budowli . .			47.268	68½	60.000	— 12.732
	167	**C. Utrzymanie dróg.**						
		Na utrzymanie dróg krajowych długości kilometrów 1829.						
		Borszczów-Okopy	Kilom.	53·265	5.974	43½		
		Borszczów-Kolędziany	„	21·550	5.113	09		
		Brzeżany-Złoczów	„	38 000	9.742	65		
		Buczacz-Tłuste	„	38·045	6.747	07		
		Buczacz-Czortków	„	29·379	5.341	—		
		Czorsztyn-Zabornia	„	40·540	8.173	87		
		Czortków-Skała	„	36 000	6.253	38½		
		Czyżyny-Cło	„	12 966	4.199	86		
		Dembica-Nadbrzezie	„	83·266	9.374	39		
		Dynów-Kanczuga-Przeworsk	„	37·947	11.262	20		
		Dynów-Sanok	„	45·355	7.343	83½		
		Droga dojazdowa do Dublan	„	1·760	212	80		
		Gorlice-Konieczna	„	30·580	6.428	55		
		Horodenka Załucze	„	30 695	7.223	55		
		Husiatyn-Kopyczyńce	„	34·550	6.498	61½		
		Jarosław-Bełzec	„	73·218	21.825	05		
		Iwanie-Mossorówka	„	10·617	1.419	61½		
		Kraków-Baran	„	14·640	14.030	43½		
		Kraków-Chełmek	„	54·620	11.944	96		
		Krasne-Busk	„	6·257	2.097	11½		
		Krościenko Szczawnica	„	5·810	1.092	34		
		Lwów-Rohatyn	„	66·925	22.023	77		
		Lwów-Stojanów	„	75 800	14.074	63½		
		Monasterzyska-Buczacz	„	19 000	4.798	25		
		Nowy Targ-Zakopane	„	24·800	4.480	09		
		Przemyśl-Sanok	„	68·420	25.473	80		
		Rohatyn-Tarnopol	„	83·900	25.701	91		
		Rzeszów-Nadbrzezie	„	93·000	18.122	96		
		Droga Sędziszowska	„	0·569	130	66		
		Sielec-Kłubowce	„	29·500	12.063	11		
		Słotwina-Brzesko Sącz	„	45·157	18.475	56		
		Smykowce-Suchostaw	„	60·080	12.146	15		
		Stanisławów-Bursztyn	„	29·256	8.390	37		
		Strussów-Buczacz	„	42.666	9.306	10		
		Tarnopol-Podwołyczyska	„	43·237	6.814	10		
		Tarnopol-Zbaraż	„	19·650	3.414	09		
		Tarnów-Szczucin	„	36 570	8.736	93		
		Tłumacz-Zaleszczyki	„	61·800	15.474	64½		
		Tyśmienica-Kołomyja	„	46·506	9.519	72		
		Zakliczyn-Sącz-Niedzica	„	94·000	20.282	11		
		Do przeniesienia		1,639 896	391.727	77½		

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1898. zł	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* zł.
X.	167	Z przeniesienia 1,639·896	391.727	77 1/2		
		Zaleszczyki-Skała kilom. 53·100	7.356	22		
		Zator-Sucha " 35·075	9.251	51		
		Zborów-Założce " 28·351	9.684	80		
		Zimnawoda-Hoszany " 31·520	8.976	92 1/2		
		Żółkiew-Krystynopol " 41.510	20.116	62		
		Suma kosztów utrzym. dróg kilom. 1.829·452	447.113	85	406.038	+ *41.076*
	168	**D. Zasiłki.**				
		Na bezzwrotne zasiłki dla dróg powiatowych i gminnych:				
		a) zwyczajne	345.993	30	300.000	*45.993*
		b) nadzwyczajne	**90.000**	—	**90.000**	—
	169	Na budowę i utrzymanie dojazdów kolejowych:				
		W powiatach:				
		1. Biała, na utrzymanie dojazdu kolejowego, w Białej, Jawiszowicach, Kętach i Kozach . . 149 zł. 03 ct.				
		2. Bóbrka, na utrzymanie dojazdu kolej. w Bóbrce, Chlebowicach, Chodorowie, Starem Siole i Wodnikach . . . . 3·621 " 69 "				
		3. Bochnia, na utrzymanie dojazdu kolej. w Kłaju . 43 " 83 "				
		4. Borszczów, na utrzymanie dojazdu kolej. w Borszczowie, Germakówce, Hadyńkowcach, Jezierzanach, Iwaniu i Piłatkowcach . 1 555 " 28 "				
		5. Brody, na utrzymanie dojazdu kolej. w Jasionowie i Zabłotcach . . . 715 " 57 "				
		6. Brzeżany, na utrzymanie dojazdu kolej. w Kozowej, w Krzywem, Podwysokiem, Potutorach, Słobodzie . . . . 93 " 77 "				
		7. Buczacz, na utrzymanie dojazdu kolej. w Buczaczu, Jezierzanach, Korościatynie, Pyszkowcach i Monasterzyskach . . . 35 " 05 "				
		6.214 zł. 22 ct.				
		Do przeniesienia: zwyczajne . .	345.993	30	300.000	*45.993*
		nadzwyczajne .	**90.000**	—	**90.000**	—

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* zł.
X.	169	Z przeniesienia { zwyczajne . .	345.993	30	300.000	*45.993*
		nadzwyczajne .	90.000	—	90.000	—
		6.214 zł. 22 ct.				
		8. Chrzanów, na utrzymanie dojazdu kolej. w Skawcach i Trzebini . . . 55 „ 08 „				
		9. Cieszanów, na utrzymanie dojazdu kolej. w Horyńcu, Lubaczowie i Oleszycach 690 „ 24 „				
		10. Czortków, na utrzymanie dojazdu kolej. w Dżurynie, Jagielnicy i Szmańkowczykach . . . 55 „ 84 „				
		11. Dobromil, na utrzymanie dojazdu kolej w Dobromilu i Nowem mieście . . 4.894 „ 74 „				
		12. Gloser, delegat Wydz. kraj. na utrzymanie dojazdu kolejowego w Chabówce . 96 „ 65 „				
		13. Gorlice, na utrzymanie dojazdu kolej. w Bieczu, Gorlicach, Woli łużańskiej i Zagórzanach . . . 133 „ 75 „				
		14. Grybów, na utrzymanie dojazdu kolej. w Stróżu wyżnem . . . . 3 „ 99 „				
		15. Husiatyn, na utrzymanie dojazdu kolej. w Chorostkowie, Hadyńkowcach i Kopyczyńcach . . 294 „ 47 „				
		16. Jarosław, na utrzymanie dojazdu kolej. w Jarosławiu . . . . 87 „ 66 „				
		17. Jasło, na utrzymanie dojazdu kolej. w Jaśle wschodnim i zachodnim, Frysztaku, Moderówce, Skołyszynie i Wiszniowej . 117 „ 05 „				
		18. Kraków, na utrzymanie dojazdu kolej. w Bolęcinie i Regulicach . . . 30 „ 24 „				
		19. Krosno, na utrzymanie dojazdu kolej. w Krośnie . 3 „ 38 „				
		20. Limanowa, na utrzymanie dojazdu kolej. w Dobrej i Tymbarku . . . 87 „ 14 „				
		21. Lisko, na utrzymanie dojazdu kolej. w Cisnej . 60 „ 35 „				
		12.824 zł. 80 ct.				
		Do przeniesienia { zwyczajne . .	345.993	30	300.000	*45.993*
		nadzwyczajne .	90.000	—	90.000	—

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi (budżetu)	Poszczególnienie		Wydatki w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* zł.
X.	169	Z przeniesienia { zwyczajne . . / *nadzwyczajne* . / 12.824 zł. 80 ct.		345.993 **90.000**	30 —	300.000 **90.000**	*45.993* —
		22. Lwów, na utrzymanie dojazdu kolej. w Szczercu .	20 „ 36 „				
		23. Mielec, na utrzymanie dojazdu kolej, w Mielcu i Rzochowie	69 „ 63 „				
		24. Myślenice, na utrzymanie dojazdu kolej. w Jordanowie	219 „ 32 „				
		25. Nadwórna, na utrzymanie dojazdu kolej. w Delatynie, Dorze, Jaremczu, Mikuliczynie i Tartarowie .	131 „ 50 „				
		26. Przemyśl, na utrzymanie dojazdu kolej. w Medyce i Żurawicy . . .	309 „ 44 „				
		27. Przemyślany, na utrzymanie dojazdu kolejowego w Zadwórzu . . .	131 „ 47 „				
		28. Rawa, na utrzymanie dojazdu kolej. w Lubyczy, Rawie i Uhnowie . .	643 „ 24 „				
		29. Rohatyn, na utrzymanie dojazdu kolej. w Lipicy dolnej, Pukowie, Psarach i Rohatynie . . .	1.338 „ 72 „				
		30. Rzeszów, na utrzymanie dojazdu kolej. w Boguchwale, Czudcu, Starem mieście, Strzyżowie i Trzcianie . . .	919 „ 07 „				
		31. Sanok, na utrzymanie dojazdu kolej. w Rymanowie, Sanoku i Zabużu . .	77 „ 77 „				
		32. Sokal, na utrzymanie dojazdu kolej. w Bełzie, Krystynopolu i Sokalu .	651 „ 26 „				
		33. Stryj, na utrzymanie dojazdu kolej. w Dobrzanach, Lubieńcach, Skolem, Synowódzku i Uhersku .	49 „ 65 „				
		34. Tarnobrzeg, na utrzym. dojazdu kolej. w Baranowie, Chmielowie, Rozwadowie, Tarnobrzegu i Zbydniowie . . .	450 „ — „				
		Do przeniesienia { 17.836 zł. 23 ct. / zwyczajne . . / *nadzwyczajne* .		345.993 **90.000**	30 —	300.000 **90.000**	*45.993* —

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* zł.
X.	169	Z przeniesienia { zwyczajne . .	345.993	30	300.000	*45.993*
		nadzwyczajne .	**90.000**	—	**90.000**	—
		17.836 zł. 23 ct.				
		35. Tarnopol, na utrzymanie dojazdu kolej. w Berezowicy, Chodaczkowie, Denysowie, Horodyszczu, Kopyczyńcach i Ostrowie 1.984 „ 40 „				
		36. Tłumacz, na utrzymanie dojazdu kolej. w Niżniowie, Oleszowie i Pałahiczach . 86 „ -- „				
		37. Trembowia, na utrzym. dojazdu kolej. w Trembowli . . . . 37 „ 48 „				
		38. Wadowice, na utrzymanie dojazdu kolej. w Brodach, Brzeźnicy, Kalwaryi, Kalwaryi-Zebrzydowskiej, Kleczy-górnej, Przeciszowie, Ryczowie, Skawcach, Spytkowicach, Wadowicach, Wielkich drogach i Zatorze . . . . 171 „ 20 „				
		39. Wieliczka, na utrzymanie dojazdu kolej. w Bierżanowie, Płaszowie, Podgórzu, Skawinie, i Swoszowicach 805 „ 83 „				
		40. Zaleszczyki, na utrzym. dojazdu kolej. w Dzwiniaczu, Tłustem, Zaleszczykach i Żeżawie . 2.633 „ 73 „				
		41. Złoczów, na utrzymanie dojazdu kolej. w Jeziernie, Olesku, Ożydowie i Złoczowie . . . . 4.065 „ 80 „				
		42. Żółkiew, na utrzymanie dojazdu kolej. w Dobrosinie i Żółkwi . 2.378 „ 26 „				
		43. Żywiec, na utrzymanie dojazdu kolej. w Lachowicach 16 „ 74 „	30.015	67	30 000	*16*
		Suma { zwyczajne . .	376.008	97	330.000	*46.009*
		nadzwyczajne .	**90.000**	—	**90.000**	—
		Ogólna suma wydatków na zasiłki	466.008	97	420.000	+ *46.009*

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* zł.
X.		**E. Wydatki na myta.**				
	170	Budowa i utrzymanie domków mytniczych .	2.880	96 1/2	4.200	1.319
	171	Koszta komisyjne, ogłoszenia, licytacye i inne	2.890	93	2.000	*891*
	172	Przerwy z powodu wypadków elementarnych	—	—	400	400
						1.719
		Suma wydatków na myta .	5.771	89 1/2	6.600	*891*
						—828
	173	**F. Zaopatrzenia.**				
		a) Raciborski Ludwik, emerytowany nadinżynier oddziału technicznego . .	3.244	80	3.245	—
		b) Baczyński Ferdynand, emerytowany konduktor dróg krajowych	494	—	494	—
		c) Barków Teodor, emerytowany konduktor dróg krajowych	481	—	481	—
		d) Borzęcki Leonard, emerytowany konduktor dróg krajowych	312	50	312	—
		e) Darowski Stanisław, emerytowany konduktor dróg krajowych	230	—	230	—
		f) Gering Frańciszek, emerytowany konduktor dróg krajowych	—	—	598	598
		g) Reicher Stanisław, emerytowany konduktor dróg krajowych	546	—	546	—
		h) Skwarczyński Jan, emerytowany konduktor dróg krajowych	481	—	481	—
		i) Ulanowski Rafał, emerytowany konduktor dróg krajowych	—	—	180	180
		j) Niewiadomska z Hoszowskich Sabina, wdowa po inżynierze rocznie . 350·— zł. i dla jej syna Juwenala, Ignacego Maryana do 25. stycznia 1900 . . . . . . 58·— „	408	—	408	—
		k) Ramza I. voto Pochowska Ewelina: dla tejże 4 ga dzieci po ś. p. inżynierze Pochowskim, mianowicie: dla Bohdana Leona do 9 lutego 1900 r., Michała Mieczysława Maryana do 12. września 1902, Zofii Róży do 25. kwietnia 1901, i Stanisławy Maryi do 7. sierpnia 1897. r. po 50 zł. . .	200	—	200	—
		l) Łuniewska Natalia, wdowa po inżynierze asystencie rocznie	350	—	350	—
		m) Birgfellner Julia, wdowa po inżynierze asystencie rocznie . . . 500·— zł. i dla jej dzieci mianowicie: Karola Jana do 5. maja 1900 i Jana Pawła do 19. października 1901. r. po 50 zł. . . . 100 — „	600	—	600	—
		n) Zielińska Katarzyna Julia, wdowa po inżynierze-adjunkcie, rocznie . 500·— zł. i dla jej dzieci mianowicie: Adama i Józefa do 16. paździer-				
		Do przeniesienia . 500·— zł.	7.347	30	8.125	778

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* zł.
X.	173	Z przeniesienia . 500·— zł.	7.347	30	8.125	778
		nika 1907 i Tadausza Łucyana Kazimierza do 9. marca 1910 po 50 zł. . . . . 100·— „	600	–	600	—
		o) Chodorowska Leokadya, wdowa po konduktorze rocznie	99	96	100	—
		p) Dziakiewiczowa Rozalia, wdowa po konduktorze rocznie . . . 325·— zł. i dla 4-ga dzieci mianowicie: Kazimierza do 28. sierpnia 1898, Emilii do 13. czerwca 1898, Juliana do 16. kwietnia 1902 i Bertolda do 27. czerwca 1906. r. po 32 zł. 50 ct. rocznie . . 101·— „	426	—	426	—
		r) Grzymalina z Gerzabków Melania, wdowa po kondukt., roczn. 250·— zł. i dla 3-ga jej dzieci mianowicie: Maryi Henryki do 19. stycznia 1898, Kazimierza Maryana do 6. października 1898 i Jędzeja Włodzimierza do 21. stycznia 1901 po 25 zł. rocznie . . 44·85 „	294	85	296	1
		s) Hrankowska Julia, wdowa po konduktorze rocznie . . 220·— „ i dla jej córki Stanisławy do 1. marca 1905. r. rocznie . 21 92 „	241	92	242	—
		t) Helferowa Anna, wdowa po konduktorze rocznie	260	—	260	—
		u) Hryniewiczowa Emilia, wdowa po konduktorze rocznie	324	99	325	—
		v) Hlawaty Józefa, wdowa po konduktorze rocznie . . . . . 300·— zł. i dla jej dzieci mianowicie: Heleny Ludwiki do 17 listopada 1900 i Karola Józefa do 4. listopada 1904. r. po 30 zł. rocznie 60·— „	360	—	360	—
		w) Rząśnicka Helena, wdowa po konduktorze rocznie	352	08	325	*27*
		x) Szeliska Laura, wdowa po konduktorze rocznie	166	66	167	—
		y) Zarembiny Franciszki synowi, Julianowi, pozostałemu po konduktorze do 4. stycznia 1900 rocznie	14	09	13	*1*
		z) Bieńkowska Stanisława, wdowa po starszym inżynierze rocznie . . 700·— zł. i dla jej dzieci mianowicie: Stanisława, Feliksa Sykstusa do 28. marca 1902, i Tadeusza Juliana Józefa do 16. lutego 1906 po 70 zł. rocznie . . . 140·— „	840	—	840	—
		Do przeniesienia .	11.327	85	12.079	779 *28*

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* zł.
X.	173	Z przeniesienia .	11.327	85	12.079	779 *28*
		aa) Baranowska Augusta, wdowa po inżynierze, rocznie . . 600·— zł. i dla 6-ga jej dzieci mianowicie: Romana do 2. kwietnia 1901, Konstantego Andrzeja do 21. maja 1903, Olgi Kamilii do 24. marca 1903, Zofii do 10. lutego 1905, Maryi Antoniny do 29. maja 1907 i Jana do 8. października 1915 po 50 zł. rocznie 300.— „	900	—	900	—
		bb) Chrzanowska Ignacowa, dożywotnie roczne zaopatrzenie	300	—	300	—
		cc) Jeziorańska Natalia, dożywotnie roczne zaopatrzenie	300	—	300	—
		dd) Czupiel Jan b. drożnik, dożywotnie roczne zaopatrzenie	100	—	100	—
		ee) Baczyński Ferdynand, emerytowany konduktor, jednorazowo	200	—	200	—
		— Rygier Karol, emerytowany konduktor z rocznych 504 zł.	378	—	—	*378*
		— Żukowski Antoni, emerytowany konduktor z rocznych 462 zł.	269	50	—	*269*
		— Dybowski Tadeusz, emerytowany konduktor z rocznych 512 zł. . . .	256	—	—	*256*
		— Brochocki Aleksander, emerytowany inżynier z rocznych 2·034 zł. . . .	678	—	—	*678*
		— Kamiński Jan, emerytowany drożnik z rocznych 75 zł.	18	75	—	*19*
		— Malik Jan, emerytowany drożnik z rocznych 75 zł.	18	75	—	*19*
		— Rzeszutko Jędrzej emerytowany drożnik z rocznych 60 zł.	15	—	—	*15*
		— Chamiec Anna, wdowa po konduktorze z rocznych 400 zł.	100	03	—	*100*
		Suma wydatków zaopatrzeń	14.861	88	13.879	+ *1.762* 779 + *983*
		II. Na koleje żelazne.				
	174	**Koszta utrzymania biura kolejowego.**				
		1. Płace i emolumenta personalu stałego: *a)* dyrektor: płaca {za I. półr. z r. 2.800 zł. / za II. półr. z r. 3.200 zł.} 3.000·02 zł. dodatek aktywalny rocznie . 480·— „ dodatek osobisty rocznie . 600·— „	4.080	02	3.880	*200*
		Do przeniesienia .	4.080	02	3.880	*200*

Fundusz krajowy. **Wydatki.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* zł.
X.	174	Z przeniesienia .	4.080	02	3.880	*200*
		b) 2 starszych inżynierów: płaca {za I. półr. z r. po 2.000 zł. / za II. półr. z r po 2.400 zł. 4.399·92 „ dod. akt. {za I. półr. z r. po 360 zł. / za II. półr. z r. po 420 zł. 780·— „	5.179	92	4.720	*460*
		c) 1 inżynier I. klasy: płaca {za I. półr. z r. 1.500 zł. / za II. półr. z r. 1.800 zł. 1.650 — „ dod. akt. {za I. półr. z r. 300 zł. / za II półr. z r. 360 zł. 330·— „	1.980	—	1.800	*180*
		d) 2 inżynierów-asystentów: płaca po 800 zł. rocznie . . 1.600·— „ dodatek aktywalny po 180 zł. rocznie . . . . . 360·— „	1.960	—	1.960	—
		e) referent administracyjny: płaca {za I. półr. z r. 2.000 zł. / za II. półr. z r. 2.400 zł. 2·199·96 „ dod. akt. {za I. półr. z r. 360 zł. / za II. półr. z r. 420 zł. 390·— „	2.589	96	2.360	*230*
		f) koncepista: płaca {za I. półr. z r. 900 zł. / za II. półr. z r. 1.100 zł. 1.000·04 „ dodatek aktywalny rocznie . 240·— „	1.240	04	1.140	*100*
		g) oficyał administracyjny: płaca {za I. półr. z r. 900 zł. / za II. półr. z r. 1.100 zł. 1.000·04 „ dodatek aktywalny rocznie . 180·— „	1.180	04	1.080	*100*
		h) inspicyent zarazem rysownik: płaca rocznie . . . . 800 — „ dodatek aktywalny . . 100· „	900	—	900	—
		i) asystent rachunkowy: płaca {za I. półr. z r. 700 zł. / za II. półr. z r. 800 zł. 750·02 „ dodatek aktywalny rocznie . 100·— „	850	02	800	*50*
		k) asystent manipulacyjny: płaca {za I. półr. z r. 700 zł. / za II. półr. z r. 800 zł. 750·02 „ dodatek aktywalny rocznie . 100· „ —	850	02	800	*50*
		l) woźny, płaca rocznie . . 500· — „ dodatek aktywalny rocznie . 50· — „	550	—	550	—
		m) sekretarz: płaca {za I. półr. z r. 2.000 zł. / za II. półr. z r. 2.400 zł. 1.533·32 „ dodatek aktywalny z rocznych 420 zł. . . . . . . 280·— „	1.813	32	—	*1.813*
		Do przeniesienia .	23.173	34	19 990	*3.183*

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1898. zł	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł	W porównaniu z kwotą prelimino-waną okazują się wydatki *mniejsze* — większe zł.
X.	174	Z przeniesienia .	23.173	34	19.990	*3.183*
		n) dodatek osobisty dla dwóch inżynierów-asystentów z rocznych po 200 zł. . .	333	36	—	*334*
		2. Dodatek osobisty dla zastępcy dyrektora Ludwika Goltentala rocznie . . .	400	—	400	—
		Suma . .	23.906	70	20.390	+ *3.517*
		2. *a) Od tego:* Potrąca się ściągnięte z poborów urzędników stałych wkładki na cele etatowe	276	—	—	276
		Pozostaje suma płac .	23.630	70	20.390	+ *3.241*
		3. Ryczałt na płace personalu prowizorycznego, *nadzwyczajne*	**11.351**	**73**	**10.000**	*1.352*
		4. Koszta komisyjne dla urzędników i funkcyonaryuszów	10.503	20	3.000	*7.504*
		5. Koszta komisyjne członków krajowej Rady kolejowej i delegatów	986	20	1.020	34
		6. Sprawienie i naprawa instrumentów mierniczych oraz sprzętów biurowych . .	960	96	1.400	439
		7. Zakupno dzieł i czasopism fachowych oraz map i planów	356	35	700	344
		8 Koszta kancelaryjne, druki, portorya, inseraty i t. p wydatki	1.787	10	2.000	213
		9. Wynagrodzenie za roboty akordowe uskuteczniane przez obcych funkcyonaryuszów, *nadzwyczajne*	**1.898**	**48**	**1.500**	*398*
		10. Remuneracye i zapomogi dla urzędników i funkcyonaryuszów	1.000	—	1.000	—
		11. Rzecznik prawny za zastępstwo . .	500	—	500	—
		Suma kosztów zarządu { zwyczajne . .	39.724	51	30.010	} *10.745* 1.030
		Suma kosztów zarządu { *nadzwyczajne* .	**13.250**	**21**	**11.500**	*1.750*
		Razem . .	52.974	72	41.510	} *12.495* 1.030
						+ *11.465*
		B. Dotacye na budowy kolei żelaznych.				
	175	Dotacya na cele popierania kolei niższego rzędu V. rata, *nadzwyczajne* . . .	**300.000**	—	**300.000**	—
	175 a)	Subwencya na budowę kolei od stacyi Pałahicze (kolei państwowej) do miasta Tłumacza VII. rata, *nadzwyczajne* . . .	**2.000**	—	**2.000**	—
		Suma dotacyj na cele kolejowe	**302.000**	—	**302.000**	—

Uzasadnienie różnic.

Do poz. 157. Wydatki wogóle mniejsze o 8.465 zł. — W szczególności zaś wydatki tej pozycyi przedstawiają się następująco: Od litery *a)* do włącznie *e)* wydatki *większe* o 2.031 zł. z powodu regulacyi płac dokonanej od 1. lipca 1898 r. po myśli uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 15. lutego 1898. Zwiększony koszt wskutek tej regulacyi znajduje pokrycie w wyznaczonym na ten cel kredycie w rubr. XVII. poz. 410 wydatków — jak odnośne wyjaśnienie bliżej tam wskazuje. — Wydatki pozycyi 157 przy literze *f)*, *g)*, i *k)*, *mniejsze* o 11.528 zł. z powodu interkalaryów, mimo że wydatki przy lit. *f)* od II. półrocza 1898 podwyższono po myśli rzeczonej uchwały Wys. Sejmu. — Wydatek przy literze *h)* jest *większy* o 50 zł. wskutek podwyższenia płacy wedle wzmiankowanej uchwały; — wydatki zaś przy literze *i)* i *l) większe* o 2.386 zł., spowodowane konieczną potrzebą zastąpienia braku w etacie przynajętemi siłami, a znajdujące pokrycie w ogólnem zaoszczędzeniu kredytu na płace personalu w szczególności przy literach *f)*, *g)* i *k)*.

Do poz. 158. Wydatek mniejszy o 453 zł. wedle rzeczywistej potrzeby.

Do poz. 159. i 160. Wydatki mniejsze o 1.233 zł. z powodu, iż w miarę awansów zmniejszyły się wydatki na pięciolecia i dodatki osobiste.

Do poz. 161. Wydatki mniejsze o 591 zł., spowodowane zamknięciem ryczałtów inżynierowi okręgu jarosławskiego i konduktorowi okręgu lwowskiego wskutek ich choroby — następnie z powodu, że inżynierom okręgów lwowskiego, rzeszowskiego, nowotarskiego i jarosławskiego na objazdy dróg przyznawano dyety i koszta podróży zamiast ryczałtu na ten cel preliminowanego. — W szczególności zaś do litery *b)* i *c)* tej pozycyi wydatki *mniejsze* z powodu interkalaryów.

Do poz. 163. Wydatek mniejszy o 295 zł. w miarę potrzeby.

Do poz. 164. Wydatek większy o 1.451 zł zaliczkowo poniesiony na koszta nadzoru dróg powiatowych i gminnych w powiecie trembowelskim, a zwrócony w roku 1899 jak LW. 4669/99.

Do poz. 166. Wydatek mniejszy o 12.732 zł. z powodu powstrzymania robót z uwagi na przekroczenie przy poz. 167. (Uchwałą Wys. Sejmu z dnia 19. lutego 1898 dozwolono „virement“ przy tychże pozycyach.)

Do poz. 167. Wydatek większy o 41.076 zł. znajduje częściowo pokrycie w zaoszczędzeniu przy poz. 166. w kwocie 12.732 zł. —. z porównania okazuje się wydatek *większy* o 28.344 zł. Od tej kwoty potrąca się:

a) zwrot reszty niezużytych zaliczek podjętych przez Wydziały powiatowe na cele wydatków tej pozycyi — a nadesłane dopiero po sporządzeniu niniejszego zamknięcia rachunku i z tego powodu pobrane na rachunek roku 1899 rubr. V. dochodów funduszu krajowego, w kwocie . . . . 3.809 zł.

b) zwrot takichże zaliczek od kilkunastu Wydziałów powiatowych a dotychczas pomimo urgensów nienadesłanych, w kwocie . . . . 8.780 „

razem . . . 12.589 zł.

Z porównania okazuje się więc właściwy *większy* wydatek o . . . *15.755 zł.*

Na większy wydatek w powyższej kwocie wpłynęły *głównie* większe koszta konserwacyjne dróg: Zator-Sucha; Czorsztyn-Chabówka; Rohatyn-Tarnopol; Smykowce Suchostaw; Czortków-Skała i Borszczów-Okopy, wskutek nadzwyczajnego zużycia tychże dróg, zaprzęgami dowożącymi materyały do budowy kolei żelaznych, — następnie koszta zamiany mostów drewnianych na murowane, których to wydatków szczegóły podane przy LW. 39.421/99, i zamieszczone w sprawozdaniu z czynności Dep. IV. — Na przekroczenie tej pozycyi, wpłynęły również zwiększające się wydatki, wynikające ze świadczeń na ubezpieczenie robotników i drożników od wypadków i na wypadek choroby, po myśli dotyczących ustaw.

Do poz. 168. a) Wydatek większy o 45.993 zł z powodu udzielonych subwencyj na budowę dróg powiatowych i gminnych niżej poszczególnych, a nie objętych kredytem budżetu roku 1898. Wydatek ten znajduje zupełne pokrycie: 1. w otrzymanej bonifikacyi z galicyjskiego funduszu propinacyjnego, zarachowanej w Rubr. XVII. doch. z której przeznaczono na cele wydatków tej pozycyi kwotę 25.000 zł. (uchwałą Wys. Sejmu z dnia 17. lutego 1898, LW. 40.001/98 i LW. 52.998/98.); 2. w uzyskanych subwencyach od c. k. Skarbu państwa na budowę drogi gminnej Zembrzyce-Biertonice w kwocie 6.000 zł., LW. 50.943/98 i LW. 77.245/98, i na budowę drogi gminnej Majdan-Stany-Rozwadów w kwocie 15.000 zł. LW. 41.465/98 i 53.474/98, wykazanych przy Rubr. III. doch. fund. kraj. poz. 8 *a)* i *b)* w łącznej kwocie 21.000 zł.

Do poz. 169. Wydatek większy o drobną różnicę 16 zł.

Do poz. 170, 171, 172. Wydatki wogóle mniejsze o 828 zł. wedle potrzeby.

Do poz. 173. Wydatek większy o 983 zł. z powodu zastosowania w ciągu roku przepisów statutu emerytalnego przy spensyonowaniu wymienionych tamże urzędników i przyznaniu stałych darów z łaski drożnikom po myśli uchwały Wys. Sejmu z 21. stycznia 1898.

Do poz. 174. i) Wydatki większe o 3.241 zł. spowodowane regulacyą płac (uchwała Wys. Sejmu z dnia 15. lutego 1898), oraz wskutek nominacyi sekretarza biura kolejowego i asygnowanych temuż poborów od 1. maja 1898 (LW. 22.623/98), następnie wskutek przyznania dodatków osobistych dwom inżynierom asystentom po 200 zł. rocznie od 1. marca 1898 dla wyrównania poborów z inżynierami adjunktami innych oddziałów technicznych LW. 16.356/98), a to po myśli uchwały Wys. Sejmu z 19. lutego 1898 punktu III.

Do poz. 174 3) i 4). Wydatki większe o 8855 zł. znajdują zupełne pokrycie w dochodach Rubr. III. poz. 7. fund kraj. z tytułu zwrotów tychże wydatków od odnośnych Towarzystw budowy linii kolejowych.

Do poz. 174. 5) do 8). Wydatki mniejsze o 1.030 zł. wedle potrzeby i wskutek zarachowań części wydatków z tych tytułów bezpośrednio na fundusze dotyczących Towarzystw budowy kolei.

Do poz. 174. 9.) Wydatek większy o 398 zł. z powodu prac technicznych dobudować się mającej linii kolei Przeworsk-Bachórz, które to wydatki zwrócone zostaną, po ukonstytuowaniu się Towarzystwa budowy tejże linii.

Fundusz krajowy. **Wydatki.**

Liczba rubryki (budżetu)	Liczba pozycyi (budżetu)	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą prelimino-waną okazują się wydatki mniejsze — *większe* zł.
XI.		**Dotacye dla zakładów krajowych.**				
	176	Krajowy szpital powszechny we Lwowie: niedobór oddziału chorych 11.917 zł. 82½ ct. „ „ położnic 9.140 „ 87 „	21.058	69½	32.001	10.942
	177	Krajowy zakład dla obłąkanych w Kulparkowie	—	—	—	—
	178	Fundusz podrzutków we Lwowie . . .	6.529	37	6.087	*442*
	179	Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie .	—	—	5.169	5.169
	180	Fundusz podrzutków w Krakowie . . .	3.150	—	3.500	350
		Suma rubryki XI. .	30.738	06½	46.757	16.461 / *442*
						— 16.019
		Uzasadnienie różnic zamieszczono w specyalnych zamknięciach rachunków powyżej wyszczególnionych zakładów i funduszów.				
XII.		**Wydatki na szupaśnictwo.**				
	181	Koszta szupasowe: *a)* w kraju 20.643 zł. 26½ ct., *b)* w Austryi niższej 1.629 zł. 17 ct., *c)* w Austryi wyższej 23 zł. 64 ct., *d)* w Czechach 151 zł. 79½ ct., *e)* w Dalmacyi 3 zł. 14 ct., *f)* w Gorycyi 418 zł. 93 ct., *g)* w Istryi 5 zł. 20 ct., *h)* w Krainie 488 zł. 40½ ct., *i)* w Morawie				

Liczba budżetu rubryki	Liczba budżetu pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — większe zł.
XII.	181	1.778 zł. 96 ct., *k)* w Solnogrodzie 6 zł. 10 ct., *l)* w Styryi 599 zł. 79 ct., *m)* na Szląsku 915 zł. 16 ct, *n)* w Tryjeście 67 zł. 13 ct., *o)* w Tyrolu 11 zł. 28½ ct., *p)* Zwroty i inne rozmaite 105 zł. 04½ ct. — razem . . .	26.847	01½	26.000	*+847*
		Uzasadnienie różnic.				
		Wydatek większy o kwotę 847 zł. spowodowany głównie szupasowaniem powracających emigrantów i podwyższeniem taryfy kolejowej.				
XIII.		**Budowy wodne i melioracye.**				
		A) Biuro melioracyjne i studya przygotowawcze.				
	182	Płace urzędników, utrzymanie ekspozytur i stypendya:				
		a) Dyrektor biura: płaca I. półr. z rocz. 2.800 zł., II. „ z rocz. 3.200 zł. i dod. akt. 480 zł.	3.480	—	3.280	*200*
		b) 5 starszych inżynierów: płaca j. w., po 2.000 zł., 2.400 zł. i dodatek aktyw. 360 zł.	12.163	36	11.800	*363*
		c) Referent administracyjno-prawny: płaca j. w. z rocz. 2.000 zł., 2.400 zł. i dodatek akt. 420 zł.	2.620	—	2.420	*200*
		d) 9 inżynierów I. klasy: płaca j. w. po 1.500 zł., 1 800 zł. i dod. aktyw. dla 7 inżynierów po 300 zł., dla 2 po 250 zł. — 17.697 zł. 48 ct. *od tego:* zwroty z funduszów: regulacyi Biały 2.250 zł., „ Kisieliny 810 „, „ Łęgu 1.380 „ 4.440 zł. — ct.	13.257	48	11.900	*1.358*
		e) 8 inżynierów II. klasy: płaca j. w. po 1.200 zł., 1.400 zł. i dod. akt. dla 7 inżynierów po 300 zł., dla jedn. 200 zł. — 12.733 zł. 30 ct *od tego:* zwroty z funduszów: regulacyi Bugu 1.173 zł., „ Krzemienicy 1.127 „, „ Złotej Lipy 780 „, „ Gniłej Lipy 1.059 „ 4 139 zł. — ct.	8.594	30	7.000	*1.594*
		Do przeniesienia .	40.115	14	36.400	*3.715*

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* zł.
XIII.	182	Z przeniesienia .	40.115	14	36.400	*3.715*
		f) 9 inżynierów-adjunktów: pł. j. w. po 1.000 zł / 1.100 zł } i dodatek aktywalny 200 zł. — 11.744 zł. 93 ct. *od tego:* zwroty z funduszów: obwałowania lewego brzegu Dunajca 523 zł. regulacyi Kisieliny 446 „ „ Przegnojówki 970 „ obwałowania Wisły w pow. Wielickim 970 „ 2.909 zł. — ct.	8.835	93	8 800	*36*
		g) 1 asystent komasacyjny: płaca 800 zł. i dod. aktyw. 200 zł. . .	887	61	1.000	112
		h) 4 praktykantów, płaca dla 2 po 600 zł. 2 po 700 zł . . . 2.515 zł. *od tego:* zwrot z funduszu obwałowania Wisły i Wisłoki . . 486 „	2.029	—	2.600	571
		i) inżynier dla kultury i eksploatacyi torfowisk: płaca I. półr. z rocznych 1.000 zł. dod. akt. 200 zł., osob. 200 zł. II. „ „ 1.100 „ „ „ 240 „ „ 200 „	1.716	37	2.000	284
		k) inżynier, referent fachowy dla spraw rybackich, płaca I. półr. z roczn. 1.500 zł. II. „ „ 1.700 „	1.600	—	1.500	*100*
		l) dodatki pięcioletnie	1.457	44	1.550	92
		m) dyetaryusze	550	—	1.940	1.390
		n) utrzymanie ekspozytur: w Krakowie . . . 450 zł. — ct. „ Tarnowie . . . 299 „ 98 „ „ Jaśle . . . . 150 „ — „ „ Stanisławowie . . 300 „ — „ „ Sanoku . . . 83 „ 30 „	1.283	28	1.550	267
		p) stypendya	1.660	—	1.820	160
		Razem poz. 182 .	60.134	77	59.160	*3.851* 2.876 + *975*
		o) Po potrąceniu 3% wkładek urzędników na cele etatowe	895	53	—	— 896
		pozostaje wydatek poz. 182 . . .	59.239	24	59.160	+ *79*
	183	Utrzymanie służby dozorców melioracyjnych: *a)* wynagrodzenie dozorców za czas zajęcia w biurze	3.169	50	3.750	580
		b) dotacya funduszu emerytalnego . .	500	—	500	—
	184	Zaliczki na płace dla inżynierów i dozorców melioracyjnych	405	—	1.000	595
		Remuneracye i zapomogi dla inżynierów i dozorców melioracyjnych . . .	3.000	—	3.000	—
		Do przeniesienia .	66.313	74	67.410	1.175 *79*

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* zł.
XIII.		Z przeniesienia .	66.313	74	67.410	1.175 *79*
	185	Pensye i zaopatrzenia:				
		a) Biegański Antoni, emerytowany inżynier-adjunkt	424	—	424	—
		b) Karpuszki sieroty: Adam Olgierd i Helena Janina . .	240	—	240	—
		c) Schneidrowa Antonina, jednorazowy dar z łaski	200	—	200	—
		d) Biegańska Zofia, jednorazowy dar z łaski na utrzymanie dzieci . . .	100	—	100	—
	186	Sprawienie, uzupełnienie i naprawa narzędzi, oraz zakupno potrzeb rysunkowych .	3.086	24	3.000	*86*
	187	Na utrzymanie kursu praktycznego dozorców melioracyjnych	5.140	37	5.500	360
	188	Zasiłek krajowy na utrzymanie galic. oddziału państwowego biura hydrograficznego .	11.109	09	12.000	891
	189	Na zdjęcia i projekty:				
		a) dla publicznych robót melioracyjnych (w myśl uchwały sejmowej z dnia 27. września 1882)	7.685	59½	5.000	*2.686*
		b) dla melioracyj prywatnych (w myśl uchwały sejmowej z dnia 6. kwietnia 1892)	12.796	21	10.000	*2.796*
		Suma działu A.	107.095	24½	103.874	+ *5.647* — 2.426 + *3.221*
		B) Wykonanie budowli wodnych.				
	190	Na systematyczną regulacyę rzek karpackich:				
		a) na regulacyę Biały z dopływami i uzupełnienie obwałowania prawego brzegu Dunajca, VII. rata	43.317	—	43.317	—
		b) na regulacyę rzeki Dniestru między Rozwadowem a Żurawnem, VI. rata . .	42.666	67	42.667	—
		c) na regulacyę górnego Dniestru . .	—	—	—	—
		d) na regulacyę rzeki Soły, I. rata . .	39.778	—	39.778	—
		e) na regulacyę rzeki Łomnicy, I. rata .	39.808	—	39.808	—
	191	Zasiłki $33\frac{1}{3}\%$ na lokalne regulacye rzek niespławnych, w myśl uchwały sejmowej z dnia 6. października 1882:				
		a) na regulacyę Skawy między Wadowicami a Witanowicami, II. rata . .	2.758	—	2.758	—
		b) na regulacyę Raby pod Winiarami i Niezdowem, I. rata	3.788	—	3.788	—
		c) na regulacyę Dunajca:				
		1. od Gołkowic do ujścia Popradu, uzupełnienie I. raty	2.297	—	2.297	—
		2. pod Tęgoborzem, II. rata (ostatnia) .	1.250	—	1.250	—
		3. pod Drużkowem i Filipowicami, uzupełnienie I. raty	4.045	—	4.045	—
		Do przeniesienia .	179.707	67	179.708	—

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą prelimino-waną okazują się wydatki mniejsze — *większe* zł.
XIII.	191	Z przeniesienia .	179.707	67	179.708	—
		4. pod wielką Wsią i Dąbrówką szczepanowską III. rata (ostatnia) . . .	1.698	—	1.698	—
		5. między Zawodziem a Zgłobicami, uzupełnienie I. raty	3.047	—	3.047	—
		d) na regulacyę Wisłoki:				
		1. pod Brzyskami, III. rata (ostatnia) .	1.463	—	1.463	—
		2. pod Bukową	1.119	—	1.119	—
		3. pod Skurową, Zawadką i Przeczycą, IV. rata (ostatnia)	1.380	—	1.380	—
		4. pod Dęborzynem, II. rata . . .	1.500	—	1.500	—
		5. pod Brzeźnicą, Bobrową i Wolą Bobrowską, III. rata	3.720	—	3.720	—
		e) na regulacyę Sanu:				
		1. pod Nozdrzcem i Dąbrówką starzeńską, II. rata	3.000	—	3.000	—
		2. pod Korytnikami, II. rata . .	5.395	—	5.395	—
		3. pod Ostrowem, II. rata (ostatnia) .	7.959	—	7.959	—
		4. pod Przemyślem	4.361	—	4.361	—
		f) na regulacyę Wisłoka:				
		1. pod Wiśniową, Jazową i Cieszyną .	1.099	42	1.099	—
		2. od Babicy do Zarzecza, III. rata .	4.793	—	4.793	—
		3. pod Dobrzechowem, II. rata . .	1.000	—	1.000	—
		4. pod Trzebownikiem i Łukawcem, II. rata	2.500	—	2.500	—
		g) na regulacyę Wiszni pod Nienowicami i Michałówką, II. rata	2.500	—	2.500	—
		h) na regulacyę Świcy pod Sokołowem i Łanami sokołowskimi, IV. rata . .	2.500	—	2.500	—
		i) na regulacyę Bystrzycy pod Jamnicą, Sielcem i Jezupolem, II. rata . .	3.000	—	3.000	—
		k) na premiowanie zawiklania odsypisk .	500	—	500	—
		l) do dyspozycyi Wydziału krajowego .	10.000	—	10.000	—
	192	Na popieranie przedsiębiorstw melioracyjnych na zasadzie ustawy z dnia 30. czerwca 1884 Dz. u. p Nr. 116:				
		a) na regulacyę rzeki Bugu od granicy państwa do ujścia Pełtwi, VI. rata .	19.800	—	19.800	—
		b) na obwałowanie lewego brzegu Dunajca, VI. rata (ostatnia)	14.000	—	14.000	—
		c) na zabudowanie potoków górskich w dorzeczu Dniestru, III rata . . .	20.200	—	20.200	—
		d) na zabudowanie potoku Glińsko, III. rata	6.000	—	6.000	—
		e) na uzupełnienie regulacyi Kisieliny, III. rata	14.848	—	14.848	—
		f) na uzupełnienie regulacyi Krzemienicy z dopływami, II. rata	15.600	—	15.600	—
		Do przeniesienia .	332.690	09	332.690	—

Fundusz krajowy. **Wydatki.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* zł.
XIII.	192	Z przeniesienia .	332.690	09	332.690	—
		g) na zabudowanie potoku Bystry w Zakopanem, uzupełnienie I. raty . . .	5.000	—	5.000	—
		h) na osuszenie bagien Oleskich, zasiłek dodatkowy	13.293	—	13.293	—
	193	Na konserwacyę krajowych robót melioracyjnych:				
		a) regulacyi Trześniówki	500	—	500	—
	194/95	Zasiłki na popieranie mniejszych robót melioracyjnych w myśl uchwały sejmowej z dnia 26. listopada 1889:				
		a) na regulacyę Prutu pod Śniatynem .	—	—	—	—
		b) na konserwacyę robót przy osuszaniu bagien Rudnickich	1.400	—	1.400	—
		c) na roboty dodatkowe przy osuszaniu bagien Rudnickich	9.895	—	9.895	—
		d) 50% zasiłek na dokończenie zabudowania potoku Niszkówki	4.885		4.885	—
		e) na przedłużenie kanału Radłowskiego .	3.255	—	3.255	—
		f) zasiłek 40% na dodatkowe roboty przy obwałowaniu Wisły i Sanu . . .	10.675	—	10.675	—
		g) zasiłek dla gminy Wrzawy na częściowe pokrycie datku konkurencyjnego do kosztów regulacyi Łęgu	1.440	—	1.440	—
		h) zasiłek dla spółki wodnej dla regulacyi Wisłoka i Pielnicy	3.755	—	3.755	—
		i) na regulacyę Lubaczówki pod Manasterzem	2.360	—	2.360	—
		k) zasiłek na osuszenie pastwisk gminnych w Suchej woli i Starem Siole, I. rata .	2.850	—	2.850	—
		l) na regulacyę Szkła pod Charytanami i Zaleską wolą	3.500	—	3.500	—
		m) na osuszenie gruntów w gminie Zadwórze, I. rata	3.200	—	3.200	—
		n) na osuszenie gruntów w Martynowie starym	2.267	—	2.267	—
		o) na regulacyę Seretu pod Tudorowem, I. rata	3.815	—	3.815	—
		p) na popieranie doświadczeń z kulturą torfowisk:				
		1. w Nowym Targu	500	—	500	—
		2. w Olesku i Kontach	1.000	—	1.000	—
		3. w Stojanowie i Wolicy baryłowej .	500	—	500	—
		4. w Ożomli	500	—	500	—
		5. w innych miejscowościach kraju .	2.000	—	2.000	—
		6. połowa wynagrodzenia nauczyciela wędrownego dla kultury torfowisk .	1.000	—	1.000	—
		r) do dyspozycyi Wydziału krajowego .	5.000	—	5.000	—
		Suma działu B. .	415.280	09	415.280	—
		Suma działu A. .	107.095	24 1/2	103.874	+ *3.221*
		Suma rubryki XIII. .	522.375	33 1/2	519.154	+ *3.221*

Uzasadnienie różnic.

Do poz. 182. a—p. Wydatek w ogóle *większy* o 79 zł. głównie z powodu regulacyi płac dokonanej po myśli uchwały W. Sejmu z dnia 15. lutego 1898. Przekroczenie to znajduje pokrycie w przyzwolonym kredycie budżetowym w rubryce XVII. poz. 410 wydatków jak odnośne wyjaśnienie bliżej tam wskazuje.
Do poz. 183 a. Wydano *mniej* o 580 zł. z powodu mniejszego zajęcia dozorców w biurze.
Do poz. 184. Wydatek *mniejszy* o 595 zł. Mianowicie:

udzielono na wniesione prośby tytułem zaliczek kwotę	740 zł.
z tego zwrócono w ciągu roku	335 „
przeto został wydatek tylko w kwocie	405 zł.
czyli *mniejszy* od preliminowanej kwoty 1.000 zł. o	595 zł.

Do poz. 186. Wydano *więcej* o 86 zł. }
Do poz. 187. Wydatek *mniejszy* o 360 zł. } wedle istotnej potrzeby w tym roku.
Do poz. 188. Wydatek *mniejszy* o 891 zł, ponieważ Wydział krajowy nie przyjął na fundusz krajowy przypadającej części z zaliczonej przez c. k. Namiestnictwo przy LW. 9690/99 wydatków na pomiary hydrometryczne Sanu i Dunajca.
Do poz. 189 a. Wydatek *większy* o 2.686 zł spowodowany znaczniejszymi kosztami zdjęć i projektów dla regulacyi Pełtwi, Styru, Uszwicy, Sołotwy i Rokitny. Wydatek ten zostanie przez przedsiębiorstwa melioracyjne zwrócony, skoro wyżej wymienione regulacye wejdą w życie.
Do poz. 189 b. Wydatek *większy* o 2.796 zł. z powodu liczniejszych zgłoszeń w sprawie wykonania zdjęć, których przy układaniu preliminarza przewidzieć nie było można.
Do poz. 191 a—l. Z zasiłków na lokalne regulacye rzek niespławnych,

wynoszących za rok 1898 sumę	76 672 zł 42 ct.
oraz pozostałych kredytów z roku 1897 w sumie	246.871 „ 89 „
razem ze sumy	323.544 zł. 31 ct.

wypłacono gotówką 118.746 zł. 37 ct., resztę zaś w sumie 204.797 zł. 94 ct. przeniesiono na rachunek roku 1899 rozporządzeniem do LW. 30940/99 na mocy uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 10. lutego 1898, dotyczącej płynności odnośnych kredytów, oraz z dnia 7. lutego 1895.
Do poz. 190 d, e, oraz *do poz. 192 h.* Datki krajowe na regulacyę rzeki Soły i Łomnicy, oraz na osuszenie bagien Oleskich, nieużyte z roku 1898 w sumie 92.879 zł., przeniesiono na rachunek roku 1899.
Do poz. 194 b—r. Z zasiłków przeznaczonych na popieranie mniejszych

robót melioracyjnych wynoszących za rok 1898	63.797 zł.	— ct.
oraz kredytów pozostałych na ten sam cel z roku 1897 w sumie	110.039 „	20½ „
razem tedy ze sumy	173.836 zł.	20½ ct.
wypłacono w ciągu roku 1898 gotówką	101.132 „	71½ „
z reszty zaś w sumie	72.703 zł.	49 ct.

przeniesiono na rachunek roku 1899: *a)* do rubr. XIII funduszu krajowego kwotę 57.130 zł. 67 ct. *b)* do funduszu obwałowania Wisły i Wisłoki kwotę 15.572 zł. 82 ct.

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — większe zł.
XIV.		**Odsetki od pożyczek i umarzanie tychże.**				
	196	Umorzenie pożyczki 40.400 zł., zaciągniętej w galic. Kasie oszczędności na budowę Kulparkowską: *a)* XXXVIII. i XXXIX. rata kapitału . . . 1.300 zł. 16 ct. *b)* 5% odsetki . . . 1.271 „ 88 „	2.572	04	2.572	—
		Do przeniesienia .	2.572	04	2.572	—

Fundusz krajowy. **Wydatki.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* zł.
XIV.		Z przeniesienia .	2.572	04	2.572	—
	197	Umorzenie pożyczki 10.000 zł., zaciągniętej przez Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia św. Wincentego à Paulo we Lwowie w galic. Kasie oszczędności: *a)* XXXIV. i XXXV. rata kapitału . . . 228 zł. 83 ct. *b)* 5% odsetki . . 375 „ 99 „ *c)* podatek dochodowy od odsetek . , . — „ — „	604	82	685	80
	198	Umorzenie pożyczki 5.000 zł., zaciągniętej przez Zbór izraelicki w Krakowie w tamtejszej Kasie oszczędności: *a)* XVI. rata kapitału . 269 zł. 11 ct. *b)* 5¼% odsetki z góry . 114 „ 52 „ *c)* koszta stemplowe . 1 „ 58 „	385	21	385	—
	199	Funduszowi szpitala św. Łazarza w Krakowie, oddziałowi chorych i położnic, jakoteż funduszowi podrzutków krakowskich, zwrot reszty kapitałów 346.796 zł. 34 ct., użytych na budowę tegoż szpitala: *a)* VIII. rata kapitału . 7.433 zł. 86 ct. *b)* 4½% odsetki . . 12.144 „ 37 „	19.578	23	19.578	—
	200	Umorzenie pożyczki 22.500 zł., zaciągniętej w galic. Kasie oszczędności na budowę i urządzenie pralni w szpitalu lwowskim: *a)* XXVII. i XXVIII. rata kapitału . . . 1.805 zł. 71 ct. *b)* 5% odsetki . . 219 „ 29 „	2.025	–	2.025	—
	201	Umorzenie pożyczki 70.000 zł., zaciągniętej w Banku krajowym na wybudowanie prawego skrzydła w szpitalu lwowskim: *a)* XXVII. (ostatnia) rata kapitału . . . 954 zł. 55 ct. *b)* 4½% odsetki . , — „ — „ *c)* ⅛% dodatek na administracyę . . . — „ — „ *d)* należytość stemplowa od kwitu . . . . 3 „ 75 „	958	30	955	*3*
	202	Na pokrycie niedoboru funduszu pożyczki krajowej z roku 1873	57.055	59	49.526	*7.530*
	203	Umorzenie połowy kapitału 27.500 zł. i odsetek od długu zaciągniętego w Banku krajowym na odbudowanie północnej części frontowego budynku w szpitalu tarnowskim: *a)* XX. i XXI. rata kapitału (połowa) . . . 1.205 zł. 87 ct. *b)* 4½% odsetki (połowa) 169 „ 13 „				
		Do przeniesienia 1.375 zł. — ct.	83.179	19	75.726	*7.533* 80

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* zł.
XIV.		Z przeniesienia 1.375 zł. – ct.	83.179	19	75.726	*7.533* 80
	203	*c)* 1/8 % dodatek na administracyę (połowa) . 9 „ 40 „ *d)* należytość stemplowa od kwitów (połowa) . 5 „ — „	1.389	40	1.389	—
	204	Funduszowi szkolnemu krajowemu, odsetki od efektów im. wartości 224.281 zł. 05 ct., wydanych z majątku zarodowego Radzie szkolnej krajowej na fundusz pożyczkowy dla gmin na budowę szkół . . .	12.887	69	12.888	—
	205	Umorzenie 4% pożyczki krajowej z roku 1893 imiennej wartości 58,850.000 koron (czyli 29,425.000 zł.), zaciągniętej na spłatę reszty długu indemnizacyjnego; wedle specyalnego zamknięcia rachunku . .	1,372.617	31	1,368.525	*4.092*
	206	Na spłatę niezgłoszonych obligacyj i kuponów byłych funduszów indemnizacyjnych: I. *obligacyj:* *a)* Galicyi wschodniej . 210 zł. — ct. *b)* „ zachodniej . 3.738 „ — „ *c)* W. Ks. Krakowskiego — „ — „ II. *kuponów:* *a)* Galicyi wschodniej . 9 „ 44½ „ *b)* „ zachodniej . — „ — „ *c)* W. Ks. Krakowskiego — „ — „	3.957	44½	15.000	11.042
	207	Umorzenie pożyczki 160.000 koron, zaciągniętej na hipotekę gmachu sejmowego, na budowę skrzydła tegoż gmachu dla biura melioracyjnego, 1/3 część IV. i V. raty z rocznych 4.200 zł.); *a)* w kapitale (1/3 część) . 293 zł. 74½ ct. *b)* w 4% odsetkach (1/3 część) . . . 1.041 „ 18 „ 1/8 % dodatek na administracyę (1/3 część) . 65 „ 07½ „ *d)* stempel od kwitu (1/3 cz.) 5 „ — „	1.405	—	1.405	—
	207a)	Na spłatę dawniejszych długów krajowych .	65.150	40½	—	*65.150*
		Suma rubryki XIV. .	1,540.586	44	1,474.933	*76.775* 11.122 + *65.653*

Uzasadnienie różnic.

Do poz. 197. Różnica o niewypłacony a preliminowany podatek dochodowy od odsetek, którego Kasa oszczędności za rok 1898 nie wykazała do zapłaty.

Do poz, 201. Drobna różnica o wypłaconą należytość stemplową od kwitu.

Do poz. 202. i 205. Obacz specyalne zamknięcia rachunków tych funduszów.

Do poz. 206. Wydatek w ogóle *mniejszy*, ponieważ mniej obligacyj i kuponów zgłoszono do wypłaty.

Do poz. 206. ad I. Należytość za niezgłoszone do wypłaty obligacye wynosiła z początkiem roku 1898:

a) w Galicyi wschodniej		30.796 zł. 50 ct.
b) „ zachodniej		21.430 „ 50 „
c) w Wielkiem Księstwie Krakowskiem		2.100 „ — „
Razem		54.327 zł. — ct.
Na poczet tego spłacono w roku 1898		3.948 „ — „
pozostaje tedy z końcem roku 1898 zaległość:		
a) w Galicyi wschodniej	30.586 zł. 50 ct.	
b) „ zachodniej	17.692 „ 50 ct.	
c) w Wielkiem Księstwie Krakowskiem	2.100 „ — „	50.379 zł. — ct.

Do poz. 206. ad II. Należytość za niezgłoszone do wypłaty kupony, po odpisaniu przedawnionych, a mianowicie:

a) w Galicyi wschodniej	17.403 zł. 75 ct.	
b) „ „ zachodniej	12,395 „ 75 „	
c) „ Wielkiem Księstwie Krakowskiem	605 „ 85 „	
ogółem po odpisaniu	30.405 zł. 35 ct.	
wynosiła z początkiem roku 1898:		
a) w Galicyi wschodniej		126.905 zł. 26½ ct.
b) „ „ zachodniej		63.048 „ 48 „
c) „ Wielkiem Księstwie Krakowskiem		115.903 „ 12 „
Razem		305.856 zł. 86½ ct.
Na to spłacono w roku 1898.		9 „ 44½ „
pozostała więc z końcem roku 1898 zaległość:		
a) w Gaiicyi wschodniej	126.895 zł. 82 ct.	
b) „ „ zachodniej	63.048 „ 48 „	
c) „ Wielkiem Księstwo Krakowskiem	115.903 „ 12 „	305.847 zł. 42 ct.

Do poz. 207 a) Wydatek niepreliminowany, a poniesiony na wypłatę restancyj z lat ubiegłych od pożyczek krajowych z roku 1883, 1884, 1885 i 1891, które to restancye we właściwym czasie nie były przedłożone do zrealizowania, w roku zaś 1898 zgłoszone zostały.

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* zł.
XV.		**Na cele rolnictwa i górnictwa.**				
		A. Na cele rolnictwa.				
	208	Urzędnicy fachowi dla spraw rolniczych	3.876	83	5.320	1.443
	209	Szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie, zwyczajne	21.347	62	20.559	*789*
		nadzwyczajne	**500**	—	**500**	—
	210	Szkoła wyższa rolnicza w Dublanach, zwyczajne	69.562	31	69.732	170
		nadzwyczajne	**10.220**	**15**	**10.300**	80
	211	Szkoła niższa rolnicza w Dublanach, zwyczajne	15.328	57	15.661	332
		nadzwyczajne	**270**	—	**270**	—
		Do przeniesienia { zwyczajne	110.115	33	111.272	1.945 / *789*
		nadzwyczajne	**10.990**	**15**	**11.070**	80

Fundusz krajowy. **Wydatki.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* zł.
XV.		Z przeniesienia { zwyczajne .	110.115	33	111.272	1.945 *789*
		nadzwyczajne	**10.990**	**15**	**11.070**	80
	212	Folwark w Dublanach: zwyczajne .	22.492	66½	17.731	*4.762*
		nadzwyczajne .	**7.360**	**62**	**7.330**	*31*
	213	Szkoła gorzelnicza w Dublanach . . .	4.655	43	4.760	105
	214	Gorzelnia krajowa w Dublanach . . .	7.497	66	9.766	2.268
	215	Stacya kontrolna i doświadczalna botaniczno-rolnicza w Dublanach: zwyczajne .	3.780	39	3.429	*351*
		nadzwyczajne .	**550**	—	**650**	100
	216	Stacya kontrolna i doświadczalna chemiczno-rolnicza w Dublanach: zwyczajne .	7.054	76	6.922	*133*
		nadzwyczajne .	**399**	**99**	**400**	—
	217	Na spłatę reszty bezprocentowej pożyczki, zaciągniętej na eksploatacyę torfu w Dublanach z funduszu przemysł.-rolniczego w kwocie 5.513 zł. 21 ct., II. rata z pięciolecia	1.100	—	1.100	—
	218	Szkoła średnia rolnicza w Czernichowie: zwyczajne .	51.816	04	64.411	12.595
		nadzwyczajne .	**188**	—	**188**	—
	219	Folwark w Czernichowie: zwyczajne .	5.597	03	5.944	347
		nadzwyczajne .	**973**	**19**	**1.016**	43
	220	Szkoła niższa rolnicza w Horodence: zwyczajne .	13.081	63	13.270	188
		nadzwyczajne .	**1.864**	**91**	**1.913**	48
	221	Szkoła niższa rolnicza w Jagielnicy . . .	15.222	46½	14.400	*822*
	222	Szkoła niższa rolnicza w Kobiernicach: zwyczajne .	19.940	84½	16.158	*3.783*
		nadzwyczajne .	**1.567**	**37**	**1.600**	33
	223	Szkoła niższa rolnicza w Bereźnicy: zwyczajne .	14.475	41	12.840	*1.635*
		nadzwyczajne .	**2.700**	–	**2.700**	—
	223 a)	Na dalsze koszta założenia niższej szkoły rolniczej w Bereźnicy	3.000	—	—	*3.000*
	224	Szkoła niższa rolnicza w Suchodole pod Krosnem: zwyczajne .	5.932	23	3.367	*2.565*
		nadzwyczajne .	**9.223**	—	**9.223**	—
	225	Na budowę niższej szkoły rolniczej w Suchodole pod Krosnem, II. rata . .	39.000	—	39.000	—
	226	Krajowa szkoła ogrodnicza w Tarnowie: zwyczajne .	10.710	40	11.382	672
		nadzwyczajne .	**1.227**	**50**	**1.300**	72
	227	Krajowa szkoła uprawy i wyprawy lnu i konopi w Gródku	2.404	26	4.560	2.156
	228	Koszta założenia szkoły sadowniczej w Zaleszczykach, I. rata	15.000	—	15.000	—
	229	Kurs rolniczy dla nauczycieli szkół ludowych w Kobiernicach	2.400	—	1.400	*1.000*
		Do przeniesienia { zwyczajne .	355.276	54½	356.712	20.275 *18.840*
		nadzwyczajne	**37.044**	**73**	**37.390**	376 *31*

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* zł.
XV.		Z przeniesienia { zwyczajne .	355.276	54½	356.712	20.275 *18.840*
		Z przeniesienia { *nadzwyczajne*	**37.044**	**73**	**37.390**	376 *31*
	230	Na podróże naukowe nauczycieli szkół rolniczych	1.000	—	1.000	—
	231	Na remuneracye i zapomogi dla nauczycieli szkół rolniczych	500	—	500	—
	232	Na zaliczki na płace dla nauczycieli szkół rolniczych	2.000	–	2.000	—
	233	Szkoła weterynaryi we Lwowie: *a)* subwencya c. k Rządowi 2.000 zł. — ct. *b)* asekuracya budynku . 41 „ 91 „ *c)* spłata Bankowi krajowemu 4½% pożyczki 12.400 zł., z pierwotnej 5% na 16.000 zł., zaciągniętej swego czasu w gal. Kasie oszczędn. na realność L. 466 4/4 we Lwowie . . . — „ — „ *d)* 4 stypendya dla uczniów szkoły kucia koni 300 „ — „	2.341	91	3.113	771
	234	Krajowy nauczyciel weterynaryi: płaca . . . . 1.300 zł. — ct. dodatek aktywalny . 240 „ — „ dodatek pięcioletni . 8 „ 89 „ ryczałt na koszta podróży 500 „ — „	2.048	89	2.040	*9*
	235	Towarzystwo rolnicze we Lwowie . . .	3.000	—	3.000	—
	236	Towarzystwo rolnicze w Krakowie . .	3.000	—	3.000	—
	237	Towarzystwo tatrzańskie	400	—	400	—
	238	Na zalesienie wydm piaszczystych III. rata z dziesięciolecia od roku 1896. . .	2.500	—	2.500	—
	239	Stypendya dla abituryentów krajowej szkoły rolniczej w Dublanach, lub krajowej średniej szkoły rolniczej w Czernichowie, kształcących się na nauczycieli szkół średnich i niższych szkół rolniczych . .	9.000	—	5.000	*4.000*
	240	Stypendya dla uczniów kraj. szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie . . .	2.936	50	2.500	*436*
	241	Stypendya dla uczniów i abituryentów kraj. szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie, wysyłanych na praktykę . .	352	50	1.200	848
	242	Dla kółek rolniczych: *a)* na koszta zakładania i lustracyi tychże	5.000	—	5.000	—
		b) na utrzymanie lustratorów handlowych sklepików wiejskich	2.000	—	2.000	—
		Do przeniesienia { zwyczajne .	391.356	34½	389.965	21.894 *23.285*
		Do przeniesienia { *nadzwyczajne*	**37.044**	**73**	**37.390**	376 *31*

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki większe — *mniejsze* zł.
XV.	242	Z przeniesienia zwyczajne .	391.356	34½	389.965	21.894 *23.285*
		Z przeniesienia *nadzwyczajne*	**37.044**	**73**	**37.390**	376 *31*
		c) na utrzymanie praktycznych kursów handlowych dla sklepikarzy kółek rolniczych	1.200	—	1.200	—
		d) na pomnożenie funduszu pożyczkowego do wysokości 25.000 zł., II. rata . .	5.000	—	5.000	—
	243	Na koszta strzeżenia granic kraju w czasie zarazy na bydło i zamknięcie miejsc zarazy zapomocą wojska i żandarmeryi .	—	—	1.000	1.000
	244	Umorzenie pożyczki 400.000 zł., zaciągniętej w Towarzystwie wzajemnych ubezpieczeń w Krakowie na założenie składów publicznych we Lwowie i Krakowie: *a)* XIX. i XX. rata kapitału . . . . 13.236 zł. 14 ct. *b)* 4½% odsetki z góry 13.255 „ 86 „	26.492	—	26.492	—
	244 a)	Na utrzymanie krajowych składów publicznych we Lwowie	149	81	—	*150*
	245	Na utrzymanie krajowych składów publicznych w Krakowie	18.798	78	15.751	*3.048*
	246	Krakowskiemu Towarzystwu gospodarskiemu na wydawnictwo „Tygodnika rolniczego“	500	—	500	—
	247	Galicyjskiemu Towarzystwu leśnemu na wydawnictwo organu Tow. „Sylwan“ .	200	—	200	—
	248	Na wydawnictwo czasopism: *a)* „Bartnik postępowy“ . 300 zł. — ct. *b)* „Przegląd weterynarski“ 300 „ — „ *c)* „Gorzelnik“ . . . 200 „ — „	800	—	800	—
	249	Na utrzymanie 4 nauczycieli wędrownych rolnictwa dla włościan	8.000	—	8.000	—
	250	Na środki demonstracyjne przy nauce wędrownej rolnictwa	771	10	800	29
	251	Instruktor hodowli bydła dla c. k. galicyjskiego Towarzystwa gospodarskiego: płaca . . . . 1.500 zł. — ct. ryczałt na koszta podróży 500 „ — „	2.000	—	2.000	—
	252	Na utrzymanie instruktora hodowli bydła w okręgu c. k. Towarzystwa rolniczego krakowskiego	2.000	—	2.000	—
	253	Towarzystwu rybackiemu w Krakowie . .	400	—	400	—
	254	Towarzystwu dla podniesienia uprawy tytoniu w Galicyi, II. rata w myśl uchwały sejmowej z d. 3. lutego 1896 . . .	4.000	—	3.000	*1.000*
		Do przeniesienia zwyczajne .	461.668	03½	457.108	+*27.483* —22.923
		Do przeniesienia *nadzwyczajne*	**37.044**	**73**	**37.390**	+ *31* — 376

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* zł.
XV.		Z przeniesienia zwyczajne .	461.668	03 1/2	457.108	*+ 27.483* – 22.923
		Z przeniesienia *nadzwyczajne*	**37.044**	**73**	**37.390**	*+ 31* — 376
	255	Na podniesienie gospodarstwa nabiałowego w Galicyi:				
		a) na utrzymanie instruktora, płaca z kosztami podróży	2.249	97	2.250	—
		b) na utrzymanie drugiego intruktora adjunkta, wraz z kosztami podróży . .	1.000	—	1.200	200
		c) na urządzenie kursów mleczarskich i na środki demonstracyjne do nauki mleczarstwa	693	40	1.000	307
		d) na pomocnika instruktora mleczarstwa	—	—	300	300
	256	Krajowa komisya dla spraw rolniczych, Komisya naukowa i konferencye nauczycieli niższych szkół rolniczych (do dyspozycyi Wydziału krajowego) . . .	1.310	88	3.000	1.689
	257	Na rozmaite zasiłki, mające na celu podniesienie rolnictwa i przemysłu rolniczego, tudzież wiedzy rolniczej (do dyspozycyi Wydziału krajowego)	4.649	20	4.000	*649*
	258	Na wydawnictwo podręczników dla uczni niższych szkół rolniczych	1.000	—	1.000	
	259	Na podniesienie hodowli bydła (w myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 1. kwietnia 1892):				
		a) na środki podniesienia hodowli bydła .	30.000	—	30.000	—
		b) na koszta komisyi licencyonujących, po myśli §. 4. ustawy z dnia 20. lipca 1892	7.449	36 1/2	8.000	551
	260	Na subwencyonowanie ogierów prywatnych w celu podniesienia chowu koni włościańskich i roboczych gospodarskich — do dyspozycyi c. k Tow. gospodarskiego w porozumieniu z komitetem doradczym dla spraw chowu koni przy c. k. Namiestnictwie, II. rata z sześciolecia od roku 1897 począwszy, po 5.000 zł. rocznie	5.000	—	5.000	—
	260 a)	Na koszta dalszych prób i doświadczeń w tępieniu myszy polnych przedsiębranych .	4.000	—	—	*4.000*
	261	Na podniesienie hodowli świń, na przeciąg 4 lat obydwu komitetom Tow. gospodarskiego, każdemu po 2.000 zł., I. rata .	4.000	—	4.000	—
	262	Strusiewiczowa Melania, wdowa po referencie dla spraw rolniczych, pensya o rocznych . . . . . 600 zł. i dodatek na utrzymanie syna Bolesława Witolda, do 27. marca 1899, rocznie . . 60 „	660	—	660	—
		Do przeniesienia zwyczajne	523.680	85	517.518	*+ 32.132* – 25.970
		Do przeniesienia *nadzwyczajne*	**37.044**	**73**	**37.390**	*+ 31* — 376

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* zł.
XV.		Z przeniesienia zwyczajne	523.680	85	517.518	*32.132* 25.970
		Z przeniesienia *nadzwyczajne*	37.044	73	37.390	*31* 376
	262 a)	Na popieranie celów Zjednoczonego Towarzystwa dla ogrodnictwa i pszczelnictwa we Lwowie	500		500	—
	262 b)	Horodyńska Antonina, I. rata subwencyi z przyznanych przez 5 lat na produkcyę nasion traw do użycia na gruntach torfowych, po 500 zł.	500	—	500	—
		B. Na cele górnictwa.				
	263	Inżynier górnik przy Wydziale krajowym .	1.664	—	2.960	1.296
	264	Na badanie kraju w celu zestawienia użytecznych kopalin i popularnego opisu ich występowania	2.671	90	2.500	*172*
	265	Na chemiczno-technologiczne studya przeróbki nafty i wosku ziemnego	100	—	500	400
	266	Subwencye praktycznym szkołom wiercenia i górnictwa naftowego . . .	2.031	07	3.500	1.469
	267	Na stacyę doświadczalną produktów naftowych	1.000	—	1.000	—
	268	Na zbieranie i ogłaszanie dat statystycznych o produkcyi i handlu nafty i wosku ziemnego	800	—	800	—
	269	Stypendya dla górników i uczniów praktycznych szkół wiertniczych i akademij górniczych	1.225	—	3.000	1.775
	270	Na potrzeby muzeum górnictwa nafty i wosku ziemnego w c. k. Szkole politechnicznej we Lwowie	150		150	—
	271	Na nagrody konkursowe za napisanie podręcznika górnictwa nafty i wosku ziemnego w Galicyi	1.004	69	2.720	1.715
		Razem zwyczajne .	535.327	51	535.648	32.625 *32.304*
		Razem *nadzwyczajne*	37.044	73	37.390	376 *31*
		Suma rubryki XV. .	572.372	24	573.038	33.001 *32.335*
						—666

Uzasadnienie różnic.

Do poz. 208. Wydatek mimo zaprowadzenia regulacyjnej podwyżki płac *mniejszy*, ponieważ referent spraw rolniczych dopiero od 1. maja 1898 został mianowany.

Do poz. 209—216., 218—223., 226 i 227. Uzasadnienie różnic uwidocznione w specyalnych zamknięciach rachunków poszczególnych tych szkół i zakładów.

Do poz. 223. a). Wydatek niepreliminowany 3.000 zł., pokryty wyższą od preliminowanej o tęż samą kwotę subwencyą rządową, wykazaną w rubryce XVII. poz. 67. *k)* dochodów.

Do poz. 224. Na rok 1898 preliminowano dla tej szkoły rolniczej wydatki
zwyczajne . . . . 3.367 zł. — ct.
wydatki nadzwyczajne . . . . 9.223 „ — „
Razem . . 12.590 zł. — ct.
wydano zaś na potrzeby zwyczajne (i przeniesiono do roku 1899) . . . . . 5.932 zł. 23 ct.
na potrzeby nadzwyczajne (i przeniesiono do roku 1899) . . . . . . 9.223 „ — „ 15.155 „ 23 „
a zatem *więcej* po nad budżet o kwotę . . . . . 2.565 zł. 23 ct.
Ponieważ jednak własne dochody tej szkoły przyniosły za rok 1898 . , . . . 1.404 zł. 15 ct.
nadto zaś wpłynęła subwencya rządowa na rzecz utrzymania tej szkoły w sumie . . . 2.200 „ — „ 3.604 „ 15 „
(obacz rubrykę X. dochodów, pozycyę niepreliminowaną) — z porównania tedy okazuje się wynik *korzystniejszy* od budżetu o kwotę 1.038 zł. 92 ct.
Gdy na rok 1898 nie uchwalono dla tej szkoły specyalnego budżetu, zamieszcza się poniżej zestawienie poszczególnych tych wydatków. Mianowicie wyniosły:
a) wydatki *nadzwyczajne* na koszta założenia i wewnętrznego urządzenia szkoły . . . . 6.709 zł. 76 ct.
b) wydatki *zwyczajne* na koszta utrzymania szkoły:

1) na odzież, pościel i pranie . . .	697 zł. 25 ct.		
2) „ stołowanie uczniów . . .	571 „ 36 „		
3) „ płace . . . , . .	837 „ 46 „		
4) „ opał	222 „ 87 „		
5) „ oświetlenie . . . . ·	60 „ 59 „		
6) „ koszta kancelaryjne . . .	81 „ 86 „		
7) „ lekarza i aptekę	26 „ 03 „		
8) „ przybory do pisania i nauki . .	24 „ 81 „		
9) „ gospodarstwo folwarczne . . .	804 „ 69 „		
10) „ inne wydatki administracyjne · .	296 „ 72 „	3.623 „ 64 ct.	
Suma · . . .		10.333 zł. 40 ct.	

Do tego:

Przeniesione na rachunek roku 1899 (do LW. 15.332/1899):
1) reszta niezużytego w roku 1898 kredytu na wydatki *nadzwyczajne* . . . . . 2.513 zł. 24 ct.
2) budżetem nieprzewidziane dochody, uzyskane w roku 1898:
a) subwencya rządowa . . . . . 2.200 „ — „
b) przypadkowy dochód, wykazany w dziennikach szkoły za rok 1898 . . . . 108 „ 59 „ 4.821 „ 83 „
Ogółem, jak wyżej wykazano . 15.155 zł. 23 ct.

Do poz. 229. Wydatek *większy* o 1.000 zł., znachodzi zupełne pokrycie w uzyskanej na ten cel a niepreliminowanej subwencyi rządowej, wykazanej w rubryce XVII. dochodów, mianowicie w dziale *B.* (dochody w budżecie niewyszczególnione *ad 6*).

Do poz. 233. Wydatek *mniejszy* o wysokość raty, przypadającej Bankowi krajowemu z tytułu pożyczki hipotekowanej na realności szkoły weterynaryi, która to realność sprzedaną została, wskutek czego na nabywcę spadł obowiązek dalszego spłacania wymienionych rat. (W przedmiocie tym przedkłada Wydział krajowy osobne sprawozdanie).

Do poz. 234. Wydatek *większy* o drobną kwotę z tytułu przyznanego od 15. grudnie 1898 dodatku pięcioletniego.

Do poz. 239. Wydatek *większy* o 4.000 zł., które to przekroczenie zupełne znachodzi pokrycie w subwencyi rządowej, niepreliminowanej a pobranej w kwocie 4.000 zł. w rubryce XVII. dochodów, mianowicie w dziale *B.* (dochody w budżecie niewyszczególnione *ad 3*).

Do poz. 240. Wydatek *większy* o 436 zł. w uwzględnieniu, że w r. 1897 w miarę zgłoszenia się kandydatów, zaoszczędzono w tej pozycyi 790 zł. Natomiast:

Do poz. 241., okazuje się zaoszczędzenie o 848 zł. z powodu, że w tym roku udzielono zasiłków tylko ośmiu uczniom.

Do poz. 243. Wydatku *nie było żadnego*, ponieważ c. k. Namiestnictwo nie zażądało zwrotu z tego tytułu.

Do poz. 244 a). Po zwinięciu tego składu, okazała się potrzeba poniesienia kosztów asekuracyi i dozoru odnośnego budynku, stąd wykazany wydatek.

Do poz. 245. Obacz specyalne zamknięcie rachunku tego składu.
Do poz. 250. Wydatek *mniejszy* wedle istotnej potrzeby w tym roku.
Do poz. 254. Wydatek *większy* o 1 000 zł., które to przekroczenie znachodzi zupełne pokrycie w niepreliminowanej a pobranej na ten cel subwencyi rządowej, wykazanej w rubryce XVII. dochodów, mianowicie w dziale *B.* (dochody w budżecie niewyszczególnione *ad 1).*
Do poz. 255. ad b). Wydatek *mniejszy* z powodu zamianowania drugiego instruktora-adjunkta dopiero od 1. marca 1898.
ad c). Wydatek *mniejszy* wedle istotnej potrzeby w tym roku.
ad d). Wydatku tego w roku 1898 *nie było.*
Do poz. 256. Wydatek *mniejszy* o 1.689 zł. wedle faktycznej potrzeby w tym roku; natomiast zaś:
Do poz. 257. poniesiono wydatek *większy* o 649 zł.; w ogóle w dwu tych pozycyach okazuje się *zaoszczędzenie* 1.040 zł.
Do poz. 259. b) zaoszczędzenie z powodu jak do *poz. 256.*
Do poz. 260. a) Wydatek niepreliminowany 4.000 zł., znachodzący zupełne pokrycie w pobranej a niepreliminowanej subwencyi rządowej, zarachowanej w rubryce XVII dochodów, mianowicie w dziale *B)* (dochody w budżecie niewyszczególnione) *ad 71 e).*
Do poz. 263. Wydatek *mniejszy* z powodu zmiany stosunku służbowego inżyniera-górnika, który mianowany c. k. profesorem politechniki, pełni obecnie swoje obowiązki z mniejszym nakładem czasu, za rocznem wynagrodzeniem 1.664 zł., zamiast dawnych, stale preliminowanych poborów.
Do poz. 264. Wydatek *większy* } wedle istotnego zapotrzebowania w tym roku. W ogóle
Do poz. 265. Wydatek *mniejszy* } okazuje się w dwu tych pozycyach zaoszczędzenie 228 zł.
Do poz. 266. Wydatek *mniejszy*, ponieważ rachunki szkoły górniczej i wiertniczej w Borysławiu nie są jeszcze wyrównane.
Do poz. 269. Wydatek *mniejszy* w miarę zgłoszeń się stypendystów w tym roku.
Do poz. 271. Wydatek w tym roku wyniósł tylko na koszta insercyjne kwotę 4 zł. 69 ct., na rachunek zaś roku 1899 przeniesiono na cele konkursowe kwotę 1.000 zł.; reszta pozostała w kwocie 1.715 zł. 31 ct., stanowi zaoszczędzenie w roku 1898 tej pozycyi.

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba budżetu: rubryki	Liczba budżetu: pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* zł.
XVI.		**Wydatki dla podniesienia rękodzielnictwa i przemysłu.**				
		Sumaryczne zestawienie rubryki XVI.				
	I.	Szkoły przemysłowe uzupełniające, zwyczajne	23.372	54½	24.825	1.452
		nadzwyczajne	**1.080**	**36**	**2.000**	920
	II.	Szkoły fachowe przemysłowe i warsztaty instrukcyjne:				
		A) Dla wyrobów z drzewa i łoziny: zwyczajne	17.072	13	18.202	1.129
		nadzwyczajne	**6.442**	**44**	**6.950**	508
		B) Dla wyrobów garncarskich: zwyczajne	5.599	93	6.390	790
		nadzwyczajne	**650**	—	**800**	150
		C) Dla wyrobów ze skóry: zwyczajne	6.906	84½	8.032	1.125
		nadzwyczajne	**2.182**	**84**	**1.680**	*502*
		Do przeniesienia { zwyczajne	52.951	45	57.449	4.496
						{ 1.578
		Do przeniesienia { *nadzwyczajne*	10.355	64	11.430	{ *502*

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* zł.
XVI.	II.	Z przeniesienia: zwyczajne	52.951	45	57.449	4.496
		Z przeniesienia: *nadzwyczajne*	10.355	64	11.430	1.578 *502*
		D) Dla wyrobów tkackich: zwyczajne	12.963	09	16.260	3.297
		nadzwyczajne	**11.550**	—	**15.550**	4.000
		E) Dla wyrobów powroźniczych, zwyczajne	608	65	730	121
		F) Dla wyrobów koronkarskich i haftów: zwyczajne	4.455	12	4.763	308
		nadzwyczajne	**130**	—	**130**	—
		G) Subwencyonowane zakłady dla nauki robót kobiecych, zwyczajne	2.120	—	2.720	600
		H) C. k. szkoły fachowo-przemysłowe subwencyonowane ze skarbu krajowego: zwyczajne	5.516		5.516	—
		nadzwyczajne	**750**	—	**750**	—
	III.	Wydatki ogólne na cele szkolnictwa przemysłowego	37.742	27	33.550	*4.192*
	IV.	Wydatki komisyi krajowej dla spraw przemysłowych	5.500	87½	4.480	*1.021*
	V.	Zasiłki i pożyczki na cele przemysłowe	29.771	96	35.000	5.228
	VI.	Szkoły handlowe i zasiłki na popieranie wykształcenia handlowego: zwyczajne	10.000	—	10.000	—
		nadzwyczajne	—	—	**1.200**	1.200
		Razem: zwyczajne	161.629	41½	170.468	14.050 *5.213*
		Razem: *nadzwyczajne*	**22.785**	**64**	**29.060**	6.778 *502*
		Suma rubryki XVI.	184.415	05½	199.528	20 828 *5.715*
						—15.113
		Poszczególnienie.				
		I. Szkoły przemysłowe uzupełniające.				
	272	W Białej	806	25	830	24
	273	„ Bochni	510	—	510	—
	274	„ Brodach	455	—	455	—
	275	„ Brzeżanach	410	35	549	139
	276	„ Buczaczu	381	15	470	89
	277	„ Drohobyczu	608	—	608	—
	278	„ Gorlicach	274	35	392	118
	279	„ Jarosławiu	646	89½	560	*87*
	280	„ Jaśle	498	—	498	—
	281	„ Kałuszu	395	—	600	205
	282	„ Kołomyi	434	—	434	—
	283	„ Krakowie na Kleparzu	400	—	400	—
	284	„ „ w ogrodzie angielskim	400	—	400	—
	285	„ „ na Smoleńsku	400	—	400	—
		Do przeniesienia	6.618	99½	7.106	575 *87*

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* zł.
XVI.		Z przeniesienia .	6 618	99 1/2	7.106	575 *87*
	286	W Krakowie na Kaźmierzu	400	—	400	—
	287	„ „ „ Dajworze	400	—	400	—
	288	„ Krośnie	473	—	620	147
	289	„ Łańcucie	460	—	460	—
	290	We Lwowie u św. Anny			480	
	291	„ „ „ „ Antoniego . . .			454	
	292	„ „ im. Czackiego			454	
	293	„ „ „ Elżbiety			480	
	294	„ „ „ Konarskiego . . .	4.256	06	480	166
	295	„ „ u św. Marcina			454	
	296	„ „ im Mickiewicza			660	
	297	„ „ „ Piramowicza . . .			480	
	298	„ „ „ Staszica			480	
	299	„ „ „ Bernsteina (izraelicka) .	485	—	485	—
	300	W Myślenicach	504	53	800	295
	301	„ Nowym Sączu	471	92	560	88
	302	„ „ Targu	549	—	549	—
	303	„ Przemyślu	451	—	451	—
	304	„ „ na przedmieściu lwowskiem .	701	65	416	*286*
	305	„ Podgórzu	568	18	480	*88*
	306	„ Rzeszowie	656	71	695	38
	307	„ Samborze	477	46	629	151
	308	„ Sanoku	508	-	508	—
	309	„ Stanisławowie	908	—	908	—
	310	„ Starym Sączu	557	—	557	—
	311	„ Sądowej Wiszni	505	—	505	—
	312	„ Stryju	—	—	534	534
	313	„ Tarnopolu	556	35	592	36
	314	„ Tarnowie	401	39	660	259
	315	„ Wadowicach	497	70	465	*33*
	316	„ Wieliczce	567	60	425	*143*
	317	„ Żółkwi	438	—	438	—
	318	„ Żywcu	960	—	760	*200*
	319	Na uzupełnienie przyborów szkolnych, *nadzwyczajne*	**880**	**36**	**1.000**	120
	320	Na nowo założyć się mające szkoły w r. 1898 *nadzwyczajne*	**200**	—	**1.000**	800
		Razem { zwyczajne .	23.372	54 1/2	24.825	2.289 *837*
		Razem { *nadzwyczajne*	**1.080**	**36**	**2.000**	920
		Ogółem . .	24.452	90 1/2	26.825	3.209 *837*
						— 2.372

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* zł.
XVI.		**II. Szkoły fachowe przemysłowe i warsztaty instrukcyjne.**				
		A. Dla wyrobów z drzewa i łoziny.				
	321	Szkoła koszykarska w Czerwonej Woli . .	1.000	—	1.000	—
	322	Krajowa szkoła koszykarska w Dżurowie .	502	66½	582	79
	323	Pożyczka Wydziałowi powiat. w Śniatynie na zakupno realności dla szkoły koszykarskiej w Dżurowie (uchw. sejm. z 9. lutego 1898) *nadzwyczajne*	**3.000**	—	**3.000**	—
	324	Szkoła koszykarska w Rudkach: zwyczajne .	495	—	495	—
		nadzwyczajne	—	—	**100**	100
	325	Kraj. szkoła koszykarska w Skołyszynie: zwyczajne .	659	99	945	285
		nadzwyczajne	**80**	—	**180**	100
	326	Kraj. szkoła koszykarska w Strychańcach .	407	15	484	77
	327	„ „ „ „ Wojsławiu . .	346	93½	470	123
	328	„ „ „ „ Zatorze: zwyczajne .	147	41	560	412
		nadzwyczajne	**100**	--	**100**	—
	329	Na zakupno nowych modeli dla szkół koszykarskich *nadzwyczajne*	**160**	**90**	**200**	39
	330	Kraj. warsztat kołodziejski w Grybowie: zwyczajne .	1.252	19½	2.100	848
		nadzwyczajnc	**200**	—	**200**	—
	331	„ „ „ „ Grzymałowie zwyczajne .	2.838	41	1.810	*1.028*
		nadzwyczajne	**250**	—	**250**	—
	332	„ szkoła kołodziejska i ciesielska, w połączeniu z kuźnią w Kamionce strum.: *a)* na utrzymanie	4.123	—	4.116	*7*
		b) „ rozszerzenie budynku zasiłek *nadzwyczajne*	**532**	**36**	**800**	268
	333	„ szkoła stolarska w Stanisławowie: zwyczajne .	2.953	66	2.690	*264*
		nadzwyczajne	**1.201**	**94**	**1.100**	*102*
	334	Kraj. szkoła stolarska w Kalwaryi, zwyczajne	1.353	19	2.020	667
	335	Zasiłek gminie Kalwaryi na budynek szkoły stolarskiej (uchw. sejm. z 9. lutego 1898) *nadzwyczajne*	**500**	—	**500**	—
	336	Kraj. warsztat naukowy dla wyrobu zabawek w Jaworowie: zwyczajne .	992	52½	930	*63*
		nadzwyczajne	**417**	**24**	**520**	103
		Razem zwyczajne .	17.072	13	18.202	2.491 / *1.362*
		Razem *nadzwyczajne*	**6.442**	**44**	**6.950**	610 / *102*
		Ogółem . .	23.514	57	25.152	3.101 / *1.464*
						— 1.637

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1898. zł	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* zł.
XVI.		*B. Dla wyrobów garncarskich.*				
	337	Kraj. szkoła garncarska w Kołomyi:				
		zwyczajne .	3.335	69	3.740	404
		nadzwyczajne	400	—	450	50
	338	„ warsztat garncarski w Porembie . .	1.370	40	1.440	70
	339	„ „ „ „ Toustem:				
		zwyczajne .	893	84	1.210	316
		nadzwyczajne	250	—	350	100
		Razem { zwyczajne .	5.599	93	6.390	790
		Razem { *nadzwyczajne*	650	—	800	150
		Ogółem . .	6.249	93	7.190	— 940
		C. Dla wyrobów ze skóry.				
	340	Kraj. warsztat szewski w Uhnowie: zwyczajne	678	04	1.000	322
		nadzwyczajne	259	27	280	21
	341	„ „ „ „ Witkowie: zwyczajne	1.587	51½	1.698	109
		nadzwyczajne	450	—	450	—
	342	„ „ „ „ Starym Sączu:				
		zwyczajne .	1.347	21	1.294	*53*
		nadzwyczajne	350	—	350	—
	343	„ „ „ „ Drohobyczu . .	700	—	800	100
	344	„ „ „ „ Dobczycach:				
		zwyczajne .	1.057	24	1.640	583
		nadzwyczajne	1.123	57	600	*523*
	345	Majsterskie kursa szewskie we Lwowie .	521	55	800	278
	346	„ „ „ w Krakowie .	1.015	29	800	*215*
		Razem { zwyczajne .	6.906	84½	8.032	{ 1.392 { *268*
		Razem { *nadzwyczajne*	2.182	84	1.680	{ 21 { *523*
		Ogółem . .	9.089	68½	9.712	{ 1.413 { *791* — 622

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* zł.
		D. Dla wyrobów tkackich.				
XVI.	347	Kraj. szkoła tkacka w Krośnie . . .	3.283	32	5.314	2.031
	348	„ instrukcyjny warsztat tkacki w Glinianach:				
		a) na utrzymanie { zwyczajne .	1.153	14	1.386	233
		a) na utrzymanie { *nadzwyczajne*	**200**	—	**200**	—
		b) zasiłek dla tow. tkack. na budynek szk. (uchw. sejm. z 9. lutego 1898) *nadzwyczajne*	—	—	**4.000**	4.000
	349	Kraj. instruk. warsztat tkacki w Gorlicach .	591	89	350	*242*
	350	„ „ „ „ „ Korczynie: zwyczajne .	729	21	1.070	341
		nadzwyczajne	**50**	—	**50**	—
	351	„ „ „ „ „ Kosowie .	1.071	82	1.380	308
	352	„ „ „ „ „ Łańcucie .	1 190	96	1.230	39
	353	„ „ „ „ „ Rychwałdzie	574	05	1.030	456
	354	Na budowę budynku szkolnego w Rychwałdzie, IV. i ostatnia rata, *nadzwyczajne*	**500**	—	**500**	—
	355	Kraj. instruk. warsztat tkacki w Wilamowicach	464	05	700	236
	356	Kraj. szkoła sukiennicza w Rakszowie:				
		a) na utrzymanie	3.904	65	3.800	*105*
		b) na urządzenia dla warsztatów mech., I. rata, *nadzwyczajne*	**7.500**	—	**7.500**	—
		c) zasiłek na budowę drogi do Rakszawy (uchw. sejm. z 9. lutego 1898) *nadzwyczajne*	**3.300**	—	**3.300**	—
		Razem { zwyczajne .	12.963	09	16.260	3.644 / *347*
		Razem { *nadzwyczajne*	**11.550**	—	**15.550**	4.000 / —
		Ogółem . .	24.513	09	31.810	7.644 / *347*
						7.297
		E. Dla wyrobów powroźniczych.				
	357	Krajowy instrukcyjny warsztat powroźniczy w Radymnie	608	65	730	121
		F. Dla wyrobów koronkarskich i haftów.				
	358	Szkoła koronkarska w Kańczudze . .	861	—	861	—
	359	Kraj. szkoła koronkarska w Starym Sączu .	—	—	540	540
	360	„ „ „ „ Zakopanem: zwyczajne .	2.503	72	2.293	*211*
		nadzwyczajne	**130**	—	**130**	—
	361	Szkoła hafciarska w Makowie . . .	790	40	769	*21*
	362	Szkoła koronkarska u Sióstr Miłosierdzia w Przeworsku	300	—	300	—
		Razem { zwyczajne .	4.455	12	4.763	540 / *232*
		Razem { *nadzwyczajne*	**130**	—	**130**	—
		Ogółem . .	4.585	12	4.893	— 308

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1898. zł	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* zł.
XVI		*G. Subwencyonowane zakłady dla nauki robót kobiecych.*				
	363	Szkoła wydziałowa im. św. Scholastyki w Krakowie	500	—	500	—
	364	Szkoła robót, utrzymywana przez Towarzystwo pracy kobiet we Lwowie . .	700	—	700	—
	365	Szkoła specyalna robót kobiecych PP. Benedyktynek w Przemyślu	420	—	420	—
	366	Towarzystwo pracy kobiet w Kołomyi . .	500	—	500	—
	367	" " " " Krakowie .	—	—	600	600
		Razem . .	2.120	—	2.720	— 600
		II. C. k. szkoły fachowo-przemysłowe, subwencyonowane ze skarbu krajowego				
	368	C. k. szkoła dla przemysłu drzewnego w Zakopanem	1.650	—	1.650	—
	369	C. k. szkoła dla przemysłu drzewnego w Kołomyi	1.100	—	1.100	—
	370	C. k. szkoła ślusarska w Świątnikach:				
		a) na utrzymanie	1.554	—	1.554	—
		b) na dodatkowe roboty w budynku szkolnym, *nadzwyczajne*	750	—	750	—
	371	Zasiłek na zapomogi dla majstrów kształcących się w szkole ślusarskiej w Świątnikach	400	—	400	—
	372	Zasiłek dla warsztatu kowalskiego w Sułkowicach:				
		a) na utrzymanie	512	—	512	—
		b) na kurs majstrów	300	—	300	—
		Razem { zwyczajne .	5.516	—	5.516	—
		Razem { *nadzwyczajne*	750	—	750	—
		Ogółem . .	6.266	—	6.266	—
		III. Wydatki ogólne na cele szkolnictwa przemysłowego.				
	373	Krajowa keramiczna stacya doświadczalna przy c. k. szkole politechnicznej we Lwowie	4.550	—	4.550	—
	374	Na utrzymanie stacyi doświadczalnej mechaniczno technologicznej przy c. k. szkole politechnicznej we Lwowie . . .	1.500	—	1.500	—
		Do przeniesienia .	6.050	—	6.050	—

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* zł.
XVI.		Z przeniesienia .	6.050	—	6.050	—
	375	Muzeum przemysłowe we Lwowie . . .	2.000	—	2.000	—
	376	„ „ w Krakowie . .	2.000	—	2.000	—
	377	Na wydawnictwo wzorów rysunkowych . .	816	23	1.500	684
	378	Na stypendya przemysłowe:				
		a) na zasiłki dla kandydatów kształcących się na nauczycieli szkół uzupełniających przemysłowych . . .	1.439	—	2.000	561
		b) na inne stypendya przemysłowe .	17.789	15	12.000	*5.789*
	379	Na nauczycieli wędrownych dla tkactwa, koszykarstwa i szewstwa	2.454	68	3.000	545
	380	Na nowe warsztaty instrukcyjne, powstać mające w roku 1898	3.777	73	2.000	*1.778*
	381	Koszta inspekcyi i nadzoru szkół przemysłowych	1.415	48	3.000	1.585
		Razem . .	37.742	27	33.550	*7.567* / 3.375 / + *4.192*
		IV. Wydatki Komisyi krajowej dla spraw przemysłowych.				
	382	Prenumerata czasopism i zakupno dzieł . .	199	91	200	—
	383	Biuro komisyi kraj. dla spraw przemysłowych:				
		a) koszta podróży, dyety i inne wydatki . 3.020 zł. 96½ ct				
		b) płaca sekretarza . 1.200 „ — „				
		c) dodatek osobisty do płacy sekretarza . 600 „ — „				
		d) płaca pomocnika biurowego . . . . 480 „ — „	5.300	96½	4.280	*1.021*
		Razem . .	5.500	87½	4.480	+ *1.021*
		V. Zasiłki i pożyczki na cele przemysłowe.				
	384	Na zasiłki bezzwrotne na cele przemysłowe .	3.771	96	9.000	5.228
	385	Na wydawn. „Przewodnika przemysłowego“	1.000	—	1.000	—
	386	Dotacya krajowa funduszu przemysłowego .	25.000	—	25.000	—
		Razem . .	29.771	96	35.000	— 5.228
		VI. Szkoły handlowe i zasiłki na popieranie wykształcenia handlowego.				
	387	Szkoła handlowa w Krakowie . . .	4.000	—	4.000	—
	388	Na akademię handlową we Lwowie . .	3.000	—	3.000	—
	389	Na stypendya dla młodzieży handlowej . .	3.000	—	3.000	—
	390	Agent handlowy dla wyrobów krajowych, *nadzwyczajne*	—	—	**1.200**	1.200
		Razem { zwyczajne .	10.000	—	10.000	—
		Razem { *nadzwyczajne*	—	—	**1.200**	1.200
		Ogółem . .	10.000	—	11.200	— 1.200

Uzasadnienie różnic.

W dziale I. *poz. 272 do 318.* Wydatki zwyczajne *mniejsze* o 1.452 zł. z powodu zużytkowania zapasów kasowych z roku ubiegłego. Wydział krajowy użytkując wspomniane zapasy, zaoszczędził sumę 2.289 zł., z której jednak na podstawie przyznanego prawa *virement* pokrył w innych szkołach większe według niezbędnej potrzeby wydatki na sumę 837 zł.

" " " " *319.* Wydatki *nadzwyczajne mniejsze* o 120 zł. wedle potrzeby.

" " " " *320.* " " " o 800 zł. z powodu, że zabiegi co do dalszego organizowania szkół uzupełniających przemysłowych nie doprowadziły w tym roku do ostatecznych rezultatów.

W dziale II. Grupa *A.* Wydatki zwyczajne *mniejsze* o 1.129 zł. głównie z powodu uzyskania większych dochodów ze sprzedaży wyrobów w warsztacie kołodziejskim w Grybowie, tudzież nieobsadzenia posady instruktora rzeźbiarstwa w Kalwaryi.

" " " " " *nadzwyczajne mniejsze* o 508 zł. głównie z powodu, że z kredytu 800 zł. przyznanego na rozszerzenie budynku w Kamionce strumiłowej, użyto tylko 532 zł. 36 ct. na naprawienie i rozszerzenie kuźni, tudzież z powodu innych zaoszczędzeń, jak szczegółowe zamknięcia zakładów należących do tej grupy.

" " " " *B.* Wydatki zwyczajne *mniejsze* o 790 zł. głównie z tego powodu, że z braku kandydatów nie odbył się kurs majsterski w kraj. szkole garncarskiej w Kołomyi i że nie było potrzeby zużytkowania całego kredytu przeznaczonego na środki naukowe dla warsztatu garncarskiego w Toustem.

" " " " *B.* *nadzwyczajne mniejsze* o 150 zł. z powodu nieodbycia się kursu drenarskiego w szkole garncarskiej w Kołomyi i niezużytkowania całego kredytu na uzupełnienie inwentarza warsztatu garncarskiego w Toustem — jak szczegółowe zamknięcia rachunków zakładów należących do tej grupy.

" " " " *C.* Wydatki zwyczajne *mniejsze* o 1.124 zł. głównie z powodu większych dochodów ze sprzedaży wyrobów w kraj. warsztacie szewskim w Dobczycach i wpływu zaległej subwencyi powiatowej na rzecz warsztatu szewskiego w Uhnowie. Szczegółowego zamknięcia warsztatu szewskiego w Uhnowie nie przedkłada się, albowiem badanie tych rachunków wskutek popełnionych przez kierownika nadużyć, jest w toku.

" " " " " *nadzwyczajne większe* o 502 zł. głównie z powodu poniesienia większych kosztów na urządzenie warsztatu szewskiego w Dobczycach — jak szczegółowe zamknięcia zakładów należących de tej grupy

" " " " *D.* Wydatki zwyczajne *mniejsze* o 3.297 zł. głównie z powodu niezużytkowania przyznanych kredytów na utrzymanie tkalni mechanicznej w kraj. szkole tkackiej w Krośnie, wpływu zaległej subwencyi powiatowej w warsztacie tkackim w Rychwałdzie i mniejszych zaoszczędzeń na środkach naukowych i innych — jak szczegółowe zamknięcia zakładów należących do tej grupy.

" " " " " Wydatki *nadzwyczajne mniejsze* o 4.000 zł. z powodu niezużytkowania kredytu przyznanego na zasiłek dla Towarzystwa tkackiego w Glinianach na budynek szkolny — o czem Wydział krajowy doniósł Wys. Sejmowi w sprawozdaniu z czynności za rok 1898 (al. 41).

" " " " *E.* Wydatki zwyczajne *mniejsze* o 121 zł. z powodu niezużycia całkowicie kredytów przyznanych na środki naukowe i nauczyciela pomocniczego w Radymnie — jak szczegółowe zamknięcie tego warsztatu.

" " " " *F.* Wydatki zwyczajne *mniejsze* o 308 zł. z powodu zwinięcia kraj. szkoły koronkarskiej w Starym Sączu. Z kredytu wyznaczonego na tę szkołę w kwocie 540 zł. Wydział krajowy pokrył na podstawie przyznannego prawa *virement* większe wydatki w kraj. szkole koronkarskiej w Zakopanem i hafciarskiej w Makowie, których potrzebę uzasadniają szczegółowe zamknięcia tych szkół.

" " " *poz. 367.* Wydatki zwyczajne *mniejsze* o 600 zł. gdyż kredytu tego niezużyto z powodu zlikwidowania Towarzystwa pracy kobiet w Krakowie.

W dziale III. *poz.* *377.* Wydatki zwyczajne *mniejsze* o 684 zł. wedle potrzeby.
„ „ „ „ *378 a)* „ „ „ „ 561 zł. „ „
„ „ „ „ „ *b)* „ „ *większe* „ 5.789 zł. znachodzą zupełne pokrycie na podstawie przyzwolonego *virement* w zaoszczędzeniu poz. 378 *a)* i 384
„ „ „ „ *379.* „ „ *mniejsze* o 545 zł. wedle potrzeby.
„ „ „ „ *380.* „ „ *większe* o 1.778 zł. z powodu przyznania zasiłków na utrzymanie szkoły koronkarskiej w Jaworowie, warsztatu tkackiego w Budzanowie i koszykarskiego w Żurawnie, tudzież otwarcia kursu majsterskiego dla garncarzy w Racie. Wydatek ten pokrywa częściowo na podstawie przyzwolonego *virement* zaoszczędzenie w poz. 320 w kwocie 800 zł. tak, że właściwe przekroczenie w poz. 380 wynosi tylko 978 zł.
„ „ „ „ *381.* „ „ *mniejsze* o 1.585 zł. wedle potrzeby w tym roku.
„ „ „ „ *383.* „ „ *większe* o 1.021 zł. znachodzą całkowite pokrycie na podstawie dozwolonego *virement* w zaoszczędzeniu na poz. 381.
„ „ „ „ *384.* „ „ *mniejsze* o 5.228 zł. wedle potrzeby w tym roku. Zaoszczędzenie to służy na podstawie dozwolonego *virement* na całkowite pokrycie przekroczenia w poz. 378.
„ „ „ „ *390.* „ *nadzwyczajne mniejsze* o 1 200 zł. z powodu, iż agencya handlowa objętą została przez kraj. Związek przemysłowy we Lwowie, dopiero w roku 1899.

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* zł.
XVII.		**Wydatki rozmaite.**				
		Sumaryczne zestawienie rubryki XVII.				
	391-413	Wydatki w budżecie wyszczególnione . .	104.264	04½	125.355	21.091
	—	Wydatki w budżecie nieposzczególnione:				
		zwyczajne .	109.486	20	—	*109.486*
		nadzwyczajne .	348	60½	—	*349*
		Suma rubryki XVII. .	214.098	85	125.355	*109.835* / 21.091
						+ *88.744*

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą prelimino-waną okazują się wydatki mniejsze — większe zł.
XVII.		Poszczególnienie.				
		Wydatki w budżecie wyszczególnione.				
	391	*Do rozporządzalności Wydziału krajowego:* 1. Zapomogi i gratyfikacye udzielone urzędnikom, dyurnistom i sługom . . . . 7.878 zł. 95 ct. 2. Zapomogi dla gmin z powodu pożarów . . 3.332 „ 05 „ 3. Zasiłki dla rozmaitych stowarzyszeń, zakładów, czasopism, tudzież dla osób kształcących się w różnych zawodach, na prace i podróże naukowe . 4.500 „ 10 „ 4. Koszta zakupna wieńców dla zasłużonych mężów i i zasiłki na koszta pogrzebów urzędników i sług krajowych . . . 1.176 „ 26 „ 5. Cele dobroczynne i zasłużeni starcy . . . 902 „ 86 „ 6. Wydatki na konserwacyę zamku w Olesku . . 537 „ 91 „ 7. *a)* Koszta urządzenia działu melioracyjnego na wystawie jubileuszowej we Wiedniu . 1.127·43 zł. *b)* Na koszta urządzenia wystawy jubileuszowej pszczelniczo-ogrodniczej we Lwowie . . 800·— „ *c)* Na wykonanie modelu Zamku król. na Wawelu dla wystawy paryskiej . 250·— „ 2.177 „ 43 „ 8. Urządzonie i przerobienie sal reprezentacyjnych . 6.001 „ 09 „ 9. Rozmaite inne . . 3.493 „ 60 „	30.000	25	30.000	—
	392	Na fundacyę wieczystą im. Jego Ces. i król. Mości Cesarza Franciszka Józefa I. .	12.000	—	12.000	—
		Do przeniesienia .	42.000	25	42.000	—

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatków.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* zł.
XVII.		Z przeniesienia .	42.000	25	42.000	—
	393	Dotacya dożywotnia dla J. E. Dr. Franciszka Smolki	4.000	—	4.000	—
	394	Pietruskiej Stefanii, stały roczny dodatek ze Skarbu krajowego do pensyi emerytalnej	1.800	—	1.800	—
	395	Dla księży unitów chełmskich, ich wdów i sierót	1.195	—	1.200	5
	396	Sawczyńskiej Jadwidze, wdowie po śp. Zygmuncie Sawczyńskim, stały roczny dodatek do pensyi emerytalnej . . .	500		500	—
	397	Korosteńskiej Felicyi b. nauczycielce szkoły pp. Klarysek w Starym Sączu zaopatrzenie dożywotnie z łaski, rocznie . .	80	—	80	—
	398	Czyrniańskiej Teofili, wdowie po kierowniku szkoły kołodziejskiej i bednarskiej w Kamionce Strumiłowej, zaopatrzenie dożywotnie z łaski (ewentualnie do wyjścia za mąż)	400	—	400	—
	399	Na misye katolickie, do rozporządzalności Wydziału krajowego	3.000	—	3.000	—
	400	Towarz. ratunkowemu ochotnicz. we Lwowie	300	—	300	—
	401	" " " w Krakowie	300	—	300	—
	402	Krajowemu związkowi ochotniczych straży pożarnych, zasiłek stały	3.000	—	3.000	—
	403	Na opłatę odsetek (najwyżej 4% od pożyczek 200.000 zł. zaciągniętych przez gminę m. Nowego Sącza na odbudowanie zniszczonych pożarem budynków miejskich, regulacyę ulic, i inne inwestycye (IV. rata z przyznanych przez lat 20) . . .	8.000	—	8.000	—
	403 a)	Na koszta zakładania i pierwszego urządzenia Towarzystw zaliczkowych lub kas oszczędności, II. połowa z przyznanych 10.000 zł. (uchw. Sejmu kraj. z 28. stycznia 1896)	—	—	—	—
	404	Koszta utrzymania rozmaitych osób w szpitalach, przyjęte na fundusz krajowy w zastępstwie gmin, mianowicie: *a*) Franciszka i Anny Szumyłów, za gminę Bielinka mała; *b*) Sebastyana Broszkiewicza, za gminę Pogwizdów; *c*) Jana Iwanickiego, za gminę Lubcza; *d*) Józefa Flamera, za gminę Suszno; *e*) Jana Janowskiego *recte* Wiatrowskiego za gminę Chorowice; *f*) Breindli Hartfeld, za gminę Chirzewice; *g*) Bartłomieja Rączki, za gm. Bańsko; *h*) Julii Taratajcio za gminę Medenice (reszta)	1.943	97	1.942	*2*
	405	Schmidowa Walerya, wdowa po rządcy szpitala w Przemyślu	100	—	100	—
		Do przeniesienia .	66.619	22	66.622	{ 5 *2*

Fundusz krajowy. **Wydatki.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — większe zł.
XVII.		Z przeniesienia .	66.619	22	66.622	{ 5 2
	405a)	Wydziałowi krajowemu do odpowiedniego rozdzielenia między petentów do L.: 1082, 1303, 1331, 759, 773, 839 i 966 . .	1.000	—	1.000	—
	„ b)	Dla pogorzelców według petycyi do L.: 1017, 1132, 1135, 1369. Do rozporządzalności Wydziału krajowego	500	—	500	—
	„ c)	Rampeltowej, wdowie po rządcy szpitala w Rzeszowie	200	—	200	—
	„ d)	Jezierskiemu, b. pisarzowi szpitala we Lwowie	100	—	100	—
	„ e)	Dary z łaski dla Rogowskiego 90 zł., Iwanickiej 120 zł., Hanulowej 200 zł. i Płoszczakowej 120 zł. (w załatwieniu sprawozdania Wydziału krajowego do L. W. 62.815/97) i w myśl uchwały Sejmu z dn. 10. lutego 1898	—	—	530	530
	„ f)	Ogonowskiej, wdowie po profes. jednorazowo	360	—	360	—
	„ g)	Sierotom po ś. p. Granatowskim (III. rata z przyznanych na 5 lat)	200	—	200	—
	„ h)	Na zakład hafciarski Pedynkowskiej w Krakowie	400		400	—
	„ i)	Subwencya na budowę kaplicy w Nowym Sączu dla młodzieży szkolnej . . .	200	—	200	—
	406a)	Zasiłki dla kościołów i kaplic niezaopatrzonych, w myśl odnośnych petycyi, do rozporządzalności Wydz. krajowego . .	1.000	—	1.000	—
	„ b)	Dla ks. Zmartwychwstańców, na kościół we Wiedniu, jednorazowo	1.000	—	1.000	—
	407	Funduszowi koszar krajowych, na pokrycie 4% odsetek od pożyczki 1,500.000 zł., zaciągniętej u c. k. Dyrekcyi funduszu propinacyjnego na dostarczenie c. i k. skarbowi wojskowemu koszar krajowych	28.400	—	28.400	—
	408	Rozmaite wydatki byłych funduszów indemnizacyjnych	118	$44\frac{1}{2}$	200	81
	409	Na szkołę kadetów we Lwowie, I. rata z przyznanych gminie m. Lwowa, przez lat 28 od roku 1898 począwszy (i w myśl uchwały Sejmu z dnia 5. lutego 1898) . . .	2.500	—	2.500	—
	410	Ryczałt na podwyższenie płac urzędników krajowych (w myśl uchwały Sejmu z dnia 15. lutego 1898)	—	—	19.543	19.543
	411	Pogorzelcom gminy Derewnia (uchwała Wys. Sejmu z dn. 21. stycznia 1898) . .	300	—	300	—
	412	Pogorzelcom gminy Żuklin (uchwała W. Sejmu z dnia 8. lutego 1898) . . .	300	—	300	—
	413	Na badanie organizacyi i rozwoju kas pożyczkowych systemu Raiffeisena . . .	1.066	38	2.000	934
		Suma wydatków w budżecie wyszczególnionych	104.264	$04\frac{1}{2}$	125.355	— 21.093 + 2 — 21.091

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1898. zł.	Wydatki w roku 1898. ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* zł.
XVII.		*Wydatki w budżecie nie poszczególnione:*				
	413a)	Na dalsze koszta budowy skrzydła do gmachu sejm. dla biura melioracyjn. (*nadzwyczajne*)	348	60½	—	*349*
	„ b)	Na roboty publiczne w powiatach dotkniętych nieurodzajem, tudzież na opłatę odsetek od pożyczek na ten cel zaciągniętych wydano w ciągu r. 1898 . 65 782·21 zł. a gdy kredyt dodatkowy na r. 1897 uchwalony na ten cel przez W. Sejm dn. 29/1 1898 a przeniesiony do rachunku r. 1898 wynosił . 100.000·— „ zatem resztę niezużytą . 34.217·79 „ wydano w myśl powyższej uchwały sejmowej do r. 1899.	—	—	—	—
	„ c)	Mylnie zarachowany wydatek (zwrotny) .	2	—	—	*2*
	„ d)	Zaliczka na zakupno blankietu na 4% rentę (zwrotna od gminy Babice) . . .	—	20	—	--
	„ e)	Bonifikacya z galic. funduszu propinacyjnego dla funduszów powiatowych (*z wyasygnowanych 50.000 zł.*)	48.432	—	—	*48.432*
	„ f)	Na podwyższenie funduszu pożyczkowego dla dróg powiatowych i gminnych . .	20.000	—	—	*20.000*
	„ g)	Dodatek kraj. do podatku zarobkowego opłacić się mającego przez galicyjski fundusz propinacyjny	41.052	—	—	*41.052*
		Suma wydatków w budżecie nieposzczególnionych zwyczajne .	109.486	20	—	*109.486*
		nadzwyczajne .	348	60½	—	*349*
		Ogółem . .	109.834	80½	—	+*109.835*

Wyjaśnienia.

Do poz. 395 i 404. Różnice drobne.

Do poz. 405 e). Wydatek mniejszy z powodu zaliczenia odnośnej kwoty bezpośrednio w wydatkach funduszu szkolnego krajowego (rubr. VII. poz. 58. wyd.).

Do poz. 408. Wydatki mniejsze wedle potrzeby w tym roku.

Do poz. 410. Wydatek mniejszy z powodu zarachowania regulacyjnych podwyżek płac na odnośnych rubrykach, a to:

1. rubr. II. poz. 18—23.
2. „ X. poz. 157*a*)—*h*), tudzież 174/1*a*)—*m*)
3. „ XIII. poz. 182*a*)—*k*)
4. „ XV. poz 208.

(1.–4.:) po uwzględnieniu interkalaryów i zwrotów na cele etatowe.

Do poz. 413. Wydatek mniejszy wedle potrzeby w tym roku.

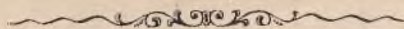
Do poz. 413 a) Wydatek większy w miarę złożonych rachunków. Ogólne zestawienie kosztów budowy, przedłożone zostanie po sprawdzeniu rachunków.

Do poz. 413 c) i d). Wydatki drobne mające pokrycie w przypisanej do zwrotu należytości czynnej.

Do poz. 413 e) f) g). Patrz wyjaśnienie do rubr. XVII. p. 71 *h*) dochodów w sprawie bonifikacyi z galicyjskiego funduszu propinacyjnego.

Część II.

DOCHODY.

Fundusz krajowy. Dochody.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody mniejsze — większe zł.
I.	1	**Pozostałość z rachunków z lat ubiegłych** .	258 032	43	258.032	—
		Odsetki od pieniędzy chwilowo lokowanych.				
II.	2	Z kapitałów uposażenia kasy krajowej w sumie 1,000 000 zł.	2.473	40	5.000	2.527
		Uzasadnienie różnicy.				
		Dochód *mniejszy* od preliminowanego o 2.527 zł.; mianowicie przyniosły odsetki czynne od kapitałów lokowanych w tym roku . . 15.918 zł. 24 ct. gdy jednak odsetki bierne od używanych obcych funduszów wyniosły . . . . 13.444 „ 84 „ czysty przeto dochód z tego tytułu wyniósł, jak zwyż wykazano . 2.473 zł. 40 ct.				
III.		**Dochody z dróg krajowych i żelaznych kolei.**				
	3	*Myta.*				
		1. Annopol, 2. Dąbie, 3. Ryszki, 4. Tuszów . 1.996 zł. 50 ct. 5. Babice, 6. Chełmek . 850 „ — „ 7. Babińce, 8. Białokiernica, 9. Borszczów, 10. Iwanie, 11. Iwanków, 12. Jezierzany, 13. Korolówka, 14. Kozaczówka, 15 Kozaczyzna, 16. Krzywcze dolne, 17. Łanowce, 18. Perejmy, 19 Uście Biskupie . . 13.000 „ — „ 20. Bagienica, 21. Krzyż, 22. Radwan . . . 6 540 „ — „ 23. Dobrowlany, 24. Kasperowce, 25. Tłuste . 3.448 „ — „ 26. Bełzec, 27. Cieszanów, 28. Jarosław, 29. Jasionów, 30. Makowisko, Do przeniesienia 25.834 zł. 50 ct.				

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1898. zł.	Dochody w roku 1898. ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody mniejsze — większe zł.
III.	3	Z przeniesienia 25.834 zł. 50 ct.				
		31. Oleszyce, 32. Płazów, 33. Szlachcińce, 34. Raszków, 35 Serafińce, 36. Niezwiska, 37. Wulka zapałowska, 38. Zbaraż . . . . 22 351 „ — „				
		39. Buczacz-Podzameczek, 40. Buczacz-Podlesie, 41. Monasterzyska, 42. Zaleszczyki . . . 8.255 „ — „				
		43. Zwierzyniec, 44. Bieńczyce, 45. Mogiła . 8.270 „ — „				
		46. Bieśnik, 47. Pomianowa, 48. Gnojnik, 49. Iwkowa, 50. Just, 51. Kurów . 7.050 „ — „				
		52. Błotnia, 53. Nowy dwór 3.137 „ — „				
		54. Założce, 55. Kodubińce, 56. Młynowce, 57. Bohutyn, 58. Rozhadów . 4.725 „ — „				
		59. Przeginia duchowna, 60. Kaszów . . . 1.162 „ — „				
		61. Brzeżany, 62. Horodyszcze. 63. Kozowa, 64. Zagrobela, 65. Smykowce . . . . 14.228 „ — „				
		66 Brzeźnica . . . 650 „ 74 „				
		67. Busk . . . . 1.445 „ — „				
		68. Chołojów . . . 2.425 „ — „				
		69. Czortków, 70. Dżuryn, 71. Koszyłowce, 72. Dawidkowce . . . 2.681 „ 42 „				
		73. Dawidów, 74. Sichów . — „ — „				
		75. Darachów, 76 Dobropól, 77. Strussów . 2.300 „ — „				
		78. Dembno, 79. Biały Dunajec, 80. Czarny Dunajec, 81. Obidowa . 10.150 „ — „				
		82. Demianów, 83. Podkamień, 84. Zalipie . 3.297 „ — „				
		85. Husiatyn, 86. Krzywe, 87. Panasówka, 88. Podwołoczyska . . . 11.000 „ — „				
		89. Jabłonka, 90. Newistka, 91. Nozdrzec, 92. Pakoszówka . . . 1.912 „ 52 „				
		93. Grabownica. . . 396 „ — „				
		94 Gładyszów, 95. Konieczna, 96. Ropica ruska, 97. Siary . . . 6.200 „ — „				
		Do przeniesienia 137.470 zł. 18 ct.				

Fundusz krajowy.

Dochody.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1898. zł	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody mniejsze — większe zł.
III.	3	Z przeniesienia 137.470 zł. 18 ct.				
		98. Gródek, 99. Lacko, 100. Łękica, 101. Stary Sącz, 102. Zabełcze, 103. Szczawnica . . . 9.803 „ 82 „				
		104. Graboszyce, 105. Goryczkowce, 106. Skawce 4.085 „ — „				
		107. Gołkowice . . . 3.900 „ — „				
		108. Gorzyce . . . 850 „ — „				
		109. Halicz, 110. Jamnica, 111. Jezupol, 112. Sielec 6.783 „ 34 „				
		113. Staromieście, 114. Jasionka, 115. Sokołów . 4.545 „ — „				
		116. Jeżowe, 117. Piorunka 1.440 „ — „				
		118. Branice . . . 775 „ — „				
		119. Kluwińce, 120. Suchostaw, 121. Krogulec . 2.561 „ 70 „				
		122. Kurzany, 123. Kutce . 2.280 „ — „				
		124. Miechocin, 125. Zaleszany . . . . 1 913 „ 26 „				
		126. Miłowanie, 127. Tłumacz, 128. Tyśmienica, 129. Ottynia . . . 7.477 „ — „				
		130. Mosty drogowe, 131. Mosty mostowe . . 1.952 „ 50 „				
		132. Mikulińce, 133. Stecowa 5.768 „ — „				
		134. Niedzica . . . 1.019 „ 34 „				
		135. Olszany, 136. Przemyśl 5.700 „ — „				
		137. Żydatycze (Podliski), 138. Pieczychwosty . 6.035 „ — „				
		139. Porzecze, 140. Stawczany 2.164 „ 92 „				
		141. Puchary . . . 609 „ 75 „				
		142. Przeworsk, 143. Wojciechówka, 144. Kańczuga, 145. Jawornik polski . . 3.868 „ 02 „				
		146. Repechów, 147. Spilczyn 1.100 „ — „				
		148. Rozwadów . . . 1.466 „ 63 „				
		149. Poronin, 150. Szaflary 3.100 „ — „				
		151. Stojanów . . . 870 „ — „				
		152. Tyrawa wołoska, 153. Załuż, 154. Bircza . 3.272 „ 35 „				
		155. Wielowieś . . . 1.075 „ — „				
		156. Żółkiew . . . 2.740 „ 03 „				
		157. Łapajówka . . . 3.700 „ — „	228.325	84	232.000	3.674
	4	Odsetki zwłoki i kary konwencyonalne . .	712	94	800	87
	5	Grzywny za przestępstwa drogowe . .	73	50	200	127
	6	Datki dobrowolne od stron prywatnych na budowę dróg krajowych	750	—	1.350	600
		Do przeniesienia .	229.862	28	234.350	4.488

Fundusz krajowy. Dochody.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą prelimino-waną okazują się dochody mniejsze — *większe* zł.
III.		Z przeniesienia .	229.862	28	234.350	4.488
	7	Zwroty zaliczek od towarzystw kolejowych, **nadzwyczajne**	33.682	21	10.000	*23 682*
	8	Subwencya c. k. Skarbu państwa na budowę dróg gminnych:				
		a) Majdan-Stany-Rozwadów **nadzwyczajne** .	15.000	—	30.000	15 000
		b) Zembrzyce-Biertowice **nadzwyczajne** .	6.000	—	—	*6.000*
	9	Czynsz za użycie rowu drogi krajowej Gorlice-Konieczna na rurociąg naftowy . .	2.705	75	1.400	*1.306*
	10	Zwroty kosztów wywłaszczenia gruntów pod budowę drogi krajowej Przeworsk-Dynów **nadzwyczajne**	2.000	—	2.000	—
		Razem zwyczajne . .	232 568	03	235.750	4.488 *1.306*
		Razem **nadzwyczajne** .	56.682	21	42.000	15.000 *29.682*
		Ogółem suma rubryki III. doch.	289.250	24	277.750	*30.988* 19.488
						+ *11.500*

Uzasadnienie różnic.

Do poz. 3. Dochód mniejszy o 3 674 zł., spowodowany należytościami zaległemi przeważnie uiszczonemi już w r. 1899.

Do poz. 4. i 5. Dochody mniejsze w łącznej kwocie 214 zł. z powodu niestałości dochodów tego rodzaju.

Do poz. 6. Dochód mniejszy o 600 zł. z powodu nieuiszczenia datków przez Radę powiatową w Dąbrowie i gminę Sokołów.

Do poz. 7. Dochód większy o 23.687 zł., stosownie do rzeczywistych większych kosztów administracyjnych, zwróconych przez odnośne Towarzystwa budowy kolei lokalnych (LW. 14.565/98 i 4 383/99), co też spowodowało znaczne przekroczenia Działu II. w rubryce X. wydatków.

Do poz. 8. a) Dochód mniejszy o 15.000 zł., gdyż c. k. Rząd udzielił subwencyi tylko w kwocie 15.000 zł. zamiast spodziewanych 30.000 zł.

Do poz. 8. b) Dochód niepreliminowany w kwocie 6 000 zł. stanowiący dwie raty subwencyi rządowej na rachunek 24.000 zł., przyznanych jako 40% kosztów dalszej budowy drogi Biertowice-Zembrzyce (LW. 50.943/98 i 77.245/98).

Do poz. 9. Dochód większy o 1.306 zł., z powodu zezwolenia na ułożenie rurociągu naftowego Towarzystwu akcyjnemu dla przemysłu naftowego we Lwowie, za rocznym czynszem 1.438 zł., z którego na r. 1898 przypadła kwota 1.306 zł. (LW. 61 277/98).

Fundusz krajowy. Dochody.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1898 zł	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody mniejsze — *większe* zł.
IV.		**Nadwyżka dochodów od zakładów dotowanych.**				
	11	Od funduszu policyi krajowej . . .	2.241	93	2.580	338
	12	„ „ szpitala św. Łazarza w Krakowie	102.070	16½	12.437	*89.633*
	13	„ „ szpitala lwowskiego . . .	—	—	—	—
	14	„ „ zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie	35.978	76½	24.317	*11 662*
		Suma rubryki IV. .	140.290	86	39 334	*101.295* 338
						+100.957

Uzasadnienie różnic.

obacz w specyalnych zamknięciach rachunków tych funduszów.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1898 zł	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody mniejsze — *większe* zł.
V.		**Zwroty zaliczek z lat ubiegłych.**				
	15	Od urzędników krajowych z płac . . .	19.099	69	18.900	*200*
	16	„ nauczycieli szkół rolniczych . . .	1.102	20	1.200	98
	17	„ szpitali powszechnych z rachunków kwartalnych	14.853	63	18.000	3.147
	18	„ gmin za dawniejsze koszta leczenia . .	209	74	350	140
	19	„ stron rozmaitych ze spraw drogowych .	2.477	13	550	*1.927*
	19a)	Zwroty kosztów zdjęć i projektów melioracyjnych	50	—	—	*50*
	20	Rozmaite	—	—	—	—
		1. Fundacya stypendyjna im. Andrzeja Mikiewicza zwrot chwilowej zaliczki . . . . 3 zł. 58 ct.				
		2. Fundusze dobroczynne:				
		a) im. Dyonizego Bertolego . 57 „ 80 „				
		b) „ Pietruskich . . . 1 „ 20 „				
		c) „ Pelagii Russanowskiej 124 „ 52 „				
		d) „ Aleksandra hr. Stadnickiego . . . . . 112 „ 49½ „				
		3. Rubr. XIII. wyd., zwrot dawnych zaliczek na melioracye prywatne . . 181 „ 46½ „				
		4. Rubr. V. wyd., zwrot zaliczki udzielonej na koszta wydawnictwa podręcznika lekarskiego . . . . 33 „ 33 „				
		5. Rozmaite drobne zwroty 16 „ 61 „	531	—	2.500	1.969
		Suma rubryki V. . .	38.323	39	41.500	5.354 *2.177*
						— 3.177

Uzasadnienie różnic.

Do poz. 15—19. a) Różnice, nie dające się z góry obliczyć, z powodu niestałości tych pozycyj.

Fundusz krajowy. Dochody.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody mniejsze — *większe* zł.
		Co do poz 15. (zwroty zaliczek od urzędników kraj., z płac tychże), przypada: *a)* na zwroty z rubryki II. wydatków . . . 15.527 zł. 25 ct. *b)* na zwroty z rubryki X. wydatków . . . 2.419 „ 78 „ *c)* na zwroty z rubr. XIII. wydatków . . . 1 052 „ 70 „ *d)* na zwroty z rubr XVII wydatków . . . 99 „ 96 „ Ogółem, jak wykazano 19.099 zł. 69 ct. *Do poz. 20.* Dochody mniejsze nie dające się z góry obliczyć.				
VI.		**Zwroty pożyczek.**				
	21	Chorzelowska spółka wodna dla odpływu wód w powiecie mieleckim między Wisłoką a drogą krajową Dębicko-Tarnobrzeską .	91	$64\frac{1}{2}$	—	*91*
	22	Chrzanów, Wydział powiatowy, IX. rata bezprocentowej pożyczki 3.000 zł. dla ludności dotkniętej gradobiciem . . .	300	—	300	—
	23	Myślenice, Wydział powiatowy, X. (ostatnia) rata bezprocentowej pożyczki 3.000 zł. dla ludności dotkniętej gradobiciem . .	300		300	--
	24	Wieliczka, Wydział powiatowy, XVII. i XVIII. rata bezprocentowej pożyczki 3.000 zł. dla ludności dotkniętej gradobiciem . .	300	—	300	—
	25	Od Wydziałów powiatowych, zwrot bezprocentowych pożyczek udzielonych w r. 1890. w sumie 200.000 zł. dla ludności dotkniętej klęską nieurodzaju w roku 1889. .	5.850	80	—	*5.851*
	26	Zarząd centralny gal. Towarzystwa dla ogrodnictwa i pszczelnictwa we Lwowie, zwrot bezprocentowej pożyczki 500 zł. VII. rata	—		50	50
	26a)	Muszyna, szkoła koronkarska, zwrot zaliczki 200 zł., udzielonej na zakupno materyałów	—	—	—	—
	27	Sanok, komitet parafialny, gr. kat., zwrot bezprocentowej pożyczki 1.200 zł., udzielonej na restauracyę cerkwi, VII. rata . .	120	—	120	—
	28	Ślusarczyk Jan, garncarz w Zalesiu, zwrot pożyczki bezprocentowej 200 zł., na cele jego pracowni, III. rata	—	—	40	40
		Do przeniesienia .	6.962	$44\frac{1}{2}$	1.110	*5.942* 90

Fundusz krajowy. Dochody.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody mniejsze — *większe* zł.
VI.		Z przeniesienia .	6 962	44 1/2	1.110	*5.942* 90
	29	Stary Sącz, wzorowy warsztat szewski, zwrot pożyczki bezprocentowej 400 zł., udzielonej na zakupno materyałów, V. i VI. rata	80	—	80	—
	30	Buczacz, Rada powiatowa, zwrot pożyczki bezprocentowej 3.000 zł., dla niesienia pomocy ludności zniszczonej gradobiciem w r. 1894, III. rata	500	—	300	*200*
	31	Bohorodczany, powiat, zwrot bezprocentowej pożyczki 4.166 zł. 65 ct., z tytułu zapłaconej przez fundusz krajowy c. k. Skarbowi Państwa w zastępstwie powiatu reszty bezprocentowej pożyczki 5.000 zł., udzielonej w roku 1889 powiatowi bohorodczańskiemu za poręczeniem kraju, III. rata	416	66	417	—
	32	Zarząd wzorowego warsztatu szewskiego w Uhnowie, zwrot zaliczki 500 zł. udzielonej w r. 1892 III. i IV. rata	—	—	100	100
	33	Konwent P. P. Benedyktynek w Przemyślu, zwrot bezprocentowej pożyczki udzielonej w sumie 5.000 zł. na budowę szkoły robót kobiecych, II. rata	300	—	300	—
	34	Zarząd kraj. warsztatu szewskiego w Witkowie Nowym, zwrot zaliczki 500 zł., na zakupno materyałów III. i IV. rata .	100	—	100	—
	35	Zarząd szkoły koronkarskiej w Kańczudze, zwrot pożyczki 200 zł., udzielonej na fundusz obrotowy, III i IV. rata . .	40	—	40	—
	36	Kalwarya gmina, zwrot pożyczki 4.000 zł., udzielonej na budowę szkoły stolarskiej tamże, I. i II. rata	800	—	800	—
	37	Od Wydziałów powiatowych, zwrot bezprocentowych pożyczek, udzielonych w r. 1892 w sumie 76 000 zł., dla ludności dotkniętej klęską nieurodzaju w r. 1890 . .	2 401	84	—	*2.402*
	37a)	Fibich Władysław, zwrot reszty subwencyi, udzielonej swego czasu na pogłębienie szybu w Ropiance	1.000	—	—	*1.000*
	37b)	Marconi Leonard, zwrot reszty zaległej pożyczki bezprocentowej 5 000 zł. z lat dawnych	838	55	—	*838*
	37c)	Śniatyn, Wydział powiatowy, zwrot bezprocentowej pożyczki 3.000 zł., na zakupno realności dla szkoły koszykarskiej w Dżurowie	200	—	—	*200*
		Suma rubryki VI. . .	13.639	49 1/2	3.247	*10.582* 190 +*10.392*

Uzasadnienie różnic.

Do poz. 21. Zaległości z dawniejszych czasów, rozrepartowane na strony konkurujące, ściągane zaś wraz z podatkami przez c. k. urzędy podatkowe, wpływają drobnemi tylko kwotami i wynoszą jeszcze z końcem roku 1898. 335 zł. $10^1/_2$ ct.

Do poz. 25. Dochód z tytułu zaległości od pożyczek, których ostatnie raty zwrotu preliminowane były w roku 1897. Z tego tytułu zalegają jeszcze z końcem roku 1898. Wydziały powiatowe: Borszczów (2.171 zł 21 ct.), Kolbuszowa (443 zł. 90 ct.), Rohatyn (410 zł. 61 ct.), Trembowla (2.665 zł. 60 ct.), Wadowice (1.266 zł. 66 ct.) i Zbaraż (1.000 zł.).

Do poz. 26 i 27. Zarząd nie uiścił przypadającej w roku 1898. raty. Sprawa jest w toku.

Do poz. 28. Dłużnikowi zezwolono na spłatę reszty długu 165 zł. w 17 kwartalnych ratach od 1. stycznia 1899. r. (LW. 59.941/1898).

Do poz. 30. Dochód *większy*, ponieważ zezwolono na spłatę długu w sześciu ratach po 500 zł. zamiast w dziewięciu po 300 zł. (LW. 71.385/1896).

Do poz 37. Spłaty dawniejszych zaległości, których ostatnie terminy ratalne objęte już były poprzednimi budżetami. Z tego tytułu zalega jeszcze z końcem roku 1898: Wydział powiatowy Rzeszów (246 zł. 52 ct.), Pilzno (93 zł. 06 ct.) i Nowy Sącz (200 zł.)

Do pozycyi następujących niepreliminowanych:

Dług Fibicha z lat dawniejszych został w roku 1898 spłatą 1000 zł. zupełnie wyrównany. Dług Marconiego z lat dawniejszych, który z końcem roku 1898 wynosi jeszcze 2.286 zł. 45 ct., spłaconym być miał w ratach miesięcznych od 1. marca 1898 aż do umorzenia tegoż (LW. 20.397/1898). Pożyczka 3.000 zł., zaciągnięta w roku 1898, z rubryki XVI. wydatków przez Wydział powiatowy w Śniatynie na szkołę koszykarską w Dżurowie, spłaconą być ma w 15. ratach rocznych po 200 zł. od 1. października 1898 r. począwszy. (LW. 14.701/1898).

Fundusz krajowy. **Dochody.**

Liczba budżetu: rubryki	Liczba budżetu: pozycyi	Poszczególnienie	Dochody w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody mniejsze — *większe* zł.
VII.	38	**Dochody szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie**	7.377	10	7.380	— 3
		Wyjaśnienia obacz w specyalnem zamknięciu rachunku tej szkoły.				
VIII.		**Dochody krajowych szkół rolniczych i folwarku w Dublanach.**				
	39	Wyższa szkoła rolnicza w Dublanach { zwyczajne .	18.483	74	24.357	5.873
		{ **nadzwyczajne**	**5.000**	—	**5.000**	—
	40	Niższa szkoła rolnicza w Dublanach . .	3.781	78	4.200	418
	41	Folwark w Dublanach	20.117	$25^1/_2$	17.935	*2.182*
	42	Szkoła gorzelnicza w Dublanach . . .	2.700	—	2.500	*200*
	43	Gorzelnia krajowa " "	4.459	90	7.263	2.803
	44	Stacya kontrolna i doświadczalna botaniczno-rolnicza w Dublanach	1.227	35	1.400	173
	45	Stacya kontrolna i doświadczalna chemiczno-rolnicza w Dublanach	1.619	03	1.750	131
		Razem { zwyczajne .	52.389	$05^1/_2$	59.405	{ 9.398 / *2.382*
		Razem { **nadzwyczajne**	**5.000**	—	**5.000**	—
		Suma rubryki VIII.	57.389	$05^1/_2$	64.405	{ 9.398 / *2.382*
		Wyjaśnienia obacz w specyalnych zamknięciach rachunków tych zakładów.				— 7.016

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1898. zł.	Dochody w roku 1898. ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody mniejsze — *większe* zł.
IX.		**Dochody krajowej szkoły rolniczej i folwarku w Czernichowie.**				
	46	Szkoła średnia rolnicza w Czernichowie .	19.334	20	32.525	13.191
	47	Folwark w Czernichowie	8.784	91	7.820	*965*
		Suma rubryki IX. .	28.119	11	40.345	13.191 / *965*
						−12.226
		Wyjaśnienia obacz w specyalnych zamknięciach rachunków tych zakładów.				
X.		**Dochody innych szkół rolniczych krajowych.**				
	48	Niższa szkoła rolnicza w Horodence . .	4.035	41	3.670	*365*
	49	„ „ „ „ Jagielnicy . .	8.478	93½	5.794	*2.685*
	50	„ „ „ „ Kobiernicach . .	10.028	51½	8.300	*1.729*
	51	„ „ „ „ Bereźnicy . .	6.322	55½	3.900	*2.423*
	52	Szkoła ogrodnicza w Tarnowie . . .	5.424	14	4.250	*1.174*
	53	„ uprawy i wyprawy lnu i konopi w Gródku	344	70	2.400	2.055
	—	Niższa szkoła rolnicza w Suchodole pod Krosnem	3.604	15	—	*3.604*
		Suma rubryki X. .	38.238	40½	28.314	*11.980* / 2.055
						+ *9.925*
		Uzasadnienie różnic obacz w specyalnych zamknięciach rachunków tych zakładów. Co do niepreliminowanego dochodu niższej szkoły rolniczej w Suchodole pod Krosnem, obacz wyjaśnienie przy rubryce XV. poz. 224 wydatków.				
XI.		**Zwroty za sprawdzanie rachunków aptekarskich.**				
	54	Od szpitali powszechnych	470	07	600	— 130
		Uzasadnienie różnicy. Dochód *mniejszy* z powodu restancyj za rok bieżący od szpitali w Rzeszowie i Śniatynie, oraz z powodu obniżenia rozrepartować się mającego zwrotu z kwoty 600 zł na 460 zł., która to obniżona suma już do budżetu na rok 1899 wstawioną została.				
XII.		**Dochody z przelania do Skarbu kraj. pozostałości z funduszu zapomogi z r. 1866.**				
	55	Wpływy ze zwrotu pożyczek udzielonych Wydziałom powiatowym	1.927	60	1.906	+ *22*
		Uzasadnienie różnicy. Dochód *większy* z powodu większych wpływów na poczet zaległości z lat dawniejszych.				

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody mniejsze — *większe* zł.
XIII.		**Dochody z kwaterunku żandarmeryi.**				
	56	Kwaterunkowe	22.014	20	21.194	*820*
	57	Noclegowe	40.373	30	40 331	*42*
	58	Udział administracyi politycznej . . .	14.473	44	14.150	*324*
	59	Dochód: *a)* z gmachu lwowsk. (dawnego) 12 936 zł. *b)* „ „ (dobudowanego skrzydła) . . . 5.743 „ *c)* z realności w Czortkowie . 700 „	19.379	—	19.379	—
	—	Dochód z czynszu za wynajęcie mieszkania w gmachu lwowskim	200	—	—	*200*
		Suma rubryki XIII.	96.439	94	95.054	+ *1.386*
		Uzasadnienie różnic.				
		Do poz. 56 59. Dochody w ogóle *większe* o 1.186 zł., wedle rachunków złożonych przez c. k. komendę żandarmeryi do L Wydz. 17.058/1899. *Do poz. ostatniej, niepreliminowanej.* Dochód uzyskany w roku 1898 z wynajęcia mieszkania, przeznaczonego dla wachmistrza.				
XIV.		**Dochód ze zwrotu wydatków szupasowych.**				
	60	*a)* Od samopłacących . 528 zł. 02 ct. *b)* „ gmin . . . 6.507 „ 56 „ *c)* „ obcych krajów . 628 „ $23^1/_2$ „ *d)* Rozmaite . . . 128 „ 81 „	7.792	$62^1/_2$	8.000	— 207
		Uzasadnienie różnicy.				
		Dochód *mniejszy* o stosunkowo drobną kwotę 207 zł. znajduje pokrycie w wykazanych zaległościach czynnych, pourgowanych do LW. 58.139/1898.				
XV.	61—62	**Dochody krajowego składu publicznego w Krakowie**	18.625	41	15.384	+ *3.242*
		Uzasadnienie różnicy				
		obacz w specyalnem zamknięciu rachunków.				
XVI.	63	**Dochód z krajowych opłat konsumcyjnych** (w myśl ustawy z dnia 15. kwietnia 1894 Nr. 33 Dz. ust. kr.)	825.351	71	810.000	+*15.352*

Uzasadnienie różnicy.

Dochody większe, a mianowicie wynosiły:

1. czynsze dzierżawne w kraju (z wyjątkiem miast Lwowa i Krakowa, oraz bez 30% dodatku od wina) . . .	652.857 zł.	68½	ct.
2. opłaty konsumcyjne z miasta Lwowa wraz z 30% dodatkiem konsumcyjnym od wina, wedle umowy do LW. 71.823/94	84.400 „	—	„
3. opłaty konsumcyjne z miasta Krakowa z takimże dodatkiem od wina, na mocy ugody do LW. 73.681 94 . .	56.065 „	46	„
4. dochody z 30% dodatku krajowego, pobieranego w powiatach od rządowego podatku od wina	28.877 „	53½	„
5. dochody z tytułu 10% prowizyi zwłoki	2 622 „	85½	„
6. „ „ grzywien i kar kontrawencyjnych .	528 „	17½	„
Razem . .	825 351 zł.	71	ct.
Budżetem uchwalono . .	810.000 „	—	„
dochody zatem były *większe* od budżetu o . .	15.351 zł.	71	ct.
po uwzględnieniu zaś należytości czynnych, pozostałych z roku bieżącego w kwocie	5 810 „	89	„
razem wynik *korzystniejszy* o	21.162 zł.	60	ct.
Ponieważ jednak w sumie dochodów 825.351 zł. 71 ct. mieszczą się uiszczone należytości czynne, zaległe z r. 1897 w kw. 6.390 zł. 42½ ct. zaległą zaś należytość bierną zapłacono w kwocie . . . . 41 „ 10½ „	6.349 „	32	„
przeto właściwy wynik dochodów za rok 1898 okazuje się od budżetu *korzystniejszym* o	14 813 zł.	28	ct.
A gdy wynik wydatków (jak wykazano w rubr. II. poz. 33 wydatków) *korzystniejszym* był od budżetu o kwotę .	539 „	94	„
zatem ogólny wynik za rok 1898 przedstawia się *korzystniejszym* o kwotę	15.353 zł.	22	ct.
Dochody wynosiły	825.351 zł.	71	ct.
Wydatki (rubr. II. poz. 33 wyd.)	2.501 „	25½	„
Dochód tedy w roku 1898 przyniósł *netto* . . .	822.850 zł.	45½	ct.

Fundusz krajowy.

Dochody.

Liczba budżetu: rubryki	Liczba budżetu: pozycyi	Poszczególnienie	Dochody w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody mniejsze — *większe* zł.
XVII.		**Rozmaite dochody.**				
		Sumaryczne zestawienie rubryki XVII.				
		A) Dochody w budżecie poszczególnione .	480.622	56½	476.752	*3.870*
		B) „ „ „ niewyszczególnione .	244.865	68	—	*244.866*
		Suma rubryki XVII. .	725.488	24½	476.752	*248.736*

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody mniejsze — *większe* zł.
XVII.		**Poszczególnienie.**				
		A) Dochody w budżecie poszczególnione.				
	64	Taksy kraj. archiwum aktów grodzkich i ziemskich we Lwowie i Krakowie . .	261	—	300	39
	65	Datki deklarowane przez Wydziały powiatowe na wykupno gruntów pod kolej transwersalną (c. k. państwową): *a)* Buczacz, rata roczna . 1.000 zł. — ct. *b)* Czortków, „ „ . 529 „ — „ *c)* Krosno, „ „ . 631 „ 62 „ *d)* Limanowa, „ „ . — „ — „ *e)* Nowy Targ, „ „ . — „ — „ *f)* Sanok, „ „ . — „ — „ *g)* Stanisławów, „ „ . 755 „ 41 „ *h)* Tłumacz, „ „ . 1.435 „ 38 „	4.351	41	4.430	79
	66	Od funduszu „Spółek wodnych" na umorzenie pożyczki krajowej z roku 1889, zaciągniętej w kwocie 700.000 zł. dla spółek wodnych, a spłaconej w roku 1894. zastępczo przez fundusz krajowy: *a)* w kapitale XVIII. i XIX rata 10 300 zł. *b)* w 3% odsetkach za I. i II. półrocze . . . . . 18.819 „	29.119	—	29.119	—
	67	Subwencye z c. k. Skarbu Państwa:				
		a) dla biura melioracyjnego . . .	5.000	—	5.000	—
		b) na utrzymanie kursu praktycznego dla dozorców melioracyjnych . . .	2.000	—	2.000	—
		c) na utrzymanie technika do kultury i exploatacyi torfowisk	1.000	—	1.000	—
		d) na utrzymanie 4 nauczycieli wędrownych rolnictwa dla włościan	4.000	—	4.000	—
		e) na utrzymanie instruktora mleczarstwa .	1.000	—	1.000	—
		f) z tytułu zrealizowania długu indemnizacyjnego	—	—	—	—
		g) na założenie szkoły rolniczej w Suchodole, II. rata	6.000	—	6.000	—
		h) na koszta licencyonowania buhajów .	4.000	—	4.000	—
		i) na 2 instruktorów hodowli bydła . .	2.000	—	2.000	—
		k) na koszta założenia niższej szkoły rolniczej w Bereźnicy, dalsza rata . .	6.000	—	3.000	*3.000*
	68	Dochody byłych funduszów indemnizacyjnych: 1. Od obowiązanych: *a)* Wpłata kapitałów i rent: W Galicyi wschodniej 951 zł. 21 ct. „ „ zachodniej 184 „ 84 „ „ W. Ks. Krakowskiem 26 „ 42 „	1.162	47	561	*601*
		Do przeniesienia .	65.893	88	62.410	*3.601* 118

Fundusz krajowy. Dochody.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody mniejsze — *większe* zł.
XVII.	68	Z przeniesienia .	65 893	88	62.410	*3.601* 118
		b) Odsetki za zwłokę i rozmaite inne dochody: W Galicyi wschodniej 665 zł. 33 ct. " " zachodniej 23 " 27 " " W. Ks. Krakowskiem 36 " 27 "	724	87	809	84
		2. Dochód z zaległych dodatków indemnizacyjnych od kontrybuentów: W Galicyi wschodniej 28.211 zł. 26½ ct. " " zachodniej 2.114 " 17 " " W. Ks. Krakowskiem 628 " 40 "	30.953	83½	40.000	9.046
	69	Rozmaite dochody:				
		a) sprzedaż książek i druków . . .	179	71	2.200	2.020
		b) " papierów wyszkartowanych i wzorów drukowych	205	—	100	*105*
		c) różne przygodne	—	—	10	10
	70	Dochód ze stacyi elektrycznej w gmachu sejmowym	4.636	27	5.000	364
	71	Bonifikacya z c. k. Skarbu Państwa za zrzeczenie się poboru dodatku krajowego do podatku osobisto dochodowego . .	378.029	—	366.223	*11.806*
		Suma dochodów w budżecie poszczególnionych	480.622	56½	476.752	*15.512* 11.642
						+ *3.870*
		B) Dochody w budżecie niewyszczególnione.				
	71a)	Od c. k. Skarbu Państwa, na utrzymanie instruktora uprawy tytoniu na rok 1898 .	1.000	—	—	*1.000*
	71b)	Od c. k. Skarbu Państwa, na utrzymanie pomocnika kraj. instruktora mleczarstwa na rok 1898	600	—	—	*600*
	71c)	Od c. k. Skarbu Państwa, na stypendya dla abituryentów szkoły lasowej, dublańskiej i czernichowskiej za rok 1897 i 1898 .	4.000	—	—	*4.000*
	71d)	Od c. k. Skarbu Państwa, na utrzymanie wędrownego nauczyciela weterynaryi na r. 1898	1.000	—	—	*1.000*
	71e)	Od c. k. Skarbu Państwa, na tępienie myszy polnych za rok 1897	4.000	—	—	*4.000*
	71f)	Od c. k. Skarbu Państwa, na kurs rolniczy w Kobiernicach dla nauczycieli szkół ludowych na rok 1898	1.000	—	—	*1.000*
	71g)	Od c. k. Skarbu Państwa, na szkołę górniczą i wiertniczą w Borysławiu za rok 1897 .	4.500	—	—	*4.500*
	71h)	Bonifikacya z gal. funduszu propinacyjnego za r. 1898	200.000	—	—	*200.000*
		Do przeniesienia .	216.100	—	—	216.100

Fundusz krajowy. Dochody.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody *większe* — mniejsze zł.
XVII.		Z przeniesienia .	216.100	—	—	216.100
	71 i)	Dochody b. funduszu gmachu sejmowego .	23	90	—	*24*
	71k)	Niezużyty kredyt na tkalnię mechaniczną w Krośnie	7.000	—	—	*7.000*
	71 l)	Zaoszczędzony kredyt z r. 1897. przeznaczony na nagrody konkursowe za napisanie podręcznika dla górnictwa nafty i wosku ziemnego w Galicyi	2.720	—	—	*2.720*
	71m)	Dochód z taks za karty i certyfikaty myśliwskie	19.021	78	—	*19.022*
		Suma dochodów w budżecie niewyszczególnionych	244.865	68	—	+*244.866*

Uzasadnienie różnic.

Do poz. 64. Dochód *mniejszy*, wedle złożonych przez Archiwa rocznych rachunków.

Do poz. 65. Ponieważ Wydział powiatowy w Tłumaczu nadesłał doraźnie dwie raty (XV. i XVI.), natomiast zaś Wydział powiatowy w Sanoku nie uiścił żadnej, okazuje się dochód *mniejszy* od preliminowego o 79 zł.

Do poz. 67. k). Dochód *większy*, z powodu przyznania przez c. k. Rząd dodatkowej subwencyi na ten cel w sumie 3.000 zł. (LW. 59.091/1898 i 61.211/1898). Obacz rubrykę wydatków XV. poz. 233. a).

Do poz. 68. Ad 1. a). Dochody *większe*, ponieważ ściągnięto więcej zaległości. Stan tych aktywów przedstawia się z końcem roku 1898 jak następuje:

Należytość zaległa z tytułu „wpłat kapitałów i rent.“ po uwzględnieniu odpisów, wynosiła z początkiem roku 1898:

a) W Galicyi wschodniej . . .	7.163 zł. 90 ct.	
do tego należytości bieżące wedle planu	66 „ 99 „	7.230 zł. 89 ct.
b) W Galicyi zachodniej . . .	1.107 zł. 21½ ct.	
do tego należytość bieżąca . .	— „ 10 „	1.107 „ 31½ „
c) W Wielk. Księst. Krakowskiem .	27 zł. 72½ ct.	
do tego należytość bieżąca . .	— „ — „	27 „ 72½ „
	Razem . .	8.365 zł. 93 ct.
Na poczet tego wpłacono w roku 1898		1.162 „ 47 „

pozostaje tedy w zaległości z końcem roku 1898:

a) W Galicyi wschodniej . . .	6.279 zł. 68 ct.	
b) „ „ zachodniej . . .	922 „ 47½ „	
c) „ Wielk. Księst. Krakowskiem .	1 „ 30½ „	7.203 „ 46 „

Ad 1. b). Dochody (ściśle z góry obliczyć się nie dające) *mniejsze* od preliminowanych, wedle istotnego tychże wpływu. Stan tych aktywów z końcem roku 1898 wynosi:

a) W Galicyi wschodniej	6.805 zł. 76 ct.
b) „ „ zachodniej	627 „ 65½ „
c) „ Wielk. Księst. Krakowskiem	9 „ 29 „
Ogółem . .	7.442 zł. 70½ ct.

Ad 2. Dochód *mniejszy*, wedle istotnego wpływu. Należytości z tego tytułu wynosiły z początkiem r. 1898:

a) W Galicyi wschodniej . .	206.181 zł. 73½ ct.		
a po uwzględnieniu odpisów (na podstawie wykazów zaległości c. k. urzędów podatkowych w kwocie . .	53.513 „ 20½ „	152.668 zł. 53 ct.	
b) W galicyi zachodniej . .	24.869 zł. 43 ct.		
do tego należytość wprowadzona na podstawie wykazów zaległości c. k. urzędów podatkowych . . .	2.496 „ 77 „	27.366 „ 20 „	
c) W Wielk. Księst. Krakowskiem	7.556 zł. 77 ct.		
a po uwzględnieniu odpisów (jak *ad a)*	1.687 „ 45 „	5.869 „ 32 „	
	Razem . .	185.904 zł. 05 ct.	
Od tego: zwroty nadpłaconych dodatków:			
a) W Galicyi wschodniej . .	6.821 zł. 14½ ct.		
b) „ „ zachodniej . .	1.169 „ 03 „		
c) „ Wielk. Księst. Krakowskiem	37 „ 43 „	8.027 „ 60½ „	
	Pozostaje . .	177.876 zł. 44½ ct.	
Na poczet tego wpłacono w roku 1898	. . . .	30.953 „ 83½ „	
a zatem z końcem roku 1898 pozostaje zaległość:			
a) W Galicyi wschodniej . .	117.636 zł. 12 ct.		
b) „ „ zachodniej . .	24.083 „ — „		
c) „ Wielk. Księst. Krakowskiem	5.203 „ 49 „	146.922 „ 61 „	

Do poz. 69. a). Dochód *mniejszy*, z powodu, że po dzień dokonania zamknięć rachunkowych księgarnie nie przedłożyły za rok 1898 odnośnych rachunków.
Zaległość czynna z tego tytułu wynosi z końcem roku 1898:

za lata ubiegłe	21.908 zł. 20 ct.	
za rok 1898	6.688 „ 62 „	28.596 zł. 82 ct.

Do poz. 69. b). Dochód *większy* w tym roku, nie dający się z góry ściśle przewidzieć.

Do poz. 69. c). Dochodu preliminowanego nie było.

Do poz. 70. Dochód *mniejszy*, z powodu zmiany w czwartym kwartale lokalu Kasyna narodowego, które od 1. listopada 1898 przestało korzystać ze stacyi elektrycznej gmachu sejmowego.

Do poz. 71. Dochód *większy* przyznany przez c. k. Ministerstwo Skarbu reskryptem z d. 9. marca 1899. L. 4.126, stosownie do nadesłanego szczegółowego rozliczenia na kraje trzy milionowej nadwyżki dochodów z bezpośrednich podatków osobistych za r. 1898 (LW. 18.099/1899).

Co do *działu B* (Dochody w budżecie nieposzczególnione), stanowią go od a)—g) niepreliminowane, a przez c. k. Rząd przyznane subwencye, które po części posłużyły na pokrycie większych wydatków, wykazanych w odnośnych pozycyach rubryki XV. wydatków, jak wyjaśnia tamże. Mianowicie zaś:

Ad 71. c). Przyznana na rok 1898. subwencya c. k Rządu	2.000 zł.
do tego: przeniesiony z roku 1897 kredyt niezużyty (LW. 12.597/1898)	2.000 „
Razem .	4.000 zł.

Ad 71. e). Niezużyty w roku 1897. kredyt 4.000 zł., przeniesiony do rachunku roku 1898. (LW. 12.597/1898) służy na pokrycie niepreliminowanych wydatków zarachowanych w rubr. XV. poz. 260 a).

Ad 71. h). W myśl uchwały Wys. Sejmu z d. 29. stycznia 1898, uzyskano jako wynagrodzenie za ubytek dodatków dla funduszu krajowego i funduszów powiatowych, opłaconych po koniec r. 1897. przez gal. fundusz propinacyjny, spowodowany wejściem w życie ustawy z d. 25. października 1896. Nr. 220 Dz. p. p., kwotę . . . . 200.000 zł.

z której wyasygnowano:

a) powiatom (jak rubr. XVII. p. 413 e) wydatków)	50.000 „
b) na podwyższenie funduszu pożyczkowego dla dróg powiat. i gminnych (patrz dochod. fund. pożyczek i rubr. XVII. poz. 413 f wyd.)	20.000 „
c) dodatek kraj. od podatku zarobkowego, opłacić się mającego przez galic. fundusz propinacyjny (jak rubr. XVII. p. 413 g) wydatków	41.052 „

Ad 71. i). Dochód ten stanowi czynsz od gal. Banku kredytowego za używanie wspólnego kanału, ściągnięty za rok 1897 i 1898.

Ad 71. k). Dochód ten powstał z niezużytkowanego kredytu r. 1897, przeniesionego w myśl uchwały Wys. Sejmu z 9. lutego 1898. do rachunku r. 1898, a to z powodów podanych w sprawozdaniu przedłożonem do LW. 79.628/1898.

Ad 71. l). Wykazany dochód stanowi niezużyty z r. 1897 kredyt 2.720 zł, przeniesiony w myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 1. lutego 1898. do rachunku r. 1898. (LW. 14.134/1899).

Ad 71 m). Dochód niepreliminowany, uzyskany z taks myśliwskich w myśl ustawy z dnia 5. marca 1897. Dz. u. kr. Nr. 71.

Fundusz krajowy. Dochody.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody mniejsze — *większe* zł.
XVIII.	72	**Dodatki do podatków.**				
		a) w Galicyi wschodniej i zachodniej po 60 ct. od podatku gruntowego i domowego, po 66 ct. zaś od podatku zarobkowego.				
		b) w Wielkiem Księstwie Krakowskiem po 46 ct. od podatku gruntowego i domowego, po 52 ct. zaś od podatku zarobkowego.				
		W mies. Styczniu 1898 81.943 zł. 99 ct.				
		" " Lutym " 6.907 " 22½ "				
		" " Marcu " 90.971 " 78 "				
		" " Kwietniu " 545.416 " 35½ "				
		" " Maju " 300.611 " 25 "				
		" " Czerwcu " 400.642 " 70½ "				
		" " Lipcu " 516.063 " 20½ "				
		" " Sierpniu " 351.000 " 84 "				
		" " Wrześniu " 617.822 " 30 "				
		" " Październiku " 1,208.154 " 53½ "				
		" " Listopadzie " 944.749 " 74 "				
		" " Grudniu " 837.986 " 50½ "				
		" " Styczniu 1899 na rachunek r. 1898 515.001 " 32½ "				
		" " Lutym 1899 na rachunek r. 1898 267.609 " 49½ "				
		" " Marcu 1899 na rachunek r. 1898 488.581 " 52½ "				
		Suma rubryki XVIII. .	7,173.462	77½	6,790.476	*+382.987*

Uzasadnienie różnicy.

Z ogólnej sumy dochodu 7,173.462 zł. 77½ ct. przypada:

a) na Galicyę wschodnią i zach.	6,808.315 zł.	80½ ct.
b) " Wielkie Księstwo Krakowskie	365.146 "	97 "
Ogółem jak powyżej .	7,173.462 zł.	77½ ct.

Dochód większy od preliminowanego o 382.987 zł. z powodu znaczniejszej wydatności 1 centa dodatku krajowego, którą w braku dat od c. k. Urzędów Skarbowych obliczono na podstawie repartycyi dodatków krajowych, przyjętej w budżecie uchwalonym na r. 1898. Wydatność ta, (zamiast preliminowanych 112.510 zł. od sumy podatkowej 11,251.000 zł.) przyniosła w rzeczywistości 118.855 zł. a mianowicie: w Galicyi wschodniej i zachodniej (zamiast preliminowanych 105.197 zł.) 111.130 zł. zaś w Wielkiem Księstwie Krakowskiem (zamiast preliminowanych 7.313 zł.) 7.726 zł.

Rachunek sumaryczny

dodatków krajowych za rok 1898. przedstawia się następująco:

Należytość: zaległa	2,464.166 zł. 09 ct.	
" bieżąca	7,454.225 " 24 1/2 "	9,918.391 zł 33 1/2 ct.
Uiszczenie (brutto)		7,551.812 " 87 1/2 "
Zaległość z końcem roku 1898. .		2,366.578 zł. 46 ct.

Uiszczenie (brutto) j. w.	7,551.812 zł. 87 1/2 ct.
Zwroty	378.350 " 10 "
Czysty dochód .	7,173.462 zł. 77 1/2 ct.

LW. 15.681|1899.

ALEGATY

1—17.

do zamknięcia rachunku funduszu krajowego za rok 1898.

(Rubr. XV. wydatków, — Rubr. VII., VIII., IX., X. i XV. dochodów).

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok

1898.

Z drukarni Pillera i Spółki.

Wydatki. 1. Krajowa szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wydatki mniejsze *większe* zł.
		Wydatki.				
I.		**Płace nauczycieli.**				
	1	Profesor fachowy, zarazem dyrektor, płaca z dodatkami	2.389	90	2.680	290
	2	Dwóch profesorów fachowych, płace z dodatkami .	3.737	20	3.738	1
	3	Trzech nauczycieli adjunktów, płace z dodatkami .	4.200	—	4.200	—
	4	Docenci (nauczyciele-pomocnicy) . . .	3.190	—	3.120	*70*
		Suma rubryki I. .	13.517	10	13.738	291 *70* — 221
II.		**Pensye, emerytury i zaopatrzenia.**				
	5	Strzelecki Henryk, były dyrektor, emerytura .	2.600	—	2.600	—
	6	Moroz Ludwika, wdowa po dozorcy, zaopatrzenie dożywotnie	60	—	60	—
	—	Tyniecki Władysław, były dyrektor, emerytura .	916	66	—	*917*
		Suma rubryki II. .	3.576	66	2.660	+ *917*
III.		**Koszta administracyi.**				
	7	Koszta kancelaryjne, druki i portorya . .	264	46	250	*14*
	8	Podatki	6	93	20	13
	9	Ubezpieczenie budynków i zbiorów . . .	29	81	100	70
	10	Opał i oświetlenie	392	90	400	7
	11	Utrzymanie budynków	193	68	150	*44*
	12	Sprzęty i ruchomości	53	59	50	*3*
	13	Dozorca domu i pomocnik dozorcy . . .	495	—	540	45
		Suma rubryki III. .	1.436	37	1.510	135 *61* — 74
IV.		**Środki naukowe.**				
	14	Biblioteka i czytelnia . . . . , .	298	96	300	1
	15	Laboratorya	106	02	150	44
	16	Muzea, zbiory i środki do demonstracyi i ćwiczeń: *a*) zwyczajne . .	340	42	480	139
		b) **nadzwyczajne** .	**500**	—	**500**	—
	17	Wycieczki naukowe z uczniami . .	871	32	1.000	129
	18	Utrzymanie ogrodu przy szkole . .	147	91	150	2
		Razem . { zwyczajne .	1.764	63	2.080	315
		{ **nadzwyczajne**	**500**	—	**500**	—
		Suma rubryki IV. .	2.264	63	2.580	— 315
		Do przeniesienia { zwyczajne .	20.294	76	19.988	*1.048* 741
		{ **nadzwyczajne** .	**500**	—	**500**	—

Wydatki. 1. Krajowa szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wydatki mniejsze *większe* zł.
		Z przeniesienia { zwyczajne	20.294	76	19.988	*1.048* / 741
		Z przeniesienia { **nadzwyczajne**	**500**	—	**500**	—
V.		**Spłata pożyczki.**				
	19	Gal. Kasie Oszczędności we Lwowie 47 i 48 rata (kapitał 303 zł. 66 ct., 5% odsetki 217 zł. 14 ct.)	520	80	521	—
VI.	20	**Rozmaite i nieprzewidziane**	532	06	50	+ *482*
		Razem . { zwyczajne	21.347	62	20.559	*1.530* / 741
		Razem . { **nadzwyczajne**	**500**	—	**500**	—
		Suma wydatków .	21.847	62	21.059	*1.530* / 741
						+ *789*

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. I. poz. 1. Wydatek mniejszy o 290 zł., z powodu spensyonowania dyrektora Władysława Tynieckiego z dniem 31. lipca 1898 i zamianowania na jego miejsce Maryana Małaczyńskiego dopiero od 1. września 1898 z mniejszymi poborami. (LW. 44.778|98 i LW. 47.763|98).

„ „ *I. poz. 4. Wydatek większy* o 70 zł, zależny od ilości godzin wykładowych.

„ „ *II. Wydatek* w kwocie 917 zł. *nieprzewidziany budżetem* z powodu wypłaty emerytury dyrektorowi Władysławowi Tynieckiemu, spensyonowanemu z dniem 1. sierpnia 1898 po myśli statutu emerytalnego. (LW. 44.778|98).

„ „ *III. Wydatki* w ogóle *mniejsze* o 74 zł., wedle rzeczywistej potrzeby w tym roku.

„ „ *IV.* Wskutek konieczności przekroczenia nieprzewidzianych budżetem wydatków rubryki II. i VI., ograniczono wydatki tej rubryki do kwoty 2 264 zł. 63 ct., *mniej* od preliminowanej o 315 zł.

„ „ *V.* Z pożyczki zaciągniętej w sumie 9.000 zł. wynosi z końcem r. 1898 niespłacona reszta kapitału kwotę 4.265 zł. 92 ct.

„ „ *VI.* Na *przekroczenie* w kwocie 482 zł. wpłynęły następujące nieprzewidziane wydatki:

a) Ryczałt na koszta przesiedlenia się do Lwowa dyrektora Maryana Małaczyńskiego w kwocie 300 zł. (LW. 53.281|98).

b) Koszta postawienia 2. pieców kaflowych, jednego w sali wykładowej III. roku, drugiego w bibliotece szkolnej, w kwocie 176 zł. (LW. 70.285|98).

c) Koszta iluminacyi szkoły podczas jubileuszu Najjaśniejszego Pana w kwocie 6 zł. 06 ct.

Dochody. 1. Krajowa szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie.

Liczba budżetu rubryki	Liczba budżetu pozycyi	Poszczególnienie	Dochody w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się dochody mniejsze *większe* zł.
		Dochody				
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa** . .	7.000	—	7.000	—
II.	2	**Opłaty od uczniów** *a*) wpisowe . . .	20	—	30	10
		b) czesne	145	—	300	155
		Suma rubryki II. .	165	—	330	— 165
III.	3	**Rozmaite i nieprzewidziane**	212	10	50	+ *162*
		Suma dochodów .	7.377	10	7.380	165 *162*
—	—	**Dotacya z funduszu krajowego** . . .	14.470	52	13.679	*792*
		Razem .	21.847	62	21.059	*954* 165
						+ *789*

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. II Dochody w ogóle *mniejsze* o 165 zł., zależne od ilości uczniów, przebywających w szkole w ciągu roku administracyjnego.

„ „ *III. Dochód większy* o 162 zł. wskutek zwrotów zaliczek, udzielonych na płace w latach ubiegłych, oraz z rozsprzedaży skryptów litografowanych.

„Dotacya z funduszu krajowego“, większa o 792 zł. w miarę potrzeby pokrycia niedoboru.

Wykaz należytości z końcem roku 1898.

Stan czynny. . . . . — zł. — ct.

Stan bierny.

Należytość bierna z lat ubiegłych: Spłata pożyczki galic. kasie oszczędności we Lwowie (rubr. V. poz. 19 wyd.) . . . . 4.265 zł. 92 ct.

Czysty stan bierny . . 4.265 zł. 92 ct.

Wartość realności zarachowano przy funduszu krajowym.

LW. 18.060|1899.

2. Krajowa wyższa szkoła rolnicza w Dublanach.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Sumaryusz	Wynikłości w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wynikłości mniejsze *większe* zł.
		Wydatki.				
I.	1-13a	Płace profesorów i docentów { zwyczajne	26.088	28	27.423	1.235
		Płace profesorów i docentów { **nadzwyczajne**	**4.530**	—	**4.530**	—
II.	14, 15	Płace urzędników administracyjnych	2.200	—	2.200	—
III.	16-20	Płace funkcyonaryuszów nieetatowych	1.805	—	1.860	55
IV.	21-23	Koszta utrzymania służby szkolnej	2.565	56	2.770	204
V.	24-28a	Pensye, emerytury i zaopatrzenia	1.310	—	1.360	50
VI	29-42	Koszta administracyjne { zwyczajne	10.449	20	10.154	*295*
		Koszta administracyjne { **nadzwyczajne**	**790**	**15**	**870**	80
VII.	43-51	Potrzeby naukowe { zwyczajne	7.384	06	7.665	281
		Potrzeby naukowe { **nadzwyczajne**	**400**	—	**400**	—
VIII.	52	Podatki i opłaty	513	—	513	—
IX.	53	Budowy, **nadzwyczajne**	**4.500**	—	**4.500**	—
X.	54	Utrzymanie 12-tu uczniów w internacie	4.200	—	4.200	—
XI.	55	Rozmaite nieprzewidziane	2.688	79	100	*2.589*
XII.	56-63	Utrzymanie internatu	10 358	42	11.487	1.129
		Razem { zwyczajne	69.562	31	69.732	3.054 / *2.884*
		Razem { **nadzwyczajne**	**10.220**	**15**	**10.300**	80
		Suma wydatków	79.782	46	80.032	3.134 / *2.884*
						— 250
		Dochody.				
I.	1, 2	Subwencye { zwyczajne	8.767	21	14.160	5.393
		Subwencye { **nadzwyczajne**	**5.000**	—	**5.000**	—
II.	3—6	Opłaty od uczniów	9.000	90	9.819	818
III.	7	Dochód z pasieki	—	—	10	10
IV.	8	Sprzedaż płodów z pola doświadczalnego i ogrodu	201	41	70	*131*
V.	9	Odsetki z legatu śp. Karola Skibińskiego	95	—	98	3
VI.	10	Dochody rozmaite	419	22	200	*219*
		Razem { zwyczajne	18 483	74	24.357	6.224 / *350*
		Razem { **nadzwyczajne**	**5.000**	—	**5.000**	—
		Suma dochodów własnych	23.483	74	29.357	6.224 / *350*
—	—	Dotacya z funduszu krajowego	56.298	72	50.675	*5.624*
		Suma wszystkich dochodów	79.782	46	80.032	6.224 / *5.974*
						— 250

Wydatki. 2. Krajowa wyższa szkoła rolnicza w Dublanach.

Liczba budżetu: rubryki	Liczba budżetu: pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wydatki mniejsze większe zł.
		Wydatki.				
I.		**Płace profesorów i docentów.**				
	1	Dyrektor, płaca z dodatkami { zwyczajne	2.760	—	2.760	—
		{ **nadzwyczajne**	**3.340**	—	**3.340**	—
	2	4 profesorów fachowych, płaca z dodatkami:				
		a) zwyczajne	10.006	28	11.083	1.077
		b) **nadzwyczajne**	**800**	—	**800**	—
	3	3 profesorów fachowych, płace z dodatkami	5.420	—	5.620	200
	4	3 stałych profesorów-adjunktów, płace z dodatkami:				
		a) zwyczajne	3.790	—	3.800	10
		b) **nadzwyczajne**	**390**	—	**390**	—
	5	Asystent, płaca	600	—	600	—
	6	Docent fizyki	800	—	800	—
	7	„ hodowli	800	—	800	—
	8	„ weterynaryi	480	—	480	—
	9	„ leśnictwa	240	—	240	—
	10	„ ogrodnictwa	80	—	200	120
	11	„ melioracyi	240	—	240	—
	12	„ historyi i literatury polskiej	600	—	600	—
	13	„ hodowli ryb i gospodarstwa stawowego	200	—	200	—
	13a	„ fizyologii zwierząt domowych	72	—	—	*72*
		Razem { zwyczajne	26.088	28	27.423	1.407 *72*
		{ **nadzwyczajne**	**4.530**	—	**4.530**	—
		Suma rubryki I.	30.618	28	31.953	1.407 *72* — 1.335
II.		**Płace urzędników administracyjnych.**				
	14	Kasyer zarazem rachmistrz, płaca	1.200	—	1.200	—
	15	Sekretarz Dyrekcyi zarazem magazynier	1.000	—	1.000	—
		Suma rubryki II.	2.200	-	2.200	—
III.		**Płace funkcyonaryuszów nieetatowych.**				
	16	Kapelan, płaca i dodatek osobisty	400	—	400	—
	17	Lekarz zakładowy, płaca	300	—	300	—
	18	Dyetaryusz w kancelaryi dyrekcyi	305	—	360	55
	19	Ogrodnik, płaca	600	—	600	—
	20	Pomocnik w bibliotece, płaca	200	—	200	—
		Suma rubryki III.	1.805	—	1860	— 55

Wydatki. 2. Krajowa wyższa szkoła rolnicza w Dublanach.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze *większe* zł.
IV.		**Koszta utrzymania służby szkolnej.**				
	21	Służba wyższa:				
		a) Tercyan szkoły, zarazem woźny płaca i na ubiór . . . 329 zł. 96 ct				
		b) Preparator . . . . 480 „ — „				
		c) Laborant w pracowni botaniki . 240 „ — „				
		d) „ „ „ mechaniki i fizyki . . . . . 216 „ — „				
		e) Laborant w pracowni rolnictwa 216 „ — „				
		f) „ „ „ chemii . 155 „ 60 „				
		g) „ „ „ zootomii i mleczarstwa . . . . 216 „ — „	1.853	56	2.058	204
	22	Służba niższa:				
		a) Dozorca domu i magazynu . 204 zł.				
		b) 2 stróżów domowych, zarazem nocnych . . . . . 408 „	612	—	612	—
	23	Gratyfikacya służbie	100	—	100	—
		Suma rubryki IV. .	2.565	56	2.770	— 204
V.		**Pensye, emerytury i zaopatrzenia.**				
	24	Kahane Aleksandra, wdowa po profesorze . .	600	—	600	—
	25	Auowa Berta, „ „ „ . .	300	—	300	—
	26	Kasprzycka Julia, wdowa po ogrodniku . .	150	—	150	—
		„ „ dodatek na wychowanie 2 dzieci	100	—	100	—
		„ „ jednorazowy dar z łaski . .	60	—	60	—
	27	Macherowa Marya, wdowa po instruktorze melioracyjnym	50	—	50	—
	28	Mudrykowa Wiktorya, wdowa po dozorcy . .	50	—	50	—
	28a	Denderowa, wdowa po furmanie . . .	—	—	50	50
		Suma rubryki V. .	1.310	—	1.360	— 50
VI.		**Koszta administracyjne.**				
	29	Zarząd:				
		a) potrzeby kancelaryjne	149	54	150	—
		b) druki i inseraty	265	26	200	*65*
		c) portorya i posyłki	188	68	200	11
		d) koszta podróży w interesach zakładu .	103	93	100	*4*
	30	Opał gmachu szkolnego	1.281	50	2.200	919
	31	Oświetlenie gmachu szkolnego i obejść . .	277	16	300	23
		Do przeniesienia .	2.266	07	3.150	953 *69*

Wydatki.

2. Krajowa wyższa szkoła rolnicza w Dublanach.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazuja się wydatki mniejsze *większe* zł.
VI.		Z przeniesienia	2.266	07	3.150	953 / *69*
	32	Utrzymanie budynków i ogrodzeń { zwyczajne	2.533	17	2.000	*533*
		Utrzymanie budynków i ogrodzeń { **nadzwyczajne**	**170**	**15**	**250**	80
	33	„ dziedzińców i ścieżek	223	92	200	*24*
	34	„ parku	164	46	200	36
	35	Ubezpieczenie budynków	346	22	450	104
	36	Najem pomieszkań	2.184	3[illegible]	2.184	—
	37	Płaca kominiarza	135	99	100	*36*
	38	Sprzęty i ruchomości { zwyczajne	119	64	120	—
		Sprzęty i ruchomości { **nadzwyczajne**	**150**	—	**150**	—
	39	Koszta przewozu prelegentów	2.124	66	1.500	*625*
	40	„ lustracyi zakładu	139	63	100	*40*
	41	„ nabożeństwa { zwyczajne	50	—	50	—
		„ nabożeństwa { **nadzwyczajne**	**470**	—	**470**	—
	42	Apteka i inne koszta sanitarne	161	11	100	*61*
		Razem { zwyczajne	10.449	20	10.154	*1.388* / 1.093
		Razem { **nadzwyczajne**	**790**	**5**	**870**	80
		Suma rubryki VI.	11.239	35	11.024	*1.388* / 1.173 / + *215*
VII.		**Potrzeby naukowe.**				
	43	Eksperymenta przy wykładach	350	21	625	275
	44	Zbiory, muzea, utrzymanie i uzupełnienie	1.281	69	1.410	128
	45	Laboratorya { zwyczajne	1 932	85	1.875	*58*
		Laboratorya { **nadzwyczajne**	**400**	—	**400**	—
	46	Biblioteka i czytelnia: *a)* przykupno dzieł 631 zł. 36 ct. *b)* oprawa książek 28 „ 88 „ *c)* czasopisma 342 „ 04 „	1.002	28	1.000	*2*
	47	Utrzymanie pola doświadczalnego	490	91	500	9
	48	Wycieczki naukowe uczniów z profesorami	581	48	600	18
	49	Utrzymanie pasieki	10	46	30	20
	50	Ogród (utrzymanie ogrodu i druk katalogu)	734	18	625	*109*
	51	Wynagrodzenie dla folwarku dublańskiego za straty, ponoszone wskutek zastosowania stanu inwentarza do potrzeb szkoły	1.000	-	1.000	—
		Razem { zwyczajne	7.384	06	7.665	450 / *169*
		Razem { **nadzwyczajne**	**400**	—	**400**	—
		Suma rubryki VII.	7.784	06	8.065	450 / *169* / — 281

Wydatki. 2. Krajowa wyższa szkoła rolnicza w Dublanach.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze *większe* zł.
VIII.		**Podatki i opłaty.**				
	52	Podatek gruntowy i domowy	513	—	513	—
IX.		**Budowy.**				
	53	Budowa szopy na maszyny i narzędzia rolnicze, **nadzwyczajne**	**4.500**	—	**4.500**	—
X.	54	**Utrzymanie 12-tu uczniów w internacie** .	4.200	—	4.200	—
XI.	55	**Rozmaite nieprzewidziane**	2.688	79	100	+ *2.589*
XII.		**Utrzymanie internatu.**				
	56	*a*) Administrator domu zakład., płaca z emolumentami	819	02	874	55
		b) Portyer, płaca z emolumentami . . .	406	—	430	24
		c) Magazynier, płaca „ . . .	406	—	430	24
		d) Dwóch lokajów, płaca z emolumentami .	726	90	740	13
		e) Dwóch stróżów, płace	393	50	408	14
	57	Wynagrodzenie lekarza	200	—	200	—
	58	Koszta lekarstw	80	05	100	20
	59	Wikt uczniów	5.482	33	6.125	643
	60	Pranie pościeli i naprawa tejże	124	13	280	156
	61	Opał internatowego budynku	650	—	900	250
	62	Oświetlenie „ „	584	05	700	116
	63	Utrzymanie budynku i sprzętów . . .	486	44	300	*186*
		Suma rubryki XII. .	10.358	42	11.487	1.315 / *186* / — 1.129

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. I. poz. 2. Wydatek zwyczajny *mniejszy* o 1.077 zł. z powodu przydzielenia profesora fachowego Dra Szyszyłowicza do służby przy Wydziale krajowym od dnia I. maja 1898 i nieobsadzenia na razie tej posady. — *Intercalaria* wynosiły 1.707 zł., gdy jednak wypłacono z tej pozycyi remuneracye docentom za wykłady w zastępstwie Dra Szyszyłowicza w kwocie 630 zł., okazała się różnica j. w. o 1.077 zł. (LW. 13.379|98, 29.948/98 i 68.247|98).

2. Krajowa wyższa szkoła rolnicza w Dublanach.

Do rubr. I. poz. 3. Wydatek mniejszy o 200 zł., gdyż preliminowane dla profesora Dra Pawlika 1-sze pięciolecie od dnia 1. stycznia 1898 przyznano temuż następnie dopiero od dnia 23. lutego 1899. (LW. 77.839|98).

„ „ *I. poz. 4. Wydatek mniajszy* o 10 zł. } wskutek *intercalare.*

„ „ *I. poz. 10. Wydatek mniejszy* o 1-0 zł. } wskutek *intercalare.*

„ „ *poz. 13a) „Docent fizyologii“. Wydatek niebudżetowy* w kwocie 72 zł., gdyż docenturę fizyologii zwinięto dopiero z końcem pierwszego półrocza 1897|1898, t. j. z dniem 28. lutego 1898.

„ „ *III. poz. 18. Wydatek mniejszy* o 55 zł. wskutek *intercalare.*

„ „ *IV. Wydatki mniejsze* o 204 zł. z powodu niepodwyższenia w r. 1898 preliminowanego pod *poz. e*) wynagrodzenia laboranta w pracowni rolnictwa, oraz wskutek *intercalare* pod *poz. f*).

„ „ *V. poz. 28 a*). *Wydatku nie było* wskutek nie podniesienia przez Dendorowę zasiłku który równocześnie wykazuje się w należytościach biernych funduszu szkoły.

„ „ *VI. poz. 29 b*). *Wydatek większy* o 65 zł. z powodu liczniejszych ogłoszeń w dziennikach krajowych i zagranicznych, oraz nakładu druków na absolutorya.

„ „ *VI. poz. 29 c*). *Wydatek mniejszy* o 11 zł. wedle potrzeby.

„ „ *VI. poz. 29 d*). Różnica nieznaczna na niekorzyść budżetu.

„ „ *VI. poz. 30. Wydatek mniejszy* o 919 zł., gdyż podobnie jak w roku poprzednim z powodu zakupna większej ilości drzewa i uskuteczniena dowozu w odpowiedniej porze, uzyskano niższe ceny, co wpłynęło na zmniejszenie preliminowanego wydatku.

„ „ *VI. poz. 31. Wydatek mniejszy* o 23 zł. wedle istotnej potrzeby w tym roku.

„ „ *VI. poz. 32. Wydatki* zwyczajne *większe* o 533 zł., poniesione na gruntowną reparacyę mieszkań w domu, kupionym w r. 1898 od p. Krasuckiego (LW. 2.309 99; zob. wyjaśnienie do rubryki XI. wydatków), tudzież na reparacyę mieszkania Dra Kowalewskiego. *Wydatek* zaś nadzwyczajny *mniejszy* o 80 zł. wedle kosztów naprawy dachu na budynku, zamieszkałym przez kasyera.

„ „ *VI. poz. 33. Wydatek większy* o 24 zł., spowodowany wyłożeniem zendrówką większej części drogi dojazdowej do internatu.

„ „ *VI. poz. 34. Wydatek mniejszy* o 36 zł. wedle potrzeby w tym roku.

„ „ *VI. poz. 35. Wydatek mniejszy* o 104 zł., zależny od wysokości premii asekuracyjnej i obliczonych dywidend.

„ „ *VI. poz. 37. Wydatek większy* o 36 zł. z powodu dodatkowych zajęć kominiarza w nowych budynkach; to też na r. 1899 preliminowano w tej pozycyi więcej o 32 zł.

„ „ *VI. poz. 39. Wydatek większy* o 625 zł., spowodowany kosztami dojazdu zastępcy profesora botaniki, wyższemi cenami owsa w I. półroczu 1898, oraz kupnem jednego konia. (LW. 75.126|98).

„ „ *VI. poz. 40. Wydateh większy* o 40 zł. z powodu częstszych lustracyj zakładu.

„ „ *VI. poz. 42. Wydatek większy* o 61 zł., poniesiony na uzupełnienie apteki niezbędnymi narzędziami chirurgicznemi.

„ „ *VII. poz. 43—49. Wydatki* ogółem *mniejsze* o 390 zł. wedle uznanej przez Dyrekcyę potrzeby w tym roku.

„ „ *VII. poz. 50. Wydatek większy* o 109 zł. wskutek znaczniejszych nakładów na ogród i naprawę cieplarni — znajduje zupełne pokrycie w dochodach rubryki IV., które większe są od preliminowanych o 131 zł. 41 ct.

„ „ *IX.* Na przedwstępne roboty wydano w r. 1898 kwotę 21 zł., resztę zaś kredytu w kwocie 4.479 zł. przeniesiono do rachunku roku 1899, w którym budowa prowadzoną będzie.

„ „ *XI. Na przekroczenie* w kwocie 2.589 zł. wpłynęły następujące nieprzewidziane wydatki:

2. Krajowa wyższa szkoła rolnicza w Dublanach.

a) W wykonaniu uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 29. stycznia 1895 (którą z powodu trzymania się w cenie właściciela dopiero w tym roku Wydział krajowy wykonał) kupiono dom murowany, zbudowany na gruncie zakładowym od p. Krasuskiego za kwotę 7.000 zł. Z ceny tej — kwotę 5.500 zł. pokryto nadzwyczajnym kredytem budżetu r. 1895, przeniesionym ostatecznie do rachunku r. 1898, resztę zaś w kwocie 1.500 zł. nie znajdującą pokrycia w budżecie, zarachowano na tę pozycyę (LW, 72.103|98).

b) Wydano do depozytów funduszu krajowego kwotę 918 zł., jako resztę wynagrodzenia, przypadającego budowniczym Ramułtowi i Cybulskiemu z budowy gmachu szkolnego w Dublanach, z przyznanego do LW. 9.793|91 w ogólnej kwocie 2.065 zł. 43 ct. (LW. 26.504|98).

c) Koszta naprawy szkód, zrządzonych w budynkach szkolnych przez burzę w dniu 30. czerwca 1898, w kwocie 128 zł. 07 ct. (LW. 40.332|98).

d) Należytości wypłacone do LW. 43.498|98 Drowi Stanisławowi Bielińskiemu, syndykowi Wydziału krajowego, w sprawach spornych przeciw Muchowiczowi, Rappowi, Eckowi i Gierczukowi w ogólnej kwocie 44 zł. 32 ct.

Ogółem wydatki te wynosiły 2.590 zł. 39 ct.

Do rubr. XII. poz. 56 i 58. Wydatki ogółem *mniejsze* o 188 zł. wedle rzeczywistej potrzeby.

„ „ *XII. poz. 59. Wydatek mniejszy* o 643 zł. wskutek zaoszczędzenia na wikcie podczas małych wakacyj i feryj świątecznych.

„ „ *XII. poz. 60. Wydatek mniejszy* o 156 zł. z powodu mniejszej liczby uczniów.

„ „ *XII. poz. 61 i 62. Wydatki* ogółem *mniejsze* o 366 zł., gdyż opalano i oświetlano przeciętnie tylko 25 pokoi sypialnych stosownie do ilości uczniów.

„ „ *XII. poz. 63. Wydatek większy* o 186 zł., poniesiony na niezbędne większe naprawy budynku i na odnowienie urządzeń w internacie. (LW. 60.337|98).

Dochody. 2. Krajowa wyższa szkoła rolnicza w Dublanach.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się dochody mniejsze *większe* zł.
		Dochody.				
I.		**Subwencye.**				
	1	Z c. k. Skarbu Państwa:				
		a) subwencya zwyczajna	5.000	—	10.000	5.000
		b) na budowę internatu, VI. rata, **nadzwyczajna**	**5.000**	—	**5.000**	—
	2	Z funduszu kultury krajowej	3.767	21	4.160	393
		Razem . { zwyczajne .	8.767	21	14.160	5.393
		Razem . { **nadzwyczajne**	**5.000**	—	**5.000**	—
		Suma rubryki I. .	13.767	21	19.160	— 5.393
II.		**Opłaty od uczniów.**				
	3	Wpisowe	55	—	65	10
	4	Czesne	850	—	900	50
	5	Opłaty za ćwiczenia w laboratoryach . . .	76	—	104	28
	6	Opłaty na utrzymanie w internacie . . .	8.019	90	8.750	730
		Suma rubryki II. .	9.000	90	9.819	— 818
III.	7	**Dochód z pasieki**	—	—	10	— 10
IV.	8	**Sprzedaż płodów z pola doświadczalnego i ogrodu**	201	41	70	+ *131*
V.	9	**Odsetki z legatu ś. p. Karola Skibińskiego** .	95	—	98	— 3
VI.	10	**Dochody rozmaite**	419	22	200	+ *219*
—	-	**Dotacya z funduszu krajowego** . . .	56.298	72	50.675	+ *5.624*

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. I. poz. 1. Doohód mniejszy o 5.000 zł., gdyż c. k. Rząd wyasygnował tylko połowę subwencyi, czyniąc zależnem przyznanie drugiej połowy od przeistoczenia szkoły wyższej na szkołę średnią. Wydział krajowy przeciwko tej decyzyi poczynił odpowiednie kroki. (LW. 74.504|98).

„ „ *I. poz. 2. Dochód mniejszy* o 393 zł. wskutek mniejszych dochodów r. 1898 w funduszu kultury krajowej.

„ „ *II. Dochody* w ogóle *mniejsze* o 818 zł. wedle rzeczywistego wpływu znajdują zupełne pokrycie w należytościach czynnych, pozostałych z końcem r. 1898.

„ „ *III.* Nie było żadnego dochodu z pasieki.

„ „ *IV. Dochód większy* o 131 zł. wskutek pomyślnego wyniku gospodarki w ogrodzie szkolnym i sprzedaży większej ilości jarzyn.

2. Krajowa wyższa szkoła rolnicza w Dublanach.

Do rubr. V. Dochód mniejszy o 3 zł., gdyż w roku 1898 w miejsce wylosowanych 5% i 4½% efektów zakupiono 4% listy zastawne Banku krajowego.

„ „ *VI. Dochód większy* o 219 zł., spowodowany zarachowaniem uiszczonych rat na dawne zaliczki, udzielone na płace profesorów i funkcyonaryuszów szkoły.

„*Dotacya z funduszu krajowego*“ *większa* o 5.624 zł. w miarę potrzeby pokrycia niedoboru, a stąd i wynik o tę kwotę od budżetu *niekorzystniejszy* głównie z powodu, iż nie wpłynęła subwencya rządowa w kwocie 5.000 zł. (wyjaśnienie do rubr. I. poz. I.).

Wykaz należytości z końcem roku 1898.

Liczba budżetu: rubryki	Liczba budżetu: pozycyi	Poszczególnienie	Należytości czynne: z lat ubiegłych zł.	ct.	Należytości czynne: z roku bieżącego zł.	ct.	Należytości bierne: z lat ubiegłych zł.	ct.	Należytości bierne: z roku bieżącego zł.	ct.
		Wydatki.								
V.	28a	Dendorowa, zaopatrzenie .	—	—	—	—	—	—	50	—
XII.	59	Zwroty za wikt od uczniów	—	—	57	62	—	—	—	—
		Dochody.								
II.	3—6	Opłaty od uczniów . .	545	20	1.238	—	—	—	—	—
VI.	10	Rozmaite dochody . .	1.154	25	—	—	—	—	—	—
		Razem .	1.699	45	1.295	62	—	—	50	—
			—	—	2.995	07			50	
		W porównaniu ze stanem biernym . . .	—	—	50	—				
		Czysty stan czynny	—	—	2.945	07				

Wartość dóbr i realności zarachowano przy funduszu krajowym.

LW. 25.069/1899.

3. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Dublanach.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	SUMARYUSZ	Wynikłości w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wynikłości mniejsze *większe* zł.
		Wydatki.				
I.	1—6	Płace nauczycieli	4.222	68	4.265	42
II.	7	Pensye, emerytury i zaopatrzenia	249	96	250	—
III.	8-14	Koszta administracyjne zwyczajne	1.802	67	1.800	*3*
		Koszta administracyjne **nadzwyczajne**	**220**	—	**220**	—
IV.	15, 16	Utrzymanie uczniów	8.546	67	8.746	199
V.	17-20	Potrzeby naukowe zwyczajne	411	39	510	99
		Potrzeby naukowe **nadzwyczajne**	**50**	—	**50**	—
VI.	21	Kurs ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej	40	61	40	*1*
VII.	22	Rozmaite nieprzewidziane	54	59	50	*4*
		Razem zwyczajne	15.328	57	15.661	340 / *8*
		Razem **nadzwyczajne**	**270**	—	**270**	—
		Suma wydatków	15.598	57	15.931	340 / *8*
						— 332
		Dochody.				
I.	1	Subwencye z c. k. Skarbu Państwa	3 000	—	3.000	—
II.	2	Opłaty	—	—	448	448
III.	3	Zarobek uczniów	701	78	702	—
IV.	4	Rozmaite nieprzewidziane	80	—	50	*30*
		Suma dochodów własnych	3.781	78	4.200	448 / *30*
—	—	Dotacya z funduszu krajowego	11.816	79	11.731	*86*
		Suma wszystkich dochodów	15.598	57	15.931	448 / *116*
						— 332

Wydatki. 3. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Dublanach.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie.	Wydatki z roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wydatki mniejsze *większe* zł.
		Wydatki.				
I.		**Płace nauczycieli.**				
	1	Zastępstwo nauczycieli do nauk fachowych . .	·1.330	—	1.375	45
	2	Nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych, płaca z dodatkiem aktywalnym	1.140	—	1.140	—
	3	Nauczyciel do nauk elementarnych, płaca z dodatkiem aktywalnym	797	68	800	2
	4	Docent weterynaryi	155	—	150	*5*
	5	Katecheta . . . . . . , .	200	—	200	—
	6	Instruktor do robót ręcznych i dozorca uczniów .	600	—	600	—
		Suma rubryki I. .	4.222	68	4.265	47 / *5*
						— 4
II.		**Pensye, emerytury i zaopatrzenia.**				
	7	Bartowa Helena, wdowa po nauczycielu . .	249	96	250	—
III.		**Koszta administracyjne.**				
	8	Zarząd:				
		a) remuneracya dyrektora wyższej szkoły . .	400	—	400	—
		b) potrzeby kancelaryjne, inseraty, druki i portorya	78	29	100	22
	9	Opał i oświetlenie	378	55	350	*29*
	10	Utrzymanie budynków, ubezpieczenie i kominiarz .	356	55	400	43
	11	Sprzęty i ruchomości { zwyczajne . . .	84	88	100	15
		Sprzęty i ruchomości { **nadzwyczajne** . .	**220**	—	**220**	—
	12	Koszta nabożeństwa obrz. gr. kat. . . .	300	—	300	—
	13	Lekarz	100	—	100	—
	14	Lekarstwa i koszta sanitarne	104	40	50	*54*
		Razem { zwyczajne . .	1.802	67	1.800	*83* / 80
		Razem { **nadzwyczajne** . .	**220**	—	**220**	—
		Suma rubryki III. .	2.022	67	2.020	*83* / 80
						+ *3*
IV.		**Utrzymanie uczniów.**				
	15	Stołowanie	6.165	74	6.406	240
	16	Odzież, pościel i pranie	2.380	93	2.340	*41*
		Suma rubryki IV. .	8.546	67	8.746	240 / *41*
						— 199

Wydatki. 3. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Dublanach.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wydatki mniejsze *większe* zł.
V.		**Potrzeby naukowe.**				
	17	Zaprzęgi do demonstracyi	13	67	80	66
	18	Przybory do pisania i nauki uczniów:				
		zwyczajne . .	188	64	200	11
		nadzwyczajne .	**50**	—	**50**	—
	19	Przykupno zwierząt do sekcyi	3	50	30	27
	20	„ modeli, machin i narzędzi . . .	205	58	200	*5*
		Razem zwyczajne .	411	39	510	104 / *5*
		Razem **nadzwyczajne** .	**50**	—	**50**	—
		Suma rubryki V. .	461	39	560	104 / *5*
						— 99
VI.	21	**Kurs ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej** .	40	61	40	*1*
VII.	22	**Rozmaite nieprzewidziane**	54	59	50	*4*

Uzasadnienie rożnic.

Do rubr. *I. poz. 1 i 4.* *Wydatki* w ogóle *mniejsze* o 40 zł. zależne od ilości godzin wykładowych.

„ „ *I. poz 3.* Różnica drobna.

„ „ *III. poz. 8 b).* *Wydatek mniejszy* o 22 zł. wedle potrzeby w tym roku.

„ „ *III. poz. 9, 10 i 11.* *Wydatki* ogółem *mniejsze* o 2- zł. poczynione ściśle wedle niezbędnej potrzeby.

„ „ *III. poz. 14.* *Wydatek większy* o 54 zł. zależny od stanu zdrowotności uczniów w ciągu roku.

„ „ *IV. poz. 15.* *Wydatek mniejszy* o 240 zł. stosownie do potrzeby.

„ „ *IV. poz. 16.* *Wydatek większy* o 41 zł. z powodu odnowienia części pościeli w tym roku.

„ „ *V.* *Wydatki* ogółem *mniejsze* o 99 zł. stosownie do potrzeby.

„ „ *VII.* *Wydatek* nieznacznie *większy* o 4 zł., spowodowany wyjazdem z uczniami na wystawę ogrodniczą do Lwowa.

Dochody. 3. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Dublanach.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się dochody mniejsze *większe* zł.
		Dochody.				
I.	1	Subwencya z c. k. Skarbu Państwa . .	3.000	—	3.000	—
II.	2	Opłaty na utrzymanie uczniów	—	—	448	— 448
III.	3	Zarobek uczniów	701	78	702	--
IV.	4	Rozmaite nieprzewidziane	80	—	50	+ *30*
—	—	Dotacya z funduszu krajowego . . .	11.816	79	11.731	+ *86*

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. II. Dochodu nie było, ponieważ na rok szkolny 1897/1898 nie było żadnego ucznia samopłacącego.

„ „ *IV. Dochód mięk̨szy* o 30 zł. wskutek zmienności dochodów tego rodzaju.

„*Dotacya z funduszu krajowego*“, *większa* o 86 zł. w miarę potrzeby pokrycia niedoboru.

Wykaz należytości z końcem roku 1898.

Stan czynny.

Należytości czynne z lat ubiegłych. Opłaty na utrzymanie uczniów (rubr. II. doch.) 225 zł.

Stan bierny . . . . — „

Czysty stan czynny . . . 225 zł.

L. W. 21.338|1899.

Wydatki. 4. Krajowa szkoła gorzelnicza w Dublanach.

Liczba rubryki (budżetu)	Liczba pozycyi (budżetu)	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze *większe* zł.
		Wydatki.				
I.		**Płace nauczycieli.**				
	1	Dyrektor szkoły i gorzelni	600	—	600	—
	2	Adjunkt, jednocześnie gorzelnik w gorzelni . .	1.000	—	1.000	—
	3	Docenci:				
		a) matematyki i rysunków	150	—	150	—
		b) fizyki	150	—	150	—
		c) chemii	150	—	150	—
		d) gorzelnictwa	500	—	500	—
		e) nauki o kotłach i maszynach . . .	200	—	200	—
		f) nauki o opodatkowaniu	200	—	200	—
		g) administracyi i rachunkowości . . .	60	—	60	—
		h) nauki o fabrykacyi drożdży prasowanych .	200	—	200	—
		Suma rubryki I. .	3.210	—	3.210	—
II.		**Koszta administracyjne.**				
	4	Druki, inseraty, portorya itp.	21	09	30	9
	5	Koszta przewozu docentów	101	60	100	*2*
	6	Koszta podróży dyrektora w sprawach szkolnych.	4	—	60	56
		Suma rubryki II. .	126	69	190	65 *2* — 63
III.		**Potrzeby naukowe.**				
	7	Wyższej szkole rolniczej za użycie laboratoryum .	80	—	8 0	—
	8	Przyrządy do laboratoryum w gorzelni . .	50	—	5	—
	9	Koszta produkcyi drożdży prasowych . . .	138	47	1 5	12
	10	Książki i czasopisma	60	—	6	—
	11	Wycieczki profesorów z uczniami . . .	150	—	20	50
		Suma rubryki III. .	478	47	540	— 62
IV.	12	**Zapomogi dla uczniów.**				
		a) z funduszów krajowych	300	—	300	—
		b) z subwencyi państwowej	500	—	500	—
		Suma rubryki IV. .	800	—	800	—
V.	13	**Rozmaite nieprzewidziane**	40	27	20	+ *20*
		Suma wydatków .	4.655	43	4.760	127 *22* — 105

4. Krajowa szkoła gorzelnicza w Dublanach.

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. II. i III. Wydatki ogółem *mniejsze* o 125 zł. wedle rzeczywistej potrzeby w tym roku.
„ „ *V. Wydatek większy* o 20 zł., spowodowany kosztami przyjęcia komisyi egzaminacyjnej.

Dochody.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się dochody mniejsze *większe* zł.
		Dochody.				
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa:**				
		a) zwyczajna na utrzymanie szkoły . .	1 500	—	1.500	—
		b) na zapomogi dla uczniów . . .	500	—	500	—
		Suma rubryki I. .	2.000	—	2.000	—
II.	2	**Opłaty od uczniów**	700	-	500	+ *200*
		Suma dochodów .	2.700	—	2.500	*200*
—	—	**Dotacya z funduszu krajowego** . . .	1.955	43	2.260	305
		Razem .	4.655	43	4.760	305 *200* — 105

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. II. Dochód większy o 200 zł. z powodu większej frekwencyi zamożniejszych uczniów.
„Dotacya z funduszu krajowego“. Wynikłość mniejsza o 305 zł. w miarę potrzeby pokrycia niedoboru, stąd i wynik ogólny o tę kwotę od budżetu *korzystniejszy.*

Wykaz należytości z końcem roku 1898.

Stan czynny.

Należytość czynna z lat ubiegłych:

Za niesprzedane egzemplarze dziełka „Poradnik dla obsługi i nadzoru kotłów parowych“ . . . . 35 zł. 61 ct.

Stan bierny . . . . — „ — „

Czysty stan czynny . . *35* zł. 61 ct.

LW. 18.510|1899.

Wydatki.

5. Gorzelnia w Dublanach.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wydatki mniejsze *większe* zł.
		Wydatki.				
I.		**Płace.**				
	1	Maszynista	400	—	400	—
	2	Robotnicy	496	46	690	193
		Suma rubryki I. .	896	46	1.090	— 193
II.		**Koszta wyrobu spirytusu.**				
	3	Opał	1.168	30	1.350	182
	4	Ziemniaki (1.697·60 *q*)	3.395	20	4.400	1.005
	5	Jęczmień (71 *q*)	563	44	616	52
	6	Żyto i kukurudza (96 *q*)	710	04	1.260	550
	7	15% jęczmienia	—	—	210	210
	8	Światło, smarowidło, drożdże i t. p. . . .	103	27	200	97
	9	Monter, naprawa maszyn i kupno narzędzi . .	332	42	300	*33*
	10	Ubezpieczenie budynków, urządzeń i robotników .	178	32	200	22
		Suma rubryki II. .	6.450	99	8.536	2.118 / *33* / — 2.085
III.		**Rozmaite.**				
	11	Utrzymanie budynków i podwórza . . .	29	82	30	—
	12	Podatek dochodowy	46	43	60	14
	13	Koszta komisyj lustracyjnych, posyłki i wyjazdy w sprawach gorzelni	73	96	50	*24*
		Suma rubryki III. .	150	21	140	*24* / 14 / + *10*
		Suma wydatków .	7.497	66	9.766	2.325 / *57* / 2.268

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. I. i II. Wydatki ogółem *mniejsze* o 2.278 zł. z powodu mniejszej produkcyi alkoholu. (Zobacz uzasadnienie do rubr. I. II. i III. dochodów).

„ „ *III. poz. 12. Wydatek mniejszy* o 14 zł. wedle urzędowego wymiaru na rok 1898.

„ „ *III. poz. 13. Wydatek większy* o 24 zł., spowodowany zarachowaniem na tę pozycyę kosztów przyjęcia straży skarbowej.

Dochody.

5. Gorzelnia w Dublanach.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się dochody mniejsze *większe* zł.
		Dochody.				
I.	1	**Ze sprzedaży spirytusu**	3.207	39	5.400	— 2.192
II.	2	**Ze sprzedaży wywarów**	307	20	363	— 56
III.	3	**Bonifikacya od wywiezionego spirytusu** .	945	31	1.500	— 555
		Suma dochodów .	4.459	90	7.263	2.803
—	—	**Dotacya z funduszu krajowego** . . .	3.037	76	2.503	*535*
		Razem .	7.497	66	9.766	2.803 *535* — 2.268

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. I. Dochód mniejszy o 2.192 zł. wskutek wyprodukowania mniejszej ilości spirytusu. (Zobacz uzasadnienie różnicy do rubr. I. i II. wydatków). W kampanii r. 1897/1898 sprzedano 188·67 L. % spirytusu po 17 zł. za 3.207 zł. 39 ct.

„ „ *II. Dochód mniejszy* o 56 zł. stosownie do ilości sprzedanych wywarów, t. j. 256 L. à 1 zł. 20 ct.

„ „ *III. Dochód mniejszy* z powodu, jak wyjaśnienie do rubr. I.

„*Dotacya z funduszu krajowego*“, *większa* o 535 zł. w miarę potrzeby pokrycia niedoboru, stąd i wynik ogólny o tę kwotę od budżetu *niekorzystniejszy* głównie z tego powodu, że ceny produktów zużytych do przeróbki, były wyjątkowo wysokie, natomiast w dochodach uzyskano przy sprzedaży spirytusu na każdym L. cenę o 1 zł. niższą a przy sprzedaży wywarów na hl. cenę o 1 zł. 18 ct. niższą aniżeli preliminowano.

Stan majątku z końcem roku 1898.

Stan czynny . . . . . — zł. — ct.
Stan bierny . . . . . — „ — „

6. Folwark w Dublanach.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Sumaryusz	Wynikłości w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wynikłości mniejsze *większe* zł.
		Wydatki.				
I.	1-19	Wydatki na gospodarstwo zwyczajne	14.307	39½	13.285	*1.022*
		Wydatki na gospodarstwo **nadzwyczajne**	**7.160**	**62**	**7.130**	*31*
II.	20	Cegielnia	3.336	20	1.000	*2.336*
III.	21	Podatki opłaty i daniny	1.221	83	700	*522*
IV.	22. 23	Spłata kapitałów i odsetek dłużnych	2.532	46	2.596	64
V.	24	Rozmaite nieprzewidziane zwyczajne	1.094	78	150	*945*
		Rozmaite nieprzewidziane **nadzwyczajne**	**200**	—	**200**	—
		Razem zwyczajne	22.492	66½	17.731	*4.825* 64
		Razem **nadzwyczajne**	**7.360**	**62**	**7.330**	*31*
		Suma wydatków	29.853	28½	25.061	*4.856* 64
						+ *4.792*
		Dochody.				
I.	1—4	Dochody z gospodarstwa	16.255	87½	16.210	*46*
II.	5	Z cegielni	3.378	17	1.500	*1.878*
III.	6, 7	Z dzierżaw	25	—	175	150
IV.	8	Rozmaite nieprzewidziane	458	21	50	*408*
		Suma dochodow własnych	20.117	25½	17.935	*2.332* 150
—		**Dotacya z funduszu krajowego**	9.736	03	7.126	*2.610*
		Suma wszystkich dochodów	29.853	28½	25.061	*4.942* 150
						+ *4.792*

Wydatki.

6. Folwark w Dublanach.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze *większe* zł.
		Wydatki.				
I.		**Wydatki na gospodarstwo.**				
	1	Płace i zasługi	2.644	91	2.560	*85*
	2	Najem robotnika	4.372	44½	4.000	*372*
	3	Zmiana i dokupno nasienia	304	45	300	*5*
	4	Dokupno nawozów dopełniających . . .	1.146	22	1.245	99
	5	Dokupno karmy	3.184	18	2.600	*584*
	6	Zastąpienie zużytych koni i uprzęży . . .	451	34	500	49
	7	Utrzymanie budynków i ogrodzeń { zwyczajne .	196	43	150	*46*
		Utrzymanie budynków i ogrodzeń { **nadzwyczajne**	**820**	**60**	**786**	*35*
	8	*a*) Betonowanie podłóg i żłobów w stajni opasowej, **nadzwyczajne**	**671**	**98**	**700**	28
		b) Urządzenie betonowego brażnika w starej krowiarni, **nadzwyczajne**	**186**	—	**186**	—
	9	*a*) Utrzymanie i naprawa maszyn i narzędzi, oraz kucie koni	391	82	500	108
		b) i *c*) Kupno młocarni i sieczkarni **nadzwycz.**	**1.038**	—	**1.038**	—
	10	Utrzymanie rowów i dróg	—	—	50	50
	11	*a*) Melioracye łąk, II. rata, **nadzwyczajne** .	**1.500**	—	**1.500**	—
		b) Utrzymanie narzędzi i dokupno materyałów .	150	—	150	—
		c) Wynagrodzenie łąkowego	174	—	200	26
	12	Drenowanie pól, **nadzwyczajne**	**424**	**04**	**400**	*24*
	13	Zabezpieczenie od pożaru i gradu . . .	581	01	400	*181*
	14	Kuchnia folwarczna	416	60	300	*117*
	15	Koszta kancelaryjne	80	44	80	—
	16	Światło i smarowidło	37	48	50	13
	17	Kultura lasu i plantacye nieużytków . . .	67	50	100	32
	18	Rogatki, posyłki i jazdy w interesach folwarku .	108	57	100	*9*
	19	Budowa domu dla służby i robotników, **nadzwycz.**	**2.520**	—	**2.520**	—
		Razem { zwyczajne .	14.307	39½	13.285	*1.399* / 377
		Razem { **nadzwyczajne** .	**7.160**	**62**	**7.130**	*59* / 28
		Suma rubryki I. .	21.468	01½	20.415	*1.458* / 405 / + *1.053*
II.	20	**Cegielnia**	3.336	20	1.000	+ *2.336*
III.	21	**Podatki, opłaty i daniny**	1.221	83	700	+ *522*

Wydatki.

6. Folwark w Dublanach.

Liczba budżetu: rubryki	Liczba budżetu: pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze *większe* zł.
IV.		**Spłata kapitałów i odsetek dłużnych.**				
	22	Towarzystwu kredytowemu ziemskiemu we Lwowie:				
		a) 39. i 40. rata kapitału od pożyczki 5.000 zł. . . . 126·20; 4% odsetki . . . 139·04; koszta konwersyi . . 17·38 — 282·62				
		b) 29. i 30. rata kapitału od pożyczki 11.600 zł. . . 234·47; 4% odsetki . . . 369·22; koszta konwersyi . . 46·15 — 649·84	932	46	996	64
	23	Renta wieczysta c. k. galic. Towarzystwu gospodarczemu	1.600	—	1.600	—
		Suma rubryki IV. .	2.532	46	2.596	— 64
V.	24	**Rozmaite nieprzewidziane** zwyczajne . .	1.094	78	150	*945*
		Rozmaite nieprzewidziane **nadzwyczajne** .	**200**	—	**200**	—
		Suma rubryki V. .	1.294	78	350	+ *945*

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. I. poz. 1. i 2. Wydatki w ogóle *większe* o 457 zł., spowodowane ciągle wzrastającemi cenami robocizny, oraz brakiem robotników, skutkiem czego sprowadzono w r. 1898 Mazurów za zwrotem kosztów podróży.

„ „ *I. poz. 3. i 4.* W poz. 3. *wydatki większe* o 5 zł., w poz. 4. zaś *mniejsze* o 99 zł. wedle rzeczywistej potrzeby w tym roku.

„ „ *I. poz. 5. Wydatek większy* o 584 zł., gdyż wskutek dwurazowego gradobicia i słoty podczas zbiorów, braki w paszy, wyprodukowanej w roku 1897, musiano na wiosnę r. 1898 zastąpić dokupnem kukurudzy, otrębów i makuchów; znaczna część tych wydatków, poniesiona na obfitszą karmę opasów, znajduje pokrycie w dochodach rubr. I. poz. 3. d.), które większe są od preliminowanych o kwotę 358 zł. 22 ct.

„ „ *I. poz. 6. Wydatek mniejszy* o 49 zł. wedle potrzeby.

„ „ *I. poz. 7. Wydatek* zwyczajny *większy* o 46 zł. z powodu wstawienia nowych drzwi i okien oraz położenia podłogi w zupełnie zniszczonem mieszkaniu rządcy; nadzwyczajny zaś *większy* o 35 zł., nie dający się z góry ściśle obliczyć, wedle rzeczywistych kosztów postawienia parkanu.

„ „ *I. poz. 8 a). Wydatek mniejszy* o 28 zł. wedle potrzeby.

„ „ *I. poz. 9. Wydatki* zwyczajne *mniejsze* o 108 zł. z powodu, że stan narzędzi folwarcznych nie wymagał w tym roku znaczniejszych kosztów naprawy; z nadzwyczajnego

6. Folwark w Dublanach.

kredytu kupiono młocarnię i sieczkarnię za kwotę 875 zł. 44 ct., resztą zaś tego kredytu wynoszącego kwotę 162 zł. 56 ct, pokryto część kosztów młynka do wyrobu proszku torfowego, zakupionego w dawnych latach. (LW. 36.020|98).

Do rubr. *I. poz. 10.* W roku 1898 nie było żadnego wydatku z tego tytułu.

" " *I. poz. 11 c)* *Wydatek mniejszy* o 26 zł. stosownie do wyznaczonego wynagrodzenia.

" " *I. poz. 12.* *Wydatek większy* o 24 zł. z powodu zarachowania na tę pozycyę części płacy dozorcy melioracyjnego Miksiewicza, przydzielonego do dozorowania robót melioracyjnych i drenarskich w Dublanach. (LW. 76.786|98).

" " *I. poz. 13.* *Wydatek większy* o 181 zł. stosownie do kosztów ubezpieczenia większej ilości krescencyi. (Obacz *większy* dochód w rubr. I. poz. 1 a).

" " *I. poz. 14.* *Wydatek większy* o 117 zł. z powodu większej ilości służby folwarcznej będącej na wikcie folwarcznym.

" " *I. poz. 16. i 17.* *Wydatki* ogółem *mniejsze* o 45 zł. wedle rzeczywistej potrzeby w tym roku.

" " *I. poz. 18.* *Wydatek* nieznacznie *większy* o 9 zł. nie dający się z góry obliczyć.

" " *II.* *Wydatek większy* o 2.336 zł., znajdujący częściowe pokrycie w większych dochodach z cegielni (rubr. doch. II.), wskutek większej produkcyi cegieł, kafli i drenów stosownie do zapotrzebowania zakładów dublańskich w r. 1898. (Obacz wyjaśnienie do rubryki II. dochodów.)

" " *III.* *Wydatek większy* o 522 zł., spowodowany nieprzewidzianymi budżetem nadzwyczajnymi wydatkami, a to: datkiem przypadającym na obszar dworski celem zakupna domu na pomieszczenie szkoły ludowej w kwocie 284 zł. 30 ct. (LW. 18.296|98), tudzież datkiem konkurencyjnym na regulacyę kanału jaryczowskiego w kwocie 259 zł. 48 ct. (LW. 14.873|98). — Powyższe wydatki wynosiły razem 543 zł. 78 ct.

" " *IV. poz. 22.* *Wydatek mniejszy* o 64 zł., gdyż z powodu skonwertowania listów zastawnych Towarzystwa kredyt. ziemskiego odsetki od pożyczek zniżone zostały z 5% na 4%. — Z pożyczek zaciągniętych w pierwotnej wysokości *ad a.)* w kwocie 5.000 zł. i *ad b)* w kwocie 11.600 zł. — wynosi jeszcze reszta niespłaconych kapitałów ad a) kwotę 3.380 zł. 71 ct., ad b) kwotę 9.053 zł. 80 ct.

" " *V.* Znaczne *przekroczenie* zwyczajnego kredytu o kwotę 945 zł. spowodowane zostało zarachowaniem następujących wydatków, budżetem nieprzewidzianych:

a) Budowa szopy i naprawa szkód zrządzonych w budynkach folwarcznych przez burzę w dniu 30. czerwca 1896 — 682 zł. 69 ct. (LW. 40.332|98).

b) Koszta leczenia krów wskutek wystąpienia gorączki połogowej, oraz desinfekcya krowiarni — 192 zł. 45 ct. (LW. 58.526|98).

c) Szczepienie 66 sztuk bydła tuberkuliną — 128 zł. 43 ct. (LW. 75.948|98).

Powyższe wydatki wynoszą ogółem kwotę 1.003 zł. 57 ct.

Dochody.

6. Folwark w Dublanach.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	W porównaniu z kwotą prelimi-nowaną okazują się dochody mniejsze *większe* zł.
		Dochody.				
I.		**Dochody z gospodarstwa.**				
	1	*a*) Ze sprzedaży ziemiopłodów . . .	8.622	43½	7.000	*1.622*
		b) Za owies i siano od szkół i stron prywatnych	366	57	1.300	933
	2	Z wynajętych łąk i pastwisk	1.296	—	1.200	*96*
	3	Ze sprzedaży płodów zwierzęcych:				
		a) Krowiarnia: *α*) mleko . . 2.658 zł. 21 ct.				
		β) przychowek . 499 „ 79 „				
		γ) braki i opasy 519 „ 25 „	3.677	25	5.000	1.323
		b) Nierogacizna	227	41	200	*27*
		c) Owce	28	48	60	31
		d) Zysk na dokupionych 20 sztukach bydła opasowego, oraz spieniężenie paszy i różnych karm	758	22	400	*358*
		e) Ryczałt od szkół za straty, wynikające z zastosowania inwentarza do potrzeb szkół .	1.000	—	1.000	—
	4	Z lasu i stawów	279	51	50	*230*
						2.333
		Suma rubryki I. .	16.255	87½	16.210	2.287
						+ *46*
II.	5	**Z cegielni**	3.378	17	1.500	+ *1.878*
III.		**Z dzierżaw.**				
	6	Czynsz z karczmy i dodanych gruntów . .	—	—	150	150
	7	Z polowania	25	—	25	—
		Suma rubryki III. .	25	—	175	— 150
IV.	8	**Rozmaite nieprzewidziane**	458	21	50	+ *408*
—	—	**Dotacya z funduszu krajowego** . . .	9.736	03	7.126	+ *2.610*

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. I. poz. 1. Dochody ogółem *większe* o 689 zł. stosownie do rzeczywistych wpływów. Dochody te nie dające się wedle wyjaśnienia Dyrekcyi do LW. 18.048|99 ściśle naprzód obliczyć, zależne są od urodzajów, tudzież wysokości cen targowych.

„ „ *I. poz. 2. Dochód większy* o 96 zł. stosownie do uzyskanych wyższych cen z wydzierżawienia pojedynczych parcel.

„ „ *I. poz. 3 a*). Dochody wynosiły w roku 1898 . . . . . 3.677 zł. 25 ct.
Od tego uiszczone należytości zaległe z lat ubiegłych . . . 140 „ — „
pozostaje . . 3.537 zł. 25 ct.
Do tego należytości czynne z roku 1898 . . . . . . 391 „ 48 „
Razem . . 3.928 zł. 73 ct.
W porównaniu z budżetem . . . . 5.000 „ — „
okazuje się właściwy wynik *niekorzystniejszy* o . . . . . 1.071 „ 27 „

6. Folwark w Dublanach.

na który wpłynął dochód *mniejszy* w poz. *a*), gdyż z powodu wystąpienia zaraźliwej gorączki połogowej (obacz wyjaśnienie do rubr. V. wydatków) musiano przez dłuższy czas zaniechać dojenia większej ilości krów; nadto po rozwiązaniu kontraktu z byłym pachciarzem Rappem dla braku odbiorców mleka w Dublanach, dostarczano je do mleczarni Dobrzyńskiej we Lwowie po cenach niższych.

Do rubr. I. poz. 3 b). Dochód większy o 27 zł. stosownie do rzeczywistych wpływów w tym roku.

„ „ *I. poz. 3 c). Dochód mniejszy* o 31 zł. wskutek zmiany obory.

„ „ *I. poz. 3 d). Dochód większy* o 358 zł., uzyskany ze sprzedaży intenzywnie karmionych opasów. (Obacz wyjaśnienie do rubr. I. poz. 5. wydatków).

„ „ *I. poz. 4. Dochód większy* o 230 zł. wskutek zaprowadzenia racyonalnej gospodarki, to też już na rok 1899 preliminowano w tej pozycyi dochód większy o 250 zł.

„ „ *II.* Dochód ze sprzedaży cegieł wynosił w roku 1898 . . . 3.378 zł. 17 ct.
Od tego uiszczenie na należytość zaległą z lat ubiegłych w kwocie . 48 „ 29 „
pozostaje . . 3.329 zł. 88 ct.
koszta wyrobu (jak rubr. II. wydatków) wynosiły . . . 3.336 „ 20 „
zatem przewyżka wydatków . . . . 6 zł. 32 ct.
a gdy preliminowaną była nadwyżka dochodów w kwocie . . 500 „ — „
okazuje się wynik *niekorzystniejszy* od budżetu o . . . 506 zł. 32 ct.
z powodu postawienia szopy, której brak narażał surówkę na zniszczenie od burz i wiatrów, oraz z powodu gruntownej a nieuniknionej reparacyi pieca w cegielni (LW. 4.274|99).

„ „ *III. Dochody mniejsze* o 150 zł., gdyż dzierżawca budynku pokarczemnego nie uiścił czynszu dzierżawnego za rok 1898, to też rozwiązano z nim kontrakt a należytość zaskarzono.

„ „ *IV. Dochód większy* o 408 zł., gdyż zarachowano na tę rubrykę kwotę 357 zł. uzyskaną ze sprzedaży 6 sztuk bydła, zabitego z powodu szczepienia tuberkulina. (LW. 58.526|98).

„*Dotacya z funduszu krajowego*", *większa* o 2.610 zł. w miarę potrzeby pokrycia niedoboru — a zatem i wynik ogólny *niekorzystniejszy* o tęż kwotę od budżetu.

6. Folwark w Dublanach.

Wykaz należytości z końcem roku 1898

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Należytości czynne z lat ubiegłych zł.	ct.	czynne z roku bieżącego zł.	ct.	bierne z lat ubiegłych zł.	ct.	bierne z roku bieżącego zł.	ct.
		WYDATKI.								
IV	22	Towarz. kred. ziem. we Lwowie .	—	—	—	—	12.434	51	—	—
„	23	C. k. gal. Towarz. gospodarcze .	—	—	—	—	40.000	—	—	—
V.	24	Za proszek torfowy . . .	294	69	—	—	—	—	—	—
		DOCHODY.								
I.	1*a*)	Za ziemiopłody	38	87	—	—	—	—	—	—
„	3*aa*)	Za mleko	10	96½	391	48	—	—	—	—
III.	6	Z dzierżawy budynku pokarczemnego	150	—	150	—	—	—	—	—
		Razem .	494	52½	541	48	52.434	51	—	—
					1.036	00½			52.434	51
		W porównaniu ze stanem biernym							1.036	00½
		Czysty **stan bierny** .							51.398	50½

LW. 25.560|1899.

Wydatki. 7. Kontrolna i doświadczalna stacya botaniczno-rolnicza w Dublanach.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wydatki mniejsze *większe* zł.
		Wydatki.				
I.		**Płace personalu.**				
	1	Kierownik stacyi	600	—	600	—
	2	Remuneracya profesora rolnictwa . . .	120	–	120	–
	3	Asystent stacyi, płaca z dodatkami . .	759	—	759	–
	4	Laborant	199	92	200	
		Suma rubryki I .	1.678	92	1.679	—
II		**Utrzymanie stacyi.**				
	5	Koszta utrzymania i urządzania stacyi: zwyczajne .	720	48	300	*420*
		nadzwyczajne .	**200**	—	**200**	
	6	Koszta dopełnienia urządzeń ogrodu górskiego, **nadzwyczajne**	**100**	–	**100**	—
	7	Koszta utrzymania ogrodu górskiego . . .	476	18	300	*176*
	8	*a*) Założenie i utrzymanie 8 pól doświadczalnych z trawami. *b*) Założenie i utrzymanie 3 pól doświadczalnych górskich z jarzynami. *c*) Analizy z pól utrzymywanych kosztem Towarzystwa gospodarczego. zwyczajne .	235	70	500	264
		nadzwyczajne .	**150**	–	**150**	—
	9	Koszta kancelaryjne	156	98	250	93
	10	„ druków i wydawnictw zwyczajne .	92	83	100	7
		nadzwyczajne.	—	—	**100**	100
	11	Prenumerata pism i zakupno podręczników: zwyczajne .	119	44	100	*19*
		nadzwyczajne	**100**	—	**100**	
	12	Koszta podróży kierownika i asystenta . .	299	86	200	*100*
		Razem zwyczajne .	2.101	47	1.750	*715* 364
		Razem **nadzwyczajne** .	**550**	—	**650**	100
		Suma rubryki II. .	2.651	47	2.400	*715* 464
						+ *251*
		Ogółem zwyczajne .	3.780	39	3.429	*715* 364
		Ogółem **nadzwyczajne** .	**550**	—	**650**	100
		Suma wydatków .	4.330	39	4.079	*715* 464
						+ *251*

7. Kontrolna i doświadczalna stacya botaniczno-rolnicza w Dublanach.

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. II. poz. 5. i 8. Wydatki pod poz. 5 *większe* są o 420 zł, ponieważ niektóre wspólnie poniesione koszta utrzymania stacyi oraz pól d świadczalnych (poz 8. tej rubryki) nie dały się dokładnie rozdzielić i z tego powodu wykazane zostały razem pod poz. 5. Wskutek tego powstało w tej pozycyi przekroczenie w kwocie jak wyżej 420 zł. a natomiast pod poz. 8. *zaoszczędzenie* w kwocie . . . . 264 „

Z porównania zaś okazują się *wydatki większe* tylko o . . . 156 zł. uzasadnione przyjęciem sił pomocniczych do czynności stacyjnyah z powodu znacznie zwiększonej ilości próbek, nadesłanych do analizy.

„ „ *II. poz. 6. Wydatek większy* o 176 zł. wedle rzeczywistych kosztów wystawienia domku na połoninie porziżewskiej, które to koszta, nie dające się ściśle naprzód obliczyć, były za nisko preliminowane.

„ „ *II. poz. 9, 10 i 11. Wydatki* ogółem *mniejsze* o 181 zł. wedle rzeczywistej potrzeby w tym roku.

„ „ *II. poz. 12. Wydatek większy* o 100 zł., gdyż budowa domu i założenie ogrodu górskiego na połoninie porziżewskiej wymagały ciągłego nadzoru, a zatem i częstszych wyjazdów personalu stacyjnego na miejsce.

Dochody.

Liczba budżetu: rubryki	Liczba budżetu: pozycyi	Poszczególnienie	Dochody w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody mniejsze *większe* zł.
		Dochody.				
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa** . .	1 000	—	1.000	
II.	2	**Dochód z analiz**	227	35	200	+ *27*
III.	3	**Dochód z ogrodu**	—	—	200	200
		Suma dochodów . .	1.227	35	1.400	200 *27*
—	—	**Dotacya z funduszu krajowego** . . .	3.103	04	2.679	*424*
		Razem .	4.330	39	4.079	*451* 200 + *2[illegible]1*

7. Kontrolna i doświadczalna stacya botaniczno-rolnicza w Dublanach.

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. II. Mimo znacznej ilości dokonanych w roku 1898 analiz *dochody* tej pozycyi były *większe* tylko o 27 zł., ponieważ Wydział krajowy zniżył cenę analiz przy przeszło 200 próbkach na wystawę o 75% ustanowionej taksy, co spowodowało bardzo znaczny ubytek w dochodach.

" " *III. Dochodu nie było*, gdyż grunt, na którym ogród górski założono zostawał w prywatnej dzierżawie, dzierżawca zaś zastrzegł sobie na własność zebrane w roku 1898 siano.

„Dotacya z funduszu krajowego". *Wynikłość większa* o 424 zł. w miarę potrzeby pokrycia niedoboru.

Stan majątku z końcem roku 1898.

Stan czynny	—	zł. —	ct.
Stan bierny . . .	—	" —	"

LW. 21.337|1899.

Wydatki. 8. Kontrolna i doświadczalna stacya chemiczno-rolnicza w Dublanach.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki *większe* mniejsze zł.
		Wydatki.				
I.		**Płace personalu.**				
	1	Kierownik stacyi, płaca	600	—	600	—
	2	Profesor rolnictwa, remuneracya . . .	120	—	120	—
	3	2 asystentów, płace z dodatkami . . .	1.548	—	1.518	*30*
	4	Laborant	450	—	450	—
	5	Służący i pomocnik służącego	276	60	324	47
	6	Na utrzymanie asystentów w stacyach (do rozporządzalności Wydziałowi krajowemu), **nadzw.**	**399**	**99**	**400**	—
		Razem { zwyczajne .	2.994	60	3.012	47 *30*
		Razem { **nadzwyczajne** .	**399**	**99**	**400**	—
		Suma rubryki I. .	3.394	59	3.412	47 *30* — 17
II.		**Utrzymanie stacyi.**				
	7	Koszta utrzymania stacyi	1.285	63	1.200	*85*
	8	Koszta prowadzenia doświadczeń wegetacyjnych i wazonowych . . . , . .	631	72	500	*132*
	9	*a)* Założenie i prowadzenie pól doświadczalnych w 5 miejscowościach . . . . *b)* Analizy z tych pól . . . . . *c)* „ z pól utrzymywanych kosztem Towarzystwa gospodarczego	1.017	53	1.100	82
	10	Koszta kancelaryjne	248	50	250	2
	11	Druki sprawozdań	314	87	300	*15*
	12	Prenumerata pism i zakupno podręczników . .	159	96	160	—
	13	Koszta podróży kierownika i asystentów . .	401	95	400	*2*
		Suma rubryki II. .	4.060	16	3.910	*234* 84 + *150*
		Ogółem { zwyczajne .	7.054	76	6.922	*264* 131
		Ogółem { **nadzwyczajne** .	**399**	**99**	**400**	—
		Suma wydatków .	7.454	75	7.322	*264* 131 + *133*

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. I. poz. 3. Wydatek większy o 30 zł., z powodu ustąpienia byłego asystenta Ignacego Krasińskiego z dniem 30. września 1898, i zamianowania na jego miejsce Karola Huppenthala od dnia 15. września 1898 (LW. 56.261|98).

„ „ *I. poz. 5. Wydatek mniejszy* o 47 zł. wskutek *intercalare.*

„ „ *II. Wydatki* ogółem *większe* o 150 zł., nie dające się z góry dokładnie obliczyć, powstały głównie z powodu nieprzewidzianych preliminarzem kosztów ubezpieczenia funkcyonaryuszów stacyi od wypadków w kwocie 132 zł. 11 ct. (LW. 81.181|97). Na rok 1899 przyzwolono już na ten cel kredyt w kwocie 150 zł.

Dochody. 8. Kontrolna i doświadczalna stacya chemiczno-rolnicza w Dublanach.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się dochody mniejsze większe zł.
		Dochody.				
I.	1	**Subwencya z c. k Skarbu Panstwa** . .	1.000		1.000	—
II.	2	**Dochód z analiz**	619	03	750	— 131
		Suma dochodów .	1.619	03	1.750	131
—	—	**Dotacya z funduszu krajowego** . . .	5 835	72	5.572	*264*
		Razem .	7.454	75	7.322	*264* / 131 / + *133*

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. II. Dochody wynosiły w r. 1898 . . . . 619 zł. 03 ct.
od tego uiszczone należytości z lat ubiegłych . . . . 254 „ — „
Pozostaje . . 365 zł. 03 ct.
do tego należytości czynne z roku 1898 . . . . . 290 „ — „
Razem . . 655 zł. 03 ct.
W porównaniu z budżetem . . . . 750 „ — „
okazuje się *wynik niekorzystniejszy* o . . . . . 94 zł. 97 ct.
stosownie do ilości uskutecznionych prac.

„Dotacya z funduszu krajowego" *Wynikłość większa* o 264 zł. w miarę potrzeby pokrycia niedoboru, stąd i wynik ogólny o tęż kwotę od budżetu *niekorzystniejszy.*

Wykaz należytości z końcem roku 1898.

Stan czynny.
Należytości czynne z roku bieżącego. Dochód z analiz (rubr. II. dochodów) 290 zł.
Stan bierny . . . . — „
Czysty stan czynny . . 290 zł.

LW. 21.336/1899.

9. Krajowa średnia szkoła rolnicza w Czernichowie.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Sumaryusz	Wynikłości w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wynikłości mniejsze *większe* zł.
		Wydatki.				
I.	1-8	Płace nauczycieli	22.332	46	22.970	638
II.	9, 10	Płace urzędników administracyjnych etatowych .	1.550	—	1.800	250
III.	11-13	Płace funkcyonaryuszów nieetatowych . . .	1.554	29	1.560	6
IV.	14, 15	Koszta utrzymania służby szkolnej . . .	1.864	88	1.890	25
V.	16	Emerytury i zaopatrzenia	1.347	67	645	*703*
VI.	17-29	Koszta administracyjne { zwyczajne . .	9.195	83	7.800	*1.396*
		Koszta administracyjne { **nadzwyczajne** . .	**188**	—	**188**	—
VII.	30-35	Utrzymanie uczniów	9.565	38	23.181	13.616
VIII.	36-43	Potrzeby naukowe	3.791	74	4.215	423
IX.	44-45	Rozmaite	613	79	350	*264*
		Razem { zwyczajne .	51.816	04	64.411	14.958 } *2.363* }
		Razem { **nadzwyczajne** .	**188**	—	**188**	—
		Suma wydatków .	52.004	04	64.599	14.958 } *2.363* } — 12.595
		Dochody.				
I.	1	Subwencye	7.000	—	7.000	—
II.	2, 3	Opłaty od uczniów	11.351	25	25.025	13.674
III.	4	Inne dochody	447	21	400	*47*
IV.	5	Rozmaite nieprzewidziane	535	74	100	*436*
		Suma dochodów własnych .	19.334	20	32.525	13.674 } *483* }
—	—	**Dotacya z funduszu krajowego** . . .	32.669	84	32.074	*596*
		Suma wszystkich dochodów .	52.004	04	64.599	13.674 } *1.079* } — 12.595

Wydatki. 9. Krajowa średnia szkoła rolnicza w Czernichowie.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	W porównaniu z kwotą prelimi-nowaną okazują się wydatki *większe* mniejsze zł.
		Wydatki.				
I.		**Płace nauczycieli.**				
	1	Dyrektor, płaca z dodatkami	2.720	—	2.720	—
	2	Kapelan i katecheta, oraz docent jednego z przedmiotów ogólnie kształcących, płaca z dodatkiem aktywalnym	1.660	—	1.660	—
	3	8 profesorów fachowych, płace z dodatkami .	14.442	50	15.080	638
	4	Docent weterynaryi	400	—	800	400
	5	„ leśnictwa	400	—	400	—
	6	„ sadownictwa i warzywnictwa, oraz chmielarstwa i uprawy wikli . . .	200	—	200	—
	7	Nauczyciel-instruktor do robót praktycznych, płaca z dodatkami	940	—	940	—
	8	Prefekt internatu, zarazem nauczyciel gimnastyki, płaca z emolumentami	1.170	—	1.170	
	—	Zastępstwo chorego profesora, ...	399	96	—	*400*
		Suma rubryki I. .	22.332	46	22.970	1.038 *400* — 638
II.		**Płace urzędników administracyjnych etatowych.**				
	9	Kasyer, zarazem rachmistrz, płaca . . .	1.200	—	1.200	—
	10	Pisarz dyrekcyi	350	—	600	250
		Suma rubryki II. .	1.550	—	1.800	— 250
III		**Płace funkcyonaryuszów nieetatowych.**				
	11	Lekarz zakładowy, płaca i opał . .	550	—	550	—
	12	Ogrodnik, płaca i dodatki pięcioletnie . . .	600		600	—
	13	Pomocnik ogrodnika, płaca i wikt . . .	404	29	410	6
		Suma rubryki III. .	1.554	29	1.560	— 6
IV.		**Koszta utrzymania służby szkolnej.**				
	14	Służba wyższa: *a*) Tercyan szkoły, zarazem woźny *b*) Portyer, bramy zakładowej . *c*) Stróż nocny . . . . } płace z emolumentami	1.050	—	1.050	—
	15	Służba niższa: *a*) Służący przy laboratoryum chemii *b*) 3 chłopców przy muzeach, zbiorach i salach wykładowych . *c*) stróż domowy . . . } płace i wikt	814	88	840	25
		Suma rubryki IV. .	1.864	88	1.890	— 25

Wydatki. 9. Krajowa średnia szkoła rolnicza w Czernichowie.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1898 zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wydatki mniejsze *większe* zł.
V.		**Emerytury i zaopatrzenia.**				
	16	Dr. Prażmowski Adam, b. profesor, emerytura .	645	—	645	—
	—	Piotrowski Mieczysław „ „ .	488	02	—	*488*
	—	Dr. Stefczyk Franciszek „ „ .	214	65	—	*215*
		Suma rubryki V. .	1.347	67	645	+ *703*
VI.		**Koszta administracyjne.**				
	17	Zarząd:				
		a) pomoc kancelaryjna dla kuratoryi szkoły .	200	—	200	—
		b) potrzeby kancelaryjne szkoły . . .	150	—	150	—
		c) druki i inseraty	107	04	100	*7*
		d) portorya i przesyłki	148	50	150	—
		e) koszta podróży w interesach zakładu i przywóz środków naukowych	428	49	450	22
		f) koszta przyjazdu docenta weterynaryi . .	150	—	150	—
	18	Opał w gmachu szkolnym i internacie .	1.398	53	1.600	201
	19	Oświetlenie „ „ „ . .	755	37	1.000	245
	20	Utrzymanie budynków i ogrodzeń . . .	3.703	35	1.500	*2.203*
	21	Pokrycie dachu i sporządzenie nowych schodów do piwnicy w domu profesorów, zwanym „Leśniczówką", **nadzwyczajne** . .	**188**	—	**188**	—
	22	Zabezpieczenie budynków i zbiorów . . .	350	97	500	149
	23	Najem pomieszkań dla funkcyonaryuszów szkoły .	725	—	900	175
	24	Płaca kominiarza	180	—	180	—
	25	Sprzęty i ruchomości	142	93	150	7
	26	Koszta lustracyi zakładu	282	03	300	18
	27	Koszta nabożeństwa	127	26	120	*7*
	28	Na aptekę	200	—	200	—
	29	Utrzymanie dziedzińców	146	36	150	4
		Razem { zwyczajne .	9.195	83	7.800	*2.217* / 821
		Razem { **nadzwyczajne** .	**188**	—	**188**	—
		Suma rubryki VI. .	9.383	83	7.988	*2.217* / 821
						+ *1.396*
VII.		**Utrzymanie uczniów.**				
	30	Żywność	7.307	38	16.800	9.493
	31	Pranie	509		746	237
	32	Służba internatu:				
		a) chłopcy do obsługi uczniów } płace i wikt *b*) palacz do obsługi kaloryferów } płace i wikt	1.002	39	1.080	78
	33	Sprzęty:				
		a) do sal sypialnych . . . . } *b*) „ infirmeryi . . . . . } . . *c*) „ sali rekreacyjnej i gimnastycznej }	151	89	155	3
	34	Odzież	446	97	4.200	3.753
	35	Pościel	147	75	200	5[illegible]
		Suma rubryki VII .	9.565	38	23.181	--13.61[illegible]

Wydatki. 9. Krajowa średnia szkoła rolnicza w Czernichowie.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie.	Wydatki z roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wydatki mniejsze *większe* zł.
VIII.		**Potrzeby naukowe.**				
	36	Eksperymenta przy wykładach	218	18	315	97
	37	Zbiory i muzea	1.085	80	1.150	64
	38	Laboratorya	925	67	1.000	74
	39	Biblioteka:				
		a) przykupno dzieł . .				
		b) oprawa książek	600	—	600	—
		c) czasopisma naukowe i polityczne				
	40	Utrzymanie i uzupełnienie ogrodu pomologicznego i warzywnego	394	69	400	5
	41	Ogród botaniczny	92	34	100	8
	42	Utrzymanie pola doświadczalnego . .	147	17	150	3
	43	Wycieczki naukowe uczniów z profesorami . . .	327	89	500	172
		Suma rubryki VIII .	3.791	74	4.215	— 423
IX.		**Rozmaite.**				
	44	Utrzymanie ochotniczej straży ogniowej . .	—	—	100	100
	45	Nieprzewidziane	613	79	250	*364*
		Suma rubryki IX. .	613	79	350	*364* 100
						+ *264*

Uzasadnienie różnic.

Do *rubr. I. poz. 3. Wydatek mniejszy* o 638 zł. z powodu spensyonowania Dra Franciszka Stefczyka od dnia 15. września 1898 i nieobsadzenia tej posady do końca roku 1898, a profesora Mieczysława Piotrowskiego od dnia 1. lipca 1898 i zamianowania na jego miejsce Karola Malsburga z mniejszymi poborami. (LW. 21.465|98, LW. 36.737|98. LW. 36.750|98).

" " *I. poz. 4. Wydatek mniejszy* o 400 zł. wskutek nieobsadzenia w roku 1898 posady po zmarłym docencie weterynaryi Drze Walentowiczu, po którym objął wykłady weterynarz krajowy Sochaniewicz za wynagrodzeniem w kwocie 100 zł. tytułem jednorazowego nadzw. dodatku do pobieranego ryczałtu na koszta podróży. Nadto wypłacono z tej pozycyi kwotę 300 zł. Janowi Skucińskiemu, który w miejsce p. Sochaniewicza udzielał nauki weterynaryi w szkole rolniczej w Horodence. (LW. 37.594|98 i LW. 48.001|98).

" " *I. „Zastępstwo chorego profesora". Wydatek* w kwocie 400 zł. budżetem *nieprzewidziany*, wypłacony Karolowi Malsburgowi, docentowi szkoły dublańskiej, za zastępstwo chorego profesora Piotrowskiego do czasu spensyonowania go, t. j. do 30. czerwca 1898 (LW. 81.442|97).

Przyznane p. Malsburgowi oprócz powyższego wynagrodzenia dyety na czas zastępstwa w kwocie 364 zł. — zarachowano na rubr. IX. poz. 45.

9. Krajowa średnia szkoła rolnicza w Czernichowie.

Do rubr. *II. poz. 10. Wydatek mniejszy* o 250 zł. wskutek *intercalare.*

„ „ *III. poz. 13. Wydatek mniejszy* o 6 zł, gdyż pobierany z Bazaru kółka rolniczego wikt dla tego funkcyonaryusza kosztował nieco mniej.

„ „ *IV. poz. 15. Wydatek mniejszy* o 25 zł. stosownie do wysokości wypłaconych zasług.

„ „ *V. Wydatki większe* o 703 zł z powodu wypłacenia emerytur spensyonowanych po myśli statutu emerytalnego profesorów Mieczysława Piotrowskiego i Dra Franciszka Stefczyka, pierwszego od dnia 1. lipca 1898, a drugiego od dnia 15. września 1898. (LW. 36.750|98 i LW. 21.465|98).

„ „ *VI. poz. 17. Wydatki* ogółem *mniejsze* o 15 zł. wedle rzeczywistej potrzeby w tym roku. — Odnośnie do poz. f) zauważa się, że z powodu śmierci docenta weterynaryi — na koszta jego przyjazdów do zakładu nic nie wydano; natomiast zakupiono z tego kredytu tablice demonstracyjne dla nauki weterynaryi (LW. 79.054|98).

„ „ *VI. poz. 18. i 19. Zaoszczędzono* w tych pozycyach ogółem 446 zł., gdyż wskutek małej ilości uczniów nie zachodziła potrzeba opalania i oświetlania wszystkich sal wykładowych i sypialnych.

„ „ *VI. poz. 20. Wydatek większy* o 2.203 zł., poniesiony na wprowadzenie zmian w urządzeniu internatu i poczynienie na całem obejściu zakładowem pewnych przeróbek niezbędnych dla utrzymania ścisłego internatu (LW. 17 536|98).

„ „ *VI. poz. 22, Wydatek mniejszy* o 149 zł., stosownie do wysokości premii asekuracyjnej i przypadających na ten rok dywidend.

„ „ *VI. poz. 23. Wydatek mniejszy* o 175 zł., gdyż nauczycielowi-instruktorowi do robót praktycznych wyznaczono od 1. lipca 1898 mieszkanie w budynku zakładowym.

„ „ *VI. poz. 25. Wydatek mniejszy* o 7 zł.
„ „ *VI. poz. 26. Wydatek mniejszy* o 18 zł.
„ „ *VI. poz 27. Wydatek większy* o 7 zł.
„ „ *VI. poz. 29. Wydatek mniejszy* o 4 zł.
} wedle potrzeby w tym roku.

„ „ *VII. Wydatki* ogółem *mniejsze* o 13 616 zł. W roku 1898 preliminowano koszta utrzymania dla 70 uczniów. Wskutek zajść, jakie miały miejsce w roku 1898, zamknięto czasowo naukę w szkole na przeciąg 6 tygodni, t. j. od 4. marca do włącznie 17. kwietnia, a od otwarcia szkoły z dniem 18. kwietnia do końca roku 1898 przeciętna ilość uczniów wynosiła tylko 26, co wpłynęło na zmniejszenie wydatków o powyższą kwotę.

„ „ *VIII. Wydatki* ogółem *mniejsze* o 423 zł. stosownie do mniejszej ilości, uczniów a zatem i rzeczywistej potrzeby w tym roku.

„ „ *IX. poz. 44. Wydatku nie było* z powodu rozwiązania ochotniczej straży pożarnej.

„ „ *IX. poz. 45. Wydatek większy* o 364 zł., poniesiony na wypłatę dyet Karola Malsburga docenta szkoły dublańskiej, który zastępywał chorego profesora Piotrowskiego od, 1. stycznia do końca czerwca 1898. (Obacz uzasadnienie różnicy do rubr. I. poz. „Zastępstwo chorego profesora").

Dochody. 9. Krajowa średnia szkoła rolnicza w Czernichowie.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody mniejsze *większe* zł.
		DOCHODY.				
I.		**Subwencye.**				
	1	Z c. k. Skarbu Państwa na potrzeby szkoły .	7.000	—	7.000	—
II.		**Opłaty od uczniów.**				
	2	Opłaty na utrzymanie	9.501	25	22.400	12.899
	3	Czesne	1.850	—	2.625	775
		Suma rubryki II. .	11.351	25	25.025	—13.674
III.		**Inne dochody.**				
	4	Ze sprzedaży płodów z ogrodów . . .	447	21	400	+ *47*
IV.	5	**Rozmaite nieprzewidziane**	535	74	100	+ *436*
—	—	**Dotacya z funduszu krajowego** . . .	32.669	84	32.074	+ *596*

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. II. Dochody ogółem *mniejsze* o 13.674 zł. wedle rzeczywistego wpływu od mniejszej ilości uczniów. (Obacz wyjaśnienie do rubr. VII. wydatków).

„ „ *III. Dochody większe* o 47 zł., uzyskane ze sprzedaży drzewek owocowych.

„ „ *IV. Dochody większe* o 436 zł. z tytułu zwrotu zaliczek z lat ubiegłych, oraz czynszu od Bazaru kółka rolniczego za dzierżawę naczyń i sprzętów w r. 1898.

„Dotacya z funduszu krajowego“, *większa* o 596 zł. w miarę potrzeby pokrycia niedoboru i o tę też kwotę ogólny wynik *niekorzystniejszy* jest od budżetu.

9. Krajowa średnia szkoła rolnicza w Czernichowie.

Wykaz należytości z końcem roku 1898.

Liczba rub. budżetu	Liczba poz. budżetu	Poszczególnienie	Pozostałe należytości: czynne, z lat ubiegłych		czynne, z roku bieżącego		bierne, z lat ubiegłych		bierne, z roku bieżącego	
		WYDATKI.								
VI.	17*d*	Zwroty za telegramy .	22	55	—	—				
VII.	30	Zwroty za żywność .	7	20	—	—				
IX	45	Rozmaite . . .	11	45	—	—				
		DOCHODY.								
II.	2	Opłaty od uczniów .	—	—	268	75				
		Razem .	41	20	268	75	—	—	—	—
		Czysty stan czynny	—	—	309	95				

LW. 26.613|1899.

10. Folwark w Czernichowie.

Liczba budżetu: rubryki	Liczba budżetu: pozycyi	SUMARYUSZ	Wynikłości w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wynikłości mniejsze *większe* zł.
		Wydatki.				
I.	1-13	Wydatki na gospodarstwo { zwyczajne .	3.238	32	3.490	251
		{ **nadzwyczajne** .	**973**	**19**	**1.016**	43
II.	14-16	Las i plantacye wikła	1.205	35	1.180	*25*
III.	17	Utrzymanie brzegów Wisły	169	89	170	--
IV.	18	Podatki i daniny	429	67	600	170
V.	19	Spłata kapitałów i odsetek dłużnych . . .	303	51	304	—
VI.	20	Rozmaite nieprzewidziane	250	29	200	*50*
						421
		Razem { zwyczajne .	5.597	03	5.944	*75*
		{ **nadzwyczajne** .	**973**	**19**	**1.016**	43
						464
		Suma wydatków .	6.570	22	6.960	*75*
—	—	Nadwyżka dochodów	2.214	69	860	*1.354*
						1.429
		Suma wszystkich wydatków .	8.784	91	7.820	464
						+ *965*
		Dochody				
I.	1-5	Z gospodarstwa	4 352	15	3.450	*902*
II.	6, 7	Z lasu i wikła , ...	3.680	02	3.700	20
III.	8	Z pieca wapiennego	550	—	550	—
IV.	9	Z dzierżaw	50	—	50	—
V.	10, 11	Lądowe i olborne	83	—	70	*13*
—	—	Rozmaite	69	74	...	*70*
						985
		Suma dochodów .	8.784	91	7.820	20
						+ *965*

Wydatki. 10. Folwark w Czernichowie.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się dochody mniejsze *większe* zł.
		Wydatki.				
I.		**Wydatki na gospodarstwo.**				
	1	Płace i zasługi: a) Nauczyciel-instruktor za administracyę folwarkiem . . 200 zł. — ct. b) służba folwarczna (zasługa i ordynarya) . . . . 1.181 „ 66 „	1.381	66	1.400	18
	2	Najem robotnika: a) do gospodarstwa folwarcznego . *zwycz.* 634 zł. 79 ct. *nadzwycz.* — zł. — ct. b) do chmielarni: α) zawiadowca chmielarni . . 50 „ — „ — „ — „ β) roboty przy chmielarni . . 149 „ 97 „ 149 „ 94 „				
		Suma pozycyi 2. zwyczajne . .	834	76	800	*35*
		Suma pozycyi 2. **nadzwyczajne** .	**149**	**94**	**150**	—
	3	Dokupno i zmiana nasienia	146	74	200	53
	4	„ nawozów dopełniających . . .	55	58	200	144
	5	„ słomy i karmy	451	54	400	*51*
	5	„ pary koni, **nadzwyczajne** . . .	**357**	**25**	**400**	43
	7	Inwentarz użytkowy (naprawa uprzęży) . .	14	12	100	86
	8	Utrzymanie budynków folwarcznych zwyczajne .	119	96	100	*20*
		Utrzymanie budynków folwarcznych **nadzwyczajne**	**116**	—	**116**	—
	9	Naprawa narzędzi i sprzętów	100	—	100	—
	10	Drenowanie pól, zwanych „Stawisko", **nadzwycz.**	**350**	—	**350**	—
	11	Utrzymanie rowów	92	30	100	8
	12	Zabezpieczenie od pożaru i gradobicia . .	21	90	50	28
	13	Światło i smarowidło	19	76	40	20
		Razem zwyczajne .	3.238	32	3.490	357 *106*
		Razem **nadzwyczajne** .	**973**	**19**	**1.016**	43
		Suma rubryki I .	4.211	51	4.506	400 *106* — 294
II.		**Las i plantacya wikla.**				
	14	Służba, roboty i zalesienie	705	37	680	*25*
	15	Utrzymanie wikli, uzupełnienie plantacyi . .	249	98	250	—
	16	Wynagrodzenie ogrodnika	250	—	250	—
		Suma rubryki II.	1.205	35	1.180	+ *25*
III.	17	**Utrzymanie brzegów Wisły**	169	89	170	—
IV.	18	**Podatki i daniny**	429	67	600	— 170

Wydatki.

10. Folwark w Czernichowie.

Liczba budżetu rubryki	Liczba budżetu pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wydatki mniejsze *większe* zł.
V.		**Spłata kapitałów i odsetek dłużnych.**				
	19	Bankowi krajowemu we Lwowie IV. i V. rata wraz z 4% odsetkami od pożyczki 13 000 korom .	303	51	304	—
VI.	20	**Rozmaite nieprzewidziane**	250	29	200	+ *50*
—	—	**Nadwyżka dochodów**	2.214	69	860	+ *1.354*

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. I. poz. 4. Wydatek mniejszy o 18 zł. z powodu zmniejszenia służby w zredukowanej oborze trzody chlewnej.

„ „ *I. poz. 2. Wydatek większy* o 35 zł., niedający się ściśle obliczyć, jako zależny od wysokości wynagrodzenia robotnika przynajmywanego.

„ „ *I. poz. 3. Wydatek mniejszy* o 53 zł. wedle potrzeby.

„ „ *I. poz. 4. Wydatek mniejszy* o 144 zł. z powodu obfitszej produkcyi własnego obornika.

„ „ *I. poz. 5. Wydatek większy* o 51 zł. wedle rzeczywistej potrzeby w tym roku.

„ „ *I. poz. 6. Wydatek mniejszy* o 43 zł. stosownie do kosztów zakupna 1 pary koni.

„ „ *I. poz. 7. Wydatek mniejszy* o 86 zł., gdyż w tym roku nie zachodziła potrzeba znaczniejszej naprawy uprzęży.

„ „ *I. poz. 8. Wydatek* zwyczajny *większy* o 20 zł., spowodowany kosztami desinfekcyi krowiarni.

„ „ *I. poz. 11. i 13. Wydatki* ogółem *mniejsze* o 28 zł. wedle potrzeby.

„ „ *I. poz. 12. Wydatek mniejszy* o 28 zł. zależny od wysokości premii asekuracyjnej. i przypadającej dywidendy.

„ „ *II. poz. 14. Wydatek większy* o 14 zł., spowodowany uprzątnięciem powalonych burzą drzew, jest w zupełności pokryty większym dochodem ze sprzedaży drzewa. (Obacz rubr. II. poz. 6. dochodów).

„ „ *IV. Wydatek mniejszy* o 170 zł. stosownie do wymiaru c. k. Urzędu podatkowego i wysokości opłacanych datków konkurencyjnych.

„ „ *V.* Z pożyczki zaciągniętej w pierwotnej kwocie 6.500 zł. (13.000 koron) pozostała z końcem r. 1898 niespłacona reszta w kwocie 6.430 zł. $64\frac{1}{2}$ ct

„ „ *VI. Wydatek większy* o 50 zł., spowodowany niepreliminowanymi kosztami nakładu druków na raporty i rejestry gospodarskie.

„*Nadwyżka dochodów*“ *większa* o 1.354 zł., a to: wydatki mniejsze o 389 zł., dochody większe o 965 zł., wynik zatem ogólny *korzystniejszy* od budżetu o kwotę, jak wyżej **1.354 zł.**

Dochody. 10. Folwark w Czernichowie.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyj budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się dochody mniejsze większe zł.
		Dochody.				
I.		**Z gospodarstwa.**				
	1	Ze sprzedaży płodów rolnych i chmielarni	1.850	09	1.200	*650*
	2	Ze sprzedaży płodów zwierzęcych: *a*) krowiarnia . . . . 1.027 zł 38 ct. *b*) nierogacizna . . . 394 „ 08 .	1.421	46	1.400	*21*
	3	Z wynajętych ról i pastwisk	570	50	500	*71*
	4	Za wynajęte konie	510	10	300	*210*
	5	Za nawóz stajenny do ogrodów	-	—	50	50
		Suma rubryki I .	4.352	15	3.450	*952* 50 + *902*
II.		**Z lasu i wikla.**				
	6	Ze sprzedaży drzewa opałowego i budulcowego .	1.312	55	1.200	*113*
	7	Z wikla i trawy wśród wikla	2.367	47	2.500	133
		Suma rubryki II. .	3.680	02	3.700	133 *113* — 20
III.	8	**Z pieca wapiennego**	550	—	550	—
IV.		**Z dzierżaw.**				
	9	Z budynków jarmarcznych	50	—	50	—
V.		**Lądowe i olborne.**				
	10	Z lądowego	-	—	10	10
	11	Olborne za łamanie kamienia	83		60	*23*
		Suma rubryki V. .	83	—	70	*23* 10 + *13*
—	—	**Rozmaite nieprzewidziane**	69	74	—	+ *70*

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. I. poz. 1. Dochód większy o 650 zł. wskutek pomyślnego wyniku gospodarstwa w r. 1898, oraz korzystnych cen targowych.

„ „ *I. poz. 2.* Z krowiarni *dochód mniejszy* o 172 zł. 62 ct. z powodu epidemicznie grasującego w r. 1898 poronienia i mniejszej wskutek tego mleczności krów, oraz z powodu straty 9 cieląt; co do nierogacizny zaś *dochód większy* o 194 zł. 08 ct., uzyskany ze sprzedaży całego przychowku, celem zmniejszenia obory.
Różnica tych pozycyj stanowi *dochód większy* o 21 zł. 46 ct.

„ „ *I. poz. 3. Dochód większy* o 71 zł., ponieważ łąkę kłokoszyńską wydzierżawiono w tym roku pojedyńczemi parcelami, co wpłynęło na uzyskanie wyższego czynszu.

10. Folwark w Czernichowie.

Do rubr. I. poz. 4. Doohód większy o 210 zł. wedle rzeczywistych wpływów.
" " *I. poz. 5.* Dochodu nie było żadnego, gdyż nawóz stajenny do ogrodu zastąpiono sprowadzonym kompostem.
" " *II. poz. 6. Dochód większy* o 113 zł. ze sprzedaży większej ilości materyału budulcowego wyrobionego z drzew przez burzę powalonych.
" " *II poz. 7. Dochód mniejszy* o 133 zł. z powodu przyjęcia dozorcy do plantacyi wikla, któremu z tej pozycyi przyznano wynagrodzenie o rocznych 150 zł. (LW. 10.901|98).
" " *V. poz. 10.* Nie było dochodu.
" " *V. poz 11. Dochód większy* o 23 zł. stosownie do ilości wyłamanego kamienia.
„Rozmaite“ Dochód budżetem *nieprzewidziany* ze sprzedaży materyałów ze spalonej karczmy, oraz z czynszu dzierżawnego od c. k. Starostwa za prawo rybołowstwa w Kłokoszynie i Czernichowie.

Wykaz należytości z końcem roku 1898.

Liczba budżetu: rubryki	Liczba budżetu: pozycyi	Poszczególnienie	Należytości: czynne: z lat ubiegłych zł.	ct.	z roku bieżącego zł.	ct.	bierne: z lat ubiegłych zł.	ct.	z roku bieżącego zł.	ct.
		Wydatki.								
IV.	18	Prestacya drogowa . .	—	—	—	—	—	—	2	40
V.	19	Bankowi krajowemu we Lwowie spłata pożyczki	—	—	—	—	6.430	64½	—	—
							6.430	64½	2	40
		Czysty stan czynny							6.433	04½

LW. 27.828|1899.

Wydatki. 11. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Horodence.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze *większe* zł.
		Wydatki.				
I.		**Płace nauczycieli.**				
	1	Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik, płaca i dodatek aktywalny	1.299	92	1.440	140
	2	Nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych, płaca i dodatek aktywalny	1.099	92	1.100	—
	3	Instruktor do robót ręcznych i dozorca uczniów, płaca	600	—	600	—
	4	Nauczyciel do nauk elementarnych, płaca i dodatek aktywalny	549	96	550	—
	5	Katecheta obrz. łać i gr. kat.	300	—	300	—
		Suma rubryki I. .	3.849	80	3.990	— 140
II.		**Koszta administracyi.**				
	6	Zarząd: *a)* pomoc kancelaryjna . 120 zł. — ct.; *b)* koszta kancelaryjne . 88 „ 51 „; *c)* sługa szkolny i stróż nocny 311 „ 50 „	520	01	520	—
	7	Opał	694	58	700	6
	8	Oświetlenie	154	03	150	*4*
	9	*a)* Utrzymanie budynków { zwyczajne . . .	253	73	300	46
		a) Utrzymanie budynków { **nadzwyczajne** . .	**1.100**	—	**1.100**	—
		b) Budowa suszarni, **nadzwyczajne** . . .	**764**	**91**	**813**	48
	10	Sprzęty i ruchomości	146	86	150	3
	11	Utrzymanie koni do posług administracyjnych .	398	40	400	2
	12	Podatek od gruntu szkolnego	25	78	30	4
		Razem { zwyczajne .	2.193	39	2.250	61 / *4*
		Razem { **nadzwyczajne** .	**1.864**	**91**	**1.913**	48
		Suma rubryki II. .	4.058	30	4.163	109 / *4*
						— 105
III		**Utrzymanie uczniów.**				
	13	Stołowanie	4.633	60	6.000	*210*
	14	Odzież, pościel i pranie	1.576	19		
	15	Lekarz, i apteka	187	71	150	*38*
	16	Uczeń praktykant	37	50	150	113
		Suma rubryki III. .	6.435	—	6.300	*248* / 113
						+ *135*
		Do przeniesienia { zwyczajne .	12.478	19	12.540	314 / *252*
		Do przeniesienia { **nadzwyczajne** .	**1.864**	**91**	**1.913**	48

Wydatki. 11. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Horodence.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wydatki mniejsze *większe* zł.
		Z przeniesienia { zwyczajne .	12.478	19	12.540	314
						252
		Z przeniesienia { **nadzwyczajne** .	**1.864**	**91**	**1.913**	48
IV.		**Potrzeby naukowe.**				
	17	Przybory do nauki i pisania dla uczniów (książki, papier, zeszyty i t. p.	121	55	120	
	18	Środki naukowe: *a)* modele, maszyny, narzędzia i inne przyrządy do demonstracyi . . . 143 zł. 98 ct. *b)* biblioteka i czytelnia . . 78 „ 40 „ *c)* ogród szkolny (nasiona, okazy roślin, nawozy i t. p.) . . 99 „ 5. „	321	91	330	8
	19	Ogródki doświadczalne do uprawy tytoniu . .	16	70	20	3
	20	Wycieczki z uczniami	10	—	50	40
		Suma rubryki IV. .	470	16	520	51
						1
						— 50
V.		**Kursy specyalne.**				
	21	Kurs ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej . .	50	—	50	—
	22	„ mleczarstwa	34	81	50	15
	23	„ uprawy tytoniu	—	—	60	60
		Suma rubryki V.	84	81	160	— 75
VI.	24	**Rozmaite nieprzewidziane**	48	47	50	— 1
		Razem { zwyczajne .	13.081	63	13.270	441
						253
		Razem { **nadzwyczajne** .	**1.864**	**91**	**1.913**	48
		Suma wydatków . .	14.946	54	15.183	489
						253
						— 236

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. I. poz. 1. Wydatek mniejszy o 140 zł., gdyż kierownika zastępował w roku 1898 nauczyciel pomocniczy z mniejszymi poborami (LW. 49.919|97).

„ „ *II. Wydatki* ogółem *mniejsze* o 105 zł. wedle rzeczywistej potrzeby w tym roku.

11. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Horodence.

Do rubr. III. poz. 13. i 14. Wydatki większe o 210 zł., gdyż preliminowano koszta utrzymania 46 uczniów, a było ich w roku 1898 przeciętnie 44. Przekroczenie to znajduje zresztą zupełne pokrycie w dochodach rubryki II, które większe są od preliminowanych o 225 zł.

„ „ *III. poz. 15. Wydatek większy* o 38 zł., spowodowany wybuchem chorób zakaźnych.

„ „ *III. poz. 16. Wydatek mniejszy* o 113 zł. wskutek *intercalare*.

„ „ *IV. i V. Wydatki* ogółem *mniejsze* o 125 zł. w zastosowaniu do rzeczywistych potrzeb w tym roku.

Dochody.

Liczba budżetu: rubryki	Liczba budżetu: pozycyi	Poszczególnienie		Dochody w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się dochody mniejsze *większe* zł.
		Dochody.					
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa** . .		3.000	—	3.000	—
II.	2	**Opłaty na utrzymanie uczniów:**					
		a) Rada powiatowa horodeńska .	450 zł.				
		b) Gmina miasta Horodenki . .	100 „				
		c) Uczniowie samopłacący . .	225 „	775	—	550	+ *225*
III.	3	**Dochód z ogrodu szkolnego** i z ogródka doświadczalnego tytoniowego		250	41	120	+ *131*
—	—	**Dochody rozmaite**		10		–	+ *10*
		Razem .		4.035	41	3.670	*366*
—	—	**Dotacya z funduszu krajowego** . . .		10.911	13	11.513	602
		Suma dochodów		14.946	54	15.183	602 / *366* / — 236

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. II. Dochód większy o 225 zł., uzyskany z niepreliminowanych opłat od uczniów samopłacących. (Obacz wyjaśnienie do rubr. III. poz. 13. i 14. wydatków).

„ „ *III. Dochód większy* o 131 zł. wskutek większych nakładów w ubiegłych latach, a stąd i pomyślniejszych zbiorów.

11. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Horodence.

„*Dochody rozmaite*“. *Dochód niepreliminowany* uzyskany ze zwrotu zaliczki na płacę, udzielonej w latach ubiegłych.

„*Dotacya z funduszu krajowego*“. *Wynikłość mniejsza* o 602 zł. w miarę potrzeby pokrycia niedoboru.

Wykaz należytości z końcem roku 1898.

Stan czynny.	
Należytości czynne z lat ubiegłych. Opłaty na utrzymanie uczniów (rubr. II. doch.)	250 zł.
Stan bierny	— „
Czysty stan czynny . . .	250 zł

Wartość realności zarachowana przy funduszu krajowym.

LW. 19.627 1899.

Wydatki. 12. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Jagielnicy.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze większe zł.
		Wydatki.				
I.		**Płace nauczycieli.**				
	1	Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik, płaca z dodatkami	1.940	—	1.940	—
	2	Nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych płaca z dodatkami	1.300	—	1.300	—
	3	Instruktor do robót ręcznych i dozorca uczniów, płaca i dodatek na wikt	600	—	600	—
	4	Nauczyciel do nauk elementarnych, płaca i dodatek aktywalny	550	—	550	—
	5	Katecheta obrz. łać. i gr. kat.	200	—	200	—
		Suma rubryki I. .	4.590	—	4.590	—
II.		**Koszta administracyi.**				
	6	Zarząd: *a)* pomoc kancelaryjna 120 zł. — ct. *b)* koszta kancelaryjne, inseraty druki i portorya . . . 36 zł. 79 ct. *c)* sługa szkolny i stróż nocny . 254 „ — „	410	79	520	109
	7	Opał	600	—	600	—
	8	Oświetlenie	71	$74^1/_2$	100	28
	9	Utrzymanie budynków	357	$07^1/_2$	350	*7*
	10	Sprzęty i ruchomości	196	69	200	4
		Suma rubryki II. .	1.636	30	1.770	141 / *7* / — 134
III.		**Utrzymanie uczniów.**				
	11	Stołowanie	3.031	10	5.550 (11–12)	932
	12	Odzież, pościel i pranie	1.587	$26^1/_2$		
	13	Lekarz i apteka	212	66	200	*13*
		Suma rubryki III. .	4.831	$02^1/_2$	5.750	932 / *13* / — 919
		Do przeniesienia . .	11.057	$32^1/_2$	12.110	1.073 / *20*

Wydatki. 12. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Jagielnicy.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wydatki mniejsze *większe* zł.
		Z przeniesienia . .	11.057	32½	12.110	1.073 *20*
IV.		**Potrzeby naukowe.**				
	14	Przybory do nauki i pisania dla uczniów (papiery, zeszyty, książki i t. p.	68	64½	100	31
	15	Środki naukowe: *a)* modele, maszyny, narzędzia i inne przyrządy do demonstracyi i ćwiczeń praktycznych . . . 150 zł. 12 ct. *b)* biblioteka i czytelnia . 98 „ 70½ „ *c)* ogród szkolny . . . 32 „ 63 „	281	45½	270	*12*
	16	Ogródki doświadczalne do uprawy tytoniu . .	—	—	20	20
	17	Wycieczki z uczniami	19	40	50	31
		Suma rubryki IV. .	369	50	440	82 *12* — 70
V.		**Kursy specyalne.**				
	18	Kurs ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej . .	50	—	50	—
	19	Kurs mleczarstwa	—	—	50	50
	20	„ uprawy i suszenia tytoniu . . .	100	—	100	—
		Suma rubryki V. . .	150	—	200	— 50
VI.	21	**Gospodarstwo:** *a)* Wydatki na gospodarstwo . . 3.531 zł. *b)* Czynsz dzierżawny za grunta odstąpione szkole przez skarb jagielnicki . . . . . . 50 „	3.581	—	1.600	*1.981*
VII.	22	**Rozmaite nieprzewidziane**	64	64	50	*14*
		Suma wydatków .	15.222	46½	14.400	*2.027* 1.205 + *822*

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. II. Wydatki w ogóle *mniejsze* o 134 zł. wedle rzeczywistej potrzeby w tym roku.

„ „ *III. poz. 11. i 12. Wydatki mniejsze* o 932 zł., zależne od cen artykułów żywności do kuchni, prowadzonej we własnym zarządzie.

12. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Jagielnicy.

Do rubr. III. poz. 13. Wydatek większy o 13 zł. nie dający się z góry ściśle obliczyć.

„ „ *IV. poz. 14. Wydatek mniejszy* o 31 zł. stosownie do rzeczywistej potrzeby.

„ „ *IV. poz. 15. Wydatki większe* o 12 zł. z powodu zakupna nieco większej ilości krzewów i szczepów do ogrodu szkolnego.

„ „ *IV. poz. 16. Wydatku nie było* w tym roku.

„ „ *IV. poz. 17. Wydatek mniejszy* o 31 zł. wedle potrzeby.

„ „ *V. poz. 19. Wydatku nie było.*

„ „ *VI. Wydatki większe* o 1.981 zł., znajdujące zupełne pokrycie w większych dochodach z gospodarstwa. (Obacz wyjaśnienie do rubr. II. dochodów).

„ „ *VII. Wydatek większy* o 14 zł., spowodowany wypłatą skarbowi jagielnickiemu należytości z lat ubiegłych za 6 ławek szkolnych. (LW. 13.188/98).

Dochody

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się dochody mniejsze *większe* zł.
		Dochody.				
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa** . .	3.000	—	3.000	—
II.	2	**Dochody z gospodarstwa:**				
		a) Dochód z gospodarstwa szkolnego . . . . . 4.917 zł. 38½ ct.				
		b) Zarobek uczniów . . 436 „ 55 „	5.353	93½	2.794	+ *2.560*
—	—	**Rozmaite nieprzewidziane**	125	—	—	+ *125*
		Suma dochodów .	8.478	93½	5.794	*2.685*
—	—	**Dotacya z funduszu krajowego** . . .	6.743	53	8.606	1.863
		Razem . .	15.222	46½	14.400	*2.685* 1.863 + *822*

12. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Jagielnicy.

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. II. Dochody (*większe* od budżetu o 2.560 zł.) wynosiły w tym roku

kwotę	5.353	zł.	93½ ct.
Wydatki (obacz rubr. VI.) — kwotę	3.581	„	— „
zatem *nadwyżka dochodów* . .	1.772	zł.	93½ ct.
a gdy preliminowaną była ta *nadwyżka*, w kwocie . . .	1.194	„	— „
z porównania okazuje się wynik *korzystniejszy* od budżetu o .	578	zł.	93½ ct.

„Rozmaite nieprzewidziane“. Dochód niepreliminowany, uzyskany z opłaty za utrzymanie ucznia Dyczkowskiego w kwocie 75 zł.; resztę dochodu w kwocie 50 zł. stanowi niezużyty przez Dyrekcyę szkoły kredyt na kurs mleczarstwa, przeniesiony w zamknięciu za r. 1897 do rachunku roku 1898.

„Dotacya do funduszu krajowego“. Dochód mniejszy o 1.863 zł. w miarę potrzeby pokrycia niedoboru, a zatem i wynik ogólny *korzystniejszy* o tę kwotę od budżetu.

Stan majątku z końcem roku 1898.

Stan czynny	—	zł. — ct.
Stan bierny	—	„ — „

Wartość gruntów, będących własnością szkoły, wykazano przy funduszu krajowym.

LW. 19.912|1899.

Wydatki. 13. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Kobiernicach.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie.	Wydatki z roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wydatki mniejsze *większe* zł.
		Wydatki.				
I.		**Płace nauczycieli.**				
	1	Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik, płaca i dodatek aktywalny	1.440	—	1.440	—
	2	Nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych, płaca i dodatek aktywalny	1.008	26	1.100	92
	3	Instruktor do robót ręcznych i dozorca uczniów, płaca i dodatek na wikt	600	—	600	—
	4	Nauczyciel do nauk elementarnych, płaca i dodat.	525	01	650	125
	5	Katecheta obrz. łać., płaca i wydatki z powodu nabożeństwa	190	95	200	9
		Suma rubryki I. .	3.764	22	3 990	— 226
II.		**Koszta administracyi.**				
	6	Zarząd: *a)* pomoc kancelaryjna . . 120 zł. — ct. *b)* koszta kancelaryjne, inseraty, druki i portorya . . . 104 „ 36½ „ *c)* sługa szkolny i stróż nocny . 306 „ 17 „	530	53½	520	*11*
	7	Opał	490	45	500	10
	8	Oświetlenie	133	15	120	*13*
	9	*a)* Utrzymanie budynków zwyczajne . .	638	86½	300	*339*
		a) Utrzymanie budynków **nadzwyczajne** .	**300**	—	**300**	—
		b) Postawienie 2 drewutni dla nauczycieli **nadzw.**	**300**	—	**300**	—
	10	Sprzęty i ruchomości . . zwyczajne . .	180	11	100	*80*
		Sprzęty i ruchomości . . **nadzwyczajne** .	**67**	**37**	**100**	33
	11	Utrzymanie koni do posług administracyjnych .	394	55	400	5
						443
		Razem zwyczajne .	2.367	66	1.940	15
		Razem **nadzwyczajne** .	**667**	**37**	**700**	33
						443
		Suma rubryki II. .	3.035	03	2.640	48
						+ *395*
III.		**Utrzymanie uczniów.**				
	12	Stołowanie	4.095	11	5.250	
	13	Odzież, pościel i pranie	1.196	99½		*42*
	14	Lekarz i apteka	166	79	150	*17*
	15	Uczeń praktykant	—	—	150	150
						150
		Suma rubryki III. .	5.458	89½	5.550	*59*
						— 91
						502
		Do przeniesienia zwyczajne .	11.590	77½	11.480	391
		Do przeniesienia **nadzwyczajne** .	**667**	**37**	**700**	33

Wydatki. 13. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Kobiernicach.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wydatki mniejsze *większe* zł.
		Z przeniesienia { zwyczajne .	11.590	77½	11.480	*502* / 391
		Z przeniesienia { **nadzwyczajne** .	**667**	**37**	**700**	33
IV.		**Potrzeby naukowe.**				
	16	Przybory do nauki i pisania dla uczniów . .	91	30	120	29
	17	Środki naukowe:				
		a) modele, maszyny, narzędzia i inne przyrządy do demonstracyi i ćwiczeń praktycznych . . . . 168 zł. 61 ct.				
		b) biblioteka i czytelnia . . 127 „ 46 „				
		c) ogród szkolny . . . 210 „ 18 „	506	25	280	*227*
	18	Wycieczki z uczniami	38	18	50	12
		Suma rubryki IV. .	635	73	450	*227* / 41 / + *186*
V.		**Kursy specyalne.**				
	19	Kurs ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej . .	42	69	50	8
	20	„ mleczarstwa	25	79	50	24
		Suma rubryki V. .	68	48	100	— 32
VI.	21	**Gospodarstwo:**				
		a) Wydatki na gospodarstwo . . 6.122 zł. 66 ct.				
		b) Czynsz dzierżawny:				
		α) za folwark z inwentarzem . . 758 zł. 46 ct.				
		β) za wynajętą ubikacyę 50 „ — „				
		γ) za wynajęte mieszkanie dla służby . 60 „ — „ 868 „ 46 „	6.991	12	4.078	*2.913*
	22	Drenowanie pól, **nadzwyczajne**	**900**	—	**900**	—
		Razem { zwyczajne .	6.991	12	4.078	*2.913*
		Razem { **nadzwyczajne** .	**900**	—	**900**	—
		Suma rubryki VI. .	7.891	12	4.978	+ *2.913*
VII.	23	**Rozmaite nieprzewidziane**	570	74	50	+ *521*
—		**Emerytury:**				
	—	Ziemiański Zygmunt, były nauczyciel, emerytura .	84	—	-	+ *84*
		Razem { zwyczajne .	19.940	84½	16.158	*4.247* / 464
		Razem { **nadzwyczajne** .	**1.567**	**37**	**1.600**	33
		Suma wydatków .	21.508	21½	17.758	*4.247* / 497 / + *3.750*

13. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Kobiernicach.

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. I. poz. 2. Wydatek mniejszy o 92 zł. wskutek *intercalare.*

" " *I. poz. 4. Wydatek mniejszy* o 125 zł. z powodu spensyonowania nauczyciela do nauk elementarnych Zygmunta Ziemiańskiego z dniem 31. sierpnia 1898, a zamianowania na jego miejsce Józefa Zagieczka z mniejszymi poborami od dnia 1. listopada 1898. (LW. 37.521|98 i LW. 44.173|98).

" " *I. poz. 5. Wydatek mniejszy* o 9 zł., gdyż nie było potrzeby wyczerpania całej kwoty preliminowanej na koszta nabożeństwa.

" " *II. poz. 6. Wydatki* stosunkowo nieznacznie *większe* o 11 zł., spowodowane kosztami sprowadzenia sługi szkolnego z Krakowa.

" " *II. poz. 7. Wydatek mniejszy* o 10 zł. wedle potzzeby w tym roku.

" " *II. poz. 8. Wydatek większy* o 13 zł. z powodu zaprowadzenia lamp błyskawicznych w salach wykładowych. (LW. 63.096|98).

" " *II. poz. 9 a). Wydatki* zwyczajne *większe* o 339 zł., spowodowane znaczniejszymi kosztami reparacyi i adaptacyi mieszkań nauczycieli i internatu. Ponieważ część tych robót wykonaną została bez zezwolenia Wydziału krajowego, kosztem 308 zł. 61 ct., przeto kwota ta, wykazana poniżej w należytościach czynnych przypisaną została do zwrotu z płacy ki rownika szkoły (LW. 61.682|98).

" " *II. poz. 10. Wydatki* ogółem *większe* o 47 zł. głównie z powodu niepreliminowanych kosztów reparacyi powozu.

" " *II. poz. 11.* Różnica drobna na korzyść budżetu wedle rzeczywistej potrzeby w roku roku.

" " *II. poz. 12. i 13. Wydatki większe* o 42 zł., spowodowane zakupnem 30 koców zimowych (210 zł.) i dopełnieniem braków w bieliźnie pościelnej (143 zł. 50 ct.)

" " *III. poz. 14. Wydatki większe* o 17 zł. wedle rzeczywistej potrzeby.

" " *III. poz. poz. 15.* Wydatku nie było, gdyż w r. 1898 nie przyjęto ucznia praktykanta.

" " *IV. Wydatki* ogółem *większe* o 186 zł., poniesione na zakupno większej ilości chemikaliów (101 zł. 31 ct), na oprawę książek naukowych i powieściowych, zakupionych w znacznej ilości w roku poprzednim, tudzież na odnowienie walącej się cieplarni.

" " *V. Wydatki* w ogóle *mniejsze* o 32 zł. wedle potrzeby.

" " *VI. poz. 21. Wydatki większe* o 2.913 zł. (Obacz wyjaśnienie do rubryki IV. poz. 4. dochodów).

" " *VII.* W sumie wydatków w kwocie 570 zł. 74 ct. mieszczą się następujące pozycye:

a) Wydatki rozmaite w kwocie 84 zł. 92 ct., na które preliminowano 50 zł., zatem przekroczenie wynosi kwotę 34 zł. 92 ct, a spowodowane zostało uroczystym obchodem stuletniej rocznicy urodzin Mickiewicza, oraz kosztami ogłoszenia konkursu na posadę nauczyciela do nauk elementarnych.

b) Nieprzewidziane budżetem koszta przeniesienia Ludwika Kaweckiego, nauczyciela do nauk fachowych z Kobiernic do Bereźnicy w kwocie 346 zł. 03 ct. i instruktora Jana Remera z Bereźnicy do Kobiernic w kwocie 139 zł. 79 ct. (LW. 50.798|98 i LW. 52.646|98).

Do rubr. „Emerytury". Wydatek niepreliminowany w kwocie 84 zł. z powodu przyznania i wypłaty emerytury nauczycielowi Zygmuntowi Ziemiańskiemu, spensyonowanemu z dniem 31. sierpnia 1898. (LW. 44.777|98).

Dochody. 13. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Kobiernicach.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się dochody mniejsze, większe zł.
		DOCHODY.				
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa** . .	3.000	—	3.000	—
II.	2	**Opłaty na utrzymanie uczniów** . . .	629	74	700	— 70
III.	3	**Dochód z pola i ogrodu szkolnego** . .	56	77½	60	— 3
IV.	4	**Dochody z gospodarstwa**	6.342	—	4.540	*1.802*
		Suma dochodów .	10.028	51½	8.300	*1.802* 73
—	—	**Dotacya z funduszu krajowego** . . .	11.479	70	9.458	*2.021*
		Razem .	21.508	21½	17.758	*3.823* 73
						+ *3.750*

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. II. Dochód mniejszy o 70 zł, gdyż w roku 1898 nie było ucznia z powiatu krakowskiego.

„ „ *III.* Różnica nieznaczna.

„ „ *IV. Dochody* z gospodarstwa *większe* o 1.802 zł., wynosiły ogółem

w r. 1898 kwotę	6.342 zł. — ct.
Wydatki na gospodarstwo (jak rubr. VI. poz. 21) . . .	6.991 „ 12 „
zatem *nadwyżka wydatków*	649 zł. 12 ct.
a gdy preliminowaną była *nadwyżka dochodów* w kwocie . . .	462 „ — „
okazuje się wynik *niekorzystniejszy* od budżetu o	1.111 zł. 12 ct.

Powodem niekorzystnego tego wyniku gospodarstwa były ciągłe słoty w jesieni r. 1897, skutkiem czego nietylko, że uprawa zbóż ozimych na gruntach ilastych, nawet w normalnych warunkach trudnych do uprawy, była niemożliwą, lecz także i zasiewy jare, uskutecznione w roli niedostatecznie przygotowanej, dały wynik lichy. (L.W. 28.075|99).

„Dotacya z funduszu krajowego“. Wynikłość większa o 2.021 zł. w miarę potrzeby pokrycia niedoboru.

13. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Kobiernicach.

Wykaz należytości z końcem roku 1898.

Liczba budżetu rub.	Liczba budżetu poz.	Poszczególnienie	Pozostałe należytości czynne z lat ubiegłych		Pozostałe należytości czynne z roku bieżącego		Pozostałe należytości bierne z lat ubiegłych		Pozostałe należytości bierne z roku bieżącego	
		WYDATKI.								
II.	*9a*	Zwrot od kierownika .	—	—	308	61				
		DOCHODY.								
II.	2	Opłaty na utrzymanie uczniów . . .	225	—	—	—				
		Razem .	225	—	308	61	—	—	—	—
		Czysty stan czynny	—	—	533	61				

LW. 36.882|1899.

Wydatki. 14. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Bereźnicy.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze *większe* zł.
		Wydatki.				
I.		**Płace nauczycieli.**				
	1	Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik, płaca z dodatkiem	1.440	—	1.440	—
	2	Nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych, płaca z dodatkiem	999	95	1.300	300
	3	Instruktor do robót ręcznych i dozorca uczniów, płaca	600	—	600	—
	4	Nauczyciel do nauk elementarnych, płaca z dodat.	513	29	550	37
	5	Katecheta obrz. łać. i gr kat.	295	28	200	*95*
		Suma rubryki I. .	3.848	52	4.090	337 *95*
						— 242
II.		**Koszta administracyjne.**				
	6	Zarząd: *a)* pomoc kancelaryjna . . 120 zł. — ct. *b)* koszta kancelaryjne . . 29 „ 61 „ *c)* sługa szkolny i stróż nocny . 256 „ 40 „	406	01	520	114
	7	Opał	425	29	600	175
	8	Oświetlenie	118	68	120	1
	9	Utrzymanie budynków { zwyczajne . . .	195	72	200	4
		Utrzymanie budynków { **nadzwyczajne** . .	**900**	—	**900**	—
	10	Sprzęty i ruchomości	97	45	100	3
	11	Utrzymanie koni do posług administracyjnych .	342	34	350	8
	12	Asekuracya i podatek	73	51	120	46
		Razem { zwyczajne .	1.659	—	2.010	351
		Razem { **nadzwyczajne** .	**900**	—	**900**	—
		Suma rubryki II. .	2.559	—	2.910	— 351
III.		**Utrzymanie uczniów.**				
	13	Stołowanie	2 983	54	} 4.800	526
	14	Odzież, pościel i pranie	1.290	52		
	15	Lekarz i apteka	92	67	125	32
	16	Uczeń praktykant	47	—	75	28
		Suma rubryki III. .	4.413	73	5.000	— 586
		Do przeniesienia { zwyczajne .	9.921	25	11.100	1.274 *95*
		Do przeniesienia { **nadzwyczajne** .	**900**	—	**900**	—

Wydatki. 14. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Bereźnicy.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze *większe* zł.
		Z przeniesienia { zwyczajne .	9.921	25	11.100	1.274 *95*
		Z przeniesienia { **nadzwyczajne** .	**900**		**900**	—
VI.		**Potrzeby naukowe.**				
	17	Przybory do nauki i pisania dla uczniów (książki, papiery, zeszyty i t. p.)	103	72	120	16
	18	Środki naukowe:				
		a) modele maszyny, narzędzia i inne przyrządy do demonstracyi . 159 zł. 62 ct.				
		b) biblioteka i czytelnia . . 76 „ 68½				
		c) ogród szkolny . . . . 44 „ 34 „	280	64½	280	*1*
	19	Wycieczki z uczniami	58	—	40	*18*
		Suma rubryki IV. .	442	36½	440	*19* 16
						+ 3
V.		**Kursy specyalne.**				
	20	Kurs ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej . .	50	—	50	—
	21	„ mleczarstwa	50		50	—
		Suma rubryki V. .	100	—	100	—
V	22	**Gospodarstwo:**				
		a) Wydatki na gospodarstwo	3.344	45½	1.150	*2.194*
		b) Drenowanie pól, **nadzwyczajne** . . .	**1.800**	—	**1.800**	—
		Razem { zwyczajne .	3.344	45½	1.160	*2.194*
		Razem { **nadzwyczajne** .	**1.800**		**1.800**	—
		Suma rubryki VI.	5.144	45½	2.950	+ *2.194*
VII.	23	**Rozmaite nieprzewidziane**	197	34	50	*147*
—		**Pensye.**				
	—	Cisłowa Eleonora, wdowa po nauczycielu . .	470	—	—	*470*
		Razem { zwyczajne . .	14.475	41	12.840	*2.925* 1.290
		Razem { **nadzwyczajne** .	**2.700**	—	**2 700**	—
		Suma wydatków .	17.175	41	15 540	*2.925* 1.290
						+ *1.635*

14. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Bereźnicy.

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. *I. poz. 2. Wydatek mniejszy* o 300 zł., ponieważ posadę nauczyciela pomocniczego, opróżnioną z końcem maja 1898 wskutek smierci Franciszka Cisły, nadano przeniesionemu z Kobiernic nauczycielowi Ludwikowi Kaweckiemu z wyznaczeniem mniejszych poborów od dnia 1. sierpnia 1898 (LW. 49.919|98).

„ „ *I. poz. 4. Wydatek mniejszy* o 37 zł. wskutek *intercalare.*

„ „ *I. poz. 5. Wydatek większy* o 95 zł. z powodu przyznania katechetom wyższego wynagrodzenia, gdyż jedynie pod tym warunkiem zobowiązali się nadal udzielać nauki religii. (LW. 52.647|98).

„ „ *II. poz. 6. Wydatki* w ogóle *mniejsze* o 114 zł. wedle potrzeby.

„ „ *II. poz. 7. Wydatek mniejszy* o 175 zł. Wskutek zakupna większej ilości drzewa i uskutecznienia dowozu w odpowiedniej porze uzyskano w tym roku niższe ceny, które wpłynęły na mniejszy od prelim·nowanego wydatek.

„ „ *II. poz. 9. Wydatki* zwyczajne *mniejsze* o 4 zł. wedle potrzeby; w *nadzwyczajnych* wydano tylko 637 zł., resztę zaś kredytu w kwocie 263 zł. na postawienie lodowni przeniesiono do rachunku roku 1899. (LW. 80.119|98).

„ „ *II. poz. 10. i 11.* Różnice nieznaczne na korzyść budżetu.

„ „ *II. poz. 12. Wydatek mniejszy* o 46 zł. zależny od wysokości premii asekuracyjnej i wymierzonego przez Władze skarbowe podatku.

„ „ *III. poz. 13. i 14. Wydatki* w ogóle *mniejsze* o 526 zł., zależne od cen artykułów żywności zakupywanych do kuchni, prowadzonej we własnym zarządzie.

„ „ *III. poz. 15. Wydatek mniejszy* o 32 zł. wskutek pomyślnego stanu zdrowotnego uczniów w tym roku.

„ „ *III. poz. 16. Wydatek mniejszy* o 28 zł. wskutek *intercalare.*

„ „ *IV.* Różnica drobna, wedle rzeczywistej potrzeby w tym roku.

„ „ *VI. poz. 22 a). Wydatki większe* o 2.194 zł. Obacz wyjaśnienie do rubr. II. dochodów.

„ „ *VII. Wydatki większe* o 147 zł. w których mieszczą się: koszta zakupna kasy ogniotrwałej za 71 zł. 50 ct. (LW. 70.291|98), jednorazowy zasiłek przyznany Jozefowi Pociejowi, uwolnionemu z posady nauczyciela do nauk elementarnych, w kwocie 50 zł. (LW. 36.521|98), koszta zakupna 3 par gołębi w kwocie 6 zł. (LW. 18.686|98), ogłoszenie konkursu na posadę nauczyciela do nauk elementarnych 5 zł. 67 ct. (LW. 49.660|98), wreszcie koszta leczenia chorego bydła w kwocie 16 zł. 11 zł. Powyższe wydatki wyniosły ogółem 149 zł. 28 ct.

Do rubr. *„Pensye“. Pozycya niebudżetowa.* Na podstawie statutu emerytalnego wypłacono z rocznych 840 zł. kwotę 470 zł. tytułem pensyi dla wdowy i dodatku dla 4-ga dzieci, pozostałych po zmarłym nauczycielu Franciszku Ciśle. (LW. 36.425 98).

Dochody. 14. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Bereźnicy.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się dochody mniejsze *większe* zł.
		Dochody.				
I.		**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa:**				
	1	Subwencya na utrzymanie szkoły . . .	3.000	—	3.000	—
	1 *a*)	„ „ melioracyę gruntów . . .	500	—	—	*500*
		Suma rubryki I. .	3.500	—	3.000	+ *500*
II.	2	**Dochód z gospodarstwa szkolnego** . .	2.822	55 1/2	900	+ *1.922*
		Suma dochodów .	6.322	55 1/2	3.900	*2.422*
—	—	**Dotacya z funduszu krajowego** . . .	10.852	85 1/2	11.640	787
		Razem .	17.175	41	15.540	*2.422* / 787 / + *1.635*

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. I. poz. 1 a. Dochód większy o 500 zł. wskutek uzyskania niepreliminowanej subwencyi od c. k. Rządu na melioracyę gruntów szkolnych. (LW. 59.091|98).

„ „ *II.* Dochody z gospodarstwa wynosiły w r. 1898 — kwotę . . 2.822 zł. 55 1/2 ct.
Wydatki na gospodarstwo (jak rubr. VI. poz. 22 a) — kwotę . . 3.344 „ 45 1/2 „
zatem *nadwyżka wydatków* . . 521 zł. 90 ct
a gdy preliminowano tę *nadwyżkę* w kwocie . . . . . . 250 „ —
okazuje się z porównania *wynik niekorzystniejszy* od budżetu o kwotę . 271 zł. 90 ct.
spowodowany zwapnieniem 9 morgów pola ornego i pola okazowego kosztem 170 zł. (LW. 43.972|98), oraz wydzierżawieniem od skarbu „Podhorce“ pastwiska na Łęgu za 117 zł. 50 ct., gdyż własna produkcya paszy nie wystarczała na wyżywienie inwentarza. (LW. 30.991|98).

„Dotacya z funduszu krajowego“. Wynikłość mniejsza o 787 zł. w miarę potrzeby pokrycia niedoboru.

Wykaz należytości z końcem roku 1898.

Stan czynny . . . . — zł. — ct.
Stan bierny . . . . — „ — „

LW. 19.003|1899.

Wydatki. 15. Krajowa szkoła ogrodnicza w Tarnowie.

Liczba budżetu: rubryki	Liczba budżetu: pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wydatki mniejsze *większe* zł.
		Wydatki.				
I.		**Płace nauczycieli.**				
	1	Nauczyciel fachowy i kierownik, płaca z dodatkami	1.540	—	1.540	—
	2	Nauczyciel fachowy pomocniczy, płaca z dodatkami	1 100	—	1.100	—
	3	Nauczyciel pomocniczy do miernictwa i rysunków, płaca	240	—	240	—
	4	Nauczyciel do nauk elementarnych, płaca z dodatkami	796	66	797	—
	5	Ochmistrz i instruktor, płaca	550	—	600	50
	6	Kapelan i katecheta, płaca i wydatki na nabożeństwo	149	94	200	50
		Suma rubryki I. .	4.376	60	4.477	— 100
II.		**Koszta administracyjne.**				
	7	Zarząd: *a*) pomoc kancelaryjna . . 120 zł. — ct; *b*) koszta kancelaryjne, inseraty, druki i portorya . . . 99 „ 78 „; *c*) sługa szkolny i stróż nocny . 286 „ 50 „	506	28	520	14
	8	Opał ubikacyj szkolnych	376	68	400	23
	9	Oświetlenie	141	38	150	9
	10	Utrzymanie budynków { zwyczajne . . .	231	86	200	*32*
		Utrzymanie budynków { **nadzwyczajne** . .	**527**	**50**	**600**	73
	11	Sprzęty i ruchomości	63	72	100	36
						82
		Razem { zwyczajne .	1.319	92	1.370	*32*
		Razem { **nadzwyczajne** .	**527**	**50**	**600**	73
						155
		Suma rubryki II. .	1.847	42	1.970	*32*
						— 123
III.		**Utrzymanie uczniów.**				
	12	Stołowanie	2.857	58	} 4.125	473
	13	Odzież, pościel i pranie	794	37		
	14	Lekarz i apteka	59	87	120	60
	15	Uczeń praktykant	164	41	240	76
		Suma rubryki III. .	3.876	23	4.485	— 609
						791
		Do przeniesienia { zwyczajne .	9.572	75	10.332	*32*
		Do przeniesienia { **nadzwyczajne** .	**527**	**50**	**600**	73

Wydatki. 15. Krajowa szkoła ogrodnicza w Tarnowie.

Liczba budżetu: rubryki	Liczba budżetu: pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze *większe* zł.
		Z przeniesienia zwyczajne	9.572	75	10.332	791 *32*
		Z przeniesienia **nadzwyczajne**	**527**	**50**	**600**	73
IV.		**Potrzeby naukowe.**				
	16	Przybory do nauki	100	59	120	19
	17	Zbiory środków do demonstracyi zwyczajne	100	08	100	—
		Zbiory środków do demonstracyi **nadzwyczajne**	**300**	—	**300**	—
	18	Biblioteka i czytelnia	100	17	100	—
	19	Wycieczki z uczniami	97	25	100	3
	20	*a)* Na utrzymanie ogrodu szkolnego	647	80	600	*48*
		b) Na urządzenie szklarni **nadzwyczajne**	**400**	—	**400**	—
		Razem zwyczajne	1.045	89	1.020	*48* 22
		Razem **nadzwyczajne**	**700**	—	**700**	—
		Suma rubryki IV.	1.745	89	1.720	*48* 22 + *26*
V.	21	**Rozmaite nieprzewidziane**	91	76	30	+ *62*
		Razem zwyczajne	10.710	40	11.382	813 *142*
		Razem **nadzwyczajne**	**1.227**	**50**	**1.300**	73
		Suma wydatków	11.937	90	12.682	886 *142* — 744

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. I. poz. 5. Wydatek mniejszy o 50 zł. wskutek *intercalare.*

„ „ *I. poz. 6. Wydatek mniejszy* o 50 zł., gdyż ks. Okulicki, były katecheta, nie podniósł wynagrodzenia za I. kwartał 1898.

„ „ *II. poz. 7, 8 i 9. Wydatki* w ogóle *mniejsze* o 46 zł. wedle rzeczywistej potrzeby w tym roku.

„ „ *II. poz. 10. Wydatki* zwyczajne *większe* o 32 zł., poniesione na reparacyę zewnętrznych ścian budynku szkolnego, natomiast nadzwyczajne *mniejsze* o 73 zł. wedle potrzeby.

15. Krajowa szkoła ogrodnicza w Tarnowie.

Do rubr. II. poz. 11. Wydatek mniejszy o 36 zł. stosownie do potrzeby.

" " *III. Wydatki* w ogóle *mniejsze* o 609 zł., gdyż preliminowano koszta utrzymania 25. uczniów, a w roku 1898 było ich przeciętnie tylko 22.

" " *IV. poz. 16. i 19. Wydatki* ogółem *mniejsze* o 22 zł. wedle potrzeby.

" " *IV. poz. 20 a). Wydatek większy* o 48 zł. z powodu zakupna większej ilości roślin, krzewów i nasion, znajduje pokrycie w dochodach rubryki III. poz. 5., które większe są od preliminowanych o 630 zł. 83 ct.

" " *V. Wydatki większe* o 62 zł., poniesione na koszta obesłania wystawy ogrodniczej we Lwowie.

Dochody.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się dochody mniejsze *większe* zł.
		Dochody.				
I.		**Subwencye.**				
	1	Z c. k. Skarbu Państwa	3.000	—	3.000	—
	2	Od gminy miasta Tarnowa	250	—	250	—
	3	Od Rady powiatowej w Tarnowie . . .	300	—	300	—
		Suma rubryki I. .	3.550	—	3.550	—
II.	4	**Opłaty na utrzymanie uczniów** . . .	643	31	300	+ *343*
III.	5	**Dochód czysty z ogrodu szkolnego** . .	1.030	83	400	+ *631*
—	—	**Rozmaite nieprzewidziane**	200	—	—	+ *200*
		Suma dochodów .	5.424	14	4.250	*1.174*
—	—	**Dotacya z funduszu krajowego** . . .	6.513	76	8.432	1.918
		Razem .	11.937	90	12.682	1.918 *1.174* — 744

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. II. Dochód większy o 343 zł. wedle rzeczywistych wpływów w tym roku, zależny od ilości uczniów samopłacących.

15. Krajowa szkoła ogrodnicza w Tarnowie.

Do rubr. III. Wskutek większych kilkuletnich wkładów na ogród szkolny, wydzierżawiony od gminy miasta Tarnowa, tudzież na szklarnię, — uzyskano *większe dochody* w tym roku o 631 zł.

" " *„Rozmaite"*. *„Dochód niepreliminowany"* pozostał z powodu przeniesienia z budżetu roku 1897 do rachunku roku 1898 płacy ks. Okulickiego, byłego katechety szkoły, który nie podniósł przyznanego wynagrodzenia ani w roku 1897, ani też w roku 1898.

„Dotacya z funduszu krajowego" *mniejsza* o 1.918 zł. w miarę potrzeby pokrycia niedoboru, a zatem i ogólny wynik *korzystniejszy* o tę kwotę od budżetu.

Wykaz należytości z końcem roku 1898.

Stan czynny.

Należytości czynne z roku bieżącego. Opłaty na utrzymanie uczniów (rubr. II. doch.)	80 zł.
Stan bierny	— "
Czysty stan czynny . . .	80 zł.

LW. 19.628|1899.

16. Krajowa szkoła uprawy i wyprawy lnu i konopi w Gródku. **Wydatki.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1898. zł.	Wydatki w roku 1898. ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wydatki mniejsze *większe* zł.
		Wydatki.				
I.		**Płace nauczycieli.**				
	1	Kierownik, zarazem nauczyciel zawodowy do uprawy i wyprawy roślin włóknistych . .	505	—	720	215
	2	Nauczyciel rolnictwa, płaca z dodatkiem aktywalnym .	821	62	1.100	279
	3	Nauczyciel do nauk elementarnych . . .	66	64	240	173
	4	Katecheta	20	—	60	40
	5	Relutum na pomieszkanie dla nauczycieli . .	80	—	240	160
		Suma rubryki I. .	1.493	26	2.360	— 867
II.		**Koszta administracyi.**				
	6	Potrzeby kancelaryjne, druki itd. . . .	3	50	50	46
	7	Opał i oświetlenie	51	90	120	68
	8	Utrzymanie i asekuracya budynków . . .	25	43	100	74
	9	„ inwentarza szkolnego . . .	47	35	60	13
	10	Podatki	50	46	50	—
		Suma rubryki II. .	178	64	380	— 201
III.		**Potrzeby do nauki.**				
	11	*a)* Na utrzymanie i dokupno narzędzi do uprawy roślin włóknistych	4	—	60	56
		b) Na utrzymanie narzędzi do uprawy roli . .	19	40	40	21
		c) „ „ moczarni	—	—	20	20
	12	Przybory do pisania i książki do nauki uczniów .	22	41	40	17
	13	Zbiory okazów do demonstracyj . . .	3	—	40	37
	14	Biblioteka i czytelnia	16	40	20	4
		Suma rubryki III. .	65	21	220	— 155
IV.		**Utrzymanie uczniów.**				
	15	Stołowanie	479	82	1.600	1.120
	16	Odzież i pościel	—	—		
		Suma rubryki IV. .	479	82	1.600	— 1.120
—	—	**Rozmaite**	187	33	—	+ *187*
		Suma wydatków .	2.404	26	4.560	2.343 *187* — 2.157

16. Krajowa szkoła uprawy i wyprawy lnu i konopi w Gródku.

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. I. II. III. i IV. Wydatki ogółem *mniejsze* o 2.343 zł., gdyż w wykonaniu uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 3. lutego 1898 zwinięto tę szkołę z dniem 21. kwietnia 1898 (LW. 13.966|98).

Do rubr. „Rozmaite“. Wydatki niebudżetowe, poniesione na koszta przeniesienia kierownika Jana Górskiego do nowo otwartej niższej szkoły rolniczej w Suchodole (127 zł. 10 ct.) i nauczyciela Edmunda Bielskiego na chwilowe zastępstwo do szkoły w Bereźnicy (12 zł. 36 ct.), oraz na koszta transportu środków naukowych do szkoły w Suchodole (47 zł. 87 ct).

Dochody.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki *większe* mniejsze zł.
		Dochody.				
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa** . .	—	—	2.200	— 2.200
II.	2	**Dochód czysty z gospodarstwa szkolnego i wyrobu włókna**	206	70	100	+ *107*
III.	3	**Zarobek uczniów**	—	—	100	100
—	—	**Rozmaite**	138	—	—	+ *138*
		Suma dochodów .	344	70	2.400	2.300 *245*
—	—	**Dotacya z funduszu krajowego** . . .	2.059	56	2.160	101
		Razem .	2.404	26	4 560	2.401 *245* — 2.156

Uzasadnienie różnic

Do rubr. I. Asygnowaną przez c. k. Rząd subwencyę na rok 1898 w kwocie 2.200 zł. pobrano do dochodów nowo założonej i z dniem 1 sierpnia 1898 otwartej kraj. niższej szkoły rolniczej w Suchodole. (LW. 59.091|98).

„ „ *II. Dochód większy* o 107 zł., gdyż z dniem 21. kwietnia 1898 ustały wydatki na utrzymanie gospodarstwa szkolnego, pokrywane z tej rubryki do końca roku administracyjnego.

„ „ *III. Dochodu* z zarobku uczniów w tym roku *nie było.*

„ „ *„Rozmaite“. Dochody niebudżetowe* uzyskano: *a)* z czynszu za najem budynków szkolnych za czas od 1. października do 31. grudnia 1898 w kwocie 48 zł., *b)* ze sprzedaży 1 pary koni szkolnych za kwotę 70 zł., *c)* za materyał z rozebranej szopy w kwocie 20 zł., — razem jak wyżej 138 zł.

„Dotacya z funduszu krajowego“. Dochód mniejszy o 101 zł. w miarę potrzeby pokrycia niedoboru.

Stan majątku z końcem roku 1898.

Stan czynny . . . . — zł. — ct.
Stan bierny . . . . — „ — „

LW. 17.170|1899.

17. Krajowy skład publiczny w Krakowie. **Wydatki.**

Liczba budżetu rubryki	Liczba budżetu pozycyi	Poszczególnienie.	Wydatki z roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wydatki mniejsze *większe* zł.
		WYDATKI.				
I.		**Koszta zarządu i służby.**				
	1	Dyrektor—kasyer	1.375	—	1.500	125
	2	Likwidator	900	—	900	—
	3	Pomocnik likwidatora	450	—	600	150
	4	Praktykant	360	—	360	—
	4a	Dyurnista	429	50	180	*249*
	5	Magazynier	999	96	1.000	—
	6	Woźny, płaca i mundur	426	—	395	*31*
	7	Odźwierny, płaca i mundur	282	69	300	17
	8	Stróż nocny, płaca	300	—	300	—
		Suma rubryki I. .	5.523	15	5.535	+ *280* — 292 — 12
II.		**Koszta administracyi.**				
	9	Podatki:				
		a) zarobkowy	306	90	450	143
		b) domowo czynszowy z dodatkami za rok 1898	524	59	636	111
	10	Utrzymanie zabudowań i urządzeń:				
		a) budynków administracyjnych . . .	24	24	100	76
		b) trzech magazynów zbożowych . . .	828	46	500	*328*
		c) magazynu spirytusowego	—	—	—	—
	11	Zabezpieczenie:				
		a) budynków od ognia	220	50	200	*20*
		b) robotników od wypadków i w kasie chorych	183	44	200	17
	12	Potrzeby kancelaryjne:				
		a) ogłoszenia i dzienniki	66	—	240	174
		b) księgi i druki	479	75	250	*230*
		c) telefon	50	—	50	—
		d) rozmaite	178	80	90	*89*
	13	Opał i światło	172	24	240	68
	14	Opłata drogi dojazdowej i naprawa zwrotnicy .	200	75	150	*51*
	15	Remuneracye, noworoczne, kolędy i inne nieprzewidziane	800	—	800	—
		Suma rubryki II. .	4.035	67	3 906	+ *718* — 589 + *129*
		Do przeniesienia .	9.558	82	9.441	— 881 + *998* + *117*

Wydatki. 17. Krajowy skład publiczny w Krakowie.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1898 zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wydatki mniejsze *większe* zł.
		Z przeniesienia .	9.558	82	9.441	+ *117*
III.		**Expozytura cłowa.**				
	16	Ryczałt c. k. Skarbowi Państwa . . .	300	—	300	—
IV.		**Koszta manipulacyi zbożowej i towarowej.**				
	17	Robocizna	5.885	08	4.700	*1.185*
	18	Szpagat i worki, wory zł. 900, szpagat zł. 308·41 .	1.208	41	190	*1.019*
	19	Asekuracya	450	—	420	*30*
	20	Stemple i porta	547	55	300	*248*
	21	Rozmaite	7	93	100	92
		Suma rubryki IV. .	8.098	97	5.710	+ *2.482* — 92 + *2.390*
V.	22	**Odsetki od dotacyi**	91	—	300	— 209
—		**Wydatki budżetem nie objęte:**				
	22*a*	Przeróbka magazynu spirytusowego na zbożowy .	201	73	—	*202*
	22*b*	Należytość kolei (Standgeld) za wagony trzymane na torach ponad dozwolony termin . .	368	26	—	*368*
	22*c*	Najem szopy na kolei	180	—	—	*180*
		Suma wydatków nadzwycz .	749	99	—	+ *750*
		Ogólna suma wydatków .	18.798	78	15.751	— 209 + *3.257* + *3.048*

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. I. poz. 1—8. Wydatki w ogóle *mniejsze* z powodu zmian personalnych zarządzonych w miarę potrzeby.

" " *II. poz. 9 a-b). Wydatek mniejszy* z powodu, że c. k. administracya podatków nie nadesłała wymiaru podatków za ostatni kwartał.

" " *10 a) Mniejszy wydatek* wedle potrzeby.

" " *10 b) Wydatek większy* o zł. 328, głównie z powodu, że pokryto dach na magazynie cłowym nową papą i naprawiono dach blaszany magazynu krajowego.

" " *11 a-b)* Wydatek wedle przedłożonych polic.

" " *12 a)*. Wydatek wedle potrzeby.

" " *12 b). Wydatek większy* o kwotę 230 zł., spowodowało to, że rachunki drukarni za ubiegłe lata nie były przedłożone do wyrównania.

" " *12 d).* }
" " *13.* } Różnice stosownie do potrzeby w tym roku.

17. Krajowy skład publiczny w Krakowie.

Do *rubr. II. poz. 14. Wydatek większy* z powodu naprawy zwrotnicy.

" " *IV. poz. 17-20. Wydatki większe* z powodu znacznie większego ruchu, skutkiem czego i dochody odnośne wyższe są od preliminowanych.

" " *IV. poz. 21.*
" " *V. poz. 22.* } *Wydatek mniejszy*, stosownie do potrzeby w tym roku.

" " *V. poz. 22 a*). Koszta przeróbki magazynu spirytusowego na zbożowy wynosiły zamiast preliminowanych 4.500 zł. . . . . . 4.701 zł. 73 ct.
na pokrycie których użyto:
a) gotówki uzyskanej ze sprzedaży rezerwoarów spirytusowych 2.400 zł.
b) kredytu wstawionego do rubr. V. poz. 22. budżetu składu na rok 1899 . . . . 2.100 " 4.500 " — "
resztę zaś . . . 201 zł. 73 ct.
pokryto z ogólnych funduszów składu

" " *V. poz. 22 b) i c)*. Należytość kolei, t. zw. „Standgeld" za wagony trzymane na torach ponad dozwolony termin, tudzież koszta najmu szopy od kolei, spowodowane zostały nadzwyczajnym ruchem w składzie i brakiem miejsca w magazynach.

Porównanie z budżetem.

Suma wydatków rzeczywistych wynosi	18.798 zł. 78 ct.
Budżetem uchwalono na rok 1898	15.751 " — "
wynik zatem wydatków za r. 1898 jest od budżetu większy o .	3.047 zł. 78 ct.

z powodu zwiększonego znacznie ruchu w składzie i pokrycia niepreliminowanych wydatków nadzwyczajnych.

Dochody. 17. Krajowy skład publiczny w Krakowie.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się dochody mniejsze większe zł.
		DOCHODY.				
I.	1	**Składowe od zboża i towarów** . . .	7.541	02	6.000	+ *1.531*
II.		**Manipulacya przy zbożu, względnie towarach:**				
	2	Dostawa wagonów			415	
	3	Ekspedycya „			260	
	4	Wyładowanie „			2.215	
	5	Załadowanie „			1.315	
	6	Asekuracya			650	
	7	Stemple i porta			500	
	8	Odsetki			660	
	9	Rozmaite:	11.094	39		+ *1.711*
		a) czyszczenie, wietrzenie			2.200	
		b) załatwienie formalności cłowych . .			350	
		c) wypożyczenie worów			80	
		d) szpagat i obręcze			285	
		e) zawiadomienia odbiorcze (aviza), poświadczenia składowe i rozmaite drobne . . .			454	
		Suma rubryki II. .	11.094	39	9.384	+ *1.711*
		Suma dochodów .	18.625	41	15.384	+ *3.242*
		Niedobór pokryty z funduszu krajowego . .	173	37	367	— *194*
		Razem .	18.798	78	15.751	+ *3.048*

Uzasadnienie różnic.

Dochody w ogóle *większe* z powodu znacznego powiększenia się obrotu w magazynach.

Porównanie z budżetem.

Suma dochodów rzeczywistych wynosi	18.625 zł. 41 ct.
Budżetem uchwalono na rok 1898	15.384 „ — „
Dochody zatem są od budżetu większe o kwotę	3.241 zł. 41 ct.
do tego pozostałe należytości czynne z roku bieżącego	5.708 „ 93 „
razem .	8.950 zł. 34 ct.
ponieważ jednak w sumie dochodów 18.625 zł. 41 ct. mieszczą się zrealizowane należytości czynne z roku 1897 w kwocie . . .	5.609 „ 53 „
przeto wynik korzystniejszy redukuje się do kwoty	3.340 zł. 81 ct.
Wydatki przedstawiają wynik od budżetu większy o	3.047 zł. 78 ct.
Dochody przedstawiają wynik od budżetu większy o	3.340 „ 81 „
Wynik zatem za rok 1898 jest *korzystniejszy* o kwotę	293 zł. 03 ct.
podczas gdy budżet na r. 1898 przez Wys. Sejm. uchwalony, przewidywał niedobór	367 „ - „
i pokryto nieprelimiuowane nadzwyczajne wydatki w kwocie . . .	749 „ 99 „

17. Krajowy skład publiczny w Krakowie.

Wykaz należytości czynnych i biernych pozostałych z końcem roku 1898.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Należytości czynne z lat ubiegłych zł.	ct.	Należytości czynne z roku bieżącego zł.	ct.	Należytości bierne z lat ubiegłych zł.	ct.	Należytości bierne z roku bieżącego zł.	ct.
		Wydatki.								
V.	22	Odsetki od lokacyj . .	—	—	—	—	407	70	—	—
		Dochody								
I.	1	Składowe od zboża i towarów	—	—	2.465	28	—	—	—	—
II.	2—9	Manipulacye przy zbożu i towarach . . .	—	—	3.243	65	—	—	—	—
		Razem .	—	—	5.708	93	407	70	—	—

Stan majątku wykazany przy funduszu krajowym.

LW. 16.668|1899.

ŁW. 15.681/1899.

Alegat 17. do zamknięcia rachunku funduszu krajowego za rok 1898.

WYKAZ

należytości czynnych i biernych funduszu krajowego z końcem roku 1898.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Pozostałe należytości czynne z lat ubiegłych zł.	ct.	czynne z roku bieżącego zł.	ct.	bierne z lat ubiegłych zł.	ct.	bierne z roku bieżącego zł.	ct.
		WYDATKI.								
II.	27*a*)	Rzecznik prawny za zastępstwo	301	58	—	—	—	—	—	—
	28*a*)	Koszta podróży i dyety w ogóle	1.777	42	782	38	—	—	—	—
	31	Zwroty taks od dekretów nominacyjnych	133	50	990	30	—	—	—	—
	32*d*)	Papier do druków, druk ksiąg i wzorów	3	50	20	—	—	—	—	—
	32*g*)	Uzupełnienie biblioteki	9	—	—	—	—	—	—	—
	32*h*)	Rozmaite potrzeby kancelaryjne	82	02	32	82	—	—	3	92
	33	Administracya dochodów z kraj. opłat konsumcyjnych	184	½ 99	41	½ 19	—	—	—	—
	35	Zaliczki na płace urzędników	15.681	73	16.594	56	—	—	—	—
III.	36	Zwroty od gmin za koszta leczenia	1.290	93	—	—	—	—	—	—
	"	" " szpitali za koszta leczenia	41.233	34	46.189	47	—	—	—	—
	"	" " samopłacących za koszta leczenia	3.441	½ 60	—	—	—	—	—	—
	"	Zwroty rozmaite za koszta leczenia	14	—	87	32	—	—	14	30
	"	" od obcokrajowców za koszta leczenia	870	27	2.436	42	870	27	2.436	42
IV.	37	Koszta podróży lekarzy z powodu szczepienia ospy	4	99	—	—	—	—	872	03
V.	39	⅓ na lekarstwa dla epidemicznie chorych	—	—	—	—	—	—	12	31
	40	Koszta podróży dla lekarzy okręgowych	—	—	—	—	—	—	125	03
	—	Urządzenie szpitali cholerycznych	72	95	—	—	—	—	—	—
VIII.	131	Kraj. archiwum aktów grodzkich i ziemskich we Lwowie i w Krakowie	—	—	112	50	—	—	—	—
IX.	137-150	Kwaterunkowe żandarmeryi	180	—	—	—	—	—	—	—
	153	Umorzenie pożyczki na budowę gmachu żandarmeryi	—	—	—	—	97.889	½ 06	—	—
X.	A	Koszta zarządu dróg krajowych	2.271	61	3.797	25	—	—	26	09
	B	Nowe budowy i rekonstrukcye dróg	—	½	48	82	—	—	—	—
	C	Utrzymanie dróg krajowych	1.617	09	357	48	20	—	7.867	30
	D	Zasiłki dla " "	6.451	87	2.082	05	—	—	23	36
	E	Wydatki na myta	112	50	38	50	—	—	20	46
	F	Zaopatrzenie wdów i sierót personalu drogowego	—	—	—	—	—	—	288	36
XII.	181	Wydatki na szupaśnictwo	—	—	—	—	—	—	248	32
XIII.	182	Biuro melioracyjne	165	39	2	—	—	—	—	—
	184	Zaliczki na płace inżynierów i dozorców melioracyjnych	122	60	405	—	—	—	—	—
		Do przeniesienia	76.022	½ 89	74.018	½ 06	98.779	½ 33	11.937	90

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Pozostałe należytości czynne z lat ubiegłych zł.	ct.	czynne z roku bieżącego zł.	ct.	bierne z lat ubiegłych zł.	ct.	bierne z roku bieżącego zł.	ct.
		Z przeniesienia .	76.022	89½	74.018	06½	98.779	33½	11.937	90
	186	Zakupno narzędzi i potrzeb rysunkowych	—	—	—	—	—	—	14	86
	187	Utrzymanie kursu dozorców melioracyjnych	—	—	278	62	—	—	—	—
	189*a*)	Zdjęcia i projekty dla publicznych robót melioracyjnych . . .	181	17	—	—	—	—	2	—
	189*b*)	Zdjęcia i projekty dla melioracyi prywatnych	758	27	124	40	—	—	36	67
	192	Uzupełnienie regulacyi Nowego Brnia z dopływami	197	42	—	—	—	—	—	—
	194/5	Zasiłki na popieranie mniejszych robót melioracyjnych (do dyspozycyi Wydziału kraj.)	—	—	1.035	87	750	—	282	—
XIV.	196	Pożyczka z galic. Kasy oszczędności na budowę kulparkowską . .	—	—	—	—	25.107	33	—	—
	197	Pożyczka z galic. Kasy oszczędności dla Zgromadzenia SS. Miłosierdzia św. Wincentego á Paulo we Lwowie	—	—	—	—	7.461	38	—	—
	198	Pożyczka z krakow. Kasy oszczędności dla zboru izraelickiego . .	—	—	—	—	2.181	40	—	—
	199	Funduszowi szpitala św. Łazarza i funduszowi podrzutków w Krakowie	—	—	—	—	262.440	99	—	—
	200	Pożyczka z Kasy oszczędności na budowę pralni w szpitalu lwowskim .	—	—	—	—	3.928	55	—	—
	203	Połowa pożyczki z Banku kraj. na budowę północnej części budynku szpitala w Tarnowie . . .	—	—	—	—	3.453	59½	—	—
	206	Spłata obligacyi i kuponów b. funduszów indemnizacyjnych:								
		I. Obligacyi: Galicyi wschodniej .	—	—	—	—	30.586	50	—	—
		„ zachodniej .	—	—	—	—	17.692	50	—	—
		W. Ks. Krakowskiego .	—	—	—	—	2.100	—	—	—
		II. Kuponów: Galicyi wschodniej .	—	—	—	—	126.895	82	—	—
		„ zachodniej .	—	—	—	—	63.048	48	—	—
		W. Ks. Krakowskiego .	—	—	—	—	115.903	12	—	—
	207	Pożyczka 160.000 koron na budowę skrzydła dla biura meliorac. . .	—	—	—	—	25.955	29½	—	—
XV.	217	Pożyczka z fund. dla przemysłu roln. na eksploatacyę torfu w Dublanach	—	—	2.329	55	2.963	05	—	—
	232	Na zaliczki na płace dla nauczycieli szkół rolniczych	—	—	—	—	—	—	—	—
	244	Pożyczka na składy publiczne we Lwowie i w Krakowie . . .	—	—	—	—	291.228	12	—	—
	245	Na utrzymanie składu w Krakowie .	—	—	—	—	407	70	—	—
	250	Na środki demonstracyjne przy wędrownej nauce rolnictwa . .	16	65	—	—	—	—	—	—
	259	Na podniesienie hodowli bydła . .	—	—	—	—	—	—	5	04
	264	Na badania kraju w celu zestawienia użytecznych kopalin . . .	12.874	76	—	—	—	—	—	—
		Do przeniesienia .	90.051	16½	77.786	50½	1,080.883	16½	12.278	47

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Pozostałe należytosci czynne z lat ubiegłych zł.	ct.	czynne z roku bieżącego zł.	ct.	bierne z lat ubiegłych zł.	ct.	bierne z roku bieżącego zł.	ct.
budżetu										
		Z przeniesienia .	90.051	16 ½	77.786	50 ½	1,080.883	16 ½	12.278	47
XVI.	281	Kałusz, Szkoła przemysł. uzupełniająca	—	—	—	—	—	—	50	—
	326	Strychańce, Szkoła koszykarska .	33	—	—	—	—	—	—	—
	340	Uhnów, warstat szewski . . .	—	—	200	—	—	—	—	—
	351	Kosów, „ tkacki . . .	—	—	—	—	—	—	15	—
	353	Rychwałd, „ „ . . .	—	—	200	—	—	—	—	—
	356	Radymno, „ powroźniczy . .	664	20	—	—	—	—	—	—
	361	Maków. szkoła hafciarska . . .	—	—	98	—	—	—	—	—
	368	C. k. Szkoła dla przemysłu drzewnego w Zakopanem	26	77	—	—	—	—	—	—
	379	Na nauczycieli wędrownych dla tkactwa, koszykarstwa i szewstwa .	—	—	—	—	55	—	—	—
	384	Na zasiłki na cele przemysłowe .	44	76	—	—	—	—	60	-
XVII.	391	Do rozporządzalności Wydziału kraj. (Zwrot reszty czynszu dzierżawy gruntów pod zamkiem w Olesku) .	231	19	14	97	—	—	—	—
	408	Rozmaite wydatki b. funduszów indemnizacyjnych:								
		Galicyi wschodniej	—	—	—	—	140	21 ½	—	—
		„ zachodniej	—	—	—	—	—	54	—	—
		W. Ks. Krakowskiego . . .	—	—	—	—	245	74	—	—
	413	Budowa nowego skrzydła do gmachu sejmowego	—	—	25	26	—	—	—	—
	—	Bonifikacya z gal. fund. propin. dla Wydziałów powiat. . . .	—	—	—	—	—	—	1.568	—
	—	Budżetem nieprzewidziane . .	11.794	13	2	20	—	—	—	—
		DOCHODY.								
III.	3	Myta na drogach krajowych . .	16.111	58	6.343	06	—	—	—	—
	6	Datki dobrowolne od stron prywatnych na budowę dróg	9.347	10	—	—	—	—	—	—
	10	Zwrot kosztów wywłaszczenia gruntów pod drogę: Kańczuga-Dynów .	15.228	07	—	—	—	—	—	—
V.	15	Zwrot zaliczki sejmowej na płacę Wład. Strzeleckiego, pisarza szpitala lwowskiego	825	07	—	—	—	—	—	—
	19	Od stron rozmaitych ze sprawdrogowych	679	25	—	—	—	—	—	—
VI.	20	Rozmaite zwroty z lat ubiegłych .	775	75 ½	—	—	—	—	—	—
	21	Chorzelowska spółka wodna, zwrot pożyczki	335	10 ½	—	—	—	—	—	—
	22	Chrzanów, Wydział powiatow. zwrot pożyczki	300	—	—	—	—	—	—	—
	24	Wieliczka, Wydział powiatowy zwrot pożyczki	300	—	—	—	—	—	—	—
	25	Wydziały powiat.: Zwrot bezprocentowych pożyczek dla dotkniętych klęską nieurodzaju w r. 1899:								
		Do przeniesienia .	146.747	14 ½	84.669	99 ½	1,081.324	66	13.971	47

Liczba rubryki	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Pozostałe należytości czynne z lat ubiegłych zł.	ct.	czynne z roku bieżącego zł.	ct.	bierne z lat ubiegłych zł.	ct.	bierne z roku bieżącego zł.	ct.
		Z przeniesienia .	146.747	14½	84.669	99½	1,081.324	66	13.971	47
		1. Borszczów . . .	2.171	21	—	—	—	—	—	—
		2. Kolbuszowa . . .	443	90	—	—	—	—	—	—
		3. Rohatyn . . .	410	61	—	—	—	—	—	—
		4. Trembowla . . .	2.665	60	—	—	—	—	—	—
		5. Wadowice . . .	1.266	66	—	—	—	—	—	—
		6. Zbaraż	1.000	—	—	—	—	—	—	—
	26	Towarzystwo dla pszczelnictwa i ogrodnictwa we Lwowie, zwrot pożyczki	250	—	—	—	—	—	—	—
	26*a*)	Muszyna, Szkoła koronkarska, zwrot pożyczki	60	—	—	—	—	—	—	—
	27	Sanok, grec.-kat. komitet parafialny, zwrot pożyczki	360	—	—	—	—	—	—	—
	28	Ślusarczyk Jan, garncarz w Zalesiu, zwrot pożyczki	165	—	—	—	—	—	—	—
	29	Stary Sącz, warstat szewski, zwrot pożyczki	560	—	—	—	—	—	—	—
	30	Buczacz, Wydział powiat., pożyczka z powodu gradobicia . . .	1.500	—	—	—	—	—	—	—
	31	Bohorodczany, Wydział powiat., pożyczka głodowa	2.916	67	—	—	—	—	—	—
	32	Uhnów, warstat szewski, zwrot poczki	400	—	—	—	—	—	—	—
	33	Marconi Leonard, zwrot pożyczki .	2.286	45	—	—	—	—	—	—
	34	Konwent PP. Benedyktynek w Przemyślu, zwrot pożyczki . . .	4.400	—	—	—	—	—	—	—
	35	Witków, warstat szewski, zwrot pożyczki	300	—	—	—	—	—	—	—
	36	Kańczuga, Szkoła koronkarska, zwrot pożyczki	120	—	—	—	—	—	—	—
	37	Kalwarya, Szkoła stolarska, zwrot pożyczki	3.200	—	—	—	—	—	—	—
		Wydziały powiat.: Zwrot bezprocentowych pożyczek dla dotkniętych klęską nieurodzaju w r. 1890								
		1. Nowy Sącz . . .	200	—	—	—	—	—	—	—
		2. Pilzno	93	06	—	—	—	—	—	—
		3. Rzeszów	246	52	—	—	—	—	—	—
	—	Śniatyn, Wydział powiat. Zwrot pożyczki na szkołę kosz. w Dżurowie	—	—	2.800	—	—	—	—	—
	—	Szpital św. Zofii we Lwowie . .	10.000	—	—	—	—	—	—	—
	—	„ „ Ludwika w Krakowie .	10.000	—	—	—	—	—	—	—
XI.	54	Zwroty za sprawdzanie rachunków aptekarskich . , . . .	—	—	76	39	—	—	—	—
XII.	55	Dochody z przelania do Skarbu krajowego pozostałości z funduszu zapomogi z r. 1866	8.754	64	—	—	20	—	—	—
XIV.	60	Dochody ze zwrotu wydatków szupasowych	1.985	63	2.490	15	—	—	—	—
XV.	61	Dochody kraj. Składu publicznego we Lwowie	399	18	—	—	—	—	—	—
		Do przeniesienia .	202.902	27½	90.036	53½	1,081.344	66	13.971	47

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Pozostałe należytości czynne z lat ubiegłych zł.	ct.	czynne z roku bieżącego zł.	ct.	bierne z lat ubiegłych zł.	ct.	bierne z roku bieżącego zł.	ct.
		Z przeniesienia	202.902	27½	90.036	53½	1,081.344	66	13.971	47
	62	Dochody kraj. Składu publicznego w Krakowie	—		5.708	93	—	—	—	—
XVI.	63	Dochody z kraj. opłat konsumcyjnych	24.276	22½	5.810	89	2	40	—	—
XVII.	65	Datki od Wydziałów powiat. na wykupno gruntów pod kolej transwersalną:								
		1. Buczacz	13.406	—	—	—	—	—	—	—
		2. Czortków	2.116	05	—	—	—	—	—	—
		3. Krosno	2.526	47	—	—	—	—	—	—
		4. Limanowa	9.383	44	—	—	—	—	—	—
		5. Nowy Targ	5.420	09	—	—	—	—	—	—
		6. Sanok	15.920	15	—	—	—	—	—	—
		7. Stanisławów	6.043	25	—	—	—	—	—	—
		8. Tłumacz	2.870	76	—	—	—	—	—	—
	68	Dochody b. funduszów indemnizacyjnych:								
		a) Wpłata kapitałów i rent:								
		Galicyi wschodniej	6.265	71	13	97	—	—	—	—
		„ zachodniej	922	37½	—	10	—	—	—	—
		W. Ks. Krakowskiego	1	30½	—	—	—	—	—	—
		b) Odsetki zwłoki i inne dochody:								
		Galicyi wschodniej	6.513	68½	292	07½	—	—	—	—
		„ zachodniej	580	58½	47	07	—	—	—	—
		W. Ks. Krakowskiego	9	22½	—	06½	—	—	—	—
		c) Dodatki indemnizacyjne:								
		Galicyi wschodniej	117.636	12	—	—	—	—	—	—
		„ zachodniej	24.083	—	—	—	—	—	—	—
	69*a*)	W. Ks. Krakowskiego	5.203	49	—	—	—	—	—	—
	69*c*)	Sprzedaż książek i druków	21.908	20	6.688	62	—	—	—	—
	—	Rozmaite zwroty	2.111	90	—	—	53	75	1	—
	—	Zwroty pożyczek na zasiewy z r. 1880	23	07	—	—	—	—	—	—
	—	Od sprawców kradzieży jasielskiej	5.081	47½	—	—	—	—	—	—
XVIII	72	Dochód z certyfikatów i kart myśliw.	—	—	664	54	—	—	—	—
	—	Dodatki do podatków	1,928.499	12	438.079	34	—	—	—	—
	—	Lokacya funduszu pożyczkowego drogowego	—	—	—	—	—	—	64.345	68
	—	Lokacya w Banku kraj. na 3% rach. czekowym	—	—	775.282	—	—	—	—	—
	—	Fundusz uposażenia Kasy kraj.; lokacya na 4% rachunku bieżącym składu krakowskiego	8.862	29	6.500	—	—	—	—	—
	—	Wydatki i dochody przenośne Składu krakowskiego	4	78	11.528	19½	9.250	59½	7.473	12
		Fundusz uposażenia Kasy kraj.: Zwrot pożyczki udzielonej dla dotkniętych klęską elementarną	174.298	50	—	—	—	—	—	—
		Razem	2,586.869	54	1,340.652	33	1,090.651	40½	85.791	27

LW. 15.681/99.

II.

Fundusz szkolny krajowy.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok

1898.

L. W. 31.455/99.

Zamknięcie rachunku wydatków sporządził Departament rachunkowy c. k Namiestnictwa.

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

Wydatki. II. Fundusz szkolny krajowy.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Sumaryusz	Wydatki w roku 1898 zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkowe) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze *większe* zł.
		Wydatki.				
I.	1—7	**Płace, remuneracye za udzielanie nauki religii i dodatki pięcioletnie, na pomieszkanie i wynagrodzenie za godziny nadobowiązkowe . . .**	3,318.012	14½	3,244.143	*73.869*
II.	8—11	**Remuneracye, zapomogi i zasiłki na kursa wakacyjne . . . .**	49.964	20	55.100	5.136
III.	12	**Koszta podróży i dyety nauczycieli przeniesionych ze względów służbowych**	5.011	65½	5.000	*12*
IV.	13—16	**Dodatki, do funduszu emerytalnego, interkalarya z powodu opróżnionych posad w roku 1897, emerytury dla tracących posady wskutek reorganizacyi i dary z łaski . . .**	52.761	32½	52.860	99
V.	17	**Zasiłki dla funduszów szkolnych miejscowych na budowę szkół . .**	100.000	—	100.000	—
VI.	18—21	**Na zasiłki dla funduszów szkolnych miejscowych na utrzymanie szkół, utrzymanie budynku szkolnego w Tarnowie, pomniejsze potrzeby szkolne i urzędowe, oraz na koszta nadzoru funduszów szkolnych miejscowych**	89 578	08½	89.014	*564*
VII.	22	**Na przybory naukowe** (ze slöjdem) . .	18.460	—	18.460	—
VIII.	23	**Na biblioteki okręgowe . . . . .**	4.089	80	4.125	35
IX.	24	**Na konferencyę okręgową . . .**	34.508	01	34.524	16
X.	25	**Na stypendya dla uczniów i uczennic Seminaryów nauczycielskich . .**	92.911	—	100.000	7.089
XI.	26	**Rozmaite wydatki . . . . . .**	11.800	—	11.800	—
XII.	27	**Zasiłki dla szkół utrzymywanych przez korporacye . . . .**	19.268	—	21.768	2.500
		Suma wydatków . . .	3,796.364	22	3,736.794	14.875 *74.445* *59.570*
		Do tego:				
		Przebieżne wydatki	77.614	71½	—	*77.615*
		Ogółem . . .	3,873.978	93½	3,736.794	*137.185*

Zamknięcie rachunku za rok 1898. Dochody.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Sumaryusz	Dochody w roku 1898 zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkowe) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody mniejsze *większe* zł.
		Dochody.				
I.	1—7	**Odsetki od kapitałow . . . .**	33.943	55½	33.712	*232*
II.	8—17	**Dochody z dóbr, realności i innych praw**	21.762	43	21.767	5
III.	18 - 27	**Dodatki . . . .**	1,310.763	85	1,335.592	24.828
IV.	28	**Zysk ze sprzedaży książek szklonych .**	2.835	—	2.835	—
V.	29	**Zapisy i darowizny . . . . .**	—	—	—	—
VI.	30	**Taksy od spadków . . . . .**	31.894	73	18.000	*13.895*
VII.	31-31 b)	**Rozmaite wpływy . . . . .**	32.467	24	—	*32.467*
VIII.	32	**Dodatek z c. k. Skarbu państwa . .**	54.942	96	54.943	—
IX.	33	**Zwroty zaliczek udzielonych gminom na budynki szkolne z lat dawniejszych**	5.999	02	5.255	*744*
						47.338
						24.833
		Suma dochodów własnych . . .	1,494.608	78½	1,472.104	*22.505*
	33 a)	Dodatek z funduszu krajowego . . .	2,379.370	15	2,264.690	*114.680*
		Ogółem . . .	3,873.978	93½	3,736.794	*137.185*

Wydatki. Fundusz szkolny krajowy.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1898 zł	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkowe) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze *większe* zł.
		Wydatki.				
I.		**Płace i dodatki.**				
	1	Na płace i dodatki na mieszkanie nauczycieli etatowych:				
		a) pobory wypłacone w gotówce . . 2,304.676 zł. 34 ct.				
		b) wliczone do poborów dochody z gruntów szkolnych i dochody w naturze . . 21.000 „ — „				
		c) zapłacone podatki od gruntów pod b) wymienionych . . 1.325 „ 20 „				
		Razem . . .	2,327.001	54	2,307.000	*20.001*
	2	Na wynagrodzenie nauczycieli nadetatowych.	468.380	11½	423.000	*45.380*
	3	Na płace i dodatki na mieszkanie etatowych nauczycieli religii	117.096	55	118.843	1.746
	4	Na remuneracye za udzielanie nauki religii	34.902	62	28.300	*6.603*
	5	Na dodatki pięcioletnie nauczycieli . .	268.069	17	280.000	11.931
	6	Na wynagrodzenie nauczycieli za godziny nadobowiązkowe.	80.779	75	65.000	*15.780*
	7	Na zastępstwo nauczycieli urlopowanych .	21.782	40	22.000	218
						13.895 *87.764*
		Suma rubryki I. .	3,318.012	14½	3,244.143	*73.869*

Zamknięcie rachunku za rok 1898. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1898 zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkowe) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze *większe* zł.
II.		**Remuneracye i zasiłki.**				
	8	Remuneracye i zapomogi dla nauczycieli .	21.710	07	16.000	*5.710*
	9	Na zasiłki dla nauczycieli przeznaczonych na kurs rolniczy w Kobiernicach .	3.362	63	2.500	*863*
	10	Na kursa wakacyjne nauki zręczności .	1.600	—	1.600	—
	11	Remuneracye za naukę robót ręcznych .	23.291	50	35.000	11.709
						11.709
						6.573
		Suma rubryki II. .	49.964	20	55.100	5·136
III.	12	**Na koszta podróży i dyety nauczycieli przeniesionych ze względów służbowych**	5.011	65½	5.000	*12*
IV.		**Dodatki i dary z łaski.**				
	13	Dodatek stały do krajowego funduszu szkolnego emerytalnego	12.799	92	12.800	—
	14	Interkalarya z powodu opróżnionych posad w roku 1897	29.988	—	29.988	—
	15	Na emerytury dla nauczycieli, którzy tracą posadę wskutek reorganizacyi szkół .	3.321	15½	3.400	79
	16	Dary z łaski dla wdów po nauczycielach i byłych nauczycieli, a to:				
		a) stałe . . . . 3.652 zł. 25 ct.				
		b) jednorazowe . . 3.000 „ — „				
		Razem . .	6.652	25	6.672	20
		Suma rubryki IV.	52.761	32½	52.860	99

Wydatki. Fundusz szkolny krajowy.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1898 zł.	Wydatki w roku 1898 ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkowe) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze *większe* zł.
V.	17	**Na zasiłki dla funduszów szkolnych miejscowych na budowę szkół . . .**	100.000	—	100.000	—
VI.	18	**Na zasiłki dla funduszów szkolnych miejscowych na utrzymanie szkół . .**	24.903	98½	22.000	*2.904*
	19	Na utrzymanie budynku szkolnego w Tarnowie	308	46	600	292
	20	Na mniejsze potrzeby szkolne i urzędowe .	58.365	64	60.414	2.048
	21	Na koszta nadzoru funduszów szkolnych miejscowych	6.000	—	6.000	—
						2.340
						2.904
		Suma rubryki VI. .	89.578	03½	89.014	*564*
VII.	22	**Na przybory naukowe** (ze slöjdem)	18.460	—	18.460	—
VIII.	23	**Na biblioteki okręgowe . . . .**	4.089	80	4.125	35
IX.	24	**Na konferencye okręgowe . . .**	34.508	01	34.524	16
X.	25	**Na stypendya dla uczniów i uczennic seminaryów nauczycielskich . .**	92.911	—	100.000	7.089
XI.	26	**Na rozmaite wydatki a to:** *a)* na potrzeby szkół ogólnej natury . . . . 1.500 złr. *b)* na koszta i drobne wydatki Rad szkolnych okręgowych 1.800 " *c)* na wydawnictwo dziennika urzędowego Rady szkolnej krajowej . . . . 2.500 " *d)* na koszta zarządu z powodu przelania funduszów szkolnych okręgowych do funduszu szkolnego krajowego . . . . 6.000 "	11.800	—	11.800	—

Zamknięcie rachunku za rok 1898. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1898 zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkowe) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze *większe* zł.
XII.	27	**Zasiłki dla szkół utrzymywanych przez korporacye:**				
		a) dla szoły klasztornej PP. Benedyktynek obrz. orm. we Lwowie . . .	3.000	—	3.000	—
		b) dla szkoły klasztornej PP. Klarysek w Starym Sączu	1.500	—	1.500	—
		c) dla szkoły klasztornej PP. Benedyktynek obrz. łać. w Przemyślu . .	3.168	—	3.168	—
		d) dla szkoły żeńskiej PP. Bazylianek w Jaworowie	500	—	500	—
		e) dla szkoły wydziałowej żeńskiej św. Scholastyki w Krakowie . . .	—	—	2.500	2.500
		f) dla szkoły żeńskiej św. Tomasza w Krakowie	500	—	500	—
		g) dla szkoły żeńskiej Augustyanek w Krakowie	700	—	700	—
		h) dla szkoły żeńskiej w Stryju utrzymywanej przez Towarzystwo pedagogiczne	500	—	500	—
		i) dla szkoły izraelickiej w Brodach .	6.000	—	6.000	—
		k) dla internatu PP. Bazylianek we Lwowie	500	—	500	—
		l) dla skoły zręczności krakowskiego oddziału Towarzystwa pedagogicznego w Krakowie	300	—	300	—
		m) dla szkoły sióstr miłosierdzia w Rozdole	600	—	600	—
		n) dla szkoły sióstr Felicianek w Besku	200	—	200	—
		o) dla szkoły izraelickiej w Tarnopolu .	1.500	—	1.500	—
		p) dla szkoły sióstr Felicyanek w Uhnowie	300	—	300	—
		Suma rubryki XII. . .	19.268	—	21.768	2.500

Wydatki. Fundusz szkolny krajowy.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1898 zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkowe) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze *większe* zł.
		„Przebieżne wydatki“ a to:				
		a) Nadebrane pobory nauczycieli . . . 21.086 zł. 58 ct.				
		b) Nadebrane ryczałty na drobne potrzeby szkolne 237 „ 50 „				
		c) zwroty nadpłaconych prestacyi . . . 24.338 „ 41½ „				
		d) zwroty 3% dodatków do podatków . . 20.549 „ 22 „				
		e) odsetki od obligacyi wypłacone miejscowym Radom szkolnym na potrzeby szkół . . 269 „ 63 „				
		f) zwroty taks od spadków 103 „ 52 „				
		g) mylne zarachowania c. k. urzędów podatkowych 11.029 „ 85 „	77.614	71½	—	*77.615*

U z a s a d n i e n i e r ó ż n i c.

Do rubryki I. *Pozycya 1.* Wydatek większy o . . . . 20.001 zł. z powodu stałego obsadzenia większej liczby posad nauczycieli etatowych, niż preliminarzem przewidziano, wskutek czego zmiejszyło się interkalare przewidziane na 12%.

Pozycya 2. Wydatek większy o . . . . 45.380 zł. z powodu, że w skutek znacznego zwiększenia frekwencyi okazała się konieczność a wskutek przybytku większej liczby nauczycieli była możność otwarcia większej liczby klas nadetatowych.

Pozycya 3. Wydatek mniejszy o . . . . 1.746 zł. z powodu niepobrania przypadających należytości do końca grudnia 1898, tudzież z powodu nieobsadzenia pewnej liczby posad nauczycieli religii.

Pozycya 4. Wydatek większy o . . . . 6.603 zł. w skutek udzielenia nauki religii w znaczniejszej liczbie szkół, niż prelimiuarzem przewidziano

Zamknięcie rachunku za rok 1898. Wydatki.

Pnzycya 5. Wydatek mniejszy o . . . . 11.931 zł.
z powodu przyznania dodatków pięcioletnich mniejszej liczbie nauczycieli, niż to prelim narzem przewidziano.

Pozycya 6. Wydatek większy o . . . . 15.780 zł.
z powodu wypłacenia zaległość pozostałej z końcem roku 1897 jakoteż zaprowadzenia w większej liczbie szkół ludowtch nauki podzielnej, a temsamem wzrostu godzin nadobowiązkowych.

Pozycya 7. Wydatek mniejszy o . . . . 218 zł.
z powodu, że okazała się mniejsza potrzeba zastąpienia nauczycieli urlopowanych.

Do rubryki II. *Pozycya 8.* Wydatek większy o . . . . 5.710 zł.
z powodu koniecznej potrzeby przyznania zapomóg i renumeracyi większej liczbie nauczycieli obarczonych liczną rodziną, a wydatek ten znajduje swe pokrycie przez dozwolone virement w zaoszczędzeniach tej samej rubryki pod pozycyą 11, które wynoszą kwotę 11.708 zł. 50 ct.

Pozycya 9. Wydatek większy o . . . . 863 zł.
z powodu otwarcia kursu rolniczego w Kobiernicach także na rok szkolny 1898/9.

Pozycya 11. Wydatek mniejszy o . . . . 11.709 zł.
z powodu obsadzenia wielu posad nauczycielkami, przezco w tych szkołach nie zaszła potrzeba udzielania nauki robót ręcznych przez osobne nauczycielki robót, dla których preliminowano wynagrodzenie.

Do rubryki III. *Pozycya 12.* Wydatek większy o . . . . 12 zł.
z powodu wypłacenia zaległości pozostałej z końcem roku 1897.

Do rubryki IV. *Pozycya 15.* Wydatek mniejszy o . . . . . . 79 zł.
z powodu niepobrania należytości do końca grudnia 1898.

Pozycya 16. Wydatek mniejszy o . . . . 20 zł.
z powodu jak pozyacya 15.

Do rubryki VI. *Pozycya 18.* Wydatek większy o . . . . 2.904 zł.
z powodu, że okazała się potrzeba przyznania większej liczby zasiłkow niż preliminarzem przewidziano.

Pozycya 19. Wydatek mniejszy o . . . . 292 zł.
z powodu, że w roku 1898 mniejsze były wydatki na adaptacyę budynku.

Pozycya 20. Wydatek mniejszy o . . . . 2.048 zł.
z powodu niepobrania należytości do końca grudnia 1898 tudzież z powodu nieobsadzenia wielu posad nauczycielskich.

Do rubryki VIII. *Pozycya 23.* Wydatek mniejszy o . . . . 35 zł.
z powodu że, spodziewane wydatki nie nastąpiły.

Do rubryki IX. *Pozycya 24.* Wydatek mniejszy o . . . . 16 zł.
z powodu jak pozycya 23.

Do rubryki X. *Pozycya 25.* Wydatek mniejszy o . . . . 7.089 zł.
z powodu podwyższenia kredytu w tej pozycyi na cały rok 1898 z kwoty 90.000 zł. na kwotę 100.000 zł. a rozdzielenia tej podwyżki dopiero za czas od 1-go września 1898 do końca grudnia 1898.

Do rubryki XII. *Pozycya 27. e)* Wydatek mniejszy o . . . . . 2.500 zł.
z powodu niewypłacenia subwencyi albowiem szkoła wydziałowa żeńska św. Scholastyki w Krakowie nie została jeszcze przeistoczoną na sześcioklasową, a tylko pod tym warunkiem wypłata tej subwencyi nastąpić miała.

Do rubryki: „Przebieżne wydatki“. Wydatek większy o . . . . 77.615 zł.
z powodu, że na ten cel nie preliminowano żadnej kwoty, albowiem te wydatki kompensują się z rubryką: „Przebieżne dochody“, w której znajdują swe pokrycie.

Wykaz

zaległości biernych pozostałych z końcem grudnia 1898.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie		Zaległości bierne z lat ubiegłych zł.	z lat ubiegłych ct.	z roku bieżącego zł.	z roku bieżącego ct.
I.	1	*a)* niepobrane płace i dodatki na mieszkanie	3.784 zł. 09 ct.				
		b) zaległe podatki od gruntów szkolnych	18 „ 28 „				
		Razem . .		—	—	3.802	37
	2	Niepobrane wynagrodzenia nauczycieli nadetatowych		—	—	1.079	09
	3	„ płace etatowych nauczycieli religii . .		—	—	722	64
	4	„ remuneracye za udzielanie nauki religii .		—	—	186	50
	5	„ dodatki pięcioletnie		—	—	927	32
	6	„ wynagrodzenia za godziny nadobowiązkowe		—	—	73	83
	7	„ wynagrodzenia za zastępstwo nauczycieli		—	—	41	66
II.	11	„ remuneracye za naukę robót ręcznych .		—	—	421	50
III.	12	„ koszta podróży i dyety		—	—	271	—
IV.	14	Interkalarya z powodu opróżnionych posad nauczycielskich w roku 1898		—	—	24.839	51
	15	Niepobrane emerytury nauczycieli tracących posady		—	—	173	26
	16	„ stałe dary z łaski		—	—	52	69
VI.	18	„ zasiłki na utrzymanie szkół . . .		—	—	873	50
	20	„ ryczałty na drobne potrzeby szkolne .		—	—	342	50
		Przebieżne wydatki.					
		Zaległe zwroty nadpłaconych prestacyi	537 zł. 21 ct.				
		Zaległe zwroty odsetek od obligacyi	11 „ 50 „				
		Razem . .		—	—	548	71
		Ogółem . .		—	—	34.356	08

Zamknięcie rachunku za rok 1898. Dochody.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1898 zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkowe) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody mniejsze *większe* zł.
		Dochody.				
I.		**Odsetki od kapitałów:**				
		A) **Ogólny fundusz szkolny krajowy.**				
	1 a-g)	Odsetki od kapitału wypożyczonego na uposażenie funduszu pożyczkowego na budowę szkół	12.887	69	12.888	—
	2	Od 4% listów zastawnych gal. Banku krajowego nom. war. 12 400 koron . .	248	—	204	*44*
		B) **Fundusze poszczególnych szkół ludowych.**				
	3 a-g)	Odsetki od kapitałów przeznaczonych na płacę nauczycieli	20.547	64	19.657	*890*
	4 a-i)	5% od kapitałów hipotekowanych w wal. wiedeńskiej	21	77½	23	1
	5 a-c)	5% od kapitałów hipotekowanych w wal. polskiej	62	58	639	576
	6 a-d)	5% od kapitałów hipotekowanych na realnościach w Krakowie w wal. polskiej	23	73	60	36
	7 a-c)	5% od kapitałów hipotekowanych na rzecz pojedynczych szkół	152	14	241	89
						934
						702
		Suma rubryki I. .	33.943	55½	33.712	*232*

Dochody. Fundusz szkolny krajowy.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1898 zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkowe) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody mniejsze *większe* zł.
II.		**Dochody z dóbr realności i innych praw.**				
	8	Czynsz z ogrodu w Dunajowie . . .	1	42	1	—
	9	„ „ w Krukienicach . .	5	67	2	*4*
	10	„ „ w Bieczu	—	—	1	1
	11	„ z wydzierżawionych gruntów w Zagórzu	20	—	5	*15*
	12	„ „ „ „ Pilznie	410	—	410	—
	13	„ „ „ „ Skawinie	163	41	186	23
	14	„ z gruntów szkolnych pojedynczych szkół z powodu chwilowej nieczynności tychże	—	—	—	—
	15	„ od gminy miasta Tarnowa za wynajęcie budynku, będącego w części własnością funduszu szkolnego krajowego . .	161	93	162	—
	16	Czysty dochód z gruntów i realności pojedynczych szkół	5.000	—	5.000	—
	17	Wartość naturaliów od gmin, obszarów dworskich i innych stron	16.000	—	16.000	—
						24 *19*
		Suma rubryki II. .	21.762	43	21.767	5

Zamknięcie rachunku za rok 1898. Dochody.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1898 zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkowe) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody mniejsze *większe* zł.
III.		**Dodatki.**				
	18 a-c)	Od gminy Zaleszczyki dodatek na wydatki kancelaryjne	—	—	14	14
	19	Od Tarnowskiej gminy żydowskiej dodatek na utrzymanie IV. kl. przy szkole głównej	—	—	26	26
	20	Od gminy Cewków część odsetek od majątku gminnego	105	—	105	—
	21	Od każdoczesnego proboszcza obrz. łać. w Limanowie zahipotekowana renta na części dóbr Lipowa	21	--	42	21
	22	Od legatu Ferdynanda Sroczyńskiego w kwocie 500 zł. m. k. od właściciela obszaru dworskiego w Bolesławiu . . .	26	25	26	—
	23	Od gminy Laskowce odsetki od renty państwowej Nr. 28.618 na 2.350 zł. .	98	70	99	—
	24	Dobrowolne zobowiązania gmin, obszarów dworskich i innych stron, tudzież z przewyżki dochodów z majątków zarodowych miast i miasteczek, nareszcie od gmin miasta Krakowa i Białej na płacę nauczycieli	413.183	03	465.000	51.817
	25	Zaległe z końcem roku 1894 prestacye szkolne odebrane od byłych funduszów szkolnych okręgowych	20.981	38	40.000	19.018
	26	Dodatek do podatków od gmin i obszarów dworskich	577.771	10½	547.230	*30.541*
	27	3% dodatek okręgowy	298.577	38½	283.050	*15.527*
						70.896
						46.068
		Suma rubryki III. .	1,310.763	85	1,335.592	24.828
IV.	28	**Zysk ze sprzedaży książek szkolnych** .	2.835	—	2.835	—
V.	29	**Zapisy i darowizny**	—	—	—	—
VI.	30	**Taksy od spadków**	31.894	73	18.000	*13.895*
VII.	31	**Rozmaite wpływy**	32.467	24	—	*32.467*
VIII.	32	**Dodatek z c. k. Skarbu państwa** . .	54.942	96	54.943	—
XI.	33	**Zwroty zaliczek udzielonych gminom na budynki szkolne z lat dawniejszych**	5.999	02	5.255	744
	33 a)	**Dodatek z funduszu krajowego** . .	2,379.370	15	2,264.690	*114.680*

Dochody. Zamknięcie zachunku za rok 1898. Fundusz szkolny krajowy.

Uzasadnienie różnic.

Do rubryki I. *Pozycya 2.* dochód większy o 44 zł. z powodu zakupna już po zatwierdzeniu preliminarza na rzecz majątku zarodowego listów zastawnych gal. Banku krajowego nominalej wartości 2.200 koron, od których odsetki wynoszące 44 zł. nie były preliminowane.

Pozycya 3 (*a g*) dochód większy o 890 zł. z powodu pobrania odsetek wyrównawczych przy zrealizowaniu rent państwowych i zakupnie listów zastawnych gal. Banku krajowego, tudzież z powodu pobrania w r. 1898 odsetek za rok 1897 od książeczki Banku krajowego opiewającej na 7.724 zł. 58 ct. w. a.

Pozycya 4 (*a-i*) dochód mniejszy o 1 zł. } dochody te
Pozycya 5 (*a-c*) dochód mniejszy o 576 zł. } pozostają w zaległości

Pozycya 6 (*a-d*) dochód mniejszy o 36 zł. z powodu częściowej spłaty kapitału.

Pozycya 7 (*a-c*) dochód mniejszy o 89 zł. pozostaje w zaległości.

Do rubryki II. *Pozycya 9* dochód większy o 4 zł. z powodu spłaty zaległości.

Pozycya 10 dochód mniejszy o 1 zł. pozostaje w zaległości.

Pozycya 11 dochód większy o 15 zł. z powodu jak poz. 9.

Pozycya 13 dochód mniejszy o 23 zł. z powodu jak poz. 10.

Do rubryki III. *Pozycya 18* (*a-c*) dochód mniejszy o 14 zł.

Pozycya 19 dochód mniejszy o 26 zł. }
Pozycya 21 dochód mniejszy o 21 zł. } dochody te pozostają w zaległości
Pozycya 24 dochód mniejszy o 51.817 zł. }

Do rubryki III. *Pozycya 52* dochód mniejszy o 19.018 zł. z powodu że niektórym gminom rozłożono spłatę na ratę tudzież, że c. k. urzędy podatkowe mimo licznych przynagleń nie dość energicznie zajmują się ściąganiem tych należytości.

Pozycya 26 dochód większy o 30.541 zł. } z powodu spłaty zaległości tudzież
Pozycya 27 dochód większy o 15.527 zł. } z organizowania kilku nowych szkół.

Do rubryki VI. *Pozycya 30* dochód większy o 13.895 zł. z powodu, że dochód osiągnięty na podstawie ustawy krajowej z dnia 6 grudnia 1894 Dz. ust. i rozp. kraj. Nr. 19 z roku 1896 weszłej w życie dnia 25 maja 1896 był większy aniżeli przypuszczano przy układaniu preliminarza nie mając do tego żadnej pozytywnej podstawy.

Do rubryki VII. *Pozycya 31* dochód większy o 32.467 zł. z powodu, że na ten cel nic nie preliminowano. Są to mylne zarachowania c. k. Urzędów podatkowych, zwroty nadebranych płac i ryczałtów przez nauczycieli, które kompenzują się z rubryką „Przebieżne wydatki".

Do rubryki IX. *Pozycya 33* dochód większy o 744 zł. z powodu wpływu rat, które do spłaty przypadały pod koniec roku 1897.

Pozycya 33 a dochód większy o 114.680 zł. pobrany od funduszu krajowego na pokrycie niedoboru więcej od budżetu okazujący zarazem, że ogólny wynik zamknięcia niekorzystniejszy jest od budżetu o tą różnicę.

Wykaz

zaległości czynne pozostałych z końcem grudnia 1898.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Zaległości czynne z lat ubiegłych zł.	ct.	Zaległości czynne z roku bieżącego zł.	ct.
I.	1—7	Odsetki od kapitałów	548	60	897	10½
II.	8-17	Dochody z dóbr, realności i innych praw . .	2.780	59½	105	98½
III.	18-27	Dodarki	369.030	21½	573.992	54—
VI.	30	Taksy od spadków	2.950	44½	14.387	63—
VII.	31	Rozmaite wpływy	176.936	26	1.766	54—
IX.	33	Zwroty zaliczek udzielonych gminom na budynki szkolne z lat dawniejszych	17.452	56	—	—
		Razem . . .	569.698	67½	591.149	80—

Wykaz prestacyi szkolnych w ryczałtowej kwocie za rok 1898.

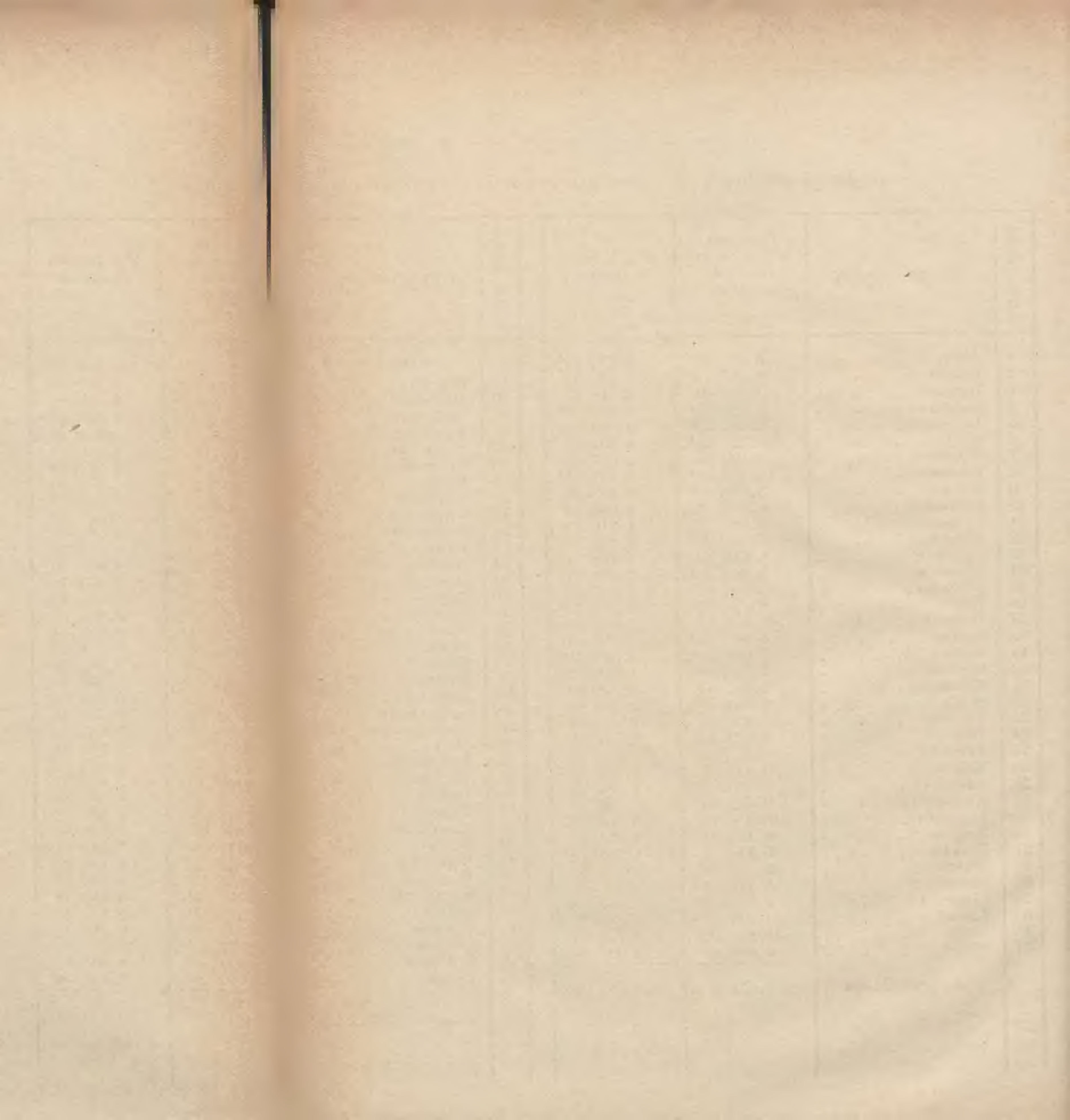
zestawiony okręgami szkolnymi.

Liczba porząd.	Okręg szkolny	Przypisano				Odpisano				Sprostowana należytość						Uiszczono						Pozostała należytość					
		na zaległość		na bieżące		z zaległości		z bieżącego		zaległa		bieżąca		razem		Ogółem		z tego przypada: na nadpłatę		na rachunek prestacyi		z zaległości		z bieżącego		Razem	
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
1	Biała	12.262	49½	23.346	60	18	92	–	—	12.243	57½	23.346	60	35.590	17½	24.504	34½	21	48	24.482	86½	2.403	95½	8.681	87½	11.085	83
2	Bóbrka	193	93	493	45					193	93	493	45	687	38	485	36	38	08	447	28			202	02	202	02
3	Bochnia	7.932	14	11.688	21½	233	25	–	—	7.698	89	11.688	21½	19.387	10½	9.335	87½			9.335	87½			10.051	23	10.051	23
4	Bohorodczany	479	88½	1.170	77					479	88½	1.170	77	1.650	65½	1.387	05½	10		1.377	05½			263	60	263	60
5	Borszczów	974	71½	768	47½					974	71½	768	47½	1.743	19	541	92½	65	64½	476	28	432	79	768	47½	1.201	26½
6	Brody	3.018	63½	4.135	37	58	42	—	—	2.960	21½	4.135	37	7.095	58½	3.341	94	43	29	3.298	65	429	52	3.324	12½	3.753	64½
7	Brzesko	5.066	36	3.256	25	4	70	—	—	5.061	66	3.256	25	8.317	91	1.580	06	7	20	1.572	86	4.199	87	2.537	98	6.737	85
8	Brzeżany	33	50	2.077	17					33	50	2.077	17	2.110	67	2.087	33½			2.087	33½			23	33½	23	33½
9	Brzozów	1.192	31½	1.711	28					1.192	31½	1.711	28	2.903	59½	1.408	72			1.408	72			1.494	87½	1.494	87½
10	Buczacz	1.468	90	1.182	83					1.468	90	1.182	83	2.651	73	674	58½			674	58½	808	81½	1.168	33	1.977	14½
11	Chrzanów	654	86½	2.594	53½					654	86½	2.594	53½	3.249	40	2.601	93	31	96½	2.569	96½	37	08½	610	38½	647	47
12	Cieszanów	1.433	51½	2.132	06	26	71	—	—	1.406	80½	2.132	06	3.538	86½	2.196	72			2.196	72			1.342	14½	1.342	14½
13	Czortków	481	45	1.674	97					481	45	1.674	97	2.156	42	1.717	13	96	50	1.620	63			439	29	439	29
14	Dąbrowa	447	41	917	63					447	41	917	63	1.365	04	1.065	40	3	96	1.061	44			299	64	299	64
15	Dobromil	10.783	50	6.500	73	66	72	—	—	10.716	78	6.500	73	17.217	51	736	68	42	50	694	18	10.188	41	6.292	42	16.480	83
16	Dolina	4.831	94	6 005	41					4.831	94	6.005	41	10.837	35	3.663	70	110	55	3.553	15½	1.168	24	6.005	41	7.173	65
17	Drohobycz	3.704	76	16.622	76					3.704	76	16.622	76	20.327	52	14.931	04	21	02	14.910	02	105	76	5.290	72	5.396	48
18	Gorlice	382	—	5.313	37					382		5.313	37	5.695	37	3.390	72			3.390	72			2.304	65	2.304	65
19	Gródek	11.863	92	8.471	03	11	52	—	—	11.852	40	8.471	03	20.323	43	7.914	67			7.914	67	3.937	73	8.471	03	12·408	76
20	Grybów	1.758	78	1.991	02					1.758	78	1.991	02	3.749	80	2.506	29	85	25	2.421	04			1.243	51	1.243	51
21	Horodenka	655	33	804	26					655	33	804	26	1.459	59	730	96			730	96			728	63	728	63
22	Husiatyn	2.270	28	1.852	73					2.270	28	1.852	73	4.123	01	2.205	75	115	01	2.090	74	231	52	1.685	74	1.917	26
23	Jarosław	2.023	10	9.596	92					2.023	10.	9.596	92	11.620	02	9.581	93	15		9.566	93	466	73	1.571	36	2.038	09
24	Jasło	1.926	47½	5.411	32					1.926	47½	5.411	32	7.337	79½	5.478	28			5.478	28			1.859	51½	1.859	51½
25	Jaworów	8.787	50	5.166	59	4	24	—	—	8.783	26	5.166	59	13.949	85	12.065	24	36	25	12.028	99			1.884	61	1.884	61
26	Kałusz	4.902	21½	5.161	44	16	80	—	—	4.885	41½	5.161	44	10.046	85½	2.859	81½	44	95	2.814	86½	2.025	60	5.161	44	7.187	04
27	Kamionka	4.145	74	4.625	85	6	—	—	—	4.139	74	4.625	85	8.765	59	5.575	21			5.575	21	415	58	2.774	80	3.190	38
28	Kolbuszowa	153	51	655	78					153	51	655	78	809	29	646	58			646	58			162	71	162	71
29	Kołomyja	19.169	18½	16.665	23					19.169	18½	16.665	23	35.834	41½	10.477	60½			10.477	60½	8.856	48	16.500	33	25.356	81
30	Kossów	561	15½	1.935	17					561	15½	1.935	17	2.496	32½	1.935	86½	33	20	1.902	66½			560	46	560	46
31	Kraków	51.175	70	119.253	30					51.175	70	119.253	30	170.429		78.100	13	6	68	78.093	45			92.328	87	92.328	87
32	Krosno	11.174	39	6.736	49	141	03	—	—	11.033	36	6.736	49	17.769	85	15.015				15.015		33	36	2.721	49	2.754	85
33	Limanowa	10	59	509	65					10	59	509	65	520	24	498	93			498	93			21	31	21	31
34	Lisko	122	29½	585	44					122	29½	585	44	707	73½	577	35½			577	35½			130	38	130	38
35	Lwów	685	28	1.745	98	2	10	—	—	683	18	1.745	98	2.429	16	1.739	43	31	13	1.708	30			689	73	689	73
36	Łańcut	5.945	70½	4.790	05	4	50	—	—	5.941	20½	4.790	05	10.731	25½	4.390	26	3		4.387	26	2.070	84½	4.270	15	6.340	99½
37	Mielec	3.013	73	2.819	22					3.013	73	2.819	22	5.832	95	1.998	59	19	75	1.978	84	2.111	56	1.722	80	3.834	36
38	Mościska	12.402	84	4.410	57	5.412	—	—	—	6.990	84	4.410	57	11.401	41	7.235	38			7.235	38	1.831	12	2.334	91	4.166	03
39	Myślenice	2.407	96	3.889	50					2.407	96	3.889	50	6.297	46	5.765	84	5		5.760	84			531	62	531	62
40	Nadwórna	1.447	58	2.184	82					1.447	58	2.184	82	3.632	40	2.358	40	53	35	2.305	05			1.274		1.274	
41	Nisko	15	—	356	39					15		356	39	371	39	229	94	1	26	228	68			141	45	141	45
42	Nowy Sącz	3.998	89	7.265	20	39	88	—	—	3.959	01	7.265	20	11.224	21	5.411	18	7	47	5.403	71	1.804	36	4.008	67	5.813	03
43	Nowy Targ	7.975	71	4.188	99					7.975	71	4.188	99	12.164	70	219	76½			219	76½	7.942	90	4.002	03½	11.944	93½
44	Pilzno	832	01½	1.456	10					832	01½	1.456	10	2.288	11½	1.888	14½	5	11	1.883	03½			399	97	399	97
45	Podhajce	60	53	699	68	3	36	—	—	57	17	699	68	756	85	630	18	21	67	608	51			126	67	126	67
46	Podgorze	465	59	4.436	69					465	59	4.436	69	4.902	28	3.949	65	5		3.944	65			952	63	952	63
47	Przemyśl	4.079	48	13.194	43					4.079	48	13.194	43	17.273	91	13.647	98			13.647	98	392	59	3.233	34	3.625	93
48	Przemyślany	2.617	19	1.942	37					2.617	19	1.942	37	4.559	56	1.410	30½	3	34	1.406	96½	1.765	76½	1.383	49	3.149	25½
49	Rawa	1.015	04½	1.418	[illegible]	6	30	[illegible]	[illegible]	1.008	[illegible]	1.418	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	1	25	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
50	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
51	Ropczyce	1.865	71	2.759	08					1.865	71	2.759	08	4.624	79	2.646	65	16	38	2.630	27			1.978	14	1.978	14
52	Rudki	185	—	1.915						185		1.915		2.100		1.810				1.810				290		290	
53	Rzeszów	13.438	17	6.162	86	8.828				4.610	17	6.162	86	10.773	03	3.383	36	50		3.333	36	2.236	81	5.152	86	7.389	67
54	Sambor	18.315	61	14.144	34					18.315	61	14.144	34	32.459	95	25.762	41			25.762	41			6.697	54	6.697	54
55	Sanok	6.721	37	6.752	15					6.721	37	6.752	15	13.473	52	3.916	26	4	42	3.911	84	3.493	65	6.063	61	9.557	26
56	Skałat	37	21	205	73					37	21	205	73	242	94	212	28	6	45	205	83			30	66	30	66
57	Sniatyn	6.366	—	6.873	99					6.366		6.873	99	13.239	99	5.299	50½			5.299	50½	1.271	93½	6.668	55	7.940	48½
58	Sokal	13.545	33	9.389	18					13.545	33	9.389	18	22.934	51	5.668	24½	42	80	5.625	44½	9.127	02½	8.139	24	17.266	26½
59	Stanisławów	1.228	95	16.013	80½	42	18	—	—	1.186	77	16.013	80½	17.200	57½	7.945	72			7.945	72			9.254	85½	9.254	85½
60	Stare Miasto	696	48½	2.078	84					696	48½	2.078	84	2.775	32½	1.364	70			1.364	70			1.410	62½	1.410	62½
61	Stryj	95	96	13.246	46					95	96	13.246	46	13.342	42	13.001	08			13.001	08			341	34	341	34
62	Strzyżów	25	—	404	07					25		404	07	429	07	288	37			288	37			140	70	140	70
63	Tarnobrzeg	821	07	1.075	92	1	—	—	—	820	07	1.075	92	1.895	99	1.267	13			1.267	13			628	86	628	86
64	Tarnopol	13.034	24	9.771	82					13.034	24	9.771	82	22.806	06	1.047	34	25	28	1.022	06	12.024	40	9.734	32	21.758	72
65	Tarnów	5.907	16	12.562	70					5.907	16	12.562	70	18.469	86	11.264	96	6	19	11.258	77	199	62	7.005	28	7.204	90
66	Tłumacz	72	34	185	06					72	34	185	06	257	40	87	22			87	22	23		147	18	170	18
67	Trembowla	22.970	23	13.865	06					22.970	23	13.865	06	36.835	29	4.204	89	4		4.200	89	18.826	28	13.804	12	32.630	40
68	Turka	179	62	289	39½	2	—	—	—	177	62	289	39½	467	01½	237	24	10	84	226	40			229	77½	229	77½
69	Wadowice	4.344	09½	6.716	93					4.344	09½	6.716	93	11.061	02½	6.643	83	200	63	6.443	20			4.417	19½	4.417	19½
70	Wieliczka	3.428	46½	13.305	94	726	66	—	—	2.701	80½	13.305	94	16.007	74½	7.096	78	5	62	7.091	16	35	76½	8.875	20	8.910	96½
71	Zaleszczyki	334	60	288	28					334	60	288	28	622	88	279	64	10		269	64	91	20	252	04	343	24
72	Zbaraż	508	78	1.943	42					508	78	1.943	42	2.452	20	1.056	84	6		1.050	84			1.395	36	1.395	36
73	Złoczów	744	46	5.104	40					744	46	5.104	40	5.848	86	5.130	60	15	08	5.115	52			718	26	718	26
74	Żółkiew	9.189	51	7.626	53	31	66	—	—	9.157	85	7.626	53	16.784	38	5.314	19			5.314	19	4.898	83	6.571	36	11.470	19
75	Żydaczów	3.036	48	5.799	62					3.036	48	5.799	62	8.836	10	6.670	97½	248	90	6.422	07½			2.165	12½	2.165	12½
76	Żywiec	2.722	72	4.770	86	8	—	—	—	2.714	72	4.770	86	7.485	58	7.478	08	11	23	7.466	85			7	50	7	50
	Razem	353.061	27	499.467	44	15.695	95	—	—	337.365	32	499.467	44	836.832	76	413.183	03	1.649	68	411.533	35	106.112	29	317.537	44	423·649	73

Sumaryczny wykaz

prestacyj szkolnych w stopie procentowej, zestawiony okręgami szkolnymi.

Liczba porząd.	Okręg szkolny	Prestacye w formie dodatku do podatków zł.	ct.	3% dodatek okręgowy zł.	ct.
1	Biała	6.192	25½	5.775	24½
2	Bóbrka	8.463	73½	3.150	41
3	Bochnia	7.443	35	4.818	30
4	Bohorodczany	2.490	43½	1.829	04½
5	Borszczów	9.432	95½	4.930	40
6	Brody	10.321	30½	4.204	03
7	Brzesko	7.100	82	4.037	90
8	Brzeżany	10.404	02½	4.152	47½
9	Brzozów	5.090	93	2.352	34
10	Buczacz	9.654	34½	4.676	40
11	Chrzanów	8.920	75	4.440	75½
12	Cieszanów	3.802	66	2.303	52½
13	Czortków	6.835	62	4.099	14½
14	Dąbrowa	4.581	51½	2.877	07
15	Dobromil	4.259	87½	1.416	52½
16	Dolina	3.973	95	2.838	79½
17	Drohobycz	30.554	59	17.034	86½
18	Gorlice	8.432	55	5.356	01½
19	Gródek	4.698	34½	3.850	35½
20	Grybów	2.203	48	1.239	15½
21	Horodenka	6.877	37	4.178	56½
22	Husiatyn	8.667	23½	4.570	56
23	Jarosław	13.422	52½	6.619	66½
24	Jasło	8.079	47	3.826	62
25	Jaworów	6.228	58	2.911	13
26	Kałusz	3.441	20	2.356	83½
27	Kamionka	9.706	86	4.061	05
28	Kolbuszowa	3.381	43	2.199	42
29	Kołomyja	13.410	40½	5.455	30
30	Kossów	4.150	37	2.391	76
31	Kraków	10.238	14	4.305	95½
32	Krosno	5.819	23	3.773	64
33	Limanowa	2.754	09	1.715	84½
34	Lisko	3.809	42	2.549	43½
35	Łańcut	7.243	47½	5.084	34½
36	Lwów	12.935	95½	6.233	01
37	Mielec	6.648	61	2.953	20½
	do przeniesienia	281.671	85½	150.569	08½
	z przeniesienia	281.671	85½	150.569	08½
38	Mościska	6.462	23½	3.117	48½
39	Myślenice	4.305	12½	2.383	87
40	Nadwórna	4.614	91½	2.300	66½
41	Nisko	3.345	51	2.002	44½
42	Nowy Sącz	10.054	56½	4.818	12
43	Nowy Targ	3.503	93	2.641	04½
44	Pilzno	2.687	78½	1.819	35
45	Podhajce	7.361	46	4.003	98
46	Przemyśl	22.456	44½	7.718	93
47	Przemyślany	7.070	46½	2.765	21½
48	Rawa	5.216	74½	3.215	57
49	Rohatyn	13.168	27½	4.898	66½
50	Ropczyce	4.210	79½	3.265	76½
51	Rudki	3.718	93½	2.240	88
52	Rzeszów	12.373	27½	6.955	19½
53	Sambor	4.855	13½	3.408	84
54	Sanok	5.250	38½	3.386	79
55	Skałat	8.698	51	5.106	58
56	Śniatyn	3.985	29½	3.049	17
57	Sokal	10.216	80	5.173	08½
58	Stanisławów	23.925	33	9.368	12
59	Stare miasto	1.644	90	1.237	76
60	Stryj	9.677	26	5.509	68
61	Tarnobrzeg	5.111	85½	2.603	16
62	Tarnopol	23.245	73	7.747	79
63	Tarnów	15.757	30	6.090	34
64	Tłumacz	8.818	89	3.896	42
65	Trembowla	4.946	67½	3.454	63
66	Turka	2.371	24½	1.326	81½
67	Wadowice	4.817	52	3.781	89½
68	Wieliczka	8.969	73½	4.957	39½
69	Zaleszczyki	6.746	39	4.244	78
70	Zbaraż	5.510	89	3.579	54½
71	Złoczów	12.644	82½	6.346	75½
72	Żółkiew	7.472	02½	3.559	25½
73	Żydaczów	7.275	29	2.869	77
74	Żywiec	3.546	80½	3.171	54½
	Razem	577.771	10½	298.577	38½

Do L. $\frac{9.785}{\text{R. S. K.}}$ 1899. 15.681/99

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

krajowego

funduszu szkolnego emerytalnego

za rok 1898.

Sporządzone w Departamencie rachunkowym c. k. Namiestnictwa.

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

Dochody — Wydatki. Krajowy fundusz szkolny emerytalny.

Zamknięcie rachunku za rok 1898.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	A) Majątek zarodowy	Dochody w roku 1898 zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkowe) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się Dochody Wydatki mniejsze większe zł.
		Dochody.				
	1	Efekta zakupione	—	—	—	—
	2	Gotówka pobrana z majątku obrotowego .	—	—	—	—
		Suma dochodów . .	—	—	—	—
	3	**Zapas** kasowy z początkiem roku 1898:				
		a) w gotówce . . . . . — zł. — ct.				
		b) w efektach: α) w wal. austr. 50 zł. 22 ct.	—	—	—	—
		β) w walucie koronowej 67.000 koron = 33.500 „ — „	33.550	22	—	—
		Razem . .	33.550	22	—	—
		Wydatki.				
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . .	—	—	—	—
		Suma wydatków . .	—	—	—	—
	2	**Zapas** kasowy z końcem roku 1898 w efektach jak wyżej	33.550	22	—	—
		Razem . .	33.550	22	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1898.

Stan czynny: Zapas kasowy w efektach . . . . zł. — ct.
a) waluta austryacka:
4% książeczka wkładkowa galic. Kasy oszczędności . . . 50 zł. 22 ct.
b) waluta koronowa:
4% listy zastawne galicyjsk Towarzystwa kredytow. ziemsk. we Lwowie (67.000 koron, czyli) . . . . 33.500 „ — „

Suma stanu czynnego . . 33.550 zł. 22 ct.

Stan bierny . . . . — „ — „

Czysty stan czynny w walucie austryackiej . . . . . 33.550 „ 22 „
W porównaniu zaś z takim stanem z końcem roku 1897 . . . 33.550 „ 22 „
Okazuje się przyrost majątku zarodowego o . . . . — zł. — ct.

Zamknięcie rachunku za rok 1898. Dochody.

Liczba rubryki (budżetu)	Liczba pozycyi (budżetu)	B) **Majątek obrotowy**	Dochody w roku 1898 zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkowe) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody mniejsze *większe* zł.
		D o c h o d y.				
I.		Odsetki od kapitałów	1.330	01	1.340	10
II.		Datek stały z krajowego funduszu szkolnego	12.799	92	12.800	—
III.		Zapisy i darowizny	—	—	—	—
IV.		Interkalarya od opróżnionych posad nauczyc.	29.988	—	29.988	—
V.		Stałe wkładki nauczycieli i nauczycielek .	61.138	37½	52.724	*8.414*
VI.		Wkładki dwuprocentowe za czas służby przedetatowej	8.433	87	11.003	2.569
VII.		Rozmaite dochody	1.009	97	—	*1.010*
	1	Zwroty z emerytur czasowych . . .	—	62	—	*1*
	2	" " " dożywotnich . . .	26	75	—	*27*
	3	" z pensyi wdów	12	19	—	*12*
	4	" " dodatków na wychowanie dzieci	79	10	—	*79*
	5	" " odpraw i kwartałów pośmiertnych	1	—	—	*1*
	6	Zasiłek z funduszu krajowego: *a)* z przyznanego uchwałą Sejmu krajowego z dnia 16. lutego 1898 zasiłku na rok 1898 w kwocie , . 197.195 zł. — ct. potrącono wydaną już na pokrycie niedoboru za rok 1897 na mocy odezwy Wydz. kraj. 22. stycz. 1898 l. 3289 wykazaną w zamknięciu rachunków za rok 1897 kwotę . . 25.292 zł. 54 ct. a pozostało na r. 1898 reszta w kwocie . 171.902 " 46 " *b)* pobrany na mocy odezwy Wydz. kr. z d. 5. marca 1899 l. 11 977 na pokrycie niedoboru po koniec roku 1898 . 18.405 " 89 "	190.308	35	197.195	6.887
		Suma dochodów . .	305.128	15½	305.050	*9.544* 9.466 *78*
		Do tego zapas kasowy z początkiem r. 1898 w gotówce	—	—	—	—
		Razem . .	305.128	15½	—	—

Wydatki. Krajowy fundusz szkolny emerytalny.

Uzasadnienie różnic.

Do rubryki I. Dochódów mniej o 10 zł. z powodu opodatkowania odsetek od efektów.

Do rubryki V. Dochód większy o 8.414 zł. z powodu zamianowania większej w tym roku liczby stałych nauczycieli.

Do rubryki VI. Dochód mniejszy o 2.569 zł. z powodu zamianowania w tym roku stałych nauczycieli po upływie mniejszej liczby lat służby przedetatowej.

Do rubryki VII. Dochód większy o 1.010 zł. z powodu mylnych zarachowań c. k. urzędów podatkowych.

Do pozycyi 1. Dochód większy o 1 zł. z powodu ściągnięcia nadebranych emerytur czasowych.

Do pozycyi 2. Dochód większy o 27 zł. z powodu ściągnięcia nadebranych emerytur dożywotnich.

Do pozycyi 3. Dochód większy o 12 zł. z powodu ściągnięcia nadebranej pensyi wdów.

Do pozycyi 4. Dochód większy o 79 zł. z powodu ściągnięcia nadebranych dodatków na wychowanie dzieci.

Do pozycyi 5. Dochód większy o 1 zł. z powodu ściągnięcia części odpraw skutkiem powrotu nauczycieli do czynnej służby.

Do pozycyi 6. Dochód mniejszy o 6.887 zł. z powodu, że z zasiłku przyzwolonego na rok 1898 w kwocie 197.195 zł. okazała się potrzeba pobrania na pokrycie niedoboru w tym roku tylko kwoty . . . . 190.308 zł. 35 ct.
a zatem mniej o kwotę. . . . . 6.886 „ 65 „

O różnicę tę ogólny wynik zamknięcia korzystniejszym jest od budżetu.

Zamknięcie rachunku za rok 1898. Wydatki,

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	B) **Majątek obrotowy**	Wydatki w roku 1898 zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkowe) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze *większe* zł.
		Wydatki.				
I.		Emerytury czasowe nauczycieli i nauczycielek	19.305	73	17.000	*2.306*
II.		„ dożywotnie „ „	176.065	87	180.000	3.934
III.		Pensye dla wdów po nauczycielach . .	75.987	41½	75.000	*987*
IV.		Dodatki na wychowanie dzieci po nauczycielach	19.486	25½	20.000	514
V.		Odprawy i kwartały pozgonne . . .	12.179	55	12.000	*180*
VI.		Zwroty wkładek emerytalnych nauczycieli i nauczycielek	933	55	1.000	66
VII.		Koszta zarządu	—	—	50	50
VIII.		Rozmaite wydatki	1.169	78½	—	*1.169*
		Suma wydatków .	305.128	15½	305 050	4.564 *4.642* *78*
		Do tego zapas kasowy z końcem roku 1898 w gotówce	—	—	—	—
		Razem . .	305.128	15½	—	—

Uzasadnienie różnic.

Do rubryki I. Wydatek większy o 2.306 zł. z powodu przeniesienia w czasowy stan spoczynku więcej nauczycieli niż w preliminarzu przewidziano.

Do rubryki II. Wydatek mniejszy o 3.934 zł. z powodu mniejszej liczby nauczycieli przeniesionych w dożywotni stan spoczynku.

Do rubryki III. Wydatek większy o 987 zł. z powodu przyznania większej liczbie wdów pensyi wdowiej niż preliminrrzem przewidziano.

Do rubryki IV. Wydatek mniejszy o 514 zł. z powodu mniejszej ilości sierót po nauczycielach pozostałych.

Do rubryki V. Wydatek większy o 180 zł. z powodu większych śmiertelności nauczycieli.

Do rubryki VI. Wydatek mniejszy o 66 zł. z powodu mniejszego zwrotu wkładek emerytalnych.

Do rubryki VII. Wydatek mniejszy o 50 zł. ponieważ preliminowane wydatki nie nastąpiły.

Do rubryki VIII. Wydatek większy o 1.169 zł. z powodu mylnych zarachowań c. k. urzędów podatkowych.

Wykaz
należytości z końcem roku 1898.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Należytości czynne z lat ubiegłych zł.	ct.	czynne z roku bieżącego zł.	ct.	bierne z lat ubiegłych zł.	ct.	bierne z roku bieżącego zł.	ct.
		Dochody.								
I.	—	Niepobrane odsetki po koniec grud. 1898	—	—	660	01	—	—	—	—
VI.	—	„ dwuprocentowe wkładki emerytalne	173	72	723	83	—	—	—	—
VII.	—	Rozmaite zwroty	330	67	258	97	—	—	—	—
	1	Zwroty nadebranych emerytur . .	7	50	—	—	—	—	—	—
	2	„ nadebranych dodat. na wychow.	—	—	12	20	—	—	—	—
	3	„ nadebranej odprawy . . .	4	—	—	—	—	—	—	—
		Wydatki.								
I.	—	Niepobrane emerytury czasowe . .	—	—	—	—	—	—	1.431	49
II.	—	„ „ dożywotnie .	—	—	—	—	—	—	6.582	10
III.	—	„ pensye wdowie . . .	—	—	—	—	—	—	2.386	45
IV.	—	„ dodatki na wychowanie .	—	—	—	—	—	—	1.124	82
V.	—	„ odprawy i kwartały pozgonne	—	—	—	—	—	—	2.050	—
VI.	—	„ zwroty wkładek emerytal. .	—	—	—	—	—	—	22	40
VIII.	—	„ rozmaite wydatki . .	—	—	—	—	326	25	4	28
		Razem . . .	515	89	1.655	01	326	25	13.601	54
			2.170 zł. 90 ct.				13.927 zł. 79 ct.			

Stan majątku obrotowego z końcem roku 1898.

	Szczegół. zł. ct.	Ogół. zł. ct.
Stan czynny:		
1. Zapas kasowy w gotówce . . .	— zł. — ct.	— zł. ct.
2. Należytości czynne	2.170 zł. 90 ct.	2.170 zł. 90 ct.
Stan bierny;		
3. Należytości bierne	— zł. — ct.	13.927 zł. 79 ct.
Z porównania okazuje się **stan bierny**		11.756 zł. 89 ct.

Wykaz

majątku zarodowego w efektach wartościowych powstałych z kwoty 20.000 złr. przyzwolonej z funduszów państwowych w roku 1870 na utworzenie majątku zarodowego krajowego funduszu szkolnego emerytalnego.

Liczba porząd.	Bliższe oznaczenie efektów	Datum	Serya	Liczba	Stopa %	Opiewa na kwotę: w wal. koron: pojedynczo korony		w wal. koron: razem korony		w wal. austr.: pojedyn. zł.	ct.	w wal. austr.: razem zł.	ct.
1	List. zast. galic. Tow. kredyt. ziemsk: we Lwowie	1. lipca 1893	I.	1.411	4%	20.000	—	—	—	—	—	—	—
2	" " " " " " " "	"	I.	1.412	"	20.000	—	—	—	—	—	—	—
3	" " " " " " " "	"	I.	1.413	"	20.000	—	—	—	—	—	—	—
4	" " " " " " " "	"	III.	26.648	"	2.000	—	—	—	—	—	—	—
5	" " " " " " " "	"	III.	26.649	"	2.000	—	—	—	—	—	—	—
6	" " " " " " " "	1. stycz. 1894	IV.	1.197	"	1.000	—	—	—	—	—	—	—
7	" " " " " " " "	1. lipca 1893	V.	7.137	"	200	—	—	—	—	—	—	—
8	" " " " " " " "	"	V.	7.138	"	200	—	—	—	—	—	—	—
9	" " " " " " " "	"	V.	7.139	"	200	—	—	—	—	—	—	—
10	" " " " " " " "	1. stycz. 1882	V.	154	"	200	—	—	—	—	—	—	—
11	" " " " " " " "	"	V.	155	"	200	—	—	—	—	—	—	—
12	" " " " " " " "	1. stycz. 1894	V.	3.952	"	200	—	—	—	—	—	—	—
13	" " " " " " " "	"	V.	3.953	"	200	—	—	—	—	—	—	—
14	" " " " " " " "	"	V.	3.954	"	200	—	—	—	—	—	—	—
15	" " " " " " " "	"	V.	3.955	"	200	—	—	—	—	—	—	—
16	" " " " " " " "	1. stycz. 1897	V.	25.927	"	200	—	67.000	—	—	—	33.500	—
17	Książeczka galic. Kasy oszczędności	27. stycz. 1894		29.748	"		—	—	—	44	99	—	—
18	" " " "	3. lutego 1894		31.314	"		—	—	—	5	23	50	22
	Razem . . .											33.550	22

III.

Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Oddział chorych i położnic.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok

1898.

Wykaz należytości czynnych i biernych na str. 246.

LW. 33.849/99.

Z drukarni i litografii Pillera i Sp. we Lwowie.

Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Liczba rubryki	poz. budżetu	Sumaryusz	Oddział								Razem		Kwota budżetem uchwalona	Z porównania z kwotą preliminowaną okazują się wynikłości mniejsze *większe*
			chorych				położnic							
			szpitalny		kliniczny		szpitalny		klinicz.					
			Wynikłości w r. 1898.											
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	zł.
		Wydatki.												
I.	1—19	Płace i emolumenta etatowe	34.589	17	1.976	—	3.732	25	—	—	40.297	42	40.592	295
II.	20—27	Koszta utrzymania osób nieetatowych	29.747	77	8.680	13	4.313	12	89	89	42.830	91	43 503	672
III.	28—45	Pensye i emerytury	10.068	86	779	—	545	—	—	—	11.392	86	11.393	—
IV.	46—52	Zaopatrzenia i dary z łaski	386	—	36	—	24	—	—	—	446	—	488	42
V.	53	Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100	100
VI.	54—55	Remuneracye i zapomogi	1.494	—	180	—	126	—	—	—	1.800	—	1.800	—
VII.	56—66	Koszta gospodarcze:												
		1. zwyczajne	81.190	19	27.589	70	12.056	02	—	—	120.835	91	123.509	2.673
		2. nadzwyczajne	**13.160**	**95**	—	—	**744**	**85**	—	—	**13.905**	**80**	**8.827**	*5.079*
VIII.	67—78	Koszta sanitarne:												
		1. zwyczajne	17.401	76	12.790	49	1·278	44	—	—	31.470	69	29.172	*2.299*
		2. nadzwyczajne	**2.650**	**67**	—	—	—	—	—	—	**2.650**	**67**	**2.735**	**84**
IX.	79	Koszta kancelaryjne	2.406	15	368	82	70	—	—	—	2.844	97	1.300	*1.545*
X.	80	Koszta kapliczne:												
		1. zwyczajne	216	—	26	—	18	—	—	—	260	—	260	—
		2. nadzwyczajne	**65**	—	**8**	—	**7**	—	—	—	**80**	—	**80**	—
XI.	81—84	Utrzymanie budynków:												
		1. zwyczajne	7.841	07	969	03	204	97	—	—	9.015	07	7.060	*1.955*
		2. nadzwyczajne	**30.500**	—	—	—	**1.946**	**18**	—	—	**32.446**	**18**	**31.000**	*1.446*
XII.	85—86	Odsetki od kapitałów dłużnych	1.760	08	—	—	—	—	—	—	1.760	08	1.760	—
XIII.	87	Podatki daniny	7	52	5	—	3	—	—	—	15	52	50	35
XIV.	88—90	Rozmaite	1.774	97	82	89	247	04	—	—	2.104	90	2.200	95
XV.	91	Koszta utrzymania dzieci zrodzonych na bezpłatnym oddziale położnic	—	—	—	—	89	75	—	—	89	75	30	*60*
XVI.	92	Ryczałt na utrzymanie dzieci w szpitalu św. Zofii	16.000	—	—	—	—	—	—	—	16.000	—	16.000	—
		Razem { 1. zwyczajne	204.883	54	53.483	06	22.707	59	89	89	281 164	0	279.217	3.912 *5.859*
		Razem { **2. nadzwyczajne**	**46.376**	**62**	**8**	—	**2.698**	**03**	—	—	**49.082**	**65**	**42.642**	**84** *6 525*
		Suma wydatków	251.260	16	53.491	06	25.405	62	89	89	330.246	73	321.859	{ 3.996 { *12.384*
			304.751·22				25.495·51							*+ 8.388*
		Dochody.												
I.	1—2	Dodatki	31.886	73	—	—	153	40	—	—	32.040	13	32.500	460
II.	3	Opłaty pośmiertne	7.100	30	—	—	—	—	—	—	7.100	30	11.000	3.900
III.	4—6	Zwroty kosztów leczenia	233.149	½ 86	—	—	16.081	24	—	—	249.231	½ 10	206.380	*42.851*
IV.	7—9	Rozmaite	7.696	50	—	—	120	—	—	—	7.816	50	1.450	*6.367*
V.	10—13	Subwencya i zwroty od c. k. Skarbu	13.000	—	—	—	—	—	—	—	13.000	—	38.528	25.528
		Suma dochodów	292.833	½ 39	—	—	16.354	64	—	—	309.188	½ 03	289.858	29.888 *49.218*
		Do tego:												
—	14	Dotacya z funduszu krajowego	11.917	½ 82	—	—	9.140	87	—	—	21.058	½ 69	32.001	10.942
		Razem	304.751	22	—	—	25.495	51	—	—	330.246	73	321.859	{ 40.830 { *49.218*
														+ 8.388

Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Porównanie sumaryczne

kwot preliminowanych z rzeczywistemi wynikłościami bez względu na pobraną dotacyę lub oddaną nadwyżkę przedstawia następujące wyniki:

1. W oddziale chorych i klinik:

Wydatki preliminowane wynosiły	299.441 zł.			
„ rzeczywiste „	304.751 „			
Wydatki większe o		5.310 zł.		
Dochody preliminowane wynosiły	268.385 zł.			
„ rzeczywiste „	292.833 „			
Dochody większe o		24.448 „		
Wynik *korzystniejszy* o różnicę w kwocie			19.138 zł.	

2. W oddziale położnic i klinik:

Wydatki preliminowane wynosiły	22.418 zł.			
„ rzeczywiste „	25.496 „			
Wydatki większe o		3.078 zł.		
Dochody preliminowane wynosiły	21.473 zł.			
„ rzeczywiste „	16.355 „			
Dochody mniejsze o		5.118 „		
Wynik *mniej korzystny* o sumę w kwocie			8.196 zł.	
Ogółem wynik był *korzystniejzzy* o kwotę				10.942 zł.

zgodnie z mniej pobraną dotacyą w kwocie 10·942 zł. (vide poz. 14 dochodów).

Gdy jednak uwzględni się, że w zastępstwie c. k. Rządu na utrzymanie klinik poniesiono wydatek w niezwróconej nam jeszcze reszcie . . . . 27.667 zł.

(przypisane do zwrotu jak wyjaśnienie przy rubr. V. poz. 11 dochodów) powyższy wynik ogólny po doliczeniu wydatku tego, w rezultacie okaże się *korzystniejszym* od budżetu o kwotę 38.609 zł.

Wydatki. Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Liczba rubryki i poz. budżetu	Poszczególnienie	Oddział chorych szpitalny zł.	ct.	Oddział chorych kliniczny zł.	ct.	Oddział położnic szpitalny zł.	ct.	Oddział położnic klinicz. zł.	ct.	Razem zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	Z porównania z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze *większe* zł.
		Wydatki w r. 1898.											
I.	**Płace i emolumenta etatowe.**												
1	Dyrektor:												
	a) płaca . . . zł. 1.600·—												
	b) 3 dodatki pięcioletnie . „ 900·—												
	c) dodatek na mieszkanie . „ 400·—												
	d) opał . . . „ 175·20	2.555	20	306	—	214	—	—	—	3.075	20	3.062	*13*
2	7 prymaryuszów:												
	a) płaca . . . zł. 8.268·42												
	b) dodatki pięcioletnie . „ 3.290·02	11.558	44	—	—	—	—	—	—	11.558	44	11.746	188
3	Profesor położnictwa	—	—	—	—	650	—	—	—	650	—	650	—
4	10 sekundaryuszów I. klasy . .	4.800	—	—	—	1.200	—	—	—	6.000	—	6.000	—
5	7 „ II. „ . .	3 499	17	—	—	—	—	—	—	3.499	17	3.500	1
6	Akuszerka I.:												
	a) płaca . . . zł. 400·—												
	b) dodatek pięcioletni . „ 40·—	—	—	—	—	440	—	—	—	440	—	440	—
7	Akuszerka II., płaca	—	—	—	—	300	—	—	—	300	—	300	—
8	Chemik patologii:												
	a) płaca . . . zł. 1.000·—												
	b) dodatek pięcioletni . „ 300·—	1.079	—	130	—	91	—	—	—	1.300	—	1.300	—
9	2 kapelanów:												
	a) płaca . . . zł. 1.200·—												
	b) dodatki na pomieszkanie „ 400·—	1 464	—	80	—	56	—	—	—	1.600	—	1.600	—
10	Rządca:												
	a) płaca . . . zł. 1.200·—												
	b) wikt I. klasy . . „ 424·37												
	c) opał . . . . „ 175·20												
	d) oświetlenie . . „ 11·04	1.504	61	180	—	126	—	—	—	1.810	61	1.797	*14*
11	2 oficyałów:												
	a) płaca . . . zł. 2.000·—												
	b) dodatki aktywalne . „ 300·—												
	c) dodatki pięcioletnie . „ 150·—	2.034	—	245	—	171	—	—	—	2.450	—	2.450	—
12	2 pisarzów:												
	a) płaca . . . zł. 1.200·—												
	b) dodatki pięcioletnie . „ 6·93												
	c) „ na mieszkanie . „ 200·—	1.167	93	141	—	98	—	—	—	1 406	93	1.607	200
13	Pisarz w izbie przyjęcia:												
	a) płaca . . . zł. 600·—												
	b) wikt z pieczywem II. kl. „ 319·91	766	91	90	—	63	—	—	—	919	91	900	*20*
14	Dozorca domu:												
	a) płaca . . . zł. 600.—												
	b) wikt z pieczywem II. kl. „ 319 91	766	91	90	—	63	—	—	—	919	91	900	*20*
15	2 aplikantów, płaca	830	—	100	—	70	—	—	—	1.000	—	1.000	—
16	Aptekarz:												
	a) płaca . . . zł. 800·—												
	b) dodatek na pomieszkanie „ 200·—	430	—	500	—	70	—	—	—	1.000	—	1.000	—
17	Woźny:												
	a) płaca . . . zł. 500·—												
	b) 2. dodatki pięcioletnie . „ 60·—												
	c) dodatek na ubiór . „ 50·—	506	—	61	—	43	—	—	—	610	—	610	—
18	Odźwierny:												
	a) płaca . . . zł. 450·—												
	b) dodatek pięcioletni . „ 30·—												
	c) „ na ubiór . „ 50·—	441	—	53	—	36	—	—	—	530	—	530	—
	Razem .	33.403	17	1.976	—	3.691	—	—	—	39 070	17	39.392	389 *67*
	Do tego:												
19	Zaliczki udzielone na płace zł. 2.425·—												
	a po strąceniu rat bieżących „ 1.197·75	1.186	—	—	—	41	25	—	—	1.227	25	1.200	*27*
	Suma rubryki I. .	34.589	17	1.976	—	2.732	25	—	—	40.297	42	40.592	389 *94* — 295

Do poz. 1 d) i 11 c). Wydatki większe z powodu wyższych cen drzewa bukowego.

„ „ *7. Wydatek mniejszy* ponieważ nowo mianowanemu profesorowi okulistyki Dr. Machekowi zniżono płacę za pełnienie obowiązków prymaryusza na kwotę 650 zł. rocznie od 1. października 1898. (LW. 58.601|98).

„ „ *12 b). Wydatek mniejszy* z powodu zamianowania starszego pisarza oficyałem, wskutek czego odpadły pobierane przez tegoż 2 dodatki pięcioletnie (po 100 zł.).

„ „ *13 i 14. Wydatki większe* z powodu podrożenia artykułów żywności.

„ „ *19). Wydatek nieznacznie większy* znajdzie zupełne pokrycie w zwrotach ściąganych z płac ratami miesięcznemi a pobieranych do rubr. IV. dochodów.

Liczba rubryki i poz. budżetu	Poszczególnienie	Oddział chorych szpitalny		Oddział chorych kliniczny		Oddział położnic szpitalny		Oddział położnic klinicz.		Razem		Kwota budżetem uchwalona	Z porównania z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze większe
		Wydatki w r. 1898.											
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	zł.
II.	**Koszta utrzymania osób nieetatowych.**												
20	27 Sióstr Miłosierdzia: *a)* płaca . . . . zł. 2.085·14 *b)* wikt z pieczywem i dodatkami . . . „ 5.160·25 *c)* ryczał za pranie bielizny . . . . „ 569·40	5.815	90	1.413	39	585	50	—	—	7.814	79	7.608	*207*
21	Dyetaryusze, płaca	2.099	30	401	50	401	50	—	—	2.902	30	2.921	19
22	Dla 2 dyetaryuszów wikt z pieczywem .	—	—	319	91	319	91	—	—	639	82	600	*40*
23	Dwa stypendya stałe dla akuszerek .	—	—	—	—	200	—	—	—	200	—	240	40
24	Dwóch pomocników aptekarza, płaca .	628	—	730	—	102	—	—	—	1.460	—	1.460	—
25	Służba oddziałowa: *a)* płaca . . . . zł. 6.858·93 *b)* wikt . . . . „ 10.916·62 *c)* gratyfikacye . . . „ 200·— *d)* bluzy . . . . „ 910·—	13.147	68	3.929	99	1.717	99	89	89	18.885	55	20.204	1.319
26	Służba domu: *a)* płaca . . . . zł. 2.999·77 *b)* wikt . . . . „ 4.103·97 *c)* dodatek na mundur . „ 100·— *d)* gratyfikacye . . . „ 100·— *e)* bluzy dla łaziebnego . „ —·—	4.983	18	1.561	34	759	22	—	—	7.303	74	7.382	78
27	Służba wspólna: *a)* płaca . . . . zł. 2.112·30 *b)* wikt . . . . „ 1.352·41 *c)* gratyfikacye . . . „ 100·— *d)* bluzy . . . . „ 60·—	3.073	71	324	—	227	—	—	—	3.624	71	3.088	*537*
	Suma rubryki II. .	29.747	77	8.680	13	4.313	12	89	89	42.830	91	43.503	1.456 *784* — 672

Do poz. 20 b) 22—27 b). Wydatki większe z powodu podrożenia artykułów żywności.

„ „ *21. i 23. Wydatki mniejsze* z powodu interkalaryów.

„ „ *25. i 26. Wydatki mniejsze*, ponieważ ilość służby ograniczono do najniezbędniejszych potrzeb tudzież z powodu interkalara.

„ „ *27. Wydatek większy* z powodu koniecznej potrzeby przyjęcia 1 odźwiernego do portyerówki przy ulicy Piekarskiej z płacą 120 zł. rocznie z wiktem, tudzież droższego wiktu reszty służby wspólnej.

Wydatki. Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Liczba rubryki i poz. budżetu	Poszczególnienie	Oddział chorych szpitalny Wydatki w r. 1898 zł.	ct.	Oddział chorych kliniczny zł.	ct.	Oddział położnic szpitalny zł.	ct.	Oddział położnic klinicz. zł.	ct.	Razem zł.	ct.	Kwota uchwalona budżetem zł.	Z porównania z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze większe zł.	
III.	**Pensye i emerytury.**													
28	Burkhardt Franciszka, wdowa po oficyale	129	—	16	—	11	—	—	—	156	—	156	—	
29	Dr. Berthleff Karol, emeryt dyrektor .	1.038	—	125	—	88	—	—	—	1.251	—	1.251	—	
30	Dr. Finger Józef, b. profesor kliniki .	315	—	—	—	—	—	—	—	315	—	315	—	
31	Neuhauser Karolina, wdowa po prymar.	600	—	—	—	—	—	—	—	600	—	600	—	
32	Jaroszyńska Eugenia. „ „ oficyale	277	20	33	—	23	—	—	—	333	20	333	—	
33	Köstlich Józefa „ „ „ z dodatkiem na wychowanie dzieci	360	12	43	—	30	—	—	—	433	12	433	—	
34	Marczak Helena, wdowa po pisarzu z dodatkiem na wychowanie dzieci .	320	—	38	—	27	—	—	—	385	—	385	—	
35	Dr. Chądzynski Jan, były prymaryusz .	1.238	40	—	—	—	—	—	—	1.238	40	1.238	—	
37	Piro Karol, były odźwierny . . .	255	—	31	—	22	—	—	—	308	—	308	—	
38	Dr. Kilarski Józef, były prymaryusz .	1.195	20	—	—	—	—	—	—	1.195	20	1.195	—	
39	Gralewska Zofia, wdowa po oficyale z dodatkiem na wychowanie dzieci .	525	50	63	—	44	—	—	—	632	50	633	—	
40	Jezierski Eustachy, były pisarz . .	664	—	80	—	56	—	—	—	800	—	800	—	
41	Feigel Katarzyna, wdowa po prosektorze	498	—	60	—	42	—	—	—	600	—	600	—	
42	Troje małoletnich dzieci po prymaryuszu Dr. Krówczyńskim	249	44	—	—	—	—	—	—	249	44	250	—	
43	Malinowski Erazm, były rządca . .	1.494	—	180	—	126	—	—	—	1.800	—	1.800	—	
44	Kołakowski Józef, były dyetaryusz . .	349	—	42	—	29	—	—	—	420	—	420	—	
45	Bogusz Wiktor, były oficyał . . .	561	—	68	—	47	—	—	—	676	—	676	—	
	Suma Rubryki III. .	10.068	86	779	—	545	—	—	—	11.392	86	11.393	—	
IV.	**Zaopatrzenia i dary z łaski.**													
46	Czarnecka Wiktorya b. dozorczyni . .	72	—	—	—	—	—	—	—	72	—	72	—	
47	Christl Laura, sierota po kontrolorze .	46	—	6	—	4	—	—	—	56	—	56	—	
48	Hammer Joanna, sierota po pisarzu .	4	—	6	—	4	—	—	—	14	—	56		42
49	Matwijko Grzegorz, były parobek . .	100	—	12	—	8	—	—	—	120	—	120	—	
50	Kozłowski Dmytro były parobek . .	50	—	6	—	4	—	—	—	60	—	60	—	
51	Wacnik Agata była dozorczyni . .	64	—	—	—	—	—	—	—	64	—	64	—	
52	Peresz Anastazya, była praczka . .	50	—	6	—	4	—	—	—	60	—	60	—	
	Suma Rubryki IV. .	386	—	36	—	24	—	—	—	446	—	488	—	42
	Do poz. 48. Wydatek mniejszy z powodu śmierci Hammer Joanny dnia 16./4. 1898. (LW. 5.641/99).													
V. 53	**Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100	—	100
	Do poz. 53. Nie było z tego tytułu żadnego wydatku.													
VI.	**Remuneracye i zapomogi.**													
54	Dla funkcyonaryuszów szpitalnych . .	996	—	120	—	84	—	—	—	1.200	—	1.200	—	
55	„ bezpłatnych praktykantów lekarskich za spisywanie protokołów sekcyjnych	498	—	60	—	42	—	—	—	600	—	600	—	
	Suma rybryki VI. .	1.494	—	180	—	126	—	—	—	1.800	—	1.800	—	

Krajowy szpital powszechny we Lwowie. **Wydatki.**

Liczba rubryki i poz. budżetu	Poszczególnienie	Oddział chorych szpitalny zł.	ct.	Oddział chorych kliniczny zł.	ct.	Oddział położnic szpitalny zł.	ct.	Oddział położnic klinicz. zł.	ct.	Razem zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	Z porównania z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze / *większe* zł.
		Wydatki w r. 1898.											
VII.	**Koszta gospodarcze.**												
56	Żywienie chorych:												
	a) Zwykła strawa i dodatki:												
	α) dla pozostających w szpitalu	45.875	34	15.659	21	4.061	98	—	—	65.596	53	72.400	6.803
	β) dla rekonwalescentów w zakładzie św. Józefa	270	44	—	—	—	—	—	—	270	44	1.000	730
	b) 4 Siostry Miłosierdzia w kuchni: α) płaca . . . . . zł. 320·— β) wikt z pieczywem i dodatkami . . . „ 720·— γ) ryczałt za pranie bielizny . . . . „ 87·—	710	-	338	—	79	—	—	—	1.127	—	1.127	—
	c) Służba kuchenna: α) płaca . . . . zł. 704·81 β) wikt z pieczywem . „ 1.375 75 γ) gratyfikacye . . „ 40·—	1.306	56	660	—	154	—	—	—	2.120	56	2.200	79
	d) opał pod kotły parowe do kuchni .	1.045	32	145	—	101	—	—	—	1.291	32	1.450	159
	e) naczynia i sprzęty kuchenne . .	340	30	45	—	31	—	—	—	416	30	450	34
	f) pieczywo dla chorych	6.203	08	1.141	39	378	08	—	—	7.722	55	6.200	*1.523*
	g) wino dla chorych	1.543	35	833	24	84	59	—	—	2.461	18	2.000	*461*
57	Wikt II. klasy dla akuszerki dyżurnej .	—	—	—	—	259	09	—	—	259	09	300	41
58	„ I. „ „ lekarza dyżurnego .	509	96	—	—	—	—	—	—	509	96	400	*110*
59	Opał sal, łazienek i innych ubikacyj w szpitalu i klinikach, tudzież ogrzewanie motoru benzynowego w zakładzie położnic	4.613	09	5.065	83	4.543	01	—	—	14.221	93	11.000	*3.222*
60	*a*) Oświetlenie naftą z dotyczącemi potrzebami	1.581	35	—	—	—	—	—	—	1.581	35	1.800	219
	b) Oświetlenie elektryczne . . .	874	47	1.995	96	833	90	—	—	3.704	33	3.600	*104*
61	Sprzęty, zakupno i naprawa:												
	1) zwyczajne	2.184	86	396	79	32	50	—	—	2 614	15	2.800	186
	2) **nadzwyczajne**:												
	a) na zakupno sprzętów do kliniki dermatologicznej, ocznej i położniczo-ginekologicznej . . .	**3.615**	**08**	—	—	**78**	**15**	—	—	**3.693**	**23**	**8.227**	**4.534**
	b) na zakupno 12. saganów do kloak	**631**	**15**	—	—	—	—	—	—	**631**	**15**	**600**	*31*
62	Fiakrowe dla rządcy	146	—	34	—	20	—	—	—	200	—	200	—
63	Utrzymanie ogrodu:												
	a) spacerowego i warzywnego . .	208	60	34	—	20	—	—	—	262	60	200	*63*
	b) płaca i wikt ogrodnika . . .	279	96	80	—	40	—	—	—	399	96	400	—
64	Pralnia	4.074	03	1.096	73	1.397	03	—	—	6.567	79	6.200	*368*
65	Bielizna, pościel i odzież:												
	a) zakupno i naprawa 1) zwyczajne .	8.040	—	36	55	—	84	—	—	8.077	39	8.500	423
	2) **nadzwyczajne** na zakupno bielizny do kliniki dermatologicznej, ocznej i położniczo-ginekologicznej . . .	**8.914**	**72**	—	—	**666**	**70**	—	—	**9.581**	**42**	—	*9.582*
	b) 1 Siostra Miłosierdzia w magazynie bielizny: α) płaca . . . . . zł. 80·— β) wikt z pieczywem i dodatkami . . . „ 180·— γ) ryczałt za pranie bielizny . . . . „ 21·75	233	75	28	—	20	—	—	—	281	75	282	—
66	Słoma do sienników	1.149	73	—	—	—	—	—	—	1.149	73	1.000	*150*
	Razem 1. zwyczajne . .	81.190	19	27.589	70	12.056	02	—	—	120.835	91	123.509	**8.674** *6.001*
	Razem 2. **nadzwyczajne** .	**13.160**	**95**	—	—	**744**	**85**	—	—	**13.905**	**80**	**8.827**	**4.534** *9.613*
	Suma Rubryki VII .	94.351	14	27.589	70	12.800	87	—	—	134.741	71	132.336	13.208 *15.614*
													+ *2.406*

Wydatki. Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Do poz. *56 a)* α) *Wydatek mniejszy* pomimo droższych artykułów żywności z powodu mniejszej ilości chorych na oddziale chorych i klinikach. Ilość dni leczenia na tych oddziałach wynosiła faktycznie 265.660 dni podczas gdy preliminowano 280.000 dni, zatem mniej o 14.340 dni.

„ „ *56 a)* β). *Wydatek mniejszy* z powodu mniejszej ilości rekonwalescentów odsyłanych do zakładu św. Józefa.

„ „ *56 c)*. *Wydatek mniejszy* z powodu intercalare.

„ „ *56 d) e)*. *Wydatek mniejszy* wedle potrzeby.

„ „ *56 f) g)*. *Wydatki większe* z powodu wyższych cen mąki i wina, tudzież większych wydatków na chorych w klinikach.

„ „ *57. i 58.* *Wydatki* w ogóle *większe* z powodu droższych artykułów żywności.

„ „ *59)*. *Wydatek większy* spowodowany opalaniem klinik i zakładu położnic kaloryferami wymagającymi znaczniejszej ilości drzewa i węgla.

„ „ *60.* *Wydatek* w ogóle *mniejszy*, z powodu nieco niższych cen nafty.

„ „ *61.* 1). *Wydatek mniejszy* wedle rzeczywistej potrzeby.

„ „ *61.* 2) *a)*. *Wydatek mniejszy*, ponieważ przypadające wydatki na zakupno bielizny dla nowo urządzonych klinik, dermatologicznej, ocznej i położniczo-ginekologicznej odłączono i przeniesiono na właściwą pozycyę 65 a) 2), tudzież z powodu, że c. k. Rząd część przypadającego wydatku w kwocie 3.000 zł. zwrócił, które strącono od wydatków tej pozycyi.

„ „ *61.* 2) *b)*. *Wydatek większy* według rzeczywistego kosztu zakupionych saganów.

„ „ *63. a)*. *Wydatek większy* wskutek droższej robocizny dziennej.

„ „ *64.* *Wydatek większy* spowodowany większą ilością chorych na oddziale położnic, tudzież wydatkiem na kliniki.

„ „ *65. a)* 1). *Wydatki* zwyczajne *mniejsze*, z powodu szycia bielizny w nowo założonej szwalni tanim kosztem.

„ „ *65. a)* 2). *Wydatki nadzwyczajne* spowodowane urządzeniem nowo przybyłych klinik dermatologicznej, ocznej i położniczo-ginekologicznej. Część tego przekroczenia znajduje pokrycie w niewyczerpanym a na ten cel uchwalonym kredycie przy poz. 61. a), resztę zaś przekroczenia ma pokrycie w przypisanej c. k. Rządowi do zwrotu kwocie 3.000 zł. (vide wykaz należytości czynnych i biernych z końcem roku). O zwrot tej kwoty odniesiono się do c. k. Namiestnictwa do LW. 24.365|1899.

„ „ *66.* *Wydatek większy* z powodu wyższych cen słomy okłotowej i większego zapotrzebowania.

Liczba rubryki i poz. budżetu	Poszczególnienie	Oddział chorych szpitalny		Oddział chorych kliniczny		Oddział położnic szpitalny		Oddział położnic klinicz.		Razem		Kwota budżetem uchwalona	Z porównania z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze *większe*
		Wydatki w r. 1898.											
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	zł.
VIII.	**Koszta sanitarne.**												
67	Lekarstwa	1.847	89	3.992	71	228	34	—	—	6.068	94	9.000	2.931
67a	Urządzenie apteki **nadzwycz.** zł. 858·75												
68	Utrzymanie apteki: Siostra Miłosierdzia w magazynie sanitarnym:												
	a) płaca . . . . . zł. 80·—												
	b) wikt z pieczywem i dodat. „ 180·—												
	c) ryczałt za pranie bielizny „ 21·75	120	75	141	—	20	—	—	—	281	75	282	—
69	2. laborantów do apteki:												
	a) płaca . . . . zł. 354·—												
	b) wikt z pieczywem . „ 135·85												
	c) gratyfikacye . . . „ 10·—	220	85	245	—	34	—	—	—	499	85	490	*10*
70	Ambulatoryum	957	80	—	—	—	—	—	—	957	80	400	*558*
71	Potrzeby sanitarne	9.755	22	7.157	55	738	56	—	—	17.651	33	12.900	*4.751*
72	Szczudła, buty i opaski	1.807	92	111	80	—	—	—	—	1.919	72	1.600	*320*
73	Laboratoryum	129	—	20	—	14	—	—	—	163	—	200	37
74	Wina stare dla ciężko chorych . .	—	—	140	30	—	—	—	—	140	30	1.000	860
75	Instrumenta chirurgiczne	1.317	33	832	13	138	54	—	—	2.288	—	1 800	*488*
76	Koszta pogrzebowe	1.245	—	150	—	105	—	—	—	1.500	—	1.500	—
77	Sprawienie 4. sterylizatorów **nadzwycz.**	**2.184**	**52**	—	—	—	—	—	—	**2.184**	**52**	2.235	**50**
78	Doprowadzenie rur gazowych do tychże **nadzwyczajne**	**466**	**15**	—	—	—	—	—	—	**466**	**15**	**500**	**34**
	Razem 1. zwyczajne . .	17.401	76	12.790	49	1.278	44	—	—	31.470	69	29.172	3.828 *6.127*
	Razem 2. **nadzwyczajne** .	**2.650**	**67**	—	—	—	—	—	—	**2.650**	**67**	2.735	**84**
	Suma Rubryki VIII .	20.052	43	12.790	49	1.278	44	—	—	34.121	36	31.907	3.912 *6.127* + *2.215*

Do poz. 67. Wydatek mniejszy z powodu sporządzania lekarstw we własnym zarządzie w nowo założonej aptece szpitalnej.

„ „ *67. a).* Wedle zamknięcia rachunku za r. 1897 (str. 222 poz. 66.) przeniesiono na r. 1898 niewyczerpany kredyt w kwocie . . . . . . 943 zł. 07 ct.
z tego wydano w roku 1898 kwotę . . . . . 858 „ 75 „
pozostałą zaś resztę kredytu w kwocie . . . 84 zł. 32 ct.
pobrano do rubr. IV. dochodów, ponieważ urządzenie apteki zostało ukończone.

„ „ *69. Wydatek większy* z powodu droższego wiktu.

„ „ *70. Wydatek większy* ponieważ dla braku miejsca w szpitalu leczono większą ilość chorych ambulatoryjnie.

„ „ *71. Wydatek większy* spowodowany wydatkami na chorych w klinikach tudzież większem zapotrzebowaniem opatrunków na innych oddziałach szpitalnych.

„ „ *72. Wydatek większy* zależny od ilości wykonywanych operacyj na oddziale chirurgicznym i klinikach.

„ „ *73. Wydatek mniejszy* wedle potrzeby.

„ „ *74. Wydatek mniejszy* zależny od ordynacyi lekarskich na klinikach.

„ „ *75. Wydatek większy* spowodowany sprawieniem instrumentów na klinikach.

„ „ *77. i 78. Wydatki mniejsze* wedle potrzeby.

Liczba rubryki i poz. budżetu	Poszczególnienie	Oddział: chorych: szpitalny		chorych: kliniczny		położnic: szpitalny		położnic: kliniez.		Razem		Kwota uchwalona budżetem	Z porównania z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze większe
		Wydatki w r. 1898.											
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	zł.
IX.	**Koszta kancelaryjne.**												
79	Druki, litografie, potrzeby do pisania, koszta insercyjne i t. p.	2.406	15	368	82	70	–	—	—	2.844	97	1.300	+ *1.545*
	Do poz 79. Wydatek większy spowodowany konieczną potrzebą nakładu znacznego zapasu nowych druków dla szpitala i klinik — również z powodu zapłacenia drukarni ludowej należytości za dostarczone druki w roku 1897 w kwocie 682 zł. 12 ct.												
X.	**Koszta kapliczne** 1. zwyczajne . .	216	—	26	—	18	—	—	—	260	—	260	—
80	**Koszta kapliczne** 2. **nadzwyczajne** . (na sprawienie 2. ornatów).	**65**	—	8	—	7	—	—	—	**80**	—	**80**	—
	Suma rubryki X. .	281	—	34	—	25	—	—	—	340	—	340	—
XI.	**Utrzymanie budynków.**												
81	Konserwacye i reperacye. 1. zwyczajne	6.537	63	288	49	29	94	—	—	6 856	06	4.900	*1.956*
a—d	2. Na urządzenie oświetlenia elektrycznego, na kopanie studni, wybudowanie domku na pracownie bakteryologiczne i koszta adaptacyi kliniki położniczo-ginekologicznej. **nadzwyczajne**	**30.500**	—	—	—	**1.946**	**18**	—	—	**32.446**	**18**	**31.000**	*1.446*
81a	Nieużyty kredyt z lat ubiegłych, przeznaczony na przeistoczenie pralni: Dochód: kredyt przeniesiony z r. 1897 7.800 zł. Wydatek: *a*) na powyższy cel zł. 2.254·75 *b*) do rubr. IV. dochodów z r. 1898 pobrano . . „ 5.545·25 7.800 „	—	—	—	—	—	—	-	—	—	—	—	—
82	Utrzymanie maszyny i wodociągów .	510	37	270	35	69	72	—	—	850	44	800	*50*
83	Asekuracya budynków	171	07	320	19	63	—	—	—	554	26	460	*94*
84	Kominiarze i straż ogniowa . . .	622	—	90	—	42	31	—	—	754	31	900	145
	Razem 1) zwyczajne . .	7.841	07	969	03	204	97	—	—	9.015	07	7.060	145 *2.100*
	2) **nadzwyczajne** .	**30.500**	—	—	—	**1.946**	**18**	—	—	**32.446**	**18**	**31.000**	*1.446*
	Suma Rubryki XI. .	38.341	07	969	03	2.151	15	—	—	41.461	25	38.060	145 *3.546* + *4.301*

Wydatki. Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Do poz. 81. 1). *Wydatek większy* ponieważ prócz zwykłych konserwacyj okazała się konieczna potrzeba wykonania robót preliminarzem nieprzewidzianych a to:

a) przeistoczono byłą trupiarnię na pomieszczenie apteki szpitalnej kosztem . 1.246 zł. 60 ct.
przeznaczony bowiem lokal na aptekę w suterynach budynku klinicznego okazał się z powodu nadmiernej wilgoci nieodpowiedni,

b) postawiono piwnicę w podwórzu na skład nafty ze względów na bezpieczeństwo dla chorych kosztem . . . . 533 „ 17 „

c) przeistoczono walący się parkan od sąsiedniego ogrodu kosztem . . . 254 „ 48 „

razem kosztem . 2.034 zł. 25 ct.

„ „ *81.* 2). *Wydatek większy* z powodu przeistoczenia i urządzenia lokalności dla nowo otwartej kliniki położniczo-ginekologicznej znaczniejszym kosztem aniżeli preliminarzem przewidziano. Przekroczenie to znajdzie zupełne pokrycie w zwrocie przypisanym c. k. Rządowi w kwocie 6.555 zł. 42 ct. o zapłacenie którego odniesiono się do c. k. Namiestnictwa do LW. 15.981|99. (vide wykaz należytości czynnych i biernych za rok 1898).

Wedle zamknięcia rachunkowego z r. 1897 (str. 224 poz. 78. 2) przeniesiono na rok 1898 niewyczerpany kredyt w kwocie . . . . 31.810 zł. 57½ ct.
w r. 1898 przeznaczony kredyt wynosił kwotę . . . . . 30.500 „ — „

ogółem zatem kredyt wynosił . 62.310 zł. 57½ ct.
z tego wydano rzeczywiście tylko . 52.975 „ 77 „

pozostałą zaś resztę kredytu w kwocie . 9.334 zł. 80½ ct.
przeniesiono na rachunek roku 1899.

„ „ *82. Wydatek większy* z powodu niezbędnej potrzeby zakupna pompy powietrznej wraz z zegarem za kwotę 58 zł.

„ „ *83. Wydatek większy* według wymiaru premii asekuracyjnych i z powodu, że przybyły nowo wybudowane budynki klinik a przy układaniu preliminarza na rok 1898 wysokość premii dla tychże budynków nie była wiadomą.

„ „ *84. Wydatek mniejszy* z powodu zawarcia korzystniejszej umowy z nowym przedsiębiorcą i że zakład położnic i budynki kliniczne opalane są kaloryferami zamiast piecami.

Liczba rubryki i poz. budżetu	Poszczególnienie	Oddział chorych szpitalny		chorych kliniczny		położnic szpitalny		położnic klinicz.		Razem		Kwota budżetem uchwalona	Z porównania z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze większe
		Wydatki w r. 1898											
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	zł.
XII.	**Odsetki od kapitałów dłużnych funduszowi stypendyjnemu Głowińskiego.**												
85	5% od kwoty 6.705 zł. 03 kr. m. k. za część budynku użytego dawniej dla oddziału położnic	352	—	—		—	—	—	—	352	—	352	—
86	5% od kwoty 26.820 zł. 11 kr. m. k. za część budynku użytego dla oddziału chorych	1.408	08	—	—	—	—	—	—	1.408	08	1.408	—
	Suma rubryki XII. .	1.760	08	—	-	—	—	—	—	1.760	08	1.760	—
XIII. 87	**Podatki i daniny**	7	52	5	—	3	—	—	—	15	52	50	— 35

Do poz. 87. Wydatek mniejszy wedle wymiaru c. k. urzędu podatkowego.

Krajowy szpital powszechny we Lwowie. **Dochody i wydatki.**

Liczba rubryki i poz. budżetu	Poszczególnienie	Oddział chorych szpitalny zł.	ct.	Oddział chorych kliniczny zł.	ct.	Oddział położnic szpitalny zł.	ct.	Oddział położnic klinicz. zł.	ct.	Razem zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	Z porównania z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze *większe* zł.
		Wydatki w r. 1898.											
XIV.	**Rozmaite.**												
88	Utrzymanie biblioteki	197	31	—	—	7	—	—	—	204	31	200	*4*
89	Połowa kosztów utrzymania szkoły dla dozorczyń	760	08	—	—	77	—	—	—	837	08	1.100	263
90	Przypadkowe:												
	a) zastępstwo chorych i urlopowanych funkcyonaryuszy	209	—	30	—	58	50	—	—	297	50	300	3
	b) ubezpieczenie służby od wypadków	207	05	1	89	14	54	—	—	223	48	100	*124*
	c) koszta sądowe, portorya i nieprzewidziane	401	53	51	—	90	—	—	—	542	53	500	*43*
	Suma rubryki XIV. .	1.774	97	82	89	247	04	—	—	2.104	90	2.200	266 / *171* / — 95
	Do poz. 88. Wydatek większy wedle potrzeby.												
	" " *89. Wydatek mniejszy* ponieważ Towarzystwo „Czerwonego Krzyża“ zwróciło przypadającą należytość za r. 1897 w kwocie 685 zł. 53 ct., którą pobrano na rachunek r. 1898.												
	" " *90.* a) b). *Wydatki* w ogóle *większe* stosownie do ilości osób obowiązanych na mocy odnośnej ustawy do ubezpieczenia.												
	" " *90.* c) *Wydatek większy* dla zmienności wydatków tej pozycyi.												
XV.	**Koszta utrzymania dzieci zrodzonych na bezpłatnym oddziale położnic.**												
91	Wynagrodzenie mamek za karmienie dzieci, których matki na oddział chorych przeniesione zostały . .	—	—	—	—	89	75	—	—	89	75	30	+ *60*
	Do poz. 91. Wydatek większy z powodu większej ilości dzieci ssących.												
XVI.	**Ryczałt za utrzymanie dzieci w szpitalu św. Zofii . . . . .**	16.000	—	—	—	—	—	—	—	16 000	—	16.000	—
	Dochody.												
I.	**Dodatki.**												
1	Od c. k. Skarbu za 781.58 m. drzewa opałowego, część przypadająca na te oddziały	1.369	53	—	—	153	40	—	—	1.522	93	1.500	*23*
2	Od kasy miejskiej $^1/_5$ część dochodów z myta	30.517	20	—	—	—	—	—	—	30.517	20	31.000	483
	Suma rubryki I. .	31.886	73	—	—	153	40	—	—	32.040	13	32.500	483 / *23* / — 460
	Do poz. 1. Dochód większy z powodu wyższych cen drzewa, według których c. k. Rząd przypadającą szpitalowi należytość oblicza.												
	" " *2. Dochód mniejszy* z powodu mniej korzystnych wyników z opłat miejskich.												
II. 3	**Opłaty pośmiertne . . . . . .**	7.100	30	—	—	—	—	—	—	7.100	30	11.000	— 3.900
	Do poz. 3. Dochód mniejszy zależny od wypadków śmierci i wysokości pozostałych spadków.												

Dochody. Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Liczba rubryki i poz. budżetu	Poszczególnienie	Oddział chorych szpitalny zł.	ct.	Oddział chorych kliniczny zł.	ct.	Oddział położnic szpitalny zł.	ct.	Oddział położnic klinicz. zł.	ct.	Razem zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	Z porównania z kwotą preliminowaną okazują się dochody mniejsze / *większe* zł.
		Dochody w r. 1898.											
III.	**Zwroty kosztów leczenia.**												
4	Od funduszu krajowego galicyjskiego .	206.830	84½	—	—	15.562	40	—	—	222.393	24½	178.000	*44.393*
5	„ samopłacących	16.473	77	—	—	231	—	—	—	16.704	77	17.180	475
6	„ funduszów obcokrajowych i innych publicznych	9.845	25	—	—	287	84	—	—	10.133	09	11.200	1.067
	Suma Rubryki III. .	233.149	86½	—	—	16.081	24	—	—	249.231	10½	206.380	1.542 / *44.393* / *+42.851*
	Do poz. 4. Dochód większy, ponieważ w tym roku zlikwidowano o jeden kwartał kosztów leczenia ubogich chorych więcej jak preliminarzem przewidywano. „ „ *5. i 6. Dochody mniejsze* zależne od ilości chorych samopłacących i przynależnych do obcych krajów.												
IV.	**Rozmaite.**												
7	Dochód z ogrodu warzywnego . . .	391	37	—	—	—	—	—	—	391	37	150	*242*
8	Rozmaite nieprzewidziane	681	21	—	—	60	—	—	—	741	21	100	*642*
9	Zwroty zaliczek na płace	994	35	—	—	60	—	—	—	1.054	35	1.200	146
9a	Niewyczerpany kredyt z lat ubiegłych:												
	a) z urządzenia apteki (Rubr. VIII. wyd.)	84	32	—	—	—	—	—	—	84	32	—	*84*
	b) z przeistoczenia pralni (Rubr. XI. wyd.)	5.545	25	—	—	—	—	—	—	5.545	25	—	*5.545*
	Suma Rubryki IV. .	7.696	50	—	—	120	—	—	—	7.816	50	1.450	146 / *6.513* / *+6.367*
	Do poz. 7. Dochód większy z powodu korzystniejszego zbioru warzyw i jarzyn. „ „ *8. Dochód większy,* ponieważ prócz drobnych dochodów pobrano do tej pozycyi zwróconą przez c. k. Rząd należytość za użyty stempel na podniesione subwencye dla klinik w kwocie 468 *zł.* 75 ct. „ „ *9. Dochód mniejszy* w miarę udzielanych zaliczek na płace. „ „ *9 a). Dochody niepreliminowane* stanowią zaoszczędzone kredyta budowlane udzielone na odnośne wydatki w latach poprzednich, a pobrane do tej rubryki na mocy uchwały W. Sejmu z d. 14./10. 1874 (vide Rubr. VIII. i XI. wyd.)												
V.	**Subwencya i zwroty od c. k. Skarbu.**												
10	Subwencya na budowę klinik . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
11	Zwrot nadwyżki kosztów utrzymania chorych po nad taksę szpitalną w klinikach, reszta za rok 1897 9.813 zł. 12 ct. i na rachunek r. 1898 3.186 zł. 88 ct.	13.000	—	—	—	—	—	—	—	13.000	—	29.973	16.973
12	Zwrot kosztów urządzenia wewnętrznego kliniki położniczo-ginekologicznej .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6.555	6.555
13	Zwrot kosztów oświetlenia elektrycznego klinik	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2.000	2.000
	Suma Rubryki V. .	13.000	—	—	—	—	—	—	—	13.000	—	38.528	25.528

Do poz. 11. Dochód mniejszy, ponieważ c. k. Rząd należytości dotąd nieuiścił.

Według niniejszego zamknięcia rachunków wynosiły wydatki na klinikach oddziału chorych 53.491 zł. 06 ct., oddziału położnic 89 zł 89 ct., razem . . . . . 53.580 zł. 95 ct.
z tego przypada na fundusz krajowy za 28.409 dni leczenia (na oddziale chorych) po taksie szpitalnej III. klasy 80 ct. kwota . . . . . . 22.727 „ 20 „
pozostałą zaś resztę wydatków po nad normę szpitalną . . . . . 30.853 zł. 75 ct.
obowiązany zwrócić na mocy zawartej umowy c. k. Skarb Państwa.
Na rachunek tej należytości zapłacił c. k. Rząd kwotę . . . . 3.186 „ 88 „
pozostałą zaś resztę . 27.666 zł. 87 ct.
pokryto zastępczo z dotacyi fund. kraj. i przypisano do zwrotu (vide str. 246 dział B).
O zwrot tej należytości odniesiono się do c. k. Namiestnictwa. (do LW. 23.034/99).

Liczba rubryki i poz. budżetu	Poszczególnienie	Oddział chorych szpitalny		Oddział chorych kliniczny		Oddział położnic szpitalny		Oddział położnic klinicz.		Razem		Kwota budżetem uchwalona	Z porównania z kwotą preliminowaną okazują się dochody mniejsze (większe)
		Dochody w r. 1898.											
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	zł.
14	**Dotacya z funduszu krajowego** . .	11.917	82 1/2	—	—	9.140	87	—	—	21.058	69 1/2	32.001	—10.942
	Do poz. 14. Dochód mniejszy z powodu korzystniejszych wyników zamknięcia.												

Wykaz

należytości czynnych i biernych z końcem roku 1898.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Pozostałe należytości – czynne – z lat ubiegłych zł.	ct.	czynne – z roku bieżącego zł.	ct.	bierne – z lat ubiegłych zł.	ct.	bierne – z roku bieżącego zł.	ct.
		A. Wydatki.								
I.		**Płace i emolumenta etatowe.**								
	19	Zaliczki na płace	28	10	1.227	25	—	—	—	—
XIV.		**Rozmaite.**								
	90*c*)	C. k. Skarb państwa zwrot za użyte stemple na podniesione należytości za oświetlenie i urządzenie klinik . .	63	75	—	—	—	—	—	—
	"	Rozmaite drobne	142	99	—	—	—	—	—	—
	"	Dr. Arnold nie podniesiona remuneracya	—	—	—	—	25	—	—	—
		Suma A. . .	234	84	1.227	25	25	—	—	—
		B. Dochody.								
II.	3	**Opłaty pośmiertne** . . .	743	19	8.028	46	—	—	—	—
III.		**Zwroty kosztów leczenia.**								
	5	Od samopłacących . . .	2.407	95	91	47	—	—	—	—
	6	Od fund. obcokrajowych i innych publicznych	2.058	—	208	40	—	—	—	—
	—	Od stron rozmaitych niewyśledzonych	46.734	22	118.385	63	—	—	—	—
IV.		**Rozmaite.**								
	8	C. k. Dyrekcya Skarbu kaucya na pobór spirytusu do apteki szpitalnej	60	—	—	—	—	—	—	—
V.		**Subwencya i zwrotu od c. k. Skarbu.**								
	11	Zwrot nadwyżki kosztów utrzymania chorych po nad taksę szpitalną w klinikach . .	—	—	27.666	87	—	—	—	—
	12	Zwrot kosztów urządzenia kliniki dermatologicznej, ocznej, położniczo-ginekologicznej i szkoły położnych . . .	—	—	10.460	72	—	—	—	—
	13	Zwrot kosztów oświetlenia elektrycznego klinik . . .	—	—	2.000	—	—	—	—	—
		Suma B. . .	52.003	36	166.841	55	—	—	—	—
		Do tego: Suma A. . .	234	84	1.227	25	25	—	—	—
		Razem .	52.238	20	168.068	80	25	—	—	—
		Ogółem .	—	—	220.307	—	—	—	—	—
		Po strąceniu stanu biernego .	—	—	25	—	—	—	—	—
		Okazuje się czysty *stan czynny*	—	—	220.282	—	—	—	—	—

IV.

Fundusz podrzutków we Lwowie.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok

1898.

LW. 17.398|899.

Drukarnia Pillera i Sp. we Lwowie.

Fundusz podrzutków we Lwowie.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wynikłości mniejsze *większe* zł.
		WYDATKI.				
I.		**Remuneracye i zapomogi.**				
	1	Żywicielkom za gorliwe dozorowanie dzieci i na potrzeby szkolne	—	—	10	10
II.	2	**Koszta utrzymania dzieci**	85	37	67	*18*
III.	3	**Zapomogi dla położnic**	6.444	—	6.000	*444*
IV.		**Rozmaite wydatki.**				
	4	Ryczałt na koszta pogrzebowe dzieci . . .	—	—	10	10
		Ogólna suma wydatków .	7.529	37	6.087	+ *462* — 20 + *442*

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. I. i IV. Nie było żadnego wydatku z tego tytułu.

„ „ *II. Wydatek większy* z powodu wypłaty części należytości, przypadającej zakładowi „Dzieciątka Jezus“ za jednego podrzutka za rok 1897.

„ „ *III. Wydatek większy* z powodu znaczniejszej liczby położnic, które się poddały praktyce lekarskiej.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	W porównaniu zł.
		DOCHODY.				
I.	1	Dotacya z funduszu krajowego	6.529	37	6.087	+ *442*

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. I. Dochód większy w miarę większych wydatków.

Z końcem roku 1898 fundusz ten nie posiada żadnego stanu czynnego ani biernego.

LW. 21776/1899.

V.

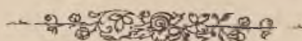
Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok

1898.

Wykaz należytości czynnych i biernych na str. 260.

Z drukarni Pillera i Spółki we Lwowie.

Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Sumaryusz	Wynikłości w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wynikłości mniejsze *większe* zł.
		Wydatki.				
I.	1-12	Płace i emolumenta etatowe	23.834	15	23.860	26
II.	13-18	Koszta utrzymania osób nieetatowych	38.001	75	38.593	591
III.	19-27c.	Pensye i emerytury	3.066	26	3.117	51
IV.	28-31	Zaopatrzenia, odstawne i dary z łaski	110	—	110	—
V.	32	Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych	252	—	40	*212*
VI.	33-34	Remuneracye i zapomogi	1.122	62	1.130	7
VII.	35-43	Koszta gospodarcze zakładu { 1. zwyczajne	96.062	11	96.268	206
		Koszta gospodarcze zakładu { 2. **nadzwyczajne**	**846**	**65**	**900**	*53*
VIII.	44-47	Koszta gospodarcze folwarku	13.561	54	13.950	388
IX.	48-52	„ sanitarne	4.793	42	7.060	2.267
X.	53	„ kancelaryjne	441	86	450	5
XI.	54	„ kapliczne	214	61	200	*15*
XII.	55-60	„ utrzymania budynków, dróg dojazdowych i urządzeń { 1. zwyczajne	8.708	94	8.540	*169*
		urządzeń { 2. **nadzwyczajne**	**4.916**	**69**	**4.500**	*416*
XIII.	61	Podatki z ekwiwalentem i daniny	56	42	130	74
XIV.	62-65	Rozmaite	2.738	08½	2.855	117
XV.	66	Wydatki z prawa patronatu i konkurencyi wynikłe	111	21	60	*51*
		Razem { 1. zwyczajne	193.077	97½	196.363	3.732 *447*
		Razem { 2. **nadzwyczajne**	**5.763**	**34**	**5.400**	*53* *416*
		Suma wydatków	198.841	31½	201.763	3.785 *863*
		Do tego:				
—	67	Nadwyżka dochodów oddana funduszowi krajowemu	35.978	76½	24.317	*11.662*
		Ogólna suma wydatków	234.820	08	226.080	3.785 *12.525*
						+ *8.740*
		Dochody.				
I.	1	Odsetki od kapitałów	230	—	230	
II.	2—3	Dodatki	713	62	660	*54*
III.	4-5	Dochody z dóbr	16.384	22	17.250	866
IV.	6—8	Zwroty kosztów leczenia	214.268	10	205.000	*9.268*
V.	9-12	Rozmaite	3.224	14	2.940	*284*
		Suma dochodów	234.820	08	226.080	866 *9.606*
						+ *8.740*

Porównanie sumaryczne.

kwot preliminowanych z rzeczywistemi wynikłościami:

Wydatki preliminowane wynosiły . . . . . 201.763 zł.
„ rzeczywiste bez nadwyżki dochodów . . . 198.841 „
są zatem mniejsze o . . . . . 2.922 zł.
Dochody preliminowane wynosiły . . . . . 226.080 zł.
„ rzeczywiste wynosiły . . . . . 234.820 „
czyli są większe o . . . . . 8.740 zł.
Wynik w ogóle jest *korzystniejszym* o kwotę . 11.662 zł.
zgodnie z większą nadwyżką dochodów odwiezioną do funduszu krajowego. (Vide poz. 67 wydatków).

Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie. **Wydatki.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wydatki mniejsze zł.	większe zł.
		Wydatki.					
I.		**Płace i emolumenta etatowe.**					
	1	Dyrektor: *a)* płaca	2.200		2.200	—	
		b) dodatek osobisty	800		800	—	
		c) dodatki pięcioletnie . . .	900		900	—	
	2	2 prymaryuszów: *a)* płaca	3.000		3.000	—	
		b) relutum za wikt . . .	816		816	—	
		c) dodatki pięcioletnie . .	200		200	—	
	3	2 sekundaryuszów: *a)* płaca	2.000		2.000	—	
		b) relutum za wikt . .	816		816	—	
		c) dodatki pięcioletnie .	150		150	—	
	4	2 kapelanów: *a)* płaca	800		800	—	
		b) relutum za wikt rz.-kat. kapelana .	300		300	—	
		c) wikt w naturze gr.-kat. „ .	306	64	300		*6*
		d) dodatki pięcioletnie . . .	300		300	—	
	5	Rządca: *a)* płaca	1.200		1.200	—	
		b) relutum za wikt	408		408	—	
		c) dodatki pięcioletnie . . .	600		600	—	
	6	2 oficyałów: *a)* płaca	2.120		2.120	—	
		b) dodatki osobiste	600		600	—	
		c) dodatki pięcioletnie . . .	600		600	—	
	7	2 pisarzy: *a)* płaca	1.200		1.200	—	
		b) relutum za wikt	720		720	—	
		c) dodatki pięcioletnie . . .	80		80	—	
	8	Maszynista: *a)* płaca	600		600	—	
		b) relutum za wikt . . .	360		360	—	
		c) dodatki pięcioletnie . . .	50		50	—	
	9	Woźny: *a)* płaca	225		225	—	
		b) wikt z pieczywem II. klasy . .	288	84	275		*14*
		c) dodatek na ubiór . . .	50		50	—	
		d) dodatki pięcioletnie . . .	60		60	—	
	10	Odźwierny przy furcie zakł.: *a)* płaca . .	225		225	—	
		b) wikt z piecz. II. kl. .	288	84	275		*14*
		c) dodatek na ubiór .	50		50	—	
		d) dodatki pięcioletnie .	30		30	—	
	11	Odźwierny przy bramie wjazd.: *a)* płaca . .	225		225	—	
		b) wikt z pieczywem II kl. .	288	84	275		*14*
		c) dodatek na ubiór . .	50		50	—	
		d) dodatki pięcioletnie . .	—	—	—	—	
		Razem .	22.908	16	22.860		*48*
		Do tego:					
	12	Zaliczki udzielone na płace . . 1.589·50 zł a po strąceniu rat bieżących . 663·51 zł.	925	99	1.000	74	
							74
		Suma Rubryki I. .	23.834	15	23.860		*48*
						—	26

Wydatki. Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	**Poszczególnienie**	Wydatki w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wydatki mniejsze *większe* zł.
		Do poz. 4c), 9b), 10b), 11b). Wydatki większe z powodu wyższych cen artykułów żywności.				
		„ „ *12.* Wydatek mniejszy wedle potrzeby.				
II.		**Koszta utrzymania osób nieetatowych.**				
	13	19 Sióstr Miłosierdzia oddziałowych:				
		a) płaca	1.520	—	1.520	—
		b) wikt z pieczywem i dodatkami .	4.191	40	3.990	*202*
	14	Dyetaryusz: *a)* płaca	456	25	456	—
		b) relutum za wikt . . .	360	—	360	—
	15	Służba wyższa: *a)* płaca slusarza . . .	300	—	300	—
		„ stolarza . . .	240	—	240	—
		„ krawca . . .	180	—	180	—
		„ szewca . . .	180	—	180	—
		„ 2 palaczy przy masz. par.	336	—	336	—
		b) wikt z piecz. 6 osób służby wyż.	1.363	71	1.320	*44*
	16	Służba oddziałowa: *a)* płaca	10 979	15	13.068	2.089
		b) na podwyższenie płac .	356	89	200	*157*
		c) wikt z pieczywem . .	14.275	17	13.350	*925*
		d) bluzy	—	—	—	—
		e) gratyfikacye . . .	300	—	300	—
	17	Premia dla dozorców	59	65	60	—
	18	Służba domowa: *a)* płaca . . .	1.163	29	1.188	25
		b) wikt z pieczywem . .	1.690	37	1.495	*195*
		c) gratyfikacye . . .	49	87	50	—
		d) bluzy	—	—	—	—
		Suma Rubryki II. .	38.001	75	38.593	2.114 *1.523* — 591
		Do poz. 13b), 15b), 16c) i 18b). Wydatki większe z powodu podrożenia artykułów żywności.				
		„ „ *16a) i 18a).* Wydatki mniejsze ponieważ nowo przyjętej służbie płacono nieco niższe wynagrodzenia.				
		„ „ *16b).* Wydatek większy z powodu, iż więcej służby pełniło obowiązki ponad 1 rok a której przypadła wyższa płaca.				
III.		**Pensye i emerytury.**				
	19	Burkhardt Franciszka, wdowa po kontrolorze .	19	—	19	—
	20	Dr. Berthleff Karol, były dyrektor . . .	149	—	149	—
	21	Kłosowski Jan, były dozorca	48	—	48	—
		Do przeniesienia .	216	—	216	—

Wydatki. Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze *większe* zł.
		Z przeniesienia .	216	—	216	—
III.	22	Kłosowska Teresa, była dozorczyni . .	48	—	48	—
	23	Dr. Dobiński Włodzimierz, były prymaryusz .	566	66	567	—
	24	Węgrzyn Jan, były dozorca	60	—	60	—
	25	Krzyżak Antoni, były dozorca . . .	144	-	144	—
	26	Południak Anna, była dozorczyni . . .	120	—	120	—
	27	Dr. Pluciński Michał, b. prymaryusz . .	1.797	60	1.798	1
	27a	Kozłowska Marya wdowa po parobku . .	14	—	84	70
	27b	Dzuła Roman, b. dozorca	80	-	80	—
	27c	Długosz Apolonia, b. dozorczyni . . .	20	-	—	*20*
		Suma Rubr. III. .	3.066	26	3.117	71 / *20* / — 51
		Do poz. 27a) Wydatek mniejszy, ponieważ pensyonistka wyszła powtórnie za mąż i otrzymała ustawową odprawę z rubr. V. poz. 32.				
		„ „ *27c)* Wydatek niepreliminowany stanowi nowoprzyznaną emeryturę.				
IV.		**Zaopatrzenia, odstawne i dary z łaski.**				
	28	Christl Laura, sierota po kontrolorze . .	7		7	—
	29	Hammer Joanna, sierota po pisarzu . .	7	—	7	—
	30	Tobiasiewicz Edward, dożywotnia zapomoga .	60	—	60	—
	31	Kamiński Jan, dożywotnia zapomoga . .	36	—	36	—
		Suma Rubr. IV. .	110	—	110	—
V.	32	**Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych.**	252	-	40	+ *212*
		Do poz. 32. Wydatek większy głównie z powodu przyznania Maryi Kozłowskiej odprawy wdowiej, gdyż wyszła za mąż. Wydatek ten znajdzie częściowe pokrycie przy poz. 27a. (LW. 8.686/898).				
VI.		**Remuneracye i zapomogi.**				
	33	Za sprawdzanie recept	122	62	130	7
	34	Remuneracye i zapomogi	1.000		1.000	—
		Suma Rubr. VI. .	1.122	62	1.130	— 7
		Do poz. 33. Wydatek nieco mniejszy wedle rerepartycyi na poszczególne szpitale.				

Wydatki. Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wydatki mniejsze *większe* zł.
VII.		**Koszta gospodarcze zakładu.**				
	35	Żywienie chorych:				
		a) zwykła strawa i dodatki . . .	47.965	78	50.300	2 334
		b) 5 Siostr Miłosierdzia: *α*) płaca . .	400	—	400	—
		β) wikt z dodatkami	1.103	–	1.050	*53*
		c) służba kuchenna i magazynowa:				
		α) płaca	827	99	828	—
		β) wikt	1.425		1.320	*105*
		γ) fartuchy, czepki i bluzy . .	84		84	—
		δ) gratyfikacye	40	—	40	—
		d) drzewo i węgle do kuchni . . .	3.322	63	3.400	77
		e) naczynia i sprzęty kuchenne . . .	603	06	600	*3*
		f) pieczywo z piekarzem i drzewem . .	11.643	70	9.000	*2.644*
		g) wino dla chorych	298	64	600	301
	36	Opał sal, łazienek i innych ubikacyj . .	8.219	52	9.000	781
	37	Oświetlenie naftą	2.067	12	2.200	133
	38	Sprzęty gospodarcze: *a*) zakupno i naprawa .	2.143	31	2.300	157
		b) Siostra Miłosierdzia:				
		α) płaca . .	80	—	80	—
		β) wikt z dodatkami	220	60	210	*10*
	39	Utrzymanie 2 par koni z furmanami, naprawą wozów, uprzęży i t. p. 1. zwyczajne .	1.898	84	1.600	*299*
		2. **nadzwyczajne** .	**846**	**65**	**900**	**53**
	40	Utrzymanie parku i ogrodów spacerowych dla chorych	189	98	200	10
	41	Utrzymanie pralni: *a*) drzewo, praczki i inne potrzeby . . .	5.199	20	4.850	*349*
		b) 2 Siostry Miłosierdzia:				
		α) płaca . .	160	-	160	
		β) wikt z pieczywem i dodatkami .	441	20	420	*21*
	42	Bielizna, pościel i odzież: *a*) zakupno i naprawa .	6.001	25	6.000	*1*
		b) 1 Siostra Miłosierdzia:				
		α) płaca . .	80	—	80	—
		β) wikt z dodatkami	220	60	210	*11*
		c) 2 szwaczki:				
		α) płaca . .	216	—	216	—
		β) wikt z pieczywem	239	55	220	*20*
	43	Słoma do sienników	971	14	900	*71*
						3.793
		Razem { 1. zwyczajne . .	96.062	11	96.268	*3.587*
		Razem { 2. **nadzwyczajne** . .	**846**	**65**	**900**	**53**
						3.846
		Ogólna suma rubryki VII.	96.908	76	97.168	*3.587*
						— 259

Do poz. 35. Wydatek mniejszy wedle potrzeby.
„ „ *35b β) cβ) Wydatki większe* z powodu podanego przy rubr. II. poz. *13b*).
„ „ *35a*). *Wydatek mniejszy* odpowiedni potrzebie.
„ „ *35e*). Różnica o drobną kwotę.
„ „ *35f*). *Wydatek większy* z powodu podrożenia cen mąki.
„ „ *35g*). „ *mniejszy* zależny od ordynacyi lekarskiej.

Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie. **Wydatki.**

Do poz. 36. Wydatek mniejszy z powodu łagodniejszej zimy.
" " *37.* " " ponieważ ceny nafty były niższe.
" " *38a).* " " wedle potrzeby.
" " *38b) β)* " *większy* z powodu jak rubr. II. poz. *13b).*
" " *39* 1) " " " że ceny paszy i owsa były *większe.*
" " 2) " *mniejszy* z powodu, iż zakupno koni i powozu wypadło korzystniej.
" " *40. Wydatek mniejszy,* gdyż roboty w ogrodzie przeważnie chorzy wykonywali.
" " *41.* " *większy* częściej bowiem prać musiano bieliznę, gdyż umysłowo chorzy bardziej ją zanieczyszczają.
" " *41b) 42b β) c β). Wydatki większe* z powodu jak rubr. II. poz. *13b).*
" " *43. Wydatek większy* z powodu znacznego podrożenia słomy.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1898 zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wydatki mniejsze *większe* zł.
VIII.		**Koszta gospodarcze folwarku.**				
	44	Gospodarstwo rolne, z kosztami utrzymania dozorcy robót, krowiarni, chowu trzody i rzezi wołów	11.918	73	12.750	831
	45	Utrzymanie ogrodów warzywnych z kosztem utrzymania ogrodnika	1.492	83	1.000	*493*
	46	Podatek gruntowy z ekwiwalentem . .	71	31	120	49
	47	Asekuracya budynków gospodarskich, krescencyi od ognia i nieprzewidziane wydatki folwarku	78	67	80	1
		Suma Rubr. VIII.	13.561	54	13.950	881 / *493* / — 388
		Do poz. 44. Wydatek mniejszy z powodu, iż niektóre roboty polne wykonywali chorzy.				
		" " *45. Wydatek większy* poniesiony na częściowe drenowanie zabagnionego ogrodu.				
		" " *46 i 47. Wydatki mniejsze* wedle wymiaru c. k. administracyi podatków i Towarzyrzystwa asekuracyjnego.				
IX.		**Koszta sanitarne.**				
	48	Lekarstwa	328	90	700	371
	49	Potrzeby sanitarne	4.105	72	6.000	1.894
	50	Instrumenta chirurgiczne . . .	79	03	100	21
	51	Utrzymanie prosektoryum	3	70	60	57
	52	Koszta pogrzebowe ubogich chorych i Sióstr Miłosierdzia, tudzież utrzymanie cmentarza .	276	07	200	*76*
		Suma Rubr IX. .	4.793	42	7.060	2.343 / *76* / — 2.267
		Do poz. 48 i 49. Wydatki mniejsze ponieważ zakupywano materyały sanitarne u firm tańszych i ordynacya lekarska była oszczędniejszą.				
		" " *50 i 51. Wydatki mniejsze* wedle potrzeby.				
		" " *52. Wydatek większy* ponieważ poniesiono większe koszta pogrzebu jednej siostry Miłosierdzia i dwóch osób służby wyższej.				

Wydatki. Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wydatki mniejsze *większe* zł.
X.		**Koszta kancelaryjne.**				
	53	Druki, litografie, potrzeby do pisania, koszta insercyjne i t. p.	444	86	450	— 5
		Do poz. 53. Wydatek mniejszy o drobną kwotę.				
XI.	54	**Koszta kapliczne**	214	61	200	+ 15
		Do poz. 54. Wydatek większy wedle potrzeby.				
XII.		**Koszta utrzymania budynków, dróg dojazdowych i urządzeń.**				
	55	Konserwacye i reparacye z pokostowaniem podłóg, czyszczenie kanałów i filtra { 1. zwyczajne	5.866	62	5.500	*366*
		{ 2. **nadzwyczajne:**				
		a) sprawienie 4. rezerwoarów na wodę .	**3.472**	**80**	**3.000**	*472*
		b) jednozazowe polakierowanie dachu nad budynkami	**700**	—	**700**	—
		c) postawienie pieca piekarskiego w 2. oddziałach	**331**	**89**	**400**	**68**
		d) postawienie 2. kuchni kaflowych w głównej kuchni zakładowej . . .	**412**	—	**400**	*12*
	56	Gratyfikacya dla służby za robotę szklarską w zakładzie	40	—	40	—
	57	Utrzymanie urządzeń mechanicznych . .	843	40	1.000	156
	58	Asekuracya budynków i ruchomości . .	554	26	600	46
	59	Kominiarze i straż ogniowa	585	—	600	15
	60	Utrzymanie dróg dojazdowych . . .	819	66	800	*20*
						217
		Razem { 1. zwyczajne .	8.708	94	8.540	*386*
						68
		Razem { 2. **nadzwyczajne** .	**4.916**	**69**	**4.500**	*484*
						285
		Suma Rubr. XII.	13.625	63	13.040	*870*
						+ *585*

Do poz. 55 1) *Wydatek większy* ponieważ oprócz ponoszenia kosztów zwykłych reperacyj zakupiono trzy syfony kanałowe kosztem 135 zł. i przerobiono betonową posadzkę w kuchni znacznym kosztem 480 zł. 33 ct. (LW. 29.612|98).

" " 55. 2) lit. *a. Wydatek większy* głównie z powodu przerobienia zepsutych kaloryferów znacznym kosztem 1.500 zł. oprócz poniesionego kosztu na sprawienie rezerwoarów.

" " 55 *b*) Kredyt ten niezużytkowany przeniesiono do rachunku r. 1899 na częściowe pokrycie nadzwyczajnych wydatków konserwacyjnych. (LW. 54.158|898.

" " 55. 2) lit. *c*) *d*). *Wydatki* w ogóle *mniejsze* z powodu wykonania tych robót we własnym zarządzie.

" " *57. Wydatek mniejszy* wedle potrzeby.

" " *58.* " " wedle wymiaru premii asekuracyjnych.

" " *59.* " "
" " *60.* " *większy* } odpowiedni potrzebie.

Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie. **Wydatki.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki z roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wydatki mniejsze *większe* zł.
XIII.	61	**Podatki z ekwiwalentem i daniny** . .	56	42	130	— 74
		Do poz. 61. Wydatek mniejszy wedle wymiaru c. k. administracyi podatków.				
XIV.		**Rozmaite.**				
	62	Utrzymanie biblioteki lekarskiej . . .	197	21	200	3
	63	Książki i czasopisma dla chorych . . .	239	88	250	10
	64	Myto drogowe	183	59	220	36
	65	Przypadkowe:				
		a) Ubezpieczenie służby od wypadku choroby	45	58	45	—
		b) „ „ i robotników od wypadków . . . . , . .	129	65	110	*20*
		c) Zabawy z tańcami i wycieczki chorych	208	08	220	12
		d) Zastępstwo chorych i urlopowanych funkcyonaryuszów	498	31	500	2
		e) Koszta komisyi	15	72	60	44
		f) „ uroczystości rozdania nagród służbie dozorującej chorych . . .	80	—	80	—
		g) Ryczałt na wydatki przełożonego obszaru dworskiego	20	—	20	—
		h) Fiakry dla Sióstr Miłosierdzia, ich spowiednika, inżyniera Wydziału krajowego, nadzorującego roboty konserwacyjne, pastora na pogrzeby ewangelików . .	44	35	50	6
		i) Koszta przewozu i odstawienia umysłowo chorych do zwrotu od gmin przynależności	1.050	78	1.000	*51*
		k) Inne nieprzewidziane . . .	24	93½	100	75
		Suma Rubr. XIV.	2.738	08½	2.855	188 / *71* / — 117
		Do poz. 62, 64 i 65. lit. *a)* do *k). Wydatki mniejsze* odpowiednie potrzebie.				
XV.	66	**Wydatki z prawa patronatu i konkurencyi wynikłe**	111	21	60	+ *51*
		Do poz. 66. Wydatek większy z powodu poniesienia nieprzewidzianego wydatku konkurencyjnego na reparacyę budynku szkolnego. (L. W. 79.521/898).				
—	67	**Nadwyżka dochodów oddana funduszowi krajowemu**	35.978	76½	24.317	+ *11.662*
		Do poz. 67. Wydatek większy z powodu korzystniejszych wyników zamknięcia.				

Dochody. Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się dochody mniejsze *większe* zł.
		Dochody.				
I.		**Odsetki od kapitałów.**				
	1	*a)* 4% od oblig. propinacyjn. im. wart. 4.750 zł.	190	—	190	—
		b) 4% od listów gal. Banku krajowego imiennej wartości 1.000 zł.	40	—	40	—
		Suma Rubryki I. .	230	—	230	—
II.		**Dodatki.**				
	2	Od c. k. Skarbu relutum za drzewo opałowe .	613	62	560	*54*
	3	Od kasy miejskiej na utrzymanie drogi publicznej z Kulparkowa do Lwowa . . .	100	—	100	-
		Suma Rubr. II. .	713	62	660	+ *54*
		Do poz. 2. Dochód większy z powodu wyższych cen drzewa wedle których c. k. Rząd relutum oblicza.				
III.		**Dochody z dóbr.**				
	4	Dochód z gospodarstwa rolnego, krowiarni, chowu trzody i rzezi wołów . . .	14.254	63	15.900	1.645
	5	Dochód z ogrodów	2.129	59	1.350	*779*
		Suma rubr. III .	16.384	22	17.250	1.645 *779* — 866
		Do poz. 4. Dochód mniejszy wedle wyników gospodarstwa rolnego itd. usprawiedliwiony nadto tem, że i wydatki na gospodarstwo Rubr. VIII. poz. 44. były mniejsze. „ „ *5. Dochód większy* z powodu korzystniejszych zbiorów produktów ogrodowych wskutek zdrenowania części ogrodu jakto przy Rubr. VIII. poz. 45. wydatków wyjaśniono.				
IV.		**Zwroty kosztów leczenia.**				
	6	Od funduszu krajowego galicyjskiego . . .	183.974	35	175.000	*8.974*
	7	Od samopłacących . . , . .	29.198	15	27.000	*2.198*
	8	Od funduszów obcokrajowych i innych publicznych	1.095	60	3.000	1.904
		Suma Rubr. IV. .	214.268	10	205.000	1.904 *11.172* + *9.268*
		Do poz. 6. i 7. Dochód większy z powodu większej ilości chorych. „ „ *8. Dochód mniejszy* ponieważ ilość leczonych obcokrajowców była mniejsza.				

Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie. **Dochody.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się dochody mniejsze *większe* zł.
V.		**Rozmaite.**				
	9	Zwroty z zarobku chorych w myśl §. 22 statutu	376	66	400	23
	10	" zaległych kosztów przewozu i odstawienia	1.083	80	900	*184*
	11	" zaliczek udzielonych na płace . .	1.431	84	1.330	*102*
	12	Przypadkowe: *a)* Ze sprzedaży rzeczy z użytku wydzielonych . . .	148	60	150	1
		b) Depozyta po zmarłych . .	161	64	100	*61*
		c) Inne drobne nieprzewidziane	21	60	60	39
		Suma Rubr. V. .	3.224	14	2.940	63 / *347*
						+ *284*

Do poz. 9. *Dochód mniejszy* ponieważ mniejsza ilość chorych użytą być mogła do pracy.

" " 10. *Dochód większy* w miarę zrealizowanych rachunków.

" " 11. *Dochód większy* stosowny do udzielonych zaliczek na płace.

" " 12 *a)* do *c)* *Dochody* w ogóle *większe* z powodu ich zmienności.

WYKAZ

Należytości czynnych i biernych z końcem roku 1898.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie.	Należytości czynne z lat ubiegłych zł.	ct.	Należytości czynne z roku bieżącego zł.	ct.	Należytości bierne z lat ubiegłych zł.	Należytości bierne z roku bieżącego zł.
		A. Wydatki.						
I.		**Płace i emolumenta etatowe.**						
	12	Zaliczki na płace . . .	3.765	67	925	99	—	—
X.		**Koszta kancelaryjne.**						
	63	Zaliczki na stemple udzielone c. k. Prokuratoryi Skarbu do procesów o koszta leczenia . . .	27	46	—		—	—
		Suma A.	3.793	13	925	99	—	—
		B. Dochody.						
IV.		**Zwroty kosztów leczenia.**						
	7	Od samopłacących . . .	3.608	29	337	30	—	—
	8	Od funduszów obcokrajowych i innych publicznych . . .	1.624	40	635	10	—	—
	—	Od stron rozmaitych i niewyśledzonych	27.805	29	18.0 8	55	—	—
V.		**Rozmaite.**						
	10	Koszta przewozu i odstawienia przypadające do zwrotu od gmin przynależności	1.929	66	1.052	28	—	—
	12	Należytość z c. k. pocztowej kasy oszczędności im. wart. . .	100	—	—	—	—	—
	—	Zaliczki na płace z lat ubiegłych .	352	—	—	—	—	—
		Suma B.	35.419	64	20 043	23	—	—
		Do tego: Suma A.	3.793	13	925	99	—	—
		Razem .	39.212	77	20 969	22	—	—
		Ogółem .	60.181	99	—	—	—	—
		po strąceniu stanu biernego	—	—	—	—	—	—
		pozostaje czysty **stan czynny**	60.181	99	—	-	—	—

VI.

Krajowy szpital św. Łazarza

w Krakowie.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok

1898.

Wykaz należytości czynnych i biernych na str. 274.

L.W. 30.486|99.

Z drukarni i litografii Pillera i Sp. we Lwowie.

Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Liczba budżetu: rubryki	Liczba budżetu: pozycyi	SUMARYUSZ	Oddział I. chorych — Wynikłości z roku 1898. zł.	ct.	Oddział II. położnic zł.	ct.	Oddział III. syfilitycznych zł.	ct.	Oddział IV. obłąkanych zł.	ct.	Razem zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	Z porównania z kwotą preliminowaną okazują się wynikłości mniejsze / większe zł.
		Wydatki.												
I.	1-20	Płace i emolumenta etatowe	18.666	99	3 503	78	6.531	92	6.087	56	34.790	25	35.292	502
II.	21-27	Koszta utrzymania osób nieetatowych	17.484	03	2.356	98	5.388	32	6.918	34	32.147	67	30.598	*1.550*
III.	28-39	Pensye i emerytury . .	4.552	20	956	64	1.689	15	1.048	03	8.246	02	8.396	150
IV.	40-46*d*	Zaopatrzenia, odstawne i dary z łaski . . .	566	30	87	—	346	10	156	60	1.156	—	1.136	*20*
V.	47	Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych , . .	30	—	—	—	—	—	30		60	—	50	*10*
VI.	48	Remuneracye i zapomogi .	588	—	120	—	276	—	216	—	1.200	—	1.200	—
VII.	49-58	Koszta gospodarcze: 1. zwyczajne .	48.053	85	9.977	45	22.533	17	19.736	31	100.300	78	98.328	*1.973*
		2. **nadzwyczajne** .	**4.964**	**18**	**1.139**	**95**	**2.845**	**87**	**2.195**	**90**	**11.145**	**90**	**11.200**	54
VIII.	59-65	Koszta sanitarne: 1. zwyczajne .	7.667	—	2.923	61	2 262	23	1 334	71	14.187	55	13.881	*307*
		2. **nadzwyczajne** .	**299**	—	—		—	—	—	—	**299**	—	**300**	1
IX.	66	Koszta kancelaryjne . .	562	10	115	—	264	51	207	01	1.148	62	1.150	1
X.	67	„ kapliczne . .	211	95	43	26	99	49	77	86	432	56	415	*18*
XI.	68-71	Utrzymanie budynków: 1. zwyczajne .	2.458	57	524	40	1.160	21	907	98	5.051	16	5.450	399
		2. **nadzwyczajne** .	**489**	**77**	**89**	—	**229**	**90**	**179**	**92**	**979**	**59**	**1.000**	20
XII.	72	Podatki i daniny . . .	922	24	—	—	—	—	—	—	922	24	1.289	367
XIII.	73-78	Rozmaite	896	32	266	08	25	56	200	02	1.617	98	1.263	*355*
XIV.	79	Koszta utrzymania dzieci, zrodzonych na bezpłatnym oddziale położnic .	—	—	671	55	—	—	—	—	671	55	600	*71*
XV.	80-81	Koszta utrzymania mamek i dzieci w szpitalu św. Ludwika	16.000	—	6.338	33	—	—	—	—	22.338	33	21.300	*1.038*
XVI.	82-84	Zapisy	107	—	—	—	—	—	—	—	107	—	107	—
XVII.	85	Wydatki konkurencyjne .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	50	50
XVIII.	86-87	Dyety, koszta podróży i różne inne	5	46	—	—	—	—	—	—	5	46	100	95
		Suma wydatków:												*5.342*
		1. zwyczajnych .	118 772	01	27.884	08	40.806	66	36.920	42	224.383	17	220.605	1.564
		2. **nadzwyczajnych**	5.752	95	1.219	95	3 075	77	2.375	82	12.424	49	12.500	75
		Razem .	124.524	96	29.104	03	43.882	43	39.296	24	236 807	66	233.105	*5.342* 1.639
—	85	Do tego: Nadw. dochodów oddana funduszowi kraj. .	46.898	21	3.183	67	24.880	½ 22	27.108	06	102.070	½ 16	12.437	*89.633*
		Ogólna suma wydatków	171.423	17	32.287	70	68.762	½ 65	66.404	30	338.877	½ 82	245 542	*94.975* 1.639 + *93.336*
		Dochody.												
I	1-3	Odsetki od kapitałów . .	17.751	½ 46	1.334	06	215	95	163	64	19.514	½ 41	19.566	51
II.	4-10	Dochody z dóbr i realności	10.141	68	207	30	—	99	3	15	10 353	12	10.407	54
III.	11-13	Zwroty kosztów leczenia .	142.677	½ 59	30.666	24	68.477	½ 19	66.115	90	307.936	93	209.500	*98.437*
IV.	14-15	Dochody rozmaite . . .	852	43	30	10	69	22	121	61	1.073	36	900	*173*
		Suma dochodów .	171.423	17	32.287	70	68.762	½ 65	66.404	30	338.877	½ 82	240.373	*98.610* 105
—	16	Do tego: Dotacya z fund. kraj.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5.169	— 5.169
		Ogólna suma dochodów	171.423	17	32.287	70	68.762	½ 65	66.404	30	338.877	½ 82	245.542	*98.610* 5.274 + *93.336*

Porównanie sumaryczne.

kwot preliminowanych z rzeczywistemi wynikłościami.

Wydatki preliminowane bez nadwyżki dochodów wynosiły . 233.105 zł.
„ rzeczywiste bez nadwyżki dochodów wynosiły . 236.808 „ zatem większe o 3.703 zł.
Dochody preliminowane wynosiły . . . . . 240.373 zł.
„ rzeczywiste „ . . . . 338·878 „ zatem większe o 98.505 „
Wynik w ogóle jest korzystniejszy o kwotę . . . . 94.802 zł.
zgodnie z większą nadwyżką dochodów w kwocie . . . 89.633 zł.
a mniej pobraną dotacyą od funduszu krajowego w kwocie . 5.169 „
razem j. w. . 94.802 zł.

Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie. **Wydatki.**

Liczba rubryki i pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Oddział I. chorych		Oddział II. położnic		Oddział III. syfilitycznych		Oddział IV. obłąkanych		Razem		Kwota budżetem uchwalona	Z porównania z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze *większe*
		Wydatki w roku 1898.											
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	zł.
	Wydatki.												
I.	**Płace i emolumenta etatowe.**												
1	Dyrektor:												
	a) płaca . . . 1.600 zł.												
	b) dodatek osobisty . 500·—												
	c) dodatek pięcioletni 25·—												
	d) relutum za mieszk. 600·—	1 335	25	272	50	626	75	490	50	2.725	—	2.725	—
2	5 prymaryuszów:												
	a) płaca . . . 6.000 zł.												
	b) dodatki pięcioletnie 1.800·—	4.200	—	—	—	1.800	—	1.800	—	7.800	—	8.400	600
3	2 profesorów, jako prymaryuszów dla okulistyki i położnictwa po 650 zł.	650	—	650	—	—	—	—	—	1.300	—	1.300	—
4	7 sekundaryuszów I. klasy . .	2.374	98	600	—	600	—	600	—	4.174	98	4.200	25
5	6 „ II. „ . .	2.500	—	—	—	500	—	—	—	3.000	—	3.000	—
6	Akuszerka:												
	a) płaca . . . 400 zł.												
	b) wikt II. kl. . . . 226·56												
	c) dodatek pięciol. . 40·—	—	—	666	56	—	—	—	—	666	56	620	*47*
7	Aptekarz:												
	a) płaca . . . . 800 zł.												
	b) dodatki pięcioletnie . 300·—												
	c) dodatek na mieszk. . 200·—	637	—	130	—	299	—	234	—	1.300	—	1.300	—
8	Prosektor, płaca	718	51	15	05	15	95	50	49	800	—	800	—
9	Chemik patologii, płaca . . .	343	—	70	—	161	—	126	—	700	—	700	—
10	Kapelan:												
	a) płaca . . . . 600 zł.												
	b) dodatek na mieszkanie 200·—	392	—	80	—	184	—	144	—	800	—	800	—
11	Rządca:												
	a) płaca . . . . 1.200 zł.												
	b) dodatek osobisty . 260·—												
	c) „ pięcioletni . 200·—												
	d) wikt I. kl. . . . 365·—	992	25	202	50	465	75	364	50	2.025	—	2.025	—
12	2 oficyałów:												
	a) płaca . . . . 1.968·14												
	b) dodatki aktywalne . 295·22												
	c) dodatek pięcioletni . 150·—	1.204	46	237	04	545	19	426	67	2.413	36	2.450	37
13	2 pisarzy:												
	a) płaca . . . . 1.200 zł.												
	b) dodatki na mieszkanie 200·—												
	c) dodatek pięcioletni . 100·—	732	19	150	55	346	27	270	99	1.500	—	1.500	—
14	Pisarz w izbie przyjęcia chorych:												
	a) płaca . . . . 600 zł.												
	b) wikt II. kl. wzmocn. 338·26												
	c) dodatek na mieszk . 100·—	508	74	103	83	238	80	186	89	1.038	26	970	*68*
15	2 aplikantów:												
	a) płaca . . . 1.000 zł.												
	b) dodatki osobiste . 132·—	535	58	116	95	268	97	210	50	1.132	—	1.132	—
16	Maszynista, płaca	367	50	75	—	172	50	135	—	750	—	750	—
17	Dozorca domu obłąkanych:												
	a) płaca . . . . 400 zł.												
	b) dodatek pięcioletni . 100·—												
	c) wikt II. kl. (wzmoc.) 307·18	—	—	—	—	—	—	807	18	807	18	770	*37*
	Do przeniesienia .	17.491	46	3.369	98	6.244	18	5.846	72	32.932	34	33.442	*152* 662

Wydatki. Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Liczba rubryki i pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Oddział I. chorych zł.	ct.	II. położnic zł.	ct.	III. syfilitycznych zł.	ct.	IV. obłąkanych zł.	ct.	Razem zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	Z porównania z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze *większe* zł.
		Wydatki w roku 1898.											
I.	Z przeniesienia	17.491	46	3.369	98	6.224	18	5.846	72	32.932	34	33.442	*152* 662
18	Woźny: *a)* płaca . . . . 500 zł. *b)* dodatki pięcioletnie . 150·— *c)* dodatek na ubiór . 50 — *d)* relutum za mieszk. . 24·—	354	76	72	40	166	52	130	32	724	—	700	*24*
19	Odźwierny: *a)* płaca . . . . 270 zł. *b)* wikt II. kl. . . 230·— *c)* dodatek na ubiór . 50 — *d)* relutum za mieszk. . 64·—	300	86	61	40	141	22	110	52	614	—	550	*64*
	Razem	18.147	08	3.503	78	6.531	92	6.087	56	34.270	34	34.692	*240* 662
20	Do tego zaliczki udzielone na płace . . . . . 1.112·50 a po strąceniu rat spłaconych . . . . 592·59	519	91	—	—	—	—	—	—	519	91	600	80
	Suma rubryki I.	18.666	99	3.503	78	6.531	92	6.087	56	34.790	25	35.292	*240* 742 — 502

Uzasadnienie różnic.

Do poz. 2. lit. b). Wydatek mniejszy z powodu ustąpienia z posady Dra Obalińskiego.

„ „ *4. i 12. Wydatki mniejsze* wskutek interkalaryów.

„ „ *6. lit. b), poz. 14. lit. b) i poz. 17. lit. a). Wydatki większe* z powodu podrożenia artykułów żywności.

„ „ *6. lit. c). Wydatek większy* z powodu przyznania akuszerce Bieszczadowej dodatku 5-cio letniego do płacy.

„ „ *18. lit. d). Wydatek większy* z powodu przyznania woźnemu relutum za mieszkanie po 8 zł. miesięcznie od 1. października 1898, gdyż utracił on mieszkanie w naturze, ponieważ grunt „na blichu“ z pod budynku w którym zamieszkiwał darowano i oddano c. k. rządowi pod budowę kliniki.

„ „ *19. lit. d). Wydatek większy* wskutek przyznania odźwiernemu relutum za mieszkania po 8 zł. miesięcznie od 1. maja 1898, gdyż portyerówka jest za szczupłą i prócz łóżka i stoliki. nic więcej pomieścić nie może.

„ „ *20 Wydatek mniejszy* w stosunku do zwróconych rat.

Liczba rubryki i pozycyi budżetu	Poszczególnienie	I. chorych zł.	ct.	II. położnic zł.	ct.	III. syfilitycznych zł.	ct.	IV. obłąkanych zł.	ct.	Razem zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	Z porównania zł.
II.	**Koszta utrzymania osób nieetatowych.**												
21	18 Sióstr Miłosierdzia: *a)* Płaca 16 Sióstr oddziałowych i 2 wspólnych . . . 1.440 zł *b)* Wikt 18 Sióstr Miłosierdzia, 3 emerytek i 4 postulantek . . . 5.525·15 *c)* Pranie bielizny dla 25 Sióstr . . . . 283·—	4.996	79	630	30	968	12	652	94	7.248	15	6.723	*525*
22	Pomocnik aptekarza, płaca	357	70	73	—	167	90	131	40	730	—	730	—
23	Dyetaryusze, płaca	1.753	44	357	85	823	08	644	13	3.578	50	3.285	*294*
24	Stypendyum dla akuszerki	—	—	120	—	—	—	—	—	120	—	120	—
	Do przeniesienia	7.107	93	1.181	15	1.959	10	1.428	47	11.676	65	10.858	*819*

Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie. **Wydatki.**

Liczba rubryki i pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Oddział I. chorych		Oddział II. położnic		Oddział III. syfilitycznych		Oddział IV. obłąkanych		Razem		Kwota budżetem uchwalona	Z porównania z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze (*większe*)
		Wydatki w roku 1898.											
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	zł.
	Z przeniesienia .	7.107	93	1.181	15	1.959	10	1.428	47	11.676	65	10 858	*819*
25	Służba wyższa: *a*) Płaca: α) 2 odźwiernych dla pawilonu chirurg. i oddz. obłąkanych wraz z dodatkiem na ubiór . 360 zł. β) 2 palaczów do maszyny parowej i 1 stolarza . 500.— γ) 1 palacza do kaloryferów w pawilonie chirurg. . 150·— δ) 2 nadzorców dla oddz. chorych i syfilitycz. . 288·— *b*) Wikt dla 8 osób . 1.268 63	1.502	33	84	70	492	14	487	46	2.566	63	2.538	*29*
26	Służba oddziałowa: *a*) Płaca . . . 6.033·92 zł. *b*) Wikt . . . 8 40·31 „ *c*) Bluzy . . . 700·— „ *d*) Gratyfikacye . 250·— „	7.511	48	813	11	2.297	65	4.501	99	15.124	23	14.498	*626*
27	Służba wspólna: *a*) Płaca . . . 1.100·41 zł. *b*) Wikt . . . 1.579·75 „ *c*) Bluzy . . . 50·— „ *d*) Gratyfikacye . 50· „	1.362	29	278	02	639	43	500	42	2.780	16	2.704	*76*
	Suma rubryki II. .	17.484	03	2.356	98	5.388	32	6.918	34	32.147	67	30.598	+ *1.550*

Uzasadnienie różnic.

Do poz. 21. lit. b) i poz. 25. lit. b). Wydatki większe z powodu podrożenia artykułów żywności.

„ „ *23. Wydatek większy* z powodu przyjęcia nadliczbowego dyetaryusza podczas choroby oficyałów Wernera i Zielińskiego.

„ „ *26.* Zaoszczędzono wskutek interkalaryów na płacy służby oddziałowej kwotę 374 zł.
wydano więcej na wikt z powodu podrożenia artykułów żywności . „ 1.000 „
Ogółem *przekroczono* w tej pozycyi preliminowany kredyt o . 626 zł.

„ „ *27* Zaoszczędzono wskutek interkalaryów na płacy służby wspólnej . „ 76 zł.
wydano więcej na podrożony wikt . . . . „ 152 „
ogółem *wydatek większy* od preliminowanego kredytu o . . „ 76 zł.

III.	**Pensye i emerytury.**												
28	Placer Marya, wdowa po lekarzu	314	—	—	—	—	—	—	—	314	—	314	—
29	Stroiński Sylwery, b. prowizor apteki	98	—	20	—	46	—	36	—	200	—	200	—
30	Bulikowska Izabela, wdowa po prymaryuszu	—	—	—	—	350	—	—	—	350	—	350	—
31	Bobrzyńska Zofia, wdowa po prymaryuszu	250	—	—	—	—	—	—	—	250	—	250	—
32	Nycz Karol, były rządca szpitala .	740	88	151	20	347	76	272	16	1.512	—	1.512	—
33	Przybyłowa Magdalena, b. akuszerka	—	—	374	40	—	—	—	—	374	40	375	1
34	Wojciechowski Wiktor, były oficyał	426	30	87	—	200	10	156	60	870	—	870	—
35	Dr Harajewicz Jan, były dyrektor	1.225	—	250	—	575	—	450	—	2.500	—	2 500	—
36	Huczko Jan, były odźwierny . .	124	37	25	38	58	37	45	68	253	80	254	—
37	Rydel Helena, wdowa po prymaryuszu	300	—	—	—	—	—	—	—	300	—	300	—
38	Lesiecka Marya, wdowa po oficyale, dodatek na wychowanie dzieci .	29	40	6	—	13	80	10	80	60	—	60	—
39	Dr. Paszkowski Stanisław, były prymaryusz	235	20	—	—	—	—	—	—	235	20	1.411	1.176
39*a*	Paszkowska Ksawera, wdowa po prymaryuszu	600	—	—	—	—	—	—	—	600	—	—	*600*
39*b*	Werner Franciszek, b. oficyał .	209	05	42	66	98	12	76	79	426	62	—	*427*
	Suma rubryki III. .	4.552	20	956	64	1.689	15	1.048	03	8.246	02	8.396	*1.027* 1.177 — 150

Wydatki. Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Uzasadnienie różnic.

Do poz. 39. Wydatek mniejszy wskutek śmierci emeryta Dra Paszkowskiego Stanisława, w dniu 7. lutego 1898.
„ „ *39. lit. a). Wydatek większy* wskutek przyznania wdowie powyżej wymienionym emerycie pensyi oraz dodatku na wychowanie dzieci od 1. marca 1898 w rocznej kwocie 720 zł.
„ „ *39. lit. b). Wydatek większy* wskutek przeniesienia oficyała Wernera Franciszka w stan stałego spoczynku z roczną emeryturą 640 zł. od 1. maja 1898.

Liczba rubryki i pozycyi budżetu	Poszczególnionie	Oddział I. chorych		Oddział II. położnic		Oddział III. syfilitycznych		Oddział IV. obłąkanych		Razem		Kwota budżetem uchwalona	Z porównania z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze większe
		Wydatki w roku 1898.											
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	zł.
IV.	**Zaopatrzenia, odstawne i dary z łaski.**												
40	Kudas Regina, była nadzorczyni .	—	—	—	—	73	—	—	—	73	—	73	—
41	Flasińska Fel., wdowa po pisarzu	73	50	15	—	34	50	27	—	150	—	150	—
42	Dudek Marya, wdowa po gazowniku	29	40	6	—	13	80	10	80	60	—	60	—
43	Tekielska Julia, była nadzorczyni	—	—	—	—	73	—	—	—	73	—	73	—
44	Moskalik Andrzej, były maszynista	176	40	36	—	82	80	64	80	360	—	360	—
45	Lorenz Helena, była nadzorczyni .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
46	Wicherek Maryanna, b. posługaczka, stałe zaopatrzenie . .	60	—	—	—	—	—	—	—	60	—	60	—
46*a*	Stroiński Sylwery, były aptekarz, jednorazowa zapomoga . .	49	—	10	—	23	—	18	—	100	—	100	—
46*b*	Skibska Marya, wdowa po dyetaryuszu, jednorazowa zapomoga	49	—	10	—	23	—	18	—	100	—	100	—
46*c*	Głowacka Marya, wdowa po dyetaryuszu, jednorazowa zapomoga	49	—	10	—	23	—	18	—	100	—	100	—
46*d*	Kułek Elżbieta, wdowa po posługaczu, jednorazowa zapomoga	60	—	—	—	—	—	—	—	60	—	60	—
46*e*	Biskup Jan, b. dozorca chorych, jednorazowa zapomoga . .	20	—	—	—	—	—	—	—	20	—	—	*20*
	Suma rubryki IV. .	566	30	87	—	346	10	156	60	1.156		1.136	*20*
													+ *20*
	Uzasadnienie różnicy. *Do poz. 46. lit. e). Wydatek większy* wskutek przyznania byłemu dozorcy chorych jednorazowej zapomogi. (LW. 51.154/98).												
V. 47	**Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych**	30	—	—		—	—	30	—	60	—	50	+ *10*
	Uzasadnienie różnicy. *Wydatek większy* o drobną kwotę poniesiony na wsparcia dla byłych dozorców chorych. (LW. 39.543/98).												
VI. 48	**Remuneracye i zapomogi** . .	588	—	120	—	276	—	216		1.200	—	1.200	—
VII.	**Koszta gospodarcze.**												
49	Żywienie chorych : *a*) Zwykła strawa i dodatki .	28.744	89 1/2	5.975	37	13.650	31	11.772	90	60.143	47 1/2	59.000	*1.144*
	b) 5 Sióstr Miłosierdzia zatrudnionych w kuchni: α) Płaca . . . 400 zł. β) Wikt . . . 1.105·05 γ) Pranie bielizny . 56·60	765	20	156	17	359	18	281	10	1.561	65	1.457	*105*
	Do przeniesienia .	29.510	09 1/2	6.131	54	14.009	49	12.054	—	61.705	12 1/2	60.457	*1.249*

Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie. **Wydatki.**

Liczba rubryki i poz. budżetu	Poszczególnienie	Oddział I. chorych		Oddział II. położnic		Oddział III. syfilitycznych		Oddział IV. obłąkanych		Razem		Kwota budżetem uchwalona	Z porównania z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze
		Wydatki w roku 1898.											
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	zł.
VII.	Z przeniesienia	29.510	½ 03	6.1 1	54	14.009	49	12.054	—	61.705	½ 12	60.457	*1.249*
	c) Służba kuchenna i magazynowa: α) Płaca . . 788·13 zł. β) Wikt . . 1 214·33 γ) Gratyfikacye . 50·—	1.005	71	205	24	472	07	369	44	2.052	46	1.964	88
	d) Opał do kuchni i pod kotły parowe	514	50	105	—	241	50	189	—	1.050	—	1.050	—
	e) Naczynia i sprzęty kuchenne	135	65	30	04	69	08	54	06	288	83	300	11
	f) Pieczywo z opałem, piekarzem i pomocnikami	2.693	90	627	79	1.642	44	2.058	07	7.022	20	5.800	*1 222*
	g) Wino dla chorych	1 010	27	131	77	143	80	312	14	1.597	98	1.700	102
50	Lekarz dyżurny, wikt z pieczywem i winem	203	55	41	54	95	55	74	80	415	44	365	*50*
51	Opał sal, łazienek i innych ubikacyi	2.631	40	537	02	1.235	15	966	64	5.370	21	6.000	630
52	Oświetlenie: a) Koszt gazu . 2.032 zł. 26 ct. b) Nafta, świece itp. 1.307 „ 18 „	1.636	33	333	94	768	07	601	10	3.339	44	3.200	*139*
53	Sprzęty gospodarcze:												
	1. zwyczajne	944	90	190	60	438	34	351	05	1.924	89	1.900	*25*
	2. nadzwyczajne	**86**	**68**	**19**	**95**	**45**	**87**	**35**	**90**	**188**	**40**	**200**	**12**
54	Utrzymanie jednej pary koni z furmanem, reparacyą wozów, uprzęży i t. p.	329	10	67	16	154	47	120	89	671	2	600	*72*
55	Utrzymanie ogrodów:												
	a) warzywnego { 1. zwyczajne	344	½ 28	59	62	—	—	—	—	403	½ 90	400	*4*
	{ **2. nadzwycz.**	**2.917**	**50**	**800**	**—**	**1.840**	**—**	**1.440**	**—**	**6.997**	**50**	**7.000**	**2**
	b) spacerowego	126	36	20	44	47	01	36	79	230	60	200	*31*
	c) płaca ogrodnika	176	40	36	—	82	80	64	80	360	—	360	—
56	Utrzymanie pralni:												
	a) Opał, praczki, mydło i tp.	2.230	87	451	70	1.038	92	813	06	4.534	55	4.500	*34*
	b) 2 Siostry Miłosierdzia: α) Płaca . . 160·— zł. β) Wikt . . 442·02 „ γ) Pranie . . 22·64 „	306	08	62	47	143	67	112	44	624	66	585	*42*
	c) Pranie bielizny służby	196	—	40	—	92	—	72	—	400	—	400	—
57	Bielizna, pościel i odzież:												
	a) Zakupno i naprawa:												
	1. zwyczajne	3.359	36	762	90	1.530	66	1.229	21	6 882	13	7.000	118
	2. nadzwyczajne	**1.960**	**—**	**320**	**—**	**960**	**—**	**720**	**—**	**3.960**	**—**	**4 000**	**40**
	b) 2 Siostry Miłosierdzia: α) Płaca . . 160·— zł β) Wikt . . 442 02 „ γ) Pranie . . 22·64 „	306	08	62	47	143	67	112	44	624	66	583	*42*
	c) Utrzymanie 2 szwaczek: α) Płaca . . 162·— zł. β) Wikt . . 221·13 „	187	73	38	31	88	12	68	97	383	13	366	*17*
58	Słoma do sienników	205	28	41	90	96	36	75	41	418	95	600	181
	Razem { 1. zwyczajne	48.053	85	9.977	45	22.533	17	19.736	31	100.300	78	98.328	{ *3.015* 1.042
	Razem { **2. nadzwyczajne**	**4.964**	**18**	**1.139**	**95**	**2.815**	**87**	**2.195**	**90**	**11.145**	**90**	**11.200**	**54**
	Ogólna suma Rubryki VII.	53.018	03	11.117	40	25.379	04	21.932	21	111.446	68	109.528	{ *3.015* 1.096 *+ 1.919*

Wydatki. Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Uzasadnienie różnic.

Do poz. 49. lit. a), lit. b) β), lit. f), poz. 50., poz. 56. lit. b) β) i poz 57., lit. b) β) i lit. c) β). Wydatki większe wskutek podrożenia niektórych artykułów żywności, jak mięsa, mąki, krup i strączkowych. Część tego przekroczenia znajduje pokrycie w przypisanym od c. k. rządu zwrocie w kwocie 672 zł. 05 ct. z tytułu poniesionych kosztów nad normę szpitalną za utrzymanie chorych na c. k klinice syfilistycznej (vide pag. 274 poz. 49 *a*).

„ „ *49. lit. c).* Na płacy służby w kuchni zaoszczędzono kwotę 4 zł.
natomiast wydatek na wikt przekroczono z powodu jak poz. 49. lit. a) o 92 zł.
ogółem *wydatek większy* o . . . . 88 zł.

„ „ *49. lit. e). Wydatek mniejszy* nieznacznie wskutek większego zapasu naczyń pozostałych z roku poprzedniego.

„ „ *49. lit. g). Wydatek mniejszy* wedle potrzeby.

„ „ *51. Wydatek mniejszy* z powodu lekkiej zimy.

„ „ *52. Wydatek większy* wskutek podrożenia nafty.

„ „ *53. Wydatek zwyczajny* przekroczono . . o kwotę 25 zł.
w wydatku nadzwyczajnym natomiast zaoszczędzono „ 12 „
w ogóle wydatek nieznacznie *większy* . . o „ 13 zł. niedający się naprzód dokładnie obliczyć.

„ „ *54. Wydatek większy* z powodu podrożenia owsa dla koni i wiktu dla furmana.

„ „ *55. lit. a). Wydatek* zwyczajny nieznacznie *większy.*

„ „ *55. lit. b).* W roku 1896. preliminowano na zdrenowanie ogrodu kwotę 1.000 zł. Pierwotne plany drenowania musiały uledz zmianie a kredyt wzmiankowany okazał się niewystarczającym, przeto nie zużyto go ani w r. 1896 ani też w r. 1897, lecz przeniesiono z r. 1896 na 1897 a z r. 1897 na 1898. W roku 1898 preliminowano na ten cel dalszych 7.000 zł., zatem razem kredyty wynosiły 8.000 zł. — ct.
Wydano po koniec r. 1898 na drenowanie kwotę . . . 7.389 „ 71½ „
resztę zaś niewyczerpanego kredytu przeniesiono na rok 1899 kwocie . 610 zł. 28½ ct.

„ „ *56. lit. a). Wydatek większy* skutkiem podrożenia kosztu wiktu dla praczek.

„ „ *57. lit. a). Wydatek mniejszy* wskutek wykonywania szycia we własnym zarządzie przy udziale chorych kobiet z oddziału syfilitycznego.

„ „ *58. Wydatek mniejszy* wskutek zarządzonych oszczędności zastosowanych do najniezbędniejszej potrzeby.

Liczba rubryki i poz. budżetu	Poszczególnienie	Oddział I. chorych		Oddział II. położnic		Oddział III. syfilitycznych		Oddział IV. obłąkanych		Razem		Kwota budżetem uchwalona	Z porównania z kwotą preliminowaną okazują się wydatki większe mniejsze
		Wydatki w roku 1898.											
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	zł.
VIII.	**Koszta sanitarne.**												
59	Lekarstwa	1.884	89	753	36	971	88	519	35	4.129	48	4.800	671
60	Utrzymanie apteki:												
	a) Opał	49	—	10	—	23	—	18	—	100	—	100	—
	b) 2 Siostry Miłosierdzia: α) Płaca 160·— zł. β) Wikt 442·02 „ γ) Pranie 22·64 „	306	08	62	47	143	67	112	44	624	66	583	*42*
	c) 2 laborantki: α) Płaca 144·— zł. β) Wikt 220·73 „	178	71	36	47	83	89	65	66	364	73	348	*17*
61	Laboratoryum chemiczno-patologiczne	50	—	—	—	50	—	—	—	100	—	100	—
62	Potrzeby sanitarne	4.141	94	1.940	25	931	02	582	19	7.595	40	6.500	*1.095*
63	Przybory opatrunkowe	282	54	—	—	—	—	—	—	282	54	400	— 117
64	Instrumenta chirurgiczne:												
	1. zwyczajne	641	87	118	30	55	84	27	80	843	81	850	— 6
	2. **nadzwyczajne**	**299**	—	—	—	—	—	—	—	**299**	—	**300**	**1**
65	Koszta pogrzebowe	131	97	2	76	2	93	9	27	146	93	200	53
	Razem { 1. zwyczajne	7.667	—	2.923	61	2.262	23	1.334	71	14.187	55	13.881	*1.154* 847
	Razem { 2. **nadzwyczajne**	**299**	—	—	—	—	—	—	—	**299**	—	**300**	**1**
	Ogólna suma rubryki VIII.	7.966	—	2.923	61	2.262	23	1.334	71	14.486	55	14.181	{ *1.154* 848 + *306*

Uzasadnienie różnic.

Do poz. 59. Wydatek mniejszy wedle potrzeby.

„ „ *60. lit. b)* β) *i lit. c)*β) *Wydatki większe* wskutek podrożenia kosztu wiktu.

„ „ *62. Wydatek większy* wskutek większego zapotrzebowania środków desinfekcyjnych i aseptycznych, znakomicie oddziaływujących na korzyść ilości uzdrowionych i skrócenie przeciętnego czasu leczenia, tudzież większego zapotrzebowania przez c. k. szkołę położnych i c. k. klinikę syfilityczną. Przekroczenie to znajduje pokrycie w przypisanym od c. k. rządu zwrocie poniesionych kosztów sanitarnych po nad normę szpitalną na c. k. klinikach w kwocie 1.203 zł. 06 ct. (vide pag. 274 poz. 62. jak również w zaoszczędzeniu poz. 59).

„ „ *63. Wydatek mniejszy* zależny od ilości dokonanych operacyj, tudzież wskutek sporządzania szczudeł we własnym zarządzie.

„ „ *64. Wydatki* nieznacznie *mniejsze* nie dające się naprzód dokładnie obliczyć.

„ „ *65. Wydatek mniejszy* odpowiedni śmiertetności.

Liczba rubryki i poz. budżetu	Poszczególnienie	Oddział I. chorych		Oddział II. położnic		Oddział III. syfilitycznych		Oddział IV. obłąkanych		Razem		Kwota budżetem uchwalona	Z porównania z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze większe
		Wydatki w roku 1898.											
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	zł.
IX.	**Koszta kancelaryjne.**												
66	Druki, litografie, potrzeby do pisania, koszta insercyjne i t. p.	562	10	115	—	264	51	207	01	1.148	62	1.150	1 —
X.	**Koszta kapliczne.**												
67	Utrzymanie kościoła	211	95	43	26	99	49	77	86	432	56	415	*+ 18*
	Uzasadnienie różnicy: *Wydatek większy* z powodu droższego kosztu wiktu posługaczki kościelnej.												
XI.	**Utrzymanie budynków.**												
68	Konserwacye i reparacye: 1 zwyczajne	1.842	42	398	65	870	99	681	64	3.793	70	4.000	206
	2. **nadzwyczajne** . . .	**489**	**77**	**80**	—	**229**	**90**	**179**	**92**	**979**	**59**	**1.000**	**20**
69	Utrzymanie wodociągów i maszyny parowej	234	17	47	79	109	92	86	02	477	90	600	122
70	Asekuracya budynków i ruchomości	166	38	33	96	78	10	61	12	339	56	400	61
71	Czyszczenie kominów . . .	215	60	44	—	101	20	79	20	440	—	450	10
	Razem { 1. zwyczajne . .	2.458	57	524	40	1.160	21	907	98	5.051	16	5.450	399
	Razem { 2 **nadzwyczajne**	**489**	**77**	**80**	—	**229**	**90**	**179**	**92**	**979**	**59**	**1.000**	**20**
	Ogólna suma rubryki XI.	2.948	34	604	40	1.390	11	1.087	90	6.030	75	6.450	— 419

Uzasadnienie różnic.

Do poz. 68. Wydatki mniejsze skutkiem prowadzenia robót tańszym kosztem we własnym zarządzie.

„ „ *69. Wydatek mniejszy* gdyż nie było znaczniejszych uszkodzeń.

„ „ *70. Wydatek mniejszy* z powodu większego zwrotu premii.

„ „ *71. Wydatek mniejszy* nieznacznie, wedle potrzeby.

Wydatki. Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Liczba rubryki i pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Oddział I. chorych		Oddział II. położnic		Oddział III. syfilitycznych		Oddział IV. obłąkanych		Razem		Kwota budżetem uchwalona	Z porównania z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze *większe*
		Wydatki w roku 1898.											
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	zł.
	Podatki i daniny.												
XII. 72	*a)* Z gruntów i realności szpitalnych	82	39	—	—	—	—	—	—	82	39	105	23
	b) Z dóbr w Prądniku czerwonym	573	35	—	—	—	—	—	—	573	35	807	234
	c) „ „ „ Tropiszowie . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	115	115
	d) Ekwiwalent	266	50	—	—	—	—	—	—	266	50	262	5
	Suma rubryki XII. .	922	24	—	—	—	—	—	—	922	24	1.289	5 372 — 367
	Uzasadnienie różnic.												
	Do poz. 72. lit. a) i b) Wydatki mniejsze na podstawie wymiaru c. k. Urzędów skarbowych. „ „ *72 lit. c). Wydatku żadnego* nie poniesiono, gdyż dzierżawca opłaca bezpośrednio podatek a nie zażądał zwrotu tego podatku. „ „ *72. lit. d). Wydatek większy* o opłacony ekwiwalent od fundacyj Bieńkowskiego, Pruskiego i Trzebickiego w łącznej kwocie zł. 4·38												
XIII.	**Rozmaite.**												
73	Utrzymanie biblioteki lekarskiej .	95	22	19	43	44	69	34	98	194	32	200	6
74	Książki i czasopisma dla chorych .	48	82	9	97	22	92	17	94	99	65	100	—
75	Ubezpieczenie służby od wypadków	29	35	5	99	13	77	10	78	59	89	50	*10*
76	Ubezpieczenie służby na wypadek choroby	29	63	6	05	13	91	10	89	60	48	70	10
77	7. i 8. rata amortyzacyjna od pożyczki 6.000 zł. na osuszenie gruntów w Tropiszowie po 171 zł. 43 ct.	342	86	—	—	—	—	—	—	342	86	343	—
78	Rozmaite nieprzewidziane . .	350	44	224	64	160	27	125	43	860	78	500	*361*
	Suma rubryki XIII. .	896	32	266	08	255	56	200	02	1.617	98	1.263	*371* 16 + *355*

Uzasadnienie różnic.

Do poz. 73. Wydatek nieznacznie mniejszy wedle potrzeby.

„ „ *75. Wydatek większy* }
„ „ *76. Wydatek mniejszy* } zależny od każdorazowej ilości zabezpieczonej służby.

„ „ *78. Wydatek większy*, gdyż prócz zwykłych wydatków z tej pozycyi ponoszonych wydano na zwiedzenie wystawy jubileuszowej w Wiedniu przez dyrektora szpitala kwotę 100 zł. i na koszta pogrzebu byłego długoletniego prymaryusza szpitala ś. p. Obalińskiego kwotę 250 zł.

XIV.	**Koszta utrzymania dzieci, zrodzonych na bezpłatnym oddziale położnic.**												
79	Wynagrodzenie mamek za karmienie dzieci	—	—	671	55	—	—	—	—	671	55	600	+ *71*
	Uzasadnienie różnicy.												
	Do poz. 79. Wydatek większy z powodu, iż było więcej dzieci do karmienia.												

Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie. **Wydatki.**

Liczba rubryki i pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Oddział I. chorych zł.	ct.	Oddział II. położnic zł.	ct.	Oddział III. syfilitycznych zł.	ct.	Oddział IV. obłąkanych zł.	ct.	Razem zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	Z porównania z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze większe zł.
		Wydatki w roku 1898.											
XV.	**Koszta utrzymania mamek i dzieci w szpitalu św. Ludwika**												
80	Utrzymanie mamek i dzieci ssących	—	—	6.338	33	—	—	—	—	6.338	33	5.300	*1.038*
81	Ryczałt za leczenie i utrzymanie chorych dzieci	16.000	—	—	—	—	—	—	—	16.000	—	16.000	—
	Suma rubryki XV. .	16.000	—	6.338	33	—	—	—	—	22.338	33	21.300	*1.038*
	Uzasadnienie różnicy. *Do poz. 80. Wydatek większy* z powodu większej ilości osesków.												
XVI.	**Zapisy.**												
82	Szembeka na odprawianie Mszy św.	37	50	—	—	—	—	—	—	37	50	38	—
83	Wencla na obdzielanie rekonwalescentów	29	—	—	—	—	—	—	—	29	—	29	—
84	Gałeckiego i Klozowej na odprawianie Mszy św.	40	50	—	—	—	—	—	—	40	50	40	—
	Suma rubryki XVI. .	107	—	—	—	—	—	—	—	107	—	107	—
XVII. 85	**Wydatki z prawa patronatu i konkurencyi wynikłe** . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	50	— 50
	Uzasadnienie różnicy. *Do poz. 85.* Nie zaszła potrzeba tego rodzaju wydatku.												
XVIII.	**Dyety, koszta podróży i różne inne.**												
86	W sprawach funduszu, jako właściciela dóbr	5	46	—	—	—	—	—	—	5	46	100	95
87	Dla członków komisyi opieki nad obłąkanymi	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Suma rubryki XVIII.	5	46	—	—	—	—	—	—	5	46	100	— 95
	Uzasadnienie różnicy. *Do poz. 86. Wydatek mniejszy* wedle potrzeby.												
88	Nadwyżka dochodów oddana funduszowi krajowemu. . . .	46.898	21	3.183	67	24.880	22½	27.108	06	102.070	16½	12.437	+ *89.633*

Uzasadnienie różnicy.

Nadwyżka dochodów znacznie większa głównie z powodu większego wpływu dochodów z tytułu zwrotów kosztów leczenia. Zwiększenie tych dochodów powstało z tej przyczyny, iż w celu doprowadzenia ażeby roczne zamknięcia obejmowały na przyszłość wszystkie rachunki kwartalne roku przedmiotowego — zlikwidowano w tym roku rachunki te za 5 kwartałów to jest o jeden rachunek (za IV. kwartał roku przedmiotowego uwzględniany w poprzednich latach dopiero w następnym roku) więcej niż zwykle.

Dochody. Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Liczba rubryki i pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Oddział I. chorych		Oddział II. położnic		Oddział III. syfilitycznych		Oddział IV. obłąkanych		Razem		Kwota budżetem uchwalona	Z porównania z kwotą preliminowaną okazują się dochody mniejsze *większe*
		Dochody w roku 1898.											
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	zł.
	Dochody.												
I.	**Odsetki od efektów, kapitałów i fundacyj.**												
1	Od efektów	5.650	11	771	69	69	—	—	—	6.490	80	6.531	40
2	„ kapitałów:												
	a) 4½% od reszty przez fund. kr. dłużnego kapitału w kwocie 256.266 zł. 65 ct. . . .	10.919	63	612	37	—	—	—	—	11.532	—	11.532	—
	b) 4% od kapitału przypadającego od kahału w Olkuszu .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	9
3	Od fundacyj	1.181	½ 72	—	—	146	25	163	64	1.491	½ 61	1.494	2
	Suma rubryki I. . .	17.751	½ 46	1.384	06	215	25	163	64	19.514	½ 41	19.566	— 51
	Uzasadnienie różnic.												
	Do poz. 1. i 3. Dochody mniejsze, ponieważ nowo nabyte efekta za wylosowane niosą niższy procent.												
	„ „ *2.* Kahał zalega z opłatą odsetek.												
II.	**Dochody z dóbr i realności.**												
4	Czynsz dzierżawny z dóbr Tropiszowa	4.361	85	—	—	—	—	—	—	4.361	85	4.487	125
5	Czynsz dzierżawny z Prądnika czerwonego	3.400	—	—	—	—	—	—	—	3.400	—	3,400	—
6	Czynsz emfiteutyczny z folwarku Przegini duchownej . . .	50	—	—	—	—	—	—		50	—	50	—
7	Czynsz za wynajęcie 3 sal dla c. k. kliniki syfilitycznej z opałem i oświetleniem	800	—	—	—	—	—	—	—	800	—	800	—
8	Za mieszkanie asystenta przy szkole położnych	120	—	—	—	—	—	—	—	120	—	120	—
9	Dochód z ogrodów szpitalnych .	1.364	91	206	36	—	—	—	—	1.571	27	1.500	*71*
10	Ryczałt od c. k. Rządu za odwożenie zwłok na cmentarz . .	44	92	—	94	—	99	3	15	50	—	50	—
	Suma rubryki II. . .	10.141	68	207	30	—	99	3	15	10.353	12	10.407	*71* 125 — 54
	Uzasadnienie różnic.												
	Do poz. 4. Dochód mniejszy wskutek niższego kursu rubli.												
	„ „ *9. Dochód większy* wskutek wydatniejszego zbioru jarzyn i siana.												
III.	**Zwroty kosztów leczenia.**												
11	Od funduszu krajowego galic. . .	126.545	½ 92	28.516	32	59.325	33	52.554	60	266.942	½ 17	170.000	*96.942*
12	„ samopłacących	10.836	96	1.846	80	4.818	½ 69	12.431	50	29.933	½ 95	28.500	*1.434*
13	„ funduszów obcokrajowych i innych	5.294	71	303	12	4.333	17	1.129	80	11.060	80	11.000	*61*
	Suma rubryki III. .	142.677	½ 59	30.666	24	68.477	½ 19	66.115	90	307.936	93	209.500	+ *98.437*
	Uzasadnienie różnic:												
	Do poz. 11. Dochód znacznie większy z powodu wyjaśnionego przy poz. 88. wydatków.												
	„ „ *12. i 13. Dochody większe* ponieważ więcej ściągnięto zaległości.												

Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie. **Dochody.**

Liczba rubryki i poz. budżetu	Poszczególnienie	Oddział I. chorych zł.	ct.	II. położnic zł.	ct.	III. syfilitycznych zł.	ct.	IV. obłąkanych zł.	ct.	Razem zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	Z porównania z kwotą preliminowaną okazują się dochody mniejsze *większe* zł.
		Dochody w roku 1898.											
IV. 14	**Dochody rozmaite**	155	07	30	10	69	22	54	17	308	56	300	*8*
	Do tego:												
15	Zwrot zaliczek na płace z rubr. I. wydatków	697	36	—	—	—	—	67	44	764	80	600	*165*
	Suma rubryki IV. . .	852	43	30	10	69	22	121	61	1.073	36	900	+ *173*
	Uzasadnienie różnic.												
	Do poz. 14. Dochód większy wskutek niestałości dochodów tego rodzaju.												
	" " *15. Dochód większy* w miarę udzielonych zaliczek.												
16	**Dotacya z funduszu krajowego** .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5.169	— 5.169
	Uzasadnienie różnicy.												
	Do poz. 16. Dotacya nie była potrzebną głównie z powodu znacznie większego wpływu dochodów z tytułu zwrotu kosztów leczenia, jak w poz. 88. wydatków wyjaśniono.												

WYKAZ

należytości czynnych i biernych z końcem roku 1898.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytości czynne z lat ubiegłych zł.	ct.	Należytości czynne z roku bieżącego zł.	ct.	Należytości bierne z lat ubiegłych zł.	ct.	Należytości bierne z roku bieżącego zł.	ct.
		A. Wydatki.								
I.		**Płace i emolumenta etatowe.**								
	20	Zaliczki na płace	391	97	519	91	—	—	—	—
VII		**Koszta gospodarcze.**								
	49*a*	C. k. Rząd zwrot nadwyżki kosztów żywienia chorych leczonych na klinice syfilitycznej	2.008	84	672	05	—	—	—	—
VIII		**Koszta sanitarne.**								
	59	C. k. Rząd zwrot za leki dla chorych leczonych w c. k. szkole położnych i c. k. klinice syfilitycznej .	265	95	525	20	—	—	—	—
	62	C. k. Rząd zwrot wydatków za potrzeby sanitarne dla chorych leczonych w c. k. szkole położnych	—	—	1.203	06	—	—	—	—
XIII		**Rozmaite.**								
	78	Dzierżawca Tropiszowa zwrot kosztów kontraktu dzierżawy . 342·25								
	—	Różne inne . . . . . 59·05	382	60	18	70	—	—	—	—
		Suma A.	3.049	36	2.938	92	—	—	—	—
		B. Dochody.								
I.		**Odsetki od efektów, kapitałów i fundacyj.**								
	2*b*	Kahał w Olkuszu	311	35½	9	43½	—	—	—	—
III.		**Zwroty kosztów leczenia.**								
	12	Od samopłacących	960	84	24	—	—	—	—	—
	13	Od funduszów obcokrajowych i innych publicznych	2.834	38	1.386	69	—	—	—	—
	—	Od stron rozmaitych niewyśledzonych	65.949	01½	97.143	25½	—	—	—	—
IV.	14	**Dochody rozmaite**	45	57	—	—	—	—	—	—
		Suma B.	70.101	16	98.563	38	—	—	—	—
		Do tego suma A.	3 049	36	2.938	92	—	—	—	—
		Razem	73.150	52	101.502	30	—	—	—	—
		Ogółem	—	—	174.652	82	—	—	—	—
		po strąceniu stanu biernego	—	—	—	—	—	—	—	—
		Pozostaje **czysty stan czynny**	—	—	174.652	82	—	—	—	—

LW. 37.094/99.

ALEGATY

od 1—31

do zamknięcia rachunku funduszu krajowego.

(Rubryka XVI. wydatków).

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok 1898.

1. Krajowa szkoła koszykarska w Dżurowie.

Przychód.

Przychód	Wynikłość w roku 1898 zł. ct.	Kwota uchwalona budżetem zwyczajne zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza nadzwyczajne zł.	większa zł.	Uzasadnienie różnic:
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	767·07	900	133	—	Mniej z powodu za wysoko preliminowanych dochodów.
2. Subwencye:					
a) od Rady powiatowej . . .	126·88	150	23	—	Mniej wedle potrzeby.
b) „ c. k. Rządu	500·—	500	—	—	
c) z funduszów krajowych . .	502·66½	582	79	—	Mniej wedle potrzeby.
Suma przychodów .	1.896·61½	2.132	235	—	

Rozchód.

Rozchód	zł. ct.	zł.	zł.	zł.	
1. Płace:					
Instruktor	530·—	540	10	—	Mniej z powodu podwyższenia płacy dopiero od 1. marca 1898.
2. Utrzymanie lokalu	8·15	180	172	—	Mniej z powodu, iż lokalu dostarcza bezpłatnie Wydział powiatowy.
3. Opał	38·38	50	11	—	Mniej wedle potrzeby.
4. Oświetlenie	10·08	26	16	—	Mniej wedle potrzeby.
5. Usługa	—·—	36	36	—	Mniej wedle potrzeby.
6. Materyał	749·98	300	—	450	Więcej z powodu potrzeby materyału zapasowego wykazanego w stanie majątkowym pod 2.
7. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	115·03	50	—	65	Więcej wedle potrzeby.
8. Rozmaite wydatki administracyjne i kancelaryjne . . .	47·27	100	53	—	Mniej wedle potrzeby.
9. Wynagrodzenie uczniów . .	397·72½	850	452	—	Mniej stosownie do wykonanych wyrobów.
Suma rozchodów .	1.896·61½	2.132	750	515	
			235		

Stan majątku z końcem roku 1898.
(niezatwierdzony).

Stan czynny:

1. Należytości czynne . . .	zł.	—·—
2. Wartość zapasu mataryałów	„	466·25
3. „ „ wyrobów .	„	96·60
4. „ inwentarza . . .	„	335·20
Suma .	zł.	898·05

Stan bierny:

1. Należytości bierne	zł.	—·—
Czysty stan czynny (Saldo) .	„	898·05
Suma .	zł.	898·05

2. Krajowa szkoła koszykarska w Rudkach.

Przychód.	Wynikłość z roku 1898 zł. ct.	Kwotą uchwalona budżetem zwyczajne i *nadzwyczajne* zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza zł.	większa zł.	Uzasadnienie różnic:
Zaliczka udzielona komitetowi w r. 1897 na maszynę do łupania łoziny	126·81	—	—	127	Jak zamknięcie rachunków za r. 1897.
1. Ze sprzepaży wyrobów . . .	968·53	1.200	231	—	Mniej z powodu za wysoko preliminowanych dochodów.
2. Subwencye:					
a) od Rady powiatowej . . .	441·10	305	—	136	Więcej z powodu uiszczenia datków za lata ubiegłe.
b) „ c. k. Rządu	400·—	400	—	—	
c) z funduszów krajowych . .	—·—	*100*	100	—	Kredyt niezużyty z powodu, że maszyna na którą był wyznaczony zakupioną została z oszczędności roku 1897 jak wyżej.
	495·—	495	—	—	
Suma przychodu .	2.431·44	2.500	331	263	
			68		

Rozchód.	zł. ct.	zł.	mniejsza zł.	większa zł.	Uzasadnienie różnic
1. Płace:					
a) instruktor	590·—	600	10	—	Mniej z powodu podwyższenia płacy dopiero od 1. marca 1898.
b) administrator	120·—	120	—	—	
2. Wynajem lokalu	5·—	5	—	—	
3. Opał	81·97	100	18	—	Mniej wedle potrzeby.
4. Oświetlenie	13·92	20	6	—	
5. Usługa	36 —	36	—	—	
6. Materyał	850·70	800	—	51	Więcej z powodu potrzeby materyału zapasowego pozostałego w stanie majątkowym pod poz. 2.
7. Wynagrodzenie uczniów . .	483·91	600	116	—	Mniej stosownie do wykonanych wyrobów.
8. Środki naukowe i uzupełnienie	—·—	*100*	100	—	Nie zużyto kredyt z powodu, jak poz. 2 c) dochodów.
inwentarza	140·02	50	—	90	Więcej z powodu zakupna maszyny do łupania łoziny. Wydatek ten znachodzi pokrycie w kredycie z roku 1897, jak wyżej.
9. Rozmaite inne wydatki i kancelaryjne	109·92	69	—	41	Więcej z powodu udzielenia instruktorowi zapomogi na koszta leczenia się w kwocie 60 zł.
Suma rozchodu .	2.431·44	2.500	250	182	
			68		

Stan majątku z końcem roku 1898
(niezatwierdzony).

Stan czynny:			*Stan bierny*:		
1. Należytości czynne	zł.	—.—	1. Należytości bierne . . .	zł.	—·—
2. Wartość zapasu materyałów	„	801·55			
3. „ „ wyrobów .	„	255·76	Czysty stan czynny (Saldo	„	1.592·60
4. „ inwentarza	„	535·29			
Suma .	zł.	1.592·60	Suma .	zł.	1.592.60

3. Krajowa szkoła koszykarska w Skołyszynie.

Przychód.	Wynikłość w roku 1898	Kwota uchwalona budżetem	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza	większa	Uzasadnienie różnic:
	zwyczajne *nadzwyczajne*				
	zł. ct.	zł.	zł.	zł.	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	1.332·23	600	—	732	Więcej z powodu za nisko preliminowanych dochodów.
2. Subwencye:					
— od Rady powiatowej . . .	120·—	—	—	120	Więcej z powodu wyjednania subwencyi dopiero w ciągu róku 1898.
a) od c. k. Rządu	500·—	500	—	—	
b) z funduszów krajowych .	*80·—*	*180*	100	—	Mniej z powodu niezużytkowania kredytu na urządzenie plantacyi łoziny.
	659·99	945	285	—	Mniej głównie z powodu zaoszczędzenia na płacy instruktora.
Suma przychodu .	2.692·22	2.225	385	852	
				467	

Rozchód:					
1. Płace:					
a) instruktor	420·—	600	180	—	Mniej z powodu, iż tylko w tej wysokości przyznano wynagrodzenie instruktorowi.
b) nauczyciel przedmiotów pomocniczych	180·—	180	—	—	
c) administrator	120·—	120	—	—	
2. Usługa	26·15	35	9	—	Wedle potrzeby.
3. Opał	79·71	65	—	15	
4. Oświetlenie	39·—	25	—	14	
5. Materyał	876·22	420	—	457	Więcej z powodu zwiększonej produkcyi i pozostałych zapasów materyału.
6. Wynagrodzenie uczniów . .	583·05	360	—	223	Więcej stosownie do wykonanych wyrobów.
7. Środki naukowe	—	*100*	100	—	Mniej z powodu niezużytkowania przeznaczonego kredytu na urządzenie plantacyi łoziny.
	40·08	50	10	—	Mniej wedle potrzeby.
8. Uzupełnienie inwentarza . .	76·17	100	24	—	
9. Ubezpieczenie budynku i inwentarza	30·67	40	10	—	Wedle potrzeby.
10. Rozmaite wydatki administracyjne i kancelar.	141·17	50	—	91	
11. Na naprawę budynku . . .	*80·—*	*80*	—	—	
Suma rozchodu .	2·692·22	2·225	333	800	
				467	

Stan majątku z końcem roku 1898.
(niezatwierdzony)

Stan czynny:

1. Należytości czynne	zł.	148·51
2. Wartość zapasu materyałów	„	454·40
3. „ „ wyrobów .	„	254·11
4. „ inwentarza . . .	„	461·39
Suma .	zł.	1.318·41

Stan bierny.

1. Należytości bierne	zł.	—·—
Czysty stan czynny . . .	„	1.318·41
Suma .	zł.	1.318·41

4. Krajowa szkoła koszykarska w Stryhańcach.

Przychód.	Wynikłość w roku 1898 zł. ct.	Kwota uchwalona budżetem zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza zł.	większa zł.	Uzasadnienie różnic:
	zwyczajne i *nadzwyczajne*				
Zapas kasowy w r. 1897 . . .	11·90	—	—	12	
1. Ze sprzedaży wyrobów . .	437·75	150	—	288	Więcej z powodu otwarcia drugiego roku nauki.
2. Subwencye:					
a) od gminy	33·—	66	33	—	Mniej z powodu zaległej subwencyi za czas od 1 lipca do 31. grudnia 1898.
b) od Rady powiatowej . . .	200·—	100	—	100	Więcej z powodu przyznania przez Wydział powiatowy wyższej subwencyi.
c) od c. k. Rządu.	450·—	450	—	—	
d) z funduszów krajowych. .	407·15	484	77	—	Mniej wedle potrzeby.
Suma przychodu. .	1.539·80	1.250	110	400	
				290	

Rozchód:

Rozchód	Wynikłość w roku 1898 zł. ct.	Kwota uchwalona budżetem zł.	mniejsza zł.	większa zł.	Uzasadnienie różnic
1. Płace:					
a) Instruktor	480·—	480	—	—	
b) Administrator	120·—	120	—	—	
2. Opał.	98·79	50	—	49	Wedle potrzeby.
3. Oświetlenie	20·05	14	—	6	Wedle potrzeby.
4. Usługa	15·50	36	21	—	Wedle potrzeby.
5. Materyał	626·76	200	—	427	Więcej z powodu większej produkcyi jak poz. 1. dochodów i potrzeby materyału zapasowego podanego w stanie majątkowym.
6. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	45·82	100	54	—	Mniej wedle potrzeby.
7. Wynagrodzenie uczniów . .	42·11	200	158	—	Mniej stosownie do wykonanych wyrobów.
8. Rozmaite inne wydatki . .	90·77	50	—	41	Więcej wedle potrzeby.
Suma rozchodu . .	1.539·80	1.250	233	523	
				290	

Stan majątku z końcem roku 1898.
(niezatwierdzony).

Stan czynny:

1. Należytości czynne	zł.	8·90
2. Wartość zapasu materyałów .	„	291·48
3. „ „ wyrobów . .	„	140·39
4. „ inwetarza	„	388·44
Suma . .	zł.	829.21

Stan bierny:

1. Należytości bierne	zł.	—·—
Czysty stan czynny (Saldo) .	„	829·21
Suma .	zł.	829·21

5. Krajowa szkoła koszykarska w Wojsławiu.

Przychód.	Wynikłość w roku 1898	Kwota uchwalona budżetem	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza	większa	Uzasadnienie różnic:
	zwyczajne i *nadzwyczajne*				
	zł. ct.	zł.	zł.	zł.	
1. Ze sprzedaży wyrobów . .	483·54	800	316	—	Mniej z powodu za wysoko preliminowanych dochodów.
2. Subwencye:					
a) od Rady powiatowej . . .	400·—	200	—	200	Więcej z powodu uiszczenia zaległej subwencyi za rok 1897.
b) „ c. k. Rządu	480·—	480	—	—	
c) „ WP. Stefana Sękowskiego	—	50	50	—	Mniej z powodu, iż datek ten nie wpłynął.
d) z funduszów krajowych . .	346·93½	470	123	—	Mniej głównie z powodu mniejszej produkcyi.
Suma przychodu .	1.710·47½	2.000	489	200	
			289		

Rozchód.

Rozchód.	Wynikłość w roku 1898	Kwota uchwalona budżetem	mniejsza	większa	Uzasadnienie różnic:
1. Płace:					
a) instruktor	540·—	540	—	—	
b) administrator	100·—	100	—	—	
— nauczyciel pomocniczy . . .	30·—	—	—	30	Z powodu, że okazała się potrzeba przyjęcia od 1. października 1898 nauczyciela do nauki uzupełniającej na którego wstawiony już został odpowiedni kredyt w budżecie na r. 1899.
— Opał i oświetlenie	36·65	—	—	37	Wedle potrzeby.
2. Usługa	19·60	60	40	—	
3. Materyał	422·82	700	277	—	Mniej z powodu mniejszej produkcyi.
4. Wynagrodzenie uczniów . .	252·65	500	247	—	Mniej z powodu mniejszej frekwencyi uczniów.
5. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	142·52	50	—	92	Więcej z powodu koniecznej potrzeby zakupna maszyny do strugania łoziny.
6. Rozmaite inne wydatki . .	166·23½	50	—	116	Więcej z powodu naprawy budynku i wykonania fotografii wyrobów do nauki.
Suma rozchodu .	1.710·47½	2.000	564	275	
			289		

Stan majątku z końcem roku 1898.
(niezatwierdzony)

Stan czynny:

1. Należytosci czynne . . .	zł.	152·21
2. Wartość zapasu materyałów	„	290·14
3. „ „ wyrobów .	„	233·66
4. „ inwentarza . . .	„	499·07
Suma .	zł.	1.175·08

Stan bierny:

1. Należytości bierne . . .	zł.	—·—
Czysty stan czynny (Saldo)	„	1.175·08
Suma .	zł.	1.175·08

6. Krajowa szkoła koszykarska w Zatorze.

Przychód.	Wynikłość w roku 1898 zł. ct.	Kwota uchwalona budżetem zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza zł.	większa zł.	Uzasadnienie różnic:
	zwyczajne i *nadzwyczajne*				
Zapas z r. 1897 na maszynę do łupania	34·11	—	—	34	
1. Ze sprzedaży wyrobów . . .	387·53	400	13	—	Mniej z powodu, iż dochód ten naprzód nie da się dokładnie obliczyć.
2. Subwencye:					
a) od Rady powiatowej . .	100·—	100	—	—	
b) „ c. k. Rządu	600·—	600	—	—	
c) z funduszów krajowych .	*100·—*	*100*	—	—	Mniej głównie z powodu mniejszej produkcyi.
	147·41	560	412	—	
Suma przychodu .	1.369·05	1.760	425	34	
			391		

Rozchód.

Rozchód	Wynikłość zł. ct.	Kwota zł.	mniejsza zł.	większa zł.	Uzasadnienie różnic
1. Płace:					
a) instruktor	600·—	600	—	—	
b) pomieszkanie dla instruktore.	100·—	100	—	—	
c) administrator	90·—	90	—	—	
d) nauczyciel rysunków . .	—	60	60	—	Posadę tą nieobsadzono z powodu braku odpowiedniego kandydata.
2. Materyał	213·98	450	236	—	Mniej z powodu mniejszej produkcyi.
3. Wynagrodzenie uczniów . .	142·41	260	118	—	Mniej stosownie do wykonanych wyrobów.
4. Uzupełnienie inwentarza . .	*100·—*	*100*	—	—	Mniej wedle potrzeby.
	26·73	35	8	—	
5. Środki naukowe	70·30	20	—	50	Więcej z powodu zakupna koniecznie potrzebnych modeli.
6. Rozmaite inne wydatki i kancelaryjne	25·63	45	19	—	Mniej wedle potrzeby.
Suma rozchodu .	1.369·05	1.760	441	50	
			391		

Stan majątku z końcem roku 1898.
(niezatwierdzony)

Stan czynny:

1. Należytości czynne	zł.	—·—
2. Wartość zapasu materyałów.	„	469·11
3. „ „ wyrobów .	„	157·96
4. „ inwentarza . . .	„	543·07
Suma .	zł.	1.170·14

Stan bierny:

1. Należytości bierne . . .	zł.	—·—
Czysty stan czynny (Saldo)	„	1.170·14
Suma .	zł.	1·170·14

7. Krajowy naukowy warsztat kołodziejski w Grybowie.

Przychód.	Wynikłość w roku 1898 zł. ct.	Kwota uchwalona budżetem zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza zł.	większa zł.	Uzasadnienie różnic:
	zwyczajne i nadzwyczajne				
1. Ze sprzedaży wyrobów . . .	2.138·60$^1/_2$	1.200	—	939	Więcej z powodu znaczniejszej produkcyi.
2. Subwencye:					
a) od Rady powiatowej . . .	100 —	100	—	—	
b) „ c. k. Rządu	1.350·—	1.350	—	—	
c) z funduszów krajowych . .	*200·—*	*200*	—	—	Mniej z powodu większych dochodów ze sprzedaży wyrobów i zaoszczędzenia na płacy kierownika.
	1.252·19$^1/_2$	2.100	848	—	
Suma przychodu .	5.040·80	4.950	848	939	
				91	

Rozchód.	zł. ct.	zł.	mniejsza zł.	większa zł.	Uzasadnienie różnic:
1. Płace:					
a) kierownik	660·—	1.000	340	—	Mniej z powodu, że posada kierownika dotychczas nie została obsadzona a na poczet tego kredytu przyjęto tymczasowo instruktora kołodziejskiego.
b) administrator	300·—	300	—	—	
c) nauczyciel	229·13	250	21	—	Mniej z powodu intercalare.
d) katecheta	50·—	50	—	—	
e) przedownik kołodziejski .	360·—	540	180	—	Mniej z powodu przyznanego w tej wysokości wynagrodzenia.
f) przodownik kowalski . .	600·—	600	—	—	
2. Materyał kołodziejski z dostawą	*200·—*	*200*	—	—	Mniej wedle potrzeby.
	383·64	400	16	—	
3. Środki naukowe	204·12	120	—	84	Więcej z powodu potrzeby sprawienia przyborów szkolnych.
4. Narzędzia warsztatowe . .	116·—	100	—	16	Więcej wedle potrzeby.
5. Dostawa materyałów . . .	—·—	50	50	—	Kredyt ten pozostaje gdyż w poz. 2. mieści się materyał z dostawą.
6. Zakupno żelaza . . . . . } 7. „ węgla i koksu . . }	974·82	600 / 160	—	215	Więcej z powodu zwiększonej produkcyi jak poz. 1. doch.
8. Asekuracya budynków własnych, materyałów i wyrobów	42·75	100	57	—	Mniej wedle potrzeby.
9. Wynagrodzenie uczniów za robotę	458·18	360	—	98	Więcej z powodu zwiększonej produkcyi jak poz. 1. doch.
10. Rozmaite inne wydatki . .	462·16	120	—	342	Więcej z powodu, iż w pozycyi tej mieści się wydatek na taksy od wyzwalania uczniów, zwroty zadatków, roboty dodatkowe przy wyrobach, utrzymanie lokalu podróże w sprawie zakupna materyałów i renumeracye instruktorów.
Suma rozchodu .	5.040·80	4.950	664	755	
				91	

Stan majątku z końcem roku 1898.

Stan czynny:

1. Należytości czynne . . .	zł.	637·58
2. Wartość zapasu materyałów	„	2.135·44$^1/_2$
3. „ „ wyrobów .	„	1.075·65
4. „ „ inwentarza .	„	3.188·91
Suma .	„	7.037·58$^1/_2$

Stan bierny:

1. Należytości bierne . . .	zł.	136·—
Czysty stan czynny (Saldo)	„	6·901.58$^1/_2$
Suma .	zł.	7.037·58$^1/_2$

8. Krajowy naukowy warsztat kołodziejski w Grzymałowie.

Przychód.	Wynikłość w roku 1898 zł. ct.	Kwota uchwalona budżetem zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza zł.	większa zł.	Uzasadnienie różnic:
	zwyczajne i *nadzwyczajne*				
Pożyczka chwilowa	300·—	—	—	300	
1. Ze sprzedaży wyrobów . .	5.778·46	4·200	—	1·578	Więcej z powodu zupełnego wykańczania powozów, faetonów i t. p. wyrobów.
2. Subwencye:					
a) od Rady powiatowej . .	—	500	500	—	Mniej z powodu nieuiszczenia tej subwencyi.
b) od c. k. Rządu	1.550·—	1.550	—	—	
c) z funduszów krajowych	*250·—*	*250*	—	—	
	2.838·41	1.810	—	1.028	Więcej głównie z powodu znacznych kosztów łożonych na roboty lakiernicze i tapicerskie.
Suma przychodu .	10.716.87	8.310	500	2.906	
				2.406	
Rozchód.					
1. Płace:					
a) kierownik i nauczyciel rysunków	840·—	840	—	—	
b) instruktor kowalski . . .	540·—	600	60	—	Mniej z powodu przyznania w tej wysokości wynagrodzenia.
c) przodownik kołodziejski . .	480·—	540	60	—	
d) pomocnicy kowalscy . . .	799·20	360	—	439	Więcej z powodu trzymania kilku pomocników.
e) administrator i nauczyciel nauk dopełniających . . .	378·33	600	222	—	Mniej z powodu intercalare.
2. Utrzymanie lokalu	37·78	50	12	—	Wedle potrzeby.
3. Opał.	60·24	70	10	—	
4. Oświetlenie	59·13	40	—	19	
5. Usługa	120·—	120	—	—	
6. Materyał kołodziejski . . .	352.37	850	498	—	Mniej z powodu użycia zapasów pozostałych w r. 1897.
7. Zakupno żelaza	1.798·41	1.200	—	598	Więcej z powodu większej produkcyi jak poz: 1. doch.
8. „ koksu	380·73	150	—	231	
9. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	217·06	400	183	—	Mniej wedle potrzeby.
10. Ubezpieczenie budynków własnych i materyałów . . .	24.53	40	15	—	
11. Uczniom za robotę	1.014·25	1.200	186	—	Mniej stosownie do wykonanych wyrobów.
12. Lakiernik, tapicer i materyał	3.191·98	800	—	2.392	Więcej wedle wynikłości dziennika kasowego.
13. Rozmaite inne wydatki . .	172·86	200	27	—	Mniej wedle potrzeby.
14. Na pokrycie dalszych kosztów budowy	*250.—*	*250*			
Suma rozchodu .	10.716·87	8.310	1.273	3.679	
				2.406	

Stan majątku z końcem roku 1898.
(niezatwierdzony).

Stan czynny:

1. Należytości czynne . . .	zł.	1.870·40
2. Wartość zapasu materyałów	„	837·18
3. „ „ wyrobów	„	1.291·—
4. „ inwentarza . .	„	2.638·93
Suma .	zł.	6.637·51

Stan bierny:

1. Należytości bierne . . .	zł.	2.532·62
Czysty stan czynny (Saldo)	„	4.104·89
Suma .	zł.	6.637·51

9. Krajowa szkoła kołodziejska i ciesielska w Kamionce strumiłowej.

Przychód.	Wynikłość w roku 1898 zwyczajne	Kwota uchwalona budżetem *nadzwyczajne*	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza	większa	Uzasadnienie różnic:
	zł. ct.	zł.	zł.	zł.	
1. Ze sprzedaży wyrobów:					
a) kołodziejsko-kowalskich .	4.789·67	4.030	—	760	Więcej z powodu zwiększonej produkcyi.
b) ciesielskich i bednarskich .	111·93	100	—	12	
2. Subwencye:					
a) od c. k. Rządu	1.400·—	1.400	—	—	
b) z funduszów krajowych .	*532·36*	*800*	268	—	Mniej z powodu uskutecznienia tylko naprawy i rozszerzenia kuźni.
	4.123·—	4.116	—	7	Więcej wedle potrzeby.
Suma przychodu .	10.956·96	10.446	268	779	
				511	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownik	1.450·—	1.500	50	—	Mniej z powodu podwyższania płacy dopiero od 1. marca 1898.
b) nauczyciel fachowy rysunków	849·97	1·000	150	—	Mniej z powodu śmierci tegoż nauczyciela.
c) katecheta obr. rz. kat. .	50·—	50	—	—	
d) „ „ gr. kat.. .	50·—	50	—	—	
e) nauczyciel	180·—	180	—	—	
f) przodownik kołodziejski .	550·—	600	50	—	Mniej z powodu śmierci tegoż przodownika.
g) instruktor ciesielstwa . .	600·—	600	—	—	
h) majster kowalski . . .	700·—	720	20	—	Mniej z powodu podwyższenia płacy dopiero od 1. marca 1898.
i) pomocnicy kowalscy i kołodziejscy	530·50	450	—	80	Więcej z powodu przyjęcia pomocnika kołodziejskiego w miejsce zmarłego przodownika i koniecznej pomocy w kuźni.
2. Wynajem budynku i asekuracya	523·84	350	—	174	Więcej z powodu podwyższenia przez gminę czynszu za lokal, co uwzględniono w budżecie na rok 1899.
3. Opał.	119·50	90	—	30	Wedle potrzeby.
4. Oświetlenie	25·86	80	54	—	
5. Usługa	96·—	96	—	—	
6. Materyał drzewny z dostawą	482·46	800	318	—	Mniej z powodu pozostałych należytości biernych.
7. Środki naukowe, przybory do rysowania i pisania i uzupełnienie inwentarza . . .	634·08	400	—	234	Więcej z powodu koniecznej potrzeby sprawienia narzędzi i przyborów szkolnych.
8. Wydatki administracyjne i kancelaryjne	508·94	200	—	309	Więcej z powodu kosztów pogrzebu przodownika, zakupna materyałów warsztatowych, ubezpieczenia od ognia inwentarza, leków dla uczniów itp.
9. Zakupno żelaza z dostawą .	805·78	1·200	394	—	Mniej z powodu pozostałych należytości biernych, które mają pokrycie w należytościach czynnych.
Do przeniesienia .	8.156·93	8.366	1.036	827	

Rozchód.	Wynikłość w roku 1898 zł. ct.	Kwota uchwalona budżetem zwyczajne zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza nadzwyczajne zł.	większa zł.	Uzasadnienie różnic:
Z przeniesienia .	8.156·93	8.366	1.036	827	
10. Zakupno węgla i koksu . .	178·52	300	122	—	Mniej wedle potrzeby.
11. Uczniom IV-roku za wyroby bednarskie i kołodziejskie .	307·63	480	172	—	Mniej stosownie do wykonanych wyrobów.
12. Za wyplatanie, lakierowanie i tapicerowanie wózków . .	1.781·52	500	—	1.282	Więcej z powodu znaczniejszej produkcyi, jak poz. 1. doch. i pozostałe należytości czynne za wzięte wyroby.
13. Na rozszerzenie budynku .	532·36	*800*	268	—	Mniej z powodu uskutecznienia tylko naprawy i rozszerzenia kuźni.
Suma rozchodu .	10.956·96	10.446	1.598	2.109	
				511	

Stan majątku z końcem roku 1898.

Stan czynny:

1. Należytości czynne . . . zł. 1.417·79
2. Wartość zapasu materyałów „ 1.329·12½
3. „ „ wyrobów . „ 1.791·20
4. „ inwentarza . . . „ 2.559·19

Suma . zł. 7.097·30½

Stan bierny:

1. Należytości bierne . . . zł. 1.071·71

Czysty stan czynny (Saldo) „ 6.025·59½

Suma . zł. 7.097·30½

10. Krajowa szkoła stolarska w Stanisławowie.

Przychód.

Przychód	Wynikłość w roku 1898 zł. ct.	Kwota uchwalona budżetem zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza zł.	większa zł.	Uzasadnienie różnic:
	zwyczajne i *nadzwyczajne*				
1. Ze sprzedaży wyrobów . . .	1.682·65	1.200	—	483	Więcej z powodu zwiększonej produkcyi.
2. Subwencye:					
a) od gminy	800·—	800	—	—	
b) od Rady powiatowej . . .	100·—	100	—	—	
c) od c. k. Rządu	1.000·—	1.000	—	—	
d) z Kasy oszczędności . . .	200·—	200	—	—	
e) z funduszów krajowych . .	*1.201·94*	*1.100*	—	102	Więcej z powodu koniecznej potrzeby zakupna narzędzi i przyrządów warsztatowych.
	2.953·66	2.690	—	264	Więcej z powodu przyjęcia nauczyciela rysunków na którego kredyt wstawiono dopiero do budżetu na r. 1899.
Suma przychodu .	7.938·25	7·090	—	849	

Rozchód.

Rozchód	Wynikłość w roku 1898 zł. ct.	Kwota uchwalona budżetem zł.	mniejsza zł.	większa zł.	Uzasadnienie różnic:
1. Płace:					
a) kierownik i nauczyciel fachowy	1.160·—	1.200	40	—	Mniej z powodu podwyższenia płacy dopiero od 1. marca 1898.
b) dodatek na pomieszkanie dla kierownika	240·—	240	—	—	
c) nauczyciel snycerstwa . .	420·—	420	—	—	
d) „ stylistyki, niemieckiego i polskiego . .	184·—	240	56	—	Mniej z powodu iż wynagrodzenie płatne jest od godziny udzielonej nauki.
e) nauczyciel rachunków . .	78·—	120	42	—	(j. w.)
f) pomocnik stolarstwa . . .	300·—	300	—	—	
g) pomocnik tokarstwa . . .	180·—	300	120	—	Mniej z powodu intercalare.
h) katecheta	45·—	50	5	—	Mniej z powodu jak poz. 1. *d*).
— nauczyciel rysunków . . .	360·—	—	—	360	Więcej z powodu iż okazała się konieczna potrzeba przyjęcia takiego nauczyciela już z początkiem roku 1898 na którego kredyt jest w budżecie dopiero na r. 1899.
2. Wynajem lokalu	1.200·—	1.200	—	—	
3. Opał	138·90	150	11	—	Mniej wedle potrzeby.
4. Oświetlenie	65·65	75	9	—	(j. w.)
5. Usługa	180·—	180	—	—	
6. Materyał.	*300·—*	*300*	—	—	
	257·51	400	142	—	Mniej wedle potrzeby.
7. Środki naukowe dla szkoły i uczniów	251·79	250	—	2	Więcej z powodu koniecznej potrzeby zakupna nowych narzędzi i przyborów warsztatowych.
Do przeniesienia .	5.360·85	5.425	425	362	

Rozchód.	Wynikłość w roku 1898 zł. ct.	Kwota uchwalona budżetem zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza zł.	większa zł.	Uzasadnienie różnic:
	zwyczajne i *nadzwyczajne*				
Z przeniesienia .	5.360·85	5.425	425	362	
8. Rozmaite inne wydatki i środki pomocnicze warsztat. . . .	722·36	265	—	457	Więcej z powodu, iż w pozycyi tej umieszczą także wydatki na materyały pomocnicze jak farby, bajcy, okucia i t. p. które również spowodowane większą produkcyą mają pokrycie w poz. 1 doch. i pozostałych należytościach czynnych.
9. Wynagrodzenie uczniom za roboty	703·10	600	—	103	Więcej z powodu, większej produkcyi jak poz. 1 doch.
10. Na uzupełnienie inwentarza i dokupno narzędzi	*901·94*	*800*	—	102	
— Zaliczka udzielona Komitetowi na uzupełnienie inwentarza, zakupno sprzętów i narzędzi	250·—	—	—	250	Wydatek ten koniecznie potrzebny.
Suma rozchodu .	7.938·25	7.090	425	1.274	
				849	

Stan majątku z końcem roku 1898.

Stan czynny:

1. Należytości czynne . . .	zł	255·40
2. Wartość zapasu materyałów	„	1.067·79
3. „ „ wyrobów .	„	349·95
4. „ inwentarza . . .	„	4.396·21
Suma .	zł.	6.069·35

Stan bierny:

1. Należytości bierne . . .	zł.	20·—
Czysty stan czynny (Saldo)	„	6.049·35
Suma .	zł.	6.069·35

11. Krajowa szkoła stolarska w Kalwaryi.

Przychód.	Wynikłość w roku 1898 zł. ct.	Kwota uchwalona budżetem zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza zł.	większa zł	Uzasadnienie różnic:
	zwyczajne i *nadzwyczajne*				
— Zaliczka na dalsze uzupełnienie inwentarza z r. 1797 . .	934·—	—	—	934	
— Żwroty od uczniów za cyrkle	68·26	—	—	68	
1. Że sprzedaży wyrobów . . .	223·85	400	176	—	Mniej z powodu, iż jest to dopiero pierwszy rok nauki.
2. Subwencye:					
a) od Rady powiatowej . . .	100·—	100	—	—	
b) „ c. k. Rządu	1.200·—	1.200	—	—	
c) z funduszów krajowych . .	1.353.19	2.020	667	—	Mniej głównie z powodu nieobsadzenia posady instruktora rzeźbiarskiego.
Suma przychodu .	3.879·30	3.720	843	1.002	
				159	

Rozchód.	zł. ct.	zł.	zł.	zł	
1. Płace:					
a) kierownik	960·—	960	—	—	
b) instruktor stolarski . . .	600·—	600	—	—	
c) instruktor rzeźbiarski . .	—·—	600	600	—	Mniej z powodu nieobsadzenia tej posady.
d) nauczyciel języka polskiego i korespondencyi przemysł.	150.—	150	—	—	
e) nauczyciel jęz. niemieckiego	50·—	150	100	—	Mniej z powodu wprowadzenia nauki języka niemieckiego dopiero od 1-go września 1898.
f) „ rachunków i rachunkowości	150·—	200	50	—	Mniej z powodu, iż nauki rachunkowości udzielał sam kierownik.
g) katecheta	68·—	60	—	8	Więcej z powodu podwyższenia wynagrodzenia.
— pomocnik stolarski . . .	75·—	—	—	75	Więcej z powodu koniecznej potrzeby, która uwzględnioną została w budżecie na r. 1899.
— nauczyciel pomocniczy rysunków	70·—	—	—	70	
2. Materyał	399·48	200	—	199	Więcej z powodu potrzeby suchego materyału zapasowego.
3. Środki naukowe i przybory dla ubogich uczniów	39·—	200	161	—	Mniej z powodu pozostałych należytości biernych.
4. Rozmaite inne wydatki kancelaryjne	153·44	250	97	—	Mniej z powodu pozostałych należytości biernych.
5. Środki pomocnicze warsztatowe	175·17	100	—	75	Więcej jak poz. 7.
6. Wypłaty uczniom za roboty .	314·74	200	—	115	Więcej stosownie do wykonanych wyrobów.
7. Uzupełnienienie inwentarza .	324·51	50	—	275	Wydatek większy z powodu pierwszego zaopatrzenia szkoły znachodzi pokrycie w kredycie przeniesionym na ten cel z r. 1897 j. w.
— Zaliczka na pokrycie należyżytości biernych za materyał, książki, przybory dla uczniów, narzędzia i warsztaty . . .	349·96	—	—	350	Z powodu jak poz. 7.
Suma rozchodu .	3.879·30	3.720	1.008	1.167	
				159	

Stan majątku z końcem roku 1898.

Stan czynny:

1.	Należytości czynne . . .	zł.	218·70
2.	Wartość zapasu materyałów	„	1.095·66
3.	„ „ wyrobów .	„	258·95
4.	„ inwentarza . . .	„	4.316·22
	Suma .	„	5.889·53

Stan bierny:

1.	Należytości bierne	zł.	568·66
	Czysty stan czynny (Saldo)	„	5.320.87
	Suma .	zł.	5.889·53

12. Krajowy naukowy warsztat dla wyrobu zabawek w Jaworowie.

Przychód.	Wynikłość z roku 1898	Kwota uchwalona budżetem	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza	większa	Uzasadnienie różnic:
	zwyczajne i *nadzwyczajne*				
	zł. ct.	zł.	zł.	zł.	
— Zapas kasowy z r. 1897 . .	180·86	—	—	181	
1. Ze sprzedaży wyrobów . . .	532·68$\frac{1}{2}$	400	—	133	Więcej na podstawie rzeczywistego wyniku.
2. Subwencye:					
a) od Rady powiatowej . .	100·—	100	—	—	
b) z funduszów krajowych .	*417·24*	*520*	103	—	Mniej wedle potrzeby.
	992·52$\frac{1}{2}$	930	—	63	Więcej z powodu udzielenia dodatkowego wynagrodzenia instruktorowi, któremu w budżecie na r. 1899 podwyższono już na 720 zł.
Suma przychodu .	2.223·31	1.950	103	377	
				274	
Rozchód.					
1. Płace:					
a) instruktor	660·—	600	—	60	Więcej z powodu dodatkowego wynagrodzenia co w uznaniu zwiększonych czynności uwzględnione zostało w budżecie już na r. 1899.
b) administrator	200·01	200	—	—	
2. Materyał	*117.24*	*120*	3	—	Wedle potrzeby.
	—·—	80	80	—	
3. Środki naukowe i przybory dla ubogich uczniów	57·74	70	12	—	
4. Rozmaite inne wydatki kancelaryjne	109·70$\frac{1}{2}$	70	—	40	Więcej wedle potrzeby.
5. Środki pomocnicze warsztatowe	252·28$\frac{1}{2}$	80	—	172	
6. Wypłaty uczniom za roboty .	486·88	300	—	187	Więcej stosownie do wykonanych wyrobów.
7. Uzupełnienie inwentarza . .	*100·—*	*100*	—	—	
	39·45	30	—	10	Wedle potrzeby.
8. Zasiłki dla samoistnych producentów	*200·—*	*300*	100	—	Mniej z powodu, iż samoistni producenci otrzymali już w r. 1897 z pozycyi 367 rubr. XVI. wyd. zasiłek w kwocie 100 zł. (LW. 61.267/97).
Suma rozchodu .	2.223·31	1.950	195	469	
				274	

Stan majątku z końcem roku 1898.
(niezatwierdzony).

Stan czynny:			*Stan bierny:*		
1. Należytości czynne . . .	zł.	682·12$\frac{1}{2}$	1. Należytości bierne . . .	zł.	—·—
2. Wartość zapasu materyałów	„	91·95			
3. „ „ wyrobów .	„	354·99$\frac{1}{2}$			
4. „ inwentarza	„	1.152·50	Czysty stan czynny (Saldo)	„	2.281.57
Suma .	zł.	2.281·57	Suma .	zł.	2.281·57

13. Krajowa szkoła garncarska w Kołomyi.

Przychód.	Wynikłość w roku 1898 zł. ct.	Kwota uchwalona budżetem zwyczajne nadzwyczajne zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza zł.	większa zł.	Uzasadnienie różnic:
1. Ze sprzedaży wyrobów . . .	2.119·61	1.800	—	320	Więcej z powodu znaczniejszej produkcyi.
2. Subwencye:					
a) od c. k. Rządu	2.800·—	2.800	—	—	
b) „ z funduszów krajowych	*400·—*	*450*	*50*	—	Mniej z powodu jak poz. 12. wydatków.
	3·335·69	3.740	404	—	Mniej z powodu nieodbycia się kursu majsterskiego.
Suma przychodu .	8.655·30	8.790	454	320	
			134		

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownik	1.500·—	1.500	—	—	
b) nauczyciel rysunków . . .	1.200·—	1.200	—	—	
c) przodownik do nauki toczenia i formowania	600·—	600	—	—	
d) przodownik do nauki kaflarstwa	720.—	720	—	—	
e) przodownik do nauki modelowania	700·—	720	20	—	Mniej z powodu podwyższenia wynagrodzenia dopiero od 1. marca 1898.
f) nadzwyczajny nauczyciel do rysunków geometrycznych .	147·35	150	3	—	Więcej odpowiednio do ilości godzin udzielonej nauki.
g) nadzwyczajny nauczyciel do przedmiotów pomocn. . . .	116·—	150	34	—	
h) katecheta obrz. rzym. kat.	50.—	50	—	—	
i) „ „ greck. kat.	50·—	50	—	—	
2. Adaptacya lokalu	*200·—*	*200*	—	—	
3. Rębanie drzewa	29·40	40	10	—	Wedle potrzeby.
4. Usługa	384·—	380	—	4	
5. Materyał	1.026·29	700	—	326	Więcej z powodu zwiększonej produkcyi, doświadczeń z fajansem włoskim i pozostałych zapasów.
6. Środki naukowe	*200·—*	*200*	—	—	
	128·15	250	122	—	Mniej z powodu, iż sprowadzenie modeli odłożono do przyszłego roku.
7. Rozmaite inne wydatki kancelaryjne	484·13	280	—	204	Więcej z powodu wydatku w kwocie 208 zł. 84 ct. w. a. na utrzymanie 2 funkcyonaryuszów w krajowej stacyi keramicznej we Lwowie dla wyuczenia ich wyrobu fajansu włoskiego.
Do przeniesienia .	7.535·32	7.190	189	534	

Rozchód:	Wynikłość w roku 1898	Kwota uchwalona budżetem	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza	większa	Uzasadnienie różnic:
	zwyczajne i *nadzwyczajne*				
	zł. ct.	zł.	zł.	zł.	
Z przeniesienia .	7.535·32	7.190	189	534	
8. Wynagrodzenie uczniów . .	625·41	350	74	—	Mniej wedle potrzeby.
9. „ praktykantów, czeladników i majstrów . . .		350			
10. Wynagrodzenie robotników dziennych.	163·44	200	36	—	
11. Uzupełnienie inwentarza i zakupno narzędzi	331·13	150	—	181	Więcej z powodu zakupienia młynka, nowych szaf i połek.
12. Koszta odbycia kursu drenarskiego	—·—	50	50	—	Mniej z powodu, że wydatek ten mieści się w ogólnej poz. 5, 9, 10 i 11, wyd.
13. koszta kursu majsterskiego .	—·—	500	500	—	Mniej z powodu braku frekwentantów.
Suma rozchodu .	8.655·30	8.790	849	715	
			134		

Stan majątku z końcem roku 1898.

Stan czynny:

1. Należytości czynne . . .	zł.	1.406·40
2. Wartość zapasu materyałów	„	515·69
3. „ „ wyrobów .	„	159·76
4. „ inwentarza . . .	„	12.240·56
Suma .	zł.	14.322·41

Stan bierny:

1. Należytości bierne . . .	zł.	—·—
Czysty stan czynny (Saldo)	„	14.322·41
Suma .	zł.	14.322·41

14. Krajowy naukowy warsztat garncarski w Porembie.

Przychód.	Wynikłość w roku 1898	Kwota uchwalona budżetem	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza	większa	Uzasadnienie różnic:
	zwyczajne i *nadzwyczajne*				
	zł. ct.	zł.	zł.	zł.	
1. Ze sprzedaży wyrobów . . .	747·84	1.200	452	—	Mniej z powodu zbyt małej produkcyi.
2. Subwencye:					
a) od Rady gminnej . . .	50·—	50	—	—	
b) od c. k. Rządu	1.800—	1.800	—	—	
c) z funduszów krajowych .	1.370·40	1.440	70	—	Mniej z powodu zaoszczędzenia na płacy werkmistrza przeniesionego do Raty.
3. Inne dochody: od WP. hr. Józefa Szembeka	150·—	150	—	—	
Suma przychodu .	4.118·24	4.640	522	—	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownik	1.200·	1.200	—	—	
b) pomieszkanie dla kiewnika	120·—	120	—	—	
c) werkmistrz.	489·60	720	230	—	Mniej z powodu przeniesienia werkmistrza od 1. sierpnia 1898 do Raty.
d) pomieszkanie dla werkmistrza	35·—	60	25	—	
e) katecheta	55·—	50	—	5	Więcej z powodu zapłacenia reszty za rok 1897.
f) nauczyciel pomocniczy . .	150·—	180	30	—	Mniej z powodu, iż od 1. stycznia do 28. lutego 1898 nauki udzielał sam kierownik.
2. Utrzymanie lokalu	10·56	50	40	—	Wedle potrzeby.
3. Opał	123·90	100	—	24	
4. Oświetlenie	—·—	50	50	—	
5. Usługa	180·—	180	—	—	
6. Materyał	110·12	400	290	—	Mniej z powodu mniejszej produkcyi.
7. Środki naukowe	134·81	100	—	35	Więcej wedle potrzeby.
8. Rozmaite inne wydatki . .	211·29	150	—	61	
9. Opał pieców technicznych .	196.76	400	203	—	Mniej z powodu muiejszej produkcyi.
10. Wynagrodzenie uczniów . .	455·39	400	—	55	Więcej z powodu przyznania dziennie stałego wynagrodzenia.
11. Uzupełnienie inwentarza. .	147·61	100	—	48	Więcej wedle potrzeby.
12. Wynagrodzenie majstrów i czeladników	216·24	200	—	16	Więcej z powodu przyzuania dziennie stałego wynagrodzenia.
13. Robocizna pomocnicza . .	281·96	180	—	102	Więcej z powodu przeróbki gliny i dla samoistnych garncarzy.
Suma rozchodu .	4.118·24	4.640	868	346	
			522		

Stan majątku z końcem roku 1898.

Stan czynny:			*Stan bierny:*		
1. Należytości czynne . . .	zł.	308·47	1. Należytości bierne . . .	zł.	—·—
2. Wartość zapasu materyałów	„	382·—			
3. „ „ wyrobów .	„	146·58			
4 „ inwentarza . . .	„	2.248·53	Czysty stan czynny (Saldó) .	„	3.085·58
Suma .	zł.	3.085·58	Suma .	zł.	3.085·58

15. Krajowy naukowy warsztat garncarski w Toustem.

Przychód.	Wynikłość w roku 1898 zł. ct.	Kwota uchwalona budżetem zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza zł.	większa zł.	Uzasadnienie różnic:
	zwyczajne i *nadzwyczajne*				
1. Ze sprzedaży wyrobów . . .	1.106·63	1·200	93	—	Mniej z powodu mniejszej produkcyi wskutek próbnych doświadczeń z fajansem włoskim.
2. Subwencye:					
a) od c. k. Rządu	1.300·—	1.300	—	—	
b) z funduszów krajowych .	*250·—*	*350*	100	—	Mniej wedle potrzeby.
	893·84	1.210	316	—	
Suma przychodu .	3.550·47	4.060	509	—	

Rozchód.	zł. ct.	zł.	zł.	zł.	
1. Płace:					
a) werkmistrz:	720·—	720	—	—	
b) dodatek na pomieszkanie dla werkmistrza	—·—	60	60	—	Mniej z powodu podwyższenia płacy w roku 189?.
c) przodownik do nauki modelowania	600·—	600	—	—	
d) dodatek na pomieszkanie	—·—	60	60	—	
e) nauczyciel przedmiotów pomocniczych	180·—	180	—	—	
f) administrator	180·—	180	—	—	
2. Opał pieców technicznych i sal warsztatowych	370·14	350	—	20	Wedle potrzeby.
3. Oświetlenie	57·75	50	—	8	
4. Usługa	97·25	110	13	—	
5. Materyał	*150·—*	*150*	—	—	
	126·61	300	173	—	Mniej z powodu mniejszej produkcyi wskutek próbnych doświadczeń z fajansem włoskim.
6. Uzupełnienie inwentarza . .	*100·—*	*200*	100	—	Mniej wedle potrzeby.
7. Środki naukowe	45·25	300	255	—	
8. Rozmaite inne wydatki . . .	121·85	100	—	22	Więcej wedle potrzeby.
9. Wynagrodzenie za robociznę .	801·62	700	—	102	Więcej z powodu przyznania stałego dziennego wynagrodzenia.
Suma rozchodu .	3.550·47	4.060	661	152	
			509		

Stan majątku z końcem roku 1898.

Stan czynny:			*Stan bierny:*		
1. Należytości czynne . . .	zł.	436·24	1. Należytości bierne . . .	zł.	—·—
2. Wartość zapasu materyałów	„	218·60			
3. „ „ wyrobów .	„	324·67½			
4. „ inwentarza . . .	„	1.052·94	Czysty stan czynny (Saldo)	„	5.032·45½
Suma .	zł.	2.032·45½	Suma .	zł.	2.032·45½

16. Krajowy naukowy warsztat szewski w Witkowie.

Przychód.	Wynikłość w roku 1898	Kwota uchwalona budżetem	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza	większa	Uzasadnienie różnic:
	zwyczajne i *nadzwyczajne*				
	zł. ct.	zł.	zł.	zł.	
Zapas kasowy funduszu obrotowego z r. 1897	102·29	—	—	102	
1. Ze sprzedaży wyrobów . . .	1.474·45	1.020	—	454	Więcej z powodu zwiększonej produkcyi i ściągniętych należytości od dłużników.
2. Subwencye:					
a) od c. k. Rządu	750·—	750	—	—	
b) z funduszów krajowych . .	*450·—*	*450*	—	—	
	1.587·51½	1.698	110	—	Mniej głównie z powodu zaoszczędzenia na płacach.
Suma przychodu .	4.364·25½	3.918	110	556	
				446	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownik warsztatu . . .	350·—	360	10	—	Mniej z powodu podwyższenia wynagrodzenia dopiero od 1. marca 1898.
b) instruktor fachowy . . .	460·—	480	20	—	
c) pomocnik instruktora . . .	480·—	480	—	—	
d) przodownik	480·—	480	—	—	
e) katecheta obrz. rzym. i grec. kat.	100·—	100	—	—	
f) nauczyciel	200·—	240	40	—	Mniej z powodu intercalare.
2. Na utrzymanie lokalu . . .	88·78	50	—	39	Wedle potrzeby.
3. Oświetlenie	16·37	36	20	—	
4. Usługa	74·10	72	—	2	
5. Materyał	1.348.09	600	—	748	Więcej głównie z powodu spłaty długów za materyały wzięte w latach ubiegłych.
6. Wynagrodzenie uczniów . .	169·81	500	330	—	Mniej stosownie do wykonanych wyrobów.
7. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	*450·—*	*450*	—	—	
8. Materyał na robienie kopyt .	50·—	50	—	—	
9. Rozmaite drobne wydatki . .	97·10½	20	—	77	Więcej wedle potrzeby. W wydatku tym mieszczą się zaliczki w kwocie 56 zł. które przypisane są do zwrotu w stanie czynnym majątku pod 1.
Suma rozchodu .	4.364·25½	3·918	420	866	
				446	

Stan majątku z końcem roku 1898.

(niezatwierdzony)

Stan czynny:			*Stan bierny*:		
1. Należytości czynne . . .	zł.	909·75	1. Należytości bierne . . .	zł.	332·98
2. Wartość zapasu materyałów	„	285·27			
3. „ „ wyrobów .	„	104·69			
4. „ inwentarza . . .	„	2.283·20	Czysty stan czynny (Saldo)	„	3.249·93
Suma .	zł.	3.582·91	Suma .	zł.	3.582·91

17. Krajowy naukowy warsztat szewski w Starym Sączu.

Przychód.	Wynikłość w roku 1898	Kwota uchwalona budżetem	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza	większa	Uzasadnienie różnic:
	zwyczajne i *nadzwyczajne*				
	zł. ct.	zł.	zł.	zł.	
1. Ze sprzedaży wyrobów . . .	3.164·94	940	—	2.225	Więcej z powodu rozwoju szkoły i wzrostu produkcyi.
2. Subwencye:					
a) od gminy	300·—	300	—	—	
b) „ Rady powiatowej . . .	200·—	200	—	—	
c) „ c. k. Rządu	600·—	600	—	—	
d) z funduszów krajowych . .	*350·—*	*350*	—	—	
	1.347·21	1.294	—	53	Więcej z powodu zakupna maszyn i narzędzi.
Suma przychodu .	5.962·15	3.684	—	2.278	

Rozchód.	Wynikłość w roku 1898	Kwota uchwalona budżetem	mniejsza	większa	Uzasadnienie różnic:
1. Płace:					
a) kierownik warsztatu . . .	300·—	300	—	—	
b) instruktor fachowy . . .	699·96	700	—	—	
c) przodownik	480·—	480	—	—	
2. Wynajem i utrzymanie lokalu	350·84	350	—	1	Wedle potrzeby.
3. Opał	60·24	70	10	—	Wedle potrzeby.
4. Oświetlenie	41·78	36	—	6	Wedle potrzeby.
5. Usługa	45·25	48	3	—	Wedle potrzeby.
6. Materyał	2.872·63	700	—	2.172	Więcej z powodu zwrostu produkcyi z której dochód wydatek ten pokrywa.
7. Wynagrodzenie uczniów . .	350·67	500	149	—	Mniej stosownie do wykonanych wyrobów.
8. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	*350·—*	*350*	—	—	
	141·66	100	—	42	Więcej z powodu zakupna koniecznie potrzebnych maszym i narzędzi.
9. Rozmaite inne wydatki . . .	130·73	50	—	81	Więcej wedle potrzeby i z powodu kosztów przesiedlenia werkmistrza.
— Spłata III., IV., V. i VI. raty zasiłku zwrotowego udzielonego na fundusz obrotowy .	138·39	—	—	138	Wydatek ten pokrył fundusz obrotowy z dochodów ze sprzedaży wyrobów.
Suma rozchodu .	5.962·15	3.684	162	2.440	
				2.278	

Stan majątku z końcem roku 1898.

Stan czynny:

1. Należytości czynne . . .	zł.	148·70
2. Wartość zapasu materyałów	„	355·86
3. „ „ wyrobów .	„	460·85
4. „ inwentarza . . .	„	1.761.30
Suma .	zł.	2.726·71

Stan bierny:

1. Należytości bierne (reszta zasiłku zwrotnego z funduszu krajowego)	zł.	640·—
Czysty stan czynny (Saldo)	„	2.086·71
Suma .	zł.	2.726 71

18. Krajowy naukowy warsztat szewski w Dobczycach.

Przychód.	Wynikłość w roku 1898	Kwota uchwalona budżetem	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza	większa	Uzasadnienie różnic:
	zwyczajne i *nadzwyczajne*				
	zł. ct.	zł.	zł.	zł.	
— Zapas kasowy z r. 1897 . .	109·39	—	—	109	
Ze sprzedaży wyrobów	693·99	—	—	694	Szkoła ta otwartą została 1. października 1897 na pierwszy rok nie wstawiono więc do budżetu żadnych dochodów ze sprzedaży wyrobów.
1. Subwencye:					
— od Rady powiatowej . . .	100·—	—	—	100	W myśl uchwały Rady powiatowej z dnia 15. grudnia 1897.
a) z funduszów krajowych .	*1.123·57*	*600*	—	523	Więcej głównie z powodu kosztów pierwszego urządzenia warsztatu.
	1·057·24	1.640	583	—	Mniej z powodu wpływu dochodu ze sprzedaży wyrobów.
Suma przychodu .	3.084·19	2.240	583	1.426	
				843	

Rozchód.

1 Płace:					
a) kierownik warsztatu . .	300·—	300	—	—	
b) instruktor fachowy . . .	460·—	480	20	—	Mniej z powodu intercalare.
c) pomocnik instruktora . .	420·—	480	60	—	Mniej z powodu przyznania w tej wysokości wynagrodzenia.
d) nauczyciel	251·60	240	—	11	Więcej z powodu wypłacenia wynagrodzenia za czas od 15. października do 31. grudnia 1897.
e) katecheta	60·—	60	—	—	
2. Materyał.	*645·40*	*400*	—	245	Więcej z powodu pierwszego zaopatrzenia szkoły.
3. Uzupełnienie inwentarza . .	*478·17*	*200*	—	278	Więcej z powodu zaopatrzenia szkoły w potrzebne maszyny i narzędzia.
4. Środki naukowe	54·18	50	—	4	Więcej wedle potrzeby.
5. Rozmaite inne wydatki i kancelaryjne	173·11	30	—	143	Więcej wedle potrzeby i z powodu udzielenia jednorazowego zasiłku instruktorowi.
— Zaliczka na zasiłki dla ubogich uczniów	200·—	—	—	200	Wydatek ten spowodowany wielką ilością biednych uczniów, znachodzi pokrycie w uzyskanych ponad budżet dochodach ze sprzedaży wyrobów.
— Wynagrodzenie uczni . . .	41·73	—	—	42	Wynagrodzenie za wykonanie wyrobu w drugim roku nauki, które uwzględnione już zostało w budżecie na rok 1899.
Suma rozchodu .	3.084·19	2.240	80	923	
				843	

Stan majątku z końcem roku 1898.

Stan czynny:			*Stan bierny:*		
1. Należytości czynne . . .	zł.	48·35	1. Należytości bierne . . .	zł.	—·—
2. Wartość zapasu materyałów	„	174·04			
3. „ „ wyrobów .	„	53·—			
4. „ inwentarza . . .	„	889·52	Czysty stan czynny (Saldo)	„	1.164·91
Suma .	zł.	1.164·91	Suma .	zł.	1.164·91

19. Krajowa szkoła tkacka w Krośnie.

Przychód.	Wynikłość w roku 1898 (zwyczajne i nadzwyczajne) zł. ct.	Kwota uchwalona budżetem zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza zł.	większa zł.	Uzasadnienie różnic:
1. Ze sprzedaży kartonów . .	507·60	400	—	108	Więcej z powodu ściągnięcia należytości z r. 1897 i wykonania większej ilości kartonów.
2. Subwencye:					
a) od Rady powiatowej . .	200·—	200	—	—	
b) od c. k. Rządu	3.500·—	3.500	—	—	
c) z funduszów krajowych .	3.283·32	5.314	2.031	—	Mniej głównie z powodu niezużytkowania kredytów wyznaczonych na wprowadzenie tkalni mechanicznej, tudzież zaoszczędzenia na pomocniku do nauki rysunków i innych.
Suma przychodu .	7.490·92	9.414	2.031	108	
			1.923		

Rozchód.

A. Szkoła.

	zł. ct.	zł.	mniejsza zł.	większa zł.	Uzasadnienie różnic
1. Płace:					
a) kierownik	1.700·—	1.700	—	—	
b) nauczyciel rysunków . .	1.200·—	1.200	—	—	
c) dodatek do pomieszkanie dla nauczyciela rys. . . .	200·—	200	—	—	
d) pomocnik do nauki rysunków	60·—	300	240	—	Mniej z powodu iż pisarz kancelaryjny jest zarazem pomocnikiem do nauki rysunków.
e) instruktor w tkalni mechanicznej	—·—	600	600	—	Kredyt niezużyty z powodu iż tkalnia mechaniczna nie została wprowadzona w życie.
f) instruktor w tkalni ręcznej	800·—	800	—	—	
g) przodownik	420·—	420	—	—	
h) nauczyciele przedmiotów pomocniczych	511·—	646	135	—	Mniej z powodu mniejszej ilości godzin udzielonej nauki.
i) pisarz w kancelaryi kierownika	360·—	360	—	—	
2. Ubezpieczenie inwentarza. .	27·83	180	152	—	Mniej z powodu iż kredyt obejmował i tkalnię mechaniczną, której niezałożono.
3. Opał.	367·58	650	282	—	(j. w.)
4. Oświetlenie	76·10	130	54	—	(j. w.)
5. Usługa	198·90	308	109	—	(j. w.)
6. Materyał	—·—	100	100	—	Kredyt niezużyty, gdyż szkoła otrzymała na materyał fundusz obrotowy z którego oddzielnie składa rachunki.
7. Uzupełnienie inwentarza .	472·02 (razem z 8.)	200	78 (razem z 8.)	—	Mniej wedle potrzeby.
8. Środki naukowe.		350			
9. Opał motoru	—·—	260	260	—	Kredyt niezużyty z powodu jak poz. e).
Do przeniesienia .	6.393.43	8.404	2.010	—	

Rozchód.	Wynikłość w roku 1898	Kwota uchwalona budżetem	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza	większa	Uzasadnienie różnic:
	zwyczajne i *nadzwyczajne*				
	zł. ct.	zł.	zł.	zł.	
Z przeniesienia .	6.393·43	8.404	2.010	—	
10. wydatki kancelaryjne, przybory rysunkowe i próbki do dekompozycyi	423·46	400	—	23	Więcej wedle potrzeby.
B. Pracownia do wyrabiania wzorów i wybijania kartonów.					
1. Płace:					
a) wynagrodzenie kierownika	120·—	120	—	—	
b) „ nauczyciela rysunków	80·—	80	—	—	
c) wynagrodzenie przodownika	60·—	60	—	—	
2. Materyał, desenie i wynagrodzenie za roboty	414·03	350	—	64	Więcej z powodu wykonania większej ilości kartonów.
Suma rozchodu .	7.490·92	9.414	2.010	87	
			1.923		

Stan majątku z końcem roku 1898.

Stan czynny:

1. Należytości czynne. . . .	zł.	54·64
2. Wartość zapasu materyałów	„	—·—
3. „ „ wyrobów .	„	—·—
4. „ inwentarza szkoły.	„	9.202·50
5. „ „ pracowni kartonów	„	413·—
Suma .	zł.	9.670·14

Stan bierny:

1. Należytości bierne	zł.	—·—
Czysty stan czynny (Saldo)	„	9.670·14
Suma .	zł.	9.670·14

20. Krajowy naukowy warsztat tkacki w Glinianach.

Przychód.	Wynikłość w roku 1898 zł. ct.	Kwota uchwalona budżetem zwyczajne *nadzwyczajne* zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza zł.	większa zł.	Uzasadnienie różnic:
— Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	14.96	—	—	15	Dochód uzyskany ze sprzedaży portretów Kościuszki, wykonanych z materyału szkolnego.
1. Subwencye:					
a) od Rady powiatowej . .	50·—	50	—	—	
b) od c. k. Rządu	1.100·—	1.100	—	—	
c) z funduszów krajowych .	*200·—*	*200*	—	—	Mniej głównie z powodu zaoszczędzenia na przodowniku.
	1.153·14	1.386	233	—	
Suma przychodu .	2.518·10	2·736	233	15	
			218		

Rozchód.	zł. ct.	zł.	zł.	zł.	
1. Płace:					
a) instruktor fachowy . . .	800·—	800	—	—	
b) przodownik	240·—	420	180	—	Mniej z powodu, iż tylko w tej wysokości przyznano wynagrodzenie.
c) nauczyciel pomocniczy . .	150·—	150	—	—	
d) na siły pomocnicze przyrane przez Tow. tkackie	500·—	500	—	—	
2. Wynajem lokalu . . . . . 3. Opał . . . . 4. Oświetlenie	225·—	250	25	—	Wedle potrzeby.
5. Usługa	34·44	36	2	—	
6. Środki naukowe	216·64	250	33	—	
7. Rozmaite inne wydatki . . .	51·92	30	—	22	
8. Uzupełnienie inwentarza . .	*200·—*	*200*	—	—	
	100·10	100	—	—	
Suma rozchodu .	2.518·10	2.736	240	22	
			218		

Stan majątku z końcem roku 1898.

Stan czynny:			*Stan bierny:*		
1. Należytości czynne. . . .	zł.	—·—	1. Należytości bierne	zł.	16·15
2. Wartość zapasu materyałów	„	35·79			
3. „ „ wyrobów .	„	45·27			
4. „ inwentarza . . .	„	1.458·02	Czysty stan czynny (Saldo)	„	1.522·93
Suma .	zł.	1.539·08	Suma .	zł.	1.539·08

21. Krajowy naukowy warsztat tkacki w Gorlicach.

Przychód.

Przychód.	Wynikłość w roku 1898 zł. ct.	Kwota uchwalona budżetem zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza zł.	większa zł.	Uzasadnienie różnic:
	zwyczajne i *nadzwyczajne*				
1. Subwencye:					
a) od Rady powiatowej . .	200·—	200	—	—	
b) od c. k. Rządu	350·—	350	—	—	
c) z fundnszów krajowych .	591.89	350	—	242	Wydatek większy z powodu udzielenia zasiłków biednym uczniom, znachodzi pokrycie w ogólnem zaoszczędzeniu w dziale szkół tkackich.
Suma przychodu .	1.141·89	900	—	242	

Rozchód.

Rozchód.	Wynikłość w roku 1898 zł. ct.	Kwota uchwalona budżetem zł.	mniejsza zł.	większa zł.	Uzasadnienie różnic:
1. Płace: instruktor	600·—	600	—	—	
2. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	179·95	200	20	—	Wedle potrzeby.
3. Rozmaite inne wydatki . . .	111·94	100	—	12	Wedle potrzeby.
— Zapomogi dla biednych uczniów.	250·—	—	—	250	Wydatek ten spowodowany konieczną potrzebą wskutek znacznej ilości biednych uczniów, znachodzi pokrycie w ogólnem zaoszczędzeniu w dziale szkół tkackich.
Suma rozchodu .	1.141·89	900	20	262	
				242	

Stan majątku z końcem roku 1898.

Stan czynny:

1. Należytości czynne	zł.	—·—
2. Wartość zapasu materyałów	„	—·—
3. „ „ wyrobów .	„	—·—
4. „ inwentarza . . .	„	1.018·05
Suma .	zł.	1 018·05

Stan bierny:

1. Należytości bierne	zł.	—·—
Czysty stan czynny (Saldo)	„	1.018·05
Suma .	zł.	1.018·05

22. Krajowy naukowy warsztat tkacki w Korczynie.

Przychód.

	Wynikłość w roku 1898 zł. ct.	Kwota uchwalona budżetem zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza zł.	większa zł.	Uzasadnienie różnic:
	zwyczajne i *nadzwyczajne*				
1. Subwencye:					
a) od c. k. Rządu	720·—	720	—	—	
b) z funduszów krajowych .	*50·—*	*50*	—	—	
	729·21	1.070	341	—	Mniej z powodu intercalare i mniejszych potrzeb na środki naukowe i rozmaite inne wydatki.
Suma przychodu .	1.499·21	1.840	341	—	

Rozchód.

	Wynikłość w roku 1898 zł. ct.	Kwota uchwalona budżetem zł.	mniejsza zł.	większa zł.	Uzasadnienie różnic:
1. Płace:					
a) instruktor	800·—	800	—	—	
b) przodownik	360.—	360	—	—	
c) pomocniczy nauczyciel rachunków	42.—	120	78	—	Mniej z powodu intercalare.
d) pomocniczy nauczyciel rysunków	35·—	180	145	—	
2. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	*50·—*	*50*	—	—	Mniej wedle potrzeby.
	194·62	250	55	—	
3. Rozmaite inne wydatki . .	17·59	80	63	—	
Snma rozchodu .	1·499·21	1.840	341	—	

Stan majątku z końcem roku 1898.

Stan czynny:

1. Należytości czynne	zł.	99·73
2. Wartość zapasu materyałów	„	—·—
3. „ „ wyrobów .	„	—·—
4. „ inwentarza . . .	„	2.200·35
Suma .	zł.	2.300·08

Stan bierny:

1. Należytości bierne . . .	zł.	—·—
Czysty stan czynny (Saldo)	„	2.300·08
Suma .	zł.	2.300·08

23. Krajowy naukowy warsztat tkacki w Kosowie.

Przychód.

	Wynikłość w roku 1898 zł. ct.	Kwota uchwalona budżetem zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza zł.	większa zł.	Uzasadnienie różnic:
	zwyczajne i *nadzwyczajne*				
1. Subwencye:					
a) od gminy	40·—	40	—	—	
b) od Rady powiatowej	150·—	150	—	—	
c) od c. k. Rządu	700·—	700	—	—	
d) z funduszów krajowych	1.071·82	1.380	308	—	
Suma przychodu	1.961·82	2.270	308	—	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownik	630·—	720	90	—	Mniej z powodu intercalare.
b) na pomieszkanie dla kierownika	108·—	108	—	—	
c) przodownik	360·—	360	—	—	
d) nauczyciel rysunków, rachunkowości i korespondencyi kupieckiej	180·—	180	—	—	
e) katecheta	40·—	40	—	—	
f) pomocnik administracyjny	75·—	150	75	—	Mniej z powodu, że kierownik pełniący obowiązki pomocnika administracyjnego otrzymał mniejszą remuneracyę za czynności administracyjne.
2. Opał	54·80	120	65	—	Mniej wedle potrzeby.
3. Oświetlenie	19·23	60	41	—	
4. Usługa	120·—	120	--	—	
5. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	281·28	300	19	—	
6. Rozmaite inne wydatki	93·51	112	18	—	
Suma rozchodu	1.961·82	2.270	308	—	

Stan majątku z końcem roku 1898.

Stan czynny:

1. Należytości czynne	zł.	—·—
2. Wartość zapasu materyałów	„	—·—
3. „ „ wyrobów	„	—·—
4. „ inwentarza	„	1.552·01
Suma	zł.	1.552·01

Stan bierny:

1. Należytości bierne	zł.	—·—
Czysty stan czynny (Saldo)	„	1.552·01
Suma	zł.	1.552·01

24. Krajowy naukowy warsztat tkacki im. Franciszka Józefa w Łańcucie.

Przychód.	Wynikłość w roku 1898	Kwota uchwalona budżetem	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza	większa	Uzasadnienie różnic:
	zwyczajne i *nadzwyczajne*				
	zł. ct.	zł.	zł.	zł.	
1. Subwencye:					
a) od gminy	250·—	250	—	—	
b) od Rady powiatowej . .	300·—	300	—	—	
c) od c. k. Rządu	400·—	400	—	—	
d) z funduszów krajowych .	1.190·96	1.230	39	—	Mniej z powodu mniejszego wydatku na środki naukowe.
Suma przychodu .	2.140·96	2·180	39	—	

Rozchód.					
1. Płace:					
a) instruktor	720·—	720	—	—	
b) dodatek na pomieszkanie instruktora	180·—	180	—	—	
c) przodownik	360·—	360	—	—	
2. Donajem lokalu	240·—	240	—	—	
3. Opał . . . . 4. Oświetlenie	244·53	250	5	—	Mniej wedle potrzeby.
5. Usługa	180·—	180	—	—	
6. Środki naukowe	135·31	200	65	—	Wedle potrzeby.
7. Rozmaite inne wydatki . . .	81·12	50	—	31	Wedle potrzeby.
Suma rozchodu .	2.140·96	2.180	70	31	
			39		

Stan majątku z końcem roku 1898.

Stan czynny:

1. Należytości bierne . . .	zł.	—·—
2. Wartość zapasu materyałów	„	—·—
3. „ „ wyrobów .	„	—·—
4. „ inwentarza . . .	„	2.489·34
Suma .	zł.	2.489·34

Stan bierny:

1. Należytości bierne . . .	zł.	—·—
Czysty stan czynny (Saldo)	„	2.489·34
Suma .	zł.	2.489·34

25. Krajowy naukowy warsztat tkacki w Rychwałdzie.

Przychód.	Wynikłość z roku 1898 zł. ct.	Kwota uchwalona budżetem zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza zł.	większa zł.	Uzasadnienie różnic:
	zwyczajne i *nadzwyczajne*				
— Zaliczka udzielona w r. 1897 na maszynki do bicia kart .	122·—	—	—	122	
1. Subwencye:					
a) od Rady powiatowej . .	400·—	200	—	200	Więcej z powodu wpływu zaległei subwencyi.
b) od c. k. Rządu	480·—	480	—	—	
c) z funduszów krajowych .	574·05	1.030	456	—	Mniej z powodu wpływu zaległej subwencyi powiatowej tudzież zaoszczędzania na środkach naukowych i przodowniku warsztatowym.
Suma przychodu .	1.576·05	1.710	456	322	
			134		

Rozchód.					
1. Płace:					
a) instruktor fachowy . . .	720·—	720	—	—	
b) nauczyciel czytania, pisania i rachunków	300·—	300	—	—	
c) przodownik warsztatowy .	320·—	360	40	—	Mniej z powodu iż w tej wysokości przyznano wynagrodzenie.
2. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	115·10	200	85	—	Wedle potrzeby.
3. Rozmaite inne wydatki . .	106·42	105	—	1	Wedle potrzeby.
4. Na ubezpieczenie od ognia inwentarza szkolnego . . .	14·53	25	10	—	Wedle potrzeby.
Suma rozchodu .	1.576·05	1.710	135	1	
			134		

Stan majątku z końcem roku 1898.

Stan czynny:			*Stan bierny:*		
1. Należytości czynne . . .	zł.	—·—	1. Należytości bierne . . .	zł.	—·—
2. Wartość zapasu materyałów	„	—·—			
3. „ „ wyrobów .	„	—·—			
4. „ inwentarza . . .	„	2.300·38	Czysty stan czynny (Saldo)	„	2.300·38
Suma .	zł.	2.300·38	Suma .	zł.	2.300·38

26. Krajowy naukowy warsztat tkacki w Wilamowicach.

Przychód.	Wynikłość w roku 1898 zł. ct.	Kwota uchwalona budżetem zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza zł.	większa zł.	Uzasadnienie różnic:
	zwyczajne i *nadzwyczajne*				
1. Subwencye:					
a) od gminy	200·—	200	—	—	
b) od Rady powiatowej . .	50·—	50	—	—	
c) od c. k. Rządu	400·—	350	—	50	Więcej z powodu przyznania w tej wysokości subwencyi na rok 1898.
d) z funduszów krajowych .	464·05	700	236	—	Mniej z powodu wpływu większej subwencyi rządowej i mniejszego wydatku na środki naukowe.
Suma przychodu .	1.114·05	1.300	236	50	
			186		

Rozchód.

1. Płace:					
a) instruktor	720·—	720	—	—	
b) przodownik	300·—	300	—	—	
2. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	32·61	200	168	—	Wedle potrzeby.
3. Rozmaite inne wydatki . . .	57·63	70	12	—	Wedle potrzeby.
4. Na ubezpieczenie od ognia inwentarza szkolnego	3·81	10	6	—	Wedle potrzeby.
Suma rozchodu .	1.114.05	1.300	186	—	

Stan majątku z końcem roku 1898.

Stan czynny:			*Stan bierny:*		
1. Należytości czynne . . .	zł.	—·—	1. Należytości bierne . . .	zł.	—·—
2. Wartość zapasu materyałów	„	—·—			
3. „ „ wyrobów .	„	—·—			
4. „ inwentarza . . .	„	2.849·38	Czysty stan czynny (Saldo)	„	2.849·38
Suma .	zł.	2.849·38	Suma .	zł.	2.849·38

27. Krajowa szkoła sukiennicza w Rakszawie.

Przychód.	Wynikłość w roku 1898	Kwota uchwalona budżetem	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza	większa	Uzasadnienie różnic:
	zwyczajne i *nadzwyczajne*				
	zł. ct.	zł.	zł.	zł.	
1. Subwencye:					
a) od Rady powiatowej . .	500·—	500	—	—	
b) od c. k. Rządu	2.500·—	2.500	—	—	
c) z funduszów krajowych .	3.904·65	3.800	—	105	Więcej z powodu podrożenia drzewa opałowego.
Suma przychodu .	6.904·65	6.800	—	105	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownik	1.500·—	1.500	—	—	
b) instruktor tkactwa . . .	700·—	720	20	—	Mniej z powodu podwyższenia płacy dopiero od 1. marca 1898.
c) instruktor farbiarstwa . .	700·—	720	20	—	
d) nauczyciel pomocniczy . .	300·—	300	—	—	
e) pomocnik kancelaryjny i nauczyciel buchhalteryi i stylistyki	480·—	480	—	—	
f) przodownik w tkalni . .	300·—	300	—	—	
g) pomocnik warsztatowy w tkalni	360·—	180	—	—	
h) pomocnik warsztatowy w farbiarni		180			
i) stróż nocny	140·—	140	—	—	
2. Opał	830·28	600	—	230	Więcej z powodu znacznie wyższych cen drzewa opałowego, które wskutek tego częściowo zastępowano węglem.
3. Oświetlenie	58·37	100	42	—	Mniej wedle potrzeby.
4. Usługa	180·—	180	—	—	
5. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	615·44	700	84	—	Mniej wedle potrzeby.
6. Rozmaite inne wydatki . . .	335·72	350	14	—	
7. Na ubezpieczenie budynków i inwentarza	95·16	100	5	—	
8. Na naprawę i wymianę pieca	309·68	250	--	60	Więcej z powodu przebudowy pieców do opalania węglem. Przeróbka ta konieczna z powodu podrożenia drzewa, uskuteczniana jest częściowo w miarę rozporządzalnych kredytów.
Suma rozchodu .	6.904·65	6.800	185	290	
				105	

Stan majątku z końcem roku 1898.

Stan czynny:

1. Należytości czynne . . .	zł.	—·—
2. Wartość zapasu materyałów	„	—·—
3. „ „ wyrobów .	„	—·—
4. „ inwentarza . . .	„	8.956·36
5. „ realności szkolnej (wraz z głównym budynkiem szkolnym, farbiarnią domem mieszkalnym i budynkiem gospodarskim)	„	36.821·—
Suma .	zł.	45.777·36

Stan bierny:

1. Należytości bierne . . .	zł.	—·—
Czysty stan czynny (Saldo)	zł.	45·777·36
Suma .	zł.	45.777·36

28. Krajowy naukowy warsztat powroźniczy w Radymnie.

Przychód.	Wynikłość w roku 1898 zł. ct.	Kwota uchwalona budżetem zwyczajne zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza nadzwyczajne zł.	większa zł.	Uzasadnienie różnic:
— Za robotę uczniów 1/3 część za r. 1895 i 1896	38·70	—	—	39	
1. Subwencye:					
a) od gminy	150·—	100	—	50	Więcej z powodu wpływu subweucyi za II. półrocze 1897.
b) od Rady powiatowej . .	50 —	50	—	—	
c) od c. k. Rządu	400·—	500	100	—	Mniej z powodu iż c. k. Ministerstwo wyznań i oświecenia reskryptem z d. 5. grudnia 1898 L. 30.458 przyznało tylko 400 zł.
d) z funduszów krajowych .	608·65	730	121	—	Mniej z powodu zaoszczędzenia na płacy nauczyciela i na środkach naukowych.
Suma przychodu .	1.247·35	1·380	221	39	
			132		

Rozchód.					
1. Płace:					
a) instruktor	799·92	800	—	—	
b) nauczyciel czytania i pisania	249·96	350	100	—	Mniej z powodu iż odpadła potrzeba trzymania drugiego nauczyciela.
c) katecheta	91·—	40	—	51	Więcej z powodu wypłacenia należytości za naukę udzielaną w latach ubiegłych.
d) nauczyciel stylistyki zawodowej, buchhalteryi i ekspedycyi	50·—	50	—	—	
e) pomocnik kancelaryjny .	50·—	50	—	—	
2. Środki naukowe	—·—	50	50	—	Mniej wedle potrzeby.
3. Rozmaite inne wydatki. . .	—·—	30	30	—	Mniej wedle potrzeby.
4. Ubezpieczenie maszyn . . .	6·47	10	3	—	Mniej wedle potrzeby.
Suma rozchodu .	1·247·35	1.380	183	51	
			132		

Stan majątku z końcem roku 1898.

Stan czynny:

1. Należytości czynne . . .	zł.	—·—
2. Wartość zapasu materyałów	„	—·—
3. „ „ wyrobów .	„	—·—
4. „ inwentarza . . .	„	1.358·53
Suma .	zł.	1.358·53

Stan bierny:

1. Należytości bierne	zł.	—·—
Czysty stan czynny (Saldo)	„	1.358·53
Suma .	zł.	1.358·53

29. Krajowa szkoła koronkarska w Zakopanem.

Przychód.	Wynikłość w roku 1898	Kwota uchwalona budżetem	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza	większa	Uzasadnienie różnic:
	zwyczajne i *nadzwyczajne*				
	zł. ct.	zł.	zł.	zł.	
1. Ze sprzedaży wyrobów . . .	1.881·17	2.633	752	—	Mniej z powodu przyjęcia większych zamówień wyprawnych za które gotówka wpłynie dopiero po oddaniu wyrobów.
2. Subwencye:					
a) od c. k. Rządu	600·—	600	—	—	
b) z funduszów krajowych .	*130·—*	*130*	—	—	
	2.503·72	2.293	—	211	Więcej z powodu mniejszego na razie wpływu dochodów ze sprzedaży wyrobów.
Suma przychodu .	5.114·89	5.656	752	211	
			541		

Rozchód.	Wynikłość w roku 1898	Kwota uchwalona budżetem	mniejsza	większa	Uzasadnienie różnic
1. Płace:					
a) kierowniczka szkoły . .	1.000·—	1·000	—	—	
b) nauczycielka pomocn. I. .	360·—	360	—	—	
c) „ „ II. .	199·92	200	—	—	
d) „ „ III. .	199·92	200	—	—	
e) nauczyciel rysunków . .	240·—	240	—	—	
f) katecheta	40·—	50	10	—	Mniej wedle ilości godzin udzielonej nauki.
g) nauczyciel czytania, pisania i rachunków	120·—	120	—	—	
h) pomocnik kancelaryjny .	180·—	180	—	—	
2. Wynajem lokalu	400·—	400	—	—	
3. Opał	56·—	100	44	—	Mniej wedle potrzeby.
4. Oświetlenie	26·74	60	33	—	
5. Usługa	100·—	100	—	—	
6. Materyał	283·08	389	106	—	
7. Uzupełnienie inwentarza . .	*80·—*	*80*	—	—	
8. Środki naukowe	52·22	100	48	—	
9. Rozmaite inne wydatki . . .	*50·—*	*50*	—	—	
	155·48	140	—	15	Więcej wedle potrzeby.
10. Wynagrodzenie uczennic . .	1.571·53	1.887	315	—	Mniej stosownie do wykonanych wyrobów.
Suma rozchodu .	5.114·89	5.656	556	15	
			541		

Stan majątku z końcem roku 1898.

Stan czynny:

1. Należytości czynne . . .	zł.	893·34
2. Wartość zapasu materyałów	„	168·53
3. „ „ wyrobów .	„	900·19
4. „ inwentarza . . .	„	979·24
Suma .	zł.	2.941·30

Stan bierny:

1. Należytości bierne	zł.	80·15
Czysty stan czynny (Saldo)	„	2.861·15
Suma .	zł.	2.941·30

30. Szkoła hafciarska w Makowie.

Przychód.	Wynikłość w roku 1898 zł. ct.	Kwota uchwalona budżetem zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza zł.	większa zł.	Uzasadnienie różnic:
	zwyczajne i *nadzwyczajne*				
— Zapas funduszu obrotowego w roku 1897	3·83	—	—	4	
— Ze sprzedaży wyrobów. . .	128·91	—	—	129	Dochodu tego dotychczas nie wprowadzano do budżetu, albowiem z produkcyi która była bardzo mała, prowadzono oddzielnie fundusz obrotowy.
1. Subwencye:					
a) od gminy	48·—	48	—	—	
b) od Rady powiatowej . .	—·—	25	25	—	Mniej z powodu, że subwencya od powiatu nie wpłynęła.
c) od c. k. Rządu	350·—	350	—	—	
d) z funduszów krajowych .	790·40	769	—	21	Więcej z powodu, iż subwencya powiatowa nie wpłynęła.
Suma przychodu .	1.321·14	1.192	25	154	
				129	

Rozchód.					
1. Płace:					
a) nauczycielka kierująca .	600·—	600	—	—	
b) nauczycielka pomocnicza .	180·—	180	—	—	
c) katecheta	100·—	100	—	—	
d) ryczałtowy zwrot kosztów podróży za fachowy nadzór	100·—	100	—	—	
2. Opał . . . . } 3. Usługa . . . . }	50·—	50	—	—	
4. Oświetlenie	—·—	12	12	—	Wedle potrzeby.
5. Środki naukowe i materyał do roboty	159·71	100	—	60	
6. Rozmaite inne wydatki . .	32·83	50	17	—	Mniej wedle potrzeby.
— Wynagrodzenie uczennic . .	98·60	—	—	98	Wydatek ten znachodzi pokrycie w uzyskanych dochodach ze sprzedaży wyrobów.
Suma rozchodu .	1.321·14	1.192	29	158	
				129	

Stan majątku z końcem roku 1898.

Stan czynny:

1. Należytości czynne . . .	zł.	130·83
2. Wartość zapasu materyałów	„	9·94
3. „ „ wyrobów .	„	13·20
4. „ inwentarza . . .	„	398·39
Suma .	zł.	552·36

Stan bierny:

1. Należytości bierne . . .	zł.	—·—
Czysty stan czynny (Saldo)	„	552·36
Suma .	zł.	552·36

31. Krajowa keramiczna Stacya doświadczalna przy c. k. szkole politechniczej we Lwowie.

Przychód.	Wynikłość w roku 1898 zł. ct.	Kwota uchwalona budżetem zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza zł.	większa zł.	Uzasadnienie różnic:
	zwyczajne i *nadzwyczajne*				
1. Dochody własne:					
a) opłaty za badania materyałów	597·08	500	—	97	Więcej z powodu wliczenia w myśl relacyi kierownika część pozostałych należytości czynnych w kwocie 256 *zł.* 08 ct. jaka potrzebną była na pokrycie przewyżki wydatków w roku 1898, poniesionej tymczasowo przez kierownika stacyi. W rzeczywistości więc stacya uzyskała gotówkę w r. 1898 za badania tylko 341 *zł.*, potrzebną zatem resztę, przeprowadzono kasowo.
b) dochód ze sprzedaży typowych wyrobów stacyi . .	41·09	100	59	—	Mniej wedle rzeczywistego wpływu.
c) opłaty od praktykantów	—·—	30	30	—	Z tego tytułu od dwóch lat nic nie wpływa.
2. Dotacya z funduszu krajowego	4.550·—	4.550	—	—	
Suma przychodu .	5.188·17	5.180	89	97	
				8	

Rozchód.	zł. ct.	zł.	zł.	zł.	
1. Płaca dyrekt. stacyi 2.000 zł. dodatek aktywalny . 360 „ I. dodatek pięciolet. 200 „ II. „ „ 200 „	2.760·—	2.760	—	—	
2. Płaca adjunkta	720·—	720	—	—	
3. Płaca laboranta po 60 zł. miesięcznie	720·—	720	—	—	
4. Usługa po 25 zł. miesięcznie	300·—	300	—	—	
5. Uzupełnienie ingredyencyi keramicznych . , ...	167·92	100	—	68	Wedle potrzeby.
6. Opał lokalu stacyi	120·40	150	30	—	Wedle potrzeby.
7. Opał pieców technicznych .	140·60	120	—	21	Wedle potrzeby.
8. Gaz do oswietlania i do celów technicznych	127·08	100	—	27	Wedle potrzeby.
9. Koszta kancelaryjne, frachty i portorya	70·47	80	10	—	Wedle potrzeby.
10. Bibljoteka i czasopisma . .	25·82	80	54	—	Wedle potrzeby.
11. Wydatki nieprzewidziane .	35·88	50	14	—	Wedle potrzeby.
Suma rozchodu .	5.188·17	5.180	108	116	
				8	

Stan majątku z końcem roku 1898.

Stan czynny:

1. Należytości czynne . . .	zł.	432·66
2. Wartość inwentarza . . .	„	3.445·07
Suma .	zł.	3.877·73

Stan bierny:

1. Należytości bierne . . .	zł.	256·08
Czysty stan czynny (Saldo)	„	3.621·65
Suma .	zł.	3.877·73

VII. Fundusz policyi krajowej.

Zamknięcie rachunku za rok 1898.

Liczba budżetu: rubryki	Liczba budżetu: pozycyi	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1898 zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wynikłości mniejsze *większe* zł.
		Wydatki.				
I.	1	**Utrzymanie więźniów w domach przymusowej pracy i poprawy**	2.644	81	2.900	255
II.	2	**Rozmaite**	600	—	5	*595*
		Suma wydatków .	3.244	81	2.905	*595* 255
—	—	**Nadwyżka dochodów** przeniesiona do funduszu krajowego	2.241	93	2.580	338
		Suma wszystkich wydatków .	5.486	74	5.485	*595* 593
						+2

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. I. Wydatek mniejszy, gdyż część rachunków za utrzymanie więźniów w r. 1898 — z powodu spóźnionego ich przedłożenia — zlikwidowano i wypłacono w r. 1899.

„ „ *II. Wydatek większy* z powodu wypłaty architekcie Kowalczukowi częściowego wynagrodzenia za sporządzenie planu, szkicu i kosztorysu urządzić się mającej kraj. osady poprawczej dla nieletnich chłopców. Resztę powyższego wynagrodzenia w kw. 400 zł. uchwalił Wysoki Sejm w budżecie na rok 1899. (LW. 24.900/98).

„Nadwyżka dochodów“ mniejsza o 338 zł. jako wynik ogólny od budżetu *niekorzystniejszy* wskutek większego wydatku w rubr II.

Liczba budżetu: rubryki	Liczba budżetu: pozycyi	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1898 zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	W porównaniu zł.
		Dochody.				
I.		**Odsetki.**				
	1	5% od kapitału zahipotekowanego na realności w Krakowie w kwocie 109 zł. polsk. 1 gr.	2	74	1	*2*
	2	4% od listów zastawnych Banku krajowego w imiennej wartości 274.200 koron . .	5.484	—	5.484	—
	3	4% od książeczki Banku krajowego . .	—	—	—	—
		Suma rubryki I. .	5.486	74	5.485	*2*
II.	4	**Rozmaite**	—	—	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	5.486	74	5.485	*+2*

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. I. poz. 1. Dochód większy, ponieważ wpłynęła należytość zaległa z roku poprzedniego.

VII. Fundusz policyi krajowej.

Zamknięcie rachunku za rok 1898.

Wykaz

należytości z końcem r. 1898.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Należytości czynne z lat ubiegłych zł.	ct.	czynne z roku bieżącego zł.	ct.	bierne z lat ubiegłych zł.	ct.	bierne z roku bieżącego zł.	ct.
		Wydatki.								
I.	1	Utrzymanie więźniów w domach przymusowej pracy i poprawy	150	95	824	15	—	—	—	—
		Razem .	150	95	824	15	—	—	—	—
		Czysty stan czynny .	—	—	975	10				

LW. 28.411/1899.

VIII.—XII.

VIII. Fundusz pożyczki krajowej

z roku 1883.

(Str. 318).

IX. Fundusz pożyczki krajowej

z roku 1884.

(Str. 320).

X. Fundusz pożyczki krajowej

z roku 1885.

(Str. 321).

XI. Fundusz pożyczki krajowej

z roku 1891.

(Str. 322).

XII. Fundusz pożyczki krajowej

z roku 1893.

(Str. 324).

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok 1898.

VIII. Fundusz pożyczki krajowej z roku 1883.

Zamknięcie rachunku za rok 1898.

Liczba budżetu: rubryki	Liczba budżetu: pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1898 zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki *większe* zł.
		Wydatki.				
I.	1	Umorzenie pożyczki przez wypowiedzenie .	9.800	—	—	*9.800*
II.		**Koszta administracyjne.**				
	2	Prowizya Banków za pośrednictwo w wypłacie kuponów i obligacyj	1	35 1/2	—	*1*
	3	Mylne wydatki c. k. Urzędów podatkdwych .	6	75		*7*
		Suma wydatków .	9.808	10 1/2	—	*9.808*

Uzasadnienie różnic.

Wydatki nie preliminowane poniesione z powodu zgłoszenia się restantów z obligacyami tej pożyczki wypowiedzianej w r. 1896.

Do poz. 1. Z emitowanych obligacyj na 3,800.000 zł.
spłacono i ściągnięto z obiegu po koniec r. 1898 3,791.100 „
pozostaje do spłacenia z końcem r. 1898 . 8.900 zł.

„ „ *2.* Wydatek wedle rzeczywistej potrzeby.

„ „ *3.* Mylnie wypłacone odsetki — przypisane do zwrotu.

VIII. Fundusz pożyczki krajowej z roku 1883.

Zamknięcie rachunku za rok 1898.

Liczba budżetu: rubryki	Liczba budżetu: pozycyi	Poszczególnienie	Dochody w roku 1898 zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody *większe* zł.
		Dochody.				
I.	1	Zwroty za nadpłacone kupony	29	25		*29*
II.	2	Zwrot z c. k Skarbu Państwa nadpłaconego 10% podatku dochodowego od kuponów .	2	92	—	*3*
III.	3	Uposażenie funduszu krajowego na pokrycie potrzeb tego funduszu z rubr. XIV. wyd.	9.775	93½	—	*9.776*
		Suma dochodów .	9.808	10½	—	*9.808*

Uzasadnienie różnic.

Do poz. 1. Za kupony będące w obiegu wypłacono w r. 1898 . . 382 zł. 50 ct.
zaś zwroty za nadpłacone kupony wynosiły 411 „ 75 „
pozostał przeto czysty dochód . . . 29 zł. 25 ct.

„ „ 2. Dochód odpowiadający poz. 1. dochodów.

Należytości z końcem r. 1898:

Bierna z tytułu umorzenia pożyczki . . . . 8.900 zł. — ct.
Czynna z tytułu zwrotu mylnie wypłaconych odsetek z lat dawniejszych i z roku bieżącego . . . . 11 „ 25 „
z porównania okazuje się *czysty stan bierny* . . . 8.888 zł. 75 ct.

LW. 16.255/1899.

IX. Fundusz pożyczki krajowej z roku 1884.

Zamknięcie rachunku za rok 1898.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1898 zł.	ct	Kwota budżetem uchwalona zł.	W porównaniu z kwotą prelimin. okazują się (wydatki) (dochody) większe zł.
		Wydatki.				
I.	1	Umorzenie pożyczki przez wypowiedzenie obligacyj	300	—	—	*300*
		Uzasadnienie różnic.				
		Wydatek nie preliminowany poniesiony z powodu zgłoszenia się restantów z obligacyami tej pożyczki wypowiedzianej w r. 1894 *Do poz. 1.* Z emitowanych obligacyj na 1,000.000 zł. spłacono i ściągnięto z obiegu po koniec r. 1898 . . 999.900 „ pozostaje do spłacenia z końcem r 1898 . . . 100 zł.				
		Dochody.				
I.	1	Zwroty za nadpłacone kupony	40	50	—	*41*
	2	Zwrot z c. k. Skarbu Państwa nadpłaconego 10% podatku dochodowego od kuponów .	4	05	—	*4*
II.	3	Uposażenie z funduszu krajowego Rubr. XIV. na pokrycie wydatków tego funduszu .	255	45	—	*255*
		Suma dochodów .	300	—	—	*300*
		Uzasadnienie różnic.				
		Do poz. 1. Zwroty za nadpłacone kupony wynosiły w r. 1898 . . 47 zł. 25 ct. zaś za kupony od obligacyj będących w obiegu wypłacono . . . . . 6 „ 75 „ pozostał przeto czysty dochód 40 zł. 50 ct. *Do poz. 2.* Dochód odpowiadający dochodowi wykazanemu w poz. 1. *Należytość bierna* z końcem roku 1898 z tytułu niezrealizowania obligacyi na 100 zł. stanowi czysty stan bierny pożyczki kraj. z r. 1884. LW. 19.920/1899.				

X. Fundusz pożyczki krajowej z roku 1885.

Zamknięcie rachunku za rok 1898.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1898 zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	W porównaniu z kwotą prelimin. okazują się (dochody) (wydatki) — większe zł.
		Wydatki.				
I.	1	Umorzenie pożyczki przez losowanie obligacyj	300	—	—	*300*

Uzasadnienie różnicy.

Wydatek nieprelinowany, poniesiony z powodu zgłoszenia się restantów z obligacyami tej pożyczki wypowiedzianej w roku 1893.

Do poz. 1. Z emitowanych obligacyj na . . . . 354.800 zł.
spłacono po koniec roku 1898 . . . . 354.700 „
pozostało do spłacenia z końcem roku 1898 . . . . . 100 zł.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1898 zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	W porównaniu z kwotą prelimin. okazują się (dochody) (wydatki) — większe zł.
		Dochody.				
I.	1	Zwroty za nadpłacone kupony . . .	45	-	—	*45*
	2	Zwrot nadpłaconego c. k. Skarbowi Państwa 10% podatku dochodowego . . .	4	50	—	*4*
	3	Uposażenie z funduszu krajowego Rubr. XIV. na pokrycie niedoboru tegoż funduszu .	250	50	—	*251*
		Suma dochodów .	300		—	*300*

Uzasadnienie różnic.

Do poz. 1. Zwroty za nadpłacone kupony wynosiły w r. 1898 . . 54 zł.
zaś za kupony od obligacyj będących w obiegu wypłacono . . . 9 „
Pozostał przeto czysty dochód . . . 45 zł.

Do poz. 2. Dochód odpowiadający dochodowi w poz. 1.

Należytość bierna z końcem roku 1898 z tytułu niezrealizowania jednej obligacyi w kwocie 100 zł. stanowi czysty stan bierny funduszu pożyczki krajowej z r. 1885.

XI. Fundusz pożyczki krajowej z roku 1891.

Zamknięcie rachunku za rok 1898.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1898 zł.	Wydatki w roku 1898 ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się (wydatki) większe zł.
		Wydatki.				
I.	1	Umorzenie pożyczki przez wypowiedzenie .	54.900	—	—	*54.900*
		Koszta administracyjne.				
II.	2	Bankom za pośrednictwo w wypłacie kuponów i obligacyj 1‰ prowizyi . . .	19	02	—	*19*
	3	Druki, inseraty, porta i t. p.	5	70	—	*6*
		Suma wydatków .	54.924	72	—	*54.925*
		Uzasadnienie różnic.				
		Wydatki nie preliminowane poniesione z powodu zgłoszenia się restantów z obligacyami tej pożyczki wypowiedzianej w r. 1897:				
		Do poz. 1. Z emitowanych obligacyj na . . . . 1,500.000 zł. spłacono i z obiegu ściągnięto po koniec r. 1888 . 1,451.300 „ pozostaje do spłaty z końcem r. 1898 . . . 48.700 zł.				
		Do poz. 2. i 3. Wydatki odpowiadające rzeczywistej potrzebie.				
		Dochody				
I.	1	Zwroty za nadpłacone kupony	42	—	—	*42*
	2	Zwrot z c. k. Skarbu Państwa nadpłaconego 10% podatku dochodowego od kuponów .	4	20	—	*4*
	3	Zwroty mylnych wydatków c. k. urzędów podatkowych	10	-	—	*10*
II.	4	Uposażenie z funduszu krajowego Rubr. XIV. na pokrycie wydatków tegoż funduszu .	54.868	52	—	*54.869*
		Suma dochodów .	54.924	72	—	*54.925*

XI. Fundusz pożyczki krajowej z roku 1891.

Zamknięcie rachunku za rok 1898.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1898 zł.	Dochody w roku 1898 ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się (dochody) *większe* zł.

Uzasadnienie różnic.

Do poz. 1. Należytość bierna za będące w obiegu kupony wynosiła z końcem roku 1897 kwotę . . . 46 zł.
a bieżąca za rok 1898 . 1.400 „

razem . 1.446 zł.
zaś zwroty za nadpłacone kupony wynosiły . . 1.488 „

pozostał przeto czysty dochód . . . . . 42 zł.

Do poz. 2. Dochód odpowiadający poz. 1. dochodu.

Do poz. 3. Należytość czynna z tytułu zwrotu mylnych wydatków c. k. urzędów podatkowych wynosiła z końcem roku 1897 kwotę . . . . . . 34 zł.
zaś taka sama należytość za rok 1898 . . . . 56 „

razem . 90 zł.

na poczet tego wpłynęło . 54 zł. zalega zaś 36 zł.
ponieważ mylne wydatki c. k. urzędów podatkowych wynosiły w roku 1898 . 44 „

przeto pozostał czysto dochód . . . . . 10 zł.

Należytości z końcem roku 1898:

bierna z tytułu umorzenia pożyczki . . . . 48.700 zł.
czynna z tytułu zwrotu mylnie wypłaconych odsetek przez c. k. urzędy podatkowe . 36 „
z porównania okazuje się *czysty stan bierny* . . . 48.664 zł.

L. W. 16.254/1899.

XII. Fundusz pożyczki krajowej z roku 1893.

Zamknięcie rachunku za rok 1898.

Liczba budżetu: rubryki	Liczba budżetu: pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1898 zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona Rubr. XIV. poz. 205 zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — większe zł.
		Wydatki.				
		A. Rzeczywiste.				
	1	Umorzenie pożyczki przez losowanie obligacyj	233.550	—	227.550	+6.000
	2	Wypłata kuponów od obligacyj w obiegu będących	1,135.241	-	1,137.975	−2.734
	3	Koszta administracyjne, prowizye wypłacone Bankom za pośrednictwo i t. p. . .	3.826	31	3.000	+ 82
						+6.82
		Suma wydatków rzeczywistych	1,372.617	31	1,368.525	−2.73
						+4.09
		B. Przenośne.				
	4	Kwity tymczasowe wydane do zniszczenia 200 kor.	100	—		
	5	*a)* Obligacya wydana w zamian za osiągnięty kwit tymczasowy 200 kor. . . .	100	—		
		b) Obligacya przeznaczona do wymiany za kwit tymczasowy a zrealizowana z powodu wylosowania 2.000 kor.	1.000	—		
	6	Na zakupno książeczki Banku krajowego w zamian za wylosowaną obligacyę na 2.000 kor. z odsetkami	1.180	—		
	7	Zaliczki dane	846.112	12		
	8	Zaliczki zwrócone funduszowi krajowemu .	842.631	92		
	9	Lokacya kapitałów w Banku krajowym . .	834.576	68		
		Suma wydatków przenośnych . .	2,525.700	72		
		Do tego suma wyd. rzeczywistych .	1,372.617	31		
		Suma wszystkich wydatków . .	3,898.318	03		
		C. Zapas kasowy				
	10	z końcem roku 1898 w efektach 97.300 koron i 1.180 zł.	49.830	—		
		Razem zgodnie z sumą dochodów .	3,948.148	03		

Uzasadnienie różnic.

Do poz. 1. Wydatek *większy* z powodu spłaty dawniej wylosowanych obligacyj.

Z emitowanych obligacyj na 58,850.000 koron czyli	29,425.000 zł.
wylosowano zgodnie z planem umorzenia po koniec roku 1898 .	1,146.850 „
pozostaje więc z końcem r. 1898 56,556.300 kor. czyli . . .	28,278.150 zł.
Z wylosowanych obligacyj imiennej wartości na	1,146.850 zł.
zrealizowano po koniec roku 1898 obligacye na	1,074.600 „
nie przedłożono więc do wypłaty wylosowanych obligacyj im. wartości	72.250 zł.
a po doliczeniu do tej zaległości sumy obligów w latach następnych wylosować się mających	28,278.150 „
ogólna zaległość z końcem roku 1898 wynosi	28,350.400 zł.

XII. Fundusz pożyczki krajowej z roku 1893.

Zamknięcie rachunku za rok 1898.

Do poz. 2. Należytość za kupony w roku 1898 wynosiła:

a) zaległa z lat ubiegłych		73.997 zł.
b) bieżąca z dnia 1. maja i 1. listopada 1898		1,137.975 „
	razem	1,211.972 zł.
zwroty za nadpłacone kupony wynosiły		885 „
	zostało	1,211.087 zł.
W roku 1898 wypłacono		1,135.241 „
	pozostaje zaległość w kwocie	75.846 zł.

Do poz. 3 Wydatki te nie mogą być naprzód ściśle obliczone.

Do poz. 10. Zapas kasowy z końcem roku 1898 wykazany w sumie 49.830 zł. obejmuje:

a) nominalną wartość obligacyj definitywnych które wydane zostaną w zamian za osiągnięte kwity tymczasowe w sumie 5.300 kor. czyli 2.650 zł.

b) nominalną wartość obligacyj niższych seryj w sumie 92.000 koron czyli 46.000 zł. które puszczone będą w obieg dopiero po ściągnięciu i zniszczeniu obligacyj wyższych seryj opiewających na tę samą sumę.

c) książeczkę Banku kraj. na 1.180 zł., na którą ulokowano gotówkę za wylosowaną a przez właściciela odnośnego kwitu tymczasowego nie podniesioną obligacyę.

Liczba budżetu: rubryki	Liczba budżetu: pozycyi	Poszczególnienie	Dochody w roku 1898 zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody mniejsze — *większe* zł.
		Dochody.				
		A. Rzeczywiste.				
	1	Uposażenie z funduszu krajowego Rubr. XIV. poz 205 na pokrycie potrzeb	1,372.617	31	1,368.525	*+4.092*
		B. Przenośne.				
	2	Kwity tymczasowe z obiegu ściągnięte 200 kor.	100	—		
	3	Gotówka za wylosowaną obligacyę przeznaczoną do wymiany za kwit tymczasowy: kapitał 2.000 koron . . . 1.000 zł. odsetki . . . 180 „	1.180	—		
	4	Zakupiona książeczka Banku kraj. w zamian za zrealizowaną obligacyę wylosowaną na 2.000 koron z odsetkami	1.180	—		
	5	Zaliczki zwrócone	846.112	12		
	6	Zaliczki otrzymane z funduszu krajowego	842.631	92		
	7	Lokacya kapitałów w Banku krajowym	834.576	68		
		Suma dochodów przenośnych	2,525.780	72		
		Do tego suma doch. rzeczywistych	1,372.617	31		
		Suma wszystkich dochodów	3,898.398	03		
	8	**C. Zapas kasowy** z początkiem r. 1898 w efektach 99.500 kor. czyli	49.750	—		
		Razem zgodnie z sumą wydatków	3,948.148	03		

Uzasadnienie różnic.

Do poz. 1. Dochód *większy*, gdyż dotacyę pobrano w miarę rzeczywistej potrzeby.

Wykaz

należytości z końcem roku 1898.

Pozycya	Poszczególnienie	Pozostałe należytości czynne z lat ubiegłych zł.	czynne z roku bieżącego zł.	bierne z lat ubiegłych zł.	bierne z roku bieżącego zł.
	Dochody.				
1	Zapas kasowy w efektach kor. i zł. .	49.830	—	—	—
2	Zwroty mylnych zarachowań przez c. k. Urzędy podatkowe . . .	85	1.730	—	—
3	Nieściągnięte z obiegu kwity tymczasowe 7.300 kor.	3.650	—	—	—
	Suma stanu czynnego . .	53.565	1.730	—	—
			55.295		
	Wydatki.				
1	Obligacye w obiegu będące na 56,700.800 koron	—	—	28,350.400	—
2	Kupony zapadłe a nie zrealizowane .	—	—	—	75.846
3	Kwity tymczasowe do zniszczenia przeznaczone 7.300 kor. . . .	—	—	3.650	—
4	Obligacye nie podniesione i do wymiany przeznaczone 97 300 kor. . .	—	—	48.650	—
5	Książeczka Banku kraj. w zamian za wylosowaną obligacyę . . .	—	—	—	1.180
	Suma stanu biernego . .	—	—	28.402.700	77.026
					28,479.726
	w porównaniu ze sumą stanu czynnego		—	—	55.295
	okazuje się **czysty stan bierny** . .	—	—	—	28,424.431

LW. 25.935/1899.

XIV — XVII.

Fundusze samoistne niedotowane.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok

1 8 9 8.

XIV. Fundusz kultury krajowej.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1898 zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wynikłości mniejsze większe zł.
		Wydatki.				
I.	1	Zasiłek dla wyższej szkoły rolniczej w Dublanach	3.767	21	4.160	393
		Suma wydatków .	3.767	21	4.160	393
		Uzasadnienie różnic.				
		Do Rubr. I. poz. 1. Wydatek mniejszy z powodu zmniejszenia się dochodów z kar w ciągu roku.				
		Dochody.				
I.	1	Odsetki od 4% listów zastawnych Banku krajowego	1.772	—	1.775	3
II.	2	Kary za przestępstwa polne i leśne . . .	1.995	21	2.400	405
		Suma dochodów .	3.767	21	4.175	408
		Uzasadnienie różnic.				
		Do Rubr. I. poz. 1. Dochód mniejszy, ponieważ preliminowane odsetki z książeczki wkładkowej Banku krajowego, pozostały na tejże książeczce.				
		„ „ *II. poz. 2. Dochód mniejszy,* zależny od ilości kar w ciągu roku.				

Stan majątku obrotowego z końcem roku 1898.

	Szczegół zł.	ct.	Ogół zł.	ct.
Stan czynny:				
Należytości czynne: *a)* z lat dawnych	2.501	24		
b) z roku bieżącego	785	24	3.286	48
Stan bierny	—	—	—	—
Czysty stan czynny . .	—	—	3.286	48

LW. 16.329/99.

XV. Fundusz stanowy sierociński.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1898 zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wynikłości mniejsze *większe* zł.
		Wydatki.				
I.		**Utrzymanie sierót.**				
	1	Siedm miejsc w Zakładzie św. Antoniego we Lwowie	840	—	840	—
	2	Cztery miejsca w szkole ogrodniczej zjednoczonego galic. Towarzystwa dla ogrodnictwa i pszczelnictwa we Lwowie: należytość zaległa z r. 1897 . 63 zł. „ bieżąca . . . 189 „	252	—	252	—
	3	Cztery miejsca w zakładzie św. Józefa w Krakowie	480	—	480	—
		Suma rubryki I. .	1.572	—	1.572	—
II.	4	**Rozmaite**	7	02	5	*2*
		Suma wydatków .	1.579	02	1.577	*2*
—	—	**Nadwyżka dochodów** przeniesiona do majątku zarodowego	292	34	233	*59*
		Razem . . .	1.871	36	1.810	*61*
—	—	**Zapas** z końcem roku 1898	—	—	—	—
		Zgodnie ze sumą dochodów .	1.871	36	1.810	+*61*

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. I. poz. 2. Wykazaną w tej pozycyi należytość zaległą z r. 1897 w kwocie 63 zł. pokryto pozostałością kasową, którą na ten cel w r. 1897 zarezerwowano i do rachunku r. 1898 przeniesiono. Pozostaje więc wydatek w kwocie 189 zł., w porównaniu z kwotą preliminowaną *mniejszy* o 63 zł., ponieważ dwa miejsca, opróżnione od 1. listopada 1898, nie zostały w tej szkole obsadzone.

Do rubr. II. poz. 4. Wydatek większy o 2 zł. z powodu większych kosztów ogłoszenia konkursu na stypendya dla uczniów szkoły ogrodniczej we Lwowie.

Do rubr. „Nadwyżka dochodów“. Z powodów podanych w uzasadnieniu do rubr. I. poz. 2. okazała się *większa* nadwyżka dochodów o 63 zł., która po uwzględnieniu różnic w rubr. II. wyd. i rubr. I. doch. redukuje się do kwoty 59 zł., o którą też kwotę ogólny wynik *korzystniejszy* jest od budżetu.

XV. Fundusz stanowy sierociński.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1898 zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wynikłości mniejsze większe zł.
		Dochody.				
I.		**Odsetki.**				
	1	4½% od listów zastawnych Banku krajowego	139	50	144	4
	2	4% od listów zast. Banku kraj. 504 zł. — ct. od tego odsetki bierne . 3 „ 54 „	500	46	482	*18*
	3	4% od listów zastawnych galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego . 1.040 zł. — ct. od tego podatek rentowy . 15 „ 60 „	1.024	40	1.040	16
	4	4% od obligacyj pożyczki krajowej z r. 1893	60	—	60	—
	5	4% od obligacyj galic. fund. propinacyjnego .	44	—	44	—
	6	4% od obligacyj kolejowych Banku krajowego	40		40	—
	7	4% od książeczki Banku krajowego . .	—	—	—	—
		Suma rubryki I. .	1.808	36	1.810	20 / *18*
II.	8	**Rozmaite**	—	—	—	—
		Suma dochodów .	1.808	36	1.810	20 / *18*
—	—	**Zapas** z początkiem roku 1898	63	—	—	*63*
		Razem . . .	1.871	36	1.810	20 / *81*
						+ 61

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. I. Wskutek przykupna efektów za nadwyżkę dochodów z r. 1897 dochód z odsetek większy był od preliminowanego; natomiast jednak zapłacono niepreliminowany podatek rentowy od listów Towarzystwa kred. ziemskiego, co spowodowało w ogólnym rezultacie *mniejszy dochód* w tej rubryce o nieznaczną kwotę 2 zł.

Stan majątku z końcem roku 1898.

Stan czynny . . . . — zł. — ct.

Stan bierny . . . . — „ — „

LW. 15.682/1899.

XVI. Fundusz Aleksandra hr. Stadnickiego.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1898 zł.	Wynikłości w roku 1898 ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wynikłości mniejsze *większe* zł.
		Wydatki.				
I.	1	Płaca Dra Antoniego Prohaski za czynności około wydawnictwa „Aktów grodzkich i ziemskich“ archiwum bernardyńskiego . .	800	—	800	—
II.	2	30% rabat księgarski za sprzedaż aktów grodzkich i ziemskich	12	99	30	17
III.	3	Koszta druku i oprawy aktów grodzkich i ziemskich	22	50	156	133
IV.	4	Rozmaite: Zwrot funduszowi krajowemu reszty zaliczki, pobranej w r. 1894 na pokrycie niedoboru	112	49½	71	*41*
		Suma wszystkich wydatków .	947	98½	1.057	150 *41*
		Zapas z końcem r. 1898 .	52	74½	—	109 *53*
		Razem zgodnie ze sumą dochodów .	1.000	73	1.057	109 *53*
						—56

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. II. Wydatek mniejszy stosownie do ilości sprzedanych egzemplarzy.

„ „ *III. Wydatek mniejszy*, ponieważ w tym roku nic nie drukowano, wykazane zaś koszta poniesiono tylko na oprawę aktów.

„ „ *IV. Wydatek większy.* Korzystniejsze wyniki rachunku za r. 1898 zezwoliły na umorzenie całej reszty długu, zaciągniętego z funduszu krajowego, a nadto pozostał jeszcze zapas gotówką w kwocie 52 zł. 74½ ct., którą z opuszczeniem ½ ct. ulokowano w r. 1899 na książeczkę wkładkową Banku krajowego.

XVI. Fundusz Aleksandra hr. Stadnickiego.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1898 zł.	Wynikłości w roku 1898 tc.	Kwota budżetem uchwalona zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wynikłości mniejsze *większe* zł.
		Dochody.				
I.	1	Sprzedaż „Aktów grodzkich i ziemskich" .	43	30	100	57
II.		Odsetki:				
	2	4% od oblig. pożyczki kraj. z r. 1893 474 zł. - ct.				
	3	4½% od listów zast. Banku kraj. 31 „ 50 „				
	4	4% od listów zast. Banku kraj. . 432 „ — „				
	5	4% od obligacyj pożyczki miasta Lwowa . . . . . 20 „ 33 „				
		Razem . 957 zł. 83 ct.				
		od tego podatek rentowy — „ 40 „				
		Czysty dochód . .	957	43	957	*1*
		Suma dochodów budżetem objętych .	1.000	73	1.057	57 *1*
		Zapas początkowy r. 1898 .	—	—	—	—
		Razem zgodnie ze sumą wydatków .	1.000	73	1.057	57 *1*
						–56

Uzasadnienie różnicy.

Do rubr. I. Dochód mniejszy, spowodawany sprzedażą mniejszej ilości egzemplarzy aktów grodzkich i ziemskich.

Wydatki (bez zapasu kasowego) *mniejsze* od budżetu o . .	109 zł.
Dochody *mniejsze* od budżetu o	56 „
Z porównania wynik *korzystniejszy* o . .	53 zł.

Stan majątku z końcem roku 1898.

Stan czynny.

Zapas kasowy w gotówce	52 zł. 74½ ct.
Stan bierny	— „ — „
Czysty stan czynny . .	52 zł. 74½ ct.

LW. 24.069/1899.

XVII. Fundusz pożyczki krajowej z r. 1873.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1898 zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wynikłości mniejsze — większe + zł.
		Wydatki.				
I.	1	Umorzenie pożyczki przez losowanie obligacyj	47.000	—	41.800	+*5.200*
II.	2	Wypłata kuponów od oblig. w obiegu będących	9.006	—	7.980	+*1.026*
		Koszta administracyjne.				
III.	3	C. k. Skarbowi państwa 10% podatek dochodowy od kuponów	900	60	798	+*103*
	4	Temuż należytość stemplowa	72	02	73	—1
	5	Bankom za pośrednictwo w wypłacie kuponów i obligacyj 1/4% prowizyi . . .	20	61	28	—7
	6	Druki, inseraty, porta itp.	56	36	47	+*9*
		Suma wydatków .	57.055	59	50.726	—8 +*6.338* +*6.330*

Uzasadnienie różnic.

Do poz. 1. Wydatek większy z powodu zrealizowania obligacyj dawniej wylosowanych.
Z emitowanych obligacyi na . 1,600.000 zł.
wylosowano zgodnie z planem umorzenia od r. 1874 do końca roku 1898 . . 561.300 zł.
spłacono i ściągnięto z obiegu:
a) od r. 1874 do 1898 567.900 zł.
b) fundusz pożyczki kraj. z r. 1883 wykupił z obiegu . 772.000 „
c) własne obligacye przedziurawione . 154.800 „ 1,494.700 „
pozostaje do spłacenia z końcem roku 1898 . . . 105.300 zł.

Do poz. 2. i 3. Wydatek większy z powodu spłacenia zaległych kuponów z lat ubiegłych

Do poz. 5. i 6. Wydatek mniejszy względnie większy, odpowiednio do rzeczywistej potrzeby.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1898 zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	W porównaniu z kwotą prelim. zł.
		Dochody.				
I.	1	Zwrot kapitałów wypożyczonych Wydz. pow.	—	—		
II.	2	6% odsetki od kapitałów wypożyczonych Wydziałom powiatowym	—	—	1.200	—1.200
	3	10% i 6% odsetki od Wydziałów powiatowych za niedotrzymanie terminów . . .	—	—		
	4	Uposażenie z funduszu krajowego (Rubr. XIV. poz. 202) na pokrycie niedoboru . .	57.055	59	49.526	+*7.530*
		Suma dochodów . .	57.055	59	50.726	—1.200 +*7.530* +*6.330*

XVII. Fundusz pożyczki krajowej z r. 1873.

Uzasadnienie różnic.

Do poz. 1—3. Na poczet zaległości z lat ubiegłych nie wpłynęło nic, a to z tego powodu, że wedle uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 30. stycznia 1897 LW. 7.703/97 zaległości te mają być spłacone najdalej do dnia 31. grudnia 1899 i dlatego w roku 1898 nie mogły być ściągane.

„ „ *4.* Dochód *większy* wedle potrzeby wykazanej przy poz. 1—6 wydatków. Suma udzielonych pożyczek wynosiła w kapitale 1.340 zł. 05 ct., w odsetkach anuitetowych 1 443 zł. 87 ct., w odsetkach zwłoki 416 zł. 10 ct, na to nie ściągnięto nic w r. 1898, pozostaje tedy do ściągnięcia z końcem r. 1898 ta sama zaległość.

Wykaz

należytości z końcem roku 1898.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Należytości czynne z lat ubiegłych zł.	ct.	Należytości czynne z roku bieżącego zł.	ct.	Należytości bierne z lat ubiegłych zł.	ct.	Należytości bierne z roku bieżącego zł.	ct.
		Dochody.								
I.	1	Zwrot kapitałów wypożycz. Wydziałom powiatowym	1.340	05						
II.	2	Odsetki od kapitałów wypoż. Wydz. pow.	1.443	87						
	3	Odsetki od tychże za zwłokę	416	10						
		Wydatki.								
I.	1	Umorzenie pożyczki przez losowanie . .					105.300	—		
II.	2	Wypłata kuponów . .							396	—
		Razem . .	3.200	02	—	—	105.300	—	396	
			3.200 zł. 02 ct				105.696 zł.			
		Z porównania należytości czynnych z biernemi okazuje się **czysty stan bierny** . .							102.495	98

LW. 16.258/99.

XVII. Fundusz podrzutków w Krakowie. **Wydatki.**

Zamknięcie rachunku za rok 1898.

Liczba budżetu: rubryki	Liczba budżetu: pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	W porównaniu z kwotą prelimi-nowaną okazują się wydatki mniejsze *większe* zł.
		Wydatki.				
I.		**Płace urzędników.**				
	1	Funkcyonaryusze szpitalni za czynności przy tym funduszu	50	—	50	—
II.		**Potrzeby kancelaryjne.**				
	2	Druki, potrzeby do pisania i inne . . .	20	—	20	—
III.		**Remuneracye.**				
	3	Za stręczenie żywicielek i pieluszkowe . .	—	—	10	10
	4	Za gorliwe pielęgnowanie dzieci . . .	23	—	10	*13*
IV		**Koszta utrzymania podrzutków.**				
	5	Za utrzymanie dzieci przyjętych na mocy ustawy z d. 10. maja 1873 (Art. V.) w miarę własnych funduszów	1.099	07	1.606	507
V.	6	**Koszta leczenia dzieci** . .	—	—	10	10
VI.		**Zapomogi dla położnic.**				
	7	Dla położnic opuszczających z dziećmi bezpłatny oddział położnic	3.150	—	3.500	350
VII.		**Rozmaite.**				
	8	Koszta pogrzebowe, podróży i inne . .	39	48	40	—
		Suma wydatków .	4.381	55	5.246	*13* / 877
						— 864
—	9	Do tego: Nadwyżka dochodów oddana do majątku zarodowego tego funduszu	538	04	—	+ *538*
		Ogólna suma wydatków . .	4.919	59	5.246	— 326

Do poz. 3 i 6. Nie zachodziła potrzeba żadnego wydatku z dotyczących tytułów.
„ „ *4. Wydatek większy* z powodu większej ilości żywicielek, które zasłużyły na odszczególnienie
„ „ *5. Wydatek mniejszy* odpowiedni ilości zgłoszonych podrzutków.
„ „ *7. Wydatek mniejszy* stosownie do ilości położnic, które się poddały klinicznemu traktowaniu.
„ „ *9. Wydatek niepreliminowany* z powodu korzystnego wyniku porównując wydatki z dochodami.

Dochody.

XVII. Fundusz podrzutków w Krakowie.
Zamknięcie rachunku za rok 1898.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1898. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wydatki mniejsze *większe* zł.
		Dochody.				
I.		**Odsetki od efektów, kapitałów i fundacyj.**				
	1	Od efektów	1.075	15	1.052	*23*
	2	$4^1/_2$% odsetki od reszty kapitału 13.966 zł. 90 ct. wypożyczonego funduszowi krajowemu .	612	37	612	*1*
	3	5% odsetki od kapitału fundacyjnego Tarły .	82	07	82	—
		Suma dochodów .	1.769	59	1.746	+ *24*
		Do tego:				
—	4	Dotacya z funduszu krajowego na zapomogi dla położnic	3.150	—	3.500	— 350
		Ogólna suma dochodów .	4.919	59	5.246	— 326

Do poz. 1. Dochód większy wskutek przykupna efektów za nadwyżkę dochodów z r. 1897.
„ „ *4. Dochód mniejszy* odpowiedni mniejszemu wydatkowi pod poz. 7.

LW. 18.240|1899.

XIX. Fundusz pożyczkowy na drogi powiatowe i gminne.

Zamknięcie rachunku za rok 1898.

Pozycya	Poszczególnienie	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1898	
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
	Dochody.						
	a) Rzeczywiste.						
1	Dotacya z funduszu krajowego, jednorazowa (uchwała Wysokiego Sejmu z 17. lutego 1898 r.)	20.000	—	20.000	—	—	—
2	Zwroty pożyczek udzielonych Wydziałom powiatowym: należytość z roku 1897 275.214·53; „ „ 1898 33.200·—	308.414	53	44.194	53	264.220	—
3	Odsetki 6% od Wydziałów powiatowych za niedotrzymanie terminów płatności rat: należytość z roku 1897 28.90; „ „ 1898 502.30	531	20	505	70	25	50
4	Odsetki 3% z lokacyi kapitału w funduszu krajowym na rachunku bieżącym .	1.186	96	1.186	96	—	—
	Suma dochodów rzeczywistych	330.132	69	65.887	19	264.245	50
	b) Przenośne.						
5	Lokacya na 3% rachunku bieżącym w funduszu krajowym: za rok 1897 . . . . . 29.458·49; „ „ 1898 . . . . . 68.087·19	97.545	68	33.200	—	64.345	68
	Suma wszystich dochodów . .	427.678	37	99.087	19	328.591	18
	do tego:						
	Zapas w gotówce z początkiem r. 1898 .			2.200	—		
	Razem .			101.287	19		
	Wydatki.						
	a) Rzeczywiste.						
1	Pożyczki bezprocentowe udzielone Wydziałom powiatowym: 1. w Borszczowie . . . . . 5.000 zł.; 2. „ Brzesku . . . . . . 5.000 „; 3. „ Brzeżanach . . . . . 3.000 „; 4. „ Kałuszu . . . . . . 800 „; 5. „ Kamionce str. . . . . 3.000 „; 6. „ Krośnie . . . . . . 1.000 „; 7. „ Lwowie . . . . . . 5.000 „; 8. „ Łańcucie . . . . . 7.500 „; 9. „ Mielcu . . . . . . 2.000 „; 10. „ Ropczycah . . . . . 900 „	33.200	—	33.200	—	—	—
	Suma wydatków rzeczywistych	33.200	—	33.200	—	—	—
	b) Przenośne.						
2	Lokacya kapitału na 3% rachunku bieżącym w funduszu krajowym . . .	68.087	19	68.087	19	—	—
	Suma wszystkich wydatków	101.287	19	101.287	19	—	—
	do tego:						
	Zapas w gotówce z końcem roku 1898 .			—	—		
	Razem .			101.287	19		

XIX. Fundusz pożyczkowy na drogi powiatowe i gminne.

Zamknięcie rachunku za rok 1898.

Stan majątku z końcem roku 1898.

Stan czynny.

		Szczegół	Ogół
1. Należytości czynne:			
a) Zwroty pożyczek udzielonych Wydziałom powiatowym:			
α) z lat poprzednich	231.180 zł.		
β) z roku bieżącego	33.040 „	264.220 zł.	
b) Odsetki zwłoki od Wydziałów powiatowych z roku bieżącego		25 „ 50 ct.	
c) Na lokacyi w funduszu krajowym na 3% rachunku bieżącym		64.345 „ 68 „	328.591 zł. 18 ct.
2. Zapas kasowy w gotówce w kasie krajowej			— „ — „
Suma stanu czynnego .			328.591 zł. 18 ct.
Stan bierny			— „ — „
Czysty stan czynny			328.591 zł. 18 ct.
W porównaniu z takimże stanem z końcem 1897 . . .			306.901 „ 92 „
okazuje się **przyrost** majątku o			21.689 zł. 26 ct.

L. W. 10.496/1899.

LW. 15.681/99.

XIX—XL.

Fundusze krajowych przedsiębiorstw melioracyjnych.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok

1898.

Z I. Związkowej drukarni we Lwowie, ulica Lindego l. 4.

XIX. Fundusz regulacyi rzeki Gniłej Lipy.

Zamknięcie rachunku za rok 1898.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898. ct.
		A) Fundusz regulacyjny.						
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datek z funduszu krajowego . .	—		—	—	—	—
	2	Datek z państwowego funduszu melioracyjnego	—	—	–	—	—	—
	3	Datki konkurencyjne	3.105	83	—	—	3.105	83
	4	Odsetki od kapitałów lokowanych .	346	40	346	40	—	—
	5	Rozmaite	6	13	6	13	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	3.458	36	352	53	3.105	83
		b) **Przenośne.**						
	6	Zwrot pożyczek udzielonych spółce wodnej	2.500	—	—	—	2.500	—
		Suma wszystkich dochodów .	5.958	36	352	53	5.605	83
		Zapas kasowy z początkiem roku 1898	—	—	11.688	31	—	—
		Razem .	—	—	12.040	84	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.	1—3	Wykupno młynów	127	48	—	—	127	48
II.	4—7	Wykupno gruntów	26	57	26	57	—	—
III.	8—15	Roboty ziemne	101	70	101	70	—	—
IV.	16-22	Mosty	—	—	—	—	—	—
V.		Konserwacya w czasie budowy:						
	26	Obsiew szkarp	2	50	2	50	—	—
	27	Czyszczenie łożyska i naprawa szkarp	100	01	100	01	—	—
	28	Straż rzeczna	371	—	371	—	—	—
		Suma rubryki V. .	473	51	473	51	—	—
VI.	29-34	Koszta zarządu	54	19	54	19	—	—
VII.	35	Nieprzewidziane	3	35	3	35	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	786	80	659	32	127	48
		b) **Przenośne** . . .	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	786	80	659	32	127	48
		Zapas z końcem roku 1898: *a)* w gotówce . . . . 11.240·09 *b)* w remanencie materyałów, narzędzi i sprzętów 141·43	—	—	11.381	52	—	—
		Razem .	—	—	12.040	84	—	—

XIX. Fundusz regulacyi rzeki Gniłej Lipy.

Zamknięcie rachunku za rok 1898.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898. ct.
		B) Fundusz konserwacyjny.						
		DOCHODY.						
	1	Za sprzedaną trawę ze szkarp . .	685	05	685	05	—	—
	2	Odsetki od lokowanej gotówki . .	114	57	114	57	—	—
		Suma dochodów .	799	62	799	62	—	—
		Zapas kasowy z początkiem roku 1898	—	—	3.819	08	—	—
		Razem .	—	—	4.618	70	—	—
		WYDATKI.						
		Zapas kasowy z końcem roku 1898 .	—	—	4.618	70	—	—

Stan funduszów z końcem roku 1898.

A) Fundusz regulacyjny.

Stan czynny.

a) Zapasy: 1. w gotówce . . . . . . 11.240 zł. 09 ct.
2. w remanencie materyałów, narzędzi i sprzętów . . . . 141 „ 43 „
b) Należytości czynne: 1 zaległe datki konkurencyjne spółki wodnej . 3.105 „ 83 „
2. Zwrot udzielonej pożyczki . . . . . 2.500 „ — „

Suma stanu czynnego . . . 16.987 zł. 35 ct.

Stan bierny.

Należytości bierne: C. k. Sąd powiatowy, koszta komisyjne z powodu oszacowania młyna w Brzuchowicach . . 127 „ 48 „

Czysty stan czynny . 16.859 zł. 87 ct.

B) Fundusz konserwacyjny.

Stan czynny.

Zapas kasowy w gotówce . . . . 4.618 zł. 70 ct.
Stan bierny . . . . — „ — „

Czysty stan czynny . . 4.618 zł. 70 ct.

UWAGA. Zapasy w gotówce ulokowano łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na 3% rachunek bieżący w Banku krajowym.

L.W. 25.376/99.

XX. Fundusz regulacyi potoku Kisieliny.

Zamknięcie rachunku za rok 1898.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898. ct.
		A) Fundusz regulacyjny.						
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datek z funduszu krajowego . .	14.848	—	14.848	—	—	—
	2	„ z państwowego funduszu melioracyjnego	22.272	—	22.272	—	—	—
	3	Datki konkurencyjne (zaległe) . .	11 733	98	—	—	11.733	98
	4	Rozmaite	6	88	6	88	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	48.860	86	37.126	88	11.733	98
		b) **Przenośne.**						
	1	Zaliczki pobrane na pokrycie niedoboru	25.108	41½	25.108	41½	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	73.969	27½	62.235	29½	11.733	98
		Zapas kasowy z początkiem roku 1898	—	—	2.004	64	—	—
		Razem .	—	—	64.239	93½	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.		Roboty ziemne:						
	1	Trasowanie i profilowanie . . .	294	15	294	15	—	—
	2	Przygotowanie terenu . . .	175	57	175	57	—	—
	3	Wykop z łożysk potoków i rowów z odwozem na wały	578	22	578	22	—	—
	4	Wykop z łożysk potoków i rowów z odwozem na odkład	149	60	149	60	—	—
	5	Wykop z rezerw z odwozem na wał	8.988	05	8 988	05	—	—
	6	Wykonanie nasypu wałów . . .	973	57	973	57	—	—
	7	Sprzęty i narzędzia do robót ziemnych	1.145	31	1.145	31	—	—
	8	Dozór robót ziemnych . . .	492	70	492	70	—	—
		Suma rubryki I. .	12.797	17	12.797	17	—	—
II.		Budowa objektów:						
	9	Roboty ciesielskie	3.671	68	3.671	68	—	—
	10	„ murarskie	1.910	94	1.910	94	—	—
	11	„ kowalskie	672	13	672	13	—	—
	12	„ ziemne w objektach . .	291	22	291	22	—	—
	13	Pompowanie wody	36	90	36	90	—	—
	14	Roboty dodatkowe	29	86	29	86	—	—
		Suma rubryki II. .	6 612	73	6.612	73	—	—
		Do przeniesienia . .	19.409	90	19.409	90	—	—

XX. Fundusz regulacyi potoku Kisieliny.

Zamknięcie rachunku za rok 1898.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1898.	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
		Z przeniesienia . .	19.409	90	19.409	90	—	—
III.		Roboty dodatkowe:						
	15	Obsiew wałów	225	80	225	80	—	—
	16	„ szkarp rzeki	—	—	—	—	—	—
	17	Ubezpieczenie darniną . . .	—	—	—	—	—	—
	18	„ faszynowe . . .	201	77	201	77	—	—
		Suma rubryki III. .	427	57	427	57	—	—
IV.		Wykupno gruntów i odszkodowania:						
	19	Wykupno gruntów	5.110	50	5.110	50	—	—
	20	Odszkodowania	2.452	28	2.452	28	—	—
	21	Koszta komisyjne i zawarcie kontraktów	227	49	227	49		—
	22	„ intabulacyjne	21	46	21	46	—	—
		Suma rubryki IV. .	7.811	73	7.811	73	—	—
V.		Konserwacya:						
	23	Utrzymanie rzeki	180	89	180	89	—	—
	24	„ rowów	31	92	31	92	—	—
	25	„ wałów	5	92	5	92	—	—
	26	„ budowli wodnych . .	121	14	121	14	—	—
	27	Straż rzeczna i wałowa . . .	541	—	541	—	—	—
		Suma rubryki V. .	880	87	880	87	—	—
VI.		Zarząd:						
	28	Najem lokalu kancelaryjnego . .	96	—	96	—	—	—
	29	Potrzeby kancelaryjne . . .	131	45	131	45	—	—
	30	Przybory geodetyczne . . .	96	08	96	08	—	—
	31	Dyety i koszta podróży delegata .	25	32	25	32	—	—
	32	Koszta technicznego dozoru budowy	2.524	74	2.524	74	—	—
	33	Wynagrodzenie płatnika . . .	200	—	200	—	—	—
	34	Inne drobne	47	60	47	60	—	—
		Suma rubryki VI. .	3.121	19	3.121	19	—	—
VII.		Rozmaite:						
	35	Budowa ramp	235	71	235	71	—	—
	36	„ brodów	—	—	—	—	—	—
	37	Wykop odpływów szluz i przepustów	25	36	25	36	—	—
	38	Regulacya ujść dopływów . . .	—	—	—	—	—	—
	39	Objekty dodatkowe	534	61	534	61	—	—
	40	Ubezpieczenie robotników od wypadków	—	-	—	—	—	—
	41	Zwrot kosztów sporządzenia projektu	—	—	—	—	—	—
	42	Inne nieprzewidziane	4	23	4	23	—	—
		Suma rubryki VII. .	799	91	799	91	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	32.451	17	32.451	17	—	—
		Do przeniesienia . .	32.451	17	32.451	17	—	—

XX. Fundusz regulacyi potoku Kisieliny.

Zamknięcie rachunku za rok 1898.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898. ct.
		Z przeniesienia . .	32.451	17	32.451	17	—	—
		b) **Przenośne.**						
		Zwrot zaliczek udzielonych na pokrycie niedoboru	55.934	07	30.825	65½	25.108	41½
		Suma wszystkich wydatków .	88.385	24	63.276	82½	25.108	41½
		Zapas z końcem roku 1898 w remanentach materyałów, narzędzi i sprzętów	—	—	963	11	—	—
		Razem .	—	—	64.239	93½	—	—
		B) Fundusz konserwacyjny.						
		DOCHODY.						
	1	Za sprzedaną trawę	85	20	85	20	—	—
	2	Odszkodowania	15	55	15	55	—	—
	3	3% odsetki od lokowanej gotówki .	16	95	16	95	—	—
		Suma dochodów .	117	70	117	70	—	—
		Zapas z początkiem roku 1898 . .	—		565	12	—	—
		Razem .	—	—	682	82	—	—
		WYDATKI.						
	1	Koszta podróży z powodu licytacyi trawy	11	88	11	88	—	—
		Suma wydatków .	11	88	11	88	—	—
		Zapas kasowy z końcem roku 1898 .	—	—	670	94	—	—
		Razem .	—	—	682	82	—	—

Stan funduszów z końcem roku 1898.

A) Fundusz regulacyjny.

Stan czynny.

a) Zapas kasowy: 1. w gotówce . . . . . — zł. — ct.
2. w remanencie materyałów, narzędzi i sprzętów . . 963 „ 11 „
b) Należytości czynne: Zaległe datki konkurencyjne 11.733 „ 98 „
Suma stanu czynnego . . 12.697 zł. 09 ct.

Stan bierny.

Należytości bierne: Zwrot pobranych zaliczek . . . . . 25.108 „ 41½ „
Czysty stan bierny . . 12.411 zł. 32½ ct.

B) Fundusz konserwacyjny.

Stan czynny.

Zapas kasowy w gotówce . . . . 670 zł. 94 ct.
Stan bierny . . . . — „ — „
Czysty stan czynny . . 670 zł. 94 ct.

Uwaga. Zapas kasowy w gotówce funduszu konserwacyjnego ulokowano łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na 3% rachunek bieżący w Banku krajowym.
L. W. 31.637/1899.

XXI. Fundusz regulacyi rzeki Łęgu.

Zamknięcie rachunku za rok 1898.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1898.	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
		A) Fundusz regulacyjny.						
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datek z funduszu krajowego . .	—	—	—	—	—	—
	2	„ z państwowego funduszu melioracyjnego	—	33	—	33	—	—
	3	Datki konkurencyjne	16.200	—	5.696	67	10.503	33
	4	Odsetki od kapitałów lokowanych .	472	44	472	44	—	—
	5	Rozmaite	33	18	33	18	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	16.705	95	6.202	62	10.503	33
		b) **Przenośne.**						
	1	Depozyta	109	56	109	56	—	—
	2	Zaliczka na pokrycie niedoboru . .	3.998	25	3.998	25	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	20 813	76	10.310	43	10.503	33
		Zapas z początkiem roku 1898 . .	—	—	29.330	49	—	—
		Razem .	—	—	39.640	92	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
		Fundusz A.						
I.		Roboty ziemne:						
	1	Trasowanie i profilowanie . . .	—	—	—	—	—	—
	2	Wykop z łożyska z odwozem na brzeg	1.037	26	1.037	26	—	—
	3	Planowanie	—	—	—	—	—	—
	4	Materyały i narzędzia . . .	114	83	114	83	—	—
	5	Dozór	164	41	164	41	—	—
		Suma rubryki I. .	1.316	50	1.316	50	—	—
II.		Budowle regulacyjne:						
	6	Materyały: *a)* faszyny *b)* paliki .	17.504	48	17.504	48	—	—
	7	Robocizna	5.682	68	5.682	68	—	—
	8	Zasadzanie odsypisk	379	08	379	08	—	—
	9	Narzędzia	84	76	84	76	—	—
	10	Dozór (tamiarze)	2.133	78	2.133	78	—	—
		Suma rubryki II. .	25.784	78	25.784	78	—	—
III.		Konserwacya:						
	11	Pogłębianie łożyska i rowów odpływowych	192	91	192	91	—	—
	12	Naprawa uszkodzonych budowli regulacyjnych	637	15	637	15	—	—
	13	Naprawa szkarp, łożyska i wałów .	173	37	173	37	—	—
	14	Straż rzeczna	463	63	463	63	—	—
		Suma rubryki III. .	1.467	06	1.467	06	—	—
		Do przeniesienia . .	28.568	34	28.568	34	—	—

XXI. Fundusz regulacyi rzeki Łęgu.

Zamknięcie rachunku za rok 1898.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898. ct.
		Z przeniesienia . .	28.568	34	28.568	34	—	—
IV.		Koszta zarządu:						
	15	Najem lokalu	18	57	18	57	—	—
	16	Sprzęty i potrzeby kancelaryjne .	116	41	116	41	—	—
	17	Przyrządy geodetyczne . . .	—	50	—	50	—	—
	18	Dyety i koszta podróży delegata .	59	79	59	79	—	—
	19	Kierownik budowy, płaca, dodatek budowlany i koszta podróży . .	2.654	63	2.654	63	—	—
	20	Wynagrodzenie płatnika . . .	240	—	240	—	—	—
	21	Inne drobne	9	54	9	54	—	—
		Suma rubryki IV. .	3.099	44	3.099	44	—	—
V.		Rozmaite i nieprzewidziane:						
	22	Odszkodowania za grunta . . .	339	72	339	72	—	—
	23	Objekty dodatkowe	823	89	823	89	—	—
	24	Nieprzewidziane budowle regulacyjne	570	66	570	66	—	—
	25	Zdjęcia uzupełniające	67	44	67	44	—	—
	26	Inne	146	45	146	45	—	—
		Suma rubryki V. .	1.948	16	1.948	16	—	—
		Suma Funduszu A. .	33.615	94	33.615	94	—	—
		Fundusz B.						
I.	1—5	Roboty ziemne	—	—	—	—	—	—
II.		Budowle regulacyjne:						
	6	Materyały: *a)* faszyny *b)* paliki .	513	—	513	—	—	—
	7	Robocizna	188	63	188	63	—	—
	8	Zasadzanie odsypisk	399	04	399	04	—	—
	9	Narzędzia	11	31	11	31	—	—
	10	Dozór (tamiarze)	45	—	45	—	—	—
		Suma rubryki II. .	1.156	98	1.156	98	—	—
III.		Konserwacya:						
	11	Pogłębianie łożyska i rowów odpływowych	—	—	—	—	—	—
	12	Naprawa uszkodzonych budowli regulacyjnych	492	27	492	27	—	—
	13	Naprawa szkarp, łożyska i wałów .	—	—	—	—	—	—
	14	Straż rzeczna	213	87	213	87	—	—
		Suma rubryki III. .	706	14	706	14	—	—
		Do przeniesienia . .	1.863	12	1.863	12	—	—

XXI. Fundusz regulacyi rzeki Łęgu.

Zamknięcie rachunku za rok 1898.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898. ct.
		Z przeniesienia . .	1.863	12	1.863	12	—	—
IV.	15-21	Koszta zarządu	—	—	—	—	—	—
V.	22-26	Rozmaite i nieprzewidziane . .	611	01	611	01	—	—
		Suma Funduszu B. .	2.474	13	2.474	13	—	—
V.	27	Kanał sokolnicki	2.382	30	2.382	30	—	—
		Suma Funduszu A. .	33.615	94	33.615	94	—	—
		Suma Funduszu B. .	2.474	13	2.474	13	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	38.472	37	38.472	37	—	—
		b) **Przenośne.**						
	1	Depozyta	609	56	—	—	609	56
	2	Zwrot pobranej zaliczki . . .	3.998	25	—	—	3.998	25
		Suma wszystkich wydatków .	43.080	18	38.472	37	4.607	81
		Pozostałość z końcem roku 1898:						
		a) w gotówce . . . —·—						
		b) w efektach . . . 238·43						
		c) w remanencie materyałów, narzędzi i sprzętów 930·12	—	—	1 168	55	—	—
		Razem .	—	—	39.640	92	—	—
		B) Fundusz konserwacyjny.						
		DOCHODY.						
	1	Ze sprzedaży trawy z wałów . .	653	25	653	25	—	—
	2	Odsetki od lokowanej gotówki . .	214	—	214	—	—	—
	3	Rozmaite	—	50	—	50	—	—
		Suma dochodów .	867	75	867	75	—	—
		Zapas kasowy z początkiem roku 1898	—	—	6.888	40	—	—
		Razem .	—	—	7.756	15	—	—
		WYDATKI.						
		Zapas kasowy z końcem roku 1898 .	—	—	7.756	15	—	—

XXI. Fundusz regulacyi rzeki Łęgu.

Zamknięcie rachunku za rok 1898.

Stan funduszów z końcem roku 1898.

A) Fundusz regulacyjny.

Stan czynny.

Zapas: *a)* w gotówce	— zł. — ct.		
b) w efektach	238 „ 43 „		
c) w remanentach materyałów, narzędzi i sprzętów	930 „ 12 „		
Należytości czynne: Zaległe datki konkurencyjne	10.503 „ 33 „		
Suma stanu czynnego . .		11.671 zł. 88 ct.	

Stan bierny.

Należytości bierne: Depozyta	609 zł. 56 ct.	
Zwrot zaliczki pobranej na pokrycie niedoboru . .	3.998 „ 25 „	
Suma stanu biernego . .		4.607 „ 81 „
Czysty stan czynny . . .		7.064 zł. 07 ct.

B) Fundusz konserwacyjny.

Stan czynny.

Zapas kasowy w gotówce	7.756 zł. 15 ct.
Stan bierny	— „ — „
Czysty stan czynny . . .	7.756 zł 15 ct.

Uwaga. Zapas kasowy w gotówce, funduszu konserwacyjnego, ulokowano łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na 3% rachunek bieżący w Banku krajowym.

LW. 23.946/1899.

XXII. Fundusz konserwacyi rzeki Trześniówki.

Zamknięcie rachunku za rok 1898.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		A) Fundusz konserwacyjny.						
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datek funduszu krajowego . .	500	—	500	—	—	—
	2	Datki konkurencyjne { z r. 1897 539·13, z r. 1898 500·—	1.039	13	489	26	549	87
	3	Sprzedaż trawy	695	50	695	50	—	—
	4	Odsetki od kapitałów lokowanych .	105	61	105	61	—	—
	5	Rozmaite	59	79	59	79	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	2.400	03	1.850	16	549	87
		b) **Przenośne** . . .	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	2.400	03	1.850	16	549	87
		Zapas kasowy z początkiem roku 1898	—	—	217	44	—	—
		Razem .	—	—	2.067	60	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.		Roboty ziemne:						
	1	Czyszczenie łożysk i szkarpowanie brzegów	11	20	11	20	—	—
	2	Naprawa wałów	—	—	—	—	—	—
		Suma rubryki I. .	11	20	11	20	—	—
II.		Ubezpieczenia:						
	3	Ubezpieczenie brzegów . . .	59	53	59	53	—	—
	4	Obsiew wałów	53	21	53	21	—	—
		Suma rubryki II. .	112	74	112	74	—	—
III.		Objekty:						
	5	Szluza i przepusty	26	86	26	86	—	—
	6	Mosty i brody	67	69	67	69	—	—
		Suma rubryki III. .	94	55	94	55	—	—
IV.		Odszkodowania za grunta:						
	7	Koszta komisyjne	—	—	—	—	—	—
	8	Wynagrodzenie za grunta . . .	31	70	31	70	—	—
		Suma rubryki IV. .	31	70	31	70	—	—
		Do przeniesienia . .	250	19	250	19	—	—

XXII. Fundusz konserwacyi rzeki Trześniówki.

Zamknięcie rachunku za rok 1898.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898. ct.
		Z przeniesienia . .	250	19	250	19	—	—
V.		Koszta zarządu:						
	9	Utrzymanie strażników . . .	453	—	453	—	—	—
	10	Narzędzia	3	91	3	91	—	—
	11	Rozmaite	68	83	68	83	—	—
		Suma rubryki V. .	525	74	525	74	—	—
		Razem .	775	93	775	93	—	—
VI.	12	Nieużyta nadwyżka dochodów za rok 1898, przeniesiona do funduszu rezerwowego	1.056	44	1.056	44	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	1.832	37	1.832	37	—	—
		b) **Przenośne.**						
	1	Depozyta	86	73	—	—	86	73
		Suma wszystkich wydatków .	1.919	10	1.832	37	86	73
		Zapas kasowy z końcem roku 1898: *a)* w gotówce (depozyta) . 86·73 *b)* w remanencie materyałów, narzędzi i sprzętów . . 148·50	—	—	235	23	—	—
		Razem .	—	—	2.067	60	—	—
		B) Fundusz rezerwowy.						
		DOCHODY.						
	1	Nieużyta nadwyżka dochodów z roku 1898	1.056	44	1.056	44	—	—
		Suma dochodów .	1.056	44	1.056	44	—	—
	2	Zapas kasowy z początkiem roku 1898	—	—	3.195	05	—	—
		Razem .	—	—	4.251	49	—	—
		WYDATKI.						
	1	Budowa przepustu w prawym wale Trześniówki	539	78	539	78	—	—
		Suma wydatków	539	78	539	78	—	—
	2	**Zapas kasowy** z końcem roku 1898 .	—	—	3.711	71	—	—
		Razem .	—	—	4.251	49	—	—

XXII. Fundusz konserwacyi rzeki Trześniówki.

Zamknięcie rachunku za rok 1898.

Stan funduszów z końcem roku 1898.

A) Fundusz konserwacyjny.

Stan czynny.

a) Zapasy: 1. w gotówce depozytowej . . .	86 zł. 73 ct.	
2. w remanencie materyałów, narzędzi i sprzętów	148 „ 50 „	
b) Należytości czynne: Zaległy datek konkurenc.	549 „ 87 „	
Suma stanu czynnego . .		785 zł. 10 ct.

Stan bierny.

Należytości bierne: Depozyta	86 „ 73 „
Czysty stan czynny . . .	698 zł. 37 ct.

B) Fundusz rezerwowy.

Stan czynny.

Zapas w gotówce	3.711 zł. 71 ct.
Stan bierny	— „ — „
Czysty stan czynny . . .	3.711 zł. 71 ct.

UWAGA. Zapasy w gotówce ulokowano łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na 3% rachunek bieżący w Banku krajowym.

LW. 25.944/1899.

XXIII. Fundusz uzupełnienia regulacyi potoku Krzemienicy i Babulówki z dopływami.

Zamknięcie rachunku za rok 1898.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898. ct.
		A) Fundusz regulacyjny.						
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datek z funduszu krajowego . .	15.600	—	15.600	—	—	—
	2	„ z państwowego funduszu melioracyjnego	12.500	—	12.500	—	—	—
	3	Datki konkurencyjne	23.400	—	—	—	23.400	—
	4	Odsetki od kapitałów lokowanych .	—	—	—	—	—	—
	5	Rozmaite	268	75	268	75	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	51.768	75	28.368	75	23.400	—
		b) **Przenośne.**						
	6	Zwrot zaliczek danych . . .	42	—	—	—	42	—
	7	Zaliczka pobrana na pokrycie niedoboru	14.291	05	14.291	05	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	66.101	80	42.659	80	23.442	—
		Zapas z początkiem roku 1898 w remanentach materyałów, narzędzi i sprzętów	—	—	1.150	31	—	—
		Razem .	—	—	43.810	11	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.		Wykupno gruntów:						
	1	Koszta komisyjne	99	80	99	80	—	—
	2	Wykupno gruntów	—	—	—	—	—	—
	3	Odszkodowania za serwituty . .	2.640	78	2.640	78	—	—
	4	„ „ czasowe używanie gruntów	122	71	122	71	—	—
		Suma rubryki I. .	2.863	29	2.863	29	—	—
II.		Roboty ziemne:						
	6	Trasowanie i profilowanie . . .	281	31	281	31	—	—
	7	Wykop z łożyska z odwozem . .	11.010	33	11.010	33	—	—
	8	Rozplantowanie ziemi . . .	55	63	155	63	—	—
	9	Materyały i narzędzia . . .	199	21	199	21	—	—
	10	Dozór	734	60	734	60	—	—
		Suma rubryki II. .	12.381	08	12.381	08	—	—
		Do przeniesienia . .	15.244	37	15.244	37	—	—

XXIII. Fundusz uzupełnienia regulacyi potoku Krzemienicy i Babulówki z dopływami.

Zamknięcie rachunku za rok 1898.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898. ct.
		Z przeniesienia . .	15.244	37	15.244	37	—	—
III.		Budowa objektów:						
	11	Roboty ciesielskie	3.397	96	3.397	96	—	—
	12	„ kowalskie	443	29	443	29	—	—
	13	„ murarskie	1 517	77	1.517	77	—	—
	14	„ brukarskie	39	80	39	80	—	—
	15	Rozmaite	211	45	211	45	—	—
		Suma rubryki III. .	5.610	27	5.610	27	—	—
IV.		Roboty dodatkowe:						
	16	Grodzenie płotków	4.575	69	4.575	69	—	—
	17	Darniowanie szkarp	2.857	58	2.857	58	—	—
	18	Ubezpieczenie ścieków brukiem . .	201	05	201	05	—	—
	19	Budowa przejazdów i przegonów .	1.343	96	1.343	96	—	—
	20	Budowa stopni	33	85	33	85	—	—
		Suma rubryki IV. .	9.012	13	9.012	13	—	—
V.		Konserwacya w czasie budowy:						
	21	Obsiew szkarp i zasadzenie starych łożysk	113	10	113	10	—	—
	22	Czyszczenie i naprawa łożyska . .	633	07	633	07	—	—
	23	Naprawa wałów i szkarp rzeki . .	176	71	176	71	—	—
	24	Straż rzeczna i wałowa . . .	712	30	712	30	—	—
		Suma rubryki V. .	1.635	18	1.635	18	—	—
VI.		Koszta zarządu:						
	25	Najem lokalu	83	50	83	50	—	—
	26	Sprzęty i potrzeby kancelaryjne .	61	59	61	59	—	—
	27	Przybory geodetyczne . . .	13	92	13	92	—	—
	28	Dyety i koszta podróży delegata .	12	40	12	40	—	—
	29	Płaca i koszta podróży kierownika budowy	2.337	08	2.337	08	—	—
	30	Wynagrodzenie płatnika . . .	225	—	225	—	—	—
	31	Koszta inspekcyi i kolaudacyi . .	56	11	56	11	—	—
	32	Inne drobne	26	25	26	25	—	—
		Suma rubryki VI. .	2.815	85	2.815	85	—	—
VII.		Rozmaite nieprzewidziane:						
	33	Budowa objektów dodatkowych . .	2.062	26	2.062	26	—	—
	34	Korekcya ujść rowów bocznych . .	434	61	434	61	—	—
			2.496	87	2.496	87	—	—
		Do przeniesienia . .	34.317	80	34.317	80	—	—

XXIII. Fundusz uzupełnienia regulacyi potoku Krzemienicy i Babulówki z dopływami.

Zamknięcie rachunku za rok 1898.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898. ct.
VII.		Z przeniesienia . .	34.317	80	34.317	80	—	—
			2.496	87	2.496	87	—	—
	35	Stacyonowanie rowów . . .	—	—	—	—	—	—
	36	Zwrot kosztów sporządzenia projektu	—	—	—	—	—	—
	37	Zdjęcia uzupełniające	251	51	251	51	—	—
	38	Kataster konkurencyjny . . .	60	57	60	57	—	—
	39	Inne	475	48	475	48	—	—
		Suma rubryki VII. .	3.284	43	3.284	43	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	37.602	23	37.602	23	—	—
		b) **Przenośne.**						
		Zwrot zaliczek pobranych na pokrycie niedoboru	19.090	24	4.799	19	14.291	05
		Suma wszystkich wydatków .	56.692	47	42.401	42	14.291	05
		Zapas z końcem roku 1898 w remanentach materyałów, narzędzi i sprzętów	—	—	1.408	69	—	—
		Razem .	—	—	43.810	11	—	—
		B) Fundusz konserwacyjny.						
		DOCHODY.						
	1	Odszkodowania	27	25	27	25	—	—
	2	3% odsetki od lokowanej gotówki .	8	69	8	69	—	—
		Suma dochodów .	35	94	35	94	—	—
		Zapas kasowy z początkiem roku 1898	—	—	289	72	—	—
		Razem .	—	—	325	66	—	—
		WYDATKI.						
		Zapas kasowy z końcem roku 1898 .	—	—	325	66	—	—

XXIII. Fundusz uzupełnienia regulacyi potoku Krzemienicy i Babulówki z dopływami.

Zamknięcie rachunku za rok 1898.

Stan funduszów z końcem roku 1898.

A) Fundusz regulacyjny.

Stan czynny.

a) Zapas w gotówce			— zł. — ct.
b) " w remanentach materyałów, narzędzi i sprzętów			1.408 " 69 "
c) Należytości czynne:	a) zwrot zaliczek	42 zł. — ct.	
	b) zaległe datki	23.400 " — "	23.442 " — "
	Suma stanu czynnego		24.850 zł. 69 ct.

Stan bierny.

Zwrot zaliczki funduszowi regulacyjnemu z roku 1899		14.291 " 05 "
	Czysty stan czynny	10.559 zł. 64 ct.

B) Fundusz konserwacyjny.

Stan czynny.

Zapas kasowy w gotówce		325 zł. 66 ct.
Stan bierny		— " — "
	Czysty stan czynny	325 zł. 66 ct.

UWAGA. Zapas kasowy funduszu konserwacyjnego w gotówce ulokowano łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na 3% rachunek bieżący w Banku krajowym.

LW. 20.707/99.

XXIV. Fundusz regulacyi rzeki Nowego Brnia.

Zamknięcie rachunku za rok 1898.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898. ct.
		A) Fundusz regulacyjny.						
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Zwrot od Spółki wodnej nienależnie pobranych kosztów budowy . .	1.065	65	—	—	1.065	65
	2	Zwroty nadebranych kosztów podróży	14	99	—	—	14	99
		Suma dochodów rzeczywistych	1.080	64	—	—	1.080	64
		b) **Przenośne.**						
	3	Zwrot kosztów leczenia z kasy chorych	49	61	—	—	49	61
	4	Zaliczka pobrana z rachunku r. 1899 na pokrycie niedoboru	24.125	52½	24.125	52½	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	25.255	77½	24.125	52½	1.130	25
		Zapas z początkiem roku 1898 . .	—	—	2.579	59	—	—
		Razem .	—	—	26.705	11½	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.		Wykupno gruntów:						
	8	Koszta komisyjne	55	46	55	46	—	—
	9	„ intabulacyjne	94	16	94	16	—	—
		Suma rubryki I. .	149	62	149	62	—	—
II.		Roboty ziemne:						
	10	Materyały i narzędzia . . .	114	69	114	69	—	—
III.	1—3	Roboty ochronne	—	—	—	—	—	—
IV.		Budowa objektów	—	—	—	—	—	—
V.		Koszta utrzymania w czasie budowy:						
	1	Czyszczenie koryta rzeki . . .	5	—	5	—	—	—
	2	Naprawa „ „ . . .	718	77½	718	77½	—	—
	4	„ objektów	55	10	55	10	—	—
	5	Dozór rzeki	1.002	—	1.002	—	—	—
		Suma rubryki V. .	1.780	87½	1.780	87½	—	—
		Do przeniesienia . .	2.045	18½	2.045	18½	—	—

XXIV. Fundusz regulacyi rzeki Nowego Brnia.

Zamknięcie rachunku za rok 1898.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898. ct.
		Z przeniesienia . .	2.045	18 1/2	2.045	18 1/2	—	—
VI.		Koszta zarządu:						
	4	Dyety i koszta podróży delegata .	216	44	216	44	—	—
	9	Inne pomniejsze	141	75	141	75	—	—
		Suma rubryki VI. .	358	19	358	19	—	—
VII.		Nieprzewidziane	—	—	—	—	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	2.403	37 1/2	2.403	37 1/2	—	—
		b) **Przenośne.**						
		Zwroty pobranych zaliczek:						
		a) w roku 1897 . . 21.722·15 *b)* w „ 1898 . . 24.125·52 1/2	45.847	67 1/2	21.722	15	24.125	52 1/2
		Suma wszystkich wydatków .	48.251	05	24.125	52 1/2	24.125	52 1/2
		Zapas w remanentach materyałów i narzędzi z końcem r. 1898 . .	—	—	2.579	59	—	—
		Razem .	—	—	26.705	11 1/2	—	—
		B) Fundusz konserwacyjny.						
		DOCHODY.						
	1	Ze sprzedaży trawy i faszyn . .	321	37	321	37	—	—
	2	Odszkodowania	5	70	5	70	—	—
	3	3% odsetki od lokowanej gotówki .	46	45	46	45	—	—
		Suma dochodów .	373	52	373	52	—	—
		Zapas kasowy z początkiem roku 1898	—	—	1.548	40	—	—
		Razem .	—	—	1.921	92	—	—
		WYDATKI.						
	1	Zwrot za skoszenie trawy . . .	55	59	55	59	—	—
	2	Porto od nadesłanego odszkodowania	—	30	—	30	—	—
		Suma wydatków .	55	89	55	89	—	—
		Zapas kasowy z końcem roku 1898 .	—	—	1.866	03	—	—
		Razem .	—	—	1.921	92	—	—

XXIV. Fundusz regulacyi rzeki Nowego Brnia.

Zamknięcie rachunku za rok 1898.

Stan funduszów z końcem roku 1898.

A) Fundusz regulacyjny.

Stan czynny.

a) Zapas materyałów i narzędzi	2.579	zł.	59 ct.
b) Należytości czynne: 1. Zwrot od Spółki wodnej nienależnie pobranych kosztów budowy . . .	1.065	„	65 „
2. Zwroty nadebranych kosztów podróży .	14	„	99 „
3. Zwrot kosztów leczenia z kasy chorych	49	„	61 „
Suma stanu czynnego . .	3.709	zł.	84 ct.

Stan bierny.

Zwrot pobranej zaliczki na pokrycie niedoboru	24.125	zł.	$52^1/_2$ ct.
Czysty stan bierny . . .	20.415	zł.	$68^1/_2$ ct.

B) Fundusz konserwacyjny.

Stan czynny.

Zapas kasowy w gotówce	1.866	zł.	03 ct.
Stan bierny	—	„	— „
Czysty stan czynny . . .	1.866	zł.	03 ct.

UWAGA. Zapas kasowy w gotówce ulokowano łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na $3^0/_0$ rachunek bieżący w Banku krajowym.

LW. 25.375/99.

XXV. Fundusz regulacyi rzeki Biały i obwałowania prawego brzegu Dunajca.

Zamknięcie rachunku za rok 1898.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898. ct.
		A) Fundusz regulacyjny.						
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datek z funduszu krajowego . .	43.317		43.317	—	—	—
	2	" z państwowego funduszu melioracyjnego	63.540	16	63.540	16	—	—
	3	Datek z państwowej dotacyi budowli wodnych	8.660	—	8.660	—	—	—
	4	Datki konkurencyjne	10.900	—	9.871	39	1.028	61
	5	Odsetki od kapitałów lokowanych .	—	—	—	—	—	—
	6	Rozmaite	—	—	—	—	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	126.417	16	125.388	55	1.028	61
		b) **Przenośne.**						
	1	Kaucye i Depozyta: Depozyt z pozostałych należytości przy robotach ziemnych i wykupnie gruntów:						
		a) Wydziału powiatowego w Tarnowie	6.343	38	6.343	38	—	—
		b) " " w Dąbrowie	819	50	819	50	—	—
		c) " " w Grybowie	154	46	154	46	—	—
	2	Zwroty:						
		a) C. k. Nadprokuratorya państwa, zwrot kosztów budowy i utrzymania baraku dla więźni . . .	88	77	—	—	88	77
		b) Zwrot kaucyi z dzierżawy gruntu pod szkółkę	15	41	—	—	15	41
	3	Zaliczka na pokrycie niedoboru, pobrana z dochodów funduszu z r. 1899	5.870	60½	5.870	60½	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	139.709	28½	138.576	49½	1.132	79
		Zapas z początkiem roku 1898 . .	—	—	6.198	56	—	—
		Razem .	—	—	144.775	05½	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
		A) Biała.						
I.		Roboty ziemne:						
	1	Trasowanie i profilowanie . . .	172	43	172	43	—	—
	2	Zdzieranie darni	58	65	58	65	—	—
		Do przeniesienia . .	231	08	231	08	—	—

XXV. Fundusz regulacyi rzeki Biały i obwałowania prawego brzegu Dunajca.

Zamknięcie rachunku za rok 1898.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898. ct.
I.		Z przeniesienia . .	231	08	231	08	—	—
	3	Karczowanie	296	21	296	21	—	—
	4	Wykop z rzeki z odwozem na wał prawy	—	—	—	—	—	—
	5	" " " " " lewy	—	—	—	—	—	—
	6	" " " do starych łożysk	2.880	93	2.880	93	—	—
	7	" z rowów materyałowych z odwozem na wał prawy . . .	5.904	39	5.904	39	—	—
	8	Wykop z rowów materyałowych z odwozem na wał lewy . . .	—	—	—	—	—	—
	9	Wykonanie nasypu w wale prawym .	666	57	666	57	—	—
	10	" " " lewym .	—	—	—	—	—	—
	11	Wykop z potoków i kanałów osuszających	3.381	06	3.381	06	—	—
	12	Materyały i narzędzia . . .	1.433	48	1.433	48	—	—
	13	Dozór robót ziemnych . . .	468	24	468	24	—	—
	1—13	Reszta ryczałtu w myśl § 15 rozporządzenia wykonawczego . .	2.717	01	2.717	01	—	—
		Suma rubryki I. .	17.978	97	17.978	97	—	—
II.		Roboty regulacyjne:						
	14	Budowle faszynowe: materyały . .	24.538	10	24.538	10	—	—
	15	" " robocizna . .	7.979	33	7.979	33	—	—
	16	" kamienne: materyały . .	—	—	—	—	—	—
	17	" " robocizna . .	—	—	—	—	—	—
	18	" mieszane: materyały . .	—	—	—	—	—	—
	19	" " robocizna . .	—	—	—	—	—	—
	20	Narzędzia	513	96	513	96	—	—
	21	Dozór robót	2.800	69	2.800	69	—	—
		Suma rubryki II. .	35.832	08	35.832	08	—	—
III.		Objekty w wałach:						
	22	Roboty ciesielskie: mater. i narzędzia	—	—	—	—	—	—
	23	" " robocizna . .	—	—	—	—	—	—
	24	" murarskie: materyały . .	54	11	54	11	—	—
	25	" " robocizna . .	10	81	10	81	—	—
	26	" kowalskie	—	—	—	—	—	—
	27	Rozmaite	—	—	—	—	—	—
		Suma rubryki III. .	64	92	64	92	—	—
IV.		Roboty dodatkowe:						
	28	Zasadzenie odsypisk *a)* sadzonki .	30	—	30	—	—	—
		b) robocizna .	696	44	696	44	—	—
	29	Obsiew szkarp *a)* nasiona . . .	163	64	163	64	—	—
		b) robocizna . .	21	—	21	—	—	—
		Suma rubryki IV. .	911	08	911	08	—	—
		Do przeniesienia . .	54.787	05	54.787	05	—	—

XXV. Fundusz regulacyi rzeki Biały i obwałowania prawego brzegu Dunajca.

Zamknięcie rachunku za rok 1898.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898. ct.
		Z przeniesienia . .	54.787	05	54.787	05	—	—
V.		Wykupno gruntów i odszkodowania:						
	30	Koszta komisyjne	226	55	226	55	—	—
	31	Wykupno gruntów pod przekopy .	4.954	63	4.954	63	—	—
	32	" " " wał prawy .	1·010	34	1.010	34		—
	33	" " " " lewy .	—	—	—	—	—	—
	34	Odszkodowanie za rowy materyałowe	1.178	07	1.178	07	—	—
	35	" " grunta odcięte przekopami	254	30	254	30	—	—
	36	Odszkodowanie za zniszczone plony .	198	19	198	19	—	—
	37	Koszta intabulacyjne	34	98	34	98	—	—
		Suma rubryki V. .	7.857	06	7.857	06	—	—
VI.		Utrzymanie w czasie budowy:						
	38	Pogłębienie przekopów samoczynnych	232	02	232	02	—	—
	39	Naprawa uszkodzeń budowli wodnych: *a)* materyały	540	53	540	53	—	—
		b) robocizna	989	32	989	32	—	—
	40	" szkarp wałów . . .	18	97	18	97	—	—
	41	Straż rzeczna i wałowa . . .	1.050	—	1.050	—	—	—
		Suma rubryki VI. .	2.830	84	2.830	84	—	—
VII.		Koszta zarządu:						
	42	Najem lokalu	24	—	24	—	—	—
	43	Sprzęty i potrzeby kancelaryjne .	372	18	372	18	—	—
	44	Przyrządy geodetyczne . . .	48	54	48	54	—	—
	45	Dyety i koszta podróży delegata .	—	—	—	—	—	—
	46	" " i dodatek budowlany kierownika budowy .	3.913	14	3.913	14	—	—
	47	Wynagrodzenie kasyera . . .	250	—	250	—	—	—
	48	Inne drobne	411	74	411	74	—	—
		Suma rubryki VII. .	5.019	60	5.019	60	—	—
VIII.		Rozmaite i nieprzewidziane:						
	49	Budowa ramp	189	12	189	12	—	—
	50	" brodów	16	04	16	04	—	—
	51	Korekcya ujść dopływowych . .	—	—	—	—	—	—
	52	Pogłębienie rowów odpływowych .	14	73	14	73	—	—
	53	Zabudowanie debr i dopływów niosących zwir i kamienie . . .	—	—	—	—	—	—
	54	Ubezpieczenie potoków i kanałów osuszających płotkami i darniami .	1.663	68	1.663	68	—	—
		Do przeniesienia . .	1.883	57	1.883	57	—	—
			70.494	55	70.494	55	—	—

XXV. Fundusz regulacyi rzeki Biały i obwałowania prawego brzegu Dunajca.

Zamknięcie rachunku za rok 1898.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898. ct.
VIII.		Z przeniesienia . .	70.494	55	70.494	55	—	—
			1.883	57	1.883	57	—	—
	55	Objekty dodatkowe	700	53	700	53	—	—
	56	Zwrot kosztów sporządzenia projektu	—	—	—		—	—
	57	Inne	247	20	247	20	—	—
		Suma rubryki VIII.	2.831	30	2.831	30	—	—
		Suma działu A) .	73.325	85	73.325	85	—	—
		B) Zabudowanie potoków górskich.						
I.	1—4	Roboty ziemne	1.579	88	1.579	88	—	—
II.	5—11	„ regulacyjne	12.249	29	12.249	29	—	—
III.	12-19	Budowa objektów	—	—	—	—	—	—
IV.	20-24	Roboty dodatkowe	4.320	99	4.320	99	—	—
V.	25-28	Wykupno gruntów	—	—	—	—	—	—
VI.	29-32	Utrzymanie w czasie budowy . .	251	—	251	—	—	—
VII.	33-38	Koszta zarządu	338	42	338	42	—	—
VIII.	39-42	Rozmaite	518	32	518	32	—	—
		Suma działu B) .	19.257	90	19.257	90	—	—
		„ „ A) .	73.325	85	73 325	85	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	92.583	75	92.583	75	—	—
		b) **Przenośne.**						
		Kaucye i depozyta	14.875	27	6.330	63	8.544	64
		Zwrot pobranych zaliczek . . .	46.418	98	40.548	37½	5.870	60½
		Suma wszystkich wydatków .	153.878	—	139.462	75½	14.415	24½
		Zapas z końcem roku 1898 w remanentach materyałów i narzędzi .	—	—	5.312	30	—	—
		Razem .	—	—	144.775	05½	—	—
		B) Fundusz konserwacyjny.						
		DOCHODY.						
	1	Za sprzedaną trawę, faszyny i t. p. .	2.818	80	2.818	80	—	—
	2	Odszkodowania	66	36	66	36	—	—
	3	3% odsetki od lokowanej gotówki .	102	18	102	18	—	—
		Suma dochodów .	2.987	34	2.987	34	—	—
		Zapas w gotówce z początkiem r. 1898	—	—	3.405	96	—	—
		Razem .	—	—	6.393	30	—	—

XXV. Fundusz regulacyi rzeki Biały i obwałowania prawego brzegu Dunajca.

Zamknięcie rachunku za rok 1898.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898. ct.
		WYDATKI.						
	1	Koszta podróży przy sprzedaży trawy	41	31	41	31	—	—
	2	Rąbanie i wiązanie faszyn . .	103	06	103	06	—	—
		Suma wydatków .	144	37	144	37	—	—
		Zapas w gotówce z końcem roku 1898	—	—	6.248	93	—	—
		Razem .	—	—	6.393	30	—	—

Stan funduszów z końcem roku 1898.

A) Funduszu regulacyjnego.

Stan czynny.

a) Zapas z końcem roku 1898 w remanencie materyałów narzędzi i sprzętów . . .	5.312 zł. 30 ct.	
b) Należytości czynne: 1. C. k. Nadprokuratorya państwa zwrot kosztów budowy i utrzymania baraku dla więźni .	88 „ 77 „	
2. Zwrot kaucyi z dzierżawy gruntu pod szkółkę . . .	15 „ 41 „	
3. Zaległe datki konkurencyjne . . .	1.028 „ 61 „	
Suma stanu czynnego		6.445 zł. 09 ct.

Stan bierny.

Należytości bierne *a)* Zwrot zaliczki pobranej na pokrycie niedoboru .	5.870 zł. $60^{1}/_{2}$ ct.	
b) Kaucye i depozyta . .	8.544 „ 64 „	
Suma stanu biernego		14.415 „ $24^{1}/_{2}$ „
Czysty stan bierny		7.970 zł. $15^{1}/_{2}$ ct.

B) Funduszu konserwacyjnego.

Stan czynny.

Zapas kasowy w gotówce	6.248 zł. 93 ct.
Stan bierny	— „ — „
Czysty stan czynny . . .	6.248 zł. 93 ct.

UWAGA. Zapas kasowy w gotówce funduszu konserwacyjnego ulokowano łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na $3^{0}/_{0}$ rachunek bieżący w Banku krajowym.

XXVI. Fundusz zabudowania potoków górskich w dorzeczu Skawy.

Zamknięcie rachunku za rok 1898.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898. zł.	ct.
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datek z funduszu krajowego . .	—	—	—	—	—	—
	2	Datek z państwowego fund. meliorac.	17.813	40	17.813	40	—	—
	3	Odsetki od kapitałów lokowanych .	553	66	553	66	—	—
	4	Rozmaite	9	—	9	—	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	18.376	06	18.376	06	—	—
		b) **Przenośne** . . .	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	18.376	06	18.376	06	—	—
		Zapas z początkiem roku 1898 . .	—	—	10.437	73	—	—
		Razem .	—	—	28.813	79	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.		Roboty ziemne:						
	1	Trasowanie i profilowanie . . .	12	90	12	90	—	—
	2	Karczowanie	—	—	—	—	—	—
	3	Wykop z odwozem na brzeg . .	714		714	—	—	—
	4	Materyały i narzędzia . . .	369	19	369	19	—	—
		Suma rubryki I. .	1.096	09	1.096	09	—	—
II.		Roboty regulacyjne:						
	5	Tamy faszynowe: *a)* Materyały .	15	05	15	05	—	—
		b) Robocizna .	6	—	6	—	—	—
	6	Wałki zatapiane: *a)* Materyały .	1.722	77	1.722	77	—	—
		b) Robocizna .	1.186	42	1.186	42	—	—
	7	Płotki podwójne: *a)* Materyały .	1.958	78	1.958	78	—	—
		b) Robocizna .	1.171	81	1.171	81	—	—
	8	Płotki pojedyncze: *a)* Materyały .	—	—	—	—	—	—
		b) Robocizna .	18	34	18	34	—	—
	9	Progi: *a)* Materyały	—	—	—	—	—	—
		b) Robocizna	—	—	—	—	—	—
	10	Narzędzia	258	52	258	52	—	—
	11	Dozór robót	906	—	906	—	—	—
		Suma rubryki II. .	7.243	69	7 243	69	—	—
		Do przeniesienia . .	8.339	78	8.339	78	—	—

XXVI. Fundusz zabudowania potoków górskich w dorzeczu Skawy.

Zamknięcie rachunku za rok 1898.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898. ct.
		Z przeniesienia . .	8.339	78	8.339	78	—	—
III.		Budowa objektów:						
	12	Roboty ziemne	464	42	464	42	—	—
	13	Rozsadzanie skał	—	—	—	—	—	—
	14	Roboty ciesielskie: *a)* Materyały .	89	07	89	07	—	—
		b) Robocizna .	55	62	55	62	—	—
	15	Roboty murarskie: *a)* Materyały .	862	16	862	16	—	—
		b) Robocizna .	1.086	41	1.086	41	—	—
	16	Roboty brukarskie: *a)* Materyały .	—	—	—	—	—	—
		b) Robocizna .	7	74	7	74	—	—
	17	Roboty kowalskie: *a)* Materyały .	—	—	—	—	—	—
		b) Robocizna .	58	66	58	66	—	—
	18	Narzędzia	123	02	123	02	—	—
	19	Dozór budowy	88	—	88	—	—	—
		Suma rubryki III. .	2.835	10	2.835	10	—	—
IV.		Roboty dodatkowe:						
	20	Szkarpowanie stoków	—	—	—	—	—	—
	21	Ubezpieczenie stoków płotkami: *a)* Materyały .	304	62	304	62	—	—
		b) Robocizna .	—	—	—	—	—	—
	22	Zadrzewienie stoków i odsypisk .	2.349	89	2.349	89	—	—
	23	Zadarnienie stoków	96	—	96	—	—	—
	24	Odwodnienie stoków	—	—	—	—	—	—
		Suma rubryki IV. .	2.750	51	2.750	51	—	—
V.		Wykupno gruntów i odszkodowania:						
	25	Koszta komisyjne	26	06	26	06	—	—
	26	Wykupno gruntów: *a)* pod przekopy *b)* zalesienie	16	52	16	52	—	—
	27	Odszkodowanie za zniszczone kultury	26	50	26	50	—	—
	28	Koszta intabulacyi	—	—	—	—	—	—
		Suma rubryki V. .	69	08	69	08	—	—
VI.		Utrzymanie w czasie budowy:						
	29	Naprawa budowli regulacyjnych .	2.453	85	2.453	85	—	—
	30	Naprawa objektów	—	—	—	—	—	—
	31	Odnowienie kultur (zadrzewienie stoków i odsypisk)	—	—	—	—	—	—
	32	Straż rzeczna	141	—	141	—	—	—
		Suma rubryki VI. .	2.594	85	2.594	85	—	—
VII.		Koszta zarządu:						
	33	Najem lokalu	84	—	84	—	—	—
	34	Sprzęty i potrzeby kancelaryjne .	21	49	21	49	—	—
		Do przeniesienia . .	105	49	105	49	—	—
			16.589	32	16.589	32	—	—

XXVI. Fundusz zabudowania potoków górskich w dorzeczu Skawy.

Zamknięcie rachunku za rok 1898.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898. zł.	ct.
VII.		Z przeniesienia . .	16.589	32	16.589	32	—	—
			105	49	105	49	—	—
	35	Przyrządy geodetyczne . . .	—	—	—	—	—	—
	36	Płace i ryczałt na objazdy kierownika budowy	—	—	—	—	—	—
	37	Płaca i dodatek budowlany prowadzącego budowę	—	—	—	—	—	—
	38	Inne drobne	69	10	69	10	—	—
		Suma rubryki VII. .	174	59	174	59	—	—
VIII.		Rozmaite i nieprzewidziane:						
	39	Budowa brodów	—	—	—	—	—	—
	40	Urządzenie dróg i ścieżek . . .	24	62	24	62	—	—
	41	Budowa dodatkowych objektów .	—	—	—	—	—	—
	42	Inne nieprzewidziane	274	83	274	83	—	—
		Suma rubryki VIII.	299	45	299	45	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	17.063	36	17.063	36	—	—
		b) **Przenośne** . . .	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	17.063	36	17.063	36	—	—
		Zapas z końcem roku 1898: *a)* w gotówce . . 11.261·39 *b)* w materyałach i narzędziach . . 489 04	—	—	11.750	43	—	—
		Razem .	—	—	28.813	79	—	—

Stan funduszu z końcem roku 1898.

Stan czynny.

Zapas 1. w gotówce . . . . . . 11.261 zł. 39 ct.
2. w remanencie materyałów, narzędzi i sprzętów . . . . . . 489 „ 04 „
Suma stanu czynnego . . . . 11.750 zł. 43 ct.
Stan bierny . . . . — „ — „
Czysty stan czynny . . . . . 11.750 zł. 43 ct.

UWAGA: Zapas kasowy w gotówce ulokowano łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na 3% rachunek bieżący w Banku krajowym.

LW. 19.911/99.

XXVII. Fundusz obwałowania prawego brzegu Wisły między Podgórzem a Niepołomicami.

Zamknięcie rachunku za rok 1898.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		A) Fundusz regulacyjny.						
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datek z funduszu krajowego . .	—	—	—	—	—	—
	2	„ z państwowego fund. meliorac.	—	—	—	—	—	—
	3	Datki konkurencyjne	65.400		65.400	—	—	—
	4	Odsetki od kapitałów lokowanych .	340	89	340	89	—	—
	5	Rozmaite	126	03	126	03	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	65.866	92	65.866	92	—	—
		b) **Przenośne.**						
	6	Pożyczka dla Spółki wodnej . .	1.500	—	—	—	1.500	—
		Suma wszystkich dochodów .	67.366	92	65.866	92	1.500	—
	7	Zapas z początkiem roku 1898 . .	—	—	3.343	60	—	—
		Razem .	—		69 210	52	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.		Roboty ziemne:						
	1	Trasowanie i profilowanie . . .	387	49	387	49	—	—
	2	Zdzieranie darni	756	80	756	80	—	—
	3	Wykop z rowów materyałowych z odwozem na wały	13.015	95	13.015	95	—	—
	4	Wykop z łożyska z odwozem na wały	2.046	24	2.046	24	—	—
	5	„ „ „ „ skład	2.999	76	2.999	76	—	—
	6	Wykonanie nasypu	3.317	52	3.317	52	—	—
	7	Materyały i narzędzia . . .	1.454	88	1.454	88	—	—
	8	Dozór robót ziemnych . . .	813	63	813	63	—	—
		Suma rubryki I. .	24.792	27	24.792	27	—	—
II.		Budowa objektów:						
	9	Wykop fundamentów	140	43	140	43	—	—
	10	Czerpanie i pompowanie wody . .	17	90	17	90	—	—
	11	Roboty ciesielskie: *a)* Materyały .	207	52	207	52	—	—
		b) Robocizna .	198	47	198	47	—	—
	12	Roboty murarskie: *a)* Materyały .	1.414	12	1.414	12	—	—
		b) Robocizna .	245	—	245	—	—	—
	13	Roboty kowalskie: *a)* Materyały, *b)* Robocizna .	54	47	54	47	—	—
		Suma rubryki II. .	2.277	91	2.277	91	—	—
		Do przeniesienia . .	27.070	18	27.070	18	—	—

XXVII. Fundusz obwałowania prawego brzegu Wisły między Podgórzem a Niepołomicami.

Zamknięcie rachunku za rok 1898.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898. zł.	ct.
		Z przeniesienia . .	27.070	18	27.070	18	—	—
III.		Roboty dodatkowe:						
	14	Płotki: *a)* Materyały, *b)* Robocizna .	1.564	33	1.564	33	—	—
	15	Odbitki faszynowe: *a)* Materyały, *b)* Robocizna	—	—	—	—	—	—
	16	Darniowanie skarp, łożyska i wałów	1.030	93	1.030	93	—	—
	17	Obsiew wałów: *a)* nasiona . .	302	87	302	87	—	—
		b) robocizna . .	48	50	48	50	—	—
		Suma rubryki III. .	2.946	63	2.946	63	—	—
IV.		Wykupno gruntów i odszkodowania:						
	18	Koszta komisyjne	11	—	11	—	—	—
	19	Wykupno gruntów: *a)* pod wał nadwiślański, *b)* pod łożysko dopływów, *c)* pod wały	—	—	—	—	—	—
	20	Odszkodowania: *a)* za rowy materyałowe . . .	4.239	35	4.239	35	—	—
		b) plony . . .	300	13	300	13	—	—
		c) za grunta pod wały	114	77	114	77	—	—
	21	Koszta intabulacyi	60	—	60	—	—	—
		Suma rubryki IV. .	4.725	25	4.725	25	—	—
V.		Utrzymanie w czasie budowy:						
	22	Czyszczenie łożysk	193	53	193	53	—	—
	23	Naprawa szkarp: *a)* łożysk . .	3	80	3	80	—	—
		b) wałów . .	195	80	195	80	—	—
	24	Zasadzanie wikliną rowów materyałowych	154	55	154	55	—	—
	25	Naprawa objektów	60	99	60	99	—	—
	26	Straż rzeczna i wałowa . . .	544	02	544	02	—	—
		Suma rubryki V. .	1.152	69	1.152	69	—	—
VI.		Koszta zarządu:						
	27	Najem lokalu na kancelaryę . .	144	—	144	—	—	—
	28	Zakupno sprzętów i potrzeb kancelaryjnych	100	79	100	79	—	—
	29	Zakupno przyborów geodetycznych .	38	90	38	90	—	—
	30	Dyety i koszta podróży delegata	—	—	—	—	—	—
	31	Płaca, dodatek budowlany i koszta podróży kierownika budowy . .	1.981	82	1.981	82	—	—
	32	Wynagrodzenie płatnika . . .	203	50	203	50	—	—
	33	Koszta inspekcyi robót i kolaudacyi .	120	68	120	68	—	—
	34	Rozmaite drobne wydatki . . .	122	21	122	21	—	—
		Suma rubryki VI.	2.711	90	2.711	90	—	—
		Do przeniesienia . .	38.606	65	38.606	65	—	—

XXVII. Fundusz obwałowania prawego brzegu Wisły między Podgórzem a Niepołomicami.

Zamknięcie rachunku za rok 1898.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898. ct.
		Z przeniesienia . .	38.606	65	38.606	65	—	—
VII.		Rozmaite i nieprzewidziane:						
	35	Budowa przejazdów przez wały .	683	33	683	33	—	—
	36	" brodów	26	50	26	50	—	—
	37	" objektów	408	52	408	52	—	—
	38	Rozmaite	3.081	84	3.081	84	—	—
		Suma rubryki VII. .	4.200	19	4.200	19	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	42.806	84	42.806	84	—	—
		b) **Przenośne.**						
	1	Pożyczka dla Spółki wodnej . .	1.500	—	1.500	—	—	—
	2	Zwrot pobranych zaliczek . . .	14.508	05	14.508	05	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	58.814	89	58.814	89	—	—
		Zapas z końcem roku 1898: *a)* w gotówce . . . 8.107·17; *b)* w remanencie materyałów, narzędzi i sprzętów . 2.288·46	—	—	10.395	63	—	—
		Razem .	—	—	69.210	52	—	—
		B) Fundusz konserwacyjny.						
		DOCHODY.						
	1	Odszkodowania	65	20	65	20	—	—
	2	Ze sprzedaży trawy	507	29	507	29	—	—
	3	Odsetki od lokowanej gotówki . .	34	24	34	24	—	—
		Suma dochodów .	606	73	606	73	—	—
	4	Zapas w gotówce z początkiem r. 1898	—	—	1.141	35	—	—
		Razem .	—	—	1.748	08	—	—
		WYDATKI.						
		Zapas w gotówce z końcem r. 1898 .	—	—	1.748	08	—	—

XXVII. Fundusz obwałowania prawego brzegu Wisły między Podgórzem a Niepołomicami.

Zamknięcie rachunku za rok 1898.

Stan funduszów z końcem roku 1898.

A) Fundusz regulacyjny.

Stan czynny.

a) Zapas: 1. w gotówce	8.107 zł. 17 ct.	
2. w remanencie materyałów, narzędzi i sprzętów . . .	2.288 „ 46 „	
b) Zwrot zaliczek	1.500 „ — „	11.895 zł. 63 ct.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny . .		11.895 zł. 63 ct.

B) Fundusz konserwacyjny.

Stan czynny.

Zapas kasowy w gotówce	1.748 zł. 08 ct.
Stan bierny	— „ — „
Czysty stan czynny . .	1.748 zł. 08 ct.

UWAGA: Zapasy kasowe w gotówce ulokowano łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na 3% rachunek bieżący w Banku krajowym.

L.W. 20.205/1899.

XXVIII. Fundusz regulacyi rzeki Bugu.

Zamknięcie rachunku za rok 1898.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898. ct.
		A) Fundusz regulacyjny.						
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datek z funduszu krajowego . .	19.800	—	19.800	—	—	—
	2	„ z państwowego funduszu melioracyjnego: zaległy 14.850 zł. za rok 1898 14.850 „	29.700	—	14.850	—	14.850	—
	3	Datek z państwowej dotacyi budowli wodnych	9.900	—	9.900	—	—	—
	4	Datki konkurencyjne: zaległe 19.800 zł. za rok 1898 4 950 „	24.750	—	—	—	24.750	—
	5	Odsetki od lokowanej gotówki . .	857	95	857	95	—	—
	6	Rozmaite	44	47	44	47	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	85.052	42	45.452	42	39.600	—
		b) **Przenośne.**						
	7	Zwrot kosztów konserwacyjnych na Bugu i Pełtwi pod Buskiem .	630	45	—	—	630	45
		Suma wszystkich dochodów .	85.682	87	45.452	42	40.230	45
	8	Zapas z początkiem roku 1898 . .	—	—	19.400	82	—	—
		Razem .	—	—	64.853	24	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.		Roboty ziemne:						
	1	Trasowanie i profilowanie . . .	234	55	234	55	—	—
	2	Karczowanie	—	—	—	—	—	—
	3	Wykop z przekopów nad wodą . .	6.915	36	6.915	36	—	—
	4	„ „ pod „ . .	2.063	46	2.063	46	—	—
	5	„ dla regulacyi młynówek .	—	—	—	—	—	—
	6	Materyały i narzędzia . . .	673	64	673	64	—	—
	7	Dozór robót ziemnych . . .	461	—	461	—	—	—
		Suma rubryki I. .	10.348	01	10.348	01	—	—
		Do przeniesienia . .	10.348	01	10.348	01	—	—

XXVIII. Fundusz regulacyi rzeki Bugu.

Zamknięcie rachunku za rok 1898.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898. ct.
		Z przeniesienia . .	10.348	01	10.348	01	—	—
II.		Roboty regulacyjne:						
	8	Budowle faszynowe: materyały . .	4.638	09	4.638	09	—	—
	9	" " robocizna . .	1.873	91	1.873	91	—	—
	10	Narzędzia	—	—	—	—	—	—
	11	Dozór robót regulacyjnych . .	305	72	305	72	—	—
		Suma rubryki II. .	6.817	72	6.817	72	—	—
III.	12-15	Budowa objektów	—	—	—	—	—	—
IV.		Wykupno gruntów:						
	16	Koszta komisyjne	281	86	281	86	—	—
	17	Wykupno gruntów pod przekopy .	3.745	38	3.745	38	—	—
	18	" młynów	—	—	—	—	—	—
	19	Odszkodowania za grunta odcięte przekopem	643	26	643	26	—	—
	20	Odszkodowania za zniszczone plony .	41	24	41	24	—	—
	21	Koszta intabulacyi	43	15	43	15	—	—
		Suma rubryki IV. .	4.754	89	4.754	89	—	—
V.		Koszta utrzymania w czasie budowy:						
	22	Pogłębienie i rozszerzenie przekopów	185	65	185	65	—	—
	23	Naprawa uszkodzonych budowli .	—	—	—	—	—	—
	24	" szkarp rzeki . . .	—	—	—	—	—	—
	25	Straż rzeczna	449	—	449	—	—	—
		Suma rubryki V. .	634	65	634	65	—	—
VI.		Koszta zarządu:						
	26	Najem lokalu	132	—	132	—	—	—
	27	Sprzęty i potrzeby kancelaryjne .	69	82	69	82	—	—
	28	Przyrządy geodetyczne . . .	64	70	64	70	—	—
	29	Dyety i koszta podróży delegata .	322	28	322	28	—	—
	30	Płaca, dodatek budowlany i koszta podróży kierownika budowy .	2.571	50	2.571	50	—	—
	31	Wynagrodzenie płatnika . . .	—	—	—	—	—	—
	32	Inne	268	71	268	71	—	—
		Suma rubryki VI. .	3.429	01	3.429	01	—	—
VII.		Rozmaite i nieprzewidziane:						
	33	Korekcya ujść dopływów . . .	—	—	—	—	—	—
	34	Ubezpieczenie szkarp	—	—	—	—	—	—
		Do przeniesienia . .	— 25.984	— 28	— 25.984	— 28	— —	— —

XXVIII. Fundusz regulacyi rzeki Bugu.

Zamknięcie rachunku za rok 1898.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898. ct.
VII.		Z przeniesienia . .	25.984	28	25.984	28	—	—
			—	—	—	—	—	—
	35	Zawiklenie odsypisk: *a)* sadzonki .	1.780	09	1.780	09	—	—
		b) robocizna .	916	03	916	03	—	—
	36	Koszta katastru konkurencyjnego .	618	50	618	50	—	—
	37	Zwrot kosztów sporządzenia projektu	391	83	391	83	—	—
	38	Inne	51	20	51	20	—	—
		Suma rubryki VII.	3.757	65	3.757	65	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	29.741	93	29.741	93	—	—
		b) **Przenośne** . . .	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	29.741	93	29.741	93	—	—
		Zapas z końcem roku 1898: *a)* w gotówce 32.668 zł. 83 ct. *b)* w remanencie materyałów, narzędzi i sprzętów . 2.442 „ 48 „	—	—	35.111	31	—	—
		Razem .	—	—	64.853	24	—	—
		B) Fundusz konserwacyjny.						
		DOCHODY.						
	1	Ze sprzedaży trawy	113	—	113	—	—	—
	2	Odszkodowania	286	25	286	25	—	—
	3	Odsetki od lokowanej gotówki . .	17	65	17	65	—	—
		Suma dochodów .	416	90	416	90	—	—
	4	Zapas z początkiem roku 1898 . .	—	—	592	82	—	—
		Razem .	—	—	1.009	72	—	—
		WYDATKI.						
	1	**Zapas** kasowy z końcem roku 1898: *a)* w gotówce . . 1.005 zł. 18 ct. *b)* w efektach . . 4 „ 54 „	—	—	1.009	72	—	—

XXVIII. Fundusz regulacyi rzeki Bugu.

Zamknięcie rachunku za rok 1898.

Stan funduszów z końcem roku 1898.

A) Fundusz regulacyjny.

Stan czynny.

a) Pozostałość kasowa w gotówce	32.668 zł. 83 ct.	
b) w materyałach, narzędziach i sprzętach .	2.442 „ 48 „	
c) Należytości czynne: Zaległe datki konkurencyjne	24.750 „ — „	
Datek z państwowego funduszu melioracyjn.	14.850 „ — „	
d) Zwrot kosztów konserwacyjnych na Bugu i Pełtwi pod Buskiem	630 „ 45 „	
Suma stanu czynnego .		75.341 zł. 76 ct.
Stan bierny	— „ — „	— „ — „
Czysty stan czynny . .		75.341 zł. 76 ct.

B) Fundusz konserwacyjny.

Stan czynny.

Zapas kasowy: w gotówce	1.005 zł. 18 ct.	
w efektach	4 „ 54 „	
Suma stanu czynnego .		1.009 zł. 72 ct.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny .		1.009 zł. 72 ct.

UWAGA. Zapasy kasowe w gotówce ulokowano łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na 3% rachunek bieżący w Banku krajowym.

LW. 23.153/1899.

XXIX. Fundusz zabudowania potoku górskiego Michałów.

Zamknięcie rachunku za rok 1898.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898. ct.
		A) Fundusz regulacyjny.						
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Zasiłek z funduszu krajowego na roboty dodatkowe	289	61	289	61	—	—
	2	Zasiłek państwowy na roboty dodatkowe	386	03	386	03	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	675	64	675	64	—	—
		b) **Przenośne.**						
	3	Zwroty zaliczek (zaległość z roku 1897)	25	94	25	94	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	701	58	701	58	—	—
		Zapas kasowy z początkiem roku 1898	—	—	54	86	—	—
		Razem .	—	—	756	44	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.	1—4	Roboty ziemne	—	—	—	—	—	—
II.	5—11	Roboty regulacyjne . . .	13	20	13	20	—	—
III.		Budowa objektów:						
	12	Roboty ziemne	19	36	19	36	—	—
	14	„ ciesielskie	59	35	59	35	—	—
	15	„ murarskie	138	49	138	49	—	—
		Suma rubryki III. .	217	20	217	20	—	—
IV.		Roboty dodatkowe . . .	—	—	—	—	—	—
V.		Wykupno gruntów . . .	—	—	—	—	—	—
VI.		Utrzymanie w czasie budowy:						
	29	Naprawa budowli regulacyjnych .	226	04	226	04	—	—
	30	„ objektów	17	60	17	60	—	—
	31	Odnowienie kultur	56	47	56	47	—	—
	32	Straż rzeczna	117	—	117	-	—	—
		Suma rubryki VI. .	417	11	417	11	—	—
		Do przeniesienia . .	647	51	647	51	—	—

XXIX. Fundusz zabudowania potoku górskiego Michałów.

Zamknięcie rachunku za rok 1898.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898. ct.
		Z przeniesienia . .	647	51	647	51	—	—
VII.		Koszta zarządu	—	—	—	—	—	—
VIII.		Rozmaite i nieprzewidziane:						
	42	Inne nieprzewidziane	30	93	30	93	—	—
	43	Datki konkurencyjne gminy Maniowa, przeniesione do funduszu konserwacyjnego	78	—	78	—	—	—
		Suma rubryki VIII.	108	93	108	93	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	756	44	756	44	—	—
		b) **Przenośne** . . .	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	756	44	756	44	—	—
		Zapas kasowy z końcem roku 1898 .	—	—	—	—	—	—
		Razem .	756	44	756	44	—	—
		B) Fundusz konserwacyjny.						
		DOCHODY.						
	1	Datek konkurencyjny gminy Maniowa wpłacony za rok 1896 i 1897 .	78	—	78	—	—	—
	2	Datek konkurencyjny funduszu drogowego	39	—	39	—	—	—
		Suma dochodów .	117	—	117	—	—	—
		WYDATKI.						
		Zapas kasowy z końcem roku 1898 .	—	—	117	—	—	—

UWAGA. Fundusz zabudowania został wyczerpany i zabudowanie potoku ukończone. Stanu majątkowego nie ma żadnego.

Fundusz konserwacyjny utworzono w myśl §. 14. rozporządzenia wykonawczego do ustawy z dnia 12. kwietnia 1893 Dz. u. kr. Nr. 22, o zabudowaniu potoka Michałowa. Stan majątku funduszu konserwacyjnego z końcem roku 1898 wynosi w gotówce 117 zł. a. w. jak powyżej wykazano.

LW. 16.500/99.

XXX. Fundusz zabudowania potoku górskiego Niszkówki.

Zamknięcie rachunku za rok 1898.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898. ct.
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datek z funduszu krajowego . .	4.885	—	4.885	—	—	—
	2	Datek z państwowego fund. meliorac	4·884	74	4.884	74	—	—
	3	Odsetki od kapitałów lokowanych .	132	76	132	76	—	—
	4	Rozmaite	269	56	269	56	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	10 172	06	10.172	06	—	—
		b) **Przenośne** . . .	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	10.172	06	10.172	06	—	—
		Zapas z początkiem roku 1898 . .	—	—	1.896	07	—	—
		Razem .	—	—	12.068	13	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
		Roboty ziemne:						
	1	Trasowanie i profilowanie . . .	—	—	—	—	—	—
	2	Karczowanie	—	—	—	—	—	—
	3	Wykop z odwozem na brzeg . .	5.270	97	5.270	97	—	—
	4	Materyały i narzędzia . . .	185	53	185	53	—	—
I.		Suma rubryki I. .	5.456	50	5.456	50	—	—
		Roboty regulacyjne:						
	5	Tamy faszynowe: *a)* Materyały, *b)* Robocizna	—	—	—	—	—	—
	6	Wałki zatapiane: *a)* Materyały *b)* Robocizna	—	—	—	—	—	—
	7	Płotki podwójne: *a)* Materyały, *b)* Robocizna	—	—	—	—	—	—
	8	Płotki pojedyncze: *a)* Materyały .	923	40	923	40	—	—
		b) Robocizna .	119	42	119	42	—	—
	9	Progi: *a)* Materyały	135	34	135	34	—	—
		b) Robocizna	27	—	27	—	—	—
	10	Narzędzia	31	97	31	97	—	—
	11	Dozór robót	483	54	483	54	—	—
II.		Suma rubryki II. .	1.720	67	1.720	67	—	—
		Budowa objektów:						
	12-13	Roboty ziemne — Rozsadzanie skał .	—	—	—	—	—	—
	14	Roboty ciesielskie: *a)* Materyały .	280	41	280	41	—	—
		b) Robocizna .	194	49	194	49	—	—
		Do przeniesienia . .	474 7.177	90 17	474 7.177	90 17	— —	— —

XXX. Fundusz zabudowania potoku górskiego Niszkówki.

Zamknięcie rachunku za rok 1898.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898. ct.
III.		Z przeniesienia . .	7.177	17	7.177	17	—	—
			474	90	474	90	—	—
	15-17	Roboty murarskie, brukarskie i kowalskie	—	—	—	—	—	—
	18-19	Narzędzia — dozór budowy . .	—	—	—	—	—	—
		Suma rubryki III. .	474	90	474	90	—	—
IV.		Roboty dodatkowe:						
	20	Szkarpowanie stoków . . .	—	—	—	—	—	—
	21	Ubezpieczenie stoków płotkami . .	32	53	32	53	—	—
	22	Zadrzewienie stoków i odsypisk .	95	80	95	80	—	—
	23-24	Zadarnienie i odwodnienie stoków .	—	—	—	—	—	—
		Suma rubryki IV. .	128	33	128	33	—	—
V.		Wykupno gruntów i odszkodowania:						
	25	Koszta komisyjne	—	—	—	—	—	—
	26	Wykupno gruntów	494	54½	494	54½	—	—
	27	Odszkodowanie za zniszczone kultury	48	76	48	76	—	—
	28	Koszta intabulacyi	—	—	—	—	—	—
		Suma rubryki V. .	543	30½	543	30½	—	—
VI.		Utrzymanie w czasie budowy:						
	29	Naprawa budowli regulacyjnych .	1.349	08	1.349	08	—	—
	30	Naprawa objektów	—	—	—	—	—	—
	31	Odnowienie kultur	—	—	—	—	—	—
	32	Straż rzeczna	156	—	156	—	—	—
		Suma rubryki VI. .	1.505	08	1.505	08	—	—
VII.		Koszta zarządu:						
	33	Najem lokalu	30	—	30	—	—	—
	34	Sprzęty i potrzeby kancelaryjne .	9	86	9	86	—	—
	35	Przyrządy geodetyczne . . .	—	—	—	—	—	—
	36	Płaca i ryczałt na objazdy kierownika budowy	—	—	—	—	—	—
	37	Płaca i dodatek budowlany prowadzącego budowę	—	—	—	—	—	—
	38	Inne	288	61	288	61	—	—
		Suma rubryki VII. .	328	47	328	47	—	—
VIII.	39-42	Rozmaite i nieprzewidziane . .	272	68	272	68	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	10.429	93½	10.429	93½	—	—
		b) **Przenośne** . . .	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	10.429	93½	10.429	93½	—	—
		Zapas z końcem roku 1898: *a)* w gotówce . 1.360 zł. 39½ ct. *b)* w narzędziach i sprzętach . . 277 „ 80 „	—	—	1.638	19½	—	—
		Razem .	—	—	12.068	13	—	—

XXX. Fundusz zabudowania potoku górskiego Niszkówki.

Zamknięcie rachunku za rok 1898.

Stan funduszu z końcem roku 1898.

Stan czynny.

Zapas kasowy: 1. w gotówce . . .	1.360 zł. 39½ ct.		
2. w narzędziach i sprzętach	277 „ 80 „		
	Suma stanu czynnego . .	1.638 zł. 19½ ct.	
Stan bierny		— „ — „	
	Czysty stan czynny . .	1.638 zł. 19½ ct.	

UWAGA. Zapas kasowy w gotówce ulokowano łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na 3% rachunek bieżący w Banku krajowym.

LW. 27.826/99.

XXXI. Fundusz regulacyi rzeki Złotej Lipy.

Zamknięcie rachunku za rok 1898.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		A) Fundusz regulacyjny.						
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datek z funduszu krajowego . .	—	—	—	—	—	—
	2	„ z państwowego funduszu melioracyjnego	—	—	—	—	—	—
	3	Datki konkurencyjne — zaległe .	39.600	–	—	—	39.600	—
	4	Odsetki od kapitałów lokowanych .	375	02	375	02	—	—
	5	Rozmaite	154	68	154	68	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	40.129	70	529	70	39.600	—
		b) **Przenośne.**						
	6	Zaliczka pobrana z r. 1899 na pokrycie niedoboru r. 1898	4.398	27	4.398	27	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	44.527	97	4.927	97	39.600	—
	7	Zapas z początkiem roku 1898 . .	—	—	18.446	32	—	—
		Razem .	—	—	23.374	29	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.		Roboty ziemne:						
	1	Trasowanie i profilowanie . . .	137	33	137	33	—	—
	2	Wykop z odwozem na odkład . .	9.357	79	9.357	79	—	—
	3	Wykonanie nasypów	—	—	—	—	—	—
	4	Materyały i narzędzia . . .	1.216	01	1.216	01	—	—
	5	Dozór budowy	185	76	185	76	—	—
		Suma rubryki I. .	10.896	89	10.896	89	—	—
II.		Roboty regulacyjne i ubezpieczenia:						
	6	Budowa tam faszynowych, materyały	27	60	27	60	—	—
	7	„ „ „ robocizna	12	92	12	92	—	—
	8	Ubezpieczenie brzegów płotkami:						
		Materyały *a)* faszyny . . .	73	80	73	80	—	—
		b) paliki . . .	116	60	116	60	—	—
	9	Ubezpieczenie brzegów płotkami: Robocizna	72	—	72	—	—	—
		Do przeniesienia . .	302	92	302	92	—	—
			10.896	89	10.896	89	—	—

XXXI. Fundusz regulacyi rzeki Złotej Lipy.

Zamknięcie rachunku za rok 1898.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898. ct.
II.		Z przeniesienia . .	10.896	89	10.896	89	—	—
			302	92	302	92	—	—
	10	Darniowanie szkarp: *a)* w mur *b)* w kożuch	34	86	34	86	—	—
	11	Obsiew szkarp	27	30	27	30	—	—
		Suma rubryki II. .	365	08	365	08	—	—
III.		Budowa objektów:						
	12	Roboty ciesielskie: materyały . .	2.832	80	2.832	80	—	—
	13	" " robocizna . .	1.135	16	1.135	16	—	—
	14	" kowalskie	869	34	869	34	—	—
	15	Rozmaite: *a)* roboty ziemne . .	447	84	447	84	—	—
		b) pompowanie wody .	21	50	21	50	—	—
		c) ubezpieczenia . .	99	39	99	39	—	—
		Suma rubryki III. .	5.406	03	5.406	03	—	—
IV.		Wykupno gruntów i odszkodowania:						
	16	Koszta komisyjne	—	—	—	—	—	—
	17	Wykupno gruntów pod łożysko .	692	—	692	—	—	—
	18	Odszkodowanie za grunta odcięte przekopami	—	—	—	—	—	—
	19	Odszkodowanie za zniszczone plony .	280	05	280	05	—	—
	20	Koszta intabulacyi	—	—	—	—	—	—
		Suma rubryki IV. .	972	05	972	05	—	—
V.		Konserwacya w czasie budowy:						
	21	Czyszczenie łożyska	75	48	75	48	—	—
	22	Naprawa szkarp	139	56	139	56	—	—
	23	Utrzymanie objektów: *a)* materyały .	44	35	44	35	—	—
		b) robocizna .	52	88	52	88	—	—
	24	Straż rzeczna	251	—	251	—	—	—
		Suma rubryki V. .	563	27	563	27	—	—
VI.		Zarząd:						
	25	Najem lokalu	—	—	—	—	—	—
	26	Sprzęty i potrzeby kancelaryjne .	132	43	132	43	—	—
	27	Przyrządy geodetyczne . . .	10	20	10	20	—	—
	28	Dyety i koszta podróży delegata .	62	46	62	46	—	—
	29	Dodatek budowlany, dyety, koszta podróży i płaca kierownika budowy	1.444	—	1.444	—	—	—
	30	Wynagrodzenie płatnika . . .	207	50	207	50	—	—
	31	Inne	120	68	120	68	—	—
		Suma rubryki VI. .	1.977	27	1.977	27	—	—
		Do przeniesienia . .	20.180	59	20.180	59	—	—

XXXI. Fundusz regulacyi rzeki Złotej Lipy.

Zamknięcie rachunku za rok 1898.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898. zł.	ct.
		Z przeniesienia . .	20.180	59	20.180	59	—	—
VII.		Rozmaite i nieprzewidziane:						
	32	Budowa brodów	187	37	187	37	—	—
	33	Korekcya ujść i dopływów . .	27	—	27	—	—	—
	35	Ustalenie i zadrzewienie usuniętych stoków górskich	—	—	—	—	—	—
	36	Objekty dodatkowe	1.431	86	1.431	86	—	—
	37	Stacyonowanie	20	94	20	94	—	—
	38	Zwrot kosztów sporządzenia projektu	—	—	—	—	—	—
	39	Kataster konkurencyjny . . .	—	—	—	—	—	—
	40	Inne	414	90	414	90	—	—
		Suma rubryki VII. .	2.082	07	2.082	07	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	22.262	66	22.262	66	—	—
		b) **Przenośne.**						
	1	Zwrot zaliczki	4.398	27	—	—	4.398	27
		Suma wszystkich wydatków .	26.660	93	22.262	66	4.398	27
	2	**Zapas** z końcem roku 1898: *a)* w gotówce . . — zł. — ct. *b)* w remanencie materyałów, narzędzi i sprzętów . . 1.111 „ 63 „	—	—	1.111	63	—	—
		Razem .	—	—	23.374	29	—	—
		B) Fundusz konserwacyjny.						
		DOCHODY.						
	1	Ze sprzedaży trawy	130	45	130	45	—	—
	2	Odszkodowania	30	50	30	50	—	—
	3	Odsetki od lokowanej gotówki . .	1	45	1	45	—	—
	4	Rozmaite: Zwrot kosztów komisyjnych	21	72	2	28	19	44
		Suma dochodów .	184	12	164	68	19	44
	5	Zapas kasowy z początkiem roku 1898	—	—	48	32	—	—
		Razem .	—	—	213	—	—	—
		WYDATKI.						
	1	Zwrot kosztów komisyjnych . .	21	72	21	72	—	—
		Suma wydatków .	21	72	21	72	—	—
	2	**Zapas kasowy** z końcem roku 1898 .	—	—	191	28	—	—
		Razem .	—	—	213	—	—	—

XXXI. Fundusz regulacyi rzeki Złotej Lipy.

Zamknięcie rachunku za rok 1898.

Stan funduszów z końcem roku 1898.

A) Fundusz regulacyjny.

Stan czynny.

a) Zapas kasowy: 1. w gotówce . . .	— zł. — ct.	
2. w remanencie materyałów, narzędzi i sprzętów . .	1.111 „ 63 „	
b) Należytości czynne: Zaległe datki konkurencyjne	39.600 „ — „	
Suma stanu czynnego		40.711 zł. 63 ct.

Stan bierny.

Należytości bierne: Zwrot pobranych zaliczek	4.398 „ 27 „
Czysty stan czynny .	36.313 zł. 36 ct.

B) Fundusz konserwacyjny.

Stan czynny.

Zwrot kosztów komisyjnych	19 zł. 44 ct.
Zapas kasowy w gotówce	191 „ 28 „
Suma stanu czynnego .	210 zł. 72 ct.
Stan bierny	— „ — „
Czysty stan czynny .	210 zł. 72 ct.

UWAGA. Zapas kasowy w gotówce ulokowano łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na 3% rachunek bieżący w Banku krajowym.

LW. 19.913/1899.

XXXII. Fundusz osuszenia bagien w powiatach łańcuckim i jarosławskim.

Zamknięcie rachunku za rok 1898.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1898.	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datki konkurencyjne zaległe . .	25.875	—	—	—	25.875	—
	2	Rozmaite	16	50	16	50	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	25.891	50	16	50	25.875	—
		b) **Przenośne.**						
	1	Zaliczka pobrana z dochodów roku 1899 na pokrycie niedoboru roku 1898	8.614	84	8.614	84	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	34.506	34	8.631	34	25.875	—
		Zapas z początkiem roku 1898 . .	—	—	2.459	95	—	—
		Razem .	—	—	11.091	29	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.	1—4	Roboty ziemne	204	69	204	69	—	—
II.	5—7	Ubezpieczenie brzegów . . .	—	—	—	—	—	—
III.	8—10	Budowa objektów	—	—	—	—	—	—
IV.	11-15	Wykupno gruntów . . .	—	—	—	—	—	—
V.	16-23	Koszta zarządu	96	—	96	—	—	—
VI.		Rozmaite i nieprzewidziane:						
	24	Czyszczenie rowów	247	40	247	40	—	—
	25	Naprawa szkarp	7	80	7	80	—	—
	26	Straż rzeczna	528	—	528	—	—	—
	27	Budowa objektów dodatkowych .	40		40	—	—	—
	28-34	Inne	21	94	21	94	—	—
		Suma rubryki VI. .	845	14	845	14	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	1.145	83	1.145	83	—	—
		b) **Przenośne.**						
	1	Zwrot otrzymanych zaliczek . .	16.100	35	7.485	51	8.614	84
		Suma wszystkich wydatków .	17.246	18	8.631	34	8.614	84
		Zapas z końcem roku 1898: *a)* w gotówce . . — zł. — ct. *b)* w materyałach i narzędziach . . 2.459 „ 95 „	—	—	2.459	95	—	—
		Razem .	—	—	11.091	29	—	—

XXXII. Fundusz osuszenia bagien w powiatach łańcuckim i jarosławskim.

Zamknięcie rachunku za rok 1898.

Stan funduszu z końcem roku 1898.

Stan czynny.

a) Zapas: 1. w gotówce	— zł. — ct.	
2. w remanencie materyałów, narzędzi i sprzętów . . .	2.459 „ 95 „	
b) Należytości czynne: Zaległe datki konkurencyjne	25.875 „ — „	
Suma stanu czynnego . . .		28.334 zł. 95 ct.

Stan bierny.

Należytości bierne: Zwrot zaliczki z dochodów roku 1899 na pokrycie niedoboru roku 1898	8.614 „ 84 „
Czysty stan czynny . .	19.720 zł. 11 ct.

UWAGA. Datki konkurencyjne zalegają, ponieważ Spółka wodna nie została jeszcze zawiązaną.

LW. 23.150/99.

XXXIII. Fundusz regulacyi potoku Dumnego.

Zamknięcie rachunku za rok 1898.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898. ct.
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Odsetki od kapitałów lokowanych .	334	07	334	07	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	334	07	334	07	—	—
		b) **Przenośne** . . .	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	334	07	334	07	—	—
	2	Zapas z początkiem roku 1898 . .	—	—	13.175	14	—	—
		Razem .	—	—	13.509	21	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.		Roboty ziemne:						
	1	Trasowanie i profilowanie . . .	29	31	29	31	—	—
	2	Zdzieranie darni	—	—	—	—	—	—
	3	Wykop z odwozem na brzeg . .	—	—	—	—	—	—
	4	Planowanie nasypów	948	99	948	99	—	—
	5	Materyały i narzędzia . . .	745	73	745	73	—	—
	6	Dozór	—	—	—	—	—	—
		Suma rubryki I. .	1.724	03	1.724	03	—	—
II.		Objekty:						
	7	Roboty ziemne	—	—	—	—	—	—
	8	" ciesielskie	50	—	50	—	—	—
	9	" murarskie	—	—	—	—	—	—
	10	" kowalskie	120	—	120	—	—	—
	11	" uzupełniające	64	50	64	50	—	—
		Suma rubryki II. .	234	50	234	50	—	—
III.		Roboty dodatkowe:						
	12	Obsiew szkarp i brzegów . . .	88	55	88	55	—	—
IV.		Wykupno gruntów i odszkodowania:						
	13	Koszta komisyjne	—	—	—	—	—	—
	14	Wykupno gruntów	8	54	8	54	—	—
	15	Odszkodowania za zniszczone plony .	62	50	62	50	—	—
	16	Koszta intabulacyi	10	20	10	20	—	—
		Suma rubryki IV. .	81	24	81	24	—	—
		Do przeniesienia . .	2.128	32	2.128	32	—	—

XXXIII. Fundusz regulacyi potoku Dumnego.

Zamknięcie rachunku za rok 1898.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898. ct.
		Z przeniesienia . .	2.128	32	2.128	32	—	—
V.		Konserwacya w czasie budowy:						
	17	Naprawa szkarp	88	21	88	21	—	—
	18	Czyszczenie łożyska	85	66	85	66	—	—
	19	Straż rzeczna	186	—	186	—	—	—
		Suma rubryki V. .	359	87	359	87	—	—
VI.		Zarząd:						
	20-22	. . . .	—	—	—	—	—	—
	23	Delegat, dyety i koszta podróży .	5	81	5	81	—	—
	24	Kierownik budowy, płaca, dodatek budowlany i koszta podróży .	280	—	280	—	—	—
	25	Wynagrodzenie płatnika . . .	57	42	57	42	—	—
	26	Koszta inspekcyi i kolaudacyi . .	44	87	44	87	—	—
	27	Inne drobne	13	58	13	58	—	—
		Suma rubryki VI. .	401	68	401	68	—	—
VII.		Rozmaite i nieprzewidziane:						
	28	Rowy osuszające	182	98	182	98	—	—
	29	Budowa przepustów	137	52	137	52	—	—
	30	„ brodów	120	68	120	68	—	—
	31	Ubezpieczenie brzegów . . .	118	85	118	85	—	—
	32	Stacyonowanie	—	—	—	—	—	—
	33	Rozmaite inne	312	98	312	98	—	—
		Suma rubryki VII.	873	01	873	01	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	3.762	88	3.762	88	—	—
		b) **Przenośne.** . . .	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	3.762	88	3.762	88	—	—
		Zapas z końcem roku 1898: *a)* w gotówce . . 9.669 zł. 41 ct. *b)* w remanencie materyałów i sprzętów . . . 76 „ 92 „	—	—	9.746	33	—	—
		Razem .	—	—	13.509	21	—	—

XXXIII. Fundusz regulacyi potoku Dumnego.

Zamknięcie rachunku za rok 1898.

Stan funduszu z końcem roku 1898.

Stan czynny.

Zapas z końcem roku 1898:		
1. w gotówce	9.669 zł. 41 ct.	
2. w remanencie materyałów i sprzętów . .	76 „ 92 „	
Suma stanu czynnego .		9.746 zł. 33 ct.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny .		9.746 zł. 33 ct.

UWAGA. Zapas kasowy w gotówce ulokowano łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na 3% rachunek bieżący w Banku krajowym.

LW. 25.074/1899.

XXXIV. Fundusz regulacyi potoku Przegnojówki.

Zamknięcie rachunku za rok 1898.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898. ct.
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datek z funduszu krajowego . .	—	—	—	—	—	—
	2	„ „ państwowego fund. meliorac.	—	—	—	—	—	—
	3	Datki konkurencyjne	25.200	—	—	—	25.200	—
	4	Odsetki z lokacyi gotówki . . .	—	—	—	—	—	—
	5	Rozmaite	50	16	50	16	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	25.250	16	50	16	25.200	—
		b) **Przenośne.**						
	6	Zaliczka pobrana z dochodów funduszu r. 1899 na pokrycie niedoboru	16.511	99	16.511	99	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	41.762	15	16.562	15	25.200	—
	7	Zapas z początkiem roku 1898 . .	—	—	8.936	01	—	—
		Razem .	—	—	25.498	16	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.		Roboty ziemne:						
	1	Trasowanie i profilowanie . . .	1.056	15	1.056	15	—	—
	2	Zdzieranie darni	—	—	—	—	—	—
	3	Wykop z odwozem na brzeg . .	12.454	75	12.454	75	—	—
	4	Planowanie nasypów	92	75	92	75	—	—
	5	Materyały i narzędzia . . .	321	98	321	98	—	—
	6	Dozór	756	70	756	70	—	—
		Suma rubryki I. .	14.682	33	14.682	33	—	—
II.		Budowa objektów:						
	7	Roboty ziemne	85	55	85	55	—	—
	8	„ ciesielskie: *a)* Materyały .	2.424	—	2.424	—	—	—
		b) Robocizna .	421	56	421	56	—	—
	9	„ murarskie: *a)* Materyały .	128	67	128	67	—	—
		b) Robocizna .	56	82	56	82	—	—
	10	„ brukarskie: *a)* Materyały .	172	50	172	50	—	—
		b) Robocizna .	68	39	68	39	—	—
	11	„ kowalskie	10	78	10	78	—	—
	12	„ uzupełniające	39	90	39	90	—	—
		Suma rubryki II. .	3.408	17	3.408	17	—	—
III.		Roboty dodatkowe:						
	13	Obsiew szkarp	25	50	25	50	—	—
		Do przeniesienia . .	18.116	—	18.116	—	—	—

XXXIV. Fundusz regulacyi potoku Przegnojówki.

Zamknięcie rachunku za rok 1898.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1898.	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
		Z przeniesienia . .	18.116	—	18.116	—	—	—
IV.		Wykupno gruntów i odszkodowania:						
	14	Koszta komisyjne	300	16	300	16	—	—
	15	Wykupno gruntów	787	94	787	94	—	
	16	Odszkodowania za zniszczone plony .	—	—	—	—	—	—
	17	Koszta intabulacyi	—	—	—	—	—	—
		Suma rubryki IV. .	1.088	10	1.088	10	—	—
V.		Konserwacya w czasie budowy:						
	18	Naprawa szkarp	380	45	380	45	—	-
	19	Czyszczenie łożyska	852	01	852	01	—	—
	20	Straż rzeczna	284	—	284	—	—	—
		Suma rubryki V. .	1.516	46	1.516	46	—	—
VI.		Zarząd:						
	21	Najem lokalu	—	—	—	—	—	-
	22	Sprzęty i potrzeby kancelaryjne .	267	08	267	08	—	-
	23	Przybory geodetyczne . . .	3	28	3	28	—	—
	24	Delegat, dyety i koszta podróży .	56	73	56	73	—	—
	25	Płaca, dodatek budowlany i koszta podróży kierownika budowy .	2.141	97	2.141	97	—	—
	26	Wynagrodzenie płatnika . . .	180	—	180	—	—	—
	27	Koszta inspekcyi i kolaudacyi . .	178	33	178	33	—	—
	28	Inne drobne	1	—	1	—	—	—
		Suma rubryki VI. .	2.828	39	2.828	39	—	—
VII.		Rozmaite i nieprzewidziane:						
	29	Rowy osuszające	—	—	—	—	—	—
	30	Budowa dodatkowych objektów .	672	91	672	91	—	—
	31	Ubezpieczenie brzegów płotkami i darniami	184	88	184	88	—	-
	32	Stacyonowanie	—	—	—	—	—	—
	33	Kataster konkurencyjny . . .	—	—	—	—	—	—
	34	Zwrot kosztów projektu . . .	—	—	—	—	—	—
	35	Rozmaite inne	156	12	156	12	—	—
		Suma rubryki VII. .	1.013	91	1.013	91	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	24.562	86	24.562	86	—	—
		a) **Przenośne.**						
	1	Zwrot zaliczki pobranej na pokrycie niedoboru	16.511	99	—	—	16.511	99
		Suma wszystkich wydatków .	41.074	85	24.562	86	16.511	99
		Zapas z końcem roku 1898:						
		a) w gotówce . . — zł. — ct.						
		b) w remanencie materyałów, narzędzi i sprzętów . . 935 zł. 30 ct.	—	—	935	30	—	—
		Razem .	—	—	25.498	16	—	—

XXXIV. Fundusz regulacyi potoku Przegnojówki.

Zamknięcie rachunku za rok 1898.

Stan funduszu z końcem roku 1898.

Stan czynny.

a) Zapas z końcem roku 1898:			
1. w gotówce . .	zł. — ct.		
2. remanencie materyałów, narzędzi i sprzętów	935 „ 30 „	935 zł. 30 ct.	
b) Należytości czynne: Zaległe datki konkurencyjne		25 200 „ — „	
Suma stanu czynnego . . .			26.135 zł. 30 ct.

Stan bierny.

Zwrot zaliczki pobranej z dochodów roku 1899	16.511 „ 99 „
Czysty stan czynny . .	9.623 zł. 31 ct.

LW. 23.152/1899.

XXXV. Fundusz osuszenia bagien Stojanowskich.

Zamknięcie rachunku za rok 1898.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898. ct.
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datek z funduszu krajowego . .	—	—	—	—	—	—
	2	„ z państwowego funduszu melioracyjnego	—	—	—	—	—	—
	3	Datki konkurencyjne	18.000	—	—	—	18.000	—
	4	Odsetki od lokowanych kapitałów .	33	60	33	60	—	—
	5	Rozmaite	173	69	173	69	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	18.207	29	207	29	18.000	—
		b) **Przenośne.**						
	1	Zaliczki pobrane	8.085	73	8.085	73	—	—
	2	Zwrot od Spółki wodnej zaliczkowo pokrytych wydatków . . .	77	80	—	—	77	80
		Suma wszystkich dochodów .	26.370	82	8.293	02	18.077	80
		Zapas z początkiem roku 1898 . .	—	—	49	85	—	—
		Razem .	—	—	8.342	87	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.	1—6	Roboty ziemne	—	—	—	—	—	—
II.	7—9	Budowa objektów	—	—	—	—	—	—
III.		Roboty dodatkowe:						—
	10	Obsiew szkarp	1.659	73	1.659	73	—	—
IV.		Wykupno gruntów:						
	11	Koszta komisyjne	—	—	—	—	—	—
	12	Wykupno gruntów pod rowy . .	129	17	129	17	—	—
	13	Odszkodowanie za plony . . .	—	—	—	—	—	—
	14	Koszta intabulacyi	2	95	2	95	—	—
		Suma rubryki IV. .	132	12	132	12	—	—
V.		Konserwacya:						
	15	Czyszczenie rowów i naprawa szkarp	124	81	124	81	—	—
	16	Straż rzeczna	360	—	360	—	—	—
		Suma rubryki V. .	484	81	484	81	—	—
VI.		Koszta zarządu:						
	20	Dyety i koszta podróży delegata .	30	28	30	28	—	—
		Do przeniesienia . .	2.306	94	2.306	94	—	—

XXXV. Fundusz osuszenia bagien Stojanowskich.

Zamknięcie rachunku za rok 1898.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1898.	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
		Z przeniesienia . .	2.306	94	2.306	94	—	—
VII.		Rozmaite i nieprzewidziane:						
	25	Budowa mostów	324	—	324	—	—	—
	26	Wykonanie rowów	434	—	434	—	—	—
	27	Ubezpieczenie rowów płotkami i darniami	—	—	—	—	—	—
	28	Zwrot kosztów sporządzenia projektu	58	62	58	62	—	—
	29	Sporządzenie katastru konkurencyjnego	—	—	—	—	—	—
	30	Inne	656	42	656	42	—	—
		Suma rubryki VII. .	1.473	04	1.473	04	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	3.779	98	3.779	98	—	—
		b) **Przenośne.**						
	1	Zwrot otrzymanych zaliczek . .	12.520	97	4.435	24	8.085	73
	2	Zaliczka na pokrycie wydatku Spółki wodnej	77	80	77	80	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	16.378	75	8.293	02	8.085	73
		Zapas z końcem roku 1898: *a)* w gotówce . . — zł. — ct. *b)* w remanencie narzędzi i sprzętów . 49 „ 85 „	—	-	49	85	—	—
		Razem .	—	—	8.342	87	—	—

Stan funduszu z końcem roku 1898.

Stan czynny.

Zapas *a)* w gotówce	— zł. — ct.		
b) w remanencie narzędzi i sprzętów .	49 „ 85 „		
Należytości czynne: Zaległe datki konkurencyjne	18.000 „ — „		
Zaliczka na pokrycie wydatków Spółki wodnej .	77 „ 80 „		
	Suma stanu czynnego .	18.127 zł. 65 ct.	

Stan bierny.

Zwrot pobranej zaliczki		8.085 „ 73 „
	Czysty stan czynny .	10.041 zł. 92 ct.

LW. 25.073/1899.

XXXVI. Fundusz obwałowania lewego brzegu Dunajca.

Zamknięcie rachunku za rok 1898.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1898.	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
		A) Fundusz regulacyjny.						
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datek z funduszu krajowego . .	14.000	—	14.000	—	—	—
	2	„ z państwowego funduszu melioracyjnego	10.500	—	10.500	—	—	—
	3	Datki konkurencyjne (zaległe) . .	42.000	—	—	—	42.000	—
	4	Odsetki od kapitałów lokowanych .	—	—	—	—	—	—
	5	Rozmaite	—	—	—	—	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	66.500	—	24.500		42.000	—
		b) **Przenośne.**						
	6	Zaliczka pobrana z dochodów funduszu z roku 1899	4.500	49½	4.500	49½	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	71.000	49½	29.000	49½	42.000	—
	7	Zapas z początkiem roku 1898 . .	—	—	1.420	95	—	—
		Razem .	—	—	30.421	44½	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.		Roboty ziemne:						
	1	Trasowanie i profilowanie . . .	406	54	406	54	—	—
	2	Zdzieranie darni	106	31	106	31	—	—
	3	Karczowanie	27	78	27	78	—	—
	4	Wykop z rowów materyałowych z odwozem na wał	4.068	18	4.068	18	—	—
	5	Wykonanie nasypu	703	11	703	11	—	-
	6	Wykop z potoków i kanałów osuszających z odwozem na brzeg . .	396	77	396	77	—	—
	7	Materyały i narzędzia . . .	551	39	551	39	—	—
	8	Dozór robót ziemnych . . .	259	18	259	18	—	—
		Suma rubryki I. .	6.519	26	6.519	26		—
II.		Budowa objektów:						
	9	Roboty ciesielskie: *a)* Materyały .	395	79	395	79	—	—
	10	„ „ *b)* Robocizna .	363	81	363	81	—	—
	11	„ murarskie: *a)* Materyały .	950	96	950	96	—	—
	12	„ „ *b)* Robocizna .	215	33	215	33	—	—
		Do przeniesienia . .	1.925 6.519	89 26	1.925 6.519	89 26	— —	— —

XXXVI. Fundusz obwałowania lewego brzegu Dunajca.

Zamknięcie rachunku za rok 1898.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898. ct.
II.		Z przeniesienia . .	6.519	26	6.519	26	—	—
			1.925	89	1.925	89	—	—
	13	Roboty kowalskie	113	45	113	45	—	—
	14	Rozmaite	500	37	500	37	—	—
		Suma rubryki II. .	2 539	71	2.539	71	—	—
III.		Roboty dodatkowe:						
	15	Obsiew szkarp wałowych i rzecznych: *a)* nasiona traw .	223	35	223	35	—	—
		b) robocizna . .	46	61	46	61	—	—
		Suma rubryki III. .	269	96	269	96	—	—
IV.		Wykupno gruntów i odszkodowania:						
	16	Koszta komisyjne	18	90	18	90	—	—
	17	Wykupno gruntów pod wał . .	—	—	—	—	—	—
	18	Odszkodowania za rowy materyałowe	1.053	27	1.053	27	—	—
	19	„ „ zniszczone plony .	154	82	154	82	—	—
	19*a)*	„ „ przeniesienie zabudowań	53	—	53	—	—	—
	20	Koszta intabulacyi	16	81	16	81	—	—
		Suma rubryki IV. .	1.296	80	1.296	80	—	—
V.		Utrzymanie w czasie budowy:						
	21	Naprawa szkarp wałów . . .	191	45	191	45	—	—
	22	Straż rzeczna i wałowa . . .	255	—	255	—	—	—
		Suma rubryki V. .	446	45	446	45	—	—
VI.		Koszta zarządu:						
	23	Najem lokalu	77	—	77	—	—	—
	24	Sprzęty i potrzeby kancelaryjne .	110	—	110	—	—	—
	25	Przybory geodetyczne . . .	42	54	42	54	—	—
	26	Dyety i koszta podróży delegata .	13	46	13	46	—	—
	27	Płaca i koszta podróży kierownika budowy	1.503	09	1.503	09	—	—
	28	Wynagrodzenie płatnika . . .	125	—	125	—	—	—
	29	Inne drobne	10	22	10	22	—	—
		Suma rubryki VI. .	1.881	31	1.881	31	—	—
VII.		Rozmaite i nieprzewidziane:						
	30	Budowa ramp	368	21	368	21	—	—
	31	„ brodów	—	—	—	—	—	—
		Do przeniesienia . .	368	21	368	21	—	—
			12.953	49	12.953	49	—	—

XXXVI. Fundusz obwałowania lewego brzegu Dunajca.

Zamknięcie rachunku za rok 1898.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898. ct.
VII.		Z przeniesienia . .	12.953	49	12.953	49	—	—
			368	21	368	21	—	—
	32	Pogłębienie rowów odpływowych .	—	—	—	—	—	—
	33	Ubezpieczenie potoków i kanałów osuszających płotkami i darniami .	214	85	214	85	—	—
	34	Objekty dodatkowe	442	81	442	81	—	—
	35	Zwrot kosztów sporządzenia projektu	—	—	—	—	—	—
	36	Koszta katastru konkurencyjnego i zawiązanie spółki wodnej . . .	—	—	—	—	—	—
	37	Inne	355	39	355	39	—	—
		Suma rubryki VII. .	1.381	26	1.381	26	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	14.334	75	14.334	75	—	—
		b) **Przenośne.**						
	1	Zwrot pobranych zaliczek . . .	19.463	99	14.963	49½	4.500	49½
		Suma wszystkich wydatków .	33.798	74	29.298	24½	4.500	49½
		Zapas z końcem roku 1898:						
		a) w gotówce . . — zł. — ct.						
		b) w remanencie materyałów, narzędzi i sprzętów . . 1.123 „ 20 „	—	—	1.123	20	—	—
		Razem .	—	—	30.421	44½	—	—
		B) Fundusz konserwacyjny.						
		DOCHODY.						
	1	Za sprzedaną trawę	443	60	443	60	—	—
	2	3% odsetki od lokowanej gotówki .	7	66	7	66	—	—
		Suma dochodów .	451	26	451	26	—	—
	3	Zapas w gotówce z początkiem r. 1898	—	—	255	39	—	—
		Razem .	—	—	706	65	—	—
		WYDATKI.						
		Zapas kasowy z końcem roku 1898 .	—	—	706	65	—	—

XXXVI. Fundusz obwałowania lewego brzegu Dunajca.

Zamknięcie rachunku za rok 1898.

Stan funduszów z końcem roku 1898.

A) Fundusz regulacyjny.

Stan czynny.

a) Pozostałość z końcem roku 1898:			
1. w gotówce	— zł. — ct.		
2. w remanencie materyałów, narzędzi i sprzętów . .	1.123 „ 20 „		
b) Należytości czynne: Zaległe datki konkurencyjne	42.000 „ — „		
Suma stanu czynnego . .		43.123 zł. 20	ct.

Stan bierny.

Zwrot zaliczki pobranej z dochodów roku 1899	4.500 „ 49½	„
Czysty stan bierny . .	38.622 zł. 70½	ct.

B) Fundusz konserwacyjny.

Stan czynny.

Zapas kasowy w gotówce	706 zł. 65 ct.
Stan bierny	— „ — „
Czysty stan czynny . .	706 zł. 65 ct.

UWAGA. Zapas funduszu konserwacyjnego w gotówce ulokowano łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na 3% rachunek bieżący w Banku krajowym.

LW. 20.107/1899.

XXXVII. Fundusz zabudowania potoku Glińsko.

Zamknięcie rachunku za rok 1898.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898. ct.
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datek z funduszu krajowego . .	6.000	—	6.000	—	—	—
	2	„ z państwowego funduszu melioracyjnego	10.700	—	10.700	—	—	—
	3	Odsetki od kapitałów lokowanych .	151	69	151	69	—	—
	4	Rozmaite	—	—	—	—	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	16.851	69	16 851	69	—	—
		b) **Przenośne.**						
	1	Zaliczka pobrana z dochodów funduszu z roku 1899	287	18	287	18	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	17.138	87	17.138	87	—	—
		Zapas z początkiem roku 1898 . .	—	—	927	92	—	—
		Razem .	—	—	18.066	79	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.		Roboty ziemne:						
	1	Trasowanie i profilowanie . . .	—	—	—	—	—	—
	2	Karczowanie	—	—	—	—	—	—
	3	Wykop z odwozem na brzeg . .	1.778	90	1.778	90	—	—
	4	Materyały i narzędzia . . .	367	68	367	68	—	—
		Suma rubryki I. .	2.146	58	2.146	58	—	—
II.		Roboty regulacyjne:						
	5	Tamy faszynowe: *a)* Materyały, *b)* Robocizna	—	—	—	—	—	—
	6	Wałki zatapiane: *a)* Materyały, *b)* Robocizna	—	—	—	—	—	—
	7	Płotki podwójne: *a)* Materyały, *b)* Robocizna	—	—	—	—	—	—
	8	Płotki pojedyncze: *a)* Materyały .	318	82	318	82	—	—
		b) Robocizna .	344	37	344	37	—	—
	9	Progi: *a)* Materyały	380	08	380	08	—	—
		b) Robocizna	203	69	203	69	—	—
	10	Narzędzia	140	67	140	67	—	—
	11	Dozór robót	245	31	245	31	—	—
		Suma rubryki II. .	1.632	94	1.632	94	—	—
		Do przeniesienia . .	3.779	52	3.779	52	—	—

XXXVII. Fundusz zabudowania potoku Glińsko.

Zamknięcie rachunku za rok 1898.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898. ct.
		Z przeniesienia . .	3.779	52	3.779	52	—	—
III.		Budowa objektów:						
	12	Roboty ziemne	96	82	96	82	—	—
	13	Rozsadzanie skał	1	80	1	80	—	—
	14	Roboty ciesielskie	1.265	76	1.265	76	—	—
	15	„ murarskie	962	45	962	45	—	—
	16	„ brukarskie	—	—	—	—	—	—
	17	„ kowalskie	60	52	60	52	—	—
	18	Narzędzia	85	75	85	75	—	—
	19	Dozór budowy	125	—	125	—	—	—
		Suma rubryki III. .	2.598	10	2.598	10	—	—
IV.		Roboty dodatkowe:						
	20	Szkarpowanie stoków	1.949	19	1.949	19	—	—
	21	Ubezpieczenie stoków płotkami . .	2.574	35	2.574	35	—	—
	22	Zadrzewienie stoków i odsypisk .	617	06	617	06	—	—
	23	Zadarnienie stoków	278	79	278	79	—	—
	24	Odnowienie kultur (drenowanie) .	2.649	19	2.649	19	—	—
		Suma rubryki IV. .	8 068	58	8.068	58	—	—
V.		Wykupno gruntów i odszkodowania:						
	25	Koszta komisyjne	—	—	—	—	—	—
	26	Wykupno gruntów: *a)* pod przekopy, *b)* zalesienie	83	52	83	52	—	—
	27	Odszkodowanie za zniszczone kultury	68	26	68	26	—	—
	28	Koszta intabulacyi	—	—	—	—	—	—
		Suma rubryki V. .	151	78	151	78	—	—
VI.		Utrzymanie w czasie budowy:						
	29	Naprawa budowli regulacyjnych .	89	23	89	23	—	—
	30	„ objektów	38	41	38	41	—	—
	31	Odnowienie kultur (zadrzewienie stoków i odsypisk)	8	20	8	20	—	—
	32	Straż rzeczna	75	—	75	—	—	—
		Suma rubryki VI. .	210	84	210	84	—	—
VII.		Koszta zarządu:						
	33	Najem lokalu	75	—	75	—	—	—
	34	Sprzęty i potrzeby kancelaryjne .	24	35	24	35	—	—
	35	Przyrządy geodetyczne . . .	28	24	28	24	—	—
	36	Płaca i ryczałt na objazdy kierownika budowy	—	—	—	—	—	—
	37	Płaca i dodatek budowlany prowadzącego budowę	—	—	—	—	—	—
	38	Inne drobne	254	87	254	87	—	—
		Suma rubryki VII. .	382	46	382	46	—	—
		Do przeniesienia . .	15.191	28	15.191	28	—	—

XXXVII. Fundusz zabudowania potoku Glińsko.

Zamknięcie rachunku za rok 1898.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898. ct.
		Z przeniesienia . .	15.191	28	15.191	28	—	—
VIII.		Rozmaite i nieprzewidziane:						
	39	Budowa brodów	77	60	77	60	—	—
	40	Urządzenie dróg i ścieżek . . .	39	45	39	45	—	—
	41	Budowa dodatkowych objektów (zapór)	—	—	—	—	—	—
	42	Inne nieprzewidziane . . .	320	65	320	65	—	—
		Suma rubryki VIII. .	437	70	437	70	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	15.628	98	15.628	98	—	—
		b) **Przenośne.**						
	1	Zwrot pobranej zaliczki . . .	2.333	87	2.046	69	287	18
		Suma wszystkich wydatków .	17.962	85	17.675	67	287	18
		Zapas z końcem roku 1898:						
		a) w gotówce . . — zł. — ct.						
		b) w remanencie materyałów, narzędzi i sprzętów . . . 391 „ 12 „	—	—	391	12	—	—
		Razem .	—	—	18.066	79	—	—

Stan funduszu z końcem roku 1898.

Stan czynny.

Zapas: 1. w gotówce . . . . — zł. — ct.
2. w remanencie materyałów, narzędzi i sprzętów . . . . 391 „ 12 „

Suma stanu czynnego . . . 391 zł. 12 ct.

Stan bierny.

Zwrot zaliczki pobranej z dochodów roku 1899 . . . . 287 „ 18 „

Czysty stan czynny . 103 zł. 94 ct.

LW. 25.380/1899.

XXXVIII. Fundusz zabudowania potoków górskich w dorzeczu Dniestru.

Zamknięcie rachunku za rok 1898.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datek z funduszu krajowego . .	40.400	—	40.400	—	—	—
	2	„ z państwowego funduszu melioracyjnego	40.400	—	20.200	—	20.200	—
	3	Odsetki od lokowanej gotówki . .	—	—	—	—	—	—
	4	Rozmaite	—	—	—	—	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	80.800	—	60.600	—	20.200	—
		b) **Przenośne.**						
	5	Zaliczka na pokrycie niedoboru . .	1.802	67	1.802	67	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	82.602	67	62.402	67	20.200	—
	6	Zapas z początkiem roku 1898 . .	—	—	11.819	23	—	—
		Razem .	—	—	74.221	90	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.		Roboty ziemne:						
	1	Trasowanie i profilowanie . . .	284	52	284	52	—	—
	2	Karczowanie	—	—	—	—	—	—
	3	Wykop z odwozem na brzeg . .	19.159	27	19.159	27	—	—
	4	Materyały i narzędzia . . .	138	50	138	50	—	—
		Suma rubryki I. .	19.582	29	19.582	29	—	—
II.		Budowle regulacyjne:						
	5	Tamy faszynowe	18.385	74	18.385	74	—	—
	6	Wałki zatapiane	—	—	—	—	—	—
	7	Płotki podwójne	1.038	02	1.038	02	—	—
	8	„ pojedyncze	—	—	—	—	—	—
	9	Progi	1.187	50	1.187	50	—	—
	10	Narzędzia	1.141	74	1.141	74	—	—
	11	Dozór robót	996	70	996	70	—	—
		Suma rubryki II. .	22.749	70	22.749	70	—	—
III.		Budowa objektów:						
	12	Roboty ziemne	408	42	408	42	—	—
	13	Rozsadzanie skał	442	15	442	15	—	—
		Do przeniesienia . .	850	57	850	57	—	—
			42.331	99	42.331	99	—	—

XXXVIII. Fundusz zabudowania potoków górskich w dorzeczu Dniestru.

Zamknięcie rachunku za rok 1898.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898. ct.
III.		Z przeniesienia . .	42.331	99	42.331	99	—	—
			850	57	850	57	—	—
	14	Roboty ciesielskie	5.158	12	5.158	12	—	—
	15	„ murarskie	7.399	59	7.399	59	—	—
	16	„ brukarskie	1.306	87	1.306	87	—	—
	17	„ kowalskie	23	23	23	23	—	—
	18	Narzędzia	511	53	511	53	—	—
	19	Dozór budowy	690	—	690	—	—	—
		Suma rubryki III. .	15.939	91	15.939	91	—	—
IV.		Roboty dodatkowe:						
	20	Szkarpowanie stoków	105	98	105	98	—	—
	21	Ubezpieczenie stoków płotkami . .	109	93	109	93	—	—
	22	Zadarnienie stoków i odsypisk . .	6.536	80	6.536	80	—	—
	23	„ „ i nasiona . .	66	20	66	20	—	—
	24	Odwodnienie stoków (drenowanie) .	299	28	299	28	—	—
		Suma rubryki IV. .	7.118	19	7.118	19	—	—
V.		Wykupno gruntów i odszkodowania:						
	25	Koszta komisyjne	94	36	94	36	—	—
	26	Wykupno gruntów	362	24	362	24	—	—
	27	Odszkodowanie za zniszczone kultury	50	14	50	14	—	—
	28	Koszta intabulacyi	—	—	—	—	—	—
		Suma rubryki V. .	506	74	506	74	—	—
VI.		Utrzymanie w czasie budowy:						
	29	Naprawa budowli regulacyjnych .	—	—	—	—	—	—
	30	„ objektów	—	—	—	—	—	—
	31	Odnowienie kultur	196	64	196	64	—	—
	32	Straż rzeczna	83	—	83	—	—	—
		Suma rubryki VI. .	279	64	279	64	—	—
VII.		Koszta zarządu:						
	33	Najem lokalu (amortyzacya baraku) .	400	86	400	86	—	—
	34	Sprzęty i potrzeby kancelaryjne .	142	41	142	41	—	—
	35	Przyrządy geodetyczne	86	95	86	95	—	—
	36	Płaca i ryczałt na objazdy kierownika budowy	—	—	—	—	—	—
		Do przeniesienia . .	630	22	630	22	—	—
			66.176	47	66.176	47	—	—

XXXVIII. Fundusz zabudowania potoków górskich w dorzeczu Dniestru.

Zamknięcie rachunku za rok 1898.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898. ct.
VII.		Z przeniesienia . .	66.176	47	66.176	47	—	—
			630	22	630	22	—	—
	37	Płaca i dodatek budowlany prowadzącego budowę	—	—	—	—	—	—
	38	Inne drobne	2.666	36	2.666	36	—	—
		Suma rubryki VII. .	3 296	58	3.296	58	—	—
VIII.	39-42	Rozmaite i nieprzewidziane . .	223	18	223	18	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	69.696	23	69.696	23	—	—
		b) **Przenośne.**						
	1	Zwrot zaliczki pobranej na pokrycie niedoboru	1.802	67	—	—	1.802	67
		Suma wszystkich wydatków .	71.498	90	69.696	23	1.802	67
		Zapas z końcem roku 1898: *a)* w gotówce . . — zł. — ct. *b)* w remanencie materyałów, narzędzi i sprzętów . . 4.525 „ 67 „	—	—	4.525	67	—	—
		Razem .	—	—	74.221	90	—	—

Stan funduszu z końcem roku 1898.

Stan czynny.

a) Zapas z końcem roku 1898:
1. w gotówce . . . . . . — zł. — ct.
2. w remanencie materyałów, narzędzi i sprzętów . . . . . . 4.525 „ 67 „

b) Należytości czynne: Zaległa III. rata zasiłku z państwowego funduszu melioracyjnego . . 20.200 „ — „

Suma stanu czynnego . . . 24.725 zł. 67 ct.

Stan bierny.

Zwrot zaliczki pobranej z dochodów roku 1899 na pokrycie niedoboru roku 1898 . . . . 1.802 „ 67 „

Czysty stan czynny . . . 22.923 zł. 00 ct.

LW. 31.640/1899.

XXXIX. Fundusz regulacyi środkowej sekcyi rzeki Gniłej Lipy.

Zamknięcie rachunku za rok 1898.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898. ct.
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datek z funduszu krajowego . .	19.771	84	19.771	—	—	84
	2	Datek z państwowego funduszu melioracyjnego	29.657	15	14.828	57	14.828	58
	3	Datki konkurencyjne	14.828	58		—	14.828	58
	4	Odsetki od lokowanej gotówki . .	665	79	665	79	—	—
	5	Rozmaite	273	29	273	29	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	65.196	65	35.538	65	29.658	—
		b) **Przenośne**	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	65.196	65	35.538	65	29.658	—
		Zapas z początkiem roku 1898 . .	—	—	19.312	47	—	—
		Razem .	—	—	54.851	12	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.		Roboty ziemne:						
	1	Trasowanie	213	66	213	66	—	—
	2	Wykop ziemi nad wodą z odwozem na brzeg lub odkład . . .	14.291	60	14.291	60	—	—
	3	Wykop ziemi pod wodą z odwozem na brzeg lub odkład . . .	2.183	60	2.183	60	—	—
	4	Wykonanie nasypu dla podwyższenia brzegów	124	35	124	35	—	—
	5	Materyały i narzędzia . . .	571	—	571	—	—	—
	6	Dozór budowy	504	79	504	79		—
		Suma rubryki I. .	17.889	—	17.889	—	—	—
II.		Ubezpieczenie brzegów:						
	7	Płotki — materyał i robocizna . .	308	39	308	39	—	—
	8—9	Narzut kamienny — Wałki zatapiane	—		—		—	—
		Suma rubryki II. .	308	39	308	39	—	—
III.	10-12	Mosty	—	—	—	—	—	—
		Do przeniesienia . .	18.197	39	18.197	39	—	—

XXXIX. Fundusz regulacyi środkowej sekcyi rzeki Gniłej Lipy.

Zamknięcie rachunku za rok 1898.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898. ct.
		Z przeniesienia . .	18.197	39	18.197	39	—	—
IV.		Zakłady do spiętrzenia wody:						
	13-14	Roboty ciesielskie — roboty kowalskie	—	—	—	—	—	—
	15	Rozmaite	1	37	1	37	—	—
		Suma rubryki IV. .	1	37	1	37	—	—
V.		Roboty dodatkowe:						
	16	Obsiew szkarp: nasiona i robocizna .	182	56	182	56	—	—
VI.		Wykupno gruntów:						
	17	Koszta komisyjne	50	—	50	—	—	—
	18	Wykupno gruntów pod łożysko rzeki	2.368	08	2.368	08	—	—
	19-20	Odszkodowania — koszta intabulacyi etc.	—	—	—	—	—	—
		Suma rubryki VI. .	2.418	08	2.418	08	—	—
VII.	21-22	Wykupno młynów . . .	—	—	—	—	—	—
VIII.		Konserwacya w czasie budowy:						
	23-24	Płotki — opaski faszynowe . .	—	—	—	—	—	—
	25	Czyszczenie łożyska, naprawa szkarp	52	20	52	20	—	—
	26	Straż rzeczna	3	20	3	20	—	—
		Suma rubryki VIII.	55	40	55	40	—	—
IX.		Zarząd:						
	27	Najem lokalu, obsługa, opał . .	121	38	121	38	—	—
	28	Sprzęty i potrzeby kancelaryjne .	38	22	38	22	—	—
	29	Przyrządy geodetyczne . . .	16	19	16	19	—	—
	30	Koszta podróży i dyety kierownika budowy	1.986	96	1.986	96	—	—
	31	Koszta podróży i dyety delegata .	175	56	175	56	—	—
	32	Wynagrodzenie płatnika . . .	—	—	—	—	—	—
	33	Inne wydatki	3	70	3	70	—	—
		Suma rubryki IX. .	2.342	01	2.342	01	—	—
X.		Rozmaite i nieprzewidziane:						
	34	Uregulowanie ujść małych dopływów	70	48	70	48	—	—
	35	Budowa małych przepustów, szluz i mostów	40	48	40	48	—	—
	36	Budowa brodów	114	24	114	24	—	—
		Do przeniesienia . . {	225	20	225	20	—	—
			23.196	81	23.196	81	—	—

XXXIX. Fundusz regulacyi środkowej sekcyi rzeki Gniłej Lipy.

Zamknięcie rachunku za rok 1898.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898. ct.
X.		Z przeniesienia . .	23.196	81	23.196	81	—	—
			225	20	225	20	—	—
	37	Budowle dla zamulenia starych łożysk	—	—	—	—	—	—
	38	Koszta oznaczenia okręgu konkurencyjnego i zawiązania spółki wodnej	629	02	629	02	—	—
	39	Inne nieprzewidziane	75	89	75	89	—	—
		Suma rubryki X. .	930	11	930	11	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	24.126	92	24.126	92	—	—
		b) **Przenośne** . . .	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	24.126	92	24.126	92	—	—
		Pozostałość z końcem roku 1898: *a)* w gotówce . . 29.927 zł. 53 ct. *b)* w remanencie narzędzi i sprzętów 796 „ 67 „	—	—	30.724	20	—	—
		Razem .	—	—	54.851	12	—	—

Stan funduszu z końcem roku 1898.

Stan czynny.

a) Pozostałość kasowa w gotówce . . .	29.927 zł. 53 ct.		
b) w narzędziach i sprzętach	796 „ 67 „		
c) Należytości czynne: Zaległa reszta datku krajowego	— „ 84 „		
Datek z państwowego funduszu melioracyjnego	14.828 „ 58 „		
Zaległe datki konkrencyjne	14.828 „ 58 „		
		Suma stanu czynnego .	60.382 zł. 20 ct.
Stan bierny			— „ — „
		Czysty stan czynny .	60.382 zł. 20 ct.

UWAGA. Zapas kasowy w gotówce, ulokowano łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na 3% rachunek bieżący w Banku krajowym.

LW. 25.376/1899.

XL. Fundusz zabudowania potoku Bystra.

Zamkniecie rachunku za rok 1898.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898. ct.
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datek z funduszu krajowego . .	15.000	—	15.000	—	—	—
	2	Datek z państwowego funduszu melioracyjnego	15.000	—	15.000	—	—	—
	3	Odsetki od lokowanej gotówki . .	54	41	54	41	—	—
	4	Rozmaite	8	87	8	87	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	30.063	28	30.063	28	—	—
		b) **Przenośne** . . .	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	30.063	28	30.063	28	—	—
		Zapas z początkiem roku 1898 . .	—	—	—	—	—	—
		Razem .	—	—	30.063	28	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.		Roboty regulacyjne:						
	1	Roboty ziemne (wykop, plantowanie, trasowanie)	991	98	991	98	—	—
	2	Tamy podłużne (materyał - robocizna)	1.313	84	1.313	84	—	—
	3	Tamy poprzeczne (materyał-robocizna)	—	—	—	—	—	—
	4	Dozór budowy	136	50	136	50	—	—
		Suma rubryki I. .	2.442	32	2.442	32	—	-
II.		Roboty przy zabudowaniu:						
	5	Roboty ziemne	228	13	228	13	—	—
	6	Zapory drewniane	—	—	—	—	—	—
	7	Zapory kamienne	4.293	42	4.293	42	—	—
	8	Szkarpowanie i ubezpieczenie stoków	—	—	—	—	—	—
	9	Zalesienia	—	—	—	—	—	—
	10	Ogrodzenie	—	—	—	—	—	—
	11	Dozór budowy	328	50	328	50	—	—
		Suma rubryki II. .	4.850	05	4.850	05	—	—
III.		Wykupno gruntów:						
	12	Koszta wykupna, komisyi, intabulacyi i odszkodowania	24	11	24	11	—	—
IV.	13-15	Utrzymanie robót	—	—	—	—	—	—
		Do przeniesienia . .	7.316	48	7.316	48	—	—

XL. Fundusz zabudowania potoku Bystra.

Zamknięcie rachunku za rok 1898.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898. ct.
		Z przeniesienia . .	7.316	48	7.316	48	—	—
V.		Koszta zarządu:						
	16	Narzędzia, sprzęty, przyrządy . .	235	90	235	90	—	—
	17	Najem lokalu (dzierżawa gruntów) .	805	11	805	11	—	—
	18	Płaca urzędników	—	—	—	—	—	—
	19	Inne drobne wydatki (ubezpieczenie robotników — korespondencye etc.)	269	16	269	16	—	—
		Suma rubryki V. .	1.310	17	1.310	17	—	—
VI.		Rozmaite i nieprzewidziane . .	482	15	482	15	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	9.108	80	9.108	80	—	—
		b) **Przenośne** . . .	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	9.108	80	9.108	80	—	—
		Zapas z końcem roku 1898: *a)* w gotówce . . 20.408 zł. 77 ct. *b)* w narzędziach i sprzętach . . 545 „ 71 „	—	—	20.954	48	—	—
		Razem .	—	—	30.063	28	—	—

Stan funduszu z końcem roku 1898.

Stan czynny.

Zapas: 1. w gotówce	20.408 zł. 77 ct.		
2. w narzędziach i sprzętach . .	545 „ 71 „		
	Suma stanu czynnego .	20.954 zł. 48 ct.	
Stan bierny		— „ — „	
	Czysty stan czynny .	20 954 zł. 48 ct.	

UWAGA. Zapas kasowy w gotówce ulokowano łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na 3% rachunek bieżący w Banku krajowym.

LW. 25.068/1899.

LW. 15.681/99.

XLI.

Fundusz emerytalny dozorców melioracyjnych.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok

1898.

I. Związkowa drukarnia we Lwowie, ul. Lindego l. 4.

XLI. Fundusz emerytalny dozorców melioracyjnych.

Zamknięcie rachunku za rok 1898.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898. ct.
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Wpłaty konduktorów i dozorców .	171	70	171	70	—	—
	2	Grzywny za przekroczenia służbowe .	2	—	2	—	—	—
	3	Datki dobrowolne	—	—	—	—	—	—
	4	Roczna dotacya z funduszu krajowego	500	—	500	—	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	673	70	673	70	—	—
		b) **Przenośne.**						
	5	Lokacya na książeczkę galic. Kasy oszczędności	673	70	673	70	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	1.347	40	1.347	40	—	—
		Zapas kasowy z początkiem roku 1898	—	—	1.993	70	—	—
		Razem .	—	—	3.341	10	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste** . . .	—	—	—	—	—	—
		b) **Przenośne.**						
	1	Gotówka złożona na książeczkę galic. Kasy oszczędności	673	70	673	70	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	673	70	673	70	—	—
		Zapas kasowy z końcem roku 1898: *a)* w gotówce . . 173 zł. 70 ct. *b)* w efektach (Książeczka galicyjskiej Kasy oszczędności Nr. 97.942 na) . 2.493 „ 70 „	—	—	2.667	40	—	—
		Razem .	—	—	3.341	10	—	—

LW. 31.000/99.

L. W. 15.681/1899.
Alegat B. do sprawozdania Wydziału krajowego o zamknięciu rachunkowem funduszów krajowych za rok 1898.

Lit. B.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

FUNDUSZÓW SAMOISTNYCH

(niedotowanych)

budżetem nieobjętych

za rok

1898.

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

Indeks.

I. Fundusz pomnika Kościuszki.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Dochody.						
	1	**Zapas** z początkiem roku 1898:						
		a) w gotówce . . . — zł. $00^1/_2$ ct.						
		b) w efektach:						
		α) w walucie austr. 112 „ 52 „						
		β) w walucie koronowej (31.400 koron, czyli) . . . 15.700 „ — „	—	—	15.812	$52^1/_2$	—	—
		Razem . .	—	—	15.812	$52^1/_2$	—	—
		Wydatki.						
	1	**Zapas** z końcem roku 1898:						
		a) w gotówce . . . — zł. $00^1/_2$ ct.						
		b) w efektach:						
		α) w walucie austr. 112 „ 52 „						
		β) w walucie koronowej (31.400 koron, czyli) . . . 15.700 „ — „	—	—	15.812	$52^1/_2$	—	—
		Razem . .	—	—	15.812	$52^1/_2$	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1898.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny. Zapas kasowy: *a*) w gotówce		— zł. 00½ ct.
b) w efektach:		
α) w walucie austryackiej:		
1. 4½% listy zastawne Banku krajowego	100 zł. — ct.	
2. 4% książeczka Banku krajowego . .	12 „ 52 „	
β) w walucie koronowej:		
1. 4% listy zastawne galic. Towarzystwa kredytow. ziemskiego (5.400 koron, czyli)	2.700 „ — „	
2. 4% listy zastawne Banku krajowego (14.600 koron, czyli)	7.300 „ — „	
3. 4% obligacye galic. pożyczki krajowej z roku 1893 (200 koron, czyli) . .	100 „ — „	
4. 4% obligacye kolejowe Banku krajow. (11.200 koron, czyli)	5.600 „ — „	15.812 „ 52— „
Suma stanu czynnego . . .		15.812 zł. 52½ ct.
Stan bierny		— „ —
Czysty stan czynny w walucie austryackiej		15.812 zł. 52½ ct.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1897 . . .		15.812 „ 52½ „
okazuje się stan majątku **niezmieniony**		— zł. — ct.

I. Fundusz pomnika Kościuszki.

Rubryka	Pozycya	B) **Majątek obrotowy**	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) $4^1/_2\%$ od listów zastawnych Banku krajowego . . . 11 zł. 25 ct.						
		b) 4% od listów zastawnych Banku krajowego . . 296 „ — „						
		c) 4% od listów zastawnych galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego . 108 „ — „						
		d) 4% od obligacyj galicyjskiej pożyczki krajowej z roku 1893 . . . 16 „ — „						
		e) 4% od obligacyj kolejowych Banku krajowego . 224 „ — „						
		Razem . . 655 zł. 25 ct.						
		od tego podatek rentowy 1 „ 62 „						
		Czysty dochód . .	653	63	653	63	—	—
		Suma dochodów . .	653	63	653	63	—	—
	2	**Zapas** z początkiem r. 1898 w efektach:						
		a) w walucie austryackiej . 211 zł. 57 ct.						
		b) w „ koron. (800 koron, czyli) . . . 400 „ — „	—	—	611	57	—	—
		Razem . .	—	—	1.265	20	—	—

I. Fundusz pomnika Kościuszki.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		W y d a t k i.						
	1	Gotówka odesłana Komitetowi zarządzającemu pomnikiem w Krakowie . .	653	33	653	33	—	—
	2	Rozmaite wydatki (porto pocztowe) .	—	30	—	30	—	—
		Suma wydatków . .	653	63	653	63	—	—
	3	Zapas z końcem roku 1898 w efektach:						
		a) w walucie austryackiej . 211 zł. 57 ct.						
		b) w „ koron. (800 koron, czyli) . . . 400 „ — „	—	—	611	57	—	—
		Razem . .	—	—	1.265	20	—	—

Uwaga. Majątkiem tej fundacyi zarządza samoistnie Komitet istniejący w Krakowie i przedkłada Wydziałowi krajowemu corocznie sprawozdanie ze swych czynności.

W roku 1892 nadesłał Komitet ten do przechowania w Kasie Wydziału krajowego efekta imiennej wartości 550 zł. mon. konw. na rzecz majątku obrotowego z zastrzeżeniem, że efekta te służyć będą na ewentualne nadzwyczajne potrzeby kopca Kościuszki (LW. 7.387/92).

Wykazany powyżej zapas majątku obrotowego z końcem roku 1898, stanowiący wzmiankowany powyżej depozyt, składa się obecnie z efektów:

a) w walucie austryackiej:	1. z $4^1/_2$% listów zast. Banku krajowego imiennej wartości	150 zł. — ct.
	2. z 4% książeczki Banku krajowego . .	61 „ 57 „
b) w walucie koronowej:	1. z 4% obligacyj galicyjsk. pożyczki krajowej z r. 1893 im. wart. (600 koron, czyli) .	300 „ — „
	2. z 4% listów zast. Banku krajowego im. wart. (200 koron, czyli)	100 „ — „
	Razem w walucie austryackiej im. wart. . .	611 zł. 57 ct.

LW. 11.759/1899.

II. Fundusze stypendyjne.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Dochody.						
I		**Fundacye nowoprzybyłe:**						
	1	*Andrzejowska Zofia.*						
		a) 4½% listy zast. galicyjsk. Banku hipotecznego . 300 zł. — ct.						
		b) 4½% listy zast. Banku krajowego . . . 1.400 „ — „						
		c) 4% listy zast. Banku krajowego (2.600 koron, czyli) . . . 1.300 „ — „						
		d) 4% obligacye galic. pożyczki krajowej z roku 1893 (1.100 koron, czyli) . . . . 550 „ — „						
		e) książeczka udziałowa Towarzystwa wyrobów tkackich . . . 10 „ — „						
		f) 4% książeczka galic. Kasy oszczędności . 253 „ 92 „						
		g) gotówką . . . 215 „ 10 „	4.029	02	4.029	02	—	—
	2	*Sutorski Antoni.*						
		a) 4½% listy zast. galic. Banku hipotecznego 20.800 zł. — ct.						
		b) 4% listy zast. galic. Towarzystwa kredytow. ziemskiego (4.800 koron, czyli) . . . 2.400 „ — „						
		c) 4% książeczka galic. Kasy oszczędności . 81 „ 18 „						
		d) gotówka . . . 468 „ — „	23.749	18	23.749	18	—	—
		Do przeniesienia . .	27.778	20	27.778	20	—	—

II. Fundusze stypendyjne.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Z przeniesienia . .	27.778	20	27.778	20	—	—
	3	*Szczepanowski Karol.*						
		a) 4% listy zastawne galic. Towarzystwa kredyt. ziemskiego (6.800 koron, czyli) . . . 3.400 zł. — ct.						
		b) 4% książeczka galic. Kasy oszczędności . 9 „ 27 „						
		c) gotówką . . . 135 „ 60 „	3.544	87	3.544	87	—	—
	4	*Bertoli Dyonizy*, gotówką . . .	600	—	600	—	—	—
	5	*Rieger Władysław.*						
		4% listy zastawne galic. Banku hipotecznego (1.000 koron, czyli)	500	—	500	—	—	—
		Razem. .	32.423	07	32.423	07	—	—
II	6	**Wpływy na rzecz istniejących już fundacyj** gotówką	55	04	55	04	—	—
III	7	**Kapitały hipotekowane:**						
		a) na dobrach Werchrata (na rzecz fundacyi hr. Łosia) . 6.363 zł. 64½ ct.						
		b) na dobrach Sietnica z przyległościami (na rzecz fundacyi Olszewskiego) . . 4.200 „ — „						
		c) na dobrach Hrabużna z przyległościami (na rzecz fundacyi Lipińskich) . 1.922 „ 49½ „	12.486	14	—	—	12.486	14
		Do przeniesienia . .	44.964	25	32.478	11	12.486	14

II. Fundusze stypendyjne.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Z przeniesienia . .	44.964	25	32.478	11	12.486	14
IV.	8	**Gotówka za sprzedane realności** . .	35.201	49½	—	—	35.201	49½
V.	9	**Gotówka przeniesiona z majątku obrotowego** . . . 58.392 zł. 75 ct. od tego przeniesiona do majątku obrotowego 36.827 „ 94 „	21.564	81	21.564	81	—	—
VI.	10	**Efekta pobrane z rachunku roku 1897** (jako chwilowa lokacya w Banku krajowym w walucie austryackiej) . .	13.885	42	13.885	42	—	—
VII.	11	**Efekta zakupione:** *a*) w wal. austryackiej 3.552 zł. 56 ct. *b*) „ koronowej (305.000 koron, czyli) 152.500 „ — „	156.052	56	156.052	56	—	—
VIII	12	**Gotówka za spieniężone efekty** . .	129.645	40	129.337	20	308	20
IX.	13	**Efekta odebrane z winkulacyi** w walucie koronowej (135.800 koron, czyli)	67.900	—	67.900	—	—	—
X.	14	**Efekta odebrane z dewinkulacyi i wymiany,** w walucie koron. (130 200 koron, czyli)	65.100	—	65.100	—	—	—
		Suma dochodów . .	534.313	93½	486.318	10	47.995	83½
		Do tego: 1. **Zapas kasowy** z początkiem r. 1898: *a*) w gotówce . . — zł. — ct. *b*) w efektach: *α*) w walucie austryackiej . 611.213 „ 31 „ *β*) w wal. koron. (6,933.700 koron, czyli) . 3,466.850 „ -- „ 2. **Wartość dóbr i realności** . . 149.147 „ 83 „	—	—	4,227.211	14	—	—
		Razem . . .	—	—	4,713.529	24	—	—

II. Fundusze stypendyjne.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Wydatki.						
I.	1	**Efekta wydane do majątku obrotowego** (jako chwilowa lokacya) w walucie austryackiej	16.055	62	16.055	62	—	—
II.	2	**Gotówka wydana do majątku obrotowego** . . . 36.827 zł. 94 ct. od tego pobrano z majątku obrotowego . 36.827 „ 94 „	—	—	—	—	—	—
III.	3	**Efekta spieniężone:** *a)* w walucie austryackiej . . . . 75.462 zł. 15 ct. *b)* w walucie koronowej (224.300 koron, czyli) . . . . 112.150 „ — „	187.612	15	187.612	15	—	—
IV.	4	**Gotówka wydaua na zakupno efektow**	152.375	75	152.375	75	—	—
V.	5	**Efekta wydane do winkulacyi** w walucie koronowej (135.800 koron, czyli)	67.900	—	67.900	—	—	—
VI.	6	**Efekta wydane do dewinkulacyi i wymiany** w walucie koronowej (130.200 koron czyli)	65.100	—	65.100	—	—	—
		Suma wydatków . .	489.043	52	489.043	52	—	—
		Do tego: 1. **Zapas kasowy** z końcem roku 1898: *a)* w gotówce . . — zł. — ct. *b)* w efektach: *α)* w walucie austr. 559.987 „ 89 „ *β)* w „ koron. (7,030.700 koron, czyli) . . 3,515.350 „ — „ 2. **Wartość dóbr i realności** . . . 149.147 „ 83 „	—	—	4,224.485	72	—	—
		Razem zgodnie ze sumą dochodów . .	—	—	4,713.529	24	—	—

II. Fundusze stypendyjne.

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1898.

Stan czynny.

A) Zapas kasowy:	Szczegół.	Ogół.
1. w gotówce		zł. — ct.
2. w efektach:		
a) *w walucie austryackiej*:		
a) 6% obligacye galic. poż. kraj. z roku 1873	3.500 zł. — ct.	
b) 4% obligacye galic. funduszu propinacyj.	67.300 „ — „	
c) 5% obligacye komunalne Banku krajow.	1.900 „ — „	
d) 4% listy zasta. gal. Towarzystwa kredyt. ziemskiego . . .	18.900 „ — „	
e) 4½% listy zastawne galic. Banku hipot.	53.200 „ — „	
f) 4½% listy zastawne Banku krajowego .	250.050 „ — „	
g) 5% premiowe listy zastawne galic. Banku hipotecznego . .	45.900 „ — „	
h) 3% listy zastawne austr. zakładu kredytowego ziemskiego .	1.000 „ — „	
i) 5% akcye kolei Karola-Ludwika . .	36.400 „ — „	
k) 10 sztuk akcyj użytkowania kolei Karola-Ludwika . . .	— „ — „	
l) 25-ta część losu państwowego z roku 1858	10 „ — „	
m) 4% losy państwowe z roku 1860 . .	2.500 „ — „	
n) los węgierski „Bazylika“	5 „ — „	
o) losy miasta Krakowa	60 „ — „	
p) 5% austryacka renta państwowa . .	63.600 „ — „	
r) 4% książeczki wkładkowe Banku krajow.	9.739 „ 98 „	
Do przeniesienia .	554.064 zł. 98 ct.	

II. Fundusze stypendyjne.

		Szczegół.	Ogół.
Z przeniesienia .	554.064 zł. 98 ct.		
s) 4% książeczki wkładkowe galicyjsk. Kasy oszczędności . .	2.337 „ 91 „		
t) 4% książeczki wkładkowe innych Kas i Towarzystw zaliczkowych	3.585 „ — „	559.987 zł. 89 ct. *)	
β) *w walucie koronowej:*			
a) 4% listy zastawne gal. Towarzystwa kredyt. ziemskiego . .	3,274.600 koron		
b) 4% listy zastawne galicyjskiego Banku hipotecznego . .	317.000 „		
c) 4% listy zastawne Banku krajowego .	2,486.300 „		
d) 4% obligacye galic. poż. kraj. z roku 1893	503.400 „		
e) 4% obligacye pożyczki miasta Lwowa . .	207.200 „		
f) 4% obligacye kolejowe Banku krajowego	242.200 „		
	7,030.700 koron *) czyli	3,515 350 „	
	Razem . . .		4,075.337 zł. 89 ct.
B) **Należytości czynne**			47.995 „ $83^1/_2$ „
C) **Wartość dóbr i realności:**			
a) dobra Godowa z przyległościami, własność fundacyi ś. p. Dydyńskiego Antoniego . .		39.972 zł. — ct.	
b) realność w Rzeszowie Nr. 7. i 9., własność fundacyi ś. p. Dra Jana Towarnickiego .		37.773 „ 80 „	
c) realność w Strzyżowie Nr. 97, własność fundacyi ś. p. Dydyńskiego		3.527 „ — „	
d) dobra Winniki z przyległościami, własność fundacyi ś. p. Głowińskiego . . .		67.875 „ 03 „	149.147 „ 83 „
	Suma stanu czynnego . .		4,272.481 zł. $55^1/_2$ ct.
Stan bierny			— „ — „
Czysty stan czynny w walucie austryackiej			4,272.481 zł. $55^1/_2$ ct.

*) Zapas kasowy w efektach: *a*) w walucie austryackiej . . . 559.987·89
b) w „ koronowej . . . 7,030.700·—
Razem imiennej wartości . . 7,590.687·89

zgodnie z zapasem wykazanym w alegacie A.

II. Fundusze stypendyjne.

Uwagi do zamknięcia rachunku majątku obrotowego.

1. Czysty stan czynny tego majątku wynosi z końcem roku 1898, jak wykazano . . . . 4,272.481 zł. 55$^1/_2$ ct

W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1897 w kwocie . . 4,274.898 „ 77$^1/_2$ „

okazuje się ubytek majątku o . . . . 2.417 zł. 22 ct

powstały głównie wskutek spieniężenia papierów wartościowych na cele fundacyjne (o czem n-żej będzie mowa); a mianowicie:

Stan gotówki z końcem roku 1898	— zł. — ct.		
Stan gotówki z końcem roku 1897	— „ — „	przyrost żaden . .	— zł. — ct
Stan efektów z końcem roku 1898	4,075.337 zł. 89 ct.		
Stan efektów z końcem roku 1897	4,078.063 „ 31 „	ubytek . . .	2.725 „ 42 „
Stan należytości czynnych z końcem roku 1898 . . .	47.995 zł. 83$^1/_2$ ct.		
Stan należytości czynnych z końcem roku 1897 . . .	47.687 „ 63$^1/_2$ „	przyrost . . .	308 „ 20 „
Wartość dóbr i realności z końcem roku 1898 . . .	149.147 zł. 83 ct.		
Wartość dóbr i realności z końcem roku 1897 . . .	149.147 „ 83 „	przyrost żaden . .	— „ — „

Z porównania okazuje się ubytek majątku, jak wyżej o . . . . 2.417 zł. 22 ct

2. Wierzytelność z tytułu sprzedanych realności, wykazana pod poz. 8. dochodów, stano-wi dług Zakładu chorych (dawniej obłąkanych i położnic) szpitala we Lwowie za nabytą w swoim czasie od funduszu Głowińskiego realność Popijarską w sumie 35.201 zł. 49$^1/_2$ ct

3) Oprócz wykazanych w stanie czynnym majątku pod poz. 2*a*) i) akcyj kolei Karola Lud-wika na 36.400 zł. posiadają fundusze Konieckiego i Dra Jana Towarnickiego obecnie 10 sztuk akcyj „użytkowania“ tej kolei, otrzymanych tytułem odszkodowania za wylosowane w swoim czasie właściwe 5% akcye tej kolei.

Akcye „użytkowania“ powinne przynosić co roku przypadającą na nie dywidendę, jednak-woż jak lat poprzednich, tak i w roku 1898 nie przyniosły żadnej dywidendy; albowiem od czasu upaństwowienia kolei Karola Ludwika — prawdopodobnie z powodu zwiększonych kosz-tów administracyjnych — dywidenda nie jest wypłacaną.

II. Fundusze stypendyjne.

4. Oprócz wykazanych w stanie czynnym dóbr i realności łącznej wartości 149.147 zł. 83 ct. posiadają jeszcze niżej poszczególnione fundacye następujące dobra i realności:

a) dobra Jacowce, własność fundacyi ś. p. Stanisława Strzałkowskiego;
b) realność w Tarnopolu Nr. 1280, własność fundacyi Stanisława Strzałkowskiego;
c) dobra Szypowce, własność Marcelego Stupnickiego;
d) „ Kochanówka z przyległościami, własność fundacyi Dra Lachowicza;
e) „ Dzwonowa, własność fundacyi Leona Boznańskiego;
f) „ Urlów, własność w 3/4 częściach fundacyi Lipińskich;
g) „ Kuźmina dolna i górna, własność fundacyi Pieściorowskiego;
h) „ Kłodzienko, własność fundacyi Marynowskiego.

Dobra te i realności nie są dotychczas oszacowane, więc i wartości takowych w zamknięciu nie wykazano.

5. Ubytek majątku zarodowego, jak wyżej wykazano o 2.417 zł. 22 ct., tem się tłumaczy, że w fundacyi Dra Towarnickiego sprzedano część papierów wartościowych imiennej wartości 45.200 koron czyli 22.600 zł. i 5.910 zł. 43 ct. łącznie 28.510 zł. 43 ct., a uzyskaną ze spieniężenia gotówkę w kwocie 27.761 zł. 43 ct. użyto na pokrycie reszty kosztów budowy gmachu c. k. seminarynm nauczycielskiego męskiego, oraz na pokrycie dalszych kosztów budowy internatu przy temże seminaryum w Rzeszowie (LW. 38.435/98 i LW. 53.884/98); w fundacyi zaś ś. p. Ignacego Marynowskiego wydano cały majątek zakładowy, składający się z papierów wartościowych imiennej wartości 114.600 koron, czyli 57.300 zł. i 136 zł. 53 ct., łącznie 57.436 zł. 53 ct. na częściowe pokrycie ceny kupna dóbr Kłodzieńko (LW. 49.301/98). Ubytek jednak tych efektów łącznie imiennej wartości 85.946 zł. 96 ct. zastąpi o wiele większa wartość obu wybudowanych w Rzeszowie gmachów i zakupionych dóbr Kłodzieńko, które jeszcze nie zostały oszacowane

II. Fundusze stypendyjne.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	ct.
		Dochody.						
I.		**Odsetki.**						
	1	Od papierów publicznych 164.837 zł. 84 ct. od tego odsetki bierne przy zakupnie efektów 312 „ 94 „	164.524	90	164.524	90	—	—
	2	Od spieniężonych książeczek wkładkowych Banku krajowego i galic. Kasy oszczędności	77	73	77	73	—	—
	3	Od kapitałów hipotekowanych:						
		a) 5% odsetki od kapitału hipotekowanego na realności Popijarskiej we Lwowie, własność Zakładu chorych (dawniej położnic i obłąkanych szpi ala we Lwowie) w sumie 35.201 zł. 49½ ct. (na rzecz fundacyi Głowińskiego) w rocznej kwocie . . 1.760 „ 08 „						
		b) 5% odsetki od kapitału hipotekowanego na dobrach Werchrata w sumie 6.363 zł. 64½ ct. (na rzecz fundacyi Łosia) . 318 „ 18 „						
		c) 5% odsetki od kapitału hipotekowanego na dobrach Sietnica z przyległościami w sumie 4.200 zł. (na rzecz fundacyi Olszewskiego) . . 210 „ — „						
		d) Renta z dochodów dóbr Zwiahel rocznie 200 dukat. holenderskich, ważnych w złocie według każdoczesnego kursu (na rzecz fundacyi Ładuńskiego) . . 1.143 „ — „						
		Do przeniesienia . . 3.431 zł. 26 ct.						

II. Fundusze stypendyjne.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy		Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczennie zł.	Uiszczennie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Z przeniesienia . .	3.431 zł. 26 ct.	—	—	—	—	—	—
		e) Renta z dochodów dóbr Ożańsko (na rzecz fundacyi Ożańskiej) . . .	150 „ — „	3.581	26	3.581	26	—	—
		Suma rubryki I. . .		168.183	89	168.183	89	—	—
II.		**Dochody z dóbr i realności.**							
	4	Nadwyżka dochodów z dóbr Winniki z pzzyległościami (fundusz Głowińskiego)		6.526	$66^1/_2$	6.526	$66^1/_2$	—	—
	5	Nadwyżka dochodów z dóbr Godowa (fundusz Dydyńskiego)		3.500	—	3.500	—	—	—
	6	Czynsz dzierżawny z dóbr Jacowce (fundusz Strzałkowskiego) . . .		4.400	—	4.400	—	—	—
	7	Nadwyżka dochodów z dóbr Szypowce (fundusz Stupnickiego Marcelego) .		4.500	—	4.500	—	—	—
	8	Nadwyżka dochodów z dóbr Kochanówka (fundusz Lachowicza)		3.400	—	3.400	—	—	—
	9	Czynsz dzierżawny z dóbr Kuźmina dolna i górna (fundusz Pieściorowskiego) .		2.050	—	2.050	—	—	—
	10	Nadwyżka dochodów z realności w Rzeszowie (fundusz Dra Jana Towarnickiego)		5.039	25	5.039	25	—	—
	11	Nadwyżka czynszu dzierżawnego z dóbr Dzwonowa (fundusz Boznańskiego) .		1.071	21	1.071	21	—	—
	12	Czynsz dzierżawny z dóbr Urlowa (fundusz Lipińskich)		2.500	—	1.187	50	1.312	50
	13	Nadwyżka dochodów z realności w Tarnopolu (fundusz Strzałkowskiego) .		3.830	—	3.830	—	—	—
		Suma rubryki II. . .		36.817	$12^1/_2$	35.504	$62^1/_2$	1.312	50
		Do przeniesienia . .		205.001	$01^1/_2$	203.688	$51^1/_2$	1.312	50

II. Fundusze stypendyjne.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Z przeniesienia . .	205.001	01½	203.688	51½	1.312	50
III.		**Dochody z innych funduszów.**						
	14	Dotacya z funduszu krajowego dla fundacyi jubileuszowej Cesarza Franciszka Józefa I.	12.000	—	12.000	—	—	—
IV.		**Dochody i zwroty rozmaite.**						
	15	Ze sprzedaży masy jodłowej w lesie dóbr Kuźmina dolna i górna (fundusz Pieściorowskiego)	10.000	—	10.000	—	—	—
	16	Ze sprzedaży zbiorów i inwentarza w dobrach Kłodzieńko (fundusz Marynowskiego):						
		a) gotówką . . . 6.369 zł.	—	—	—	—	—	—
		od tego wydano Bankowi krajowemu na częściowe pokrycie ceny kupna tychże dóbr gotówką . . . . 6.369 „	—	—	—	—	—	—
		b) wekslami (2 weksle po 1.250 zł.)	2.500	—	2.500	—	—	—
	17	Ryczałtowa sprzedaż lasu w Kłodzieńku (fundusz Marynowskiego) . . 9.500 „						
		od tego wydano Bankowi krajowemu na częściowe pokrycie ceny kupna tychże dóbr . 9.500 „	—	—	—	—	—	—
	18	Odsetki zwłoki od nieuiszczonych w terminie należytości: *a*) należytość zaległa . 226 zł. 15 ct. *b*) należytość bieżąca . 76 „ 38 „	302	53	120	40	182	13
	19	Zasiłki pobrane z rachunku roku 1898 na wyrównanie niedoborów poszczególnych fundacyj w roku 1898 . .	7.182	00½	7.182	00½	—	—
		Do przeniesienia . .	19.984	53½	19.802	40½	182	13
			217.001	01½	215.688	51½	1.312	50

II. Fundusze stypendyjne.

Rubryka	Pozycya	B) **Majątek obrotowy**	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Z przeniesienia . .	217.001	01½	215.688	51½	1.312	50
			19.984	53½	19.802	40½	182	13
	20	Zwroty zastępczo poniesionych w swoim czasie wydatków na zaspokojenie należytości rządowej od legatów, z działanych przez fundatorów na rzecz uprawnionych:						
		a) należytość zaległa . 158 zł 87 ct.						
		b) „ bieżąca . 168 „ 80 „	327	67	49	90	277	77
	21	Efekta pobrane z majątku zarodowego jako chwilowa lokacya w Banku krajowym	16.055	62	16.055	62	—	—
	22	Efekta zakupione (lokacya w Banku krajowym) . . . 14.881 zł. 46 ct. od tego efekta spieniężone . . . . 281 „ 30 „	14.600	16	14.600	16	—	—
	23	Zwroty i wpływy rozmaite:						
		a) należytość zaległa . 157 zł. 50 ct.						
		b) „ bieżąca . 160 „ 07½ „	317	57½	—	10½	317	4
		Suma rubryki IV. . .	51.285	56	50.508	19	777	37
		Suma dochodów wszystkich rubryk . .	268.286	57½	266.196	70½	2.089	87
		Do tego:						
		Zapas kasowy z początkiem roku 1898	—	—	64.957	14	—	—
		Razem . .	—	—	331.153	84½	—	—

II. Fundusze stypendyjne.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	ct.
		Wydatki.						
I.		**Stypendya.**						
	1	Wypłacone stypendya dla 817 uczniów: *a)* należytość zaległa . 8.077 zł. 09 ct. odpisano . 3.794 „ 67 „ 4.282 zł. 42 ct. *b)* należytość bieżąca . 138.140 „ 84 „ Razem . 142.423 zł. 26 ct. od tego należytość z tytułu zwrotu nadpłaconych stypendyów . 572 „ 75 „	141.850	51	135.013	07	6.837	44
	2	Opłaty za uczniów, wychowywanych w c. i k. zakładach wojskowych . . . 8.191 zł. 01 ct. od tego zwrot nadpłaconej należytości . . 88 „ 77 „	8.102	24	8.102	24	—	—
		Suma rubryki I. . .	149.952	75	143.115	31	6 837	44
II.		**Cele naukowe i dobroczynne.**						
	3	Wsparcia dla ubogich uczniów miasta Lwowa (z fundacyi Brzezińskiego) .	315	—	315	—	—	—
	4	Subwencya dla Bursy św. Kazimierza w Tarnowie (z fundacyi Tarnowskiej) . .	80	—	80	—	—	—
	5	Taksy rygorozalne i wsparcia nadzwyczajne dla ukończonych słuchaczów praw we Lwowie (z fundacyi Dydyńskiego): *a)* należytość zaległa . . 240 zł. *b)* „ bieżąca . . 780 „ Razem . . 1.020 zł. odpisano . . . 240 „	780	—	780	—	—	—
		Do przeniesienia . .	1.175 149.952	— 75	1.175 143 115	— 31	— 6.837	— 44

II. Fundusze stypendyjne.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Z przeniesienia . .	149.952	75	143.115	31	6.837	44
			1.175	—	1.175	—	—	—
	6	Nagrody dla celujących uczniów szkoły rolniczej w Czernichowie z fundacyi Jeleńskiego)	94	—	94	—	—	—
	7	Wsparcia dla ubogiej dziatwy szkolnej w Tarnobrzegu z (fundacyi Reifera)	17	—	17	—	—	—
	8	Wsparcia, względnie sprawienie odzieży dla ubogiej dziatwy szkolnej w Skałacie (z fundacyi Włochowicza) . . . . . 79 zł. — ct. od tego zwrot niezużytej na cele fundacyi kwoty . 5 „ 90 „	73	10	73	10	—	—
	9	Subwencye bursom i innym zakładom naukowym, tudzież wsparcia dla ubogich wdów i sierót (z fundacyi Dr. Jana Towarnickiego): *a)* należytość zaległa . . 25 zł. *b)* „ bieżąca . . 4.425 „	4.450	—	4.450	—	—	—
		Suma rubryki II. . .	5.809	10	5.809	10	—	—
III.		**Wsparcia jednorazowe.**						
	10	Jednorazowe zapomogi na kuracyę dla krewnych z fundacyi Dra Lachowicza	1.300	—	1.300	—	—	—
	11	Zasiłki jednorazowe na koszta kuracyi dla krewnych z fundacyi Waleryana Czajkowskiego	179	—	179	—	—	—
	12	Zasiłki nadzwyczajne na kuracyę dla krewnych z fundacyi Strzałkowskiego .	200	—	200	—	—	—
	13	Jednorazowe zasiłki dla 16 biednych uczniów z fundacyi Dra Jana Towarnickiego	400	—	380	—	20	—
		Suma rubryki III. . .	2.079	—	2.059	—	20	—
		Do przeniesienia . .	57.840	85	150.983	41	6.857	44

II. Fundusze stypendyjne.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1898	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
		Z przeniesienia . .	157.840	85	150.983	41	6.857	44
IV.		**Subwencye stałe innym funduszom.**						
	14	Kapitule katedralnej obrz. rz. kat. we Lwowie (z fundacyi Głowińskiego) .	446	46	446	46	—	—
	15	Galicyjskiemu funduszowi religijnemu (z fundacyi Głowińskiego) . . .	57	54	57	54	—	—
	16	Zakładowi ubogich we Lwowie (z fundacyi Głowińskiego)	12	60	12	60	—	—
	17	Domowi kalek im. św. Łazarza we Lwowie (z fundacyi Głowińskiego) . .	8	40	8	40	—	—
	18	Kościołowi O. O. Jezuitów we Lwowie (z fundacyi Russyana)	21	—	—	—	21	—
		Suma rubryki IV. . .	546	—	525	—	21	—
V.		**Legaty i pensye.**						
	19	Baranowska Augusta (z fundacyi Laskowskich)	100	—	100	—	—	—
	20	Kuczyńska Michalina (z fundacyi Kuczyńskiego)	100	—	100	—	—	—
	21	Dydyńska Julia (z fundacyi Pieściorowskiego)	120	—	120	—	—	—
	22	Pisz Wincenta (z fundacyi Pierściorowskiego)	40	.	40	—	—	—
	23	Nowosielecccy Bronisław i Zofia (z fundacyi Pieściorowskiego) . . .	400	—	400	—	—	—
	24	Woźniak Felicya (z fundacyi Pieściorowskiego)	20	—	20	—	—	—
	25	Jełowicka Kamila (z fundacyi Strzałkowskiego)	600	—	600	—	—	—
		Suma rubryki V. . .	1.380	—	1.380	—	—	—
		Do przeniesienia . .	156.766	85	152.888	41	6.878	44

II. Fundusze stypendyjne.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Z przeniesienia . .	159.766	85	152.888	41	6.878	44
VI.		**Wynagrodzenia i wsparcia stałe.**						
	26	Wynagrodzenie stałe kuratora fundacyi Strzałkowskiego	200	—	199	98	—	02
	27	Wsparcia stałe dla 5 krewnych po 600 zł. z fundacyi Waleryana Czajkowskiego	3.000	—	3.000	—	—	—
		Suma rubryki VI. . .	3.200	—	3.199	98	—	02
VII.		**Podatki i należytości rządowe.**						
	28	Podatki gruntowe i domowo-klasowe, z dodatkami	2.040	56	2.040	56	—	—
	29	Podatki rentowe od papierów publicznych	1.079	04	1.079	04	—	—
	30	Należytości ekwiwalentowe od majątków nieruchomych	893	70	893	70	—	—
	31	Należytość rządowa od przeniesienia majątków fundacyjnych w zarząd kraju, oraz od legatów zdziałanych przez fundatorów na rzecz uprawnionych tudzież inne opłaty rządowe. . .	392	80	392	80	—	—
		Suma rubryki VII. .	4.406	10	4.406	10	—	—
VIII.		**Wydatki administracyjne.**						
	32	Płace nadkuratora i kuratorów fundacyi Dra Jana Towarnickiego, oraz administratora fundacyi Dra Lachowicza:						
		a) należytość zaległa . . 274 zł. 51 ct.						
		odpisano — „ 04 „ 274 zł. 47 ct.						
		b) należytość bieżąca . 5 200 „ — „	5.474	47	4.800	—	674	47
		Do przeniesienia . .	5.474 167.372	47 95	4.800 160.494	— 49	674 6.878	47 46

II. Fundusze stypendyjne.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Z przeniesienia . .	167.372 5.474	95 47	160.494 4.800	49 —	6.878 674	46 47
	33	Remuneracye stałe dla kasyera, zastępcy kasyera, likwidatora i referenta spraw stypendyjnych: *a*) z fundacyi Lachowicza . 340 zł. *b*) z fundacyi Waleryana Czajkowskiego . . . 90 „ *c*) z fundacyi Dra Jana Towarnickiego . . . 120 „	550	—	550	—	—	--
	34	Konserwacye i budowy: *a*) reszta kosztów budowy gmachu c. k. seminaryum nauczycielskiego w Rzeszowie (z fundacyi Dra Jana Towarnickiego) . . . . 4 468 zł. 15 ct. od tego zwrot nadpłaty 1.231 „ 17 „ czysty wydatek . . 3.236 zł. 98 ct. *b*) częściowe pokrycie kosztów budowy internatu przy c. k. seminaryum nauczycielskiem w Rzeszowie (z fundacyi Dra Jana Towarnickiego) 14.231 „ 17 „ *c*) koszta budowy owczarni na folwarku w Jacowcach (z fundacyi Strzałkowskiego) . 706 „ 04 „ *d*) roboty restauracyjne i budowlane na folwarku w Urlowie (z fundacyi Lipińskich) . . 1.500 „ -- „	19.674	19	19.674	19	—	—
		Suma rubryki VIII. .	25.698	66	25.024	19	674	47
		Do przeniesienia . .	193.071	61	185.518	68	7.552	93

II. Fundusze stypendyjne.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Z przeniesienia . . .	193.071	61	185.518	68	7.552	93
IX.	35	**Gotówka przeniesiona do majątku zarodowego** . . . 58.392 zł. 75 ct. od tego pobrana z majątku zarodowego . 36.827 „ 94 „						
		Czysty wydatek	21.564	81	21.564	81	—	—
X.		**Wydatki i zwroty rozmaite.**						
	36	Raty amortyzacyjne od zaciągniętych długów: *a*) z fundacyi Strzałkowskiego . . . . 2.205 zł. — ct. *b*) z fundacyi Dra Lachowicza . . . . 1.540 „ — „ *c*) z fundacyi Lipińskich . 482 „ 54 „	4.227	54	4.227	54	—	—
	37	Dotacya dla kooperatora rz. kat. ekspozytury w Łozówce (z fundacyi Strzałkowskiego): *a*) należytość zaległa . . — zł. 08 ct. *b*) „ bieżąca . . 50 „ — „	50	08	45	80	4	28
	38	Jełowickiej Kamili, odsetki od kaucyi ślubnej 6.300 zł. (z fundacyi Strzałkowskiego)	315	—	315	—	-	—
	39	Utrzymanie grobowca śp. fundatorów Laskowskich (z fundacyi Laskowskich) .	5	—	5	—	—	—
	40	Odsetki od kapitału 500 zł. na rzecz rz. kat. kościoła w Strzyżowie (z fundacyi Dydyńskiego): *a*) należytość zaległa . . 10 zł. 50 ct. *b*) należytość bieżąca . . 10 „ 50 „	21	—	—	—	21	—
		Do przeniesienia . .	4.618 214.636	62 42	4.593 207.083	34 49	25 7.552	28 93

II. Fundusze stypendyjne.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Z przeniesienia . .	214.636 4.618	42 62	207·083 4.593	49 34	7.552 25	93 28
	41	Dobrowolny datek do funduszu szkolnego krajowego (dawniej funduszu szkolnego okręgowego w Zbarażu) jako dotacya dla szkoły ludowej w Jacowcach (z fundacyi Strzałkowskiego) . . .	40	—	40		—	—
	42	Koszta ogłoszeń konkursów . . .	771	86	771	86	—	—
	43	Zasiłki wydane do rachunku roku 1897 na wyrównanie niedoboru poszczególnych fundacyj	19.435	81	19.435	81	—	—
	44	Zwrot zaliczek funduszowi krajowemu, oraz zwrot kosztów poniesionych zastępczo w sprawach fundacyjnych: *a*) należytość zaległa . . 17 zł. 85 ct. *b*) należytość bieżąca . . 84 „ 47 „	102	32	64	58	37	74
	45	Wynagrodzenie Bronisława Nowosieleckiego za dawną administracyę majątku Kuźmina dolna i górna (z fundacyi Pieściorowskiego)	347	73	347	73	—	—
	46	Zaległe raty pensyi dożywotniej Bronisława i Zofii Nowosieleckich z czasu przed ukonstytuowaniem fundacyi Pieściorowskiego	1.591	11	1.591	11	—	—
	47	Odsetki od $^1/_3$ części majątku fundacyi Heferna na rzecz Aleksandra Lewakowskiego dla kształcenia dzieci . .	225	—	225	—	—	—
	48	Na wydatki administracyjne dóbr Kuźmina dolna i górna (fundusz Pieściorowskiego)	1.200	—	1.200	—	—	—
	49	Dyety i koszta podróży w sprawach fundacyjnych	144	66	144	66	—	—
	50	Zapomogi dla służby leśnej w Winnikach (fundusz Głowińskiego) . . .	80	—	80	—	—	—
		Do przeniesienia . .	28.557 214.636	11 42	28.494 207.083	09 49	63 7.552	02 93

II. Fundusze stypendyjne.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Z przeniesienia . .	214.636 28.557	42 11	207.083 28.494	49 09	7.552 63	93 02
	51	Częściowe pokrycie ceny kupna dóbr Kłodzieńko (fundusz Marynowskiego) .	3.227	78	3.227	78	—	—
	52	Mylne wydatki . . . . 50 zł. od tego zwroty . . . 50 „	—	—	—	—	—	—
	53	Koszta kancelaryjne syndyka Wydziału krajowego, portorya, odbitki litograficzne, koszta stemplowe i rozmaite inne wydatki	426	09	426	09	.	—
	54	Gotówka wydana na lokacyę w Banku krajowym i galicyjskiej Kasie oszczędności . . . . 14.881 zł. 46 ct. od tego pobrana za spieniężone efekty (książeczki wkładkowe) 281 „ 30 „	14.600	16	14.600	16	—	—
		Suma rubryki X. .	46.811	14	46.748	12	63	02
		Suma wydatków wszystkich rubryk .	261.447	56	253.831	61	7.615	95
		Do tego:						
		Zapas kasowy z końcem roku 1898:						
		a) w gotówce . . 44.166 zł. 45½ ct.						
		b) w efektach . . 33.155 „ 78 „	—	—	77.322	23½	—	—
		Razem zgodnie ze sumą dochodów .	—	—	331.153	84½	—	—

II. Fundusze stypendyjne.

Stan majątku obrotowego z końcem roku 1898.

Stan czynny	Szczegół.	Ogół
A. Zapas kasowy:		
1. w gotówce		44.166 zł. 45½ ct.
2. w efektach:		
a) 4% książeczki wkładkowe Banku krajowego	30.182 zł. 81 ct.	
b) 4% „ „ galicyjskiej kasy oszczędności	472 „ 97 „	
c) 2 weksle po 1.250 zł, akceptowane przez Wolfa Hausmana, dzierzawcę dóbr. Kłodzienka	2 500 „ — „	
Razem . . .		33.155 „ 78 „
B. Należytości czynne		2.089 „ 87 „
Suma stanu czynnego . . .		79 412 zł. 10½ ct.
Stan bierny.		
Należytości bierne		7.615 „ 95 „
Czysty stan czynny . . .		71.796 zł. 15½ ct.

Uwagi do zamknięcia rachunku majątku obrotowego

Czysty stan czynny tego **majątku** wynosi z końcem roku 1898, jak wykazano . . . . 71.796 zł. 15½ ct.
w roku 1897 zaś wynosił . . . . 56.854 „ 63 „

Z porównania okazuje się **przyrost** czystego stanu czynnego w roku 1898 o . . . . 14.941 zł. 52½ ct.

a to głównie z powodu przeniesienia efektów z majątku zarodowego do majątku obrotowego, tudzież z powodu przybycia nowych fundacyj stypendyjnych, a mianowicie:

Stan efektów z końcem r. 1898 wynosi	33.155 zł. 78 ct.		
Stan efektów z końcem r. 1897 wynosił	— „ — „	przyrost .	33.155 zł. 78 ct.
	Do przeniesienia		33.155 zł. 78 ct.

II. Fundusze stypendyjne.

			Szczegół.	Ogół.
	Z przeniesienia		33.155 zł. 78 ct.	
Stan należytości czynnych z końcem r. 1898 wynosi .	2.089 zł. 87 ct.			
Stan należytości czynnych z końcem r. 1897 wynosił .	542 „ 52 „	przyrost .	1.547 „ 35 „	34.703 zł. 13 ct.
Stan gotówki z końcem r. 1898 .	44.166 zł. 45$^1/_2$ ct.			
Stan gotówki z końcem r. 1897 .	64.957 „ 14 „	ubytek		. 20.790 „ 68$^1/_2$ „
	Z porównania okazuje się różnica o			13.912 zł. 44$^1/_2$ ct.

Do tego zmniejszenie się należytości biernych, a mianowicie:

Stan należytości biernych z końcem r. 1898	7.615 zł. 95 ct.		
„ „ „ „ „ 1897	8.645 „ 03 „	ubytek .	1.029 „ 08 „
Razem **przyrost**, jak wyżej wykazano, o			14.941 zł. 52$^1/_2$ ct.

Wykazaną pod poz. 3 d) dochodów rentę z dóbr Zwiahel stanowią 200 dukatów holenderskich, płatnych w dwóch równych półrocznych ratach po 100 dukatów dnia 8 lutego i 8. sierpnia każdego roku. Wartość tych dukatów oblicza się według kursu, notowanego przez Izbę handlową lwowską w dniach płatności rat.

Zapas kasowy w gotówce, wykazany w kwocie 44.166 zł. 45$^1/_2$ ct., po strąceniu należytości biernych odnośnych funduszów, sfruktyfikowano w roku 1899 na rzecz majątku zarodowego przez zakupno papierów wartościowych, tudzież przez lokacyę pozostałych po tem zakupnie nadwyżek gotówki na książeczki wkładkowe Banku krajowego.

LW. 33.700/99.

Alegat A. do zamknięcia rachunków funduszów stypendyjnych za rok 1898.

Alfabetyczny wykaz wynikłości wedle

Majątek

Liczba porz.	Nazwa fundacyi	Zapas z początkiem roku 1898. gotówką zł.	ct.	efektami imienna wartość		Dochody w ciągu roku 1898. gotówką zł.	ct.	efektami imienna wartość	
1	Andrzejowska Zofia	—	—	—	—	581	84	6.806	56
2	Aywas Grzegorz	—	—	30.049	45	712	90	2.635	70
3	Aywas Mikołaj	—	—	2.454	47	—	—	—	—
4	Artymowicz Jan	—	—	4.869	70	49	10	100	—
5	Barczewski I. (dla wszechnicy lwowskiej)	—	—	195.825	57	1.293	—	3.019	80
6	Barczewski II. (dla wszechnicy krakowskiej)	—	—	205.217	29	16.438	45	34.850	95
7	Barczewski III. (dla szkoły politechnicznej)	—	—	24.739	10	989	50	2.612	60
8	Barczewski IV. (dla panien Polek)	—	—	56.880	54	5.124	28	10.417	88
9	Bereżniccy	—	—	2.440	65	8	—	8	—
10	Bertoli Dyonizy	—	—	—	—	600	—	542	20
11	Bier Joel	—	—	14.258	88	228	—	835	—
12	Bodzioch Tomasz	—	—	33.806	35	121	20	172	68
13	Boznański Leon	—	—	57.989	56	2.069	81	4.356	71
14	Broniewska Klementyna . .	—	—	4.390	27	96	50	400	—
15	Bohdanowicz Dominik . . .	—	—	22.908	81	155	76	308	46
16	Brześciańska Kunegunda . .	—	—	9.830	72	13	50	13	50
17	Brześciański Aleksander . .	—	—	14.506	93	18	17	18	17
18	Brzeski Damian	—	—	9.804	59	5	75	5	75
19	Brzeżany	—	—	3.450	16	49	10	100	—
20	Brzeziński Antoni i Sylwester	—	—	11.980	15	—	—	—	—
21	Chełmecki Jan	—	—	2.857	78	49	10	100	—
22	Chlebowski Stanisław . . .	—	—	2.916	53	58	67	109	57
23	Cesarz Franciszek Józef I. .	—	—	115.422	51	265	71	872	71
24	„ „ „ (jubil.)	—	—	46.339	40	4.842	50	19.009	—
25	Cieszewski—Zawadzki . . .	—	—	17.348	58	—	—	277	—
26	Czajkowski Hipolit	—	—	45.228	—	5.306	20	11.408	50
27	Czajkowski Waleryan a) zar.	—	—	157.524	75	2.160	—	8.200	60
28	Czajkowski Waleryan b) rezer	—	—	42.840	86	772	—	3.200	—
	Czaykowscy	—	—	20.000	—	200	—	—	—
29	Czerkawski Józef	—	—	9.758	34	96	50	400	—
30	Czuczawa Krzysztof	—	—	8.815	83	6	—	6	—
31	Dolliner Karolina	—	—	5.115	89	102	25	405	75
32	Dołżański Jan	—	—	5.512	58	1.500	—	3.027	—
33	Br. Dulska Teodozya. . . .	—	—	9.856	21	106	37	409	87
34	Dydyński Antoni	—	—	155.278	98	100	—	201	80
35	Egierski dla Egierskich I. .	—	—	15.537	20	106	67	208	47
36	„ „ „ II. .	—	—	8.982	18	49	10	1.100	—
37	Egierski dla Siedleckich I. .	—	—	13.518	57	111	08	212	88
38	„ „ „ II. .	—	—	9.533	40	113	50	215	30
39	Englowa Teofila	—	—	12.574	58	289	50	1.200	—
40	Falkenfels Dyonizy	—	—	241	88	—	—	—	—
	Do przeniesienia . . .	—	—	1,410.607	24	44.790	01	117.768	41

poszczególnych funduszów stypendyjnych.

z a r o d o w y

Razem				Wydatki w ciągu roku 1898.				Zapas z końcem roku 1898.				Należytość pozostała z końcem roku 1898.			
gotówką		efektami		gotówką		efektami		gotówką		efektami		czynna		bierna	
zł.	ct.	imien. wart.		zł.	ct.	imien. wart.		zł.	ct.	imien. wart.		zł.	ct.	zł.	ct.
581	84	6.806	56	581	84	353	92	—	—	6.452	64	—	—	—	—
712	90	32.685	15	712	90	1.400	—	—	—	31.285	15	—	—	—	—
—	—	2.454	47	—	—	—	—	—	—	2.454	47	—	—	—	—
49	10	4.969	70	49	10	43	10	—	—	4.926	60	—	—	—	—
								—	—			—	—	—	—
1.293	—	198.845	37	1.293	—	1.605	75	—	—	197.239	62	—	—	—	—
								—	—			—	—	—	—
16.438	45	240.068	24	16.438	45	17.357	30	—	—	222.710	94	—	—	—	—
								—	—			—	—	—	—
989	50	27.351	70	989	50	1.321	17	—	—	26.030	53	—	—	—	—
								—	—			—	—	—	—
5.124	28	67.298	42	5.124	28	5.106	40	—	—	62.192	02	—	—	—	—
8	—	2.448	65	8	—	—	—	—	—	2.448	65	—	—	—	—
600	—	542	20	600	—	—	—	—	—	542	20	—	—	—	—
228	—	15.093	88	228	—	400	—	—	—	14.693	88	—	—	—	—
121	20	33.979	03	121	20	50	—	—	—	33.929	03	—	—	—	—
2.069	81	62.346	27	2.069	81	1.313	25	—	—	61.033	02	—	—	—	—
96	50	4.790	27	96	50	260	50	—	—	4.529	77	—	—	—	—
155	76	23.217	27	155	76	200	—	—	—	23.017	27	—	—	—	—
13	50	9.844	22	13	50	—	—	—	—	9.844	22	—	—	—	—
18	17	14.525	10	18	17	—	—	—	—	14.525	10	—	—	—	—
5	75	9.810	34	5	75	—	—	—	—	9.810	34	—	—	—	—
49	10	3.550	16	49	10	41	60	—	—	3.508	56	—	—	—	—
—	—	11.980	15	—	—	—	—	—	—	11.980	15	—	—	—	—
49	10	2.957	78	49	10	43	10	—	—	2.914	68	—	—	—	—
58	67	3.026	10	58	67	—	—	—	—	3.026	10	—	—	—	—
265	71	116.295	22	265	71	400	—	—	—	115.895	22	—	—	—	—
4.842	50	65.348	40	4.842	50	9.506	09	—	—	55.842	31	—	—	—	—
—	—	17.625	58	—	—	277	—	—	—	17.348	58	—	—	—	—
5.306	20	56.636	50	5.306	20	10.608	20	—	—	46.028	30	—	—	—	—
2.160	—	165.725	35	2.160	—	6.000	—	—	—	159.725	35	—	—	—	—
772	—	46.040	86	772	—	1.604	72	—	—	44.436	14	—	—	—	—
200	—	20.000	—	200	—	—	—	—	—	20.000	—	—	—	—	—
96	50	10.158	34	96	50	245	—	—	—	9.913	34	—	—	—	—
6	—	8.821	83	6	—	—	—	—	—	8.821	83	—	—	—	—
102	25	5.521	64	102	25	200	—	—	—	5.321	64	—	—	—	—
1.500	—	8.539	58	1.500	—	1.500	—	—	—	7.039	58	—	—	—	—
106	37	10.266	08	106	37	260	50	—	—	10.005	58	—	—	—	—
100	—	155.480	78	100	—	100	—	—	—	155.380	78	—	—	—	—
106	67	15.745	67	106	67	200	—	—	—	15.545	67	—	—	—	—
49	10	10.082	18	49	10	1.040	48	—	—	9.041	70	—	—	—	—
111	08	13.731	45	111	08	100	—	—	—	13.631	45	—	—	—	—
113	50	9.748	70	113	50	100	—	—	—	9.648	70	—	—	—	—
289	50	13.774	58	289	50	639	50	—	—	13.135	08	—	—	—	—
—	—	241	88	—	—	—	—	—	—	241	88	—	—	—	—
44.790	01	1,528.375	65	44.790	01	62.277	58	—	—	1,466.098	07	—	—	—	—

Alfabetyczny wykaz wynikłości wedle

Majątek

Liczba porz.	Nazwa fundacyi	Zapas z początkiem roku 1898				Dochody w ciągu roku 1898.			
		gotówką		efektami		gotówką		efektami	
		zł.	ct.	imienna wartość		zł.	ct.	imienna wartość	
	Z przeniesienia . .	—	—	1,410.607	24	44.790	01	117.768	41
41	Gizela arcyksiężniczka . . .	—	—	6.724	65	6	50	6	50
42	Głowiński Roch Samuel . .	—	—	1,101.926	75	29.790	51	66.696	51
43	Hr. Gołuchowski Agenor . .	—	—	69.043	91	193	—	800	—
44	Gross de Rosenburg Józef . .	—	—	14.963	49	1.149	10	2.319	80
45	Hassewicz Stanisław	—	—	10.839	80	420	—	420	—
46	ks. Harbut Jan	—	—	5.407	79	208	31	411	91
47	Br. Hauer Franciszek . . .	—	—	4.889	22	193	—	800	—
48	Hefern Robert	—	—	15.000	—	5.000	—	10.638	83
49	Hoffmann Kornel	—	—	40.673	05	—	—	—	—
50	ks. Horecki Eliasz	—	—	9.967	85	49	10	100	—
51	ks. Janowski Floryan Amand	—	—	4.939	99	—	—	—	—
52	Jankowscy Władysław i Marya	—	—	2.275	75	49	10	100	—
53	Jarosław	—	—	26.746	32	49	10	100	—
54	Jarosz Leonard	—	—	4.369	99	49	10	100	—
55	Jeleński Napoleon I. (dla szkoły rolnicz. w Czernichowie)	—	—	21.681	75	147	30	300	—
56	Jeleński Napoleon II. (dla szkoły w Łuczycach) . . .	—	—	26.983	04	1.138	30	2.309	—
57	Jezienieccy	—	—	15.981	28	98	20	200	—
58	Jurgas Magdalena	—	—	23.480	06	49	10	100	—
59	Dr. Kaczkowski Antoni . . .	—	—	14.606	50	334	73	400	—
60	Kallir Mayer	—	—	15.572	20	343	70	700	—
61	Karol Ludwik arcyksiąże . .	—	—	18.537	49	11	99	11	99
62	ks. Kiełbusiewicz Tomasz . .	—	—	10.952	50	—	—	200	—
63	Kiślicki Mikołaj	—	—	19.341	87	447	60	905	70
64	Koniecki Menard	—	—	111.217	06	871	97	1.737	27
65	Kopernik Mikołaj	—	—	3.146	92	2	—	2	—
66	Kopiński Adam	—	—	5.683	19	49	10	100	—
67	Korzelińska Sabina	-	—	15.734	17	13	14	13	14
68	Kraków (zakordonowa) . . .	—	—	172.638	78	3.177	60	6.435	20
69	Krakowiec	—	—	6.537	24	49	10	100	—
70	Krausnecker Piotr	—	—	54.611	32	1.075	22	3.157	52
71	Kretowicz Paweł	—	—	3.263	86	53	20	104	10
72	Krościenko	—	—	4.224	17	7	40	7	40
73	Kruszewska Marya	—	—	19.148	08	149	10	301	80
74	Krzeczunowicz Ignacy . . .	—	—	31.546	59	—	—	—	—
75	Krzeczunowicz Walery . . .	—	—	17.025	44	200	40	404	—
76	ks. Kucharski Jan	—	—	15.416	74	401	75	808	95
77	Kuczyński Leon Jan Kanty .	—	—	5.000	—	—	—	—	—
78	Kulczycki Jakób	—	—	16.680	13	5.049	10	10.544	40
79	Kurdwanowska Marya . . .	—	—	10.077	37	3	—	3	—
80	Dr. Lachowicz Antoni I. (stypendyjna)	—	—	29.805	81	—	—	—	—
	Do przeniesienia . .	—	—	3,417.269	36	95.619	83	229.107	43

poszczególnych funduszów stypendyjnych

zarodowy.

Razem				Wydatki w ciągu roku 1898.				Zapas z koncem roku 1898.				Należytość pozostała z końcem roku 1898.			
gotówką		efektami		gotówką		efektami		gotowką		efektami		czynna		bierna	
zł.	ct.	imien. wart.		zł.	ct.	imien wart.		zł	ct.	imien. wart.		zł.	ct.	zł.	ct.
44.790	01	1,528.375	65	44.790	01	62.277	58	—	—	1,466.098	07	—	—	—	—
6	50	6.731	15	6	50	—	—	—	—	6.731	15	—	—	—	—
29.790	51	1,168.623	26	29.790	51	48.111	20	—	—	1,120.512	06	35.201	49½	—	—
193	—	69.843	91	193	—	436	17	—	—	69.407	74	—	—	—	—
1.149	10	17.283	29	1.149	10	1.119	65	—	—	16.163	64	—	—	—	—
420	—	11.259	80	420	—	1.259	80	—	—	10.000		—	—	—	—
208	31	5.819	70	208	31	100	—	—	—	5.719	70	—	—	—	—
193	—	5.689	22	193	—	447	66	—	—	5.241	56	—	—	—	—
5.000	—	25.638	83	5.000	—	5.548	83	—	—	20.090	—	—	—	—	—
—	—	40.673	05	—	—	—	—	—	—	40.673	05	—	—	—	—
49	10	10.067	85	49	10	36	60	—	—	10.031	25	—	—	—	—
—	—	4.939	99	—	—	—	—	—	—	4.939	99	—	—	—	—
49	10	2.375	75	49	10	45	10	—	—	2.330	65	—	—	—	—
49	10	26.846	32	49	10	28	10	—	—	26.818	22	—	—	—	—
49	10	4.469	99	49	10	43	10	—	—	4.426	89		—	—	—
147	30	21.981	75	147	30	147	30	—	—	21.834	45			—	—
1.138	30	29.292	04	1.138	30	574	80	—	—	28.717	24	—	—	—	—
98	20	16.181	28	98	20	77	20	—	—	16.104	08	—	—	—	—
49	10	23.580	06	49	10	46	10	—	—	23.533	96	—	—	—	—
334	73	15.006	50	334	73	506	50	—	—	14.500	—	—	—	—	—
343	70	16.272	20	343	70	38	04	—	—	16.234	16	—	—	—	—
11	99	18.549	48	11	99	—	—	—	—	18.549	48	—	—	—	—
—	—	11.152	50	—	—	400	—	—	—	10.752	50	—	—	—	—
447	60	20.247	57	447	60	200	—	—	—	20.047	57	—	—	—	—
871	97	112.954	33	871	97	147	30	—	—	112.807	03	—	—	—	—
2	—	3.148	92	2	—	—	—	—	—	3.148	92	—	—	—	—
49	10	5.783	19	49	10	47	10	—	—	5.736	09	—	—	—	—
13	14	15.747	31	13	14	—	—	—	—	15.747	31	—	—	—	—
3.177	60	179.073	98	3.177	60	3.831	10	—	—	175.242	88	—		—	
49	10	6.637	24	49	10	29	10	—	—	6.608	14	—	—	—	—
1.075	22	57.768	84	1.075	22	2.000	—	—	—	55.768	84	—	—	—	—
53	20	3.367	96	53	20	—	—	—	—	3.367	96	—	—	—	—
7	40	4.231	57	7	40	—	—	—	—	4.231	57	—	—	—	—
149	10	19.449	88	149	10	118	42	—	—	19.331	46	—	—	—	—
—	—	31.546	59	—	—	—	—	—	—	31.546	59	—	—	—	—
200	40	17.429	44	200	40	—	—	—	—	17.429	44	—	—	—	—
401	75	16.225	69	401	75	100	—	—	—	16.125	69	—	—	—	—
—	—	5.000	—	—		—	—	—	—	5.000	—	—	—	—	—
5.049	10	27.224	53	5.049	10	5.044	96	—	—	22.179	57	—	—	—	—
3	—	10.080	37	3	—	—	—	—	—	10.080	37	—	—	—	—
—	—	29.805	81	—	—	—	—	—	—	29.805	81	—	—	—	—
95.619	83	3,646.376	79	95.619	83	132.761	71	—	—	3,513.615	08	35.201	49½	—	—

Alfebytyczny wykaz wynikłości wedle

Majątek

Liczba porz.	Nazwa fundacyi	Zapas z początkiem roku 1898				Dochody w ciągu roku 1898.			
		gotówką		efektami		gotowką		efektami	
		zł.	ct.	imienna wartość		zł.	ct.	imienna wartość	
	Z przeniesienia . .	—	—	3,417.269	36	95.619	83	229.107	43
81	Dr. Lachowicz Antoni II. (zapomogowa)	—	—	32.760	96	3.044	20	6.200	—
82	Laskowscy Zygmunt i Marya .	—	—	184.929	04	100	—	201	80
83	Lenartowicz Teofil	—	—	4.493	42	92	42	—	—
84	Hr. Lewicki Kajetan	—	—	56.919	63	10	56	10	56
85	Lewicki Bazyli	—	—	10.400	27	202	62	406	22
86	Lipińscy Karol i Regina	—	—	27.043	69	15.185	78	20.018	—
87	Loewensteinowa Rozalia	—	—	6.469	16	—	—	—	—
88	Ładuński Stanisław	—	—	10.015	34	52	—	102	90
89	Łazowski Adolf	—	—	44.791	54	1.049	10	2.118	—
90	hr. Łoś Feliks Antoni	—	—	49.737	24	156	89	309	59
91	Małecki Antoni	—	—	2.940	13	8	—	8	—
92	Marynowski Ignacy	—	—	114.736	53	2.098	78	20.000	—
93	Matczyński Marek	—	—	41.709	21	111	25	213	05
94	Michalewicze Zygmunt i Fryderyk	—	—	22.713	40	1.018	—	2.596	25
95	hr. Mieroszewski Jan	—	—	46.934	35	245	50	500	—
96	Mickiewicz Adam I.	—	—	3.662	64	—	—	—	—
97	„ „ II.	—	—	550	—	—	—	—	—
98	Mikiewicz Jędrzej	—	—	3.231	95	—	—	—	—
99	ks. Michna Wojciech	—	—	11.506	51	—	—	145	75
100	Mikołajów	—	—	20.522	77	247	30	501	80
101	Miller Maksymilian	—	—	2.349	20	49	10	100	—
102	ks. Mokrzycki Ireneusz	—	—	13.846	61	26	—	26	—
103	Monasterzyska	—	—	7.655	92	49	10	100	—
104	ks. Montleart Augusta	—	—	96.567	68	491	—	1.000	—
105	Dr. Morawski Adam I. (famil.)	—	—	3.927	33	96	50	400	—
106	„ „ „ II. (niefamil.)	—	—	11.446	85	96	50	400	—
107	Dr. Moysa Rosochacki Michał	—	—	13.163	55	49	10	100	—
108	Hr. Moszczeńska Ludwika	—	—	2.033	99	—	—	—	—
109	Nahaczów	—	—	3.019	06	110	50	212	30
110	Nawratil Jakób	—	—	3.715	87	—	—	—	—
111	Nielepiec Jędrzej	—	—	2.955	76	49	10	100	—
112	Niezabitowska Ludwika I.	—	—	62.748	14	197	94	401	54
113	Niezabitowska z hr. Dunin Borkowskich Ludwika II.	—	—	99.608	03	982	·	2.000	—
114	ks. Nowakowski Józef	—	—	4.954	77	147	30	300	—
115	ks. Nowak Jan	—	—	18.027	09	149	10	301	80
116	Obniski Filip	—	—	19.526	16	392	80	800	—
117	Olszewski Michał	—	—	3.796	53	196	40	400	—
118	Oranż Abraham	—	—	5.361	17	49	10	100	—
119	ks. Otowski Henryk	—	—	1.637	76	2	—	2	—
120	Ożańsko	—	—	9.631	82	360	18	716	48
	Do przeniesienia . .	—	—	4,499.310	43	122.735	95	289.899	47

poszczególnych fnnduszów stypendyjnych

z a r o d o w y.

Razem				Wydatki w ciągu roku 1898.				Zapas z końcem roku 1898.				Należytość pozostała z końcem roku 1898.			
gotówką		efektami		gotówką		efektami		gotówką		efektami		czynna		bierna	
zł.	ct.	imien. wart.		zł.	ct.	imien. wart.		zł.	ct.	imien. wart.		zł.	ct.	zł.	ct
95.619	83	3,646.376	79	95.619	83	132.761	71	—	—	3,513.615	08	35.201	½ 49	—	—
3.044	20	38.960	96	3.044	20	3.044	20	—	—	35.916	76	—	—	—	—
100	—	185.130	84	100	—	200	—	—	—	184.930	84	—	—	—	—
92	42	4.493	42	92	42	92	42	—	—	4.401	—	—	—	—	—
10	56	56.930	19	10	56	—	—	—	—	56.930	19	—	—	—	—
202	62	10.806	49	202	62	—	—	—	—	10.806	49	—	½	—	—
15.185	78	47.061	69	15.185	78	2.000	—	—	—	45.061	69	1.922	49	—	—
—	—	6.469	16	—	—	—	—	—	—	6.469	16	—	—	—	—
52	—	10.118	24	52	—	—	—	—	—	10.118	24	—	—	—	—
1.049	10	46.909	54	1.049	10	1.034	17	—	—	45.875	37	—	½	—	—
156	89	50.046	83	156	89	—	—	—	—	50.046	83	6.363	64	—	—
8	—	2.948	13	8	—	—	—	—	—	2.948	13	—	—	—	—
2.098	78	134.736	53	2.098	78	134.736	53	—	—	—	—	—	—	—	—
111	25	41.922	26	111	25	100	—	—	—	41.822	26	—	—	—	—
1.018	—	25.309	65	1.018	—	1.578	25	—	—	23.731	40	—	—	—	—
245	50	47.434	35	245	50	18	81	—	—	47.415	54	—	—	—	—
—	—	3.662	64	—	—	—	—	—	—	3.662	64	—	—	—	—
—	—	550	—	—	—	—	—	—	—	550	—	—	—	—	—
—	—	3.231	95	—	—	—	—	—	—	3.231	95	—	—	—	—
—	—	11.652	26	—	—	145	75	—	—	11.506	51	—	—	—	—
247	30	21.024	57	247	30	118	98	—	—	20.905	59	—	—	—	—
49	10	2.449	20	49	10	3	10	—	—	2.446	10	—	—	—	—
26	—	13.872	61	26	—	—	—	—	—	13.872	61	—	—	—	—
49	10	7.755	92	49	10	44	60	—	—	7.711	32	—	—	—	—
491	—	97.567	68	491	—	51	80	—	—	97.515	88	—	—	—	—
96	50	4.327	33	96	50	219	50	—	—	4.107	83	—	—	—	—
96	50	11.846	85	96	50	223	36	—	—	11.623	49	—	—	—	—
49	10	13.263	55	49	10	43	64	—	—	13.219	91	—	—	—	—
—	—	2.033	99	—	—	—	—	—	—	2.033	99	—	—	—	—
110	50	3.231	36	110	50	100	—	—	—	3.131	36	—	—	—	—
—	—	3.715	87	—	—	—	—	—	—	3.715	87	—	—	—	—
49	10	3.055	76	49	10	41	10	—	—	3.014	66	—	—	—	—
197	94	63.149	68	197	94	—	—	—	—	63.149	68	—	—	—	—
982	—	101.608	03	982	—	1	01	—	—	101.607	02	—	—	—	—
147	30	5.254	77	147	30	49	30	—	—	5.205	47	—	—	—	—
149	10	18.328	89	149	10	225	40	—	—	18.103	49	—	—	—	—
392	80	20.326	16	392	80	9	30	—	—	20.316	86	—	—	—	—
196	40	4.196	53	196	40	59	14	—	—	4.137	39	4.200	—	—	—
49	10	5.461	17	49	10	40	60	—	—	5.420	57	—	—	—	—
2	—	1.639	76	2	—	—	-	—	—	1.639	76	—	—	—	—
360	18	10.348	30	360	18	147	30	—	—	10.201	—	—	—	—	—
122.735	95	4,789.209	90	122.735	95	277.089	97	—	—	4,512.119	93	47.687	½ 63	—	—

Alfabetyczny wykaz wynikłości wedle

Majątek

Liczba porz.	Nazwa fundacyi	Zapas z początkiem roku 1898. gotówka zł.	ct.	efektami imienna wartość		Dochody w ciągu roku 1898. gotówką zł.	ct.	efektami imienna wartość	
	Z przeniesienia . .	—	—	4,499.310	43	122.735	95	289.899	47
121	Paprocki Stanisław	—	—	22.607	47	206	46	410	06
122	Parzelski Franciszek	—	—	11.931	41	98	20	200	
123	Paszyc Bolesław	—	—	40.692	31	339	77	645	17
124	ks. Pawłowski Franciszek . .	—	—	14.313	83	150	50	303	20
125	Petryczyn Kazimierz	—	—	254.936	44	5.450	13	58.249	43
126	Pineles Eliasz pod n. „Jakóba“	—	—	13.343	30	198	20	401	80
127	Pierzchała Ignacy	—	—	2.271	09	98	20	200	—
128	Pieściorowski Ryszard . . .	—	—	2.086	39	—	—	12.125	67
129	ks. Pitoń Jan	—	—	7.208	39	6	04	6	04
130	ks. Pniewski Feliks	—	—	5.353	05	49	10	100	—
131	ks. Popkiewicz Antoni . . .	—	—	23.134	68	298	20	2.603	60
132	Potocki Mikołaj	—	—	64.706	86	1.960	25	3.974	35
133	ks. Pukalski Alojzy	—	—	102.136	71	447	30	905	40
134	Przemyśl	—	—	6.446	51	49	10	100	—
135	Radymno I.	—	—	4.026	26	5	40	5	40
136	Radymno II.	—	—	9.221	54	68	50	119	40
137	Dr. Rappaport Jakób . . .	—	—	3.415	25	68	—	27	92
138	Dr. Reifer Jakób	—	—	925	85	—	—	—	—
139	Rieger Władysław	—	—	—	—	—	—	1.000	—
140	Rostocki Piotr	—	—	18.260	43	149	10	301	80
141	Rudolf arcyksiąże	—	—	7.135	46	297	30	602	70
142	Russyan Rafał	—	—	42.827	84	419	10	907	20
143	Ks. Ryżnerski Walenty . . .	—	—	7.839	84	49	10	100	—
144	Rzeszów	—	—	7.817	54	148	24	3. 0	94
145	Ks. Sapieha Leon (zarodowy)	—	—	35.531	60	1.155	88	2.678	10
	„ „ „ (rezerwowy)	—	—	9.337	74	592	80	1.203	60
146	Sarama Tomasz	—	—	6.860	31	196	40	400	—
147	Sącz	—	—	14.378	06	247	30	2.501	30
148	Schlesingerowie Jan i Tekla	—	—	2.416	48	8	—	8	—
149	Schnell Franciszek	—	—	4.120	58	9	90	9	90
150	Seidler Chrystyan	—	—	4.816	73	5	25	5	25
151	Seeling-Saulenfels Ferdynand	—	—	1.913	90	114	98	216	78
152	Sielecka Aniela		—	22.917	23	247	30	10.701	80
153	Siemianowscy I. (dla wsz. i polit.)	—	—	51.611	39	848	35	1.713	65
154	Siemianowscy II. (dla szkoły sztuk pięknych)	—	—	44.631	92	492	80	1.001	80
155	Siemiradzki Henryk	—	—	5.317	21	6	—	6	—
156	Sołowijowie Jan i Wanda I. (dla szkoły lud. w Herbutowie)	—	—	2.887	84	98	20	200	—
157	Sołowijowie Jan i Wanda II. (dla szk. lud. w Poturzycy)	—	—	649	65	—	—	—	—
158	Sołowijowie Jan i Wanda III. (dla szk. lud. w Boratynie)	—	—	500	—	—	—	—	—
159	Sozański Jan Franc. Kazim.	—	—	26.339	75	49	10	100	—
160	Skibiński Karol	—	—	12.593	51	294	60	600	—
	Do przeniesienia . .	—	—	5,418.772	78	137.689	—	394.836	29

poszczególnych funduszów stypendyjnych

zarodowy.

Razem				Wydatki w ciągu roku 1898.				Zapas z końcem roku 1898.				Należytość pozostała z końcem roku 1998.			
gotówką		efektami		gotówką		efektami		gotówką		efektami		czynna		bierna	
zł.	ct.	imien. wart.		zł.	ct.	imien. wart.		zł.	ct.	imien. wart.		zł.	ct.	zł.	ct.
122.735	95	4,789.209	90	122.735	95	277.089	97	—	—	4,512.119	93	47.687	63 ½	—	—
206	46	23.017	53	206	46	100	—	—	—	22.917	53	—	—	—	—
98	20	12.131	41	98	20	7	70	—	—	12.123	71	—	—	—	—
339	77	41.337	48	339	77	113	32	—	—	41.224	16	—	—	—	—
150	50	14.617	03	150	50	100	—	—	—	14.517	03	—	—	—	—
5.450	13	313.185	87	5.450	13	51.100	—	—	—	262.085	87	—	—	—	—
198	20	13.745	10	198	20	227	70	—	—	13.517	40	—	—	—	—
98	20	2.471	09	98	20	66	20	—	—	2.404	89	—	—	—	—
—	—	14.212	06	—	—	12.125	67	—	—	2.086	39	—	—	—	—
6	04	7.214	43	6	04	—	—	—	—	7.214	43	—	—	—	—
49	10	5.453	05	49	10	40	60	—	—	5.412	45	—	—	—	—
298	20	25.738	28	298	20	2.259	41	—	—	23.478	87	—	—	—	—
1.960	25	68.681	21	1.960	25	2.700	—	—	—	65.981	21	—	—	—	—
447	30	103.042	11	447	30	424	46	—	—	102.617	65	—	—	—	—
49	10	6.546	51	49	10	38	20	—	—	6.508	31	—	—	—	—
5	40	4.031	66	5	40	—	—	—	—	4.031	66	—	—	—	—
68	50	9.340	94	68	50	—	—	—	—	9.340	94	—	—	—	—
68	—	3.443	17	68	—	27	92	—	—	3.415	25	—	—	—	—
—	—	925	85	—	—	—	—	—	—	925	85	—	—	—	—
—	—	1.000	—	—	—	—	—	—	—	1.000	—	—	—	—	—
149	10	18.562	23	149	10	132	60	—	—	18.429	63	—	—	—	—
297	30	7.738	16	297	30	215	54	—	—	7 522	62	—	—	—	—
449	10	43.735	04	449	10	412	85	—	—	43.322	19	—	—	—	—
49	10	7.939	84	49	10	30	60	—	—	7.909	24	—	—	—	—
148	24	8.118	48	148	24	—	—	—	—	8.118	48	—	—	—	—
1.155	88	38.209	76	1.155	88	941	28	—	—	37.268	48	—	—	—	—
592	80	10.541	34	592	80	217	83	—	—	10.323	51	—	—	—	—
196	40	7.260	31	196	40	9	04	—	—	7.251	27	—	—	—	—
247	30	16.879	86	247	30	2.155	17	—	—	14.724	69	—	—	—	—
8	—	2.424	48	8	—	—	—	—	—	2.424	48	—	—	—	—
9	90	4.130	48	9	90	—	—	—	—	4.130	48	—	—	—	—
5	25	4.821	98	5	25	—	—	—	—	4.821	98	—	—	—	—
114	98	2.130	68	114	98	100	—	—	—	2.030	68	—	—	—	—
247	30	33.619	03	247	30	10.403	61	—	—	23.215	42	—	—	—	—
848	35	53.325	04	848	35	700	—	—	—	52.625	04	308	20	—	—
492	80	45.633	72	492	80	200	11	—	—	45.433	61	—	—	—	—
6	—	5.323	21	6	—	—	—	—	—	5.323	21	—	—	—	—
98	20	3.087	84	98	20	374	61	—	—	2.713	23	—	—	—	—
—	—	649	65	—	—	124	65	—	—	525	—	—	—	—	—
		500	—	—	—	—	—	—	—	500	—	—	—	—	—
—	—							—	—						
49	10	26.439	75	49	10	32	72	—	—	26.407	03	—	—	—	—
294	60	13.193	51	294	60	84	64	—	—	13.108	87	—	—	—	—
137.689	—	5,813.609	07	137.689	—	362.556	40	—	—	5,451.052	67	47.995	83¼	—	—

6

Alfabetyczny wykaz wynikłości wedle

Majątek

Liczba porz.	Nazwa fundacyi	Zapas z początkiem roku 1898. gotówka zł.	ct.	efektami imienna wartość		Dochody w ciągu roku 1898. gotówką zł.	ct.	efektami imienna wartość	
	Z przeniesienia . .	—	—	5,418.772	78	137.689	—	394.836	29
161	Ks. Skibiński Szczęsny I. . .	—	—	5.682	09	49	10	100	—
162	„ „ „ II. . .	—	—	5.446	26	2	68	2	68
163	„ „ „ III. .	—	—	5.268	74	—	—	—	—
164	„ „ „ IV. .	—	—	5.462	04	196	40	400	—
165	„ „ „ V. . .	—	—	5.729	14	11	53	11	53
166	„ „ „ ogólna	—	—	1.000	—	—	—	—	—
167	Słapowie Rozalia i Karol . .	—	—	20.139	97	641	90	1.303	60
168	Słowacki Juliusz	—	—	15.945	03	149	10	301	80
169	Sobota Karol I.	—	—	19.248	93	392	80	800	—
170	„ „ II.	—	—	19.248	93	5.441	90	11.040	90
171	„ „ III.	—	—	4.810	78	98	20	200	—
172	Spadwiński Antoni	—	—	26.000	—	115	83	217	63
173	Stachiewicz Franciszek . . .	—	—	10.960	60	211	04	414	64
174	Stanisławów	—	—	2.627	16	54	50	105	40
175	Stankiewicz Mogiła Szczepan	—	—	47.673	64	294	60	600	—
176	Staszewski i Bielak	—	—	11.400	11	141	34	243	14
177	Stawek Jędrzej	—	—	7.755	78	98	20	200	—
178	Stowarzyszenie urzędników i sług kolei Karola Ludwika	—	—	2.002	73	112	90	214	70
179	Strissower Adolf	—	—	8.837	79	7	61	7	61
180	Strzałkowski Stanisław . . .	—	—	64.858	37	3.546	10	14.471	20
181	Stupnicki Marceli	—	—	100.781	73	3.764	55	17.600	—
182	„ Hipolit	—	—	3.520	77	16	17	16	17
183	Sutorski Antoni	—	—	—	—	568	—	26.806	08
184	Szachłacki de Barachka Wincenty	—	—	56.086	66	982	—	2.014	50
185	Szaflarski Józef i Czaykowska Franciszka Ksawera . . .	—	—	6.130	31	61	—	61	—
186	Szczepanowski Karol . . .	—	—	—	—	135	60	7.046	67
187	Szmoniewski Józef	—	—	4.204	68	10	50	10	50
188	Tarnów	—	—	3.735	68	—	—	—	—
189	Tarnowski Franciszek . . .	—	—	17.525	99	196	40	400	—
190	Tchórznicka Honorata . . .	—	—	5.409	31	5	90	5	90
191	Teodorowiczówna Klementyna	—	—	3.177	54	49	10	100	—
192	Torosiewicz Emil	—	—	12.873	15	—	—	—	—
193	Dr. Towarnicki Jan	—	—	619.210	72	27.861	83	95.400	—
194	Towarnicki Bazylewicz Jan .	—	—	58.038	07	392	80	800	—
195	Trojanowski Wincenty . . .	—	—	6.161	13	149	10	301	80
196	Unia lubelska	—	—	3.070	91	49	10	100	—
197	Dr. Urbański Franciszek . .	—	—	93.296	68	28	20	28	20
198	Uścieński Jędrzej	—	—	6.697	64	247	30	501	80
199	Dr. Warteresiewicz Maryan .	—	—	44.716	62	31	80	31	80
200	Wierzbicki Julian	—	—	72.048	26	541	90	1.101	80
	Do przeniesienia . .	—	—	6,825.556	72	184.345	98	577.797	34

poszczególnych funduszów stypendyjnych

zarodowy.

Razem				Wydatki w ciągu roku 1898.				Zapas z końcem roku 1898.				Należytość pozostała z końcem roku 1898.			
gotówką		efektami		gotówką		efektami		gotówką		efektami		czynna		bierna	
zł.	ct.	imien. wart.		zł.	ct.	imien. wart.		zł.	ct.	imien. wart.		zł.	ct.	zł.	ct.
137.689	—	5,813.609	07	137.689	—	362.556	40	—	—	5,451.052	67	47.995	83 1/2	—	—
49	10	5.782	09	49	10	37	10	—	—	5.744	99	—	—	—	—
2	68	5.448	94	2	68	—	—	—	—	5.448	94	—	—	—	—
—	—	5.268	74	—	—	—	—	—	—	5.268	74	—	—	—	—
196	40	5.862	04	196	40	46	88	—	—	5.815	16	—	—	—	—
11	53	5.740	67	11	53	—	—	—	—	5.740	67	—	—	—	—
—	—	1.000	—	—	—	—	—	—	—	1.000	—	—	—	—	—
641	90	21.443	57	641	90	227	53	—	—	21.216	04	—	—	—	—
149	10	16.246	83	149	10	144	18	—	—	16.102	65	—	—	—	—
392	80	20.048	93	392	80	16	15	—	—	20.032	78	—	—	—	—
5.441	90	30.289	83	5.441	90	10.065	25	—	—	20.224	58	—	—	—	—
98	20	5.010	78	98	20	3	52	—	—	5.007	26	—	—	—	—
115	83	26.217	63	115	83	—	—	—	—	26.217	63	—	—	—	—
211	04	11.375	24	211	04	—	—	—	—	11.375	24	—	—	—	—
54	50	2.732	56	54	50	—	—	—	—	2.732	56	—	—	—	—
294	60	48.273	64	294	60	50	54	—	—	48.223	10	—	—	—	—
141	34	11.643	25	141	34	—	—	—	—	11.643	25	—	—	—	—
98	20	7.955	78	98	20	36	70	—	—	7.919	08	—	—	—	—
112	90	2.217	43	112	90	200	—	—	—	2.017	43	—	—	—	—
7	61	8.845	40	7	61	—	—	—	—	8.845	40	—	—	—	—
3.546	10	79.329	57	3.546	10	7.235	60	—	—	72.093	97	—	—	—	—
3.764	55	118.381	73	3.764	55	9.831	84	—	—	108.549	89	—	—	—	—
16	17	3.536	94	16	17	—	—	—	—	3.536	94	—	—	—	—
568	—	26.806	08	568	—	100	—	—	—	26.706	08	—	—	—	—
982	—	58.101	16	982	—	1.083	10	—	—	57.018	06	—	—	—	—
61	—	6.191	31	61	—	—	—	—	—	6.191	31	—	—	—	—
135	60	7.046	67	135	60	—	—	—	—	7.046	67	—	—	—	—
10	50	4.215	18	10	50	—	—	—	—	4.215	18	—	—	—	—
—	—	3.735	68	—	—	—	—	—	—	3.735	68	—	—	—	—
196	40	17.925	99	196	40	15	46	—	—	17.910	53	—	—	—	—
5	90	5.415	21	5	90	—	—	—	—	5.415	21	—	—	—	—
49	10	3.277	54	49	10	42	10	—	—	3.235	44	—	—	—	—
—	—	12.873	15	—	—	—	—	—	—	12.873	15	—	—	—	—
27.861	83	714.610	72	27.861	83	146.610	43	—	—	568.000	29	—	—	—	—
392	80	58.838	07	392	80	19	50	—	—	58.818	57	—	—	—	—
149	10	6.462	93	149	10	118	31	—	—	6.344	62	—	—	—	—
49	10	3.170	91	49	10	40	30	—	—	3.130	61	—	—	—	—
28	20	93.324	88	28	20	—	—	—	—	93.324	88	—	—	—	—
247	30	7.199	44	247	30	285	05	—	—	6.914	39	—	—	—	—
31	80	44.748	42	31	80	—	—	—	—	44.748	42	—	—	—	—
541	90	73.150	06	541	90	136	13	—	—	73.013	93	—	—	—	—
184.345	98	7,403.354	06	184.345	98	538.902	07	—	—	6,864.451	99	47.995	83 1/2	—	—

Alfabetyczny wykaz wynikłości wedle

Majątek

Liczba porz.	Nazwa fundacyi	Zapas z początkiem roku 1898. gotówką zł.	ct.	efektami imienna wartość		Dochody w ciągu roku 1898. gotówką zł.	ct.	efektami imienna wartość	
	Z przeniesienia . .	—	—	6,825.556	72	184.345	98	577.797	34
201	Wilczyński Konrad	—	—	7.424	84	147	30	300	—
202	Włochowicz Jan . , . . .	—	—	4.081	34	55	—	105	90
203	Wystawa krajowa z roku 1877	—	—	41.908	83	591	90	1.202	70
204	Zawadzki Korwin Franciszek	—	—	115.350	—	260	76	515	26
205	„ Antoni Rogala . .	—	—	12.169	45	49	10	100	—
206	Ziętkiewicz Wincenty . . .	—	—	2.561	93	149	10	301	80
807	Żalchocki Andrzej.	—	—	160.530	74	343	70	40.700	—
208	Żebrowski Adam	—	—	101.116	55	720	68	1.433	28
209	Żurakowski Jan	—	—	274.212	91	2.540	17	5.136	07
	Suma	—	—	7,544.913	31	189.203	69	627.592	35

poszczególnych funduszów stypendyjnych

z a r o d o w y.

Razem				Wydatki w ciągu roku 1898.				Zapas z koncem roku 1898.				Należytość pozostała z końcem roku 1898.			
gotówką		efektami		gotówką		efektami		gotówką		efektami		czynna		bierna	
zł.	ct.	imien. wart.		zł.	ct.	imien. wart.		zł.	ct.	imien. wart.		zł.	ct.	zł.	ct.
184.345	98	7,403.354	06	184.345	98	538.902	07	—	—	6,864.451	99	47.995	83 ½	—	—
147	30	7.724	84	147	30	3	50	—	—	7.721	34	—	—	—	—
55	—	4.187	24	55	—	46	10	—	—	4.141	14	—	—	—	—
591	90	43.111	53	591	90	201	20	—	—	42.910	33	—	—	—	—
260	76	115.865	26	260	76	100	—	—	—	115.765	26	—	—	—	—
49	10	12.269	45	49	10	26	60	—	—	12.242	85	—	—	—	—
149	10	2.863	73	149	10	243	10	—	—	2.620	63	—	—	—	—
343	70	201.230	74	343	70	40.016	80	—	—	161.213	94	—	—	—	—
720	68	102.549	83	720	68	147	30	—	—	102.402	53	—	—	—	—
2.540	17	279.348	98	2.540	17	2.131	10	—	—	277.217	88	—	—	—	—
189.203	69	8,172.505	66	189.203	69	581.817	77	—	—	7,590.687	89	47.995	83 ½	—	—

Alegat B. do zamknięcia rachunków funduszów stypendyjnych za rok 1898.

Alfabetyczny wykaz wynikłości wedle

Majątek

Liczba porz.	Nazwa fundacyi	Zapas z początkiem roku 1898. gotówką zł.	ct.	efektami imienna	wartość	Dochody w ciągu roku 1898. gotówką zł.	ct.	efektami imienna	wartość
1	Andrzejowska Zofia	—	—	—	—	187	02	—	—
2	Aywas Grzegorz	612	$90^{1}/_{2}$	—	—	639	50	—	—
3	Aywas Mikołaj	—	-	—	—	70	$09^{1}/_{2}$	—	—
4	Artymowicz Jan	6	$00^{1}/_{2}$	—	—	96	13	—	—
5	Barczewski I. (dla wszechnicy lwowskiej)	1.287	$25^{1}/_{2}$	—	—	5.002	50	—	—
6	Barczewski II. (dla wszechnicy krakowskiej)	781	15	—	—	4.877	25	--	—
7	Barczewski III. (dla szkoły politechnicznej)	268	33	—	—	530	75	—	-
8	Barczewski IV. (dla panien Polek)	17	88	—	—	1.408	25	—	—
9	Bereżniccy	8	—	—	—	48	—	—	—
10	Bertoli Dyonizy	—	—	—	—	64	10	—	—
11	Bier Joel	228	—	--	—	418	—	—	—
12	Bodzioch Tomasz	71	20	—	—	679	—	—	—
13	Boznański Leon	110	85	—	—	2.476	96	—	—
14	Broniewska Klementyna . .	36	$00^{1}/_{2}$	—	—	88	—	—	—
15	Bohdanowicz Dominik . . .	105	76	—	—	459	—	—	—
16	Brześciańska Kunegunda . .	108	50	—	—	203	50	—	—
17	Brześciański Aleksander . .	18	17	—	—	290	—	—	—
18	Brzeski Damian	5	75	—	—	198	50	—	—
19	Brzeżany	7	$50^{1}/_{2}$	—	—	71	50	—	—
20	Brzeziński Antoni i Sylwester	25	—	—	—	340	—	—	—
21	Chełmecki Jan	6	—	—	—	62	—	—	—
22	Chlebowski Stanisław . . .	58	67	—	—	61	50	—	—
23	Cesarz Franciszek Józef I. .	265	71	—	—	2.312	—	—	—
24	„ „ „ (jubil.)	4.336	$41^{1}/_{2}$	—	—	13.324	77	—	—
25	Cieszewski—Zawadzki . . .	92	$00^{1}/_{2}$	—	—	351	—	625	—
26	Czajkowski Hipolit	298	—	—	-	915	—	—	—
27	Czajkowski Waleryan . . .	767	28	—	—	5.435	—	—	—
28	Czaykowscy	200	—	—	—	600	—	200	—
29	Czerkawski Józef	51	$50^{1}/_{2}$	—	-	253	50	—	—
30	Czuczawa Krzysztof	6	$00^{1}/_{2}$	—	—	201	—	—	—
31	Dolliner Karolina	102	25	—	--	107	—	—	—
32	Dołżański Jan	—	—	—	—	230	—	—	—
33	Br. Dulska Teodozya. . . .	36	—	—	—	218	—	--	—
34	Dydyński Antoni	—	—	—	—	8.244	29	—	—
35	Egierski dla Egierskich I. .	6	67	—	—	310	—	—	—
36	„ „ „ II. .	8	62	—	—	194	—	—	—
37	Egierski dla Siedleckich I. .	11	08	—	—	297	50	—	—
38	„ „ „ II. .	13	50	—	—	214	75	—	—
39	Englowa Teofila	250	$00^{1}/_{2}$	—	—	256	—	—	--
40	Falkenfels Dyonizy	—	—	-	—	4	—	—	
	Do przeniesienia . .	10.207	98	—	—	51.739	$36^{1}/_{2}$	825	78

poszczególnych funduszów stypendyjnych.

obrotowy.

Razem				Wydatki w ciągu roku 1898.				Zapas z końcem roku 1898.				Należytość pozostała z końcem roku 1898.			
gotówką		efektami		gotówką		efektami		gotówką		efektami		czynna		bierna	
zł.	ct.	imien.	wart.	zł.	ct.	imien.	wart.	zł.	ct.	imien.	wart.	zł.	ct.	zł.	ct.
187	02	—	—	24	27	—	—	162	75	—	—	—	—	—	—
1.252	40½	—	—	620	04	—	—	632	36½	—	—	—	—	—	—
70	09½	—	—	70	09½	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
102	13½	—	—	99	71	—	—	2	42½	—	—	—	—	—	—
6.289	75½	—	—	4.416	71	—	—	1.873	04½	—	—	—	—	900	—
5.658	40	—	—	4.662	26	—	—	996	14	—	—	—	—	500	—
799	08	—	—	772	14	—	—	26	94	—	—	—	—	—	—
1.426	13	—	—	1.306	46	—	—	119	67	—	—	—	—	—	—
56	—	—	—	48	60	—	—	7	40	—	—	—	—	—	—
64	10	—	—	64	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
646	—	—	—	610	50	—	—	35	50	—	—	—	—	—	—
750	20	—	—	530	16	—	—	220	04	—	—	—	—	—	—
2.587	81	—	—	2.216	94	—	—	370	87	—	—	—	—	—	—
124	00½	—	—	37	23	—	—	86	77½	—	—	—	—	—	—
564	76	—	—	311	96	—	—	252	80	—	—	—	—	100	—
312	—	—	—	203	86	—	—	108	14	—	—	—	—	95	—
308	17	—	—	298	23	—	—	9	94	—	—	—	—	—	—
204	25	—	—	195	99	—	—	8	26	—	—	—	—	—	—
79	00½	—	—	70	99	—	—	8	01½	—	—	—	—	—	—
365	—	—	—	320	10	—	—	44	90	—	—	—	—	—	—
68	—	—	—	61	07	—	—	6	93	—	—	—	—	—	—
120	17	—	—	58	81	—	—	61	36	—	—	—	—	—	—
2.577	71	—	—	2.316	14	—	—	261	57	—	—	—	—	—	—
17.661	18½	—	78	12.656	92	—	—	5.004	26½	—	—	—	—	—	—
443	00½	625	—	351	—	—	—	92	00½	625	78	—	—	—	—
1.213	—	—	—	1.063	81	—	—	149	19	—	—	—	—	—	—
6.202	28	—	—	5.312	53	—	—	889	75	—	—	—	—	—	—
800	—	200	—	406	—	—	—	394	—	200	—	—	—	—	—
305	00½	—	—	51	83	—	—	253	17½	—	—	—	—	—	—
207	00½	—	—	201	48	—	—	5	52½	—	—	—	—	—	—
209	25	—	—	102	58	—	—	106	67	—	—	—	—	—	—
230	—	—	—	62	35	—	—	167	65	—	—	—	—	—	—
254	—	—	—	37	77	—	—	216	23	—	—	—	—	—	—
8.244	29	—	—	8.244	29	—	—	—	—	—	—	—	—	21	—
316	67	—	—	297	03	—	—	19	64	—	—	—	—	—	—
202	62	—	—	189	81	—	—	12	81	—	—	—	—	—	—
308	58	—	—	292	52	—	—	16	06	—	—	—	—	—	—
228	25	—	—	213	92	—	—	14	33	—	—	—	—	—	—
506	00½	—	—	458	85	—	—	47	15½	—	—	—	—	—	—
4	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	08
61.947	34½	825	78	49.263	05	—	—	12.684	29	825	78	—	—	1.618	08

Alfabetyczny wykaz wynikłości wedle

Majątek

Liczba porz.	Nazwa fundacyi	Zapas z początkiem roku 1898. gotówką zł.	ct.	efetkami imienna	wartość	Dochody w ciągu roku 1898. gotówką zł.	ct.	efektami imienna	wartość
	Z przeniesienia . .	10.207	98	—	—	51.739	36½	825	78
41	Gizela arcyksiężniczka . . .	6	50	—	—	136	50	—	—
42	Głowiński Roch Samuel . .	4.634	31	—	—	32.574	74½	—	—
43	Hr. Gołuchowski Agenor . .	156	83	—	—	1.394	—	—	—
44	Gross de Rosenburg Józef . .	29	45	—	—	328	75	—	—
45	Hassewicz Stanisław. . . .	420	—	—	—	420	—	1.259	80
46	ks. Harbut Jan.	110	90½	—	—	115	—	—	—
47	Br. Hauer Franciszek . . .	148	—	—	—	102	—	—	—
48	Hefern Robert	—		—	—	887	50	1.111	33
49	Hoffmann Kornel	—	—	—	—	—	—	—	—
50	ks. Horecki Eliasz	12	50½	—	—	243	50	—	—
51	ks. Janowski Floryan Amand	—	50½	—	—	100	50	—	—
52	Jankowscy Władysław i Marya	4	—	—	—	45	—	—	—
53	Jarosław	21	—	—	—	549	50	—	—
54	Jarosz Leonard.	6	—	—	—	87	—	—	—
55	Jeleński Napoleon I. (dla szkoły rolnicz. w Czernichowie)	—	—	—	—	499	—	—	—
56	Jeleński Napoleon II. (dla szkoły w Łuczycach) . . .	563	50	—	—	588	50	—	—
57	Jezieniccy.	21	—	—	—	323	—	—	—
58	Jurgas Magdalena.	3	00½	—	—	469	—	—	—
59	Dr. Kaczkowski Antoni . . .	150	93	—	—	457	57	450	48
60	Kallir Mayer	312	50	—	—	319	50	—	—
61	Karol Ludwik arcyksiążę . .	15	00½	—	—	375	—	—	—
62	ks. Kiełbusiewicz Tomasz . .	6	80	—	—	214	—	600	—
63	Kiślicki Mikołaj	247	60	—	—	401	—	—	—
64	Koniecki Menard	899	67	—	—	3.345	—	—	—
65	Kopernik Mikołaj	2	—	—	—	62	—	—	—
66	Kopiński Adam.	2	00½	—	—	113	—	—	—
67	Korzelińska Sabina	18	90	—	—	319	—	—	—
68	Kraków (zakordonowa) . . .	425	25	—	—	3.739	75	—	—
69	Krakowiec	20	—	—	—	131	—	—	—
70	Krausnecker Piotr	1.115	22½	—	—	1.155	50	—	—
71	Kretowicz Paweł	64	00½	—	—	67	—	—	—
72	Krościenko	7	40½	—	—	89	50	—	—
73	Kruszewska Marya	30	68	—	—	393	—	—	—
74	Krzeczunowicz Ignacy . . .	—	—	—	—	637	—	—	—
75	Krzeczunowicz Walery . . .	200	40½	—	—	346	50	—	—
76	ks. Kucharski Jan	304	20	—	—	316	25	—	—
77	Kuczyński Leon Jan Kanty .	—	—	—	—	101	50	—	—
78	Kulczycki Jakób	13	50	—	—	446	50	—	—
79	Kurdwanowska Marya . . .	3	—	—	—	273	—	—	—
80	Dr. Lachowicz Antoni I. (stypendyjna)	—		—	—	2.860	88½	100	—
	Do przeniesienia . .	20.184	57	—	—	106.766	31½	4.347	39

poszczególnych funduszów stypendyjnych

o b r o t o w y.

Razem				Wydatki w ciągu roku 1898.				Zapas z końcem roku 1898.				Należytość pozostała z końcem roku 1998.			
gotówką		efektami		gotowką		efektami		gotówką		efektami		czynna		bierna	
zł.	ct.	imien. wart.		zł	ct.	imien. wart.		zł.	ct.	imien. wart.		zł.	ct.	zł.	ct.
61.947	34½	825	78	49.263	05	—	—	12.684	29	825	78	—	—	1.618	08
143	—	—	—	138	36	—	—	4	64	—	—	—	—	—	—
37.209	05½	—	—	32.737	36	—	—	4.471	69½	—	—	—	—	761	25
1.550	83	—	—	1.077	71	—	—	473	12	—	—	—	—	—	—
358	20	—	—	329	52	—	—	28	68	—	—	—	—	—	—
840	—	1.259	80	420	—	—	—	420	—	1.259	80	—	—	—	—
225	90½	—	—	211	28	—	—	14	62½	—	—	—	—	—	—
250	—	—	—	148	96	—	—	101	04	—	—	—	—	—	—
887	50	1.111	33	854	70	112	50	32	80	998	83	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	60
256	00½	—	—	243	11	—	—	12	89½	—	—	—	—	—	—
101	00½	—	—	50	84	—	—	50	16½	—	—	—	—	—	—
49	—	—	—	44	07	—	—	4	93	—	—	—	—	—	—
570	50	—	—	547	27	—	—	23	23	—	—	—	—	—	—
93	—	—	—	87	33	—	—	5	67	—	—	—	—	—	—
499	—	—	—	490	47	—	—	8	53	—	—	—	—	—	—
1.152	—	—	—	566	07	—	—	585	93	—	—	—	—	—	—
344	—	—	—	324	87	—	—	19	13	—	—	—	—	—	—
472	00½	—	—	225	33	—	—	246	67½	—	—	—	—	—	—
608	50	450	48	492	76	—	—	115	74	450	48	—	—	—	—
632	—	—	—	613	66	—	—	18	34	—	—	—	—	—	—
390	00½	—	—	375	72	—	—	14	28½	—	—	—	—	—	—
220	80	600	—	215	90	—	—	4	90	600	—	—	—	—	—
648	60	—	—	515	11	—	—	133	49	—	—	—	—	—	—
4.244	67	—	—	3.837	83	—	—	406	84	—	—	—	—	416	68
64	—	—	—	62	06	—	—	1	94	—	—	—	—	—	—
115	00½	—	—	2	37	—	—	112	63½	—	—	—	—	—	—
337	90	—	—	246	42	—	—	91	48	—	—	—	—	75	—
4.165	—	—	—	3.939	38	—	—	225	62	—	—	157	50	—	—
151	—	—	—	131	61	—	—	19	39	—	—	—	—	—	—
2.270	72½	—	—	2.219	05	—	—	51	67½	—	—	—	—	—	—
131	00½	—	—	64	97	—	—	66	03½	—	—	—	—	—	—
96	90½	—	—	87	58	—	—	9	32½	—	—	—	—	—	—
423	68	—	—	390	93	—	—	32	75	—	—	—	—	—	—
637	—	—	—	309	47	—	—	327	53	—	—	—	—	100	—
546	90½	—	—	341	18	—	—	205	72½	—	—	—	—	—	—
620	45	—	—	605	84	—	—	14	61	—	—	—	—	—	—
101	50	—	—	101	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
460	—	—	—	446	53	—	—	13	47	—	—	—	—	—	—
276	—	—	—	274	26	—	—	1	74	—	—	—	—	—	—
2.860	88½	100	—	2.860	88½	—	—	—	—	100	—	—	—	—	—
126.950	88½	4.347	39	105.895	32	112	50	21.055	56½	4.234	89	157	50	2.973	61

Alfebytyczny wykaz wynikłości wedle

Majątek

Liczba porz.	Nazwa fundacyi	Zapas z początkiem roku 1898				Dochody w ciągu roku 1898.			
		gotówką		efektami		gotówką		efektami	
		zł.	ct.	imienna	wartość	zł.	ct.	imienna	wartość
	Z przeniesienia . .	20.184	57	—	—	106.766	31½	4.347	39
81	Dr. Lachowicz Antoni II. (zapomogowa)	—	—	—	—	2.774	29½	100	—
82	Laskowscy Zygmunt i Marya .	—	—	—	—	4.073	—	—	—
83	Lenartowicz Teofil	86	50	—	—	180	42	—	—
84	Hr. Lewicki Kajetan	16	50	—	—	1.170	50	—	—
85	Lewicki Bazyli	214	23	—	—	217	—	—	—
86	Lipińscy Karol i Regina	14.185	78	—	—	7.945	28	5.347	78
87	Loewensteinowa Rozalia	—	—	—	—	130	50	—	—
88	Ładuński Stanisław	52	—	—	—	1.348	50	—	—
89	Łazowski Adolf	14	93	—	—	974	75	—	—
90	hr. Łoś Feliks Antoni	162	83	—	—	1.329	37	—	—
91	Małecki Antoni	8	00½	—	—	58	—	—	—
92	Marynowski Ignacy	2.098	78	—	—	19.619	51	2.500	—
93	Matczyński Marek	11	25	—	—	1.010	75	—	—
94	Michalewicze Zygmunt i Fryderyk	—	00½	—	—	726	55	1.112	60
95	hr. Mieroszewski Jan	229	70½	—	—	943	—	-	—
96	Mickiewicz Adam I.	37	50	—	—	74	50	—	—
97	„ „ II.	—	—	—	—	—	—	—	—
98	Mikiewicz Jędrzej	—	—	—	—	64	—	—	—
99	ks. Michna Wojciech	—	—	—	—	230	—	375	75
100	Mikołajów	207	50½	—	—	420	50	—	—
101	Miller Maksymilian	46	00½	—	—	47	—	—	—
102	ks. Mokrzycki Ireneusz	26	—	—	—	276	—	—	—
103	Monasterzyska	4	50	—	—	155	50	—	—
104	ks. Montleart Augusta	439	20	—	—	3.119	20	—	—
105	Dr. Morawski Adam I. (famil.)	77	—	—	—	82	—	—	
106	„ „ „ II. (niefamil.)	78	00½	—	—	260	—	—	
107	Dr. Moysa Rosochacki Michał	5	46	—	—	263	—	—	—
108	Hr. Moszczeńska Ludwika	—	—	—	—	50	99½	—	—
109	Nahaczów	10	50½	—	—	62	25	—	—
110	Nawratil Jakób	7	07	—	—	74	—	—	—
111	Nielepiec Jędrzej	8	00½	—	—	59	—	—	—
112	Niezabitowska Ludwika I.	312	30½	—	—	1.265	50	—	—
113	Niezabitowska z hr. Dunin Borkowskich Ludwika II.	986	75	—	—	2.012	—	—	—
114	ks. Nowakowski Józef	98	00½	—	—	101	—	—	—
115	ks. Nowak Jan	23	70	—	—	361	—	—	—
116	Obniski Filip	383	50	—	—	400	50	—	—
117	Olszewski Michał	145	90	—	—	294	07	—	—
118	Oranż Abraham	8	50½	—	—	109	50	—	—
119	ks. Otowski Henryk	2	—	—	—	32	—	—	—
120	Ożańsko	262	88	—	—	361	—	—	—
	Do przeniesienia . .	40.465	38½	—	—	159.442	25½	13.783	52

poszczególnych funduszów stypendyjnych

o b r o t o w y.

Razem				Wydatki w ciągu roku 1898.				Zapas z końcem roku 1898.				Należytość pozostała z końcem roku 1898.			
gotówką		efektami		gotówką		efektami		gotówką		efektami		czynna		bierna	
zł.	ct.	imien. wart.		zł.	ct.	imien. wart.		zł.	ct.	imien. wart.		zł.	ct.	zł.	ct.
126.950	88½	4.347	39	105.895	32	112	50	21.055	56½	4.234	89	157	50	2.973	61
2.774	29½	100	78	2.774	29½	—	—	—	—	100	—	—	—	—	—
4.073	—	—	—	3.824	36	—	—	248	64	—	—	—	—	175	—
266	92	—	—	224	—	—	—	42	92	—	—	—	—	—	—
1.187	—	—	—	1.020	58	—	—	166	42	—		—	—	—	—
461	23	—	—	313	28	—	—	147	95	—	—	—	—	33	33
22.131	06	5.347	78	22.131	06	—	—	—	—	5.347	78	1.652	80	—	—
130	50	—	—	126	76½	—	—	3	73½	—	—	—	—	—	—
1.400	50	—	-	1.346	09	—	—	54	41	—	—	—	—	—	—
989	68	—	—	915	24	—	—	74	44	—	—	—	—	—	—
1.492	20	—	—	1.013	09	—	—	479	11	—	—	—	—	—	—
66	00½	—	—	58	06	—	—	7	94½		—	—		—	—
21.718	29	2.500	—	21.718	29	—	—	—	—	2.500	—	—	—	23	47
1.022	—	—	—	696	93	—	—	325	07	—	—	—	—	—	—
726	55½	1.112	60	726	55	168	80	—	00½	943	80	168	80	—	—
1.172	70½	—	—	830	36	—	—	342	34½	—	—	—	—	—	—
112	—	—	—	72	06	—	—	39	94	—	—	—	—	37	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
64	—	—	—	64	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	59
230	—	375	75	230	—	—	—	—	—	375	75	—	—	—	—
628	00½	—	—	562	27	—	—	65	73½	—	—	—	—	—	—
93	00½	—	—	46	13	—	—	46	87½	—	—	—	—	—	—
302	—	—	—	30	14	—	—	271	86	—	—	—	—	—	—
160	—	—	—	158	76	—	—	1	24	—	—	—	-	—	—
3.558	40	—	—	3.166	63	—	—	391	77	—	—	—	—	255	—
159	—	—	—	77	69	—	—	81	31	—	—	—	—	—	—
338	00½	—	—	319	11	—	—	18	89½	—	—	—	—	—	—
268	46	—	—	259	37	—	—	9	09	—	—	—	—	—	—
50	99½	—	—	50	99½	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
72	75½	—	—	35	74	—	—	37	01½	—	—	—	—	25	—
81	07	—	—	9	36	—	—	71	71	—	—	—	—	—	—
67	00½	—	—	58	43	—	—	8	57½	—	—	—	—	—	—
1.577	80½	—	—	1.365	52	—	—	212	28½	—	—	—	—	—	—
2.998	75	—	—	2.513	40	—	—	485	35	—	—	—	—	—	—
199	00½	—	—	189	43	—	—	9	57½	—	—	—	—	—	—
384	70	—	—	193	65	—	—	191	05	—	—	—	—	—	—
784	—	—	—	389	85	—	—	394	15	—	—	—	—	—	—
439	97	—	—	427	42	—	—	12	55	—	—	—	—	—	—
118	00½	—	—	110	10	—	—	7	90½	—	—	—	—	—	—
34	—	—	—	32	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—
623	88	—	—	431	45	—	—	192	43	—	—	1	80	—	—
199.907	64	13.783	52	174.407	77½	281	30	25.499	86½	13.502	—	1.980	90	3.532	—

Alfabetyczny wykaz wynikłości wedle

Majątek

Liczba porz.	Nazwa fundacyi	Zapas z początkiem roku 1898. gotówką zł.	ct.	efektami imienna	wartość	Dochody w ciągu roku 1898. gotówką zł.	ct.	efektami imienna	wartość
	Z przeniesienia . .	40.465	38½	—	—	159.442	25½	13.783	52
121	Paprocki Stanisław	111	50½	—	—	566	50	—	—
122	Parzelski Franciszek	90	50	—	—	244	50	—	—
123	Paszyc Bolesław	181	28	—	—	818	—	—	—
124	ks. Pawłowski Franciszek . .	50	50½	—	—	289	25	—	—
125	Petryczyn Kazimierz	4.507	26½	—	—	6.212	42	—	—
126	Pineles Eliasz pod nazwą „Jakóba"	70	50	—	—	275	50	—	—
127	Pierzchała Ignacy	32	—	—	—	46	—	—	—
128	Pieściorowski Ryszard . . .	13	83	—	—	12.147	22	19.084	67
129	ks. Pitoń Jan	8	00½	—	—	144	—	—	—
130	ks. Pniewski Feliks	8	50	—	—	109	50	—	—
131	ks. Popkiewicz Antoni . . .	47	79½	—	—	508	50	—	—
132	Potocki Mikołaj	360	25½	—	—	1.398	—	—	—
133	ks. Pukalski Alojzy	131	30½	—	—	2.188	25	—	—
134	Przemyśl	10	90½	—	—	134	—	—	—
135	Radymno I.	5	40	—	—	82	50	—	—
136	Radymno II.	68	50½	—	—	192	50	—	—
137	Dr. Rappaport Jakób . . .	68	00½	—	—	136	—	95	92
138	Dr. Reifer Jakób	1	—	—	—	18	—	—	—
139	Rieger Władysław	—	—	—	—	10	—	—	—
140	Rostocki Piotr	16	50	—	—	382	50	—	—
141	Rudolf arcyksiąże	139	50	—	—	147	25	—	—
142	Russyan Rafał	246	25	—	—	1.056	75	—	—
143	Ks. Ryżnerski Walenty . . .	88	50	—	—	159	50	—	—
144	Rzeszów	154	—	—	—	226	98	—	—
145	Ks. Sapieha Leon	963	60½	—	—	1.157	04	—	—
146	Sarama Tomasz	196	—	—	—	140	—	—	—
147	Sącz	92	13½	—	—	299	—	—	—
148	Schlesingerowie Jan i Tekla	8	—	—	—	48	—	—	—
149	Schnell Franciszek	9	90½	—	—	82	—	—	—
150	Seidler Chrystyan	5	25	—	—	96	—	—	—
151	Seeling-Saulenfels Ferdynand	14	98	—	—	40	50	—	—
152	Sielecka Aniela	43	69	—	—	468	75	—	—
153	Siemianowscy I. (dla wsz. i polit.)	644	35½		—	1.065	67	—	
154	Siemianowscy II. (dla szkoły sztuk pięknych)	392	69	—	—	1.327	05	—	—
155	Siemiradzki Henryk	56	—	—	—	106	—	—	
156	Sołowijowie Jan i Wanda I. (dla szkoły lud. w Herbutowie)	22	01	—	—	52	—	323	60
157	Sołowijowie Jan i Wanda II. (dla szk. lud. w Poturzycy)	24	72	—	—	25	—	149	37
158	Sołowijowie Jan i Wanda III. (dla szk. lud. w Boratynie)	11	25	—	—	22	50	—	—
159	Sozański Jan Franc. Kazim.	19	60	—	—	527	—	—	—
160	Skibiński Karol	215	00½	—	—	271	—	—	—
	Do przeniesienia . .	49.596	39	—	—	192.663	38½	33.437	08

poszczególnych funduszów stypendyjnych

obrotowy.

Razem				Wydatki w ciągu roku 1898.				Zapas z koncem roku 1898.				Należytość pozostała z końcem roku 1898.			
gotówką		efektami		gotówką		efektami		gotówką		efektami		czynna		bierna	
zł.	ct.	imien.	wart.	zł.	ct.	imien	wart.	zł	ct.	imien.	wart.	zł.	ct.	zł.	ct.
199.907	64	13.783	52	174.407	77½	281	30	25.499	86½	13.502	22	1.980	90	3.532	—
678	00½	—	—	265	65	—	—	412	35½	—	—	—	—	300	—
335	—	—	—	91	23	—	—	243	77	—	—	—	—	—	—
999	28	—	—	634	80	—	—	364	48	—	—	—	—	150	—
339	75½	—	—	287	07	—	—	52	68½	—	—	—	—	—	—
10.719	68½	—	—	10.143	84	—	—	575	84½	—	—	—	—	464	59
346	—	—	—	271	92	—	—	74	08	—	—	—	—	—	—
78	—	—	—	33	12	—	—	44	88	—	—	—	—	—	—
12.161	05	19.084	67	11.220	15	—	—	940	90	19.084	67	108	97	—	—
152	00½	—	—	77	81	—	—	74	19½	—	—	—	—	—	—
118	—	—	—	108	88	—	—	9	12	—	—	—	—	—	—
556	29½	—	—	452	29	—	—	104	00½	—	—	—	—	—	—
1.758	25½	—	—	1.681	63	—	—	76	62½	—	—	—	—	—	—
2.319	55½	—	—	2.138	68	—	—	180	87½	—	—	—	—	50	—
144	90½	—	—	131	82	—	—	13	08½	—	—	—	—	—	—
87	90	—	—	80	52	—	—	7	38	—	—	—	—	—	—
261	00½	—	—	249	24	—	—	11	76½	—	—	—	—	—	—
204	00½	95	92	136	54	—	—	67	46½	95	92	—	—	—	—
19	—	—	—	17	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—
10	—	—	—	—	—	—	—	10	—	—	—	—	—	—	—
399	—	—	—	385	96	—	—	13	04	—	—	—	—	—	—
286	75	—	—	270	76	—	—	15	99	—	—	—	—	—	—
1.303	—	—	—	881	19	—	—	421	81	—	—	—	—	21	—
248	—	—	—	18	88	—	—	229	12	—	—	—	—	—	—
380	98	—	—	380	98	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2.120	64½	—	—	1.727	60	—	—	393	04½	—	—	—	—	—	—
336	—	—	—	318	85	—	—	17	15	—	—	—	—	—	—
391	13½	—	—	195	07	—	—	196	06½	—	—	—	—	—	—
56	—	—	—	48	60	—	—	7	40	—	—	—	—	—	—
91	90½	—	—	80	62	—	—	11	28½	—	—	—	—	—	—
101	25	—	—	96	27	—	—	4	98	—	—	—	—	—	—
55	48	—	—	50	98	—	—	4	50	—	—	—	—	—	—
512	44	—	—	469	75	—	—	42	69	—	—	—	—	—	—
1.710	02½	—	—	1.148	17	—	—	561	85½	—	—	—	—	100	—
1.719	74	—	—	1.719	74	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
162	—	—	—	6	12	—	—	155	88	—	—	—	—	—	—
74	01	323	60	72	53	—	—	1	48	323	60	—	—	—	—
49	72	149	37	24	72	—	—	25	—	149	37	—	—	—	—
33	75	—	—	4	—	—	—	29	75	—	—	—	—	—	—
546	60	—	—	520	28	—	—	26	32	—	—	—	—	—	—
486	00½	—	—	416	57	—	—	69	43½	—	—	—	—	—	—
242.259	77½	33.437	08	211.267	60½	281	30	30.992	17	33.155	78	2.089	87	4.617	59

Alfabetyczny wykaz wynikłości wedle

Majątek

Liczba porz.	Nazwa fundacyi	Zapas z początkiem roku 1898. gotówką zł.	ct.	efektami imienna	wartość	Dochody w ciągu roku 1898. gotówką zł.	ct.	efektami imienna	wartość
	Z przeniesienia . .	49.596	39	—	—	192.663	38½	33.437	[illegible]
161	Ks. Skibiński Szczęsny I. . .	12	00½	—	—	113	—	—	—
162	„ „ „ II. . .	2	68	—	—	108	—	—	—
163	„ „ „ III. .	4	—	—	—	104	—	—	—
164	„ „ „ IV. .	156	—	—	—	112	—	—	—
165	„ „ „ V. . .	11	53½	—	—	114	—	—	—
166	„ „ „ ogólna	—	—	—	—	—	—	—	—
167	Słapowie Rozalia i Karol . .	422	65	—	—	433	50	—	-
168	Słowacki Juliusz	4	92½	—	—	328	75	—	—
169	Sobota Karol I.	376	65	—	—	392	—	—	—
170	„ „ II.	376	65	—	—	394	—	—	—
171	„ „ III.	94	68	—	—	98	—	—	—
172	Spadwiński Antoni	121	41½	—	—	527	—	—	—
173	Stachiewicz Franciszek . . .	211	04	—	—	222	—	—	—
174	Stanisławów	54	50½	—	—	55	50	—	—
175	Stankiewicz Mogiła Szczepan	254	50½	—	—	960	50	—	—
176	Staszewski i Bielak	152	50	—	—	282	50	—	—
177	Stawek Jędrzej	61	50	—	—	168	50	—	—
178	Stowarzyszenie urzędników i sług kolei Karola Ludwika	12	90	—	—	65	—	—	—
179	Stiissower Adolf	15	35½	—	—	178	60½	—	—
180	Strzałkowski Stanisław . . .	3.677	25	—	—	9.738	—	—	—
181	Stupnicki Marceli	3.742	07	—	—	6.806	—	—	—
182	„ Hipolit	16	17	—	—	97	50	—	—
183	Sutorski Antoni	—	—	—	—	618	—	—	—
184	Szachlacki de Barachka Wincenty	407	90	—	—	1.406	—	—	—
185	Szaflarski Józef i Czaykowska Franciszka Ksawera . . .	61	—	—	—	122	—	—	—
186	Szczepanowski Karol . . .	—	—	—	—	138	—	—	—
187	Szmoniewski Józef	10	50½	—	—	86	50	—	—
188	Tarnów	—	—	—	—	86	—	—	—
189	Tarnowski Franciszek . . .	188	50	—	—	366	50	—	—
190	Tchórznicka Honorata . . .	5	90	—	—	108	—	—	—
191	Teodorowiczówna Klementyna	7	—	—	—	63	—	—	—
192	Torosiewicz Emil	—	—	—	—	339	91	—	—
193	Dr. Towarnicki Jan	—	—	—	—	49.994	46½	—	—
194	Towarnicki Bazylewicz Jan .	378	70½	—	—	1.293	—	—	—
195	Trojanowski Wincenty . . .	30	79½	—	—	150	—	—	—
196	Unia lubelska	8	50½	—	—	63	50	—	—
197	Dr. Urbański Franciszek . .	39	00½	—	—	1.839	—	—	—
198	Uścieński Jędrzej	62	25	—	—	217	—	—	—
199	Dr. Warteresiewicz Maryan .	31	80	—	—	894	—	—	—
200	Wierzbicki Julian	417	65	—	—	1.469	18	—	—
	Do przeniesienia . .	61.026	89	—	—	273.215	79½	33.437	[illegible]

poszczególnych funduszów stypendyjnych

obrotowy.

Razem				Wydatki w ciągu roku 1898.				Zapas z końcem roku 1898.				Należytość pozostała z końcem roku 1898.			
gotówką		efektami		gotówką		efektami		gotówką		efektami		czynna		bierna	
zł.	ct.	imien. wart.		zł.	ct.	imien. wart.		zł.	ct.	imien. wart.		zł.	ct.	zł.	ct.
242.259	77½	33.437	08	211.267	60½	281	30	30.992	17	33.155	78	2.089	87	4.617	59
125	00½	—	—	112	26	—	—	12	74½	—	—	—	—	—	—
110	68	—	—	102	68	—	—	8	—	—	—	—	—	—	—
108	—	—	—	106	48	—	—	1	52	—	—	—	—	—	—
268	—	—	—	257	05	—	—	10	95	—	—	—	—	—	—
125	53½	—	—	111	53	—	—	14	00½	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
856	15	—	—	428	84	—	—	427	31	—	—	—	—	—	—
333	67½	—	—	329	32	—	—	4	35½	—	—	—	—	—	—
768	65	—	—	383	48	—	—	385	17	—	—	—	—	—	—
770	65	—	—	382	24	—	—	388	41	—	—	—	—	—	—
192	68	—	—	96	34	—	—	96	34	—	—	—	—	—	—
648	41½	—	—	469	19	—	—	179	22½	—	—	—	—	113	34
433	04	—	—	215	15	—	—	217	89	—	—	—	—	—	—
110	00½	—	—	104	88	—	—	5	12½	—	—	—	—	—	—
1.215	00½	—	—	1.071	12	—	—	143	88½	—	—	—	—	—	—
435	—	—	—	423	02	—	—	11	98	—	—	—	—	—	—
230	—	—	—	167	62	—	—	62	38	—	—	—	—	—	—
77	90	—	—	62	90	—	—	15	—	—	—	—	—	—	—
193	96	—	—	176	61	—	—	17	35	—	—	—	—	—	—
13.415	25	—	—	10.701	67½	—	—	2.713	57½	—	—	—	—	4	30
10.548	07	—	—	8.063	42½	—	—	2.484	64½	—	—	—	—	150	—
113	67	—	—	58	02	—	—	54	75	—	—	—	—	—	—
618	—	—	—	8	79	—	—	609	21	—	—	—	—	—	—
1.813	90	—	—	1.695	55	—	—	118	35	—	—	—	—	115	—
183	—	—	—	61	—	—	—	122	—	—	—	—	—	—	—
138	—	—	—	5	76	—	—	132	24	—	—	—	—	—	—
97	00½	—	—	86	62	—	—	10	38½	—	—	—	—	—	—
86	—	—	—	86	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
555	—	—	—	425	62	—	—	129	38	—	—	—	—	—	—
113	90	—	—	107	10	—	—	6	80	—	—	—	—	—	—
70	—	—	—	63	16	—	—	6	84	—	—	—	—	—	—
339	91	—	—	339	91	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
49.994	46½	—	—	49.994	46½	—	—	—	—	—	—	—	—	1.294	47
1.671	70½	—	—	1.349	31	—	—	322	39½	—	—	—	—	—	—
180	79½	—	—	162	37	—	—	18	42½	—	—	—	—	—	—
72	00½	—	—	9	42	—	—	62	58½	—	—	—	—	—	—
1.878	00½	—	—	1.860	72	—	—	17	28½	—	—	—	—	—	—
279	25	—	—	167	13	—	—	112	12	—	—	—	—	—	—
925	80	-	—	808	92	—	—	116	88	—	—	—	—	—	—
1.886	83	—	—	1.886	83	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
334.242	68½	33.437	08	294.211	01	281	30	40.031	67½	33.155	78	2.089	87	6 294	70

Alfabetyczny wykaz wynikłości wedle

Majątek

Liczba porz.	Nazwa fundacyi	Zapas z początkiem roku 1898. gotówką zł.	ct.	efektami imienna	wartość	Dochody w ciągu roku 1898. gotówką zł.	ct.	efektami imienna	wartość
	Z przeniesienia . .	61.026	89	—	—	273.215	79½	33.437	08
201	Wilczyński Konrad	143	80	—	—	151	—	—	—
202	Włochowicz Jan . , . . .	3	00½	—	—	86	90	—	—
203	Wystawa krajowa z roku 1877	440	70	—	—	859	50	—	—
204	Zawadzki Korwin Franciszek	370	76	—	—	2.538	75	—	—
205	„ Antoni Rogala . .	62	50½	—	—	343	50	—	—
206	Ziętkiewicz Wincenty . . .	6	—	—	—	77	—	—	—
807	Żalchocki Andrzej.	448	70	—	—	3.282	25	—	—
208	Żebrowski Adam	582	92½	—	—	2.178	—	—	—
209	Żurakowski Jan	1.871	85½	—	—	5.548	—	—	—
	Suma	64.957	14	—	—	288.280	69½	33.437	08

poszczególnych funduszów stypendyjnych

obrotowy.

Razem				Wydatki w ciągu roku 1898.				Zapas z końcem roku 1898.				Należytość pozostała z końcem roku 1898.			
gotówką		efektami		gotówką		efektami		gotówką		efektami		czynna		bierna	
zł.	ct.	imien. wart.		zł.	ct.	imien. wart.		zł.	ct.	imien. wart.		zł.	ct.	zł.	ct.
334.242	68½	33.437	08	294.211	01	281	30	40.031	67½	33.155	78	2.089	87	6.294	70
294	80	—	—	144	64	—	—	150	16	—	—	—	—	—	—
89	90½	—	—	88	16	—	—	1	74½	—	—	—	—	—	—
1.300	20	—	—	1.053	13	—	—	247	07	—	—	—	—	—	—
2.909	51	—	—	2.423	54	—	—	485	97	—	—	—	—	—	—
406	00½	—	—	265	75	—	—	140	25½	—	—	—	—	—	—
83	—	—	—	76	47	—	—	6	53	—	—	—	—	—	—
3.730	95	—	—	2.951	41	—	—	779	54	—	—	—	—	—	—
2.760	92½	—	—	2.268	44	—	—	492	48½	—	—	—	—	105	—
7.419	85½	—	—	5.588	83	—	—	1.831	02½	—	—	—	—	1.216	25
353.237	83½	33.437	08	309.071	38	281	30	44.166	45½	33.155	78	2.089	87	7.615	95

III. Administracya dóbr Winniki.

Rubryka	Pozycya	Majątek obrotowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Dochody.						
		A) Gospodarstwo gruntowe.						
I.	1	**Czynsze dzierżawne** z gruntów, łąk i ogrodów	335	75	293	75	42	—
II.	2	**Czynsze z budynków wydzierżawionych propinatorowi i czynsz dzierżawny z propinacyi:** należytość zaległa . . 11.685 zł. 63 ct. „ bieżąca . . 648 „ — „	12.333	63	972	—	11.361	63
III.	3	**Zwroty kosztów zarządu** . . .	—	—	—	—	—	—
IV.		**Dochody rozmaite:**						
	4	Odsetki zwłoki: należytość zaległa . 2.625 zł. 72½ ct. „ bieżąca . 65 „ 23 „	2.690	95½	65	23	2.625	72½
	5	Rozmaite wierzytelności i zwroty . .	—	—	—	—	—	—
		Suma rubryki IV. .	2.690	95½	65	23	2.625	72½
V.		**B) Gospodarstwo lasowe.**						
	6	Dochód ze sprzedaży drzewa opałowego	9.099	30	9.099	30	—	—
	7	„ „ „ materyałowego .	3.411	71	3.411	71	—	—
	8	„ z grzywien lasowych . . .	21	45	21	45	—	—
	9	Zwroty kosztów rąbania	41	60	41	60	—	—
	10	Rozmaite dochody: dochód z ubocznych użytków lasowych i polowania . .	261	49	261	49	—	—
		Suma rubryki V. .	12.835	55	12.835	55	—	—
		Suma wszystkich dochodów . .	28.195	88½	14.166	53	14.029	35½

III. Administracya dóbr Winniki.

Rubryka	Pozycya	Majątek obrotowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Wydatki.						
I.		A. Gospodarstwo gruntowe.						
	1	Utrzymanie i adaptacya budynków gospodarskich	101	01	101	01	—	—
	2	Asekuracya budynków gospodarskich . . . 122 zł. 79 ct. od tego zwrot korelatywny . . . . 91 „ 19 „						
		Czysty wydatek . .	31	60	31	60	—	—
		Suma rubryki I. .	132	61	132	61	—	—
II.		B. Gospodarstwo lasowe.						
	3	Utrzymanie budynków leśnych . . .	213	44	213	44	—	—
	4	Koszta wyrębu drzewa opałowego . .	1.205	10	1.205	10	—	—
	5	„ „ „ materyałowego .	156	75	156	75	—	—
	6	Rozmaite wydatki:						
		a) Tantyema i pniowe zarządcy lasów .	438	44	438	44	—	—
		b) Koszta polowania, uprawy lasu i utrzymania rowów granicznych i dróg lasowych	343	46	343	46	—	—
		c) Koszta z tytułu prestacyj drogowych i wykupna szarwarku	4	—	4		—	—
		Suma rubryki II. .	2.361	19	2.361	19	—	--
		Do przeniesienia . . .	2.493	80	2.493	80	—	—

III. Administracya dóbr Winniki.

Rubryka	Pozycya	Majątek obrotowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Z przeniesienia	2.493	80	2.493	80	—	—
III.		**C. Koszta zarządu.**						
	7	Płaca zarządcy lasów, gajowych i komi-niarza	1.458	—	1.443	—	15	—
	8	Pensye i dary z łaski	116	—	116	—	—	—
	9	Emolumenta drzewem i gotówką . .	693	10	693	10	—	—
	10	Rozmaite wydatki:						
		a) Koszta stemplowe i zastępstwo pra-wne	16	30½	16	30½	—	—
		b) Datek na premie szkolne . . .	30	—	30	—	—	—
		c) Wynagrodzenie straży leśnej tytułem nadwyżki od ściągniętych grzywien la-sowych za przestępstwa lasowe . .	15	69	15	69	—	—
		d) Koszta podróży i kancelaryjne . .	8	85	8	85	—	—
		e) Koszta komisyjne	13	—	13	—	—	—
		Suma rubryki III. .	2.350	94½	2.335	94½	15	—
IV.	11	**D. Podatki rządowe**	1.715	62	1.715	62	—	—
V.		**E. Wydatki z prawa patronatu.**						
	12	Płace księży i nauczycieli . . .	598	50	598	50	—	—
	13	Emolumenta tychże drzewem . . .	496	—	496	—	—	—
		Suma rubryki V. .	1.094	50	1.094	50	—	—
VI.	14	**F. Nadwyżka dochodów przeniesiona do fundacyi stypendyjnej ś. p. Sa-muela Głowińskiego**	6.526	66½	6.526	66½	—	—
		Suma wszystkich wydatków . .	14.181	53	14.166	53	15	—

III. Administracya dóbr Winniki.

Stan funduszu z końcem roku 1898.

Stan *czynny*: Należytości czynne	14.029 zł. 35½ ct.
Stan *bierny*. Należytości bierne	15 „ — „
Czysty stan czynny	14.014 zł. 35½ ct.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1897 . .	14.311 „ 35½ „
okazuje się **zmniejszenie** czystego stanu czynnego o	297 zł. — ct.

a mianowicie: w należytościach czynnych ubyło .	282 zł. — ct.	
przybyła należytość bierna . . .	15 „ — „	
W ogóle **zmniejszenie**, jak wyżej .	297 „ — „	

Uwagi: Wartość dóbr zarachowano w ogólnem zamknięciu rachunkowem kompleksu funduszów stypendyjnych.

Wykazane z końcem roku należytości czynne w ogólnej kwocie .	14.029 zł. 35½ ct.

stanowią pretensye:

1. Do dzierżawy 2 parcel łąki „Na blichu“ w kwocie		42 zł. — ct.	
2. Do byłego dzierżawcy propinacyi Salamona Tanda:			
a) z tytułu czynszu dzierżawnego w kwocie . . .	11.361 zł. 63 ct.		
b) z tytułu odsetek zwłoki w kwocie	2.417 „ 63½ „		
c) z tytułu sądownie przyznanych kosztów i należytości stemplowej od kontraktu do B. 3925/74 w kwocie . . .	208 „ 09 „	13.987 „ 35½ ct	
Razem jak wyżej . . .		14.029 zł. 35½ ct.	

O ściągnięcie należytości pod. 2. toczy się proces cywilno-sądowy.

LW. 21.782/99.

IV. Fundusz galicyjski inwalidów wojskowych.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Dochody.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	13	78	13	78	—	—
	2	Efekta zakupione:						
		a) w walucie austryackiej 17 zł. 38 ct.						
		b) w walucie koronowej (400 koron, czyli) . 200 „ — „						
		Razem . . 217 zł. 38 ct.						
		od tego efekta spieniężone w walucie austryackiej 200 „ — „						
		Rzeczywiste przykupno . .	17	38	17	38	—	—
		Suma dochodów . . .	31	16	31	16	—	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1898:						
		a) w gotówce . . — zł. 00½ ct.						
		b) w efektach:						
		α) w walucie austryackiej . . . 10.319 „ 37 „						
		β) w walucie koronowej (53.600 koron, czyli) . . . 26.800 „ — „	—	—	37.119	37½	—	—
		Razem . .	—	—	37.150	53½	—	—

IV. Fundusz galicyjski inwalidów wojskowych.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość zł.	Należytość ct	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . . 213 zł. 78 ct. od tego za spieniężone efekta . . . . 200 „ — „						
		Czysty wydatek . .	13	78	13	78	—	—
		Suma wydatków . . .	13	78	13	78	—	—
	2	Zapas z końcem roku 1898: *a*) w gotówce . . — zł. 00½ ct. *b*) w efektach: α) w walucie austr. 10.136 „ 75 „ β) w „ koronowej (54.000 koron, czyli) . . 27.000 „ — „	—	—	37.136	75½	—	—
		Razem . .	—	—	37.150	53½	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1898.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny. Zapas kasowy: *a*) w gotówce		— zł. 00½ ct.
b) w efektach:		
α) w walucie austryackiej:		
1. 4½% listy zastawne Banku krajowego	10.100 zł. — ct.	
2. 4% książeczki Banku krajowego . .	36 „ 75 „	
β) w walucie koronowej:		
1. 4% listy zastawne galic. Towarzystwa kredyt. ziemskiego (2.200 koron, czyli) . . .	1.100 „ — „	
2. 4% listy zastawne Banku krajowego (11.200 koron, czyli)	5.600 „ — „	
3. 4% obligacye galic. pożyczki krajowej z roku 1893 (400 koron, czyli)	200 „ — „	
4. 4% obligacye kolejowe Banku krajowego (40.200 koron czyli)	20.100 „ — „	37.136 „ 75 „
Suma stanu czynnego		37.136 zł. 75½ „
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny w walucie austryackiej		37.136 zł. 75½ „
W porównaniu z takimże stanem z końcem r. 1897		37.119 „ 37½ „
okazuje się przyrost majątku o		17 zł. 38 ct.

IV. Fundusz galicyjski inwalidów wojskowych.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów: *a)* $4^1/_2$% od listów zastawnych Banku krajowego . . . 463 zł. 50 ct. *b)* 4% od listów zastawnych Banku krajow. 216 „ — „ *c)* 4% od listów zastawnych galic. Towarz. kred. ziemsk. . . 44 „ -- „ *d)* 4% od obligacyj galic. pożyczki kraj. z r. 1893 8 „ — „ *e)* 4% od oblig. kolejow. Banku krajowego . . 804 „ — " Razem . . 1.535 zł. 50 ct. od tego podatek rentowy — „ 66 „						
		Czysty dochód . .	1.534	84	1.534	84	—	—
		Suma dochodów . . .	1.534	84	1.534	84	—	—
	2	**Zapas** z początkiem roku 1898 w gotówce	—	--	13	78	—	—
		Razem . .	—	—	1.548	62	—	—
		Wydatki.						
	1	Dożywocia dla c. k. inwalidów wojskowych (57 dożywoci po 25 zł. i 2 po 20 zł.) . . . . . 1.465 zł. odpisano . . . . 25 „	1.440	—	1.390	—	50	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego	13	78	13	78	—	—
		Suma wydatków . .	1.453	78	1.403	78	50	—
	3	**Zapas** z końcem roku 1898 w gotówce .	—	—	144	84	—	—
		Razem . .	—	—	1.548	62	—	—

Uwaga: Z wykazanego powyżej zapasu z końcem roku 1898 w gotówce . 144 zł. 84 ct.
zarezerwowano na ewentualną wypłatę w roku 1899 niepodniesionych w roku 1898 dwóch dożywoci po 25 zł., t. j. kwotę . . 50 „ — „

resztę zaś w sumie . . . . 94 zł. 84 ct.
w której mieści się dożywocie zmarłego c. k. inwalidy Wasyla Pastucha w kwocie 25 zł. i czysta nadwyżka dochodów za rok 1898 w kwocie 69 zł. 84 ct., przeniesiono z początkiem roku 1899 do majątku zarodowego i na rzecz tegoż majątku sfruktyfikowano (LW. 9.360/99.).

LW. 11618/99.

V. Fundusz niżankowicki inwalidów wojskowych.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Dochody.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	27	44	27	44	—	—
	2	Efekta zakupione:						
		a) w walucie austryackiej 18 zł. 71 ct.						
		b) " " koronowej (200 koron, czyli) . 100 " — "						
		Razem . . 118 zł. 71 ct.						
		od tego spieniężone w walucie austr. . 89 " 62 "						
		Rzeczywiste przykupno . .	29	09	29	09	—	—
		Suma dochodów . .	56	53	56	53	—	—
	3	Zapas z początkiem roku 1898:						
		a) w gotówce . . . — 00$^1/_3$ ct.						
		b) w efektach:						
		α) walucie austr. . 89 " 62 "						
		β) " koronowej (5.800 koron, czyli) 2.900 " — "	—	—	2.989	62$^1/_2$	—	—
		Razem . .	—	—	3.046	15$^1/_2$	—	—

V. Fundusz niżankowicki inwalidów wojskowych.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . 117 zł. 06 ct. od tego za spieniężone efekta . . . . 89 „ 62 „						
		Czysty wydatek . . .	27	44	27	44	—	—
		Suma wydatków . .	27	44	27	44	—	—
	2	Zapas z końcem roku 1898: *a*) w gotówce . . . — zł. $00^1/_2$ „ *b*) w efektach: *α*) w walucie austr. . 18 „ 71 „ *β*) w „ koronowej (6.000 koron, czyli) . . . 3000 „ — „	—	—	3.018	$71^1/_2$	—	—
		Razem . .	—	—	3.046	$15^1/_2$	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1898.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny. Zapas kasowy: *a*) w gotówce . .		— zł. $00^1/_2$ ct.
b) w efektach:		
1. w walucie austryackiej: 4% książeczka Banku krajowego	18 zł. 71 ct.	
2. w walucie koronowej: 4% obligacye galic. pożyczki krajowej z roku 1893 (6.000 koron, czyli)	3.000 „ — „	3.018 „ 71 „
Suma stanu czynnego		3.018 „ $71^1/_2$ „
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny w walucie austryackiej		3.018 „ $71^1/_2$ „
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1897 . . .		2.989 „ $62^1/_2$ „
okazuje się **przyrost** majątku o		29 zł. 09 ct.

V. Fundusz niżankowicki inwalidów wojskowych.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) 4% od obligacyj galic. pożyczki krajowej z roku 1893 . . 120 zł. — ct.						
		b) 4% od książeczki gal. Kasy oszczędności . 19 „ 44 „						
		Razem . . 139 zł. 44 ct.						
		od tego odsetki bierne 1 „ 18 „						
		Czysty dochód . . .	138	26	138	26	—	—
		Suma dochodów . .	138	26	138	26	—	—
	2	Zapas z początkiem r. 1898 w gotówce	—	—	8	—	—	—
		Razem . .	—	—	146	26	—	—
		Wydatki.						
	1	Dożywocia trzech c. k. inwalidów wojskowych po 36 zł. wal. austr. . .	108	—	108	—	—	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego	27	44	27	44	—	—
		Suma wydatków . .	135	44	135	44	—	—
	3	Zapas z końcem r. 1898 w gotówce . .	—	—	10	82	—	—
		Razem . .	—	—	146	26	—	—

Uwaga. Wykazany powyżej zapas z końcem roku 1898 w gotówce 10 zł. 82 ct. przeniesiono z początkiem roku 1899 do majątku zarodowego i na rzecz tegoż majątku sfruktyfikowano (LW. 9.359/99.).

LW. 12.628/1899.

VI. Fundacya posagowa Jana i Filipiny Komarnickich.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Dochody.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	18	—	18	—	—	—
	2	Efekta zakupione w walucie koronowej (200 koron, czyli) . 100 zł. — ct. od tego spieniężone w walucie austr. . . 80 „ 20 „						
		Rzeczywiste przykupno . .	19	80	19	80	—	—
		Suma dochodów . .	37	80	37	80	—	—
	3	Zapas z początkiem roku 1898: *a*) w gotówce . . . — zł. 00½ ct. *b*) w efektach: α) w walucie austr. 93 „ 17 „ β) w walucie koronowej (3.400 koron, czyli) . . . 1.700 „ — „	-	—	1.793	17½	—	—
		Razem . .	—	—	1.830	97½	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . . 98 zł. 20 ct. od tego za spieniężone efekta . . . . 80 „ 20 „						
		Czysty wydatek . .	18	—	18	—	—	—
		Suma wydatków . .	18	—	18	—	—	—
	2	Zapas z końcem roku 1898: *a*) w gotówce . . . — zł. 00½ ct. *b*) w efektach: α) w walucie austr. 12 „ 97 „ β) w „ koronowej (3.600 koron, czyli) . . 1.800 „ — „	—	—	1.812	97½	—	—
		Razem . .	—	—	1.830	97½	—	—

VI. Fundacya posagowa Jana i Filipiny Komarnickich.

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1898.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny. Zapas kasowy: *a)* w gotówce		— zł. 00½ ct.
b) w efektach:		
α) w walucie austryackiej: 4% książeczki Banku kraj.	12 zł. 97 ct.	
β) „ „ koronowej:		
1. 4% listy zastawne galic. Towarzystwa kred. ziemskiego (800 koron, czyli)	400 zł — ct.	
2. 4% listy zastawne Banku krajowego (2.800 koron, czyli)	1.400 „ — „	1.812 „ 97½ „
Suma stanu czynnego		1.812 zł. 97½ „
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny w walucie austryackiej		1.812 zł. 97½ ct.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1898		1.793 „ 17½ „
okazuje się **przyrost** majątku o		19 zł. 80 ct.

VI. Fundacya posagowa Jana i Filipiny Komarnickich.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) 4% od listów zast. gal. Towarz. kred. ziemsk. 16 zł. — ct.						
		b) 4% od listów zast. Banku krajowego . 56 „ — „						
		Razem . . 72 zł. — ct.						
		od tego odsetki bierne i podatek rentowy . — „ 76 „						
		Czysty dochód . .	71	24	71	24	—	—
		Suma dochodów . .	71	24	71	24	—	—
	2	**Zapas** z początkiem r. 1898 w gotówce	—	—	18	—	—	—
		Razem . .	—	—	89	24	—	—
		Wydatki.						
	1	Wyposażenie Matrony Czarnopyskiej z Magierowa	50	—	50	—	—	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego	18	—	18	—	—	—
		Suma wydatków . .	68	—	68	—	—	—
	3	**Zapas** z końcem roku 1898 w gotówce .	—	—	21	24	—	—
		Razem . .	—	—	89	24	—	—

Uwaga. Wykazany powyżej zapas z końcem roku 1898 w gotówce 21 zł. 24 ct. przeniesiono z początkiem roku 1899 do majątku zarodowego i na rzecz tegoż majątku sfruktyfikowano (LW. 10.429/99.).

LW. 13.423|1899.

VII. Zakład narodowy imienia Ossolińskich.

L. porz.	Dochody.	Gotówka zł.	ct.	Efekta imien.	wart.
1	W styczniu roku 1898	—	—	—	—
2	„ lutym „ „	4.075	33	—	—
3	„ marcu „ „	50	—	—	—
4	„ kwietniu „ „	26.318	20	—	—
5	„ maju „ „	49.162	50	30.000	—
6	„ czerwcu „ „	2.902	—	1.062	07
7	„ lipcu „ „	2.070	30	—	—
8	„ sierpniu „ „	1.050	—	—	—
9	„ wrześniu „ „	2.307	79	—	—
10	„ październiku „	1.880	70	—	—
11	„ listopadzie „ „	1.000	—	—	—
12	„ grudniu „ „	87.365	80	154.800	—
	Do tego przeprowadzenia w dziennikach dodatkowych .	7.357	68	25.940	68
	Gotówka / Efekta im. wart. **Suma doch.** { maj. obrot. 82.543 zł. 82 ct. — zł. — ct. { „ zarod. 102.996 „ 48 „ 231.802 „ 75 „	185.540	30	231.802	75
	Zapas z początkiem roku 1898:				
	a) w gotówce	346	35	—	—
	b) w efektach { w walucie austryack. 159.848 zł. 46 ct. „ „ koronowej 239.500 koron	—	—	399.348	46
	we frankach	—	—	300	frank.
	Razem . . .	185.886	65	{ 631.151 { 300	21 frank.

VII. Zakład narodowy imienia Ossolińskich.

L. porz.	Wydatki.	Gotówka zł.	Gotówka ct.	Efekta imien.	Efekta wart.
1	W styczniu roku 1898.	—	—	—	—
2	„ lutym „ „	4.080	—	—	—
3	„ marcu „ „	68	06	—	—
4	„ kwietniu „ „	25.000	—	—	—
5	„ maju „ „	50.444	75	—	—
6	„ czerwcu „ „	1.079	10	1.050	—
7	„ lipcu „ „	4.091	08	—	—
8	„ sierpniu „ „	—	—	—	—
9	„ wrześniu „ „	3.120	53	—	—
10	„ październiku „	1.500	—	—	—
11	„ listopadzie „ „	1.078	80	—	—
12	„ grudniu „ „	85.672	40	11.960	14
	Do tego przeprowadzenia w dziennikach dodatkowych .	9.605	26	22.800	—
	Gotówka / Efekta im. wart. Suma wyd. { maj. obrot. 82.743 zł. 50 ct. — zł. — ct. „ zarod. 102.996 „ 48 „ 35.810 „ 14 „	185.739	98	35.810	14
	Zapas z końcem roku 1898: *a*) w gotówce	146	67	—	—
	b) w efektach: 1) Listy Towarzystwa kredyt. ziemskiego: *α*) w walucie austr. . . . . 86.000 zł. — ct *β*) w walucie koronowej . . . 265.000 koron 2) Obligacye pożyczki krajowej z r. 1893 . 64.650 „ 3) Obligacye galicyjskiego funduszu propinacyjnego . . . . 38.650 zł. — ct. 4) Renta państwowa . . . . . 2.500 „ — „ 5) Priorytety I. węg.-galic. kolei żelaznej 2.000 „ — „ 6) Obligacye komunalne Banku krajowego em. III. . . . . 50.000 koron 7) Książeczki wkładkowe Banku kraj. i galic. Kasy oszczędności . . . 17.891 zł. 07 ct. 8) Obligacye pożyczki papiezkiej . . 300 frank. Suma . . { 147.041 zł. 07 ct. / 444.300 koron / 300 frank.				
	Do tego kaucya Konstantego Michalewskiego, dzierżawcy dóbr, 4% listy zast. galicyj. Towarzystwa kredyt. ziemsk . . . . 4.000 zł. — ct.	- -	—	{ 595.341 300	07 frank.
	Razem . . .	185.886	65	{ 631.151 300	21 frank.

Uwagi: 1. W ostatnich pozycyach wyżej przedstawionego rachunku kasowego mieszczą się przeprowadzenia, odnoszące się do roku 1898, które wynikły z zestawienia i obliczenia całego ruchu po dzień 31. grudnia i zostały przez kuratoryę wprowadzone do dzienników

VII. Zakład narodowy imienia Ossolińskich.

dodatkowych. Dla zgodności z rachunkami kuratoryi i wyprowadzonymi ostatecznymi zapasami kasowymi uwidocznia się powyższe przeprowadzenia w dziennikach dodatkowych kasy krajowej, które prowadzi się dla wszystkich funduszów krajowych na mocy uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 9. maja 1893 każdego roku budżetowego po koniec marca roku następnego.

2. W sumie wydatków w gotówce 185.739 zł. 98 ct. mieści się ulokowana w Banku krajowym na rachunku bieżącym kwota 317 zł. 50 ct.

3. Kaucya w efektach imiennej wartości 4.000 zł. stanowi należytość bierną funduszu.

4. Majątkiem tego zakładu zarządza Kuratorya, ustanowiona przez założyciela i składa Wydziałowi krajowemu roczny rachunek do sprawdzenia, Kasa krajowa zaś w moc §. 41. listu fundacyjnego pobiera sumarycznie dochody i uskutecznia wydatki za asygnatami kuratora, oraz przechowuje zapasy majątku zarodowego z nadwyżek majątku obrotowego.

LW. 16.882/1899.

VIII. Fundusz zapomogi byłego obwodu tarnowskiego.

Rubryka	Pozycya	Majątek obrotowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Dochody.						
	1	Zwroty od zapomożonych						
		a) w kapitale z lat dawniejszych . . . 2.000 zł. 80 ct. z roku bieżącego . . 4.050 „ — „	6.050	80	1.176	40	4.874	40
		b) w odsetkach anuitetowych . . .	96	57½	96	57½	—	—
	2	4% odsetki od książeczki wkładkowej Banku krajowego	156	76	156	76	—	—
	3	Gotówka za spieniężone efekta . . . . 6.367 zł. 25 ct. od tego gotówka wydana na zakupno efektów 3.746 „ 98 „						
		czysty dochód . .	2.620	27	2.620	27	—	—
		Suma dochodów . .	8.924	40½	4.050	00½	4.874	40
	4	Zapas z początkiem roku 1898 w efektach	—	—	5.338	87	—	—
		Razem . .	—	—	9.388	87½	—	—
		Wydatki.						
	1	Pożyczki udzielone (Wydziały powiatowe Dąbrowa, Pilzno, Tarnów) . . .	4.050	—	4.050	—	—	—
	2	Efekta spieniężone . . 6367 zł. 25 ct. od tego efekta zakupione . . . . 3.746 „ 98 „						
		czysty wydatek . .	2.620	27	2.620	27	—	—
		Suma wydatków . .	6.670	27	6.670	27	—	—
	3	Zapas z końcem roku 1898:						
		a) w efektach	—	—	2.718	60	—	—
		b) w gotówce .	—	—	—	00½	—	—
		Razem . .	—	—	9.388	87½	—	—

VIII. Fundusz zapomogi byłego obwodu tarnowskiego.

Stan majątku obrotowego z końcem roku 1898.

Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:

4% książeczka wkładkowa Banku krajowego	2.718 zł.	60	ct.
w gotówce	— „	$00\frac{1}{2}$	„
Należytości czynne	4.874 „	40	„
Suma stanu czynnego . .	7.593 „	$00\frac{1}{2}$	„
Stan bierny	— „	—	„
Czysty stan czynny	7.593 zł.	$00\frac{1}{2}$	ct.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1897 . .	7.339 „	67	„
okazuje się **pzzyrost** majątku o	253 zł.	$33\frac{1}{2}$	„

LW. 11.947/1899.

IX. Fundusz budowy domu podrzutków we Lwowie.

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Dochody.						
	1	Odsetki od 4% książeczki Banku krajowego	8	37	8	37	—	—
	2	Efekta zakupione	8	37	8	37	—	—
		Suma dochodów . .	16	74	16	74	—	—
		Do tego:						
	3	Zapas początkowy efektami . . .	—	—	207	44	—	—
		Razem . .	—	—	224	18	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka ulokowana na książeczkę Banku krajowego	8	37	8	37	—	—
		Suma wydatków . .	8	37	8	37	—	—
		Do tego:						
	2	Zapas ostateczny efektami . . .	—	—	215	81	—	—
		Razem . .	—	—	224	18	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1898.

Stan czynny:

a) w gotówce	— zł.	— ct.
b) w efektach (książeczka Banku krajowego) . . .	215 „	81 „
c) w wartości realności	12.469 „	50 „
Suma stanu czynnego . .	12.685 zł.	31 ct.
Stan bierny	— „	— „
Czysty stan czynny	12.685 zł.	31 ct.
Z porównania takiegoż stanu z końcem r. 1897	12.676 „	94 „
okazuje się **przyrost** majątku o sumę	8 zł.	37 ct.

LW. 11.904/1899.

X. Fundacya ś. p. Pelagii Russanowskiej dla inwalidów polskich.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Dochody.						
	1	Gotówka za spieniężone efekta 1.007 zł. od tego wydano na zakupno efektów . . . . 1.007 „						
		Czysty dochód . .	—	—	—	—	—	—
	2	Zapas z początkiem roku 1898: *a)* w gotówce . . — zł. 00½ ct. *b)* w efektach: *α)* w walucie austr. 57.619 „ — „ *β)* w „ koron. (12.000 koron, czyli) . . 6.000 „ — „	—	—	63.619	00½	—	—
		Razem . .	—	—	63.619	00½	—	—
		Wydatki.						
	1	Efekta spieniężone w walucie austryackiej . . . . 1.007 zł. od tego zakupione w walucie koronowej (2.000 koron, czyli 1.000 „						
		Czysty wydatek . .	7	—	7	—	—	—
		Suma wydatków . .	7	—	7	—	—	—
	2	Zapas z końcem roku 1898: *a)* w gotówce . . — zł. 00½ ct. *b)* w efektach: *α)* w walucie austryackiej . 56.612 „ — „ *β)* w wal. koron. (14.000 koron, czyli) . . 7.000 „ — „	—	—	63.612	00½	—	—
		Razem . .	—	—	63.619	00½	—	—

X. Fundacya ś. p. Pelagii Russanowskiej dla inwalidów polskich.

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1898.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny. Zapas kasowy: *a)* w gotówce		— zł. $00^1/_2$ ct
b) w efektach:		
α) w walucie austryackiej:		
1. 5% obligacye komunalne Banku krajowego (II. emisyi)	55.000 zł.	
2. $4^1/_2$% listy zastawne galic. Banku hipotecznego	1.600 „	
3. 4% książeczka Banku krajowego . .	12 „	
β) w walucie koronowej:		
1. $4^1/_2$% obligacye komunalne Banku krajowego (III. emisyi) (14.000 koron, czyli) . . .	7.000 „	63.612 „ — „
Suma stanu czynnego		63.612 „ $00^1/_2$ „
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny w walucie austryackiej		63.612 zł. $00^1/_2$ ct.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1897		63.619 „ $00^1/_2$ „
okazuje się **zmniejszenie** majątku o		7 zł. — ct.

Uwaga: Zmniejszenie majątku powyżej wykazane o 7 **zł.** spowodowało zakupno 5% obligacyi komunalnej Banku krajowego po kursie wyższym od nominalnej wartości, w miejsce wylosowanej takiejże samej obligacyi, za którą otrzymano tylko wartość nominalną.

(LW. 58.933/98.).

X. Fundacya ś. p. Pelagii Russanowskiej dla inwalidów polskich.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów: *a)* 5% od obligacyj komunalnych Banku krajowego . . . . 2.800 zł. *b)* 4½% od obligacyj komunalnych Banku krajowego . . 270 „ *c)* 4½% od listów zastawnych galic. Banku hipotecznego . 72 „	3.142	—	3.142	—	—	—
		Suma dochodów . .	3.142	—	3.142	—	—	—
	2	Zapas z początkiem r. 1898 w gotówce:	—	—	139	79	—	—
		Razem . .	—	—	3.281	79	—	—
		Wydatki.						
	1	Dożywocia inwalidów polskich (jak poniżej wykazano)	3.000	—	3.000	—	—	—
	2	Rozmaite wydatki (porto pocztowe, stemple i t. p.)	17	48	17	48	—	—
	3	Zwrot zaliczki funduszowi krajowemu .	740	81	139	79	601	02
		Suma wydatków . .	3.758	29	3.157	27	601	02
	4	Zapas z końcem roku 1898 w gotówce .	—	—	124	52	—	—
		Razem . .	—	—	3.281	79	—	—

Uwaga. Wykazanego powyżej zapasu z końcem roku 1898 w gotówce 124 zł. 52 ct. użyto z początkiem roku 1899 na częściowy zwrot funduszowi krajowemu zaliczki pobranej w latach dawniejszych na pokrycie niedoborów fundacyi (LW. 6.955/99.).

Wykaz szczegółowy dożywotników w roku 1898.

1.	Kin Józef	300 zł.
2.	Kownacki Józef	300 zł.
3.	Kozikowski Ignacy	300 zł.
4.	Kozłowski Leon	300 zł.
5.	Osiecki Teofil	300 zł.
6.	Paszkowski Walenty	300 zł.
7.	Ręczyński Jerzy	300 zł.
8.	Rohoza Mikołaj	300 zł.
9.	Schretter Piotr	300 zł.
10.	Urmowski Leon	300 zł.
	Razem jak wyżej	3.000 zł

LW. 14.353/1899.

XI. Fundusz szkół ludowych z roku 1872.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Dochody.						
	1	Efekta zakupione w walucie koronowej (2.200 koron, czyli)	1.100	—	1.100	—	—	—
	2	Efekta zakupione w walucie austr. .	18	50	18	50	—	—
	3	Gotówka za spieniężone efekta . .	1.100	—	1.100	—	—	—
		Suma dochodów . .	2.218	50	2.218	50	—	—
	4	**Zapas** z początkiem roku 1898: *a)* w gotówce . . — zł. 00½ ct. *b)* w efektach: *α)* w walucie austr. 111 „ 95 „ *β)* w „ koronowej (203.700 koron, czyli) . 101.850 „ — „	—	—	101.961	95½	—	—
		Razem . . .	—	—	104.180	45½	—	—
		Wydatki.						
	1	Efekta spieniężone waluty koronowej (2.200 koron czyli)	1.100	—	1.100	—	—	—
	2	Gotówka wydana na zakupno efektów .	1.100	—	1.100	—	—	—
		Suma wydatków . .	2.200	—	2.200	—	—	—
	3	**Zapas** z końcem roku 1898: *a)* w gotówce . . — zł. 00½ ct. *b)* w efektach: *α)* w walucie austr. 130 „ 45 „ *β)* „ koronowej (203.700 koron czyli) .101.850 „ — „	—	—	101.980	45½	—	—
		Razem . . .	—	—	104.180	45½	—	—

XI. Fundusz szkół ludowych z roku 1872.

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1898.

		Szczegół.	Ogół.
Stan czynny:			
Zapas kasowy: *a*) w gotówce			— zł. —½ ct.
b) w efektach:			
α) w walucie austryackiej:			
1. 4½% list zastawny galic. Banku krajow.		100 zł. — ct.	
2. 4% książeczka " " "		30 " 45 "	
β) w walucie koronowej:			
3. 4% listy zastawne gal. Towarz. kredytow. ziemskiego	176.200 koron		
4. 4% listy zastawne Banku krajowego . . .	24.800 "		
5. 4% oblig. galic. pożyczki krajowej z roku 1893 .	2.700 "		
Razem . . .	203.700 koron	101.850	101.980 " 45 "
Suma stanu czynnego w walucie austryackiej . . .			101.980 zł. 45½ ct.
Stan bierny			— —
Czysty stan czynny w walucie austryackiej			101.980 zł. 45½ ct.
z porównania z takim stanem z końcem roku 1897			101.961 " 95½ "
okazuje się przyrost o			18 zł. 50 ct.

XI. Fundusz szkół ludowych z roku 1872.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Dochody.						
	1	Odsetki od kapitałów:						
		a) od 4% listów zastawnych galicyjsk. Towarzystwa kredytowego ziemskiego w kwocie . . . 3.564 zł. — ct. mniej $1^1/_2$% podat. rentowy . . . . 53 „ 46 „ pozostaje . . 3.510 zł. 54 ct.						
		b) od $4^1/_2$% listu zast. Banku krajowego wal. austr. . . . . 4 „ 50 „						
		c) od 4% oblig. galic. pożyczki kraj. z r. 1893 58 „ — „						
		d) od 4% listów zast. gal. Banku krajowego . . 454 „ — „	4.027	04	4.027	04	—	—
	2	Dochody rozmaite	—	—	—	—	—	—
	3	Zwrot z depozytów zasiłków dla gmin .	590	—	—	—	590	—
		Suma dochodów . .	4.617	04	4.027	04	590	—
	4	Zapas z początkiem roku 1898:						
		a) w gotówce . . . 316 zł. 67 ct.						
		b) w efektach . . . — „ — „	—	—	316	67	—	—
		Razem . .	—	—	4.343	71	—	—
		Wydatki.						
	1	Zasiłki dla gmin na cele szkolne:						
		zaległe . . . . . 300 zł. bieżące . . . . . 4.070 „	4.370	—	3.570	—	800	—
	2	Rozmaite wydatki	—	—	—	—	—	—
		Snma wydatków . .	4.370	—	3.570	—	800	—
	3	Zapas kasowy z końcem r. 1898 w gotówce	—	—	773	71	—	—
		Razem . .	—	—	4.343	71	—	—

XI. Fundusz szkół ludowych z roku 1872.

Stan majątku obrotowego z końcem roku 1898.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny:		
1. Zapas kasowy w gotówce	773 zł. 71 ct.	
2. Należytości czynne	590 „ — „	1.363 zł. 71 ct.
Stan bierny		800 zł. — ct.
Czysty stan czynny		563 zł. 71 ct.

Uwaga: Wykazany powyżej zapas z końcem roku 1898 w kwocie . . 773 zł. 71 ct. zostanie użyty na pokrycie częściowe zasiłków gminom w tym roku przyznanych a nie wypłaconych w kwocie . . . . 800 zł. — ct. reszta brakująca w kwocie . . . . 26 zł. 29 ct. będzie pokrytą z dochodów bieżących roku 1899. Brak ten powstał z powodu poniesienia w r. 1898 nieprzywidzianego wydatku na opłatę $1^1/_2\%$ podatku rentowego od odsetek od listów zastawnych galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego. Wykazane powyżej należytości czynne od depozytów w kwocie 590 zł. w. a. posłużą także na pokrycie przyznanych, a dotąd jeszcze nie podniesionych zasiłków dla gmin na cele szkolne.

L.W. 9408/99.

XII. Fundacya Winc. Łodzia Ponińskiego dla czeladników rzemieślniczych.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Dochody.						
	1	Efekta zakupione w walucie koronowej (20.400 koron, czyli) . 10.200 zł. — ct. od tego efekta spieniężone w walucie austryackiej . . . . 10.016 „ 40 „						
		Rzeczywiste przykupno . .	183	60	183	60	—	—
		Suma dochodów . .	183	60	183	60	—	—
	2	**Zapas** z początkiem roku 1898 w efektach: *a)* w wal. austryackiej 33 095 zł. 31 ct. *b)* w wal. koronowej (54.700 koron, czyli) 27.350 „ — „	—	—	60.445	31	—	—
		Razem . . .	—	—	60.628	91	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . 10.016 zł. 40 ct. od tego za spieniężone efekta . . 10.016 „ 40 „						
		Czysty wydatek . .	—	—	—	—	—	—
		Suma wydatków . .	—	—	—	—	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1898 w efektach: *a)* w walucie austr. . 23.078 zł. 91 ct. *b)* w walucie koronowej (75.100 koron, czyli) . . . 37.550 „ — „	—	—	60.628	91	—	—
		Razem . .	—	—	60.628	91	--	—

XII, Fundacya Winc. Łodzia Ponińskiego dla czeladników rzemieślniczych.

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1898.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
a) w walucie austryackiej:		
1. 4½% listy zastawne Banku krajowego . .	23.000 zł. ct.	
2. 4% książeczka wkładkowa Banku krajow. . .	78 „ 91	
b) w walucie koronowej:		
1. 4% listy zastawne Banku krajow. (64.600 k. czyli:)	32.300 „ —	
2. 4% obligacye galic. pożyczki krajow. z r. 1893 (10.500 koron, czyli:)	5.250 „ —	60.628 zł. 91 ct.
Suma stanu czynnego		60.628 zł. 91 ct.
Stan bierny		— zł. — ct.
Czysty stan czynny w walucie austryackiej		60.628 zł. 91 ct.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1897		60.445 zł. 31 ct.
okazuje się **przyrost** majątku o		183 zł. 60 ct.

XII. Fundacya Winc. Łodzia Ponińskiego dla czeladników rzemieślniczych.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) 4½% od listów zastawnych Banku krajowego . . . 1 485 zł. — ct.						
		b) 4% od listów zast. Banku krajowego . . 884 „ — „						
		c) 4% od obligacyj galic. pożyczki kraj. z r. 1893 210 „ — „						
		d) 4% z książeczki Banku krajowego . . . 55 „ 09 „	2.634	09	2.634	09	—	—
	2	Efekta zakupione w walucie austryackiej . . 3.695 zł. 06 ct. od tego spieniężone w wal. austr. . . 1.618 „ 16 „						
		Rzeczywiste przykupno . .	2.076	90	2.076	90	—	—
		Suma dochodów . .	4.710	99	4.710	99	—	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1898:						
		a) w gotówce . . 1.318 zł. 16½ ct.						
		b) w efektach w wal. austryackiej . . 792 „ 30 „	—	—	2.110	46½	—	—
		Razem . . .	—	—	6.821	45½	—	—

XII. Fundacya Winc. Łodzia Ponińskiego dla czeladników rzemieślniczych.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Wydatki.						
	1	Gotówka wypłacona wygrywającym na rękę przy losowaniu w wysokości 5% wylosowanych premij . . .	125	10	125	10	—	—
	2	Premie wypłacone czeladnikom (reszta po potrąceniu powyższych 5%):						
		a) w gotówce . . . 300 zł. — ct.						
		b) w książeczkach wkładkowych . . . 1.584 „ 60 „	1.884	60	1.884	60	—	—
	3	Koszta losowania	105	66	105	66	—	—
	4	Rozmaite wydatki (koszta inseracyjne, litografii i t. p.)	14	44	14	44	—	—
	5	Gotówka wydana na zakupno efektów . . 3.695 zł. 06 ct.						
		od tego za spieniężone efekta . . . . 1.618 „ 16 „						
		Czysty wydatek . .	2.076	90	2.076	90	—	—
		Suma wydatków . .	4.206	70	4.206	70	—	—
	6	**Zapas** z końcem roku 1898:						
		a) w gotówce . . . 1.330 zł. 15½ ct.						
		b) w efektach w wal. austryackiej . . . 1.284 „ 60 „	—	—	2.614	75½	—	—
		Razem . . .	—	—	6.821	45½	—	—

Uwaga: Wykazany powyżej zapas z końcem roku 1898 w gotówce 1.330 zł. 15 ct. ulokowano (z opuszczeniem ½ centa:) z początkiem roku 1899 na książeczkę Banku krajowego; reprezentuje on czysty dochód z odsetek od efektów majątku zarodowego za II. półrocze

XII. Fundacya Winc. Łodzia Ponińskiego dla czeladników rzemieślniczych.

1898 i stanowić będzie wraz z takimże dochodem za I. półrocze 1899 sumę, przeznaczoną na cele losowania w roku 1899.

Wykazany zaś powyżej z pas z końcem roku 1898 w efektach (książeczki wkładkowe Banku krajowego) w łącznej sumie . . . . 1.284 zł. 60 ct stanowi premie (resztę po strąceniu wypłaconych 5% całych premij) czeladników:

1. Geruli Ludwika ulokowana na książ. wkład. Banku kraj.	Nr. 13.544/98.	660 zł. 25 ct.
2. Bochenki Jana „ „ „ „ „ „	Nr. 13.545/98.	228 zł. 20 ct
3. Ogrodnika Michała „ „ „ „ „ „	Nr. 13.546/98.	396 zł. 15 ct
razem, jak wyżej		1.284 zł. 60 ct

które przechowuje się w kasie krajowej do czasu (:najdłużej 5 lat:) w którym czeladnicy uczynią zadość wymaganiom §. 12. statutu fundacyjnego.

LW. 19.982/1899.

XIII. Fundacya Frańciszka Kochmana dla literatów polskich.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczeuie zł.	Uiszczeuie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		D o c h o d y.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	278	30	278	30	—	—
	2	Efekta zakupione: *a)* w walucie austryackiej 84 zł. 88 ct. *b)* w walucie koronowej (400 koron, czyli) . . 200 „ — „	284	88	284	88	—	—
		Suma dochodów . .	563	18	563	18	—	—
	3	Zapas z początkiem roku 1898: *a)* w gotówce . . . 1 zł. 80 ct. *b)* w efektach: α) w walucie austr. 800 „ 81 „ β) w „ koronowej (54.200 koron, czyli) . . . 27.100 „ — „	—	—	27.902	61	—	—
		Razem . .	—	—	28.465	79	—	—
		W y d a t k i.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów .	280	10	280	10	—	—
	2	Efekta wydane do winkulacyi w walucie koronowej (400 koron, czyli) 200 zł. od tego pobrane z winkulacyi w walucie koronowej (400 koron, czyli) , . . . 200 „						
		Czysty wydatek .	—	—	—	—	—	—
		Suma wydatków . .	280	10	280	10	—	—
	3	Zapas z końcem roku 1898 w efektach: *a)* w walucie austr. . 885 zł. 69 ct. *b)* w „ koronow. (54.600 koron, czyli) 27.300 „ — „	—		28.185	69	—	—
		Razem . . .	—	—	28.465	79	—	—

XIII. Fundacya Franciszka Kochmana dla literatów polskich.

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1898.

	Szczegół	Ogół.
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
a) w walucie austryackiej:		
1. 4% listy zastawne galic. Tow. kredytowego ziemskiego	800 zł. — ct.	
2. 4% książeczki Banku krajowego . .	85 zł. 69 ct.	
b) w walucie koronowej: 4% listy zastawne galic. Towarz. kredyt. ziemskiego (54.600 koron. czyli) .	27.300 zł. — ct.	28.185 zł. 69 ct.
Suma stanu czynnego		28.185 zł. 69 ct.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny w walucie austryackiej		28.185 zł. 69 ct.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1897 . . .		27.902 zł. 61 ct.
okazuje się **przyrost** majątku o		283 zł. 08 ct.
a mianowicie przybyło w efektach .	284 zł. 88 ct.	
ubyło w gotówce .	1 zł. 80 ct.	
Przyrost jak wyżej .	283 zł. 08 ct.	

XIII. Fundacya Frańciszka Kochmana dla literatów polskich.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) 4% od listów zastawnych galic. Towarz. kred. ziemsk. w walucie austryackiej . . 32 zł. — ct.						
		b) 4% od listów zastawnych galic. Towarz. kred. ziemsk. w walucie koronowej . . . 1.092 „ -- „						
		Razem . . 1.124 zł. — ct.						
		od tego odsetki bierne i podatek rentowy . 17 „ 90 „						
		Czysty dochód. .	1.106	10	1.106	10	—	—
	2	Gotówka za spieniężone efekta . . . . 1.500 zł. — ct. od tego wydana na zakupno efektów . . 1.386 „ 23 „						
		Czysty dochód . .	113	77	113	77	—	—
		Suma dochodów . . .	1.219	87	1.219	87	—	—
	3	Zapas z początkiem roku 1898:						
		a) w gotówce . . 1.113 zł. 20½ ct.						
		b) w efektach (w wal. austryackiej) . . 2.189 „ 15 „	—	—	3.302	35½	—	—
		Razem . .	—	—	4.522	22½	—	—

XIII. Fundacya Frańciszka Kochmana dla literatów polskich.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Wydatki.						
	1	Premie dla literatów	1.500	—	1.500	—	—	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego	278	30	278	30	—	—
	3	Efekta spieniężone w wal. austryackiej . . 1.500 zł. — ct. od tego zakupione w walucie austryackiej . 1.386 „ 23 „						
		Czysty wydatek . .	113	77	113	77	—	—
	4	Rozmaite wydatki (porto pocztowe). .	1	20	1	20	—	—
		Suma wydatków . .	1.893	27	1.893	27	—	—
	5	Zapas z końcem roku 1898:						
	.	*a*) w gotówce . . 553 zł. 57$^1/_2$ ct. *b*) w efektach w wal. austryackiej . . 2.075 „ 38 „	—	—	2.628	95$^1/_2$	—	—
		Razem . .	—	—	4.522	22$^1/_2$	—	—

Uwaga: W myśl postanowienia §. 23 aktu fundacyjnego $^1/_4$ część czystych dochodów majątku obrotowego przypada corocznie na pomnożenie majątku zarodowego fundacyi, $^3/_4$ części zaś przypadają na premie dla literatów polskich; kwotę równającą się $^3/_4$ częściom czystego dochodu lokuje się corocznie tylko chwilowo na książeczki wkładkowe Banku krajowego zanim użyte zostaną na premie, których najbliższe rozdanie nastąpi w roku 1900.

Z wykazanego powyżej zapasu z koncem roku 1898 w gotówce 553 zł. 57$^1/_2$ ct. część w kwocie 276 zł. 22$^1/_2$ ct., równającą się $^1/_4$ części czystego dochodu fundacyi za rok 1898 (który wynosił sumę 1.104 zł. 90 ct) przeniesiono (z opuszczeniem $^1/_2$ centa) z początkiem roku 1899 do majątku zarodowego i na rzecz tegoż majątku sfruktyfikowano (LW. 12.125/99.); resztę zaś w sumie 277 zł. 35 ct., pozostawiono w majątku obrotowym i ulokowano tymczasowo na książeczkę Banku krajowego w celu użycia jej wraz z kwotą 2.075 zł. 38 ct., ulokowaną poprzednio na tęsamę książeczkę Banku krajowego a wykazaną w zapasie z końcem roku 1898 w efektach, — na zrealizowanie celów fundacyi w roku 1900.

LW. 13.422/1899.

XIV. Fundacya posagowa Franciszka Kochmana dla dziewcząt służących.

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		D o c h o d y.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) 4% od listów zast. gal. Towarz. kredytow. ziemsk. (w wal. austr.) 60 zł. — ct.						
		b) 4% od listów zast gal. Towarzystwa kredytow. ziemsk. (w walucie koronowej) . . . 650 „ — „						
		Razem . . 710 zł. — ct.						
		od tego odsetki bierne i podatek rentowy . 14 „ 32 „						
		Czysty dochód . .	695	68	695	68	—	—
	2	Efekta zakupione:						
		a) w walucie austryackiej 57 zł. 89 ct.						
		b) w walucie koronowej (1.600 koron, czyli) . 800 „ — „						
		Razem . . 857 zł. 89 ct.						
		od tego spieniężone:						
		α) w wal. austr. 48 zł. 53 ct.						
		β) w wal. kor. (200 koron, czyli) . . 100 „ — „ 148 zł. 53 ct.						
		Rzeczywiste przykupno . .	709	36	709	36	—	—
		Suma dochodów . . .	1.405	04	1.405	04	—	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1898:						
		a) w gotówce . . . 344 zł. — ct.						
		b) w efektach:						
		α) w wal. austryackiej 1.564 „ 31 „						
		β) w wal. koronowej (31.400 koron, czyli) 15.700 „ — „	—	—	17.608	31	—	—
		Razem . .	—	—	19.013	35	—	—

XIV. Fundacya posagowa Frańciszka Kochmana dla dziewcząt służących.

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . . 835 zł. 58 ct. od tego za spieniężone efekta . . . . 148 „ 53 „						
		Czysty wydatek . .	687	05	687	05	—	—
	2	Efekta wydane do winkulacyi i zamiany w walucie koronowej (20.800 koron, czyli) . . . . 10.400 zł. od tego odebrane z winkulacyi i zamiany w wal. koronowej (20.800 koron, czyli) . . . 10 400 „						
		Czysty wydatek . . .	—	—	—	—	—	—
		Suma wydatków . .	687	05	687	05	—	—
	3	Zapas z końcem roku 1898: *a*) w gotówce . . . 352 zł. 63 ct. *b*) w efektach: α) w walucie austr. . 1.573 „ 67 „ β) w „ koronowej (32.800 koron, czyli) . . 16.400 „ — „	—	-	18.326	30	—	—
		Razem . .	—	—	19.013	35	—	—

XIV. Fundacya posagowa Frańciszka Kochmana dla dziewcząt służących.

Stan majątku z końcem roku 1898.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny. Zapas kasowy: *a*) w gotówce		352 zł. 63 ct.
b) w efektach:		
α) w walucie austryackiej:		
1. 4% listy zastawne galic. Tow. kredyt. ziemskiego	1.500 zł. — ct.	
2. 4% książeczki Banku krajowego	73 zł. 67 ct.	
β) w walucie koronowej: 4% listy zastawne galic. Tow. kredytowego ziemskiego (32 800 koron, czyli) .	16.400 zł. — ct.	17.973 zł. 67 ct.
Suma stanu czynnego		18·326 zł. 30 ct.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny w walucie austryackiej		18.326 zł. 30 ct.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1897		17.608 zł. 31 ct.
okazuje się **przyrost** majątku o		717 zł. 99 ct.

a mianowicie przybyło: *a*) w gotówce 8 zł. 63 ct.
b) w efektach 709 zł. 36 ct.

Przyrost jak wyżej . 717 zł. 99 ct.

Uwaga. Fundacya ta nie weszła jeszcze w życie, a jak długo to nie nastąpi, fruktyfikuje się wszelkie dochody w gotówce w celu powiększenia majątku zakładowego. Wykazany też powyżej zapas z końcem roku 1898 w gotówce 352 zł. 63 ct. sfruktyfikowano z początkiem roku 1899 na rzecz tegoż majątku (LW. 12.124/99) Aktywowanie fundacyi nastąpi w myśl art. 21 aktu fundacyjnego dopiero wtedy, gdy z jej dochodów można będzie — po odtrąceniu 10% na pomnożenie majątku zakładowego - wypłacać corocznie trzy posagi w kwotach 500 zł. 400 zł. i 300 zł. Na teraz wynoszą dochody te 716 zł. rocznie.

LW. 12.629/1899.

XV. Fundacya Maryi de Prez Jędrzejowiczowej dla czterech wiekowych kobiet.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Dochody.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	4	—	4	—	—	—
	2	Efekta zakupione (w walucie austryackiej)	4	—	4	—	—	—
		Suma dochodów . .	8	—	8	—	—	—
	3	Zapas z początkiem roku 1898: *a)* w gotówce . . . — zł. 00$^1/_2$ ct. *b)* w efektach: *α)* w walucie austr. 41 „ 25 „ *β)* w walucie koronowej (16.000 koron, czyli) . . . 8.000 „ — „	—	—	8.041	25$^1/_2$	—	—
		Razem . .	—	-	8.049	25$^1/_2$	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów .	4	—	4	—	—	—
		Suma wydatków . .	4	—	4	—	—	—
	2	Zapas z końcem roku 1898: *a)* w gotówce . . . — zł. 00$^1/_2$ ct. *b)* w efektach: *α)* w walucie austr. 45 „ 25 „ *β)* w „ koronowej (16.000 koron, czyli) . . . 8.000 „ — „	—	—	8.045	25$^1/_2$	—	—
		Razem . .	—	—	8.049	25$^1/_2$	—	—

XV. Fundacya Maryi de Prez Jędrzejowiczowej dla czterech wiekowych kobiet.

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1898.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny. Zapas kasowy : *a*) w gotówce		— zł. $00^1/_2$ c
b) w efektach:		
α) w walucie austryackiej :		
1. książeczka Banku krajowego . .	45 zł. 25 ct.	
β) w walucie koronowej:		
1. 4% obligacye galic. pożyczki krajowej z r. 1893 (600 koron, czyli)	300 zł. — ct.	
2. 4% listy zastawne gałic. Tow. kredytowego ziemskiego (4.600 koron, czyli)	2.300 zł. — ct.	
3. 4% listy zastawne Banku krajowego (10.800 koron, czyli)	5.400 zł. — ct.	8.045 zł. 25 ct.
Suma stanu czynnego		8.045 zł. $25^1/_2$ ct.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny w walucie austryackiej		8.045 zł. $25^1/_2$ ct.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1897 . . .		8.041 zł. $25^1/_2$ ct.
okazuje się **przyrost** majątku o . . .		4 zł. — ct.

XV. Fundacya Maryi de Prez Jędrzejowiczowej dla czterech wiekowych kobiet.

Rubryka	Pozycya	B) **Majątek obrotowy**	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) 4% od listów zast. gal. Towarz. kred. ziemsk. 92 zł. — ct.						
		b) 4% od listów zast. Banku krajowego . 216 „ — „						
		c) 4% od obligacyj galic. pożyczki krajowej z r. 1893 . . . . 12 zł. — ct.						
		Razem . . 320 zł. — ct.						
		od tego podatek rentowy 1 „ 38 „						
		Czysty dochód . .	318	62	318	62	—	—
		Suma dochodów . .	318	62	318	62	—	—
	2	**Zapas** z początkiem r. 1898 w gotówce	—	—	4	—	—	—
		Razem . .	—	—	322	62	—	—
		Wydatki.						
	1	Dożywocie czterech wiekowych kobiet .	316	—	316	—	—	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego	4	—	4	—	—	—
		Suma wydatków . .	320	—	320	—	—	—
	3	**Zapas** z końcem r. 1898 w gotówce . .	—	—	2	62	—	—
		Razem . .	—	—	322	62	—	—

Uwaga. Wykazany powyżej zapas z końcem roku 1898 w gotówce 2 zł. 62 ct. sfruktyfikowano z początkiem roku 1899 w myśl uchwały Wydziału krajowego do LW. 6.948/98 na rzecz majątku zarodowego fundacyi (LW. 13.290/99).

LW. 14.354. 1899.

XVI. Fundusz pomnika Agenora hr. Gołuchowskiego.

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) 4½% od listów zast. Banku krajowego . 441 zł. — ct.						
		b) 4% od listów zast. Banku krajowego . 1.628 „ — „						
		c) 4% od obligacyj gal. pożyczki kraj. z r. 1893 36 „ — „						
		Razem . 2.105 zł. — ct.						
		od tego odsetki bierne 10 „ 17 „						
		Czysty dochód .	2.094	83	2.094	83	—	—
	2	Efekta zakupione:						
		a) w walucie austr. . 57 zł. 74 ct.						
		b) w walucie koronowej (4.400 koron, czyli) . 2.200 „ — „						
		Razem . 2.257 zł. 74 ct.						
		od tego efekta spieniężone w wal. austr. 165 „ 31 „						
		Rzeczywiste przykupno .	2.092	43	2.092	43	—	—
		Suma dochodów . .	4.187	26	4.187	26	—	—
	3	Zapas z początkiem roku 1898:						
		a) w gotówce . . . 1.020 zł. 50 ct.						
		b) w efektach:						
		1) w walucie austr. . 9.889 „ 58 „						
		2) w walucie koronowej (80.000 koron, czyli) . . 40.000 „ — „	—	—	50.910	08	—	—
		Razem . .	—	—	55.097	34	—	—

XVI. Fundusz pomnika Agenora hr. Gołuchowskiego.

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . 2.218 zł. 14 ct. od tego za spieniężone efekta . . . . 165 „ 31 „						
		Czysty wydatek .	2.052	83	2.052	83	—	—
		Suma wydatków .	2.052	83	2.052	83	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1898: *a)* w gotówce . . . 1.062 zł. 50 ct. *b)* w efektach: 1) w walucie austr. . 9.782 „ 01 „ 2) w walucie koronowej (84.400 kor., czyli) 42.200 „ — „	—	—	53.044	51	—	—
		Razem . .	—	—	55.097	34	—	—

Stan majątku z końcem roku 1898.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny. Zapas kasowy: *a)* w gotówce		1.062 zł. 50 ct.
b) w efektach:		
α) w walucie austryackiej:		
1. $4^1/_2\%$ listy zastawne Banku krajowego	9.700 zł. — ct.	
2. 4% książeczki wkładkowe Banku krajowego	82 „ 01 „	
β) w walucie koronowej:		
1. 4% listy zastawne Banku krajowego (82.600 koron, czyli)	41.300 „ — „	
2. 4% obligacye galic. pożyczki krajowej z roku 1893 (1.800 koron, czyli)	900 „ — „	51.982 „ 01 „
Suma stanu czynnego		53.044 zł. 51 „
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny w walucie austryackiej		53.044 zł. 51 zł.
W porównaniu z takimże stanem z końcem r. 1897		50.910 „ 08 „
okazuje się **przyrost** majątku o		2.134 zł. 43 ct.
a mianowicie przybyło: *a)* w gotówce	42 zł. — ct.	
b) w efektach	2.092 „ 43 „	
Przyrost jak wyżej . . .	2.134 zl. 43 ct.	

Uwaga. Wykazany powyżej zapas z końcem roku 1898 w gotówce 1.062 zł. 50 ct. sfruktyfikowano z początkiem roku 1899 na rzecz majątku zakładowego funduszu (LW. 28.752/99).

LW. 16.252/1899.

XVII. Fundacya Sandecka „Dom roboczy“.

Rubryka	Pozycya	Majątek obrotowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) 4% od obligacyj galic. pożyczki kraj. z r. 1893 214 zł. — ct.						
		b) $4\frac{1}{2}$% od listów zastawn. Banku krajowego . 49 „ 50 „						
		c) 4% od listów zastawnych Banku krajowego . 866 „ 33 „						
		d) 4% od listów zastawnych gal. Towarzystwa kredytowego ziemskiego . 196 „ — „						
		e) 4% z książeczki Banku krajowego . . . 4 „ 22 „						
		Razem . 1.330 zł. 05 ct.						
		od tego odsetki bierne i podatek rentowy . 9 „ 68 „						
		Czysty dochód .	1.320	37	1.320	37	—	—
	2	Efekta zakupione:						
		a) w walucie austryackiej 34 zł. 95 ct.						
		b) w walucie koronowej (5.200 koron, czyli) . 2.600 „ — „						
		Razem . 2.634 zł. 95 ct.						
		od tego spieniężone:						
		1) w walucie austr. 1.194 zł. 31 ct.						
		2) w walucie koronow. (200 kor., czyli) . 100 „ — „ 1.294 „ 31 „						
		Rzeczywiste przykupno .	1.340	64	1.340	64	—	—
		Suma dochodów . .	2.661	01	2.661	01	—	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1898:						
		a) w gotówce . . 534 zł. $75\frac{1}{2}$ ct.						
		b) w efektach:						
		1) w walucie austr. . 1.190 „ 82 „						
		2) w walucie koron. (61.900 kor., czyli) 30.950 „ — „	—	—	32.675	$57\frac{1}{2}$	—	—
		Razem . . .	—	—	35.336	$58\frac{1}{2}$	—	—

XVII. Fundacya Sandecka „Dom roboczy".

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		W y d a t k i.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . 2.588 zł. 15 ct. od tego za spieniężone efekta . . . . 1.294 „ 31 „						
		Czysty wydatek .	1.293	84	1.293	84	—	—
		Suma wydatków .	1.293	84	1.293	84	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1898: *a*) w gotówce . . 561 zł. 28½ ct. *b*) w efektach: 1) w walucie austr. . 31 „ 46 „ 2) w walucie koron. (66.900 kor., czyli) 33.450 „ — „	—	—	34.042	74½	—	—
		Razem . .	—	—	35.336	58½	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1898.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny. Zapas kasowy: *a*) w gotówce		561 zł. 28½ ct.
b) w efektach:		
α) w walucie austryackiej: 4% książeczki wkładkowe Banku krajowego	31 zł. 46 ct.	
β) w walucie koronowej:		
1. 4% listy zastawne Banku krajowego (46.400 koron, czyli)	23.200 „ — „	
2. 4% listy zastawne galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego (9.800 koron, czyli) . .	4.900 „ — „	
3. 4% obligacye galic. pożyczki krajowej z roku 1893 (10.700 koron, czyli)	5.350 „ — „	33.481 „ 46 „
Suma stanu czynnego . . .		34.042 zł. 74½ ct.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny w walucie austryackiej		34.042 zł. 74½ ct.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1897 . . .		32.675 „ 57½ „
okazuje się **przyrost** majątku o		1.367 zł. 17 ct.
a mianowicie przybyło: *a*) w gotówce	26 zł. 53 ct.	
b) w efektach	1.340 „ 64 „	
Przyrost jak wyżej . . .	1.367 zł. 17 ct.	

Uwaga. Fundacya ta nie weszła jeszcze w życie, zatem wszystkie dochody z odsetek od efektów majątku zakładowego fruktyfikuje się w ciągu roku celem powiększenia tegoż majątku.
Aktywowanie fundacyi nastąpi, skoro majątek zakładowy urośnie do takiej wysokości, że będzie można wybudować dom przeznaczony na zakład przymusowej pracy. Wykazany powyżej zapas z końcem roku 1898 w gotówce 561 zł. 28 ct. (z opuszczeniem ½ centa) sfruktyfikowano z początkiem roku 1899 na rzecz majątku zakładowego (L.W. 28.865/99).

L.W. 16.251/1899.

XVIII. Fundacya Teresy z hr. Stadnickich hr. Weissenwolffowej dla obłąkanych uzdrowieńców.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość zł.	Należytość ct	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Dochody.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	44	08	44	08	—	—
	2	Efekta zakupione w walucie austryackiej	44	08	44	08	—	—
		Suma dochodów .	88	16	88	16	—	—
	3	**Zapas** z początkiem r. 1898 w efektach: *a*) w walucie austryackiej 348 zł. 69 ct. *b*) w walucie koronowej (3.800 koron, czyli) . 1.900 „ — „	—	—	2.248	69	—	—
		Razem . .	—	—	2.336	85	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów .	44	08	44	08	—	—
		Suma wydatków .	44	08	44	08	—	—
	2	Zapas z końcem roku 1898 w efektach: *a*) w walucie austryackiej 392 zł. 77 ct. *b*) w walucie koronowej (3.800 koron, czyli) . 1.900 „ — „	—	—	2.292	77	—	—
		Razem . .	—	—	2.336	85	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1898.

	Szczegół.	Ogół
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
a) w walucie austryackiej:		
1. 4½% listy zastawne Banku krajowego	300 zł. — ct.	
2. 4% książeczki wkład. „ „	92 „ 77 „	
b) w walucie koronowej:		
1. 4% obligacye galic. pożyczki krajowej z roku 1893 (3.200 koron, czyli) . .	1.600 „ — „	
2. 4% listy zastawne Banku krajowego (600 koron czyli)	300 „ — „	2.292 zł. 77 ct
Suma stanu czynnego		2.292 zł. 77 ct.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny w walucie austryackiej		2.292 zł. 77 ct.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1897 . . .		2.248 „ 69 „
okazuje się **przyrost** majątku o		44 zł. 08 ct.

XVIII. Fundacya Teresy z hr. Stadnickich hr. Weissenwolffowej dla obłąkanych uzdrowieńców.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy		Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1898	
				zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
		Dochody.							
	1	Odsetki od efektów:							
		a) $4^1/_2\%$ od listów zast. Banku krajowego .	13 zł. 50 ct.						
		b) 4% od listów zastawn. Banku krajowego .	12 „ — „						
		c) 4% od obligacyj galic. pożyczki kraj. z r. 1893	64 „ — „						
		d) 4% narosłe na książeczkach Banku kraj. .	2 „ 02 „	91	52	91	52	—	—
	2	Efekta zakupione w walucie austryackiej . .	78 zł. 77 ct.						
		od tego spieniężone .	78 „ 58 „						
		Rzeczywiste przykupno .		—	19	—	19	—	—
		Suma dochodów . .		91	71	91	71	—	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1898:							
		a) w gotówce . . .	12 zł. 75 ct.						
		b) w efektach w walucie austryackiej . .	78 „ 58 „	—	—	91	33	—	—
		Razem . .		—	—	183	04	—	—

XVIII. Fundacya Teresy z hr. Stadnickich hr. Weissenwolffowej dla obłąkanych uzdrowieńców.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Wydatki.						
	1	Wsparcie dla jednego nzdrowieńca za rok 1897	47	25	47	25	—	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego	44	08	44	08	—	—
	3	Gotówka wydana na zakupno efektów . . 78 zł. 77 ct. od tego za spieniężone efekta . . . . 78 „ 58 „ Czysty wydatek .	—	19	—	19	—	—
		Snma wydatków .	91	52	91	52	—	—
	4	Zapas z końcem rokn 1898: *a*) w gotówce . . , 12 zł. 75 ct. *b*) w efektach . . . 78 „ 77 „	—	—	91	52	—	—
		Razem . .	—	—	183	04	—	—

Uwaga. Z wykazanego powyżej zapasu z końcem roku 1898 w gotówce 12 zł. 75 ct.
i w efektach (książeczka Banku krajowego). . . . . . . 78 „ 77 „
razem j. w. . . 91 zł. 52 ct.
część w kwocie . . . . 47 „ 25 „
pozostawiono w majątku obrotowym na wypłatę jednego wsparcia za rok 1898 dla obłąkanego nzdrowieńca; resztę zaś w sumie . 44 zł. 27 ct.
jako czystą nadwyżkę dochodów za rok 1898 przeniesiono do majątku zarodowego i na rzecz tegoż majątku sfruktyfikowano (LW. 31.740/99).

LW. 16.993/1899.

XIX. Fundacya ś. p. Piotra hr. Wodzickiego dla zubożałych włościan gmin Hołhocze, Dobrowody, Wierzbów, Zastawce i Wolica.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Dochody.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	221	71	221	71	—	—
	2	Efekta zakupione:						
		a) w walucie austryackiej 5 zł 40 ct.						
		b) w walucie koronowej (1.200 koron, czyli) . 600 „ — „						
		Razem . 605 zł. 40 ct.						
		od tego efekta spieniężone w walucie austr. 372 „ 89 „						
		Rzeczywiste przykupno .	232	51	232	51	—	—
		Suma dochodów . .	454	22	454	22	—	—
	3	Zapas z początkiem r. 1898 w efektach:						
		a) w walucie austr. . 13.395 zł. 66 ct.						
		b) w walucie koronowej (24.400 koron, czyli) . 12.200 „ — „		—	25.595	66	—	—
		Razem . .	—	—	26.049	88	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . 594 zł. 60 ct.						
		od tego za spieniężone efekta . . . 372 „ 89 „						
		Czysty wydatek .	221	71	221	71	—	—
		Suma wydatków .	221	71	221	71	—	—
	2	Zapas z końcem roku 1898 w efektach:						
		a) w walucie austr. . 13.028 zł. 17 ct.						
		b) w walucie koronowej (25.600 koron, czyli) . 12.800 „ — „	—	—	25.828	17	—	—
		Razem . .	—	—	26.049	88	—	—

XIX. Fundacya ś. p. Piotra hr. Wodzickiego dla zubożałych włościan gmin: Hołhocze, Dobrowody, Wierzbów, Zastawce i Wolica.

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1898.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny: Zapas kasowy w efektach		
a) w walucie austryackiej:		
1. $4^1/_2$% listy zastawne Banku krajowego	12.000 zł. — ct.	
2. 5% obligacye komunalne Banku krajowego (: II. emisyi :).	1.000 „ — „	
3. 4% książeczka wkładkowa Banku krajowego	28 „ 17 „	
b) w walucie koronowej:		
1. 4% listy zastawne galicyjsk. Towarzystwa kredytowego ziemsk. (10.200 koron, czyli)	5.100 „ — „	
2. 4% listy zastawne Banku krajowego (4.600 koron, czyli)	2.300 „ — „	
3. 4% obligacye galic. pożyczki krajowej z roku 1893 (10.800 koron, czyli) . .	5.400 „ — „	25.828 zł. 17 ct.
Suma stanu czynnego . .		25.828 zł. 17 ct.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny w walucie austryackiej		25.828 zł. 17 ct.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1897 . . .		25.595 „ 66 „
okazuje się **przyrost** majątku o		232 zł. 51 ct.

XIX. Fundacya ś. p. Piotra hr. Wodzickiego dla zubożałych włościan gmin: Hołhocze, Dobrowody, Wierzbów, Zastawce i Wolica.

Rubryka	Pozycya	B) **Majątek obrotowy**	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) $4^1/_2$% od listów zast. Banku krajowego . 549 zł. — ct.						
		b) 4% od listów zastawn. Banku krajowego . 84 „ — „						
		c) 4% od listów zastawn. gal. Towarzystwa kred. ziemsk. . . . 204 „ — „						
		d) 4% od obligacyj gal. pożyczki kraj. z r. 1893 216 „ — „						
		e) 5% od obligacyj komunalnych Banku kraj. . 50 „ — „						
		f) 4% od książeczek Banku krajowego . . 19 „ 11 „						
		Razem . 1.122 zł. 11 ct.						
		od tego odsetki bierne i podatek rentowy . 4 „ 80 „						
		Czysty dochód . .	1.117	31	1.117	31	—	—
	2	Efekta zakupione w walucie austryackiej . 700 zł. 59 ct. od tego spieniężone . 695 „ 56 „						
		Rzeczywiste przykupno .	5	03	5	03	—	—
		Suma dochodów . .	1.122	34	1.122	34	—	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1898:						
		a) w gotówce . . . 413 zł. $00^1/_2$ ct. *b)* w efektach w walucie austryackiej . . . 695 „ 56 „	—	—	1.108	$56^1/_2$	—	—
		Razem . .	—	—	2.230	$90^1/_2$	—	—

XIX. Fundacya ś. p. Piotra hr. Wodzickiego dla zobużałych włościan gmin: Hołhocze, Dobrowody, Wierzbów, Zastawce i Wolica.

Rubryka	Pozycya	B) **Majątek obrotowy**	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		W y d a t k i.						
	1	Zapomogi dla włościan gmin Hołhocze itd.	886	85	886	85	—	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego	221	71	221	71	—	—
	3	Gotówka wydana na zakupno efektów . . 700 zł. 59 ct. od tego za spieniężone efekta . . . . 695 „ 56 „						
		Czysty wydatek .	5	03	5	03	—	—
		Suma wydatków .	1.113	59	1.113	59	—	—
	4	Zapas z końcem roku 1898:						
		a) w gotówce . . . 416 zł. 72½ ct. *b)* w efektach w walucie austryackiej . . 700 „ 59 „	—	—	1.117	31½	—	—
		Razem . .	—	—	2.230	90½	—	—

Uwaga. Odsetki przypadające za cały rok od efektów majątku zakładowego lokuje się tymczasowo aż do miesiąca marca następnego roku na książeczki wkładkowe Banku krajowego z uzyskanej zaś po spieniężeniu tych książeczek, gotówki ⁴/₅ części rozdaje się tytułem zapomóg pomiędzy zubożałych włościan gmin Hołhocze, Dobrowody, Wierzbów Wolica i Zastawce, ¹/₅ część zaś fruktyfikuje się na rzecz majątku zakładowego.

Rozdawnictwem zapomóg zajmuje się osobna komisya w myśl statutu fundacyi, utworzona pod nadzorem Wydziału powiatowego w Podhajcach.

Wykazanego powyżej zapasu z końcem roku 1898 w gotówce 416 zł. 72½ ct. i w efektach (książeczki wkładkowe Banku krajowego) 700 zł. 59 ct. użyto w roku 1899 na cele fundacyi (LW. 11.856/99.).

LW. 17.519/99.

XX. Fundacya ś. p. Dr. Józefa Kazimierza dw. im. Malinowskiego imienia „Najjaśniejszego Pana“.

Fundusz I. „ku wspieraniu zubożałych adwokatów i wdów po adwokatach“.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Dochody.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	222	92	222	92	—	—
	2	Efekta zakupione:						
		a) w walucie austryackiej 3 zł. 60 ct. *b)* w walucie koronowej (1.000 koron, czyli) . 500 „ — „						
		Razem . 503 zł. 60 ct,						
		od tego spieniężone w walucie austr. . 271 „ 68 „						
		Rzeczywiste przykupno .	231	92	231	92	—	—
		Suma dochodów . .	454	84	454	84	—	—
	3	Zapas z początkiem r. 1898 w efektach: *a)* w walucie austryackiej 7.988 zł. 21 ct. *b)* w walucie koronowej (29.400 koron, czyli) 14.700 „ — „	—	—	22.688	21	—	—
		Razem . .	—	—	23.143	05	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . 494 zł. 60 ct. od tego za spieniężone efekta . . . . 271 „ 68 „						
		Czysty wydatek .	222	92	222	92	—	—
		Suma wydatków .	222	92	222	92	—	—
	2	Zapas z końcem roku 1898 w efektach: *a)* w walucie austryackiej 7.720 zł. 13 ct. *b)* w walucie koronowej (30.400 koron, czyli) 15.200 „ — „	—	—	22.920	13	—	—
		Razem . .	—	—	23.143	05	—	—

XX. Fundacya ś. p. Dr. Józefa Kazimierza dw. im. Malinowskiego imienia „Najjaśniejszego Pana".

Fundusz I. „ku wspieraniu zubożałych adwokatów i wdów po adwokatach".

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1898.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny Zapas kasowy w efektach:		
a) w walucie austryackiej:		
1. $4^1/_2\%$ listy zastawne Banku krajowego	7.700 zł. — ct.	
2. 4% książeczki wkładkowe Banku krajowego	20 „ 13 „	
b) w walucie koronowej:		
4% listy zastawne Banku krajowego (30.400 koron czyli)	15.200 „ — „	22.920 zł. 13 ct.
Suma stanu czynnego . . .		22.920 zł. 13 ct.
Stan bierny.		— „ — „
Czysty stan czynny w walucie austryackiej		22.920 zł. 13 ct.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1897 . . .		22.638 „ 21 „
okazuje się **przyrost** majątku o		231 zł. 92 ct.

XX. Fundacya ś. p. Dr. Józefa Kazimierza dw. im. Malinowskiego imienia „Najjaśniejszego Pana“.

Fundusz I. „ku wspieraniu zubożałych adwokatów i wdów po adwokatach“.

Rubryka	Pozycya	B) **Majątek obrotowy**	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) $4^1/_2\%$ od listów zast. Banku krajowego . 353 zł. 25 ct.						
		b) 4% od listów zastawn. Banku krajowego . 602 „ — „						
		Razem . 955 zł. 25 ct.						
		od tego odsetki bierne 1 „ 70 „						
		Czysty dochód . .	953	55	953	55	—	—
		Suma dochodów .	953	55	953	55	—	—
	2	Zapas z początkiem r. 1898 w gotówce	—	—	222	92	—	—
		Razem . .	—	—	1.176	47	—	—
		Wydatki.						
	1	Wsparcia dla dwóch wdów po adwokatach po 360 zł. rocznie . . .	720	—	720	—	—	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego	222	92	222	92	—	—
		Suma wydatków .	942	92	942	92	—	—
	3	Zapas z końcem roku 1898 w gotówce .	—	—	233	55	—	—
		Razem . .	—	—	1.176	47	—	—

Uwaga. Wykazany powyżej zapas z końcem roku 1898 w gotówce 233 zł. 55 ct. prueniesio[no] z początkiem roku 1899 do majątku zarodowego, a mianowicie;

a) tytułem 5% czystego dochodu za rok 1898 kwotę . . 47 zł. 68 c[t.]

b) „ nadwyżki dochodów „ „ „ „ . . 185 „ 87 „

razem jak wyżej . . 233 zł. 55 [ct.]

i na rzecz tegoż majątku sfruktyfikowano (LW. 29.253/99). LW. 17.428/1899.).

XXI. Fundacya ś. p. Dr. Józefa Kazimierza dw. im. Malinowskiego imienia „Najjaśniejszego Pana“.

Fundusz II. „ku wspieraniu artystów i literatów“.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Dochody.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	99	96	99	96	—	—
	2	Efekta zakupione:						
		a) w walucie austryackiej 1 zł. 76 ct *b)* w walucie koronowej (200 koron, czyli) . 100 „ — „	101	76	101	76	—	—
		Suma dochodów .	201	72	201	72	—	—
	3	Zapas z początkiem r 1898 w efektach:						
		a) w walucie austryackiej 20.206 zł. 96 ct. *b)* w walucie koronowej (2.600 koron, czyli) . 1.300 „ — „	—	—	21.506	96	—	—
		Razem . .	—	—	21.708	68	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów .	99	96	99	96	—	—
		Suma wydatków .	99	96	99	96	—	—
	2	Zapas z końcem roku 1898 w efektach:						
		a) w walucie austryackiej 20.208 zł. 72 ct. *b)* w walucie koronowej (2.800 koron, czyli) . 1.400 „ — „	—	—	21.608	72	—	—
		Razem . .	—	—	21.708	68	—	—

XXI. Fundacya ś. p. Dr. Józefa Kazimierza dw. im. Malinowskiego „imienia Najjaśniejszego Pana“.

Fundusz II. „ku wspieraniu artystów i literatów“.

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1898.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
a) w walucie austryackiej:		
1. $4^1/_2$% listy zastawne galic. Banku hipotecznego	20.000 zł. — ct.	
2. $4^1/_2$% listy zastawne Banku krajowego .	200 „ — „	
3. 4% książeczki wkładkowe Banku krajowego	8 „ 72 „	
b) w walucie koronowej: 4% listy zastawne Banku krajowego (2.800 koron, czyli)	1.400 „ — „	21.608 zł. 72 ct.
Suma stanu czynnego		21.608 zł. 72 ct.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny w walucie austryackiej		21.608 zł. 72 ct.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1897		21.506 „ 96 „
okazuje się **przyrost** majątku o		101 zł. 76 ct.

XXI. Fundacya ś. p. Dr. Józefa Kazimierza dw. im. Malinowskiego imienia „Najjaśniejszego Pana“.

Fundusz II. „ku wspieraniu artystów i literatów“.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1898	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) $4^1/_2\%$ od listów zast. gal. Banku hipot. . 900 zł. — ct.						
		b) $4^1/_2\%$ od listów zast. Banku krajowego . 9 „ — „						
		c) 4% od listów zastawn. Banku krajowego . 56 „ — „						
		Razem . 965 zł. — ct.						
		od tego odsetki bierne — „ 43 „						
		Czysty dochód .	964	57	964	57	—	—
	2	Dochód od Kasyna miejskiego we Lwowie w celu wyrównania dochodu z odsetek od $4^1/_2\%$ listów zastawnych gal. Banku hipot. (im. wart. 20.000 zł.) do rocznej sumy 1.200 zł. za rok 1898 .	300	—	300	—	—	—
		Suma dochodów .	1.264	57	1.264	57	—	—
	3	Zapas z początkiem r. 1898 w gotówce	—	—	104	96	—	—
		Razem . .	—	—	1.369	53	—	—

XXI. Fundacya ś. p, Dr. Józefa Kazimierza dw. im. Malinowskiego imienia „Najjaśniejszego Pana“.

Fundusz II. „ku wspieraniu artystów i literatów“.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem rokn 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem rokn 1898 ct.
		Wydatki.						
	1	Wsparcia dla jednego literata i jednego artysty po 290 zł. rocznie . .	580	—	580	—	—	—
	2	Stypendya dla dwóch młodych utalentowanych artystów, kształcących się w malarstwie za granicą . . .	585	—	585	—	—	—
	3	Gotówka wydana do majątkn zarodowego	99	96	99	96	—	—
		Suma wydatków .	1.264	96	1.264	96	—	—
	4	**Zapas** z końcem roku 1898 w gotówce	—	—	104	57	—	—
		Razem . .	—	—	1.369	53	—	—

Uwaga. Wykazany powyżej zapas z końcem roku 1898 w gotówce 109 zł. 57 ct. przeniesiono z początkiem roku 1899 do majątku zarodowego a mianowicie:

a) tytułem 5% czystych dochodów za rok 1898 kwotę . . . 63 zł. 23 ct.

b) „ nadwyżki dochodów „ „ „ „ . . . 41 „ 34 „

Razem jak wyżej . 104 zł. 57 ct.

i na rzecz tegoż majątku sfruktyfikowano (LW. 29.517/99.).

LW. 17.971/1899.

XXII. Fundacya ś. p. Dr. Józefa Kazimierza dw. im. Malinowskiego imienia „Najjaśniejszego Pana“.

Fundusz III „ku popieraniu celów galicyjsk. Towarzystwa muzycznego we Lwowie“.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Dochody.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	44	63	44	63	—	—
	2	Efekta zakupione:						
		a) w walucie austryackiej 44 zł. 63 ct. *b*) w walucie koronowej (10.400 koron, czyli) . 5 200 „ — . Razem . 5.244 zł. 63 ct.						
		od tego spieniężone w walucie austr. . 5 106 „ 40 „						
		Rzeczywiste przykupno .	138	23	138	24	—	—
		Suma dochodów . .	182	86	182	86	—	—
	3	Zapas z początkiem r. 1898 w efektach: *a*) w walucie austr. . 13.305 zł. 07 ct. *b*) w walucie koronowej (15.000 koron, czyli) . 7.500 „ „	—	—	20.805	07	—	—
		Razem . .	—	—	20.987	93	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . 5.151 zł. 03 ct. od tego za spieniężone efekta . . . . 5.106 zł. 40 ct.						
		Czysty wydatek .	44	63	44	63	--	—
		Suma wydatków .	44	63	44	63	—	—
	2	**Zapas z końcem roku 1898 w efektach:** *a*) w walucie austr. . 8.243 zł. 30 ct. *b*) w walucie koronowej (25.400 koron, czyli) . 12.700 „ — „	—	—	20.943	30	—	—
		Razem . .	—	—	20.987	93	—	—

XXII. Fundacya ś. p. Dr. Józefa Kazimierza dw. im. Malinowskiego imienia Najjaśniejszego Pana".

Fundusz III „ku popieraniu celów galicyjsk. Towarzystwa muzycznego we Lwowie".

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1898.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
a) w walucie austryackiej:		
1. $4^1/_2\%$ listy zastawne Banku krajowego	8.200 zł. — „	
2. 4% książeczki Banku krajowego . . .	43 „ 30 „	
b) w walucie koronowej: 4% listy zastawne Banku krajowego (25.400 koron czyli) .	12.700 „ — „	20.943 zł. 30 ct.
Suma stanu czynnego .		20.943 zł. 30 ct.
Stan bierny.		— „ — „
Czysty stan czynny w walucie austryackiej		20.943 zł. 30 ct.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1897 . . .		20.805 „ 07 „
okazuje się **przyrost** majątku o		138 zł. 23 ct.

XXII. Fundacya ś. p. Dr. Józefa Kazimierza dw. im. Malinowskiego imienia „Najjaśniejszego Pana“.

Fundusz III. „ku popieraniu celów galicyjsk. Towarzystwa muzycznego we Lwowie“.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów: *a*) $4^1/_2$% od listów zast. Banku krajowego . 483 zł. 75 ct. *b*) 4% od listów zastawn. Banku krajowego . 404 „ — „	887	75	887	75	—	—
		Suma dochodów .	887	75	887	75	—	—
	2	Zapas z początkiem r. 1898 w gotówce	—	—	466	—	—	—
		Razem . .	—	—	1.353	75	—	—
		Wydatki.						
	1	Subwencya dla gal. Towarzystwa muzycznego we Lwowie . . .	848	16	848	16	—	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego	44	63	44	63	—	—
	3	Honoraryum adwokackie (za zastępstwo w sprawie fundacyi przed Trybunałem administracyjnym we Wiedniu) .	55	—	55	—	—	—
		Suma wydatków .	947	79	947	79	—	—
	4	Zapas z końcem r. 1898 w gotówce .	—	—	405	96	—	—
		Razem . .	—	—	1.353	75	—	—

Uwaga. Z wykazanego powyżej zapasu z końcem roku 1898 w kwocie . 405 zł. 96 ct.
potrącono na rzecz majątku zakładowego tytułem 5% czystych dochodów za rok 1898 kwotę . . . . 41 „ 63 „
i sfruktyfikowano z początkiem roku 1899 na rzecz tegoż majątku (LW. 29.518/99.); resztę zaś w sumie . . . . 364 zł. 33 ct.
wypłacono z początkiem roku 1899 tytułem drugiej półrocznej raty subwencyi za rok 1898 galicyjskiemu Towarzystwu muzycznemu we Lwowie (LW. 4.281/99.).

LW. 17.970/1899.

XXIII. Fundacya ś. p. Dr. Józefa Kazimierza dw. im. Malinowskiego imienia „Najjaśniejszego Pana“.

Fundusz IV. „ku wspieraniu ubogich sług prywatnych“.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Dochody.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	49	55	49	55	—	—
	2	Efekta zakupione						
		a) w walucie austryackiej 38 zł. 14 ct						
		b) w walucie koronowej (3.200 koron, czyli) . 1.600 „ — „						
		Razem . 1.638 zł. 14 ct.						
		od tego efekta spieniężone:						
		α) w walucie aust. 1.448 zł. 65 ct.						
		β) w walucie kor. (200 k., czyli) 100 „ — „ 1.548 „ 65 „						
		Rzeczywiste przykupno .	89	49	89	49	—	—
		Suma dochodów . .	139	04	139	04	—	—
	3	**Zapas** z początkiem r. 1898 w efektach:						
		a) w walucie austryackiej 8.659 zł. 12 ct.						
		b) w walucie koronowej (26.300 koron, czyli) . 13.150 „ — „	—	—	21.809	12	—	—
		Razem . .	—	—	21.948	16	—	—

XXIII. Fundacya ś. p. Dr. Józefa Kazimierza dw. im. Malinowskiego imienia „Najjaśniejszego Pana“.

Fundusz IV. „ku wspieraniu ubogich sług prywatnych“.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . 1.598 zł. 20 ct. od tego za spieniężone efekta . . . . 1548 „ 65 „						
		Czysty wydatek .	49	55	49	55	—	—
	2	Efekta wydane do winkulacyi (1.800 kor., czyli) 900 zł. — ct. od tego odebrane z winkulacyi (1.800 koron, czyli) . . . . 900 „ — „						
		Czysty wydatek .	—	—	—	—	—	—
		Suma wydatków .	49	55	49	55	—	—
	3	Zapas z końcem roku 1898 w efektach:						
		a) w walucie austr. . 7.248 zł. 61 ct.						
		b) w walucie koronowej (29.300 koron, czyli) . 14.650 „ — „	—	—	21.898	61	—	—
		Razem . .	—	—	21.948	16	—	—

XXIII. Fundacya ś. p. Dr. Józefa Kazimierza dw. im. Malinowskiego imienia „Najjaśniejszego Pana".

Fundusz IV. „ku wspieraniu ubogich sług prywatnych".

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1898.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
a) w walucie austryackiej:		
1. 6% obligacye galic. pożyczki krajowej z roku 1873	6.800 zł. — ct.	
2. $4^1/_2$% listy zastawne Banku krajowego	400 „ — „	
3. 4% książeczki wkładkowe Banku krajow.	48 „ 61 „	
b) w walucie koronowej:		
1. 4% obligacye galic. pożyczki krajowej z roku 1893 (8.300 koron, czyli)	4.150 „ — „	
2. 4% obligacye pożyczki miasta Lwowa (1.800 koron, czyli) . . . . ,	900 „ — „	
3. 4% obligacye kolejowe Banku krajowego (2.400 koron, czyli)	1.200 „ — „	
4. 4% listy zastawne Banku krajowego (16.800 koron, czyli)	8.400 „ — „	21.898 zł. 61 ct.
Suma stanu czynnego		21.898 zł. 61 ct.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny w walucie austryackiej		21.898 zł. 61 ct.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1897		21.809 „ 12 „
okazuje się przyrost majątku o		89 zł. 49 ct.

XXIII. Fundacya ś. p. Dr. Józefa Kazimierza dw. im. Malinowskiego imienia „Najjaśniejszego Pana".

Fundusz IV. „ku wspieraniu ubogich sług prywatnych".

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy		Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Dochody.							
	1	Odsetki od efektów:							
		a) 6% od obligacyj gal. pożyczki kraj. z r. 1873	459 zł. — ct.						
		b) $4^{1}/_{2}$% od listów zast. Banku krajowego .	22 „ 50 „						
		c) 4% od listów zastawn. Banku krajowego .	324 „ — „						
		d) 4% od obligacyj gal. pożyczki kraj. z r. 1893	166 „ — „						
		e) 4% od obligacyj kolejowych Banku kraj. .	48 „ — „						
		f) 4% od oblig. pożyczki miasta Lwowa . .	18 „ 27 „						
		Razem .	1.037 zł. 77 ct.						
		od tego odsetki bierne	6 „ 25 „						
		Czysty dochód .		1.031	52	1.031	52	—	—
		Suma dochodów .		1.031	52	1.031	52	—	—
	2	Zapas z początkiem r. 1898 w gotówce		—	—	49	55	—	—
		Razem . .		—	—	1.081	07	—	—
		Wydatki.							
	1	Wsparcia		1.006	—	1.006	—	—	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego		49	55	49	55	—	—
		Suma wydatków .		1.055	55	1.055	55	—	—
	3	Zapas z końcem roku 1898 w gotówce .		—	—	25	52	—	—
		Razem . .		—	—	1.081	07	—	—

Uwaga. Wykazany powyżej zapas z końcem roku 1898 w gotówce 25 zł. 52 ct. przeniesiono z początkiem roku 1899 do majątku zarodowego z tytułu 5% czystych dochodów za rok 1898 i na rzecz tegoż majątku sfruktyfikowano (LW. 31.367/99).

(LW. 18.549/99.).

XXIV. Fundacya ś. p. Dr. Józefa Kazimierza dw. im. Malinowskiego imienia „Najjaśniejszego Pana“.

Fundusz V. „posagowy dla ubogich dziewcząt służących“.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Dochody.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	81	44	81	44	—	—
	2	Efekta zakupione:						
		a) w walucie austr. . 10 zł. 80 ct.						
		b) w walucie koronowej (1.400 koron, czyli) . 700 „ —· „						
		Razem . 710 zł. 80 ct.						
		od tego efekta spieniężone:						
		1) w walucie austr. . 516 zł. 76 ct.						
		2) w walucie koronowej (200 kor., czyli) . 100 „ —· „ 616 „ 76 „						
		Rzeczywiste przykupno .	94	04	94	04	—	—
		Suma dochodów . .	175	48	175	48	—	—
	3	Zapas z początkiem r. 1898 w efektach:						
		a) w walucie austr. . 2.727 zł. 97 ct.						
		b) w walucie koronowej (17.700 koron, czyli) . 8.850 „ — „	—	—	11.577	97	—	—
		Razem . .	—	—	11.753	45	—	—

XXIV. Fundacya ś. p. Dr. Józefa Kazimierza dw. im. Malinowskiego imienia „Najjaśniejszego Pana“.

Fundusz V. „posagowy dla ubogich dziewcząt służących“.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . 698 zł. 20 ct. od tego za spieniężone efekta . . . . 616 „ 76 „						
		Czysty wydatek .	81	44	81	44	–	—
		Suma wydatków .	81	44	81	44	—	—
	2	Zapas z końcem r. 1898 w efektach:						
		a) w walucie austr. . 2.222 zł. 01 ct.						
		b) w walucie koronowej (18.900 koron, czyli) . 9.450 „ — „	—	—	11.672	01	—	—
		Razem . .	—	—	11.753	45	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1898.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
a) w walucie austryackiej:		
1. 6% obligacye galicyjskiej pożyczki krajowej z roku 1873	2.200 zł. — ct.	
2. 4% książeczka Banku krajowego . .	22 „ 01 „	
b) w walucie koronowej:		
1. 4% obligacye galic. pożyczki krajowej z roku 1893 (8.900 koron, czyli)	4.450 „ — „	
2. 4% obligacye kolejowe Banku krajowego (800 koron czyli)	400 „ — „	
3. 4% listy zastawne Banku krajowego (9.200 koron, czyli)	4.600 „ — „	11.672 zł. 01 ct.
Suma stanu czynnego		11.672 zł. 01 ct.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny w walucie austryackiej		11.672 zł. 01 ct.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1897 . . .		11.577 „ 97 „
okazuje się **przyrost** majątku o		94 zł. 04 ct.

XXIV. Fundacya ś. p. Dr. Józefa Kazimierza dw. im. Malinowskiego imienia „Najjaśniejszego Pana“.

Fundusz V. „posagowy dla ubogich dziewcząt służących“.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1898	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) 6% od obligacyj gal. pożyczki kraj. z r. 1873 162 zł. — ct.						
		b) 4% od obligacyj gal. pożyczki kraj. z r. 1893 178 „ — „						
		c) 4% od obligacyj kolejowych Banku kraj. . 16 „ — „						
		d) 4% od listów zastawn. Banku krajowego . 174 „ — „						
		Razem . 530 zł. — ct.						
		od tego odsetki bierne 7 „ 21 „						
		Czysty dochód .	522	79	522	79	—	—
	2	Efekta zakupione w walucie austr. .	463	90	463	90	—	—
		Suma dochodów .	986	69	986	69	—	-
	3	**Zapas** z początkiem r. 1898:						
		a) w gotówce . . . 81 zł. 44 ct.						
		b) w efektach w wal. austr. 931 „ 40 „	—	—	1.012	84	—	—
		Razem . .	—	—	1.999	53	—	—

XXIV. Fudacya ś. p. Dr. Józefa Kazimierza dw. im. Malinowskiego imienia „Najjaśniejszego Pana“.

Fundusz V. „posagowy dla ubogich dziewcząt służących“.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów tytułem posagów wylosowanych w r. 1898 dla dwóch dziewcząt po 231 zł. 95 ct.	463	90	463	90	—	—
	2	Gotówka wydana uprawnionym na rękę przy losowaniu w wysokości 5% wylosowanych w r. 1898 posagów .	24	40	24	40	—	—
	3	Posag wydany w efektach w walucie austryackiej	236	46	236	46	—	—
	4	Gotówka wydana do majątku zarodowego	81	44	81	44	—	—
		Suma wydatków . .	806	20	806	20	—	—
	5	Zapas z końcem roku 1898: *a)* w gotówce . . . 34 zł. 49 ct. *b)* w efektach w walucie austryackiej . . 1.158 „ 84 „	—	—	1.193	33	—	—
		Razem . .	—	—	1.999	53	—	—

Uwaga. Wykazany powyżej zapas z końcem roku 1898 w gotówce 34 zł. 49 ct. przeniesiono z początkiem roku 1899 do majątku zarodowego tytułem 5% czystych dochodów za rok 1898, tudzież tytułem nadwyżki dochodów za ten rok i na rzecz tegoż majątku sfruktyfikowano (LW. 32.204/99).

Wykazany zaś zapas w efektach stanowi posag:

1. Maryanny Mróz wylosowany w roku 1896, a ulokowany na książeczkę galicyjskiej Kasy oszczędności Nr. 58.416/96. . . . . 236 zl. 46 ct.
2. Maryanny Jakubiec wylosowany w roku 1897, a ulokowany na książeczkę galicyjskiej Kasy oszczędności Nr. 12.874/97 . . . . . 229 „ 24 „
3. Józefy Michaliny Serwy wylosowany w roku 1897, a ulokowany na książeczkę galicyjskiej Kasy oszczędności Nr. 12.879/97. . . . . 229 „ 24 „
4. Maryi Brylak wylosowany w roku 1898, a ulokowany na książeczkę galicyjskiej Kasy oszczędności Nr. 71.103/98 . . . . 231 „ 95 „
5. Katarzyny Kurij wylosowany w roku 1898, a ulokowany na książeczkę galicyjskiej Kasy oszczędności 71.094/98 . . . . 231 „ 95 „

razem, jak wyżej . . . 1.158 zł. 84 ct.

których jeszcze nie wydano, gdyż uprawnione dziewczęta nie zgłosiły się po nie.

LW. 18.548/1899.

XXV. Fundacya ś. p. Dr. Józefa Kazimierza dw. im. Malinowskiego imienia „Najjaśniejszego Pana“.

Fndusz VI. „ku wspieraniu ubogich chłopców uczących się rzemiosła“.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		D o c h o d y.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	286	81	286	81	—	—
	2	Efekta zakupione:						
		a) w walucie austr. . 25 zł. 40 ct *b*) w walucie koronowej (1.000 koron, czyli) . 500 „ — „ Razem . 525 zł. 40 ct. od tego efekta spieniężone w wal. austr. . 229 „ 59 „						
		Rzeczywiste przykupno .	295	81	295	81	—	—
		Suma dochodów . .	582	62	582	62	—	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1898 w efektach: *a*) w walucie austr. . 8.263 zł. 59 ct. *b*) w walucie koronowej (13.100 koron, czyli) . 6.550 „ — „	—	—	14.813	59	—	—
		Razem . .	—	—	15.396	21	—	—
		W y d a t k i.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . 516 zł. 40 ct. od tego za spieniężone efekta . . 229 „ 59 „						
		Czysty wydatek . .	286	81	286	81	—	—
		Suma wydatków . .	286	81	286	81	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1898 w efektach: *a*) w walucie austr. . 8.059 zł. 40 ct. *b*) w walucie koronowej (14.100 koron, czyli) . 7.050 „ — „	—	—	15.109	40	—	—
		Razem . .	—	—	15.396	21	—	—

XXV. Fundacya ś. p. Dr. Józefa Kazimierza dw. im. Malinowskiego imienia „Najjaśniejszego Pana".

Fundusz VI. „ku wspieraniu ubogich chłopców uczących się rzemiosła".

Stan majątku zarodowego końcem roku 1898.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
a) w walucie austryackiej.		
1. $4^1/_2$% list zastawny Banku krajowego . .	100 zł. — ct.	
2. 4% węgierska renta złota	7.900 „ — „	
3. 4% książeczka Banku krajowego . . .	59 „ 40 „	
b) w walucie koronowej:		
1. 4% obligacye galic. pożyczki krajowej z roku 1893 (10.700 koron, czyli)	5 350 „ — „	
2. 4% listy zastawne Banku krajowego (3 400 koron, czyli)	1.700 „ — „	15.109 zł. 40 ct.
Suma stanu czynnego		15.109 zł. 40 ct.
Stan bierny		— zł. — ct.
Czysty stan czynny w walucie austryackiej		15.109 zł. 40 ct.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1897		14.813 „ 59 „
okazuje się **przyrost** majątku o		295 zł. 81 ct.

XXV. Fundacya ś. p. Dr. Józefa Kazimierza dw. im. Malinowskiego imienia „Najjaśniejszego Pana“.

„Fundusz VI. ku wspieraniu ubogich chłopców uczących się rzemiosła.“

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów: *a*) 4½% od listów zast. Banku krajowego . 13 zł. 50 ct. *b*) 4% od listów zastawn. Banku krajowego . 54 „ 98 „ *c*) 4% od obligacyj galic. pożyczki kraj. z r. 1893 214 „ — „ *d*) 4% od węg. renty złotej 374 „ 45 „ Razem . 656 zł. 93 ct. od tego odsetki bierne 1 „ 45 „ Czysty dochód .	655	48	655	48	—	—
		Suma dochodów .	655	48	655	48	—	—
	2	Zapas z początkiem r. 1898 w gotówce	—	—	286	81	—	—
		Razem .	—	—	942	29	—	—
		Wydatki.						
	1	Wsparcia dla ubogich chłopców uczących się rzemiosła: *a*) należytość zaległa . . 120 zł. odpisano . 60 „ 60 zł. — ct. *b*) należytość bieżąca . . 570 zł. odpisano . 90 „ 480 „ — „ Razem . .	540	—	510	—	30	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego	286	81	286	81	—	—
		Suma wydatków .	826	81	796	81	30	—
	3	Zapas z końcem roku 1898 w gotówce .	—	—	145	48	—	—
		Razem . .	—	—	942	29	—	—

Uwaga. Z wykazanego powyżej zapasu z końcem roku 1898 w gotówce . 145 zł. 48 ct.
patrącono kwotę . . . . 30 „ — „
i zarezerwowano na ewentualną wypłatę wsparcia dla jednego chłopca uczącego się rzemiosła za I. półrocze szkolne 1898/99.
resztę zaś w sumie . . . . 115 zł. 48 ct.
przeniesiono z początkiem roku 1899 tytułem 5% czystych dochodów za rok 1898 i nadwyżki dochodów za tenże rok do majątku zarodowego i na rzecz tego majątku sfruktyfikowano (LW. 30.220/99).

LW. 19.148/1899.

XXVI. Fundacya Karola Beliny Brzozowskiego dla bursy stanisławowskiej imienia J. I. Kraszewskiego.

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów: *a*) 4% od obligacyj gal. pożyczki kraj. z r. 1893 4 zł. — ct. *b*) 4% od listów zastawn. gal. Towarzystwa kredytowego ziemskiego . 40 „ — „ *c*) 4% od listów zastawn. Banku krajowego . 80 „ — „ Razem . 124 zł. — ct. od tego 1½% podatku rentowego . . . — „ 60 „ Czysty dochód . .	123	40	123	40	—	—
		Suma dochodów .	123	40	123	40	—	—
	2	Zapas z początkiem roku 1898: *a*) w gotówce . . . 62 zł. 06 ct. *b*) w efektach: *α*) w walucie austr. . 58 „ 21 „ *β*) w walucie koronow. (6.200 koron, czyli) 3.100 „ — „	—	—	3.220	27	—	—
		Razem . .	—	—	3.343	67	—	—
		Wydatki.						
	1	Dożywocie Klementyny z Kobrów Starzewskiej	123	70	123	70	—	—
		Suma wydatków . .	123	70	123	70	—	—
	2	Zapas z końcem roku 1898: *a*) w gotówce . . . 61 zł. 76 ct. *b*) w efektach: *α*) w walucie austr. . 58 „ 21 „ *β*) w walucie koronow. (6.200 koron, czyli) 3.100 „ — „	—	—	3.219	97	—	—
		Razem . .	—	—	3.343	67	—	—

XXVI. Fundacya Karola Beliny Brzozowskiego dla bursy stanisławowskiej imienia J. I. Kraszewskiego.

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1898.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny. Zapas kasowy: *a*) w gotówce		61 zł. 76 ct.
b) w efektach:		
α) w walucie austryackiej: 4% książeczki wkładkowe Banku krajowego	58 zł. 21 ct.	
β) w walucie koronowej:		
1. 4% listy zastawne galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego (2.000 koron, czyli) . .	1.000 „ — „	
2. 4% listy zastawne Banku krajowego (4.000 koron, czyli)	2.000 „ — „	
3. 4% obligacye galic. pożyczki krajowej z roku 1893 (200 koron, czyli)	100 „ — „	3.158 „ 21 „
Suma stanu czynnego . . .		3.219 zł. 97 ct
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny w walucie austryackiej		3.219 zł. 97 ct.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1897 . . .		3.220 „ 27 „
okazuje się **ubytek** majątku o		— zł. 30 ct.

który powstał wskutek zapłacenia z zapasowej gotówki, wykazanej z początkiem roku 1898, podatku rentowego od kuponów.

Uwaga. Wykazany powyżej zapas z końcem roku 1898 w gotówce 61 zł. 76 ct. przeznaczony jest na pokrycie pierwszej półrocznej raty dożywocia Klementyny z Kobrów Starzewskiej, które płatne jest z góry dnia 1. stycznia i 1. lipca każdego roku, odsetki zaś od efektów majątku zarodowego, stanowiące to dożywocie, wpływają w ratach półrocznych z dołu.

LW. 19.147/1899.

XXVII. Fundacya imienia Antoniego Schiffnera.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Dochody.						
	1	Gotówka złożona przez A. Schiffnera jako nadwyżka dochodów za rok 1897 na rzecz majątku zarodowego . .	32	—	32	—	—	—
	2	Efekta zakupione w walucie austr .	32	—	32	—	—	—
		Suma dochodów . .	64	—	64	—	—	—
	3	Zapas z początkiem r. 1898 w efektach:						
		a) w walucie austr. . 81 zł. 81 ct.						
		b) w walucie koronowej (4.600 koron, czyli) . 2.300 „ — „	—	—	2.381	81	—	—
		Razem . .	—	—	2.445	81	—	—
		Wydatki						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów .	32	—	32	—	—	—
		Suma wydatków . .	32	—	32	—	—	—
	2	Zapas z końcem r. 1898 w efektach:						
		a) w walucie austr. . 113 zł. 81 ct.						
		b) w walucie koronowej (4.600 koron, czyli) . 2.300 „ — „	—	—	2.413	81	—	—
		Razem . .	—	—	2.445	81	—	—

XXVII. Fundacya imienia Antoniego Schiffnera.

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1898.

	Szczegół.	Ogół
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
a) w walucie austryackiej:		
1. 4% książeczka wkład. Banku krajowego	93 zł. 81 ct.	
2. Los miasta Krakowa	20 „ — „	
b) w walucie koronowej: 4% listy zastawne galic. Towarzystwa kredyt. ziemsk. (4.600 kor,. czyli)	2.300 „ — „	2.413 zł. 81 ct.
Suma stanu czynnego . . .		2.413 zł. 81 ct.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny w walucie austryackiej		2.413 zł. 81 ct.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1897 . . .		2.381 „ 81 „
okazuje się **przyrost** majątku o		32 zł. — ct.

XXVII. Fundacya imienia Antoniego Schiffnera.

Rubryka	Pozycya	B) **Majątek obrotowy**	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Dochody.						
	1	Zapas z początkiem r. 1898 . . .	—	—	—	—	—	—
		Razem . .	—	—	—	—	—	—
		Wydatki.						
	1	Zapas z końcem r. 1898 . . .	—	—	—	—	—	—
		Razem . .	—	—	—	—	—	—

Uwaga. Odsetki od efektów majątku zakładowego fundacyi pobiera sam fundator Antoni Schiffner, niespotrzebowany zaś dochód z odsetek składa z końcem roku w Kasie Wydziału krajowego w celu powiększenia zakładowego majątku.

LW. 19.146/1899.).

XXVIII. Fundacya Maryi Mochnackiej dla czterech ubogich ciemnych.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Dochody.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	23	50	23	50	—	—
	2	Efekta zakupione w walucie koronowej (200 koron, czyli) . . 100 zł. — ct. od tego spieniężone w walucie austr. . 74 „ 70 „						
		Rzeczywiste przykupno .	25	30	25	30	—	—
		Suma dochodów . .	48	80	48	80	—	—
	3	Zapas z początkiem r. 1898 w efektach: *a)* w walucie austr. . 80 zł. 78 ct. *b)* w walucie koronowej (9.400 koron, czyli) . 4.700 „ — „	—	—	4.780	78	—	—
		Razem . .	—	—	4.829	58	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . 98 zł. 20 ct. od tego za spieniężone efekta . . . . 74 „ 70 „						
		Czysty wydatek . .	23	50	23	50	—	—
		Suma wydatków . .	23	50	23	50	—	—
	2	Zapas z końcem r. 1898 w efektach: *a)* w walucie austr. . 6 zł. 08 ct. *b)* w walucie koronowej (9.600 koron, czyli) . 4.800 „ — „	—	—	4.806	08	—	—
		Razem . .	—	—	4.829	58	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1898.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
a) w walucie austryackiej: 4% książeczka wkładkowa Banku krajowego	6 zł. 08 ct.	
b) w walucie koronowej:		
1. 4% listy zastawne galic. Towarzystwa kredyt. ziemskiego (8.800 koron, czyli) . . .	4.400 „ — „	
2. 4% listy zastawne Banku krajowego (600 koron, czyli)	300 „ — „	
3. 4% obligacye galic. pożyczki krajowej z roku 1893 (200 koron, czyli)	100 „ — „	4.806 „ 08 „
Suma stanu czynnego . .		4.806 zł. 08 ct.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny w walucie austryackiej		4.806 zł. 08 ct.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1897 . . .		4.780 „ 78 „
okazuje się **przyrost** majątku o		25 zł. 30 ct.

XXVIII. Fundacya Maryi Mochnackiej dla czterech ubogich ciemnych.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy		Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Dochody.							
	1	Odsetki od efektów:							
		a) 4% od listów zast. gal. Towarzystwa kredytowego ziemskiego .	176 zł. — ct.						
		b) 4% od listów zast. Banku krajowego .	12 „ — „						
		c) 4% od oblig. galic. pożyczki kraj z r. 1893	4 „ — „						
		Razem .	192 zł. — ct.						
		od tego odsetki bierne i podatek rentowy .	3 „ 38 „						
		Czysty dochód .		188	62	188	62	—	—
		Suma dochodów .		188	62	188	62	—	—
	2	Zapas z początkiem r. 1898 w gotówce		—	—	117	50	—	—
		Razem . .		—	—	306	12	—	—
		Wydatki.							
	1	Wsparcia dla czterech ubogich ciemnych po 47 zł. rocznie		188	—	188	—	—	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego		23	50	23	50	—	—
		Suma wydatków .		211	50	211	50	—	—
	3	Zapas z końcem roku 1898 w gotówce .		—	—	94	62	—	—
		Razem . .		—	—	306	12	—	—

Uwaga. Z wykazanego powyżej zapasu z końcem roku 1898 w gotówce . 94 zł. 62 ct.
kwota półrocznych rat wsparć, ... 94 „ — „
pozostaje w majątku obrotowym i służy na pokrycie czterech półrocznych rat wsparć, płatnych z góry dnia 1. stycznia 1899; resztę zaś w kwocie . . . . , . . — zł. 62 ct.
jako czystą nadwyżkę dochodów za r. 1898 przeniesiono z początkiem roku 1899 w myśl aktu fundacyjnego do majątku zarodowego i na rzecz tego majątku sfruktyfikowano (LW. 30.672/99).

L. W. 19.983/99.

XXIX. Fundacya Edwarda Lewińskiego dla zubożałych włościan w Galicyi.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy		Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Dochody.							
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego		30	90	30	90	—	—
	2	Efekta zakupione:							
		a) w walucie austr. .	30 zł. 90 ct.						
		b) w walucie koronowej (2.200 koron, czyli) .	1.100 „ — „						
		Razem .	1.130 zł. 90 ct.						
		od tego efekta spieniężone:							
		a) w walucie austr. 66 zł. 60 ct.							
		b) w walucie kor. (2.000 k., czyli) 1.000 „ — „	1.066 „ 60 „						
		Rzeczywiste przykupno .		64	30	64	30	—	—
		Suma dochodów . .		95	20	95	20	—	—
	3	Zapas z początkiem r. 1898 w efektach:							
		a) w walucie austr. .	91 zł. 13 ct.						
		b) w walucie koronowej (67.500 koron, czyli)	33.750 „ — „	—	—	33.841	13	—	
		Razem . .		—	—	33.936	33	—	—
		Wydatki.							
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . .	1.097 zł. 50 ct.						
		od tego za spieniężone efekta	1.066 „ 60 „						
		Czysty wydatek		30	90	30	90	—	—
	2	Efekta wydane do winkulacyi w walucie austr. (2.200 koron, czyli) .	1.100 zł. — ct						
		od tego odebrane z winkulacyi (2.200 koron, czyli)	1.100 „ — „						
		Czysty wydatek .		—	—	—	—	—	—
		Suma wydatków .		30	90	30	90	—	—
	3	Zapas z końcem r. 1898 w efektach:							
		a) w walucie austr. .	55 zł. 43 ct.						
		b) w walucie koronowej (67.700 koron, czyli)	33.850 „ — „	—	—	33.905	43	—	
		Razem . .		—	—	33.936	33	—	—

XXIX. Fundacya Edwarda Lewińskiego dla zubożałych włościan w Galicyi.

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1898.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
a) w walucie austryackiej: 4% książeczka wkładkowa Banku krajowego	55 zł. 43 ct.	
b) w walucie koronowej:		
1. 4% obligacye galic. pożyczki krajowej z r. 1893 (63.100 koron, czyli)	31.550 zł. — ct.	
2. 4% obligacye pożyczki m. Lwowa (2.200 koron, czyli)	1.100 „ — „	
3. 4% listy zastawne Banku krajowego (2.400 koron, czyli)	1.200 zł. — ct.	33 905 zł. 43 ct
Suma stanu czynnego . .		33.905 zł. 43 ct.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny w walucie austryackiej		33.905 zł. 43 ct.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1897 . . .		33.841 „ 13 „
okazuje się **przyrost** majątku o		64 zł. 30 ct.

XXIX. Fundacya Edwarda Lewińskiego dla zubożałych włościan w Galicyi

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) 4% od obligacyj gal. pożyczki kraj. z r. 1893 1.282 zł. — ct.						
		b) 4% od obligacyj pożyczki miasta Lwowa 22 „ 39 „						
		c) 4% od listów zastaw. Banku krajowego . 48 „ — „						
		d) 4% z książeczki Banku krajowego . . . 30 „ 90 „						
		Razem . 1.383 zł. 29 ct.						
		od tego podatek rentowy — „ 44 „						
		Czysty dochód .	1.382	85	1.382	85	—	—
	2	Efekta zakupione w walucie austryackiej . . 1.327 zł. 95 ct.						
		od tego spieniężone . 1.326 „ — „						
		Rzeczywiste przykupno .	1	95	1	95	—	—
		Suma dochodów . .	1.384	80	1.384	80	—	—
	3	Zapas z początkiem roku 1898:						
		a) w gotówce . . . 24 zł. — ct.						
		b) w efektach w walucie austryackiej . . 1.326 „ — „	—	—	1.350	—	—	—
		Razem . .	—	—	2.734	80	—	—

XXIX. Fundacya Edwarda Lewińskiego dla zubożałych włościan w Galicyi.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Wydatki.						
	1	Zapomogi dla zubożałych włościan powiatu jaworowskiego . . .	1.350	—	1.350	—	—	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego	30	90	30	90	—	—
	3	Gotówka wydana na zakupno efektów . . 1.327 zł. 95 ct. od tego za spieniężone efekta . . . . 1.326 „ — „						
		Czysty wydatek .	1	95	1	95	—	—
		Suma wydatków .	1.382	85	1.382	85	—	—
	4	Zapas z końcem roku 1898: a) w gotówce . . . 24 zł. — ct. b) w efektach w walucie austryackiej . . 1.327 „ 95 „	—	—	1.351	95	—	—
		Razem . .	—	—	2.734	80	—	—

Uwaga. Odsetki od efektów majątku zarodowego tej fundacyi lokuje się w ciągu roku aż do terminu rozdawnictwa zapomóg w roku następnym na książeczki wkładkowe Banku krajowego.

Powstały tym sposobem zapas z końcem roku 1898.

a) w gotówce . . . . 24 zł. — ct.

b) w efektach (książeczki wkładkowe Banku krajowego . . . 1.327 zł. 25 ct.

razem w sumie . 1.351 zł. 95 ct.

służyć będzie w roku 1899 na zapomogi dla zubożałych włościan w Galicyi.

LW. 20.003/1899.

XXX. Fundacya „Domu ubogich“ Ludwika i Anny Helclów w Krakowie.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Dochody.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	620	78	620	78	—	—
	2	Efekta zakupione: *a)* w walucie austr. . 31 zł. 58 ct. *b)* w walucie koronowej (32.000 koron, czyli) 16.000 „ — „ Razem . 16.031 zł. 58 ct. od tego efekta spieniężone w wal. austr. 15.032 „ 78 „						
		Rzeczywiste przykupno .	998	80	998	80	—	—
		Suma dochodów . .	1.619	58	1.619	58	—	—
	3	Zapas z początkiem r. 1898: *a)* w gotówce . . 90 zł. 02 ct. *b)* w efektach: *α)* w walucie austr. 153.131 „ 37 „ *β)* w walucie koron. (1,578.800 koron, czyli) . . . 789.400 „ — „	—	—	942.621	39	—	—
		Razem . .	—	—	944.240	97	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . 15.743 zł. 58 ct. od tego za spieniężone efekta . . 15.032 „ 78 „						
		Czysty wydatek .	710	80	710	80	—	—
	2	Efekta wydane do winkulacyi w walucie koronowej (20.600 koron, czyli) . . 10 300 zł. - ct. od tego odebrane z winkulacyi w wal. koronowej (20.600 koron, czyli) . . 10.300 „ — „						
		Czysty wydatek .	—	—	—	—	—	—
		Suma wydatków .	710	80	710	80	—	—
	3	Zapas z końcem r. 1898 w efektach: *a)* w walucie austr. . 138.130 zł. 17 ct. *b)* w walucie koronowej (1,610.800 kor., czyli) 805.400 „ „	—	—	943.530	17	—	—
		Razem . .	—	—	944.240	97	—	—

XXX. Fundacya „Domu ubogich“ im. Ludwika i Anny Helclów w Krakowie.

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1898.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny. Zapas kasowy:		
a) w efektach:		
α) w walucie austryackiej:		
1. $4^1/_2$% listy zastawne Banku krajowego	97.800 zł. — ct.	
2. 4% obligacye galic. propinacyi . .	40.300 „ — „	
3. 4% książeczki wkładkowe Banku krajowego	30 „ 17 „	
β) w walucie koronowej:		
1. 4% listy zastawne galic. Tow. kredytow. ziemskiego (1,380.600 koron, czyli)	690.300 „ — „	
2. 4% listy zastawne Banku krajowego (202.400 koron, czyli)	101.200 „ — „	
3. 4% obligacye galic. pożyczki krajowej z roku 1893 (27.800 koron, czyli) . .	13.900 „ — „	943 530 zł. 17 ct.
b) w wartości dóbr, realności i inwentarza w walucie austryackiej . .		733 667 „ 55 ct.
Suma stanu czynnego		1,677.197 zł. 72 ct.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny w walucie austryackiej		1,677.197 zł. 72 ct.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1897 . . .		1,676.288 zł. 94 ct.
okazuje się **przyrost** majątku o . . .		908 zł. 78 ct.

a mianowicie przybyło: w efektach	998 zł. 80 ct.
ubyło w gotówce	90 „ 02 „
Przyrost jak wyżej . . .	908 zł. 78 ct.

XXX. Fundacya „Domu ubogich“ im. Ludwika i Anny Helclów w Krakowie.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek rezerwowy		Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Dochody.							
	1	Odsetki od efektów:							
		a) 4% od listów zast. Banku krajowego .	504 zł. — ct.						
		b) 4% od obligacyj gal. poż. kraj. z r. 1893 .	60 „ — „	564	—	564	—	—	—
	2	Gotówka pobrana z majątku obrotowego:							
		a) tytułem 10% czystych dochodów fundacyi własnych za r. 1897	3.824 zł. 98 ct.						
		b) tytułem 10% czystych dochodów od osób płacących za swe utrzymanie w „Domu ubogich“ za r. 1897 (nadesłana przez zarząd tego zakładu) . .	209 „ — „	4.033	98	4.033	98	—	—
	3	Efekta zakupione w walucie austr. . .	4.033 zł. 98 ct.						
		od tego spieniężone w walucie austryackiej	2.417 „ 13 „						
		Rzeczywiste przykupno .		1.616	85	1.616	85	—	—
		Suma dochodów . .		6.214	83	6.214	83	—	—
	4	Zapas z początkiem roku 1898:							
		a) w gotówce . .	282 zł. 87 ct.						
		b) w efektach:							
		α) w walucie austr. .	88 „ 18 „						
		β) w walucie koron. (28.200 kor., czyli)	14.100 „ — „	—	—	14.471	05	—	—
		Razem . .		—	—	20.685	88	—	—

XXX. Fundacya „Domu ubogich“ im. Ludwika i Anny Helclów w Krakowie.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek rezerwowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana zarządowi „Domu ubogich“ na pokrycie wydatków nadzwyczajnych	2.700	—	2.700	-	—	—
	2	Gotówka wydana na zakupno efektów . . . 4.033 zł. 98 ct.						
		od tego za spieniężone efekta . . . . 2.417 „ 13 „						
		Czysty wydatek . .	1.616	85	1.616	85	—	—
		Suma wydatków . .	4.316	85	4.316	85	—	—
	3	**Zapas** z końcem roku 1898:						
		a) w gotówce . . . 564 zł. — ct.						
		b) w efektach:						
		α) w walucie austr. . 1.705 „ 03 „						
		β) w walucie koronow. (28.200 koron, czyli) 14.100 „ — „	--	—	16.369	03	—	—
		Razem . .	—	—	20.685	88	—	—

XXX. Fundacya „Domu ubogich" im. Ludwika i Anny Helclów w Krakowie.

Stan majątku rezerwowego z końcem roku 1898.

Stan czynny Zapas kasowy *a)* w gotówce		564 zł. — ct.
b) w efektach:		
α) w walucie austryackiej: 4% książeczka wkładkowa Banku krajowego	1.705 zł. 03 ct.	
β) w walucie koronowej:		
1. 4% listy zastawne Banku krajowego (25.200 koron, czyli)	12.600 „ — „	
2. 4% obligacye galic. pożyczki krajowej z roku 1893 (3.000 koron, czyli)	1.500 „ — „	15 805 „ 03 „
Suma stanu czynnego		16.369 zł. 03 „
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny w walucie austryackiej		16.369 zł. 03 ct.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1897 . . .		14.471 „ 05 „
okazuje się **przyrost** majątku o		1.897 zł. 98 ct.

a mianowicie przybyło: *a)* w gotówce	281 zł. 13 ct
b) w efektach	1.616 „ 85 „
Przyrost jak wyżej . . .	1.897 zł. 98 ct.

Uwaga. Majątek ten, utworzony w myśl art. VII. aktu fundacyjnego z potrącanych corocznie kwot w wysokości 10% czystych stałych dochodów fundacyi, służy na pokrycie nadzwyczajnych nieprzewidzianych wydatków „Domu ubogich".

XXX. Fundacya „Domu ubogich“ im. Ludwika i Anny Helclów w Krakowie.

Rubryka	Pozycya	C) Majątek obrotowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) $4^1/_2$% od listów zast. Banku krajowego . 4.851 zł. — ct.						
		b) 4% od listów zastaw. Banku krajowego . 3.640 „ — „						
		c) 4% od listów zastawnych galic. Towarz. kred. ziem. . . 27.612 „ — „						
		d) 4% od obligacyj gal. poż. kraj. z r. 1893 . 556 „ — „						
		e) 4% od obligacyj gal. propinacyi . . 1.612 „ — „						
		Razem . 38.271 zł. — ct.						
		od tego podatek rentowy i odsetki bierne 419 „ 61 „						
		Czysty dochód .	37.851	39	37.851	39	—	—
	2	Gotówka złożona przez zarząd „Domu ubogich“ tytułem 10% czystego dochodu z rachunku osób płacących za swe utrzymanie za rok 1898 . .	239	55	239	55	—	—
		Suma dochodów .	38.090	94	38.090	94	—	—
	3	Zapas z początkiem r. 1898 w gotówce .	—	—	21.561	26	—	—
		Razem . .	—	—	59.652	20	—	—

XXX. Fundacya „Domu ubogich“ im. Ludwika i Anny Helclów w Krakowie.

Rubryka	Pozycya	C) Majątek obrotowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Wydatki.						
	1	Koszta utrzymania „Domu ubogich“ w czasie od 1. stycznia do 31. grudnia 1898	33.813	—	33.813	—	—	—
	2	Gotówka wydana do majątku rezerwowego tytułem 10% czystego dochodu za rok 1897: *a*) dochodów fundacyi własnych . . . . 3.824 zł. 98 ct. *b*) dochodów z rachunku osób płacących za swe utrzymanie w zakładzie 209 „ — „	4.033	98	4.033	98	—	—
	3	Gotówka wydana do majątku zarodowego	620	78	620	78	—	—
		Suma wydatków .	38.467	76	38.467	76	—	—
	4	Zapas z końcem r. 1898 w gotówce .	—	—	21.184	44	—	—
		Razem . .	—	—	59.652	20	—	—

Uwaga. Z wykazanego powyżej zapasu z końcem roku 1898 w gotówce 21.184 zł. 44 ct. wydzielono na rzecz majątku rezerwowego:

1. tytułem 10% czystych dochodów fundacyj własnych za rok 1898 . . . 3.785 zł. 14 ct.
2. tytułem 10% czystych dochodów z rachunku osób płacących za swe utrzymanie za rok 1898 (nadesłaną przez zarząd domu ubogich) kwotę . . . . 239 „ 55 „ 4.024 „ 69 „

z pozostałej reszty w sumie . . . . . 17.159 zł. 75 ct.
pozostawiono w majątku obrotowym nieulokowaną część w kwocie 16.859 „ — „
równającą się wysokości dwóch pierwszych rat kwartalnych zaliczki asygnowanej z dochodów własnych fundacyi na utrzymanie „Domu ubogich“ w roku 1898 a to ze względu, że raty te płatne są z góry, wzmiankowane zaś dochody wpływają w półrocznych ratach z dołu.

Resztę w sumie . . . . . 300 zł. 75 ct.
jako czystą nadwyżkę dochodów za rok 1898 sfruktyfikowano z początkiem roku 1899 na rzecz majątku zarodowego fundacyi (LW. 32.657/99.).

Kwoty wydzielone na rzecz majątku rezerwowego jak wyżej dod 1. 2. w łącznej sumie 4 024 zł. 69 ct. sfruktyfikowano z początkiem roku 1899 na rzecz tego majątku (LW. 32.657/99.).

LW. 21.783/99.

XXXI. Fundusz „Macierzy“ polskiej.

Rubryka	Pozycya	A) **Majątek zarodowy**	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Dochody.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	131	51	131	51	—	—
	2	Efekta zakupione: *a)* w walucie austr. 69 zł. 31 ct. *b)* w walucie koronowej (6.200 koron, czyli) . 3.100 „ — „ Razem . 3.169 zł. 31 ct. od tego efekta spieniężone w wal. austr. 2.969 „ 90 „ Rzeczywiste przykupno .	199	41	199	41	—	—
		Suma dochodów . .	330	92	330	92	—	—
	3	**Zapas** z początkiem r. 1898 w efektach: *a)* w walucie austr. . 14.092 zł. 25 ct. *b)* w walucie koronowej (48.000 koron, czyli) . 24.000 „ — „	—	—	38.092	25	—	—
		Razem . .	—	—	38.423	17	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . 3.101 zł. 41 ct. od tego za spieniężone efekta . . . 2.969 „ 90 „ Czysty wydatek .	131	51	131	51	—	—
	2	Efekta wydane do winkulacyi w walucie koronowej (2.000 koron, czyli) . . . 1.000 zł. — od tego odebrane z winkulacyi w wal. koronowej (2.000 kor., czyli) . . . 1.000 „ — „ Czysty wydatek . .	—	—	—	—	—	—
		Suma wydatków . .	131	51	131	51	—	—
	3	**Zapas** z końcem r. 1898 w efektach: *a)* w walucie austr. . 11.191 zł. 66 ct. *b)* w walucie koronowej (54.200 koron, czyli) 27.100 „ — „	—	—	38.291	66	—	—
		Razem . .	—	—	38.423	17	—	—

XXXI. Fundusz „Macierzy“ polskiej.

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1898.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
a) w walucie austryackiej:		
1. $4^1/_2$% listy zastawne Banku krajowego	11.100 zł. — „	
2. 4% książeczki wkład. Banku krajowego	91 „ 66 „	
b) w walucie koronowej:		
1. 4% listy zastawne galic. Towarzystwa kredyt. ziemskiego (45.200 koron, czyli)	22.600 „ — „	
2. 4% listy zastawne Banku krajowego (6 400 koron czyli)	3.200 „ — „	
3. 4% obligacye galic. pożyczki krajowej z roku 1893 (600 koron, czyli) . .	300 „ — „	
4. 4% obligacye pożyczki miasta Lwowa (2.000 koron, czyli)	1.000 „ — „	38.291 zł. 66 ct.
Suma stanu czynnego . . .		38.291 zł. 66 ct.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny w walucie austryackiej		38.291 zł. 66 ct.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1897 . . .		38.092 „ 25 „
okazuje się **przyrost** majątku o		199 zł. 41 ct.

XXXI. Fundusz „Macierzy“ polskiej.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość zł.	Należytość ct	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Dochody.						
		Odsetki od efektów:						
	1	*a)* 4½% od listów zast. Banku krajowego . 589 zł. 50 ct.						
		b) 4% od listów zastawn. Banku krajowego . 46 „ 08 „						
		c) 4% od listów zastawn. galic. Towarz. kredyt. ziem. . . . . 904 „ -- „						
		d) 4% od obligacyj gal. poż. kraj. z r. 1893 . 12 „ — „						
		e) 4% od obligacyj pożyczki m. Lwowa . 20 „ — „						
		f) 4% z książeczki wkładkowej Banku kraj. . 131 „ 51 „						
		g) 4% z książeczki wkładkowej gal. Kasy oszczędności . . . . 186 „ 97 „						
		Razem . 1.890 zł. 06 ct.						
		od tego odsetki bierne i podatek rentowy . 14 „ 29 „						
		Czysty dochód .	1.875	77	1.875	77	—	—
	2	Subwencye i datki dobrowolne:						
		a) subwencya z funduszu krajowego . . . 5.000 zł. — ct.						
		b) subwencya od gminy m Lwowa . . . 200 „ — „						
		c) subwencya od Rady powiatowej w Stanisławowie . . . 6 „ — „						
		d) datki od rozmaitych osób . . . . 3 „ 80 „	5.209	80	5.209	80	—	—
	3	Dochód ze sprzedaży wydawnictw własnych:						
		a) ze sprzedaży kalendarza „Macierzy“ . . 561 zł. — ct.						
		b) ze sprzedaży innych wydawnictw . . 7.913 „ 52 „						
		c) z prenumeraty czasopisma „Niedziela“ . 2.000 „ — „	10.474	52	10.474	52	—	—
		Do przeniesienia .	17.560	09	17.560	09	—	—

XXXI. Fundusz „Macierzy polskiej“.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Z przeniesienia .	17.560	09	17.560	09	—	—
	4	Legat z zapisu ś. p. Leopolda Rotlendera (Rolanda), podniesiony z c. k. głównego urzędu podatkowego jako depozytu sądowego we Lwowie, w efektach w walucie austr. (po potrąceniu taksy depozytowej)	4.724	98	4.724	98	—	—
	5	Gotówka za spieniężone efekta . .	4.724	98	4.724	98	—	—
		Suma dochodów .	27.010	05	27.010	05	—	—
	6	Zapas z początkiem r. 1898 w gotówce	—	—	959	76	—	—
		Razem . .	—	—	27.969	81	—	—
		Wydatki.						
	1	Koszta wydawnictw książeczek „Macierzy“: *a)* honorarya autorskie . 2.192 zł. 84 ct. *b)* druk i papier . . 7.404 „ 70 „ *c)* oprawa i broszurowanie 1.964 „ 55 „ *d)* kompozycye i klisze . 277 „ 77 „	11.839	86	11.839	86	—	—
	2	Koszta wydawnictwa czasopisma „Niedziela“	5.875	17	5.875	17	—	—
	3	Koszta wydawnictwa kalendarza „Macierzy“	530	—	530	—	—	—
	4	Koszta administracyi: *a)* wydatki administr. . 1.285 zł. — ct. *b)* wydatki biura i sekretaryatu . . . 480 „ — „ *c)* druki administracyjne 106 „ 50 „	1.871	50	1.871	50	—	—
	5	Zasiłki naukowe dla dzieci niezamożnych rodziców: *a)* należytość zaległa . 150 zł. — ct. *b)* należytośc bieżąca . 460 „ — „ Razem . 610 zł. — ct. z tego odpisano należytość zaległą . . 150 „ — „	460	—	460	—	—	—
		Do przeniesienia .	20.576	53	20.576	53	—	—

XXXI. Fundusz „Macierzy polskiej“.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Z przeniesienia .	20.576	53	20.576	53	—	—
	6	Gotówka wydana do majątku zarodowego	131	51	131	51	—	—
	7	Remuneracye świąteczne dla służby .	35	—	35	—	—	—
	8	Efekta spieniężone w walucie austr. .	4.724	98	4.724	98	—	—
		Suma wydatków . .	25.468	02	25.468	02	—	—
	9	Zapas z końcem r. 1898 w gotówce .	—	—	2.501	79	—	—
		Razem. . .	—	—	27.969	81	—	—

Uwaga. Wydatkami tego funduszu zarządza „Rada wykonawcza“, na której asygnacye uskutecznia się wypłaty w miarę funduszów i potrzeby. Czyste nadwyżki dochodów ze sprzedaży wydawnictw własnych składa „Rada“ na rzecz funduszów do Kasy Wydziału krajowego, w której przechowany jest majątek funduszu „Macierzy“. Powyższy tedy rachunek obejmuje jedynie wynikłości z obrotu kasowego w kasie Wydziału krajowego.

W roku 1898 podniesiono z c. k. Urzędu podatkowego jako depozytu sądowego we Lwowie trzy książeczki galic. Kasy Oszczędności na łączną sumę 4.724 zł. 98 ct., pochodzące z legatu ś. p. Leopolda Rotlendera (Rolanda), które w myśl uchwały obu Rad „Macierzy“ t. j. wykonawczej i nadzorczej spieniężono, a uzyskaną gotówkę użyto na nadzwyczajne potrzeby bieżące, spowodowane wydawnictwem Encyklopedyi.

Legat powyższy ma być jednak uważany jako trwały zapis i w miarę zasobów majątku obrotowego będzie refundowany w latach następnych.

Z wykazanego powyżej zapasu z końcem roku 1898 w gotówce . 2.501 zł. 79 ct.
część w kwocie . . . . 690 „ — „
pozostaje do dyspozycyi Kuratora „Macierzy“ na zasiłki naukowe dla dzieci niezamożnych rodziców (art. 3 i 9. listu fundacyjnego)
reszta zaś w sumie . . . . 1.811 zł. 79 ct.
służyć będzie na bieżące potrzeby funduszu z początkiem roku 1899, zanim wpłyną inne dochody.

L W. 23.151/1899.

XXXII. Fundacya ś. p. Maryi Feliksy z hr. Golejewskich Czarkowskiej dla rękodzielników i przemysłowców pochodzenia polskiego w kraju zawód rękodzielniczy lub przemysłowy podejmujących.

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Fundusz A)						
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) 5% od obligacyj komunalnych Banku kr. 150 zł. — ct.						
		b) 4% od obligacyj gal. propinacyi . . . 2.484 „ — „						
		c) 4½% od listów zast. gal. Banku hipoteczn. 990 „ — „						
		d) 4% od listów zastaw. Banku krajowego . 844 „ — „						
		e) 4% z książ. wkładkowej Banku krajowego 1.079 „ 41 „						
		Razem . 5.547 zł. 41 ct.						
		od tego odsetki bierne 59 „ 74 „						
		Czysty dochód . .	5.487	67	5.487	67	—	—
	2	Efekta zakupione:						
		a) w walucie austr. . 3.183 zł. 06 ct.						
		b) w walucie koronowej (22.400 koron, czyli) 11.200 „ — „						
		Razem . 14.383 zł. 06 ct.						
		od tego efekta spieniężone w wal. austr. 9.487 „ 79 „						
		Rzeczywiste przykupno .	4.895	27	4.895	27	—	—
		Suma dochodów . .	10.382	94	10.382	94		
	3	**Zapas z początkiem roku 1898:**						
		a) w gotówce . . 1.552 zł. — ct.						
		b) w efektach:						
		α) w walucie austr. . 94.465 „ 79 „						
		β) w walucie koron. (31.000 kor., czyli) 15.500 „ — „	—	—	111.517	79	—	—
		Razem . .	—	—	121.900	73	—	—

XXXII. Fundacya ś. p. Maryi Feliksy z hr. Golejewskich Czarkowskiej dla rękodzielników i przemysłowców pochodzenia polskiego w kraju zawód rękodzielniczy lub przemysłowy podejmujących.

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Fundusz A.						
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . 14.181 zł. 46 ct. od tego za spieniężone efekta . . 9.487 „ 79 „						
		Czysty wydatek .	4.693	67	4.693	67	—	—
	2	Stemple do listu fundacyjnego . .	7	80	7	80	—	—
		Suma wydatków . .	4.701	47	4.701	47	—	—
	3	**Zapas** z końcem roku 1898: *a)* w gotówce . . 2.338 zł. 20 ct. *b)* w efektach: *α)* w walucie austr. . 88.161 „ 06 „ *β)* w walucie koron. (53.400 kor., czyli) 26.700 „ — „	—	—	117.199	26	—	—
		Razem . .	—	—	121.900	73	—	—

XXXII. Fundacya ś. p. Maryi Feliksy z hr. Golejewskich Czarkowskiej „dla rękodzielników i przemysłowców pochodzenia polskiego, w kraju zawód rękodzielniczy lub przemysłowy podejmujących“.

Stan majątku funduszu A z końcem roku 1898.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny. Zapas kasowy *a*) w gotówce		2.338 zł. 20 ct.
b) w efektach:		
α) w walucie austryackiej:		
1. 5% obligacye komunalne Banku krajowego (:II. emisyi:).	3.000 zł. — ct.	
2. 4½% listy zastawne galic. Banku hipotecznego	22.000 „ — „	
3. 4% obligacye galic. propinacyi . .	62.100 „ — „	
4. 4% książeczki wkładkowe Banku krajowego	1.061 „ 06 „	
β) w walucie koronowej: 4% listy zastawne Banku krajowego (53.400 koron czyli) .	26.700 „ — „	114.861 „ 06 „
Suma stanu czynnego . . .		117.199 zł. 26 ct.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny w walucie austryackiej		117.199 zł. 26 zł.
W porównaniu z takimże stanem z końcem r. 1897		111.517 „ 79 „
okazuje się **przyrost** majątku o		5.681 „ 47 „
a mianowicie przybyło *a*) w gotówce .	786 zł. 20 ct.	
b) w efektach .	4.895 „ 27 „	
Przyrost jak wyżej .	5.681 zł 47 „	

XXXII. Fundacya ś. p. Maryi Feliksy z hr. Golejewskich Czarkowskiej dla rękodzielników i przemysłowców pochodzenia polskiego, w kraju zawód rękodzielniczy lub przemysłowy podejmujących.

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Fundusz B.						
		D o c h o d y.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) 4% od listów zast. gal. Tow. kred. ziemsk. . 5.732 zł. — ct.						
		b) 4% od listów zastaw. Banku krajowego . 204 „ — „						
		c) 4% z książ. wkładkowej Banku kraj. . 1.821 „ 93 „						
		Razem . 7.757 zł. 93 ct.						
		od tego odsetki bierne i podatek rentowy . 176 „ 65 „						
		Czysty dochód .	7.581	28	7.581	28	—	—
	2	Gotówka za spieniężone efekta . . . 20.940 zł. 47 ct.						
		od tego wydana na zakupno efektów . 14.639 „ 11 „						
		Czysty dochód .	6.301	36	6.301	36	—	—
		Suma dochodów .	13.882	64	13.882	64	—	—
	3	Zapas z początkiem roku 1898:						
		a) w gotówce . . 2.864 zł. 37 ct.						
		b) w efektach:						
		α) w walucie austr. . 18.076 „ 10 „						
		β) w walucie koron. (286.600 kor., czyli) 143.300 „ — „	—	—	164.246	47	—	—
		Razem . .	—	—	178.123	11	—	—

XXXII. Fundacya ś. p. Maryi Feliksy z hr. Golejewskich Czarkowskiej dla rękodzielników i przemysłowców pochodzenia polskiego w kraju zawód rękodzielniczy lub przemysłowy podejmujących.

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Fundusz B.						
		Wydatki.						
	1	Efekta spieniężone w walucie austr. . . . 20.940 zł. 47 ct. od tego efekta zakupione: *a)* w wal. austr. 4.622 zł. 71 ct. *b)* w wal. koron. (20.400 koron, czyli) 10.200 „ — „ 14.822 „ 71 „ Czysty wydatek .	6.117	76	6.117	76	—	—
	2	Należytość skarbowa od przeniesienia własności	13.720	—	13.720	—	—	—
	3	Efekta wydane do winkulacyi w walucie koronowej (2.200 koron, czyli) . . . 1.100 zł. — ct. od tego pobrane z winkulacyi w walucie koronowej (2.200 koron, czyli) . . . 1.100 „ — „ Czysty wydatek .	—	—	—	—	—	—
		Suma wydatków .	19.837	76	19.837	76	—	—
	4	**Zapas** z końcem roku 1898: *a)* w gotówce . . . 3.027 zł. 01 ct. *b)* w efektach: *α)* w wal. austr. . 1.758 „ 34 „ *β)* w wal. koronowej (307.000 k., czyli) 153.500 „ — „	—	—	158.285	35	—	—
		Razem . .	—	—	178.123	11	—	—

XXXII. Fundacya ś. p. Maryi Feliksy z hr. Golejewskich Czarkowskiej dla rękodzielników i przemysłowców pochodzenia polskiego w kraju zawód rękodzielniczy lub przemysłowy podejmujących.

Stan majątku funduszu B. z końcem roku 1898.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny. Zapas kasowy: *a*) w gotówce		3.027 zł. 01 ct.
b) w efektach:		
α) w walucie austryackiej: 4% książeczka wkładkowa Banku krajowego	1.758 zł. 34 ct.	
β) w walucie koronowej:		
1. 4% listy zastawne galicyjsk. Towarzystwa kredytowego ziemskiego. (286.600 koron, czyli)	143.300 „ — „	
1. 4% listy zastawne Banku krajowego (20.400 koron, czyli)	10.200 „ — „	155.258 zł. 34 ct.
Suma stanu czynnego		158.285 zł. 35 ct.
Stan bierny.		— „ — „
Czysty stan czynny w walucie austryackiej		158.285 zł. 35 ct.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1897		164.240 „ 47 „
okazuje się **ubytek** majątku o		5.955 zł. 12 ct.
a mianowicie: ubyło w efektach	6.117 zł. 76 ct.	
przybyło w gotówce	162 „ 64 „	
Ubytek jak wyżej .	5.955 zł. 12 ct.	

Ubytek ten powstał wskutek zapłacenia należytości skarbowej od przeniesienia własności do B. rej poz. 3.836 z r. 1898 w sumie 13.720 zł. w. a. (LW. 52.200/98 na pokrycie której użyto części kapitału, ulokowanego na książeczce wkładkowej Banku krajowego i na ten cel przeznaczonego.

Uwaga. W roku 1894 rozdzielono cały kapitał zakładowy tej fundacyi tymczasowo na fundusz A. i B. (LW. 6.838/99) w ten sposób, że fundusz A obejmuje kapitał pierwotnie złożony (w sumie pierwotnej 100.000 zł.) z przyrostem jego, powstałym z fruktyfikacyi; fundusz B. zaś obejmuje kapitał później złożony (w roku 1893) po śmierci fundatorki (w sumie pierwotnej 280.000 koron, czyli 140.000 zł. w. a.) z przyrostem, również powstałym z fruktyfikacyi.

Po zapłaceniu należytości skarbowej od funduszu B. fundacya weszła w życie z końcem r. 1898; dlatego też wykazane z końcem tegoż roku w funduszu A. i w funduszu B. zapasy w gotówce w łącznej kwocie 5.365 zł. 21 ct., pochodzące z odsetek od efektów za II. półrocze 1898, przeniesiono z początkiem roku 1899 do majątku obrotowego z przeznaczeniem na cele fundacyi, aktem fundacyjnym wskazane.

LW. 23.109/99.

XXXIII. Fundusz z łegatu ś. p. Józefa Ciemierzyńskiego.

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Dochody.						
	1	Zapas z początkiem r. 1898 w efektach w walucie austr.	—	—	574	16	—	—
		Razem . .	—	—	574	16	—	—
		Wydatki.						
	1	Zapas z końcem roku 1898 w efektach w walucie austr. . . . . ,	—	—	574	16	—	—
		Razem . .	—	—	574	16	—	—

Stan majątku z końcem roku 1898.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny: Zapas kasowy w efektach w walucie austr.		
1. 4% książeczka Banku krajowego (dla szkoły agronomicznej w Dublanach) N. 682/84.	287 zł. 08 ct.	
2. 4% książeczka Banku krajowego (na cele oświaty ludowej:) Nr. 683/84 . . .	287 zł. 08 ct.	574 zł. 16 ct.
Suma stanu czynnego		574 zł. 16 ct.
Stan bierny:		— „ — „
Czysty stan czynny		574 zł. 16 ct.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1897		574 zł. 16 ct.
okazuje się stan majątku **niezmienny**		— zł. — ct.

LW. 23687/1899.

XXXIV. Fundusz ku podniesieniu rybactwa.

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Dochody.						
	1	Grzywny za przekroczenia ustawy rybackiej z dnia 19. listopada 1892 i uzyskane kwoty ze sprzedaży skonfiskowanych ryb i przyrządów rybackich: należytość zaległa . 24 zł. — ct. należytość bieżąca . 68 „ 31 „	92	31	67	31	25	—
	2	Taksy rewirowe (15% czynszów dzierżawnych) po myśli §. 22. ustawy rybackiej z dnia 31. października 1887:						
		a) dorzecze Dunajca	183	60	151	80	31	80
		b) dorzecze Raby: należytość zaległa . 22 zł. 50 ct. należytość bieżąca . 33 „ 86½ „	56	36½	26	66½	29	70
		c) dorzecze Skawy: należytość zaległa . 30 zł. 80 ct. należytość bieżąca . 53 „ 70 „	84	50	81	95	2	55
		d) dorzecze Wisły: należytość zaległa . 33 zł. 90 ct. należytość bieżąca . 232 „ 79 „	266	69	141	83	124	86
		e) dorzecze Bugu	327	30	243	90	83	40
	3	Ze sprzedaży chromolitografowanej mapy obrazowej ryb krajowych: należytość zaległa . 232 zł. 60 ct. należytość bieżąca . 81 „ 46 „	314	06	6	46	307	60
	4	Dochody za wygotowane książeczki rybackie . 87 zł. 03 ct. od tego zwroty korelatywne . . . 16 „ 15 „	70	88	70	88	—	—
		Suma dochodów .	1.395	70½	790	79½	604	91
	5	**Zapas** z początkiem roku 1898: *a)* w gotówce . . 400 zł. 34½ ct. *b)* w efektach . . 4 „ — „	—	—	404	34½	—	—
		Razem . .	—	—	1.195	14	—	—

XXXIV. Fundusz ku podniesieniu rybactwa.

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Wydatki.						
	1	Wydatki na zarybienie . 400 zł. 72 ct. od tego zwroty korelatywne . . . 1 „ 09 „	399	63	399	63	—	—
	2	Wydatki rozmaite (koszta podróży referenta fachowego dla spraw rybackich, koszta oznaczenia tarlisk ochronnych i inne): należytość zaległa . 6 zł. — ct. należytość bieżąca . 341 „ 41 „ 347 zł. 41 ct. od tego zwroty korelatywne . . . 31 „ 16 „	316	25	315	75	—	50
		Suma wydatków .	715	88	715	38	—	50
	3	Zapas z końcem roku 1898: *a)* w gotówce . . . 475 zł. 76 ct. *b)* w efektach . . . 4 „ — „	—	—	479	76	—	—
		Razem . .	—	—	1.195	14	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1898.

	Sszczegół.	Ogół.
Stan czynny. Zapas kasowy: *a)* w gotówce . .	475 zł. 76 ct.	
b) w efektach (książeczka Banku krajowego)	4 „ — „	479 zł. 76 ct.
Należytości czynne		604 „ 91 „
Suma stanu czynnego		1.084 zł. 67 ct.
Stan bierny. Należytości bierne		— „ 50 „
Czysty stan czynny		1.084 zł. 17 ct.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1897 . . .		. 742 zł. $14^1/_2$ ct.
okazuje się **przyrost** majątku o		. 342 zł. $02^1/_2$ ct.
a mianowicie:		
przybyło: w gotówce	75 zł. 41 ct.	
w należytościach czynnych	261 zł. 11 ct.	
ubyło w należytościach biernych . . .	5 zł. 50 ct.	
Razem **przyrost** jak wyżej	342 zł. $02^1/_2$ ct.	

Uwaga. Wykazana z końcem roku 1898 gotówka w kwocie 475 zł. 76 ct. użyta będzie w roku 1899 na dalsze zarybienia rzek.

LW. 15.672/1899.

XXXV. Fundacya Malwiny z Łukowskich Wirth i Teofili Łukowskiej „dla osieroconych dziewcząt„.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Dochody.						
	1	Zapas z początkiem r. 1898 w efektach: *a)* w walucie austr. . 7.132 zł. 10 ct. *b)* w walucie koronowej (2.600 koron, czyli) . 1.300 „ — „	—	—	8.4:2	10	—	—
		Razem . .	—	—	8.432	10	—	--
		Wydatki.						
	1	Zapas z końcem roku 1898 w efektach: *a)* w walucie austr. . 7.132 zł. 10 ct. *b)* w walucie koronowej (2.600 koron, czyli) . 1.300 „ -- „	—	—	8.432	10	—	—
		Razem . .	—	—	8.432	10	–	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1898.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
a) w walucie austryackiej:		
1. 4¹/₂% listy zastawne Banku krajowego	7.100 zł. — ct.	
2. 4% książeczki wkładkowe Banku krajowego	32 zł. 10 ct.	
b) w walucie koronowej: 4% listy zastawne Banku krajowego (2.600 koron czyli) .	1.300 zł. — ct.	8.432 zł. 10 ct.
Suma stanu czynnego		8.432 zł. 10 ct
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny w walucie austryackiej		8.432 zł. 10 ct.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1897 . . .		8.432 zł. 10 ct.
okazuje się stan majątku **niezmieniony**		— zł. — ct.

XXXV. Fundacya Malwiny z Łukowskich Wirth i Teofili Łukowskiej dla „osieroconych dziewcząt".

Rubryka	Pozycya	B) **Majątek obrotowy**	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) 4½% od listów zast. Banku krajowego . 319 zł. 50 ct.						
		b) 4% od listów zastaw. Banku krajowego . 52 „ — „	371	50	371	50	—	—
		Suma dochodów .	371	50	371	50	—	—
	2	Zapas z początkiem r. 1898 w gotówce	—	—	371	50	—	—
		Razem .	—	—	743	—	—	—
		Wydatki						
	1	Łukowskiej Teofili wydano na wsparcia za rok 1897 w gotówce . . .	371	50	371	50	-	—
	2	Rozmaite wydatki . . 371 zł. 50 ct. od tego zwroty . . 371 „ 50 „						
		Czysty wydatek .	—	—	—	—	—	—
		Suma wydatków .	371	50	371	50	—	—
	3	Zapas z końcem r. 1898 w gotówce .	—	—	371	50	—	—
		Razem . .	—	—	743	—	—	—

Uwaga. Wykazany powyżej zapas z końcem roku 1898 w gotówce 371 zł. 50 ct. przedstawi czysty dochód fundacyi za rok 1898, który w myśl aktu fundacyjnego wypłacon Teofili Łukowskiej na wsparcia dla osieroconych dziewcząt (LW. 79.136/98:)

LW. 23.688./1899.

XXXVI. Fundacya ś. p. Maksymiliana i Franciszka Ksawerego Siemianowskich „dla ubogich moralnie prowadzących się dziewcząt".

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Dochody.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	53	55	53	55	—	—
	2	Efekta zakupione:						
		a) w wal. austr. . . 71 zł. 55 ct.						
		b) w walucie koronowej (2.000 koron, czyli) . 1.000 „ — „						
		Razem . 1.071 zł. 55 ct.						
		od tego efekta spieniężone w walucie koronowej (2.000 kor., czyli) 1.000 „ — „						
		Rzeczywiste przykupno .	71	55	71	55	—	—
		Suma dochodów . .	125	10	125	10	—	—
	3	Zapas z początkiem r. 1898 w efektach:						
		a) w walucie austr. . 501 zł. 88 ct.						
		b) w walucie koronowej (42.400 koron, czyli) 21.200 „ — „	—	—	21.701	88	—	—
		Razem . .	—	—	21.826	98	—	—

XXXVI. Fundacya ś. p. Maksymiliana i Franciszka Ksawerego Siemianowskich „dla ubogich moralnie prowadzących się dziewcząt“.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . 1.053 zł. 55 ct. od tego za spieniężone efekta . . . . 1.000 „ — „						
		Czysty wydatek .	53	55	53	55	—	—
		Suma wydatków .	53	55	53	55	—	—
	2	Zapas z końcem r. 1898 w efektach:						
		a) w walucie austr. . 573 zł. 43 ct.						
		b) w walucie koronowej (42.400 koron, czyli) 21.200 „ — „	—	—	21.773	43	—	—
		Razem . .	—	-	21.826	98	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1898.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
a) w walucie austryackiej:		
1. 4% losy państwowe loteryjne z roku 1860 .	500 zł. — ct.	
2. 4% książeczki wkładkowe Banku krajowego	73 „ 43 „	
b) w walucie koronowej:		
1. 4% obligacye galic. pożyczki krajowej z roku 1893 (36.200 koron, czyli)	18.100 „ — „	
2. 4% listy zastawne Banku krajowego (6.200 koron, czyli)	3.100 „ — „	21.773 zł. 43 ct.
Suma stanu czynnego		21.773 zł. 43 ct.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny w walucie austryackiej		21.773 zł. 43 ct.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1897 . . .		21.701 „ 88 „
okazuje się **przyrost** majątku o . .		71 zł. 55 ct.

XXXVI. Fundacya ś. p. Maksymiliana i Franciszka Ksawerego Siemianowskich „dla ubogich moralnie prowadzących się dziewcząt".

Rubryka	Pozycya	B) **Majątek obrotowy**	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) 4% od losów państwowych loteryjnych z r. 1860 . . . . 20 zł. — ct.						
		b) 4% od obligacyj galic. pożyczki kraj. z r. 1893 764 „ — „						
		c) 4% od listów zastawn. Banku krajowego . 104 „ — „						
		d) 4% z książeczki Banku krajowego . . . 23 „ 63 „						
		Razem . 911 zł. 63 ct.						
		od tego odsetki bierne 13 „ — „						
		Czysty dochód .	898	63	898	63	—	—
	2	Gotówka za spieniężone efekta . . . 869 zł. 55 ct.						
		od tego wydana na zakupno efektów . . 822 „ 26 „						
		Czysty dochód .	47	29	47	29	—	—
		Suma dochodów .	945	92	945	92	—	—
	3	Zapas z początkiem r. 1898:						
		a) w gotówce . . . 42 zł. — ct.						
		b) w efektach w walucie austryackiej . . 869 „ 55 „	—	—	911	55	—	—
		Razem . .	—	—	1.857	47	—	—

XXXVI. Fundacya ś. p. Maksymiliana i Franciszka Ksawerego Siemianowskich „dla ubogich moralnie prowadzących się dziewcząt“.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Wydatki.						
	1	Posagi dla trzech dziewcząt po 286 zł. w gotówce	858	—	858	—	—	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego	53	55	53	55	—	—
	3	Efekta spieniężone w walucie austr. . . . 1.727 zł. 55 ct. od tego zakupione w walucie austryackiej 1.680 „ 26 „						
		Czysty wydatek .	47	29	47	29	—	—
	4	Rozmaite wydatki (koszta insercyjne i inne)	14	37	14	37	—	—
		Suma wydatków .	973	21	973	21	—	—
	5	Zapas z końcem r. 1898:						
		a) w gotówce . . . 62 zł. -- ct. *b*) w efektach w walucie austryackiej . . 822 „ 26 „	—	—	884	26	—	—
		Razem . .	—	—	1.857	47	—	—

Uwaga. Z wykazanego powyżej zapasu z końcem roku 1898 w gotówce i w efektach w łącznej sumie . . . . 884 zł. 26 ct.
część w kwocie . . . . 870 zł. — ct.
użyto w roku 1899 — w myśl ogłoszonego do LW. 72.459/98 konkursu na wypłatę trzech posagów po 290 zł. w. a.; resztę zaś w kwocie . . . . 14 zł. 26 ct.
przeniesiono z początkiem roku 1899 do majątku zarodowego jako czystą nadwyżkę dochodów za rok 1898 i na rzecz tegoż majątku sfruktyfikowano.

LW. 24.279/1890.

XXXVII. Fundacya ś. p. Maksymiliana Franciszka Ksawerego Siemianowskich „dla ubogch wdów po nauczycielach szkół ludowych“.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy		Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Dochody.							
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego		92	62	92	62	—	—
	2	Efekta zakupione:							
		a) w walucie austr. .	19 zł. 64 ct.						
		b) w walucie koronowej (1.400 koron, czyli) .	700 „ — „						
		Razem .	719 zł. 64 ct.						
		od tego efekta spieniężone w wal. austr. .	506 „ 42 „						
		Rzeczywiste przykupno .		213	22	213	22	—	—
		Suma dochodów . .		305	84	305	84	—	—
	3	**Zapas** z początkiem r. 1898 w efektach:							
		a) w walucie austr. . .	1.127 zl. 99 ct.						
		b) w walucie koronowej (43.200 koron, czyli)	21.600 „ — „	—	—	22.727	99	—	—
		Razem . .		—	—	23.033	83	—	—
		Wydatki.							
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . .	707 zł. 04 ct.						
		od tego za spieniężone efekta	614 „ 42 „						
		Czysty wydatek .		92	62	92	62	—	—
		Suma wydatków .		92	62	92	62	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1898 w efektach:							
		a) w walucie austryackiej	641 zł. 21 ct.						
		b) w walucie koronowej (44.600 koron, czyli)	22.300 „ — „	—	—	22.941	21	—	—
		Razem . .		—	—	23.033	83	—	—

XXXVII. Fundacya ś. p. Maksymiliana i Franciszka Ksawerego Siemianowskich „dla ubogich wdów po nauczycielach szkół ludowych".

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1898.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
a) w walucie austryackiej:		
1. $4^1/_2\%$ listy zastawne Banku krajowego	600 zł. — ct.	
2. $4_0/_0$ książeczka wkładkowa Banku krajowego	41 zł. 21 ct.	
b) w walucie koronowej:		
1. $4^0/_0$ obligacye galic. pożyczki krajowej z r. 1893 (42.000 koron, czyli) . . .	21.000 zł. — ct.	
2. $4^0/_0$ listy zastawne Banku krajowego (2.600 koron, czyli)	1.300 zł. — ct.	22.941 zł. 21 ct.
Suma stanu czynnego		22.941 zł. 21 ct.
Stan bierny.		— zł. — ct.
Czysty stan czynny w walucie austryackiej		22.941 zł. 21 ct.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1897 . . .		22.727 zł. 99 ct.
okazuje się **przyrost** majątku o		213 zł. 22 ct.

XXXVII. Fundacya ś. p. Maksymiliana i Franciszka Ksawerego Siemianowskich „dla ubogich wdów po nauczycielach szkół ludowych".

Rubryka	Pozycya	B) **Majątek obrotowy**	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) 5% od losów państwowych loteryjnych z r. 1854 (po potrąceniu 16% podatku dochodowego) . . . 16 zł. 80 ct.						
		b) 4½% od listów zast. Banku krajowego . 27 „ — „						
		c) 4% od listów zast. Banku krajowego . 28 „ 17 „						
		d) 4% od obligacyj gal. pożyczki kraj. z r. 1893 840 „ — „	911	97	911	97	—	—
		Suma dochodów . .	911	97	911	97	—	
	2	**Zapas** z początkiem r. 1898 w gotówce	—	—	109	28½	—	
		Razem . .	—	—	1.021	25½	—	—
		Wydatki.						
	1	Wsparcia dożywotne dla dziewięciu wdów:						
		a) należytość zaległa . 16 zł. 66 ct.						
		b) należytość bieżąca . 883 „ 34 „						
		Razem . 900 zł. — ct.						
		odpisano . . . - „ 08 „						
		Pozostaje . .	899	92	874	93	24	99
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego	92	62	92	62	—	—
	3	Rozmaite wydatki (koszta insercyjne) .	10	08	10	08	—	—
		Suma wydatków . .	1.002	62	977	63	24	99
	4	**Zapas** z końcem r. 1898 w gotówce . .	—	—	43	62½	—	—
		Razem . .	—	—	1.021	25½	—	—

Uwaga. Z wykazanego powyżej zapasu z końcem roku 1898 w gotówce 43 zł. 62½ ct.
zarezerwowano część w kwocie . . . . 24 zł. 99 ct.
na wypłatę w roku 1899 należytości zaległej; resztę zaś w sumie 18 zł. 63½ ct.
jako czystą nadwyżkę dochodów za rok 1898, sfruktyfikowano, w myśl aktu fundacyjnego, z początkiem roku 1899 na rzecz majątku rarodowego.

LW. 24.278/1899.

XXXVIII. Fundacya Teresy z hr. Stadnickich hr. Weissenwolffowej „na rzecz przytułku dla dotkniętych wielką chorobą"

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) $4^1/_2$% od listów zastaw. Banku krajowego . 72 zł. — ct.						
		b) 4% od listów zastawn. Banku krajowego . 98 „ 29 „						
		c) 4% od obligacyj galic. pożyczki krajowej z r. 1893 . . . . 102 „ — „						
		Razem . 272 zł. 29 ct.						
		od tego odsetki bierne 1 „ 62 „						
		Czysty dochód . .	270	67	270	67	—	—
	2	Efekta zakupione:						
		a) w walucie austryackiej 36 zł. 13 ct.						
		b) w walucie koronowej (600 koron, czyli) . 300 „ — „						
		Razem . 336 zł. 13 ct.						
		od tego spieniężone w walucie austr. . 64 „ 06 „						
		Rzeczywiste przykupno .	272	07	272	07	—	—
		Suma dochodów . .	542	74	542	74	—	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1898:						
		a) w gotówce . . 82 zł. $00^1/_2$ ct.						
		b) w efektach:						
		1) w walucie austr. 1.669 „ 33 „						
		2) w walucie koronowej (9.700 koron, czyli) . . 4.850 „ — „	—	—	6.601	$33^1/_2$	—	—
		Razem . .	—	—	7.144	$07^1/_2$	—	—

XXXVIII. Fundacya Teresy z hr. Stadnickich hr. Weissenwolffowej „na rzecz przytułku dla dotkniętych wielką chorobą".

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	zł.
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . 330 zł. 73 ct. od tego za spieniężone efekta . . . . 64 „ 06 „						
		Czysty wydatek .	266	67	266	67	—	—
		Suma wydatków .	266	67	266	67	—	—
	2	Zapas z końcem roku 1898: *a)* w gotówce . . 86 zł. $00^1/_2$ ct. *b)* w efektach: 1) w walucie austr.. 1.641 „ 40 „ 2) w walucie koronowej (10.300 koron, czyli) . . 5.150 „ — „	—	—	6.877	$40^1/_2$	—	—
		Razem . .	—	—	7.144	$07^1/_2$	—	—

XXXVIII. Fundacya Teresy z hr. Stadnickich hr. Weissenwolffowej „na rzecz przytułku dla dotkniętych wielką chorobą“

Stan majątku z końcem roku 1898.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny. Zapas kasowy w gotówce *a*) w gotówce		86 zł. 00½ ct.
b) w efektach:		
α) w walucie austryakiej:		
1. 4½% listy zastawne Bankn krajowego	1.600 zł. — ct.	
2. 4% książeczki wkłakowe Banku krajowego	41 zł. 40 ct.	
β) w walucie koronowej:		
1. 4% lisy zastawne Bankn krajowego (5.200 koron czyli)	2.600 zł. — ct.	
2) 4% obligacye galic. pożyczki krajowej z r. 1893 (5.100 koron czyli) . .	2.550 zł. — ct.	6 791 „ 40 „
Suma stanu czynnego		6.877 zł. 40½ ct.
Stan bierny.		— „ — .
Czysty stan czynny w walucie austryackiej		6.877 zł. 40½ ct.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1897		6.601 „ 33½ „
okazuje się **przyrost** majątku o		276 zł. 07 ct.
a mianowicie przybyło *a*) w gotówce	4 zł. — ct.	
b) w efektach	272 zł. 07 ct.	
Przyrost jak wyżej	276 zł. 07 ct.	

Uwaga. Fundacya ta nie weszła jeszcze w życie z powodu, że majątek zakładowy nie wzrósł jeszcze do takiej wysokości, ażeby można przystąpić do zrealizowania życzenia fundatorki, objawionego w akcie ostatniej jej woli, a w pierwszym rzędzie do wybudowania domu przytułku dla dotkniętych wielką chorobą.

Obecnie zatem wszelkie dochody z odsetek od efektów majątku zakładowego fruktyfikuje się w celu powiększenia tego majątkn.

Wykazany też powyżej zapas z końcem roku 1898 w gotówce 86 zł. (z opuszczeniem ½ centa) sfruktyfikowano z początkiem roku 1899 na rzecz majątku zakładowego. (LW. 29.055/99.).

LW. 24.030/1899.

XXXIX. Fundacya ś. p. Leonarda i Ludwiki Wężyków na rzecz szkoły rolniczej w Czernichowie.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Dochody.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	58	41	58	41	—	—
	2	Efekta zakupione:						
		a) w walucie austryackiej 9 zł. 31 ct.						
		b) w walucie koronowej (300 koron, czyli) . 150 „ — „						
		Razem . 159 zł. 31 ct.						
		od tego efekta spieniężone w walucie austr. 88 „ 20 „						
		Rzeczywiste przykupno .	71	11	71	11	—	—
		Suma dochodów . .	129	52	129	52	—	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1898:						
		a) w gotówce . . 10 zł. — ct.						
		b) w efektach:						
		1) w walucie austr. . 91 „ 80 „						
		2) w walucie koronowej (6 000 k., czyli) 3.000 „ — „	—	—	3.101	80	—	—
		Razem . . .	—	—	3.231	32	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . 156 zł. 61 ct.						
		od tego za spieniężone efekta . . . . 88 „ 20 „						
		Czysty wydatek .	68	41	68	41	—	—
		Suma wydatków .	68	41	68	41	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1898 w efektach:						
		a) w walucie austr. . 12 zł. 91 ct.						
		b) w walucie koronowej (6.300 koron, czyli) . 3.150 „ — „	—	—	3.162	91	—	—
		Razem . .	—	—	3.231	32	—	—

XXXIX. Fundacya ś. p. Leonarda i Ludwiki Wężyków na rzecz szkoły rolniczej w Czernichowie.

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1898.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
a) w walucie austryackiej: 4% książeczka wkład. Banku krajowego	12 zł. 91 ct.	
b) w walucie koronowej:		
1. 4% obligacye galic. pożyczki krajowej z roku 1893 (4.200 koron, czyli)	2.100 „ — „	
2. 4% listy zastawne Banku krajowego (2.100 koron, czyli)	1.050 „ — „	3.162 zł. 91 ct.
Suma stanu czynnego		3.162 zł. 91 ct.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny w walucie austryackiej		3.162 zł. 91 ct.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1897 . . .		3.101 „ 80 „
okazuje się **przyrost** majątku o		61 zł. 11 ct.

a mianowicie przybyło w efektach .	71 zł. 11 ct.
ubyło w gotówce .	10 zł. — ct.
Przyrost jak wyżej .	61 zł. 11 ct.

XXXIX. Fundacya ś. p. Leonarda i Ludwiki Wężyków na rzecz szkoły rolniczej w Czernichowie".

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów: *a)* 4% od obligacyj galic. pożyczki kraj. z r. 1893 84 zł. — ct. *b)* 4% od listów zastawnych Banku krajow. 41 „ — „ Razem . 125 zł. — ct. od tego odsetki bierne — „ 59 „ Czysty dochód .	124	41	124	41	—	—
		Suma dochodów . .	124	41	124	41	—	—
	2	Zapas z początkiem r. 1898 . . .	—	—	—	—	—	—
		Razem . .	—	—	124	41	—	—
		Wydatki.						
	1	Na dotacyę katedry nauki leśnictwa w szkole rolniczej w Czernichowie za rok 1898	57	—	57	—	—	—
	2	Za odprawienie mszy żałobnej za duszę ś. p. fundatorów . . .	3	—	3	—	—	—
	3	Gotówka wydana do majątku zarodowego	58	41	58	41	—	—
		Suma wydatków .	118	41	118	41	—	
	4	Zapas z końcem roku 1898 w gotówce .	—	—	6	—	—	—
		Razem . .	—	—	124	41	—	—

Uwaga. Fundacya ta weszła w życie z dniem 1 stycznia 1898. W myśl aktu fundacyjnego połową jej rocznych dochodów powiększa się majątek zakładowy, z drugiej zaś połowy dziewiętnaście dwudziestych części służą na datowanie katedry leśnictwa w szkole rolniczej w Czernichowie, jedna zaś dwudziesta część tej połowy na mszę świętą żałobną za duszę ś. p. fundatora i jego małżonki.

Wykazany powyżej zapas z końcem roku 1898 w gotówce 6 zł., niezużyty na nieprzewidziane wydatki fundacyi sfruktyfikowano z początkiem roku 1899 na rzecz majątku zakładowego (LW. 27.919/99.).

LW. 24.698/1899.

XL. Fundacya bursy imienia księcia Leona Sapiehy „dla kandydatów na nauczycieli szkół ludowych“.

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów: *a)* $4^1/_2\%$ od listów zast. Banku krajowego . 83 zł. 25 ct. *b)* 4% od listów zastawn. Banku krajowego . 177 „ 27 „ *c)* 4% od listów zastawn. gal. Towarzystwa kredytowego ziemskiego . 452 „ — „ *d)* 4% od obligacyj galic. pożyczki kraj. z r. 1893 16 „ — „ *e)* 4% z książeczki wkładkowej Banku kraj. . 13 „ 70 „ Razem . 742 zł. 22 ct. od tego odsetki bierne i podatek rentowy . 11 „ 48 „ Czysty dochód .	730	74	730	74	—	
	2	Efekta zakupione: *a)* w walucie austr. . 139 zł. 63 ct. *b)* w walucie koronowej (2.500 koron, czyli) . 1.250 „ — „ Razem . 1.389 zł. 63 ct. od tego efekta spieniężone w wal. austr. 636 „ 75 „ Rzeczywiste przykupno .	752	88	752	88	—	
		Suma dochodów . .	1.483	62	1.483	62	—	
	3	**Zapas** z początkiem roku 1898: *a)* w gotówce . . . 355 zł. 25 ct. *b)* w efektach: 1) w walucie austr. . 2.117 „ 54 „ 2) w walucie koronowej (30.800 koron, czyli) . . . 15.400 „ — „	—	—	17.872	79	—	
		Razem . .	—	—	19.356	41	—	

XL. Fundacya bursy imienia księcia Leona Sapiehy „dla kandydatów na nauczycieli szkół ludowych“.

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . 1.367 zł. 13 ct. od tego za spieniężone efekta . . . . 636 „ 75 „						
		Czysty wydatek .	730	38	730	38	—	—
		Suma wydatków .	730	38	730	38	—	—
	2	Zapas z końcem r. 1898:						
		a) w gotówce . . 355 zł. 61 ct.						
		b) w efektach:						
		1) w walucie austr. . 1.620 „ 42 „						
		2) w walucie koronowej (33.300 koron, czyli) . . . 16.650 „ — „	—	—	18.626	03	—	—
		Razem . .	—	—	19.356	41	—	—

XL. Fundacya bursy imienia księcia Leona Sapiehy dla kandydatów na nauczycieli szkół ludowych.

Stan majątku z końcem roku 1898.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny. Zapas kasowy: *a)* w gotówce		355 zł. 61 ct.
b) w efektach:		
α) w walucie austryackiej:		
1. $4^1/_2$% listy zastawne Banku krajowego . .	1.600 zł. — ct.	
2. 4% książeczka wkładkowa Banku krajowego .	20 „ 42 „	
β) w walucie koronowej:		
1. 4% listy zastawne galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego (22.600 koron, czyli) . .	11.300 „ — „	
2. 4% listy zastawne Banku krajowego (9.900 koron, czyli)	4.950 „ — „	
3. 4% obligacye galic. pożyczki krajowej z roku 1893 (800 koron, czyli)	400 „ — „	18.270 „ 42 „
Suma stanu czynnego . . .		18.626 zł. 03 ct.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny w walucie austryackiej		18.626 zł. 03 ct.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1897 . . .		17.872 „ 79 „
okazuje się **przyrost** majątku o		753 zł. 24 ct.

a mianowicie przybyło: *a)* w gotówce — zł. 36 ct.
b) w efektach 752 zł. 88 ct.

Przyrost jak wyżej . . 753 zł. 24 ct.

Uwaga. Fundacya ta nie weszła jeszcze w życie, a nastąpić to będzie mogło dopiero wówczas gdy w myśl intencyi ś. p. fundatora majątek jej zakładowy wzrośnie do takiej wysokości, że po zapłaceniu należytości skarbowej i założeniu bursy, dochody wystarczą na utrzymanie przynajmniej 10 uczni poświęcających się stanowi nauczycielskiemu dla szkół ludowych.

Obecny stan kapitału zakładowego, jak wykazano powyżej, nie pozwala jeszcze na wypełnienie warunków utrzymania takiej bursy, ani na urzeczywistnienie jej przeznaczenia, zatem wszelkie dochody, pochodzące z odsetek od efektów majątku zakładowego, fruktyfikuje się w celu powiększenia tego majątku, w którym to celu i wykazany powyżej zapas z końcem roku 1898 w gotówce 355 zł. 61 ct. sfruktyfikowano z początkiem roku 1899 na rzecz tego majątku.

LW. 24.640/1899.

XLI. Fundacya Frańciszka Steczkowskiego z Jasła.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Dochody.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	23	—	23	—	—	—
	2	Efekta zakupione w walucie austr. .	23	—	23	—	—	—
		Suma dochodów . .	46	—	46	—	—	—
	3	**Zapas** z początkiem r. 1898 w efektach: *a)* w walucie austryackiej 1.074 zł. 82 ct. *b)* w walucie koronowej (3.900 koron, czyli) . 1.950 „ — „	—	—	3.024	82	—	—
		Razem . .	—	—	3.070	82	—	-
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów .	23	—	23	—	—	—
		Suma wydatków .	23	—	23	—	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1898 w efektach: *a)* w walucie austryackiej 1.097 zł. 82 ct. *b)* w walucie koronowej (3.900 koron, czyli) . 1.950 „ — „	—	—	3.047	82	—	—
		Razem . .	—	—	3.070	82	—	—

XLI. Fundacya Frańciszka Steczkowskiego z Jasła.

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1898.

	Szczegół.	Ogół
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
a) w walucie austryackiej:		
1. $4^1/_2\%$ listy zastawne Banku krajowego	1.000 zł. — ct.	
2. 4% książeczki w kładkowe Banku krajowego	97 zł. 82 ct.	
b) w walucie koronowej:		
1. 4% listy zastawne galic. Towarzystwa kredyt. ziemskiego (2.600 koron, czyli)	1.300 zł. — ct.	
2. 4% listy zastawne Banku krajowego (700 koron, czyli)	350 zł. — ct.	
3. 4% obligacye galic. pożyczki krajowej z r. 1893 (600 koron czyli) . . .	300 zł. - ct.	3.047 zł. 82 ct.
Suma stanu czynnego		3.047 zł. 82 ct.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny w walucie austryackiej		3.047 zł. 82 ct.
W porównaniu z takimże stanem z końcem r. 1897		3.024 zł. 82 ct
okazuje się **przyrost** majątku o		23 zł. — ct.

XLI. Fundacya Frańciszka Steczkowskiego z Jasła.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość dozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość dozostała z końcem roku 1898 ct.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) 4½% od listów zast. Banku krajowego . 45 zł. — ct.						
		b) 4% od listów zastawn. Banku krajowego . 14 „ — „						
		c) 4% od listów zastawn. galicyjsk. Towarzystwa kredytowego ziemsk. . 52 „ — „						
		d) 4% od obligacyj galic. pożyczki kraj. z r. 1893 12 „ — „						
		Razem . 123 zł. — ct.						
		od tego podatek rentowy . . . . — „ 78 „						
		Czysty dochód .	122	22	122	22	—	—
		Suma dochodów .	122	22	122	22	—	—
	2	Zapas z początkiem roku 1898 w gotówce	—	—	23	—	—	—
		Razem . .	—	—	145	22	—	—
		Wydatki.						
	1	Stypendyum dla jednego ucznia c. k. zawodowej szkoły ślusarskiej w Świątnikach	70	—	70	—	—	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego	23	—	23	—	—	—
		Suma wydatków . .	93	—	93	—	—	—
	3	Zapas z końcem roku 1898 w gotówce .	—	—	52	22	—	—
		Razem . .	—	—	145	22	—	—

Uwaga. Wykazany powyżej z końcem roku 1898 zapas w gotówce 52 zł. 22 ct. przeniesiono z początkiem roku 1899 do majątku zarodowego i na rzecz tegoż majątku sfruktyfikowano.

LW. 27.991/1899.

XLII. Fundacya posagowa ś. p. Szczepana Zaręby Skrzyńskiego „dla 5 panien szlacheckich“.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Dochody.						
	1	Kapitał zahipotekowany na dobrach Łużna z przyległościami	7.954	55	. .	—	7.954	55
	2	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	800	10	800	10	—	—
	3	Efekta zakupione: *a*) w walucie austryackiej 144 zł. 14 ct. *b*) w walucie koronowej (4.000 koron, czyli) . 2.000 „ — „ Razem . 2.144 zł. 14 ct. od tego efekta spieniężone: 1) w walucie austr. 1.208 zł. 04 ct. 2) w walucie koronow. (200 kor., czyli) . 100 „ — „ 1.308 „ 04 „ Rzeczywiste przykupno .	836	10	836	10	—	—
		Suma dochodów . .	9.590	75	1.636	20	7.954	55
	4	Zapas z początkiem r. 1898: *a*) w gotówce . . — zł. 00½ ct. *b*) w efektach: 1) w walucie austr. 11.811 „ 64 „ 2) w walucie koronowej (18.100 koron, czyli) . 9 050 „ — „	—	—	20.861	64½	—	—
		Razem . .	—	—	22.497	84½	—	—

XLII. Fundacya posagowa ś. p. Szczepana Zaręby Skrzyńskiego „dla 5 panien szlacheckich“.

Rubryka	Pozycya	A) **Majątek zarodowy**	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . 2.108 zł. 14 ct. od tego za spieniężone efekta . . . . 1.308 „ 04 „ Czysty wydatek .	800	10	800	10	—	—
		Suma wydatków .	800	19	800	10	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1898: *a*) w gotówce . . — zł. $00^1/_2$ ct. *b*) w efektach: *α*) w walucie austryackiej . 10.747 „ 74 „ *β*) w walucie koronowej (21.900 koron, czyli) . 10.950 „ — „	—	—	21.697	$74^1/_2$	—	—
		Razem . .	—	—	22.497	$84^1/_2$	—	—

XLII. Fundacya posagowa ś. p. Szczepana Zaręby Skrzyńskiego „dla 5 panien szlacheckich“.

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1898.

	Szczegół	Ogół.
Stan czynny. I. Zapas kasowy: *a*) w gotówce:		— zł. $00^1/_2$ ct.
b) w efektach:		
α) w walucie austryackiej:		
1. $4^1/_2$% listy zastawne Banku krajowego .	10.700 zł. — ct.	
2. 4% książeczki wkładkowe Banku kraj. .	47 „ 74 „	
β) w walucie koronowej:		
1. 4% listy zastawne galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego (2.600 koron, czyli)	1.300 „ — „	
2. 4% listy zastawne Banku krajowego (6.700 koron, czyli)	8.350 „ — „	
3. 4% obligacye galic. pożyczki krajowej z r. 1893. (2.600 koron, czyli) . . .	1.300 „ — „	21 697 „ 74 „
II. Należytość czynna: kapitał hipotekowany na dobrach Łużna z przyległościami		7.954 „ 55 „
Suma stanu czynnego		29.652 zł. $29^1/_2$ ct
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny w walucie austryackiej		29.652 zł. $29^1/_2$ ct
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1897 . . .		28.816 zł. $19^1/_2$ ct.
okazuje się **przyrost** majątku o . . .		836 zł. 10 ct.

Uwaga. Od wykazanego powyżej pod II. kapitału 7.954 zł. 55 ct. wal. austr. obąwiązani są właściciele dóbr Łużna z przyległościami uiszczać co roku dnia 25 maja 5% odsetki, płatne z dołu do Kasy Wydziału krajowego. (LW. 23.702/90.

XLII. Fundacya posagowa ś. p. Szczepana Zaręby Skrzyńskiego „dla 5 panien szlacheckich“.

Rubryka	Pozycya	B) **Majątek obrotowy**	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Dochody.						
	1	Odsetki:						
		1) 5% od kapitału hipotekowanego . . . 408 zł. 60 ct.						
		2) od efektów:						
		a) 4½% od listów zast. Banku krajowego . 531 „ — „						
		b) 4% od listów zast. Banku krajowego . 273 „ 46 „						
		c) 4% od listów zast. galic. Towarzystwa kredyt. ziemskiego 52 „ — „						
		d) 4% od obligacyj gal. pożyczki krajowej z roku 1893 . . 56 „ — „						
		e) 4% z książeczki wkładkowej Banku krajowego . . 27 „ 06 „						
		Razem . 1.348 zł. 12 ct.						
		od tego odsetki bierne i podatek rentowy . 6 „ 35 „						
		Czysty dochód . .	1.341	77	1.341	77	—	—
		Suma dochodów . .	1.341	77	1.341	77	-	—
	2	**Zapas** z początkiem roku 1898 w gotówce	—	—	773	04½	—	—
		Razem . .	—	—	2.114	81½	—	—
		Wydatki.						
	1	Posagi	248	—	248	—	—	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego	800	10	800	10	—	—
	3	Rozmaite wydatki (koszta insercyjne itp.)	17	86	17	86	—	—
		Suma wydatków . .	1.065	96	1.065	96	—	—
	4	**Zapas** z końcem roku 1898 w gotówce .	—	—	1.048	85½	—	—
		Razem . .	—	—	2.114	81½	—	—

Uwaga. Z wykazanego powyżej zapasu z końcem roku 1898 w gotówce 1.048 zł. 85½ ct. zarezerwowano na ewentualną wypłatę niepodniesionych za rok 1898 posagów (nadanych przy LW. 41.567/98) dla czterech panien szlacheckiego pochodzenia po 248 zł. kwotę . . . 992 „ — „
resztę zaś w sumie . . . . 56 zł. 85½ ct.
przeniesiono z początkiem roku 1899 do majątku zarodowego i na rzecz tego majątku sfruktyfikowano.

LW. 25.466/1899.

XLIII. Fundacya posagowa ś. p. Szczepana Zaręby Skrzyńskiego „dla 10 dziewcząt wiejskich“

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Dochody.						
	1	Kapitał hipotekowany na dobrach Łużna z przyległościami	1.590	91	—	—	1.590	91
	2	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	31	16	31	16	—	—
	3	Efekta zakupione: *a)* w walucie austr. . 32 zł. 96 ct. *b)* w walucie koronowej (200 koron, czyli) . . . 100 „ — „ Razem . 132 zł. 96 ct. od tego efekta spieniężone w walucie austr. 100 „ — „ Rzeczywiste przykupno .	32	96	32	96	—	—
		Suma dochodów .	1.655	03	64	12	1.590	91
	4	Zapas z początkiem r. 1898 w efektach: *a)* w walucie austrackiej . 3.007 zł. 44 ct. *b)* w walucie koronowej (1.200 koron, czyli) . 600 „ — „	—	—	3.607	44	—	—
		Razem . .	—	—	3.671	56	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . 131 zł. 16 ct. od tego za spieniężone efekta . . . 100 „ — „ Czysty wydatek .	31	16	31	16	—	—
		Suma wydatków .	31	16	31	16	—	—
	2	Zapas z końcem r. 1898 w efektach: *a)* w walucie austryackiej 2.940 zł. 40 ct. *b)* w walucie koronowej (1.400 koron, czyli) . 700 „ — „	—	—	3.640	40	—	—
		Razem . .	—	—	3.671	56	—	—

XLIII. Fundacya posagowa ś. p. Szczepana Zaręby Skrzyńskiego „dla 10 dziewcząt wiejskich“.

Stan majątku zarodowego końcem roku 1898.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny. I. Zapas kasowy w efektach:		
a) w walucie austryackiej:		
1. $4^1/_2\%$ listy zastawne Banku krajowego	2.900 zł. — ct.	
2. 4% książeczki wkładkowe Banku krajowego	40 „ 40 „	
b) w walucie koronowej:		
1. 4% listy zastawne galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego (200 koron, czyli) .	100 „ — „	
2. 4% listy zastawne Banku krajowego (1000 koron, czyli)	500 „ — „	
3. 4% obligacye galic. pożyczki krajowej z r. 1893 (200 koron, czyli)	100 „ — „	3.640 zł. 40 ct.
II. Należytość czynna: kapitał hipotekowany na dobrach Łużna z przyległościami		1.590 „ 91 „
Suma stanu czynnego		5.231 zł. 31 ct.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny w walucie austryackiej		5.231 zł. 31 ct.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1897 . . .		5.198 „ 35 „
okazuje się **przyrost** o		32 zł. 96 ct.

Uwaga. Od wykazanego powyżej po II. kapitału hipotekowanego 1.590 zł. 91 ct. obowiązani są właściciele dóbr Łużna z przyległościami uiszczać co roku dnia 25 maja 5% odsetki, płatne z dołu do kasy Wydziału krajowego. (LW. 23.702/90.

XLIII. Fundacya posagowa ś. p. Szczepana Zaręby Skrzyńskiego „dla 10 dziewcząt wiejskich".

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Dochody.						
	1	Odsetki:						
		a) 5% od kapitału hipotekowanego . . 81 zł. 40 ct.						
		b) od efektów:						
		1) $4^1/_2$% od listów zast. Banku krajowego . 135 „ — „						
		2) 4% od listów zast. Banku krajowego . 16 „ — „						
		3) 4% od listów zast. galic. Towarzystwa kredyt. ziemskiego 4 „ — „						
		4) 4% od obligacyj galic. pożyczki krajowej z roku 1893 4 „ — „						
		Razem . 240 zł. 40 ct.						
		od tego podatek rentowy — „ 06 „						
		Czysty dochód . .	240	34	240	34	—	—
		Suma dochodów . .	240	34	240	34	—	—
	2	Zapas z początkiem r. 1898 w gotówce .	—	—	251	$16^1/_2$	—	—
		Razem . .	—	—	491	$50^1/_2$	—	—

XLIII. Fundacya posagowa ś. p. Szczepana Zaręby Skrzyńskiego „dla 10 dziewcząt wiejskich“.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Wydatki.						
	1	Posagi dla 10 dziewcząt wiejskich za rok 1897 po 22 zł.	220	—	220	—	—	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego	31	16	31	16	—	—
	3	Rozmaite wydatki . . 115 zł. 57 ct. od tego zwroty . . 115 „ 30 „	—	27	—	27	—	—
		Suma wydatków . .	251	43	251	43	—	—
	4	Zapas z końcem roku 1898 w gotówce .	—	—	240	$07^1/_2$	—	—
		Razem . .	—	—	491	$50^1/_2$	—	—

Uwaga. Z wykazanego powyżej zapasu z końcem roku 1898 w gotówce . 240 zł. $07^1/_2$ ct.
część w sumie . . . . 230 „ — „
zarezerwowano na wypłatę posagów nadanych za rok 1898 dla dziewcząt wiejskich z gmin Łużna i Szalowa (LW. 623/99); resztę zaś w kwocie 10 zł. $07^1/_2$ ct. (z opuszczeniem $^1/_2$ centa.) przeniesiono z początkiem roku 1899 do majątku zarodowego i na rzecz tego majątku sfruktyfikowano.

LW. 25.440./1899.

XLIV. Fundacya „Domu ubogich“ w Strzeliskach nowych.

Rubryka	Pozycya	A) **Majątek zarodowy**	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) $4^1/_2\%$ od listów zast. Banku krajowego . 346 zł. 50 ct.						
		b) 4% od listów zastawn. Banku krajowego . 8 „ - „						
		c) 4% od obligacyj galic. pożyczki kraj. z r. 1893 56 „ — „	410	50	410	50	—	—
		Suma dochodów . .	410	50	410	50	—	—
	2	**Zapas** z początkiem roku 1898:						
		a) w gotówce (410 zł. 50 ct., od tego 10% na rzecz majątku rezerwowego, czyli 41 zł. 05 ct.) 396 zł. 45 ct.						
		b) w efektach:						
		α) w walucie austr. . 7.796 „ 91 „						
		β) w walucie koronowej (3.200 koron, czyli) . . . 1.600 „ — „	—	—	9.766	36	—	—
		Razem . .	—	—	10.176	86	—	—
		Wydatki.						
	1	Wydziałowi powiatowemu w Bóbrce odesłano odsetki od efektów na potrzeby „Domu ubogich“ za rok 1897 (po potrąceniu 10% na rzecz majątku rezerwowego)	369	45	369	45	—	—
		Suma wydatków . .	369	45	369	45	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1898:						
		a) w gotówce . . . 410 zł. 50 ct.						
		b) w efektach:						
		α) w walucie austr. . 7.796 „ 91 „						
		β) w walucie koronowej (3.200 koron, czyli) . . . 1.600 „ — „	—	—	9.807	41	—	—
		Razem . .	—	—	10.176	86	—	—

XLIV. Fundacya „Domu ubogich“ w Strzeliskach nowych.

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1898.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny. Zapas kasowy *a)* w gotówce		410 zł. 50 ct
b) w efektach:		
α) w walucie austryackiej:		
1. $4^1/_2$% listy zastawne Banku krajowego .	7.700 zł. — ct.	
2. 4% książeczki wkładkowe Banku krajowego	96 „ 91 „	
β) w walucie koronowej:		
1. 4% listy zastawne Banku krajowego (400 koron, czyli)	200 „ — „	
2. 4% obligacye galic. pożyczki krajowej z roku 1893 (2.800 koron, czyli) . .	1.400 „ — „	9.396 zł. 91 ct.
Suma stanu czynnego		9.807 zł. 41 ct.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny w walucie austryackiej		9.807 zł. 41 ct.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1897		9.807 „ 41 „
okazuje się stan majątku **niezmieniony**		— zł. — ct.

Uwaga. Z wykazanego powyżej zapasu z końcem roku 1898 w gotówce . 410 zł. 50 ct.
potrącono w myśl statutu fundacyjnego 10%, czyli kwotę . . 41 „ 05 „
na rzecz majątku rezerwowego, resztę zaś w sumie . . . 369 zł. 45 ct.
odesłano z początkiem roku 1899 Wydziałowi powiatowemu w Bóbrce na pokrycie potrzeb „Domu ubogich“ w Strzeliskach nowych.

XLIV. Fundacya „Domu ubogich“ w Strzeliskach nowych.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek rezerwowy		Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Dochody.							
	1	Odsetki od efektów:							
		a) 4½% od listów zast. Banku krajowego .	4 zł. 50 ct.						
		b) 4% od listów zastawnych Banku krajow.	12 „ — „						
		Razem .	16 zł. 50 ct.						
		od tego odsetki bierne	1 „ 42 „						
		Czysty dochód . .		15	08	15	08	—	—
	2	Efekta zakupione:							
		a) w walucie austryackiej	1 zł. 80 ct						
		b) w walucie koronowej (400 koron, czyli) .	200 „ — „						
		Razem . .	201 zł. 80 ct.						
		od tego efekta spieniężone w walucie austr.	144 „ 65 „						
		Rzeczywiste przykupno .		57	15	57	15	—	—
		Suma dochodów . .		72	23	72	23	—	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1898:							
		a) w gotówce (12 zł. 50 ct., do tego 10% dochodów majątku zarodowego, czyli 41 zł. 05 ct.)	53 zł. 55 ct.						
		b) w efektach:							
		α) w walucie austr. .	1.845 „ 09 „						
		β) w walucie koronowej (400 koron, czyli) .	200 „ — „	—	—	2.098	64	—	—
		Razem .		—	—	2.170	87	—	—

XLIV. Fundacya „Domu ubogich“ w Strzeliskach nowych.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek rezerwowy	Należytość zł.	Należytość ct	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . 198 zł. 20 ct. od tego za spieniężone efekta . . . 144 „ 65 „ Czysty wydatek .	53	55	53	55	—	—
		Suma wydatków .	53	55	53	55	—	—
	2	Zapas z końcem roku 1898: *a*) w gotówce . . 15 zł. 08 ct. *b*) w efektach: α) w walucie austr. . 1.702 „ 24 „ β) w walucie koronowej (800 koron, czyli) . 400 „ — „	—	—	2.117	32	—	—
		Razem . .	—	—	2.170	87	—	—

Stan majątku rezerwowego z końcem roku 1898.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny. Zapas kasowy: *a*) w gotówce		15 zł. 08 ct.
b) efektach:		
α) w walucie austryackiej:		
1. 4% książeczka galic. kasy oszczędności	1.664 zł. 80 ct.	
2. 4% książeczka Banku krajowego. .	37 „ 44 „	
β) w walucie koronowej: 4% listy zastawne Banku krajowego (800 koron, czyli) .	400 „ — „	2.102 „ 24 „
Suma stanu czynnego . .		2.117 zł. 32 ct.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny w walucie austryackiej		2.117 zł 32 ct.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1897		2.057 „ 59 „
okazuje się przyrost majątku o		59 zł. 73 ct.
a mianowicie przybyło *a*) w gotówce	2 zł. 58 ct.	
b) w efektach	57 „ 15 „	
Przyrost jak wyżej .	59 zł. 78 ct.	

XLIV. Fundacya „Domu ubogich“ w Strzeliskach nowych.

Uwaga.	Wykazany powyżej zapas z końcem roku 1898 w gotówce . .	15 zł. 08 ct.
	sfruktyfikowano wraz z kwotą	41 „ 05 „
	pobraną z majątku zarodowego tytułem 10% dochodów za rok	
	1898, czyli razem gotówkę	56 zł. 13 ct.

z początkiem roku 1899 na rzecz majątku zarodowego (LW. 30.651/99.).

W roku 1896 nadesłał Wydział Rady powiatowej w Bóbrce do przechowania w Kasie Wydziału krajowego na rzecz majątku rezerwowego dwie książeczki galicyjskiej Kasy oszczędności:

1. Nr. 4.422 na	1.285 zł. 19 ct.
2. Nr. 83.008 „	379 „ 61 „
Razem na . . .	1.664 zł. 80 ct.

na których ulokowana kwota służyć ma na odrestaurowanie, ewentualnie na budowę domu dla ubogich w Strzeliskach nowych (LW 36.224/96. LW. 43.423/96.).

(LW. 25.679/99.).

XLV. Fundacya ś. p. Piotra Krzeczunowicza dla nieuleczalnych chorych i rekonwalescentów.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Dochody						
	1	Efekta zakupione w walucie austryackiej . . — zł. 32 ct. od tego efekta spieniężone w walucie austr. — „ 31 „						
		Rzeczywiste przykupno . .	—	01	—	01	—	—
		Suma dochodów . .	—	01	—	01	—	—
	2	Zapas z początkiem roku 1898 w efektach: *a)* w walucie austr. . 7 zł. 91 ct. *b)* w walucie koron. (77.200 koron, czyli) 38.600 „ — „	—	—	38.607	91	—	—
		Razem . .	—	—	38.607	92	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . — zł. 32 ct. od tego za spieniężone efekta . . . . — „ 32 „						
		Czysty wydatek . .	—	—	—	—	—	—
		Suma wydatków . .	—	—	—	—	—	—
	2	Zapas z końcem roku 1898 w efektach: *a)* w walucie austryackich 7 zł. 92 ct. *b)* w walucie koronowej (77.200 koron, czyli) 38.600 „ — „	—	—	38.607	92	—	-
		Razem . .	—	—	38.607	92	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1898.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
a) w walucie austryackiej:		
4% książeczka wkładkowa Banku krajow.	7 zł. 92 ct.	
b) w walucie koronowej:		
4% listy zastawne galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego (77.200 koron, czyli)	38.600 „ — „	38.607 zł. 92 ct.
Suma stanu czynnego		38.607 zł. 92 ct.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny w walucie austryackiej		38.607 zł. 92 ct.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1897		38.607 zł. 91 ct.
okazuje się **przyrost** majątku o		— zł. 01 ct.

XLV. Fundacya ś. p. Piotra Krzeczunowicza dla nieuleczalnych chorych i rekonwalescentów.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Dochody						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) 4% od listów zast. gal. Towarzystwa kredyt. ziemsk. 1.544 zł. — ct. od tego 1½% podatku rentowego 23 „ 16 „ 1.520 zł. 84 ct.						
		b) 4% z książeczki Banku krajowego . . – „ 31 „	1.521	15	1.521	15	—	—
		Suma dochodów . .	1.521	15	1.521	15	—	—
	2	**Zapas** z początkiem r. 1898 w gotówce	—	—	—	00½	—	—
		Razem . .	—	—	1.521	15½	—	—
		Wydatki.						
	1	Dożywotniczce Annie z Lundów Krzeczunowiczowej	1.521	15	1.521	14½	—	00½
		Suma wydatków . .	1.521	15	1.521	14½	—	00½
	2	**Zapas** z końcem roku 1898 w gotówce .	—	—	—	01	—	—
		Razem . .	—	—	1.521	15½	—	—

LW. 17.484/1899.

XLVI. Fundacya im. Józefa Kośvitzky'ego.

Fundusz I. „dla ślepych w Krakowie".

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Dochody						
	1	**Zapas** z początkiem roku 1898 w efektach: *a)* w walucie austryackiej 91 zł. 28 ct. *b)* w walucie koronowej (3.100 koron, czyli) . 1.550 „ — „	—	—	1.641	28	—	—
		Razem . .	—	—	1.641	28	—	—
		Wydatki.						
	1	**Zapas** z końcem roku 1898 w efektach: *a)* w walucie austryackiej 91 zł. 28 ct. *b)* w walucie koronowej (3.100 koron, czyli) . 1.550 „ — „	—	—	1.641	28	—	—
		Razem . .	—	—	1.641	28	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1898.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
a) w walucie austryackiej: 4% książeczka wkładkowa Banku krajowego	91 zł. 28 ct.	
b) w walucie koronowej:		
1. 4% obligacye galic. pożyczki krajowej z r. 1893 (700 koron, czyli)	350 zł. — ct.	
2. 4% obligacye kolejowe Banku krajowego (2.400 koron, czyli)	1.200 „ — „	1.641 zł. 28 ct.
Suma stanu czynnego . .		1.641 zł. 28 ct.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny w walucie austryackiej		1.641 zł. 28 ct.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1897 . . .		1.641 „ 28 „
okazuje się stan majątku **niezmieniony**		— zł. — ct.

XLVI. Fundacya im. Józefa Koŝvitzky'ego.

Fundusz I. „dla ślepych w Krakowie".

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1898	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) 4% od obligacyj gal. pożyczki kraj. z r. 1893 14 zł. — ct.						
		b) 4% od obligacyj kolejowych Banku kraj. . 48 „ — „	62	—	62	—	—	—
		Suma dochodów . .	62	—	62	—	—	—
	2	**Zapas** z początkiem roku 1898 w gotówce	—	—	58	—	—	—
		Razem . .	—	—	120	—	—	—
		Wydatki.						
	1	Jednorazowe wsparcie dla jednej ślepej w Krakowie za rok 1897 . . .	58	—	58	—	—	—
		Suma wydatków . .	58	—	58	—	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1898 w gotówce .	—	—	62	—	—	—
		Razem . .	—	—	120	—	—	—

Uwaga. Wykazany powyżej z końcem roku 1898 zapas w gotówce 62 zł. posłuży w roku 1899 na jedno jednorazowe wsparcie w myśl postanowienia aktu fundacyjnego.

LW. 25.534/1899.

XLVII. Fundacya im. Józefa Koświtzky'ego.

Fundusz II. „dla wychowanków zakładu sierót pod wezwaniem św. Józefa w Krakowie."

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Dochody.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	179	—	179	—	—	—
	2	Efekta zakupione:						
		a) w walucie austryackiej 18 zł. 30 ct.						
		b) w walucie koronowej (400 koron, czyli) . 200 „ — „						
		Razem . 218 zł. 30 ct.						
		od tego efekta spieniężone w walucie austr. 35 „ 70 „						
		Rzeczywiste przykupno .	182	60	182	60	—	—
		Suma dochodów . .	361	60	361	60	—	—
	3	Zapas z początkiem r. 1898 w efektach:						
		a) w walucie austryackiej 66 zł. 79 ct.						
		b) w walucie koronowej (6.700 koron, czyli) . 3.350 „ — „	—	—	3.416	79	—	—
		Razem . .	—	—	3.778	39	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . 214 zł. 70 ct.						
		od tego za spieniężone efekta . . . . 35 „ 70 „						
		Czysty wydatek . .	179	—	179	—	—	—
		Suma wydatków . .	179	—	179	—	—	—
	2	Zapas z końcem roku 1898 w efektach:						
		a) w walucie austryackiej 49 zł. 39 ct.						
		b) w walucie koronowej (7.100 koron, czyli) . 3.550 „ — „	—	—	3.599	39	—	—
		Razem . .	—	—	3.778	39	—	—

XLVII. Fundacya im. Józefa Kośvitzky'ego.

Fundusz II. „dla wychowanków zakładu sierót pod wezwaniem św. Józefa w Krakowie".

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1898.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
a) w walucie austryackiej: 4% książeczka wkładkowa Banku krajowego	49 zł. 39 ct.	
b) w walucie koronowej:		
1. 4% obligacye galic. pożyczki krajowej z roku 1893 1.700 koron, czyli)	850 „ — „	
2. 4% obligacye kolejowe Banku krajowego (4.800 koron, czyli)	2.400 „ — „	
3. 4% listy zastawne Banku krajowego . (600 koron, czyli)	300 zł. — ct.	3.599 zł. 39 ct.
Suma stanu czynnego . . .		3.599 zł. 39 ct.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny w walucie austryackiej		3.599 zł. 39 ct.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1897 . . .		3.416 „ 79 „
okazuje się **przyrost** majątku o		182 zł. 60 ct.

XLVII. Fundacya im. Józefa Kośvitzky'ego.

Fundusz II. „dla wychowanków zakładu sierót pod wezwaniem św. Józefa w Krakowie".

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) 4% od obligacyj gal. pożyczki kraj. z r. 1893 34 zł. — ct.						
		b) 4% od obligacyj kolejowychBanku kraj. . 96 „ — „						
		c) 4% od listów zastawn. Banku krajowego . 8 „ 49 „	138	49	138	49	—	—
		Suma dochodów . .	138	49	138	49	—	—
	2	**Zapas** z początkiem roku 1898 w gotówce	—	—	179	—	—	—
		Razem . .	—	—	317	49	—	—
		Wydatki.						
	1	Stypendyum dla jednego wychowanka zakładu św. Józefa w Krakowie . .	125	—	125	—	—	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego	179	—	179	—	—	—
		Suma wydatków . .	304	—	304	—	—	—
	3	**Zapas** z końcem roku 1898 w gotówce .	—	—	13	49	—	—
		Razem . .	—	—	317	49	—	—

Uwaga. Wykazany powyżej zapas z końcem roku 1898 w gotówce 13 zł. 49 ct. jako czystą nadwyżkę dochodów za ten rok, sfruktyfikowano z początkiem roku 1899 na rzecz majątku zarodowego.

LW. 25.654/99.

XLVIII. Fundacya im. Józefa Kośvitzy'ego.

Fundusz III. „dla poprawionych złoczyńców w Krakowie".

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Dochody.						
	1	Zapas z początkiem rokn 1898 w efektach: *a*) w walucie austryackiej 90 zł. 95 ct. *b*) w walucie koronowej (3.100 koron, czyli) . 1.550 „ — „	—	—	1.640	95	—	—
		Razem . .	—	—	1.640	95	—	—
		Wydatki.						
	1	Zapas z końcem roku 1898 w efektach: *a*) w walucie austryackiej 90 zł. 95 ct. *b*) w walucie koronowej (3.100 koron, czyli) 1.550 „ — „	—	—	1.640	95	—	—
		Razem . .	—	—	1.640	95	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1898.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
a) w walucie austryackiej: 4% książeczka wkładkowa Banku krajowego	90 zł. 95 ct.	
b) w walucie koronowej:		
1. 4% obligacye galic. pożyczki krajowej z roku 1893 (700 koron, czyli) . .	350 zł. — ct.	
2. 4% obligacye kolejowe Banku krajowego (2.400 koron, czyli)	1.200 zł. — ct.	1.640 zł. 95 ct.
Suma stanu czynnego		1.640 zł. 95 ct.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny w walucie austryackiej		1.640 zł. 95 ct.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1897 . .		1.640 „ 95 „
okazuje się stan majątku **niezmieniony**		— „ — „

XLVIII. Fundacya im. Józefa Kośvitzky'ego.

Fundusz III. „dla poprawionych złoczyńców w Krakowie".

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) 4% od obligacyj gal. pożyczki kraj. z r. 1893 14 zł. — ct.						
		b) 4% od obligacyj kolejowych Banku kraj. 48 „ — „	62	—	62	—	—	—
		Suma dochodów	62	—	62	—	—	—
	2	Zapas z początkiem r. 1898 w gotówce	—	—	58	—	—	—
		Razem	—	—	120	—	—	—
		Wydatki.						
	1	Jedno jednorazowe wsparcie dla poprawionego złoczyńcy za r. 1897 w gotówce	58	—	58	—	—	—
		Suma wydatków	58	—	58	—	—	—
	2	Zapas z końcem roku 1898 w gotówce	—	—	62	—	—	—
		Razem	—	—	120	-	—	—

Uwaga. Wykazany powyżej zapas z końcem roku 1898 w gotówce 62 zł. służyć będzie w roku 1899, w myśl postanowienia aktu fundacyjnego, na jedno jednorazowe wsparcie za rok 1898 dla poprawionego złoczyńcy.

LW. 25.666/1899.

XLIX. Fundacya imienia Henryka Straszewskiego „dla ubogich zarobników w Boguchwale“.

Rubryka	Pozycya	A) **Majątek zarodowy**	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Dochody.						
	1	Zapas z początkiem r. 1898.						
		a) w gotówce . . 50 zł. przeniesiono do majątku zarodowego . . . 50 „ — zł. — ct.						
		b) w efektach:						
		α) w walucie austryackiej 1.766 „ 62 „						
		β) w walucie koronowej (1.600 koron, czyli) . 800 „ — „	—	—	2.566	62	—	—
		Razem . .	—	—	2.566	62	—	—
		Wydatki.						
	1	Zapas z końcem r. 1898 w efektach:						
		a) w walucie austr. . 1.766 zł. 62 ct.						
		b) w walucie koronowej (1.600 koron, czyli) . 800 „ — „	—	—	2.566	62	—	—
		Razem . .	—	—	2.566	62	—	—

XLIX. Fundacya imienia Henryka Straszewskiego „dla ubogich zarobników w Boguchwale“.

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1898.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
a) w walucie austryackiej:		
1. 4% listy zastawne galicyjskiego Towarzystwa kredytowego ziemskiego	1.700 zł. — ct.	
2. 4% książeczki wkładkowe Banku kraj.	66 „ 62 „	
b) w walucie koronowej:		
1. 4% listy zastawne galicyjskiego Towarzystwa kredytowego ziemskiego (1.200 koron, czyli)	600 „ — „	
2. 4% listy zastawne Banku krajowego (400 koron, czyli)	200 „ — „	2.566 zł. 62 ct.
Suma stanu czynnego . . .		2.566 zł. 62 ct.
Stan bierny.		— „ — „
Czysty stan czynny w walucie austryackiej		2.566 zł. 62 ct.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1897 . . .		2.616 „ 62 „
okazuje się zmniejszenie majątku o		50 zł. — ct.

które powstało z tego powodu, że w roku 1898 wprowadzono fundacyę w życie; rozdzielono zatem cały majątek fundacyi na majątek zarodowy i obrotowy w ten sposób, że wykazany w zamknięciu rachunkowem za rok 1897 z końcem tego roku zapas w efektach pozostawiono w majątku zarodowym, w gotówce zaś w sumie j. w. 50 zł. przeniesiono do majątku, obrotowego na pokrycie wydatków bieżących, tudzież wydatków na zapomogi rozdać się mające.

XLIX. Fundacya imienia Henryka Straszewskiego „dla ubogich zarobników w Boguchwale“.

Rubryka	Pozycya	B) **Majątek obrotowy**		Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Dochody.							
	1	Odsetki od efektów:							
		a) 4% od listów zastaw. gal. Towarzystwa kredytowego ziemskiego .	92 zł. — ct.						
		b) 4% od listów zastaw. Banku krajowego .	8 „ — „						
		Razem . .	100 zł. — ct.						
		od tego odsetki bierne i podatek rentowy .	1 „ 26 „						
		Czysty dochód . .		98	74	98	74	—	—
		Suma dochodów . .		98	74	98	74	—	—
	2	**Zapas** z początkiem r. 1898 w gotówce (przeniesiono z majątku zarodowego)		—	—	50	—	—	—
		Razem . .		—		148	74	—	—
		Wydatki.							
	1	Zapomogi dla dwóch ubogich zarobników w Boguchwale po 40 zł. . . .		80	—	80	—	—	—
		Suma wydatków . .		80	—	80	—	—	—
	2	**Zapas** z końcem r. 1898 w gotówce .		—	—	68	74	—	—
		Razem . .		—	—	148	74	—	—

Uwaga. Wykazany powyżej zapas z końcem roku 1898 w gotówce 68 zł. 74 ct., jako nadwyżkę dochodów za rok 1898, przeniesiono w myśl aktu fundacyjnego z początkiem roku 1899 do majątku zarodowego i na rzecz tegoż majątku sfruktyfikowano.

LW. 25 917/1899.

L. Fundacya Ludwiki z hr. Dunin Borkowskich Niezabitowskiej dla zboru św. Klaudyi.

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) 4% od listów zastawn. gal. Towarzystwa kred. ziemskiego . . . 320 zł. — ct.						
		b) 4% od obligacyj gal. pożyczki kraj. z r. 1893 46 „ — „						
		Razem . 366 zł. — ct.						
		od tego podatek rentowy 4 „ 80 „						
		Czysty dochód .	361	20	361	20	—	—
		Suma dochodów .	361	20	361	20	—	—
	2	**Zapas** z początkiem r. 1898 w efektach:						
		a) w walucie austryackiej 33 zł. 50 ct.						
		b) w walucie koronowej (18.300 koron, czyli) . 9.150 „ — „	—	—	9.183	50	—	—
		Razem . .	—	—	9.544	70	—	—
		Wydatki.						
	1	**Postruska** Julia, przełożona Zboru św. Klaudyi, czysty dochód od kapitału fundacyjnego za I. półrocze 1898 r., w gotówce	180	60	180	60	—	—
		Suma wydatków . .	180	60	180	60	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1898:						
		a) w gotówce . . . . 180 zł. 60 ct.						
		b) w efektach:						
		α) w walucie austr. . 33 „ 50 „						
		β) w walucie koronowej (18.300 koron, czyli) . . . 9.150 „ — „	—	—	9.364	10	—	—
		Razem . .	—	—	9.544	70	—	—

L. Fundacya Ludwiki z hr. Dunin Borkowskich Niezabitowskiej dla zboru św. Klaudyi

Stan majątku z końcem roku 1898.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny. Zapas kasowy *a*) w gotówce		180 zł. 60 ct.
b) w efektach:		
α) w walucie austryackiej: 4% książeczka wkładkowa Banku krajowego	33 zł. 50 ct.	
β) w walucie koronowej:		
1. 4% listy zastawne galic. Towarzystwa kredt. ziemskiego (16.000 koron czyli) . . .	8.000 zł. — ct.	
2. 4% obligacye galic. pożyczki krajowej z r. 1893 (2.300 koron, czyli)	1.150 zł. — ct.	9.183 zł. 50 ct.
Suma stanu czynnego		9.364 zł. 10 ct.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny w walucie austryackiej		9.364 zł. 10 ct.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1897 . . .		9.183 „ 50 „
okazuje się **przyrost** majątku o . . .		180 zł. 60 ct.

który jest tylko pozornym, albowiem wykazany przyrost stanowi gotówka pochodząca z odsetek od efektów za II. półrocze 1898, służyć mająca na pokrycie wydatków zboru świętej Klaudyi, a dotąt nie podniesiona, wobec czego stan majątku pozostaje właściwie niezmieniony.

Uwaga. Odsetki od majątku zarodowego pobiera przełożona zboru św. Klaudyi Julia Postruska na pokrycie wydatków Zboru w dwóch półrocznych ratach, płatnych z dołu dnia 30 czerwca i 31 grudnia z potrąceniem jednak ewentualnych wydatków nieprzewidzianych (jak odsetki bierne przy zakupnie efektów, podatek rentowy od kuponów i t. d.).

LW 25.660/1899.

LI. Fundusz emerytury członków sceny polskiej we Lwowie.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Dochody.						
	1	Efekta zakupione:						
		a) w walucie austr. . 101 zł. 60 ct.						
		b) w walucie koronowej (32.600 koron, czyli) 16.300 „ — „						
		Razem . 16.401 zł. 60 ct.						
		od tego efekta spieniężone w wal. austr. 11.108 „ 20 „						
		Rzeczywiste przykupno . .	5.293	40	5.293	40	—	—
	2	Gotówka przeniesiona z majątku obrotowego	5.000	—	5.000	—	—	—
		Suma dochodów . .	10.293	40	10.293	40	—	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1898:						
		a) w walucie austr. . 135.286 zł. 14 ct.						
		b) w walucie koronowej (261.100 koron, czyli) 130.550 „ — „	—	—	265.836	14	—	—
		Razem . .	—	—	276.129	54	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . 16.108 zł. 20 ct.						
		od tego otrzymana za spieniężone efekta . 11.108 „ 20 „						
		Czysty wydatek . .	5.000	—	5.000	—	—	—
		Suma wydatków . .	5.000	—	5.000	—	—	—
	2	**Zapas** z końcem r. 1898:						
		a) w walucie austr. . 124.279 zł. 54 ct.						
		b) w walucie koronowej (293.700 kor., czyli) 146.850 „ — „	—	—	271.129	54	—	—
		Razem . .	—	—	276.129	54	—	—

LI. Fundusz emerytury członków sceny polskiej we Lwowie.

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1898.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
a) w walucie austryackiej:		
1. $4^1/_2\%$ listy zastawne Banku krajowego	124.150 zł. — ct.	
2. 4% książeczka Banku krajowego .	129 zł. 54 ct.	124.279 zł. 54 ct.
b) w walucie koronowej:		
1. 4% listy zastawne galicyjskiego Towarzystwa kredytowego ziemskiego (46.000 koron, czyli)	23.000 zł. — ct.	
2. 4% listy zastawne Banku krajowego (24.700 koron, czyli)	123.850 zł. — ct.	146.850 zł. — ct.
Suma stanu czynnego		271.129 zł. 54 ct.
Stan bierny.		— „ — „
Czysty stan czynny w walucie austryackiej		271.129 zł. 54 ct.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1897. . .		265.836 zł. 14 ct.
okazuje się **przyrost** majątku o . .		5.293 zł. 40 ct.

LI. Fundusz emerytury członków sceny polskiej we Lwowie.

Rubryka	Pozycya	B) **Majątek obrotowy**	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) $4^1/_2$% od listów zastawnych Banku krajowego . . . 5.949 zł. — ct.						
		b) 4% od listów zastawnych Banku krajowego . . . 4.426 „ — „						
		c) 4% od listów zastawnych galicyjskiego Towarzystwa kredytowego ziemskiego . 920 „ — „						
		Razem . 11.295 zł. — ct.						
		od tego odsetki bierne i podatek rentowy . 34 „ 92 „						
		Czysty dochód .	11.260	08	11.260	08	—	—
	2	Wkładki od członków czynnych:						
		a) należytość zaległa . 17.911 zł. 53 ct. odpisano . 4.909 „ 26 „ 13.002 zł. 27 ct.						
		b) należytość bieżąca 11.580 zł. 36 ct. odpisano . 26 „ 20 „ 11.554 „ 16 „	24.556	43	5.758	61	18.797	82
	3	Wkładki od pensyj emerytalnych:						
		a) należytość zaległa . — zł. 88 ct.						
		b) należytość bieżąca . 452 „ 24 „	453	12	453	12	—	—
		Do przeniesienia .	36.269	63	17.471	81	18.797	82

LI. Fundusz emerytury członków sceny polskiej we Lwowie.

Rubryka	Pozycya	B) **Majątek obrotowy**	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Z przeniesienia . .	36.269	63	17.471	81	18.797	82
	4	Rozmaite dochody:						
		a) 4% odsetki zwłoki:						
		α) należytość zaległa . 27 zł. 76 ct. odpisano . 4 „ 89 „ 22 zł. 87 ct.						
		β) należytość bieżąca . 80 „ 50 „	103	37	61	52	41	85
		b) należytość stemplowa od kwitów, ściągnięta z pensyj emerytalnych, wdowich i zaopatrzeń . . .	48	27	48	27	—	—
		c) podatek dochodowy, ściągnięty od wypłaconych emerytur . . .	113	42	113	42	—	—
		Suma dochodów . .	36.534	69	17.695	02	18.839	67
	5	**Zapas** z początkiem roku 1898 w gotówce	—	—	794	19	—	—
		Razem . .	—	—	18.489	21	—	—

LI. Fundusz emerytury członków sceny polskiej we Lwowie.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł,	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.
		Wydatki.						
	1	Emerytury i zaopatrzenia:						
		a) należytość zaległa . 15 zł. — ct. *b*) należytość bieżąca . 11.492 „ 79 „	11.507	79	11.507	79	—	—
	2	Gotówka przeniesiona do majątku zarodowego	5.000	—	5.000	—	—	—
	3	Ekwiwalent za V. dziesięciolecie . .	464	62½	464	62½	—	—
	4	Koszta administracyjne: Ryczałt na administracyę, przeniesiony do funduszu krajowego	550	—	550	—	—	—
	5	Rozmaite wydatki:						
		a) c. k. Skarbowi Państwa przypadająca należytość stemplowa i kontraktowa od wkładek, wpłacanych przez członków czynnych: *α*) należytość zaległa 1 zł. 26 ct. *β*) należytość bieżąca 63 „ 04 „	64	30	64	30	—	—
		b) c. k. Skarbowi Państwa przypadająca należytość stemplowa od kwitów na wypłacane emerytury, pensye wdowie i zaopatrzenia	48	27	47	31	—	96
		c) c. k. Skarbowi Państwa zapłacony podatek dochodowy od emerytur . .	113	42	113	42	—	—
		Suma wydatków .	17.748	40½	17.747	44½	—	96
	6	**Zapas** z końcem r. 1898 w gotówce .	—	—	741	76½	—	—
		Razem . .	—	—	18.489	21	—	—

LI. Fundusz emerytury członków sceny polskiej we Lwowie.

Stan majątku obrotowego z końcem roku 1898.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny.		
1. Zapas kasowy w gotówce		741 zł. 76½ ct.
2. Należytości czynne: *a*) z lat ubiegłych	10.990 zł. 08 ct.	
b) z roku bieżącego	7.849 zł. 59 ct.	18.839 zł. 67 ct.
Suma stanu czynnego		19.581 zł. 43½ ct.
Stan bierny. Należytości bierne		— „ 96 ct.
Czysty stan czynny		19.580 zł. 47½ ct.

Uwaga. Wyżej wykazany zapas kasowy w gotówce w kwocie 741 zł. 76½ ct. zarezerwowano na pokrycie bieżących wydatków w pierwszych miesiącach r. 1899.

LW. 13.286/1899.

LII. Fundacya stypendyjna imienia Józefa Krupacza „dla patentowanych c. i k. inwalidów wojskowych".

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Dochody.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	7	70	7	70	—	—
	2	Efekta zakupione w walucie austryackiej	7	70	7	70	—	—
		Suma dochodów . .	15	40	15	40	—	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1898 w efektach:						
		a) w walucie austryackiej 200 zł. 55 ct. *b)* w walucie koronowej (200 koron, czyli) . 100 „ — „	—	—	300	55	—	—
		Razem . .	—	—	315	95	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów	7	70	7	70	—	—
		Suma wydatków . .	7	70	7	70	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1898 w efektach:						
		a) w walucie austryackiej 208 zł. 25 ct. *b)* w walucie koronowej (200 koron, czyli) . 100 „ — „	—	—	308	25	—	—
		Razem . .	—	—	315	95	—	—

LII. Fundacya stypendyjna imienia Józefa Krupacza „dla patentowanych c. i k. inwalidów wojskowych“.

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1898.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
a) w walucie austryackiej:		
1. 5% obligacye jednolitego długu państwa (renta państwowa papierowa) . .	200 zł. — ct.	
2. 4% książeczka wkładkowa Banku krajowego	8 „ 25 „	
b) w walucie koronowej: 4% listy zastawne Banku krajowego (200 koron, czyli)	100 „ — „	308 zł. 25 ct.
Suma stanu czynnego		308 zł. 25 ct.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny w walucie austryackiej		308 zł. 25 ct.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1897		300 „ 55 „
okazuje się **przyrost** majątku o		7 zł. 70 ct.

LII. Fundacya stypendyjna imienia Józefa Krupacza „dla patentowanych c. i k. inwalidów wojskowych“.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) 5% od obligacyj jednolitego długu państwa (po potrąceniu 16% podatku dochodowego) 8 zł. 40 ct.						
		b) 4% od listu zastawnego Banku krajowego . 4 „ — „	12	40	12	40	—	—
		Suma dochodów . .	12	40	12	40	—	—
	2	Zapas z początkiem r. 1898 w gotówce	—	—	10	85	—	—
		Razem . .	—	—	23	25	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana do majątku zarodowego	7	70	7	70	—	—
	2	Rozmaite wydatki (koszta insercyjne) .	3	15	3	15	—	—
		Suma wydatków . .	10	85	10	85	—	—
	3	Zapas z końcem roku 1898 w gotówce .	—	—	12	40	—	—
		Razem . .	—	—	23	25	—	—

Uwaga. Wykazany powyżej zapas z końcem roku 1898 w gotówce 12 zł. 40 ct. służyć będzie w roku 1899 na potrzeby fundacyi.

W roku 1898 nie nadano nikomu z tej fundacyi stypendyum, albowiem żaden kandydat się nie zgłosił. Natomiast ogłoszono ponownie we wrześniu 1898 konkurs na jedno stypendyum. (LW. 54.377/98.).

LW. 26.730/1899.

LIII. Fundacya ś. p. Wiktora z Bawarowa hr. Baworowskiego.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Dochody.						
	1	Efekta zakupione:						
		a) w walucie austryackiej 10.500 zł.						
		b) w walucie koronowej (73.000 koron, czyli) 36.500 „ 47.000 zł. — ct.						
		od tego spieniężone w walucie austryackiej 45 179 „ 74 „						
		Rzeczywiste przykupno . .	1.820	26	1.820	26	—	—
		Suma dochodów . .	1.820	26	1.820	26	—	—
	2	Zapas początkiem roku 1898:						
		a) w gotówce . . . 216 zł. 04 ct.						
		b) w efektach:						
		α) w wal. austr. 995 953 zł. 99 ct.						
		β) w wal. koron. (401.700 koron, czyli) 200.850 „ — „ 1,196.803 „ 99 „	—	—	1,197.020	03	—	—
		Razem . .	—	—	1,198.840	29	—	—

LIII. Fundacya ś. p. Wiktora z Baworowa hr. Baworowskiego.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . 45.475 zł. 78 ct. od tego pobrana za spieniężone efekta . . 45.259 „ 74 „						
		Czysty wydatek . .	216	04	216	04	—	—
		Suma wydatków . .	216	04	216	04	—	—
	2	Zapas z końcem roku 1898 efektami:						
		a) walucie austryackiej . 961.274 zł. 25 ct. *b*) w walucie koronowej (474.700 koron, czyli) 237.350 „ — „	—	—	1,198.624	25	—	—
		Razem . .	—	—	1,198.840	29	—	—

LIII. Fundacya ś. p. Wiktora z Baworowa hr. Baworowskiego.

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1898.

		Szczegół.	Ogół.
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:			
a) w walucie austryackiej:			
1. 4% książeczki wkładkowe Banku krajowego . .	431 zł. 76 ct.		
2. 4% książeczki gal. Kasy oszczędności	42 zł. 49 ct.		
3. losy kredytowe c. k. uprzyw. austryackiego Zakładu dla handlu i przemysłu	400 zł. — ct.		
4. 4% obligacye gal. fund. propinacyjnego . .	359.700 zł. — ct.		
5. 4% listy zastawne Towarzystwa kredytowego ziemskiego 41-letnie. .	418.000 zł. — ct.		
6. 4% listy zastawne Towarzystwa kredyt. ziemsk. nieokresowe . . .	182.700 zł. — ct.	961.274 zł. 25 ct.	
b) w walucie koronowej:			
1. 4% obligacye pożyczki m. Lwowa .	51.400 koron		
2. 4% obligacye pożyczki krajowej z r. 1893	113.300 „		
3. 4% listy zastawne Towarzystwa kred. ziemsk. 56 letnie	167.800 „		
4. 4% listy zastawne Banku krajowego . .	142.200 „		
Razem . .	474.700 koron		
czyli		237.350 zł. — ct.	1,198.624 zł. 25 ct.
Stan bierny			— „ — „
Czysty stan czynny			1,198.624 zł. 25 ct.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1897 . . .			1,197.020 zł. 03 ct.
Okazuje się **przyrost** majątku o			1.604 zł. 22 ct.

Uwaga. Oprócz wyżej wykazanego majątku są jeszcze własnością fundacyi dobra położone w powiecie tarnopolskim i trembowelskim, a mianowicie: Baworów z Zastawiem, Łuka wielka, Myszkowice, Łoszniów z Zagórzem i Krowinką, tudzież grunta w Tarnopolu (7 morgów 910☐ sążni), realność we Lwowie, zbiory naukowe i biblioteka.

Wartości jednak tego majątku nie podaje się, ponieważ nie został jeszcze zinwentowany i oszacowany.

Oprócz papierów wartościowych znajdną się w przechowaniu tutejszej kasy następujące kosztowności: 1) moneta złota włoska (20 lirów), wartości 9 zł. 20 ct. — 2) moneta złota belgijska (20 franków), wartości 9 zł. 20 ct. — 3) moneta złota angielska (gwinea), wartości 12 zł. 50 ct. — i złoty zegarek ankier o pojedynczej kopercie wartości 24 zł.

LIII. Fundacya ś. p. Wiktora z Baworowa hr. Baworowskiego.

Rubryka	Pozycya	B) **Majątek obrotowy**	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość dozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość dozostała z końcem roku 1898 ct.
		D o c h o d y.						
	1	Odsetki:						
		a) od efektów:						
		α) od 4% listów zast. Towarz. kredytow. ziemsk. 27.148 zł.						
		β) od 4% list. zast Banku krajowego . 2.635 „						
		γ) od 4% oblig. galic. fund. propin. . 14.785 „						
		δ) od 4% oblig. poż. kraj. z roku 1893 2.266 „						
		ε) od 4% oblig. pożyczki m. Lwowa . 1.028 „ 47.862 zł. — ct.						
		b) z chwilowej lokacyi kapitałów . 398 „ 61 „						
		Razem . . 48.260 zł. 61 ct.						
		Od tego odsetki bierne, tudzież podatek rentowy 178 „ 02 „						
		Czysty dochód . .	48.082	59	48.082	59	—	—
	2	Czynsze dzierżawne:						
		a) z dóbr:						
		α) należytość zalegla . 8.089 zł. 62 ct.						
		odpisano . . . 281 „ — „						
		pozostaje . . . 7.808 zł. 62 ct.						
		β) należytość bieżąca . 60.316 „ 19 „						
		Razem . . 68.124 zł. 81 ct.						
		od tego zwroty za odjęte dzierżawcom pola . . . . 242 „ — „	67.882	81	56.073	37	11.809	44
		Do przeniesienia .	67.882	81	56.073	37	11.809	44
			48.082	59	48.082	59	—	—

LIII. Fundacya ś. p. Wiktora z Bawórowa hr. Baworowskiego.

Rubryka	Pozycya	B) **Majątek obrotowy**	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Z przeniesienia . {	48.082	59	48.082	59	—	—
			67.882	81	56.073	37	11.809	44
		b) z młynów:						
		α) należytość zaległa . 785 zł. 91 ct.						
		β) należytość bieżąca . 7.088 „ 77 „						
		Razem . . 7.874 zł. 68 ct.						
		Od tego zwroty dzierżawcom za przerwy w ruchu młynów . . 227 „ 68 „	7.647	—	6.812	60	834	40
		c) z parcel gruntowych w Tarnopolu, Łoszniowie, Myszkowicach i Krowince						
		α) należytość zaległa . 25 zł. — ct.						
		β) należytość bieżąca . 1.529 „ 10 „	1.554	10	1.554	10	—	—
		d) z karczem:						
		α) należytość zaległa . . 40 zł.						
		β) należytość bieżąca . . 160 „	200	—	133	—	67	—
		e) z ogrodów	50	—	50	—	—	—
		Suma pozycyi 2. . .	77.333	91	64.623	07	12.710	84
	3	Dochody z lasów:						
		a) należytość zaległa 8 zł. — ct.						
		b) należytość bieżąca 20.046 „ 74 „	20.054	74	20.046	74	8	—
	4	Chwilowa lokacya kapitałów na 3% rachunku bieżącym w Banku krajowym:						
		α) należytość zaległa . 5.824 zł. — ct.						
		β) należytość bieżąca . 150 „ 32 „						
		Razem . . 5.974 zł. 32 ct.						
		Przeniesiono do poz. 6.						
		„Rozmaite“ . . . 4.271 „ 62 „	1.702	70	—	—	1.702	70
		Do przeniesienia . . .	147.173	94	132.752	40	14.421	54

LIII. Fundacya ś. p. Wiktora z Baworowa hr. Baworowskiego.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Z przeniesienia . . .	147.173	94	132.752	40	14.421	54
	5	Zaliczki:						
		a) należytość zaległa:						
		α) gotówką . 39.939 zł. 27 ct. β) efektami . 2.400 „ — „ 42.339 zł. 27 ct.						
		Przeniesiono do poz. 6. „Rozmaite" gotówką . . . . 39.939 „ 27 „						
		pozostaje efektami . 2.400 zł. — ct.						
		b) należytość bieżąca:						
		α) gotówką . 23.631 zł. 01 ct. β) efektami . 4.200 „ — „ 27.831 „ 01 „	30.231	01	—	—	30.231	01
	6	Rozmaite:						
		a) uiszczone należytości z roku ubiegłego:						
		α) lokacya kapitałów . 4.271 zł. 62 ct. β) zaliczki wyrachowane . 39.939 „ 27 „	44.210	89	44.210	89	—	—
		b) różne inne:						
		α) należytość zaległa . 1.345 zł. 52 ct. β) należytość bieżąca . 1.514 „ 78 „	2.860	30	1.620	64	1.239	66
		Suma pozycyi 6. . .	47.071	19	45.831	53	1.239	66
	7	Depozyta (efekta)	4.200	—	4.200	—	—	—
		Suma wszystkich dochodów . .	228.676	14	182.783	93	45.892	21
	8	**Zapas** z początkiem r. 1898 w gotówce	—	—	20.858	79	—	—
		Razem . .	—	—	203.642	72	—	—

LIII. Fundacya ś. p. Wiktora z Baworowa hr. Baworowskiego.

Rubryka	Pozycya	B) **Majątek obrotowy**	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Wydatki.						
		I. Dobra ziemskie.						
	1	Płace i zasługi:						
		a) kurator	8.000	—	8.000	—	—	—
		b) syndyk	3.000	—	3.000	—	—	—
		c) zarządca	1.960	—	1.960	—	—	—
		d) kasyer	1.000	—	1.000	—	—	—
		e) nadleśniczy	1.165	—	1.165	—	—	—
		f) adjunkt	420	—	420	—	—	—
		g) leśniczy	600	—	600	—	—	—
		h) inne płace i zasługi . . .	3.467	58	3.467	58	—	—
		Suma pozycyi 1. . .	19.612	58	19.612	58	—	—
	2	Pensye emerytalne i gracye . . .	1.104	—	1.104	—	—	—
	3	Najem robocizny:						
		a) w lasach	2.038	08	2.038	08	—	—
		b) przy młynach	549	90	549	90	—	—
		Suma pozycyi 3. . .	2.587	98	2.587	98	—	—
	4	Dokupno karmy (utrzymanie koni) .	653	76	653	76	—	—
	5	Konserwacye i adaptacye budynków:						
		a) nowe budowle i adaptacye . . . . 81.954 zł. 47 ct. od tego zwroty korelatywne . . . . 2 390 „ 13 „ Czysty wydatek . .	79.564	34	79.564	34	—	—
		b) zwykłe konserwacye	411	35	411	35	—	—
		Suma pozycyi 5. . .	79.975	69	79.975	69	—	—
		Do przeniesienia . . .	103.934	01	103.934	01	—	—

LIII. Fundacya ś. p. Wiktora z Baworowa hr. Baworowskiego.

Rubryka	Pozycya	B) **Majątek obrotowy**	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Z przeniesienia . . .	103.934	01	103.934	01	—	—
	6	Utrzymanie i naprawa sprzętów . .	328	49	328	49	—	—
	7	Koszta kancelaryjne:						
		a) należytość bieżąca . 509 zł. 52 ct. od tego zwroty korelatywne . . . . 60 „ — „ Czysty wydatek . . .	449	52	449	52	—	—
	8	Asekuracya:						
		należytość bieżąca . 1.986 zł. 37 ct. od tego zwroty korelatywne . . . . 714 „ 11 „ Czysty wydatek . .	1.272	26	1.144	25	128	01
	9	Podatki, daniny i opłaty	13.857	92	9.837	92	4.020	—
	10	Spłata kapitałów i odsetków dłużnych:						
		Pożyczka w galic. Towarzystwie kredytowem ziemskiem we Lwowie:						
		a) należytość zalegla . 6.198 zł. 96 ct. *b)* należytość bieżąca . 231 „ 96 „	6.430	92	920	—	5.510	92
	11	Chwilowa lokacya kapitałów . . . . 45.844 zł. 61 ct. od tego zwroty korelatywne . . . . 45.694 „ 29 „	150	32	150	32	—	—
	12	Zaliczki:						
		a) gotówką . . . . 44.152 zł. 41 ct. od tego zwroty korelatywne . . . . 20.521 „ 40 „ Czysty wydatek . . .	23.631	01	23.631	01	—	—
		Do przeniesienia . .	23.631 126.423	01 44	23.631 116.764	01 51	— 9.658	— 93

LIII. Fundacya ś. p. Wiktora z Baworowa hr. Baworowskiego.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Z przeniesienia . .	126.423	44	116.764	51	9.658	93
			23.631	01	23.631	01	—	—
		b) efektami . . . . . 6.600 zł. od tego zwroty korelatywne . . . . . 2.400 „						
		Czysty wydatek. . .	4.200	—	4.200	—	—	—
		Suma pozycyi 12. . .	27.831	01	27.831	01	—	—
	13	Rozmaite:						
		a) spłata dawnych pretensyj . . .	13.364	02	13.364	02	—	—
		b) koszta podróży i dyety . . .	1.059	96	1.059	96	—	—
		c) koszta oszacowania biblioteki . .	2.730	—	2.730	—	—	—
		d) koszta spisywania inwentarza . .	1.286	64	1.286	64	—	—
		e) Dr. Stanisław Bieliński za zastępstwo i sprawowanie administracyi masy spadkowej od 21. grudnia 1894 do 30. czerwca 1896	17.967	32	17.967	32	—	—
		f) różne inne . . . 653 zł. 58 ct. od tego zwroty korelatywne . . . . 8 „ 97 „						
		Czysty wydatek . . .	644	61	644	61	—	—
		Suma pozycyi 13. . .	37.052	55	37.052	55	—	—
	14	Depozyta:						
		a) należytość zaległa:						
		α) gotówką	4.559	42	3.582	92	976	50
		β) efektami . . . 2.400 zł.						
		b) należytość bieżąca, efektami 4.200 „	6.600	—	—	—	6.600	—
		Suma pozycyi 14. . .	11.159	42	3.582	92	7.576	50
		Suma wydatków działu I. .	202.466	42	185.230	99	17.235	43
		Do przeniesienia . . .	202.466	42	185.230	99	17.235	43

LIII. Fundacya ś. p. Wiktora z Baworowa hr. Baworowskiego.

Rubryka	Pozycya	B) **Majątek obrotowy**	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Z przeniesienia . . .	202.466	42	185.230	99	17.235	43
		II. Realność we Lwowie.						
	1	Płace:						
		a) bibliotekarz	900	—	900	—	—	—
		b) administrator, zarazem kustosz biblioteki	600	—	600	—	—	—
		c) dozorca domu	360	—	360	—	—	—
		Suma pozycyi 1. . .	1.860	–	1.860	—	—	—
	2	Konserwacya budynku	11.870	50	11.870	50	—	—
	3	Utrzymanie sprzętów	512	21	512	21	—	—
	4	Koszta kancelaryjne	46	49	46	49	—	—
	5	Asekuracya budynku	28	13	28	13	—	—
	6	Podatki	145	13	145	13	—	—
	7	Rozmaite	1	50	1	50	—	—
		Suma wydatków działu II. .	14.463	96	14.463	96		—
		Suma wszystkich wydatków .	216.930	38	199.694	95	17.235	43
	8	**Zapas** z końcem roku 1898 w gotówce .	—	—	3.947	77	–	—
		Razem . .	—	—	203.642	72	—	—

LIII. Fundacya ś. p. Wiktora z Baworowa hr. Baworowskiego.

Stan majątku obrotowego z końcem roku 1898.

Stan czynny.	Szczegół.	Ogół.
1. Zapas kasowy w gotówce		3.947 zł. 77 ct.
2. Należytości czynne:		
a) Włodzimierz Ostrowski, dzierżawca Myszkowiec:		
α) reszta raty półrocznej, płatnej 1 kwietnia 1896	2.700 zł. — ct.	
β) reszta czynszu dzierżawnego wrąz z odsetkami zwłoki za rok 1898	3.549 „ 20 „	6.249 „ 20 „
b) Leon Fedorowicz dzierżawca Baworowa:		
α) reszta raty półrocznej, płat. 1 kwietnia 1896	2.000 „ — „	
β) reszta czynszu dzierżawnego wraz z odsetkami zwłoki za rok 1898	1.528 „ 24 „	3.528 „ 24 „
c) Alojzy Morawski, dzierżawca Łuki Wielkiej, reszta raty półrocznej płatnej 1 kwietnia 1896 .	2.032 „ — „	
d) Rosenmann i Spka, dzierżawcy młyna w Krowince, niedopłacony czynsz dzierżawny .	780 „ — „	
e) Terlecki Jan, dzierżawca młyna w Łoszniowie niedopłacony czynsz dzierżawny	54 „ 40 „	
f) Anerhahn reszta czynszu dzierżawnego za karczmę w Krowince	27 „ „	
g) Bogusław Cieński, reszta czynszu za karczmę w Łoszniowie	40 „ — „	
h) Ks. Łopatyński reszta za 2 sągi drzewa grabowego	8 „ — „	
i) Rosenmann i Spka, dzierżawcy młyna w Krowince zwrot wypłaconych premij asekuracyjnych . . .	239 „ 68 „	
j) Morawski Alojzy, dopłata do asekuracyi .	111 „ 49 „	
k) Dankner Feiwel, dzierżawca młyna w Baworowie, dopłata do asekuracyi	888 „ 49 „	
l) Na 3% rachunku bieżącym w Banku krajowym	1.702 „ 70 „	
ł) Kuratorya zaliczki:		
α) na pokrycie złożonych kaucyj i wadyów	6.600 „ — „	
β) na pokrycie wydatków administracyjnych	23.631 „ 01 „	45.892 „ 21 „
Suma stanu czynnego		49.839 zł. 98 ct.
Do przeniesienia		49.839 zł. 98 ct.

LIII. Fundacya ś. p. Wiktora z Baworowa hr. Baworowskiego.

	Szczegół.	Ogół.
Z przeniesienia . . .		49.839 zł. 98 ct
Stan bierny.		
Należytości bierne:		
a) Pożyczka hipoteczna w galicyjskiem Towarzystwie kredytowem ziemskiem we Lwowie .	5.510 zł. 92 ct.	
b) Reszta należytości za asekuracyę budynków za rok 1898	128 „ 01 „	
c) Wpłaty dzierżawców dóbr na fundusz stacyi doświadczalnej	— „ 25 „	
d) Bonifikacye gorzelniane	976 „ 25 „	
e) Kaucye i wadya przedsiębiorców budowlanych efektami	6 600 „ — „	
f) Reszta podatków za rok 1898 . . .	4.020 „ — „	
Suma stanu biernego		17.235 „ 43 „
Czysty stan czynny		32.604 zł. 55 ct.

Uwaga. Z powyżej wykazanego zapasu w gotówce w sumie 3.947 zł. 77 ct. stanowi własność obcą podana w należytościach biernych pod *c)* i *d)* kwota 976 zł. 50 ct., reszta zaś tegoż zapasu w sumie 2.971 zł. 27 ct., tudzież pozostawiona na 3% rachunku bież. w Banku krajowym nadwyżka majątku obrotowego w sumie 1.702 zł. 70 ct. (poz. *l.* należytości czynnych) — posłuży na pokrycie wydatków fundacyi w I. kwartale 1899.

LW. 35.669/1899.

LIV. Fundacya Ludwiki z hr. Dunin Borkowskich Niezabitowskiej na rzecz „domu pracy“ czyli Towarzystwa Miłosierdzia we Lwowie.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Dochody.						
	1	Towarzystwo Miłosierdzia pod godłem „Opatrzności“ we Lwowie, zwrot bezprocentowej pożyczki na budowę własnego domu (spłacalnej w 50 rocznych ratach, począwszy od 1. stycznia 1897)	12.054	—	246	—	11.808	—
	2	Efekta zakupione: *a)* w walucie austryackiej 60 zł. 03 ct. *b)* w walucie koronowej (400 koron, czyli) . 200 „ — „ Razem . . 260 zł. 03 ct. od tego efekta spieniężone w walucie austr. 10 „ 43 „ Rzeczywiste przykupno . .	249	60	249	60	—	—
		Suma dochodów .	12.303	60	495	60	11.808	—
	3	**Zapas** z początkiem r. 1898 w efektach: *a)* w walucie austryackiej 46 zł. 17 ct. *b)* w „ koronowej (600 koron, czyli) . 300 „ — „	—	—	346	17	—	—
		Razem . .	—	—	841	77	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . 256 zł. 43 ct. od tego za spieniężone efekta . . . . 10 „ 43 „ Czysty wydatek . .	246	—	246	—	—	—
		Suma wydatków .	246	—	246	—	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1898 w efektach: *a)* w walucie austryackiej 95 zł. 77 ct. *b)* w walucie koronowej (1.000 koron, czyli) . 500 „ — „	—	—	595	77	—	—
		Razem . .	—	—	841	77	—	—

LIV. Fundacya Ludwiki z hr. Dunin Borkowskich Niezabitowskiej na rzecz „domu pracy“ czyli Towarzystwa Miłosierdzia we Lwowie.

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1898.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny. I. Zapas kasowy w efektach:		
a) w walucie austryackiej: 4% książeczka wkładkowa Banku krajowego	95 zł. 77 ct.	
b) w walucie koronowej: 4% listy zastawne Banku krajowego (1.000 koron czyli) .	500 „ — „	595 zł. 77 ct.
II. Należytość czynna: pożyczka Towarzystwa Miłosierdzia pod Godłem „Opatrzność“ we Lwowie na budowę własnego domu . . . . . , ...		11.808 „ — „
Suma stanu czynnego		12.403 zł. 77 ct.
Stan bierny.		— „ — „
Czysty stan czynny w walucie austryackiej		12.403 zł. 77 ct.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1897 . . .		12.400 „ 17 „
okazuje się **przyrost** majątku o		3 zł. 60 ct.
a mianowicie przybyło: w efektach	249 zł. 60 ct.	
ubyło w należytości czynnej	246 „ — „	
Czysty przyrost jak wyżej .		3 zł. 60 ct.

Uwaga. Ukonstytuowanie tej fundacyi zostało odroczonem z powodu, że majątek zakładowy wypożyczono w roku 1896 Towarzystwu Miłosierdzia pod godłem „Opatrzności“ we Lwowie na budowę własnego domu.

Pożyczka powyższa ma być spłaconą w 50-ciu rocznych ratach, począwszy od 1. stycznia 1897. (LW. 83.337/96.), poczem dopiero nastąpi ukonstytuowanie fundacyi

LIV. Fundacya Ludwiki z hr. Dunin Borkowskich Niezabitowskiej na rzecz „domu pracy“ czyli Towarzystwa Miłosierdzia we Lwowie.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów: 4% od listów zast. Banku krajowego . . . 20 zł. — ct.						
		od tego odsetki bierne — „ 63 „						
		Czysty dochód . .	19	37	19	37	—	—
	2	Efekta zakupione w walucie austryackiej	10	43	10	43	—	—
		Suma dochodów . .	29	80	29	80	—	—
	3	Zapas z początkiem roku 1898 w gotówce :	—	—	10	43	—	—
		Razem . .	—	—	40	23	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów .	10	43	10	43	—	—
		Suma wydatków . .	10	43	10	43	—	—
	2	Zapas z końcem roku 1898: *a)* w gotówce . . . 19 zł. 37 ct. *b)* w efektach w walucie austryackiej . . 10 „ 43 „	—	—	29	80	—	—
		Razem . .	—	—	40	23	—	—

Uwaga. Wykazany powyżej zapas z końcem roku 1898 w gotówce 19 zł. 37 ct. ulokowano z początkiem roku 1899 na książeczkę Banku krajowego w myśl postanowienia Wydziału krajowego (LW. 7.970/98.) jako kwotę, pochodzącą z odsetek od efektów zakupywanych za raty wpływające na rzecz majątku zakładowego tej fundacyi tytułem zwrotu wypożyczonego kapitału.

LW. 25.695/1899.

LV. Fundacya Ludwiki z hr. Dunin Borkowskich Niezabitowskiej „na rzecz tanich kuchni ludowych we Lwowie“.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Dochody						
	1	Efekt pobrany z majątku obrotowego .	18	—	18	—	—	—
	2	Efekta zakupione:						
		a) w walucie austryackiej 1 zł. 80 ct. *b*) w walucie koronowej (200 koron, czyli) . 100 „ — „ Razem . . 101 zł. 80 ct.						
		od tego efekta spieniężone w walucie koronowej (200 koron, czyli) 100 „ — „						
		Rzeczywiste przykupno . .	1	80	1	80	—	—
		Suma dochodów . .	19	80	19	80	—	—
	3	Zapas z początkiem r. 1898 w efektach:						
		a) w wal. austryackiej . 36 zł. 71 ct. *b*) w walucie koronowej (20.900 koron, czyli) 10.450 „ — „	—	—	10.486	71	—	—
		Razem . .	—	—	10.506	51	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . . . . 100 zł. od tego za spieniężone efekta 100 „						
		Czysty wydatek . .	—	—	—	—	—	—
	2	Zapas z końcem roku 1898 w efektach: *a*) w walucie austr. . 56 zł. 51 ct. *b*) w walucie koronowej (20.900 koron, czyli) 10.450 „ — „	—	—	10.506	51	—	—
		Razem . .	—	—	10.506	51	—	—

LV. Fundacya Ludwiki z hr. Dunin Borkowskich Niezabitowskiej „na rzecz tanich kuchni ludowych we Lwowie".

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1898.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
a) w walucie austryackiej: 4% książeczka wkładkowa Banku krajowego	56 zł. 51 ct.	
b) w walucie koronowej: 4% listy zastawne Banku krajowego (20.900 koron czyli) .	10.450 „ — „	10.506 zł. 51 ct.
Suma stanu czynnego . . .		10.506 zł. 51 ct.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny w walucie austryackiej		10.506 zł. 51 ct.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1897 . . .		10.486 „ 71 „
okazuje się **przyrost** majątku o		19 zł. 80 ct.

LV. Fundacya Ludwiki z hr. Dunin Borkowskich Niezabitowskiej „na rzecz tanich kuchni ludowych we Lwowie“.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Dochody						
	1	Odsetki od 4% listów zastawnych Banku krajowego	418	—	418	—	—	—
	2	Efekta zakupione w walucie austryackiej . . . . . 215 zł.						
		od tego spieniężone w walucie austryackiej . . 197 „						
		Rzeczywiste zakupno . .	18	—	18	—	—	—
		Suma dochodów . . .	436	—	436	—	—	—
	3	**Zapas z początkiem roku 1898:**						
		a) w gotówce . . . . 409 zł.						
		b) w efektach w walucie austryackiej . . . . 209 „	—	—	618	—	—	—
		Razem .	—	—	1.054	—	—	—

LV. Fundacya Ludwiki z hr. Dunin Borkowskich Niezabitowskiej „na rzecz tanich kuchni ludowych we Lwowie“.

Rubryka	Pozycya	B) **Majątek obrotowy**	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Wydatki.						
	1	Zasiłki dla tanich kuchni we Lwowie, chrześcijańskiej i izraelickiej:						
		a) należytość zalegla . . 200 zł.						
		b) należytość bieżąca . . 400 „	600	—	600	—	—	—
	2	Gotówka wydana na zakupno efektów . . . . . 215 zł.						
		od tego za spieniężone efekta . . . . . 197 „						
		Czysty wydatek . .	18	—	18	—	—	—
	3	Efekt przeniesiony do majątku zarodowego w walucie austryackiej (książka wkładkowa Banku krajowego) . .	18	—	18	—	—	—
		Suma wydatków . . .	636	—	636	—	—	—
	4	**Zapas** z końcem roku 1898:						
		a) w gotówce . . . . . 209 zł.						
		b) w efektach w walucie austryackiej . . . . . 209 „	—	—	418	—	—	—
		Razem .	—	—	1.054	—	—	—

Uwaga. Wykazany powyżej z końcem roku 1898 zapas w gotówce i w efektach w łącznej sumie 418 zł. reprezentuje czysty dochód z odsetek od efektów majątku zakładowego za rok 1898 i posłuży w roku 1899 na zasiłki dla tanich kuchni ludowych we Lwowie.

LW. 25.932/1899.

LVI. Fundusz „na zakupno książek do czytania dla uczniów niższych naukowych zakładów przemysłowych w kraju".

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Dochody.						
	1	Zapas z początkiem r. 1898 w efektach:						
		a) w walucie austryackiej 52 zł. 28 ct.						
		b) w walucie koronowej (2.400 koron, czyli) . 1.200 „ — „	—	—	1.252	28	—	—
		Razem . .	—	—	1.252	28	—	—
		Wydatki.						
	1	Zapas z końcem roku 1898 w efektach:						
		a) w walucie austryackiej 52 zł. 28 ct.						
		b) w walucie koronowej (2.400 koron, czyli) . 1.200 „ — „	—	—	1.252	28	—	—
		Razem . .	—	—	1.252	28	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1898.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
a) w walucie austryackiej: 4% książeczka wkładkowa Banku krajowego . . .	52 zł. 28 ct.	
b) w walucie koronowej: 4% listy zastawne galic. Banku hipotecz. (2.400 kor. czyli).	1.200 „ — „	1.252 zł. 28 ct.
Suma stanu czynnego		1.252 zł. 28 ct.
Stan bierny.		— „ — „
Czysty stan czynny		1.252 zł. 28 ct.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1897		1.252 zł. 28 ct.
okazuje się stan majątku **niezmienny**		— zł. — ct.

LVI. Fundusz „na zakupno książek do czytania dla uczniów nizszych naukowych zakładów przemysłowych w kraju".

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Dochody.						
	1	Odsetki od 4% listów zastawnych galicyjskiego Banku hipotecznego . .	48	—	48	—	—	—
		Suma dochodów . .	48	—	48	—	—	—
	2	Zapas z początkiem r. 1898 w gotówce .	—	—	48	—	—	—
		Razem . .	—	—	96	—	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno książek do czytania dla uczniów niższych naukowych zakładów przemysłowych . .	48	—	48	—	—	—
		Suma wydatków . .	48	—	48	—	—	—
	2	Zapas z końcem roku 1898 w gotówce .	—	—	48	—	—	—
		Razem . .	—	—	96	—	—	—

Uwaga. Wykazanego powyżej zapasu z końcem roku 1898 w gotówce 48 zł. użyto z początkiem roku 1899 na zakupno książek do czytania dla uczniów niższych naukowych zakładów przemysłowych, asygnując całą tę gotówkę na ręce Arnulfa Nawratila, c. k. starszego inspektora przemysłowego i członka komisyi dla spraw przemysłowych (LW. 9.193/99).

LW. 25.931/1899.

LVII. Fundacya Tytusa Kielanowskiego „dla gminy Kędzierzawce“.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Dochody.						
	1	Zapas z początkiem roku 1898 w efektach w walucie koronowej (20.000 koron, czyli)	—	—	10.000	—	—	—
		Razem . .	—	—	10.000	—	—	—
		Wydatki.						
	1	Zapas z końcem roku 1898 w efektach w walucie koronowej (20.000 koron, czyli)	—	—	10.000	—	—	—
		Razem . .	—	—	10.000	—	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1898.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach w walucie koronowej: 4% listy zastawne galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego (20.000 koron, czyli)		10.000 zł. — ct.
Suma stanu czynnego		10.000 zł. — ct
Stan bierny.		— „ — „
Czysty stan czynny w walucie austryackiej		10.000 zł. — ct.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1897 . . .		10.000 „ — „
okazuje się stan majątku **niezmieniony**		— zł. — ct.

Uwaga. Fundacya ta posiada realność położoną w gminie Kędzierżawce objętą wykazem hipotecznym l. 240 gminy katastralnej Kędzierżawce (LW. 58.602/95), która nie jest oszacowaną, zatem wartości jej nie wykazano w stanie majątku z końcem roku 1898.

LVII. Fundacya Tytusa Kielanowskiego „dla gminy Kędzierzawce“.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Dochody.						
	1	Odsetki od 4% listów zastawnych galicyjskiego Towarzystwa kredytowego ziemskiego . . . . 400 zł.						
		od tego podatek rentowy . 6 „						
		Czysty dochód . .	394	—	394	—	—	—
		Suma dochodów . .	394	—	394	—	—	—
	2	**Zapas** z początkiem r. 1898 w gotówce	—	—	194	95	—	—
		Razem . .	—	—	588	95	—	—
		Wydatki.						
	1	Dotacya na utrzymanie S. S. Służebniczek i ochronki w Kędzierzawcach . .	400	—	400	—	—	—
		Suma wydatków . .	400	—	400	—	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1898 w gotówce .	—	—	188	95	—	—
		Razem . .	—	—	588	95	—	—

Uwaga. Wykazany powyżej zapas z koncem roku 1898 w gotówce 188 zł. 95 ct. służy na pokrycie rat kwartalnych dotacyi na utrzymanie S. S. Służebniczek i ochronki w Kędzierżawcach, płatnych dnia 1 stycznia i 1 kwietnia 1899 roku z góry (LW. 77.292/98.), albowiem odsetki od efektów majątku zakładowego, pokrywać mające wydatki z tytułu wyżej wymienionego, wpłyną w ratach półrocznych z dołu dnia 30. czerwca i 31. grudnia 1899.

LW. 26.179/1899.

LVIII. Fundacya Tytusa Kielanowskiego „dla gminy Żuratyn".

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Dochody						
	1	Zapas z początkiem r. 1898 w efektach w walucie koronowej (20.000 koron, czyli)	—	—	10.000	—	—	—
		Razem . .	—	—	10.000	—	—	—
		Wydatki						
	1	Zapas z końcem roku 1898 w efektach w walucie koronowej (20.000 koron, czyli)	—	-	10.000	—	—	—
		Razem . .	—	—	10.000	—	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1898.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach w walucie koronowej 4% listy zastawne galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego (20.000 koron czyli)		10.000 zł. — ct.
Suma stanu czynnego		10.000 zł. — ct.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny w walucie austryackiej		10.000 zł. — ct.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1897		10.000 zł. — ct.
okazuje się stan majątku **niezmieniony**		— zł. — ct.

Uwaga. Fundacya ta posiada realność położoną w gminie Żuratyn, objętą wykazem hipotecznym l. 199 gminy katastralnej Żuratyn (LW. 58.602/95) która nie jest oszacowaną zatem wartości jej nie wykazano w stanie majątku z końcem roku 1898.

LVIII. Fundacya Tytusa Kielanowskiego „dla gminy Żuratyn“.

Rubryka	Pozycya	B) **Majątek obrotowy**	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Dochody.						
	1	Odsetki od 4% listów zastawnych galicyjskiego Towarzystwa kredytowego ziemskiego . . . . 400 zł. od tego podatek rentowy . 6 „	394	—	394	—	—	—
		Suma dochodów . .	394	—	394	—	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1898 w gotówce .	—	—	194	95	—	—
		Razem . .	—	—	588	95	—	—
		Wydatki.						
	1	Dotacya na utrzymanie S. S. Służebniczek i ochronki w Żuratynie	400	—	400	—	—	—
		Suma wydatków . .	400	—	400	—	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1898 w gotówce .	—	—	188	95	-	—
		Razem . .	—	—	588	95	—	—

Uwaga. Wykazany powyżej z końcem roku 1898 zapas w gotówce 188 zł. 95 ct. służy na pokrycie rat kwartalnych dotacyi na utrzymanie S.S. Służebniczek i ochronki w Żuratynie, płatnych dnia 1 stycznia i 1 kwietnia 1899 roku z góry (LW. 77,292.98) albowiem odsetki od efektów majątku zakładowego, pokrywać mające wydatki z tytułu wyżej wymienionego, wpłyną w ratach półrocznych z dołu dnia 30 czerwca i 31 grudnia 1899 r.

LW. 26.180/1899.

LIX. Fundacya ś. p. Tytusa Kielanowskiego. dla nieuleczalnych chorych chrześcian we Lwowie.

Rubryka	Pozycya	A) **Majątek zarodowy**	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Dochody.						
	1	**Zapas** z początkiem rok 1898 w efektach:						
		a) w walucie austr. . — zł. 75 ct.						
		b) w walucie koronowej (122.700 koron, czyli) 61.350 „ — „	—	—	61.350	75	—	—
		Razem . .	—	—	61.350	75	—	—
		Wydatki.						
	1	**Zapas** z końcem roku 1898 w efektach:						
		a) w walucie austr . — zł. 75 ct.						
		b) w walucie koronowej (122.700 koron, czyli) 61.350 „ — „	—	—	61.350	75	—	—
		Razem . .	—	—	61.350	75	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1898.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
a) w wałucie austryackiej:		
4% książeczka wkładkowa Banku krajowego	— zł. 75 ct.	
b) w walucie koronowej:		
1. 4% listy zastawne galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego (120.600 koron, czyli) .	60.300 „ — „	
2. 4% listy zastawne Banku krajowego (2.100 koron, czyli)	1.050 „ — „	61.350 zł. 75 „
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny w walucie austryackiej		61.350 zł. 75 ct.
W porównaniu z takimże stanem z końcem r. 1897		61.350 „ 75 ct.
okazuje się stan majątku **niezmieniony**		— zł. — ct.

LIX. Fundacya ś. p. Tytusa Kielanowskiego dla nieuleczalnych chorych chrześcian we Lwowie.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1898	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów: *a)* 4% od listów zastawnych galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego . 2.375 zł. 82 ct. *b)* 4% od listów zastawnych Banku krajowego . . . . 42 „ — „	2.417	82	2.417	82	—	—
	2	Zakupione efekta w walucie austryackiej . . 3.205 zł. 82 ct. od tego spieniężone efekta w walucie austryackiej . . . 792 „ 50 „ Rzeczywiste przykupno .	2.413	32	2.413	32	—	—
		Suma dochodów . .	4.831	14	4.831	14	—	—
	3	**Zapas** z początkiem r. 1898 w efektach.	—	—	7.384	85	—	—
		Razem . .	—	—	12.215	99	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . 3.205 zł. 82 ct. od tego gotówka pobrana za zrealizowane efekta . . . . 792 „ 50 „ Czysty wydatek . .	2.413	32	2.413	32	—	—
	2	Gotówka wydana na stemple, odbitki autograficzne aktu fundacyjnego . .	4	50	4	50	—	—
		Suma wydatków . .	2.417	82	2.417	82	—	—
	3	**Zapas** z końcem roku 1898 w efektach	—	—	9.798	17	—	—
		Razem . .	—	—	12.215	99	—	—

Uwaga. Odsetki od kapitału fundacyjnego ulokowane czasowo, posłużą na zapłacenie w rekursie będącej należytości skarbowej i na cele fundacyjne.

LW. 17.483/99.

LX. Fundacya imienia Wacława Tyzenhauza.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		D o c h o d y.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	113	07	113	07	—	—
	2	Efekta zakupione:						
		a) w walucie austryackiej 14 zł. 87 ct. *b)* w walucie koronowej (200 koron, czyli) . 100 „ — „	114	87	114	87	—	—
		Suma dochodów . .	227	94	227	94	—	—
	3	Zapas z początkiem r. 1898 w efektach:						
		a) w walucie austryackiej 36 zł. 03 ct. *b)* w walucie koronowej (6.100 koron, czyli) . 3.050 „ — „	—	—	3.086	03	—	—
		Razem . .	—	—	3.313	97	—	—
		W y d a t k i,						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów .	113	07	113	07	—	—
		Suma wydatków . .	113	07	113	07	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1898 w efektach:						
		a) w walucie austryackiej 50 zł. 90 ct. *b)* w walucie koronowej (6.300 koron, czyli) . 3 150 „ — „	—	—	3.200	90	—	—
		Razem . .	—	—	3.313	97	—	—

LX. Fundacya imienia Wacława Tyzenhauza.

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1898.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
a) w walucie austryakiej: 4% książeczka wkładkowa Banku krajowego	50 zł. 90 ct.	
b) w walucie koronowej: 4% listy zastawne Banku krajowego (6.300 koron, czyli) . . .	3.150 zl. — ct.	3.200 zł. 90 ct.
Suma stanu czynnego		3.200 zł. 90 ct.
Stan bierny		— zł. — ct.
Czysty stan czynny w walucie austryackiej		3.200 zł. 90 ct.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1897 . . .		3.086 zł. 03 ct.
okazuje się **przyrost** majątku o		114 zł. 87 ct.
a mianowicie przybyło: w gotówce	14 zł. 87 ct.	
w efektach . . .	100 zł. — ct.	
przyrost jak wyżej	114 zł. 87 ct.	

XL. Fundacya imienia Wacława Tyzenhauza.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Dochody.						
	1	Odsetki od 4% listów zastawnych Banku krajowego	124	49	124	49	—	—
		Suma dochodów . .	124	49	124	49	—	—
	2	**Zapas** z początkiem r. 1898 w gotówce	—	—	113	07	—	—
		Razem . .	—	—	237	56	—	—
		Wydatki.						
	1	Dożywotne wsparcie dla Bednarskiej Katarzyny, byłej wychowanki galic. Zakładu ciemnych we Lwowie . .	83	33	83	33	—	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego	113	07	113	07	—	—
		Suma wydatków . .	196	40	196	40	—	—
	3	**Zapas** z końcem roku 1898 w gotówce .	—	—	41	16	—	—
		Razem . .	—	—	237	56	—	—

Uwaga. W roku 1898 nadano począwszy od dnia 1 marca, dożywotne wsparcie z tej fundacyi Bednarskiej Katarzynie, byłej wychowance galicyjskiego Zakładu dla ciemnych we Lwowie w rocznej kwocie 100 zł.

Wykazany powyżej zapas z końcem roku 1898 w gotówce 41 zł. 16 ct. sfruktyfikowano w myśl aktu fundacyjnego z początkiem roku 1899 na rzecz majątku zakładowego fundacyi.

LW. 26.333/1899.

LXI. Fundacya ks. Karoliny z ks. Ponińskich Lubomirskiej „na utrzymanie i wychowanie 12 sierót w zakładzie św. Heleny we Lwowie“.

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) $4^1/_2\%$ od listów zastawnych galic. Banku hipotecznego . . 337 zł. 50 ct.						
		b) 4% od listów zastawnych galic. Banku hipotecznego . . 20 „ — „						
		c) 4% od listów zastawnych Banku krajow. . 38 „ — „						
		d) 4% od obligacyj galic. funduszu propinacyjnego . . . . . 372 „ — „	767	50	767	50	—	—
	2	Gotówka złożona przez Janinę Dydyńską, przełożoną Zakładu św. Heleny we Lwowie, za księżnę Lubomirską tytułem pokrycia straty, wynikłej z niezrealizowania w czasie właściwym wylosowanego listu zastawnego galicyjsk. Banku hipotecznego (Serya C. Nr. 4.420 na 1.000 zł.)	112	50	112	50	—	—
	3	Efekta zakupione:						
		a) w walucie austryackiej 13 zł. 33 ct.						
		b) w walucie koronowej (200 koron, czyli) . 100 „ — „	113	33	113	33	—	—
		Suma dochodów . .	993	33	993	33	—	—
	4	**Zapas** z początkiem roku 1898 w efektach:						
		a) w walucie austr. . 16.839 zł. 35 ct.						
		b) w walucie koronowej (2.800 koron, czyli) . 1.400 „ — „	—	—	18.239	35	—	—
		Razem . .	—	—	19.232	68	—	—

LXI. Fundacya ks. Karoliny z ks. Ponińskich Lubomirskiej „na utrzymanie i wychowanie 12 sierót w zakładzie św. Heleny we Lwowie.

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1898	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
		W y d a t k i.						
	1	Przełożonej Zakładu św. Heleny we Lwowie tytułem przypadających temuż Zakładowi za I. i II. półrocze 1898 roku rat odsetek od kapitału zakładowego fundacyi	767	50	767	50	—	—
	2	Gotówka wydana na zakupno efektów	112	50	112	50	—	—
		Suma wydatków .	880	—	880	—	—	—
	3	**Zapas** z końcem roku 1898 w efektach :						
		a) w walucie austryackiej 16.852 zł. 68 ct.						
		b) w walucie koronowej (3.000 koron, czyli) . 1.500 „ — „	—	—	18.352	68	—	—
		Razem . .	—	—	19.232	68	—	—

LXI. Fundacya ks. Karoliny z ks. Ponińskich Lubomirskiej „na utrzymanie i wychowanie 12 sierót w zakładzie św. Heleny we Lwowie“.

Stan majątku z końcem roku 1898.

	Szczegół.	Ogół
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
a) w walucie austryackiej:		
1. $4^1/_2\%$ listy zastawne galic. Banku hipotecznego	7.500 zł. — ct.	
2. 4% obligacye galic. funduszu propinacyjnego	9.300 „ — „	
3. 4% książeczki wkładkowe Banku krajowego	52 „ 68 „	
b) w walucie koronowej:		
1. 4% listy zastawne galic. Banku hipotecznego (1.000 koron, czyli) . . .	500 „ — „	
2. 4% listy zastawne Banku krajowego (2.000 koron czyli)	1.000 zł. — ct.	18.352 zł. 68 ct.
Suma stanu czynnego		18.352 zł. 68 ct.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny w walucie austryackiej		18.352 zł. 68 ct.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1897		18.239 „ 35 „
okazuje się **przyrost** majątku o		113 zł. 33 ct.

Uwaga. Zanim będące w toku ukonstytuowanie tej fundacyi nastąpi. asygnuje Wydział krajowy czysty dochód z odsetek od efektów majątku zakładowego w ratach półrocznych na utrzymanie i wychowanie 12 sierót w Zakładzie św. Heleny we Lwowie na ręce przełożonej tego Zakładu

Bliższe szczegóły co do aktywowania tej fundacyi podane są w osobnem sprawozdaniu z czynności Departamentu II. Wydziału krajowego.

LW. 26.334/1899.

LXII. Fundacya Maryi Gewürtzowej „na rzecz ubogich izraelitów miasta Dębicy“.

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) 5% od obligacyj jednolitego długu państwa (po potrąceniu 16% podatku dochodowego) 46 zł. 20 ct.						
		b) 4% od listów zastawnych galic. Banku hipotecznego . . 4 „ — „	50	20	50	20	—	—
	2	Efekta zakupione w walucie austr. .	50	20	50	20	—	—
		Suma dochodów . .	100	40	100	40	—	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1898: *a)* w gotówce . . . 50 zł. 20 ct. *b)* w efektach: *α)* w walucie austr. . 1.147 „ 55 „ *β)* w walucie koronowej (200 koron, czyli) . . . 100 „ — „	—	—	1.297	75	—	—
		Razem . .	—	—	1.398	15	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów .	50	20	50	20	—	—
	2	Za stemple do aktu fundacyjnego . .	7	—	7	—	—	—
		Suma wydatków . .	57	20	57	20	—	—
	3	**Zapas** z końcem roku 1898: *a)* w gotówce . . . 43 zł. 20 ct. *b)* w efektach: *α)* w walucie austr. . 1.197 „ 75 „ *β)* w walucie koronowej (200 koron, czyli) . . . 100 „ — „	—	—	1.340	95	—	—
		Razem . .	—	—	1.398	15	—	—

LXII. Fundacya Maryi Gewürtzowej „na rzecz ubogich izraelitów miasta Dębicy“.

Stan majątku z końcem roku 1898.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny. Zapas kasowy: *a)* w gotówce		43 zł. 20 ct.
b) w efektach:		
α) w walucie austryackiej:		
1. 5% obligacye jednolitego długu państwa (renta papierowa)	1.100 zł. — ct.	
2. 4% książeczka wkładkowa Banku krajowego	97 „ 75 „	
β) w walucie koronowej: 4% listy zastawne Banku krajowego (200 koron, czyli) . . .	100 „ — „	1.297 zł. 75 ct.
Suma stanu czynnego		1.340 zł. 95 ct.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny w walucie austryackej		1.340 zł. 95 ct.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1897 . .		1.297 „ 75 „
okazuje się **przyrost** majątku o		43 zł. 20 ct.
a mianowicie: przybyło w efektach	50 zł. 20 ct.	
ubyło w gotówce . .	7 „ — „	
Przyrost jak wyżej		43 zł. 20 ct.

Uwaga. Fundacyę tę aktywowano z końcem roku 1898, zatem wykazany powyżej zapas z końcem roku 1898 w gotówce 43 zł. 20 ct. służyć będzie w roku 1899 na zrealizowanie celów wskazanych aktem fundacyjnym (LW. 60.755/98).

LW. 26.836/1899.

LXIII. Fundacya ks. Jana Szaflarskiego i Frańciszki Ksawery Czajkowskiej dla Czarnego Dunajca.

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1898	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów: 4% od listów zastawnych Banku krajowego . . .	20	—	20	—	—	—
	2	Efekta zakupione w walucie austryackiej	20	—	20	—	—	—
		Suma dochodów . .	40	—	40	—	—	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1898 w efektach: *a)* w walncie austryackiej . 23 zł. *b)* w walucie koronowej (1.000 koron, czyli) . . . 500 „	—	—	523	—	—	—
		Razem . .	—	—	563	—	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów .	20	—	20	—	—	—
		Snma wydatków . .	20	-	20	—	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1898 w efektach: *a)* w walucie austryackiej . 43 zł. *b)* w walucie koron. (1.000 koron, czyli) . . . 500 „	—	—	543	—	—	—
		Razem . .	-	—	563	—	—	—

LXIII. Fundacya ks. Jana Szaflarskiego i Frańciszki Ksawery Czajkowskiej dla Czarnego Dunajca.

Stan majątku z końcem roku 1898.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
a) w walucie austryackiej: 4% książeczka wkładkowa Banku krajowego	43 zł. — ct.	
b) w walucie koronowej: 4% listy zastawne Banku krajowego (1.000 koron, czyli) . . .	500 „ — „	543 zł. — ct.
Suma stanu czynnego		543 zł. — ct.
Stan bierny.		— „ — „
Czysty stan czynny w walucie austryackiej		543 zł. — ct.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1897 . . .		523 „ — „
okazuje się **przyrost** majątku o		20 zł. — ct.

Uwaga. Fundacya ta wejdzie w życie wedle życzenia fundatora wówczas, gdy złożony na jej utworzenie pierwotny kapitał dojdzie do wysokości sumy 256.000 zł. wal. austr. Zanim to nastąpi, fruktyfikuje się wszelkie dochody fundacyi, pochodzące z odsetek od efektów majątku zakładowego w celu powiększenia tegoż majątku.

LW. 26.834/1899.

LXIV. Fundacya ks. Jana Szaflarskiego i Frańciszki Ksawery Czajkowskiej dla Dębicy.

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy	Należytość zł.	Należytość ct	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów: 4% od listów zastawnych Banku krajowego . .	20	—	20	—	—	—
	2	Efekta zakupione w walncie austryackiej	20	—	20	—	—	—
		Suma dochodów . .	40	—	40	—	—	—
	3	Zapas z początkiem r. 1898 w efektach:						
		a) w walucie austryackiej . 23 zł. *b*) w walucie koronowej (1.000 koron, czyli) . . . 500 „	—	—	523	—	—	—
		Razem .	—	—	563	—	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów .	20	—	20	—	—	—
		Suma wydatków . .	20	—	20	—	—	—
	2	Zapas z końcem roku 1898 w efektach:						
		a) w walucie austryackiej . 43 zł. *b*) w walucie koronowej (1.000 koron, czyli) . . . 500 „	—	—	543	—	—	—
		Razem . .	—	—	563	-	—	—

LXIV. Fundacya ks. Jana Szaflarskiego i Franciszki Ksawery Czajkowskiej dla Dębicy.

Stan majątku z końcem roku 1898.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
a) w walucie austryackiej: 4% książeczka wkładkowa Banku krajowego	43 zł. — ct.	
b) w walucie koronowej: 4% listy zastawne Banku krajowego (1.000 koron, czyli) . .	500 „ — „	543 zł. — ct.
Suma stanu czynnego		543 zł. — ct.
Stan bierny.		— „ — „
Czysty stan czynny w walucie austryackiej		543 zł. — ct.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1897 . .		523 „ — „
okazuje się **przyrost** majątku o		20 zł. — ct.

Uwaga. Fundacya ta wejdzie w życie wedle życzenia fundatora wówczas, gdy złożony na jej utworzenie pierwotny kapitał dojdzie do wysokości sumy 256.000 zł. wal. anst. Zanim to nastąpi fruktyfikuje się wszelkie dochody fundacyi, pochodzące z odsetek od efektów majątku zakładowego, w celu powiększenia tegoż majątku.

LW. 26.835/1899.

LXV. Fundacya ś. p. Róży z Rosnowskich hr. Lanckorońskiej.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Dochody.						
	1	Reszta ceny kupna realności przy ulicy Trzeciego Maja l. 11. . . .	40.000	—	—	—	40.000	—
	2	Gotówka pobrana za spieniężone efekta . . 1.295 zł. 24 ct. od tego wydana na zakupno efektów . . 80 „ — „	1.215	24	1.215	24	—	—
		Suma dochodów . .	41.215	24	1.215	24	40.000	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1898 efektami w walucie austryackiej . . .	—	—	38.305	35	—	—
		Razem . .	—	—	39.520	59	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana do majątku obrotowego . . 1.295 zł. 24 ct. od tego pobrana z majątku obrotowego . . 80 „ — „	1.215	20	1.215	24	—	—
	2	Efekta spieniężone w walucie austryackiej . 1.295 zł. 24 ct. od tego zakupione w walucie austryackiej . 80 „ — „	1.215	24	1.215	24	—	—
		Suma wydatków . .	2.430	48	2.430	48	—	—
	3	**Zapas** z końcem roku 1898 efektami w walucie austryackiej	—	—	37.090	11	—	—
		Razem . .	—	—	39.520	59	—	—

LXV. Fundacya ś. p. Róży z Rosnowskich hr. Lanckorońskiej.

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1898.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny:		
1. **Zapas kasowy** w efektach w walucie austryackiej:		
a) 4% książeczki Banku krajowego . . .	29.385 zł. 35 ct.	
b) 4% książeczki galicyjskiej Kasy oszczędności .	7.704 „ 76 „	37.090 zł. 11 ct.
2. **Należytości czynne:** Reszta ceny kupna realności przy ulicy Trzeciego Maja l. 11.		40.000 „ — „
Suma stanu czynnego		77.090 zł. 11 ct.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny w walucie austryackiej		77.090 zł. 11 ct.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1897 . . .		78.305 „ 35 „
okazuje się **ubytek** majątku o		1.215 zł. 24 ct.

z powodu wypłaconych nabywcy realności fundacyjnej odsetków, jak poz. 1 wydatków majątku obrotowego. Ubytek ten jednak jest tylko pozornym, gdyż niepodniesione procenta od wykazanych w zapasie kasowym książeczek pokrywają tenże ubytek z nadwyżką.

LXV. Fundacya ś. p. Róży z Rosnowskich hr. Lanckorońskiej.

Rubryka	Pozycya	B) **Majątek obrotowy**	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		D o c h o d y.						
	1	Nadwyżka dochodów z administracyi realności przy ulicy Trzeciego Maja l. 11	99	94	99	94	—	—
	2	Gotówka pobrana z majątku zarodowego na pokrycie niedoboru majątku obrotowego . . . 1.295 zł. 24 ct. od tego zwrócona majątkowi zarodowemu . 80 „ — „	1.215	24	1.215	24	—	—
		Suma dochodów . .	1.315	18	1.315	18	—	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1898 . .	—	—	—	—	—	—
		Razem . .	—	—	1.315	18	—	—
		W y d a t k i.						
	1	Odsetki wypłacone nabywcy realności przy ulicy Trzeciego Maja l 11 od złożonej przez niego pierwszej połowy ceny kupna po dzień oddania mu tejże realności w posiadanie (w myśl kontraktu) . . , . . .	1.295	24	1.295	24	—	—
	2	Inne pomniejsze wydatki . . .	19	94	19	94	—	—
		Suma wydatków . .	1.315	18	1.315	18	—	—
	3	**Zapas** z końcem roku 1898 . . .	—	—	—	—	—	—
		Razem . .	—	—	1.315	18	—	—

Uwaga. Wyjaśnienia co do ukontsytuowania i aktywowania tej fundacyi zamieszczone są w osobnem sprawozdaniu z czynności Departamentu II. Wydziału krajowego.

LW. 5778/1899.

LXVI. Fundacya Konstantego i Michaliny z Ruckich Pietruskich.

Rubryka	Pozycya	B) **Majątek obrotowy**	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Dochody.						
	1	Nadwyżki z dóbr fundacyjnych złożone przez kuratora Stanisława Chojeckiego za lata 1896, 1897 i 1898:						
		a) w gotówce . . . 12.098 zł. 40 ct.						
		b) w efektach w walucie austryackiej (książeczka wkładkowa Banku krajowego) . . . 1.798 „ 29 „	13.896	69	13.896	69	—	—
	2	Odsetki narosłe na książeczce wkładkowej Banku krajowego . . .	127	35	127	35	—	—
	3	Gotówka za spieniężone efekta . .	1.798	29	1.798	29	—	—
		Suma dochodów . .	15.822	33	15.822	33	—	—
	4	**Zapas** z początkiem roku 1898 . .	—	—	—	—	—	—
		Razem . .	—	—	15.822	33	—	—

LXVI. Fundacya Konstantego i Michaliny z Ruckich Pietruskich.

Rubryka	Pozycya	Majątek obrotowy	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1898	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
		Wydatki.						
	1	Należytość rządowa od majątku fundacyi (spłata części należytości) . . .	10.448	39	10.448	39	—	—
	2	Renta małoletnich Kamili i Heleny Gobieńskich	585	25	585	25	—	—
	3	Zasiłki jednorazowe dla krewnych fundatorów	300	—	300	—	—	—
	4	Zwrot funduszowi krajowemu zaliczek i innych wydatków administracyjnych, wypłacanych w zastępstwie fundacyi	494	12	494	12	—	—
	5	Koszta podróży i dyety z powodu odebrania fundacyi w zarząd Wydziału krajowego	77	11	77	11	—	—
	6	Efekta spieniężone w walucie austryackiej (książeczka wkładkowa Banku krajowego)	1.798	29	1.798	29	—	—
	7	Rozmaite wydatki . . 1.626 zł. 07 ct. od tego zwtoty . . 1.625 „ — „ Czysty wydatek . .	1	07	1	07	—	—
		Suma wydatków . .	13.704	23	13.704	23	—	—
	8	Zapas z końcem roku 1898 w gotówce .	—	—	2.118	10	—	—
		Razem . .	—	—	15.822	33	—	—

LXVI. Fundacya Konstantego i Michaliny z Ruckich Pietruskich.

Uwaga. Dobra należące do tej fundacyi odebrał Wydział krajowy w swój zarząd w lecie w roku 1897 pozostawiając w myśl woli fundatorki, administracyę ich miejscową w rękach kuratora fundacyi.

Nadwyżki dochodów z dóbr fundacyjnych przesyła kurator do Kasy Wydziału krajowego, które służą w pierwszym rzędzie na pokrycie należytości rządowej, wymierzonej od majątku fundacyi w pierwotnej sumie 17.159 zł. 25 ct. Należytość ta po zapłaceniu części przez c. k. Namiestnictwo w latach poprzednich i przez Wydział krajowy w r. 1898 (jak poz. 1. wyd.) wynosi z końcem tegoż roku jeszcze sumę 2.312 zł. 20 ct. Po uiszczeniu wykazanej powyżej reszty należytości rządowej i po ukonstytuowaniu fundacyi, — które jest w toku i prawdopodobnie w ciągu roku 1899 zostanie przeprowadzone, — fundacya ta będzie mogła wejść w życie.

Wykazany z końcem roku 1898 zapas w gotówce 2.118 zł. 10 ct. posłuży w r. 1899 na dalszą spłatę należytości rządowej.

KW. 27.992/1899.

LXVII. Depozyta gminne serwitutowe.

Rubryka	Pozycya	Dochody.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
I.	1	Kapitały odebrane w zarząd . . .	—	—	—	—	—	—
II.		Odsetki:						
	2	od 4% obligacyj pożyczki krajowej z roku 1893	3.847	98	3.847	98	—	—
	3	od 4½% listów zastawnych Banku krajowego	4.840	40	4.840	40	—	-
	4	od 4% listów zastawnych Banku krajowego.	5.061	87	5.061	87	—	—
III.		Efekta zakupione:						
	5	4% obligacye pożyczki krajowej z r. 1893, (400 koron, czyli) . .	200	—	200	—	—	—
	6	4% listy zastawne Banku krajowego (56.200 koron, czyli) . . .	28.100	—	28.100	—	—	—
IV.		Gotówka ze spieniężenia:						
	7	4% obligacyj pożyczki krajowej z r. 1893	5.525	22	5.525	22	—	—
	8	4% obligacyj pożyczki krajowej z r. 1893, wylosowanych . . .	400	—	400	—	—	—
	9	4½% listów zastawnych Banku krajowego	6.311	55	6.311	55	—	—
	10	4½% listów zastawnych Banku krajowego, wylosowanych . .	13.600	—	13.600	—	—	—
	11	4% listów zastawnych Banku krajowego	6.517	—	6.517	—	—	—
	12	4% listów zastawnych Banku krajowego, wylosowanych . . .	600	—	600	—	—	—
	13	4% książeczki Banku krajowego .	8	70	8	70	—	—
V.		Zamiana:						
	14	4% listów zastawnych Banku krajowego (1.200 koron, czyli) . .	600	—	600	—	—	—
VI.		Rozmaite dochody	—	—	—	—	—	—
		Suma dochodów . .	75.612	72	75.612	72	—	—
		Do przeniesienia . .	—	—	75.612	72	—	—

LXVII. Depozyta gminne serwitutowe.

Rubryka	Pozycya	Dochody	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Z przeniesienia . .	—	—	75.612	72	—	—
	15	**Zapas** z początkiem roku 1898:						
		1) w gotówce . . 9.187 zł. 49½ ct.						
		2) w efektach:						
		a) 4% obligacye pożyczki krajow. z r. 1893 (195.400 kor., czyli) 97.700 zł. — ct.						
		b) 4½% listy zast. Banku krajowego 113 900 zł. — ct.						
		c) 4% listy zast. Banku krajowego (239.200 kor., czyli) 119.600 zł. — ct.						
		d) 4% książeczki Banku krajowego 41 zł. 63 ct. 331.241 „ 63 „	—	—	340.429	12½	—	—
		Razem . .	—	—	416.041	84½	—	—

LXVII. Depozyta gminne serwitutowe.

Rubryka	Pozycya	Wydatki.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
I.	1	Kapitały zwrócone gminom w gotówce .	19.708	90	19.708	90	-	—
II.		Zwroty za kupony:						
	2	od 4% listów zastawnych Banku krajowego	45	35	45	35	—	—
III.		Gotówka na zakupno:						
	3	4% obligacyj pożyczki krajowej z roku 1893	196	18	196	18	—	—
	4	4% listów zastawnych Banku krajowego	27.594	20	27.594	20	—	—
IV		Efekta spieniężone:						
	5	4% obligacye pożyczki krajowej z r. 1893, (11.300 koron, czyli) . .	5.650	—	5.650	—	—	—
	6	4% obligacye pożyczki krajowej z r. 1893, wylosowano (800 koron, czyli)	400	—	400	—	—	—
	7	4½% listy zastawne Banku krajowego	6.250	—	6.250	—	—	—
	8	4½% listy zastawne Banku krajowego wylosowane . . .	13.600	—	13.600	—	—	—
	9	4% listy zastawne Banku krajowego (13.300 koron, czyli) . . .	6.650	—	6.650	—	—	—
	10	4% listy zastawne Banku krajowego wylosowane (1.200 koron, czyli)	600	—	600	--	—	—
	11	4% książeczka wkładkowa Banku krajowego	8	70	8	70	—	—
V.		Zamiana:						
	12	4% listów zastawnych Banku krajowego (1.200 koron, czyli) . .	600	—	608	—	—	—
VI.		Rozmaite wydatki:						
	13	Koszta senzaryi, prowizyi Banku i stempli	7	62	7	62	—	—
		Suma wydatków . .	81.310	95	81.310	95	—	—
		Do przeniesienia . .	—	—	81.310	95	—	—

LXVII. Depozyta gminne serwitutowe.

Rubryka	Pozycya	Wydatki.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Z przeniesienia . .	—	—	81.310	95	—	—
	14	**Zapas** z końcem roku 1898:						
		1) w gotówce . . 8.347 zł. 96½ ct.						
		2) w efektach:						
		a) 4% obligacye pożyczki krajowej z r. 1893 (183.700 kor., czyli) 91.850 zł.						
		b) 4½% listy zast. Banku krajowego 94.050 „						
		c) 4% listy zast. Banku krajowego (280.900 kor., czyli) 140.450 „						
		d) 4% książeczki Banku krajowego 32 zł. 93 ct. 326.382 „ 93 „	—	—	334.730	89½	—	—
		Razem . .	—	—	416.041	84½	—	—

LXVII. Depozyta gminne serwitutowe.

Stan depozytów gminnych serwitutowych z końcem roku 1898.

		Szczegół.	Ogół.
Stan czynny. Zapas kasowy:			
a) w gotówce		8.347 zł $96^1/_2$ ct.	
b) w efektach:			
α) 4% obligacye pożyczki krajowej z roku 1893, (183.700 koron, czyli) . .	91.850 zł. — ct.		
β) $4^1/_2$% listy zastawe Banku krajowego	94.050 „ — „		
γ) 4% listy zastawne Banku krajowego, (280.900 koron, czyli	140.450 „ — „		
δ) 4% książeczki Banku krajowego	32 „ 93 „	326.382 „ 93 „	334.730 zł. $89^1/_2$ ct.
2. Należytości czynne			— „ — „
Suma stanu czynnego			334.730 zł. $89^1/_2$ ct.
Stan bierny			— „ — „
Czysty stan czynny w walucie austryackiej			334.730 zł. $89^1/_2$ ct.

LW. 16.529/1899.

Stan depozytów serwitutowych z końcem roku 1898.

Liczba porz.	Nazwa gminy	Zapas kasowy z końcem roku 1898. w gotówce zł.	ct.	4½% listy Banku krajowego zł.	koron	4% Obligacye pożyczki krajowej z roku 1893 koron	książeczki Banku krajowego zł.	ct.
1	Balice	15	74	50	700	700	—	—
2	Bącz	72	85½	500	3.100	3.000	—	—
3	Białogłowy	33	74½	1.100	1.100	—	—	—
4	Biedaczów	133	77	650	6.900	1.800	—	—
5	Bilsko z Białą . . .	24	01½	550	400	400	—	—
6	Błędowa	26	93	300	700	200	—	—
7	Bohorodczany	296	11½	7.600	6.300	4.100	—	—
8	Brzoza królewska . .	504	78½	3.150	18.400	25.700	—	—
9	Brzyska i Wólka . .	370	06½	8.050	14.800	4.800	—	—
10	Brzyska wola	31	05	400	200	200	—	—
11	Bujaków	30	22½	350	400	—	—	—
12	Choceń	25	98½	250	800	200	—	—
13	Daszówka	42	34½	200	200	—	—	—
14	Dobrynin	64	88	100	1.200	400	—	—
15	Drohojów	141	87½	1.300	4.300	6.300	—	—
16	Dziurdziów . , . . .	84	03	1.550	2.200	900	—	—
17	Futoma	36	43	—	200	100	—	—
18	Gąsienicowy Potok . .	—	—	—	—	—	16	37
19	Gdeszyce , ...	27	02	800	1.000	600	—	—
20	Gilowice	147	81	2.250	7.700	2.400	—	—
21	Godowa	34	68	350	1.100	400	—	—
22	Grojec	46	55	200	600	200	—	—
23	Górno	22	29½	1.100	700	—	—	—
24	Homrzyska	212	17	3.550	6.300	3.700	—	—
25	Hryniówka	48	10	100	1.600	600	—	—
26	Hucisko	91	30	1.000	4.800	3.100	—	—
27	Iwonicz	138	36	1.200	7.300	800	—	—
28	Jankowce	30	42½	500	700	700	—	—
29	Jastrzębica	167	26	1.300	4.000	7.500	—	—
30	Jastrzębiec	17	65	200	900	200	—	—
31	Kalnica	53	34½	350	1.000	1.400	—	—
32	Klimkówka	64	50½	50	1.900	2.400	—	—
33	Kobylany	56	61	1.900	1.900	200	—	—
34	Kocoń	113	41	550	5.200	1.100	—	—
35	Krzeszów	351	52½	3.750	9.500	15.500	—	—
36	Krowica hołodowska .	10	51	200	600	—	16	56
37	Krzeptówka	29	79	100	300	—	—	—
38	Kułaczkowce	40	14½	100	800	—	—	—
39	Kurów	113	24	1.000	3.500	3.300	—	—
40	„ i Wola Kurowska	36	82½	600	2.300	200	—	—
41	Kukowa	419	72½	2.950	3.200	3.200	—	—
42	Krzywe	26	$52^{3}/_{1}$	50	—	—	—	—
43	Lachowice	321	90½	2.650	9.200	14.600	—	—
44	Las	145	34	1.400	8.200	3.000	—	—
	Do przeniesienia .	4.701	86	54.300	146.200	113.900	32	93

Liczba porz.	Nazwa gminy	Zapas kasowy z końcem roku 1898. w gotówce zł.	ct.	4½% listy Banku krajowego zł.	4% listy Banku krajowego koron	Obligacye pożyczki krajowej z roku 1893 koron	książeczki Banku krajowego zł.	ct.
	Z przeniesienia . .	4.701	86	54.300	146.200	113.900	32	93
45	Lubliniec nowy . . .	193	47½	1.800	6.100	5.400	—	—
46	Lubliniec stary . . .	110	56½	1.150	5.900	2.400	—	—
47	Łabowiec	116	77½	1.400	5.600	3.200	—	—
48	Łęki kobylańskie . .	32	76	150	2.100	900	—	—
49	Łatacz	55	55½	350	2.300	—	—	—
50	Maciejowa	153	26	1.900	6.900	2.800	—	—
51	Mechawiec	35	60½	600	400	200	—	—
52	Niwra	43	02½	300	2.000	2.300	—	—
53	Pewełka	56	55½	750	4.700	600	—	—
54	Pewel	149	17	400	3.700	9.200	—	—
55	Pieczarna	5	24	50	200	—	—	—
56	Podhorce	39	73	650	1.100	1.400	—	—
57	Poręby z Rudą i Dymarką	46	64½	100	2.200	—	—	—
58	Postołów	69	31	250	1.200	1.800	—	—
59	Roztoka mała	40	33	550	1.300	1.000	—	—
60	Roztoka ze Składzistem	68	33	650	4.700	1.100	—	—
61	Ruda	74	40	700	2.000	1.300	—	—
62	Rudawka	15	53	100	400	700	—	—
63	Rybne	29	93½	800	700	600	—	—
64	Rychwałdek.	52	05	350	1.300	1.500	—	—
65	Sapahów	276	42	1.600	9.400	8.600	—	—
66	Siechów	51	82	400	700	1.000	—	—
67	Ślemień	267	41½	2.800	12.100	6.000	—	—
68	Toporzyska	53	30	—	—	1.600	—	—
69	Turza	39	74	700	600	—	—	—
70	Trzebuska	52	51½	1.300	1.100	—	—	—
71	Trzciana	33	15½	100	400	400	—	—
72	Tuchla	130	45½	2.700	3.200	3.200	—	—
73	Warzechy	42	75	50	100	—	—	—
74	Wertełka	43	48	—	900	400	—	—
75	Wierczany	100	36	1.050	2.300	4.600	—	—
76	Wojkówka	48	78½	350	400	300	—	—
77	Wola postołowska . .	50	26½	400	1.200	800	—	—
78	Wola rajnowa . . .	28	66	—	600	—	—	—
79	Wola zarzycka . . .	707	60½	12.550	37.700	2.500	—	—
80	Wownia	17	55	150	100	—	—	—
81	Wysoczany	64	41½	300	600	200	—	—
82	Wysoka	28	85	—	200	100	—	—
83	Zaborze	44	30	100	1.800	600	—	—
84	Zalesie	22	89½	750	900	400	—	—
85	Załuże	27	63	300	1.600	600	—	—
86	Zamurze	37	86½	200	1.500	600	—	—
87	Zastawce	55	69½	750	1.500	1.300	—	—
88	Żeżawa	31	93½	200	1.000	200	—	—
	Razem	8.347	96½	94.050	280.900	183.700	32	93
	Ogółem złotych wal. austr.	8.347	96½	94.050	140.450	91.850	32	93

334.730 zł. 89½ ct.

LVIII. Depozyta ogólne.

Liczba porząd.	Poszczególnienie	Gotówka zł.	ct.	Efekta imien.	wart.
	Dochody.				
	A) W kasie krajowej:				
	1. Depozyta ogólne.				
I.	Kaucye i wadya przedsiębiorców przy drogach krajowych	21.738	51	37.368	68
II.	Kaucye i wadya dzierżawców krajowych opłat konsumcyjnych	7.377	57	11.624	73
III.	Kaucye służbowe urzędników i sług tudzież kaucye przedsiębiorców	6.213	95	765.975	49
IV.	Depozyta rozmaite	307.508	65	734.504	82
V.	Kondykta na płace urzędników	11.804	53½	—	—
VI.	Podatek od płac urzędników	8.127	95	—	—
VII.	Premie asekuracyjne	1.176	12	—	—
VIII.	Opłaty pośmiertne od spadków na rzecz szpitala powszechnego we Lwowie	7.090	42	—	—
IX.	Mylne pobory c. k. kas rządowych	3.082	97½	—	—
X.	Fundacya ś. p. Oktawa Pietruskiego	25	—	56	30
XI.	Taksy od dekretów nominacyjnych urzędników i sług	57	81	—	—
XII.	Depozyta funduszów stypendyjnych	5.041	80	7.940	—
XIII	Depozyta administracyi dóbr „Winniki“ . . .	—	—	—	—
XIV.	Fundusz „pro praeterito“ budowy dróg krajowych .	3.514	34	2.907	89
XV.	Zasiłki chwilowo udzielone dziennikom funduszowym	120.000	—	—	—
	Razem . .	502.759	63	1,560.377	91
	Do przeniesienia . . .	502.759	63	1,560.377	91

ŁXVIII. Depozyta ogólne.

Liczba porząd.	Poszczególnienie	Gotówka zł.	ct.	Efekta wart. imien.	
	Z przeniesienia . . .	502.759	63	1,560.377	91
XVI.	2. Depozyta pożyczek krajowych	28.547	10	542.288	70
XVII	3. Depozyta byłych funduszów indemnizacyjnych .	7	—	652	50
	Razem (w kasie krajowej)	531.313	73	2,103.319	11
	B) W c. k. kasach rządowych:				
I.	Depozyta stypendyjne	—	—	24	82
	C) W innych kasach:				
I.	W kasie szpitala powszechnego we Lwowie . .	13.380	42½	7.379	52
II.	W kasie zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie .	2.717	39	1.246	78
III.	W kasie szpitala św. Łazarza w Krakowie . . .	6.544	44	17.744	73
IV.	W kasie krajowych szkół rolniczych w Dublanach .	8.362	78½	943	90
V.	W kasie krajowej średniej szkoły rolniczej w Czernichowie	7.527	14	3.820	25
VI.	W kasie krajowej niższej szkoły rolniczej w Horodence	271	81½	—	—
VII.	W kasie krajowej niższej szkoły rolniczej w Jagielnicy	99	52½	—	—
VIII	W kasie krajowej niższej szkoły rolniczej w Kobiernicach	346	63½	—	—
IX.	W kasie krajowej niższej szkoły rolniczej w Bereźnicy	231	54	—	—
X.	W kasie krajowej niższej szkole rolniczej w Suchodole	47	48	—	—
XI.	W kasie krajowej szkoły ogrodniczej w Tarnowie .	—	—	—	—
	Suma dochodów. .	570.842	90½	2,134.479	11
	Do przeniesienia . . .	570.842	90½	2,134.479	11

LXVIII. Depozyta ogólne.

Liczba porząd.	Poszczególnienie			Gotówka zł.	Gotówka ct.	Efekta imien. wart.	
	Z przeniesienia . . .			570.842	90½	2,134.479	11
	Zapas z początkiem roku 1898.						
		Gotówka:	Efekta:				
	a) **W kasie krajowej:**						
1	depozyta ogólne .	8.562 zł. 35½ ct.	678.955·38				
2	depozyta pożyczek krajowych . .	— „ — „	164.613·11				
3	depozyta funduszów indemnizacyjnych	4 „ 98 „	3.130·—				
4	*b*) **W c. k. kasach rządowych** .	— „ — „	3.025·—				
	c) **W innych kasach:**						
5	w kasie szpitala powszechnego we Lwowie . .	959 „ 62 „	31.230·56				
6	w kasie zakładu dla obłąkanych w Kulparkawie .	1.143 „ 21 „	5.920·79				
7	w kasie szpitala św. Łazarza w Krakowie .	882 „ 59 „	20.633·51				
8	w kasie krajowej szkół rolniczych w Dublanach .	434 „ 65½ „	4.270·67				
9	w kasie krajowej szkoły średniej rolniczej w Czernichowie . .	490 „ — „	1.257·50				
10	w kasie krajowej niższej szkoły rolniczej w Horodence	— „ — „	— —				
	Do przeniesienia	12.477 zł. 41 ct.	913.036·52	570.842	90½	2,134.479	11

LXVIII. Depozyta ogólne.

Liczba porząd.	Poszczególnienie			Gotówka zł.	Gotówka ct.	Efekta imien.	Efekta wart.
		Gotówka.	Efekta.				
	Z przeniesienia .	12.477 zł. 41 ct.	913.036·52	570.842	$90^1/_2$	2.134.479	11
11	w kasie krajowej niższej szkoły rolniczej w Jagielnicy . . .	— " — "	—·—				
12	w kasie krajowej niższej szkoły rolniczej w Kobiernicach . .	4 " 50 "	50 —				
13	w kasie krajowej niższej szkoły rolniczej Bereżnicy . . .	467 " 21 "	—·—				
14	w kasie krajowej niższej szkoły rolniczej w Suchodole . .	— " — "	—·—				
15	w kasie krajowej szkoły ogrodniczej w Tarnowie .	9 " 90 "	—·—	12.959	02	913.086	52
		Ogółem . .		583.801	$92^1/_2$	3,047.565	63

LXVIII. Depozyta ogólne.

Liczba porząd.	Poszczególnienie	Gotówka zł.	Gotówka ct.	Efekta imien.	Efekta wart.
	Wydatki.				
	A. W kasie krajowej:				
	1. Depozyta ogólne.				
I.	Kaucye i wadya przedsiębiorców przy drogach krajowych	21.960	25¹/₂	42.874	13
II.	Kaucye i wadya dzierzawców krajowych opłat konsumcyjnych	7.714	19	9.509	04
III.	Kaucye służbowe urzędników i sług, tudzież kaucye przedsiębiorców	5.938	95	764.055	09
IV.	Depozyta rozmaite	290.491	96	755.851	52
V.	Kondykta na płace urzędników	11.377	92¹/₂	—	—
VI.	Podatek od płac urzędników	8.420	94	—	—
VII.	Premie asekuracyjne	1.187	50	—	—
VIII.	Opłaty pośmiertne od spadków na rzecz szpitala powszechnego we Lwowie	7.090	42	—	—
IX.	Mylne pobory c. k. kas rządowych	3.427	11¹/₂	—	—
X.	Fundacya ś. p. Oktawa Pietruskiego	56	30	—	—
XI.	Taksy od dekretów nominacyjnych urzędników i sług	57	81	—	—
XII.	Depozyta funduszów stypendyjnych	5.041	80	2.625	—
XIII	Depozyta administracyi dóbr „Winniki" . . .	65	65	—	—
XIV.	Fundusz „pro praeterito" budowy dróg krajowych .	3.513	84	605	95
XV.	Zasiłki udzielone chwilowo dziennikom funduszowym.	120.000	—	—	—
	Razem . .	486.344	65¹/₂	1,575.520	73
	Do przeniesienia . . .	486.344	65¹/₂	1,575.520	73

LXVIII. Depozyta ogólne.

Liczba porząd.	Poszczególnienie	Gotówka zł.	Gotówka ct.	Efekta imien. wart.	
	Z przeniesienia . . .	486.344	65½	1,575.520	73
XVI.	2. Depozyta pożyczek krajowych	28.297	10	542.371	20
XVII.	3. Depozyta byłych funduszów indemnizacyjnych	7	—	2.320	—
	Razem w kasie krajowej	514.648	75½	2,120.211	93
	B) W c. k. kasach rządowych:				
I.	Mylne pobory c. k. kas rządowych	—	—	25	—
II.	Depozyta stypendyjne	—	—	24	82
	C) W innych kasach:				
I.	W kasie szpitala powszechnego we Lwowie . .	13.262	01½	11.264	21
II.	W kasie zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie .	2.565	54	1.188	07
III.	W kasie szpitala św. Łazarza w Krakowie . .	6.227	49½	17.981	57
IV.	W kasie krajowych szkół rolniczych w Dublanach .	8.228	48½	1.979	73
V.	W kasie krajowej średniej szkoły rolniczej w Czernichowie	6.559	77	3.835	25
VI.	W kasie krajowej niższej szkoły rolniczej w Horodence	271	81½	—	—
VII.	W kasie krajowej niższej szkoły rolniczej w Jagielnicy	99	52½	—	—
VIII.	W kasie krajowej niższej szkoły rolniczej w Kobiernicach	202	40½	—	—
IX.	W kasie krajowej niższej szkoły rolniczej w Bereźnicy	682	04	—	—
X.	W kasie krajowej niższej szkoły w Suchndole . .	47	48	—	—
XI.	W kasie krajowej szkoły ogrodniczej w Tarnowie	—	—	—	—
	Suma wydatków .	552.795	32½	2,156.510	58
	Do przeniesienia . . .	552.795	32½	2,156.510	58

LXVIII. Depozyta ogólne.

Liczba porząd.	Poszczególnienie			Gotówka zł	Gotówka ct.	Efekta imien. wart.	
	Z przeniesienia . . .			552.795	32½	2,156.510	58
	Zapas z końcem roku 1898.						
		Gotówka:	Efekta:				
	a) **W kasie krajowej:**						
1	depozyta ogólne	24.977 zł. 33 ct.	663.812·56				
2	depozyta pożyczek krajowych . .	250 „ — „	164.530·61				
3	depozyta funduszów indemnizacyjnych	4 „ 98 „	1.462·50				
4	*b*) **W c. k. kasach rządowych**	— „ — „	3.000·—				
	c) **W innych kasach:**						
5	w kasie szpitala powszechnego we Lwowie . .	1.078 „ 03 „	27.34587				
6	w kasie zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie . .	1.295 „ 06 „	5.979·50				
7	w kasie szpitala św. Łazarza w Krakowie . .	1.199 „ 53½ „	20.396·67				
8	w kasie krajowych szkół rolniczych w Dublanach .	568 „ 95½ „	3.234·84				
9	w kasie krajowej szkoły średniej rolniczej w Czernichowie . .	1.457 „ 37 „	1.242·50				
	Do przeniesienia	30.831 zł. 26 ct.	891.005·05	552.795	32½	2,156.510	58

LXVIII. Depozyta ogólne.

Liczba porząd.	Poszczególnienie			Gotówka zł.	Gotówka ct.	Efekta imien. wart.	
		Gotówka.	Efekta.				
	Z przeniesienia .	30.831 zł. 26 ct.	891.005·05	552.795	32½	2,156.510	58
10	w kasie krajowej niższej szkoły rolniczej w Horodence . . .	— „ — „	—·—				
11	w kasie krajowej niższej szkoły rolniczej w Jagielnicy . .	— „ — „	—·—				
12	w kasie krajowej niższej szkoły rolniczej w Kobiernicach . .	148 „ 73 „	50·—				
13	w kasie krajowej niższej szkoły rolniczej w Bereźnicy . . .	16 „ 71 „	—·—				
14	w kasie krajowej niższej szkoły rolniczej Suchodole . . .	— „ — „	—·—				
15	w kasie krajowej szkoły ogrodni- w Tarnowie .	9 „ 90 „	—·—	31.006	60	891.055	05
		Ogólem . . .		583.801	92½	3,047.565	63

LW. 25.936/1899.

LW. 15.681/99.
Alegat C. do sprawozdania Wydziału krajowego, o zamknięciu rachunkowem funduszów krajowych za rok 1898.

Lit. C.

Fundusze propinacyjne miast.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok

1898.

LW. 35.321/1899.

Z I. Związkowej drukarni we Lwowie, ulica Lindego l. 4.

Dochody. Fundusze propinacyjne

Rubryka	Pozycya	Sumaryusz	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898. zł.	ct.
		Dochody.						
		A) Rzeczywiste.						
I.	1—2	Opłaty od szynkarzy	38.637	28	30.781	52	7.855	76
II.	3	Jednorazowe opłaty od założonych browarów, gorzelń i miodosytni .	—	—	—	—	—	—
III.	4	Grzywny za przestępstwa w sprawach propinacyjnych	864	19	127	08	737	11
IV.	5	Dochody ze sprzedaży przedmiotów skonfiskowanych	—	—	—	—	—	—
V.	6	Odsetki zwłoki	623	83	623	83	—	—
VI.	7	Zasiłek ze skarbu państwa . .	108.525	78	108.525	78	—	—
VII.	8	Odsetki od kapitałów lokowanych .	94.558	12	94 558	12	—	—
VIII.	9	Rozmaite dochody	36	11	—	—	36	11
		Suma dochodów rzeczywistych	243.245	31	234.616	33	8.628	98
		B) Przenośne.						
	10	Kupno i sprzedaż efektów:						
		a) Gotówka za sprzedane efekta . .	137.613	48	137.613	48	—	—
		b) Efekta zakupione	433.781	84	433.781	84	—	—
	11	Gotówka za wylosowane efekta . .	81.450	—	81.450	—	—	—
	12	Wymiana efektów	72.500	—	72.500	—	—	—
	13	Spłata pożyczek udzielonych miastom na inwestycye	73.831	11	3.597	02	70 234	09
	14	Zaliczki zwrócone i otrzymane . .	981	84	490	92	490	92
		Suma wszystkich dochodów .	1,043.403	58	964.049	59	79.353	99
		Zapas z początkiem roku 1898: *a)* w gotówce . 5.665 zł. 24 1/2 ct. *b)* w efekt. koronowych 3,330.200 koron czyli . 1,665.100 „ — „ *c)* w efektach na złote austr. . 500.483 „ 73 „	—	—	2,171.248	97 1/2	—	—
		Ogółem .			3,135.298	56 1/2	—	—

37 miast uprawnionych. **Wydatki.**

Rubryka	Pozycya	Sumaryusz	Należytość zł.	ct.	Uiszczenie zł.	ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898. zł.	ct.
		Wydatki.						
		A) Rzeczywiste.						
I.	1—3	Koszta administracyjne . . .	2.248	80	2.248	80	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	2.248	80	2.248	80	—	—
		B) Przenośne.						
	4	Kupno i sprzedaż efektów:						
		a) Efekta sprzedane	138.001	93	138.001	93	—	—
		b) Gotówka wydana na zakupno efektów	428 199	14	428.199	14	—	—
	5	Wylosowane efekta	81.450		81.450	—	—	—
	6	Wymiana efektów	72.500	—	72.500	—	—	—
	7	Pożyczka udzielona miastu Samborowi	30.000	—	30.000	—	—	—
	8	Zaliczki udzielone i zwrócone . .	981	84	490	92	490	92
		Suma wszystkich wydatków .	753.381	71	752.890	79	490	92
		Zapas z końcem roku 1898: *a)* w gotówce . 2.494 zł. 13½ ct. *b)* w efekt. koronnych 3,899.600 czyli złotych 1,949 800 „ — „ *c)* w efektach na złote austr. . 430.113 „ 64 „	—	—	2,382.407	77½	—	—
		Ogółem .			3,135.298	56½	—	—

Stan majątku

Rubryka	Pozycya	Stan czynny	W walucie austryackiej			
			Szczegół.		Ogół.	
			zł.	ct.	zł.	ct.
		a) w gotówce	2.494	13 1/3		
		b) w efektach:				
		1. 4% listach zastawnych banku krajowego . . . . 3,147.900 koron	1,573.950	—		
		2. 4 1/2 % listach zastawnych banku krajowego .	424.400	-		
		3. 4% listach towarzystwa kredytowego ziemskiego . . . 591.200 koron	295.600	—		
		4. 4% pożyczce krajowej z r. 1893 160.500 „	80.250	—		
		5. 4% książeczkach banku krajowego . . .	5.713	64	2,382.407	77 1/3
		6. w należytościach czynnnych.			79.353	99
		Suma stanu czynnego . .			2,461.761	76 1/3

z końcem roku 1898

Rubryka	Pozycya	Stan bierny	W walucie austryackiej			
			Szczegół.		Ogół.	
			zł.	ct.	zł.	ct.
		Należytości bierne	490	92		
		Czysty stan czynny	2,461.270	84 1/2		
		Zgodny ze sumą stanu czynnego .	—	—	2,461.761	76 1/2

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898. ct.
		Dochody.						
		A) Rzeczywiste.						
I.	1	**Opłaty od szynkarzy.**						
		1. Miasto Bełz	365	91	360	69	5	22
		2. " Bochnia	520	—	360	—	160	—
		3. " Brody	1.423	96	1.263	50	160	46
		4. " Dobromil	285	—	270	—	15	—
		5. " Drohobycz	2.348	50	1.039	40	1.309	10
		6. " Gródek	1.014	48	893	18	121	30
		7. " Grybów	200	—	200	—	—	—
		8. " Jarosław	1.652	22	1.642	22	10	—
		9. " Jaryczów nowy	262	78	261	76	1	02
		10. " Jasło	445	70	445	70	—	—
		11. " Kołomyja	1.650	12	1.438	57	211	55
		12. " Krosno	300	43	300	43	—	—
		13. " Lubaczów	444	59	444	59	—	—
		14. " Mrzygłód	40	—	39	86	—	14
		15. " Myślenice	149	50	149	50	—	—
		16. " Nowytarg	466	76	466	76	—	—
		17. " Pilzno	57	50	57	50	—	—
		18. " Podgórze	1.053	77	994	08	59	69
		19. " Przemyśl	5.296	04	3.639	70	1.656	34
		20. " Rzeszów	1 064	69	1.064	69	—	—
		21. " Sambor	1.254	08	1.254	08	—	—
		22. " Sanok	700	90	270	07	430	83
		23. " Sącz nowy	1.080	—	1.060	—	20	—
		24. " Sącz stary	142	50	142	50	—	—
		25. " Skawina	207	75	206	45	1	30
		26. " Śniatyn	865	—	785	—	80	—
		27. " Sokal	474	70	249	22	225	48
		28. " Stanisławów	4.233	26	2.390	19	1.843	07
		29. " Stara sól	187	50	187	50	—	—
		30. " Stare miasto	296	—	276	—	20	—
		31. " Stryj	1.280	—	1.030	—	250	—
		32. " Tarnopol	2.487	61	2.402	91	84	70
		33. " Tarnów	2.449	01	2.386	64	62	37
		34. " Trembowla	767	70	688	01	79	69
		35. " Wieliczka	324	17	324	17	—	—
		36. " Złoczów	1.069	93	827	19	242	74
		37. " Żółkiew	1.199	20	958	52	240	68
	2	**Opłaty od szynkarzy z lat dawnych zalegające, a ubezpieczone na realnościach przez c. k. Prokuratoryę skarbu**	576	02	10	94	565	08
		Suma rubryki I.	38.637	28	30.781	52	7.855	76
II.	3	**Jednorazowe opłaty od założonych browarów, gorzelń i miodosytni**	—	—	—	—	—	—

37 miast uprawnionych. **Dochody.**

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898. ct.
III.	4	**Grzywny za przestępstwa w sprawach propinacyjnych.**						
		1. Miasto Gródek	135	—	5	—	130	—
		2. " Jasło	1	—	—	—	1	—
		3. " Przemyśl	51	30	1	30	50	—
		4. " Sambor	5	78	—	78	5	—
		5. " Śniatyn	10	—	10	—	—	—
		6. " Sokal	2	—	—	—	2	—
		7. " Stanisławów . . .	90	—	30	—	60	—
		8. " Stryj	160	—	—	—	160	—
		9. " Tarnopol	249	11	—	—	249	11
		10. " Tarnów	50	—	50	—	—	—
		11. " Trembowla . . .	110	—	30	—	80	—
		Suma rubryki III. .	864	19	127	08	737	11
IV.	5	**Dochody ze sprzedaży przedmiotów skonfiskowanych . . . .**	—	—	—	—	—	—
V.	6	**Odsetki zwłoki.**						
		1. Miasto Bełz	9	95	9	95	—	—
		2. " Bochnia	6	21	6	21	—	—
		3. " Brody	21	68	21	68	—	—
		4. " Dobromil	1	44	1	44	—	—
		5. " Drohobycz . . .	18	73	18	73	—	—
		6. " Gródek	19	51	19	51	—	—
		7. " Grybów	1	60	1	60	—	—
		8. " Jarosław	9	87	9	87	—	—
		9. " Jaryczów nowy . .	5	42	5	42	—	—
		10. " Jasło	4	17	4	17	—	—
		11. " Kołomyja	40	89	40	89	—	—
		12. " Krosno	2	53	2	53	—	—
		13. " Lubaczów	1	36	1	36	—	—
		14. " Mrzygłód	1	17	1	17	—	—
		15. " Myślenice	1	29	1	29	—	—
		16. " Nowytarg	5	98	5	98	—	—
		17. " Pilzno	—	89	—	89	—	—
		18. " Podgórze	8	84	8	84	—	—
		19. " Przemyśl	141	72	141	72	—	—
		20. " Rzeszów	17	18	17	18	—	—
		21. " Sambor	15	29	15	29	—	—
		22. " Sanok	7	39	7	39	—	—
		23. " Sącz nowy . . .	11	96	11	96	—	—
		24. " Sącz stary . . .	1	96	1	96	—	—
		25. " Skawina	4	89	4	89	—	—
		26. " Śniatyn	28	25	28	25	—	—
		27. " Sokal	5	17	5	17	—	—
		28. " Stanisławów . . .	90	60	90	60	—	—
		29. " Stara sól	1	07	1	07	—	—
		Do przeniesienia . .	487	01	487	01	—	—

Dochody.

Fundusze propinacyjne

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898. ct.
V.	6	Z przeniesienia . .	487	01	487	01	—	—
		30. Miasto Stare miasto . . .	10	07	10	07	—	—
		31. „ Stryj	15	32	15	32	—	—
		32. „ Tarnopol	27	99	27	99	—	—
		33. „ Tarnów	25	99	25	99	—	—
		34. „ Trembowla . . .	20	57	20	57	—	—
		35. „ Wieliczka	3	92	3	92	—	—
		36. „ Złoczów	10	55	10	55	—	—
		37. „ Żółkiow	22	41	22	41	—	—
		Suma rubryki V. .	623	83	623	83	—	—
VI.	7	**Zasiłek ze skarbu państwa.**						
		Zasiłek ze skarbu państwa, płatny w 12. miesięcznych ratach wynosi rocznie . . . 108.870·78 zł. a po potrąceniu przez c. k. główną kasę krajową należytości stemplowej w sumie . . 345·— „						
		Rzeczywista subwencya wynosi rocznie . . 108.525·78 zł.						
		z której wedle repartycyi przypada na:						
		1. Miasto Bełz	1.116	36	1.116	36	—	—
		2. „ Bochnia	3.555	12	3.555	12	—	—
		3. „ Brody	2.213	64	2.213	64	—	—
		4. „ Dobromil	992	28	992	28	—	—
		5. „ Drohobycz . . .	11.442	72	11.442	72	—	—
		6. „ Gródek	3.105	90	3.105	90	—	—
		7. „ Grybów	624	36	624	36	—	—
		8. „ Jarosław	4.298	64	4.298	64	—	—
		9. „ Jaryczów nowy . .	354	72	354	72	—	—
		10. „ Jasło	1.161	96	1.161	96	—	—
		11. „ Kołomyja	5.437	32	5.437	32	—	—
		12. „ Krosno	975	—	975	—	—	—
		13. „ Lubaczów	606	60	606	60	—	—
		14. „ Mrzygłód	59	52	59	52	—	—
		15. „ Myślenice	1.016	28	1.016	28	—	—
		16. „ Nowytarg	711	48	711	48	—	—
		17. „ Pilzno	575	16	575	16	—	—
		18. „ Podgórze	2 352	72	2.352	72	—	—
		19. „ Przemyśl	8.191	68	8.191	68	—	—
		20. „ Rzeszów	5 574	—	5.574	—	—	—
		21. „ Sambor	4.475	76	4.475	76	—	—
		22. „ Sanok	1.740	84	1.740	84	—	—
		Do przeniesienia . .	60.582	06	60.582	06	—	—

37 miast uprawnionych. **Dochody.**

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898. zł.	ct.
VI.	7	Z przeniesienia . .	60.582	06	60.582	06	—	—
		23. Miasto Sącz nowy . . .	2.442	12	2.442	12	—	—
		24. „ Sącz stary . . .	1.208	64	1.208	64	—	—
		25. „ Skawina	530	76	530	76	—	—
		26. „ Śniatyn	2.386	20	2.386	20	—	—
		27. „ Sokal	2.896	32	2.896	32	—	—
		28. „ Stanisławów . . .	2.265	24	2.265	24	—	—
		29. „ Stara sól	692	04	692	04	—	—
		30. „ Stare miasto . . .	1.171	68	1.171	68	—	—
		31. „ Stryj	5.032	44	5.032	44	—	—
		32. „ Tarnopol	8.405	64	8.405	64	—	—
		33. „ Tarnów	12.636	72	12.636	72	—	—
		34. „ Trembowla . . .	1.475	40	1.475	40	—	—
		35. „ Wieliczka	2.128	32	2.128	32	—	—
		36. „ Złoczów	4.417	92	4.417	92	—	—
		37. „ Żółkiew	254	28	254	28	—	—
		Suma rubryki VI. .	108.525	78	108.525	78	—	—
VII.	8	**Odsetki od kapitałów lokowanych.**						
		1. Od 4% listów zastawnych banku krajowego	51.524	46	51.524	46	—	—
		2. Od 4½% listów zastawnych banku krajowego	22.084	58	22.084	58	—	—
		3. Od 4% listów zastawnych towarz. kredytowego ziemskiego . .	11.646	64	11.646	64	—	—
		4. Od 4% pożyczki krajowej z roku 1893	3.316	58	3.316	58	—	—
		5. Od 4% książeczek wkładkowych banku krajowego	3.635	45	3.635	45	—	—
		6. Od 4% pożyczek udzielonych miastom na inwestycye a mianowicie:						
		a) miastu Kołomyi . . .	668	53	668	53	—	—
		b) „ Samborowi . . .	1.681	88	1.681	88	—	—
		Suma rubryki VII. .	94.558	12	94.558	12	—	—
VIII.	9	**Dochody rozmaite.**						
		Zwroty kosztów sądowych i od c. k. Prokuratoryi skarbu . . .	36	11	—	—	36	11
		B) Przenośne.						
	10	**Zakupno i sprzedaż efektów.**						
		1. Gotówka za sprzedane efekta.						
		a) 4% listy zastawne banku krajowego	15.982	60	15.982	60	—	—
		b) 4½% listy zastawne banku krajowego	353	15	353	15	—	—
		Do przeniesienia . .	16.335	75	16.335	75	—	—

Dochody. Fundusze propinacyjne

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898. ct.
	10	Z przeniesienia . .	16.335	75	16.335	75	—	—
		c) 4% pożyczka krajowa z r. 1893 .	2.575	80	2.575	80	—	—
		d) za 4% książeczki wkładkowe banku krajowego	118.701	93	118.701	93	—	—
		Suma .	137.613	48	137.613	48	—	—
		2. Efekta zakupione.						
		a) 4% listy zastawne banku krajowego po kursie 98·20 za 100 zł. w sumie 620.300 koron czyli . .	310.150	—	310.150	—	—	—
		b) 4% książeczki wkładkowe banku krajowego	123.631	84	123.631	84	—	—
		Suma .	433.781	84	433.781	84	—	—
	11	**Gotówka za wylosowane efekta.**						
		a) Za 4% listy zastawne banku krajowego w sumie 13.000 koron czyli	6.500	—	6.500	—	—	—
		b) Za 4½% listy banku krajowego .	74.950	—	74.950	—	—	—
		Suma .	81.450	—	81.450	—	—	—
	12	**Wymiana efektów.**						
		4% listów zastawnych banku krajowego na większe sztuki w sumie 145.000 koron czyli . . .	72.500	—	72.500	—	—	—
	13	**Spłata pożyczek udzielonych miastom na inwestycye.**						
		a) Kołomyi	17.493	61	1.044	01	16.449	60
		b) Samborowi pożyczka I. . . .	26.337	50	1.571	78	24.765	72
		„ „ II. . .	30.000	—	981	23	29.018	77
		Suma .	73.831	11	3.597	02	70.234	09
	14	**Zaliczki.**						
		Zwrócone	490	92	—	—	490	92
		Otrzymane	490	92	490	92	—	—
		Suma .	981	84	490	92	490	92

37 miast uprawnionych. **Wydatki.**

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898. ct.
		Wydatki.						
		A) Rzeczywiste.						
I.		**Koszta administracyjne.**						
	1	Płace urzędnika i dyetaryusza rachunkowego Wydziału krajowego .	2.247	—	2.247	—	—	—
	2	Potrzeby kancelaryjne: Oprawa księgi likwidacyjnej dla c. k. Urzędu podatkowego w Nowym Sączu	1	—	1	–	—	—
	3	Wydatki rozmaite: Taksa urzędowa od sprzedanych papierów miasta Sambora . .	—	80	—	80	—	—
		Suma rubryki I. .	2.248	80	2.248	80	—	—
		B) Przenośne.						
	4	**Zakupno i sprzedaż efektów.**						
		1. Efekta sprzedane.						
		a) 4% listy zastawne banku krajowego w sumie 32.600 koron czyli . .	16.300	—	16.300	—	—	—
		b) 4½% listy banku krajowego .	350	—	350	—	—	—
		c) 4% pożyczka krajowa z roku 1893 w sumie 5.300 koron czyli . .	2.650	—	2.650	—	—	—
		d) 4% książeczki wkładkowe banku krajowego	118.701	93	118.701	93	—	—
		Suma .	138.001	93	138.001	93	—	—
		2. Gotówka wydana na zakupno efektów.						
		a) Wyszczególnionych w dochodach pod poz. 2.*a)*	304.567	30	304.567	30	—	—
		b) Gotówka wydana na zakupno 4% książeczek banku krajowego . .	123.631	84	123.631	84	—	—
		Suma .	428.199	14	428.199	14	—	—
	5	**Wylosowane efekta.**						
		a) 4% listy zastawne banku krajowego w sumie 13.000 koron czyli . .	6.500	—	6.500	—	—	—
		b) 4½% listy zastawne banku krajowego	74.950	—	74.950	—	—	—
		Suma .	81.450	—	81.450	—	—	—

Wydatki. Fundusze propinacyjne 37 miast uprawnionych.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898. ct.
	6	**Wymiana efektów.**						
		4% listów zastawnych banku krajowego, na większe sztuki . .	72.500	—	72.500	—	—	—
	7	**Pożyczka udzielona miastu Samborowi** na budowę rzeźni i rozszerzenie cmentarza	30.000	—	30.000	—	—	—
	8	**Zaliczki.**						
		Udzielone	490	92	490	92	—	—
		Zwrócone	490	92	—	—	490	92
		Suma .	981	84	490	92	490	92

Stan kapitałów

funduszów propinacyjnych 37 miast uprawnionych z końcem roku 1898.

Liczba porz.	Nazwa miast	4% pożyczka krajowa z r. 1893	4% listy zastawne Tow. kredytowego ziemskiego	4% listy zastawne Banku krajowego	4½% listy zastawne Banku krajowego	4% książeczki wkładkowe Banku krajow.		Suma ogólna efektów			Reszta kasowa w gotówce pozostała z r. 1898	
		korony	korony	korony	zł.	zł.	ct.	w koron.	w zł. w a.	ct.	zł.	ct.
1	Bełz	900	5.800	28.100	7.800	105	54	34.800	7.905	54	—	—
2	Bochnia	3.100	16.000	91.300	14.600	181	54	110.400	14.781	54	17	37
3	Brody	13.400	24.200	82.600	14.400	176	17	120.200	14.576	17	194	65
4	Dobromil	700	6.400	40.800	1.500	47	58	47.900	1.547	58	—	—
5	Drohobycz	9.400	36.400	282.200	35.000	375	01	328.000	35.375	01	—	—
6	Gródek	2.500	18.400	101.800	7.700	217	83	122.700	7.917	83	116	05
7	Grybów	900	1.400	18.500	6.300	59	87	20.800	6.359	87	2	46
8	Jarosław	4.400	27.000	125.700	25.700	266	95	157.100	25.966	95	109	97
9	Jaryczów n.	500	5.000	14.200	3.500	51	61	19.700	3.551	61	20	71
10	Jasło	4.100	2.000	38.800	5.050	61	91	44.900	5.111	91	—	—
11	Kołomyja	6.500	39.800	161.600	10.400	304	21	207.900	10.704	21	—	—
12	Krosno	2.800	5.200	27.800	4.000	103	67	35.800	4.103	67	—	—
13	Lubaczów	600	7.000	37.500	1.300	94	19	45.100	1.394	19	54	78
14	Mrzygłód	100	400	2.400	150	50	34	2.900	200	34	—	—
15	Myślenice	1.100	4.400	27.400	3.750	80	77	32.900	3.830	77	—	—
16	Nowytarg	3.100	5.000	24.100	5.550	91	16	32.200	5.641	16	—	—
17	Pilzno	500	4.400	19.100	2.900	88	64	24.000	2.988	64	—	—
18	Podgórze	1.900	13.000	82.400	8.000	142	13	97.300	8.142	13	87	65
19	Przemyśl	19.500	37.600	241.400	35.050	319	37	298.500	35.369	37	650	59
20	Rzeszów	4.900	17.800	129.100	28.150	216	24	151.800	28.366	24	80	62
21	Sambor	—	23.800	61.600	—	37	88	85.400	37	88	—	00½
22	Sanok	1.700	7.200	63.500	1.100	162	73	72.400	1.262	73	20	93
23	Sącz nowy	2.500	22.800	86.800	13.800	136	26	112.100	13.936	26	91	77
24	Sącz stary	1.100	4.800	36.300	2.200	73	34	42.200	2.273	34	—	—
25	Skawina	500	400	17.500	3.150	105	10	18.400	3.255	10	10	07
26	Śniatyn	4.500	14.200	79.400	7.450	92	58	98.100	7.542	58	51	04
27	Sokal	16.200	10.000	67.900	4.900	136	45	94.100	5.036	45	1	50
28	Stanisławów	3.100	62.000	134.800	31.900	184	99	199.900	32.084	99	433	65
29	Starasól	500	1.200	21.900	2.800	65	86	23.600	2.865	86	76	08
30	Stare miasto	900	4.400	33.900	3.000	100	58	39.200	3.100	58	64	65
31	Stryj	4.000	16.400	155.100	12.900	229	41	175.500	13.129	41	65	54
32	Tarnopol	10.900	59.200	233.600	44.800	386	31	303.700	45.186	31	69	64
33	Tarnów	23.700	53.400	323.600	48.500	472	75	400.700	48.972	75	—	—
34	Trembowla	1.100	12.600	53.200	4.050	111	50	66.900	4.161	50	47	68
35	Wieliczka	3.500	7.400	57.000	6.450	122	59	67.900	6.572	59	—	—
36	Złoczów	4.900	14.200	115.000	12.700	183	59	134.100	12.883	59	—	—
37	Żółkiew	500	—	30.000	3.900	76	99	30.500	3.976	99	226	73
	Razem	160.500	591.200	3,147.900	424.400	5.713	64	3,899.600	430.113	64	2.494	13½
								czyli zł. w. a. 1,949.800				

2,379.913 zł. 64 ct.

LW. 15.681/1899.

Alegat **D.** do sprawozdania Wydziału krajowego o zamknięciu rachunkowem funduszów krajowych za rok 1898.

Lit. D.

Fundusz koszar krajowych.

Zamknięcie rachunku

za rok

1898.

LW. 10.557/1899.

Dochody. Fundusz

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Dochody.						
		A. Rzeczywiste.						
I.	1	Dotacya otrzymana od funduszu krajowego z mocy uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 17. lutego 1898 L. s. 1721	28.400	—	28.400	—	—	—
II.	2	Wynagrodzenie od c. k. Skarbu wojskowego za czas od 1. stycznia do 31. grudnia 1898 za koszary krajowe i szpitale dostarczone dla c. i k. wojska, a to: *a)* we Lwowie na Wulce (koszary) . . . 20.498·85 *b)* w Mostach wielk. (koszary) 13.705·77½ *c)* „ „ „ (szpital) 1.075·65 *d)* „ Rawie ruskiej (koszary) 11.814·71 *e)* „ Trembowli „ 11.814·71 *f)* „ Zaleszczykach „ 12.562·90 *g)* „ „ (szpital) 1.491·14	72.963	73½	72.963	73½	—	—
III.	3	Odsetki od kapitałów lokowanych: *a)* w funduszu krajowym 583·34 *b)* „ Banku „ 1.597·40	2.180	74	2.180	74	—	—
IV.	4	Rozmaite dochody	—	—	—	—	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	103.544	47½	103.544	47½	—	—
		B. Przenośne.						
	5	Gotówka odebrana z lokacyi 4% rachunku bieżącego w Banku kraj.: *a)* należytość zaległa . 14.873·85 *b)* „ bieżąca . 147.353·27	162.227	12	150.582	25	11.644	87
	6	Gotówka odebrana z lokacyi 4% rachunku bieżącego w funduszu krajowym	100.000	—	100.000	—	—	—
	7	Zwrot zaliczki udzielonej c. k. Skarbowi wojskowemu na zapłacenie należytości za część gruntu w Mostach wielkich zakupionego pod koszary krajowe	146	62	146	62	—	—
		Suma wszystkich dochodów	365.918	21½	354.273	34½	11.644	87
		C. Zapas z początkiem roku 1898 .			12.600	84		
		Razem .			366.874	18½		

koszar krajowych. Wydatki.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Wydatki.						
		A. Rzeczywiste.						
I.	1	Zwrot $1^1/_2$ milionowej pożyczki zaciągniętej w galicyjskim funduszu propinacyjnym spłata na kapitał III. i IV. raty	1,460.000	—	40.000	—	1,420.000	—
II.	2	Wypłaty na rachunek kosztów budowy koszar krajowych: *a)* c. k. Urzędowi podatkowemu we Lwowie należytość ekstabulacyjna . . . . . 33 35 *b)* c. k. Urzędowi podatkowemu we Lwowie należytość przenośna . . 548·80 *c)* c. k. Urzędowi podatkowemu w Mostach wielkich należytość kontraktowa . 4·51	586	66	586	66	—	—
III.	3	$4^0/_0$ odsetki zapłacone c. k. Dyrekcyi galic. funduszu propinacyjnego od niespłaconej reszty $1^1/_2$ milionowej pożyczki za czas od 1. stycznia do 31. grudnia 1898	57.200	—	57.200	—	—	—
IV.	4	Premia asekuracyjna za koszary krajowe ubezpieczone od ognia (z góry na rok 1899)	1.000	—	1.000	—	—	—
V.	5	Rozmaite wydatki: *a)* koszta legalizacyi i kancelaryjne syndyka . . . . 4·72 *b)* koszta stemplowe do ruchunków bankowych . . . 1·78	6	50	6	50	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	1,518.793	16	98.793	16	1,420.000	—
		B. Przenośne.						
	6	Gotówka ulokowana na $4^0/_0$ rachunek bieżący w Banku krajowym .	147.353	27	147.353	27	—	—
	7	Gotówka ulokowana na $4^0/_0$ rachunek bieżący w funduszu krajowym .	100.000	—	100.000	—	—	—
		Do przeniesienia .	1,766.146	43	346.146	43	1,420.000	—

Fundusz koszar krajowych.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898. ct.
		Z przeniesienia .	1,766.146	43	346.146	43	1,420.000	—
	8	Zaliczka udzielona c. k. Skarbowi wojskowemu do rąk Syndyka Dra Bielińskiego na zapłacenie należytości za część gruntu w Mostach wielkich zakupionego pod koszary krajowe	146	62	146	62	—	—
		Suma wszystkich wydatków	1,766.293	05	346.293	05	1,420.000	—
		C. Zapas z końcem roku 1898 .			20.581	13½		
		Razem .			366.874	18½		
		Uwaga. Z wykazanego jak wyżej zapasu: 1. zarezerwowano na pokrycie V. raty 1½ milionowej pożyczki płatnej 1. stycznia 1899, kwotę 20.000·— 2. kwota . . . . 581·13 wpłynęła 31. grudnia 1898 jako odsetki za II. półrocze 1898 i została z dniem 1. stycznia 1899 ulokowaną na dalszy rachunek w Banku kraj. 3. pozostał w gotówce (nie nadający się na lokacyę) — ·—½ Razem jak wyżej 20.581·13½						

Stan majątku z końcem roku 1898.

Stan czynny.

	Szczegół	Ogół
1. Zapas kasowy w gotówce	20.581 zł. 13½ ct.	
2. Zaległości czynne na lokacyi w Banku krajowym	11.644 „ 87 „	32.226 zł. —½ ct.
Czysty stan bierny		1,387.773 „ 99½ „
Zgodnie ze sumą stanu biernego .		1,420.000 zł. — ct.

Stan bierny.

	Szczegół	Ogół
1. Należytość bierna galicyjskiemu funduszowi propinacyjnemu reszta 1½ milionowej pożyczki .	—	1,420.000 zł. — ct.
Suma stanu biernego		1,420.000 zł. — ct.

LW. 15.681/1899.
Alegat **E.** do sprawozdania Wydziału krajowego o zamknięciu rachunkowem funduszów krajowych za rok 1898.

Lit. E.

Fundusz pożyczkowy dla gmin i prywatnych

na budowę koszar dla c. i k. wojska.

Zamknięcie rachunku

za rok

1898.

LW. 10.558/1899.

Dochody. Fundusz pożyczkowy dla gmin i pry-

Rubryka	Pozycya	Sumaryusz	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Dochody.						
		A. Rzeczywiste.						
I.	1	Dotacya z funduszu krajowego . .	—	—	—	—	—	—
II.	2	Zwroty pożyczek udzielonych gminom na budowę koszar dla c i k. wojska: *a)* należytość z lat poprzednich . 1,414.185 zł. 16 ct. *b)* należytość z roku bieżącego . 127.500 „ — „	1,541.685	16	118.027	84	1,423.657	32
III.	3	3% odsetki od kapitałów chwilowo lokowanych	1.790	60	1.790	60	—	—
IV.	4	6% Odsetki zwłoki od rat na termin niewypłaconych	133	27	133	27	—	—
V.	5	Rozmaite dochody: nadpłaty rat pożyczkowych nadesłane na rachunek roku następnego i na tenże rok przeniesione jak Rubr. II. poz. II wydatków	5.994	65	5.994	65	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	1,549.603	68	125.946	36	1,423.657	32
		B. Przenośne.						
	6	Gotówka odebrana z lokacyi 3% rachunku bieżącego w funduszu krajowym	158.368	83	158.368	83	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	1,707.972	51	284.315	19	1,423.657	32
		C. Zapas z początkiem roku 1898 .			33.268	49		
		Razem . .			317.583	68		

Stan majątku

Stan czynny.

	Szczegół:	Ogół:
1. Zapas kasowy w gotówce . . .	25.720 zł 20 ct.	
2. Należytości czynne: zwroty pożyczek udzielonych gminom i prywatnym na budowę koszar dla c. i k. wojska: *a)* z lat poprzednich . 1,296.157 zł. 32 ct. *b)* z roku bieżącego . 127.500 „ — „	1,423.657 „ 32 „	1,449.377 zł. 52 ct.
Suma stanu czynnego . .		1,449.377 zł. 52 ct.

watnych na budowę koszar dla c. i k. wojska. **Wydatki.**

Rubryka	Pozycya	Sumaryusz	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Wydatki.						
		A. Rzeczywiste.						
I.	1	Pożyczki bezprocentowe udzielone gminom i prywatnym na budowę koszar dla c. i k. wojska . . .	127.500	—	127.500	—	—	—
II.	2	Rozmaite wydatki: Zwroty nadpłat przeniesione do rachunku roku następnego, a pobrane w Rubryce V. poz. 5. dochodów	5.994	65	5.994	65	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	133.494	65	133.494	65	—	—
		B. Przenośne.						
	3	Gotówka ulokowana na 3% rachunek bieżący w funduszu krajowym .	158.368	83	158 368	83	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	291.863	48	291.863	48	—	—
		C. Zapas z końcem roku 1898 . .			25.720	20		
		Razem . .			317.583	68		
		Uwaga. Pozostały z dniem 31. grudnia 1898 r. j. w. zapas kasowy w kwocie 25.720 zł. 20 ct., został ulokowany w d. 1. stycznia 1899 na dalszy 3% rachunek bieżący w funduszu krajowym.						

z końcem roku 1898.

Stan bierny.

	Szczegół:	Ogół:
1. Należytości bierne	—	—
2. Czysty sta czynny	1,449.377 zł. 52 ct.	1,449.377 zł. 52 ct.
Zgodnie z sumą stanu czynnego . .		1,449.377 zł. 52 ct.

Dochody. Fundusz pożyczkowy dla gmin i pry-

Rubryka	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
	Dochody.						
I.	Dotacya z funduszu krajowego . .	—	—	—	—	—	—
II.	Zwroty pożyczek udzielonych gminom na budowę koszar:						
	1. od gm. Bochnia	10.333	50	2.583	30	7.750	20
	2. „ „ Brzeżany	15 582		1.418	—	14.164	—
	3. „ „ Czortków	89.121	66	6.316	—	82.805	66
	4. „ „ Jarosław	88.106	-	9.800	—	78.306	—
	5. „ „ Jaworów	28.000	—	1.900	—	26.100	
	6. „ „ Kołomyja należ. zaleg. 99.137·50						
	„ „ bież. 47.500·—	146.637	50	5 412	55	141.224	95
	7. „ „ Kraków	91.656	—	13.336		78.320	—
	8. „ „ Lwów	5.000	—	5.000	—	—	—
	9. „ „ Łańcut	838	—	166	—	672	—
	10. „ „ Nowy Sącz	8.554	28	2.915	34	5.638	94
	11. „ „ Przemyśl	86.675	—	7.832	—	78.843	—
	12. „ „ Rzeszów należ. zaleg. 204 037 38						
	„ „ bież. 50.000·—	254.037	38	7.720	—	246.317	38
	13. „ „ Sanok	48.466	—	4.406	—	44.060	-
	14. „ „ Stanisławów	18 344	—	8.332	—	10.012	—
	15. „ „ Stryj	30.076	84	5 084	65	24 992	19
	16. „ „ Tarnopol	41.664	—	3.472	—	38.192	—
	17. „ „ Tarnów	108 326	—	12 502	—	95 824	—
	18. „ „ Trembowla	130.275	—	—	—	130.275	—
	19. „ „ Złoczów	12.492	—	2.082	—	10 410	—
	20. „ prywat. Feiwla Rohatyna w Złoczowie	123.500	-	6.500	—	117.000	—
	21. „ gm. Żółkiew należ. zaleg. 174.000·—						
	„ bież. 30.000·—	204.000	—	11.250	—	192.750	—
	Suma rubryki II.	1,541.685	16	118.027	84	1,423.657	32
III.	3% odsetki od kapitałów chwilowo lokowanych	1.790	60	1.790	60	—	—
IV.	6% odsetki zwłoki od rat na termin niewpł.						
	1. od gminy Jaworów	19	32	19	32	—	—
	2. „ „ Łańcut	2	54	2	54	—	—
	3. „ „ Rzeszów	88	78	88	78	—	—
	4. „ „ Sącz Nowy . . .	13	60	13	60	—	—
	5. „ „ Stanisławów . . .	9	03	9	03	—	—
	Suma rubryki IV.	133	27	133	27	—	—
V.	Rozmaite dochody:						
	Nadpłaty rat poż. na rach. roku następ.:						
	1. od gminy Bochnia	1.291	65	1.291	65	—	—
	2. „ „ Lwów	2.500	—	2.500	—	—	—
	3. „ „ Sanok	2.203	—	2.203	—	—	—
	Suma rubryki V. .	5.994	65	5.994	65	—	—

watnych na budowę koszar dla c. i k. wojska. **Wydatki.**

Rubryka	Poszczególnienie	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1898	
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
	Wydatki.						
I.	Pożyczki udzielone gminom na budowę koszar dla c. i k. wojska:						
	1. gminie Kołomyja	47.500	—	47.500	—	—	—
	2. „ Rzeszów	50.000	—	50.000	—	—	—
	3. „ Żółkiew	30 000	—	30.000	—	—	—
	Suma rubryki I. .	127.500	—	127.500		—	—
II.	Rozmaite wydatki: Zwroty nadpłat przeniesione do rachunku roku następnego:						
	1. od gminy Bochnia	1.291	65	1.281	65	—	—
	2. „ „ Lwów	2.500	—	2.500	—	—	—
	3. „ „ Sanok	2.203	—	2.203	—	—	—
	Suma rubryki II. .	5 994	65	5.994	65	—	—

LW. 15.681/1899.
Alegat F. do sprawozdania Wydziału krajowego o zamknięciu rachunkowem funduszów krajowych za rok 1898.

Lit. F.

Fundusz

byłego galicyjskiego korpusu ochotników

z roku 1859

z przeznaczeniem udzielania gminom bezprocentowych pożyczek na budowę koszar i szpitali dla c. i k. wojska.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok

1 8 9 8.

LW. 10.556/1899.

Fundusz byłego galicyjskiego korpusu ochotników z r. 1859 z przezna-

Dochody.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898. ct.
		Dochody.						
I.	1	Zwrot pożyczki udzielonej gminie miasta Gródek na budowę koszar dla c. i k. wojska	45.500	—	2.500	—	43.000	-
II.	2	Efekta zakupione	2.500	—	2.500	—	—	—
		Suma dochodów .	48.000	—	5.000	—	43.000	—
		do tego:						
	3	**Zapas kasowy** z początkiem roku 1898			12.156	03		
		Razem . .			17.156	03		

Stan majątku

Stan czyny:

		Szczegół:	Ogół:
1. Zapas kasowy:			
a) w gotówce . .	— zł. – ct.		
b) w efektach: 4% książeczka Banku krajowego Nr. 11.703 na	14.656 „ 03 „	14.656 zł. 03 ct.	
2. Należytości czynne		43.000 „ — „	57.656 zł. 03 ct.
Suma stanu czynnego			57.656 zł. 03 ct.

czeniem udzielenia gminom pożyczek na budowę koszar dla c. i k. wojska.

Wydatki.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Wydatki.						
I.	1	Gotówka wydana na zakupno 4% książeczki Banku krajowego . .	2.500	—	2.500	—	—	—
		Suma wydatków .	2.500	—	2.500	—	—	—
		do tego:						
	2	**Zapas kasowy** z końcem roku 1898 w 4% książeczce Banku krajowego Nr. 11.703			14.656	03		
		Razem . .			17.156	03		

z końcem roku 1898.

Stan bierny:

1. Należytości bierne . . . . . — zł. — ct. — zł. — ct.
2. Czysty stan czynny . . . . . 57.656 „ 03 „ 57.656 „ 03 „

Zgodnie ze sumą stanu czynnego . . . . . . 57.656 zł. 03 ct.

LW. 15.681/99.

Lit. G.

Fundusz pożyczki krajowej z roku 1889

dla

„Spółek wodnych“.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok

1898.

Z I. Związkowej drukarni we Lwowie.

Fundusz pożyczki krajowej z roku 1889

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898. zł.	ct.
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Zwroty pożyczek udzielonych Spółkom wodnym	531.407	01	23.801	75	507.605	26
	2	Odsetki od pożyczek udzielonych Spółkom wodnym	33.817	85	10.884	84	22.933	01
	3	Odsetki zwłoki od Spółek wodnych za niedotrzymanie rat pożyczkowych	1.826	45	1.826	45	—	—
	4	Odsetki od kapitałów lokowanych chwilowo we funduszu krajowym i Banku krajowym . . .	3.336	48	3.336	48	—	—
	5	Rozmaite	15	67	15	67	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	570.403	46	39.865	19	530.538	27
		b) **Przenośne.**						
	6	Gotówka uzyskana za spieniężone efekta	105.000	—	105.000	—	—	—
	7	4% książeczka wkładkowa Banku krajowego	10.600	—	10.600	—	—	—
	8	Zwrot pożyczki od funduszu krajowego	105.000	—	105.000	—	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	791.003	46	260.465	19	530.538	27
	9	Zapas z początkiem roku 1898: *a)* w gotówce 8.292 zł. 08½ ct. *b)* w efektach 105.000 „ — „			113.292	08½		
		Razem .			373.757	27½		

dla „Spółek wodnych“. **Wydatki.**

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Umorzenie reszty pożyczki przez wykupno obligów jeszcze w obiegu będących	100	—	100	—	—	—
	2	Wypłata odsetek funduszowi krajowemu od wypożyczonego kapitału na wykupno obligów . . .	18.819	—	18.819	—	—	—
	3	Pożyczka do zwrotu funduszowi krajowemu, zaciągnięta na wykupno obligów wypowiedzianych 627.300 zł. Z powyższej pożyczki odpisano na mocy uchwały Wys. Sejmu z d. 17. lutego 1898 LW. 15.178/98 617.000 „	10.300	—	10.300	—	—	—
	4	Pożyczki udzielone Spółkom wodnym	68.400	—	68.400	—	—	—
	5	Wypłata kuponów od obligów jeszcze w obiegu będących . . .	4	50	4	50	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	97.623	50	97.623	50	—	—
		b) **Przenośne.**						
	6	Spieniężone 4% asygnaty kasowe Banku krajowego	105.000	—	105.000	—	—	
	7	Gotówka użyta na zakupno 4% książeczki Banku krajowego . .	10.600	—	10 600	—	—	—
	8	Pożyczka udzielona funduszowi krajowemu	105.000	—	105.000	—	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	318.223	50	318.223	50	—	—
	9	**Zapas** z końcem roku 1898: *a)* w gotówce 44.933 zł. 77 1/2 ct. *b)* w efektach 10.600 „ — „			55.533	77 1/2		
		Razem .			373.757	27 1/2		

Uwaga. Na mocy uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 17. lutego 1898. L. s. 1.721 odpisano dług do funduszu krajowego zaciągnięty w pomienionym funduszu na wykupno obligów pożyczki krajowej z roku 1889, a wynoszącej z końcem roku 1898 kwotę 617.000 zł. (LW. 76.875/98).

Wykaz

należytości czynnych i biernych z końcem roku 1898.

Pozycya	Poszczególnienie	Pozostałe należytości							
		czynne				bierne			
		z lat ubiegłych		z roku bieżącego		z lat ubiegłych		z roku bieżącego	
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct	zł.	ct
	DOCHODY.								
1	Zwrot pożyczek udzielonych Spółkom wodnym	439.260	54	68.344	72	—	—	—	—
2	Odsetki od Spółek wodnych przypadające po koniec roku 1898 .	14.109	97	8.823	04	—	—	—	—
3	Zapas z końcem roku 1898: w gotówce 44.933 zł. 77 1/2 ct. w efektach 10.600 „ — „	—	—	55.533	77 1/2	—	-	—	—
	Suma stanu czynnego . .	453.370	51	132.701	53 1/2	—	—	-	—
				586.072	04 1/2	—	—	—	—
	WYDATKI.	—	—	—	—	—	—	—	—
	Czysty stan czynny . .	—	—	586.072	04 1/2	—	—	—	—

LW. 13.129/1899.

L. W. 15.681/1899.
Alegat H. do sprawozdania Wydziału krajowego o zamknięciu rachunkowem funduszów krajowych za rok 1898.

292

Lit. H.

Fundusz pożyczkowy na budowę szkół.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok

1898.

Sporządzone przez Departament rachunkowy c. k. Namiestnictwa.

LW. 29.828/1899.

Dochody. H. Fundusz pożyczkowy na budowę szkół.

Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
	Dochody.						
	a) **Rzeczywiste:**						
1	Kapitały otrzymane z funduszu szkolnego krajowego	—	—	—	—	—	—
2	Zwroty pożyczek bezprocentowych na budowę szkół: *a)* należytość zaległa 296.207 zł. 01 ct. *b)* „ bieżąca . 49.300 „ — „	345.507	01	35.534	52	309.972	49
3	Odsetki od lokowanych kapitałów w Banku krajowym	443	42	443	42	—	—
4	6% odsetki zwłoki:	421	39½	421	39½	—	—
	Suma dochodów rzeczywistych . .	346.371	82½	36.399	33½	309.972	49
	b) **Przenośne:**						
5	Zwroty mylnie przez c. k. Urzędy podatkowe zarachowanych wydatków: *a)* należytość zaległa . 140 „ — „ *b)* „ bieżąca . 10.016 zł. 83 ct.	10.156	83	9.656	83	500	—
6	Zwroty z chwilowych lokacyi w Banku krajowym: *a)* należytość zaległa . 10.132 zł. 89 ct. *b)* „ bieżąca . 16.413 „ 80 „	26.546	69	26.267	—	279	69
7	Otrzymane karnety za gotówkę ulokowaną w Banku krajowym	16413	80	16.413	80	—	—
	Suma wszystkich dochodów . .	399.489	14½	88.736	96½	310.752	18
8	**Zapas kasowy** z początkiem roku 1898: *a)* w gotówce . . . . 100 zł. — ct. *b)* w efektach wal. austr. 10.132 „ 89 „	—	—	10.232	89	—	—
	Razem . .	—	—	98.969	85½	—	—

Zamknięcie rachunku za rok 1898. Wydatki.

Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
	Wydatki.						
	a) **Rzeczywiste.**						
1	Zwrot funduszowi szkolnemu krajowemu . *a)* otrzymanego kapitału 292.305 zł. 95 ct. *b)* odsetek od tego kapitału . . . . 3.708 „ 68 „ *c)* wpłaconych odsetek od chwilowej lokacyi gotówki . . . 6.239 „ 27 „ *d)* wpłaconych 6% odsetek zwłoki . . . 1.255 „ 83½ „	303.509	73½	—	—	303.509	73½
2	Bezprocentowe pożyczki na budowę szkół	49.300	—	49.300	—	—	—
	Suma wydatków rzeczywistych . .	352.809	73½	49.300	—	303.509	73½
	b) **Przenośne.**						
3	Mylnie przez c. k. Urzędy podatkowe zarachowane wydatki: *a)* należytość zaległa . 3.934 zł. 98 ct. *b)* „ bieżąca . 10.016 „ 83 „	13.951	81	6.709	36	7.242	45
4	Na chwilową lokacyę w Banku krajowym .	16.413	80	16.413	80	—	—
5	Zwrot karnetów przy pobraniu gotówki z chwilowej lokacyi: *a)* należytość zaległa . 10.132 zł. 89 ct. *b)* „ bieżąca . 16.413 „ 80 „	26.546	69	26.267	—	279	69
	Suma wszystkich wydatków . .	409.722	03½	98.690	16	311.031	87½
6	**Zapas kasowy** z końcem roku 1898: *a)* w gotówce . . . — zł. ½ ct. *b)* w efektach wal. austr. . 279 „ 69 „	—	—	279	69½	—	—
	Razem . .	—	—	98.969	85½	—	—

Stan majątku z końcem roku 1898.

Stan czynny: 1) Zapas kasowy: *a)* w gotówce . . — zł. —½ ct.
b) w efektach w. a. 279 „ 69 „ 279 zł. 69½ ct.
2) Należytości czynne . . . . 310.752 „ 18 „
Suma stanu czynnego . . 311.031 zł. 87½ ct.
Stan bierny: . . . . 311.031 „ 87½ „
Czysty stan czynny . . . — zł. — ct.

Uwaga: Na uposażenie funduszu pożyczkowego wydano z funduszu szkolnego krajowego w kapitale 292.305 zł. 95 ct. tudzież w odsetkach 3708 zł. 68 ct.: razem więc kwotę 296.014 zł. 63 ct.

Do zwrotu funduszowi szkolnemu krajowemu przypada z końcem roku 1898 kwota 303.509 zł. 73½ ct. a zatem więcej o 7.495 zł. 10½ ct. która to kwota powstała z odsetek od chwilowej lokacyi gotówki tudzież z 6% odsetek zwłoki pobieranych od rat pożyczkowych w terminie nie spłaconych.

LW. 29828/99.

Do l. $\frac{9.783}{\text{R. S. K.}}$ 1898.

WYKAZ

gmin, którym wypłacono pożyczki na budowę szkół w roku 1898.

L. porz.	Nazwa gminy	Wypłacona pożyczka zł.	ct.	Uwaga
1	Nart nowy	800	—	
2	Dołhe wojniłowskie	2.000	—	
3	Zakliczyn	400	—	
4	Romaszówka	2.500	—	
5	Tylmanowa	1.000	—	
6	Łysa góra.	500	—	
7	Łuh	700	—	
8	Tarnowica, Umieszcz, Potakówka i Sadowa	1.000	—	
9	Sielec	1.500	—	
10	Złotniki	2.000	—	
11	Sieteż	1.000	—	
12	Czolhany	2.000	—	
13	Uniów	600	—	
14	Radziechowy	500	—	
15	Zagorzyce.	1.000	—	
16	Bełz	8.000	—	
17	Łysków	400	—	
18	Mogielnica	3.500	—	
19	Turbia	2.000	—	
20	Mikulińce	1.600	—	
21	Bartkówka	300	—	
22	Gnojnica	700	—	
23	Krzeszowice	3.000	—	
24	Mikołajów.	1.000	—	
25	Nowosiółki	300	—	
26	Sękowa	3.000	—	
27	Krosienko	800	—	
28	Pietnice	3.000	—	
29	Łozina	1.200	—	
30	Grzymałów	1.870	—	
31	Bucyki	448	—	
32	Eleonorówka	134	—	
33	Mazurówka	296	—	
34	Podlesie	252	—	
	Razem . .	49.300	—	

Lwów dnia 25. kwietnia 1899.

LW. 15.681/1899.
Alegat J. do sprawozdania Wydziału krajowego, o zamknięciu rachunkowem funduszów krajowych za rok 1898.

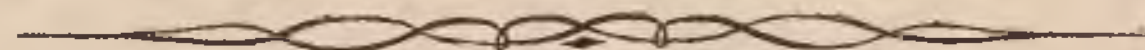
Lit J.

FUNDUSZ KOLEJOWY

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok

1898.

L. W. 16.563/1899.

Dochody. Fundusz kolejowy na cele popierania

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	ct.	Uiszczenie zł.	ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898. zł.	ct.
		Dochody.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Dotacya z funduszu krajowego (rubr. X. poz. 174 wydatków) V. rata .	300.000	—	300.000	—	—	—
	2	Odsetki od ulokowanego kapitału w Banku krajow. i od pożyczek chwilowo udzielonych Towarzystwom budowy linij kolejowych i funduszowi krajowemu 37.804 zł. 84 ct. **od tego:** odsetki bierne przy sprzedaży obligów kolejowych . 1.224 „ 84 „	36.580	—	36.580	—	—	
	3	Zakupione akcye pierwszeństwa kolei:						
		a) Łupków-Cisna im. wartości 930.000 koron czyli	465.000	—	465.000	—	—	—
		b) Chabówka-Zakopane im. wartości 370 000 koron czyli	185.000	—	—	—	185.000	—
		c) Delatyn-Kołomyja-Stefanówka im. wartości 1,575.200 koron czyli . .	787.600	—	—	—	787.600	—
	4	Koncesyonaryusze na zakupno akcyi pierwszeństwa linij kolejowych:						
		a) Chabówka-Zakopane	50.000	—	50.000	—	—	—
		b) Delatyn-Kołomyja-Stefanówka . .	30.000	—	20.000	—	10.000	—
	5	Raty gwarancyjne od stron konkurencyjnych za oprocentowanie i umorzenie akcyj pierwszeństwa linij kolejowych:						
		a) Chabówka-Zakopane	8.259	17	1.671	67	6.587	50
		b) Delatyn-Kołomyja-Stefanówka . .	20.674	50	3.429	25	17.245	25
	6	Odsetki zwłoki za niedotrzymanie terminów w spłacie rat gwarancyjnych na akcye pierwszeństwa odnośnych kolei lokalnych	57	83	57	83	—	—
	7	Pożyczka zaciągnięta w Banku krajowym na zakupno akcyj pierwszeństwa kolei Delatyn-Kołomyja-Stefanówka (uchwała Sejmu z 30. stycznia 1895):						
		a) w obligacyach 4%-towych walutą koronową . . . . 1,574.800 — **od tego:** spieniężone obligi, koron . . . . 1,574.800 —	—	—	—	—	—	—
		b) gotówka uzyskana po spieniężeniu tychże obligów:						
		Do przeniesienia .	1,883.171	50	876.738	75	1,006.432	75

budowy kolei niższego rzędu. Wydatki.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie.	Należytość zł.	ct.	Uiszczenie zł.	ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898. zł.	ct.
		Wydatki.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Zakupno akcyj pierwszeństwa linij kolejowych:						
		a) Łupków-Cisna . 444.850 zł. 02 ct.						
		od tego:						
		zwrot korelatywny 78 „ 45 „	444.771	57	444.771	57	—	—
		b) Chabówka-Zakopane:						
		α) na rzecz funduszu kolejowego.	185.000	—	165.779	13	19.220	87
		β) „ „ koncesyonaryuszów (Akcye odnośne bezpośrednio odbiorą koncesyonaryusze) . . .	50.000	—	50.000	—	—	—
		c) Delatyn-Kołomyja-Stefanówka:						
		α) na rzecz funduszu kolejowego.	787.600	—	745.917	71½	41.682	28½
		β) „ „ koncesyonaryuszów (Akcye odnośne bezpośrednio odbiorą koncesyonaryusze) . . .	30.000	—	20.000	—	10.000	—
	2	C. k. Skarbowi Państwa na rachunek subwencyi w kwocie 250.000 zł. na budowę kolei Przeworsk-Rozwadów	125.000	—	125.000	—	—	—
	3	Spłata pożyczek zaciągniętych w Banku krajowym:						
		a) na zakupno akcyi pierwszeństwa kolei Łupków-Cisna:						
		α) I. i II. rata na kapitał . . .	465 000	—	1.083	37	463.916	63
		β) 4 % odsetki i koszta administracyjne	19.212	85	19.212	85	—	—
		b) na wypłatę subwencyi c. k. Rządowi na budowę kolei Chodorów-Podwysokie:						
		α) I. i II. rata na kapitał . .	1,000.000	—	2.329	83	997.670	17
		β) 4 % odsetki i koszta administracyjne	41.315	67	41.315	67	—	—
		Do przeniesienia .	3,147.900	09	1,615.410	13½	1,532 489	95½

Dochody. Fundusz kolejowy na cele popierania

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	ct.	Uiszczenie zł.	ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898. zł.	ct.
		Z przeniesienia .	1,883.171	50	876.738	75	1,006.432	75
		α) po kursie 97 zł.: za 200 koron w wal. austr. . 763.778 zł. — ct. *β)* za kupon . . 1.224 „ 84 „ razem . 765.002 zł. 84 „ **od tego:** spłata rządowa od obrotu efektów . . . . 31 „ 60 „	764 971	24	764.971	24	—	—
	8	Rozmaite: *a)* Zwrot od c. k. Rządu należytości prawnej od zaciągniętej pożyczki w kwocie 1,000.000 zł. w. a. w Banku krajowym na pokrycie subwencyi dla c. k. Skarbu państwa na budowę linii kolejowej Chodorów-Podwysokie	3 236	55	—	—	3.236	55
		b) mylne pobory i zastępczo pobrane należytości . 24.213 zł. 69 ct. **od tego:** zwroty korelatywne . . 24 213 „ 69 „	—	-	—	—	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	2,651.379	29	1,641.709	99	1,009.669	30
		b) **Przenośne.**						
	1	Zwrot pożyczek udzielonych Towarzystwu budowy linii kolejowej Borki wielkie-Grzymałów, z tytułu gwarancyi kraju na zapłacenie rat i odsetek od pożyczki zaciągniętej w Banku krajowym: z roku 1897 . . 15.688 zł. - ct. „ 1898 . . 26.158 „ 50 „	41.846	50	6.790	31	35.056	19
	2	Zwrot pożyczek udzielonych Towarzystwom budowy linij kolejowych na cele budowy: *a)* Borki wielkie-Grzymałów: z roku 1897 . . 33 zł. 60 ct. „ 1898 . . 1.748 „ 10 „	1.781	70	1.748	10	33	60
		b) Chabówka-Zakopane: z roku 1897 . . 6.582 zł. 92 ct. „ 1898 . 12.687 „ 34 „	19.270	26	18.789	62	480	64
		c) Delatyn-Kołomyja-Stefanówka: z roku 1897 . . 86.730 zł. 68 ct. „ 1898 . . 558.816 „ 23 1/2	645.546	91 1/2	519.309	66 1/2	126.237	25
		d) Łupków-Cisna z roku 1897 . . .	364.420	37	364.420	37	—	—
		e) Jaworzno-Piła z roku 1897 . . .	26	—	—	—	26	—
		f) Trzebinia-Skawce: z roku 1897 . . 82 zł. 60 ct. „ 1898 . . 999.146 „ 23 „	999.228	83	79	80	999.149	03
		Do przeniesienia .	4,723.499	36 1/2	2,552.847	35 1/2	2,170.652	01

budowy kolei niższego rzędu. Wydatki.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898. ct.
		Z przeniesienia .	3,147 900	09	1,615.410	13 1/2	1,532.489	95 1/2
		c) na zakupno akcyj pierwszeństwa kolei Delatyn-Kołomyja-Stefanówka	787.400	—	—	—	787 400	—
	4	Rata wstępna i koszta administracyjne przy zaciąganiu pożyczki w Banku krajowym w 4% obligach kolejowych na 1,574.800 koron .	17.828	68 1/2	17.828	68 1/2	—	—
	5	Rozmaite:						
		C. k. Skarb Państwa, należytość prawna od zaciągniętej pożyczki w Banku krajowym na pokrycie subwencyi dla c. k. Rządu na budowę kolei Chodorów - Podwysokie	3 236	55	3.236	55	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	3,956.365	32 1/2	1,636.475	37	2,319.889	95 1/2
		b) **Przenośne.**						
	1	Pożyczki udzielone Towarzystwu budowy kolei Borki wielkie - Grzymałów, z tytułu gwarancyi kraju na zapłacenie IIej i IIIej raty z odsetkami od pożyczki zaciągniętej w Banku krajowym . .	26.158	50	26.158	50	—	—
	2	Pożyczki udzielone na budowę kolei Towarzystwom budowy linij:						
		a) Borki wielkie - Grzymałów . . .	1.748	10	1 748	10	—	—
		b) Chabówka - Zakopane	12.687	34	12.687	34	—	—
		c) Delatyn - Kołomyja - Stefanówka .	558.816	23 1/2	558.816	23 1/2	—	—
		d) Trzebinia-Skawce	999.146	23	999.146	23	—	—
		Do przeniesienia .	5,554.921	73	3,235.031	77 1/2	2,319.889	95 1/2

Dochody. Fundusz kolejowy na cele popierania

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Z przeniesienia .	4,723.499	86½	2,552.847	85½	2,170.652	01
	3	Zwrot chwilowej pożyczki danej funduszowi krajowemu	200.000	—	200.000	—	—	—
	4	Lokacya kapitałów w Banku krajowym na rachunku bieżącym: z roku 1897 . 1,193.899 zł. 43 ct. „ 1898 . 1,065.614 „ 60½	2,259.514	03½	2,214.491	03½	45.023	—
		Suma dochodów .	7,183.013	90	4,967.338	89	2,215.675	01
		Do tego: Zapas kasowy z początkiem roku 1898 w gotówce .	.	.	1.473	07		
		Suma	.	.	4,968 811	96		

Stan majątku

Stan czynny:		Szczegół	Ogół
Należytości czynne:			
1. Akcye pierwszeństwa uzyskać się mające:			
a) kolei Chabówka-Zakopane . . .	185.000·—		
b) Delatyn-Kołomyja-Stefanówka . .	787.600·—	972.600 zł. — ct.	
2. Romaszkan br. Jakób z tytułu reszty należytości na akcye pierwszeństwa kolei Delatyn-Kołomyja-Stefanówka		10.000 „ — „	
3. Raty gwarancyjne na oprocentowanie i umorzenie akcyj pierwszeństwa:			
a) kolei Chabówka-Zakopane:			
α) Komisya klimatyczna uzdrowiska „Zakopane"	3.187·50		
β) Wydział powiat. w Nowym Targu	2.125·—		
γ) Gmina Zakopane	1.275·—	6.587 „ 50 „	
b) kolei Delatyn-Kołomyja-Stefanówka:			
α) Wydział powiatowy w Horodence	3.301·25		
β) Miasto Kołomyja	6.972·—		
γ) Wydział pow. w Kołomyi . .	6.972·—	17.245 „ 25 „	
4. C. k. Skarb Państwa zwrot opłaconej należytości prawnej od zaciągniętej w Banku krajowym pożyczki		3.236 „ 55 „	
5. Pożyczka udzielona Towarzystwu budowy kolei Borki wielkie-Grzymałów z tytułu gwarancyi kraju		35.056 „ 19 „	
6. Pożyczki udzielone Towarzystwom budowy kolei na koszta budowy:			
a) Borki wielkie-Grzymałów . . .	33·60		
b) Chabówka-Zakopane	480·64		
c) Delatyn-Kołomyja-Stefanówka .	126.237·25		
d) Jaworzno-Piła	26·—		
e) Trzebinia-Skawce	999.149·03	1,125.926 „ 52 „	
7. Na lokacyi w Banku krajowym na 3% rachunku bieżącym z końcem r. 1898		45.023 „ — „	
8. Zapas kasowy z końcem roku 1898:			
a) w gotówce	3.165·58		
b) efektami 930.000 koron czyli . .	465.000·—	468.165 „ 58 „	2,683.840 zł. 59 ct.
Suma stanu czynnego			2,683.840 zł. 59 ct.

budowy kolei niższego rzędu. Wydatki.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
		Z przeniesienia .	5,554.921	73	3,235.031	77½	2,319.889	95½
	3	Pożyczki chwilowe udzielone funduszowi krajowemu	200.000	—	200.000	—	—	—
	4	Lokacya kapitałów w Banku krajowym na rachunku bieżącym . .	1,065.614	60½	1,065.614	60½	—	—
		Suma wydatków .	6,820.536	33½	4,500.646	38	2,319.889	95½
		Do tego: Zapas kasowy z końcem roku 1898: *a)* w gotówce . . 3.165 zł. 58 ct. *b)* efektami 930.000 koron, czyli . . 465.000 „ — „	. .	.	468.165	58		
		Suma	. .	.	4,968.811	96		

z końcem roku 1898.

Stan bierny:		Szczegół	Ogół
Należytości bierne:			
1. Na zakupno akcyj pierwszeństwa:			
a) Kolei Chabówka-Zakopane . .	19.220·87		
b) „ Delatyn-Kołomyja-Stefanówka:			
α) fundusz kolejowy	41.682·28½		
β) imieniem koncesyonaryusza .	10.000·—	70.903 zł. 15½ ct.	
2. Pożyczki zaciągnięte w Banku krajowym we Lwowie:			
a) na zakupno akcyj pierwszeństwa kolei lokalnej Łupków-Cisna w pierwotnej sumie 930.000 koron czyli 465.000 zł.	463.916·63		
b) na pokrycie subwencyi dla c. k. Rządu na budowę kolei Chodorów-Podwysokie w pierwotnej sumie 2,000.000 koron czyli 1,000.000 zł.	997 670·17		
c) na zakupno akcyj pierwszeństwa kolei lokalnej Delatyn-Kołomyja-Stefanówka w sumie 1,574.800 koron czyli 787.400 zł.	787.400·—	2,248.986 zł. 80 ct.	2,319.889 zł. 95½ ct.
Suma stanu biernego			2,319.889 zł. 95½ ct.

Zestawienie sum stanu majątku z końcem roku 1898.

Suma stanu czynnego wynosi	2,683.840 zł.	59	ct.
„ „ biernego „	2,319.889 „	$95^1/_2$	„
Z porównania okazuje się **czysty stan czynny** w kwocie . .	363.950 zł.	$63^1/_2$	ct.
Z końcem roku 1897 okazał się **czysty stan czynny** w kwocie	203.936 „	67	„
Z porównania okazuje się **przyrost majątku** w kwocie . . .	**160.013** zł.	**$96^1/_2$**	ct.

LW. 14.681/1899.
Alegat K. do sprawozdania Wydziału krajowego o zamknięciu rachunkowem funduszów krajowych za rok 1899.

Lit. K.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

Stałego funduszu przemysłowego

administrowanego przez Bank krajowy

za rok

1898.

Zamknięcie sporządzone na podstawie rachunków (przedłożonych przez Bank krajowy do LW. 48.170/98 i 10.900/99).

K. Stały fundusz przemysłowy.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898. ct.
		Dochody.						
	1	Dotacya z funduszu krajowego . .	25.000	—	25.000	—	—	—
	2	Zwroty udzielonych pożyczek:						
		a) należyt. zaległa 443.008 zł. 18 ct.						
		b) „ bieżąca 155.371 „ 94½ „	598.380	12½	73.649	31½	524.730	81
	3	Odsetki pobrane od dłużników . . .	13.006	20½	13.006	20½	—	—
	4	Odsetki pobrane z lokacyi w Banku kraj.	868	65	868	65	—	—
	5	Udziały funduszu przemysłowego . .	85.000	—	25.000	—	60.000	—
	6	Dywidendy od udziałów	2.850	—	2 850	—	—	—
	7	Wpływy na rachunek realności Chylewskiego	37.808	37	37.808	37	—	—
		Suma dochodów .	762.913	35	178.182	54	584.730	81
	8	**Zapas kasowy** z początkiem roku 1898 na lokacyi w Banku krajowym .	—	—	2.400	—	—	—
		Razem .	—	—	180.582	54	—	—

Zamknięcie rachunku za rok 1898.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898. ct.
		Wydatki.						
	1	Pożyczki udzielone w r. 1898 . . .	155.371	94½	155.371	94½	—	—
	2	Wydatki na realność Chylewskiego .	525	—	525	—	—	—
	3	Koszta administracyi w Banku kraj.	491	98	491	98	—	—
	4	Odpisy pożyczek zarachowane przez Bank krajowy	20.533	61½	20.533	61½	—	—
		Suma wydatków . .	176.922	54	176.922	54	—	—
	5	**Zapas kasowy** z końcem roku 1898 na lokacyi w Banku krajowym .	—	—	3.660	—	—	—
		Razem . .	—	—	180.582	54	—	—

Stan majątku z końcem roku 1898.

Stan czynny:

1. Należytości czynne u dłużników .		524.730 zł. 81 ct.	
2. Udziały funduszu przemysłowego:			
a) w galic. akc. Tow. handlowem	25.000 zł. — ct.		
b) „ akc. garbarni w Rzeszowie	25.000 „ — „		
c) „ spółce komandytowej T. Stryjeński i Ska	10.000 „ — „	60.000 „ — „	
3. Zapas kasowy na lokacyi w Banku jowym		3.660 „ — „	588.390 zł. 81 ct.
Stan bierny:			— „ — „
	Czysty stan czynny		588.390 zł. 81 ct.

L.W. 22.669/1899.

LW. 15.681/1899.
Alegat L. do sprawozdania Wydziału krajowego o zamknięciu rachunkowem funduszów krajowych za rok 1898.

Lit. L.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

Funduszu pożyczkowego dla Kółek rolniczych

administrowanego przez Bank krajowy

za rok

1898.

(Zamknięcie sporządzone na podstawie rachunków przedłożonych przez Bank krajowy do LW. 48.138/1898 i 11.078/1899).

Fundusz pożyczkowy dla Kółek rolniczych.

Zamknięcie racuhnku za rok 1898.

Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
	Dochody.						
1	Dotacya z funduszu krajowego . .	5.000	—	5.000	—	—	—
2	Zwroty pożyczek udzielonych Kółkom rolniczym: *a)* należytość zaległa . 18.867 zł. 65 ct. *b)* „ bieżąca . 13.900 „ — „	32.767	65	7.473	80	25.293	85
3	Odsetki zwłoki od dłużników . . .	5	43	5	43	—	—
4	Odsetki z lokacyi w Banku krajowym .	120	20	120	20	—	—
	Suma dochodów .	37.893	28	12.599	43	25.293	85
5	**Zapas kasowy** z początkiem roku 1898 na lokacyi w Banku krajowym . .	—	—	1.723	—	—	—
	Razem . .	—	—	14.322	43	—	—
	Wydatki.						
1	Pożyczki udzielone Kółkom rolniczym .	13.900	—	13.900		—	—
2	Koszta administracyi w Banku krajowym	29	43	29	43	—	—
	Suma wydatków .	13.929	43	13.929	43	—	—
3	**Zapas kasowy** z końcem roku 1898 na lokacyi w Banku krajowym . .		—	393	—	—	—
	Razem . .	—	—	14.322	43	—	—

Stan majątku z końcem roku 1898.

Stan czynny:

1. Należytości czynne u Kółek rolniczych . 25.293 zł. 85 ct.
2. Zapas kasowy na lokacyi w Banku krajowym 393 „ — „ 25.686 zł. 85 ct.

Stan bierny . . . . — „ — „

Czysty stan czynny . . 25.686 zł. 85 ct.

L.W. 15.820/1899.

LW. 15.681/1899.
Alegat **M.** do sprawozdania Wydziału krajowego o zamknięciu rachunkowem funduszów krajowych za rok 1898.

Lit. M.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

Stałego funduszu hodowlanego

administrowanego przez Bank krajowy

za rok

1 8 9 8.

(Zamknięcie sporządzone na podstawie rachunków przedłożonych przez Bank krajowy do LW. 48.139/1898 i 11.077/1899).

Dochody. Stały fundusz hodowlany.

Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
	Dochody.						
1	Zwroty zaliczek udzielonych gminom: *a)* należytość zaległa . 5.913 zł. 77 ct. *b)* „ bieżąca . 1.620 „ — „	7.533	77	1.991	29	5.542	48
2	Odsetki zwłoki od dłużników . . .	5	27	5	27	—	—
3	Odsetki pobrane od lokacyi w Banku krajowym	1.550	08	1.550	08	—	—
	Suma dochodów .	9 089	12	3.546	64	5.542	48
4	**Zapas kasowy** z początkiem roku 1898 na lokacyi w Banku krajowym .			48.159	—		
	Razem . .			51.705	64		

Zamknięcie rachunku za rok 1898. **Wydatki.**

Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1898 ct.
	Wydatki.						
1	Pożyczki udzielone gminom na zakupno buhajów	1.620	—	1 620	—	—	—
2	Koszta administracyi	10	64	10	64	—	—
	Razem . .	1.630	64	1.630	64	—	—
3	**Zapas kasowy** z końcem roku 1898 na lokacyi w Banku krajowym . .			50.075	—		
	Razem . .			51.705	64		

Stały fundusz hodowlany.

Zamknięcie rachunku za rok 1898.

Stan majątku z końcem roku 1898.

Stan czynny.

1. Należytości czynne u gmin	5.542 zł. 48 ct.	
2. Zapas kasowy na lokacyi w Banku krajowym	50.075 „ — „	55.617 zł. 48 ct.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny . .		55.617 zł. 48 ct.

LW. 16.804/99.

LW. 15.681/1899.
Alegat N. do sprawozdania Wydziału krajowego o zamknięciu rachunkowem funduszów krajowych za rok 1898.

Lit. N.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

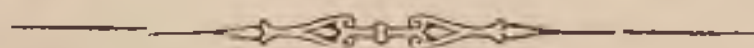
Funduszu pożyczkowego dla przemysłu rolniczego

administrowanego przez Bank krajowy

za rok

1898.

(Zamknięcie sporządzone na podstawie rachunków przedłożonych przez Bank krajowy do LW. 48.140/1898 i LW. 11.076/1899).

LW. 25.681/1899.

Fundusz pożyczkowy dla przemysłu rolniczego.

Zamknięcie rachunku za rok 1898.

Pozycya	Poszczególnienie	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1898	
		zł.	ct	zł.	ct.	zł.	ct.
	Dochody.						
1	Zwroty udzielonych pożyczek: *a)* należytość zaległa 77.569 zł. 76 ct. *b)* „ bieżąca 85.500 „ — „	163.069	76	16.764	14	146.305	62
2	Odsetki pobrane od dłużników . . .	3.746	75	3.746	75	—	—
3	„ „ „ lokacyi w Banku krajowym . . .	959	41	959	41	—	—
	Suma dochodów .	167 775	92	21.470	30	146.305	62
4	**Zapas kasowy** z początkiem roku 1898 na lokacyi w Banku krajowym . .	—	—	79.355	—	—	—
	Razem . .	—	—	100.825	30	—	—
	Wydatki.						
1	Pożyczki udzielone	85.500	—	85.500	—	—	—
2	Koszta administracyi w Banku krajowym	107	30	107	30	—	—
	Suma wydatków .	85.607	30	85.607	30	—	—
3	**Zapas kasowy** z końcem roku 1898 na lokacyi w Banku krajowym . .	—	—	15.218	—	—	—
	Razem . .	—	—	100.825	30	—	—

Stan majątku z końcem roku 1898.

Stan czynny:

1. Zapas kasowy na lokacyi w Banku krajowym 15.218 zł. — ct.
2. Należytości czynne . . . . . 146.305 „ 62 „ 161.523 zł. 62 ct.

Stan bierny . . . . — „ — „

Czysty stan czynny . . 161.523 zł. 62 ct.

LW. 25.075/1899.

LW. 15.681|99.
Alegat O. do sprawozdania Wydziału krajowego o zamknięciu rachunkowem funduszów krajowych za rok 1898.

Lit. O.

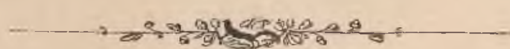
ZESTAWIENIE SUMARYCZNE

obrotu *brutto*

wszystkich funduszów krajowych

za rok

1898.

Drukarnia Pillera i Sp. we Lwowie.

Liczba porządkowa	Nazwa funduszu	Stan z początkiem roku 1898. w kasie gotówka zł.	ct.	efekta im. wart.		w bankach zł.	ct.	Dochody w ciągu roku 1898. gotówka zł.	ct.	efekta im. wart.		Razem gotówka zł.	ct.	efekta im. wart.	
	Fundusze dotowane ze środków kraju.														
I.	a) Fundusz krajowy w ściślejszem znaczeniu	1,032.616	82½	500.000	—	704.141	—	18,566.115	40	62.020	84	19,598.732	22½	562.020	84
	b) Kraj. szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie	—	—	—	—	—	—	22.413	12	—	—	22.413	12	—	—
	c) Kraj. szkoły roln. w Dublan. α) wyższa	—	—	—	—	—	—	155.085	70	—	—	155.085	70	—	—
	β) niższa	—	—	—	—	—	—	19.115	51	—	—	19.115	51	—	—
	d) Folwark w Dublanach	—	—	—	—	—	—	102.713	81	—	—	102.713	81	—	—
	e) Szkoła gorzelnicza w Dublanach	—	—	—	—	—	—	9.327	07½	—	—	9.327	07½	—	—
	f) Gorzelnia w Dublanach	—	—	—	—	—	—	13.405	97	—	—	13.405	97	—	—
	g) Stacya kontrolna i doświadczalna w Dublanach bot. roln.	—	—	—	—	—	—	13.594	09	—	—	13.594	09	—	—
	chem roln.	—	—	—	—	—	—	9.522	51	—	—	9.522	51	—	—
	h) Kraj. szkoła rolnicza w Czernichowie	—	—	—	—	—	—	82.050	35	—	—	82.050	35	—	—
	i) Folwark w Czernichowie	—	—	—	—	—	—	16.848	49	—	—	16.848	49	—	—
	k) Krajowa szkoła roln. w Horodence	—	—	—	—	—	—	20.768	78	—	—	20.768	78	—	—
	l) " " " w Jagielnicy	—	—	—	—	—	—	21.971	30	—	—	21.971	30	—	—
	m) " " " w Kobiernicach	—	—	—	—	—	—	27.500	82½	—	—	27.500	82½	—	—
	n) " " " w Bereźnicy	—	—	—	—	—	—	24.719	37½	—	—	24.719	37½	—	—
	o) " " ogrodn. w Tarnowie	—	—	—	—	—	—	19.521	42	—	—	19.521	42	—	—
	p) " " uprawy i wyprawy lnu i konopi w Gródku	—	—	—	—	—	—	2.997	82			2.997	82	—	—
	r) Kraj. szkoła roln. w Suchodole	—	—	—	—	—	—	24.677	55	—	—	24.677	55	—	—
II.	Fundusz szkolny krajowy	—	—	—	—	—	—	3,874.194	69½	—	—	3,874.194	69½	—	—
	Krajowy szpital powszechny we Lwowie.														
III.	Oddział chorych	—	—	—	—	—	—	891.901	21	—	—	891.901	21	—	—
IV.	" położnic	—	—	—	—	—	—	55.206	03	—	—	55.206	03	—	—
V.	Fundusz podrzutków we Lwowie	—	—	—	—	—	—	6.529	37	—	—	6.529	37	—	—
VI.	Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie	—	—	—	—	—	—	535.299	43	—	—	535.299	43	—	—
	Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie														
VII.	Oddział chorych	—	—	—	—	—	—	544.337	80½	—	—	544.337	80½	—	—
VIII.	" położnic	—	—	—	—	—	—	61.771	10	—	—	61.771	10	—	—
IX.	" syfilitycznych	—	—	—	—	—	—	114.100	93	—	—	114.100	93	—	—
X.	" obłąkanych	—	—	—	—	—	—	98.538	45	—	—	98.538	45	—	—
XI.	Fundusz policyi krajowej	—	—	—	—	—	—	5.486	74	—	—	5.486	74	—	—
XII.	" pożyczki " z r. 1883	—	—	—	—	—	—	10.204	78½	—	—	10.204	78½	—	—
XIII.	" " " " 1884	—	—	—	—	—	—	306	75	—	—	306	75	—	—
XIV.	" " " " 1885	—	—	—	—	—	—	309	23	—	—	309	23	—	—
XV.	" " " " 1891	—	—	—	—	—	—	56.446	52	—	—	56.446	52	—	—
XVI.	" " " " 1893	—	—	99.500	—	—	—	3,901.907	85	1.380	—	3,901.907	85	100.880	—
XVII.	" pożyczkowy na drogi powiatowe i gminne	2.200	—	—	—	—	—	99.087	19	—	—	101.287	19	—	—
XVIII.	" regulacyi rzeki Gniłej Lipy sekcya górna	15.507	39	—	—	—	—	2.418	20	—	—	17.925	59	—	—
XIX.	" " potoku Kisieliny	2.569	76	—	—	—	—	105.462	49½	—	—	108.032	25½	—	—
XX.	" " rzeki Łęgu	35.980	46	238	43	—	—	69.365	37	—	—	105.345	83	238	43
XXI.	" " " Trześniówki	3.412	49	—	—	—	—	4.089	94	—	—	7.502	43	—	—
XXII.	" " potoku Krzemienicy i Babulówki oraz Trześni	1.440	03	—	—	—	—	89.803	03	—	—	91.243	06	—	—
XXIII.	" " rzeki Nowego Brnia z dopływami	4.127	99	—	—	—	—	29.908	99	—	—	34.036	98	—	—
XXIV.	" " " Białej i obwałowania prawego brzegu Dunajca	9.604	52	—	—	—	—	235.812	82½	—	—	245.417	34½	—	—
XXV.	" na zabudowanie potoków górskich w dorzeczu Skawy	10.437	73	—	—	—	—	36.976	57	—	—	47.414	30	—	—
XXVI.	" na uzupełnienie obwałowania prawego brzegu Wisły	4.484	95	—	—	—	—	115.889	95	—	—	120.374	90	—	—
	Do przeniesienia	1,122.382	14½	599.738	43	704.141	—	30,097.704	55	63.400	84	31,220.086	69½	663.139	27

jątku obrotowego.

Wydatki w ciągu roku 1898.				Stan z końcem roku 1898.													
				w kasie				należytości						czysty stan			
								czynne									
gotówka		efekta		gotówka		efekta		w bankach		inne		bierne		czynny		bierny	
zł.	ct.	im.	wart.	zł.	ct.	im.	wart.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct
19,237.044	67½	62.020	84	361.687	55	500.000	—	775.282	—	3,152.239	87	1,176.442	67½	3,612.766	74½	—	—
22 413	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4 265	92	—	—	4.265	92
155 085	70	—	—	—	—	—	—	—	—	2.995	07	50	—	2.945	07	—	—
19.115	51	—	—	—	—	—	—	—	—	225	—	—	—	225	—	—	½
102.713	81	—	—	—	—	—	—	—	—	1.036	—½	52.434	51	—	—	51.398	50
9.327	07½	—	—		—	—	—	—	—	35	61	—	—	35	61	—	—
13.405	97	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
13.594	09	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9.522	51	—	—	—	—	—	—	—	—	290	—	—	—	290	—	—	—
82.050	35	—	—	—	—	—	—	—	—	309	95	—	—	309	95	—	½
16.848	49	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6 433	04½	—	—	6.433	04
20.768	78	—	—	—	—	—	—	—	—	250	—	—	—	250	—	—	—
21.971	30	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
27.500	82½	—	—	—	—	—	—	—	—	533	61	—	—	533	61	—	—
24 719	37½	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
19.521	42	—	—	—	—	—	—	—	—	80	—	—	—	80	—	—	—
2.997	82	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
24.677	55	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3,874.194	69½	—	—	—	—	—	—	—	—	1,160.848	47½	34.356	08	1,126.492	39½	—	—
891.901	21	—	—	—		—	—	—	—	199.596	40	25	—	199.571	40		—
55.206	03	—	—	—	—	—	—	—	—	20.710	60	—	—	20.710	60	—	—
6.529	37	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
535.299	43	—	—	—	—	—	—	—	—	60.181	99	—	—	60.181	99	—	—
544.337	80½	—	—	—	—	—	—	—	—	89.190	19½	—	—	89.190	19½	—	—
61.771	10	—	—	—	—	—	—	—	—	23.913	68	—	—	23.913	68	—	—
114.100	93	—	—	—	—	—	—	—	—	36.397	92½	—	—	36.397	92½	—	—
98.538	45	—	—	—	—	—	—	—	—	25.151	02	—	—	25.151	02	—	—
5.486	74	—	—	—	—	—	—	—	—	975	10	—	—	975	10	—	—
10.204	78½	—	—	—	—	—	—	—	—	11	25	8.900	—	—	—	8.888	75
306	75	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100	—	—	—	100	—
309	23	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100	—	—	—	100	—
56.446	52	—	—	—	—	—	—	—	—	36	—	48.700	—	—	—	48.664	—
3,901.907	85	2.400	—	—	—	98.480	—	—	—	9.115	—	28,532.026	—	—	—	28,424.431	—
101.287	19	—	—	—	—	—	—	—	—	328.591	18	—	—	328.591	18	—	—
1.925	37	—	—	16.000	22	—	—	—	—	5.605	83	127	48	21.478	57	—	½
106 398	20½	—	—	1.634	05	—	—	—	—	11.733	98	25.108	41½	—	—	11.740	38
96.659	56	—	—	8.686	27	238	43	—	—	10.503	33	4.607	81	14.820	22	—	—
3.555	49	—	—	3.946	94	—	—	—	—	549	87	86	73	4.410	08	—	—
89.508	71	—	—	1.734	35	—	—	—	—	23.442	—	14 291	05	10.885	30	—	— ½
29.591	36	—	—	4.145	62	—	—	—	—	1.130	25	24.125	52½	—	—	18.549	65 ½
233.856	11½	—	—	11.561	23	—	—	—	—	1.132	79	14.415	24½	—	—	1.721	22
35.663	87	—	—	11.750	43	—	—	—	—	—	—	—	—	11.750	43	—	—
108.231	19	—	—	12.143	71	—	—	—	—	1.500	—	—	—	13.643	71	—	—
30,786.496	32½	64 420	84	433.590	37	598.718	43	775.282	—	5,168.311	98	29,946.595	48½	5,605.599	78	28,476.292	½ 48

Rachunek ma

Liczba porządkowa	Nazwa funduszu	Stan z początkiem roku 1898. w kasie gotówka zł.	ct.	efekta im. wart.		w bankach zł.	ct.	Dochody w ciągu roku 1898. gotówka zł.	ct.	efekta im. wart.		Razem gotówka zł.	ct.	efekta im. wart.	
	Z przeniesienia . .	1,122.382	14½	599.738	43	701.141	—	30,097.704	55	63.400	84	31,220.086	69½	663.139	27
XXVII.	Fundusz na zabudowanie potoku górskiego Michałów	54	86	—	—	—	—	1.858	68	—	—	1.913	54	—	—
XXVIII.	„ na zabudowanie potoku górskiego Niszkówki	1.896	07	—	—	—	—	21.033	23½	—	—	22.929	30½	—	—
XXIX.	„ regulacyi rzeki Bugu	19.989	10	4	54	—	—	76.077	73	—	—	96.066	83	4	54
XXX.	„ „ „ Złotej Lipy . .	18 494	64	—	—	—	—	29.752	64	—	—	48 247	28	—	—
XXXI.	„ osuszenia bagien w pow. Łańcut i Jarosław	2.459	95	—	—	—	—	12.430	90	—	—	14 890	85	—	—
XXXII.	„ regulacyi potoku Dumnego . .	13.175	14	—	—	—	—	4 215	42	—	—	17.390	56	—	—
XXXIII	„ obwałowania lewego brzegu Dunajca	1.676	34	—	—	—	—	45.505	43½	—	—	47.181	77½	—	—
XXXIV.	„ regulacyi Przegnojówki	8.936	01	—	—	—	—	43.183	42	—	—	52 119	43	—	—
XXXV.	„ osuszenia bagien Stojanowskich	49	85	—	—	—	—	13.209	88	—	—	13.259	73	—	—
XXXVI.	„ zabudowania potoku Glińsko .	927	92	—	—	—	—	33.078	99	—	—	34.006	91	—	—
XXXVII.	„ „ potoków górskich w dorzeczu Dniestru	11.819	23	—	—	—	—	142.069	57	—	—	153 888	80	—	—
XXXVIII	Fundusz regulacyi środkowej sekcyi rzeki Gniłej Lipy	19.312	47	—	—	—	—	62.001	07	—	—	81.313	54	—	—
XXXIX.	„ zabudowania potoku Bystra . .	—	—	—	—	—	—	40.963	35	—	—	40.963	35	—	—
XL.	„ emerytalny dozorców meliorac.	173	70	1.820	—	—	—	673	70	673	70	847	40	2.493	70
XLI.	Krajowy fundusz szkolny emerytalny .	—	—	—	—	—	—	305.128	15½	—	—	305.128	15½	—	—
	Suma funduszów dotowanych	1,221.347	42½	601.562	97	704.141	—	30,928.886	72½	64.074	54	32,150.234	15	665.637	51
	Fundusze samoistne (niedotowane) budżetem objęte.														
I.	Fundusz kultury krajowej	—	—	—	—	—	—	3.767	21	—		3.767	21	—	—
II.	„ stanowy sierociński	63	—	—	—	—	—	1.827	50	—		1.890	50	—	—
III.	„ Aleksandra hr. Stadnickiego .	—	—	—	—	—	—	1.001	13	—		1.001	13	—	—
IV.	„ pożyczki krajowej z r. 1873 .	—	—	—	—	—	—	57.724	59	—		57.724	59	—	—
V.	„ podrzutków w Krakowie . . .	—	—	—	—	—	—	7.196	94	—		7.196	94	—	—
	Suma funduszów samoistnych budżetem objętych	63	—	—	—	—	—	71.517	37	—	—	71.580	37	—	—

Wydatki w ciągu roku 1898.				Stan z końcem roku 1898.													
				w kasie				należytości						czysty stan			
								czynne									
gotówka		efekta		gotówka		efekta		w bankach		inne		bierne		czynny		bierny	
zł.	ct.	im. wart.		zł.	ct.	im. wart.		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
30,786.496	32½	64.420	84	433.590	37	598.718	43	775.282	—	5,168.311	98	29,946.595	48½	5,605.599	78	28,576.292	48½
1.796	54	—	—	117	—	—	—	—	—	—	—	—	—	117	—		
21.291	11	—	—	1.638	19½	—	—	—		—	—	—	—	1.638	19½		
59.950	34	—	—	36.116	49	4	54	—		40.230	45	—	—	76.351	48		
46.944	37	—	—	1.302	91	—	—	—		39.619	44	4.398	27	36.524	08		
12.430	90	—	—	2.459	95	—	—	—	—	25.875	—	8.614	84	19.720	11		
7.644	23	—	—	9.746	33	—	—	—	—	—	—	—	—	9.746	33		
45.351	92½	—	—	1.829	85	—	—	—	—	42.000	—	4.500	49½	39.329	35½		
51.184	13	—	—	935	30	—	—	—	—	25.200	—	16 511	99	9.623	31		
13.209	88	—	—	49	85	—	—	—	—	18.077	80	8.085	73	10 041	92		
33.615	79	—	—	391	12	—	—	—	—	—	—	287	18	103	94		
149.363	13	—	—	4.525	67	—	—	—	—	20.200	—	1.802	67	22.923	—		
50 589	34	—	—	30.724	20	—	—	—	—	29.658	—	—		60.382	20		
20.008	87	—	—	20.954	48	—	—	—	—	—	—	—	—	20.954	48		
673	70	—	—	173	70	2.493	70	—	—	—	—	—	—	2.667	40	—	—
305.128	15½	—	—	—	—	—	—	—	—	2.170	90	13.927	79	—	—	11.756	89
31,605.678	73½	64.420	84	544.555	41½	601.216	67	775.282	—	5,411.343	57	30,004.724	45	5,915.722	58	28,588 049	37½
3.767	21	—	—		—	—	—	—		3.286	48	—	—	3.286	48	—	—
1.890	50	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—	—	—	—	—
948	38½	—	—	52	74½	—	—	—		—	—	—	—	52	74½	—	—
57.724	59	—	—		—	—	—	—		3.200	02	105.696	—	—	—	102 495	98
7.196	94	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—	—	—	—	—
71.527	62½	—	—	52	74½	—	—	—	—	6.486	50	105.696	—	3.339	22½	102.495	98

Rachunek ma

Liczba porządkowa	Nazwa funduszu	Stan z początkiem roku 1898. w kasie gotówka zł.	ct.	efekta im.	wart.	w bankach zł.	ct.	Dochody w ciągu roku 1898. gotówka zł.	ct.	efekta im.	wart.	Razem gotówka zł.	ct.	efekta im.	wart.
	Fundusze samoistne (niedotowane) budżetem nieobjęte.														
I.	Fundusz pomnika Tadeusza Kościuszki .	—	—	1.011	57	—	—	655	25	—	—	655	25	1.011	57
II.	Fundusze stypendyjne	64 957	14	—	—	—	—	288.280	$69\frac{1}{2}$	33 437	08	353 237	$83\frac{1}{2}$	33.437	08
III.	Administracya dóbr Winniki	—	—	—	—	—	—	14.257	72	—	—	14.257	72	—	—
IV.	Fundusz galic. inwalidów wojskowych .	13	78	—	—	—	—	1.535	50	—	—	1.549	28	—	—
V.	„ niżankowicki inwalidów wojskowych	8	—	—	—	—	—	139	44	—	—	147	44	—	—
VI.	„ posagowy Jana i Filipiny Komarnickich	18	—	—	—	—	—	72	—	—	—	90	—	—	—
VII.	Zakład narodowy im. Ossolińskich . . .	346	35	—	—	56	70	82.543	82	—	—	82.890	17	—	—
VIII.	Fundusz zapomogi b. obwodu tarnowsk.	—	—	5.338	87	—	—	7.796	$98\frac{1}{2}$	3.746	98	7.796	$98\frac{1}{2}$	9.085	85
IX.	„ budowy domu podrzutków we Lwowie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
X.	„ Pelagii Russanowskiej (dla inwalidów polskich)	139	79	—	—	—	—	3.142	—	—	—	3.281	79	—	—
XI.	„ szkół ludowych z r. 1872 . . .	316	67	—	—	—	—	4.080	50	—	—	4.397	17	—	—
XII.	„ Wincentego Łodzia Ponińskiego	1 318	$16\frac{1}{2}$	792	30	—	—	4.252	25	3.695	06	5.570	$41\frac{1}{2}$	4.487	36
XIII.	„ Franciszka Kochmana dla literatów polskich	1.113	$20\frac{1}{2}$	2.189	15	—	—	2.624	—	1.386	23	3.737	$20\frac{1}{2}$	3.575	38
XIV.	„ Franciszka Kochmana dla dziewcząt służących	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
XV.	„ Maryi de Prez Jędrzejowiczowej	1	—	—	—	—	—	320	—	—	—	321	—	—	—
XVI.	„ pomnika ś. p. Agenora hr. Gołuchowskiego	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
XVII.	Fundacya sandecka „Dom roboczy“ . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
XVIII.	„ Teresy hr. Weissenwolffowej dla obłąkanych i wyzdrowieńców	12	75	78	58	—		170	10	78	77	182	85	157	35
XIX.	„ ś. p. Piotra hr. Wodzickiego dla zubożałych włościan gmin: Hołhocze, Dobrowody, Wierzbów, Wolica i Zastawce	413	$00\frac{1}{2}$	695	56	—	—	1.817	67	700	59	2.230	$67\frac{1}{2}$	1,396	15
	„ Dra Józefa Kazimierza Malinowskiego im. Najjaśniejszego Pana:														
XX.	1) ku wspieraniu zubożałych adwokatów i wdów po adwokatach	222	92	—	—	—	—	955	25	—	—	1.178	17	—	—
XXI.	2) ku wspieraniu artystów i literatów	104	96	—	—	—		1.265	—	—	—	1.369	96	—	—
XXII.	3) ku popieraniu celów galic. Tow. muzycznego we Lwowie	466	—	—	—	—	—	887	75	—	—	1.353	75	—	—
XXIII.	4) ku wspieraniu ubogich sług prywatnych	49	55	—	—	—	—	1.037	77	—	—	1.087	32	—	—
XXIV.	5) posagowa dla ubogich dziewcząt służących	81	44	931	40	—	—	530	—	463	90	611	44	1.395	30
XXV.	6) ku wspieraniu ubogich chłopców uczących się rzemiosła	286	81	—	—	—	—	656	93	—	—	943	74	—	—
XXVI.	„ Karola Beliny Brzozowskiego dla bursy Stanisławowskiej	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
XXVII.	„ imienia Antoniego Schiffnera	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
XXVIII.	„ Maryi Mochnackiej dla czterech ubogich ciemnych	117	50	—	—	—	—	192	—	—	—	309	50	—	—
XXIX.	Fundusz ś. p. Edwarda Lewińskiego dla zubożałych włościan	24	—	1.326	—	—		2.709	29	1.327	95	2.733	29	2.653	95
XXX.	Fundacya „Domu ubogich“ imienia Ludwika i Anny Helclów w Krakowie:														
	a) obrotowy	21.561	26	—	—	—	—	38.510	55	—	—	60.071	81	—	—
	b) rezerwowy	282	87	28.288	18	—	—	7.015	11	4.033	98	7.297	98	32 322	16
XXXI.	Fundusz „Macierzy polskiej“	959	76	—	—	—	—	22.299	36	4.724	98	23.259	12	4.724	98
XXXII.	„ Feliksy Maryi Czarkowskiej dla rękodzielników i przemysłowców	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Do przeniesienia . .	92.817	$92\frac{1}{2}$	40.651	61	56	70	487.746	94	53.595	52	580.564	$36\frac{1}{2}$	94.247	13

jątku obrotowego.

Wydatki w ciągu roku 1898.				Stan z końcem roku 1898.													
				w kasie				należytości						czysty stan			
								czynne									
gotówka		efekta		gotówka		efekta		w bankach		inne		bierne		czynny		bierny	
zł.	ct.	im. wart.		zł.	ct.	im. wart.		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
655	25	—	—	—	—	1.011	57	—	—	—	—	—	—	1.011	57	—	
309.071	38	281	30	44.166	45½	33.155	78	—	—	2.089	87	7.615	95	71.796	15½	—	—
11.257	72	—	—	—	—	—	—	—	—	14.029	35½	15	—	14.014	35½	—	—
1.404	44	—	—	144	84	—	—	—	—	—	—	50	—	94	84	—	—
136	62	—	—	10	82	—	—	—		—	—	—	—	10	82	—	—
68	76	—	—	21	24	—	—	—	—	—	—	—	—	21	24	—	—
82.743	50	—	—	146	67	—	—	317	50	—	—	—	—	464	17	—	—
7.796	98	6.367	25	—	00½	2.718	60	—	—	4.874	40	—	—	7.593	00½	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3.157	27	—	—	124	52	—	—	—	—	—	—	601	02	—	—	476	50
3.623	46	—	—	773	71	—	—	—	—	590	—	800	—	563	71	—	—
4.240	26	3.202	76	1.330	15½	1.284	60	—	—	—	—	—	—	2.614	75½	—	—
3.183	63	1.500	—	553	57½	2.075	38	—	—	—	—	—	—	2.628	95½	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
321	38	—	—	2	62	—	—	—	—	—	—	—	—	2	62	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
170	10	78	58	12	75	78	77	—	—	—	—	—	—	91	52	—	—
1.813	95	695	56	416	72½	700	59	—	—	—	—	—	—	1.117	31½	—	—
944	62	—	—	233	55	—	—	—	—	—	—	—	—	233	55	—	—
1.265	39	—	—	104	57	—	—	—	—	—	—	—	—	104	57	—	—
947	79	—	—	405	96	—	—	—	—	—	—	—	—	405	96	—	—
1.061	80	—	—	25	52	—	—	—	—	—	—	—	—	25	52	—	—
576	95	236	46	34	49	1.158	84	—	—	—	—	—	—	1.193	33	—	—
798	26	—	—	145	48	—	—	—	—	—	—	30	—	115	48	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
214	88	—	—	94	62	—	—	—	—	—	—	—	—	94	62	—	—
2.709	29	1.326	—	24	—	1.327	95	—	—	—	—	—	—	1.351	95	—	—
38.887	37	—	—	21.184	44	—	—	—	—	—	—	—	—	21.184	44	—	—
6.733	98	2.417	13	564	—	29.905	03	—	—	—	—	—	—	30.469	03	—	—
20.757	33	4.724	98	2.501	79	—	—	—	—	—	—	—	—	2.501	79	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
507.542	36	20.830	02	73.022	50½	73.417	11	317	50	21.583	62½	9.111	97	159.705	27	476	50

Rachunek ma

Liczba porządkowa	Nazwa funduszu	Stan z początkiem roku 1898 — w kasie — gotówka zł.	ct.	efekta im. wart		w bankach zł.	ct.	Dochody w ciągu roku 1898. — gotówka zł.	ct.	efekta im. wart.		Razem — gotówka zł.	ct.	efekta im. wart.	
	Z przeniesienia . .	92 817	92½	40.651	61	56	70	487.746	94	53.595	52	580.564	86½	94.247	13
XXXIII.	Fundusz z legatu ś. p. Józefa Ciemierzyńskiego	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
XXXIV.	" ku podniesieniu rybactwa . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
XXXV.	Fundacya Teofili i Malwiny Łukowskich dla osieroconych dziewcząt	371	50	—	—	—	—	743	—	—	—	1.114	50	—	—
XXXVI.	" Siemianowskich dla biednych dziewcząt	42	—	869	55	—	—	1.781	18	1.680	26	1.823	18	2.549	81
XXXVII.	" Siemianowskich dla wdów po nauczycielach szkół ludowych	109	28½	—	—	—	—	911	97	—	—	1.021	25½	—	—
XXXVIII.	" hr. Weissenwolffowej dla dotkniętych wielką chorobą .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
XXXIX.	" ś. p. Leonarda Wężyka na rzecz szkoły rolniczej w Czernichowie	—	—	—	—	—	—	125	—	—	—	125	—	—	—
XL.	" bursy imienia ks. Leona Sapiehy dla kandydatów na nauczycieli szkół ludowych	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
XLI.	" Franciszka Steczkowskiego z Jasła	23	—	—	—	—	—	123	—	—	—	146	—	—	—
XLII.	" posagowa ś. p. Szczepana Zaręby Skrzyńskiego dla panien szlacheckich	773	04½	—	—	—	—	1.348	12	—	—	2 121	16½	—	—
XLIII.	" posagowa ś. p. Szczepana Zaręby Skrzyńskiego dla dziewcząt wiejskich	251	16½	—	—	—	—	355	70	—	—	606	86½	—	—
XLIV.	" „Dom ubogich" w Strzeliskach nowych: rezerwowy: Stan z pocz. r. 12 zł. 50 ct. z maj. zarod. . 41 „ 05 „	53	55	2.245	09	—	—	161	15	401	80	214	70	2.646	89
XLV.	" Piotra Krzeczunowicza dla nieuleczalnych chorych i rekonwalescentów	—	00½	—	—	—	—	1.544	31	—	—	1.544	31½	—	—
XLVI.	Fundacya im. Józefa Kosvitzky'ego: 1) dla ślepych w Krakowie .	58	—	—	—	—	—	62	—	—	—	120	—	—	—
XLVII.	2) „ wychowank. zakł. sierót pod wezwaniem św. Józefa w Krakowie	179	—	—	—	—	—	138	49	—	—	317	49	—	—
XLVIII.	3) dla poprawionych zbrodniarzy w Krakowie	58	—	—	—	—	—	62	—	—	—	120	—	—	—
XLIX.	Fundusz zapomogowy im. Henryka Straszewskiego dla ubogich wyrobników w Boguchwale Stan z pocz. r. — zł. z maj. zarod. . 50 „	50	—	—	—	—	—	100	—	—	—	150	—	—	—
L.	Fundusz Ludwiki z hr. Dunin Borkowskich Niezabitowskiej dla zboru św. Klaudyi	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
LI.	" emerytury członków sceny polskiej we Lwowie	794	19	—	—	—	—	17.729	94	—	—	18.524	13	—	—
LII.	" Józef Krupacza dla c. k. inwalidów wojskowych	10	85	—	—	—	—	12	40	—	—	23	25	—	—
LIII.	" propinacyjny	5.665	24½	3,830.683	73	—	—	459.590	88	888.931	84	465.256	12½	4,719.615	57
LIV.	" koszar krajowych	12.600	84	—	—	14 873	85	354.273	34½	—	—	366.874	18½	—	—
LV.	" pożyczkowy dla gmin i prywatnych na budowę koszar dla c. k. wojska	33.268	49	—	—	—	—	284.315	19	—	—	317.583	68	—	—
LVI.	" b. korpusu ochotników wojsk.	—	—	12.156	03	—	—	2.500	—	2.500	—	2.500	—	14.656	03
LVII.	" pożyczkowy z r 1889. dla Spółek wodnych	8.292	08½	105 000	—	—	—	249.865	27	10.600	—	258.157	35½	115.600	—
LVIII.	" pożyczkowy na budowę szkół	100	—	10.132	89	—	—	72,323	16½	16 413	80	72.423	16½	26.546	69
LIX.	" kolejowy	1.473	07	—	—	—	—	4,527.855	87	2,504.800	—	4,529.328	94	2,504.800	—
LX.	" Wiktora z Baworowa hr. Baworowskiego	20.858	79	—	—	5.824	—	248 620	53	6.600	—	269.479	32	6.600	—
	Do przeniesienia . .	177.850	03½	4,001.738	90	20.754	55	6,712.289	45	3,485.523	22	6,890.139	48½	7,487.262	12

jątku obrotowego.

Wydatki w ciągu roku 1898.				Stan z końcem roku 1898.													
				w kasie				należytości						czysty stan			
								czynne									
gotówka		efekta		gotówka		efekta		w bankach		inne		bierne		czynny		bierny	
zł.	ct.	im. wart.		zł.	ct.	im. wart.		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
507.542	36	20.830	02	73.022	50½	73.417	11	317	50	21.583	62½	9.111	97	159.705	27	476	50
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
743	—	—	—	371	50	—	—	—	—	—	—	—	—	371	50	—	—
1.761	18	1.727	55	62	—	822	26	—	—	—	—	—	—	884	26	-	—
977	63	—	—	43	62½	—	—	—	—	—	—	24	99	18	63½	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
119	—	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
93	78	—	—	52	22	—	—	—	—	—	—	—	—	52	22	—	—
1.072	31	—	—	1.048	85½	—	—	—	—	—	—	—	—	1.048	85½	—	—
366	79	—	—	240	07½	—	—	—	—	—	—	—	—	240	07½	—	—
199	62	144	65	15	08	2.502	24	—	—	—	—	—	—	2.517	32	—	—
1.544	30½	—	—	—	01	—	—	—	—	—	—	—	00½	—	00½	—	—
58	—	—	—	62	—	—	—	—	—	—	—	—	—	62	—	—	—
304	—	—	—	13	49	—	—	—	—	—	—	—	—	13	49	—	—
58	—	—	—	62	—	—	—	—	—	—	—	—	—	62	—	—	—
81	26	—	—	68	74	—	—	—	—	—	—	—	—	68	74	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
17.782	36½	—	—	741	76½	—	—	—	—	18 839	67	—	96	19.580	47½	—	—
10	85	—	—	12	40	—	—	—	—	—	—	—	—	12	40	—	—
462.761	99	389.901	93	2.494	13½	4,329.713	64	—	—	79.353	99	490	92	4,411.070	84½	—	—
346.293	05½	—	—	20.581	13½	—	—	11.644	87	—	—	1,420.000	—	—	—	1,387.773	99½
291.863	48	—	—	25 720	20	—	—	—	—	1,423.657	32	—	—	1,449 377	52	—	—
2.500	—	—	—	—	—	14.656	03	—	—	43.000	—	—	—	57.656	03	—	—
213.223	58	1[illegible]5.000	—	44.933	77½	10.000	—	—	—	530.538	27	—	—	586.072	04½	—	—
72.423	16	26.267	—	—	00½	279	69	—	—	310.752	18	311.031	87½	—	—	—	—
4,526.163	36	1,574.800	—	3.165	58	930.000	—	45.023	—	2,170.652	01	2,319.889	95$^{1}/_{1}$	828.950	63½	—	—
265.531	55	6.600	—	3.947	77	—	—	1 702	70	44.189	51	17.235	43	32.604	55	—	—
6,713.474	62	2,125.271	15	176.664	86½	5,361.990	97	58.688	07	4,642.566	57½	4,077.786	10½	7,550.374	87	1,388.250	49½

Liczba porządkowa	Nazwa funduszu	Stan z początkiem roku 1898.						Dochody w ciągu roku 1898.				Razem			
		w kasie				w bankach									
		gotówka		efekta				gotówka		efekta		gotówka		efekta	
		zł.	ct.	im	wart.	zł.	ct.	zł.	ct.	im.	wart.	zł.	ct.	im.	wart.
	Z przeniesienia . .	177.850	03½	4,001.738	90	20.754	55	6,712.289	45	3,485.523	22	6,890.139	48½	7,487.262	12
LXI	Fundusz Ludwiki z hr. Dunin Borkowskich Niezabitowskiej na rzecz „domu pracy" we Lwowie . .	10	43	—	—	—	—	20	—	10	43	30	43	10	43
LXII.	„ Ludwiki z hr. Dunin Borkowskich Niezabitowskiej na rzecz „tanich kuchni ludowych" we Lwowie	409	—	209	—	—	—	615	—	215	—	1.024	—	424	—
LXIII.	„ na zakupno książek dla uczniów niższych zakładów przemysłowych	48	—	—	—	—	—	48	—	—	—	96	—	—	—
LXIV.	„ Tytusa Kielanowskiego dla gminy Kędzierzawce	194	95	—	—	—	—	400	—	—	—	594	95	—	—
LXV.	„ Tytusa Kielanowskiego dla gminy Zuratyn	194	95	—	—	—	—	400		—	—	594	95	—	—
LXVI.	„ Tytusa Kielanowskiego dla nieuleczalnie chorych	—	—	7.384	85	—	—	3.246	50	3.205	82	3.246	50	10.590	67
LXVII.	Fundacya Wacława Tyzenhauza . . .	113	07	—	—	—	—	124	49	—	—	237	56	—	—
LXVIII.	„ ks. Karoliny Lubomirskiej .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
LXIX.	„ Maryem Gewürtzowej	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		—
LXX.	„ Szafiarskiego dla Czarnego Dunajca	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
LXXI	„ Szafiarskiego dla Dębicy . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
LXXII.	„ Róży hr. Lanckorońskiej . .	—	—	—	—	—	—	1.395	18	—	—	1.395	18		—
LXXIII	„ Konst. i Michaliny Pietruskich		—	—	—	—	—	15.649	04	1.798	29	15.649	04	1.798	29
LXXIV.	Depozyta gminne serwitutowe	9.187	49½	548.541	63	—	—	46.712	72	57.800	—	55.900	21½	606.341	63
	Suma funduszów samoistnych budżetem nieobjętych . .	188.007	93	4,557.874	38	20.754	55	6,780.900	38	3,548.552	76	6,968.908	31	8,106.427	14

Rekapitulacya.

	zł.	ct.	im	wart.	zł.	ct.	zł.	ct.	im.	wart.	zł.	ct.	im.	wart.
Suma funduszów dotowanych	1,221.347	42½	601.562	97	704.141	—	30,928.886	72½	64.074	54	32,150.234	15	665.637	51
„ „ samoistnych, budżetem objętych . . .	63		—	—	—	—	71.517	37	—	—	71.580	37	—	—
„ „ samoistnych, budżetem nieobjętych . .	188.007	93	4,557.874	38	20.754	55	6,780.900	38	3,548.552	76	6,968.908	31	8,106.427	14
Ogólna suma majątku obrotowego	1,409.418	35½	5,159.437	35	724.895	55	37,781.304	47½	3,612.627	30	39,190.722	83	8,772.064	65

jątku obrotowego.

Wydatki w ciągu roku 1898.				Stan z końcem roku 1898.													
				w kasie				należytości						czysty stan			
								czynne									
gotówka		efekta		gotówka		efekta		w bankach		inne		bierne		czynny		bierny	
zł.	ct.	im. wart.		zł.	ct.	im. wart.		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
6,713.474	62	2,125.271	15	176.664	86½	5,361.990	97	58.688	07	4,642.566	57½	4,077.786	10½	7,550.374	87	1,388.250	49½
11	06	—	—	19	37	10	43	—	—	—	—	—	—	29	80	—	—
815	—	215	—	209	—	209	—	—	—	—	—	—	—	418	—	—	—
48	—	—	—	48	—	—	—	—	—	—	—	—	—	48	—	—	—
406	—	—	—	188	95	—	—	—	—	—	—	—	—	188	95	—	—
406	—	—	—	188	95	—	—	—	—	—	—	—	—	188	95	—	—
3.246	50	792	50	—	—	9.798	17	—	—	—	—	—	—	9.798	17	—	—
196	40	—	—	41	16	—	—	—	—	—	—	—	—	41	16	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1.395	18	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
13.530	94	1.798	29	2 118	10	—	—	—	—	—	—	—	—	2.118	10	—	—
47.552	25	47.658	70	8.347	96½	558.682	93	—	—	—	—	—	—	567.030	89½	—	—
6,781.081	95	2,175.735	64	187.826	36	5,930.691	50	58.688	07	4,642.566	57½	4,077.786	10½	8,130.236	89½	1,388.250	49½
31,605.678	73½	61.420	84	544.555	41½	601.216	67	775.282	—	5,411.343	57	30,004.724	45	5,915.722	58	28,588.049	37½
71.527	62½	—	—	52	74½	—	—	—	—	6.486	50	105.696	—	3.339	22½	102.495	98
6,781.081	95	2,175.735	64	187.826	36	5,930.691	50	58.688	07	4,642 566	57½	4,077.786	10½	8,130.236	89½	1,388.250	49½
38,458.288	31	2,240.156	48	732.434	52	6,531.908	17	833.970	07	10,060.396	64½	34,188.206	55½	14,049.298	70	30,078.795	85

Rachunek ma

Liczba porządkowa	Nazwa funduszu	Stan z początkiem roku 1898.										Dochody w ciągu roku 1898.								Ra			
		w kasie				wartość dóbr i realności		kapitały hipotekowane		w bankach		gotówka		efekta		wartość dóbr i realności		kapitały hipotekowane		gotówka		efekta	
		gotówka		efekta																			
		zł.	ct.	im. wart		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	im. wart.		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	im. wart.	
	Fundusze dotowane ze środków kraju.																						
1	A. Fundusz krajowy w ściślejszem znaczeniu:																						
	a) Gmach sejmowy . .	—	—	—	—	1,318.154	64	—	—	—	—	—	—	—	—	73.608	41½	—	—	—	—	—	—
	b) Szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie	—	—	—	—	40.898	36	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	c) Krajowe zakłady w Dublanach	—	—	3.085	28	327.609	73½	—	—	—	—	164	75	1.392	18	7.000	—	—	—	164	75	4 477	46
	d) Zakład w Czernichowie	—	—	4.848	26	235.810	77	—	—	—	—	579	—	579	—	—	—	—	—	579	-	5.427	26
	e) Szpital św. Łazarza w Krakowie	—	—	—	—	381.761	30½	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	f) Krajowa szkoła rolnicza w Horodence .	—	—	—	—	24.275	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	g) Krajowa szkoła rolnicza w Jagielnicy .	—	—	—	—	12.940	65½	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	h) Krajowa szkoła rolnicza w Kobiernicach	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	-	—	—	—	—	—	—	—	
	i) Krajowa szkoła ogrodnicza w Tarnowie .	—	—	—	—	200	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	k) Gmach dla c. k. żandarmeryi we Lwowie	—	—	—	—	154.886	73	—	—	—	—	—	—	—	—	90.565	06	—	—	—	—	—	
	l) Krajowy skład publiczny dla zboża i spirytusu wraz z urządzeniem we Lwowie . .	—	—	—	—	201.753	00½	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	m) Krajowy skład publiczny dla zboża i spirytusu wraz z urządzeniem w Krakowie	—	—	—	—	194.120	39½	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	n) Krajowa niższa szkoła rolnicza w Bereźnicy	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	61.115	05	—	-	—	—	—	
	o) Krajowa niższa szkoła rolnicza w Suchodole	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	58.902	41	—	-	—	—	—	
	B) Była szkoła ogrodnicza w Czernichowie .	—	00½	370	67	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	00½	370	67
2	Fundusz szkolny krajowy	5	07½	1,007.128	47	6.117	94½	19.056	28	—	—	12.518	26	22.169	85	—	—	—	—	12.523	33½	1,029.298	32
	Krajowy szpital powszechny we Lwowie:																						
3	Oddział chorych	—	—	257	27	396.319	39½	—	—	—	—	10	77	10	77	—	—	—	—	10	77	268	04
4	" położnic . . .	1	10½	—	—	193.178	76½	—	—	—	—	—	—	—	—	70.000	—	—	—	1	10½	—	
5	Fundusz podrzutków we Lwowie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6	Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie	—	—	6,807	88	1,155.340	77	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6.807	88
	Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie:																						
7	Oddział chorych	—	00½	233.580	18	546.736	22	261.000	91	—	—	13.967	52	28.361	67	—	—	—	—	13.967	52½	261.941	85
8	" położnic . . .	—	—	23.598	01	27.752	50	—	—	—	—	2.736	15	5.535	09	—	—	—	—	2.736	15	29.133	10
9	" syfilitycznych .	—	—	5.716	03	5.699	19	—	—	—	—	101	90	203	70	—	—	—	—	101	90	5.950	33
10	" obłąkanych . .	—	—	—	—	4.603	01	3.272	72	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
11	Fundusz policyi krajowej	—	—	274.414	77	—	—	27	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	274.414	77
12	Fundusz pożyczki krajowej z r. 1883	—	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
13	Fundusz pożyczki krajowej z r. 1884	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
14	Fundusz pożyczki krajowej z r. 1885	—	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
15	Fundusz pożyczki krajowej z r. 1891	—	—	—	—	—	-	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
16	" pożyczki krajowej z r. 1893	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	Do przeniesienia .	6	19	1,559.837	42	5,228.158	39	283.357	16	—	—	30.078	35	58.252	26	361 190	93½	—	—	30.084	54	1,618.089	68

jątku zarodowego.

zem				Wydatki w ciągu roku 1898.								Stan z końcem roku 1898.																	
wartość dóbr i realności		kapitały hipotekowane		gotówka		efekta		wartość dóbr i realności		kapitały hpotekowane		w kasie: gotówka		w kasie: efekta		wartość dóbr i realności		kapitały hipotekowane		należytości czynne: w bankach		należytości czynne: inne		należytości: bierne		czysty stan: czynny		czysty stan: bierny	
zł.	ct.	zł	ct.	zł.	ct.	im. wart.		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	im. wart.		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
1,391.763	05½	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,391.763	05½	—	—	—	—	—	—	—	—	1,391.763	05½	—	—
40.898	36	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	40.898	36	—	—	—	—	—	—	—	—	40.898	36	—	—
334.609	73½	—	—	164	75	1.224	73	—	—	—	—	—	—	3.252	73	334.609	73½	—	—	—	—	—	—	—	—	337.862	46½	—	—
235.810	77	—	—	579	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5.427	20	235.810	77	—	—	—	—	—	—	—	—	241.238	03	—	—
381.761	30½	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	381.761	30½	—	—	—	—	—	—	—	—	381.761	30½	—	—
24.275	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	24.275		—	—	—	—	—	—	—	—	24.275	—	—	—
12.940	65½	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12.940	65½	—	—	—	—	—	—	—	—	12.940	65½	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
200	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	200	—	—	—	—	—	—	—	—	—	200	—	—	—
245.451	79	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	245.451	79	—	—	—	—	—	—	—	—	245.451	79	—	—
201.753	00½	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	201.753	00½	—	—	—	—	—	—	—	—	201.753	00½	—	—
194.120	39½	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	194.120	39½	—	—	—	—	—	—	—	—	194.120	39½	—	—
61.115	05	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	61.115	05	—	—	—	—	—	—	—	—	61.115	05	—	—
58.902	41	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	58.902	41	—	—	—	—	—	—	—	—	58.902	41	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	00½	370	67	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	370	67½	—	—
6.117	94½	19.056	28	12.518	26	19.321	21	—	—	—	—	5	07½	1,009.977	11	6.117	94½	19.056	28	—	—	302.455	95	18.242	92	1,319.369	44	—	—
396.319	39½	—	—	10	77	—	—	—	—	—	—	—	—	268	04	396.319	39½	—	—	—	—	2.000	—	28.161	18	370.426	25½	—	—
263.178	76½	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	10½	—	—	263.178	76½	—	—	—	—	—	—	7.040	30	256.139	57	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1,155.340	77	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6.807	88	1,155.340	77	—	—	—	—	—	—	—	—	1,162.148	65	—	—
546.736	22	261.000	91	13.967	52	7.264	26	—	—	6.681	18	—	00½	254.677	59	546.736	22	254.316	73	—	—	—	—	—	—	1,055.730	54½	—	—
27.752	50	—	—	2.736	15	2.458	60	—	—	—	—	—	—	26.674	50	27.752	50	—	—	—	—	13.233	36	—	—	67.660	36	—	—
5.699	19	—	—	101	90	100	—	—	—	—	—	—	—	5.850	33	5.699	19	—	—	—	—	880	—	—	—	12.429	52	—	—
4.603	01	3.272	72	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4.603	01	3.272	72	—	—	—	—	—	—	7.875	73	—	—
—	—	27	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	274.414	77	—	—	27	25	—	—	—	—	—	—	274.442	02	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5,589.349	32½	283.357	16	30.078	35	30.368	80	—	—	6.684	18	6	19	1,587.720	88	5,589.349	32½	276.672	98	—	—	318.569	31	53.444	40	7,718.874	28½	—	—

Rachunek ma

Liczba porządkowa	Nazwa funduszu	Stan z początkiem roku 1898. w kasie gotówka zł.	ct.	w kasie efekta im. wart.		wartość dóbr i realności zł.	ct.	kapitały hipotekowane zł.	ct.	w bankach zł.	ct.	Dochody w ciągu roku 1898. gotówka zł.	ct.	efekta im. wart.		wartość dóbr i realności zł.	ct.	kapitały hipotekowane zł.	ct.	Ra… gotówka zł.	ct.	efekta im. wart.	
	Z przeniesienia . .	6	19	1,559.837	42	5,228.158	39	283.357	16	—	—	30.078	35	58.252	26	361.190	½ 93	—		30.084	54	1,618.089	68
17	Fundusz pożyczkowy na drogi powiat. i gminne	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
18	Fundusz regulacyi rzeki Gniłej Lipy sekcyi górnej	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
19	Fundusz regulacyi potoku Kisieliny . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20	Fundusz regulacyi Łęgu	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
21	Fundusz regulacyi Trześniówki	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
22	Fundusz regul. potoku Krzemienicy	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
23	Fundusz regulacyi rzeki Nowego Brnia z dopł.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
24	Fundusz regul. rzeki Białej i obwałowania prawego brzegu Dunajca	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
25	Fundusz na zabudowanie potoków górskich w dorzeczu Skawy . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
26	Fundusz na zabudowanie potoków górskich w dorzeczu Stryja . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
27	Fundusz na uzupełnienie obwałowania prawego brzegu Wisły . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
28	Fundusz na zabudowanie potoku górskiego Michałów	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
29	Fundusz na zabudowanie potoku górskiego Niszkówka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
30	Fundusz regulacyi Bugu	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
31	Fundusz regulacyi Złotej Lipy	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
32	Fundusz osuszenia bagien w pow. Łańcut i Jarosław	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
33	Fundusz regulacyi potoku Dumnego . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
34	Fundusz obwałowania lewego brzegu Dunajca	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
35	Fundusz regulacyi Przegnojówki	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
36	Fundusz osuszenia bagien Stojanowskich .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
37	Fundusz zabudowania potoku Glińsko . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
38	Fundusz zabudowania potoków górskich w dorzeczu Dniestru .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
39	Fundusz regul. środkowej sekcyi Gniłej Lipy	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
40	Fundusz emer. dozorców melioracyjnych . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
41	Krajowy fundusz szkolny emerytalny	—	—	33.550	22	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	33.550	22
42	Fundusz na zabudowanie potoku Bystra .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Suma funduszów dotowanych	6	19	1,593.387	64	5,228.158	39	283.357	16	—	—	30.078	35	58.252	26	361.190	½ 93	—	—	30 084	54	1,651.639	90

jątku zarodowego.

zem				Wydatki w ciągu roku 1898.								Stan z końcem roku 1898.																	
wartość dóbr i realności		kapitały hipotekowane		gotówka		efekta		wartość dóbr i realności		kapitały hipotekowane		w kasie gotówka		w kasie efekta		wartość dóbr i realności		kapitały hipotekowane		należytości czynne w bankach		należytości czynne inne		należytości bierne		czysty stan czynny		czysty stan bierny	
zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	im. wart.		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	im. wart.		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
5,589.349	32½	283.357	16	30.078	35	30.368	80	—	—	6.684	18	6	19	1,587.720	88	5,589.349	32½	276.672	98	—	—	318.569	31	53.444	40	7,718.874	28½	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	33.550	22	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	33.550	22	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5,589.349	32½	283.357	16	30.078	35	30.368	80	—	—	6.684	18	6	19	1,621.271	10	5,589.349	32½	276.672	98	—	—	318.569	31	53.444	40	7,752.424	50½	—	—

Liczba porządkowa	Nazwa funduszu	Stan z początkiem roku 1898. w kasie gotówka zł.	ct.	efekta im. wart.		wartość dóbr i realności zł.	ct.	kapitały hipotekowane zł.	ct.	w bankach zł.	ct.	Dochody w ciągu roku 1898. gotówka zł.	ct.	efekta im. wart.		wartość dóbr i realności zł.	ct.	kapitały hipotekowane zł.	ct.	Ra… gotówka zł.	ct.	efekta im. wart.	
	Fundusze samofstne (niedotow.) budżetem objęte.																						
1	Fundusz kultury krajowej	—	—	88.669	89	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	88.669	89
2	„ stanowy sierociński	—	00½	85.724	60	—	—	—	—	—	—	557	83	1.017	08	—	—	—	—	557	83½	86.741	68
3	„ Aleksandra hr. Stadnickiego	—	—	47.024	54	—	—	—	—	—	—	1.000	—	4.030	38	—	—	—	—	1.000	—	51.054	92
4	„ pożyczki krajowej z r. 1873	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5	„ podrzutków w Krakowie	757	84½	29.314	38	—	—	—	—	—	—	1.000	65	2.432	70	—	—	—	—	1.758	49½	31.747	08
	Suma funduszów samoistnych, budżetem objętych	757	85	250.733	41	—	—	—	—	—	—	2.558	48	7 480	16	—	—	—	—	3,316	33	258.213	57

jątku zarodowego.

zem				Wydatki w ciągu roku 1898.								Stan z końcem roku 1898.																	
wartość dóbr i realności		kapitały hipotekowane		gotówka		efekta		wartość dóbr i realności		kapitały hipotekowane		w kasie: gotówka		w kasie: efekta		wartość dóbr i realności		kapitały hipotekowane		należytości: czynne: w bankach		należytości: czynne: inne		należytości: bierne		czysty stan: czynny		czysty stan: bierny	
zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	im. wart.		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	im. wart.		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	88.669	89	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	88.669	89	—	—
—		—	—	557	83	200	—	—	—	—	—	—	00 ½	86.541	68	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	86.541	68 ½	—	—
—	—	—	—	1.000	—	4.000	—	—	—	—	—	—	—	47.054	92	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	47.054	92	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	1.220	45	76	86	—	—	—	—	538	04 ½	31.670	22	—	—	—	—	—	—	14.874	69	—	—	47.082	95 ½	—	—
—	—	—	—	2.778	28	4.276	86	—	—	—	—	538	05	253.936	71	—	—	—	—	—	—	14.874	69	—	—	269.349	45	—	—

Liczb. porządkowa	Nazwa funduszu	Stan z początkiem roku 1898. – w kasie – gotówka (zł. ct.)	Stan z początkiem roku 1898. – w kasie – efekta (im. wart.)	Stan z początkiem roku 1898. – wartość dóbr i realności (zł. ct.)	Stan z początkiem roku 1898. – kapitały hipotekowane (zł. ct.)	Stan z początkiem roku 1898. – w bankach (zł. ct.)	Dochody w ciągu roku 1898. – gotówka (zł. ct.)	Dochody w ciągu roku 1898. – efekta (im. wart.)	Dochody w ciągu roku 1898. – watość dóbr i realności (zł. ct.)	Dochody w ciągu roku 1898. – kapitały hipotekowane (zł. ct.)	Ra… – gotówka (zł. ct.)	Ra… – efekta (im. wart.)
	Fundusze samoistne (niedotowane), budżetem nieobjęte.											
1	Fundusz pomnika Tadeusza Kościuszki	— ½ 00	31.512 52	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— ½ 00	31.512 52
2	Fundusze stypendyjne	— —	7,544.913 31	149.147 83	12.486 14	— —	189.203 69	627.592 35	— —	— —	189.203 69	8,172.505 66
3	Administracya dóbr Winniki	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
4	Fundusz galicyjski inwalidów wojskowych	— ½ 00	63.919 37	— —	— —	— —	213 78	417 38	—	— —	213 ½ 78	64.336 75
5	Fundusz niżankowicki inwalidów wojskowych	— ½ 00	5.889 62	— —	— —	— —	117 06	218 71	—	— —	117 ½ 06	6.108 33
6	Fundusz posagowy Jana i Filipiny Komarnickich	— ½ 00	3.493 17	— —	— —	— —	98 20	200 —	— —	— —	98 ½ 20	3.693 17
7	Zakład narodowy imienia Ossolińskich	— —	300 frank 399.348 46	— —	— —	— —	102.996 48	231.802 75	— —	— -	102.996 48	300 fr. 631.151 21
8	Fundusz zapomogi byłego obwodu tarnowskiego	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
9	Fundusz budowy domu podrzutków we Lwowie	— —	207 44	12.469 50	— —	— —	8 37	8 37	— —	— —	8 37	215 81
10	Fundusz Pelagii Russanowskiej dla inwalidów polskich	— ½ 00	69.619 —	— —	— —	— —	1.007	2.000 —	— —	— —	1.007 ½ 00	71.619 —
11	Fundusz szkół ludowych z r. 1872	— ½ 00	203.811 95	— —	— —	— —	1.100 —	2.218 50	— —	— —	1.100 ½ 00	206.030 45
12	Fundusz Wincentego Łodzia Ponińskiego	— —	87.795 31	— —	— —	— —	10.016 40	20.400 —	— —	— —	10.016 40	108 195 31
13	Fundusz Franciszka Kochmana dla literatów polskich	1 80	55.000 81	— —	— —	— —	278 30	884 88	— —	— —	280 10	55.585 69
14	Fundusz Franciszka Kochmana dla dziewcząt służących	344 —	32.964 31	— —	— —	— -	858 53	22.457 89	— —	— —	1.202 53	55.422 20
15	Fundusz Maryi de Prez Jędrzejowiczowej	— ½ 00	16.041 25	— —	— —	— —	4 —	4 —	— —	— -	4 ½ 00	16.045 25
16	Fundusz budowy pomnika Agenora hr. Gołuchowskiego	1.020 50	89.889 58	— —	— —	— —	2.270 31	4.457 74	— —	— -	3.290 81	94.347 32
17	Fundacya sandecka „Dom roboczy"	534 ½ 75	63.090 82	— —	— -	— —	2.624 36	5.234 95	— —	— -	3.159 ½ 11	68.325 77
18	Fundacya Teresy hr. Weissenwolffowej dla obłąkanych wyzdrowieńców	— —	4.148 69	— —	— -	— —	44 08	44 08	— —	— —	44 08	4.192 77
19	Fundacya ś. p. Piotra hr. Wodzickiego dla zubożałych włościan gmin Hołhocze, Dobrowody, Wierzbów, Wolica i Zastawce	— —	37.795 66	— —	— —	— —	594 60	1.205 40	— —	— —	594 60	39.001 06
	Fundacya Dr. Józefa Malinowskiego, imienia Najjaśn. Pana:											
20	1) ku wspieraniu zubożałych adwokatów i wdów po adwokatach	— —	37.388 21	— —	— —	— —	494 60	1.003 60	— —	— ...	494 60	38.391 81
21	2) ku wspieraniu artystów i literatów	— —	22.806 96	— —	— —	— —	99 96	201 76	— —	— —	99 96	23.008 72
22	3) ku popieraniu celów Towarzystwa muzycznego we Lwowie	— —	28.305 07	— —	— —	— —	5.151 03	10.444 63	— -	— —	5.151 03	38.749 70
	Do przeniesienia	1.901 09	300 fr. 8,797.941 51	161.617 33	12 486 14	— —	317.180 75	930.796 99	— —	— —	319.081 84	9,728.738 50

jątku zarodowego.

zem		Wydatki w ciągu roku 1898.				Stan z końcem roku 1898.								
wartość dóbr i realności	kapitały hipotekowane	gotówka	efekta	wartość dóbr i realności	kapitały hipotekowane	w kasie gotówka	w kasie efekta	wartość dóbr i realności	kapitały hipotekowane	należytości czynne w bankach	należytości czynne inne	należytości bierne	czysty stan czynny	czysty stan bierny
zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	im. wart.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	im. wart.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— 00½	31.512 52	— —	— —	— —	— —	— —	31.512 52½	— —
149.147 8[3]	12.486 14	189 203 69	581.817 77	— —	— —	— —	7,590.687 89	149.147 83	12.486 14	— —	47.995 83½	— —	7,800.317 69½	— —
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
— —	— —	213 78	200 —	— —	— —	— 00½	64.136 75	— —	— —	— —	— —	— —	64.136 75½	— —
— —	— —	117 06	89 62	— —	— —	— 00½	6.018 71	— —	— —	— —	— —	— —	6.018 71½	— —
— —	— —	98 20	80 20	— —	— —	— 00½	3.612 97	— —	— —	— —	— —	— —	3.612 97½	— —
— —	— —	102.996 48	35.810 14	— —	— —	— —	300 fr. 595.341 07	— —	— —	— —	— —	4.000 —	591.641 07	— —
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
12.469 50	— —	8 37	— —	— —	— —	— —	215 81	12.469 50	— —	— —	— —	— —	12.685 31	— —
— —	— —	1.007 —	1.007 —	— —	— —	— 00½	70.612 —	— —	— —	— —	— —	— —	70.612 00½	— —
— —	— —	1.100 —	2.200 —	— —	— —	— 09½	203.830 45	— —	— —	— —	— —	— —	203.830 45½	— —
— —	— —	10 016 40	10.016 40	— —	— —	— —	98.178 91	— —	— —	— —	— —	— —	98.178 91	— —
— —	— —	280 10	400 —	— —	— —	— —	55.485 69	— —	— —	— —	— —	— —	55.485 69	— —
— —	— —	849 90	21.048 53	— —	— —	352 63	34.373 67	— —	— —	— —	— —	— —	34.726 30	— —
— —	— —	4 —	— —	— —	— —	— 00½	16.045 25	— —	— —	— —	— —	— —	16.045 25½	— —
— —	— —	2.228 31	165 31	— —	— —	1.062 50	94.182 01	— —	— —	— —	— —	— —	95.244 51	— —
— —	— —	2.597 83	1.394 31	— —	— —	561 28½	66.931 46	— —	— —	— —	— —	— —	67.492 74½	— —
— —	— —	44 08	— —	— —	— —	— —	4.192 77	— —	— —	— —	— —	— —	4.192 77	— —
— —	— —	594 60	372 89	— —	— —	— —	38.628 17	— —	— —	— —	— —	— —	38.628 17	— —
— —	— —	494 60	271 68	— —	— —	— —	38.120 13	— —	— —	— —	— —	— —	38.120 13	— —
— —	— —	99 96	— —	— —	— —	— —	23.008 72	— —	— —	— —	— —	— —	23.008 72	— —
— —	— —	5.151 03	5.106 40	— —	— —	— —	33.643 30	— —	— —	— —	— —	— —	33.643 30	— —
161.617 33	12.486 14	317.105 39	659.980 25	— —	— —	1.976 45	300 fr. 9,068.758 25	161.617 33	12.486 14	— —	47.995 83½	4.000 —	9,289.134 00½	— —

Rachunek ma

	Nazwa funduszu	Stan z początkiem roku 1898.										Dochody w ciągu roku 1898.								R a			
		w kasie				wartość dóbr i realności		kapitały hipotekowane		w bankach		gotówka		efekta		wartość dóbr i realności		kapitały hipotekowane		gotówka		efekta	
		gotówka		efekta																			
		zł.	ct.	im. wart.		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	im. wart.		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	im. wart.	
	Z przeniesienia . .	1.901	09	300 fr. 8.797.941	51	161.617	33	12.486	14	—	—	317.180	75	930.796	99	—	—	—	—	319.081	84	300 fr. 9.728.738	50
	Fundacya Dra Józefa Malinowskiego imienia Najjaśniejszego Pana:																						
23	4) ku wspieraniu ubogich sług prywatnych	—	—	34.959	12	—	—	—	—	—	—	1.598	20	5.038	14	—	—	—	—	1.598	20	39.997	26
24	5) posagowa dla ubogich dziewcząt służących .	—	—	20.427	97	—	—	—	—	—	—	698	20	1.410	80	—	—	—	—	698	20	21.838	77
25	6) ku wspieraniu ubogich chłopców uczących się rzemiosła .	—	—	21.363	59	—	—	—	—	—	—	516	40	1.025	40	—	—	—	—	516	40	22.388	99
26	Fundacya Karola Beliny Brzozowskiego dla bursy stanisławowskiej	62	06	6.258	21	—	—	—	—	—	—	124	—	—	—	—	—	—	—	186	06	6.258	21
27	Fundacya imienia Antoniego Schiffnera .	—	—	4.681	81	—	—	—	—	—	—	32	—	32	—	—	—	—	—	32	—	4.713	81
28	Fundacya Maryi Mochnackiej dla 4 ubogich ciemnych . . .	—	—	9.480	78	—	—	—	—	—	—	98	20	200	—	—	—	—	—	98	20	9.680	78
29	Fundusz ś. p. Edwarda Lewińskiego dla zubożałych włościan .	—	—	67.591	13	—	—	—	—	—	—	1.097	50	4.430	90	—	—	—	—	1.097	50	72.022	03
30	Fundacya „Dom ubogich" imienia Ludwika i Anny Helclów w Krakowie	90	02	1,731.931	37	733.667	55	—	—	—	—	15.653	56	52.631	58	—	—	—	—	15.743	58	1,784.562	95
31	Fundusz „Macierzy polskiej"	—	—	62.092	25	—	—	—	—	—	—	3 101	41	8.269	31	—	—	—	—	3.101	41	70.361	56
32	Fundusz Feliksy Czarkowskiej dla rękodzielników i przemysłowców	4.416	37	430 141	89	—	—	—	—	—	—	43.733	60	52.805	77	—	—	—	—	48.149	97	482.947	[illegible]6
33	Fundusz z legatu śp. Józefa Ciemierzyńskiego	—	—	574	16	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	574	16
34	Fundusz ku podniesieniu rybactwa . . .	400	½ 34	4	—	—	—	—	—	—	—	839	½ 19	—	—	—	—	—	—	1.239	54	4	—
35	Fundacya Teofili i Malwiny Łukowskiej dla osieroconych dziewcząt	—	—	9.732	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9.732	10
36	Fundacya Siemianowskich dla biednych dziewcząt	—	—	42.901	88	—	—	—	—	—	—	1.053	55	2.071	55	—	—	—	—	1.053	55	44.973	43
37	Fundacya Siemianowskich dla wdów po nauczycielach szkół ludowych	—	—	44.327	99	—	—	—	—	—	—	707	04	1.419	64	—	—	—	—	707	04	45.747	63
38	Fundacya hr. Weissenwolffowej dla dotkniętych wielką chorobą	82	½ 00	11.369	33	—	—	—	—	—	—	336	35	636	[illegible]	—	—	—	—	418	½ 35	12 005	46
39	Fundacya ś. p. Leonarda Wężyka na rzecz szkoły rolniczej w Czernichowie	10	—	6.091	80	—	—	—	—	—	—	146	61	309	81	—	—	—	—	156	61	6.401	11
40	Fundacya bursy imienia ks. Leona Sapiehy dla kandydatów na nauczycieli szkół ludowych	355	25	32.917	54	—	—	—	—	—	—	1.378	97	2.63[illegible]	63	—	—	—	—	1.734	22	35.557	17
41	Fundacya Franc. Steczkowskiego z Jasła	—	—	4.974	82	—	—	—	—	—	—	23	—	23	—	—	—	—	—	23	—	4.997	82
42	Fundacya posagowa ś. p. Szczepana Zaremby Skrzyńskiego dla panien szlacheckich . .	—	½ 00	29.911	64	—	—	7.954	55	—	—	2.108	14	4.144	14	—	—	—	—	2.108	½ 14	34.055	78
	Do przeniesienia .	7.317	½ 14	300 fr. 11,369.674	89	895.284	88	20.440	69	—	—	390.426	½ 67	1,067.884	29	—	—	—	—	397.743	82	300 fr. 12,437.559	18

jątku zarodowego.

zem: wartość dóbr i realności (zł. ct.)	zem: kapitały hipotekowane (zł. ct.)	Wydatki w ciągu roku 1898: gotówka (zł. ct.)	Wydatki: efekta (im. wart.)	Wydatki: wartość dóbr i realności (zł. ct.)	Wydatki: kapitały hipotekowane (zł. ct.)	Stan z końcem roku 1898: w kasie gotówka (zł. ct.)	w kasie efekta (im. wart.)	wartość dóbr i realności (zł. ct.)	kapitały hipotekowane (zł. ct.)	należytości czynne w bankach (zł. ct.)	należytości czynne inne (zł. ct.)	należytości bierne (zł. ct.)	czysty stan czynny (zł. ct.)	czysty stan bierny (zł. ct.)
161.617 33	12.486 14	317.105 39	659.980 25	—	—	1.976 45	300 fr. 9,068.758 25	161.617 33	12.486 14	—	47.995 83 ½	4.000 —	9,289.134 00 ½	—
—	—	1.598 20	3.448 65	—	—	—	36.548 61	—	—	—	—	—	36.548 61	—
—	—	698 20	716 76	—	—	—	21.122 01	—	—	—	—	—	21.122 01	—
—	—	516 40	229 59	—	—	—	22.159 40	—	—	—	—	—	22.159 40	—
—	—	124 30	—	—	—	61 76	6.258 21	—	—	—	—	—	6.319 97	—
—	—	32 —	—	—	—	—	4.713 81	—	—	—	—	—	4 713 81	—
—	—	98 20	74 70	—	—	—	9.606 08	—	—	—	—	—	9.606 08	—
—	—	1.097 50	4.266 60	—	—	—	67.755 43	—	—	—	—	—	67.755 43	—
733.667 55	—	15.743 58	35.632 78	—	—	—	1,748.930 17	733.667 55	—	—	—	—	2,482.597 72	—
—	—	3.101 41	4.969 90	—	—	—	65.391 66	—	—	—	—	—	65.391 66	—
—	—	42.784 76	32.628 26	—	—	5.365 21	450.319 40	—	—	—	—	—	455.684 61	—
—	—	—	—	—	—	—	574 16	—	—	—	—	—	574 16	—
—	—	763 78	—	—	—	475 76	4 —	—	—	—	604 91	— 50	1.084 17	—
—	—	—	—	—	—	—	9.732 10	—	—	—	—	—	9.732 10	—
—	—	1.053 55	2.000 —	—	—	—	42.973 43	—	—	—	—	—	42 973 43	—
—	—	707 04	506 42	—	—	—	45.241 21	—	—	—	—	—	45.241 21	—
—	—	332 35	64 06	—	—	86 00 ½	11.941 40	—	—	—	—	—	12.027 40 ½	—
—	—	156 61	88 20	—	—	—	6.312 91	—	—	—	—	—	6.312 91	—
—	—	1.378 61	636 75	—	—	355 61	34.920 42	—	—	—	—	—	35.276 03	—
—	—	23 —	—	—	—	—	4.997 82	—	—	—	—	—	4.997 82	—
—	7.954 55	2.108 14	1.408 04	—	—	— 00 ½	32.647 74	—	7.954 55	—	—	—	40.602 29 ½	—
895.284 88	20.440 69	389.423 02	746.650 96	—	—	8.320 80	300 fr. 11,690.908 22	895.284 88	20.440 69	—	48.600 74 ½	4.000 50	12,659.854 83 ½	—

Rachunek ma

Liczba porządkowa	Nazwa funduszu	Stan z początkiem roku 1898. w kasie gotówka zł.	ct.	efekta im. wart.		wartość dóbr i realności zł.	ct.	kapitały hipotekowane zł.	ct.	w bankach zł.	ct.	Dochody w ciągu roku 1898. gotówka zł.	ct.	efekta im. wart.		wartość dóbr i realności zł.	ct.	kapitały hipotekowane zł.	ct.	R a gotówka zł.	ct.	efekta im. wart.	
	Z przeniesienia . .	7.317	½ 14	300 frank. 11,369.674	89	895.284	88	20.440	69	—	—	390.426	½ 67	1,067.884	29	—	—	—	—	397.743	82	300 frank. 12,437.559	18
43	Fundacya posagowa ś.p. Szczepana Zaremby Skrzyńskiego dla dziewcząt wiejskich .	—	—	4.207	44	—	—	1.590	91	—	—	131	16	232	96	—	—	—	—	131	16	4.140	40
44	Fundacya „Dom ubogich“ w Strzeliskach nowych: Stan z pocz. 410·50 przen. do maj. obrot. . . . 41·05	369	45	10.996	91	—	—	—	—	—	—	410	50	—	—	—	—	—	—	779	95	10.996	91
45	Fundacya Piotra Krzczunowicza dla nieuleczalnych chorych i rekonwalescentów .	—	—	77.207	91	—	—	—	—	—	—	—	32	—	32	—	—	—	—	—	32	77.208	23
	Fundacya imienia Józefa Kosvitzky'ego:																						
46	1) dla ślepych w Krakowie	—	—	3.191	28	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3.191	28
47	2) dla wychowanków zakładu sierót pod wezwaniem św. Józefa w Krakowie	—	—	6.766	79	—	—	—	—	—	—	214	70	418	30	—	—	—	—	214	70	7.185	09
48	3) dla poprawionych zbrodniarzy w Krakowie	—	—	3.190	95	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3.190	95
49	Fundusz zapomogowy im. Henryka Straszewskiego dla ubogich wyrobników w Boguchwale: Stan z pocz. r. 50·— prz. do maj. obr. 50 —	—	—	3.366	62	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3.366	62
50	Fundusz Ludwiki z hr. Dunin Borkowskich Niezabitowskiej dla zboru św. Klaudyi .	—	—	18.333	50	—	—	—	—	—	—	366	—	—	—	—	—	—	—	366	—	18.333	50
51	Fundusz emerytury członków sceny polskiej we Lwowie . .	—	—	396.386	14	—	—	—	—	—	—	16.108	20	32.701	60	—	—	—	—	16.108	20	429.087	74
52	Fundacya Józefa Krupacza dla c. i k. inwalidów wojskowych .	—	—	400	55	—	—	—	—	—	—	7	70	7	70	—	—	—	—	7	70	408	25
53	Fundusz propinacyjny .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
54	„ koszar krajowych	—	—	—	—	1,462.881	30	—	—	—	—	—	—	—	—	586	66	—	—	—	—	—	—
55	Fundusz pożyczkowy dla gmin i prywatnych na budowę koszar dla c. i k. wojska . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
56	Fundusz byłego korpusu ochotników wojskowych	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
57	Fundusz pożyczkowy z r. 1889. dla Spółek wodnych	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
58	Fundusz pożyczkowy na budowę szkół . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
59	Fundusz kolejowy . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
60	„ Wiktora z Bawerowa hr. Baworowskiego:	216	04	1,397.653	99	—	—	—	—	—	—	45.259	74	83.500	—	—	—	—	—	45.475	78	1,481.153	99
61	Fundusz Ludwiki z hr. Dunin Borkowskich Niezabitowskiej na na rzecz „Domu pracy“ we Lwowie . .	—	—	646	17	—	—	—	—	—	—	256	43	460	03	—	—	—	—	256	43	1.106	20
	Do przeniesienia .	7.902	½ 63	300 frank. 13,292.023	14	2,358.166	18	22.031	60	—	—	453.181	½ 42	1,185.205	20	586	66	—	—	461.084	½ 06	300 frank. 14,477.228	34

jątku zarodowego.

zem: wartość dóbr i realności (zł. ct.)	zem: kapitały hipotekowane (zł. ct.)	Wydatki w ciągu roku 1898: gotówka (zł. ct.)	Wydatki w ciągu roku 1898: efekta (zł. ct.)	Wydatki w ciągu roku 1898: wartość dóbr i realności (zł. ct.)	Wydatki w ciągu roku 1898: kapitały hipotekowane (zł. ct.)	Stan z końcem roku 1898: w kasie gotówka (zł. ct.)	Stan z końcem roku 1898: w kasie efekta (im. wart.)	Stan z końcem roku 1898: wartość dóbr i realności (zł. ct.)	Stan z końcem roku 1898: kapitały hipotekowane (zł. ct.)	należytości czynne w bankach (zł. ct.)	należytości czynne inne (zł. ct.)	należytości bierne (zł. ct.)	czysty stan czynny (zł. ct.)	czysty stan bierny (zł. ct.)
895.284 88	20.440 69	389.423 02	746.650 96	— —	— —	8.320 80 ½	300 frank. 11,690.908 22	895.284 88	20.440 69	— —	48.600 14½	4.000 50	12,659.854 83½	— —
— —	1.590 91	131 16	100 —	— —	— —	— —	4.340 40	— —	1.590 91	— —	— —	— —	5.931 31	— —
— —	— —	369 45	— —	— —	— —	410 50	10.996 91	— —	— —	— —	— —	— —	11.407 41	— —
— —	— —	— 32	— 31	— —	— —	— —	77.207 92	— —	— —	— —	— —	— —	77.207 92	— —
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	3.191 28	— —	— —	— —	— —	— —	3 191 28	— —
— —	— —	214 70	35 70	— —	— —	— —	7.149 39	— —	— —	— —	— —	— —	7.149 39	— —
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	3.190 95	— —	— —	— —	— —	— —	3.190 95	— —
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	3.366 62	— —	— —	— —	— —	— —	3.366 62	— —
— —	— —	185 40	— —	— —	— —	180 60	18.333 50	— —	— —	— —	— —	— —	18.514 10	— —
— —	— —	16.108 20	11.108 20	— —	— —	— —	417.979 54	— —	— —	— —	— —	— —	417.979 54	— —
— —	— —	7 70	— —	— —	— —	— —	408 25	— —	— —	— —	— —	— —	408 25	— —
1,463.467 96	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	1,463.467 96	— —	— —	— —	— —	1,463.467 96	— —
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
— —	— —	45.475 78	45.179 74	— —	— —	— —	1,435.974 25	— —	— —	— —	— —	— —	1,435.974 25	— —
— —	— —	256 43	10 43	— —	— —	— —	1.095 77	— —	— —	— —	11.808 —	— —	12.903 77	— —
2,358.752 84	22.031 60	452.172 16	803.085 34	— —	— —	8.911 90	300 frank. 13,674·143 —	2,358.752 84	22 031 60	— —	60.408 74½	4.000 50	16,120.547 58½	— —

Liczba porządkowa	Nazwa funduszu	Stan z początkiem roku 1898. w kasie gotówka zł.	ct.	w kasie efekta im. wart.		wartość dóbr i realności zł.	ct.	kapitały hipotekowane zł.	ct.	w bankach zł.	ct.	Dochody w ciągu roku 1898. gotówka zł.	ct.	efekta im. wart.		wartość dóbr i realności zł.	ct.	kapitały hipotekowane zł.	ct.	Ra… gotówka zł.	ct.	efekta im. wart.	
	Z przeniesienia .	7.902	63 ½	300 frank. 13,292.023	14	2,358.166	18	22.031	60	—	—	453.181	42 ½	1,185.205	20	586	66	—	—	461.084	06 ½	300 frank. 14,477.228	34
62	Fundusz Ludwiki z hr. Dunin Borkowskich Niezabitowskiej na rzecz „tanich kuchni ludowych" we Lwowie	—	—	20.936	71	—	—	—	—	—	—	100	—	219	80	—	—	—	—	100	—	21.156	51
63	Fundusz na zakupno książek do czytania dla uczniów niższych zakładów przemysłowych	—	—	2.452	28	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2.452	28
64	Fundusz Tytusa Kielanowskiego dla gminy Kędzierzowce . .	—		20.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20.000	—
65	Fundusz Tytusa Kielanowskiego dla gminy Żuratyn	—	—	20.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20.000	—
66	Fundusz Tytusa Kielanowskiego dla nie uleczalnie chorych chrześcian we Lwowie	—	—	122.700	75	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	122.700	75
67	Fundacya Wacława Tyzenhauza			6.136	03	—	—	—	—	—	—	113	07	214	87	—	—	—	—	113	07	6.350	90
68	Fundacya ks. Karoliny Lubomirskiej . . .	—	—	19 639	35	—	—	—	—	—	—	880	—	213	33	—	—	—	—	880	—	19.852	68
69	Fundacya Maryem Gewürtzowej	50	20	1.347	55	—	—	—	—	—	—	50	20	50	20	—	—	—	—	100	40	1.397	75
70	Fundacya Szaflarskiego dla Czarnego Dunajca	—	—	1.023	—	—	—	—	—	—	—	20	—	20		—	—		—	20	—	1 043	—
71	Fundacya Szaflarskiego dla Dębicy	—	—	1.023	—	—	—	—	—	—	—	20	—	20	—	—	—	—	—	20	—	1.043	—
72	Fundacya Róży hr. Lanckorońskiej . .	—		33.305	35	—	—	—	—	—	—	1 375	24	80	—	—	—	—	—	1.375	24	38.385	35
73	Fundacya Konstantego i Michaliny Pietruskich	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
74	Depozyta gminne serwitutowe	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Suma funduszów samoistnych budżetem nieobjętych	7.952	83 ½	300 frank. 13,545.587	16	2,358.166	18	22.031	60	—	—	455.739	93 ½	1,186.023	40	586	66	—	—	463.692	77	300 frank. 14,731.610	56

jątku zarodowego.

zem		Wydatki w ciągu roku 1898.				Stan z końcem roku 1898.								
						w kasie				należytości			czysty stan	
										czynne				
wartość dóbr i realności	kapitały hipotekowane	gotówka	efekta	wartość dóbr i realności	kapitały hipotekowane	gotówka	efekta	wartość dóbr i realności	kapitały hipotekowane	w bankach	inne	bierne	czynny	bierny
zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	im. wart.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.
2,358.752 84	22.031 60	452.172 16	803.085 34	— —	— —	8.911 90	300 frank. 13,674.143 —	2,358.752 84	22.031 60	— —	60.408 74 ½	4.000 50	16,120.547 58 ½	— —
— —	— —	100 —	200 —	— —	— —	— —	20.956 51	— —	— —	— —	— —	— —	20.956 51	— —
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	2.452 28	— —	— —	— —	— —	— —	2.452 28	— —
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	20.000 —	— —	— —	— —	— —	— —	20.000 —	— —
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	20.000 —	— —	— —	— —	— —	— —	20.000 —	— —
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	122.700 75	— —	— —	— —	— —	— —	122 700 75	— —
— —	— —	113 07	— —	— —	— —	—	6.350 90	— —	— —	— —	— —	— —	6.350 90	— —
—	— —	880 —	— —	— —	— —	— —	19.852 68	— —	— —	— —	— —	— —	19 852 68	— —
— —	— —	57 20	— —	— —	— —	43 20	1.397 75	— —	— —	— —	— —	— —	1.440 95	— —
— —	— —	20 —	— —	— —	— —	— —	1.043 —	— —	— —	— —	—	— —	1.043 —	— —
— —	— —	20 —	— —	— —	— —	— —	1.043 —	— —	— —	— —	— —	— —	1.043 —	— —
— —	— —	1.375 24	1.295 24	— —	— —	— —	37.090 11	— —	— —	— —	40.000 —	— —	77.090 11	— —
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
2,358.752 84	22.031 60	454.737 67	804.580 58	— —	— —	8.955 10	300 frank. 13,927.029 98	2,358.752 84	22.031 60	— —	100.408 74 ½	4.000 50	16,413.477 76 ½	— —

Rekapitulacya i depozyta.

Stan z początkiem roku 1898. / Dochody w ciągu roku 1898.

Liczba porządkowa	Nazwa funduszu	Stan z początkiem roku 1898. w kasie gotówka zł. ct.	w kasie efekta im. wart.	wartość dóbr i realności zł. ct.	kapitały hipotekowane zł. ct.	w bankach zł. ct.	Dochody w ciągu roku 1898. gotówka zł. ct.	efekta im. wart.	wartość dóbr i realności zł. ct.	kapitały hipotekowane zł. ct.
	Rekapitulacya.									
	Suma funduszów dotowanych	6 19	1,593.387 64	5,228.158 39	283.357 16	—	30.078 35	58.252 26	361.190 93½	— —
	Suma funduszów samoistnych, budżetem objętych	757 85	250.783 41	— —	— —	—	2.558 48	7.480 16	— —	— —
	Suma funduszów samoistnych, budżetem nieobjętych	7.952 83½	300 fr. 13,545.587 16	2,358.166 18	22.031 60	—	455.739 93½	1,186.023 40	586 66	— —
	Suma majątku zarodowego	8.716 87½	300 fr. 15,389.708 21	7,586.324 57	305.388 76	—	488.376 76½	1,251.755 82	361.777 59½	— —
	Suma majątku obrotowego	1,409.418 35½	5,159.437 35	— —	— —	724.895 55	37,781.304 47½	3,612.627 30	— —	— —
	Razem	1,418.135 23	300 fr. 20,549.145 56	7,586.324 57	305.388 76	724.895 55	38,269.681 24	4,864.383 12	361.777 59½	— —
	Depozyta.									
1	Depozyta w ogólności	8.567 33½	849.723 49	— —	— —	—	531.313 73	2,103.343 93	— —	— —
2	Depozyta szpitala powszechnego we Lwowie	959 62	31 230 56	— —	— —	—	13.380 42½	7.379 52	— —	— —
3	Depozyta zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie	1 143 21	5.920 79	— —	— —	—	2.717 39	1.246 78	— —	— —
4	Depozyta szpitala św. Łazarza w Krakowie	882 59	20.633 51	— —	— —	—	6.544 44	17.744 73	— —	— —
5	Depozyta szkoły rolniczej w Dublanach	431 65½	4.270 67	— —	— —	—	8.362 78½	943 90	— —	— —
6	Depozyta folwarku w Dublanach	— —	— —	— —	— —	—	— —	— —	— —	— —
7	Depozyta szkoły rolniczej w Czernichowie	490 —	1.257 50	— —	— —	—	7.527 14	3.820 25	— —	— —
8	Depozyta szkoły rolniczej w Horodence	— —	— —	— —	— —	—	271 81½	— —	— —	— —
9	Depozyta szkoły rolniczej w Jagielnicy	— —	— —	— —	— —	—	99 52½	— —	— —	— —
10	Depozyta szkoły rolniczej w Kobiernicach	4 50	50 —	— —	— —	—	346 63½	— —	— —	— —
11	Depozyta szkoły rolniczej w Bereźnicy	467 21	—	— —	— —	—	231 54	— —	— —	— —
12	Depozyta szkoły ogrodnicz. w Tarnowie	9 90	— —	— —	— —	—	— —	— —	— —	— —
13	Depozyta szkoły rolniczej w Suchodole	— —	— —	— —	— —	—	47 48	— —	— —	— —
	Suma depozytów	12.959 02	913.086 52	— —	— —	—	570.842 90½	2,134.479 11	— —	— —
	Do tego suma funduszów krajowych	1,418.135 23	300 fr. 20,549.145 56	7,586.324 57	305.388 76	724 895 55	38,269.681 24	4,864.383 12	361.777 59½	— —
	Ogółem	1,431.094 25	300 fr. 21,462.232 80	7,586.324 57	305.388 76	724.895 55	38,840.524 14½	6,998.862 23	361.777 59½	— —
	Fundusze administrowane przez Bank krajowy:									
	a) stały fundusz przem.	2.400 —	— —	— —	— —	—	178 182 54	— —	— —	— —
	b) Fundusz pożyczkowy dla Kółek rolniczych	1.723 —	— —	— —	— —	—	12.599 43	— —	— —	— —
	c) Fundusz pożyczkowy dla przemysłu roln.	79.355 —	— —	— —	— —	—	21.470 30	— —	— —	— —
	d) Stały fundusz hodowl.	48.159 —	— —	— —	— —	—	3.546 64	— —	— —	— —
	Razem	131.637 —	— —	— —	— —	—	215.798 91	— —	— —	— —

Razem / Wydatki w ciągu roku 1898.

Liczba porządkowa	Nazwa funduszu	Razem gotówka zł. ct.	efekta im. wart.	wartość dóbr i realności zł. ct.	kapitały hipotekowane zł. ct.	Wydatki w ciągu roku 1898. gotówka zł. ct.	efekta im. wart.	wartość dóbr i realności zł. ct.	kapitały hipotekowane zł. ct.
	Rekapitulacya.								
	Suma funduszów dotowanych	30.084 54	1,651.639 90	5,589.349 32½	283.357 16	30.078 35	30.368 80	— —	6.684 18
	Suma funduszów samoistnych, budżetem objętych	3 316 33	258.213 57	— —	— —	2.778 28	4.276 86	— —	— —
	Suma funduszów samoistnych, budżetem nieobjętych	463.692 77	300 fr. 14,731.610 56	2,358.752 82	22.031 60	454.737 67	804.580 58	— —	— —
	Suma majątku zarodowego	497.093 64	300 fr. 16 641.464 03	7,948.102 16½	305.388 76	487.594 30	839.226 24	— —	6.684 18
	Suma majątku obrotowego	39,190.722 83	8,772.064 65	— —	— —	38,458.288 31	2,240.156 18	— —	— —
	Razem	39,687.816 47	300 fr. 25,413.528 68	7,948.102 16½	305.388 76	38,945.882 61	3,079.382 72	— —	6.684 18
	Depozyta.								
1	Depozyta w ogólności	539.881 06½	2,953.067 42	— —	— —	514.648 75½	2,120 261 75	— —	— —
2	Depozyta szpitala powszechnego we Lwowie	14.340 04½	38.610 08	— —	— —	13.262 01½	11.264 21	— —	— —
3	Depozyta zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie	3.860 60	7.167 57	— —	— —	2.565 54	1.188 07	— —	— —
4	Depozyta szpitala św. Łazarza w Krakowie	7.427 03	38.378 24	— —	— —	6 227 19½	17.981 57	— —	— —
5	Depozyta szkoły rolniczej w Dublanach	8.797 44	5.214 57	— —	— —	8.228 48½	1.979 73	— —	— —
6	Depozyta folwarku w Dublanach	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
7	Depozyta szkoły rolniczej w Czernichowie	8.017 14	5.077 75	— —	— —	6.559 77	3.835 25	— —	— —
8	Depozyta szkoły rolniczej w Horodence	271 81½	— —	— —	— —	271 81½	— —	— —	— —
9	Depozyta szkoły rolniczej w Jagielnicy	99 52½	— —	— —	— —	99 52½	— —	— —	— —
10	Depozyta szkoły rolniczej w Kobiernicach	351 13½	50 —	— —	— —	202 40½	— —	— —	— —
11	Depozyta szkoły rolniczej w Bereźnicy	698 75	— —	— —	— —	682 04	— —	— —	— —
12	Depozyta szkoły ogrodnicz. w Tarnowie	9 90	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
13	Depozyta szkoły rolniczej w Suchodole	47 48	— —	— —	— —	47 48	— —	— —	— —
	Suma depozytów	583.801 92½	3,047.565 63	— —	— —	552.795 32½	2 156.510 58	— —	— —
	Do tego suma funduszów krajowych	39,687.816 47	300 fr. 25,413.528 68	7,948.102 16½	305.388 76	38,945.882 61	3,079.382 72	— —	6.684 18
	Ogółem	40.271.618 39½	300 fr. 28,461.094 31	7,948.102 16½	305.388 76	39,498.677 93½	5,235.893 30	— —	6.684 18
	Fundusze administrowane przez Bank krajowy:								
	a) stały fundusz przem.	180.582 54	— —	— —	— —	176.922 54	— —	— —	— —
	b) Fundusz pożyczkowy dla Kółek rolniczych	14.322 43	— —	— —	— —	13.929 43	— —	— —	— —
	c) Fundusz pożyczkowy dla przemysłu roln.	100.825 30	— —	— —	— —	85.607 30	— —	— —	— —
	d) Stały fundusz hodowl.	51.705 64	— —	— —	— —	1.630 64	— —	— —	— —
	Razem	347.435 91	— —	— —	— —	278.089 91	— —	— —	— —

Stan z końcem roku 1898.

Liczba porządkowa	Nazwa funduszu	w kasie gotówka zł. ct.	w kasie efekta im. wart.	wartość dóbr i realności zł. ct.	kapitały hipotekowane zł. ct.	należytości czynne w bankach zł. ct.	należytości czynne inne zł. ct.	należytości bierne zł. ct.	czysty stan czynny zł. ct.	czysty stan bierny zł. ct.
	Rekapitulacya.									
	Suma funduszów dotowanych	6 19	1,621 271 10	5.589.349 32½	276.672 98	—	318.569 31	53.444 40	7,752.424 01½	— —
	Suma funduszów samoistnych, budżetem objętych	538 05	253.936 71	— —	— —	— —	14.874 69	— —	269.349 5	— —
	Suma funduszów samoistnych, budżetem nieobjętych	8.955 10	300 fr. 13,927.029 98	2.358.752 84	22.031 60	— —	100.408 74½	4.000 59	16,413.477 6½	— —
	Suma majątku zarodowego	9.499 34	300 fr. 15,802.237 79	7.948.102 16½	298.704 58	—	433.852 74½	57.444 90	24.435.251 2	— —
	Suma majątku obrotowego	732.434 52	6,531.908 17	— —	— —	833.970 07	10,060.396 64½	34,188.206 55½	14.049.298 0	30,078.795 85
	Razem	741.933 86	300 fr. 22.334.145 96	7.948.102 16½	298.704 58	833.970 07	10,494.249 39	34,245.651 45½	38,484.550 2 *)	30,078.795 85
	Depozyta.									
1	Depozyta w ogólności	25.232 31	832.805 67	— —	— —	— —	— —	858.037 98	— —	— —
2	Depozyta szpitala powszechnego we Lwowie	1.078 03	27.345 87	— —	— —	— —	— —	28.423 90	— —	— —
3	Depozyta zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie	1.295 06	5.979 50	— —	— —	— —	— —	7.274 56	— —	— —
4	Depozyta szpitala św. Łazarza w Krakowie	1.199 53½	20.396 67	— —	— —	— —	— —	21.596 20½	— —	— —
5	Depozyta szkoły rolniczej w Dublanach	568 95½	3.234 84	— —	— —	— —	— —	3.803 79½	— —	— —
6	Depozyta folwarku w Dublanach	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
7	Depozyta szkoły rolniczej w Czernichowie	1.457 37	1.242 50	— —	— —	— —	— —	2 699 87	— —	— —
8	Depozyta szkoły rolniczej w Horodence	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
9	Depozyta szkoły rolniczej w Jagielnicy	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
10	Depozyta szkoły rolniczej w Kobiernicach	148 73	50 —	— —	— —	— —	— —	198 73	— —	— —
11	Depozyta szkoły rolniczej w Bereźnicy	16 71	— —	— —	— —	— —	— —	16 71	— —	— —
12	Depozyta szkoły ogrodnicz. w Tarnowie	9 90	— —	— —	— —	— —	— —	9 90	— —	— —
13	Depozyta szkoły rolniczej w Suchodole	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
	Suma depozytów	31.006 60	891.055 05	— —	— —	— —	— —	922.061 65	— —	— —
	Do tego suma funduszów krajowych	741.933 86	300 fr. 22,334.145 96	7,948.102 16½	298.704 58	833.970 07	10,494.249 39	34,245.651 45½	38,484.550 42	30,078.795 85
	Ogółem	772.940 46	300 fr. 23.225.201 01	7,948.102 16½	298.704 58	833.970 07	10.494.249 39	35,167.713 10½	38,484.550 42	30,078.795 85
	Fundusze administrowane przez Bank krajowy:									
	a) stały fundusz przem.	3.660 —	— —	— —	— —	— —	584.730 81	— —	588.89[illegible] 81	— —
	b) Fundusz pożyczkowy dla Kółek rolniczych	393 —	— —	— —	— —	— —	25.293 85	— —	25.68[illegible] 85	— —
	c) Fundusz pożyczkowy dla przemysłu roln.	15.218 —	— —	— —	— —	— —	146.305 62	— —	161.52[illegible] 62	— —
	d) Stały fundusz hodowl.	50.075 —	— —	— —	— —	— —	5.542 48	— —	55.617 48	— —
	Razem	69.346 —	— —	— —	— —	— —	761.872 76	— —	831.218 76	— —

*) **Uwaga.** Czysty stan czynny funduszów krajowych (bez depozytów) wynosi jak wyżej . . . 38,484.550 zł. 42 ct.
W stanie tym mieści się imienna wartość efektów w walucie koronowej (ob[…]acz wykaz papierów wartościowych na str. 749) na . . . 18.7[…]87.000 kor.
która po zredukowaniu na walutę austryacką czyni . . . 9.393.500 „ — „
Po strąceniu zatem tej różnicy od wykazanego wyżej stanu czynnego, okazuj[…]e się właściwy stan czynny w walucie austryackiej . . . 29,091.050 zł. 42 ct.
Porównując ten stan czynny z wyżej wykazanym stanem biernym w sumie . . . 30,078.795 „ 85 „
okaże się w rezultacie w majątkach fund. kraj. przewyżka stanu biernego w sumie . 987.745 zł. 43 ct.

Zestawienie

ogólnego stanu majątku obrotowego wraz z majątkiem zarodowym z końcem roku 1898.

(po wyłączeniu skryptów, kart dłużnych i t. p. efektów bez wartości.)

Liczba porządkowa	Nazwa funduszu	Czysty majątek czynny obrotowy zł.	ct.	Czysty majątek czynny zarodowy zł.	ct.	Razem czynny zł.	ct.	Razem bierny zł.	ct.
1	a) Fundusz krajowy w ściślejszem znaczeniu	3,612.766	74½	2,033.088	24½	5,645 854	99	—	—
	b) Szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie: (w majątku obrotowym stan bierny 4.265 zł. 92 ct., „ „ zarodowym stan czynny 40.898 „ 36 „)	—	—	36.632	44	36.632	44	—	—
	c) Szkoła rolnicza, folwark, szkoła gorzelnicza, gorzelnia i stacye doświadczalne w Dublanach (w majątku obrotowym stan bierny 17.902 zł. 82½ ct., „ zarodowym „ czynny 337.862 „ 46½ „)	—	—	289.959	64	289.959	64	—	—
	d) Zakład w Czernichowie (w majątku obrotowym stan bierny 6.123 zł. 09½ ct., „ „ zarodowym „ czynny 241.608 „ 70½ „)	—	—	235.485	61	235.485	61	—	—
	e) Szpital św. Łazarza w Krakowie	—	—	381.761	30½	381.761	30½	—	—
	f) Szkoła rolnicza w Horodence	250	—	24.275	—	24.525	—	—	—
	g) „ „ w Jagielnicy	—	—	12.940	65½	12.940	65½	—	—
	h) „ „ w Kobiernicach	533	61	—	—	533	61	—	—
	i) Krajowa szkoła ogrodnicza w Tarnowie	80	—	200	—	280	—	—	—
	j) Szkoła rolnicza w Bereźnicy	—	—	61.115	05	61.115	05	—	—
	k) „ „ w Suchodole	—	—	58.902	41	58.902	41	—	
2	Fundusz szkolny krajowy	1,126.492	39½	1,319.369	44	2,445.861	83½	—	—
3	Krajowy fundusz szkolny emerytalny (w majątku obrotowym stan bierny 11.756 zł. 89 ct., „ „ zarodowym stan czynny 33.550 „ 22 „)	—	—	21.793	33	21.793	33	—	—
4	Krajowy szpital powszechny we Lwowie — Oddział chorych	199.571	40	370.426	25½	569.997	65½	—	—
5	„ „ „ „ „ — „ położnic	20.710	60	256 139	57	276.850	17		—
6	Fundusz podrzutków we Lwowie	—	—	—	—	—	—	—	—
7	Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie	60.181	99	1,162.148	65	1,222.330	64	—	—
8	Szpital św. Łazarza w Krakowie — Oddział chorych	89.190	19½	1,055.730	54½	1,144.920	74	—	—
9	„ „ „ — „ położnic	23.913	68	67.660	36	91.574	04	—	—
10	„ „ „ — „ syfilitycznych	36.397	92½	12.429	52	48.827	44½	—	—
11	„ „ „ — „ obłąkanych	25.151	02	7.875	73	33.026	75	—	—
12	Fundusz policyi krajowej	975	10	274.442	02	275.417	12	—	—
13	„ pożyczki krajowej z roku 1883.	—	—	—	—	—	—	8 888	75
14	„ „ „ „ 1884.	—	—	—	—	—	—	100	—
15	„ „ „ „ 1885.	—	—	—	—	—	—	100	—
16	„ „ „ „ 1891	—	—	—	—	—	—	48.661	—
17	„ „ „ „ 1893.	—	—	—	—	—	—	28,424.431	—
18	„ pożyczkowy na drogi powiatowe i gminne	328.591	18	—	—	328.591	18	—	—
19	„ regulacyi rzeki Gniłej Lipy, sekcyi górnej	21.478	57	—	—	21.478	57	—	—
20	„ „ potoku Kisieliny	—	—	—	—	—	—	11.740	38½
21	„ „ rzeki Łęgu	14.820	22	—	—	14.820	22	—	—
22	„ „ „ Trześniówki	4.410	08	—	—	4.410	08	—	—
23	„ „ potoku Krzemienicy z Babulówką i Trześnią	10.385	30	—	—	10.885	30	—	—
24	„ „ rzeki Brnia Nowego z dopływami	—	—	—	—	—	—	18.549	65½
25	„ „ „ Białej i obwałowania prawego brzegu Dunajca	—	—	—	—	—	—	1.721	22½
26	„ na zabudowanie potoków górskich w dorzeczu Skawy	11.750	43	—	—	11.750	43	—	—
27	„ „ uzupełnienie obwałowania prawego brzegu Wisły	13.643	71	—	—	13.643	71	—	—
28	„ „ zabudowanie potoku górskiego Michałów	117	—	—	—	117	—	—	—
29	„ „ „ „ „ Niszkówka	1.638	19½	—	—	1.638	19½	—	—
30	„ regulacyi rzeki Bugu	76.351	48	—	—	76.351	48	—	—
31	„ „ Złotej Lipy	36.524	08	—	—	36.524	08	—	—
32	„ osuszenia bagien w pow. Łańcut i Jarosław	19.720	11	—	—	19.720	11	—	—
33	„ regulacyi Potoku Dunnego	9.746	33	—	—	9.746	33	—	—
34	„ obwałowania lewego brzegu Dunajca	39.329	35½	—	—	39.329	35½	—	—
35	„ regulacyi Przegnojówki	9.623	31	—	—	9.623	31	—	—
36	„ osuszenia bagien stojanowskich	10.041	92	—	—	10.041	92	—	—
37	„ zabudowania potoku Glińsko	103	94	—	—	103	94	—	—
38	„ „ potoków górskich w dorzeczu Dniestru	22.923	—	—	—	22.923	—	—	—
39	„ regulacyi środkowej sekcyi rzeki Gniłej Lipy	60.382	20	—	—	60.382	20	—	—
40	„ zabudowanie potoku Bystry	20.954	48	—	—	20.954	48	—	—
41	„ emerytalny dozorców melioracyjnych	2.667	40	—	—	2.667	40	—	—
42	„ kultury krajowej	3.286	48	88.669	89	91.956	37	—	—
43	„ stanowy sierociński	—	—	86.541	68½	86.541	68½	—	—
44	„ Aleksandra hr. Stadnickiego	52	74½	47.054	92	47.107	66½	—	—
45	„ pożyczki krajowej z roku 1873.	—	—	—	—	—	—	102.495	98
46	„ podrzutków w Krakowie	—	—	47.082	95½	47.082	95½	—	—
47	„ pomnika Tadeusza Kościuszki	1.011	57	31.512	52½	32.524	09½	—	—
	Do przeniesienia	5,916.267	74½	7,983 278	75	13,899.505	49½	28,616.690	99½

Liczba porządkowa	Nazwa funduszu	Czysty majątek czynny obrotowy zł.	ct.	zarodowy zł.	ct.	Razem czynny zł.	ct.	bierny zł.	ct.
	Z przeniesienia . .	5,916.267	74½	7,983.237	75	13,899.505	49½	28,616.690	99½
48	Fundusze stypendyjne	71.796	15½	7,800.317	69½	7,872.113	85	—	—
49	Administracya dóbr Winniki	14.014	35½	—	—	14.014	35½	—	—
50	Fundusz galicyjski inwalidów wojskowych	94	84	64.136	75½	64.231	59½	—	—
51	„ niżankowicki „ „	10	82	6.018	71½	6.029	53½	—	—
52	Fundusz posagowy Jana i Filipiny Komarnickich	21	24	3.612	97½	3.634	21½	—	—
53	Zakład narodowy imienia Ossolińskich	464	17	591.641	07	592.105	24	—	—
54	Fundusz zapomogi byłego obwodu tarnowskiego	7.593	00½	—	—	7.593	00½	—	—
55	„ budowy domu podrzutków	—	—	12 685	31	12.685	31	—	—
56	„ Pelagii Russanowskiej } w majątku zarodowym stan czynny 70.612 zł. —½ ct.; „ obrotowym „ bierny 476 „ 50 „	—	—	70.135	50½	70.135	50½	—	—
57	„ szkół ludowych z roku 1872	563	71	203.830	45½	204.394	16½	—	—
58	Fundacya Wincentego Łodzia Ponińskiego	2.614	75½	98.178	91	100.793	66½	—	—
59	„ Franciszka Kochmana dla literatów polskich	2.628	95½	55.485	69	58.114	64½	—	—
60	„ Franciszka Kochmana dla dziewcząt służących	—	—	34.726	30	34.726	30	—	—
61	„ Maryi de Prez Jędrzejowiczowej	2	62	16.045	25½	16.047	87½	—	—
62	„ pomnika Agenora hr. Gołuchowskiego	—	—	95.244	51	95.244	51	—	—
63	„ Sandecka „Dom roboczy"	—	—	67.492	74½	67.492	74½	—	—
64	„ Teresy hr. Weissenwolffowej dla obłąkanych wyzdrowieńców	91	52	4.192	77	4.284	29	—	—
65	„ ś. p. Piotra hr. Wodzickiego dla zubożałych włościan	1.117	31½	38.628	17	39.745	48½	—	—
	„ Dra Józefa Malinowskiego:								
66	1) ku wspieraniu zubożałych adwokatów i wdów po adwokatach	233	55	38.120	13	38.353	68	—	—
67	2) ku wspieraniu artystów i literatów	104	57	23.008	72	23.113	29	—	—
68	3) ku popieraniu celów galic. Towarzystwa muzycznego we Lwowie	405	96	33.643	30	34 049	26	—	—
69	4) ku wspieraniu ubogich sług prywatnych	25	52	36.548	61	36.574	13	—	—
70	5) posagowy dla ubogich dziewcząt służących	1.193	33	21.122	01	22.315	34	—	—
71	6) ku wspieraniu ubogich chłopców uczących się rzemiosła	115	48	22.159	40	22.274	88	—	—
72	Fundacya Karola Beliny Brzozowskiego dla bursy stanisławowskiej	—	—	6.319	97	6.319	97	—	—
73	„ imienia Antoniego Schiffnera	—	—	4.713	81	4.713	81	—	—
74	„ Maryi Mochnackiej dla 4 ubogich ciemnych	94	62	9.606	08	9.700	70	—	—
75	„ ś. p. Edwarda Lewińskiego dla zubożałych włościan	1.351	95	67.755	43	69.107	38	—	—
	a) obrotowy	21.184	44	—	—	21.184	44	—	—
76	„ Anny Holzlowej na rzecz „Domu ubogich" w Krakowie b) rezerwowy	30.469	03	—	—	30.469	03	—	—
	c) zarodowy	—	—	2,482.597	72	2,482.597	72	—	—
77	Fundusz „Macierzy polskiej"	2.501	79	65.391	66	67.893	45	—	—
78	„ Feliksy Czarkowskiej dla rękodzielników i przemysłowców	—	—	455.684	61	455.684	61	—	—
79	„ z legatu ś. p. Józefa Ciemierzyńskiego	—	—	574	16	574	16	—	—
80	„ ku podniesieniu rybactwa	—	—	1.084	17	1.084	17	—	—
81	„ Teofili i Malwiny Łukowskiej dla osieroconych dziewcząt	371	50	9.732	10	10.103	60	—	—
82	„ Siemianowskich dla biednych dziewcząt	884	26	42.973	43	43.857	69	—	—
83	„ „ „ wdów po nauczycielach szkół ludowych	18	63½	45 241	21	45.259	84½	—	—
84	„ hr. Weissenwolffowej dla dotkniętych wielką chorobą	—	—	12.027	40½	12.027	40½	—	—
85	„ ś. p. Leonarda Wężyka na rzecz szkoły rolniczej w Czernichowie	6	—	6.312	91	6.318	91	—	—
86	„ bursy im. ks. Leona Sapiehy dla kand. na nauczycieli szkół ludowych	—	—	35.276	03	35.276	03	—	—
87	„ Franciszka Steczkowskiego z Jasła	52	22	4 997	82	5.050	04	—	—
88	„ posagowa ś. p. Szczepana Zaremby Skrzyńskiego dla panien szlacheckich	1.048	85½	40.602	29½	41.651	15	—	—
89	„ „ „ „ „ „ „ dziewcząt wiejskich	240	07½	5.931	31	6.171	38½	—	—
90	„ „Domu ubogich" w Strzeliskach nowych	2.517	32	11.407	41	13.924	73	—	—
91	„ Piotra Krzeczunowicza dla chorych nieuleczalnych i rekonwalescentów	—	00½	77.207	92	77.207	92½	—	—
	„ im. Józefa Kosvitzky'ego:								
92	1) dla ślepych w Krakowie	62	—	3.191	28	3.253	28	—	—
93	2) „ wychowanków zakładu sierót pod wezw. św. Józefa w Krakowie	13	49	7.149	39	7.162	88	—	—
94	3) „ poprawionych zbrodniarzy w Krakowie	62	—	3.190	95	3.252	95	—	—
95	Fundusz zapomog. im. Henryka Straszewskiego dla ubogich wyrobn. w Boguchwale	68	74	3.366	62	3.435	36	—	—
96	„ Ludwiki z hr. Dunin Borkowskich Niezabitowskiej dla zboru św. Klaudyi	—	—	18.514	10	18.514	10	—	—
97	„ emerytury członków sceny polskiej we Lwowie	19.580	47½	417.979	54	437.560	01½	—	—
98	„ Józefa Krupacza dla c. i k. inwalidów wojskowych	12	40	408	25	420	65	—	—
99	„ propinacyjny	4,411.070	84½	—	—	4,411.070	84½	—	—
100	„ koszar krajowych } w majątku obrotowym stan bierny 1,463.467 zł. 96 ct.; „ zarodowym „ czynny 1,387.773 „ 99½ „	—		75.693	96½	75.693	96½	—	—
101	„ pożyczkowy dla gmin i prywatnych na budowę koszar dla c. i k. wojska	1,449.377	52	—	—	1,449.377	52	—	—
102	„ byłego galic. korpusu ochotników wojskowych	57.656	03	—	—	57.656	03	—	—
103	„ pożyczki z roku 1889. dla spółek wodnych	586.072	04½	—	—	586.072	04½	—	—
104	„ pożyczkowy na budowę szkół	—	—	—	—	—	—	—	—
105	„ kolejowy	828.950	63½	—	—	828.950	63½	—	—
106	„ Wiktora z Baworowa hr. Baworowskiego	32.604	55	1,435.974	25	1,468.578	80	—	—
107	„ Ludwiki z hr. Dunin Borkowskich Niezabitowskiej na rzecz „Domu pracy" we Lwowie	29	80	12.903	77	12.933	57	—	—
108	„ Ludwiki z hr. Dunin Borkowskich Niezabitowskiej na rzecz „tanich kuchni ludowych" we Lwowie	418	—	20.956	51	21.374	51	—	—
	Do przeniesienia . .	13,466.078	84½	22,704.978	82½	36,171.057	67	28,616.690	99½

Liczba porządkowa	Nazwa funduszu	Czysty majątek czynny				Razem			
		obrotowy		zarodowy		czynny		bierny	
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
	Z przeniesienia . .	13,466.078	84½	22,704.978	82½	36,171.057	67	28,616.690	99½
109	Fundusz „na zakupno książek do czytania dla uczniów niższych naukowych zakładów przemysłowych w kraju“	48	—	2.452	28	2.500	28	—	—
110	„ Tytusa Kielanowskiego dla gminy Kędzierżawce	188	95	20.000		20.188	95	—	—
111	„ Tytusa Kielanowskiego dla gminy Żuratyn	188	95	20.000	—	20.188	95	—	—
112	„ „ „ „ nieuleczalnie chorych chrześcian we Lwowie	9.798	17	122.700	75	132.498	92	—	—
113	Fundacya Wacława Tyzenhausa	41	16	6.350	90	6.392	06	—	—
114	„ ks. Karoliny Lubomirskiej	—	—	19.852	68	19.852	68	—	—
115	„ Maryem Gewürzowej	—	—	1.440	95	1.440	95	—	—
116	„ Szaflarskiego dla Czarnego Dunajca	—	—	1.043	—	1.043	—	—	—
117	„ „ „ Dębicy	—	—	1.043	—	1.043	—	—	—
118	„ Róży hr. Lanckorońskiej	—	—	77.090	11	77.090	11	—	—
119	„ Konstantego i Michaliny Pietruskich	2.118	10	—	—	2.118	10	—	—
120	Depozyta gminne serwitutowe	567.030	89½	—		567.030	89½	—	—
	Suma	14,045.493	07	22,976.952	49½	37,022.445	56½	28,616.690	99½
	Po zredukowaniu stanu czynnego, w którym mieszczą się efekta koronowe imiennej wartości 18,787.000, na walutę austryacką, t. j. po strąceniu wynikającej z tego powodu różnicy w sumie					9,393.500	—		
	okazuje się właściwy stan czynny w walucie austryackiej					27,628.945	56½		
	Porównując zaś tenże stan czynny ze stanem biernym, wynoszącym sumę					28,616.690	99½		
	wynika w funduszach krajowych przewyżka stanu biernego					987.745	43		

Uwaga.

Oprócz wyżej wykazanego majątku istnieją fundusze, oddane w administracyę Banku krajowego, których stan majątkowy wedle zestawienia str. 741 wykazuje następujące wyniki:

1) w stałym funduszu przemysłowym	588.390 zł.	81 ct.
2) „ „ „ pożyczkowym dla kółek rolniczych	25.686 „	85 „
3) „ „ „ pożyczkowym dla popierania przemysłu rolniczego (b. fundusz domestykalny)	161.523 „	62 „
4) „ „ „ hodowlanym	55.617 „	48 „
Razem	831.218 zł.	76 ct.

Nadto utrzymują się w ewidencyi pretensye niepewne (illiquida), to jest takie, co do których zachodzi wątpliwość, czy kiedykolwiek odebrane zostaną, a mianowicie:

a) przy funduszu szpitala św. Łazarza — Oddział chorych . . . . . . 90.000 złp. — gr. czyli 22.500 zł. — ct. w. a.

b) „ „ szkolnym krajowym . . . . 232.256 „ 22 „ „ 58.066 „ 43½ „ „ „

c) „ funduszach stypendyjnych 10 sztuk akcyj użytkowania kolei Karola Ludwika, które z powodu wylosowania tychże akcyj nie przynoszą żadnych odsetek, lecz czasami przypadającą na nie dywidendę;

d) przy funduszu ś. p. Anny Helclowej 9 sztuk akcyj użytkowania Tow. c. k. austr. kolei państwowej, które przynoszą j. w., czasami dywidendę.

Wykaz zapasów kasowych z końcem roku budżetowego 1898.

Liczba porządk.	Poszczególnienie	Gotówka zł.	ct.	Efekta im. wartości	
	A. W kasie krajowej.				
1	*a)* Fundusz krajowy w ściślejszem znaczeniu	361.687	55	500.000	.
	b) Szkoła rolnicza i była szkoła ogrodnicza w Czernichowie	.	00½	5.797	93
	c) „ „ w Dublanach	.	.	3.252	73
2	Fundusz szkolny krajowy	5	07½	1,009.977	11
3	Krajowy szpital powszechny we Lwowie — Oddział chorych	.	.	268	04
4	„ „ „ „ „ — „ położnic	1	10½	.	.
5	Fundusz podrzutków we Lwowie	.	.	.	.
6	Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie	.	.	6.807	88
7	Szpital św. Łazarza w Krakowie — Oddział chorych	.	00½	254.677	59
8	„ „ „ „ — „ położnic	.	.	26 674	50
9	„ „ „ „ — „ syfilitycznych	.	.	5.850	33
10	„ „ „ „ — „ obłąkanych	.	.	.	.
11	Fundusz policyi krajowej	.	.	274 414	77
12	„ pożyczki z roku 1883.	.	.	.	.
13	„ „ „ „ 1884.	.	.	.	.
14	„ „ „ „ 1885.	.	.	.	.
15	„ „ „ „ 1891.	.	.	.	.
16	„ „ „ „ 1893.	.	.	98.180	.
17	„ pożyczkowy na drogi powiatowe i gminne	.	.	.	.
18	„ regulacyi rzeki Gniłej Lipy, sekcya górna	16.000	22	.	.
19	„ „ potoku Kisieliny	1.634	05	.	.
20	„ „ rzeki Łęgu	8.686	27	238	43
21	„ „ „ Trześniówki	3.946	94	.	.
22	„ „ potoku Krzemienicy z Babulówką i Trześnią . . .	1.734	35	.	.
23	„ „ rzeki Brnia Nowego z dopływami	4.445	62	.	.
24	„ „ „ Białej i obwałowania prawego brzegu Dunajca . .	11.561	23	.	.
25	„ na zabudowanie potoków górskich w dorzeczu Skawy . . .	11.750	43	.	.
26	„ „ uzupełnienie obwałowania prawego brzegu Wisły	12.143	71	.	.
27	„ „ zabudowanie potoku górskiego Michałów	117	.	.	.
28	„ „ „ „ „ Niszkówka	1.638	19½	.	.
29	„ regulacyi rzeki Bugu	36.116	49	4	54
30	„ „ Złotej Lipy	1.302	91	.	.
31	„ osuszenia bagien w pow. Łańcut i Jarosław	2.459	95	.	.
32	„ regulacyi potoku Dumnego	9.746	33	.	.
33	„ obwałowania lewego brzegu Dunajca	1.829	85	.	.
34	„ regulacyi Przegnojówki	935	30	.	.
35	„ osuszenia bagien Stojanowskich	49	85	.	.
36	„ zabudowanie potoku Glińsko	391	12	.	.
37	„ „ potoków górskich w dorzeczu Dniestru	4.525	67	.	.
38	„ regulacyi środkowej sekcyi rzeki Gniłej Lipy	30.724	20	.	.
39	„ zabudowania potoku Bystra	20.954	48	.	.
40	. emerytalny dozorców melioracyjnych	173	70	2.493	70
41	„ szkolny krajowy emerytalny	.	.	33.550	22
42	„ kultury krajowej	.	.	88.669	89
43	„ stanowy sierociński	.	00½	86.541	68
44	„ Aleksandra hr. Stadnickiego	52	74½	47.054	92
45	„ pożyczki krajowej z roku 1873.	.	.	.	.
46	„ podrzutków w Krakowie	538	04½	31.670	22
47	„ pomnika Tadeusza Kościuszki	.	00½	32.524	09
48	Fundusze stypendyjne	44.166	45½	7,623.843	67
49	Administracya dóbr Winniki	.	.	.	.
	Do przeniesienia . .	589.318	85	10,132.792	24

Liczba porządk.	Poszczególnienie	Gotówka zł	ct.	Efekta im. wartości	
	Z przeniesienia	589.318	86	10,132.792	24
50	Fundusz galicyjski inwalidów wojskowych	144	84½	64.136	75
51	" niżankowicki " "	10	82½	6.018	71
52	Fundusz posagowy Jana i Filipiny Komarnickich	21	24½	3.612	97
53	Zakład narodowy imienia Ossolińskich	146	67	300 frank. 595.341	07
54	Fundusz zapomogi byłego obwodu tarnowskiego	.	00½	2.718	60
55	" budowy domu podrzutków we Lwowie	.	.	215	81
56	" Pelagii Russanowskiej dla inwalidów polskich	124	52½	70.612	.
57	" szkół ludowych z roku 1872	773	71½	203.830	45
58	" Wincentego Łodzia Ponińskiego	1.330	15½	99.463	51
59	" Franciszka Kochmana dla literatów polskich	553	57½	57.561	07
60	" " " " dziewcząt służących	352	63	34.373	67
61	" Maryi de Prez Jędrzejowiczowej	2	62½	16.045	25
62	" pomnika Agenora hr. Gołuchowskiego	1.062	50	94.182	01
63	Fundacya Sandecka „Dom ubogich"	561	28½	66 931	46
64	" Teresy hr. Weissenwolffowej dla obłąkanych wyzdrowieńców	12	75	4.271	54
65	" Piotra hr. Wodzickiego dla zubożałych włościan	416	72½	39.328	76
	" Dr. Józefa Malinowskiego:				
66	1) ku wspieraniu zubożałych adwokatów i wdów po adwokatach	233	55	38.120	13
67	2) " " artystów i literatów	104	57	23.008	72
68	3) ku popieraniu celów gal. Towarzystwa muzycznego we Lwowie	405	96	33.643	30
69	4) ku wspieraniu ubogich sług prywatnych	25	52	36.548	61
70	5) posagowa dla ubogich dziewcząt służących	34	49	22.280	85
71	6) ku wspieraniu ubogich chłopców uczących się rzemiosła	145	48	22.159	40
72	" Karola Beliny Brzozowskiego dla bursy stanisławowskiej	61	76	6.258	21
73	" imienia Antoniego Schiffnera	.	.	4.713	81
74	" Maryi Mochnackiej dla 4 ubogich ciemnych	94	62	9.606	08
75	" ś. p. Edwarda Lewińskiego dla zubożałych włościan	24	.	69.083	38
76	" " Anny Helclowej na rzecz „Domu ubogich" w Krakowie a) obrotowy	21.184	44	.	.
	b) rezerwowy	564	.	29.905	03
	c) zarodowy	.	.	1,748.930	17
77	Fundusz Macierzy polskiej	2 501	79	65.391	66
78	" Feliksy Maryi Czarkowskiej dla rękodzielników i przemysłowców	5.365	21	450 319	40
79	" z legatu ś. p. Józefa Ciemierzyńskiego	.	.	574	16
80	" ku podniesieniu rybactwa	475	76	4	.
81	Fundacya Teofili i Malwiny Łukowskiej dla osieroconych dziewcząt	371	50	9.732	10
82	" Siemianowskich dla biednych dziewcząt	62	.	43.795	69
83	" " " wdów po nauczycielach ludowych	43	62½	45.241	21
84	" hr. Weisenwolffowej dla dotkniętych wielką chorobą	86	00½	11 941	40
85	" ś. p. Leonarda Wężyka na rzecz szkoły rolniczej w Czernichowie	6	.	6.312	91
86	" bursy im. ks. Leona Sapiehy dla kandydatów na nauczycieli szkół ludowych	355	61	34.920	42
87	" Franciszka Steczkowskiego z Jasła	52	22	4.997	82
88	" posagowa śp. Szczepana Zaremby Skrzyńskiego dla panien szlacheckich	1.048	86	32.647	74
89	" " " " " " " dziewcząt wiejskich	240	07½	4.340	40
90	" „Dom ubogich" w Strzeliskach nowych zarodowy	410	50	10.996	91
	rezerwowy	15	08	2.502	24
91	" Piotra Krzeczunowicza dla nieuleczalnych chorych i rekonwalescentów	.	01	77.207	92
92	" im. Józefa Kosvitzky'ego: 1) dla ślepych w Krakowie	62	.	3.191	28
93	2) dla wychowanków zakładu sierót pod wezw. św. Józefa w Krakowie	13	49	7.149	39
94	3) " poprawionych zbrodniarzy w Krakowie	62	.	3.190	95
95	Fundusz zapomogowy im. Henryka Straszewskiego dla ubogich wyrobników w Boguchwale	68	74	3.366	62
96	" Ludwiki z hr. Dunin Borkowskich Niezabitowskiej dla zboru św. Klaudyi	180	60	18.333	50
97	" emerytury członków sceny polskiej we Lwowie	741	76½	417.979	54
98	" Józefa Krupacza dla c. k. inwalidów wojskowych	12	40	408	25
99	" propinacyjny	2.494	13½	4,329.713	64
	Do przeniesienia	632.380	70	300 fr. 19,119.952	71

Liczba porządk.	Poszczególnienie	Gotówka zł.	ct.	Efekta im. wartości	
	Z przeniesienia . .	632.380	70	(300 frank.) 19,119.952	71
100	Fundusz koszar krajowych	20.581	13½	.	.
101	" pożyczkowy dla gmin i prywatnych na budowę koszar dla c. i k. wojska	25.720	20	.	.
102	" byłego galicyjskiego korpusu ochotników	.	.	14.656	03
103	" pożyczki z roku 1889. dla spółek wodnych	44.933	77½	10.600	.
104	" pożyczkowy na budowę szkół	.	00½	279	69
105	" kolejowy	3.165	58	930.000	.
106	" Wiktora z Baworowa hr. Baworowskiego	3.947	77	1,435.974	25
107	" Ludwiki z hr. Dunin Borkowskich Niezabitowskiej na rzecz „Domu pracy" we Lwowie	19	37	1.106	20
108	" Ludwiki z hr. Dunin Borkowskich Niezabitowskiej na rzecz „tanich kuchni ludowych" we Lwowie	209	.	21.165	51
109	" na zakupno książek do czytania dla uczniów niższych naukowych zakładów przemysłowych w kraju	48	.	2.452	28
110	" Tytusa Kielanowskiego dla gminy Kędzierzawce	188	95	20.000	.
111	" " " " " Żuratyn	188	95	20.000	.
112	" " " " nieuleczalnie chorych chrześcian we Lwowie	.	.	132.498	92
113	Fundacya Wacława Tyzenhauza	41	16	6.350	90
114	" Karoliny ks. Lubomirskiej	.	.	19.852	68
115	" Maryem Gewürtzowej	43	20	1.397	75
116	" Szaflarskiego dla Czarnego Dunajca	.	.	1.043	.
117	" " " Dębicy	.	.	1.043	.
118	" Róży hr. Lanckorońskiej	.	.	37.090	11
119	" Konstantego i Michaliny Pietruskich	2.118	10	.	.
120	Depozyta gminne i serwitutowe	8.347	96½	558.682	93
121	Depozyta	25.232	31	829.805	67
	Razem . . .	767.166	17	(300 frank.) 23,163.951	63
	B. W innych kasach.				
	W c. k. kasach rządowych, depozyta	.	.	3.000	.
	" kasie krajowego szpitala powszechnego we Lwowie, depozyta . . .	1.078	03	27 345	87
	" " " zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie, depozyta . .	1.295	06	5.979	50
	" " szpitali krakowskich " . .	1.199	53½	20.396	67
	" " krajowej szkoły rolniczej w Dublanach " . .	568	95½	3.234	84
	" " funduszu folwarku w Dublanach " . .	.	.	.	.
	" " krajowej szkoły rolniczej w Czernichowie " . .	1.457	37	1.242	50
	" " " niższej szkoły rolniczej w Horodence " . .	.	.	.	.
	" " " " " " w Jagielnicy " . .	.	.	.	.
	" " " " " " w Kobiernicach " . .	148	73	50	.
	" " " " " " Bereżnicy " . .	16	71	.	.
	" " " szkoły ogrodniczej w Tarnowie " . .	9	90	.	.
	" " " niższej szkoły rolniczej w Suchodole	.	.	.	.
	Razem . . .	5.774	29	61.249	38
	Zestawienie sumaryczne.				
	A) W kasie krajowej	767.166	17	(300 frank.) 23,163.951	63
	B) " innych kasach	5.774	29	61.249	38
	Suma	772.940	46	(300 frank.) 23,225.201	01

Poszczególnienie

papierów wartościowych

według ich rodzaju

z końcem roku 1898.

Liczba porządkowa	Nazwa funduszu	Listy zastawne: Galic. Towarzystwa kredytowego ziemsk. zł.	kor.	Galicyjskiego Banku hipot. zł.	kor.	Zakładu kred. ziems. w Krak. zł.	Banku krajowego zł.	kor.	austr. Zakładu kred. ziemskiego zł.	Obligacye pożyczki krajowej z roku 1873. zł.	1893. kor.
1	a) Fundusz krajowy w ściślejszem znaczeniu	—	—	—	—	—		—	—	—	—
	b) Szkoła rolnicza i była szkoła ogrodnicza w Czernichowie	—	—	—	—	—	—	4.200	—	—	
	c) Szkoła rolnicza w Dublanach	—	—	—	—	—	150	1.600	—	—	—
2	Fundusz szkolny krajowy	900	41.200	—	—	—	—	880.400	—	—	72.400
3	Krajowy fundusz szkolny emerytalny	33.500	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	„ szpital powszechny we Lwowie — Oddział chorych	—	—	—	—	—	100	—	—	—	—
5	„ „ „ „ — „ położnic	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6	Fundusz podrzutków we Lwowie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7	Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie	—	—	—	—	—	—	2.000	—	—	—
8	Szpital św. Łazarza w Krakowie — Oddział chorych	—	52 800	—	—	—	30.300	159.800	—	—	—
9	„ „ „ „ — „ położnic	—	—	—	—	—	2.300	15.500	—	—	—
10	„ „ „ „ — „ syfilitycznych		—	—	—	-	2.200	3.600	—	—	—
11	„ „ „ „ — „ obłąkanych	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12	Fundusz policyi krajowej	—	—	—	—	—	—	274.200	—	—	—
13	„ pożyczki „ z r. 1873.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
14	„ „ „ „ 1883.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
15	„ „ „ „ 1891.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
16	„ „ „ „ 1893.	—	—	—	—	—	-	—	—	—	97.300
17	„ pożyczkowy na drogi powiatowe i gminne	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
18	„ regulacyi rzeki Gniłej Lipy	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
19	„ „ potoku Kisieliny	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20	„ „ rzeki Łęgu	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
21	„ „ „ Trześniówki	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
22	„ „ potoku Krzemienicy i Babulówki oraz Trześni	—	—	—	—	—	—	—		—	—
23	„ „ rzeki Nowego Brnia z dopływami	—	—	—	—	—		—	—	—	—
24	„ „ „ Białej i obwałowania prawego brzegu Dunajca	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
25	„ na zabudowanie potoków górskich w dorzeczu Skawy	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
26	„ „ uzupełnienie obwałowania prawego brzegu Wisły	—	-	—	—	—	—	—	—	—	—
27	„ „ zabudowanie potoku górskiego Michałów	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
28	„ „ „ „ „ Niszkówka	—	—	—		—	—	—	—	—	—
29	„ regulacyi rzeki Bugu	—		—	—	—	—	—	—	—	—
30	„ „ Złotej Lipy	—	—	—	—	-	—	—	—	—	—
31	„ osuszenia bagien w pow. Łańcut i Jarosław	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
32	„ regulacyi potoku Dumnego	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
33	„ obwałowania lewego brzegu Dunajca		—	—	—	—	—	—	—	—	—
34	„ regulacyi Przegnojówki	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
35	„ osuszenia bagien stojanowskich	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
36	„ zabudowania potoku Glińsko	—	—	—	—	—	—		—	—	—
37	„ zabudowania potoków górskich w dorzeczu Dniestru	—	—		—	—	—	—	—	—	—
38	„ regulacyi środkowej sekcyi rzeki Gniłej Lipy	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
39	„ zabudowania potoku Bystra	—	—	—		—	—		—	—	—
40	„ emerytalny dozorców melioracyjnych	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
41	„ kultury krajowej	—	—	-	—	—	—	88.600	—	—	—
42	„ stanowy sierociński	—	52.000	—	—	—	3.000	25.400	—	—	3.000
43	„ Aleksandra hr. Stadnickiego	—	—	—	—	—	700	21.600	—	—	22.700
44	„ podrzutków w Krakowie	—	—	—	—	—	11.700	12.000	—	—	—
45	Fundusz pomnika Tadeusza Kościuszki	—	5.400	—	—	—	250	14.800	—	—	800
46	Fundusze stypendyjne	18.900	3,274.600	99.100	317.000	—	250.050	2,486.300	1.000	3.500	503.400
47	Administracya dóbr Winniki	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
48	Fundusz galic. inwalidów wojskowych	—	2.200	—	—	—	10.100	11.200	—	—	400
49	„ niżankowicki inwalidów wojskowych	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6.000
50	„ posagowy Jana i Filipiny Komarnickich	—	800	—	—	—	—	2.800	—	—	—
51	Zakład narodowy im. Ossolińskich.	90.000	265.000	—	—	—	—		—	—	129.300
52	Fundusz zapomogi byłego obwodu tarnowskiego	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
53	„ budowy domu podrzutków we Lwowie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
54	„ Pelagii Russanowskiej dla inwalidów polskich	—	—	1.600	—	—	—	—	—	—	—
55	„ szkół ludowych z roku 1872	—	176.200	—	—	—	100	24.800	—	—	2.700
56	„ Wincentego Łodzia Ponińskiego	—	—	—	—	—	23.000	64.600	—	—	10.500
57	„ Franciszka Kochmana dla literatów polskich	800	54.600	—	—	—	—	—	—	—	—
58	„ „ „ dla dziewcząt służących	1.500	32.800	—	—	—	—	—	—	—	—
59	„ Maryi de Prez Jędrzejowiczowej	—	4.600	—	—	—	—	10.800	—	—	600
60	„ pomnika ś. p. Agenora hr. Gołuchowskiego	—	—	—	—	—	9.700	82.600		—	1.800
	Do przeniesienia	145.600	3,962.200	100.700	317.000	—	343.650	4,186.800	1.000	3.500	850.900

Obligacye komunalne Banku krajowego		pożyczki papieskiej	funduszów propinacyjnych	Pożyczki miasta Lwowa	kolejowe Banku krajowego	Renty państwowe	Losy państwowe i inne	Akcye kolei Karola Ludwika	Akcye kolei węgiersko-północno-wschod. i inne		Akcye Banku dla handlu i przemysłu w Krakowie	Książeczki Kasy oszczędności, Banku kred. i Banku kr.		Asygnaty kasowe Banku włościańskiego	Weksle	Razem			Zapisy dłużne i inne dokumenta	
Imienna																				
zł.	kor.	frank	zł.	zł.	kor.	zł.	zł.	zł.	zł.	kor.	zł.	zł.	ct.	zł.	zł.	zł.	ct.	kor.	zł.	ct.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	500.000	—	—	—	—	—	—	500.000	—	—	532.569	35
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1.597	93	—	—	1.597	93	4.200	—	—
—	—	—	1.400	—	—	—	—	—	—	—	—	102	73	—	—	1.652	73	1.600	—	—
—	—	—	2.000	—	—	2.650	100	—	—	—	—	8.077	11	2.250	—	15.977	11	994.000	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	50	22	—	—	33.550	22	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	168	04	—	—	268	04	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	4.750	—	—	—	—	—	—	—	—	57	88	—	—	4.807	88	2.000	—	—
—	—	—	11.550	—	—	—	—	—	—	—	—	227	59	—	—	42.077	59	212.600	800	—
—	—	—	8.850	—	—	—	—	—	—	—	—	24	50	—	—	11.174	50	15.500	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	50	33	—	—	2.250	33	3.600	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	214	77	—	—	214	77	274.200	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	50.000	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	97.300	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1.180	—	—	—	1.180	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	474.700	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	238	43	—	—	238	43	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	54	—	—	4	54	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2.493	70	—	—	2.493	70	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	69	89	—	—	69	89	88.600	—	—
—	—	—	1.10[illegible]	—	2.000	—	—	—	—	—	—	41	68	—	—	4.141	68	82.400	—	—
—	—	—	—	2.000	—	—	—	—	—	—	—	54	92	—	—	754	92	46.300	—	—
—	—	—	7.950	—	—	—	—	—	—	—	—	20	22	—	—	19.670	22	12.000	—	—
—	—	—	—	—	11.200	—	—	—	—	—	—	74	09	—	—	324	09	32.200	—	½
1.900	—	—	67.300	207.200	242 200	63.600	2.575	36.400	—	—	—	46.318	67	—	2.500	593.143	67	7,030.700	15.151	33
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	40.200	—	—	—	—	—	—	36	75	—	—	10.136	75	54.000	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18	71	—	—	18	71	6.000	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12	97	—	—	12	97	3.600	—	—
—	50.000	300	38.650	—	—	2.500	—	—	2.000	—	—	17.891	07	—	—	300 frank 151.041.	07	444.300	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2.718	60	—	—	2.718	60	—	9.840	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	215	81	—	—	215	81	—	—	—
55.000	14.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12	—	—	—	56.612	—	14.000	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	30	45	—	—	130	45	208.700	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1.363	51	—	—	24.363	51	75.100	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2.161	07	—	—	2.961	07	54.600	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	73	67	—	—	1.573	67	32.800	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	45	25	—	—	45	25	16.000	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	82	01	—	—	9.782	01	84.400	—	—
56.900	64.00	300	143.550	209.200	295.600	68.750	2.675	36.400	502.000	—	—	85.729	11	2.250	2.500	300 fr. 1,495.204	11	9,885.700	1,083.060	½ 68

Liczba porządkowa	Nazwa funduszu	Listy zastawne: Galic. Towarzystwa kredytowego ziemsk. zł.	kor.	Galicyjskiego Banku hipot. zł.	kor.	Zakładu kred. ziem. w Krakowie zł	Banku krajowego zł.	kor.	austr. Zakładu kred. ziemskiego zł.	Obligacye pożyczki krajowej z roku 1873. zł.	1893 kor.
		W a r t o ś ć									
	Z przeniesienia . .	145.600	3,962.200	100.700	317.000	—	343.650	4,186.800	1.000	3.500	850.900
61	Fundacya sandecka „Dom roboczy“ . . .	—	9.800	—	—	—	—	46.400	—	—	10.700
62	„ Teresy hr. Weissenwolffowej dla obłąk. wyzdrowieńców	—	—	—	—	—	300	600	—	—	3.200
63	„ ś. p. Piotra hr. Wodzickiego dla zubożałych włościan	—	10.200	—	—	—	12.000	4.600	—		10.800
	Fundacya Dra Józefa Kazimierza Malinowskiego imienia Najjaśn. Pana:										
64	1) ku wspieraniu zubożałych adwokatów i wdów po adwokatach	—	—	—	—	—	7.700	30.400	—	—	—
65	2) ku wspieraniu artystów i literatów . .	—	—	20.000	—	—	200	2 800	—	—	—
66	3) ku popieraniu celów galic. Towarzystwa muzyczn. we Lwowie	—	—	—	—	—	8.200	25.400	—	—	—
67	4) ku wspieraniu ubogich sług prywatnych .	—	—	—	—	—	400	16.800	—	6.800	8.300
68	5) posagowa dla ubogich dziewcząt służących .	—	—	—	—	—	—	9.200	—	2.200	8.900
69	6) ku wspieraniu ubogich chłopców uczących się rzemiosła	—	—	—	—	—	100	3.400	—	—	10 700
70	Fundacya Karola Beliny Brzozowskiego dla bursy stanisławowskiej	—	2.000	—	—	—	—	4.000	—	—	200
71	„ imienia Ant niego Schiffnera	—	4.600	—	—	—	—	—	—	—	—
72	„ Maryi Mochnackiej dla czterech ubogich ciemnych	—	8.800	—	—	—	—	600	—	—	200
73	„ ś. p. Edwarda Lewińskiego dla zubożałych włościan	—	—	—	—	—	—	2.400	—	—	63.100
74	„ „Domu ubogich“ imienia Ludwika i Anny Helzlów w Krakowie a) rezerwowy . .	—	—	—	—	—	—	25.200	—	—	3.000
	b) zarodowy . .	—	1,380.600	—	—	—	97.800	202.400	—	—	27.800
75	Fundusz „Macierzy polskiej“	—	45.200	—	—	—	11.100	6.400	—	—	600
76	„ Feliksy Maryi Czarkowskiej dla rękodzielników i przemysłowców	—	286.600	22.000	—	—	—	73.800	—	—	—
77	„ z legatu ś. p. Józefa Ciemierzyńskiego .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
78	„ ku podniesieniu rybactwa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
79	Fundacya Teofili i Malwiny Łukowskich dla osieroconych dziewcząt	—	—	—	—	—	7.100	2.600	—	—	—
80	„ Siemianowskich dla biednych dziewcząt . .	—	—	—	—	—	—	6.200	—	—	36.200
81	„ „ „ wdów po nauczycielach szkół ludowych	—	—	—	—	—	600	2.600	—	—	42.000
82	„ hr. Weissenwolffowej dla dotkniętych wielką choroba	—	—	—	—	—	1.600	5.200	—	—	5.100
83	„ ś. p. Leonarda Wężyka na rzecz szkoły rolniczej w Czernichowie	—	—	—	—	—	—	2.100	—	—	4.200
84	„ bursy im. ks. Leona Sapiehy dla kandydatów na nauczycieli szkół ludowych	—	22.600	—	—	—	1.600	9.900	—	—	800
85	„ Franciszka Steczkowskiego z Jasła . . .	—	2.600	—	—	—	1.000	700	—	—	600
86	„ posagowa śp. Szczepana Zaremby Skrzyńskiego dla panien szlacheckich	—	2.600	—	—	—	10.700	16.700	—	—	2.600
87	„ posagowa śp. Szczepana Zaremby Skrzyńskiego dla dziewcząt wiejskich . . .	—	200	—	—	—	2.900	1.000	—	—	200
88	„ „Dom ubogich“ w Strzeliskach nowych: a) zarodowy . . .	—	—	—	—	—	7.700	400	—	—	2.800
	b) rezerwowy . . .	—	—	—	—	—	—	800	—	—	—
99	„ Piotra Krzeczunowicza dla nieuleczalnych chorych i rekonwalescentów	—	77.200	—	—	—	—	—	—	—	—
	„ im. Jozefa Kosvitzky'ego:										
90	1) dla ślepych w Krakowie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	700
91	2) dla wychowanków zakładu sierót pod wezwaniem św. Józefa w Krakowie . .	—	—	—	—	—	—	600	—	—	1.700
92	3) dla poprawionych zbrodniarzy w Krakowie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	700
93	Fundusz zapomogowy im. Henryka Straszewskiego dla ubogich wyrobników w Boguchwale . .	1.700	1.200	—	—	—	—	400	—	—	—
94	„ Ludwiki hr. Dunin z Borkowskich Niezabitowskiej dla zboru św. Klaudyi	—	16.000	—	—	—	—	—	—	—	2.300
95	„ emerytury członków sceny polskiej we Lwowie	—	46.000	—	—	—	124.150	247.700	—	—	—
96	„ Józefa Krupacza dla c. k. inwalidów wojsk. .	—	—	—	—	—	—	200	—	—	—
97	Fundusz propinacyjny	—	591.200	—	—	—	424.400	3,147.900	—	—	160.500
98	„ koszar krajowych	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
99	Fundusz pożyczkowy dla gmin i prywatnych na budowę koszar dla c. i k. wojska	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Do przeniesienia . .	147.300	6,469.600	142·700	317.000	—	1,063.200	8,086.200	1.000	12.500	1,258.800

Obligacye								Akcye kolei												
komunalne Banku krajowego		pożyczki papieskiej	funduszów propinacyjnych	Pożyczki miasta Lwowa	kolejowe Banku krajowego	Renty państwowe	Losy państwowe i inne	Karola Ludwika	węgiersko-północno-wschod. i inne		Akcye Banku dla handlu i przemysłu w Krakowie	Książeczki Kasy oszczędności, Banku kred. i Banku kr.		Asygnaty kasowe Banku włościańskiego	Weksle	Razem			Zapisy dłużne i inne dokumenta	
imienna																				
zł.	kor.	franki	zł.	zł.	kor.	zł.	zł.	zł.	zł.	kor.	zł.	zł.	ct.	zł.	zł.	zł.	ct.	kor.	zł.	ct.
56.900	64.000	300	143.550	209.200	295.600	68.750	2.675	36.400	502.000	—	—	85.729	11	2.250	2.500	300 fr. 1,495.204	11	9,885.700	1,083.060	68 1/2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	31	46	—	—	31	46	66.900	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	171	54	—	—	471	54	3.800	—	—
1.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	728	76	—	—	13.728	76	25.600	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20	13	—	—	7.720	13	30.400	20.000	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	72	—	—	20 208	72	2.800	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	43	30	—	—	8.243	30	25.400	—	—
—	—	—	—	1.800	2.400	—	—	—	—	—	—	48	61	—	—	7.248	61	29.300	—	—
—	—	—	—	—	800	—	—	—	—	—	—	1.180	85	—	—	3.380	85	18.900	—	—
—	—	—	—	—	—	7.900	—	—	—	—	—	59	40	—	—	8.059	40	14.100	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	58	21	—	—	58	21	6.200	—	—
—	—	—	—	—	—	—	20	—	—	—	—	93	81	—	—	113	81	4.600	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	08	—	—	6	08	9.600	—	—
—	—	—	—	2.200	—	—	—	—	—	—	—	1.383	38	—	—	1 383	38	67.700	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1.705	03	—	—	1.705	03	28.200	—	—
—	—	—	40.300	—	—	—	—	—	—	—	—	30	17	—	—	138.130	17	1,610.800	—	—
—	—	—	—	2.000	—	—	—	—	—	—	—	91	66	—	—	11.191	66	54.200	—	—
3.000	—	—	62.100	—	—	—	—	—	—	—	—	2.819	40	—	—	89.919	40	360.400	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	574	16	—	—	574	16	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	4	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	32	10	—	—	7.132	10	2.600	—	—
—	—	—	—	—	—	—	500	—	—	—	—	895	69	—	—	1.395	69	42 400	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	41	21	—	—	641	21	44.600	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	41	40	—	—	1.641	40	10.300	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12	91	—	—	12	91	6.300	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20	42	—	—	1.620	42	33.300	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	97	82	—	—	1.097	82	3.900	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	47	74	—	—	10.747	74	21.900	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	40	40	—	—	2.940	40	1.400	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	96	91	—	—	7.796	91	3.200	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1.702	24	—	—	1.702	24	800	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	92	—	—	7	92	77.200	—	—
—	—	—	—	—	2.400	—	—	—	—	—	—	91	28	—	—	91	28	3.100	—	—
—	—	—	—	—	4.800	—	—	—	—	—	—	49	39	—	—	49	39	7.100	—	—
—	—	—	—	—	2.400	—	—	—	—	—	—	90	95	—	—	90	95	3.100	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	66	62	—	—	1,766	62	1.600	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	33	50	—	—	33	50	18.300	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	129	54	—	—	124.279	54	293.700	—	—
—	—	—	—	—	—	200	—	—	—	—	—	8	25	—	—	208	25	200	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5.713	64	—	—	430.113	64	3,899.600	48.000	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3,178.925	80
60.900	64.000	300	245.950	215.200	308.400	76.850	3.195	36.400	502.000	—	—	104.007	71	2.250	2.500	300 fr. 2,400.752	71	16,719.200	4,329.986	48 1/2

Liczba porządkow.	Nazwa funduszu	Listy zastawne: Galic. Towarzystwa kredytowego ziemsk.		Listy zastawne: Galicyjskiego Banku hipot.		Listy zastawne: Zakładu kred. ziem. w Krak.	Listy zastawne: Banku krajowego		Listy zastawne: austr. Zakładu kred. ziemskiego	Obligacye pożyczki krajowej z roku 1873.	Obligacye pożyczki krajowej z roku 1893
		Wartość									
		zł.	kor.	zł.	kor.	zł.	zł.	kor.	zł.	zł.	kor.
	Z przeniesienia . .	147.300	6,169.600	142.700	317.000	—	1,063.200	8,086.200	1.000	12.500	1.258·800
100	Fundusz byłego galicyjskiego korpusu ochotników .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
101	„ pożyczki z roku 1889 dla Spółek wodnych .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
102	„ pożyczkowy na budowę szkół	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
103	„ kolejowy	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
104	„ Wiktora z Baworowa hr. Baworowskiego . .	600.700	167 800	—	—	—	—	142.200	—	—	113.300
105	„ Ludwiki z hr. Dunin Borkowskich Niezabitowskiej na rzecz „Domu pracy“ we Lwowie .	—	—	—	—	—	—	1.000	—	—	—
106	„ Ludwiki z hr. Dunin Borkowskich Niezabitowskiej na rzecz „tanich kuchni ludowych“ we Lwowie	—	—	—	—	—	—	20.900	—	—	—
107	„ „na zakupno książek do czytania dla uczniów niższych zakładów naukowych przemysłowych“	—	—	—	2.400	—	—	—	—	—	—
108	„ Tytusa Kielanowskiego dla gminy Kędzierzawce	—	20.000	—	—	—	—	—	—	—	—
109	„ „ „ „ „ Żuratyn . .	—	20.000	—	—	—	—		—	—	—
110	„ „ „ „ nieuleczalnie chorych chrześcian we Lwowie	—	120.600	—	—	—	—	2.100	—	—	—
111	Fundacya Wacława Tyzenhauza	—	—	—	—	—	—	6.300	—	—	—
112	„ Karoliny ks. Lubomirskiej	—	—	—	1.000	—	7.500	2.000	—	—	—
113	„ Maryem Gewürtzowej	—	—	—	—	—	—	200	—	—	—
114	„ Szaflarskiego dla Czarnego Dunajca . .	—	—	—	—	—	—	1.000	—	—	—
115	„ „ „ Dębicy	—	—	—	—	—	—	1.000	—	—	—
116	„ Róży hr. Lanckorońskiej	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
117	„ Konstantego i Michaliny Pietruskich . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
118	Depozyta gminne serwitutowe	—	—	—	—	—	94.050	280.900	—	—	183.700
	Suma papierów funduszowych . .	748.000	6,798.000	142 700	320.400	—	1,164.750	8,543.800	1.000	12.500	1,555.800
	Do tego: Depozyta	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Razem . .	748.000	6,798.000	142.700	320.400	—	1,164.750	8,543.800	1.000	12.500	1,555 800

Obligacye komunalne Banku krajowego		Obligacye pożyczki papieskiej	Obligacye funduszów propinacyjnych	Obligacye pożyczki miasta Lwowa	Obligacye kolejowe Banku krajowego	Renty państwowe	Losy państwowe i inne	Akcye kolei Karola Ludwika	Akcye kolei węgiersko-północno-wschod i inne		Akcye Banku dla handlu i przemysłu w Krakowie	Książeczki Kasy oszczędności, Banku kred. i Banku kr.		Asygnaty kasowe Banku włościańskiego	Weksle	Razem			Zapisy dłużne i inne dokumenta	
i m i e n n a																				
zł.	kor.	fr	zł.	kor.	kor.	zł.	zł.	zł.	zł.	kor.	zł.	zł.	ct	zł.	zł.	zł.	ct.	kor.	zł.	ct.
60.900	64.000	300	245.950	215.200	308.400	76.850	3.195	36.400	502.000	—	—	104.007	71	2.250	2.500	300 fr. 2,400.752	71	16,719.200	4,329.986	48½
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14.656	03	—	—	14.656	03	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10.600	—	—	—	10.600	—	—	756.595	99
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	279	69	—	—	279	69	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	930.000	—	—	—	—	—	—	—	930.000	—	—
—	—	—	359.700	51.400	—	—	400	—	—	—	—	474	25	—	—	961.274	25	474.700	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	106	20	—	—	106	20	1.000	12.300	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	265	51	—	—	265	51	20.900	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	52	28	—	—	52	28	2.400	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20 000	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20.000	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9.798	92	—	—	9.798	92	122.700	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	50	90	—	—	50	90	6.300	—	—
—	—	—	9.300	—	—	—	—	—	—	—	—	52	68	—	—	16.852	68	3.000	—	—
—	—	—	—	—	—	1.100	—	—	—	—	—	97	75	—	—	1.197	75	200	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	43	—	—	—	43	—	1.000	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	43	—	—	—	43	—	1.000	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	37.090	11	—	—	37.090	11	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	32	93	—	—	94.082	93	464.600	—	—
60.900	64.000	300	614 950	266.600	308 400	77.950	3.595	36.400	502.000	930.000	–	177.650	96	2.250	2.500	300 fr. 3,547.145	96	18,787.000	5,098.882	47½
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	891.055	05	—	—	—
60.900	64.000	300	614.950	266.600	308.400	77.950	3.595	36.400	502.000	930.000	—	177.650	96	2.250	2.500	300 fr. 4,438.201	01	18,787.000	5,098.882	47½

Wykaz dóbr i realności stanowiących własność funduszów krajowych z końcem roku 1898.

Liczba porząd.	Poszczególnienie	Wartość Szczegół zł.	ct.	Wartość Ogół zł.	ct.
I.	**Fundusz krajowy** w ściślejszem znaczeniu:				
	1. Realność pod Nr. 717 $^2/_4$ (gmach sejmowy)	1,391.763	05$^1/_2$		
	2. „ „ „ 319, 320 i 336 $^1/_4$ na umieszczenie szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie	40 898	36		
	3. Szkoły rolnicze i folwark w Dublanach	334.609	73$^1/_2$		
	4. Zakład w Czernichowie	235.810	77		
	5. Szpital św. Łazarza w Krakowie (część wartości nowego gmachu szpitalnego Nr. 48 i 49/222 dzieln. II.)	381 761	30$^1/_2$		
	6. Szkoła rolnicza w Horodence	24.275	—		
	7. „ „ w Jagielnicy	12.940	65$^1/_2$		
	8. „ „ Bereżnicy	61.115	05		
	9. „ „ Suchodole	58.902	41		
	10. Krajowa szkoła ogrodnicza w Tarnowie	200	—		
	11. Gmach dla c. k. Żandarmeryi we Lwowie	245 451	79		
	12. Krajowy skład publiczny dla zboża i spirytusu we Lwowie	201.753	00$^1/_2$		*)
	13. „ „ „ „ „ „ w Krakowie	194 120	39$^1/_2$	3,183.601	53
II.	**Fundusz szkolny krajowy:** Budynek szkolny w Tarnowie	6.117	94$^1/_2$	6.117	94$^1/_2$
III.	**Krajowy szpital powsz.** we Lwowie: 1. Oddział chorych:				
	a) Gmach popijarski we Lwowie Nr. 349 $^4/_4$ (stary) Nr. 7 ulica Głowińskiego (nowy) część . . . 354.291 zł. 58$^1/_2$ ct.				
	b) Pawilon dla zakaźnych, przerobiony z dawnej realności pod Nr. 381/382$^4/_4$ (stary) Nr. 59 ulica Piekarska (nowy) nabytej od Schimserowej . . . 42.027 „ 81 „	396.319	39$^1/_2$		
	2. Oddział położnic:				
	a) Gmach popijarski we Lwowie Nr. 349$^4/_4$ (stary) Nr. 7. ulica Głowińskiego (nowy) część . . . 10.103 „ 52 „				
	b) Grunt zakupiony pod dom położnic pod nazwą „Wulka szpitalna" . . . 5.644 zł. 26$^1/_2$ ct.				
	c) Gmach nowo zbudowany dla zakładu położnic . 247.430 „ 98 „	263.178	76$^1/_2$	659.498	16
IV.	**Fundusz budowy domu podrzutków** we Lwowie: Realność pod l. k. 146 i 147$^4/_4$ przy ul. Paulinów l. 5.	12.469	50	12.469	50
V.	**Krajowy zakład dla obłąkanych** na Kulparkowie:				
	1. Gmach nowo wybudowany Nr. 38 i 39 wraz z zabudowaniami folwarcznemi, gruntami i cegielniami	1,153.520	77		
	2. Realność z gruntem pod l. k. 768A $^2/_4$ we Lwowie	1.820	—	1,155.340	77
VI.	**Szpital św. Łazarza** w Krakowie:				
	Gmach szpitalny w Krakowie Nr. 50/221, 48/222 i 49/222, dzieln. VI na „Wesołej" z wszystkiemi przynależytościami i zabudowaniami:				
	1. Oddział chorych:				
	a) Część wartości starego wspólnego gmachu Nr. 50/221 132.032 zł. 70 ct.				
	b) Wartość kościoła szpitalnego doń należącego . . 85.000 „ — „				
	c) Część wartości nowego gmachu szpitalnego Nr. 48 i 49/222 dz. VI. w Krakowie, łącznie z folwarkiem Blich i II. piątrem (4.700 zł.) now. pawilonem i budynkami gospodarcz. 192.353 „ 52 „				
	d) Dobra Tropiszów (w Królestwie polskiem) 110.250 „ — „				
	e) „ Prądnik czerwony (w W. Ks. Krak.) 27.100 „ — „	546.736	22		
	2. Oddział położnic wspólnie z funduszem podrzutków w Krakowie:				
	a) Część wartości starego gmachu 50/221	27.752	50		
	3. Oddział syfilitycznych (dawniej szpital św. Ducha) część wartości starego gmachu szpitalnego Nr. 48 i 49/222	5.699	19		
	4. Oddział obłąkanych (dawniej szpital św. Ducha) część wartości nowego gmachu szpitalnego Nr. 48 i 49,222	4.603	01	584 790	92
VII.	**Fundusze stypendyjne:** 1. Fundusz Dydyńskiego:				
	a) Dobra Godowa z przynależnościami	39.972	—		
	b) Realność w Strzyżowie Nr. 97	3.527	—		
	2. Fundusz Głowińskiego: Dobra Winniki z przynależnościami	67.875	03		
	3. Fundusz Dra Jana Towarnickiego, realność w Rzeszowie Nr. 7 i 9	37.773	80	149.147	83
VIII.	**Fundacya „Domu ubogich im. Ludwika i Anny Helclów" w Krakowie:** Budynek zakładowy z kaplicą i gruntami w Krakowie	733.667	55	733.667	55
IX.	**Fundusz koszar krajowych:** Grunta i budynki we Lwowie (na Wulce), w Rawie ruskiej, w Trembowli, w Mostach wielkich, i w Zaleszczykach	1,463.467	96	1,463.467	96
	Razem	7,948.102	16$^1/_2$	7,948.102	16$^1/_2$

*) Oprócz wyżej wykazanych nieruchomości, posiada fundusz krajowy realność Marconich Nr. 976 $^1/_4$ we Lwowie, realność w Gródku na szkołę uprawy lnu, Za[illegible] w Olesku, realność na szkołę ślusarską w Sułkowicach, tudzież dwa budynki z ogrodem na krajową szkołę

Indeks ogólny.

№ 12

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie petycyj nauczycieli i nauczycielek tudzież wdów po nauczycielach o podwyższenie emerytury, względnie udzielenie pensyi wdowiej lub daru z łaski.

Wysoki Sejmie!

Kilku uchwałami powziętemi na ostatniej sesyi przekazał Wysoki Sejm petycye nauczycieli i nauczycielek tudzież wdów po nauczycielach ludowych o podwyższenie emerytury, względnie udzielenie pensyi wdowiej, lub daru z łaski, Wydziałowi krajowemu do zbadania w porozumieniu z c. k. Radą szkolną krajową i przedłożenia wniosków.

Poleceniem powyższem objął także Wydział krajowy i te petycye, co do których nie zapadła wprawdzie uchwała Wysokiego Sejmu, ale zostały załatwione przez Komisyę szkolną i odnośne sprawozdanie tylko z powodu zamknięcia sesyi sejmowej pod rozprawy w Wysokiej Izbie nie przyszło.

Stosownie więc do polecenia Wysokiego Sejmu Wydział krajowy, po otrzymaniu opinii od Rady szkolnej krajowej co do tych petycyj, ma zaszczyt przedłożyć następujące sprawozdanie:

1. Młotek Maryan, nauczyciel ludowy w Porszni wniósł petycyę do Wysokiego Sejmu o policzenie mu 7 lat i 7 miesięcy do emerytury.

Młotek rozpoczął służbę w publicznym zawodzie nauczycielskim od dnia 1. września 1886 r. i pełni ją do teraz. — W służbie tej zaszła przerwa od dnia 25. września 1892 r. do 31. marca 1894, w którym to czasie był petent nauczycielem w krajowej niższej szkole rolniczej w Dublanach. — W myśl art. 39 ustawy z 1. stycznia 1889 Nr. 16, dz. u. i rozp. kraj. czas jego służby od dnia 1. września 1886 przed tą przerwą nie mógł być uznany za policzalny do emerytury. — Gdy jednak Młotek w czasie powołanej przerwy w służbie w publicznym zawodzie nauczycielskim faktycznie był czynny w kraj. niższej szkole rolniczej w Dublanach, a jako nauczyciel w publicznych szkołach ludowych pełnił i pełni swe obowiązki zawodowe z chwalebną gorliwością i skutecznie, Wydział krajowy zgodnie z opinią Rady szkolnej krajowej przemawia za uwzględnieniem jego prośby i policzeniem mu do emerytury czasu służby od 1. września 1886 do 31. marca 1894 r.

2. Marya Timoftiewiczowa, stała nauczycielka 3 kl. szkoły wydziałowej żeńskiej w Jaśle, wniosła prośbę o policzenie do emerytury czasu służby od 11. października 1880 r. do 1. września 1888.

Przy wymiarze wkładki emerytalnej Timoftiewiczowej, z powodu przerwy od 1. września 1888 do 1. września 1889, spowodowanej jej zamążpójściem, nie policzono jej czasu służby przed 1. września 1888.

Rada szkolna krajowa w obec krótkości przerwy w służbie nauczycielskiej petentki, oraz z uwagi na jej wzorową aplikacyę służbową oświadcza się za uwzględnieniem prośby.

Wydział krajowy popiera ten wniosek.

3. Krzyżanowski Ignacy Edward, nauczyciel przy szkole ludowej w Kossowie, wniósł prośbę o policzenie mu do emerytury czasu służby od 1. września 1865 do 1. września 1875.

Rozporządzeniem Rady szkolnej krajowej z 29. sierpnia 1880 L. 5706, wydanem na mocy obowiązującego wówczas art. 38 ustawy z 2. maja 1873, Nr. 251 dz. u. i rozp. kr., uznano Krzyżanowskiemu za policzalny do emerytury czas służby dopiero od 1. września 1875, podczas gdy petent rozpoczął służbę nauczytielską od 1. września 1865 roku.

Z powodu jednorocznej, zupełnie nieusprawiedliwionej przerwy w służbie nauczycielskiej, od 1. września 1873 do końca sierpnia 1874. Rada szkolna krajowa nie oświadcza się za policzeniem Krzyżanowskiemu do emerytury czasu służby przed 1. września 1874, natomiast jednak przemawia za policzeniem mu w drodze łaski czasu służby od 1. września 1874 t. j. od czasu, w którym po przerwie służbę nanowo rozpoczął.

Zgodnie z tą opinią Wydział krajowy przedstawia odpowiedni wniosek.

4. Zacharyasz Dudyński, były tymczasowy nauczyciel, wniósł do Wysokiego Sejmu petycyę o przyznanie mu w drodze łaski emerytury.

Ze sprawozdania Rady szkolnej okręgowej w Borszczowie okazuje się, iż Dudyński rozpoczął służbę nauczycielską jeszcze w roku 1858 i służył aż do sierpnia 1899, w którym to czasie uwolniony został od swych obowiązków. Z powodu braku egzaminu kwalifikacyjnego, petent nie mógł uzyskać stałej posady i nie nabył prawa do emerytury. — Wymaganego egzaminu Dudyński nie był w stanie złożyć z powodu nieszczęśliwego wypadku w r. 1878, który spowodował u niego znaczne osłabienie władz umysłowych i utratę wzroku w prawem oku. Po przerwie pięcioletniej spowodowanej leczeniem się, odzyskawszy częściowo zdrowie powrócił Dudyński do służby, i pełnił ją bardzo gorliwie, wedle sił i możności.

Jakkolwiek Dudyński nie nabył prawa do ustawowej emerytury, ale faktycznie zasłużył sobie długoletnią, gorliwą pracą w szkole, na wyjątkowe traktowanie i zaopatrzenie swej nieudolnej starości, — Wydział krajowy przedkłada Wysokiemu Sejmowi wniosek na udzielenie Dudyńskiemu, w drodze łaski, dożywotniego zaopatrzenia w rocznej kwocie 150 zł. a. w.

5. Stokłosa Jan, emerytowany nauczyciel ludowy, wniósł prośbę o dodatkowe policzenie 3 lat służby do wymiaru płacy emerytalnej, ewentualnie o udzielenie zapomogi.

Stokłosa rozpoczął służbę w zawodzie nauczycielskim dnia 1. października 1869, i pełnił ją do końca sierpnia 1897, w którym to czasie, w skutek fizycznej niezdatności do dalszej służby, przeniesiono go w stały stan spoczynku.

Emeryturę wymierzono temu nauczycielowi w rocznej kwocie 343 zł. 75 ct., licząc mu lata służby tylko od dnia 31. sierpnia 1872, — czasu zaś jego służby na posadzie w Gorzowie od 1. października 1869 do 31. sierpnia 1872, przy emeryturze nie policzono, gdyż w czasie tym nie posiadał jeszcze zupełnej kwalifikacyi nauczycielskiej.

Ponieważ Stokłosa od roku 1867 posiadał już kwalikacyę na pomocnika nauczyciela, a od roku 1869 faktycznie pełnił służbę w zawodzie nauczycielskim, uwzględniając także przykry stan majątkowy petenta, Rada szkolna krajowa oświadcza się za uwzględnieniem jego petycyi.

Wydział krajowy zgodnie z opinią Rady szkolnej krajowej przedstawia Wysokiemu Sejmowi odpowiedni wniosek.

6. Petrycki Stanisław, emerytowany nauczyciel ludowy, wniósł petycę o podwyższenie emerytury w drodze łaski, i uznanie za policzalny do emerytury czas od 1. września 1868 do 15. maja 1884. Petent rozpoczął służbę nauczycielską dnia 1. września 1868, i pełnił ją aż do listopada 1897 z przerwą od 1. września 1880 do 15. maja 1884. Przy przeniesieniu w stan spoczynku policzono mu lata służby od 15. maja 1884 do 30. listopada 1897 i wymierzono pensyę emerytalną w kwocie 113 zł. 50 ct.

Ponieważ przerwa w służbie Petryckiego w czasie od 1. września 1880 do 15. maja 1884, nie jest usprawiedliwioną, a usunięcie go z posady nauczycielskiej w Szalowej nastąpiło z powodu nieodpowiedniego zachowania się i rażącej opieszałości w pełnieniu obowiązków służbowych, Rada szkolna krajowa oświadcza się przeciw uwzględnieniu prośby.

Wydział krajowy zgodnie z tą opinią Rady szkolnej krajowej sądzi także, iż petycyi Petryckiego o policzenie lat służby i podwyższenie emerytury odmówić należy.

7 Marya Jeżowska, emerytowana nauczycielka szkół ludowych, wniosła prośbę do Wysokiego Sejmu o dodatkowe policzenie do emerytury 8 lat służby, przed uzyskaniem przepisanej kwalifikacyi nauczycielskiej, a następnie stosowne podwyższenie przyznanej już emerytury.

Petentka z powodu fizycznej niezdolności do służby w zawodzie nauczycielskim z końcem października 1897 przeniesioną została w stan spoczynku z emeryturą roczną 96 zł. 25 ct. a. w.

Ponieważ praca Jeżowskiej w zawodzie nauczycielskim była zupełnie nieskuteczną, Rada szkolna krajowa nie popiera jej prośby.

Wydział krajowy oświadcza się zgodnie z powyższą opinią Rady szkolnej kraj.

8. Lewicka Wilhelmina, kierująca nauczycielka 5 kl. szkoły żeńskiej w Nadwórnej, wniosła prośbę o uznanie 2 lat bezpłatnej praktyki nauczycielskiej za policzalne do jej emerytury. Rada szkolna krajowa oświadcza się przeciw uwzględnieniu prośby ze względu, iż pomyślne jej załatwienie wywołałoby niezawodnie dalszy napływ próśb tego rodzaju, których ewentualne nieuwzględnienie wobec istnienia przeciwnego precedensu byłoby przez petentów pojmowane jako krzywda i dawałoby powód do niechęci i narzekań.

Wydział krajowy zgodnie z opinią Rady szkolnej krajowej sądzi także, że prośbie Lewickiej odmówić należy.

9. Wałaszkiewicz Wincenty, nauczyciel, ludowy, wniósł prośbę o policzenie lat służby od 25. września 1870 do 31. sierpnia 1887.

Prośbę jego uwzględniła już Rada szkolna krajowa we własnym zakresie działania.

10. Łucya Glińska, emerytowana nauczycielka ludowa, wniosła petycyę o podwyższenie emerytury w drodze łaski.

Glińska została jako stała nauczycielka szkoły etat. w Niewoczynie po 16 letniej służbie z powodu utraty wzroku przeniesiona w stan spoczynku z roczną emeryturą 140 zł. Ponieważ petentka nie posiada żadnego majątku, a będąc pozbawioną wzroku nie może zarobić na utrzymanie i li tylko ograniczoną jest na swoją szczupłą emeryturę, — uwzględniając dalej że w czasie czynnej służby pełniła swe obowiązki z dobrym skutkiem i zachowywała się wzorowo, Rada szkolna krajowa oświadcza się za uwzględnieniem jej prośby i podwyższeniem emerytury do kwoty 200 zł. rocznie.

Wydział krajowy popiera ze swej strony ten wniosek.

11. Binduchowski Teodor, emerytowany nauczyciel szkół ludowych, wniósł prośbę o podwyższenie emerytury, względnie o zapomogę. Binduchowski przez 25 lat służył w zawodzie nauczycielskim, z powodu wątłego zdrowia przeszedł w stan spoczynku z emeryturą w rocznej kwocie 143 zł. 75 ct. a. w.

Z relacyi Rady szkolnej okręgowej w Mielcu okazuje się, iż Binduchowski przez cały czas służby spełniał obowiązki swe należycie. Mając na uwadze ubóstwo petenta, który z powodu podeszłego wieku (85 lat) i będąc chorowity, ograniczony jest wyłącznie do swej emerytury, nie mogącej wystarczyć nawet na najniezbędniejsze potrzeby życia, Rada szkolna krajowa przemawia za wyjednaniem u Wysokiego Sejmu dla Binduchowskiego podwyższenia emerytury z kwoty 143 zł. 75 ct. na 200 zł. rocznie.

Wydział krajowy ze swej strony wniosek ten popiera.

12. Ludkiewicz Filip, kierujący nauczyciel 2 kl. szkoły ludowej im. Staszica w Jarosławiu, wniósł prośbę do Wysokiego Sejmu o przyznanie w drodze łaski dodatków pięcioletnich.

Petent rozpoczął wprawdzie policzalną do emerytury służbę w zawodzie nauczycielskim dnia 1. września 1859, na nowy etat przeszedł jednak dopiero w czasie gdy zamianowano go stałym nauczycielem kierującym wspomnianej szkoły t. j. z dniem 1. maja 1889. W myśl ostatniego ustępu art. 13. ustawy z dnia 1. stycznia 1889. Nr. 16 dz. u. i r. kr. przyznano mu pierwszy dodatek pięcioletni od dnia 1. maja 1889, a dwa następne pięciolecia od dnia 1. maja 1894 i 1899 r.

Gdy w myśl powyższej ustawy (art. 13) przyznawanie dodatków pięcioletnich zastrzeżone jest traktowaniu w toku instancyi, Rada szkolna krajowa oświadcza się przeciw uwzględnieniu prośby Ludkiewicza, Wydział krajowy zgodnie z tą opinią Rady szkolnej krajowej sądzi także, iż prośbie tej odmówić należy.

13. Czermanikowa Adela, wdowa po nauczycielu szkół ludowych, wniosła prośbę o przyznanie jej w drodze łaski stałego zaopatrzenia.

Zmarły dnia 14. grudnia 1898 mąż petentki nie nabył jeszcze prawa do emerytury, gdyż miał policzalną służbę w zawodzie nauczycielskim tylko od 6. marca 1895. Pozostała wdowa otrzymała odprawę w kwocie 131 zł. 25 ct., i dla dwojga dzieci małoletnich odprawę w kwocie 65 zł. $62^1/_2$ ct. Według relacyi Rady szkolnej okręgowej w Tłumaczu, Czermanikowa nie posiadając majątku, pozostaje z dwojgiem drobnych dzieci na łasce u osób obcych; — przyznana jej odprawa wystarczyła zaledwie na spłatę długów zaciągniętych na kuracyę i pogrzeb zmarłego męża.

Wobec tego, że śp. Jan Czermanik był bardzo gorliwy w pełnieniu swych obowiązków, a wdowa po nim pozostaje w opłakanych stosunkach majątkowych, Rada szkolna krajowa popiera jej petycyę. — Wydział krajowy przedkłada Wysokiemu Sejmowi wniosek na udzielenie Czermanikowej rocznego datku z łaski w kwocie 116 zł. 66 ct. a. w., tytułem zaopatrzenia wdowiego na czas wdowieństwa, a 60 zł. tytułem dodatku na wychowanie dwóch synów do czasu dojścia do 20. roku życia młodszego z nich, lub wcześniejszego zaopatrzenia obu.

14. Marya Boguszowa, wdowa po nauczycielu szkół ludowych, wniosła petycyę o podwyższenie zaopatrzenia wdowiego. — Po śmierci męża przyznano Boguszowej pensyę wdowią w rocznej kwocie 96 zł. 25 ct. równającej się pobieranej przez niego emeryturze. W pensyi tej mieści się już także i dodatek na wychowanie dzieci. Gdy mąż petentki śp. Józef Bogusz był nauczycielem pracowitym i obowiązki swe wypełniał sumiennie, a sama petentka, matka 5 małoletnich dzieci nie posiada żadnego majątku i prowadzi się bez zarzutu, Rada szkolna krajowa odniosła się do Wydziału krajowego z wnioskiem o wyjednanie dla Maryi Boguszowej podwyższenia jej zaopatrzenia wdowiego w drodze łaski z kwoty 96 zł. 25 ct. na 150 zł. rocznie.

Wydział krajowy wniosek taki ze swej strony Wysokiemu Sejmowi przedkłada.

15. Małopolska Julia, wdowa po nauczycielu szkół ludowych wniosła do Wysokiego Sejmu petycyę o stałe zaopatrzenie w drodze łaski.

Zmarły w dniu 20. stycznia 1897 mąż petentki Ignacy Małopolski, stały nauczyciel szkoły ludowej w Bogumiłowicach, rozpoczął służbę w zawodzie nauczycielskim dopiero w roku 1888, a zatem w chwili śmierci nie nabył jeszcze prawa do emerytury. Wobec tego przyznano Julii Małopolskiej tylko jednorazową odprawę wdowią w kwocie 131 zł. 25 ct. i odprawę dla nieletniego syna Stanisława w jednorazowej kwocie 65 zł. 62 ct. a. w.

Gdy według sprawozdania c. k. Rady szkolnej okręgowej w Tarnowie Małopol ska znajduje się rzeczywiście w przykrych stosunkach majątkowych, a aplikacya służbowa i zachowanie się jej męża były pod każdym względem wzorowe, Rada szkolna krajowa przemawia za wyjednaniem u Wysokiego Sejmu dla Małopolskiej pensyi wdowiej w rocznej kwocie 116 zł. 66 ct. i dodatku na wychowanie syna w rocznej kwocie 58 zł. 34 ct. aż do ukończenia przezeń 20. roku życia, lub uzyskania innego zaopatrzenia.

Wydział krajowy wniosek ten ze swej strony popiera.

16. Pelczar Ludwik, były tymczasowy nauczyciel ludowy, wniósł petycyę do Wysokiego Sejmu o udzielenie dożywotniego daru z łaski.

Pelczar przez 31 lat pracował w zawodzie nauczycielskim, został zaś usunięty jedynie z powodu braku wymaganej kwalifikacyi. — Według relacyi Rady szkolnej okręgowej w Sanoku petent w czasie długoletniej służby pełnił swe obowiązki należycie i z pomyślnym skutkiem. Ze względu na bardzo przykre położenie materyalne petenta, który z powodu podeszłego wieku (76 lat) nie potrafi zarobić na swoje utrzymanie, Wydział krajowy zgodnie z opinią Rady szkolnej krajowej oświadcza się za udzieleniem Pelczarowi dożywotniego daru z łaski w rocznej kwocie 200 zł. a. w.

17. Mazanowska Bronisława, wdowa po nauczycielu szkół ludowych, wniosła prośbę o stałe zaopatrzenie z łaski.

Mąż petentki, stały nauczyciel szkoły ludowej w Tużyłowie, nie nabył prawa do emerytury, gdyż rozpoczął służbę nauczycielską, policzalną do emerytury dnia 17. września 1892, a zakończył życie dnia 30. czerwca 1898. — Rada szkolna krajowa stosownie do przepisów ustawy z 1. stycznia 1889 wyznaczyła jego wdowie odprawę w kwocie 150 zł. i odprawę dla jej dwojga dzieci w kwocie 75 zł. — Gdy ze sprazdania Rady szkolnej okręgowej okazuje się, iż Mazanowska i jej dzieci znajdują się rzeczywiście w opłakanych stosunkach majątkowych, a śp. mąż jej wypełniał gorliwie obowiązki nauczycielskie i zachowywał się przykładnie, Rada szkolna krajowa oświadcza się za przedłożeniem jej petycyi Wysokiemu Sejmowi z wnioskiem na przyznanie Mazanowskiej w drodze łaski pensyi wdowiej w kwocie 133 zł. 33 ct. rocznie, i dodatków na wychowanie dwojga niezaopatrzonych dzieci po 33 zł. 33 ct. rocznie aż do ukończenia przez nie 20 lat życia, lub uzyskania innego zaopatrzenia.

Wydział krajowy wniosek ten ze swej strony popiera i Wysokiemu Sejmowi przedkłada.

18. Michajlukowa Marya, wdowa po nauczycielu szkół ludowych, wniosła petycyę o udzielenie jej w drodze łaski zaopatrzenia wdowiego.

Mąż petentki, Piotr Michajluk służył od roku 1880 jako nauczyciel nieukwalifikowany, egzamin kwalifikacyjny złożył dopiero w roku 1887, — prawa do emerytury nie nabył, gdyż zmarł już w r. 1890 na chorobę piersiową.

Gdy policzalna służba śp. Michajluka wynosi mniej jak 10 lat, wyznaczyła Rada szkolna krajowa jego wdowie jednorazową odprawę w kwocie 168 zł. 75 ct.

Uwzględniając prawdziwie przykre stosunki majątkowe petentki, oraz wzorową aplikacyę służbową jej zmarłego męża, Rada szkolna krajowa przemawia za uwzględnieniem prośby, i przyznaniem Michajlukowej stałego zaopatrzenia z łaski w rocznej kwocie 100 zł a. w.

Wydział krajowy ze swej strony wniosek ten popiera.

Na podstawie powyższego sprawozdania, Wydział krajowy wnosi:

1. Maryanowi Młotkowi, nauczycielowi kierującemu szkoły ludowej dwuklasowej w Porsznie, policza Sejm w drodze łaski do emerytury czas jego służby od 1. września 1886 do 31. marca 1894.

2. Maryi Timoftiewiczowej, stałej nauczycielce 3-kl. szkoły wydziałowej żeńskiej, policza Sejm w drodze łaski do emerytury czas jej służby w zawodzie nauczycielskim od 11. października 1880 do 1. września 1888.

3. Ignacemu Krzyżanowskiemu, stałemu nauczycielowi w Kossowie, uznaje Sejm w drodze łaski za policzalny do emerytury czas służby od 1. września 1865 do 1. września 1875.

4. Janowi Stokłosie, emerytowanemu nauczycielowi szkół ludowych, policza Sejm w drodze łaski do emerytury czas służby od 1. października 1869 do 31. sierpnia 1872.

5. Zacharyaszowi Dudyńskiemu, byłemu tymczasowemu nauczycielowi szkół ludowych, przyznaje Sejm dożywotni dar z łaski w kwocie rocznej 150 zł.

6. Łucyi Glińskiej, emerytowanej nauczycielce szkół ludowych, podwyższa Sejm w drodze łaski emeryturę z kwoty 140 zł. na 200 zł. rocznie.

7. Teodorowi Binduchowskiemu, byłemu nauczycielowi ludowemu, podwyższa Sejm w drodze łaski emeryturę z kwoty 143 zł. 75 ct. na 200 zł. rocznie.

8. Adeli Czemarnikowej, wdowie po nauczycielu szkół ludowych, przyznaje Sejm w drodze łaski pensyę wdowią w kwocie rocznej 116 zł. 66 ct., oraz dodatek na wychowanie 2 synów w rocznej kwocie 60 zł. a. w., który to dodatek pobierać będzie do czasu dojścia do 20. roku życia młodszego z nich, lub wcześniejszego zaopatrzenia obu.

9. Maryi Bogusz, wdowie po nauczycielu szkół ludowych, podwyższa Sejm w drodze łaski zaopatrzenie wdowie z kwoty 96 zł. 25 ct. na 150 zł. rocznie.

10. Julii Małopolskiej, wdowie po nauczycielu szkół ludowych, wyznacza Sejm w drodze łaski pensyę wdowią w rocznej kwocie 116 zł. 66 ct. i dodatek na wychowanie syna w rocznej kwocie 58 zł. 34 ct. aż do ukończenia przezeń 20. roku życia lub uzyskania innego zaopatrzenia.

11. Ludwikowi Pelczarowi, b. prowiz. nauczycielowi ludowemu, przyznaje Sejm dożywotni dar z łaski w kwocie rocznej 200 zł.

12. Bronisławie Mazanowskiej, wdowie po nauczycielu ludowym, Sejm przyznaje w drodze łaski pensyę wdowią w kwocie 133 zł. 33 ct. rocznie oraz dodatek na wychowanie dwojga niezaopatrzonych dzieci po 33 zł. 33 ct. rocznie aż do ukończenia przez nie 20 lat życia, lub uzyskania innego zaopatrzenia.

13. Maryi Michajłukowej, wdowie po nauczycielu szkół ludowych, przyznaje Sejm w drodze łaski stałe zaopatrzenie w rocznej kwocie 100 zł.

14. Sejm przechodzi do porządku dziennego nad petycyami Stanisława Petryckiego o podwyższenie emerytury, Maryi Jeżowskiej o dodatkowe policzenie lat służby do emerytury, Filipa Ludkiewicza o przyznanie dodatków pięcioletnich i Wilhelminy Lewickiej o policzenie 2 lat służby do emerytury.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

St. Badeni *w. r.*

Sprawozdawca:

Dr. Józef Wereszczyński *w. r.*

Członek Wydziału kraj.

LW. 72493. We Lwowie, dnia 15. grudnia 1899.

Alleg. 13

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie petycyi kilku gmin o zniżenie dobrowolnych świadczeń na płace nauczycieli, względnie odpisanie zaległości.

Wysoki Sejmie!

Kilku uchwałami przekazał Wysoki Sejm petycye gmin w przedmiocie zniżenia prestacyi szkolnych, Wydziałowi krajowemu do zbadania w porozumieniu z c. k. Radą szkolną krajową i przedłożenia wniosków. — Stosownie do powyższego polecenia Wydział krajowy, po otrzymaniu opinii co do tych petycyj od Rady szkolnej krajowej, ma zaszczyt przedłożyć następujące sprawozdanie: 1. Gmina Łowcza powiatu Cieszanowskiego wzniosła petycyę do Wysokiego Sejmu o zniżenie w drodze łaski, prestacyi na płacę miejscowego nauczyciela. — Gmina ta na mocy dobrowolnego zobowiązania opłacała po koniec roku 1894 prestacyę na płace tamt. nauczyciela w rocznej kwocie 120 zł. — Orzeczeniem reorganizacyjnem Rady szkolnej krajowej z 7. listopada 1894, l. 21143 opierając się na art. 4. ustawy z 24. kwietnia 1894 Nr. 49, prestacyę tę obniżono o kwotę odpowiadającą 3% podatków bezpośrednich. W ten sposób obniżoną prestacyę opłaca gmina Łowcza od 1. stycznia 1895 w kwocie 93 zł. 69 ct. w. a.

Uwzględniając niekorzystne stosunki majątkowe gminy Łowczy, uwzględniając dalej, że gmina ta przed kilku laty znaczną poniosła ofiarę na cele szkolne przez wystawienie wraz z obszarem dworskim budynku szkolnego kosztem 5000 zł., Rada szkolna krajowa oświadcza się za zniżeniem tej gminie, w drodze łaski, dotychczasowej prestacyi aż do wysokości kwoty 72 zł. odpowiadającej 9% dodatków do podatków przez gminę corocznie opłacanych. Wydział krajowy wniosek ten ze swej strony popiera.

2. Gmina Terpiłówka, powiatu Zbarazkiego, zobowiązała się do dobrowolnego świadczenia, na rzecz płacy miejscowego nauczyciela, w gotówce 247 zł. 13 ct. rocznie, nadto do świadczenia w naturze (11 korcy zboża) obliczonego na kwotę 43 zł. 12 ct. w. a. Orzeczeniem reorganizacyjnem Rady szkolnej krajowej z 12. stycznia 1895, l, 31843, na podstawie artykułu 4 ustawy z 24. kwietnia 1894, Nr. 49, Dz. u. kr., prestacyę w gotówce obniżono tej gminie do kwoty 197 zł. 9 ct., odpowiadającej 12% podatków przez gminę opłacanych, — świadczenie zaś w naturze pozostało nadal niezmienione.

Ponieważ obniżenie takie przyniosło gminie Terpiłówce tylko nieznaczną ulgę,— gdy gmina ta wskutek klęsk elementarnych w ostatnich latach majątkowo podupadła, a ludność jej jest nadmiernie obciążoną nadzwyczajnymi dodatkami konkurencyjnymi na budowę nowej cerkwi, Rada szkolna krajowa popiera petycyę gminy Terpiłówki i oświadcza się za obniżeniem w drodze łaski dotychczasowej prestacyi na płacę nauczyciela w ten sposób, żeby tę gminę uwolnić od świadczeń w naturze. Wydział krajowy wniosek ten popiera.

3. Gmina Ochojno, powiatu Wielickiego, dobrowolnie zobowiązała się do płacenia kwoty 120 zł. rocznie, tytułem prestacyi na płacę miejscowego nauczyciela.

Orzeczeniem reorganizacyjnem Rady szkolnej krajowej z 4. lutego 1895, l. 1613, na mocy art. 4. ustawy z 24. kwietnia 1894 Nr. 49 dz. u. kr., zniżono tę prestacyę o 3% podatków bezpośrednich z dodatkami państwowymi, opłacanych w powyższej gminie w r. 1893 w sumie 400 zł. 19 ct.

W ten sposób obniżoną prestacyę opłaca gmina Ochojno od 1. stycznia 1895 w kwocie 107 zł. 91 ct (co odpowiada 27% podatków bezpośrednich). — Gdy zniżenie to nie przyniosło rzeczonej gminie prawie żadnej ulgi, a według opinii Rady szkolnej okręgowej w Wieliczce i Wydziału powiatowego w Wieliczce, stosunki majątkowe gminy Ochojno nie są korzystne, Wydział krajowy zgodnie z opinią Rady szkolnej krajowej przedkłada Wysokiemu Sejmowi wniosek na zniżenie tej gminie prestacyi z 27% do wysokości 12% podatków bezpośrednich.

4. Gmina Przysietnica, powiatu Brzozowskiego, wniosła prośbę o uwolnienie jej od uiszczenia reszty kwoty 150 zł. z zaciągniętej pożyczki w funduszu szkolnym krajowym w kwocie 500 zł. na budowę szkoły.

Gmina Przysietnica wybudowała w roku 1891 szkołę kosztem 6000 zł, gdy jej własne fundusze na to nie wystarczały celem pokrycia reszty kosztów budowy, zaciągnęła w funduszu szkolnym krajowym pożyczkę w kwocie 500 zł. spłacalną w 10 ratach rocznych.

Z powyższej pożyczki zapłaciła już ta gmina ratami kwotę 350 zł, pozostaje jeszcze do pokrycia kwota 150 zł.

Gdy gmina Przysietnica, zaliczająca się do najuboższych gmin powiatu Brzozowskiego, w ostatnich latach nawiedzoną została całym szeregiem klęsk elementarnych, Wydział krajowy chcąc przyjść tej gminie z pomocą, zgodnie z opinią Rady szkolnej krajowej, oświadcza się za uwzględnieniem prośby.

5. Gmina Nowy Targ wniosła prośbę o odpisanie zaległej raty na płacę nauczycieli szkół miejscowych za rok 1898 w kwocie 1588 zł. 88 ct. — Gmina ta opłacała do roku 1895 prestacyę na płace nauczycieli w rocznej kwocie 1471 zł. 45 ct. w. a. Orzeczeniem Rady szkolnej krajowej z 23. stycznia 1895 l. 30253 podwyższono gminie m. Nowego Targu prestacyę tę o kwotę 2500 zł.— Wskutek nadzwyczajnych wydatków na budowę szkoły gmina ta popadła w zaległość z prestacyami szkolnemi, która z końcem roku 1897 wynosiła kwotę 7942 zł. 90 ct. Wydział krajowy w uwzględnieniu niepomyślnych stosunków majątkowych gminy Nowego Targu, chcąc przyjść jej z pomocą, rozporządzeniem z dn. 28. września 1897 l. 57666 zezwolił, aby zaległość powyższą spłaciła w 5 ratach rocznych po 1588 zł. 88 ct. — Pomimo tej ulgi gmina w roku 1898 raty zapłacić nie była w stanie. Gdy gmina Nowego Targu pozostaje w bardzo niekorzystnych stosunkach majątkowych, uwzględniając dalej, że musiała w ostatnich latach zaciągnąć pożyczki na postawienie budynków szkolnych, Wydział krajowy zgodnie z opinią Rady szkolnej krajowej oświadcza się za odpisaniem tej gminie w drodze łaski jednej raty zaległości na płacę nauczycieli w kwocie 1588 zł. 88 ct.

6. Gmina Dąbrówka wisłocka powiatu Mieleckiego, wniosła petycyę o uwolnienie jej od opłacania prestacyi, jaką na podstawie dobrowolnego zobowiązania uiszcza na płacę nauczyciela miejscowej szkoły ludowej. Aktem fundacyjnym z dnia 1. kwietnia 1887, zobowiązała się ta gmina uiszczać na płacę nauczyciela miejscowej szkoły prestacyę roczną w wysokości 17% dodatków do podatków bezpośrednich.

Uwzględniając niekorzystne stosunki majątkowe gminy Dąbrówki wisłockiej, oraz nadmierną wysokość jej świadczenia dobrowolnego, Rada szkolna krajowa oświadcza się za zniżeniem tej gminie prestacyi z 17% do wysokości 11% podatków bezpośrednich. Wydział krajowy popiera ze swej strony ten wniosek.

7. Gminy Otałęż i Wola otałęska, powiatu Mieleckiego, na mocy dobrowolnego zobowiązania winny opłacać na płacę nauczyciela następujące prestacye:

Gmina Otałęż zobowiązała się do dobrowolnego świadczenia w wysokości 11% dodatków do podatków bezpośrednich, a gmina Wola otałęska do prestacyi w kwocie 58 zł. 70 ct. rocznie (co odpowiada także 11% dodatków do podatków), a nadto obie gminy zobowiązały się do świadczeń w zbożu na rzecz płacy nauczyciela w Otałężu, które te ostatnie świadczenia obliczone zostały na kwotę 81 zł. 55 ct.

Ze względu na niekorzystne stosunki majątkowe gmin Otałęż i Woli otałęskiej, Rada szkolna krajowa po dokładnem zbadaniu stanu rzeczy, popiera petycyę tych

gmin z wnioskiem na uwolnienie gminy Otałęż od prestacyi dobrowolnej w wysokości 11% dodatku do podatków a gminy Woli otałęskiej od prestacyi w gotówce w kwocie 58 zł. 70 ct., pozostawiając nienaruszony obowiązek obu tych gmin uiszczania, prócz 6% prestacyi ustawowej, wspólnie 15 korcy zboża w wartości 81 zł. 55 ct. Wydział krajowy wniosek ten przedkłada Wys. Sejmowi.

8. Gmina Rudy powiatu Wadowickiego wniosła petycyę o udzielenie zapomogi na pokrycie kosztów budowy szkoły. — Gdy gminie tej zamierza Wydział krajowy udzielić w roku 1900 zapomogę z funduszu szkół ludowych z roku 1872, w kwocie 400 zł., prośba jej staje się przeto bezprzedmiotową.

9. Gmina Pluty, powiatu Mieleckiego, wniosła do Wysokiego Sejmu prośbę o zapomogę w kwocie 50 zł. na pokrycie zaległej prestacyi na budowę szkoły w Josefsdorfie.

Gminie tej zamierza Wydział krajowy udzielić zapomogi w powyższej kwocie z funduszu szkół ludowych z r. 1872 — prośba jej zatem staje się tak samo bezprzedmiotową.

10. Gmina miasta Sanoka, wniosła prośbę o odpisanie zaległości z tytułu wypłaconych zaliczkowo z funduszu szkolnego emerytalnego emerytury Izabeli Boczarkiewiczówny i Pawła Dembickiego i pensyi wdowiej Aleksandry Skrowaczewskiej, oraz o przyjęcie na fundusz krajowy dalszej wypłaty emerytury Boczarkiewiczówny i pensyi wdowiej Skrowaczewskiej.

Uchwałą powziętą na posiedzeniu z dnia 10. września 1884, L. s. 409, zwrócił Wysoki Sejm analogiczną petycyę gminy miasta Sanoka o przyjęcie na fundusz krajowy powyższych emerytur i pensyi wdowiej z uwagą, że jedynie drogą rekursu do c. k. Ministerstwa, może gmina pretensyi swoich dochodzić. Gdy rzeczona gmina rekurs w tej sprawie do c. k. Ministerstwa wyznań i oświecenia wniosła, a rekurs ten dotychczas nie został merytorycznie załatwiony, Wydział krajowy zgodnie z opinią Rady szkolnej krajowej oświadcza się przeciw uwzględnieniu prośby.

Na podstawie powyższego sprawozdania Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Począwszy od 1. stycznia 1900 zniża się w drodze łaski dotychczas uiszczane prestacye na płace nauczycieli gminom: Łowczy, powiatu Cieszanowskiego, z kwoty 93 zł. 69 ct. w. a. na kwotę 72 zł.; Ochojno, pow. Wielickiego, z 27% do wysokości 12%, i gminie Dąbrówka wisłocka, powiatu Mieleckiego z 17% do wysokości 11% całej należytości podatków bezpośrednich, wraz z dodatkami państwowymi, w tych gminach corocznie opłacanych.

2. Gminie Terpiłówce, powiatu Zbarazkiego, obniża się z dniem 1. stycznia 1900 r. prestacyę na płacę nauczyciela w ten sposób, iż uwalnia się ją od świadczenia prestacyi w naturze (11 korcy zboża) wartości 43 zł. 12 ct. w. a.

3. Gminie Nowy Targ odpisuje się w drodze łaski jedną ratę zaległości prestacyi na płacę nauczycieli w kwocie 1588 zł. 88 ct. w. a.

4. Gminę Przysietnica, powiatu Brzozowskiego, uwalnia się od uiszczenia reszty kwoty 150 zł. z pożyczki zaciągniętej z funduszu szkolnego krajowego na budowę szkoły.

5. Gminy Otałęż i Wola otałęska, powiatu Mieleckiego, uwalnia się z dniem 1. stycznia 1899 od dobrowolnych świadczeń na płacę nauczyciela w ten sposób, że gminę Otałęż uwalnia się od prestacyi dobrowolnej w wysokości 11% dodatków do podatków, a gminę Wola otałęska od prestacyi w gotówce w kwocie 58 zł. 70 ct., pozostawiając jednak nienaruszony obowiązek obu tych gmin uiszczania wspólnie prócz 6% prestacyi ustawowej 15 korcy zboża w wartości 81 zł. 55 ct.

6. Nad petycyami gmin Rudy i Pluty o zapomogę na pokrycie kosztów budowy szkoły oraz nad petycyą gminy m. Sanoka o odpisanie zaległości z tytułu wypłaconych zaliczek z funduszu szkolnego emerytalnego przechodzi się do porządku dziennego.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy
St. Badeni w. r.

Sprawozdawca
Dr. Józef Wereszczyński w. r.
Członek Wydziału krajowego.

LW. 68.653/99. We Lwowie, dnia 25. listopada 1899.

Aleg. 14

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie dalszej restauracyi Kościoła parafialnego w Bieczu.

Wysoki Sejmie!

Od szeregu lat bo jeszcze od roku 1887 jest w toku restauracya starożytnego kościoła parafialnego w Bieczu, oraz starożytnych dzieł sztuki w kościele tym się znajdujących.

Restauracya tej świątyni, ktora jest jednym z najcenniejszych i najznakomitszych zabytków przeszłości sięgającym pierwszej połowy XIV. wieku, postępuje bardzo powoli, głównie z powodu niedostateczności funduszów, jakie Komitet parafialny na ten cel ma do rozporządzenia.

Tak Wysoki Sejm jak i c. k. Rząd przychodził Komitetowi parafialnemu już kilkakrotnie dość znacznymi zasiłkami w pomoc, pomoc ta jednak okazała się niewystarczającą, gdyż na ubiegłej sesyi sejmowej wniósł ten Komitet ponownie petycyę o udzielenie dalszego zasiłku na cel restauracyi kościoła.

Wysoki Sejm uchwałą z dnia 27. marca 1899 przekazał powyższą petycyę Wydziałowi krajowemu do zbadania i ewentualnego przedłożenia wniosku.

Wskutek tego polecenia Wydział krajowy zajął się zbadaniem powyższej sprawy, i rezultat tego badania przedkłada Wysokiemu Sejmowi w niniejszem sprawozdaniu.

W obec opinii c. k. konserwatora Dr. Stanisława Tomkowicza, dołączonej do petycyi, badania celem stwierdzenia, czyli restauracya kościoła w Bieczu kwalifikuje się w ogóle do konserwatorskiego traktowania a następnie do subwencyonowania z funduszów krajowych, okazały się zbyteczne, Wydział krajowy ograniczył się zatem tylko do zasięgnięcia dokładniejszych informacyj co do rozmiarów i szczegółów dalszej restauracyi tego kościoła, oraz wydatku potrzebnego na jej wykonanie.

Ze sprawozdania przedłożonego przez Komitet parafialny okazuje się, że koszt dotychczasowej restauracyi wynosił przeszło 40.000 zł., na które składały się datki konkurencyjne i dobrowolne, subwencye państwowe i krajowe.

Z datków konkurencyjnych, wymierzonych w kwocie 20.000 zł. udało się Komitetowi ściągnąć ledwie 14.000 zł., kilkakrotne zasiłki przyznane przez Wysoki Sejm na restauracyę kościoła wynosiły łaczną kwotę 11.000 zł. (wraz z zasiłkami dawniejszymi z przed roku 1887 — 12.064 zł.) subwencya z funduszów państwowych przyniosła dotychczas ogółem 12.000 zł. w. a., reszta zaś uzyskaną została z datków dobrowolnych.

Prócz sklepień i murów kościelnych, które już są zupełnie zrestaurowane, całe wnętrze kościoła w Bieczu wymaga jeszcze gruntownej restauracyi. Najpilniejszemi są obecnie następujące roboty: oszklenia czterech okien w prezbyteryum i ośmiu w kaplicach bocznych, odrestaurowanie starożytnych stal kościoła, odnowienie 2 wielkich pomników Ligenzów, odnowienie kilkunastu epitafiów.

Nadto gdy pokrycie miedziane dachu, uskutecznione w r. 1893, okazało się wadliwem, trzeba jak najprędzej przystąpić do zastąpienia go nowem, aby nie dopuścić do zawalenia się sklepienia, które ustawicznie zamaka.

Koszt powyższych robót według kosztorysu sporządzonego przez prof. S. Odrzywolskiego wynosić będzie kwotę 10.000 zł. w. a. Na pokrycie powyższego wydatku ma komitet parafialny w Bieczu jeszcze do dyspozycyi kwotę 5.400 zł. po wykonaniu zamierzonych w najbliższym czasie robót restauracyjnych okaże się zatem niedobór w kwocie 4.600 zł. w. a.

Gdy wykonanie większej części z zamierzonych przez komitet parafialny w Bieczu robót jest wskazane względami archeologicznej natury, Wydział krajowy mniema, że należałoby temu komitetowi przyjść z pomocą zasiłkiem z funduszu krajowego a subwencya w kwocie 2.000 zł. płatna w dwu ratach rocznych wydaje się Wydziałowi krajowemu w tym przypadku nie tylko odpowiednią ale niezbędną.

Wydział krajowy wnosi więc:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1) Na dalszą restauracyę starożytnego kościoła w Bieczu wyznacza się jednorazową subwencyę w kwocie 2.000 zł. płatną w 2 ratach rocznych po 1000 zł.

2) Kwotę 1000 zł wstawia się do Rubr. VIII. wydatków budżetu krajowego na r. 1900.

Z Rady Wydziału kraj. Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

St. Badeni *w. r.*

Sprawozdawca:

Dr. Józef Wereszczyński *w. r.*

Członek Wydziału krajowego.

LW. 86.177/99.

Aleg. 15

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o pomocy dla ludności okolic dotkniętych klęskami elementarnemi w r. 1899.

Wysoki Sejmie!

Długotrwałe słoty w porze kwitnienia i dojrzewania zbóż a zarazem w porze sianokosów, wynikłe z ustawicznych deszczów w zachodniej części kraju powodzie, jużto lokalne tylko znaczenie mające, już rozmiarami swemi stanowiące klęski, które zachwiały ekonomicznemi i gospodarczemi stosunkami znaczniejszej przestrzeni kraju i poważnej części jego ludności; dalej burze i słoty w czasie żniw, utrudniające zebranie plonów a pogarszające jakość tych zbiorów; wreszcie: w jesieni słoty uniemożliwiające dokonanie jesiennych zasiewów w warunkach, dozwalających dokonać je z nadzieją pomyślnych rezultatów, i w licznych okolicach kraju zupełny nieurodzaj lub wygnicie ziemniaków; o to szereg zjawisk, które spowodowały we wielu powiatach szkody i straty, nader dotkliwe dla gospodarstwa jednostek, zdolne nawet w niektórych powiatach zachwiać warunkami ich dalszego ekonomicznego rozwoju, wkładające zatem na kraj i państwo obowiązek pospieszenia z pomocą dla złagodzenia ich szkodliwych dla gospodarstwa kraju skutków.

Poczuwając się do obowiązku przyjścia dotkniętym klęskami z pomocą ze strony kraju, z pomocą, odpowiadającą rzeczywistej potrzebie gospodarczej okolic dotkniętych a z drugiej strony liczącą się z zasobami skarbu kraju w roku tak ciężkim dla jego budżetu, jak rok 1900, Wydział krajowy przedstawia Wysokiemu Sejmowi w niniejszem sprawozdaniu wysokość szkód zrządzonych klęskami, doniosłość ich skutków, o ile doniosłość tę już dziś ocenić można, zarządzenia, jakie w celu doraźnego złagodzenia następstw klęsk ze strony kraju i Rządu wydano, wreszcie wnioski, co do dalszej potrzebnej pomocy, dla uchronienia okolic dotkniętych od zastoju w ich ekonomicznym rozwoju.

* * *

Powiaty dotknięte klęskami elementarnemi w r. 1899 dzielą się stósownie do rozmiarów i jakości klęski, jakiej doznały, na trzy grupy.

Grupę pierwszą stanowią powiaty położone nad górnym biegiem Wisły i jej dorzeczem, w których wylew Wisły i jej dopływów w czasie między 8. a 14. lipca b. r. zrządził znaczne bardzo szkody na łąkach i polach stanowiących własność zarówno włościan, jak większych właścicieli a nadto uszkadzając komunikacye i roboty publiczne, naraził gminy i reprezentacye powiatowe na znaczne straty. Szereg tych powiatów otwiera powiat Bialski, poczem idą powiaty: Wadowicki, Chrzanowski, Krakowski, Wielicki (obejmujący powiaty polityczne: Podgórski i Wielicki), wreszcie powiat: Bocheński. Są to powiaty przeważnie najwięcej klęskami elementarnemi dotknięte w roku bieżącym, obok bowiem klęski zrządzonej powodzią w pierwszej połowie lipca 1899 r., zostały niektóre z nich nawiedzone powtórnie tą klęską w miesiącu wrześniu: (powiat Bialski, Wadowicki, Chrzanowski

i Krakowski) a nadto ucierpiały nawet w miejscowościach nie leżących nad rzekami i potokami, które wezbrały, od ciągłych słot, burz przed i po powodzi panujących a uniemożliwiających zebranie plonów pozostałych po klęsce i należyte obrobienie pól pod zasiewy.

Relacye Wydziałów powiatowych, przedstawiające stan rzeczy bezpośrednio po klęsce powodzi a następnie w ciągu miesiąca sierpnia i września, wreszcie dające obraz ekonomicznego położenia w chwili wygotowania niniejszego sprawozdania, są do dyspozycyi Wysokiego Sejmu i jego Komisyi. Wydział krajowy sądzi tedy, że może poprzestać na krótkiem ich tylko streszczeniu.

Wydział powiatowy Bialski nadesławszy telegraficznie w dniu 11. lipca b. r. (LW. 45 521) wiadomość o wielkich szkodach zrządzonych wylewami Soły, Wisły i Żylcy, obliczył w swych relacyach z dnia 21. i 29. lipca b. r. LL. 1.905 i 1.998 (LW. 50 873 i 51.899) szkodę, zrządzoną na gruntach włościańskich li przez powódź, na przeszło 200.000 zł., podając powierzchnię zalanej roli i łąk na okrągło 10.000 morgów a liczbę klęską dotkniętej ludności na mniej więcej 7.000 ludzi, zagrożonych głodem wobec zniszczenia zarówno zbóż, jakie powódź na polach zastała, jak siana na łąkach, jak wreszcie ziemniaków. Żądał zatem Wydział powiatowy obok doraźnej pomocy dla ludności, także pomocy dalszej w formie zapomogi bezzwrotnej w kwocie 20.000 zł., tudzież znaczniejszych funduszów na podjęcie robót publicznych mogących ludności dać sposobność zarobku z wiosną roku 1900. W relacyi dodatkowej z dnia 18. października b. r. L 2.330 (LW. 70.465) i z dnia 20. października b. r. L. 2.495 (LW. 71.381) przedstawił Wydział powiatowy skutki ponownej klęski powodzi, która w miesiącu wrześniu b r. powiat dotknęła i upraszał Wydział krajowy o poparcie prośby wniesionej do Prezydyum c. k. Namiestnictwa o przyznanie dodatkowej natychmiastowej zapomogi w kwocie 6.000 zł. dla złagodzenia nędzy, jaka w okolicach dotkniętych zapanowała, przez dostarczenie funduszu na roboty publiczne w tych stronach, mogące dać ludności sposobność zarobku W relacyach z dnia 7. września i z dnia 14. listopada LL. 2.351 i 2.872 (LLWW. 61.780 i 79.508) o wynikach zbiorów stwierdza Wydział powiatowy: 1. ogromny brak paszy, która bądź powodziami została zabrana, bądź zamulona, bądź wskutek słot zgniła w kopicach; 2. zawód w zbiorze zbóż, który wskutek słot i zimna był gorszy niż zbiór średni z ostatnich lat, tam nawet, gdzie powodzi nie było, w miejscowościach zaś zalanych nawet $^1/_4$ średniego zbioru nie dał; 3. nieurodzaj kartofli, które ogólnie w całym powiecie gniją i dają plon nie odpowiedniej jakości; 4. dokonanie zasiewów jesiennych, późno, w niepomyślnych warunkach (na mokre grunta). Przewiduje zatem Wydział powiatowy w ciągu zimy brak żywności dla ludzi i brak paszy na przezimowanie inwentarzy, brak ziarna do siewu z wiosną i prosi o pomoc z funduszów kraju i państwa tak, by można tym brakom zapobiedz tudzież, by można przyjść ludności z pomocą w czasie przednowku przez podjęcie robót mogących dostarczyć zarobku.

Podobnie acz jeszcze krytyczniej przedstawia się stan rzeczy w powiecie Wadowickim, bowiem wedle relacyi tamtejszego Wydziału powiatowego, powiat ten został nie tylko dotkliwiej nawiedzony klęską powodzi Wisły i Skawy, ale nadto od szeregu lat doznaje klęsk elementarnych prawie bez przerwy. W relacyach Wydziału powiatowego z dnia 21. lipca i 17. sierpnia 1899 r. LL. 2.226 i 2.487 (LLWW. 49.995 i 55.453) obliczył Wydział powiatowy szkody zrządzone powodzią tegoroczną na gruntach włościańskich na sumę dochodzącą pół miliona zł. (482.421 zł), stwierdził obszar zalanych gruntów (pól i łąk) w 28 gminach na: 6.750 morgów, wartość zalanych płodów na: 412.241 zł. a wartość uszkodzonych budynków, dróg i mostów na 60.000 zł., wreszcie obliczył, że na zakupno ziarna do siewu jesiennego i ziemniaków potrzeba będzie kwoty 24.457 zł. Z 28 gmin dotkniętych powodzią zostało 21 gmin doszczętnie zalanych, w 7 tylko, zdaniem delegatów Wydziału powiatowego, którzy relacye Zwierzchności gminnych badali na miejscu, znalazły się pola, których powódź nie dosięgła. Ogółem powodzią dotkniętych gmin było 28, „kilkanaście“ zaś gmin nieobjętych tą liczbą poniosło mniejsze szkody, już to przez nawałnice, już to przez długotrwałe słoty, których to szkód Wydział powiatowy nie uważał za stósowne szczegółowo sprawdzać i badać a przyjął ryczałtowe ich ocenienie szkód na 70.000 zł. Opierając się na tych wynikach badania wysokości szkód, żądał Wydział powiatowy natychmiastowego zasiłku w kwocie 20.000 zł. na przyjście z doraźną pomocą ludności a kwoty 176.000 zł. na dalszą akcyę mającą na celu zasiewy jesienne i wiosenne, wyżywienie ludności w zimie i podczas przednowku i roboty około naprawy dróg, mogące dać ludności zarobek; w razie zaś, gdyby udzielenie tak znacznej kwoty było

niemożliwem, upraszał o udzielenie nisko oprocentowanej pożyczki. którąby powiat mógł rozpożyczyć między włościan i potrzebujących pomocy właścicieli większych posiadłości. Żądania te zmodyfikował Wydział powiatowy następnie o tyle, iż zażądał jako zaraz potrzebne kwoty: 20.000 zł. zapomogi i 30 000 zł. bezprocentowej pożyczki, zastrzegając sobie możność zażądania dalszej pomocy z wiosną r. 1900.

Ten stan rzeczy stwierdzają później przez Wydział powiatowy nadesłane relacye jego delegatów o ekonomicznem położeniu ludności powiatu (relacya z d. 19. sierpnia 1899 L. 2.484, obejmująca sprawozdania 8 delegatów (LW. 55.450) i relacya z d. 5. grudnia 1899 r. L. 3.869, obejmująca sprawozdania 6 delegatów, (LW. 82677), zgodne w tem, iż w miejscowościach zalanych wylewami, brak zdrowej paszy dla bydła, dalej w tem, iż zbiory zbóż w tychże miejscowościach nie opłaciły się prawie, dając prawie tylko słomę zamuloną i zamokłą, wreszcie w tem także, iż zbiór ziemniaków, o ile został dokonany, zawiódł oczekiwania, ziemniaki bowiem nie obrodziły a plon zebrano zgniły. Również stwierdzają relacye wspomniane, że tam nawet, gdzie powódź nie dosięgła, urodzaje zbóż były mniej niż średnie — jakkolwiek z wiosną zapowiadały się świetnie, — zniszczyły je bowiem słoty w czasie kwitnienia, które zboże powaliły, następnie w czasie żniw liczne burze, które dały najgorsze warunki sprzętu, dalej ucierpiały one znacznie od ślimaków. Ziemniaki w miejscowościach powiatu nie dotkniętych powodzią dały przeważnie zbiór mniej niż średni. Zebrane plony ucierpiały wszędzie od myszy w stodołach i stertach. Zasiewów jesiennych dokonano w najgorszych warunkach tak, iż wszystkie sprawozdania wyrażają obawy co do ich rezultatów na rok przyszły a dokonano ich z największym wysiłkiem, późno, z powodu słot i braku robotnika spowodowanego tłumną emigracyą roboczej ludności do sąsiednich krajów za zarobkiem. Wobec tego stanu rzeczy podnoszą delegaci w swych relacyach, że jakkolwiek jedynie w niektórych, najbardziej dotkniętych okolicach i miejscowościach, zachodzić może obawa braku żywności u ludności, to jednakże niewątpliwie liczyć się trzeba z faktem, że ludności tej braknie środków na zasiewy wiosenne, a to tem więcej, że wskutek kilkoletnich klęsk gospodarstwa jej są bardzo obdłużone i że w czasie przednowku niezbędnem będzie przyjść tej ludności z pomocą w formie dostarczenia sposobności zarobku przy robotach publicznych.

Trzecim w szeregu powiatów tej grupy jest powiat: Chrzanowski. Ludność tego powiatu ucierpiała w roku bieżącym podobnie, jak ludność powiatów poprzód omówionych, od powodzi Wisły i jej dopływów, tudzież od długotrwałych słot. Sprawozdania Wydziału powiatowego w Chrzanowie z dnia 11, 13. i 19. lipca 1899 r., tudzież z dnia 2. sierpnia, 1. i 16. września tegoż roku (LLWW. 45.803, 47.683, 48.346, 52.216 i 58.629) dają obraz rozmiarów klęski, jaką powiat nawiedzony został. Wedle tych relacyi powódź lipcowa zrządziła szkody w 64 gminach na obszarze 8.692 morgów, oszacowane na 228.626 zł., przez co 3.160 gospodarstw włościańskich zostało zachwianych w swym bycie a z nich 341 gospodarstw zostało tak dalece dotkniętych, że Wydział powiatowy uznał je w swej relacyi „za zagrożone zupełną ruiną“. Szkód zrządzonych przez długotrwałe słoty i ulewne deszcze — w miejscowościach nie dotkniętych powodzią Wisły, Rudawy i ich dopływów, dalej szkód zrządzonych przez wylew we wrześniu 1899 r. nie ocenił Wydział powiatowy cyfrowo w swych relacyach, a nie uwzględniał w nich też szkód zrządzonych przez klęski elementarne na gruntach dworskich, zaznaczając jedynie ogólnikowo, że szkody te dorównują szkodom zrządzonym na gruntach włościańskich. Po powodzi lipcowej stwierdzał Wydział powiatowy, że „zaledwie kilka tylko gmin w odpowiedzi na kwestyonaryusz nie rozesłany doniosło, iż zbiory zbóż i widoki na zbiory okopowin są średnie i że nie zachodzi u nich obawa braku paszy dzięki obfitości słomy“, wszystkie zaś inne gminy w powiecie, nie mówiąc już o gminach nadwiślańskich w relacyach swych donoszą, że zboża wskutek ulew i chłodów ucierpiały i są złe, że ziemniaki gniją lub już wygniły, że pasza w połowie zgniła i że jej w każdym razie będzie za mało, wreszcie, że cała nadzieja jest w potrawach, które, jeśli nie dopiszą, brak paszy stanie się formalną klęską“. Relacya, przedłożona po powodzi wrześniowej, stwierdza, że obawy co do „dopisania“ potrawów, nie były niestety płonne, powtórny bowiem wylew Wisły, Rudawy i jej dopływów, jakkolwiek nie zrządził takich szkód, jak pierwszy, to jednak zabrał pokosy traw we wszystkich miejscowościach nad rzekami i potokami położonych tak, że Wydział powiatowy w relacyi swej z 16. września 1899 r. L. 2.894 (LW. 61.769) podnosi, iż „uważać należy jako fakt skonstatowany, że będzie nadzwyczajny niedostatek paszy dla bydła i że włościaninom będzie

niezmiernie trudno przezimować bydło.“ Wobec faktu, iż wedle wykazów przedłożonych przez Wydział powiatowy stan bydła w 36 tylko gminach najbardziej brakiem paszy zagrożonych już po lipcowej powodzi wynosił u włościan 5.531 krów i 1.018 koni, brak paszy dla gospodarstw włościańskich tego powiatu jest klęską bardzo doniosłą.

Żądania Wydziału powiatowego w Chrzanowie, po uzyskaniu pierwszych zasiłków ze Skarbu Państwa i Wydziału krajowego (o czem niżej), wynosiły: natychmiastowa zapomoga 10 000 zł., w części na zakupno zboża do siewu, w części na zarządzenie robót mających ludności dostarczyć zarobku, a nadto zasiłek cyfrowo nieoznaczony z początkiem zimy, potrzebny na zakupno i dostarczenie ludności po zniżonej cenie ziemniaków zdrowych na wyżywienie i zdrowej paszy dla bydła, wreszcie z wiosną zasiłek na kupno ziarna do siewu.

Poza temi potrzebami uznaje Wydział powiatowy jeszcze potrzebę funduszów na roboty mające na celu naprawę uszkodzonych wylewami i burzami objektów komunikacyjnych, mogącą ludności dostarczyć zarobku, z których najpilniejsze preliminowano na sumę 15.634 zł., w czem robocizna piesza przedstawiała kwotę: 6.287 zł., ciągła kwotę: 7 449 zł., reszta zaś w kwocie: 1898 zł. przypadała na koszta materyału i administracyi, które powiat sam z swych funduszów ofiarował się pokryć.

Z kolei przedstawić trzeba stan rzeczy wywołany klęskami w powiecie Krakowskim tak, jak go opisuje Wydział powiatowy w relacyach z dnia 13. i 28. lipca, 2. sierpnia, 18. sierpnia i 6. listopada 1899 (LLWW. 46421, 50636, 51905, 55318, 76271). Już wykaz dołączony do pierwszej z tych relacyi stwierdzał szkody zrządzone powodzią, wskutek lipcowego wylewu Wisły i Rudawy w 38 gminach, podawał powierzchnię gruntów zalanych na 5843 hektarów, z czego 3837 hektarów obejmowały grunta włościańskie, 2006 hektarów grunta tabularne, a relacya, określająca ogólnie doniosłość klęski jako znacznie dotkliwszej od powodzi z r. 1884 zwracała uwagę na grożący ludności brak żywności i brak paszy dla bydła. Szczegółowy wykaz, dołączony do relacyi Wydziału powiatowego z dnia 28. lipca r. 1899, L. 1986 (LW. 50636) podaje liczbę gospodarstw włościańskich dotkniętych powodzią na: 2438 czyli osób 12.053, liczbę budynków zalanych na 934, powierzchnie gruntów włościańskich (ról, łąk i pastwisk) na 5641$^{3}/_{4}$ morgów czyli 75$^{0}/_{0}$ całej ilości gruntów włościańskich w dotkniętych powodzią gminach. Z tej ogólnej cyfry przypadało na grunta pod pszenicą i żytem 1720$^{1}/_{2}$ morgów (to jest 73$^{0}/_{0}$), na grunta pod owsem, grochem, prosem, jęczmieniem 1370$^{1}/_{4}$ morgów (czyli 75$^{0}/_{0}$), na grunta pod ziemniakami, kapustą i innemi warzywami 1068$^{1}/_{2}$ morgów (to jest 70$^{0}/_{0}$) a wreszcie na łąki, grunta obsiane koniczem lub paszami 1482 morgów (to jest 84$^{0}/_{0}$). W gospodarstwach włościańskich dotkniętych klęską było koni 1404, bydła rogatego 5450, trzody 3769 sztuk. Szkody ocenił Wydział powiatowy w przybliżeniu licząc na 276.677 zł. Wydział powiatowy podając te cyfry, zaznacza z naciskiem, iż cyfry poniżej przytoczone są wynikiem krytycznego porównania danych dostarczonych Wydziałowi powiatowemu przez jego delegatów z datami, jakie zebrały władze rządowe i że są raczej niższe niż rzeczywistość. Nie objęto w nich wcale szkód zrządzonych na gruntach tabularnych w gospodarstwach większych a szkody te, gdyby je uwzględnić, podniosłyby cyfrę wartości szkód do kwoty przeszło pół miliona złotych. Wobec tego stanu rzeczy stwierdził Wydział powiatowy już w powołanej swej relacyi: 1. Uzasadnioną obawę braku zdrowej paszy dla bydła i konieczność starania się o jej dostarczenie przez ponowne obsianie gruntów do tego się nadających mieszaniną grochu, wyki i owsa i poprawę paszy zebranej przez dostarczenie ludności soli bydlęcej; 2. potrzebę dostarczenia ludności ziarna do zasiewów ozimin; 3. obawę braku żywności dla ludności gmin zatopionych a dla zapobieżenia temu proponował wykonanie szeregu robót publicznych, mogących ludności dać sposobność zarobku i udzielenie zasiłku dla tej części ludności, która ze sposobności zarobku korzystać nie będzie mogła; 4. Konieczność przyjścia ludności z pomocą w celu umożliwienia zasiewów wiosennych przez dostarczenie odpowiednich funduszów na zakupno ziarna. Odpowiednio do tych stwierdzonych skutków klęski, żądał Wydział powiatowy Krakowski:

1. bezzwrotnej zapomogi na powtórne obsiewy pól paszami . .	12.300 zł.
2. na zasiewy ozime	3.500 „
3. na roboty publiczne zapomogi	20 800 „
4. na żywność dla ludności niezdolnej korzystać z zarobku . . .	12.000 „
razem zapomogi	48.600 zł.

a nadto na kupno ziarna na zasiewy wiosenne trzyletniej bezprocentowej pożyczki w sumie . . . . 22.000 zł.

W zestawieniu tych potrzeb nie uwzględniono potrzeby pomocy dla dotkniętych klęską większych gospodarzy, zwłaszcza dzierżawców, co do których Wydział powiatowy jednakże oświadczył, iż uważa za rzecz konieczną przyjść im także z pomocą a wysokość tej pomocy później określił na sumę mniej więcej 10.000 zł., mającą być udzieloną tytułem pożyczek. (Relacya Wydziału powiatowego z d. 18. sierpnia 1899 r. l. 2076 LW 55318).

Wedle relacyi Wydziału powiatowego z d. 6. listopada 1899 r. l. 2696 (LW. 76271) zrządziła powtórna powódź w dniach 13 16. września w 7 gminach powiatu szkodę na 546³/₄ morgach pól i łąk włościańskich, wartości 14.142 zł, dotkliwą głównie przez to, iż ta nowa klęska pozbawiła ludność dotkniętą (796 osób) resztek paszy i spodziewanych plonów z powtórnie obsianych pól, utrudniając przez to możność przezimowania zredukowanych inwentarzy i opóźniając zasiewy jesienne. To też dane podane przez Wydział powiatowy w sprawozdaniu z dnia 7. grudnia 1899 r. l. 2988 (LW. 84535) przedstawiają niepomyślny obraz położenia ekonomicznego ludności powiatu. Wydział powiatowy dzieli tu podane przez się szczegóły na dwa działy: 1. daty dotyczące 73 gmin, nienawiedzonych powodziami, 2. daty dotyczące 36 gmin, które zostały powodziami zniszczone. Wyniki zbiorów w pierwszej grupie gmin charakteryzuje Wydział powiatowy jak następuje:

„1. Żyto, na kopy dobre, co do wydatności i jakości zboża nie dorównuje zbiorowi przeciętnemu z lat ostatnich a na gruntach mokrych wogóle słabe.

2. Pszenica, wogóle dała zbiór słaby, urodzaj nie był wogóle dobry a słoty w czasie żniw tak ją uszkodziły, nawet na mniejszych posiadłościach, że zbiór jest znacznie gorszy od przeciętnego z lat ostatnich.

3. Jęczmień, dał zbiór wogóle słaby, to jest gorszy niż średni.

4. Owies, miejscami dobry, przeważnie średni.

5. Ziemniaki, z nielicznymi wyjątkami gruntów piaszczystych zbiór bardzo zły, w piwnicach i dołach ziemniaki gniją.

6. Kapusta i inne warzywa zbiór dobry.

7. Konicze złe, pierwszy zbiór prawie wszędzie zmarniał, drugi słaby; stan nowych, tego roku zasianych koniczów niezadowalniający, wskutek uszkodzeń przez myszy.

8. Buraki pastewne, przez włościan mało uprawiane dały zbiór średni.“

W gminach drugiej grupy tak przedstawia Wydział powiatowy wyniki zbiorów:

„Żyto, pszenica, jęczmień a nawet owies zupełnie zmarniały. W wielu miejscach w stertach stoją na polach lub koło domów nie chowane do stodół i nie młócone, bo robota nie opłaci się. Żyto, z którego spodziewano się najwięcej jeszcze korzyści, daje ziarno tak nikłe, że młynarze nie przyjmują go do mielenia. Zmielone na żarnach domowych daje mąkę, z której nie można wypiekać chleba, lecz zaledwie najlichsze i czarne placki. Ziemniaków, jarzyn i buraków pastewnych nie zbierano wcale.

Pasza z powtórnych zasiewów i powtórne pokosy konicza ledwie robotę opłaciły.“

Ten obraz wyniku tegorocznego zbioru uzupełnia podana w sprawozdaniu tem odpowiedź na pytanie: „Czy zostaną na zimę dostateczne zapasy żywności dla ludzi, paszy dla bydła i ziarna na zasiew“ — odpowiedź stwierdzająca, że w grupie 73 gmin niedotkniętych powodzią zapasy żywności i paszy, acz szczuplejsze niż zwykle, wystarczą, że jednak w grupie drugiej, w miarę postępu zimy coraz większy będzie niedostatek żywności i paszy we wszystkich gminach. W szczególności podnosi Wydział powiatowy obawę groźnego niedostatku w 19 gminach w sprawozdaniu wyszczególnionych, w których braknie wedle obliczeń Wydziału powiatowego, przy uwzględnieniu wszystkich czynników na stan rzeczy wpłynąć mogących, żywności dla 833 rodzin włościańskich (4.383 osób) a paszy dla 1818 sztuk bydła. Wartość braku w żywności ocenia Wydział powiatowy na 40.450 zł., ceniąc wartość braku paszy na 34.800 zł., razem przeto obliczając deficyt na 76.000 zł. Deficyt ten dałby się w znacznej części — zdaniem Wydziału powiatowego — pokryć zarobkami, obok jednak dania sposobności do zarobku potrzeba będzie także pewnej na wyżywienie ludności zapomogi a nadto pożyczek na zasiewy wiosenne, jeśli się ma zapobiedz zupełnemu zastojowi gospodarczych stosunków; zasiewy bowiem ozime w gminach dotkniętych powodzią dokonane zostały w warunkach najgorszych, wśród ciągłych słot, na rozmokłych gruntach i wczesnych przymrozków. Trudności stąd wynikające spowodowały, że: 1. dokonano zasiewów mniej niż normalnie. 2. dokonano ich późno bardzo i w nadmiernie rozmokłych gruntach. 3 że koszt zasiewów i jesiennych robót w polu był znacznie większy niż normalnie. Wydział powiatowy kończy swe sprawozdanie wzmianką, iż zasiewy ozime przedstawiają się w chwili przedłożenia sprawozdania

pomyślnie i że ludność gmin dotkniętych klęską od zupełnego upadku ratuje się dotąd skutecznie dzięki zarobkom, jakie mieć mogła przy budowie kolei lokalnej Kraków-Kocmyrzów i przy budowie wodociągów w mieście Krakowie.

Piątym powiatem, o którym w tej pierwszej grupie powiatów wspomnieć nam trzeba, jest powiat Wielicki, który częściowo ucierpiał także od klęski powodzi Wisły i jej dopływów, a mianowicie najdotkliwiej w gminach położonych w powiecie administracyjnym Podgórskim. Wedle relacyi Wydziału powiatowego z d. 6 sierpnia 1899 r. l. 4189 (LW. 53800), ucierpiało od klęski 29 gmin na powierzchni 2934 morgów a wartość szkód zrządzonych wynosiła wedle oszacowania Wydziału powiatowego 86.160 zł. a rozdzielala się między 841 poszkodowanych. Powódź w dotkniętych nią gminach zniszczyła zupełnie siana i konicze, już poprzednio wskutek długotrwałych deszczów uszkodzone, dalej zniszczyła ziemniaki i rośliny okopowe na gruntach zalanych, wreszcie owsy, jęczmiona i pszenicę tak, że stosunkowo najmniej jeszcze ucierpiało żyto, o ile było przed powodzią dojrzałe. Wobec faktu, że w dotkniętych powodzią gospodarstwach znajdowało się w chwili powodzi 4.321 sztuk bydła, podniosła relacya z głównym naciskiem jako skutek chwilowo najgroźniejszy dla gospodarstw włościańskich grożący brak paszy, mogący spowodować włościan do pozbywania za bezcen i z niepowetowanemi stratami inwentarzy. Obok tedy potrzeby funduszów na zakupno nasienia paszy dla powtórnego obsiania gruntów paszami i dalszych funduszów na zakupno paszy, podniósł Wydział powiatowy w dalszym rzędzie potrzebę przyjścia ludności z pomocą dla dokonania zasiewów ozimin i zasiewów wiosennych, tudzież zapomóg dla ułatwienia jej przezimowania.

W relacyi swej z dn. 30. lipca 1899 L. 3992 (LW. 53.496) (jakkolwiek datowanej wcześniej niż poprzednio omówiona, jednak, jak z treści jej wynika, nie wątpliwie późniejszej) przedstawiającej ekonomiczne położenie ludności w powiecie, kładzie Wydział powiatowy główny nacisk znowu na niepomyślny wynik i brak paszy, stwierdzającej, że zbiory zbóż w okolicach niedotkniętych powodzią były nawet „pomyślne“ a jedynie w gminach zalanych „słabe“ tak, że klęska w tym powiecie ma charakter klęski czysto lokalnej. Dowodem za tem przemawiającym jest też poniekąd fakt, że dalszych relacyi z tego powiatu Wydział krajowy nie otrzymał i że Wydział powiatowy z wyjątkiem zgłoszonego w pierwszych chwilach klęski telegraficznie żądania zapomogi w kwocie 3.600 zł., zresztą dotąd nie przedłożył żadnych cyfrowo sformułowanych żądań pomocy z funduszu krajowego.

Następny powiat tej grupy, powiat Bocheński, był podobnie, jak poprzedni, lokalnie tylko dotknięty klęską powodzi. Wedle relacyi Wydziału powiatowego z dnia 15. lipca 1899 r L. 3192 (LW. 48.162) zostały w dn. 12. lipca 1899 r. wskutek przerwania wałów wiślanych w Świniarach przez Wisłę zalane gminy: Świniary, Grobla i Trawniki tak, że plony w tych gminach zostały na powierzchni około 1500 morgów zupełnie zniszczone, domy w znacznej liczbie zalane i uszkodzone a ludność w liczbie około 3000 głów do zupełnej ruiny przywiedziona. Oprócz owych 3 gmin zalane też zostały częściowo gmina: Wola Batorska i przysiółek: Kępa węgrzynowska tak, że i tu gospodarze zalani nie mieli ani zboża na zasiewy jesienne i wiosenne ani żywności. Wysokość kwoty potrzebnej dla przyjścia z pomocą ludności, której straty oceniono na około 70.000 zł., obliczył Wydział powiatowy, nie wliczając funduszów potrzebnych na przeprowadzenie robót mających dostarczyć ludności zarobku a biorąc na wzgląd jedynie potrzebę zakupienia ziarna do siewu jesiennego i wiosennego na 18.000 zł. w. a., z czego 6000 zł. przypadałoby na zasiewy jesienne, zaś 12.000 zł. na zasiewy z wiosną roku 1900. O tę też kwotę upraszał Wydział powiatowy w swej relacyi z d. 12. sierpnia 1899 r. L. 3591 (LW. 53.944).

Powiat Bocheński zamyka pierwszą grupę powiatów dotkniętych tego roku klęskami elementarnemi. Dla łatwiejszego zoryentowania się w szczegółach i cyfrach powyżej przedstawionych grupy tej dotyczących, przedkładamy Wys. Sejmowi następujące zestawienie najważniejszych cyfr:

Powiat	Powierzchnia gruntów zalanych (morgów)	Wysokość szkody w plonach	Liczba dotkniętych mieszkańców	Liczba gmin	Liczba krów u dotkniętych gospodarzy	Liczba koni u dotkniętych gospodarzy
Biała	około 10.000	mniej więcej 200.000	mniej więcej 7000	48	—	—
Chrzanów	8692	224.626	12.640	64	5531	1018
Kraków	5642	276.677	12.053	36	5450	1400
Wadowice	6750	482.421	mniej więcej 3000	42	—	—
Wieliczka	2934	86.160	841	29	4321	—
Bochnia	1500	mniej więcej 70.000	mniej więcej 3000	5	—	—
Razem	35.518	1,339.884	38.534	224	—	—

W zestawieniu tem uwzględniano wyłącznie daty dotyczące rozmiarów klęski, jaka dotknęła gospodarstwa włościańskie, pomijając szkody, jakie zrządziła na gruntach tabularnych a cyfry podano ściśle, jak je podały dotyczące relacye Wydziałów powiatowych, jak bowiem stwierdzono, są one zgodne z relacyami przedłożonemi przez c. k. Starostwa c. k. Namiestnictwu i jeśli się od tych relacyi urzędowych różnią, to raczej w kierunku przedstawienia rozmiarów klęski skromniej i umiarkowaniej, nie grzeszą więc przesadą.

Drugą grupę powiatów stanowią powiaty podgórskie, dotknięte wylewami potoków górskich, a również długotrwałemi słotami. Należą tu powiaty: Żywiecki, Grybowski, Gorlicki, Jasielski, Krośnieński, Pilzneński i po części powiat Tarnowski. Relacye Wydziałów powiatowych tej grupy nie dostarczają dat, choćby tak ścisłych, jak w grupie poprzednio umówionej, szkodę przedstawiają z małymi wyjątkami ogólnikowo, nie mogąc nawet w przybliżeniu oszacować jej wartości, nie określają też ściśle i cyfrowo wysokości pomocy, jaką uważają za potrzebną ze strony skarbu kraju, a opisując smutne położenie ekonomiczne ludności, podnoszą obawy: 1. braku paszy dla bydła, 2 braku żywności dla ludzi i mogących stąd wyniknąć chorób i proszą o pomoc już to w formie zapomóg dla ludności, już w formie udzielenia funduszów na roboty, mające na celu naprawę uszkodzonych wylewami komunikacyi i dostarczenie ludności zarobku. Poniżej zamieszczone krótkie streszczenie relacyi dotyczących Wydziałów powiatowych daje możność ocenienia, jaka klęska, powódź, czy słota długotrwała, dała się głównie uczuć powiatowi i w jakim kierunku idą jego żądania pomocy.

Powiat Żywiecki doniósł już relacyą z d. 10. lipca 1899 r. L. 1239 (LW. 46541) o powodzi, jaka z początkiem lipca, wszystkie drogi w powiecie tak powiatowe jak gminne już to zupełnie zniszczyła już to znacznie uszkodziła. Przyprowadzenie komunikacyi do pierwotnego stanu wymagać będzie długiego czasu i bardzo znacznych funduszów, już bowiem dokonanie najważniejszych tylko robót około przywrócenia komunikacyi wymagać będzie „kilkudziesięciu tysięcy złotych". O przyznanie na ten cel funduszów upraszał tedy Wydział powiatowy.

Powiat Grybowski odniósł się do Wydziału krajowego relacyą z dnia 20. lipca 1899 r. L. 1061 (LW. 49.202) donoszące o wylewach rzek, które w plonach

i komunikacyach znaczne wyrządziły szkody. W relacyi kładzie Wydział powiatowy główny nacisk na okoliczność, iż budżet powiatowy nie jest w stanie podołać obowiązkowi naprawy uszkodzonych dróg i mostów, na które najpilniejsze wydatki obliczono na przeszło 1300 zł, przeto upraszał o udzielenie z funduszów krajowych odpowiedniej subwencyi. Relacya Wydziału powiatowego z d. 25. lipca 1899 r. L. 984 (LW. 50.441) o ekonomicznem położeniu ludności w powiecie, którą przedłożono 6 sprawozdań delegatów Wydziału powiatowego, stwierdza ogólny brak paszy, siana bowiem bądź to zostały przez powodzie zabrane, bądź zamulone zgniły, a dalej przewiduje zaledwie średni zbiór zboża, które wskutek ciągłych słot bardzo ucierpiało. Wysokości pomocy potrzebnej powiat nie określa.

Gorlicki Wydział powiatowy przedłożył Wydziałowi krajowemu relacyą z d. 1. sierpnia 1899 r. L. 1811 (LW. 51.902) odpis prośby, jaką wniósł do c. k. Namiestnictwa, przedstawiając stan ekonomiczny powiatu i prosząc o odpowiednią pomoc ze skarbu Państwa. W prośbie tej stwierdza Wydział powiatowy, że wskutek ustawicznych deszczów, trwających od kwietnia prawie bez przerwy do 10. lipca 1899 zostały ziemiopłody w południowej części powiatu prawie doszczętnie, w północnej zaś części powiatu prawie w połowie zniszczone tak, że powstałe stąd szkody obliczyć można w przybliżeniu za 75.000 zł., nie licząc w tem straty ornej ziemi zabranej przez górkie potoki ani szkód zrządzonych w drogach i mostach. Wobec tego jest ludność wiejska powiatu w przededniu nędzy tem groźniejszej, że brak paszy nie pozwala myśleć o przezimowaniu inwentarzy. Powiat prosił więc o fundusze na zakupno ziarna do siewu, wyżywienie rodzin i podjęcie robót mogących dostarczyć zarobku. W sprawozdaniu o ekonomicznem położeniu ludności, które Wydział powiatowy przedłożył w dniu 19. listopada 1899 r. (LW. 77.910) stwierdza Wydział powiatowy, że zbiory zawiodły nadzieje, zboża bowiem dały tylko słomę, paszy jakkolwiek lichej nie braknie, ale dla ludzi wobec braku ziemniaków, „których nawet na sadzenie nie wystarczy“ obawia się głodu. Położenie ludności pogarsza okoliczność, iż zasiewów dokonano w najgorszych warunkach, późno, na rolach zbyt mokrych a nadto w mniejszych niż zwykle rozmiarach. Relacya wymienia 12 gmin, dotkniętych klęską powodzi i szczególnej pomocy potrzebujących a wreszcie stwierdza wzmożenie się w całym powiecie wychodźtwa do Ameryki.

Z kolei następuje powiat Jasielski. Relacyą z dnia 24. września 1899 r. L. 1237 (LW. 67.308) zwrócił się Wydział powiatowy Jasielski do Wydziału krajowego, przedstawiając rozmiary szkód, jakich ludność tego powiatu doznała w r. 1899 wskutek gradobicia, wylewów wód i ustawicznych słot. „Grady i wylewy zniszczyły w wielu gminach cały plon, a oszczędzone przez te klęski pszenice, żyta i jęczmiona wskutek słoty porosły, owsy dotąd w polu gniją i rosną a ziemniaki i strączkowe rośliny wymokły i wygniły; pierwsze konicze i siana wszędzie zmulone lub zgniłe nie do użytku a drugie konicze i potraw wszędzie przepadły“, oto są słowa relacyi. Dołączono do niej wykaz gmin i obszarów dworskich, w których likwidacya szkód z ramienia władzy podatkowej się odbyła, obejmuje on 60 gmin i 42 obszarów dworskich. Liczba poszkodowanych w gminach wynosi: 3809 gospodarzy, na obszarach dworskich: 43 a wartość poniesionych szkód szacuje wykaz w gminach na 217.730 zł., w obszarach dworskich na: 77.710 zł. Wydział powiatowy podnosi nadto, iż wskutek rozmoknięcia roli uprawa jesienna stała się prawie wprost niemożebną, że wyżywienie inwentarzy jest bardzo utrudnione i że z wiosną roku 1900 należy się niezawodnie obawiać głodu wśród ludności zarobniczej. Powiat prosi tedy o zapomogę na roboty publiczne, jakie zamierza podjąć z wiosną, nie określając jednak wysokości potrzebnej pomocy cyfrowo.

Podobne zupełnie stosunki panują w sąsiednim powiecie Krośnieńskim, jak o tem świadczy relacya tamtejszego Wydziału powiatowego z d. 17. listopada 1899 L. 2.949 (LW. 78.718), stwierdzająca, że zbiory zbóż wypadły źle, że ziemniaki i kapusta główny artykuł żywienia się ludności zupełnie nie dopisały, że siana przeważnie pogniły, i że jakkolwiek paszy „na ilość“ jest dosyć, to przeważnie przegniła. O zapasach żywności dla ludzi wspomina relacya, „iż są bardzo szczupłe“ i że na zasiew wiosenny będzie ludność musiała dokupywać ziarna w znacznych ilościach. Zasiewy ozime i jesienne roboty w polu wykonano wśród słoty, w warunkach bardzo niekorzystnych tak, że wielu wcale nie siało, wiele też ozimin zniszczyły ślimaki. Postulatów co do pomocy potrzebnej Wydział powiatowy nie sformułował.

Następujący z kolei powiat Pilzneński przedstawia się wedle relacyi Wydziału powiatowego z d. 16. lipca 1899 r. L. 921 (LW. 48.736) podobnie jak powiat

Grybowski lub Żywiecki, jakkolwiek szkody, jakich doznał wskutek powodzi, były niewątpliwie mniej dotkliwe, niż w powiecie Żywieckim, a szkody w plonach zrządzone słotami jeszcze mniej w relacyi Wydziału powiatowego występują, niż w relacyach Wydziału powiatowego Grybowskiego. W relacyi wspomnianej doniósł Wydział powiatowy Pilzneński, iż długotrwałe deszcze i ulewy zrządziły wiele szkód, wezbrane bowiem wody „zabrały w niektórych miejscowościach całą górną warstwę ziemi urodzajnej, resztę zaś zamuliły". W miejscowościach tych zostały też zrujnowane drogi a mosty woda zabrała, przeto powiat prosi o fundusze w kwocie 2000 zł. na naprawę komunikacyi. Nadto wymienia powiat 14 gmin w południowej części powiatu zupełnie przez powódź zniszczonych i prosi dla nich o zapomogę z funduszu krajowego, nie określając bliżej jej wysokości.

Grupę tę zamyka powiat T a r n o w s k i. Przedłożone relacyami Wydziału powiatowego z d. 28. listopada i 1. grudnia 1899 r. LL. 2 815 i 2.861 (LLWW. 80.776 i 81.700) sprawozdania 8 delegatów Wydziału powiatowego o ekonomicznem położeniu ludności, stwierdzają jednomyślnie: 1) wielki brak paszy, wskutek tego, iż pasza zgniła w następstwie ciągłych słot i deszczów, 2) nieurodzaj ziemniaków, które wskutek słoty nie obrodziły a nadto wygniły i plon dały nieodpowiedni, w połowie swej zaś (sprawozdania 4 delegatów) stwierdzają rezultat zbiorów mniej niż średni i przewidują po części brak żywności dla ludzi a zarazem brak ziarna do siewu. Po nadto wspominają te sprawozdania o klęskach wylewów mających lokalne znaczenie, o klęsce ślimaków, które w wielu miejscach zniszczyły zasiewy ozime i o fakcie, iż zasiewy jesienne dokonane zostały w całym powiecie w najgorszych warunkach i w rozmiarach znacznie mniejszych niż zwykle, co każe się obawiać klęski na rok przyszły. Powiat tarnowski tedy, jakkolwiek dotąd nie zgłosił się z żądaniem pomocy ze strony kraju, uważać należy jako dotknięty klęską, wskutek której niewątpliwie ludność jego pomocy z wiosną 1900 r. potrzebować będzie.

Powiaty wyżej omówione nie dostarczyły materyału do zestawienia, jakiejkolwiek tabeli.

Grupę trzecią stanowią powiaty lokalnie tylko kęką powodzi dotknięte: należą tu powiaty: Nisko, Sanok, Przemyśl i Jarosław.

Powiat N i s k i został, jak donosi Wydział powiatowy w relacyi z d. 24. lipca 1899 r. L. 1.525 (LW. 49.947), w dnia h 10. 11. i 12. lipca dotknięty klęską wylewu Sanu i Tanwi pod Ulanowem. Wylew objął 14 gmin a powierzchnia gruntów klęską dotknięta wynosiła około 1000 morgów. Szkodę zrządzoną powodzią ocenił Wydział powiatowy na sumę 44.000 zł. i pragnąc ludności przyjść z pomocą, upraszał o subwencyę na roboty publiczne i budowę dróg w dotkniętych gminach.

Powiat S a n o k doniósł relacyą z d. 22. lipca 1899 r. L. 1.673 (LW. 50.622) o wylewie rzeki Wisłok i jego dopływów a szczególnie Pielnicy, które dotknęły gminy Bzianka, Besko i przysiółka tejże Poremby, upraszając o zapomogę dla mieszkańców tych gmin na żywność tudzież o wykonanie robót przy regulacyi Pielnicy dla dostarczenia zarobku ludności. W relacyi nadesłanej w d. 3. grudnia 1899 L. 2.773 (LW. 81.688) wykazuje nadto Wydział powiatowy kilkanaście gmin w okręgu Jaśliska, które zostały również klęską powodzi dotknięte i dla których będzie z wiosną konieczna pomoc dla umożliwienia zasiewów. Kwoty, jaką uważa za potrzebną, relacya Wydziału powiatowego nie podała.

Wydział powiatowy p r z e m y s k i doniósł w relacyi z d. 16. lipca 1899 r. L. 1.440 (LW. 47.549) o ulewie, która w dniu 8. lipca 1899 r. spowodowała powódź w okolicy Dubiecka, niszcząc dobytek ludności i komunikacyę. Upraszał tedy o subwencyę 2.500 zł. na przywrócenie komunikacyi i o zapomogę 1.500 zł. dla włościan dotkniętych klęską.

Powiat J a r o s ł a w s k i, jak Wydziałowi krajowemu wiadomo, doznał lokalnej klęski powodzi wskutek wylewu Sanu, dotąd się jednak nie zgłaszał do Wydziału krajowego o pomoc i wiadomość o klęsce tej otrzymał Wydział krajowy z c. k. Namiestnictwa.

* * *

Przedstawiwszy naturę klęsk elementarnych, które dotknęły powiaty kraju naszego w ciągu r. 1899, dawszy, o ile to było możliwem wobec zebranego materyału, określenie ich rozmiarów i objawów, wreszcie skreśliwszy stan rzeczy w poszczególnych okolicach istniejący, w chwili wygotowania niniejszego przedłożenia,

przechodzimy obecnie do zdania sprawy z tych czynności, jakie Wydział krajowy podjął w celu doraźnego złagodzenia skutków klęski jakoteż w celu wdrożenia i przygotowania dalszej akcyi w tej sprawie, akcyi, dla której ostatecznego przeprowadzenia przedkładamy Wysokiemu Sejmowi wnioski kończące niniejsze przedłożenie.

W chwili otrzymania pierwszych wiadomości o klęskach powodzi tegorocznych rozporządzał Wydział krajowy resztą kredytu uchwalonego przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z d. 30. grudnia 1898 „do dyspozycyi Wydziału krajowego“ w celu przyjścia z pomocą ludności okolic zniszczonych w r. 1898 gradem. Reszta ta wynosiła po potrąceniu kwoty 4.395 zł. 10 ct zarezerwowanej dla robót nad kopaniem rowów przy prawym brzegu Dunajca w Niecieczy i na osuszenie przysiółka Łuże ad Rzemień w powiecie Mieleckim kwotę 11.100 zł. w. a. Z kwoty tej przyznał Wydział krajowy:

1) Wydziałowi powiatowemu w Chrzanowie, na jego telegraficzne doniesienie o klęsce powodzi reskryptem z d. 10. lipca 1899 r. LW. 45.441 kwotę 500 zł. tytułem zaliczki do wyrachowania na przyjście z pierwszą pomocą ludności gmin dotkniętych klęską.

2) Uchwałą z d. 11. lipca 1899 r. LW. 45321 *a)* Wydziałowi powiatowemu w Wadowicach kwotę 500 zł. tymże tytułem, *b)* dyrekcyi szkoły kraj. rolniczej w Czernichowie, która się odniosła do Wydziału krajowego, jako właściciela dóbr Czernichów, Czernichówek i Kłokoczyn o pomoc dla ludności tych gmin dotkniętej powodzią, kwotę 100 zł. w. a. tymże tytułem.

3) Uchwałą z d 12. lipca 1899 r. LW. 45.737 Wydziałowi powiatowemu w Wieliczce na skutek jego telegramu o powodzi w tym powiecie kwotę 500 zł. w. a. tymże tytułem jak wyżej.

4) Uchwałą z d. 13. lipca 1899 r. LW. 46421 Wydziałowi powiatomu w Krakowie, na skutek jego telegramu o powodzi kwotę 500 zł. tymże tytułem jak wyżej.

5) Uchwałą z d. 19. lipca 1899 r. LW. 47.549 Wydziałowi powiatowemu w Przemyślu na skutek jego prośby z d. 16. lipca 1899 r. L. 1.440 dla ludności dotkniętej klęskami elementarnemi w okolicy Dubiecka kwotę 500 zł. na tenże cel jak wyżej, oznajmiając zarazem, że prośby Wydziału powiatowego o subwencyę na cele drogowe, na razie uwzględnić nie może, wobec funduszów, jakie ma do dyspozycyi na cele akcyi ratunkowej, i że z funduszów przeznaczonych na subwencyonowanie budowy dróg, mógłby powiatowi przyjść z pomocą w razie uczynienia zadość wymogom przewidzianym w przepisach o subwencyonowaniu dróg.

6) Uchwałą z tegoż dnia, co wyżej LW. 46.541 Wydziałowi powiatowemu w Żywcu kwotę 500 zł. w. a. tytułem zaliczki do wyrachowania na najnaglejsze potrzeby akcyi podjętej w celu usunięcia skutków klęski.

W ten sposób przyszedł Wydział krajowy dotkniętej klęskami ludności już w pierwszej chwili z pomocą kwotą 3.100 zł.

Mając pierwsze relacye Wydziałów powiatowych o rozmiarach klęski, postanowił Wydział krajowy uchwałą z d. 8. sierpnia 1899 r. LW. 47.683 przyznać Wydziałom powiatowym dla powiatu następujące zapomogi:

1)	W Białej kwotę:	. .	1.500 zł.
2)	„ Bochni „	. .	500 „
3)	„ Chrzanowie kwotę	.	1.500 „
4)	„ Krakowie „	. .	1.500 „
5)	„ Wadowicach „	.	1.500 „
6)	„ Wieliczce „	.	1.500 „

razem przeto: 8000 zł. tak, że łącznie z poprzednio przyznanemi zapomogami w kwocie 3.100 zł. dały obecnie asygnowane zasiłki kwotę 11.100 zł. i wyczerpały fundusz, jakim Wydział krajowy dysponował.

Nadto postanowił Wydział krajowy użyć kwotę 2.000 zł. z funduszów Biura sprzedaży soli na zakupno soli bydlęcej, a gdy otrzymał wiadomość, że c. k. Rząd przyznał 10.000 ctn. metr. soli bydlęcej dla rozdzielenia między okolice dotknięte klęskami i brakiem zdrowej paszy zagrożone, uchwałę swą w ten sposób zmienił, iż kwotę ową gotówką między najbardziej dotknięte powiaty rozdzielił, pozostawiając im możność zakupienia za nią soli. O rozdziale tej kwoty podaje bliższe szczegóły sprawozdanie Wydziału krajowego o sprzedaży soli, przez kraj. biuro w tym celu zorganizowane.

Asygnując powyższe zapomogi Wydziałom powiatowym, powiadomił je Wydział krajowy o tem, iż w ten sposób wyczerpuje swe fundusze na cel tej akcyi przeznaczone, że więc na dalszą pomoc ze strony funduszu krajowego, aż do zebrania się Wys. Sejmu i powzięcia przezeń uchwał co do przyznania dalszych funduszów na cele tej akcyi liczyć nie będą mogły. Równocześnie wezwał Wydział krajowy interesowane Wydziały powiatowe, by mu przedkładały sprawozdanie o użyciu przyznanych funduszów, tudzież swe wnioski co do dalszych potrzeb ludności powiatu Pierwsze sprawozdania dotąd nie ze wszystkich powiatów nadeszły, nie podobna nam więc dać Wys. Sejmowi obrazu akcyi rozwiniętej przez powiaty; nadmieniamy tylko krótko, że w znacznej większości zapomogi krajowe użyte zostały już to na zakupno nasion pastewnych, dla dokonania powtórnych obsiewów pól zniszczonych powodzią i zyskania w ten sposób paszy, już to na zakupno żywności dla ludności zagrożonej w czasie powodzi głodem, już na zakupno ziarna do siewu, już wreszcie na roboty dostarczające ludności zarobku. Sprawozdania z wnioskami co do dalszej pomocy i przedstawieniem położenia ludności, o ile nadeszły, streściliśmy już powyżej

W powyżej wspomnianym reskrypcie zwrócił też Wydział krajowy uwagę Wydziałów powiatowych na obowiązujące co do subwencyonowania dróg normy, by mogły wcześnie przygotowując plany robót drogowych w okolicach dotkniętych klęską, korzystać z przyznawanych na ten cel przez Wys. Sejm dotacyi już z wczesną wiosną r. 1900 i w ten sposób bez osobnego obciążenia funduszu krajowego przyjść w pomoc ludności tych okolic przez danie jej sposobności zarobku.

Równolegle z akcyą Wydziału krajowego w tej sprawie prowadziło swą akcyę c. k. Prezydyum Namiestnictwa.

Pragnąc zupełnie harmonijnego i zgodnego działania obu Władz a zwłaszcza dążąc do uzyskania jak najzupełniejszego porozumienia w sprawie dalszego prowadzenia akcyi, zwrócił się Wydział krajowy do c. k. Prezydyum Namiestnictwa odezwą z dnia 25. sierpnia 1899. LW 56351 i przedstawiwszy rozmiary klęski, jaka znaczne okolice kraju nawiedziła. przedstawiwszy też swoją do owej chwili w sprawie złagodzenia skutków klęski działalność, upraszał o udzielenie mu materyałów i dat zebranych przez c. k. Namiestnictwo dla porównania ich z datami zawartemi w relacyach Wydziałów powiatowych. Zarazem poruszył Wydział krajowy w powołanej odezwie myśl zebrania wspólnej konferencyi przedstawicieli obu Władz, celem szczegółowego omówienia sprawy uzyskania funduszów potrzebnych w poszczególnych stadyach akcyi dalszej, udziału w tej akcyi Skarbu Państwa i funduzu krajowego tak, iżby oparte na wynikach obrad konferencyi dalsze działanie mogło być wynikiem ciągłego porozumienia władz autonomicznych i rządowych.

Odezwą z d. 3. października 1899 r. L. 9631/pr. zawiadomiło Prezydyum c. k. Namiestnictwa Wydział krajowy, że zebrawszy materyał potrzebny do ocenienia skutków powodzi, którą zachodnie powiaty kraju zostały nawiedzone, J. E Pan Namiestnik zgadza się na odbycie konferencyi wspólnej w d. 6. października 1899 w sali obrad Wydziału krajowego Konferencya przyszła też do skutku w dniu wspomnianym przy udziale JE. Pana Namiestnika i pod przewodnictwem Marszałka krajowego. Po przeprowadzeniu dyskusyi co do rozmiarów klęski i jej dla kraju doniosłości, po porównaniu obopólnie zebranych dat doprowadziły obrady konferencyi do ustalenia zasad dalszej akcyi, zasad wynikających z uznania, iż tak Państwo, jak i kraj są obowiązane do współdziałania w celu złagodzenia następstw klęski. JE. Pan Namiestnik w uznaniu z jednej strony konieczności pomocy ze Skarbu Państwa dla okolic dotkniętych klęską, uznaniu, któremu c. k. Rząd dał już wyraz, rozdzielając w lipcu, sierpniu i wrześniu 1899 r. zapomogi w kwocie łącznie wynoszącej 50000 zł, z drugiej strony w uznaniu przedstawionego na konferencyi stanu funduszu krajowego, oświadczył imieniem Rządu gotować przedstawienia c. k. Rządowi centralnemu wniosków udzielenia ze Skarbu Państwa zapomogi bezzwrotnej dla przyjścia z pomocą ludności okolic dotkniętych klęską, a mianowicie dla rozdzielania zapomóg w gminach zagrożonych brakiem żywności dla ludzi, dla podjęcia robót mogących ludności dostarczyć zarobku w czasie jesiennym i wiosennego przednowku, wreszcie dla ewentualnego zakupna ziarna do zasiewów. Wysokość potrzebnej zapomogi oznaczono na konferencyi na kwotę 300.000 zł. w. a., wliczając rozdane już wówczas ze Skarbu Państwa zapomogi tudzież kwotę uzyskaną już wówczas przez c. k. Namiestnictwo ze Skarbu Państwa na jesienne potrzeby ludności powiatów klęską nawiedzonych. Równocześnie uznano jednomyślnie, iż mimo znanego położenia finansów kraju

nakazującego jak najściślejszą oszczędność także i fundusz krajowy, wobec dotkliwych klęsk, jakie ludność tylu okolic nawiedziły, osłabienia siły podatkowej tej ludności, obarczenia dotkniętych klęskami powiatów, na które spadł ciężar poniesienia znacznych wydatków na naprawy zniszczonych dróg i mostów subwencyowanie będących w tem samem położeniu gmin winien przyjść ludności i powiatom z pomocą o ile możności wydatną. Jako najodpowiedniejszą formę tej pomocy uznano na konferencyi ułatwienie Reprezentacyom powiatowym przyjścia ludności z tą pomocą w ten sposób, iżby fundusz krajowy przyjął na siebie opłatę procentów od pożyczek, jakieby Reprezentacye wspomnianych powiatów zaciągnąć pragnęły, już to na cele akcyi ratunkowej wobec klęski, już to na cele spowodowanych tą klęską koniecznych wydatków administracyi powiatowej. Uzyskanych z pożyczek funduszów mogłyby zatem Reprezentacye powiatowe używać swobodnie, bądź na roboty mogące dostarczyć zarobku bądź na pożyczki dla dotkniętych klęską, na zakupno ziarna do siewu i paszy dla wyżywienia inwentarzy, naprawę uszkodzonych budynków, bądź wreszcie na pokrycie wydatków spowodowanych dla administracyi powiatowych uszkodzeniami dróg i mostów, względnie na pożyczki dla gminna podobne cele. Wysokość sumy potrzebnej na cele powyższe oznaczono na konferencyi na 300.000 do 400.000 zł. mając na oku rozmiary klęski w poszczególnych powiatach.
Zanim przejdziemy do określenia stanowiska zajętego we wnioskach kończących niniejsze sprawozdanie, nadmienić jeszcze musimy, iż na żądanie polskich członków Komisyi Rady Państwa, wybranej dla przedłożenia rządowego o pomocy ze skarbu Państwa dla okolic dotkniętych klęskami elementarnemi nadesłane telegraficznie przez p. Br. Czecza, Wydział krajowy reskryptem z d. 28. października 1899 LW. 71901 przesłał tymże posłom zebrane przez się materyały i ułatwił uzyskanie ze strony Rządu przyrzeczenia, iż z funduszów przeznaczonych na dotkniętych klęską okolic, kraj nasz uzyska zapomogę w sumie 200.000 zł. bezzwrotnie.

*

* *

Mając na podstawie nadesłanego przez interesowane powiaty materyału o rozmiarach klęski obmyśleć środki zmierzające do złagodzenia jej skutków tak, iżby pomoc odpowiadała potrzebie, iżby nie była wyrazem ani przecenienia doniosłości klęski, ani też jej lekceważenia, musiał Wydział krajowy skrupulatnie rozważyć dane przedłożone przez Wydziały powiatowe, ocenić je zimno, nie dając się opanować wrażeniu grozy, wiejącej z każdego obrazu klęski, obrazu zwłaszcza kreślonego ręką blisko jej widowni stojącego świadka. Skrupulatność i objektywność sądu była tu tem konieczniejszą, że żądania powiatów cyfrowo określone, przedstawiały poważną sumę 214.200 zł. a zaznaczyć należy, że pochodziły tylko od 6 powiatów na siedemnaście dotkniętych, i że obejmowały z wyjątkiem powiatów Krakowskiego, Wadowickiego i Bocheńskiego, które określiły żądania swe odnośnie do akcyi z wiosną 1900 r. potrzebnej. — jedynie potrzeby doraźne, natychmiastowe, dotyczące akcyi tylko jesiennej a dalej także dlatego, że stan finansów krajowych nakładał na Wydział krajowy obowiązek ścisłego przestrzegania zasady oszczędności dla nieprzeciążenia kontrybuentów podatkowych zbyt dotkliwie i nagle podniesionymi dodatkami krajowymi.

Otóż klęski, jakie w roku 1899 dotknęły poszczególne okolice kraju, rozważone z objektywnego stanowiska, uwzględniającego stan kraju całego, mają tę właściwość, że nie przestając być dotkliwemi klęskami, mają przecież poniekąd lokalną doniosłość a pomyślny lub względnie pomyślny wynik zbiorów w całej reszcie kraju sam przez się zmniejszać musi znaczenie tych lokalnych klęsk, wywierając korzystny wpływ na złagodzenie doli ludności, klęską dotkniętej, przez ułatwienie jej warunków egzystencyi, powodując np. łatwość znalezienia zarobku, nie pozwalając zapanować nadmiernej drożyźnie niezbędnych artykułów przez ciągły dowóz względnie napływ produktów okolic niedotkniętych klęską do okolic, które padły jej ofiarą.

Lokalny charakter klęski uderza już, oceniając ją ze stanowiska nie kraju całego ale pewnej grupy powiatów zwłaszcza, gdy się weźmie pod rozwagę cyfry niektóre, szczególnie w oczy bijące, rzekomym ogromem sprawiające silne wrażenie, jak długo stoją odosobnione i oderwane a które na tle właściwych stosunków powiatu czy grupy powiatów, o które chodzi, przedstawione, nabierają innego znaczenia. Tak n. p. cyfra ludności dotkniętej klęską powodzi i zagrożonej niedostatkiem w 6 powiatach grupy pierwszej 38.534 ludzi, razi ogromem, jak długo się jej nie porówna z ogólną cyfrą ludności tych powiatów, z cyfrą 508.732 ludzi (bez miasta Krakowa).

Suma dotkniętych klęską powodzi i nieurodzaju staje się przez to porównanie mniej rażącą. Stanowi bowiem tylko 8·5% ogółu ludności, przeważnie również, jak dotknięci klęską, rolniczej. Podobnie suma ludności dotkniętej klęską w samym powiecie Krakowskim 12.053 osób, w porównaniu z sumą ludności powiatu i m. Krakowa, wynoszącą wedle spisu ludności z 1890 r. 147.974 mieszkańców, przedstawia się mniej groźnie, czyni bowiem tylko 8·1% sumy mieszkańców terytoryum jednolitego, w którego obrębie z tych 12.053 osób z pewnością wiele znajdzie sposobność zarobku i środki przetrwania skutków klęski, dzięki tej właśnie okoliczności, że obok siebie prawie znajdzie fungujące prawidłowo gospodarstwa, w znacznej liczbie, potrzebujące ich pracy, gotowe im spieszyć z pomocą bez uszczerbku dla siebie.

Przytaczając powyższe przykłady, nie chcemy zmniejszać rozmiarów klęsk, jakie rzeczywiście na powiaty nadwiślańskie, a także na szereg powiatów podgórskich spadły, nie chcemy też ujmować wartości datom i cyfrom, zebranym starannie przez dotyczące Wydziały powiatowe, pragniemy tylko zwrócić uwagę, że klęski te należy oceniać z ogólniejszego stanowiska wychodząc, że należy zawsze, mając się liczyć z cyframi, pamiętać, iż one tylko w zestawieniu z innemi cyframi właściwe światło na sprawę rzucać mogą, pragniemy wreszcie ostrzedz przed możliwem złudnem wrażeniem, jakie wywołują cyfry oderwane, a tem samem ustrzedz od zbyt pessymistycznego zapatrywania na sprawę, któreby akcyę kraju w tej sprawie na niewłaściwe tory zwrócić mogło.

Potrzeby czynienia klęski większą niż jest, nie ma, bo chociaż stanowi szereg klęsk lokalnych i nie ma znamion klęski ogólno krajowej, to jednak nie brak w szeregu jej następstw niebezpieczeństw groźnych i rzeczywiście poważnych dla ludności powiatów, będących jej widownią. Obok tu i ówdzie grożącego widma głodu wśród ludności, któremu, jak się spodziewać należy, przez odpowiednią pomoc kraju i państwa uda się zapobiedz, zwrócić wypada główną wagę na fakt stwierdzony we wszystkich prawie bez wyjątku relacyach omówionych, iż zasiewów ozimych prawie nigdzie nie dokonano pomyślnie, i że w wielu powiatach dokonano ich w znacznie mniejszych niż zwykle rozmiarach. Fakt ten grozi zmniejszeniem produkcyi ozimin w roku 1900 a wobec braku w powiatach dotkniętych klęską ziarna do siewu wiosennego stan ten rzeczy grozi nową klęską w roku przyszłym. Drugiem równie pod względem gospodarczym doniosłem następstwem klęski jest brak zdrowej paszy dla bydła, pojawiające się w przeważnej liczbie klęską dotkniętych powiatów, brak, który nie tylko doraźne zgubne dla gospodarstw skutki pociągnąć może, jak wyzbywanie za bezcen inwentarzy, ale który i dla dalszej przyszłości dospodarstw jest groźnym. powodując przez brak nawozu i żywego inwentarza zastój w rozwoju gospodarczym, Już tedy te trzy niebezpieczeństwa choćby tylko lokalnie wystąpić miały, skoro dotknąć mogą przecież poważną liczbę gospodarstw w kraju, wkładają na kraj obowiązek pospieszenia ludności nawiedzonej z pomocą; a to tem więcej, że czynniki lokalne przeważnej części okolic klęską dotkniętych, gminy i powiaty, wskutek szeregu klęsk lat ostatnich w tychże okolicach się powtarzających nie mogą klęsce własnemi tylko siłami przeciwdziałać, siły te bowiem byłyby niedostateczne.

Wobec określonego w ten sposób zapatrywania na znaczenie klęsk tegorocznych i obowiązku kraju przyjścia z pomocą ludności niemi nawiedzonej, postanowił Wydział krajowy przedłożyć Wys. Sejmowi wnioski kończące niniejsze sprawozdanie. Wnioski te dotyczą:

Wniosek pierwszy, udzielenia Wydziałowi krajowemu absolutoryum za jego dotychczasową działalność w sprawie niesienia pomocy ludności nawiedzonej klęskami i użycia na ten cel reszty kredytu przyznanego uchwałą z d. 30 grudnia 1898 r. na pomoc dla ludności okolic dotkniętych gradami w r. 1898.

Wniosek drugi finansowej pomocy kraju dla ludności klęskami w bieżącym roku dotkniętej. Opierając się na przedstawionych powyżej datach o rozmiarach klęsk i szkodach niemi zrządzonych uznał Wydział krajowy zgodnie z opinią wyrażoną na konferencyi JE Pana Namiestnika z przedstawicielami Wydziału krajowego, że dla skutecznego zapobieżenia następstwom klęsk tegorocznych potrzebną będzie suma 600.000 — 700.000 zł, a gdy z sumy tej c. k. Rząd, jak to JE. Pan Namiestnik oświadczył, jest skłonnym udzielić tytułem bezzwrotnych zapomóg kwoty 300.000 zł., wliczając w nią zapomogi rozdzielone między klęskami dotknięte powiaty od lipca 1899 po koniec tegoż roku, przeto na kraj przypada do pokrycia suma: 400.000 zł.

Zważywszy, że suma ta potrzebną jest na cele produktywne a mianowicie w pierwszym rzędzie na zakupno ziarna do wiosennego siewu, paszy do przezimo-

wania inwentarza, względnie na zakupno inwentarzy, gdyby się ich ze zgubnym dla gospodarstwa skutkiem już pozbyto, wreszcie na wykonanie robót publicznych mających dostarczyć ludności zarobku, zważywszy dalej, że wobec lokalnego charakteru klęski w pierwszym rzędzie do działania przeciw niej powołane są czynniki lokalne, a kraj tylko pośrednio może być pomocnym, a to tembardziej, że oddanie akcyi w ręce czynników miejscowych, stosunki znających, jest dla jej skuteczności pożądanem; zważywszy wreszcie, że obecny stan finansów kraju nie pozwala obciążyć budżetu, wydatków funduszu krajowego znaczniejszym wydatkiem jednorazowym, postanowił Wydział krajowy, zgodnie z opinią wspomnianej już konferencyi, ograniczyć pomoc finansową kraju do ułatwienia Reprezentacyom powiatowym i bezpośrednio interesowanym czynnikom lub jednostkom korzystania z kredytu publicznego na cele akcyi mającej złagodzić skutki klęsk. Ułatwienie to kredytu postanowił Wydział krajowy osiągnąć w ten sposób, iż proponuje Wys. Sejmowi wniosek uchwały przyjmującej na fundusz krajowy obowiązek oprocentowywania przez lat 6 począwszy od dnia zrealizowania pożyczki, wedle stopy nie wyższej jak 6 od sta, pożyczek zaciągniętych w ciągu r. 1900 przez Reprezentacye powiatowe dla przyjścia z pomocą ludności okolic dotkniętych klęskami z r. 1899, lub też pożyczek zaciągniętych w tymże czasie w celach złagodzenia skutków klęsk wspomnianych, przez inne osoby, jak: gminy i jednostki prywatne, za poręką Reprezentacyi powiatowych.

Obowiązek oprocentowywania pożyczek trwałby dla funduszu krajowego przez lat 6 a korzystający z pożyczki byłby obowiązany spłacić ją w 10 równych półrocznych ratach, z których pierwsza przypadnie 1. stycznia 1901 r. W ten sposób byłaby dłużnikom, korzystającym z kredytu dla wydobycia się z następstw klęski tegorocznej, daną możność przez dłuższy czas wolny od spłacania pożyczki (bez mała rok) podźwignąć swe gospodarstwa, a przez rozłożenie spłaty na lat 5 mieliby zapewnioną możność stopniowej, wielkich wysiłków w gospodarstwie nie żądającej exoneracyi gospodarstwa, czy to publicznego, gdyby z pożyczki korzystał powiat lub gmina, czy prywatnego. Zastrzeżenie stopy procentowej nie wyższej jak 6 od sta w roku, odpowiadając chwilowym stosunkom targu pieniężnego, ma na celu ochronę korzystających z pożyczek od wyzysku instytucyi finansowych, które pożyczek udzielać będą, a zarazem zapewnia, iż Wydział krajowy ludności klęską w roku bieżącym dotkniętej co najmniej kwotą 300.000 zł. będzie mógł przyjść z pomocą.

Wydział krajowy proponuje dalej w następnym ustępie swego wniosku uchwalenie wydatku w kwocie 20.000 zł. w rubryce XVII. wydatków budżetu funduszu krajowego na rok 1900, jako sumy, jaką Wysoki Sejm w r. 1900 przeznacza na oprocentowanie pożyczek wspomnianych Suma ta przy stopie procentowej 5 od sta, da Wydziałowi krajowemu możność przyjścia okolicom klęską nawiedzonym w pomoc kwotą pożyczkową 400.000 zł, w razie zaś trwania obecnych stosunków targu pieniężnego lub nawet ich pogorszenia się, kwotą zawsze do sumy 300.000 zł. zbliżoną, a, jak wiadomo, sumę tę uznano za konieczną, jeśli tylko wszystkie cele akcyi ratunkowej mają być spełnionemi. Wydatek na oprocentowanie pożyczek ciężyć będzie na budżecie krajowym przez lat 6, wobec proponowanego wyżej czasu spłaty pożyczek, rok rocznie jednak będzie się ten wydatek zmniejszał w miarę upłacania przez dłużników kapitału pożyczonego.

Suma wstawiana w budżet krajowy na opłatę odsetek, używaną będzie wyłącznie na opłacanie odsetek bieżących normalnych, nie wolno zaś używać jej na opłatę odsetek zwłoki, poenalów i t. p.

W takich warunkach udzielona pomoc finansowa kraju, uwzględniając możność kraju i licząc się z jego położeniem finansowem, da okolicom dotkniętym klęskami elementarnemi w roku bieżącym możność korzystania z znacznego kredytu i łącznie z pomocą udzieloną ze Skarbu Państwa, pozwoli użyć na cele akcyi ratunkowej sumę przeszło 600.000—700.000 zł. a Wydział krajowy jest przeświadczonym, że pomoc taka,— jeśli nadto zarówno kraj jak Państwo z wiosną roku 1900 zechcą w robotach publicznych wykonywanych w dziale zarówno administracyi drogowej jak w dziale administracyi innych robót publicznych (budowli wodnych) przy użyciu przeznaczonych na te działy funduszów odpowiednich rubryk budżetowych, o ile ich wydatki nie są już uchwalonymi robotami zaangażowane, uwzględnić okolice klęskami dotknięte, wystarczy dla złagodzenia skutków klęsk tegorocznych i będzie mogła przyczynić się nawet do podniesienia ekonomicznego okolic nawiedzonych klęską. Okoliczność, iż pomoc kraju udzieloną być może jedynie za interwencyą czynników miejscowych Reprezentacyi powiatowych, które w myśl wniosku Wydziału krajowego mogą jedynie uczynić mo-

źliwem korzystanie z ułatwienia kredytu masom mieszkańców dotkniętych klęskami okolic, już to przez to, że same pożyczki zaciągną i między ludność je rozpożyczą, już to przez udzielenie poręki za pożyczki jednostkom i gminom udzielane, uważa Wydział krajowy za korzystną dla całej akcyi, w ten sposób bowiem jedynie daje się osiągnąć właściwe zdecentralizowanie akcyi przy pomocy kredytu prowadzonej zapewniające jej skuteczność i zabezpieczające ofiarowany przez kraj na oprocentowanie pożyczek wydatek od tego, iż pożyczki przy jego pomocy uzyskane nie będą służyć na cele nie mające nic wspólnego z klęskami, które kraj w roku bieżącym dotknęły.

Wniosek III. i IV. nie wymaga obszerniejszego motywowania na tem miejscu, motywuje go bowiem dostatecznie ta część sprawozdania powyższego, w której przedstawiono rozmiary klęsk, przytoczono daty, świadczące, iż sama akcya w proponowanej formie, bez przyczynienia się ze strony państwa odpowiednią zapomogą i bez przyznania dotkniętym klęskami ulg podatkowych im należnych, nie mogłaby osiągnąć pożądanych wyników.

Wniosek V. wezwanie do c. k. Rządu o przyznanie opustu w taryfach kolejowych w obrębie kraju dla przewozu produktów rolniczych, mających służyć ludności okolic klęskami dotkniętych w celu dokonania zasiewów lub w celu zgromadzenia zapasów żywności dla zapobieżenia wybuchowi głodu, nie wymaga również osobnego motywowania.

Wreszcie wniosek szósty ma na celu przyspieszenie sankcyi ustaw przez Wysoki Sejm już uchwalonych, a mogących ludności 3 powiatów dotkniętych klęskami, Krakowskiego, Wieleckiego i Bocheńskiego zapewnić wykonanie znacznych robót publicznych, przy których ludność ta znalazłaby pożądany zarobek.

Na podstawie powyższego przedstawienia rzeczy Wydział krajowy ma zaszczyt przedłożyć wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm przyjmuje sprawozdanie Wydziału krajowego o akcyi w celu przyjścia z pomocą ludności dotkniętej klęskami elementarnemi w r. 1899 do wiadomości.

II. Sejm przyjmuje na fundusz krajowy Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem obowiązek oprocentowywania przez lat sześć począwszy od r. 1900, wedle stopy nie wyższej jak 6 od sta, pożyczek zaciągniętych w ciągu r. 1900 przez Reprezentacye powiatowe dla przyjścia z pomocą ludności okolic dotkniętych klęskami w r. 1899 tudzież pożyczek zaciągniętych w tymże czasie (w ciągu r. 1900) w celach złagodzenia skutków klęsk elementarnych r 1899 przez inne osoby, jak: gminy i jednostki prywatne, za poręką Reprezentacyi powiatowych.

Na rok 1900 wstawia Sejm w rubryce XVII. wydatków budżetu funduszu krajowego kwotę 20.000 zł. do rozporządzenia Wydziału krajowego na pokrycie odsetek z powyżej przyjętego obowiązku w r. 1900 płatnych.

III. Sejm wzywa c. k Rząd, by ze Skarbu Państwa udzielił na cele akcyi mającej na celu złagodzenie skutków klęsk elementarnych, jakie w r. 1899 ludność poszczególnych okolic kraju nawiedziły, zapomogi w kwocie 300.000 zł., wliczając w to udzielone już na ten cel zasiłki.

IV. Sejm wzywa c. k. Rząd, by przyspieszył przyznanie należnych poszkodowanym przez klęski w r. 1899 opustów podatkowych, oraz, by w gminach dotkniętych klęskami powstrzymał egzekucye podatkowe aż do zbiorów r. 1900.

V. Sejm wzywa c. k. Rząd by przyznał opusty w taryfach kolejowych w obrębie Galicyi dla przewozu produktów rolniczych mających służyć ludności okolic nawiedzonych w r. 1899 klęskami elemantarnemi do siewów lub żywności.

VI. Sejm wzywa c. k. Rząd, by zechciał jak najrychlej wyjednać Najwyższą sankcyę dla uchwalonych przez Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem ustaw:

1. o obwałowaniu lewego brzegu Wisły w powiecie Krakowskim, i
2. o obwałowaniu prawego brzegu Wisły od Podgórza do Niepołomic.

Z Rady Wydziału kraj. Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

S. Badeni *w. r.*

Sprawozdawca:

Mieczysław Onyszkiewicz *w. r.*

Członek Wydziału krajowego.

L. 49.506/99.

We Lwowie dnia 17. listopada 1899.

Aleg. 16

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o Banku krajowym.

Wysoki Sejmie!

W ciągu ubiegłej sesyi sejmowej powziął Wys. Sejm w załatwieniu wniosków przedłożonych przez Wydział krajowy i sprawozdań Sejmowej Komisyi Bankowej następujące uchwały, dotyczące spraw Banku krajowego:

1) w dniu 23. marca 1899 r. uchwałę przyjmującą do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o Banku krajowym za r. 1897/8 i udzielającą Dyrekcyi tegoż Banku absolutoryum z rachunków za czas od 1. stycznia do 31. grudnia 1897 roku;

2) w dniu 24. marca 1899 roku uchwałę rozszerzającą gwarancyę kraju za wkładki oszczędności lokowane w Banku krajowym do wysokości 6 milionów zł. w. a. i szereg uchwał zmieniających postanowienia statutu Banku krajowego w §§. 89 i 90 tegoż statutu.

W wykonaniu uchwał przytoczonych pod 1) zawiadomił Wydział krajowy reskryptem z d. 31. marca b. r. LW. 19736 poszczególnych członków Dyrekcyi Banku o udzielonem przez Wys. Sejm absolutoryum a zarazem podał tę uchwałę do wiadomości Rady Nadzorczej Banku i jego Dyrekcyi, przesyłając jej egzemplarz sprawozdania Komisyi Bankowej, którego wynikiem były powyższe uchwały.

W celu wykonania i wprowadzenia w życie o ile możności, jak najrychlej uchwał Wysokiego Sejmu powyżej pod 2) streszczonych odniósł się Wydział krajowy odezwą z d. 28. kwietnia 1899. LW. 22.189 do c. k. Prezydyum Namiestnictwa i upraszał, by raczyło wyjednać u c. k. Rządu centralnego jak najrychlejsze przedłożenie uchwały gwarancyjnej za zwrot i oprocentowanie wkładek oszczędności lokowanych w Banku krajowym do Najwyższej Sankcyi, tudzież, by zechciało przedstawić c. k. Ministerstwu spraw wewnętrznych do zatwierdzenia uchwalone przez Wys. Sejm zmiany statutu Banku krajowego. Na prośbę tę, ponowioną następnie odezwami Wydziału krajowego: z d. 15. czerwca 1899 r. LW. 38.176 i z d. 1. sierpnia 1899 r. LW. 50.880, odpowiedziało c. k. Prezydyum Namiestnictwa odezwą z d. 28. sierpnia 1899 r. L. 8181/pr. oznajmiając, iż Jego Ces. i Król. Apostolska Mość raczył Najwyższem postanowieniem z d. 17. lipca 1899 r. najmiłościwiej zatwierdzić uchwałę przyjmującą na fundusz krajowy gwarancyę za zwrot i oprocentowanie wkładek oszczędności lokowanych w Banku krajowym aż do sumy 6 milionów zł. w. a., tudzież, że uchwalone przez Wys. Sejm zmiany statutu Banku zostały zatwierdzone reskryptem c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych, wydanym w porozumieniu z c. k. inisterstwem

skarbu, z d. 24. lipca 1899 r. L. 24.562. O tem zawiadomił Wydział krajowy Dyrekcyę Banku reskryptem z d. 5. września 1899 r. LW. 57.871 i z chwilą tą zostały powyżej wspomniane zmiany statutu Banku krajowego wprowadzone w życie, dając Bankowi możność przyjmowania wkładek oszczędności aż do kwoty łącznej 6,000.000 zł. i wydawania asygnat kasowych oprocentowanych aż do sumy 2,000.000 zł. w. a.

W zeszłorocznem sprawozdaniu zaznaczył Wydział krajowy na tem miejscu, iż otworzenie w Banku krajowym źródła dla kredytu melioracyjnego, mającego jednostkom ułatwić uzyskanie środków na przeprowadzenie prywatnych melioracyi gospodarczych (wykonywanie drenowań, nawodnień i odwodnień gruntów), dokonane z końcem r. 1897 wydaniem przepisów z d. 23. listopada 1897 r. LW. 70115, normujących postępowanie przy udzielaniu tych pożyczek, będzie mogło znaleść wyraz dopiero w sprawozdaniu Banku za r. 1898. Zarazem wyraził Wydział krajowy już wtedy wątpliwość, czy wobec nader uciążliwych dla jednostek warunków uzyskania możności zaciągnięcia pożyczki melioracyjnej przepisanych ustawą z d. 6. lipca 1896 r. (dz. u. p. Nr. 144) względnie rozporządzeniem ministeryalnem z d. 20. kwietnia 1897 r. (dz. u. p. Nr. 111), które to warunki musiały też wejść do postanowień wyżej wspomnianych „przepisów", utworzony dział czynności Banku będzie się mógł wykazać znaczniejszą działalnością na tem polu. Obecnie przedłożone zamknięcie rachunków Banku krajowego za rok 1898 pozwala stwierdzić, że wyrażona wówczas wątpliwość nie była nie uzasadnioną, w ciągu bowiem całego roku 1898 wydał Bank krajowy zaledwie 2 promesy na pożyczki melioracyjne, a czynność Banku na tem polu w ciągu roku bieżącego nie wzrosła także.

W związku poniekąd z sprawą kredytu melioracyjnego w Banku krajowym stoi sprawa otwarcia w tej instytucyi źródła kredytu dla zorganizowanych spółek wodnych, tak przymusowych jak dobrowolnych, potrzebujących do przeprowadzenia swych zadań znaczniejszej pomocy kredytowej. Sprawa przyjścia z pomocą tym związkom leżąca w granicach zadania zakreślonego Bankowi krajowemu w postanowieniach jego statutu (§. 3. lit. m.) stała się w roku bieżącym aktualną wobec faktu, iż gotówka funduszu pożyczkowego utworzonego przez Wys. Sejm ustawą z d. 30. kwietnia r. 1888, (Dz. u. i rozp. kr. Nr. 57), z którego dotąd udzielał Wydział krajowy pożyczek nisko oprocentowanych spółkom wodnym, powiatom i gminom, została zupełnie wyczerpaną i że ze zwrotów pożyczek udzielonych z tego funduszu w szeregu najbliższych lat nie będzie podobna zaspokoić potrzeb kredytowych spółek wodnych. Sprawą tą zajęła się tedy na polecenie Wydziału krajowego Dyrekcya Banku krajowego a wyniki jej prac będzie Wydział krajowy miał zaszczyt przedłożyć Wys. Sejmowi wraz z swymi w tej sprawie wnioskami w osobnem sprawozdaniu, uzasadniającem potrzebę przeprowadzenia w statucie Banku zmian, wskazanych dla umożliwienia Bankowi przyjścia spółkom wodnym z pomocą im pożądaną bez uciekania się do emisyi nowego typu papierów kredytowych. Tu wspominamy o tej sprawie jedynie w celu ułatwienia poglądu na sprawy dotyczące Banku krajowego w czasokresie objętym niniejszem sprawozdaniem i łatwiejszego oryentowania się w przedłożeniach dotyczących tej instytucyi.

Jak widoczna z sprawozdania Rady Nadzorczej Banku i jego Dyrekcyi zajmował się Bank w ciągu roku 1898 dość żywo ułatwianiem interesów parcelacyjnych w kraju przeprowadzanych, przestrzegając przy tem zasad, wskazanych mu stanowiskiem, jakie Wys. Sejm w tej ważnej dla kraju sprawie w dawniej przeprowadzonych rozprawach swoich był zajął. Obecnie powstała przy pomocy finansowej Banku krajowego samoistna instytucya mająca za zadanie zajmować się interesami parcelacyjnemi w kraju, to jest, Bank parcelacyjny we Lwowie, która to instytucya ma w interesach tych przestrzegać dobra ogółu w sprawach tych interesowanych, unikając parcelacyi spekulacyjnych, szkodliwych społecznie i ekonomicznie.

Z kolei zaznaczyć nam trzeba, że sprawa poruszona w uchwale Wys. Sejmu z d. 13. lutego 1897 r. sprawa: połączenia kredytu hipotecznego z ubezpieczeniem na życie, nie posunęła się od roku zeszłego naprzód a to z powodu, o którym już w roku zeszłym na tem miejscu wspomniano, mianowicie dlatego, że wypracowane przez krakowskie Towarzystwo Wzajemnych Ubezpieczeń tablice dla tego rodzaju ubezpieczeń i proponowane taryfy nie uzyskały dotąd zatwierdzenia c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych.

Uchwałą z d. 23. marca 1899 r., odstępując na podstawie sprawozdania Komisyi

petycyjnej Wydziałowi krajowemu petycyę Ls. 598 Zarządu Głównego Towarzystwa Kółek rolniczych o spowodowanie Banku krajowego do objęcia ostatecznej likwidacyi Zakładu kredytowego włościańskiego we Lwowie i Zakładu Kredytowego Ziemskiego w Krakowie, polecił Wys. Sejm Wydziałowi krajowemu, by w „porozumieniu z Bankiem krajowym obmyślił środki dążące do spiesznego ukończenia likwidacyi obu zakładów“ i by o tem, co zarządzonem zostanie, zdał sprawę na najbliższej sesyi.

W wykonaniu tej uchwały wezwał Wydział krajowy pismem z d. 31. marca 1899 r. LW. 19.733 Dyrekcyę Banku krajowego, przesyłając jej petycyę Zarządu Głównego Towarzystwa Kółek rolniczych, jakoteż dotyczące sprawozdanie Komisyi petycyjnej, by sprawę jak najgruntowniej zbadała a po zasięgnięciu opinii Rady Nadzorczej Banku krajowego wnioski swe Wydziałowi krajowemu przedłożyła.

Czyniąc zadość temu wezwaniu, oznajmiła Dyrekcya Banku krajowego Wydziałowi krajowemu już relacyą z d. 3. lipca 1899 r. Nr. 25.745, „że w celu przyspieszenia likwidacyi Galicyjskiego Zakładu kredytowego włościańskiego spowodowała Komitet likwidacyjny tegoż Zakładu do podjęcia energiczniejszej akcyi“, i że wskutek tego tenże Komitet zaprosił do współdziałania Komitet obywatelski złożony z pp.: Artura Zaręby Cieleckiego, dra Władysława Dulęby, dra Stefana Fedaka, Teofila Merunowicza, dra Damiana Sawczaka, dra Tadeusza Skałkowskiego, dra Tadeusza Sołowija, Jana Stapińskiego, dra Jana Kantego Steczkowskiego, i Bolesława Żardeckiego. Zarazem zaznaczyła Dyrekcya, że wobec tego, iż na rezultat usiłowań Komitetu obywatelskiego trzeba z decyzyą w tej sprawie zaczekać, a pertraktacye o objęcie przez Bank krajowy reszty sumy likwidacyjnej na rachunek tegoż Banku wymagają dłuższego przeciągu czasu, sprawozdania swego nie uważa za ostateczne lecz w właściwym czasie przedłoży wyniki swych dalszych w tym przedmiocie usiłowań. Co się tyczy sprawy przyspieszenia likwidacyi galicyjskiego Zakładu kredytowego ziemskiego w Krakowie, oznajmiła Dyrekcya Banku, iż sprawozdanie swe przedłoży również dopiero później. Sprawozdanie to przedłożyła Dyrekcya Banku
Al. I. w piśmie swem z d. 30. października 1899 r. Nr. 43145, które tu /. w odpisie załączamy, jako ostateczny wynik dotychczasowej w sprawie tej działalności Banku.

Przechodząc do zdania sprawy z czynności Wydziału krajowego w zakresie administracyi tą instytucyą, nadmieniamy przedewszystkiem, że otrzymawszy w piśmie Marszałka krajowego z d. 30. grudnia 1898 r. Ls. 315 zawiadomienie, że Wys. Sejm dokonał na podstawie propozycyi Wydziału krajowego na swem posiedzeniu z d. 30. grudnia 1898 wyboru p. Stanisława Jędrzejowicza na członka Rady Nadzorczej Banku krajowego, zawiadomiliśmy o tem wybranego tudzież Prezydyum Rady Nadzorczej Banku pismem z d. 9. stycznia 1899 r. LW. 514.

Z mocy §. 110. statutu Banku krajowego postanowił Wydział krajowy uchwałą z d. 21. kwietnia 1899 r. LW. 25801 zamianować drugim zastępcą Prezesa Rady Nadzorczej, p. Józefa Męcińskiego a to dla uniknięcia trudności w odbywaniu posiedzeń Rady Nadzorczej w razie choroby lub usprawiedliwionej nieobecności Prezesa Rady Nadzorczej i jego pierwszego (a do powzięcia powyższej uchwały jedynego) zastępcy.

Z mocy §. 112. ustęp 3. statutu Banku krajowego zaliczył Wydział krajowy, w czasie od przedłożenia ostatniego sprawozdania „o Banku krajowym“, następujące gminy do rzędu miejscowości, w których Bank krajowy może po myśli §. 4. ustęp 2. statutu swego udzielać pożyczek hipotecznych na mieszkalne domy murowane, podatkowi domowoczynszowemu podległe:

1) Uchwałą z dnia 3. stycznia 1899 r. LW. 794.21/98 miasto Halicz, w powiecie stanisławowskim;

2) Uchwałą z dnia 5. maja 1899 r. LW. 2564 miasto Husiatyn, w pow. Husiatyńskim;

3) Uchwałą z d. 20 czerwca 1899 r. LW. 37.724 miasto Przeworsk, w pow. (administracyjnym obecnie Przeworskim) wówczas Łańcuckim;

4) Uchwałą z d. 23. czerwca 1899 r. LW. 39.208 miasto Dolinę w pow. Dolińskim;

5 i 6) Uchwałami z d. 25. lipca 1899 r. LW. 48.170 miasta: Podwołoczyska i Skałat, w pow. Skałackim:

7 i 8. Uchwałami z d. 22. sierpnia 1899 r. LW. 47.000 miasto Szczerzec i gminę Zamarstynów w pow. Lwowskim;

9) Uchwałą z d. 12. września 1899 r. LW. 59.467 miasto Stary Sambor (Stare Miasto) w pow. Staromiejskim.

W ciągu czasokresu objętego niniejszem sprawozdaniem (od dnia 15. grudnia 1898 r. po dzień 17. listopada 1899 r.) spełniało 65 instytucyi finansowych funkcye lokalnych organów pomocniczych i wykonawczych Banku krajowego na mocy uchwał Wydziału krajowego powziętych w myśl postanowienia §. 112. (ustęp 10.) statutu Banku. Obraz czynności zastępstw tych w ciągu roku 1898 przedstawiony jest w dołączonem do Sprawozdania Rady Nadzorczej Banku zamknięciu rachunkowem (str. 26 i 27), tu zaznaczamy, iż w powyżej określonym czasie nie powierzył Wydział krajowy zastępstwa Banku ani jednej nowej instytucyi.

Z mocy postanowienia §§. 105 (ustęp końcowy) 112 (ustęp 9), w myśl którego należy do Wydziału krajowego ustanawianie norm służbowych dla dyrekcyi i urzędników Banku, uchwalił Wydział krajowy na wniosek Rady Nadzorczej Banku, przedstawiony relacyą Prezydyum tejże Rady z dnia 10. maja 1899 r. L. 48056/98, zmianę dotychczasowych postanowień §. 15. »Norm służbowych ustanowionych dla Dyrektorów Banku krajowego«, o ile dotyczyły: 1) czasu służby wymaganego dla wysłużenia pełnej pensyi emerytalnej na posadzie Dyrektora, 2) wysokości pensyi wdowich dla wdów po Dyrektorach, 3) wysokości dodatków na wychowanie sierót po Dyrektorach tudzież pensyi sierocych.

Wspomniany §. 15. Norm służbowych brzmi obecnie w myśl uchwały Wydziału krajowego z d. 3. listopada 1899 r. LW. 30.461, jak następuje:

»Warunki obowiązujące urzędników krajowych co do emerytury oraz co do zaopatrzenia ich wdów i sierót po myśli statutu z d. 15. lutego 1898 r. stosują się do Dyrektorów Banku krajowego z wyjątkiem jedynie postanowień zawartych w Rozdziale IX. tegoż statutu (traktującym o świadczeniach na cele emerytalne) i tych wypadków, które postanowieniami niniejszych norm inaczej są unormowane.

1. Dyrektor przeniesiony w stan spoczynku, któryby przyjął płatną prywatną lub publiczną posadę, traci prawo do emerytury a wdowa po nim i sieroty prawo do zaopatrzenia.

Skalę emerytury ustanawia się następująco:

Dyrektorowie Banku krajowego pobierać będą po ukończeniu 10 lat służby 40% ostatniej płacy a za każdy następny rok służby po $2^4/_{10}$% od tejże płacy.

W razie, jeżeli Dyrektor przed ukończeniem 10 lat służby popadł w stan niezdolności do pełnienia obowiązków wśród okoliczności uzasadniających prawo do emerytury, przyznana mu będzie jednorazowa odprawa w wysokości najmniej jednorocznej a najwyżej dwuletniej stałej płacy.

2. Wdowom po dyrektorach należy się pensya wdowie w kwocie 1.500 zł. w. a. rocznie, jeśli zmarły dyrektor wysłużył lat 10, w kwocie zaś 2.400 zł. w. a. rocznie, jeżeli zmarły dyrektor wysłużył lat 15 lub więcej.

Postanowienia o prawie do pensyi wdowiej i o utracie tejże pensyi zawarte w §§.: 16, 17 i 19 Statutu emerytalnego dla urzędników i sług etatowych Wydziału krajowego z d. 15. lutego 1898 r. mają zastosowanie także do pensyi wdowich wdów po dyrektorach.

3. Wdowy po dyrektorach uprawnione do pobierania pensyi wdowich pobierać będą dodatki na wychowanie sierot po Dyrektorach. Dodatek na wychowanie wynosić będzie 300 zł. w. a. rocznie na każde niezaopatrzone dziecko. Suma wszystkich dodatków na wychowanie nie może przewyższać pensyi wdowiej.

Sieroty po dyrektorach, które matkę straciły lub których matka niema prawa do pobierania pensyi wdowiej, pobierać będą pensyę sierocińską. Pensya sierocińska wynosić będzie 300 zł. a. w. rocznie na każde niezaopatrzone dziecko.

Sieroty po Dyrektorach pobierać będą powyższe zaopatrzenie (dodatki na wycho-

wanie lub pensye sieroce) do ukończenia 24. roku życia. Co do wcześniejszego utracenia tego zaopatrzenia obowiązują postanowienia §§. 23 i 25 powołanego statutu emerytalnego dla urzędników i sług etatowych Wydziału krajowego.

Odprawy, emerytury, pensye wdowie i zaopatrzenia dla sierót przyznawać będzie Wydział krajowy z funduszów Banku krajowego«.

Postanowienia powyższe różnią się od dotychczasowych: po pierwsze stylizacyą ustępu pierwszego tudzież tych wszystkich ustępów, w których powołano postanowienia Statutu emerytalnego z d. 15. lutego 1898 dla urzędników i sług etatowych Wydziału krajowego; po wtóre: w dziale oznaczonym liczbą 1. skróceniem czasu służby wymaganej od Dyrektora do wysłużenia pełnej emerytury, z lat 40 na 35 i zastosowaniem do tego okresu czasu wymiaru skali emerytury; po trzecie: w dziale oznaczonym liczbą 2. podwyższeniem pensyi dla wdów po dyrektorach, gdy bowiem wedle dotychczasowych norm, wdowa po dyrektorze, który wysłużył lat 10, otrzymywała 900 zł. rocznie pensyi, obecnie otrzymywać będzie 1.500 zł., wdowa zaś po dyrektorze, który wysłużył lat 15 lub więcej, otrzyma obecnie 2.400 zł., podczas gdy wedle dotychczasowych norm otrzymywała 1.200 zł.; po czwarte: podwyższeniem zaopatrzenia dla sierót z kwoty 200 zł. na 300 zł. w. a.

Przyjmując wnioski Rady Nadzorczej Banku w powyższej sprawie, (wprowadził bowiem do nich tylko nieznaczne zmiany) miał Wydział krajowy na względzie fakt, iż wynagrodzenie dyrektorów Banku krajowego jest w porównaniu z wynagrodzeniem, jakie pobierają dyrektorowie prywatnych instytucyj finansowych w mieście Lwowie, nieco gorsze, pragnął tedy tę różnicę w udotowaniu posad dyrektorów zmniejszyć przez polepszenie warunków zaopatrzenia wdów i sierót po dyrektorach i przez umożliwienie wysłużenia pełnej emerytury w krótszym przeciągu czasu, niż dotąd.

Z mocy postanowień §. 112. (ustęp 10) i §. 113. statutu Banku postanowił Wydział krajowy uchwałą z d. 19. lipca 1899 r. LW. 43.744 na wniosek Rady Nadzorczej przedstawiony relacyą z d. 30. czerwca 1899 r. Nr. 22.293 zmienić art. II. i III. »Zasadniczych postanowień organizacyjnych dla Filii Banku krajowego w Krakowie«, zatwierdzonych uchwałą Wydziału krajowego z d. 26. kwietnia 1894 r. LW. 20.727 tak, iż odtąd artykuły te brzmią:

»Art. II. Zarząd Filii«.

»*a*) Na czele Filii stoi Komitet nadzorczy z 3 członków i 1 zastępcy złożony, a przez Radę Nadzorczą wybierany — i mianowany przez Dyrekcyę Banku Naczelnik Filii. Członkowie Komitetu Nadzorczego i zastępca tychże wybierani będą na lat 6 (anal. do postanowienia §. 110. st. bank.). Jako wynagrodzenie dla członków Komitetu Nadzorczego i zastępcy ustanawia się 5 zł. w. a., jako marki obecności, a zakres ich czynności objęty jest osobnym regulaminem«.

b) »Bezpośrednio zarząd Filii należy do naczelnika Filii, któremu do pomocy ustanawia się osobny etat urzędników i służby po myśli §. 106. Statutu banku«.

»Art. III. Podpisywanie firmy«.

»Firmę Filii podpisuje 2 członków Komitetu Nadzorczego albo też 1 członek tego Komitetu i Naczelnik Filii».

»Podpis Naczelnika Filii zastąpić może prokurzysta, jeżeli dla Filii prokurzysta zamianowany będzie«.

»Wszyscy powyżsi firmanci podpisują tylko firmę Filii Banku w Krakowie i nie są z tego tytułu umocowani do podpisywania firmy Zakładu Głównego«.

Potrzebę powyższych zmian umotywowała Rada Nadzorcza rozwojem czynności Filii w Krakowie i wymogami służbowemi.

Kończąc powyższe sprawozdanie o czynnościach w sprawie Banku krajowego Wydział krajowy przedkłada w załączeniu ·/. Al. II. w myśl postanowienia §. 100. statutu Banku krajowego sprawozdanie Rady nadzorczej Banku krajowego za r. 1898 wraz

z bilansem i zamknięciem rachunków Banku za czas od 1. stycznia do 31. grudnia 1898 r. i przedstawia Wys. Sejmowi wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o Banku krajowym.

2. Sejm udziela Dyrekcyi Banku krajowego absolutoryum z rachunków za czas od 1. stycznia do 31. grudnia 1898 r.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
S. Badeni w. r.

Sprawozdawca:
Mieczysław Onyszkiewicz w. r.
Członek Wydziału krajowego.

Nr. 43.145.

Wysoki Wydziale krajowy!

Powolni wezwaniu Wysokiego Wydziału z dnia 16. b. m. L. 67.957 mamy zaszczyt w przedmiocie zakończenia likwidacyi Galicyjskiego Zakładu kredytowego ziemskiego i Zakładu kredytowego włościańskiego, a w dalszym ciągu tutejszej relacyi z dnia 3. lipca b. r. L. 37.341 złożyć Wysokiemu Wydziałowi następujące sprawozdanie.

Jak się ze sprawozdania Galicyjskiego Zakładu kredytowego ziemskiego w likwidacyi okazuje, postępuje likwidacya tego Zakładu całkiem prawidłowo, a zakończenie jej — wobec tego, że Zakład ten jest towarzystwem akcyjnem, mającem swój własny organ w funkcyonującem prawidłowo Walnem Zgromadzeniu — usuwa się właściwie z pod jakiejkolwiek ingerencyi z zewnątrz, a zatem i z pod wpływu Banku krajowego. Jedynie na sposób i tok likwidowania ma Bank krajowy ingerencyę o tyle, o ile w myśl postanowienia statutowego tegoż Zakładu każdoczesna Dyrekcya Banku krajowego jest z urzędu likwidatorem Gal. Zakładu kredytowego ziemskiego.

Co się tyczy Zakładu kredytowego włościańskiego, to i tu postępuje likwidacya normalnie, jak świadczy sprawozdanie tegoż Zakładu za rok 1898, a zarzuty, jakie przeciw Komitetowi likwidacyjnemu z wielu stron podnoszono, uważamy częścią za przesadzone, częścią zaś za wprost nieuzasadnione. Zresztą zarzuty te odparł już Komitet likwidacyjny w liście pisanym do Kuratora Zakładu ś. p. Dr. Jana Czaykowskiego pod dniem 22. lutego 1897, który to list dołączony jest do sprawozdania za rok 1896 jako załącznik I. str. 7.

Stosując się wszakże do woli Wysokiego Sejmu objawionej w uchwale z dnia 23. marca 1899 i chcąc z jednej strony dać dowód szczerego zamiaru nieprzewlekania likwidacyi po za okres koniecznością wymagany, — z drugiej zaś, chcąc okazać gotowość poddania sprawy ocenieniu ludzi całkiem bezstronnych, zaprosił Komitet likwidacyjny grono obywatelskie — przeważnie posłów na Sejm i do Rady Państwa — na wspólną nad tym przedmiotem naradę. Z konferencyi tej i jej składu zdała Dyrekcya Banku sprawę Wysokiemu Wydziałowi w pismie z 3. lipca b. r. L. 25.754 i nadmienia, że następna konferencya tego Komitetu odbyła się dnia 13. b. m.

Obecnie zrobił Komitet likwidacyjny jeszcze dalszy krok naprzód ku ostatecznemu załatwieniu sprawy, zwracając się w pismie z 14. września b. r. L. 5.438 z prośbą do Banku o objęcie i przeprowadzenie reszty likwidacyi.

Wskutek tego wezwania zajęła się Dyrekcya Banku zbadaniem aktywów Zakładu, a rezultatem tego był wniosek postawiony Radzie Nadzorczej Banku na objęcie z dniem 1. stycznia 1900 reszty likwidacyi Zakładu kredytowego włościańskiego na warunkach

z Komitetem likwidacyjnym ułożyć się mających, z tem wszakże zastrzeżeniem, że fundusze Banku przy ewentualnym układzie na żadne ryzyko narażone nie zostaną.

Rada Nadzorcza na posiedzeniu z dnia 30. września 1899 przychyliła się do tego wniosku, delegując równocześnie Członka Rady, Wgo Dra Stefana Fedaka do pomocy Dyrekcyi w przeprowadzeniu całego interesu.

Pertraktacye w tym kierunku o tyle już dojrzały, że zapewne w ciągu miesiąca listopada b. r. układ dotyczący przyjdzie do skutku, o czem nie omieszkamy Wysoki Wydział bezzwłocznie dodatkowo zawiadomić.

Sprawozdanie niniejsze raczy Wysoki Wydział przyjąć do wiadomości.

Dr. Zgórski w. r. ***Dr. Domaszewski*** w. r.

Sprawozdanie

Rady Nadzorczej Banku krajowego za rok 1898.

Wysoki Wydziale krajowy!

Po dokładnem i ścisłem zbadaniu zamknięć rachunkowych za rok 1898 i bilansu Banku krajowego z dnia 31. grudnia 1898 Rada Nadzorcza ma zaszczyt, w myśl §. 100 statutu, przedstawić je Wysokiemu Wydziałowi krajowemu, wraz z przedłożeniem Dyrekcyi i z następującem piętnastem od założenia sprawozdaniem Rady:

Zestawienie cyfrowe i porównawcze z rokiem poprzednim, jakie tu dołączamy, daje
Alegat I. sumaryczny przegląd obrotów i wynikłości ostatniego roku.

Obroty, ogólny i kasowy, tak we Lwowie, jak w Filii krakowskiej i Zastępstwach, wzrosły znacznie.

Zysk czysty uzyskany, był także większym, a wyłączając rok 1893 wyjątkowy wskutek dokonywanych wówczas konwersyi zaznaczyć należy, że zysk z roku 1898 był najwyższy z osiągniętych w ubiegłym piętnastoleciu.

Czynności w oddziale hipotecznym postępowały naprzód, przy coraz znaczniejszem pomnażaniu się ekshibitów, powodowanych podaniami o nowe pożyczki, ale także dzieleniem i rozdrabnianiem dawniejszych, przy podziałach hipotek.

W roku 1898 było do załatwienia 1749 podań o pożyczki, a z tych po odmownem załatwieniu 287 i wydaniu 1034 promes pozostało na rok następny podań 428.

Od początku swych emisyi, wydał Bank Listów Zastawnych $4\frac{1}{2}$ i 4 procentowych razem za zł. 61,874.450 rozdzielonych na 9904 pożyczek.

618	na większą własność	w sumie	23,145.750 zł.
2580	„ realności miejskie	„	32,868.050 „
6706	„ mniejszą własność	„	5,860.650 „

Z końcem grudnia 1898, pozostało niespłaconych pożyczek na zł. 43,365.819·49$\frac{1}{2}$.

Zaległości ratalne były w ubiegłym roku nieco większe, a na ilość i stosunkowo na sumę, zawsze najznaczniejsze z mniejszej własności.

Egzekucyj politycznych wdrożono wśród roku 3.940, z tych 182 w większej własności, 330 w miastach a 3428 w mniejszej własności.

Egzekucyj sądowych było w r. 1898 w toku 175. Zysk z oddziału hipotecznego był nieco niższy niż w roku poprzednim, lecz z dochodów brutto opłacono podatek kuponowy za właścicieli listów.

Rezerwa hipoteczna wzrosła o zł. 54.842·41$\frac{1}{2}$ i wynosi zł. 456.677·78.

Pożyczek komunalnych udzielił Zarząd Banku nieco więcej w roku 1898 niż w roku 1897.

Załegłości rat były nieznaczne.

Zysk z tego oddziału zmniejszył się skutkiem opłacania podatku kuponowego.

Z wydanych dotąd pożyczek komunalnych w sumie zł. 6,270.500, pozostało 31. grudnia 1898, niespłaconych zł. 4,258.694·98½.

Rezerwa komunalna wynosiła zł. 236.500·01½.

Kolejową pożyczkę wypłacono w ubiegłym roku tylko jedną na zł. 787.400.

Promes wydano na zł. 5,047.400.

Stan wydanych dotąd pożyczek zł. 2,846.912·84.

Rezerwa tego oddziału wynosi zł. 7.163·66.

Podatek kuponowy obligacyj kolejowych opłaca Bank.

W oddziale bankowym, zbyt emisyi własnych i papierów publicznych krajowych był w roku ubiegłym znacznie słabszy, a zapas pozostał większym niż rok przedtem. Notowania ich jednak i ceny zbytu utrzymały się w pożądanej wysokości. I tak 31. grudnia 1898 notowano: Listy zastawne 4½ procentowe po 100·70 do 101·65; 4 procentowe po 98 do 99. Obligacye komunalne 5 procentowe po 102·10 do 102·75, a 4½ procentowe po 100·50 do 101·25. Obligacye 4 procentowe kolejowe po 97·50 do 98·50.

Wśród roku 1898 sprzedano papierów publicznych nowo emitowanych i nabytych razem na zł. 11,551.950, z zyskiem zł. 36.343·97. Zapas na r. b. pozostał w sumie zł. 2,636.550.

Eskont weksli wzmógł się znacznie w roku ubiegłym. Po nieuwzględnieniu przez komitety cenzorów blisko piątej części podań wniesionych, zeskontowano weksli i warantów za zł. 30,777.650·33 o zł. 8,000.000 przeszło więcej niż w r. 1897.

Stan portfelu z końcem grudnia 1898 był wyższy od poprzedniego o zł. 1,500.000.

Reeskont wśród roku był mniejszy, aczkolwiek w ostatnim dniu grudnia wynosił 1,387.861·39 zł.

Zarząd Banku utrzymał stopę procentową od eskontu bez zmiany na pięć od stu przez rok cały, pomimo dwukrotnej zwyżki w roku 1898 w Banku Austro-Węgierskim i jego Filiach.

Wkładki na książeczki oszczędności i Asygnaty kasowe dochodziły do dozwolonej wysokości tak, że Dyrekcya na wniosek Komisyi rewizyjnej Rady Nadzorczej, przedstawiła Wysokiemu Wydziałowi konieczność podniesienia gwarancyi kraju i takową Wysoki Sejm uchwalił, podnosząc możność przyjmowania wkładek na książeczki oszczędności z 4,000.000 na 6,000.000 zł. i wydawania asygnat kasowych z 1,000.000 do 2,000.000 zł.

Wynikłość zamknięć rachunków otwartych i przekazowych tak jak zaliczek na efekta, mniejszą była w porównaniu z rokiem poprzednim.

Znacznie także jest niższą cyfra dłużników w rachunkach bieżących.

Depozyta obce wzrosły o przeszło 2,000.000 zł.

Koszta handlowe i podatki razem wzięte, były mniejsze, pomimo podwyższenia płac urzędników po zmianie etatu.

Odpisano na straty 31.644·64 zł., więcej o 10.307·70 zł. niż przy zamknięciu rachunków za rok 1897.

Podatku rentowego tak za kupony, jak za książeczki wkładkowe i za asygnaty kasowe, wypłacono w roku 1898, z funduszów Banku zł. 27.101·87½.

Udziały w przedsiębiorstwach przemysłowych i handlowych, pozostały co do łącznej sumy zł. 233.864·39 prawie bez zmiany w porównaniu z rokiem poprzednim. Zmniejszyły się w Towarzystwie „Prządka“ w Krośnie, w Akcyjnem Towarzystwie handlowem we Lwowie, w Związku handlowym we Lwowie i w Garbarni Rzeszowskiej. Powiększyły się zaś, w Towarzystwie Sanockiem budowy wagonów i w Towarzystwie przemysłu cukrowniczego w Przeworsku.

Kredyt melioracyjny, wcale dotąd i nikomu nie został udzielony. Jak to już zaznaczonem zostało w sprawozdaniu Sejmowej komisyi bankowej w marcu r. b., akcya ta nie może wejść w życie, z powodu przeszkód technicznych, administracyjnych i finansowych, spowodowanych wymogami ustawy państwowej o kredycie melioracyjnym.

Dyrekcya wydała przepisy o udzielaniu przez Bank krajowy pożyczek melioracyjnych, a zatwierdzone 23. listopada 1897 przez Wydział krajowy, rozesłała w licznych egzemplarzach po kraju. Ponieważ jednak musiały się ona oprzeć na ustawie z 6. lipca 1896 Dz. p. p. l. 144 i na rozporządzeniach ministeryalnych z 20. kwietnia 1897 l. 111 Dz. u. p. uniemożliwiających zaciągnięcie pożyczki, przeto Zarząd Banku żadnemu odnośnemu życzeniu nie był w możności uczynić zadość.

Jeżeli, co jedynie byłoby wskazanem w tej tak ważnej i nagłej dla rolników sprawie, powstanie w kraju przedsiębiorstwo, lub powstaną Spółki, podejmujące się przeprowadzania melioracyj, wówczas Bank mógłby zaliczać odpowiednie pożyczki takim spółkom, na podstawie krótkotrwałego kredytu hipotecznego lub za poręczeniami i odpowiedzialnością spólników.

Czynności parcelacyjne doznały większego rozwoju w roku 1898 przy interwencyach i pomocy ze strony Zarządu Banku, a to w powiatach; Bocheńskim, Brzeskim, Samborskim, Śniatyńskim, Stanisławowskim, Staromiejskim, Tłumackim i Zbaraskim.

Filia Banku w Krakowie, zaznaczyła dalszym rozwojem działalność swoją w roku ubiegłym.

Ograniczoną jest dotąd tylko na Kraków i na powiat Krakowski, powiększa jednak z roku na rok swoje obroty, a ostatnia wynikłość wykazała ponownie, oprocentowanie dotacyi pobieranej z Zakładu centralnego wyższe nieco niż za rok 1897.

Komitet nadzorczej filii przeprowadza regularnie kwartalne scontra, a takowe bywają osobno zarządzane i dokonywane przez Dyrekcyę Banku, która stale co dwa tygodnie otrzymuje sprawozdania naczelnika o wszystkich obrotach i czynnościach w Filii.

Zastępstwa Banku, w liczbie 65, nie zwiększonej od roku poprzedniego, rozwijały wedle potrzeby i zarządzeń poruczone sobie czynności, których daje dokładny przegląd osobny załącznik do sprawozdania Dyrekcyi.

Działalność ich jest zawsze jednakowo dla Instytucyi naszej bardzo pożyteczna, a obroty w roku 1898 wzrosły. Największymi obrotami dla Banku wyróżniają się Zastępstwa w miastach: Stanisławów, Przemyśl, Sanok, Kołomyja, Stryj, Łańcut, Rzeszów i Tarnów. Po nich następują: Przemyślany, Tarnopol, Sokal, Podhajce, Lisko, Dobromil, Limanowa, Jarosław, Złoczów, Jasło, Żółkiew i Bochnia. Reszta zastępstw wykazuje mniej znaczne obroty.

Stowarzyszenia zarobkowe i gospodarcze korzystały w roku ubiegłym, jak dotąd, z kredytu wekslowego w Banku na podstawie uchwał komitetu cenzorów, który dopuścił do eskontu 118 stowarzyszeń, wymierzając każdemu cyfrę kredytu. Tym przyjęto w roku 1898 weksli sztuk 12.755 na sumę zł. 6,930.613·31, a pozostały winne 31. grudnia zł. 1,628.213·94.

Stowarzyszenia będące zarazem Zastępstwami Banku, wykazały w zamknięciach rachunków dotacyjnych, nadwyżkę na swoją korzyść. Jak w latach poprzednich, tak i w ostatnim, Dyrekcya Banku zarządzała dalsze lustracye w stowarzyszeniach przez swego stałego referenta a wpływają one bardzo korzystnie na uporządkowanie miejscowych wewnętrznych manipulacyi i na utrwalanie najlepszego stosunku tych prowincyonalnych Instytucyi do Banku krajowego.

Zysk netto, osiągnięty w sumie zł. 199.392·68$^{1}/_{2}$, rozdzielony po myśli przepisów §. 101 statutu, powiększył majątek Banku do zł. 2,934.228·30$^{1}/_{2}$. Zał II.

Rada Nadzorcza odbyła wśród roku 1898 dziewięć posiedzeń, a osobne Komisye przeprowadzały cztery razy rewizyę kas, ksiąg i bilansów, w czem brał udział 3 razy c. k. komisarz rządowy a raz komisarz krajowy.

Ostatnie sprawozdanie bilansowe przyjęła Rada do wiadomości z pełnem uznaniem za wszechstronnie dodatnią działalność Dyrekcyi.

Rada Nadzorcza ma zaszczyt upraszać:

Wysoki Wydział krajowy raczy niniejsze sprawozdanie Rady Banku krajowego i sprawozdanie oraz zamknięcia rachunkowe Dyrekcyi przyjąć do wiadomości i uzyskać od Wysokiego Sejmu absolutoryum dla Zarządu Banku za rok 1898.

Lwów, dnia 28. czerwca 1899.

Prezes Rady:
H. Bochdan m. p.

Sprawozdawca:
Hr. Karol Scipio m. p

Obroty i wynikłości.

Przedmiot	W roku 1897			W roku 1898			Mniej			Więcej		
	sztuk	zł. w. a.		sztuk	zł. w. a.		sztuk	zł. w. a.		sztuk	zł. w. a.	
Obrót ogólny	—	521,906.828	14	—	556,543.722	75	—	—	—	—	34,636.894	61
„ kasowy	—	150,319.558	55	—	166,331.444	90	—	—	—	—	16,011.886	35
Zysk netto	—	165.798	59	—	199.392	68	—	—	—	—	33.594	09
Pożyczki hipoteczne	826	4,642.450	—	783	5,586.550	—	43	—	—	—	944.100	—
„ komunalne	21	307.500	—	31	456.600	—	—	—	—	10	149.100	—
„ kolejowe	3	2,065.000	—	1	787.400	—	—	1,277.600	—	—	—	—
Zaległości hipoteczne	—	265.675	92	—	300.577	39	—	—	—	—	34.901	47
„ komunalne	—	11.02	62	—	12.377	54	—	—	—	—	1.374	92
Zysk w dziale hipotecznym . .	—	122.789	31	—	103.028	65	—	19.760	66	—	—	—
„ „ komunalnym . .	—	16.970	62	—	9.388	99	—	7.581	63	—	—	—
„ „ kolejowym . .	—	1.658	43	—	1.536	93	—	121	50	—	—	—
Sprzedaż emisyi Banku . . .	—	10,695.350	—	—	4,601.400	—	—	6,093.950	—	—	—	—
Stan emisyi Banku 31. grudnia	—	45,930.950	—	—	49,995.050	—	—	—	—	—	4,064.100	—
Eskont weksli wśród roku . .	34.479	21,634.925	04	36.394	29,855.664	10	—	—	—	1 915	8,220.739	06
Stan weksli w Banku 31. grudnia	7.091	6,643.614	77	7.863	8,134.276	01	—	—	—	772	1,490.661	24
Stan reeskontu	—	—	—	—	1,387.861	39	—	—	—	—	1,387.861	39
Wkładki na książeczkach . .	—	3,751.374	20	—	3,704.882	12	—	46.492	08	—	—	—
Asygnaty kasowe	—	541.100	—	—	958.600	—	—	—	—	—	417.500	—
Reeskont w roku	1.142	2,575.968	15	830	2,223.534	44	312	352.433	71	—	—	—
Rachunki bież. i przekaz. (Wierz.)	—	7,965.454	69	—	6,479.186	77	—	1,486.267	92	—	—	—
Zaliczki na efekta	—	1,202.295	84	—	1,152.929	28	—	49.366	56	—	—	—
Dłużnicy w rachunkach bieżących	—	6,741.294	12	—	3,073.447	35	—	3,667.846	77	—	—	—
Depozyta obce	—	13,026.925	41	—	15,199.708	33	—	—	—	—	2,172.782	92
Zysk działu bankowego . . .	—	287.243	35	—	329.991	81	—	—	—	—	42.748	46
Koszta handlowe i podatki . .	—	261.737	32	—	243.435	43	—	18.301	89	—	—	—
Kasowy obrót w Filii krakowskiej	—	28,092.152	82	—	30,230.614	36	—	—	—	—	2,138.461	54
Obroty w 65 zastępstwach . .	—	16,145.771	59	—	18,393.509	09	—	—	—	—	2,247.737	50
Eskont dla stowarzyszeń . . .	9.957	4,967.499	69	12.755	6,930.613	31	—	—	—	2.798	1.963.113	62
Stan eskontu „ 31. grud.	2.201	1,259.163	16	2.601	1,628.213	94	—	—	—	400	369.050	78

Rozdział zysków.

Fundusze	1897		1898	
40% do kapitału zakładowego	66.319	44	79.757	07
30% do funduszu rezerwowego	49.739	57½	59.817	80½
20% do rezerwy hipotecznej	33.159	72	39.878	54
10% do rezerwy komunalnej	16.579	86	19.939	27
Razem . . .	165.798	59½	199.392	68½

Majątek Banku.

Fundusze	$^{31}/_{12}$ 1897		$^{31}/_{12}$ 1898	
Kapitał zakładowy . . .	1,561.049	82	1,640.806	89
Fundusz rezerwowy . .	512.040	15½	571.857	96
Rezerwa hipoteczna . .	401.835	36½	456.677	78
„ komunalna . .	215.419	24½	236.500	01½
„ kolejowa . . .	5.162	50	7.163	66
Razem . . .	2,695 507	08½	2,913.006	30½

Bank krajowy

Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Księstwem Krakowskiem

1898.

LWÓW.

Z drukarni i litografii Pillera i Spółki

Sprawozdanie

Dyrekcyi Banku krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem.

Rozwój Banku zaznaczył się w r. 1898 dalszym pomyślnym postępem.

Sprzedaż i kurs emisyj bankowych

Zapas 4% i $4^1/_2$% listów zastawnych Banku, $4^1/_2$% i 5% obligacyj komunaln. i 4% obligacyj kolejowych wynosił z końcem r. 1897	zł. 407.400
nowe emisye tych walorów wynosiły w r. 1898 . . .	„ 6,830.550
	zł. 7,237.950
gdy zaś zapas 4% i $4^1/_2$% listów zastawnych, $4^1/_2$%, 5% obligacyj komunalnych i 4% obligacyj kolejowych Banku wynosił 31. Grudnia 1898	„ 2,636.550
przeto w ciągu roku 1898 umieszczono	zł. 4,601.400

Zysk na sprzedaży i kupnie efektów własnych wynosił w roku ubiegłym zł. 36.343 ct. 97 w. a.

Dnia 31. Grudnia 1898 notowały 4% listy zastawne Banku: 98·— 99·—, $4^1/_2$% listy 100·70—101·65%, $4^1/_2$% obligacye komun.: 100·50—101·25%, 5% obligacye komunalne 102·10 — $102·75^1/_2$%, zaś 4% obligacye kolejowe: 97·50—98·50%.

Sprzedaż emisyj bankowych i wypłata ubiegających kuponów i wylosowanych listów i obligacyj komunalnych odbywała się, jak w latach ubiegłych, w kasie głównej Banku i we Filii w Krakowie, a oprócz tego w Zastępstwach w Drohobyczu, Jaworowie, Podhajcach, Rzeszowie, Sanoku i Sokalu, jakoteż we Wiedniu: w Union-Banku, c. k. uprz. austr. Banku dla krajów koronnych i w Towarzystwie akcyjnem „Merkur", w Beneszowie, Bernie, Budziejowicach, Igławie, Pardubicach, Pilznie czeskim, Taborze i Pradze: w „Živnostenská Banka pro Čechy a Moravu", w Bielsku, Gablonz, Jaegerndorf, Ołomuńcu, Reichenbergu, Zatecu i w Pradze: w „Böhmische Union-Bank", w Tryeście w filii Union-Banku, a w Insbrucku u firmy bankowej Payer & Sonvico.

Dział melioracyjny.

Z dniem 1 stycznia 1898 przystąpił Bank do udzielania pożyczek melioracyjnych w gotówce. W odpowiedzi na liczne zgłoszenia rozesłał Bank znaczną ilość przepisów, wydanych dla tego rodzaju pożyczek, a opartych na ustawie z 6. lipca 1896 l. 144 dz. u. p. i rozporządzeniu wykonawczem z 20. kwietnia 1897 l. 111 Dz. u. p. Przepisy rzeczone spotkały się z licznymi zarzutami ze strony ogółu, który sądził, iż mnogie formalności w tych przepisach zawarte, są warunkami stawianymi przez Bank krajowy w celu utrudnienia tego rodzaju kredytów, podczas gdy w rzeczy samej przepisy te są tylko powtórzeniem warunków w samej ustawie, a względnie w rozporządzeniu wykonawczem zastrzeżonych. Formalności przez ustawodawcę podyktowane były tedy powodem że oprócz licznej korespondencyi informacyjnej w ciągu roku 1898 wniesiono tylko 2 podania, na podstawie których Bank krajowy mógł wydać promesy melioracyjne.

Interes parcelacyjny.

Dział interesów parcelacyjnych wykazuje w roku 1898 bardzo znaczne zwiększenie agend; w ciągu tego roku interweniował Bank krajowy w następujących dalszych (częściowych lub zupełnych) parcelacyach dóbr: Ditkowce pow. Zbaraskiego, Kobyla pow. Zbaraskiego, Wołcza pow. Staromiejskiego, Towarnia pow. Staromiejskiego, Stupnica pow. Samborskiego, Tarnawica polna pow. Tłumackiego, Stryjówka pow. Zbaraskiego, Wołczkowce pow. Śniatyńskiego, Uhorniki pow. Stanisławowskiego, Podjasień ad Zbydniów pow. Bocheńskiego i Bielcza pow. Brzeskiego.

Udziały Banku w przedsiębiorstwach handlowych i przemysłowych.

Założone przez Bank krajowy i kapitałem jego wedle dotychczasowych zasad popierane przedsiębiorstwa przemysłowe, jako to: „Akcyjna Garbarnia“ w Rzeszowie, „Pierwsze gal. Towarzystwo akcyjne budowy wagonów i maszyn“ w Sanoku i „Pierwsze gal. Towarzystwo akcyjne dla przemysłu chemicznego“ we Lwowie, rozwijają się pomyślnie. W r. 1898 objął Bank krajowy kierownictwo Syndykatu i wziął w nim stosowny udział dla rozsprzedaży 1400 akcyj w kwocie 700.000 zł. w. a., wydanych przez „Gal. akcyjne Towarzystwo Przemysłu Cukrowniczego“ w Przeworsku na budowę własnej rafineryi cukru. I to Towarzystwo stoi już na silnych podstawach i rokuje wielkie korzyści dla akcyonaryuszów, przemysłu krajowego i rolników, sąsiadujących z jego fabrykami.

Oddział hipoteczny. Interes hipoteczny Banku wykazuje w roku 1898 dalszy wzrost, jak to widoczne z poniższego zestawienia cyfrowego:

	Z roku 1897 pozostało niezałatwionych:	
330	podań o pożyczki hipoteczne na łączną kwotę .	zł. 3,097.750
	w roku 1898 weszło nowych:	
1.419	podań o pożyczki hipoteczne na łączną kwotę .	„ 12,400.050
	razem więc było w roku 1898 do załatwienia:	
1.749	podań na	zł. 15,497.800
	z czego Bank w roku 1898 załatwił odmownie:	
287	podań na kwotę	„ 3,438.450
	z pozostałych zaś:	
1.462	podań na kwotę	zł. 12,059.350
	wydał Bank nowych promes:	
1.034	na pożyczki hipoteczne w kwocie	„ 7,868.200
	pozostaje jeszcze niezałatwionych:	
428	podań na kwotę	zł. 4,191.150

Natomiast wypłacił Bank w ciągu r. 1898 walutę:

25	pożyczek na dobra ziemskie w kwocie . . .	zł. 1,083.000
218	„ „ realności miejskie w kwocie . .	„ 3,991.600
540	„ „ włościańskie w kwocie . . .	„ 511.950
783	„ razem w kwocie	zł. 5,586.550

co łącznie z pożyczkami, wypłaconymi przez Bank w latach poprzednich, czyni 9.904 pożyczek w ogólnej sumie zł. 61,874.450 a mianowicie:

1. na dobra ziemskie 618 pożyczek w ogólnej sumie 23,145.750 zł. czyli 37·40%, zaś w stosunku do zgłoszonych podań 33·81%;

2. na domy murowane w miastach, opłacających podatek domowo-czynszowy, a do korzystania z kredytu hipotecznego przez Wydział krajowy dopuszczonych, 2.580 pożyczek w ogólnej sumie 32,868 050 zł., czyli 53·12% zaś w stosunku do zgłoszonych podań 46·21%.

3 na małą własność rolną, przeważnie włościańską, 6.706 pożyczek w ogólnej sumie 5,860.650 zł., czyli 9·48% zaś w stosunku do zgłoszonych podań 48 39%.

Z promes pozostałych w obiegu z roku 1897 łącznie z wydanymi w roku 1898 na:.

1.794	pożyczek w kwocie	zł. 11,597.350	ct. —
123	promes nie zostało przyjętych w kwocie .	„ 1,955.700	„ —
	z pozostałej reszty:		
1.671	promes na kwotę	zł. 9,641.650	ct. —
	zrealizowano w ciągu roku 1898, jak wyżej wykazano:		
783	pożyczek na kwotę	zł. 5,586.550	ct. —
888	pozostaje więc promes w obiegu na kwotę	„ 4,055.100	„ —

Niespłaconych z dniem 31. Grudnia 1898 pożyczek pozostało:

4.729	4% pożyczek w kwocie	zł. 28,376.840	ct. 10½
3.529	4½% „ „	„ 14,988.979	„ 39
8.258	pożyczek w łącznej kwocie	zł. 43,365.819	ct. 49½

Z końcem roku 1898 zalegały raty:

u 1	dłużnika raty z r. 1892	w sumie . .	„ 433	„ 86
„ 5	dłużników „ „ 1893	„ . . .	„ 6.115	„ 83
„ 6	„ „ „ 1894	„ . . .	„ 6.617	„ 32
„ 7	„ „ „ 1895	„ . . .	„ 6.797	„ 35
„ 30	„ „ „ 1896	„ . . .	„ 15.521	„ 94
„ 198	„ „ „ 1897	„ . . .	„ 49.249	„ 49½
„ 1.634	„ „ „ 1898	„ . . .	„ 215.841	„ 59½
u 1.634	dłużników wynosiła cała zaległość ratalna .		zł. 300.577	„ 39

w czem zaległy kapitał wynosił kwotę zł. 82.906·99 czyli 0·19% kapitału bieżącego.

Z powyższych zaległości wypada zaległość zł. 137.937·06 u 38 dłużników na większe posiadłości, zł. 60.059 54½ u 81 dłużników na realności miejskie, a zł. 102.580·78½ u 1515 dłużników na grunta włościańskie.

Zysk w oddziale hipotecznym w roku 1898 wynosi zł. 103.028 ct. 65 w. a., zmniejszył się przeto o zł. 19.760 ct. 66½ w. a. — skutkiem zaprowadzonego nowego podatku rentowego, który Bank z tej rubryki opłacić był zmuszonym. Nie uwzględniając tego wydatku pozostałby był zysk tego oddziału niezmienionym.

Fundusz rezerwy specyalnej dla oddziału hipotecznego, wynoszący z dniem 31. Grudnia 1897 roku zł. 401.835 ct. $36^1/_2$ w. a. doszedł w ciągu r. 1898 do sumy zł. 456.677 ct. 78 w.a., został zatem powiększony o zł. 54.842 ct. $41^1/_2$ w. a.

Z dniem 31. Grudnia 1898 znajdowało się w obiegu listów zastawnych Banku krajowego: 4% na sumę zł. 28,428.100, zaś $4^1/_2$% na sumę zł. 14,517.750 —, czyli na ogólną sumę zł. 42,945.850; natomiast pożyczki udzielone przez Bank po strąceniu funduszu, złożonego na umorzenie, wynosiły zł. 43,365.819 $49^1/_2$.

Oddział komunalny. Bank krajowy udzielił w roku 1898: 31 pożyczek w obligacyach komunalnych w ogólnej sumie zł. 456 600. Z liczby 402 pożyczek, udzielonych przez Bank w ciągu jego istnienia w ogólnej sumie 6,270.500 zł. przypada:

1. na powiaty 84 pożyczek w ogólnej sumie 2,030.400 zł., czyli 32·38 %.

2. na gminy miejskie: 170 pożyczek w ogólnej sumie 3,753.400 zł., czyli 59·86%.

3. na gminy wiejskie: 148 pożyczek w ogólnej sumie 486.700 — zł., czyli 7·76%.

Raty. przypadające Bankowi na spłatę kapitału i na procent, wpływały w oznaczonym terminie, lub wkrótce po terminie. Wynosiły one w roku ubiegłym zł. 340.584·63, pozostało zaś do ściągnięcia zaległych z roku 1897: 3 raty w kwocie zł. 1 202·58, z r. 1898: 37 rat w kwocie zł. 11.174·96 z 402 udzielonych pożyczek w kwocie 6,270.500 zł.

Zysk w oddziale komunalnym w r. 1898 wynosi zł. 9.388 ct. 99 w. a.

Rezerwa tego oddziału, będąca własnościa Banku, wynosiła z końcem r. 1898 zł. 236.500 ct. $01^1/_2$ w. a. i powiększyła się w r. 1898 o kwotę zł. 21 080 ct 77 w. a.

W r. 1898 został oddział komunalny rozszerzony także na udzielanie pożyczek kasom oszczędności i towarzystwom zaliczkowym za poręką gmin i powiatów i uzyskał Bank prawo wydawania 4% obligacyj komunalnych. Nadto uzyskały 4% i $4^1/_2$% obligacye komunalne Banku charakter papierów pupilarnych.

Oddział kolejowy. W r. 1898 przyznał Bank 3 pożyczki kolejowe a mianowicie:

dla kolei Delatyn-Kołomyja-Stefanówka	w. a. zł.	787.400
dla tejże kolei pożyczka druga	„ „ „	2,600.000
dla kolei Trzebinia-Skawce	„ „ „	1,660.000
	Razem w. a. zł.	5,047.400

Z tych pożyczek wypłaconą została w r. 1898 tylko pierwsza pożyczka dla kolei Delatyn-Kołomyja-Stefanówka w kwocie 787.400 zł. w. a., zaś dwie następne pożyczki w ciągu r. 1899 wypłacone zostaną.

Zaległości w tym dziale nie ma żadnych, zysk wynosił w r. 1898 zł. 1.536 ct. $93^1/_2$ w. a., a specyalna rezerwa z końcem r. zł. 7.163 ct. 66 w a.

Oddział bankowy. Całkowity obrót z wszystkich operacyj Banku we Lwowie i Krakowie w roku 1898 wynosi sumę zł. 556,543.722 ct. 75 w. a.

Obrót kasowy wynosił w r. 1898 w Banku we Lwowie, Krakowie i Zastępstwach: zł. 166,331.444 ct. 90 w. a.

W ciągu r. 1898 podano do skupu:

47.986	sztuk weksli i warrantów na ogólną sumę	zł.	35,864.063·54
	z tego odmówił Bank przyjęcia:		
11.592	sztuk na sumę	zł.	6,008.399·44
36.394	sztuk zaś na sumę	zł.	29,855.664·10

czyli 83·25% ogólnej kwoty zgłoszonej Bank zeskontował.

W porównaniu z r. 1897 podano do skupu w r. 1898 więcej o 3.617 sztuk weksli w kwocie zł. 6,523.992·97 i zeskontowano więcej 1.915 sztuk weksli na kwotę większą o zł. 8,226·729·06. Stan portfelu wekslowego z dniem 31. Grudnia 1898 zwiększył się o 772 sztuk i kwotę zł. 1,490.661·24.

Bank reeskontował w r. 1898: 830 sztuk weksli na ogólną sumę zł. 2,223.534·44, a zatem mniej jak w roku ubiegłym o 31? sztuk weksli i kwotę zł. 352.433·91.

Inne interesa oddziału bankowego wyjaśnia dostatecznie dołączone zamknięcie rachunkowe.

Ogólny zysk w oddziale bankowym wynosił w roku 1898 zł. 329.991 ct. 81 w. a. i zwiększył się w porównaniu z takimże zyskiem z r. 1897 o kwotę zł. 42.748 ct. 46 w. a.

Oddział interesów bankowych ze stowarzyszeniami zarobkowemi i gospodarczemi. Osobny komitet cenzorów, odpowiednio do §. 95. statutu bankowego dla tego oddziału ustanowiony, dopuścił do kredytu wekslowego w Banku krajowym na rok 1898: 118 stowarzyszeń. W ciągu tegoż roku Bank eskontował 12.755 sztuk ich weksli na ogólną sumę zł. 6,930.613·31; saldo tych weksli z dniem 31. Grudnia 1898 wynosiło sztuk 2.601 na zł. 1,628.213 94.

Oprócz tego korzystały stowarzyszenia z kredytu, podlegającego ocenieniu komitetu cenzorów, istniejącego wedle §. 78. statutu bankowego. Stowarzyszenia, będące zarazem Zastępstwami Banku, były także dłużnikami Banku w rachunku bieżącym (dotacye kasowe). Z końcem roku 1898 wynosiło saldo netto na rzecz Zastępstw zł. 118.900 21½ mianowicie 18 Zastępstw miało w Banku na rachunku dotacyjnym do żądania kwotę zł. 206.159 37, natomiast 47 Zastępstw było dłużnych kwotę zł. 87.259 ct. 15½ w. a.

Filia w Krakowie.

Rozwój Filii w Krakowie był w roku ubiegłym również zadowalającym, jak w roku poprzednim, a filia przy pokaźnych już obrotach, przyniosła Bankowi zupełnie odpowiednie oprocentowanie przeznaczonych dla niej przez Zakład Centralny funduszów.

Czynności Banku w Zastępstwach.

Liczba Zastępstw Banku wynosiła do końca roku 1898 bez zmiany 65. O obrotach i czynnościach Banku załatwianych przez Zastępstwa, daje obraz szczegółowy załącznik 7-my do zamknięć rachunkowych za rok 1898 (str. 26–27), dowodzący chętnego i pożytecznego współdziałania Zastępstw i korzystnego tychże wpływu na rozwój Banku.

Czysty zysk i rezerwy Banku.

Przypadający na rok 1897 zysk z operacyj bankowych wynosił zł. 165.798 ct. 59½ w. a., zysk zaś z roku 1898 wynosi zł. 199.392 ct. 68½ w. a. czyli o zł. 33.594 ct. 09 w. a. więcej. Zysk ten został po myśli postanowienia §. 101 statutu bankowego rozdzielony między majątek zakładowy i rezerwy Banku.

Uwzględniając powyższe powiększenie wynosi obecny majątek Banku w kapitale zakładowym i rezerwach zł. 2.934.228 ct. $30^1/_2$ w. a., strącając zaś kwotę zł. 21.222 w. a. będącą własnością dłużników komunalnych, wynosi zwiększenie się majątku Banku po nad pierwotną dotacyę 1,000.000 zł., kwotę zł. 1,913.006 ct. $30^1/_2$ w. a., uzbieraną przez Bank w ciągu piętnastu lat jego istnienia.

XV.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKOWE

BANKU KRAJOWEGO

Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem

za rok

1898.

Zamknięcie rachunkowe

Banku krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem

za rok 1898.

Obrót.

Całkowity obrót ze wszystkich operacyi Banku wynosił od dnia 1. Stycznia do dnia 31. Grudnia 1898	w. a. zł.	566,543.722.75

Kasa.

Gotowizna w Banku:

Pozostałość z dnia 31. Grudnia 1897 wynosiła . .	w. a. zł.	239.771·02½		
Od dnia 1. Stycznia do 31. Grudnia 1898 wpłynęło .	„ „ „	58,952.251·93		
	w. a. zł.	59,192.022·95½		
Wypłaty w tymże czasie wynosiły . . .	„ „ „	58,755.069·51		
Pozostałość kasowa w Banku z dnia 31. Grudnia 1898			w. a. zł.	436.953·44½
Obrót kasowy w Banku w roku 1898 . . .	w. a. zł.	117,707.321·44		

Gotowizna w Filii krakowskiej:

Pozostałość z dnia 31. Grudnia 1897 wynosiła . .	w. a. zł.	21.403·19		
Od dnia 1. Stycznia do 31. Grudnia 1898 wpłynęło .	„ „ „	15,173.409·74		
	w. a. zł.	15,194.812·93		
Wypłaty w tymże czasie wynosiły . . .	„ „ „	15,057.204·62½		
Pozostałość kasowa w Filii Banku z dnia 31. Grudnia 1898 . . .			„ „ „	137.608·30½
Obrót kasowy w Filii Banku w roku 1898 . .	w. a. zł.	30.230.614·36½		

Dotacye kasowe w Zastępstwach:

Pozostałość z dniem 31. Grudnia 1897 na dobro Zastępstw wynosiła	w. a. zł.	149.557·70		
Od dnia 1. Stycznia do dnia 31. Grudnia 1898 dotowano Zastępstwa łączną sumą	„ „ „	9,212.083·29		
	w. a. zł.	9,062.525·59		
W tymże czasie Zastępstwa wypłaciły . . .	w. a. zł.	9,181.425·80½		
Obrót dotacyj kasowych w Zastępstwach w r. 1898 .	„ „ „	18,393.509·09½		
Łączny obrót kasowy wynosił . . .	w. a. zł.	166,331.444·90		
Łączna pozostałość kasowa z dniem 31. Grudnia 1898 na ciężar Zastępstw .			„ „ „	87.259·15½
na korzyść Zastępstw: w. a. zł. 206 159·37			w. a. zł.	661.820·90½

Efekta własne, eskontowane i w komisie.

a) własne:

Z dniem 31. Grudnia 1897 r. Bank posiadał na własność papierów publicznych wart. imien.	w. a. zł.	446.950·—	za sumę	w. a. zł	438.175·17
Od dnia 1. Stycznia do dnia 31. Grudnia 1898 nabyto papierów publicznych wart. imien.	„ „ „	13,803.300.—	„ „	„ „ „	13,591.481·22
Różnica kursu wynosi				„ „ „	36 343·97
Do przeniesienia .	w. a. zł.	14,250.250·—		w. a. zł.	14,066.000·36

Z przeniesienia	w. a. zł. 14.250.250·—		za sumę	w. a. zł. 14.066.000·36
W tymże czasie sprzedano papierów publicznych wartości imiennej	„ „ „ 11,551950·—		„ „	„ „ 11,423.695·06
Pozostałość efektów własnych wynosi z dniem 31. Grudnia 1898:				
a) w papierach kraj.	w. a. zł. 61.750·—			
b) w papierach włas. emisyj	„ „ „ 2,636.550.—	wart. im. w. a. zł. 2,698.300·—	za sumę	w. a. zł. 2,642.305·30

b) eskontowane:

Z d. 31. Grudnia 1897 pozostawało wylosowanych efektów wart. imien.	w. a. zł. 472·—	w sumie	w. a zł. 464·—	
Od dn. 1. Stycznia do 31. Grudnia 1898 eskontowano efekta wylosowane wart. imiennej	w. a. zł. 175.074·10	na zł. 173.799·71		
Dyskonto wynosi		„ 338·32		
		w sumie	„ „ „ 174.138·03	
	w. a zł. 175.546·10		w. a. zł. 174.602·03	
W tymże czasie zrealizowano wylosowanych efektów wart. imiennej	„ „ „ 172.488·23	na sumę	„ „ „ 171.517·31	
Pozostałość wylosowanych efektów z dn. 31. Grudnia 1898 wart. imiennej	w. a zł. 3.057·87		na sumę	„ „ „ 3.084·72

c) w komisie:

Z dniem 31. Grudnia 1897 pozostawało w zapasie papierów publicznych na rachunek osób trzecich	w. a. zl. 11.100·—	za sumę	w. a. zł. 10.724·95	
Od 1. Stycznia do 31. Grudnia 1898 nabyto z polecenia i na rachunek osób trzecich papier. publicz. wart. imien.	„ „ „ 2,091.488·03	za sumę	„ „ „ 1,975.835.59	
	w. a. zł. 2,102.588·03		w. a. zł. 1,986.560·54	
Z tych efektów zrealizowano w tymże czasie wart. imien.	„ „ „ 2,087.988·03	za sumę	„ „ „ 1,972.561·14	
Zapas papierów publ. wraz z narosłymi procentami, pozostających na rachunkn osób trzecich wynosi wart. imiennej	w. a. zł. 14.600·—		za sumę	„ „ „ 13.999·40

Łączna pozostałość efektów własnych, eskontowanych i w komisie z dniem 31. Grudnia 1898 roku podług załączonego wykazu wynosi . . . . w. a. zł. 2,659.389·42

Weksle.

Z dniem 31. Grudnia 1897 r. pozostawało w portfelu weksli zeskontowanych i inkasowych, jakoteż warrantów . .		7.091	sztuk na sumę w. a. zł.	6,643.614·77
W ciągu r. 1898 przyjęto do portfelu weksli i warrantów		40.360	„ „ „ „ „ „	30,777.650·33
razem		47.451	„ „ „ w. a. zł.	37,421.265·10
W tymże czasie:				
spłacono	38.996 sztuk na w. a. zł. 27,899.127 70			
pozostało w reesk.	592 „ „ „ „ „ 1,387.861·39	39.588	„ „ „ „ „ „	29,286.989·09
Pozostaje z dniem 31. Grudnia 1898 weksli		7.863	„ „ „ w. a. zł.	8,134.276·01
W powyższej sumie mieszczą się weksle:				
a) na Lwów, Kraków i Zastępstwa . . .		4.829	„ „ „ w. a. zł.	5,371.264·10
b) od stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych .		2.359	„ „ „ „ „ „	1,301.253·94
c) inkasowe		80	„ „ „ „ „ „	18.396·58
d) hipotecznie ubezpieczone		3	„ „ „ „ „ „	55.500·—
w portfelu		7.271	„ „ „ w. a. zł.	6.746.414·62
Reeskontowano weksli:				
a) na Lwów	350 sztuk na w. a. zł. 1,060.901·39			
b) od stowarzyszeń	242 „ „ „ „ „ 326.960·—	592	„ „ „ „ „ „	1,387.861·39
jak powyżej		7.863	„ „ „ w. a. zł.	8,134.276·01

Zaliczki na zastaw efektów.

Z dniem 31. Grudnia 1897 pozostawało udzielonych pożyczek na	241	zastawów	w. a. zł.	81.200·—
Od dnia 1. Stycznia do 31. Grudnia 1898 udzielono „ „	179	„	„ „ „	90.513·10
razem na	420	„	w. a. zł.	171.713·10
Zwrócono w tymże peryodzie . . . . . „	163	„	„ „ „	90.367·10
Pozostaje z dniem 31. Grudnia 1898 r. na	257	„	w. a. zł.	81.346 —

zabezpieczonych efektami, wskazanymi w §. 3. D. lit. d. statutu w imiennej wartości . . . . w. a. zł. 101.750·—

Rachunek bieżący pokryty efektami.

Z dniem 31. Grudnia 1897 pozostawało rachunków pokrytych papierami publicznymi	u stron 165 z sumą	w. a. zł.	1,121.095·84
W ciągu roku 1898 przybyło	stron 49 i suma	„ „ „	3,303.798·51½
	razem stron 214 w sumie	w. a. zł.	4,424.894·35½
Z tego ubyło w tymże czasie . . . . . „	26 i suma	„ „ „	3,353.311 07½
Pozostaje z dniem 31. Grudnia 1898 r.	stron 188 ze sumą	w. a. zł.	1,071.583·28
pokrytą efektami wartości imiennej		w. a. zł.	6,596.629·23

Dłużnicy i wierzyciele w rachunku bieżącym.

Pozostałość z dniem 31. Grudnia 1897 r. wynosiła na dobro Banku . .	w. a. zł.	452.274·96½
Obroty w ciągu roku 1898 wynoszą na rzecz korespondentów . .	„ „ „	68.596.527·04½
	w. a. zł.	68.144.252·08
zaś na ich ciężar	„ „ „	66,390.347·84½
Pozostałość z dniem 31. Grudnia 1898 r. na ciężar Banku wynosi . .	w. a. zł.	1,753 904·23½

składa się z sum:

Aktywa.

Conti lori:

a) pozostałości z bieżących dyspozycyi korespondentów . w. a. zł.	—·—		
b) zaliczki krótko zwrotne . „ „ „	569·94	w. a. zł.	569·94
do przeniesienia		„ „ „	569·94

			z przeniesienia	w. a. zł.	569·94	

Conti nostri:

a) rachunki w bankach	w. a. zł.	2,348.751·68½				
b) należytości u stron, zabezpieczone podkładem	" " "	445.636·81				
c) weksle do zainkasowania u korespondentów	" " "	199.637·59				
d) dłużnicy z weksli protestowanych*)	" " "	77.280 46½				
e) realności z licytacyi nabyte	" " "	1.570·86½	" " "	3.072.877.41½	w. a. zł.	3,073.447·35½

Passywa.

Conti lori:

a) sumy do dyspozycyi korespondentów	w. a. zł.	1,236.236.26½				
b) weksle do zainkasowania z pn.	" " "	78.008·75				
c) sumy lokacyjne	" " "	2,982.661·70	w. a. zł.	4,296.906·71½		

Conti nostri:

a) sumy zatrzymane przy realizacyi pożyczek hipotecznych, kaucye i inne należytości od Banku	w. a. zł.	320.509·58½				
b) należytości za odcięte kupony	" " "	209.935·29	" " "	530.444·87½	" " "	4,827.351·59
			pozostaje jak drugostronnie		w. a. zł.	1,753.904·23½

Obce kapitały:

a) asygnaty, czeki i wkładki oszczędności:

Z dniem 31. Grudnia 1897 pozostawało lokowanych w Banku kapitałów na asygnaty kasowe			w. a. zł.	541.100·—		
na oddział żyrowy:						
rach. bież. Lit. A.	w. a. zł.	1,141.577·05				
" " " B.	" " "	155.476·20				
" " " C.	" " "	379.382·28	w. a. zł.	1,676.435·53		
na wkładkach oszczędności			" " "	3,751.374·20	w. a. zł.	5,968.909·73
Od d. 1. Stycznia do d. 31. Grudnia 1898 wpłynęło						
na asygnaty kasowe			w. a. zł.	1,136.200·—		
na oddział żyrowy:						
rach. bież. Lit. A.	w. a. zł.	9,286.905·86½				
" " " B.	" " "	762.195·22				
" " " C.	" " "	499.477·40	" " "	10,548.578·48½		
na wkładki oszczędności			" " "	4,013.184·85	" " "	15,697.963·33½
					w. a. zł.	21,666.873.06½
W tymże czasie zwrócono z lokacyi:						
na asygnaty kasowe			w. a. zł.	718.700 —		
na oddział żyrowy:						
rach. bież. Lit. A.	w. a. zł.	9,120.556·93½				
" " " B.	" " "	821.942·12				
" " " C.	" " "	630.679·78	" " "	10,573.178·83½		
na wkładki oszczędności			" " "	4,059.676·93	" " "	15,351.555·76½

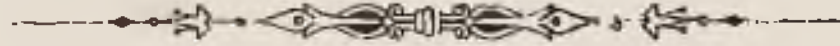
*) Do dnia ogłoszenia niniejszego sprawozdania spłacono 11.413 zł. 64 ct. w. a., na pokrycie możliwych strat odpisano ze zysków r. 1898 i z dawniejszej rezerwy 17.622 zł. 52½ ct. w. a., reszta 48.244 zł. 30 ct. w. a., ma dostateczne pokrycie.

Pozostaje z dniem 31. Grudnia 1898 kapitałów obcych:

w asygnatach kasowych			w. a. zł.	958.600·—		
w oddziale żyrowym:						
rach. bież. Lit. A.	w. a. zł.	1,307.925·98				
„ „ „ B.	„ „ „	95.729·30				
„ „ „ C.	„ „ „	248.179·90	„ „ „	1,651.835·18		
na wkładkach oszczędności . . .			„ „ „	3,704.882·12	w. a. zł.	6,315.317·30

b) wierzyciele w rachunku bieżącym:

Jak w poprzednim ustępie	w. a. zł.	4,827.351·59
Obce kapitały z dniem 31. Grudnia 1898 łącznie	w. a. zł.	11,142.668·89

Spis załączników do zamknięć rachunkowych

z dniem 31. grudnia 1898.

Wykaz papierów publicznych

z dnia 31. Grudnia 1898 r.,

stanowiących własność funduszu rezerwowego i Banku.

	Wartość imienna		Najbliższy kupon płatny	Kurs	Wartość rzeczywista							
					Kapitał		Procenta do $^{31}/_{12}$ 98		Łącznie		Ogółem	
	w. a. zł.	ct.			w. a. zł.	ct.	w. a. zł.	ct.	w. a. zł.	ct.	w. a. zł.	ct.
A.												
Efekta funduszu rezerwowego.												
§. 101 ust. c. statutu.												
4% Obligacye propinacyjne	560.000	—	$^{30}/_{6}$ 1899	al pari	560.000	—	—	—	—	—	—	—
Stan z dniem 31. Grudnia 1898 .	560.000	—			560.000	—	—	—	—	—	560.000	—
Efekta własne, eskontowane i w komisie.												
a) Własność Banku.												
4% Obligacye kolejowe	590.550	—	$^{1}/_{4}$ 1899	97.50	575.786	25	objęte rachunkiem procentów od efektów własnych					
4% Pożyczka krajowa z r. 1893 . . .	8.150	—	$^{1}/_{5}$ 1899	97.90	7.978	85						
5% Obligacye komunalne	16.300	—	$^{1}/_{4}$ 1899	102.10	17.152	80						
4% Krajowe listy zastawne koronowe . .	2,012.000	—	$^{30}/_{6}$ 1899	98.—	1,971.760	—						
4½% Krajowe listy zastawne	13.900	—	$^{30}/_{6}$ 1899	100.70	13.997	30						
4% Obligacye funduszu propinacyjnego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem	53.600	—	$^{30}/_{6}$ 1899	97.60	52.313	60						
4½% Obligacye komunalne	3.300	—	$^{1}/_{4}$ 1899	100.50	3.316	50						
	2,698.300	—			2,642.305	30			2,642.305	30		
b) eskontowane.												
Efekta wylosowane i kupony	3.137	80	—	—	3.084	72			3.084	72		
c) Własność osób trzecich w komisie.												
4½% Listy zastawne gal. akc. Banku hipotecznego	1.200	—	$^{1}/_{5}$ 1899	100.20	1.202	40						
4% Listy zastawne gal. Towarzystwa kred. ziemskiego	13.400	—	$^{30}/_{6}$ 1899	95.50	12.797	—			13.999	40		
Stan z dniem 31. Grudnia 1898 .	—	—			—	—			—	—	2,659.389	42

Wykaz depozytów osób trzecich

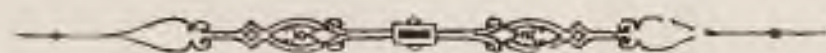
według kategoryi efektów i rodzaju depozytu.

Nazwa efektu	Z kuponem płatnym	Depozyta: na zastaw		Depozyta: w przechowaniu		Depozyta: na zabezpieczenie otw. kredytu		Razem	
Akcye Banku austro-węgiersk.	dyw. 98	—	—	24.000	—		—	24.000	—
Akcye gal. akc. Banku hipot.	1/7 99	—	—	35.200	—	54.800	—	90.000	—
Akcye Zachodnio-czesk. akcyj. Towarzystwa górniczego	dyw. 98	—	—	1.000	—	—	—	1.000	—
5% Akcye galic. kolei Karola Ludwika	1/7 99	1.200	—	32.800	—	400	—	34.400	—
Akcye kolei Lwowsko-Czerniowieckiej	1/5 99	—	—	5.400	—	200	—	5.600	—
Akcye zakładowe bukow. kolei lokalnych	dyw. 98	—	—	600	—	—	—	600	—
Akcye kolei Koszycko-Bogumińskiej	1/7 99	—	—	200	—	10.000	—	10.200	—
Akcye I. węgiersko-galic. kolei	1/7 99	—	—	4.600	—	10.000	—	14.600	—
Akcye Banku anglo-austryjackiego	dyw. 98	—	—	—	—	480	—	480	—
Akcye austr. kolei południowej	dyw. 98	—	—	10.000	—	400	—	10.400	—
Akcye Unionbanku we Wiedniu	1/7 99	—	—	—	—	400	—	400	—
Akcye austr. Laenderbanku	1/7 99	—	—	—	—	400	—	400	—
Akcye Towarz. kolei państw.	dyw. 98	—	—	10.000	—	—	—	10.000	—
Akcye czesk. Towarzystwa dla dla przem. cukrowniczego	dyw. 98	—	—	5.000	—	—	—	5.000	—
Akcye pierwszeństwa kolei Praga-Dux z r. 1883	dyw. 98	—	—	3.750	—	—	—	3.750	—
Akcye Towarzystwa czesk. kolei półn.	dyw. 98	—	—	3.750	—	—	—	3.750	—
Akcye austr. Zakładu kredyt. dla handlu i przemysłu	1/5 99	—	—	—	—	200	—	200	—
4½% Listy zastawne Banku krajowego	30/6 99	5.600	—	804.750	—	622.300	—	1,432.650	—
4% Listy zast. Banku krajowego koronowe	30/6 99	4.600	—	1.174.250	—	1,568.600	—	2,747.450	—
4% Listy zast. Gal. Tow. kredyt. ziemsk. nieokresowe	30/6 99	100	—	7.400	—	16.900	—	24.400	—
4% Listy zast. Gal. Tow. kredyt. ziemsk. 41-letnie	30/6 99	—	—	116.300	—	12.300	—	128.600	—
4% Listy zast. Gal. Tow. kredyt. ziem. 56-let. wal. austr.	30/6 99	100	—	78.900	—	58.200	—	137.200	—
4% Listy zast. Gal. Tow. kredyt. ziemsk. 56-letnie koron.	30/6 99	27.400	—	1,692.000	—	1,661.800	—	3,381.200	—
5% Listy hip. Gal. akc. Banku hip. z 10% premią	1/3 99	—	—	64.500	—	45.100	—	109.600	—
4½% Listy hip. Gal. akc. Banku hipot.	1/5 99	1.900	—	615.100	—	381.100	—	998.100	—
4% Listy hip. Gal. akc. Banku hip. koron.	1/5 99	1.500	—	134.000	—	98.000	—	233.500	—
4½% Listy zastawne peszt. węg. Banku komerc.	1/2 99	—	—	1.200	—	—	—	1.200	—
4% Listy zast. morawskiego Banku hipot.	1/2 99	—	—	23.800	—	—	—	23.800	—
4% Listy zast. ogóln. austr. Zakładu kred. ziem.	1/4 99	—	—	243.600	—	8.000	—	251.600	—
4% Listy zast. Banku austro-węgier.	1/4 99	—	—	26.100	—	26.900	—	53.000	—
5% Listy zast. Bukow. Zakładu kred. ziem.	30/6 99	—	—	100	—	—	—	100	—
4% Listy zast. Bukow. Zakładu kred. ziem.	30/6 99	—	—	1.200	—	20.000	—	21.200	—
4% Listy zast. austro-szląsk. Zakładu kred. ziem.	1/7 99	—	—	22.000	—	—	—	22.000	—
Do przeniesienia		42.400	—	5,141.500	—	4,596.480	—	9,780.380	—

Nazwa efektu	Z kuponem płatnym	Depozyta: na zastaw		w przechowaniu		na zabezpieczenie otw. kredytu		Razem	
Z przeniesienia .		42.400	—	5,141.500	—	4,596.480	—	9,780.380	—
4% Listy zastaw. austro centraln. Banku kred. ziemsk.	1/4 99	—	—	200	—	—	—	200	—
4% Listy zast. budapeszt. Kasy Oszczęd.	1/5 99	—	—	3.200	—	—	—	3.200	—
4 1/2% Listy zast. węg. Banku hipot. 42 1/2-letnie . . .	1/5 99	—	—	500	—	—	—	500	—
4% Listy zast. czesk. Banku hip.	1/2 99	—	—	—	—	3.700	—	3.700	—
4% Listy zast. czesk. Banku hip.	1/5 99	—	—	—	—	6.700	—	6.700	—
Losy węg. „Basilika“ z r. 1886	—	—	—	410	—	70	—	480	—
5% Losy regul. Dunaju z r. 1870	1/7 99	500	—	800	—	1.800	—	3.100	—
Losy „Clary“ z r. 1869 . .	—	—	—	320	—	160	—	480	—
4% Losy Cisańskie z r. 1880 .	1/4 99	4.400	—	11.000	—	2.100	—	17.500	—
Losy austr. Czerwon. Krzyża z r. 1882	—	—	—	940	—	660	—	1.600	—
Losy węg. Czerwon. Krzyża z r. 1882	—	—	—	795	—	425	—	1.220	—
Losy „St. Genois“ z r. 1855 .	—	—	—	160	—	520	—	680	—
Austr. losy kredytowe z r. 1858	—	—	—	2.800	—	2.800	—	5.600	—
Losy m. Budy z r. 1859 . .	—	—	—	160	—	160	—	320	—
Losy m. Insbruka z r. 1871 .	—	—	—	80	—	20	—	100	—
Losy m. Krakowa z r. 1872 .	—	—	—	2.100	—	960	—	3.060	—
Losy m. Lublany z r. 1879 .	—	—	—	100	—	120	—	220	—
Losy m. Salzburga z r. 1872	—	—	—	80	—	160	—	240	—
Losy m. Stanisławowa z r. 1869	—	—	—	100	—	20	—	120	—
Losy m. Wiednia z r. 1874 .	—	2.000	—	4.400	—	3 100	—	9.500	—
4% Losy I. Tow. parowej żeglugi na Dunaju z r. 1857 .	1/7 99	—	—	400	—	100	—	500	—
Losy „Palffy“ z r. 1855 . .	—	—	—	400	—	80	—	480	—
Losy Rudolfa z r. 1864 . .	—	—	—	190	—	140	—	330	—
Losy „Salm-Reiffersch.“ z roku 1855	—	—	—	400	—	160	—	560	—
2% losy serbskie z r. 1881 .	1-13/1 1900	—	—	4 200	—	1.500	—	5.700	—
4 1/2% losy m. Tryestu z r. 1855	1/6 99	—	—	100	—	—	—	100	—
Losy „Waldstein-Wartemberg“ z r. 1855	—	—	—	40	—	20	—	60	—
3% losy tureckie z r. 1870 .	1/1 76	—	—	40.400	—	6.400	—	46.800	—
Węgierskie losy państwowe z r. 1870	—	2.600	—	6.800	—	3.050	—	12.450	—
4% austr. losy państ. z r. 1854	1/4 99	750	—	3.250	—	4.750	—	8.750	—
5% austr. losy państ. z r. 1860	1/5 99	8.700	—	15.000	—	16.900	—	40.600	—
Austr. losy państw. z r. 1864 .	—	3.700	—	5.600	—	4.250	—	13.550	—
4% losy węgiersk. Banku hip. z r. 1884	1/6 99	5.400	—	19.400	—	22.820	—	47.620	—
3% Losy ogóln. austr. Zakł. kred. ziem.:									
I. emisyi z r. 1880 . .	1/6 99	9.600	—	21.025	—	23.100	—	53.725	—
II. emisyi z r. 1889 . .	1/2 99	10.400	—	28 400	—	16 200	—	55.000	—
5% Oblig. komun. Banku kraj. II. emisyi	1/4 99	1.000	—	287.200	—	281.900	—	570.100	—
4 1/2% Obligacye kom. Banku kraj. III. emisyi koron. .	1/4 99	500	—	108.800	—	88.200	—	197.500	—
4% Obligacye kolejowe Banku krajowego koron. . . .	1/4 99	—	—	15.550	—	15.100	—	30.650	—
4% Obligacye galic. funduszu propinacyjnego	30/6 99	6.300	—	432.050	—	790.750	—	1,229,100	—
4% Obligacye pożyczki miasta Lwowa z r. 1896 koron. .	1/5 99	—	—	40.700	—	24.800	—	65.500	—
Do przeniesienia .		98.250	—	6,199.550	—	5,920.175	—	12,217.975	—

Nazwa efektu	Z kuponem płatnym	Depozyta: na zastaw		Depozyta: w przechowaniu		Depozyta: na zabezpieczenie otw. kredytu		Razem	
Z przeniesienia .	—	98.250	—	6,199.550	—	5,920.175	—	12,217.975	—
6% Obligacye galic. pożyczki kraj. z r. 1873	1/5 99	—	—	5.600	—	1.300	—	6.900	—
4% Obligacye galic. pożyczki kraj. z r. 1893 koron. . .	1/2 99	1.450	—	91.900	—	79.300	—	172.650	—
4% Obligacye indemnizacyjne	1/5 99	—	—	6.300	—	1.600	—	7.900	—
4½% Obligacye komun. peszt.-węg. Banku komerc. z 10% premią	1/4 99	—	—	1.300	—	—	—	1.300	—
4% Obligacye komun. peszt.-węg. Banku komerc. z 5% premią koron.	1/4 99	—	—	46.500	—	—	—	46.500	—
4½% Obligacye propin. węg. .	1/7 99	—	—	11.000	—	—	—	11.000	—
5% Obligacye prop. bukow. .	1/7 99	—	—	8.100	—	38.050	—	46.150	—
4% Obligacye kolei czeskiego Banku krajowego . . .	—	—	—	1.300	—	—	—	1.300	—
5% w złocie Obligacye węg. kolei wschodn. z r. 1876 .	1/7 99	—	—	1.200	—	1.500	—	2.700	—
4% Obligacye komun. morawskiego Banku kulturn. .	1/6 99	—	—	11.000	—	—	—	11.000	—
4% Obligacye kom. czeskiego Banku kraj.	1/5 99	—	—	1.200	—	—	—	1.200	—
4% Oblig. peszt. ojcz. I. Związ. Kasy oszczęd. 50-letnie .	1/4 99	—	—	2.500	—	2.000	—	4.500	—
4% pożyczka państ. kolei Rudolfa z r. 1893 koron. . .	1/7 99	—	—	13.400	—	—	—	13.400	—
4½% w srebrze Pożyczka węg. kolei państw. z r. 1889 .	1/7 99	—	—	11.900	—	1.300	—	13.200	—
5¼% w srebrze Pożyczka kol. Franc. Józefa z r. 1886 .	1/7 99	—	—	5.000	—	—	—	5.000	—
4% w złocie poż. kolei Elżbiety z r. 1890	1/7 99	—	—	—	—	5.100	—	5.100	—
5% Pożyczka regulacyi Dunaju z r. 1878	1/7 99	—	—	—	—	600	—	600	—
4% Pożyczka kraj. dla Bośni i Herzog. z r. 1895 koron.	1/2 99	—	—	400	—	—	—	400	—
4% wiedeńska poż. komunik. II. em. z r. 1897 koron. .	1/4 99	—	—	100	—	—	—	100	—
5% w srebrze Pryorytety kolei Lwow.-Czerniow. z r. 1884:									
I. emisyi opodatkowane .	1/5 99	—	—	3.900	—	15.000	—	18.900	—
II. emisyi wolne od podat.	1/5 99	—	—	900	—	—	—	900	—
4% w srebrze Pryorytety austr. kolei Franc. Józefa z r. 1884	1/4 99	—	—	23.600	—	—	—	23.600	—
4% w srebrze Pryorytety I. węg.-galic. kolei:									
I. emisyi z r. 1870 . .	1/3 99	—	—	12.000	—	7.600	—	19.600	—
II. emisyi z r. 1878 . .	1/7 99	—	—	—	—	9.800	—	9.800	—
4% w srebrze Pryorytety I. węg.-galic. kolei z r. 1887 .	1/7 99	—	—	600	—	1.400	—	2.000	—
4% w srebrze Pryorytety kolei Koszyc.-Bogum. z. r. 1889	1/7 99	—	—	10.000	—	—	—	10.000	—
5% Pryorytety kolei Buschtehradzkiej z r. 1872 . . .	1/1 99	—	—	300	—	—	—	300	—
4% w sreb. Pryorytety austr. kolei ces. Franciszka Józefa z r. 1887:									
bez gwarancyi	1/5 99	—	—	1.000	—	—	—	1.000	—
gwarantowane	1/5 99	—	—	900	—	—	—	900	—
4% w srebrze Pryorytety gal. kolei Karola Ludw. z r. 1890	1/7 99	—	—	2.900	—	—	—	2.900	—
Do przeniesienia .		99.700	—	6,474.350	—	6,084.725	—	12,658.775	—

Nazwa efektu	Z kuponem płatnym	Depozyta na zastaw		Depozyta w przechowaniu		Depozyta na zabezpieczenie otw. kredytu		Razem	
Z przeniesienia .		99.700	—	6,474.350	—	6,084.725	—	12,658.775	—
3% Pryorytety austr. Towarzystwa kolei lokalnych z r. 1894	—	—	—	500	—	—	—	500	—
4% w srebrze Pryorytety państ. kolei arc. Rudolfa z r. 1884	1/4 99	—	—	2.600	—	800	—	3.400	—
4% Pryorytety kolei Valsugana z r. 1894 koron.	1/7 99	—	—	100	—	—	—	100	—
5% Renta austr. jednol. pap. .	1/2 99	100	—	42.050	—	15.800	—	57.950	—
5% Renta austr. jednol. pap. .	1/5 99	1.200	—	214.150	—	26.200	—	241.550	—
5% Renta austr. jednol. sreb. .	1/7 99	600	—	70.200	—	15.550	—	86.350	—
5% Renta austr. jednol. sreb. .	1/4 99	—	—	21.300	—	12.800	—	34.100	—
4% Renta austr. koronowa .	1/3 99	—	—	90.250	—	17.050	—	107.300	—
4% Renta austr. złota . . .	1/4 99	—	—	2.000	—	—		2.000	—
4% Renta węgier. złota . .	1/7 99	—	—	7.000	—	13.000	—	20.000	—
4% Renta węgier. koron . .	1/6 99	150	—	136.500	—	7.700	—	144.350	—
3½% Renta austr. inwestycyjna z r. 1897 koron. . . .	1/2 99	—	—	26.550	—	—	—	26.550	—
Efekta nieobjęte cedułą wiedeńską:									
Asygnaty kasowe		—	—	28 500	—	167.000	—	195.500	—
Dokumenta prywatne . . .		—	—	76 010	—	100	—	76.110	—
Książeczki wkładk. i oszczędn.		—	—	440.728	10½	18.393	23	459.121	33½
Walory w austr. walucie . .		—	—	254.612	—	212.714	—	467.326	—
Walory w obcych walutach .		—	—	613.929	—	4.797	—	618.726	—
Razem . . .		101.750	—	8,501 329	10½	6,596.629	23	15,199.708	33½

Wykaz ruchu pożyczek hipotecznych

do końca roku 1898.

Wykaz A.

	Dobra ziemskie		Realności miejskie		Realności wiejskie		Razem		W porównaniu z r. 1897	
	ilość	kwota zł.	ilość	kwota zł.	ilość	kwota zł.	ilość	kwota zł.	ilość	kwota zł.
Saldo z r. 1897 (pozostałe w toku, promesy w obiegu, promesy zrealizowane do końca r. 1897) . . .	644	23,6[illegible]2.950	2.615	33,281.900	6.942	6,179 950	10.201	63,114.800	+ 690	+ 4,983.050
Zgłoszono w roku 1898	71	3,608.800	408	7,661.750	940	1,129.500	1.419	12,400.050	+ 313	+ 2,410.500
Razem . .	715	27,261.750	3.023	40,943.650	7.882	7,309.450	11.620	75,514.850	+ 1.003	+ 7,393.550
Odmówiono w roku 1898	21	587.050	111	2,471.150	155	380.250	287	3,438.450	+ 74	— 293.100
Pozostało . .	694	26,674.700	2.912	38,472.500	7.727	6,929.200	11.333	72,076.400	+ 929	+ 7,686.650
Promesy wycofane w r. 1898	17	983.400	60	927.000	36	45.300	113	1,955.700	— 90	+ 680 750
„ w obiegu będące	23	808.250	152	2,514.850	713	732.000	888	4,055.100	+ 138	+ 325.950
„ zrealizowane do końca r. 1898	618	23,145.750	2.580	32,868.050	6.706	5,860.650	9.904	61,874.450	+ 783	+ 5,586.550
Pozostaje w toku . .	36	1,737.300	120	2,162.600	272	291.250	428	4,191.150	+ 98	+ 1,093.400

Wykaz B.

	Na dobra ziemskie				Na realności miejskie				Na grunta włościańskie				Razem			
	Ilość	Wartość szac. hip. zł.	Kwota dłużna zł.	ct.	Ilość	Wartość szac. hip. zł.	Kwota dłużna zł.	ct.	Ilość	Wartość szac. hip. zł.	Kwota dłużna zł.	ct.	Ilość	Wartość szac. hip. zł.	Kwota dłużna zł.	ct.
Po koniec r. 1898 zrealizowano .	618	48,452.415	23.145.750	—	2.580	67,204.219	32,868.050	—	6.706	13,424.494	5,860.650	—	9.904	129,081.128	61,874.450	—
Po koniec r. 1898 spłacono gotówką . . .			5,551.102	39½			7,048.130	76			1,543.597	35			14,142.830	50½
Po koniec r. 1898 spłacono listami . . .	238	15,883.011	2,861.350	—	557	11,850.614	1,224.650	—	851	1,886.012	279.800	—	1.646	29,619.637	4,365.800	—
Pozostaje z 31. Grudnia 1898 .	380	32,569.404	14,733.297	60½	2.023	55,353.605	24,595.269	24	5.855	11,538.482	4,037.252	65	8.258	99,461.491	43,365.819	49½

Wykaz udzielonych pożyczek hipotecznych

po koniec roku 1898.

A. według wysokości

	Do wysokości w. a. zł.	ilość	kwota w. a. zł.
	300	466	136.550
	500	2.332	1,071.400
	1.000	2.816	2,156.000
	5.000	2.003	4,689.300
	10.000	780	5,960.300
	25.000	988	16,099.400
	50.000	297	10,247.800
	100.000	149	10,362.700
	nad 100.000	73	11,151.000
Razem .	. .	9.904	61,874.450

B. według planu umorzenia

	Na lat	ilość	kwota w. a. zł.
	13	104	433.900
	13½	1.754	1,586.400
	14½	1.918	1,253.200
	15	3	48.000
	15½	390	451.900
	17½	509	438.300
	18	25	177.900
	18½	430	928.150
	22	155	1,199.300
	23	1.169	3,496.550
	24	1.052	1,431.050
	29	303	3,293.550
	30½	969	12,626.600
	34½	382	6.871.650
	37½	16	304.650
	39	201	5,626.850
	44	3	16.000
	51	347	12,518.400
	57	174	9,172.100
Razem .		9.904	61,874.450

C. według lat

	ilość	kwota w. a. zł.
W roku 1884	57	639.550
„ „ 1885	368	2,399.300
„ „ 1886	505	5,671.650
„ „ 1887	597	5,408.100
„ „ 1888	270	1,016.200
„ „ 1889	379	1.468.400
„ „ 1890	557	3.213.700
„ „ 1891	517	2,858.350
„ „ 1892	650	3,534.800
„ „ 1893	942	6,205.000
„ „ 1894	1.006	8,454.150
„ „ 1895	1.308	4,975.250
„ „ 1896	1.139	5.801.000
„ „ 1897	826	4,642.450
„ „ 1898	783	5,586.550
Razem . . .	9.904	61,874.450

Wykaz ruchu pożyczek komunalnych

do końca roku 1898.

Wykaz A.

	Powiaty		Gminy miejskie		Gminy wiejskie		Razem		W porównaniu z r. 1897	
	ilość	kwota zł.	ilość	kwota zł.	ilość	kwota zł.	ilość	kwota zł.	ilość	kwota zł.
Saldo z 1897 (pozostałe w toku, promesy w obiegu, promesy zrealizowane do końca r. 1897) . . .	78	1,892.000	169	3,733.400	141	463.800	388	6,089.200	+ 18	+ 272.100
Zgłoszono w r. 1898	13	666.000	11	328.600	29	160.800	53	1,155.400	+ 21	+ 765.750
Razem . .	91	2,558.000	180	4,062.000	170	624.600	441	7,244.600	+ 39	1,037.850
Odmówiono w r. 1898	1	53.200	2	26.200	6	52.800	9	132.200	— 5	+ 16.150
Pozostało . .	90	2,504.800	178	4,035.800	164	571.800	432	7,112.400	+ 44	1,021.700
Promesy wycofane w r. 1898	—	—	1	98.000	—	800	1	98.800	+ 1	+ 97.300
" w obiegu będące	5	454.400	6	174.400	13	43.500	24	672.100	+ 7	+ 396.800
" zrealizowane do końca r.1898	84	2,030.400	170	3,753.400	148	486.700	402	6,270.500	+ 31	+ 456.600
Pozostaje w toku . .	1	20.000	1	10.000	3	41.000	5	71.000	+ 5	+ 71.000

Wykaz B.

	Powiaty			Gminy miejskie			Gminy wiejskie			Razem		
	ilość	kwota zł.	ct.	ilość	kwota zł.	ct.	ilość	kwota zł.	ct.	ilość	kwota zł.	ct.
Po koniec r. 1898 zrealizowano	84	2,030.400		170	3,753.400		148	486.700		402	6,270·500	
" " " " spłacono gotówką . .	19	498.722	00½	33	1,157.325	90½	26	183.557	10½	78	1,839.605	01½
" " " " obligacyami	—	9.100		—	156.300		—	6.800		—	172.200	
Pozostaje z 31. Grudnia 1898 . .	65	1,522.577	99½	137	2,439.774	09½	122	296.342	89½	324	4,258.694	98½

Wykaz emisyi Banku.

Emitowano po dzień 31/12 1898 włącznie				Umorzono na skutek losowania				Umorzono na skutek spłaty pożyczek emitowanymi papierami				Pozostaje w obiegu odnośnie do pojedyńczych emisyi				Ogółem w. a. zł.
serya	sztuk	po	Sumę w. a. zł.	serya	sztuk	po	Sumę w. a. zł.	serya	sztuk	po	Sumę w. a. zł.	serya	sztuk	po	Suma w. a. zł.	
a) cztero-procentowe listy zastawne																
I.	3.347	Kor. 100	167.350	I.	122	Kor. 100	6.100	I.	83	Kor. 100	4.150	I.	3.142	Kor. 100	157.100	
II.	10.907	" 200	1,090.700	II.	285	" 200	28.500	II.	257	" 200	25.700	II.	10.365	" 200	1,036.500	
III.	10.310	" 1.000	5,155.000	III.	335	" 1.000	167.500	III.	166	" 1.000	83.000	III.	9.809	" 1.000	4,904.500	
IV.	2.513	" 5.000	6,282.500	IV.	83	" 5.000	207.500	IV.	50	" 5.000	125.000	IV.	2.380	" 5.000	5,950.000	
V.	3.455	" 10.000	17,275.000	V.	120	" 10.000	600.000	V.	59	" 10.000	295.000	V.	3.276	" 10.000	16,380.000	28,428.100
	30.532		29,970.550		945		1,009.600		615		532.850		26.972			
b) cztero i pół procentowe listy zastawne																
I.	3.118	zł. 50	155.900	I.	1.420	50	71.000	I.	409	50	20.450	I.	1.289	zł. 50	64.450	
II.	12.495	" 100	1,249.500	II.	5.617	100	561.700	II.	1.550	100	155.000	II	5.328	" 100	532.800	
III.	5.141	" 500	2,570.500	III.	2.285	500	1,142.500	III.	349	500	174.500	III.	2.507	" 500	1,253.500	
IV.	9.158	" 1.000	9,158.000	IV.	4.083	1.000	4,083.000	IV.	798	1.000	798.000	IV.	4.277	" 1.000	4,277.000	
V.	3.754	" 5.000	18,770.000	V.	1.539	5.000	7,695.000	V.	537	5.000	2,685.000	V.	1.678	" 5.000	8,390 000	14,517.750
	33.666		31,903.900		14.944		13,553.200		3.643		3,832.950		15.079			
c) cztero i pół procentowe obligacye komunalne III. Emisyi																
A.	581	Kor. 200	58.100	A.	13	Kor. 200	1.300	A.	—	Kor. 200	—	A.	568	Kor. 200	56.800	
B.	508	" 1.000	254.000	B.	9	" 1.000	4.500	B.	—	" 1.000	—	B.	499	" 1.000	249.500	
C.	156	" 5.000	390.000	C.	3	" 5.000	7.500	C.	—	" 5.000	—	C.	153	" 5.000	382.500	
D.	104	" 10.000	520.000	D.	—	" 10.000	—	D.	—	" 10.000	—	D.	104	" 10.000	520.000	1,208.800
	1.349		1,222.100		25		13.300		—		—		1.324			
d) pięcioprocentowe obligacye komunalne II. Emisyi																
A.	1.338	zł. 100	133.800	A.	211	100	21.100	A.	—	100	—	A.	1.127	zł. 100	112.700	
B.	660	" 500	330.000	B.	113	500	56.500	B.	—	500	—	B.	547	" 500	273.500	
C.	1.293	" 1,000	1,293.000	C.	219	1.000	219.000	C	—	1.000	—	C.	1.074	" 1.000	1,074.000	
D.	354	" 5.000	1,770.000	D.	47	5.000	235.000	D.	—	5.000	—	D.	307	" 5.000	1,535.000	2,995.200
	3.645		3,526.800		590		531.600		—		—		3.055			
e) czteroprocentowe obligacye kolejowe																
I.	358	Kor. 100	17.900	I.	6	Kor. 100	300	I.	—	Kor. 100	—	I.	352	Kor. 100	17.600	
II.	595	" 200	59.500	II.	19	" 200	1.900	II.	—	" 200	—	II.	576	" 200	57.600	
III.	810	" 1.000	405.000	III.	10	" 1.000	5.000	III.	—	" 1.000	—	III.	800	" 1.000	400.000	
IV.	390	" 5.000	975.000	IV.	—	" 5.000	—	IV.	—	" 5.000	—	IV.	390	" 5.000	975.000	
V.	279	" 10.000	1,395.000	V.	—	" 10.000	—	V.	—	" 10.000	—	V.	279	" 10.000	1,395.000	2,845.200
	2.432		2,852.400		35		7.200		—		—		2.397			
Stan emisyi Banku krajowego z dniem 31. grudnia 1898 . . .																49,995 050

Przegląd czynności Zastępstw

Liczba bieżąca	Zastępstwo	Obrót pozycyi kasowych		Weksle podane przez Zastępstwa do skupu			Weksle zeskontowane przez Bank		
		zł.	ct.	sztuk	zł.	ct.	sztuk	zł.	ct.
1	Biecz	70.912	14	20	13.367	—	-	—	—
2	Bóbrka	87.845	51½	12	4.030	—	12	4.030	—
3	Bochnia	213.969	54	—	—	—	—	—	—
4	Borszczów	121,647	93½	52	49.150	—	39	32.400	—
5	Brody	116.745	66	25	5.127	76	18	3.223	49
6	Brzesko	88.841	22	2	2.500	—	—	—	—
7	Brzeżany	165.742	23	27	30.750	—	26	29.550	—
8	Chrzanów	36.239	72	—	—	—	—	—	—
9	Cieszanów	28.300	69	6	6.230	—	6	6.230	—
10	Czortków	129.292	77	4	8.500	—	4	8.500	—
11	Dąbrowa	150.881	07	—	—	—	—	—	—
12	Dębica	217.820	99	55	37.740	—	48	30.740	—
13	Dobromil	309.987	61	128	120 400	—	119	110.700	—
14	Dolina	159 947	63	207	48.117	47	116	18.244	92
15	Drohobycz	202.000	36	24	21.883	26	11	11.990	86
16	Dukla	143.066	28	225	46.854	60	218	37.369	70
17	Gliniany	126.258	70	2	3.000	—	—	—	—
18	Horodenka	40.690	58	2	3.000	—	1	1.500	—
19	Husiatyn	60.395	07	8	3.050	—	6	2.300	—
20	Jarosław	268.773	69½	68	35.009	66	34	19 108	86
21	Jasło	244.031	62	4	8.287	—	3	5.287	—
22	Jaworów	156.499	20	36	31.682	50	29	26.282	50
23	Kałusz	48.171	84	22	6.941	28	6	3.000	—
24	Kamionka Strumiłowa	128.884	79½	—	—	—	—	—	—
25	Kołomyja	721.727	66	354	73.304	—	354	73.304	—
26	Krosno	97.394	05	21	5.788	86	1	1 800	—
27	Limanowa	303.085	92	302	182.001	—	294	168.553	—
28	Lisko	328.980	03	35	38.049	—	6	4.124	—
29	Lwów	136.165	96	—	—	—	—	—	—
30	Łańcut	535.189	02	134	105.750	—	117	90.310	—
31	Maków	89.763	06	7	4.050	—	6	3.750	—
32	Mielec	141.246	31	28	42.830	—	25	37.330	—
33	Mościska	157.519	46	8	18.400	—	7	18.200	—
34	Myślenice	2.000	07	—	—	—	—	—	—
35	Nadwórna	55.902	31	4	3.000	—	2	1.600	—
36	Nowy Sącz	156.955	23	26	45.172	80	22	39.722	80
37	Nowy Targ	2.704	88	—	—	—	—	—	—
38	Oświęcim	190.730	26	—	—	—	—	—	—
39	Podhajce	339.632	30½	91	127.410	—	80	103.410	—
40	Przemyśl	1,928.578	93	260	228.708	60	209	153.265	—
41	Przemyślany	445.805	52½	328	196.320	—	314	187.520	—
42	Radziechów	196.780	95½	4	6.000	—	—	—	—
43	Rawa ruska	52.425	76½	—	—	—	—	—	—
44	Rohatyn	169.169	07	10	9.500	—	7	4.500	—
45	Ropczyce	142.360	72½	36	20.177	—	30	14.377	—
46	Rudki	14.061	29½	—	—	—	—	—	—
47	Rzeszów	526.159	87	3	6.900	—	3	6.900	—
48	Sanok	888.332	93½	490	459.963	62	387	335.392	08
49	Śniatyn	131.976	18	107	46 701	10	38	34.428	91
50	Sokal	394.682	26	28	24.570	—	25	19.470	—
51	Stanisławów	4,051.976	53	3.366	1,415.029	30	2 371	1,090.882	66
52	Stryj	588.959	—	597	241.464	66	411	182.645	87
53	Tarnobrzeg	20.250	72½	—	—	—	—	—	—
54	Tarnopol	405.941	36	6	17.300	—	6	17.300	—
55	Tarnów	521.476	70	65	31 511	74	49	19.202	03
56	Tłumacz	122.652	24	47	26.374	52	29	10.407	26
57	Trembowla	59.580	68	—	—	—	—	—	—
58	Turka	71.586	83	4	1.300	—	4	1.300	—
59	Wadowice	110.844	25	—	—	—	—	—	—
60	Wieliczka	127.652	18½	9	10.650	—	6	5.750	—
61	Zaleszczyki	144.108	67	70	53.584	20	21	21.408	50
62	Zbaraż	136 327	06	18	17.600	—	14	11.700	—
63	Złoczów	259.629	24	54	55.232	—	39	34.682	—
64	Żółkiew	222.297	59	29	30.540	—	25	24.540	—
65	Żydaczów	83.949	14	3	2.250	—	3	2.250	—
		18,393 509	09½	7.473	4,033.052	93	5.601	3,070.482	44

Banku Krajowego w roku 1898.

Weksle inkasowane przez Zastępstwa na rzecz Banku			Efekta sprzedane przez Zastępstwa	Podań hipotecznych wniesiono w Zastępstwach		Pożyczek hipotecznych wypłaciły Zastępstwa		Lokacyi na rzecz Banku przyjęły Zastępstwa	
sztuk	zł.	ct.	i. w. zł.	sztuk	zł.	sztuk	zł.	zł.	ct.
13	1.245	44		3	6.400	—	—	—	—
222	31.013	15		19	23.300	6	2.400	—	—
31	4.466	84		2	8.000	1	1.500	2.256	01
81	35.810	75		16	15.950	12	10.200	—	—
164	49.874	36		2	1.300	3	3.400	930	89
24	3.646	42½		5	16.900	2	2.700	—	—
378	43.264	95		7	8.150	5	24.600	—	—
74	10.592	35		—	—	1	6.000	—	—
20	9.674	21		8	8.300	1	500	—	—
232	39.260	18		7	4.500	9	11.350	7.000	—
4	392	96		11	10.900	4	2.000	—	—
41	4.185	68		16	23.200	17	20.700	1.729	93
190	123.453	98		1	300	1	3.000	—	—
73	11.823	16		2	2.450	1	600	65.000	—
109	25.558	66	9.000	10	9.250	3	15.500	3.300	—
153	35.902	91		5	2.550	—	—	—	—
51	4.630	68		11	14.500	4	2.000	—	—
22	2.174	10		10	9.700	5	3.400	169	77
70	12.866	28		8	8.750	7	6.200	5.790	24
164	56.628	33		20	15.800	18	39.950	8.530	04½
114	17.879	38		9	8.300	7	7.350	—	—
59	9.580	74	1.800	19	16.400	11	10.100	1.032	34
128	16.169	69		1	1.000	1	1.000	—	—
157	18.210	06		10	23.100	7	9.550	1.180	52
665	141.592	36		8	12.100	11	51.000	—	—
81	13.838	04		1	500	2	10.400	—	—
19	11.384	60		7	9.100	3	2.050	—	—
143	69.456	81		4	5.500	3	1.100	—	—
—	—	—		46	47.650	34	33.150	—	—
55	7.811	98		22	18.600	12	16.550	2.120	92
19	11.637	29		—	—	—	—	—	—
32	29.442	26		21	29.050	16	16.350	—	—
46	28.201	—		7	16.500	3	1.300	7.410	—
—	—	—		—	—	—	—	—	—
143	13.936	72		41	52.100	10	6.500	—	—
171	27.855	08		2	8.000	1	2.000	50.799	95
3	650	25		—	—	—	—	—	—
134	22.150	36		2	7.500	1	5.000	—	—
181	22.558	38	3.050	9	8.500	1	2.000	—	—
556	317.154	14		18	13.300	11	18.350	—	—
436	202.641	76		9	7.200	7	5.900	5.438	57
365	35.711	53		20	18.000	20	17.750	1.000	—
130	10.568	13		20	15.150	11	11.150	—	—
93	14.245	14		5	6.750	6	8.550	2.771	25
15	2.371	76		1	1.000	6	4.550	—	—
6	453	58		9	8.150	2	1.400	—	—
205	48.188	88	100	20	26.000	21	28.750	—	—
318	281.951	82	18.300	10	11.200	8	61.500	123.431	24½
154	49.297	11		14	11.100	11	6.250	—	—
422	73.710	58	4.000	19	19.100	13	18.250	1.394	28
2.086	707.107	88		15	34.000	6	4.350	7.045	26
800	242.856	21		18	18.300	8	24.700	266	54
4	540	68		20	18.150	13	8.100	—	—
180	36.094	97		40	27.300	23	70.550	21.847	99
278	31.202	03		—	—	4	32.500	91.839	69
130	20.710	12		24	24.000	14	10.450	1.716	97
14	1.516	58		—	—	1	1.000	—	—
16	2.844	21		15	15.500	10	4.650	—	—
67	12.396	83		—	—	1	30.000	—	—
102	40.411	86		8	35.300	4	13.500	1.226	50
78	20.583	50		9	15.100	6	5.950	461	86
85	20.705	69		72	51.150	49	31.150	509	70
352	62.558	08		6	11.600	5	10.100	1.359	58
113	18.094	97		18	15.500	13	8.200	416	91
18	2.117	67		8	5.900	9	6.400	—	—
11.289	3.224.856	10½	36.250	770	862.850	505	775.400	417.976	96

Zamknięcie rachunków

z dniem

I. Oddział

Wydatki	Waluta austr. zł.	ct.
Kupony od listów zastawnych	1,814.138	42
Podatek rentowy od wypłaconych kuponów	19.392	27½
Saldo zysku z oddziału hipotecznego	103.028	65
	1,936.559	34½

II. Oddział

Kupony od 5% i 4½% Obligacyj komunalnych II. i III. Emisyi	198 693	75
Podatek rentowy od wypłaconych kuponów	2.955	70½
Saldo zysku z oddziału komunalnego	9.388	99
	211.038	44½

III. Oddział

Kupony od Obligacyj kolejowych	110.937	—
Podatek rentowy od wypłaconych kuponów	1.221	61½
Saldo zysku z oddziału kolejowego	1.536	93½
	113.695	55

IV. Oddział

Procenta:			
a) z rachunków przekazowych.	zł. 48.282·60		
b) z wkładek oszczędności	„ 149.485·10		
c) z własnych asygnat kasowych	„ 34.390·07		
d) z weksli reeskontowanych	„ 20.317·89		
e) z rachunków bieżących	„ 4.406·92	256.882	58
Straty z oddziału bankowego: *a*) na wekslach	zł. 5.481·48		
b) na dłużnikach	„ 26.163·16½	31.644	64½
Podatek rentowy od procentów z asyg. kas. i wkładek		3.532	28
Saldo zysku z oddziału bankowego		329.991	81
		622.051	31½

strat i zysków

31. Grudnia 1898.

hipoteczny.

Dochody	Walutą austr. zł.	ct.
Procenta od pożyczek w listach zastawnych	1,795.396	94
Procenta zwłoki od tychże pożyczek	24.945	60
Dodatek na koszta adm. od tychże pożyczek	115.259	50½
Z zadawnienia kuponów płatnych w r. 1895 od list. zast.	957	30
	1,936.559	34½

komunalny.

Procenta od pożyczek w Obligacyach komunalnych I., II. i III. Emisyi . . .	199.122	52½
Procenta zwłoki od tychże pożyczek	1.308	10
Dodatek na koszta adm. tychże pożyczek	10.607	82
	211.038	44½

kolejowy.

Procenta od pożyczek w obligacyach kolejowych	111.001	22
Dodatek na koszta adm. tychże pożyczek	2.694	33
	113.695	55

bankowy.

Procenta:			
a) od weksli i warrantów	zł. 406.830·69½		
b) od pożyczek i rachunków, pokrytych efektami . . .	„ 53.229·18	460.059	87½
Prowizye i komisowe		32.326	41
Dochód z efektów własnych:			
a) z kuponów	zł. 72·841·06		
b) z różnicy kursu	„ 36.343·97	109.185	03
Dochód z efektów funduszu rezerwowego		20.480	—
		622.051	31½

Ogólne zamknięcie

za rok

Wydatki			Walutą austr. zł.	ct.
Koszta handlowe:				
a) Płace i wynagrodzenia		zł. 128.505·65		
b) Dyety i koszta podróży Prezesa i członków Rady nadzorczej		„ 11.576·—		
c) Fundusz emerytalny i emerytury:				
zwyczajne wydatki	5.836·33			
nadzwyczajny wydatek . . .	7.500·—	„ 13.336·33		
d) Zwroty Wydziałowi krajowemu		„ 11.950·23		
e) Koszta ogólne i wydatki adm.		„ 30.443·17	195.811	38
Podatki, opłaty stemplowe i należytości rządowe			47.624	05
Odpisanie:				
na amortyzacyę ruchomości			1.118	27
Zysk do rozdziału			199.392	68½
			443.946	38½

rachunków strat i zysków

1898.

Dochody	Walutą austr zł.	ct.
Dochód z oddziału hipotecznego	103.028	65
Dochód z oddziału komunalnego	9.388	99
Dochód z oddziału kolejowego	1.536	$93\frac{1}{2}$
Dochód z oddziału bankowego	329.991	81
	443.946	$38\frac{1}{2}$

Bilans Banku krajowego Królestwa Galicyi

z dniem 31. Gru-

Stan czynny			Walutą austr. zł.	ct.
Kasa:				
w Banku we Lwowie	zł.	436.953·44½		
w Filii w Krakowie	„	137.608·30½		
w Zastępstwach	„	87.259·15½	661.820	90½
Efekta funduszów rezerwowych			560.000	—
Efekta funduszu emerytalnego			78.281	30
Efekta własne, eskontowane i w komisie			2,659.389	42
Pożyczki w 4% i 4½% listach zastawnych:				
kapitał bieżący	zł.	43,282.912·50½		
kapitał zalegający	„	82.906·99	43,365.819	49½
Pożyczki w obligacyach komunalnych I., II. i III. emisyi:				
kapitał bieżący	zł.	4,251.711·23½		
kapitał zalegający	„	6.983·75	4,258.694	98½
Pożyczki w 4% Obligacyach kolejowych			2,846.912	84
Weksle			8,134.276	01
Zaliczki na zastaw efektów			81.346	—
Rachunek bieżący, pokryty efektami			1,071.583	28
Dłużnicy w rachunku bieżącym			3,073.447	35½
Udziały w towarzystwach handlowych, przemysłowych i innych			233.864	39
Ruchomości z roku 1897	zł.	10.132·20		
dokupno w roku 1898	„	1.050·47		
	zł.	11.182·67		
amortyzacya w roku 1898	„	1.118·27	10.064	40
Różne rachunki:				
z oddziału hipotecznego	zł.	202.804·85		
z oddziału komunalnego	„	8 222·80		
z oddziału kolejowego	„	487·51		
z oddziału bankowego	„	468.240·94½	679.756	10½
			67,715.256	48½

We Lwowie, dnia

C. k. Radca dworu i Komisarz rządowy:

Jan Hild.

Rada Nadzorcza:

H. Bochdan. *D. Abrahamowicz.*

J. Meciński. *K. hr. Scipio.*

i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem

dnia 1898 r.

Stan bierny			Walutą austr. zł.	ct.
Kapitał zakładowy łącznie z przypadającym zyskiem za rok 1898 . . .			1,640.806	89
Rezerwy:				
fundusz rezerwowy (§. 101 stat. ust. c.)		zł. 571.857·96		
rezerwa oddziału hipotecznego		„ 456.677·78		
rezerwa oddziału komunalnego:				
własność dłużników komunalnych .	zł. 21.222·—			
własność Banku	„ 236.500·01½	zł 257.722·01½		
rezerwa oddziału kolejowego		„ 7.163·66	1,293.421	41½
Fundusz emerytalny			85.781	30
Emisye Banku:				
4% listy zastawne	zł. 28,428.100·—			
4½% listy zastawne	„ 14,517.750·—	zł. 42,945.850		
5% i 4½% obligacye komunalne II. i III. emisyi . .		„ 4,204.000		
4% obligacye kolejowe		„ 2,845.200	49,995.050	—
Wylosowane efekta własnych emisyi:				
4% i 4½% listy zastawne		zł. 1,006.250		
5% obligacye komunalne I. i II. emisyi		„ 48.800		
4% obligacye kolejowe		„ 1.450	1,056.500	—
Kupony w obiegu:				
od listów zastawnych		zł. 548.976·11		
od obligacyj komunalnych II. i III. emisyi		„ 5.229·—		
od obligacyj kolejowych		„ 1.112·—	555.317	11
Obce kapitały:				
asygnaty, czeki i wkładki oszczędności		zł. 6,315.317·30		
wierzyciele w rachunku bieżącym		„ 4,827.351·59	11,142.668	89
Lokacye zastępstw			206,159	37
Żyro obligo			1,387.861	39
Różne rachunki:				
z oddziału hipotecznego		zł. 18.139·31		
z oddziału komunalnego		„ 3.735·05		
z oddziału bankowego		„ 1.915·18	23.789	54
Procenta przenośne:				
z oddziału hipotecznego		zł. 101.818·87½		
z oddziału komunalnego		„ 102.676·20		
z oddziału kolejowego		„ 56.921·12½		
z oddziału bankowego		„ 66.484·38	327.900	58
Czysty zysk:				
rozdzielony w myśl §. 101 st.				
40% na kapitał zakładowy	zł. 79.757·07			
30% na fundusz rezerwowy	„ 59.817·80½			
20% na rezerwę oddziału hipotecznego .	„ 39·878·54			
10% na rezerwę oddziałn komunalnego .	„ 19·939·27	zł. 199.392·68½		
Depozyta:				
efekta zaliczkowane	zł. 101.750·—			
efekta jako pokrycie rach. bież. . .	„ 6,596.629·23	zł. 6,698.379·23		
efekta w przechowaniu		„ 8,501.329·10½		
Razem . . .		zł. 15,199.708·33½		
			67,715.256	48½

31. Grudnia 1898.

Dyrekcya:

Dr. Zgórski. *Dr. Domaszewski.*

Naczelny Buchhalter:

Majewski.

Bilans stałego funduszu przemysłowego

z dniem 31. Grudnia 1898.

Stan czynny	Walutą austr. zł.	ct.	Stan bierny	Walutą austr. zł.	ct.
Kapitał z pożyczek udzielonych:			Z aktywów przejętych od Wydziału kraj. z dnia 1. Stycznia 1888 . .	76.945	76
Przem. tkackiemu 29 poż. zł. 127.727·62					
„ skórnemu 11 „ „ 38.933·48			Dotacya 12 rat funduszu krajowego od r. 1887 do r. 1898	425.000	—
„ drzewn. 28 „ 65.449·27					
„ metalow. 26 „ „ 91.190·39			Przyrost do 31. Grudnia 1898 . . .	86.445	05
„ ceramicz. 13 „ „ 54.760·70					
Innym gałęziom przemysłu 35 „ „ 146.669·35	524.730	81			
Udział w galic. akc. Tow. handlowem	25.000	—			
„ w akc. garbarni w Rzeszowie	25.000	—			
„ w Spółce komand. T. Stryjeński i Ska	10.000	—			
Kasa Banku krajowego	3.660	—			
	588.390	81		588.390	81

We Lwowie, dnia 31. Grudnia 1898.

Za zgodność:

Hanke
saldokontysta Banku krajowego,
jako prowadzący rachunkowość funduszu.

Majewski
naczelny buchhalter Banku krajowego.

Zamknięcie rachunków strat i zysków

z dniem 31. Grudnia 1898.

Wydatki	Walutą austr. zł.	ct.	Dochody	Walutą austr. zł.	ct.
			Odsetki:		
Prowizya Banku krajowego	314	93	pobrane od dłużników	12.685	30½
Koszta lustracyi i inne	177	05	od lokacyi w Banku krajowym . . .	868	65
Odpisy	20.533	61½	„ „ w Akc. garbarni Rzesz. zł. 2250		
			„ „ w spółce komandyt. T. Stryjeński i Ska . . „ 600	2.850	—
			Odsetki zwłoki	320	90
			Strata w r. 1898	4.300	74
	21.025	59½		21.025	59½

Przegląd przyrostu dotacyi.

W roku 1887	zł.	441.76
„ „ 1888	„	4.063.34
„ „ 1889	„	4.021.68
„ „ 1890	„	5.887.15
„ „ 1891	„	8.296.68
„ „ 1892	„	9.730.75
„ „ 1893	„	7.956.97
„ „ 1894	„	10.958.42
„ „ 1895	„	13.076.16
„ „ 1896	„	11.185.88
„ „ 1897	„	15.127.—
	zł.	90.745.79
Strata w roku 1898	„	4.300.74
	zł.	86.445.05

Przegląd Bilansów z zestawień lat 188¾—1898.

Stan czynny

Rok	Kasa	Efekta własne, eskontowane i w komisie	Pożyczki w 4% i 4½% listach zastawnych	Pożyczki w 4½% i 5% obligacyach komunalnych	Pożyczki w 4% obligacyach kolejowych	Weksle	Zaliczki na zastaw efektów i w rachunku bieżącym	Udziały w towarzystwach handlowych, przemysłowych i in.	Dłużnicy w rachunku bieżącym	Depozyta osób trzecich
188¾	281.423 96	315.057 15	639.126 73	683.792 50	— —	1,561.321 20	697.424 47	— —	116.215 37	2,737.661 11
1885	326.830 20	441.447 13	3,015.835 58	843·862 50	— —	1.856.860 43	359.908 11	— —	194.511 11	3,192.511 89
1886	229.330 19	702.398 64	8,624.934 71	946.892 50	— —	2.295.385 84	727.485 54	— —	177.469 89	5,566.644 72
1887	186.136 80	2,268.058 48	13,779.152 57	1,099.417 50	— —	2.132.717 35	419.967 85	— —	340.672 24	4,376.518 62
1888	223.702 94	393.681 60	14,306.660 35	1,188.285 —	— —	1,901.400 25	443.090 64	— —	1,162.508 38	4,301.096 24
1889	211.223 02	438.939 26	15,125 391 83	1,141.785 —	— —	2,588.652 02	410.732 52	— —	1,437.623 12	4,779.532 21
1890	183.968 58	1,029.593 38	17,582.726 32	1,270.503 47	— —	2,441.769 26	663.256 71	— —	2,458.874 04	6,395.341 31
1891	206.842 90	1,539.469 86	19,513.570 91	1,532.870 71	— —	2,981.079 37	598.636 74	— —	2,126.789 49	6,737.950 08
1892	319.946 60	288.067 97	22,257.612 64	2,572.309 20	— —	4,206.715 64	709.286 73	— —	1,317.671 28	7,738.265 52
1893	499.830 45	1,773.834 69	27,110.262 68	3,025.828 83	— —	4.474.771 64	698.420 43	125.500 —	1,337.023 42	8,989.781 52
1894	231.368 15	550.635 62	31,685.989 34½	3,395.853 31	— —	4.226.149 36	836.661 62	135.500 —	2,675.791 11½	9,292.463 56
1895	305.714 78½	2,970.481 63	34,382.639 90	3,775.557 22	— —	5.336.928 63	799.310 13	220.500 —	2,299.153 89	9,980.321 92
1896	399.287 88	4,071.354 43	37,097.410 25½	3,804.979 76½	— —	6.103.324 —	984.359 49	212.596 —	2,397.334 33½	11,704.913 66
1897	324.287 58½	449.364 12	39,959.792 00½	3,967.865 01½	2,061.323 03½	6.643.614 77	1,202.295 84	233.941 25	6,741.294 12½	13,026.925 41
1898	661.820 90½	2,659.389 42	43,365.819 49½	4,258.694 98½	2,846.912 84	8,134.276 01	1,152.929 28	233.864 39	3,073.447 35½	15,199.708 33½

Stan bierny

Rok	Kapitał zakładowy i rezerwy	Emisye Banku: 4% i 4½% listy zastawne	Emisye Banku: 5% i 4½% obligacye komunalne	Emisye Banku: 4% obligacye kolejowe	Kapitały wkładkowe	Wierzyciele w rachunku bieżącym
188¾	1,049.241 89	639.550 —	683.100 —	— —	372.056 18	1,221.276 70
1885	1,092.755 98	3,032.850 —	843.900 —	— —	913.746 74	711.487 43
1886	1,164.116 54	8,663.200 —	971.200 —	— —	1,268.987 68	1,133.806 12
1887	1,190.738 11	13,854.750 —	1,127.700 —	— —	1,011 637 02	2,369.124 32
1888	1,285.469 08	14,409.400 —	1,224.900 —	— —	1,077.336 93	1,210.198 69
1889	1,377.359 48	15,255.150 —	1,170.900 —	— —	1,615.657 14	1,811.034 85
1890	1,536.430 03	17,738.300 —	1,294,000 —	— —	1,563.125 35	3,103.500 56
1891	1,657.180 20	19,536.600 —	1,397.400 —	— —	2,316.325 52	2,704.165 27
1892	1,796.754 48	22,314.550 —	2,196.100 —	— —	2.111.694 91	2,264.286 38
1893	2,033.865 79	27,099.600 —	2,583.400 —	— —	3,956.535 69	2,351.452 92
1894	2,212.575 10	31,012.200 —	3,004.800 —	— —	2.907.665 04	2,444.892 10
1895	2,353.760 31½	33,179.300 —	3,386.900 —	— —	3,318.955 85	5,505.420 28
1896	2,532.643 45½	36,862.200 —	3,699.800 —	— —	4,318.823 33	5,864.840 19½
1897	2,717.896 08½	39,973.050 —	3,892.900 —	2,065.000 —	5,968.909 73	6,289.019 16
1898	2,934.228 30½	42,945.850 —	4,204.000 —	2,845.200 —	6.315.317 30	4,827.351 59

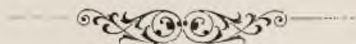
Dochody — Wydatki — Zysk

Rok	Dochody: z procentów	Dochody: z kuponów (efektów własnych)	Dochody: z różnicy kursu (efektów własnych)	Dochody: z prowizyi i komisowego	Dochody: z oddziału hipotecznego	Dochody: z oddziału komunalnego	Dochody: z oddziału kolejowego	Wydatki: koszta handlowe i podatki	Wydatki: Odpisania	Zysk do rozdziału
188¾	73.367 82	13.809 07	+ 13.376 73	6.933 58	902 30	2.802 22	— —	82.526 32	2.597 66	26.067 74
1885	66.135 10	15.477 30	+ 14.388 71	6.631 87	6.406 60	2.066 33	—	79.081 93	3.350 37	28.673 61
1886	69.472 73	8.820 33	+ 22.938 63	12.884 25	17.495 78	2.155 23	— —	82.121 52	3.410 —	48.235 43
1887	16.547 58	81.458 54	— 5.478 95	16.710 88	32.140 65	2.567 54	— —	96.325 49	5.010 60	75.800 98
1888	26.258 91	81.551 49	— 24.915 21	11.155 93	38.753 80	2.967 23	— —	97.380 18	5.201 14	
1889	57.962 89	29.758 86	+ 20.525 12	22.220 55	47.447 34	1.739 68	— —	97.931 16	4.630 21	77.093 07
1890	56.843 73	45.724 84	+ 20.400 —	93.933 76	48.870 05	1.494 32	— —	109.004 24	19.482 28	138.780 18
1891	80.595 96	49.444 40	+ 18.919 37	37.039 55	51.410 25	6.612 46	— —	137.268 33	5.103 17	101.650 49
1892	86.804 56	53.003 08	+ 28.340 11	33.032 74	58.775 85	19.683 72	— —	149.332 77	2.845 36	127.461 93
1893	86.651 98	48.051 56½	+ 42.759 82½	113.810 —	71.461 37	30.353 11	— —	168.995 95½	13.045 37	211.046 52½
1894	46.901 27½	105.386 42½	+ 10.348 90½	68.476 50½	104.034 56	31.088 56	— —	214.474 77½	8.497 12	143.264 33½
1895	123.048 23	30.649 61	+ 30.438 55½	32.489 27½	125.312 19½	30.625 78	— —	240.144 80½	20.556 47	111.862 37
1896	63.839 79½	151.000 49	+ 39.655 85	29.478 60	127.201 98	18.372 20½	— —	261.243 32½	21.416 22½	146.889 37
1897	116.246 52½	132.015 06½	+ 22.034 68½	38.284 01½	122.789 31½	16 970 62½	1.658 43	262.863 12½	21.336 94	165.798 59½
1898	203.177 29½	93.321 06	+ 36.343 97	32.326 41	103.028 65	9.388 99	1.536 93½	248.085 98	31.644 64½	199.392 68½
	1.173.854 38	939.472 12½	290.076 30	555.407 91½	956.030 69	178.888 —	3.195 36½	2,326.779 90½	168.127 56	1,602.017 31

ZARZĄD i FUNKCYONARYUSZE

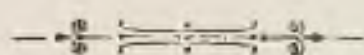
BANKU KRAJOWEGO

Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem.

RADA NADZORCZA

Banku krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem.

Prezes:

Bochdan Hipolit, właściciel dóbr, Komandor orderu Franciszka Józefa, Zastępca Członka c. k. Dyrekcyi gal. funduszu propinacyjnego, Prezes Pierwszego galicyjskiego Towarzystwa akcyjnego dla przemysłu chemicznego, Członek Komisyi krajowej dla spraw rolniczych.

Wiceprezes:

Gorayski August, właściciel dóbr, Członek Izby Panów, Poseł na Sejm krajowy, Komandor orderu Leopolda, Prezes galicyjskiego Towarzystwa naftowego, Wiceprezes Towarzystwa rolniczego w Jaśle, Prezes Rady powiatowej w Krośnie, Kurator krajowej szkoły tkackiej w Krośnie, Wiceprezes kraj. Komisyi przemysłowej. Członek państwowej Rady kolejowej, Prezes galicyjskiego Karpackiego Towarzystwa dawniej Bergheim & Mac Garvey, Członek Komitetu dla spraw chowu koni, Wiceprezes krośnieńskiego Wydziału okręgowego gal. Tow kred. ziemsk., Prezes Zarządu powiatowego Kółek rolniczych w Krośnie.

Członkowie:

Abrahamowicz Dawid, właściciel dóbr, c. k. rzecz. tajny Radca, Komandor orderu Leopolda, Poseł do Rady Państwa i na Sejm krajowy, Członek Komitetu c. k. Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego, Członek c. k. Dyrekcyi galicyjskiego funduszu propinacyjnego, honorowy obywatel miasta Gródka, Prezes Rady powiat. Lwowskiej.

Jędrzejowicz Stanisław, właściciel dóbr, poseł na Sejm krajowy, Kawaler orderu Leopolda, Prezes Rady pow. w Rzeszowie, Członek Rady pow. w Kolbuszowej, Członek komitetu c. k. Towarzystwa rolniczego w Krakowie, Prezes rzeszowskiego Wydziału okręgowego gal. Towarzystwa kredytowego ziemskiego.

Krzyżanowski Stanisław, doktor praw, adwokat krajowy, Dyrektor galic. Banku kredytowego we Lwowie, Kawaler orderu Franciszka Józefa, Komisarz egzaminacyjny dla teoretycznych egzaminów rządowych, Wiceprezydent Rady dyscyplinarnej Izby adwokatów, Zastępca syndyka gal Towarzystwa kredytowego ziemskiego.

Męciński hr. Józef, właściciel dóbr, poseł na Sejm krajowy, Członek Rady powiatowej w Tarnowie, Prezes Towarzystwa wzajemnych ubezpieczeń w Krakowie, Prezes tarnowskiego Wydziału okręgowego gal. Towarzystwa kredytowego ziemskiego.

Romer Gustaw, doktor praw, właściciel dóbr, Dyrektor Towarzystwa wzajemnych ubezpieczeń w Krakowie, poseł na Sejm krajowy, Komandor orderu Franciszka Józefa, Członek krajowej Rady kolejowej, Członek Rady pow. w Nowym Sączu, Zastępca Członka Wydziału krajowego, Członek c. k. Dyrekcyi galicyjskiego funduszu propinacyjnego.

Scipio hr. Karol, właściciel dóbr, poseł na Sejm krajowy, Członek komitetu c. k. Towarzystwa rolniczego w Krakowie.

Schayer Karol, ces. Radca, I. Wiceprezydent m. Lwowa, kupiec, właściciel realności, Członek Izby handl. i przemysł. we Lwowie, Asesor c. k. Sądu krajowego, Cenzor Banku austro-węg., Członek Wydziału galicyjskiej kasy oszczędności we Lwowie, Członek krajowej komisyi przemysłowej.

Zastępcy:

Brunicki br. Adolf, właściciel dóbr, Kawaler orderu Leopolda, Poseł na Sejm krajowy, Prezes Wydziału Rady powiatowej Gródeckiej, Członek Komisyi krajowej dla spraw rolniczych, Wiceprezes Grodeckiego Wydziału okręgowego gal. Towarzystwa kredytowego ziemskiego.

Fedak Jan Stefan, doktor praw, adwokat krajowy, Radca metropolit. ordynaryatu, Dyrektor Towarzystwa wzaj. ubezpieczeń i wzaj. kredytu „Dniestr", Członek Rady zawiadowczej „Narodnej Torhowli".

Mikolasch Juliusz, Dyrektor Banku rolniczego i galicyjskiej Kasy oszczędności, Kawaler orderu żel. korony, Zastępca Prezesa Rady nadzorczej Muzeum przemysłowego miejskiego, Komisarz egzaminacyjny c. k. Komisyi dla II. egzaminu rządowego w c. k. Szkole politechnicznej we Lwowie.

Niezabitowski Stanisław, właściciel dóbr, Poseł na Sejm krajowy, Zastępca Prezesa Rady powiatowej Gródeckiej i Członek c. k. Towarzystwa gosp. we Lwowie, Członek grodeckiego Wydziału okręgowego gal. Towarzystwa kredytowego ziemskiego.

Komisya kontrolująca:

Prezes:

Bochdan Hipolit j. w.

Członkowie:

Romer Gustaw j. w. | **Schayer Karol** j. w. | **Scipio hr. Karol** j. w.

Komisarz rządowy:

Hild Jan, c. k. Radca dworu, Kawaler orderu Leopolda, kawaler orderu żel. korony III. klasy.

Zastępca:

Kunz Karol, doktor praw, c. k. Radca dworu Komisarz egzaminacyjny dla teoretycznych egzaminów rządowych.

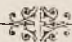
Komisarz krajowy:

Jędrzejowicz Edward, właściciel dóbr, Członek Wydziału okręgowego Towarzystwa rolniczego w Rzeszowie.

Zastępcy:

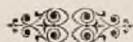
Sawczak Damian, doktor praw, poseł na Sejm krajowy, Członek Wydziału krajowego. Radca Sądu kraj. we Lwowie, Dyrektor Towarzystwa wzajemnych ubezpieczeń „Dniestr".

Ekielski Józef, doktor praw, Radca Wydziału kraj., Kawaler orderu Franciszka Józefa.

Dyrekcya:

Radca Rządu Dr. Zgórski Alfred. | **Dr. Domaszewski Wacław.**

Komitet Cenzorów

dla działu wekslowego.

Augustynowicz Bolesław, właściciel dóbr, Członek Rady nadzorczej Towarzystwa kredytowego ziemskiego we Lwowie, Członek honorowy c. k. galicyjskiego Towarzystwa gospodarskiego we Lwowie, Członek Wydziału gal. Kasy oszczędności we Lwowie.

Baczewski Józef, ces. Radca, właściciel fabryki, c. k. nadw. dostawca, Członek Rady miejskiej we Lwowie, Cenzor Banku austro-węgierskiego.

Brykczyński Stanisław, właściciel dóbr, Prezes Rady powiatowej w Stanisławowie, Wiceprezes c. k. Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego, Zastępca Członka Wydziału krajowego, poseł na Sejm krajowy, Zastępca Członka Dyrekcyi galic. funduszu propinacyjnego, Członek Komisyi dla spraw rolniczych, Członek Rady nadzorczej gal. Banku kredytowego i Tow. wzaj. ubezp. w Krakowie.

Buber Salomon, właściciel dóbr, Członek Izby handlowej i przemysłowej, właściciel domu komisowego i wywozowego interesu zbożowego we Lwowie, Husiatynie i Podwołoczyskach, Cenzor Banku austro-węgierskiego.

Ciuchciński Stanisław. Przemysłowiec, Członek Rady miejskiej i Izby handlowej i przemysłowej, Członek krajowej Komisyi dla spraw przemysłowych, Członek Rady nadzorczej Muzeum przemysłowego miejskiego.

Dische Jakób B., przemysłowiec, właściciel realności.

Długoszowski Bolesław, inżynier, Członek Izby handlowo-przemysłowej we Lwowie, Sądowy oceniciel realności.

Epstein Maksymilian, właściciel domu bankowego, Kawaler orderu Franciszka Józefa, Członek Rady miejskiej i Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie, Cenzor Banku austro-węgierskiego.

Getritz Aleksander, introligator, właściciel realności, Członek Rady miejskiej i Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie, Członek Rady nadzorczej Muzeum przemysłowego miejskiego we Lwowie.

Gołąb Andrzej, budowniczy, Członek Rady miejskiej i Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie, Członek Rady nadzorczej Muzeum przemysłowego miejskiego we Lwowie.

Gubrynowicz Władysław, ces. Radca, współwłaściciel firmy „Gubrynowicz i Schmidt", Kawaler orderu Franciszka Józefa, Asesor c. k. Sądu krajowego, Członek Rady miejskiej, Członek Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie, właściciel realności, Członek c. k. gal. Towarzystwa gospodarskiego we Lwowie, Członek Wydziału galicyjskiej Kasy oszczędności, Członek Rady nadzorczej Muzeum przemysłowego miejskiego we Lwowie.

Jonasz Maurycy, właściciel dóbr i realności, właściciel domu bankowego pod firmą „M. Jonasz", Członek Rady miejskiej, Członek Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie, Asesor c. k. Sądu krajowego we Lwowie, Członek Zboru izraelickiego.

Lange Tadeusz, Dyrektor fundacyi Stanisława hr. Skarbka, Członek Komitetu c. k. galic. Towarzystwa gospodarskiego we Lwowie, Członek Komisyi krajowej dla spraw rolniczych.

Lilien Adolf, doktor praw, współwłaściciel domu bankowego pod firmą „Sokal & Lilien".

Michalski Michał, przemysłowiec, poseł na Sejm krajowy, 2 gi Wiceprezydent m. Lwowa, Członek Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie, Członek Rady nadzorczej Muzeum przemysłowego miejskiego we Lwowie, Członek Rady administracyjnej fundacyi hr. Skarbka, Członek krajowej Komisyi przemysłowej.

Nebenzahl Samuel, kupiec, Cenzor Banku austro-węgierskiego.

Onyszkiewicz Mieczysław, właściciel dóbr, poseł na Sejm krajowy, Zastępca Członka Wydziału krajowego, Członek krajowej Rady kolejowej, Członek c. k. Towarzystwa gospodarskiego i Towarzystwa „Kółek rolniczych" we Lwowie, Członek Rady admin. fundacyi Stanisława hr. Skarbka, Członek Rady zawiad. gal. Banku kredytowego.

Piepes-Poratyński Jakób, aptekarz, poseł do Rady państwa, kawaler orderu Franciszka Józefa, Członek Rady miejskiej we Lwowie, Wiceprezydent lwowskiej Izby handlowej i przemysłowej, Cenzor Banku austro-węgierskiego, Członek krajowej Rady kolejowej.

Pilat Tadeusz, doktor praw, c. k. profesor Uniwersytetu we Lwowie, c. k. Radca dworu, Kawaler orderu żel. kor., poseł na Sejm

krajowy, Wiceprezes c. k. gal. Towarz. gosp., Naczelnik Biura statystycznego Wydziału krajowego, Członek Komisyi prawniczej krajow. Stowarz. czerw. krzyża w Galicyi.

Rozwadowski Franciszek, właściciel dóbr, Dyrektor galicyjskiego Towarzystwa kredytowego ziemskiego we Lwowie, poseł na Sejm krajowy.

Rucker Jan, doktor medycyny, aptekarz, Asesor c. k. Sądu krajowego we Lwowie.

Schellenberg Artur, właściciel domu bankowego i spedycyjnego pod firmą: August Schellenberg i Syn, we Lwowie, Asesor c. k. Sądu krajowego.

Wang Julian, Dyrektor I. galic. akcyjnego Towarzystwa dla przemysłu chemicznego, Asesor c. k. Sądu krajowego, Członek Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie.

Wybranowski Leoncyusz, właściciel dóbr, Członek Rady nadzorczej gal. Towarzystwa kredytowego ziemskiego, Członek komitetu c. k. gal. Towarzystwa gospodarskiego we Lwowie.

Komitet Cenzorów

dla działu interesów ze Stowarzyszeniami zarobkowemi i gospodarczemi.

Kossuth Stefan, inżynier, współwłaściciel fabryki sukna w Żywcu, Członek krajowej Komisyi przemysłowej, Członek Rady zawiadowczej gal. akc. Towarzystwa handlowego we Lwowie.

Kuczyński Franciszek, dyrektor Banku zaliczkowego we Lwowie, Asesor c. k. Sądu krajowego we Lwowie.

Lechowski Wiktor, doktor medycyny, dyrektor Tow. zaliczkowego w Drohobyczu.

Merunowicz Teofil, sekretarz Rady powiatowej lwowskiej, poseł do Rady państwa i na Sejm kraj., Wiceprezes Wydziału Związku Stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych w Galicyi, Redaktor czasopisma „Związek", Członek krajowej Komisyi dla spraw przemysłowych.

Pilat Tadeusz, j. w.

Potulicki hr. Franciszek, właściciel dóbr, Prezes Rady powiatowej w Przemyślanach. Członek Komisyi krajowej dla spraw przemysłowych.

Romanowicz Tadeusz, Redaktor naczelny „Słowa polskiego", Poseł na Sejm krajowy, Członek Komisyi krajowej dla spraw przemysłowych i Członek Komisyi krajowej dla spraw rolniczych, Członek Rady miejskiej we Lwowie, Dyrektor gal Kasy oszczędności, Wiceprezes Związku Stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych we Lwowie, Członek Rady nadzorczej Muzeum przemysłowego miejskiego we Lwowie.

Skałkowski Tadeusz, doktor praw, adwokat krajowy, poseł na Sejm krajowy, kawaler orderu żelaznej korony III. kl. Cenzor Banku austro-węg., Członek Wydziału gal. Kasy oszczędności i Syndyk gal. Towarzystwa kredytowego ziemskiego we Lwowie, Członek Komitetu c. k. galic. Tow. gosp. we Lwowie.

Szczepanowski Stanisław, przemysłowiec, Członek Izby handl. i przem. we Lwowie, Prezes Związku Stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych we Lwowie, Członek krajowej Rady kolejowej, Członek Komisyi krajowej dla spraw przemysłowych, Członek Wydziału gal. Kasy oszczędności.

Terenkoczy Władysław, właściciel realności, Dyrektor Banku zaliczkowego i Powiatowego Towarzystwa zaliczkowego we Lwowie, Asesor c. k. Sądu krajowego, Członek Rady miejskiej we Lwowie, Członek Wydziału Związku Stow. zarobkowych i gospodarczych we Lwowie.

Ulmer Narcyz, sekretarz Związku Stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych, Dyrektor Związku handlowego Kółek rolniczych i sklepików wiejskich.

1. miejsce nieobsadzone

Radca prawny:

Till Ernest, doktor praw, adwokat krajowy, c. k. profesor Uniwersytetu we Lwowie, Kawaler orderu żelaznej korony III. kl., Członek Komisyi dla egzaminów rządowych, właściciel i redaktor „Przeglądu prawa i administracyi". Wiceprezes Towarzystwa prawniczego we Lwowie.

Zastępca:

Sołowij Tadeusz, doktor praw, adwokat krajowy.

URZĘDNICY
Banku krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

PROKURZYŚCI:

Majewski Michał, naczelny buchhalter.

Silkiewicz Władysław, dyrektor głównej kasy Wydziału krajowego, zastępuje głównego kasyera Banku.

Dr. Małaczyński Aleksander, naczelnik oddziału hipotecznego.

Padewski Józef, naczelnik oddziału bankowego.

Sędzimir Mieczysław, naczelnik filii w Krakowie.

Stachiewicz Ludwik, naczelnik likwidatury hipotecznej.

Dr. Drohojowski hr. Jan, sekretarz Rady i Dyrekcyi.

ZASTĘPCA BUCHHALTERA:

Kozakiewicz Leon.

NACZELNICY LIKWIDATUR:

Białaczewski Władysław. Erlacher Walery. Kossak Stefan.

KASYER:

Nartowski Antoni.

REFERENCI HIPOTECZNI:

Łoziński Roman. Krzyszkowski Ignacy. Świeżawski Stefan.

REFERENT DLA SPRAW PARCELACYJNYCH I STOWARZYSZ.:

Strzyżowski Józef.

KASYER EFEKTÓW:

Czauderna Karol.

REWIDENT:

Kővess Aleksander.

LIKWIDATOROWIE:

Pieńczykowski Stanisław.
Hamerski Maryan.
Armółowicz Jan.
Dr. Rzepecki Jan.
Rump Fryderyk.
Królikowski Aloizy.

REFERENT SZACUNKOWY:

Wojciechowski Julian.

SALDOKONTYSTA:

Hanke Artur.

KORESPONDENT:

Reiner Juliusz.

SEKRETARZ ODDZ. BANKOWEGO:

Dr. Rużycki Julian.

ADJUNKCI:

I. klasy: Narajewski Włodzimierz.
Krasowski Bronisław.
Kowalski Mieczysław.
Dzikowski Maryan.
Gajewski Marcin.
Trzciński Emil.
II. klasy: Wilusz Tadeusz.
Grollé Józef.
Krug Emil.
Wolski Jan.

Jaszek Czesław Józef.
Kocowski Teofil.
Wisłocki Włodzimierz.
Osberger Stanisław.
Pizar Władysław.
Burczak Antoni.
Poźniak Zygmunt.
Borkowski Kazimierz.
Brandys Józef.
Sadowski Leon.

PROTOKOLIŚCI i ARCHIWIŚCI:

Sobek Józef.

Górski Antoni.

ASYSTENCI:

Rybowski Adam.
Rakowski Tadeusz.
Jankowski Antoni.
Woycikiewicz Kazimierz.
Frajdenberg Władysław.
Łaszowski Jan.
Bastgen Bruno.
Jenik Władysław.

Jaroszyński Stanisław.
Wiewiórowski Teodozyusz.
Kretschmer Józef.
Gonet Franciszek.
Kiełbusiewicz Kazimierz.
Dr. Szpor Łucyan.
Eydziatowicz Gedrus Ludwik.
Rieger Stefan.

EXPEDYENT:

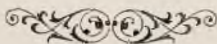
Haniszewski Jan.

PRAKTYKANCI:

Ropicki Leon.
Ślusarczuk Meliton.
Drągowski Zygmunt Bronisław.
Skórczewski Władysław.
Krischke Kazimierz.

Kotowicz Teodor.
Dropiowski Mieczysław.
Motylewski Franciszek.
Niemczewski Maryan

11. woźnych.

FILIA BANKU W KRAKOWIE

otwarta 1. stycznia 1895.

Komitet nadzorczy:

Scipio hr. Karol, j. w. przewodniczący.

Milieski Alfred, właściciel dóbr, Członek Rady powiatowej w Krakowie, Członek Rady nadzorczej Związku handlowego kółek rolniczych.

Szarski Henryk, doktor praw, właściciel firmy „Szarski i Syn", Członek Wydziału powiatowej Kasy oszczędności w Krakowie, skarbnik krakowskiej kongregacyi kupieckiej, zastępca Dyrektora Tow. wzaj. ubezpieczeń i Tow. wzajemnego kredytu, Cenzor Filii Banku austro-węg.

Naczelnik:

Sędzimir Mieczysław.

Komitet Cenzorów

dla działu wekslowego.

Bazes Gustaw Gerson, właściciel firmy „W. Bazes", Wiceprezes Towarzystwa zaliczkowego i oszczędności „Własna Pomoc" w Krakowie.

Bober Jakób, kupiec, Członek Izby handlowej i przemysłowej, Cenzor Filii Banku austro-węgierskiego.

Chrząszczewski Stanisław, nadinżynier Wydziału krajowego, wiceprezes Towarzystwa okręgowego gosp. rolniczego, Członek Rady powiatowej Brzeskiej.

Czecz de Lindenwald Karol, właściciel dóbr, Poseł na Sejm krajowy, Członek komisyi krajowej dla spraw rolniczych, Prezes Rady powiatowej wielickiej, Przewodniczący dyrekcyi powiatowej Kasy oszczędności w Wieliczce, Wiceprezes komitetu c. k. Towarzystwa rolniczego, Członek zarządu głównego Towarzystwa kółek rolniczych we Lwowie.

Epstein Tadeusz, spólnik firmy „Blau & Epstein".

Fuchs Edward, kupiec i właściciel realności.

Grosse Juliusz, cesarski Radca, kupiec i właściciel winnic, asesor c. k. Sądu handlowego.

Jawornicki Józef, radca miejski, właściciel firmy „M. Jawornicki", Członek Wydziału powiatowej Kasy oszczędności w Krakowie, cenzor Filii Banku austro-węg. i powiatowej Kasy oszczędności.

Kwiatkowski Jan, właściciel składów węgla i realności, radca miejski, Członek Wydziału Kasy oszczędności m. Krakowa, Członek Rady nadzorczej Związku handlowego kółek rolniczych, Asesor c. k. Sądu handlowego.

Matusiński Jacek, budowniczy, Członek Dyrekcyi Towarzystwa kredytowego rękodzielników i przemysłowców, Cenzor Filii Banku austro-węgierskiego, Kasy oszczędności m. Krakowa i powiatowej Kasy oszczędności.

Mendelsburg Zygmunt, spólnik firmy „Albert Mendelsburg", Cenzor filii Banku austro-węgierskiego i powiatowej Kasy oszczędności.

Rehman Stanisław, radca miejski, właściciel realności, Członek Izby handlowej i przemysłowej, Cenzor powiatowej Kasy oszczędności.

Schönfeld Marek, właściciel domu komisowego, Członek Izby handlowej i przemysłowej, Cenzor Filii Banku austro-węgierskiego.

Schwarz Henryk, kupiec i właściciel dóbr, Członek Izby handlowej i przemysłowej, asesor c. k. Sądu handlowego, zastępca Dyrektora Kasy oszczędności m. Krakowa, Przewodniczący krak. kongregacyi kupieckiej, Członek Rady nadzorczej Związku handlowego kółek rolniczych, Cenzor Filii Banku austro-węgierskiego i powiatowej Kasy oszczędności.

Skirliński Jan, właściciel dóbr, Wiceprezes Rady powiatowej krakowskiej i Wydziału pow. Kasy oszczędności w Krakowie, Prezes Tow. rolniczego okręgowego, Prezes Tow. im. Kościuszki, Członek Rady nadzorczej Związku handlowego Kółek rolniczych w Krakowie.

Słonecki Zenon, właściciel dóbr i realności, Członek Wydziału Kasy oszczędności m. Krakowa, Dyrektor Towarzystwa wzaj. ubezpieczeń i Towarz. wzajemnego kredytu. Cenzor Filii Banku austro-węg.

Sulikowski Aleksander, zegarmistrz, właściciel realności, Członek Rady nadzorczej Tow. kredytowego rękodzielników i przemysł.

Szpakowski Witalis, właściciel farbiarni i realności, Radca miejski, Członek Wydziału Kasy oszczędności m. Krakowa, Członek Rady nadzorczej Towarzystwa kredytowego rękodzielników i przemysłowców.

Radca prawny:

Paszkowski Franciszek, doktor praw, adwokat krajowy, Kawaler orderu żelaznej korony III. kl., Poseł na Sejm krajowy, Prezez Rady powiatowej w Krakowie, Radca miejski, Prezes Wydziału powiatowej Kasy oszczędności w Krakowie, Członek powiatowego Zarządu Kółek rolniczych w Krakowie, Członek Rady nadzorczej Związku handlowego Kółek rolniczych, Członek Rady nadzorczej Tow. Wzajemnych Ubezpieczeń i Tow. Wzajemnego Kredytu w Krakowie.

Urzędnicy Filii:

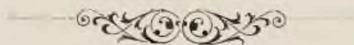
Sędzimir Mieczysław, j. w.

Armółowicz Jan, j. w.
Rump Fryderyk, j. w.
Wiewiórowski Teodozyusz, j. w.
Gonet Franciszek, j. w.

PRAKTYKANCI.

Ślusarczuk Meliton, j. w.
Skórczewski Władysław, j. w.
Kotowicz Teodor, j. w.

2 woźnych.

Zastępstwa
Banku krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem.

1. Okręg: **Biała**

Zastępstwo: **Towarzystwo oszczędności i pożyczek w Oświęcimie, Stow. zar. z nieogr. por.**

Otwarte 10. Lutego 1885. Dyrekcya: Jan Maykowski, Edward Jaśkiewicz i Franciszek Knihinicki. Komisarz bankowy: Dr. Ludwik Gąsiorowski. Zastępca: Antoni Polaszek.

---

2. Okręg: **Bóbrka**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Bóbrce, Stow. zar. z nieogr. por.**

Otwarte 24. Kwietnia 1884. Dyrekcya: Adam Godlewski, ks. Eugeniusz Dzerowicz i ks. Józef Tyll. Komisarz bankowy: Witold Niezabitowski. Zastępca: Alfred Maly.

---

3. Okręg: **Bochnia.**

Zastępstwo: **Powiatowa Kasa oszczędności w Bochni.**

Otwarte 5. Maja 1886. Dyrekcya: Meysner Tytus, Andrzej Łopacki i Dr. Antoni Leonard Serafiński. Komisarz bankowy: Władysław Siemieński. Zastępca: Juliusz hr. Dębicki.

---

4. Okręg: **Borszczów.**

Zastępstwo: **Powiatowa Kasa zaliczkowa i oszczędności w Borszczowie, Stow. zar. z ogr. por**

Otwarte 12. Grudnia 1890. Dyrekcya: Edmund Dzierzek, Erazm Niemczewski i Karol Sękowski. Komisarz bankowy: Mieczysław: hr. Borkowski. Zastępca: Teofil Witosławski.

---

5. Okręg: **Brody.**

Zastępstwo: **Powiatowa Kasa oszczędności w Brodach.**

Otwarte 10. Kwietnia 1894. Dyrekcya: Filip Kolischer, Fr. Haladewicz, Feliks West i Henryk Garwoliński. Komisarz bankowy Oktaw Sala. Zastępca: Feliks West.

---

6. Okręg: **Brzesko.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Brzesku, Spółka zar. z odpow. nieogr.**

Otwarte 4. Stycznia 1894. Dyrekcya: Roman Niwicki, Dr. Szymon Bernadzikowski i Kazimierz Baltaziński. Komisarz bankowy: Dr. Franciszek Bernacki. Zastępca: Seweryn Godzieliński.

7. Okręg: **Brzeżany.**

Zastępstwo: **Powiatowe Towarzystwo zaliczkowe w Brzeżanach, Stow. zar. z ogran. poręką.**

Otwarte 11. Kwietnia 1890. Dyrekcya: Ferdynand Maresch Dr. Albert Zauderer, i Dr. Stanisław Schätzel. Komisarz bankowy: Dr. Stanisław Schätzel. Zastępca: Dr. Łucyan Marynowski.

8. Okręg: **Chrzanów.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Chrzanowie, Stow. zar. z ogr. odp.**

Otwarte 11. Kwietnia 1896. Dyrekcya: Dr. Antoni Gaszyński, Józef Janowski i Edward Janikowski. Komisarz bankowy: Dr. Alfons Małdziński. Zastępca: Dr. Zygmunt Keppler.

9. Okręg: **Cieszanów.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Cieszanowie, Stow. zar. z nieogr. por.**

Otwarte 19. Lutego 1884. Dyrekcya: Jan Strzelecki, Michał Gilewicz i Piotr Kotowicz. Komisarz bankowy: Stanisław Długoszewski. Zastępca: ks. Aleksander Zawadzki.

10. Okręg: **Czortków.**

Zastępstwo: **Bank zaliczkowy w Czortkowie, Stow. zar. z ogr. por.**

Otwarte 18. Lipca 1894. Dyrekcya: Ludwik Noss, Alfred Doszot i Paweł Grębosz. Komisarz bankowy: Władysław Zawadzki. Zastępca: Dr. Antoni Czaczkowski.

11. Okręg: **Dąbrowa**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Dąbrowej, Stow. zar. z nieogr. por.**

Otwarte 5. stycznia 1884. Dyrekcya: Ludwik Zakrzewski, Konstanty Michniewski i Włodzimierz Sroczyński. Komisarz bankowy: Leon Groman. Zastępca: Józef Romer.

12. Okręg: **Dębica** (okręg sądowy **Dębica**) **-Pilzno**

Zastępstwo: **Towarzystwo wzajemnego kredytu w Dębicy, Stow. zar. z ogr. por.**

Otwarte 11. lutego 1895. Dyrekcya: Henryk Zauderer, ks. Eugeniusz Wolski i Herman Weis. Komisarz bankowy: Henryk Zauderer. Zastępca: Ignacy Odrowąż Pieniążek.

13. Okręg: **Dobromil.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Dobromilu Stow. zar. z nieogr. por.**

Otwarte 3. Czerwca 1884. Dyrekcya: Michał Tustanowski, Leon Steciak i Franciszek Szanek. Komisarz bankowy: Ludwik Ungar. Zastępca: Jan Teśla.

14. Okręg: **Dolina.**

Zastępstwo: **Powiatowa Kasa oszczędności w Dolinie.**

Otwarte 10. Listopada 1897. Dyrekcya: Ks. Hipolit Zaremba, Franciszek Janowski, Jan Kanty Krupiński. Komisarz bankowy: Jan Kanty Krupiński. Zastępca: Ks. Józef Łopatyński.

15. Okręg: **Drohobycz-Sambor-Staremiasto.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Drohobyczu, Stow. zar. z nieogr. por.**

Otwarte 11. Stycznia 1884. Dyrekcya: Dr. Wiktor Lechowski, Ignacy Wierzbicki i Jan Niewiadomski. Komisarz bankowy: Juliusz hr. Bielski. Zastępca: Dr. Julian Kmicikiewicz.

16. Okręg: **Dukla**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Dukli, Stow. zar. z ogr. por.**

Otwarte 17. Marca 1893. Dyrekcya: Zdzisław Stoiński, Jan Wejda i Rudolf Niedecki. Komisarz bankowy: Adam hr. Męciński. Zastępca: Tadeusz Peszyński.

17. Okręg: **Gliniany.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Glinianach, Stow. zar. z ogr. por.**

Otwarte 19. lutego 1884. Dyrekcya: Ks. Filemon Reszetyłowicz, Stanisław Burliga, Andrzej Bałtarowicz, Wojciech Księżopolski i Michał Tymniak. Komisarz bankowy: Stanisław Burliga. Zastępca: Dr. Jan Moch.

18. Okręg: **Gorlice.**

Zastępstwo: **Towarzystwo wzajemnego kredytu w Bieczu, Stow. zar. z ogr. por.**

Otwarte 27. Grudnia 1884. Dyrekcya: Dr. Ludwik Katyński, Dr. Michał Maciejowski i Józef Górnisiewicz. Komisarz bankowy: Adam hr.Skrzyński. Zastępca: Józef Olszewski.

19. Okręg: **Horodenka.**

Zastępstwo: **Powiatowa Kasa oszczędności w Horodence.**

Otwarte 23. Października 1897. Dyrekcya: Ludomir Cieński, Antoni Theodorowicz, Dr. Teofil Okuniewski. Komisarz bankowy: Tytus Zulauf. Zastępca: Julian Neuburg.

20. Okręg: **Husiatyn.**

Zastępstwo: **Powiatowe Towarzystwo zaliczkowe w Husiatynie, Stow. zar. z ogr. por.**

Otwarte 9. Kwietnia 1896. Dyrekcya: Adolf Cieński, Adam Bielecki i Juliusz Daszyński. Komisarz bankowy: Julian Kokurewicz. Zastępca: Wincenty Cichocki.

21. Okręg: **Jarosław.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Jarosławiu, Stow. zar. z ogr. por.**

Otwarte 11. Stycznia 1884. Dyrekcya: Eustachy Wolski, Waleryan Baczyński i Jan Dydacki. Komisarz bankowy: Dr. Adolf Dietzius. Zastępca: Ignacy Rychlik.

22. Okręg: **Jasło.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Jaśle, Stow. zar. z ogr por.**

Otwarte 11. Kwietnia 1884. Dyrekcya: Dr. Roman Adamski, ks. Leon Sroczyński i Michał Kempski. Komisarz bankowy: Karol Prochaska. Zastępca: Wincenty Barcik.

23. Okręg: **Jaworów** (i okręg sądowy) **Janów.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Jaworowie, Stow. zar. z ogr. por.**

Otwarte 28. Lutego 1884. Dyrekcya: Grzegorz Szczyrba, Feliks Siennicki i Jerzy Pytlik. Komisarz bankowy: Jan hr. Szeptycki. Zastępca: Ferdynand Paar.

24. Okręg: **Kałusz.**

Zastępstwo: **Powiatowa Kasa oszczędności w Kałuszu.**

Otwarte 9. Lipca 1894. Dyrekcya: Ludwik Fass i Henryk Mierzeński. Komisarz bankowy: Hieronim Noskiewicz. Zastępca: Herman Kiczales.

25. Okręg: **Kamionka-Strumiłowa** (bez okręgu sądowego Radziechowskiego).

Zastępstwo: **Powiatowe Towarzystwo zaliczkowe w Kamionce Strumiłowej, Stow. zar. z ogr. por.**

Otwarte 18. Października 1885. Dyrekcya: Klemens Torosiewicz, ks. Michał Cegielski i Adam Thullie. Komisarz bankowy: Jan Szawłowski. Zastępca: Andrzej Daniłowicz.

26. Okręg: **Kołomyja-Kosów-Peczeniżyn.**

Zastępstwo: **Spółka handlowa rolniczo-przemysłowa w Kołomyi, Stow. zar. z ogr. odpow.**

Otwarte 16. Maja 1885. Dyrekcya: Jan Kleski młodszy. Mieczysław Jasiński, Zygmunt Łukasiewicz, Dr. Tadeusz Kraśnicki i Kniaź Roman Puzyna młodszy. Komisarz bankowy: Dr. Teofil Dębicki. Zastępca: Dr. Maksymilian Trachtenberg.

27. Okręg: **Krosno.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Krośnie, Stow. zar. z ogr. por.**

Otwarte 14. Lipca 1885. Dyrekcya: Feliks Kaczorowski, Włodzimierz Suryn i Dr. Dyonizy Mazurkiewicz. Komisarz bankowy: August Gorayski. Zastępca: Dr. Jan Kanty Jugendfein.

28. Okręg: **Limanowa.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe i ochrony własności ziemskiej w Limanowej, Stow. zar. z ogr. por.**

Otwarte 22. Stycznia 1884. Dyrekcya: Józef Mars, Wincenty Potocki i Kazimierz Mars Komisarz bankowy: Dr. Kazimierz Krug. Zastępca: Walery Zubrzycki.

29. Okręg: **Lisko.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Lisku, Stow. zar. z nieogr. por.**

Otwarte 2. Marca 1894. Dyrekcya: Dr. Jan Strutyński, Józef Gromnicki i Ferdynand Moszczeński. Komisarz bankowy Dr. Jacek Jabłoński. Zastępca: Józef Bielak.

30. Okręg: **Lwów.**

Tylko dla spraw hipotecznych i komunalnych.

Zastępstwo: **Powiatowe Towarzystwo zaliczkowe we Lwowie, Stow. zar. z ogran. por.**

Otwarte 1. Kwietnia 1884. Dyrekcya: Władysław Terenkoczy, Teofil Merunowicz i Włodzimierz Chaberski. Komisarz bankowy: Ks. Dr. Feliks Zabłocki. Zastępca: Wiktoryn Łonicki.

31. Okręg: **Łańcut.**

Zastępstwo: **Kasa zaliczkowa i oszczędności w Łańcucie, Stow. zar. z nieogr. por.**

Otwarte 15. Grudnia 1883. Dyrekcya: Bolesław Żardecki, Józef Gaweł i Dr. Jan Fleszar. Komisarz bankowy: Antoni Hanusz. Zastępca: Filip Kahane.

32. Okręg: **Maków-Żywiec.**

Zastępstwo: **Stowarzyszenie pożyczkowe „Wzajemna pomoc“ w Makowie z por. nieogr. w sądzie zapis.**

Otwarte 15. Stycznia 1884. Dyrekcya: Ludwik Kocyan i Emil Ulrich, Henryk Prodziński Komisarz bankowy: Józef Stolarski. Zastępca: Wawrzyniec Kawa.

33. Okręg: **Mielec.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Mielcu, Stow. zar. z nieogr. por.**

Otwarte 13. Marca 1884. Dyrekcya: Andrzej Pawlikowski, Hipolit Szanecki i Feliks Leyko. Komisarz bankowy: Antoni Fibich. Zastępca: Stefan Sękowski.

34. Okręg: **Mościska.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe dla powiatu mościskiego w Mościskach, Stow. zar. z por. ogr.**

Otwarte 26. Lutego 1883. Dyrekcya: Leopold Masiuk, Adam Wittek i Michał Lebedyński. Komisarz bankowy: Wiktor Krokowski. Zastępca: Ks. Alfred Białogłowski.

35. Okręg: **Myślenice** (bez okręgu sądowego Maków).

Zastępstwo: **Powiatowa Kasa oszczędności w Myślenicach.**

Otwarte 3. Czerwca 1884. Dyrekcya: Józef Stolarski, Dr. Emil Adelman i Andrzej Średniawski. Komisarz bankowy: Emil Schünke. Zastępca: Ignacy Gorączko.

36. Okręg: **Nadwórna.**

Zastępstwo: **Kasa zaliczkowa w Nadwórnej, Stow. zar. z nieogran. por.**

Otwarte 12. Grudnia 1890. Dyrekcya: Ks. Wojciech Rosabeyger, Michał Garbiak i Bazyli Borysiewicz. Komisarz bankowy: Emil Łapicki. Zastępca: Stanisław Obertyński.

37. Okręg: **Nowy Sącz-Grybów.**

Zastępstwo: **Kasa zaliczkowa w Nowym Sączu, Stow. zar. z ogr. por.**

Otwarte 9. Stycznia 1884. Dyrekcya: Jan Kosman, Dr. Władysław Barbacki i Wiktor Wyszyński. Komisarz bankowy: Władysław Głębocki. Zastępca: Karol Merkel.

38. Okręg: **Nowy Targ.**

Zastępstwo: **Powiatowa Kasa oszczędności w Nowym Targu.**

Otwarte 2. Grudnia 1897. Dyrekcya: Ks. Piotr Krawczyński, Dr. Marcin Kozłecki i Wojciech Kamiński. Komisarz bankowy: Andrzej Glosser-Kałuski. Zastępca: Dr. Ernest Geissler.

39. Okręg: **Podhajce.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Podhajcach, Stow. zar. z ogr. por.**

Otwarte 13. Maja 1884. Dyrekcya: Dr. Jan Walewski, Dr. Kazimierz Pawlikowski i Edmund Lityński. Komisarz bankowy: Józef Krzysztofowicz. Zastępca: Franciszek Stobiecki.

40. Okręg: **Przemyśl.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe rolne w Przemyślu, Stow. zar. z nieogr. por.**

Otwarte 11. Lutego 1884. Dyrekcya: Dr. Leonard Tarnawski, Eugeniusz Kusiba i Jan Patronowicz. Komisarz bankowy: Dr. Władysław Czajkowski. Zastępca: Dr. Leonard Tarnawski.

41. Okręg: **Przemyślany** (bez okręgu sądowego Gliniany)

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Przemyślanach, Stow. zar. z ogr. por.**

Otwarte 7. Stycznia 1884. Dyrekcya: Bronisław Zamorski, Szczepan Franków i Józef Grossmann. Komisarz bankowy: Dr. Aleksander Zaleski. Zastępca: Aloizy Madejski.

42 Okręg: **Radziechów** (okręg sądowy Radziechów).

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Radziechowie, Stow. zar. z ogr. por.**

Otwarte 10. Stycznia 1884. Dyrekcya: Roman Ujejski, ks. Antoni Skalski i Franciszek Mrozowski. Komisarz bankowy: Franciszek Mrozowski. Zastępca: Ks. Antoni Skalski.

43. Okręg: **Rawa ruska.**

Zastępstwo: **Powiatowa Kasa zaliczkowa i oszczędności w Rawie ruskiej, Stow zar. z ogr. por.**

Otwarte 14. Kwietnia 1896. Dyrekcya: Ks. Wincenty Czajkowski, Adam Winiarski i Jan Adamczyk. Komisarz bankowy: Zygmunt Stasiniewicz. Zastępca: Dr. Juljan Dadlez.

44. Okręg: **Rohatyn.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe na powiat rohatyński w Rohatynie, Stow. zar. z ogr. por.**

Otwarte 23. Lutego 1884. Dyrekcya: Izydor Kowalewski, Seweryn Monasterski i Apolinary Jamrogiewicz. Komisarz bankowy: Władysław Monasterski. Zastępca: Izydor Kowalewski.

45. Okręg: **Ropczyce** (bez okręgu sądowego Dębica).

Zastępstwo: **Powiatowa Kasa oszczędności w Ropczycach.**

Otwarte 12. Lutego 1884. Dyrekcya: Ks Dr. Jan Krzysiak, Dr. Bolesław Strowski i Kazimierz Jankowski. Komisarz bankowy: Ks. Dr. Jan Krzysiak. Zastępca: Dr. Bolesław Strowski.

46. Okręg: **Rudki**- (okręg sądowy) **Gródek.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Rudkach, Stow. zar. z ogr. por.**

Otwarte 29. Marca 1884. Dyrekcya: Albin Rayski, Piotr Zbrożek i Leon Lachol. Komisarz bankowy: Albin Rayski. Zastępca: Mieczysław Lewicki.

47. Okręg: **Rzeszów-Strzyżów-Kolbuszowa.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe i kredytowe w Rzeszowie, Spółka zar. z odpow. ogran.**

Otwarte 29. Lutego 1884. Dyrekcya: Leon Schott i Ferdynand Schaitter. Komisarz bankowy: Stanisław Jędrzejowicz. Zastępca: Dr Gustaw Holzer.

48. Okręg: **Sanok-Brzozów.**

Zastępstwo: **Powiatowe Towarzystwo zaliczkowe w Sanoku, Stow. zar. z ogr. por.**

Otwarte 8. Października 1884. Dyrekcya: Wojcech Wasilewski, Ludwik Świrczyński, Leon Bośniacki. Komisarz bankowy: Włodzimierz Truskolaski. Zastępca: Franciszek Bem.

49. Okręg: Śniatyn.

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe na pow. sądowy śniatyński w Śniatynie, Stow. zarejestr. z nieogr. por.**

Otwarte 13. Kwietnia 1885. Dyrekcya: Tytus Niemczewski, Józef Kossowski i Konstanty Aleksandrowicz. Komisarz bankowy: Józef Teodorowicz. Zastępca: Markus Herman.

50. Okręg: Sokal.

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Sokalu, Stow. zar. z ogr. por.**

Otwarte 19. Lutego 1884. Dyrekcya: Adolf Doening, Piotr Karpiuk, Jan Semetkowski i Władysław Korosteński. Komisarz bankowy: Wincenty Kruszewski. Zastępca: Dr. Władysław Weyda.

51. Okręg: Stanisławów-Bohorodczany.

Zastępstwo: **Bank zaliczkowy w Stanisławowie, Stow. zar. z nieogr. por.**

Otwarte 4. stycznia 1884. Dyrekcya: Włodzimierz Doboszyński i Jan Klimuntowski. Komisarz bankowy: Stefan Kakowski. Zastępca: Klemens Cetwiński.

52. Okręg: Stryj.

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Stryju, Stow. zar. z ogr. por.**

Otwarte 8. Lutego 1881. Dyrekcya: Edward Praxmayer, Franciszek Zapłatyński i Alfred Liszka. Komisarz bankowy: Adam Onyszkiewicz. Zastępca: Michał Ślósarski

53. Okręg: Tarnobrzeg-Nisko.

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Tarnobrzegu, Spółka zar. z ogr. por.**

Otwarte 21. Grudnia 1888. Dyrekcya: Władysław Gryglewski, Zbigniew Horodyński i Michał Malinowski. Komisarz bankowy: Władysław Gryglewski. Zastępca: Dr. Antoni Surowiecki.

54. Okręg: Tarnopol-Skałat.

Zastępstwo: **Bank powiatowy w Tarnopolu, Stow. zarobkowe zarejestrowane z ogran. por.**

Otwarte 7. Lutego 1884. Dyrekcya: Dr. Włodzimierz Łuczakowski i Józef Ingver. Komisarz bankowy: Dr. Stanisław Glogier. Zastępca: Dr. Włodzimierz Łuczakowski.

55. Okręg: Tarnów.

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Tarnowie, Stow. zar. z nieogr. por.**

Otwarte 4. Stycznia 1884. Dyrekcya: Karol Smolik, Felicyan Jordan Stojowski, Tomasz Fusiarski i Józef Siekierski. Komisarz bankowy: Witołd Rogoyski. Zastępca: Dr. Adolf Ringelheim.

56. Okręg: **Tłumacz-Buczacz.**

Zastępstwo: **„Oszczędność", Stowarzyszenie kredytowe w Tłumaczu, Stow. zar. z nieogr. por.**

Otwarte 7. Lipca 1884. Dyrekcya: Dr. Antoni Hovurka, Ks. Ignacy Tychowicz i Kazimierz Jasiński. Komisarz bankowy: Jan Jakubowicz. Zastępca: Ks. Sabin Kisielewski.

57. Okręg: **Trembowla.**

Zastępstwo: **Powiatowa Kasa oszczędności w Trembowli.**

Otwarte 1. Stycznia 1890 Dyrekcya: Dr. Julian Olpiński, Jarosław Paszkowski i ks. Jan Biliński. Komisarz bankowy: Stanisław Korzeniowski. Zastępca: Klemens Bielecki.

58. Okręg: **Turka.**

Zastępstwo: **Powiatowe Towarzystwo zaliczkowe w Turce, Stow. zar. z ogr. por.**

Otwarte 13. Sierpnia 1895. Dyrekcya: Ks. Michał Pruchnicki, Józef Armatys i Konstanty Jaworski. Komisarz bankowy: Seweryn Brysiewicz. Zastępca: Franciszek Sęk Turowski.

59. Okręg: **Wadowice.**

Zastępstwo: **Powiatowa Kasa oszczędności w Wadowicach.**

Otwarte 21. Marca 1884. Dyrekcya: ks. Wojciech Fijałek, Antoni Styła i Michał Gołomb. Komisarz bankowy: Czesław Gorkiewicz. Zastępca: Dr. Franciszek Opyda.

60. Okręg: **Wieliczka-Podgórze.**

Zastępstwo: **Powiatowa Kasa oszczędności w Wieliczce.**

Otwarte 14. Stycznia 1884. Dyrekcya: Karol Czecz de Lindenwald, Floryan Nowacki i Wilhelm Koch. Komisarz bankowy: Wilhelm Koch. Zastępca: Aleksander Siedlecki.

61. Okręg: **Zaleszczyki.**

Zastępstwo: **Powiatowa Kasa oszczędności w Zaleszczykach.**

Otwarte 25. Lipca 1884. Dyrekcya: Tomasz Wartanowicz, Zygmunt Pawłowski i Mieczysław Smagłowski. Komisarz bankowy: Antoni Gross. Zastępca: Szymon Kajetanowicz.

62. Okręg: **Zbaraż.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Zbarażu, Stow. zar. z nieogr. por.**

Otwarte 13. Lutego 1884. Dyrekcya: Zygmunt Dzierżanowski, Władysław Prytyka i Stanisław Juzwa. Komisarz bankowy: Zygmunt Dzierżanowski. Zastępca: Ignacy Sochanik.

63. Okręg: **Złoczów.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Złoczowie, Stow. zar. z nieogr. por.**

Otwarte 18. Stycznia 1885. Dyrekcya: Karol Jakubowski, Józef Mironowicz i Karol Podgórski. Komisarz bankowy: Emil Bierzyński. Zastępca: Stanisław Wesołowski.

64. Okręg: **Żółkiew.**

Zastępstwo: **Kasa zaliczkowa i oszczędności w Żółkwi, Stow. zar. z nieogr. por.**

Otwarte 23. Marca 1884. Dyrekcya: Eugeniusz Rozwadowski, Adolf Dadlez i Maryan Punicki. Komisarz bankowy: Ks. Karol Bauch. Zastępca: Dr. Włodzimierz Maciulski

65. Okręg: **Żydaczów.**

Zastępstwo: **Powiatowa Kasa zaliczkowa i oszczędności w Żydaczowie, Stow. zar. z ogr. por.**

Otwarte 13. sierpnia 1895. Dyrekcya: Wincenty Berezowski, Jan Słotołowicz i Jan Szczurek. Komisarz bankowy: Kazimierz Winnicki. Zastępca: Ks. Mikołaj Łukawiecki.

LW. 79.101/99.

We Lwowie dnia 2. grudnia 1899.

Aleg. 17

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o popieraniu kultury krajowej na polu budowli wodnych.

Wysoki Sejmie!

Wydział krajowy ma zaszczyt przedłożyć Wysokiemu Sejmowi sprawozdanie z czynności w zakresie budowli wodnych i melioracyj za rok 1898/9 wraz z wnioskami na podjęcie dalszych robót melioracyjnych, które obejmuje:

1. Wykonanie uchwał Wysokiego Sejmu.
2. Załatwienie petycyj.
3. Postęp budowy przy publicznych robotach melioracyjnych za rok 1898.
4. Wnioski w sprawie ustawowego zapewnienia regulacyi dopływów Styru, jednego dopływu Bugu tudzież konserwacyi robót regulacyjnych na potoku Przegnojówce.
5. Uzasadnienie rubryki XIII. preliminarza wydatków funduszu krajowego na rok 1900.
6. Wykaz czynności kraj. biura melioracyjnego za rok 1898—9 oraz zmiany w personalu technicznym i służby dozorców tego biura.
7. Obecny stan państwowego funduszu melioracyjnego i udział kraju w tym funduszu.

W sprawach rybactwa przedkłada Wydział krajowy stosownie do życzenia sejmowej Komisyi gospodarstwa krajowego oddzielne sprawozdanie.

I. Wykonanie uchwał Wysokiego Sejmu.

Projekty ustaw sankcyonowane.

C. k. Prezydyum Namiestnictwa zawiadomiło Wydział krajowy, że następujące projekty ustaw uzyskały Najwyższą sankcyę:

1) uchwalony przez Wysoki Sejm d. 5. lutego 1897 projekt ustawy o zabudowaniu potoku Bystry w Zakopanem Najwyższem postanowieniem z dnia 6. września 1898 (odezwa c. k. Prezydyum Namiestnictwa z d. 14. grudnia 1898 l. 12.382/pr.)

2. uchwalone przez Wys. Sejm dnia 5. lutego 1897 projekty ustaw o regulacyi rzeki Soły, tudzież o regulacyi rzeki Łomnicy z dopływami Najwyższem postanowieniem z dnia 29. kwietnia 1899 (odezwa c. k. Prezydyum Namiestnictwa z d. 16. czerwca 1899 l. 5.647/pr.);

3) uchwalony przez Wys. Sejm dnia 21. marca 1899 projekt ustawy o konserwacyi robót regulacyjnych na rzece Łęgu Najwyższem postanowieniem z dnia 26. sierpnia 1899 (odezwa c. k. Prezydum Namiestnictwa z dnia 12. września 1899 l. 9656/pr.);

4) uchwalony przez Wys. Sejm dnia 10. lutego 1898 projekt ustawy o udzieleniu dalszych zasiłków z funduszu krajowego i państwowego funduszu melioracyjnego na osuszenie bagien Oleskich Najwyższem postanowieniem z d. 18. października 1899 (odezwa c. k. Prezydyum Namiestnictwa z d. 21. listopada 1899 l. 11.693/pr.);

5) uchwalony przez Wys. Sejm dnia 22. lutego 1898 projekt ustawy o uzupełnieniu obwałowania Wisły i Wisłoki w powiecie Mieleckim Najwyżwyższem postanowieniem z d. 26. października 1899 (odezwa c. k. Prezydyum Namiestnictwa z d. 21. listopada l. 12.051/pr.).

Roboty przy zabudowaniu potoku Bystry w Zakopanem tudzież przy obwałowaniu Wisły i Wisłoki rozpoczęte zostały za zezwoleniem c. k. Ministerstwa rolnictwa już w roku 1898 przed sankcyą ustaw.

Co się natomiast tyczy regulacyi Soły i Łomnicy, to wprawdzie c. k. Namiestnictwo wedle odezwy z d. 17. października 1898 l. 11.423/pr. poruczyło już w roku ubiegłym kierownictwo budowy na Sole c. k. starszemu inżynierowi Janowi Kawęckiemu, na Łomnicy zaś c. k. inżynierowi Jakóbowi Malinowskiemu; ponieważ jednak ci kierownicy budowy wysłani zostali przedewszystkiem na objazd naukowy rzek Inn, Lech i Beczwy w Austryi a następnie do Niemiec nad rzeki szczegółowo im wskazane, zatem czynności swe mieli rozpocząć (wedle odezwy c. k. Prezydyum Namiestnictwa z d. 22. lutego 1899 l. 1.109/pr.) dopiero z dniem 1. kwietnia 1899 z siedzibami na razie w Żywcu (dla Soły) i w Kałuszu (dla Łomnicy).

Program budowy dla obu tych regulacyj ułożony został za inicyatywą c. k. Namiestnictwa (odezwa z d. 2. września 1899 l. 76.300) dopiero we wrześniu 1899, czy zaś budowa rzeczywiście została w roku bieżącym rozpoczętą, nie otrzymał Wydział krajowy zawiadomienia.

Projekt ustawy o uzupełnieniu regulacyi Nowego Brnia z dopływami.

W sprawie uchwalonego przez Wys. Sejm d. 5. lutego 1897 projektu ustawy o uzupełnieniu regulacyi Nowego Brnia z dopływami powziął Wys. Sejm d. 21. marca 1899 następującą uchwałę:

„Wzywa się c. k. Rząd, aby jeszcze w tym roku zajął się energicznie sprawą regulacyi Nowego Brnia z dopływami i poczynił takie kroki, któreby umożliwiły tę regulacyę w jak najkrótszym czasie“.

Na tę rezolucyę Wys. Sejmu mimo przypomnienia nie otrzymał Wydział krajowy od c. k. Rządu żadnej odpowiedzi.

Na skutek podania kilku członków spółki wodnej, których grunta z powodu niedokończenia regulacyi ogromne szkody ponoszą, odniósł się Wydział krajowy odezwą z d. 17. marca 1899 l. 10.645 do c. k. Namiestnictwa o wyjednanie u c. k. Ministerstwa rolnictwa upoważnienia do wykończenia wałów nad Nowym Brniem w Radwanie na rachunek 40% datku krajowego; lecz Ministerstwo to reskryptem z d. 13. lipca 1899 l. 15.406 oznajmiło, że tak długo nie może powziąść decyzyi w tej sprawie, jak długo nie będzie mu przedłożony wynik dochodzeń co do obecnego stanowiska spółki wodnej i Wydziału powiatowego w Dąbrowy, które wniosły zarzuty przeciw włączeniu regulacyi dopływów i rowów dodatkowych do projektu.

Wynik tego dochodzenia przedłożyło c. k. Namiestnictwo wymienionemu Ministerstwu sprawozdaniem z d. 28. lipca 1899 l. 72.905, Ministerstwo jednak mimo to nie powzięło jeszcze ostatecznej decyzyi, lecz reskryptem z d. 19. września 1899 l. 17.600 poleciło zażądać pisemnej deklaracyi spółki wodnej co do stanowiska, jakie obecnie zajmuje.

Projekt ustawy o obwałowaniu lewego brzegu Wisły między Krakowem a granicą państwa.

Wedle odezwy c. k. Starostwa w Krakowie z d. 14. sierpnia 1899 l. 24.520 udzieliło c. k. Namiestnictwo reskryptem z d. 5. lipca 1899 l. 21.202 konsensu na wykonanie uzupełnienia obwałowania lewego brzegu Wisły między Krakowem (od ujścia potoku Białuchy) do granicy państwa, również i orzeczenia wydane w sprawie oznaczenia okręgu konkurencyjnego dla tego przedsiębiorstwa stały się już prawomocnemi, tak iż wedle odezwy wymienionego Starostwa z d. 2. listopada 1899 l. 39 075 zwołane zostało zgromadzenie członków spółki na dzień 17. listopada 1899 celem uchwalenia statutu.

W ten sposób stało się zadość warunkom, od których zależnem jest przedłożenie do Najwyższej sankcyi uchwalonego przez Wys. Sejm d. 5. lutego 1897 projektu ustawy, a gdy pierwsza rata 40% zasiłku krajowego wstawioną już została do budżetu krajowego na r. 1899, mógłby Wydział krajowy z wiosną r. 1900 przystąpić do rozpoczęcia robót, gdyby część wału nie leżała w rejonie fortecy krakowskiej i nie wymagała drugiej znowu koncesyi ze strony władz wojskowych po myśli art. IX rozporządzenia ministeryalnego z 21. grudnia 1859 Dz. u. p. Nr. 10 ex 1860.

Ponieważ na prośbę Wydziału krajowego z d. 11. września 1899 l. 59.478 c. k. komenda fortecy w Krakowie w piśmie z d. 11. października 1899 l. 7.046 uczyniła zależnem udzielenie koncesyi od warunków, które są niemożliwe do spełnienia, odniósł się Wydział krajowy odezwą z d. 10. listopada 1899 l. 68.689 do c. k. Namiestnictwa o wyjednanie za pośrednictwem c. k. Ministerstwa rolnictwa u c. i k. wspólnego Ministerstwa wojny uwolnienia przedsiębiorstwa od tych warunków, a równocześnie udał się do JE. Prezesa Koła polskiego o interwencyę u tego ostatniego Ministerstwa.

W razie gdyby Administracya wojskowa nie zwolniła przedsiębiorstwa od postawionych przez komendę fortecy krakowskiej warunków, musiałyby być całkiem zaniechane te tak pilne roboty mające na celu ochronę od zalewu 5.000 morgów najurodzajniejszych gruntów i całych osad, którym tegoroczny dwukrotny wylew Wisły w lipcu i wrześniu wyrządził szkody na przeszło pół miliona zł. w. a.

Projekt ustawy o regulacyi górnego Dniestru z dopływami.

W sprawie tego projektu ustawy uchwalonego d. 9. lutego 1897 powziął Wysoki Sejm na ostatniej sesyi następujące uchwały:

a) d. 30. grudnia 1898:

„Wzywa się c. k. Rząd, aby przystąpił jak najrychlej do asygnowania przypadających na c. k. skarb państwa zasiłków na regulacyę Dniestru od Kornalowic do Rozwadowa wykonać się mających w 20-letnim okresie“.

b) d. 21. marca 1899:

„Poleca się Wydziałowi krajowemu poczynić wcześnie potrzebne przygotowania w tym celu, aby natychmiast po sankcyonowaniu ustawy krajowej o regulacyi górnego Dniestru rozpoczęte być mogły roboty regulacyjne“.

Na rezolucyę ad a) nie nadesłał c. k. Rząd odpowiedzi.

W wykonaniu uchwały ad b) Wydział krajowy poczynił następujące kroki:

Jak już w zeszłorocznem sprawozdaniu melioracyjnem nadmieniono, odbyła się w grudniu 1898 konferencya techniczna w celu wyrównania różnic zachodzących między projektem technicznym a zapatrywaniami delegata ministeryalnego, który przeprowadzał w r. 1896 reambulacyę projektu, oraz ustanowienia zasad regulacyi.

Skoro Wydział krajowy otrzymał protokół tej konferencyi z d. 20.
Al. 1. i 2. grudnia 1898, którego odpis się załącza ·/. przesłał załączoną w odpisie ·/. odezwą z d. 18. lutego 1899 l. 6.759 (a więc nawet przed powzięciem przez Wys. Sejm powyższej uchwały) c. k. Namiestnictwu projekt rozporządzenia wykonawczego z prośbą o wyjednanie u c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych przedłożenia uchwalonego przez Wys. Sejm projektu ustawy do Naj-

wyższej sankcyi, upoważnienia Wydziału krajowego przy zwrocie projektu wedle możności w ciągu miesiąca marca 1899 do rozpoczęcia budowy z wiosną rb., zwolnienia funduszu regulacyjnego od ponoszenia kosztów budowy mostu na gościńcu państwowym, oraz ustanowienia okresu budowy na lat dwadzieścia.

Następnie przeniósł Wydział krajowy dotychczasowego kierownika regulacyi Biały, starszego inżyniera Jana Haponowicza do biura centralnego celem poruczenia mu naczelnego kierownictwa regulacyi Dniestru, dotychczasowym zaś kierownikom regulacyi Złotej Lipy Dyonizemu Howarthowi i Przegnojówki Władysławowi Zgorlakiewiczowi nie przydzielał większych robót w polu, aby w razie nadejścia sankcyi ustawy, lub upoważnienia do podjęcia robót ziemnych, mogli bezzwłocznie podjąć budowę na Dniestrze i Strwiążu.

Dalej pismem z d. 7. kwietnia 1899 l. 18.158 odniósł się Wydział krajowy bezpośrednio do c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych o upoważnienie do wytyczenia trasy i przygotowanie wykupna gruntów, oraz o zwrot projektu, aby najodpowiedniejsza dla robót ziemnych pora wiosenna mogła być wyzyskaną, — wreszcie zaś prosił telegraficznie pod d. 5-ym maja 1899 do l. 29.221 JE. p. Prezydenta Ministrów o załatwienie tej sprawy.

Wszystkie te jednak starania i zabiegi Wydziału krajowego pozostały bezowocnymi, gdyż dopiero, kiedy czas stosowny dla robót minął, nadesłało
Al. 3. i 4. c. k. Namiestnictwo d. 29. sierpnia i 15. września 1899 dwa załączone ·/. reskrypty c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z d. 3. sierpnia 1899 l. 15.027 i z d. 19. sierpnia 1899 l. 17.773, w których to Ministerstwo nie tylko nie uwzględnia uzasadnionych żądań Wydziału krajowego, lecz przeciwnie udzielenie zasiłków państwowych czyni zawisłem od nowych żądań, jakie w reskrypcie z d. 8. października 1898 l. 4.709 (aleg. 2. zeszłorocznego sprawozdania melioracyjnego) zapewniającym subwencyonowanie przedsiębiorstwa nie były przewidziane, a co dotychczas nie było praktykowanem, przed sankcyą ustawy domaga się zamieszczenia w rozporządzeniu wykonawczem uciążliwych dla kraju postanowień, jakkolwiek w myśl ustawy rozporządzenie to ma ułożyć nie Ministerstwo, lecz Wydział krajowy wspólnie z Administracyą państwa.

Co się tyczy upoważnienia Wydziału krajowego do rozpoczęcia robót przed sankcyą ustawy, oznajmiło c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych, że to upoważnienie może być udzielone w przypuszczeniu spełnienia powyższych warunków, oraz z tem zastrzeżeniem, że przedewszystkiem program najbliższych robót zostanie przed Komisyę na miejscu zestawiony i przez interesowane Ministerstwo zatwierdzony, następnie postępowanie wodno-prawne co do tych robót zostanie przeprowadzone a koncesya przez c. k. Namiestnictwo udzieloną.

Znajdując się w obec tej nieprzychylnej decyzyi w przymusowem położeniu, przyjął Wydział krajowy, o ile to było możliwem, postawione przez c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych nowe warunki w odezwach z d. 1. września 1899 l. 57.192 i z d. 18. września 1899 l. 61.160, których odpis
Al. 5. i 6. się załącza ·/., odniósł się pismami z d. 1. sierpnia 1899 l. 57.192 i z d. 13. września 1899 l. 60.675 bezpośrednio do tego Ministerstwa o poruczenie delegatowi, który był podówczas przeznaczony do ułożenia programów robót dla regulacyi Soły i Łomnicy, także ustanowienia programu dla regulacyi górnego Dniestru z dopływami, oraz o upoważnienie Komisyi programowej do bezzwłocznego zarządzenia robót, wreszcie odezwą z d. 11. września 1899 l. 60.121 udał się Wydział krajowy do c. k. Namiestnictwa o przeprowadzenie postępowania wodno-prawnego i wydanie koncesyi na budowę.

Reskryptami z d. 9. września 1899 l. 30.293 i z d. 16. września, 1899 l. 31.237 uczyniło c. k. Ministerstwo zadość prośbie Wydziału krajowego co do ustanowienia programu budowy i bezzwłocznego rozpoczęcia robót, a c. k. Namiestnictwo edyktem z d. 4. października 1899 l. 92.997 zarządziło komisyjną rozprawę na czas od 3. listopada do 12. grudnia 1899 dla zbadania dopuszczalności przedsiębiorstwa.

Gdy Komisya programowa zgodziła się na wniosek Wydziału krajowego, aby roboty zostały podjęte równocześnie w trzech punktach, mianowicie: na Dniestrze od Rozwadowa do Radelicza i od ujścia Tyśmienicy do Manasterca, a na Strwiążu od Dołobowa do mostu w Koniuszkach siemianowskich, Wydział krajowy poruczył kierownictwo budowy na Dniestrze inżynierowi Howarthowi, na Strwiążu zaś inżynierowi-adjunktowi Zgorlakiewiczowi pod naczelnym kierunkiem starszego inżyniera Haponowicza, polecając im przedewszystkiem wytyczyć trasę i przygotować operat wykupna gruntów.

Co do ostatecznej decyzyi c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych w sprawie subwencyowania przedsiębiorstwa i przedłożenia projektu ustawy do Najwyższej sankcyi Wydział krajowy nie otrzymał jednak dotychczas zawiadomienia.

Projekt ustawy o regulacyi rzeki Pełtwi z dopływami.

Projekt techniczny tej regulacyi nie mógł być dotychczas przedłożonym c. k. Rządowi, gdyż starszy inżynier biura melioracyjnego Tadeusz Sikorski, który od 1. kwietnia 1898 wyłącznie opracowaniem sprawozdania objaśniającego projekt się zajmował, nie wykończył jeszcze tego sprawozdania przed opuszczeniem służby krajowej w miesiącu w październiku rb. Zgłaszając jednak wystąpienie swe ze służby krajowej z powodu powołania na katedrę inżynieryi rolniczej w uniwersytecie Jagiellońskim, zapowiedział p. Sikorski, że niebawem sprawozdanie wykończy.

Projekty ustaw agrarnych.

Na posiedzeniu z d. 21. marca 1899 powziął Wys. Sejm następującą uchwałę:

„Sejm wzywa c. k. Rząd ażeby przedłożył jak najrychlej do Najwyższej sankcyi uchwalone przez Sejm dnia 12. i 18. lutego 1898 projekty trzech ustaw agrarnych: o dzieleniu gruntów wspólnych i regulacyi wspólnych praw użytkowania i zarządu; o komasacyi gruntów rolnych tudzież o składzie Komisyi krajowej dla wyłączenia obcych gruntów z lasów“.

C. k. Prezydyum Namiestnictwa przy odezwie swojej z d. 8. sierpnia 1899 l. 8.453 (LW.kr. 53.243/99) zakomunikowało Wydziałowi krajowemu bez odwoływania się do powyższej rezolucyi Wys. Sejmu odpis reskryptu c. k. Ministerstwa rolnictwa z d. 17. lipca 1899 l. 26.821/98 wskazujący na pewne usterki formalnej natury w stylizacyi i kodyfikacyi niektórych postanowień w dwóch pierwszych projektach zawartych i żądający sprostowania wytkniętych omyłek.

Wydział krajowy uznając zgodnie z zapatrywaniem reskryptu ministeryalnego dostrzeżone niedokładności, jako pochodzące z omyłki pisarskiej, zastosował się ściśle do wskazówek ministeryalnych, poprawił tekst projektów w oznaczonych ustępach i tak sprostowane czystopisy projektów w obu językach krajowych przesłał bezzwłocznie c. k. Prezydyum Namiestnictwa przy odezwie swojej z d. 15. sierpnia 1899 l. 53.243.

Dotąd jednak nie otrzymał Wydział krajowy wiadomości o udzieleniu sankcyi tylko projektom.

Projekt ustawy o uzupełnieniu obwałowania prawego brzegu Wisły między Podgórzem a Niepołomicami.

Wedle odezwy c. k. Prezydyum Namiestnictwa z d. 5. września 1899 l. 9.102/pr. przyjęło c. k. Ministerstwo rolnictwa reskryptem z d. 11. sierpnia 1899 l. 17.917 uchwalony przez Wys. Sejm d. 21. marca 1899 projekt ustawy o uzupełnieniu obwałowania prawego brzegu Wisły między Podgórzem a Niepołomicami na razie do wiadomości i poleciło zawiadomić przewodniczącego spółki wodnej na jego podanie z d. 31. lipca 1899, że c. k. Ministerstwo przed prawomocnością przeprowadzić się mającego postępowania wodno-prawnego i przed zbadaniem projektu przez departament dla budowli wodnych w c. k. Ministerstwie spraw wewnętrznych nie może w sprawie tej powziąć decyzyi.

Reambulacya projektu technicznego zarządzona reskryptem c. k. Namiestnictwa z d. 18. marca 1899 l. 22.921 przeprowadzoną została w ciągu roku bieżącego, wynik zaś badań technicznych zakomunikowało c. k. Namiestnictwo Wydziałowi krajowemu odezwą z d. 18. września 1899 l. 73.675.

Gdy pod względem technicznym nie podniesiono przeciw projektowi żadnych zarzutów, a wedle reskryptu c. k. Ministerstwa rolnictwa z d. 3. lutego 1896 l. 23.710 zawierającego dyrektywy co do postępowania wodno-

prawnego przy tego rodzaju większych przedsiębiorstwach dochodzenia komisyjne mogą być przeprowadzane partyami corocznie w miarę postępu budowy, odniósł się Wydział krajowy odezwą z d. 14. października 1899 l. 67.731 do c. k. Namiestnictwa o przedłożenie projektu technicznego wraz z wynikiem reambulacyi c. k. Ministerstwu rolnictwa i wyjednanie zezwolenia, aby postępowanie wodno-prawne częściowo w czasie budowy było przeprowadzane.

W oczekiwaniu przychylnego załatwienia sprawy wstawił też Wydział krajowy do preliminarza krajowego na r. 1900 pierwszą ratę 40% datku krajowego dla tego przedsiębiorstwa w kwocie 16.533 zł. w. a.

Nadmienia się przytem, że gdy spółka wodna zaliczyła też na rachunek 30 % datku konkurencyjnego kwotę 30.000 zł., Wydział krajowy zarządził reskryptem z d. 29. maja 1899 l. 34.205 dalsze prowadzenie robót na wale nadwiślańskim między ujściem Podłężówki i Niepołomicami na terytoryum powiatu Bocheńskiego.

Projekt ustawy o obwałowaniu lewego brzegu Dunajca od ujścia potoku Więckówki do mostu kolejowego w Bogumiłowicach.

Reambulacyę projektu technicznego, który służy za podstawę tego przedsiębiorstwa w myśl uchwalonego przez Wys. Sejm d. 21. marca 1899 projektu ustawy, zarządziło c. k. Namiestnictwo reskryptem z d. 17. października 1898 l. 91.643, a wynik dochodzenia przedłożono wraz z projektem c. k. Ministerstwu rolnictwa, decyzya jednak tego Ministerstwa wedle odezwy c. k. Namiestnictwa z d. 23.sierpnia 1899 l. 81.797 dotychczas jeszcze nie nadeszła.

Sankcya projektu ustawy nastąpić może dopiero po zatwierdzeniu projektu technicznego, przyznaniu 40% zasiłku z państwowego funduszu melioracyjnego i prawomocnem zawiązaniu spółki wodnej.

Uchwała w sprawie kolmatacyi bagien naddniestrzańskich.

Na posiedzeniu z d. 30. grudnia 1898 powziął Wys. Sejm następującą uchwałę:

„Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby przyspieszył wypracowanie planów kolmatacyi bagien naddniestrzańskich i projekt robót melioracyjnych z odpowiednimi wnioskami Sejmowi jak najrychlej przedłożył“.

W skutek tej rezolucyi poleciśmy reskryptem z d. 14. lutego 1898 l. 4.578 starszemu inżynierowi biura melioracyjnego Józejowi Jankowskiemu zająć się w roku bieżącym wyłącznie wykończeniem projektu tej kolmatacyi. Projekt techniczny wraz z kosztorysem i sprawozdaniem technicznem wykończył też wymieniony technik przy pomocy dodanych mu sił technicznych w listopadzie r. b., tak, iż w ciągu r. 1900 może być zarządzona reambulacya a projekt przedłożony c. k. Ministerstwu rolnictwa do zatwierdzenia. Po przeprowadzeniu rokowań z c. k. Rządem nie omieszkamy też przedłożyć Wys. Sejmowi projekt ustawy zapewniającej wykonanie tego wielkiego przedsiębiorstwa.

Uzupełnienie regulacyi Wisłoka i Pielnicy.

Uchwałą z 27. marca 1899. LS. 2.007, polecił Wys. Sejm Wydziałowi krajowemu, ażeby przyspieszył wykończenie projektu uzupełnienia regulacyi Wisłoka i Pielnicy wraz z dopływami i na najbliższej sesyi sejmowej przedłożył projekt ustawy o wykończeniu tej regulacyi.

Poleniu temu Wydział krajowy zadość uczynić nie mógł mimo, iż uzupełniające zdjęcia jeszcze w zeszłym roku wykonane zostały, albowiem pierwotny projekt regulacyi Wisłoka i Pielnicy, który do wykonania obecnego projektu jest niezbędnie potrzebnym, znajduje się w c. k. Ministerstwie rolnictwa z powodu rekursów wniesionych przeciw oznaczeniu okręgu konkurencyjnego i dotąd jeszcze Wydziałowi kraj. nie został zwróconym.

Regulacya Raby i Świcy.

Uchwałą z 21. marca 1899 wezwał Wys. Sejm c. k. Rząd, ażeby zarządził rewizyę projektów generalnych systematycznej regulacyi rzek Raby i Świcy i jak najrychlej przedłożył Sejmowi odnośne projekty ustaw w myśl programowej uchwały sejmowej z 13. lutego 1894.

Na odezwę Wydziału krajowego z 6. sierpnia 1899 l. 51.729 przypominającą załatwienie tej sprawy odpowiedziało c. k. Namiestnictwo odezwą z 24. sierpnia 1899 l. 84.695. (LW. kr. 57.033/99), że nie nadeszła dotąd decyzya c. k. Ministerstwa; następnie zaś c. k. Prezydyum Namiestnictwa odezwą z d. 19. listopada 1899. l. 7.071/pr. zawiadomiło Wydział krajowy, że sporzą-

dzenie projektów systematyczuej regulacyi rzek Raby i Świcy może nastąpić dopiero po ukończeniu operatów hydrometrycznych i regulacyjnych dla Dunajca, Wisłoki i Sanu, a to z powodu nadzwyczajnych zajęć urzędników technicznych, którzy bieżącym czynnościom zaledwie są w stanie podołać.

Uchwała w sprawie objęcia pod pieczę państwa dalszych przestrzeni rzek spławnych, tudzież rzek granicznych.

Na rezolucyę Wys. Sejmu z d. 12. lutego 1898 uchwaloną w tej sprawie zawiadomiło nas c. k. Prezydyum Namiestnictwa odezwami z d. 26. kwietnia 1899 l. 3.132 i z d. 19. listopada 1899 l. 10.934, że wedle reskryptu c. k. Ministerstwa spraw wewnętrzynych z 17. marca 1899 l. 13.378 objęcie pod pieczę państwa dalszych przestrzeni rzek spławnych, mianowicie, Dunajca od Zgłobic do Nowego Sącza, Wisłoki od Mielca do Jasła i Sanu od Jarosławia do Sanoka może nastąpić stopniowo w miarę rozwijającego się na nich spławu i postępu budowli w przestrzeniach dalszych pod pieczą państwa zostających.

Operat hydrometryczny na uregulowanie Sanu od ujścia do Załuża na przestrzeni 289 kilometrów został już przedłożony c. k. Ministerstwu spraw wewnętrznych, a skoro stamtąd wróci, będzie sprządzony kosztorys na systematyczne uregulowanie tej przestrzeni. Operaty natomiast hydrometryczne Dunajca i Wisłoki znajdują się obecnie w opracowaniu.

W sprawie regulacyi granicznej przestrzeni Wisły między Białką a Przemszą toczą się rokowania z Rządem pruskim, które jednak nie doprowadziły do rezultatu.

Dla regulacyi granicznych przestrzeni Dunajca i Białki tatrzańskiej zdjęcia są w toku, a skoro c. k. Namiestnictwo otrzyma nowe plany, zarządzi opracowanie projektu w porozumieniu z władzami węgierskiemi.

Zdjęcia granicznej przestrzeni Zbrucza pod Zawalem nie mogły być przeprowadzone, gdyż c. k. Namiestnictwo nie otrzymało dotychczas od władz rosyjskich listu otwartego upoważniającego technicznych urzędników do przekroczenia granicy przy pomiarach.

Sprawa regulacyi granicznej przestrzeni Popradu nie była dotychczas badania.

Organizacya spółek wodnych.

Uchwałą z 21. marca 1899 wezwał Wys. Sejm c. k. Rząd, ażeby polecił władzom administracyjnym pierwszej instancyi bezzwłoczne zawiązywanie przymusowych spółek wodnych dla ustawowych przedsiębiorstw melioracyjnych oraz spieszne przeprowadzenie badań technicznych projektów melioracyjnych.

Na skutek tej rezolucyi udzieliło c. k. Prezydyum Namiestnicwa przy odezwie swej z 30. czerwca 1899 l. 7.069. (LW. kr. 44.012/99) Wydziałowi krajowemu wydaną do wszystkich Starostw okólnik polecający im, ażeby zwracały szczególniejszą uwagę na sprawę zawiązywania spółek wodnych dla przedsiębiorstw melioracyjnych i ażeby sprawę tę przeprowadzały z największą dokładnością i z możliwym pośpiechem. Również co do badania technicznych projektów melioracyjnych — oznajmia c. k. Prezydyum — iż wydało ponownie odpowiednie zarządzenia, by badania te przeprowadzano z wszelkim możliwym pośpiechem.

Sprawa zawiązywania spółek wodnych mimo to nie postąpiła jednak naprzód. W ciągu roku bieżącego bowiem zawiązaną została tylko jedna spółka wodna dla regulacyi środkowej sekcyi Gniłej Lipy, która wedle odezwy c. k. Starostwa w Rohatynie z d. 14. października 1899 l. 22.676 już się ukonstytuowała, wybrawszy przewodniczącym p. Mikołaja Torosiewicza z Putiatyniec, a jego zastępcą p. Bronisława Greka z Bursztyna.

Natomiast nie zostały dotychczas zawiązane następujące spółki wodne:

1) dla obwałowania lewego brzegu Dunajca w myśl ustawy z d. 2. września 1895. Dz. u. kraj. Nr. 69. (c. k. Starostwo w Tarnowie);

2) dla osuszenia bagieu Łańcucko-Jarosławskich w myśl ustawy z d. 26. kwietnia 1893 dz. u. kraj. Nr. 28 (c. k. Starostwo w Jarosławiu);

3) dla regulacyi Bugu w myśl ustawy z d. 9. lipca 1894. Dz. u. kraj. Nr. 69. (c. k. Starostwo w Kamionce strum.);

4) dla regulacyi górnej Kisieliny w myśl ustawy z d. 22. września 1896, Dz. u. kraj. Nr. 46. (c. k. Starostwo w Brzesku).

W skutek zwłoki w zawiązaniu spółek a tem samem nieuiszczenia datków konkurencyjnych musiały być roboty przy powyższych przedsiębiorstwach z wyjątkiem regulacyi Bugu wstrzymane.

Wezwanie do c. k. Rządu w sprawie zakładania fundamentów objektów kolejowych i drogowych, któreby nie oddziaływało szkodliwie na interesy kultury krajowej.

Uchwałą z 21. marca 1899 wezwał Wys. Sejm c. k. Rząd, ażeby przestrzegał przy udzielaniu koncesyi na budowę kolei oraz przy budowie dróg państwowych, aby fundamenty mostów i przepustów komunikacyjnych tak głęboko były zakładane, iżby umożliwiały swobodny odpływ wody z wylotów drenowych, gdzie zaś istniejące przepusty i mosty przeszkadzają odwodnieniu, na żądanie właścicieli gruntów w zastosowaniu postanowienia §. 42. kraj. ust. wod. zarządził odpowiednią rekonstrukcyę tych objektów.

W skutek przypomnienia tej sprawy c. k. Rządowi, odpowiedziało Namiestnictwo odezwą z 24. sierpnia 1899 l. 84.695 (LW. kr. 57.033/99), iż jeszcze dotąd nie nadeszła decyzya ministeryalna.

Rezolucya uchwalona przez Wys. Sejm w sprawie zakładania fundamentów mostów i przepustów na drogach krajowych, powiatowych i subwencyonowanych gminnych dotyczy departamentu IV., który z jej wykonania zda sprawę.

Rezolucya z wezwaniem do c. k. Rządu o wyjednanie ustawy zwalniającej robotników w przedsiębiorstwach drenarskich od obowiązku ubezpieczania od wypadków

W sprawie tej powziął Wys. Sejm dwukrotnie uchwałę, mianowicie na posiedzeniu z 10. lutego 1898 i na posiedzeniu z 21. marca 1899, wzywając c. k. Rząd do przedłożenia Radzie Państwa projektu noweli do ustawy z 28. grudnia 1887 Nr. 1. Dz. p. p. z r. 1888, zwalniającej od obowiązku ubezpieczenia robotników od wypadków przedsiębiorstwa robót melioracyjnych, które nie są połączone z niebezpieczeństwem dla robotników, a w szczególności przedsiębiorstwo drenowania.

Alegat 7.

Na pierwszą uchwałę zakomunikowało Wydziałowi krajowemu c. k. Namiestnictwo odezwą z 5. kwietnia 1899, l. 31.709 (l. W. kr. 22417/99) odpowiedź c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych, pod ·/. załączoną.

Na drugą zaś uchwałę Wys. Sejmu z r. 1899 odpowiedziało c. k. Namiestnictwo odezwą z 30. czerwca 1899 l. 60.567 (L. W. kr. 44.015/99) iż wobec powyżej powołanej odpowiedzi c. k. Ministerstwa nie uważa c. k. Namiestnictwo za wskazane przedkładać c. k. Rządowi tej drugiej uchwały.

Rezolucya w sprawie wykazywania postępu robót przez c. k Rząd prowadzonych.

Przyjmując do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o postępie robót przy regulacyi Dniestru między Rozwadowem a Żurawnem, polecił Wysoki Sejm uchwałą z d. 17. marca 1899, na wniosek Komisyi gospodarstwa krajowego Wydziałowi krajowemu przedkładać wyczerpujące sprawozdania z postępu robót przy wszystkich rzekach i zabudowaniu potoków górskich przez c. k. Rząd wykonywanych. Stosując się do tej uchwały, tudzież wskazówki wymienionej komisyi, aby Wydział krajowy przekonywał się o postępie powyższych robót za pośrednictwem własnych organów technicznych, poruczył Wydział krajowy reskryptem z d. 19. maja 1899 l. 20.989. starszemu inżynierowi biura melioracyjnego Janowi Haponowiczowi stałą kontrolę budowy przy systematycznej regulacyi Dniestru między Rozwadowem i Żurawnem, Soły i Łomnicy z dopływami, tudzież przy zabudowaniu potoków górskich prowadzonem przez sekcyą Samborską c. k. oddziału leśno-technicznego, zobowiązując go do przeprowadzenia trzykrotnej do roku inspekcyi wedle możności wspólnie z technicznymi kontrolorami rządowymi.

Ponieważ zaś kosztów inspekcyi zabudowań potoków górskich, tudzież lokalnych regulacyj nie pokrywają fundusze budowy, wstawił Wydział krajowy na ten cel zarówno jak i na pokrycie kosztów komisyjnych z powodu konserwacyi robót publicznych, które to koszta w myśl specyalnych ustaw konserwacyjnych ponosi fundusz krajowy, nową pozycyę wydatków w rub. XIII. poz. 208. w kwocie 1.000 zł. w. a.

Ekspozytura kraj. biura melioracyjnego w Jarosławiu.

Na posiedzeniu z d. 21. marca 1399 powziął Wys. Sejm w załatwieniu sprawozdania Komisyi gospodarstwa krajowego z przedłożenia Wydziału krajowego o melioracyach między innemi następującą uchwałę:

„Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby z początkiem r. 1900 utworzył ekspozyturę krajowego biura melioracyjnego w Jarosławiu“.

Gdy w dotychczasowym etacie personalnym biura melioracyjnego posada kierownika ekspozytury w Jarosławiu (w randze inżyniera I. klasy) nie była przewidzianą, a przy utworzeniu każdej nowej ekspozytury zachodzi potrzeba powiększenia personalu tego biura przynajmniej o jedną siłę techniczną, Wydział krajowy przedkłada Wysokiemu Sejmowi celem wprowadzenia w życie powyższej uchwały wniosek na powiększenie personalu kraj. biura melioracyjnego o jednego inżyniera I. klasy, podobnie jak to miało miejsce przy otwarciu ekspozytur w Stanisławowie i Jaśle.

W tym celu wstawił też Wydział krajowy do preliminarza krajowego na r. 1900 pobory jednego inżyniera I. klasy ponad dotychczasowy etat, oraz dotacyę 300 zł. w. a. na utrzymanie ekspozytury w Jarosławiu (najem lokalu, opał, oświetlenie i obsługę).

Zakładanie fabryk drenarskich.

Uchwałą z 21. marca 1899 przeznaczył Wys. Sejm kredyt w kwocie 5000 zł. na zakładanie fabryk drenarskich i jednocześnie wezwał c. k. Rząd, ażeby przyznał na ten sam cel na r. 1899 zasiłek w tej samej wysokości z państwowej dotacyi dyspozycyjnej na drobne melioracye.

Subwencya państwowa została odezwą c. k. Namiestnictwa z 5. sierpnia 1899 l. 74.309. (L. W. kr. 53.755/99), w kwocie 4.000 zł. wyasygnowaną i wpłynęła do kasy krajowej.

Z funduszu tego, do którego wcieloną została pozostałość z lat poprzednich okrągło w kwocie 1.000 zł., dostarczył Wydział krajowy w roku bieżącym pras drenarskich z krajaczem do gliny i innymi potrzebnymi przyborami kosztem po 800 zł. dla następujących obszarów dworskich:

1) w Lubaczowie pow. Cieszanów, majątku p. Maryi hr. Gołuchowskiej,
2) w Bełzcu, pow. Złoczów, majątku p. Wiktora Jasińskiego,
3) w Busku, pow. Kamionka, majątku JE. Kazimierza hr. Badeniego,
i 4) w Straszęcinie, pow. Ropczyce, majątku Juliana Bielańskiego.

Z uwagi, że fabryka drenarska w Żurawcach powiecie rawskim, dla krórej dostarczono z funduszów subwencyjnych w r. 1894 prasę drenarską, została zwinięta, zaś właściciel Kopytowy w powiecie krośnieńskim p. Bolesław Rozwadowski, któremu dostarczył Wydział krajowy prasy drenarskiej w r. 1897, do założenia fabryki wcale nie przystąpił, przeznaczył Wydział krajowy po jednej z tych pras dla obszaru dworskiego

5) w Butynach, pow. Żółkiew, własność p. Stanisława Niezabitowskiego,
6) w Pawłosiowie, pow. Jarosław, własność p. Stanisława hr. Siemieńskiego-Lewickiego.

Nadto przyrzekł Wydział krajowy dać prasę drenarską dla obszaru dworskiego

7) w Oleszycach, pow. Cieszanów, własność ks. Władysława Sapiehy.

Wszyscy wymienieni właściciele zobowiązali się dostarczać rurek drenarskich po zaspokojeniu własnej potrzeby właścicielom sąsiednich gruntów po cenach przez Wydział krajowy ustanowić się mających, tudzież zwrócić prasę drenarską z przyborami Wydziałowi krajowemu po zdrenowaniu własnych gruntów.

Fabryki we wszystkich powyższych miejscowościach z wyjątkiem w Straszęcinie, gdzie późną jesienią prasę dostarczono, zostały już puszczone w ruch, ceny jednak poszczególnych kalibrów rurek nie mogły być jeszcze oznaczone i podane do wiadomości kół interesowanych, raz dla tego, iż produkcya zaledwie na własną potrzebę właścicieli fabryk wystarcza, powtóre, że w pierwszym roku kampanii trudno jest dokładnie obliczyć koszt nakładu i tem samem ustalić ceny produkcyi.

Z uwagi, że dopiero od czasu, kiedy kraj i państwo dostarcza właścicielom gruntów bezpłatnie pras drenarskich, a tem samem wyrób rurek drenowych został ułatwionym, drenowanie gruntów przybrało znaczniejsze rozmiary, Wydział krajowy dążąc do jak najdalej idącego poparcia tego rodzaju

melioracyi, która zwiększyć może wartość rocznej produkcyi samych głównych tylko gatunków zbóż (pszenicy, żyta, jęczmienia i owsa) w Galicyi o przeszło 50 milionów zł. w. a. wstawił do preliminarza na r. 1900 dotacyę na zakupno pras drenarskich w dotychczasowej wysokości 5.000 zł. i uprasza Wys. Sejm o jej uchwalenie.

II. Załatwienie petycyi.

Petycya komitetu c. k. Towarzystwa rolniczego krakowskiego o podwyższenie dotacyi na zdjęcia i projekty dla melioracyj prywatnych.

Uchwałą z d. 21. marca 1899 przekazał Wysoki Sejm tę petycyę o podwyższenie dotacyi rocznej na zdjęcia i projekty dla melioracyj prywatnych z 10.000 zł. na 15.000 zł. w. a. Wydziałowi krajowemu do zbadania, ewentualnie przedłożenia wniosków na najbliższej sesyi.

Gdy wedle zamknięcia rachunków za r. 1898 wydatek na cel powyższy wynosił 12.796 zł. 21 ct. w. a., Wydział krajowy postanowił podwyższyć tę dotacyą na r. 1900 do kwoty 13.000 zł. w. a. i tę kwotę wstawił do preliminarza krajowego.

O czem komitet c. k. Towarzystwa rolniczego krakowskiego zawiadomiony został reskryptem z d. 27. czerwca 1899 l. 29.970.

Petycya gminy Trzebieńczyce o naprawę uszkodzonych budowli wodnych na Skawie.

Petycyę tę odstąpił Wysoki Sejm uchwałą z d. 21. marca 1899 c. k. Rządowi do zbadania i możliwego uwzględnienia, o czem zawiadomił Wydział krajowy interesowaną gminę reskryptem z d. 12. maja 1899 l. 29.960.

Odezwą z d 2. czerwca 1899 l. 50.974 zawiadomiło nas c. k. Namiestnictwo, że koszta naprawy wykonanych w r. 1898 budowli regulacyjnych obliczono na 3.697 zł. 47 ct. łącznie z kosztami zarządu w kwocie 102 zł. 27 ct. w. a.

Ponieważ gmina Trzebieńczyce zobowiązała się pokryć $^1/_3$ część kosztów właściwej budowy, a c. k. Namiestnictwo przyjęło na skarb państwa taką samą część kosztów wraz z kosztami zarządu, przyznał Wydział krajowy na te roboty odezwą z d. 27. czerwca 1899 l. 37.026. $33^1/_3\%$ zasiłek w kwocie 1.198 zł. 40 ct. w. a. z dotacyi dyspozycyjnej na lokalne regulacye rzek niespławnych.

Petycya gmin Szczakowa, Długoszyn, Dąbrowa i Jaworzno w pow. chrzanowskim o podwyższenie stanu wody na rzekach Przemszy i Białej Przemszy.

Uchwałą z 21. marca 1899 l. 468 odstąpił Wys. Sejm petycyę tę c. k. Rządowi do zbadania z wezwaniem do zarządzenia wspólnym kosztem państwa austryackiego i pruskiego takich budowli wodnych, któreby przywróciły pierwotną produktywność nadbrzeżnych łąk i pastwisk w tych gminach.

O tej uchwale zawiadomił Wydział krajowy reskryptem z 2. maja 1899 l. 22.797 interesowane gminy za pośrednictwem Wydziału powiatowego w Chrzanowie.

C. k. Namiestnictwo odezwą z 25. września 1899 l. 92.899 (LW. 65.094/99) odpowiedziało, iż celem dokonania niwelacyi i technicznych badań rzeki Przemszy odniosło się do rządów pruskiego i rosyjskiego o udzielenie listów otwartych dla techników do tej czynności przeznaczonych i że skoro żądane listy nadejdą, badania zostaną zarządzone.

Dalszych wiadomości Wydział krajowy nie otrzymał jeszcze.

Petycya gminy Mikluszowice o obwałowanie Raby.

Na skutek tej petycyi, którą Wys. Sejm uchwałą z d. 21. marca 1899 przekazał Wydziałowi krajowemu do załatwienia, zawiadomiliśmy reskryptem z d. 12. maja 1899 l. 29.972, gminę Mikluszowice za pośrednictwem Wydziału powiatowego w Bochni, że zdjęcia dla obwałowania lewego brzegu Raby zostały wykonane, projekt zaś techniczny zostanie opracowany po ukończeniu operatu dla obwałowania prawego brzegu tej rzeki wraz z regulacyą Uszwicy i Grobki z dopływami.

Prace nad projektem obwałowania lewego brzegu Raby wraz z regulacyą Drwinki i obwałowaniem Wisły od Niepołomic do Raby rozpoczęto też istotnie w listopadzie 1899.

Petycya gminy Gawłówek w po-

Uchwałą z 21. marca 1899 l. 664 polecił Wys. Sejm Wydziałowi krajowemu jak najrychlejsze wykonanie proszonych robót przy pomocy kraju i państwa.

wiecie bocheńskim o wykonanie przekopu na rzece Rabie.

O tej uchwale zawiadomił Wydział krajowy reskryptem z 13. kwietnia 1899 l. 20.991 obok wymienioną gminę i równocześnie polecił starszemu inżynierowi biura melioracyjnego Pawłowi Dyrdoniowi opracowanie projektu technicznego.

Gdy projekt, który jest obecnie w toku opracowania, zostanie ukończony — przedstawi Wydział krajowy c. k. Namiestnictwu wniosek na wykonanie.

Petycya mieszkańców gminy Pcim o regulacyę rzeki Raby.

Wydział krajowy zawiadomił reskryptem z 28. kwietnia 1899. l. 24 514 Wydział powiatowy w Myślenicach, iż Wys. Sejm o petycyi nie powziął żadnej uchwały.

Petycya gminy Brzezówki i innych o regulacyę rzeki Upustu.

O petycyi tej nie powziął Wys. Sejm żadnej uchwały. Z uwagi, iż regulacya rzeki Upust, jako dopływu Nowego Brnia, objętą jest projektem technicznym uzupełniania regulacyi Nowego-Brnia z dopływami i z uwagi, iż Wys. Sejm na posiedzeniu z 5. lutego 1897 uchwalił już projekt ustawy o tej regulacyi, przesłał Wydział krajowy c. k. Namiestnictwu przy odezwie z 4. maja 1899 l. 24.508 wymienioną obok petycyę z prośbą o przedłożenie c. k. Ministerstwu rolnictwa i o wyjednanie rychłej decyzyi w sprawie rzeczonego projektu ustawy.

O stanie rzeczy zawiadomił Wydział krajowy Wydziały powiatowe w Mielcu i Dąbrowie, w których okręgu znajdują się petycyonujące gminy.

Petycya gminy Izbiska w powiecie mieleckim o zasiłek na zapłacenie zaległych rat datku konkurencyjnego na regulacyę Nowego-Brnia.

O niezałatwieniu tej petycyi przez Wys. Sejm zawiadomił Wydział krajowy proszącą gminę reskryptem z 12. kwietnia 1899 l. 21.552, za pośrednictwem Wydziału pow. w Mielcu.

Petycya gminy Wola Otałęzka o dokończenie regulacyi potoku Brnika.

O niezałatwieniu tej petycyi przez Wys. Sejm zawiadomił Wydział krajowy reskryptem z 28. kwietnia 1899 l. 24.503 obok wymienioną gminę za pośrednictwem Wydziału pow. w Mielcu, nadmieniając zarazem, że żądana regulacya wykonaną zostanie kosztem kraju, państwa i powiatu przy zupełnem uwolnieniu stron bezpośrednio interesowanych od datków konkurencyjnych, skoro według programu budowy przyjdzie kolej i na tę część robót przy obwałowaniu Wisły i Wisłoki.

Petycya gminy Żegiestów o regulacyę i zabudowanie miejscowego potoku.

Reskryptem z 12, maja 1889 l. 29.964 zawiadomił Wydział krajowy Wydział pow. w Nowym Sączu, iż Wys. Sejm nchwałą z 21. marca 1899 odstąpił tę petycyę c. k. Rządowi do zbadania i możliwego uwzględnienia.

Odezwą z d. 23. listopada 1899 l. 7335/pr. zawiadomiło nas c. k. Prezydyum Namiestnictwa, że zbadanie stanu rzeczy zarządzono, a wynik zakomunikowany będzie Wydziałowi krajowemu we właściwym czasie.

Petycya Rady pow. w Tarnobrzegu o utworzenie komunikacyi kołowej na wałach nad Wisłą i Sanem i o przyznanie gminom prawa korzystania ze zbioru trawy z wałów.

O tem, że Wys. Sejm o tej petycyi nie powziął żadnej uchwały, został Wydział powiatowy w Tarnobrzegu zawiadomiony reskryptem z 2. maja 1899 l. 24.516 przy dołączeniu odpisu sprawozdania sejmowej Komisyi drogowej z tą uwagą, że Wydział krajowy zapytywany przez c. k. Namiestnictwo o zdanie w sprawie używania wałów ochronnych do jazdy zaprzęgami, oświadczył się odezwą z 16. lipca 1897 l. 33.043 przeciw takiemu pozwoleniu.

Petycya gminy Sielec i dziewięciu innych powiatu tarnobrzeskiego o zniżenie grzywien za przekroczenia wodne i oddanie gminom do użytku wałów nad Wisłą, Sanem, Łęgiem i Trześniówką.

W załatwieniu tej petycyi, którą Wysoki Sejm uchwałą z 21. marca 1899 Wydziałowi krajowemu przekazał, oznajmił Wydział krajowy reskryptem z 20. maja 1899 l. 29.974 petycyonującym gminom za pośrednictwem Wydziału pow. w Tarnobrzegu, iż użytkowanie wałów nie może być oddane sąsiadującym mieszkańcom, gdyż w myśl specyalnych ustaw dochód uzyskany z trawy na wałach, służyć ma na pokrycie kosztów konserwacyi, co się zaś tyczy zniżenia wysokości grzywien za przekroczenia ustawy wodnej, to już raz nad podobną petycyą przeszedł Wys. Sejm do porządku dziennego.

Petycya gminy Krawce o oddanie zawiklonych odsypisk Łęgu.

Na skutek tej petycyi, którą Wys. Sejm uchwałą z 21. marca 1899, Wydziałowi krajowemu do załatwienia przekazał, oznajmił Wydział krajowy reskryptem z 20. maja 1899 l. 29.973 Wydziałowi pow. w Tarnobrzegu, iż zawiklone kosztem funduszu regulacyjnego odsypiska nie mogą być oddane do użytku mieszkańców gminy, gdyż wskutek tego uciarpiałyby na tem roboty regulacyjne wykonane kosztem 120.000 zł., do którego gmina Krawce nie przyczyniła się żadnym datkiem — tudzież, że odsypiska te uzyskane zostały w skutek tam regulacyjnych i tem samem w myśl postanowień kraj. ustawy wodnej stanowią własność funduszu konserwacyjnego przedsiębiorstwa.

Petycya gminy Wrzawy pow. Tarnobrzeskiego o zasiłek na pokrycie datku konkurencyjnego do kosztów regulacyi Łęgu.

Petycyę tę, którą Wys. Sejm uchwałą z dnia 21. marca 1899 przekazał Wydziałowi krajowemu do zbadania i stosownego załatwienia, ewentualnie przedłożenia Sejmowi wniosku na najbliższej sesyi, przesłaliśmy reskryptem z dnia 14. maja 1899 l. 29.968 Wydziałowi powiatowemu w Tarnobrzegu do przedstawienia stanu majątku gminy i do zaopiniowania.

Gdy z przedłożonego sprawozdania okazało się, że gminy Wrzawy w ostatnim roku nie dotknęła żadna klęska elementarna, załatwiliśmy tę petycyę odmownie.

Petycya Wydziału pow. w Łańcucie o subwencyę na zabezpieczenie brzegów Wisłoka w gminie Wola mała.

Wydział krajowy, któremu Wys. Sejm petycyę tę odstąpił uchwałą z 23. marca 1899 l. 595 do uwzględnienia, postanowił z uwagi, iż z ogólnie preliminowanych kosztów w kwocie 1.635 zł. 12 ct. powiat łańcucki zobowiązał się pokryć połowę, udzielić zasiłku na wykonanie projektowanych robót w $^1/_4$ części kosztów t. j. w kwocie 408 zł. 28 ct. i odezwą z 11. kwietnia 1899, l. 21.555, odniósł się do c. k. Namiestnictwa o przyznanie zasiłku z dotacyi państwowej na budowle wodne w tej samej wysokości.

Odezwą z 22. czerwca 1899 l. 42.832 (LW. kr. 41.744/99), oświadczyło się c. k. Namiestnictwo zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego, o czem Wydział krajowy zawiadomił reskryptem z 30. czerwca 1899 l. 41.744 Wydział pow. w Łańcucie z uwagą, iż zasiłek krajowy zostanie wyasygnowanym, skoro Wydział pow. do wykonania robót przystąpi.

Petycya gminy Łukawiec o lokalną regulacyę Wisłoka.

Uchwałą z 21. marca 1899 odstąpił Wys. Sejm obok wymienioną petycyę c. k. Rządowi do zbadania i możliwego uwzględnienia, o czem Wydział krajowy reskryptem z 12. maja 1899 l. 29.966 zawiadomił proszącą gminę za pośrednictwem Wydziału pow. w Rzeszowie.

Na skutek kilkakrotnego przypominania tej sprawy, oznajmiło c. k. Namiestnictwo odezwą z 3. października 1899 l. 93.002 (LW. kr. 67.949/99), iż rozporządzeniem swojem z 31. maja 1899 l. 54.075 zwróciło przedłożony mu operat na regulacyę Wisłoka od Staromieścia do Pogwizdowa c. k. Starostwu w Rzeszowie z poleceniem ponownego przeprowadzenia rokowań ze stronami konkurującemi, celem uzyskania od nich dotychczas niezapewnionego datku konkurencyjnego w kwocie 22.590 zł. 16 ct. w. a.

Odezwą z dnia 23. listopada 1899 l. 7.335/pr. zawiadomiło nas c. k. Prezydyum Namiestnictwa, że wedle sprawozdania c. k. Starostwa w Rzeszo-

wie z 16. października 1899 l. 39.399 rokowania ze stronami konkurencyjnemi mają już być w najbliższym czasie ukończone.

Petycya gmin i obszarów dworskich Łężany, Miejsce piastowe, Głowienka i Suchodół o regslacyę potoków Łęg i Olszyny.

Wskutek tej petycyi polecił Wys. Sejm uchwałą z 21. marca 1899 l. 639 Wydziałowi krajowemu zarządzenie wykończenia projektu technicznego a następnie wykonanie robót potrzebnych dla odwodnienia gruntów przy pomocy kraju i państwa.

O tej uchwale zawiadomił Wydział krajowy reskryptem z 13. kwietnia 1899 l. 20.992 interesowane strony oraz zarządził wykonanie uzupełniających zdjęć dla regulacyi powyższych potoków, które też w ciągu lata b. r. przez dwóch techników kraj. biura melior. przeprowadzone zostały.

W ciągu zimy opracowanym zostanie operat techniczny, poczem odniesie się Wydział krajowy do c. k. Namiestnictwa z wnioskiem na wyjednanie zasiłku ze skarbu państwa.

Petycya gminy Sośnica w powiecie jarosławskim i gminy Dusowce w powiecie przemyskim o zmianę trasy przekopu rzeki San.

C. k. Namiestnictwo, któremu Wys. Sejm uchwałą z 23. marca 1899 l. 870 sprawę tę odstąpił do zbadania i możliwego uwzględnienia, odpowiedziało odezwą z 23. sierpnia 1899 l. 77.759 (LW. kr. 56.703/99), iż poleciło c. k. Starostwu w Przemyślu spieszne przedłożenie uzupełnionego projektu na uregulowanie Sanu pod Dusowcami i Sosnicą.

Czy to się już stało, Wydział krajowy nie otrzymał jeszcze wiadomości.

Petycya włościan gminy Rzuchów w powiecie łańcuckim w sprawie oddania im odsypiska przez San utworzonego.

Uchwałą z 8. marca 1899 l. 133 odstąpił Wys. Sejm tę petycyę c. k. Rządowi do zbadania i możliwego uwzględnienia.

Jednocześnie uchwalił Wys. Sejm rezolucyę wzywającą c. k. Rząd, ażeby grunta uzyskane wskutek budowli regulacyjnych a niepotrzebne do zabezpieczenia brzegów odstępował właścicielom przyległych gruntów tudzież, ażeby naturalnych odsypisk, które według §. 411 u. c. należą do właścicieli brzegu, nie zajmował na rzecz państwowego funduszu budowli wodnych.

O uchwale pierwszej zawiadomił Wydział krajowy reskryptem z 20. marca 1899 l. 16.923 petycyonującą gminę za pośrednictwem Wydziału pow. w Łańcucie i tak w tej sprawie jakoteż w sprawie drugą uchwałą objętej odnosił się kilkakrotnie do c. k. Namiestnictwa o zakomunikowanie mu decyzyi.

Odezwami z 28. lipca 1899 l. 75.185 (LW. kr. 51.685/99) i z dnia 17. listopada 1899 l. 109.295 zawiadomiło c. k. Namiestnictwo Wydział krajowy, iż akta sprawy zajęcia wyspy powstałej na Sanie pod Rzuchowem z powodu że dobrowolne porozumienie nie przyszło do skutku, odstąpiło c. k. Prokuratoryi skarbu do przedłożenia opinii, która jednak dotychczas jeszcze nie nadeszła.

Petycya gminy Przełuki o regulacyę rzeki Osławy.

O tem, iż Wys. Sejm w sprawie tej nie powziął żadnej uchwały, zawiadomił Wydział krajowy reskryptem z 28. kwietnia 1899 l. 24.507 Wydział pow. w Sanoku.

Petycya gminy Małnów o osuszenie gruntów i lokalną regulacyę rzeki Wiszni.

Na skutek tej petycyi, którą Wys. Sejm uchwałą z d. 21. marca 1899 przekazał Wydziałowi krajowemu do załatwienia, poleciliśmy reskryptem z d. 20. maja 1899 l. 29 976 Wydziałowi pow. w Mościskach zawiadomić Zwierzchność gminy Małnów, że Wydział krajowy gotów jest zarządzić opracowanie projektu osuszenia gruntów i lokalnej regulacyi Wiszni w tej gminie, skoro gmina przedłoży deklaracyę, mocą której zobowiąże się pokryć przynajmniej $^1/_3$ część kosztów zamierzonych robót, oraz roboty wykonane w należytym stanie utrzymywać.

Gdy wedle sprawozdania wymienionego Wydziału powiatowego z dnia 2. listopada 1899 l. 2.613 Rada gminna w Małnowie jednogłośnie uchwaliła pokryć $^1/_3$ część kosztów osuszenia gruntów, a natomiast odmówiła przyczynienia się datkiem do kosztów regulacyi Wiszni, zarządzi Wydział kraj. w roku 1900 zdjęcie dla osuszenia gruntów z pominięciem regulacyi Wiszni, w któ-

rym to celu zażądał Wydział krajowy reskryptem z dnia 12. listopada 1899 l. 74.014 podania terminu stósownego do pomiarów ze względu na zagospodarowanie pól mających się osuszyć.

Petycya gminy miasta Halicza o odszkodowanie za grunta gminne zerwane z powodu nienależytego zabezpieczenia brzegów w przekopie Dniestru.

O sposobie załatwienia tej petycyi przez c. k. Rząd, któremu Wys. Sejm sprawę tę uchwałą z 21. marca 1899 l. 635 do uwzględnienia odstąpił, nie otrzymał Wydział krajowy pomimo dwukrotnych przynagleń dotąd ze strony c. k. Namiestnictwa żadnej wiadomości.

O uchwale Wys. Sejmu zawiadomił Wydział krajowy interesowaną gminę reskryptem z 26. kwietnia 1899 l. 22.191.

Petycya gminy Włodzimirce o regulacyę rzeki Świcy.

O petycyi tej nie powziął Wys. Sejm żadnej uchwały, o czem Wydział krajowy reskryptem z 28. kwietnia 1899 l. 24.509 zawiadomił Wydział powiatowy w Żydaczowie.

Petycya gminy Balice podróżne o regulacyę rzeki Świcy.

Uchwałą z dnia 21. marca 1899 odstąpił Wysoki Sejm tę petycyę c. k. Rządowi do zbadania i możliwego uwzględnienia, o czem zawiadomił Wydział krajowy reskryptem z dnia 12. maja 1899 l. 29.967 interesowaną gminę za pośrednictwem Wydziału pow. w Żydaczowie.

Odezwą z dnia 23. listopada 1899 l. 7.335/pr. zawiadomiło nas c. k. Prezydyum Namiestnictwa, że zbadanie stanu rzeczy zostało zarządzone, a wynik zakomunikowany będzie Wydziałowi krajowemu we właściwym czasie.

Petycya gminy i obszaru dworskiego Czołhany, gmin Dzieduszyce wielkie i małe, i innych o zamknięcie zakładu dla spławu drzewa w Wełdzirzu i Wygodzie i o uregulowanie rzeki Świcy.

Odezwą z 28. kwietnia 1899 l. 24.178 odstąpił Wydział krajowy petycye te wraz z odpisem sprawozdania Komisyi gospodarstwa krajowego, które przez Wys. Sejm nie zostało załatwione, c. k. Namiestnictwu z prośbą o uwzględnienie żądania stron interesowanych podług wniosków Komisyi gospodarstwa krajowego.

O sposobie załatwienia tych petycyi pomimo przynagleń Wydział krajowy nie otrzymał dotąd żadnej wiadomości.

Petycya gminy Strutyn niżny o regulacyę Czeczwy.

Uchwałą z 21. marca 1899 odstąpił Wys. Sejm tę petycyę c. k. Rządowi do zbadania i możliwego uwzględnienia, o czem Wydział krajowy reskryptem z 12. maja 1899 l. 29.965 powiadomił Wydział pow. w Dolinie.

Odezwą z dnia 23. listopada 1899 l. 7.335/pr. zawiadomiło c. k. Prezydyum Namiestnictwa Wydział krajowy, że zdjęcia odnośnej części rzeki Czeczwy już dokonano, a obecnie nastąpi wypracowanie projektu.

Petycya Wydziału powiatowego w Tłumaczu o regulacyę Worony.

Uchwałą z 23. marca 1899 przekazał Wys. Sejm tę petycyę Wydziałowi krajowemu z poleceniem zbadania na miejscu, o ile potrzeba i ekonomiczna doniosłość tej regulacyi usprawiedliwiałoby wyjątkowe jej traktowanie po za programem regulacyi wód, oraz z poleceniem przedłożenia Wys. Sejmowi stosownych wniosków na najbliższej sesyi.

W skutek tej uchwały, o której Wydział powiatowy w Tłumaczu reskryptem z 7. czerwca 1899 l. 21.556 został zawiadomionym, wydelegował Wydział krajowy starszego inżyniera biura melioracyjnego Jana Haponowicza do zbadania na miejscu stanu rzeki Worony, do zbadania szkód, jakie ta rzeka wyrządza przez wylewy lub zabagnienia, wreszcie celem zbadania potrzeby i rentowności żądanej regulacyi.

Przedłożone z tych badań sprawozdanie do LW. kr. 79.105/99 konstatuje, iż dolina Worony między Otynią i Tyśmienicą, która nawiedzaną bywa rokro-

cznie kilkakrotnymi wylewami, stanowiła niegdyś jeden obszar stawu. W dolinie tej zwężającej się nieco od Tyśmienicy do ujścia do Bystrzycy wyrobiła sobie Worona stosunkowo za mało szerokie i nadto o dużych serpentynach koryto już z natury rzeczy o dość nieznacznym spadzie, który w dodatku zmniejszonym został przez wybudowanie kilku jazów dla uzyskania siły wodnej do sześciu młynów.

Worona powyżej tej doliny jako też zasilające ją najwięcej dopływy Babianka, Kozelów, Bobrówka i Holeszanka, mając charakter rzek górskich, spływają po cokolwiek dłużej trwających deszczach szybko do tej doliny a nie mogąc się pomieścić w wąskim korycie, w którem i tak przy niskim stanie wody spiętrzoną jest przez jazy prawie do poziomu brzegów, rozlewa się po całej przeciętnie 1·5 klm. szerokiej dolinie i zabagnia całe obszary łąk i pól najlepszej jakości, około 4.500 hektarów zajmujące.

Wobec tego zaznacza rzeczone sprawozdanie, jest uzasadnioną potrzeba regulacyi rzeki Worony lecz tylko w jej dolnym biegu od Otynii do ujścia do Bystrzycy na długości około 30 km. oraz dopływu Malhawy od Targowicy polnej do ujścia do Worony na długości 7·5 klm. tudzież że koszt tej regulacyi według surowego obliczenia wyniósłby około 220.000 zł. i że wreszcie wydatek ten przyniósłby intesowanym odpowiednie korzyści. Według informacyi sprawozdawcy interesowani nie daliby się jednak skłonić do wzięcia udziału w pokryciu tych kosztów.

Ze względu na tę ostatnią okoliczność, tudzież z uwagi, że w sprawie zniesienia sześciu zakładów wodnych, które powodują zalew, ewentualnie zastąpienia jazów śluzami gruntowemi, koniecznem jest przeprowadzenie rokowań ze stronami interesowanemi, Wydział kraj. na razie nie może przedłożyć Wys. Sejmowi wniosku na wyjątkowe traktowanie regulacyi Worony, zwłaszcza że wykonanie wielu innych naglejszych przedsiębiorstw wobec trudności uzyskania zasiłków z państwowego funduszu melioracyjnego, tudzież niepomyślnego stanu finansów kraju musi być odroczonem.

Petycya gminy m. Delatyna o regulacyę rzeki Prutu pod Delatynem.

O petycyi tej nie powziął Wys. Sejm żadnej uchwały, o czem Wydział krajowy zawiadomił reskryptem z 2. maja 1899 l. 24.515 Wydział powiatowy w Nadwórnie.

Petycya mieszkańców miasta Kołomyi o regulacyę potoka Czarny.

Reskryptem z 28. kwietnia 1899 l. 24.513 zawiadomił Wydział krajowy Wydział pow. w Kołomyi, iż Wys. Sejm o petycyi nie powziął żadnej uchwały.

Petycya gal. akc. Towarzystwa przemysłu cukrowniczego w Przeworsku o subwencyę dla spółki melioracyjnej na drenowanie gruutów.

Pismem z 28. kwietnia 1899 l. 24.176 zawiadomił Wydział krajowy petycyonujące Towarzystwo, iż Wysoki Sejm o petycyi nie powziął żadnej uchwały.

Petycya Towarzystwa „Donau-Verein“ in Wien o subwencyę.

Pismem z 18. kwietnia 1899 l. 23.320 zawiadomił Wydział krajowy obok wymienione Towarzystwo, iż Wys. Sejm uchwałą z 27. marca 1899 przeszedł nad petycyą do porządku dziennego.

Petycya Rady powiatowej w Tarnobrzegu o utworzenie ekspozytury biura melioracyjnego w Tarnobrzegu.

Reskryptem z dnia 20. maja 1899 l. 29.969 zawiadomił Wydział krajowy w załatwieniu tej petycyi, jemu uchwałą Wys. Sejmu z 21. marca 1899 przekazanej, Wydział pow. tarnobrzeski, iż w myśl objawionego zdania sejmowej Komisyi gospodarstwa krajowego, utworzenie ekspozytury w Tarnobrzegu w obec nieznacznej ilości zgłoszeń z powiatu ternobrzeskiego o pomoc techniczną nie byłoby obecnie usprawiedliwionem. Zarazem zaznaczył Wydział krajowy, iż po ukończeniu publicznych robót melioracyjnych w powiatach tarnobrzeskim i mieleckim, eksponowanym będzie dla konserwacyi tych robót prawdopodobnie w Tarnobrzegu inżynier krajowego biura melioracyjnego, który zarazem zajmie się projektowaniem i wykonywaniem melioracyi prywatnych.

Petycya gminy Radłów o pokrycie z funduszu krajowego 33 1/3% datku konkurencyjnego do regulacyi kanału Radłowskiego.

Uchwałą z 21. marca 1899 odstąpił Wys. Sejm między innemi tę petycyę Wydziałowi kraj. do zbadania i stósownego załatwienia. W skutek tego przesłał Wydział krajowy reskryptem z 14. maja 1899 l. 29.977 Wydziałowi pow. w Brzesku rzeczoną petycyę do zaopiniowania, nie otrzymał jednak żadnej odpowiedzi.

Petycya zarządu kółka rolniczego i gminy Myszkowce o uregulowanie miejscowych wód i osuszenie gruntów.

Na skutek tej petycyi, którą Wys. Sejm uchwałą z 21. marca przekazał Wydziałowi krajowemu, została Zwierzność gminna za pośrednictwem Wydziału powiatowego w Lisku zawiadomioną reskryptem z 20. maja 1899. l. 29.971, iż Wydział krajowy gotów jest zarządzić opracowanie projektu ososzenia gruntów w tej gminie i regulacyę miejscowego potoka, jeżeli gmina zobowiąże się pokryć przynajmniej 1/3 część kosztów tych robót i wykonane roboty utrzymywać w należytym stanie.

Deklaracyi takiej gmina Myszkowce dotąd nie przedłożyła.

Petytya Antoniny Schneidrowej o wyznaczenie pensyi za czas choroby męża b. dyetaryusza technicznego i Zofii Biegańskiej żony emet. umysłowo chorego inżyniera-adj. kraj. biura melior.

Przyznany nchwałą Wys. Sejmu z 27. marca 1899 jednorazowy dar z łaski dla pierwszej w kwocie 200 zł., dla drugiej w kwocie 100 zł. w. a. został petentkom wypłaconym.

Petycya dozorcy mel. Wojciecha Śpiewaka o policzenie lat służby prywatnej do służby krajowej.

O tem, iż Wys. Sejm uchwałą z 20. lutego 1899 przeszedł nad petycyą do porządku dziennego, został petent zawiadomionym reskryptem z 2. marca 1899 l. 12.371.

Petycya Edm. Bieleckiego o odpisanie zwrotu kwoty 275 zł. pobranej tyt. stypendyum na kursie dozorców mel.

Reskryptem z 28. kwietnia 1899 l. 24.505 zawiadomił Wydział krajowy Wydział pow. w Trembowli, gdzie petent jako były dozorca mel. otrzymał posadę konduktora drogowego, iż Wys. Sejm o petycyi nie powziął żadnej uchwały.

Zarazem wezwany został Wydział pow. trembowelski, ażeby w myśl swojego oświadczenia ściągał z płacy pomienionego funkcyonaryusza umówione raty na umorzenie pobranego stypendyum.

III. Postęp budowy przy ustawowych przedsiębiorstwach melioracyjnych w r. 1898.

A) Przedsiębiorstwa prowadzone przez Wydział krajowy.

1. Uzupełnienie obwałowania prawego brzegu Wisły między Podgórzem a Niepołomicami.

Według sprawdzonego przez oddział rachunkowy protokołu przeprowadzonej kolaudacyi wynosiły koszta budowy w r. 1898, rozdzielone na poszczególne rubryki jak następuje:

I.	Roboty ziemne	24.792 zł.	27 ct.
II.	Budowa objektów	2.277 "	91 "
III.	Ubezpieczenie skarp	2.946 "	63 "
IV.	Wykupno gruntów	4.725 "	25 "
V.	Konserwacya	1.152 "	69 "
VI.	Zarząd	2.711 "	90 "
VII.	Nieprzewidziane	4.200 "	19 "
	Razem	42.806 zł.	84 ct.

W porównaniu z preliminarzem kosztorysowym w kwocie 33.613 zł. 64 ct. okazuje się przekroczenie w wysokości 9.193 zł. 20 ct., które powstało głównie wskutek wykonania robót niezbędnych, nieobjętych projektem.

Wedłng protokołu komisyi kolaudacyjnej wykonano w r. 1898 następujące roboty:

1. Obwałowanie prawego brzegu Wisły na przestrzeni od ujścia Podłężówki w dół na długości 0,995 km. z 2 przepustami betonowymi, mianowicie w km 0 + 435 i 0 + 974.

2. Regulacyę potoku Podłężówki z obwałowaniem wstecznem na długości 2,869 km. z 2. progami (w km 0 + 100 i 2 + 869) i 1. przejazdem (w km. 2 + 100).

Długość wału wstecznego prawego wynosi 2,915 km., lewego zaś 2,864 km.

W wałach Podłężówki wykonano 2 przepusty betonowe i 12 przejazdów, mianowicie w wale prawym przepust w km 1 + 819 i 6 przejazdów, w wale zaś lewym przepust w km. 1 + 915 i również 6 przejazdów.

Koryto Podłężówki zostało na całej długości regulowanej ubezpieczone płotkami i darniowaniem.

3. Wreszcie wykonano 2 rowy osuszające w Węgrzcach, mianowicie: rów Nr. VII. długości 1.225 m. i rów Nr. VIII. długości 1.550 m.

Budowę przy tem przedsiębiorstwie prowadził w r. 1898 inżynier kraj. biura melioracyjnego Maryan Röhrich.

2. Uzupełnienie regulacyi potoku Kisieliny.

Według sprawdzonego przez oddział rachunkowy protokołu kolaudacyjnego wynosiły koszta budowy w r. 1898, jak następuje:

I.	Roboty ziemne	12.797 zł.	17 ct.
II.	Budowa objektów	6.612 "	73 "
III.	Roboty dodatkowe	427 "	57 "
IV.	Wykupno gruntów	7.811 "	73 "
V.	Konserwacya	880 "	87 "
VI.	Zarząd	3.121 "	19 "
VII.	Rozmaite	799 "	91 "
	Razem	32.451 zł.	17 ct.

W porównaniu z preliminarzem kosztorysowym w kwocie 35.056 zł. 09 ct., okazuje się zaoszczędzenie w wysokości 2.604 zł. 92 ct.; które uzyskano w rubryce robót ziemnych i wykupna gruntów wskutek zmiany trasy wału Dunajca w Zdrochcu i Biskupicach.

Komisya kolaudacyjna skonstatowała, że w r. 1898 wykonano następujące roboty:

1. Lewy wał Dunajca na przestrzeni od km. 14,600 do 16,482 na długości 1882 m. wraz z budową 1. szluzy betonowej dla odpływu wody i 1. szluzy drewnianej dla kolmacyi starego łożyska Dunajca, oraz 6 ramp wałowych.

2. Korekcyę ujścia rowu Zabawskiego z obustronnem obwałowaniem wstecznem na długości 330 m. i 2. przepustami betonowymi.

3. Wreszcie budowę 2. większych mostów drewnianych na potoku Kisielinie, 2. mostków na rowach odpływowych, oraz budowę 1. szluzy betonowej w lewym wale potoku Olszówki i 2. przepustów betonowych w km. 9,920 wału prawego i 10,235 wału lewego Kisieliny.

Budową przy tem przedsiębiorstwie kierował w r. 1898 inżynier biura melioracyjnego Tadeusz Gedl.

3. *Obwałowanie lewego brzegu Dunajca.*

Sprawdzone przez oddział rachunkowy koszta budowy w r. 1898 przedstawiają się według poszczególnych rubryk następnie:

I.	Roboty ziemne	6.519	zł.	26 ct.
II.	Objekty	2.539	„	71 „
III.	Roboty dodatkowe	269	„	96 „
IV.	Wykupno gruntów i odszkodowania . . .	1.296	„	80 „
V.	Konserwacya	446	„	45 „
VI.	Zarząd	1.881	„	31 „
VII.	Rozmaite i nieprzewidziane	1.381	„	26 „
	Razem .	14.334	zł.	75 ct.

Kwota preliminowana na wykonanie powyższych robót wynosiła 13.216 zł. 05 ct., z czego okazuje się przekroczenie w wysokości 1.118 zł. 70 ct., które wynikło wskutek wykonania niezbędnych objektów dodatkowych oraz robót około ubezpieczenia brzegów rowów i potoków (Rubr. VII.).

Budowę przy tem przedsiębiorstwie prowadził w r. 1898 inżynier kraj. biura melioracyjnego Tadeusz Korasadowicz.

4. *Regulacya rzeki Biały z dopływami i uzupełnienie obwałowania prawego brzegu Dunajca.*

a) Regulacya rzeki Biały z dopływami.

Według protokołu kolaudacyi koszta robót wykonanych w r. 1898 sprawdzone przez oddział rachunkowy wynoszą:

I.	Roboty ziemne	7.918	zł.	48 ct.
II.	„ regulacyjne	35.832	„	08 „
III.	Budowa objektów	47	„	42 „
IV.	Roboty dodatkowe	726	„	44 „
V.	Wykupno gruntów	5.241	„	16 „
VI.	Konserwacya	2.091	„	87 „
VII.	Zarząd	3.714	„	99 „
VIII.	Rozmaite i nieprzewidziane	2.617	„	36 „
	Razem .	58.189	zł.	80 ct.

Komisya kolaudacyjna skonstatowała, że wyżej wymienionym kosztem wykonane zostały w r. 1898 następujące roboty:

A) Na rzece Biale:

1. W powiecie tarnowskim: Przekopy 19-ty o długości 398 m., 20-ty o długości 157 m. i 21-szy 310 m. długi wraz z przekopaniem odsypiska poniżej przekopu; następnie zaś 99 budowli regulacyjnych faszynowych o łącznej długości budowli prostopadłych 1149,$_9$ m., zaś budowli równoległych 5.469,$_1$ mb.

2. W powiecie grybowskim: 3 przekopy dla umożliwienia budowy mostu w Bobowej a mianowicie: przekop 74-ty o długości 332 m., 75-ty o długości 169 m. i 76-ty o długości 425 m. oraz 4 budowle regulacyjne faszynowe o łącznej długości 106 m. części prostopadłych zaś 139,$_5$ m. części równoległych.

Z objektów wykonano bruk kamienny na zaprawie cementowej przy przepuście Nr. 14 we wsi Białej i przedłużenie mostku we wsi Ilkowicach.

B) Z dopływów rzeki Biały w powiecie tarnowskim przeprowadzono: regulacyę potoku Strusinki na km 2,313 do km. 3,423 na długości 1.110 m. wraz z budową 2. przepustów betonowych w szlaku dróg miastowych Tarnowa i ubezpieczeniem skarp płotkami na długości 2.233 m. i darniami na powierzchni 3.359 m^2;

regulacyę potoku Zimnejwody na długości 928 m. wraz z ubezpieczeniem skarp darniami na powierzchni 2774 m^2. i płotkami 1856 mb. dług.; tudzież dna progami betonowymi, wreszcie regulacyę potoku Radlny na długości 1073,6 m. wraz z ubezpieczeniem skarp płotkami 2.147 m. dług. i darniami 3.221 m^2. powierzchni.

W porównaniu z preliminarzem kosztorysowym na wykonanie pomienionych robót w kwocie 74.111 zł. 57 ct. okazuje się ogólne zaoszczędzenie w wysokości 15.921 zł. 77 ct., które zostało osiągnięte głównie w rubryce „Roboty regulacyjne“ przez racyonalne prowadzenie robót w przekopach, wskutek czego budowle wykonano na głębokościach mniejszych, aniżeli były projektowane.

Budową przy tem przedsiębiorstwie kierował w r. 1898 inżynier kraj. biura melioracyjnego Jan Haponowicz.

b) Obwałowanie prawego brzegu Dunajca:

Sprawdzone przez oddział rachunkowy koszta budowy w r. 1898 wynosiły jak następuje:

I.	Roboty ziemne	10.060 zł.	49 ct.
II.	„ regulacyjne	— „	— „
III.	Objekty w wałach	17 „	50 „
IV.	Roboty dodatkowe	184 „	64 „
V.	Wykupno gruntów	2.615 „	90 „
VI.	Utrzymanie w czasie budowy	738 „	97 „
VII.	Koszta zarządu	1.304 „	61 „
VIII.	Rozmaite	213 „	94 „
	Razem	15.136 zł.	05 ct.

Kwota preliminowana wynosi 13.983 zł. 20 ct., z czego okazuje się przekroczenie w sumie 1.152 zł. 85 ct.

Budowę przy tem przedsiębiorstwie prowadził w r. 1898. obok regulacyi Kisieliny inżynier kraj. biura melior. Tadeusz Gedl.

5. *Obwałowanie Wisły i Wisłoki w powiecie Mieleckim.*

Koszta budowy za rok 1898, które jeszcze przez oddział rachunkowy nie zostały sprawdzone, przedstawiają się według rocznego sprawozdania z budowy następnie:

a) rowy i kanały:

I. Roboty ziemne	11.572 zł.	48 ct.
II. Budowa objektów	7.988 „	74 „
III. Roboty dodatkowe	4.553 „	47 „
IV. Wykupno gruntów i odszkodowania . . .	450 „	94 „
V. Konserwacya	363 „	88 „
VI. Zarząd	1.556 „	99 „
VII. Rozmaite i nieprzewidziane	1.325 „	25 „
Razem .	27.811 zł.	75 ct.

b) obwałowanie prawego brzegu Wisłoki w Wojsławiu:

I. Roboty ziemne	551 zł.	35 ct.
IV. Wykupno gruntów	26 „	73 „
V. Konserwecya	— „	— „
VI. Zarząd	34 „	10 „
VII. Rozmaite i nieprzewidziane	— „	— „
Razem .	612 zł.	18 ct.

Ogólne zatem koszta budowy wynosiły w r. 1898 kwotę 28.423 zł. 93 ct.

Budowę przy tem przedsiębiorstwie prowadził kierownik regulacyi Krzemienicy inżynier kraj. biura melioracyjnego, Jan Haładej, któremu Wydział krajowy przydzielił w tym celu do pomocy praktykanta Władysława Bigę.

6. *Uzupełnienie regulacyi potoku Krzemienicy.*

Sprawdzone przez oddział rachunkowy koszta budowy za rok 1898 przedstawiają się według protokołu przeprowadzonej kolaudacyi jak następuje:

I. Wykupno gruntów	2.863 zł.	29 ct.
II. Roboty ziemne	12.381 „	08 „
III. Budowa objektów	5.610 „	27 „
IV. Roboty dodatkowe	9.012 „	13 „
V. Konserwacya	1.635 „	18 „
VI. Zarząd	2.815 „	85 „
VII. Nieprzewidziane	3.284 „	43 „
razem .	37.602 zł.	21 ct.,

która to kwota w porównaniu z preliminarzem kosztorysowym wynoszącym 65.987 zł. 40 ct. przedstawia znaczne zaoszczędzenia w wysokości 28.385 zł. 17 ct.

Zaoszczędzenie to przypada głównie na rubrykę I. „Wykupno gruntów“ i II. „Roboty ziemne“ i powstało przy rubr. I. stąd, że gruntów pod budowę nie wykupywano na własność funduszu regulacyjnego, lecz obciążano serwitutem, przy rubr. II. zaś z tego powodu, że kierownik budowy dokładał starań, ażeby główną część robót ziemnych wykonać w czasie, kiedy robocizna była tańsza tj. przed żniwami. Kolaudacyę przeprowadzono dla okresu budowy 1897 i 1898, przyczem komisya skonstatowała, że w czasie tym wykonano łącznym kosztem 65.821 zł. 51 ct. wobec preliminarza w kwocie 105.684 zł. 76 ct. następujące roboty regulacyjne:

Uregulowanie potoku Rów na dług.	8,899 km.
„ kanału Jaślańsko-Chorzelowskiego na dług. . .	9,456 „
„ potoku Światowiec na dług.	4,490 „
„ „ Rzeki „ „	1,908 „
„ rowu Gwoździec „ „	1,750 „
„ „ Rudziska „ „	3,890 „
„ kanału Wojsławsko-Cyranowskiego na dług. . .	0,150 „
„ rowu w Grochowem na dług.	1,410 „

Na pomienionych rowach i potokach wykonano 38 mostów drewnianych, 31 mostków betonowych, 3 kładki dla pieszych, 28 przejazdów i 12 przegonów dla bydła.

Oprócz tego wybudowano w km. 0,700 i 3,780 kanału Jaślańsko-Chorzelowskiego 2 szluzy drewniane do nawadniania pastwisk, następnie 2 przepusty w km. 0,000 i 1,800 prawego wału i 1 przepust w km. 0,485 lewego wału Rowu oraz 1 przepust w prawym wale Babulówki w km. 16,500.

Budowę przy tem przedsiębiorstwie prowadził inżynier biura melioracyjnego Jan Haładej.

7. *Uzupełnienie regulacyi rzeki Łęgu.*

Koszta wykonanych w r. 1898 robót przedstawiają się według protokołu kolaudacyjnego sprawdzonego przez oddział rachunkowy następnie:

a) dla sekcyi dolnej Łęgu:

I. Roboty ziemne	1.316 zł.	50 ct.
II. Budowle regulacyjne	25.784 „	78 „
III. Konserwacya	1.467 „	06 „
IV. Zarząd	3.099 „	44 „
V. Rozmaite i nieprzewidziane	1.948 „	16 „
razem	33.615 zł.	94 ct.

b) dla sekcyi górnej Łęgu:

II. Budowle regulacyjne	1.156 zł.	98 ct.
III. Konserwacya	706 „	14 „
V. Rozmaite i nieprzewidziane	611 „	01 „
razem	2.474 zł.	13 ct.

Kosztem powyższym wykonano w r. 1898 następujące roboty regulacyjne:

a) W dolnej sekcyi Łęgu 1.831 mb. budowli dodatkowych na przestrzeni uregulowanej w r. 1897 oraz 11.357 mb. budowli objętych programem na rok 1898, tudzież budowę progu w km. $16,_0$ w korycie i przepustu w km. 1,502 lewego wału Łęgu wraz z rowem odpływowym 160 m. długim.

b) w sekcyi górnej Łęgu wykonano 569 mb. budowli regulacyjnych, z czego 225 mb. przypada na tamy systemu Seelinga, oraz 1 próg w km. 18,960.

Oprócz tego wykonano kanał Sokolnicki o długości 4,1 km. z rowem bocznym o dług. 1,1 km. kosztem 3.236 zł. 03 ct.

Preliminarz kosztorysowy dla robót około uzupełnienia regulacyi rzeki Łęgu na rok 1898 wynosi:

a) dla sekcyi dolnej Łęgu	35.309 zł.	14 ct.
b) „ „ górnej „	— „	— „
razem	35.309 zł.	14 ct.

wskutek czego okazuje się w porównaniu z rzeczywistymi kosztami budowy przekroczenie w kwocie 708 zł. 93 ct., które powstało wskutek wykonania dodatkowych budowli regulacyjnych i objektów w obu sekcyach. Ostateczny wynik finansowy przedsiębiorstwa uzupełnienia regulacyi Łęgu przedstawia się następnie:

a) sekcya dolna 18,68 km. długości:

koszta budowy w r. 1895 i 1896	13.188 zł.	25 ct.
„ „ „ 1897	30.699 „	12 „
„ „ „ 1898	33.615 „	94 „
razem	77.503 zł.	31 ct.
kwota preliminiowana wynosi	97.000 „	— „
wskutek czego zaoszczędzenie wynosi	19.496 zł.	69 ct.

b) sekcya górna (od 18,68 do 24,4) 5,62 km. długości:

koszta budowy w r. 1895 i 1896	26.942 zł.	46 ct.
„ „ „ 1897	10.378 „	96 „
„ „ „ 1898	2.474 „	13 „
ogółem	39.795 zł.	55 ct.
w porównaniu z preliminarzem	23.000 „	— „
okazuje się przekroczenie	16.795 zł.	55 ct.

Całkowita oszczędność osiągnięta przy wykonaniu obu sekcyi wynosi przeto 2.701 zł. 14 ct.

Budowę przy tej regulacyi prowadził inżynier kraj. biura melioracyjnego Jan Bochniak.

8. *Regulacya rzeki Bugu.*

Sprawdzone przez oddział rachunkowy koszta budowy w r. 1898 wynosiły według protokołu przeprowadzonej kolaudacyi jak następuje:

I. Roboty ziemne	10.348	zł. 01	ct.
II. „ regulacyjne	6.817	„ 72	„
III. Budowa objektów	—	„ —	„
IV. Wykupno gruntów	4.754	„ 89	„
V. Konserwacya	634	„ 65	„
VI. Zarząd	3.429	„ 01	„
VII. Nieprzewidziane	3.757	„ 65	„
razem	29.741	zł. 93	ct.

W porównaniu z preliminarzem kosztorysowym w kwocie 34.019 zł. 44 ct., okazuje się zaoszczędzenie w wysokości 4.277 zł. 51 ct., które osiągnięto głównie w rubryce I. „Roboty ziemne".

Budowę przy tem przedsiębiorstwie prowadził w r. 1898 inżynier kraj. biura melioracyj. Maksymilian Czernik.

9. *Regulacya potoku Przegnojówki.*

Sprawdzone przez oddział rachunkowy koszta budowy w r. 1898 przedstawiają się jak następuje:

I. Roboty ziemne	14.682	zł. 33	ct.
II. Budowa objektów	3.408	„ 17	„
III. Roboty dodatkowe	25	„ 50	„
IV. Wykupno gruntów	1.088	„ 10	„
V. Konserwacya	1.516	„ 46	„
VI. Zarząd	2.828	„ 39	„
VII. Rozmaite i nieprzewidziane	1.013	„ 91	„
razem	24.562	zł. 86	ct.,
z czego przypada na roboty objęte projektem	12.067	„ 48	„
na roboty zaś nadprogramowe (22,026 kilometrów rowów osuszających)	12.495	„ 38	„

Koszta całej regulacyi ukończonej w r. 1898 wraz z rowami osuszającymi wykonanymi z oszczędności osiągniętej przy budowie wynoszą:

w r. 1895/6	29.974	zł. 55	ct.
„ 1897	20.832	„ 04	„
„ 1898	24.562	„ 86	„
razem	75.369	zł. 45	ct.

W porównaniu z sumą 84.000 zł. w. a. preliminowaną w kosztorysie zostaje zatem do dyspozycyi kwota 8.630 zł. 55 ct. w. a., z której musi być jeszcze wypłacona należytość za grunta 6.500 zł. w. a., oraz mogą być pokryte koszta zaleconych do wykonania na prośbę gmin Gliniany i Krzywice przez komisyą kolaudacyjną 3. rowów dodatkowych łącznej długości 1.800 m. (900 zł.), tudzież koszta konserwacyi w r. 1899.

Zastępcy spółki wodnej zaznaczyli w protokole kolaudacyjnym, że wykonane roboty umożliwiły na znacznych obszarach wzięcie pod kulturę zabagnionych gruntów, które przez cały szereg lat leżały odłogiem. Jako przykład

użyteczności wykonanej regulacyi podał właściciel obszaru dworskiego w Słowicie, że parcela 17-morgowa zwana „Łęg“ nad potokiem Jaktorowskim (dopływem Przegnojówki) wydała przed 4 laty $^3/_4$ *q* żyta z morga i odtąd leżała odłogiem, w roku zeszłym zaś obsiana żytem (po ukończeniu regulacyi potoku Jaktorowskiego) wydała po 18 *q* z morga.

10. *Regulacya środkowej sekcyi Gniłej Lipy.*

Według sprawdzonego przez oddział rachunkowy protokołu kolaudacyjnego wynosiły koszta robót wykonanych w r. 1898 jak następuje:

I. Roboty ziemne	17.889 zł.	—	ct.
II. Ubezpieczenia brzegów	308 „	39	„
IV. Zakłady do spiętrzenia wody	1 „	37	„
V. Roboty dodatkowe	182 „	56	„
VI. Wykupno gruntów	2.418 „	08	„
VIII. Utrzymanie w czasie budowy	55 „	40	„
IX. Zarząd	2.342 „	01	„
X. Rozmaite i nieprzewidziane	930 „	11	„
razem .	24.126 zł.	92	ct.

W porównaniu z preliminarzem kosztorysowym w kwocie 23.215 zł. 97 ct. okazuje się przekroczenie w wysokości 910 zł. 95 ct.

W okresie budowlanym za r. 1898 wykonane zostały następujące roboty regulacyjne:

1. Wykop koryta Gniłej Lipy o pełnym przekroju od km. 19,523 do km. 22,600 tudzież częściowe wykopy w przestrzeniach między km. 22,600 — 23,190, km. 23,345—23,375 i km. 23,705—23,790.

2. Ubezpieczenie brzegów uregulowanego koryta na przestrzeni od km. 19,523 do km. 22,600 na długości 864 m. wraz z obsiewem skarp na powierzchni 3,7 ha, wreszcie

3. Regulacya 4. pomniejszych dopływów Gniłej Lipy na ogólnej długości 200 m. z budową 2 przepustów i 3 poideł dla bydła.

Budowę przy tem przedsiębiorstwie prowadził w r. 1898 inżynier krajowego biura melioracyjnego Jan Pisz.

11. *Regulacya Złotej Lipy.*

Według sprawdzonego przez oddział rachunkowy protokołu przeprowadzonej kolaudacyi przedstawiają się koszta wykonanych w r. 1898 robót następnie:

I. Roboty ziemne	10.896 zł.	89	ct.
II. „ regulacyjne	365 „	08	„
III. Budowa objektów	5.406 „	03	„
IV. Wykupno gruntów	972 „	05	„
V. Konserwacya	563 „	27	„
VI. Koszta zarządu	1.977 „	27	„
VII. Rozmaite i nieprzewidziane	2.082 „	07	„
razem .	22.262 zł.	66	ct.

Preliminowana kwota na wykonanie powyższych robót wynosiła 20.304 zł. 92 ct., z czego okazuje się przekroczenie w wysokości 1.957 zł. 74 ct.; które wynikło przy robotach ziemnych, budowie objektów, konserwacyi, kosztach zarządu i nieprzewidzianych z powodów w protokole kolaudacyjnym wyjaśnionych.

Komisya kolaudacyjna skonstatowała, że powyżej pomienionym kosztem wykonane zostały przy tem przedsiębiorstwie regulacyjnem następujące roboty:

1. rów osuszający pod Rybnikami o objętości wykopu 11.751 metrów^3 ziemi.

2. wykop głównego koryta Złotej Lipy między km. 32 i 36 pod Brzeżanami na długości 2.727 mb.

3. wreszcie 2 mosty dla dróg polnych i 1 most na gościńcu rządowym, tudzież 1 szluza pod Nową Groblą, w celu ujęcia wody dla młynówki w Sarańczukach.

Budową w r. 1898 kierował inżynier krajowego biura melioracyjnego Dyonizy Howarth.

B) Przedsiębiorstwa prowadzone przez c. k. Ministerstwo rolnictwa i Wydział krajowy (sekcyę Samborską dla robót górskich).

12. Zabudowanie potoków górskich w dorzeczu Białej.

Sprawdzone przez oddział rachunkowy Wydziału krajowego koszta budowy w r. 1898 wynosiły jak następuje:

I.	Roboty ziemne	1.579 zł.	88 ct.
II.	„ regulacyjne	12.249 „	29 „
III.	Budowa objektów	— „	— „
IV.	Roboty dodatkowe	4.320 „	99 „
V.	Wykupno gruntów	— „	— „
VI.	Utrzymanie w czasie budowy	251 „	— „
VII.	Koszta zarządu	338 „	42 „
VIII.	Rozmaite i nieprzewidziane	518 „	32 „
	razem .	19.257 zł.	90 ct.

Koszta powyższych robót podjętych wskutek szkód wyrządzonych w większych rozmiarach przez powódź w r. 1896 nie znajdują pokrycia w preliminarzu kosztorysowym.

13. Zabudowanie potoków górskich w dorzeczu Skawy.

Sprawdzone przez oddział rachunkowy koszta budowy w roku 1898 przedstawiają się następująco:

I.	Roboty ziemne	1.096 zł.	09 „
II.	„ regulacyjne	7.243 „	69 „
III.	Budowa objektów	2.835 „	10 „
IV.	Roboty dodatkowe	2.750 „	51 „
V.	Wykupno gruntów i odszkodowania . . .	69 „	08 „
VI.	Utrzymanie w czasie budowy	2.594 „	85 „
VII.	Zarząd	174 „	59 „
VIII.	Rozmaite i nieprzewidziane	299 „	45 „
	razem .	17.063 zł.	36 ct.

Na te roboty preliminowano w kosztorysie kwotę 9.772 zł. 12 ct., wobec czego okazuje się przekroczenie w sumie 7.291 zł. 24 ct. spowodowane przez wykonanie robót dodatkowych i naprawę budowli przez powódź uszkodzonych.

14. Zabudowanie potoku Bystra w Zakopanem.

Koszta budowy przy tem przedsiębiorstwie przedstawiają się według sprawdzonego przez oddział rachunkowy zestawienia w r. 1898 jak następuje

I. Koszta samej budowy	7.632 zł.	48 ct.
II. Dozór budowy	465 „	— „
III. Koszta komisyjne i odszkodowania	24 „	11 „
IV. Koszta zarządu	471 „	98 „
V. Rozmaite i nieprzewidziane	482 „	15 „
VI. Zużycie narzędzi	33 „	08 „
Razem . .	9.108 zł.	80 ct.

W porównaniu z preliminarzem kosztorysowym w wysokości 10.053 zł. 16 ct. okazuje się oszczędność w kwocie 944 zł. 36 ct.

15. Zabudowanie potoku Niszkówki.

Zestawienie kosztów budowy przy tem przedsiębiorstwie za rok 1898 sprawdzone przez oddział rachunkowy przedstawia się jak następuje:

I. Roboty ziemne	5.456 zł.	50 ct.
II. Roboty regulacyjne	1.720 „	67 „
III. Budowa objektów	474 „	90 „
IV. Roboty dodatkowe	128 „	33 „
V. Wykupno gruntów i odszkodowania	543 „	30½ „
VI. Utrzymanie w czasie budowy	1.505 „	08 „
VII. Koszta zarządu	328 „	47 „
VIII. Rozmaite i nieprzewidziane	272 „	68 „
Razem . .	10.429 zł.	93½ ct.

Kolaudacyi tego zabudowania nie zarządziło w r. 1899 c. k. Ministerstwo rolnictwa.

16. Zabudowanie potoku Glińsko.

Sprawdzone przez oddział rachunkowy Wydziału krajowego koszta budowy w r. 1898 wynosiły:

I. Roboty ziemne	2.146 zł.	58 ct.
II. „ regulacyjne	1.632 „	94 „
III. Budowa objektów	2.598 „	10 „
IV. Roboty dodatkowe	8.068 „	58 „
V. Wykupno gruntów i odszkodowania	151 „	78 „
VI. Utrzymanie w czasie budowy	210 „	84 „
VII. Koszta zarządu	382 „	46 „
VIII. Rozmaite i nieprzewidziane	437 „	70 „
Razem . .	15.628 zł.	98 ct.

W porównaniu z preliminowaną kwotą 15.200 zł. okazuje się przekroczenie w wysokości 428 zł. 98 ct.

17. Zabudowanie potoków górskich w dorzeczu Dniestru.

Sprawdzone w oddziale rachnnkowym Wydziału krajowego koszta budowy w r. 1898 przedstawiają się jak następuje:

I. Roboty ziemne	8.020 zł.	48 ct.
II. „ regulacyjne	5.987 „	70 „
III. Budowa objektów	9.473 „	18 „
IV. Roboty dodatkowe	574 „	64 „
V. Wykupno gruntów i odszkodowania	349 „	13 „
VI. Utrzymanie w czasie budowy	27 „	— „
VII. Koszta zarządu	544 „	44 „
VIII. Rozmaite i nieprzewidziane	223 „	18 „
Razem . .	25.199 zł.	75 ct.

Kolaudacya robót nie została jeszcze przez c. k. Ministerstwo rolnictwa zarządzoną.

C) Przedsiębiorstwa krajowe prowadzone przez c. k. Namiestnictwo.

18. Regulacya Dniestru między Rozwadowem a Żurawnem.

Z nadesłanego odezwą c. k. Namiestnicwa z d. 31. października 1899 l. 106.840 sprawozdania c k. kierownictwa budowy okazuje się, że w r. 1898, który był bardzo korzystnym dla budowy, gdyż roboty z małemi przerwami trwały od 3. stycznia do 29. grudnia, wykonano:

$2.573_{,6}$ m. bież. tąm kamiennych;
$5.623_{,0}$ „ „ „ faszynowych;
$1.329_{,6}$ „ „ przekopów w 100%;
$1.788_{.0}$ „ „ przekopów w 9% i
$26_{,6}$ „ „ ściany szpuntowej na przystani.

Koszta robót wykonanych w r. 1898 wynoszą:

I.	Wykupno gruntów	7.308 zł.	36 ct.
II.	Odszkodowania za grunta odcięte przekopami . .	1.118 „	39 „
III.	Budowa tam i przekopów	168.468 „	54 „
IV.	Roboty wykonane we własnym zarządzie . . .	3.665 „	64 „
V.	Wydatki rozmaite	2.128 „	53 „
VI.	Koszta zarządu	9.259 „	34 „
	Razem . .	191.959 „	20 „

Przeciętny koszt wynosił:

1 m^3 ruchu ziemi	22 ct w. a.
1 m. bież. tamy kamiennej	18 zł. 46 ct.
1 „ „ „ faszynowej	16 „ 44 „

Ogółem wykonano dotychczas następujące roboty:

a) obustronne ubezpieczenie brzegów Dniestru na długości . . . . 4,130 km.
b) jednostronne ubezpieczenie brzegów . . . . 5,600 „
c) przekopy na długości . . . . 8,690 „

podczas gdy długość mającej się uregulować przestrzeni wynosi 47 kilometrów.

Z preliminowanych kosztów 1,600.000 zł. w. a. wpłynęło do funduszu

regulacyjnego za lata 1893-8 40%	640.000 zł.
ponieważ zaś po koniec r. 1898 wydano	503.000 „
zatem zostaje do przebudowania kwota	137.000 „

Budowle regulacyjne, a zwłaszcza tamy kamienne wykonano, jak o tem Wydział krajowy przekonał się w roku bieżącym za pośrednictwem własnych organów technicznych, bardzo starannie i ekonomicznie, a rezultat dodatni robót już dzisiaj jest widoczny. Tamy regulacyjne bowiem oddziaływują skutecznie na wykształcenie się łożyska Dniestru, a głębokość wody na przestrzeniach ujętych budowlami wynosi najmniej 1,4 m. pod najniższym stanem wody, tak, iż żegluga na uregulowanych przestrzeniach jest zapewnioną.

Mimo oporności gruntu i słabego prądu wody o małym spadzie przekopy samoczynne realizują się bardzo dobrze po zamknięciu starych koryt- gdyż głębokość w 9 takich przekopach dosięga 2,8 m, a rozszerzenie docho, dzi już do $^2/_3$ części szerokości normalnej. Natomiast w 3 przekopach, przy których wbrew projektowi z niewiadomych Wydziałowi krajowemu powodów na żądanie delegata c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych nie zamknięto odciętych starych koryt, nie nastąpiło wcale ani rozszerzenie, ani pogłębienie, tak iż przy niskim stanie wody nawet łodzią nie można przejechać.

Ponieważ budowle regulacyjne na Dniestrze, tak jak na wszystkich innych galicyjskich rzekach, wykonuje się nisko (0,5 m. nad średnią wodą

normalną), koszta konserwacyi są minimalne, gdyż lody schodzące przy wyższych stanach wcale budowli nie uszkadzają.

Sprawozdanie z postępu lokalnych regulacyj rzek nie może być Wys. Sejmowi przedłożone, gdyż c. k. Starostwa nie nadesłały c. k. Namiestnictwu dat potrzebnych.

IV. Wnioski w sprawie ustawowego zapewnienia regulacyi potoku Pustej z dopływami, potoków Sołotwy i Rokitny z dopływami, tudzież konserwacyi Przegnojówki.

1. Regulacya potoku Pustej (Radosławki) z dopływami.

W myśl uchwał Wysokiego Sejmu z dnia 13. maja 1893 i z dnia 30. stycznia 1896 zarządził Wydział krajowy zdjęcia dla regulacyi rzeki Styru z dopływami. Ponieważ jednak delegowani przez Wydział krajowy technicy natrafili na czynny opór gmin Bordulaki, Stanisławczyk, Łopatyn i innych, o czem Wydział krajowy zdał sprawę w przedłożeniu melioracyjnem z r. 1896 (pag. 4 i 5), ograniczono pomiary na dopływy Styru w powiecie Kamioneckim, a po części Brodzkim i Złoczowskim, gdzie ludność nie stawiała przeszkód, a w szczególności potok Pustą zwany także Radosławką od Sokołówki, gdzie się kończy kanał osuszający bagna Oleskie aż do ujścia potoku Majdan, wraz z dopływami tego potoku.

Opracowany na podstawie tych zdjęć przez starszego inżyniera Stanisława Szczepanowskiego przy pomocy inżynierów adj. Józefa Górskiego i Maryana Prokopowicza, projekt techniczny obejmuje regulacyę:

1. potoku Pustej		na długości	20,681 km.
2. dopływów Pustej:			
a) potoku Majdan		„	12,308 „
i rowu bocznego		„	1,338 „
b) potoku Berezówki		„	12,249 „
i rowów: Połonieckiego .	7,100 km.		
od Leszczynowa	2,726 „		
Nieznanowskiego	2,950 „		
Dmytrowskiego	1,426 „	„	14,202 „
c) potoku Czanyskiego		„	10,000 „
z rowem od Porad		„	7,030 „
3. rowów obwodowych i bocznych dla odwodnienia torfowisk w dolinie Pustej			11,600 „
Majdanu			4,600 „
Berezówki			26,825 „
pot. Czanyskiego			33,925 „
Razem . .			154,758 km.

W regulacyi tej, która ma na celu osuszenie *11.114 morgów* torfowisk obok umożliwienia odwodnienia podmokłych lasów przyległych, interesowanych jest 16 gmin i obszarów dworskich, mianowicie:

a) w powiecie Kamioneckim: Ohladów, Krzywe, Dmytrów, Chołojów, Połoniczna, Nieznanów, Huta połonicka, Niwice, Czanyż, Grabowa i Adamy;

b) w powiecie Brodzkim: Toporów, Stołpin i Turze;

c) w powiecie Złoczowskim: Przewłoczna i Sokołówka.

Koszta zaprojektowanych robót wynoszą:

I. Roboty ziemne (647.614,9 m^3 ruchu ziemi) .	181.923 zł.	14 ct.
76,95 km. rowów bocznych po 82 ct. . .	63.099 „	— „

II. Budowa objektów (134 mostów, 3 kładek i 24 szluz do zwilżania łąk)	32.480 zł.	22 ct.
III. Ubezpieczenie brzegów (płotkami, darniami i obsiewem skarp)	33.553 „	68 „
IV. Wykupno gruntów i odszkodowania . .	39.576 „	95 „
V. Konserwacya (4% z rub. I. i III.) . . .	11.143 „	03 „
VI. Zarząd (10% kosztów budowy)	36.177 „	60 „
VII. Rozmaite i nieprzewidziane (około 5% kosztów budowy)	18.046 „	38 „
Ogółem . .	416.000 zł.	— ct.

Gdy przez tę regulacyę wielkie obszary nieużytków mają być zdobyte dla produkcyi rolnej, a obok tego usunięte zostanie źródło zaraźliwych chorób, przedłożył Wydział krajowy stosownie do programowej uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 13. lutego 1894, która zalicza regulacyę Styru z dopływami do pierwszorzędnych robót melioracyjnych w kraju, projekt techniczny c. k. Namiestnictwu (odezwą z d. 6. lipca 1899 l. 42.853) celem przeprowadzenia reambulacyi i wyjednania aprobaty c. k. Ministerstwa rolnictwa, a równocześnie postanowił przedłożyć Wysokiemu Sejmowi projekt ustawy ogłaszającej tę melioracyę za przedsiębiorstwo krajowe, któreby miało być wykonane przez Wydział krajowy przy udziale państwowego funduszu melioracyjnego i przymusowej spółki wodnej w kosztach.

W myśl państwowej ustawy melioracyjnej (z d. 30. czerwca 1884 Dz. u. p. Nr. 116) przypadłoby z kosztorysowej sumy 416 000 zł. w. a. do pokrycia na kraj 40% czyli 166.400 zł. w. a., na państwowy zaś fundusz melioracyjny i spółkę wodną po 30%, tj. po 124.800 zł. w. a.

Ze względu na znaczny rozmiar robót należałoby okres budowy ustanowić na lat dziesięć, tak iż coroczna rata datku kraju wynosiłaby 16.640 zł. w. a., takaż zaś rata datku państwa i spółki wodnej po 12.480 zł. w. a.

Przedkładając Wysokiemu Sejmowi projekt ustawy do uchwały, Wydział krajowy nie proponuje wstawienia pierwszej raty zasiłku krajowego do preliminarza na r. 1900, gdyż w razie dojścia do skutku tego przedsiębiorstwa zamierza przystąpić do rozpoczęcia robót dopiero wówczas, skoro spółka wodna zostanie zawiązaną, a opłata datków konkurencyjnych będzie zapewniona, podobnie jak przy obwałowaniu Wisły w powiecie krakowskim i lewego brzegu Dunajca od ujścia Więckówki do Bogumiłowic.

2. Regulacya potoków Sołotwy i Rokitny z dopływami.

Na skutek kilkakrotnych petycyj gmin Humniska, Zakomarze i Ożydów wnoszonych do Wysokiego Sejmu i Wydziału krajowego, tudzież rezolucyi Wys. Sejmu z d. 6. kwietnia 1892 powziętej w sprawie regulacyi dopływów Bugu i osuszenia rozległych bagien po obu brzegach tej rzeki położonych, zarządził Wydział krajowy przedewszystkiem opracowanie projektu regulacyi potoku Sołotwy i Rokitny w okolicy, gdzie grunta przeważnie mineralne i z natury bardzo żyzne z powodu płaskiego położenia są zabagnione, a dopiero przez regulacyę tych potoków mogą być odwodnione i do produktywności doprowadzone.

Sporządzony przez inżyniera biura melioracyjnego Stanisława Ruebenbauera projekt techniczny obejmuje obok regulacyi Sołotwy (długości 15,474 km) uregulowanie dopływów Rokitny (9,8 km), Bałowca (6,986 km), potoku Gminnego (3,114 km) i Wierzbowca (6,016 km) wraz z wykonaniem 9 rowów osuszających (39,994 km) łącznej długości 81,384 kilometrów.

Przez tę regulacyę ma być osuszony obszar *13.042,59 morgów* w następujących 10 gminach i obszarach dworskich:

a) w powiecie Kamioneckim: Busk, Humniska, Wierzblany, Jabłonówka i Adamy;

b) w powiecie Złoczowskim: Stronibaby, Zakomarze, Podlesie i Ożydów;

c) w powiecie Brodzkim: Bołożynów.

Koszta robót objętych projektem przedstawiają się następnie:

I. Roboty ziemne (328.303,6 m^3 ruchu ziemi) . .	71.241 zł.	89 ct.
II. Budowa 105 mostów i 37 progów dla złamania spadu w ziemi lekkiej	12.880 „	71 „
III. Ubezpieczenie brzegów (162.768 m. bież. płotków, 162.768 m^2 darniowania i 128 ha. obsiewu skarp) .	38.955 „	09 „
IV. Wykupno 63,56 ha. gruntów pod łożyska i drogi równoległe po 350 zł. i odszkodowania za 81,3840 ha. gruntów przysypanych ziemią po 55 zł. . . .	26.723 „	56 „
V. Konserwacya (4% z rub. I. i III.)	4.407 „	88 „
VI. Zarząd (10% z rub. I. do V.)	15.420 „	91 „
VII. Rozmaite i nieprzewidziane (10% z rub. I. do V.) dla zaokrąglenia	15.396 „	96 „
Ogółem . .	185.000 zł.	— ct.

Gdy regulacya ta okazuje się nadzwyczaj rentowną, (koszt bowiem przeciętny odwodnienia i ochrony od zalewu 1 morga wynosi tylko 14 zł. 11 ct.), a uchwalony przez Wysoki Sejm program regulacyi wód stawia to przesiębiorstwo na pierwszym planie, przesłał Wydział krajowy odezwą z d. 6. lipca 1899 l. 38.887 projekt techniczny c. k. Namiestnictwu z prośbą o zarządzenie reambulacyi i przedłożenie sprawy z wnioskiem przychylnym c. k. Ministerstwu rolnictwa i uprasza Wysoki Sejm o uchwalenie projektu ustawy zapewniającej zrealizowanie tej regulacyi w drodze przedsiębiorstwa krajowego w myśl postanowień państwowej ustawy melioracyjnej.

Z kosztów preliminowanych na 185.000 zł. w. a. przypadłoby na kraj 40% tj. 74.000 zł w. a., na państwowy zaś fundusz melioracyjny i przymusową spółkę wodną po 30% tj. po 55.500 zł. w. a.

Przy pięcioletnim okresie budowy wynosiłby roczny datek kraju po 14.800 zł. w. a., datki zaś państwa i spółki wodnej po 11.100 zł. w. a.

Roboty przy tem przedsiębiorstwie zostałyby rozpoczęte dopiero po prawomocnem zawiązaniu spółki wodnej i zapewnieniu punktualnej spłaty datków konkurencyjnych, wskutek czego Wydział krajowy nie wstawia I. raty 40% zasiłku krajowego do preliminarza na r. 1900.

3. *Konserwacya robót regulacyjnych na Przegnojówce.*

Jak już w III. części tego sprawozdania nadmieniono, ukończoną została w r. 1898 regulacya jednego z dopływów Pełtwi, mianowicie potoku Przegnojówki, wskutek czego osuszono przeszło 3.500 morgów przeważnie marglowej ze znaczną przymieszką próchnicy, bardzo urodzajnej, lecz przedtem zabagnionej ziemi. Rezultat tej regulacyi, za którą interesowane gminy i dwory składały przed komisyą kolaudacyjną podziękowanie Reprezentacyi kraju i c. k. Rządowi, jest nadzwyczaj dodatni; lecz aby skuteczność wykonanych robót, a w szczególności całej sieci rowów osuszających utrzymać, konieczną jest ciągła i troskliwa konserwacya. Gdy zaś §. 6. ustawy specyalnej z dnia 16-go października 1895, Dz. u. kraj. Nr. 75. o regulacyi tego potoku przewiduje wydanie osobnej ustawy konserwacyjnej, pozwala sobie Wydział krajowy przedłożyć Wysokiemu Sejmowi projekt ustawy, zapewniającej utrzymanie wykonanych robót kosztem kraju i spółki wodnej.

Postanowienia tego projektu ustawy są identyczne z przepisami obowiązujących już ustaw konserwacyjnych dla regulacyi Trześniówki i Łęgu, z których wyeliminowano tylko dwa paragrafy (§§. 8. i 9.) traktujące o wałach ochronnych, gdyż te budowle przy regulacyi Przegnojówki i jej dopływach o stosunkowo małem dorzeczu a znacznym spadzie jako zbyteczne nie były ani projektowane, ani wykonane.

Co się tyczy wysokości corocznych datków kraju i spółki wodnej na konserwacyę, preliminuje Wydział krajowy kwotę 1.000 zł. w. a., gdyż ze względu na znaczną długość potoków i rowów potrzebnem jest utrzymywanie

pięciu zaprzysiężonych strażników, których płace (po 150 zł. w. a. rocznie) wyniosą 750 zł. w. a., tak, iż tylko 250 zł. rocznie pozostanie na nadzwyczajne naprawy.

Wydatek ten, podobnie jak przy konserwacyi Trześniówki i Łęgu, miałyby ponieść po połowie kraj i spółka wodna, wskutek czego Wydział krajowy uprasza Wysoki Sejm o przyznanie na r. 1900 dotacyi na ten cel w wysokości połowy preliminowanej potrzeby, tj. 500 zł. w. a.

Projekt ustawy konserwacyjnej przesłał Wydział krajowy odezwą z dnia 13. października 1899 l. 54.049 c. k. Namiestnictwu celem przedłożenia c. k. Ministerstwu rolnictwa na wypadek, gdyby to Ministerstwo uważało za stosowne jakie zmiany w projekcie ustawy wprowadzić. Ewentualne zatem żądanie zmian zakomunikowane zostanie komisyi, której Wysoki Sejm niniejsze sprawozdanie przydzieli do załatwienia.

V. Uzasadnienie rubryki XIII. preliminarza wydatków funduszu krajowego na r. 1900.

Przy układaniu rubryki XIII. preliminarza wydatków na r. 1900 znalazł się Wydział krajowy w trudnem położeniu, gdyż z jednej strony niepomyślny stan finansów kraju i rezolucya Wys. Sejmu z dnia 28. marca 1899 nakazują wprowadzenie wszelkich możliwych oszczędności, z drugiej strony zaś w myśl obowiązujących ustaw muszą być do preliminarza krajowego na r. 1900 wstawione II. raty zasiłków krajowych na regulacyę Soły i Łomnicy, tudzież III. rata zasiłku krajowego na regulacyę środkowej sekcyi Gniłej Lipy w sumie 99.357 zł. w. a., która w budżecie r. 1899 nie była przewidzianą.

Wobec nieodzownego wzrostu wydatków w poz. 209 na systematyczną regulacyę rzek karpackich i w poz. 211. na publiczne roboty melioracyjne w myśl uchwalonych przez Wysoki Sejm projektów ustaw, zmuszony był Wydział krajowy zredukować wydatki na lokalne regulacye rzek niespławnych (poz. 210.) o 41.327 zł. w. a. przez wyeliminowanie dalszych rat na te roboty, których c. k. Namiestnictwo w roku bieżącym jeszcze nie rozpoczęło, oraz odroczenie nowych regulacyj lokalnych, — dalej zmniejszyć o 12.891 zł. w. a. zasiłki na drobne melioracye, jakkolwiek cały szereg projektów bardzo pożytecznych robót przez biuro melioracyjne opracowany, musi pójść w odwłokę, — wreszcie na regulacyę Soły i Łomnicy, wstawiając na te roboty drugie raty zasiłków krajowych w połowie wysokości, a to w tem przypuszczeniu, że roboty regulacyjne na tych dwóch rzekach, dla których programy budowy dopiero w miesiącu wrześniu 1899 ustalono, nie doznają uszczerbku, zwłaszcza że w r. 1900 pełne trzy raty zasiłków z państwowej dotacyi wodnej i z państwowego funduszu melioracyjnego, oprócz wpłaconych już pierwszych rat datku krajowego będą do dyspozycyi.

Zredukowany w ten sposób do możliwego minimum preliminarz rubryki XIII. wydatków na r. 1900 okazuje sumę . . . . 566.040 zł.
gdy zaś na r. 1899 uchwalona została w tej rubryce suma . 586.127 „

okazuje się wydatek na r. 1900 *mniejszy* o . . 20.087 „

Ponieważ przeważna część preliminowanych w rubr. XIII. wydatków uzasadnioną już została w wyjaśnieniach do preliminarza, ogranicza się Wydział krajowy do umotywowania na tem miejscu zasiłku na utrzymanie galic. oddziału państwowego biura hydrograficznego (poz. 206), tudzież zasiłków na popieranie mniejszych robót melioracyjnych (poz. 213).

Do poz. 206.

Pismem z d. 10. listopada 1899 l. 1.645 nadesłał Wydziałowi krajowemu c. k. kraj. oddział hydrograficzny we Lwowie następujący preliminarz wydatków na rok 1900:

I. Wydatki funduszu hydrograficznego:

1.	Zakupno ombrometrów, śniegoskazów i termometrów . .	400 zł.
2.	Renumeracya obserwatorów	8.700 „
3.	Płace 2 urzędników kancelaryjnych po 980 zł. . . .	1.960 „
4.	Dyurna pomocników	5.560 „
5.	Publikacya map śniegowych	400 „
6.	Zakupno druków polskich	500 „
7.	Urządzenie biurowe, opalenie, oświetlenie i czyszczenie . .	150 „
8.	Wynagrodzenie sługi biurowego	372 „
9.	Jazdy inspekcyjne c. k. urzędników technicznych . . .	1.000 „
10.	Rekwizyta do pisania i rysowania	450 „
11.	Różne pomniejsze wydatki	508 „
12.	Przeprowadzenie pomiarów hydrometrycznych	2.700 „
13.	Częściowe koszta wydawnictwa biura centralnego . . .	3.900 „
		26.600 zł.

II. Wydatki funduszu wodnego:

14.	Renumeracye 9 obserwatorów wodoskazowych . . . ,	246 zł.
15.	Ustawienie limnigrafów	500 „
16.	Urządzenie nowych i utrzymanie istniejących stacyj wodoskaz.	2.000 „
17.	Przybory do pomiarów hydrometrycznych	254 „
	Ogółem .	29.600 zł.

Z powyższych wydatków należy jednak zdaniem Wydziału krajowego wyłączyć poz. 3, 4, 7 i 8, (płace urzędników, dyurnistów i sług, tudzież utrzymanie lokalu), w sumie 8.042 zł. w. a., która powinna obciążać wyłącznie c. k. Skarb państwa, tudzież poz. 12 i 17 w sumie 2.954 zł. na przeprowadzenie pomiarów hydrometrycznych, które się ograniczały dotychczas do rzek regulowanych kosztem państwa, tak iż właściwy wydatek na hydrografię, którego połowę pokrywa fundusz krajowy, redukowałby się do sumy 18.604 zł. w. a.

Wstawiona zatem w poz. 206. w dotychczasowej wysokości dotacya 12.000 zł. w. a. tytułem 50% zasiłku krajowego na utrzymanie galic. oddziału państwowego biura hydrograficznego powinna wystarczyć na pokrycie połowy właściwych kosztów po myśli uchwały Wys. Sejmu z d. 4. lutego 1895.

Wydział krajowy nie może tu jednak pominąć uwagi, że mimo znacznych dotacyj wypłacanych od r. 1895 z funduszu krajowego na państwową służbę hydrograficzną kraj nie odniósł dotychczas spodziewanego pożytku z tej instytucyi, gdyż najważniejsze studya nad odpływem wody w rzekach i stosunkiem ilości odpływu do opadów, od których zawisło należyte projektowanie regulacyi wód, a które wedle statutu organizacyjnego stanowią jedno z głównych zadań biura hydrograficznego, nie zostały dotychczas w Galicyi systematycznie podjęte, tak iż publikacye hydrograficzne obejmują tylko wyniki obserwacyj wodoskazowych i ombrometrycznych, tak jak wówczas, kiedy kraj na hydrografię łożył rocznie 2.750 zł. w. a., — z tą jedynie różnicą, że ilość stacyj ombrometrycznych wzrosła ze 134 (w r. 1894) na 412 (w r. 1898), a wodoskazowych ze 102 (w r. 1894) na 164 (w r. 1898).

Gdy między warunkami, od jakich Wydział krajowy w odezwie z d. 10. lipca 1894 l. 35.999 subwencyonowanie przez kraj galic. oddziału państwowego biura hydrograficznego uczynił zależnem, znajduje się przeprowadzanie studyów hydrometrycznych w miarę potrzeby i uchwalonego przez Wys. Sejm programu regulacyi wód na żądanie Wydziału krajowego, a biuro to mimo kilkakrotnych przypomnień nie przeprowadziło żądanych przez Wydział krajowy pomiarów wody ani na Sole i Łomnicy, ani na Dniestrze między Rozwadowem a Żurawnem, gdzie c. k. Rząd już przez lat sześć bez wykonania tych podstawowych badań roboty regulacyjne prowadzi, powstaje kwestya, czy w ogóle w obec niedopełnienia tego warunku subwencya krajowa ma być nadal wypłacaną.

Nadesłane odezwą z d. 13. listopada 1899 l. 109.781 przez c. k. Namiestnictwo sprawozdanie c. k. kraj. oddziału hydrograficznego z czynności za
Alegat 8. r. 1898 przedkładamy Wysokiemu Sejmowi w załączeniu ./·

Do poz. 213a. W myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 5. lutego 1897 wstawia się dla spółki wodnej dla osuszenia bagien Rudnickich zasiłek $33^1/_3\%$ na konserwacyę w kwocie 1.400 zł. w. a. Zasiłek ten krajowy wraz z zasiłkiem państwowym w tej samej/ wysokości ma być wypłacany spółce wodnej do r. 1908 włącznie, t. j. aż do czasu umorzenia pożyczki zaciągniętej przez spółkę w kraj. funduszu pożyczkowym na pokrycie datku konkurencyjnego.

Do poz. 213b. 1. Na prośbę gmin Rudawa i Radwanowice pow. Chrzanowskiego zarządził Wydział krajowy opracowanie projektu drenowania 140 morgów 1.485 kwadr. sążni gruntów włościańskich, którego koszta oblicza krakowska ekspozytura biura melioracyjnego na 9.625 zł. 10 ct. w. a. W myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 26. listopada 1889 postanowił Wydział krajowy przedłożyć Wys. Sejmowi wniosek na przyznanie $33^1/_3\%$ zasiłku z funduszu krajowego w sumie 3.208 zł. płatnej w 2 ratach po 1.604 zł. w latach 1900 i 1901, oraz wyjednać u c. k. Ministerstwa rolnictwa dalszy zasiłek w tej samej wysokości z dotacyi dyspozycyjnej na drobne melioracye, jeżeli interesowani właściciele zawiążą dla przeprowadzenia konserwacyi zaprojektowanych robót spółkę wodną (drenarską). W tym celu przesłał Wydział krajowy reskryptem z dnia 7. czerwca 1899 l. 7.825 Wydziałowi powiatowemu w Chrzanowie projekt techniczny wraz projektem statutu, drukami na kataster konkurencyjny i wzorami podań do władzy politycznej celem udzielenia gminom pomocy przy zawiązaniu spółki wodnej, a przypuszczając, że do roku przyszłego postępowanie wodno-prawne zostanie ukończone i zasiłek państwowy będzie przyznany, wstawił Wydział krajowy do preliminarza kraj. na r. 1900 pierwszą ratę zasiłku w kwocie 1 604 zł. w. a.

Do poz. 213 b. 2, 3, 4.

Na prośbę stron intesowanych opracowała Jasielska ekspozytura binra melioracyjnego z polecenia Wydziału krajowego projekty techniczne drenowania gruntów:

a) dla 25 włościan w gminach Szebnie i Bierówka powiatu Jasielskiego o powierzchni 78 morgów 252 kwadr. sążni;

b) dla 27 włościan w gminie Roztoki powiatu Jasielskiego o powierzchni 29 morgów 989 kwadr. sążni;

c) dla 52 włościan w gminie Czeluśnica pow. Jasielskiego o powierzchni 143,9 morgów.

Koszta drenowania obliczono:

ad a) na 4.350 zł.

ad b) na 2.750 „

ad c) na 9.000 „ (łącznie z osuszeniem rowami 40 morgów).

Gdy właściciele zobowiązali się pokryć $^1/_3$ część powyższych kosztów i wykonane roboty w należytym stanie utrzymywać, a c. k. Ministerstwo rolnictwa na wniosek Wydziału krajowego przedłożony odezwami z d. 20. stycznia 1899 l. 3.305 i z d. 18. kwietnia 1899 l. 16.213 za pośrednictwem c. k. Namiestnictwa przyznało już na te drenowania $33^1/_3\%$ zasiłki państwowe, Wydział krajowy uprasza Wysoki Sejm o uchwalenie $33^1/_3\%$ zasiłków krajowych dla właścian gmin Szebnie i Bierówka w kwocie 1.450 zł., dla gminy Roztoki w kwocie zaś 917 zł, dla gminy zaś Czeluśnica w kwocie 3.000 zł., a mianowicie pierwszych 2 zasiłków w budżecie r. 1900, ostatniego zaś w 2 ratach po 1.500 w budżetach 1900 i 1901 r.

Do poz. 213 c.

W skutek petycyi wniesionej do Wys. Sejmu w r. 1897 przez 30 mieszkańców gminy Białobrzegi powiatu krośnieńskiego zarządził Wydział krajowy opracowanie projektu lokalnej regulacyi Wisłoka w tej gminie, której koszta Jasielska ekspozytura biura melioracyjnego obliczyła na 5.670 zł. w. a.

Gdy mieszkańcy tej gminy z powodu ubóstwa zobowiązali się uiścić datek konkurencyjny tylko w kwocie 500 zł., odnieśliśmy się odezwą z dnia 11. kwietnia 1899 l. 13.055 do c. k. Namiestnictwa o udzielenie $33^1/_3\%$ zasiłku w kwocie 1.890 zł. z dotacyi budowli wodnych i wyjednanie u c. k. Ministerstwa uzupełnienia $33^1/_3\%$ datku konkurencyjnego kwotą 1.390 zł. z do-

tacyi na drobne melioracye, wstawiając równocześnie do preliminarza krajowego na r. 1900 zasiłek 33$^1/_3$% w kwocie 1.890 zł., o którego przyznanie Wys. Sejm upraszamy w przypuszczeniu, że c. k. Rząd przychyli się do wniosku Wydziału kraj.

Do poz. 213 d.

Wedle zamieszczonego w zeszłorocznem sprawozdaniu melioracyjnem (pag. 38) wyjaśnienia przyczynić się ma fundusz krajowy do kosztów lokalnej regulacyi Lubaczówki pod Radawą obliczonych na 23.800 zł. 33$^1/_3$% datkiem w kwocie 7.933 zł. w. a. płatnym w 3 ratach od r. 1899 do r. 1901. Gdy w budżecie r. 1899 Wys. Sejm uchwalił na ten cel pierwszą ratę datku krajowego, wstawiono do preliminarza na r. 1900 drugą ratę w kwocie 2.644 zł. w. a.

Do poz. 213 e.

Na prośbę Wydziału powiatowego w Jarosławiu zarządził Wydział krajowy opracowanie projektu regulacyi lokalnej Szkła pod Charytanami i Łazami na długości 4,15 km., której koszta zastępca dyrektora biura melioracyjnego Józef Jankowski obliczył na 22.150 zł. w. a.

W przypuszczeniu, że powiat Jarosławski i dotacya państwowa na drobne melioracye pokryją po $^1/_3$ części kosztów, postanowił Wydział krajowy przedłożyć Wys. Sejmowi wniosek na przyznanie 33$^1/_3$% zasiłku w sumie okrągłej 7.383 zł. w. a. płatnego w trzech równych ratach rocznych od r. 1900 do 1902 po 2.461 zł. w. a.

Do poz. 213 f.

Na prośbę interesowanych właścicieli gruntów w gminach Wierzchosławice i Budka powiatu tarnowskiego położonych w okręgu konkurencyjnym lewego wału Dunajca, zarządził Wydział krajowy opracowanie projektu osuszenia 45,9752 ha. z natury bardzo urodzajnych, lecz całkiem zabagnionych namulisk Dunajca, którego koszta kierownik budowy Tadeusz Korasadowicz oblicza na 5.700 zł. w. a. Gdy właściciele gruntów zobowiązali się pokryć $^1/_3$ część kosztów i wykonane roboty należycie konserwować, odniósł się Wydział krajowy odezwą z d. 14.września 1899 l. 53.952 do c. k Namiestnictwa o wyjednanie z dotacyi dyspozycyjnej na drobne melioracye 33$^1/_3$% zasiłku państwowego w kwocie 1.900 zł. i taki sam zasiłek wstawił do preliminarza krajowego na r. 1900.

Do poz. 213 g.

Na prośbę gminy Grębów powiatu Tarnobrzeskiego zarządził Wydział krajowy sporządzenie projektu odwodnienia 547 morgów 1.411 kwadr. sążni łąk i pastwisk w przysiółku Wydrze, które z powodu płaskiego położenia są zabagnione, a po części całemi latami stoją pod wodą.

Koszta preliminowane w projekcie, który opracował kierownik regulacyi Łęgu Jan Bochniak, wynoszą 8.000 zł. w. a.

Gdy mieszkańcy wymienionego przysiółka z powodu ubóstwa nie są w stanie jakimkolwiek datkiem do kosztów robót się przyczynić, a datek przypadający w stosunku do powierzchni interesowanych gruntów dworskich (93 morgów 635 kwadr. sążni) wynosi tylko 450 zł. w. a., który właściciel obszaru dworskiego zobowiązał się uiścić, Wydział krajowy przedłożył c. k. Rządowi wniosek na pokrycie reszty kosztów po połowie z funduszu krajowego i dotacyi państwowej na drobne melioracye (t. j. po 3.775 zł. w. a.).

W przypuszczeniu, że c. k. Ministerstwo rolnictwa przyzna zasiłek w proponowanej wysokości, wstawiono na ten cel do preliminarza krajowego na rok 1900 datek krajowy w kwocie 3.775 zł. w. a.

Do poz. 213 h.

Wedle projektu opracowanego z polecenia Wydziału krajowego przez inżyniera adj. Seweryna Nowakowskiego zamierzonem jest osuszenie 100 morgów łąk włościańskich i 60 morgów pastwiska gminnego w Hruszowie, tudzież 85 morgów pastwiska gminnego i łąk włościańskich w Budomierzu, powiecie Jaworowskim.

Ponieważ na wniosek Wydziału krajowego przedłożony odezwą z dnia 26. sierpnia 1898 l. 51.218 c. k. Ministerstwo rolnictwa reskryptem z d. 31. sierpnia 1899 l. 4.727 przyznało na te roboty zasiłek państwowy w kwocie

1.157 zł. w. a., wstawił Wydział kraj. stósownie do uchwały Wys. Sejmu z d. 26 listopada 1889 do preliminarza krajowego na rok 1900 subwencyę krajową w tej samej wysokości.

Do poz. 213 i.

Na prośbę stron interesowanych zarządził Wydział kraj. opracowanie projektu regulacyi potoku Jabłonowskiego w gminach Jabłonówka i Pobużany powiatu Kamioneckiego, który ma na celu osuszenie 716 morgów z natury żyznych, lecz zabagnionych gruntów.

Projekt techniczny sporządzony przez inżyniera Stanisława Ruebenbauera preliminuje koszta robót na 11.700 zł. w. a.

Gdy właściciel obszaru dworskiego zobowiązał się pokryć przypadającą na grunta dworskie o powierzchni 377 morgów $^1/_3$ część kosztów w kwocie 2.053 zł. w. a., oraz wykonane roboty w należytym stanie utrzymywać, a interesowani włościanie z powodu niezamożności nie są w stanie żadnym datkiem do kosztów tych robót się przyczynić, postanowił Wydział krajowy przedłożyć c. k. Rządowi wniosek na pokrycie reszty kosztów w sumie 9.647 zł. zasiłkami ze skarbu kraju i państwa.

W oczekiwaniu, że c. k. Ministerstwo rolnictwa do powyższego wniosku się przychyli, wstawił Wydział krajowy do preliminarza na r. 1900 zasiłek krajowy w kwocie okrągłej 4.824 zł. w. a.

Do poz. 213 k.

Przy rewizyi trasy projektowanej kolei państwowej Lwów-Sambor zauważył dyrektor kraj. biura melioracyjnego, że trasa ta przecina w Koniuszkach siemianowskich po prawym brzegu Strwiąża Dniestrzyczkę (stare łożysko Dniestru) i 3 rowy, którymi woda przy niskim stanie płynie w kierunku przeciwnym biegowi Strwiąża, w czasie wylewu zaś wielka woda Strwiąża przepływałaby w kierunku odwrotnym. Wadliwość ta może być usuniętą przez uchwycenie wszystkich wód płynących Dniestrzyczką i tymi rowami, oraz odprowadzenie ich kanałem równoległym do kolei przez terytoryum gminy Chłopczyc w kiernnku naturalnym w dół do Strwiąża, w skutek czego Administracya kolei państwowych oszczędzi nakładu na budowę czterech mostów łącznej rozpiętości 88 wzgiędnie 78 m. i uzyska odwodnienie nasypu kolejowego w bagnie torfowem, a wielkie obszary zabagnionych gruntów w Chłopczycach, Koniuszkach, Kalinowie i Piniany zostaną odwodnione.

Gdy właśnie przedtem trzy ostatnie gminy wniosły do Wydziału kraj. podanie o zarządzenie zdjęć dla odwodnienia gruntów między Strwiążem i Dniestrem położonych, polecił Wydział kraj. inżynierom-adjunktom biura melioracyjnego Władysławowi Zgorlakiewiczowi i Maryanowi Prokopowiczowi opracować projekt techniczny odwodnienia gruntów.

Sporządzony w porozumieniu z c. k. Ekspozyturą trasowania kolei we Lwowie projekt techniczny obejmuje wykonanie 10,135 km. kanałów w wymienionych 4 gminach kosztem preliminowanym na 65.000 zł. w. a. i ma na celu obok odwodnienia kolei i oszczędzenia budowy 4 mostów kolejowych osuszenie 2.198 morgów łąk i gruntów ornych o glebie napływowej, lecz całkiem zabagnionych.

Ze względu na wspólny interes kolei państwowych i kultury krajowej postanowił Wydział krajowy przeprowadzić zaprojektowane roboty pod warunkiem, jeżeli c. k. Ministerstwo kolejowe pokryje połowę kosztów w kwocie 32.500 zł. w. a., resztę zaś po połowie tj. po 25% fundusz krajowy i państwowa dotacya na drobne melioracye i wniosek ten wraz z projektem przesłał pismem z d. 5. września 1899 l. 57.865 wymienionej Ekspozyturze kolejowej.

W przypuszeniu, że c. k. Ministerstwa kolei żelaznych i rolnictwa pokryją 75% kosztów robót, uprasza Wydział krajowy Wys. Sejm o przyznanie na tę melioracyę 25% zasiłku w kwocie 16.250 zł. w. a. płatnego w 2 równych ratach rocznych po 8.125 zł. w. a. w latach 1900 i 1901.

Do poz. 213 l.

Na skutek petycyj gmin Żurawno i Pobereże powiatu Żydaczowskiego polecił Wydział krajowy inżynierowi biura melioracyjnego Stauisławowi Rueben-

bauerowi opracować projekt osuszenia rowami 969½ morgów nieprzepuszczalnych gruntów w tych gminach, którego koszta preliminowane są na 19.800 zł. w. a.

Ze względu na spodziewany wielki pożytek z tej melioracyi na gruntach powstałych ze starych namulisk Dniestru, postanowił Wydział krajowy przedłożyć Wysokiemu Sejmowi wniosek na przyznanie 33⅓% zasiłku w sumie 6.600 zł. w. a. płatnego w 2 ratach po 3.300 zł. w. a. w latach 1900 i 1901, oraz wyjednać u c. k. Rządu dalszy zasiłek w tej samej wysokości pod warunkiem, jeżeli właściciele gruntów zawiążą spółkę wodną, albo też rady gminne zobowiążą się pokryć ⅓ część kosztów w stosunku do powierzchni mających się osuszyć gruntów, oraz wykonane roboty w należytym stanie utrzymywać.

Projekt techniczny z kosztorysem przesłano reskryptem z d. 13. października 1899 l. 9.853 na ręce Wydziału powiatowego w Żydaczowie, a w przypuszczeniu, że spłata datku konkurencyjnego i przyznanie zasiłku państwowego do r. 1900 zostaną zapewnione, wstawiono I. ratę datku krajowego w kwocie 3.300 zł. w. a. do preliminarza na r. 1900.

Do poz. 213. m.

W budżecie r. 1899 przyznał Wysoki Sejm w rub. XIII. poz. 206.0 zasiłek 33⅓% na osuszenie gruntów w gminach Hanowce i Popławniki powiatu Rohatyńskiego w kwocie 4.167 zł. w. a. w oczekiwaniu, że c. k. Ministerstwo rolnictwa i strony interesowane pokryją po ⅓ części kosztów. Jakoż wedle odezwy c. k. Namiestnictwa z d. 28. lipca 1899 l. 74.421 c. k. Ministerstwo rolnictwa przyznało na ten cel zasiłek państwowy w kwocie 4.167 zł. w. a.; strony interesowane jednak wedle sprawozdań Wydziału powiatowego w Rohatynie z d. 14. stycznia 1899 l. 3.751 i z d. 4. września 1899 l. 2.038 z powodu zubożenia wywołanego częstymi wylewami Dniestru nie są w stanie uiścić całkowitego datku konkurencyjnego, tak iż pozostaje jeszcze niepokryta potrzeba 1.200 zł. w. a. Gdy Wydział powiatowy Rohatyński zobowiązał się udzielić z funduszu powiatowego na ten cel zasiłku w kwocie 200 zł. w. a., upraszamy Wys. Sejm o przyznanie dodatkowego zasiłku z funduszu krajowego w kwocie 1.000 zł. w. a. celem doprowadzenia do skutku osuszenia 467 morgów gruntów o glebie urodzajnej składającej się z żyznych namułów Dniestru.

Do poz. 213 n.

Na doświadczenia z kulturą torfowisk preliminuje Wydział krajowy na r. 1900 dotacyę 4.350 zł. w.a. zatem w porównaniu z kwotą 5.350 zł. w. a. na r. 1899 uchwaloną mniej o 1.000 zł. w. a., gdyż instruktor dla kultury torfowisk, którego połowę poborów w kwocie 1.000 zł. w. a. pokrywał fundusz krajowy, został powołany na inspektora tej kultury do c. k. Ministerstwa rolnictwa, wskutek czego odpadł wydatek 1.000 zł. w. a.

Do poz. 213 o, p.

Na subwencyonowanie fabryk drenarskich, tudzież tytułem dotacyi dyspozycyjnej na drobne melioracye (przeważnie drenowania włościańskie), preliminuje Wydział krajowy po 5.000 zł. w. a., jak na r. 1899.

VI. Czynności biura melioracyjnego od 1. lipca 1898 do 30. czerwca 1899.

W r. 1898/9 czynnych było w biurze melioracyjnem 41 techników. Z tych zajmowało się 2 referatem (dyrektor i 1 starszy inżynier), 7 projektowaniem robót publicznych (regulacyi Pełtwi, kolmacyi bagien naddniestrzańskich i regulacyi Uszwicy), 3 zdjęciami dla robót publicznych, 4 projektowaniem i wykonaniem drobnych melioracyj przez kraj i państwo subwencyonowanych, 10 prowadzeniem budowy przy publicznych przedsiębiorstwach melioracyjnych a 15 projektowaniem i wykonaniem prywatnych robót melioracyjnych (między tymi 1 inżynier projektowaniem i wykonaniem kultur torfowych, 1 zaś projektowaniem stawów rybnych).

Czynności biura uwidoczniają szczegółowo następujące wykazy:

A) Wykonano, rozpoczęto lub kontynuowano zdjęcia niwelacyjne i pomiary hydrotechniczne w miejscowościach i na obszarach poniżej wyszczególnionych:

Liczba porz.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacya wód: na długości w km.	Regulacya wód: na obszarze w morgach	Melioracye prywatne: osuszenie rowami (w morgach)	Melioracye prywatne: drenowanie (w morgach)	Melioracye prywatne: nawodnienie (w morgach)	Uwaga
	a) **Ustawowe przedsiębiorstwa melioracyjne:**						
1	Wydział krajowy, regulacya Krzemienicy	3,41	—	—	—	—	rowy dod.
2	Wydział krajowy, regulacya Złotej Lipy	—	210	—	—	—	
3	Wydział krajowy, regulacya Żupawy	3,68	—	—	—	—	
4	Wydział krajowy, regulacya Łęgu	1,14	—	—	—	—	„
5	Wydział krajowy, obwałowanie Wisły między Podgórzem a Niepołomicami	—	272	—	—	—	
6	Wydział krajowy, regulacya dopływów Styru . . .	27,90	6.000	—	—	—	
7	Wydział krajowy, regulacya górnej Trześniówki . .	38,50	626	—	—	—	
8	Wydział krajowy, regulacya Kisieliny	3,20	150	—	—	—	
9	Wydział krajowy, obwałowanie prawego brzegu Dunajca	2,20	—	—	—	—	„
10	Wydział krajowy, osuszenie bagien Stojanowskich .	5,00	—	—	—	—	„
11	Wydział krajowy, regulacya rzeki Bugu	35,00	—	—	—	—	
12	Wydział krajowy, regulacya potoku Glińsko . . .	0,50	—	—	—	—	
13	Wydział krajowy, regulacya Tyśmienicy w Hubiczach	1,80	—	—	—	—	
14	Wydział krajowy, obwałowanie Wisły i Wisłoki w powiecie Mieleckim .	8,448	—	—	—	—	„
15	Wydział krajowy, regulacya górnego Wisłoka w Besku wraz z dopływami między Beskiem a Haczowem .	23,00	—	—	—	—	
16	Wydział krajowy, regulacya Gniłej Lipy	0,44	—	—	—	—	
17	Wydział krajowy, regulacya Przegnojówki	22,03	—	—	—	—	„

Liczba porz.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacya wód: na długości w km.	Regulacya wód: na obszarze w morgach	Melioracye prywatne (w morgach): osuszenie rowami	Melioracye prywatne (w morgach): drenowanie	Melioracye prywatne (w morgach): nawodnienie	Uwaga
	b) **Subwencyonowane roboty melioracyjne:**						
18	Gmina Bohatkowce powiat Podhajce	3,5	1.230	—	—	—	
19	Regulacya potoku Jasienicy	16,975	—	—	—	—	
20	Osuszenie bagien w Hordyni i Dołobowie. . . .	—	776	—	—	—	
21	Osuszenie bagien w Letni	—	160	—	—	—	
22	Regulacya potoku Mleczki.	12,64	—	—	—	—	
23	Regulacya Szkła pod Charytanami i Łazami . .	6,15	—	—	—	—	
24	Gmina Grębów	4,065	—	—	—	—	
24a)	Regulacya potoku Osy . .	5,076	—	—	—	—	
25	Grunta włościańskie w gminie Mielnicz pow. Żydaczowskiego	—	—	—	494	—	
26	Grunta włościańskie w Baliczach podróżnych . .	—	—	950	—	—	
27	Regulacya potoków Sołotwy i Rokitny	53,384	13.043	—	—	—	
28	Regulacya potoku Jabłonówki	4,151	—	—	—	—	
29	Osuszenie gruntów w Rogóżnie pow. Żydaczów .	—	—	—	—	—	rozpoczęto
30	Regulacya potoku Czerniawy	1,7	22	—	—	—	
31	Osuszenie gruntów w Wierzchosławicach i Rudce .	6,1	81	—	—	—	
32	Gminy Cholerzyn, Morawica i Mników	3,25	—	—	—	220	
33	Regulacya potoku Olszyny	2,0	40	—	—	—	
34	Osuszenie bagien w Radomyślu nad Sanem . . .	3,0	256	—	—	—	
35	Osuszenie bagien w Rozwadowie nad Sanem . .	—	100	—	—	—	
36	Osuszenie bagien w Chwałowicach	—	90	—	—	—	
37	Osuszenie gruntów w Nienowicach koło Radymna	2,5	1.000	—	—	—	
38	Uregulowanie potoku Białki w gminach Horodzów i Dobrosin	7,0	—	—	—	—	
39	Gminy Wołcniów i Demenka poddniestrzańska . .	—	300	—	—	—	
40	Uregulowanie potoku Wowni w gminach Demenka leśna i Derżów . . .	10,0	—	—	—	—	

Liczba porz.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacya wód		Melioracye prywatne			Uwaga
		na długości w km.	na obszarze w morgach	osuszenie rowami	drenowanie	nawodnienie	
				w morgach			
41	Potok Kyna w Demence leśnej i Tejsarowie powiatu Żydaczowskiego . . .	5,0	—	—	—	—	
42	Potok Lubaczówka pod Czerwoną wolą	3,0	—	—	—	—	
43	Potok Lubaczówka w gminach Radawa i Nowa grobla	15,0	—	—	—	—	
44	Jan Żmuda w Osieku . .	—	—	—	12	—	
45	Gmina Wyciąże w powiecie Krakowskim	—	—	—	260	—	
46	Jan Warzecha w Jodłowy	—	—	—	27,8	—	
47	Karol Kowalski w Jodłowy	—	—	—	4,5	—	
48	Włościanie i Józef Michałowski w Czarny . . .	—	—	220	—	—	
49	Włościanie gmin Pawęzowa i Krzyża	—	—	—	560	—	
50	Włościanie w Lisiej górze	10	—	—	400	—	
51	Gmina Łukowa	1	—	—	—	1	
52	Włościanie w Żukowicach starych	1,5	—	—	—	—	
53	Mieszczanie na Strusinie w Tarnowie	—	—	—	200	—	
54	Potok Bednarka w gminach Osobnica, Radość, Dulębka, Dzielec i Cieklin .	10,0	—	—	—	—	
55	Stary Wisłok i potok Kąty w gminach Czerwna, Krzemienica, Palikówka, Strażów, Łąka i Krasne . .	23,0	3.000	—	—	—	
56	Feliks Stefanik w Przybówce	—	—	—	6	—	
57	Grunta włościańskie w Zarzeczu	0,6	—	—	16	—	
58	Grunta włościańskie w Warzycach	2,5	—	40	100	—	
59	Grunta włościańskie w Czeluśnicy	2,8	—	40	144	—	
60	Franciszek Stachyrak w Krościenku niżnem . .	—	—	—	15	—	
61	Regulacya potoku Taby w Rymanowie	0,6	—	—	—	—	
62	F. Różowicz w Rymanowie	—	—	—	5	—	
63	Włościanie w Czarnołożcach	—	—	—	8	—	
63a)	Gmina Zadwórze, rowy osuszające	9,0	—	—	—	—	
63b)	Gmina Makowisko . . .	—	—	900	—	—	

Liczba porz.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacya wód: na długości w km.	Regulacya wód: na obszarze w morgach	Melioracye prywatne: osuszenie rowami (w morgach)	Melioracye prywatne: drenowanie (w morgach)	Melioracye prywatne: nawodnienie (w morgach)	Uwaga
	c) Melioracye prywatne.						
	α) Osuszenia i nawodnienia.						
64	Jan hr. Tarnowski w Maliniu i Berdechowie . .	2,34	—	—	—	—	
65	Marya hr. Gołuchowska w Baszni	—	—	—	315	—	
66	Elżbieta br. de Veaux w Chodorowie	—	—	140	120	—	
67	Dr. Henryk Kolischer w Czerlanach	—	—	—	132	—	
68	Ludwik br. Wattman w Dzikowie starym	—	—	—	75	—	
69	Stefan Tustanowski w Żurowie	—	—	—	69	—	
70	Michał Tustanowski w Podmichałowcach	—	—	20	—	—	
71	Bobrownicki w Drohomyślu	—	—	80	—	—	
72	Wydział powiatowy Husiatyn dla miasta Husiatyna	—	—	—	—	—	zdjęcie nlw. głównych ulic.
72a)	Wydział krajowy, folwark w Dublanach	—	—	—	10	—	
73	Artur Cielecki w Hadynkowcach	1,5	90	—	—	—	
74	Franciszek hr. Potulicki w Glinianach	—	—	—	69	—	
75	Mieczysław Onyszkiewicz w Załczowie	—	—	40	—	—	
76	Jan Madejski w Parchaczu	—	—	—	220	—	
77	Ludwik Horodyski w Zielonym kącie	4,0	—	—	—	—	
78	Witołd Czajkowski w Żyrawie	—	—	—	191,5	—	
79	JE. Kazimierz hr. Badeni w Poburzanach	—	—	—	22	—	
80	Franciszek hr. Czosnowski w Rogóżnie	—	—	—	103	—	
81	Bolesław Orzechowicz w Kalnikowie	—	—	—	50	—	
82	Stanisław Homolacz w Kutkorzu	0,6	—	—	—	—	
83	Stanisław Homolacz w Bezbrudach	—	—	246	—	—	
84	JE. Leon hr. Piniński w Kucykach	0,3	—	—	—	—	

Liczba porz.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacya wód		Melioracye prywatne			Uwaga
		na długości w km.	na obszarze w morgach	osuszenie rowami	drenowanie	nawodnienie	
				w morgach			
85	Jan Emil Breyer w Sucho-woli	—	—	—	84	—	
86	JE. Kazimierz hr. Badeni w Busku	—	—	—	219	—	
87	Dr. Władysław Czajkowski w Mokrzanach małych .	—	—	—	152	—	
88	Wiktor Jasiński w Bełzcu	—	—	92	31	—	
89	Stanisław Brykczyński w Dydiatyczach	—	—	—	178	—	
90	Weissman Zawidowski w Zawidowicach	—	—	—	281	—	
91	Wacław Oborski w Mielcu	—	—	—	21	—	
92	Zygmunt Jaroszyński w Błu-dnikach	—	—	—	69	—	
93	Tadeusz Bohdan w Milaty nie starym	1,28	—	—	—	10	stawy rybne
94	Dr. Adam Jordan w Więc-kowicach	—	—	—	36	—	
95	Dr. Mikołaj Krzysztofowicz w Załuczu	—	—	—	—	2	" "
96	Władysływ Tchórznicki w Nadybach	—	—	—	—	44	" "
97	Maryan hr. Łoś w Czysz-kach	—	—	—	—	21	" "
98	Jan Gnoiński w Cieszano-wie	—	—	—	—	27	" "
99	Julian br. Brunicki w Pod-horcach	—	—	—	—	5	" "
100	Zakład narodowy im. Osso-lińskich w Zgórsku . .	—	—	—	—	85	" "
101	Karol Hippmann w Trześ-ciu	—	—	—	—	65	" "
102	Stanisław Szawłowski w Ba-ryszu	—	—	—	—	60	" "
103	Franciszek Jaruntowski w Twierdzy	—	—	—	200	—	
104	Stanisław hr. Siemieński w Pawłosiowie	—	—	—	155	—	
105	Seweryn hr. Brunicki w Dubaniowicach	—	—	—	53	—	
106	Marya hr. Drohojowska w Bolanowicach	—	—	—	186	—	
107	Stanisław Niezabitowski w Butynach	—	—	—	117	—	
108	Stanisław Niezabitowski w Przystani	—	—	—	102	—	

Liczba porz.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacya wód		Melioracye prywatne			Uwaga
		na długości w km.	na obszarze w morgach	osuszenie rowami	drenowanie	nawodnienie	
				w morgach			
109	Jan Jordan Stojowski w Laszkach murowanych . .	—	—	—	56	—	
110	Bronisław i Wanda Sądeccy w Winnikach . . .	—	—	—	228	—	
111	Bronisław Skibniewski w Balicach	—	—	—	80	—	
112	Karol hr. Scipio w Lopuszce wielkiej	—	—	—	172	—	
113	Samuel Rokach w Rzeczycy	3	—	—	177	—	
114	Mikołaj Podlewski w Czernicy	3	—	—	260	—	
115	Jan Paygert w Połonicznem i Jamnem	6	—	—	480	—	
116	Stanisław Zwolski w Bryńcach zagórnych	2	—	—	123	—	
117	Marya ks. Ogińska w Bobrku	7,8	—	1800	165	—	
118	Szkoła rolnicza w Czernichowie	—	—	—	6	—	
119	Herman br. Czecz w Kozach	—	—	—	12	—	
120	Herman br. Czecz w Hałcniowie	—	—	—	67	—	
121	Adryan br. Larysz w Kentach	—	—	—	106	—	
122	Siostry Bożego Miłosierdzia w Łagiewnikach . . .	—	—	—	6	—	
123	Zdzisław Włodek w Niegowicach	—	—	—	50	—	
124	Zdzisław Włodek w Marszowicach	3,6	—	—	58	—	
125	Michał Kubeczko w Twierdzy	—	—	—	55	—	
126	Dr. Klemens Rutowski w Łąkcie	—	—	—	28	—	
127	Józef hr. Szembek w Porębie	—	—	—	150	—	
128	Franciszek Łubieński w Stryszowie	—	—	—	12	—	
129	J. CW. Arcyks. Rainer w Izdebniku	—	—	—	110	—	
130	Kazimierz Mars w Sowlinach	—	—	—	180	—	
131	Józef Wysocki w Polance wielkiej	—	—	—	150	—	
132	Dr. Witold Milieski w Piekarach	—	—	—	208	—	

Liczba porz.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacya wód na długości w km.	Regulacya wód na obszarze w morgach	Melioracye prywatne: osuszenie rowami (w morgach)	Melioracye prywatne: drenowanie (w morgach)	Melioracye prywatne: nawodnienie (w morgach)	Uwaga
133	Stanisław Konopka w Mogilanach	—	—	—	110	21	
134	Dr. Zdzisław Brzeziński w Łazanach	—	—	—	70	30	
135	Dr. Zdzisław Brzeziński w Osieczanach	—	—	—	3	35	
136	Fränkel & Szmelkes w Zwierzyńcu	—	—	50	—	—	
137	Aleksander Dąmbski w Nosówce	—	—	—	354,5	10,7	
138	Janusz hr. Tyszkiewicz w Kolbuszowy	—	—	—	226	—	
139	Jan Götz dla gminy miasta Brzeska	—	—	8	—	—	
140	JE. Eustachy ks. Sanguszko w Gumniskach	—	—	—	216,4	—	
141	JE. Eustachy ks. Sanguszko w Terlikówce	1,5	—	—	20	—	
142	Stanisław Wasilewski w Markuszowy	—	—	—	30	—	
143	Stanisław Wasilewski w Tułkowicach	—	—	—	35,3	—	
144	Stanisław Wasilewski w Pstrągowie	—	—	—	18,2	—	
145	Jan Wróblewski w Strusinie	—	—	—	3	—	
146	Dr. Tytus Szczepański w Woli żyrakowskiej . .	5	—	—	300	—	
147	Józef Michałowski w Iwierzycach	1	—	—	80	—	
148	Józef Męciński w Łukowy	—	—	—	374	—	
149	Włodzimierz Krzeczunowicz w Janowicach	—	—	—	170	—	
150	Franciszek Kopaczyński w Olszanie	—	—	5	18	—	
151	Zygmunt Groblewski w Bystry	—	—	—	162	—	
152	Kazimierz Groblewski w Łęgach rymbarskich . . .	—	—	—	20	—	
153	Zarząd dóbr hr. Tarnowskich w Kawęczynie	—	—	—	155	—	
154	Grunta plebańskie w Krasnem	—	—	—	26	—	
155	Grunta plebańskie w Szebniach	—	—	—	13	—	
156	Grunta plebańskie w Moderówce	—	—	—	12	—	
157	Kazimierz Piliński w Tarnowcu	4,0	—	26	115	—	

Liczba porz.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacya wód		Melioracye prywatne			Uwaga
		na długości w km.	na obszarze w morgach	osuszenie rowami	drenowanie	nawodnienie	
				w morgach			
158	Zdzisław Skrzyński w Bachorzu	—	—	—	60	—	
159	Zdzisław Skrzyński w Lipniku ad Harta	—	—	—	20	—	
160	Zdzisław Skrzyński w Szklarach	—	—	—	8	—	
161	Andrzej ks. Lubomirski w Kosinie	—	—	—	68	—	
162	Andrzej ks. Lubomirski w Dolnem ad Dębów . .	1,0	—	—	50	—	
163	Andrzej ks. Lubomirski w w Gaci	—	—	—	76	—	
164	Józef Brykczyński w Święcanach	—	—	—	80	10	stawy rybne
165	Leopold Lityński w Gliniku górnym	—	—	—	70	—	
166	Apolinary Przyłęcki w Wolicy	4,0	—	40	20	—	
167	Władysław Rieger w Zimnowodzie	—	—	—	15	—	
168	Władysław Rieger w Warzycach	—	—	—	73	—	
169	Marya Gołaszewska w Targowiskach	3,2	—	30	30	—	
170	Grunta plebańskie w Cieklinie	—	—	—	36	—	
171	Obszar dworski w Cieklinie	7,0	—	100	—	—	
172	Karol Klobassa Zręcki w Żeglcach	6,2	—	—	—	180	
173	Kazimierz Wiktor w Zarszynie	—	—	—	100	—	
174	Kazimierz Jachimowski w Markowcach	—	—	25	—	—	
175	J. Nowak w Olchowcach .	—	—	60	—	—	
176	Władysław Tchórznicki w Nadybach i Wojutyczach	—	—	—	100	—	
177	Adam Wiktor w Załużu .	—	—	—	35	—	
178	Stanisław Agopsowicz w Błożwi górnej	—	—	—	100	—	
179	Wincenty Kraiński w Leszczowatem	—	—	—	25	—	
180	M. ks. Lubomirska w Miżyńcu	—	—	—	200	—	
181	Kazimierz Wiktor w Wróbliku	—	—	—	100	—	
182	Józef hr. Potocki w Rymanowie	—	—	—	150	—	

Liczba porz.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacya wód		Melioracye prywatne			Uwaga
		na długości w km.	na obszarze w morgach	osuszenie rowami	drenowanie	nawodnienie	
				w morgach			
183	Mikołaj Ginsel w Felsztynie	—	—	—	165	—	
184	Edmund Wasilkowski w Prusieku	—	—	—	12	—	
185	Władysław Ząbecki w Podbereżu	—	—	60	—	—	
186	JE. Stanisław hr. Badeni w Zubrzcu	—	—	—	40	—	
187	Zdzisław Ładomirski w Markowcach	—	—	30	49	—	
188	Hnat Suszyryba w Słobódce	—	—	—	16	—	
189	Gmina Załucze nad Czeremoszem	—	—	69	—	—	
190	Eugeniusz Krzysztofowicz w Załuszu dolnem . . .	—	—	—	390	—	
191	Konstanty Czarkowski w Niegowcach	—	—	—	154	—	
192	Napoleon Gołaszewski w Toustobabach	—	—	—	50	—	
193	Edwin br. Hohendorf w Byszowie	—	—	—	315	—	
194	Zygmunt Regenstreif w Strupkowie	—	—	—	140	—	
195	S. Marmorosch i S. Kohn w Kamionkach wielkich . .	—	—	—	111	—	
196	Konwent OO. Dominikanów w Tyśmienicy	—	—	—	27	—	
197	Artur Zaremba Cielecki w Porchowie	—	—	—	100	—	
198	Klemens hr. Dieduszycki w Martynowie . . . . i Demianowie	—	—	—	400	—	
199	Izydor Kowalewski w Wiszniowie	—	—	—	350	—	
200	Franciszek Bocheński w Mużyłowie	—	—	—	300	—	
	β) Kultura torfowisk.						
201	W. ks. Czartoryski w Pełkiniu	—	—	30,4	—	—	
202	W. ks. Czartoryski w Szówsku	—	—	61,2	—	—	
203	Włodzimierz hr. Łoś w Domażyrze	—	—	130,0	—	—	
204	Andrzej Maksymów w Podliskach	—	—	10,0	—	—	subwenc.

Liczba porz.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacya wód		Melioraeye prywatne			Uwaga
		na długości w km.	na obszarze w morgach	osuszenie rowami	drenowanie	nawodnienie	
				w morgach			
205	Władysław Czajkowski w Pilawie	—	—	50,0	—	—	
206	Kazimierz Jaworski w Ostrowczyku	—	—	84,5	—	—	
207	Bronisław Ujejski w Sewerynce	—	—	400,0	—	—	
208	Gmina Olesko w pow. Złoczowskim	—	—	40,0	—	—	subwenc.
209	Mikołaj Podlewski w Czernicy	—	—	140,0	—	—	
210	Władysław ks. Sapieha w Hnilicach	—	—	40,0	—	—	stacya doś.
211	Zenobia Polanowska w Ubiniu	—	—	30,0	—	—	" "
212	Franciszek hr. Potulicki w Glinianach	—	—	20,0	—	—	" "
	Ogółem . . .	479,059	27.446	6.107,1	15.018,2	826,7	
	Z powyższych robót przypada:						
1	Na bióro centralne (pozycye od 1 do 43, 63a do 116 i 201—212)	382,759	24.446	3.504,1	5.330,5	539,0	
2	Na expozyturę Krakowską (44—45 i 117—136). .	11,400	—	1.850,0	1.818,0	86,0	
3	Na expozyturę Tarnowską (46—53 i 137—153). .	20,000	—	233,0	3.374,7	11,7	
4	Na expozyturę Jasielską (54—60 i 154—172). .	64,300	3.000	276,0	1.053,0	190,0	
5	Na expozyturę Sanocką (61—62 i 173—184). .	0,600	—	85,0	992,0	—	
6	Na expozyturę Stanisławowską (63 i 194—200) .	—	—	159,0	2.450,0	—	

B) Wypracowano projekty i kosztorysy dla stron w miejscowościach następujących:

Liczba porz.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacya wód		Melioracye prywatne			Uwaga
		na długości w km.	na obszarze w morgach	osuszenie rowami	drenowanie	nawodnienie	
				w morgach			
	***a*) Ustawowe przedsiębiorstwa melioracyjne:**						
1	Wydział krajowy, regulacya Krzemienicy	3,41	—	—	—	—	rowy dodatkowe
2	Wydział krajowy, osuszenie i kolmatacya bagien naddniestrzańskich	—	—	—	—	—	kontynuowano
3	Wydział krajowy, regulacya Żupawy	3,68	—	—	—	—	
4	Wydział krajowy, regulacya Łęgu	1,14	—	—	—	—	rowy dod.
5	Wydział krajowy, obwałowanie Wisły i Wisłoki w powiecie Mieleckim .	8,448	—	—	—	—	" "
6	Wydział krajowy, uzupełnienie obwałowania Wisły między Podgórzem a Niepołomicami, wały . . .	8,265	—	—	—	—	
	potoki	2,699	—	—	—	—	
	rowy	60,380	—	—	—	—	
7	Wydział krajowy, regulacya rzeki Bugu	10,00	—	—	—	—	
8	Wydział krajowy, regulacya dopływów rzeki Styru :	152,5	11.100	—	—	—	
9	Wydział krajowy, regulacya Kisieliny	3,2	150	—	—	—	" "
10	Wydział krajowy, obwałowanie prawego brzegu Dunajca	2,2	—	—	—	—	" "
11	Wydział krajowy, osuszenie bagien Stojanowskich . .	5,0	—	—	—	—	" "
12	Wydział krajowy, regulacya Tyśmienicy w Hubiczach	1,8	—	—	—	—	
13	Wydział krajowy, regulacya Uszwicy i Gróbki z dopływami	—	—	—	—	—	kontynuowano
14	Wydział krajowy, regulacya Wisłoka i dopływów . .	—	—	—	—	—	w toku
15	Wydział krajowy, regulacya Gniłej Lipy	0,44	—	—	—	—	rowy dod.
16	Wydział krajowy, regulacya Przegnojówki	22,03	—	—	—	—	" "

Liczba porz.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacya wód		Melioracye prywatne			Uwaga
		na długości w km.	na obszarze w morgach	osuszenie rowami	drenowanie	nawodnienie	
				w morgach			
	b) **Subwencyonowane roboty melioracyjne.**						
17	Gmina Zadwórze, rowy osuszające	9,0	—	—	—	—	
18	Częściowa regulacya i obwałowanie Mleczki . . .	5,658	—	—	—	—	
19	Regulacya potoku Jasienicy	16,975	—	—	—	—	
20	Osuszenie bagien w Hordyni i Dołobowie	—	776	—	—	—	
21	Regulacya Mleczki między Zarzeczem a Przeworskiem	—	—	—	—	—	rozpoczęto
22	Regulacya Szkła pod Charytanami i Łazami . .	6,150	—	—	—	—	
23	Gmina Grębów w powiecie Tarnobrzeskim	4,065	—	548	—	—	
24	Regulacya potoków Sołotwy i Rokitny	81,384	13.043	—	—	—	
25	Osuszenie gruntów w gminach Żurawno i Pobereże	—	—	969,5	—	—	
26	Osuszenie gruntów w gminie Piaskach pow. Lwów	—	—	416,0	—	—	
27	Osuszenie gruntów w Baliczach podróżnych pow. Żydaczów	—	—	950,0	—	—	
28	Regulacya potoku Jabłonówki	4,151	146	—	—	—	
29	Grunta włościańskie w Mielniczu pow. Żydaczów .	—	—	—	494	—	
30	Regulacya potoku Czerniawy	1,7	22	—	—	—	
31	Osuszenie gruntów w Wierzchosławicach i Rudce .	6,1	81	—	—	—	
32	Regulacya potoku Olszyny	1,5	—	—	—	—	
33	Osuszenie bagien w Radomyślu nad Sanem . . .	—	400	—	—	—	
34	Osuszenie bagien w Rozwadowie nad Sanem . .	—	100	—	—	—	
35	Osuszenie bagien w Chwałowicach pow. Tarnobrzeg	—	90	—	—	—	
36	Częściowa regulacya Raby pod Gawłówkiem . . .	5,0	—		—	—	
37	Regulacya potoku Białki w gminach Horodzów, Magierów, Kunin i Dobrosin	7,0	1.320	—	—	—	

Liczba porz.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacya wód na długości w km.	Regulacya wód na obszarze w morgach	Melioracye prywatne: osuszenie rowami (w morgach)	Melioracye prywatne: drenowanie (w morgach)	Melioracye prywatne: nawodnienie (w morgach)	Uwaga
38	Regulacya Lubaczówki pod Czerwoną wolą	3,0	—	—	—	—	
39	Regulacya Lubaczówki mię- Rudawą i Nową groblą .	15,0	—	—	—	—	
40	Osuszenie gruntów w gminach Iwanowce Cucułówce Turady i Pczany . .	—	2.500	—	—	—	
41	Odwodnienie łąk w gminach Wołcniów i Demenka .	—	—	—	—	—	rozpoczęto
42	Osuszenie łąk w Baszni górnej	7,541	—	—	—	—	
43	Osuszenie łąk w Baszni dolnej	3,300	—	—	—	—	
44	Gminy Rudawa i Radwanowice	—	—	—	149	—	
45	Andrzej Wądolny w Mucharzu	—	—	—	15	—	
46	Tomasz Wądolny w Mucharzu	—	—	—	30	—	
47	Wojciech Łagosz w Mucharzu	—	—	—	5	—	
48	Jan Żmuda w Osieku . .	—	—	—	10	—	
49	Jan Warzecha w Jodłowy .	—	—	—	27,8	—	
50	Karol Kowalski w Jodłowy	—	—	—	4,5	—	
51	Grunta włościańskie w Pawęzowie i Krzyżu . . .	—	—	—	548,3	—	
52	Grunta włościańskie w Zarzeczu	0,6	—	—	16	—	
53	Feliks Stefanik w Przybówce	—	—	—	6	—	
54	Franciszek Stachyrak w Krościenku niżnym	—	—	—	15	—	
55	Grunta włościankie w Czeluśnicy	3,0	—	40	144	—	
56	Regulacya Wisłoka i potoku Kąty w gminach Czarna, Krzemienica, Palikówka, Strażów, Łąka i Krasne	15,0	3.000	—	—	—	
57	F. Różowicz w Rymanowie	—	—	—	5	—	
58	Grunta włościańskie w Czarnołożcach	—	—	—	8	—	
59	Hnat Suszyryba w Słobódce	—	—	—	16	—	
60	Gmina Załucze nad Czeremoszem	—	—	69	—	—	

Liczba porz.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacya wód		Melioracye prywatne			Uwaga
		na długości w km.	na obszarze w morgach	osuszenie rowami	drenowanie	nawodnienie	
				w morgach			
	c) Melioracye prywatne.						
	α) *Osuszenia i nawodnienia*						
61	Jan hr. Tarnowski w Maliniu i Berdechowie . .	2,34	—	—	—	—	
62	Marya hr. Gołuchowska w Baszni	—	—	—	318	—	
63	Elżbieta br. de Veaux w Chodorowie	—	—	—	330	—	
64	Dr. Henryk Kolischer w Czerlanach	—	—	—	70	—	
65	Ludwik br. Wattman w Dzikowie starym	—	—	—	160	—	
66	Stefan Tustanowski w Żurowie	—	—	—	69	—	
67	Ludomił Morawski w Kłonicach	—	—	—	250	—	
68	Władysław ks. Sapieha w Dachnowie	—	—	—	128	—	
69	Artur Zaremba Cielecki w Hadynkowcach	—	—	10	—	80	
70	Mieczysław Onyszkiewicz w Zołczowie	—	—	40	—	—	
71	Jan Madeyski w Parchaczu	—	—	—	160	—	
72	Ludwik Horodyski w Zielonym kącie	4,0	—	—	—	—	
73	Franciszek hr. Potulicki w Gliniańiach	—	—	—	69	—	
74	Witołd Czaykowski w Żyrawie.	—	—	—	191,5	—	
75	JE. Kazimierz hr. Badeni w Poburzanach . . .	—	—	—	22	—	
76	Bolesław Orzechowicz w Kalnikowie	—	—	—	108,6	81,2	
77	Stanisław Homolacz w Bezbrudach	—	—	246	—	—	
78	JE. K. hr. Badeni w Busku	—	—	—	211	—	
79	Dr. Władysław Czaykowski w Mokrzanach małych .	—	—	—	144	—	
80	Wiktor Jasiński w Bełzcu.	—	—	92	31	—	
81	Stanisław Brykczyński w Dydiatyczach	—	—	—	172	—	
82	Franciszek hr. Czosnowski w Rogóźnie	—	—	—	41,3	—	
83	Wacław Oborski w Mielcu	—	—	—	18	—	
84	Zygmunt Jaroszyński w Błudnikach	—	—	—	69	—	

Liczba porz.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacya wód na długości w km.	Regulacya wód na obszarze w morgach	Melioracye prywatne: osuszenie rowami (w morgach)	Melioracye prywatne: drenowanie (w morgach)	Melioracye prywatne: nawodnienie (w morgach)	Uwaga
85	Władysław Tchórznicki w Nadybach	—	—	—	—	36	stawy rybne
86	Jan Gnoiński w Cieszanowie	—	—	—	—	27	" "
87	Stefan Janko w Hoszanach	—	—	—	138,8	—	
88	Onufry Horodyński w Romanówce	—	—	80,1	93,2	—	
89	Stanisław hr. Siemieński w Pawłosiowie	—	—	—	155	—	
90	Seweryn br. Brunicki w Dubaniowicach	—	—	—	53	—	
91	Marya hr. Drohojowska w Bolanowicach	—	—	—	186	—	
92	Stanisław Niezabitowski w Butynach	—	—	—	117	—	
93	Stanisław Niezabitowski w Przystani	—	—	—	101,6	—	
94	Jan Stojowski w Laszkach murowanych	—	—	—	56,2	—	
95	Franciszek Jaruntowski w Twierdzy	—	—	30	168,7	—	
96	Bronisław i Wanda Sądeccy w Winnikach	—	—	—	228,8	—	
97	Paweł ks. Sapieha w Racie	—	—	—	—	110	
98	Bronisław Skibniewski w w Balicach	—	—	—	80	—	
99	Samuel Rokach w Rzeczycy	—	—	—	177	—	
100	Jan Paygert w Połonicznem	—	—	—	187	—	
101	Stanisław Zwolski w Bryńcach	—	—	—	123	—	
102	Mikołaj Podlewski w Czernicy	—	—	—	260	—	
103	Stanisław Ostaszewski w Klimkówce	—	—	—	19	—	
104	Jan Breuer w Suchowoli	—	—	—	46	—	
105	Herman Czecz w Kozach	—	—	—	12	—	
106	Herman Czecz w Hałcniowie	—	—	—	13	—	
107	Józef hr. Szembek w Porębie Żegota	—	—	—	109	—	3 projekty
108	Stefan hr. Bobrowski w Andrychowie	—	—	—	140	—	2 "
109	Konstanty Wiszniewski we Wrząsowicach	—	—	—	145	—	2 "
110	August hr. Potocki w Palczowicach	—	—	—	34	—	
111	Olga Hallerowa w Jurczycach	—	—	—	29	—	

Liczba porz.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacya wód		Melioracye prywatne			Uwaga
		na długości w km.	na obszarze w morgach	osuszenie rowami	drenowanie	nawodnienie	
				w morgach			
112	Szkoła rolnicza w Czernichowie	—	—	—	6	—	
113	Dr. Klemens Rutowski w Łąkcie górnej	—	—	—	33	—	2 projekty
114	Stefan Konopka w Głogoczowie	—	—	—	95	—	2 „
115	Lucyna Hallerowa w Polance Haller	—	—	—	63	—	
116	Franciszek Lubieński w Stryszowie	—	—	—	52	—	2 „
117	X. Józef Lobczowski w Rudawie	—	—	—	20	—	
118	Michał Kubeczko w Twierdzy	—	—	—	44	—	3 „
119	Szanisław Konopka w Mogilanach	—	—	—	98	—	2 „
120	Dr. Jan Sterkowicz w Radoczy	—	—	—	156	—	
121	J. CW. Arcyksiążę Reiner w Harbutowicach . . .	—	—	—	31	—	
122	J. CW. Arcyksiążę Reiner w Zakrzowie	—	—	—	57	—	
123	Zdzisław Włodek w Niegowicach	—	—	—	48	—	
124	Zdzisław Włodek w Marszowicach	—	—	—	45	—	
125	Dr. Witołd Milieski w Piekarach	—	—	—	191	—	
126	Kazimierz Mars w Sowlinach	—	—	—	55	—	
127	Feliks Sandoz w Soboniowicach	—	—		109	—	
128	Marya ks. Ogińska w Bobrku	7,8	—	1800	75	—	4 „
129	Zdzisław Dunin Brzeziński w Łazanach	—	—	—	132	—	3 „
130	Józef Wysocki w Polance wielkiej	—	—	—	145	—	
131	Adryan br. Larysz w Czajkach	—	—	—	76	—	
132	Aleksander Dąmbski w Nosówce	—	—	—	30	—	szkic
133	Aleksander Dąmbski w Nosówce	—	—	—	354	10,7	
134	Jan Götz dla gminy miasta Brzeska	—	—	8	—	—	szkic i kosztorys
135	JE. Eustachy ks. Sanguszko w Gumniskach	1,5	—	—	20	—	szkic

Liczba porz.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacya wód: na długości w km.	Regulacya wód: na obszarze w morgach	Melioracye prywatne: osuszenie rowami	Melioracye prywatne: drenowanie	Melioracye prywatne: nawodnienie	Uwaga
				w morgach			
136	JE. Eustachy ks. Sanguszko w Gumniskach	—	—	—	216,4	—	
137	Stanisław Wasilewski w Markuszowy	—	—	—	30	—	szkic
138	Stanisław Wasilewski w Tułkowicach	—	—	—	5	—	szkic
139	Stanisław Wasilewski w Tułkowicach	—	—	—	30,3	—	
140	Stanisław Wasilewski w Pstrągowy	—	—	—	18,2	—	
141	Jan Wróblewski na Strusinie	—	—	—	3	—	szkic
142	Henryk Szwarz w Staszkówce	—	—	—	59,2	—	
143	Mieczysław hr. Rey w Przecławiu	—	—	—	169,7	—	
144	Władysław Rozwadowski w Siedliskach	—	—	—	60,5	—	
145	Henryka Trzecieska w Wielopolu moszczeńskiem .	—	—	—	—	95,5	wykończono
146	Janusz hr. Tyszkiewicz w Kolbuszowy	—	—	—	226	—	
147	Adolf Nowotny z plebanią i włościanami w Złoty .	—	—	36,9	—	15	
148	Tadeusz hr. Łubieński w Zassowie	—	—	—	236	—	
149	Józef Męciński w Łukowy	—	—	—	330	—	
150	Zarząd dóbr hr. Tarnowskich w Kawęczynie . .	—	—	—	134	—	
151	Andrzej ks. Lubomirski w Kosinie	—	—	—	68	—	
152	Andrzej ks. Lubomirski w Dolnem ad Dębów . .	1,0	—	—	50	—	
153	Andrzej ks. Lubomirski w Gaci	—	—	—	76	—	
154	Zdzisław Skrzyński w Bachorżu	—	—	—	109	—	
155	Zdzisław Skrzyński w Lipniku ad Harta . . .	—	—	—	20	—	
156	Zdzisław Skrzyński w Szklarach	—	—	—	8	—	
157	Grunta plebańskie w Krasnem	—	—	—	25	—	
158	Grunta plebańskie w Moderówce	—	—	—	12	—	
159	Grunta plebańskie w Szebniach	—	—	—	13	—	

Liczba porz.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacya wód		Melioracye prywatne			Uwaga
		na długości w km.	na obszarze w morgach	osuszenie rowami	drenowanie	nawodnienie	
				w morgach			
160	Józef Brykczyński w Święcanach	—	—	—	80	—	
161	Kazimierz Piliński w Tarnowcu	4,0	—	26	115	—	
162	Władysław Rieger w Zimnowodzie	—	—	—	15	—	
163	Władysław Rieger w Warzycach	—	—	—	73	—	
164	Roman hr. Potocki w Krasnem	—	—	—	27	—	
165	Obszar dworski Cieklin	7,0	—	100	—	—	
166	Apolinary Przyłęcki w Wolicy	3,6	—	40	20	—	
167	Marya Gołaszewska w Targowiskach	3,0	—	30	30	—	
168	Maryan Lisowiecki w Chłopicach	—	—	—	40	—	
169	Aleksander Pragłowski w Komarowicach	—	—	—	35	—	
170	Kazimierz Wiktor w Zarszynie	—	—	—	40	—	
171	Kazimierz Wiktor w Wróbliku szlacheckim	—	—	—	76	—	
172	Adam Wiktor w Załużu	—	—	—	35	—	
173	Wincenty Kraiński w Leszczowatem	—	—	—	23	—	
174	Władysław Tchórznicki w Wojutyczach	—	—	—	90	—	
175	M. ks. Lubomirska w Miżyńcu	—	—	—	170	—	
176	Józef hr. Potocki w Rymanowie	—	—	—	136	—	
177	Mikołaj Giusel w Felsztynie	—	—	—	165	—	
178	Stanisław Agopsowicz w Błożwi górnej	—	—	—	92	—	
179	Józef Myszkowski w Stubnie	—	—	640	—	—	
180	Kazimierz Jachimowski w Markowcach	—	—	25	—	—	
181	JE. Stanisław hr. Badeni w Zubrzcu	—	—	—	40	—	
182	Napoleon Gołaszewski w Toustobabach	—	—	—	45	—	
183	Zygmunt Regenstreif w Strupkowie	—	—	—	134	—	
184	Konwent OO. Dominikanów w Tyśmienicy	—	—	—	23	—	

Liczba porz.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacya wód: na długości w km.	Regulacya wód: na obszarze w morgach	Melioracye prywatne: osuszenie rowami (w morgach)	Melioracye prywatne: drenowanie (w morgach)	Melioracye prywatne: nawodnienie (w morgach)	Uwaga
185	Zdzisław Ładomirski w Markowcach	—	—	—	49	—	
186	S. Marmorosch i S. Kohn w Kamionkach wk. . .	—	—	—	111	—	
187	Artur Zaremba Cielecki w Porchowie	—	—	—	100	—	
188	Karol Mencel w Niskołyzach . , ...	—	—	—	—	106	
189	Eugeniusz Krzysztofowicz w Załuczu dolnem . .	—	—	—	385	—	
190	Edwin br. Hohendorff w Byszowie	—	—	—	315	—	
191	Izydor Kowalewski w Wiszniowie.	—	—	—	344	—	
192	Konstanty Czarkowski w Niegowcach	—	—	—	154	—	
193	Klemens hr. Dzieduszycki w Martynowie i Demianowie	—	—	—	344	—	
194	Władysław Ząbecki w Podbereżu	—	—	60	—	—	
195	Wydział powiatowy Husiatyn dla miasta Husiatyna	—	—	—	—	—	Przerobienie projektu kanalizacyi miasta
	β) *Kultura torfowisk.*						
196	Władysław ks. Czartoryski w Pełkiniach	—	—	30,4	—	—	
197	Władysław ks. Czartoryski w Szówsku	—	—	61,2	—	—	
198	Włodzimierz hr. Łoś w Domażyrze	—	—	130,0	—	—	
199	Mikołaj Podlewski w Czernicy	—	—	140,0	—	—	
200	Mikołaj Podlewski w Czernicy	—	—	17,8	—	—	Stacya doś.
201	Oskar Schnell w Skniłowie	—	—	97,0	—	—	
202	Władysław ks. Sapieha w Hnilicach	—	—	15,0	—	—	Stacya doś.
203	Zenobia Polanowska w Ubiniu	—	—	13,2	—	—	" "
204	Franciszek hr. Potulicki w Glinianach	—	—	20,0	—	—	" "
205	Wydział krajowy, Dublany	—	—	10,0	—	—	" "
	Razem .	515,556	32.728	6.791,1	13.868,6	561,4	

Liczba porz.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacya wód		Melioracye prywatne			Uwaga
		na długości w km.	na obszarze w morgach	osuszenie rowami	drenowanie	nawodnienie	
				w morgach			
	Z powyższych robót przypada:						
1	Na biuro centralne (poz. 1—43, 61—104 i 195—205)	469,056	29.728	3.916,2	5.246,7	334,2	
2	Na ekspozyturę krakowską (44—48 i 105—131) .	7,800	—	1.800,0	2.222,0	—	
3	Na ekspozyturę Tarnowską (49—51 i 132—150) .	1,500	—	44,9	2.502,9	121,2	
4	Na ekspozyturę Jasielską (52—56 i 151—167) .	37,200	3.000	236,0	922,0	—	
5	Na ekspozyturę Sanocką (poz. 57 i 168—180) .	—	—	665,0	907,0	—	
6	Na ekspozyturę Stanisławowską (58—60 i 181—194)	—	—	129,0	2.068,0	106,0	

C) Nadzorowano lub prowadzono roboty:

a) przy ustawowych przedsiębiorstwach melioracyjnych:

1. przy obwałowaniu prawego brzegu Wisły między Podgórzem i Niepołomicami (kierownictwo i kontrola);
2. przy uzupełnieniu regulacyi Kisieliny (kierownictwo i kontrola);
3. przy obwałowaniu lewego brzegu Dunajca (j. w.);
4. przy regulacyi Biały i obwałowaniu prawego brzegu Dunajca (j. w.);
5. przy obwałowaniu Wisły i Wisłoki w powiecie Mieleckim (j. w.);
6. przy uzupełnieniu regulacyi Krzemienicy (j. w.);
7. przy uzupełnieniu regulacyi Łęgu (j. w.);
8. przy zabudowaniu górskich potoków Dniestru (kontrola);
9. przy regulacyi Bugu (kierownictwo i kontrola);
10. przy regulacyi Przegnojówki (j. w.);
11. przy regulacyi Złotej Lipy (j. w.);
12. przy regulacyi Gniłej Lipy (j. w.);
13. przy konserwacyi robót regulacyjnych na Nowym Brniu (kierownictwo);
14. „ „ „ „ „ Kisielinie (kierownictwo);
15. „ „ „ „ „ Krzemienicy (kierownictwo);
16. „ „ „ „ „ Trześniówce (kierownictwo);
17. „ „ „ dla obwałowania Wisły i Sanu w pow. Tarnobrzeskim (kierownictwo);
18. przy konserwacyi robót regulacyjnych na Łęgu (kierownictwo);
19. przy konserwacyi robót regulacyjnych na potoku Dumnym (kierownictwo);
20. „ „ „ na górnej sekcyi Gniłej Lipy (kierownictwo);
21. „ „ „ dla osuszenia bagien Stojanowskich (kierownictwo);
22. „ „ „ „ „ „ Łańcucko-Jarosławskich (kierownictwo).

Liczba porz.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacya wód		Melioracye prywatne			Uwaga
		na długości w km.	na obszarze w morgach	osuszenie rowami	drenowanie	nawodnienie	
				w morgach			
	b) **przy subwencyonowanych robotach melioracyjnych:**						
23	Spółka dla kanału Jaryczowskiego	1,5	—	—	—	—	
24	Kanał Radłowski	10,0	130	—	—	—	
25	Rowy osuszające w Niecieczy	—	—	—	—	—	rozpoczęto
26	Rów osuszający na bagnach Korczyńskich	2,0	—	—	—	—	
27	Regulacya Tyśmienicy w Hubiczach	1,8	—	—	—	—	
28	Rowy osuszające w Onyszkach ad Staresioło , .	6,1	—	—	—	—	
29	Regulacya potoku Białki w Horodzowie	2,0	—	—	—	—	
30	Franciszek Kramarczyk w Osieku	—	—	—	6	—	
31	Andrzej Wądolny w Mucharzu	—	—	—	9	—	
32	Józef Czaja w Niewodnej .	—	—	—	6	—	
33	Antoni Kustroń w Krościenku	—	—	—	3	—	
34	Piotr Cyran w Twierdzy .	—	—	—	7	—	
35	Franciszek Dubiel w Twierdzy	—	—	—	7	—	
36	Regulacya Sanoczka w Zabłotcach	1,6	—	—	—	—	
	c) **przy prywatnych robotach melioracyjnych.**						
	α) *osuszenia i nawodnienia.*						
37	Jan hr. Tarnowski w Maliniu	1,0	—	—	—	—	
38	Marya hr. Gołuchowska w Baszni	—	—	—	123	—	
39	Elżbieta br. de Veaux w Chodorowie	—	—	140	80	—	
40	Dr. Henryk Kolischer w Czerlanach	—	—	—	59	—	
41	Ludwik br. Wattman w Dzikowie starym	0,5	—	—	10	—	
42	Ludwik br. Wattmann w Niemstowie . , . . .	—	—	—	40	—	

Liczba porz.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacya wód		Melioracye prywatne			Uwaga
		na długości w km.	na obszarze w morgach	osuszenie rowami	drenowanie	nawodnienie	
				w morgach			
43	Michał Tustanowski w Podmichałowcach	—	—	50	—	—	
44	Wydział krajowy, folwark Dublany	—	—	—	10	—	
45	Franciszek Jędrzejowicz w Żurawcach	—	—	—	40	—	
46	Ludomił Morawski w Kłonicach	—	—	—	67	—	
47	Józef Gizowski w Podwysokiem	—	—	—	124	—	
48	Wydział krajowy, zakład w Kulparkowie	0,2	—	—	6	—	
49	Stanisław Jędrzejowicz w Łominach	—	—	—	65	—	
50	Bolesław Orzechowicz w Kalnikowie	0,6	—	—	170	—	
51	Stanisław Starzyński w Derewni	3,5	—	—	—	—	
52	Wilma hr. Rejowa w Psarach	4,5	—	—	—	—	
53	Leon Podlewski w Bajkowcach starych	0,8	—	—	—	—	
54	Andrzej ks. Lubomirski w Gaci i Kosinie	—	—	—	53,4	—	
55	Stanisław Bieliński w Wierzchni	—	—	—	40	—	
56	Stanisław Pawlikowski w Bereźnicy król.	—	—	—	100	—	
57	Franciszek hr. Czosnowski w Rogóżnem	—	—	—	105	—	
58	Franciszek hr. Potulicki w Glinianach	—	—	—	69	—	
59	Stefan Tustanowski w Żurowie	—	—	—	10	—	
60	JE. Kazimierz hr. Badeni w Poburzanach	—	—	—	157	—	
61	JE. Kazimierz hr. Badeni w Wolicy	2,315	—	—	—	—	
62	Jan Em[illegible] Breyer w Suchowoli	—	—	—	47	—	
63	Stanisław Brykczyński w Dydiatyczach	—	—	—	18	—	
64	Dr. Władysław Czajkowski w Mokrzanach małych .	—	—	—	30	—	
65	Wiktor Jasiński w Bełzcu .	3,5	—	—	—	—	
66	Stanisław Homolacz w Bezbrudach	—	—	—	6	—	

Liczba porz.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacya wód		Melioracye prywatne			Uwaga
		na długości w km.	na obszarze w morgach	osuszenie rowami	drenowanie	nawodnienie	
				w morgach			
67	Roman hr. Potocki w Krasnem	—	—	—	26,5	—	
68	Stanisław hr. Siemieński w Pawłosiowie	—	—	—	40	—	
69	Zygmunt Jaroszyński w Błudnikach	—	—	—	45	—	
70	Tadeusz Bohdan w Milatynie starym	1,28	—	—	—	10	stawy rybne
71	Dr. Mikołaj Krzysztofowicz w Załużu	—	—	—	—	2	" "
72	Władysław Tchórznicki w Nadybach	—	—	—	—	8	" "
73	Maryan hr. Łoś w Czyszkach	—	—	—	—	21	" "
74	Jan Gnoiński w Cieszanowie	—	—	—	—	27	" "
75	Julian br. Brunicki w Podhorcach	—	—	—	—	5	" "
76	Stanisław Snieżko w Lubelli	—	—	—	—	30	" "
77	Stefan Janko w Hoszanach	—	—	—	63	—	
78	Marya hr. Drohojewska w Bolanowicach	—	—	—	58	—	
79	Seweryn br. Brunicki w Dubaniowicach	—	—	—	40	—	
80	Bronisław Skibniewski w Balicach	—	—	—	40	—	
81	Zdzisław Wolski w Siennowie	—	—	—	4	—	
82	Samuel Rokach w Rzeczycy	2,5	—	—	—	—	
83	Jan Gnoiński w Hotylubiu	—	—	—	34	—	
84	Elżbieta br. de Veaux w Sadkach	—	—	—	35	—	
85	Dr. Wincenty Kraiński w Leszczowatem	—	—	—	25	—	
86	Józef hr. Szembek w Porębie Żegota	—	—	—	37	—	
87	Konstanty Wiszniewski we Wrząsowicach	—	—	—	56	—	
88	JCW. Arcyksiążę Reiner w Izdebniku	—	—	—	11	—	
89	JCW. Arcyksiążę Reiner w Jastrzębi	—	—	—	34	—	
90	Oskar Rudziński w Osieku	—	—	—	56	—	
91	Łucyan Wrotnowski w Łękach	—	—	—	12	—	
92	Probostwo w Osieku . .	—	—	—	56	—	
93	Józef Wysocki w Polance wielkiej	—	—	—	42	—	
94	Dr. Witołd Milieski w Piekarach	—	—	—	39	—	

Liczba porz.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacya wód		Melioracye prywatne			Uwaga
		na długości w km.	na obszarze w morgach	osuszenie rowami	drenowanie	nawodnienie	
				w morgach			
95	Dr. Klemens Rutowski w Łąkcie	—	—	—	13	—	
96	Dr. Jan Zduń w Rabie wyżn.	—	—	—	18	—	
97	Fundycya Hallerowska w Dworach	—	—	—	20	—	
98	Stefan hr. Bobrowski w Andrychowie	—	—	—	22	—	
99	Mich. Kubeczko w Twierdzy	—	—	—	29	—	
100	Herman br. Czecz w Kozach	—	—	—	12	—	
101	Stefan Konopka w Głogoczowie	—	—	—	26	—	
102	Stanisław Konopka w Mogilanach	—	—	—	28	—	
103	Zdzisław Dunin Brzeziński w Łazanach	—	—	—	20	—	
104	Zdzisław Dunin Brzeziński w Osieczanach	—	—	—	18	—	
105	Stanisław Dunin w Głębowicach	—	—	—	14	—	
106	Franciszek Łubieński w Stryszowie	—	—	—	11	—	
107	Kazimierz Mars w Sowlinach	—	—	—	18	—	
108	Jozef Górkiewicz w Toporzysku	—	—	—	12	—	
109	Czesław Górkiewicz w Witanowicach	—	—	—	22	—	
110	Andrzej Wysocki w Lenczach	—	—	—	13	—	
111	Karol Czecz w Bierzanowie	—	—	—	8	—	
112	Karol Czecz w Płaszowie .	—	—	—	14	—	
113	Oskar Fieber w Dziekanowicach	—	—	—	42	—	
114	Szpital św. Łazarza w Krakowie	—	—	—	6	—	
115	Zdzisław hr. Tarnowski w Wymysłowie	2,0	—	—	50	—	
116	Aleksander Dąmbski w Nosówce	0,5	—	—	30	—	
117	Stanisław Dąmbski w Rudny małej	0,3	—	—	40	—	
118	Janusz hr. Tyszkiewicz w Kolbuszowy	—	—	—	50	—	
119	Józef Michałowski w Iwierzycach	—	—	—	30	—	
120	Jan Götz dla gminy miasta Brzeska	—	—	8,0	—	—	Kanał betonowy

Liczba porz.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacya wód: na długości w km.	Regulacya wód: na obszarze w morgach	Melioracye prywatne: osuszenie rowami (w morgach)	Melioracye prywatne: drenowanie (w morgach)	Melioracye prywatne: nawodnienie (w morgach)	Uwaga
121	JE. Eustachy ks. Sanguszko w Gumniskach	—	—	—	20	—	
122	JE. Eustachy ks. Sanguszko w Rzędzinie	—	—	—	14	—	
123	JE. Eustachy ks Sanguszko w Świerczkowie . . .	—	—	50	—	—	
124	Stanisław Wasilewski w Markuszowy	—	—	—	30	—	
125	Stanisław Wasilewski w Tułkowicach	—	—	—	5	—	
126	Stanisław Wasilewski w Pstrągowy	—	—	—	4	—	
127	Witołd Rogoyski na Strusinie w Tarnowie . . .	—	—	—	3	—	
128	Jan Wróblewski na Strusinie w Tarnowie . . .	—	—	—	3	—	
129	Jan Bogacz w Pawęzowie .	—	—	—	1	—	
130	Tadeusz hr. Łubieński w Zassowie	—	—	—	30	—	
131	Julian Bielański w Straszęcinie	—	—	—	12	—	
132	Mikołaj hr. Rey w Chotowy	0,54	—	—	—	—	
133	Józef Męciński w Łukowy	0,70	—	—	32	—	
134	Henryk Szwarz w Staszkówce	—	—	—	—	5	
135	Zdzisław Skrzyński w Bachorzu	—	—	—	50	—	
136	Zdzisław Skrzyński w Szklarach	—	—	—	25	—	
137	Andrzej ks. Lubomirski w Kosinie	—	—	—	22	—	
138	Andrzej ks. Lubomirski w Gaci	—	—	—	22	—	
139	August Gorayski w Chrząstówce	1,0	14	—	—	—	
140	Władysław Rieger w Zimnowodzie	0,5	—	—	16	—	
141	Kazimierz Piliński w Tarnowcu	1,5	—	10	30	—	
142	Waleryan Stawiarski w Chlebnej	—	—	—	25	—	
143	Grunta plebańskie w Szebniach	—	—	—	13	—	
144	Apolinary Przyłęcki w Wolicy	3,6	—	40	—	—	
145	Marya Gołaszewska w Targowiskach	3,0	—	30	30	—	

Liczba porz.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacya wód: na długości w km.	Regulacya wód: na obszarze w morgach	Melioracye prywatne: osuszenie rowami (w morgach)	Melioracye prywatne: drenowanie (w morgach)	Melioracye prywatne: nawodnienie (w morgach)	Uwaga
146	Józef Brykczyński w Święcanach	—	—	—	32	—	
147	Józef Myszkowski w Stubnie	—	—	—	125	—	
148	Zdzisław Skrzyński w Bachorzu	—	—	—	80	—	
149	Kazimierz Jachimowski w Markowcach	—	—	—	10	—	
150	Władysław Tchórznicki w Wojutyczach	—	—	—	40	—	
151	Adam Wiktor w Załużu .	—	—	—	35	—	
152	Stanisław Ostaszewski w Klimkowie	—	—	—	10	—	
153	Wincenty Kraiński w Leszczowatem.	—	—	—	23	—	
154	Franciszek Rozwadowski w Dołpotowie . . . , .	—	—	—	64	—	
155	Mieczysław Brykczyński w w Pacykowie . , . .	—	—	—	39	—	
156	Włodzimierz Gniewosz w Potoku złotym	—	—	—	61	—	
157	Juliusz Gołębski w Sławentynie	—	—	—	18	—	
158	Jan Klecki w Werbiążu .	—	—	—	60	—	
159	Jan Burzyński w Uhrynowie górnym	—	—	—	18	—	
160	JE. Stanisław hr. Badeni w Zubrzcu	—	—	—	85	—	
161	Eugeniusz Krzysztofowicz w w Załuczu dolnem . .	—	—	—	40	—	
162	Napoleon Gołaszewski w Toustobabach	—	—	—	25	—	
163	Adam hr. Gołuchowski w Olchowczyku	—	—	—	38	—	
164	Józef Dobek w Borszczowie	—	—	—	10	—	
165	Władysław Gołębski w Krasnolesiu	—	—	—	30	—	
166	Dr. Stanisław Bieliński w Wierzchni polnej . . .	—	—	—	30	—	
167	Edwin br. Hohendorf w Byszowie.	—	—	—	66	—	
168	Zygmunt Regenstreif w Strupkowie	—	—	—	65	—	
169	S. Marmorosch i S. Kohn w Kamionkach wielkich .	—	—	—	116	—	
170	Zdzisław Ładomirski w Markowcach	—	—	—	67	—	

Liczba porz.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacya wód: na długości w km.	Regulacya wód: na obszarze w morgach	Melioracye prywatne: osuszenie rowami	Melioracye prywatne: drenowanie	Melioracye prywatne: nawodnienie	Uwaga
				w morgach			
171	Izydor Kowalewski w Wiszniowie	—	—	—	40	—	
172	Konwent OO. Dominikanów w Tyśmienicy	—	—	—	12	—	
173	Mikołaj Podlewski w Czernicy	—	—	—	50	—	
	β) *kultura torfowisk*						
174	Julian Kniaź Puzyna w Ożomli	—	—	20,0	—	—	
175	Wydział krajowy, folwark Dublany	—	—	10,0	—	—	stacya dośw.
176	Zenobia Polanowska w Ubiniu	—	—	13,2	—	—	„ „
177	Franciszek hr. Potulicki w Glinianach	—	—	20,0	—	—	„ „
178	Władysław ks. Sapieha w Hnilicach	—	—	15,0	—	—	„ „
179	Włodzimierz hr. Łoś w Domażyrze	—	—	16,0	—	—	
180	Mikołaj Podlewski w Czernicy	—	—	20,0	—	—	„ „
181	Mikołaj Krzysztofowicz w Załuczu	—	—	15,0	—	—	
	Ogółem .	59,335	144	487	4.462,9	108	
	Z robót powyższych przypada:						
1	Na biuro centralne (1—29, 37—85 i 173 —181) . .	44,095	130	319	1.889,9	103	
2	Na expozyturę krakowską (30—31 i 86—114) . .	—	—	—	724,0	—	
3	Na expozyturę Tarnowską (115—134)	4,040	—	88	354,0	5	
4	Na expozyturę Jasielską (32—35 i 135 -146) .	9,600	14	80	288,0	—	
5	Na expozyturę Sanocką (poz. 36, 147—153)	1,600	—	—	323,0	—	
6	Na expozyturę Stanisławowską (154—172) . . .	—	—	—	884,0	—	

D) Wykonano badania wstępne lub brano udział w czynnościach komisyjnych jak niżej:

1) przeprowadzono reambulacyę projektu zabudowania potoków górskich w dorzeczu Soły tudzież,

2) kolaudacyę robót wykonanych w latach 1896 i 1887 przy zabudowaniu potoków górskich w dorzeczu Skawy,

3) wzięto udział w komisyi dla unormowania progu szluzy na Złotej Lipie w Bożykowie,

4) przeprowadzono kolaudacyę robót przy obwałowaniu prawego brzegu Wisły między Podgórzem a Niepołomicami za lata budowy 1897 i 1898,

5) przeprowadzono kolaudacyę przy regulacyi Złotej Lipy za lata 1897 i 1898,

6) przeprowadzono kolaudacyę przy regulacyi rzeki Bugu z r. 1897,

7) przeprowadzano kolaudacyę robót wykonanych na górnym Łęgu w powiecie Kolbuszowskim,

8) przeprowadzono kolaudacyę robót przy regulacyi Jasiołki pod Szebniami i Dobrucową,

9) przeprowadzono kolaudacyę robót przy zabudowauiu potoku Glińsko za rok 1897,

10) przeprowadzono kolaudacyę robót przy zabudowaniu górskich potoków w dorzeczu górnego Dniestru za rok budowy 1897,

11) wzięto udział w komisyi dla badania programu robót przy regulacyi Dniestru między Rozwadowem a Żurawnem,

12) brano udział w komisyi wywłaszczenia gruntów pod budowę warowni na granicy Lasówki ad Płaszów i Rybitw oraz

13) w komisyach reambulacyjnych kolei lokalnej Kraków-Kocmyrzów,

14) komisyonowano przy badaniu projektu uzupełnienia regulacyi Nowego Brnia i dopływów,

15) wzięto udział w komisyi dla oddania łożyk Nowego Brnia i dopływów, dobro publiczne stanowiących, na własność funduszu regulacyjnego, tudzież

16) w komisyi dla badania projektu uzupełnieuia obwałowań Wisły między Podgórzem a Niepołomicami,

17) przeprowadzono rewizyę robót drogowych w gminie Brzegi, wykonanych przez Wydział powiatowy wielicki przy pomocy subwencyi krajowej, tudzież badanie projektu przełożenia drogi Brzegi-Przewóz,

18) interweniowano przy posiedzeniach Wydziału i ogóluych zebraniach spółki wodnej dla obwałowania Wisły między Podgórzem a Niepołomicami,

19) przeprowadzono kolaudacyę robót wykonanych przez spółkę dla regulacyi kanału Jaryczowskiego,

20) brano udział w komisyi reambulacyjnej dla projektu obwałowania lewego brzegu Dunajca powyżej Bogumiłowic i regulacyi potoków Więckówki i Milówki, oraz

21) w komisyi dla zawiązania spółki wodnej przy regulacyi górnej Kisieliny,

22) wykonano zdjęcie, projekt i kosztorys budowy mostu na potoku Glińsko, oraz

23) wytyczenie mostu, zbudowanego przez Wydział powiatowy grybowski na rzece Białe w Bobowy,

24) kontrolowano roboty drenarskie w Dubiu, Dydiatyczach i Pobużanach,

25) przeprowadzono kolaudacyę wykonanych rowów na gruntach w Urlowie,

26) wzięto udział w komisyi dla reambulacyi projektu obwałowania lewego brzegu Wisły w powiecie krakowskim,

27) udzielono porady technicznej w sprawie zaopatrzenia w wodę folwarku Siemiechów, oraz

28) fabryki dachówek i drenów w Tarnowcu, następnie

29) w Iwierzycach w sprawie nawodnień łąkowych,

30) w Wymysłowie w sprawie odprowadzenia wody z gorzelni,

31) w Tarnowie w sprawie osuszenia domu mieszkalnego,

32) w Zaczerniu i Gumniskach w sprawie drenowania gruntów włościańskich,

33) udzielono objaśnień w sprawie komasacyi gruntów włościańskich w Pawęzowie,

34) przeprowadzono badania źródeł w Żmigrodzie i pomiary wydatności tychże, oraz wykonano trasę wodociągu dla miasteczka Żmigrodu, w długości 3 km.

35) przeprowadzono badania i niwelacyę dla zmiany trasy istniejącego wodociągu w Święcanach na długości 2,5 km.,

36) zarządzono konserwacyę robót, wykonanych dla nawadniania łąk w Moderówce,

37) wzięto udział w ankiecie w sprawie kanalizacyi miasta Jasła,

38) przeprowadzono badania dla odrenowania kościoła w Odrzykoniu,

39) zestawiano koszta regulacyi Szebnianki w Moderówce,

40) przeprowadzono kolaudacyę i zestawienie kosztów wykonanych subwencyonowanych drenowań gruntów włosciańskich w Krościenku niżnem, Niewodnej i Twierdzy.

41) badano sprawę osuszenia łąk w Starzawie,

42) udzielono pomocy technicznej przy założeniu fabryk drenarskich w Pawełczu i Strupkowie,

43) przeprowadzono kontrolę robót drenarskich w Zubrzcu i Bereźnicy królewskiej, oraz

44) kolaudacyę robót dla osuszenia gruntów w Martynowie starym,

45) przeprowadzono kolaudacyę dwóch budynków szpitala krajowego w Stanisławowie,

46) zwiedzano dwukrotnie krajowe stacye doświadczalne dla uprawy torfowisk,

47) udzielono wskazówek dla uprawy torfowisk na gruntach włościańskich w Ożydowie;

48) wykonano mechaniczną analizę około 500 próbek ziemi, dla oznaczenia odstępu drenów.

Czynności i badania, wykazane pod 1—26 przeprowadziło biuro centralne, pod 27—33 expozytura tarnowska, pod 34—40 expozytura jasielska, pod poz. 41 expozytura sanocka, wreszcie pod 42—48 expozytura stanisławowska.

Oprócz czynności wykazanych pod A) B) C) i D) prowadziło biuro melioracyjne referat spraw wodnych i melioracyjnych.

Dla ilustracyi, o ile tak potrzebne w naszym kraju drenowanie gruntów ornych postępuje od czasu, kiedy kraj i państwo dostarczają bezpłatnie pras drenarskich i pomocy technicznej, podajemy następujące zestawienie wykonanych przez biuro melioracyjne zdjęć projektów i robót z ostatnich lat pięciu:

Rok	Obszar zdjęty pod drenowanie w morgach	Zaprojektowano drenowanie na obszarze w morgach	Wykonano drenowanie na obszarze w morgach
1894—5	5.886	4.603	1.399
1895—6	6.689	5.973	2.036
1896—7	9.186	8.214	3.100
1897—8	9.181	7.611	3.512
1898—9	15.018	13.869	4.463
Ogółem w 5 latach	45.960	40.270	14.510

Z zaprojektowanego drenowania wykonano:

w r. 1894—5 okrągło	. .	30%
„ 1895—6 „	. .	34 „
„ 1896—7 „	. .	38 „
„ 1897—8 „	. .	46 „
„ 1898—9 „	. .	32 „
przeciętnie w 5 latach	. .	36 „

Doświadczenia z kulturą i eksploatacyą torfowisk.

W roku 1899 prowadzono doświadczenia z uprawą torfowisk w następujących miejscowościach:

1) Olesko, 2) Konty, 3) Chwatów, na bagnach oleskich, 4) Stojanów, 5) Wolica Baryłowa na bagnach stojanowskich, 6) Przegnojów nad uregulowanym potokiem Przegnojówką, 7) Ubinie, nad uregulowanym dopływem potoku Dumnego, 8) Ożomla, 9) Hnilice, 10) Czernica, 11) Dublany, 12) Domażyr; nadto popierano fabrykacyę ściółki torfowej 13) w Nowym Targu.

Doświadczenia te zastosowano do lokalnych potrzeb gospodarstwa rolnego, wspólną zaś ich cechą było to, że wykluczono z góry kosztowną uprawę systemem Rimpaua, polegającą na nawiezieniu torfowiska warstwą piasku, a tylko wprost na rodzimym torfie przy pomocy odpowiedniego odwodnienia i racyonalnego użycia nawozów sztucznych, starano się uzyskać odpowiednie zbiory.

Dla doświadczeń wybierano miejscowości, gdzie się znajdują znaczniejsze obszary torfowisk, przyczem także zwracano uwagę na to, aby pola doświadczalne zostawały pod zarządem chętnych i inteligentnych rolników.

Rozmiary i wyniki przeprowadzonych doświadczeń w wymienionych 13 miejscowościach przedstawiają się jak następuje:

Stacye doświadczalne w Olesku i Kontach.

Obie te stacye założone na bagnach oleskich, pierwsza na gruncie gminnym, druga zaś na obszarze dworskim p. Władysława Gniewosza, miały zadanie wskazać sąsiedniej ludności, w jaki sposób po ogólnem osuszeniu należy nieużytki te uprawiać, aby je doprowadzić do produktywności.

Doświadczenia te prowadzone pod bezpośredniem kierownictwem prezesa spółki wodnej p. Władysława Gniewosza z nadzwyczajnem zajęciem i zamiłowaniem, obejmowały na stacyi Oleskiej obszar 5,587 ha. (okrągło 10 morgów), na którym założono wielką liczbę poletek z uprawą wszystkich niemal gatunków zbóż, warzyw i roślin łąkowych, przy najrozmaitszej kombinacyi nawozów sztucznych tak pod względem ich ilości i jakości, jako też czasu nawożenia.

Doświadczenia te zawsze starannie pielęgnowane, dawały wyborny objekt demonstracyjny, który obudził zainteresowanie się w szerszych kołach rolników.

Dowodem tego jest przeprowadzona uprawa kilkudziesięciu morgów torfowiska na obszarze dworskim w Kadłubiskach i Kontach, jak również w Ożydowie. Mając na względzie wyłącznie cel demonstracyjny, kierownictwo stacyi oleskiej wykluczyło z góry badanie rentowności tej uprawy; mimo to jednak wysokie zbiory niektórych roślin, osiągnięte na stacyi oleskiej nawet bez szczegółowego zestawiania rachunków z wydatków i dochodów wskazują, że uprawa torfowiska i na większych obszarach będzie się opłacać.

I tak na działce o szerokości 50 m., którą znawożono w pierwszym roku uprawy kainitem w ilości 10 q. i mączką Thomasa w ilości 3 q zebrano z 1 ha. kartofli:

Atene	398 q.
Karmazyn	352 „
Sulima	337 „
Taczała	292 „
Niebieskie olbrzymy . .	273 „
Imperatory	213 „

Na takiejże samej działce i przy tem samem nawożeniu zbierano z 1 ha. buraków:

Ekendorf	533 q.
Oberndorf	525 „
Lentewitz	487 „
Mamut	470 „

Przy podniesieniu ilości kainitu do 20 q. a pozostawieniu jak poprzednio mączki Thomasa w ilości 3 q. otrzymano w roku 1898 z 1 ha buraków:

Vauriac	1019 q.
Ekendorf	1079 „
Lentewitz	1011 „

W tymże roku kartofle przy nawożeniu kanitem 10 q. i mączką Thomasa 3 q. na 1 ha. dały następujące zbiory:

Marius	261 m. cntn.
Topaz	248 „
Gracya	224 „
Dołęga	220 „
Lech	219 „
Zawisza	198 „

Są to więc cyfry, które przekraczają zwykłe zbiory na ziemiach mineralnych, uczą zarazem, jak ważną rzeczą jest wybór dla torfów najodpowiedniejszego gatunku tej lub owej rośliny, i jak niewłaściwem jest niekiedy oszczędzanie nawozów sztucznych.

Mniej pomyślne rezultaty otrzymywano przy uprawie roślin kłosowych, a chociaż w niektórych wypadkach zbiory były zupełnie zadowalniające, to jednak uprawa tych roślin, zwłaszcza na torfach nagich, niepokrytych piaskiem, zdaje się być mniej wskazaną. I tak żyta w różnych jego odmianach zbierano z 1 ha. od 10,2 do 13,2 q. owsa od 5,4—14,7 q; jęczmienia od 4.2—16.3 q.

Doświadczenia te jednak nie są decydujące i należałoby je dalej prowadzić, gdyż n. p. w Rudniku osiągnięto bardzo wysokie zbiory tak przy uprawie owsa jak i żyta.

Bardzo interesujące doświadczenia prowadzono z uprawą łąkową częściowo na stacyi oleskiej, niemal zaś wyłącznie na stacyi Konty (Pokrowa). Obszar przeznaczony na stacyę w Kontach o kilkunastu morgach odznaczał się tem, że był poprzerzynany licznemi smugami, i pokryty bardzo zwięzłemi kępinami, których zniszczenie i wyrównanie wymagało wiele pracy i kosztów. Z tego powodu i uprawa mechaniczna była bardzo trudną i kosztowną.

Po starannej więc obróbce mechanicznej zasadzono jako przedplon kartofle, przyczem nietylko surową tę ziemię jeszcze dokładniej wyrobiono i oczyszczono ale nadto uzyskano wcale dobre plony, które częściowo włożone koszta pokrywały. Dopiero po zbiorze kartofli i nawiezieniu mączką Thomasa i kainitem zasiewano mieszankę traw zazwyczaj w roślinę ochronną, owies lub żyto, które wcześnie koszono na zieloną paszę.

Zebrane ilości suchego siana przy nawożeniu 12 q. kainitu i 2 q. mączki Thomasa dawały przy trzykrotnym pokosie od 48,71 do 62.22 q. z 1 ha.

Ponieważ obie wymienione stacye w Olesku i Kontach z końcem r. 1899 zostają zwinięte, zatem pole doświadczalne w Olesku na gruncie gminnym zostało na wniosek komisyi ministeryalnej w roku bieżącym całkowicie obsiane mieszanką traw, znawożone i oddane na własność gminie Oleska do dalszego użytkowania.

Wydział krajowy zawiadamiając o tem gminę, polecił jej dalsze utrzymywanie owych uprawionych 10 morgów łąki, a pragnąc jeszcze przekonać gminę Olesko o dochodach, jakie z wydzierżawiania łąki może pobierać, postanowił udzielić jej jednorazowo jeszcze w roku 1900 subwencyi w formie nawozów sztucznych, mianowicie stosownie do opinii inżyniera fachowego dla kultury torfowisk 70 q. kainitu i 20 q. mączki Thomasa. Z tego też powodu wstawił Wydział krajowy jeszcze do preliminarza na r. 1900 dotacyę w wysokosci tegorocznego zasiłku.

Pole wzorowe w Chwatowie.

Pole to założono z tym zamiarem, aby bez podejmowania doświadczeń, od razu wskazać mniejszym właścicielom właściwą drogę, której trzymać się winni w przyszłości przy uprawie torfowisk, i równocześnie wykazać jej opłacalność.

Znajduje się ono również na bagnach oleskich i jest własnością gminy Chwatowa, do której należy kilkaset morgów takich torfowisk. Obszar 10 morgowy pola wybrano tak, że odpowiada przeciętnemu charakterowi całego torfowiska.

Pokład torfu 5 m. głęboki jest bardzo słabo rozłożony i stosunkowo ubogi w swym składzie chemicznym.

Wedle projektu technicznego ogólne koszta zagospodarowania 10 morgów wynosić mają 1179 zł. 10 ct., w co wchodzi już zakupno nasienia i nawozów sztucznych, oraz koszt uprawy mechanicznej.

W roku 1898 wykonano roboty ziemne (rowy osuszające i planowanie), zorano pole i rozsiano nawozy sztuczne mianowicie 8 q. kajnitu 2,5 q. mączki Thomasa na 1 morg. W maju roku 1899 posadzono na całej przeztrzeni kartofle, które wydały bardzo dobry rezultat, bo przeciętnie 150 q. z 1 morga.

Pole doświadczalne w Stojanowie.

Pole to o powierzchni 5. morgów założone zostało na gruncie plebańskim nad kanałem osuszającym bagna Stojanowskie. W roku 1897 wykonano rowy boczne zakończone drenami drewnianymi celem utrzymania komunikacyi wzdłuż kanału, z powodu zaś spóźnionej pory jesiennej uprawę mechaniczną i nawożenie przeprowadzono dopiero z wiosną r. 1898, wskutek czego zale-

dwie był możliwym zasiew prosa, a tylko na małej przestrzeni wysadzono kartofle. Zbiór kartofli wydał z 1 ha 300 q. przy nawożeniu 12 q. kainitu i 4 q. mączki Thomasa. Prosa wcale nie zbierano, wskutek bowiem braku dozoru, zostało przez obce bydło stratowane i spasione.

Z powodu, że torf był jeszcze zbyt surowy i nieprzerobiony, polecono w roku 1899 zasadzić całą powierzchnię w połowie burakami pastewnymi, w połowie zaś kartoflami przy nawiezieniu 16 q. kainitu i 3 q. mączki Thomasa na 1 ha.

Pole doświadczalne w Wolicy Baryłowej
(pow. Kamionka).

Pole to urządzono również nad kanałem osuszającym bagna Stojanowskie na gruncie należącym do dwóch włościan braci Danyluków. Ponieważ włościanom tamtejszym zależy nietylko na posiadaniu łąk, ale pragną torfy uprawiać jako role, dlatego zarządzono tam uprawę wszystkich ważniejszych roślin gospodarczych.

Powierzchnia stacyi wynosi 4 morgi i ciągnie się jako wąski pas prostopadle do kanału.

W pierwszym roku uprawy 1898 celem lepszego przerobienia ziemi torfowej, wysadzono 4 gatunki kartofli przy nawiezieniu 12 q. kainitu i 4 q. mączki Thomasa na 1 ha.

Zbiór z 1 ha. był następujący:

Imperatory . . .	147.40 q.
Bończa	143.69 „
Korczak	137.93 „
Niebieskie olbrzymy . .	137.29 „

W roku 1899, 2 morgi obsiano stałą mieszanką traw, na reszcie zaprowadzono płodozmian odpowiedni dla gospodarstwa włościańskiego, który uwzględnia uprawę owsa, kartofli, koniczu z trawami, żyta i buraków pastewnych.

Rezultaty tegoroczne są bardzo korzystne a silny ruch, który objawił się między tamtejszą ludnością w kierunku użytkowania torfowisk, bądź to jako łąki, bądź to jako roli, jest dowodem dodatniego wpływu tego pola doświadczalnego.

Pole doświadczalne w Glinianach (Przegnojowie).
(pow. Przemyślany).

Powierzchnia tego pola urządzonego nad potokiem Przegnojówką na gruncie obszaru dworskiego w Glinianach, wynosi 4 ha. i składa się z sześciu działek o szerokości 25 do 50 m.

Roboty techniczne i przygotowawcze rozpoczęte w jesieni ubiegłego roku zostały z wczesną wiosną ukończone, poczem na pięciu działkach różnej szerokości przeznaczonych w pierwszym roku pod uprawę kartofli rozsiano na 1 ha. 12. q. kainitu i 4 q. mączki Thomasa.

Na pozostałej działce przeznaczonej na łąkę stałą po starannem przeoraniu i przebronowaniu, zasiano bezpośrednio mieszankę traw przy nawiezieniu 10 q. kainitu i 3 q. mączki Thomasa na 1 ha.

Pole doświadczalne w Ubiniu
(Powiat Kamionka-Strumiłowa).

Pole to założono nad potokiem Rudka, dopływem uregulowanego potoku Dumnego, na gruncie należącym do obszaru dworskiego, a bezpośrednie

kierownictwo poruczono p. Feliksowi Domańskiemu. Plan stacyi ułożono na podstawie szczegółowego projektu, który obejmuje powiechnię 7,56 ha, podzieloną na ośm działek.

Dopiero w roku bieżącym wykopano rowy osuszające i zbudowano potrzebną do zwilżania szluzę. W skutek tego tylko dwie działki zdołano należycie obrobić, z których jednę obsiano bezpośrednio mieszanką traw łąkowych, drugą zaś mieszanką złożoną z wyki i owsa, skosić się mającą na zieloną paszę. Obie te działki otrzymały po 10 q. kainitu i 4 q. mączki Thomasa na 1 ha.

Nadto trzy działki o łącznej powierzchni 3 ha, po należytem zbronowaniu istniejącej darni i zniszczenia mchów i chwastów zostały znawożone jak poprzednie i obsiane odpowiednio złożoną mieszanką traw, a to celem przekonania się, o ile kwaśna łąka da się przez samo osuszenie i nawożenie poprawić.

Pole doświadczalne w Ożomli.

(Powiat Jaworów)

Ponieważ w powiecie Jaworowskim znajdują się bardzo obszerne torfowiska, przeto po zwinięciu stacyi w Chorostkowie założono pole doświadczalne w Ożomli na gruncie obszaru dworskiego Juliana kniazia Puzyny.

Powierzchnia 10 ha. podzieloną została na 7 działek o szerokości od 40—60 m. Roboty ziemne i ciesielskie ukończono jeszcze w roku 1897, tak, że w następnym roku po znawożeniu, przeoraniu i zbronowaniu wysiano mieszankę traw o kilku kombinacyach. Na polu tem zwrócono głównie uwagę na doświadczenia z nawozami sztucznymi, które prawdopodobnie będzie można zredukować do bardzo małych ilości a to z powodu wielkiego bogactwa tamtejszego torfu w pożywne dla roślin składniki.

Doświadczenia muszą być konsekwentnie prowadzone przez lat kilka, zanim wyda się pozytywne wnioski. Zbiór siana w pierwszym roku po zasiewie przedstawia się następująco:

Pierwszy pokos zebrany wraz z owsem lub żytem ochronnym na zieloną paszę w pierwszych dniach lipca nie był odważony.

Drugi pokos zebrany przy końcu września dał odpowiednio do kombinacyi nawozów, 15.23 —41.47, średnio, 25 q. z 1 ha. siana. W późnej jesieni z powodu zbyt silnej wegetacyi całą łąkę wypasiono jałownikiem. Rezultatów z roku bieżącego jeszcze nie zestawiano, zauważa się jednak, że właściciel, zachęcony już jednorocznym wynikiem, przygotował pod uprawę obszar kilkudziesięciu morgów i rok rocznie w pracy tej dalej postępować będzie.

Pole doświadczalne w Hnilicach wielkich.

(Powiat Zbaraż)

Celem doświadczeń w tej miejscowości jest zużytkowanie torfowisk dla dla kultury łąkowej na Podolu dla powiększenia produkcyi siana.

Ze względu na stosunki klimatyczne i wodne, ma być obok sztucznej uprawy torfowiska urządzone nawadnianie systemem zalewowym, który ze względów lokalnych najbardziej się do tego nadaje.

Cała powierzchnia pola wynosi 8 ha. Program doświadczeń wymagał znaczniejszych kosztów, na które uchwalona subwencya w kwocie 500 zł. rocznie nie wystarczała.

Gdy jednak właściciel oświadczył gotowość pokrycia z własnych funduszów nadwyżkę kosztów doświadczeń, przystąpiono z wiosną roku bieżącego do wykonania potrzebnych robót ziemnych i ciesielskich. Roboty te zostały ukończone, tak, że w roku następnym rozpoczną się właściwe doświadczenia.

Pole doświadczalne w Czernicy.

(Powiat Żydaczów).

Pole to ma być urządzone w Czernicy majątku p. Mikołaja Podlewskiego, na torfowiskach naddniestrzańskich.

Z powodu braku odpływu w roku bieżącym wykonano przedewszystkiem rów główny o długości około 2 klm. i rowy boczne; nadto założono dwie szluzy potrzebne do spiętrzania wody. Powierzchnia pola doświadczalnego wynosi 10,19 ha, i podzielona będzie na ośm działek. Celem doświadczeń jest wyłącznie uprawa łąkowa, a szereg doświadczeń rozpocznie się w roku 1900.

Pole doświadczalne w Dublanach.

Pole to zostało urządzone na krajowym folwarku w Dublanach. Bezpośrednie kierownictwo doświadczeń poruczono dyrektorowi szkół dublańskich Juliuszowi Frommlowi.

Program obejmuje trzyletni okres doświadczeń.

Roboty ziemne i szluzę dla spiętrzania wody wykonano w jesieni roku 1898.

Powierzchnia stacyi wynosi na razie 2.5 ha, i ewentualnie zostanie powiększoną. W jesieni ubiegłego roku całą powierzchnię podzieloną na 4 działki, częściowo przeorano i zbronowano, częściowo zaś ręcznie skopano i znawożono wskazanemi ilościami sztucznych nawozów.

Obok łąki z kilku mieszankami traw uprawiono ważniejsze trawy nasiennne i rośliny warzywne.

W lecie roku bieżącego w czasie inspekcyi komisyi ministeryalnej, wygląd pola doświadczalnego przedstawiał się korzystnie i obiecywał dobre plony.

Pole doświadczalne w Domażyrze.

(Powiat Gródek)

Pole doświadczalne w Domażyrze na obszarze dworskim hr. Włodzimierza Łosia, założono ze względu na torfowiska ciągnące się w rozległych przestrzeniach w okolicach Janowa.

Głównym celem doświadczeń jest kultura łąkowa; gdy jednak dla sąsiedniej ludności włościańskiej uprawa roślin ogrodowych ma wielkie znaczenie, przeto postanowiono na jednej działce uprawiać warzywa (kapustę, buraki, marchew, fasolę i t. p.) Obszar stacyi wynosi okrągło 10 ha i składa się z 11 działek. Wszystkie rowy i roboty ciesielskie rozpoczęto dopiero z wiosną roku bieżącego, wskutek czego zdołano zaledwie dwie działki o powierzchni okrągło 5 ha uprawić i obsiać w lipcu mieszanką traw.

Mimo tego opóźnienia zebrano przy jednorazowym pokosie okrągło 40 q. siana, który to rezultat uważać należy jako odpowiedni. Dalszy program doświadczeń rozwinie się dopiero w roku 1900.

Stacya Nowy Targ.

Od roku 1898 zaniechano na stacyi w Nowym Targu prób z uprawą torfowisk, a zwrócono się tylko do popierania fabrykacyi ściółki torfowej, do której torfy tamtejsze dają wyśmienity materyał.

Ponieważ początkowe próby prowadzone nawet w sposób bardzo prymitywny wykazały, że ściółka taka miałaby dla tamtejszej ludności wielkie znaczenie, przeto postanowiono rozwinąć tę fabrykacyę na większą skalę. Ze

skromnych więc dotacyj w latach 1898 i 1899, wybudowano fabrykę ściółki składającą się z suszarni, kieratu, magazynu, i pomieszkania dla dozorcy, a spodziewać się należy, że już w roku następnym fabrykacya ściółki się rozwinie i znajdzie jak najobszerniejsze zastosowanie u mieszkańców Nowego Targu.

Sprawy personalne w krajowem biurze melioracyjnem.

W uzupełnieniu etatu biura melioracyjnego uchwalonego przez Wys. Sejm dnia 10. lutego 1898 zamianował Wydział krajowy dekretem z dnia 14. kwietnia 1899:

a) zastępcą dyrektora biura melioracyjnego starszego inżyniera tegoż biura Józefa Jankowskiego;

b) starszymi inżynierami inżynierów I. klasy: Pawła Dyrdonia i Jana Haponowicza;

c) inżynierami I. klasy inżynierów II. klasy: Michała Kornellę i Stanisława Ruebenbauera;

d) inżynierami II. klasy inżynierów-adjunktów: Maryana Röhricha, Andrzeja Kornellę i Tadeusza Korasadowicza.

Starszy inżynier Tadeusz Sikorski zamianowany przez Najjaśniejszego Pana wedle dekretu c. k. Ministerstwa wyznań i oświecenia z dnia 9. marca 1899 l. 5952 zwyczajnym profesorem inżynieryi rolniczej na uniwersytecie Jagiellońskim opuścił służbę krajową z dniem 18. października 1899.

W skutek opróżnienia tej posady zamianował Wydział krajowy dekretem z dnia 10. listopada 1899 l. 73.718

a) starszym inżynierem inżyniera I. klasy Franciszka Vetulaniego, pozostawiając mu nadal kierownictwo ekspozytury biura melioracyjnego w Tarnowie

b) inżynierem I. klasy inżyniera II. klasy: Jana Haładeja wreszcie

c) inżynierem II. klasy inżyniera-adjunkta: Władysława Brodowicza.

Praktykanta technicznego w kraj. biurze melioracyjnem Maryana Prokopowicza zamianował Wydział krajowy w granicach etatu dekretem z dnia 19. maja 1899 l. 31.538 *inżynierem-adjunktem*

Praktykantami technicznymi w krajowem biurze meliorajnem zamianował Wydział krajowy ukończonych słuchaczy Wydziału Inżynieryi c. k szkoły politechnicznej:

1. Adama Youngę, dekretem z 27. grudnia 1898 l. 77.680.

2. Adama Maryana Konrada 3 im. Poraj Rożańskiego dekretem z 29. lipca 1899 l. 48.818, wreszcie

3. Jana Łopuszańskiego, dekretem z dnia 5. września 1899, l. 58.762.

Dwaj ostatni pobierali w czasie nauk stypendyum z funduszu krajowego, z kredytu wyznaczanego przez Wysoki Sejm corocznie, począwszy od roku 1894.

Dekretem z dnia 4. sierpnia 1899 l. 42.662 uwolnił Wydział krajowy praktykanta technicznego Karola Lipsza od służby.

Inżynier-adjunkt Maksymilian Huber, otrzymawszy dekretem z 12. września 1899 l. 60.136 dwumiesięczny urlop z wstrzymaniem wypłaty poborów służbowych nie powrócił do służby, gdyż dekretem c. k. Ministerstwa wyznań i oświaty z 3. listopada 1899 l. 27.529 zamianowany został z dniem 1. grudnia 1899, nauczycielem mechaniki teoretycznej, mechaniki badawczej i encyklopedyi maszyn w c. k. państwowej szkole przemysłowej w Krakowie.

Instruktor dla uprawy i eksploatacyi torfowisk Juliusz Koppens mianowany dekretem c. k. Ministerstwa rolnictwa z 3. lutego 1899 l. 413 państwowym c. k. inspektorem dla uprawy torfowisk, opuścił służbę krajową z dniem 31. marca 1899.

Kierownik ekspozytury kraj. biura mel. w Stanisławowie Aleksander Wierzbicki został dekretem z 10. listopada 1899 l. 73.718 powołany z dniem 1. grudnia 1899 do służby w kraj. biurze melior. we Lwowie. Obsadzenie posady kierownika ekspozytury w Stanisławowie nastąpi z dniem 1. kwietnia 1900.

Dekretem z 15. listopada 1899 l. 76.509 przyznał Wydział krajowy inżynierowi I. klasy Ferdynandowi Hilbrichtowi osobisty dodatek do płacy w wysokości 200 zł. rocznie.

Służba dozorców melioracyjnych.

Konduktorami melioracyjnymi zostali zamianowani starsi dozorcy mel.: Władysław Ortyński dekretem z 25. marca 1899 l. 18.932 i Mieczysław Miksiewicz dekretem z 4. sierpnia 1899 l. 51.593.

Starszymi dozorcami melioracyjnymi zamianował Wydział krajowy dekretem z 10. października 1899 l. 18.420 dotychczasowych dozorców: Wojciecha Śpiewaka i Józefa Chciuka.

Uwolnił Wydział krajowy ze służby na własne żądanie: dekretem z 10. lutego 1899 l. 4.474 dozorcę Adama Sławka, dalej dozorcę Stanisława Skrzepińskiego dekretem z 9. maja 1899 l. 28.426 wreszcie starszego dozorcę Tomasza Władysława 2 im. Mazura dekretem z 4. sierpnia 1899 l. 49.949.

Dwaj pierwsi dozorcy przyjęci zostali przez reprezentacye powiatowe na pomocników technicznych, ostatni zaś zamianowany został urzędnikiem technicznym przez Wydział powiatowy w Rudkach.

Dozorca Franciszek Hausner otrzymawszy dekretem z 11. kwietnia 1899 l. 19.015 dwumiesięczny urlop celem odbycia ćwiczeń wojskowych nie powrócił więcej do służby.

Obecnie pozostaje tedy w służbie krajowej 2 konduktorów melioracyjnych, 4 starszych dozorców i 14 dozorców melioracyjnych, z których 1. przydzielonym jest c. k. kierownictwu regulacyi Dniestru między Rozwadowem a Żurawnem.

VII. Obecny stan państwowego funduszu melioracyjnego.

Wedle preliminarza państwowego funduszu melioracyjnego na r. 1899 (aleg. 64. do stenogr. prot. Izby posłów XVI. sesya 1899) przyznane zostały dalsze zasiłki z tego funduszu dla następujących przedsiębiorstw melioracyjnych:

L. p.	Nazwa przedsiębiorstwa	Koszt całego przedsiębiorstwa	Zasiłek z funduszu melioracyjnego	
		zł. w. a.	%	zł. w. a.
	a) *w Austryi dolnej*:			
1	regulacya potoku Fallbach	13.500	30	4.050
2	osuszenie gmin Gross-Kadolz i Seefeld .	15.000	30	4.500
3	regulacya potoku Thanabach . . .	15.300	40	6.120
	b) *w Tyrolu*:			
4	regulacya potoku Leutascher Ache . .	40.000	30	12.000
5	uzupełnienie regulacyi Adygi (III. Sekcya) .	206.800	50	103.400
6	regulacya potoku Haselbach	68.000	32	21.760
7	regulacya Adygi (nadwyżka kosztów) . .	30.100	50	15.050
8	naprawa zapory S. Giorgio na potoku Avisio	58.000	50	29.000

L. p.	Nazwa przedsiębiorstwa	Koszt całego przedsiębiorstwa	Zasiłek z funduszu melioracyjnego	
		zł. w. a.	%	zł. w. a.
	c) *w Czechach:*			
9	regulacya potoku Loučna (zasiłek dodatkowy)	96.154	30	28.846
10	osuszenie gruntów w Bestowicach . .	36.700	25	9.175
11	regulacya potoku Diwic	11.900	30	3.570
12	" " Klobuszka . . . . (z tego 85.658 zł. 81 ct. na melioracyę)	232.062	30 20	61.053
13	regulacya dolnego biegu potoku Jelenka .	25.000	40	10.000
	d) *w Galicyi:*			
14	osuszenie bagien Oleskich (zasiłek dodat.)	30.976	30	13.293
15	obwałowanie Wisły i Wisłoki w pow. Mielec	897.400	40	358.960
	e) *w Dalmacyi:*			
16	zabudowanie potoku Jabuka	7.500	50	3.750
17	" " Trzibalicz . . .	42.000	50	21.000
	f) *w Styryi:*			
18	regulacya rzeki Traun pod Aussee . .	180.000	50	90.000
	g) *na Morawie:*			
19	osuszenie gminy Reitendorf: odpływy . . osuszenie .	6.700 34.300	30 20	8.870
	Razem . . .	2,047.392	—	804.397
	do r. 1898 włącznie . .	34,672.242½	—	12,416.039¼
	Ogółem . . .	36,719.634½	—	13,220.436¼

Z tego wynosi koszt przedsiębiorstw galicyjskich **14,043.703 zł. w a.** (w obec 13,115.327 zł. w. a. w r. 1898), zapewniony zaś udział tych przedsiębiorstw w państwowym funduszu melioracyjnym **4,340.932 zł. w. a.** (w obec 3,968.679 zł. w. a. w r. 1898) czyli 32.83%. Z preliminowanych zaś na r. 1899 wydatków funduszu melioracyjnego w sumie 999.092 zł. 87 ct. w. a. (bez uwzględnienia pożyczek) przypada na Galicyę 286.440 zł. 43 ct. w. a., czyli okrągło 28,6%.

Na podstawie powyższego sprawozdania Wydział krajowy ma zaszczyt przedłożyć następujące wnioski:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 2. grudnia 1899 l. 79.101 o popieraniu kultury krajowej na polu budowli wodnych Sejm przyjmuje do wiadomości.

II. Sejm przyznaje na lokalne regulacye rzek niespławnych w myśl uchwały swej z dnia 6. października 1882 w rub. XIII. poz. 210 wydatków na rok 1900 następujące zasiłki:

a) na regulacyę Skawy		
między Wadowicami a Witanowicami, IV rata . . .		2.758 zł. w. a.
b) na regulacyę Raby		
pod Winiarami i Niezdowem, III. rata (ostatnia) . .		3.786 „ „
c) na regulacyę Dunajca		
1. pod Maszkowicami i Jazowskiem, II. rata	6.719 zł.	
2. od Gołkowic do ujścia Popradu, III. rata	9.047 „	
3. pod Drużkowem i Filipowicami, III. rata	— „	
4. między Zawodziem a Zgłobicami, III. rata	7.047 „	22.813 „ „
d) na regulacyę Wisłoki		
od Dąbia do Tuszyny i od Rzemienia do Rzysk, II. rata		— „ „
e) na regulacyę Sanu		
pod Korytnikami i Krasiczynem, IV. rata (ostatnia) .		1.840 „ „
f) na regulacyę Wisłoka		
1. od Babic do Zarzecza, V. rata . . .	4.793 zł.	
2. pod Dobrzechowem, II. rata (ostatnia) .	4.718 „	
3. pod Trzebowniskiem i Łukawcem, IV. rata	— „	9.511 „ „
g) na regulacyę Wiszni		
pod Nienowicami i Michałówką, IV. rata . . , .		— „ „
h) na regulacyę Świcy		
pod Sokołowem i Łanami sokołowskimi, VI. rata . .		2.500 „ „
i) na premiowanie zawiklania odsypisk . . .		500 „ „
Ogółem . . .		43.708 zł. w. a.

III. Sejm przyznaje na popieranie mniejszych robót melioracyjnych w myśl uchwały swej z dnia 26. listopada 1889 w rub. XIII. poz. 213 wydatków na rok 1900 następujące zasiłki:

a) na konserwacyę osuszenia bagien Rudnickich (do r. 1908)		1.400 zł.
b) na drenowanie gruntów włościańskich:		
1. w Rudawie i Radwanowicach (pow. Chrzanów), I. rata	1.604 zł.	
2. w Szebniach i Bierówce (pow. Jasło) . . .	1.450 „	
3. w Roztokach (pow. Jasło)	917 „	
4. w Czeluśnicy (pow. Jasło), I. rata	1.500 „	5.471 „
c) na ubezpieczenie brzegów Wisłoka pod Białobrzegami (pow. Krosno)		1.890 „
d) na regulacyę Lubaczówki pod Radawą, II rata .		2.644 „
e) na regulacyę Szkła pod Łazami i Charytanami, I. rata		2.461 „
f) na osuszenie gruntów w Wierzchosławicach i Rudce (pow. Tarnów)		1.900 „
g) na osuszenie przysiółka Wydrze ad Grębów (pow. Tarnobrzeg)		3.775 „
h) na osuszenie łąk i pastwisk w Hruszowie i Budomierzu (pow. Jaworów)		1.157 „

i) na oszuszenie gruntów w Jabłonówce i Pobużanach (pow. Kamionka) . . . . 4.824 zł.

k) na osuszenie gruntów w Pinianach, Kalinowie, Koniuszkach siemianowskich i Chłopczycach (pow. Sambor i Rudki), I. rata . . . . 8.125 „

l) na osuszenie gruntów w Żurawnie i Pobereżu (pow. Żydaczów), I. rata . . . . , ... 3.300 „

m) na osuszenie gruntów w Hanowcach i Popławnikach (pow. Rohatyn), zasiłek dodatkowy . . . . 1.000 „

n) na popieranie doświadczeń z kulturą torfowisk:

1. w Nowym Targu	500 zł.	
2. w Olesku i Kontach . . .	350 „	
3. w Stojanowie i Wolicy baryłowej .	500 „	
4. w Ożomli	250 „	
5. w Hnilicach wielkich . . .	250 „	
6. w Ubiniu	250 „	
7. w Glinianach	250 „	
8. w Czernicy	500 „	
9. w Żukowie	500 „	
10. w innych miejscowościach kraju .	1.000 „	4.350 „

o) na subwencyonowanie fabryk drenarskich . . . 5.000 „

p) do dyspozycyi Wydziału krajowego . , . . 5.000 „

Ogółem . . 52.297 zł.

IV. Sejm powiększa personal biura melioracyjnego o jednego inżyniera I. klasy z powodu utworzenia ekspozytury tego biura w Jarosławiu, która w myśl uchwały Sejmowej z dnia 21. marca 1899 z początkiem r. 1900 ma być otwartą.

V. Sejm uchwala załączone projekty ustaw:

1. o regulacyi potoku Pustej (Radosławki) z dopływami.
2. o regulacyi potoków Sołotwy i Rokitny z dopływami.
3. o konserwacyi robót regulacyjnych na potoku Przegnojówce z dopływami.

VI. Sejm przyznaje na rok 1900 dotacyę na konserwacyę robót regulacyjnych na potoku Przegnojówce w kwocie 500 zł. w. a.

VII. Sejm upoważnia Wydział krajowy do wydatkowania kwot preliminowanych w rubr. XIII. dziale B. na rok 1900 do końca lutego 1902 a to według zasad przyjętych przy podobnych rubrykach budżetu państwowego.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
S. Badeni w. r.

Sprawozdawca:
Onyszkiewicz w. r.
Członek Wydziału krajowego.

Protocoll

aufgenommen in Wien am 20. December 1898 zufolge des einvernehmlich mit den k. k. Ministerien für Ackerbau und Finanzen erflossenen Erlasses des k. k. Ministeriums des Inneren vom 8. October 1898, Zl. 4.709, beziehungsweise vom 13. December 1898 Zl. 40.852.

Anwesende:

1. Als Vertreter des k. k. Ministeriums des Inneren: Der k. k. Ministerialrath Romuald Iszkowski, Vorstand des Departamentes für Strassen- und Brückenbau und für den galizischen und bukowina'er Wasserbau, der k. k. Oberbaurath dipl. Ing. Ernst Lauda, Vorstand des k. k. hydrographischen Centralbureau, der k. k. Oberingenieur im Ministerium des Inneren Friedrich Blum;
2. Als Vertreter des k. k. Ackerbauministeriums: Der k. k. Regierungsrath Eduard Markus, technischer Consulent des genannten k. k. Ministeriums für Meliorationsangelegenheiten;
3. Als Vertreter der k. k. galizischen Statthalterei: Der k. k. Oberbaurath Johann Matula, Vorstand des Wasserbaudepartaments der genannten k. k. Statthalterei;
4. Als Vertreter des galizischen Landesausschusses: Der Direktor des Landesmeliorations-Bureau Andreas Kędzior.

Gegenstand:

Mittels Erlasses vom 8. October d. J. Zl. 4.709 hat das k. k. Ministerium des Inneren im Einvernehmen mit den k. k. Ministerien für Ackerbau und Finanzen, der k. k. galizischen Statthalterei eröffnet, dass die k. k. Ministerien des Inneren und für Ackerbau bereit seien zu den auf 4,600.000 fl. veranschlagten Kosten der Regulirung des oberen Dniester von Kornalowice bis Rozwadów, des Strwiąż-Flusses von Biskowice bis zur Mündung in den Dniester und der Mündungsstrecken der Wereszyca und Tyśmienica, eiuen 40% Beitrag im Maximalbetrage per 1,840.000 fl. in der Voraussetzung der verfassungsmässigen Genehmigung einer entsprechenden Erhöhung der ausserordentlichen Dniesterdotation der künftigen Jahre und beziehungsweise einen 20% Beitrag im Maximalbetrage von 920.000 fl. in der Voraussetzung der verfassungsmässigen Genehmigung der Erhöhung der staatlichen Dotation des Meliorationsfondes auf 1 Million Gulden jährlich, gegen dem zuzusichern, dass:

1. Das Projekt im Sinne dieses Erlasses abgeändert und demgemäss der Kostenüberschlag unter Festhaltung des Gesammtkostenbetrages per 4,600.000 fl. umgerechnet werde,

2. Die Bauzeit sowohl aus technischen, als auch aus budgetären Gründen von 20 auf 28 Jahre verlängert werde,

3. Die im einigen Zusammenhange mit der Regulirung des oberen Dniester-Laufes stehende Trockenlegung und Colmation der Dniester-Sümpfe unterhalb Sambor bald in Angriff genommen werde, da diese Colmation nach erfolgter Regulirung der in Rede stehenden Flussstrecken und der hiedurch bedingten Senkung des Grundwasserspiegels im Moore wesentlich erschwert, vertheuert und hinsichtlich ihrer Zweckmässigkeit überhaupt in Frage gestellt werden würde, ja selbst eine Deteriorirung der am Dniester-Flusse gelegenen Wiesencomplexe nach sich ziehen könnte,

4. im Zuge der Stryj'er Reichsstrasse, an deren Kreuzung mit der abzuändernden Regulirungstrace des Dniester-Flusses bei Rozwadów eine Brücke auf Kosten des Regulirungsfondes hergestellt werde,

5. bei Herstellung der in die 3. Kathegorie einzureichenden Holzbrücken am Dniester und Strwiąż mehrere im Erlasse angeführte Projektsänderungen vorgenommen werden.

Die k. k. galizische Statthalterei wurde ferner im Hinblicke auf die ad 3. gestellte Bedingung ersucht, hierüber den galizischen Landesausschuss zu befragen und an das k. k. Ministerium des Inneren zu berichten, ob das bezügliche Projekt sich bereits in Ausarbeitung befinde und in welcher Weise das Unternehmen sichergestellt werden solle.

Da zwischen dem Inhalte des Reiseberichtes des k. k. Oberingenieurs Friedrich Blum und den Anschauungen des Projektsverfassers hinsichtlich des Projektes in mehrfacher Richtung wesentliche Differenzen obwalteten und übrigens auf die hydrographischen Grundlagen des Projektes laut der bezüglichen Aeusserung des k. k. hydrographischen Centralbureau einer Richtigstellung bedürfen, die endgiltige Feststellung der gedachten Projektsänderungen jedoch bei dem grossen Umfange und der Vielseitigkeit des Projektes auf schriftlichem Wege kaum zum Ziele führen würde, sah sich das k. k. Ministerium des Inneren veranlasst anzuordnen, dass die Anträge über die bei der bezüglichen Regulirung zu beobachtenden Grundsätze, seitens der technischen Vertreter des k. k. Ministeriums des Inneren, der k. k. galizischen Statthalterei und des Landesausschusses protokollarisch festgestellt werden, wobei die bezügliche Berathung im Dep. 14 a) des erstgenannten Ministeriums zu erfolgen hätte.

Demgemäss ist die betreffende, über nachträgliches Ersuchen des k. k. Ministeriums des Inneren durch einen Vertreter des k. k. Ackerbauministeriums verstärkte Commission am 15. December 1898 im Bureau des Vorstandes des Departaments 14 a) des k. k. Ministeriums des Inneren zusammeugetreten und erstattet nun auf Grund eingehender Berathung einstimmig die nachstehenden

Anträge:

A) hinsichtlich der Regulirungsarbeiten.

I. Begrenzung des Projektes.

Die Begrenzung des Projektes, wonach der Dniester von der Gemeindestrassenbrücke in Kornalowice bis zur Reichsstrassenbrücke in Rozwadów, der Strwiąż von der Strassenbrücke in Biskowice bis zur Mündung in den Dniester, die Tyśmienica von der Mündung der Bystrzyca bis zur Mündung in den Dniester und die Mündungsstrecke der Wereszyca, regulirt werden sollen, erscheint zweckmässig.

II. Die Regulirungstrace.

a) des Dniesters.

Die projektirte Regulirungstrace des Dniesterflusses erscheint im allgemeinen zweckmässig.

Es ist jedoch angezeigt die Tracenkrümmung in km. 51 (Radius 300 m.) abzuschwächen, beziehungsweise an dieser Stelle einen Bogen von 350 m. Radius einzuschalten.

Mit dem in der Theilstrecke von der Strwiąż-Mündung bis Rozwadów angewendeten Minimalradius per 500 m. erklärt sich die Commission einverstanden, für den Fall einer etwa durch geänderte Lokalverhältnisse beding-

ten Modifikation der Regulirungstrace, dürfen jedoch geringere Radien als die nachstehend angeführten nicht angewendet werden:

Radien. 1. Für die Theilstrecke von Kornalowice bis zur Strwiąż-Mündung 350 m.

2. Für die Theilstrecke von der Strwiąż-Mündung bis zur Mündung des Tyśmienica-Flusses 400 m.

3. Für die Theilstrecke von der Tyśmienica-Mündung bis Rozwadów, beziehungsweise bis zur Mündung des Stryj-Flusses 450 m, wobei jedoch grössere Centriwinkel dieses ausnahmsweise anzuwendenden Tracenkrümmungen zu vermeiden wären.

Uebergänge zwischen Gegenkrümmungen. Zwischen Gegenkrümmungen (Contrabögen) wären grundsätzlich Gerade einzuschalten.

Tracenänderung bei Rozwadów. Im speciellen wird bemerkt, dass die projektirte Trace des Dniester von km 0·4 — 0·0, bei Rozwadów, welche dem, für die untere Strecke Rozwadów-Żurawno im Jahre 1886 verfassten Projekte angepasst wurde, nach der im Situationsplane mit Grünstift angedeuteten Alternative, welche die Aushebung eines, die Reichsstrasse kreuzenden Durchstiches und die Herstellung einer Brücke bedingt, zu dem Zwecke abzuändern wäre, und einen entsprechenden Anschluss, an den in der unteren Strecke Rozwadów-Weryń ausgehobenen und bereits realisirten Durchstich Nr. 1 zu erzielen.

Die Grenze zwischen der oberen Sektion Kornalowice-Rozwadów und der unteren Sektion Rozwadów-Żurawno, welch' letztere im Sinne des Gesetzes vom 1. Mai 1893 L. G. B. Nr. 33 bereits in der Regulirung begriffen ist, wird somit nicht durch die bestehende, sondern durch die neu zu errichtende Reichsstrassenbrücke gebildet werden, demgemäss die Kosten des oberhalb dieser neuen Brücke auszuhebenden Durchstiches aus dem für den oberen Dniester zu bildenden Regulirungsfonds und die Kosten des unterhalb dieser Brücke auszuhebenden Durchstiches aus dem für die Regulirung der Theilstrecke Rozwadów-Żurawno gebildeten Fonds zu bestreiten wären.

Da die Herstellung der neuen Brücke durch die Regulirung sowohl der oberen Fluststrecke Kornalowice-Rozwadów, als auch der unteren Theilstrecke Rozwadów-Żurawno in gleichem Masse bedingt ist — wären die Kosten der Herstellung dieser Reichsstrassenbrücke von den beiden Regulirungsfonds zu gleichen Theilen zu tragen, was umsoweniger einem Anstande begegnet, als die Kosten der Regulirung der oberen und der unteren Dniester-Strecke von denselben Factoren und in gleichem Verhältnisse bestritten werden.

b) des Strwiąż-Flusses. Die projektirte Regulirungstrace des Strwiąż-Flusses erscheint zwar den Lokalverhältnissen angepasst, da dieselbe jedoch eine Abkürzung des natürlichen Flusslaufes von 45·800 auf 28·541 km, sonach um 37·7% bedingt, eine solche Abkürzung aber eine übermässige Vergrösserung des Gefälles sowie Eintiefung des Flusses und in der Folge einen schädlichen Einfluss auf die obere nicht zu regulirende Anschlussstrecke des Strwiąż-Flusses oberhalb Biskowice nach sich ziehen kann, wäre eine grössere Entwicklung der Regulirungstrace allerdings erwünscht.

Eine derartige Entwicklung bezw. Verlängerung der Trace wäre indessen nur durch eine wesentliche Herabminderung der Minimalradien der Tracenkrümmungen erzielbar.

Da jedoch eine derartige Massregel nicht empfohlen werden kann, wäre die vom Landesmeliorationsbureau projektirte Trace principiell zu belassen.

Einer allfällig zu weit gehenden Vertiefung der Flussbettsolle könnte übrigens durch Anlage von Grundschwellen vorgebeugt werden.

Hinsichtlich der Uebergänge zwischen den Gegenkrümmungen und der Centriwinkel der Bögen gilt dasselbe, was für den Dniester beantragt wurde.

c) der Tyśmienica.

Die projektirte (roth eingezeichnete) Regulirungstrace erscheint bis auf die Anfangsstrecke entsprechend; in dieser Strecke wäre die Trace mit Rücksicht auf die gebotene bessere Einführung des Bystrzyca-Flusses nach der grün eingezeichneten Alternative zu fixiren. Für die Bögen der Regulirungstrace wären womöglich Radien von 350 m. anzuwenden.

III. Die Gefällsausgleichungscurve. (das projektirte Längenprofil.

a) des Dniester.

Obgleich das vorliegende Projekt sich blos auf die Dniester-Strecke Kornalowice-Rozwadów beschränkt, muss bei der Projektirung der Gefällsausgleichscurve nichtdestoweniger auch auf die obere, weiterhin im unregulirten Zustande verbleibende und die untere, bereits in der Regulirung begriffene Anschlussstrecke Bedacht genommen werden.

Die Gefällsverhältnisse der letzterwähnten Strecke sind im Projekte allerdings berücksichtigt worden, indem das gegenwärtige Niveau des Flussbettes an der Staustuffe bei Brzezina als Fixpunkt für die nach Hohenburger ermittelte Ausgleichsparabel gewählt wurde.

Da jedoch die seitens der Staatsbauorgane bereits seit dem Jahre 1895 in Aussicht genommene Beseitigung dieser Staustufe, bezw. die Tieferlegung des Flussbettes an dieser Stelle sowohl im Interesse der Regulirung als auch zur Beschaffung der Vorflut für die Hochwässer unbedingt nothwendig erscheint, erachtet die Commission die Berücksichtigung der Tieferlegung des Flussbettes bei der Projektirung der Gefällsausgleichscurve als unerlässlich.

Laut des für die Dniester-Strecke Rozwadów-Żurawno projektirten Längenprofils erscheint die Tieferlegung des Flusses daselbst um 1·85 m. in Aussicht genommen, welches Mass in der bezüglichen Aeusserung des k. k. Oberingenieur's Friedrich Blum, bezw. in der von ihm projektirten Gefällsausgleichscurve unverändert angenommen wurde.

Da jedoch laut Angabe des k. k. Oberbaurathes Johann Matula nivellitische Aufnahmen des Dniester-Flussabschnittes Rozwadów Żurawno, derzeit im Zuge sind und die genaue Bestimmung der Tieferlegung des Flusses bei Brzezina auf Grund der bezüglichen Daten bevorsteht, ist die Commission der Ansicht, dass die definitive Ausgleichscurve für die Dniester-Strecke Kornalowice Rozwadów erst nach Vollendung der erwähnten Studien und zwar mit Berücksichtigung der Rückwirckung dieser Tieferlegung flussaufwärts und der durch die projektirte Abkürzung des natürlichen Flusslaufes bedingten Eintiefung des oberen Dniester-Laufes, namentlich von Rozwadów bis zum Mühlwehr in Sambor — analog wie dies vom k. k. Oberingenieur Blum bewirkt worden ist — zu projektiren wäre.

Da übrigens die Vorausbestimmung der dem Flussregime vollends entsprechenden Gefällsausgleichscurve nicht möglich ist — wäre die zu projektirende und durch Regulirung des Flussbettes anzustrebende Gefällsausgleichscurve, blos als die zulässige Grenze der zu gewärtigenden Eintiefung des Flusses aufzufassen, welche vielleicht nicht erreicht werden wird, auf keinen Fall jedoch überschritten werden darf, demgemäss die Flussbettsohle — sobald die gedachte Grenze der Eintiefung stellenweise erreicht. ist mittelst der aus Steinmateriale herzustellenden Grundschwellen zu fixiren wäre.

Die für die Colmation der Samborer Dniester-Sümpfe bestimmten Stauschleusen am Dniester bei Kornalowice und unterhalb der Strwiąż-Mündung wären derart herzustellen, dass sie auch nach der gewärtigenden Vertiefung des Flussbettes entsprechend rekonstruirt werden können.

b) des Strwiąż.

Die Gefällsausgleichscurve für den Strwiąż wäre erst nach Ermittlung jener für den Dniester, bezw. mit Berücksichtigung der Eintiefung des Dniester an der Mündung des Strwiąż und der Eintiefung des Strwiąż in den Strecken Biskowice-Mündung in den Dniester und oberhalb Biskowice in analoger Weise wie jene für den Dniester zu projektiren.

IV. Die Querprofile. a) des Dniester.

Im Projekte sind nachstehende Profilausmasse berechnet und vorgeschlagen:

Theil-strecke	Bezeichnung der Theilstrecke von	bis	Länge in *km.*	Maximal-tiefe *m.*	Normal-breite *m*	Anmerkung
1	Rozwadów	Zubrzanka Mdg.	2·500	1·65	40	
2	Zubrzanka	Szczerek Mdg.	0·843	1·50	38	
3	Szczerek Mdg.	Kłodnica Mdg.	1·257	1·50	28	
4	Kłodnica Mdg.	Letnianka Mdg.	4·500	1·50	28	
5	Letnianka Mdg.	Tyśmienica Mdg.	7·626	1·50	24	
6	Tyśmienica Mdg.	Wereszyca Mdg.	2·860	1·50	20	
7	Wereszyca Mdg.	Strwiąż Mdg.	24·299	1·50	15	
8	Strwiąż Mdg.	Kornalowice	10·702	1·00	12	

ad 1—7. Da diese Theilstrecke schiffbar gemacht werden soll, wäre für die erforderliche Fahrtiefe vorzusorgen, anderseits muss hiebei auf die eventuell in der Zukunft vorzunehmende Canalisirung der gegenständlichen Flusstrecke Bedacht genommen werden.

Mit Rücksicht auf den letzterwähnten Umstand beantragt die Commission für die Theilstrecke des Dniester abwärts der Strwiąż-Mündung eine Normalbreite im Normalwasserspiegel gemessen von 22·05 m.

Gegen die für die 1. Theilstrecke Rozwadów-Zubrzanka-Mündung beantragte Normalbreite per 40·0 m. wird nichts eingewendet.

Die Normalbreiten für die Zwischenstrecken 2 bis 6 wären auf Grund der zu ermittelnden Gefällsdaten und der berechneten Normalwassermengen unter Festhaltung der im angenommenen Querprofile ad 1 und 7 vorhandenen Verhältnisse der Tiefe zur Breite zu ermitteln.

Mit Rücksicht auf den wesentlichen Unterschied des relativen Gefälles der einzelnen Abschnitte der verhältnissmässig langen Theilstrecken 7 und 8 wäre es angezeigt die letzteren in je zwei Sektionen abzutheilen.

Bei der Wahl der Normalbreite für die Theilstreske 7, war die Commission von der Erwägung geleitet, dass die erforderliche Fahrtiefe in den Krümmungen bezw. an den concaven Ufern trotz Vergrösserung der Normalbreite vorhanden sein wird und dass lediglich in den Uebergängen aus einer Krümmung in die andere Vorkehrungen (Niederwasserregulirung) getroffen werden müssen und auch für die nöthige Wassertiefe zu erzielen.

Selbstverständlich dürfen diese Normalbreiten blos als vorläufige gelten, weshalb parallele Gegenbauten überall, mit Ausnahme der Durchstichsstrecken — grundsätzlich zu vermeiden — und wie dies bei derlei Flussregulirungen üblich ist — die concaven mittelst der Deck- und Parallel-Werke die convexen mittelst senkrechter Werke zu verbauen wären.

Die genaue Ermittlung der Normalbreiten hätte auf Grund weiterer Erhebungen über die Wassermengen und der zu ermittelnden Gefällsausgleichscurve und zwar während der Bauzeit zu erfolgen, weshalb alljährlich die entsprechenden Profilaufnahmen und Messungen vorzunehmen wären.

ad 8. Die Bestimmung der Normalbreite für die Anfangsstrecke Kornalowice-Strwiąż-Mündung muss einem späteren Zeitpunkte vorbehalten bleiben, bis

Resultate hydrometrischer Erhebungen in dieser Strecke und genaue Daten über die Gefällsausgleichscurve vorliegen werden; es wird jedoch schon jetzt bemerkt, dass die gegenwärtige durchschnittliche Breite des Dniester innerhalb des sogenannten Hordynia-Dołobower-Canales beizubehalten, bezw. eine Verengung des Flusses in dieser Strecke zu vermeiden wäre.

b) des Strwiąż. Die im Projekte vorgesehene Breite des Flusses von der Mündung des Samborer Mühlbaches bis zur Mündung in den Dniester per 12 bezw. 13 m. erscheint insoferne zweckmässig, als dadurch die Schiffbarmachung dieser Strecke behufs Verfrachtung des Baumateriales für die Regulirung des Dniester-Flusses ermöglicht werden soll, da jedoch dermalen, an eine genauere Ermittlung dieser Normalbreiten in Ermanglung der Gefällsausgleichscurve und der sonstigen verlässlichen Daten nicht geschritten werden kann und sonach die Nothwendigkeit einer Abänderung dieser Ausmasse in der Zukunft nicht ausgeschlossen ist, wären in der gedachten Strecke — soferne es nicht auf die Versicherung der Durchstichufer ankommt — parallele Gegenbauten grundsätzlich zu vermeiden und die Werke — aus Steinmateriale — und zwar vorläufig als provisorische Bauten (niedrige Steinwürfe) herzustellen.

Im Hinblicke auf den bereits erwähnten Umstand, dass die Schiffbarmachung der in Rede stehenden Strecke des Strwiąż-Flusses in erster Linie für Zwecke der Regulirung des Dniester und seiner sonstigen in das Projekt einbezogenen Zuflüsse unbedingt nothwendig ist, wäre dieselbe ehestens in Angriff zu nehmen und mit thunlichster Beschleunigung — ohne besondere zeitraubende Erhebungen und Studien — durchzuführen, und wären die betreffenden provisorischen Regulirungswerke erst nach genauer Ermittlung der Normalbreiten und nach Realisirung der projektirten Eintiefung der Flussbettsohle in definitive Werke umzuwandeln, was bei der empfohlenen Bauweise keine erheblichen Kosten nach sich ziehen dürfte.

Die Bestimmung der Normalbreite für die Anfangsstrecke des Strwiąż-Flusses von Biskowice bis zur Mündung des Samborer Mühlbaches kann in Ermanglung der hiezu erforderlichen Daten umsomehr einem späteren Zeitpunkte überlassen bleiben, als diese Strecke dermalen nicht der Regulirung unterzogen werden darf.

c) und d) für die Tyśmienica und Wereszyca. Die projektirte Normalbreite per 14 bezw. 12·8 m. wäre auf die bei Normalwasser thatsächlich vorhandene durchschnittliche Breite dieser Flüsse zu vergrössern, da hier die Erzielung einer grösseren Wassertiefe nicht nothwendig erscheint.

V. Das Mittelhochwasserprofil. Die Aufholung sämmtlicher Ufer auf das im Projekte vorgesehene Mass behufs Erzielung eines die Mittelhochwässer fassenden Querprofils wäre zu unterlassen, da der hiedurch angestrebte Zweck in dieser Weise nicht erreicht werden könnte, zumal das Mittelhochwasser durch die Seitenbäche und die nicht vollkommen abgesperrten Altbette in das Binnenland gelangen würde: es wären daher blos die Ufer der Durchstiche auf die durchschnittliche Höhe der natürlichen Flussufer zu erhöhen.

VI. Die Baumethode. Insoferne die verhältnissmässige Länge der Serpentine und die Configuration der Ufer nicht von vornherein eine selbstthätige, d. i. ohne alle Hilfsbauten zu erfolgende Verlandung des betreffenden aufzulassenden Altarmes erwarten lässt, sind Vorkehrungen dahin zu treffen, dass die sinkstoffführenden Hochwässer in die Serpentinen unbehindert gelangen, ihre Geschwindigkeit innerhalb der Serpentine ermässigt werde, die Verlandung des Flussbettes überall thunlich gleichmässig erfolge und gegen eventuelle Wegschwemmung durch spätere Hochwässer gesichert werde.

Die nur im Falle des thatsächlichen Bedarfes herzustellenden Coupirungswerke wären thunlichst niedrig zu halten, ferner sind die in den Altarmen projektirten Absperrungen gleichfalls nur nach Bedarf als Schlickfänge, Zäune u. s. w. herzustellen.

VII. Die Bautypen. Vorläufig wären — wie bereits an anderer Stelle erwähnt worden ist — blos die concaven Ufer mit Längswerken (Leit- und Deckwerke) zu verbauen, eine Ausnahme hievon bilden die Durchstiche, deren beide Ufer rechtzeitig mit Deckwerken zu fixiren wären; an convexen Ufern sind senkrechte

Werke und in den Geraden an einem Ufer Längswerke und am anderen Ufer senkrechte Werke auszuführen.

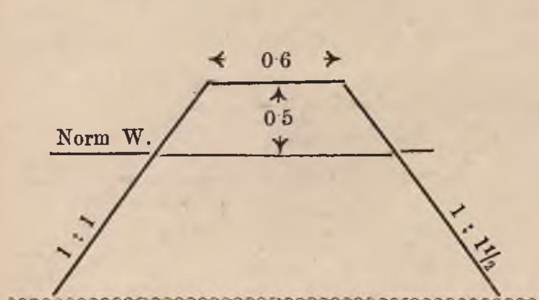
Zu den Bauten wäre grundsätzlich das Steinmateriale zu verwenden, indem dasselbe eine Reconstruction der Werke nach Einsenkung des Flussbettes stets zulässt; doch können fallweise auch die seinerzeit zu incrustirenden Faschinenbauten hergestellt werden, soferne sie billiger als Steinwerke zu stehen kommen.

Zur Beschaffung billigen Faschinenmateriales wären thunlichst ausgedehnte Weidenpflanzungen rechtzeitig anzulegen.

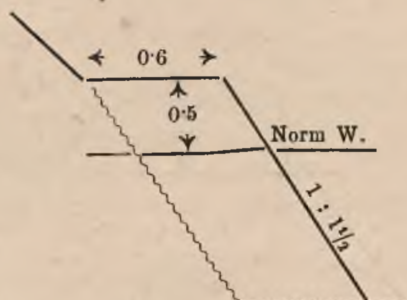
Vorläufig wären nachstehende Bautypen anzuwenden:

a) Dniestr bis zur Strwiąż-Mündung Strwiąż, Tyśmienica, Wereszyca.

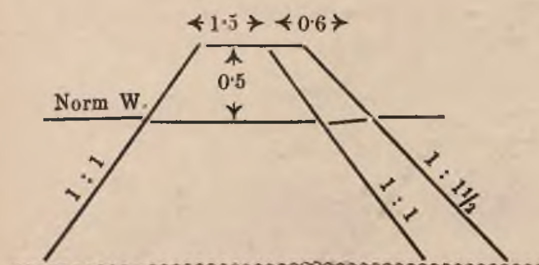
α) (Steinbauten) (nach definitiven Ausbau) β) (Faschinenbauten)

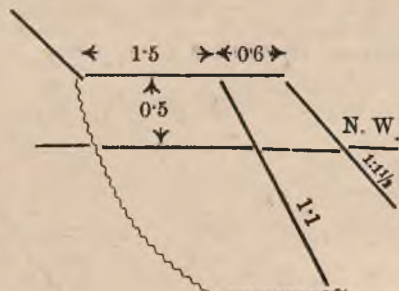
Coupirungswerk,
Leitwerk, Buhne, Trawerse.

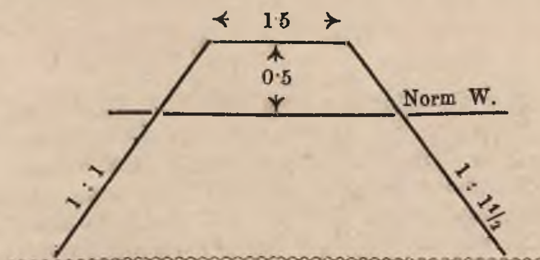
Deckwerk.

Coupirungswerk, Leitwerk.

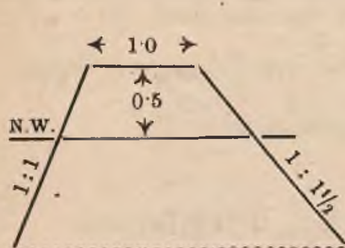
Deckwerk.

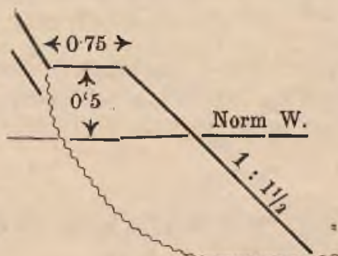
Buhne, Trawerse.

b) Dniester von der Strwiąż-Mündung bis Rozwadów.

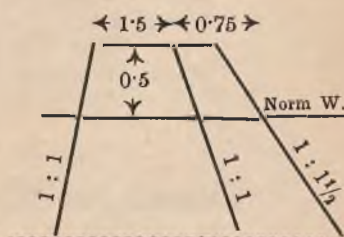
α) Steinbauten (nach definitivem Ausbaue) β) Faschinenbauten

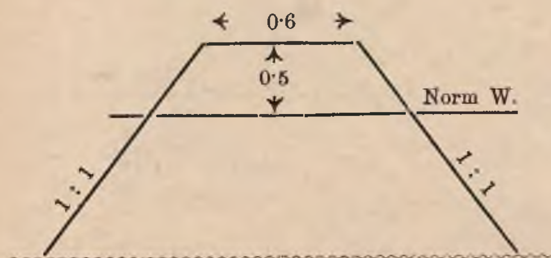
Coupirungswerk, Leitwerk, Buhne.

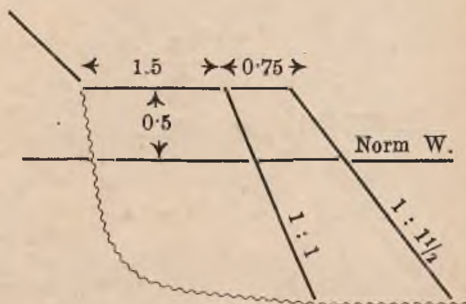
Deckwerk.

Coupirungswerk, Leitwerk.

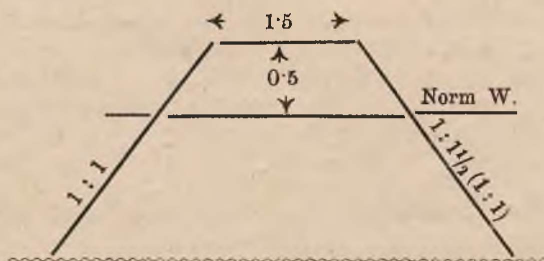

Trawerse.

Deckwerk.

(NB.) Unter Normalwasserstand ist der während der Schiffarthsperiode mehrerer Jahre am längsten andauernde Wasserstand zu verstehen).

Buhne (Trawerse).

Die Faschienenbuhnen sind an den Köpfen mit Stein zu incrustiren.

Die Nivellette der Coupirungs- und Leitwerke, sowie der Deckwerke wäre 0·5 m. über dem Normalwasserspiegel anzulegen.

Die Nivellette der Buhnen und Traversen ist von 0·5 m. über dem Normalwasserspiegel gegen das Ufer auf + 1·0 m. ansteigend anzulegen.

Als Normalwasserspiegel hätte vorläufig zu gelten:

Für den Dniester: der Wasserstand, welcher der Ablesung von ± 0 am Pegel zu Kołodruby entspricht und die correspondirenden Beharrungswasserstände der übrigen Pegel; für den Strwiąż der Wasserstand, welcher der

Ablesung von — 0·15 am Pegel zu Biskowice und jener von + 1·15 am Pegel zu Koniuszki entspricht

Die hohen Bruchufer sind im Bedarfsfalle nach entsprechender Abflachung zu bespreuten.

Behufs Ermässigung der Transportkosten des Baumateriales wäre in jenen Strecken, wo die Zufuhr per Wagen oder zu Wasser beschwerlich oder nicht möglich sein sollte, schmalspurige Feldbahnen anzulegen.

VIII. Die Durchstiche. Das Projekt wäre dahin abzuändern, dass die Sohle der Leitcanäle in den Durchstichen im Niveau des niedrigsten Wasserstandes am Auslaufe horizontal angelegt werde.

Es wären übrigens auch einige Handbagger und eventuell auch ein Dampfbagger (Trocken- oder Massbagger) anzuschaffen, um die Durchstiche zu vertiefen und die Detritusmassen aus dem Flussbette zu beseitigen.

IX. Treppelwege Grundablösung. Die an beiden Ufern projektirten Parallelwege (Treppelwege) per 5·0 m. wären blos mit 3·0 m. Breite herzustellen.

Auf diesen Umstand, sowie auf die zu gewärtigende Erbreiterung des Flussbettes wäre bei der Grundablösung Bedacht zu nehmen.

X. Periodische Vermessungen. In den der Regulirung unterzogenen Flussstrecken, wären seitens der Bauorgane Vermessungen der Wassermengen bei verschiedenen Wasserständen sowie Aufnahmen der Längen und Querprofile und dergleichen periodisch vorzunehmen um für die Beurtheilung der Zweckmässigkeit der versuchsweise angewendeten Normalbreiten eventuell für die erforderlichen Correcturen des Projektes eine sichere Grundlage zu schaffen.

Insbesondere wäre die successive Eintiefung des Flusses in Evidenz zu halten.

Die Ergebnisse dieser Vermessungen und Beobachtungen wären in synoptischer Weise darzustellen.

Ueber dies erscheint es nothwendig weitere Pegel zu errichten um Anhaltspunkte für die vorzunehmenden Studien zu gewinnen.

XI. Das Bauprogramm. 1. In der ersten Hälfte der Bauzeit wären unvorgreiflich der sich während des Baues etwa ergebenden Nothwendigkeit einer Abänderung der Baudisposition in Angriff zu nehmen:

Die Regulirung:

a) des Dniester von der Strwiąż-Mündung bis Rozwadów, welche Strecke von mehreren Angriffspunkten ausgehend, zu behandeln wäre, sowie der Mündungsstrecken der Tyśmienica und Wereszyca; die Reichsstrassenbrücke in Rozwadów, wäre ehestens herzustellen, damit der Durchstich des Dniester daselbst bald bewirkt werden könne;

b) des Strwiąż-Flusses von der Mündung des Samborer Mühlbaches bis zur Mündung in den Dniester — mit Rücksicht auf die Nothwendigkeit der Steinverfrachtung flussabwärts und auf den bevorstehenden Bau der Stauschleuse unterhalb der Strwiąż-Mündung;

c) eventuelle Anlage von Grundschwellen in den unter a) und b) angeführten Flussstrecken.

Um jedoch den ungünstigen Einfluss der Geschiebe bezw. Schlammführung auf die respektiven unteren Anschlusstrecken hintanzuhalten — wären Verkehrungen dahin zu treffen, dass die in Bewegung gebrachten Detritus-Massen in den zur Verlandung bestimmten Altarmen nach Thunlichkeit aufgefangen und festgehalten werden.

2. In der zweiten Hälfte der Bauzeit wären zu bewirken:

a) Die Vollendung der Arbeiten bezw. die Reconstruction der provisorischen Werke in der Dniester-Strecke vor der Mündung des Strwiąż-Flusses bei Rozwadów nebst Fixirung der bis zur Trace erweiterten Durchstiche, falls Letzteres nicht etwa schon früher erfolgte.

b) Die Vollendung der Arbeiten respektive der definitive Ausbau der provisorischen Bauten im Strwiąż Flusse von der Mündung des Samborer Mühlbaches bis zur Mündung in den Dniester nebst Fixirung der Durchstichsufer.

c) die Regulirung des Dniester von Kornalowice bis zur Mündung des Strwiąż-Flusses.

d) die Regulirung des Strwiąż-Flusses von Biskowice bis zur Mündung des Samborer Mühlbaches.

e) Die eventuelle Anlage von Grundschwellen in den unter a) bis d) angeführten Flussstrecken, soferne dies nicht etwa schon in der ersten Hälfte der Bauzeit geschehen ist.

XII. Die Bauzeit.

Obgleich eine Abkürzung der 28 jährigen Bauzeit behufss Verminderung der Regieauslagen und der Kosten der Erhaltung der Arbeiten während der Bauzeit angezeigt wäre, ist dieselbe nach Anschauung der Vertreter des k. k. Ministeriums des Innern hauptsächlich von budgetärem Standpunkte nicht zulässig. „Der mitgefertigte Vertreter des k. k. Ackerbauministeriums gibt seinem Bedenken Ausdruck, dass durch eine so lange und durch technische Erwägungen nicht unbedingt gebotene Bauzeit die Regie und die Erhaltung der Bauten übermässig vertheuert werden, ohne jedoch aus diesem Anlasse einen Antrag auf Abkürzung der Bauzeit zu stellen".

Der Vertreter des galizischen Landesausschusses schliesst sich dieser Anschauung an.

B) Zusammenhang der Regulirungsarbeiten mit der Colmation der Samborer Sümpfe.

Die vorherige, bezw. sofortige Inangriffnahme der Regulirungsarbeiten unterliegt insoferne keinem Anstande, als eine unmittelbare Benachtheilung der Landesculturinteressen durch eine zu weit gehende Trockenlegung der angrenzenden Ländereien in den ersten Baujahren nicht zu besorgen ist. Dagegen sind die Gefertigten der Ansicht, dass das Projekt für die Colmation der Samborer Sümpfe in technischer und finanzieller Beziehung ehestens sichergestellt werden sollte, um die Inangriffnahme dieses Unternehmens auch schon innerhalb der ersten Hälfte der Bauzeit zu ermöglichen.

Der Delegirte des Landesausschusses erklärt hierauf unter Hinweis auf die dem k. k. Ministerium des Innern unterbreitete Zuschrift des galizischen Landesausschusses vom 18. November 1898, Zl. 67.425, dass das bezügliche Projekt im Grossen und Ganzen bereits fertiggestellt ist und blos die Detailkostenüberschläge noch zu verfassen sind, sohin die Ueberprüfung des Projektes an Ort und Stelle im Laufe des Jahres 1899 erfolgen können wird.

Hiemit wurde das Protocoll geschlossen und gefertigt:

Wien, am 20. December 1898.

Romuald Iszkowski, m. p. k. k. Ministerialrath.
Dr. Ing. Ernst Lauda, m. p. k. k. Oberbaurath.
Edward Markus m. p. k. k. Regierungsrath.
Friedrich Blum, m. p. k. k. Oberingenieur.
Johann Matula, m. p. k. k. Oberbaurath.

Das gegenwärtige Protocoll unterzeichne ich mit dem Bemerken, dass ich mich nur mit denjenigen Anträgen der Conferenz einverstanden erklärt habe, welche mit der Note des galiz. Landesausschusses ddto 18. November 1898 Zl. 67.425 nicht collidiren. Hiebei erlaube ich mir zu bemerken, dass die in das Protocoll sub IV c) u. d), VII (Anmerkung) VIII aufgenommen, dem Reiseberichte des k. k. Oberingenieurs Hr. Blum entlehnten Anträge, in der Conferenz gar nicht erörtert und somit auch nicht zum Beschlusse erhoben wurden.

Powyższy protokół podpisuję z tą uwagą, że zgodziłem się tylko z tymi wnioskami konferencyi, które nie kolidują z odezwą galic. Wydziału kr. z dnia 18. listopada 1898, L. 67.425. Przytem pozwalam sobie nadmienić, że za umieszczone w Protokole pod IV c) i d, VII (uwaga) i VIII, a wyjęte ze sprawozdania c. k. nadinżyniera p. Bluma, wnioski nie były dyskutowane na konferencyi a tem samem nie zostałe uchwalone

Andrzej Kędzior, m. p.
dyrektor k. biura melioracyjnego.

Alegat 2. do sprawozdania Wydziału krajowego L. 79.101/99.

Odpis odezwy

Wydziału krajowego z dnia 18. lutego 1899 L. 6.759 do c. k. Namiestnictwa we Lwowie.

Udzielony szacowną odezwą z dnia 27. stycznia rb. L. 4.717 protokół z dnia 20. grudnia 1898, w sprawie technicznych podstaw projektu regulacyi górnego Dniestru z dopływami mamy zaszczyt zwrócić Świetnemu c. k. Namiestnictwu w załączeniu ·/. po podpisaniu go przez dyrektora krajowego biura melioracyjnego.

Z protokołu tego okazuje się, że przeważna część zarzutów podniesionych przez delegata ministeryalnego c. k. nadinżyniera p. Bluma przeciw projektowi technicznemu odpada, a mianowicie:

I. na konferencyi nie zostały wcale poruszone przez wymienionego delegata ministeryalnego, który był zarazem referentem komisyjnym następujące kwestye, które tem samem należy uważać za uchylone. 1. Żądanie przerachowywania kosztorysu, a w szczególności rubryki II. (budowli regulacyjnych) które to żądanie jak wykazano w ustępie 1. odezwy tutejszej z dnia 18. listopada 1898, L. 67.425 było nieuzasadnione i spowodowane zostało przeoczeniem ze strony delegata ministeryalnego.

2. zmiana szerokości kunet przekopów.

3. powiększenie długości pilotów przy mostach z uwzględnieniem przyjętego przez delegata ministeryalnego pogłębienia.

4. zalesienie dorzecza Strwiąża.

5. utworzenie osobnej Komisyi dla regulacyi górnego Dniestru z dopływami, którąby się zbierała 1 lub 2 razy do roku dla ustanawiania programu robót.

II. konferencya nie zatwierdziła następujących propozycyj, względnie żądań zmian projektu postawionych przez delegata ministeryalnego:

1) podjęcia robót koło kolmatacyi bagien naddniestrzańskich równocześnie z regulacyą górnego Dniestru w skutek czego regulacya ta musiałaby doznać zwłoki.

2) przedłużenia regulacyi Dniestru, od Kornalowic do Sambora, a przynajmniej wykonania pewnych robót ochronnych na tej przestrzeni, gdyż rozmiary projektowanej regulacyi uznane zostały za odpowiednie.

3) rozwinięcia trasy Strwiąża, które jak to podniesiono w ustępie c) tutejszej odezwy z dnia 18. listopada 1898 L. 67.425 przy zastosowaniu większych promieni okazało się wprost nie możliwe.

4) zmiany promieni krzywizn dla Dniestru poniżej ujścia Strwiąża, gdyż przyjęty w projekcie promień 500 metrów uznano za odpowiedni.

5) zmiany szerokości normalnych przekrojów poprzecznych dla średniej wody normalnej zwłaszcza dla Strwiąża między ujściem a młynówką Samborską.

6. propozycyi co do zmiany dyspozycyi budowli regulacyjnych, a w szczególności niezamykania budowlami odciętych przekopami starych łożysk.

7) propozycyi co do stanu wody, do jakiego budowle regulacyjne mają być zastosowane, gdyż zgodnie z projektem przyjęła dla Dniestru stan +0 na wodoskazie w Kołodrubach podczas gdy delegat ministeryalny proponował, —0,35; dla Strwiąża zaś stan

— 0,15 (w projekcie — 0,14) wodoskazu w Biskowicach, a + 1,15 (w projekcie + 1,05) wodoskazu w Koniuszkach, (podczas gdy delegat ministeryalny proponował stan — 0,25, w Biskowicach a + 0,65 w Koniuszkach);

8) zmiany programu budowy, wedle którego regulacya Strwiąża dopiero w lat 15 po rozpoczęciu robót miała być podjętą, gdyż przeciwnie konferencya oświadczyła się za bezzwłocznem podjęciem regulacyi tej rzeki między ujściem do Dniestru a młynówką Samborską.

Natomiast powzięła konferencya następujące uchwały odmienne od projektu technicznego, tudzież od wniosków zawartych w tutejszej odezwie z d. 18. listopada 1898 l. 67.425:

A) w kwestyach administracyjnych:

a) ustanowienie okresu budowy na lat 28 (zamiast proponowanego przez Wydział krajowy 20-letniego okresu), za czem jednak i to ze względów budżetowych oświadczyli się tylko zastępcy Wys. c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych;

b) obciążenie funduszu regulacyjnego górnego Dniestru połową kosztów budowy nowego mostu na projektowanym w interesie regulacyi przestrzeni Rozwadów-Żurawno przekopie, oraz kosztami tego przekopu od nowego mostu w górę;

B) w kwestyach technicznych:

a) zmianę projektowanej niwelety Dniestru i Strwiąża z uwzględnieniem zamierzonego pogłębienia Dniestru w Brzezinie (na przestrzeni Rozwadów-Żurawno);

b) przeprowadzenie dodatkowych studyów dla ostatecznego obliczenia normalnych przekrojów poprzecznych Dniestru i Strwiąża, oraz powiększenie szerokości trasy regulacyjnej Tyśmienicy i Wereszycy do obecnej przeciętnej szerokości tych rzek;

c) zaniechanie podwyższenia brzegów Dniestru i Strwiąża do wysokości dorocznych wód wielkich;

d) wykonanie niwelety kunet przekopów samoczynnych w poziomie najniższego stanu wody;

e) zmianę typów budowli (odmiennie od projektu i propozycyi p. Bluma), przyczem w protokole zamieszczono nieuchwaloną na konferencyi uwagę, że pod normalnym stanem wody, do którego mają być zastosowane budowle, należy rozumieć najdłużej trwający stan wody w okresie żeglugi kilku lat;

f) zwężenie dróg holowniczych z 5 na 3 metry przy równoczesnem uwzględnieniu rozszerzenia łożyska w obec spodziewanego pogłębienia.

Co się tyczy przytoczonych pod A) kwestyj administracyjnych, to już mieliśmy zaszczyt sprawę tę wyjaśnić w ustępie 2) i 4) tutejszej odezwy z d. 18. listopada 1898, l. 67.425. Gdy z protokołu na wstępie powołanego okazuje się, że potrzeba przedłużenia okresu budowy z 20 na 28 lat ze względów technicznych odpada, gdyż konferencya nie podziela zapatrywania p. Bluma, jakoby rozpoczęcie regulacyi Strwiąża dopiero po 15 latach było dopuszczalne, a nadto i zastępca Wys. c. k. Ministerstwa rolnictwa oświadczył się za skróceniem czasu budowy; pozwalamy sobie w myśl rezolucyi Wys. Sejmu z d. 30. grudnia 1898, powziętej w tym przedmiocie, upraszać uprzejmie Świetne ck. Namiestnictwo o wyjednanie u Wys. c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych ustanowienia okresu budowlanego na lat dwadzieścia.

Również oczekujemy zwolnienia funduszu regulacyjnego Dniestru od ciężaru kosztów budowy nowego mostn na gościńcu państwowym Lwów-Stryj, a jeżeli projektowany przekop między tym mostem drogowym a kolejowym przyjdzie do skutku, upraszamy o rozłożenie kosztów tego przekopu ze względów słuszności w stosunku długości trasy pierwotnie projektowanej, mianowicie 570 metrów na fundusz regulacyjny przestrzeni Rozwadów-Żurawno, a 350 metrów na fundusz regulacyjny górnego Dniestru. Sprawę tę podnosimy tu ponownie z tego powodu, że konferencya nie mając pod ręką szczegółowego planu sytuacyjnego, zaproponowała w protokole rozdział tych kosztów nie wedle długości trasy pierwotnie projektowanej i kosztorysami objętej, lecz wedle trasy zamierzonego obecnie przekopu, przyjmując jako granicę nowy most, tj. punkt przecięcia przekopu z gościńcem. Ponieważ zaś trasa przekopu zbacza od istniejącego biegu Dniestru na prawo i przecina ukośnie gościniec państwowy, przedłużyłaby się w ten sposób trasa regulacyjna górnego Dniestru z 350 na 660 metrów tj. o 310 metrów, o tyleż zaś skróciłaby się trasa przestrzeni Rozwadów-Żurawno (tj. z 570 na 260 metrów), tak iż fundusz regu-

lacyi górnego Dniestru, który ma być administrowany przez Wydział krajowy, musiałby ponieść koszta nieprzewidzianej w projekcie i kosztorysie dalszej regulacyi na długości 310 metrów, a tyleż oszczędziłby administrowany przez Świetne ck. Namiestnictwo fundusz regulacyjny przestrzeni Rozwadów-Żurawno.

Co do kwestyj technicznych pod B) przytoczonych pozwalamy sobie przedłożyć następujące uwagi:

ad a) Żądanie zmiany niwelety Dniestru i Strwiąża opiera się na przypuszczeniu, że wskutek wykonania przekopów na Dniestrze między Żurawnem a Brzeziną, dno i zwierciadło wody tej rzeki pogłębi się pod Brzeziną o 1,85 m. (właściwie 2,10 m), jak to w protokole z d. 10. lipca, 1895, przez c. k. nadinżyniera p. Artura Herbsta przewidziano, tudzież że dno skaliste pod Brzeziną zostanie sztucznie pogłębione, dalej zaś na przypuszczeniu p. Bluma, że dno Dniestru i Strwiąża od Rozwadowa do młynówki Samborskiej w skutek skrócenia pogłębi się w sposób przewidziany przez p. Bluma.

Co się tyczy pierwszego przypuszczenia nadmieniamy, że wedle protokołu z d. 10. lipca 1895 Dniestr między ujściem Świcy a Stryja mierzący przed regulacyą długości 44,1 km. a posiadający absolutny spad 5,14 m. (0,1165‰) ma być skrócony na 20,3 km. wskutek czego przypuszczalnie zwiększy się jego spad na 0,198‰, reszta zaś spadu uzyskanego 1,12 m. czyli około 40% różnicy między dawnym a nowym spadem przypadnie na pogłębienie przy ujściu Stryja. Dalsza przestrzeń Dniestru od ujścia Stryja do Rozwadowa mierząca przed regulacyą 47,9 km. i posiadająca absolutny spad 8,41 m. (0,17557 ‰) ma być wedle tego protokołu skróconą na 27 km., w skutek czego przy projektowanym spadzie 0,27‰ przypadnie na zwiększenie spadu okołu 68% a na pogłębienie około 32% powyższej różnicy, tak iż z uwzględnieniem pogłębienia pod Zaleścami przy ujściu Stryja wynosiłoby całkowite pogłębienie w km. 27 (licząc od Rozwadowa) pod Brzeziną 2,10 m. w Rozwadowie zaś 2,20 m.

Otóż pominąwszy kwestyę, czy przyjęte w protokole z d. 10. lipca 1895, pogłębienie opiera się na jakiemkolwiek prawidle — pogłębienie to bowiem przyjęto raz na 40% i to na przestrzeni, gdzie spad znacznie mniejszy, drugi raz na 32%, gdzie spad jest większy — oraz czy spad rzeki po regulacyi ułoży się według projektowanych 2 linij prostych z punktem załamania przy ujściu Stryja, skonstatować należy, że pogłębienie Dniestru przy ujściu Stryja, poniżej którego wykonano prawie wszystkie przekopy, nie tylko nie nastąpiło, lecz o ile wnosić można z obserwacyj wodoskazowych, wręcz przeciwnie nastąpiło podwyższenie zwierciadła wody średniej normalnej (prawdopodobnie z powodu zamknięcia starych łożysk uskutecznionego dla przyspieszenia zrealizowania przekopów). W ogóle też jest problematycznem uzyskanie pogłębienia 2,10 m. pod Brzeziną a w protokole z 10. lipca 1895, nie uważano tego pogłębienia za koniecznie potrzebne dla celów regulacyi, gdyż zamieszczono tam następującą uwagę:

„Sollten die Erhebungen ergeben, dass zur Beseitigung des Staurückens bei Brzezina im Sinne des Ausgleichsgefälles unverhältnissmässig hohe Kosten erforderlich sein würden, so wäre allenfalls mit der Einschaltung eines stärkeren Gefälles zwischen Brzezina und der Mündung des Stryj-flusses zu rechnen, wornach die Gefällsverhältnisse von Rozwadów abwärts bis Brzezina etwa 0,193‰ und von da abwärts bis zur Stryjmündung 0,366‰ sich berechnen dürften".

Co najważniejsza jednak, to jak długo przypuszczane przez p. Herbsta pogłębienie dna Dniestru poniżej Brzeziny nie nastąpi, sztuczne usunięcie skalistego dna w Brzezinie byłoby bezcelowe i bez wpływu na ukształtowanie się niwelety Dniestru powyżej Brzeziny; w Brzezinie bowiem niema żadnego stopnia, „Staustufe", o którym wspomina protokół konferencyi z 20. grudnia 1998 w ustępie III, jak to się okazuje ze spadu zwierciadła wody, który wedle niwelacyi organów technicznych Wydziału krajowego z r. 1881 służącej za podstawę protokołu z 10. lipca 1895 wynosi wprawdzie między wodoskazem w Brzezinie a punktem położonym 2.015 m. poniżej tego wodoskazu koło ujścia Młynówki, tylko, 0,02‰; od ujścia zaś Młynówki w dół do ujścia Wiszniowca na długości 8.511 metrów nigdzie nie łamie się raptownie i wynosi 0,3537‰ (bezpośrednio zaś poniżej ujścia Młynówki na długości 440 metrów 0,25‰).

Wedle profilu podłużnego Dniestru z r. 1881 wyłamanie dna skalistego w Brzezinie do głębokoći 1,85 m. osiągnęłoby dopiero wówczas wskutek, gdyby dno tej rzeki sztucznie pogłębiono, od ujścia Młynówki w dół na długości 13 kilometrów, o czem jednak ze względu na zbyt wysokie koszta nie może być mowy.

Przechodząc do drugiego przypuszczenia, że dno Dniestru i Strwiąża od Rozwadowa do młynówki Samkorskiej w skutek skrócenia i usunięcia progu skalistego w Brzezinie obniży się znaczuie a mianowicie wedle obliczenia p. Bluma o 2,347 m. przy ujściu Strwiąża, zauważamy, że na rzekach górskich o znacznym spadzie (od $^1/_2$ do kilku metrów na kilometr), a tem samem wielkiej chyżości dochodzącej do 4 metrów na sekundę, o ruchomem dnie składającem się z żwiru i piasku przy cienkiej stosunkowo warstwie wielkiej wody (2—3 m.), która mniejsze ciśnienienie na dno wywiera, w skutek skrócenia biegu przekopami rzeczywiście znaczne powstaje pogłębienie na całej ich długości, jednakże ani nauka, ani doświadczenie nie dostarczyły dotychczas praktycznemu hydrotechnikowi pewnych danych, na podstawie których z góry mógłby obliczyć to pogłębienie. Dlatego też kraj. biuro melioracyjne wyrównując spad Dniestru i Strwiąża wedle parabol odpowiadających profilom podłużnym rzek, nie pokusiło się wcale przeprowadzać niepewnych obliczeń pogłębienia, ani też nie uważa za właściwe w sposób wskazany przez p. Bluma zastosowywać obliczenia spółczynnika pogłębienia wziętego z kilku przepisów (a nie całej przestrzeni objętej regulacyą) rzeki górskiej Mury do posiadających charakter więcej nizinny Dniestru i Strwiąża między Rozwadowem a młynówką Samborską, których ustrój jest całkiem odmienny od charakteru rzek górskich, gdyż spad nawet po skróceniu przekopami będzie niewielki (0,275 do 0,377$^0/_{00}$ na Dniestrze, a 0,372 do 0,663$^0/_{00}$ na Strwiążu), chyżość wielkiej wody w brzegach 1,4 do 1,53 na Dniestrze a 1,45 do 1,89 m. na Strwiążu, dno wyżłobione w gruncie zwięzłym, który trudno ulega erozyi, a grubość warstwy wielkiej wody, która wywiera ciśnienie na dno, znaczna od 4 do 5 metrów. Nie od rzeczy będzie też tu nadmienić, że zniesienie młyna w Dołobowie, który piętrzył wodę na 2,382 m. mimo upływu kilkudziesięciu lat nie wpłynęło na pogłębienie Strwiąża, którego zwierciadło wody od r. 1818 podniosło się o 0,939 m. przy ujściu Błożewki, a 0,274 m. przy ujściu młynówki Samborskiej.

Z powyższych powodów oświadczamy się, jak to już w ustępie b) odezwy tutejszej z d. 18. listopada 1898 l. 67.425, zaznaczyliśmy, za przyjęciem niwelety przewidzianej w projekcie, tem bardziej, że jakakolwiek zmiana niwelety nie ma żadnego praktycznego znaczenia dla budowy, gdyż tak przekopy, jak i budowle regulacyjne muszą być zastosowane do istniejącego zwierciadła wody, a nawet ze względu na małą różnicę w spadach względnych projektu z jednej, a propozycyi p. Bluma co do pogłębienia z drugiej strony zmiana ta dla obliczenia normalnych przekrojów poprzecznych byłaby dosyć obojętną.

ad b) Jakkolwiek w projekcie regulacyi górnego Dniestru obliczono normalne przekroje poprzeczne na podstawie pomiarów hydrometrycznych i studyów przeprowadzonych nie tylko w r. 1881, lecz także szczegółowych pomiarów wykonanych w latach 1893 do 1895, podczas gdy projekt przestrzeni Rozwadów-Żurawno oparty tylko na niedostatecznych studyach z r. 1881 (bez pomiarów hydrotechnicznych) służy już przez pięć lat technicznym organom rządowym do prowadzenia budowy, która już znacznie postąpiła, Wydział krajowy chętnie zarządzi dalsze pomiary hydrometryczne i obserwacye stanów wód dla ostatecznego unormowania normalnych przekrojów poprzecznych. Nadmieniamy jednak przytem, że Wydział krajowy w interesie spławu obstaje przy zapatrywaniu wyrażonem w ustępie *d)* odezwy z d. 18. listopada 1898 l. 67.425 co do głębokości średniej wody normalnej 1 m. (1,5 m. w przekrojach parabolicznych), która to zasada przyjętą została w protokole z d. 10. lipca 1895 także dla przestrzeni Dniestru poniżej Rozwadowa.

Natomiast nie może Wydział krajowy zgodzić się na ustanowienie normalnych przekrojów poprzecznych dla Tyśmienicy i Wereszycy o szerokości przeciętnej obecnych łożysk tych rzek; jest bowiem całkiem jasnem, że gdy te rzeki przez regulacyę zostaną skrócone, w skutek zwiększenia spadu i chyżości profil poprzeczny, a tem samem jego szerokość muszą być z m n i e j s z o n e.

ad c) Jakkolwiek wskutek inicyatywy ministeryalnego departamentu technicznego (przy rewizyi projektu regulacyi Nowego Brnia z dopływami) Wydział krajowy niejednokrotnie zastosowywał ze skutkiem podwyższenie brzegów dla nieszkodliwego przeprowadzenia wielkiej wody, to jednak w tym wypadku zastosujemy się do wniosków konferencyi, a to ze względu na ewentualne obwałowanie górnego Dniestru, które niewątpliwie w przyszłości przyjdzie do skutku, skoro dopływy będą uregulowane i łąki nadbrzeżne zmeliorowane (nawodniane).

ad d) Co do proponowanej w ustępie VIII wniosków konferencyi zmiana projektu pod względem niwelety kunet przekopów, któreby miały być wykonane na poziomie wody najmniejszej, pozwalamy sobie nadmienić, że należałoby raczej przyjąć zasadę kopania kunet przekopów 0,3 m. pod najdłużej trwającym stanem wody, która to zasada przy robocie ręcznej jest powszechnie praktykowaną.

Zresztą ustanowienie zasady, aby kunety przekopów wykonywane były na poziome najniższego stanu wody, jest dla zrealizowania się przekopów całkiem obojętne i zbyteczne, a ważniejsze, bo jedynie decydujące, jest wykopanie kunet do takiej głębokości, gdzie się znajduje grunt lekki nie stawiający oporu erozyi, (żwir, piasek a przynajmniej glinka piaskowa), na co też przedewszystkiem musi baczyć kierownictwo budowy.

ad e) Proponowane w ustępie VII wniosków konferencyi typy budowli — znacznie słabszych od budowli wykonywanych na przestrzeni Rozwadów-Żurawno — zastosuje Wydział krajowy na próbę. Zarazem pozwalamy sobie jednak zwrócić uwagę Świetnego ck. Namiestnictwa, że na przestrzeni górnego Dniestru z dopływami nie ma do dyspozycyi kamieniołomu, wskutek czego kamień musi być dowożony z Werynia (Rozwadowa) w dole, furami lub galarami, lub ze Starzawy nad górnym Strwiążem koleją a następnie galarami. Z tego powodu prawodopodobnie w obec postanowienia §. 2. projektu ustawy, wedle którego zmiana projektu tylko w granicach sumy kosztorysowej jest dopuszczalną, wypadnie zastosować w szerszych rozmiarach budowle faszynowe, jakkolwiek mniej trwałe podobnie jak na przestrzeni Rozwadów-Żurawno, gdzie przecież jest do dyspozycyi kamień w kilku punktach.

Co się tyczy wysokości budowli (nad średnią wodą normalną) to konferencya przyjmuje wymiary projektu 0,5 m. na brzegach wklęsłych, zaleca jednak tę samą wysokość na brzegach wypukłych (zamiast przyjętej w projekcie wysokości 0,3 m.). Otóż w interesie ekonomicznego wykonania robót, zarówno jak i ze względów hydrotechnicznych (z uwagi że nurt przy wielkiej wodzie przesuwa się na brzeg wypukły, tudzież jeżeli regulacya dopomódz ma rzece do wytworzenia tak pożądanego profilu podwójnego) byłoby wskazane wykonanie niższych budowli na brzegach wypukłych.

Również ze względów hydrotechnicznych nie byłoby wskazane wykonywanie budowli prostopadłych w wymiarach podanych w protokole konferencyi (1,0 m. nad średnią normalną przy połączeniu z brzegiem); gdy bowiem długość tych budowli prostopadłych jest różną, wypadłyby różne wysokości w tych samych odstępach od mostu, a tem samem przewał wody i wyrywanie materyału osadzonego między temi budowlami. Z tego powodu racyonalniej byłoby wykonywać budowle prostopadłe ze wzniesieniem od linii normalnej ku wysokim brzegom $\frac{1}{2}$ do 1 procent, jak to się praktykuje na rzekach bawarskich i jak to przyjęto dla regulacyi Biały.

Obok tego pozwalamy sobie zwrócić uwagę co do zaleconych na konferencyi kamiennych ostróg na Strwiążu (wniosek IV lit. b), że przy tego rodzaju mniejszych rzekach z dorzeczem około 1.000 km^2., jak Przemsza, Biała i Łęg tego rodzaju budowle prostopadłe okazały się nieodpowiednie, gdyż nurt zanadto serpentynuje, zatem w interesie dowozu kamienia Strwiążem byłoby pożądane wykonanie budowli równoległych po obu brzegach.

ad f) Szerokość dróg holowniczych przyjęto w projekcie podobnie jak w protokole z d. 10. lipca 1895 dla przestrzeni Rozwadów-Żurawno, na 5 metrów.

Zresztą zawarta w ustępie IX protokołu konferencyi z d. 20. grudnia 1898 wzmianka o zwężeniu tych dróg na 3 m. a tem samem redukcyi wykupna gruntu wzdłuż brzegów uchyloną zostaje bezpośrednio po niej następującym ustępem, że przy wykupnie gruntów należy uwzględnić rozszerzenie łożyska w skutek pogłębienia.

Gdy wynik obrad konferencyi okazuje, że znaczna część robót, jak wykonanie przekopów, potrzebne zamknięcia starych łożysk tudzież ubezpieczenie budowlami brzegów wklęsłych, przy regujacyi górnego Dniestru może być bez żadnej zwłoki podjętą, mamy zaszczyt upraszać uprzejmie Świetne ck. Namiestnictwo o wyjednanie u Wys. c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych przedłożenia uchwalonego przez Wys. Sejm d. 9. lutego 1897 projektu ustawy do Najwyższej sankcyi, upoważnienia Wydziału krajowego wedle możności w ciągu miesiąca marca rb. przy zwrocie projektu do rozpoczęcia bu-

dowy z wiosną rb. oraz przychylnego załatwienia poruszonych powyżej kwestyj budowy mostu na gościńcu państwowym Lwów-Stryj, rozkładu kosztów wykonania przekopu między mostem drogowym i kolejowym w Rozwadowie, a co najważniejsza ustanowienia okresu budowy na lat dwadzieścia.

Zarazem mamy zaszczyt przesłać Świetnemu c. k. Namiestnictwu w załączeniu ·/. projekt rozporządzenia wykonawczego do ustawy o regulacyi górnego Dniestru z dopływami, którego kodyfikacya jest prawie indentyczną z takiemże rozporządzeniem wykonawczem dla regulacyi Biały, okazuje zaś tylko pewne skrócenia i różnice odpowiadające postanowieniom rozporządzenia wykonawczego z dnia 2. lipca 1894 Dz u. i rozp. kraj. Nr. 71. (przestrzeni Rozwadów-Żurawno) a wprowadzone między innemi w tym celu, aby Wys. c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych mogło delegować zastępców technicznych do inspekcyj i kolaudacyj.

K. k. Ministerium des Innern. 15.027. Wien, am 3-ten August 1899. An die k. k. Statthalterei in Lemberg.

Das mittelst Berichtes vom 25. April l. J. Zl. 19.740 vorgelegte Protokoll de dato Wien, den 20. December 1898, betreffend die bei der Regulirung des Dniester-Flusses von Kornalowice bis Rozwadów, des Strwiąż von Biskowice bis zur Mündung und der Mündungsstrecke der Wereszyca und Tyśmienica zu beobachtenden Grundsätze wird im Einvernehmen mit den k. k. Ministerien des Ackerbaues und der Finanzen genehmigt und wird die k. k. Statthalterei eingeladen, dem Landesausschusse mitzutheilen, dass die Bewilligung der für dieses Regulirungsunternehmen mittelst h. o. Erlasses vom 8. October 1898 Zl. 4.709 in Aussicht gestellten Staatsbeiträge aus der ausserordentlichen Dniester Dotation des h. o. Etats und aus dem staatlichen Meliorationsfonds im Maximalbetrage von zusammen 2,760.000 Gulden nur unter den nachstehenden Bedingungen erfolgen kann.

1. Sämmtliche Regulirungsarbeiten haben genau nach den Grundsätzen des eingangs erwähnten Protokolles und bezw. auf Grund des hienach, jedoch unter Festhaltung des Gesammtkostenbetrages per 4,600.000 Fl., umzuarbeitenden Projektes und Kostenüberschlages zu erfolgen, wobei die betheiligten Ministerien sich die Genehmigung dieses Projektes und Kostenüberschlages vorbehalten.

2. Die gegenständlichen Arbeiten werden gemäss dem, im erwähnten Protokolle empfohlenen Bauprogramme, binnen 28 Jahren durchgeführt werden.

3. Im Sinne des Abschnittes II. Punct a (pag. 8) des bezogenen Protokolles übernimmt der für die Regulirung des oberen Dniester zu bestimmende Fonds die Hälfte der Kosten der über dem Dniester-Durchstiche bei Rozwadöw zu errichtenden Reichsstrassenbrücke — welche als Grenzpunct des oberen Dniester gelten wird — und die Kosten desjenigen Theiles dieses Durchstiches, welche aufwärts der genannten neuen Reichsstrassenbrücke liegt, wogegen die zweite Hälfte der Brückenkosten, sowie die Kosten des abwärts der Brücke liegenden Theiles des Durchstiches aus dem mittelst Landesgesetzes vom 1. Mai 1893, L. G. Bl. Nr. 33 für die Regulirung der Dniester - Strecke Rozwadów-Żurawno gebildeten Fonds bestritten werden.

4. Bei Herstellung der in die 3. Kategorie einzureichenden Holzbrücken am Dniester- und Strwiąż werden die im Erlasse vom 2. Oktober 1898, Zl. 4.709 angeführten Abänderungen der bezüglichen Projekte vorzunehmen und wird bei der Einrammung der Jochpilotten auf die zu projektirende Gefällsausgleichscurve entsprechend Bedacht zu nehmen sein.

5. Die Vollzugsverordnung zu dem Gesetze, betreffend die Regulirung des oberen Dniester sammt Zuflüssen wird in dem, im h. o. Erlasse Zahl 17.773 ex 1899 angedeuteten Sinne umgearbeitet werden.

Der Landesausschuss wolle ferner verständigt werden, dass auf die nachträglichen Bemerkungen seines Vertreters zu dem oberwähnten Protokolle, sowie auf die diesfälligen, in den Zuschriften des Landtsausschusses vom 18. November 1898 Zl. 67.425 und vom 18. Februar 1899 Zl. 6.759 enthaltenen Erörterungen keine Rücksicht genommen werden kann.

Übrigens hat sich der Landesausschuss selbst, in seiner späteren, h. o. eingelangten Note vom 7. April 1899 Zl. 18.158 dahin ausgesprochen, dass diejenigen Differenzen, welche zwischen dem technischen Projekte und dem bezüglichen Gutachten des

h. o. Delegirten bestanden, durch die im eingangs bezogenen Protokolle festgestellten technischen Grundsätze behoben erscheinen.

Die mittelst der bereits erwähnten Immedial-Eingabe des Landesausschusse- vom 7. April l. J. Zl. 18.158 erbetene Ermächtigung zur Inangriffnahme der Regulirungsarbeiten, noch vor Herablangen der Allerhöchsten Sanction des betreffenden Gesetzents wurfes, kann sohin nur in der Voraussetzung der Erfüllung der vorstehenden Bedigungen und mit dem Vorbehalte ertheilt werden, dass vorerst das Bauprogramm für die zu zunächst auszuführenden Arbeitenanalog wie beim mittleren Dniester — an Ort und Stelle commissionell zusammengestellt und von den betheiligten Ministerien] genehmigt werden wird.

Überdies muss vorher das vorgeschriebene wasserrechtliche Verfahren hinsichtlich dieser Arbeiten gepflogen werden und die diesfällige Bewilligung der k. k. Statthalterei erfolgen.

Das Original-Protokoll folgt sammt allen übrigen Beilagen der Berichte vom 6. December 1898, Zl. 108.974 und vom 25. April 1899, Zl. 19.740 mit dem Beifügen zurück, dass das Erstere nach Mittheilung an den Landesausschuss und nach Anfertigung iener Abschrift für den dortigen Amtsgebrauch, anher zurück zusenden ist.

Über das Ergebnis der mit dem Landesausschusse im Sinne der vorstehenden Bemerkungen zu pflegenden Verhandlung ist ehestens anher zu berichten, worauf die h. o. weitere Schlussfassung in Betreff der Vorlage des gegenständlichen Gesetzentwurfes zur Allerhöchsten Sanction, erfolgen wird.

Thun m. p.

K. k. Ministerium d. Innern Zl. 17.773. An die k. k. Statthalterei in Lemberg. Wien am 19. August 1899.

Der mittelst Berichtes vom 22. Mai 1899 Zl. 41.495, vorgelegte Entwurf der Vollzugsverordnung zum Gesetze, betreffend die Regulirung des oberen Dniester sammt Zuflüssen wird der k. k. Statthalterei im Einvernehmen mit den k. k. Ministerien des Ackerbaues und der Finanzen und mit Beziehung auf den h. o. Erlass Zl. 15.027 ex 1899 mit nachstehenden Bemerkungen zurückgestellt.

Mit Rücksicht auf die Höhe der staatlichen Beitragsleistung zu dem in Rede stehenden Unternehmen und auf dessen Zusammenhang mit der staatlicherseits geführten Regulirung des mittleren Dniester von Rozwadów bis Żurawno, muss darauf bestanden werden, dass der Staatsverwaltung die Einflussnahme auf dieses Unternehmen in jenem Masse gewahrt bleibe, welches dem Landesausschusse hinsichtlich der Regulirung der Strecke: Rozwadów-Żurawno auf Grund der Vollzugsverordnuug vom 2. Juli 1894 L. G. Bl. Nr. 71 ex 1894 zusteht.

Der Landesausschuss wolle daher veranlasst werden, einen neuen Vollzugsentwurf nach Muster der für die Regulirung des Dniester von Rozwadów bis Żurawno genehmigten Vollzugs-Verordnung (L. G. Bl. Nr. 71 ex 1894) auszuarbeiten und überdies auch auf die nachstehenden Momente Bedacht zu nehmen.

Im §. 1. sind die zu regulirenden Flussstrecken genau zu bezeichnen.

Der §. 2. ist dahin abzuändern, dass das im Sinne des Protokolles ddto Wien den 20. December 1898 umgearbeitete und von den betheiligten Ministerien genehmigte Projekt des Landesausschusses als Grundlage der Regulirung zu gelten habe, ferner ist darin auch der Zweck des Unternehmens genau zu bezeichnen, wogegen die übrigens nicht richtige Aufzählung der auszuführenden Arbeiten zu entfallen hätte.

Die Bauzeit ist im Sinne der h. o. Erlässe vom 8. Oktober 1898 Zl. 4.709 und Zl. 15.027 ex 1899 im §. 3. auf achtundzwanzig (28) Jahre festzusetzen.

Im §. 4. ist als Absatz 2 nachstehende Bestimmung aufzunehmen.

Jede Projektsänderung, welche unmittelbar oder auch nur mittelbar eine Erhöhung des Gesammtkostenaufwandes zur Folge haben könnte, anderseits jedwede Überschreitung des Kostenvoranschlages im Rahmen des genehmigten Projektes wird als unzulässig erklärt, und sind die mit der Bauausführung zu betrauenden, leitenden Organe für die strikte Einhaltung des Kostenvoranschlages persönlich verantwortlich.

Der §. 5. ist dahin abzuändern, dass der 40%-ige Beitrag des Landes im Betrage von 1,840.000 fl. in 28 Raten, wovon 27 Raten à 65.714 fl. und die 28-te und letzte Rate per 65.722 fl. und zwar vom Jahre 1899 angefangen, der 40%-ge Beitrag der staatlichen ausserordentlichen Dniester-Dotation per 1,840.000 fl. in 28 Raten, wovon 27 Raten à 65.714 fl. und die 28-te und letzte Rate per 65.722 fl. von demselben Jahre angefangen und der 20%-ge Beitrag aus den staatlichen Meliorationsfonds im Betrage von 920.000 fl. in 28 Raten, wovon 27 Raten à 32.857 fl. und die 28-te und letzte Rate per 32.861 fl. und zwar vom Jahre 1900 angefangen, einzuzahlen seien.

Der erste Absatz des §. 6. des Verordnungsentwurfes ist durch eine Bestimmung zu ergänzen, bzw. in dem Sinne zu modifiziren, dass die Auszahlung von Staats-Meliorationsfonds- und Landesbeiträgen (nach verfassungsmässiger Genehmigung der die betreffenden Raten enthaltenden Landes und Staatsvoranschläge, resp. Meliorationsfonds-präliminarien) nur dann und nur insoweit zu erfolgen hat, als dieselben zur program-

mässigen Ausführung des Unternehmens thatsächlich benöthigt werden, wie dies auch bei anderen aus dem Meliorationsfond unterstützten Unternehmungen normirt erscheint.

Die Bestimmung des §. 6. Absatz 3. des Verordnungsentwurfes, wonach die Kassavorräthe des Regulirungsfondes gegen $3^0/_0$-ge Verzinsung auf laufende Rechnung in der Landesbank zu erlegen sind, erscheint in dieser peremptorischen Form nicht angemessen, da die Art und Weise der Fructifizirung sich doch wohl nach den jeweiligen, innerhalb eines fasst 30-jährigen Zeitraumes manigfachen Veränderungen unterworfenen Verhältnissen richten muss. Der erwähnte Passus wäre daher durch die Anordnung zu ersetzen, dass die Kassavorräthe des Regulirungsfondes in geeigneter Weise zu fruktifiziren und die Modalitäten dieser Fructifizirung fallweise von den betheiligten Ministerien im Einvernehmen mit dem Landesausschusse festzusetzen sind.

Die vom Landesausschusse, laut §. 8. beabsichtigte Bestellung von drei, voneinander unabhängign und einem Beamten des Landesmeliorationsbureau in Lemberg unterstehenden Bauleitern ist dahin abzuändern, dass für das ganze Unternehmen eine Bauleitung, bestehend aus einen Bauleiter und dem erforderlichen techn. Hilfspersonale, errichtet werde. Vor der Zuweisung der einzelnen Flussabschnitte an die Beamten der Bauleitung muss schon deshalb abgesehen werden, weil dies von dem jeweils festzustellenden Bauprogramme abhängen wird, und daher dem Bauleiter zu überlassen wäre.

Das in diesem §. (8.) enthaltene übrigens mit dem Protokolle vom 20. December 1898 (Abschnitt XI.) nicht im Einklang stehende Bauprogram, wäre zu eliminiren, zumal sich im Laufe der Bauzeit eine Aenderung desselben als nothwendig erweisen kann, demgemäss dessen succesive Feststellung der betreffenden Jahres-commisionen vorbehalten bleiben muss.

Die weiters angedeutete Verabfolgung von Bezügen und Diäten sammt Reisekosten an die Beamten der Bauleitung kann nur auf Grund eines seitens der betheiligten Ministerien genehmigten Jahrespräliminars der Verwaltungs-Auslagen stattfinden.

In demselben Paragraph ist endlich auch die Bestimmung aufzunehmen, wonach die Komissionskosten der zu Inspizirungen, sowie zur Feststellung des Bauprogrammes und Collaudirung der Arbeiten entsendeten Vertreter der Staatsverwaltung und des Landesausschusses aus dem Regulirungsfonds zu bestreiten sind.

Auf die im §. 9. in Aussicht genommene Bestellung von vertrauenswürdigen Delegirten, welchen eine berathende Stimme in Bauangelegenheiten zukommen würde, kann nicht eingegangen werden und hat vielmehr die Bauleitung sich ausschliesslich an das genehmigte Projekt zu halten, sowie die Aufträge der vorgesetzten Behörden und beziehungsweise der Bau-Programm-Commissionen zu befolgen.

Unbeschadet dessen bleibt es dem Landesausschusse anheimgestellt, die Aufbewahrung der zur Bauausführung erforderlichen Gelder in einer ihm als geeignet erscheinenden Weise unter eigener diesfälliger Haftung zu veranlassen.

Vor dem dermaligen §. 10. betreffend die Rechte und Pflichten der Bauleitung, ist ein neuer Paragraph (10) über die Feststellung des Bauprogrammes, analog der Vollzugsverordnung für die Dniester-Strecke: Rozwadów-Żurawno (L. G. Bl. Nr. 71 ex 1894) jedoch mit dem Unterschiede einzuschalten, dass an diesen Commissionen der Oberbauleiter der Regulirung des Dniester von Rozwadów bis Żurawno als Vertreter der k. k. Statthalterei und ewentuell auch ein vom Ministerium des Innern in Einvernehmen mit dem Ackerbau-Ministerium ensendeter technischer Beamte als Vertreter dieser Ministerien, theilzunehmen haben.

Als Leiter der Verhandlungen wird der rangälteste Staatsbeamte bestimmt.

Das von den Commissionen zusammengestellte Bauprogramm für das nächste Jahr wird sammt dem von der Bauleitung hienach ausgearbeiteten Operate dem Landesausschusse zur Ueberprüfung im Einvernehmen mit der Statthalterei und sonach dem Ministerium des Innern zur Genehmigung im Einvernehmen mit dem Ackerbau-Ministerium vorzulegen sein.

Hieran anschliessend wäre analog der Vollzugsverordnung für die Dniester-Strecke „Rozwadów-Żurawno“ ein neuer §. (11.) über die Anberaumung des Zusammentrittes der Commission einzuschalten.

Die Bestimmungen über die Pflichten und die Verantwortung des Bauleiters, dessen unmittelbaren Verkehr mit dem Landesausschusse und über die Erwerbung der erforderlichen Grundstücke sind mit Bedachtnahme auf die bereits bewährten Vorschriften für die Regulirung der Dniester-Strecke Rozwadów-Żurawno zu fiçiren.

In den gegenwärtigen §. 13. betreffend die Ueberwachung der Arbeiten durch die Vertreter der Staatsverwaltung und des Landesansschusses, ist auch eine Bestimmung aufzunehmen, wonach die Bauprogram-Commission befügt ist, Anordnungen über die Ausführung, Fortsetzung oder Sistirung der Arbeiten in Rahmen des genehmigten Projektes, bzw. Bauprogrammes, gegen gleichzeitige Vormerkung im Baujournale und gegen eine diesfällige nachträgliche Genehmigung, der respektiven vorgesetzten Behörden, nach eigenem Ermessen, sofort zu treffen.

Die Collaudirung der Arbeiten ist stets von derselben Commission zu besorgen, welche auch das Bauprogramm festzustellen haben wird.

Die endgiltige Genehmigung der Collaudirungsakte bleibt den Ministerien des Innern und des Ackerbaues vorbehalten.

Ferner ist in die Vollzugsverordnung die Bestimmung aufzunehmen, dass die auf gemeinsame Kosten der beiden respektiven Fonds, durch Staatsbau-Organe herzustellende Reichsstrassenbrücke über den Dniester-Durchstich bei Rozwadów im Zuge der Stryjer-Reichsstrasse, sowie die übrigen, auf Kosten des Fonds herzustellenden Gemeindewegbrücken am Dniester und Strwiąż, sofort nach ihrer Vollendung der Reichsstrassenverwaltung, beziehungsweise den betheiligten Gemeinden oder Gutsgebieten, in die weitere Erhaltung übergeben werden.

Da die Ausführung des Dniester-Durchstiches bei Rozwadów behufs Anschlusses an die bereits regulirte Theilstrecke des Dniester-Flusses abwärts der k. k. Staatsbahn-Brücke in Rozwadów dringend erscheint, wird die k. k. Statthalterei gleichzeitig aufgefordert, sich über den Zeitpunkt der Ausführung dieses Durchstiches mit dem Landesausschusse ins Einvernehmen zu setzen, demselben die zur Ausarbeitung des bezüglichen Projektes erforderlichen Anhaltspunkte mitzutheilen und über das diesfällige Ergebnis anher zu berichten.

Der Vorlage des vom Landesausschusse umzuarbeitenden und von der k. k. Statthalterei neuerlich zu prüfenden Entwurfes der Vollzugsverordnung wird mit dem Beifügen entgegen gesehen, dass die Kundmachung der zu vereinbarenden Vollzugsverordnung, selbstverständlich erst nach erfolgter Allerhöchster Sanctionirung des diesfälligen Gesetzentwurfes, veranlasst werden kann.

Alegat 5. do sprawozdania Wydziału krajowego l. 79101/99.

Odpis odezwy

Wydziału krajowego z. d. 1. września 1899 L. 57.192 do c. k. Namiestnictwa we Lwowie.

Odnośnie do odezwy z d. 11. sierpnia r. b. L. 80.116 oznajmiamy c. k. Namiestnictwu, że pragnąc jak najrychlej doprowadzić do skutku regulacyę górnego Dniestru z dopływami, Wydział krajowy przyjmuje warunki zawarte w reskrypcie c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z d. 3. sierpnia r. b. L. 15.027, od których przyznanie zasiłków państwowych w sumie 2,760.000 zł. w. a. miałoby być zależnem, a mianowicie:

1. Wszystkie roboty regulacyjne wykona Wydział krajowy ściśle wedle zasad ustanowionych w protokole konferencyi z d. 20. grudnia 1898, który zatwierdzony został powołanym reskryptem c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych. Co się tyczy przerobienia projektu i kosztorysu pozwalamy sobie zwrócić uwagę, że gdy ani co do trasy, ani co do rozmiarów przekopów samoczynnych protokół ten nie wprowadza zmian w projekcie, a jedynie typy budowli regulacyjnych mają być na razie odmiennie zastosowane, przekroje zaś normalne dopiero w ciągu budowy na podstawie dalszych studyów obliczone, nie zachodzi wcale potrzeba przerobienia rysunkowej części projektu, lecz tylko przerachowania rubryki II. kosztorysu (budowle regulacyjne) ze względu na proponowaną przez konferencyę na próbę (vorlaüfig) zmianę typów budowli. Przerachowany w ten sposób kosztorys z pozostawieniem sumy ogólnej 4,600.000 zł. w. a. zarówno jak i obliczenie normalnych przekrojów poprzecznych, które na podstawie dalszych studyów w ciągu budowy ma być dokonane, przedłożone zostaną interesowanym c. k. Ministerstwom do zatwierdzenia.

2. Wydział krajowy zgadza się na ustanowienie 28-letniego okresu budowy dla regulacyi górnego Dniestru z dopływami, nie może jednak zataić przytem obawy, że podobne przewleczenie tej regulacyi, której celem jest przeważnie zmniejszenie wylewów i odwodnienie, a z której dopiero następna generacya będzie korzystać, wpłynie deprymująco na ludność i w szerokich kołach zdyskredytuje całą akcyę regulacyjną.

To przewleczenie zrealizowania najważniejszej dla Galicyi regulacyi musi wywołać w kraju tem bardziej przykre wrażenie, ile że same pertraktacye od wygotowania i zreambulowania projektu technicznego już trzy lata trwają a c. k. Rząd w innych częściach państwa podobne roboty w daleko szybszem tempie częstokroć bez poprzedniego opracowania projektów przeprowadza. I tak kiedy c. k. Rząd zdecydował się przyznać na regulacyę górnego Dniestru dla Galicyi sumę 2,760.000 zł. w. a. w 28 latach tj. niespełna po 100.000 zł. w. a. rocznie, to dla Tyrolu udzielił na regulacyę wód 6,800.000 zł. w. a. w latach 6 (po 1,133.333 zł. w. a. rocznie) a na regulacyę Adygi 6,400.000 zł. w. a. w latach dziesięciu (po 640.000 zł. w. a. rocznie), dla Karyntyi na regulacyę Drawy 1,500.000 zł. w. a. w latach 10 (po 150.000 zł. w. a. rocznie), a dla takiego kraju, jak Vorarlberg, którego powierzchnia jest trzydzieści razy a ludność sześćdziesiąt razy mniejszą od Galicyi, wstawia obecnie do budżetów państwowych corocznie:

a) w etacie c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych:	
na regulacyę i obwałowanie Renu	328.570 zł.
„ „ dopływów Renu	150.000 „
b) w etacie c. k. Ministerstwa rolnictwa:	
na zabudowanie potoków wpadających do Renu . .	69.300 „
Razem . . .	547.870 zł.

pokrywając w ten sposób prawie wszystkie koszta robót obliczone na razie w przybliżeniu na 5,177.232 zł. w. a., gdyż kraj przyczynia się tam datkiem zaledwie 77.000 zł. w. a. (10% kosztów zabudowań).

3. Wydział krajowy zgadza się również na pokrycie z funduszu regulacyjnego górnego Dniestru połowy kosztów budowy mostu drewniannego na gościńcu państwowym w Rozwadowie, który ma być zbudowany na proponowanym nieprzewidzianym w projekcie przekopie Dniestru, a którego koszta w sprawozdaniu delegata ministeryalnego z d. 8. lutego 1898 podano na 25.000 zł. w. a., oraz odpowiednią część kosztów przekopu, w przypuszczeniu, że wykonanie tego przekopu przyjdzie do skutku po myśli ustępu drugiego §. 2. ustawy z d. 1. maja 1893 Dz. u. kraj. nr. 33.

4. Co się tyczy budowy mostów, oświadczył już Wydział krajowy w odezwie z d. 18. listopada, 1898 l. 67.425, że się zastosuje do wymagań ministeryalnego departamentu drogowego. Czy zaś w obec ustanowionego 28-letniego okresu budowy oraz zbyt powolnego realizowania się przekopów samoczynnych na Dniestrze powyżej Stryja zachodzić będzie potrzeba zastosowania dłuższych pilotów jarzmowych ze względu na spodziewane pogłębienie, które od tego okresu budowy będzie zależne, pozostawiamy decyzyi c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych, prawdopodobnie bowiem zbudowane w myśl projektu mosty drewniane pierwej zniszczeją i będą musiały być wymienione, zanim regulacya zostanie ukończoną i spodziewane pogłębienie nastąpi.

5. Co się tyczy zmian projektu rozporządzenia wykonawczego złoży Wydział krajowy oświadczenie, skoro otrzyma reskrypt ministeryalny L. 17.773 ex 1899, który jeszcze do c. k. Namiestnictwa nie nadszedł. Jakkolwiek c. k. Rząd przy podobnych robotach ustawowych w innych częściach państwa nie domagał się od Wydziałów krajowych postarania się o formalne konsensy na budowę u władz politycznych, jak to w tutejszej odezwie z d. 4. maja 1897 L. 34.525 wykazaliśmy, odniesiemy się w jak najkrótszym czasie do c. k. Namiestnictwa o przeprowadzenie postępowania wodno-prawnego i udzielenie koncesyi na budowę, obecnie zaś upraszamy o wyjednanie u c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych wysłania delegata w ciągu bieżącego miesiąca dla ułożenia programu mających się przedewszystkiem wykonać robót, a to wedle możności bezpośrednio po ukończeniu czynności przy komisyi programowej dla regulacyi Soły i Łomnicy. Odpis wyjaśnienia dyrektora kraj. biura melioracyjnego do oświadczenia delegatów c. k. Rządu z d. 13. maja 1899 zamieszczonego na protokole konferencyi z d. 20. grudnia 1898 załączamy.

Alegat 6. do sprawozdania Wydziału krajowego l. 79.101/99.

Odpis odezwy

Wydziału krajowego z dnia 18. Września 1899. l. 61.160 do c. k. Namiestnictwa we Lwowie.

Odnośnie do odezwy z dnia 11. b. m. l. 85.453 oznajmiamy c. k. Namiestnictwu, że jakkolwiek już w udzielonym tutejszą odezwą z d. 18. lutego r. b. l. 6.759 projekcie rozporządzenia wykonawczego zatrzeżony został interesowanym c. k. Ministerstwom wpływ odpowiedni na regulacyę górnego Dniestru z dopływami, gdyż w projekcie tym odnośnie od innych rozporządzeń wykonawczych dotyczących krajowych przedsiębiorstw zastąpiono wyraz „Namiestnictwo“, słowem „Administracya państwa“.

Wydział krajowy zgadza się chętnie na delegowanie zastępców c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych i rolnictwa do wszystkich komisyj programowych inspekcyjnych i kolaudacyjnych i wprowadzi do projektu rozporządzenia wykonawczego zmiany żądane w reskrypcie c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z d. 19. sierpnia b. r. l. 17.773, o ile one dotyczą wpływu tych Ministerstw na tok spraw technicznych przedsiębiorstwa.

Również zgadza się Wydział krajowy w zasadzie na wprowadzenie innych zmian wymienionych w tym reskrypcie, uprasza jednak przed ostatecznym zredagowaniem rozporządzenia wykonawczego o przedłożenie c. k. Ministerstwu spraw wewnętrznych następujących uwag do rozpatrzenia i możliwego uwzględnienia:

1. §§. 1. i 2. proponowanego przez Wydział krajowy rozporządzenia wykonawczego są identyczne z całym szeregiem wydanych dotychczas rozporządzeń wykonawczych do specyalnych ustaw melioracyjnych w §. 2. zaś wymieniono z tego powodu wszystkie projektowane roboty, gdyż w podobnym wypadku mianowicie przy wydaniu rozporządzenia wykonawczego dla uzupełnienia regulacyi Kisieliny c. k. Ministerstwo rolnictwa wyraźnie takiego dokładnego wyliczenia robót zażądało. Wszystkie roboty wyliczone zotały w §. 2. zgodnie z projektem a o ile one nie zostały graficznie przedstawione w planach, wyszczególnione są w rubryce wydatków rozmaitych i nieprzewidzianych (droga holowniczna wraz z potrzebnymi na potokach i rowach w trakcie tej drogi mostkami i przepustami, korekcya ujść potoków i rowów, o ile one wywrzećby mogły szkodliwy wpływ na roboty regulacyjne i t. p.),

Stylizacya ustępu pierwszego §. 2., wedle którego za podstawę techniczną regulacyi służyć ma projekt techniczny Wydziału krajowego z r. 1896 z uwzględnieniem modyfikacyj zawartych w protokole konferencyi z dnia 20. grudnia 1898, odpowiada faktycznemu stanowi rzeczy i tekstowi ustawy, podczas gdy żądana zmiana stylizacyi, wedle której służyćby miał za podstawę regulacyi po myśli tego protołu przerobiony projekt (das umgearbeitete Project), mogłaby dać powód do przepuszczenia, że cały projekt musi być na nowo opracowany, co nie odpowiadałoby uchwałom konferencyi.

2. W interesie tak wielkiego przedsiębiorstwa, jak regulacya górnego Dniestru eży, aby Wydział krajowy w celu ekonomicznego przeprowadzenia budowy miał corocznie z góry potrzebne środki, zwłaszcza na zakupno materyałów do budowli regulacyjnych, a tem samem, aby roczne raty datków kraju i państwa były z góry po konstytucyjnem zatwierdzeniu preliminarzy wpłacane.

Z tego powodu przy podobnych większych przedsiębiorstwach, jak regulacye Biały i Dniestru między Rozwadowem i Żurawnem, zgodziły się interesowane Ministerstwa na wypłatę datków z góry, co i w tym wypadku byłoby bardzo pożądanem.

3. Co się tyczy lokacyi zapasów funduszu regulacyjnego, które — o ile wnosić można z regulacyi Biały — będą minimalne, uzasadnione jest opuszczenie stopy procentowej; zdaniem Wydziału krajowego możnaby się jednak ograniczyć na krótkiem postanowieniu: „Die Cassavorräthe des Regulirungsfondes sind in geeigneter Weise zu fructificiren".

4. Ze względu na wielką długość rzek, objętych projektem regulacyjnym, a przytem brak środków komunikacyjnych, byłoby pożądanem, aby przynajmniej dwóch kierowników budowy było ustanowionych: jeden dla Dniestru, drugi dla Strwiąża.

5. Zamieszczenie postanowienia, wedle którego kierownik budowy miałby wykonywać polecenia komisyj programowych lub te komisye miały prawo systowania i zarządzania robót, byłoby za daleko idące i niezupełnie licowałoby z §. 5. ustawy, który porucza wykonanie robót Wydziałowi krajowemu. Również zbytecznem byłoby ustanawianie osobnego przewodniczącego komisyj programowych i kolaudacyjnych.

6. Zamieszczenie postanowienia, jakoby zastępcą c. k. Namiestnictwa miał być naczelny kierownik regulacyi Dniestru między Rozwadowem a Żurawnem, (o którego ustanowieniu Wydział krajowy nie został jeszcze zawiadomiony), pozbawiłoby c. k. Namiestnictwo zastępstwa w komisyach od r. 1909 do r. 1927, gdyż w r. 1908 wedle §. 3. rozporządzenia wykonawczego z d. 2. lipca 1894, Dz. u. i rozp. kr. nr. 71, regulacya Dniestru między Rozwadowem i Żurawnem w r. 1908 ma być ukończoną i od tego roku przestanie też funkcyonować naczelny kierownik tej regulacyi.

O jak najrychlejszą decyzyę w powyższych kwestyach upraszamy, ażebyśmy na podstawie tej decyzyi mogli przedłożyć nowy projekt rozporządzenia wykonawszego.

Alegat 7. do sprawozdania Wydziału krajowego l. 79.101/99.

Odpis odezwy

c. k. Namiestnictwa z dnia 5. kwietnia 1899 l. 31.709 do Wydziału krajowego.

Powołując się na odezwę Wydziału z dnia 18. lutego 1899 l. 9.848 c. k. Namiestnictwo zawiadamia Wydział krajowy, że c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych reskryptem z dnia 20. marca 1899 l. 8.829 oznajmiło, iż przyjęło do wiadomości uchwałę Sejmu z dnia 10. lutego 1898, którą wezwano Rząd, aby przedłożył Radzie Państwa projekt noweli do ustawy o ubezpieczeniu robotników od wypadków w przedmiocie uwolnienia od obowiązku ubezpieczenia tych przedsiębiorstw melioracyjnych, które nie są połączone z niebezpieczeństwem wypadku dla robotników, w szczególności przedsiębiorstw drenarskich, i że ta sprawa będzie badaną przy sposobności praw przedwstępnych dla reformy ustawy o ubezpieczeniu robotników od wypadków. Mimo to, jak zaznacza dalej c. k. Ministerstwo, już dziś można na to wskazać, że uwolnienie tych przedsiębiorstw, przy których nie można by dowieść zupełnego braku niebezpieczeństwa wypadku, w drodze ustawy napotyka na trudności, ponieważ socyalno-polityczne cele przemawiają raczej za rozszerzeniem niż za ograniczeniem obowiązku ubezpieczenia, i ponieważ trudno by było wyłączyć znów z pod opieki ustawy jedną kategoryę robotników, która już używa tej opieki. Natomiast c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych nadmienia, iż zamierza przy wdrożonej właśnie rewizyi podziału na kategorye niebezpieczeństwa, szczególnej uwzględnić te roboty melioracyjne, które są połączone z mniejszem niebezpieczeństwem wypadku, a to przez zaliczenie ich do odpowiednio niższych kategoryi niebezpieczeństwa.

Alegat 8. do sprawozdania Wydziału krajowego L. 79.101/1899.

Sprawozdanie

c. k. Krajowego Oddziału hydrograficznego z czynności uskutecznionych w roku 1898 z wyszczególnieniem kosztów służby hydrograficznej odnośnie do rozporządzenia c. k. Namiestnictwa z 20. października 1899 L. 101.514.

C. k. Krajowy Oddział hydrograficzny w roku sprawozdawczym zajęty był prowadzeniem zarządu nad stacyami ombrometrycznemi, wodoskazowemi i śniegoskazowemi, zbieraniem i sprawdzaniem raportów, wydawnictwem map śniegowych, przygotowaniem materyału do rocznika hydrograficznego 1897, szczegółową niwelacyą Sanu, wypracowaniem obszernego operatu hydrometrycznego Sanu, niwelacyą reperów i kilometrów na Dunajcu i wykonaniem pomiarów hydrometrycznych na Dunajcu.

1. Obserwacye ombrometryczne.

Wedle załączonego wykazu Nr. 1. funkcyonowało stacyi ombrometrycznych w Galicyi w roku sprawozdawczym 412.

Z tych przypada na dorzecze:

1.	Wisły	240
2.	Dniestru	142
3.	Dniepru	5
4.	Prutu	25
	Razem .	412
	W porównaniu z ilością funkcyonujących stacyi w Galicyi w roku 1897	382
	przybyło .	30

Z galicyjskich stacyi ombrometrycznych funkcyonowało:

268	przez	12	miesięcy	nadesłało	. . . .	3216	raportów m.
42	„	11	„	„	. . . .	462	„
23	„	10	„	„	. . . .	230	„
18	„	9	„	„	. . . .	162	„
13	„	8	„	„	. . . .	104	„
15	„	7	„	„	. . . .	105	„
6	„	6	„	„	. . . .	36	„
6	„	5	„	„	. . . .	30	„
6	„	4	„	„	. . . .	24	„
4	„	3	„	„	. . . .	12	„
8	„	2	„	„	. . . .	16	„
3	„	1	„	„	. . . .	3	„
412		przeciętnie przez 10·6			. . . .	4400	raportów m.

Nie przesyłały obserwacyi następujące 13 stacyi: Biała, Kobiernice, Myślenice, Zatwarnica, Nowy Zagórz, Dynów, Sądowa Wisznia, Wisłok wyżny, Przeworsk, Gliniany, Korostów, Monasterzyska i Brody.

2. Obserwacye wodoskazowe.

Wedle załączonego wykazu Nr. 2. funkcyonowało stacyi wodoskazowych w Galicyi ogółem 164.

Z tych przypada na dorzecze:

1. Wisły	.	99
2. Dniestru	.	45
3. Dniepru	.	1
4. Prutu	.	9
Razem	.	164
W porównaniu z ilością stacyi funkcyonujących w roku 1897	.	145
przybyło	.	19

Z galicyjskich stacyi wodoskazowych funkcyonowało:

126	przez	12	miesięcy	nadesłało	. . . .	1512	raportów m.
8	„	11	„	„	. . . .	88	„
3	„	10	„	„	. . . .	30	„
1	„	9	„	„	. . . .	9	„
2	„	8	„	„	. . . .	16	„
6	„	7	„	„	. . . .	42	„
7	„	6	„	„	. . . .	42	„
1	„	5	„	„	. . . .	5	„
3	„	4	„	„	. . . .	12	„
1	„	3	„	„	. . . .	3	„
3	„	2	„	„	. . . .	6	„
3	„	1	„	„	. . . .	3	„
164		przeciętnie przez 10·7			. . . .	1768	raportów m.

Nie przesyłały obserwacyi następujące 10 stacyi: Jedlicze na Jasiołce, Topoliny na Ropie, Krystynopol i Sokal na Bugu, Krystynopol na Sołokiji, Stanisławczyk na Styrze, Rohatyn na Gniłej Lipie, Burkanów na Strypie, Husiatyn na Zbruczu i Kuty na Czeremoszu.

3. Sprawdzanie raportów i prowadzenie ewidencyi stacyi hydrograficznych.

Wszystkie nadsyłane raporta ze stacyi hydrograficznych dorzecza Wisły, Dniestru i Dniepru sprawdzano w Oddziale hydrograficznym a po ich uzupełnieniu przesyłano odpisy c. k. centralnemu biuru hydrograficznemu we Wiedniu. Dla stacyi dorzecza Wisły, Dniestru, Dniepru i Prutu prowadzi się księgę przeglądową stacyi, wykazy nadsyłanych raportów, księgę obserwatorów i dzienniki wydatków.

4. Obserwacye śniegoskazowe.

W zimie 1898/99 funkcyonowało w Galicyi stacyi śniegoskazowych	.	172
W porównaniu z ilością stacyi w roku 1897/98	.	151
Przybyło	.	21

Prócz raportów z galicyjskich stacyi śniegoskazowych tut. Oddział hydrograficzny zbierał także z 2 stacyi dorzecza Wisły na Szląsku i z 35 stacyi dorzecza Prutu i Seretu na Bukowinie. Na podstawie nadsyłanych co sobotę raportów śniegowych wydano 14 raportów tygodniowych za czas od 11. grudnia 1898 do 25. marca 1899 obejmujących dorzecze Wisły, Dniestru, Dniepru, Prutu i Seretu w Austryi i publikował je w 400 egzemplarzach.

5. Przygotowanie materyału do publikacyi rocznika hydrograficznego c. k. centralnego biura 1897.

Sporządzono dla dorzecza Wisły, Dniestru i Dniepru spis stacyi ombrometrycznych, tabelaryczne zestawienie codziennych spostrzeżeń opadu, zestawienie liczby dni z opadem wysokości warstwy śniegowej, codzienne spostrzeżenia ciepłoty, zestawienie miesięcznych i rocznych dziennych średnich temperatur, następnie spis stacyi wodoskazowych, tabelaryczne zestawienie codziennych spostrzeżeń wodoskazowych, zestawienie czasu trwania stanów wody, tabelaryczne zestawienie ciepłoty wody.

6. Operat hydrometryczny dla rzeki Sanu.

Obejmuje prócz technicznego sprawozdania i szeregu wykazów także plany następujące:

a) generalny przekrój Sanu od źródeł do ujścia;
b) charakterystyczne przekroje poprzeczne;
c) przekroje hydrometryczne;
d) wykreślne przedstawienie trwania stanów wody;
e) krzywe objętości przepływu;
f) wykreślne przedstawienie powierzchni dorzecza opadów i odpływów wód przy normalnym stanie;
g) przekrój podłużny i krzywe wyrównania dla biegu obecnego i skróconego;
h) normalue przekroje Sanu.

7. Rektyfikacya planów sytuacyjnych.

W czasie od lipca do połowy września 1898 przeprowadzono uzupełnienie planów sytuacyjnych Sanu w podziałce 1:2880 od km. 57—0, tudzież spantografowano plany sytuacyjne Sanu od km. 165—50 ze skali 1:2880 na skalę 1:7200.

8. Przeprowadzono niwelacye.

a) szczegółową na Sanie od km. 160 (ujście Wiaru) do km. 0 (ujście Sanu).
b) reperów i kilometrów na Dunajcu od km. 140 (Tylmanowa) do km. 0 (ujście).
c) ustalonego zwierciadła wody na przestrzeni Dunajca od km. 140—0 w dniu 20. października przez 6 techników rządowych.

9. Pomiary hydrometryczne

uskuteczniono na rzece Dunajcu i dopływach przez 2 techników rządowych w czasie od 6. sierpnia do 10. października 1898 z przerwą 1-dniową w następujących 15 przekrojach:

a) na Dunajcu:

1.	Tylmanowa	6.	sierpnia	i	22.	września	razem	2	pomiary
2.	Zabrzeź	3.	„	i	23.	„	„	2	„
3.	Kadcza	12.	„	i	24.	„	„	2	„
4.	Nowy Sącz	18.	„	i	27.	„	„	2	„
5.	Kurów	20.	„	i	28.	„	„	2	„
6.	Wiatrowice	23.	„				„	1	„
7.	Rożnów	1.	października				„	1	„
8.	Będziszyn	24.	sierpnia				„	1	„
9.	Melszyn	29.	„	i	3.	października	„	2	„
10.	Zgłobice	31.	„	i	5.	„	„	2	„
11.	Komorów	3.	września	i	7.	„	„	2	„
12.	Biskupice	6.	„	i	10.	„	„	2	„
13.	Siedliszowice	9.	„				„	1	„
							Razem .	22	pomiarów.

Do tego *b*) na dopływach:

14.	na Popradzie w Cyganowicach 16. sierpnia	1	„
15.	„ Białej w Plewęcinie 2. września i 6. październ.	2	„
	Ogółem	25	pomiarów.

10. Załatwienie urzędowych pism i korespondencyi.

Z nadeszłych do protokołu c. k. Krajowego Oddziału hydrograficznego w roku 1898 11.977 pism, sprawozdań, raportów, przypomnień urzędowych zaprotokołowano i załatwiono 2.022 exhibitów a uskuteczniono 10.209 ekspedycyi, w których mieści się 614 posyłek pieniężnych. Prócz tych 2.022 exhibitów Oddziału załatwiono 95 exhibitów c. k. Namiestnictwa.

11. Personal techniczny i kancelaryjny.

Personal techniczny składał się z 1 inżyniera, 2 adjunktów budownictwa, 1 praktykanta budownictwa i 1 pomocnika technicznego, którzy pobierali swe płace wyłącznie z funduszów państwowych. Prócz powyższego personalu było zajętych 5 pomocników kancelaryjnych i technicznych przy robotach manipulacyjnych, sporządzaniu grafikonów, kopiowaniu planów, zestawień dat statystycznych, wykonywaniu tygodniowych map śniegowych i innych czynności. Czasowo przydzielonych było 3 adjunktów budownictwa, z których 1 był zajęty przez cały rok, drugi przez 10, a trzeci przez 5 $^1/_2$ miesięcy.

12. Koszta służby hydrograficznej w rokn 1898.

A) Wydatki poczynione przez c. k. Namiestnictwo względnie przez c. k. Centralne biuro hydrograficzne na rachunek dotacyi funduszu hydrograficznego.

1.	Urządzenie stacyi ombrometrycznych . . .	466	zł.	73	ct.
2.	Utrzymanie „ „ . . .	235	„	19	„
3.	Zakupno 2 młynków hydrometrycznych . . .	470	„	—	„
4.	Remuneracye obserwatorów ombrometrycznych .	4.298	„	89	„
5.	„ stacyi wodoskazów	2.247	„	68	„
6.	Ryczałty przyznane obserwatorom na pokrycie kosztów posłańca pocztowego	113	„	40	„
7.	Koszta inspekcyi stacyi ombrometrycznych . .	149	„	37	„
8.	Dyurna pomocników technicznych i kancelaryjnych .	3.896	„	62	„
9.	Publikacye tygodniowych raportów o obserwacyach warstwy śniegowej	276	„	40	„
10.	Druki dla okserwatorów i c. k. Krajowego Oddziału hydrograficznego	491	„	98	„
11.	Czynsz za wynajęcie lokalu wraz z urządzeniem, oświetleniem i opałem	1.868	„	94	„
12.	Płaca woźnego . . . . . . , .	372	„	—	„
13.	Zakupno przyborów rysunkowych i kancelaryjnych .	43	„	96	„
14.	Udział w kosztach publikacyi Centralnego biura .	3.954	„	90	„
15.	Zakupno dzieł technicznych	61	„	61	„
16.	Różne wydatki	1.014	„	56	„
	Razem .	19.962	zł.	23	ct.

Odnośnie do pozycyi 4) c. k. Krajowy Oddział hydrograficzny nadmienia, że w roku 1898 przyznano:

2	obserwatorom	po	6	zł.	12	zł.
149	„	„	12	„	1.788	„
1	„	„	15	„ , ...	15	„
2	„	„	16	„	32	„
90	„	„	18	„	1.620	„
8	„	„	20	„	160	„
25	„	„	24	„	600	„
7	„	„	25	„	175	„
2	„	„	30	„	60	„
286	obserwatorom			. . . .	4.462	zł.

Rzeczywisty wydatek wynosił w roku 1898 . . .	4.298 zł.	89	ct.
zatem wydano mniej o .	163 „	11	„

a następnie do pozycyi 5) przyznano:

2	obserwatorom	po 10 zł.	20 zł.
83	„	„ 12 „	996 „
11	„	„ 18 „	198 „
9	„	„ 20 „	180 „
1	„	„ 21 „	21 „
33	„	„ 24 „	792 „
2	„	„ 25 „	50 „
1	„	„ 30 „	30 „
142	obserwatorom	. . . . . .	2.287 zł.

Rzeczywisty wydatek wynosił w roku 1898 . . .	2.247 zł.	68	ct.
wydano mniej o .	397 „	32	„

B) Wydatki poczynione przez c. k. Namiestnictwo z funduszu wodnego:

a)	koszta ustawienia i utrzymania istniejących wodoskazów budowli dla ustawienia limnigrafów na Wiśle pod Dzikowem i na Sanie pod Niskiem	2.255 zł.	95	ct.
b)	zakupno reperów żelaznych dla oznaczenia przekroi hydrometrycznych na Dunajcu i Sanie . . .	878 „	90	„
c)	koszta pomiarów hydrometrycznych na Dnnajcu . .	2.541 „	66	„
	Razem .	5.676 zł.	51	ct.
	do tego wydatki *ad A*) .	19.962 „	23	„
	Ogółem .	25.638 zł.	74	ct.

Do tych kosztów przyczynił się Wydział krajowy zasiłkiem asygnowanym odezwą:

z 28. grudnia 1898 L. 81.434 (L. Nam. 119.398) . .	6.647 „	—	„
z 21. lutego 1899 L. 9.690 (L. Nam. 19.947) . .	4.462 „	09	„
Razem .	11.109 zł.	09	ct.

resztę zaś w kwocie 14.529 zł. 65 ct. w. a. pokrył państwowy fundusz hydrograficzny i wodny.

Alegat 9. do sprawozdania Wydziału krajowego l. 79 101/99.

U s t a w a

z dnia . . . . o regulacyi potoku Pustej (Radosławki) z dopływami.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§. 1.

Regulacya Pustej (Radosławki) od Sokołówki do ujścia potoku Majdan wraz z dopływami ma być wykonaną jako przedsiębiorstwo krajowe.

§. 2.

Za podstawę tej regulacyi służyć ma projekt Wydziału krajowego z roku 1899 prelimininujący koszta robót na 416.000 zł. w. a.

Wydział krajowy zostaje jednak upoważniony do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracyą państwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Koszta budowy włącznie z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu pokryte będą z mającego się w tym celu utworzyć funduszu regulacyjnego.

Do pokrycia tych kosztów mają się przyczynić:

a) fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości czterdziestu procent preliminowanych kosztów;

b) państwowy fundusz melioracyjny w myśl §. 6. ustępu 1. i §, 4. ustępu 1. ustawy z dnia 30. czerwca 1884 Dz. u. p. nr. 116 bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości trzydziestu procent kosztów z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia;

c) wreszcie właściciele gruntów i zakładów, które położone są w okręgu konkurencyjnym przez władze administracyjne oznaczyć się mającym, resztę preliminowanych kosztów budowy, a to w myśl §. 66. krajowej ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875 Dz. u. kraj. nr. 38. według stosunku korzyści, których oczekiwać należy, lub w miarę wielkości niebezpieczeństwa, które ma być usunięte, albo też o ile rozkład kosztów na tej podstawie nie da się oznaczyć, według wartości tych gruntów i zakładów.

§. 4.

Dla rozłożenia i ściągnięcia datków prywatnych stron interesowanych w §. 3. pod c) wymienionych zawiązaną będzie przez Administracyę państwa w porozumieniu z Wydziałem krajowym spółka wodna.

Bliższe szczegóły co do wyboru i liczby członków Wydziału tej spółki określi statut przez władzę polityczną ułożyć się mający.

§. 5.

Datki oznaczone w §. 3. pod a), b) i c) mają być oddane do rozporządzenia w czasie budowy w równych ratach rocznych z góry z tem ograniczeniem, iż rzeczywista wypłata zasiłków kraju i państwowego funduszu melioracyjnego odbywać się ma w granicach pojedyńczych rat rocznych w miarę potrzeby dla wykonania robót programem objętych.

§. 6.

Dla utrzymania wykonanych robót ma być utworzony oddzielny fundusz.

Fundusz ten składać się będzie:

1. z dochodów uzyskanych z wydzierżawienia skarp potoków i rowów;

2. z grzywien nakładanych za przekroczenia wodne przy tem przedsiębiorstwie w myśl art. I. ustawy z dnia 10. czerwca 1892 Dz. u. kraj. nr. 43.

3. z corocznych datków kraju i spółki wodnej.

Dalsze postanowienia co do wysokości datków kraju i spółki wodnej na konserwacyę, tudzież innych zarządzeń potrzebnych dla utrzymania wykonanych budowli wydane zostaną w drodze ustawodawstwa krajowego.

§. 7.

Wykonanie robót, oraz zarząd funduszu regulacyjnego i konserwacyjnego obejmie Wydział krajowy.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa i ostateczny kosztorys oznaczyć ma Wydział krajowy w porozumieniu z Namiestnictwem, któremu podobnie jak i spółce wodnej przyznany będzie wpływ odpowiedni na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, co do terminu rozpoczęcia i czasu trwania budowy terminów płatności i sposobu uiszczania datków oraz co do ewentualnego bezpośredniego współdziałania rządowych organów technicznych przy wykonaniu tego przedsiębiorstwa określi rozporządzenie wykonawcze ułożone przez Wydział krajowy wspólnie z Namiestnictwem a zatwierdzone przez Ministerstwo rolnictwa.

§. 8.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi rolnictwa.

Alegat 10. do sprawozd. Wydziału kraj. LW. 79.101/99.

Ustawa

z dnia . . . . o regulacyi potoków Sołotwy i Rokitny z dopływami.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§. 1.

Regulacya potoków Sołotwy i Rokitny z dopływami w powiatach Kamioneckim, Złoczowskim i Brodzkim ma być wykonaną jako przedsiębiorstwo krajowe.

§. 2.

Za podstawę tej regulacyi służyć ma projekt Wydziału krajowego z r. 1899 preliminujący koszta robót na 185.000 zł. w. a Wydział krajowy zostaje jednak upoważniony do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracyą państwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Koszta budowy włącznie z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu pokryte będą z mającego się w tym celu utworzyć funduszu regulacyjnego. Do pokrycia tych kosztów mają się przyczynić:

a) fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości czterdziestu procent preliminowanych kosztów;

b) państwowy fundusz melioracyjny w myśl §. 6. ustępu 1. i §. 4. ustępu 1. ustawy z dnia 30. czerwca 1884 Dz. u. p. Nr. 116. bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości trzydziestu procent kosztów z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia.

c) wreszcie właściciele gruntów i zakładów, które położone są w okręgu konkurencyjnym przez władze administracyjne oznaczyć się mającym,resztą preliminowanych kosztów budowy, a to w myśl §. 66. krajowej ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875 dz. u. kr. Nr. 38. według stosunku korzyści, których oczekiwać należy, lub w miarę wielkości niebezpieczeństwa, które ma być usunięte, albo też, o ile rozkład kosztów na tej podstawie nie da się oznaczyć, według wartości tych gruntów i zakładów.

§. 4.

Dla rozłożenia i ściągnięcia datków prywatnych stron interesowanych w §. 3. pod c). wymienionych, zawiązaną będzie przez

Administracyę Państwa w porozumieniu z Wydziałem krajowym spółka wodna.

Bliższe szczegóły, co do wyboru i liczby członków Wydziału tej spółki, określi statut, przez władzę polityczną ułożyć się mający.

§. 5.

Datki oznaczone w §. 3. pod a) b) i c) mają być oddane do rozporządzenia w czasie budowy w równych ratach rocznych z góry z tem ograniczeniem, iż rzeczywista wypłata zasiłków kraju i państwowego funduszu melioracyjnego odbywać się ma w granicach pojedynczych rat rocznych w miarę potrzeby dla wykonania robót programem objętych.

§. 6.

Dla utrzymania wykonanych robót ma być utworzony oddzielny fundusz.

Fundusz ten składać się będzie:

1. z dochodów uzyskanych z wydzierżawienia skarp potoków i rowów;

2. z grzywien nakładanych za przekroczenia wodne przy tem przedsiębiorstwie w myśl art. I. ustawy z dnia 10. czerwca 1892 Dz. u. kraj. Nr. 43.;

3. z corocznych datków kraju i spółki wodnej.

Dalsze postanowienia co do wysokości datków kraju i spółki wodnej na konserwacyę, tudzież innych zarządzeń potrzebnych do utrzymania wykonanych budowli, wydane zostaną w drodze ustawodawstwa krajowego.

§. 7.

Wykonanie robót, oraz zarząd funduszu regulacyjnego i konserwacyjnego obejmie Wydział krajowy.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa i ostateczny kosztorys oznaczyć ma Wydział krajowy w porozumieniu z Namiestnictwem, któremu podobnie jak i spółce wodnej przyznany będzie wpływ odpowiedni na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, co do terminu rozpoczęcia i czasu trwania budowy, terminów płatności i sposobu uiszczania datków, oraz co do ewentualnego bezpośredniego współdziałania rządowych organów technicznych przy wykonaniu tego przedsiębiorstwa, określi rozporządzenie wykonawcze ułożone przez Wydział krajowy wspólnie z Namiestnictwem, a zatwierdzone przez Ministerstwo rolnictwa.

§. 8.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi rolnictwa.

Alegat 11. do sprawozdania Wydziału krajowego l. 79.101/99.

U s t a w a

z dnia . . . . o konserwacyi robót regulacyjnych na potoku Przegnojówce z dopływami.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam na podstawie §. 6. ustawy z dnia 16. października 1895 Dz. ust. kraj. Nr. 75, co następuje:

§. 1.

Koszta zwyczajnego utrzymania wykonanych robót regulacyjnych na potoku Przegnojówce od stawu w Zeniowie do młyna w Krzywicach z dopływami mają być pokrywane:

1. z dochodów uzyskanych z wydzierżawiania skarp potoków,

2. z odszkodowań i grzywien nakładanych za przekroczenia wodne przy tem przedsiębiorstwie w myśl art. I. ustawy z d. 10. czerwca 1892 Dz. u. kr. nr. 43.

3. z corocznych datków funduszu krajowego i spółki wodnej zawiązanej w myśl §. 4. ustawy z dnia 16. października 1895 dz. u. kr. nr. 75.

Koszta zarządu technicznego pokrywane będą wyłącznie z funduszu krajowego.

§. 2.

Wysokość corocznych datków kraju i spółki wodnej w §. 1. pod 3. wymienionych wynosić ma bez względu na istotną potrzebę w pierwszych trzech latach, t. j. od r. 1900 do r. 1902 włącznie, po 500 zł. w. a., czyli razem 1.000 zł. w. a.

Wysokość corocznych datków w latach następnych wynosić ma sumę, jaka z przecięcia rzeczywistych wydatków w ostatnich trzech latach wypadnie.

§. 3.

Pozostałe z końcem r. 1899 zapasy funduszu konserwacyjnego, które uzyskane zostały z dochodów w myśl §. 6. ustawy z dnia 16. października 1895 Dz. u. kr. nr. 75, niemniej też niezużyte nadwyżki dochodów wymienionych w §§. 1. i 2. mają być odpowiednio fruktyfikowane i służyć będą jako fundusz rezerwowy na po-

krycie nadzwyczajnych wydatków na utrzymanie wynikłych z powodu szkód elementarnych lub innych nadzwyczajnych wypadków.

§. 4.

O ileby fundusz rezerwowy okazał się niewystarczającym na pokrycie nadzwyczajnych wydatków na utrzymanie, brakująca reszta rozłożona zostanie niezależnie od stałych datków rocznych w §. 2. ustanowionych po połowie na fundusz krajowy i spółkę wodną.

§. 5.

Zarząd funduszu konserwacyjnego sprawuje stosownie do postanowienia §. 7. ustawy z d. 16. października 1895 Dz. u. kr. nr. 75. Wydział krajowy.

Wszelkie też datki na utrzymanie wpływać mają do Kasy krajowej w półrocznych ratach z góry, dnia 1. stycznia i 1. lipca każdego roku.

§. 6.

Ściąganiem datków od stron konkurencyjnych zajmie się spółka wodna według miary ustanowionej w prawnie obowiązującym statucie spółki.

§. 7.

Wszelkie uszkodzenie wykonanych robót regulacyjnych jak łożysk potoków, ubezpieczeń płotkami, darniami i brukiem kamiennym, skarp brzegów, szluz, przepustów, mostów i brodów, tudzież rowów osuszających jest wzbronione.

W szczególności wzbronione zostają:

a) przejazd i przepęd zwierząt przez łożyska potoków i rowy oraz pojenie zwierząt w innych miejscach, aniżeli do tego przeznaczonych;

b) wydobywanie ziemi, mułu, piasku, lodu i t. p. w miejscach niedozwolonych,

c) skopywanie brzegów potoków i rowów,

d) pasienie zwierząt i zbieranie trawy bez zezwolenia Wydziału krajowego na skarpach potoków i rowów,

e) oranie ziemi bliżej aniżeli dwa metry po obu stronach brzegów Przegnojówki i potoku Jaktorowskiego a na pół metra od rowów.

§. 8.

Przekroczenia niniejszej ustawy, o ile nie będą podlegać przepisom powszechnej ustawy karnej, karane będą według przepisów krajowej ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875 Dz. u. kr. nr. 38, oraz ustawy z dnia 10. czerwca 1892 Dz. u. kr. nr. 43.

Według tych samych przepisów orzeczonem będzie co do obowiązku wynagrodzenia szkody, usunięcia zmian własnowolnych, zaniechanie rozpoczętych robót i wogóle co do przywrócenia do pierwotnego stanu.

§. 9.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa i spraw wewnętrznych.

LW. 83.101/99. We Lwowie, dnia 19. grudnia 1899 r.

Aleg. 18

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o krajowym kursie praktycznym dozorców melioracyjnych i o nowym kursie praktycznym dozorców drenarskich.

Wysoki Sejmie!

Trzeci 3-letni praktyczny kurs dozorców melioracyjnych, otwarty 1. grudnia 1896 r., zakończył się 30. listopada 1899 r.

Na ostatni zimowy kurs teoretyczny od 1. grudnia 1898 r. do końca marca 1899 uczęszczało 24 uczniów, wszyscy stypendyści.

Egzamin z tego kursu odbył się w końcu marca 1899 r., a postęp uczniów
Alegat w naukach uwidocznia załączony ·/. wykaz, który obejmuje także postęp uczniów w robotach praktycznych.

W naukach teoretycznych postęp był w ogólności zadowalniający, ponieważ przeciętny postęp wypadł:

u 2 uczniów celujący,
u 7 " bardzo dobry,
u 10 " dobry,
u 5 " dostateczny,

3 uczniów otrzymało postęp niedostateczny z rachunków, 1 z budownictwa lądowego a 2 z ćwiczeń rysunkowych. Uczniom tym zezwolono na poprawkę przed egzaminem końcowym.

Koszta utrzymania kursu w czasie od 1. grudnia 1898 r. do 30. listopada 1899 r. przedstawiają się, jak następuje:

I. Płace nauczycieli:

1. Wynagrodzenie kierownika . . .	100 zł. — ct.	
2. Wynagrodzenie 10 docentów . . .	1.696 " — "	1.796 zł. — ct.

II. Koszta administracyjne:

3. Obsługa sali szkolnej	50 zł. — ct.	
4. Zakupno i naprawa sprzętów . . .	219 " 30 "	269 " 30 "

III. Utrzymanie uczniów:

5. Stypendya 24 uczniów	2.350 zł. — ct.	
6. Podroże, praktyka drenarska i zapomogi, wycieczka naukowa do Dublan . .	133 " 02 "	2.483 " 02 "

IV. Potrzeby naukowe:

7. Przybory rysunkowe i naukowe . .	503 zł. 33 ct.	
8. Narzędzia drenarskie dla nowego kursu .	197 " — "	700 " 33 "
Razem		5.248 zł. 65 ct.

Dochody w r. 1899 wynosiły:

1. Dotacya Wysokiego Sejmu . . .	3.500 zł. — ct.	
2. Zasiłek Ministerstwa rolnictwa . . .	2.000 " — "	5.500 " — "
Z porównania okazuje się zaoszczędzenie . . .		251 zł. 35 ct.

Uczniowie kursu dozorców melioracyjnych, krórzy z dniem 30. listopada 1899 r. ukończyli kurs 3 letni, mają jeszcze zdawać egzamin końcowy czyli główny w myśl §. 31. regulaminu. Egzamin ten odbędzie się w końcu marca 1900 r.

Uchwałą z 30. grudnia 1898 r. Wysoki Sejm upoważnił Wydział krajowy do otwarcia z dniem 1. grudnia 1899 r. dwuletniego kursu praktycznego dozorców do osuszania i nawodniania gruntów dla 25 stypendystow a uchwałą z 21. marca 1899 Wysoki Sejm zatwierdził proponowaną przez Wydział krajowy zmianę programu nauk z powodu ograniczenia nauki teoretycznej na dwa kursa zimowe. Nazwano przytem nowy kurs kursem drenarskim, ponieważ uczniowie przeważnie do drenowania będą użyci. Na podstawie tych uchwał Wydział krajowy rozpisał rozporz. z 13. stycznia 1899 l. 515 konkurs, na który zgłosiło się 100 kandydatów.

Z tych kandydatów przyjęto na praktykę 40 przeważnie takich, którzy już pracowali przy drenowaniu i przydzielono ich w miesiącu kwietniu 1899 roku jako robotników do kopania rowków i układania rurek drenowych pod kierunkiem dozorców melioracyjnych i inżynierów biura melioracyjnego. Dozorcom polecono składać sprawozdania miesięczne o poruczonych im kandydatach z wykazaniem ich zarobku, który świadczył o pracowitości i uzdolnieniu.

Z przyjętych 40 kandydatów część się nie zgłosiła, część porzuciła robotę przed ukończeniem praktyki tak, że do egzaminu wstępnego, który odbył się dnia 1. grudnia 1899 r. zgłosiło się tylko 25 kandydatów i wszyscy zostali przyjęci

Kierownictwo nowego 2 letniego kursu zostało poruczonem zastępcy Dyrektora biura melioracyjnego Józefowi Jankowskiemu, nauka języka polskiego i geografii wicesekretarzowi Wydziału krajowego Marcelemu Białobrzeskiemu, nauka kaligrafii i rysunków wolnoręcznych inżynierowi Janowi Bochniakowi, nauka rachunków starszemu inżynierowi Stanisławowi Szczepanowskiemu, nauka geometryi inżynierowi Janowi Haładejowi, nauka wiadomości wstępnych z nauk przyrodniczych profesorowi krajowej wyższej szkoły rolniczej w Dublanach Dr. Romanowi Wawnikiewiczowi, nauka botaniki profesorowi kraj. szkoły lasowej we Lwowie Bronisławowi Błockiemu, nauka miernictwa i rysunków sytuacyjnych starszemu inżynierowi Pawłowi Dyrdoniowi i nareszcie nauka hydrotechiniki inżynierowi Aleksandrowi Wierzbickiemu, dotychczasowemu kierownikowi ekspozytury biura melioracyjnego w Stanisławowie.

Preliminarz kosztów na rok szkolny 1899—1900 przedstawia się, jak następuje

I. Płace nauczycieli:		
1. Wynagrodzenie kierownika . . .	100 zł. — ct.	
2. Wynagrodzenie docentów . . .	1.568 „ — „	1.668 zł. — ct.
II. Koszta administracyjne:		
3. Zakupgo sprzętów	100 zł. — ct.	
4. Obsługa sali szkolnej i różne . . .	100 „ — „	200 „ — „
III. Utrzymanie uczniów:		
5. Stypendya 25 uczniów po 100 zł. . .	2.500 zł. — ct.	
6. Praktyka uczniów przy wytyczaniu drenowania (1 miesiąc po 30 zł.) . .	750 „ — „	3.250 „ — „
IV. Potrzeby naukowe:		
7. Przybory rysunkowe i naukowe . .	300 zł. — ct.	
8. Zakupno środków naukowych .	82 „ — „	382 „ — „
Razem		5.500 zł. — ct.

Na podstawie powyższego sprawozdania Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sprawozdanie Wydziału krajowego z d. 19. grudnia 1899 l. 83.101 o krajowym kursie praktycznym dozorców melioracyjnych i o nowym kursie praktycznym dozorców drenarskich Sejm przyjmuje do wiadomości.

Z Rady Wydziału kraj. Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
St. Badeni w. r.

Sprawozdawca:
Onyszkiewicz w. r.
Członek Wydziału krajowego.

Wykaz postępu uczniów krajowego kursu praktycznego dozorców melioracyjnych na III. roku trzeciego 3-lecia w 1898—1899 r.

Liczba porząd.	Nazwisko i imię	Rok urodzenia	Nauki przygotowawcze przed wstąpieniem na kurs	Nauka teoretyczna			Roboty praktyczne				Uwagi
				przeciętny postęp w naukach	pilność	zachowanie się	Wyszczególnienie robót, przy których uczeń odbył praktykę letnią	przeciętny postęp w robotach	pilność	zachowanie się	
1	Brzuchowski Rudolf	1869	3 klasa gimnazyalna w Bochni	dostateczny	dostateczna	zupeł. odpowiednie	Ekspozytura Stanisławów — Cewków regulacya Strwiąża	brakują kwalifikacye			b. kapral pionierów
2	Bychawski Karol	1867	4 kl. szkoły lud. w Radziechowie	b. dobry	chwalebna	"	Regulacya Kisieliny i obwałowanie Dunajca	b. dobry	chwalebna	zup. odpow.	b. dozorca przy bagnach Stojanowskich
3	Dudycz Jan	1870	3 kl. szk. lud. w Horucku	dobry	"	"	Eksp. Stanisławów—drenowanie: Zubrzec, Krasnolesie itd.	celujący	"	"	b. pisarz gminny
4	Jajuga Jacenty	1872	Szkoła lud. w Dobrzechowie	b. dobry	"	"	Drenowanie w Bereźnicy król	"	"	"	b. drenarz
5	Jamroz Adam	1867	2 klasa realna w Krakowie	"	"	"	Regulacya Gniłej Lipy	"	"	"	b. żandarm
6	Kozioł Jacenty	1872	3 kl. szk. lud. w Miechocinie	dobry	"	"	Drenowanie w Błudnikach	brakują kwalifikacye			b. drenarz
7	Krzysztyszyński Józef	1869	Szkoła lud. w Zimnejwodzie	celujący	"	"	Drenowanie w Pobużanach	celujący	chwalebna	zup. odpow.	b. żandarm
8	Łabędzki Zdzisław	1868	1 kl. gimnaz. w Przemyślu	dobry	dostatecz.	"	Ekspozytura Stanisławów	b. dobry	"	"	b. dyurnista przy urzędzie podatkowym
9	Malinowski Władysław	1878	4 kl. szk. lud. w Tarnowie	"	"	"	Ekspozytura Jasło	kwalif. nie zostały jeszcze podane			b. drenarz
10	Marek Gwido Stanisław	1861	4 kl. szk. wzorowej we Lwowie	"	chwalebna	"	Nie odbywał praktyki letniej	—	—	—	b. dyurnista, postąpił na II. kurs zimowy
11	Markiewicz Franciszek	1864	4 kl. szk. lud. w Tarnobrzegu	"	"	"	Regulacya Krzemienicy	b. dobry	chwalebna	zup. odpow.	b. rymarz
12	Michalik Jan	1872	4 kl. szk. lud. w Zakliczynie	"	"	"	Ekspozytura Stanisławów	"	"	"	b. robotnik przy kolejach i drogach
13	Nachwostacz Jan	1871	Szkoła ludowa w Raźniowie	dostatecz.	"	"	Ekspozytura Stanisławów	"	"	"	b. kapral i diak
14	Nebożuk Jan	1871	3 kl. szk. lud. w Mostach Wiel.	dobry	"	"	Drenowanie w Rzyczycy, Baszni i Bolanowicach	"	"	"	b. podoficer
15	Paciorek Ferdynand	1872	Szkoła ludowa w Słupcu	dostatecz.	"	"	Obwałowanie Wisły i Wisłoki	Wykreślony z kursu w czasie praktyki letniej			b. dozorca osuszania bagien Stojanowskich
16	Prarat Adam	1876	4 kl. szk. lud. w Tarnobrzegu	b. dobry	"	"	Drenowanie w Stubnie	celujący	chwalebna	zup. odpow	b. zastępca dozorcy obwałowania Wisły i Sanu
17	Przedpelski Ludwik	1870	4 kl. szk. lud. w Tarnobrzegu	dostatecz.	"	"	Ekspozytura Kraków	brakują kwalifikacye			b. podoficer
18	Puka Franciszek	1867	3 kl. szk. lud. w Radomyślu (prywatysta)	dobry	"	"	Regulacya Bugu	b. dobry	dostatecz.	zup. odpow.	b. tamiarz
19	Robak Franciszek	1872	4 kl. szk. lud. w Tarnobrzegu	dostatecz.	"	"	Drenowanie w Niemstowie	dobry	chwalebna	"	b. kapral
20	Święchowicz Józef	1862	Uczył się prywatnie	b. dobry	"	"	Obwałowanie Dunajca	celujący	"	"	b. dozorca N. Brnia
21	Talaga Ignacy	1873	Kurs nauk rolniczych w kraj szk. parobków w Dublanach	celujący	"	"	Kultura torfowa w Domażyrze i Hnilicach, bagna Stojanowskie, regulacya Bugu	dobry	"	"	b. starszy pionier
22	Turbak Jan	1873	3 kl. szk. lud. w Miechocinie	b. dobry	"	"	Drenowanie w Balicach i Gumniskach	celujący	"	"	b. drenarz
23	Woliński Jan	1872	Nauka dopełniająca rękodziel. i przemysłowców we Lwowie	dobry	"	"	Regulacya Gniłej Lipy	dobry	"	"	b. kamieniarz
24	Wyka Kajetan	1871	Szkoła ludowa w Zaleszanach (prywatysta)	b. dobry	"	"	Regulacya Sanoczka	celujący	"	"	b. podoficer

Kierownik kursu: ***J. Jankowski,*** zastępca Dyrektora biura melior.

LW. 86.179/99.

412423
III 1899/1900
13-226
MF 31582
10-a-228/III

We Lwowie dnia 22. grudnia 1999.

Aleg. 19

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o krajowych zakładach naukowych rolniczych, o gorzelni i folwarku w Dublanach.

Wysoki Sejmie!

Załatwiając sprawozdanie Komisyi gospodarstwa krajowego o krajowych zakładach naukowych rolniczych w Dublanach, powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu z d. 28. marca 1899 następujące uchwały:

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego za r. 1898 o krajowych zakładach naukowych, tudzież o stacyach doświadczalnych, gorzelni i folwarku w Dublanach.

II. Sejm upoważnia Wydział kraj. do wybudowania w Dublanach mleczarni kosztem 3.700 zł.

III. Sejm zwiększa etat asystentów zajętych w stacyach doświadczalnych o 2 posady, a zarazem oznacza roczne wynagrodzenie dla 3 asystentów po 800 zł. dla każdego, dla dwóch zaś po 600 zł. dla każdego. Nadto otrzymać ma każdy asystent wolne kawalerskie pomieszkanie z opałem, względnie odpowiednie relutum w gotówce.

IV. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by się ponownie udał do c. k. Rządu celem uzyskania subwencyi państwowej na koszta utrzymania obu stacyj doświadczalnych w wysokości 50% kosztów.

V. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by wprowadził w plan nauk kraj. wyż. szkoły rolniczej w Dublanach obowiązkową praktykę rolniczą w szerszej mierze na folwarku i uczynił ją przedmiotem egzaminu głównego.

W sprawozdaniu poniżej umieszczonym, omawiającem kolejno czynności, odnoszące się do zakładów dublańskich, przedstawia także Wydział krajowy Wys. Sejmowi, w jaki sposób wykonał polecenia, mieszczące się w powyższych uchwałach.

I. Szkoła wyższa,

W roku szkolnym 1898/9 liczyła szkoła wyższa 30 uczniów. Siedmiu uczniów opuściło zakład z końcem roku, pozostało na rok bieżący 23 na II. i III. roku nauki. Na I. rok wpisało się 17 uczniów nowych, mianowicie 14 na podstawie świadectwa dojrzałości ze szkół średnich, 3 na podstawie złożonego egzaminu wstępnego. Rok szkolny

1899/900 zastał w szkole ogółem 40 uczniów, t. zn. 17 na I. roku, 17 na II. i 6 na III. roku.

W zeszłorocznem sprawozdaniu przedstawiliśmy Wys. Sejmowi, że budynek internatowy obliczony na 38 uczniów wkrótce okaże się niewystarczającym. Przepełnienie nastąpiło już w tym roku, tak, że jednego ucznia musiała Dyrekcya pomieścić w pokoju gościnnym. Przyjmując, że z 34 uczniów, zapisanych teraz na I. i II. rok nauki, pozostanie przynajmniej 30 w zakładzie na rok 1900/901, to obok nich znalazłoby zaledwie 8 uczniów nowowstępujących pomieszczenie w internacie. Sprawa pomieszkań dla uczniów staje się wobec tego najważniejszą i najpilniejszą potrzebą szkoły wyższej, którą w interesie jej rozwoju jak najrychlej zaspokoić by należało. Zaradzić temu i bez ograniczenia ilości uczniów, co tamowałoby stanowczo rozwój szkoły, można w sposób dwojaki: albo przez rozszerzenie budynku internatowego, albo przez zmianę przymusu internatowego. To pierwsze byłoby najwłaściwszem rozwiązaniem kwestyi, wymagałoby jednak nowych inwestycyi na szkołę dublańską, inwestycyi kosztownych. Wydział krajowy też przez wzgląd na finanse krajowe z przedłożeniem wniosku w tym kierunku wstrzymać się musi do chwili stosowniejszej. Z konieczności wypadnie zatem w roku przyszłym pozwolić kilku uczniom, którzy nie znajdą pomieszczenia w internacie, mieszkać na wsi, w Dublanach. Zaznaczamy jednak, że uważać to można za chwilowe, tylko koniecznością podyktowane załatwienie sprawy, bo, pomijając już trudność znalezienia pomieszkań na wsi, tego rodzaju rozdział uczniów wykluczałby niemal możność jednolitego ich prowadzenia. Przed poniesieniem wydatku na rozszerzenie internatu w najbliższej przyszłości cofnąć się nie będzie można, jeżeli się chce utrzymać i utrwalić wszystko to dobre, co internat wprowadził.

W skutek zamianowania prof. dr. Ignacego Szyszyłowicza, powołanego jeszcze w roku 1897 prowizorycznie do służby przy Wydziale krajowym, stałym urzędnikiem w biurze dla spraw rolniczych, zawakowała w Dublanach katedra botaniki. Wydział krajowy postanowił obsadzić ją w drodze konkursu. Do chwili przygotowania niniejszego sprawozdania konkurs nie jest jeszcze rozstrzygniętym, a wykłady botaniki powierzono tymczasowo w zastępstwie dwom docentom, mianowicie wykład fizyologii roślin dr. Kazimierzowi Miczyńskiemu, docentowi politechniki lwowskiej, a wykład botaniki ogólnej dr. Maksymilianowi Schönettowi, asystentowi uniwersytetu we Lwowie.

Z końcem roku szkolnego wystąpił z grona nauczycieli szkoły wyższej długoletni i zasłużony docent historyi i literatury polskiej, dr. Ludwik Finkel, mianowany zwyczajnym profesorem uniwersytetu we Lwowie. Na opróżnione miejsce powołał Wydział krajowy na wniosek kolegium profesorów i na przedstawienie Kuratoryi dr. Henryka Sawczyńskiego.

Dobór sił nauczycielskich w tej szkole jest najważniejszym ze wszystkich czynników, jakie przy staraniu o rozwój szkoły na oku mieć należy. Więcej niż od organizacyi i bogactwa w środkach naukowych zależy wartość każdej szkoły od naukowych kwalifikacyi, sumienności i pilności profesorów. Wzgląd ten skłania Wydział krajowy do przedłożenia Wys. Sejmowi wniosku na powiększenie etatu nauczycieli szkoły wyższej o jedną posadę profesora fachowego z płacą roczną 1300 zł. dodatkiem aktywalnym w rocznej kwocie 240 zł. i prawem do dodatków pięcioletnich po 200 zł. w granicach uchwały Wys. Sejmu z d. 24. stycznia 1896 r. przy równoczesnem zwinięciu docentury fizyki. Skromne stosunkowo wynagrodzenie profesorów adjunktów, przy braku możności awansu, sprawia, że posada ta uważaną bywa za przejściową tylko, i dłuższe utrzymanie lepszej siły na tem stanowisku okazuje się wprost niemożliwem. W wyższym stopniu jeszcze dotyczy to stanowiska docenta fizyki, nauki, która jako podstawa nauk przyrodniczych w szkole rolniczej żadną miarą po macoszemu traktowaną być nie powinna. Do posady tej, nieetatowej, przywiązana jest płaca 800 zł. Skoro się zważy, że docent fizyki kierujący zarazem stacyą meteorologiczną mieszkać musi stale w Dublanach, to i trudno przypuścić, aby na posadzie tej siłę wyrobioną można było dłużej utrzymać, bo docent ukwalifikowany do wykładu tego przedmiotu lepsze znajdzie umieszczenie przy każdej szkole średniej.

Utworzenie nowej posady profesora fachowego z poborami wyżej podanymi dawałoby możność awansu jednego profesora adjunkta do wyższej płacy, a miejsce profesora adjunkta zająłby docent fizyki. Projektowana zmiana w etacie nauczycieli podwyższyłaby budżet szkoły o 740 zł. a przyniosłaby szkole niezawodne korzyści. O przyjęcie

tego projektu prosimy Wys. Sejm we wniosku II. a przedkładamy go w tem przekonaniu, że Wys. Sejm nie zechce widzieć w wydatku tym ofiary zbyt wielkiej, gdy idzie o utrzymanie dla szkoły nauczycieli, którzy rzetelną pracą naukową nietylko budzą ogólny szacunek i zaufanie dla siebie, ale zamiłowanie dla nauk umią przelać także na młodzież i wpływać tem samem na jej zachowanie, prowadzenie się i przykładanie do nauk.

Zmiany, jakie w razie przyjęcia tego wniosku wynikną w budżecie szkoły, są już przewidziane w preliminarzu przedłożonym Wys. Sejmowi. Inne wydatki zwyczajne, preliminowane na r. 1900, trzymane są w ramach tegorocznego budżetu. Przy układaniu preliminarza stosowaliśmy jak największą oszczędność, o ile na to rzeczywiste potrzeby i wzgląd na rozwój zakładu pozwalały tak, że niedobór budżetowy wynosi 51.887 zł. wobec 58058 zł. w roku bieżącym, t. zn. jest o 6171 zł. mniejszy.

Jako jedyny większy wydatek nadzwyczajny wstawiliśmy do rubr. X. preliminarza szkoły wyższej kwotę 2500 zł. na kupno piątrowej przybudówki, o 4 pokojach, którą w r. 1882 za zezwoleniem Wydziału krajowego przybudował były dyrektor szkoły, p. Lubomęski, do domu przeznaczonego na pomieszkanie dyrektora. Przybudówkę tę oddano do użytku obecnemu dyrektorowi, a prof. Lubomęskiemu opłaca się umówiony roczny czynsz w kwocie 480 zł. Za oddanie tej przybudówki na wyłączną własność funduszu krajowego żąda prof. Lubomęski 2500 zł. w myśl warunków umowy w r. 1882 zawartej. Ponieważ wypłacanie tej kwoty ryczałtowej zamiast corocznego czynszu po 480 zł. jest finansowo widocznie korzystnem, a przybudówka przedstawia rzeczywiście wartość odpowiadającą żądanej kwocie, Wydział krajowy uprasza Wys. Sejm we wniosku III. o upoważnieniu do zakupna tej budowy i przyznanie na ten cel kredytu w kwocie 2.500 zł.

Oprócz tej inwestycyi preliminujemy następujące wydatki nadzwyczajne: 450 zł. na postawienie parkanów koło nowego domu dla profesora chemii i koło domu nabytego w r. 1898 od p. Krasuskiego, celem odgraniczenia tych obejść od przyległych pól włościańskich, 200 zł. na ułożenie chodnika do zakładowej kaplicy, zrobienie drogi dojazdowej do nowego domu profesora chemii i na poprawienie drogi przed gmachem szkolnym, 100 zł. na zakupno dwu szaf do biblioteki, gdyż zbiory nie znajdują już należytego pomieszczenia; 200 zł. na naprawę gzymsów około całego budynku internatowego i na uzupełnienie sprzętów w internacie.

Wydatki te podyktowane są istotną potrzebą.

W bieżącym roku ukończono budowę domu dla profesora chemii i odrestaurowano dom mieszkalny zniszczony grzybem. Obydwa budynki oddane będą wkrótce do użytku. Budowa mleczarni kosztem kredytu przyznanego przez Wys. Sejm na sesyi ubiegłej rozpocznie się z pierwszą wiosną 1900 r. Polecenie Wysokiego Sejmu wprowadzenia w plan nauk kraj. wyższej szkoły rolniczej w Dublanach obowiązkowej praktyki na folwarku w szerszej mierze nie mogło być jeszcze w tym roku wypełnionem. Sprawa ta sięgająca głębiej w organizacyę całej szkoły, wymagająca więc głębszego zastanowienia się i szczegółowego opracowania, jest jeszcze ciągle przedmiotem narad ciała nauczycielskiego, stojąc w ścisłym związku z wieloma innemi sprawami a mianowicie całym rozkładem i podziałem godzin przedmiotów teoretycznych oraz z obecną organizacyą folwarku dublańskiego, nie może być oddzielnie traktowaną a przedstawienie tejże musi być połączonem z całym ogólnym projektem reorganizacyjnym wyższej szkoły. W obec tego, że narady profesorskie o tych sprawach są już bardzo daleko posunięte, Wydz. kraj. ma nadzieję rzecz tę już w przyszłym roku do końca doprowadzić.

Aleg. I. Przedłożone jako alegat I ·/. sprawozdanie Dyrekcyi szkół rolniczych w Dublanach za rok szkolny 1898/9 obejmuje bliższe szczegóły o frekwencyi, pilności i postępach uczniów, o pracach i wycieczkach naukowych profesorów i podaje całoroczną kronikę zakładu.

II. Szkoła niższa.

Szkoła ta liczyła w r. 1898/9 37 uczniów. Siedmiu uczniów otrzymało świadectwo ukończenia nauk. Na rok 1899/900 pozostało z dawnych uczniów 26, wpisało się zaś na I. rok nauki 10 nowych a jednego przyjęto na II. rok nauki. Szkoła ma obecnie ogółem 38 uczniów. W składzie grona nauczycieli nie zaszła żadna zmiana, nauka odbywała się prawidłowo.

W zeszłorocznem sprawozdaniu przedstawiliśmy Wys. Sejmowi, że budynek drewniany mieszczący szkołę niższą jest w tak złym stanie, że wszelka restauracya byłaby bezcelową. Komisya gospodarstwa krajowego zbadawszy rzecz na miejscu, orzekła również, że rekonstrukcya jest nie wykonalną. Zarządzone w b. r. ponownie szczegółowe techniczne zbadanie stanu tej budowy, pamiętającej jeszcze czasy założenia szkoły w Dublanach, wykazało, że wszystkie części składowe budynku, a więc więźba dachu, stropy i drewniane ściany zewnętrzne są spróchniałe, tak, że postawienie nowego gmachu jest w najbliższej przyszłości nieuniknione. Znaczny wydatek, jakiby w tym razie wyniknąć musiał, wstrzymuje Wydział krajowy od przedłożenia stanowczego wniosku w tym kierunku. Uznając jednak nagłość potrzeby, zarządził Wydział krajowy przygotowanie planów i kosztorysu nowego gmachu na pomieszczenie szkoły niższej, aby w stanowczej chwili można było bez zwłoki do budowy przystąpić. Plan i kosztorys opiewający na 25.000 zł., złożone są w kancelaryi sejmowej.

Projektowany dom stanąłby naprzeciw obecnej szkoły niższej w ogrodzie botanicznym. Wiercenia próbne okazały grunt podatny pod budowę, przypuszczać więc można, że przy wznoszeniu fundamentów nie natrafi się na trudności, któreby koszt budowy zwiększały. Nowy dom mieści trzy tylko sale wykładowe, sypialnię i jadalnię dla uczniów, kancelaryę i kuchnię zakładową i pomieszkanie instruktora. Mieszkania nauczycieli pozostawionoby w murowanej części budynku dotychczasowego.

Preliminarz wydatków zwyczajnych na r. 1900 jest identyczny z budżetem tegorocznym. Jako wydatek nadzwyczajny preliminujemy kwotę 100 zł. na uzupełnienie biblioteki dla nczniów, w szczególności na dokupno książek do nauki w kilkunastu egzemplarzach.

III. Szkoła gorzelnicza i gorzelnia.

Od czasu założenia szkoły gorzelniczej upływa z kursem obecnym 20 rok jej istnienia. W czasie tym pobierało w tej szkole naukę ogółem 392 uczniów, z tych 286 otrzymało świadectwo ukończenia nauk. Najwyższą frekwencyę wykazuje rok 1897, w którym było 37 uczniów. Fakt, że do szkoły wstępują także uczniowie z Królestwa a nawet z odległych stron cesarstwa rosyjskiego, świadczy, że szkoła zyskała sobie rozgłos i uznanie także poza granicami kraju.

W ubiegłym roku szkolnym było wpisanych 26 uczniów, z tych 18 otrzymało świadectwo ukończenia nauk. W planie teoretycznej i praktycznej nauki i w składzie prelegentów nie zaszła żadna zmiana.

Preliminarz budżetu szkoły nie różni się w niczem od budżetu r. 1899, preliminarz gorzelni okazuje niedobór mniejszy o 900 zł., stosownie do przewidywanych wyższych cen targowych spirytusu.

Sprawa zaopatrzenia gorzelni w wodę, podniesiona w zeszłorocznem sprawozdaniu Komisyi gospodarstwa krajowego jako główna przyczyna zużytkowania w gorzelni stosunkowo znacznej ilości opału, badaną była przy zakładaniu gorzelni gruntownie przy pomocy sił fachowych i ludzi znających dokładnie stosunki miejscowe. Wiercenia próbne wykryły wodę w głębokości kilkunastu-metrowej. Wysokość warstwy wody w studni ocembrowanej, założonej umyślnie w pobliżu gorzelni ulegała jednak znacznym wahauiom i kiedy na wiosnę, po śnieżnej zimie, było wody pod dostatkiem, to jesienią studnia była prawie suchą. Przy sondowaniach głębszych znaleziono drugą obfitą warstwę wodonośną w opoce, podścielającej tamtejsze gliny, lecz woda ta nie mogła być użytą do celów gorzelnianych, gdyż jest żelazistą i już po kilku godzinach mąci się, dając obfity osad wodorotlenku żelaza.

Pozostało więc jedyne łatwiej dostępne źródło wody t. j. woda stawowa, którą sprowadzać się musi pompą parową.

W obecnych warunkach innego sposobu sprowadzenia wody przydatnej dla gorzelnictwa nie ma. Sprawa ta wiąże się ściśle z ogólną potrzebą dobrej wody w Dublanach.

IV. Stacye doświadczalne.

Załatwiając zeszłoroczne sprawozdanie Wydziału krajowego w sprawie przeniesienia stacyi doświadczalnej botaniczno-rolniczej z Dublan do Lwowa, powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu dnia 28. marca 1898 następujące uchwały:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego w sprawie przeniesienia kraj. stacyi botaniczno-rolniczej z Dublan do Lwowa.

2. Sejm upoważnia Wydział krajowy do przeniesienia tej stacyi z dniem 1. lipca 1899 do Lwowa.

3. Sejm otwiera Wydziałowi krajowemu kredyt w kwocie 2.674 zł. na koszta przeniesienia stacyi.

4. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by się udał do c. k. Rządu, celem uzyskania subwencyi państwowej na koszta przeniesienia stacyi do Lwowa w wysokości 50% kosztów.

Trudność wyszukania odpowiedniego lokalu dozwoliła na przeniesienie stacyi do Lwowa dopiero w październiku b. r. Stacyę umieszczono przy ulicy Badenich l. 7. w lokalu obejmującym trzy sale większe i cztery mniejsze. Kredyt uchwalony przez Wys. Sejm umożliwił uzupełnienie przyrządów i odpowiednie urządzenie stacyi w nowej siedzibie. Połowę kosztów przeniesienia pokrył c. k. rząd, asygnując na ten cel 1.337 zł.

Aleg. 3 i 4. Załączone ·/. sprawozdania kierowników obu stacyi za czas od 1. października 1898 do 1. października 1899 wykazują ponowny wzrost czynności w kierunku kontrolnym i doświadczalnym. Stacya chemiczno-rolnicza wykonała w okresie tym analizy 1101 próbek nadesłanych przez 196 rolników i 12 firm kupieckich. Ilość próbek nawozów nadesłanych do analizy wzrosła w porównaniu z rokiem ubiegłym o 72%.

Nadto prowadziła stacya doświadczenia nad potrzebami nawozowemi gleb w 19 miejscowościach i doświadczenia nad nawożeniem łąk w 59 miejscowościach, wyszczególnionych w załączonem sprawozdaniu kierownika. W b. r. rozpoczęła stacya chemiczna zakładanie większych pól doświadczalnych tak zw. „Farm“ z obszarem około 10 mrg. z planem wytkniętym na szereg lat, uwzględniającym nietylko kwestyę stosowania nawozów ale także sposobu uprawy roli i roślin. Cztery takie farmy już zorganizowano, trzy na Podolu i Pokuciu, jedną w Jarosławskiem, jest zaś zamiarem stacyi założyć w miarę funduszów kilkanaście farm na typowych glebach Galicyi. Stacya dąży do tego, aby farmy doświadczalne stały się instytucyą popieraną przez lokalne Towarzystwa rolnicze materyalnie i moralnie, aby mianowicie sposób przeprowadzenia i wyniki doświadczeń były przedmiotem dyskusyi na zebraniach a farmy doświadczalne były zarazem zwiedzanym objektem demostracyjnym dla całej okolicy. Rezultaty osiągnięte w tym roku, podniesione już przez pisma rolnicze, pozwalają mieć nadzieję, że farmy te przyniosą pożytek rolnictwu krajowemu zarówno przez ściślejsze zbadanie gleb miejscowych, jakoteż przez rozbudzenie zainteresowania się szerszych kół ziemian sprawami postępu w rolnictwie.

Ogłoszone w tym roku drukiem „Sprawozdania z działalności stacyi chemiczno-rolniczej“ tom III. i IV. podają wyniki doświadczeń polowych i ścisłych doświadczeń wazonowych prowadzonych w Dublanach.

Tok czynności stacyi botanicznej w r. b. był skutkiem zmiany siedziby nieco zwolnionym. Mimo to jednak czynności kontrolne wykazują wzrost w porównaniu z rokiem zeszłym. Ogółem wyceniono 914 próbek wobec 823 w okresie poprzednim. Nadto prowadziła stacya w dalszym ciągu doświadczenia z uprawą zbóż w 43 miejscowościach kosztem Komitetu Towarzysta gospodarskiego, uprawę porównawczą z ziemniakami kultury Dołkowskiego w 9 miejscowościach górskich i na równinach tudzież ściślejsze doświadczenia nad plennością odmian ziemniaków w Dublanach. W założonym doświadczalnym ogrodzie górskim na polanie Porżizewsko ukończono budowę domu, ogrodzono pole doświadczalne i przygotowano poletka do kultur. Obok badań nad florą połonin i badań meteorologicznych rozpoczęto systematyczne doświadczenia z koniczyną połoninową, rosnącą na wysokości 1700 m. n. m.

W myśl uchwały Wys. Sejmu powiększono w tym roku etat asystentów zajętych w stacyach o dwie posady: trzecim asystentem w stacyi chemicznej zamianował Wydział krajowy Dr. Feliksa Siemiątkowskiego, drugim asystentem w stacyi botanicznej Kazimierza Langiego.

Preliminarz budżetu stacyi doświadczalnej chemicznej wykazuje niedobór 8219 zł., jest więc większy o 838 zł. jak w roku zeszłym. Na podwyższenie niedoboru wpłynęła głównie kwota 600 zł. wstawiona do preliminarza jako wydatek zwyczajny na prowadzenie doświadczeń polowych rozpoczętych kosztem syndykatów nawozowych.

Ponieważ subwencyonowanie zakładów krajowych przez obce towarzystwa mogłoby być krępujące, odmówiła stacya w myśl postanowienia Wydziału krajowego przyjęcia dalszych subwencyi, że zaś skromna dotacya stacyi nie pozwalałaby na dalsze prowadzenie doświadczeń w dotychczasowym zakresie, powiększa ją Wydział krajowy o wspomniane 600 zł., nie chcąc tamować świetnie zapowiadającego się rozwoju tej pożytecznej instytucyi. Wzrost agend stacyi wymaga nadto powiększenia o drobne kwoty niektórych pozycyi wydatków zwyczajnych, jak koszta kancelaryjne, druki sprawozdań i koszta podróży funkcyonaryuszów stacyi. Zwiększenie tych wydatków o łączną kwotę 250 zł. umotywowanem jest w preliminarzu przedłożonym Wys. Sejmowi. Jako nadzwyczajny wydatek wstawiliśmy do preliminarza budżetu stacyi 400 zł. tytułem drugiej i ostatniej raty na zakupno siatki, zabezpieczającej kultury wazonowe od szkodników zwierzęcych. Pierwszą ratę w tej samej wysokości przyznał Wys. Sejm w roku zeszłym.

Niedobór preliminarza budżetu stacyi botanicznej wynosi 4.958 zł. t. zn. jest o 1.470 zł. większy od zeszłorocznego. Konieczność zwiększenia kosztów utrzymania stacyi botanicznej z chwilą przeniesienia jej do Lwowa umotywowaliśmy w zeszłorocznem sprawozdaniu w tym przedmiocie. Sprawozdanie to przyjął Wys. Sejm do wiadomości.

W budżet obu stacyi wstawialiśmy dotąd po 120 zł. tytułem remunaracyi dla prof. rolnictwa szkoły wyższej, przyznanej mu przy regulacyi płac profesorów dublańskich w r. 1894 dla wyrównania poborów poprzednich, z obowiązkiem wspierania stacyi w razie potrzeby fachową opinią. Ponieważ jednak stacye doświadczalne z pomocy tej nie korzystają, skreślono te pozycye w preliminarzach na rok 1900 i przeniesiono łączną kwotę 240 zł. jako nadzwyczajny dodatek osobisty prof. rolnictwa do rubr. I. preliminarza budżetu szkoły wyższej.

Nadmieniamy w końcu, że przedkładając c. k. rządowi wnioski na udzielenie zasiłków z funduszów państwowych dla kraj. zakładów naukowych rolniczych, rokrocznie żądamy podwyższenia subwencyi dla jednej i drugiej stacyi. Mimo rzeczowego uzasadnienia tej potrzeby, mimo odwoływania się na ofiarność Wys. Sejmu i na wydatną pomoc państwową dla innych zakrajowych instytucyi tego rodzaju, c. k. rząd żądań naszych dotąd nie uwzględnił.

V. Folwark.

Aleg. 5. W załączonem ·/. sprawozdaniu daje administracya folwarku szczegółowy obraz gospodarstwa rolnego na folwarku dublańskim. Wydział krajowy ogranicza się do przedstawienia spraw budżetowych. Niedobór preliminarza folwarku na rok 1900 wynosi 1.558 zł. t. zn. jest o 3.760 zł. mniejszy od niedoboru zeszłorocznego. W wydatkach nadzwyczajnych wstawia Wydział krajowy 2.000 zł. na przesypanie szopy służącej na przechowanie narzędzi rolniczych, używanej zarazem jako szpichrz i stodoła do przechowania rzepaku. Szopa ta, 40 m. długa 7·6 m. szeroka stoi na przegniłych drewnianych podwalinach i grozi wskutek zbutwienia powały i więźby dachu zawaleniem przy pierwszym większym wichrze.

Wydział krajowy zamierza zarządzić rozebranie szopy i postawienie budynku nowego na podmurowaniu, przy użyciu starego w części jeszcze zdrowego materyału i w tym celu uprasza Wys. Sejm o przyznanie powyższego kredytu.

Oprócz tego preliminujemy 200 zł. na ogrodzenie obejścia około domu dla służby folwarcznej, postawionego w roku zeszłym wśród pól opodal gorzelni. Pozostawiając czworak i chlewy dla trzody bez ogrodzenia, nie można się uchronić od szkód w przyległych polach i ogrodach.

Preliminowany corocznie wydatek w kwocie 400 zł. na drenowanie pól według technicznego planu zwiększamy na rok przyszły o 299 zł. mianowicie 200 zł. na wymianę matek i wylotów w dawniej założonych, źle funkcyonujących drenach i 49 zł. na pokrycie reszty kosztów drenowania wykonanego w ubiegłym roku na 10 mg. tak zwanego „starego korczunku“, zwiększonych skutkiem droższego robotnika.

Inne drobniejsze wydatki nadzwyczajne uzasadniliśmy w przedłożonym Wys. Sejmowi preliminarzu.

Zamykając na tem sprawozdanie o wszystkich zakładach dublańskich, Wydział krajowy przedkłada poniżej Wysokiemu Sejmowi wnioski swe do uchwały, z opuszczeniem wniosków czysto budżetowych, gdyż te są już cyfrowo ujęte i uzasadnione w preliminarzach poszczególnych zakładów,

Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego za rok 1899 o krajowych zakładach naukowych, o gorzelni i folwarku w Dublanach.

II. Sejm zwiększa etat nauczycieli krajowej wyższej szkoły rolniczej w Dublanach o jedną posadę profesora fachowego z roczną płacą 1 300 zł., dodatkiem aktywalnym w rocznej kwocie 240 zł. i prawem do dodatków pięcioletnich po 200 zł. w granicach uchwały sejmowej z dnia 24. stycznia 1896 r.

III. Sejm upoważnia Wydział krajowy do zakupienia piątrowej przybudówki prof. Lubomęskiego za 2.500 zł.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

S. Badeni w. r.

Sprawozdawca:

Mieczysław Onyszkiewicz w. r.

Członek Wydziału krajowego.

SPRAWOZDANIE

Dyrekcyi kraj. szkół rolniczych w Dublanach za rok 1898/9.

I. Szkoła wyższa.

W roku szkolnym 1898/9 uczęszczało 30 uczniów zwyczajnych, a mianowicie:

pozostałych w zakładzie z roku 1896/7 i 1897/8	13
przyjętych w roku 1898	17
Razem	30

Z tych było na I. roku	17
„ II. „	11
„ III. „	2
Razem	30

Według przygotowania naukowego było:

z wyższych zakładów naukowych	6
przyjęto na podstawie egzaminu dojrzałości	15
„ „ „ wstępnego	9
Razem	30

Dzieląc stan rodziców było:

Synów właścicieli większych posiadłości ziemskich	9
„ dzierżawców „ „ „	4
„ właścicieli mniejszych „ „	8
„ przemysłowców, urzędników i innych	9
Razem	30

Rok szkolny 1899/900 otwarty z dniem 1. października b. r. zastał w szkole tutejszej 37 uczniów, t. j. 22 pozostałych w zakładzie z lat ubiegłych i 15 nowo przyjętych na I. rok nauki.

Budynek mieszkalny dla uczniów zawiera 30 pokojów pojedyńczych i 4 podwójne, tak, że pomieścić może razem 38 uczniów. Już więc w chwili obecnej budynek ten jest zapełnionym. Przyjmując, że z 33 uczniów zapisanych na I. i II. rok nauki przynajmiej 30 przejdzie w r. 1900 na II. i III. rok, to budynek mieszkalny nie pomieści nowych uczniów, nawet w tym razie, gdyby napływ uczniów nowych już się nie wzmagał, lecz pozostał na poziomie roku bieżącego. Sprawa pomieszczenia uczniów jest więc już dziś aktualną.

Egzamina.

Egzamina dzielą się:
1. na egzamin główny rolnictwa, chemii rolnej, hodowli i administracyi;
2. na egzamina szczegółowe z pojedynczych przedmiotów.

Egzaminów szczegółowych złożono ogółem 71, a mianowicie:

ze stopniem celującym	16
„ bardzo dobrym	22
„ dobrym	15
„ dostatecznym	18
Razem	71

Według nauki dzielą się powyższe egzamina następująco:

z fizyki	17
z chemii	6
z mineralogii, petrografii i geologii	15
z botaniki ogólnej, szczegółowej i fizyologii roślin . . .	7
z zoologii, anatomii i fizyologii zwierząt	12
z inżynieryi wiejskiej	5
z ekonomii	9

Obowiązujących kollokwiów złożono w bieżącym roku szkolnym 144.

Do egzaminu piśmiennego klauzurowego, przedwakacyjnego zgłosił się 1 kandydat.

Otrzymany temat do wypracowania był następujący:

W jaki sposób wpływa gospodarstwo mleczne na organizacyę całego gospodarstwa?

Do głównego ustnego egzaminu w terminie przedwakacyjnym zgłosił się z dwóch uczniów III. r., którzy ukończyli studya, jeden uczeń.

Na egzamitorów byli zaproszeni ks. Witołd Czartoryski, hr. Stanisław Stadnicki, Tadeusz Langie, Władysław Struszkiewicz. Dr. Władysław Żeleński i profesor Dr. Emil Godlewski. Ponieważ z powyżssych przybyli tylko p. Tadeusz Langie i dr. Władysław Żeleński, przeto w skład komisyi egzaminacyjnej wchodzili: p. Tadeusz Langie, jako przewodniczący dr. Władysław Żeleński, dyrektor Juliusz Frommel i prof dr. Jan G. Pawlikowski, jako zastępcy nieobecnych, a z grona Kollegium profesorów: Kazimierz Pańkowski, dr. Stefan Pawlik, Juliusz Olszowy i Józef Mikułowski-Pomorski. Egzamin odbył się w obecności delegata Wydziału krajowego p. Mieczysława Onyszkiewicza, tudzież Radcy c. k. Namiestnictwa p. Jerzego Piwockiego, jako komisarza rządowego.

Komisya egzaminacyjna przyznała kandydatowi stopień bardzo dobry.

Miejsca funduszowe i stypendya.

W roku szkolnym 1898/9 nadano z fundacyi przeznaczonych dla uczniów krajowej wyższej szkoły rolniczej w Dublanach, na podstawie dekretów Wydziału krajowego, c. k. Namiestnictwa i c. k. galicyjskiego Towarzystwa gosp., ogółem 15 stypendyów w łącznej kwocie 2.838 zł. Dwóch uczniów utraciło stypendya z powodu niezłożenia przepisanych egzaminów.

W roku szkolnym nadał Wydział krajowy na oba półrocza 12 miejsc funduszowych. Jeden uczeń stracił miejsce funduszowe w ciągu roku szkolnego, z powodu braku kwalifikacyi, a miejsce to nadano drugiemu uczniowi.

Wycieczki.

Wycieczkę większą, doroczną pod przewodnictwem dyrektora Juliusza Frommla i profesorów: Olszowego, Pawlika, Pomorskiego, tudzież docenta dr. Mieczysława Pańkowskiego, z uczniami II. i III. roku, urządzono w celu zwiedzenia gospodarstwa rybnego w Lubieniu wraz gospodarstw i zakładów fabrycznych w dobrach ordynacyi Przeworsk, ks. Andrzeja Lubomirskiego, w Mikulicach w zakładzie p. Jerzego Turnaua, w końcu w Muninie Głębokiej, dzierżawionej przez Juliusza Frommla.

Staw lubieniecki do niedawna był stawem dzikim, po umiejętnem przeprowadzeniu melioracyi doprowadził właściciel dzikie gospodarstwo rybne do tego stanu, że dzisiaj za wzór racyonalnej gospodarki rybnej posłużyć może. Uczestnicy wycieczki mieli więc sposobność wejrzenia w szczegółowe wzorowe urządzenie lubienieckich stawów i przekonali się, że przedsiębiorstwa tego rodzaju dobrze zorganizowane dochód przynieść muszą. Objaśnień udzielał z gotowością sam właściciel br. Adolf Brunicki i inżynier Tadeusz Rozwadowski, który jako docent rybactwa w szkole dublańskiej, zapoznał uczniów w osobnym wykładzie jeszcze przed wycieczką o gospodarstwie rybnem w Lubieniu.

Dwudniowy pobyt w rozległych majątkach ziemskich JO. Księcia Lubomirskiego, ordynata na Przeworsku, miał na celu zaznajomienie uczestników wycieczki z organizacyą dużego postępowego gospodarstwa połączonego z zakładami przemysłowymi, t.j. cukrownią, mleczarnią i serkarnią, browarem i gorzelniami.

Obszerne plantacye buraków cukrowych w różnych stadyach rozwoju, szereg doświadczeń nawozowych z burakami cukrowymi i z jęczmieniem dostarczyły obfitego przedmiotu do demonstracyi.

Zwiedzenie cukrowni urządzonej według wymagań nowoczesnej techniki, oraz nowo wystawionej rafineryi, przy objaśnieniach, udzielanych z całą gotowością przez miejscową dyrekcyę i administracyę i poznaniem sposobu prowadzenia ksiąg rachunkowych, zakończono tę pod każdym względem pouczającą wycieczkę, której niestrudzonym kierownikiem był pełnomocnik hr. Mycielski.

Z Przeworska skierowano wycieczkę do Mikulic, własności p. Jerzego Turnaua. Tu widzieliśmy typ gospodarstwa, opartego w części na nawozach sztucznych i zielonych t. z. gospodarstwo o ograniczonym stanie iuwentarza użytkowego. Szereg doświadczeń przeprowadzonych w Mikulicach był nader pouczającym objektem demonstracyjnym. Przeglądnięto szczegółowo inwentarze martwe i żywe, a nakoniec księgi gospodarskie stwierdzające cyfrowo racyonalność wprowadzonego systemu gospodarstwa.

Z powrotem wstąpiono do Muniny i Głębokiej, dzierżawy p. Juliusza Frommla. W gospodarstwie tem podobnie jak w Mikulicach mieli uczestnicy wycieczki sposobność poznania sposobu uprawy żyta i pszenicy w rzędach szerokich na 40 cm.; z wysiewem na morg od 30 do 32 kg.

Wycieczkę podejmowano wszędzie bardzo gościnnie i nie szczędzono trudu w udzielaniu szczegółowych objaśnień na każdym kroku, za co Dyrekcya imieniem Szkoły składa także na tem miejscu szczere podziękowanie.

Oprócz tej wycieczki odbył profesor Juliusz Olszowy wycieczkę z uczniami II. i III. roku do Tarnowa i Medyki. Praktyczne demonstracye na polach folwarcznych odbywały się każdego tygodnia w sobotę.

Miło jest Dyrekcyi zaznaczyć w tem miejscu, iż duch zgody, panujący pomiędzy młodzieżą, jak niemniej zachowanie się ich było pod każdym względem zawsze godne pochwały.

Tak frekwentacya jak i wyniki egzaminów dały dowód, iż uczniowie przykładali się do nauk szczerze i ochotnie.

Zmiany w gronie profesorów.

Dnia 5. maja 1898 wystąpił ze związku Szkoły, przeniesiony na referenta dla spraw rolniczych Wydziału krajowego, profesor botaniki dr. Ignacy Szyszyłowicz, żegnany serdecznie przez dotychczasowych kolegów z życzeniem najlepszego powodzenia i najlepszych rezultatów pracy w przyszłym zakresie działania.

Zrezygnował również profesor c. k. Uniwersytetu, Dr. Ludwik Finkel z docentury historyi i literatury polskiej, a to ku wielkiemu żalowi tak grona profesorów, jak i uczniów; szkoła straciła w nim bowiem długoletniego, świetnego i wysoko utalentowanego prelegenta.

Obie katedry do dnia 1. października 1899 nie były jeszcze obsadzone.

W zastępstwie profesora botaniki ogólnej w r. 1898/9 powierzono wykład botaniki asystentowi c. k. Uniwersytetu lwowskiego, Dr. Maksymilianowi Schoenettowi, zaś wykład fizyologii roślin, profesorowi Mikułowskiemu-Pomorskiemu.

Z żałobą i smutkiem przychodzi nam wspomnieć na tem miejscu o zgonie ś. p. Edwarda Jędrzejowicza, członka Wydziału krajowego i kierownika departamentu III.

Już prawie w przeddzień śmierci, gdy zmuszony chorobą opuszczał swe wybitne stanowisko, dyrekcya w imieniu kollegium profesorów wystosowała do Niego pismo, wyrażając swą głęboką wdzięczność za tak skuteczną a serdeczną opiekę, jaką zawsze całą dublańską szkołę i poszczególnych jej członków otaczał. Dziś odczuwamy też żal tem żywszy, tracąc na zawsze szczerego a tak przyjaznego opiekuna, którego bystry umysł i szerokie doświadczenie umiało szkołę nawet w najcięższych chwilach od upadku uchronić i pchnąć na tory normalnego rozwoju.

Grono nauczycielskie.

Juliusz Frommel, dyrektor i przewodniczący Kollegium profesorów.

Profesorowie:

Pańkowski Kazimierz, profesor hodowli zwierząt gospodarskich.
Rylski Tomasz, profesor inżynieryi wiejskiej.
Wawnikiewicz Roman, Dr., profesor chemii i technologii, dyrektor szkoły gorzelniczej.
Olszowy Juliusz, dyplomowany agronom, profesor rolnictwa.
Pawlik Stefan Dr., profesor administracyi wiejskiej.
Pawlikowski Jan Gwalbert Dr., prof. ekonomii politycznej, statystyki i ustaw rolnych.
Profesor botaniki i fizyologii roślin — katedra nie obsadzona.

Profesorowie-adjunkci.

Manasterski Piotr, prof. mineralogii, petrografii i geologii.
Mikułowski-Pomorski Józef, prof. chemii rolnej, kierownik stacyi doświadczalnej chemiczno-rolniczej.
Kowalewski Mieczysław, Dr., prof. morfologii, fizyologii i systematyki zwierząt. Sekretarz Kollegium profesorów.

Docenci.

Szulz Kazimierz, docent fizyki, geografii fizycznej, meteorologii i klimatologii.
Pańkowski Mieczysław, Dr., docent hodowli zwierząt gospodarskich.
Kubicki Józef, docent weterynaryi, z tytułem profesora.
Sokołowski Stanisław, docent leśnictwa.
Finkel Ludwik, Dr., profesor uniwersytetu, docent historyi i literatury polskiej.
Blauth Jan, starszy inżynier, docent melioracyi rolniczych.
Rozwadowski Tadeusz, inżynier, docent nauk rybactwa.

Kapelani zakładowi.

Ks. Jaszowski Błażej, Dr. prof. uniwersytetu, — obrz. rzym. kat.
Ks. Konowalec Włodzimierz, obrz. gr. kat.

Kancelarya Dyrekcyi.

Dyrektor, Juliusz Frommel.
Sekretarz Dyrekcyi, Wieleżyński Bolesław.
Kasyer-rachmistrz, Popowicz Józef.

Lekarz zakładowy i kierownik apteki.

Dr. Trzciński Bogusław.

Administracya domu zakładowego.

Połowicz Michał, administrator, nadto 1 magazynier, 1 portyer, 2 służących, 2 stróżów.

Służba zakładowa.

1 woźny, 1 dozorca i 2 stróżów.

Pracownie, zbiory i muzea.

Pracownia botaniczna.

Kierownik: w zastępstwie prof.-adj. Mikułowski-Pomorski Józef i Dr. Schoenett Maksymilian.
Asystent: posada nieobsadzona.
Laborant: Wojciechowski Szymon.

Ogród botaniczny.

Kierownik: Dr. Schoenett Maksymilian w zastępstwie.
Ogrodnik: Mentzel Emil.
Pomocnik ogrodn. Wieczorkowski Marek.

Pracownia i muzeum zoologiczne.

Kierownik: prof.-adjunkt Dr. Kowalewski Mieczysław.
Preparator: Znatowicz Eugeniusz.
Laborant: Salak Ignacy.

Gabinet fizyczny.

Kierownik: doc. Szulc Kazimierz.
Laborant: Śliwa Józef.

Pracownia chemiczna.

Kierownik: prof. Dr. Wawnikiewicz Roman.
Adjunkt pełniący obowiązki asystenta: Manasterski Piotr.
Laborant: Hrapp Stefan.

Gabinet mineralogiczny.

Kierownik: prof.-adjunkt Manasterski Piotr.
Laborant: Hrapp Stefan.

Pracownia chemii rolniczej.

Kierownik: prof.-adjunkt Mikułowski-Pomorski Józef.
Laborant: Robak Jan.

Pracownia i muzeum rolnicze.

Kierownik prof. Olszowy Juliusz.
Laborant: Robak Jan.

Muzeum inżynieryi wiejskiej.

Kierownik prof. Rylski Tomasz.
Laborant: Śliwa Józef.

Pracownia mleczarska.

Kierownik: prof. Pańkowski Kazimierz.
Docent: Dr. Pańkowski Mieczysław.
Laborant: Salak Ignacy.

Stacya meteorologiczna.

Kierownik: Doc. Szulc Kazimierz.
Laborant: Śliwa Józef.

Zbiory administracyjne.

Kierownik: prof. Dr. Pawlik Stefan.

Zbiory melioracyi rolnych, leśnictwa, rybactwa, fizyologii zwierząt i anatomii powierzone opiece miejscowych docentów.

Podróże i prace członków grona naucz.

Dyrektor Juliusz Frommel odbył z zasiłku udzielonego przez Wydział krajowy podróż do Halli, Darmstadtu, Merseburgu, Lauchstaedt, na wystawę w Frankfurcie nad Menem, do Belgii (Gemsbloux, Oostcamp, Bruges) do Francyi na wystawę w Amiens.

Ogłosił drukiem: „Ein neues System des Ackerbaues" (Wiener landw. Zeitung Nr. 2. 1899). „Ueber landwirthschaftliche Vorpraxis" (Land und forstw. Unterrichtszeitung rocznik XIII. Nr. 3.).

Profesor Juliusz Olszowy odbył podróż naukową do Frankfurtu nad Menem, na wystawę rolniczą, następnie do Darmstadtu, w celu zwiedzenia stacyi chemiczno-rolniczej; do Rheingau w celu zwiedzenia szkoły pomologicznej i stacyi doświadczalnej w Geisenheim, parku pomologicznego. „Monrepos" także w Geisenheim i winnic, tudzież piwnic w Rüdessheim, do Alzey w celu zwiedzenia tamtejszej szkoły dla gospodyń wiejskich i niższej szkoły rolniczej zimowej, a wreszcie do „*Beyrische Pfalz*" w celu zwiedzenia gospodarstwa „Schniftenbergerhof".

Część kosztów tej podróży pokrył Wydział krajowy.

Ogłosił drukiem:

1. *Die Entwicklungsgeschichte und der gegenwärtige Stand des landw. Unterrichtswesens in Galizien*, II. Theil. (Land- und forstw. Unterrichtszeitung, 1899). 2. *Anbauversuch mit verschiedenen Leinsorten.* (Zeitschrift für das landw. Versuchswesen in Oesterreich II. Jahrg. 1899). 3. *Verlauf der Nährstoffaufnahme des Leines* tamże. 4. Dingungsversuch mit Chilisalpeter, Phosphoritsuperphosphat und Kaliumsulphat zu Lein tamże.

Profesor Dr. Stefan Pawlik brał udział w dorocznej wycieczce ze słuchaczami do Lubienia, Przeworska, Mikulic i Głębokiej.

Ogłosił drukiem następujące artykuły:

W „Rolniku": „O znaczeniu handlu drobiem". „Samopomoc w dziedzinie przemysłu mleczarskiego". „O handlu wyrobami koszykarskimi w Galicyi".

W „Ogrodnictwie": „O handlu ogrodowiznami w naszym kraju".

W „Przeglądzie mleczarskim": „Zaopatrywanie miast w produkta gospodarstwa nabiałowego".

W „Sylwanie: „O handlu dziczyzną w naszym kraju".

W „Łowcu": „Handel zwierzyną, rybami i rakami w Galicyi".

Nadto umieszczał drobniejsze artykuły i recenzye w różnych czasopismach fachowych.

Profesor-adjunkt Józef Mikułowski-Pomorski odbył z zasiłku udzielonego przez Wydział krajowy, podróż dla zwiedzenia gospodarstwa doświadczalnego w Lauchstaedt, stacyi doświadczalnej w Halli, Darmstadt, Gemblone, Rothamstadt i wystaw rolniczych w Frankfurcie nad Menem, Amiens i Maidstone.

Profesor Józef Kubicki odbył z zasiłkiem z funduszu krajowego wycieczkę naukową do Baden-Baden na III. międzynarodowy kongres weterynarski, zwiedzając po drodze Akademie weterynarskie w Zürich, Stuttgarcie, Monachium i Wiedniu. Celem tych wycieczek było przekonanie się o postępie nauk weterynarskich, o nowych środkach i metodach naukowych.

Ogłosił drukiem:

W „Przeglądzie weterynarskim: O targach na świnie i o jakości ich dostawienia na miejsca targowe.

Docent Kazimierz Szulc prowadził jak i lat poprzednich obserwacye meteorologiczne, których wyniki były drukowane w Sprawozdaniach Komisyi fizyograficznej Akademii Umiejętności w Krakowie, w „Jahrbücher der k. k. Central-Anstalt für Meteorologie und Erdmagnetismus in Wien" i w „Jahrbücher des k. k. hydrographischen Central-Bureau's".

Nadto ogłosił drukiem:

„O pogodzie", Bibl. Macierzy Polskiej, Lwów 1899.

W styczniu r. 1899 miał odczyt na walnem zgromadzeniu Oddziału Towarzystwa rolniczego w Przemyślu na temat: „Znaczenie sprotrzeżeń meteorologicznych dla gospodarstwa wiejskiego".

Docent Dr. Mieczysław Pańkowski brał udział w wystawie przeglądowej bydła włościańskiego w Winnikach jako delegat Komitetu c. k. Towarzystwa gospodarskiego.

Brał również udział w czynnościach Komisyi licencyonującej buhaje w gminnach: Malechów i Sokolniki i powołany został na członka nowo utworzonej przez Komitet c. k. Towarzystwa gospodarskiego sekcyi mleczarskiej.

Wraz z uczniami Szkoły Wyższej uczestniczył w wycieczce urządzonej staraniem Oddziału lwowskiego Towarzystwa gospodarskiego, celem zwiedzenia gospodarstwa w Starem Siole.

W czasie Walnego zgromadzenia Rady Ogólnej c. k. Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego we Lwowie miał odczyt „O przyczynach gruźlicy u bydła ze stanowiska hodowlanego".

Ogłosił drukiem:

1. „Zwierze domowe w stanie zdrowym i chorym" (przekład dzieła prof. Stenerta) Berlin 1900. 2. „Zestawienie oznaczeń tłuszczu i suchej substancyi w mleku krów obory dublańskiej w ciągu roku 1897/8; Lwów 1899, (w III. sprawozdaniu krajowej Stacyi chemiczno-rolniczej w Dublanach).

Biblioteka kraj. wyższ. szkoły roln.

W roku 1898/9 przybyło do biblioteki kraj. wyższej szkoły rolniczej w Dublanach dzieł 135, tomów 165, (w tem bezpłatnie dzieł 42, tomów 53), a mianowicie:

w dziale nauk fachowych . .	dzieł	84	tomów	108
„ „ przyrodniczych .	„	30	„	34
„ „ społecznych . .	„	13	„	14
„ bibliografii i rozmaitości	„	8	„	9
Razem	dzieł	135	tomów	165

Z tej liczby:

W języku niemieckim . .	dzieł	96	tomów	109
„ polskim . .	„	31	„	47
„ francuskim . .	„	1	„	1
„ czeskim . .	„	6	„	7
„ rosyjskim . .	„	1	„	1
Razem	dzieł	135	tomów	165

Ogółem z dniem 1. października 1899 r. biblioteka liczyła dzieł 3.943, tomów 6.339.

W ciągu roku 1898/9 biblioteka otrzymywała 78 czasopism i roczników a mianowicie:

W dziale nauk fachowych szkolnictwa rolniczego	40	(w tem bezpłatnie 20)
„ „ przyrodniczych	22	(„ „ 5)
„ „ społecznych	5	(„ „ 3)
„ bibliografii i rozmaitości . . .	11	(„ „ 10)
Razem	78	(w tem bezpłatnie 38)

Z tej liczby:

w języku niemieckim . .	42
„ polskim . .	27
„ francuskim . .	1
„ angielskim . .	1
„ czeskim . . .	6
„ rosyjskim . . .	1
Razem	78

Pole doświadczalne.

Profesor Juliusz Olszowy wykonał na polu doświadczalnem w bieżącym roku doświadczenia porównawcze z niemieckiemi, szweckiemi i krajowemi odmianami jęczmienia i owsa jarego, z różnemi odmianami żyta (krajowe i petkuskie) pszenicy jarej i ziemniaków i następujące doświadczenia z lnem:

a) Wpływ ciężaru objętościowego ziarna lnu na ilość i jakość plonów przy uprawie, w celu produkcyi włókna.

b) Wpływ obredlania lnu na ilość i jakoś łlonów przy uprawie w celu produkcyi nasienia.
c) Przebieg pobierania materyi pokarmowych lnu nasiennego.
d) Wpływ wielkości przestrzeni na budowę i rozwój lnu.
e) Uprawa „*lineum crepitans*“.
f) Wpływ czasu siewu na rozwój lnu.
Doświadczenie nawozowe według metody Liebschera z przedwódką i pszenicą jarą.

Muzeum mechaniczne.

Do muzeum mechanicznego zakupiono przetrząsacz do siana konstrukcyi Claytona & Shuttlewortha.

Laboratoryum i muzeum rolnicze.

Do laboratoryum zakupiono 60 drobniejszych przyrządów. Do muzeum rolniczego 60 prób jęczmienia browarnianego, premiowanych na wystawie w Berlinie 1898 i szereg najlepszych odmian kukurudzy i innych roślin. Do biblioteki podręcznej przybyło 25 dzieł.

Muzeum i pracownia zoolog. zootom.

Do muzeum i pracowni zoologiczno-zootomicznej przybyło: 2 szafy na zbiory i książki, kilkadziesiąt okazów zwierząt wypchanych i preparatów spirytusowych, zbiór preparatów mikroskopowych i kilkanaście książek do biblioteki podręcznej. Ogólna wartość zakupionych przedmiotów wynosi 350 zł.

Stacya meteorologiczna.

Dla stacyi meteorologicznej zakupiono ombrometr samopiszący, systemu Hellmann'a, prenumerowano synoptyczne mapy pogody, wydawane codziennie przez wiedeński centralny instytut meteorologiczny; nadto przez miesiące kwiecień — wrzesień prenumerowano telegraficzne prognozy pogody tegoż wiedeńskiego instytutu.

Stacya meteorologiczna dublańska, czynna od r. 1890 zajmowała się tak jak w latach poprzednich prowadzeniem pełnych obserwacyi meteorologicznych (3 razy dziennie), przyczem prócz kompletu zwykłych przyrządów, były czynne także niektóre przyrządy samopiszące, a mianowicie: samopiszący barometr, termometr i ombrometr, oraz heliograf. W okresie zimowym były prowadzone nadto pomiary śniegoskazowe. Stacya zamierza prowadzić pomiary temperatury gruntu w różnych głębokościach i w różnych miejscach w Dublanach, o ile pozwolą fundusze na zakupno odpowiednich termometrów.

W roku bieżącym, wskutek przedstawienia c. k. Ministerstwa rolnictwa, uzyskała stacya meteorologiczna dublańska od wiedeńskiego instytutu meteorologicznego prawo bezpłatnego otrzymywania (od r. 1900) codziennych synoptycznych map pogody, za które dotąd opłacano prenumeratę.

Gabinet fizyki.

Dla gabinetu fizyki zakupiono kolekcyę areometrów, naczynie do wylewania rtęci małemi kroplami i jedną szafę.

Muzeum hodowlane i pracownia mleczarska.

Do muzeum zakupiono model kłusaka amerykańskiego („Deming-Allen“, Morgan Traber) i cylindry szklane dla przechowania próbek wełn i niektórych karm skoncentrowanych. W darze od p. Steigera otrzymało muzeum album z fotografiami owiec merynosowych i próbkami wełn z jednej z najlepszych dziś owczarń zarodowych, cienko wełnistych w Leutewitz w Saksonii, jakoteż podobne mniejsze zbiory od p. Gadegarta z Oschatz również w Saksonii i hr. Brühla w Kohlo w Łużycach.

Dla pracowni mleczarskiej zakupiono: przyrząd do kwasu siarkowego przy oznaczaniu tłuszczu w mleku metodą Gerbera, refraktometr Wollnego do oznaczania tłuszczu

mleku, wraz z termostatem do utrzymywania stałej temperatnry wody i kilka pomniejszych przyrządów.

Doc. Dr. Mieczysław Pańkowski prowadził w dalszym ciągu systematyczne oznaczenia tłuszczu, ciężaru gatunkowego i suchej substancyi w mleku krów oldenburskich i anglerskich, utrzymywanych w oborze tutejszej.

Na folwarku przeprowadzono doświadczenie z żywieniem 4 krów melasą z kumi, sprowadzoną z Aussig w Czechach, dla zbadania wpływu tej karmy na ilość i jakość mleka, jak również doświadczenie z żywieniem prosiąt mąką mięsną. Wyniki tych doświadczeń będą ogłoszone po zestawieniu materyału cyfrowego.

Po nadto [illegible]owano fundusz dyspozycyjny na odświeżenie i uzupełnienie materyału demonstracyjnego dla owczarstwa. Sprowadzono mianowicie barana i matkę wyborowe [illegible]ienkie (Elektoralne) z owczarni w Kohlo w Łużycach, jedną matkę z owczarni leutewickiej i jedną z [illegible]ackiej w Saksonii. Dla dalszego krzyżowania miejscowych matek mięszanych (Meryno-Southdown) zakupiono barana Shropshira od p. Bredermana w Knegendorf w Meklemburgu.

Muzeum mineralogiczne.

W roku 1898/9 zakupiono zbiór minerałów, składający się z 100 okazów, w celu pouczenia ogólnych własności fizykalnych, spostrzeganych przy oznaczeniu minerałów i uzupełniono 5 okazami zbiór krystalografii.

Sprawy administracyjne.

Z powodu przeniesienia stacyi botaniczno-rolniczej do Lwowa, nastąpiło już teraz rozszerzenie co raz więcej rozwijającej się stacyi chemiczno-rolniczej.

W roku bieżącym ukończono budowę domu mieszkalnego dla profesora chemii i ułożono chodnik od niższej szkoły do ogrodów.

Stosunki zdrowotne na obszarze Zakładów dublańskich były w roku 1898/9 pomyślne, mimo, iż dostarczenie dobrej wody w dostatecznej ilości jest co raz więcej pożądanem. Powtarzające się wypadki malaryi, katarów i innych chorób żołądkowych, są następstwami złej — bo tylko drenowej — wody. Ale i ta drenowa woda w letnich i jesiennych porach nie wystarcza dla zaspokojenia potrzeb szkół i mieszkańców na obszarze Zakładów dublańskich. Wody w studniach jest często tak mało, iż trzeba ją z daleka dowozić, a to nie tylko dla szkół i dla domów, ale nawet do folwarku dla bydła.

Sprawa ta jest dla rozwoju, a nawet i dla istnienia Zakładów dublańskich, arcyważną, a Dyrekcya ma nzasadnione przekonanie, że powinna być załatwioną czyto przez urządzenie wodociągów z Grzybowic do Dublan, czyteż w jakikolwiek inny sposób.

Kronika zakładu.

W roku szkolnym 1898/9, zaszczycili Szkołę kilkakrotnie swemi odwiedzinami: Pan Marszałek krajowy hr. Stanisław Badeni, Radca Dworu JW. Władysław Struszkiewicz, JW. członkowie Wydziału krajowego, Edward Jędrzejowicz, Stanisław Brykczyński i Mieczysław Onyszkiewicz, członkowie Kuratoryi JW. Tadeusz Langie, JW. hr. Stanisław Stadnicki, Starosta c. k. Namiestnictwa, JW. Jerzy Piwocki, tudzież c. k. Inspektor kultury torfowisk, Juliusz Koppens i wiele innych wybitnych osobistości kraju, tndzież z innych szkół rolniczych w Czechach, na Węgrzech i i.

Wycieczkę do Dublan urządzili pomiędzy innymi profesorowie z nczniami c. k. Akademii weterynarskiej, Szkoły dozorców melioracyjnych, tudzież klerycy Konwentu OO. Bernardynów we Lwowie, ze swym Prefektem na czele.

Dyrekcya kraj. Szkół rolniczych w Dublanach w listopadzie 1899.

Juliusz Frommel w. r.
Dyrektor.

II. Szkoła niższa.

Wzrastająca stale liczba kandydatów do szkoły dublańskiej i popyt za ukończonymi uczniami świadczą najlepiej, iż pomimo powstania nowej 6-ej niższej szkoły rolniczej w kraju, szkoła nasza ma zapewniony rozwój i wypełnia swe zadanie.

Braki w urządzeniu budynku szkolnego stają się z każdym rokiem dotkliwsze.

Budynek ten nadwerężony w wysokim stopniu zębem czasu nie nadaje się już do kosztownych restauracyi.

Za odpowiedniejszem pomieszczeniem szkoły niższej przemawia jeszcze to, iż w dotychczasowym budynku mieszka 7 rodzin, których pomieszkania mają wyjścia na te same, podwórze co i sale wykładowe i sypialnie uczniów tak, że nie może być przestrzeganą konieczna ścisła klauzura internatowa. Z powodu tych stosunków zdarzają się od czasu do czasu sporadyczne wypadki przekroczeń dyscyplinarnych, które — z braku innych środków karnych — powodują wydalenie ucznia winnego ze szkoły.

Pomieszczenie internatu i mieszkań familijnych jest wreszcie i ze względów na hygienę niewłaściwem, gdyż choroby zakaźne trafiające się często u dzieci, jak dyfterya, odra, szkarlatyna i t. p. mogą się łatwo przenieść do internatu.

Frekwencya.

W roku 1898/9 było w szkole 37 uczniów t. j.:

Na roku III. było uczniów	10
„ „ II. „ „	13
„ „ I. „ „	14
Razem .	37

Z liczby tej ubyło w ciągu roku 4 a mianowicie:

1 uczeń wystąpił w skutek rozwijającej się choroby piersiowej, a za niepoprawne zachowanie się wykazujące niepewność charakteru, wydalono 2 uczniów z I. roku i jednego z II. roku.

Z pozostałych uczniów przeszło z II na III rok . . .	13
„ „ „ „ I „ II „ . . .	13

Siedmiu uczniów ukończyło szkołę i otrzymało świadectwo uzdolnienia na pisarzy ekonomicznych, tudzież dozorców robót polowych, folwarcznych i stajennych, a mianowicie: 4 z postępem bardzo dobrym, 2 z postępem dobrym, 1 z postępem dostatecznym.

W b. r. zgłosiło się o przyjęcie do szkoły 41 kandydatów.

Do egzaminu wstępnego przybyło 27 kandydatów. Z 25 uczniów, których przyjęto po złożonym egzaminie na pierwszy rok nauki, 13 opuściło zaraz w pierwszych dniach zakład z braku chęci do pracy.

Obecny stan szkoły przedstawia się następująco:

na roku III. uczniów	13
„ „ II. „	15
„ „ I. „	10
Razem .	38

Nowo przyjęci wykazali się przy wstąpieniu do szkoły świadectwami, a mianowicie:

szkoły ludowej i dopełniającej	5
„ przemysłowej	1
„ wydziałowej 6.	1
„ realnej I. i II. kl.	2
„ gimnazyalnej I. i IV. kl.	2
seminaryum nauczycielskie, kurs przygot.	1
Razem .	12

Wedle wieku dzielą się uczniowie następująco:

uczniów w wieku od 16 do 18 lat	25
„ „ „ „ 19 „ 20 „	10
„ „ „ „ 21 „ 28 „	3
Razem .	38

Według wyznania:

rzymsko-katolickiego	26
grecko-katolickiego	9
ewangielickiego	3
Razem	38

Wedle stanu:

synów rolników	13
„ rzemieślników	3
„ prywat. oficyalistów	11
„ nauczycieli ludowych	3
„ właścicieli realności	4
„ dzierżawców większ. posiadłości	1
„ urzędników	3
Razem	38

Wszyscy uczniowie pochodzą z Galicyi.

Znaczna stosunkowo ilość uczniów opuszczających zakład zaraz w pierwszych dniach pobytu tłómaczy się tem, że wielu wstępuje, mimo ostrzeżeń Dyrekcyi, bez zamiłowania do zawodu rolniczego, a częściej jeszcze bez zamiłowania do pracy w ogóle. Wszystkich zgłaszających się, którzy egzamin wstępny zdają dobrze, Dyrekcya przyjmuje, uczniowie pilni i pracowici pozostają na stałe, inni zakład opuszczają sami, albo się ich usuwa po pierwszej próbie, zatem bez szkody dla zakładu i bez uszczerbku dla frekwencyi, która, jak przedstawiliśmy, jest dobrą.

Dublany w listopadzie 1899.

Dyrekcya krajowych szkół rolniczych w Dublanach.

Juliusz Frommel w. r.

SPRAWOZDANIE

Dyrekcyi krajowej szkoły gorzelniczej w Dublanach za rok 1898/9.

W krajowej Szkole gorzelniczej w roku szkolnym ubiegłym, t. j. 1898/9 uczęszczało na wykłady 26 uczniów; z tych 18 otrzymało świadectwa po złożeniu egzaminów końcowych. Uczniowie naszej Szkoły gorzelniczej gromadzą się nietylko z Galicyi, ale większa część pochodzi z Królestwa polskiego i zabranych krajów z Rosyi a nawet z Syberyi. Szkoła zyskała sobie po za krajem taki rozgłós i uznanie, że ukończeni uczniowie dostają bardzo korzystne posady nawet w wielkich zakładach fabrycznych. Nauka wraz z praktyką w gorzelni trwa pół roku, t. j. od 1. października do 31. marca. Po ukończeniu tego kursu ci, którzy chcą się zaznajomić praktycznie z rektyfikacyą spirytusu, udają się do wielkiej Rektyfikarni firmy J. A. Baczewski na Zniesieniu, gdzie pod kierunkiem Docenta naszej szkoły Wgo Leopolda Baczewskiego odbywają niekiedy kilkotygodniową praktykę. Ci zaś, którzy pragną się bliżej zaznajomić z fabrykacyą drożdży prasowanych, udają się do JW. br. J. Brunickiego do Podhorzec, gdzie istnieje fabryka drożdży prasowanych i tam pod kierunkiem p. Guniewicza, prowadzącego fabrykę, odbywają praktykę. Wielu gorzelników składa też w c. k. Politechnice rządowy egzamin na kotłowych, wykłady bowiem Radcy Dworu p. J. N. Frankego, docenta szkoły gorzelniczej, przygotowują ich do tego.

Gorzelnia w Dublanach założona w 1891 r. oddaje sprawie nauczania gorzelnictwa wielkie usługi. Uczniowie bowiem mają ciągle praktycznie to stosowane w gorzelni, co na wykładach słyszą. Sposoby prowadzenia słodów, zacierania, robienia drożdży, stosowanie różnych metod nowo proponowanych, użycie różnych ras drożdży, środków desinfekcyjnych, przerabianie ziemniaków i ziarn różnych zbożowych, przytem zaznajamiają się praktycznie z całą techniczną kontrolą gorzelniczą, sposobami obliczania wydatków etc.

Urządzenie gorzelni, niestety niezupełnie odpowiada nowoczesnym wymaganiom techniki. Przedewszystkiem brak dobrego aparatu odpędowego. Słodownia jest za mała. W laboratoryum gorzelni brak dobrego mikroskopu dotkliwie uczuć się daje, a to szczególniej od czasu wprowadzenia wykładów o fabrykacyi drożdży prasowanych, na produkcyę których, w ciągu 8—10 dni, uzyskuje się corocznie pozwolenie od c. k. Ministeryum skarbu, a to w tym celu, aby zaznajomić uczniów z zasadami praktycznego postępowania.

Ważną byłoby rzeczą i dla naszego gorzelnictwa doniosłą, aby można było urządzić przy gorzelni produkcyę czystych ras drożdży, do czego wszakże większych jak te, które posiadamy, ubikacyi byłoby potrzeba, jako też urządzeń odpowiednich.

Gorzelnia nasza służy także c. k. Straży skarbowej do praktycznej nauki. Każdego roku zwykle w miesiącu czerwcu puszcza się gorzelnia w ruch na dni 6 do 8 i wtedy Straż skarbowa na kursie we Lwowie będąca zaznajamia się praktycznie z gorzelnictwem.

Od czasn założenia Szkoły gorzelniczej, t. j. od 1881 roku, a więc — z kursem obecnym — upływa 20. rok jej istnienia i załączona tu tablica wykazuje frekwentacyę w każdym z tych lat.

L. porz.	Rok szkolny	Liczba zapisanych uczniów	L. porz.	Rok szkolny	Liczba zapisanych uczniów
1	1881	9	11	1891	13
2	1882	18	12	1892	13
3	1883	9	13	1893	27
4	1884	15	14	1894	24
5	1885	11	15	1895	24
6	1886	22	16	1896	21
7	1887	29	17	1897	37
8	1888	19	18	1898	22
9	1889	29	19	1899	26
10	1890	24	20	1900	24
				Razem	416

Świadectwo z ukończenia nauk otrzymało od r. 1881 do r. 1899 286 uczniów.
Należy się spodziewać, że z 24 uczęszczających w r. b. do szkoły przynajmniej 14 otrzyma świadectwa, to liczba 286 powiększy się o 14 = 300 ze świadectwami ukończonymi.

Dublany 14. grudnia 1899.

Dr. R. Wawnikiewicz w. r.

Sprawozdanie administracyjne

krajowej Stacyi doświadczalnej botaniczno-rolniczej we Lwowie

za czas od 1. października 1898 do 1. października 1899

przedłożył

Dr. Ignacy Szyszyłowicz

kierownik stacyi.

Stan osobowy w stacyi w roku 1898/9:

Kierownik:	Dr. Ignacy Szyszyłowicz
Asystent pierwszy:	Bronisław Janowski
„ drugi:	Kazimierz Langie
Praktykanci:	Tadeusz Turski, Werner Frommel
Laborant:	Szymon Wojciechowski
Służący:	Jan Dyki.

Wobec uchwały Wysokiego Sejmu przeniesienia kraj. stacyi doświadczalnej botaniczno-rolniczej z dniem 1. lipca do Lwowa, bieg czynności w terminie tym był nieco zwolniony, a to w celu zakończenia pozaczynanych prac i zobowiązań wobec stron. Trudność wyszukania odpowiedniego lokalu dozwoliła na przeniesienie stacyi dopiero w miesiącu październiku. Stacya umieszczoną została przy ulicy Badenich l. 7; lokal jej obejmuje trzy większe i cztery mniejsze ubikacye, dozwalające na odpowiednie rozmieszczenie tejże.

1. Działalność kontrolna.

W związku kontrolnym ze stacyą pozostawało dziesięć firm handlowych, a mianowicie:

Bank rolniczy we Lwowie;

Dom dla ziemian we Lwowie;

Dom rolniczo-produkcyjny Ernesta Bahlsena w Krakowie, ulica Karmelicka l. 21—23;

Handel nasion M. Woliński i T. Kaczyński we Lwowie;

Handel nasion T. Lewiecka w Krakowie;

Krajowa kultura nasion Porowna J. Bulsiewicza w Bochni;

Pierwsza krajowa produkcya nasion T. Łuckiego w Mełnie;

Rolniczy zakład uprawy nasion Juliana barona Brunickiego w Podhorcach;
Zakład ogrodniczy L. Freegego w Krakowie;
Związek handlowy dla Kółek rolniczych we Lwowie.

Wyżej wymienione firmy handlowe i hodowcy nasion, zawierając umowę ze stacyą, zobowiązali się:

1) poddać wszystkie sprzedawane nasiona rolnicze i leśne ocenie Stacyi,

2) zapewnić kupującym przez wręczenie listu gwarancyjnego (na blankiecie ku temu przez stacyę wydanym) prawdziwość, pochodzenie, czystość nasienia, siłę kiełkowania, brak kanianki (zarazy) lub jej ilość w jednym kilogramie towaru.

3) odszkodować kupujących w razie pokazania się różnicy pomiędzy wartością gwarantowaną, a rzeczywistą towaru.

Listy gwarancyjne upoważniają kupujących przynajmniej za 100 koron tego samego towaru, zbóż zaś za 250 koron, do powtórnej oceny w Stacyi botaniczno-rolniczej w Dublanach na koszt firmy kontrolowanej, kupujących zaś za mniejsze kwoty, do 50% zniżki taryfy Stacyi.

Z przywileju tego niestety mimo wydawanych przez sprzedających listów gwarancyjnych, skorzystał tylko jeden, a mianowicie handlarz nasion zagraniczny, który u producenta galicyjskiego nasiona zakupił. Drugi sposób dawania gwarancyi był w tym roku daleko bardziej w użyciu, jak lat poprzednich, a mianowicie zaplombowano:

W roku	1895/6	worków	10	o wadze	700	kg.
„	1896/7	„	46	„	3.900	„
„	1897/8	„	52	„	4.100	„
„	1898/9	„	843	„	66.015	„

Worki plombowano li tylko z polecenia dwóch firm handlowych lwowskich, Banku Rolniczego i Domu dla Ziemian.

Wynik ogólny badań kontrolnych stacyi botaniczno-rolniczej w porównaniu z latami ubiegłemi wynosił:

Rok	Oceny płatne						Oceny bezpłatne			Razem		
	ilość nadsyłających		ilość przesyłek		ilość poszczególnych analiz							
	rolnicy	sprzedający	rolnicy	sprzedający	rolnicy	sprzedający	ilość nadsyłających	ilość przesyłek	ilość poszczegl. analiz	ilość nadsyłających	ilość przesyłek	ilość poszczegl. analiz
1895/6	30	8	48	165	75	581	2	191	794	40	404	1450
1896/7	20	12	83	190	252	559	8	145	706	40	418	1517
1897/8	26	10	35	459	80	1437	89	329	1603	125	823	3120
1898/9	35	11	81	303	210	1132	163	530	2397	209	914	3529

Ogółem wyceniła kraj. Stacya dośw. botaniczno-rolnicza w roku 1898/9 próbek 914 przez wykonanie 3.739 analiz. Stosownie do gatunku nasion zbadano:

Koniczy	168	próbek
Traw	75	„
Zbóż	422	„
Buraków	66	„
Nasion leśnych	14	„
Nasion warzywnych i t. d.	128	„

Z pasz skoncentrowanych nadesłano dwie próbki do oceny. Oprócz tego oznaczyła stacya skrobię w 25 próbach ziemniaków, oznaczono 5 gatunków niepewnych nasion, wydano dwa przepisy na mieszanki, wyceniono dwie mieszanki dla celów urzędowych. Oznaczono jeden gatunek chwastu w celu udowodnienia pochodzenia wysianej pszenicy, chorobę roślinną na przenicy, oraz wartość absorbcyjną i skład torfu.

Na żądanie c. k. Sądu zbadała stacya cztery próbki nasion.

2. Działalność doświadczalna.

Działalność doświadczalna ograniczoną była do:

A. Uprawy próbne zbóż.

a mianowicie pszenicy, żyta, jęczmienia i owsa, kosztem komitetu c. k. Towarzystwa Gospodarskiego we Lwowie w 43 miejscowościach Galicyi wschodniej i tak:

L. p.	Prowadzący doświadczenie	Miejscowość	Powiat
1	p. Berezowski	Żydaczów	
2	p. Biskupski	Gwoździec	
3	p. baron Brunicki	Podhorce	stryjski
4	p. Brykczyński	Dydiatycze	mościski
5	p. ks. Czartoryski	Pełkinie	jarosławski
6	p. dr. Ciesielski	Chorościce	brzeżański
7	p. Ebenberger	Żurawica	przemyski
8	p. Fedorowicz	Klebanówka	zbaraski
9	p. Frommel	Dublany	lwowski
10	„	Głęboka	jarosławski
11	p. Geringer	Mielowce	
12	p. Gnoiński	Cieszanów	
13	p. Gniewosz	Konty	złoczowski
14	p. Gołębski	Krasnolesie	
15	ks. Głodziński	Uhrynów stary	kałuski
16	p. Janowski	Rożniatów	doliniański
17	p. Jaworski	Ostrowczyk polny	złoczowski
18	p. Jasiński	Bełzec	„
19	p. Krzeczunowicz	Bołszowce	rohatyński
20	p. dr. Krzysztofowicz	Załucze	śniatyński
21	p. Komornicki	Zawadka	kałuski
22	p. Łubieński	Krakowiec	jaworowski
23	p. Menzel	Niskołyzy	buczacki
24	p. Münter	Waniów	bełzki
25	p. Noelj	Sosolówka	czortkowski
26	p. Ożarowski	Strzałki	bobrecki
27	p. Padlewski	Ostalowice	przemyślański

L. p.	Prowadzący doświadczenie	Miejscowość	Powiat
28	hr. Potocki	Rymanów	sanocki
29	p. Paygert	Streptów	kamionecki
30	p. dr. K. Peygert	Sidorów	husiatyński
31	ks. Rozłucki	Zołczów	rohatyński
32	p. Sala	Wysocko	brodzki
33	ks. Sapieha	Oleszyce	cieszanowski
34	p. Sandez	Janczyn	przemyślański
35	p. Schnell	Firlejówka	złoczowski
36	p. Starzyński	Derewnia	żółkiewski
37	p. Traczewski	Czarnuszowice	lwowski
38	p. Wikarski	Lackie	
39	p. Wybranowski	Kimirz	przemyślański
40	p. Ziółecki	Janówka	doliniański
41	Zarząd dóbr	Gliniany	przemyślański
42	"	Bereźnica król.	żydaczowski
43	hr. Stadnicki	Krysowice	mościski

B. Uprawy porównawcze ziemniaków.

z kultur H. Dołkowskiego w 18 miejscowościach

a) Próby na równinach z pięciu odmianami.

L. p.	Miejscowość	Powiat	Prowadzący doświadczenie	
1	Kobiernice	bialski	p. dr. Pawłowski	kier. szkoły roln.
2	Suchodół	krośnieński	p. Bielski	" " "
3	Bereźnica	stryjski	p. Rozwadowski	" " "
4	Horodenka		p. Cholewa	" " "
5	Jagielnica	czortkowski	p. Swieżawski	" " "
6	Niewiarów	bocheński	p. Wiśniewski	kier. zimowej szk. roln.
7	Dydiatycze	mościski	p. Majewski Kl.	administrator
8	Sokal		ks. Rakowski	prof. semin. naucz.
9	Grębów		p. Bieroński	kier. kursów rolnicz.

b) Próby w okolicach górskich z czterema odmianami.

L. p.	Miejscowość	Powiat	Prowadzący doświadczenie	
1	Zakopane	nowotarski	p. Curuś	włościanin
2	"	"	p. Hyc	sekretarz st. klim.
3	Łopuszna	"	p. Lgocki	właściciel dóbr
4	"	"	p. Klamerus	włościanin
5	Klikuszowa	"	p. Rożen	"
6	Czarny Dunajec	"	p. Pęksa	"
7	Sieniawa	"	p. Żądło	"
8	Nadwórna		p. Szyszkowski	zarządca domen i lasów
9	Aździelwia	nadwórniański	p. Janicki	c. k. leśniczy

C. Doświadczenia przeprowadzane na polu doświadczalnem stacyi i folwarku w Dublanach.

a) Ziemniaki.

α) Wypróbowanie plenności i odporności przeciw zarazie u 24 odmian z kultury H. Dołkowskiego.

β) Próby trwałości sześciu gatunków przez powtórną uprawę.

b) Groch.

Próby nad grochem polnym, dzikim i w stanie uszlachetnienia z odmianami z Litwy, Nowotarszczyzny i pow. Lwowskiego.

c) Trawy.

Uprawa traw na nasienie. Porównanie siewu rzędowego i rzutowego u 20 gatunków.

d) Mieszanki traw.

e) Kultury torfowe w wazonach.

f) Próby nad poznaniem trwałości koniczyny czerwonej pochodzenia półn. amerykańskiego.

D. Dopełnienie urządzeń w górskiej stacyi doświadczalnej na połoninie Porzyżewskiej.

a) Ukończenie budowy budynku stacyjnego i ogrodzenie pola doświadczalnego.
b) Przygotowanie poletek do kultur.
c) Badania nad koniczyną czerwoną połoninową (rosnącą ponad 1.700 m. p. p. m.)
d) Badania flory połonin.
e) Badania meteorologiczne w zastosowaniu specyalnie do celów rolniczych.

E. Prowadzenie szkółki czerech kleparowskich w Dublanach

subwencyonowanej przez Oddział lwowski c. k. Towarzystwa gospodarskiego.

3. Wykłady i publikacye.

Asystent stacyi p. Bronisław Janowski miał wykład dla członków Kółka rolniczego w Dublanach na temat: „O własnościach nasion rolniczych“. Umieścił w *Tygodniku Rolniczym* następujące artykuły: „O własnościach jęczmienia browarnego“, „Hodowla zbóż“ i „Wołek zbożowy i tępienie tegoż“.

Lwów 2. listopada 1899.

Dr. Ignacy Szyszyłowicz w. r.
kierownik stacyi.

SPRAWOZDANIE

z działalności krajowej stacyi chemiczno-rolniczej

w Dublanach

za czas od 1. października 1898 r. do 1. października 1899 r.

zestawił

Józef Mikułowski-Pomorski

kierownik stacyi.

Skład osobisty stacyi w roku 1898|9.

Kierownik:	Józef Mikułowski-Pomorski
Asystenci:	Adam Karpiński
	Karol Huppenthal
	Dr. Feliks Siemiątkowski (od 20/4 1899).
Praktykanci:	J. Kaleński
Laborant:	Waleryan Wdowicki
Służący:	Piotr Tuśnicki.

Działalność stacyi.

1. Rozbiory chemiczne.

W przeciągu roku 1898/9 zbadano w stacyi próbek:

Gleb	31
Nawozów sztucznych	499
Pasz skoncentrowanych	—
Wapieni, margli, gipsów	2
Buraków, kukurydzy	10
Mleka	52
Rozmaitych	27
Dla celów doświadczeń prowadzonych przez stacyę zbadano	480
Ogółem . .	1.101 próbek

nadesłanych przez 196 rolników i 12 firm handlowych.

2. Kontrola nawozowa i nasz handel nawozami sztucznymi,

Z nawozów sztucznych nadesłano:

Superfosfatów	66
Superfosfatów amoniakalnych	6
Mąki kostnej preparowanej	37
Mąki kostnej parzonej	14
Żużli Thomasa	373
Nawozów potasowych	1
Saletry, siarkanu amonowego	2
Ogółem . . .	499 próbek

Z tego 285 próbek nadesłali rolnicy
214 „ „ kupcy
razem 499

Umowę co do kontroli nawozów, stosownie do uchwalonego przez Wysoki Wydział krajowy regulaminu, zawarli ze stacyą:

c. k. Towarzystwo gospodarskie galicyjskie we Lwowie.

Józef Karrach we Lwowie, jako reprezentant biura sprzedaży mączki fosfatowej w Pradze.

Ernest Bahlsen w Krakowie.

Z tych firma p. E. Bahlsena przesłała bezpośrednio, oprócz próbek nadesłanych przez odbiorców tej firmy, do 1. października do oceny 168 próbek.

Ilość próbek nawozów nadesłanych do analizy wzrosła bardzo znacznie, bo o 72%. Pochodzi to z tego powodu, raz, że wiadomość o istnieniu i działalności stacyi przeniknęła do szerszych warstw rolników, po drugie — że konsumcya nawozów sztucznych wzrosła u nas bardzo znacznie. Porównywując zużycie nawozów w r. b. a przed laty trzema, nie pomylimy się, twierdząc, że konsumcya nawozów fosforowych t. j. superfosfatu, żużli Thomasa i mąki kostnej więcej niż się potroiła i wynosi obecnie 3 do 4.000 wagonów rocznie. Konsumcya kainitu wzrosła w czwórnasób, bo wynosi około 600 wagonów rocznie. Jak poprzednio, tak i obecnie Galicya konsumuje bardzo niewiele saletry chilijskiej, zarówno jak i innych nawozów azotowych, chociaż te mogą znaleść i u nas odpowiednie zastosowanie przy uprawie buraków cukrowych i dać rolnikowi w ten sposób bardzo poważne zyski.

Od początku roku sprawozdawczego przejawiła się na rynku nawozowym tendencya zwyżkowa. Cena kwasu fosforowego wzrosła 10—24% wskutek kartelu fabryk superfosfatów. Żużle Thomasa stosunkowo mniej podskoczyły w cenie. Co do wyników badań kontrolnych, to te stwierdzają podobnie jak i w latach poprzednich, że czujność rolnika w kontrolowaniu nabytego nawozu nie powinna być uśpioną tem, że nabywa towar w bardzo poważnej firmie, lub korzysta z pośrednictwa stowarzyszeń, mających na celu tylko interes rolników. Pomyłki nie ze złej woli płynące, są na porządku dziennym w fabrykach. Zdarzyło nam się stwierdzić niejednokrotnie, że fabryka przez pomyłkę dostarczyła towaru lepszego niż żądał kupujący.

Tem więcej możliwemi są tego rodzaju pomyłki przy ekspedycyi towaru przez pośredników, często zaniedbujących niestety kontrolowania towaru sprzedawanego. W naszym handlu nawozowym, młodym i niedoświadczonym, wielu pp. kupców i dyrektorów fabryk uważają kontrolę nawozową za uwłaczającą ich honorowi, więc za obrażającą i zbyteczną, gdyż według nich ich dobra wola i chemik, (którego nb. za zbytek w swej fabryce uważają) aż nadto wystarczyć powinny jako gwarancya dla rolników. Na zachodzie Europy, gdzie moralność handlowa stoi o wiele wyżej niż u nas, gdzie chemik uważany jest nie jako naiwna reklama fabryki, handel nawozowy po przejściu rozmaitych kryzysów, na mocy zyskanego doświadczenia oparł się wreszcie na kontroli nawozowej, wykonywanej przez stacye doświadczalne, a świat kupiecki widzi w niej dobrodziejstwo, bo go chroni od zarzutów złej woli, tam gdzie była pomyłka, bo daje firmom uczciwym dozwoloną broń przeciwko oszustom i wyzyskiwaczom, których niestety w handlu nawozowym detalicznym tak wiele.

W skutek żywszego stosunku z Kółkami rolniczemi mieliśmy w roku bieżącym więcej próbek nawozów nabytych przez włościan u małomiasteczkowych pośredników,

L. D.	Jak co sprzedane?	Kwasu fosforowego		Azotu	
		wogóle	w wodzie rozpuszcz.		
10	Mąka kostna preparow.		9·13	1·89	Domięszane 25·3% piasku
133	» »	7·03	2·86	0·24	
306	» »	18·11		2·97	» 14·7% «
357	» » preparow.	6·79	3·65	1·07	
378	» » »		4·79	0·65	
444	» » »		8·87	0·82	
448	» » »		7·90	1·90	
475	Superfosfat kostny		8·62	0·74	
581	»	8·34	5·86	0·77	
582	»	7·08	4·29	1·27	
618	»	9·70	4·69	0·50	Sprzedany za 8 zł. wart jest 2 zł. 61 ct.
619	»	8·41	3·96	0·60	Sprzedany za 7 zł. wart
627	»	15·18	-	2·38	jest 2 zł. 37 ct.
	Przeciętnie nawozy zawierają:				
	Mąka kostna	20—22		3·5—4·5	
	Mąka kostna preparow.	13—14	10—13	1·5—2·0	
	Superfosfat kostny		16—18	0·5—1·0	

Zestawienie ciekawszych wyników wykazuje, że produkta, które włościanie z tych źródeł nabywają są w większej liczbie wypadków zmięszane z połową lub i większą ilością jeszcze ziemi, piasku, śmieci, gipsu itp. Dodatek gipsu jest bardzo rozpowszechnionem w ostatnich czasach fałszerstwem. Płacąc tyle co za normalną mąkę kostną — nabywca ponosi przy nabyciu cetnara 2—5 zł. straty.

Przeciwdziałać temu skutecznie może jedynie państwowe ustawodawstwo.

Kilka próbek kainitu, które mieliśmy sposobność analizować — przekonywują nas, że kainit kałuski często nie miewa zapewnionych przez rząd 10% tlenku potasowego. Byłoby bardzo pożądanem, zarówno ze względu na handel kainitem, jak i ze względu na przykład dla całego handlu nawozowego, aby wymódz na Wysokim c. k. Rządzie, aby dostarczył kainitu kałuskiego podobnie jak rząd pruski w Hassfurcie na podstawie warunków kontroli nawozowej.

Wykłady.

Kierownik stacyi miał następujące wykłady na zebraniach publicznych:

Na walnem zgromadzeniu c. k. Towarzystwa gospodarskiego w Kołomyi:

»O organizacyi lokalnych doświadczeń i założeniu farmy doświadczalnej dla oddziału pokuckiego«.

Na zebraniu tegoż oddziału w Zahajpolu:

Demonstrował wyniki doświadczeń przeprowadzonych na farmie doświadczalnej w Zahajpolu:

Na walnem zgromadzeniu c. k. Towarzystwa gospodarskiego we Lwowie:

»Gdzie i w jakich warunkach najkorzystniej jest stosować u nas nawozy sztuczne?

„Wyniki doświadczeń nawozowych przeprowadzonych przez stacyę chemiczno-rolniczą w Dublanach«.

W kasynie ziemiańskiem we Lwowie:

»O uprawie łąk i pastwisk«.

Asystent p. K. Huppenthal ogłosił w »Kosmosie« pracę:

»O wzbogaceniu ziemi w azot atmosferyczny i o alinicie«.

Stacya wydała w ciągu roku sprawozdawczego:

1. III. Sprawozdanie z działalności krajowej stacyi chemiczno-rolniczej w Dublanach. Lwów 1899 str. 124.

2. IV. Sprawozdanie z działalności krajowej stacyi chemiczno-rolniczej w Dublanach.

Doświadczenia nawozowe polowe przeprowadzone w r. 1898. Lwów 1899 str. 38.

3. Nawożenie łąk, Lwów 1898 str. 16.

4. Bericht über die Thätigkeit der agricultur-chemischen Versuchsstation in Dublany für das Jahr 1898.

W Zeitschrift für das landwirthschaftliche Versuchswessen in Oesterreich 1899 H. III.

Korzystając z zasiłku udzielonego przez Wysoki Wydział krajowy, kierownik stacyi zwiedził w roku bieżącym gospodarstwo doświadczalne w Lauchstädt, stacyę doświadczalną w Halli, Darmstacie, Gemblon, Rothamsted; oraz wystawy rolnicze w Frankfurcie, Amiens, Maidstone.

Asystent p. Huppenthal odbył podróż naukową po Niemczech, zwiedzając instytuty rolnicze w Bonn, Berlinie, i stacye doświadczalne w Halli, Darmstacie, Bonn, oraz wystawę rolniczą w Frankfurcie n. M.

Doświadczenia prowadzone przez stacyę w r. 1899.

I. Doświadczenia wazonowe.

1. Doświadczenia nad potrzebami nawozowemi gleby z Załucza (pow. Śniatyński);
2. „ » » » » z Baszni (pow. Cieszanowski);
3. » » » » » z Woli dołhołuckiej (powiat Stryjski).
4. Doświadczenia nad kwestyą, o ile rozmaite sole amonowe w kombinacyi z superfosfatem działają gorzej na rośliny jak saletra, przy rozmaitem rozdzieleniu nawozów w wazonie.
5. Doświadczenia nad wpływem rozdzielenia nawozów fosforowych na ich zużytkowanie przez rośliny.
6. Doświadczenia w celu wyjaśnienia szkodliwego wpływu mąki kostnej na plon owsa i jęczmienia skonstatowanego w doświadczeniach stacyi w latach poprzednich.
7. Doświadczenia nad kwestyą, w jaki sposób podnieść działanie mąki kostnej przy doświadczeniach wazonowych.
8. Doświadczenie nad wpływem gipsu na rozwój grochu i jęczmienia.
9. » nad wpływem rozdzielenia nawozów na plon selerów.
10. » nad zużytkowaniem pokarmów przez rośliny rzadziej i częściej przycinane.
11. » nad rozdzieleniem azotu pomiędzy ziarno i słomę, przy późniejszym i wcześniejszym siewie owsa i jęczmienia.
12. nad pobieraniem azotu przez trawę częściej i rzadziej przycinane.
13. Doświadczenie nad wpływem rozmaitej wilgotności na owies. (Asystenci pp. Huppenthal i Karpiński).
14. Doświadczenie nad wpływem wysuszania ziemi na rozwój gorczycy. (Asystenci pp. Huppenthal i Karpiński).
15. Doświadczenie nad pobieraniem baru przez owies, groch, paprykę. (Asystent p. Dr. Siemiątkowski).

2. Doświadczenia polowe.

A. Nad potrzebami nawozowemi gleb.

L. p.	Miejscowość:	Powiat:	Prowadzący doświadczenie:
1	Firlejówka	złoczowski	Zarząd dóbr
2	Podlipce	„	p. Treter Roman
3	Sękowa wola	sanocki	Zarząd dóbr
4	Załucze	śniatyński	„ „
5	Nowosiółki	złoczowski	p. Koziek Teodor
6	Adryanówka	rohatyński	p. Sittauer Oskar
7	Błotnia	przemyślański	p. Sander Robert
8	Kutkorz	złoczowski	p. Mikucki B.
9	Gliniany	przemyślański	Zarząd dóbr
10	Sokal	sokalski	ks. Rakowski, prof. sem.
11	Błudniki	stanisławowski	p. Sigmund Józef
12	Szumlany	podhajecki	p. Gołębski Kazimierz
13	Krasnolesie	„	p. Gołębski Władysław
14	Wykoty	samborski	p. Balicki Ludwik
15	Uhrynów stary	kałuski	ks. Głodziński Włodzimierz
16	Branów	kołomyjski	p. Dobek Józef
17	Horodenka	horodeński	Szkoła rolnicza
	„		„ „
	„		„ „
18	Nowosielce	przeworski	p. Dąbrowski L.
19	Kołomyja	kołomyjski	p. Piotrowski, naucz.

B. Doświadczenia z zielonym pognojem, żużlami Thomasa i kainitem pod oziminę.

L. p.	Miejscowość:	Powiat:	Prowadzący doświadczenia:
1	Firlejówka	złoczowski	Zarząd dóbr
2	Podlipce	„	p. Treter Roman
3	Sękowa wola	sanocki	Zarząd dóbr
4	Załucze	śniatyński	„ „
5	Nowosiółki	złoczowski	p. Koziek Teodor
6	Adryanówka	rohatyński	p. Sittauer Oskar
7	Błotnia	przemyślański	p. Sander Robert
8	Kutkorz	rohatyński	p. Mikucki B.
9	Gliniany	przemyślański	Zarząd dóbr
10	Sokal	sokalski	ks. Rakowski, prof. sem.
11	Błudniki	stanisławowski	p. Sigmund Józef
12	Szumlany	podhajecki	p. Gołębski Kazimierz
13	Krasnolesie	„	p. Gołębski Władysław
14	Wykoty	samborski	p. Balicki Ludwik
15	Uhrynów stary	kałuski	ks. Głodziński Włodz.
16	Branów	kołomyjski	p. Dobek Józef
17	Horodenka	horodeński	Szkoła rolnicza
	„		„ „
	„		„ „
18	Nowosielce	przeworski	p. Dąbrowski L.
19	Kołomyja	kołomyjski	p. Piotrowski, naucz.

C. Doświadczenia z zastosowaniem nawozów sztucznych pod buraki cukrowe i pastewne.

L. p.	Miejscowość:	Powiat:	Prowadzący doświadczenie:
1	Głęboka	jarosławski	p. Seeger
2	Mikulice	przeworski	p. Turnau Jerzy i B. Gurski
3	Urzejowice	"	p. Turnau Herman "
4	Sędziszów	ropczycki	p. Szczepanik Józef

D. Doświadczenia z zastosowaniem nawozów sztucznych pod kukurudzę.

1. Szkoła rolnicza w Jagielnicy.

E. Doświadczenia z nawożeniem łąk.

L. p.	Miejscowość:	Powiat:	Prowadzący doświadczenie:	Liczba prób
1	Nastasów	tarnopolski	p. Rogalski J.	1
2	Podliski	lwowski	p. Maksymów A.	1
3	Rymanów	sanocki	hr. J. Potocki	2
4	Załucze	śniatyński	Dr. M. Krzysztofowicz	1
5	Winniczki	lwowski	Br. A. Horoch	1
6	Grębów	tarnobrzeski	p. Dolański	2
7	Świątkowa	jasielski	p. Tuz Bazyli	3
8	Zbydniów	tarnobrzeski	p. Horodyński Zbigniew	2
9	Mędrzechów	dąbrowski	Zarząd dóbr	2
10	Czarny Dunajec	nowotarski	p. Kozdroś Fr.	2
11	Tarnowiec	tarnowski	p. Małecki K.	2
12	Grębów	tarnobrzeski	p. Bieroński W.	3
13	Busk	złoczowski	Zarząd dóbr	3
14	Bojanów	niski	hr. Komorowski	1
15	Dobrzechów	rzeszowski	Zarząd dóbr	2
16	Krasiczyn	przemyski	" "	2
17	Wysock	brodzki	" "	1
18	Klikowa	tarnowski	p. Kwieciński	2
19	Sędziszów	ropczycki	p. Szczepanik J.	3
20	Gawłuszowice	mielecki	ks. Kopyciński A.	3
21	Krosno	krośnieński	p. Niciński A.	1
22	Guzikówka	"	p. Niciński A.	1
23	Skawina	wielicki	p. Korzeniowska	2
24	Gwoździec	horodeński	Zarząd dóbr	1
25	Czelatyn	jarosławski	p. Ustrzycki	1
26	Jadachy	tarnobrzeski	p. Leischner G.	1
27	Wiśnicz	bocheński	Zawisza F.	2
28	Dołhomościska	mościski	p. Z. Gryf.-Gottleb	1
29	Chrustno	lwowski	ks. pr. Jackiewicz	1
30	Dziewiętniki	bobrecki	hr. Szeptycki	1
31	Suchodół	doliniański	Zarząd dóbr	4
32	Bolechów	"	" "	1
33	Nahajowice	drohobycki	" "	1

L. p.	Miejscowość:	Powiat:	Prowadzący doświadczenia:	Liczba prób
34	Taniawa	doliniański	Zarząd dóbr	1
35	Michowa	dobromilski	" "	1
36	Dobromił	"	p. L. Unger, c. k. lustrator	1
37	"	"	p. J. Robaczewski, c. k. leśn.	1
38	Siekierczyce	samborski	Stefan hr. Komorowki	1
39	Kutkorz	złoczowski	Zarząd dóbr	1
40	Dublany	lwowski	" folwarku	1
41	Gliniany	przemyślański	" dóbr	1
42	Żurawica	przemyski	p. Ebenberger Adolf	1
43	Bełzec	złoczowski	p. Jasiński Wiktor	1
44	Załucze	śniatyński	p. dr. Krzysztofowicz M.	1
45	Bołszowce	rohatyński	p. Krzeczunowicz Aleksander	1
46	Waniów	bełzki	p. Münter Adolf	1
47	Streptów	kamionecki	p. Peygert Jan	1
48	Boratyn	sokalski	p. Bąkowski Stanisł.	1
49	Oleszyce	cieszanowski	Zarząd dóbr	1
50	Olejowa		p. Wielowiejski	1
51	Podhorce	stryjski	br. Brunicki Julian	1
52	Wysocko	brodzki	p. Sala Oktaw	1
53	Grąziowa	dobromilski	p. Nowosielecki Bron.	1
54	Firlejówka	złoczowski	p. Schnell Oskar	1
55	Podlipce	"	p. Treter Roman	
56	Błudniki	stanisławowski	p. Jaroszyński Zygm.	
57	Dubowice	kałuski	p. Mierzyński Henryk	
58	Rozubowice	przemyski	p. Zbyszewski Kazim.	
59	Chorościec	podhajecki	p. dr. Ciesielski Teofil	

F. Fermy doświadczalne.

L. p.	Miejscowość:	Powiat:
1	Zahajpol	kołomyjski
2	Sosolówka	czortkowski
3	Wierzbna	jarosławski
4	Załucze	śniatyński

Sposób prowadzenia zbiorowych doświadczeń przez kraj. stacyę chemiczno-rolniczą dotychczas praktykowany ma pewne niedogodności trudne do usunięcia, dla których z początkiem r. b. rozpoczęliśmy zakładanie większych pól doświadczalnych „ferm“ wielkości około 10 morgów z planem wytkniętym na szereg lat i bliższem uwzględnieniem nie tylko kwestyi stosowania nawozów sztucznych, ale też z zamiarem badania działania obornika, rozmaitych sposobów uprawy roślin i t. p.

Zamiarem stacyi jest założenie kilkunastu takich ferm na typowych glebach Galicyi.

W roku bieżącym zostały założone fermy:

1. Z funduszów stacyi, oraz funduszów pokuckiego Oddziału c. k. Towarzystwa gospodarskiego ferma w Zahajpolu.
2. " stacyi, oraz funduszów podolskiego Oddziału c. k. Towarzystwa gospodarskiego w Sosolówce.

3. Z funduszów J. O. ks. Witołda Czartoryskiego w Wierzbnie koło Jarosławia.
4. „ WP. dr. M. Krzysztofowicza w Załuczu koło Śniatyna.

W celu zainteresowania rolników miejscowych stacya dąży przedewszystkiem do tego, aby ferma stała się przedsięwzięciem popieranem przez lokalne Towarzystwa rolnicze, nietylko materyalnie, ale i moralnie. W tym celu staramy się, aby plan i wyniki doświadczeń były dyskutowane na zebraniach i aby wycieczki na fermę w czasie lata przekonywały naocznie członków o wynikach otrzymanych.

Doświadczenie r. b. pozwala nam mieć nadzieję, że „fermy“ przyniosą realny pożytek krajowemu rolnictwu, zarówno przez ściślejsze zbadanie miejscowych gleb i wynalezienie najodpowiedniejszych sposobów stosowania środków uznanych gdzieindziej za pożyteczne, jak też i przez rozbudzenie zainteresowania się sprawami rolnictwa w kołach interesowanych.

Obsiew i młocka doświadczeń odbywa się pod kierunkiem funkcyonaryuszy stacyi. Nadto fermy były zwiedzane kilkakrotnie dla poczynienia obserwacyi w czasie wzrostu roślin.

Dublany, w listopadzie 1899.

Józef Mikułowski-Pomorski
kierownik stacyi.

Alegat 5. do sprawozdania Wydziału krajowego LW. 86.179/99.

SPRAWOZDANIE

gospodarstwa folwarku Dublany za rok 1898/9.

I. Gospodarstwo rolne.

Zasianem i zasadzonem było w r.	1895/6	1896/7	1897/8	1898/9	
	m o r g ó w				
Żytem	7	22½	23	31	
pszenicą ozimą	32	32	27	27¼	
„ jarą	2	11	½	½	
jęczmieniem	4	5	5	5	
owsem	23	26	21½	23¾	
grochem	2½	4	4	2	
bobikiem	4	4	6	5	
wyką na nasienie	2	3½	3	2½	
esparzetą na nasienie	1¾	—	—	—	
łubinem białym na nasienie . .	2½	—	—	—	
„ niebieskim na nasienie . .	3	—	—	—	
„ na zielony nawóz . . .	5½	5½	5½	5½	
rzepakiem	20	wymarzł	20	20	z tego 10 morgów niedrenowanych
ziemniakami	31½	25	20	27	21¼ w rotacyi, 5¾ na polu odebranem karczm.
burakami	5¾	6	6	5½	
marchwią	—	1½	1½	2¼	
różne na nasienie	—	—	—	1½	
koniczyną szwedzką roczną z trawami .	12½	12½	12½	12½	
„ „ dwuletnią . .	10	10	10	10	
„ czerwoną z trawami . .	12	12½	10	10	
„ białą z trawami . . .	10	10	10	10	
moharem na nasienie	—	1	1	1	
zieloną paszą	6	9	4	5½	
„ „ w rzepaczysku . .	6	—	10	10	
ugorem leżało	27	23	26½	20	
wydzierżawiono na krótki czas . .	17½	17½	17½	17½	
Razem . .	241½	241½	234½	244¼	

W roku 1898/9 zasiano więcej:

a) pola odebrane dzierżawcy karczmy . $5^3/_4$ morg.
b) odłóg na Karwatach . . . . 3 „
c) pas nad rowem drenowym . . . $^1/_2$ „
d) pole za kuźnią . . . . . $^1/_2$ „

Razem . $9^3/_4$ morg.

Oprócz zasianych dla Dublan w jesieni 1898 nowych odmian

żyta „zeelandzkiego" . . 1 morg.
„ „Petkus" . . . 1 „
pszenicy „Epp" . . . 10 „
„ „Puławki" . . 4 „

zasiano również na Karwatach na wiosnę 1899 przelotu (anthylis vulneraria) . . $5^1/_2$ morg.

Z przeprowadzonych na folwarku w roku 1898/9 doświadczeń wykazujemy tu następujące:

1. Doświadczenie nawozowe na R. IX na rzepaku.
2. Z 15-ma odmianami pszenicy (co do odmian) R. 1.
3. „ 5-ma „ żyta „ „ „ R. 15.

Ad 1. Pole zupełnie jednakowo przygotawane do dnia 3. sierpnia 1897 podzielono na 5 parcel, ściśle po $13^1/_2$ sążni szerokości i 183 sążni długości t. j. po 1 morgu 870.5 sążni² (= 1.544 m.).

Znawożenie na 1 morgu.

Parcela	nawóz stajenny	kości	żużli	kainit	saletra	koszt znawożenia 1 morg.
1	480 q. na 1 m (= 741.12 q. a 16 ct.)	—	—	—	—	76 zł. 80 ct.
2	—	400 kl. a 7 zł.	—	300 kl. a zł. 1·33	—	31 „ 99 „
3	240 q. (370.56 q.) a 16 ct.	200 „ „ 7 „	150 kl. a zł. 3·50	150 „ „ „ 1·33	—	59 „ 64 „
4	—	200 „ „ 7 „	300 „ „ „ 3·50	300 „ „ „ 1·33	—	28 „ 49 „
5	—	400 „ „ 7 „	300 „ „ „ 3·50	300 „ „ „ 1·33	150 kl. a 11 zł.	58 „ 99 „

tudzież dnia 19. sierpnia 1897 zasiano rzepakiem po 3·8 klg. na 1 morg.

Z parcel tych zebrano i wymłocono dnia 16. lipca 1898

Parcela	na 1 morg	ziarna	słomy i strączków	wartość ziarna po 11 zł.	koszt nawozu	stosunek wartości plonu w ziarnie do kosztu nawozu jak 1000 do
1	na 1 morg	1660 klg.	2320 klg.	182 zł. 60 ct.	76 zł. 80 ct.	420 = *+580*
2	„ 1 „	1580 „	2080 „	173 „ 80 „	31 „ 99 „	148 = *+816*
3	„ 1 „	1700 „	2440 „	187 „ — „	59 „ 64 „	319 = *+681*
4	„ 1 „	1480 „	2220 „	162 „ 80 „	28 „ 49	175 = *+825*
5	„ 1 „	1420 „	2040 „	156 „ 20 „	58 „ 99 „	377 = *+623*

Wyniki tego doświadczenia w kierunku administracyjno-ekonomicznym były następujące:

a) iż stajenny nawóz jest najkosztowniejszy (76 zł. 80 ct.).

b) iż kombinacya tak zw. pół nawozu stajennego z nawozami pomocniczymi jest więcej do zalecenia i dała także więcej słomy,

c) iż na R. IX. głównej rotacyi w Dublanach kombinacya 2-ga (400 klg. kości, 300 klg. kainitu) jest najkorzystniejszą, pomimo iż plon ziarna znajduje się w 3. rzędzie (1580 klg.).

d) że saletra (150 klg. dana w 3 dawkach 1. w dniu zasiewu, 2. w dniu 10. kwietnia, 3. w dniu 7. maja 1898) nie podniosła produkcyi lecz raczej zaszkodziła, jak to na polach głównej rotacyi w Dublanach także przy owsie i burakach już doświadczono,

e) że preparowane dla rzepaku plewami i gnojówką fermentowane kości parzone — tak jak to doświadczenia z lat poprzednich wskazywały — dają w Dublanach w ziemi więcej zwięzłej lepsze rezultaty pieniężne niż żużle, (podczas gdy na burakach żużle wywierają lepsze skutki).

Trzeba tu zauważyć, iż w następnym plonie (ziemniaki) w r. 1899 nie było na tych samych parcelach — wedle wziętych prób — znacznej różnicy.

Plon rzepaku w r. 1898 na rękach IX. i II. głównej rotacyi był *na 20 morgach* 280 q. 42 klg. celnego i 4 q. 77 klg. pośladu, razem *285 q. 19 klg. t. j. przeciętnie na 1. morgu 14 q. 26 klg. ziarna.*

Doświadczenie z rzepakiem wogóle okazuje, iż gdy przez długoletne i konsekwentne znawożenie, przy odpowiedniej pracy mechanicznej, pola są już w pewnej kulturze, szersze używanie nawozów pomocniczych (fosfaty i potasowe) może być wskazanem przy jednoczesnej redukcyi znawożenia nawozem stajennym.

Doświadczenie to jest w końcu znowu dowodem, iż najwyższe plony, nie są jeszcze poręką najwyższego czystego dochodu.

Jakie rezultaty dało znawożenie wapnem pod rzepak (vide sprawozdanie folwarku Dublany 1897/8) obecnie jeszcze nie można wiedzieć, ponieważ omłot rzepaku nie jest jeszcze ukończony. — Będzie to w przyszłym roku podane.

Wartość najwyższego plonu na parceli 3. (1700 klg. ziarna) *187 zł. na 1 morgu* zredukowała się po strąceniu kosztów znawożenia 59 zł. 64 ct. do kwoty *127 zł. 36 ct.*, podczas gdy wartość parceli 2. 1580 klg. *173 zł. 80 ct.* po strąceniu tego kosztu po 31 zł. 99 ct. była jeszcze *141 zł. 31 ct.* w. a. t. j. *na 1 morgu o 14 zł. 45 ct. większą.*

Stosunek ten byłby jeszcze jaskrawszy, gdybyśmy przyjęli zamiast 11 zł. (cena 1898) tylko 8 zł. 50 ct. (cena 1896) jako podstawę kalkulacyi:

w parceli 3.	1700 klg.	= 144 zł. 50 ct.	strąc. 59 zł. 64 ct.	=	84 zł. 86 ct.
„ „ 2.	1580 „	= 134 „ 30 „	„ 31 „ 99 „	=	112 „ 31 „
			przeto w parceli 4. większa o		17 zł. 45 ct.

W razie klęski elementarnej jak n: p. w roku 1897 wydatek ten znawożenia mógłby być po większej części stracony, ponieważ rośliny zasiane w miejsce rzepaku (jara pszenica, bób, okopowe) mają całkiem inne wymagania co do rodzaju nawozu jak rzepak.

Ad 2.

Doświadczenie odmianami żyta i pszenicy dało następujące plony:

WYKAZ

zbioru i omłotu z poletek doświadczalnych co do odmian zbóż w r. 1898/9.

Pszenica

Wyszczególnienie	Ilość		Celna		Średnia		Poślad		Plewa		Słoma		UWAGA
	kop.	snop.	q.	kl.	q.	kl.	q.	kl.	q.	kl.	q.	kl.	
1. Pszenica Amerykanka	3	17	2	50	—	20	—	22	—	55	6	78	
2. Pszenica Przewódka jara na ozimę	2	19	1	90	—	18	—	21	—	58	6	4	
3. Pszen. Dąbrówka	2	32	2	34	—	18	—	14	—	54	6	33	
4. „ Helenka .	3	22	2	30	—	7	—	10	—	50	6	29	
5. „ Walkowa Square Head .	3	39	1	75	—	39	—	21	—	95	6	8	
6. Pszen. Kostromka	3	39	2	34	—	16	—	5	—	52	6	88	
7. „ Epp . .	3	42	2	38	—	18	—	14	—	92	6	10	
8. „ Płocka .	2	15	2	22	—	10	—	1	—	48	4	35	wysiana w jesieni 1899
9. „ Genealogiczna biała	3	12	2	84	—	9	—	4	—	65	6	84	
10. „ Heine Square Head .	3	30	1	26	—	32	—	49	—	95	5	50	
11. „ Regenerowana z Laszek	1	54	2	92	—	15	—	1	—	54	6	17 5	wysiana w jesieni 1899
12. „ Genealogicz. czerwona .	3	15	2	50	—	21	—	10	—	68	6	79	
13. „ Noe (jara) .	2	8	—	36	—	43	—	28	—	68	6	76	
14. „ Przewódka jara na jarę	3	4	2	50	—	27	—	20	1	35	7	5	
15. „ Przewódka ozima na jarę	3	24	2	36	—	—	—	50	1	98	6	19	
Żyto													
1. Kanadyjskie . .	2	50	2	63			—	80	1	35	6	93	
2. Szwedzkie . .	3	2	1	90			1	8	2	35	7	43	
3. Pirna	3	—	1	99			—	95	1	97	7	55	
4. Triumf . . .	2	37	2	—			1	—	1	79	7	47	
5. Schlaustädt . .	2	10	2	60			—	75	1	71	6	28	

Wypadków elementarnych mieliśmy w Dublanach w r. 1898:

W nocy z 28. na 29. czerwca 1898 burzę, która szalała prawie w całej wschodniej Galicyi i 14. października 10-stopniowy mróz.

Orkan połamał bób wówczas kwitnący i koński ząb, co zredukowało plon do połowy, tudzież wyrządził wielkie szkody w budynkach i w lesie waląc i łamiąc drzewa w lesie, szopy na torfach, jedną szopę na gumnie, a przy równoczesnym nawalnym deszczu, ścieląc pszenicę, żyto, owies i jęczmień, zrywając mosty i wały, groble przy stawach i t. p.

Mróz dnia 14. paźdz. 1898 spowodował psucie się ziemniaków przed wykopaniem.

Część nadmarzniętych ziemniaków została zakiszoną i na wiosnę 1899, przedstawiała doskonałą paszę dla bydła opasowego.

Rok 1898 należał do suchych lat, a przeto w Dublanach był korzystny dla gospodarstwa rolnego.

WYKAZ

produkcyi gospodarstwa rolnego na folwarku Dublany.

L. porządk.	Płody	1896/7 z jednego morga kop	1896/7 z jednego morga ziarna q.	1897/8 z jednego morga kop	1897/8 z jednego morga ziarna q.	w roku gospodarskim 1898/9 morgów	kop	snopów	celne q	celne kl	średnie q	średnie kl.	pośład q	pośład kl.	z 1 morga kop	z 1 morga ziarna q.	w roku gospodarskim 1899—1900 morgów	zebrano kop	zebrano snop.	wykopano q.	z 1 morga kop	z 1 morga ziarna q.	Uwaga
1	żyto	17·7	11·68	9·41	5·50	23	170	04	308	01	—	—	7	25	7·30	13·70	31	325	17	—	10·50	—	
2	pszenica ozim.	15·8	12·80	12·27	5·03	27	313	49	321	46	—	—	14	34	11·37	12·43	27 1/4	433	01	—	15·88	—	
3	„ jara .	—	—	9·38	6·8	1/2	6	53	4	92	—	—	—	—	13·43	9·84	1/2	8	36	—	17·20	—	
4	jęczmień . .	8·37	12·28	8·48	8·59	5	42	41	62	31	—	—	3	0·6	8·54	13·07	5	53	—	—	10·60	—	
5	owies . . .	8·4	8·76	5·48	4·88	21 1/2	163	30	266	96	—	—	—	—	7·85	12·41	23 3/4	231	45	—	9·76	—	
6	groch . . .	—	5·80	7·75	4·04	4	fur 15	—	15	72	—	—	—	—	—	3 93	2	fur 14	—	—	ur 7	—	
7	bobik . . .	11	8·93	6·40	4· 2	6	kop 62	30	41	13	—	—	—	—	10·40	6·85	5	kop 48	snop. 48	—	kop 9·76	—	
8	wyka na nasien.	4·38	2·94	6·71	2·87	3	fur 15	—	24	22	—	—	—	—	—	8·07	2 1/2	fur 12	—	—	fur 5·80	—	
9	esparzeta . .	—	4·32	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
10	rzepak . . .	—	8·64	wymarzł		20	fur 359	—	280	42	—	—	4	77	—	14·26	20	—	—	—	—	—	
11	ziemniaki . .	—	95·5	—	104	20	—	—	2621	—	—	—	—	—	—	131	21 1/4 5 3/4	—	—	3085 453	—	145 78	z rotacyi. z pola odebranego karczmarzowi, które było zachwaszczone i zanieczyszczone.
12	buraki . . .	—	448[1])	—	307[2])	6	—	—	2394	—	—	—	—	—	—	399[3])	5 1/2	—	—	2012	—	366[4])	
13	marchew . .	—	—	—	145	1 1/2	—	—	484	—	—	—	—	—	—	332	1 1/2	—	—	318	—	212	
14	mohor na nas.	—	—	4·33	4·20	1	4	—	5	10	—	—	—	—	4·5	—	1	4	50	—	—	—	

[1]) Przeważnie oberndorfskie, rok normalny. [2]) Przeważnie eckendorfskie. Dwurazowe gradobicie po bardzo niekorzystnej zimie- z wyjątkiem jednej burzy 28. czerwca nie było klęsk elementarnych. [3]) Przeważnie askańskie. Rok suchy [4]) Buraki były przeważnie piloty a część cukrowych. Lato zimne i słotne.

Wynik zbioru płodów okopowych w r. 1899 został umyślnie tu zestawiony, a to w tym celu, ażeby wykazać, jak się powiększyła *produkcya ziemniaków* mimo zredukowania przestrzeni zajętej przez nie w *rotacyi*.

Przypisać to należy:

1. metodzie sadzenia,
2. indywidualnemu znawożeniu odpowiednym nawozem,
3. doborowi nasienia,
4. obrabianiu na krzyż 3 względnie 6 razy płużkami i raz motykami,
5. sadzeniu przeważnie odmian już od lat w *Dublanach* jako najlepsze wypróbowanych, a to „Aurora“ „Sine“ a przedewszystkiem „Anderson“.

Posadzono ziemniakami:		*zebrano:*	
W r. 1896	$31\frac{1}{2}$ morgów	2908 q.	z 1 morga 95·5 q.
„ „ 1897	25 „	2600 „	„ „ „ 104 q.
„ „ 1898	20 „	2621 „	„ „ „ 131 q.
„ „ 1899	$21\frac{1}{4}$ „	3085 „	„ „ „ 145 q.

przy czem zawartość skrobi podniosła się również.

„Sine“ które w r. 1896 zawierały jeszcze *15—16%* 1899: *17%*
„Anderson“ „ „ „ „ „ „ *17·5%* 1899: *20·6%*

Plon *buraków pastewnych* spadł co do ilości dlatego, ponieważ zamiast odmian dających duże plony jak „Mamuth“ „Eckendorfskie“ „Askańskie“ „Oberndorfskie„ sadzono tylko „*czerwone i białe* (nasienie własnej produkcyi) *Piloty*“.

„*Piloty*“ Zawierały na 1 morgu	suchej subst.	cukru	surowej proteiny
	cetnarów metrycznych		
w roku 1898	47·93	33.47	3.75
„ „ 1899	40·19	31.66	2.72
„Askańskie„ w roku 1898	37.61	23.27	3.01

W obec tego, że, zapewne w krótkim już czasie, przyjdzie do skutku cukrownia w okolicy Lwowa, czego się należy spodziewać po znanych dobrych rezultatach cukrowni w innej okolicy naszego kraju, uważałem za stosowne przeprowadzić również próby z cukrowymi burakami.

Rezultaty indywidualnego znawożenia pod buraki pastewne w Dublanach i cukrowe w okolicy Jarosławia, tudzież częste wypadki zmuszające do nasadzania w burakach cukrowych w m. maju i czerwcu spowodowały mnie następnie do przeprowadzenia doświadczeń także w kierunku znawożenia i *flancowania* względnie sadzenia i siania buraków cukrowych.

W tym celu przeznaczyłem pod uprawę buraków cukrowych kawał pola i podzieliłem go na 39 równych części po 200 m², z których:

1) 13 poletek zasadzono rękami dnia 18. kwietnia 1899
2) 13 „ zasiano siewnikiem dnia 18. kwietnia 1899
3) 13 „ *obsadzono flancami* dnia 4. do 8. czerwca 1899.

Doświadczenie to, o tyle nie jest zupełnie udałe, że z powodu zimnej wiosny i innych przyczyn dnia 4. czerwca 1899 nie miałem do dyspozycyi flanc buraków *cukrowych* w wystarczającej ilości.

Z 13 poletek było:

a) 4 bez nawozu.
b) 3 znawożone kainitem po $\frac{1}{14}$ kil. (2 q. na 1 morg).
c) 3 „ żużlami Thomasa po $\frac{1}{14}$ kil. (2 q. na 1 morg).
d) 3 „ kainitem po $\frac{1}{14}$ kil. i żużlami po $\frac{1}{14}$ kil.

Rzędy oddalone na 40 cm., oddalenie w rzędach 15—17 cm.

Przeciętny rezultat był następujący:

	q.	na 1 morg	wedle metody Rapp Degenar % cukru w burakach
1) W poletkach 1. 13. 25. 37 bez nawozu, *sadzone*	*a.* 30.79=7.69×28.78	221.31	**14.7**
" " 12. 14. 26 z kainitem "	*b.* 24.87=8.29× "	238.58	**14.0**
" " 3. 15. 27 z żużlami "	*c.* 24.76=8.25× "	237.43	**14.6**
" " 4. 16. 28 z kainitem i żużlami "	*d.* 24.18=8.06× "	231.96	**15.3**
2) W poletkach 5. 17. 29. 38 *zasiane siewnikiem*	*a.* 30.38=7.59× "	218,44	analiza cukru zawiodła.
" " 6. 18. 30 " "	*b.* 25.49=8.49× "	244.24	**14.2**
" " 7. 19. 31 " "	*c.* 22.68=7.56× "	207.57	**14.7**
" " 8. 20. 32 " "	*d.* 25.10=8.37× "	240.88	**14.1**
3) W poletkach 9. *flancowane*	*a.* 8.65=8.65× "	248.94	**16.6**
" " 10. "	*b.* 8.41=8.41× "	241.93	**16.7**

Poletka Nr. 11. 12. 21. 22. 23. 24. 33. 34. 35. 36 i 39 musiałe być wyeliminowane z doświadczenia z powyżej podanych powodów.

Z tych doświadczeń okazuje się na tem polu.

(Oddział 2 głównej rotacyi)

A. Co do ilości plonu:

I. co do różnicy pomiędzy 1) sadzeniem rękami, 2) sianiem siewnikiem a 3) flancowaniem: że w r. 1899 z powodu wilgoci i zimna buraki siewnikiem zasiane poschodziły prędzej niż sadzone rękami, a przeto plon co do ilości był z pierwszych raczej lepszy, niż z drugich.

II. Co do działania nawozów:
iż kainit dał lepsze rezultaty niż żużle albo żużle i kainit.

III. że najlepsze rezultaty dały flancowane buraki cukrowe.

B. Co do zawartości cukru:

I. że buraki sadzone rękami zawierały prawie tyle cukru jak buraki zasiane siewnikiem,

II. że różnica co do zawartości cukru pomiędzy działaniem różnych nawozów była nieznaczna,

III. że buraki flancowane zawierały z górą 2% więcej cukru niż sadzone i siane siewnikiem, tak jak to się również w r. 1898 okazało.

Oprócz tego okazało to doświadczenie, iż flancowane buraki dały oprócz większego plonu i większej zawartości cukru także więcej liścia. (U sadzonych i sianych korzeń do liści = 100:40—42, u flancowanych = 100:61) Że u flancowanych stosunek cukru do azotu jest mniej korzystny a m. przeciętnie jak 100:1762 podczas gdy u sadzonych i sianych buraków jak 100:1.465, że jednak ta większa zawartość azotu jest 3 razy pokryta większą zawartością cukru.

Pole, na którem doświadczenie zostało przeprowadzone, było rzepaczyskiem bardzo starannie przygotowanem już pod rzepak i przed zimą w jesieni 1898 odpowiednio zorane i pogłębione pod zasiew buraków.

Doświadczenie to będzie i nadal przeprowadzane w tym samym kierunku w r. 1900.

II. Gospodarstwo łąkowe.

Melioracya łąk torfowych została w r. 1898 ukończoną.

Na łąkach międzypolowych okazało znawożenie żużlami i kainitem w jesieni 1898 bardzo dobre skutki, co w sprawozdaniu za rok 1899—1900 cyfrowo podane będzie.

Mała część łąk torfowych, została rozporządzeniem Wydziału krajowego z dnia 22/9 1898 L. 57.777 przeznaczona na stacyę kultury torfowej. Rezultat przeprowadzonych doświadczeń jest przedmiotem osobnej relacyi. Tu ograniczamy się na wzmiance, że kultura okopowych roślin i traw na torfach dublańskich dała przy odpowiednem znawożeniu zupełnie zadawalniające rezultaty.

III. Inwentarz żywy.

Tak w stanie krów, jak i przychowku nie zaszła znaczna zmiana, produkcya mleka (jak to okazuje bilans) jest także prawie ta sama jak w roku 1897/8.

Już od wielu lat dający się bardzo odczuwać brak zdrowej wody do pojenia i powtarzające się — zdaje się z tego powodu, częste poronienia w krowiarni, nie został w i roku 1898/9 usunięty.

Owce rosyjskie »Czuczki“ dobrze się zaaklimatyzowały.

Stan nierogacizny — 5 loch do chowu — nie zmienił się.

W stajni opasowej wytuczono 6 kupionych wołów, jałówki, buhaje i krowy wybrakowane, również i 15 przykupionych krów półkrwi „Simmenthal“, które dały w czasie tuczenia tak dobre rezultaty dojenia, iż wstrzymano się ze sprzedażą ich, pozostawiając jako krowy mleczne tak długo, jak długo wartość mleka przewyższać będzie koszt karmienia.

Porównanie wartości inwentarza żywego z d. 1. lipca 1898 z wartością tegoż z d. 1. lipca 1899 przedstawia się następująco:

Dnia 1. lipca 1898 (zobacz sprawozdanie folwarku 1897/8).

1) *Koni* 4 á 160 zł. = . . .	640 zł.
6 á 130 » = . . .	780 »
7 á 110 » = . . .	770 »
2 á 90 » = . . .	180 »
3 á 70 » = . . .	210 »
1	30 »
1	25 »
24 koni 2.635 zł.	
strącając 10% *263·50* = 2.371·50 zł.	
2) *Bydło rogate:*	
a) Oldenburskie.	
Sarszy buhaj »Dobosz« . .	405 zł. — ct.
1 młody	90 » 60 »
4 młode	680 » — »
Krów 11 pełn. krwi 6.448 kl. á 60 ct. . . .	3.860 » 80 »
Krów 4 półkrwi 1965 kl. á 40 ct. . . .	786 » — »
Jałówek 15 szt. 6507 kl. á 60 ct. . . .	3.904 » — »
b) Anglerskie.	
Buhaj »Cygan« 587 kl. á 40 ct. . . .	234 » 80 »
Krów 12 sztuk 5889 kl. á 35 ct . . .	2.061 » 15 »
Jałówek 12 szt. 5094 kl. á 35 ct. . . .	1.782 « 90 »

Dnia 1. lipca 1899.

1) 3 á 144 zł. = . . .	432 zł.
1 à 80 » = . . .	80 »
6 à 117 » = . . .	702 »
7 á 99 » = . . .	693 »
2 á 81 » = . . .	162 »
4 à 80 » = . . .	320 »
1	50 »
1	25 »
25 koni 2.464 zł.	
strąc. 10% 246 » 40 ct. = 2217 zł. 60 ct.	
2.	
a)	
Buhaj „Radbaad“ 980 zł. 10% 98 »	882 zł. — ct.
Krów 13 pełn. krwi 8556 kl. à 60 ct. . . .	5133 » 60 »
Krów 2 półkrwi 1095 kl. à 40 ct. . . .	438 » 20 »
Jałówek 13 sztuk 4576 kl. à 60 ct. , . .	2745 » 60 »
Bubajów młod. 6 szt. 698 kl. à 80 ct. . . .	558 » 40 »
b) Bubaj „Felix“ 520 zł. 10% 52 »	468 » — »
3 krowy orygin. z Drezna 1201 kl. à 50 ct. . .	600 » 50 »
12 krów Angler. 5514 kl. à 35 ct. . . .	1929 » 90 »

3. *Owce:*
11 szt. wełniastych . 72 zł. — ct.
11 szt. Czuczek . . — « — »

4. *Trzoda chlewna*,
1 knur starszy 40 zł.
1 » młody 50 „
3 » małe 60 „
5 loch do chowu 194 »
2 loszki małe 15 « 360 » — »

Razem . 16.616 zł. 95 ct.

14 Jałówek
5058 kl. à 35 ct. . . . 1770 » 30 »
18 szt. opasowych
10315 kl.
str. 13% 1341 »
8.974 kl. netto à 28 zł. 2512 » 72 »

3. 1 baran i 10 matek »Czuczek«
2 barany, 1 skop, 9 matek } wełniastych 168·—
12 jagniąt . . 96·— 264 zł. — ct.
4. 1 knur . . . . 60·—
5 loch do chowu
1281 kl. po 40 ct. 512·40
3 młode wieprzy
206 kl. po 30 ct. 61·80 634 » 20 »

Razem . 20.155 zł. 02 ct.

Zestawienie.

Wartość inwentarza żywego z dniem 1. lipca 1898	. .	16.616 zł. 95 ct.
Wartość inwentarza żywego z dniem 1. lipca 1899	. .	20.155 „ 2 „
Różnica na korzyść r. 1898/9		3.538 zł. 7 ct.

Gospodarstwo stawowe nie może dać tak długo zadawalniającego rezultatu, jak długo stawy nie będą wyszlamowane.

Stawów zakładowych (oprócz stawów na torfowisku) jest pięć, z tych dwa są pogłębiane. Trzy stawy a mianowicie: duży staw na wsi, tak zw. mały staw i staw dostarczający wodę do gorzelni, potrzebują koniecznie wyczyszczenia. Zwierciadło wody tych stawów jest: 4 morg. 1243 sążni² czyli 27488 m². Wywożenie stawarki na głębokość 1 metra spowoduje — licząc po 15 ct. za 1 metr³ — wydatek 4.123 zł., który to wydatek zwróciłby się w najkrótszym czasie, a to z dochodu za ryby i z działania — jak to ostatnie lata wykazały — stawarki na polach dublańskich, *podczas gdy 4³/₄ morgów stawów w dzisiejszym stanie, nie przynoszą żadnego dochodu*, a oprócz tego stawarka leży nie użyta. Dlatego też ubolewa Dyrekcya, iż Wysoka Władza nie pozwala na wyszlamowanie tych stawów, rozdzielając wydatek ten tak, ażeby w najbliższych dwóch latach można było wyczyścić 1³/₄ morga stawu a mianowicie: w r. 1900 jeden morg a w r. 1901 ³/₄ morga, resztę zaś dopiero po 2-óch lub 3-ech latach.

IV.

Rok 1898/9 należy do korzystniejszych, a przeto rezultat pieniężny (czysty zysk) gospodarstwa folwarcznego w Dublanach jest średnio-dobry.

Ciepło i trwała pogoda spowodowały normalne rozwijanie się roślinności i wpłynęły dodatnio na odkwitnięcie, a tem samem na obfite zawiązywanie ziarn tak zbóż jak i różnych nasion.

Ziemniaki, buraki i marchew dały obfite plony.

Pasza wszelkiego rodzaju zebrana dobrze, była smaczna i zdrowa.

Wszystkie roboty w polu na czas wykonano i gdyby bobik, groch i wyka nie zrobiły zawodu, byłby rezultat gospodarstwa lepszym, mimo stosunkowo wielkich kosztów administracyjnych i używania dużo nawozów pomocniczych, celem wyrównania pól co do siły nawozowej. — Wyrównanie to w polach należących do rotacyi jest już obecnie przeprowadzone.

Amortyzacya inwestycyi (melioracyi łąk i drenowania pól) obciąża bardzo czysty dochód gospodarstwa folwarcznego w Dublanach.

V. Porównanie

wartości remanentów folwarcznych z dnia 1. lipca 1898 z wartością remanentów z d. 1. lipca 1899.

W ziarnie i mące.

Żyta celnego	45.90	kl.	po	7·—	zł.	=	321	zł.	30 ct.
„ średniego	8.99	„	„	5·50	„	=	49	„	44 „
Pszenicy celnej . . .	20.38	„	„	9·—	„	=	183	„	42 „
„ pośledniej . .	8.04	„	„	6·—	„	=	48	„	24 „
Jęczmienia	14.50	„	„	6·—	„	=	87	„	— „
Owsa	41.86	„	„	6·—	„	=	251	„	16 „
Grochu	3.07	„	„	8·—	„	=	24	„	56 „
Bobu	12.11	„	„	5·50	„	=	66	„	60 „
Wyki	13.10	„	„	5·80	„	=	75	„	98 „
Nasienia buraków . . .	1.27	„	„	—·40	„	=	50	„	80 „
„ marchwi . .	—	„	„	—	„	=	—	„	— „
„ esparzety . .	—	„	„	—	„	=	—	„	— „
„ kukurudzy . .	—.50	„	„	—·12	„	=	6	„	— „
„ moharu . . .	6.45	„	„	10·—	„	=	64	„	50 „
„ traw	—.41	„	„	—·45	„	=	18	„	45 „
„ konicz. białej .	2.66	„	„	25·—	„	=	66	„	50 „
Otrąb	16.77	„	„	3·80	„	=	63	„	73 „
Osypki	2.10	„	„	6 50	„	=	13	„	65 „
Makuchów	3.39	„	„	6.50	„	=	22	„	3 „
Mąki żytnej / „ pszennej . . .	2.27	„	„	8·—	„	=	18	„	16 „
2. Paszy i prostej słomy.									
Pasza wywiązana . . .	64.57	„	„	1·50	„	=	96	„	85 „
Koniczyna	60.72	„	„	1·50	„	=	91	„	08 „
Okłotów sztuk	236		„	—·15	„	=	35	„	40 „
Powróseł kop	899		„	—·10	„	=	89	„	90 „
3. Drzewo.									
Chrustu półsągów . . .	3		„	4·—	„	=	12	„	— „
Słupów dębowych . . .	31		„	3·—	„	=	93	„	— „
4. Różne.									
Skóry sztuk	3		„	8·—	„	=	24	„	— „
Wełny	91¼		„	—·40	„	=	36	„	50 „

Wartość remanentów z dnia 1. lipca 1899. . . 1.910 zł. 25 ct.
z dnia 1. lipca 1898 . . . . 2.539 „ 82 „

Różnica na niekorzyść roku 1898/9 . 629 zł. 57 ct.

VI. Inwentarz martwy.

Utrzymano bez zmian.

VII.

Przy budynkach pokryto znaczną część dachów gontami, ukończono budynek dla parobków (dla 8 rodzin).

Duża stara szopa grozi zawaleniem i potrzebuje koniecznie przesypania, przy czem część starego materyału drewnego może być zużytą. Potrzebnym jest również nowy dach.

VIII.

Drenowano pola za „Baranem“ (12 morgów) i R. 17. głównej rotacyi (10 morgów) poprawiono wyloty, pogłębiono rowy główne i staw.

IX.

Używano często sił folwarcznych a przedewszystkiem koni do dostawy materyałów, do posyłek zamiast wynajętych fur włościańskich dla celów innych Zakładów Dublańskich, co znajdzie wyraz w rubryce IV. 8. dochodów budżetu.

Zestawienie

rachunku pieniężnego od 1. lipca 1897 do 30. czerwca 1899.

Wydatki	1896/7		1897/8		1898/9		Uwaga
	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	
Dziesięć procentowa amortyzacya za zakupione nowe narzędzia i machiny 1897/8 71 zł. 10% = 7 zł. 10 ct.	—	—	113	47	120	57	amortyzacya
R. I. 1. Płace i zasługi	2.640	74	2.913	38	2.755	64	
2. Najem robotnika	5.087	95	4.732	99	4.475	13	
3. Zmiana nasion.	520	64	38	89	317	73	
4. Dokupno nawozów pomocniczych .	1.118	65	1.745	91	1.329	03	
5. Dokupno karmy	2.518	89	3.210	10	3.932	56	
6. Zastąpienie zużytych koni . . .	66	75	850	10	29	69	
7. Utrzymanie budynków i ogrodzeń .	404	09	65	97	277	55	
9. » narzędzi i machin, kucie koni	413	05	556	42	409	90	
10 Utrzymanie rowów i dróg	55	11	50	22	19	97	
11. Melioracya łąk i drenowanie pól a)	51	10	309	22			
1898/9 $\frac{4.038 \text{ zł. } 9 \text{ ct.}}{15}$ = 269 zł. 20 ct.	—	—	—	—	629	52	amortyzacya
Łąkowy . . . . b)	—	—	—	—	200	—	
13. Zabezpieczenie od pożaru i gradu	392	64	534	22	565	38	
14. Kuchnia folwarczna	283	87	347	23	425	13	
15. Światło i smarowidło	63	43	29	82	33	56	
16. Rogatki, posyłki i jazdy	53	70	127	98	42	33	
17. Kultura lasu i plantacye nieużytk.	—	—	—	—	172	54	
18. Koszta kancelaryjne	63	58	24	85	59	18	
19. Dokupno inwentarza żywego i bydła opasowego	3.788	86	—	—	4.629	67	
R. V. 24. Szczepienie bydła tuberkuliną, koszta sanitarne i weterynarza, tępienie myszy, chrabąszczy i innych szkodników, tudzież rozmaite nieprzewidziane	215	04	339	81	362	82	
Różnica w wartości inwentarza żyw. .	—	—	524	10	—	—	
„ „ remanentów . . .	—	—	—	—	629	57	
Razem . . .	17.738	09	16.514	68	21.417	47	

Dochody	1896/7 zł.	ct.	1897/8 zł.	ct.	1898/9 zł.	ct.	Uwaga
R. I. 1. a) Sprzedaż ziemiopłodów	6.263	51	5.776	13	10.401	25	
2. Z wynajętych łąk	2.057	92	1.151	29	1.389	55	
Z wynajętych łąk należy się jeszcze dnia 1. lipca 1899	—	—	—	—	333	80	z wyjątkiem 51 zł. zapłac 1. listop. 1899.
3. *a*) α) Mleko	3.451	64	3.339	41	3.664	84	
β) przychowek	503	02	1.178	92	562	42	
γ) braki i opasy	821	02	1.227	42	550	85	
b) Nierogacizny	466	10	110	64	257	85	
c) Owce	154	—	67	58	38	—	
d) Zysk z wytuczenia	445	21	791	21	2.270	56	
e) Szkoła wyższa ryczałt.	1.000	—	1.000	—	1.000	—	
4. Z lasów i stawów	273	70	179	42	271	55	
R. III. 7. Z polowania	25	—	25	—	25	—	
R. IV. 8. Rozmaite	46	80	100	29	186	97	
R. V. Różnica w wartości inwentarza żywego	6.191	—	—	—	3.538	07	
R. VI. Różnica w wartości remanentów . .	638	11	754	01	—	—	
Razem . . .	22.242	03	15.995	16	24.490	71	

Zestawienie bilansu roku

od 1. lipca 1898 r. do 30. czerwca 1899 r.

Dochód		**24.490 zł. 71 ct.**
Rozchód		**21.417 „ 47 „**
	Czysty dochód .	**3.073 zł. 24 ct.**

Z tego zestawienia okazuje się, że „Wydatki“ zmniejszyły się tak w „płacach i zasługach“ jak i w „Najmie robotnika“ następnie także w „Dokupnie nawozów pomocniczych“.

Bilans obciąża bardzo *amortyzacya*, a to tak przy rocznej inwenturze jak i w R. I. poz. 11. „Melioracye“.

Wydatek za „Dokupno karmy“ wzrósł o 760 zł., ale też i R. I. 2 i 3 Dochodów wzrosły.

Zaprowadzony system amortyzacyi inwentarza żywego, przy rocznej inwenturze — aby tylko jeden przykład przytoczyć, ma ten skutek, iż 2 buhaje i 3 jałówki do chowu, kupione na wystawie w Dreznie w lipcu 1898 za zł. 2095.01 z transportem dnia 1. lipca 1899 figurują przy inwenturze:

buhaj Radbaad	882 zł.	
Felix	468 „	
3 krowy	600 „ 50 ct.	
Suma	1.950 zł. 50 ct.	mniej o zł. 144 ct. 51

Od kosztów melioracyi odlicza się $^1/_{15}$ amortyzacyi, pomimo, iż melioracye *w pierwszym roku* nie wpływają wcale jeszcze na powiększenie plonu.

W „Dochodach“ R. I. 1. a. urosła, tudzież R. 1. 3. d., a R. V. (5.808 zł. 63 ct.) w „Dochodach“ przewyższa R. I. 19. wydatków (4.629 zł. 67 ct.). *o 1.178 zł. 96 ct.*

Do osiągnięcia większego dochodu w R. 3. przyczyniłoby się bardzo, gdyby kontyngent gorzelni w Dublanach powiększono tak, ażeby było możliwem mieć wywary nie dopiero od końca grudnia, lecz już od końca października, jak to już uzasadnionem zostało obszernie w sprawozdaniu folwarku za rok 1897/8.

Nie będzie od rzeczy podać tu parę słów o powtarzających się prawie co roku o klęskach jak: myszy, kanianka, peż i pszonak.

W gospodarstwie rolnem, tak jak i ogólnie w życiu, jest objawem bardzo rozpowszechnionym, że pozwalamy powstawać złemu, róść i rozszerzać się, a dopiero, gdy to złe powiększy się do takich rozmiarów, że podołać mu już nie podobna, natenczas staramy się bezskutecznie i za późno zwalczać to, co jest szkodliwe.

Tak się dzieje z myszami, tak z pewnymi chwastami w rolnictwie.

1. Myszy. Zamiast tępić myszy, jeżeli się pokażą sporadycznie, wszelkimi środkami jak: truć, topić, wyłapywać łapkami hohenheimskiemi, na wiosnę, gdy jest ich jeszcze wszędzie mało, na gołych polach, w niskich jeszcze zbożach, koniczynie i trawach na łąkach, czekamy prawie zawsze, aż się tak rozmnożą w późnej jesieni, iż wytępienie ich staje się niemożliwem. Tracimy przeto całą pracę i koszt sprawienia przyborów do tępienia myszy, bez najmniejszego skutku, tracimy plon zboża, zachwaszczamy przeto pola nasze, ponieważ w wyniszczonych przez myszy zasiewach rzucają się chwasty.

Klęska myszy okazuje się prawie co drugi, trzeci rok, a w pewnych okolicach nawet co roku.

Pożądanem przeto byłoby ażeby powstała ustawa krajowa, nakazująca *w całej okolicy*, w której myszy się pojawiają, rozpoczęcie tępienia tychże *odrazu w jednym czasie* a to *na wiosnę* i *w jesieni*, wszelkiemi znanymi środkami jak:

a) owsem albo pszenicą zatrutą strychniną i zaprawioną sacharyną (za pomocą rurek sprężynowych);

b) pigułkami z mąki, gipsu i fosforu;

c) łapkami t. zw. hohenheimskiemi;

d) zalewaniem jam wodą zmieszaną z kwasem karbolowym i zabijanie wychodzących z jam myszy.

Zarazek „Loefflera“ może być skutecznym tylko tam, gdzie są myszy t. zw, „norniki“ i jeżeli zarazek ten jest dobrze hodowany i użyty.

Jeżeli tępienie myszy nie następuje w całej okolicy równocześnie i to wówczas gdy pola są nagie, oziminy małe i trawa na łąkach jeszcze krótka, natenczas nie można myśleć o skuteczności tego postępowania, bo i co może skutkować czynność pojedyńczego człowieka (gospodarza), jeżeli myszy hodowane na polu albo na łące sąsiada mnożą się na nowo.

Ustawa powinna upoważniać władzę do wykonywania tępienia myszy kosztem tych, którzy się od tego uchylają, szkodząc w ten sposób sąsiadom, a oprócz tego każdy uporny gospodarz powinien być wykluczony od ulg podatkowych przyznawanych z powodu klęsk przez myszy wyrządzanych.

Główną rzeczą byłoby — oczywiście — ażeby ustawa ta nie pozostawała tylko na papierze, tak jak ustawa nakazująca niszczenie kanianki, ostów, chrząszczy majowych i t. d.

2. Co się tyczy *pszonaku i peżu*, to z tem postępujemy również niewłaściwie. Zamiast niszczyć te chwasty w zarodku, czekamy aż zamnożą się na naszych polach, a wtenczas dopiero staramy się różnymi środkami je usunąć.

Jest pewnem, że pszonak i peż można wytępić tylko środkami mechanicznymi, a to przez niedopuszczanie do kwitnięcia i zawiązywania nasienia i przez częste ile możności wywoływanie kiełkowania leżącego w ziemi nasienia. Jedyny środek ku temu jest bronowanie po żniwie pokładów jak najprędzej wykonanych i oranie przed zimą głęboko pod jare zboże, tak, ażeby na wiosnę nie było już potrzebnem przewracać rolę, lecz tylko bronować.

Konsekwentne postępowanie w ten sposób działa tak, iż po pewnym szeregu lat, jare zboże — przedtem wyglądające w czerwcu zawsze jak kwitnący rzepak — będzie prawie zupełnie wolne od pszonaku.

Peż ginie w cieniu, przeto do tej właściwości tej rośliny powinno się zastosować i zwalczanie tejże. Wyoranie, wybronowanie, wygrabanie peżu ma — oprócz wielkich kosztów i zubożenia pola przez wywożenie tych wszystkich korzeni, które przedstawiają

materyał nawozowy — i tę wadę, iż takie mechaniczne oczyszczanie pól, może się uskuteczniać tylko w ugorze i tylko w suchym czasie, mimo tego jednak nie jest możliwem, ażeby w ziemi nie pozostały cząstki korzeni, które wypuszczając na nowo pędy, po pierwszym trzydniowym deszczu zanieczyszczają pole więcej jeszcze niż przedtem.

Ponieważ — jak powiedziano — peż ginie w cieniu, przeto można w stosunkowo krótkim czasie oczyścić z niego pola, siejąc bardzo gęsto mieszankę z wyki i innych liściastych roślin na zieloną paszę, dwa lub nawet trzy razy w jednym lecie, a gdy to jeszcze nie skutkuje, powtarza się tę procedurę w przyszłym roku, albo sadzi się w drugim roku rośliny okopowe, obrabiając je bardzo starannie.

Kto konsekwentnie walczy przeciw pszonakowi i peżowi w ten sposób, może bez osobnego wydatku na ten cel przyjść do czystości roli, tak jak to ma miejsce w Dublanach.

Dublany w listopadzie 1899.

Administrator folwarku
Juliusz Frommel
Dyrektor krajowych szkół rolniczych.

L. W. 86.180.

We Lwowie dnia 22. grudnia 1899.

Aleg. 20

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o krajowej średniej szkole rolniczej i folwarku w Czernichowie.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu w dniu 17. marca 1899 r. powziął Wysoki Sejm odnośnie do krajowej średniej szkoły rolniczej i folwarku w Czernichowie następujące uchwały:

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o krajowej średniej szkole rolniczej i folwarku w Czernichowie.

II. Sejm otwiera Wydziałowi krajowemu kredyt w wysokości 9.370 zł. na adaptacye budynku internatowego i na urządzenie miejsca do zabaw.

III. Sejm wzywa Wydział krajowy, by podjął odpowiednie starania, celem uzyskania od c. k. Rządu pokrycia połowy kosztów na adaptacyę budynku internatowego i na urządzenie miejsca do zabaw.

IV. Sejm ustanawia w etacie osób grona nauczycielskiego krajowej średniej szkoły rolniczej w Czernichowie drugą i trzecią posadę prefektów z poborami unormowanymi uchwałą sejmową z dnia 11. stycznia 1896 r.

Życzenia Wysokiego Sejmu zawarte w powyższych uchwałach zostały w przeważnej części w ciągu b. roku wykonane.

W niniejszem sprawozdaniu przedstawiamy, które roboty jako pilniejsze i ze względów administracyjnych wskazane, jeszcze w b. roku dokonane zostały, a których wykonanie Wydział krajowy zmuszony był odłożyć na rok następny.

Szkoła.

Po znanych, a pożałowania godnych zajściach, jakich widownią była krajowa Szkoła Czernichowska w ubiegłym roku szkolnym, ilość wychowanków pobierających naukę w tym zakładzie, zmniejszyła się do połowy i dotychczas jeszcze nie doszła do pierwotnego stanu.

W obecnej chwili pobiera naukę w szkole 39 uczniów.

Z drugiej jednakże strony podnieść należy, że natomiast uzyskano spokój. Wprowadzono rygor, że większa pilność i obowiązkowość zapanowała wśród młodocianych uczniów tego zakładu; można się zatem spodziewać, że dobre imię i renoma tej szkoły, jaką cieszyła się przed laty, pomimo zajść ostatnich, utrwali i umocni się na przyszłość.

Wydział krajowy podnieść też może w niniejszem sprawozdaniu tę okoliczność, że w ciągu ubiegłego roku szkolnego, o ile to dotyczy stosunku uczniów do szkoły — ani razu nie miał powodu do okazania swego niezadowolenia lub wydania w tym kierunku jakichkolwiek dyscyplinarnych rozporządzeń.

Przy przyjmowaniu nowych uczniów do szkoły, zwracano odtąd baczniejszą uwagę na wiek kandydatów, co było głównym powodem stosunkowo małej liczby uczniów nowo przyjętych, bowiem z pośród 45 zgłaszających się kandydatów, zaledwie 10 było z przepisanym wiekiem poniżej 18 lat.

Mówiąc zaś o zmienionych a korzystniejszych warunkach, w jakich się odtąd znajduje szkoła Czernichowska, o uspokojeniu umysłów, ładzie i porządku, jaki w niej zapanował, z kolei nadmienić nam wypada i o zmianie zaszłej w ciągu roku w kierownictwie zakładu. Dotychczasowy dyrektor tej szkoły p. Roman Bastgen, z początkiem września b. roku wniósł do Wydziału krajowego podanie z prośbą o zwolnienie go od obowiązków, których nadal z powodu nadwątlonego zdrowia należycie wypełniać nie byłby w stanie, prosząc zarazem o przyznanie mu odpowiedniej emerytury.

Przychylając się do prośby p. Bastgena, Wydział krajowy zwolnił go od pełnienia dotychczasowych obowiązków, a przenosząc go w stały stan spoczynku, przyznał mu prawo do poboru emerytury w kwocie 1248 zł. rocznie, w stosunku do ostatnich poborów, jakie tenże dyrektor pobierał i policzalnych lat spędzonych w służbie krajowej od 1885 roku. Kierownictwo kraj. szkoły rolniczej w Czernichowie powierzył Wydział krajowy tymczasowo nauczycielowi rolnictwa w tej szkole p. Janowi Feliksowi Sikorskiemu.

Ze względu jednak, iż prof. Sikorski pełniąc odtąd obowiązki dyrektora nie mógłby jednocześnie tyle czasu co dawniej poświęcić na wykłady jednego z głównych przedmiotów fachowych, mianowicie rolnictwa i chemii rolnej, dodał mu Wydział krajowy do pomocy docenta w osobie Dra Stefana Surzyckiego, przyznając mu wynagrodzenie roczne w kwocie 800 zł. Wydatku na ten cel nie wstawiamy jednak do budżetu, gdyż pomoc ta jest tylko tymczasową, t. j. aż do chwili zamianowania nowego dyrektora, przez ten zaś czas znajdzie pokrycie w zaoszczędzeniu na tej pozycyi.

Wydział krajowy obsadził w tym roku również posadę nauczyciela do nauki języków, historyi i geografii, wakującą od roku, po ustąpieniu ze szkoły Dr. Franciszka Stefczyka. Na podstawie rozpisanego konkursu, zamianował Wydział krajowy prowizorycznie nauczycielem tych przedmiotów p. Leszka Dziamę, dotychczasowego zastępcę nauczyciela przy c. k. gimnazyum św. Jacka w Krakowie.

Niemniej obsadzoną została docentura weterynaryi, a docentem dla tego przedmiotu zamianowany został zgodnie z przedstawieniem kuratoryi p. Kazimierz Rutkowski, c. k. weterynarz powiatowy w Krakowie.

W składzie kuratoryi kraj. szkoły rolniczej w Czernichowie zaszły w b. roku zmiany, spowodowane ustąpieniem dotychczasowego delegata Wydziału krajowego w kuratoryi p. Ludwika Seelinga. W miejsce ustępującego delegata zamianował Wydział krajowy członkiem kuratoryi p. Dra Witołda Miliewskiego, zastępcą zaś jego p. Stanisława Ożegalskiego z Bolechowic.

Jedną z ważniejszych czynności, jakie w b. roku w kraj. szkole czernichowskiej uskutecznione zostały, były roboty adaptacyjne w budynkach zakładowych, przeprowadzone w myśl odnośnego wniosku i przyzwolonego na ten cel kredytu przez Wys. Sejm.

Na podstawie instrukcyi udzielonej przez szefa Dep. III. i po bliższem porozumieniu się z Dyrekcyą szkoły, inżynier Wydziału krajowego p. Kamienobrodzki, wy-

gotował plany i szczegółowy kosztorys robót, mających być wykonanymi jeszcze w b. roku w zakładzie. Wydział krajowy projekt ten zatwierdził i polecił jego techniczne wykonanie p. Kamienobrodzkiemu.

Do robót przystąpiono w sierpniu, z usilnem staraniem jak najpospieszniejszego ich wykonania, aby, o ile to będzie tylko możliwem, najpilniejsze roboty adaptacyjne mogły być ukończone jeszcze przed rozpoczęciem się nowego roku szkolnego.

W sprawozdaniu niniejszem nie będziemy omawiać szczegółowo tych licznych a często drobnych robót, wynikających z rekonstrukcyi i adaptacyi gmachu, zaznaczymy tylko najważniejsze i pociągające za sobą większy wydatek.

W parterze internatu salę przeznaczoną dla zakonnic przemieniono na łazienkę i zaprowadzono odpowiednie urządzenie, usunięto grzyb w lokalu kasy i postawiono wychodek w miejsce pokoiku dla służącego. Niewykonane zostały tylko wentylatory w sali gimnastycznej.

Na I. piętrze internatu dokonano licznych wewnętrznych rekonstrukcyi, przemiany ubikacyi, pociągających za sobą potrzebę zbudowania nowych ścian i korytarzyków, również dokonano na tem piętrze i gruntownej rekonstrukcyi wychodków.

W gmachu głównym odrestaurowano sale naukowe, wstawiono w nich podłogi, drzwi i okna, zupełnie naprawiono korytarz, niemniej kompletnie odnowiono salę rekreacyjną i zaprowadzono w niej kaloryfery, wreszcie urządzono umywalnię i naprawiono schody. Pozostaje tutaj do wykonania jeszcze usunięcie grzyba w pracowni chemicznej.

Oprócz robót adaptacyjnych w głównym gmachu zakładowym wykonano jeszcze następujące roboty dopełniające: w domu ogrodnika urządzono kuchnię dla ks. kapelana, w magazynie zaś maszyn wstawiono podłogę.

Jak świadczy akt kolaudacyi z dnia 4. listopada b. r. koszta wykonania powyższych robót adaptacyjnych w krajowej średniej szkole rolniczej w Czernichowie wynosiły łączną kwotę 5.172 zł. 32 ct. Na ten cel miał Wydział krajowy do dyspozycyi następujące kredyty budżetu kraj. na r. 1899:

nadzwyczajny	kredyt	Rubr. VI. poz. 22. budż. szk.	1.500	zł.
"	"	" " poz. 23. " "	2.500	"
"	"	na rekonstrukcyę wychodków, przeniesiony z r. 1897 . .	1.500	"
		Razem .	5.500	zł.

Po potrąceniu zatem wydatków już pokrytych pozostaje jeszcze reszta w kwocie 327 zł. 68 ct., przeznaczona na pomniejsze roboty adaptacyjne, zaprojektowane wprawdzie, ale w ciągu b. roku jeszcze niewykonane.

Założenie obszarnego ogrodu jako miejsca zabaw dla uczniów, odłożone zostało na rok przyszły. Wydział krajowy już w zeszłorocznem sprawozdaniu przedstawił Wys. Sejmowi konieczną potrzebę urządzenia odpowiedniego miejsca dla rozrywek i gier towarzyskich, odpowiednich wiekowi młodemu, na wolnem powietrzu, a Wys. Sejm kredyt na ten cel w żądanej przez Wydział krajowy kwocie przyzwolił.

Po dokładnem jednak obejrzeniu przylegającego do zakładu terenu okazały się poważne wątpliwości co do miejsca na cel ten upatrywanego, a na innem odpowiedniejszem miejscu pewne trudności techniczne, które poprzód pokonać należy i względy te spowodowały Wydział krajowy, że w pierwszym rzędzie polecił wykonać nie cierpiące zwłoki roboty w samym zakładzie, a przygotować plany i kosztorysy urządzenia parku.

Obecnie jedynym ogrodem dla uczniów jest niewielki ogród botaniczny; ten jednakże może być użyty tylko jako miejsce do przechadzek, ale służyć nie może za miejsce do zabaw.

Dyrekcya szkoły projektowała pierwotnie w dzisiejszym ogrodzie pomologicznym urządzić miejsce do zabaw dla młodzieży, zważywszy jednak, że ogród pomolo-

giczny jest starszym ogrodem owocowym, posiadającym wyborowe gatunki drzew owocowych, któreby w takim wypadku w znacznej liczbie wyciąć należało, że dalej miejsce w ten sposób uzyskane byłoby niewystarczające i wypadałoby go powiększyć przez włączenie części z ogrodu warzywnego i pola doświadczalnego, z tych powodów projekt ten okazał się nieodpowiednim do wykonania. Pozostaje zatem inne miejsce, mogące służyć ku temu celowi: mianowicie łączka w obszarze 18.345 m□, położona po drugiej stronie budynku internatowego, prawie równa, z jednej strony przytykająca do obwałowanego potoku (młynówki), z drugiej zaś strony odgraniczona polną drogą. Miejsce to jest wolne i każdej chwili służyć może do urządzenia parku dla młodzieży. Okazało się jednak przy sporządzaniu planów, że miejsce to przy wykonaniu projektu nastręcza pewne trudności techniczne, pociągające za sobą stosunkowo dość znaczne koszta, mianowicie z tego powodu, że łączka jest dość nisko położoną, wilgotną, wymaga zatem osuszenia, a nawet podniesienia terenu, ulega przytem niekiedy zalewowi, jak np. w tym roku, musi być przeto odpowiednio zabezpieczoną.

Z polecenia Wydziału krajowego Biuro melioracyjne sporządziło projekt i kosztorys przemienienia tej łączki na miejsce do zabaw. Według tego projektu koszta robót ziemnych i oparkanienia wynosiłyby 6.490 zł, do tej kwoty dodaćby jednak należało koszta rekonstrukcyi schodów kamiennych, prowadzących do budynku zakładowego 500 zł. i koszta wewnętrznego urządzenia parku około 450 zł., czyli że koszt założenia wynosiłby razem 7.440 zł.

Projekt i kosztorys delegowanego na miejsce inż. Chrząszczewskiego idzie jeszcze dalej. Koszta wykonania robót są przez niego obliczone na 9.200 zł., w czem mieści się wydatek 2.000 zł. na podwyższenie terenu łączki o 0·40 m., bez czego — zdaniem tego inżyniera — miejsce to zawsze narażone by było na zabagnienie i skutkiem tego nie nadawałoby się do projektowanego celu. Jakkolwiek zatem staraniem Wydziału kraj. będzie z jak największą oszczędnością wykonać te roboty z wiosną przyszłego roku, dziś już zauważyć nam przyjdzie, że nie łatwo da się to uskutecznić w granicach przyzwolonego przez Wys. Sejm kredytu 6.875 zł.

Stosownie do III. uchwały Wysokiego Sejmu, Wydział krajowy odniósł się do c. k. Rządu z prośbą o przyczynienie się z funduszów państwowych do kosztów robót adaptacyjnych, przeprowadzonych w kraj. szkole czernichowskiej w ostatnich dwóch latach, jak niemniej i do kosztów projektowanego urządzenia miejsca do zabaw.

Podając koszta tych nadzwyczajnych wydatków w kwocie 11.375 zł., upraszaliśmy o subwencyę 5.687 zł. czyli 50%, w odpowiedzi otrzymaliśmy pismo z c. k. Namiestnictwa, iż c. k. Ministerstwo rolnictwa reskryptem z dnia 19. sierpnia 1899 r. l. 486/50 oświadczyło gotowość przyczynienia się subwencyą państwową do zamierzonych adaptacyi budowlanych w internacie średniej szkoły rolniczej w Czernichowie — uczyniło jednak zawisłem oznaczenie wysokości tej subwencyi od przedłożenia planów i kosztorysów budowy. Uczyniwszy zadość temu żądaniu, Wydział krajowy spodziewa się, że starania jego odniosą pożądany skutek i subwencya państwowa na ten cel udzieloną wkrótce zostanie.

Preliminarz budżetu kraj. średniej szkoły rolniczej w Czernichowie, jaki na rok 1900 przedkładamy Wys. Sejmowi, wymaga pewnych wyjaśnień, które tutaj zamieszczamy. Preliminarz szkoły na rok przyszły jest korzystniejszy od tegorocznego o kwotę 4.771 zł., a to z powodu preliminowanych większych dochodów o 2.760 zł., mniejszych natomiast wydatków o 2.011 zł.

W Rubr. I. wydatków poz. 1. wstawiono do preliminarza kwotę 2.320 zł. na płacę dyrektora, a zatem mniejszą o 400 zł. jak w tegorocznym budżecie, z powodu ustąpienia p. Bastgena, który pobierał dwa dodatki pięcioletnie. Aż do chwili zamianowania nowego dyrektora okaże się w tej pozycyi pewne zaoszczędzenie, z którego Wydział krajowy, jak wyżej wspomniano, opłacać będzie docenta do nauki rylnictwa. Kwota potrzebna na dodatki pięcioletnie dla profesorów (poz. 3) wzrosła o 316 zł. skutkiem przypadających nowych pięcioleci dla trzech profesorów: pp. Sikorskiego, Nowakowskiego i Radziewanowskiego.

Stosownie do zeszłorocznej uchwały Wys. Sejmu wstawiono przy poz. 8. wydatek na całoroczne utrzymanie drugiego prefekta. Wnioskując jednak z dotychczasowej

frekwentacyi, prawdopodobnie nie zajdzie potrzeba obsadzenia tego stanowiska prędzej, jak z początkiem nowego roku szkolnego 1900/01.

W rubr. VI. kosztów administracyjnych szkoły preliminuje Wydział krajowy przy poz. 23 nadzwyczajne wydatki w kwocie 3.400 zł. Z tej kwoty główny wydatek bo 2.500 zł. przeznaczony jest na pokrycie dachu szkolnego dachówką. Wydatek na ten cel jest nieunikniony, już bowiem od r. 1896 Dyrekcya szkoły wskazywała na potrzebę pokrycia szkoły nowym dachem. Przeciekanie wody deszczowej przez zużyte stare pokrycie gontowe, pomimo łatania dachu, spowodowało częściowe zniszczenie łat, a nawet krokwi, które będzie potrzeba usunąć i nowemi zastąpić. W niektórych miejscach skutkiem przeciekającego dachu ucierpiały już sufity ubikacyi górnego piętra i dlatego dalsze odwlekanie tego koniecznego wydatku byłoby nieekonomicznem.

Dalej wstawił Wydział krajowy kwotę 700 zł., potrzebną na urządzenie wychodków i spiżarek w t. z. „kamienicy", gmachu zamieszkiwanym przez profesorów. Ze względów hygienicznych wydatek ten okazuje się potrzebnym, zauważyła to nawet zeszłego roku komisya sanitarna lustrująca zakład z polecenia c. k. Namiestnictwa.

O wiele mniejszym już kosztem, bo kwotą 150 zł. sporządzić da się betonową podłogę w laboratoryum chemicznem, gdyż w sali przeznaczonej na pracownię laboratoryjną jedynie taka podłoga może być trwałą, a przez to samo i mniej kosztowną.

Wreszcie w pozycyi 35c. nadzwyczajnych wydatków mieści się i kwota 800 zł. przeznaczona na urządzenie i zakupno sprzętów do sali rekreacyjnej. Kredyt 400 zł., jaki był na ten cel w tym roku przeznaczony, wystarczył zaledwie na zakupno bilardu, potrzeba będzie jeszcze dokupić fortepian, niektóre sprzęty, urządzić scenę i zakupić przyrządy do szermierki, wówczas bowiem dopiero sala rekreacyjna w ten sposób urządzona nastręczać może pożądanych a odpowiednich wiekowi uczniów rozrywek w chwilach wolnych od nauki.

W rubryce kosztów utrzymania uczniów preliminowany jest wyższy wydatek o 2.320 zł. na żywienie, pomimo, że ogólnej liczby uczniów nie powiększono, z tego powodu, że przy zawarciu nowego kontraktu z restauratorką p. Gardolińską Wydział krajowy zmuszony był podwyższyć opłatę miesięczną za stołowanie, gdyż przy zmniejszonej ilości stołowników żaden z przedsiębiorców nie chciał się podjąć tego obowiązku za cenę z bazarem Kółka rolniczego umówioną.

Folwark.

Preliminarz folwarku czernichowskiego na r. 1900 przedstawia się niekorzystniej od zeszłorocznego budżetu o kwotę 1.380 zł., a to z powodu wyższych wydatków o 730 zł., mniejszych zaś dochodów o 650 zł. Powódź, jaka w lecie b. roku okolice Powiśla nawiedziła, zniszczyła także w znacznej części plony folwarku Czernichowskiego.

Pierwotny preliminarz sporządzony przez Dyrekcyę był o 1.300 zł. korzystniejszy, po powodzi przedłożyła Dyrekcya dodatkową relacyę, w której uzasadniono niższy dochód ze sprzedaży plonów rolnych o 900 zł., zaś podwyższono potrzebę wydatków na dokupno nasienia o 200 zł. i na dokupno słomy i karmy również o 200 zł.

W rubr. wydatków folwarku wstawione są wydatki nadzwyczajne w łącznej kwocie 800 zł., a mianowicie 250 zł. na przykupno nowej młocarni, gdyż obecnie używana ręczna młociarnia przystosowana do kieratu, zakupiona przed kilkunastu laty jest zupełnie zniszczona i dalej funkcyonować nie powinna, zwłaszcza w szkole rolniczej. Również zachodzi konieczna potrzeba położenia nowej powały na krowiarni kosztem 100 zł. Wreszcie 450 zł. preliminuje się jako dalsza rata na drenowanie gruntów na Żakowcu odpowiednio do kosztów wykazanych przez expozyturę biura melioracyjnego w Krakowie po 70 do 75 zł. za morg, a nie po 60 zł. jak pierwotnie preliminowno.

Alegat. Do sprawozdania niniejszego dołączamy jako alegat osobny sprawozdanie Dyrekcyi za rok szkolny 1898/9.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o krajowej średniej szkole rolniczej i folwarku w Czernichowie.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem.

Marszałek krajowy

S. Badeni w. r.

Sprawozdawca

Mieczysław Onyszkiewicz w. r.

Członek Wydziału krajowego.

Sprawozdanie

Dyrekcyi krajowej średniej szkoły rolniczej w Czernichowie za rok szkolny 1898/9.

Grono nauczycielskie.

I. Członkowie kolegium nauczycielskiego.

1. Dyrektor: profesor Roman Bastgen, b. profesor szkół rolniczych w Dublanach, b. kierownik szkoły uprawy i wyprawy lnu w Gródku, b. kierownik kraj. niższej szkoły rolniczej w Horodence, właściciel złotego krzyża zasługi z koroną etc., udzielał nauki rachunkowości wiejskiej w 2 godzinach tygodniowo.

2. Ksiądz Władysław Jelonek, kapelan zakładu i katecheta, a zarazem docent nauki języka polskiego, zawiadowca biblioteki i czasopism, dozorujący internatu, udzielał historyi powszechnej w zastępstwie nauczyciela do nauk ogólnie kształcących, w pierwszem i drugiem półroczu udzielał nauki po 16 godzin tygodniowo.

3. Profesor Ludwik Birkenmajer, doktor filozofii, nauczyciel matematyki i fizyki wraz z meteorologią i klimatologią, zawiadowca gabinetu fizycznego i miejscowej stacyi meteorologicznej, nadzwyczajny profesor fizyki matematycznej w Uniwersytecie Jagiellońskim, członek c. k. komisyi fizyograficznej, członek korespondent Akademii umiejętności w Krakowie, udzielał nauki w półroczu zimowem w 12, w półroczu letniem w 10 godzinach tygodniowo.

4. Profesor Konrad Kuhl, nauczyciel budownictwa wiejskiego, rysunków, miernictwa, melioracyj i mechaniki rolniczej, zawiadowca gabinetu budownictwa, miernictwa i mechaniki, b. asystent c. k. szkoły politechnicznej i c. k. szkoły realnej we Lwowie, udzielał nauki w pierwszem półroczu w 10, w drugiem w 12 godzinach tygodniowo.

5. Prof. Mikołaj Wojciechowski, b. kierownik kraj. niższej szkoły rolniczej w Kobiernicach, udzielał: ekonomii społecznej, administracyi, statystyki rolniczej i ustaw agrarnych w zimowem półroczu w 14, w letniem w 12 godzinach tygodniowo.

6. Profesor Leon Nowakowski, doktor filozofii i magister nauk przyrodzonych byłej szkoły głównej warszawskiej, b. nauczyciel średnich szkół rządowych w Króle-

stwie Polskiem, b. dyrektor szkoły technicznej w Lublinie, udzielał mineralogii, botaniki i zoologii w pierwszem półroczu w 8 godzinach, w drugiem półroczu w 10 godzinach tygodniowo, zawiadywał zbiorami historyi naturalnej i ogrodem botanicznym.

7. Profesor Kornel Radziewanowski, nauczyciel chemii ogólnej i technologii chemicznej, b. asystent katedry chemii przy c. k. szkole politechnicznej i uniwersytecie Jagiellońskim, członek Towarzystwa imienia Kopernika, udzielał nauki w pierwszem półroczu w 9, w drugiem w 13 godzinach tygodniowo.

8. Profesor Jan Szczęsny Sikorski b. asystent i zastępca profesora rolnictwa w kraj. wyższej szkole rolniczej w Dublanach, udzielał nauki rolnictwa wraz z chemią rolną w półroczu zimowem w 12, w półroczu letniem w 12 względnie w 14 godzinach tygodniowo, zawiadywał zbiorem i pracownią rolniczą i polem doświadczalnem.

9. Profesor Karol Malsburg, b. docent kraj. wyższej szkoły rolniczej w Dublanach, uczył: anatomii z fizyologią zwierząt, oraz hodowli zwierząt domowych, zawiadywał zbiorami: hodowlanym, zootomicznym, rybackim, mleczarskim i weterynaryjnym; kierował pracownią zootomiczną i mleczarską. Nadto w zastępstwie nauczyciela do nauk ogólnie kształcących udzielał nauki języka niemieckiego. Ogółem udzielał nauki w półroczu zimowem w 13, w letniem w 12 godzinach tygodniowo.

II. Docenci.

1. Kazimierz Rutkowski, c. k. weterynarz powiatowy w Krakowie zamianowany został docentem weterynaryi pismem Wydziału krajowego z d. 3. lutego 1899 r. do l. 5462. Naukę weterynaryi udzielał w drugiem półroczu w 5 godzinach tygodniowo, tak, że cała suma godzin wyznaczona szczegółowym planem nauk na dwa półrocza, została w tym jednem półroczu osiągnięta i materyał naukowy wyczerpany.

Doprowadzane przez okolicznych włościan chore zwierzęta dały obfity materyał do demonstracyi i wyuczenia najważniejszych pojedynczych praktyk weterynaryjnych. Uczniowie mieli również sposobność zapoznania się ze szczepieniem tuberkuliną i obserwowania jej działania na bydlętach tuberkulicznych, a to z okazyi szczepienia wszystkich sztuk obory folwarcznej.

2. Stanisław Remin, nadleśniczy dóbr Krzeszowickich JW. Andrzeja hr. Potockiego, udzielał nauki encyklopedyi leśnictwa. Ponieważ i w tym roku sprawozdania, podobnie jak w zeszłym, nie było w półroczu zimowym wykładów z weterynaryi, rozłożono naukę leśnictwa na cały rok nauki na kursie III., na każdy drugi tydzień po 3 godziny tygodniowo. W półroczu zimowym ograniczył się uczący do udzielania teoryi, w półroczu letniem zaś, przeważną część wyznaczonego na leśnictwo czasu zajęła praktyka w lesie szkolnym.

3. Alojzy Rużyczka, ogrodnik, b. kierownik miejscowej szkoły ogrodniczej, udzielał nauki ogrodnictwa, sadownictwa, jakoteż uprawy chmielu i wikliny koszykarskiej przez półrocze zimowe co drugi tydzień (naprzemian z leśnictwem) po 2 godziny w tygodniu. Tę zimową naukę, niewłaściwie, a tylko dla braku nauki weterynaryi na tę porę roku przełożoną, uzupełniono odpowiednią praktyką w porze letniej, w czasie po za zwykłemi godzinami lekcyi.

Instruktor do robót praktycznych oraz zarządca folwarku.

Władysław Ancuta uczył wykonywania robót gospodarskich w okresie zimowym w 6 godzinach tygodniowo, w okresie robót letnich w 8 godzinach tygodniowo.

Prefekt internatu oraz nauczyciel gimnastyki.

Mieczysław Różański, b. nauczyciel kraj. niższej szkoły rolniczej w Kobiernicach, udzielał gimnastyki w 3 godzinach tygodniowo i dozorował uczniów w internacie.

Kancelarya dyrekcyi.

Dyrektor: Roman Bastgen (jak wyżej).

Kasyer zakładu: Jan Terlikiewicz

Pisarz dyrekcyi: Stanisław Cichoń.

Lekarz zakładu.

Gustaw Malinowski, doktor wszech nauk lekarskich.

Lustracya zakładu.

W ciągu roku szkolnego 1898/9 lustrowali zakład następujący członkowie zwierzchnich władz:

Mieczysław Onyszkiewicz, członek Wydziału krajowego, Szef Dep. III. 27. maja i 27. lipca 1899 r.

Stanisław Brykczyński zastępca członka Wydziału krajowego, Szefa Dep. III., 13. września 1898.

Władysław Struszkiewicz c. k. Radca dworu, rządowy inspektor szkół rolniczych, 20. września 1898 i 12. czerwca 1899.

Jan Vivien de Chateaubrunn, poseł na Sejm krajowy, sprawozdawca komisyi gospod. kraj. z przedłożenia o kraj. średniej szkole rolniczej i folwarku w Czernichowie, 8. marca 1899.

Dr. Antoni Górski, profesor uniwersytetu Jagielońskiego, b. prezes kuratoryi szkoły, 13. września 1898.

Henryk hr. Wodzicki, prezes kuratoryi szkoły 4. czerwca 1899.

Kazimierz Laskowski, c. k. Radca dworu, członek kuratoryi szkoły, 4. i 12. czerwca 1899.

Dr. Witold Miliewski, członek kuratoryi szkoły, 29. maja i 12. czerwca 1899.

Dr. Ignacy Szyszyłowicz, Radca przy Wydziale krajowym, referent spraw gospodarskich, 17. lutego, 12. i 13. czerwca 1899.

Prace kolegium nauczycielskiego.

W roku sprawozdania odbyło kolegium nauczycielskie ogółem 18 posiedzeń.

Frekwencya uczniów.

1. Wpisano z początkiem roku szkolnego:

na kurs I. . . .	6	uczniów
„ II. . . .	9	„
„ III. . . .	11	„

Wpisano od letniego półrocza:

na kurs I. . . .	3	„
„ II. . . .	1	„
Razem .	30	uczniów.

2. z tych było	a) religii rzymsko-katolickiej . .	29	uczniów
	b) „ grecko „ . .	1	„
3. synami	a) właścicieli dóbr ziemskich . .	24	„
	b) „ mniejszych posiadłości .	1	„
	c) oficyalistów prywatnych . .	3	„
	d) urzędników etc.	2	„

4. Wiek uczniów nowo-wpisanych:

17 lat	2	„
18 „	2	„
repetentów	2	„
relegowanych na rok	3	„

5. Z nowo wpisanych 4 uczniow ukończyli:

4. klasę gimnazyum filologicznego . .	3	„
5. „ „ realnego . .	1	„

6. Do egzaminu głównego przystąpiło . . .	11	„
z tych a) złożyło egzamin z odznaczeniem . .	2	„
b) „ „ z postępem dobrym .	9	„

7. Z 10 uczniów kursu II.:

a) złożyło egzamin roczny z odznaczeniem .	2	„
b) „ „ „ z postępem dobrym	8	„

8. Z 9 uczniów kursu I.:

a) złożył egzamin roczny z odznaczeniem .	1	„
b) złożyło „ „ z postępem dobrym	8	„

Stypendya pobierało ogółem 10 uczniów, a mianowicie:

a)	z fundacyi śp. Jana Maciągi o rocznych	300·— zł	2	uczniów	600·—	zł.
		150·— „	2	„	300·—	„
b)	„ Tomasza Bodziocha	100·— „	6	„	600.—	„
c)	„ Napoleona Jeleńskiego	200·— „	1	„	200·—	„
d)	„ Agenora hr. Gołuchowskiego	200·— „	1	„	200·—	„
e)	„ Prus Petryczyna	125.— „	5	„	625·—	„
		62·50 „	1	„	62.50	„
		pobrali razem		.	2587·50	zł.

Od czesnego uwolnił Wydział krajowy:

w I. półroczu szkolnem na kursie	II.	4	uczniów
w I. „ „ „	III.	5	„
w II. „ „ „	I.	1	„
w II. „ „ „	II.	4	„
w II. „ „ „	III.	3	„

Kronika zakładu.

O przyjęcie do szkoły wniosło podania w roku sprawozdania ogółem 45 kandydatów, z tych 35 podań nie uwzględniono dla przekroczonego wieku kandydatów; 8 kandydatów dopuszczono do egzaminu wstępnego, 2 kandydatów wykazało warunki uprawniające do wpisania w poczet uczniów bez egzaminu wstępnego. Egzamin wstępny odbył się 16. września. Z 8 egzaminantów okazało należyte przygotowanie do szkoły 4, tak, że ogół nowo wpisanych wynosił 6 uczniów; gdy zaś 2 uczniów po tygodniowym pobycie opuściło zakład, pozostało na 1. kursie z nowo wpisanych tylko 4 uczniów.

W dniu 16. września odbył się egzamin poprawczy z matematyki jednego ucznia z 1. roku, i egzamin roczny ucznia Piotra Bagniewskiego, któremu za karę odmówiono prawa składania takiego egzaminu w terminie właściwym a wyznaczono termin powakacyjny. Pomieniony wraz ze stypendystą Edwardem Kałużyńskim wystąpili ze szkoły, — tak, że ilość wszystkich na trzy kursa nauk wpisanych wynosiła 30 uczniów, która to cyfra nie uległa zmianie do końca roku.

Uczniowie tak w szkole, jak i w internacie zachowywali się bardzo odpowiednio. Zapanował duch ładu, poszanowania przepisów i pracy. Skutek tej zmiany uwidocznił się też w wynikach klasyfikacyi. Wszyscy uczniowie uzyskali promocyę, żaden nie zasłużył na naganę i tylko jeden otrzymał z zachowania stopień „odpowiedni“, reszta wszyscy stopień najwyższy „zupełnie odpowiedni“. Dobry ten wynik klasyfikacyi osiągnięty został przy przeciętnie słabem uzdolnieniu uczniów, przez wytrwałą pilność tychże w nauce. Rozwinięcie i podtrzymanie tej pilności zawdzięczać trzeba poprawionemu w kwietniu urządzeniu internatu oraz mniejszej liczbie uczniów, co umożliwiło organom nadzorczym internatu należyte dozorowanie tychże.

Rok szkolny rozpoczął się 17. września uroczystem nabożeństwem w kaplicy zakładowej, poczem w obecności profesorów odczytał dyrektor zgromadzonym uczniom obowiązujące ich przepisy.

Dyrektor zamianował gospodarzami klas na kursie I. prof. Dr. Birkenmajera, na kursie II. prof. K. Kuhla, na kursie III. prof. M. Wojciechowskiego, którzy obowiązki te pełnili nieprzerwanie do końca roku.

W niedziele i uroczyste święta słuchali uczniowie mszy św. w kaplicy zakładowej. Przed mszą św. miewał każdej niedzieli exhorty ks. kapelan. Do spowiedzi i komunii św. przystępowali uczniowie obowiązkowo dwa razy t. j. z początkiem roku szkolnego i przed św. Wielkiejnocy, nadobowiązkowo po raz trzeci przed egzaminami. Rekolekcye odbyły się w wielkim tygodniu, odprawił je ks. Helczyński z T. J.

W dniach rekreacyi i chwilach wolnych od nauki, dawał się dotkliwie odczuwać brak urządzeń koniecznych dla godziwej rozrywki wychowanków. Stary fortepian i bilard, stanowiły cały inwentarz sali rekreacyjnej i wszystkie środki uprzyjemnienia chwil wolnych w zimie. Sala gimnastyczna wyposażona wprawdzie w należyte przybory, jest nieco za niska i szczupła, aby mogła pomieścić naraz większą ilość wychowanków. Tymczasowy ogród spacerowy (dawniejszy ogród botaniczny) nie wystarczał do swobodniejszego poruszania się młodzieży, uniemożliwiał urządzenie jakichkolwiek gier, lub poczynienie tym celem potrzebnych przygotowań. Jeżeli doda się do tego brak ślizgawki i kąpieli, to trzeba przyznać, że młodzież miała bardzo mało tego, coby uprzyjemniało jej życie i czego zresztą wzgląd zdrowia koniecznie wymaga. Stan taki nie potrwa jednak już długo, przeznaczone bowiem na ten cel przez Wysoki Sejm fundusze zdołają w większej części potrzebę tę zaspokoić.

Egzamina półroczne z chemii nieorganicznej, fizyologii roślin, ustaw agrarnych i technologii rolniczej odbyły się w dniach 16. i 17. lutego, poczem nastąpiła jedniodniowa przerwa w wykładach.

Egzamina roczne odbyły się w czasie od włącznie 1. do włącznie 8. lipca. Egzamin główny w dniach 12. i 13. lipca, pod przewodnictwem dyrektora, który zarazem fungował jako egzaminator rolnictwa w zastępstwie urlopowanego prof. Sikorskiego, w obecności delegatów kuratoryi JW. Radcy dworu Laskowskiego i Dr. W.

Miliewskiego, inspektora rządowego JW. Radcy dworu Struszkiewicza i delegata Wydziału krajowego Radcy Dr. Szyszyłowicza. Do egzaminu dopuszczono wszystkich uczniów III. kursu. Wszyscy dopuszczeni egzamin złożyli, a mianowicie: Andrzejewski Jakób, Bronikowski Witold, Bronikowski Zdzisław, Celiński Stanisław (z odznaczeniem), Cybulski Stanisław, Froelich Jerzy, Kantorek Stefan, Maziarski Stanisław, Śniechowski Stanisław (z odznaczeniem), Tański Tadeusz i Trzciński Zygmunt.

Ucznia Śniechowskiego Stanisława odznaczono nagrodą z fundacyi śp. Napoleona Jeleńskiego za celujące postępy w naukach, wytrwałą pilność i zupełnie odpowiednie zachowanie.

W myśl §. 20. statutu organizacyjnego szkoły — uczeń który po zdaniu egzaminu głównego przebył rok jeden w obowiązkach gozpodarskich na praktyce, otrzymuje świadectwo główne t. zw. dyplom. Takie dyplomy w ciągu ubiegłego roku szkolnego otrzymali: Bogdański Włodzimierz, Godlewski Jan, Janczewski Bronisław, Gniazdowski Maryan i Gregorowicz Stanisław.

Podobnie jak i w latach zeszłych pośredniczyła Dyrekcya przy umieszczeniu ukończonych uczniów na praktykę gospodarską po majątkach w kraju. Trzech ukończonych uczniów III. kursu udało się na dalsze studya do uniwersytetów w Niemczech, a mianowicie jeden do Berlina a dwóch do Halli, gdzie zostali przyjęci w charakterze uczniów zwyczajnych.

Zbiory, muzea i laboratorya.

Zbiór geograficzny.

Zbiór geograficzny powiększył się w roku sprawozdania przykupnem 12 zeszytów Petermann'a: Mittheilungen aus Justus Perthes Geographischer Anstalt 1898/9.

Gabinet fizyki i stacya meteorologiczna.

Gabinet fizyki nie został w roku sprawozdania pomnożony. Zużyto tylko część kredytu na drobne naprawki aparatów i pokrycie przekroczenia w wydatku na bibliotekę.

Stacya meteorologiczna ukończy we wrześniu 23 lat swego nieprzerwanego istnienia. Podobnie jak i w latach zeszłych wykonywano i w roku sprawozdania spostrzeżenia w stałych terminach, t. j. o 7. rano, o 2. po południu i o 7. wieczorem. Obserwacye rozciągały się na wszystkie czynniki meteorologiczne (temperatura powietrza, ciśnienie, wilgotność, prężność pary wodnej, zachmurzenie, postać chmur, kierunek i siła wiatru, opady) i pochodziły bądź z odczytań bezpośrednich, bądź też z diagramów na dwóch regestrujących przyrządach (termograf i barograf). Rezultaty odsyła stacya do c. k. komisyi fizyograficznej w Krakowie, która je publikuje w swych corocznych sprawozdaniach, tudzież od zeszłego roku począwszy, do Oddziału hydrograficznego we Lwowie. Równocześnie są prowadzone systematyczne spostrzeżenia fitofenologiczne, t. j. pojawów w świecie roślinnym i zwierzęcym (jak listnienie, kwitnienie i t. d.), a czternastoletni ich szereg w Czernichowie zebrany, jest podobno najdłuższym, jakim dotąd którakolwiek stacya w kraju może się wykazać.

Laboratoryum chemii ogólnej i technologii.

Do laboratoryum zakupiono znaczną ilość preparatów chemicznych od Kahlbauma w Berlinie i sprowadzono zapas potrzebnych do ćwiczeń laboratoryjnych na-

czyń od Kehlera i Martyniego. Przedłużono rury wodociągowe do kotła dla destylacyi wody.

Z dotacyi na laboratorya zakupiono czasopismo „Berichte der deutschen chemischen Gesellschaft“, poczynające się od roku 1898 i prenumerowano „Chemisches Centralblatt“, jako też dalszy ciąg czasopisma „Berichte der deutschen chemischen Gesellschaft“.

Zbiory do historyi naturalnej.

Zbiór botaniczny powiększono przykupnem: lupy z przyborami do rysowania słabych powiększeń, camery lucida objektywu i dwóch okularów Haygens'a.

Z tej dotacyi prenumerowano: „Botanische Zeitung, Zeitschrift für Pflanzenkrankheiten Sorauer'a i Biologisches Centralblatt“.

Muzeum rolnicze.

Prócz niezbędnych uzupełnień w nasionach, sprowadzono dla muzeum rolniczego 12 sztuk tablic, przedstawiających fotografie brodawki korzeniowej roślin motylkowych. Dla ułatwienia prowadzenia ćwiczeń w nasionoznawstwie zakupiono 9 sztuk lup pojedynczych.

Dla przechowania nagromadzonych zbiorów nasion i szkodników roślin uprawianych jest niezbędne sprawienie jednej dużej szafy.

Również potrzeba przykupić w najbliższej przyszłości drugą szafę na przechowanie przyrządów do mechanicznej analizy ziemi i okazów nawozów pomocniczych.

Laboratoryum rolnicze i chemii rolnej.

Dla laboratoryum rolniczego i chemii rolnej, prócz niezbędnych odczynników i naczyń szklannych sprowadzono: flaszkę Bennigsen'a, szlamownik Nöbla, Knopa i Schulce'go, oraz szczypce niklowane z platynowymi trzewiczkami. Prócz tego zakupiono szafę na okazy lnu i pięć skrzynek na okazy przemiany skał w ziemię, które zebrano w najbliższej okolicy Czernichowa.

Pole doświadczalne.

Pole doświadczalne pozostało i w tym roku na miejscu, które wybrano przed paru laty, a wybrano najnieszczęśliwiej, wskutek czego prowadzenie na nim jakichkolwiek doświadczeń jest bardzo utrudnione. Pole to jest więc i nadal tylko polem okazowem, chociaż stosowana uprawa ręczna, jedynie możliwa, tak z powodu obszaru pola jak i sposobu jego założenia nie daje wystarczającego obrazu, jak powinno się uprawiać pod te rośliny, które nie wchodząc w zakres produkcyi szkolnego folwarku, tu mogłyby być skutecznie demonstrowane. Tegoroczny wylew dotknął dotkliwie ten obszar.

Zbiór hodowlany i mleczarski.

Z dotacyi przeznaczonej na zbiór hodowlany wypłacono drugą ratę należytości za termostat Rohrbecka w Wiedniu, — i drugą ratę za aparat fotograficzny Klapp-Auschnitz, — a przykupiono modele: płuc i serca, organu słuchu, przekroju skóry,

ozębienie końskie w dziewięciu stadyach wieku i modele protoplastów konia, bydła rogatego i zwierząt wielbłądowatych.

Zbiór mleczarski uzupełniono przez zakupno naczyń mleczarskich i drobnych przyborów.

Zbiór weterynaryjny.

Zbiór weterynaryjny został wzbogacony tablicami przedstawiającemi normalne i anormalne położenie płodów u klaczy i krowy, wykonanemi przez weterynarza krajowego p. Sochaniewicza.

Zbiór narzędzi i maszyn rolniczych.

Zbiór narzędzi i maszyn rolniczych został wzbogacony przykupnem: plewnika maszynowego zwanego „plantatorem“, konstrukcyi D. Kwiatkowskiego (b. ucznia tutejszej szkoły), który odznacza się ruchem części czynnych, naśladującym uderzenia motyką, — łożyska kulistego Morel'a z fabryki Wichterle'go w Pradze, dla bębna młocarni, które wysoce zmniejsza tarcie osi bębnowej o łożysko; — taśmę niwelacyjną do uniwersalnego instrumentu niwelacyjnego Starke'go, od Józefa Müllera w Wiedniu.

Z dotacyi tego działu prenumerowano czasopismo fachowe: „Mittheilungen über landwirthschaftliche Maschinen und Geräthe“, który to wydatek nie mógł być pokryty ze szczupłego kredytu przeznaczonego na prenumeratę czasopism.

Zbiór ogrodniczy.

Z udzielonej dotacyi spłacono dalszą ratę za zakupione dzieło „Deutsche Pomologie“, oraz zakupiono 10 stalowych łopat, 10 motyczek, 2 piłki ogrodnicze, 10 noży do szczepienia, nożyczki ogrodowe, dwie małe łopatki, dwie szczotki stalowe do czyszczenia drzew, oraz kamień do ostrzenia noży.

Biblioteka i czasopisma.

W ciągu roku szkolnego 1898/9 przybyło do biblioteki 104 dzieł, w 114 tomach:

Do działu I. (Teologia) zakupiono 1 dzieło.
„ III. (Język, literatura i sztuka) zakupiono 7 dzieł w 8 tomach.
„ IV. (Beletrystyka) zakupiono 19 dzieł w 23 tomach.
„ V. (Historya powszechna i polska) przybyło 5 dzieł w 7 tomach.
„ VIII. (Nauki przyrodnicze) zakupiono 5 dzieł w 5 tomach.
„ IX. (Gospodarstwo wiejskie) zakupiono 30 dzieł w 30 tomach.
„ XII. (Inżynierya) zakupiono 2 dzieła w 3 tomach.
„ XIII. (Ekonomia społ., statystyka i prawo) zakup. 11 dzieł w 12 tom.
„ XIV. (Podręczniki szkolne) zakupiono 13 dzieł w 13 tomach.
„ XV. (Wydawnictwa peryodyczne) przybyło 11 dzieł w 12 tomach.
„ XVI. (Rozmaitości) przybyło 1 dzieło.

Liczba ogólna wszystkich dzieł zapisanych w inwentarzu biblioteki szkolnej wynosi 2.754.

W roku sprawozdania były prenumerowane następujące czasopisma: „Czas“, „Kosmos“, „Wiener landw. Zeitung“, „Landw. Jahrbücher“, „Journal für Landwirthschaft Unterrichtszeitung“, „Naturwissenschaft Rundschau“, „Ziemianin“, „Rolnik ślą-

zki", „Botanisches Centralblatt", „Mittheilungen für Maschinenkunde", „Chemische Berichte", „Sylwan", „Czasopismo techniczne", „Rolnik i hodowca".

Dyrekcya z obowiązku wdzięczności zaznacza, że jak w minionych latach, tak i w tym roku otrzymała w darze wydawnictwa Akademii Umiejętności, za co składa serdeczne podziękowanie.

Wycieczki naukowe.

W roku sprawozdania było do dyspozycyi na wycieczki naukowe uczniów z profesorami 800 zł. Z dotacyi tej pokrywało się koszta wyjazdu profesorów kierujących względnie biorących udział w wycieczkach naukowych i koszta wyjazdu stypendystów; niestypendyści pokrywali wydatki sami.

Następujące wycieczki miały miejsce: 1) pod przewodnictwem prof. Radziewanowskiego do gorzelni W. Güntera w Facimiechu, do gorzelni J. O. Ks. Radziwiłła w Balicach i do browaru JW. hr. Andrzeja Potockiego w Tenczynku; 2) pod przewodnictwem prof. Malsburga przy współudziale prof. Wojciechowskiego do pstrągarni JW. hr. Andrzeja Potockiego w Dubiu, do obory w Pisarach i stadniny w Krzeszowicach; 3) pod przewodnictwem prof. Wojciechowskiego, przy współudziale pp. prof. Kuhla i Mahlsburga do Izdebnika dóbr J. C. W. Arcyks. Rainera.

Sprawozdanie roczne lekarza zakładowego.

Prócz częstszych chwilowych niedomagań, wydarzyło się w roku ubiegłym zaledwie kilka cięższych wypadków chorobowych wśród młodzieży zakładowej, zakończonych zresztą pomyślnie. Częściej natomiast niż po inne lata stwierdzić można było objawy niedokrewności i ogólnego osłabienia, szczególnie u uczniów kursów wyższych, czemu możnaby zapobiedz choć w części częstszem i obfitszem używaniem świeżego powietrza i choćby przymusowym ruchem na wolnej przestrzeni. Na tem miejscu godzi się jeszcze wymienić corocznie powtarzane wady, na jakie cierpi zakład Czernichowski, t. j. 1) brak urządzenia kąpielowego. Oczyszczenie i odświeżenie skóry przyczyni się z wszelką pewnością do podniesienia zdrowia młodzieży i rozbudzenia w niej zamiłowania do czystości; zakłady zaś publiczne, a w szczególności internaty mają w pierwszym rzędzie obowiązek dopełnienia tego zadania; 2) fatalne urządzenie wychodków, które zanieczyszczają powietrze nawet najdalszych ubikacyj budynku szkolnego i internatowego.

Roczną dotacyą na potrzeby infirmeryjne pokryto wydatek na nowe urządzenie apteki domowej, przepisane rozporządzeniem ministerstwa spraw wewnętrznych.

Ogród warzywny, sad, plantacya wikliny, chmielarnia i podwórze.

Ogród warzywny.

W ogrodzie warzywnym były uprawiane warzywa na potrzebę restauracyi internatu, zbywająca tylko część została sprzedaną. Ogród warzywny dał dochodu 200 zł. 10 ct.

Dla praktycznej nauki warzywnictwa bywa corocznie zakładanych 9 skrzyń inspektowych, w których uprawia się warzywa oraz wczesne rozsady na grunt prze-

znaczone. Skrzynie i okna inspektowe są już zupełnie zgniłe i wypada je zastąpić nowemi.

Niezbędnem okazuje się zrobienie 8 nowych skrzyń, 16 ram na okna i kilkanaście cienkich okienic do przykrycia inspektów.

W ogrodzie warzywnym mieszczą się także 2 małe szklarnie, pozostałość po szkole ogrodniczej, na których pogniły dachy i okna. Aby je uchronić od zupełnego rozsypania, należy dać nowe tramy, dachy i okna.

Sad i szkółka.

Nowo założoną szkółkę drzew owocowych ograniczono na małą przestrzeń. Obecnie znajduje się 1.500 sztuk drzewek uszlachetnionych, 160 sztuk drzewek karłowych na kopczykach i 90 sztuk drzewek wysokopiennych w ogrodzie warzywnym.

Owoców i drzewek sprzedano w roku sprawozdania za 183 zł. 22 ct.

Plantacya wikliny.

Użytkowanie z wikliny wydzierżawiono na lat 10 p. Antoniemu Oborskiemu z Mielca za czynsz roczny 2.500 zł. w. a.

Za zbiór trawy wśród wikliny uzyskano dochodu 130 zł.

Z kwoty pobieranej opłaca się gajowego kwotą 150 zł., a utrzymanie i uzupełnienie plantacyi kosztuje 250 zł.

Na przestrzeni 1 ha wykarczowano w tym roku stare pniaki wikliny, grunt zregulowano i obsadzono sztubrami.

Chmielarnia.

Chmiel w r. 1898 chybił zupełnie. Ponieważ stara chmielarnia jest już wyczerpana, został wzięty pod chmiel nowy kawałek gruntu o obszarze 1287 sążni kw. Sadzonki do obsadzenia nowej chmielarni zakupiono częściowo w Starem siole, częściowo sprowadzono z Zatecu.

Podwórze.

Mury okalające podwórze zostały pokryte krzakami roślin i roślinami pnącemi. Przekopano stare i założono nowe trawniki, zasadzono parę grup starszych świerków, a resztę kredytu wyznaczonego na utrzymanie dziedzińców użyto na utrzymanie ich w porządku i czystości i na naprawę chodników i ścieżek.

Sprawozdanie fowarku Czernichowskiego
za rok 1898/9.

W ubiegłym roku gospodarskim plon roślin ziarnowych, głąbiastych i korzeniowych był pomyślny, gorzej wypadły rośliny pastewne. Długo trwająca posucha powstrzymała szczególniej rozwój drugiego pokosu roślin pastewnych tak, że siana wcale nie zebrano, a tylko nieco wykorzystano je spasaniem.

Zebrano:

Pszenicy w ziarnie . .	71·76 q
Żyta	22·00 „
Jęczmienia . . .	27·75 „
Owsa w ziarnie . . .	114·05 „
Grochu	13·60 „
Bobiku	15·55 „
Fasoli	3·94 „
Kartofli głąbi . . .	377·00 „
Buraków korzeni . .	430·00 „
Marchwi „ . . .	30·00 „
Siana, traw i koniczu . .	185·00 „
Siana mięszanki . . .	36·00 „
Końskiego zębu suszonego .	80·00 „
Oprócz tego różnej paszy zielonej około . .	700·00 „

Przykupiono: owsa 11·26 q, siana 63·00 q.

Sprzedano: pszenicy 34·08 q po zł. 9·40 do 10·00, owsa 11·4 q po zł. 6·50, kartofli 139·75 q po zł. 1·40 do 2·00. Wydano w ordynaryę: pszenicy 13·35 q, żyta 20·74 q, jęczmienia 25·30 q, fasoli 0.75 q, kartofli 38·00 q. Skarmiono inwentarzem: owsa 90·95 q, bobiku 12·09 q, kartofli 131·25 q, buraków 400 q, marchwi 30·00 q, różnego siana 249·18 q, paszy zielonej 700 q. Wysiano: pszenicy 6·35 q, żyta 6·68 q, jęczmienia 2·45 q, owsa 20·90 q, grochu 7·00 q, bobiku 1·00 q, kartofli 50·00 q.

Pozostało w dniu 1. lipca 1899: pszenicy 22·25 q, owsa 2·52 q, grochu 8·12 q, bobibu 0·46 q, fasoli 2·79 q, siana 52·42 q.

Stan bydła rogatego zmniejszył się w roku sprawozdania o 2 sztuk. Powodem tego były epidemiczne ronienia u krów. Od 14 krów przybyło tylko 6 cieląt, a z tych tylko dwoje zdolnych do chowu, które też odchowane zostały. Pomieniona epidemia oddziałała nader szkodliwie na dojność krów; ilość udojonego mleka dosięgła też tylko nieco ponad połowę zwykle uzyskiwanej ilości, a mianowicie tylko 16.268 lit., co obliczając na 14 krów daje przeciętnie od jednej 1.162 lit. (o 613 lit. mniej, jak w roku zeszłym). Z udojonego w ciągu roku mleka zużyto na karmę dla cieląt 833½ lit., sprzedano 15.414½ lit. po 5 ct. za każdy litr.

Stan obory w dniu 1. lipca 1898 wynosił	28 sztuk,
z ocielenia .	6 „
w przychodzie .	34 sztuk,
sprzedano .	8 „
pozostało z dniem 1. lipca 1899 .	26 sztuk,

a to: buhaj 1, krów 15, jałownika 6, cieląt 4 sztuk.

W dniu 17. czerwca poddano 22 sztuk szczepieniu tuberkuliną Kocha, które wykonał docent weterynaryi p. K. Rutkowski przy pomocy prof. Malsburga i uczniów III. kursu. Na 22 szczepionych sztuk reagowało 5 sztuk tj. 22·7 %. Z sztukami, które wykazały dotknięcie gruźlicą utajoną, postąpiono odpowiednio do wskazówek weterynarza.

W ciągu roku sprawozdania sprzedano 3 konie dychawiczne, a natomiast kupiono 3 inne. Przy robotach polowych wiosennych skutkiem wypadku okaleczał jeden koń i na tego miejsce, za dozwolony przez Wydział krajowy nadzwyczajny kredyt, zakupiono czwartego konia. Okaleczałego konia poddano leczeniu, mając na względzie praktykę uczniów. Po 3-miesięcznej kuracyi doprowadzono konia do względnie dobrego stanu, poczem został pozbyty za kwotę 19 zł. Zwykły stan fornalki, t. j. 6 koni, nie uległ zmianie na rok bieżący.

Trzodę chlewną zredukowano znacznie od dwóch lat w obec wydzierzawienia kuchni zakładowej, a stąd dla braku odpadków kuchennych. Utrzymuje się jeno tyle sztuk trzody, ile jej koniecznie potrzeba dla zużycia poślednich ziarn i niedorodnych korzeni i głąbi.

Stan trzody chlewnej w dniu 1. lipca 1899	.	14 sztuk,
z oprosienia	.	43 „
w przychodzie	.	57 sztuk,
sprzedano	.	36 „
zginęło	.	11 „
w rozchodzie	.	47 sztuk,
w obec przychodu	.	57 „
pozostaje w dniu 1. lipca 1899	.	10 sztuk,

a to: knur 1, macior 3 sztuki, prosiąt 6 sztuk.

Hodowla owiec, nieodpowiednia w Czernichowie ze względów gospodarskich, jest prowadzona tylko z uwagi na naukowy cel folwarku. Ogółem posiada folwark 5 sztuk owiec, tj. baran 1, matek 2, jagniąt 2. W porównaniu z rokiem zeszłym zmniejszył się stan o 3 sztuki, które zginęły na motylicę.

Las.

W roku sprawozdania wykonano szereg robót około zalesienia parcel lasowych, Wyrąbano jeden oddział lasu, z którego otrzymano drzewa budulcowego 303 sztuk o masie 130·56 m³, drzewa opałowego 369 m³, drobnego chrustu 304m ³. Większą część wyrąbanego drzewa sprzedano — reszta pozostaje remanentem na rok bieżący.

Czernichów, dnia 7. sierpnia 1899.

Dyrektor;

Prof. R. Bastgen w. r.

Z drukarni Pillera i Sp. we Lwowie.

LW. 75772/99.

We Lwowie, dnia 15. grudnia 1899.

Aleg. 21

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o krajowej szkole gospodarstwa lasowego.

Wysoki Sejmie!

W zeszłorocznem sprawozdaniu Komisyi gospodarstwa krajowego przyjętem przez Wysoki Sejm do wiadomości uchwałą z dnia 21. marca b. r. Komisya poruszyła kilka spraw dotyczących kraj. szkoły gospodarstwa lasowego, z tym naciskiem, że jak najspieszniejsze ich załatwienie tylko z pożytkiem dla szkoły być może i przyczynić się powinno do trwałego jej rozwoju na przyszłość

Było zatem usilnem staraniem Wydziału krajowego projekty rzucone przez Komisyę gospodarstwa krajowego zbadać, a następnie, o ile tylko to się dało, jeszcze w ciągu b. roku przeprowadzić.

Sprawozdanie niniejsze wykaże, że wszystkie te życzenia wyrażone przez Komisyę w całości wykonane zostały.

Przedewszystkiem więc rozporządził Wydział krajowy, aby odtąd uczniowie kraj. szkoły gospodarstwa lasowego, korzystali w pełni z rewirów leśnych należących do fundacyjnych dóbr Winniki i aby tym sposobem, przy pomocy ćwiczeń i demonstracyi na miejscu przeprowadzanych i w pewien plan ujętych, byli w możności w ciągu trzechletniego pobytu w szkole posiąść jak najwięcej praktycznych wiadomości i naocznie zapoznać się z urządzeniem większych gospodarstw lasowych.

Polecił nadto Wydział krajowy Dyrekcyi szkoły, aby przy sposobności tych ćwiczeń sporządzony został częściowo plan gospodarczy obejmujący cały rewir winnicki z zastosowaniem zasad podawanych w szkole i wyników najnowszych badań naukowych. W myśl tego polecenia ma być plan ten opracowany przez profesorów przy pomocy uczniów III roku, dostatecznie już obznajomionych z przedmiotem, zasadzać się na najnowszym stanie wiedzy leśniczej a nadto winien uwzględniać nietylko miejscowe stosunki ekonomiczne i gospodarcze, ale także mieć na względzie osiągnięcie możliwie najwyższej renty gruntowej.

Dyrekcya zastosowała się ściśle do tego polecenia. Uczniowie szkoły już w ciągu b. roku odbywali ćwiczenia w rewirze winnickim a w dniach od 20—27 czerwca b. r. przyszła do skutku większa wycieczka z uczniami II i III roku pod kierunkiem dyrektora i dwóch profesorów fachowych, przyczem przeprowadzono pomiary i sporządzono mapę gospodarczą dla rewiru „Żupań“ o obszarze 131 hektarów wraz z planem gospodarczym i oszacowaniem. W ten sposób postępując, zamierzony cel w ciągu kilku lat następnych całkowicie zostanie osiągnięty, który prócz nie małej korzyści, dla uczniów przyniesie w rezultacie i wartościową pracę, jaką niezawodnie będzie kompletny wzorowy plan gospodarczy, sporządzony dla rewiru winnickiego.

Przy tej sposobności wspomnieć należy, że uczniowie szkoły oprócz tej większej wycieczki odbyli w tym roku pod przewodnictwem swych profesorów 25 wycieczek naukowych, przeważnie do miejscowości położonych w najbliższych oko-

licach m. Lwowa. Dalsze wycieczki, jakkolwiek były projektowane, dla braku funduszów nie mogły w tym roku dojść do skutku; Wydział krajowy sądzi jednak, że na przyszłość dadzą się one uskutecznić, nawet w granicach dotychczas przyzwalanego na ten cel kredytu, skoro wycieczki naukowe tego rodzaju z większą niż dotąd oszczędnością będą wykonywane

Bardzo poważnym środkiem naukowym dla praktycznego wykształcenia uczniów, którego w szkole lasowej brakowało, jest szkółka drzew leśnych, na tym bowiem objekcie doświadczalnym uczniowie gruntowniej zapoznać się mogą z hodowlą lasu, przekonać się naocznie o warunkach wzrostu różnych rodzaji drzew krajowych i zagranicznych, nauczyć się sposobów mięszania gatunków dla otrzymania wzorowych drzewostanów, wogóle poznać sposoby chowu sadzonek i metody ich sadzenia. Takiej szkółki doświadczalnej kraj. szkoła gospodarstwa lasowego dotąd nie posiadała, dlatego też Wydział krajowy postanowił przystąpić do założenia jej jeszcze w b. roku, bacząc więcej na istotną potrzebę szkoły pod tym względem, aniżeli na wskazane w obecnej chwili może, więcej jak kiedykolwiek, względy oszczędnościowe.

Dyrekcya szkoły przedłożyła już projekt takich szkółek doświadczalnych wraz z kosztorysem, a Wydział krajowy zatwierdził go, wstawiając potrzebny na ten cel kredyt do preliminarza szkoły na rok 1900 w kwocie 475 zł.

Pod szkółkę wybrane zostało najodpowiedniejsze miejsce w rewirze lasów winnickich, w kulturze niskopiennej, w pobliżu t. zw. Marjówki, oddalonej od miasta Lwowa o 5 kilometrów. Projektowana szkółka obejmować będzie 2 hektary, które w ciągu pięciu lat całkowicie pod szkółkę zajęte zostaną. Według projektu w r. 1900 zostanie wykorczowanem z tej przestrzeni 2.000□m., czyli $^1/_5$ część hektara. Koszta tych robót w pierwszym roku wynosić będą:

a) Wynagrodzanie fundacyi Głowińskiego za stratę 3-letniego przyrostu wraz z czynszem	10 zł.
b) Korczowanie i uprawa gleby	45 „
c) Ogrodzenie i robota	120 „
d) Kupno nasion	50 „
e) Pielęgnowanie szkółki	80 „
f) Nieprzewidziane	20 „
Razem	325 zł.

Już po wstawieniu wykazanej powyżej kwoty do preliminarza, Dyrekcya przystąpiła do wykorczowania miejsca pod szkółkę, wówczas zaś okazało się, iż koszta tej roboty będą cokolwiek wyższe (około 75 zł.). Nadwyżka pokrytą zostanie z zaoszczędzeń w kredytach szkolnych z r. 1899 a mianowicie w rubr. IV.

Nadto zaprojektowała Dyrekcya, aby obok szkółki doświadczalnej w Winnikach założyć równocześnie dwie inne szkółki, a mianowicie: w Brzuchowicach i Zubrzy, w rewirach leśnych należących do gminy miasta Lwowa. Byłoby to wskazanem z tego względu, że każda z tych szkółek znajdując się na innej glebie, przedstawiałaby typowy obraz wegetacyi leśnej, z jaką mamy do czynienia w kraju: na glebie gliniasto-piasczystej (Winniki), na piaskach lotnych (Brzuchowice) i na niżu czarnoziemnym wilgotnym (Zubrza).

Ponieważ Magistrat m. Lwowa w danym wypadku odstąpiłby bezinteresownie miejsce pod szkółki i dałby materyał potrzebny na ogrodzenie, przeto koszta założenia tych szkółek wynosiłby minimalną kwotę 150 zł. dla każdej Z tego powodu Wydział krajowy uwzględniając zasadnicze motywa, jakie przemawiały za założeniem tych szkółek. zezwolił na razie na założenie jednej z nich a mianowicie szkółki na piaskach lotnych w Brzuchowicach i potrzebny na ten cel kredyt w kwocie 150 zł. wstawił do preliminarza szkoły na rok 1900.

Z uwagi, że według projektu, założenie i urządzenie szkółki doświadczalnej w Winnikach rozłożone zostało na pięcioletni okres czasu, w którym to czasie cały obszar 2-hektarowy pod szkółkę zajęty zostanie, przeto w następnych czterech latach szkółka ta wymagać będzie rocznego wkładu około 500 zł. i o przyzwolenie takiego kredytu w następnych latach, Wysoki Sejm upraszać będziemy.

Zgodnie z zapatrywaniem Komisyi gospodarstwa krajowego, przystąpił również Wydział krajowy w b. r. do przeprowadzenia zmian w programie naukowym szkoły, o ile to było potrzebnem i wskazanem ze względów pedagogicznych i naukowych. W dniach od 14 - 21 grudnia zeszłego roku konferencya, złożona z wszystkich nauczycieli i docentów szkoły lasowej, zbadała szczegółowo obowiązujący dotąd program

naukowy i w rezultacie przedłożony został Wydziałowi krajowemu projekt, zawierający pewne zmiany i uzupełnienia programu naukowego i odmienny rozdział przedmiotów na poszczególnych kursach. Wydział krajowy zasięgnąwszy opinii kraj. komisyi rolniczej, zgodnie z jej zapatrywaniem, przedłożony projekt zatwierdził i począwszy już od nowego roku szkolnego polecił wprowadzić go w życie.

Nowy program i plan naukowy obowiązujący obecnie w kraj. szkole gospodarstwa lasowego, oprócz zmian co do treści i zakresu wykładanych przedmiotów wprowadza następujące zmiany:

I. Powiększenie względnie zmniejszenie liczby godzin wykładanych w kilku przedmiotach.

II. Pewne przestawienie nauk wykładanych na poszczególnych kursach.

III A wreszcie i wprowadzenie do nauki nowych, dotąd niewykładanych w szkole przedmiotów, wyłączenie zaś z programu ćwiczeń mniej potrzebnych.

Poniżej uwidoczniamy zmiany, jakie zaszły w liczbie godzin i ich rozkładzie na podstawie dawnego i nowego planu naukowego:

A) Wykłady.

a) Zoologia ogólna:

dawniej na I. półroczu 2 godziny tygodniowo II_2, III_1, IV_1 = razem . . 6 godzin
teraz „ I. „ 3 „ „ razem . . . . 3 „
zatem mniej o 3 godziny;

b) Botanika ogólna:

dawniej na I półroczu 3 godziny II_2 razem . . . . 5 godzin
teraz „ I „ 2 „ II_3 „ . . . . 5 „

c) Fizyka:

dawniej na I półroczu 2 godziny II_2 razem. . . . . 4 godziny
teraz „ I „ 3 „ II_2 „ . . . . 5 „
zatem obecnie więcej o 1 godzinę;

d) Język niemiecki:

dawniej na I półroczu 2 godziny II_1 razem . . . . 3 godziny
teraz „ I „ 2 „ II_2 „ . . . . 4 „
zatem obecnie więcej o 1 godzinę;

e) Język polski:

dawniej na I półroczu 2 godziny II_1 razem . . . . 3 godziny
teraz „ I „ 2 „ II_2, III_2, IV_2 razem . . . . 8 „
zatem obecnie więcej o 5 godzin;

f) Pomiar drzew i drzewostanów:

dawniej na IV półroczu 2 godziny V_2 razem . . . . 4 godziny
teraz „ IV „ 3 „ „ . . . . 3 „
zatem obecnie mniej o 1 godzinę;

g) Nauka o glebie:

dawniej na III półroczu 2 godziny, razem . . . . 2 godziny
teraz „ III „ 3 „ „ . . . . 3 „
zatem obecnie więcej o 1 godzinę;

h) Ochrona lasu:

dawniej na III półroczu 2 godziny, IV_2, razem . . . . 4 godziny
teraz „ III „ 3 „ IV_3, „ . . . . 6 „
zatem obecnie więcej o 2 godziny;

i) Użytkowanie lasu:

dawniej na V półroczu 4 godziny VI_4, razem . . . . 8 godzin
teraz „ III „ 3 „ IV_3, „ . . . . 6 „
zatem obecnie mniej o 2 godziny;

j) Zarys gospodarstwa rolnego:

dawniej na III półroczu 2 godziny IV_2, razem . . . . 4 godziny
teraz „ V „ 2 „ IV_2, „ . . . . 4 „

k) Zasadnicze wiadomości z nauki prawa i administracyi:

dawniej na V półroczu 1 godzina VI_2, razem . . . . 3 godziny
teraz „ V „ 2 „ VI_2, „ . . . . 4 „
zatem obecnie więcej o 1 godzinę;

l) Administracya lasu;

dawniej na V półroczu 2 godziny VI_2, razem . . . . 4 godziny
teraz „ VI „ 3 „ „ . . . . 3 „
zatem obecnie mniej o 1 godzinę;

ł) Łowiectwo:

dawniej na VI półroczu 2 godziny razem . . . . 2 godziny
teraz „ V „ 2 „ „ . . . . 2 „

B) **Ćwiczenia.**

a) Z języka polskiego i niemieckiego:

dawniej na I półroczu 2 godziny II_2, razem . . . . 4 godziny
teraz „ I „ 2 „ II_2, V_2 i VI_2 razem . . . . 8 „
zatem obecnie więcej o 4 godziny;

b) Z użytkowania lasu:

dawniej na III półroczu 2 godziny IV_2, razem . . . . 4 godziny
teraz „ V „ 2 „ VI_2 „ . . . . 4 „

Co do ilości godzin największa zatem zmiana zaszła w nauce języka polskiego i niemieckiego. Tak znaczne powiększenie liczby godzin wykładowych i ćwiczeń w tych przedmiotach, wskazane było, ze względu na niedostateczne przygotowanie uczniów wstępujących do szkoły. Konferencya nauczycielska podniosła, że uczniowie wstępujący do kraj. szkoły gospodarstwa lasowego, skutkiem poważnych braków elementarnego wykształcenia nie mogą należycie korzystać z wykładów, wypracowania ich pisemne i sprawozdania z wycieczek są często nieudolne a literatura fachowa, zwłaszcza w niemieckim języku niedostępną. Zważywszy, że uczniowie po ukończeniu szkoły lasowej, nawet średniej, z czasem jako zarządcy i administratorowie większych kompleksów leśnych, sprawując obowiązki więcej samodzielne, zmuszeni są przeprowadzać liczne korespondencye i znosić się z władzami, przeto należałoby wymagać od nich biegłości w języku krajowym, a znajomości języka niemieckiego przynajmniej o tyle, o ile to dla bliższego porozumiewania się ze stronami jest potrzebne. To też kraj. Komisya rolnicza kierując się tymi względami, nietylko oświadczyła się za projektowanem powiększeniem liczby godzin wykładowych w obu językach ale nadto wyraziła opinię, z którą zgodził się i Wydział krajowy, iż należy dodać jeszcze po 2 godziny tygodniowo ćwiczeń w obu językach na V i VI półroczu a to głównie w celu wprawienia uczniów w korespondencyi handlowej, jak też obznajomienia ich z terminologią przy sposobności czytania i tłumaczenia dzieł fachowych w języku niemieckim.

Tak znaczne powiększenie liczby godzin wykładowych i ćwiczeń w obu językach, spowodowało Wydział krajowy do wyszukania odpowiednio ukwalifikowanego docenta, któryby tym obowiązkom podołał i do podwyższenia płacy za udzielanie tych przedmiotów w stosunku do godzin wykładanych i według normy wynagrodzenia, jaka jest przy docenturach przyjętą.

Po porozumieniu z c. k. Radą szkolną krajową poruczył Wydział krajowy docenturę języków w kraj. szkole gosp. lasowego c. k. profesorowi gimnazyalnemu Dr. Franciszkowi Konarskiemu, przyznając mu roczne wynagrodzenie w kwocie 900 zł. za 10 godzin tygodniowo wykładów i ćwiczeń w tych przedmiotach. Ponieważ poprzednio wynagrodzenie docenta udzielającego naukę języków wynosiło 480 zł., przeto na przyszłość w tej pozycyi zachodzić będzie potrzeba większego wydatku o 420 zł. rocznie. Jednocześnie jednakże odpada kredyt 240 zł. na docenturę geografii, który to wykład przydzielony został jednemu ze stałych profesorów, skutkiem czego w obu tych pozycyach wydatek będzie większy tylko o 180 zł.

Zasadniczych wiadomości z nauki prawa i administracyi, z któremi zawodowy leśnik w praktyce — tak często ma do czynienia, powinna mu szkoła w dostatecznej mierze udzielić, dlatego też i w nowym programie uznał Wydział krajowy za potrzebne powiększyć wykład tego przedmiotu w jednem półroczu o jedną godzinę tygodniowo. W poprzednich latach udzielał tych nauk w szkole prof. Lipiński, z chwilą jego ustąpienia Wydział krajowy powierzył ten wykład docentowi p. Hamerskiemu, przyznając mu roczne wynagrodzenie w kwocie 250 zł. Wydatek ten został również po raz pierwszy wstawiony do preliminarza szkoły.

Reorganizacya programu naukowego nie mogła się jednak ograniczyć tylko do powyżej wymienionych zmian, zachodziła potrzeba wprowadzenia jeszcze do programu dwóch nowych przedmiotów, pragnąc krajową szkołę gospodarstwa lasowego postawić na tej samej stopie naukowej, na jakiej stoją podobne zakłady średnie za granicami kraju i uzupełnić zakres wiedzy leśnikowi potrzebnej. Dodano zatem do planu naukowego: *a*) naukę pomocy w nagłych wypadkach (1 godzina tygodniowo na V. półroczu) i *b)* ćwiczenia laboratoryjne z chemii (po 2 godziny na I. i II. półroczu).

Wprowadzenie tych przedmiotów spowodowało Wydział krajowy do wstawienia 300 zł w preliminarzu szkoły lasowej na r. 1900 a mianowicie: 100 zł. jako wynagrodzenie doc. Dr. Zgórskiemu za udzielanie nauki pomocy w nagłych wypadkach, i 200 zł. za prowadzenie ćwiczeń laboratoryjnych, które powierzone zostało Dr. Niemczyckiemu, Wydział krajowy zgadzając się na zaprowadzenie ćwiczeń laboratoryjnych z chemii zastrzegł jednakże, iż ćwiczenia te ściśle zastosowane być powinny do potrzeb szkoły lasowej, i ograniczać się będą do objaśnienia na przykładach i demonstracyach najelementarniejszych zasad nauki, o ile to do zrozumienia ogólnych prawideł jest potrzebne, a zawodowemu leśnikowi do bliższego poznania sił natury, z jakimi ma on ciągle do czynienia, przydać się może.

Z uwagi, że kraj. szkoła gospodarstwa lasowego nie posiada własnego laboratoryum, prof. Dr. Radziszewski kierując się życzliwością dla szkoły, zezwolił, aby ćwiczenia te odbywały się w laboratoryum chemicznem, znajdującem się przy c. k. Uniwersytecie. Wydział krajowy zwracać tylko będzie należytość za zużycie odczynników i zniszczenie przyrządów w kwocie 50 zł. rocznie, a wydatek ten wstawiliśmy do rubr. IV. poz. 16 a. preliminarza szkolnego.

Skutkiem przytoczonych powyżej zmian, zwiększenia liczby godzin wykładowych i w prowadzenia nowych przedmiotów, rubr. I. poz. 4. wydatków szkoły gospodarstwa lasowego w preliminarzu na r. 1900 wzrosła w ogólnej kwocie wydatków z 3.120 zł. na 3.850 zł. czyli więcej o 730 zł.

Wreszcie z nowego programu naukowego usunięte zostały niektóre ćwiczenia, które, jak to długoletnia praktyka szkolna wykazała, nie potrzebnie obarczały tylko plan naukowy. Mianowicie usunięte zostały z planu naukowego:

a) ćwiczenia z geologii i mineralogii 2 godziny na II. półroczu;

b) ćwiczenia z nauki o glebie 2 godziny na III. półroczu;

c) ćwiczenia z szacowania lasu 2 godziny na V. półroczu.

Zestawienie, jakie poniżej umieszczamy, wyraźniej przedstawi zmiany, jakie zaszły przez wprowadzenie nowego planu naukowego, ze względu na ogólną liczbę godzin wykładowych i ćwiczeń jak niemniej i rozłożenie ich na poszczególne półrocza.

W półroczu	I.		II.		III		IV.		V.		VI..	
dawniej (d) teraz (t)	*d.*	*t.*	*d.*	*t.*	*d.*	*t.*	*d.*	*t.*	*d.*	*t.*	*d.*	*t*
Ilość godzin wykładów .	21	22	19	22	22	22	20	22	18	19	17	17
„ „ ćwiczeń .	10	12	12	12	12	11	10	12	12	10	10	10
Razem	31	34	31	34	34	33	30	34	30	29	27	27

Z zestawienia tego widzimy, że reorganizacya programu naukowego pomimo wprowadzenia nowych przedmiotów spowodowała nieznaczne tylko zwiększenie liczby godzin szkolnych, a mianowicie o 8 na wszystkich półroczach (z ogólnej ilości 183 godzin na 191) skutkiem tego uczniowie nie zostali zanadto obarczeni nauką szkolną, natomiast ze względów pedagogicznych teraźniejszy podział godzin na kursach jest bardziej wskazany. Ilość godzin wykładowych na I. roku jest największą, zmniejsza się zaś w latach późniejszych, gdy uczniowie zmuszeni są po za szkołą więcej pracować celem przygotowania się do egzaminów. W ostatniem półroczu bezpośrednio przed egzaminami głównymi liczba godzin szkolnych spada do 27 tygodniowo.

W pewnym związku z przedmiotem dotychczas omawianym jest również zmiana, jaką Wydział krajowy wprowadził do §. 34. przepisów obowiązujących uczniów kraj. szkoły gospodarstwa lasowego

Paragraf ten opiewał dotychczas: „Termina egzaminów poprawczych, przewidzianych w §. 31 i §. 33 są następujące: Dla przedmiotów półrocza zimowego bezpośrednio przed egzaminami półrocza letniego a dla przedmiotów półrocza letniego w czasie najbliższych egzaminów wstępnych“.

W praktyce szkolnej termin zdawania poprawek z półrocza zimowego bezpośrednio przed egzaminami półrocza letniego okazał się b. niedogodnym, gdyż takie przewlekanie poprawki nie tylko w wypadkach nie zdania jej narażało uczniów na daremne uczęszczanie na drugie półrocze, ale miało i tę złą stronę, że uczniom mającym zdawać poprawkę utrudniało należyte przygotowywanie się do egzaminów z letniego półrocza i powodowało bezpośrednio przed egzaminami zaniedbywanie obowiązków regularnego uczęszczania do szkoły. Wydział krajowy zmienił zatem odnośny §. w tym kierunku, iż odtąd uczniowie obowiązani będą zdawać poprawki z zimowego półrocza w sześć tygodni po rozpoczęciu się kursu letniego.

Skutkiem zmian i zarządzeń powyższych najpilniejsze potrzeby szkoły pod względem naukowym zostały zaspokojone, wprowadzony został plan bardziej odpowiadający wymaganiom obecnym nauki, dodane zostały nowe objekty demonstracyjne, w ogóle dostarczono środków szkole, przy których pomocy powinna się ona w przyszłości pomyślnie rozwijać i dostarczać krajowi zawodowych leśników intelektualnie i praktycznie należycie ukwalifikowanych.

Jakkolwiek jednak stanowisko szkoły i jej rozwój w wysokim stopniu zależy od podobnych czynników, to przecież skuteczność ich działania zawsze spoczywać będzie w rękach ludzi, których pieczy szkoła powierzoną została. Wyszukanie odpowiednio ukwalifikowanych nauczycieli przy zachowaniu właściwej miary przyznawanych im poborów, było zawsze jednem z ważniejszych ale zarazem i dość trudnych zadań Wydziału krajowego przy administracyi szkołami fachowemi; trudności te występują w szczególnie wybitny sposób przy kraj. szkole gospodarstwa lasowego, gdzie chętnych kandydatów nauczycielskich zawsze okazywał się brak, a w obecnej chwili skutkiem powiększenia etatu i polepszenia płac w rządowej służbie lasowej, stosunki te zmieniły się jeszcze bardziej na niekorzyść szkoły. Skoro zatem już Komisya gospodarstwa krajowego w zeszłorocznem swem sprawozdaniu podniosła potrzebę uregulowania płac nauczycieli kraj. szkoły gospodarstwa lasowego, Wydział krajowy po bliższem zbadaniu tej sprawy i zaciągnięciu opinii sekcyi stałej kraj. komisyi dla spraw rolniczych, postanowił przedłożyć Wys. Sejmowi wniosek odpowiedniego polepszenia płac dyrektora i profesorów tej szkoły.

Przemawiały zatem następujące okoliczności: Dotychczasowe pobory grona nauczycielskiego w kraj. szkole lasowej, nie tylko w stosunku do poborów w innych równorzędnych zakładach naukowych, ale nawet przy porównaniu z innemi stanowiskami w służbie krajowej okazywały się za niskie. Nauczyciel średniej szkoły rolniczej w Czernichowie pobierając roczną płacę 1.660 zł. i wolne pomieszkanie, bezwarunkowo lepiej był dotowany od profesora kraj. szkoły lasowej z płacą 1.700 zł. Różnice te w ostatnich czasach skutkiem podwyższenia płac prawie we wszystkich dykasteryach tak służby rządowej jako też i krajowej wystąpiły tem dosadniej, wzbudzając z natury rzeczy w kołach nie objętych jeszcze tą regulacyą życzenia i nadzieje polepszenia ich bytu.

Natomiast żądania kwalifikacyi naukowej od kandydatów na nauczycieli w kraj. szkole lasowej są dość wysokie. Nauczyciel-adjunkt przed stabilizacyą na tej posadzie winien wykazać się:

a) ukończeniem akademii leśnej w Wiedniu, lub innym na równi z nią stojącym zakładem zagranicznym, i złożonym egzaminem dyplomowym;

b) dłuższą praktyką leśniczą;

c) egzaminem praktycznym przepisanym dla c. k. zarządców kameralnych lub samodzielnych gospodarzy lasowych;

d) wreszcie egzaminem nauczycielskim złożonym przed komisyą egzaminacyjną w Wiedniu.

Zważywszy przytem, że cały etat kraj. szkoły gosp. lasowego obejmuje tylko 7 posad i że w kraju jest tylko jedna taka szkoła fachowa, skutkiem tego widoki awansu dla kandydatów w tej służbie krajowej są bardzo ograniczone, gdy natomiast otwarte jest dla nich o wiele szersze pole w rządowej służbie lasowej, biorąc wreszcie na uwagę i trudniejsze warunki egzystencyi w m. Lwowie, a ponadto uwzględniając poniekąd i cokolwiek odrębne stanowisko tej jedynej szkoły lasowej z polskim językiem wykładowym, gdzie zadaniem nauczycieli być powinno nie tylko zadość uczynić wymaganiom służby, ale przyczyniać się także do postępu wiedzy fachowej na tem polu — to wszystkie te powody skłoniły Wydział krajowy do przedłożenia wniosku o polepszenie płac nauczycieli w kraj. szkole lasowej i do wstawienia już w preliminarzu budżetu na r. 1900 kwot, wynikających z tej regulacyi.

Powiększenie płac projektowane przez Wydział krajowy przedstawia się jak następuje:

	Dotychczasowe pobory zł.			Pobory od 1. stycznia 1900 r. zł.			Zatem
	płaca	dodatek aktyw.	razem	płaca	dodatek aktyw.	razem	odtąd + więcej zł.
Dyrektor	2.000	480	2.480	2.400	420	2.820	+340
Profesor	1.300	400	1.700	1.640	360	2.000	+300
Nauczyciel-adjunkt .	1.000	300	1.300	1.200	300	1.500	+200

Dodatki pięcioletnie pozostałyby niezmienione, a zatem jak dawniej wynosiłyby dla dyrektora i profesorów pięć dodatków po 200 zł. dla adjunktów pięć po 150 zł.

Projektowane podwyższenie płac w całym etacie posad nauczycielskich kraj. szkoły gosp. lasowego spowoduje na przyszłość nadwyżkę wydatków w budżecie szkoły o 1.540 zł., ponieważ jednak skutkiem ustąpienia prof. Lipińskiego, który z początkiem b. roku przeszedł do służby rządowej, otrzymawszy posadę c k. zarządcy lasów, jedna posada profesora fachowego w szkole została opróżnioną, a Wydział krajowy rozdzieliwszy na razie przedmioty przez tegoż profesora wykładane między innych profesorów, postanowił na rok przyszły tej posady nie obsadzać, skutkiem tego w preliminarzu na r. 1900 nie wstawiano płacy dla jednego profesora fachowego, zaoszczędzając tym sposobem 2 000 zł. Pomimo zatem powiększenia płac nauczycielskich w budżecie na rok przyszły w tej rubryce, nie byłoby przekroczenia ale zaoszczędzenie w kwocie 460 zł.

Ponadto jednak Wydział krajowy we wniosku III. przemawia za udzieleniem obecnemu dyrektorowi kraj. szkoły gospodarstwa lasowego p. Maryanowi Małaczyńskiemu dodatku osobistego w kwocie 600 złr. rocznie.

Wreszcie w rubr. III. wydatków szkoły uznał Wydział krajowy za potrzebne wstawić nową pozycyę na dyurnistę z kwotą 240 zł., gdyż dyrektor szkoły nie mógł się obejść bez tej pomocy kancelaryjnej, zwłaszcza skoro po ustąpieniu prof. Lipińskiego objął część jego wykładów.

Dołączone tu jako alegat sprawozdanie dyrekcyi za rok 1898/9 podaje najważniejsze wiadomości o szkole, o frekwentacyi uczniów i wyniku egzaminów, świadcząc o należytem funkcyonowaniu tego krajowego zakładu.

W myśl powyższego sprawozdania i na podstawie motywów w niem przytoczonych Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o krajowej szkole gospodarstwa lasowego za r. 1899.

II. Sejm uchwala następujący nowy etat płac nauczycieli stałych krajowej szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie, uchylając tem samem etat dawniejszy uchwalony w dniu 16. maja 1893 r. i 8. lutego 1897 r.

a) Dyrektor a zarazem profesor fachowy: płacy stałej 2.400 zł. i dodatek aktywalny (na pomieszkanie) w kwocie 420 zł., tudzież pięć dodatków pięcioletnich po 200 zł. każdy.

b) Dwaj profesorowie do nauki zawodowej leśniczej po 1.640 złr. płacy stałej i 360 złr. rocznie dodatku aktywalnego (na pomieszkanie) tudzież po pięć dodatków pięcioletnich po 200 zł. każdy.

c) Trzej nauczyciele adjunkci po 1.200 zł. płacy stałej i 300 zł. dodatku aktywalnego (na pomieszkanie) tudzież po pięć dodatków pięcioletnich po 150 zł. każdy.

III. Sejm przyznaje dyrektorowi krajowej szkoły gospodarstwa lasowego, począwszy od dnia 1. stycznia 1900 roku dodatek osobisty w kwocie 600 zł. rocznie.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
S. Badeni *w. r.*

Sprawozdawca:
Mieczysław Onyszkiewicz *w. r*
Członek Wydziału krajowego.

Sprawozdanie

dyrekcyi krajowej szkoły gospodarstwa lasowego za rok szkolny 1898/9.

Starania Wydziału krajowego u Rządu w myśl uchwały Wysokiego Sejmu o pomieszczanie uczniów krajowej szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie na posadach urzędników leśnych państwowych, nie odniosły skutku żadnego. Stanowcza, odmowna odpowiedź pouczyła, że dalszy rozwój szkoły wskazany jest w udoskonaleniu środków do kształcenia wszechstronnego samoistnych gospodarzy leśnych dla kraju. Dotychczasowy jedynie racyonalny kierunek, łączący teoryę z praktyką, nietylko zachowano, ale rozszerzono nawet dzięki poparciu wydatnemu ze strony Wydziału krajowego i Komisyi gospodarstwa krajowego, przez przydzielenie lasu fundacyjnego w Winnikach o obszarze 1348 morgów, jako stałego przedmiotu do ćwiczeń praktycznych. Starania o założenie szkółki doświadczalnej są w toku. Przez uzyskanie lasu szkolnego a wkrótce i szkółki dadzą się ująć ćwiczenia praktyczne z uprawy, miernictwa, urządzenia lasu, a nawet administracyi w system jednolity. Uczeń pozna już w szkole całokształt czynności gospodarczych i administracyjnych w rewirze, gdyż musi sam wszystko wykonać pod kierunkiem profesorów. Spodziewać się należy, że taki system nauki wyda w najkrótszym czasie jak najlepsze owoce i właściciele większych posiadłości, przekonawszy się o wyższości ukończonych uczniów naszych nad importowanymi czeskimi leśnikami, będą dawać pierwszeństwo krajowym, jako obeznanym gruntownie z stosunkami fizyograficznymi i społecznymi Galicyi.

Nauki wykładane.

Ustalenie programu nauk ogólnego i szczegółowego załatwiono w tym roku. Z inicyatywy Dyrekcyi odbyły się w grudniu 1898 kilkudniowe konferencye całego ciała nauczycielskiego pod przewodnictwem delegata Wydziału krajowego, na których po wyczerpujących rozprawach ułożono szczegółowe programy nauk i rozdzielono przedmioty na poszczególne kursy wedle zasad następujących:

1. przedmioty tak przygotowawcze, jak ogólnie kształcące, jak zawodowe są tak ugrupowane, by stopniowo i systematycznie zapoznawały uczniów z całością leśnictwa.

2. działy wspólne kilku przedmiotom będzie wykładał ten nauczyciel tylko, który najpierw ma sposobność do przedstawienia owej partyi uczniom.

3. praktyczne ćwiczenia we wszystkich naukach idą krok w krok z wykładami, uzupełniają i wyjaśniają teoryę, przyczem uczeń nie tylko przygląda się wykonaniu czynności zawodowych, lecz musi przyłożyć osobiście rękę do wszystkiego pod okiem profesora.

4. uznano konieczność wprowadzenia wykładu pomocy w nagłych wypadkach i laboratoryum chemicznego, i rozszerzenia nauki języków.

Komisya gospodarstwa krajowego na posiedzeniu z 9. czerwca 1899 przyjęła nowy program nauk i uchwaliła ze swej strony wprowadzić jako przedmiot bardzo potrzebny „Korespondencyę handlową (polską i niemiecką)". Już w letniem półroczu uwzględniono zmiany projektowane w programie nauk tak, że od kursu zimowego 1899 bez szkody dla całości nauki wprowadzić można uchwalony nowy porządek.

Obecny program wykładów i ćwiczeń przedstawia się następująco:

Wyszczególnienie przedmiotu	Ilość godzin tygodniowo na kursie					
	I	II	III	IV	V	VI
Wykłady						
Wstęp do nauki leśnictwa	1	—	—	—	—	—
Zoologia ogólna	3	—	—	—	—	—
Botanika ogólna (anatom. morfol. system.)	2	3	—	—	—	—
Fizyologia roślin	—	2	—	—	—	—
Mineralogia i geologia	—	3	—	—	—	—
Chemia	2	2	—	—	—	—
Fizyka	3	2	—	—	—	—
Matematyka	5	4	—	—	—	—
Geografia	2	2	—	—	—	—
Język niemiecki	2	2	—	—	—	—
Język polski	2	2	2	2	—	—
Ekonomia społeczna	—	—	1	2	—	—
Matematyka zastosowana	—	—	2	—	—	—
Miernictwo	—	—	4	4	—	—
Pomiar drzewa	—	—	—	3	—	—
Meteorologia	—	—	2	—	—	—
Klimatologia	—	—	—	1	—	—
Nauka o glebie	—	—	3	—	—	—
Hodowla lasu	—	—	2	4	—	—
Użytkowanie lasu	—	—	3	3	—	—
Zarys gospodarstwa rolnego	—	—	—	—	2	2
Zasadnicze wiadomości z nauki prawa i administ.	—	—	—	—	2	2
Administracya lasu	—	—	—	—	—	3
Urządzenie gospodarstwa lasowego	—	—	—	—	3	3
Szacowanie wartości lasu i statystyka leśna	—		—	—	3	—
Technologia drewna	—	—	—	—	3	3
Zarys inżynieryi	—	—	—	—	2	2
Ochrona lasu	—	—	3	3	—	—
Zabudowanie dzikich potoków	—	—	—	—		2
Łowiectwo	—	—	—	—	2	—
Rybactwo	—	—	—	—	1	—
Pomoc w nagłych wypadkach	—	—	—	—	1	—
Ćwiczenia						
Ćwiczenia z botaniki i zooloogii	2	2	—	—	—	—
„ z chemii	2	2	—	—	—	—
„ z języka polskiego i niemieckiego	2	2	—	—	2	2
Rysunki techniczne	6	6	—	—	—	—
Rysunki i ćwiczenia z miernictwa	—	—	4	4	—	—
Ćwiczenia z nauki o glebie	—	—	1	—	—	—
„ z meteorologii	—	—	1	—	—	—
„ z hodowli lasu	—	—	2	4	—	—
„ z ochrony lasu	—	—	2	2	—	—
„ z użytkowania lasu	—	—	2	2	—	—
„ z urządzenia lasu	—	—	—	—	2	2
Rysunki i konstrukcye do inżynieryi	—	—	—	—	6	6

Oprócz tego Dyrekcya rozpoczęła pracę nad ustaleniem słownictwa zawodowego, usiłując osiągnąć w pierwszej linii porozumienie między wykładającymi co do używania jednolitych nazw technicznych.

Równocześnie postanowiono rozpocząć wydawnictwo skryptów z przedmiotów zawodowych.

Grono nauczycielskie.

W gronie nauczycielskiem zaszły w tym roku znaczne zmiany. Jeszcze w sierpniu 1898 dyrektor p. Władysław Tyniecki poszedł na emeryturę, zaś z końcem grudnia 1898 profesor p. Bronisław Lipiński przeniósł się do służby leśnej państwowej. Dyrekcyę zakładu powierzono c. k. zarządcy lasów i dóbr państwowych p. Maryanowi Małaczyńskiemu z początku prowizorycznie, zaś od 20. czerwca 1899 stale. Przedmioty wykładane przez profesora Lipińskiego rozdzielono pomiędzy dyrektora, profesora Zygmunta Demianowskiego, Stanisława Sokołowskiego i nowo przyjętego docenta Dra Wiktora Hamerskiego.

Z końcem roku szkolnego stan osobowy był następujący:

A. Nauczyciele stali.

1. Dyrektor szkoły, a zarazem profesor Maryan Małaczyński wykładał: Wstęp do nauki leśnictwa, urządzenie gospodarstwa lasowego i administracyę lasu.

2 profesor Zygmunt Demianowski: Miernictwo, matematyka zastosowana, pomiar drzewa, szacowanie wartości lasu i statystyka leśna — łowiectwo.

3. profesor adjunkt Bronisław Błocki: Zoologia, Botanika, Fizyologia roślin, Mineralogia, geologia i geografia

4. profesor adjunkt Michał Janeczko: użytkowanie lasu, ochrona lasu technologia drewna, rybactwo.

5. profesor adjunkt Stanisław Sokołowski: Hodowla lasu, nauka o glebie, Meteorologia, Klimatologia, Zabudowanie dzikich potoków.

6. Jedna posada profesora fachowego nieobsadzona.

B. Docenci.

1. Marceli Białobrzeski: Język polski i niemiecki.
2. Kazimierz Bruchnalski: Matematyka.
3. Dr. Bronisław Radziszewski: Chemia.
4. Dr. Zdzisław Stanecki: Fizyka.
5. Dr. Stanisław Głąbiński: Ekonomia społeczna.
6. Dr. Stefan Pawlik: Zarys gospodarstwa rolnego.
7. Seweryn Widt: Zarys inżynieryi, Rysunki i konstrukcye.
8. Dr. Wiktor Hamerski: Zasadnicze wiadomości z nauki prawa i administracyi.

Środki naukowe.

Bibliotekę przeniesiono do sali dawnego muzeum łowiectwa i urządzono tamże czytelnię dla nauczycieli. Pisma prenumerowane, pomieszczono w okładkach i wyłożono w sali stale do użytku. Liczbę czasopism fachowych pomnożono znacznie, by umożebnić nauczycielom zapoznawanie się z prądami nowymi w nauce. Dotacya dotychczasowa 300 zł. na bibliotekę jest za szczupłą, ponieważ same pisma peryodyczne kosztują rocznie 200 zł. Rocznie trzebaby 500 zł. Nadzór nad biblioteką objął prof. adjunkt Stanisław Sokołowski i przy pomocy pisarza dyrekcyjnego sprawdził stan biblioteki z inwentarzem i katalogiem alfabetycznym, uporządkował takową, wpisując w miejsce brakujących dzieł i podwójnie wciągniętych duplikatów książki dawniejsze nie inwentowane, lub nowo nabyte. Obecnie liczy biblioteka 3277 tomów, 2900 dzieł wraz z mapami, atlasami i rękopisami. Wiele dzieł darował były dyrektor p. Władysław Tyniecki. Na przyszły rok przystąpi się do sporządzenia katalogu przedmiotowego.

Z biblioteki korzystali przeważnie profesorowie zakładu, w skromnej liczbie uczniowie i obcy. Ogółem wypożyczono 235 dzieł. Dla uczniów nie można otworzyć czytelni jedynie z braku miejsca. Użytkowanie wspólne tej samej sali, gdzie profesorowie czytają, nie byłoby wskazanem.

Do czytelni prenumerowano 26 pism a mianowicie:

1. Anzeiger für den Forstproduktenverkehr.
2. Aus dem Walde.
3. Botanisches Zentralblatt.
4. Forstwissenschaftliches Zentralblatt.
5. Zentralblatt für das gesammte Forstwesen.
6. Echo forestier.
7. Allgemeine Fischereizeitung.
8. Allgemeine Forst- und Jagdzeitung.
9. Oesterreichische Forstzeitung.
10. Gartenwelt.
11. Handelsblatt für Walderzeugnisse.
12. Holzhändler.
13. Holzzeitung.
14. Tharander Jahrbuch.
15. Kosmos.
16. Łowiec.
17. Revue des eaûx et de forêts.
18. Rolnik.
19. Land- und Forstwirtschaftliche Unterrichtszeitung.
20. Waidmannsheil.
21. Wetter.
22 Wszechświat.
23. Oesterreichische botanische Zeitschrift.
24. Zeitschrift für Forst- und Jagdwesen.
25. Meteorologische Zeitschrift.
26. Schweizerische Zeitschrift für Forstwesen.

Bezpłatnie otrzymywała biblioteka:

a) z Akademii umiejętności w Krakowie sprawozdania i atlas geologiczny Galicyi.

b) z centralnej stacyi doświadczalnej w Mariabrunn sprawozdania.

c) z Ministeryum rolnictwa wszystkie wydawnictwa statystyczne i tyczące się szkolnictwa fachowego.

d) z Towarzystwa leśnego galicyjskiego: Sylwan.

e) ze szkoły rolniczej w Filipopolu w Bułgaryi „Cadobo".

Wybudowanie piętra na budynku szkolnym byłoby bardzo wskazanem. Brak pomieszczenia dla obfitych zbiorów nie pozwala korzystać uczniom w całej pełni z bardzo pouczającego materyału naukowego po muzeach. Również brak zupełny dozoru w nocy może kiedyś narazić szkołę na straty niepowetowane zwłaszcza, że wskutek regulacyi ul św. Marka w najbliższym czasie domek dla stróżów musi być zwalonym, a pomieszczenia innego dla dozorców w obrębie szkoły nie ma. Chyba trzebaby nająć suterený w którejś z kamienic sąsiednich a tem samem zakład zostawić zupełnie bez opieki. W pokoiku używanym dawniej przez profesora Lipińskiego urządzono pracownię fotograficzną przez zaopatrzenie okna rozsuwalną szczelną okiennicą. Pracownia taka jest przy obecnym postępie nauki niezbędną do utrwalania pouczających materyałów spotkanych na wycieczkach po kraju i okazywania takowych uczniom w czasie wykładów na razie w formie zwykłych odbitek fotograficznych, zanim fundusze pozwolą na sprawienie przyrządu projekcyjnego. Aparaty fotograficzne szkoła posiadała od kilku lat. Nad zbiorami ugrupowanymi działami czuwają odnośni profesorowie, utrzymują je w porządku, uzupełniają okazami bądź osobiście zbieranymi, bądź dokupywanymi z funduszów krajowych.

W roku 1898/9 powiększono środki naukowe:

1. dla botaniki i zoologii: modelami kwiatów roślin wargowych i rozwoju paproci, skompletowano kolekcyę preparatów mikroskopowych z dziedziny botaniki i zoologii.

2. dla miernictwa: busolą leśną Frommego, suwadełkami kołowemi w mosiądzu i papierze, transporterem kołowym z metalu, wiszącą i składaną łatą do odczytywania odległości.
3. dla fizyki: wagą decymalną i przyborami do pracowni fotograficznej.
4. dla pomiaru drzewa: klupą aluminiową.
5. dla hodowli lasu: lupami ręcznemi, przyborami do badania gleby.
6. dla technologii drewna: śrubą do rozsadzania pniaków, maszyną amerykańską składaną do ścinania drzew, hakiem do obracania drzewa.
7. dla ochrony lasów: owadami i motylami, które w ciągu lat uległy zużyciu.
8. dla rybołowstwa: okazami rozwoju pstrąga zwykłego, tęczowego i łososia amerykańskiego w ciągu czterech lat.

Nadzór nad ogrodem powierzono prof. adjunkt Sokołowskiemu, jako wykładającemu hodowlę.

Do arboretum koło budynku szkolnego nie sprowadzono nowych okazów drzew i krzewów dla braku miejsca. Natomiast podawano nowe napisy tam, gdzie się pozacierały, uporządkowano rozbujałe okazy przez oczyszczenie i przycięcie odpowiednie — usunięto okazy uschnięte i podwójne. Od sąsiednich kamienic postawiono nowy parkan i wycementowano ścieżki od frontu budynku, by uniknąć ciągłego kosztownego plewienia. W szkółce ćwiczyli się uczniowie w sianiu i przesadzaniu wszystkich prawie rodzaju drzew leśnych. Oprócz tego profesor Sokołowski robił doświadczenia nad zależnością wzrostu rośliny od wagi nasienia. Starania o pozyskanie szkółki doświadczalnej w Winnikach są w toku.

Uczniowie — egzaminy.

W roku szkolnym 1898/9 przyjęto: na I-szy rok uczniów 12-tu a to:

a) bez egzaminu wstępnego Władysława Stroczyńskiego;

b) po złożeniu egzaminu wstępnego: Mieczysława Czernego, Franciszka Fiszera, Karola Medweckiego, Emila Niewolkiewicza, Jana Przybylskiego, Alfonsa Seję, Szczęsnego Szklarza, Ludwika Wasilewskiego;

c) jako repetentów: Zygmunta Dobrowolskiego, Jana Filewicza, Kazimierza Woronieckiego.

Na II-gi rok.

Uczniów 12-tu: Karol Chwalibóg, Adam Dunajewski, Jan Fialkowski, Józef Gabryś, Stanisław Łopacki, Mieczysław Michalik, Włodzimierz Muszyński, Józef Pawłyk, Jan Popiel, Jan Rosiński, Stefan Rylski, Adam Zosel.

Na III-ci rok

Uczniów 11-tu z tych 1 repetent.

Józef Bijasiewicz, Romuald Chrzanowski, Antoni Cichowicz, Edward Furdzik, Ludwik Grohs, Tadeusz Olszewski (repetent), Wasyl Popów, Julian Puza, Wacław Rogiński, Witołd Stefanus, Władysław Szczepański.

Na początku roku szkolnego wpisało się razem 35 uczniów. Słuchaczy nadzwyczajnych nie było. Wykaz imienny uczniów z wszystkich lat z rodowodami załącza się pod 1) Wedle stanowiska społecznego rodziców rozdziela się powyższa frekwencya następująco:
1. 12-tu synów oficyalistów prywatnych.
2. 9-u synów urzędników i sług tak państwowych jak krajowych.
3. 2-uch synów rolników.
4. 12-u synów różnych zawodów.

W ciągu roku szkolnego stan powyższy uległ zmianom jako to: *a)* na I-ym roku: Nie otrzymawszy promocyi ustąpili — Emil Niewolkiewicz i Jan Przybylski — Zygmunt Dobrowolski przeniósł się do szkoły ogrodniczej w Tarnowie — Szczęsny Szklarz nie zdał poprawki — Franciszek Fiszer z powodu choroby piersiowej odjechał po kursie zimowym. Na drugi kurs zapisał się Stanisław Jaszczurowski, który przerwał naukę w roku 1897/8 z powodu słabości.

b) na II-im roku wystąpił ze szkoły Karol Chwalibóg, odstąpiwszy od egzaminu po kursie zimowym.

c) na III-im roku nie otrzymał promocyi Edward Furdzik w zimowem półroczu.
Ostatecznie przy końcu roku szkolnego znajdywało się w szkole uczniów:

na I-ym roku	8
na II-im „	11
na III-im „	10
razem	29

Wynik egzaminów kursowych przy końcu roku szkolnego był następujący:

Na I-szym roku.

Nie zgłosili się do egzaminu: Alfons Seja i Ludwik Wasilewski — przeszło na II-gi rok 4 — otrzymało i zdało poprawki 2 — ukończyło rok I-y łącznie 6-u.

Na II-gim roku.

Przeszło na III-ci rok 10 przed wakacyami. Mieczysław Michalik podał się do egzaminu po wakacyach z powodu słabości i zdał go również. — Razem zatem będzie 11-tu uczni na roku ostatnim.

Na III-im roku.

Złożyło egzamin kursowy ostatni 10-u.

Egzaminy ogólne, które zastępują egzamin dojrzałości odbywały się w roku szkolnym 1898/9 w obu terminach. — W lutym 1899 dnia 24. i 25. poddał się egzaminowi Stanisław Rozwadowski, ukończony uczeń szkoły tutejszej z roku 1898 i zdał z postępem dostatecznym.

W lipcu 1899 w czasie od 24 do 29. przystąpili do egzaminu wszyscy uczniowie III-go roku ze skutkiem następującym:

Stopień bardzo dobry otrzymali: Józef Bijasiewicz, Wacław Rogiński, Witołd Stefanus.

Postęp dobry: Wasyl Popów, Władysław Szczepański.

Postęp dostateczny: Romuald Chrzanowski, Antoni Cichowicz, Ludwik Grohs, Tadeusz Olszewski, Julian Puza.

Egzaminy ogólne odbywały się pod przewodnictwem Radcy Wydziału krajowego Dra Ignacego Szyszyłowicza w obecności komisarza rządowego c. k. inspektora lasowego krajowego, radcy Antoniego Góralczyka.

Wycieczki naukowe i ćwiczenia praktyczne.

Zamiast sobót przeznaczył Wydział krajowy na wycieczki i ćwiczenia środy, co usunęło zupełnie absentowanie się uczniów, którzy przedtem w piątek po wykładach wyjeżdżali nieraz poza Lwów. Dyrekcya zaprowadziła obowiązkowe pisemne sprawozdania z każdej wycieczki, aby wdrażać uczniów do uwagi w lesie i należytego formułowania poczynionych osobiście, lub przez profesora spostrzeżeń. Sprawozdania te z polecenia Dyrekcyi są przedmiotem dyskusyi i krytyki podczas najbliższego repetytoryum po odczytaniu publicznem przez ucznia. Początkowo sprawozdania pozostawiały wiele do życzenia, lecz publiczny niejako występ obudził ambicyę i przy końcu roku sprawozdania z wycieczek bywały już wcale dobre. Wycieczek naukowych trwających cały dzień, pod przewodnictwem jednego lub dwu nauczycieli w lasy najbliższe Lwowa, jakoteż do Czerlan i Janowa celem obznajomienia uczniów z przyrodą, hodowlą, ochroną, użytkowaniem lasu, tudzież gospodarstwem leśnem, odbyto w ciągu roku 25 jako to:

w Październiku:

1. Wycieczka naukowa uczniów II i III roku do Basiówki i Hodowicy w dniu 15. października pod kierunkiem Dyrektora Małaczyńskiego, prof. Lipińskiego i prof. adj. Sokołowskiego.

2. Wycieczka naukowa uczniów I roku do Zubrzy i Sichowa w dniu 15. października pod kierunkiem prof. adj. Błockiego.

3. Wycieczka naukowa uczniów I roku do Brzuchowic w dniu 26. października pod kierunkiem prof. adj. Błockiego.

4. Wycieczka naukowa uczniów II i III roku do Brzuchowic w dniu 26. października pod kierunkiem Dyrektora Małaczyńskiego i prof. adj. Janeczki.

w Listopadzie:

5. Wycieczka uczniów I roku do lasów w Lesienicach i Winnikach w dniu 23. listopada pod kierunkiem Dyr. Małaczyńskiego i prof. adj. Błockiego.

6. Wycieczka uczniów II i III roku do Winnik na dniu 9 listopada pod kierunkiem dyr. Małaczyńskiego, prof. Lipińskiego i prof. adj. Sokołowskiego.

7. Wycieczka uczniów III roku do składów materyałów drewnych państwa Brody na dniu 30. listopada pod kierunkiem prof. adj. Janeczki i Dyr. Małaczyńskiego.

w Kwietniu:

8. Wycieczka naukowa uczniów II i III roku do Hołoska i Brzuchowic w dniu 12. kwietnia pod kierunkiem Dyr. Małaczyńskiego i prof. adj. Janeczki i Sokołowskiego.

9. Wycieczka naukowa uczniów III roku do Białohorszczy w dniu 19. kwietnia pod kierunkiem Dyr. Małaczyńskiego.

10. Wycieczka naukowa uczniów I roku do Lesienic i Winnik w dniu 19. kwietnia pod kierunkiem prof. adj. Błockiego.

11. Wycieczka naukowa uczniów II roku do Hołoska i Brzuchowic w dniu 19. kwietnia pod kierunkiem prof. adj. Janeczki.

w Maju:

12. Wycieczka naukowa uczniów II i III roku do Zubrzy w dniu 10. maja pod kierunkiem dyr. Małaczyńskiego i prof. adj. Janeczki i Sokołowskiego.

13. Wycieczka uczniów I roku do lasów w Brzuchowicach i Hołosku w dniu 10. maja pod kierunkiem prof. adj Błockiego.

14. Wycieczka uczniów I roku do Zubrzy i Sichowa w dniu 17. maja pod kierunkiem prof. adj. Błockiego.

15. Wycieczka uczniów II roku do Winnik w dniu 17. maja pod kierunkiem prof. adj Janeczki i Sokołowskiego.

16. Wycieczka uczniów III roku do Czerlan w dniu 24. maja pod kierunkiem Dyr. Małaczyńskiego i prof. adj. Janeczki.

17. Wycieczka uczniów I roku do Basiówki w dniu 24. maja pod kierunkiem prof. adj. Błockiego.

18. Wycieczka uczniów II roku do Janowa w dniu 31. maja pod kierunkiem Dyr. Małaczyńskiego i prof. adj. Janeczki i Sokołowskiego.

19. Wycieczka uczniów I roku do Janowa w dniu 31. maja pod kierunkiem prof. adj. Błockiego.

w Czerwcu:

20. Wycieczka uczniów I roku do Brzuchowic i Hołoska w dniu 7. czerwca pod kierunkiem prof. adj. Błockiego.

21. Wycieczka uczniów II roku do Winnik w dniu 7. czerwca pod kierunkiem prof. Demianowskiego.

22. Wycieczka uczniów III roku do lasów w Winnikach w dniu 7. czerwca pod kierunkiem Dyr. Małaczyńskiego i prof. adj. Sokołowskiego.

23. Wycieczka uczniów I roku do Winnik w dniu 14. czerwca pod kierunkiem prof. adj. Błockiego.

24. Wycieczka uczniów I roku do lasów w Sichowie w dniu 21. czerwca pod kierunkiem prof. adj. Błockiego.

25. Wycieczka uczniów I roku do Janowa w dniu 28. czerwca pod kierunkiem prof. adj. Błockiego.

Tegoroczne wycieczki większe ograniczyły się do pomiarów z uczniami II roku w czasie od 20—30. czerwca pod kierunkiem prof. Zygmunta Demianowskiego,

i do ćwiczeń z urządzenia lasu z uczniami III roku w czasie od 20—27. czerwca pod kierunkiem Dyrektora Małaczyńskiego. — Zamierzona wycieczka do zwiedzenia tartaków w Wygodzie, kolejki i spławu w Mizuniu, Polanicy i Bolechowie nie doszła do skutku z braku funduszów. Ponieważ las Winnicki przydzielił Wydział krajowy stale dla ćwiczeń, jako las szkolny i polecił sporządzić plan gospodarstwa, skierowała Dyrekcya wspomniane wyżej wielkie ćwiczenia z miernictwa i urządzenia gospodarstwa lasowego do Winnik, stanowiąc na razie, by profesor miernictwa sporządził z uczniami mapę gospodarczą części lasu Żupań o obszarze 14 hektarów, dla której profesor urządzenia równocześnie (również z uczniami) przeprowadzał plan gospodarczy, oszacowanie i wyliczenie etatu.

Na przyszłość uważa Dyrekcya za jeszcze praktyczniejsze, iżby dla części lasu, obranej do ćwiczeń z urządzenia gospodarstwa lasowego uczniowie II roku pod kierunkiem profesora miernictwa sporządzili mapy rok przedtem, a następnie dopiero ci sami uczniowie w tej samej części lasu z profesorem urządzenia wykończyli plan gospodarczy.

Oprócz tego odnośny profesor równocześnie zbadałby przy sposobności wycieczek dokładnie z uczniami II roku właściwości gleby w tejże części lasu. — W ten sposób poznaliby uczniowie całość robót przy urządzeniu gosp. lasowego w takim porządku, jak się je winno prowadzić w praktyce, i zainteresowali niezawodnie więcej swem zadaniem, gdyż każdy musi przy końcu roku III przedłożyć kompletny operat urządzenia lasu, gdzie się ćwiczenia odbywały, wedle odmiennego przez profesora wskazanego systemu. Po kilku latach takiej wspólnej pracy zyskanoby materyały, z których Dyrekcya przy współudziale profesorów zestawi plan gospodarczy całego rewiru Winnickiego.

Praktyka wakacyjna.

Planem nauki przepisaną praktykę wakacyjną sześciotygodniową po II roku nauki odbyli odnośni uczniowie w majątkach leśnych wzorowo prowadzonych w kraju i zagranicą wedle przydziału Dyrekcyi, korzystając z zasiłków przez Wydział krajowy przyznanych w łącznej kwocie zł. 405. Uczniów rozdzielono jak następuje:

1. do Białocerkwi: Adam Dunajewski i Jan Rosiński.
2. do Rytwian: Mieczysław Michalik.
3. do Suchy i Slemienia: Jan Fiałkowski.
4. do Osław i Nadwórny: Jan Popiel.
5. do Wierzchosławic: Adam Zosel.
6. do Zakopanego: Stefan Rylski.
7. do Krysowic: Stanisław Łopacki.
8. do Krzeszowic: Józef Gabryś.
9. do Tołszczowa: Włodzimierz Muszyński.
10. do Magierowa: Józef Pawłyk.

Uczniowie udali się w połowie sierpnia na miejsce przeznaczenia, otrzymawszy instrukcyę i objaśnienia co do prowadzenia dziennika i notowania spostrzeżeń od dyrektora Małaczyńskiego. Zalecono każdemu — jako bardzo ważny moment do oceniania sprawozdań — sporządzić przeglądową mapę rewiru — gdzie odbywał praktykę.

Za powrotem przedłożyli uczniowie dzienniki, sprawozdania, mapy, które oceniano i krytykowano na ogólnej konferencyi po przeczytania przez każdego z profesorów stałych.

Oprócz tego w szczegółowej dyskusyi nad każdem sprawozdaniem, przeprowadzonej publicznie przed słuchaczami wytknięto każdemu z nich błędy, popełnione w opracowaniu pisemnem, pouczając zarazem, jak rewir, w którym uczeń odbywał praktykę, winien być zagospodarowanym.

Kronika.

Szkołę zwiedzali kilkakrotnie J. E. Marszałek krajowy Stanisław hr. Badeni; członkowie Wydziału krajowego J. Wni Stanisław Brykczyński, Mieczysław Onyszkiewicz, Radca dworu JWny Władysław Struszkiewicz, Radca Wydziału krajowego Wny Dr. Ignacy Szyszyłowicz.

Szczegółowe zestawienie prac dokonanych przez grono nauczycielskie:

I. Dyrektor Maryan Małaczyński:
   1. reforma programu nauk w szkole.
   2 opracowanie ustaw dla Galicyi. „O zalesieniach ochronnych“. „O przepisach policyjnych leśnych“ i „wodnych w dorzeczu dzikich potoków“.
   3. nadzór nad gospodarstwem leśnem w dobrach fundacyi Marynowskiego „Kłodzienko“ na zlecenie Wydziału krajowego.

II. Prof. adjunkt Bronisław Błocki drukował w Deutsche botanische Monatsschrift XI. 1899 artykuł „Ein Beitrag zu der Flora von Ostgalizien“.

III. Prof. adjunkt Michał Janeczko drukował w Oesterreich. Centralblatt für das gesammte Forstwesen IX—X 1899 artykuł „Die Durchforstung und die Ergänzung des diesbezüglichen Vortragsunterrichtes durch Demonstrationen und Uebungen.

IV. Prof. adjunkt Stanisław Sokołowski drukował w Sylwanie z r. 1899.
   1. Uprawa rolna na zrębach.
   2. Kilka uwag o własnościach i produkcyi nasion leśnych.

O miejscu pobytu i zajęciu byłych uczni szkoły nie posiada Dyrekcya dat żadnych, ponieważ abituryenci mimo wezwania nie podają wiadomości o sobie i zgłaszają się wyjątkowo tylko, gdy ich brak miejsca do tego zmusza.

Lwów, dnia 10. listopada 1899.

Dyrekcya krajowej szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie.

Małaczyński. *w. r.*

L. W. 83.603/99. We Lwowie, dnia 19. grudnia 1899.

Aleg. 22

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o krajowych rolniczych szkołach zimowych.

Wysoki Sejmie!

I. Szkoła w Niewiarowie.

Uchwałą z dnia 21. marca 1899 r. przyjął Wysoki Sejm do zatwierdzającej wiadomości założenie rolniczej szkoły zimowej w Niewiarowie a tem samem zatwierdził zasadniczą myśl, którą kierował się Wydział kraj. przy organizowaniu tej pierwszej szkoły.

Cel i ustrój szkoły tego typu określa szczegółowo prowizoryczny statut organizacyjny, dołączony do zeszłorocznego sprawozdania, którego jednak Wydział krajowy i w tym roku jeszcze jako definitywnie obowiązujący nie przedstawia, pragnąc przekonać się przez kilkuletnie doświadczenia, o ile tak ogólne zasady jak i szczegóły organizacyi odpowiadają potrzebie tego rodzaju instytucyi.

Jak w zeszłym roku już uwiadomiliśmy przy ofiarności Radcy dworu p. Władysława Struszkiewicza, który dał do dyspozycyi Wydziału krajowego dwór swój w Niewiarowie i przyczynieniu się do kosztów założenia kwotą 1.000 zł. ze strony komitetu c. k. towarzystwa rolniczego w Krakowie, otwarcie rolniczej szkoły zimowej w Niewiarowie na wniosek sekcyi stałej komisyi rolniczej przyszło do skutku w dniu 24. listopada roku zeszłego.

Prowadzenie tej szkoły oddał Wydział krajowy nauczycielowi wędrownemu p. Sewerynowi Wiśniewskiemu, który już z końcem lata wysłanym był w okolice Niewiarowa, by szczegółowo zbadać tamtejsze stosunki gospodarcze i bliżej zapoznać się z włościaństwem zamieszkującem okolicę Niewiarowa. Po kilkutygodniowym pobycie w Niewiarowie i rozejrzeniu się w najbliższej okolicy, przedłożył p. Wiśniewski w sprawozdaniu swem dość wierny obraz tamtejszego gospodarstwa włościańskiego, tak co do warunków jak i sposobu uprawy roli, zbytu produktów oraz hodowli zwierząt gospodarskich.

Sprawozdanie to oraz dawniejsza działalność p. Wiśniewskiego dozwalała przypuszczać, że szkoła ta w jego ręku pomyślnie się rozwijając, urzeczywistni nadzieje przywiązywane do szkół tego typu.

Zainteresowanie się szkołą ludności okolicznej było z początku dosyć żywe a i frekwencya zapowiadała się wcale pomyślnie, bo jakkolwiek zrazu zgłosiło się do

nauki tylko 12 uczniów, to już w miesiącu grudniu liczba ta wzrosła o tyle, że w poszczególnych dniach wynosiła 31 słuchaczy, w styczniu zaś nawet 63. Nauka odbywała się jedynie wieczorem a mianowicie od godziny 5 do 7, potem pozostawali jeszcze wszyscy jedną godzinę na wspólnem czytaniu. Złe drogi podczas błotnej pory i ciemne wieczory bardzo źle wpływały na frekwencyę uczniów, która też była chwiejną a nauczyciel nie mógł nigdy liczyć na tych samych słuchaczy. Licząc się z tem, nadawano wykładom tę formę, by przedmiot nauki czy to z dziedziny nauk przyrodniczych, z uprawy roli, z hodowli lub weterynaryi w ciągu godzin wykładowych podany, przedstawiał pewną skończoną całość. Nauka nie ograniczała się jednak na samym wykładzie tylko, kończyła się zazwyczaj pogadanką na tematy poruszane przez zgromadzonych. Kierownik nie mógł więc dostosować nauki do planu przedłożonego w prow. statucie organizacyjnym szkoły a mianowicie wytworzyć systematyczny kurs dla młodszych, pogadanki gospodarskie dla starszych. Zdaniem jego natrafiać to miało na wielkie trudności. Pragnąc jednak doprowadzić ten podział nauki do skutku i zebrać zastęp młodszych uczniów, którzyby chodzili pilnie i systematycznie do szkoły, zwrócił się Wydział krajowy do Rady szkolnej krajowej z wezwaniem do uwolnienia uczniów zapisanych do szkoły zimowej od obowiązku uczęszczania na naukę dopełniającą. Sprawa ta została pomyślnie załatwioną, wykorzystanie jednak rozporządzenia tego Rady szkolnej krajowej w ubiegłem półroczu zimowem okazało się już niemożliwem. Na razie zaś w celu zachęcenia uczniów i obudzenia większego zainteresowania się szkołą u starszych rolników, Wydział krajowy nie szczędził kosztów, by urządzenie szkoły uzupełnić odpowiednimi środkami naukowymi, które w postaci tablic i niektórych prostszych modeli, miały służyć do uzmysłowienia wykładu, inne zaś jak narzędzia weterynarskie i dobra decymalna waga, trieur do sortowania i czyszczenia zboża miały dać kierownikowi szkoły środki do zdobycia sobie wśród włościan przychylności i zaufania przez ustawiczną pomoc, jaką zawsze bezinteresownie znaleść mogli w szkole zimowej.

W myśl §. 20 prow. statutu organ. na wniosek sekcyi stałej komisyi dla spraw rolniczych zamianował Wydział krajowy p. Zdzisława Włodka, prezesa Rady powiatowej bocheńskiej opiekunem szkoły; chciał bowiem mieć na miejscu kogoś, którzyby każdej chwili mógł skontrolować działalność szkoły a w razach trudniejszych wesprzeć kierownika swą życzliwą radą.

Te jednak pomyślnie się zapowiadające początki szkoły, trwały nader krótko, już bowiem w miesiącu lutym zainteresowanie się szkołą zaczęło w uderzający sposób słabnąć a frekwencya spadła do liczby 14 i to nader nieregularnie przychodzących do szkoły uczniów. Zarządzone bezwłocznie przez Wydział krajowy dochodzenia już to przez fachowy organ Wydziału kraj., już to drogą zasiągniętych informacyi u opiekuna szkoły stwierdziły niewątpliwie, że przyczynę tego niepowodzenia przypisać trzeba było kierownikowi szkoły, który, jak się okazało, nie posiadał zgoła tych właśnie osobistych przymiotów, a mianowicie tego ciepła i pewnego zapału dla powierzonej mu misyi, które kierownik szkoły zimowej koniecznie musi posiadać — jeśli szkoła nie ma się stać martwą i bezskuteczną.

Nadto wedle prowizorycznego statutu organizacyjnego, obowiązki kierownika nie kończą się tylko w szkole, nauka ma być raczej tylko przygotowaniem i objaśnianiem akcyi po za szkołą, środkiem zdobycia sobie zaufania starszych i młodszych uczniów i mieć na oku rzeczywiste i istotne potrzeby i zagadnienia gospodarcze w danych warunkach i okolicy. Tam bowiem, gdzie uczniem ma być starszy gospodarz lub praktycznie już zajęty syn włościański, suche słowo nauki jest niewystarczającem, oni muszą widzieć na każdym kroku skutki udzielanej im wiedzy a ten, który te słowa wygłasza, musi umieć zdobyć sobie wiarę i zaufanie u swych słuchaczów. Najgłówniejszym więc obowiązkiem kierownika szkoły zimowej jest przejąć się swem powołaniem, zżyć się z miejscową ludnością, umieć odczuwać i rozumieć jej potrzeby i stać się jej codziennym doradcą. Cała zaś działalność p. Wiśniewskiego ograniczała się do jedno lub dwugodzinnych wykładów dziennie bez żadnej jakiejkolwiek dodatniej działalności po za szkołą.

Dostrzegłszy te kardynalne braki w wykonaniu obowiązków kierownika, zdolne zwichnąć nowo stworzoną instytucyę, Wydział krajowy na wniosek stałej komisyi dla spraw rolniczych bezzwłocznie wypowiedział posadę p. Wiśniewskiemu i rozglądnął się za odpowiedniejszym kandydatem. Jako następcę znalazł Wydział krajowy p. Oskara Bonkowicza-Sittauera, człowieka w sile wieku, praktycznego, zamiłowanego w swym

zawodzie rolnika, który dał się poznać ze swej dodatniej i energicznej działalności w Towarzystwie gospodarskiem jako lustrator Kółek rolniczych.

W czerwcu b. r. został wysłanym p. Sittauer do Niewiarowa w celu poznania tamtejszych włościańskich stosunków. Krótkie ale wyczerpujące sprawozdanie, dowodzące nietylko jego znajomości fachowej, ale i pewnej zdolności oryentacyjnej, obejmowało nietylko obraz tamtejszych gospodarstw włościańskich, ale i wskazywało zarazem kierunek, w którym iść się powinno, aby dodatnio oddziałać na podniesienie dobrobytu tamtejszej okolicy. Wydział krajowy w październiku powierzył p. Oskarowi Bonkowiczowi-Sittauerowi kierownictwo krajowej rolniczej szkoły zimowej w Niewiarowie a już w listopadzie zgodnie z planem nauk nakreślonym w prow. statucie organizacyjnym zaczęła szkoła ta funkcyonować. Oprócz p. Oskara Sittauera, nauczyciela dla nauk fachowych, uczą ks. Józef Bieniarz religii i nauczyciel ludowy p. M. Krawecki języka polskiego i rachunków.

Uczniów zapisało się dotychczas 20, frekwencya jest pilna i stała, Wydział krajowy ma też nadzieję, wnosząc z początkowej działalności pana Sittauera, korzystnej dotąd o nim opinii opiekuna szkoły, oraz z zaufania, jakie w tak krótkim czasie umiał już sobie zdobyć wśród okolicznych włościan, że tym razem wybór kierownika okaże się trafnym. Na koszta rocznego utrzymania tej szkoły wstawił Wydział krajowy do Rubr. XV. poz. 243 a) kwotę 1.028 zł.; kwota ta jest wyższą o 100 zł. od preliminowanej roku przeszłego z powodu wynagrodzenia w kwocie 100 zł. za wydzierżawiony ogród i sad koło szkoły.

Polecenie Wysokiego Sejmu, aby Wydział krajowy udał się do c. k. Rządu celem uzyskania subwencyi państwowej na koszt założenia i utrzymania zimowej szkoły rolniczej w Niewiarowie w wysokości 50% kosztów, zostało przez Wydział krajowy wykonanem.

Do chwili zamknięcia niniejszego sprawozdania Wydział krajowy nie otrzymał od c. k. Rządu jeszcze żadnej odpowiedzi w tej sprawie, ma jednak nadzieję, że c. k. Rząd podobnie, jak to czyni w innych krajach koronnych, i nam na ten cel pomocy swej nie odmówi.

II. Szkoła w Woysławiu.

Wprowadzenie szkół zimowych ma za cel ujęcie w odmienną a bardziej odpowiednią formę zadania krzewienia fachowej wiedzy wśród ludności rolniczej, niż się to działo przez naukę wędrowną, której rezultaty okazały się niedostatecznymi.

Już w r. 1898 Komisya rolnicza po przeprowadzeniu wyczerpujących studyów uznała zmianę tę za wskazaną, a Wysoki Sejm uchwałą z dnia 16. marca 1899 wejść na tę drogę zalecił. Idąc w myśl polecenia Wys. Sejmu, skorzystał Wydział krajowy z dawno objawianych życzeń powiatu mieleckiego i ponowionej ofiary p. Stefana Sękowskiego, który na cele szkoły zimowej odstąpił bezinteresownie dom mieszkalny murowany, składający się z 9 ubikacyj i $1^1/_2$ morga ogrodu oraz morg pola na doświadczenia i demonstracye rolnicze.

Wydział krajowy w przekonaniu, że z wielu względów zalecałoby się założenie szkoły zimowej w powiecie mieleckim, wysłał nauczyciela wędrownego p. Mieleckiego w tamte okolice w celu dokładnego poznania tamtejszych stosunków ofiarowanego domu na pomieszczenie szkoły i przedłożenia Wydziałowi krajowemu sprawozdania wraz z wnioskami i obliczeniem kosztów założenia szkoły. P. Mielecki przybywając na miejsce, nietylko miał sposobność poznać najbliższe okolice Woysławia, lecz także przez kilkakrotne zetknięcie się z tamtejszą inteligencyą oraz włościanami, przekonał się o wielkiem zapotrzebowaniu w tej okolicy jakiejkolwiek szkoły rolniczej: położenie zaś Woysławia, jako centralnego punktu okolicy więcej zaludnionej, jak i budynek na ten cel przeznaczony założeniu szkoły tamże najzupełniej odpowiada.

Alegat.

Wydział krajowy zasięgnąwszy opinii stałej sekcyi komisyi dla spraw rolniczych, uprasza Wysoki Sejm o upoważnienie założenia w Woysławiu rolniczej szkoły zimowej, opartej na tym samym statucie organizacyjnym, co i zimowa szkoła rolnicza w Niewiarowie. Na ten cel wstawił Wydział krajowy do preliminarza budżetu na r.

1900 do Rubr. XV. poz. 243 b. jako wydatek nadzwyczajny na założenie szkoły 860 zł jako wydatek zwyczajny na utrzymanie szkoły 925 zł.

Zamykając niniejsze sprawozdanie, Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o krajowych rolniczych szkołach zimowych.

II. Sejm upoważnia Wydział krajowy do założenia rolniczej szkoły zimowej w Woysławiu w powiecie mieleckim.

III. Sejm wstawia do budżetu krajowego na rok 1900 do Rub. XV. poz 243a) na utrzymanie zimowej szkoły rolniczej w Niewiarowie wydatek zwyczajny w kwocie 1028 zł., b) na utrzymanie zimowej szkoły rolniczej w Woysławiu wydatek zwyczajny w kwocie 925 zł., na założenie szkoły rolniczej zimowej w Woysławiu wydatek nadzwyczajny w kwocie 860 zł.

VI. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby udał się do c. k. Rządu celem uzyskania subwencyi państwowej na koszta założenia i utrzymania zimowych szkół olniczych w Niewiarowie i Woysławiu w wysokości 50% kosztów.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
St. Badeni w. r.

Sprawozdawca:
Mieczysław Onyszkiewicz w. r.
Członek Wydziału krajowego.

Wysoki Wydziale krajowy!

Spełniając polecenie Wys. Wydziału krajowego z dnia 25. sierpnia r. b. L. 48490, udałem się dnia 4. września do Woysławia. Ponieważ stosunki powiatu mieleckiego pod każdym względem zupełnie były mi nieznane, prosiłem w pierwszym rzędzie JWgo p. Sękowskiego o łaskawe udzielenie mi pod tym względem swych informacyj. Następnie chcąc zasięgnąć zdania i innych osób z inteligencyi, które z tytułu swego urzędu i zajęcia ciągle z ludem się stykają, a tem samem jego zapatrywania i potrzeby znać mogą, udałem się do Mielca, gdzie mówiłem z miejscowem duchowieństwem, z p. Fibichem, notaryuszem, p. Madejskim, dyrektorem kasy i z sekretarzem Rady powiatowej. Ażeby wreszcie zbadać zapatrywania samych włościan, mówiłem nietylko z gospodarzami Woysławia, lecz zwiedziłem w tym celu także sąsiadujące z nim gminy: Książnice, Podleszany, Wolę mielecką, Trzcianę, Rzędzianowice, Złotniki. Cyrankę i Rzochów. Wprawdzie korzystając z pogody, jaka po dłuższej słocie zabłysła, wszyscy prawie włościanie byli pracą w polu zajęci, zawsze jednak w każdej z tych gmin zeszło się kilku lub kilkunastu gospodarzy, z którymi można było pomówić i cel jakoteż znaczenie szkoły zimowej wytłómaczyć. Przy tem nie zaniedbywałem zasięgać także zdania i opinii miejscowej inteligencyi, byłem więc w tym celu w Książnicach u ks. dziekana Mleczko, w Woli Mieleckiej u miejscowego dzierżawcy p. Rydla, w Trzcianie i Złotnikach u miejscowych nauczycieli ludowych. Nadto, dowiedziawszy się, że wójci z całego okręgu sądowego mieleckiego mają być na sesyi w c. k. Starostwie, prosiłem JWgo p. Sękowskiego, żeby był łaskaw ułatwić mi zetknięcie się z nimi celem dowiedzenia się za ich pośrednictwem o zapatrywaniach reszty gmin okręgu sądowego mieleckiego. JWny p. Sękowski najchętniej się tem zajął i zarządził, że wójci po ukończeniu sesyi w Starostwie zgromadzili się w lokalu Rady powiatowej. Po stosownem przemówieniu i wytłómaczeniu zgromadzonym sprawy, o którą się rozchodzi, wszyscy byli jednego zdania, a to mianowicie, że szkoła rolnicza zimowa może być dla włościan bardzo pożyteczną, że w razie jej otwarcia chętnie z niej korzystać będą i że wreszcie Woysław przez swe położenie na taką szkołę bardzo odpowiednią jest miejscowością. Na badanie usposobienia i zapatrywania samych włościan co do potrzeby otwarcia szkoły zimowej zwróciłem głównie swą uwagę, bo uważam je za bardzo ważne, niemal decydujące o przyszłym rozwoju szkoły. Szczerze wyznać muszę, że lud w okolicy Woysławia jak najlepsze na mnie zrobił wrażenie. Trzeźwy, pracowity, z rozbudzonem poczuciem narodowem, garnący się chętnie do oświaty, powinien chyba być odpowiednim materyałem, nad którego dalszem poddźwignieniem się dalej popracować warto. Wiem i nie taję tego, że i tu nie jest wszędzie i wszystko tak, jakby sobie życzyć można. Dawały się i tu słyszeć zdania: „Nam ta takiej szkoły nie potrzeba. To jakaś podrywka. Założą szkołę, a potem z tego będą tylko nowe ciężary na gminy". Sądzę jednak, że takich odosobnionych zdań w rachubę brać nie można, bo malkontenci i pessymiści zawsze i wszędzie znajdować się będą.

Co do stanu gospodarstw włościańskich, to ten w niektórych ze zwiedzanych gmin przedstawił mi się mniej, w innych znowu więcej korzystnym. W niektórych gminach są już gospodarstwa włościańskie więcej rozdrobnione, tak, że przeciętne gospodarstwo ma zaledwie 4—5 morgów, w innych zaś są one większe, 10—12 morgowe w przecięciu, chociaż trafiają się pojedyncze gospodarstwa i o 20—30 morgach. Gleba najrozmaitsza, od ciężkiej gliny począwszy a na mokrym lub też suchym prawie ruchomym piasku, skończywszy o podglebiu przeważnie mniej lub więcej nieprzepuszczal-

nem. Łąk naturalnych prawie brak zupełnie; zastępować je muszą rośliny pastewne na roli uprawiane. Fabryk ani też zakładów przemysłowych z wyjątkiem gorzelń w okolicy niema żadnych.

Położenie Woysławia względem sąsiednich gmin i zaludnienie tychże zdaje mi także bardzo korzystne, bo w dziesięciu gminach, położonych w przeciętnym promieniu 6 kilom. jest przeszło 11 tysięcy wyłącznie prawie ludności czysto rolniczej. Tu jeszcze nadmienić muszę, że w zimie, kiedy woda na Wisłoce zamarznie, droga do Woysławia z gmin, położonych po przeciwnym brzegu rzeki, znacznie się skraca.

Na podstawie powyższych danych sądzę, że Woysław z okolicą nietylko na założenie szkoły zimowej bardzo się nadaje, ale powiedziałbym nawet, że jeżeli wogóle gdzie w kraju szkoła taka z pożytkiem dla tych, dla których się ją zakłada, rozwijać się może, to tutaj powinna.

Co do budynku, który JWny p. Sękowski na założenie szkoły ofiaruje, jest to dość obszerny dwór, dobrze utrzymany, położony w połowie drogi z Mielca do Woysławia tuż przy samym gościńcu obok folwarku Woysławek. Dokoła budynków rozciąga się ogród, przestrzeni może około 1 morga, zarośnięty obecnie trawnikiem, na którym tu i ówdzie rozrzucone są drzewa ozdobne. Tu nadmienić jeszcze muszę, że JWny p. Sękowski oświadczył gotowość oprócz ogrodu odstąpić jeszcze 1 morg pola na doświadczenia i demonstracye. Lwów dnia 16. września 1899. *K. Mielecki*, nauczyciel wędrowny gospodarstwa wiejskiego.

LW. 81.321/99

We Lwowie dnia 9. Grudnia 1899.

Aleg. 23

SPRAWOZDANIE

Wydziału krajowego o krajowych niższych szkołach rolniczych i o szkole ogrodniczej w Tarnowie.

Wysoki Sejmie!

Zeszłoroczne sprawozdanie w tym przedmiocie przyjął Wysoki Sejm na wniosek Komisyi gospodarstwa krajowego uchwałą z dnia 20. marca 1899 r. do wiadomości, nie dając żadnych specyalnych poleceń, któreby Wydział krajowy miał wykonać w okresie oddzielającym ubiegłą sesyę sejmową od chwili obecnej. Wydział krajowy przystępuje zatem bezpośrednio do zdania sprawy o stanie i rozwoju niższych szkół rolniczych w roku szkolnym 1898/9.

W okresie tym było czynnych, nie licząc niższej szkoły w Dublanach, osobnem sprawozdaniem objętej, pięć niższych szkół rolniczych: szkoły w Horodence, Jagielnicy, Kobiernicach i Bereźnicy z zupełnym kursem trzyletnim i otwarta w dniu 15. września 1898 r. szkoła w Suchodole z pierwszym kursem nauki. — W zakładach tych pobierało naukę ogółem 144 uczniów, przyjmując stan z końcem roku szkolnego. Frekwencya w każdej szkole w ostatniem pięcioleciu przedstawia się następująco:

ilość uczniów z końcem roku szkolnego	1894/5	1895/6	1896/7	1897/8	1898/9
Horodenka	34	36	32	41	38
Jagielnica	27	30	33	37	38
Kobiernice	30	32	33	28	31
Bereźnica	—	—	10	20	28
Suchodół	—	—	—	—	9
Ogółem .	91	98	108	126	144

Na rok 1899/900 wpisano ogółem na wszystkie lata nauki 192 uczniów, z tego 85 na rok pierwszy.

Frekwencya jest więc wcale dobrą i wzrasta statecznie z każdym rokiem, co jest tembardziej pocieszającem, że do szkół rolniczych wstępują w największej liczbie synowie włościan. Według sprawozdań kierowników stanowili z końcem roku szkolnego 1898/9 synowie włościan w Jagielnicy i Kobiernicach 80%, w Bereźnicy 40% ogółu uczniów. W szkole horodeńskiej, różniącej się organizacyą od reszty szkół, stosunek ten układa się nieco odmiennej i tu jednak przeważają synowie włościan. Ci stanowili 37% ogółu uczniów, na synów oficyalistów prywatnych przypada 27%, na synów rzemieślników 26%, 10% na inne zawody.

Ilość uczniów kończących szkołę podaje się poniżej w zestawieniu za ubiegłe pięciolecie:

ilość uczniów, którzy otrzymali świadectwo ukończenia nauk w roku szkolnym:

	1894/5	1895/6	1896/7	1897/8	1898/9
Horodenka . .	9	8	9	12	9
Jagielnica . .	11	8	11	9	11
Kobiernice . .	9	7	13	7	9
Bereźnica . . .	—	—	—	—	7
Ogółem .	29	23	33	28	36

Po ukończeniu szkoły wstępują uczniowie po największej części do służby w gospodarstwach większych, niektórzy tylko wracaią na ojcowiznę. Z 36 uczniów, którzy w br. otrzymali świadectwo ukończenia nauk, 25 przyjęło obowiązek oficyalistów prywatnych, 6 wróciło na ojcowiznę (3 ze szkoły w Jagielnicy, 2 z Kobiernic, 1 z Bereźnicy), 1 uczeń zamierza kształcić się na dozorcę w gospodarstwach stawowych, 1 wstąpił do seminaryum nauczycielskiego, 2 powołano do wojska.

Zamiar organizatorów niższych szkół rolniczych spełnia się więc dotychczas tylko w części: w szkołach tych pobierają naukę prawie wyłącznie synowie włościan, niewielu jednak wraca na ojcowiznę. Nie świadczy to jednak wcale przeciw użyteczności tych zakładów, skoro uzdolnienie, jakie dają swym wychowankom zapewnia im chleb w pracy zawodowej. Przeciwnie wzrastająca frekwencya i popyt za ukończonymi uczniami niższych szkół rolniczych stwierdzają same, że szkoły te są potrzebne i pożyteczne.

Zresztą na podstawie dotychczasowych doświadczeń, byłoby przedwcześnie wykluczać już dziś prawdopodobieństwo, że z większą jeszcze frekwencyą, z rozwojem szkół, wzrośnie także procent uczniów, wracających po ukończeniu szkoły na ojcowiznę. Z czterech szkół niższych rolniczych typu włościańskiego, w Jagielnicy, Kobiernicach, Bereźnicy i Suchodole, dwie pierwsze istnieją dopiero lat 13, inne powstały bardzo niedawno. Instytucye to nowe, już się jednak przyjęły w kołach ludności włościańskiej, skoro się do nich tak licznie garną; stopniowo, jak oczekiwać można, obudzi się także przekonanie, że szkoła zawodowa przyda się i na roli kmiecej.

Wykonując za pomocą fachowego urzędnika dydaktyczny i pedagogiczny nadzór nad szkołami, Wydział krajowy nie spuszczał z oka zmian i ulepszeń w sposobie nauczania, a także potrzeby ujednostajnienia planu nauki we wszystkich szkołach w myśl uwag sejmowej Komisyi gospodarstwa krajowego.

Ujednostajnienie planu nauki w zasadzie we wszystkich szkołach już zostało przeprowadzonem. Przeprowadzenie jej w szczegółach utrudnia jednak brak podręczników dla użytku niższych szkół rolniczych, któreby z jednej strony dawały podstawę i miarę nauki dla nauczyciela, z drugiej zaś umożliwiały ściślejszą kontrolę w postępach tejże przez kierownika szkoły i Wydział krajowy. Brakowi takich podręczników starał się Wydział krajowy zapobiedz ogłoszeniem konkursu na napisanie książek, podających wstępne wiadomości z nauk przyrodniczych, nauki rolnictwa i hodowli, w zastosowaniu do potrzeb niższych szkół rolniczych, przeznaczając za najlepszą pracę w każdym przedmiocie po 500 zł. nagrody.

Drugim nader ważnym momentem, na który Wydział krajowy szczególniejszą zwraca uwagę, jest dobór i przygotowanie odpowiednich sił nauczycielskich. Szczególniej w niższych szkołach rolniczych, gdzie obok praktycznego wykształcenia daje się jeszcze kulturne i moralne wychowanie uczniom, harmonijne współdziałanie wszystkich sił nauczycielskich ma znaczenie nader ważne. Długie doświadczenie Wydziału krajowego w tym kierunku i częste smutne zawody, zmusiły obecnie do ściślejszego traktowania tego zasadniczego warunku pomyślnego rozwoju szkół. Wymaga się też dziś od kandydata obok sumiennego i prawdziwego fachowego wykształcenia, ono bowiem jedynie ustrzec może od pozornie naukowej przesady przy nauce, możliwie wszechstronnego praktycznego przygotowania, to bowiem z drugiej strony daje pewność, że żywe słowo nauki,

tak w szkole jak i na folwarku dążyć będzie wyłącznie i jedynie do istotnego celu szkoły tj. do nadania praktycznego wykształcenia uczniom. Możliwie odpowiednio dobrane już siły rokują obecnie pewne powodzenie wszystkim kraj. niższym szkołom rolniczym; większą trudność stanowi przygotowanie sił młodszych, których wyszukanie przy ściśle określonym wyborze dziś nie jest już tak łatwem. Równocześnie z lepszym doborem sił, weszło i lepsze zrozumienie zadań i celów szkoły.

Wyrugowano z programu nauk teoretycznych wszystko to, co będąc balastem naukowym, utrudniało nabycie rzeczywiście potrzebnych wiadomości. Z nauk elementarnych podaje się tylko to, co jest niezbędnem w przyszłym zawodzie ucznia, tj. czytanie, pisanie, a przedewszystkiem rachunki. Nauki przyrodnicze ograniczono do wyłożenia najogólniejszych zasad, do zrozumienia życia zwierzęcego i roślinnego, aby oparłszy się na tem, zrozumieć całe rolnictwo i hodowlę. Punkt ciężkości szkoły przeniesiono do gospodarstwa szkolnego, które prowadzone umiejętną ręką kierownika – z jednym tylko wyjątkiem, któremu zaradzono, jest we wszystkich szkołach pod każdym względem wzorowem polem do pracy, do demonstracyi i zarazem wzorowem gospodarstwem. Wydział krajowy ma też nadzieję, że idąc dalej w tym kierunku i uzupełniając obecną reorganizacyę już w szczegółach stworzy z kraj. niższych szkół najzupełniej swemu zadaniu odpowiadające zakłady.

aty 1 – 6 Załączając jako alegat 1, 2, 3, 4, 5. i 6 szczegółowe sprawozdania kierowników szkół, dodajemy w dalszym ciągu następujące uwagi o stanie i potrzebach każdego zakładu z osobna.

1. Szkoła w Bereżnicy.

Rozwija się pomyślnie. W bieżącym roku odbył się po raz pierwszy główny egzamin końcowy, przy którym siedmiu uczniów otrzymało świadectwo ukończenia nauk. Z tych jeden wrócił na ojcowiznę, pięciu przyjęło obowiązek w większych gospodarstwach, jeden zamierza kształcić się na dozorcę gospodarstwa stawowego.

Na rok szkolny 1899/900 zapisano ogółem 35 uczniów, z tego 15 uczniów nowych na pierwszy rok nauki.

W składzie nauczycieli nie zaszła żadna zmiana, tylko w miejsce uwolnionego ze służby instruktora do robót praktycznych p. Ludwika Turakiewicza, przybył p. Karol Nowak, były uczeń niższej szkoły w Dublanach.

Od stycznia br. pozostawał w Bereżnicy na praktyce nauczycielskiej stypendysta Wydziału krajowego p. Stanisław Dzierzbicki, który po ukończeniu wyższej szkoły w Dublanach i po kilkuletniej praktyce w większych majątkach, obrał zawód nauczycielski. Gdy z końcem roku szkolnego zawakowało w Kobiernicach, wskutek ustąpienia p. Józefa Pawłowskiego miejsce nauczyciela do nauk zawodowych, Wydział krajowy przydzielił tam p. Dzierzbickiego na zastępstwo nauczyciela fachowego.

Gospodarstwo szkolne, rozpoczęte w warunkach nader uciążliwych na gruntach jałowych, zapuszczonych i podmokłych, dźwiga się widocznie z każdym rokiem i już dziś po trzech latach doprowadzono je po zdrenowaniu, odpowiedniem nawożeniu i dzięki skrzętnej pracy kierownika szkoły do stanu prawidłowego. Stan czynny i bierny gospodarstwa zestawiony szczegółowo w załączonym sprawozdaniu dyrekcyi za rok 1898/9 wykazuje 375 zł. nadwyżki w dochodach t. zn. 12 zł. dochodu z jednego morga. Rezultat w danych warunkach bardzo dobry.

W budynku szkolnym i mieszkalnym skonstantowano niespodzianie pojawienie się grzyba. Na wiadomość tę, Wydział krajowy zarządził bezzwłocznie zerwanie podłóg zaatakowanych i, po odpowiedniej dezinfekcyi, ułożenie podłóg nowych. W miarę zrywania podłóg okazało się, że grzyb spostrzeżony z razu w niektórych tylko miejscach, zajął niemal wszystkie podłogi w budynku mie-

szkalnym i w parterze budynku szkolnego t. zn. w trzech salach wykładowych, infirmeryi, w kancelaryi, w mieszkaniu instruktora, obu nauczycieli i w dwóch pokojach w mieszkaniu kierownika. Celem zapobieżeniu ponownemu pojawieniu się grzyba, postanowił Wydział krajowy drewniane podłogi w gmachu szkolnym zastąpić posadzką z cegiełek szamotowych, a w kuchniach i spiżarniach zwykłym betonem. Koszt naprawy obliczony jak następuje:

280 m² podłogi z deszczułek dębowych, po 3 zł. 50 ct. za 1 m², łącznie z dezinfekcyą wyniesie 980 zł.

200 m² podłogi kamionkowej po 4 zł. za 1 m² = 800 zł., przestawienie 4 pieców 30 zł.

Koszt ogólny 1810 zł.

Na pokrycie kosztów tych robót, które niezwłocznie musiały być podjęte i będą w tym roku ukończone, wstawił Wydział krajowy do preliminarza budżetu szkoły na rok 1900 nadzwyczajny kredyt 700 zł. według pierwotnego obliczenia w chwili układania preliminarzy. O resztę przekroczy się budżet tegoroczny.

W końcu upraszamy Wysoki Sejm o przyznanie następujących jeszcze nadzwyczajnych kredytów wstawionych do preliminarza budżetu szkoły:

50 zł. na potrzeby ćwiczeń praktycznych w kołodziejstwie i stelmacharstwie, które z dobrym rezultatem wprowadzono w tej szkole już w latach poprzednich jako pożyteczne zajęcie uczniów w porze zimowej; 215 zł. na odnowienie wózka i uprzęży zużytych skutkiem częstych administracyjnych wyjazdów do Stryja, oddalonego o 7 km. od szkoły, wreszcie 150 zł. na zakupno grabarki i pługa zwrotnego do użytku w gospodarstwie szkolnem.

II. Szkoła w Horodence.

Wzrastająca z każdym rokiem ilość zgłoszeń o przyjęcie do tej szkoły, dosięgła w tym roku liczby 56. Część podań skierowano do innych szkół rolniczych, a 28 kandydatów zawezwano do egzaminu wstępnego, poczem 17 przyjęto na I rok nauki. Na rok drugi wpisano 14 uczniów, na rok trzeci również 14. Ogółem liczy szkoła obecnie 45 uczniów.

W składzie nauczycieli nie zaszła żadna zmiana, tylko instruktora do robót praktycznych, p Górnisiewicza, uwolniono na własną jego prośbę ze służby. Obowiązki te pełni w zastępstwie uczeń praktykant, Adolf Jasiński, który przed dwoma laty ukończył szkołę w Horodence.

Naukę o pielęgnowaniu zwierząt domowych w czasie choroby i o pomocy w nagłych wypadkach udzielał w zastępstwie krajowego, wędrownego nauczyciela weterynaryi, powiatowy weterynarz p. Skuciński za wynagrodzeniem w kwocie 300 zł. Zastępstwo to było koniecznem, gdyż z otwarciem trzeciego roku nauki w Bereżnicy, weterynarz krajowy nie jest w stanie obok innych zajęć służbowych odbyć kolejno w czterech szkołach rolniczych 10 tygodniowy kurs weterynaryi. W przewidywaniu, że potrzeby zastępstwa także w roku przyszłym nie będzie można uniknąć, Wydział krajowy wstawia na ten cel do preliminarza budżetu szkoły 300 zł. Wydatek poniesiony w tym roku znajdzie pokrycie w prawdopodobnych zaoszczędzeniach.

Stosując się do uwag sejmowej Komisyi gospodarstwa krajowego, Wydział krajowy nie zaprzestaje starań o nabycie pewnej przestrzeni gruntów na założenie własnego gospodarstwa szkoły. Wznowione za pośrednictwem Konsystorza rokowania o zadzierżawienie folwarku ormiańskiego probostwa, musiano na razie zaniechać, gdyż po zbadaniu lokalnych stosunków okazało się, że zorganizowanie gospodarstwa wymagałoby nieco większego nakładu.

Do preliminarza budżetu wstawił Wydział krajowy jako nadzwyczajny wydatek kwotę 8 9 zł. niezbędnie potrzebną na nowe pokrycie dachów na bu-

dynku szkolnym, administracyjnym i stajni i na sprawienie 25 ram do okien zewnętrznych w budynku szkolnym i mieszkalnym, nadto kwotę 100 zł. na zakupno beczki do wożenia wody i na odnowienie zużytych sprzętów szkolnych.

III. Szkoła w Jagielnicy.

Szkoła ta miała w ubiegłym roku szkolnym 38 uczniów, tj. 11 na pierwszym, 14 na drugim, 13 na trzecim roku. Świadectwo ukończenia nauk otrzymało 11 uczniów.

Zamieszczone w sprawozdaniu Dyrekcyi szkoły starannie zebrane wiadomości o byłych uczniach świadczą najlepiej, że szkoła zadaniu swemu dobrze odpowiada.

W składzie grona nauczycieli nie zaszła żadna zmiana.

Gospodarstwo szkolne prowadzone jest wzorowo. Zestawienie stanu czynnego i biernego gospodarstwa za rok 1898/9 daje 1417 zł. nadwyżki w dochodach, t. zn. 47 zł. czystego dochodu z morga, po odtrąceniu już wynagrodzenia za pracę uczniów. Jest to chlubnym dowodem gospodarności i starannej pracy kierownika zakładu.

Trzydziesto-morgowy obszar ziemi, należący do gospodarstwa szkolnego, powiększono w tym roku dokupnem parceli położonej między gruntami szkolnymi, w obszarze 1 morga i 9 sążni kw. za cenę 160 zł. Wydatek ten pokryto częścią kwotą 100 zł., uzyskaną ze sprzedaży starego siewnika, częścią z bieżących dochodów gospodarstwa.

Za zezwoleniem Wysokiego Sejmu wprowadził Wydział krajowy w tej szkole naukę pszczelnictwa i sadownictwa, którą udziela nauczyciel elementarny p. Michał Zając. Oceniając pożytek, jaki uczniowie z nauki tej odnoszą, Wydział krajowy wstawia, podobnie jak w roku ubiegłym, do preliminarza budżetu nadzwyczajny wydatek 100 zł., jako remuneracyę za naukę pszczelnictwa i sadownictwa.

Do preliminarza budżetu wstawiliśmy jeszcze nadzwyczajny wydatek 150 zł. na poszycie szopy.

IV. Szkoła w Kobiernicach.

Na życzenie Rady szkolnej krajowej odbył się tu, podobnie jak w roku szkolnym 1897/8 drugi rolniczy kurs jednoroczny dla nauczycieli szkół ludowych, według niezmienionego programu.

Plan nauk rozszerzono tylko wprowadzeniem systematycznej nauki sadownictwa i warzywnictwa. Na kurs ten przeznaczyła Rada szkolna, tak samo jak rok przedtem, 10 nauczycieli ludowych z różnych okolic kraju. Nauk udzielali i kierowali praktycznymi ćwiczeniami frekwentantów obaj nauczyciele do nauk fachowych Dla wzmocnienia sił nauczycielskich podczas kursu, przydzielił Wydział krajowy do Kobiernic, jako zastępcę nauczyciela fachowego, p. Józefa Fronia, który po ukończeniu szkoły w Czernichowie, uzupełniał studya swe jako stypendysta Wydziału krajowego w szkole rolniczej w Liebwerd. Po ukończeniu kursu przeniesiono p. Fronia do szkoły w Suchodole.

W wrześniu br. uwolnił Wydział krajowy ze służby kierownika p. Józefa Pawłowskiego, a zamianował w to miejsce prowizorycznym kierownikiem p. Adolfa Ponińskiego, dotychczasowego nauczyciela fachowego w tej szkole. Ponieważ zaś z tą zmianą zawakowało miejsce nauczyciela fachowego, przydzielono tu z początkiem października w charakterze zastępcy nauczyciela p. Stanisława Dzierzbickiego, który od stycznia br. odbywał praktykę nauczycielską w szkole w Bereżnicy.

Gospodarstwo szkolne dało w tym roku plon mały. Po przeprowadzeniu drenowania, które na 25 morgach najbardziej nieprzepuszczalnych ukończono w roku 1898, i po zwiększeniu w tym roku inwentarza roboczego, oczekiwać można, że gospodarstwo to, walczące dotąd z trudnymi warunkami uprawy, rozwijać się będzie prawidłowo.

Do preliminarza budżetu szkoły wstawił Wydział krajowy jako nadzwyczajny wydatek 100 zł. na naprawę dachu gontowego na budynku szkolnym i 300 zł. na sprawienie apteczki domowej weterynarskiej, przyrządów weterynarskich, dalej na naprawę i na zakupno kilku szkieletów zwierząt domowych do muzeum szkolnego.

V. Szkoła w Suchodole.

W bieżącym roku otworzono drugi rok nauki, na który po złożonym egzaminie przeszło 9 uczniów. Na rok pierwszy przyjęto 17 uczniów nowych.

Z otwarciem drugiego roku szkolnego przeniósł Wydział krajowy do tej szkoły w charakterze zastępcy nauczyciela fachowego p. Józefa Fronia, który na czas kursu rolniczego dla nauczycieli ludowych przydzielony był do Kobiernic. W składzie nauczycieli nie zaszła zresztą żadna zmiana.

Zabudowania szkolne i gospodarskie oddano na użytek szkoły w r. 1898.

Koszt budowy na podstawie kolaudacyi przedstawia się następująco:

I. Wydatki.

a) Budowy wykonane w przedsiębiorstwie:

1. budynek główny szkolny	23.089 zł.
2. „ mieszkalny	22.202 „
3. „ na pomieszczenie warstatów do wyprawy lnu	2.857 „
4. inne drobniejsze roboty ogólne .	614 „
Suma .	48.763 zł.
b) budowy wykonane w własnym zarządzie .	19.444 zł.
c) koszta administracyjne	1.869 „
Koszt ogólny .	70.076 zł.

We własnym zarządzie ad b) zbudowano stajnię, stodołę, adaptowano jeden z wydzierżawionych budynków na dom administracyjny i ogrodzono sztachetami całe obejście zakładu. Podaną powyżej kwotą 19.444 zł. objęte są nadto koszta ułożenia posadzek betonowych w gmachu głównym i mieszkalnym, koszta wszystkich pieców i kuchni, bielenia i malowania sal w obu budynkach, któreto roboty wymagające starannego wykonania, wyjęto z pod zobowiązań przedsiębiorcy i wykonano w własnym zarządzie.

II. Dochody.

1. Kredyty uchwalone przez Wysoki Sejm .	69.000 zł.
2. ze sprzedaży materyałów z rozebranych starych budynków zadzierżawionych .	532 „
razem .	69.532 zł.
w porównaniu z rozchodem . .	70.076 „
okazuje się przekroczenie kosztorysu o .	544 zł.

Przekroczenie to jest pozornem tylko, gdyż materyały pozostałe z budowy oceniono przy kolaudacyi na 600 zł. Materyał ten zużyto na zbudowanie szopy na narzędzia rolnicze, głównym kosztorysem nie objętej. Na koszt budowy szopy preliminowano w budżecie na r. b. tylko 300 zł., w przewidywaniu, że zaoszczędzeniem przy głównej budowie pokryje się nadwyżka kosztów szopy. Tak też się stało. Na tej podstawie Wydział krajowy uprasza o usprawiedliwienie wykazanego powyżej, nieznacznego przekroczenia kosztorysu.

Wewnętrzne urządzenie szkoły i internatu, obliczone na 40 uczniów, jest już zupełne.

Celem zapewnienia szkole obfitszego wyposażenia w środki naukowe zwrócił się Wydział krajowy do Wysokiego c. k. Rządu z prośbą o przyznanie na ten cel pewnej kwoty, tak jak poprzednio dla innych szkół rolniczych. Na skutek tej prośby Wys. c. k. Rząd przyznał w zasadzie zasiłek z funduszów państwowych w kwocie 1000 zł. sumy tej jednak dotąd nie wyasygnował.

Gospodarstwo na obszarze 33 morgowym, wydzierżawionym od miasta Krosna, objęła szkoła w r. 1898 w stanie zaniedbanym. Przeważna część pól leżała odłogiem. Pierwsze starania muszą być zatem skierowane ku doprowadzeniu gruntów przez dobrą uprawę i znawożenie do lepszej kultury. Zadanie to nie będzie trudnem, bo wydzierżawiony folwark ma ziemię dobrą, wyjąwszy kilka morgów o glebie nie przepuszczalnej. Oczekiwać przeto można, że gospodarstwo już w bliskiej przyszłości będzie się opłacać.

W końcu przedstawiamy Wysokiemu Sejmowi dalsze inwestycye, które dla zupełnego urządzenia szkoły są niezbędnie potrzebne:

1. Wybudowanie lokalu na pomieszczenie mleczarni. Budynek administracyjny przerobiony z małego domu zadzierżawionego, pomieścił zaledwie kuchnię, jadalnię uczniów i spiżarnię podręczną. Brak miejsca na umieszczenie przyrządów mleczarskich nie pozwala dotąd na przeróbkę mleka wyprodukowanego w własnem gospodarstwie. Potrzeba mleczarni jest więc pilną, zwłaszcza, że z otwarciem trzeciego roku nauki powinien odbyć się praktyczny kurs mleczarski w tej szkole.

   Koszt budowy mleczarni wyniesie 1.250 zł.

2. Postawienie lodowni, podobnie jak w innych szkołach, kosztem 550 zł. Wydatek ten jest nieuniknionym, gdyż bez lodowni nie podobna letnią porą przechować wiktuałów.

3. Urządzenie wewnętrzne stajni dla bydła i koni, tj. urządzenie stanowisk, żłobów, parników na karmę i odgrodzenie części stajni na chlewnię, co wszystko nie było objęte głównym kosztorysem budowy, wymaga wydatku 650 zł.Część tych robót, jako nie cierpiących zwłoki, wykonano już w tym roku.

4. Urządzenie wzorowej gnojowni kosztem 500 zł.

5. Podlepienie dachówek kitem wapiennym na wszystkich budynkach (2600 m^2) 320 zł.

6. Kanalizacya, obrukowanie i odrenowanie budynków. Położenie zakładu jest tego rodzaju, że wody deszczowe i nieczystości mają naturalny odpływ przez grunta włościańskie, przytykające bezpośrednio do zakładu. Wynika stąd potrzeba odprowadzenia wody zapomocą ścieków i kanałów przez grunta szkolne do otwartego rowu odpływowego na łące. Za kanalizacyą przemawia jeszcze, obok względów na hygienę, także konieczna potrzeba odprowadzenia obfitej wody zaskórnej. W głębokości jednego do dwu metrów pod poziomem rozwinięte są w tej okolicy nieprzepuszczalne iły podkarpackie lub żwiry wodonośne. Przy wznoszeniu fundamentów pod budynki szkolne, założono wprawdzie dreny w piwnicach, drenowanie to okazało się jednak niewystarczającem, bo w piwnicach pod wszystkimi budynkami gromadzi się woda w warstwie na 60 ctm. głębokiej.

Zaradzić temu można jedynie ponownem, starannem odrenowaniem.

Koszt kanalizacyi i odrenowania oblicza się na 640 zł.

7. Zaprowadzenie wodociągów do umywalni i łazienek uczniów. Donoszenie wody w naczyniach na piątro, gdzie umieszczone są sypialnie i umywalnie uczniów, jest zwłaszcza w porze zimowej kłopotliwe i utrudnia utrzymanie porządku w budynku szkolnym. Koszt wyniesie 500 zł.

8. Na różne drobne adaptacye, które z objęciem nowych budowli w użytkowanie mogą być potrzebne, preliminuje Wydział krajowy 240 zł.

Koszt projektowanych pod 1-7) inwestycyi obliczono na podstawie szczegółowego technicznego kosztorysu.

Zestawienie:

1.	mleczarnia	1.250 zł.
2.	lodownia	550 „
3.	urządzenie stajni	650 „
4.	Kitowanie dachówek	320 „
5.	Kanalizacya, bruki i odrenowanie budynków	640 „
6.	Gnojownia	500 „
7.	Wodociągi	500 „
8.	Drobne nieprzewidziane adaptacye . .	240 „
	Razem .	4.650 zł.

Kwotę 4.650 zł. wstawił Wydział krajowy do preliminarza funduszu krajowego rubr. XV. jako wydatek nadzwyczajny i o przyznanie jej uprasza w wniosku pod II.

Do preliminarza budżetu szkoły na r. 1900 wstawił Wydział krajowy w rubr. I. III. i IV. kwoty wyższe w porównaniu z budżetem tegorocznym stosownie do większych potrzeb wskutek otwarcia drugiego, a w roku przyszłym trzeciego roku nauki. Wydatki na gospodarstwo preliminuje się w kwocie 1.366 zł. wobec 1.335 zł. wstawionych do budżetu tegorocznego; mała ta nadwyżka znajduje zupełne pokrycie w dochodach z gospodarstwa, które preliminuje się o 400 zł. wyżej w porównaniu z rokiem poprzednim.

Jako nadzwyczajny wydatek wstawiono do preliminarza budżetu 275 zł. na dokupno obornika i nawozów sztucznych, a 80 zł. na wykopanie rowu odwadniającego na łące i sadzawki do moczenia lnu.

Szkoła ogrodnicza w Tarnowie.

Spełniając polecenie Wysokiego Sejmu z dnia 3 lutego 1898 przedłożenia wniosków reorganizacyi szkoły ogrodniczej w Tarnowie w tym kierunku „iżby plan nauk teoretycznych odpowiadał umysłowemu poziomowi uczniów do tej szkoły przyjmowanych", Wydział krajowy wygotował plan zasadniczych zmian reorganizacyjnych i przedłożył go już do zaopiniowania sekcyi stałej Komisyi dla spraw rolniczych.

Wobec tego, że Komisya dla spraw rolniczych, w tej nader ważnej sprawie, bo decydującej o praktycznem wykształceniu przyszłych wychowanków, nie wypowiedziała swego zdania, Wydział krajowy jest zmuszonym odłożyć przedłożenie całego planu organizacyjnego do przyszłej sesyi sejmowej, a to tem bardziej, że dopiero po wysłuchaniu opinii Komisyi dla spraw rolniczych

o niektórych zasadniczych projektowanych zmianach, będzie mógł Wydział krajowy przystąpić do szczegółowego opracowania planu rozkładu nauk, oraz odpowiedniejszego praktycznego wykształcenia uczniów, co wobec wielkiej ważności tej sprawy, wymagać będzie jeszcze dalszych studyów.

Bieg nauki w szkole był zupełnie normalnym, ogród był prowadzony wzorowo, przyczem znać było usiłowanie, tak kierownika jak i fachowego nauczyciela szczególniejszego zajęcia się szkółkami drzew owocowych.

Z początkiem roku szkolnego zgłosiło się o przyjęcie do szkoły 22 kandydatów, z czego do egzaminu wstępnego przystąpiło 14, a przyjętych do szkoły zostało 11; w ciągu roku wystąpiło dwóch, a 5 zostało przyjętych, tak, że z końcem roku szkolnego na I. roku było 14, na II. roku 7, a na III. roku 4 uczniów. Z tych 25 uczniów zdało 16 egzamin roczny i uzyskało przejście na rok wyższy, czterech zaś, którzy byli na III. roku, zdali egzamin główny końcowy.

W bieżącym roku jest obecnie 25 uczniów, z czego na I. roku 11, na II. 7, na III. roku 7.

Z ważniejszych spraw administracyjnych Wydział krajowy miałby do nadmienienia to, iż wstrzymał budowę wielkich nowych szklarń przy szkole, a polecił naprawić tam już istniejące dwie holenderki, małą cieplarnię i oranżeryę, które najzupełniej na potrzeby szkoły w tym zakresie wystarczają. Na tegorocznej wystawie urządzonej w jesieni w Tarnowie przez tumtejsze towarzystwo ogrodnicze otrzymała szkoła za wzorowy dobór jarzyn, owoców i nasion dyplom uznania.

Na podstawie powyższego sprawozdania przy dołączeniu rocznych sprawozdań Dyrekcyi, Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o krajowych niższych szkołach rolniczych i o krajowej szkole ogrodniczej w Tarnowie.

II. Sejm otwiera Wydziałowi krajowemu kredyt do wysokości 4.650 zł. na uzupełniające budowy w szkole rolniczej w Suchodole.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

St. Badeni w. r.

Sprawozdawca:

Mieczysław Onyszkiewicz w. r.
Członek Wydziału krajowego.

Sprawozdanie

Dyrekcyi krajowej niższej szkoły rolniczej w Bereźnicy za rok szkolny 1898/99.

A. Ogólne wiadomości o szkole.

Rok bieżący był trzecim rokiem istnienia szkoły tutejszej.

Celem szkoły jest kształcenie uczniów na zdolnych praktycznych gospodarzy.

Chcący wstąpić jako uczeń zwyczajny do tutejszej szkoły powinien:

a) wnieść najdalej do 30. maja b. r. podanie do Dyrekcyi o przyjęcie z dołączeniem: 1. metryki chrztu, na dowód, że kandydat ukończył 16 rok życia; 2. świadectwa szkolnego z ukończonej z dobrym postępem szkoły ludowej i nauki uzupełniającej; 3. świadectwa moralności w razie, jeżeli po ukończeniu szkoły był gdzieindziej zajęty przed zgłoszeniem się do szkoły rolniczej — świadectwo to wystawia miejscowy duchowny, a potwierdza gmina; 4. świadectwa zdrowia wystawionego przez lekarza.

b) Kandydat winien w dniu przez Dyrekcyę oznaczonym poddać się egzaminowi wstępnemu, który ma wykazać stopień rozwoju umysłowego, odpowiadającego dalszemu kształceniu się w szkole tutejszej.

c) Koszt roczny całego utrzymania uczniów prócz butów i bielizny ponosi jak dotąd wyłącznie Wydział krajowy, który także decyduje ostatecznie o przyjęciu ucznia.

d) Każdy wstępujący uczeń powinien być zaopatrzony w dostateczną ilość bielizny i dwie pary butów z cholewami.

Trwanie nauki i termin rozpoczęcia.

Nauka trwa trzy lata. Rok szkolny rozpoczyna się 1. lipca, a kończy się ostatniego czerwca roku następnego.

Egzamina i świadectwa.

Przy końcu roku szkolnego zdaje uczeń egzamin z przerobionego materyału przed wyznaczoną komisyą. Wynik dobry rozstrzyga o przejściu na wyższy rok nauki. Rodzice lub opiekunowie bywają o wyniku pisemnie przez Dyrskcyę zawiadamiani. Po

skończeniu trzeciego roku składa uczeń egzamin z całości nauk fachowych i otrzymuje świadectwo z ukończenia nauk, w którem wyrażony jest ogólny postęp w naukach stopniami: celujący, bardzo dobry, dobry, dostateczny, a zachowanie się stopniami: zupełnie odpowiednie, odpowiednie, a względnie zaledwie odpowiednie. Świadectwo to ma służyć jako dowód wiedzy wymaganej w małem gospodarstwie. Tym, którzy przy egzaminie nie odpowiedzieli, wydaje się świadectwo, w którem stopień niedostateczny wyraźnie jest podany.

Skład grona nauczycieli.

1. Henryk Rogala Rozw. dowski, kierownik zakładu i nauczyciel fachowy, uczył botaniki, rolnictwa, zarządu i ustawodawstwa rolnego, razem 16 godzin tygodniowo. Prócz tego prowadził administracyę gospodarstwa szkolnego, kuchni zakładowej i kancelaryę szkolną.

2. Nauczycielem fachowym był w myśl dekretu Wydziału krajowego z dnia 15. lipca 1898 l. 37.521 p. Ludwik Kawecki, przeniesiony tu z Kobiernic; uczył chemii i fizyki na I. i II. roku, zoologii, hodowli, mleczarstwa, rachunkowości, do 6. stycznia także rysunków razem 20 godzin, później 18 godzin tygodniowo; prócz tego prowadził od stycznia b. r. mleczarnię szkolną.

3. Nauczycielem nauk elementarnych był p. Karol Błaszkiewicz, mianowany dekretem z dnia 2. września 1899 l. 44.173 udzielał nauk elementarnych 32 godzin tygodniowo i pomagał w prowadzeniu kancelaryi szkolnej.

4. Obowiązki instruktora pełnił p. Ludwik Turakiewicz przeniesiony tutaj z Jagielnicy, gdzie odbywał praktykę przy tamtejszej szkole w myśl rozporządzenia Wydziału krajowego z dnia 15. lipca 1898 l. 37.521. Dozorował uczniów przy wykonywaniu robót praktycznych.

5. Kziądz Kanonik Zdzisław Łuczycki, katecheta szkół miejskich w Stryju, udzielał nauki religii rz.-kat. 3 godziny tygodniowo.

6. Ksiądz Grzegorz Komorzański, proboszcz miejscowy, udzielał nauki religii gr.-kat 3 godziny tygodniowo.

7. Stanisław Dzierzbicki, praktykant nauczycielski, od 6. stycznia do końca roku szkolnego. Przysłuchiwał się wykładom, prócz tego od 6. stycznia jako od dnia przybycia do szkoły uczył rysunków i kaligrafii i wykładał o uprawie łąk — razem 8 godzin tygodniowo.

8. W jesieni r. 1898 przez dwa miesiące był jako praktykant na instruktora w szkole tutejszej były uczeń szkoły rolniczej w Jagielnicy Julian Ćwikliński, który rozporządzeniem Wydziału krajowego z dniem 21. stycznia 1899 l. 3501 przeniesiony został na instruktora do szkoły rolniczej w Jagielnicy.

B. Nauki w szkole udzielane.

Nauka teoretyczna obejmowała następujące przedmioty:

Przedmiot	Ilość godzin tygodniowo		
	I.	II.	III.
Religia	1	1	1
Język polski	4	3	2
„ ruski	2	1	—
Rachunki	4	3	3
Geografia i historya	3	2	1
Wiadomości z chemii i fizyki . . .	4	3	—
Wiadomości z zoologii i botaniki . .	2	2	—
Kaligrafia	2	1	—
Rysunki	2	1	—
Rolnictwo , ...	—	4	5
Hodowla	—	3	5
Rachunkowość i Zarząd gosp. . .	—	1	4
Ustawy rolne	—	—	1
Dyspozycye folwarczne	1	1	1
Śpiew	1	1	1
	26	27	24

b) Nauka praktyczna opierała się o gospodarstwo szkolne. Wszelkie roboty około gospodarstwa i obsługę inwentarza wykonywali uczniowie sami pod dozorem instruktora i nauczycieli, którzy mieli sposobność na miejscu wskazać i objaśniać cel i sposób wykonywania danej roboty.

W roku bieżącym brak funduszów nie pozwolił Dyrekcyi na dalszą naukę kołodziejstwa, jak to było w roku poprzednim, tylko poduczeni uczniowie trzeciego roku wykonywali niektóre naprawki narzędzi rolniczych. Robota ta bardzo dla uczni pożyteczna nie jako zawodowa nauka, ale jako rodzaj pożytecznego slöjdu gospodarskiego, dałaby się niewielką w roczny budżet wstawioną kwotą opłacić, a dla uczniów w ich przyszłym zawodzie byłaby bardzo potrzebną, gdyby każdy umiał wziąć siekierę do ręki i zrobić sobie te zwykłe drobne a tak konieczne naprawki, jakich wymaga ustawicznie inwentarz martwy, a szczególnie inwentarz małego gospodarstwa. Właściwej wspólnej nauce stoi na przeszkodzie brak większego do tych robót lokalu, ale ta przeszkoda może w przyszłości usuniętą zostanie, jeżeli Wysoki Sejm raczy udzielić funduszów na

budowę szopy, której plan taką właśnie ubikacyę obejmuje, a której budowa na rok bieżący z powodu braku potrzebnych funduszów odpadła.

C. Środki naukowe.

Głównym środkiem naukowym jest gospodarstwo szkolne 30-morgowe, jak to już wyżej było powiedziane. Dalej 1 morg pola dla doświadczeń, na którem uprawia się różne odmiany roślin mających znaczenie dla gospodarstwa, dalej uprawia się tu także warzywa a na $^1/_8$ części założona jest szkółka owocowa, co wszystko daje uczniowi sposobność na miejscu obserwować tak rozwój roślin, jakoteż sposób ich uprawy. Modele w tym roku nie były wprawdzie zakupywane, ale Dyrekcya starała się z funduszów, które miała w tym celu do dyspozycyi, uzupełnić urządzenie mleczarni szkolnej i przygotować dla niej odpowiedni lokal. Osiągnięto też ten cel, o ile na to pozwoliły fundusze; zakupiono bowiem formy na sery, różne formy na masło, naczynia blaszane przynajmniej niezbędne, ustawiono i umocowano odpowiednio centryfugę szkolną a dla przeróbki serów już z końcem bieżącego roku szkolnego przygotowano piwnicę, której ściany i spód wyrzucono cementem, co umożliwia każdoczesne dokładne zmycie. Część zaś funduszu zużyto na prenumeratę pism zawodowych i na zakupno książek tak fachowych jakoteż książek do czytania dla uczniów, by im umożliwić pożyteczne zajęcie podczas niewielu wolnych chwil. W roku tym prenumerowała Dyrekcya „Ziemianina", „Berlińską gazetę rolniczą", „Rolnika" dostarczał szkole kierownik Rozwadowski, a „Tygodnik Rolniczy krakowski" i „Gazetę Rolniczą" przysyłały Redakcye tych pism bezinteresownie, za co im Dyrekcya na tem miejscu składa podziękowanie. Zakupiono zaś 80 tomików książek do czytania i następujące fachowe dzieła:

1. Roth — Landwirtschaftliche Buchführung,
2. Botunc — Landwirtschaftliche Sünden,
3. Haselhoft — Landwirtschaftliche Futtermittel,
4. Hoffmann — Rathgeber bei Krankheitfällen,
5. Loser — Kleines Rechenbuch,
6. Schafert — Milchwirtschaft,
7. Steiner — Nachbarsrath,
8. Wagner — Düngungsfragen,
9. Dzerowicz — Podręcznik prawny,
10. Rohde — Schweinezucht,
11. „ — Rassen-Züchtung u. Ernährung des Rindes u. Milchwirtschaft

Prócz tego dostała szkoła 4 książki od Wysokiego c. k. Ministerstwa rolnictwa i 2 tomy od Wysokiego Wydziału krajowego, prócz tego p. Józef Rogala Rozwadowski z Krakowa darował szkole 12 broszurek i książek, dotyczących hodowli ptactwa domowego i hodowli ryb, jakoteż nową ustawę łowiecką. Wszystkim tym łaskawym ofiarodawcom składa Dyrekcya na tem miejscu podziękowanie.

D. Frekwencya uczniów.

Z początkiem roku szkolnego 1898/9 było uczniów na wszystkich trzech latach nauki 34, z czego na roku pierwszym było przyjętych 14 uczniów, ubyło w ciągu roku 5 tak, że z końcem roku szkolnego pozostało na roku I-szym 9 uczniów; z drugiego roku wykluczyła Dyrekcya z powodu braku posłuszeństwa i wielkiej, a niepoprawnej krnąbrności jednego ucznia. Z pozostałych 12 wszyscy przeszli na wyższy rok nauki. Na trzecim roku było 7 i wszyscy zdali z pomyślnym skutkiem egzamin końcowy. Z 7 uczniów wychodzących 1 poszedł na własne gospodarstwo, 1 stara się a stypendyum dla kształcenia się w rybactwie, 5 zaś dostało posady przy większych gospodarstwach, gdzie mają sposobność uzupełnić swe praktyczne wiadomości w szkole nabyte. Oby ci pierwsi uczniowie wychodzący w świat ze szkoły tutejszej mogli zasłużyć sobie na dobrą opinię dla siebie i szkoły, która wszelkich sił dokładała, aby nie tylko ręce wyćwiczyć, ale także dobry obyczaj wszczepić w swoich wychowanków. Co się tyczy pochodzenia uczniów, to z powiatu stryjskiego było 2 uczniów, z sokalskiego 1, z Żółkwi i okolicy 4, z podhajeckiego 1., z przemyskiego 1, z brzozowskiego

2, z samborskiego 2, z jarosławskiego 6, z krośnieńskiego 1, z Kamionki strumiłowej 4, ze skałackiego 1, z stanisławowskiego 1, z Rudek 1, z Rawy ruskiej 1. Wedle stanu rodziców było synów włościan 18, prywatnych oficyalistów 4, rzemieślników 2, rodziców o różnych zatrudnieniach 4.

Sprawy internatu.

Uczniowie pomieszczeni są w czterech salach. Pościel składa się z siennika, poduszki z sieczki, 2 koców (letniego i zimowego), 4 prześcieradeł, 2 ręczników, 2 poszewek. Ubrania otrzymali uczniowie w ciągu roku 2 drelichowe, dwa trykotowe, 1 sukienne, 1 bundę i 1 kurtkę krótką ciepłą, 1 spodnie grube sukienne, 1 kożuch, 1 parę rękawiczek, 1 czapkę barankową, 1 kapelusz filcowy i 1 słomkowy. Żywienie uczniów odbywało się we własnym zarządzie w następującym porządku:

Dnie	Śniadanie	Drugie śniadanie	Obiad	Podwieczorek	Wieczerza
Poniedział.	Kasza jaglana na mleku odtł.	w lecie 25 dkg. chleba z omastą	Barszcz zabielany, kluski z serem i słoniną	25 dkg. chleba z omastą zawsze	Kasza hreczana z omastą i mlekiem
Wtorek	Ścieranka z mlekiem	„	Rosół z kartoflami, mięso z pencakiem i fasolą	„	Pierogi z kapustą
Środa	Kukurudzianka z mlekiem	„	Zupa kartoflana, ryż z cukrem i cynamonem	„	Kluski na rzadko z omastą
Czwartek	Kasza hreczana z mlekiem	„	Rosół z krup. perłowemi i fasolą na kwaśno z mięsem	„	Kukurudzianka z omastą i mlekiem
Piątek	Ścieranka na mleku	„	Barszcz zabielany, pierogi z kartoflami i serem	„	Kasza jaglana na mleku
Sobota	Grysik pszenny na mleku	„	Powidlanka z kartoflami, ryż z cynamonem i cukrem	„	Pencak z grochem
Niedziela	mleko pełne 50 dkg chleba	„	Rosół z kaszą krakowską, mięso z kapustą i kartofle	„	Pierogi z kartoflami i słoniną

W ciągu roku wydano 12.140 racyi dziennych, koszt racyi wedle zapisków wynosił na dzień i osobę 23'75 ct. Koszt roczny żywienia jednej osoby bez opału i światła, ale z kosztem utrzymania potrzebnej służby do gotowania i prania bielizny wynosił 83 zł. 50 ct. a więc taniej od roku poprzedniego o 20 zł. 06 ct. od osoby. Spowodowało to tańsze ceny wiktuałów i większa ilość jedzących. Uczniowie byli pod ustawicznym dozorem grona nauczycieli. Stan zdrowia uczniów był w ogóle pomyślny, zdarzył się tylko jeden wypadek zapalenia płuc.

E. Budynki szkolne.

Starano się utrzymać w dobrym stanie, ale już z wiosną bieżącego roku pojawił się grzyb we wszystkich budynkach, co pociągnąć znowu musi za sobą znaczne koszta uzunięcia tego pasożyta. Jak w roku poprzednim tak i w tym roku musi Dyrekcya podnieść braki co do budynków gospodarczych, bo i stajnie za ciasne i nie ma szopy na narzędzia, co niszczy inwentarz, a utrudnia prowadzenie gospodarstwa. Na budowę lodowni otrzymała Dyrekcya w tym roku pozwolenie. Budynek ten tak niezbędny na wsi przy tak wielkiej liczbie jedzących, umożliwi dopiero prawidłową przeróbkę nabiału.

F. Gospodarstwo szkolne.

Oparte na 30-to morgowej przestrzeni, którą trzy lata temu objęto, ziemia bardzo uboga, piaszczysta, dotąd prawie dziewicza, bez żadnej kultury, poczyna powoli dźwigać się i nabierać coraz bardziej wyglądu pola prawidłowo zagospodarowanego. Dyrekcya w ciągu tego czasu dąży do wejścia w niżej podany płodozmian i ma nadzieję, że już w r. 1900/901 będzie w stanie cel ten osiągnąć. Główną przyczyną tego powolnego wchodzenia w płodozmian był brak nawozu, który tylko powoli i w własnem gospodarstwie wyprodukować można z powodu trudnych bardzo pod tym względem miejscowych warunków. W roku bieżącym cały obszar pól 29 morgów zaorano i zasiano, o ile nie było zajęte koniczyną. Jak już wyżej wspomniano, 1 morg wyłączony jest z obszaru pól jako pole okazowe. Płodozmian jest następujący:

1. Ugor, do połowy obsiany mieszanką, reszta łubinem na zielony pognój.
2. Ozimina (2 morgi żyta, 1 pszenicy).
3. Okopowizna (1½ morga ziemniaki, 1 buraki i brukiew, ½ koński ząb).
4. Owies z koniczem i trawami.
5. Trawy i konicz.
6. Trawy i konicz jeden pokos.
7. Ozimina.
8. Motylkowe.
9. Owies.

Bydło żywione było sianem z łąk wydzierżawionych od JW. br. Brunickiego, słomy dostarczyło w potrzebnej ilości własne gospodarstwo. Przez lato pasły się krowy także na wydzierżawionem pastwisku, które dostatnio krowy żywiło. Mleko zużywano na miejscu, a wyrobione masło i sery spieniężano bądź wśród miejscowych odbiorców, bądź przez zamiejscowych. Za masło osiągano cenę 1 zł. 10 ct. Odchowano w ciągu roku 1 byczka i 1 cieliczkę; 1 knura i 2 loszki zwrócono Towarzystwu gospodarczemu. Dreny funkcyonowały wogóle dobrze. Podany poniżej rachunek szczegółowy gospodarstwa wskazuje, że gospodarstwo zaczyna się dźwigać.

W okresie objętym sprawozdaniem wykonano następujące doświadczenia polowe.

1. Doświadczenie z nawożeniem wapnem.

<table>
<tr><th>Nr. parceli</th><th></th><th colspan="2">Spostrzeżenia</th><th>Zbiór w ziarnie w kg.</th><th>Zbiór w słomie w kg.</th></tr>
<tr><td>1</td><td>bez wapna</td><td rowspan="4">nie było znać różnic żadnych</td><td rowspan="4">nie wyległy</td><td>20·0</td><td>35·0</td></tr>
<tr><td>2</td><td>1 ctn. m. wapna</td><td>22·0</td><td>35·2</td></tr>
<tr><td>3</td><td>bez wapna</td><td>19·5</td><td>27·7</td></tr>
<tr><td>4</td><td>1 ctn. m. wapna</td><td>24·2</td><td>36·9</td></tr>
</table>

Doświadczenie to wykonane z owsem wykazało zwyżkę na korzyść wapna, ale zwyżka ta nie stoi w żadnym stosunku z kosztem nawiezienia, bo to było dane w tym stosunku, że na morg wypadało 50 cetnarów metr. wapna. Równocześnie wykonano nawożenie lichej łąki wapnem na 2 parcelach po 200 m², łąka nawożona wapnem dała 5 kg. siana więcej, nie jest to jednak żadna wydatna różnica. Ciekawem jednak będzie, czy też w roku przyszłym działanie widoczniejszem nie będzie. Przy tej sposobności robione próby z nawożeniem tejże łąki na innym kawałku popiołem i na drugim lichym pośnym kompostem wykazały korzystne działanie na tym gruncie popiołu, bo wprawdzie ilość paszy się nie zmieniła, ale pojawiły się na tym kawałku w znaczniejszej ilości rośliny motylkowe, a więc jakość roślinności się poprawiła.

2. Doświadczenie z żytem.

2 parcele żyto Schlandstädckie, 1 parcela żyto Tryumf, na parcelach po 660 m².
Przy zbiorze dało żyto Schlandstädter 1 kopę 9 snopów, a w tem 127 kg. ziarna
Tryumf 1 „ 1 „ „ 117 „ „

Całe doświadczenie było o tyle mało udane, że z powodu zbyt późnego nadesłania nasienia żyto to dopiero 12. października mogło być zasiane, skutkiem czego bardzo ucierpiało przez zimę. W roku przyszłym doświadczenie to będzie powtórzonem.

3. Porównawcze doświadczenie z gatunkami owsa przeprowadzone dla c. k. Towarzystwa gospodarczego.

Zasiano 1. owies Duński 22½ kg. ziarna, 2. owies Ligovo 22½ kg. ziarna, 3. Beseler bezostny 22½ kg. ziarna.

Wszystkie trzy owsy posiane były rzędowo na parcelach 840 m² mających dnia 22. kwietnia, zebrane zaś zostały 26. sierpnia 1899.

Owies Duński	dał ziarna	156 kg.	słomy	199 kg.
„ Ligovo	„ „	218 „	„	263 „
„ Beseler	„ „	156 „ 70 dg.	„	199 „

Same cyfry wskazują rezultat, który mógłby być tem więcej pouczający, gdyby szkoła wogóle już lepiej wyrównanem polem dysponowała jak dotąd.

3. Doświadczenie porównawcze

z uprawą 5ciu odmian kartofli produkcyi p. Henryka Dołkowskiego i jednej odmiany produkcyi Balsena, pochodzącej już jednak z dóbr br. Brunickiego

Kartofle wysadzono 29. kwietnia na parcelach po 200 m² w odległości 50 cm. w kwadrat, a mianowicie:

Lelivy	55½ kg.	zebrano	499 kg.
Taczały	68½ „	„	683 „
Gracyi	52 „	„	584 „
Topazu	62½ „	„	606 „
Zawiszy	56 „	„	608 „
Gloria	81 „	„	597 „

Sadzono pod ryskal i uprawiano potem jak wszystkie kartofle częścią płużkiem, częścią rękami.

Zestawienie rezultatów wykazało na gruncie tutejszym co do plenności przewagę Taczały. Dyrekcya nie może równocześnie podać i zawartości skrobi, gdyż próby pod tym względem nie zostały jeszcze dokonane.

Wreszcie wykonano w tym roku doświadczenie nad potrzebami nawozowemi gleby tutejszej według metody przyjętej przez stacyę doświadczalną chemiczną w Dublanach. Doświadczenia te nie dały jeszcze pozytywnych rezultatów, dlatego nie podaje się na tem miejscu wyników, można jednak przypuszczać, że kwas fosforowy znajduje się w minimum.

Są to wszystko początki prób, a celem ich jest dojść przez kilkakrotnie powtarzane próby do pozytywnych rezultatów na gruntach tutejszych, któreby i innym miejscowym rolnikom służyć mogły. Dziś już dobre wyniki działania superfosfatu spowodowały wielu gospodarzy wsi Bereźnicy do użycia tego nawozu pomocniczego pod uprawę oziminy.

Stan inwentarza żywego szkolnego wykazuje następujący poniżej rachunek szczegółowy; inwentarz martwy pozostał niezmieniony z roku przeszłego, przybyła tylko brona ciężka do peżu, zrobiona przez uczniów szkoły tutejszej z drzewa i okuta przez miejscowego kowala, jakoteż dwie brony lekkie o drewnianych pokładach. Grunta szkolne powoli okopuje się, aby oznaczyć granice między polem szkolnem a parcelami włościańskiemi i uniknąć w ten sposób przyczyn do przykrych sporów granicznych z sąsiadami i ubezpieczyć się od napływu wody z parcel wyżej położonych włościańskich na parcele szkolne. Brak funduszów potrzebnych każe rozłożyć tę robotę na szereg lat, stopniowo jednak i to osiągniętem będzie. Niedostateczność budynków gospodarskich podniosłem już przy opisie budynków. Przyczynia się to nietylko do niszczenia inwentarza martwego, ale ogranicza zarazem rozwój hodowli bydła i świń, coby znacznie dochód gospodarstwa szkolnego zwiększyć mogło.

Wykaz stanu majątkowego folwarku przy szkole w Bereźnicy za rok 1898/9.

Porównanie inwentarzy gospodarczych.

I. Inwentarz żywy.

a) Konie:

d. 1/7 1898.		d. 1/7 1899.	
1. Szpak m. 14½, l. 6 wartości	110·00	1. Szpak m. 14½, l. 6, wartości	110·00
2. Szpak m. 15, l. 8, „	80·00	2. Gniada klacz m. 16 „	166·00
3. Kary m. 16, l. 8, „	70·00	Razem	276·00
Razem	260·00		

b) Krowy:

d. 1/7 1898.		d. 1/7 1899.	
5 krów według ceny kupna	725·00	7 krów według ceny inwentarza	915·00
6 szt. jałown. w. 1693 po 25 ct,	423·25	4 szt. jałown. w. 1402 kg. po 25 ct.	350 50
Razem	1.148·25	Razem	1.265·50

c) Świnie:

d. 1/7 1898.		d. 1/7 1899.	
3 sztuk starych po 180 klg. .	540	1 locha wielka . . .	210 klg.
4 „ młodych po 29 „ ,	116	2 „ młoda . . .	130 „
Razem	656 klg.	3 „ stara	180 „
po 35 ct, — 229·60		4 knur młody	140 „
		5 „ stary oczyszczony .	200 „
		Razem	918 klg.
		po 35 ct. — 321·30	

d) Owce:

d. 1/7 1898.		d. 1/7 1899.	
10 sztuk starych po 6 zł. . .	60·00	6 sztuk starych po 6 zł. . .	36·00
6 „ młodych po 4 zł. .	24·00	5 „ młodych po 4 zł. . .	20·00
Razem	84·00	Razem	56·00

2. Inwentarz martwy.

d. 1/7 1898.		d. 1/7 1899.	
Stan inwentarza martwego .	2.235·64	Stan inwentarza martwego .	2.297·01

Zapasy w materyałach:

d. 1/7 1898.		d. 1/7 1899.	
ściołka (słoma) 8·00 po 1·00 .	8·00	ściółka 9·84 po 1·00 . .	9·84
siano 83·68 po 1·5 . . .	125·52	koniczyna 35·09 po 2·00 .	70·18
koniczyna 10·37 pa 2·00 .	20·74	słoma w okłotach 9·75 po 1·5	14·62
żyto poślad 1·48 po 5·0 . .	7·40	siano 54·84 po 1·5 . .	82·26
kukurydza: mąka 0·78 po 6·0 .	4·68	potraw 29·90 po 1·5 . .	44·75
owies 25·53 po 6·0 . . .	153·18	pszenica 0·02 po 8·0 . .	16
fasola 0·98 po 6·0 . . .	5·88	żyto 1·13 po 7·0 . . .	7·91
bobik 0·93 po 6·0 . . .	5·58	„ poślad 1·70 po 5·0 .	8·50
otręby 1·26 po 3·5 . . .	4·41	kukurydza: mąka i ziarno 1·37 po 6·0	8·22
sól 0·09 po 6·0 . . .	54	owies 17·71 po 7·0 . .	123·97
kartofle 3·40 po 1·0 . .	3·40	fasola 0·26 po 6·00. . .	1·56
Razem	339·33	groch 0·86 po 6·0 . .	5·16
		hreczka 0·43 po 5·0 . .	2·15
		len 0·09 po 10 ct. . .	0·90
		bób 0·20 po 6·0 . . .	1·20
		łubin 0·14 po 5·0 . . .	0·70
		makuch 0·16 po 6·0 . .	0·96
		otręby 1·38 po 3·5 . .	4·83
		sól 0·04 po 6·0 . . .	0·24
		kartofle 10·89 po 1·0 . .	10·89
		torf 40·00 po 1·62 . .	64·80
		Razem	463·80

Zestawienie produkcyi roślin i dokupna potrzebnej paszy dla inwentarza.

Gatunek płodu	Przestrzeń	Zbiór				Stan 1/7 898	dokupiono	ogół. było	Rozchód			Stan 1/7 899
		ziarn.	słom.	siano	kłąby				sprzeda.	zużyte	wysian	
	morg.	cetnary metryczne										
żyto celne	6	38·5	—	—	—	—	0·7	39·2	27·0	4 0	7·1	1·13
„ poślad		2·3	—	—	—	1·5	—	3·8	—	2·1	—	1·70
owies	9·5	72 9	—	—	—	25·5	25·3	123·5	—	98·2	7·6	17·7
pszenica	—	—	—	—	—	—	1·0	1·0	—	—	1·0	—
mięszanka	1	7·7	—	—	—	—	—	7·7	—	—	7·7	—
groch	—	—	—	—	—	—	1·4	1·4	—	—	0·5	0·9
koński ząb	1/2	—	—	—	—	—	0·6	0·6	—	—	0·6	—
łubin	—	—	—	—	—	—	1·9	1·9	—	0·9	0·9	0·1
bobik	—	—	—	—	—	0·9	4·0	4·9	—	3·8	0·8	0·2
konicz ziarno	—	—	—	—	—	—	0·4	0·4	—	—	0·4	—
„ pasza	—	—	—	62·0	—	10·4	7·0	79·3	—	44 2	—	35·1
siano pasza	—	—	—	159·1	—	83·6	70 0	312·8	—	258·0	—	54·8
słoma ściół	—	—	263·8	—	—	8·0	7·7	279·5	·	269·6	—	9 8
kartofle	1 1/2	—	—	—	221·7	3·4	3·7	228·8	60·2	127·6	30 1	10 8
marchew		—	—	—	35 0	—	—	35·0	—	35·0	—	—
brukiew	1 1/8	—	—	—	102·5	—	22·0	124·5	—	124·5	—	—
buraki		—	—	—	28·0	—	—	28·0	—	28·0	—	—
fasola	—	1·5	—	—	—	0·9		2·4	1·6	—	0·6	0·2
hreczka	—	0·5	—	—	—	—	0·5	1·0	—	—	0 6	0·4
buraki nasien.	—	—	—	—	—	—	0·1	0·1	—	—	0·1	—
kukurydza	—	—	—	—	—	0 7	19·2	19·9	·	18·6	—	1·3
otręby	—	—	—	—	—	1 2	36·7	37·9	—	36·5	—	1·3
makuch	—	—	—	—	—	—	16·5	16·5	—	16 3	—	0·1
ospa jęczm.		—	—	—	—	—	20	20	—	2·0	—	—
torf	—	—	—	—	—	—	100·0	100·0	—	60·0	—	40·0
sól	—	—	—	—	—	0·1	1·0	1.1	—	1·0	—	0·1

Rachunek obrotów bieżących w ciągu roku 1898/9.

I. Conto produkcyi zwierzęcej.

a) Konie robocze.

Pasza spożyta.

siano 47·4 po 1·5 . .	71·10
sciółka 32·15 po 1·0 . .	32 15
owies 41·15 po 7·0 . .	288 05
sól 0·06 po 6·0 . . .	0·36
żyto 0·20 po 5·0 . .	1·00
marchew 12·5 po 0·5 . .	6·25
Razem	398·91

Dochód.

praca koni w gospodarstwie .	398·91
sprzed. szpaka m. 15, l. 8. .	25·00
„ karego m. 16, l. 8. .	30·00
Razem	453 91

Rozchód.

zapłata za paszę i ściółkę .	398·91
„ za klacz gniadą .	166·00
Razem	564·91

b) Konie administracyjne.

Pasza spożyta.

siano 36 86 po 1·5 . .	55·29
sciółka 22·0 po 1·0 . .	22·00
owies 28·21 po 7·0 . .	197·47
sól 0·03 po 6·0 . .	0·18
żyto 0·07 po 5·0 . .	0·35
marchew 5·3 po 0·5 . .	2·65
Razem	277·94

Ogólne koszta.

pasza i ściółka . . .	277·94
utrzymanie furmana . .	150·00
robota kowalska . . .	30 00
rymarz	8·15
Razem	466·09

c) Krowy.

Pasza spożyta.

siano 50·95 po 1·5 . . .	76·42
koniczyna 32·68 po 2·0 - .	65·36
ściółka 108·30 po 1·0 . .	108·30
mąka kukurydz. 0·30 po 6·0 .	1·80
otręby 26·54 po 3 5 . . .	92·89
kartofle 32·0 po 1·5 . . .	48·00
sól 0·59 po 6·0 . . .	3·54
makuch 13·29 po 6 0 . .	79 74
burak. brukiew 154·55 po 0·5 .	77·22
ospa jęczm. 0·36 po 7·0 . .	2·52
ściółka torfowa	97·20
Razem	652·99

c) Jałownik.

Pasza spożyta.

siano 5·97 po 1·5 . . .	8 97
konicz 5·42 po 2 0 . . .	10 84
ściółka 57·15 po 1·0 . . .	57·15
owies 3·34 po 7·0 . . .	23·38
groch, bób 1·43 po 6 0 . .	8·58
otręby 0·06 po 3·8 . .	0·20
sól 0·04 po 6·0 . . .	0·26
Razem	109·38

c) Buhaje.

Pasza spożyta.

siano 21·98 po 1·5 . .	32·97
ściółka 14·13 po 1·00 . .	14·13
mąka kukurydz. 0·67 po 6·0 .	4·02
owies 20·87 po 6·0 . .	146·09
bobik 0·40 po 6·0 . .	2·40
otręby 0·65 po 3·5 . .	2·27
kartofle 1·10 po 1·5 . .	1·65
sól 0·065 po 6·0 . . .	0·38
Razem	203·91

Zestawienie stanu obory.

Dochody.

za 5.942 litr. mleka po 5 ct. .	297·10
„ 7.840 „ „ „ 6 „ .	476·41
„ sprzedane 2 cielęta . .	22·62
„ sprzedaną krowę Kozę .	73·00
„ sprzedanego Maćka . .	103·00
„ „ Hucuła .	140·00
„ skoki od krów doprowadz.	20·50
„ nawóz od gospodarstwa .	180·00
Razem	1.312·63

Rozchody.

za paszę krów mlecznych .	652·99
„ „ jałownika . .	109·38
„ „ buhai . . .	203·91
„ wydatki drobne oświetl. .	6·32
„ lekarstwa . . .	1·68
„ pasienie bydła . .	36·00
„ kupioną krowę Kozę .	65·85
„ paszę letnią gospodarstwu	95·00
Razem	1.171·13

d) Świnie.

Pasza spożyta.

słoma 28·26 po 1·0 . .	28·26
meka kukurydz. 15·41 po 6·0	92·46
bobik groch 1·71 po 6·0 .	10·26
otręby 7·15 po 3·5 . .	24·98
kartofle 36·87 po 1·0 .	36·87
sól 0·06 po 6·0 . . .	0·36
żyto poślad 0·46 po 5·0 .	2·30
makuch 0·025 po 6·0 . .	0·14
brukiew 13·20 po 0·5 . .	6·60
Razem	202·23

Dochody.

sprzedano lochę w Stryju za .	38·00
„ 2 loszki . . .	18·00
„ 13 prosiąt . . .	62·95
„ 1 wieprzka i loszkę .	12·90
„ 1 loszkę . . .	48·00
„ 4 wieprzki, i loszki .	45·00
„ 11 prosiąt . .	78·45
zabita loszka do kuchni . .	48·00
za skoki knura	21·00
Razem	372·30

Rozchody.

za paszę	202·23
za wydatki przy sprzedaży .	6·00
Razem	208·23

e) Owce.

Pasza spożyta.

siano 10·3 po 1·5 . .	15·45
ściółka 14·5 po 1·0 . .	14·50
koniczyna 1·5 po 2·0 . .	2·10
otręby 0·77 po 3·5 . ,	2·65
kartofle 1·01 po 1·0 . .	1·01
sól 11·5 po 6·0 . . .	0·69
brukiew 1·95 po 0·5 . .	0 98
Razem	37·38

Dochody.

sprzedano 10 owiec za . .	45·00
zabito do kuchni zakł. 1) 15 klg.	5 40
„ „ „ „ 2) 22 „	7·14
za dwie skóry	2·00
Razem	59·54

Rozchody.

za paszę	37·38

f) Woły.

Spożyta karma.

siano 29·72 po 1 5 . .	44 58
słoma 20·51 po 1·0 . .	20·51
konicz 5·13 po 2·0 . .	10·26
mąka kukurydz. 1·64 po 6·0 .	9·84
owies 4·63 po 7·0 . . .	32·41
bobik groch 0·34 po 6·0 .	2·04
otręby 1·53 po 3·5 . .	5·86
kartofle 56·75 po 1·0 . .	56·75
sól 0·145 po 6 0 . . .	0·86
ospa jęczm. 1·64 po 7 0 .	11·48
makuch 3·015 po 6·0 . .	18·08
Razem	212·67

Dochody.

sprzedano w Stryju za . .	314·35
za nawóz	30·00
Razem	344 35

Rozchody.

kupiono za	266 00
karma	212·67
rozchody przy kupnie . .	1·50
Razem	480 17

g) Mleczarnia.

Dochody.

za produkta mleczarskie .	806·99½

Rozchody.

za mleko gospodarstwu . .	773·51
za przybory do pakowania .	16·09
Razem	789·60

2 Rachunek produkcyi roślinnej.

Dochody.

za 25 cetn. żyta od Szenfelda ,	190·00
„ 2 „ „ „ ks.Komarz.	16·00
„ 1·63 fasoli od kuchni zakł.	13·85
„ mąkę od kuchni . . .	30·84
„ 57 klg. sprzed. kukurydzy .	4·50
„ dostawę drzewa opałowego .	23·75
„ 100 ocyli i 1 klucz od ks.Kom.	5·01
„ drenowanie pól . .	16·57
„ deskę na półkę od p. Błaszk.	1·00
„ 3 klg. owsa . . .	0·18
„ 25 klg. kartofli . . .	0·50
„ 2 klg. saletry od p. Kaweck.	0·26
„ produkta gospod, od p. Rem.	2·40
„ 60 korcy kartofli od kuchni	90·00
„ żywienie krów . . .	652·99
„ „ jałownika . .	109·38
„ „ buhai . . .	203·91
„ „ świń . .	202·23
„ „ wołów . . .	212·67
„ „ koni administr, .	277·94
„ robotę kowalską koni adm.	30·00
„ „ rymarską „ „	8·15
„ wynajęcie paszy letn. krowom	95·00
„ myto rogatk. od Admin. szk.	40·00
Razem	2·227 13

Rozchody.

rymarzowi za poprawę uprzęży .	19·05
kowalowi za kucie koni i repar.	103 85
stelmachowi i za mater. drzewny	40·92
blacharzowi za rynnę . .	2·14
na dokup. i poprawę inw. mart.	149·92
„ kupno siana	117·00
„ „ koniczyny . . .	15·00
„ dzierżawę pastwiska i łąki .	268·38
„ kupno słomy . . .	7·70
„ „ torfu na ściółkę .	162·55
„ smarowidło	6·31
„ nawóz sztuczny i kup. oborn.	283·32
„ 19·20 kukurydzy na paszę .	114·80
„ 16·50 ctn. makuchu . .	99·90
„ 36·70 ctn. otręb . . .	130·29
„ 25·27 owsa	154·93
„ 5·38½ grochu i bobu . .	31·74
„ 22 cetn. brukwi . . .	11·00
„ 3·75 ctn. kart. od Dołkowsk.	19·54
„ 2·0 ctn. ospy . . .	13·68
„ hreczkę, koński ząb, konicz .	10·30
„ najem dzienny . . .	42·96
„ „ ciągły . . .	12·20
„ soli 100 klg. . . .	5·90
„ 100 klg. pszenicy ze Strzałek	9·28
„ 2 klg. nasienia buraków i traw	1·52
„ flance brukwi, kapusty .	9·22
„ ubezpieczenie płodów . .	35·00
„ myto rogatkowe . .	54·24
„ zarazek Löfflera . . .	8·55
„ nieprzewidziane . . .	1·21
„ nawóz bydlęcy, zwrot prod. zw.	210·00
„ pracę uczniów w gosp. zwrot	180·00
Razem	2.332·40

Zestawienie.

	Dochody		Rozchody	
	zł.	ct.	zł.	ct.
1. Stan inwentarza żywego: *a)* konie robocze .	276	—	260	—
b) krowy i jałówki .	1.265	50	1.148	25
c) świnie . .	321	30	229	60
d) owce . .	56	—	84	—
2. Stan inwentarza martwego	2.297	01	2.235	64
3. Zapasy płodów rolnych	463	80	339	33

	Dochody zł.	Dochody ct.	Rozchody zł.	Rozchody ct.
4. Obroty w r. 1898/9:				
A. rachunek produkcyi zwierzęcej:				
a) konie robocze . . .	453	91	564	91
b) krowy i jałownik . .	1.312	63	1.171	13
c) świnie	372	30	208	23
d) owce	59	54	37	38
e) woły	344	35	480	17
f) mleczarnia . . .	806	99½	789	60
B. Rachunek produkcyi roślinnej i dokupno pasz	2.227	13	2.332	40
Razem .	10.256	46½	9.880	64
Nadwyżka w dochodach			375	82½

Czyli dochodu z 1 morga 12 zł. 50 ct.

Kronika szkoły.

Szkołę tutejszą zaszczycił swą bytnością JE. Marszałek krajowy hr. Stanisław Badeni. Prócz tego była szkoła dwa razy hospitowaną przez Dra Ignacego Szyszyłowicza Radcę Wydziału krajowego, który także obecnym był na egzaminach szkoły.

Z Dyrekcyi krajowej niższej szkoły roniczej w Bereźnicy.

Bereźnica 12. listopada 1899.

Henryk Rozwadowski w. r.

Sprawozdanie

Dyrekcyi krajowej niższej szkoły rolniczej w Horodence za rok szkolny 1898/9.

I. Ogólne wiadomości o szkole.

Cel szkoły: Krajowa niższa szkoła rolnicza w Horodence, założona w roku 1885 staraniem Wys. Wydziału krajowego, wspartem ofiarnością JWnego barona Jakóba Romaszkana, ma na celu w myśl rozporządzenia Wys. Wydziału krajowego z d. 30. września 1890 LW. 39408, przedewszystkiem kształcenie pomocników (tj. niższych organów wykonawczych) dla gospodarstw większych.

Cel ten dla szkoły Horodeńskiej wytknięto na podstawie warunków, w jakich ona się znajduje. Prócz obejścia szkolnego i ogrodu 4-morgowego nie posiada szkoła ta zresztą własnego gospodarstwa, lecz opartą jest o wzorowo prowadzone gospodarstwo JWgo bar. Romaszkana, obejmujące 3661 morgów obszaru (gruntów ornych, łąk, pastwisk i stawów), chów koni (stadninowy), chów bydła rogatego (obora zarodowa półkrwi Bern-Simmenthal), chów owiec (tut. Zackle krzyżowane z Hampeshiredownami, odznaczającemi się wzrostem, opasowością, mlecznością i średniej dobroci wełną), gorzelnię gospodarską, młyn amerykański, warstat mechaniczny, kołodziejski, stelmacharski, fabrykę cykoryi, udoskonalone maszyny i narzędzia najnowszej konstrukcyi.

Uczniowie szkoły Horodeńskiej korzystać mogą ze wszystkich działów tegoż gospodarstwa i drogą praktyki przyswajać sobie tyle pożądane szczegóły dla gospodarza praktycznego, gospodarstwo to jednak z powodu swej obszerności utrudnia gruntowne wyuczenie wykonywania różnych prac gospodarskich, potrzebnych koniecznie każdemu pomocnikowi gospodarczemu, a w wysokim stopniu utrudnia także dozór nad wychowankami.

Wobec tego zachodzi konieczna potrzeba nabycia kilkunastu morgów gruntu i zaprowadzenia własnego gospodarstwa, w któremby uczniowie swobodnie i pod ścisłym dozorem wdrażani byli do nauczania się należytego wykonywania robót gospodarskich — tem więcej, że do szkoły tut. przybywa część uczniów, którzy z gospodarstwem rolnem zupełnie nie są zaznajomieni.

Własne gospodarstwo należycie zagospodarowane, zapewniałoby szkole odpowiednie dochody, a nie zmieniłoby dotychczasowego kierunku szkoły, gdyż uczniowie roku III. mogliby nabywać praktyki potrzebnej im jako pomocnikom dla gospodarstw większych, w gospodarstwie dworskiem, o które szkoła jest oparta.

Zaprowadzenie tych zmian w tut. szkole tylko dodatnie rezultaty pod względem praktycznego wychowania młodzieży przynieść może i w takim razie młodzież

tutejsza wychowywać się będzie na dzielnych, czynnych i praktycznych, więcej jeszcze wzięcia znajdujących pomocników dla gospodarstw większych.

Nauka teoretyczna i praktyczna obejmuje przedmioty objęte statutem szkoły i rozłożona jest na lat 3.

Rok szkolny rozpoczyna się z dniem 1. lipca a kończy się z dniem 30. czerwca każdego roku.

Warunki przyjęcia uczniów są następujące:

Starający się o przyjęcie do szkoły powinien:

1. Najpóźniej do 30. maja danego roku wnieść do Dyrekcyi kraj. niższej szkoły rolniczej w Horodence podanie z dołączeniem:

a) metryki urodzenia, udowadniającej, że kandydat ukończył 16 rok życia;
b) świadectwa szkolnego, udowadniającego ukończenia szkoły ludowej z dobrym postępem. Dołączenie świadectwa ukończenia kursów nauki dopełniającej jest pożądanem, a kandydaci, którzy wykażą się takiem świadectwem, mają pierwszeństwo w przyjęciu do szkoły przed innymi, posiadającymi zresztą te same warunki;
c) świadectwa moralności i dotychczasowego zatrudnienia, wystawionych przez właściwego duszpasterza i zwierzchność gminną;
d) świadectwa zdrowia wystawionego przez lekarza.

2. W dniu oznaczonym przez Dyrekcyę poddać się egzaminowi wstępnemu, z którego kierownik szkoły osądzi, czyli kandydat jest umysłowo należycie rozwinięty i posiada dostateczne wykształcenie elementarne, ażeby mógł korzystać z nauk udzielanych. (Termin egzaminów wstępnych naznacza się na koniec miesiąca czerwca).

3. Otrzymawszy zapewnienie przyjęcia, złożyć w Dyrekcyi pisemne zobowiązanie rodziców, opiekunów lub protektorów, poręczające regularną wypłatę należytości przypadających szkole za utrzymanie ucznia.

Synowie ubogich rodziców mogą otrzymać bezpłatne utrzymanie w zakładzie. Starający się o takowe, winni wnieść osobne podanie do Wydziału krajowego na ręce Dyrekcyi.

4. Każdy wstępujący do szkoły powinien być zaopatrzony w dostateczną bieliznę do ubrania i w dobre obuwie (buty).

Koszt utrzymania. Za całe utrzymanie, tj. pomieszkanie, opał, światło, pościel, pranie bielizny, wikt i ubranie (oprócz bielizny i butów) płaci się do kasy szkolnej 150 zł. rocznie, w półrocznych ratach z góry.

Stypendya. Dla szkoły horodeńskiej są przeznaczone: z funduszów Rady powiatowej horodeńskiej 3 stypendya po 100 zł. i 1 stypendyum po 150 zł. rocznie, nadto z funduszów gminy miasta Horodenki (dla młodzieży przynależnej do tego miasta) 1 stypendyum o rocznych 100 zł.

Egzamina i świadectwa. Na końcu roku szkolnego składają uczniowie egzamina roczne ze wszystkich przedmiotów nauki przed komisyą egzaminacyjną stosownie do postanowienia §. 14 statutu szkoły. O wyniku egzaminu, który stanowi o przejściu ucznia na rok wyższy, zawiadamia Dyrekcya listownie rodziców względnie opiekunów uczniów.

Po ukończeniu całego trzechletniego kursu nauk jest każdy uczeń obowiązany złożyć egzamin końcowy z całości nauki zawodowej przed komisyą egzaminacyjną.

W razie pomyślnego wyniku tego egzaminu, otrzymuje uczeń „*Świadectwo ukończenia nauk*“, w którem jest podany ogólny postęp w naukach stopniami: bardzo dobry, dobry i dostateczny, a zachowanie się stopniami: zupełnie odpowiednie, odpowiednie lub zaledwie odpowiednie.

II. Skład grona nauczycieli.

1. Przemysław Cholewa, zastępca kierownika szkoły i nauczyciel fachowy, uczył chowu zwierząt domowych, mleczarstwa, nauki zarządu, zoologii, rachunkowości, tudzież kierował praktyką gospodarską.

2. Włodzimierz Markowski, drugi nauczyciel fachowy, uczył elementarnych wiadomości z nauk przyrodniczych, rolnictwa i miernictwa.

3. Ludwik Zub, nauczyciel do nauk elementarnych, uczył: języka polskiego i ruskiego, rachunków, geografii i historyi ojczystej.

4. Józef Górnisiewicz, instruktor i dozorca uczniów, uczył wykonywania robót gospodarczych, nauki o machinach i narzędziach, rysunków i kaligrafii.

5. Ks. Antoni Joniec, wikary przy łac. kościele parafialnym, udzielał nauki religii uczniom obrz. rzymsko kat.

6. Ks. Sofron Chlibowicki, wikary przy cerkwi parafialnej, udzielał religii uczniom obrz. gr. kat.

7. Jan Skuciński, c. k. weterynarz powiatowy, uczył w kursie szsściotygodniowym pielęgnowania zwierząt w czasie zdrowia i choroby, o środkach zaradczych, o chorobach zakaźnych, o pomocy przy porodach i kuciu koni.

III. Nauki w szkole udzielane.

Nauka w krajowej niższej szkole rolniczej w Horodence jest teoretyczna i praktyczna. Zakres i treść każdego przedmiotu nauki nie uległy zasadniczej zmianie w porównaniu do lat dawniejszych. Rozkład nauki i podział godzin były takie same, jak podano w sprawozdaniu za rok 1897/8.

Nauka objęta podziałem godzin i rozkładem nauk, udzielaną bywa od 1. października do końca czerwca i tylko czasowo w czasie najważniejszych robót, siewów wiosennych, sadzenia ziemniaków, okopywania itp. przerywaną, celem gruntownego zapoznania wszystkich uczniów z temi pracami.

W czasie żniw, zasiewów jesiennych i zbioru okopowych, tj. od 1. lipca do 1. października uczniowie wszystkich trzech lat wyłącznie praktycznie są zajęci. Sposób udzielania nauki praktycznej jest następujący: Uczniowie roku pierwszego używani są przeważnie do wyuczenia się należytego wykonywania wszelkich robót ręcznych, przy użyciu narzędzi ręcznych (kopania, motyczenia, żęcia, koszenia, wiązania itp.) i niektórych robót narzędziami zaprzężnemi (orania, walcowania, bronowania itp.). W drugim roku nauki używa się uczniów przeważnie do wykonywania prac narzędziami i maszynami zaprzęgowemi lub poruszanemi motorami (orania, młócenia, pielenia, płużkowania, grabienia grabarką, cięcia sieczki itp.) a w czasie żniwa do zbioru i dozoru przy zbiorze, jako pomocników uczniów roku III. do zwózki i do składania stert.

W roku 3-cim do pracy maszynami (siewnikami, młocarnią parową) i jako dozorców poszczególnych robót. Uczniowie roku III. pełnią kolejno służbę pisarza tokowego i służbę ekonoma. Dla wyuczenia pielęgnowania inwentarza wyznacza się przez cały rok po kolei co tydzień 2 uczniów (jeden z drugiego i jeden z pierwszego roku) do obsługi krowiarni, wołowni roboczej i opasowej, fornalki i stada owiec i trzody chlewnej pod nadzorem ucznia roku III. pełniącego służbę włodarza. W okresie zimowym pełni po 2 uczniów tygodniową służbę w gorzelni, ci sami w miarę wolnego czasu zajęci są w kuźni i stelmacharni. Z wszelkich wykonywanych względnie dozorowanych prac składają uczniowie codziennie wieczorem raporta ustne i pisemne sprawozdania, uczniowie służbowi składają tygodniowe raporta kierownikowi szkoły, który wszelkie czynności przez nich wykonywane gruntownie omawia i błędy wytyka.

Na obejściu szkolnem, ogrodzie i pólku szkolnem wszystkie czynności wykonują uczniowie sami.

W ubiegłym roku szkolnym urządzono dla uczniów trzy kursy specyalne, a to kurs weterynaryi, kurs mleczarstwa i kurs ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej.

Na kursie weterynaryi udzielał nauki c. k. weterynarz powiatowy p. Jan Skuciński. Kurs pomieniony rozpoczął się 24. marca 1899 i trwał do końca roku szkolnego.

Kurs mleczarstwa. Naukę mleczarstwa przeprowadził na roku III. w porze zimowej od 14. listopada 1898 do 1. lutego 1899, zastępca kierownika szkoły p. Przemysław Cholewa. Naukę tę niezbędną szczególnie dla przyszłych pomocników gospodarczych, o ile to tylko było możliwem (brak bowiem odpowiedniej mleczarni) głównie praktycznie przeprowadzono w ten sposób, że omawiane rzeczy demonstracyami wyjaśniano i uzasadniano.

Kurs ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej odbył się w dniach 25., 26., i 27. kwietnia i prowadzony był przez sekretarza Związku ochotniczych straży pożarnych p. Antoniego Szczerbowskiego i p. Baygera z nadzwyczajną pilnością, to też uczniowie wykazali znakomity rezultat końcowy.

Rok rocznie dla uczniów tut. szkoły odbywał się także kurs uprawy tytoniu, prowadzony przez p. Zygmunta Jaklińskiego, adjunkta przy fabryce tytoniu w Jagielnicy. W ubiegłym roku szkolnym teoretyczną naukę uprawy tytoniu udzielał drugi nauczyciel fachowy p. Włodzimierz Markowski przy nauce rolnictwa praktycznemi zaś zajęciami na pólku tytoniowem od początku do końca kierował sam kierownik szkoły p. Przemysław Cholewa.

Oprócz tego za inicyatywą inspektora okręgowego p. Józefa Krukowicza i za zezwoleniem Wydziału krajowego urządzono w dniach 25, 26, 27. i 28. kwietnia wykłady popularne dla pp. nauczycieli i nauczycielek z okręgu Horodenka i Obertyn. Wykłady z dziedziny mleczarstwa i chowu bydła mlecznego przeprowadził zastępca kierownika tut. szkoły p. Przemysław Cholewa, zaś wykłady z rolnictwa nauczyciel fachowy p. Włodzimierz Markowski. — Uczestników na wykładach tych było 35.

Nadto na konferencyi okręgowej nauczycieli szkół ludowych w Horodence w dniach 7. i 8. lipca na zaproszenie miejscowego inspektora szkół ludowych p. Józefa Krukowicza w obecności 40 kilku słuchaczy wygłosił zastępca kierownika szkoły p. Przemysław Cholewa wykład „O wychowie trzody chlewnej“, zaś w Obertynie w dniach 14. i 15. lipca nauczyciel fachowy p. Włodzimierz Markowski w obecności 28 słuchaczy wykład „O szkodnikach roślinnych i ich tępieniu“.

IV. Środki naukowe.

1. Głównym środkiem naukowym do praktycznej nauki gospodarstwa wiejskiego we wszystkich jego działach jest wzorowo prowadzone gospodarstwo Jakóba bar. Romaszkana, o które szkoła jest oparta.

2. Pole szkolne, pólko do uprawy roślin okazowych, pólko doświadczalne, nadto mały ogródek botaniczny i kwiatowy. Rozłożenie całego obszaru do szkoły należącego pozostało niezmienione.

Pole szkolne podzielone jest na 10 pólek po 13·2 ara, na których zaprowadzono następujące zmianowanie roślin:

1. Mieszanka+, 2. pszenica, 3. owies, 4. ziemniaki+, 5. jęczmień kon., 6. konicz, 7. żyto, 8. $^1/_2$ tytoń, $^1/_2$ buraki, 9. kukurudza, 10. owies.

Wyłączoną z głównego płodozmianu jest trójpolówka, gdzie uprawia się ziemniaki wczesne, pszenicę i owies.

Nadto na wyłączonych z głównego płodozmianu kawałkach uprawiano w części mieszankę, w której posiano lucernę, ziemniaki wczesne, buraki pastewne, marchew i kapustę.

Wszystkie płody uzyskane z pola szkolnego albo się bezpośrednio spienięża, albo też we własnym zarządzie zarachowuje po cenie możliwie najniższej a uzyskany dochód po spienięźeniu wszystkich płodów nie mniej korzystnie w porównaniu z rokiem ubiegłym się przedstawi, bo mniej więcej około 300 zł., pomimo, że niektóre płody, jak tytoń, owies, kukurudza znacznego uszkodzenia przez grad doznały.

Pólka do uprawy roślin okazowych mają na celu umożliwić uczniom jak najszersze zapoznanie się z różnego rodzaju roślinami uprawianemi.

Poletek okazowych, zasianych najrozmaitszemi roślinami, było w b. r. 335 w obszarze po 2 m□.

Doświadczeń z nawozami sztucznymi nie przeprowadzono w b. r. żadnych, bo pole przeznaczone na ten cel z powodu posusznej wiosny musiało być wcześniej, nim nawozy otrzymano, wzięte pod zasiew. Natomiast przeprowadzono próbę z gęstością siewu owsa, który na tutejszych gruntach rośnie w słomę, łatwo wylęga i ziarno daje nikłe, lekkie.

Rezultat tego doświadczenia na 8 pólkach, wynoszących każde 114□ m. był następujący:

Nr. pólka	Ilość wysiewu	Stosunek na hektar	Zbiór		
			ziarna	słomy	plewy
	kilogr.	kilogr.	kilogramów		
1	0·91	80	18	84	6
2	1·14	100	20	90	6
3	1·36	120	25	105	6½
4	1·59	140	31	100	7
5	1·82	160	26	98	7
6	2 05	180	26	95	7
7	2·28	200	25	94	7½
8	2·50	220	23	94	7½

Nadto przeprowadzono doświadczenie z uprawą + 5-ciu gatunków ziemniaków dostarczonych przez krajową stacyę botaniczno-rolniczą w Dublanach. Zbioru jeszcze nie uskuteczniono, nie może zatem Dyrekcya rezultatu tych doświadczeń na tem miejscu podać.

W ogródku małym botanicznym uprawiano najrozmaitsze trawy i zioła, jak również różnego rodzaju rośliny pożyteczne i szkodliwe, aby uczniowie przez ciągłą styczność z niemi się zapoznali. O ile odpowiednie miejsce na to pozwoliło, posadziła Dyrekcya różnego rodzaju drzewa liściaste i szpilkowe, by dać uczniom możność zapoznania się z niemi.

Ogródek kwiatowy urządzony po domowemu, prowadzony był przez uczniów samych, by wyrabiać w nich choć w części zamiłowanie do porządku i estetyki.

Wszelkie prace około pola szkolnego, pola okazowego, pólek doświadczalnych, ogródka botanicznego i warzywnego wykonywali uczniowie sami.

3. Reszta środków naukowych pozostała ta sama co i w roku zeszłym, niektóre tylko więcej drobiazgowe przybyły.

Biblioteka powiększyła się o 50 dziełek, częścią treści rolniczej, częścią treści nadającej się bardzo dobrze do nauki i czytania dla uczniów.

Z czasopism prenumerowano 1 dziennik polityczny i 6 czasopism treści rolniczej.

V. Frekwencya uczniów.

O przyjęcie do szkoły na początku roku szkolnego 1898/9 zgłosiło się 45 kandydatów, z tych 17 nie uwzględniono jużto dla braku wymaganych warunków, już też z powodu spóźnienia się z podaniami, 28 zaś kandydatów powołano do egzaminu wstępnego. Z tych 28 nie złożyło 8 egzaminu wstępnego, 20 zaś przyjęto na I. rok nauki.

Z zapisanych z początkiem roku szkolnego 1898/9 na I. rok nauki 20 uczniów opuściło w ciągu roku szkolnego zakład 5, pozostało zatem przy końcu roku szkolnego 15, z których na rok nauki II. przeszło 14, zaś 1 jako zupełnie nieodpowiedni zakład opuścić musiał.

Na II. rok nauki wpisano z roku I. 16-tu uczniów, z pomiędzy których 2 w ciągu roku wydalono, pozostało tedy przy końcu roku szkolnego uczniów 14, którzy przeszli na III rok nauki.

Na III. rok nauki zapisano z początkiem roku szkolnego 10-ciu uczniów, z których ukończyło i składało egzamin główny 9-ciu, jeden zaś z powodu choroby, reumatycznego zapalenia stawów na tle gruźliczem, udać się musiał do domu rodzicielskiego, gdzie umarł.

Przy końcu roku szkolnego zatem było uczniów	38
Wpisano zaś na początku roku szkolnego „	46

w ciągu roku opuściło zakład 3, 4 zostało wydalonych, 1 umarł.

Z tych 38 uczniów przy końcu roku szkolnego było:

synów oficyalistów prywatnych	10
„ gospodarzy wiejskich	14
„ urzędników	4
„ właścicieli dóbr	1
„ rzemieślników	9
Razem	38

Co do wyznania było obrządku rzymsko kat.	27
„ grecko „	10
„ ormiańskiego	1
Razem	38

Przygotowanie naukowe posiadało:

1	uczeń	z ukończoną	III. klasą gimnazyalną
1	„	„	II. „ „
4	„	„	I. „ „
1	„	„	I. „ realną
1	„	„	kursem przygotowawczym seminaryum nauczycielskiego
6	„	„	szkołą uprawy i wyprawy lnu w Gródku
24	„	„	„ ludową.

Według wieku było:

w latach	22	1 uczeń
„	21	5 „
„	20	2 „
„	19	8 „
„	18	8 „
„	17	12 „
„	16	2 „

Frekwencya uczniów w tut. szkole z roku na rok się wzmaga i rok rocznie coraz to większa liczba kandydatów o przyjęcie się zgłasza. W ostatnich trzech latach liczba kandydatów zgłaszających się o przyjęcie do tut. szkoły wynosiła: w r. 1897/98 46 kandydatów, w r. 1898/99 45, w r. 1899/900 58 kandydatów.

Egzamina końcowe odbyły się w dniach 30. czerwca i 1. lipca b. r. w obecności radcy Wydziału krajowego p. dra Ignacego Szyszyłowicza i licznie zebranych gości z Horodenki i okolicy.

Na podstawie egzaminów tych przeszło:

Z roku I. na rok II 14 uczniów, 1 wskutek niedostatecznych postępów opuścić musiał zakład, z roku II. na rok III. 14 uczniów.

Uczniom roku III. na podstawie egzaminu końcowego z uwzględnieniem postępów z nauk w czasie ich 3-letniego pobytu w szkole i ich uzdolnienia praktycznego do zawodu gospodarczego, wydano świadectwa z ukończenia nauk i tak:

z postępem bardzo dobrym: Chomicki Sylwester, z postępem dobrym: Donhöfner Leopold i Wojciechowski Włodzimierz, z postępem dostatecznym: Borówka Leon, Niedowóz Kazimierz, Nowak Stanisław, Paklerski Wiktor, Szlender Józef i Stadnik Michał.

Z wyż wymienionych uczniów Chomicki Sylwester i Borówka Leon wzięci zostali do wojska i w październiku udadzą się do służby. Niedowóz Kazimierz wstąpił do c. k. Seminaryum nauczycielskiego; reszta zaś w liczbie 6-ciu udali się z rekomendacyi Dyrekcyi na posady pomocników gospodarczych do gospodarstw większych.

Dyrekcya z całą przyjemnością tu na tem miejscu zaznacza, że popyt na wychowanków tut. szkoły jest tak znaczny, że Dyrekcya w żaden sposób służbodawców zaspokoić nie jest w stanie. — W bieżącym roku popyt wynosił 18, podaż zaledwie 6.

Usilne zabiegi i starania, ażeby zebrać dokładne wiadomości o byłych uczniach tut. szkoły pozostały bezskutecznemi. Tyle tylko Dyrekcyi dotychczas wiadomo, że przeważna ich część znajduje się przy gospodarstwach, a tylko mała nieznaczna ilość oddała się innym zawodom.

VI. Sprawy internatu.

Pomieszczenie znajdują uczniowie w 4 sypialniach, 1 czytelni, 2 salach naukowych i 1 jadalni.

Każdy uczeń dostaje łóżko żelazne, siennik wypchany słomą, poduszkę wypchaną sieczką, koc wojskowy, 4 prześcieradła, 3 poszewki, szafkę na ubranie i 1 stołek drewniany przy łóżku.

Sale sypialne są przez cały dzień zamknięte, otwiera się je tylko na godziny do spania przeznaczone. Urządzenie czytelni składa się ze stołów i ławek, ustawionych w podkowę, oraz szaragów do zawieszania ubrań zwierzchnich.

Tutaj przebywają uczniowie w godzinach wolnych od nauki i zajęć praktycznych i przygotowują się wspólnie do lekcyi.

Do sali jadalnej odpowiednio urządzonej, wchodzą uczniowie tylko dla spożycia śniadania, obiadu i wieczerzy.

Sal naukowych jest 2 i te są zupełnie wystarczające, pomimo 3-letniego kursu, codziennie bowiem na przemian 1 rok nauki zajęty jest ćwiczeniami praktycznemi w domu, na polu szkolnem i na folwarku.

Uczniowie otrzymują rok rocznie po 2 ubrania, tj. zimowe sporządzone z ciemnego grubego sukna i letnie, na cały zaś czas pobytu w szkole, tj. na 3 lata dostaje każdy uczeń kożuch węgierski pokryty suknem.

Ubranie zimowe uzupełnia czapka, letnie kapelusz słomkowy.

Nadzór nad uczniami w salach naukowych, sypialni i jadalni, jakoteż we wszystkich w obrębie zakładu położonych miejscach wykonywali kolejno i na przemian pp. nauczyciele, o ile tych czynności z obowiązku swego nie spełniał instruktor, zajęty przy praktycznych ćwiczeniach i robotach gospodarczych.

Tryb życia unormowany jest osobnym „Podziałem czasu“, sporządzonym przez Dyrekcyę na podstawie regulaminu szkoły, przez Wydział krajowy wydanego a ulegający stosownie do zarządzenia Dyrekcyi w okresie letnim i zimowym w miarę potrzeby nieznacznym zmianom.

Kuchnia zakładowa prowadzoną jest we własnym zarządzie i ta dostarcza uczniom za stosunkowo niewielką kwotę, bo okrągło 9 zł. miesięcznie dla 1 ucznia wynoszącą, dostateczną ilość zdrowego pożywienia.

Koszt ubrania i oprania 1 ucznia wypadł w roku 1898/9 okrągło na 30 zł.

Stan zdrowotny uczniów w ubiegłym roku szkolnym, szczególniej w porze jesiennej i zimowej pozostawiał wiele do życzenia. Uczniowie często zapadali na różne choroby z zaziębienia pochodzące, a że w okolicy a nawet na podwórzu samem u pp. nauczycieli panowała epidemicznie ospa i szkarlatyna, przeto też zachodziła ciągła obawa, by choroby te nie przeniosły się i na uczniów.

Dyrekcyi jednak udało się przy zastosowaniu wszelkich możliwych środków ostrożności szczęśliwie nie dopuścić do wybuchu tych chorób w samym zakładzie pomiędzy uczniami.

Uczniowie poważniej chorzy oddawani bywali na kuracyę do tut. szpitala powiatowego za stosunkowo niewielką opłatą, bo 40 ct. dziennie.

Uczeń III. roku Malcharek Jan zachorował na reumatyczne zapalenie stawów na tle gruźliczem i po 3-miesięcznej kuracyi w szpitalu tut. z porady lekarza zakładowego udał się do domu rodzicielskiego i tam tej chorobie uległ.

VII. Budynki szkolne.

Budynki szkolne, po ukończeniu robót przedsięwziętych w ubiegłym roku, a więc dokończeniu budowy wzorowej suszarni tytoniowej, przebudowaniu mieszkania instruktora, urządzeniu pralni, postawieniu chlewków i przeprowadzeniu gruntownej kanalizacyi, nie uległy żadnym dalszym zmianom. W bieżącym roku odnowiono 2 bramy wjazdowe. Zresztą wykonuje się drobne naprawy, jak naprawy poniszczonych już całkowicie dachów i odnowienie niektórych ram okiennych. Dachy gontowe na budynku szkolnym, administracyjnym i na stajni są w bardzo złym stanie, przeto też konieczna potrzeba zachodzi, jeżeli więzby i mury na tem cierpieć nie mają, pokrycia ich na nowo z najbliższą wiosną.

VIII. Kronika szkoły.

W ciągu roku szkolnego 1898/9 zwiedzili szkołę Radca Wydziału krajowego dr. Ignacy Szyszyłowicz dwukrotnie, p. Jakób bar. Romaszkan kilkakrotnie, dalej p. Mikołaj Krzysztofowicz, właściciel dóbr, poseł na Sejm krajowy i prezes komitetu uprawy tytoniu z Załucza, p. Leszek Cieński, właściciel dóbr, poseł na Sejm krajowy, p. Ludomir Cieński, marszałek powiatowy, p. Kornel Strasser, c. k. starosta, p. dr. Teofil Okuniewski, poseł na Sejm krajowy i do Rady panstwa i inne osobistości.

Z Dyrekcyi krajowej niższej szkoły rolniczej

w Horodence dnia 5. września 1899.

Przemysław Cholewa w. r.

Sprawozdanie

Dyrekcyi krajowej niższej szkoły rolniczej w Jagielnicy za rok 1898|9.

I. Ogólne wiadomości o szkole.

Cel szkoły. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Jagielnicy założona staraniem Wydziału krajowego i ofiarnością Karola hr. Lanckorońskiego ma na celu wychowanie i wykształcenie na zdolnych gospodarzy praktycznych przedewszystkiem synów włościańskich, którzyby w przyszłości osiadłszy na ojcowiźnie, mogli wzorem swym przyczyniać się do podniesienia gospodarstwa włościańskiego.

Zaznaczyć tu należy, że z roku na rok stale coraz większa liczba kandydatów zgłasza się o przyjęcie do tutejszej szkoły.

Warunki i termin przyjęcia kandydatów do szkoły.

Chcący wstąpić do krajowej niższej szkoły rolniczej w Jagielnicy jako uczeń powinien:

1. Najdalej do dnia 15. maja wnieść do Dyrekcyi szkoły podanie (bez stempla) z dołączeniem:

a) metryki urodzenia i chrztu, udowadniającej, że kandydat ukończył 16 rok życia,

b) świadectwa szkolnego z ukończenia szkoły ludowej z dobrym postępem, oraz z ukończenia nauki dopełniającej w szkole ludowej,

c) świadectwa moralności i dotychczasowego zatrudnienia, które ma być wystawione przez właściwy urząd parafialny i zwierzchność gminną,

d) świadectwa zdrowia przez lekarza wystawionego.

2. W dniu oznaczonym przez Dyrekcyę złożyć egzamin wstępny, z którego kierownik szkoły osądzi, czy kandydat jest dostatecznie umysłowo rozwinięty i czy posiada potrzebne wykształcenie elementarne, aby mógł należycie korzystać z nauk w szkole rolniczej udzielanych. (Termin tego egzaminu przypada z końcem czerwca każdego roku.).

Uczniowie niezamożni otrzymują w zakładzie wszystko kosztem funduszu krajowego (prócz bielizny i pierwszej pary obuwia).

W przyjęciu do szkoły mają pierwszeństwo ci synowie włościańscy, których obszerniejsza i zamożniejsza ojcowizna daje rekojmię, że po ukończeniu szkoły pozostaną na własnem gospodarstwie.

Trwanie nauki i rozpoczęcie roku szkolnego.

Okres nauki w kraj. niższej szkole rolniczej w Jagielnicy trwa lat 3. Rok szkolny rozpoczyna się dnia 1. lipca, a kończy 30. czerwca każdego roku.

Egzamina i świadectwa.

Przy końcu każdego roku szkolnego składają uczniowie egzamina roczne z wszystkich przedmiotów nauki przed komisyą egzaminacyjną. O wyniku tego egzaminu, który stanowi o przejściu ucznia na rok wyższy, zawiadamia kierownik szkoły listownie rodziców lub opiekunów każdego ucznia. Uczeń, który przy egzaminie rocznym nie otrzymał przynajmniej dostatecznego postępu z wszystkich przedmiotów, nie może przejść na rok wyższy. Po ukończeniu zaś całego trzechletniego kursu zdaje każdy uczeń egzamin końcowy czyli główny z całości nauk zawodowych (rolnictwa, hodowli zwierząt domowych i administracyi) przed osobną komisyą egzaminacyjną, a w razie pomyślnego wyniku tego egzaminu otrzymuje świadectwo ukończenia nauk, w którem jest wyrażony ogólny postęp w naukach stopniami: celujący, bardzo dobry, dobry, dostateczny — a zachowanie się stopniami: zupełnie odpowiednie i odpowiednie. Świadectwo to służy jako dowód wiedzy, wymaganej do zawodu rolniczego na małej posiadłości (gospodarstwie włościańskiem). Uczeń, który egzaminu końcowego nie złożył przynajmniej z postępem dostatecznym, otrzymuje świadectwa, w którem zaznacza się wyraźnie stopień niedostateczny.

II. Skład grona nauczycieli.

1. Antoni Świeżawski, kierownik zakładu i nauczyciel fachowy, uczy: rolnictwa zarządu gospodarskiego, rachunkowości, tudzież ustaw mających styczność z gospodarstwem — razem tygodniowo 14 godzin, a nadto prowadzi całe gospodarstwo szkolne.

2. Włodzimierz Grodzki, drugi nauczyciel fachowy, uczy: hodowli zwierząt domowych, wstępnych wiadomości z nauk przyrodniczych — razem 19 godz. tygodniowo.

3. Michał Zając, nauczyciel do nauk elementarnych i ogólnie kształcących, uczy języka polskiego i ruskiego, rachunków i geometryi, geografii i historyi, kaligrafii i rysunków, nadto sadownictwa i pszczelnictwa — razem 24 godzin tygodniowo.

4. Julian Ćwikliński, instruktor, uczy wykonywania wszelkich prac ręcznych i dozoruje uczniów przy robotach gospodarskich.

Do 20. stycznia 1899 pełnił ten obowiązek Filip Mierzwiak.

5. Ks. Eliasz Matkowski, gr.-kat. proboszcz w Świdowej, uczy religii w 2 godz. tygodniowo na I. i II. roku nauki — a

6. Ks. J. Gliński, proboszcz łac. obrz. w Jagielnicy, uczy na III. roku 1 godz. tygodniowo.

7. Teofil Sochaniewicz, krajowy nauczyciel wędrowny weterynaryi, uczył weterynaryi po 3 godziny dziennie przez 3 tygodnie.

8. Zygmunt Jakliński, kontrolor c. k. fabryki tytoniu, uczył szczegółowej uprawy tytoniu po 2 godziny tygodniowo w okresie wiosennym i jesiennym.

9. Dr. Rylski, krajowy adjunkt-instruktor mleczarstwa, odbył 2 tygodniowy kurs mleczarstwa w miesiącu czerwcu.

10. Strzelecki Kazimierz, naczelnik straży pożarnej w Czortkowie, odbył kurs ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej w sierpniu i wrześniu dwa razy tygodniowo po 2 godziny,

III. Nauki w szkole udzielane.

a) Nauka teoretyczna. Rodzaj i treść wszystkich nauk podano w sprawozdaniu z r. 1890/1.

Na I. roku przeważają nauki elementarne, ogólnie kształcące i podstawowe, a także udziela się już na tym roku wstępne wiadomości z nauk przyrodniczych.

Na roku II. obok elementarnych i przyrodniczych rozpoczynają się nauki zawodowe i te na III. roku przeważają.

b) Nauka praktyczna ma swą główną podstawę w gospodarstwie szkolnem. Uczniowie są zajęci codziennie w gospodarstwie szkolnem, mianowicie przez 9 miesięcy (t. j, od 1. października do końca czerwca) uczniowie z jednego roku lub dwóch lat naprzemian, a przez 3 miesiące letnie uczniowie wszystkich 3 lat.

Oprócz tego kolejno po 2 uczni obsługuje przez cały tydzień konie, bydło i trzodę, a jeden uczeń pełni ogólną służbę gumiennego.

Uczniów III. roku w obsłudze inwentarza używa się do dozoru, oraz do dojenia krów, są oni przewodnikami w tych robotach, a prócz tego prowadzą kolejno rachunkowość gospodarstwa szkolnego przez zapisywanie poszczególnych dat w dzienniku robocizny, w rejestrach gospodarskich, w dzienniku kasowym i księdze kontowej i wykonują raporta tygodniowe obrotów gospodarstwa szkolnego.

Nauczyciele fachowi i instruktor wskazują uczniom właściwe i poprawne wykonywanie robót gospodarskich, oraz wśród roboty dają stosowne wyjaśnienia, zwracając uwagę na zwyczajne błędne wykonywanie, jakoteż na właściwy cel roboty i jej skutek zależnie od stosownej pory wykonania,

Nauczyciel rolnictwa a zarazem dyrektor szkoły kieruje całem gospodarstwem i dozoruje bezpośrednio uprawy roślin, nauczyciel zaś hodowli zwierząt domowych dozoruje bezpośrednio utrzymania inwentarza żywego, gospodarstwa szkolnego i obchodzenia się z nabiałem. Instruktor jest nietylko nauczycielem robót ręcznych, ale także głównym dozorcą pracujących w gospodarstwie uczniów, przyczem w razie dalszego rozrzucenia robót bywa posiłkowany przez nauczycieli fachowych w czasie wolnym od nauki szkolnej.

Tym sposobem uczą się uczniowie pod okiem nauczyciela i obrabiają całe gospodarstwo szkolne sami bez najemnego robotnika, a przez cały 3-letni peryod nauki ma każdy uczeń dosyć sposobności do nabrania należytej wprawy w wykonywaniu wszelkich prac w gospodarstwie.

IV. Środki naukowe.

1. Głównym środkiem naukowym jest gospodarstwo szkolne na obszarze 30 morgów z odpowiednimi budynkami i własnym inwentarzem. (O gospodarstwie tem dalej pod IX.)

Nadto służą do demonstracyj i ćwiczeń przy nauce:

2. Pólko do uprawy roślin okazowych, na którem na małych grządkach uprawia się te z ważniejszych roślin, których nie ma na polu należącem do gospodarstwa.

3. Zbiór fizykalny obejmuje 222 sztuk różnych okazów; przybyło w roku bieżącym koło podsiębierne, szklane naczynie z bocznemi odpływami, śruba powietrzna i elektroskop.

4. Zbiór zoologiczny i hodowlany obejmuje zwierzęta wypchane, szkielety konia i krowy, okazy z masy papierowej, serca, żołądka, wymienia krowy, dolnej części nogi końskiej (do rozbierania), uterus krowy w 4 miesiącu, uterus krowy próżnej, szemat kanału przewodowego, nogę bydlęcą rozkładaną, zdrową nogę konia okrytą skórą, błąd kostny przykryty skórą, błąd kostny na odkrytej nodze, uzębienie konia w 9 stadyach, 4 rasy koni i 9 ras bydła rogatego, model krowy i konia z błędami. Tu należą także preparaty spirytusowe ryb, płazów i owadów, preparat naturalnego żołądka odżuwaczy i końskiego, okazy z gipsu typów zwierząt rasowych (2 konie, 6 krów, 3 barany, 1 świnia) dalej uprząż na konie i woły, miara do oznaczania wagi bydła, przyrządy do mleczarstwa, między tymi separator (Alfa Baby), przyrząd do oznaczania tłuszczu w mleku, centryfuga talerzowa ręczna dra Gerbera, maślnica szklana z 2 cylindrami. Ponadto do zbioru hodowlanego należą: żelazne naczynie do karmienia prosiąt, sysak do karmienia prosiąt, sysak do karmienia cieląt, nożyce do strzyżenia zwierząt, 32

okazy różnych podków, 10 sztuk przyrządów do kucia koni i bydła, apteka domowa dla zwierząt gospodarskich z całem urządzeniem, ważniejsze przybory potrzebne przy ratowaniu chorych zwierząt, jak ciepłomierz lekarski, katetry, trokary, puszczadło, bandaże, sznury i t. p.

Narzędzi potrzebnych do sekcyi zwierząt jest 11 sztuk, tudzież 21 tablic wykazujących rozmaite położenie płodu Przybyło w roku bieżącym gardziel konia rozkładany z mięśniami, arteryami i nerwami, waga do mleka z wiaderkiem, kauczukowy lejek do lewatywy, zakupiono też nowy separator Alfa Baby, który codzień używany bywa.

5. Zbiór botaniczny obejmuje 19 okazów z masy papierowej, tablice ścienne, zielniki roślin pożytecznych i chwastów, zbiory nasion itp.

W tym roku przybyła prasa „Guom“ Nr. 7. do wyciskania soku owocowego, 2 tablice Kirchnera chorób roślin przemysłowych i sikawka do niszczenia mszyc.

6. Zbiór mineralogiczny obejmuje 234 sztuk okazów minerałów, skał i skamielin, oraz zbiór gatunków ziem pierwotnych w 36 słojach i zbiór ziem podług Duferta w 42 słojach.

Do nauki pszczelnictwa służy pasieka z całem potrzebnem urządzeniem a do nauki sadownictwa mała szkółka drzew, sad, różne przybory i tablice.

7. Biblioteka składa się z dzieł dotyczących:

a) rolnictwa, hodowli zwierząt domowych, pszczelnictwa i sadownictwa	490 sztuk
b) nauk przyrodniczych	65 „
c) książek do nauki uczniów 360 egzempl.	27 „
d) różnej treści (głównie biblioteka dla uczniów) . . .	626 „
Razem . .	1208 sztuk

Nadto prenumeruje się: 1 gazetę polityczną, „Gazetę rolniczą“, „Kuryera rolniczego“, „Ziemianina“, „Rolnika“, „Tygodnik rolniczy“, „Poradnik gosp.“, „Bartnik“, „Encyklopedyę rolniczą“, „Landwirth. Unterrichtszeitung“, „Prakt. Landwirth“, „Ekonom“, „Prak. Rathgeber im Obst und Gartenbau“, „Ogrodnictwo“, zaś dla uczni: „Niedzielę“, „Zorzę“, „Nowy Dzwonek“, „Przewodnik Kółek roln.“, Wydawnictwo dziełek ludowych polskie i ruskie i „Powściągliwość i praca“.

8. Do nauki i zajęcia uczniów w porach roku, w których przy gospodarstwie mniej zatrudnienia, służy warstat stolarski i kołodziejski z tokarnią, na którym uczniowie wykonują naprawki narzędzi gospodarskich.

V. Frekwencya uczniów.

W roku szkolnym 1898/9 było na I. roku uczniów 11, na II. 14, na III. 13, czyli razem 38 uczniów.

Według wieku było mających z końcem roku szkolnego 16 lat 3 uczni, 17 lat 5, 18 lat 15, 19 lat 8, 20 lat 6, 22 lat 1 uczeń.

Z uczniów tych ukończyło przed wstąpieniem do tutejszej szkoły: szkolę ludową 1 do 4-klasową 31 uczni, 5-klasową 3, dopełniający kurs rolniczy 3, pierwszą klasę gimn. 1 uczeń.

Według powiatów było: z czortkowskiego 12, z buczackiego 4, z borszczowskiego 4, z rohatyńskiego 3, z trembowelskiego 2, z tarnobrzeskiego 2, z bóbreckiego 1, z brodzkiego 1, z brzeżańskiego 1, z husiatyńskiego 1, z kamioneckiego 1, z podhajeckiego 1, z przemyskiego 1, z sokalskiego 1, z zaleszczyckiego 1, ze zbaraskiego 1 i z żydaczowskiego 1.

Z uczniów II. roku 2 wystąpiło dobrowolnie z powodu stosunków rodzinnych, a reszta, tj. 12 przeszło na 3. rok nauki. Z I. roku na II. przeszło 11, tj. wszyscy, zaś na obecny rok szkolny 1899/900 przyjęto 14, a 1 jest na własnym koszcie.

Cały kurs nauk ukończyli w ubiegłym roku szkolnym 1898/9 następujący uczniowie:

1. Hnatków Daniel	z postępem	dobrym
2. Jarowy Michał	„	„
3. Miśków Albin	„	„
4. Wyszyński	„	„
5. Andruszków Teodor	„	dostatecznym
6. Dawiskiba Józef	„	„
7. Doliński Władysław	„	„
8. Hoszowski Ignacy	„	„
9. Romaniuk Franciszek	„	„
10. Strutyński Dyonizy	„	„
11. Wej Piotr	„	„

VI. Wiadomości o byłych uczniach.

Z uczniów, którzy ukończyli szkołę w r. 1898/9 3 pozostało na ojcowiznie a 8 umieściło się przy większych gospodarstwach. Zarząd monopolu tytoniowego idąc w ślady Towarzystwa uprawy tytoniu, ustanowił posady dozorców uprawy tytoniu i poszukuje na te posady przedewszystkiem ukończonych uczniów krajowych niższych szkół rolniczych i sześć takich posad otrzymali dawniejsi uczniowie naszej szkoły: Strutyński, Zadurowski, Berezowski, Ilnicki, Czajkowski i Bojeczko. Jako wybitniejsi gospodarze, zasługujący na pochwałę swych służbodawców odznaczają się: Danylko u p. Noëla w Sosolówce, Cwikliński, praktykant na instruktora w kraj. niższej szkole roln. w Bereżnicy a obecnie instruktor w szkole tutejszej, Harmacki u p. bar. Heidla w Beremianach, Lipowicz u p. Bohdanowicza w Orzechlibach. Zasługuje też na wzmiankę Skrzepiński, który ukończył kurs melioracyjny i jest używany przez Wydział krajowy przy robotach melioracyjnych, oraz K. Wojewoda, który ukończył z odznaczeniem seminaryum nauczycielskie w Samborze. Ten jako celujący uczeń naszej szkoły powinien stanowić bardzo użyteczną siłę jako kierownik szkoły ludowej z charakterem rolniczym — posiada on także 25-morgową własność gruntową w Jagielnicy i z tego też względu gospodarstwo jego może się stać pożytecznym wzorem dla sąsiadów.

Na własnych ojcowiznach z nowych uczniów pozostali: Jarowy w Skale, Dawiskiba w Młyniskach i Strutyński w Świdowie, ostatni dwaj na osieroconych gruntach przez ojców; z dawniejszych gospodaruje w Ostrowie koło Krystynopola na osieroconym przez ojca gruncie Żeglin, a Byk w Baryszu pozostaje przy ojcu na 40-morgowej własności gruntowej i obadwaj wpłynęli już na poprawę ojcowizn zbudowaniem stajen stosownych do utrzymywania nawozu pod bydłem, wprowadzili troskliwsze suszenie koniczyny na kozłach i kuczkowaniem, oraz zadziwiają sąsiadów uzyskaniem wyższych plonów z pastewnych buraków i tym sposobem przyczyniają się do wskazywania korzystniejszego gospodarowania.

VII. Sprawy internatu.

Przez rozszerzenie sal sypialnych pomieściło się i utrzymało w roku bieżącym 38 uczniów. Sale sypialne są cały dzień zamknięte (z otwartemi oknami) a uczniowie przebywają w dzień — o ile nie są w gospodarstwie zatrudnieni — w 3 salach naukowych.

Pościel uczniów składa się z siennika, prześcieradła, poduszki sieczką napchanej i z 2 koców (1 letni, 1 zimowy).

Ubranie otrzymują uczniowie następujące:

Na 3 lata 1 czapkę wełnianą, 1 kożuszek pokryty i 1 guńkę, na 2 zimy 1 parę spodni sukiennych do pracy, corocznie zaś 1 spodnie i kamizelkę sukienną, tudzież kurtkę i spodnie od święta z trykotu. W miarę zaś zużycia daje się uczniom ubranie letnie do roboty z drelicha i kortu, oraz przez całe 3 lata obuwie (kosztem 551 zł. 10 ct. czyli obuwie na 1 ucznia 13·55 zł.).

Koszt ubrania i oprania jednego ucznia wynosił w r. 1898/9 60 zł. 29 ct.

Stołowanie uczniów odbywa się we własnym zarządzie. Jest to najtańszy sposób wyżywienia uczniów i bardzo odpowiedni przy własnem gospodarstwie, bo produkta tegoż dają się należycie spieniężyć. Wdraża się też w ten sposób uczniów w oszczędne gospodarstwo domowe, bo każdy przez miesiąc pełni kolejno służbę szafarza, wydając do kuchni artykuły spożywcze na wagę według przepisu.

Uczniowie sami zajmują się przeróbką mleka i tym sposobem mają najlepszą naukę praktycznego i należytego obchodzenia się z nabiałem i użycia separatora, tudzież innych poprawnych przyrządów w gospodarstwie nabiałowem.

Koszt żywienia 1 ucznia wynosił w r. 1898/9 74 zł. 15 ct.

Nadzór bezpośredni w internacie wykonuje kierownik szkoły przy pomocy obu nauczycieli i instruktora.

Stan zdrowotny uczniów był pomyślny, ciężkich bowiem i epidemicznych chorób nie było żadnych.

Wizyt lekarskich było 112 o koszcie: lekarz 147 zł., apteka 69 zł. 61 ct. czyli razem 216 zł. 61 ct.

VIII. Budynki szkolne.

W bieżącym roku szkolnym nic nie zmieniono — poszyto tylko na nowo stodołę i urządza się dla uczniów łazienkę ogrzewaną obok mleczarni, na co Wydział krajowy wyznaczył osobną kwotę. Szopa jeszcze potrzebuje nowego poszycia.

IX. Gospodarstwo szkolne.

1. Obszar ziemi o powierzchni 30 morgów do gospodarstwa szkolnego należący, obejmuje tylko samą rolę, a to: 21 morgów obok budynków szkolnych w jednym kawałku (własność JWgo Karola hr. Lanckorońskiego) i 9 morgów w 4 parcelach blisko siebie w obrębie gminy Ułaszkowce położonych, oddalonych około 3 kilometry od budynków szkolnych, a zakupionych na własność szkoły kosztem funduszu krajowego. Tu udało się przez usypanie 2 grobel rękami uczniów wydobyć z nieużytku półmorgowy kawałek ziemi od zalewającego jeziora, który częścią przyłączono do roli, a częścią zasadzono łoziną. W bieżącym roku korzystając z tej okoliczności, że wskutek bezśnieżnej zimy na jeziorze znaczna część ziemi jest od początku wiosny odkrytą, umocniono zewnętrzną groblę zasadzeniem łoziny i z powierzchni jeziora wypełnia się za niskie miejsca na rolę między groblami tak, że poziom wzniesie się do metra wysokości i tym sposobem w przedłużeniu uprawnych parcel uzyska się około morga roli już nie narażonej na zalew z wiosny przez wezbranie wody jeziora z topniejących śniegów. Całe te dość kosztowne ulepszenia wykonuje się tylko robotą uczniów bez użycia gotówki.

W bieżącym roku zakupiono też w tych polach przy jeziorze 1 morg 60°☐ roli przytykającej do posiadanego już pola bez użycia na to osobnego funduszu. Zakupno to uskuteczniono własnymi funduszami szkoły, uzyskanymi ze sprzedaży dawnego za ciężkiego siewnika dla włościańskiego gospodarstwa w kwocie 100 zł. i 78 zł. 50 ct. z bieżących dochodów gospodarstwa szkolnego. Tym sposobem powiększyła się własność funduszu krajowego o 1 morg 60 sąż.☐ wartości 178 zł. 50 ct. i gospodarstwo szkolne posiadać będzie 31 morgów uprawnej roli, począwszy od 1. lipca 1899 r.

2. Budynki gospodarskie oprócz stodoły i szopy zostały przed trzema laty właściwiej przekształcone i w dogodniejsze miejsce przeniesione tak, że stanowią odrębne obejście gospodarskie. Pierwotnie mieściły się stajnie i komora na paszę oraz chlewy w trzech odrębnych budynkach, podzielonych na ciasne, zaduszne klatki, przez co utrudniony był dozór, a bardzo niedogodnem roznoszenie paszy, zawsze możliwe tylko przez dziedziniec. Obecnie w jednej stajni na 4 metry wysokiej, jest pomieszczony cały inwentarz żywy, a tak dozór w żywieniu i obchodzeniu inwentarza jakoteż rozdawanie paszy bardzo ułatwione, bez narażania się jak poprzednio na szkodliwe wpływy niepogody, zawieji i wichrów.

Krowiarnia jest urządzona bardzo wygodnie do przechowywania gnoju pod bydłem, skąd wprost z samej stajni nawóz furami może być wywożony; tła tak w krowiarni jak i pod trzodą chlewną są betonowane. Urządzono też na dworze w cieniu drzew odrębne obory na jałownik i trzodę chlewną, jakoteż zbudowano wzorową gnojarnię obmurowaną, otoczoną poręczami tak, że nawóz może być tratowany przez wypuszczone na nią bydło.

3. Inwentarz martwy używany w gospodarstwie szkolnem obejmuje 2 pługi Sacka: starszy D8M i nowszy D10S z urządzeniem do przekształcenia na podskibnik, 1 pług zwrotny Cleytona, 1 pług 4-skibowy o drewnianej ramie, zbudowany na zasadzie żelaznych pługów Eckerta, 1 kultywator, 1 parę bron żelaznych dyagonalnych, 1 parę bron drewnianych, siewnik 9-rzędowy Sacka, znaczniki, wałek drewniany karbowany, dalej okopywacz, pielnik konny, 2 wozy, młocarnię ręczną sztyftową Cleytona, sieczkarnię, szarpacz do buraków, śrótownik, grabie ręczne mechaniczne, młynek do czyszczenia zboża rafowy i polski (wialnia) Cleytona, trieur Kühnego, ręczne grace, motyki, rydle, widły, kosy, mechaniczne klepadło do kos i inne w gospodarstwie potrzebne ręczne narzędzia.

4. Inwentarz żywy składa się z koni roboczych, bydła rogatego i trzody chlewnej. Owiec z braku pastwiska nie utrzymuje się.

a) koni roboczych zwykłych fornalskich, zakupywanych w miarę potrzeby utrzymuje się 4 sztuki.

b) bydła rogatego utrzymuje się 6—8 krów, 3 -4 jałówki, 1—2 cieląt, oraz 1 buhaja subwencyjnego rasy Simmenthal (teraźniejszy pochodzi z Horodenki). Do utrzymania krowiarni w należytej ilości i dla odmłodzenia jej przysadza się co roku 1 lub 2 cieliczki — co roku też przybywa 1 krowa pierwiastka a najstarszą lub mniej mleczną krowę sprzedaje się. Dwuletnie jałówki przyucza się do pociągu, aby później jako krowy mogły być użyte do zaprzęgu w pomocniczych sprzężajnych robotach.

Buhaja subwencyjnego rasy simmenthalskiej, który jest obecnie licencyonowany, dopuszcza się według instrukcyi Tow. gosp. do krów włościan za opłatą, która wraz z subwencyą koszta utrzymania tegoż buhaja pokrywa. Buhaja używa się także umiarkowanie do pociągu, a to do dowózki pasy zielonej, snopów drew, do wywózki gnoju itp.

Mleka od 6 krów utrzymuje się w przecięciu 12000 litrów (w r. 1898/9 doprowadzono do 8 krów, które wydały mleka 19272$^1/_2$ litrów). Mleko oddaje się na rachunek stołowania uczniom w cenie po 4$^1/_2$ ct. za litr. W tej samej cenie sprzedaje się zbywające mleko także stronom. Mleko i wyroby nabiałowe wystarczają nietylko na potrzeby zakładu, ale pozostaje jeszcze pewna ilość do spieniężenia, mianowicie od czasu zaprowadzenia separatora Alfa Baby, przy pomocy którego uzyskuje się masło wyborowej jakości.

Trzoda chlewna składa się z knura subwencyjnego (obecnie uzyskano od Tow. gosp. knurka półrocznego, który pozostanie własnością gospodarstwa szkolnego), 5 macior i kilka prosiąt dla odnowienia chlewni.

Knura subwencyjnego rasy Yorkshire według instrukcyi Tow. gosp. dopuszcza się do macior włościan za dopłatą. Hodowla świń skierowaną jest na sprzedaż prosiąt odsanych, mały dochowek materyału żeńskiego i na opas dla własnej potrzeby. Podstawę żywienia świń stanowią w zimie drobne ziemniaki z gospodarstwa własnego a z kuchni oskrobiny ziemniaczane, zaś dla stosownego unormowania paszy dokupuje się grysu; w lecie znowu głównem pożywieniem jest lucerna, odpadki kuchenne i nabiałowe (mleko zbierane i serwatka).

Etatu służby gospodarskiej niema żadnego, bo uczniowie sami obrabiają i obsługują całe gospodarstwo szkolne, które porachunkiem opłaca zarobek uczniów (około 400 zł. rocznie).

Koszt ten obrobienia gospodarstwa szkolnego przez uczniów co roku uwidoczniony jest cyframi w rozchodach gospodarstwa szkolnego (obecnie obsługa koni 12 zł., obsługa bydła rogatego 49 zł. 67$^1/_2$ ct., obsługa trzody chlewnej 12 zł., robocizna folwarczna 337 zł. 49$^1/_2$ ct., na polu tytoniowem 22 zł. 20$^1/_2$ ct., razem w całym roku koszt robocizny uczniów wynosił 433 zł. 37$^1/_2$ ct.).

Bliższe szczegóły odnoszące się do gospodarstwa szkolnego objęte są osobnym planem gospodarskim, które Dyrekcya na podstawie wskazówek z Departamentu III. Wydziału krajowego w porozumieniu z ówczesnym referentem śp. Strusiewiczem wypracowała i Wydziałowi krajowemu do zatwierdzenia przedłożyła. Według tego planu wprowadzono w gospodarstwie szkolnem następujący podział pól:

A. Pole przy szkole.

I. Płodozmian główny . . . . 17 morgów

1. Ugor gnojony z przedplonami (mieszanki, owies).
2. Pszenica podsiana koniczyną i trawami.
3. Koniczyna z trawami — 2 pokosy na siano.
4. „ 1 pokos na siano i dodanie pół nawozu staj.
5 Pszenica.
6. Na silniejszym nawozie połowa buraków, połowa kukurydzy.
7. Jęczmień.
8. Groch — ziemniaki.
9. Żyto — owies.

II. Pole lucernowe morgów 3

Lucerna przez 6 lat		1 m. 800°□	
Na silnym gnoju buraki ziemnniaki	1200°□		
potem marchew i pasze zielone	1200°□	1 m. 800°□	3 morgi

III. Pole tytoniowe

Na gnoju tytoń	800°□	
„ okopowe	800°□	1 morg
	razem . .	21 morg.

B. Pole przy jeziorze 9 morg.

1. Na gnoju mieszanka na siano. .
2. Pszenica.
3. Koniczyna.
4. Pszenica albo kukurydza.
5. Na gnoju kukurydza.
6. Owies.
7. Groch.
8. Żyto.

Wynik gospodarstwa w ubiegłym roku szkolnym 1898/9 był następujący:

I. W dziale produkcyi rolnej.

Gatunek płodu	Przestrzeń morg.	Przestrzeń sążni	Plon w ziarnie czelny	Plon w ziarnie średni	Plon w ziarnie poślad	Plon w słomie i plewie	Plon w sianie	Plon w głąbiach	Plon w liściach	Plon z 1 morga w kilogr.
			kilogramy							
żyto	1	1530	2155	—	17	3795	—	—	—	1105
pszenica	4	1300	4989	3	72	10285	—		—	1039
jęczmień cesarski	—	1350	1331	1	19	1595	—	—	—	1577
„ chevalier	1	—	1586	3	18	2068	—	—	—	1586
„ banacki	—	100	62	—	—	75	—	—	—	992
owies lancaster	—	1530	951	—	—	1579	—	—	—	994
„ rychlik	—	186	121	—	—	168	—	—	—	1040
„ węgierski	1	1280	2011	—	—	2788	—	—	—	1117
groch Wiktorya	1	112	1424	—	—	1825	—	—	—	1330
kukurudza cinquant.	3	225	5135	—	—	7379	—	—	—	1635
fasola	—	100	43	—	—	117	—	—	—	688
bobik	—	1113	435	—	—	635	—	—	—	625
wyka	—	524	295	—	—	517	—	—	—	860
ziemniaki	1	725	—	—	—	—	—	19080	—	13160
buraki	1	725	—	—	—	—	—	51000	—	35172
marchew	—	365	—	—	—	—	—	6580	—	28843
mieszanka na siano	1	—	—	—	—	—	1743	—	—	1743
koniczyna siano i nas.	4	1300	31	—	—	—	15528	—	—	ziarna 62 siana 3229
trawy nasienne	—	200	32	—	—	508	—	—	—	256
kapusty 41 kóp	—	200	—	—	—	—	—	3600	—	26800
tytoń	—	600	—	—	—	—	—	—	241	644
zielona pasza	3	335	—	—	—	—	—	—	—	—
ugor	—	400	—	—	—	—	—	—	—	—
okazowe pole	—	200	—	—	—	—	—	—	—	—
	30	—	23701	7	126	33334	17271	80260	241	

2. W dziale produkcyi zwierzęcej.

a) Krowiarnia. — Stan 30. czerwca 1899 r.: 8 krów, 1 jałówka roczna, 1 cieliczka 9-miesięczna, 1 buhaj subwencyjny.

W ciągu roku sprzedano 3 krowy: „Piękną“, „Ryfkę“ i chorą jałówkę „Zuchwałą“, a natomiast przykupiono „Łanię“.

Udoje mleka:

Nr. I. krowa „Wściubska“ swego chowu od „Maliny“ dała mleka 4176 l., cieliczka urodzona 20. paźdz. 1898 odchowana, wyssała przez 9 tygodni 524 litrów czyli razem	4700 litrów
Nr. II. „Jagoda“, krowa swego chowu od „Pięknej“ dała mleka . , ... ocieliła się 11. czerwca 1899 — cielę pojone sprzedano.	$3486^1/_2$ „
Nr. III. „Krasula“, krowa kupiona w r. 1895 dała mleka	$1780^3/_4$ „
Nr. IV. „Piękna“, krowa swego chowu straciła mleko i została sprzedaną 12. października 1898 — dała mleka . .	474 „
Nr. IV. „Pieszczocha“, pierwiastka swego chowu, urodziła cielę 1. czerwca 1899 i dała mleka	$327^1/_4$ „
Nr. V. „Siwa“, kupiona w r. 1897, urodziła cielę 28. stycznia 1899, które sprzedano — dała mleka $2324^1/_4$, cielę wyssało $48^3/_4$ . . . . , .	2373 „
Nr. VI. „Żółta“, pierwiastka swego chowu, urodziła cielę 3. paźdz. 1898, które sprzedano, dała mleka $2121^3/_4$, cielę wyssało 52 litr.	$2173^3/_4$ „
Nr. VII. „Bucyfał“, pierwiastka swego chowu, urodziła cielę 7. lutego 1899, które sprzedano, dała mleka $1825^1/_4$ l., cielę wyssało 51 l.	$1876^1/_4$ „
Nr. VII. „Ryfka“, krowa swego chowu straciła mleko i sprzedaną została 12. paźdz. 1898 — dała mleka . . .	$256^3/_4$ „
Nr. VII. „Łania“, krowa kupiona 12. paźdz. 1898 z cielęciem, które sprzedano — dała mleka	1809 „
Krowa na próbę wzięta dała mleka	$15^1/_4$ „
Razem . .	$19272^3/_4$ litrów

Wartość $19272^3/_4$ litrów mleka po 4·5 centa . .	867 zł. 27 ct.
Sprzedano też 2 krowy wybrakowane i chorą pierwiastkę za	229 „ — „
oraz 7 cieląt o wadze $305^1/_2$ kg	57 „ 14 „
Razem . .	1.153 zł. 41 ct.

Na separatorze oddzielono mleka 6063·5 litra, z czego uzyskano masła 240·41 kg. - zatem na 1 kg. masła wypadło 25·22 litra mleka w przecięciu.

Na przeróbkę używa się tylko południowe i część rannego mleka, którego zawartość tłuszczu jest mniejszą niż mleka wieczornego.

b) Trzoda chlewna. Stan 30. czerwca r. 1899: 1 knur subwencyjny stary, 1 $4^1/_4$-miesięczny, 2 maciory 6-letnie, 1 dwuroczna swego chowu, 2 maciory z Zarszyna 4-letnie i 1 loszka roczna, 10 prosiąt czterotygodniowych i 2 dwumiesięcznych.

Od 5-ciu macior urodziło się w ciągu roku 84 prosiąt, sprzedano z pozostałemi z przeszłego roku 70 prosiąt za	472 zł. 25 ct.
i pozostało 12 prosiąt — za 1 lochę i 1 loszkę = 260 kg. × 30 wzięto	78 „ — „
Razem . .	550 zł. 25 ct.

Nawozem stajennym, wyprodukowanym od powyżej wymienionego inwentarza i 4 koni roboczych, wygnojono:

Na polach głównego płodozmianu (A)	4	morgi	× 200 q	=	800 q
" " "	2	"	× 150 q	=	300 q
" przy jeziorze (B)	2	"	× 200 q	=	400 q
na polu tytoniowem	0·5	"	× 300 q	=	150 q
na polu lucernowem pod koński ząb, kapustę i buraki	2	"	× 300 q	=	600 q
razem	10·5	morga		=	2250 q

Nawóz utrzymuje się ciągle pod bydłem i podściela się codziennie w stajni obornikiem końskim i świńskim. Sposób ten przechowywania nawozu stajennego wynagradza się wielką jego ilością i znakomitą jakością tak, iż pozwala utrzymać pola szkolne w wysokiej żyzności i dostatecznej wilgoci, której powszechnie w suchym podolskim klimacie brakuje tutejszym bardzo przepuszczalnym gruntom. Stajnia urządzona do utrzymywania nawozu pod bydłem, zasługuje do naśladowania i w innych szkołach rolniczych dla wskazania najlepszego urabiania nawozu stajennego. Chwilowo przechowuje się nawóz stajenny na gnojarni dla wskazania uczniom, jak się w takim razie z nawozem obchodzić powinno. Urabia się też komposty z odchodów ludzkich, plewideł i ziemi, które polewa się gnojówką, ściekającą do zbiornika ze stajen. Kompostu używa się na zasilenie lucerny.

Nawozów sztucznych nie używa się w gospodarstwie szkolnem, bo ma się dostateczną ilość nawozu stajennego, a przy bardzo częstej posusze w klimacie podolskim nawozy sztuczne często zawodzą. Pomimo tego od trzech lat bywają wykonywane próby z nawozami sztucznymi na gruntach obok będącego folwarku w Nagórzance pod jarzynę, a na szkolnych gruntach pod kukurudzę pod kierunkiem stacyi chemiczno-rolniczej w Dublanach, a pod bezpośrednim nadzorem nauczyciela tutejszej szkoły p. Włodzimierza Grodzkiego.

Wyniki tych prób uwidocznione są szczegółowo w sprawozdaniach z działalności krajowej stacyi chemiczno-rolniczej — okazały zaś ogólnie, że w tutejszych stosunkach owies przy wszystkich kombinacyach nawozowych wykazał stratę, bo nadwyżka plonu nie pokrywała kosztów nawożenia. Największa nadwyżka była przy nawożeniu na 1 morg 228 kg. żużli Thomasa, 287 kg. kainitu i 115 kg. saletry chilijskiej — mianowicie w ziarnie 126 kg., w słomie 365 kg.; — jęczmień dał pomyślniejsze wyniki, lecz tylko przy nawożeniu 172 kg. superfosfatu, 115 kg. saletry chilijskiej — bo po odtrąceniu kosztów nawożenia wykazał czystego zysku z 1 morga 5 zł. 69 ct. Przy innych kombinacyach nawozowych była strata. Zauważono, iż jednorazowa dawka saletry w ilości 58 kg. na morg daje lepsze wyniki, bo druga dawka działa bardzo słabo, a przynajmniej nie widać wybitnej różnicy. Kukurudza przy 172 kg. superfosfatu i 58 kg. saletry dała w zysku zwyżkę 16 zł. 40 ct. Pszenica uprawiona po łubinie niebieskim, użytym na nawóz zielony, dała podobny plon jak na nawozie stajennym.

Pod względem finansowym przedstawia się wynik gospodarstwa szkolnego w roku 1898/9 jak następuje:

I. Ogólne.

Rozchody.

	zł.	ct.
Podatek z pola B	10	33
Ubezpieczenie budynków gospodarskich	37	93
Do zakupna morga gruntu i wymiar należytości	78	50
Utrzymanie budynków gospodarskich	14	44
Razem	141	20

Przychody.

	zł.	ct.
Z bieżących dochodów gospodarstwa szkolnego funduszowi krajowemu przy zakupnie 1 morga gruntu z kosztami za 173 zł. 50 ct.	78	50
Razem	78	50

II. Inwentarz martwy.

1) Maszyny i narzędzia.

	zł.	ct.
Wartość inwentarza martwego 1. lipca 1898	592	97
Przykupno, odnowienie i utrzymanie	151	91½
Razem	744	88½

	zł.	ct.
Wartość maszyn i narzędzi po odnowieniu i dokupieniu 30. czerwca 1899	548	51
Razem	548	51

2) Uprząż.

	zł.	ct.
Wartość uprzęży 1. lipca 1898	37	92
Przykupno, odnowienie i utrzymanie	30	34
Razem	68	26

	zł.	ct.
Wartość uprzęży 30. czerwca 1899 po odnowieniu i dokupieniu	32	61
Razem	32	61

III. Inwentarz żywy.

a) Konie robocze.

Rozchody.

	zł.	ct.
Wartość 1. lipca 1898 (1=90, 1=70, 1=135, 1=25)	320	—
Razem	320	—

Przychody.

	zł.	ct.
Wartość 30. czerwca 1899 (1=80, 1=60, 1=125, 1=15)	280	—
Razem	280	—

b) Bydło rogate.

	zł.	ct.
Wartość bydła 1. lipca 1898:		
6 krów 2958 kg.		
4 jałówek 1642 „		
1 cielę 42 „ } 4642×20	928	40
Razem	928	40

	zł.	ct.
Wartość bydła 30. czerwca 1899:		
8 krów 4118 kg.		
1 jałówka 265 „		
1 cielę 9 mies. 238 „ } 4621×20	924	20
Razem	924	20

c) Nierogacizna.

	zł.	ct.
Wartość trzody chlewnej 1. lipca 1898:		
1 maciora 118 kg.		
1 „ 115 „		
1 „ 145 „		
1 „ 150 „		
1 „ 115 „		
2 loszki 100 „ } 743×30	222	90
8 prosiąt 6-tygodniowych × 5	40	—
Razem	262	90

	zł.	ct.
Wartość trzody chlewnej 30. czerwca 1899:		
1 maciora 187 kg.		
1 „ 145 „		
1 „ 190 „		
1 „ 165 „		
1 „ 150 „		
1 „ 85 „		
1 knur 4½ mies. 38 „ } 960×30	288	—
10 prosiąt 4-tygodniowych × 3	30	—
2 prosięta dwumiesięczne	14	—
Razem	332	—

IV. Zapasy płodów rolnych.

Rozchody.

	zł.	ct.
Pozostałość z roku 1898:		
Żyta 12·5×8·5	1	06
Pszenicy 122·5×10	12	25
Jęczmienia 35×6	2	10
Owsa 53×7	3	71
Kukurudzy 4·247×6	254	82
Maku 1·75×30	—	52
Pośladu 132×4	5	28
Fasoli 20×6·5	1	30
Grysu 42×3·75	1	57
Wyki 182×7	12	74
Ziemniaków 60×1·6	—	96
Razem	296	31

Przychody.

	zł.	ct.
Wartość dnia 30. czerwca 1899:		
Żyta 18·95×6·65	126	02
Pszenicy 377½×9	33	97½
Grochu 479×8	38	32
Owsa 12·86×5·25	67	51
Kukurudzy cinqu. 4991·8×5·40	269	55
„ obrocznej 100	5	—
Poślad 47×3	1	41
Koński ząb 35×10	3	50
Wyki 232×5	11	60
Grysu 50×3·50	1	75
Razem	558	63½

V. Obroty bieżące w ciągu roku 1898/9

1) *Na rachunek produkcyi zwierzęcej.*

a) Konie robocze.

Gotówką:

	zł.	ct.
Kucie koni	21	15
Przykupno ziarna na obrok 6842 kg.	347	05
Przykupno słomy 13 kóp + 2·8 q	21	20
Drobne sprzęty (batogi, szczotki)	2	70
Porachunkiem obsługa	12	—

Z własnego gospodarstwa:

Na paszę siana	6611 kg.		
Marchwi	2834 „		
Buraków	445 „		
Słomy na paszę i ściółkę	4881 „		
Razem		404	10

We własnem gospodarstwie:

Roboczych dni parokonnych 225		
Produkcya gnoju 300 q.	—	—
	—	—

b) Bydło rogate.

Rozchody.

Gotówką:

	zł.	ct.
Lekarstwa i weterynarz	18	88
Odnowienie inwentarza	9	78
Ubezpieczenie buhaja	1	70
Dokupno krów	82	—
Mleka dla cieląt zbieranego 443½ × 2 + niezbieranego 65½ × 4·5	11	80½
Dokupno karmy: ziarna	67	41½
„ „ grysu 22·23 q	79	13½
„ „ makuchu 17·44 q	55	83
„ „ soli 1·5 q	10	65
„ „ słomy 18·63 q	15	93

Przychody.

Gotówką:

	zł.	ct.
Za 7 cieląt	57	14
„ 2 krowy (1-ą chorą pierwiastkę z cielęciem)	229	—
Skokowe od byka 89×50	44	50
Subwencya za buhaja	60	—

Porachunkiem i gotówką:

Za mleko 18597×4·5	836	74½

Z własnego gospodarstwa:

Wyprodukowano gnoju 1050 q

	zł.	ct.
Porachunkiem obsługa 496$^{3}/_{4}$ dni	49	67$^{1}/_{2}$

Z własnego gospodarstwa:

Ziarna	1373	kg.
Siana	10660	„
Słomy	20930	„
Buraków	48801	„

	zł.	ct.
Razem	396	80

	zł.	ct.
Razem	1227	38$^{1}/_{2}$

c) Trzoda chlewna.

Gotówką:

	zł.	ct.
Koszta sprzedaży	4	33
Dokupno karmy: grysu 640	21	67$^{1}/_{2}$
„ „ ziarna 19·10 q	97	18
Porachunkiem:		
Mleka zbier. 1756·5×2+7×4·5	35	44
Maślanki 20×1	—	20
Serwatki 246×0·25	—	62
Obsługa 120 dni	12	—

Z własnego gospodarstwa:

Ziarna	1159	kg.
Słomy i plew	7581	„
Buraki	877	„
Ziemniaków	6064	„

	zł.	ct.
Razem	171	44$^{1}/_{2}$

Gotówką:

	zł.	ct.
Sprzedaż prosiąt 70 sztuk	472	25
„ 1 lochy starej 170×30	51	—
„ 1 loszki rocznej 90×30	27	—
Dopuszczanie knura 43×20	8	60
Subwencya za knura	16	—

Z własnego gospodarstwa:

Produkcya gnoju 100 q

	zł.	ct.
Razem	574	85

2) *Na rachunek produkcyi roślinnej:*

a) Folwarcznej.

Rozchody:

Gotówką:

	zł.	ct.
Zakupno nasion	21	20$^{1}/_{2}$
Ubezpieczenie zboża od ognia i gradu	53	20$^{1}/_{2}$
Czynsz roczny za grunta odstąpione szkole przez skarb Jagielnicki	50	19
Dzierżawa $^{1}/_{2}$ morga gruntu	5	—
Terpentyna na wołki	—	72
Porachunkiem:		
Robocizna uczniów 3375·5×10	337	49$^{1}/_{2}$
We własnem gospodarstwie:		
Robocizna sprzężajna parokonnych dni: 222		
Nawozu stajennego użyto 2100		
Razem	467	81$^{1}/_{2}$

Przychody:

Gotówką ze sprzedaży i porachunkiem:

	zł.	ct.
Za stołowanie uczniów:		
Żyta 1·04 q	7	15
Pszenicy 48·82 q	419	85$^{1}/_{2}$
Jęczmienia 28·32 q	160	96
Kukurudzy 24·34 q	155	79
Owsa 8·385 q	50	30
Grochu 7·28 q	58	28
Fasoli 23 kg.	1	70$^{1}/_{2}$
Ziemniaków 88·46 q	105	41$^{1}/_{2}$
Maku 12·36 kg.	3	93$^{1}/_{2}$
Kapusty 41 kóp	63	—
Bobiku 4 q	20	—
Buraków ćwikłowych 4·80 q	4	80
Brzanki 1·5 kg.	—	37
Razem	1051	56

We własnem gospodarstwie spotrzebowano na siew i paszę:

	siew	pasza
Żyta	157 kg.	
Pszenicy	429 „	
Jęczmienia	141 „	
Owsa	207 „	31 kg.
Grochu	250 „	
Wyki	20 „	197 „
Kukurudzy	95 „	78 „
Koniczyny		31 „
Traw		7 „
Fasoli	26 „	
Bobiku	35 „	
Ziemniaków	3770 „	
Buraków		18 „
Marchwi		2 „
Koński ząb		58 „
Mak	1·5 „	

Karma podana przy inwentarzu żywym.

b) Pole tytoniowe.

Rozchody.

Gotówką:

	zł.	ct.
Szyby, maty, łaty	10	90
Szpagat	4	28
Porachunkiem:		
Robocizna	22	20½
Z własnego gospodarstwa:		
Gnoju 150 q		
Robocizna sprzężajna dni 3		
Razem	37	38½

Przychody.

	zł.	ct.
Za 241 kg. liścia tytoniowego	49	09
Razem	49	09

Zestawienie.

	Dług zł.	Dług ct.	Mienie zł.	Mienie ct.
I. Ogólne	141	20	78	50
II. Inwentarz martwy 1) maszyny i narzędzia	744	88½	548	51
2) uprząż	68	26	32	61
III. Inwentarz żywy a) konie robocze	320	—	280	—
b) bydło rogate	928	40	924	20
c) trzoda chlewna	262	90	332	—
IV. Zapasy płodów rolnych	296	31	558	63½
V. Obroty bieżące w roku 1898/9	—	—	—	—
1) Rachunek produkcyi zwierzęcej:				
a) konie robocze	404	10	—	—
b) bydło rogate	396	80	1227	38½
c) trzoda chlewna	171	53½	574	85
2) Rachunek produkcyi roślinnej:				
a) folwarcznej	467	81½	1051	62
b) pole tytoniowe	37	38½	49	09
Razem	4239	59	5657	40
Po strąceniu wydatków (w tych 433·37½ zł. policzonych za robociznę uczni)	—	—	4239	59
Pozostaje czysty dochód	—	—	1417	81

czyli z 1-go morga 47 zł. 26 ct.

X. Kronika szkoły.

Przy egzaminach rocznych obecny był Radca Wydziału krajowego Dr. Ignacy Szyszyłowicz a w ciągu roku odwiedzał szkołę Radca ministeryalny p. Władysław Struszkiewicz.

Z Dyrekcyi kraj. niż. szkoły rolniczej w Jagielnicy.

Jagielnica dnia 6. września 1899 r.

Antoni Swieżawski w. r.

Sprawozdanie

Dyrekcyi kraj. niższej szkoły rolniczej w Kobiernicach za rok 1898/9.

I. Skład grona nauczycieli.

1. Józef Pawłowski, dr. uniwersytetu w Jenie, pr. kierownik szkoły i nauczyciel fachowy.

2. Adolf Poniński, pr. nauczyciel pomocniczy fachowy od 17. sierpnia 1898 r. (poprzednio praktykant nauczycielski przy tutejszej szkole).

3. Józef Zagieczek, pr. nauczyciel do nauk elementarnych od 2. sierpnia 1898 (poprzednio nauczyciel ludowy w Kukizowie).

4. Józef Froń, zastępca nauczyciela fachowego od 17. sierpnia 1898 (po ukończeniu wyższej szkoły rolniczej w Tetschen Liebwerd).

5. Ks. O. Reformat Gabryel Bobrowski, katecheta szkolny od 1. sierpnia 1898 r.

6. Jan Remer, instruktor do robót praktycznych od 1. sierpnia 1898 r. (poprzednio w tymże charakterze w szkole roln. w Bereżnicy).

Teofil Sochaniewicz, krajowy wędrowny nauczyciel weterynaryi, udzielał w kursie 6-tygodniowym nauki o pielęgnowaniu zwierząt domowych w czasie choroby i udzielaniu pomocy w nagłych wypadkach.

II. Uczniowie.

Z początkiem roku szkolnego 1898/9 było 39 uczniów: na III. roku 13, na II. roku 10, na I. roku 16. W ciągu roku wydalono 5 uczniów, trzej uczniowie opuścili szkołę dobrowolnie.

Ukończyło szkołę 9 uczniów III. roku: 4 z postępem bardzo dobrym, 4 z postępem dobrym i 1 z postępem dostatecznym.

Z II. roku nauki wszyscy uczniowie (10) otrzymali promocyę na rok III.: 2 z postępem bardzo dobrym, 5 z postępem dobrym, 3 z postępem dostatecznym.

Z I. roku nauki 12 otrzymało promocyę na rok II., a mianowicie: 4 z postępem bardzo dobrym, 2 z postępem dobrym, 6 z postępem dostatecznym.

Klasyfikacyę dokonano na podstawie całorocznych danych o uczniach i na podstawie egzaminu, odbytego w dniu 19, 20. i 21. czerwca 1899 r. w obecności opiekuna szkoły p. Hermana br. Czecza, Radcy Wydziału krajowego dra Ignacego Szyszyłowicza, ks. Dziekana i kanonika Warmusa i p. Henryka Dołkowskiego.

Według wieku dzielili się uczniowie w ten sposób: 22 lat miało 3, 21 lat miało 3, 20 lat miało 7, 19 lat miało 6, 18 lat miało 14, 17 lat miało 3, 16 lat miał 1, razem 39 uczniów, a więc przeważający wiek lat 18, jak i w roku zeszłym.

Wyznania rzymsko-katolickiego było uczniów 37, grecko-katolickiego 2.

Według stanu rodziców było: synów włościan 31 (80%), oficyalistów prywatnych 4 (10%), dzierżawcy 1 (3%), innych zawodów 3 (7%).

Według zaś powiatów było: z bialskiego 9, z łańcuckiego 4, z jasielskiego 3, z brzeskiego 2, z krakowskiego 2, z tarnowskiego 2, z rzeszowskiego 2, sokalskiego 2, z wadowickiego 2, z żywieckiego 2, a zaś po jednemu z powiatów bocheńskiego, brzozowskiego, dąbrowskiego, wielickiego, pilzneńskiego, przemyskiego, stanisławowskiego i mieleckiego.

Przygotowanie uczniów przed wstąpieniem ich do szkoły rolniczej była głównie szkoła ludowa. Z ukończoną szkołą ludową było 30 uczniów, z 1, 2 i 3 klasą gimn. 7, ze szkołą realną 1, ze szkołą chmielarską 1.

Z 9 uczniów, którzy ukończyli szkołę w b. r., przyjęło obowiązki oficyalistów 6 czyli około 66%, na własny zagon wróciło 2, do wojska wzięto 1.

Na początku roku szkolnego 1898/9 zgłosiło się do szkoły 23 uczniów, z tej liczby przyjęto na I rok 16, na rok II. 2.

III. Podział godzin.

Dnie	Godziny	Rok I. nauki	Rok II. nauki.	Rok III. nauki.	Uwagi
Poniedziałek	8—9 9—10 10—11 11—12 2—3 3—4	Polskie Polskie Wstęp do uprawy (Fizyka) Wstęp do hodowli (Zoolog.) Geografia Rachunki	Praktyka	Hodowla Hodowla Polskie Rachunki Miernictwo Miernictwo	Od Wielkiej Nocy zam. miernictwa mleczarstwo
Wtorek	8—9 9—10 10—11 11—12 2—3 3 4	Praktyka	Rachunki Rachunki Uprawa Polskie Chemia Hodowla	Hodowla Gospodarność Uprawa Uprawa Polskie Rachunki	
Środa	8-9 9—10 10—11 11—12 2—3 3—4	Rachunki Polskie Wstęp do hodowli (Chemia) Wstęp do hodowli (Chemia) Kaligrafia	Hodowla Rachunkow. Rachunki Geografia Polskie	Praktyka	

Dnie	Godziny	Rok I. nauki	Rok II. nauki	Rok III. nauki	Uwagi
Czwartek	8—9	Rachunki		Uprawa	
	9—10	Rachunki		Uprawa	
	10—11	Wstęp do uprawy (Botan.)	Praktyka	Rachunki rolnicze	
	11—12	Wstęp do uprawy (Botan.)		Polskie	
	2—3	Polskie		Hodowla	
	3—4				
Piątek	8—9		Uprawa	Hodowla	
	9—10		Hodowla	Gospodarność	
	10—11	Praktyka	Hodowla	Uprawa	
	11—12		Rachunki	Rachunkowość	
	2—3		Historya	Pogadanki (wiosną i jesien.)	
	3—4			Pogadanki (ogrodnictwo)	
Sobota	8—9	Polskie	Polskie		
	9—10	Rachunki	Uprawa		
	10—11	Historya	Uprawa	Praktyka	
	11—12	Kaligrafia	Kaligrafia		
	2—3	Rysunki	Rysunki	Religia	
	3—4	Religia	Rachunki		
	4—5		Religia		

Godziny wykładowe były podzielone między nauczycielami w ten sposób:

		Ilość godzin			Razem
		I.	II.	III.	
1	Dr. J. Pawłowski:				
	Uprawa roślin	—	—	5	
	U zarządzie gospodarskim i rachunkach rolniczych	—	—	6	
	Razem . . .	—	—	11	11
2	A. Poniński:				
	Historya ojczysta	—	1	—	
	Wstęp do hodowli (wiadomości z chemii i zoologii)	3	1	—	
	Hodowla zwierząt domowych . .	—	4	5	
	Prowadzenie ksiąg rachunkowych .	—	2	—	
	Razem . .	3	8	5	16

		Ilość godzin			Razem
		I.	II.	III.	
3	Józef Froń:				
	Wstęp do uprawy (wiad. z bot. i fiz.)	3	—	—	
	Uprawa roślin	—	4	—	
	Miernictwo, od Wielk. Nocy mleczarstwo	—	—	2	
	Ogrodnictwo (wiosna i jesień) . .	—	—	2	
	Razem . . .	3	4	2(+2)	9 (11)
4	Józef Zagieczek:				
	Język polski	5	3	3	
	Rachunki	5	4	2	
	Geografia	1	1	—	
	Historya ojczysta	1	—	—	
	Kaligrafia	2	1	—	
	Rysunki	1	1	—	
	Razem . . .	15	10	5	30
5	Nauka religii	1	1	1	3

P. Teofil Sochaniewicz, krajowy nauczyciel weterynaryi, udzielał weterynaryi wraz z anatomią i fizyologią zwierząt na III. roku w grudniu, styczniu i na początku lutego 1899 r.

IV. Wycieczki.

Uczniowie III. roku kolejno po 2 i więcej odbywali w różnych czasach pod kierunkiem jednego z nauczycieli fachowych wycieczki na sąsiednie jarmarki, jak również na licencye i premiowania bydła. Z końcem roku szkolnego uczniowie kończący szkołę odbyli kilkudniową wycieczkę z kierownikiem szkoły dr. J. Pawłowskim na Śląsk la zwiedzenia gospodarstw włościańskich.

V. Środki naukowe.

W ciągu roku szkolnego dokupiono następujące środki naukowe:

a) Do biblioteki:

1. Merkbuch der Deutschen Rinderrassen.
2. Rasse und Leistung unserer Rinder. Lehnert.

Nadto prenumerowano: „Biblioteka dzieł wyborowych“, „Gazeta rolnicza“, „Rolnik Szląski“, „Gazeta lwowska“, „Kuryer rolniczy“, „Niedziela“, „Rolnik“, „Tygodnik rolniczy“, „Frick's Rundschau“, „Oesterreichisches Wochenblatt“, „Land- und Forstw. Unterrichtszeitung“, „Zeitschrift für Volkskunde“, „Polak“.

b) Do zbiorów naukowych.

1. Wiatrowskaz,
2. lampka Berceliusa,
3. Ważka z ciężarkami.
4. laktodensymeter,
5. dwa areometry.

Pole doświadczalne.

Podobnie jak w roku zeszłym przeprowadzono doświadczenia z nawozami handlowymi na polu o glebie lżejszej w rotacyi ziarnowej, według programu stacyi doświadczalnej w Dublanach z tą tylko różnicą, że poletka z obornikiem, wapnem i pojedyuczymi nawozami handlowymi. Poletka wykazały znaczne różnice tak w ziarnie jak w słomie owsa, którem były obsiane, tak, że działanie superfosfatu i chilijskiej saletry były widoczne.

Demonstracye i doświadczenia z karmą.

W roku szkolnym 1898/9 przeprowadzono doświadczenie nad żywieniem krów ziarnem wyki w celu wykazania wpływu tej karmy na mleczność i zawartość tłuszczu w mleku. Doświadczenia w oborze szkolnej dały następujący wynik: Krowy karmione wyką dawały więcej mleka czyli w tym kierunku wpływ wyki był dodatni, lecz zawartość tłuszczu zmniejszyła się jak również żywa waga bydła.

Szczegółowe sprawozdanie o tem doświadczenu podano w Tygodniku Rolniczym Nr. 11 z 17. marca 1899 r.

VI. Kronika szkoły.

W 1898/9 roku szkolnym odbył się jak i w roku poprzednim kurs rolniczy dla 10 nauczycieli szkół ludowych z różnych stron kraju. Wykłady, demonstracye i ćwiczenia praktyczne były prowadzone przez nauczycieli fachowych szkoły z pomocą dodanego p. Józefa Fronia w charakterze zastępcy nauczyciela.

W ciągu roku szkolnego zwiedzili szkołę: Członek Wydziału krajowego JW.P. Mieczysław Onyszkiewicz, Opiekun szkoły i jego zastępca br. Herman Czecz i p. Karol Hämpel i Radca Wydziału krajowego dr. Ignacy Szyszyłowicz.

Dla ogólnego kształcenia wychowańców i pobudzenia ich umysłu do samo dzielnej pracy, były prowadzone, jak i w roku zeszłym, niedzielne odczyty, odbywane wobec całej szkoły. Odczyty te miewają uczniowie sami, wypracowując je na dowolny przez nich wybrany temat pod kierownictwem jednego z nauczycieli.

VII. Gospodarstwo.

Wskutek nadmiernie słotnej jesieni 1897 r. musiano uprawę oziminy na ilastych, nieprzepuszczalnych gruntach tutejszych niemal całkiem zaniechać. Zaledwie 3 morgi obszaru o glebie lżejszej udało się jako tako uprawić i zasiać żytem. Resztę pól uprawiono dopiero z wiosną 1898 pod owies, groch, tatarkę i ziemniaki. I te jednak zasiewy, dokonane w roli nie przysposobionej pod zimę, dały plon bardzo mały. Ujemny rezultat gospodarstwa w r. 1897/8 odbił się niekorzystnie w roku następnym 1898/9, gdyż niedostatek ściółki i paszy musiano dokupnem pokrywać. Zbiory tegoroczne są nieco lepsze, szczegółowych wyników nie może jednak dyrekcya podać w chwili składania niniejszego sprawozdania.

W roku 1898 ukończono drenowanie na 12 ha. kosztem 1.238 zł., nie licząc rurek drenarskich, które dostarczył właściciel Kobiernic br. Herman Czecz de Lindenwald.

Obora składa się z krów zakupywanych przygodnie po jarmarkach, ale pewne wyrównanie już nastapiło, gdyż 6 krów i jeden buhaj zostały zapisane do obory zarodowej przez c. k. krakowskie Towarzystwo rolnicze z początkiem 1899 r.

Stan obory z końcem 1898 r. przedstawia się następująco:

9 krów	o wadze	3.216 kg	po 25 ct.	=	804 zł.	
1 buhaj	"	370 "	" 45 "	=	166 "	95 ct.
1 jałówka jednor.	"	320 "	" 28 "	=	90 "	
2 byczki ½ roczn.	"	458 "	" 25 "	=	114 "	50 "
3 cieliczki 4 mies.	"	355 "	" 40 "	=	142 "	
1 byczek 4 tygodn.	"	47 " }	" 25 "	=	21 "	75 ct.
1 " 2 "	"	40 " }				
Razem		4.807 kg.		=	1.339 zł.	20 ct.

Mleczność bydła przedstawia się jak niżej:

Mleczność w litrach			% tłuszczu			Waga żywa klg.		
max.	min.	średnio	max.	min.	średnio	max.	min.	średnio
2.280	1.620	2.037	5·8%	4%	5%	429	314	357

Średni stosunek ilości mleka do żywej wagi = 6, mleczność obory w 1898 r. jest więc zupełnie zadowalniającą.

Chlewnia jeszcze nieuporządkowana, wysprzedano kilka sztuk z powodu raka i pokrewieństwa. Stan z końcem 1898 r. 2 lochy i 1 wieprz opasowy.

Dyrekcya zamierza przy udziale krakowskiego Towarzystwa rolniczego założyć zarodową chlewnię rasy polskiej, a w części poprawić krzyżowaniem tej rasy z obecnemi lochami angielskiemi dla produkowania materyału opasowego.

Inwentarz roboczy składa się z 4 koni.

Z Dyrekcyi krajowej niższej szkoły rolniczej w Kobiernicach.

Dr. Józef Pawłowski w. r.

Sprawozdanie

Dyrekcyi krajowej niższej szkoły rolniczej w Suchodole za rok szkolny 1898|9.

Ogólne wiadomości o szkole.

Krajowa niższa szkoła rolnicza w Suchodole pod Krosnem ma na celu kształcenie synów włościańskich na zdolnych praktycznych gospodarzy, oraz wyuczenie ich racyonalnej uprawy lnu i konopi, tudzież poprawnych sposobów wyrobu włókna z tych roślin.

Na podstawie rozporządzenia Wydziału krajowego z dnia 1. sierpnia 1898 r. L. 47.069 ogłoszono w czasopismach warunki przyjęcia uczniów, a dnia 15. września 1898 r. została szkoła otwartą.

Warunki przyjęcia kandydatów do szkoły są te same, jak w innych kraj. niższych szkołach rolniczych.

Nauka trwa lat 3. Rok szkolny rozpoczyna się 1. lipca, a kończy się 30. czerwca. Wyjątkowo tylko rok ubiegły z powodu opóźnienia wykonania budowy gmachu szkolnego rozpoczął się nieco później.

Skład grona nauczycielskiego.

1. Edmund Bielski, nauczyciel fachowy i zarazem kierownik zakładu, uczył nauk przyrodniczych 6 godzin tygodniowo, zajmował się wewnętrznem urządzeniem szkoły, gospodarstwa szkolnego i ogrodu, oraz uczył wykonania robót ręcznych.

2. J. Górski, pomocniczy nauczyciel fachowy do uprawy i wyprawy lnu, zastępował instruktora w dozorowaniu uczniów.

5. R. Sygnarski, nauczyciel do nauk elementarnych, uczył języka polskiego, rachunków, geografii i historyi, tudzież rysunków, kaligrafii i śpiewu 18 godzin tygodniowo.

4. Ks. Józef Ramocki udzielał nauki religii po 1 godzinie tygodniowo.

Frekwencya uczniów.

Na pierwszy rok nauki zgłosiło się 21 kandydatów, z których Dyrekcya wezwała 18 do egzaminu wstępnego, 3 zaś z powodu braku wymaganych warunków zwróciła podania.

Z wezwanych 18 kandydatów do egzaminu wstępnego przybyło tylko 15 i ci zostali przyjęci na pierwszy rok nauki.

Zaraz z początkiem roku szkolnego wystąpiło ze szkoły 4, w ciągu zaś roku wydaliła Dyrekcya za nieodpowiednie z przepisami szkoły zachowanie się 2, pozostało zatem do końca roku 9. Na pierwszy rok nauki przyjęto 17 nowych uczniów, szkoła liczy zatem obecnie 26 uczniów.

Egzamin roczny.

Egzamin ten odbył się 10. lipca b. r. w obecności członka Wydziału krajowego JW. Mieczysława Onyszkiewicza i Radcy Wydziału krajowego dra Ignacego Szyszyłowicza z dość pomyślnym wynikiem, gdyż wszyscy uczniowie otrzymali promocę na rok II. Przy egzaminie z nauki religii był obecny delegat rz.-kat. konsystorza przemyskiego Wielebny ks. prałat Marcin Uzarski, proboszcz krośnieński.

Środki naukowe.

Głównym środkiem naukowym jest gospodarstwo szkolne. Z wiosną b. r. założone zostało tuż za zakładem pole okazowe, na którem na 150 dwumetrowych parcelach uprawiane były rozmaite rośliny na okaz, jak trawy, koniczyny i inne rośliny pastewne, nadto zboża jare, rośliny strączkowe i inne.

Ogród szkolny wprawdzie z wystawą południową, lecz na nieprzepuszczalnem podłożu z glebą żwirowatą, był przytem tak zaniedbany i zachwaszczony, że tylko z trudem można go było w tym roku uprawić pod warzywa.

Części ogrodu przeznaczonego na szkółki drzew owocowych nie można było w jesieni zeszłego roku do tego stopnia uprawić, ażeby się dało było zasadzić dziczki, dlatego też zrobiono tylko część robót przedwstępnych, t. j. przekopano ziemię 2 razy, znawożono i w roku bieżącym obsiano mieszankami, pozostawiając założenie szkółki do roku przyszłego.

Na innych częściach ogrodów szkolnych, przeznaczonych do użytku pp. nauczycieli wysadzono z górą 100 sztuk drzewek owocowych.

Dziedziniec przed zakładem, uporządkowano, splantowano całą przestrzeń, wytknięto i porobiono drogi, założono trawniki, poobsadzano rozmaitemi drzewkami i krzewami ozdobnemi.

Środków naukowych do demonstracyi z powodu zbyt szczupłych na ten cel przeznaczonych funduszów, bo zaledwie 600 zł., sprawiono dotąd bardzo małą ilość. Dyrekcya korzystając z przystępnej oferty przedłożonej przez prosektora dublańskiej szkoły, Znatowicza, zakupiła u niego za 270 zł. kilka szkieletów (konia, krowy, barana, lisa i bociana), rozmaite czaszki, kolekcye preparowanych ryb, kilka okazów rozmaitych ptaków i zwierząt. Oprócz tego zakupiono za 147 zł. 20 ct. niektóre przyrządy do nauki i ćwiczeń praktycznych, jak: 2 termometry, 1 trójkąt do tablicy z rączką, 1 linię do tablicy z rączką, 1 kątomierz duży papierowy, 1 cyrkiel drewniany do tablicy, Poczet królów polskich, wzory kaligraficzne, wzory rysunkowe, 1 łańcuch Béara, 1 nożyce do strzyżenia cieląt, 1 miarę z pływakiem na mleko, 5 miar blaszanych do płynów, dwa hegary, dwa pnie pszczół, 1 nóż pasieczniczy, 1 kominek do kadzenia pszczół oraz kilkadziesiąt sztuk najrozmaitszych narzędzi ręcznych, jak łopat, grabi, wideł, sierpów, kos, siekier, dłut i t. p. Nadto szkoła tutejsza otrzymała z Gródka po zwinięciu tamże szkoły uprawy i wyprawy lnu niżej wymienione środki naukowe, przedstawiające wartość 83 zł. 10 ct., a mianowicie: 1 model pługa Sacka, 1 barometer, 1 hygrometr sprężynowy. 3 lupy małe, 1 lupa większa na trójnogu, 1 globus, 1 waga wodna, 2 mapy Europy, 1 mapę austr.węg. Monarchii, 1 mapę Galicyi, 1 mapę Polski, 1 atlas do historyi naturalnej, 1 termometr i w 5 gablotkach ramowych oszklonych okazy lnu, konopi, juty i chwastów w tychże roślinach się pojawiających.

Wszystkie środki naukowe i przyrządy do ćwiczeń demonstracyjnych razem wzięte przedstawiają wartość 500 zł.

Sprawy internatu.

W myśl rozporządzenia Wysokiego Wydziału krajowego z dnia 29. lipca 1898 L. 46.698 Dyrekcya zajęła się wewnętrznem urządzeniem szkoły i gospodarstwa szkolnego. Zadanie to wobec niedokończonych wówczas budowli szkolnych było nadzwyczaj utrudnione, a staraniem Dyrekcyi było mieć na początek otwarcia kursu przynajmniej przygotowaną jedną salę naukową i jedną salę sypialną, aby uczniów wstępujących do zakładu można było odpowiednio umieścić. Ciągły ruch budowlany prawie aż do końca listopada r. 1898 trwający utrudniał wewnętrzne urządzenie szkoły, a tem więcej wprowadzenie szkolnego gospodarstwa.

W szkole potrzeba było co chwila przenosić się z jednej sali do drugiej, w gospodarstwie zaś nie było odpowiedniego pomieszczenia dla bydła i inwentarzy gospodarskich.

Wedle polecenia i wskazówek Wydziału krajowego starała się Dyrekcya wszelkie zamówienia porobić u firm i w warsztatach krajowych.

W warsztacie stolarskim Karola Wehrsteina w Dobromilu robione były wszelkia sprzęty stolarskie potrzebne do wewnętrznego urządzenia sal naukowych sypialnych, jadalni, w warsztatach ślusarskich Jana Wersteina w Stryju łóżka żelazne i umywalnie; w Towarzystwie tkackiem „Prządka“ wszelka bielizna, w fabryce wyrobów wełnianych Fr. Zajączka w Kętach koce i sukna potrzebne na umundurowanie; w szkole tkackiej w Krośnie materye bawełniane i niciane na ubrania letnie i do pracy, a u kuśnierza Sołtysika w Rymanowie kożuszki; w końcu wszelkie sprzęty gospodarkie, z wyjątkiem machin i narzędzi rolniczych, które trzeba było sprowadzać z zagranicy, sprawiano u miejscowych rzemieślników. Wewnętrzne urządzenie szkoły i internatu, dotyczące umeblowania jest kompletne i obliczone na 40 uczniów, doliczając zaś do tego urządzenie i umeblowanie kancelaryi Dyrekcyi, pokoi gościnnych, pokoju praktykanta, infirmeryi, oraz potrzebne sprzęty dla służby szkolnej, przedstawia się koszt całkowitego wewnętrznego urządzenia szkoły, jak następuje:

1. Urządzenie 3 sal sypialnych, infirmeryi, umywalni, czyszczalni i ubikacyi służby szkolnej:

50 sztuk łóżek żelaznych po 7 zł. 50 ct. 375 zł., 50 sztuk szafek na suknie po 8 zł. — 400 zł., 26 sztuk stołków drewnianych 26 zł., 14 sztuk stołków drewnianych przywiezionych z Gródka — 2 umywalnie kute z 12 miednicami 69 zł., 3 stoły z szufladami po 7 zł. 70 — 23 zł. 10 ct., wieszadła, wiaderka, lampy, obrazy, dzbanki i t. p.	12 zł. 26 ct.	905 zł. 36 ct.

2. Urządzenie 3-ch sal naukowych:

3 stoły dla nauczycieli a 7 zł. 50 ct.	23 zł. 10 ct.	
20 stołów (ławek) dla uczniów z szufladami i zamkami po 8 zł. 70 ct.	174 „ — „	
46 kreseł po 1 zł. 60 ct.	73 „ 70 „	
3 gradusy 22 zł. 20, 3 tablice po 19 zł. — 57 zł., razem	79 „ 20 „	
6 lamp błyskawicznych po 5 zł. 50 ct	33 „ — „	
3 obrazy świętych, wieszadła i inne drobne . .	18 „ 90 „	401 zł. 90 ct.

3. Urządzenie gabinetu szkolnego:

6 szaf na zbiory po 20 zł., 1 gablotka na chemikalia 20 zł., razem	140 zł. — ct.	
4 stoły z szufladami	48 „ — „	
1 tablica	19 „ — „	
4 ławki po 2 zł. 80 ct.	11 „ 20 „	218 zł. 20 ct.

4. Urządzenie kancelaryi:

1 kasa Wertheimowska	74 zł.	60 ct.		
1 zegar szafkowy	26 „	— „		
1 biurko dębowe 40 zł., 1 stół pod sukno 24 zł. .	64 „	— „		
2 fotele i 6 krzeseł giętych . . . . , .	23 „	60 „		
2 lampy, 2 obrazy, 1 krucyfiks, 2 wieszadła, umywalnia, tablica na klucze i t. p.	60 „	80 „	249 zł.	— ct.

5. Urządzenie 2 pokoi gościnnych i pokoju praktykanta gosp.:

2 łóżka żelazne ze spręż. materacami . . .	57 zł.	— ct.		
1 łóżko żelazne do siennika	11 „	42 „		
2 szafy na suknie 33 zł. i 2 szafki przy łóżkach 13 zł.	46 „	— „		
1 kanapa i 2 foteliki ceratą obite	30 „	— „		
2 lustra . . . . . , ...	18 „	— „		
2 stoły olchowe politurowane i 4 krzesełka cieszyńskie	21 „	80 „		
2 poduszki z pierza po 6 funtów	22 „	60 „		
2 koce białe zimowe i 2 koce białe letnie . .	36 „	— „		
2 umywalnie	12 „	— „		
wieszadła, wiaderka, lampa, lichtarze i t. p. . .	27 „	76 „	282 zł.	58 ct.

6. Urządzenie sali jadalnej i kuchni:

6 stołów 64 zł. 80 ct., 8 ławek 25 zł. 60 ct. . .	90 zł.	40 ct.		
1 magiel 20 zł., 1 szafarnia duża 30 zł. . . .	50 „	— „		
1 szafa na naczynie	15 „	— „		
naczynia kuchenne, naczynie słołowe, bielizna słołowa, zegary, lampy i t. p. inne potrzeby jak beczki, szafle, balie, maślnice, szatkownica, maszynka do krajania chleba, wagi i t. p.	244 „	43 „	399 zł.	83 ct.

7. Pościel, bielizna i garderoba:

50 sienników	110 zł.	— ct.		
100 ręczników	25 „	84 „		
150 prześcieradeł	240 „	— „		
50 wsypów i 50 podszewek na poduszki . . .	55 „	— „		
25 koców zimowych i 25 koców letnich . . .	287 „	50 „		
12 kożuchów na zimę	144 „	— „		
11 płaszczy sukiennych z podszewką . . .	151 „	58 „		
12 mundurków . . , ...	84 „	12 „		
12 spodni mundurkowych	62 „	88 „		
różnych ubrań letnich, trykotowych, drelichowych, czapek, kapeluszy i t. p.	278 „	81 „	1439 zł.	73 ct.

8. Inwentarz administr. szkolny:

2 konie wartości	315 zł.	— ct.		
1 wózek wyjazdowy	126 „	— „		
1 sanie	51 „	60 „		
1 para szorów angielskich	70 „	— „		
1 para chomąt . . . , ...	40 „	— „		
1 wóz do posyłek	60 „	— „	662 zł.	60 ct.

9. Środki naukowe i potrzeby do nauki dla uczniów sprawiono wogóle za sumę . . .	614 zł.	01 ct.
10. Różne ruchomości dla ogólnego użytku za sumę	297 zł.	70 ct.
Wydano zatem razem na urządzenie szkoły .	5470 zł.	91 ct.

Gospodarstwo szkolne.

Całość wydzierżawionych od miasta Krosna gruntów wynosi okrągło 39 morgów, z których przypada:

pola ornego morgów	$28\frac{1}{2}$
łąk „	$3\frac{3}{4}$

pastwisk morgów . . . . . $1\frac{1}{2}$
drogi, rowy i miedze morgów . . . $\frac{1}{2}$
zakład wraz z ogrodami i obejściem gospodarstwa szkolnego morgów . . $4\frac{3}{4}$

Grunta orne w przeważnej części (15 morgów) są glinkowate, tak zwane rzadkie glinki o podglebiu nieprzepuszczalnem gliniastem, stąd pomimo położenia wysokiego i odpowiedniej pochyłości są przeważnie mokre. Inna część gruntów (13 morgów) zawierająca w domieszcze znaczniejszą ilość piasku a spoczywająca na podłożu gliniasto-kamienistem lub gliniastem, nie odznacza się jak poprzednie zbyteczną wilgocią.

Grunta pierwsze, jeśli mają być z korzyścią uprawiane, wymagają odrenowania.

Łąka ciągnąca się wąskiem pasmem w zagłębiu pomiędzy polami, jest w części podmokłą. Osuszenie rowem otwartym można wykonać małym nakładem.

Gospodarstwo szkolne objęto w roku 1898 w stanie opuszczonym i zaniedbanym. Oprócz zasianego na 5-ciu morgach owsa, podsianego w połowie koniczyną i na 4-ch morgach zasianej wyki, wszystkie inne pola orne zostawione były odłogiem. Zbiór tych plonów, przy bardzo urodzajnym roku przeszłym, był wcale zadawalniający, bo zebrano 56·4 cetn. metr. ziarna owsa i z 2-ch morgów pozostawionych na nasienie 23·8 cetn. metr. ziarna wyki. Oprócz tego zebrano siana 38 q, z ugorów 95 q, paszy z wyki 26 q, razem159 q siana.

Z końcem września 1898 zasiano $4\frac{3}{4}$ morga (po wyce i część po owsie) żytem ozimem. Ponieważ grunt wogóle był wycieńczony, użyto na każdy morg przeznaczony pod zasiew żyta po 2 q superfosfatu, a na wiosnę r. b. dano jeszcze jako trząskę na każdy morg żyta po 100 kg. w dwutygodniowych odstępach saletry chilijskiej. Zbiór żyta z zeszłorocznego bardzo późnego zasiewu, wypadł jak na ten rok, dość szczęśliwie, gdyż zebrano z $4\frac{1}{2}$ morgów ($\frac{1}{4}$ morga skoszono w stanie zielonym na paszę) $57\frac{1}{2}$ kóp, z których jak próbne omłoty wykazały, powinnoby się zebrać 46 cetn. metr.; czyli wypadłoby po 10 cetn. metr. z morga.

Zasiewy wiosenne dokonano tutaj bardzo późno, bo z jednej strony nadzwyczaj zaperzone wszystkie pola wymagały wiele pracy przy uprawie, a z drugiej późna i mokra wiosna przeszkadzała ciągle wszelkim robotom. To też i urodzaje zbóż jarych i roślin okopowych są zaledwie mierne, — natomiast wszelkiego rodzaju pasze (konicze, siana, mieszanki) o ile te przy ciągłych deszczach dały się jako tako zebrać, są zupełnie zadowalniające.

Gospodarstwo szkolne wymagało w 1-ym roku wiele wkładów, bo oprócz sprawienia wszystkich inwentarzy tak żywych jak i martwych, potrzeba było zakupić prawie wszystką słomę na ściółkę i część na paszę, zakupić 120 q buraków pastewnych na karmę dla krów, a oprócz tego wszystkie bez wyjątku nasiona do zasiewu jesiennego i wiosennego, nadto oprócz 120 fur nawozu, który udało się Dyrekcyi nabyć w Krośnie za 65 zł., zakupiono ogółem 50 q nawozów sztucznych za sumę około 300 zł.

Stosując się do polecenia Wysokiego Wydziału krajowego, Dyrekcya zakupiła dla urządzenia i wprowadzenia w ruch gospodarstwa szkolnego:

1. Inwentarz żywy:
4 konie do roboty za 395 zł., 6 krów rasy krajowej czerwonej za 475 zł., 2 świnie młode za 48 zł., razem 918 zł.

2. Inwentarz martwy:
3 wozy kute na żelaznych osiach 238 zł., 1 pług ruchadło z koleśnicami 19 zł., 1 pług Sacka 43 zł., 1 pług przekładany R. Sacka 55 zł., 1 podskibowiec (część składowa tylko do Sacka) 7 zł. 50 ct.; 1 eksterpator 7-o radlicowy 42 zł. 50 ct., 1 siewnik rzędowy 17-radełkowy R. Sacka 300 zł., 1 przyrząd dla ziarn koniczyny i drobnych nasion do siewnika Sacka 42 zł., 1 szyna siewna do zmiany siewnika rzędowego na szerokorzutny 6 zł. 75 ct., 1 dwuskibowiec (do pługa Sacka) 21 zł. 80 ct., 1 brona zygzakowata (3 części) 35 zł., 15 ct., 1 młocarnia ręczna Lanza 93 zł. 65 ct., 1 szarpacz do buraków Hoffera 40 zł., 1 plewnik ręczny Sacka ze wszystkiemi radlicami 29 zł. 40 ct., razem 973 zł. 75 ct.

3. Sprzęty gospodarskie, jak drabiny, gnojnice, skrzynie, łańcuchy, putnie i t. p. za sumę 104 zł. 40 ct.

4. Uprząż na zaprzęgi:
2 pary chomąt z lejcami i kantarami 80 zł., 4 uździenice z łańcuszkami 10 zł., razem 90 zł.

Wydano przeto na częściowe sprawienie inwentarzy gospodarczych razem 2086 zł. 15 ct.

Rezultaty gospodarstwa szkolnego nie są obecnie znane i będą mogły być przedstawione dopiero w następnem rocznem sprawozdaniu. Dodatnich rezultatów spodziewać się nie można ani w tym, ani może nawet jeszcze w przyszłym roku, jest jednak pewnem, że po uregulowaniu całego gospodarstwa, po dokonanych melioracyach gruntowych gospodarstwo szkolne w Suchodole będzie się opłacać.

Kronika szkoły.

W roku niniejszego sprawozdania odwiedzinami swemi szkołę zaszczycili JE. Stanisław hr. Badeni, marszałek krajowy dwukrotnie, JW. August Gorayski, członek Izby Panów, prezes Rady powiatowej krośnieńskiej, JW. Mieczysław Onyszkiewicz, członek Wydziału krajowego, JW. Stanisław Brykczyński zast. członka Wydziału krajowego, JW. Jan Trzecieski poseł na Sejm krajowy, JW. Stanisław Ostaszewski, prezes okręgowego Towarzystwa rolniczego, Wielebny ks. kanonik Janicki, wiceprezes Rady powiatowej. Z urzędu swego lustrował 3-krotnie szkołę Dr Ignacy Szyszyłowicz, radca Wydziału krajowego. Oprócz wyż wymienionych osób zwiedziło szkołę wielu włościan, którzy przybywali bądź to ze swoimi synami, bądź też specyalnie dlatego, aby szkołę samą zwiedzić.

Suchodół, dnia 5. listopada 1899 r.

Z Dyrekcyi krajowej niższej szkoły rolniczej w Suchodole.

Edmund Bielski w. r.

Sprawozdanie

Dyrekcyi krajowej szkoły ogrodniczej w Tarnowie za rok szkolny 1898/9.

I. Ogólne wiadomości o szkole.

Celem krajowej szkoły ogrodniczej w Tarnowie jest wykształcenie ogrodników uzdolnionych do prowadzenia ogrodów wiejskich. Do tego celu zdąża szkoła nietylko przez udzielanie wychowankom swoim zawodowej wiedzy, ale także przez ugruntowanie i uzupełnienie wykształcenia ogólnego, jakie ze szkoły ludowej przynoszą i przez pielęgnowanie ich strony moralnej i religijnej.

Do szkoły może być przyjęty każdy kandydat, który:

1. wykaże, że ukończył z dniem przyjęcia przynajmniej 15 rok życia, odbył z dobrym postępem obowiązkową naukę w szkole ludowej, jest fizycznie i umysłowo zdrów i nienagannych obyczajów;

2. w terminie przez Dyrekcyę oznaczonym złoży egzamin wstępny, służący do ocenienia, czy kandydat jest wogóle dostatecznie rozwinięty, aby mógł korzystać z nauk w tej szkole udzielanych. Kandydaci, którzy odbyli przynajmniej jednoroczną praktykę ogrodniczą, a czynią zadość wyżej wymienionym warunkom, mają pierwszeństwo do przyjęcia.

Koszta utrzymania ucznia w zakładzie wynoszą 165 zł. rocznie, za co otrzymuje mieszkanie, pościel, wikt, pranie, światło, ubranie, oprócz bielizny i obuwia, w które każdy wstępujący do zakładu zaopatrzony być powinien dostatecznie z domu.

Synowie ubogich rodziców mogą być przyjęci na koszt funduszu krajowego.

Nauka trwa trzy lata, a rok szkolny rozpoczyna się z początkiem kwietnia każdego roku.

Przy końcu każdego półrocza szkolnego składają uczniowie egzamin ze wszystkich nauk udzielanych w tym czasie, jakoteż z nabytej wprawy w wykonywaniu prac i czynności zawodowych.

O wyniku egzaminu zawiadamia kierownik szkoły listownie rodziców lub opiekunów każdego ucznia.

Uczeń, który przy egzaminie rocznym nie otrzymał przynajmniej dostatecznego postępu z każdego przedmiotu nauki, nie może przejść na rok wyższy. Pozwolenia do powtarzania zaniedbanego roku może udzielić Wydział krajowy na przedstawienie kierownika szkoły, jeżeli uczeń wytrwałą pracą i wzorowem zachowaniem się na to zasługuje.

Po ukończeniu całego trzechletniego kursu nauk zdaje każdy uczeń egzamin końcowy czyli główny z całości nauk zawodowych przed osobną komisyą egzaminacyjną, a w razie pomyślnego wyniku tego egzaminu, otrzymuje świadectwo „ukończenia nauk“, wystawione według wzoru przez Wydział krajowy zatwierdzonego.

Jeżeli zaś uczeń egzaminu tego z postępem przynajmniej dostatecznym nie złoży, otrzymuje świadectwo odbycia całego kursu nauk ze stopniem niedostatecznym nabytej w szkole wiedzy. Innych świadectw szkoła nie wydaje.

II. Skład grona nauczycieli.

1. Kierownik zakładu i nauczyciel fachowy Wojciech Maciaszek, uczył sadownictwa, warzywnictwa, kwieciarstwa szklarniowego, uprawy chmielu, uprawy wikliny koszykarskiej i pszczelniztwa.

2. Katecheta ks. Eranciszek Pałka, udzielał nauki religii.

3. Nauczyciel fachowy Antoni Kurowski uczył: kwieciarstwa gruntowego, hodowli drzew i krzewów ozdobnych, botaniki ogrodniczej, ogólnych zasad ogrodnictwa i zoologii, zastosowanej do ogólnych potrzeb ogrodnika.

4. Nauczyciel do nauk ogólnie kształcących, Wiktor Tabeau, uczył języka polskiego i niemieckiego, rachunków i geometryi, geografii, historyi polskiej, fizyki i chemii w zastosowaniu do ogrodnictwa, rysunków, kaligrafii, miernictwa i niwelacyi.

5. Instruktor Kazimierz Ligęza dozorował uczniów w zakładzie i podczas zajęć praktycznych.

III. Nauki w szkole udzielane.

Nauka jest teoretyczną i praktyczną i obejmuje następujące przedmioty:

a) Z nauk ogólnie kształcących i podstawowych:

1. religia, 2. język polski, 3. język niemiecki, 4. rachunki i geometrya, 5. geografia i historya, 6. fizyka, 7. chemia, 8. botanika ogólna i szczegółowa, 9. rysunki, 10. praktyczne miernictwo i niwelacya, 11. zoologia, 12 kaligrafia.

b) Z nauk zawodowych:

1. ogólne zasady ogrodnictwa, 2. warzywnictwo, 3. sadownictwo, 4. kwiaciarstwo gruntowe i szklarniowe, 5. hodowla drzew i krzewów ozdobnych, 6. zasady zakładania i utrzymywania ogrodów.

c) Z nauk pomocniczych:

1. uprawa chmielu, 2. uprawa wikliny koszykarskiej, 3. pszczelnictwo.

Nauka teoretyczna odbywa się w izbach szkolnych i bywa popieraną demonstracyami w szkole i w ogrodzie. Nauka przedmiotów zawodowych i pomocniczych bywa zawsze demonstrowaną w ogrodzie i stwierdzaną licznymi przykładami tak podczas ćwiczeń praktycznych w ogrodach szkolnych i w ogrodzie miejskim, jakoteż w ogrodach prywatnych, do których uczniowie od czasu do czasu odbywają wycieczki. Podręczników używają uczniowie tylko przy nauce przedmiotów ogólnie kształcących i podstawowych (z wyjątkiem fizyki, chemi i botaniki), nauk zawodowych i pomocniczych uczą się uczniowie z wykładu nauczyciela, który w sposób możliwie najzrozumialszy i treściwy nauki udziela, a przy powtarzaniach i demonstracyach według potrzeby uzupełnia i objaśnia.

Naukę praktyczną pobierali uczniowie przedewszystkiem w ogrodach szkolnych, a w ogrodzie miejskim i w ogrodach prywatnych, o ile te dostarczały materyał potrzebny do nauki, a którego ogród szkolny dostarczyć na razie nie mógł.

W ogrodach szkolnych uczyli się uczniowie praktycznie przyrządzania kompostów, uprawy ziemi, rozmnażania, uprawy i przechowywania roślin warzywnych i produkcyi nasion, dalej rozmnażania, uprawy i hodowli drzew i krzewów owocowych

i ozdobnych, oraz prowadzenia drzew w formach karłowych, uprawy gruntowych roślin kwiatowych, uprawy chmielu, wikliny koszykarskiej i pszczelnictwa, wreszcie rozmnażania i hodowli roślin szklarniowych, utrzymania trawników, wysadzania kląbów i kwietników kobiercowych.

Nauka teoretyczna bywa udzielaną w szkole przedewszystkiem w okresie zimowym. W okresie letnim, w którym uczniowie głównie nauką praktyczną są zajęci, odbywa się nauka tylko z przedmiotów ogólnie kształcących i podstawowych, co szczegółowo poniżej jest uwidocznione.

A) W okresie letnim (od 1. kwietnia do 30. września) udzielano następujących przedmiotów:

Nauczyciel	Przedmiot nauki	Tygodniowo			Razem
		I.	II.	III.	
Katecha ks. Fr. Pałka	Religia	1	1	1	3
Kierownik W. Maciaszek	Sprawozdania tygodniowe	1	1	1	1
Naucz. fach. A. Kurowski	Botanika	1	1	—	2
Nauczyciel W. Tabeau	Język polski	2	1	—	3
	„ niemiecki	2	1	—	3
	Arytmetyk i geometrya	2	1	—	3
	Fizyka	1	—	—	1
	Miernictwo i niwelacya	—	2	—	2
	Rysunki	2	2	2	4
	Razem	12	10	4	22

B) W okresie zimnwym (od 1. październ. do 31. marca) udzielano następujących przedmiotów:

Nauczyciel	Przedmiot nauki	Tygodniowo			Razem	Ogółem
		I.	II.	III.		
Katecheta ks. Fr. Pałka	Religia	1	1	1	3	3
Kierownik W. Maciaszek	Warzywnictwo	—	2	2	4	
	Sadownictwo	2	2	3	7	
	Kwieciarstwo szklarniowe	—	—	3	3	
	Uprawa wikliny	—	1	—	1	
	„ chmielu	—	1	—	1	
	Pszczelnictwo	—	1	—	1	17
Naucz. fach. A. Kurowski	Botanika	2	2	—	4	
	Zoologia	1	—	—	1	
	Zasady ogrodnictwa	2	—	—	2	
	Kwieciarstwo gruntowe	2	2	—	4	
	Krzewoznawstwo	—	2	—	2	
	Teorya zakładania parków	—	—	2	2	15
Naucz. W. Tabeau.	Język polski	2	2	1	5	
	„ niemiecki	2	2	1	5	
	Arytmetyka i geometrya	4	3	1	8	
	Geografia i historya	2	2	—	4	
	Fizyka	1	—	—	1	
	Chemia	—	2	1	3	
	Rysunki	2	2	2	4	
	Kaligrafia	2	1	—	3	33
	Razem	25	28	17		68

IV. Środki pomocnicze przy nauce.

Do środków pomocniczych przy nauce przybyło: młynek do mielenia i tłoczenia owoców, rozpylacz „Siphonia“ do skrapiania roślin, świder do badania ziemi i zasilania drzew nawozami płynnymi, przyrząd Möllera do wyciskania numerów i liter, oraz maszynka do robienia wazoników, model owocarni i tłocznia do wyciskania soku z jagód, dwie szadkownice, jedna do jarzyn, druga do owoców.

Do zbioru fizykalnego zakupiono: 21 przyrządów dla celów demonstracyjnych, nadto najważniejsze preparata chemiczne do nauki chemii.

Do zbioru zoologicznego przybyło 20 okazów zwierząt użytecznych i szkodliwych.

Księgozbiór został powiększony przez zakupno 10 fachowych dzieł i broszur: p. Karol Skrzypiec darował szkole Leksikon Mayera, p. Wład. Grabieński Dzieje narodu polskiego, 2 tomy, którym Dyrekcya składa za te dary serdeczne podziękowanie. Do biblioteki uczniów zakupiono dwa dziełka.

Z czasopism fachowych prenumerowano: „Ogrodnik polski“, „Bartnik postępowy“, „Wiener illustrierte Gartenzeitung“, „Le Bulletin horticole“, „Le jardin“, „La Revue horticole“. Z czasopism politycznych „Gazetę lwowską“.

V. Frekwencya uczniów.

Z początkiem roku szkolnego 1898/9 zglosiło się o przyjęcie do szkoły 22 kandydatów, do egzaminu wstępnego przystąpiło 14, z których 11 przyjęto, a mianowicie:

Adlera Ferdynanda,
Czekałowskiego Dominika,
Drożyńskiego Ludwika,
Kawalca Jana,
Knepela Antoniego,
Maciejowskiego Maryana,
Madeja Filipa,
Nowaka Andrzeja,
Nowaka Sebastyana,
Swiszczowskiego Władysława,
Zielińskiego Bolesława.

W ciągu roku wystąpili: Maciejowski Maryan i Zieliński Bolesław, a natomiast zostali przyjęci:

Inglot Franciszek,
Jabłoński Edward,
Kozioł Stefan,
Dżaluk Michał,
Dobrowolski Zygmunt,

Z końcem roku szkolnego było więc na roku I. 14 uczniów. Na drugi rok przeszło 7 uczniów, a mianowicie:

Bator Józef,
Chadalski Roman,
Filaczyński Józef,
Gołębiowski Karol,
Hass Edward,
Hatschier Kazimierz,
Skorupa Tomasz.

Na trzeci rok przeszło 4 uczniów, a mianowicie:

Sroka Józef,
Schubert Józef,
Teliga Tadeusz,
Wejnarski Ignacy.

Na wszystkich trzech latach z końcem roku było 25 uczniów. Wszyscy uczniowie byli religii rzymsko- katolickiej.

Pod względem wieku było:

z ukończonym	15	rokiem	życia	5
"	16	"	"	3
"	17	"	"	5
"	18	"	"	6
"	19	"	"	3
"	20	"	"	2
"	21	"	"	1

Przygotowanie uczniów przed wstąpieniem do szkoły, przedstawia się jak następuje:

z ukończoną	II.	klasą	szkoły	ludowej	3
"	III.	"	"	"	2
"	IV.	"	"	"	8
"	V.	"	"	"	3
"	VI.	"	"	"	1
"	I.	"	gimnazyalną		4
"	II.	"	"		3
"	IV.	"	"		1

Według pochodzenia było:

z powiatu	brodzkiego	1
"	czortkowskiego	2
"	jasielskiego	1
"	krakowskiego	4
"	łańcuckiego	3
"	nowosandeckiego	2
"	pilzneńskiego	1
"	przemyskiego	1
"	rzeszowskiego	1
"	staromiejskiego	1
"	tarnobrzeskiego	1
"	tarnowskiego	1
"	trembowelskiego	1
"	wadowickiego	1
"	wielickiego	1
"	żółkiewskiego	1
z gubernii	warszawskiej	1
	z Czech	1

Pod względem stanu i zajęcia rodziców było:

a)	synów	właścicieli dóbr	1
b)	"	właścicieli realności	2
c)	"	urzędników państwowych	2
d)	"	nauczycieli	1
e)	"	oficyalistów prywatnych	2
f)	"	rolników	8
g)	"	rzemieślników	4
h)	"	ogrodników	2
i)	"	służby państwowej	1
k)	"	" folwarcznej	2

VI. Egzamina.

Z 14 uczniów I. roku złożyło egzamina roczne:

a) z postępem dobrym	Adler Ferdynand,
" "	Czekałowski Dominik,

	z postępem dobrym	Krzepela Antoni,
	" "	Świszczowski Władysław
b)	" dostatecznym	Drożyński Ludwik,
	" "	Inglot Franciszek
	" "	Jabłoński Fdward,
	" "	Kozioł Stefan,
	" "	Nowak Sebastyan.
c)	" niedostatecznym	Dobrowolski Zygmunt,
	" "	Dżaluk Michał,
	" "	Kawalec Jan,
	" "	Madej Filip,
	" "	Nowak Andrzej.

Z siedmiu uczniów II. roku złożyło egzamin:

a)	z postępem bardzo dobrym	Chadalski Roman,
b)	" dobrym	Filaczyński Józef,
	" "	Gołębiowski Karol,
	" "	Skorupa Tomasz.
c)	" dostatecznym	Bator Józef,
	" "	Hass Edward,
	" "	Hatschier Kazimierz.

Z czterech uczniów III. roku złożyło egzamin roczny:

a)	z postępem bardzo dobrym	Wejnarski Ignacy,
	" dobrym	Sroka Józef
	" "	Schubert Józef,
	" "	Teliga Tadeusz.

Do egzaminu końcowego przystąpiło 4 uczniów i złożyli:

a)	z postępem bardzo dobrym	Wejnarki Ignacy,
b)	" dobrym	Sroka Józef,
	" "	Schubert Józef,
c)	" dostatecznym	Teliga Tadeusz.

VII. Wiadomości o byłych uczniach.

Ligęza Kazimierz jest instruktorem przy tut. szkole ogrodniczej.

Lichański Władysław po ukończeniu instytutu pomologicznego w Pruszkowie i po odbytej praktyce za granicą, przyjął obowiązki ogrodnika u hr. Zamoyskiego w Podzamczu.

Drobner Zygmunt po ukończeniu instytutu pomologicznego w Pruszkowie, udał się na praktykę do ogrodów Gauchera w Stuttgardzie.

Strzyż Jan w Mariendorfie pod Berlinem.

Dobosz Paweł na praktyce w tutejszej szkole.

Urbańczyk Antoni ogrodnikiem u. p. Paderewskiego w Kąśnej.

Koza Michał ogrodnikiem zakładowym w Krynicy.

Gunia Wawrzyniec w Izdebniku.

Berlik Henryk pomocnikiem w ogrodach hr. Rom. Potockiego w Łańcucie.

Jedynak Sebastyan pomocnikiem w ogrodach miejskich w Krakowie.

Szczudło Jan i Rosenblatt Filip pomocnikami w zakładzie ogrodniczym Freegego w Krakowie.

Białobok Jan pomocnikiem w ogrodach szkoły rolniczej w Czernichowie.

Baran Wojciech pomocnikiem w ogrodach ks. Sanguszki w Gumniskach.

Biodrowicz Jan ogrodnikiem u hr. Krasickiego w Lisku.

Jewniewicz Klemens pomocnikiem w ogrodzie botan. w Warszawie.

Kuliś Józef ogrodnikiem u p. Dąbskiego w Zaborowie,

Rozdolski Maciej w c. k. ogrodzie botan. we Lwowie.

Zaborowski Józef pomocnikiem ogrodn. w Nawojowej.

Zieleniewski w ogrodach p. Trzecieskiego w Krośnie.

Wilk Jozef przy wojsku.
Walczak Wojciech " "
Roziński Zygmunt " "
Prorok Teofil " "
Filipek Franciszek " "
Babraj Franciszek " "
Banaś Andrzej " "
Drobner Bolesław " "
Zającz kowski Antoni na praktyce w ogrodach w Schönbrunie.
Gromski Antoni pomocnikiem w ogrodach p. Götza w Okocimie.
Szczęsny Józef " " hr. Załuskiego w Siedliszowicach.
Victoryn Mieczysław u p. Bielskiego, ogrodnika pejsażysty Lwów.
Chwastowicz, Migoń i Schweichler wyjechali do Ameryki.

O innych Dyrekcya bliższych wiadomości nie posiada.

VIII. Sprawy internatu.

W wewnętrznej administracyi nie zaszła od poprzedniego roku żadna ważniejsza zmiana. Uczniowie mieszczą się w jednej wspólnej sypialnej sali, obok której znajduje się pokój instruktora, aby tenże łatwiej mógł nad nimi wykonywać kontrolę.

Do sali sypialnej wchodzą uczniowie tylko w celu udania się na spoczynek, a rano po wstaniu, ubraniu się i odmówieniu modlitwy porannej, dyżurny uczeń zamiata ją, a następnie zamyka i dopiero wieczór o godz. $8^3/_4$ otwiera. Bezpośredni nadzór w zakładzie wykonuje kierownik szkoły przy pomocy instruktora.

Utrzymanie uczniów odbywa się we własnym zarządzie pod osobistym nadzorem kierownika zakładu. Wikt, ubranie, jakoteż pościel otrzymują uczniowie takie same, jak to już Dyrekcya w poprzednich sprawozdaniach podała.

Koszta wiktu uczniów, ubranie, pościel i pranie, tudzież utrzymanie odpowiedniej służby kuchennej wynosiły 3.107 zł. 81 ct.

Z biblioteki szkolnej korzystają uczniowie w każdą niedzielę i święta z wyjątkiem tych, w które odbywają wycieczki z nauczycielami w celu zwiedzenia obcych ogrodów.

Stan zdrowotny uczniów był zupełnie zadowalniający. W potrzebie udzielał bezinteresownie porady lekarskiej dr. Józef Walczyński, fizyk miejski, za co Dyrekcya czuje się w obowiązku złożyć dr. Walczyńskiemu na tem miejscu serdeczne podziękowanie.

IX. Budynki szkolne.

W zaatakowanej przez grzyb domowy sypialni uczniów wyrzucono podłogę, która zupełnie była zniszczoną, usunięto także dotknięte nim drzewo dokoła ścian do wysokości 1·25 m. po poprzednim zdarciu tynku, poczem wywieziono podsypkę z pod podłogi na 40 cm. głęboko i zastąpiono ją suchem rumowiskiem. Ściany od wewnątrz i z zewnątrz wysmarowano exsikatorem i podmurowano tak wysoko, jak sięgał grzyb, poczem narzucono tynk od strony wewnętrznej, zewnątrz zaś ściany będą obite deskami. Koszt tej całej naprawy wynosił 600 zł.

W piwnicach nowego budynku pokazała się wilgoć zwłaszcza w porze jesiennej, a w obecnym roku była nawet woda 5 cm. wysoko. Założenie odpowiedniego drenu naokoło budynku jest wskazanem, co przy naturalnym spadku okalającego terenu nie będzie rzeczą trudną i wielkich za sobą kosztów nie pociągnie, a dom uchroni od psucia się i umożliwi przechowywanie jarzyn i wysadków nasiennych.

Szklarnie, nieodzowny środek do nauki, rozmnażania i pielęgnowania roślin szklarniowych, nie zostały dotąd wybudowane, najprzód z powodu opóźnionego dostarczenia planu i kosztorysu przez budowniczego, a następnie, że Wydział krajowy

postanowił nie przystąpić wcale do ich wybudowania, uważając przedstawione plany jako nie odpowiednie dla tych celów, do jakich w szkole Tarnowskiej służyć powinny.

X. Ogród szkolny.

Główny ten środek do nauki sadownictwa, warzywnictwa, krzewoznawstwa, kwiaciarstwa gruntowego, uprawy chmielu i wikliny koszykarskiej rozwija się stosownie do warunków gleby bardzo pomyślnie. Drzewa owocowe mateczne tak wysokopienne jakoteż karłowe rosną bardzo dobrze i niektóre odmiany jabłek n. p. Astrachańskie białe i czerwone, Charłamowskie, czeskie, panieńskie, cytrynówka zimowa, Jakób Lebel. Peping londyński, królowa renet i reneta ananasowa, a z grusz: Bera Amaulisa, bera clarigeau, Bergamota Hertzicha, Chrześcianka Wiliama, Flamandzka, Kongresówka i Nowa Poiteau zaczynają stale owocować, co oznacza, że odmiany te do gruntu ciężkiego, jaki jest w ogrodzie szkolnym mogą się doskonale nadawać.

Szkółki drzewek owocowych rosną doskonale, na przeszłorocznej wystawie jubileuszowej we Lwowie wyróżniały się z pomiędzy wszystkich wystawionych szkółek, tak pięknym wzrostem, jakoteż gładkością i zielonością kory. To też Towarzystwo ogrodnicze we Lwowie przyznało szkole za nie dyplom uznania, a komitet sędziów wystawy odszczególnił kierownika szkoły medalem złotym. Drzewek takich produkuje szkoła około 1000 sztuk rocznie, które uczniowie sami uszlachetniają i pielęgnują, a sprzedaje takowe po 25, 30 i 35 ct. za sztukę. Popyt za drzewkami z ogrodu szkolnego jest wielki, tak że Dyrekcya ani $^1/_3$ części zgłaszającym się nie może wystarczyć, a ci, którzy drzewka z ogrodu szkolnego nabyli, są z nich bardzo zadowoleni, o czem świadczą listowne i ustne podziękowania. Zaznaczyć wypada, że drzewka te rozsyłano nietylko do okolicznych powiatów, ale za Kraków, Lwów, a nawet do Szląska. Zbyt szczupły teren nie pozwala na większą ich produkcyę roczną, co ze względu na praktykę uczniów byłoby bardzo pożądane. Dyrekcya odniosła się do magistratu miasta Tarnowa z prośba o odstąpienie kilku morgów przytykających do ogrodu szkolnego na rozszerzenie szkółek, na co otrzymała przychylną odpowiedź. Magistrat zapewnił bowiem o gotowości odstąpienia 5 morgów bezpłatnie na powyższy cel.

Gdyby się okazała możność korzystania z ofiarneści gminy, to tak powiększone szkółki byłyby w stanie corocznie 5—10 tysięcy drzewek po cenach własnej produkcyi odstępować na potrzeby kraju.

Co do roślin warzywnych to te udawały się i udają znakomicie i na każdej wystawie ogrodniczej najwyższe otrzymywały nagrody. W zeszłym roku też na jubileuszowej wystawie ogrodniczej we Lwowie zostały odznaczone dyplomem honorowym.

Jakkolwiek w ogrodzie szkolnym uprawia się rok rocznie rozmaite gatunki i odmiany roślin kuchennych w celu zapoznania uczniów ze sposobami rozmnażania, pielęgnowania i przechowywania tychże, to w roku ubiegłym ze względu na wystawę hodowano ich dwa razy tyle, co miało ten skutek: najprzód poznano wiele nowych odmian, a następnie robiono obserwacye porównawcze, przez które przyszło się do przekonania, że są odmiany jarzyn, które na tutejszym gruncie o wiele lepsze wydały rezultaty, niż wiele innych dotąd hodowanych.

Kolekcya drzew i krzewów ozdobnych, służących do obsadzania ogrodów spacerowych obejmuje 200 przedstawicieli, mianowicie 60 drzew a 140 krzewów, rozmieszczona jest na 500 m². Przestrzeń ta okazuje się za małą, gdyż rozrośnięte drzewa i krzewy stykają się już z sobą i wymagają rzadszego posadzenia.

Mały chmielnik i plantacya wilkiny koszykarskiej, która obejmuje 15 odmian, prosperują także bardzo dobrze.

Wunik produkcyi ogrodowej był następujący:

Sprzedano drzewek owocowych za . .	398 zł.	55	ct.
„ „ ozdobnych i krzewów za .	99 „	25	„
„ kwiatów za	157 „	39	„
„ jarzyn „	179 „	06	„
Oddano rachunk. za jarz. do kuchni przez lato	76 „	55	„
„ „ „ „ na zimę .	128 „	10	„
Razem .	1.038 zł.	90	ct.

a więc o 261 zł. 16 ct. więcej niż w roku zeszłym.

Na wiele roślin kuchennych niema wcale zbytu a hodowane być muszą ze względu na naukę uczniów.

XI. Kronika szkoły.

Egzamin z okresu letniego odbył się 10. października w obecności delegata Wydziału krajowego p. Józefa Brzezińskiego, delegata konsystoryalnego, ks. Walentego Gadowskiego, delegata Rady powiatowej i Rady miejskiej.

Egzamina roczne odbyły się w dniach 20. 21. i 22. marca a egzamin końcowy w dniu 23. i 24. marca w obecnośai delegata Wydziału kraj., p. Józefa Brzezińskiego, delegata konsystoryalnego ks. kan. Fran. Walczyńskiego, delegata Rady powiatowej p. Dietla, właściciela dóbr i delegata Rady miejskiej.

Odpowiedzi uczniów były bardzo dobre.

W ciągu roku lustrował zakład c. k. Radca dworu p. Władysław Struszkiewicz, członek Wydziału kraj. p. Mieczysław Onyszkiewicz i Radca Wydziału krajowego dr. Ignacy Szyszyłowicz.

Zwiedzić raczyli szkołę i ogród szkolny p. Juliusz Olszowy, profesor wyższej szkoły rolniczęj w Dublanach, w towarzystwie kilku słuchaczy tejże szkoły, p. Andrzej Kędzior, dyrektor biura melioracyjnego i członkowie Towarzystwa zawodowych ogrodników we Lwowie.

XII. Wycieczki uczniów.

W niedziele i dnie świąteczne, o ile pogoda na to pozwalała, odbywali wszyscy uczniowie w celu pouczenia się, wycieczki w okolice Tarnowa i do pobliskich ogrodów, a w szczególności do Gumnisk, które to w ostatnich latach znacznie upiększone i rozszerzone, były znakomitym środkiem demonstracyjnym dla uczniów.

Z Dyrekcyi krajowej szkoły ogrodniczej

w Tarnowie dnia 30. lipca 1899.

Wojciech Maciaszek w. r.

LW. 84.867/99.

We Lwowie, dnia 19. grudnia 1899.

Aleg. 24

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o krajowym zakładzie sadowniczym w Zaleszczykach.

Wysoki Sejmie!

W załatwieniu sprawozdania Komisyi gospodarstwa krajowego o sprawozdaniu Wydziału krajowego w sprawie założenia zakładu sadowniczego w Zaleszczykach powziął Wys. Sejm na posiedzeniu dnia 23. marca 1899 następujące uchwały:

I. Sejm upoważnia Wydział kraj. do założenie Zakładu sadowniczego w Zaleszczykach kosztem nieprzekraczalnym 47.805 zł.

II. Sejm otwiera Wydziałowi kraj. na r. 1899 kredyt do wysokości 32.805 zł., jako uzupełnienie reszty kosztów założenia zakładu sadowniczego w Zaleszczykach.

III. Sejm poleca Wydziałowi kraj., aby u c. k. Rządu poczynił usilne starania, celem uzyskania subwencyi ze Skarbu Państwa na koszta założenia i utrzymania zakładu sadowniczego w Zaleszczykach w wysokości 50% ogólnych kosztów.

Jak o tem sprawozdaniem zeszłorocznem Wys. Sejm uwiadomiliśmy — Wydział kraj. już w r. 1898 rozpoczął przygotowawcze starania około założenia zakładu sadowniczego w Zaleszczykach, a mianowicie rzecz najważniejszą, t. j. wybór i zakupno gruntu została już w roku ubiegłym załatwioną i przedugodowemi punktacyami zabezpieczoną.

Po uzyskaniu odpowiednich kredytów przystąpiono po ściślejszym odmierzeniu zakupionej przestrzeni do zawarcia formalnych kontraktów. Zakupiony grunt składa się z dwóch części, górnej, która była własnością gminy Starych Zaleszczyk i dolnej, własności miasta; cena kupna obydwóch tych parcel wraz z kosztami wyniosła 12.497 zł. 35 ct.

Drugiem z kolei najpilniejszem zadaniem było postawienie budynków zakładowych. Plany budynków tak szkolnego, jak i mieszkalnego były już wykonane w roku zeszłym przez inżyniera Rozwadowskiego. Musiały jednak uledz pewnym zmianom, bowiem wysoka cena materyałów budowlanych i robocizny nie dozwalała na wykonanie ich w projektowanych rozmiarach, bez przekroczenia preliminowanych na ten cel kwot.

Przerobienie tych planów, oraz kierownictwo budowy powierzył Wydział krajowy inżynierowi-architekcie p. Adolfowi Kamienobrodzkiemu, powierzając mu zazazem na zasadzie rocznej zawartej z nim umowy, kierownictwo wszystkich innych we własnym zarządzie wykonywanych budowli i konserwacyi i rozkładając płacę tegoż architekty stosunkowo na wszystkie budowy.

W ten sposób oddał Wydział krajowy inżynierowi Kamienobrodzkiemu prócz budowli w Zaleszczykach, wykończenie domu profesorskiego, restauracyę zagrzybionego domu

profesorskiego i konserwacyjne roboty niższej szkoły w Dublanach; wykończenie zabudowań w Suchodole, przeróbki w Czernichowie, a prócz tego w miarę wolnego czasu, był on także używany do kontroli i kolaudacyi robót budowlanych w dobrach fundacyjnych.

Tem zarządzeniem uczynił Wydział kraj. częściowo zadość życzeniom Komisyi gospodarstwa kraj., objawionemu w sprawozdaniu o kraj. zakładach dublańskich, a zalecającemu ustanowienie stałego budowniczego przy Wydziale kraj.

Zapewniwszy sobie do swej wyłącznej dyspozycyi odpowiednią siłę fachową, postanowił Wydział kraj. wszystkie powyżej wymienione budowle wykonać we własnym zarządzie, uznając ten sposób prowadzenia budowy, zwłaszcza w odniesieniu do Zaleszczyk nietylko za najtańszy ale też dający największe gwarancye dobrego wykonania. Rozpoczęcie budowy zarządził Wydział kraj. z końcem maja b. r. a już z początkiem tego miesiąca wysłał do Zaleszczyk p. Kamienobrodzkiego celem rozpoznania terenu, wyznaczenia miejsca pod budynek główny i pozawierania umów o dostawy materyałów. Z dniem zamknięcia niniejszego sprawozdania stan budowy zakładu sadowniczego przedstawia się w następujący sposób:

Budynek szkolny jest pod dachem, powały, ślepe podłogi i posadzka ceglana, strychowa są ukończone. Piwnice są przysklepione i na wszystkich trzech piątrach gruz rozsypany. W ubikacyach na I. piątrze wyprawiono sufita i ściany na 1·20 m. poniżej. Sufity parteru są potrzcinowane, skrzydła okien są pokute. Drzwi wszelkie znajdują się w robocie. Materyały na podłogi znajdują się już na miejscu i przez zimę w suchem miejscu zostaną przechowane. Ciosy na stopnie kamienne zwieziono i z wiosną zostaną obrobione. W budynku portyerówki i gospodarskim stan robót jest identyczny, prócz wyprawy sufitów. Ogrodzenie kamienne jakoteż i parkan są ukończone, sztachety frontowe są na wykończeniu. Grunt zakupiony pod zakład tak położeniem jak i naturą gleby odpowiada najzupełniej swemu przeznaczeniu. Jest to wielka mniej więcej 10 morgowa płaszczyzna z nachyleniem ku południowi o glebie piaszczysto gliniastej, podglebiu przepuszczalnym. Jeszcze w jesieni zorano głęboko całe to pierwotne pastwisko w celu skruszenia mocno udeptanej ziemi. Na wiosnę oddzieliwszy część potrzebną na budowę, resztę wydzierżawiono pod uprawę kukurudzy.

Zabudowania szkolne i gospodarskie umieszczono w części górnej; w drugim zaś końcu ogrodu przy głównej drodze komunikacyjnej przecinającej Zaleszczyki postawiono domek dla stróża.

Z początkiem września b. r. przystąpił Wydział kraj. do obsadzenia posady kierownika dla zakładu i do założenia ogrodu. Pośród wielu kandydatów, których Wydział kraj. miał do dyspozycyi, za najodpowiedniejszego na to stanowisko uznał p. Kazimierza Brzezińskiego, byłego ucznia szkoły pomologicznej w Warszawie, starszego ogrodnika w dobrach sławuckich ks. Sanguszki, ogrodnika mającego obok wyższego teoretycznego wykształcenia, wytrawną i wszechstronną praktykę. Nie mając jednak preliminowanej kwoty na płacę kierownika zakładu w roku bieżącym, Wydział kraj. wypłacał mu takową zaliczkowo i wstawił na pokrycie tego wydatku do preliminarza na r. 1900 nadzwyczajny kredyt w kwocie 688 zł. a mianowicie 480 zł. na pokrycie płacy kierownika za czas od 1. września 1899 do 31 grudnia 1899, 208 zł., jako dodatku na mieszkanie aż do wykończenia budynku t. j. 1. czerwca 1900,

Pierwszą czynnością p. Brzezińskiego było zapoznanie się z miejscowością, ze stosunkami całej okolicy, rozwojem sadownictwa w powiecie a szczególniej z oryentowaniem się w lokalnych warunkach klimatycznych, przez zbadanie okolicznych sadów i tamże rosnących specyalnych gatunków owoców. Na podstawie takich przedwstępnych studyów przystąpił dopiero do wygotowania planu ogrodu, sprawy dla zakładu pierwszorzędnej doniosłości, bo wprost decydującej niemal o jego powodzeniu.

Według zatwierdzonego przez Wydział kraj. projektu p. Brzezińskiego, ogród cały podzielony będzie na 25 różnej wielkości kwater (porównaj dołączony plan), a mianowicie:

Kwatera nr. 1 2 3 przestrzeń 5460 m.□ winnica, krzaków 3.640, w tem sortyment 640 krzaków w 64 odmianach najwięcej wskazanych do wypróbowania. Kwatera nr. 4 przestrzeń 875 m.□ sortyment brzoskwiń sztuk 54, kwatera nr. 5. przestrzeń 2400 m□ zabudowania gospodarskie, podwórze, inspekta, nawozy, komposty. Kwatera nr. 6 przestrzeń 375 m.□, szkółki winorośli, krzewów owocowych, pigwy, słodki rajskiego, kwatera nr. 7 i 8 przestrzeń razem 550 m.□, szpargarnia kwatera Nr. 9 przestrzeń 2250 m.□ 100 sztuk wiśni i czereśni pod niemi warzywa itp. Kwatera nr. 10 przestrzeni

2000 m□, 80 śliw, pod niemi warzywa. Kwatera nr. 11 przestrzeń 2000 m.□ kwatera nr. 12 przestrzeń 2750 m.□ 97 sztuk jabłoni piennych pod niemi warzywa itp.

Kwatera Nr. 13 przestrzeń 3000 m.□ sztuk 61 grusz piennych pod niemi warzywa itp.

Kwatera Nr. 14. przestrzeń 1150 metr□ ogród doświadczalny, obsadzony odmianami do wypróbowania na karłowych podkładkach. Szkółka do nauki szczepienia i obcinania dla uczniów niestałych.

Kwatery Nr. 15, 16, 17, 18 przestrzeń 16.400 metr□ czyli prawie trzy morgi, na szkółki, a na morg wypada 25.000 drzewek, rotacya dziesięcioletnia.

Stały etat szkółek 45.000, na straty odchodzi 9000, pozostaje 36.000, roczna produkcya 6.000 drzewek.

Kwatera Nr. 19. przestrzeń 2.250 metr□.

Kwatera Nr. 20. przestrzeń 2.350 metr□.

Kwatera Nr. 22. przestrzeń 2.025 metr□.

Kwatera Nr. 23. przestrzeń 2.025 metr□ łącznie przestrzeń 8.650 metr□ sad morelowy, drzew 460 i sortyment drzew 80, razem drzew morelowych 540.

Kwatera Nr. 21. przestrzeń 2.000 metr□ szkółka morelowa, rotacya pięcioletnia. Produkcya roczna około 1.500 sztuk.

Kwatera Nr. 24. kilka orzechów włoskich.

Kwatera Nr. 25, 25, 25, ogródek ozdobny.

Rabaty wogóle 1.000 drzew karłowych wolnostojących w tem 600 grusz i 400 jabłoni, ściana wystawowa południowa, obsadzenie winem, wschodnia brzoskwinie, palmety z grusz; wschodnio-południowa i północna wierzba koszykarska; wschodnia palmety z grusz; zachodnia w lepszej wystawie palmety i sznury z gruszy i jabłoni, w gorszej sortyment leszczyny.

Przedłożony przez kierownika zakładu plan opartym jest na umiejętnem wyzyskaniu lokalnych warunków gruntu i dąży do wypróbowania najznakomitszych i najodpowiedniejszych gatunków drzew owocowych oraz do wytworzenia jak najliczniejszej produkcyi szlachetnych drzewek, przyczem ma ciągle na oku zwiększenie użyteczności i dochodów zakładu.

Wykonanie tego planu z natury rzeczy musi być rozłożone na lat kilka. Pan Brzeziński projektuje lat 6, przeciąg czasu znacznie dłuższy, niżby na to rzeczywiście użyć trzeba przy dysponowaniu większym funduszem, uważa jednak z wielu względów a nietylko z finansowego za odpowiedniejsze oparcie się przynajmniej w pewnej części na własnym przez siebie wyprodukowanym materyale niż na sprowadzaniu wszystkiego z zagranicy. Wydział krajowy zatwierdził tak plan ogrodu zaleszczyckiego jak i sposób przeprowadzenia tegoż, uważał bowiem, że plan projektowanego ogrodu najzupełniej odpowiada celowi i organizacyi całego zakładu, zaletą zaś wprowadzenia tegoż w życie jest nie tylko oszczędność, ale i możność zdobycia lepszego i pewniejszego materyału w dziczkach.

W celu ułatwienia natychmiastowego rozpoczęcia robót upoważnił Wydział krajowy p. Brzezińskiego do przyjęcia jako pomocnika fachowo wykształconego ogrodniczka, płatnego podobnie jak i kierownik zaliczkowo. Na pokrycie tej kwoty wstawił Wydział krajowy do preliminarza zakładu na rok 1900 w Rub. III. poz. 12 kwotę 90 zł. jako wydatek nadzwyczajny.

Z ukończeniem robót jesiennych około założeniu ogrodu wytyczono i urządzono drogi, któremi ogród został podzielony na 25 kwater. Na odpowiednich kwaterach posadzono 509 drzew owocowych i 165 krzewów. Pod szkółką zrobiono według planu w trzech miejscach regulówkę na 60 cntm. głęboko a mianowicie: na kwaterze Nr. 17, zregulowano 1.800 metr□ i posadzono 1000 czereśni, 2000 grusz, 4000 jabłoni, 2000 śliw St. Julien.

Na kwaterze Nr. 15. zregulowano 540 metr□ i posadzono 3000 śliw St. Julien.

Na kwaterze Nr. 2 zregulowano 640 metr.□ i posadzono 2000 śliw St. Julien, 1000 pigw, 500 słodkich, 300 rajskich.

Kwatera Nr. 16 około jednego morgu przestrzeni została nawieziona i przeorana jako przeznaczona pod hodowlę warzyw w roku przyszłym. Wino pocięte i zadołowane, zostanie posadzone na właściwem miejscu z wiosną roku przyszłego.

Przygotowano 30 fur ziemi inspektowej.

Zastratyfikowano odpowiednią ilość nasion dzikich jabłoni, grusz, śliw i czereśni.

Przeorano te części ogrodu, na których nie było kukurudzy.

Przebieg wszystkich robót w Zaleszczykach mimo dosyć opóźnionej pory, w jakiej dopiero mogły być rozpoczęte, najzupełniej zadowolnił Wydział krajowy.

Nieprzewidzianą dotychczas a niezbędną potrzebą tworzącego się zakładu jest zaopatrzenie go w dostateczny zasób wody. Sprawa ta dla zakładu w tamtejszych warunkach klimatycznych bardzo ważna nie mogła być dotychczas z przyczyn czysto lokalnej natury odpowiednio uregulowaną. Zakład może otrzymywać wodę w dwojaki sposób, albo z wodociągów br. Brunickiego lub też przez wykopanie studni, tak jeden jak i drugi sposób pociąga za sobą większy wydatek, prócz bowiem dostarczenia do zakładu wody, potrzebnem jest wybudowanie większego basenu w celu nagromadzenia tejże.

Dla przeprowadzenia potrzebnych badań i przedstawienia projektu wysłał Wydział krajowy do Zaleszczyk, hydrotechnika, który orzec ma, czyli urządzenie wodociągów czy też wywiercenie studni dla celów zakladu okaże się odpowiepniejszem. Wobec tego, że p. br. Brunicki zezwala na użycie wodociągów tylko pod pewnymi warunkami, które również jak i wprowadzenie wody do ogrodu, pociągną za sobą pewne koszta; tak jeden jak i drugi sposób otrzymania wody finansowo nie przedstawi żadnej różnicy. Na cel ten wstawił Wydział krajowy 2.000 zł. jako wydatek nadzwyczajny do Rub. II. poz. VIII. preliminarza zakładu, o której uchwalenie Wysoki Sejm uprasza.

Poborów inspektora nie preliminowano na razie, posada ta bowiem nie będzie jeszcze w roku 1900 obsadzoną, natomiast do Rub. III. poz. 12 wstawiono 367 zł. na wynagrodzenie siły fachowej pomocniczej do nadzoru robót. Pomoc ta jest niezbędną wobec braku inspektora i wyćwiczonych praktykantów. Również nie preliminuje się kwoty 500 zł. na kursa dla nauczycieli ludowych, kursa te bowiem wobec braku materyałów demonstracyjnych nie będą się mogły w roku 1900 odbywać. Jako wydatek nadzwyczajny wstawiono do Rub. III. poz. 13: kwotę 424 zł., który to wydatek powtarzać się będzie jeszcze przez lat kilka aż do wyprodukowania własnych dziczków.

Polecenie Wysokiego Sejmu, aby Wydział krajowy poczynił usilne starania celem uzyskania subwencyi ze skarbu państwa na koszta założenia i utrzymania Zakładu sadowniczego w Zaleszczykach w wysokości 50% ogólnych kosztów, zostało już przez Wydział krajowy w roku zeszłym wykonane. W odpowiedzi na to pismo wezwał c. k. Rząd Wydział krajowy do przedłożenia szczegółowego preliminarza wydatków na założenie i utrzymanie zakładu tudzież statutu organizacyjnego i zastrzegł sobie powziąć decyzyę co do przyznania zasiłku państwowego dla zakładu sadowniczego w Zaleszczykach od nadesłania tych dokumentów.

Wydział krajowy przesłał natychmiast c. k. Rządowi za pośrednictwem c. k. Namiestnictwa projekt statutu organizacyjnego, preliminarz kosztów założenia i utrzymania zakładu zaleszczyckiego oraz szczegółowe plany budynków i ogrodu, na co do chwili zamknięcia niniejszego sprawozdania odpowiedzi nie otrzymał.

Przy zeszłorocznem sprawozdaniu załączył Wydział kraj. projekt statutu organizacyjnego dla zakładu sadowniczego w Zaleszczykach. Obecnie po wprowadzeniu pewnych zmian pod względem układu Wydział krajowy ponownie go przedkłada.

Na podstawie powyższego sprawozdania Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

I Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o założeniu zakładu sadowniczego w Zaleszczykach.

II. Sejm upoważnia Wydział kraj. do wydania statutu organizacyjnego dla krajowego zakładu sadowniczego w Zaleszczykach.

III. Sejm otwiera Wydziałowi krajowemu kredyt w kwocie 5.570 zł. na utrzymanie zakładu w Zaleszczykach, a 3.202 zł. na dopełnienie kosztów założenia.

IV. Sejm ustanawia następujący etat osób i płac grona nauczycielskiego krajowego zakładu sadowniczego w Zaleszczykach:

A.

Grono nauczycielskie krajowego zakładu sadowniczego w Zaleszczykach składa się:

1. z kierownika zakładu a zarazem nauczyciela fachowego;
2. inspektora ogrodu a zarazem nauczyciela fachowego.

B.

Wymienieni pod 1. i 2. są urzędnikami krajowymi z wszystkiemi prawami określonemi w ustanowie służby krajowej i w statucie emerytalnym.

C.

1. Kierownik zakładu a zarazem pierwszy nauczyciel fachowy otrzymuje wolne pomieszkanie i pobiera roczną stałą płacę w kwocie 1.300 zł., dodatek aktywalny o rocznych 140 zł. i 5 dodatków pięcioletnich w rocznej kwocie 200 zł.

2. Inspektor ogrodu a zarazem drugi nauczyciel fachowy otrzymuje wolne pomieszkanie i pobiera roczną stałą płacę w kwocie 1 000 zł., dodatek aktywalny o rocznych 100 zł., i 5 dodatków pięcioletnich w rocznej kwocie 100 zł.

V. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby czynił dalsze starania u c. k. Rządu celem uzyskania subwencyi państwowej na koszt założenia i utrzymania zakładu sadowniczego w Zaleszczykach, w wysokości 50% kosztów.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
S. Badeni w. r.

Sprawozdawca:
Mieczysław Onyszkiewicz w. r.
Członek Wydziału krajowego.

Alegat do sprawozdania LW. 84.867/99.

Projekt

statutu organizacyjnego krajowego Zakładu sadowniczego w Zaleszczykach.

I. Postanowienia ogólne.

Cel zakładu.

§. 1.

Kraj. zakład sadowniczy w Zaleszczykach założony staraniem Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z W. Ks. Krakowskiem, ma na celu podniesienie sadownictwa w południowo-wschodniej części kraju.

§. 2.

Środki dopięcia celu.

Cel ten ma być osiągnięty:

a) przez założenie wzorowego sadu i winnicy, któreby były podstawą praktycznej nauki dla uczniów;

b) przez przeprowadzanie prób, które z drzew i krzewów owocowych, mających większą wartość handlową, najlepiej odpowiadają miejscowym warunkom gleby i klimatu;

c) przez założenie wzorowej szkółki drzew i krzewów owocowych, w której uprawiane byłyby na większą skalę wszystkie drzewa i krzewy owocowe, odpowiadające miejscowym warunkom i potrzebom handlu, a to w celu dostarczania tychże po jak najniższej cenie okolicznej ludności i ujednostajnienia w ten sposób produkcyi owoców w całej okolicy;

d) przez udzielanie pracującym w zakładzie najpotrzebniejszych praktycznych i teoretycznych wiadomości z zakresu pielęgnowania drzew i krzewów owocowych, przeróbek owoców i handlu owocami;

e) przez rozszerzanie zasad sadownictwa praktycznego zapomocą odpowiednich krótkotrwałych kursów wśród starszych włościan, nauczycieli ludowych i t. p.

f) przez wykształcanie w zakładzie praktycznych sadowników, zdolnych do samodzielnego prowadzenia większych sadów wiejskich;

g) przez zachęcanie okolicznej ludności do zakładania szkółek owocowych oraz sadów i udzielanie im odpowiedniej do tego pomocy;

h) przez lustrowanie sadów, dawania objaśnień na miejscu i udzielanie pomocy przy zawiązywaniu handlowych spółek producentów, jak niemniej przez udział i urządzanie wystaw sadowniczych, premiowanie szkółek i owoców i t. p.;

i) przez pouczanie wszystkich tych czynności, które są związane z produkcyą owoców, przeróbką lub handlem tychże, jak wyrobu koszyków, mat, pakowaniem, etykietoweniem i t. p.

Czas trwania nauki.

§. 3.

Zajęcia praktyczne trwają przez cały rok i są uzupełnianie zapomocą krótkotrwałych kursów teoretycznych.

II. Szczegółowy plan nauki.

Podział nauki.

§. 4.

Naukę w zakładach stanowią:

a) roboty praktyczne trwające przez cały rok;

b) kursa teoretyczno-praktyczne urządzane w różnych porach roku.

Roboty praktyczne.

§. 5.

Roboty praktyczne odbywają się codziennie z wyjątkiem Niedziel i Świąt w godzinach przeznaczonych na wykonanie ręcznych prac w sadzie zakładowym lub winnicy.

Wszystkim robotom praktycznym winno towarzyszyć dokładne objaśnienie dozorującego prace nauczyciela. Objaśnienie to nietylko odnosić się powinno do samego technicznego wykonania robót, ale także zwracać uwagę na sam cel pracy, możliwe błędy w wykonaniu i tychże skutki oraz zmiany, jakim wykonanie tej pracy w innych warunkach podlegać musi.

Nauki teoretyczne.

§. 6.

Nauki teoretyczne, odpowiadające w treści i formie umysłom każdoczesnych słuchaczy, udziela się na krótkotrwałych kursach odbywających się w różnych porach roku w miarę potrzeby i liczby zgłaszających się kandydatów.

Kursa te są uzupełniane praktycznem pouczeniem oraz robotą w sadzie i winnicy zakładowej.

Kursa teoretyczno-praktyczne.

§. 7.

Kursa są następujące:

A) kurs dwudziestotygodniowy sadowniczo-warzywniczy;

B) kurs trzytygodniowy sadowniczy;

C) kurs pięciotygodniowy dla nauczycieli szkół ludowych;

D) kurs czterotygodniowy przerókek owoców i wyrobu win owocowych.

Kurs dwudziesto-tygodniowy sadowniczo-warzywniczy.

§. 8.

Kurs dwudziesto-tygodniowy sadowniczo-warzywniczy.
(§. 7 A).

dzieli się na 3 działy a to:

a) kurs 13 tygodniowy od — do —.

b) kurs 2 tygodniowy letni od — do —;

c) kurs 5 tygodniowy jesienny od — do —;

Kurs ten przeznaczonym jest głównie dla młodszych synów włościańskich stale pracujących w zakładzie.

Na kursie tym nauki odbywają się tylko na wiosnę i w jesieni po 3 godziny dziennie, z których dwie poranne poświęcone są wykładowi, jedna zaś wieczorna na szczegółowe omówienie robót, wykonanych przez cały dzień w sadzie zakładowym. W sobotę rano odbywa się krótkie powtórzenie tego, co było przez cały tydzień wyłożone, wieczorem zaś omawia się roboty wykonane w tygodniu i projektuje prace na tydzień przyszły.

Nauka na tym kursie odbywa się w trzech okresach czasu: w okresie wiosennym, letnim i jesiennym, skutkiem tego kurs dwudziestotygodniowy rozpada się na:

I. kurs wiosenny 12 tygodniowy;

II. kurs letni 2 tygodniowy;

III. kurs jesienny 6 tygodniowy.

Na wszystkich kursach nauka jest udzielaną teoretycznie i praktycznie, a mianowicie:

I. Kurs wiosenny 12 tygodniowy.

godz. nauki 105, godz. powtarzania i omawiania robót 84

a) *Nauki teoretyczne.*

Ogólne zasady uprawy roślin.

10 godzin tylko w pierwszym tygodniu.

Roślina, jej życie i potrzeby do życia.

Gleba jej rodzaje i znaczenie. Sposoby uprawy i poprawy gleby. Mechaniczna uprawa i narzędzia ku temu w ogrodownictwie służące. Nawożenie, środki nawozowe naturalne i sztuczne, ich znaczenie i zastosowanie w ogrodownictwie.

Sadownictwo, godzin 55.

5 godzin tygodniowo przez 11 tygodni.

O drzewach i krzewach owocowych u nas hodowanych w ogólności. Wybór miejsca na szkółki drzew. Przygotowanie ziemi. Zbieranie nasion, wybór, przygotowanie ich do siewu i przechowanie. Siew. Sadzenie dziczków i ich pielęgnowanie. Uszlachetnianie dziczków

i środki ku temu. Zbieranie zrazów i ich przechowanie. Szczepienie pojedyncze i podwójne i oczkowanie. Wybór miejsca pod sad, przesadzanie drzewek i obchodzenie się z niemi po przesadzeniu. Zasady cięcia zwykłego. Prowadzenie karłów i ich znaczenie. Zbieranie owoców i ich przechowywanie. Choroby drzewek i sposoby ich leczenia. Zabezpieczenie na zimę. Uprawa i sposób prowadzenia: grusz, jabłoni, śliwek, morel, brzoskwiń, wiśni, czereśni, agrestu i porzeczek wraz z wyborem gatunków wskazanych dla miejscowego klimatu i warunków gleby.

Uprawa winorośli, godzin 10.

5 godzin tygodniowo przez 2 tygodnie.

Uprawa winorośli w ogóle i jej sposoby. Zakładanie winnic i warunki ku temu potrzebne. Sposoby sadzenia i prowadzenia. Cięcie. Zbiór i przechowywanie winogron, Gatunki winogron, dające towar handlowy i deserowy, wskazane dla miejscowego klimatu.

Uprawa warzyw, godzin 20.

5 godzin tygodniowo przez 4 tygodnie.

Wybór miejsca pod ogród warzywny. Uprawa warzyw w sadzie. Podział ogrodu warzywnego. Płodozmian. Zakładanie inspektów ciepłych i zimnych. Szczegółowa uprawa najważniejszych warzyw gospodarskich. Zbiór warzyw i przechowanie ich przez zimę. Hodowla nasion roślin warzywnych na domowe potrzeby.

Uprawa wikli koszykarskiej, godzin 10,

5 godzin tygodniowo przez 2 tygodnie.

Wybór miejsca, oraz przygotowanie ziemi. Odmiany polecane do sadzenia. Sposób cięcia i przechowania sadzonek. Sadzenie. Prowadzenie plantacyi i ochrona przeciw szkodnikom. Zbiór prętów, korowanie, suszenie, sortowanie.

b) Roboty praktyczne.

W sadzie:

zimowe cięcie drzew i krzewów owocowych, zbieranie zrazów i przechowywanie, czyszczenie drzew, palikowanie, etykietowanie. Nawożenie. Sadzenie. Przygotowywanie gruntu pod szkółkę. Wysiew. Szczepienie itp.

W ogrodzie warzywnym:

zakładanie inspektów, przygotowywanie gruntu pod warzywa, wysadzanie i wysiew na wolny grunt. Uprawa i pielęgnowanie.

Koszykarstwo:

roboty koło wikliny, sadzenie, wycinanie, korowanie, suszenie. Wyrób koszyków pocztowych i kolejowych z materyału surowego i korowanego itp.

Roboty pomocnicze:

plecenie mat, ciosanie palików, wyrób i poprawa narzędzi ogrodniczych, pisanie etykiet itp.

II. Kurs letni 2 tygodniowy

omawianie robót godzin 12, zresztą tylko roboty praktyczne.

Sad:

okulizowanie, podrywanie i podpieranie owocem przeciążonych gałęzi. Zbiór morel, pakowanie ich i wysyłka, oraz gotowanie powideł morelowych.

Ogród warzywny:

letnia uprawa warzyw i zbiór.

III. Kurs jesienny 6 tygodniowy

50 godzin nauki teoretycznej, powtarzanie i omawianie robót godzin 48.

a) Nauki teoretyczne.

Nauka suszenia owoców, wyrobu powideł i jabłecznika.

Godzin 40 wraz z praktycznemi ćwiczeniami.

Zasady suszenia owoców. Piece do suszenia najprostszej konstrukcyi. Wybór gatunków do suszenia. Suszenie gruszek, jabłek, śliwek, morel, wiśni, czereszni. Gotowanie powideł z jabłek, gruszek, śliwek. Wyrób jabłecznika.

Zasady handlu owocami, godzin 10.

5 godzin tygodniowo przez 2 tygodnie.

Warunki handlu. Dobór owoców i ich jakość, jednolitość i czystość, jako towaru handlowego. Pakowanie owoców do przesyłek pocztowych i kolejowych. Główne nasze targi handlowe. Warunki dobrej ceny. Spółki handlowe.

b) Roboty praktyczne.

Sad:

zbiór owoców, przebieranie i przechowywanie. Czyszczenie i wapnienie drzew. Zbiór winogron. Cięcie, sadzenie. Wysyłka szczepów i ich opakowywanie.

Ogród warzywny:

zbiór warzyw i ich przechowywanie na zimę.

Koszykarstwo:

wyrób koszyków korowanych i surowych dla przesyłek pocztowych i kolejowych.

Prace pomocnicze.

Porządkowanie całego ogrodu, kompostowanie i podobne roboty jak na wiosnę.

Kurs 3-tygodniowy sadowniczy.

§. 9.

B. Kurs 3-tygodniowy sadowniczy. (§. 7 B).

Kurs ten przeznaczony jest głównie dla starszych włościan, którzy już mają sady lub chcą takowe u siebie zaprowadzić. Nauka jest jedynie praktyczną i rozpada się na:

a) Kurs wiosenny 14-dniowy.

Czyszczenie, cięcie drzew, zakładanie szkółek, szczepienie.

b) Kurs jesienny 7-dniowy.

Zbieranie owoców, sortowanie, pakowanie.

Sadzenie drzew i czyszczenie.

§. 10.

Kurs 5-tygodniowy dla nauczycieli szkół ludowych.

C. Kurs 5-tygodn. dla nauczycieli szkół ludowych. (§. 7 C).

Kurs ten przeznaczonym jest wyłącznie dla nauczycieli szkół ludowych i ma na celu pouczenie ich do tego stopnia teoretycznie i praktycznie, aby tak słowem jak i czynem zdolni byli obudzić zamiłowanie do sadownictwa w kraju. Odbywa się zaś na wiosnę (7 dni) i w lecie (4 tygodnie). Mianowicie

a) Kurs wiosenny 7-dniowy.

Nauka teoretyczna.

Ogólne zasady uprawy roślin godzin 12. Po 2 godziny dziennie.

Treść ta sama, jak na kursie wiosennym A. I.

Forma wykładu powinna być odpowiednio zastosowaną do wykształcenia ogólnego nauczycieli szkół ludowych.

Roboty praktyczne.

Wszystkie roboty wypadające w tym czasie, tak w sadzie jak i w ogrodzie wyrzywnym, głównie zaś zakładanie szkółek i szczepienie.

b) Kurs letni 4-tygodniowy.

Nauka teoretyczna.

Zasady sadownictwa — godzin 24.

Treść ta sama, co na kursie wiosennym A. I.

Zasady warzywnictwa — godzin 12.

Treść ta sama, co na kursie wiosennym A. I.

Nauka przeróbek owoców i wyrób win owocowych.

Nauki godzin 24, prócz tego ćwiczenia w miarę potrzeby. Wykład ten jest wspólny z specyalnym kursem D.

Roboty praktyczne.

Roboty przypadają na lato w sadzie, okulizowanie i zbiór letnich owoców.

§. 11.

Kurs przeróbek owoców i wyrobu win owocowych.

D. Kurs 4-tygodniowy przeróbek owoców i wyrobu win owocowych. (§. 7 D).

Kurs ten odbywa się w lecie i jest przeznaczonym dla wszystkich tych, którzy chcą się specyalnie zapoznać teoretycznie i praktycznie z przeróbką owoców i wyrobem win owocowych oraz ich wychowywaniem.

Na kursie tym nauka oparta jest na demonstracyi i ćwiczeniach — nauki godzin 24 — prócz tego ćwiczenia stosownie do ilości kandydatów.

Zasady suszenia owoców. Piece do suszenia. Wybór gatunków do suszenia. Przygotowanie owoców. Łu-

szczenie i przyrządy do tego. Ciepłota odpowiednia dla różnych owoców. Zaparzanie i korzyści z tegoż. Suszenie śliwek, gruszek całych i wałkowanych, surowych i kandyzowanych. Krajanki i wycinki jabłek, suszenie morel, wiśni, czereśni itp. Gotowanie powideł ze śliwek, jabłek, gruszek i morel. Sposoby przechowania powideł i wysyłki. Wyrób marmolad, past, galerek z różnych owoców. Zasady konserwowania owoców w parze, cukrze, spirytusie, occie, musztardzie itp. Wyrób owoców kandyzowanych. Wyrób win owocowych zwykłych, słodzonych likierów i szampanów owocowych. Znaczenie handlowe win owocowych, ich trwałość i wartość. Wybór materyału do wyrobu win. Rozdrabniacz. Prasy. Fermentacya. Ściąganie. Poprawienie win przez filtrowanie, klarowanie, spirytusowanie, barwienie. Wyrób koniaków owocowych, śliwowicy, wiśniaku. Najodpowiedniejsze zużycie odpadków pozostałych po przeróbce owoców.

§. 12.

Inne kursa specyalne.

Inne kursa specyalne jak pszczelniczy, jedwabniczy, chmielarski odbywać się będą w razie, gdyby się tego okazała potrzeba i znalazła się liczba odpowiednia uczniów.

§. 13.

Ściślejszy termin mających się odbyć kursów, zmiany w ich rozkładzie, oznacza na wniosek kierownika zakładu Wydział krajowy, a to w miarę potrzeby, warunków każdorocznej pogody i urodzaju. Kurs pod A) 20-tygodniowy sadowniczo-warzywniczy odbywa się każdorocznie bez względu na ilość słuchaczy.

Środki naukowe zakładu.

§. 14.

Zakład posiada następujące środki ułatwiające naukę:

a) ogród zakładowy wraz z szkółkami drzew owocowych i winnicą;

b) zbiór narzędzi ogrodniczych oraz przyrządów potrzebnych do przeróbek owoców i wyrobu win owocowych;

c) warsztaty do robienia koszyków, mat itp.;

d) zbiory potrzebne do uzmysłowienia nauki;

e) podręczną bibliotekę ogrodniczą.

III. Nauczyciele.

§. 15.

Skład grona nauczycielskiego.

Grono nauczycieli stanowią:

a) kierownik zakładu a zarazem nauczyciel fachowy sadownictwa, uprawy winorośli, handlu owocami, prowadzi i nadzoruje cały zakład, wygotowuje plan działania w okolicy, lustruje sady i zawiązuje spółki handlowe produceutów;

b) inspektor ogrodu, a zarazem nauczyciel fachowy warzywnictwa, przeróbek owoców i wyrobu win owoco-

wych, uprawy wikla i koszykarstwa. Prowadzi i objaśnia wszelkie czynności pracującym w ogrodzie.

§. 16.

Mianowanie nauczycieli.

Kierownika i inspektora mianuje Wydział krajowy Król. Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem po wysłuchaniu opinii sekcyi stałej kraj. komisyi dla spraw rolniczych za zgodą c. k. Ministerstwa rolnictwa.

§. 17.

Stosunek służbowy i płaca nauczycieli.

Kierownik i inspektor są urzędnikami krajowymi i mają prawo i obowiązki określone ustanową służby krajowej i statutem emerytalnym dla urzędników krajowych. Płace ich stanowią osobny etat.

IV. Uczniowie.

§. 18.

Prócz dziennych najemników zakład obejmuje:
a) praktykantów;
b) hospitantów;

§. 19.

Warunki przyjęcia. Praktykanci.

Praktykantami zostają ci z najemników zakładu, którzy:

a) przynajmniej przez pół roku brali pilnie udział w robotach zakładu i wysłuchali część kursu 5-miesięcznego sadowniczo-wawrzywniczego;

b) umieją czytać, pisać i cztery działania;

c) zobowiązali się wstąpić do stałej rocznej służby w zakładzie.

Obowiązkiem praktykantów jest pracować na równi z najemnikami w zakładzie, przy robocie ich pouczać i dozorować, uczęszczać na każdoroczny kurs 5-miesięczny sadowniczo-warzywniczy i obszerniejszy kurs przeróbki owoców. Praktykantów przyjmuje kierownik w miarę zachodzącej potrzeby, przyjęcie to zatwierdza Wydział krajowy.

Hospitanci biorą udział w czasowych kursach, warunki ich określa bliżej każdy z pojedyńczych kursów.

O przyjęciu wszystkich kandydatów stanowi kierownik, on normuje ilość robotników w zakładzie, praktykantów, oraz hospitantów na poszczególnych kursach.

§. 20.

Opłaty.

Nauka w zakładzie jest bezpłatna.

Wszyscy uczniowie mieszkają poza zakładem i utrzymują się na własny koszt.

§. 21.

Wynagrodzenie za roboty.

Za roboty wykonywane w zakładzie pobierają robotnicy odpowiednie wynagrodzenie, które normuje się

wedle każdoczesnych cen miejscowych. Robotnicy, którzy dłużej pracowali w zakładzie jak pół roku, odznaczali się zamiłowaniem pracy i wysłuchali z istotnym pożytkiem część 5-miesięcznego kursu sadowniczo-warzywniczego, otrzymują 10% więcej od ceny normalnej.

Praktykanci płatni są miesięcznie, płaca ich normuje się stosownie do pilności, wykształcenia fachowego oraz lat pracy ich w zakładzie.

§. 22.

Zapomogi.

Nauczycieli ludowi oraz hospitanci, mogą otrzymywać zapomogi na utrzymanie, o których rozdawnictwie i wysokości decyduje każdorazowo Wydział krajowy.

§. 23.

Świadetwa, poświadczenia.

Praktykanci, którzy z charakterem tym przepędzili dwa lata w zakładzie, wysłuchali każdoroczny kurs 5-miesięczny sadowniczo-warzywniczy i obszerniejszy kurs przeróbek owoców, a odznaczali się pracowitością i wzorowem prowadzeniem się, oraz wykazali odpowiednie uzdolnienie do samodzielnego prowadzenia sadów, otrzymują świadectwo na samodzielnych sadowników.

Hospitanci poszczególnych kursów, oraz robotnicy, którzy pracowali w zakładzie i wysłuchali z widoczną korzyścią kurs 5-miesięczny sadowniczo-warzywniczy, mogą otrzymać poświadczenie swej pracy w zakładzie z dodaniem oceny ich pilności i pracowitości.

§. 24.

Nagrody i premiowanie.

Wszyscy robotnicy. którzy zajęci byli stale przynajmniej $^1/_2$ roku w zakładzie i odznaczali się pilnością i zamiłowaniem sadownictwa, dalej wszyscy, którzy otrzymali świadectwo na samoistnych sadowników oraz ci, którzy z widoczną korzyścią hospitowali na specyalnych kursach, otrzymują, jako nagrodę za pilność a zachętę do dalszej pracy pewną ilość szlachetnych drzewek z sadu zakładowego.

V. Zarząd i nadzór.

§. 25.

Kierownictwo.

Kierownik zakładu jest bezpośrednim przełożonym inspektora oraz uczniów.

Kierownik załatwia wszelkie sprawy wewnętrzne zakładu i odpowiada za zgodne z przepisami prowadzenie zakładu, porządek i karność, kieruje działalnością zakładu na zewnątrz, przygotowuje plan czynności w okolicy i prowadzi tegoż wykonanie.

§. 26.

Stosunek Wydziału krajowego do zakładu.

Zwierzchnią władzą zakładu jest Wydział krajowy Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z W. Ks. Krakowskiem.

Do jego zakresu działauia należy w szczególności: mianowanie nauczycieli, zatwierdzenie przyjęcia praktykantów, rewizyi i zatwierdzenie kursów specyalnych, bezpośrednia dyspozycya funduszami szkoły w zakresie budżetu, stanowienie o nadzwyczajnych potrzebach, o ile one mogą być zaspokojone z funduszów krajowych oddanych do rozporządzenia Wydziału krajowego, ustanowienie opiekuna szkoły.

We wszystkich tych sprawach z wyjątkiem dotyczących zwyczajnego zarządu zakładu w zakresie budżetu działa Wydział krajowy po wysłuchaniu zdania sekcyi stałej komisyi dla spraw rolniczych, w której to sekcyi prócz członków wyznaczonych przez pełną komisyę zasiada także delegat c. k. Rządu z głosem stanowczym, ilekroć sprawa zakładu stanowi przedmiot obrad sekcyi.

Zmiana niniejszego statutu podlega zatwierdzeniu c. k. Ministerstwa rolnictwa, które nadto ma prawo nadzorować zakład przez swe organa i żądać statystycznych wykazów i sprawozdań.

§. 27.

Opiekun Zakładu.

Miejscowy nadzór nad Zakładem sprawuje opiekun Zakładu ustanowiony przez Wydział krajowy.

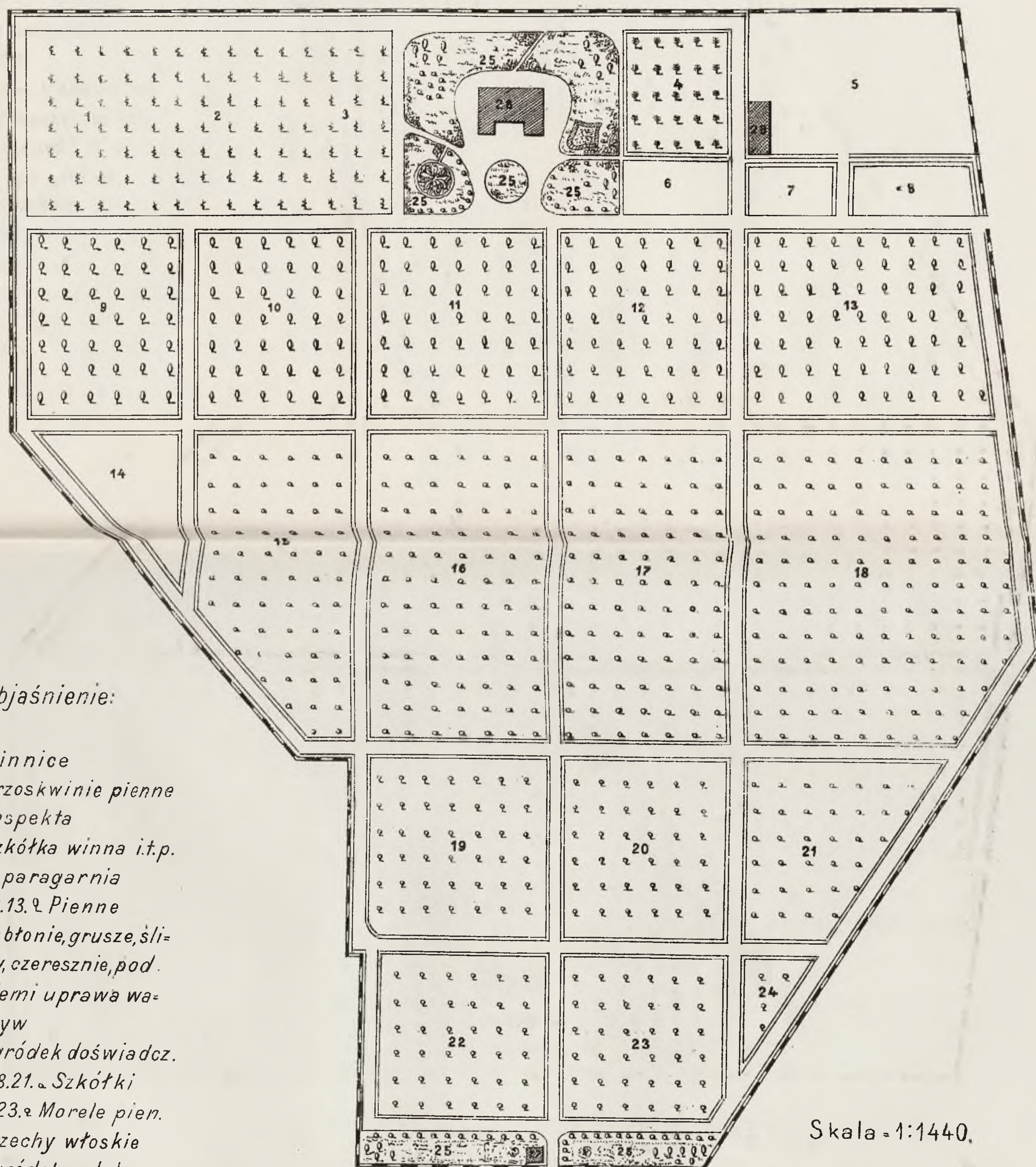
Opiekun wykonuje nadzór nad administracyą, nad kierunkiem naukowym i moralnym w szkole, nad działalnością Zakładu w okolicy i o swych spostrzeniach w tym kierunku poczynionych zdaje sprawę Wydziałowi krajowemu.

§. 28.

Osobne regulaminy i instrukcye określą obowiązki kierownika i inspektora i normują porządek wewnętrzny zakładu, treść i formę wydawanych świadectw i poświadczeń, wypłatę dziennego wynagrodzenia, wreszcie określają bliżej działalność Zakładu na zewnątrz.

Projekt krajowego zakładu sadowniczego.

w Zaleszczykach do L. W. 84.867/99.

Objaśnienie:

123 ℓ Winnice
4 Brzoskwinie pienne
5 Inspekta
6 Szkółka winna i.t.p.
7.8 Szparagarnia
9.10.11.12.13. ℓ Pienne jabłonie, grusze, śliwy, czereśnie, pod niemi uprawa warzyw
14. Ogródek doświadcz.
15.16.17.18.21. a Szkółki
19.20.22.23. ℓ Morele pien.
24 Orzechy włoskie
25. Ogródek ozdobny
26 Dom
27 Portyer
28 Szopa

Na rabatach 1000 drzew karłowych grusz i jabłoni stojących na wolnem powietrzu nieoznaczonych z powodu małej skali.
Sciana z wystawą południową wino. Sciana z wystawą pół wsch. wiklina Sciana z wystawą wschodnią brzoskwinie. Sciana z wystawą wschodnią: grusze karłowe rozpinane, palmety. Sciana z wystawą zachodnią: jabłonie kart. rozp. palmety. Sciana z wystawą pn-zach: laszczyna, morwy. –

LW. 82.731/99.

We Lwowie dnia 29. listopada 1899

Aleg. 25

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o czynnościach nauczycieli wędrownych w roku 1899.

Wysoki Sejmie!

Już w ostatnich kilku latach zauważył Wydział krajowy, że pomimo skrupulatnego nadzoru i kontroli nad wykonywaniem czynności nauczycieli wędrownych — pomimo gorliwego nawet wypełniania obowiązków z ich strony, nie był Wydział krajowy w możności wykazać takich dodatnich rezultatów z ich pracy, któreby stały w należytym stosunku do nakładu kosztów, jakie kraj i rząd na ten cel łożą a przeto usprawiedliwiały zachowanie i nadal dotychczasowej organizacyi nauki wędrownej.

Okazało się bowiem dosadnie, że nawet pilni i pracowici nauczyciele wędrowni nie są wstanie poszczycić się takimi wynikami swej pracy, któreby na polu ogólnej nauki rolnictwa i hodowli wykazały coś więcej nad chwalebne usiłowania.

Doświadczenia czynione w ciągu ostatnich lat kilku stwierdziły jednak niewątpliwie, że tam, gdzie nauka wędrowna gospodarstwa wiejskiego ograniczyła się do pewnej specyalności tam, już w stosunkowo nie dlugim czasie dodatne rezultaty z takiej nauki były widoczne. Wspomnimy tu przykładowo o nauce sadownictwa i warzywnictwa w okolicach podmiejskich — o uprawie buraków i tytoniu w miejscowościach nadających się do uprawy tych roślin. Pouczenia w jednym i drugim kierunku wykazały, że ta droga nauki, prowadzi istotnie do zamierzonego celu. Włościanie w pobliżu miast pouczani o korzyściach odpowiedniej uprawy pod warzywa i o doborze i odmianie właściwych nasion, wnet naocznie, przy korzystniejszym zbycie swych produktów, przekonują się, że nauka dla ich dobra skierowana istotne korzyści im przynosi, a skutek tego bezpośredni jest taki, że nauczyciela sadownictwa i warzywnictwa nauczyli się słuchać, za życzliwego doradcę uważać i stosują się obecnie z całem zaufaniem do jego rad i wskazówek. Podobnie rzecz się ma z gospodarzami uprawiającymi buraki lub tytoń. Wyższe plony a co zatem idzie znaczniejsze dochody osiągnięte przy racyonalnej uprawie przekonywują plantatorów, że postępowanie za radami nauczyciela w krótkim czasie zwiększa ich dochody, co z natury rzeczy wzbudza ich zainteresowanie i zachęca do korzystania z nauk nauczyciela wędrownego. Wydział krajowy doświadczywszy, że przez ograniczenie nauki wędrownej do specyalnych gałęzi gospodarstwa wiejskiego dochodzi się szybciej do zamierzonych rezultatów, postanowił w tym kierunku postępować dalej i przynajmniej część nauczycieli wędrownych zająć tego rodzajem nauki.

Wysoki Sejm na wniosek Komisyi gospodarstwa krajowego przychylił się w roku zeszłym do tej, jeszcze nie dość stanowczo przez Wydział krajowy sformułowanej intencyi i w uchwale swej z dnia 16. marca 1899 przyjmując do wiadomości sprawozdanie o czynnościach nauczycieli wędrownych za rok 1898, polecił Wydziałowi krajowemu, aby dotychczasowy system nauki wędrownej skierował na drogę praktyczną nauki specyalnych zadań rolnictwa, jako to chmielarstwa, ogrodnictwa, sadownictwa i t. p., mając również na względzie potrzebę zakładania szkół zimowych rolniczych. Polecenie Wysokiego Sejmu nie znalazło więc Wydziału krajowego nie przygotowanym, gdyż, jak wyżej wykazano, w tym kierunku już były kroki poczynione. W bieżącym roku Wydział krajowy działając w myśl poleceń Wys. Sejmu, z jednej strony określił działy gospodarstwa wiejskiego, które nauczycielom wędrownym przeznaczył, zarazem zaś starał się uczynić zadość drugiej części uchwały Wysokiego Sejmu, zalecającej zakładanie zimowych szkół rolniczych.

Pragnąc działać z całą przezornością, Wydział krajowy sprawę reformy nauki wędrownej odstąpił także krajowej komisyi dla spraw rolniczych dla należytego obmyślenia sposobu postępowania przy zamierzonem jej przeistoczeniu. Krajowa Komisya dla spraw rolniczych, która niejednokrotnie już zastanawiała się nad ukształtowaniem nauki wędrownej dla gospodarstwa wiejskiego doradziła Wydziałowi krajowemu, „aby zatrzymując i nadal przy nauce wędrownej pewne specyalności nauczania jak n. p. krzewienie ogrodnictwa i sadownictwa, dążył w przyszłości do zastąpienia nanki wędrownej szkołami zimowemi. W tym celu zdaniem Komisyi byłoby wskazanem już dzisiaj poszukiwać za odpowiedniemi miejscowościami, gdzieby takie szkoły z korzyścią i bez znaczniejszych kosztów powstawać mogły i zawczasu dołożyć starań celem pozyskania osobistości zdatnych na kierowników dla tych szkół“.

Zrealizowanie tej myśli nie przedstawiło wielkich trudności, po części nawet wstąpił już Wydział krajowy na tę przez Komisyę rolniczą wskazaną drogę.

Już bowiem w lipcu roku zeszłego, na propozycyę kraj. Komisyi dla spraw rolniczych przeznaczył Wydział krajowy jednego z nauczycieli wędrownych p. Seweryna Wiśniewskiego na kierownika kraj. zimowej szkoły rolniczej w Niewiarowie.

W ten więc sposób jedna z posad nauczyciela wędrownego przemienioną została na kierownictwo w pierwszej szkole zimowej rolniczej. P. Wiśniewski zawiódł jednak pokładane w nim nadzieje i nie potrafił utrzymać szkoły zimowej na tem stanowisku, na jakiem pragnął ją widzieć Wydział krajowy.

Po wypowiedzeniu przeto posady p. Wiśniewskiemu we wrześniu bieżącego roku zastąpił go w kierownictwie szkoły zimowej w Niewiarowie nowy kandydat na nauczyciela wędrownego p. Sittauer-Bonkowicz, który jako praktyczny rolnik zdaje się, że w zupełności odpowie powierzonemu mu zadaniu.

Drugą siłę nauczycielską postanowił Wydział krajowy zużyć w podobny sposób. Już to wskutek inicyatywy kraj. nauczyciela wędrownego p. Mieleckiego, już też z własnej inicyatywy Wydziału powiatowego w Jaworowie powstał projekt założenia drugiej zimowej szkoły w powiecie Jaworowskim, który jednak w urzędownej drodze Wydziałowi krajowemu nie został zakomunikowany. Równocześnie zaś prezes Rady powiatowej w Mielcu W. Stefan Sękowski złożył deklaracyę w Wydziale krajowym, iż w razie utworzenia szkoły zimowej w powiecie Mieleckim, ofiaruje na ten cel swój dom mieszkalny w zupełnie dobrym stanie w Wojsławiu i ogród w objętości 1 morga.

W obec tego Wydział krajowy wysłał jednego z nauczycieli wędrownych, aby zbadał, czyli zimowa szkoła rolnicza w Wojsławiu miałaby odpowiednie warunki powodzenia czy ofiarowany na pomieszczenie szkoły budynek jest odpowiedni i jakiego nakładu kosztów wymagać będzie adaptacya i urządzenie szkoły.

Ponieważ relacya tegoż nauczyciela stwierdza pomyślne wyniki tych badań przeto Wydział krajowy postanowił przedłożyć Wys. Sejmowi wniosek na założenie drugiej szkoły zimowej, o czem przedkładamy oddzielnie szczegółowe sprawozdanie. W ten sposób drugą już siłę nauczycielską zamierza Wydział krajowy zatrudnić stale w szkole zimowej.

Pozostałe dwie siły nauczycielskie nauki wędrownej będą miały oddane pewne specyalne działy nauki gospodarstwa wiejskiego a mianowicie naukę ogrodnictwa i sadownictwa w powiatach, w których leżą największe dwa miasta Galicyi a to Lwów i Kraków.

Od kilku lat zajmuje się z należytą gorliwością nauczaniem ogrodnictwa i sadownictwa w okolicach Lwowa p. Witołd Traczewski, którego sprawozdania roczne przedkładane corocznie Wysokiemu Sejmowi wykazały korzyści takiej nauki i udowodniły niejednokrotnie, że praca w takim kierunku podjęta nie idzie na marne.

Komitet c. k. Towarzystwa rolniczego krakowskiego zachęcony rezultatami działalności nauczycielskiej p. Traczewskiego w okolicach Lwowa, wniósł do Wydziału krajowego prośbę, ażeby zechciał utworzyć posadę krajowego instruktora warzywnictwa, sadownictwa i ogrodnictwa z siedzibą w Krakowie, dla najbliższych okolic tegoż miasta. Motywem tego projektu było to, że wobec doniosłego znaczenia sadownictwa i warzywnictwa w okolicach Krakowa — ustanowienie specyalnego nauczyciela wędrownego dla tego działu produkcyi rolniczej jest ze wszech miar wskazane. Wydział krajowy po zasięgnięciu opinii krajowej Komisyi dla spraw rolniczych okazał się skłonnym do uwzględnienia prośby Komitetu, odłożył jednak na razie załatwienie sprawy aż do wiosny roku przyszłego.

Tak więc wypełniając ściśle powyżej zacytowaną uchwałę Wysokiego Sejmu, nauka wędrowna w roku przyszłym 1900, ulegnie zupełnej reorganizacyi.

Dwóch nauczycieli zajętych będzie w dwóch zimowych szkołach rolniczych, dwaj drudzy udzielać będą pouczeń, w specyalnych działach w okolicy Lwowa i Krakowa, mając jako główne zadanie naukę warzywnictwa, sadownictwa i ogrodnictwa.

bieżącym roku sprawozdawczym czynnymi byli wszyscy czterej nauczycieli wędrowni w ten sam sposób, w jaki z końcem r. 1898 sprawowali swe czynności. A więc p. Seweryn Wiśniewski był kierownikiem kraj. zimowej szkoły rolniczej w Niewiarowie, a sprawozdanie szczegółowe z jego czynności urzędowej zamieszczone jest w sprawozdaniu Wydziału krajowego o szkole zimowej w Niewiarowie. P. Bolesław Gurski oddaną miał najbliższą okolicę cukrowni Przeworskiej, ażeby w tych gminach położonych w pobliżu cukrowni zachęcać do uprawy buraków cukrowych i pouczać o racyonalnej produkcyi tejże. P. Karol Mielecki pouczał o gospodarstwie wiejskiem w powiecie Jaworowskim, gdzie robiąc próby z zielonymi nawozami w okolicach piaszczystych, starał się zachęcić włościan do używania nawozów zielonych, jako najtańszego środka podniesienia wydatności gleby na ziemiach z natury ubogich. Wreszcie p. Witołd Traczewski pracuje już lat kilka w powiecie Lwowskim, oddając się specyalnie ogrodnictwu i warzywnictwu. Odmiennie, jak to dotychczas Wydział krajowy zwykł był czynić, nie podaje w niniejszem sprawozdaniu wyciągów i nie podnosi głównych momentów ze sprawozdań pojedynczych nauczycieli wędrownych, lecz natomiast załącza w całości, jako alegat I. sprawozdania przez nich samych opracowane. Każdy z nauczycieli miał przeto daną sposobność zaznaczenia najważniejszych wyników swej całorocznej pracy.

Z miesięcznych sprawozdań, które obowiązani są nauczyciele wędrowni przedkładać Wydziałowi krajowemu, podajemy tylko daty odnoszące się do ilości pouczeń i słuchaczów, którzy w pouczeniach udział brali. Na podstawie tych sprawozdań miesięcznych okazuje się, iż w ciągu roku urządzili oni 249 pouczeń, na które zgromadziło się ogółem 5338 słuchaczów.

W alegacie II. podany jest spis miejscowości, w których odbyły się pouczenia i jakie sprawy gospodarskie były na nich poruszane. Ze spisu tego okazuje się, że w ciągu bieżącego roku urządził

p. Gurski	pouczeń	98	wobec	1.965	słuchaczów
„ Mielecki	„	78	„	1.008	„
„ Traczewski	„	73	„	2.365	„
	Razem	249		5.338	

Podobne zestawienie statystyczne mogliśmy jeszcze zebrać w bieżącym roku, gdyż na przyszłość w obec zupełnej reorganizacyi nauki wędrownej taki sposób przedstawienia czynności nauczycieli wędrownych będzie niemożliwym, skoro nauczyciele ci umieszczeni stale w jednem miejscu lub ograniczeni do ciasnego okręgu, zajmować się będą udzielaniem rad i wskazówek pojedynczym gospodarzom i nie będą mogli gromadzić na pouczenia znaczniejszej ilości chętnych słuchaczów.

Na środki demonstracyjne przy nauce wędrownej przeznaczył Wys. Sejm na rok 1899 kwotę 800 zł., z której Wydział krajowy asygnował każdemu nauczycielowi odpowiedni zasiłek stosownie do potrzeby czynionych prób, demonstracyi i pouczeń. I tak p. Gurski, specyalnie zajmujący się pouczaniem o uprawie buraków, zakupił siewnik do

buraków i narzędzia ręczne służące do uprawy tej rośliny a nadto robił próby ze sztucznemi nawozami, jak kainit i saletra chilijska, na zukupno której musiał zużyć część subwencyi. P. Mielecki przeprowadził doświadczenia w okolicach Janowa z uprawą łubinu a także z użyciem nawozów sztucznych. W szczególności zachęcał do używania zielonych nawozów na ziemiach piaszczystych a mianowicie łubinu, seradelli, które dla celów demonstracyi zakupywał z udzielanych mu funduszów. Następnie rozdzielał je bezpłatnie pomiędzy gospodarzy, pod warunkiem zwrotu w następnym roku tej samej ilości nasienia nauczycielowi wędrownemu celem dalszego obdzielenia niem innych gospodarzy.

Wreszcie p. Traczewski, zużył wyasygnowane mu fundusze, przedewszystkiem na zakupno przyrządów ogrodniczych, modeli owoców i tablic szkodników nadto zakupywał wyborowe nasienia warzyw, buraków pastewnych lucerny i lnu Rygskiego, które bezpłatnie rozdzielał.

Otrzymał on także znaczną ilość szczepów i przeszło 2.000 sztuk zrazów doborowych gatunków drzew owocowych, z ogrodów krajowych szkół w Tarnowie i Czernichowie i rozdawał je włościanom, lub posyłał do szkółek drzew owocowych, które pod jego kierunkiem prosperują.

Na podstawie niniejszego sprawozdania Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm przyjmuje sprawozdanie Wydziału krajowego o czynnościach nauczycieli wędrownych w roku 1899 do wiadomości.

Z Rądy Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

S. Badeni w. r.

Sprawozdawca:

Mieczysław Onyszkiewicz w. r.

Członek Wydziału krajowego.

Do LW. 82.731/99.

ALEGATA

do sprawozdania Wydziału krajowego

o czynnościach

nauczycieli wędrownych gospodarstwa wiejskiego.

za rok 1899.

Z drukarni E. Winiarza

A.

SPRAWOZDANIE

z czynności za rok 1899

Bolesława Gurskiego.

Trzy lata kończą się, jak objąłem z polecenia Wys. Wydziału kraj. do nauki wędrownej okręg Przeworski, a mianowicie okolice nadające się do uprawy buraków cukrowych w powiatach politycznych: przeworskim, części łańcuckiego i części jarosławskiego. Co do głównego celu, jaki mi był zleconym, rozszerzania racyonalnej uprawy buraków cukrowych u włościan, zdążałem do niego powolnie, — nietylko z powodu że, aby rady moje mogły się przyjąć, musiałem pierwej zdobyć sobie zaufanie u włościan, — trudno bowiem wymagać, aby człowiekowi, nieznanemu wierzyli i ślepo jego rad słuchali, — ale także i dlatego, że uważałem koniecznem pierwej nakłonić włościan do lepszej, a przedewszystkiem głębszej uprawy roli, lepszego obchodzenia się z obornikiem i do używania nawozów sztucznych, — inaczej bowiem próby uprawy buraków cukrowych musiałyby przynajmniej w $^2/_3$ częściach zawieść, a następstwem tego byłoby, zamiast rozszerzenia, zmiejszenie się tej uprawy, — jak to nawet w pierwszym roku mych pouczeń niejednokrotnie zauważyłem, że wiele gmin, niektóre nawet w najbliższem sąsiedztwie cukrowni, po nieudałych próbach zupełnie zaniechały uprawy buraków cukrowych. Obecnie postęp w tym kierunku jest już widoczny i będzie iść coraz to raźniejszem tempem, szczególnie jeżeli poleconem mi będzie i nadal w tym okręgu pracować.

Obecnie bowiem zaufanie do mnie coraz się zwiększa, orkę coraz więcej pogłębiają i racyonalniej pod buraki uprawiają i użycie nawozów sztucznych coraz się wzmaga.

Najmniej niestety pochwalić się mogę postępem w obchodzeniu się z obornikiem; tu i ówdzie wprawdzie jest mała zmiana na lepsze, ale w ogóle niedbałość w tym względzie tak jest zakorzenioną u włościan, że łatwiej ich nakłonić do kupna drogich nawozów sztucznych, jak do niewymagającego wydatków, starannego obchodzenia się z obornikiem. Natomiast uprawa nawozów zielonych pod buraki, szanowanie i kompostowanie odpadków gospodarskich można w tym roku coraz częściej spotkać.

Objawem, wskazującym, że włościanie uznają pożytek nauki wędrownej, jest, że coraz to nowe gminy, sąsiadujące z temi, do których pierwej jeździłem, udają się do mnie z prośbą, bym je odwiedził. Takiemi między innemi były Hanzlówka, Czarna, a w tym roku Hussów. Nie uważałem za stosowne odmawiać im i czynię zadość ich życzeniom, chociaż ze względu na ich glebę nie mogę tam namawiać do uprawy buraków cukrowych. Niektóre gminy, jak n. p. Hanzlówka i Rogóżno, tak są chętne pouczaniom, że w najgorętszy czas roboczy nawet, jeśli przyjadę, zawsze znajdą czas, aby się zejść i w tej, czy owej sprawie o radę zapytać, Naturalnie, jak wszędzie różni są ludzie, tak i w jednych gminach znajdzie się więcej gospodarzy inteligentnych i korzystających z udzielanych im rad, — w innych ledwie kilku, a są i takie, gdzie ani jeden z pouczeń tych nie korzysta. Tam, gdzie więcej jestem pożądanym, wracam też częściej w ciągu roku

i pomimo to odbieram jeszcze często od włościan tych gmin listowne pytania o radę. W gminach obojętniejszych staram się zjednać jednego, dwu gospodarzy, zachęcić ich do tej lub owej próby, a te zainteresują pomału innych; już kilka razy sposób ten okazał mi się skutecznym. W szczególności największe rezultaty w ten sposób osiągnąłem w gminie Markowa, gdzie zyskawszy zaufanie gospodarza tamtejszego, Andrzeja Szylara przez założenie mu łąki przemiennej i poprawienie łąki naturalnej, przeistaczam powoli jego gospodarstwo na wzorowe włościańskie. Dziś już ma on doskonałą stajnię z podnoszonymi żłobami do trzymania oborniku pod bydłem, — narzędzia ulepszone, — przechodzi stopniowo w płaską uprawę, używa nawozów sztucznych, sieje zboże rzędowo, sadzi buraki cukrowe, (gdy dotąd w Markowej nikt je nie sadził), — sieje mieszanki strączkowe, na zielony nawóz pod buraki cukrowe, do koniczu miesza rajgras włoski, by silniejszy pokos uzyskać. — a w przyszłości zamierza drenować swe pola, o ile uzyska subwencyę od Wys. Wydziału kraj.

Tego rodzaju gospodarstwa wzorowe mogą i będą miały wielki wpływ na poprawę ogółu gospodarstw włościańskich, nietylko w tej gminie, ale i w sąsiednich, gdyż włościanie wtedy dopiero nabierają zaufania do pewnej nowości, gdy widzą ją wprowadzoną z korzyścią u sobie równego gospodarza, a o wiele rzadziej widząc je we dworze. Lecz ażeby módz więcej takich gospodarstw wzorowych zaprowadzić, potrzebuje nauczyciel wędrowny więcej pieniędzy na cele demonstracyjne, a nadewszystko więcej czasu, bo nie tylko dlatego, że gospodarstwo nie da się w jednym lub dwu latach odpowiednio urządzić, ale też z powodu, że w pierwszych latach musi nauczyciel najpierw wynaleść podatnych do tego włościan, a potem wyrobić sobie u nich konieczne zaufanie.

Co do funduszu demonstracyjnego, takowy używałem w ciągu całego trzechlecia: na zakupno nawozów sztucznych, które częścią rozdawałem włościanom do czynienia doświadczeń i prób porównawczych w celu zachęcenia ich do używania takowych, — częścią zaś do poprawy kawałków łąk w celach demonstracyjnych, — a dalej na zakupno wzorowych narzędzi i w końću na kupno nasion traw na łąki, które dla przykładu meliorowałem.

Obecnie z narzędzi posiadam i od wsi do wsi pożyczam dla zachęcenia do kupowania podobnych: bronę łąkową, kombinowany siewnik ręczny »Planet iunior«, gracę konną i gracę ręczną do okopywania buraków cukrowych i dziewięciorzędowy siewnik Sacka.

Siew rzędowy zbóż upowszechnia się stopniowo; tej jesieni przybył znów jeden siewnik włościański, mianowicie nabył gospodarz Lemiech w Urzejowicach dziewięciorzędowy siewnik Sacka dla siebie i celem wypożyczania innym. Również siew okopowy zbóż w ziemiach bogatych zyskuje sobie powoli zwolenników między włościanami. Używanie nawozów sztucznych, a szczególnie fosforowych wzrasta co roku; przodują w tem gminy Grodzisko dolne i Hanzlówka; włościanie w Grodzisku sprowadzili w jesieni 1898 r. 17 wagonów tomasyny, Hanzlówka zużyła 2 wagony tomasyny i superfosfatu i znaczną ilość kainitu.

Kilka melioracyi łąk, przeprowadzonych przezemnie dla przykładu z funduszu demonstracyjnego, znalazły uznanie u włościan; tej jesieni bowiem zgłosiło się do mnie dwu włościan z Markowej o założenie im łąki przemiennej, a nadto o melioracyę łąk: 2 włościan z Mirocina, 1 z Żurawiczek, 1 z Wulki pełkińskiej i 1 z Pawłosiowa.

Ponieważ włościanie domagali się niejednokrotnie, w czasie pouczeń, podręczników, do którychby w każdej chwili w razie potrzeby zajrzeć mogli, napisałem w roku zeszłym broszurę »O użyciu nawozów sztucznych«, której pierwsze dwa wydania rozeszły się w ciągu pół roku prawie tylko między włościanami tutejszej okolicy, — a obecnie wyszło z druku trzecie wydanie nakładem Towarzystwa Kółek rolniczych, — zaś w druku jest pouczenie »o uprawie buraków cukrowych«.

Wysoki Wydział krajowy zainicyonował przed kilku laty instytucyę delegatów, mianowanych przez Wydziały powiatowe dla inwigilacyi naszych pouczeń. Zarządzenie to było dla nas nader pożądanem, gdyż musiało nam na tem zależeć, aby Wys. Wydział kraj. miał oprócz sprawozdań naszych, które zawsze posądzonemi być mogą, że przemawiamy »pro domo sua«, sprawozdania osób trzecich, na miejscu mogących sprawdzić rezultaty naszych działalności. Niestety rzecz ta — przynajmniej w moim okręgu —

zupełnie się nie udała; z wyjątkiem kilku pp. Delegatów, większość, uprzedzona z góry do nauki wędrownej, a w części zupełnie dla sprawy obojętna, mimo przyjęcia delegacyi, nie była ani razu na pouczeniach, nie interesowała się niemi zupełnie, tem mniej przesyłała sprawozdania Wys. Wydziałowi.

Gdyby sprawozdanie moje mogło być popartem sprawozdaniami znacznej liczby pp. Delegatów, to każdy — liczący się z rzeczywistymi warunkami, z przesadnym konserwatyzmem ludu, — musiałby przyznać, że nauka wędrowna daje wybitne rezultaty i tem większe dawać będzie, im dłużej nauczyciel wędrowny w tej samej okolicy będzie pracował; — bez opinii delegatów pozostaje na to jedynym dowodem wiarygodność naszych sprawozdań, bez możności sprawdzenia takowej na miejscu; przygodne bowiem informacye muszą być zawsze zabarwione osobistemi przekonaniami i uprzedzeniami informatora. Chyba tylko włościanie sami, w okolicy, gdzie już kilka lat pracujemy, mogliby słusznie ocenić naszą działalność.

W myśl poleceń przed 2 laty przez Wys. Wydział kraj. wydanych, starałem się udzielać rady i pomocy tak pojedyńczym włościanom, jak i gminom, w takich także sprawach, które nie są ściśle z nauką gospodarską połączone. Sprawa regulacyi rzeki Mleczki zajęła mi dosyć znaczną ilość czasu w miesiącach styczniu i lutym, ażeby zdołać usunąć obawy włościan, że przy takiej regulacyi szkody nie poniosą; nakoniec udało mi się nakłonić interesowane gminy do zgodzenia się na regulacyę, która tam bardzo jest potrzebną. W gminie Głogowcu udzielałem rad co do osuszenia znacznych przestrzeni łąk, wskutek czego gmina ta odniosła się o pomoc do Wys. Wydziału kraj. i takowa jej przyobiecaną została. W gminach Markowa i Ostrów koło Radymna zainicyonowałem założenie spółek mleczarskich, poczem wziął to w swe ręce p. instruktor mleczarstwa i mleczarnia w Markowej już się zawiązuje, w Ostrowie zaś prawdopodobnie wkrótce będzie zawiązaną.

Dla gminy Markowa wystarałem się u Oddziału jarosławskiego c. k. galic. Towarzystwa gospodarskiego o subwencyjną stacyę buhaja. Prócz tego w kilku gminach dopomogłem do zawiązania Kółek rolniczych, w innych doradzałem wnoszenie podań o pomoc w drenowaniu gruntów i udzielałem rad w sprawach spornych odprowadzania zbytecznej wody z gruntu.

W zeszłorocznem sprawozdaniu było zaznaczonem, że przy chętnej pomocy posła JW. Żardeckiego udało mi się nakłonić Towarzystwo produkcyjno-handlowe w Łańcucie do zajęcia się sprzedażą nasion i nawozów sztucznych, by w ten sposób dać włościanom możność nabywania dobrych gatunków nasion i niefałszowanych nawozów po umiarkowanych cenach. Obecnie, gdy Towarzystwo to przelało przedsiębiorstwo swe tkackie na nowo powstałe »Towarzystwo akcyjne dla przemysłu tkackiego«, niewątpię, że rozwinie więcej swą działalność w kierunku rolniczym i otworzy dział kupna i sprzedaży zboża włościańskiego, który może się dzielnie przychylić do uwolnienia włościan z rąk lichwiarskich.

W końcu tak jak w roku zeszłym byłem pomocnym kraj. stacyi chemiczno-rolniczej w Dublanach w zakładaniu i prowadzeniu doświadczeń nawozowych na rolach i łąkach.

B.

SPRAWOZDANIE

z czynności za rok 1899

Karola Mieleckiego.

Jak w poprzednich latach, tak i w ubiegłym roku głównem dążeniem podpisanego było podnieść dochód w gospodarstwach włościańskich przydzielonego mu powiatu na gruntach piasczystych, jakie w powiecie tym przeważają. Jako pierwszy środek do tego celu prowadzący obrałem wprowadzenie i rozpowszechnienie uprawy łubinu, seradelli i innych roślin motylkowych, wzbogacających ziemię czerpanym z powietrza wolnym azotem. Ponieważ ogólnie znaną jest rzeczą, że wszelkie pouczenia, rady czy wskazówki, dotyczące gospodarstwa, o tyle tylko u ludu naszego się przyjmują, o ile są poparte praktycznymi, że się tak wyrażę, w oczy bijącymi rezultatami, a szczupłe fundusze przez Wysoki Wydział krajowy na środki demonstracyjne przyznane, nie pozwoliły rozwinąć mi działalności w tym kierunku na cały powiat, ograniczyłem się przeważnie na okręgu sądowym jaworowskim. Było to tem więcej wskazanem, że w okręgu tym było więcej gmin zupełnie jeszcze nie zaznajomionych z korzystnym wpływem uprawy łubinu, że gospodarstwa włościańskie są tu jeszcze mniej rozdrobnione, a wreszcie i to, że ludność tutaj prędzej jeszcze da się nakłonić do jakiegoś ulepszenia w gospodarstwie. Jak Wysokiemu Wydziałowi krajowemu ze składanych sprawozdań miesięcznych wiadomo, już w pierwszym roku mej działalności w powiecie jaworowskim rozdałem kilka cetn. metr. nasienia łubinu jako też mączki Thomasa i kainitu. Pierwsze próby, jak to najczęściej bywa, nie wszędzie się udały, bo jeden obawiając się, że łubin na suchym piasku nie powschodzi, chciał mu dogodzić i przyorał nasienie; inny znowu kierując się swym rozumem, rozsiał kainit razem z nasieniem i t. p. Byli jednak i tacy, którzy ściśle do danych wskazówek zastosowali się i u których rezultaty były dobre. W ubiegłym roku mając nieco większe fundusze, zakupiłem już większą ilość łubinu (25 q) i rozdałem takowy w 7 gminach 28 gospodarzom, których szczegółowy wykaz w swoim czasie Wysokiemu Wydziałowi krajowemu przedłożyłem. Teraz rezultat był o wiele lepszy. Łubin udał się doskonale pomimo tego, że był siany przeważnie na najjałowszych kawałkach lub na pustkach nie będących dotychczas w kulturze, a że i żyto na nim zasiane dało względnie do jakości gruntu dobre a nawet bardzo dobre rezultaty, bo 4—6 q ziarna z morga przy odpowiedniej ilości słomy, więc i najoporniejsi przekonali się, że przy pomocy łubinu tanim stosunkowo kosztem i z jałowych piasków jaki taki dochód mieć można. Że te demonstracyjne próby lepiej przemówiły do przekonania włościan, jak wszelkie pouczenia i słowne przekonywania, najlepszy dowód w tem, że np. w Olszanicy, gdzie wcale łubinu nie uprawiano i gdzie nie dawniej jak roku zeszłego, oprócz nauczyciela ludowego nikt ofiarowanego nasienia łubinu przyjąć nie chciał, w roku bieżącym gospodarze sami już starali się o nasienie i dziś przynajmniej 15 ich ma już żyto zasiane na przyoranym łubinie. Gdy pod tym względem w innych gminach postęp jest już większy, można być pewnym, że uprawa łubinu już z roku na rok coraz więcej rozszerzać się będzie.

Z wiosną roku bieżącego, jak Wysokiemu Wydziałowi krajowemu wiadomo, starałem się zaznajomić włościan z uprawą nieznanej im seradelli i w tym celu rozdałem w 13 gminach 43 gospodarzom $3\frac{1}{2}$ q nasienia. Rezultat jakkolwiek nie świetny, to jednak, jak na pierwszy raz, złym nazwać nie można. Wprawdzie większa część zasiewów wskutek słotnego roku wymokła, albo została ognichą tak przygłuszona, że nie

było co kosić, ale tam, gdzie dostała grunt odpowiedni tj. będący w dobrej kulturze, wolny od chwastów i niezbyt mokry udała się wybornie, jak np. u Woźniaka, nauczyciela w Szkle, u Maksymowicza, nauczyciela w Olszanicy, u Borysa, mieszczanina w Jaworowie, u ks. Gruszkiewicza gr. kat. parocha w Nakonecznem i u innych. Oprócz pasznieiszej jak zwykle słomy żytniej zebrano jeszcze jako poplon dobry pokos siana, to też włościanie widząc to nietylko się nie zrazili, lecz teraz już prosili, żeby się im postarać o nasienie do przyszłorocznej siejby.

Co do nawozów sztucznych, to użycie tychże u włościan, pomimo popierania tej sprawy ze strony Rady powiatowej, Oddziału towarzystwa gosp. i pojedyńczych osobistości, jak np. pp. Karczewskiego i Małachowskiego, którzy tak jak Oddział towarzystwa gosp. pojedynczym gospodarzom swych gmin od czasu do czasu pewną ilość tych nawozów dla zachęty bezpłatnie dają, — słabo dotychczas się przyjmuje. Główną przyczyną tego, zdaje się jest ubóstwo włościan. Nasienie raz nabyte produkuje sobie gospodarz dalej sam, za nawozy zaś trzeba zawsze wydać gotówkę, którą włościanie pow. jaworowskiego rzadko kiedy dysponują. Mojem staraniem było zaznajomić w praktyczny sposób jak największą ilość włościan z właściwym czasem i sposobem użycia tych nawozów, jako też podanie im sposobności naocznego przekonania się, czy i o ile te na ich gruntach skutkować będą lub nie. W tym celu rozdałem w zeszłej jesieni w 18 gminach 90 gospodarzom, tak włościanom jako też księżom i nauczycielom małe ilości mączki Thomasa i kainitu, wystarczające na nawiezienie zagonu o powierzchni 20^{0^2} czyli 70 m^2, na których siano zboża jare. Na łąki dawałem odpowiednio większe ilości. Jak pomimo udzielenia najdokładniejszych informacyj rozmaity był sposób użycia tych nawozów, tak też i rezultaty były bardzo różne. Księża, nauczyciele i inteligentniejsi gospodarze dość ciekawie śledzili skutki tych prymitywnych prób, jeżeli to w ogóle próbami nazwać można, lecz było dość i takich gospodarzy, którzy chcieli się przekonać, czy też nawozy w worku lub kobiałce w komorze schowane również na zasiany owies, albo na porost trawy działać będą. Z tego co sam zauważyłem i co od gopodarzy słyszałem, tyle jest tylko pewnem, że największa działalność tych nawozów okazała się na łąkach, koniczach i owsach, znacznie zaś mniejszą była u innych roślin. Niektórzy księża, nauczyciele, a nawet zamożniejsi gospodarze, zwłaszcza w gminach, w których dwory używają nawozów sztucznych, zaczynają ich również używać, lecz u ogółu gospodarzy włościańskich powiatu jaworowskiego użycie takowych nie tak prędko jeszcze się rozpowszechni.

Widząc, że agenci rozmaitych fabryk, szczególniej morawskich jak wszędzie tak i w powiecie jaworowskim liche swe wyroby, szczególniej sieczkarnie włościanom narzucają i grubo ich przy tem wyzyskują, odniosłem się po poprzedniem porozumieniu z p. Marszałkiem powiatu JWPanem hr. Szeptyckim z prośbą do fabryki Umratha i Spk. w Pradze, czy nie byłaby skłonną przyznać gospodarzom, którzyby za pośrednictwem Oddziału towarzystwa gosp., względnie Rady powiat. narzędzia brać chcieli, te same ulgi i ułatwienia, jakie przyznaje członkom Kółek rolniczych, sprowadzającym narzędzia za pośrednictwem Głównego Zarządu, t. j. 20% opustu z ceny katalogowej i możność spłaty na raty. Fabryka przychyliła się do tej prośby, gdy p. Marszałek JWPan hr. Szeptycki jedyny warunek, jaki fabryka postawiła tj. osobistą porękę przyjął. Dziś może każdy gospodarz za pośrednictwem Rady powiatowej nabyć narzędzia bez porównania lepszego wyrobu i znacznie taniej jak od agentów, bo nie tylko, że nie potrzebuje opłacać prowizyi agentów, ale nadto ma 20% opustu. Zdawałoby się, że wszyscy włościanie z tego dobrodziejstwa korzystać zechcą. A jednak niestety tak nie jest. Znaczna przeważająca jeszcze część włościan więcej dba o interes agentów jak o swój własny i potrzebne narzędzia jak poprzednio tak i teraz za pośredniatwem agentów sprowadza. Dowodzić to chyba tylko może, jak przy najlepszych nawet chęciach trudno jest co zrobić, jeżeli włościanie sami interesu swego zrozumieć nie chcą, czy nie mogą, albo są nań obojętni.

Oprócz powyższych spraw nie zaniedbywałem przy każdej sposobności zwracać uwagę gospodarzy na staranniejszą uprawę roli, zwłaszcza, o ile takową wpłynąć można na tępienie chwastów, na racyonalniejsze traktowanie nawozu stajennego i urządzenie gnojarń, na racyonalniejsze utrzymywanie i użytkowanie łąk, uprawę roślin pastewnych itp. Nie powiem, żeby tu lub ówdzie coś się nie przyjęło, lecz i to przyznać muszę, że jakkolwiek w pogadankach ze mną włościanie zawsze mi racyę przyznają, to jednak odzwyczaić się od tego, do czego od dzieciństwa, a przynajmniej od najmłodszych lat nawykli, bardzo im trudno przychodzi i stąd wszelkie ulepszenia w ich gospodarstwie bardzo tylko nieznaczne postępy czynią.

C.

SPRAWOZDANIE

z czynności za rok 1899

Witołda Traczewskiego.

Stosując się do polecenia Wysokiego Wydziału krajowego i w roku b. pracowałem w powiecie lwowskim a nadto czasowo i po za powiatem tegoż zajęty byłem. Praca moja miała na celu podniesienie sadownictwa i warzywnictwa między włościanami nie zaniedbywałem jednak ani gospodarstw rolnych, ani hodowli, o ile tego konieczna wymagała potrzeba. Rozbudzone już zamiłowanie do tej gałęzi rolnictwa starałem się nie tylko utrzymać, ale ile możności spotęgować. W tym celu rozdawałem drzewka owocowe u siebie wyprodukowane tak, jak i szczepy, jakie dzięki Gal. Tow. gospodarczemu na ten cel otrzymałem dla włościan następujących gmin: Czarnuszowice, Dawidów, Nawarya, Basiówka, Żurawniki, Mikłaszów, Biłka szlachecka, Biłka królewska, Prusy, Pikułowice, Podliski, Czyżyków, Malechów, Grzybowice, Zimnowódka, Zimnowoda. Objeżdżałem gminy, których mieszkańcy otrzymali drzewka celem przekonania się, jak obdarowani włościanie z niemi się obchodzą. Tu wskazywałem, jakich na dal posadzone drzewka starań wymagają, słowem udzielałem rad i wskazówek dotyczących sadownictwa, uzupełniając je demonstracyami.

W roku bieżącym działalność tę jeszcze rozszeżyłem. Jeszcze z końcem zimy uprosiłem Wysoki Wydział krajowy o łaskawe udzielenie pozwolenia szkole ogrodniczej w Tarnowie, by ta udzieliła mi większą ilość zrazów najszlachetniejszych odmian drzew owocowych. Otrzymawszy większą ilość zrazów oznaczonych nazwami, rozesłałem je do 20-tu gmin powiatu lwowskiego jużto na ręce chętnych pp. nauczycieli ludowych, jużto naczelników gmin celem bezpłatnego rozdania ich między włościan, których wpierw obznajomiłem z uszlachetnieniem drzew, a ci sami je szczepili na dziczkach poprzednio już przygotowanych. Ze zrazów tych zatem korzystały następujące gminy: Siemianówka, Ostrów, Piaski, Dawidów, Basiówka, Nawarya-Glinna, Czarnuszowice, Tołszczów, Biłka szlachecka, Biłka królewska, Jaryczów, Podliski, Zboiska, Grzybowice, Serdyca, Czerkasy, Zubrza, Barszczowice, Prusy, Pikułowice. Prócz tego licznym włościanom udzielałem zrazów ze swego ogrodu w Czarnuszowicach, dokąd nawet z najdalszych okolic powiatu bo aż z pod Szczerca przyjeżdżali włościanie, celem zasięgnięcia rad i wskazówek w sprawach gospodarczych.

Przy takiej sposobności oprowadzałem ich po ogrodzie, ucząc na okazach sposobem demonstracyjnym wszystkich rodzaji uszlachetniania i rozmnażania drzew i krzewów owocowych, warzywnictwa oraz pasiecznictwa postępowego w pasiece własnej.

W tym to ogrodzie od czasu do czasu zwykle z wiosną i w jesieni urządzałem kursa ogrodnicze dla pp. nauczycieli ludowych, którzy pod przewodnictwem Inspektora szkół ludowych Wp. Howorki z najdalszych nawet stron przyjeżdżali, by z pouczeń mych korzystać. Tu zaznaczyć muszę, że kursów takich jest zawsze inicyatorem Wp. Howorka, starający się usilnie, aby pp. nauczyciele ludowi pracę moją w kierunku podniesienia gospodarstw włościańskich swym łącznym ze mną staraniem popierali, co też

ci z małymi wyjątkami, nie szczędząc nie raz trudów i ofiar, chętnie czynią. Za staraniem p. Husakowskiego nauczyciela z Nawaryi, pani Kwiatkowskiej nauczycielki z Basiówki, oraz mojem, zawiązali włościanie okolicznych wsi miasteczka Nawaryi towarzystwo noszące nazwę »Miłośników sadownictwa«. Celem tego towarzystwa jest podniesienie sadownictwa w swoich i sąsiednich gminach. Na ten cel składają członkowie tego stowarzyszenia po 10 ct. miesięcznie na zakupno potrzebnych narzędzi, dziczek i t. p. W Nawaryi i Basiówce założyłem znowu za wspólnem staraniem poprzednio wymienionych nauczycieli szkółkę drzew owocowych i sprowadziłem dla niej w b. r. z funduszów na cele demonstracyjne przez Wysoki Wydział kraj. udzielonych, 2.000 sztuk dziczek, które szczepić będę w ciągu zimy z uczniami szkół ludowych i włościanami. Równocześnie już z funduszów zawiązanego towarzystwa, sprowadziłem osobno 1.000 sztuk dziczek, które członkowie między siebie rozebrali. Nie mniej z funduszów na cele demonstracyjne zakupiłem potrzebne do demonstracyi narzędzia ogrodnicze, jako to piłki, noże, nożyce do zrywania owoców, nożyce do uszlachetniań za pomocą łączenia, szczotki do czyszczenia drzew, a wreszcie modele owoców poleconych dla naszego klimatu, a odpowiednie dla kultury pod wielkim miastem. Jeżdżąc na pogadanki rolnicze, przyrządami tymi i modelami demonstruję, co mi pouczanie niezmiernie ułatwia, a włościan znakomicie wykonany model danego gatunku do uprawy przedstawionego owocu zachęca.

Szkółki drzew owocowych w przyszłości mam zamiar i w innych gminach zakładać, a za mem staraniem w kilku gminach uchwaliły już Rady gminne odstąpić miejsca na założenie szkółek jak np. gmina Podliski i Dawidów. W sprawach rolniczych wiele bardzo do czynienia dawały mi odpowiedzi na liczne korespondencye włościan i dworów, o czem w miesięcznych sprawozdaniach miałem zaszczyt donieść Wysokiemu Wydziałowi krajowewu.

Prócz włościan w sprawie sadownictwa odnosiło się do mnie i wiele dworów w powiecie i poza powiatem się znajdujących. Wybierałem dla nich odpowiednie odmiany, sprowadzałem drzewka, a nawet u kilku osobiście dozorowałem sadzenie.

Co do warzywnictwa to starałem się je podnieść przez odpowiednie pouczania i wprowadzanie nowych doborowych odmian nasion niektórych warzyw. Że ten kierunek pracy jest dobry, dowodem gmina Zboiska, która na wielką skalę uprawia kapustę włoską bardzo się tu rentującą. Nasienia dostarczyłem gminie bardzo nie wiele, dla wielkich zalet rozmnożyłem zaledwie tę odmianę u siebie. Tak samo ma się sprawa w innych miejscowościach z innymi warzywami. W Szczerzeckim uprawiają włościanie już tylko cebulę Zitoczaska przezemnie poleconą i sposobem przezemnie wskazanym, zaniechawszy zupełnie dawnej lichej uprawy i lichych odmian.

W gospodarstwach rolnych włościan zwracałem przeważnie uwagę na zmianę nasion zbóż, do siejby, zbóż jakie włościanie bez zmiany od wielu bardzo lat siewali a wskutek tego złe w swych zbiorach rezultaty osiągali.

W tym celu przedewszystkiem porozumiałem się z Domem Ziemian we Lwowie i tu osiągnąłem 1 zł. 50 ct. niżej ceny notowanej opustu na 100 kilogr. zboża na nasienie dla włościan, a mianowicie dla tych, którzy z pismem mojem do Domu Ziemian po nasienie się zgłoszą. Taki sam opust wyrobiłem dla włościan w Dyrekcyi wyższej szkoły rolniczej w Dublanach, u właściciela dóbr Lisce i w obszarze dworskim w Czarnuszowicach. Z dogodności tej wielu włościan korzystało z następujących gmin, Czarnuszowice, Podliski, Czyżyków, Podbereźce, Mikłaszów, Biłka, Malechów, Żurawniki, Czyszki, Krotoszyn, Zniesienie, Prusy.

C. k. Starostwo Lwowskie wydaje dwa razy w miesiącu »Dziennik urzędowy« jaki otrzymują wszystkie gminy powiatu. Starostwo to w swej uprzejmości i chęci dopomożenia ludności umieszcza wszystkie moje ogłoszenia i informacye w sprawach gospodarczych i tym sposobem ułatwia mi porozumiewanie się z gminami. Za zezwoleniem Wysokiego Wydziału krajowego z wiosną i w jesieni dwa dni w tygodniu, a mianowicie w czwartek i piątek pozostaję w biurach Wydziału krajowego, gdzie interesowani jużto po radę, jużto po informacyę w sprawach rolniczych do mnie się zgłaszają. Za mojem staraniem Wp. Pomorski profesor szkoły rol. w Dublanach zakładał stacye doswiadczalne z nawozami sztucznymi na łąki. Taka stacya była w Czarnuszowicach, w Podliskach u Maksymowa naczelnika gminy i w Malechowie u jednego z radnych.

Ponieważ w miejscowościach dalèj od Lwowa oddalonych ważnym bardzo produktem jest produkacya lnu, z którego włościanie przędziwo używają nie tylko na własne potrzeby, ale jako produkt handlowy, przeto sprowadziłem 10 cetnarów lnu rygskiego za pośrednictwem Gal. Tow. rolniczego i na rozmnożenie rozdałem między włościan następujących gmin: Podbereźce, Żurawniki, Mikłaszów, Dawidów, Wołków, Czarnuszowice, Ostrów, Szczerzec, Porszna, Glinna Nawarya, Basiówka, Maliczkowice, Zuchoryce, Gaje, Podliski.

Len ów nadzwyczajnie się udał, a włościanie z wielką wdzięcznością o tej pomocy się jwyrażają. Ponieważ włościanie osiągają już znaczne korzyści z chlewni zarodowych eszcze przed paru laty mojem staraniem założonych, w pracy w tym kierunku nie ustaję i dzięki Gal. Tow. gospodarczemu w b. r. założono dwie nowe chlewnie w Podliskach u Maksymowa i w Czarnuszowicach u Jana Bąka. Zostawszy zamianowanym przez Wysoki Wydział krajowy na okręg Jaryczowsko-Winnicki przewodniczącym komisyi licencyonującej, starałem się tylko najlepsze buhaje licencyonować, a w następstwie utrzymać pewną kontrolę, by tylko te sztuki używane były do rozpłodu Działalność moja po za granicami powiatu ograniczała się na prowadzeniu szkółki drzew owocowych w Dżurowie na licznych korespondencyach, jakie w sprawach przeważnie ogrodniczych z obszarami dworskimi, p. nauczycielami ludowymi, a nawet niektórymi włościanami prowadziłem. Do Dżurowa, w powiecie Śniatyńskim jeździłem w miesiącu lutym, kwietniu i listopadzie, bawiąc tam za każdym razem od 8 do 10 dni. W szkółce tej znajduje się dziś około 10.000 sztuk drzewek owocowych jabłoni, grusz, śliwek, czerech kleparowskich, orzechów włoskich, porzeczek, agrestu; które to drzewka za mjoem współdziałaniem uszlachetnione zostały przez uczni krajowej szkoły koszykarskiej.

Podczas mej tam bytności mam zwykle i pouczania teoretyczne z dziedziny sadownictwa, a z tych pouczeń korzystają nie tylko uczniowie szkoły koszykarskiej, ale i miejscowi włościanie, starsi uczniowie szkoły ludowej i nauczycieli ludowi. Na życzenie wielu dworów po za granicami powiatu lwowskiego się znajdujących, sprowadziłem szczepy i krzewy owocowe według pozostawionego mej ocenie wyboru. Chcąc, by kurs ogrodniczy, jaki jesienią roku 1898 miałem w Rohatynie, korzyści przyniósł, z wiosną b. r. posłałem uczestnikom kursu 16-tu p. nauczycielom ludowym po kilkaset zrazów najszlachetniejszych odmian do szczepienia drzewek w szkółkach szkół ludowych.

Od mieszczanina Michała Majewskiego z Komarna miasteczka powiatu Rudeckiego otrzymałem list, w którym to imieniem tamtejszych mieszczan zaprasza mnie na pouczania sadownicze, oraz prosi o poparcie jego pośby o chlewnię zarodową, Życzeniu temu uczyniłem zadość. Z początkiem października b. r. jeździłem z polecenia Wysokiego Wydziału krajowego do Krakowa na targ owocowy i kurs przeróbek owoców o czem szczegółowe zdałem sprawozdanie.

Wykaz wykładów, pouczeń i demonstracyj

przeprowadzonych przez krajowych wędrownych nauczycieli gospodarstwa wiejskiego

w roku 1899.

I. P. Bolesław Gurski.

L. porz.	Miejscowość	Przedmiot wykładu	Język wykładowy	Ilość obecnych	Czy zostały przeprowadzone praktyczne demonstracye i jakie?	Uwagi
1	**Urzejowice**	Regulacya rzeczki Mleczki	polski	18		Obecny delegat p. Jerzy Turnau.
2	**Żurawiczki**	To samo.	"	15		
3	**Mokra strona**	To samo.	"	16		
4	**Siennów**	O uprawie buraków cukrowych, o robotach wiosennych i o hodowli.	"	15		Obecny delegat p. Wolski.
5	**Cieszacin wielki**	dtto	"	20		

6	**Rudołowice**	dtto	polski	5		
7	**Ostrów**	dtto	„	3		
8	**Tuczempy**	dtto	„	5		
9	**Rozbórz**	To samo i o poprawie łąk.	„	27		
10	**Ujezna**	O robotach wiosennych i o chorobach roślin.	„	14		
11	**Czelatyce**	To samo, o hodowli i nawozach sztucznych.	„	22		
12	**Kidałowice**	dtto	„	12		
13	**Wierzbna**	Jak wyżej i o burakach cukrowych.	„	24		
14	**Mikulice**	O osuszaniu gruntów, nawozach sztucznych i o siewie rzędowym.	„	60		Obecni: JW. Poseł Żardecki Bolesław. Delegat: Jerzy Turnau, ks. Balwierczak.
15	**Mokra strona**	O regulacyi Mleczki, o osuszaniu gruntów i o szkodnikach roślinnych.	„	40		

L. porz.	Miejscowość	Przedmiot wykładu	Język wykładowy	Ilość obecnych	Czy zostały przeprowadzone praktyczne demonstracye i jakie?	Uwagi
16	**Żurawiczki**	To samo.	polski	40		
17	**Niżatyce**	O burakach cukrowych, nawozach, robotach wiosennych, chorobach roslin.	"	15		
18	**Krzeczowice**	To samo i o siewie rzędowym.	"	50		
19	**Markowa**	O robotach przy uprawie cukrowych buraków.	"	3		
20	**Szówsko**	O robotach wiosennych, chorobach roślin, o hodowli, nawozach sztucznych i łąkach.	"	10		
21	**Pełkińska Wólka**	To samo i o nawozach zielonych.	"	23		
22	**Mirocin**	To samo.	"	10		
23	**Gać**	To samo i o burakach cukrowych.	"	20		
24	**Kozina**	To samo.	"	30		

25	**Świętoniowa**	Jak wyżej.	„	30		
26	**Gorliczyna**	dtto	„	15		
27	**Studzian**	dtto	„	26		
28	**Rozwienica**	O uprawie i nawożeniu pod buraki cukrowe.	„	8		
29	**Więckowice**	O nawozach sztucznych i zielonych, uprawie rzędowej, roślinach pastewnych i szkodnikach roślin.	„	10		
30	**Rudołowice**	Jak w Rozwienicy, o nawozach zielonych i o łąkach.	„	50		
31	**Tyniowice**	Jak w Więckowicach.	„	14		
32	**Ostrów**	Jak w Rozwienicy i o uprawie rzędowej.	„	15	Z siewnikiem rzędowym.	
33	**Tuczempy**	To samo.	„	5	To samo.	
34	**Pawłosiów**	O osuszaniu gruntów siewie rzędowym, uprawie wiosennej i o szkodnikach roślinnych.	„	12	Nie — z powodu deszczu.	Obecnym był wójt miejscowy Stan. hr. Siemieński.

L. porz.	Miejscowość	Przedmiot wykładu	Język wykładowy	Ilość obecnych	Czy zostały przeprowadzone praktyczne demonstracye i jakie?	U w a g i
35	**Kruhel pawłosiow.**	To samo.	polski	6	Na polu w objaśnieniu wykładu.	
36	**Ożańsk**	To samo i o uprawie buraków cukrowych.	"	18	Na polu w objaśnieniu wykładu.	
37	**Głogowiec**	O uprawie buraków cukrowych, o nawozach i o uprawie rzędowej.	"	40		
38		O osuszaniu gruntów i poprawie łąk.	"	20	Demonstracye na łąkach i roli.	
39	**Grodzisko**	Jak w Pawłosiowie.	"	14		
40	**Urzejowice**	O uprawie i nawożeniu pod buraki o siewie rzędowym i o szkodnikach roślinnych.	"	20		
41	**Kańczuga**	To samo.	"	17	Objaśnienia do wykładu na polu.	Obecny p. Zaklika.
42	**Markowa**	To samo i o osuszaniu gruntów, nawozach zielonych, płaskiej orce, łąkach sztucznych.	"	25	Demonstracye na polach i łące sztucznej Szylara.	

43	**Nowosielce**	To samo i o nawożeniu łąk.	polski	40		Obecny del. Wydz. pow. p. Dąbrowski.
44	**Budy przeworskie**	Jak w Urzejowicach.	„	12		
45	**Gać**	O uprawie buraków cukrowych, nawożeniu pod nie i ich obrabianiu, o nawozach zielonych, o szkodnikach roślinnych i o uprawie rzędowej i okopowej.	„	19	Z powodu deszczu, nie.	
46	**Markowa**	O osuszaniu gruntów.	„	3	Z demonstracyami w polu.	
47	**Munina**	O nawozach sztucznych i zielonych, o szkodnikach roślinnych, o uprawie rzędowej i okopowej, o osuszaniu gruntów i hodowli.	„	30	Nie, z powodu spóźnienia się słuchaczy.	
48	**Ostrów**	O obrabianiu buraków cukrowych.	„	4	Demonstracye na polu buraczanem.	
49	**Tuczempy**	dtto	„	14	dtto	
50	**Strażów**	Jak w Muninie.	„	32	Z powodu deszczu, nie.	
51	**Hanzlówka**	Jak w Muninie, o hodowli i chorobach drzew owocowych.	„	30	Przyszli na pouczenia w południe od zbioru siana i zaraz potem powrócili na łąki.	

L. porz.	Miejscowość	Przedmiot wykładu	Język wykładowy	Ilość obecnych	Czy zostały przeprowadzone praktyczne demonstracye i jakie?	Uwagi
52	**Rogóżno**	To samo, jak w Muninie.	polski	15	Tak samo.	
53	**Rozbórz**	Jak w Gaci i o poprawie łąk.	"	12		
54	**Krzemienica**	Pogadanka o nawozach i rzędowej uprawie.	"	3		
55	**Kosina**	To samo.	"	4	Deszcz.	
56	**Sonina**	Jak w Muninie i o tępieniu myszy.	"	60	Demonstracye w polu.	Obecny del. Wydz. pow. p. Karol Madeyski.
57	**Łańcut** (zgromadzenie Kółek rolniczych)	O nawozach sztucznych i zielonych i o osnszaniu gruntów.	"	70		Obecni: poseł B. Żardecki, p. Jerzy Turnau.
58	**Budy łańcuckie**	Jak w Rozborzu.	"	25	Deszcz.	
59	**Żuklin**	dtto	"	50		Obecny del. Wydz. pow. p. T. Śmiałowski.

60	**Mikulice-Ostrów**	O uprawie *buraków cukrowych i* nawożeniu pod nie, o siewie rzędowym i okopowym, o szkodnikach roślin, nawozach zielonych, łąkach i hodowli.	"	30	Demonstracye na poletkach doświadczalnych.	Obecny del. Wydz. pow. p. Jerzy Turnau.
61	**Grzęska**	To samo.	"	30	Deszcz.	Obecny del. Wydz. pow. p. Zaleski.
62	**Świętoniowa**	To samo.	"	30		
63	**Ubieszyn**	To samo.	"	20	Demonstracye w polu.	
64	**Wólka pełkińska**	O nawozach sztucznych, łubinie na nawóz zielony, o szkodnikach roślin, o ustawianiu snopów w lalki i o łąkach.	"	16	Demonstracye na łąkach.	
65	**Cieszacin**	To samo i o uprawie buraków cukrowych.	"	10		
66	**Pełkinie**	Jak w Woli i o obchodzeniu się z obornikiem.	"	20	Demonstracye w polu.	Obecny del. Wydz. pow. p. St. Dembiński.
67	**Zarzecze**	Jak w Mikulicach.	"	4		
68	**Rożniatów**	dtto	"	20	Słota.	
69	**Siennów**	dtto	"	6		Obecny del. p. Z. Wolski.

L. porz.	Miejscowość	Przedmiot wykładu	Język wykładowy	Ilość obecnych	Czy zostały przeprowadzone praktyczne demonstracye i jakie?	Uwagi
70	**Rudołowice**	O obrabianiu buraków cukrowych.	polski	2	W polu burczanem.	
71	**Morawsko**	Pogadanka o burakach cukrowych.	"	2		
72	**Skołoszów**	dtto	"	4		
73	**Wierzbna**	O uprawie jesiennej, burakach cukrowych, siewie rzędowym, zmianie nasienia, hodowli i środkach zaradczych przeciw wzdęciu.	"	30	Z rurą przeciw wzdęciu bydła.	
74	**Markowa**	To samo i o zakładaniu łąk.	"	18	Demonstracye z siewnikiem i na polu,	
75	**Mokra strona**	Jak w Wierzbnej.	"	12		
76	**Budy przeworskie**	Pogadanka o burakach i o rurze przeciw wzdęciu bydła.	"	4		
77	**Urzejowice**	Jak w Wierzbnej.	"	30	Jak w Wierzbnej.	

78	**Mirocin**	O uprawie jesiennej, siewie rzędowym, hodowli i środkach przeciwwzdęciu, o tępieniu myszy i o poprawie łąk.	polski	14	Na łąkach.	
79	**Kruhel pawłosiowski**	Jak w Budach przeworskich.	"	3		
80	**Przeworsk** (na sesyi wójtów)	O obchodzeniu się z obornikiem ze stanowiska gospodarskiego i sanitarnego.	"	40		
81	**Rozbórz**	Jak w Budach przeworskich i o poprawie łąk.	"	4		
82	**Ujezna**	Jak w Wierzbnej i o poprawie łąk.	"	23		
83	**Żurawiczki**	Pogadanka w polu o burakach i uprawie.	"	2	W polu.	
84	**Ostrów**	Jak w Wierzbnej, — o nawozach sztucznych i o użytkowaniu odpadków buraczanych.	"	12		
85	**Gać**	To samo.	"	27		

L. porz.	Miejscowość	Przedmiot wykładu	Język wykładowy	Ilość obecnych	Czy zostały przeprowadzone praktyczne demonstracye i jakie?	U w a g i
86	**Rozwienica**	Jak w Wierzbnej i o przechowywaniu liści i wytłoków buraczanych przez zimę.	polski	8	W polu przy burakach.	
87	**Czelatyce**	Jak w Mirocinie i o zawiązaniu Kółka rolniczego.	"	50		
88	**Tyniowice**	Pogadanka o uprawie jesiennej, nawożeniu i hodowli.	"	3		
89	**Jarosław** (Zgromadzenie Oddziału Tow. gospod.)	O nawozach sztucznych i o tępieniu myszy	"	50		Obecni: prezes Bzowski, pp. Turnau, Żurowski, Wolski i w. i.
90	**Ostrów**	O burakach cukrowych, uprawie, nawożeniu, przechowywaniu liści i wytłoków na zimę. O siewie rzędowym i o hodowli.	"	20		Obecny delegat ks. Gocki.
91	**Nowosielce**	To samo, o tępieniu myszy i o nawozach zielonych.	"	40		

92	**Sietesz**	To samo.	„	12		
93	**Niżatyce**	To samo.	„	8		
94	**Zarzecze**	To samo.	„	23		
95	**Pawłosiów**	O poprawie łąk, uprawie jesiennej, siewie rzędowym i o hodowli.	„	12	Na łące i roli.	
96	**Wólka pełkińska**	To samo i o nawozach zielonych.	„	30		
97	**Markowa**	O zakładaniu łąk, o przechowywaniu liści buraczanych i wytłoków na zimę, o hodowli i o tępieniu myszy.	„	15	Na polu.	
98	**Rozbórz**	O poprawie łąk, o nawozach sztucznych i zielonych.	„	16	Na polu i łące.	

II. P. Karol Mielecki

L. porz.	Miejscowość	Przedmiot wykładu	Język wykładowy	Ilość obecnych	Czy zostały przeprowadzone praktyczne demonstracye i jakie?	Uwagi
1	**Bonów**	Mechaniczna uprawa roli. Traktowanie nawozów, stajennych i urządzenie gnojarń. Trzymanie nawozu w stajni pod bydłem. Nawozy zielone. Użycie nawozów sztucznych, a mianowicie Thomasyny, kainitu i wapna. Osuszanie i nawożenie łąk. Racyonalniejsze użytkowanie pastwisk. Zalesienie nieużytków i wydm. Wybór i czyszczenie ziarna do siewu. Uprawa łubinu na zielony nawóz i na produkcyę nasienia. Uprawa seradelli na paszę i na nasienie. Uprawa lnu. Wybór cieląt na przychowek, ich żywienie i wychowywanie. Najczęściej zdarzające się choroby zwierząt domowych, jak: kolka i zatrzymanie moczu u koni; wzdęcie i cieżkie porody u bydła rogatego. Przyczyny wągrów u trzody chlewnej, środki zapobiegawcze i t. p.	ruski	22	Z użyciem nawozów sztucznych, a mianowicie: Thomasyny i kainitu. Z uprawą łubinu i seradelli, jak w sprawozdaniu.	Gremialne pogadanki, o ile takowe dawały się urządzać, odbywały się tylko w miesiącach zimowych. W lecie w czasie robót, odwiedzałem pojedynczych gospodarzy, w pierwszym rzędzie tych, którym rozdałem nawozy sztuczne, łubin lub seradellę i z tymi bądź to w polu, na łące lub też na obejściu rozmawiałem w sprawach, dotyczących gospodarstwa.
2	**Lubienie**	Jak wyżej.	„	18	Jak wyżej.	Jak wyżej.
3	**Morańce**	„	„	20	„	„
4	**Sarny**	„	„	15	„	„

5	**Rehberg**	Jak wyżej.	polski	10	Jak wyżej.	Jak wyżej.
6	**Krakowiec**	„	„	35	„	„
7	**Świdnica**	„	ruski	30	„	„
8	**i Boża wola**	„	„		„	„
9	**Kochanówka**	„	„	25	„	„
10	**i Wilcza Góra**	„	„		„	„
11	**Nahaczów**	„	„	20	„	„
12	**Szkło**	„	„	25	„	„
13	**Jażów nowy**	„	„	15	„	„
14	**Olszanica**	„	„	18	„	„
15	**Cetula**	„	„	12	„	„
16	**Jażów stary**	„	„	25	„	„

L. porz.	Miejscowość	Przedmiot wykładu	Język wykładowy	Ilość obecnych	Czy zostały przeprowadzone praktyczne demonstracye i jakie?	U w a g i
17	**Wierzbiany**	Jak wyżej.	ruski	30	Jak wyżej.	Jak wyżej.
18	**Ożomla**	"	"	14	"	"
19	**Nakoneczne**	"	"	15	"	"
20	**Czernelawa**	"	"	20	"	"
21	**Semerówka**	"	"	12	"	"
22	**Drohomyśl**	"	"	22	"	"
23	**Szczepłoty**	"	"	10	"	"
24	**Mużyłowice** kolon.	"	polski	15	"	"
25	**Mużyłowice** narod.	"	ruski	30	"	"
26	**Laszki**	"	"	14	"	"

27	**Zbadyń**	Jak wyżej.	ruski	10	Jak wyżej.	Jak wyżej.
28	**Tuczapy**	"	"	35	"	"
29	**Szkło**	"	"	25	"	"
30	**Jażów nowy**	"	"	20	"	"
31	**Cetula**	"	"	15	"	"
32	**Załuże**	"	"	18	"	"
33	**Olszanica**	"	"	16	"	"
34	**Ożomla**	"	"	20	"	"
35	**Bruchnal**	"	polski	12	"	"
36	**Nakoneczne**	"	ruski	8	"	"

L. porz.	Miejscowość	Przedmiot wykładu	Język wykładowy	Ilość obecnych	Czy zostały przeprowadzone praktyczne demonstracye i jakie?	Uwagi
37	**Jaworów**	Jak wyżej.	ruski	10	Jak wyżej.	Jak wyżej.
38	**Wierzbiany**	„	„	6	„	„
39	**Trościaniec**	„	„	10	„	„
40	**Kurniki**	„	„	12	„	„
41	**Jażów stary**	„	„	15	„	„
42	**Starzyska**	„	„	6	„	„
43	**Bonów**	„	„	8	„	„
44	**Lubienie**	„	„	6	„	„
45	**Sarny**	„	„	5	„	„
46	**Kobylnica**	„	„	8	„	„

47	**Felbach**	Jak wyżej	polski	10	Jak wyżej	Jak wyżej
48	**Wielkie oczy**	"	"	8	"	"
49	**Żmyjowiska**	"	ruski	6	"	"
50	**Semerówka**	"	"	5	"	"
51	**Czernielawa**	"	"	10	"	"
52	**Ożomla**	"	"	8	"	"
53	**Mużyłowice** kolon.	"	polski	10	"	"
54	**Mużyłowice** narod.	"	ruski	8	"	"
55	**Tuczapy**	"	"	12	"	"

L. porz.	Miejscowość	Przedmiot wykładu	Język wykładowy	Ilość obecnych	Czy zostały przeprowadzone praktyczne demonstracye i jakie?	Uwagi
56	**Szkło**	Jak wyżej	ruski	10	Jak wyżej	Jak wyżej.
57	**Jażów nowy**	"	"	8	"	"
58	**Olszanica**	"	"	6	"	"
59	**Cetula**	"	"	10	"	"
60	**Załuże**	"	"	6	"	"
61	**Jażów stary**	"	"	12	"	"
62	**Kurniki**	"	"	8	"	"
63	**Trościaniec**	"	"	6	"	"

64	**Jaworów**	Jak wyżej.	„	8	Jak wyżej.	Jak wyżej.
65	**Nakoneczne**	„	„	6	„	„
66	**Olszanica**	„	„	5	„	W sierpniu z powodu żniw nie jeździłem nigdzie; we wrześniu zaś na polecenie Wysokiego Wydziału krajowego jeździłem w powiat mielecki.
67	**Jażów nowy**	„	„	6	„	Jak wyżej.
68	**Załuże**	„	„	8	„	„
69	**Szkło**	„	„	10	„	„
70	**Ożomla**	„	„	8	„	„
71	**Jaworów**	„	„	8	„	„

L. porz.	Miejscowość	Przedmiot wykładu	Język wykładowy	Ilość obecnych	Czy zostały przeprowadzone praktyczne demonstracye i jakie?	Uwagi
72	**Wierzbiany**	Jak wyżej	ruski	15	Jak wyżej	Jak wyżej.
73	**Kurniki**	"	"	10	"	"
74	**Trościaniec**	"	"	8	"	"
75	**Jażów stary**	"	"	10	"	"
76	**Nakoneczne**	"	"	6	"	"
77	**Czernelawa**	"	"	12	"	"
78	**Semerówka**	"	"	8	"	"

III. P. Witołd Traczewski.

L. porz.	Miejscowość	Przedmiot wykładu	Język wykładowy	Ilość obecnych	Czy zostały przeprowadzone praktyczne demonstracye i jakie?	Uwagi
1	**Horbacze**	O ochronie szczepów zimą przed zającami, o czynnościach jesiennych w sadzie i ogrodzie warzywnym, o hodowli świń.	ruski	23	W chlewni naczelnika gminy i ogrodzie.	
2	**Borki dominikańskie**	O pielęgnowaniu już zasadzonych szczepów, o ochronie zimą, o robotach jesiennych w ogrodach warzywnych, o dołowaniu okopowych roślin i warzyw.	polski	30	U kilku włościan tej miejscowości w ogrodzie i miejscowej szkole.	
3	**Brzuchowice**	O korzyściach z kultury drzew owocowych, o łubinie na nawóz zielony, o mleczności krów i doborze rozpłodników, o sposobach uszlachetniań drzew owocowych.	„	35	Z powodu słoty pogadanka w sali szkolnej i demonstracya uszlachetniań na odpowiednich okazach.	
4	**Borki Janowskie**	dtto	„	48	Kontrola rozdanych drzewek owocowych w roku 1898 z wiosną.	
5	**Czerkasy**	Rozmaite wskazówki z dziedziny gospodarstwa.	„	—		Na obszarze dworskim.

L. porz.	Miejscowość	Przedmiot wykładu	Język wykładowy	Ilość obecnych	Czy zostały przeprowadzone praktyczne demonstracye i jakie?	U w a g i
6	**Czarnuszowice**	Pouczania z dziedziny sadownictwa warzywnictwa i pszczelnictwa.	ruski	7	Cały wykład odbywał się w ogrodzie ze stosownymi demonstracyami.	Włościanie z Zimnowódki umyślnie tu przybyli celem praktycznego nauczenia się robót ogrodowych. Rozdzielono między nich 38 szczepów.
7	**Czarnuszowice**	dtto	„	4	Cała pogadanka odbyła się w ogrodzie z zastosowaniem praktycznych demonstracyi.	Włościanie z pobliska jak poprzedni umyślnie tu przybyli na pogadankę. Rozdzielono między nich 28 szczepów.
8	**Zimnowódka**	O potrzebie zmiany zasiew, o uprawie łubinu na nawóz zielony, o najodpowiedniejszych gatunkach owoców dla kultury w naszej glebie i klimacie, o uprawkach wiosennych.	polski	45	Z powodu zimowej pory demonstracye ograniczały się na okazywaniu próbek rozmaitych gatunków nasienia zbóż, z których to włościanie na zasiew sobie zamawiali.	Na pogadance obecny był miejscowy nauczyciel.
9	**Podliski**	dtto	ruski	32	dtto	
10	**Zimnowoda**	dtto	polski	45	dtto	

11	**Czyżyków**	Jak poprzednio i o utrzymaniu stajennym w zimowej porze bydła i koni.	polski i ruski	9		Z pojedyńczymi włościanami.
12	**Mikłaszów i Czarnuszowice**	dtto	ruski i polski	12	W ogrodzie u siebie czyszczenie drzew owocowych.	Tu umyślnie przyjechało do mnie paru włościan w rozmaitych sprawach gospodarczych i przy tej sposobności korzystali ze wskazówek dawanych im w ogrodzie.
13	**Dżurów** 10 dni	O uszlachetnianiu drzew owocowych i zakładaniu szkółek, o dobrem prowadzeniu i zakładaniu sadów.	ruski	60	Wykład przeprowadzony równocześnie przy uszlachetnianiu zimowem.	Na tych pouczeniach praktycznych i teoretycznych oprócz uczni kraj. szkoły koszykarskiej obecni byli z p. nauczycielem szkoły ludowej dzieci nauki dopełniającej i kilku włościan.
14	**Lwów** przez 4 dni w miesiącu	O rozmaitych sprawach dotyczących gospodarstwa wiejskiego.	polski i ruski	30		Za zezwoleniem Wysokiego Wydziału krajowego przychodzili do mnie w oznaczone dnie włościanie i księża do biura w rozmaitych sprawach gospodarczych celem porady i informacyi.

L. porz.	Miejscowość	Przedmiot wykładu	Język wykładowy	Ilość obecnych	Czy zostały przeprowadzone praktyczne demonstracye i jakie?	Uwagi
15	**Zimnowódka**	O utrzymywaniu i zakładaniu sadów, o uszlachetnianiu drzew owocowych, o poprawie łąk, o zmianie i doborze nasienia do siejby, o uprawie pasz.	polski	70	Sposoby uszlachetniań drzew owocowych.	
16	**Podsadki**	O doborze nasion pod zasiew, o uprawie roli wiosennej, o odnawianiu starych drzew owocowych, o uprawie lnu i buraków.	polski i ruski	10	dtto	
17	**Porszna**	dtto	"	56	dtto	
18	**Pustomyty**	O uprawie kapusty, cebuli, buraków i kartofli.	ruski	18		
19	**Nawarya**	O uszlachetnianiu drzew owocowych i zakładaniu szkółki drzew owocowych, o rozmnażaniu krzewów, o uprawie końskiego zębu i lucerny.	polski	76	W ogrodzie miejscowego proboszcza gr. kat. ob. i u wielu mieszczan praktyczna demonstracya uszlachetniania drzew i uprawy ogrodów.	
20	**Ostrów**	O uprawie cebuli ogrodowej, grochu i roślin strączkowych.	polski i ruski	14	W ogrodach pojedyńczych włościan.	

21	**Szczerzec**	O uszlachetnianiu drzew owocowych, o doborze podkładów, o siejbie wiosennej i karmieniu świń, o uprawie lnu, o doborze nasion, o włóczeniu pszenicy.	polski i ruski	84	Przy rozdawaniu w tej miejscowości zrazów do szczepienia praktyczne demonstracye sposobów uszlachetniań.	
22	**Sokolniki**	dtto	polski	200	dtto	
23	**Żurawniki**	O uprawie lnu i poprawie starych drzew owocowych i o prowadzeniu pasiek.	ruski	10	U pojedyńczych włościan, wielu ogrodach i pasiece naczelnika gminy.	
24	**Podliski**	O sadzeniu drzew owocowych, o pielęgnowaniu zasadzonych w sadzie, o uprawie lnu, o poprawie łąk torfiastych i nawozach sztucznych.	„	52	Próby z nawozami sztucznymi na łące Maksymowa Michała.	
25	**Czarnuszowice** 4 dni w każdą sobotę	Ponieważ tu przyjeżdżało wielu włościan z gmin w następnej rubryce wymienionych, przeto tematem pouczeń były rozmaite sprawy z dziedziny gospodarstwa wiejskiego a głównie z sadownictwa i warzywnictwa.	polski i ruski	56	Pouczania praktyczne we własnym ogrodzie z dziedziny sadownictwa, warzywnictwa i pasiecznictwa dla włościan tu przybyłych z Zuchorzyc, Biłki szlacheckiej, Biłki królewskiej, Mikłaszowa, Zniesienia pod Lwowem, Podlisek, Podberezec, Dawidowa i Żurawnik.	

L. porz.	Miejscowość	Przedmiot wykładu	Język wykładowy	Ilość obecnych	Czy zostały przeprowadzone praktyczne demonstracye i jakie?	U w a g i
26	**Dżurów** 10 dni	O prowadzeniu drzew szkółek owocowych.	ruski i polski	36	Uszlachetnianie wiosenne 2000 sztuk dziczek w szkółce Dżurowskiej.	
27	**Lwów 4 dni**	W rozmaitych kwestyach z dziedziny gospodarstwa wiejskiego.	polski ruski	16		Tu pozostawałem w biurze za zewoleniem Wys. Wydziału krajowego, gdzie zgłaszającym się interesentom dawałem żądane informacye i rady.
28	**Nawarya**	Pouczania z dziedziny ogrodnictwa.	polski	30	Zakładanie szkółki gminnej.	
29	**Basiówka**	dtto	"	65	dtto	
30	**Gaje**	O zwyczajnych chorobach bydła a mianowicie o wzdęciu i biegunce u cieląt i jej leczeniu, o uprawie lucerny, o poprawie łąk i o korzyściach z zakładania sadów.	ruski i polski	84	Z powodu słoty demonstracyi nie było.	

31	**Barszczowice**	dtto	polski	14	W ogrodach pojedyńczych włościan.	
32	**Czarnuszowice**	Rozmaite temata z dziedziny ogrodnictwa.	ruski	8	We własnym ogrodzie porada udzielana zgłaszającym się włościan z Rozworzan i Wyźnian wsi innego powiatu.	
33	**Czarnuszowice**	O rozmaitych kwestyach z dziedziny gospodarstwa wiejskiego a przeważnie z dziedziny ogrodownictwa.	polski	32	Demonstracye z warzywnictwa i sadownictwa.	Pouczanie odbywało się dla pp. nauczycieli szkół ludowych, którzy w tym celu pod przewodnictwem Inspektora szkół p. Howorki tu przybyli z okręgu Szczerzeckiego.
34	**Zubrza**	O doborze owoców, o uprawie drzew owocowych w warunkach dla tych niekorzystnych, o poprawie gleby i przygotowaniu dołów, o uprawie okopowych.	"	18	W ogrodzie pojedynczych włościan.	
35	**Pikułowice**	O chowie świń, o sporządzaniu pasz zielonych, o uprawie niektórych warzyw, jak cebuli, buraków ćwikłowych, kapusty i marchwi.	"	44	Z powodu deszczu demonstracyi nie było.	

L. porz.	Miejscowość	Przedmiot wykładu	Język wykładowy	Ilość obecnych	Czy zostały przeprowadzone praktyczne demonstracye i jakie?	Uwagi
36	**Małechów**	O uprawie kartofli, kapusty włoskiej, o inspektach zimowych, o prowadzeniu korony.	ruski i polski	18	W ogrodzie szkolnym.	
37	**Prusy**	dtto	polski	35		
38	**Czyżyków**	O uprawie roślin okopowych i przyrządzaniu pasz, o karmieniu bydła latem.	ruski	16	U naczelnika gminy w oborze i w ogrodzie.	
39	**Jaryczów**	O doborze nasion, o utrzymywaniu chlewni zarodowych, o zakładaniu sadów, o uprawie koniczyny i lucerny, o doborze rozpłodników.	polski i ruski	18	Na okazach buhaji do licencyonowania przyprowadzonych pouczenia o dobrej budowie rozpłodnika.	
40	**Czyżki**	O doborze owoców odpowiednich dla kultury podmiejskiej, o uprawie grząd ogrodowych.	polski	45	Pouczenie na modelach owoców na ten cel zakupionych.	
41	**Zbolska**	O prowadzeniu i obchodzeniu się ze starszemi szparagarniami, o uprawie kapusty włoskiej, grochu i fasoli szparagowej.	„	18	W ogrodzie Jana Gerczucha.	

42	**Tołszczów**	O doborze rozpłodników i mleczności krów.	ruski	30	Jak w Jaryczowie.	
43	**Barszczowice**	O uprawie buraków pastewnych, o prowadzeniu drzew owocowych, w sadzie świeżo założonym.	„	12		
44	**Kukizów**	Różne temata z dziedziny sadownictwa i o uprawie lucerny i o doborze rozpłodników.	polski	28	W ogrodzie dworskim przy uprawie ogrodu.	
45	**Zuchorzyce**	dtto	ruski	35		
46	**Winniki**	O doborze rozpłodników, o przychowywaniu cieląt, o nawozach stajennvch i sztucznych, o kulturze drzew owocowych.	polski	57	Przy okazach żywych buhaji.	
47	**Weinbergen**	dtto	„	22	W ogrodzie mieszczan o odnawianiu koron.	

L. porz.	Miejscowość	Przedmiot wykładu	Język wykładowy	Ilość obecnych	Czy zostały przeprowadzone praktyczne demonstracye i jakie?	U w a g i
48	**Dmytrowice**	O poprawie łąk, o uprawie okopowych, o chowie świń.	polski i ruski	10	Przy podgartywaniu kartofli w polu.	
49	**Wulka kapitańska i Hołosko**	O uprawie rozmaitych warzyw a zwłaszcza roślin kapustowatych.	polski	16	W ogrodzie szkoły ogrodniczej.	
50	**Czarnuszowice**	Pouczenia z warzywnictwa, sadownictwa i pszczelnictwa.	„	38	We własnym ogrodzie praktyczne demonstracye dla pp. nauczycieli ludowych okręgu Jaryczowskiego, którzy tu w tym celu pod przewodnictwem Inspektora szkół ludowych p. Howorki umyślnie przyjechali.	
51	**Dawidów**	O uprawie okopowych i lnu.	„	28		W ogrodach pojedynczych włościan.
52	**Maliczkowice**	O uprawie roli w ogrodach, o uszlachetnianiu drzew owocowych.	ruski	14		

53	**Borki**	O utrzymaniu bydła pastwiskowego, o mleczności krów.	polski	9	Przegląd szczepów przed dwoma laty danych.	
54	**Brzuchowice**	dtto	„	28		
55	**Zapytów**	O uszlachetnianiu drzew owocowych i prowadzeniu pasiek w ulach ramkowych.	ruski i polski	20	W pasiece u jednego z włościan.	
56	**Zubrza**	O rozmaitych odmianach owoców.	polski	30	Pouczenia na modelach.	
57	**Czarnuszowice**	Pouczenia z dziedziny warzywnictwa, sadownictwa, pszczelnictwa i o uprawie roli.	„	29	Pouczenia te odbyły się we własnym ogrodzie dla pp. nauczycieli ludowych okręgu Winnickiego, którzy w tym celu umyślnie tu przybyli.	
58	**Zubrza** 2 razy	W sprawie sprowadzania odmiennych nasion zbóż ozimych do siejby.	„	28		

L. porz.	Miejscowość	Przedmiot wykładu	Język wykładowy	Ilość obecnych	Czy zostały przeprowadzone praktyczne demonstracye i jakie?	U w a g i
59	**Zapytów**	dtto o potrzebie zmiany nasion o zakładaniu szkółek.	ruski	32	W ogrodzie szkolnym.	
60	**Ostrów**	W sprawie sprowadzania odmiennych nasion do siejby jesiennej.	polski i ruski	40		
61	**Lesienice**	O zakładaniu sadów, o doborze ziarna do siejby, o uprawie roli pod zimę i zasiew jesienny.	polski	18	Na życzenie obszaru dworskiego porady i wskazówki z gospodarstwa wiejskiego na polu i w ogrodzie udzielałem.	
62	**Szczerzec**	W sprawie sprowadzania nowych odmian nasion zbóż ozimych.	polski i ruski	80		Ta pogadanka umyślnie została wybrana w dzień targowy, w skutek czego korzystało z niej wielu włościan z rozmaitych okolicznych gmin jak: Piaski, Łany, Seryca, Siemianówka, Humieniec itd.
63	**Biłka królewska**	dtto	polski	25		

64	**Podbereźce**	dtto	polski i ruski	18		
65	**Hermanów**	dtto	ruski	8		
66	**Lwów** 6 dni	dtto	polski	28		Tu za zezwoleniem Wysokiego Wydziału krajowego pozostawałem w piątki i czwartki w biórze, gdzie z rozmaitych stron powiatu zgłaszali się do mnie interesenci w sprawach rolniczych a głównie ze sprawami zmiany nasion do siejby.
67	**Siemianówka**	O potrzebie zmiany nasion, o nawozach sztucznych i stajennych, o odmianach owoców odpowiednich dla kultury podmiejskiej.	"	50	Okazywanie rozmaitych próbek zbóż ozimych i modeli owoców.	
68	**Zubrza**	dtto	"	16	dtto	

L. porz.	Miejscowość	Przedmiot wykładu	Język wykładowy	Ilość obecnych	Czy zostały przeprowadzone praktyczne demonstracye i jakie?	U w a g i
69	**Czarnuszowice** 4 dni	O rozmaitych sprawach gosp. wiejskiego a głównie o zmianie nasion do siejby jesiennej.	polski i ruski	30	Tu przyjeżdżali włościanie z Podbrzeżec, Biłki, Zurawnik, Prus, Barszczowic, Mikłaszowa, Dmytrowic, Czyżykowa, Czyszek w sprawie zamiany żyta i pszenicy na odpowiedniejsze do kultury miejscowej nasienie.	
70	**Leśniowice**	dtto	polski	—		Na obszarze dworskim.
71	**Lwów** przez 4 piątki	dtto	"	—		Tu do biura zgłaszali się interesanci z rozmaitych gmin powiatu w sprawie zbóż do siejby jesiennej.
72	**Czyżyków**	O potrzebie zmiany nasion do siejby.	"	14		
73	**Sokolniki**	dtto	"	66	Okazywanie próbek rozmaitych odmian zbóż.	

L. 84.858/99.

We Lwowie, dnia 15. grudnia 1899.

Aleg. 26

Sprawozdanie

Wydziału krajowego z czynności odnoszących się do podniesienia hodowli bydła w r. 1899.

Wysoki Sejmie!

W załatwieniu sprawozdania Komisyi gospodarstwa krajowego z czynności odnoszących się do podniesienia hodowli bydła w r. 1898 powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 13. marca 1899 następujące uchwały:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności odnoszących się do podniesienia hodowli bydła.

2. Sejm otwiera Wydziałowi krajowemu kredyt na rok 1899 do wysokości 4.000 zł. na pokrycie kosztów Komisyi licencyonujących, w myśl §. 4. ustawy z dnia 20. lipca 1892, i wstawia tę kwotę do Rubr. XV. budżetu kraj. na rok 1899.

3. Sejm upoważnia Wydział krajowy do rozporządzenia odsetkami od stałego funduszu hodowlanego na cele podniesienia hodowli bydła w kraju.

4. Sejm wstawia do rubr. XV. następujący wydatek:

a) Na utrzymanie dwóch instruktorów hodowli bydła, mianowicie jednego dla c. k. gal. Towarzystwa gospodarskiego, drugiego dla c. k. Towarzystwa rolniczego krakowskiego 4.000 zł.

b) Dla Towarzystwa hodowców czerwonego bydła polskiego 2.000 zł.

5. Sejm wzywa ponownie c. k. Rząd, ażeby organom swoim polecił czuwanie nad ścisłem przestrzeganiem ustawy hodowlanej, zwłaszcza przez udzielanie skutecznej pomocy komisyom licencyonującym.

6. Sejm uchwala załączony projekt ustawy.

W wykonaniu uchwał Wysokiego Sejmu przedewszystkiem zakomunikowane zostały pismem Marszałka krajowego z dnia 13. marca 1899 l. 18213 c. k. Rządowi uchwalony projekt ustawy zmieniający niektóre paragrafy ustawy hodowlanej z dnia 20. lipca 1892 Nr. 51 dz. u. kraj. oraz rezolucya wzywająca c. k. Rząd, aby organom swoim polecił czuwanie nad ścisłem przestrzeganiem ustawy hodowlanej.

Do chwili zamknięcia niniejszego sprawozdania nie nadeszła ani Najwyższa sankcya przedłożonej ustawy, ani nawet nie otrzymał Wydział krajowy żadnego powiadomienia, jaki jest powód, że ustawa ta dotąd tej sankcyi nie otrzymała.

Wydział krajowy trzymając się wytrwale wybranych środków działania zmierzających do podniesienia hodowli, starał się w pierwszym rzędzie, ażeby komisye licencyonujące z takim trudem zorganizowane i uzupełnione bardziej chętnymi sprawie

członkami, spełniały należycie swoje zadanie. W pierwszym bowiem trzechletnim okresie wybierano do Komisyi takie osobistości, które chociaż niewątpliwie bardzo odpowiedne, obarczone jednak licznymi obywatelskimi obowiązkami, nie mogły oddać się tej sprawie z taką gorliwością, jakiej wymagało wprowadzenie w życie ustawy hodowlanej. Dopiero Komisye wybrane na drugie trzechlecie, złożone z osób, które mogły poświęcić więcej czasu pracy w Komisyach licencyonujących, sprawiły, że ustawa hodowlana w raźniejszem tempie bywa wykonywaną. Zmiany w Komisyach w r. 1899 były bardzo nieznaczne, gdyż zaledwie dziesięć nowych osobistości weszło w skład Komisyi w powiatach należących do okręgu Towarzystwa rolniczego krakowskiego a dwadzieścia sześć osób do Komisyi w powiatach przydzielonych Towarzystwu gospodarskiemu we Lwowie. Jest to najlepszym dowodem, że skład Komisyi wybranych na drugi okres trzechletni jest bardziej celowi odpowiedni i że członkowie od przyjętych obowiązków się nie uchylają. To też wyniki prac Komisyi okazują się znacznie obfitszymi, niż to można było zauważyć w poprzednich latach. Po ukończeniu bowiem licencyonowania okazało się, że tylko nieznaczna liczba powiatów nie przeprowadziła licencyonowania, w ogóle zaś tak niewiele jest okręgów, z których nie doniesiono nam o przeprowadzonem licencyonowaniu, że śmiało powiedzieć możemy, iż w bieżącym roku licencyonowanie odbyło się wszędzie, gdzie akcya hodowlana znalazła jakię takie sprzyjające warunki.

Dowodzi tego poczęści także ta okoliczność, że fundusze przeznaczone na opędzenie kosztów Komisyi licencyonujących prawie zupełnie zostały wyczerpane. Z końcem bowiem miesiąca listopada z ośmiu tysięcy zł. przyznanych na ten cel pozostało zaledwie 467 zł. W zachodniej części kraju były nieczynne tylko dwa powiaty, mianowicie: Kolbuszowa i Nisko, które na cały czas w §. 21. ustawy hodowlanej dozwolony, zwolnione były od wprowadzenia w życie u siebie ustawy hodowlanej. Inne powiaty zachodnie bez wyjątku a nawet wszystkie okręgi przeprowadziły u siebie licencyonowanie. Na wschodzie powiaty podolskie i powiat Cieszanowski nie dały żadnej wiadomości, że w bieżącym roku zajmowały się podniesieniem hodowli i licencyonowanie przeprowadziły. Są to powiaty, w których hodowla bydła dla braku łąk i paszy na najniższym stoi poziomie a do których zaliczają się Borszczów, Buczacz, Czortków, Skałat i Trembowla. Wszystkie inne powiaty w zupełności odpowiedziały swym obowiązkom; nie otrzymaliśmy dotąd tylko z pięciu okręgów zawiadomienia, czy dopełniły obowiązków przepisanych ustawą hodowlaną a mianowicie z okręgu: Brody, Kozowa, (pow. Brzeżany) Sieniawa (pow. Jarosław) Przemyśl, Borynia (pow. Turka) i Tłuste (pow. Zaleszczyki). — Z powyższego zestawienia okazuje się, że rok bieżący zaliczyć musimy do najlepszych pod względem wykonania przepisów ustawy hodowlanej.

Liczba okręgów a przeto i Komisyi licencyonujących pozostała w r. 1899 niezmieniona t. j. 162. A ponieważ na 929 członków należących do tych Komisyi zmieniło się tylko 36, przeto zmiany w składzie Komisyi w bieżącym roku są bardzo nieznaczne, jak to zresztą przedstawia wykaz Komisyi licencyonujących na rok 1899, załączony jako
Alegat 1. alegat 1.

Zestawień wykazujących postęp na polu podniesienia hodowli w skutek wprowadzenia ustawy o licencyonowaniu nie będziemy podawać w niniejszem sprawozdaniu. Szczegółowe bowiem sprawozdania wszystkich przewodniczących Komisyi licencyonujących przedstawione w zeszłorocznem sprawozdaniu dla Wys. Sejmu, dają dokładny obraz całej działalności Komisyi licencyonujących w całym kraju za czas minionionego okresu sześcioletniego.

Jak to powyżej wspomnieliśmy, subwencya krajowa i rządowa łącznie w wysokości 8.000 zł. na opędzenie kosztów Komisyi licencyonujących prawie zupełnie w połowie miesiąca listopada wyczerpaną została.

Nie znaczna reszta wystarczy zaledwie, na pokrycie wydatków na Komisye w r. b, w roku zaś przyszłym nie uniknie się przekroczenia tej kwoty, jeżeli zważymy, że Komisye rozwijając swe czynności normalnie, już w bieżącym roku zużyły cały fundusz na licencyonowanie przeznaczony. Wydział krajowy chociaż przewiduje zwiększone wydatki na rok 1900, jednak nie wstawia jeszcze do preliminarza roku przyszłego kwoty wyższej a to z tego powodu, iż kwota ta dotąd wystarczała i faktycznie nie została jeszcze przekroczoną. W rubryce XV na podstawie zeszłorocznego sprawozdania Wydziału krajowego uchwalił Wys. Sejm następujący wydatek: Dla Towarzystwa hodowców czerwonego bydła polskiego 2000 zł. Wydział krajowy zawiadomił Towarzystwo hodowców o powyższej

uchwale a po przedłożeniu sprawozdania z czynności, wyasygnował temuż Towarzystwu jednorazową subwencyę przypadającą na rok 1899.

Nawiązując do zeszłorocznego sprawozdania Wydziału krajowego w sprawie szczepienia bydła tuberkuliną, w którem podaliśmy do wiadomości Wys. Sejmu, że Wydział krajowy odniósł się do c. k. Rządu o zapewnienie na szereg lat wydatniejszych zasiłków z funduszów państwowych obydwom kraj. Towarzystwom rolniczym na próbne szczepienia bydła tuberkuliną, zaznaczamy obecnie, że według odezwy c. k. Namiestnictwa z dnia 30. września b. r. l. 87.328 c. k. Ministerstwo rolnictwa reskryptem z dnia 22. sierpnia 1899 l. 3213 oznajmiło gotowość udzielenia subwencyi kilku tysięcy zł. na przeprowadzenie szczepienia tuberkuliną w oborach zarodowych pełnej i pół krwi pozostających pod kierunkiem Towarzystw gospodarskich we Lwowie i Krakowie (łącznie z prywatną własnością innego bydła hodowlanego właścicieli obór zarodowych) pod warunkiem finansowego przyczynienia się ze strony kraju.

Decyzyę co do wysokości tej subwencyi, co do warunków jej wypłacenia tudzież co do ewentualnego przyrzeczenia zasiłku państwowego na późniejsze lata poweźmie c.k. Ministerstwo rolnictwa dopiero wówczas, gdy zostanie mu przedłożony do zatwierdzenia szczegółowy plan działania, gdy obydwa c. k. Towarzystwa gospodarskie, względnie właściciele obór zarodowych zobowiążą się tak urządzić swój stan bydła, by po dokonanem szczepieniu tak w stajni jak i przy wypędzaniu bydła na pastwisko zachowany był ścisły rozdział między zwierzętami choremi lub podejrzanemi a zdrowemi, dalej gdy zostaną wydane wszystkie potrzebne zarządzenia hodowlane i zdrowotne, które zapewnią osiągnięcie zamierzonego celu, t. j. wolnego od gruźlicy (perlicy, tuberkulozy) materyału hodowlanego i wreszcie gdy c. k. Ministerstwo otrzyma zawiadomienie o przyczynieniu się zasiłkiem kraju, którego wysokość ma być cyfrowo zapreliminowaną.

Wydział krajowy stosownie do przyrzeczenia w roku zeszłym uczynionego a zakomunikowanego w swoim czasie c. k. Namiestnictwu, przychodził już w bieżącym roku z pomocą akcyi szczepienia tuberkuliną w ten sposób, że do wykonania szczepień po oborach zarodowych delegował na koszt własny swego weterynarza krajowego p. Teofila Sochaniewicza do tych wszystkich obór, w których Towarzystwa rolnicze przeprowadzenie szczepienia postanowiły. Takie przyczynienie się do tępienia gruźlicy u bydła, uważa Wydział krajowy za pomoc tak wydatną, że nie proponuje wstawienia do budżetu roku 1900 ściśle określonej kwoty, chociaż c. k. Ministerstwo rolnictwa domaga się w wyż przytoczonym reskrypcie, ażeby kraj cyfrowo oznaczył zasiłek, jaki na ten cel zamierza poświęcić.

Na prośbę Komitetu c. k. Towarzystwa gospodarskiego delegował Wydział krajowy p. Teofila Sochaniewicza krajowego nauczyciela weterynaryi do sześciu obor zarodowych, w których przeprowadził on szczepienie i o każdem z nich szczegółowe zdał sprawozdanie. Cały przebieg dotychczasowej akcyi w ogóle w kraju a w szczególności przeprowadzenie szczepień w oborach zarodowych przez p. Sochaniewicza zestawiony jest
Aleg. 9. w alegacie 9. Z całą dokładnością opisany jest tam sposób szczepienia i wyniki tegoż w każdej oborze. Odpisy szczegółowych sprawozdań udzielane bywają odnośnym Komitetom c. k. Towarzystw rolniczych, które na tej podstawie wydają natychmiastowe odpowiednie zarządzenia co do usunięcia z obory sztuk chorych i podejrzanych o gruźlicę i w ten sposób niszczą gruźlicę w oborach zarodowych.

Tak więc każdy nabywający jakąkolwiek sztukę bydła w oborze zarodowej kraj. Towarzystw rolniczych ma do pewnego stopnia gwarancyę, że sztuka kupiona wolną jest od gruźlicy.

Instruktorzy hodowli bydła.

Odnośne do przytoczonej na wstępie uchwały Wys. Sejmu pod 4 a. wyasygnował Wydział krajowy obydwom Komitetom kraj. Towarzystw rolniczych po 2000 zł. na opędzenie kosztów utrzymania instruktora hodowli.

P. p. Grzegorz Głuchowski i Feliks Sandoz sprawują obowiązki instruktorów hodowli już rok trzeci. Stosując się ściśle do instrukcyi służbowej, przedkładają oni sprawozdania ze swych czynności swemu Komitetowi Towarzystwa gospodarskiego, pod którego bezpo-

średnim kierunkiem pozostają. Obydwa centralne Komitety stosownie do instrukcyi nadsyłają Wydziałowi krajowemu kwartalne sprawozdania instruktorów, ażeby z nich mógł się przekonać o działalności instruktorów i skuteczności ich pracy. Akta te złożone w Dep. III. służą w każdej chwili do przeglądnięcia. Stwierdzają one, że instruktorzy hodowli działają skutecznie i ku zadowoleniu swych władz przełożonych.

Pożyczki udzielane gminom ze stałego funduszu hodowlanego.

Według bilansu z dnia 30. czerwca 1899 przedłożonego przez Bank krajowy, w którego administracyi znajduje się stały fundusz hodowlany, wynosił fundusz ten 56.627 zł. 95 ct. Na kwotę tę składa się lokacya gotówki w Banku krajowym wynosząca 52.580 zł. i kapitał, jaki jest na pożyczkach u gmin w kwocie 4.047 zł. 95 ct.

Z funduszu hodowlanego korzystały gminy czterech powiatów a mianowicie w powiecie Rohatyńskim: Martynów nowy 100 zł., Kunaszów 200 zł., Babuchów 100 zł., Ruzdwiany 100 i Rohatyn 100 zł. w powiecie stanisławowskim: Maryampol 180 zł., w powiecie Bialskim: Kaniów wielki 112 zł. 50 ct, i w powiecie gródeckim Łozina 100 zł. Ogółem wydano promes na 1492 zł. 50 ct., z czego zrealizowano pożyczki na kwotę 992 zł. 50 ct., gdyż jedna gmina nie podjęła pożyczki 500 zł. Oprócz tego udzielił Wydział krajowy powiatowi Zbarazkiemu promesę na 2.500 zł. na zakupno buhajów dla gmin tamtejszego powiatu, która jednak dotąd jeszcze nie została zrealizowaną.

Jak z powyższego zestawienia się okazuje, w bieżącym roku najmniej korzystały gminy z funduszu hodowlanego. Gdy bowiem w zeszłym roku wydaliśmy promes na kwotę bardzo nieznaczną bo 1920 zł. w bieżącym roku pożyczki na zakupno buhajów dosięgły ledwie kwoty 1492 zł. 50 ct. Pomimo zachęcań i pouczań ze strony przewodniczących Komisyi, a nawet pouczających okólników wydawanych przez Wydziały powiatowe, gminy nie chcą zaciągać pożyczek na zakupno buhajów, a zużycie tego funduszu na ten cel dopiero wówczas się zwiększy, gdy Komisye porzuciwszy łagodną formę zachęcania i przedstawiania korzyści, zaczną sposobami przymusu zniewalać gminy do bezwarunkowego zastosowywania się do przepisów ustawy hodowlanej a jej przekroczenia będą karane grzywnami.

Wysoki Sejm uznając motywa przytoczone przez nas w zeszłoroczuem sprawozdaniu, upoważnił Wydział krajowy do rozporządzania odsetkami od stałego funduszu hodowlanego na cele podniesienia hodowli bydła w kraju. Obydwa centralne Komitety Towarzystw gospodarskich powziąwszy wiadomość o tej uchwale Wys Sejmu, wniosły prośby, ażeby cały ten fundusz dyspozycyjny, który powstał z narosłych procentów od stałego funduszu hodowlanego, rozdzielonym został w stosunku jak 2:1 i oddany w zupełności tymże Komitetom do rozporządzenia na cele hodowlane. Wydział krajowy jednak po zasięgnięciu opinii kraj. Komisyi dla spraw rolniczych postanowił rozdać tylko 3.000 zł., asygnując Towarzystwu gospodarskiemu we Lwowie 2.000 zł. zaś Towarzystwu rolniczemu krakowskiemu 1000 zł. Z funduszów tych mogą być udzielane subwencye bądź to na pokrycie kosztów utrzymania buhajów licencyonowanych, bądź na zakupno takichże buhajów. Resztę z tego funduszu zarezerwował Wydział krajowy do własnej dyspozycyi na cele w uchwale sejmowej wymienione.

Pierwszy wydatek, jaki Wydział krajowy uczynił z tego funduszu, był zasiłek udzielony komitetowi c. k. Towarzystwa rolniczego krakowskiego na premiowanie bydła w powiecie Nowotarskim. C. k. Ministerstwo rolnictwa reskryptem z dnia 20. lutego 1899 l. 2631 oznajmiło Wydziałowi krajowemu za pośrednictwem c. k. Namiestnictwa, że uczyni zadość prośbie Towarzystwa rolniczego krakowskiego na skutek wniesionego podania i udzieli zasiłku na premiowanie polskiego bydła czerwonego w powiecie Nowotarskim na lata 1899, 1900 i 1901 w kwocie rocznej po 250 zł, jeżeli także Wydział krajowy przyczyni się takim samym zasiłkiem na wyż wymienione lata. Wydział krajowy pamiętny, z jak znacznym trudem i nakładem pieniężnym ze strony państwa i kraju udało się po części usunąć skutki zarazy płucnej, która przed kilku laty zniszczyła zupełnie hodowlę bydła w powiecie Nowotarskim, postanowił poprzeć ze swej strony zawsze jeszcze pożądaną w tym powiecie akcyę pomocniczą przez udzieleuie subwencyi dla powiatu Nowotarskiego w tej samej wysokości i na tych samych co Ministerstwo rolnictwa warunkach.

Skoro przeto c. k. Namiestnictwo zawiadomiło Wydział krajowy, że c. k. Ministerstwo rolnictwa wydało asygnatę na cel powyższy, przesłał Wydział krajowy Komite-

towi Towarzystwa rolniczego krakowskiego kwotę 250 zł. tytułem subwencyi krajowej na rok 1899 na premiowanie bydła w powieciecie Nowotarskim.

Współudział krajowych Towarzystw gospodarskich w kierunku podniesienia chowu bydła w Galicyi w r. 1898.

Subwencyę krajową na cele hodowlane wypłaca Wydział krajowy obydwu Towarzystwom rolniczym pod tym warunkiem, że przedłożone zostaną rachunki z użycia subwencyi i sprawozdanie z czynności ubiegłego roku. Na podstawie tych sprawozdań przedkłada Wydział krajowy od szeregu lat w krótkości obraz działalności obu Towarzystw rolniczych na tem polu, a Wysoki Sejm otrzymuje w ten sposób pogląd na całość akcyi prowadzonej przez te czynniki, które ujęły w swe ręce kierunek i starania o podniesienie hodowli. Po raz pierwszy sprawozdania tegoroczne obejmują cały ubiegły rok kalendarzowy, nie różniąc się zupełnie pod względem czasu — tak, że porównanie działalności obu Komitetów kraj. Towarzystw rolniczych nie przedstawia żadnej trudności.

a) Towarzystwo gospodarskie we Lwowie.

Ilość obór zarodowych pełnej krwi zmniejszyła się. Odpadły dwie obory Majdańskie i jedna Simmenthalska; przybyła zaś tylko jedna Simmenthalska w Busku
Aleg. 2. u J. E. hr. Kazimierza Badeniego. Było zatem z końcem roku 1898 obór pełnej krwi tylko 17 (alegat 2).

Ilość jednak krów zarodowych nie uległa prawie zmianie, gdyż wzmocnioną została obora Wgo Wiktora w Zarszynie przez zakupno (przeważnie ze Szwajcaryi) 10 cielnych jałówek.

Ilość obór zarodowych pół krwi została niezmieniona; jest ich jak dawniej 50. W ciągu roku wypadło zwinąć trzy i tyleż nowych powstało, (wszystkie rasy Simmenthal) w Przewoźcu u Wgo Feliksa Scazeghiny, w Załuczu u Wgo Dr. Mikołaja Krzysztofowicza i obora gminna w Tomaszowcach, pod nadzorem ks. kanonika Emila
Aleg. 3. Czerniańskiego (alegat 3). Jakościowo obory pół krwi w większej części stanowczo się podnoszą; co raz lepsze rozpłodniki i odpowiednie żywienie dają z każdym rokiem lepszy przychowek.

Oborę zarodową gminną pół krwi, rasy Simmenthal, założono w tym roku jedną w Tomaszowcach (pow. Kałuski), gdzie od dawna rozbudzone zamiłowanie do chowu bydła i bardzo korzystne warunki lokalne, zapewniają jej dobry rozwój. W ogóle jest dotąd obór gminnych 8, wszystkie bardzo starannie utrzymywane.

Stacyi buhajów było w r. 1898 ogółem 281, mianowicie: stacyi subwencyjnych 207, subwencyonowanych 58, zaś subwencyonowanych przez powiaty a z buhajami własnością Komitetu będących 16. Zmieniono buhaje w ciągu roku w 70-ciu stacyach, a nadto zakupiono 28 dla nowo utworzonych stacyi i do obór zarodowych, razem więc zakupiono w kraju w ciągu roku 1898 buhajów 98, prawie wyłącznie w oborach
Aleg. 4. zarodowych. (alegat 4). Doszedłszy do maximum wydatków na ten cel, bo do kwoty 15.840 zł., Komitet zapowiada, iż powiększać nadal ilości stacyi nie może dla braku funduszów.

Wystaw przeglądowych bydła włościańskiego urządzono w zeszłym roku 13. Ogółem było na nich 1.911 sztuk — nagród rozdano 408 — wypłacono wystawcom
Aleg. 5. 2.712 zł. (alegat 5.)

b) Towarzystwo rolnicze Krakowskie.

Obory zarodowe pełnej krwi. Po koniec r. 1898 było obór zarodowych subwencyonowanych pełnej krwi 16 większych i 5 małych włościańskich z 437 sztukami,
Aleg. 6. zarodowemi a to (alegat 6.):

1)	Rasy czerwonej polskiej większych	13	obór z	368	sztukami.
2)	„ „ „ mniejszych	5	„ „	13	„
3)	„ wschodnio-fryzyjskiej „	1	„ „	8	„
4)	„ Oldenburskiej „	2	„ „	48	„
	razem . .	21	obór z	437	sztukami.

Największa ilość obór zarodowych należy do rasy czerwonego bydła polskiego. W roku 1898 Komitet utworzył jedną oborę zarodową czystej rasy fryzyjskiej u p. Władysława Żeleńskiego w Pogorzycach, który skompletował ją przez zakupno we Fryzyi 4 krów oryginalnych.

Obory zarodowe pół krwi. W r. 1898 przez sprzedaż buhai subw. zwinięte zostały następujące obory zarodowe pół krwi: 1) w Gromniku, 2) w Hołowicach, 3) w Toporzyskach, 4) w Zdrochcu, 5) w Zakrzowie, 6) w Wróblowicach i 7) w Tarnowcu — nowo natomiast założone zostały: 1) w Mogilanach u p. Stanisława Konopki i 2) w Witkowicach u p. Józefa Michałowskiego przez udzielenie importowanych buhajów fryzyjskich.

Po koniec 1898 r. znajdowało się zatem w obrębie działalności Towarzystwa krakowskiego 11 obór zarodowych pół krwi, a mianowicie, 1 obora rasy Oldenburskiej, 3 obory rasy wschodnio-fryzyjskiej, 6 obór rasy Simmenthal i 1 obora rasy Pinzgau.

Stacye buhajów subwencyjnych i subwencyonowanych przybyło w 1898 roku 60. Podczas gdy w r. 1897 ogólna suma stacyi tak subwencyjnych, jak i subwencyonowanych wynosiła 169 stacyi — to w rokn 1898 było stacyi subwencyjnych 167, a stacyi subwencyonowanych 62, razem przeto było stacyi 229.

Premiowania. W roku 1898 odbyły się premiowania bydła w 43 miejscowościach, podczas gdy w roku ubiegłym premiowano w 35 miejscowościach. Pierwsze premiowanie odbyło się już 2. maja w Makowie w pow. Myślenickim, ostatnie zaś 13. grudnia w Chmielowie w pow, Tarnobrzeskim.

Aleg. 7. Jak wykazuje alegat 7, największą ilość bydła przedstawiono do premiowania w Nowym Targu, bo aż 450 sztuk, najmniejszą zaś w Róży w pow. Dębickim, bo tylko 40 sztuk Pomiędzy premiowaniami bydła, które się odbyły w tym roku w zachodniej części kraju, na wyróżnienie zasługuje Wystawa przeglądowa, połączona z premiowaniem, urządzona 2. czerwca w Nowym Targu. Znaczna ilość doborowych sztuk dobrze odżywianych i utrzymanych jak niemniej do pewnego stopnia i jednolitość typu wystawianego bydła, wywarły jak najlepsze wrażenie i były niespodzianką dla tych, którym znany był niski stan hodowli bydła tego powiatu w latach poprzednich. Również zasługuje na wyróżnienie premiowanie bydła dnia 6. maja 1898 w Jodłownikn, dokąd spędzono przeszło 320 sztuk, wyłącznie bydła czerwonej rasy polskiej.

Cielęciarnie. Celem wychowu odpowiedniego materyału hodowlanego bydła rasy czerwonej polskiej do zakładania większych obór i mniejszych włościańskich w roku 1898 zostały założone dwie cielęciarnie a to: jedna w Kozach u p. Dr. br. Hermana Czecza, druga u p. Stefana Romera w Jodłowniku. W roku tym, zakupiono prawie wszystkie sztuki do cielęciarni w oborach zarodowych — skutkiem czego sztuki w cielęciarniach umieszczone, przedstawiały materyał znacznie lepszy, jak w latach poprzednich.

Wysokość ceny za sztuki zarodowe z cięlęciarń do dalszej hodowli odebrane, oznaczył Komitet na 45 ct. za 1. kilogr. żywej wagi z potrąceniem 5% — natomiast za sztuki do cielęciarń oddane, a z powodu nieodpowiedniego rozwinięcia się, do dalszej hodowli nie wzięte, otrzymują hodowcy cielęciarnie utrzymujący, od przyrostu po 5 ct. za 1. kilogr. żywej wagi.

Rachunki z użycia subwencyi państwowej i krajowej na podniesienie chowu bydła, Aleg. 8. udzielonej obydwom Towarzystwom gospodarskim podajemy w załączeniu jako alegat 8.

Kończąc to sprawozdanie, Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności odnoszących się do podniesienia hodowli bydła.

2. Sejm otwiera Wydziałowi krajowemu kredyt na rok 1900 do wysokości 4000 zł. na pokrycie kosztów Komisyi licencyonujących w myśl §. 4. ustawy z dnia 20. lipca 1892 i wstawia tę kwotę do rubr. XV. budżetu krajowego na rok 1900.

3. Sejm wstawia do rubr. XV. następujący wydatek:

Na utrzymanie dwóch instruktorów hodowli bydła, mianowicie jednego dla c. k gal. Towarzystwa gospodarskiego — drugiego dla c. k. Towarzystwa rolniczego krakowskiego 4000 zł.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
St. Badeni w. r.

Sprawozdawca:
Mieczysław Onyszkiewicz w. r.
Członek Wydziału krajowego.

W Y K A Z

komisyi licencyonujących

za rok

1 8 9 9.

Z drukarni E. Winiarza.

I. W okręgu c. k. Towarzystwa

Powiat	Komisya okręgowa	Przewodniczący	Zastępca
1. **Biała**	1. Biała	Dr. Herman Czecz	Wincenty Zwilling
	2. Kęty	Karol Haempel	Adryan br. Larisch
	3. Oświęcim	Wincenty Zwilling	Adam Stonawski
2. **Bochnia**	4. Bochnia	Kazimierz Żeleński	Alfons Uleniecki
	5. Niepołomice	j. w.	j. w.
	6. Wiśnicz	j. w.	j. w.
3. **Brzesko**	7. Brzesko	Adam Jordan	Karol Bronec
	8. Radłów	j. w.	j. w.
	9. Wojnicz	j. w.	j. w.
4. **Chrzanów**	10. Chrzanów-Jaworzno	Józef Baranowski	Józef Datonia
	11. Krzeszowice	Juliusz hr. Potocki	Franciszek Krzyszkowski
5. **Dąbrowa**	12. Dąbrowa	Piotr Treter	Józef Romer
	13. Żabno	Leon Groman	Andrzej Wrzoska
6. **Gorlice**	14. Biecz okręg północny	Henryk Groblewski	ks. Emil Jurczakiewicz
	15. Gorlice okręg połudn.	j. w.	j. w.
7. **Grybów**	16. Ciężkowice	Władysław Żuk Skarszewski	Tadeusz Piękoś
	17. Grybów	j. w.	j. w.
8. **Jasło**	18. Jasło	Stanisław Kotarski	Józef Przyłęcki
	19. Frysztak	j. w.	j. w.
	20. Żmigród	j. w.	j. w.

rolniczego krakowskiego.

Mianowani przez Wydział Rady powiatowej		Mianowani przez Okręgowe Towarzystwa rolnicze	
Członkowie	Zastępcy członków	Członkowie	Zastępcy członków
Alfred Truskolaski	Walenty Fijak	Alfred Poniński	Jan Michnik
j. w.	Józef Warmuz	Alfred Poniński	Jan Jura
j. w.	Józef Ledwoń	Gustaw Krzemień	Marcin Bzibziak
Konstanty Chrzanowski	Karol Bondi	Jan Stokłosa	Michał hr. Roztworowski
Wykowski	Romuald Koczyński	ks. Jan Migdał	Józef Rzepka
Zygmunt Ruebenbauer	Jakób Stabrawe	Stanisław Łgocki	Józef Ożegalski
Kazimierz Bałtaziński	Roman br. Lewartowski	Antoni Górski	Jan Götz
Władysław Elterlein	Konstanty Sadowski	Ludwik Mięta	Władysław Dąmbski
Zygmunt z Zakliczyna Jordan	Wincenty Stoja	Floryan br. Gostkowski	Stanisław Tłuchowski
Władysław Żeleński	Wincenty Noworyta	Grzegorz Bogdan	Józef Kienia
Ludwik Nowakowski	Antoni Furdzik	Juliusz d'Eberswald Siegler	Stanisław Remin
Jan Banaś	Otokar Bernowski	Józef Maziarski	Mieczysław Stojowski
Kazimierz Iłowiecki	Wacław Sauer	Józef Błażowski	Marcin Krzciuk
Wacław Pieniążek	Stanisław Więckowski	Gustaw Kozierowski	Kazimierz Groblewski
Władysław Schwarz	Antoni Zabierzewski	Dr. Kazimierz Szczaniecki	Jan Gubała
Antoni Długoszowski	Bolesław Bzowski	Witołd Zaleski	Aleksander Koczanowicz
ks. Teofil Kaczmarczyk	Michał Ogorzałek	ks. Jan Czyrniański	Wojciech Rysiewicz
Jan Kanty Dzianot	Jan Kiernicki	Kazimierz Piliński	Józef Lesikowski
j. w.	j. w.	j. w.	j. w.
j. w.	j. w.	j. w.	j. w.

Powiat	Komisya okręgowa	Przewodniczący	Zastępca
9. **Kolbuszowa**	24. Kolbuszowa	Jan Hupka	Teodor Błotnicki
10. **Kraków**	21. Kraków	Jan Skirliński	Dr. Witołd Milieski
11. **Krosno**	22. Dukla	Adam hr. Męciński	Stanisław Ostaszewski
	23. Krosno	Stanisław Ostaszewski	Wacław Gintowt-Dziewiałtowski
12. **Limanowa**	25. Limanowa okr. póln.	Feliks Sandoz	Kazimierz Dziedzic
	26. Limanowa okr. poł.	Zygmunt Mars	Kazimierz Żuławski
13. **Mielec**	27. Czermin	Jan hr. Tarnowski	Feliks Kwiatkowski
	28. Mielec	j. w.	j. w.
14. **Myślenice**	29. Myślenice	Wincenty Schmidt	Stefan Konopka
15. **Nisko**	30. Nisko	Jan Komorowski	Teofil Pogorzelski
	31. Ulanów	j. w.	j. w.
16. **Nowy Sącz**	32. Nowy Sącz	Władysław Głębocki	Juliusz Aleksander
	33. Stary Sącz-Muszyna	Franciszek Kopaczyński	Jan Wadowski
17. **Nowy Targ**	34. Czarny Dunajec	Andrzej Glosser-Kałuski	Dr. Jan Zduń
	35. Krościenko	j. w.	j. w.
	36. Nowy Targ	j. w.	j. w.
18. **Pilzno**	37. Brzostek	Antoni Zapalski	Henryk Kaczorowski
	38. Pilzno	j. w.	j. w.
19. **Ropczyce**	39. Dębica	Adam Paliszewski	Tadeusz Skołuba
	40. Ropczyce	j. w.	j. w.

Mianowani przez Wydział Rady powiatowej		Mianowani przez Okręgowe Towarzystwa rolnicze	
Członkowie	Zastępcy członków	Członkowie	Zastępcy członków
Jakób Ekstein	Maciej Gorzelany	Maksymilian Zdulski	Hippmann
Karol Malsburg	Adolf Grzimka	Karol Klich	Kazimierz Rutkowski
Tadeusz Peszyński	August hr. Łoś	Adam Trzecieski	Jan Wejda
August Jordan Stojowski	Edgar Aulich	Władysław hr. Bobrowski	Alfred Irzykowski
Kazimierz Bzowski	Aleksander Dydyński	Jan Drożdż	Stanisław Śliwa
Władysław Walter	Jan Marszałkowicz	Zygmunt Krzyszkowski	Kazimierz Mars
Józef Kierwiński	Adam Dąbrowski	Jan Artwiński	Edward Jezierski
Henryk hr. Breza	Julian Łubkowski	Mieczysław Artwiński	Józef Rydel
Bolesław Targowski	Emil Schünke	Józef Górkiewicz	Jan Zduń
Ignacy Piotrowski	Jan Skrzała	Władysław Komorowski	Pawlik
Jan Łabędzki	Antoni Brzuch	Dr. Klemens Kostheim	Wroński
Stanisław Potoczek	Wilhelm Schmidt	Władysław Kłobukowski	Władysław Wielogłowski
Tomasz Ciągło	Jan Faron	Roman Reklewski	Czesław Czechowski
Wawrzyniec Ptasio	Michał Kapla	Jan Pietraszkiewicz	Jan Maniecki
Zygmunt Dziewolski	Konstanty Dziewolski	j. w.	j. w.
Wojciech Kamiński	Bartłomiej Rajski	j. w.	j. w.
Jan Krajewski	Walenty Kolbusz	Ludwik Kollat	Maciej Warzecha
Antoni Wajda	Julian Bahr	Mikołaj hr. Rey	Reinhold Heisig
Julian Bielański	Bronisław Szwantowski	Kazimierz Wojtalewicz	Teofil Lipa
Kazimierz Jankowski	Czerny	Józef Szczepanik	Józef Gąsior

Powiat	Komisya okręgowa	Przewodniczący	Zastępca
20. **Rzeszów**	41. Głogów-Rzeszów 42. Strzyżów-Tyczyn	Aleksander Dąmbski j. w.	Kazimierz Jędrzejowicz j. w.
21. **Tarnobrzeg**	43. Rozwadów 44. Tarnobrzeg	Zbigniew Horodyński j. w.	ks. Jan Jakiel Gustaw Gawecki
22. **Tarnów**	45. Tarnów 46. Tuchów	Władysław Wodczyński j. w.	Karol Berke j. w.
23. **Wadowice**	47. Adrychów-Kalwarya okr. płdn. 48. Wadowice-Zator okr. półn.	Karol Hosz j. w.	Stanisław Kunachowicz j. w.
24. **Wieliczka**	49. Dobczyce 50. Wieliczka	Adam Fink Karol Czecz de Lindewald	Józef Skrzyński Feliks Sandoz
25. **Żywiec**	51. Żywiec	Stefan Bojanowski	Józef Studencki

Mianowani przez Wydział Rady powiatowej		Mianowani przez Okręgowe Towarzystwa rolnicze	
Członkowie	Zastępcy członków	Członkowie	Zastępcy członków
Jan Mazaraki	Antoni Smagała	Dr. Stanisław Dąmbski	W. Stasiniewicz
Stanisław Dydyński	Kazimierz Sławiński	Józef Wiktor	Władysław Wojnarowski
Jan Mączka	Teofil Grzesiak	Henryk Dolański	Władysław Nowakowski
Władysław Gryglewski	Wojciech Wiązek	Kaliciński	Tomaszewski
Leopold Dietl	August Estreicher	Dominik Kwiatkowski	Bronisław Ząbecki
Bolesław Rossowski	Stanisław Florek	Józef Midowicz	Dr. Włodzimierz Krzeczunowicz
ks. Andrzej Bobek	Antoni Styła	Franciszek Dziobek	Rudolf Fuchs
Józef Sala	Jan Świerguła	Jerzy Gonscher	Stanisław Szczerbowski
Władysław Jakubowicz	Jan Stasiak	Stefan Kałuski	Aleksander Skrzyński
Stanisław Konopka	Antoni Góra	Józef Śliwicki	Kazimierz Czarnomski
Ludwik Dubowski	Jan Szweda	A. Klapsia	W. Budiner

II. W okręgu c. k. Towarzystwa

Powiat	Komisya okręgowa	Przewodniczący	Zastępca
1. **Bóbrka**	1. Bóbrka	Jan Czajkowski	Stanisław Zwolski
	2. Chodorów	Władysław Niwicki	Wiktor Korzenny
2. **Bohorodczany**	3. Bohorodczany	Józef Szeliński	ks. Karol Szczepański
	4. Sołotwina	Karol Grögler	ks. Stefan Komarzyński
3. **Borszczów**	5. Borszczów	Maryan Kępicz	Jakób Siemiginowski
	6. Mielnica	Zygmunt Piszczkowski	Stefan Rosinkiewicz
4. **Brody**	7. Brody	Artur Schnell	ks. Mikołaj Cegielski
	8. Łopatyn	Zdzisław Eder	ks. Julian Mandyczewski
	9. Założce	Mieczysław Osuchowski	Rafał Hirsz
5. **Brzeżany**	10. Brzeżany	Wincenty Podlewski	Tomasz Marmorosz
	11. Kozowa	Edward Krzyżanowski	Franciszek Miliński
6. **Brzozów**	12. Brzozów	Mieczysław Urbański	Stanisław Dydyński
	13. Dynów	Zdzisław Madeyski	Stefan Trzecieski
7. **Buczacz**	14. Buczacz	Ignacy Wachowicz	Jan Turkułł
	15. Monasterzyska	Kazimierz Potworowski	Maryan br. Błażowski
	16. Potok złoty	Seweryn Potworowski	Rudolf Lubiniecki
8. **Cieszanów**	17. Cieszanów	Julian kniaź Puzyna	Zdzisław br. Brunicki
	18. Lubaczów	Władysław ks. Sapieha	Władysław br. Brunicki

gospodarskiego galicyjskiego.

Mianowani przez Wydział Rady powiatowej		Mianowani przez Okręgowe Towarzystwa rolnicze	
Członkowie	Zastępcy członków	Członkowie	Zastępcy członków
Kazimierz Rudnicki Tadeusz Link	Henryk Czajkowski Czesław Trzecieski	Ignacy Smalewski Feliks Różański	Franciszek Kamiński Szczepan Jasiłkowski
Dr. Michał Ferensiewicz ks. Grzegorz Procyk	Jędrzej Wołoszczuk Jerzy Adam	Antoni Peklo Jan Sękowski	Aleksander Wessel ks. Jan Hordyński
Józef Kozierowski Mieczysław hr. Borkowski	Antoni Fastnacht ks. kanonik Smoczyński	Stanisław Gromnicki Szeliski	Henryk Dłuski Karol Henisch
Adam Krajewski Tadeusz Wysocki Leon Starkiewicz	Jan Mrygłodowicz Tadeusz Karniewski ks. Roman Lander	Oktaw Sala Stanisław hr. Sokolnicki Rotter	Władysław Gniewosz ks. kanonik Kubistal Wincenty Sokulski
Stanisław Świciński Longin Łoboz	Wacław Traczewski Tomasz Marmoross	Bronisław Wolfarth Kazimierz Traczewski	Władysław Jankowski Józef Tyszkowski
Franciszek Gedel Teodor Jüngst	Franciszek Prohaska Włodzimierz Dwernicki	Tadeusz Cybulski	Kazimierz Jadowski Dr. Ferdynand Benoni
Konrad Piotrowski Ludwik Abgarowicz Jan Turkułł	Franciszek Borysikiewicz Michał Łucki Piórecki	Franciszek Horodyski Władysław Drzewiecki Leon Kobylański	Baltazar Kozik B. Czajkowski Ludwik Antler
Ludwik br. Wattmann Władysław Rivoli	Adolf Kosturkiewicz Józef Kotarski	ks. Teofil Skobielski Leon Moszyński	Ignacy Zboril Franciszek Mączka

Powiat	Komisya okręgowa	Przewodniczący	Zastępca
9. **Czortków**	19. Czortków	Dr. Stanisław Rudrof	Tadeusz Szeliga Fotocki
10. **Dobromil**	20. Bircza	Józef Nowosielecki	Bronisław Nowosielecki
	21. Dobromil	Paweł Tyszkowski	Julian Terlecki
11. **Dolina**	22. Bolechów	Józef Petri	Juliusz Wanke
	23. Dolina	Wincenty Witosławski	ks. Józef Łopatyński
	24. Rożniatów	Adolf Waligórski	Romuald Bauman
12. **Drohobycz**	25. Drohobycz	Stanisław hr. Tarnowski	Leonard Wiśniewski
	26. Medenice	Zdzisław Krynicki	Juliusz Frey
	27. Podburz	Antoni Anderka	Karol Hawranek
13. **Gródek**	28. Gródek	Stanisław Bogdanowicz	Henryk Mroczkowski
	29. Janów	Franciszek Stanek	Waleryan Łachociński
14. **Horodenka**	30. Horodenka	Jakób br. Romaszkan	Kajetan Passakas
	31. Obertyn	Antoni Theodorowicz	Franciszek Kunz
15. **Husiatyn**	32. Husiatyn	ks. Kazimierz Głowiński	Leon Horodyski
	33. Kopeczyńce	Władysław Bogucki	Zdzisław Smalawski
16. **Jarosław**	34. Jarosław-Pruchnik	Adam Terlecki	Bolesław Jasieński
	35. Radymno	Romuald Runge	ks. Szmyd
	36. Sieniawa	Witołd ks. Czartoryski	Mieczysław Ostrowski
17. **Jaworów**	37. Jaworów	Jan hr. Szeptycki	Seweryn Frank
	38. Krakowiec	Stanisław br. Hagen	Bolesław Orzechowicz

Mianowani przez Wydział Rady powiatowej		Mianowani przez Oddziały Towarzystwa gospod. galic.	
Członkowie	Zastępcy członków	Członkowie	Zastępcy członków
Adam Noel	Stefan Komornicki	Tadeusz Noel	ks. Jan Czmoła
Antoni Morelowski	Floryan Kozłowski	Zygmunt Kapiszewski	Władysław Nowacki
Władysław Młodkowski	Aleksander Pragłowski	Włodzimierz Gużkowski	Wiktor Geissler
Jan Reif	ks. Teofil Górnikiewicz	Karol Okornicki	Mścisław Zakrzewski
ks. Hipolit Zaremba	Józef Nowak	Władysław Fedorowicz	Hipolit Węgrzynowski
Jerzy Petri	Teodor Prokopów	Sylwester Hołubowski	Franciszek Janowski
Jan Kiszko	Tadeusz Kocko	Juliusz hr. Bielski	ks. Julian Humiecki
Henryk Feuereisel	Ryszard Schiller	Feliks Ostafiński	Stefan Firlej
Hryń Łuciów	Jakób Halewicz	Szczepan Kulczycki	Piotr Andruneweczyn
Franciszek Bobowski	Jan Kintze	Grzegorz Ziembicki	Karol Wiśniewski
Józef Weigel-Milleret	Gracyan Radomski	Edward Kopecki	Franciszek Łoziński
Tytus Zulauf	Stanisław Pyrzanowski	Jan Wielowiejski	Tytus Zulauf
Ignacy Teodorowicz	Albin Kunz	Jerzy Gieszkowski	Tadeusz Osadca
ks. Włodzimierz Koziorowski	ks. Mikołaj Temnicki	Jerzy Horodyski	Dr. Kazimierz Paygert
Michał Müller	Kazimierz Cieński	Kazimierz Horodyski	Adolf Cieński
Michał Socha	Antoni Sobień	Włodzimierz Słoniewski	Aleksander Ossoliński
Witołd Kotkowski	Fryderyk Pokorny	Ludwik Borowski	Jan Kisielewski
Michał Wołczasty	Stanisław Naspiński	Ludwik Łysakowski	Władysław Merczyński
Henryk Karczewski	Ferdynand Smulski	Jan Konopka	Aleksander Weisman-Zawidowski
Adam Łucki	Piotr Fartuch	Kazimierz hr. Łubieński	Ludomił Morawski

Powiat	Komisya okręgowa	Przewodniczący	Zastępca
18. **Kałusz**	39. Kałusz	Stanisław Komornicki	ks. Józef Szeligiewicz
	40. Wojniłów	Witołd Postruski	Jan Kunaszowski
19. **Kamionka** Str.	41. Busk	Adam Thulie	Maryan Bogdanowicz
	42. Kamionka Str.	Kazimierz Bartmański	Maciej Bardecki
	43. Radziechów	Tytus Korytyński	Roman Ujejski
20. **Kołomyja**	44. Gwoździec	Konstanty Siwicki	Stanisław Jasiński
	45. Kołomyja	Konstanty Siwicki	Kazimierz Agopsowicz
	46. Peczyniżyn	Jan Kleski	Stanisław Jasiński
21. **Kossów**	46. Kossów	Stanisław Bursa	ks. Jan Rogożyński
	48. Kuty-Żabie	Władysław Poluszyński	Zygmunt Gawłowski
22. **Lisko**	49. Baligród	Zygmunt Madeyski	ks. Cypryan Jasieniecki
	50. Lisko	Wiktor Żurowski	Julian Mickiewicz
	51. Lutowiska	Ludwik Baldwin Ramułt	ks. Mikołaj Buła
	52. Ustrzyki	Emil Leszczyński	Floryan Michalski
23. **Lwów**	53. Lwów	Adolf Wiesiołowski	Dr. Józef Szpilman
	54. Winniki	Witołd Traczewski	Antoni Romański
	55. Szczerzec	ks. Michał Jaćkiewicz	Józef Capiński
24. **Łańcut**	56. Łańcut-Przeworsk	Andrzej ks. Lubomirski	Karol Madeyski
	57. Leżajsk	ks. Aleksy Iwasiówka	Julian Chrzanowski
25. **Mościska**	58. Mościska	Michał Szczepański	Karol hr. Drohojowski
	59. Sądowa Wisznia	Bolesław Śmiałowski	Kazimierz Kędzierski

Mianowani przez Wydział Rady powiatowej		Mianowani przez Oddziały Towarzystwa gospod. galic.	
Członkowie	Zastępcy członków	Członkowie	Zastępcy członków
Ignacy Przestalski	Dr. Adolf Wurst	Kazimierz Rojowski	Konstanty Czarkowski
Henryk Mierzeński	Bronisław Barzykowski	Feliks Scazeghina	Hieronim Noskiewicz
ks. Wiktor Haruch	ks. Dorosz	ks. kanonik Aktyl	Gretschel
Dymitr Wanio	Jan Lewicki	Dr. Juliusz Czerkawski	ks. kanonik Ziemiański
ks. Izydor Dawidowicz	ks. Świstuń	ks. kanonik Skalski	Jan Gelański
Roman kniaź Puzyna	Jan Kosiba	Stanisław Łążyński	Artur Krzysztofowicz
Kazimierz Kobylański	Leon kniaź Puzyna	Grodzicki	Antoni Strzelbicki
Jan Kleski	Maksym Fediuk	Franciszek Heller	ks. Charzewski
Albin Staszyński	Alfred Mitsowits	Zygmunt Gawłowski	Franciszek Feuer
ks. Teodor Lisiewicz	Stanisław Bursa	ks. Jakób Moszoro	Julian Kozakiewicz
Franciszek Cieśliński	Wiktor Kościński	Bolesław Zatorski	Jan Zatorski
Robert Pragłowski	Józef Bielak	Władysław Bal	Tadeusz Łępkowski
Karol Newelski	Stanisław Michalewski	Karol hr. Starzeński	Jan Gayer
Adam Ziętarski	Kazimierz hr. Russocki	Józef Nanowski	Konstanty Hołyński
Kazimierz Pańkowski	Józef Kubicki	Ignacy Papara	Józef Śniadowski
Adam hr. Horoch	Dmytro Kiernoha	Aleksander Strzelecki	Władysław Ciągło
Dawid Abrahamowicz	Leopold Kühner	Filip Simon	Jan Maksymowicz
Zygmunt Łastowiecki	Antoni Trojnar	Henryk Sawicki	Tadeusz Śmiałowski
Franciszek Ber	Fryderyk Metzger	ks. kanonik Świerczyński	Jan Zawirski
Dyonizy Pogłodowski	Mieczysław Wyszyński	Aleksander Misiągiewicz	Stefan Nanowski
Zdzisław Gottleb	Julian Styrecki	Bolesław Gurski	Emil Ulm

Powiat	Komisya okręgowa	Przewodniczący	Zastępca
26. **Nadwórna**	60. Nadwórna	Jakób Głuchowski	ks. Józef Kuczyński
27. **Podhajce**	61. Podhajce	Edwin Hohendorf	Aleksander Romanowski
	62. Wiśniowczyk	Józef Krzysztofowicz	Józef Strutyński
28. **Przemyśl**	63. Dubiecko	Bolesław Jocz	Ignacy br. Krasicki
	64. Krasiczyn	Adam Dębicki	Antoni Miazga
	65. Medyka	Mieczysław Romanowski	Emil Wasilkowski
	66. Niżankowice	Włodzimierz Junga	Stanisław Narzymski
	67. Przemyśl	Mikołaj Drużbacki	Mieczysław Popiel
	68. Wyszatyce	Adolf Ebenberger	ks. Szymon Bałaban
29. **Przemyślany**	69. Gliniany	Adam Treter	August Goławski
	70. Przemyślany	Władysław Czerkawski	Zygmunt Wiszniewski
30. **Rawa**	71. Niemirów	Karol Kruzenstern	Feliks Biliński
	72. Rawa	Jan Sołowij	Mieczysław Świątkiewicz
	73. Uhnów	Zygmunt Stasiniewicz	Józef Skólimowski
31. **Rohatyn**	74. Bursztyn	Michał Tustanowski	Wincenty Żelechowski
	75. Rohatyn	Jakób Bittner	Antoni Gniewosz
32. **Ru[illegible]**	76. Komarno	Feliks Barański	Stanisław Bal
	77. Rudki	Albin Rayski	Stefan Janko
33. **Sambor**	78. Łąka	Feliks Sozański	Michał Schuster
	79 Sambor	Ludwik Balicki	Karol Barański

Mianowani przez Wydział Rady powiatowej		Mianowani przez Oddziały Towarzystwa gospod. galic.	
Członkowie	Zastępcy członków	Członkowie	Zastępcy członków
ks. Antoni Mojseowicz	Antoni Sym	Dr. Alfred Dubs	Michał Szuszkiewicz
Napoleon Gołaszewski	Władysław Gołębski	Juliusz Gołębski	Kazimierz Gołębski
Stanisław Bogelemowicz	Stanisław Perekładowski		Józef Krasucki
Józef Jarużelski	Mieczysław Darowski	ks. Józef Karpiński	Gabryel Załęski
Zygmunt Sroczyński	Teodor Kozarski	Karol Janecki	Mizerski
Franciszek Gizowski	Mikołaj Oleszko	ks. Władysław Głowacki	Ferdynand Cechak
Franciszek Prokopowicz	Józef Stankiewicz	Alojzy Kostheim	Tadeusz Studnicki
Kazimierz Zbyszewski	Jan Bielawski	Edward Woźniakowski	Feliks Drużbacki
Julian Korypski	ks. Tomasz Błahuta	Zygmunt Fiszer	Teodor Dmytrasz
Stanisław Burliga	Mieczysław Rozen	Michał Torosiewicz	Stanisław Kędzierski
Stanisław Wybranowski	Floryan Stormke	Konstanty hr. Romer	Alojzy Madejski
ks. Jerzy Żuk	Franciszek Bietkowski	Mieczysław Świątkiewicz	Wiktor Jordan
Stanisław Boniecki	ks. Manasterski	Stanisław Lewandowski	Albert Kaempfe
ks. Wiktor Mazikiewicz	ks. Jan Gissowski	Mieczysław Wysocki	Bolesław Czerwiński
Ignacy Słabicki	Andrzej Baran	Aleksander Krzeczunowicz	Franciszek Malinowski
ks. Włodzimierz Czyrowski	Mikołaj Danyluk	Feliks Różański	Józef Aksentowicz
Józef Trojan	Grzegorz Januszkiewicz	Józef Gizowski	Szczęsny Piechowski
Władysław Olszański	Stanisław Barański	Mieczysław Lewicki	Stanisław Żurowski
Józef Bereźnicki	Piotr Lityński	Stefan hr. Komorowski	Chromcewicz
Karol Jędrzejowicz	Stanisław Stefanowski	Maciej Zenon Serwatowski	Antoni Stankiewicz

Powiat	Komisya okręgowa	Przewodniczący	Zastępca
34. **Sanok**	80. Bukowsko	Władysław Wiktor	Kazimierz Rodkiewicz
	81. Rymanów	Kazimierz Wiktor	Władysław Morawski
	82. Sanok	Wojciech Wasilewski	Stanisław Fihauser
35. **Skałat**	83. Grzymałów	Edward Ćwierzewicz	Mieczysław Janicki
	84. Skałat	Władysław Bieniecki	Bronisław Rozwadowski
36. **Śniatyn**	85. Śniatyn	Dr. Mikołaj Krzysztofowicz	Eugeniusz Krzysztofowicz
	86. Zabłotów	Włodzimierz Zagórski	Józef Dobek
37. **Sokal**	87. Bełz	Aleksander Hulimka	Stanisław Białoskórski
	88. Sokal	Wincenty Kruszewski	Wacław Fabiański
38. **Stanisławów**	89. Halicz	Stanisław Pieniążek	Jan Janko
	90. Stanisławów	Jan Burzyński	Władysław Ząbecki
39. **Stare miasto**	91. Stare miasto	Albert Knauer	Władysław Skarzyński
	92. Stara sól	Alfred ks. Sułkowski	Józef Mściwujewski
40. **Stryj**	93. Skole	Julian br. Brunicki	Józef Galiński
	94. Stryj	j. w.	Włodzimierz Barański
41. **Tarnopol**	95. Miknlińce	dr. Ludwik Brudziński	Aleksander Ujejski
	96. Tarnopol	Michał Garapich	Maryan Maniewski
42. **Tłumacz**	97. Tłumacz	ks. Maryan Topolnicki	Piotr Szczepański

Mianowani przez Wydział Rady powiatowej		Mianowani przez Oddziały Towarzystwa gospod. galic.	
Członkowie	Zastępcy członków	Członkowie	Zastępcy członków
Adolf Poźniak	Teodor Kurc	Włodzimierz Truskolaski	Michał Groblewski
Józef hr. Potocki	Jan hr. Potocki	Stanisław Ostaszewski	Jan Nowakowski
Kazimierz Jachimowski	Juliusz Koźma	ks. Jan Malinowski	Adam Wiktor
Kazimierz Zawistowski	Grzegorz Barącz	Roman Grocholski	Jan Leszczyński
Leon Fedorowicz	Stanisław Zawistowski	Henryk Miączyński	Dziubkiewicz
Tytus Niemczewski	ks. Cyryl Hamorak	Edmund Komar	Roman Teodorowicz
Stefan Moysa	Aleksander Zadurowicz	Józef Pilecki	Oleksa Makowijczuk
Alfred Münter	Teodor Hulimka	Bronisław Lang	Bolesław Karliński
Henryk Karczewski	Bronisław Żukiewicz	Klemens Skawiński	Józef Żukiewicz
Wolf Geller	Władysław hr. Dzieduszycki	Mścisław Zakrzewski	Edward Kozicki
Józef Budziński	Zygmunt Regenstreif	Oskar Hofmokl	Mieczysław Grodecki
Błażej Rudnicki	Cezar Przybylski	Kazimierz Bielański	Włodek
Marcin Zieliński	Jan Studziński	Karol Jędrzejowicz	Tadeusz Sozański
Stanisław kniaż Świdrygiełło Świderski	Stefan Podobiński	Adam Onyszkiewicz	Jan Smoluchowski
Adam Onyszkiewicz	Stefan Kozak	Mieczysław Truszkowski	Karol hr. Dzieduszycki
Ryszard Iwanicki	Tadeusz Lachman	Aleksander hr. Piniński	Tadeusz Lachman
Antym Nikorowicz	Ludwik Puntschert	Aleksander Sozański	Zygmunt Mochnacki
Maurycy Doschot	Jan Jakubowicz	Antoni Schadbej	Zdzisław Ładomirski

Powiat	Komisya okręgowa	Przewodniczący	Zastępca
43. **Trembowla**	98. Budzanów	Adam Mysłakowski	Franciszek Pawłowicz
	99. Trembowla	Alojzy Morawski	ks. Stanisław Korzeniowski
44. **Turka**	100. Borynia	Bronisław Osuchowski	Stanisław Stroiński
	101. Turka	Franciszek Turowski	Franciszek Ławrowski
45. **Zaleszczyki**	102. Tłuste	Franciszek br. Heydel	Roman Potworowski
	103. Zaleszczyki	Józef Wartanowicz	Tomasz Wartanowicz
46. **Zbaraż**	104. Nowe sioło	Tadeusz Fedorowicz	Henryk Dornbach
	105. Zbaraż	Zygmunt Dzierżanowski	Bronisław Kopczyński
47. **Złoczów**	106. Zborów	Bolesław Wierzchleyski	Roman Treter
	107. Złoczów	Kazimierz Obertyński	Oskar Schnell
48. **Żółkiew**	108. Żółkiew	Stefan Kozicki	Jan Müller
49. **Żydaczów**	109. Mikołajów	Kazimierz Winnicki	Wincenty Berezowski
	110. Żurawno	Antoni Skrzyński	Stefan Myczkowski
	111. Żydaczów	Kazimierz Winnicki	Stanisław Pawlikowski

Mianowani przez Wydział Rady powiatowej		Mianowani przez Oddziały Towarzystwa gospod. galic.	
Członkowie	Zastępcy członków	Członkowie	Zastępcy członków
Jan Kołopajko Dr. Julian Olpiński	ks. Teofil Ławrocki Jan Wróblewski	Jan Gromnicki Bolesław Siedlecki	Jan Snowicki Wincenty Snowicki
ks. Szczęsny Salamon Kazimierz Granatowski	Mikołaj Komarnicki-Drużbicz Józef Jaworski-Fajewicz	Narcyz Polański Seweryn Brysiewicz	Jan Ilnicki Schaechter
Karol Geringer Jan Rogoziński	Jakób Siemiginowski Joachim Leistin	Maryan Kęplicz Stanisław Orzelski	Mieczysław hr. Piniński Kajetan Mandyczewski
Edward Kański Dmytro Ostapczuk	Michał Czerniakowski Felicyan Sochanik	Bronisław Kopczyński Ignacy Sochanik	Ignacy Sochanik Adolf Fedorowicz
Klemens Weissmann Teofil Dorożyński	Grzegorz Krawczyszyn Tadeusz Jaworski	Mieczysław Komarnicki Jan Drzewiecki	Jan Mosiewicz Leon Wikarski
Leopold Urich	Jan Kilar	Bronisław Lang	Mieczysław Lewandowski
Józef Bentz Edmund hr. Dzieduszycki Wincenty Berezowski	Wincenty Rudnicki Witołd Czajkowski Bolesław Widajewicz	Mikołaj Podlewski Józef Windisch Józef Jarzymowski	ks. Juryk Jan Windisch Władysław Pawlikowski

Alegat II. do sprawozdania Wydziału krajowego LW. 84.858/99.

Wykaz stanu obór zarodowych pełnej krwi w roku 1898.

Liczba porządk.	Właściciel obory	Miejscowość	Rasa	Stan obory przy założeniu: buhajów	Stan obory przy założeniu: krów	Stan z końcem r. 1898: buhajów	Stan z końcem r. 1898: krów	Przeciętna mleczność krów w litrach w roku 1898	Przeciętna waga krów w kilogramach w roku 1898	Na 100 kilogr. żywej wagi ilość litrów mleka	Urodziło się: byczków	Urodziło się: jałówek	Sprzedano na chów: byczków	Sprzedano na chów: jałówek i krów	Wcielono do obory: sztuk	Uwagi
1	Albin Rayski	Michalewice	Majdańska	1	14	1	41	821	344	239	12	17	3	—	19	
2	Hr. Franciszek Potulickl	Gliniany	„	1	13	1	16	1.279	361	354	6	6	—	—	2	
3	Józef Kellerman *)	Niżatyce	Kraj - Żuławska	1	21	1	15	1.399	499	280	6	7	—	—	—	
4	Józef Kellerman	Żuklin	Simentalska	1	12	1	17	1.196	540	203	4	2	2	—	5	
5	Kazimierz Wiktor	Zarszyn	„	1	10	1	50	2.242	551	407	19	19	8	—	26	
6	Grzegorz Głuchowski	Kamienna	„	1	10	1	11	—	581	—	2	5	6	—	—	
7	Tadeusz Fedorowicz	Klebanówka	„	1	8	1	26	2.357	653	363	8	12	3	1	—	
8	Kazimierz Jadowski	Buków	„	1	10	1	18	nie nadesłano sprawozdań							3	
9	Aleksander Hulimka *)	Myców	„	1	27	1	39	1.806	578	330	17	17	12	—	5	
10	Władysław Górski	Rozwienica	„	1	25	1	26	2.358	578	408	9	9	8	—	1	
11	Ludwik Abgarowicz	Weleśniów	„	1	10	1	15	2.228	—	—	3	5	—	—	4	
12	Stanisław Fihauser *)	Niebieszczany	„	1	11	1	15	1.791	501	357	2	7	2	—	6	
13	Wincenty Podlewski	Pisarówka	„	1	11	1	11	2.098	443	473	6	4	—	—	—	
14	Wiktor Jasiński	Bełzec	„	1	10	1	9	1.812	544	330	3	4	1	—	—	
15	Excel. hr. Kazimierz Badeni	Busk	„	1	10	1	10	obora założona w r. 1898			1	5	—	—	—	
16	Gmina	Kamienna	„	—	10	1	15	—	—	—	4	4	2	—	—	
17	Oskar Schnell	Firlejówka	Oldenburgska	1	10	1	16	1.595	515	309	4	9	3	—	7	
				16	222	17	350				106	132	50	1	78	

*) Obory niesubwencyonowane.

Alegat III. do sprawozdania Wydziału krajowego LW. 84.858/99.

W Y-

stanu obór zarodowych pół krwi utworzonych przez Ko-

Liczba porz.	Właściciel obory zarodowej	Nazwa miejsca	Rasa
1	Bolesław Augustynowicz . . .	Kniaże	½ krwi Simentalska
2	Bolesław Orzechowicz	Kalników	"
3	Michał Garapich	Cebrów	"
4	Władysław Morawski	Odrzechowa	"
5	Bolesław Wierzchlejski	Kabarowce	"
6	Jan Sołowij	Kamionka	"
7	Wincenty Kraiński	Leszczowate	"
8	Stanisław Fihauser	Niebieszczany	"
9	Michał Tustanowski	Podmichałowce	"
10	Eugeniusz Krzysztofowicz . . .	Zawale	"
11	Kazimierz Jadowski	Trześniów	"
12	Adolf Waligórski	Swaryczów	"
13	Alfred Münter	Waniów	"
14	Kazimierz Potworowski	Koropiec	"
15	Marya Doschot	Pałahicze	"
16	Jakób br. Romaszkan	Horodenka	"
17	Bohdan Zadurowicz	Wołczkowce	"
18	Kazimierz Wiktor	Wróblik	"
19	Karol Barański	Radłowice	"
20	Michał Czarniakowski	Lisieczyńce	"
21	Ludwik Baldwin-Ramułt	Dwernik	"
22	Piotr Szczepański	Okniany	"
23	Księżna Sapieżyna	Bilcze złote	"
24	Antoni Skrzyński	Żurawno	"
25	Wiktor Jasiński	Bełzec w Złocz.	"
26	Marya Małachowska	Strzałki	"
27	Hr. Józef Potocki	Rymanów	"
28	Jan Krzyżanowski	Hulcze	"
29	Henryk Mierzeński	Dubowica	"
30	Oskar Schnell	Skniłów	"
31	Stanisław Brykczyński	Dydiatycze	"
32	Dr. Mikołaj Krzysztofowicz . . .	Załucze	"
33	Feliks Scazeghina	Przewoziec	"
34	Gmina	Odrzechowa	"
35	Gmina	Długie Zarszyn	"
36	Gmina	Tarnawica polna	"
37	Gmina	Haczów	"
38	Gmina	Weleśniów-Bratkowce	"
39	Gmina	Bełzec w Złocz.	"
40	Gmina	Tomaszowce	"
41	Bronisław Skibniewski	Balice	½ krwi Oldenburg.
42	Hr. Stefan Zamoyski	Wysock	"
43	Feliks Passakas	Brześciany	"
44	Mikołaj Torosiewicz	Putiatyńce	"
45	Dawid Abrahamowicz	Siemianiówka	"
46	Hr. Wilma Reyowa	Psary	"
47	Stanisław Gniewosz	Trzcianiec	½ krwi Ayrshire
48	Hr. Ignacy Krasicki	Bachorzec	"
49	Jan Breuer	Suchowola	½ krwi Szwyz

KAZ

mitet c. k. Towarzystwa gosp. galic. po koniec roku 1898.

Stan obory przy założeniu		Stan z końcem r. 1898		Urodziło się		Przeciętna mleczność w litrach w r. 1898	Przeciętna waga krów w kilogr. w r. 1898	Ilość litrów mleka na 100 kgr. żywej wagi
bu-hajów rozpłod.	krów rozpłod.	bu-hajów	krów	bu-hajów	jałówek			
1	25	1	25	11	11	1731	477	363
1	10	1	38	15	17	2040	510	400
1	32	1	31	9	9	1032	575	180
1	24	1	36	16	16	1986	499	398
1	20	1	30	3	11	1085	404	268
1	20	1	37		nie nadesłano raportu			
1	20	1	45	22	13	1599	460	348
1	22	1	33	11	14	1894	446	424
1	20	1	16	3	10	1635	484	348
1	20	1	25	19	4	1927	491	394
.	22	1	26		nie nadesłano raportu			
1	24	1	23	11	10	2855	499	572
1	29	1	22	7	11	1398	491	285
1	19	1	36	16	13	1670	470	355
1	24	1	23	7	10	1784	495	357
1	22	1	25	10	13	1487	561	265
1	20	1	18		nie nadesłano raportu			
1	40	1	21	6	4	1859	509	365
1	24	1	13	2	2	999	517	193
1	26	1	25	8	12	1343	.	.
1	24	1	26	9	15	1807	445	406
1	20	1	13	8	5	1250	422	296
1	20	1	20	9	10	1338	528	267
2	18	1	18		nie nadesłano raportu			
1	22	1	32	8	12	1363	515	265
1	19	1	21	5	7	2238	485	462
1	25	1	21	4	6	1700	505	337
2	26	1	32	12	14	2034	496	410
1	22	1	21	4	4	1100	.	.
1	17	1	20	7	9	1445	474	304
1	30	1	29	12	9	1750	442	396
1	20	1	20		Obora nowo założona			
1	20	1	20		Obora nowo założona			
1	6	1	22	8	7	.	.	.
1	25	1	22	7	9	.	.	.
1	10	1	13		nie nadesłano raportu			
1	12	1	12	4	5	.	.	.
.	12	1	13	3	2	.	.	.
.	10	1	10	1	3	.	.	.
1	12	1	12	5	4	.	.	.
1	24	1	23	11	9	2040	473	431
1	30	1	30	11	6	1530	524	292
1	30	1	40	15	19	2822	575	491
2	28	1	25		nie nadesłano raportu			
1	25	1	22	4	9	1185	429	289
1	12	1	12		nie nadesłano raportu			
1	24	1	23	12	6	1696	303	559
1	19	1	30	10	8	745	.	.
1	21	1	18	9	4	2106	.	.
49	1.046	49	1.168	345	356	.	.	.

Alegat IV. do sprawozdania Wydziału krajowego LW. 84.858/99.

WYKAZ

kwot preliminowanych przez Komitet c. k. gal. Towarzystwa gosp. na utrzymanie stacyi buhajów dla użytku włościan na rok 1898/9.

Liczba porząd.	Oddział Towarzystwa gospodarskiego	Na rok 1898/99 preliminowano stacyj			UWAGI
		subwencyjnych	subwencyonowanych	zł.	
1	Bełz-Sokal	7	—	420	Z preliminowanej ogólnej kwoty 15.840 zł. będzie pokrytych subwencyą na rok 1899 — 13.400 zł., reszta zaś 2.400 zł. pozostałością z roku 1898.
2	Bóbrka	2	2	240	
3	Brzeżany	2	4	360	
4	Cieszanów	11	—	660	
5	Dynów	2	—	120	
6	Drohobycz	3	—	180	
7	Jarosław-Łańcut	9	15	1.440	
8	Jaworów	5	1	360	
9	Kałusz-Dolina	12	5	1.020	
10	Kamionka strumiłowa*) . . .	4	—	180	
11	Lwów	8	1	540	
12	Nadwórna**)	16	1	780	
13	Podolski	8	5	780	
14	Pokucki	15	4	1.140	
15	Przemyśl	11	3	840	
16	Przemyślany	8	3	660	
17	Rawa	3	1	240	
18	Rohatyn	7	—	420	
19	Rudki-Gródek	7	—	420	
20	Sambor***)	8	3	180	
21	Sanok	19	—	1.140	
22	Stanisławów	6	1	420	
23	Stryj****)	11	4	840	
24	Tarnopol	5	5	600	
25	Tłumacz	13	1	840	
26	Złoczów-Brody*****)	13	4	900	
27	Żółkiew	2	—	120	
	Razem .	217	63	15.840	
		280			

*) 1 stacyę subwencyonuje Rada Oddziału.
**) 4 stacye „ Rada powiatowa.
***) 8 stacyi „ Rady powiatowe — Staremiasto i Turka.
****) 1 stacyi nie płaci się w Bereźnicy
*****) 2 stacye subwencyonuje Rada Oddziału.

Alegat V. do sprawozdania Wydziału krajowego LW. 84.858/99.

WYKAZ

wystaw przeglądowych bydła włościańskiego połączonych z premiowaniem w roku 1898.

Liczba porządkowa	Oddział Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego	Miejsce wystawy przeglądowej	Kiedy się odbyła		Ile ogółem przyprowadzono bydła	Ile nagrodzono							Ile wydano								UWAGI
						buhaje	krowy	jałówki	woły	cielęta	obory	Razem	z funduszów subwencyjnych		z funduszów oddziałowych i darów		z jednorazowej subwencyi Ministerstwa		Razem		
			Dnia	Miesiąca	sztuk								zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	
1	Lwowski	Szczerzec	4	Czerwca	147	6	14	13	—	—	1	34	210	—	—	—	—	—	210	—	
2	Podolski	Buczacz	7	„	65	2	6	5	—	—	—	13	125	—	—	—	—	—	125	—	
3	Jarosławski	Leżajsk	7	„	163	6	37	2	—	—	—	45	300	—	20	—	—	—	320	—	Rada powiatowa 20 zł.
4	Rudki-Gródek	Sądowa-Wiszn.	11	„	269	4	22	6	—	—	—	32	150	—	15	—	—	—	165	—	
5	Przemyślański	Gliniany	11	„	145	11	9	3	—	1	—	24	145	—	—	—	—	—	145	—	
6	Pokucki	Horodenka	15	„	21	2	8	3	—	—	—	13	85	—	—	—	—	—	85	—	
7	Cieszanów	Podemszczyzna	18	„	37	9	11	9	—	—	—	29	120	—	30	—	—	—	150	—	
8	Sanocki	Lisko	21	„	130	4	28	9	10	—	—	51	300	—	17	50	—	—	317	50	
9	Stanisławowski	Stanisławów	18	„	168	17	9	6	1	—	2	35	260	—	—	—	—	—	260	—	
10	Brody-Złoczów	Złoczów	27	„	187	7	13	14	—	5	—	39	225	—	—	—	—	—	225	—	
11	Przemyski	Bircza	2	Lipca	278	1	6	9	7	1	—	24	150	—	—	—	—	—	150	—	
12	„	Czerniawa	4	„	79	7	7	5	—	—	—	19	175	—	—	—	—	—	175	—	
13	Kałuski	Kałusz	20	„	222	13	12	6	16	—	3	50	300	—	85	—	—	—	385	—	
	Razem odbyło się 13 wystaw przeglądowych				1911	89	182	90	34	7	6	408	2545	—	167	50	—	—	2712	50	

Alegat VI. do sprawozd. Wydziału krajowego LW. 84.858.

WY-

subwencyonowanych obór za-

L. porządkowa	Właściciel obory zarodowej	Miejscowość	Rasa	Liczba sztuk zarodowych						
				Krowy dojne	Jałowice ciel.	Cieliczki	Buhaje rozpłodniki	Buhaje wyżej roku	Buhajki niżej roku	Ogółem
1	Romer Stefan	Jodłownik	Czerwona polska	57	6	17	2	3	22	107
2	Bar. Dr. Czecz Herm.	Kozy	„	23	—	2	1	4	2	32
3	Czecz Karol	Bierzanów	„	14	2	3	1	2	4	26
4	Hr. Rey Mikołaj	Przyborowie	„	11	1	5	2	1	2	22
5	Bzowski Kazimierz	Droginia	„	8	—	5	1	—	3	17
6	Horodyński Zbigniew	Zbydniów	„	6	—	2	1	3	—	12
7	Konopka Stefan	Głogoczów	„	11	—	7	1	—	5	24
8	Artwiński Jan	Ostrówek	„	12	—	1	1	—	5	19
9	Fink Adam	Komorniki	„	11	—	6	1	—	2	20
10	Wiktor Józef	Czudec	„	19	—	10	1	3	5	38
11	Dr. Zduń Jan	Raba wyżna	„	16	—	4	1	4	8	33
12	Mączyński Maciej	Siedliska	„	6	—	2	1	—	2	11
13	Chwalibóg Andrzej	Kasina Wielka	„	6	—	—	1	—	—	7
14	Wiącek Wojciech	Machów	„	2	—	—	1	—	—	3
15	Pieczonka Józef	Niepołomice	„	2	—	—	1	—	—	3
16	Skwara Jan	Targowisko	„	2	—	—	1	—	—	3
17	Smoleń Bartłomiej	Łęki górne	„	2	—	—	1	—	—	3
18	Placek Józef	dto	„	1	—	—	—	—	—	1
19	Dolański Stanisław	Baranów	Oldenburg	11	7	3	2	4	4	31
20	Rudziński Oskar	Osiek	„	8	1	4	2	—	2	17
21	Żeleński Władysław	Pogorzyce	Fryzyjska	7	—	—	1	—	—	8
				235	17	71	24	24	66	437

KAZ

rodowych z końcem 1898 r.

Liczba sztuk będących własnością komitetu			Przeciętna waga w kilogramach		Mleczność			UWAGI
Buhaje	Krowy	Ogółem	krów	rozpłodników	przeciętna roczna w litrach	przeciętna dzienna w litrach	przeciętna na 1 kilo żywej wagi	
1	—	1	371	890	1508	4.1	4.07	
—	—	—	229	700	1686	4.6	4.0	w r. 98 panowało epidemiczne porzucanie krów
—	—	—	379	497	1762	4.8	4.07	
1	3	4	346	500	1677	4.6	4.9	
1	7	8	476	360	1297	3.5	2.8	
1	6	7	360	480	1303	3.6	3.6	
1	6	7	370	650	1237	3.4	3.4	
1	6	7	413	550	1702	4.7	4.1	
1	6	7	334	500	1542	4.2	4.6	
1	6	7	391	450	1561	4.3	4.0	
1	6	7	375	704	1467	4.0	3.9	obora założ. z jałówek w r. 97
1	6	7	—	—	—	—	—	dtto
1	6	7	—	—	—	—	—	obory włościańskie założone z końcem 1877 z cielęciarni w Kozach.
1	2	3	—	—	—	—	—	
1	2	3	—	—	—	—	—	
1	2	3	—	—	—	—	—	
1	2	3	—	—	—	—	—	
—	1	1	—	—	—	—	—	
1	1	2	507	477	1164	3.2	2.3	
1	2	3	474	920	2438	6.6	5.1	
1	3	4	—	—	—	—	—	obora założ. w sierpniu 1898 r.
18	73	91	—	—	—	—	—	

Alegat VII. do sprawozd. Wydziału kraj. LW. 84.858.

Premio-

Liczba porząd.	Towarzystwo rolnicze okręgowe	Miejsce wystawy przeglądowej	Kiedy się odbyło		Ile ogółem przyprawadzono bydła	Ile nagrodzono			
			dnia	miesiąca		buhaje	krowy	jałówki	woły
1	Wieliczka	Maków	2	maja	80	—	16	1	—
2	»	Jodłownik	6	»	320	8	60	15	—
3	»	Gdów	13	»	387	8	34	15	—
4	»	Sułkowice	24	»	300	3	43	8	—
5	»	Świątniki	25	»	250	2	38	9	—
6	Rzeszów	Strzyżów		»					
7	»	Niebylec	5		47	6	8	1	—
8	»	Czudec		»					
9	»	Tyczyn	11		—	7	2	1	—
10	»	Błażowa	11	»	—	4	10	—	—
11	»	Jawornik	12	»	---	3	5	—	—
12	Tarnów	Ryglice	18	»	92	3	26	8	—
13	Jasło	Ujście ruskie	16	»	236	—	—	—	—
14	»	Rozenbark	17	»	128	1	11	8	—
15	»	Tarnowiec	18	»	220	9	25	8	—
16	»	Wietrzne	20	»	338	4	14	9	—
17	»	Cieszyn	21	»	58	7	6	5	—
18	Kraków	Ruszcza	23	»	250	—	26	7	—
19	»	Rudawa	25	»	110	—	19	2	—
20	Brzesko	Szczurowa	23	»	46	1	16	—	—
21	»	Tymowa	26	»	80	1	26	8	—
22	Nowy Targ	Czarny Dunajec	18	»	100	4	24	5	—
23	» »	Zakopane	19	czerwca	60	—	12	1	—
24	» »	Nowy Targ	2	maja	450	14	86	12	—
25	Bochnia	Łąkta górna	17	»	104	2	24	7	—
26	»	Chronów	25	»	66	—	17	2	—
27	»	Dziewin	7	»	109	2	8	9	—
28	Nowy Sącz	Tęgoborze	20	»	280	6	22	8	—
29	» »	Bobowa	21	czerwca	360	6	26	15	—
30	Wadowice	Zator	13	»	152	3	20	11	—
31	Tarnów	Wietrzychowice	23	»	126	2	51	1	—
32	Dębica	Dębica	18	»	201	13	18	1	—
33	»	Ropczyce	20	»	60	5	7	1	—
34	»	Róża	22	»	40	8	5	2	—
35	»	Lubcza	28	»	56	5	14	4	—
36	Rzeszów	Raniżów	6	lipca	90	5	41	1	2
37	»	Jarocin	13	»	150	6	27	17	—
38	»	Nart nowy	15	»	65	2	21	4	—
39	Wieliczka	Myślenice	12	września	250	2	37	11	—
40	Biała	Wilamowice	23	»	250	—	—	—	—
41	»	Porąbka i Ządzień	24	»	250	5	34	9	—
42	Mielec	Chorzelów	12	grudnia	137	2	32	6	2
43	»	Chmielów	13	»	91	5	39	11	—

wania

Ile nagrodzono				Ile wydano								UWAGA
cielęta	obory		Razem	z fund. subwencyjnych		z fund. Tow. roln. okręg. i darów		z fund. Rady pow i innych		Razem		
				zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	
—	—	—	17	97	—	—	—	—	—	97	—	100 zł. Rada pow. Limanowa.
—	—	—	83	237	50	—	—	100	—	337	50	60 zł. Rada pow. z Wieliczki jako subwencya Komitetu.
1	—	—	58	160	—	—	—	60	—	220	—	
—	—	—	54	179	—	—	—	—	—	179	—	
—	—	—	49	200	—	—	—	—	—	200	—	5 dukatów i 4 listy pochwalne.
2	—	—	17	55	—	—	—	—	—	55	—	
—	—	—	10	37	—	—	—	—	—	37	—	
—	—	—	14	33	—	—	—	—	—	33	—	
1	—	—	9	28	—	—	—	—	—	28	—	
—	2	—	37	160	—	—	—	—	—	160	—	
—	—	—	32	160	—	35	—	—	—	195	—	
2	—	—	22	123	—	69	—	—	—	192	—	
—	2	—	42	160	—	—	—	—	—	160	—	
—	1	—	27	177	—	—	—	—	—	177	—	
—	—	—	18	160	—	36	50	—	—	196	50	
—	—	—	33	160	—	62	—	—	—	222	—	
—	—	—	21	145	—	—	—	—	—	145	—	
—	3	—	17	80	—	—	—	—	—	80	—	
1	—	—	36	80	—	—	—	—	—	80	—	
—	—	—	33	135	50	—	—	—	—	135	50	
—	—	—	13	24	50	48	—	—	—	72	50	
—	—	—	2	422	—	—	—	120	—	542	—	50 zł. od Rady pow., 50 zł. od hr. Zamoyskiego, 20 zł. od Nowotarskiej Rady pow.
—	—	—	33	60	—	—	—	32	—	92	—	
—	1	—	19	60	—	—	—	—	—	60	—	
—	—	—	19	65	—	—	—	—	—	65	17	
—	—	—	36	160	—	—	—	—	—	160	—	
—	—	—	47	160	—	—	—	20	—	180	—	Rada pow. Grybowska.
1	—	—	35	160	—	—	—	95	—	255	—	95 zł. od pow. Kasy oszczęd. w Wadowicach.
—	1	—	54	160	—	—	—	17	50	177	50	Rada powiatowa.
—	—	1	32	162	50	—	—	—	—	162	50	
—	—	—	13	57	50	—	—	—	—	57	50	
—	—	—	15	60	—	—	—	—	—	60	—	
—	—	—	23	50	—	—	—	—	—	50	—	
—	—	—	49	108	—	—	—	40	—	148	—	od Kom. 52 zł. pozostałość do następnej premii.
—	—	—	50	80	—	—	—	—	—	80	—	
—	—	—	27	80	—	—	—	—	—	80	—	
4	—	—	54	50	—	20	—	80	—	150	—	
—	—	—	—	210	—	—	—	—	—	210	—	
—	—	—	48	166	—	—	—	—	—	166	—	
—	—	—	42	242	50	—	—	—	—	242	50	
—	—	—	55	196	—	—	—	—	—	196	—	

Sprawozdanie rachunkowe

Komitetu c. k. Towarzystwa rolniczego krakowskiego z użycia subwencyi na podniesienie chowu bydła za rok 1898.

	I. Subwencya na podniesienie chowu bydła rogatego.	Dochód Złr.	Dochód ct.	Rozchód Złr.	Rozchód ct.	Pozostałość z dn 31. grudnia 1898 Złr.	Pozostałość z dn 31. grudnia 1898 ct.
1	Pozostałość kasowa z r. 1897	23.859	29 1/2				
2	Subwencya rządowa	10.000	—				
3	„ krajowa	10.000	—				
4	„ „ na utrzymanie Inspektora	2.000	—				
5	„ rządowa na wydawn. broszur o mleczarstwie	315	80				
6	Subwencya rządowa na tuberkulinę . . .	500	—				
7	Zwroty za sprzedane buhaje	496	25				
8	Dopłata 25% za otrzymane obory zarodowe	387	47				
9	Zwroty za zwinięte obory zarodowe . . .	560	—				
10	Zaliczki i zwroty na zakupienie bydła fryzyjskiego	1.912	58				
11	Zwroty za druki	25	81				
12	Różne dochody	127	11				
13	Zakładanie obór zarodowych czerwon. bydła polskiego i cielęciarni			3.116	52		
14	Zakupno 1 buh. i 3 krów do zarod. obór fryz.			1.425	52		
15	Koszta zakupna bydła fryzyjskiego . . .			571	93		
16	Zakupno bydła fryz. do obór prywatnych .			3.343	—		
17	Transport bydła fryzyjskiego			556	80		
18	Zakładanie obór półkrwi			2.405	38		
19	Na zakładanie stacyi buhai dla Towarzystw rolniczych okręgowych			8.600	—		
20	Na premiowanie bydła włościańskiego . .			4.744	02		
21	Szczepienie tuberkuliną			495	92		
22	Wydawnictwo broszur popularnych: *a)* Dr. Stefczyka			315	80		
	b) Prof. Szybińskiego			357	42		
23	Pensye urzędników, koszta podróży i dyety			3.844	31		
24	Wydatki administracyjne			176	68		
25	Zwrot funduszowi administracyjnemu . .			500	—		
26	Asekuracye obór zarodowych			85	87		
27	Druki i litografie			201	53		
28	Towarzystwo hodowców czerw. bydła polskiego			750	—		
29	Wydatki różne			603	33		
30	Pokrycie niedoboru funduszu na podniesienie chowu bydła w Nowotarszczyźnie.			111	20		
		50.184	31 1/2	32.105	23	18.079	08 1/2

Sprawozdanie rachunkowe

Komitetu c. k. Towarzystwa gospodarskiego z użycia subwencyi państwowej i krajowej na podniesienie chowu bydła za rok 1898.

Przychód.

1. Pobrane subwencye za rok 1898:

a) na cele ogólne:

1. z funduszów państwowych . .	20.000 zł. — ct.	
2. „ krajowych . . .	20.000 „ — „	40.000 zł. — ct.

b) na utrzymanie Instruktora:

1. z funduszów krajowych		2.000 „ — „

c) na wydawnictwo dzieła „o rasach bydła w Galicyi":

1. z funduszów państwowych		480 „ — „
2. Pobrano za buhaje z rubr. obór zarodowych pełnej i pół krwi .		876 „ 83 „
3. Pobrano za sprzedane buhaje:		
a) ze stacyi gminnych . . .	278 zł. 20 ct.	
b) „ „ subwencyjnych . .	9.191 „ 79 „	9.469 „ 99 „
4. Pobrano zwrot za księgi rodowodowe i różne pomniejsze . .		31 „ — „
Suma przychodu . .		52.857 zł. 82 ct.

Rozchód.

1. Na dalsze zakładanie i uzupełnienie subw. obór zarodowych:		
a) pełnej krwi	5.060 zł. 67 ct.	
b) pół krwi	3.932 „ 06 „	8.992 zł. 73 ct.
2. Na dalsze usiłowanie uszlachetnienia bydła nizinnego rasy krajowej		336 „ 66 „
3. Na zakupno krów r. poprawnej dla wzorowych właścicieli m. własności		2.007 „ 47 „
4. Na zakupno buhajów:		
a) na stacye gminne	1.646 zł. 19 ct.	
b) „ „ subwencyjne	13.066 „ 07 „	14.712 „ 26 „
5. Na utrzymanie stacyi buhajów dla użytku włościan:		
a) reszta za rok 1896/97	300 zł. — ct.	
b) za rok 1897/98	13.677 „ — „	13.977 „ — „

6. Na wychów młodzieży na połoninach (czynsz dzierżawny za połoninę i różne)		209 zł. 27 ct.
7. Na premiowanie bydła włościańskiego na wystawach przeglądowych		3.008 „ 17 „
8. Na premiowanie wzorowych stajen włościańskich . . .		150 „ — „
9. Na wydawnictwo dzieła o rasach bydła w Galicyi . . .		400 „ — „
10. Na utrzymanie Instruktora hodowli bydła		2.000 „ — „
11. Na koszta kontroli i administracyi:		
a) płace etatowe, dyurna i remuneracye.	4.835 zł. — ct.	
b) najem lokalu, opał i oświetlenie . .	760 „ 35 „	
c) druki i potrzeby kancelaryjne . .	209 „ 84 „	
d) koszta podróży i dyety . . .	1.973 „ 98 „	
e) portorya, stemple i różne . . .	300 „ 07 „	8.079 „ 24 „
Razem w rozchodzie		53.872 zł. 80 ct
12. Do rozchodu przeniesiony niedobór według rachunku z r. 1897 .		1.510 „ 92 „
Suma rozchodu		55.383 zł. 72 ct.
Potrąciwszy sumę przychodu . . .		52.857 „ 82 „
Niedobór z końcem roku 1898 . . .		2.525 zł. 90 ct.

Walka z gruźlicą
u bydła rogatego w Galicyi.

Już oddawna nie jest wcale tajemnicą, że z pośród wszystkich chorób ludzkich do śmiertelnego zejścia prowadzących najgroźniejszą jest gruźlica, która obejmuje wedle dat statystycznych największy procent śmiertelnych wypadków, nie licząc już wypadków przewlekłych stanów upośledzenia fizycznego a nawet i umysłowego na tle gruźliczym, czyniącego miliony jednostek niezdolnymi do wydatnej dla społeczeństwa pracy. — Ani ospa, ani tyfus i szkarlatyna, ani cholera i dżuma, nie szerzą w rodzie ludzkim takiego spustoszenia, jak właśnie gruźlica, która w danym okresie czasu, daleko więcej ofiar z pośród nas wyrywa, a co gorsza daleko więcej charłactw i kalectw powoduje, aniżeli którakolwiek z wyż wymienionych chorób. Mimo tego wybuch którejkolwiek z nich budzi w nas daleko więcej obaw i skłania do energiczniejszych zabiegów sanitarno-policyjnych, aniżeli gruźlica. Brak koniecznej odporności, brak energii w zwalczaniu gruźlicy u ludzi ma źródło swoje w naturze samej choroby oraz jej przebiegu.

Naturalnem następstwem tej obecnie słabej odporności rodu ludzkiego w walce z gruźlicą jest ogromne jej rozszerzenie się nie tylko u ludzi ale i u zwierząt, że dziś mimo wielkich wysiłków, stłumienie jej jest tak bardzo utrudnionem. Walka z gruźlicą musi się ograniczyć tylko do skutecznego oporu przeciw jej rozszerzaniu się i przeszkadzaniu tworzenia nowych ognisk chorobowych. Mimo tego wymaga ona nie tylko wzniecenia prawdziwego zapału i wytrwałości we wszystkich warstwach społeczeństwa, ale także pilnej czujności i rozważnego kierownictwa ze strony władz rządowych wszystkich państw cywilizowanych. Wymaga dalej walka ta wielkich ofiar ze strony wszystkich, którym w myśl naturalnego prawa na podtrzymaniu sił żywotnych i egzystencyi rodu ludzkiego w przyszłości zależy.

Zachodnia Europa już dosyć dawno ocknęła się z tej apatyi w obec gruźlicy i rozpoczęła z nią walkę odporną, która mimo szybkiego rozwoju nauk przyrodniczych, mimo pomnikowych wynalazków i odkryć w dziedzinie medycyny i hygieny ludzkiej, podających coraz to nową broń do zwalczania chorób zakaźnych, nie jest w stanie powstrzymać jej nawału. Zwalczanie i powstrzymywanie rozwoju gruźlicy za pomocą rozmaitych zabiegów leczniczych w organizmach jednostek, zakładanie osobnych uzdrowisk dla chorych na gruźlicę, zmiana miejsca ich pobytu i sposobu życia i t. p. prowadzą wprawdzie nie raz do ograniczenia rozwoju choroby lub powstrzymania jej szybkiego postępu w pojedynczych organizmach, są jednak w ogólnej akcyi ratunkowej niestety tylko gaszeniem pojedynczych drobnych iskierek wśród morza płomieni.

Aby zatem powstrzymać skutecznie zozszerzanie się gruźlicy i ratować ród ludzki od jej rujnujących wpływów, należy akcyę obronną rozwinąć równocześnie i z jednakową energią na wszystkich polach t. j. nietylko zwalczać grnźlicę w osobnikach ludzkich leczeniem chorych i ochroną zdrowych osób, ale zwalczać ją u zwierząt, od których ludzie przez spożywanie ich mleka i mięsa lub pozostawanie z niemi w styczności mogą się łatwo gruźlicą zarażać. Zwalczanie gruźlicy u tych zwierząt jest tem więcej uzasadnione,

że tożsamość zarazka we wszystkich formach chorobowych gruźlicy u ludzi, zwierząt i ptaków została na podstawie ścisłych badań naukowo i praktycznie stwierdzoną. — Również zostało w drodze experymentalnej i obserwacyjnej stwierdzonem, że gruźlica zwierząt i ptaków, w jakiejkolwiek formie u nich istnieje, przenosi się w drodze naturalnej na ludzi, powodując proces gruźliczy w takich samych lub odmiennych przejawach chorobowych.

Najniebezpieczniejszym ogniskiem zarazy jest jednak dla nas bydło rogate, którego mlekiem i mięsem żywią się niemal wszyscy ludzie, zwłaszcza w strefie umiarkowanej. Nic więc dziwnego, że choroba ta pomnażając szybko ogniska chorobowe w organizmach bydła rogatego, powoduje pośrednio wzmaganie się swoje w organizmach ludzkich. Zarażanie się ludzi od bydła gruźlicą następuje czasem przez spożywanie mięsa nienależycie ugotowanego lub upieczonego pochodzącego ze sztuk tą chorobą dotkniętych a w największej liczbie wypadków przez spożywanie mleka surowego od krów chorych, zwłaszcza gruźlicą wymion dotkniętych. Najrzadsze są wypadki zarażania się ludzi od bydląt chorych przez stykanie się i przebywanie z niemi n. p. przy obsłudze ich w stajniach.

Gruźlica u bydła nietylko jest zdolną drogami wyżej wskazanemi przenosić się do organizmów ludzkich, ale z tem większą łatwością przesiedla się także z chorych sztuk na zdrowe w tej samej stajni przebywające. Zwykłym przenośnikiem zarazków chorobotwórczych z bydlęcia chorego do zdrowego bywa pasza zanieczyszczona śliną, śluzem, moczem, kałem i t. p., jest bowiem naukowo stwierdzonem, że z wszystkiemi wydzielinami zwierzęcia chorego mogą się zakaźniki na zewnątrz wydobywać. Pewnik ten wyjaśnia nam dość częste w większych oborach zjawisko zarażania się najpierw sztuk takich, które z jednej lub drugiej strony obok sztuki chorej stoją i z nią razem tę samą paszę ze żłobu jedzą. Fakt ten został zresztą stwierdzony licznemi doświadczeniami. Drugą drogą, na jakiej zarażanie się gruźlicą od bydlęcia następuje, jest powietrze przez bydlę chore wytchnięte i bezpośrednio przez bydlę zdrowe, obok a zwłaszcza blisko naprzeciw stojące, przy wdechu do płuc wprowadzone. Liczne przykłady zarażania się tą drogą były obserwowane. Najczęstszą jednak drogą, po której zarodki choroby przenoszą się z jednej sztuki w drugą, jest mleko ssane przez cielęta z wymion krów gruźliczych a zwłaszcza takich, u których choroka obrała sobie siedlisko w gruczołach mlekowych. Skutki karmienia cieląt mlekiem chorych matek można obserwować w każdej większej oborze, gdzie zwykle gruźlicę stwierdza się u kilku sztuk do jednego rodu należących. Wreszcie zarażanie się wzajemne u bydła gruźlicą następuje przez lizanie się a zwłaszcza łączenie płciowe sztuk zdrowych z choremi.

Groźnym roznosicielem gruźlicy nietylko między zwierzętami ale i między ludźmi stały się w ostatnich czasach coraz liczniej organizowane mleczarnie spółkowe, które wprawdzie członkom swym zapewniają rentowniejszy zbyt mleka, stały się jednak niebezpiecznemi ogniskami, z których się nie tylko gruźlica ale i inne choroby zaraźliwe jak n. p. zaraza pyska i racic szerzą z niesłychaną szybkością. Mleczarnie takie odbierają codziennie od bardzo wielu producentów nieraz z kilku sąsiednich miejscowości mleko surowe do przeróbki na masło; pozostałe mleko chude razem zmięszane rozdzielają w odpowiednim stosunku między dostawców, którzy takowe do domów swych zabierają na użytek własny, na karmienie cieląt i świń, którym takowe w stanie surowym do picia podają a często i sami z rodziną surowe piją. Przy takiem zlewaniu mleka razem z kilkudziesięciu a nawet kilkuset zagród pochodzącego, do całej jego masy dostaje się na pewne mleko od krów gruźliczych zawierające mnóstwo prątków gruźliczych, które z mlekiem chudem bywają codziennie roznoszone do wszystkich zagród do spółki należących, gdzie z łatwością ludzi i cały inwentarz takiem mlekiem karmiony zarażać mogą. W Niemczech, gdzie mnóstwo takich mleczarni spółkowych istnieje, sprawdzono bardzo wiele przypadków, w których owe mleczarnie stały się groźnymi rozsadnikami gruźlicy oraz zarazy pyska i racic we wszystkich miejscowościach do spółki należących. Kongres międzynarodowy weterynarski, który tego roku obradował w Baden-Baden dwukrotnie, zastanawiał się nad tą sprawą i powziął uchwałę: »Doradzać rządom wszystkich państw, aby w drodze ustawodawczej rozciągnęły ścisły dozór nad mleczarniami spółkowemi i dozwoliły z tychże wydawać mleko chude oraz wszelkie odpadki mleczarskie tylko sterylizowane«.

Zmiana stosunków agrarnych w ostatnich dziesiątkach lat a w ślad za nią zmiana dawnego systemu gospodarki rolnej, która z konieczności musiała się oprzeć na

chowie zwierząt gospodarskich użytkowych a w pierwszej linii bydła rogatego, postęp hodowli tegoż, w wielu krajach dzwiganej z gorączkową szybkością zrobiły formalny przewrót w sposobie i warunkach utrzymywania bydła rogatego. Zmiany te aczkolwiek przyczyniły się znacznie do podtrzymania rentowności gospodarstw rolnych, dla których rzec można, stały się jedyną deską ratunku w obec powodzi konkurencyjnej z zamorza idącej, z drugiej jednak strony wynikła z tego zmiana chowu swobodnego pastwiskowego na chów stajenny a w ślad za tem zmiana warunków hygienicznych, dalej zmiana sposobu karmienia bydła zamiast paszami naturalnemi, rozmaitymi odpadkami z produktów rolniczo-fabrycznych, uczyniły organizm bydlęcia mniej odpornym na szkodliwe wpływy zewnętrzne, ułatwiając rozwielmożnienie się w nim gruźlicy.

Zmiany te w gospodarstwach rolnych zaprowadzono najpierw w krajach zachodnio-środkowej Europy, to też tam właśnie najpierw zaczęła się szerzyć na dobre gruźlica między bydłem i czynić największe spustoszenia. Stamtąd dopiero rozszerzyła się na bydło w innych krajach Europy, nie szczędząc nawet krajów Alpejskich, posiadających korzystniejsze warunki hodowlane i bardziej hygieniczne od krajów nizinnych północnego zachodu. Stamtąd wreszcie rozszerzyła się i w naszym kraju, przywlekana najpierw z bydłem importowanem z krajów nizinnych a później z bydłem alpejskiem. — W ostatnich czasach gruźlica u bydła w Galicyi, w obec przyjaznych warunków w zmienionym i u nas systemie gospodarki rolnej, rzadko gdzie zrównoważonym zapewnieniem bydłu koniecznych warunków hygienicznych, rozszerzyła się tak samo jak w krajach zachodnich Europy — a to tem łatwiej, że nie wstępując w ich ślady, dotychczas prawie nic jeszcze nie postanowiliśmy w sprawie podjęcia skutecznej walki z gruźlicą u bydła.

Jakie rozpowszechnienie przybrała gruźlica u bydła rogatego w niektórych państwach europejskich, wyjaśniają daty statystyczne z okresu 1887—1897 zebrane i ogłoszone przez prof. Banga, naczelnego weterynarza królestwa Duńskiego, na kongresie międzynarodowym gruźliczym w Paryżu w r. 1898. Daty te wskazują procentowy stosunek ilości sztuk bydła, tuberkulicznego do ogólnej liczby bydła rzezi poddanego. Ponieważ dat takich mogły dostarczyć tylko należycie zorganizowane rzezalnie zostające pod fachowym dozorem weterynarskim, w których biją na rzeź zazwyczaj sztuki lepsze a zatem i rzadziej gruźlicą dotknięte, przeto cyfry poniżej podane nie mieszczą w sobie tych sztuk gruźliczych, które w tym czasie zostały zabite w rzezalniach mniejszych pod dozorem prostych oglądaczy nie prowadzących w tym kierunku ewidencyi, lub nawet zostały zabite pokątnie bez żadnych oględzin. Gdyby można mieć pewne daty w tym kierunku ze wszystkich małomiasteczkowych i wiejskich rzezalni, natenczas procent istotnie gruźliczego bydła okazałby się daleko większy. Mimo tego daty zestawione przez prof. Banga wystarczają do nabrania smutnego przekonania, że gruźlica stała się u bydła rogatego chorobą powszechną i tak się rozszerzyła we wszystkich krajach, że już nie o jej wytępieniu ale przynajmniej o jej powstrzymaniu radzić należy. Wedle komunikatu prof. Banga jest sztuk gruźliczych w Niemczech 3·7—57·5%; w Austryi 1·3—18·6%; w Danii 25·3—29·6%; w Szwajcaryi 12·0—14·0%; we Francyi 9·0—10·0%; w Hollandyi 4·5—9·0%; w Anglii 10·6—22·4%.

Daty dotyczące sprawdzanej w naszym kraju gruźlicy są bardzo niedokładne i przyjąć można na pewne, że najwyżej połowa przypadków figuruje w urzędowych sprawozdaniach zestawianych na podstawie relacyj tylko takich gmin, gdzie weterynarze, jako kompetentni znawcy, dozór w rzezalniach i oględziny mięsa wykonują. W rzezalniach wiejskich, gdzie wykonują oględziny zwykle za mało uzdolnieni a często niesumienni oglądacze, gdzie bije się na rzeź sztuki chude, między któremi największy procent dotkniętych gruźlicą bywa, choroba ta jest bądź nieświadomie bądź rozmyślnie przeoczaną i w sprawozdaniach rocznych nie wykazywaną. Zaś o przypadkach sprawdzania gruźlicy u bydła żywego, utrzymywanego w gospodarstwach jako bydło dojne lub robocze jak dotąd, nie może być mowy, bo sztuki takie, choć nieraz podejrzywane przez właścicieli, trzymane bywają tak długo, jak długo jako tako się doją lub pracują, a potem bywają wiejskim rzeźnikom sprzedawane lub dobijane na użytek domowy nieraz w końcowym okresie choroby.

Mimo tych nieprzyjaznych okoliczności utrudniających oznaczenie ściślejszych rozmiarów gruźlicy u bydła rogatego w Galicyi, na podstawie zwyż wspomnianych dat i także niezbyt pewnych wieści o wynikach szczepień tuberkuliny dokonywanych w ostatnim roku tu i ówdzie przez weterynarzy wreszcie wyniki szczepień tuberkuliną wykonanych przezemnie w kilku oborach większych pozwalają mi w przybliżeniu ozna-

czyć ilość bydła gruźliczego w Galicyi na 10%—35%, nie biorąc w rachubę pojedynczych obór, w których procent ten jest nawet większy.

Już sama świadomość tego stopnia rozszerzenia się gruźlicy u bydła w naszem kraju powinna być wskazówką, że walki z nią opóźniać nie można. — Chociaż bowiem istnieją na zachodzie kraje, w których choroba ta u bydła przybrała jeszcze większe, jak w naszym, rozmiary, mimo tego pamiętać o tem wypada, że tam już dawno walkę tę podjęto i prowadzi się systematycznie przy zastosowaniu bardzo kosztownych i ciągle ulepszanych środków.

Świadomi możliwości rozpoczęcia skutecznej walki z gruźlicą u bydła w Galicyi, tem raźniej zabrać się do niej powinniśmy, bogaci w doświadczenia, jakie ludzie nauki i niezmordowanej pracy przy pomocy wielkiej ofiarności rządów a nawet jednostek zebrali i dla dobra rodu ludzkiego ogłosili.

Już przed kilku laty odzywały się w kraju pojedyncze głosy o potrzebie zapobiegania szerzeniu się gruźlicy u bydła rogatego. Przedłożony przezemnie w roku 1897 Wys. Wydziałowi krajowemu memoryał »*O potrzebie zapobiegania szerzeniu się gruźlicy u bydła rogatego w naszym kraju*« wraz z dołączonem do tegoż sprawozdaniem Dra Józefa Szpilmana z szóstego międzynarodowego kongresu weterynarskiego w Bernie szwajc. dostarczyły Wydziałowi krajowemu realnych podstaw do zajęcia się tą sprawą, a zarazem materyałów do urzędowego jej traktowania. Sprawę tę Wydział krajowy odstąpił krajowej komisyi dla spraw rolniczych do zbadania. Na podstawie obszernego referatu i kilkurazowych obrad, uchwaliła komisya doradzać Wydziałowi krajowemu, aby tak ważnej, a na czasie poruszonej sprawy z oka nie spuszczał i do tego dążył, by grożące niebezpieczeństwo dla postępu hodowli w kraju powstrzymać przez odpowiednie starania przedsiębrane wspólnie z Wysokim Rządem.

Wydział krajowy postępując za poszczególnymi wnioskami kraj. komisyi dla spraw rolniczych postanowił:

1. »Poczynić starania, by Wys. Rząd w drodze ustawodawczej przez wydanie osobnej ustawy o tłumieniu i zapobieganiu zarazy gruźlicy u bydła rogatego przyszedł krajom koronnym Monarchii ze skuteczną pomocą i zapobiegł materyalnej ruinie gospodarstw rolnych, dziś głównie na chowie bydła opartych, jaką żadnymi środkami nic nie powstrzyma, a coraz bardziej rozszerzająca się gruźlica u bydła w niedalekiej przyszłości spowodować może".

2. »Wyjednać u Wys. Rządu na teraz, zanim wspomniana wyżej ustawa wydaną i w życie wprowadzoną zostanie, wydatne zasiłki dla obu c. k. krajowych Towarzystw rolniczych do przeprowadzania badań w całym kraju za pomocą próbnego szczepienia bydła tuberkuliną, szczególniej we wszystkich oborach zarodowych w kraju subwencyonowanych i w oborach prywatnych tych właścicieli, którzy o to prosić będą".

Wydział krajowy ze swej strony postanowił akcyi tej przyjść z pomocą w ten sposób, że do wykonania owych szczepień i zarządzenia na podstawie wyników tychże odpowiednich środków zaradczych, będzie delegował na koszt własny swego weterynarza krajowego do wszystkich miejscowości w kraju, w których Towarzystwa rolnicze akcyę tę przedsięwziąć postanowią.

Odnośnie do powyższej swej uchwały odniósł się Wydział krajowy do c. k. Namiestnictwa z prośbą, ażeby popierając jego w tym kierunku usiłowania, zechciało wyjednać u c. k. Rządu:

1. Uregulowanie w drodze ustawodawczej skutecznego tępienia gruźlicy u bydła rogatego i zapobieganie rozszerzaniu się tejże jako choroby stadnej.

2. Udzielenie jeszcze w bieżącym roku i w latach następnych wydatnych zasiłków z funduszów państwowych obu krajowym c. k. Towarzystwom rolniczym na próbne szczepienia bydła rogatego w kraju tuberkuliną a to w celu

a) zbadania, w jakich rozmiarach gruźlica między naszem bydłem się szerzy,

b) tymczasowego zapobiegania jej rozszerzaniu się w tych oborach, gdzie ona sprawdzoną zostanie przez zastosowanie odpowiednich środków hygienicznych i hodowlanych.

Wydział krajowy przedłożył Wys. Sejmowi na ostatniej sesyi sejmowej sprawozdanie w tej sprawie w brzmieniu zwyż przytoczonem, który na wniosek sejmowej komisyi gospodarstwa krajowego powziął dnia 24. stycznia 1898 r. następującą uchwałę:

„Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby sprawę szczepienia bydła tuberkuliną ze względu na jej doniosłość w kierunku podniesienia hodowli zbadał i odnośne wnioski Sejmowi na najbliższej sesyi przedłożył«.

Wykonując powyższe polecenie Wydział krajowy udał się ponownie z prośbą do c. k. Namiestnictwa odezwą z dnia 14 marca 1898, L. 76.952 o wyjednanie u c. k. Ministerstwa rolnictwa wydatnych na ten cel subwencyj rządowych dla obu galic. Towarzystw rolniczych.

Częściowe załatwienie sprawy subwencyi rządowych na szczepienie bydła tuberkuliną nastąpiło dopiero niedawno, gdyż c. k. Namiestnictwo we Lwowie odezwą z dnia 30. września 1899, l. 87.328 zawiadomiło Wydział krajowy, że c. k. Ministerstwo rolnictwa reskryptem z dnia 22. sierpnia 1899 l. 3.213, oznajmiło, że z zastrzeżeniem finansowego współudziału Wydziału krajowego jest gotowe udzielić subwencyi kilku tysięcy zł. na przeprowadzenie szczepienia tuberkuliną w oborach zarodowych pełnej krwi i półkrwi pozostających pod kierunkiem Towarzystw gospodarskich we Lwowie i Krakowie (łącznie z prywatną własnością innego bydła hodowlanego właścicieli obór zarodowych).

C. k. Ministerstwo rolnictwa w powołanym reskrypcie czyni z swej strony liczne zastrzeżenia, od których wypełnienia czyni zawisłem udzielenie subwencyj na teraz i lata następne.

Z powyższego wynika, że podjęcie prawidłowej walki z gruźlicą u bydła w Galicyi opóźniają różne trudności w uzyskaniu na ten cel potrzebnych funduszów. Wprawdzie zarówno oba c. k. Towarzystwa gospodarskie krajowe jak i Wydział krajowy zrobiły w ciągu ostatnich 2 lat niejedno dla podtrzymania raz rozpoczętej akcyi, mimo tego wszystko to, co dotychczas w tej sprawie zrobiono, jest stosunkowo do tego, coby się przy odpowiednich funduszach zrobić dało, bardzo jeszcze mało.

C. k. Towarzystwo rolnicze w Krakowie, rozpoczęło w roku 1897 próbne szczepienia tuberkuliną w oborach zarodowych w zachodniej części kraju. Przeprowadzenia tego próbnego szczepienia tuberkuliną podjął się prof. Bujwid. Przeprowadzono szczepienia w trzech oborach — w Przyborowie, Grojcu i Klimkówce. Bydło kraj. rasy czerwonej polskiej wykazało bezwarunkowo najmniejszy procent sztuk reagujących, bo podczas gdy w oborach rasy rozmaitej reagowało aż 64·6%, to w oborach kraj. czerw. bydła polskiego tylko 17·42% sztuk szczepionych.

W roku 1898 c. k. Towarzystwo rolnicze w Krakowie uzyskawszy podobnie jak w roku poprzednim subwencyę rządową w kwocie 500 zł. dokonało próbnego szczepienia w 10 oborach zarodowych u 599 sztuk bydła. Sprawozdanie c. k. Towarzystwa rolniczego krakowskiego za ten rok, nie podaje jednak dat, z których by można zestawić procentowo ilość sztuk bydła w każdej oborze, podejrzanych o gruźlicę.

C. k. Towarzystwo gospodarskie we Lwowie nie otrzymało dotychczas na ten cel żadnej subwencyi, jednak wpływem swym doprowadziło do tego, że z początkiem r. 1898 dokonano próbnego szczepienia tuberlikuliną w dwóch oborach zarodowych pół krwi Simenthal na koszt właścicieli u 90 sztuk bydła. Wynik tych prób spowodował komitet tegoż Towarzystwa do powzięcia uchwały, w myśl której każdy właściciel bydła ubiegający się o prawo założenia obory zarodowej w Galicyi wschodniej, musi wszystkie sztuki w swej oborze poddać próbnemu szczepieniu tuberkuliną na własne koszta.

Prócz tego poczyniło c. k. Towarzystwo gospodarskie lwowskie starania o uzyskanie do własnej dyspozycyi subwencyi rządowej w kwocie 10.000 zł. na badanie obór zarodowych oraz subwencye coroczne z funduszów krajowych i państwowych po 600 zł. na utrzymanie przy towarzystwie weterynarza, któryby te badania przeprowadzał. Sprawa ta nie jest jeszcze załatwioną.

Wreszcie c. k. Towarzystwo gospodarskie we Lwowie, korzystając z uchwały Wydziału krajowego przyjętej przez Sejm do wiadomości, udawało się w r. b. do Wydziału krajowego z prośbą, o wydelegowanie do kilku obór na koszt krajowy weterynarza krajowego celem zbadania tychże z zastosowaniem szczepienia tuberkuliny. Wobec tego Wydział krajowy delegował mię w ciągu r. 1899, o ile moje inne zajęcia służbowe pozwalały, do badania obór zarodowych wskazanych przez komitet c. k. Towarzystwa gospodarskiego.

Badanie połączone z próbą tuberkulinową wykonałem w 6 oborach t. j. w jednej prywatnej i w 5 oborach zarodowych. Prócz tego mam polecone jeszcze w ciągu miesiąca grudnia b. r. zbadać dwie większe obory.

Zanim podam ogólny wynik badania każdej obory osobno i oznaczę procentowo ilość sztuk, które uznałem za chore, podejrzane i lekko podejrzane, przedstawiam opis wszystkich czynności, z jakimi łączy się badanie i szczepienie każdej obory. Jako przykład biorę opis czynności dokonanych w oborze F.

Obora F. składa się z 46 sztuk bydła rogatego rasy Simenthal pełnej krwi tj. z 27 krów, 16 jałówek 2 buchajków i 1 byczka, nie licząc cieląt niżej 5 miesięcy, których teraz nie badałem i nie szczepiłem. Badanie i szczepienie obory tej trwało od poniedziałku do soboty.

W poniedziałek po południu przybywszy, na miejsce, zrobiłem przegląd i spis wszystkich sztuk do badania przeznaczonych w takim porządku, w jakim stoją w stajni a podzieliwszy całą ilość sztuk na 3 partye I=15 sztuk, II=15 sztuk, III=16 sztuk, przygotowałem trzy tabelki badania, do których powciągałem z księgi zarodowej Nr. nazwę, wiek i rodzaj każdej sztuki.

We wtorek rano o godzinie $6^1/_2$ rozpoczęło się właściwe badanie i przygotowanie pierwszej partyi do szczepienia przy pomocy 5 ludzi, których używano do pilnowania sztuk, którym termometry założono, i do trzymania tychże podczas klinicznego badania. O godzinie $6^1/_2$ rano założyłem wszystkim 15 sztukom ciepłomierze maxim. poprzednio należycie skontrolowane, wprowadzając każdej sztuce do odbytu cały ciepłomierz tak, że tylko dwie nitki jedwabne, u główki ciepłomierza uwiązane, były widoczne. Po założeniu w ten sposób wszystkich 15 ciepłomierzy ustawiłem pomocników w tyle krów badanych tak, że każdy z nich miał 3 sztuki do pilnowania, przyczem pouczyłem ich, że mają uważać na to, aby natychmiast uchwycić palcami owe nitki, skoro tylko która sztuka podniesie ogon do oddawania kału, z którym zawsze ciepłomierz wypada na podłogę, przyczem albo się tłucze albo ginie w podściółce. Prócz tego pouczyłem każdego pomocnika, w jaki sposób ma ciepłomierz, od upadnięcia na ziemię ochroniony, napowrót do odbytu włożyć natychmiast po oddaniu przez bydlę kału. Założone ciepłomierze pozostawiłem w odbytach przez 15 minut, poczem kazałem wyjmować po jednemu w tym samym porządku, w jakim były założone, wywołując dla uniknięcia pomyłki, numer i nazwę sztuki. Z każdego termometru odczytywałem ilość stopni i zapisywałem w odpowiedniej rubryce na tabelce badania. Każdy termometr po odczytaniu wrzucałem do wody na miednicy, w której pomocnicy je pomyli a po obtarciu przez wstrząsanie słupki rtęciowe w nich poobniżali. Skontrolowane przezemnie ciepłomierze złożono w pudełku do ponownego użycia. W ten sposób o godz. 7 rano miałem zapisaną pierwszą ciepłotę wewnętrzną normalną każdej sztuki z osobna. W taki sam sposób dokonałem mierzenia ciepłoty wewnętrznej u tych samych 15 sztuk w ciągu dnia jeszcze 4 razy t. j. o 10 godz. przed południem o 1-szej i 4 popołudniu i o 7-mej wieczorem.

W ciągu tego samego dnia, w międzyczasach mierzenia ciepłoty wewnętrznej, badałem klinicznie każdą sztukę z osobna. Badanie to obejmowało wyczucie pulsu, policzenie oddechów w 1 minucie, dalej opukanie piersi, wysłuchanie właściwych szmerów w płucach podczas wdechu i wydechu wreszcie zbadanie od zewnątrz dostępnych gruczołów limfatycznych i gruczołów mlekowych. Prócz tego w czasie całodziennego pobytu w stajni obserwowałem badane sztuki, aby sprawdzić, o ile czynności życiowe w ich ciele odbywają się prawidłowo. Ważniejsze nieprawidłowości spostrzeżone u pojedyńczych sztuk notowałem w odpowiednich rubrykach na tabelce podczas badania.

Wieczorem przygotowałem u owych 15 sztuk miejsca na skórze do szczepienia przez wystrzyżenia sierści na tylnej krawędzi lewej łopatki na powierzchni kilkunastu centimetrów kwadr, i wymyciu tych miejsc ciepłą wodą mydlaną i wytarcie czystem płótnem.

Tego samego dnia wieczór między godziną 9 a 10 przystąpiłem do szczepienia owych 15 sztuk, do którego poczyniłem następujące przygotowania: Do naczynia szklannego z szczelną przykrywką wlałem bulion mięsny wyjałowiony w ilości 45 gr. tj. takiej, jaką każda flaszeczka zawiera, poczem otworzyłem flaszeczkę zawierającą 5 gr. skoncentrowanej tuberkuliny, którą wlałem do owego bulionu, popłukawszy flaszeczkę resztą bulionu we flaszce pozostałą.

W bulionie tuberkulina rozpuszcza się wybornie i po wstrzyknięciu bywa daleko lepiej przez krew z tkanki podskórnej przyswojoną, aniżeli rozpuszczana w wodzie dest.

Z tego powodu używam do rozcieńczania tuberkuliny tylko bulionu. Po dokonaniu tego przykrywam natychmiast naczynie z tuberkuliną a oczyściwszy dokładnie strzykawkę i igiełki rozczynem sublimatu, naciągam pełną strzykawkę rozcieńczonej tuberkuliny a regulator na stemplu strzykawki ustawiam na podziałce „3“. Teraz przystępuję do krowy, którą pomocnicy trzymają za rogi i podpierają w tyle, wymywam na skórze jej miejsce do szczepienia przeznaczone watą umaczaną w rozczynie sublimatu (1:1000), oczyszczam koniec igiełki nad płomieniem lampki spirytusowej a ująwszy palcami jednej ręki fałd skóry drugą ręką wbijam w tenże igiełkę mniej więcej do połowy długości, aby koniec jej znalazł się w luźnej tkance podskórnej, poczem podaną przez pomocnika strzykawkę wkładam czopkiem w nasadkę tkawiącej w skórze igiełki, którą trzymając palcami jednej ręki, pierwszym palcem ręki drugiej, którą podtrzymuję strzykawkę, spycham tłok tak, aby regulator oparł się o tylni koniec strzykawki. Po tem wyjmuję strzykawkę z igiełki, podaję pomocnikowi do trzymania w położeniu poziomem i wyjmuję ostrożnie igiełkę ze skóry, którą chwilowo na powrót na czop strzykawki zakładam. Przystępując do drugiej sztuki ustawiam regulator na podziałce „6“, obmywam rozczynem sublimatu skórę, zdjętą z czopka igiełkę przesuwam nad płomieniem lampki spirytusowej, wbijam w ujęty fałd skóry i wstrzykuję tuberkulinę tak samo jak sztuce pierwszej. Przystępując do trzeciej sztuki ustawiam regulator na podziałce 9 i tak samo wstrzykuję dawkę 3 gramową rozcieńczonej tuberkuliny.

Po zastrzyknięciu trzeciej krowy wracam do stołu, obmywam strzykawkę i igiełkę, regulator zesuwam za podziałkę „10“ naciągam ponownie pełną strzykawkę rozcieńczonej tuberkuliny i szczepię następne 3 sztuki. W ten sposób dokonuję szczepienia 15 sztuk w ciągu 30—45 minut tak, że czynność ta kończy się zwykle o godzinie 10 w nocy. Po zaszczepieniu oczyszczam natychmiast strzykawkę, igiełki i naczynie z tuberkuliny i zostawiam badane sztuki w spokoju do w pół do szóstej godziny rano dnia następnego.

We środę t. j. dnia następnego założyłem ciepłomierze sztukom zaszczepionym o godzinie $5^1/_2$ rano tak że już o godzinie 6 miałem zanotowane ciepłoty wew. wszystkich sztuk 15 tu. Mierzenie to u sztuk do I partyi należących odbywało się co dwie godziny t. j. o 6-tej, 8-mej, 10-tej i 12-tej, przedpołudniem i o 2-giej, 4-tej, i 6-tej popołudniu. Po upływie tego czasu zrobiłem zestawienia najwyższej ciepłoty z dnia tego z ciepłotą średnią i najwyższą (maksim) z dnia poprzedniego i oznaczyłem reakcyę u każdej sztuki. W ten sposób badanie partyi pierwszej rozpoczęte we wtorek rano ukończyło się we środę wieczór.

Równocześnie jednak z badaniem sztuk należących do partyi pierwszej tego dnia rozpoczęło się badanie i mierzenie ciepłoty przed szczepieniem u sztuk 15 należących do partyi drugiej zupełnie tak samo, jak to się działo we wtorek z partyą pierwszą.

W taki więc sposób dokonałem badania i szczepienia I partyi z 15 sztuk złożonej we wtorek i we środę; II partyi z 15 sztuk złożonej we środę i we czwartek; wreszcie III partyi z 16 sztuk złożonej we czwartek i piątek.

Po przeprowadzeniu takiego badania u wszystkich sztuk do obory F. należących zebrałem wszystkie dane z zapisków poczynionych w tabelkach badania, z wywiadów lub ze zapamiętanych z czasu badania zjawisk i na podstawie tychże w zestawieniu z reakcyą sporządziłem tabelkę przedstawiającą „ogólny wynik badania“, w której wymieniłem, które sztuki uważam za chore, które za podejrzane, a które za lekko podejrzane. Udzieleniem rad i wskazówek dotyczących usunięcia sztuk chorych, wybrakowania i wykluczenia od rozpłodu sztuk podejrzanych wreszcie wskazaniem sposobów przeprowadzenia desinfekcyi stajni zakończyłem swą czynność w oborze F.

W sposób zwyż opisany dokonałem badania i w innych oborach. Dla lepszego zaś uzmysłowienia tegoż umieszczam wierne odpisy trzech tabelek badania obory F. oraz 6 tabelek przedstawiających ogólny wynik badania 6 obór, które oznaczam literami A, B, C, D, E, F.

Wedle dołączonych tabelek z wynikiem ogólnym w sześciu wykazanych oborach badałem i szczepiłem:

W oborze	A	— —	buhai —	19	krów —	5	jałówek —	—	cieląt =	24	sztuk
„	B	— 1	„ —	40	„ —	11	„ —	11	„ =	63	„
„	C	— —	„ —	40	„ —	29	„ —	10	„ =	79	„
„	D	— 1	„ —	29	„ —	—	„ —	—	„ =	30	„
„	E	— 1	„ —	24	„ —	10	„ —	—	„ =	35	„
„	F	— —	„ —	27	„ —	16	„ —	3	„ =	46	„

Razem w 6 oborach: 3 buhaje —179 krów — 71 jałówek — 24 cieląt = ogółem 277 sztuk.

Z 277 sztuk bydła rogatego badanych przezemnie na gruźlicę z zastosowaniem szczepienia tuberkuliny uznałem:

w oborze	A	za chore	4	sztuki —	za podejrzane	2	sztuki	za lekko podejrz.	2	szt.
„	B	„ „	12	„ —	„ „	3	„	„ „ „	4	„
„	C	„ „	8	„ —	„ „	7	„	„ „ „	8	„
„	D	„ „	5	„ —	„ „	2	„	„ „ „	—	„
„	E	„ „	2	„ —	„ „	5	„	„ „ „	3	„
„	F	„ „	6	„ —	„ „	3	„	„ „ „	1	„

Razem w 6 oborach chorych 37 sztuk — podejrzanych 22 sztuk, lekko podejrz. 18 szt. ogółem 77 sztuk.

To samo wyrażone w procentach przedstawia się tak:

Obora	A	chorych	16·6 %	—podejrzanych	8·7 %	— lekko podejrzan.	8·7 %
„	B	„	19·—%	— „	4·76%	— „ „	6.34%
„	C	„	10·13%	— „	8·86%	— „ „	10·13%
„	D	„	16·6 %	— „	6·6 %	— „ „	— %
„	E	„	5·71%	— „	14·29%	— „ „	8·57%
„	F	„	13·—%	— „	6·52%	— „ „	2·2 %

W 6 oborach chorych 13·35% podejrzanych 7·94% — lekko podejrzan. 6·51%

W oborze	A	ogółem chorych i podejrzanych		sztuk	8	=	34%
„	B	„ „	„	„	19	=	30%
„	C	„ „	„	„	23	=	29·12%
„	D	„ „	„	„	7	=	23·2 %
„	E	„ „	„	„	10	=	28·57%
„	F	„ „	„	„	10	=	21·74%

W 6 oborach ogółem chorych i podejrzanych 27·8%

Nie mam dotychczas jeszcze wiadomości z niektórych obór, w których badanie i szczepienie przeprowadzałem, o ile było uzasadnionem moje rozpoznanie oparte nietylko na reakcyi, ale równocześnie i na badaniu klinicznem. Wedle wiadomości udzielonych mi przez właściciela jednej obory, wszystkie sztuki oznaczone przezemnie jako chore i podejrzane, zostały w ciągu kilku tygodni w miejscu na rzeź sprzedane i wedle twierdzenia tegoz własciciela miały się okazać wszystkie gruźlicą dotknięte, o czem się przekonywał, każąc sobie z każdej sztuki zabitej przynosić do oględzin organa chorobowo zmienione. Między zabitemi sztukami znajdowała się jedna, którą do wybrakowania przeznaczyłem, mimo, że żadnej nie okazała reakcyi, jednak znalazłem u niej przy badaniu klinicznem podejrzenie, które stało się tem pewniejsze, gdy podejrzenie to za pomocą badania i reakcyi u jej potomstwa i rodzeństwa sprawdziłem. Wedle zdania właściciela sztuka ta po zabiciu okazała się w wysokim stopniu gruźliczą.

W innem miejscu za zgodą właściciela kazałem zabić krowę taką, która okazała najwyższą reakcyę, a badanie kliniczne u niej nie wykazało żadnych podejrzanych objawów. Przy sekcyi oraz przy badaniu nerek jedynie, chorobowo zmienionych, okazała się ta krowa zupełnie wolną od podejrzenia o gruźlicę, gdyż przy ścisłych badaniach dokonanych w pracowni patologicznej c. k. Akademii weterynaryi stwierdzono, że owa zresztą niewielkiego znaczenia, choroba nerek, nic wspólnego z gruźlicą nie miała.

Już te dwa ujemne, a sobie wprost przeciwne, wyniki szczepienia tuberkuliną, z których pierwszy jednak naukowo jest zupełnie zrozumiałym, dowodzą, że przy badaniu

bydła na gruźlicę nie można polegać wyłącznie na wyniku szczepienia to jest reakcyi, bo zdarzyć się może, że tam, gdzie ona powinna być wybitną, nie ma jej wcale, lub też pojawi się jako reakcya typowa u sztuki wolnej zupełnie od gruźlicy. Wprawdzie takie objawy zdarzają się rzadko, mimo tego powinniśmy o nich pamiętać i w następstwie tego rozpoznania tylko na reakcyi nie opierać. Tuberkulina w tej formie, w jakiej ją dziś produkują, jest w każdym razie na teraz najpotężniejszym środkiem próbnym do rozpoznania gruźlicy, a zalety te zostały udowodnione krociowemi doświadczeniami, a naukowo uzasadnione przez badaczy światowej sławy podczas obrad tegorocznych „VII. międzynarodowego kongresu weterynarskiego w Baden-Baden", które w osobnem sprawozdaniu opisałem.

W obec tego na podstawie doświadczenia przez innych osiągniętego i świeżo we własnej praktyce zrobionego nabrałem tego przekonania, że rozpoznawanie gruźlicy u bydła rogatego może mieć pewne podstawy i przynieść hodowli ogromne korzyści, jeśli opierać się będzie zarówno na sumiennie i umiejętnie przeprowadzonem badaniu klinicznem, jak i na umiejętnie pochwyconej reakcyi. Tylko charakterystyczne objawy chorobowe pochwycone podczas szczegółowego badania klinicznego i całodziennej obserwacyi, wsparte wybitną reakcyą, uprawniają nas do wydania możliwie pewnego orzeczenia, że bydlę, które mamy przed sobą, jest dotknięte gruźlicą lub o nią podejrzane.

Sama reakcya nie może tu być wyrocznią, a to tem więcej, że pochwycenie istotnej różnicy między ciepłotą normalną (średnią i maximalną) a maximalną po szczepieniu t. j. do rozpoznania reakcyi jest bardzo trudnem.

U żadnego innego zwierzęcia gospodarskiego, prócz bydlęcia, nie powstają w ciągu dnia tak silne wachania ciepłoty wewnętrznej ciała, to też pochwycić można u tegoż normalną średnią i normalną najwyższą ciepłotę przez wielokrotne mierzenie w jednostajnych odstępach czasu w ciągu dnia tak, aby natrafić z mierzeniem na rozmaite czynności fizyologiczne, przy których ciepłota wewnętrzna nieco opada lub podnosi się jak n. p.: przy jedzeniu, przy trawieniu, przy żuciu, przy spoczynku i t. d. Najlepsze świadectwo tego dają cyfry w mych tabelkach badania zebrane.

Zdaniem moim powinno się u każdego badanego bydlęcia mierzyć w ciągu 12 godzin przed szczepieniem ciepłotę wewnętrzną co najmniej co 3 godziny t. j. 5 razy, zaś po szczepieniu co 2 godziny t. j. w ciągu 12 godzin 7 razy.

Tymczasem wielu weterynarzy, którzy się rzucili w ostanich dwóch latach do badania bydła rogatego na gruźlicę za pomocą szczepienia tuberkuliny, nie zadaje sobie wcale trudu w pochwyceniu rzeczywistej normalnej ciepłoty przed szczepieniem. Niejeden z nich przybywszy na miejsce, mierzy o jakiejkolwiek porze dnia raz lub dwa razy ciepłotę wewnętrzną u sztuk badanych a cyfry z ciepłomierzy odczytane notuje jako ich ciepłotę normalną. Każdy choć trochę z fizyologią bydlęcia obznajmiony przyzna, że przy takiem dorywczem mierzeniu ciepłoty wewnętrznej można n jednej sztuki natrafić na taką, która z całego dnia będzie najniższą, u innej znowu pochwyci się tylko ciepłotę maksimalną. Ani pierwszej ani drugiej nie można uważać za prawdziwą normalną ciepłotę dnia. To też z porównania takich cyfr z cyframi oznaczającemi najwyższą ciepłotę dnia po szczepieniu dadzą różnice cyfrowe takie, które w jednym wypadku każą się do myślać wybitnej reakcyi tam, gdzie jej istotnie niema, w innym znów otrzyma się rzekomo tak niską reakcyę, że się w rachubę nie bierze. Słyszałem i o takich przypadkach, w których badający dla oszczędzenia sobie czasu i trudu dawał właścicielowi obory przy umowie ciepłomierze i polecił dokonać kilkakrotnego mierzenia ciepłoty przed swem przybyciem. Skoro tylko przybył na miejsce, zaszczepił sztuki, u których ktoś trzeci z polecenia właściciela ciepłotę mierzył. Po upływie kilku godzin rozpoczął sam mierżenie ciepłoty po szczepieniu, które bywało nieraz zaledwie trzykrotne i nie objęło koniecznego 20-godzinnego czasu po dokonanem szczepieniu. Z cyfr tak niepewnych i dorywczo otrzymanych oznaczał reakcye a wedle nich orzekał o tem, czy ta lub owa sztuka jest chorą lub zdrową.

Takie rzemieślnicze traktowanie czynności, wymagającej naukowej ścisłości i sumiennego wykonania, nietylko nie przyniesie żadnych korzyści, ale owszem licznymi błędami popełnionymi w skutek lekkomyślnego wykonania naraża właścicieli bydła na znaczne a nieusprawiedliwione straty, a samej sprawie szczepienia szkodzi, budząc upzedzenie i niewiarę.

Po dokładnej rozwadze przychodzimy do tego przekonania, że podjęta akcya przeciw gruźlicy u bydła rogatego w Galicyi, uchroni hodowlę krajową od upadku tylko

wtenczas, gdy do prowadzenia jej zorganizujemy zastęp ludzi fachowo wykształconych i należytą rutynę w tym kierunku mających. Takich ludzi znajdziemy pewnie między naszymi weterynarzami w kraju.

Aby jednak osiągnąć w akcyi tej pewne rezultatty i uchronić się już w początku od nieufności w jej powodzenie, należy koniecznie w drodze prawnej usunąć od prowadzenia jej wszystkich niefachowych, powierzając badanie bydła rogatego na gruźlicę i szczepienie tuberkuliną tylko do tego uzdolnionym weterynarzom.

Z powyższego opisu dotychczasowej działalności w sprawie badania gruźlicy u bydła rogatego wynika, że stosunkowo zrobiliśmy w sprawie tejże za mało a w niektórych wypadkach postąpiliśmy niedokładnie i wskutek tego osiągnęliśmy jak dotąd za małe i niepewne wyniki.

Potrzeby rozwinięcia tej akcyi na znacznie większe rozmiary przy współudziale c. k. Rządu i kraju udowadniać nie potrzebuję, zaznaczam tu tylko moje zapatrywanie, że walka ta jużto ze względu na stosunki ekonomiczne naszego kraju jużto ze względu na dość znaczne rozszerzenie się gruźlicy u naszego bydła, nie może być prowadzoną w sposób przymusowy t. j. tępienie gruźlicy nie może się odbywać pod presyą surowych przepisów w paragrafy osobnej ustawy ujętych, ale winna być prowadzona umiejętnie zgodnie i z należycie obmyślanym planem drogą zachęty przy możliwie najwydatniejszej ofiarności na ten cel państwa i kraju.

Lwów dnia 10. grudnia 1899.

Teofil Sochaniewicz w r.
krajowy nauczyciel weterynaryi.

Obora F.

I. Tabelka

i szczepienia tuberkuliną bydła rogatego

L. b.	Nr. obory	Nazwa bydlęcia	wiek	rodzaj	Badanie kliniczne: puls	oddech	wypuku	wysłuch	gruczoły limfat. i mlek.
1	1	A	10	krowa	48	16	—	kaszle	gruczoły mlekowe zanikłe — jałowa latuje
2	25	Z	9	"	56	14	—	—	gruczoły mlekowe zwyrodniałe po zapaleniu
3	—	B	8	"	50	22	—	kaszle	—
4	5	G	9	"	46	24	—	—	grucz. podszcz. powiększ. twardy
5	7	G	8	"	52	16	—	—	—
6	9	J	8	"	50	16	lekkie stępienie w śred. śred. praw.	—	—
7	10	J	7	"	48	38	—	—	—
8	11	K	8	"	48	20	—	—	—
9	16	O	7	"	54	16	—	—	—
10	17	P	8	"	56	18	—	—	—
11	18	Q	10	"	58	18	—	—	—
12	21	T	9	"	56	16	—	—	grucz. podszcz. pow. twardy
13	22	W	8	"	58	20	stępienie obustr. śred. śred. i górn.	po prawej stronie tarcie	—
14	24	X	8	"	50	20	stępienia w śred. średniej prawej	—	—
15	30	G	5	"	58	22	—	—	—

badania

rasy .... w ....

Ciepłota wewnętrzna mierzona przed szczepieniem o godzinie							Ciepłota wewnętrzna mierzona po szczepieniu o godzinie							Reakcya w stosunku do normal.		Uwaga
7	10	1	4	7	średnia	maxim.	6	8	10	12	2	4	6	średniej	maxim.	
38·4	38·5	38·6	38·3	38·3	38·4	38·6	38·6	38·4	38·3	38·5	38·5	38·4	38·4	0·2	—	wybrakowana na opas z przez właść.
38·5	38·9	38·8	39·0	38·6	38·8	39·0	38·8	38·9	38·7	38·6	38·9	38·7	38·7	0·1	—	dtto
38·4	38·5	38·8	38·4	38·5	38·5	38·8	38·7	38·8	38·9	38·7	38·9	38·6	38·3	0·4	0·1	dtto
39·0	39·1	39·2	38·8	38·6	38·9	39·2	38·6	39·0	39·0	39·1	39·4	38·7	38·6	0·5	0·2	
38·8	39·0	39·3	38·9	38·5	38·9	39·3	39·0	39·0	38·9	38·9	39·2	37·6	38·4	0·3	—	
38·9	38·8	38·9	38·9	39·2	38·9	39·2	38·6	38·7	38·8	38·7	39·3	38·4	38·4	0·4	0·1	
39·2	39·0	39·4	38·7	38·9	39·0	39·4	39·1	39·2	39·4	39·1	39·6	38·5	38·2	0·6	0·2	
38·5	38·7	39·1	39·1	39·0	38·9	39·1	38·9	39·0	38·6	38·4	38·8	37·8	37·6	0·1	—	
38·5	38·6	38·9	38·6	38·4	38·6	38·9	38·7	39·0	39·0	39·1	39·4	38·5	38·5	0·8	0·5	
38·9	38·8	39·0	38·6	38·5	38·8	39·0	38·7	38·9	38·9	39·0	39·2	39·1	38·4	0·4	0·2	
38·3	39·0	38·9	38·3	38·4	38·6	39·0	38·5	38·4	38·7	39·0	39·3	38·9	38·5	0·7	0·3	
38·8	39·2	39·4	39·7	39·7	39·4	39·7	39·2	38·8	39·0	38·8	39·3	38·3	38·5	—	—	
38·6	38·5	39·0	38·2	38·0	38·5	39·0	38·7	38·7	38·8	38·9	40·1	39·4	38·7	1·6	1·1	
38·9	39·1	39·5	38·6	38·8	39·0	39·5	39·2	39·1	39·1	39·5	40·2	38·5	38·4	1·2	0·7	
39·0	39·1	39·3	38.7	38·7	38·9	39·3	38·9	38·6	38·9	38·9	39·8	39·1	38·6	0·9	0·5	

Obora F.

II. Tabelka

i szczepienia tuberkuliną bydła rogatego

L. b.	Nr. Obory	Nazwa bydlęcia	wiek	rodzaj	Badania kliniczne: puls	oddech	wypuk	wysłuch	gruczoły limf. i mlekow.
16	26	Q	5	krowa	48	16	—	—	—
17	27	K	5	„	50	42	—	oddech za-ost. kaszle	—
18	29	E	5	„	52	20	—	—	—
19	31	U	4	„	46	36	—	—	—
20	32	B	3¾	„	54	18	—	—	—
21	33	J	3½	„	46	20	—	—	promienie (zołna)
22	34	T	3½	„	48	18	stęp. w średniej prawej	—	—
23	35	Ł	3½	„	52	16	—	—	—
24	36	F	3½	„	56	28	stępienie w śred. i tyln. prawej	kaszle	gruczoł limf. w słabiz. pow.
25	37	X	3½	„	60	18	—	—	—
26	38	Q	2¾	jałów.	64	22	—	—	—
27	39	T	2½	krowa	48	14	—	—	—
28	40	X	2½	jałów.	50	26	—	—	—
29	41	B	2½	„	56	20	—	—	—
30	42	K	2½	„	54	22	—	—	—

badania

rasy .... w ....

Ciepłota wewnętrzna mierzona przed szczepieniem o godzinie							Ciepłota wewnętrzna mierzona po szczepieniu o godzinie							Reakcya w stosunku do ciepła normal.		Uwaga
7	10	1	4	7	średnia	maxim.	6	8	10	12	2	4	6	średniej	maxim.	
38·5	38·9	38·2	38·2	38·4	38·5	38·9	38·4	38·7	39·3	39·4	39·3	38·7	38·5	0·9	0·5	
39·0	39·1	39·1	39·0	38·7	39·0	39·1	39·3	39·3	39·3	39·3	39·7	38·3	38·6	0·7	0·6	
38·7	38·7	38·7	38·6	38·5	38·6	38·7	39·4	39·0	39·4	39·2	39·2	38·9	38·5	0·8	0·7	
38·7	38·7	38·8	38·8	39·7	38·9	39·7	38·9	38·8	39·2	38·9	39·2	38·4	38·4	0.3	—	
38·7	38·9	38·8	38·5	38·0	38·6	38·9	38·8	39·2	38·8	38·9	39·0	38·6	38·1	0·6	0·3	
38·6	39·0	38·7	38·7	38·4	38·7	39·0	39·0	39·0	39·1	38·9	39·2	38·3	38·5	0·5	0·2	
38·5	38·9	38·9	38·2	38·4	38·6	38·9	39·1	39·3	38·8	39·1	39·5	38·8	38·5	0·9	0·6	
38·4	38·7	38·9	38·5	38·3	38·6	38·9	38·8	38·9	38·6	38·5	39·0	38·6	38·6	0·4	0·1	
38·7	38·9	38·9	38·6	38·2	38·7	38·9	39·0	39·0	38·8	39·1	39·2	39·4	39·0	0·7	0·5	
38·7	38·8	38·9	38·7	38·3	38·7	38·9	38·8	38·8	38·8	39·1	39·1	38·8	38·7	0·4	0·2	
39·2	39·2	39·6	39·1	39·0	39·2	39·6	39·2	38·9	39·2	39·4	39·5	39·0	38·8	0·3	—	
39·2	38·9	38·8	38·8	38·3	38·8	39·2	38·7	39·3	38·8	39·2	39·5	38·9	38·9	0·7	0·3	
38·8	39·2	39·3	39·0	38·8	39·0	39·3	39·0	39·1	39·3	39·5	39·6	39·4	39·1	0·6	0·3	
38·8	39·3	39·4	39·1	39·1	39·1	39·4	38·9	38·9	38·8	39·1	39·2	39·4	39·1	0·3	—	
38·9	39·1	39·2	39·1	38·9	39·0	39·2	38·9	38·9	39·0	39·4	39·4	39·1	38·8	0·4	0·2	

Obora F.

III. Tabelka

i szczepienia tuberkuliną bydła rogatego

L. b.	Nr. obory	Nazwa bydlęcia	wiek	rodzaj	Badania kliniczne: puls	oddech	wypuk	wysłuch	gruczoły limf. i mlekowe
31	43	G od Nr. 7	$2^1/_4$	jałów.	46	16	—	—	—
32	44	E od Nr. 29	$2^1/_2$	"	50	16	—	—	gruczoły limf. w słab. powięk.
33	45	od Nr. 9	2	"	62	16	—	—	—
34	46	od Nr. 10	$1^1/_2$	"	48	16	—	—	—
35	47	od Nr. 18	$1^1/_2$	"	46	20	—	—	—
36	48	od Nr. 5	$1^1/_2$	"	54	16	—	—	—
37	49	od Nr. 30	$1^1/_2$	"	46	18	—	—	—
38	50	od Nr. 22	$1^1/_2$	"	56	16	—	—	—
39	—	od Nr. 24	$1^1/_4$	"	48	20	stępienie w śred. i górnej prawej	w prawej tarcie wyraźne	—
40	—	od Nr. 34	$1^1/_4$	"	46	18	—	—	—
41	—	od Nr. 17	1	"	46	18	—	—	—
42	—	od Nr. 9	11 mies.	"	52	18	—	—	—
43	—	od Nr. 5	7 mies.	byczek	58	16	—	—	—
44	19	R	8	krowa	46	22	—	—	—
45	—	od Nr. 10	7 mies.	buhajik	48	18	—	—	—
46	—	od Nr. 23	5 mies.	"	52	16	—	—	—

badania

rasy .... w ....

Ciepłota wewnęrzna mierzona przed szczepieniem o godzinie							Ciepłota wewnętrzna mierzona po szczepieniu o godzinie							Reakcya w stosunku do normal.		Uwaga
7	10	1	4	7	średnia	maxim.	6	8	10	12	2	4	6	średniej	maxim.	
38·8	38·8	38·9	38·8	38·8	38·7	38·9	38·5	38·7	38·7	38·9	39·1	38·8	38·6	0·4	0·2	
38·6	38·9	39·3	38·9	38·6	38·9	39·3	39·3	39·2	38·9	39·3	39·5	38·9	39·1	0·6	0·2	promienia w grucz. podszcz.
38·4	38·6	38·6	38·6	38·7	38·6	38·7	38·9	38·9	38·8	39·1	39·5	38·8	38·5	0·9	0·8	
38·4	38·4	38·5	38·4	38·3	38·4	38·5	38·6	38·6	38·6	38·7	38·8	38·7	38·6	0·4	0·3	
38·5	38·8	38·9	38·8	38·6	38·7	38·9	38·6	38·9	38·8	38·8	38·8	38·5	38·5	0·2	—	
38·3	38·5	38·3	38·6	38·8	38·5	38·8	38·5	39·0	38·7	38·8	39·0	38·7	38·6	0·5	0·2	
38·3	38·6	38·7	38·6	38·4	38·6	38·8	38·6	38·8	38·8	38·9	39·2	38·8	38·5	0·6	0·4	
38·4	39·1	39·0	39·2	38·9	38·9	39·1	38·7	39·0	39·2	39·3	39·4	39·2	38·8	0·5	0·3	
38·4	38·4	38·8	38·9	38·4	38·6	38·9	39·1	39·3	39·1	38·9	39·6	38·8	38·6	1·0	0·7	
39·5	39·5	39·4	39·2	38·7	39·3	39·5	39·4	39·3	39·2	39·3	39·1	38·8	38·5	0·1	—	
39·0	38·8	38·9	39·0	38·9	38·9	39·0	38·9	38·7	38·8	39·1	38·8	38·8	38·6	0·2	0·1	
39·3	38·9	38·9	39·4	38·8	39·1	39·4	39·1	39·1	38·7	39·0	39·0	38·8	38·4	—	—	
39·2	38·8	39·6	39·2	39·3	39·0	39·6	38·9	39·4	39·0	39·2	38·8	39·2	38·7	0·2	—	
38·9	39·2	38·8	39·0	39·0	39·0	39·2	39·2	39·4	39·0	39·3	39·0	39·0	38·8	0·4	0·2	
39·2	39·3	38·8	39·4	39·2	39·2	39·4	39·5	39·8	39·1	39·3	39·8	39·1	39·1	0·6	0·4	
38·9	38·9	39·1	38·7	39·0	38·9	39·1	39·7	39·7	39·2	39·3	39·5	39·3	39·2	0·8	0·6	

Obora A.

Wynik ogólny badania i szczepienia tuberkuliną bydła rogatego w oborze prywatnej złożonej z 24 sztuk t. j.: 19 krów i 5 jałówek własnej Wgo.............................. w ....

L. b.	Licz. porz. w tabel. bad.	Nr. obory	Nazwa bydlęcia	rodzaj	wiek	Pochodzenie	Reakcya w stosunku do ciep. nor. śred.	Reakcya w stosunku do ciep. nor. max	Czy badanie klin. wykazało podejrzenie?	Rozpoznanie	Wskazanie
1	3	–	R	krowa	9 l.	Kupiona na jarmarku	1·0	0·8	tak	Chore 16·6%	Wybrakować i usunąć z obory zaraz.
2	16	—	K	„	8 l.	dtto	1·3	0·7	tak		
3	15	—	Ż	„	7 l.	dtto	1·0	0·6	tak		
4	20	—	S	jałów.	$1^1/_2$	swego chowu	0·8	0·6	tak		
5	7	—	M	krowa	3 l.	dtto	0·7	0·5	tak	Podejrzane 8·7%	Odosobnić i od przychowu wykluczyć.
6	19	—	P . . mł.	„	4 l.	dtto	0·6	0·4	wybitnie tak		
7	2	—	M	„	9 l.	kupna	0·6	0·4	nie	Lekkko podejrzane 8·7%	Odosobnić, obserwować i za $^1/_2$ roku badać.
8	18	—	S	„	4 l.	dtto	0·6	0·4	nie		

a) Chore na gruźlicę 4 sztuki = 16·6%
b) Podejrzane o gruźlicę 2 sztuki = 8·7% } ogółem 34%
c) Lekko podejrzane o gruźlicę 2 sztuki = 8·7%

Obora B.

Wynik ogólny badania i szczepienia tuberkuliną bydła rogatego w oborze zarodowej złożonej z 63 sztuk t. j.: 1 buhaja — 40 krów — 11 jałówek — 11 cieląt rasy .... własnej Wgo .... w ....

L. b.	Licz. porz. w tabel. bad	Nr. obory	Nazwa bydlęcia	wiek	rodzaj	Reakcya w stosunku do ciep. nor śred	max	Czy badanie klin wykazało podejrzenie?	Rozpoznanie	Wskazanie	Uwaga
1	30	—	Ł	11 l.	krowa	1·9	1·6	tak	Chore na gruźlicę 19%.	Wybrakować, odosobnić i możliwie wnet usunąć z obory.	
2	37	—	B	9 „	„	1·7	1·4	tak			
3	15	1	M	13 „	„	1·6	1·2	nie			
4	36	—	C	10 „	„	1·3	1·1	tak			
5	5	7	R	11 „	„	1·5	1·0	tak			
6	29	—	M	6 „	„	1·3	0·9	tak			
7	48	—	M	8 „	„	1·2	0·9	tak			
8	60	—	Cielę od Nr. 6	½ „	cielę	1·1	0·9	nie			
9	52	—	P	4 „	krowa	1·0	0·9	tak			
10	18	—	K	3 „	„	1·2	0·8	nie			
11	1	57	D	10 „	„	0·9	0·8	tak			
12	24	—	F	3 „	jałów.	1·2	0·7	tak			
13	38	—	Ż	8 „	krowa	0·9	0·6	nie	Podejrzane 4·76%	Odosobnić wykluczyć od rozpłodu	
14	27	—	Z	6 „	„	1·0	0·6	tak			
15	10	6	M	7 „	„	0·8	0·5	tak			
16	3	—	K	5 „	„	0·7	0·5	nie	Lekko podejrzane 6·34%	Odosobnić, obserwować i za ½ roku badać ponownie.	
17	32	—	B	6 „	„	0·8	0·4	tak			
18	23	—	J	3 „	jałów.	0·6	0·4	tak			
19	9	8	H	7 „	krowa	0·8	0·4	nie			

Chorych 12 sztuk = 19%
Podejrzanych 3 sztuki = 4·76%
Lekko podejrzanych 4 sztuki = 6·34%
} 30% ogółem.

Obora C.

Wynik ogólny badania i szczepienia tuberkuliną bydła rogatego w oborze zarodowej rasy .... złożonej z 79 sztuk t. j. 40 krów — 29 jałówek — 10 buhajków — własnej Wgo .... w ....

L. b.	Licz. porz. w tabel. bad.	Nr. obory	Nazwa bydlęcia	wiek	rodzaj	Pochodzenie	Reakcya w stosunku do ciep. nor.		Czy badanie klin. wykazało podejrzenie?	Rozpoznanie	Wskazanie
							śred.	max.			
1	74	—	K.	26 m.	jałów.	Matka Kor lula Nr. 57 jest w oborze, zdrowa	2·1	1·8	tak	Chore 10·13%.	Odosobnić, wykluczyć od rozpłodu i możliwie zaraz osunąć z obory.
2	79	—	B.	28 m.	„	Matka B . . Nr. 48 jest w oborze, zdrowa	1·7	1·3	tak		
3	78	—	H.	27 m.	„	Matka K . . . sprzed. 7-letnia 1898 r.	0·9	0·8	tak		
4	75	—	H.	27 m.	„	Matka H. . . . jest w oborze zdrowa	0·9	0·7	tak		
5	31	66	A.	4 l.	krowa	Matka A. . . . Nr. 51 jest w oborze, zdrowa	1·2	1·0	nie		
6	21	p. k.	N.	3 l.	„	Matka N. . . . sprzed. jako 7-letn. 1897 r.	0·9	0·7	tak		
7	17	p. k.	H	3 l.	„	Matka H. . . . sprzed. 4-letnia 1897 r.	0·8	0·7	wybit tak		
8	33	65	B.	4 l.	„	Matka B. . . . Nr. 3 jest w oborze, zdrowa	0·7	0·7	tak		
9	45	p. k.	od N . . .	7 m.	buhaj	Matka N. I. Nr. t. 14 jest w oborze, podejrz.	0·8	0·7	nie	Podejrzane 8·86%.	
10	76	—	„ K . . .	27 m.	jałów.	Matka K. . . . Nr. 17 sprzed. 9-l. 1899 r.	0·7	0·6	tak		
11	72	—	„ Wł . .	19 m.	„	Matka W. . . . Nr. 60 jest w ob., podejrzana	1·1	0·5	tak		
12	71	p. k.	„ J . . .	19 m.	„	Matka J. . . . sprzed. na rzeź	0·7	0·5	tak		
13	28	p. k.	R.	3 l.	krowa	Matka R. . . . sprzed. 13-l. na rzeź 1897	0·7	0·5	nie		
14	43	p. k.	od H . . .	8 m.	buhaj	Matka H. . . . sprzed. 7-letnia	0·8	0·6	nie		
15	38	p. k.	„ N . . II	2 l.	krowa	Matka N. . . . I. jest w oborze podejrzana	0·5	0·4	tak		
16	49	—	„ D . . .	6 m.	buhaj	Matka D. . . . Nr. 53 jest w oborze, zdrowa	0·5	0·4	tak	Lekko podejrzane 10·13%.	Odosobnić, obserwować i za ½ roku badać ponownie.
17	54	p. k.	„ H . . .	7 m.	jałów.	Matka H. . . . Nr. tab. bad. 17 jest w ob. pod.	0·6	0·4	nie		
18	57	p. k.	„ H . . .	8 m.	„	Matka H. . . . Nr. tab. 17 jest w ob., chora	0·6	0·0	tak		
19	26	p. k.	L.	3 l.	krowa	Matka L. . . . sprzed 14-l. na rzeź 1897	0·4	0·3	tak		
20	39	—	M.	2 l.	„	Matka M. . . . Nr. 24 sprzed. 6-let. 1898	0·5	0·3	tak		
21	3	60	W	4 l.	„	Matka Wł. . . Nr. 5 sprzed. 9-let. 1895	0·5	0·3	tak		
22	18	p. k.	H.	3 l.	„	Matka H. . . po H. . . sprzedana	0·6	0·4	nie		
23	14	p. k.	N. . . . I	5 l.	„	Matka N. . . . sprzed. jako 7-let. 1897	—	—	tak		

Chorych sztuk 8 = 10·13%
Podejrzanych sztuk 7 = 8·86%
Lekko podejrzanych sztuk 8 = 10·13%
} ogółem 29·12%

Obora D.

Wynik ogólny badania i szczepienia tuberkuliną bydła rogatego w oborze zarodowej rasy .... złożonej z 30 sztuk, t. j. 1 buhaja i 29 krów własnej Wgo .... w ....

L. b.	Licz. porz. w tabel. bad.	Nr. obory	Nazwa bydlęcia	wiek	rodzaj	Pochodzenie	Reakcya w stosunku do ciep. nor. śred.	Reakcya w stosunku do ciep. nor. max.	Czy badanie klin. wykazało podejrz.?	Rozpoznanie	Wskazanie
1	21	60	M . . . II	5 l.	krowa	Matka M . . . Nr. 37, jest zdrowa	1·9	1·7	tak	Chore 16·6%	Odosobnić wykluczyć od rozpłodu i możliwie zaraz wybrakować.
2	15	50	G . . .	9 „	„	kupiona	1·9	1·2	tak		
3	3	36	M . . .	11 „	„	dto	1·5	1·0	tak		
4	22	61	M . . .	5 „	„	Matka J . . . sprzedana na rzeź	0·9	0·7	tak		
5	16	33	W . . .	8 „	„	kupiona	1·0	0·7	tak		
6	26	65	J . . .	4 „	„	dto	1·0	0·8	nie	Podejrzane 6·6%	Odosobnić i wykluczyć od rozpłodu
7	30	69	Ł . . .	6 „	„	z Kamiennej	0·9	0·7	nie		

Chorych sztuk . 5 = 16·6% } ogółem 23·2%
Podejrzanych sztuk 2 = 6·6% }

Obora E.

Wynik ogólny badania i szczepienia tuberkuliną bydła rogatego w oborze zarodowej rasy .... złożonej z 33 sztuk, t. j. jednego buhaja, 24 krów, 10 jałówek własnej Wgo .... w ....

L. b.	Licz. porz. w tabel. bad.	Nr. obory	Nazwa bydlęcia	wiek	rodzaj	Pochodzenie	Reakcya w stosunku do ciep. nor śred.	Reakcya w stosunku do ciep. nor max.	Czy badanie klin. wykazało podejrz.?	Rozpoznanie	Wskazanie
1	8	48	L . . .	5 l.	krowa	Matka L . . . sprzedana na opas, jako od dłuższego czasu jałowa	0·9	0·7	tak	Chore 5·71%	Odosobnić, wykluczyć od rozpłodu i w najkrótszym czasie usunąć z obory
2	13	53	W . . .	2½ „	„	Matka W... Nr. 32, jest w oborze — zdrowa	0·8	0·5	tak		
3	7	49	W . . . *)	5 l.	„	Matka W... Nr. 27, jest w oborze — zdrowa	1·6	1·3	nie	Podejrzane 14·29%	
4	3	44	J . . .	7 l.	„	Matka J... sprzedana 12-letnia	1·2	1·2	nie		
5	35	—	W . . .	3 l.	buhaj	Matka W... importow., jest w oborze F. chora	1·1	0·8	nie		
6	4	45	W . . .	7 l.	krowa	—	0·6	0·4	tak		
7	17	30	W . . .	10 l.	„	Matka W... sprzedana 12-let.	0·9	0·7	nie		
8	23	42	W . . .	7 l.	„	Matka W... sprzedana na chów w r. 1896	0·9	0·6	nie	Lekko podejrzane 8·57%	Odosobnić, obserwować i za ½ roku badać ponownie
9	1	—	W . . . II	6 l.	„	—	0·8	0·6	nie		
10	15	46	W . . .	2½ l.	„	—	1·0	0·5	nie		

Chore . . 2 sztuki = 5·71%
Podejrzane . 5 „ = 14·29%
Lekko podejrzane 3 „ = 8·57%
} ogółem 28·57%

*) Zabita na próbę przy szczegółowem badaniu, okazała się wolną od gruźlicy, natomiast dotkniętą chorobą nerek, nic wspólnego z gruźlicą nie mającą.

Obora F.

Wynik ogólny badania i szczepienia tuberkuliną bydła rogatego w oborze zarodowej rasy .... złożonej z 46 sztuk, t. j. 27 krów, 16 jałówek, 2 buhajków, 1 byczka własnej Wgo .... w ....

L. b.	Licz. porz. w tabel. bad.	Nr. obory	Nazwa bydlęcia	wiek	rodzaj	Pochodzenie	Reakcya w stosunku do ciep. nor. śred.	Reakcya w stosunku do ciep. nor. max.	Czy badanie klin. wykazało podejrz.?	Rozpoznanie	Wskazanie
1	13	22	W . . .	8 l.	krowa	Importowana z Simenthalu	1·6	1·1	tak	Chore 13%	Odosobnić od rozpłodu, wykluczyć i możliwie wnet z obory usunąć
2	14	24	X . . .	8 l.	„	dto	1·2	0·7	tak		
3	39	—	od Nr. 24	$1^1/_4$	jałów.	Matka X... Nr. 24, jest w oborze chora	1·0	0·7	tak		
4	24	36	F . . .	$3^1/_2$	krowa	Matka F... Nr. 6 sprzedana z powodu schudnięcia	0·7	0·5	wybitnie tak		
5	22	34	T . , .	$3^1/_2$	„	Matka T... Nr. 21 jest w oborze zdrowa	0·9	0·6	tak		
6	17	27	K . . .	5	„	Matka K... Nr. 11 jest w oborze zdrowa	0·7	0·6	tak		
7	33	45	od Nr. 9	2	jałów.	Matka G... Nr. 9 jest w oborze, nie reagowała	0·9	0·8	nie	Podejrzane 6·52%	Odosobnić, od rozpłodu wykluczyć, ewentualnie usunąć z obory
8	46	--	od Nr. 23	5 m.	bycz.	Matka U... Nr. 23 jest w oborze zdrowa	0·8	0·6	nie		
9	18	29	E . . .	5 l.	krowa	—	0·8	0·7	nie		
10	15	30	G . . .	5 l.	„	—	0·9	0·5	nie	Lekko podejrzane 2%	Odosobnić i badać ponownie za $^1/_2$ roku

Chore sztuk 6 . . = 13% }
Podejrzane sztuk 3 . = 6·52% } ogółem 21·74%
Lekko podejrzane sztuk 1 = 2·2% }

L. W. 86.178/99.

We Lwowie dnia 19. grudnia 1899.

Aleg. 27

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o tępieniu myszy polnych w roku 1899.

Wysoki Sejmie!

Rok miniony, o ile dotyczy gospodarstwa rolnego, zbiorów już sprzątniętych i poczynionych na rok przyszły zasiewów, przedstawia rezultaty w nienajgorszem świetle a nawet, gdzie tylko szkodniki nie zniszczyły ozimin, tam i widoki na przyszłość przedstawiają się nie zgorzej. Zaznały już nasze gospodarstwa i gorsze lata i mniej obiecujące. W tym roku nie przyjdzie nam mówić o takiej klęsce zupełnego nieurodzaju jak w r. 1897., gradobiciu, które jak zeszłego roku tak znaczne obszary nawiedziło i zniszczyło je doszczętnie, klęsce posuchy, podobnej do tej z r. 1889; nawet warunki atmosferyczne przynajmniej w większej części kraju nie przeszkadzały zbiorom a prawie wszędzie sprzyjały zasiewom.

Pomimo to i w tym roku nie da się powiedzieć, że kraj nasz wolny był od klęsk elementarnych, przeciwnie, w tej rubryce, w której inne lata zapisywały zazwyczaj jedną wielką pozycyę niedoboru z powodu klęsk elementarnych, obecnie przychodzi nam zanotować klęski mniejsze może rozmiarami, ale zato dwie od razu.

Na innem miejscu mówimy o powodzi, tutaj, zdając sprawozdanie o tępieniu myszy polnych w r. 1899, przyjdzie nam właściwie dziś już zaznaczyć klęskę spowodowaną w rolnictwie krajowem przez te szkodniki.

Nadając zaś tę a nie inną cechę masowemu pojawieniu się myszy polnych w tym roku i jak cyfry pokażą, na niemałych obszarach kraju, przez to samo dajemy do poznania, że Wydział krajowy, rozporządzając zbyt szczupłymi na ten cel funduszami i posiłkując się środkami, jakie są do użycia, a nie zawsze w tej walce skutecznymi, nie był w możności zapobiedz rozszerzeniu się klęski, a tem mniej ją zwalczyć potrafił.

Zadaniem Wydziału krajowego w tym roku podobnie jak i w latach ubiegłych, było w myśl odnośnych uchwał Wysokiego Sejmu wypróbować działanie środka przeciw myszom polnym wskazanego, a mianowicie tyfusowego zarazka Loefflera. Niezgodność w relacyach, jakie Wydział krajowy otrzymywał z różnych powiatów, o rezultatach osiągniętych przy tępieniu myszy polnych za pomocą tego środka, a natomiast zadawalniające wyniki z prób, jakie w tym czasie starał się sam przeprowadzić, złożyły się na to, że przez dłuższy czas stanowczego zdania nie można było wyrazić: czy Loefflerowski zarazek jest bezskuteczny, czy też tylko dla swych specyalnych właściwości nie nadaje się do szerszego użycia.

W tym celu przystepując do tegorocznej akcyi tępienia myszy polnych przy ponownem zastososowaniu zarazka Loefflera, Wydział krajowy postarał się o to, aby i jakość zarazka nie pozostawiała nic do życzenia i sposób jego zużycia był odpowiedni i do przepisów zastosowany. Odnawiając zatem umowę z instytutem bakteryologicznym przy c. k. Akademii weterynaryi we Lwowie, podnieśliśmy na podstawie wyników zeszłorocznych, ujemne rezultaty, jakie się okazały w wielu wypadkach przy zastosowywaniu zarazka pobieranego z tej pracowni, żądając na przyszłość, aby dostarczany gminom zarazek był jak najodpowiedniej wyprodukowany i aby każdorazowa kultura tego zarazka przed wyjściem z pracowni była należycie wypróbowaną co do swych własności zabójczych. Kierownik instytutu bakteryologicznego w osobnem i szczegółowem sprawozdaniu, jakie przedłożył Wydziałowi krajowemu, opisał dokładuie cały proces postępywania przy produkcyi kultur zarazka, z którego to sprawozdania wynika, że produkcya odbywa się z całą przezornością i umiejętnością. Z pracowni wychodzi tylko wypróbowany zarazek, który przez przeszczepianie na myszy polne i domowe, utrzymuje się ciągle w świeżości i należytej jadowitości. Do produkcyi zarazka na wielką skalę używa się tylko kultur otrzymanych z myszy, które w jak najkrótszym czasie (4—6 dni) padły po zakażeniu.

W ten sposób wyprodukowany zarazek Loefflera a następnie z całą ścisłością i przy sprzyjających warunkach atmosferycznych zastosowany bezwarunkowo skutecznie działa. Dowodem na to jest n. p. otrzymana relacya Wydziału powiatowego w Gródku (L. 1798/99) o wynikach tępienia myszy polnych przeprowadzonego w tym powiecie z wiosną b. r., którą tu w całości przytaczamy: „Nadesłane nam przez pracownię bakteryologiczną Wgo profesora Dra Józefa Szpilmana dnia 21. maja 1899. 500 porcyj zarazka Loefflera rozdzieliliśmy pomiędzy gminy: Ebenau (80 porcyj), Stodółki (60 porcyj) i Wołczuchy (360 porcyj) i przeprowadziliśmy założenie tych zarazków śliśle według nadesłanej instrukcyi pod kierunkiem naszego urzędnika w dniach 24., 25. i 26. maja b. r. W dniach 17. i 20. czerwca wydelegowaliśmy powtórnie tegoż urzędnika w celu przekonania się o skutkach przedsięwziętej akcyi, który to urzędnik po dokładnem wybadaniu tamtejszych mieszkańców oraz po obejściu pól i rozkopaniu w niektórych miejscach jam mysich przekonał się, iż rezultat akcyi tępienia myszy polnych zarazkiem Loefflera podjętej w tych gminach wypadł ze skutkiem bardzo dobrym tak dalece, że szkodniki te prawie do szczętu wytępione zostały".

Opierając się zatem na tym przykładzie i na kilku innych, w zasadzie trudno jest odmówić tyfusowemu zarazkowi własności skutecznie działającego środka przeciwko myszom polnym; z drugiej jednakże strony, w bardzo wielu wypadkach i w tym roku również okazał się on zawodnym, tak dalece, że były gminy i powiaty, które usilnie prosiły Wydział krajowy o pomoc przy tępieniu myszy polnych, jednakże przez dostarczenie innego środka a nie Loefflerowskiego, do którego miejscowa ludność po nieudałych próbach zrażona nadal go używać nie chciała. Nie wchodząc na razie w przyczyny, z powodu których zarazek Loefflera w tych wypadkach skutecznie nie działał, przyjmując nawet, że był wyborowej jakości i posiadał w wysokim stopniu właściwą sobie siłę zabójczą, a tylko dlatego źle działał, że go mniej umiejętnie zastosowano, lub przy warunkach mniej sprzyjających użyto; w każdym razie jako środek do szerszego użycia przeznaczony, w wypadkach wymagających rychłego i niewątpliwego skutku tych pierwszorzędnych zalet nie posiada.

Stwierdziły to również doświadczenia uskutecznione w tym roku przez krajowego nauczyciela weterynaryi p. Sochaniewicza. Skoro bowiem w jesieni bieżącego roku plaga myszy polnych tak wielkie rozmiary przybierać zaczęła, a niektóre Wydziały powiatowe uskarżały się, iż dostarczany im zarazek Loefflera żadnego skutku nie powoduje, prosząc o nadesłanie innego środka, zwłaszcza pasty fosforowej, Wydział krajowy postanowił rzecz tę gruntowniej zbadać i na podstawie porównawczo przeprowadzonych doświadczeń wywnioskować, który z tych środków bardziej nadaje się do celu i skutkiem tego na przyszłość powinien być gminom wiejskim dostarczany a interesowanym rolnikom jako pewny, tani i odpowiedni zalecany.

P. Sochaniewicz doświadczenia swoje przeprowadził w powiecie drohobyckim z końcem września b. r. a o wynikach tych doświadczeń przedłożył Wydziałowi kra-

Alegat jowemu sprawozdanie, które tu jako alegat ·/. załączamy. Na podstawie tych ostatnich doświadczeń jak niemniej i poprzednich wyników Wydział krajowy nabrał przekonania:

że racyonalnie wyprodukowany tyfusowy zarazek Loefflera sprowadza niewątpliwie pomór myszy, jednakże widoczne skutki tej działalności występują dopiero po pewnym stosunkowo dość długim okresie czasu (14-dniowym) a co najważniejsza, że ta skuteczna jego działalność zależną jest nietylko od dokładnego i umiejętnego użycia zarazka, ale nie mniej i od wielu przyjaznych warunków towarzyszących zakładaniu jego na polach, jak wilgoci, temperatury itp, które częstokroć są w stanie tę zdolność jego zabójczą osłabić a nawet zneutralizować zupełnie. To jest powodem, że zarazek Loefflerowski jakkolwiek posiadający odpowiednie własności środka tępiącego tego rodzaju szkodniki, pewności nie daje, czy w każdym poszczególnym wypadku rezultat tępienia okaże się pomyślnym. Więc też chociaż, zdaje się nie ulegać wątpliwości, że człowiek we walce z przyrodą, chcąc pokonać niezliczone ilości nieprzyjaciół ze świata zwierzęcego, na pomoc przywołać musi potężną siłę mikroorganizmów — to jednak w tym wypadku zarazek tyfusowy tej doskonałości jeszcze nie posiada, a przewyższają go z wielu powodów i są mniej zawodne środki trujące, każdemu szkodnikowi z osobna zadawane. Tyfusowy zarazek Loefflera w tym stanie udoskonalenia, w jakim go dzisiaj posiadamy, może być z dobrym skutkiem używany przy początkowej akcyi tępienia myszy polnych, a zatem z wiosną lub w lecie, i to przy sprzyjającej porze; wówczas szerzy on zarazę chociaż zwolna, ale skutecznie przeciwdziałając masowemu rozmnażaniu się szkodników. Później jednakże, gdy plaga myszy przybierze wielkie rozmiary, a każdy dzień zwłoki powoduje znaczne zniszczenia, a przytem aura jesienna osłabia skuteczność tego zarazka, może kosztowniej ale pewniej uciec się przyjdzie do zastosowania innych środków trujących.

Jednocześnie wykonywał p. Sochaniewicz próby tępienia myszy za pomocą fosforu. W tym celu przyrządził odpowiednią pastę zawierającą 3% tej trucizny z domieszką ingredyencyi znieczulającej woń fosforu a ponętnej dla myszy. Dokonane próby jak świadczy o tem załączone tu sprawozdanie p. Sochaniewicza powiodły się w zupełności, myszy bowiem w stosunkowo w bardzo krótkim czasie wyginęły na parcelach obłożonych trutką prawie doszczętnie. Tak pomyślne rezultaty osiągnięte przy tych próbach spowodowały Wydział krajowy, iż okólnikiem z dnia 19. października b. r. LW. 67.584. zawiadomił wszystkie powiaty, aby jeszcze w b. roku spróbowały przeprowadzić tępienie myszy polnych za pomocą tego środka, który okazał się w działalności pewnym, w nabyciu niekosztownym, w zastosowaniu zaś łatwym, jakkolwiek z drugiej strony, z powodu zawartości trującej substancyi, wymagający większej ostrożności przy użyciu jak zarazek Loefflerowski. Ta ostatnia okoliczność spowodowała Wydział krajowy do opublikowania osobnej instrukcyi objaśniającej szczegółowo postępowanie przy zakładaniu trutki fosforowej, którą to instrukcyę rozesłaliśmy do wiadomości Wydziałom powiatowym. Jeżeli wspomniana pasta fosforowa znajdzie szersze zastosowanie, wskazanem byłoby przy sporządzaniu jej wprowadzić pewnego rodzaju ulepszenia, mianowicie, ze względów na ostrożność należałoby zalecić zamawianie nie pasty, lecz przyrządzone już pigułki. To spowoduje wprawdzie podwyższenie ceny tego środka, ale z drugiej strony, ułatwi, udogodni i bezpieczniejszem uczyni jego użycie, zwłaszcza w szerszych kołach ludności wiejskiej.

Tak przyrządzana pasta fosforowa jest zatem środkiem wcale skutecznym, a przytem i nie drogim. Na 1 morg wystarczy jej zużyć co najwięcej 1 do $1^1/_2$ klg. po 30 ct. za kilogram, czyli, że przy użyciu jej wytępienie myszy polnych na 1 morgu pociągałoby wydatek w każdym razie nie wyższy jak 45—50 ct., nie licząc zużytej robocizny.

Wydział krajowy w tym roku nie był w możności dostarczania gminom wiejskim bezpłatnie tej trucizny fosforowej, z chwilą bowiem skoro się o skuteczności jej przekonał na podstawie przeprowadzonych doświadczeń, fundusz przeznaczony na cele tępienia myszy polnych w roku 1899 był już wyczerpany, pomimo, że zaledwie tylko pewną cząstkę zapotrzebowania kilkunastu powiatów zdołano z tego kredytu zaspokoić. Wiemy jednakże, że kilka powiatów sprowadzało pastę fosforową z własnych

funduszów, brak nam jednakże dotychczas relacyi, jakie rezultaty osiągnięte zostały przy zastosowaniu tego środka.

Pozostaje nam jeszcze do omówienia pomoc, jaką Wydział krajowy dostarczył powiatom przy tępieniu myszy polnych w r. 1899 i rozmiary klęski spowodowanej przez te szkodniki.

W bieżącym roku fundusz przeznaczony na cele tępienia myszy polnych wynosił 8.000 zł. a mianowicie: 4.000 zł. przyznane na ten cel uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 27. marca b. r. i 4.000 zł. subwencyi państwowej. Początkowo c. k. Ministerstwo rolnictwa udzieliło tylko 2.000 zł., skoro jednak plaga myszy polnych zaczęła przybierać co raz większe rozmiary, Wydział krajowy zwrócił się do c. k. Rządu o przyznanie dodatkowego zasiłku, który też w kwocie 2.000 zł. udzielony nam został. Z funduszów tych w pierwszym rzędzie pokryty został pozostały rachunek z przeszłego roku w kwocie 700 zł. za dostarczony zarazek Loefflera przez Instytut bakteryologiczny, tak, że do dyspozycyi w b. r. pozostawała kwota 7.300 zł., która w całości zużytą została.

Myszy polne w tym roku pojawiać się zaczęły cokolwiek wcześniej jak lat ubiegłych, wprawdzie z wiosną w większej ilości nigdzie ich jeszcze nie dostrzeżono, ale już z początkiem lipca i sierpnia nadeszły pierwsze zgłoszenia z powiatów (Żydaczów, Gródek, Jarosław, Drohobycz) żądające nadesłania zarazka dla kilkunastu gmin na stosunkowo dość znaczne obszary.

Począwszy od września plaga myszy polnych zaczęła się gwałtownie rozszerzać, z każdym dniem otrzymywał Wydział krajowy nowe zgłoszenia z powiatów i bezzwłocznie też wydawał polecenie dostarczania tym powiatom tyfusowego zarazka Loefflera. Do dnia 15. września wysłano już 16.000 porcyj — czyli połowę ilości zarazka, jaką Wydział krajowy miał w tym roku do rozdania, skoro zatem w dalszym ciągu zaczęły prośby nadpływać, a ogólna cyfra podanego w nich obszaru pól niszczonych przez myszy polne rosnąć zaczęła w dziesiątki tysięcy morgów, Wydział krajowy spostrzegł, iż tegoroczna plaga przechodzi zwykłe rozmiary, a środki nie wystarczą na to, aby podołać tak licznym zapotrzebowaniom powiatów. Odtąd zatem udzielał już Wydział krajowy zarazka Loefflera nie wstosunku 1 lub $1^1/_2$ porcyi na 1 morg pola, ale dostarczał powiatom znacznie mniejsze ilości, aby przynajmniej dokonano tępienia w tych miejscowościach, gdzie myszy powodowały największe spustoszenie. Z początkiem października b. r. rozporządził Wydział krajowy już całym funduszem, jaki miał w tym celu do dyspozycyi a okólnikiem zawiadomił otem Wydziały powiatowe.

Załączona przy niniejszem sprawozdaniu tabela (ob. str. 5.) przedstawia cyfrowo rozmiary plagi myszy polnych w r. 1899 jak niemniej i ilość porcyi zarazka Loefflera, jaką udzielił w tym roku Wydział krajowy poszczególnym powiatom bezpłatnie dla użytku gmin wiejskich. Ogółem zgłosiło się do Wydziału krajowego 32 powiatów, w których myszy polne w miejszym lub większym stopniu niszczyły ziemiopłody, żądając pomocy z funduszu krajowego, przy akcyi tępienia tych szkodników. Były przecież powiaty, w powyższym spisie niezamieszczone, w których również pojawiły się myszy polne w tym roku w dość znacznej ilości, jednakże szkodniki, tam bądź większych przestrzeni nie zajęły lub też znacznych szkód nie zrządziły — skutkiem tego i odnośne Wydziały powiatowe nie prosiły o pomoc z tego powodu.

W spisie jest wyszczególnionych 399 gmin wiejskich, dla których Wydziały powiatowe upraszały o nadesłanie zarazka, przyczem podany obszar pól niszczonych przez myszy dosięga ogólnej cyfry 167.907 morgów. Uwzględniwszy jednak, że w kilku powiatach dokładnych cyfr nie podano (Przemyślany, Rohatyn, Nowy Targ, Sokal), cyfry te w przybliżeniu podnieść by należało co najmniej do 450 gmin a obszar pól nawiedzonych myszami polnemi w tych gminach przekroczyłby wówczas 200.000 morgów.

Powiaty: brodzki, horodeński, jaworowski, kamionecki, krakowski, przemyślański, ropczycki, sokalski i nowotarski, zgłosiły się do Wydziału krajowego zbyt późno, albowiem już z chwilą kiedy fundusz przeznaczony na tępienie myszy polnych został wyczerpany i dlatego te powiaty nie otrzymały żądanego zarazka, pomimo, że niektóre z nich jak brodzki i ropczycki klęską myszy polnych w tym roku silnie dotknięte zostały.

L. p.	Powiaty	Ilość gmin dotkniętych plagą myszy	podany obszar w morgach niszczony przez myszy	Ilość porcyi zarazka Loefflera dostarczona bezpłatnie powiatowi
1	Bochnia	4	1.050	500
2	Bobrka	11	5.200	1.500
3	Brody	24	8.100	—
4	Brzozów	1	442	300
5	Buczacz	5	1.225	500
6	Cieszanów	1	400	300
7	Dobromil	3	600	450
8	Dolina	89	? 20.000	1.200
9	Drohobycz	45	37.000	5.750
10	Gródek	42	24.070	3.000
11	Horodenka	1	300	—
12	Jarosław	7	11.600	1.000
13	Jaworów	2	1.000	—
14	Kałusz	4	800	400
15	Kamionka strumiłowa	2	1.200	—
16	Kraków	3	220	—
17	Lwów	18	4.620	1.000
18	Łańcut	7	4.350	1.600
19	Myślenice	1	500	400
20	Przemyśl	10	2.650	1.650
21	Przemyślany	?	?	—
22	Rzeszów	10	2.200	1.000
23	Rohatyn	?	?	1.000
24	Ropczyce	20	? 10.000	—
25	Sambor	26	6.400	3.900
26	Sanok	3	500	500
27	Sokal	—	—	—
28	Stanisławów	18	12.750	1.600
29	Stare miasto	4	1.180	500
30	Stryj	4	1.200	500
31	Targ Nowy	10	?	—
32	Żydaczów	24	8.350	5.800
		399	167.907	34.350

Na razie trudnem by było dokładnie ocenić, jak wielką szkodę wyrządziły myszy polne w gospodarstwach rolnych, w obrębie których wystąpiły gromadnie, uwidoczni się to lepiej z wiosną, skoro oziminy wyjdą z pod śniegów, a przy zbiorach dopiero okaże się ona w całej pełni; nie ulega przecież już dzisiaj żadnej wątpliwości, że w niektórych okolicach ubytek plonów z tego powodu będzie bardzo wielki

Tam, gdzie myszy polne wystąpiły jeszcze z końcem lata, jak świadczą o tem relacye powiatowe, zboże stojące jeszcze na pniu zwłaszcza owsy, ucierpiały znacznie, miejscami na sieczkę nawet pocięte zostały. Grasując zaś przez 2—3 miesięcy w oziminach, nie mówiąc już nic o koniczach; i to w tak znacznej ilości, że na 1 morgu znachodzono po kilkaset nor mysish a tępiono po tyciącu i więcej szkodników na morgu — spodziewać się niestety można, że skutek tej klęski będzie w wielu miejscowościach dla rolników nad wyraz dotkliwy. Skutkiem tego niewątpliwie okaże się w przyszłym roku potrzeba przeprowadzenia w tych okolicach likwidacyi szkód, i odpisania należytości podatkowych tysiącom poszkodowanych kontrybuentów.

Masowe pojawienie się myszy polnych w tym roku w Galicyi bezsprzecznie przybrało wyjątkowe rozmiary, skargi naszych rolników stawały się coraz głośniejsze,

zagrażająca nowa klęska rolnictwu krajowemu zwróciła też uwagę władz rządowych. Wspominaliśmy już, że c. k. Ministerstwo rolnictwa udzieliło dodatkowej subwencyi na cele tępienia myszy polnych w r. 1899 a c. k. Namiestnictwo, jak o tem zawiadomieni zostaliśmy odezwą z d. 14. października b. r. L. p. 10756. zorganizowało akcyę ratunkową w powiecie łańcuckim i jarosławskim, przeznaczając na ten cel kwotę 1.800 zł. Wyniki tych usiłowań miały odnieść pożądany skutek.

Wreszcie zawiadomiło nas c.k. Prezydyum Namiestnictwa odezwą z dnia 16.listopada b. r. L. 13.507 o reskrypcie c. k. Ministerstwa rolnictwa z dnia 6. listopada 1899 L. 24.078/993, w którym zapytuje c. k. Ministerstwo, czy Wydział krajowy w Galicyi w obec powtarzającej się z roku na rok plagi myszy polnych nie zamierza w tym względzie wydać specyalnej ustawy o przymusowem tępieniu tych szkodników, podobnej do tej, jaka już obowiązuje w Dolnej Austryi a mianowicie z dnia 30. czerwca 1888 Dz. u. k. Nr. 44.

Zadaniem Wydziału krajowego będzie zbadać, o ile uregulowanie sprawy tępienia myszy polnych na drodze przymusu ustawowego jest u nas wskazane i jaki zakres podobna ustawa odnośnie do miejscowych stosunków mieć powinna. Po zasiągnięciu opinii kraj. komisyi rolniczej, Wydział krajowy wystąpi w tym względzie na przyszłej sesyi Wys. Sejmu z odpowiednim wnioskiem.

Raczy zatem Wysoki Sejm uchwalić:

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o tępieniu myszy polnych w r. 1899.

II. Sejm otwiera Wydziałowi kraj. kredyt na rok 1900 w kwocie 4000 zł. na pokrycie kosztów tępienia myszy polnych w kraju i wstawia tę kwotę do Rubr. XV. budżetu krajowego na rok 1900.

III. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby przyczynił się również kwotą 4000 zł. na cele tępienia myszy polnych w roku 1900.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy
St. Badeni *w. r.*

Sprawozdawca
Mieczysław Onyszkiewicz *w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

Wysoki Wydziale krajowy!

Wykonując polecenie Wysokiego Wydziału krajowego z dnia 5. września b. r. L. 57.736 przedkładam niniejszem szczegółowe sprawozdanie z doświadczeń porównawczych dokonanych w powiecie drohobyckim z zastosowaniem trojakich środków tępiących myszy polne, a mianowicie: a) zarazka tyfusowego Löfflera, b) trutki fosforowej, c) „trutki Michnika".

Wspomniane doświadczenia wykonałem na obszarze dworskim Wróblowice za zezwoleniem właściciela JWgo hr. Stanisława Tarnowskiego, prezesa Rady powiatowej drohobyckiej, który z swej strony zarządził wszelkie ułatwienia. To też administracya dóbr w następstwie tego zarządzenia, nietylko że wykonała z pełną przychylnością sprawie wszystkie zarządzone przezemnie roboty polne na parcelach doświadczalnych, ale dostarczyła bezpłatnie robotników i dozorców do rozkładania i przygotowania trutek. Zarządca dóbr p. Feuereissel dopomagał mi we wszystkich czynnościach z wielkiem zainteresowaniem.

Wydział Rady powiatowej drohobyckiej powziąwszy zamiar przyjścia z pomocą z własnych funduszów ludności wiejskiej w swym powiecie, przysłał do Wróblowic lustratora swego p. Trzcińskiego i weterynarza miejskiego p. Czubatego, aby się praktycznie pouczyli na miejscu odemnie, jak tępienia myszy zarazkiem Löfflera skutecznie dokonywać należy, poczem obaj zostali wydelegowani do gmin klęską mysią dotkniętych do pokierowania akcyą ratunkową.

Do doświadczeń swych wybrałem: a) zarazek Löfflera, który aczkolwiek przed kilku laty dokładnie wypróbowałem i za odpowiedni uznałem, jednak postanowiłem go ponownie wypróbować w porównaniu z innymi środkami, by ostatecznie orzec, czy i o ile są uzasadnione żale głoszone w ostatnich czasach na jego nieskuteczność.

b) trutkę fosforową sporządzoną wedle mego przepisu w aptece Dülla we Lwowie w dwóch gatunkach t. j. słabszą i mocniejszą;

c) truciznę na myszy i szczury wyrabianą i zalecaną przez Michnika w Bochni.

Każdy z tych środków wypróbowałem osobno w sposób dwojaki t. j. w polu na większych obszarach i na myszach w tym celu w polu nałapanych i w skrzynkach umieszczonych.

Opisy szczegółowe tych doświadczeń podaję poniżej.

I. Doświadczenia z zarazkiem Löfflera.

a) *w skrzynce:*

Dnia 22/9 popołudniu umieściłem w skrzynce odpowiednio urządzonej 14 myszy polnych (norników) zdrowych i dałem im na pożywienie owsa namoczonego w czystej wodzie a obok tegoż kilka kawałeczków bułki z zarazkiem przygotowanej przed chwilą do rozkładania w polu a zatem w tej samej formie, w jakiej użyto zarazek do doświadczeń w polu. Każdego dnia następnego dodawałem im owsa dobrze namoczonego, by nie odczuły braku pożywienia i wody.

Dnia 23./9., 24./9., 25./9. żadnej zmiany – wszystkie żywe i zdrowe.

Dnia 26./9. rano, a zatem czwartego dnia, znalazłem 3 nieżywe z tych dwie nadgryzione. Popołudniu padła czwarta.

Dnia 27./9. padły znów 3 sztuki.
Dnia 28./9. padły także 3 sztuki.
Dnia 29./9. znalazłem 3 pozostałe sztuki zdrowe i 1 chorą, która popołudniu padła.
Dnia 30./9. padła jedna.
Dnia 1./10. z dwóch pozostałych padła jedna w południe a ostatnia wieczór.
W ten sposób wszystkie 14 myszy zarażone tyfusem mysim wyginęły w ciągu 10 dni od chwili zjedzenia przynęty z zarazkiem.

b) *w polu:*

Dnia 22./9. przygotowałem przynętę z bułki suchej krajanej i 50 porcyj zarazka rozcieńczonego w 25 litrach wody. Przynętę tę wywieziono natychmiast pod przykryciem na pole i pod mym osobistym dozorem rozłożono prawidłowo po norach na polu obsianem żytem już dobrze upierzonem (siane 7. i 8. września) o powierzchni 19 morgów.

Dnia 23./9. rano przygotowałem przynętę z chleba białego drożdżowego i 50 porcyj zarazka rozcieńczonego 25 litrami wody. Przygotowanie przynęty i zaprawienie jej zarazkiem dokonywałem w sposób przepisany i dawniej już wypróbowany z największą skrupulatnością. Całą tę ilość przynęty rozłożono do południa a popołudniu taką samą ilość świeżo przygotowano i do wieczora rozłożono. Przed południem obłożono 13 morgów obsianych żytem i 4 morgi pola z kartoflami jeszcze niekopanymi — popołudniu zaś obłożono 13 morgów żyta a resztę przynęty rozłożono krajem na sąsiedniem polu zasianem pszenicą na przyległym ugorze i obłożono dokładnie wszystkie nory w miedzach, rowach i wałkach granicznych. W ten sposób w ciągu dwóch dni obłożono pola obsianego żytem 45 morgów, obsadzonego kartoflami 4 morgi, pszeniczyska, ugoru i miedz 12 morgów, razem 61 morgów pól w jednym kompleksie leżących, przyczem zużyto 150 porcyj zarazka i przeszło 60 kg chleba i bułek.

Dnia 27./9. dla zaokrąglenia terenu doświadczalnego obłożono zarazkiem pola graniczące z poprzednio już obłożonemi, a mianowicie 8 morgów pszenicy i 8 morgów ugoru. Do tego użyto 25 porcyj zarazka rozcieńczonych 15 litrami wody.

Oględziny pól obłożonych zarazkiem, wykonywałem codziennie raz lub dwa razy od 24. do 28. września i od 4. do 8. października b. r., zaś w międzyczasie od 29. września do 3. października wykonywał takowe zarządca dóbr p. Feuereissel. W czasie tym zrobiono następujące spostrzeżenia:

Dnia 24./9. i 25./9. żadnej zmiany.
Dnia 26./9. nie widać nigdzie ani chorych ani padłych myszy, mimo, że w tym dniu padły 3 pierwsze myszy w skrzynce.
Dnia 27./9. tak samo jak dnia poprzedniego, myszy zdrowe biegają żwawo, spasają żyto, nory dawne czyszczą i kopią nowe, przez co szkody stają się widoczniejsze a golizny na polu obszerniejsze.
Dnia 28./9. i 29./9. tak samo jak dni poprzednich.
Dnia 30./9. natrafiono na życie pierwszą nieżywą mysz. Mimo tego biega jeszcze mnóstwo myszy zdrowych a szkody stają się coraz większe.
Dnia 1./10. i 2./10. nie widać żadnej zmiany.
Dnia 3./10, 4./10. i 5./10. kopano kartofle, które dnia 23./9. zarazkiem obłożone zostały. Przy kopaniu nie znajdywano ani chorych ani padłych myszy, natomiast przed kopaczami uciekają myszy zdrowe, choć stosunkowo w niewielkiej ilości.
Dnia 5./10. natrafiono na życie 2 nieżywe myszy, coby wskazywało, że pomor się rozpoczął, mimo tego szkody w polu widocznie się zwiększają.
Dnia 6./10. natrafiono w życie znów 2 nieżywe myszy.
Dnia 7./10. znalazłem w życie 1 mysz nieżywą.
Dnia 5./10. na polu obsianem żytem a obłożonem zarazkiem 22./9. odmierzyłem w pośrodku parcel doświadczalnych 300 m. kwadratowych, na której to powierzchni naliczyłem 113 nor. Każdą z nich dokładnie ziemią przytkałem i palikiem oznaczyłem. Tak samo zrobiłem w drugiem miejscu na życie, gdzie był zarazek rozkładany o dzień później t. j. 23./9.

Na tem polu odmierzyłem znów 300 m. □, na powierzchni których znalazłem 93 nor, które tak samo przytkałem i opalikowałem.

Dnia 7./10. obejrzałem dokładnie zwyż opisane pólka doświadczalne i na pierwszem z nich napotkałem świeżo odetkanych nor palikami oznaczonych 26, zaś na drugim pólku 39.

Z powyżej opisanego eksperymentu wynika, że na polu pierwszem w ciągu dni 15 wyginąć mogło około 77% a pozostało żywych 23% natomiast na drugim polu wyginęło w ciągu dni 14 zaledwie 58% a pozostało jeszcze 42% zdrowych.

Uwzględniając jeszcze tę okoliczność, że do jednego gniazda należy kilka otworów, po zatkaniu których myszy na razie odgrzebują tylko jeden lub dwa otwory, można jeszcze znacznie zredukować owe cyfry tak, że w pierwszem polu istotny procent pozostałych myszy wahać się będzie między 30—35%, zaś w drugiem polu między 50—60%.

Próby powyżej opisane udowodniły ponownie, że zarazek tyfusowy Löfflera, produkowany w pracowni bakteryologicznej prof. Dra Szpilmana jest wbrew głoszonym z wielu stron przekonaniom skutecznym, gdyż powoduje istotnie i szerzy chorobę zaraźliwą między myszami, kończącą się śmiercią.

Z drugiej strony jednak te same próby wskazują, że działanie tego środka tępiącego myszy polne jest zbyt powolne, bo okres wylęgania się choroby po dokonanem zarażeniu jest zbyt długi a zarażanie się jednej sztuki od drugiej postępuje tak powolnie w polu, że szkody przez myszy na temże wyrządzone przez czas od rozłożenia zarazka do ostatecznego wyginięcia myszy stają się tak wielkie, że ostatecznie akcya tępienia masowego myszy za pomocą tego środka celem skutecznego ratowania ziemiopłodów od zniszczenia nie opłaca się. Niepraktyczność tego środka okazuje się szczególniej na polach świeżo obsianych zbożem lub pokrytych kiełkującem i dopiero rozkrzewiającem się zbożem, gdyż zanim rozłożony zarazek spełni ostateczne swe zadanie, co do 3 tygodni przeciągnąć może, szkody w tym czasie staną się tak wielkie, że gospodarza zmuszą do przeorania pola mimo wyginięcia myszy na tymże.

W sąsiedniej gminie Rolowie tępił równocześnie na swych polach myszy zarazkiem Löfflera właściciel dóbr Wny Stefan Firlej i przekonał się, że na polu 9-morgowym obsianem żytem, na które zużył 50 porcyj zarazka rozcieńczonego tylko w 12½ litrach wody, miał nieco szybszy i wydatniejszy skutek aniżeli na innych parcelach, gdzie podobnie jak ja rozcieńczał 2 porcye zarazka 1 litrem wody. Podobny eksperyment zrobił hr. Stanisław Tarnowski w Śniatynce i osiągnął także nieco wcześniejsze skutki, chociaż niezupełne.

Z powyższego wynika, że akcyę tępienia myszy polnych za pomocą zarazka Löfflera możnaby nieco przyspieszyć i uczynić wydatniejszą, co jednak zwiększyłoby koszta w dwójnasób.

Doświadczenia z trutką fosforową

a) *w skrzynce:*

Dnia 22./9. o godzinie 3½ popołudniu umieściłem w 2 skrzynkach po 10 sztuk zdrowych myszy. Do każdej skrzynki dałem owsa moczonego a prócz tego wrzuciłem do każdej po 5 gałek pasty fosforowej wielkości orzecha laskowego do jednej słabszej do drugiej mocniejszej. W kilka godzin słychać było w obu skrzynkach pisk a na drugi dzień rano po otworzeniu skrzynek znalazłem w obu wszystkie myszy nieżywe.

b) *w polu:*

Dnia 25./9. rozłożono w polu pastę fosforową 6 kg. słabszej i 6 kg. mocniejszej w postaci gałek wielkość tarek mających, których z 1 kg. zrobiono 800 sztuk. W ten sposób z 12 kg. pasty otrzymano około 10.000 gałek, które, wrzucając po jednej do każdej nory, rozłożono na 6 morgach ścierni pszenicznej o silnem zamyszeniu, bo przeciętnie znajdowała się jedna nora na 2 metrach kw., co skonstatowałem przez policzenie nor na powierzchni 500 m. kw., na której było 257 nor.

Dnia 26./9. popołudniu obszedłem całą przestrzeń obłożoną trutką i zauważyłem tysiące myszy nieżywych na powierzchni leżących tak, że co krok po 1 lub 2 sztuki

spostrzegałem. Przypuszczać można, że daleko więcej ich wyginęło, zostały jednak już w nocy i do południa przez zwierzęta i ptactwo pożarte.

Dnia 27./9. orano przy mnie pole doświadczalne, przyczem wydobywano jeszcze dużo myszy nieżywych na wierzch. Podczas orki pojawiały się tu i ówdzie jeszcze myszy żywe, jednak w bardzo małej ilości tak,, że zaledwie ich kilkanaście na całem polu naliczono.

Tego samego dnia zawleczono na polu doświadczalnem dwa pasy po 9 zagonów t. j. na parceli obłożonej trutką słabszą i mocniejszą celem umożliwienia odszukania świeżo odgrzebanych nor przez pozostałe myszy.

Dnia 28./9. na parceli zawleczonej obłożonej trutką słabszą odmierzyłem powierzchnię 1.000 m. kw., na której naliczyłem zaledwie 17 nor świeżo odgrzebanych, coby wskazywało, że przeciętnie na całej przestrzeni obłożonej trutką słabszą wyginęło 97%, a pozostało zaledwie 3% !!

Przypuszczam, ze ów 3% pozostałych myszy mógłby być zredukowany do 1%, a może nawet do 0%, gdyby wszystkie nory były dokładnie trutką obłożone, co jednak uniemożliwiało zbyt silne zarośnięcie chwastami pola, na którem doświadczenie robiłem. Przypuszczenie to popiera jeszcze ten fakt, że na drugim pasie zawleczonym obejrzałem kilka zagonów dokładnie i ani jednej nory (!) nie znalazłem.

Tak świetny wynik zastosowania trutki fosforowej ośmielam się policzyć na karb mej osobistej zasługi, gdyż wpadłem na szczęśliwą myśl przyrządzenia i przyprawienia trutki w taki sposób, że takową myszy bardzo chętnie zjadają obok zwykłych pożywek, jakie w polu mają, a nawet obok ulubionego owsa, jak to miało miejsce w skrzynkach. Jak nęcącą jest trutka fosforowa wedle mego przepisu sporządzona dowodzi fakt, że tak ostrożne zwierzęta, jak chomiki wytruły się na polu doświadczalnem. — Donioslejszego znaczenia pod tym względem jest jeszcze to doświadczenie, że szczury, które stanowczo unikają i nie tkną żadnej choćby najlepiej przyprawionej trutki, gałki z owej pasty na noc porozkładane na podłodze w budynku gospodarskim pozjadały i wyginęły, mimo że miały w tej samej ubikacyi kosz chleba przygotowanego na przynętę do zarazka Löfflera Znaleziono na wierzchu na drugi dzień 4 sztuki nieżywe, nie licząc tych, które w norach poginąć musiały, gdyż potem wcale ich nie widywano. Częśś zasługi w tym kierunku spada na p. Dülla właściciela apteki we Lwowie, który osobiście z pełną sumiennością oba gatunki pasty ściśle i starannie wedle mego przepisu sporządził.

Doświadczenia z trucizną Michnika

dały w ogólności wynik zupełnie ujemny, z tego też powodu pomijam szczegółowy opis tychże.

Na podstawie zwyż opisanych danych, orzekam, że pasta fosfororowa wedle mego przepisu sporządzona jest mimo swych ubocznych niedogodności najpewniejszym środkiem tępiącym doszczętnie myszy polne, chomiki i szczury i jako taka winna znaleść przy akcyi ratunkowej przeciw klęsce mysiej największe zastosowanie zwłaszcza że przy produkcyi tejże na większą skalę (fabrycznej) koszta tępienia myszy na 1 morgu wynosić będą 45 — 50 ct. t. j. nawet mniej jak przy użyciu zarazka Löfflera. — Na żądanie przedłożę Wysokiemu Wydziałowi krajowemu instrukcyę używania tego środka. Zdaniem mojem jednak zarazek Löfflera mimo swej powolnej w skutkach działalności powinien znaleść równoczesne zastosowanie w warunkach, jakie mam zamiar podać w programie akcyi ratunkowej przeciw klęsce mysiej, który z fachową i praktyczną znajomością rzeczy na żądanie Wysokiego Wydziału krajowego ułożyć przyrzekam.

Lwów dnia 11. października 1899.

Teofil Sochaniewicz
Kraj nauczyciel weterynaryi.

LW. 77.255 99

We Lwowie dnia 22. grudnia 1899.

Aleg. 28

SPRAWOZDANIE

Wydziału krajowego o działalności Patronatu dla Spółek oszczędności i pożyczek za rok 1899.

Załatwiając przeszłoroczne sprawozdanie Wydziału krajowego o organizacyi kredytu dla włościan, powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 16. marca 1899 r. szereg uchwał, które stały się punktem wyjścia i podwaliną dla podjętej przez Wydział krajowy akcyi w celu popierania w naszym kraju rozwoju Spółek oszczędności i pożyczek systemu Raiffeisena.

Przedewszystkiom został Wydział krajowy upoważniony do objęcia Patronatu nad Spółkami oszczędności i pożyczek, założonemi na podstawie wzorowego statutu i do zorganizowania osobnego Biura dla sprawowania czynności połączonych z wykonywaniem Patronatu.

W przedłożonym przez Wydział krajowy statucie wzorowym dla Spółek z nieograniczoną poręką zalecił Wysoki Sejm przeprowadzenie zmian w kierunku przez siebie wskazanym, polecając równocześnie ułożenie statutu dla Spółek z ograniczoną poręką. Wskazał też Wysoki Sejm zasadnicze postanowienia, na podstawie których miał być uregulowany osobną instrukcyą stosunek między Spółką o Wydziałem krajowym, jako Patronem.

Dla kształcenia kierowników i kasyerów, rachmistrzów upoważniony został Wydział krajowy do urządzania praktycznych kursów nauki.

Na pokrycie wydatków z powyższemi czynnościami połączonych przeznaczył Wysoki Sejm do dyspozycyi Wydziału krajowego na rok 1899 kwotę ryczałtową 12.000 zł.

Zarazem stworzył Wysoki Sejm milionowy fundusz pożyczkowy dla Spółek oszczędności i pożyczek, zostających pod Patronatem Wydziału krajowego, celem zaopatrywania ich w kapitał obrotowy przez udzielanie oprocentowanych pożyczek.

W jaki sposób Wydział krajowy przystąpił do wykonania powyższych uchwał sejmowych i jak skorzystał, o ile na to krótkość czasu pozwoliła — z udzielonych sobie upoważnień, przedstawia niniejsze pierwsze sprawozdanie o działalności Wydziału krajowego, jako Patronatu dla spółek oszczędności i pożyczek,

I.

Wewnętrzne czynności organizacyjne i przygotowawcze do zamierzonej akcyi w celu popierania rozwoju i działalności Spółek Raiffeisenowskich rozpoczął Wydział krajowy od wyszukania fachowego referenta dla spraw tych spółek, powołując na to stanowisko Dra Franciszka Stefczyka, dyrektora Związku handlowego Kółek rolniczych w Krakowie a emer. profesora Szkoły rolniczej w Czernichowie. Dr. Stefczyk już przed 10 laty (1889) odbył podróż po Niemczech, przy pomocy udzielonego mu wówczas przez Wydział krajowy zasiłku, w celu praktycznego zapoznania się z Spółkami systemu Raiffeisena. Na tej podstawie wydał „Przewodnik dla Spółkowych kas oszczędności i pożyczek systemu Raiffeisena“ oraz kilka naukowych i popularnych prac o tych Spółkach a równocześnie założył i następnie przez lat kilka prowadził w Czernichowie pierwszą w kraju Spółkę systemu Raiffeisena, która się bardzo pomyślnie rozwinęła i była zachętą do powstania kilkunastu innych podobnych; będąc przytem zawodowym pedagogiem mógł dr. Stefczyk być również Wydziałowi krajowemu pomocnym przy urządzaniu i prowadzeniu praktycznych kursów nauki dla kierowników i kasyerów spółek. Jako dyrektor Związku handlowego w Krakowie pobierał Dr. Stefczyk 2.000 zł. pensyi rocznej i miał zastrzeżone umową prawo do tantiemy, dającej się oszacować co najmniej na 500 zł., dlatego też Wydział krajowy przyznał mu roczną płacę w kwocie 2.500 zł. Gdy zaś stanowisko, na jakie Dr. Stefczyk został powołany, jest niestałem, przeto w myśl zawartej między Wydziałem krajowym a Drem Stefczykiem umowy przysłuża obu stronom prawo rozwiązania stosunku każdego czasu za poprzedniem półrocznem wypowiedzeniem. Czynności swoje objął Dr. Stefczyk z dniem 1-go lipca b. r.

Dalszym krokiem w czynnościach organizacyjnych było wypracowanie i wydanie instrakcyi o wykonywaniu Patronatu Wydziału krajowego. Wysoki Sejm podał w swych uchwałach zasadnicze postanowienia, na jakich miała się oprzeć i rzeczywiście oparła się ta najważniejsza dla całej akcyi instrukcya; lecz ramy wytknięte uchwałami sejmowemi pozostawiały jeszcze dużo swobody rozmaitemu ocenieniu i traktowaniu doniosłych nawet szczegółów w stosunku Wydziału krajowego do Spółek i w sposobie postępowania z niemi. Rozchodziło się o to, żeby sobie jasno zdać sprawę z zadań Patronatu i środków jego działania, żeby dokładnie określić warunki przyjęcia Spółki do Patrouatu i w właściwy sposób unormować świadczenia kraju dla Spółek, jak niemniej ich obowiązki względem Patronatu; dlatego Wydział krajowy z szczególniejszą starannością i dokładnością postępował przy wydawaniu instrukcyi o wykonywaniu swego Patronatu nad Spółkami. Jej dosłowny tekst zawiera alegat 1 do niniejszego sprawozdania. Alegat 1.

W związku z tą instrukcyą pozostawała ostateczna redakcya wzorowego statutu dla Spółek z nieograniczoną poręką. Wydział krajowy sądził bowiem, iż jest rzeczą wskazaną wytworzyć ściślejszy stosunek między Spółką a Patronatem przez to, że się główne postanowienia instrukcyi o stosunku Spółki do Patronatu zamieści także w statucie w ostatnich jego paragrafach. Zgodnie z uchwałą Wys. Sejmu doznały także zmiany postanowienia o udziałach (§. 46 piewotnego a 43 nowego statutu) tak, że najmniejszy udział oznaczony został na 10 koron; dalej postanowienia o dywidendzie (§. 47 pierwotnego a 44 nowego statutu), wskutek czego dywidenda niepodniesienia, ma być dopisywaną do niepełnego udziału, względnie zaś zapisywaną członkowi jako wkładka oszczędności; wreszcie postanowienia odnoszące się do opłat wstępnych (§. 50 pierwotnego a 47 nowego statutu) które wpływać mają do funduszu rezerwowego.

Na podstawie wzorowego statutu dla Spółek z nieograniczoną poręką opracował i wydał Wydział krajowy stosownie no otrzymanego od Wysokiego Sejmu polecenia, także statut wzorowy dla Spółek oszczędności i pożyczek z poręką ograniczoną. Wysokości poręki nie mógł Wydział krajowy w tym statucie z góry określać, gdyż wypadało pozostawić każdej Spółce swobodę przyjmowania poręki wyższej niż 5 krotnej, jaką Wysoki Sejm uznał za minimalną w Spółkach z ograniczoną poręką; w wydanem wszakże

„Pouczeniu" zastrzegł Wydział krajowy, iż w Spółkach z ograniczoną poręką nie może poręka być niższą niż 5 krotną, jeżeli Spółka ma uzyskać przyjęcie do Patronatu. Określonym też został w tym statucie stosunek między obcym kapitałem a własnymi funduszami Spółki oraz wartością poręki jej członków (w §. 42),

Oba wydane przez Wydział krajowy statuta wzorowe dla Spółek z nieograniczoną i z ograniczoną poręką mieszczą się w broszurze p. t. „Pouczenie o zakładaniu Spółek oszczędności i pożyczek (systemu Raiffeisena) pod Patronatem Wydziału krajowego".

W porozumieniu z Dyrekcyą Banku krajowego opracował i wydał Wydział krajowy następnie „Przepisy w sprawie administracyi stałego funduszu pożyczkowego dla wiejskich Spółek oszczędności i pożyczek zostających pod patronatem Wydziału
Alegat 2. krajowego"; instrukcya ta dołączoną jest w przedruku jako aleg. 2 do niniejszego sprawozdania. Co do oprocentowywania tego funduszu pożyczkowego zawierają wydane „Przepisy" o jego administrowaniu to postanowienie (w § 7), że Bank krajowy, jako administrator tego funduszu jest obowiązany wszelkie wpływy na rzecz tego funduszu oprocentowywać według stopy procentowej, jaką Wydział krajowy na przedstawienie Banku krajowego rok rocznie ustanowi. Na najbliższą przyszłość porozumiał się Wydział krajowy z Dyrekcyą Banku krajowego w ten sposób, iż w myśl uchwały Wydziału krajowego z dnia 10. października 1899 do L. 66.013 Bank krajowy rachunek otwarty dla wiejskich Spółek oszczędności i pożyczek oprocentowywać będzie, dopóki tenże pozostanie w kredycie w tej wysokości, w jakiej są oprocentowane wkładki oszczędności, skoro zaś tenże przejdzie w debet w wysokości o 1% niższej od każdoczesnej stopy eskontowej Banku krajowego. W ten sposób stanie się zadość w normalnych czasach życzeniu Wydziału krajowego, aby na oba wypadki oprocentowanie funduszu pożyczkowego dla Spółek było równe, gdyż w czasach normalnych stopa eskontowa Banku wynosi 5%, a stopa procentowa wkładek 4%.

Wspomniane wyżej „Przepisy" w sprawie administrowania stałego funduszu pożyczkowego dla wiejskich Spółek oszczędności i pożyczek przeznaczone są dla wewnętrznego użytku Wydziału krajowego, względnie Banku krajowego W jaki zaś sposób i pod jakimi warunkami mogą Spółki korzystać z ustanowionego przez Wysoki Sejm funduszu pożyczkowego, to zostało określone odrębnymi „Przepisami o pożyczkach z funduszu pożyczkowego dla Spółek oszczędności i pożyczek„ których przedruk dołączony jest do ni-
Alegat 3. niejszego sprawozdania jako aleg. 3. Wydział krajowy rozpatrywał już także przedłożony przez Biuro Patronatu projekt uregulowania stosunku między Spółką a Wydziałem krajowym w ten sposób, jak to Komisya sejmowa w sprawozdaniu swem o przedłożeniu Wydziału krajowego uznała za pożądane, t. j. aby Spółki przyjęte do Patronatu mogły w krajowym funduszu pożykowym lokować zbywającą im gotówkę. Na razie jednak postanowił Wydział krajowy rzecz tę pozostawić w zawieszeniu, a podjąć dalsze w tym kierunku badania i wyczekać, aż powstanie i wejdzie w stosunek z Patronatem Wydziału krajowego cały szereg Spółek.

Do najważniejszych czynności przygotowawczych podjętych i dotychczas wykonanych przez Wydział krajowy należy wydanie formularzy, które są potrzebne Spółkom przy załatwianiu ich czynności i do należytego prowadzenia rachunkowości. Przy układaniu tych formularzy korzystało Biuro Patronatu z uprzejmej pomocy dra J. Steczkowskiego, o ile chodziło o układ formularzy treści prawniczej, a p. Józefa Strzyżowskiego, urzędnika Banku krajowego (lustratora Towarzystw zaliczkowych) o ile chodziło o formularze rachunkowe. Zresztą zaś zużytkowanem zostało to doświadczenie, jakie w tym kierunku zebrane zostało przez nasze i pozakrajowe Spółki Raiffeisenowskie. Dalsze doświadczenie wykaże niewątpliwie potrzebę przeprowadzenia niektórych zmian i ulepszeń w układzie i wydawnictwie formularzy potrzebnych Spółkom. Już jednak obecnie powiodło się Biuru Patronatu osiągnąć niektóre ważne uproszczenia i ułatwienia, o ile to było możliwem bez uszczerbku dla dokładności w całej manipulacyi i rachunkowości Spółek. Ogółem wydanych zostało dotąd 32 formula-

rzy; niektóre z nich wymagały znaczniejszej pracy jak n. p. tablice procentowe tak ułożone i wydane, aby mogły być najdogodniej używane przez wiejskie spółki.

Obok wydania formularzy miał Wydział krajowy na oku ułożenie i wydanie podręcznika, któryby zawierał dokładną instrukcyę tak co do zawiązywania Spółek, jak i co do prowadzenia ich czynności objaśnione wzorami i przykładami. Ułożenie tego podręcznika wśród innych licznych czynności Patronatu wymaga oczywiście kilku miesięcy czasu, jeżeli książka ta nie ma być dorywczo napisaną. Praca nad jej wydaniem już jednak znacznie postąpiła i Wydział krajowy sądzi, że podręcznik dla Spółek oszczędności i pożyczek będzie mógł w najbliższych miesiącach opuścić prasę.

Nie chcąc wszakże odraczać działalności swej na zewnątrz aż do wyjścia z druku tego podręcznika, wydał Wydział krajowy już w sierpniu b. r tymczasowe „Pouczenie o zakładaniu Spółek oszczędności i pożyczek (systemu Raiffeisena) pod Patronatem Wydziału krajowego“. Pouczenie to z dodatkiem zawierającym oba wzorowe statuta dla Spółek, instrukcyę o wykonywaniu Patronatu i przepisy o pożyczkach z funduszu pożyczkowego dla Spółek oszczędności i pożyczek stanowi osobną broszurę, która obejmuje wszelkie informacye konieczne na razie tym wszystkim, co ich szukają w Biurze Patronatu. Broszura ta nadawała się zresztą więcej, niż kosztowniejsze wydanie podręcznika do rozrzucenia po kraju w celu rozpowszechnienia wiarogodnych, a uchylenia błędnych wyobrażeń o charakterze organizacyi, zakresie działania i stosunku do Wydziału krajowego Spółek oszczędności i pożyczek.

Zaznaczyć należy, iż wszelkie wydawnictwa instrukcyi, formularzy i broszur dla Spółek oszczędności i pożyczek dokonywane były równocześnie w obu krajowych językach: polskim i ruskim.

Zaleconą przez Wysoki Sejm organizacyę Biura Patronatu przeprowadzał i przeprowadza Wydział krajowy stopniowo w miarę rozwijających się i nasuwających czynności i konkretnych potrzeb. Projekt ogólnego regulaminu organizacyjnego dla Biura Patronatu został wprawdzie wypracowany, atoli Wydział krajowy uznał, że wydawanie takiego ogólnego statutu czy regulaminu organizacyjnego właściwem będzie na razie odroczyć aż do czasu, gdy Biuro to stopniowo przejdzie już wszystkie stadya swoich czynności i znajdzie się w pełnym toku wypełniania swojego całego zadania. Tyczasem więc ograniczył się Wydział krajowy na regulowanie szczegółowemi postanowieniami pojedyńczych czynności, jakie się w swym naturalnym rozwoju nastręczały i wymagały uregulowania.

Aż do końca miesiąca sierpnia ograniczały się siły Biura Patronatu na referencie drze Stefczyku. Z początkiem września przydzielił Wydział krajowy do Biura osobnego dyurnistę. Gdy zaś przez następne 2 miesiące znowu znacznie wzmogły się czynności Biura, zamianował Wydział krajowy prowizorycznie dla Biura Patronatu lustratora Spółek w osobie p. Jana Pietruszewicza, który ukończył Akademię handlową w Pradze jako stypendysta Wydziału krajowego, następnie zaś pracował zagranicą i w kraju jako buchalter i korespondent, a przytem włada biegle tak w piśmie jak w mowie zarówno językiem ruskim jak i polskim.

Uwzględniając właściwy temu Biuru Patronatu cel i charakter, położył Wydział krajowy nacisk na to, aby załatwianie spraw należących do Biura Patronatu odbywało się szybko i sprężyście bez jakiegokolwiek uszczerbku dla urzędowej dokładności i porządku. Dlatego też osobnem postanowieniem (z dnia 19. sierpnia 1899 L. 55.029) przyznał Wydział krajowy Biuru Patronatu prawo bezpośredniej korespondencyi ze stronami, bądź to samodzielnej, gdy się rozchodzi o sprawy natury informacyjnej, bądź na podstawie aprobaty szefa departamentu lub na podstawie uchwały Wydziału krajowego. Zarazem wyjednał Wydział krajowy u c. k. Dyrekcyi poczt i telegrafów we Lwowie orzeczenie (z d. 14. września 1899 L. 87.444/IV.), iż korespondencya Biura Potronatu, jako or-

ganu Wydziału krajowego jest w granicach ustawy państwowej z dnia ?. październiernika 1865 Dz. p. p. Nr. 108 bezpłatną.

Dzięki tym zarządzeniom korospondencya Biura Patronatu jest prowadzoną gładko i z pożądanym pośpiechem; odpowiedzi w sprawach informacyjnych są wysyłane z reguły odwrotną pocztą, a inne w czasie najkrótszym, potrzebnym niezbędnie do ich urzędowego załatwienia. W umiarkowanych granicach ma nadto Biuro Patronatu pozostawioną swobodę dla inicyatywy i może w stosunku swoim do stron, zwłaszcza zaś do Spółek zastosować taki ton, — częstokroć właśnie wskazany i potrzebny — do jakiego trudniej nagiąć formy ściśle urzędowej korespondencyi Wydziału krajowego. Oczywiście nie zaniedbał Wydział krajowy z drugiej strony dopilnować tego, aby w sposobie korespondowania i urzędowania Biura przestrzeganą była należyta ścisłość i zupełny porządek. Biuro Patronatu prowadzi zatem swój protokół wszystkich aktów i korespondencyi, wszystkie wychodzące z Biura Patronatu pisma są kopiowane, dla szczegółowych czynności manipulacyjnych i rachunkowych utrzymywane są osobne księgi i wykazy ewidencyjne. Przygotowaną została także szczegółowa instrukcya, która normuje sprawy rachunkowe Biura Patronatu i jego stosunek do Oddziału rachunkowego w Wydziale krajowym.

W głównych tedy zarysach uważać można Biuro Patronatu jako zorganizowane; szczegóły tej organizacyi będą stopniowo uzupełniane.

Podnieść wreszcie należy tę okoliczność, iż w stosunkach Biurą Patronatu ze stronami przeprowadzoną została ściśle zasada zupełnego równouprawnienia obu krajowych języków i Biuro Patronatu odpowiada w tym samym języku, w jakim się do niego zwracają strony.

II.

Równolegle z opisanemi wyżej czynnościami rozwinął Wydział krajowy starania. aby z jednej strony obudzić zainteresowanie się sprawą w odpowiednich kołach ludności i rozkrzewić prawdziwe wiadomości o celach i organizacyi Spółek a wreszcie wyjaśnić znaczenie i zakres czynności, oraz środki działania Wydziału krajowego, jako Patrona tych Spółek, z drugiej zaś strony, aby wyjednać poparcie dla rozwoju Spółek i akcyi kraju w tym kierunku u tych czynników, których współdziałanie w tej pracy uważał Wydział krajowy za szczególniej potrzebne i pożądane.

Już Wysoki Sejm wskazał Reprezentacye powiatowe, jako czynnik przedewszystkiem powołany do współdziałania w podjętej przez kraj akcyi. Dlatego też Wydział krajowy zwrócił się okólnikiem z dnia 10. lipca 1899 L. 44875 do Wydziałów powiatowych, wzywając je do przedłożenia sprawy poruszonej tym okólnikikien Radzie powiatowej, którаby osobną uchwałą powziętą na swojem najbliższem posiedzeniu orzekła, iż gotowa jest w kierunku przez Wydział krajowy i jego Biuro Patronatu wskazanym nieść pomoc i współdziałać z Wydziałem krajowym w popieraniu rozwoju i działalności Spółek oszczędności i pożyczek. W okólniku tym wyłuszczył Wydział krajowy zarazem przewodnią myśl i niejako programowe zasady swojego postępowania w sprawie, której Patronat został Wydziałowi krajowemu przez Wys Sejm poruczony; przedruk tego okólnika
Alegat 4. stanowi alegat 4, do niniejszego sprawozdania. Do chwili zamknięcia tego sprawozdania uczyniło 15 Rad i Wydziałów powiatowych zadość wezwaniu Wydziału krajowego. Z tej cyfry większość t. j 11 przypada na Reprezentacye, które wprost i bez zastrzeżeń oświadczyły gotowość współdziałania z Wydziałem krajowym w pracy nad rozwojem Spółek oszczędności i pożyczek.

Dwie Reprezentacye przyrzekły tylko warunkowo swą pomoc i współdziałanie; a 2 Rady powiatowe udzieliły wręcz odmownej odpowiedzi, nie uznając potrzeby i nie widząc warunków rozwoju dla Spółek oszczędności i pożyczek. Niektóre Wydziały powiatowe wskazały zarazem z góry dokładniej, w których miejscowościach byłoby ich zdaniem pożądanem powstanie Spółki oszczędności i

pożyczek pod Patronatem Wydziału krajowego. Natomiast 59 Reprezentacyj powiatowych nie udzieliło dotychczas żadnej odpowiedzi.

Wszędzie, gdziekolwiek rozpowszechniły się Spółki Raiffeisenowskie, udział duchowieństwa parafialnego w ich powstaniu, kierownictwie i prowadzeniu był najwybitniejszy, gdyż wynikał z charakteru właściwego Spółkom Raiffeisenowskim i z tego stosunku zupełnego osobistego zaufania, jaki jest pospolity między duszpasterzem a jego parafianami i zwłaszcza w początkach rozwoju Spółki jest nieodzownym prawie momentem w jej skutecznej działalności. Z tego powodu Wydział krajowy zwrócił się okólnikiem z dnia 9. września 1899 L. 60040 do wszystkich Konsystorzy metropolitalnych i biskupich w kraju z prośbą o popieranie w odpowiedni sposób podjętej przez kraj akcyi; zarazem oddał Wydział krajowy do dyspozycyi każdego Konsystorza taką ilość broszury p. t. „Pouczenie o zakładaniu Spółek oszczędności i pożyczek", jaka odpowiada ilości parafij danej dyecezyi;
Allegat 5. odpis tego okólnika stanowi alegat 5. do niniejszego sprawozdania. Do tej chwili 5 Konsystorzy udzieliło odpowiedzi (tarnowski, przemyski o. ł., lwowski o. ł. i gr., stanisławowski, wszystkie zajęły najprzychylniejsze w obec akcyi Wydziału krajowego stanowisko, oświadczyły gotowość jej popierania i rozesłały Urzędom parafialnym wraz z swemi kurendami oddaną im do dyspozycyi broszurę. Od innych Konsystorzów oczekuje Wydział krajowy równie życzliwego współdziałania.

Ważnym czynnikiem w organizacyi i rozwoju Spółek Raiffeisenowskich jest nauczycielstwo szkół ludowych. Szczególniej zaś nadają się starsi (kierujący) nauczyciele wiejscy na stanowiska kasyerów-rachmistrzów w Spółkach oszczędności i pożyczek; jestto bowiem stanowisko wymagające najwięcej wprawy i umiejętności w czynnościach pisarskich i rachunkowych, a kasyerzy Spółek Raiffeisenowskich są mimo swej nazwy raczej likwidatorami i sekretarzami Spółek aniżeli kasyerami. Że zaś przytem nie wchodzą w skład Zarządu, więc nie mają też wpływu decydującego na przyznawanie lub ściąganie pożyczek, co należy do kompetencyi Zarządu, względnie zaś jego przełożonego. To też dla takiego współudziału w czynnościach Spółek zajęły władze szkolne wszędzie w krajach przedlitawskich przychylne stanowisko, tem bardziej, że nauczyciel znajduje z tej pracy także mały uboczny dochód, a wreszcie ma pożądaną sposobność bliższego zetknięcia się z ludnością, wśród której żyje i wykonywa swój zawód nauczycielski. To też np. w Austryi dolnej na 404 Spółek (w r. 1897) w 224 byli kasyerami nauczyciele; również w Czechach i na Morawach także nauczyciele przeważnie zajmują stanowiska kasyerów-rachmistrzów, jak to stwierdza przeszłoroczne sprawozdanie z podróży członka Wydziału krajowego Dr. Sawczaka (str. 32, 43 i indziej). Aby więc i u nas nauczycielstwo wiejskie dla sprawy pozyskać, zainteresować i objaśnić tak o celach i zakresie działalności Spółek, jak i o zadaniach, sposobach i środkach działania Patronatu, skorzystał Wydział krajowy z tej sposobności, że na rok bieżący przypadła konferencya nauczycielska, która odbywa się raz na 6 lat. Jeszcze zatem w maju br. odniósł się Wydział krajowy (odezwą z dnia 30. maja 1899 do L. 35.954) do c. k Prezydyum Rady szkolnej kraj we Lwowie z propozycyą, aby Rada szkolna zezwoliła Dr Stefczykowi, jako referentowi Biura Patronatu na wygłoszenie odpowiedniego odczytu o Spółkach oszczędności i pożyczek, tudzież przygotowywanej przez kraj akcyi dla popierania ich rozwoju. Rada szkolna krajowa przychyliła się do tego wniosku i zawiadamiając o tem Wydział krajowy odezwą z dnia 13. czerwca 1899 L. 390/pr, postawiła odczyt Dr. Stefczyka na porządku dziennym tegorocznej konferencyi, która się tym razem odbyła osobno w każdym z czterech rejonów inspekcyjnych, wszędzie z tym samym porządkiem dziennym.

Tak zatem wygłosił Dr. Stefczyk na tych konferencyach 4 odczyty: w dniu 23. sierpnia w Krakowie, w dniu 25. sierpnia w Przemyślu, w dniu 26. sierpnia we Lwowie i w dniu 14. września ponownie we Lwowie, udzielając także dodatkowych informacyj, jakich uczestnicy konferencyi zażądali. Nadto rozdzielił Dr. Stefczyk z upoważnienia Wydziału krajowego między uczestników konferencyi 850 egzemplarzy broszury zawierającej „Pouczenie", i tyleż egzemplarzy wydanej przez Zarząd główny Towarzystwa Kółek rolniczych broszury pod tyt. „Jakie korzyści przynieść może gminie i parafii założenie Spółki oszczędności i pożyczek systemu Raiffeisena?". Chcąc zaś ogółowi nauczycieli, którzy nie mogli

brać udziału w konferencyi ułatwić zapoznanie się ze sprawą, rozesłał Wydział krajowy za pośrednictwem Rad szkolnych okręgowych wszystkim zarządom szkół publicznych ludowych broszurę zawierającą „Pouczenie o zakładaniu Spółek oszczędności i pożyczek pod patronatem Wydziału krajowego“ (razem 4280 egz.).

Za rzecz wskazaną i pożądaną uważał wreszcie Wydział krajowy spożytkowanie dla celów swej akcyi tych gotowych organizacyj ekonomicznych, które mają do czynienia z ludnością rolniczą zwłaszcza włościańską naszego kraju a które zgłosiły się do Wydziału krajowego z chęcią popierania jego usiłowań. Na życzenie Zarządu Głównego Towarzystwa Kółek rolniczych wydelegował zatem Wydział krajowy Dra Stefczyka do wygłoszenia odczytu i udzielenia wyjaśnień na dorocznem zebraniu Ogólnej Rady tego Towarzystwa, która się odbyła w dniach 4-go i 5-go lipca b. r. w Krakowie. Ogólna Rada Towarzystwa powzięła uchwały zmierzające do energicznego popierania akcyi kraju środkami swojej organizacyi a nadto poleciła Zarządowi Głównemu wydać drukiem i rozpowszechnić odczyt Dra Stefczyka jako też w związku z niem pozostające przemówienie Ks. Antoniego Koleńskiego „O sposobach i potrzebie oszczędzania“. Cały niemal nakład tych broszur, wydanych po polsku i po rusku w 10.000 egzempl. już prawie został wyczerpany. Na życzenie Zarządu Głównego oddał Wydział krajowy do jego dyspozycyi 1200 broszur „Pouczenia“ celem rozesłania między wszystkie czynne Kółka rolnicze, co też istotnie nastąpiło.

Do dyspozycyi Komitetu c. k. Towarzystwa rolniczego Krakowskiego i c. k. Towarzystwa gospodarskiego we Lwowie oddał Wydział krajowy po 100 egz. tejże broszury dla ewentualnego rozesłania także Towarzystwom okręgowym, względnie Oddziałom Towarzystwa gospodarskiego.

Wreszcie Towarzystwu „Proświta“ ofiarował Wydział krajowy 100 egz. a Towarzystwu wzajemnego kredytu „Dniestr“ 600 egz. broszury, zawierającej „Pouczenie“, skoro Towarzystwa te z życzeniem tem zwróciły się do Wydziału krajowego i objawiły chęć popierania jego akcyi.

Tym sposobem uczynił Wydział krajowy wszystko to, co na razie przynajmniej wydawało się wskazanem i pożądanem, aby pozyskać poparcie w spełnianiu powierzonego sobie zadania tych wszystkich czynników, których współdziałanie i pomoc jest nieodzownie potrzebną lub pożądaną, jak nie mniej, aby także rozbudzić zainteresowanie się sprawą, która w wielu kierunkach może oddziałać na rozwój ekonomicznych i społecznych stosunków — wreszcie dlatego, ażeby usunąć błędne a rozpowszechnić prawdziwe wiadomości o tem, w jakim kierunku, w jakich granicach i jakimi środkami samopomoc społeczeństwa ma doznać ze strony kraju poparcia.

Przez rozesłanie kilku tysięcy broszur z „Pouczeniem“ zaoszczędził też Wydział krajowy wielu interesowanym stronom tudzież Biuru Patronatu korespondencyi informacyjnej.

III.

Opisane wyżej czynności przygotowawcze i wstępne zatrudniały uwagę Wydziału krajowego i absorbowały siły Biura Patronatu do połowy września br.; w drugiej połowie tego miesiąca rozpoczęło się współdziałanie Biura Patronatu przy zawiązywaniu się Spółek pod Patronatem Wydziału krajowego. Postępowanie Wydziału krajowego w tym względzie jest następujące:

Gdy wpłynie do Biura Patronatu formalne zgłoszenie o pomoc przy zawiązaniu Spółki pod Patronatem Wydziału krajowego, zaopatrzone podpisami inicyatorów i wykazem osób, które przyrzekły przystąpić do Spółki, zapytuje Biuro Patronatu odnośny Wydział powiatowy, czy jego zdaniem projektowana Spółka odpowiada potrzebie miejscowej ludności i czy ma warunki trwałego i zdrowego rozwoju.

Następnie wyznacza Biuro Patronatu termin i porządek dzienny założycielskiego zebrania, na które wysyła swego delegata i druki potrzebne do zawiązania i ukonstytuowania Spółki. Delegat Patronatu, przybywszy na miejsce, informuje się dokładnie o miejscowych stosunkach ekonomicznych i społecznych, omawia z inicyatorami szczegóły statutu, których uchwalenie pozostawiono do woli zgromadzenia założycielskiego, jako też przyszły skład organów zawiadowczych Spółki, informuje się co do lokalu na pomieszczenie kasy i urzędowanie itp. wpływając na to, aby sprawa cała została odpowiednio pokierowaną. Na samem zaś zebraniu założycielskiem wyjaśnia delegat Patronatu zadania, działalność i ducha Spółki, znaczenie solidarnej poręki członków, stosunek przyszły Spółki do Patronatu i udziela innych wyjaśnień, jakie się okażą potrzebnemi. Po odbytem zebraniu czuwa delegat nad tem, aby protokół z tego zebrania został należycie spisanym i podpisanym, aby wykaz członków oraz ich stanu majątkowego, wymagany jako załącznik do podania o przyjęcie do Patronatu, był o ile możności dokładnie sporządzony i aby tymczasowa deklaracya przystąpienia do Spółki była własnoręcznie przez wszystkich członków wybranego Zarządu podpisaną. Wreszczie udziela delegat Biura Patronatu wskazówek co do dalszych czekających, Zarząd najbliższych czynności.

Na podstawie zebranych opinii i bezpośredniego zetknięcia się z założycielami Spółki przedkłada Biuro Patronatu Wydziałowi krajowemu wraz z swoim wnioskiem podanie zawiązanej Spółki o udzielenie przyrzeczenia, iż po uzyskaniu sądowego zarejestrowania zostanie przyjętą do Patronatu Wydziału krajowego. Dopiero po otrzymaniu tego przyrzeczenia wnosi Spółka podanie do Sądu o zarejestrowanie przy odpowiedniej pomocy ze strony Biura Patronatu.

Udzielając przyrzeczenia przyjęcia do Patronatu upoważnia zwykle Wydział krajowy Biuro Patronatu do wysłania na ręce osoby wiarogodnej — z reguły przełożonego Zarządu — żelaznej kasy ogniotrwałej, stampili, wszystkich książek i druków potrzebnych Spółce oraz instrukcyi administracyjnej i rachunkowej na razie jako depozytu pod osobistą odpowiedzialnością odbiorcy. Wszystkie książki otrzymuje Spółka już oprawione, ostemplowane i zaopatrzone napisami, tak, że są zupełnie gotowe do właściwego użytku.

Gdy zaś Spółka przedłoży odpis rezolucyi sądowej o zarejestrowaniu i deklaracyę poddania się Patronatowi, podpisaną przez zarejestrowaną już Spółkę, wówczas Wydział krajowy orzeka o definitywnem przyjęciu Spółki do Patronatu, oddaje przeznaczone dla niej przedmioty w ręce Spółki jako takiej i asygnuje jej resztę gotówki z przyznanego na koszta założenia zasiłku. Przyjętą Spółkę wpisuje Biuro Patronatu do założonego w tym celu Rejestru Spółek należących do Patronatu Wydziału krajowego.

Do tego czasu interweniowało Biuro Patronatu przy zawiązaniu na podstawie wzorowego statutu 19. nowych Spółek oszczędności i pożyczek jako też przy przekształceniu 5. dawniejszych Spółek, które przyjęły statut wzorowy w miejsce pierwotnego. Zaznaczyć jednak wypada, iż z dawniejszych Spółek tylko te zgłosiły się dotychczas z chęcią poddania się Patronatowi, które zostały w ostatnich czasach zawiązane, gdy już wiadomem się stało, iż kraj zamierza w swoje ręce ująć sprawę rozwoju Spółek Raiffeisenowskich. Wcześniej natomiast zawiązane Spółki dotąd trzymają się jeszcze na uboczu. Założycielskie, względnie Walne zebrania Spółek odbywane w obecności delegata Patronatu, odznaczały się po największej części nader licznym udziałem uczestników (niekiedy ponad 200) pomimo, że przeważnie wypadały na czas pilnych robót w polu i na dni powszednie; przedstawienie zaś rzeczy przez delegata Patronatu przyczyniało się do lepszego zrozumienia sprawy i do gorliwszego zainteresowania się nią ze strony miejscowych czynników oraz interesowanej ludności.

Przyrzeczenie przyjęcia do Patronatu uzyskały dotychczas następujące Spółki:

1. Trzciana (powiat Rzeszów)
1. Zgłobień „ „
3. Żegocina „ Bochnia

4. Brzezie pow. Bochnia
5. Porąbka uszewska (powiat Brzesko)
6. Ostrów pow. Jarosław
7. Radochońce pow. Mościska
8. Hussaków „ „
9. Toporów „ Brody
10. Łukawica „ Limanowa
11. Szczyrzyc „ „
12. Wielowieś „ Tarnobrzeg
13. Zameczek „ Żółkiew
14. Macoszyn „ „
15. Krasna „ Nadwórna
16. Uście solne „ Bochnia
17. Rabka „ Myślenice
18. Wielopole skrz. pow. Ropczyce
19. Stopnica powiat Sambor
20. Tęgoborze „ Nowy Sącz
21. Korczyna „ Krosno
22. Niegowić „ Bochnia

Z pośród nich zostały już sądownie zarejestrowane i uzyskały definitywne przyjęcie do Patronatu Wydziału krajowego Spółki w Brzeziu, Porąbce uszewskiej, Żegocinej, Wielowsi, Hussakowie i Tęgoborzy.

Spółka w Korczynie przyjęła ograniczoną, wszystkie zaś inne nieograniczoną porękę.

Z funduszu pożyczkowego dla Spółek oszczędności i pożyczek nie otrzymała do tej chwili żadna Spółka pożyczki; dopiero bowiem po ostatecznem przyjęciu do Patronatu może się Spółka ubiegać o pożyczkę. Załatwieniem wniesionych podań jest właśnie Wydział krajowy zajęty.

IV.

Kiedy już zatem w sposób wyżej opisany powstało kilkanaście Spółek zawiązanych pod Patronatem Wydziału krajowego, wówczas objawiła się potrzeba ułatwienia każdej Spółce, aby się mogła należycie zapoznać z sposobem załatwianiu swoich czynności a zwłaszcza z poprawnem prowadzeniem rachunkowości w Spółce. Przewidział to już Wysoki Sejm, wliczając w ryczałt przyznany na rok bieżący na wydatki Patronatu dla Spółek także koszt urządzenia praktycznego kursu nauki. Biuro Patronatu wypracowało więc a Wydział krajowy zatwierdził projekt urządzenia i program nauki pierwszego praktycznego kursu dla kierowników, rachmistrzów i kasyerów Spółek oszczędności i pożyczek. Kurs ten odbył się w Nowym Sączu w czasie od 4-go do 16-go grudnia b. r. a przeprowadzony rzeczywiście program nauki na tym kursie zawartym jest
Aleg. 6. w al. 6. do niniejszego sprawozdania.

Zgłosiło się na ten pierwszy praktyczny kurs 37 kandydatów, z pośród których przyjęto 20 uczestników a mianowicie 19 uczestników przedstawianych przez tyleż Spółek zawiązanych pod opieką Wydziału krajowego albo przynajmniej w przepisany sposób zgłoszonych jako też wysłanego na naukę przez Wydział powiatowy w Cieszanowie jego rachmistrza. Z pomiędzy przyjętych uczestników 18-tu otrzymało od Wydziału krajowego zasiłki na koszta podróży i utrzymania się w czasie nauki a 2-ch przybyło na koszt własny (względnie Wydziału powiatowego w Cieszanowie).

Cała nauka przeprowadzoną została siłami Biura Patronatu tj. pod kierownictwem Dr. Stefczyka przy pomocy lustratora p. Pietruszewicza a odbywała się w sali posiedzeń Rady powiatowej w Nowym Sączu. Kierunek nauki był wybitnie praktyczny i dzięki temu jak niemniej uznania godnej gorliwości

uczestników kurs odpowiedział w zupełności swemu zadaniu, czego dowodem był egzamin końcowy, odbyty w obecności posła sejmowego p. Stanisława Patoczka oraz miejscowego inspektora szkolnego okręgowego p. Józefa Zagrodzkiego. Z wyjątkiem jednego wszyscy zresztą uczestnicy wykazali dostateczne albo nawet dokładne wiadomości tak co do zadań organizacyi, manipulacyjnych czynności i przepisów skarbowych, jak zwłaszcza co do właściwej Spółkom Raiffeisenowskim rachunkowości.

Trzy ostatnie dni nauki (wliczając w to i dzień egzaminu) poświęcone były systematycznemu powtarzaniu całości przeprowadzonej w poprzednich dniach nauki; dlatego w ostatnich dniach uczestniczyli nauce — w myśl programu — jako nadzwyczajni słuchacze także inni członkowie organów zawiadowczych z kilku okolicznych Spółek.

Następne kursa zamierza urządzać Wydział krajowy w miarę zachodzącej potrzeby tj. w miarę tego, jak powstawać będą pod Patronatem Wydziału krajowego dalsze Spółki.

V.

Powyższe przedstawienie czynności podjętych i przeprowadzonych przez Wydział krajowy i jego biuro Patronatu świadczy o tem, że poruczona Wydziałowi krajowemu przez Wysoki Sejm sprawa popierania rozwoju Spółek oszczędnosci i pożyczek w naszym kraju przekroczyła już fazę czynności przygotowawczych i weszła w pełny tok wykonania. Wydziałowi krajowemu zależało na tem, aby tę sprawę, do której kraj słusznie przywiązuje tyle wagi, a która ma i może się przyczynić nietylko do ekonomicznego polepszenia ale i wogóle do podniesienia i uzdrowienia społecznych stosunków ludności włościańskiej, z należytą energią prowadzić i naprzód posuwać. Ale z drugiej strony sądzi Wydział kzajowy, że z opisu podjętych prac i czynności, zawartego w poprzednich ustępach sprawozdania, wynika niemniej jasno, iż jeszcze większy nacisk położył Wydział krajowy na to, aby współdziałać przy tworzeniu jedynie żywotnych Spółek, mających warunki prawidłowego rozwoju a następnie niczego nie zaniedbać, coby przyjętym do Patronatu Spółkom mogło ułatwić i zapewnić dobre gospodarstwo, jako główny warunek trwałości i użyteczności każdej Spółki. Zadania i obowiązku swego w tym kierunku jest Wydział krajowy zupełnie świadom. Rzecz to jednak oczywista, iż w ten sposób wykonywana nad Spółkami opieka, wymaga i wymagać będzie — zwłaszcza w kilku pierwszych latach — obfitych środków i ofiiar ze strony kraju, które wszakże powinny się sowicie opłacić przez skuteczną, dodatnią i ożywioną działalność Spółek.

Dotychczasowa praktyka i doświadczenie są za krótkie, żeby mogły służyć za podstawę do przedłożenia już obecnie szczegółowego preliminarza Patronatu dla Spółek oszczędności i pożyczek; dlatego w preliminarzu budżetu krajowego na rok 1900 wstawił Wydział krajowy tylko ryczałt (w kwocie 43.400 koron), podobnie jak to miało miejsce w budżecie tegorocznym. Za podstawę do obliczenia preliminowanego na rok 1900 ryczałtowego wydatku przyjął Wydział krajowy z jednej strony rzeczywiste wydatki dotyczasowe, z drugiej zaś strony przypuszczenie, że w ciągu r. 1900 powstanie pod opieką Wydziału krajowego dalszych około 50 Spółek. Oprócz zwiększonego zatem wydatku na zasiłki dla tych Spółek, okaże się nieodzowna potrzeba powiększenia personalu Biura przez przyjęcie drugiego lustratora mającego także kwalifikacye do udzielania nauki na praktycznych kursach dla kierowników, rachmistrzów i kasyerów Spółek. Podniesie się również koszt podróży lustracyjnych, gdyż w ciągu r. 1900 oprócz wysyłania delegatów na założycielskie zebrania i w celach pouczania ludności o zadaniach, organizacyi i działalności Spółek Raiffeisenowskich, zajdzie już potrzeba przeprowadzania lustracyj Spółek działającycha przyjętych do Patronatu. Z utrzymaniem i działalnością Biura połączone też będą dalsze wydatki na rozmaite druki, bądź służące do uregulowania i wykonywania czynności samego Biura, bądź też dla dostarczania ich Spółkom; nie zostały bowiem jeszcze wydane różne

druki i formularze, które będą miały zastosowanie dopiero przy zamknięciach rocznych i w ogóle w późniejszej działalności Spółki. Dla tych zaś około 50 Spółek dalszych, których zawiązanie w r. 1900 pod Patronatem Wydziału krajowego było przewidywanem przy obliczaniu preliminowanego ryczałtu na wydatki Patronatu, zajdzie potrzeba urządzenia co najmniej 2-ch a raczej 3-ch praktycznych kursów nauki; w wydatku na ten cel trzeba zaś przedewszystkiem uwzględnić koniecznie zasiłki (stypendya) dla uczestników kursu, którzy bądź całkiem nie mogą liczyć na osobiste korzyści z pracy swej w Spółkach, bądź tylko na całkiem nieznaczną korzyść i to zwykle dopiero w poźniejszych latach istnienia Spółki i dlatego porzucając swe zajęcia i rodziny dla odbycia kursu, nie mogą nadto zazwyczaj ponosić kasztów podróży i pobytu swego na kursie.

Jeżeli Wydział krajowy przyjął za podstawę preliminowanego ryczałtu tylko 50 spółek, których zawiązanie i przyjęcie do Patronatu jest na widoku, to kierował się przytem z jednej strony względami na oszczędność w wydatkach budżetu krajowego, z drugiej zaś strony potrzebą oględnego działania i umiarkowanego postępowania w przeprowadzaniu akcyi Patronatu. Można jednak z łatwością przewidzieć, że o pomoc przy zawiązywaniu Spółek pod opieką Wydziału krajowego wpłynie już w r. 1900 znacznie więcej takich zgłoszeń, które zasługiwać będą na uwzględnienie; już obecnie jest 26 takich zgłoszeń, któremi się Biuro Patronatu będzie musiało zająć w r. 1900.

1. Radomyśl nad Sanem (pow. Tarnobrzeg),
2. Szczawnica Wyżna („ Nowy Targ),
3. Słotwina („ Żywiec),
4. Szczurowice („ Brody),
5. Hrumno („ Rudki),
6. Jordanów („ Myślenice),
7. Ryczów („ Wadowice),
8. Wyszatyce („ Przemyśl),
9. Szymbark („ Gorlice),
10. Olszanica („ Jaworów),
11. Lisowice („ Dolina),
12. Łanczyn („ Nadwórna),
13. Gródek-lwow. przedm. („ Gródek),
14. Jezupol („ Stanisławów),
15. Kamienica („ Limanowa),
16. Muszyna („ Nowy Sącz),
17. Szówsko („ Jarosław),
18. Hulcze („ Sokal),
19. Gliniany („ Przemyślany),
20. Tuczapy („ Jaworów).
21. Kamionka strumiłowa („ Kamionka str.),
22. Łoszniów („ Trembowla),
23. Rożnów („ Śniatyń).
24. Wesoła („ Brzozów),
25. Jasienica („ „),
26. Liszki („ Kraków).

Z różnych objawów sądzić bowiem można, że zainicyowana przez Wysoki Sejm akcya spotyka się w całym kraju z sympatyami u tej właśnie ludności, dla której jest przedewszystkiem przeznaczoną. Jestto tem bardziej znamienne, że Biuro Patronatu nie zaniedbuje wyjaśniać przy każdej sposobności, tak w swych wydawnictwach i korespondencyach, jak w ustnych przedstawieniach nietylko korzyści takich Spółek, ale także znaczenia odpowiedzialności członków wstępujących do Spółkki, w szczególności zaś organów powołanych do jej kierownictwa i nadzorowania. Nadto katastrofy, jakie dotknęły w ubiegającym roku cały szereg naszych instytucyi finansowych nie mogły pozostać bez odstraszającego wpływu na te koła ludności, które zresztą interesują się sprawą Spółek Raiffeisenowskich, a to tem bardziej, że nie braknie i takich żywiołów, które w rozwoju Spółek Raiffeisena widząc zatamo-

wanie źródła swych mętnych dochodów, nie pomijają żadnej sposobny, aby w sposób paraliżujący na ludność oddziaływać.

Jakkolwiek więc Wydział krajowy zakreślił sobie na najbliższą przyszłość tylko skromniejszy i powolniejszy program akcyi w porównaniu z spodziewanemi żądaniami i zgłoszeniami, to jednak nie trudno przewidywać, że następnie zajdzie potrzeba znaczniejszego rozszerzenia tej akcyi i wówczas obecne środki okażą się niedostatecznemi; zawczasu zatem należy pomyśleć o ich powiększeniu. Nie ma jednak powodu, dlaczego cały ciężar i koszt tej akcyi miałby spaść wyłącznie na kraj i jego budżet; również obowiązkiem jest państwa w tym względzie z krajem współdziałać. Właśnie zaś w grudniu b. r. otrzymał Wydział krajowy z odezwą Prezydyum c. k. Namiestnictwa z dnia 2. grudnia 1899 L. 12.454/pr. odpis memoryału c. k. Ministerstwa rolnictwa (z d. 23. października 1899 L. 22.519/2.546), w którym zawiera się program zamierzonej akcyi rządowej w sprawie popierania rozwoju Spółek rolniczych. Między innemi sprawami objętemi tym memoryałem zwróconą jest przedewszystkiem uwaga na potrzebę stworzenia w Galicyi dobrej organizacyi kredytu osobistego dla rolników przy pomocy Spółek oszczędności i pożyczek systemu Raffeisena i w tym kierunku Ministerstwo rolnictwa przedewszystkiem ofiarowało swą pomoc. Wprawdzie kraj nasz wyszedł już poza te początki akcyi, o jakich w tym memoryale jest mowa i w znacznej części praktycznie już wykonywa to, co w tym memoryale jest doradzanem, ale też tembardziej spodziewać się można, że odpowiednie wezwanie zwrócone do c. k. Rządu o przyczynienie się odpowiednimi środkami z funduszów państwowych do dalszego ciągu i rozwoju podjętej przez kraj akcyi odniesie pożądany skutek.

Rozpoczęta przez kraj w opisany sposób praca nad rozpowszechnieniem i rozwojem Spółek oszczędności i pożyczek jest niewątpliwie tylko wstępem i przygotowaniem do późniejszego rozwoju innych także spółek rolniczych różnego rodzaju i produkcyjnych, magazynowych i t p., nad któremi wypadnie również Patronat ustanowić i rozciągnąć, aby im zapewnić potrzebną pomoc, opiekę i nadzór. Byłoby jednak przedwcześnie już dziś sprawę tę szczegółowo roztrząsać w tem pierwszem sprawozdaniu o działalności Patronatu dla Spółek oszczędności i pożyczek; dlatego Wydział krajowy poprzestaje obecnie na przedłożeniu następujących wniosków:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sprawozdanie Wydziału krajowego o działalności Patronatu dla Spółck oszczędności i pożyczek za rok 1899 przyjmuje się do wiadomości.

2. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby podjął odpowiednie stąrania u c. k. Rządu dla pozyskania na cele Patronatu dla Spółek oszczędności i pożyczek wydatnej pomocy z funduszów państwowych;

3. w rubr. XV. poz. 283 wydatków budżetu funduszu krajowego wstawia się kwotę 43.400 koron do dyspozycyi Wydziału krajowego na koszta utrzymania Biura Patronatu Spółek oszczędności i pożyczek przy Wydziale krajowym, urządzenia kursów praktycznych dla funkcyonaryuszy Spółek, tudzież na koszta zakładania i lustracyi Spółek.

Z Rady Wydziału kraj. król. Galicyi i Lodomeryi z W. ks. Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
S. Badeni, w. r.

Sprawozdawca:
M. Onyszkiewicz, w. r.
Członek Wydziału kraj.

Instrukcya

o wykonywaniu Patronatu Wydziału krajowego nad Spółkami oszczędności i pożyczek.

I. Zadanie Patronatu.

§. 1. Zadaniem Patronatu Wydziału krajowego dla Spółek oszczędności i pożyczek jest:

1) udzielanie pomocy przy zakładaniu Spółek oszczędności i pożyczek, powstających na podstawie wzorowego statutu z inicyatywy miejscowych czynników, o ile do prawidłowego rozwoju Spółki znajdą się według uznania Patronatu sprzyjające warunki;

2) wykonywanie opieki i nadzoru nad Spółkami, przyjętemi do Patronatu Wydziału krajowego;

3) zasilanie Spółek w fundusze obrotowe, o ile się tego okaże potrzeba;

4) podejmowanie i wspieranie starań o przygotowanie i wytworzenie warunków potrzebnych do założenia i trwałego rozwoju Spółki tam, gdzie na razie nie ma po temu warunków, a gdzie istnienie i działalność Spółki przyniosłyby ludności szczególniej doniosłe korzyści.

II. Środki Patronatu.

§. 2. Do spełniania zadania służą Patronatowi Wydziału krajowego następujące środki:

1) ustanowione w tym celu organa Patronatu (§. 3.):

2) fundusz zapomogowy, objęty każdorocznym budżetem Patronatu, a przeznaczony na udzielanie zasiłków na koszta założenia Spółki;

3) fundusz pożyczkowy dla Spółek oszczędności i pożyczek, utworzony uchwałą Sejmu krajowego z dnia 16. marca 1899 celem udzielania kredytu Spółkom należącym do Patronatu.

III. Organa Patronatu.

§. 3. Organami Patronatu Wydziału krajowego są:

1) Biuro Patronatu dla Spółek oszczędności i pożyczek przy Wydziale krajowym we Lwowie;

2) Wydziały powiatowe oraz ich delegaci i urzędnicy, upoważnieni przez Wydział krajowy do współdziałania z biurem Patronatu w tych powiatach, w których Reprezentacye powiatowe oświadczą swoją w tym kierunku gotowość.

3) delegaci Wydziału krajowego, mianowani dla pewnych okolic kraju i upoważnieni do udzielania Patronatowi i jego Biuru pomocy przy wykonywaniu nadzoru i opieki nad Spółkami.

IV. Przyjęcie Spółki do Patronatu.

§. 4. Do Patronatu Wydziału krajowego mogą być przyjętemi Spółki oszczędności i pożyczek:

a) nowozawiązane na podstawie wzorowych statutów, wydanych przez Wydział krajowy:

b) istniejące na podstawie statutów własnych, jeżeli je zastąpią statutem wzorowym, wydanym przez Wydział krajowy albo wprowadzą do własnych statutów zmiany wskazane przez Biuro Patronatu.

§. 5. Przyjęcie Spółki do Patronatu może nastąpić dopiero po dokonaniu sądowego zarejestrowania. Przed zarejestrowaniem a po uchwaleniu przez zgromadzenie założycielskie Spółki wzorowego statutu, względnie zaś zmian, zaleconych przez Biuro Patronatu, może spółka uzyskać przyrzeczenie przyjęcia do Patronatu z chwilą jej wpisania do rejestru właściwego sądu handlowego.

§. 6. Spółka zarejestrowana, która się stara o przyjęcie do Patronatu Wydziału krajowego winna w tym celu wnieść podanie do Biura Patronatu z dołączeniem:

a) statutu Spółki w odpisie, którego zgodność z oryginałem ma być potwierdzoną przez Zarząd Spółki;

b) uwierzytelnionego przez Zarząd Spółki odpisu rezolucyi sądowej, zarządzającej wpisanie Spółki lub uchwalonych przez nią zmian statutu do rejestru stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych:

c) uwierzytelnionego przez Zarząd Spółki odpisu protokołu z Walnego zebrania Spółki, które upoważniło Zarząd Spółki do wyjednania jej przyjęcia do Patronatu;

d) deklaracyi przystąpienia do Patronatu Wydziału krajowego, wystawionej podług wzoru dostarczonego przez Biuro Patronatu a podpisanej przez wszystkich członków Zarządu Spółki;

e) wykazu członków, deklarowanych przez nich udziałów, wykonywanego zawodu i stanu majątkowego na formularzu dostarczonym przez Biuro Patronatu, a podpisanym przez Zarząd Spółki;

§. 7. Spółka zarejestrowana, która przed przyjęciem do Patronatu rozpoczęła czynności, winna, oprócz wymienionych w §. 6. załączników do podania swego o przyjęcie do Patronatu, przedłożyć nadto sprawozdanie z czynności za czas ubiegły, udzielić wszelkich wyjaśnień co do stanu Spółki i jej interesów i dostarczyć zamknięcia rachunkowego za ostatni rok, jeżeli je już uskuteczniała.

§. 8. Spółka nierejestrowana, starająca się o przyrzeczenie przyjęcia do Patronatu Wydziału krajowego, winna wnieść w tym celu podanie do Biura Patronatu, zaopatrzone wymienionymi w §. 6. załącznikami z tą różnicą, iż w miejsce odpisu rezolucyi sądowej o zarejestrowaniu Spółki (§. 6 lit. *b*) przedkłada uwierzytelniony przez Zarząd Spółki odpis protokołu z założycielskiego zebrania, które uchwaliło statut i wybrało pierwszy Zarząd Spółki.

Złożona przez nierejestrowaną Spółkę deklaracya przystąpienia do Patronatu uważaną będzie za tymczasową; stanowcze zaś przyjęcie Spółki do Patronatu Wydziału krajowego może nastąpić dopiero po przedłożeniu odpisu rezolucyi sądowej o zarejestrowaniu i deklaracyi przystąpienia do Patronatu, podpisanej przez wszystkich członków Zarządu Spółki już po jej zarejestrowaniu.

§. 9. Deklaracya przystąpienia do Patronatu Wydziału krajowego (§. 6. lit. *d*) ma zawierać zobowiązanie Spółki, że:

1) poddaje się postanowieniom niniejszej instrukcyi oraz przepisom, jakie w miejsce postanowień niniejszej instrukcyi może Wydział krajowy wydać;

2) jak długo pozostaje pod Patronatem Wydziału krajowego, zobowiązuje się nie przeprowadzać żadnych zmian w postanowieniach niniejszego statutu inaczej, jak tylko za poprzedniem zezwoleniem Wydziału krajowego;

3) poddawać się będzie w każdym kierunku swej działalności kontroli i nadzorowi Wydziału krajowego i ustanowionych do tego przez Wydział krajowy organów, a więc także przestrzegać szczegółowych przepisów i poleceń wydawanych w tym celu przez Wydział krajowy lub upoważnione do tego przez Wydział krajowy jego organa;

4) dostarczać będzie Wydziałowi krajowemu i jego organom wszelkich aktów, ksiąg, sprawozdań, wykazów i rachunków, jakoteż pomocy przy wykonywaniu czynności nadzoru i kontroli.

§. 10. O przyjęciu do Patronatu Wydziału krajowego, względnie o przyrzeczeniu przyjęcia, decyduje Wydział krajowy na podstawie wniosków swego Biura patronackiego i opinii właściwego Wydziału powiatowego, której Biuro zasięga i wraz z swoim wnioskiem Wydziałowi krajowemu przedkłada. O uchwale Wydziału krajowego zawiadomi Biuro Patronatu Spółkę i właściwy Wydział powiatowy.

V. Opieka i nadzór Patronatu nad Spółkami.

§. 11. Jak długo Spółka należy do Patronatu Wydzialu krajowego, podlega jego nadzorowi i korzysta z jego opieki w każdym kierunku swej działalności.

§. 12. Biuro Patronatu udziela Spółkom prawnej i fachowej pomocy we wszystkich sprawach objętych działalnością Spółki. W tym celu:

a) dostarcza im wszelkich potrzebnych książek i druków za zwrotem wyłożonych kosztów wydawnictwa lub nabycia;

b) pośredniczy w stosunkach Spółek z władzami politycznemi, sądowemi i skarbowemi, bądź to przez osobistą u tych władz interwencyę w sprawach Spółki, bądź też przez udzielanie pomocy i rady przy wnoszeniu podań, rekursów i zażaleń;

c) sprawdza roczne zamknięcia i bilanse Spółek, udzielając wskazówek i pomocy przy ich zestawieniu;

d) udziela odpowiedzi i wyjaśnień na szczegółowe zapytania otrzymywane od Spółki;

e) wydaje książki, broszury, czasopisma i okólniki zawierające pożyteczne dla Spółek wiadomości a zwłaszcza służące do utrzymania i wzmocnienia świadomości zasad i celów, właściwych wiejskim Spółkom oszczędności i pożyczek.

f) urządza wędrowne kursa nauki dla kasyerów, rachmistrzów i kierowników Spółek;

g) odbywa konferencye i zjazdy delegatów Spółek dla porozumiewania się w sprawaah wspólnych i wymiany wzajemnego doświadczenia.

§. 13. Wydział krajowy wydaje za pośrednictwem Biura Patronatu szczegółowe instrukcye i regulaminy odnoszące się tak do prowadzenia rachunków i kasy, jak i do załatwiania innych czynności w Spółkach, które do wydanych w ten sposób przepisów obowiązane są ściśle się zastosować.

§. 14. W szczególności zaś oznacza Patronat Wydziału krajowego najwyższą granicę, do jakiej sięgać może suma wszystkich wkładek oszczędności w Spółce, która może tę granicę tylko za zezwoleniem Patronatu zmieniać.

15. Również tylko za wiedzą i zgodą Patronatu może Spółka zaciągać pożyczki dla powiększenia swego kapitału obrotowego.

§. 16. Przez organa swoje wykonywa Wydział krajowy nadzór nad wszystkiemi czynnościami Spółki, czuwając przedewszystkiem nad:

1. przestrzeganiem obowiązujących ustaw, statutów i przepisów wydanych przez Patronat;

2. należytem spełnianiem obowiązków przez wszystkie organa Spółki;

3. bezpieczeństwem i użyciem funduszów Spółki i wogóle nad całą jej gospodarką.

W tym celu Biuro Patronatu przeprowadzać będzie przez swoich lustratorów lub upoważnionych do tego delegatów i mężów zaufania lustracyc Spółki, które polegać będą na zbadaniu stanu i majątku Spółki, przeprowadzeniu rewizyi ksiąg, szkontra kasy i sprawdzeniu aktów oraz wszelkich dokumentów Spółki.

Osobna instrukcya ureguluje szczegółowo sposób przeprowadzania lustracyj.

§. 17. Spółka i jej organa mają obowiązek współdziałać z organami Patronatu przy przeprowadzeniu lustracyi, udzielać im wszelkiej pomocy, jaka się okaże potrzebną, wyjaśnień, jakich przeprowadzający lustracyę zażąda i umożliwić odbycie w każdej chwili szkontrum kasy.

Obowiązkiem Spółki jest następnie zastosować się do szczegółowych wskazówek i poleceń, jakie Biuro Patronatu wyda na podstawie przeprowadzonej przez jego organa lustracyi.

W razie potrzeby obowiązanym jest przełożony Zarządu, względnie przewodniczący Rady nadzorczej lub ich zastępcy zwołać na żądanie delegata Biura patronackiego posiedzenie Zarządu względnie Rady nadzorczej Spółki a na żądanie Biura Patronatu ma być zwołanem przez uprawnionych do tego Walne Zebranie Spółki z zachoweniem obowiązujących w tym względzie przepisów statutu.

§. 18. Do obowiązków Spółki wobec Patronatu należy wreszcie:

1. przedkładać Biuru Patronatu zamknięcia roczne po ich sprawdzeniu przez Zarząd Spółki a przed ich przedłożeniem Radzie nadzorczej i zatwierdzeniem przez Walne zebranie Spółki;

2. składać roczne sprawozdania z czynności w formie wskazanej i w terminie przepisanym przez Biuro Patronatu;

3. dostarczać wykazów statystycznych i innych wyjaśnień na każde żądanie Biura Patronatu:

4. zawiadamiać Biuro Patronatu o każdem Walnem zebraniu Spółki z podaniem porządku dziennego w terminie oznaczonym w §. 36 statutu wzorowego.

VI. Zasiłki na koszta założenia lub reorganizacyi Spółek.

§. 19. Nowozawiązana Spółka oszczędności i pożyczek, przyjęta do Patronatu Wydziału krajowego, ma prawo do jednorazowego zasiłku na koszta założenia i urządzenia Spółki w kwocie 200 zł. (400 koron) w. a. Odpowiedni zasiłek może Wydział krajowy przyznać także tym wiejskim Spółkom kredytowym, które przed przystąpieniem do Patronatu opierały się na własnym statucie odmiennym od wzorowego, a wskutek przystąpienia do Patronatu zmuszone były przeprowadzić reorganizacyę Spółki i ponieść wynikające stąd wydatki.

§. 20. O przyznaniu zasiłku decyduje Wydział krajowy. Prośba o przyznanie zasiłku może być jednak wyrażoną już w podaniu o przyjęciu do Patronatu Wydziału krajowego; w takim razie przyjęcie do Patronatu pociąga zarazem wypłatę zasiłku dla Spółki Przed złożeniem deklaracyi przystąpienia nie może nastąpić wypłata zasiłku.

§. 21. Zasiłki wypłacane będą w ten sposób, że Spółka otrzyma w gotówce tylko tę kwotę, jaka pozostanie po stąceniu z zasiłku należytości za wszelkie druki, stampilię i żelazną kasę ogniotrwałą, których Spółce dostarczy Biuro po własnym koszcie nabycia. Spółka obowiązaną jest potwierdzić Wydziałowi krajowemu, względnie Biuru Patronatu, odbiór zasiłku w pełnej jego wysokości natychmiast po otrzymaniu.

§. 22. Spółka ma obowiązek zwrócić otrzymany zasiłek w pełnej wysokości w ciągu 6-ciu miesięcy od chwili zawiadomienia jej o uchwale Wydziału krajowego, orzekającej, iż jego Patronat nad Spółką ustaje z powodu działania Spółki sprzecznego z zobowiązaniami, przyjętemi w deklaracyi przystąpienia do Patronatu i nie zastosowania się do przepisów, wydawanych przez Wydział krajowy.

§. 23. Zwracane przez Spółkę zasiłki wpływają do funduszu zapomogowego (§. 2., ust. 2). objętego budżetem Biura Patronaiu, dopóki Sejm krajowy inaczej nie postanowi.

VII. Pożyczki z funduszu pożyczkowego dla Spółek oszczędności i pożyczek.

§. 24. Spółki przyjęte do Patronatu Wydziału krajowego mogą otrzymywać pożyczki z „funduszu pożyczkowego dla Spółek oszczędności i pożyczek“ ustanowionego uchwałą Sejmu krajowego z dnia 16. marca 1899.

§. 25. Udzielenie i wysokość pożyczki zależy od wartości, jaką przedstawia majątek i poręka członków Spółki i od uznania Wydziału krajowego.

§. 26. Pożyczki udzielone z „funduszu pożyczkowego dla Spółek oszczędności i pożyczek“ będą oprocentowane według stopy procentowej, którą ustanawia Wydział krajowy; odsetki pobierane będą z dołu.

§. 27. Pożyczki wypłacać a zapadłe raty i odsetki ściągać będzie Bank krajowy Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Księstwem Krakowskiem, który także prowadzić będzie całą rachunkowość połączoną z administracyą „Funduszu pożyczkowego“ i udzielaniem z niego pożyczek dla Spółek.

§. 28. Inne warunki uzyskania i spłaty pożyczek określi osobna instrukcya.

VIII. Uchylenie Patronatu Wydziału kraj. nad Spółką.

§. 29. Jeżeli Spółka uchyla się od przeprowadzenia kontroli albo nie stosuje się do wskazówek i instrukcyj, otrzymywanych od Wydziału krajowego lub upoważnionych przez Wydział krajowy organów, we wszelkich sprawach objętych działalnością Spółki, zwłaszcza zaś co do postępowania przy udzielaniu pożyczek lub ich ściąganiu, jak co do prowadzenia ksiąg i kasy oraz przyjmowania wkładek oszczędności lub co do przestrzegania statutu, może Wydział krajowy uchwalić, że Patronat jego nad Spółką ustaje.

§. 30. Skutkiem uchwały Wydziału krajowego o ustaniu jego Patronatu nad Spółką:

1) następuje wypowiedzenie kredytu udzielanego Spółce z funduszu pożyczkowego, a Spółka jest obowiązaną kredyt ten spłacić w ciągu 6 miesięcy od zawiadomienia jej o uchwale Wydziału krajowego;

2) obowiązaną jest Spółka w tymże 6-cio miesięcznym terminie zwrócić Wydziałowi krajowemu zasiłek otrzymany na pokrycie kosztów założenia Spółki.

§. 31. Uchwała Wydziału krajowego o ustaniu jego Patronatu nad Spółką ma być podaną do wiadomości Spółki na ręce jej Zarządu i na ręce przewodniczącego Rady nadzorczej a nadto do wiadomości Sądu handlowego, w którego rejestrze Spółka jest zapisaną i właściwego Wydziału powiatowego — a wreszcie ma być ogłoszoną w gminach wchodzących w zakres działalności Spółki.

Lwów, dnia 4. sierpnia 1899.

Wydział krajowy Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem we Lwowie.

§. 8.

Bank krajowy obowiązany jest prowadzić następujące księgi dla funduszu pożyczkowego dla wiejskich „Spółek oszczędności i Pożyczek“, zostających pod Patronatem Wydziału krajowego:

a) Dziennik czynności względnie osobny rachunek w Conto Corrente;

b) Terminarz przypadających spłat od dłużnych Spółek;

c) Księgę główną;

d) Księgę bilansów.

§. 9.

Bank krajowy obowiązany jest przedkładać Wydziałowi krajowemu półroczne wyciągi z rachunku funduszu i sporządzać roczne zamknięcia rachunkowe funduszu, które jako załącznik bilansu bankowego Wydziałowi krajowemu corocznie wraz z zamknięciem rachunkowem Banku przedkładane będą.

§. 10.

Wydział krajowy względnie Biuro Patronatu Wydziału krajowego nad „Spółkami oszczędności i Pożyczek“ ma prawo we wszystkie rachunki tego funduszu wglądać, księgi badać jakoteż wszelkie do aktywów funduszu należące skrypta lub walory sprawdzać.

Bank krajowy obowiązany jest zawiadamiać Wydział krajowy o każdej uskutecznionej z funduszu tego wypłacie, względnie o każdej pobranej na jego rzecz kwocie, a nadto obowiązany jest udzielać na żądanie, czy to w drodze korespondencyi, czy w drodze krótkiej wszelkich wyjaśnień Wydziałowi krajowemu, względnie Biuru patronatu Wydziału krajowego nad „Spółkami Oszczędności i pożyczek“, co do stanu poszczególnych pożyczek z funduszu udzielonych ich spłaty, jakoteż we wszelkich sprawach dotyczących administracyi funduszu.

§. 11.

Za administracyę stałym funduszem pożyczkowym dla „Spółek Oszczędności i pożyczek“ nie będzie Bank krajowy pobierać żadnej prowizyi.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z W. Ks. Krakowskiem.

We Lwowie dnia 9, września 1899.

PRZEPISY

o pożyczkach z »Funduszu pożyczkowego dla Spółek oszczędności i pożyczek«.

§. 1. Z ustanowionego uchwałą sejmową z dnia 16. marca 1899 „Funduszu pożyczkowego dla Spółek oszczędności i pożyczek“ udzielane będą w miarę zasobów pożyczki tylko tym Spółkom oszczędności i pożyczek, które należą do Patronatu Wydziału krajowego.

§. 2. Wysokość pożyczki zależy od uznania Wydziału krajowego i od wartości, jaką według oszacowania Biura Patronatu przedstawia własny majątek Spółki razem z udziałami i poręką wszystkich jej członków; z reguły nie może pożyczka udzielona jednej Spółce przekraczać kwoty 2000 zł., a tylko w wyjątkowych razach może Wydział krajowy przyznać wyższą pożyczkę.

§. 3. Pożyczki udzielane będą na przeciąg czasu nie dluższy, niż 5 lat.

§. 4. Podanie o pożyczkę winno być wniesione przez Spółkę do Wydziału krajowego na ręce „Biura Patronatu dla Spółek oszczędnośsi i pożyczek przy Wydziale krajowym we Lwowie“. W podaniu należy wymienić kwotę, sposób i terminy spłaty żądanej pożyczki oraz wysokość innych funduszów obrotowych, jakiemi Spółka w chwili wniesienia podania rozporządza. Dołączyć zaś należy do podania:

1) wykaz członków z wymienieniem stanu (zatrudnienia) każdego członka oraz przybliżonej wartości jego nieruchomego majątku; jeżeli Spółka poprzednio już przedkładała Patronatowi wykaz członków, wówczas w tym wykazie można się ograniczyć na tych tylko członków, którzy po przedłożeniu poprzedniego wykazu do Spółki przystąpili;

2) zamknięcie rachunkowe za ostatni rok ubiegły, jeżeli Spółka przed wniesieniem podania zestawiała, lub według statutu powinna była zestawić roczne zamknięcie rachunkowe.

§. 5. O przyznaniu pożyczki i warunkach jej udzielenia rozstrzyga swobodnie Wydział krajowy na podstawie wniosków swego Biura Patronatu, które Spółkę o uchwale Wydziału krajowego zawiadamia.

§. 6. Spółka, której przyznaną została pożyczka, ma wystawić i podpisać skrypt dłużny podług wzoru dostarczonego przez Biuro Patronatu. Podpisany skrypt przesyła Spółka pod adresem Banku krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem we Lwowie, który Spółce kwotę pożyczki wypłaci. Odbiór pożyczki winna Spółka odwrotnie Bankowi potwierdzić.

§. 7. Wszelkie koszta, połączone z spisaniem skryptu dłużnego i podniesieniem pożyczki, ponosi wyłącznie Spółka z własnych funduszów.

§. 8. Spłata pożyczki może nastąpić stosownie do życzenia Spółki i uznania Wydziału krajowego w równych ratach kwartalnych, półrocznych lub rocznych; termin zapłaty pierwszej raty może być ustanowionym w każdym razie za rok od daty skryptu.

§. 9. W terminach zapłaty każdej raty pożyczki opłacać będzie Spółka z dołu od każdocześnie dłużnej kwoty kapitału pożyczkowego odsetki w wysokości oznaczonej przez Wydział krajowy.

§. 10. Wszelkie wpłaty na rachunek pobranej pożyczki, wynikające z zeznanego skryptu dłużnego przesyła lub uiszcza Spółka bezpośrednio do kasy Banku krajowego, który Spółce odbiór pieniędzy potwierdza

§. 11. W razie niezapłacenia w terminie którejkolwiek raty kapitału lub odsetek, może Bank krajowy zażądać od Spółki bezzwłocznie zwrotu całego kapitału dłużnego wraz z procentami i przynależytościami.

12. W wyjątkowych wypadkach, zasługujących na uwzględnienie, może Wydział krajowy na prośbę Spółki, wniesioną zawczasu i popartą przez Biuro Patronatu, prolongować pożyczkę lub odroczyć termin uiszczenia przypadającej raty kapitału i procentów.

§. 13. Otrzymana pożyczka może być przez Spółkę użytą także jako podkład dla zabezpieczenia rachunku bieżącego, o którym traktują osobne przepisy.

Lwów, dnia 4. sierpnia 1899.

Wydział krajowy Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem we Lwowie.

LW. 44.875/99.

Okólnik

w sprawie akcyi Wydziału krajowego dla popierania rozwoju Spółek oszczędności i pożyczek do Wydziału powiatowego w . . . .

Powszechnie i coraz żywiej odczuwana potrzeba dopomożenia rolniczej a przedewszystkiem włościańskiej ludności naszego kraju do podźwignięcia się z przykrego i pogarszającego się położenia spowodowała Wysoki Sejm krajowy do szukania energicznych środków zaradczych, któreby jak najskuteczniej, a przytem stosunkowo najrychlej zdołały wpłynąć na poprawę doli i warunków pracy ekonomicznej wśród tej warstwy ludności. Bardzo obfite doświadczenie prawie wszystkich krajów europejskich dostarczyło przekonywujących dowodów, że istotnie niepospolite i wśród nader rozmaitych warunków i stosunków wypróbowane zalety spółek systemu Raiffeisena czynią je najdzielniejszym środkiem podniesienia materyalnego dobrobytu i rozkrzewienia najcenniejszych cnót ekonomicznych wśród rolniczej, osobliwie zaś wśród włościańskiej ludności; stwierdzają to samo także te spółki, które sporadycznie od kilku lat w naszym kraju powstając, rozwinęły się pomyślnie.

Spółki oszczędności i pożyczek, ograniczając statutami swą działalność zawsze na małe okręgi, mogą przeto przedewszystkiem uregulować i uporządkować stosunki kredytowe i gospodarstwo pieniężne w okręgu spółki. Z jednej strony bowiem wpływają znakomicie na rozbudzenie, ożywienie i podtrzymanie ducha oszczędności, zatrzymują w parafii często przedtem odpływającą z niej gotówkę, wydobywają ją z ukrycia, chronią niejednokrotnie przed zmarnowaniem i tym sposobem stają się zbiornikiem dla chwilowo zbędnych kapitałów, a nawet przyciągają z zewnątrz inne kapitały do swoich okręgów. Z drugiej zaś strony spółki Raiffeisenowskie umią i są zdolne oddawać nagromadzone i ściągnięte kapitały w ręce tych, którzy odznaczając się obok rzetelności przezornością, trzeźwością i gospodarnością, najlepiej potrafią użyć otrzymanego grosza; przeciwnie zaś ludziom nieudolnym, lekkomyślnym i mniej uczciwym spółki te utrudniają korzystanie z kredytu. Dogodne warunki kredytu udzielanego przez te spółki, jego taniość, zastosowanie do potrzeb i stosunków gospodarczych włościanina, zachęcają do korzystania z niego te właśnie elementa na wsi, które dotąd pospolicie wystrzegały się o ile możności kredytu, znając go przeważnie z ujemnej strony, a w których ręku kredyt dobry może właśnie stać się dźwignią produkcyi i dobrobytu ekonomicznego. Pod wpływem działalności spółki Raiffeisenowskiej porządkują się interesa i stosunki gospodarcze w jej okręgu, budzi się u jego ludności ochota do większej usilności w pracy, duch i zmysł przedsiębiorczości, zrozumienie doniosłości zbiorowej pracy i wspólności interesów.

To były względy i pobudki, które skłoniły Wysoki Sejm do wkroczenia na drogę wydatnego i usilnego popierania rozwoju spółek Raiffeisenowskich w naszym kraju, one stanowić też będą cel i myśl przewodnią tej całej akcyi, jaką Wydział krajowy w wykonaniu uchwał sejmowych właśnie rozpoczyna, przyjmując opiekę i nadzór t. j. Patronat nad spółkami oszczędności i pożyczek, które się zawiążą na podstawie wzorowego statutu, wydanego przez Wydział krajowy i zostaną przyjęte do Patronatu.

Środki zaś, jakich Wydział krajowy zamierza w tym celu użyć i jakie ma do rozporządzenia, są następujące:

1. Przedewszystkiem utworzył Wydział krajowy osobne „Biuro Patronatu dla Spółek oszczędności i pożyczek przy Wydziale krajowym we Lwowie“. Zadaniem tego Biura będzie zatem udzielać stronom interesowanym i zgłaszającym się wszelkich informacyj o zakładaniu i prowadzeniu spółek, dostarczać potrzebnych druków i formularzy, ułatwiać stosunki z władzami, pomagać w układaniu zamknięć rachunkowych, lustrować i kontrolować na miejscu spółki przyjęte do Patronatu.

2. Należącym do Patronatu spółkom udzielać będzie Wydział krajowy zasiłków w wartości 400 koron (200 złr.) w formie żelaznej kasy ogniotrwałej, wszelkich potrzebnych druków, oraz gotówki na inne koszta założenia,

3. Wreszcie przyznawać będzie Wydział krajowy tymże spółkom pożyczki lub kredyt w rachunku bieżącym z utworzonego w tym celu przez Wysoki Sejm funduszu pożyczkowego dla Spółek oszczędności i pożyczek. Fundusz ten wynosi 2,000.000 koron (1,000.000 złr.), a tworzy się z rocznych dotacyj po 40.000 koron (20.000 zł.)

Uchwałami swojemi stworzył Wysoki Sejm dla społeczeństwa naszego warunki i szerokie pole do pracy nad podźwignięciem dobrobytu krajowego a szczególnie ludu włościańskiego i wyraźnie wskazał Reprezentacye i Wydziały powiatowe jako te czynniki, które przedewszystkiem do tej pracy są powołane i wezwane.

Współdziałanie Reprezentacyj i Wydziałów powiatowych jest potrzebnem do spełnienia zadania Wydziału krajowego w następujących kierunkach.

Naprzód rozchodzić się będzie o jak najdokładniejsze ocenianie i sprawdzanie warunków dla powstania i prawidłowego rozwoju spółki zawiązującej się z inicyatywy miejscowych czynników. Z największą bowiem starannością unikać należy tworzenia i popierania spółek tam, gdzie do ich trwałego i zdrowego rozwoju nie ma jeszcze warunków a przeciwnie dążyć usilnie do tego, aby powoływać do życia i popierać działalność organizmów żywotnych. Nie przypuszczając nawet nigdzie przy staraniach o założenie spółki pobudek niewłaściwych i z istotnym jej celem nic nie mających wspólnego, nie trudno przewidzieć, że otwarta uchwałami sejmowemi sposobność uzyskania zapomogi na koszta założenia oraz pożyczki na zasilenie funduszu obrotowego spółki, może tu i ówdzie wywołać dobremi intencyami kierowane ale zbyt pochopne, nie dające rękojmi trwałego powodzenia, zabiegi jednostek w celu założenia Spółki oszczędności i pożyczek. Więc nie dosyć stwierdzić dobre chęci i rzetelny zapał dla sprawy a przynajmniej należyte jej zrozumienie ale obok tego skonstatować trzeba, czy można liczyć na ciągłość w pracy, zależną z jednej strony od osobistych stosunków, rodzaju zajęcia, zawodu i t. p. a z drugiej strony od osobistych przymiotów inicyatorów. Nie ma też jeszcze potrzebnych do założenia spółki warunków tam, gdzieby cały ciężar jej prowadzenia na jednej chociażby najdzielniejszej musiał spocząć osobistości; powinny się znaleść przynajmniej trzy osoby chętne i uzdolnione do zajęcia trzech najważniejszych w każdej spółce stanowisk: kasyera, przełożonego Zarządu i przewodniczącego Rady nadzorczej. Nie rozchodzi się przytem koniecznie o wyższe wykształcenie wystarczy dokładne wykształcenie elementarne, z którem wszakże łączyć się musi sumienność w pełnieniu przyjętych obowiązków i zupełne zaufanie ze strony miejscowej ludności. U reszty członków Zarządu i Rady nadzorczej pożądane są te same przymioty i kwalifikacye, lecz

potrzebną jest przedewszystkiem dobra znajomość stosunków gospodarczych i osobistych w okręgu spółki.

Wreszcie warunkiem powodzenia i prawidłowego rozwoju spółki jest odczuta i zrozumiana przynajmniej przez część ludności włościańskiej potrzeba utworzenia lokalnej instytucyi z temi celami, które są właściwe spółkom Raiffeisenowskim, więc przwdewszystkiem zdrowej organizacyi kredytu. Nie można odrazu żądać ani się spodziewać w przeważnej części wypadków ogólnego zainteresowania się całej ludności w gminie czy parafii dla inicyatywy czynniejszych jednostek, które podejmą myśl i staranie zawiązania spółki; owszem przewidywać należy w wielu wypadkach obojętność a nawet przeciwności, z jakiemi się zwykle spotyka rzecz nowa, chociaż dobra i zbawienna, czem jednak byłoby szkodliwem się zrażać i odstręczać od wykonania zamiaru pożytecznego i zresztą mającego warunki powodzenia. Ale gdzie nawet wśród światlejszej części ludności włościańskiej nie istnieje jeszcze przychylne dla sprawy usposobienie, zrozumienie i uznanie potrzeby założenia oraz użyteczności i sposobu działania spółki, tam lepiej wstrzymać się z rozpoczęciem dzieła aż do chwili pomyślniejszej.

Natomiast najwięcej przygotowanym terenem dla powstania spółek Raiffeisenowskich będą te miejscowości, gdzie istnieją lokalne, swojskie lecz nienależycie zorganizowane i nawet pozbawione prawnej podstawy drobne instytucye kredytowe np. gminne kasy pożyczkowe, które w braku dostatecznych własnych funduszów, przyjmują wkładki oszczędności lub zaciągają pożyczki prywatne, albo kasy pożyczkowe przy Kółkach rolniczych i innych stowarzyszeniach. Wiadome Wydziałowi krajowemu w niektórych wypadkach istnienie tego rodzaju lokalnych instytucyj kredytowych bez prawnej podstawy i bez należytej organizacyi, świadczy właśnie najdosadniej o odczutej potrzebie instytucyi kredytowej, podobnej do spółki Raiffeisenowskiej, której może nie zaprowadzono dotąd dlatego tylko, że o istnieniu i urządzeniu takich spółek nie wiedziano.

Lecz obok skrupulatnego oceniania warunków trwałego rozwoju spółki będzie dalszem, nie mniej ważnem zadaniem Patronatu zwrócić uwagę na te okolice i miejscowości naszego kraju, gdzie na razie nie ma jeszcze warunków koniecznych do prosperowania i użytecznej działalności spółki Raiffeisenowskiej, gdzie wszakże istnieje niewątpliwa jej potrzeba i gdzie działalność prawidłowa spółki szczególniej doniosłe oddać by mogła ludności usługi. Są to zwłaszcza te okolice i miejscowości, gdzie w braku dobrej organizacyi kredytowej, najwięcej grasuje lichwa, gdzie dla pewnych gałęzi gospodarstwa wiejskiego istnieją wyjątkowo korzystne przyrodzone i ekonomiczne warunki, ale brak kapitału obrotowego, gdzie ma siedzibę przemysł domowy, skrępowany jednak brakiem kapitału i wyzyskiem pośrednictwa handlowego, zagarniającego dla siebie główne z pracy produkcyjnej korzyści itp. Tam tedy wszędzie uważa Patronat Wydziału krajowego za swe zadanie przyczynić się do stopniowego wytwarzania i przygotowywania warunków dla powstania i pożytecznej działalności Spółki oszczędności i pożyczek. Ku temu celowi służyć będą odpowiednie wydawnictwa Biura Patronatu, wędrowne kursa nauki, współdziałanie zawodowych stowarzyszeń rolniczych i towarzystw oświaty ludowej i inne tym podobne środki.

W obu zatem wyżej wskazanych kierunkach uważa Wydział krajowy za wielce pożądaną i potrzebną pomoc i współdziałanie Reprezentacyi i Wydziałów powiatowych, jako najlepiej znających stosunki powiatu i osobistości, które przy zakładaniu i prowadzeniu spółek mogą być czynnemi.

Zainicyonowana przez Wysoki Sejm sprawa wyklucza wszelkie uboczne względy i tendencye, któreby tylko wypaczyć musiały jej cel i utrudniać jej rozwój. Swoją siłę i zbawienność skutków czerpie ona przedewszystkiem w duchu głębokiej a czynnej, chrześcijańskiej miłości bliźniego, która powinna działalność spółki przenikać, być drogowskazem i źródłem moralnego zadowolenia dla kierowników a ciepłem ożywiającem wszystkich członków spółki. Na tym fundamencie i tą drogą pragnie Wydział krajowy prowadzić powierzoną sobie akcyę i spodziewa się, że ona złączy w spólnej pracy wszystkie o dobro kraju i jego włościańskiej ludności istotnie dbały żywioły.

Wdzięczne pole pracy, odpowiadające także intencyom ustawodawstwa o powiatowej autonomii, otwiera się zatem dla Reprezentacyi i Wydziałów powiatowych. Skoro zaś Wysoki Sejm wyraził wolę i życzenie, aby Reprezentacye powiatowe współdziałały z Patronatem Wydziału krajowego w popieraniu rozwoju i działalności Spółek oszczędności i pożyczek, skoro przytem Reprezentacya i Wydział powiatowy zawsze poczuwał się do obowiązku zajmowania się dolą ludności włościańskiej, więc nie może Wydział krajowy wątpić, iż Wydział powiatowy nie tylko nie zechce się uchylić od obowiązku współdziałania, lecz przeciwnie sam upomniałby się o odpowiedni udział w akcyi Wydziału krajowego. Jakkolwiek tedy Wydział krajowy jest pewnym szczerego i żywego zainteresowania się akcyą ze strony Wydziału powiatowego, to jednak pragnąc mieć to w tym wypadku wyraźnie stwierdzonem, wzywa niniejszem Wydział powiatowy do przedłożenia sprawy poruszonej tym okólnikiem Radzie powiatowej, którąby osobną uchwałą, powziętą na swojem najbliższem posiedzeniu, orzekła, iż gotową jest w kierunku przez Wydział krajowy i jego Biuro Patronatu wskazanym nieść pomoc i współdziałać z Wydziałem krajowym w popieraniu rozwoju i działalności Spółek oszędności i pożyczek.

Wydział krajowy przygotował już wzorowy statut dla spółek, formularze kasowe, rachunkowe i manipulacyjne, oraz instrukcyę o wykonywaniu Patronatu; druki te już w ciągu bieżącego miesiąca będą gotowe. W ciągu zaś bieżącego roku wyda Wydział krajowy podręcznik, zawierający wyczerpujące, wzorami zaopatrzone pouczenie o zakładaniu i prowadzeniu Spółek oszczędności i pożyczek. Wszystkie wydawnictwa Patronatu drukowane będą tak w polskim jak i w ruskim języku. Skoro tylko opuszczą prasę, przeszle je Biuro Patronatu do użytku Wydziału powiatowego.

Lwów dnia 10. lipca 1899.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
St. Badeni w. r.

Mieczysław Onyszkiewicz w. r.
Członek Wydziału krajowego.

LW. 60040/99.

Do wszystkich Konsystorzy biskupich i metropolitalnych w kraju.

Na posiedzeniu z dnia 16 marca b. r. powziął Wysoki Sejm krajowy uchwały zdążające do popierania rozwoju i działalności Spółek oszczędności i pożyczek (systemu Raiffeisena) w naszym kraju a wykonywanie tego zadania poruczył Wydziałowi krajowemu. W tym celu oddał Wysoki Sejm krajowy do dyspozycyi Wydziału krajowego odpowiednie środki pieniężne na urządzenie osobnego Biura Patronatu dla spółek oszczędności i pożyczek, na potrzebne wydawnictwa i na zasiłki dla powstających pod Patronatem Wydziału krajowego Spółek; nadto zaś utworzył osobny fundusz pożyczkowy w kwocie jednego miliona zł. dla zasilania Spółek w kapitał obrotowy.

Jakie powody skłoniły Wysoki Sejm do podjęcia tej akcyi, w jakim kierunku i duchu Wydział krajowy swoją akcyę zamierza wprowadzić, wyłuszczyliśmy dokładniej w okólniku do Wydziałów powiatowych z dnia 10. lipca br. LW. 44875/99, który w odpisie mamy zaszczyt załączyć. Jednakże Wydział krajowy świadom jest tego, że powodzenie podjętej pracy zależeć będzie głównie od poparcia, jakiego jej udzielą wszystkie sfery naszego społeczeństwa, a przedewszystkiem duchowieństwo. Gdziekolwiek Spółki Raiffeisenowskie silniej się rozwinęły, zawdzięczają to w znacznej części żywemu udziałowi i pracy parafialnego duchowieństwa w tych instytucyach, dla których najczęstszym statutowo ograniczonym okręgiem działalności jest okręg jednej parafii, a które według intencyi swego twórcy i z ducha, jaki je ożywia, są i mają pozostać wyrazem czynnej, praktycznej miłości bliźniego. Tem bardziej tedy w naszym kraju pożądanym i wprost nieodzownym jest czynny i żywy współudział duchowieństwa parafialnego w zarządzie i nadzorowaniu tych Spółek, jeżeli ich rozwój ma być pomyślnym i prawidłowym a działalność skuteczną i zbawienną. Udział bowiem duchowieństwa w zarządzie lub nadzorowaniu Spółki wzmocni do niej zaufanie ludności, przyczyni się do podtrzymania w niej właściwego Spółkom Raiffeisena ducha i charakteru, pozwoli Spółce zużytkować tę dokładną znajomość osobistej wartości i gospodarczych stosunków, jaką co do ludności parafialnej posiadają zazwyczaj jej duszpasterze; duchowieństwo wreszcie stanowić będzie w Spółce ten żywioł inteligenty i ożywiony obywatelskiemi uczuciami, bez którego Spółka nie może się obejść a o który częstokroć na wsi w kraju naszym nie łatwo.

Wydział krajowy jest przekonanym, że duchowieństwo nasze bez osobnej zachęty nawet, nie pozostałoby obojętnem dla podjętej przez kraj akcyi i nie brak już sporadycznych dowodów życzliwego usposobienia, a nawet wprost zapału dla celów i rozwoju Spółek Raiffeisenowskich w naszym kraju pomiędzy duchowieństwem parafialnem. Gdy jednak rozchodzi się o akcyę mającą objąć cały

kraj, o sprawę, do której Wysoki Sejm i Wydział krajowy szczególniejszą przywiązują wagę, przeto Wydział krajowy postanowił zwrócić się do Najprzewielebniejszego Konsystorza z uprzejmą prośbą, o poparcie i pomoc w spełnianiu podjętego zadania. Zachęta wychodząca z miejsca autorytatywnego dla duchowieństwa parafialnego, nacisk położony na sprawę także przez Władzę zwierzchnią kościelną, najniezawodniej wywołałyby ogólne i trwałe zainteresowanie się sprawą, która także dla uzdrowienia i polepszenia społecznych stosunków, dla osiągnięcia zgodnego współdziałania w pracy ekonomicznej i obywatelskiej wszystkich warstw ludności wiejskiej, ma pierwszorzędne znaczenie.

A wreszcie jak z jednej strony to moralne i czynne poparcie duchowieństwa przyczynić się może jak najskuteczniej do podniesienia doli ludu włościańskiego przez Spółki oszczędności i pożyczek, tak na odwrót z drugiej strony ta sama instytucya dzięki właściwemu sobie charakterowi i przez skutki swej działalności, może także duszpasterzom ułatwić ich pracę nad umoralnieniem i duchowem podniesieniem ludności.

Wydział krajowy nie może w to wchodzić, jaką drogę Najprzewielebniejszy Konsystorz obierze do poparcia podjętej przez kraj akcyi, o które prosimy, ale przywiązując do współdziałania kleru katolickiego wszystkich obrządków szczególniejszą wagę, gotów jest oddać do dyspozycyi Najprzewielebniejszego Konsystorza taką ilość załączonej tutaj ·/. broszury („Pouczenie o zakładaniu Spółek oszczędności i pożyczek pod Patronatem Wydziału krajowego"), jaka odpowiada ilości parafij w całej dyecezyi, celem rozesłania tych broszur w drodze urzędowej do wszystkich urzędów parafialnych.

Lwów dnia 9. września 1899.

LW. 72850/99.

Program

»Praktycznego kursu nauki dla kierowników i kasyerów Spółek oszczędności i pożyczek«,

mającego się odbyć w dniach od 4. do 16. grudnia 1899 w Nowym Sączu.

I. Nauka o organizacyi Spółki przedstawiona na podstawie statutu wzorowego, codziennie przez pierwszy tydzień po 1 godzinie, razem	6 godzin.
II. Przedstawienie i objaśnienie instrukcyi administracyjnej dla Spółek wraz z ćwiczeniami w wypełnianiu podań, deklaracyj, skryptów, upomnień, spisywanie protokołów itp. — codziennie przez pierwszy tydzień i przez 4 dni drugiego tygodnia po 1 godz., razem	10 godzin.
III. Nauka o podatkach i należytościach skarbowych — przez 4 pierwsze dni drugiego tygodnia po 1 godzinie dziennie . razem	4 godzin.
IV. Nauka o rachunkowości Spółki, a mianowicie: nauka o prowadzeniu ksiąg i wykazów rachunkowych (20 godzin) i o zestawieniu zamknięcia rocznego i bilansu (10 godzin) — codziennie przez pierwszy tydzień i 4 dni drugiego tydodnia po 3 godziny dziennie, razem	30 godzin.
V. Repetytoryum i dyskusya z uczniami na temat udzielonej nauki i nasuwających się uczniom zagadnień i wątpliwości, codziennie przez pierwszy tydzień i 4 dni drugiego tygodnia po 1 godzinie, oraz cały piąty dzień drugiego tygodnia . . . . . . razem	16 godzin.
Ogółem	66 godzin.

L.W.82.783/99.

We Lwowie, dnia 20. grudnia 1899.

Aleg. 29

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie stopniowej przemiany drewnianych mostów i przepustów na drogach autonomicznych na mosty i przepusty stałe.

Wysoki Sejmie!

Gospodarstwo drogowe w zakresie budowy i utrzymania mostów wymaga w naszym kraju znacznej i gruntownej reformy. W tych wszystkich nader licznych wypadkach, w którychby to mogło być ekonomicznem, zachodzi potrzeba zamiany drewnianych przedmiotów drogowych, poczytywanych słusznie za prowizoryczne, na przedmioty stałe, t. j. zbudowane z materyału ile możności trwałego, a więc stosownie do warunków, bądź to na betonowe, bądź sklepione, bądź częścią murowane a częścią żelazne lub drewniane, bądź też w całości murowane.

Podjęcie systematycznej, cały kraj obejmującej, akcyi w powyższym kierunku jest nietylko wskazane w interesie zabezpieczenia należytej komunikacyi na drogach powierzonych pieczy władz autonomicznych lecz — o ileby tyczyło się dróg gminnych — konieczne ze względu na stan rzeczy zmieniony ustawą drogową z 5. lipca 1897 r. w porównaniu z systemem gospodarczym, jaki istniał na podstawie ustawy drogowej z 7. lipca 1885 r. — Według postanowienia §. 12. tej ustawy wydawały obszary dworskie potrzebny do budowy i utrzymania dróg gminnych materyał drewniany, o ile przeciętna wartość tegoż nie przewyższała w ciągu roku 5% podatków bezpośrednich przez nie opłacanych. — Ta ilość materyału drewnianego w wartości około 100.000 zł. wystarczała po większej części przynajmniej na zaspokojenie nagłych potrzeb, a zwłaszcza na naprawę mostów mniejszych (do 6·00 m. światła) których jest ogółem na drogach gminnych około 44.500.

Jakkolwiek więc powyższe postanowienie ustawy drogowej z 1885 r. miało wiele stron ujemnych ze stanowiska prawnego i społecznego, to jednak z drugiej strony przedstawiało ono pewną dogodność dla administracyi drogowej, która mając materyał drewniany niejako pod ręką, wolną była poniekąd od troski o zabezpieczenie materyału potrzebnego w licznych zwłoki nie cierpiących wypadkach, które zdarzały się i zdarzać musiały często, albowiem materyał wydawany do budowy i utrzymania dróg gminnych bywał przeważnie pośledni, a wskutek tego ulegał rychłemu psuciu się i niszczeniu.

W ogólności gospodarstwo drogowe w tej gałęzi oparte było na systemie ciągłego naprawiania przedmiotów drogowych, a system ten wynikał z natury prestacyi drogowej, będącej zabytkiem dawnego zwyczaju.

Nowa ustawa drogowa ten stan rzeczy zupełnie zmieniła, znosząc prestacyę w materyale drewnianym, a wkładając natomiast na powiatowy fundusz dróg gminnych obowiązek dostarczenia środków pieniężnych na opędzanie kosztów materyału potrzebnego do budowy i utrzymania mostów na drogach wspomnianych.

Pominąwszy drogi gminne I. klasy, któremi Wydziały powiatowe same zarządzają, zastanowić się wypada nad trudnościami i niedogodnościami, jakie

obecnie przedstawia używanie materyału drewnianego do budowy i utrzymania mostów na drogach gminnych II. klasy. Drogami temi administrują miejscowe zarządy drogowe, które przedkładają Wydziałom powiatowym do zatwierdzenia preliminarze miejscowych potrzeb drogowych, a więc także preliminarze kosztów budowy i utrzymania mostów. Wydziały powiatowe, których działalność nadzorcza rozciąga się na obszar stosunkowo bardzo znaczny, dla braku potrzebnych sił fachowych w przeważnej części nie są w stanie zbadać należycie przedłożonych preliminarzy, a zwłaszcza nie mogą sprawdzić na gruncie wykazanych potrzeb tyczących się budowy i utrzymania mostów i z tego powodu poprzestają najczęściej na sprawdzeniu formalnem, tj. zatwierdzają preliminarz bez zmiany, lub też zmniejszają go według uznania swego, bez przekonania się na miejscu, czy zmniejszenie to jest rzeczywiście uzasadnione. W pierwszym razie dzieje się to ze szkodą powiatowego funduszu drogowego, w drugim zaś razie częstokroć ze szkodą komunikacyi publicznej.

Tak samo wydziały powiatowe nie są w stanie dopilnować zabezpieczenia należytego materyału i należytej budowy lub naprawy mostów ich opiece powierzonych i polegać muszą w tym względzie na znajomości rzeczy i dobrej woli miejscowych zarządów drogowych.

Następstwem tego jest z jednej strony mnożenie się nieustających wydatków na naprawę mostów drewnianych z ujmą dla innych potrzeb drogowych, z drugiej strony nieuniknione pogorszenie istniejącego stanu mostów na drogach gminnych II. klasy, które to pogorszenie przy systematycznej a nieuzasadnionej redukcyi potrzeb wykazywanych przez miejscowe zarządy drogowe doprowadziłby mogło z czasem do dotkliwych przerw w komunikacyi publicznej.

Trudnościom i niedogodnościom powyższym zaradzić może tylko systematyczne zastosowanie zasad racyonalnego gospodarstwa drogowego, którego głównem przykazaniem jest: używanie do budowy i utrzymania dróg i mostów materyałów trwałych, o ile pozwalają na to względy ekonomiczne i finansowe.

Wydział krajowy starał się zasady te zastosować na drogach krajowych, o ile na to zezwalały rozporządzalne fundusze i od kilku lat zamieniał drewniane mosty na stałe. I tak np. w 1898 roku zamieniono na drogach krajowych w całości lub częściowo:

9 mostów o przyczołkach murowanych kosztem	9.281 zł.
11 mostów o przyczołkach murowanych krytych płytami kosztem .	2.192 „
8 mostów sklepionych kosztem	14.090 „
59 przepustów betonowych kosztem	11.161 „
3 mosty o przyczołkach murowanych z pokładem żelaznym kosztem .	936 „
Ogółem zatem 90 sztuk kosztem	37.660 zł.

Dla ocenienia, czy i o ile stopniowa zamiana mostów drewnianych na trwałe byłaby według zasad gospodarstwa drogowego dla kraju naszego korzystną,
Aleg. posłużą trzy załączone tablice A B i C. (Alegat 1, 2 i 3) sporządzone przez or-
1, 2 i 3. gana techniczne Wydziału krajowego a zawierające zestawienia porównawcze kosztów odnośnych tudzież ewentualnych oszczędności.

Obliczenia poczynione na podstawie typów przyjętych przez Wydział krajowy tyczą się 53.257 sztuk mostów od 0.6 *m* do 20 *m* rozpiętości, które (oprócz stosunkowo mniej licznych mostów o świetle większem niż 20 *m*) według dat zebranych w 1877 roku, znajdowały się wówczas na drogach gminnych.

Mosty te zostały rozdzielone na dziesięć kategoryi stosownie do ich rozpiętości.

Tablica A obejmuje zestawienie porównawcze kosztów budowy mostów drewnianych i trwałych czterech pierwszych kategoryi, a więc do rozpiętości 8 *m* b. włącznie, tablica B takież zestawienie sześciu kategoryi następnych aż do rozpiętości 20 *m* b., wreszcie tablica C zestawienie stałych oszczędności rocznych, jakie w razie przemiany drewnianych mostów wszystkich dziesięciu kategoryj mogłyby być osiągnięte.

Wziąwszy pod uwagę z tablicy A kategoryę I. a, b, c, tj. przepusty o rozpiętości do 0.6 *m*, do 1 *m* i do 2 *m* przekonujemy się, że różnica jednorazowego kosztu budowy przepustu drewnianego i betonowego wynosi na korzyść mostów trwałych:

w kategoryi I*a)* . . . . 70 zł. w. a.
" " I*b)* . . . . 30 " " "
" " I*c)* . . . . 50 " " "

Rata amortyzacyjna na umorzenie (z odsetkami po 4%) w ciągu lat piętnastu kapitału wyłożonego na budowę przepustu drewnianego wynosi:

w kategoryi I*a)* . . . . . . 11 zł. 69 ct.
" " I*b)* . . . . . . 20 " 69 "
" " I*c)* . . . . . . 40 " 47 "

Rata amortyzacyjna na umorzenie w ciągu lat 90-ciu kapitału wyłożonego na budowę przepustu trwałego wynosi:

w kategoryi I*a)* . . . . . . 2 zł. 47 ct.
" " I*b)* . . . . . . 8 " 24 "
" " I*c)* . . . . . . 16 " 48 "

zatem różnica w wydatku rocznym na korzyść mostów trwałych wynosi:

w kategoryi I*a)* . . . . 9 zł. 22 ct.
" " I*b)* . . . . 12 " 45 "
" " I*c)* . . . . 23 " 99 "

Ratą amortyzacyjną obliczoną dla mostu drewnianego, wieczyście uiszczać się mającą, umarza się każdy kapitał wyłożony na budowę mostu trwałego:

w kategoryi I*a)* w ciągu lat 5½,
" " I*b)* " " " 12½,
" " I*c)* " " " 13.

Z powyższych danych wynika, że stopniowa zamiana drewnianych mostów (przepustów) kategoryi I*a)*, *b)*, *c)*, (których jest ogółem około 20.600 sztuk) zapewniłaby powiatom znakomite korzyści finansowe i administracyjne, które okażą się jeszcze większe, jeżeli się weźmie w rachubę oszczędności na kosztach konserwacyi, które w razie powyższej zamiany dadzą się uzyskać, a które wykazuje tablica C, która w dalszym ciągu niniejszego sprawozdania będzie objaśnioną.

Gdy przeprowadzenie stopniowej zamiany mostów kategoryi I*a)*, *b)*, *c)*, oprócz udzielenia Wydziałom powiatowym rad i fachowej pomocy przy zakładaniu warstatów do wyrobu przepustów betonowych, nie wymaga prawie żadnych ofiar ze strony Reprezentacyi kraju, gdy przytem zakładanie pomienionych warsztatów nie wymagające zbyt znacznych kosztów, opłaciłoby się już w bardzo krótkim przeciągu czasu, przeto podjęcie akcyi zmierzającej do powyższego celu winno niezwłocznie nastąpić.

Przechodząc do kategoryi II., III. i IV. tablicy A (mosty do rozpiętości 4, 6 i 8 *m* b.) przekonujemy się, że różnica jednorazowego kosztu budowy między mostem drewnianym a sklepionym wynosi na korzyść mostów drewnianych:

w kategoryi II. . . . 200 zł.
" III. . . . 700 "
" IV. . . . 900 "

Rata amortyzacyjna na umorzenie w ciągu lat 15-tu kapitału wyłożonego na budowę mostu drewnianego wynosi:

w kategoryi II. . . . 62 zł. 97 ct.
" III. . . . 80 " 94 "
" IV. . . . 143 " 90 "

Rata amortyzacyjna na umorzenie w ciągu lat 90-ciu kapitału wyłożonego na budowę przepustu względnie mostu sklepionego wynosi:

w kategoryi II. . . . 37 zł. 34 ct.
" III. . . . 69 " 52 "
" IV. . . . 103 " 74 "

Zatem różnica w wydatku rocznym na korzyść mostów murowanych:

w kategoryi II. . . . 25 zł. 63 ct.
" III. . . . 11 " 42 "
" IV. . . . 40 " 16 "

Ratą amortyzacyjną obliczoną dla mostu drewnianego wieczyście opłacać się mającą, umarza się kapitał wyłożony na budowę mostu trwałego:

w kategoryi II. w ciągu lat 21½
„ III. „ „ 40
„ IV. „ „ 30

Z dat powyższych okazuje się, że jakkolwiek zamiana mostów drewnianych kategoryi II., III. i IV. (w ilości około 27.800 sztuk) nie opłaciłaby się w takim stopniu i tak rychło, jak zamiana mostów kategoryi I. *a*), *b*) *c*), — to jednak byłaby zawsze ze względów finansowych i administracyjnych korzystną i powinnaby być również jak najrychlej podjętą, zwłaszcza, iż należy wziąć jeszcze w rachubę oszczędności na kosztach konserwacyi (tablica *C*).

Gdy jednorazowy koszt zamiany drewnianych mostów kategoryi II., III. i IV. jest stosunkowo znaczny i w przeważnej części wypadków nie mógłby być pokryty zwyczajnymi dochodami rocznymi powiatowego funduszu drogowego, przeto dla ułatwienia odnośnej akcyi i zachęcenia do niej powiatów, pożądanem byłoby utworzenie osobnego funduszu, z którego mogłyby być udzielane pożyczki nisko oprocentowane, umarzać się mające najpóźniej w ciągu lat 40-tu.

W braku takiego funduszu wypadałoby podjąć organizacyę taniego kredytu na ten cel przez Bank krajowy udzielać się mającego.

Przechodząc do analogicznych dat tablicy *B*. (kategorya mostów V. do X., t. j. powyżej 8 *m*. do 20 *m*. rozpiętości) przekonujemy się, że przy obecnych cenach drzewa zamiana drewnianych mostów tej kategoryi na trwałe w ogólności nie przedstawia się korzystnie, albowiem ratą amortyzacyjną dla mostów drewnianych umarza się kapitał, wyłożony na budowę mostu trwałego zaledwie w ciągu lat 120—150.

W specyalnych jednak wypadkach obliczenia te mogą się przedstawić inaczej, a uwzględniając przytem oszczędności na kosztach konserwacyi, które w tablicy *B*. nie zostały uwzględnione, nie można z góry twierdzić, że zamiana mostów drewnianych tej kategoryi, również jak i zamiana mostów większych (po nad 20 *m*. rozpiętości) na mosty trwałe, nie opłaci się w żadnym wypadku.

Dlatego przed przystąpieniem do budowy mostów kategoryi V—X. i większych, należałoby w każdym poszczególnym wypadku zbadać warunki miejscowe również jak i oszczędności, jakie mogłyby być ewentualnie uzyskane a wówczas rachunek wykaże, czy pod względem finansowym byłaby korzystniejszą budowa mostu trwałego, czy też drewnianego.

Zaznaczyć jednak wypada, że nawet z ogólnych obliczeń, wynikających z dat objętych tablicą *B* wynika, że przy kategoryach mostów V—X. i w warunkach przeciętnych korzystniej przedstawia się budowa przyczołków murowanych, aniżeli drewnianych, a mianowicie:

rata roczna dla przyczołków drewnianych (lat 15) wynosi	98 zł.	93 ct.
koszta roczne konserwacyi (5% kosztów budowy) . .	55 „	— „
razem	153 zł.	93 ct.
rata roczna dla przyczołków murowanych (lat 90) wynosi	74 „	17 „
koszta roczne konserwacyi (2‰ kosztów budowy) . .	3 „	60 „
Razem	77 zł.	77 ct.

Tablica *C*., obejmująca kategorye mostów I—X., wykazuje oszczędności roczne, wynikające z zamiany mostów drewnianych na trwałe, a mianowicie:

a) Oszczędności na konserwacyi jednego przepustu, względnie mostu wynoszą:

w kategoryi	I*a*)	6 zł.	40 ct.
„	I*b*)	7 „	10 „
„	I*c*)	21 „	70 „
„	II.	33 „	20 „
„	III.	41 „	80 „
„	IV.	75 „	— „
„	V.	69 „	80 „
„	VI.	78 „	— „
„	VII.	86 „	40 „

w kategoryi	VIII. . . .	94 zł. 80 ct.
"	IX.	98 " — "
"	X.	101 " — "

Oszczędności powyższe obliczone zostały w ten sposób, iż przyjęto koszt rocznej konserwacyi mostu w wysokości 5% kosztów budowy dla mostu drewnianego, a 2‰ dla mostu trwałego.

b) Oszczędności obliczone na tej podstawie, iż po amortyzacyi kapitału, wyłożonego na budowę mostu trwałego, odpada roczna wieczysta rata dla mostu drewnianego, wynoszą rocznie dla jednego mostu:

w kategoryi	I*a)*	11 zł. 69 ct.
"	I*b)*	20 " 69 "
"	I*c)* . . . ,	40 " 47 "
"	II.	62 " 97 "
"	III.	80 " 94 "
"	IV.	143 " 90 "
"	V.	143 " 90 "
"	VI.	161 " 89 "
"	VII.	179 " 81 "
"	VIII. . . .	197 " 86 "
"	IX.	206 " 86 "
"	X.	215 " 85 "

Oszczędności te mają aktualne znaczenie dla tych mostów trwałych, których koszta umorzyć się dadzą ratami dla mostów drewnianych w stosunkowo bardzo krótkim czasie, a więc w pierwszym rzędzie dla mostów kategoryi I*a), b), c)*, dla których okres umorzenia trwa tylko 5½, 12½ i 13 lat - a następnie dla kategoryi II., III. i IV. z okresem amortyzacyjnym 21½—40 i 30 lat.

W razie zamiany wszystkich mostów kategoryi I., uczyniłyby roczne oszczędności z powodu ustania opłaty raty amortyzacyjnej:

po 5½	latach	60.285 zł. 33 ct.
" 12½	"	273.681 " 99 "
" 13	"	482.385 " 78 "

Streszczając wyniki powyższe, dochodzi się do przekonania, że akcya mająca na celu przemianę mostów prowizorycznych na trwałe, objąć powinna systematycznie mosty kategoryi I—IV., których liczba przedstawia 91% wszystkich mostów na drogach gminnych do 20 *m.* rozpiętości, a wyjątkowo mosty kategoryi V—X., których jest tylko 9% ogólnej ilości mostów wspomnianych, tudzież mosty o większej rozpiętości aniżeli 20 *m.*

Również powinnaby być ta akcya rozciągniętą systematycznie na przyczołki mostów wszystkich i zastosowaną także w granicach powyższych do dróg powiatowych i publicznych dojazdów kolejowych.

Cyfry przemawiające za przeprowadzeniem tego programu akcyi oparte są nie tylko na teoryi, lecz także na doświadczeniu zrobionem przez Wydział krajowy przy częściowej zamianie mostów prowizorycznych na trwałe na drogach krajowych i na drogach subwencyonowanych, i wykazują, że reforma powiatowego gospodarstwa drogowego w tym kierunku jest nietylko konieczną, lecz także nagłą i zwłoki nie cierpiącą, a w skutkach swych doniosłą. Przyczyniłaby się ona bowiem w znacznej mierze do zmniejszenia obecnych trudności administracyjnych, a nadto zapewniałaby funduszom drogowym nie pomierne oszczędności, które z pożytkiem wielkim dla komunikacyi publicznej mogłyby być obrócone na dalszą budowę i poprawę dróg w naszym kraju.

Wobec tego Wydział krajowy przyjął w zasadzie powyżej przedstawiony program i postanowił uchwałami z dnia 14. lutego 1899, l. 81.102/98 i z dnia 21. kwietnia 1899 l. 14.670, wprowadzić go w życie.

W tym celu wydany został do wszystkich Wydziałów powiatowych i magistratow gmin miejskich, objętych ustawą gminną z d. 13. marca 1889 (Dz. u. kr. Nr. 24.) okólnik (Alegat 4)., zachęcający Wydziały powiatowe do zakładania po- **Aleg. 4.**
wiatowych warstatów do wyrobu przepustów betonowych przy pomocy fachowej i finansowej Wydziału krajowego.

Również postanowił Wydział krajowy zakładać w granicach potrzeby i możności jak najwięcej warstatów krajowych do wyrobu przepustów betonowych do 0.60 *m.* światła (według typów Nr. 21., 22., 23. i 25.), a mianowicie w tych miejscowościach, które ze względu na odpowiedni materyał, zapewnienie kierownictwa i położenie względem okolicznej sieci drogowej, kwalifikują się do tego najbardziej. Warstaty te obsługiwać będą oprócz dróg krajowych, wszystkie inne drogi autonomiczne w okolicy odnośnej, na podstawie cen, ustanowionych przez Wydział krajowy.

Z projektowanych na razie warstatów krajowych w Rzeszowie, Dąbrowie, Jarosławiu, Żółkwi, względnie w Bóbrce (jeden warsztat przenośny), Kamionce str., Ottynii, Śniatynie i Borszczowie, założonych zostało dotąd pięć, a mianowicie 1) w Kamionce str., kosztem 1.750 zł., przy użyciu na ten cel istniejących już szop, dawnej cegielni; 2) w Jarosławiu kosztem 3.000 zł., który to warsztat odrazu się rozwinął z powodu znacznego zapotrzebowania przepustów na okoliczne drogi; 3) w Rzeszowie kosztem 2.000 zł.; 4) w Żółkwi kosztem 2.200 zł., dokąd przeniesiono warsztat z Bóbrki, gdzie przez rok 1899 unkcyonował — i 5) w Borszczowie kosztem 2.200 zł.

Wydatki powyższe pokryte zostały na razie z rubryki „koszta utrzymania dróg krajowych".

Również postanowił Wydział krajowy zakładać warsztaty do wyrobu przepustów betonowych przy budowie znaczniejszych dróg subwencyonowanych (pod kierunkiem inżynierów krajowych), jeżeli tylko się okaże, iż odpowiedni materyał znajduje się na miejscu. Koszta założenia takiego warsztatu pokrywać będzie fundusz budowy drogi.

Na wyż wspomniany okólnik Wydziału krajowego, odpowiedziało dotąd 21 Wydziałów powiatowych; z odpowiedzi tej okazuje się, iż 3 powiaty mają już takie warsztaty założone, 9 powiatów zamierza założyć warsztaty, 2 powiaty kupują przepusty betonowe z fabryk prywatnych, 2 powiaty będą korzystały z warsztatów krajowych, zaś trzy powiaty, mając dobry kamień na miejscu, budują mosty kamienne i nie zamierzają z tego powodu zakładać warsztatu przepustów betonowych.

Wydział krajowy uprasza:

Wysoki Sejm raczy niniejsze sprawozdanie przyjąć do wiadomości.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
S. Badeni w. r.

Sprawozdawca:
Antoni Jaxa Chamiec w. r.
Członek Wydziału krajowego.

Alegat 1. do sprawozdania Wydziału krajowego do LW. 82.783/99.

Tablica A.

Zestawienie porównawcze kosztów mostów drewnianych i murowanych do rozpiętości 8 m. b.

Rodzaj mostu szerokości drogi 6 m.	Kategorya	Ilość mostów	Koszt 1 szt. mostu drewnian.	Koszt 1 szt. mostu betonow.	Koszt 1 szt. mostu sklepion.	Koszt ogólny mostów drewnianych	Koszt ogólny mostów murowanych	Rata amortyzacyjna dla kosztów mostu drewnian. (15 lat)		Rata taką amortyzuje się koszt mostu murowanego w latach	Rata amortyzacyi dla mostu murowanego (na lat 90)	
			zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	ct.		zł.	ct.
Przepusty rozp. do 06 m. wysokości do 1.20 m.	I*a*.	5.157	130	60	—	670.410	309.420	11	69	5½	2	47
Przepusty rozp. do 1 m. wysokości do 1.80 m.	I*b*.	10.314	230	200	—	2,372.220	2,062.800	20	69	12½	8	24
Przepusty rozp. do 2.00 m. wysokości do 2.40 m.	I*c*	5.157	450	—	400	2,320.650 5,363.280	2,062.800 4,435.020	40	47	13	16	48
Mosty rozp. do 4.00 m. wysokości do 3.50 m.	II.	14.822	700	—	900	10,375.400	13,339.800	62	97	21½	37	34
Mosty rozp. do 6.00 m. wysokości do 4.00 m.	III.	9.063	900	—	1.600	8,156.700	14,500.800	80	94	40	69	52
Mosty rozp. do 8.00 m. wysokości do 5.00 m.	IV.	3.982	1.600	—	2.500	6,371.200	9,955.000	143	90	30	103	74

Razem 48.495.

Zestawienie porównawcze kosztów mostów drewnianych i trwałych o rozpiętości od 10 m. b. do 20 m. b.

Rodzaj mostu (szerokość drogi 6 m.)	Kategorya	Ilość mostów	Koszt mostów drewnianych: Przyczółki	Koszt mostów drewnianych: Jarzma	Koszt mostów drewnianych: Pokład	Koszt mostów trwałych: Przyczółki	Koszt mostów trwałych: Konstrukcya żelazna	Koszt mostów trwałych: Razem	Koszt ogólny mostów drewnianych na przyczółkach: drewnianych	Koszt ogólny mostów drewnianych na przyczółkach: murowanych	Koszt ogólny mostów trwałych	Rata amort. dla kosztu mostu drew. (lat 15) zł.	ct.	Amortyz. mostu trwałego (lat 90) zł.	ct.	Uwaga
Rozpiętość 10 m. b. Wysokość 4 m. b.	V.	1.749	drewn. 1.100 mur. 1.800	—	500 zł. razem 1.600 (2.300)	1.800	3.300	5.100	2,798.400	4,022.700	8,919.000	143	91	210	16	Rata amort. dla samych przyczołków drewnianych wynosi 98 zł. 93 ct. przez lat 15. — Rata dla przyczołków murowanych 74 zł. 17 ct. przez lat 91.
Rozpiętość 12 m. b. Wysokość 4 m. b.	VI.	1.015	drewn. 1.100 mur. 1.800	—	700 zł. razem 1.800 (2.500)	1.800	4.200	6.000	1,827.000	2,537.500	6,090.000	161	89	247	25	
Rozpiętość 14 m. b. Wysokość 4 m. b.	VII.	635	drewn. 1.100 mur. 1.800	300	600 zł. razem 2.000 (2.700)	1.800	5.000	6.800	1,270.000	1,714.500	4,318.000	179	81	280	21	
Rozpiętość 16 m. b. Wysokość 4 m. b.	VIII.	457	drewn. 1.100 mur. 1.800	300	800 zł. razem 2.200 (2.900)	1.800	5.800	7.600	1,005.400	1,325.300	3,473.200	197	86	313	18	
Rozpiętość 18 m. b. Wysokość 4 m. b.	IX.	340	drewn. 1.100 mur. 1.800	300	900 zł. razem 2.300 (3.000)	1.800	6.700	8.500	782.000	1,020.000	2,890.000	206	86	350	03	
Rozpiętość 20 m. b. Wysokość 4 m. b.	X.	566	drewn. 1.100 mur. 1.800	300	1.000 zł. razem 2.400 (3.100)	1.800	7.700	9.500	1,358.400	1,754.600	5,277.000	215	85	391	47	

Razem 4.762

Spłata temi ratami mostu trwałego trwałaby 120—150 lat.

Alegat 3. do sprawozdania Wydziału krajowego do LW. 82.783/99. **Tablica C.**

Koszta konserwacyi.

Rodzaj mostów kategorya	Ilość sztuk	Roczne koszta konserwacyi jednego mostu				W razie przebudowy mostów drewnianych na kamienne *oszczędność* konserwacyi			W razie przebudowy mostów drewnianych na trwałe, *odpada po amortyzacyi roczna wieczysta rata dla mostów prowizorycznych.*			
		drewnianego 5%		kamiennego 2‰		dla 1 mostu		dla wszystkich mostów	dla 1 mostu		dla wszystkich mostów	
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	zł.	ct.	zł.	ct.
I *a*.	5.157	6	50	—	10	6	40	33.005	11	69	60.285	33
I *b*.	10.314	7	50	—	40	7	10	73.229	20	69	213.396	66
I *c*.	5.157	22	50	—	80	21	70	111.906	40	47	208.703	79
II.	14.822	35	—	1	80	33	20	492.090	62	97	933.341	34
III.	9.063	45	—	3	20	41	80	378.833	80	94	733.559	22
IV.	3.982	80	—	5	—	75	—	298.650	143	90	573.009	80
V.	1.749	80	—	10	20	69	80	122.080	143	90	251.681	10
VI.	1.015	90	—	12	—	78	—	79.180	161	89	164.318	35
VII.	635	100	—	13	60	86	40	54.864	179	81	114.179	35
VIII.	457	110	—	15	20	94	80	43.323	197	86	90.422	35
IX.	340	115	—	17	—	98	—	33.320	206	86	70.332	40
X.	566	120	—	19	—	101	—	57.166	215	85	122.171	10

Razem . . 1,677.646 zł. -- ct. 3,535.400 zł. 46 ct.

LW. 14.670/99. We Lwowie, dnia 20 maja 1899.

OKÓLNIK

do wszystkich Wydziałów powiatowych.

Według postanowienia §. 12 dawnej ustawy drogowej z dnia 7. lipca 1885 r. wydawały obszary dworskie pewną część materyału drewnianego potrzebnego do budowy i utrzymania dróg gminnych, która w ogólności wystarczała na zaspokojenie nagłych potrzeb, a zwłaszcza na naprawę mostów mniejszych.

Nowa ustawa drogowa z dnia 5 lipca 1897 dz. u kr. Nr. 43 znosząc prestacyę w materyale drewnianym, która stanowiła naturalną przeszkodę do zastosowania zasad postępowego gospodarstwa drogowego, w zakresie budowy i utrzymania mostów na drogach gminnych, uchyliła zarazem główną zaporę tego postępu, jakkolwiek zaprzeczyć się nie da, że dostarczanie materyału drewnianego, na potrzeby dróg pomienionych, które było zabytkiem dawnego zwyczaju, przedstawiało dla administracyi drogowej pewną dogodność polegającą na tem, że miejscowe zarządy drogowe, mając materyał drewniany niejako pod ręką, wolne były poniekąd od troski o zakupno materyału potrzebnego w licznych i zwłoki niecierpiących wypadkach.

Nowa ustawa drogowa w postanowieniu objętem §. 25 włożyła na powiatowy fundusz dróg gminnych obowiązek dostarczania środków pieniężnych na opędzanie kosztów materyału potrzebnego do budowy i utrzymania mostów, na drogach gminnych w sposób temże postanowieniem wskazany a pozostawiając Wydziałom powiatowym nadzór nad czynnościami miejscowych zarządów drogowych, co do dróg gminnych II. klasy, poruczyła Wydziałom powiatowym zarząd dróg gminnych I. klasy.

Wydziały powiatowe, których działalność nadzorcza rozciąga się na obszar stosunkowo bardzo znaczny, w przeważnej części, dla braku sił fachowych, nie zawsze są w stanie zbadać należycie przedłożonych im preliminarzy potrzeb drogowych, zawierających także preliminarze kosztów budowy i utrzymania przepustów i mostów, a zwłaszcza nie są w stanie sprawdzić na gruncie wykazanych potrzeb tyczących się budowy i utrzymania mostów i z tego powodu poprzestają najczęściej na sprawdzeniu formalnem, t. j. albo zatwierdzają preliminarze bez zmiany lub też zmniejszają je według swego uznania bez przekonania się na miejscu, czy zmniejszenie to jest rzeczywiście uzasadnione.

W pierwszym razie dzieje się to ze szkodą powiatowego funduszu dróg gminnych, w drugim zaś razie częstokroć ze szkodą komunikacyi publicznej.

Tak samo Wydziały powiatowe nie są w stanie dopilnować zabezpieczenia należytego materyału i należytej budowy lub naprawy mostów ich opiece powierzonych i polegać muszą w tym względzie na znajomości rzeczy i dobrej woli miejscowych zarządów drogowych. Następstwem tego jest z jednej strony mnożenie się nieustających wydatków na naprawę mostów drewnianych, z ujmą dla innych potrzeb drogowych — z drugiej strony nieuniknione pogorszenie istniejącego stanu mostów na drogach gminnych II. klasy.

Trudnościom i niedogodnościom powyższym zaradzić może tylko systematyczne zastosowanie głównej zasady racyonalnego gospodarstwa drogowego streszczającej się w tem, że do budowy i utrzymania dróg i mostów powinno się używać materyałów trwałych, o ile na to pozwalają względy ekonomiczne i finansowe.

Należy zatem podjąć systematyczną reformę gospodarstwa drogowego w tym kierunku, aby w tych wszystkich licznych wypadkach, w którychby to mogło być ekonomicznem, przeprowadzić stopniowo zamianę drewnianych przepustów i mostów na stałe, t. j. zbudowane z materyału trwałego, a więc stosownie do warunków, bądź to na betonowe, bądź sklepione, bądź w całości lub w części tylko murowane. Taka przemiana objektów drewnianych na stałe, doniosła dla polepszenia komunikacyi na drogach powierzonych pieczy władz autonomicznych, zaleca się również ze względów administracyjnych i o ile tyczy się dróg gminnych, jest konieczną ze względu na stan rzeczy zmieniony ustawą drogową z 5. lipca 1897 r. w porównaniu z systemem gospodarczym, jaki istniał na podstawie poprzednio obowiązującej ustawy drogowej z 7. lipca 1885 r.

Reforma taka jest tembardziej wskazaną, że korzyści finansowe tej zamiany mniejszych, zwłaszcza mostów drewnianych na trwałe, są bardzo znaczne, mianowicie jeżeli się weźmie w rachubę oszczędności w kosztach konserwacyi trwałego mostu w porównaniu z mostem drewnianym.

Korzyści te okazują się najznaczniejsze przy przepustach do 0·60 *m* światła, od 0·60 *m* do 1·00 *m* światła i od 1·00 *m* do 2·00 *m* światła. Przedewszystkiem bowiem sam koszt budowy betonowych lub murowanych przepustów tej kategoryi jest znacznie niższym od kosztów budowy takichże przepustów drewnianych; koszt późniejszej konserwacyi przepustów trwałych jest minimalny w porównaniu z kosztami konserwacyi przepustów drewnianych które mniej więcej co 10—15 lat muszą być z gruntu odnawiane.

Jeżeli obliczymy roczną ratę amortyzacyjną potrzebną na umorzenie w ciągu lat 15 kapitału włożonego na budowę przepustu drewnianego o rozmiarach wyżej podanych, którą to ratę ze względu na peryodyczne odnawianie drewnianego przepustu wieczyście wypadnie uiszczać, to okaże się, że tą ratą amortyzacyjną umarza się zupełnie już w ciągu $5^1/_2$ lat, względnie 12 i 13 lat, kapitał włożony na budowę przepustu trwałego o takichże rozmiarach.

Oszczędności, jakie można uzyskać wskutek przemiany wszystkich przepustów drewnianych powyższej kategoryi znajdujących się w kraju na przepusty trwałe, wyniosą z czasem setki tysięcy złotych w. a., które mogą być obrócone na inne cele komunikacyjne.

Studya dotychczasowe i doświadczenia poczynione przez Wydział krajowy na drogach krajowych wykazały, iż przy zastosowaniu wyrobu fabrycznego przepustów betonowych o najmniejszych rozmiarach t. j. do 0·60 *m* światła, dadzą się uzyskać znakomite korzyści finansowe, bez wielkich kosztów, jeżeli założone zostaną w tym celu osobne warstaty po powiatach.

Z uwagi na wyłuszczone powyżej korzyści Wydział krajowy nietylko zachęca usilnie lecz wzywa Wydział powiatowy, aby podjął doniosłą reformę stopniowej zamiany mostów drewnianych na trwałe, na drogach gminnych I. i II klasy, niemniej też na drogach powiatowych i publicznych dojazdach kolejowych i w tym celu przystąpił przedewszystkiem jak najrychlej do założenia warstatu powiatowego dla wyrobu betonowych przepustów do 0·60 *m* światła, o ileby nie mógł korzystać po odpowiednich cenach, z wyrobów istniejących już, lub wkrótce powstać mających fabryk tego rodzaju — albo poprzestać jeszcze jakiś czas na przepustach drewnianych tam, gdzie wyjątkowo niskie ceny drzewa na to pozwalają, bez ujmy dla komunikacyi publicznej a szkody dla funduszów drogowych.

Wydział krajowy gotów będzie na założenie powyższego warstatu przyznać odpowiednią pożyczkę bezprocentową, o ile na to zasoby pożyczkowego funduszu drogowego wystarczą, ewentualnie zaś krótkoterminową pożyczkę oprocentowaną.

Również udzieli Wydział krajowy swej pomocy fachowej przy założeniu pomienionego warstatu i w tym celu upoważnił swego starszego inżyniera p. Kazimierza Jankowskiego, któremu powierzony został naczelny kierunek techniczny w prowadzeniu całej akcyi, do udzielenia Wydziałowi powiatowemu potrzebnych wskazówek, bądź w drodze korespondencyi, bądź ustnie na miejscu.

Badania co do przepustów i mostów o większej rozpiętości, a mianowicie od 1·00 *m* do 8·00 *m* względnie 10·00 *m* światła wykazały, że jakkolwiek zamiana takich mostów drewnianych na stałe, a to bądź betonowe nie fabrycznie lecz na miejscu wykonane, bądź murowane lub sklepione nie opłaciłaby się w takim stopniu i tak rychło, jak zamiana przepustów o mniejszej rozpiętości, to jednak byłaby zawsze ze względów finansowych i administracyjnych korzystną i powinnaby

być również jak najrychlej podjętą, zwłaszcza na drogach już uporządkowanych, których kierunek i spadki są ostatecznie uregulowane. Przy projektowaniu zamiany takiego mostu należy koniecznie zbadać przez doświadczonego inżyniera warunki co do rodzaju, wymiarów i najwłaściwszego miejsca budowy trwałego mostu.

Zamiana większych mostów drewnianych, t. j. powyżej 10·00 *m* światła, na trwałe mosty przy obecnych cenach drzewa w ogólności nie przedstawia ekonomicznych korzyści. Jednakże ogólne obliczenia mogą w specyalnych wypadkach przedstawić się inaczej i dlatego przed przystąpieniem do budowy mostu drewnianego tej kategoryi należy w każdym poszczególnym wypadku zbadać warunki miejscowe równie jak i oszczędności, jakie mogłyby być ewentualnie uzyskane tak przy budowie jak i późniejszej konserwacyi, a wówczas rachunek wykaże, czy pod względem finansowym nie byłaby korzystniejszą budowa mostu trwałego.

Zaznaczyć jeszcze wypada, że przy budowie mostów większych, średnich a nawet i małych (gdy wysokość jest nie wystarczającą dla zastosowania typów betonowych) w przeważnej liczbie wypadków okaże się korzystnem założenie przyczołków murowanych przy zostosowaniu pomostu z drzewa lub żelaza.

Wskazanem jest zatem, aby Wydział powiatowy przy projektowaniu budowy nowego mostu większych rozmiarów miał zawsze na uwadze ewentualność zbudowania mostu trwałego, a przynajmniej mostu o przyczołkach murowanych i w każdym poszczególnym wypadku zbadał ekonomiczną korzyść takiej budowy.

W tym celu gotów będzie Wydział krajowy udzielić swej fachowej pomocy, a w razie gdy się okaże, że zamiana mostu drewnianego na stały jest ekonomiczną, udzielić także finansowego poparcia przyznaniem bezprocentowej, ewentualnie zaś krótko terminowej oprocentowanej pożyczki, a z czasem, gdyby przyszło do utworzenia osobnego funduszu mostowego, także pożyczki oprocentowanej z dłuższym okresem umorzenia.

Zarówno obliczenia teoretyczne jak i doświadczenia zrobione już przez Wydział krajowy przy częściowej zamianie drewnianych mostów na drogach krajowych i subwencyonowanych na trwałe wykazują, że reforma powiatowego i gminnego gospodarstwa we wskazanym kierunku jest nietylko konieczną lecz także zwłoki nie cierpiącą, a w skutkach swych doniosłą, gdyż przyczyniłaby się w znacznej mierze do zmniejszenia obecnych trudności administracyjnych, a nadto zapewniłaby funduszom drogowym niepomierne oszczędności, które z wielkim pożytkiem dla sprawy komunikacyi publicznej mogłyby być obrócone na dalszą budowę i poprawę dróg w naszym kraju.

To też Wydział krajowy nie wątpi, iż Wydział powiatowy w swoim zakresie podejmie bez zwłoki tę reformę.

Wzywamy zatem Wydział powiatowy, aby w odpowiednim czasie zdał nam sprawę z podjęcia kroków zmierzających do wprowadzenia w życie pomienionej akcyi, względnie doniósł nam o przeszkodach stojących w drodze przeprowadzeniu tak pożądanej reformy.

Po otrzymaniu doniesienia, iż Wydział powiatowy zamierza przystąpić do założenia warstatu powiatowego dla wyrobu przepustów betonowych, udzielimy Wydziałowi powiatowemu szczegółowych informacyi w tym przedmiocie.

W końcu dodajemy, że Wydział krajowy ze swej strony postanowił zakładać w granicach potrzeby i możności warstaty krajowe do fabrycznego wyrobu przepustów betonowych do 0·60 *m* światła, według typów przez Wydział krajowy używanych, z którychto warstatów będą mogły także odnośne powiaty pokrywać część swych potrzeb według cen dla każdego warstatu oddzielnie ustanowionych. Również zakładane będą takie warstaty przy budowie znaczniejszych dróg subwencyonowanych.

O założeniu warstatu Wydział krajowy w swoim czasie zawiadomi interesowany Wydział powiatowy.

L. W. 74.201/99.

We Lwowie dnia 17. listopada 1899.

Aleg. 30

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o szkole praktycznej konduktorów drogowych.

Wysoki Sejmie!

O aktywowaniu szkoły praktycznej konduktorów drogowych przy Wydziale krajowym i wynikach pierwszego roku szkolnego 1898—99 mamy zaszczyt przedłożyć Wysokiemu Sejmowi następujące sprawozdanie:

I.

W myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 17. stycznia 1898 wprowadzono w życie praktyczną szkołę konduktorów drogowych, począwszy od połowy listopada 1898. Poprzednio, t. j. w maju tegoż roku, ogłoszono warunki przyjęcia uczniów do szkoły, a zarazem wezwano wszystkie Wydziały powiatowe do ewentualnego przedłożenia wniosków w przedmiocie ustanowienia stypendyów z funduszów powiatowych lub gminnych.

Na podstawie ogłoszonego konkursu 123 kandydatów wniosło w oznaczonym terminie podania o przypuszczenie ich do egzaminu wstępnego, a w tej liczbie:

44 kandydatów nie posiadało wymaganych kwalifikacyi;
39 kandydatów ukończyło 3 do 8 klas gimnazyalnych;
13 ukończyło 1 do 4 klas seminaryum nauczylskiego;
10 ukończyło równorzędne powyższym klasy różnych szkół fachowych;
9 ukończyło 7 do 8 klas wydziałowych;
8 ukończyło 3 do 5 klas realnych;

Przypuszczono więc 79 kandydatów do egzaminu wstępnego, któremu poddało się rzeczywiście 61 ubiegających się o przyjęcie do szkoły.

Co się tyczy udziału Wydziałów powiatowych, to jeden z nich, mianowicie Wydział pow. Drohobycki ustanowił stypendyum konkursowe z funduszu powiatowego dróg gminnych. Skutkiem tego przysługiwać mu będzie prawo wyboru do swej służby jednego z tych uczniów, którzy nie będą przeznaczeni do służby kra-

jowej, ani obowiązani do służby innych Wydziałów powiatowych, a którzy objawią skłonność do przyjęcia obowiązków przy Wydziale powiatowym Drohobyckim.

Dwa Wydziały powiatowe, t. j. Śniatyński i Żółkiewski, ustanowiły każdy jedno stypendyum, pod warunkiem jednakowoż, że takowe będzie nadane kandydatowi przedstawionemu przez Wydział powiatowy. Ponieważ obaj przedstawieni kandydaci nie złożyli z dobrym skutkiem wymaganego egzaminu wstępnego, przeto nie zostali do szkoły przyjęci, z którego to powodu pomienione dwa stypendya nie weszły w życie.

Trzy Wydziały powiatowe, t. j. Gorlicki, Zbaraski i Bobrecki oświadczyły gotowość zapewnienia utrzymania na czas nauki przedstawionym przez siebie kandydatom.

Z tych kandydatów jeden nie zgłosił się do egzaminu wstępnego, jeden uwolnionym został ze szkoły po drugim miesiącu nauki z powodu, że nie okazywał postępów, — jeden zaś, t. j. konduktor drogowy Wydziału powiatowego Gorlickiego korzysta należycie z udzielanej w szkole nauki.

W końcu, nie przedstawiając żadnego kandydata, Wydział powiatowy Zaleszczycki nadesłał do Wydziału krajowego kwotę 100 zł, a Wydział powiatowy Tarnowski kwotę 50 zł. na zasiłki dla biednych uczniów, niepobierających stypendyów.

W ten sposób, oprócz 15 stypendyów, ustanowionych z funduszu krajowego, przybyło tylko jedno stypendyum powiatowe; nadto jeden uczeń utrzymywany jest w szkole kosztem Wydziału powiatowego Gorlickiego; na zasiłki zaś dla uczniów wpłynęła od Wydziałów powiatowych kwota 150 zł.

II.

Wstępny egzamin, służący do konkursowej klasyfikacyi ubiegających się o przyjęcie do szkoły, odbył się dnia 10. i 11. listopada 1898 przed komisyą w tym celu przez Wydział krajowy delegowaną. Egzamin składał się: 1) z próby pisma pod względem ortografii i czytelności; 2) z pisemnego egzaminu arytmetyki i 3) z ustnego egzaminu z geometryi przy tablicy, — a to w zakresie odpowiadającym nauce matematyki i geometryi w pierwszych trzech klasach realnych.

Za zasadę konkursowej klasyfikacyi przyjęto zbiorowe ocenienie następujących czynników kwalifikacyjnych każdego kandydata: odbyte nauki, wynik egzaminu wstępnego, wiek i sytuacya pod względem służby wojskowej, oraz poprzednie zatrudnienie praktyczne z szczególnem uwzględnieniem zajęć technicznych. Przytem ściśle wzięto w rachubę wyższy stopień dodatnich z każdego względu kwalifikacyi.

Na tej podstawie ułożono listę 61 ubiegających się o przyjęcie do szkoły, w porządku pierwszeństwa, na jaki zasłużyli.

Wobec zadowalniających wyników klasyfikacyi konkursowej okazała się zbyt szczupłą ustanowiona pierwotnie liczba 30 miejsc w lokalu szkolnym, jak niemniej wymieniona powyżej liczba 16 stypendyów. Celem umożliwienia nauki jak największej liczbie kandydatów, postanowił przeto Wydział krajowy przyjąć 40 uczniów, a między nimi pięciu w charakterze uczniów nadzwyczajnych, jako kandydatów na najbliższe zawakować mogące posady konduktorów dróg krajowych.

Tych pięciu uczniów, podlegających przepisom §§. 13. 16, 27 i 35 wydanego przez Wydział krajowy regulaminu szkoły konduktorów drogowych, który do niniej-
Alegat. szego sprawozdania ./. dołączamy, przeznaczyliśmy do pomocy w czynnościach biura techniczno-drogowego w godzinach wolnych od nauki, skutkiem czego przyznaliśmy im dyurna po 1 zł. 20 ct. w pomienionem biurze.

Ogół 40 przyjętych kandydatów składał się przeto z

5 uczniów nadzwyczajnych,
16 stypendystów konkursowych,

2 uczniów utrzymywanych kosztem Wydziałów powiatowych — i
17 uczniów zapisanych na własny koszt.

Od uczniów pierwszych dwóch kategoryi wymagano ukończonych z dobrym postępem co najmniej 4 klas szkół średnich lub równorzędnych im szkół innych; od uczniów dwóch drugich kategoryi wymagano co najmniej 3 klas stosownie do postanowienia punktu B)-2, §. 16. regulaminu szkolnego.

Postanowienie powyższe powziął Wydział krajowy z tego powodu, że dość znaczna liczba kandydatów zastępywała brak 4-tej klasy dodatniemi z innego względu kwalifikacyami, jako to przedewszystkiem pewną nabytą już praktyką i wiekiem odpowiedniejszym do służby, co zwłaszcza z uwagi na kandydatów powiatowych może mieć niepoślednie znaczenie.

III.

Nauka zimowa pierwszego roku szkolnego rozpoczęła się 16. listopada 1898 i zakończyła się 15. kwietnia 1899 po egzaminach kursowych.

Zaraz w pierwszym tygodniu roku szkolnego wystąpiło dobrowolnie ze szkoły 2 uczniów z powodu braku środków potrzebnych do utrzymania się. Na ich miejsce przyjął Wydział krajowy dwóch najlepszych kandydatów z pozostałych na liście klasyfikacyi konkursowej. W dalszym ciągu nauki wystąpiło jeszcze 3 uczniów zapisanych na własny koszt, na których miejsce nie przyjął Wydział krajowy nikogo z pozostałych na liście kandydatów, albowiem nauka postąpiła już przez ten czas znacznie naprzód. W ciągu pierwszych miesięcy wystąpił ze szkoły nadto jeden uczeń, utraciwszy poprzednio stypendyum z powodu niewystarczających postępów, zaś uwolniono ze szkoły 2 uczniów uczęszczających na własny koszt, a to z powodu mniej odpowiedniego zachowania się i braku pilności, oraz dwóch z powodu braku postępów, pomiędzy tymi ostatnimi jednego kandydata Wydziału powiat., o którym była mowa powyżej.

Oprócz wspomnianego już ucznia, któremu odebrano stypendyum, utraciło później stypendya z tych samych powodów jeszcze dwóch uczniów, którzy mimo to pozostali nadal w szkole. Opróżnione stypendya nadał Wydział krajowy najwięcej zasługującym uczniom z pomiędzy zapisanych na własny koszt, nadto uznał za konieczne udzielić zapomóg niektórym uczniom którzy bez tej pomocy nie byliby w stanie własnymi środkami dokończyć nauki zimowej. Zapomogi te, bądź jednorazowe, bądź kilkakrotne, po 10 do 20 zł., pobrało 8 uczniów zapisanych na własny koszt, w łącznej sumie 310 zł. 50 ct., z której 190 zł. 50 ct. na rachunek funduszu szkolnego i datków powiatowych.

Do czasu zamknięcia nauki zimowej pozostało w szkole ogółem 32 uczniów, których następnie przydzielono na praktykę letnią inżynierom krajowym i powiatowym, prowadzącym roboty drogowe.

O s t a t e c z n e w y n i k i c a ł e j n a u k i z i m o w e j 1898—99, pod względem wszelkich powinności uczniów, jakoto: postępów, pilności, zachowania się i staranności w pracach szkolnych, wzięte zbiorowo z wynikami egzaminów kursowych które się odbyły w czasie od 28. marca do 15. kwietnia 1899 w obecności wyznaczonych przez Wydział krajowy delegatów, uwidocznione są w następującem zestawieniu, w porządku zasłużonego pierwszeństwa, to jest w porządku osiągniętej przez każdego ucznia ilości punktów.

Przytem dla porównania zaznaczyć należy, że dla uczniów zwyczajnych maximum możliwe stanowi 576 punktów, zaś minimum dostateczne 288 punktów; — dla uczniów nadzwyczajnych cyfry te redukują się do maximum 460 i minimum 230 punktów ze względu na mniejszą liczbę obowiązkowych dla nich przedmiotów szkolnych.

Numer lokacyi	Nazwisko, imię i rok urodzenia ucznia	Nauka zimowa: Ogólny wynik egzaminów kursowych	Nauka zimowa: Ostateczna ilość punktów za wszystkie powinności zbiorowo	Roboty drogowe, do których przydzielono ucznia na praktykę letnią	Uwagi
	Uczniowie zwyczajni.				
1	Sołowków Fr. (styp.) 1874	bardzo dobry	524	w Krakowskim okręgu drogowym	
2	Łopatyński Bazyli (styp.) 1876	bardzo dobry	522	budowa drogi Ławrów-Mszaniec, poczem bud. dr. Niżniów-Jazłowiec	
3	Cieślik Roman (styp.) 1879	bardzo dobry	493	budowa drogi Lwów-Brzuchowice	
4	Juński Czesław (styp.) 1876	bardzo dobry	489	budowa drogi Przeworsk-Markowce	
5	Weiss Feliks (styp.) 1871	więcej niż dostateczny	466	w Rzeszowskim okręgu drogowym	
6	Farbowski Ludwik (styp.) 1879	więcej niż dobry	464	bud. drogi Kossów-Jasienów górny	
7	Wilk Stanisław 1881	bardzo dobry	461	w Przemyskim okręgu drogowym	
8	Kwaśniewski Ant. (styp.) 1880	więcej niż dobry	445	przy Wydziale pow. Tarnopolskim	
9	Piątkowski Józef (styp.) 1878	więcej niż dobry	442	przy Wydziale pow. Sokalskim	
10	Zub Józef (styp) 1874	dobry	438	w Lwowskim okręgu drogowym	
11	Hycza Jacenty (styp.) 1878	więcej niż dobry	432	w Krakowskim okręgu drogowym	otrzymał urlop od 1/10. 1899 na czas służby wojskowej.
12	Niemkiewicz Leon (styp.) 1881	dobry	430	przy Wydziale pow. Drohobyckim	
13	Wikiera Karol (styp.) 1879	dobry	419	w Nowotarskim okręgu drogowym	
14	Bojarski Jan 1872	dobry	417	budowa drogi Przeworsk-Bystrowice	
15	Świechło Piotr (styp.) 1880	więcej niż dostateczny	401	przy Wydziale pow. Drohobyckim	
16	Dzikiewicz Leon 1873	dobry	399	w służbie Wydz. pow. Gorlickiego	konduktor drogowy Wydziału pow. Gorlickiego.
17	Piotrowski Fran. (styp.) 1873	więcej niż dostateczny	390	w Kamioneckim okręgu drogowym	wykazany do dodatk. egzaminu z jednego przedmiotu.
18	Tomanek Władysław 1880	dostateczny	381	w Sądeckim okręgu drogowym	
19	Głogowski Eugeniusz 1877	dobry	372	w Rzeszowskim okręgu drogowym	
20	Iwański Antoni 1880	więcej niż dostateczny	371	w Przemyskim okręgu drogowym	

21	Przybylski Julian (styp.) 1869	więcej niż dostateczny	367	bud. drogi Kossów-Jasienów górny	utracił stypendyum, licząc od 15/11. 1899.
22	Malinowski Edward 1878	dostateczny	364	w Rzeszowskim okr. drogowym	wykazany do dodatkowego egz. z jednego przedmiotu.
23	Śpiewak Władysław 1879	ledwie dostat.	342	w Lwowskim okr. drog. poczem przy bud. doj. kolejowego w Jeziernej	wykazany do egzam. poprawczego. Wystąpił ze szkoły 15/11 1899.
24	Świtlik Julian 1881	dostateczny	335	bud. dr. Brzozów-Nozdrzec, poczem bud. dr. Bryńce-Choderkowce	wykazany do egzam. poprawczego.
25	Romaszko Józef (styp.) 1874	—	—	w Lwowskim okr. drog. poczem przy bud. dojazdu kolej. Kulików-Mierzwica	z powodu dłuższej choroby nie przystąpili w swoim czasie do egzaminów kursowych. — Romaszko i Brandys poddali się tym egzaminom przed 15/11 1899; — Pomorski został podczas praktyki uwolniony ze szkoły z powodu braku usposobienia do tego zawodu.
26	Brandys Jan 1871	—	—	bud. dr. Lwów-Brzuchowice	
27	Pomorski Stanisław 1868	—	—	przy Wydziale pow. Drohobyckim	
	Uczniowie nadzwyczajni.				
1	Wojtowicz Roman 1874	bardzo dobry	401	bud. dr. Przemyślany-Pomorzany	
2	Buczyński Józef 1868	dobry	361	bud. dr. Krościenko-Kuźmin	
3	Podlewski Edward 1873	dobry	358	trasa dr. Sichowskiej, poczem bud. drogi Drohobycz-Borysław	od 1/7 1899 mianowany prowizorycznym konduktorem dróg krajowych w Krościenku (okręg Sądecki).
4	Marek Józef 1874	dobry	311	w Przemyskim okręgu drogowym	
5	Jamrozik Kazimierz 1871	dobry	310	bud. drogi Hubicze-Drohobycz	wykazany do dodatkowego egz. z jednego przedmiotu.

Przy egzaminach kursowych okazało przeto:

6 uczniów postępy bardzo dobre,
4 „ „ wiecej niż dobre,
10 „ „ dobre,
5 „ „ więcej niż dostateczne,
3 „ „ dostateczne,
1 uczeń postępy ledwie dostateczne,
3 uczniów nie przystąpiło do egraminów z końcem kursu.

Z wymienionych w powyższem zestawieniu 32 uczniów, Pomorski został uwolniony ze szkoły w czasie praktyki letniej z powodu braku usposobieoia do tego zawodu.

Podlewski został mianowany prowizorycznym konduktorem dróg krajowych, zaś Śpiewak nie zgłosił się do egzaminu poprawczego i wystąpił ze szkoły 15. listop. br. Pozostaje przeto obecnie 29 uczniów, których postępy, pilność i zachowanie się na praktyce były przeważnie bardzo zadawalniające.

IV.

Wszelkie czynności przygotowawcze do aktywowania szkoły, jakoteż jej urządzenie, organizacyę nauki, zarząd i kierownictwo, poruczył Wydział krajowy starszemu inżynierowi oddziału techn. drogowego p. Mieczysławowi Świtkowskiemu.

Udzielanie nauki powierzono:

w roku szkolnym 1898—99 (klasa I.):

arytmetykę ogólną starszemu inżynierowi p. Felicyanowi Pintowskiemu, — planimetryę i stereometryę inżynierowi-adjunktowi p. Antoniemu Kowalewskiemu, — zasady geometryi wykreślnej inżynierowi p. Juliuszowi Orzelskiemu, — rysunek techniczny i kaligrafię, oraz wiadomości z nauk przyrodniczych inżynierowi p. Mikołajowi Czajkowskiemu, — budowę dróg starszemu inżynierowi p. Ignacemu Kinelowi, — miernictwo inżynierowi-adjunktowi p. Edmundowi Libańskiemu, — naukę o materyałach budowlanych inżynierowi-adjunktowi p. Michałowi Stróżeckiemu, — język polski nauczycielowi gimn. IV. p. Ludwikowi Białoskórskiemu, — język ruski profesorowi seminar. nauczycielskiego p. Grzegorzowi Wrecionie.

Na rok szkolny 1899—1900 (klasa II):

trygonometryę prostolinijną praktykantowi oddziału techn. drogowego p. Karolowi Pielechowi, — rysunek techniczny i kaligrafię inżynierowi p. Franciszkowi Barańskiemu, — wiadomości z mechaniki i metereologii inżynierowi p. Mikołajowi Czajkowskiemu, — budowę dróg starszemu inżynierowi p. Ignacemu Kinelowi, — miernictwo inżynierowi-adjunktowi p. Edmundowi Libańskiemu, — budownictwo i materyały inżynierowi-adjunktowi p. Michałowi Stróżeckiemu, — roboty sztuczne star. inżynierowi p. Henrykowi Czaplickiemu, — przepisy drogowe koncepiście Wydz. krajowego p. Mikołajowi Latoszyńskiemu, — język polski oraz geografię i historyę Polski i Rusi nauczycielowi gimn. V. p. Julianowi Mazurkowi, — język ruski p. Grzegorzowi Wrecionie j. w.

V.

Powołaną wyżej uchwałą z dnia 17. stycznia 1898 wstawił Wysoki Sejm do budżetu krajowego:

1) na rok 1898 tytułem jednorazowego wydatku na założenie szkoły kwotę 1000 zł.;

2) na rok 1898 tytułem kosztu utrzymania szkoły wraz z stydendyami kwotę 1500 zł, począwszy zaś od 1899 rocznie kwotę 5000 zł.

Ponieważ wydatki na szkołę nie dadzą się stosownie zamknąć z końcem roku kalendarzowego, gdyż pozostają pod każdym względem w ścisłym związku z okresem roku szkolnego (od połowy do połowy listopada), przeto pozostałość kredytu z roku 1898 na założenie i utrzymanie szkoły przeniósł Wydział krajowy na rachunek roku 1899.

W ten sposób **dochody za pierwszy rok szkolny od połowy listopada 1898 do połowy listopada 1899** przedstawiają się, jak następuje:

1) Dotacya z funduszu krajowego na założenie szkoły .	1000 zł.	6000 zł.
2) „ „ „ „ utrzymanie szkoły	5000 zł.	
3) Stypendyum Wydz. pow. Drohobyckiego wraz z kosztami przyborów szkolnych stypendysty (125+20) .	145 zł.	318 zł.
4) Zapomogi dla uczniów od Wydziałów powiatowych .	150 zł.	
5) Zwroty od Wydziałów powiatowych za koszta wyjazdu uczniów na praktykę	23 zł.	
Razem .	6318 zł.	

Wydatki za rok szkolny 1898—99 odnośnie do zamknięcia rachunków rubr. X. poz 165 budżetu funduszu krajowego wynoszą:

Wydatki w roku szkolnym 1898—99:

A. Koszt założenia szkoły (na rach. kredytu 1000 zł.)

1) Sprzęty i pierwsze urządzenie szkoły .	536·97 zł.
2) Potrzeby naukowe (najważniejsze modele, przyrządy, wzory itd)	95·34 zł.
3) Zakładowe koszta administracyjne (ogłoszenia, druki, księgi i różne pomniejsze wydatki)	87·41 zł.
Razem wydatki *A*. = .	719·72 zł.
Pozostałość .	280·28 zł.

B. Koszt utrzymania szkoły (na rach. dochodu 5318 zł.)

1) Wynagrodzenie nauczycieli i obsługi .	1853·25 zł.	
2) Utrzymanie uczniów:		
a) stypendya i zapomogi . . .	2160·50 zł.	2460·50 zł.
b) kosta wyjazdu na praktykę i powrotu do Lwowa	300·— zł.	
3) Bieżące potrzeby naukowe i administr.:		
a) przybory szkolne i potrzeby dla uczniów, nauczycieli i zarządu . .	260·39 zł.	380·47 zł.
b) uzupełnienie wzorów, modeli itp. w miarę zachodzącej potrzeby w biegu kursu	120·08 zł.	
Razem wydatki *B*. = .	4694·22 zł.	
Pozostałość .	623·78 zł.	

Suma wydatków *A*+*B* = 5413·94 }
Suma pozostałości = 904·06 } 6318 zł.

Wykazana suma pozostałości 904 zł. 06 ct. z roku szkolnego 1898—99 pochodzi z następujących powodów:

1. Z dotacyi na założenie szkoły nie uważano za stosowne zakupić zaraz w pierwszym roku szkolnym także te ważniejsze — niejako podstawowe — modele i przyrządy, które dopiero w ciągu dwóch następnych lat okażą się rzeczywiście potrzebnymi, Ponieważ w 2gim i 3cim roku szkolnym potrzebną będzie coraz większa liczba takich modeli i przyrządów ze względu na progresywne rozwijanie nauk fachowych, przeto na ten cel, jakoteż na uzupełnienie sprzętów, pozostaje do użycia w 2gim i 3cim roku szkolnym kwota 280 zł. 28 ct.

2. Pozostałość 623 zł. 78 ct. z dotacyi i dochodów na utrzymanie szkoły pochodzi — pomijając drobne oszczędności — głównie z tego powodu, że w ubiegłym roku szkolnym nie zachodziła potrzeba wyasygnowania oddzielnego wynagrodzenia za kierownictwo szkoły, na który to cel preliminowaną jest w corocznej dotacyi kwota 300 zł.; – nadto zaś okazało się możliwem znaczne zredukowanie wydatku preliminowanego na wynagrodzenie nauczycieli w pierwszym roku szkolnym. Ponieważ natomiast są pewne szczególne potrzeby, których nie przewidziano w corocznej dotacyi na utrzymanie szkoły, jakoto: udzielanie zapomóg uczniom, niepobierającym stypendyów, a potrzebującym nieodzownie materyalnej pomocy, tudzież wydawanie w miarę możności odpowiednich podręczników autografowanych dla ułatwienia uczniom przyswojenia sobie najniezbędniejszych zasad teorytycznych, a przez to wykorzystania czasu nauki zimowej w kierunku gruntowniejszego udzielania im wiadomości praktycznych, — przeto powyższą pozostałość zamierzamy użyć na pomienione cele w bieżącym ewentualnie także w następnym roku szkolnym.

Wobec tego postanowił Wydział krajowy przenieść pozostałość ogólną 904 zł. 06 ct. z roku szkolnego 1898—99 na dochód roku szkolnego 1899—1900, względnie także lat następnych.

Na podstawie powyższego sprawozdania Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sprawozdanie Wydziału krajowego z d. 17. listopada 1899, L. 74201, o szkole praktycznej konduktorów drogowych za pierwszy rok szkolny 1898—99, przyjmuje się do wiadomości.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi w z W. Ks. Krakowskiem.

Marszałek krajowy

S. Badeni w. r.

Sprawozdawca

Antoni Jaxa Chamiec w. r.

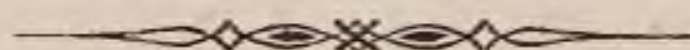
Członek Wydziału krajowego.

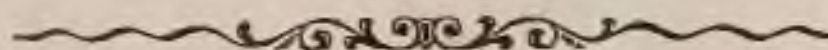
LW. 16.262/99.

REGULAMIN SZKOŁY PRAKTYCZNEJ konduktorów drogowych

przy Wydziale krajowym we Lwowie

(otwartej w listopadzie 1898).

WE LWOWIE.
NAKŁADEM WYDZIAŁU KRAJOWEGO.
I. Związkowa drukarnia we Lwowie, ul. Lindego l. 4.
1899.

I. Postanowienia ogólne.

§. 1.

Zadaniem szkoły praktycznej konduktorów drogowych przy Wydziale krajowym we Lwowie, jest techniczne i służbowe przysposobienie ludzi, potrzebnych do prowadzenia budowy i utrzymania dróg publicznych, a to z takim średnim stopniem wykształcenia w ogóle, aby poruczone im obowiązki oraz znaczenie tychże dla gospodarstwa drogowego objąć zdołali właściwym poglądem i mogli takowe sprawować należycie pod bezpośrednim lub pośrednim nadzorem inżynierów.

§. 2.

Dla dopięcia powyższego celu, zupełny okres nauki w szkole konduktorów drogowych trwa trzy lata, składając się z trzech po sobie następujących klas jednorocznych.

Okres naukowy otwiera się klasą pierwszą tylko co trzeci rok.

Każda klasa obejmuje:

a) naukę najpotrzebniejszych wiadomości teoretycznych z właściwemi ćwiczeniami, trwającą przez pięć miesięcy zimowych, z reguły od połowy listopada do połowy kwietnia;

b) obowiązkową siedmiomiesięczną praktykę przy robotach drogowych, prowadzonych pod kierownictwem inżynierów, w czasie której uczniowie wyuczyć się mają wykonywania i dozorowania robót.

§. 3.

Językiem wykładowym jest język polski. Nauka jest bezpłatną. Liczba uczniów jest ograniczoną.

II. Plan nauki.

§. 4.

Plan nauki odbywającej się w ciągu pięciu miesięcy zimowych, jest tak ułożony, aby w każdej klasie stopniowo przysposobić uczniów o ile możności do właściwej praktyki przy robotach w lecie.

Nauka zimowa obejmuje:

a) naukę języka polskiego (we wszystkich trzech klasach);

b) arytmetykę, główne zasady algebry, planimetryę i stereometryę (w klasie I.);

c) zasady trygonometryi prostolinijnej, z uzupełnieniem planimetryi i stereometryi w kierunku zastosowania (w klasie II.);

d) najpotrzebniejsze zasady geometryi wykreślnej z odnośnemi ćwiczeniami i rysunkiem geometrycznym (w klasie I.);

e) rysunek techniczny, kaligrafię i zdjęcia z wolnej ręki z natury (we wszystkich trzech klasach);

f) najpotrzebniejsze wiadomości praktyczne z nauk przyrodniczych (w klasie I.);

g) najpotrzebniejsze wiadomości z mechaniki (w klasie II.);

h) miernictwo i poziomowanie (w klasie I. i II.);

i) naukę o materyałach budowlanych, ich więźbach i sposobach użycia w ciesielstwie, murarstwie, kamieniarstwie, kowalstwie i budownictwie w ogóle (w klasach I. i II.);

j) naukę o budowie, utrzymaniu i projektowaniu dróg (we wszystkich trzech klasach);

k) naukę o robotach sztucznych, mostach, przepustach i robotach wodnych (w klasie II. i III.);

l) naukę o przepisach administracyi drogowej (w klasie II. i III.);

m) naukę języka ruskiego (we wszystkich klasach);

n) w miarę rozporządzalnego czasu i według uznania Wydziału krajowego, wykład ogólnie kształcący z zakresu dziejów Polski i Rusi, a w szczególności Galicyi, ze stosownem uwzględnieniem geografii i poglądem statystycznym oraz polityczno-administracyjnym od czasu autonomii kraju (w klasie II. i III.).

§. 5.

Zakres i wzajemny stosunek przedmiotów nauki zimowej określa „szczegółowy plan nauki“ do LWk. 41.198/97.

S z c z e g ó ł o w e p r o g r a m y nauczania poszczególnych przedmiotów, opracowane po porozumieniu się z kierownikiem

*

szkoły zgodnie ze wskazówkami wyżej przytoczonego planu pod względem zakresu i stosunku do innych przedmiotów, przedkładają Wydziałowi krajowemu odnośni nauczyciele najpóźniej na miesiąc przed rozpoczęciem roku szkolnego.

Ilość godzin przeznaczonych dla każdego przedmiotu wykazaną będzie każdorocznie w tygodniowym rozkładzie lekcyj, przyczem ilość godzin rzeczywiście odbytych w ciągu pięciomiesięcznej nauki zimowej ma być szesnastokrotną ilości godzin, wykazanej w tygodniowym rozkładzie

§. 6.

Trzyletnia praktyka, trwająca z reguły od połowy kwietnia do połowy listopada każdego roku, zaznajomić ma dokładnie uczniów z wykonaniem i prowadzeniem wszelkich robót w praktycznym zakresie trasowania, budowy i utrzymania dróg. W tym celu, na czas praktyki letniej będą uczniowie przydzieleni bądź to inżynierom Wydziału krajowego, kierującym budowami poszczególnych dróg i mostów, albo okręgową służbą drogową; bądź też, według uznania Wydziału krajowego, inżynierom Wydziałów powiatowych, prowadzącym znaczniejsze budowy.

Praktyce uczniów towarzyszyć mają stosowne pouczenia i objaśnienia ze strony inżynierów, którym uczniowie zostali przydzieleni, a to nie tylko co do technicznej strony pracy, ale także co do celu pracy i związku, jaki zachodzi pomiędzy tym celem, a wykonaniem roboty oraz okolicznościami zewnętrznemi, wymagającemi częstokroć zmiany sposobu wykonania.

§. 7.

Ażeby zajęcia praktyczne uczniów osiągnęły cel zamierzony, powinni uczniowie być użyci o ile możności najprzód do czynności tego rodzaju, jak palikowanie trasy, zdjęcia przekrojów poprzecznych, profilowanie wykopów i nasypów, jakoteż do pomocy przy prowadzeniu robót ziemnych i innych pomniejszych, a według uznania inżyniera, także do wykonania własnoręcznie niektórych robót, jak skarpowania, darniowania, faszynowania, robót murarskich itp.

Następnie, w miarę zachodzących okoliczności należy ucznia pierwej lub później użyć jako pomocnika przy trasowaniu, celem wprawienia go w czynnościach wytyczania łuków, niwelacyi podłużnej, pomiaru parcel itd. — dalej przy wykonaniu robót pokładowych i innych, uzupełniających nawierzchnię korpusu drogowego, przy wykonaniu różnych robót sztucznych, budowy przepustów i mostów, jakoteż przy wykonaniu dostaw materyałów, niemniej przy wykonaniu i prowadzeniu wszelkiego rodzaju robót konserwacyjnych. Przytem powinien uczeń zaznajomić się praktycznie z gatunkami materyałów, jakoteż ze sposobami dobywania względnie wytwarzania, oraz obrabiania i użycia tychże, z wytyczaniem objektów, dalej z szczególnemi zadaniami drożnika i konduktora w celu prawidłowego utrzymania drogi, tudzież z całą praktyką służbową konduktora.

W końcu użyty będzie uczeń jako dozorca do nadzoru i odbioru całości robót na pewnej przestrzeni, przyczem winien prowadzić według przyjętych norm: pomiar i obliczanie bryłowatości wykonanych robót, dziennik budowy, względnie robót, materyałów i narzędzi, listy wypłat robotników, wykazy należytości akordantów, dostawców i przedsiębiorców itd.

Inżynierowie starsi, dojeżdżający ze Lwowa na inspekcyę budowy i robót drogowych, porozumiewają się przy każdej sposobności z inżynierami prowadzącymi roboty, co do zatrudnienia uczniów w ten sposób, aby miejscowe potrzeby służbowe pogodzić z założonym celem nauki praktycznej.

§. 8.

Przez czas każdorocznej praktyki letniej, obowiązany jest każdy uczeń najstaranniej prowadzić dziennik swoich zajęć służbowych (§. 23.), w którym oprócz zapisków codziennych zatrudnień i okoliczności wywierających wpływ na tok robót, objaśnić ma wykonujące się roboty odręcznymi kotowanymi szkicami w tekście, szczególniej co się tyczy objektów i robót sztucznych tudzież użytych narzędzi i przyrządów budowlanych względnie drogowych.

Dziennik ten, poświadczony przez inżyniera prowadzącego roboty, obowiązany jest każdy uczeń doręczyć kierownikowi szkoły, zaraz po powrocie z praktyki letniej.

Z końcem każdego miesiąca praktyki letniej obowiązany jest nadto każdy uczeń na podstawie pomienionego dziennika swych zajęć ułożyć samodzielnie i własnoręcznie napisać treściwe sprawozdanie miesięczne ze swych czynności, które przełożony inżynier przedłoży Wydziałowi krajowemu z poświadczeniem zachowania się ucznia, jego pilności i punktualności w służbie, zdatności praktycznej i ścisłości w wykonywaniu poleconych mu prac oraz postępu okazanego w praktycznej biegłości.

III. Nadzór, zarząd i siły nauczycielskie.

§. 9.

Szkoła praktyczna konduktorów drogowych pozostaje pod nadzorem Wydziału krajowego, który ten nadzór sprawuje za pośrednictwem szefa departamentu, zawiadującego sprawami drogowemi.

Wydział krajowy przedkłada corocznie preliminarze zwyczajnych i nadzwyczajnych wydatków na szkołę Sejmowi do zatwierdzenia i w granicach uchwalonych preliminarzy stanowi o potrzebach szkoły, wyznacza kierownika szkoły i nauczycieli, oraz ich wynagrodzenia, zatwierdza rozkład lekcyj, przyjmuje uczniów do szkoły i nadaje im stypendya.

§. 10.

Kierownika szkoły wyznacza Wydział krajowy z pomiędzy inżynierów krajowej służby drogowej. Kierownik sprawuje zarząd szkolny w zakresie właściwym zazwyczaj dyrekcyi zakładu naukowego, załatwia przeto wszelkie sprawy tego zarządu, przedkłada w tej mierze odpowiednie wnioski Wydziałowi krajowemu, wykonywa względnie czuwa nad wykonaniem odnośnych rozporządzeń, koresponduje ze stronami, o ile załatwienie sprawy nie wymaga osobnej decyzyi Wydziału krajowego, wydaje potrzebne poświadczenia itd., a w ogóle odpowiada przed Wydziałem krajowym za zgodne z przepisami prowadzenie szkoły.

Kierownik szkoły jest bezpośrednim przełożonym nauczycieli i uczniów, przewodniczy na posiedzeniach miesięcznych grona nauczycielskiego, czuwa nad programowem prowadzeniem nauk, ćwiczeń i egzaminów, nad karnością, zachowaniem się, uczęszczaniem do szkoły i postępami uczniów, przedstawia wnioski w porozumieniu z dyrekcyą oddziału techniczno-drogowego, co do miejsc przeznaczenia uczniów na praktykę letnią (§ 6.) itd.

§. 11.

Do udzielania nauk powołuje Wydział krajowy z reguły inżynierów krajowej służby drogowej, o ile to nie jest połączone z uszczerbkiem dla załatwiania spraw poruczonych tej służbie.

W razie potrzeby będą powołani na wniosek kierownika szkoły, inni odpowiednio ukwalifikowani nauczyciele, zwłaszcza do udzielania nauki przedmiotów ogólnie kształcących lub nietechnicznych.

§. 12.

Każdy nauczyciel poddaje się bezwarunkowo przepisom niniejszego regulaminu, jakoteż wszelkim innnym przepisom i rozporządzeniom, które później zostaną wydane.

IV. Uczniowie.

§. 13.

Kandydatów do szkoły praktycznej konduktorów drogowych przyjmuje Wydział krajowy wyłącznie w drodze konkursu (§. 16.).

Kandydaci mogą być przyjęci albo:

1. na koszt funduszu krajowego, bądź to jako stypendyści, bądź wyjątkowo jako prowizoryczni funkcyonaryusze krajowej służby drogowej, w tym ostatnim wypadku jednak w charakterze uczniów nadzwyczajnych (§. 27. i 35.); — albo:

2. na koszt funduszów powiatowych lub gminnych, bądźto jako stypendyści, bądź jako funkcyonaryusze powiatowej lub gminnej służby drogowej; — albo w miarę miejsc wolnych:

3. na własne koszta, jeżeli wykażą się dowodem, że na czas uczęszczania do szkoły mają zapewnione środki utrzymania i zaopatrzenia się w potrzebne przybory szkolne.

Nadto, w miarę miejsca pozostającego w sali szkolnej, uczęszczać mogą na niektóre wykłady, za upoważnieniem ze strony kierownika szkoły, osoby starsze, pragnące nabyć odnośnych wiadomości, a to w charakterze wolnych słuchaczów.

§. 14.

Stypendya ustanowione z funduszu krajowego są k o n k u r s o w e (§. 16. B. 1.). Wydziałom powiatowym i Magistratom miast pozostaje do woli ustanawianie z właściwych funduszów bądź to stypendyów k o n k u r s o w y c h, bądź stypendyów p r z e z n a c z o n y c h w y ł ą c z n i e dla kandydatów, których przedstawią Wydziałowi krajowemu imiennie (§. 16. B. 2.).

Wydział powiatowy lub Magistrat miejski, który ustanowił stypendyum konkursowe, ma prawo wyboru do swej służby jednego z tych ukończonych uczniów szkoły, którzy nie będą przeznaczeni do służby krajowej, ani obowiązani z góry do służby innych Wydziałów powiatowych względnie Magistratów z tytułu pobierania stypendyów imiennych lub płac służbowych w czasie nauki zimowej.

Tak konkursowe jak imiennie ustanowione stypendya nadaje na podstawie kla-

syfikacyi konkursowej (§. 16. *C.* i §. 17.) i wypłaca Wydział krajowy.

Każde stypendyum wynosi dwadzieścia pięć (25) zł. miesięcznie przez czas 5-miesięcznej nauki zimowej. Z pobieraniem stypendyum połączone jest nadto bezpłatne otrzymywanie względnie używanie potrzebnych przyborów szkolnych (§. 43.), zaś przy robotach praktycznych w lecie, odpowiednie wynagrodzenie z funduszów budowy lub funduszów drogowych, a względnie z funduszów, z których stypendyum zostało ustanowione. Wydatki na przybory szkolne stypendysty pokrywa fundusz, z którego stypendyum zostało ustanowione.

Uczniowie uczęszczający do szkoły na koszt własny mogą także otrzymać wynagrodzenie przy robotach praktycznych w lecie, o ile środki na to pozwolą.

§, 15.

Uczniowie, którzy otrzymali stypendya konkursowe, składają Wydziałowi krajowemu pisemną deklaracyę, mocą której obowiązani są na wezwanie Wydziału krajowego przyjąć za odpowiedniem wynagrodzeniem obowiązki w krajowej, powiatowej lub gminnej służbie drogowej, stosownie do przeznaczenia, jakie im będzie wskazane, i w takowej odsłużyć przynajmniej dziesięć lat czynnie. W razie uchylenia się lub niedopełnienia zobowiązania samowolnie, będą pociągnięci do zwrotu pobranych stypendyów.

§. 16.

A) Nikt nie może być zapisanym w poczet uczniów szkoły konduktorów drogowych przy Wydziale krajowym, kto nie złoży z dobrym skutkiem wstępnego egzaminu konkursowego (§. 16. ustęp *C*) i nie posiada następujących wymaganych warunków:
a) wieku najmniej 17 ukończonych lat życia;
b) zdrowia odpowiedniego do pełnienia obowiązków konduktora drogowego, wymagających organizmu silnego i odpornego na wpływy klimatyczne;
c) zachowania się moralnego i nienagannego;
d) zezwolenia rodziców lub opiekuna na uczęszczanie do szkoły konduktorów drogowych i na wybór tego zawodu, jeżeli kandydat nie jest pełnoletnim w czasie ubiegania się o przyjęcie do szkoły.

B) Oprócz dowodów stwierdzających powyższe warunki, wymagane są w celu przypuszczenia kandydatów do wstępnego egzaminu konkursowego, jeszcze dowody następujące:

1. od kandydatów ubiegających się o stypendya konkursowe lub o wyjątkowe przyjęcie ich do szkoły na koszt funduszu krajowego w charakterze uczniów nadzwyczajnych (§. 13. punkt 1):
e) że nie przekroczyli (30) trzydziestu lat życia;
f) że ukończyli z dobrym postępem co najmniej czwartą klasę szkoły realnej lub gimnazyalnej, albo ósmą klasę szkoły wydziałowej, albo w końcu tę klasę względnie ten kurs szkół innych, które Wydział krajowy za równorzędne uzna;
g) że nie są w stanie kształcić się własnym kosztem.

Przytem pierwszeństwo będą mieli ci kandydaci, którzy obok wyższego stopnia kwalifikacyi w ogóle i złożenia egzaminu wstępnego z dobrym skutkiem, wykazali się: albo dobrą listą kwalifikacyjną ze strony c. i k. pułków względnie batalionów broni technicznych, przy których stopień podoficera otrzymali, – albo dowodami, że obowiązkowi czynnej służby wojskowej zadość uczynili, względnie zostali od tegoż obowiązku uwolnieni i że są lub byli już technicznie zajęci przy robotach budowlanych.

2. od kandydatów przedstawionych przez Wydziały powiatowe lub Magistraty miast na ustanowione dla nich wyłącznie stypendya powiatowe lub gminne i w ogóle od kandydatów przedstawionych na koszt funduszów powiatowych lub gminnych, jakoteż od kandydatów pragnących kształcić się własnym kosztem:
e) że ukończyli z dobrym postępem co najmniej trzecią klasę szkoły realnej lub gimnazyalnej, albo siódmą klasę szkoły wydziałowej, albo w końcu tę klasę względnie ten kurs szkół innych, które Wydział krajowy za równorzędne uzna;
f) że mają — o ile to się tyczy kandydatów pragnących kształcić się własnym kosztem — zapewnione środki utrzymania i zaopatrzenia się w potrzebne przybory szkolne na czas pięciomiesięcznej nauki zimowej.

Pomiędzy kandydatami pragnącymi kształcić się własnym kosztem pierwszeństwo będą mieli ci, którzy obok złożenia egzaminu wstępnego z dobrym skutkiem wykazali się wyższemi kwalifikacyami, a to zarówno szkolnemi

jak praktycznemi, względnie także odbytą służbą wojskową.

C) Przedmiotem wstępnego egzaminu konkursowego jest matematyka i geometrya w zakresie odpowiadającym nauce tych przedmiotów w pierwszych trzech klasach c. k. szkół realnych. Kandydaci ze szkół, w których językiem wykładowym nie jest język polski, poddadzą się nadto przy tym egzaminie próbie w celu stwierdzenia, czy władają odpowiednio językiem polskim w słowie i piśmie.

§. 17.

O przyjęciu uczniów do szkoły, jakoteż ewentualnem udzieleniu im stypendyów, stanowi Wydział krajowy na podstawie opinii komisyi, wyznaczonej do przeprowadzenia wstępnego egzaminu, tudzież konkursowej klasyfikacyi kandydatów, przy której to klasyfikacyi uwzględnione być mają zarówno stopnie przedłożonych kwalifikacyj, jak wyniki wstępnego egzaminu.

W skład pomienionej komisyi wchodzą: dyrektor oddziału techniczno-drogowego przy Wydziale krajowym, zastępca tegoż dyrektora, kierownik szkoły, tudzież nauczyciele matematyki i geometryi w szkole konduktorów drogowych, jako egzaminatorowie.

V. Klasyfikacya, egzamina i świadectwa.

§. 18.

Do oznaczenia postępu ucznia w naukach służą następujące stopnie:

stopień 4 czyli bardzo dobry,
„ 3 „ dobry,
„ 2 „ dostateczny,
„ 1 „ mierny,
„ 0 „ niedostateczny.

Pilność w nauce i uczęszczaniu do szkoły oznacza się stopniami:

4. wytrwała,
3. zadowalniająca,
2. dostateczna,
1. niejednostajna,
0. niedostateczna.

Zewnętrzną formę prac rysunkowych i pisemnych ocenia się stopniami:

4. bardzo staranna,
3. staranna,
2. dość staranna.
1. mniej staranna,
0. niedbała.

Zachowanie się ucznia oznacza się stopniami:

4. wzorowe,
3. zupełnie odpowiednie,
2. odpowiednie,
1. mniej odpowiednie,
0. nieodpowiednie.

§. 19.

Zachowanie się nieodpowiednie pociąga za sobą bezwarunkowo wydalenie ze szkoły.

§. 20.

Podczas lekcyi będą uczniowie przepytywani, aby nauczyciele mogli się przekonać, o ile uczniowie zrozumieli i przyswoili sobie naukę, oraz jakie w niej postępy zrobili

Ażeby uczeń wykład rozumiał i mógł odpowiednie robić postępy w naukach, obowiązany jest do każdej lekcyi przychodzić należycie przygotowanym przez powtórzenie tego, co w poprzednich lekcyach było wyłożone.

§. 21.

Przy końcu każdego miesiąca nauki zimowej odbywa się konferencya nauczycieli pod przewodnictwem kierownika, na której oprócz wspólnego porozumienia się i wzajemnej wymiany zapatrywań co do ogólnych potrzeb szkoły, nauczyciele przedstawiają kierownikowi klasyfikacyę uczniów tak co do postępu i pilności w naukach, jak co do zachowania się w zakładzie. Klasyfikacyę tę wpisuje kierownik szkoły do oddzielnej księgi szkolnej klasyfikacyjnej, w tym celu zaprowadzonej.

Uczeń, co do którego okaże się przy klasyfikacyi miesięcznej, że nie zasłużył na dostateczny stopień w dwóch którychkolwiek przedmiotach względnie wymogach szkolnych (postępy w poszczególnych przedmiotach nauki, pilność i staranność w rysunkach i ćwiczeniach, pilność w uczęszczaniu, zachowanie się), nie może pozostać nadal w szkole. Wyjątek może być uwzględniony tylko w tym wypadku, jeżeli uczeń mimo niewystarczającego postępu, odznacza się wytrwałą pilnością w nauce, starannością w wykonywaniu prac i obowiązków szkolnych, oraz wzorowem zachowaniem się, a nauczyciele na konferencyi miesięcznej zaproponują pozostawienie go w szkole na następny miesiąc.

Uczeń po raz trzeci przy klasyfikacyach miesięcznych wykazany z jednego któregokolwiek przedmiotu, będzie uwolniony ze szkoły.

§. 22.

Z końcem każdorocznej nauki zimowej składają uczniowie egzamina kursowe ze wszystkich przedmiotów nauki (§. 25.) przed nauczycielami tychże przedmiotów w obecności dyrektora oddziału techniczno-drogowego lub jego zastępcy, jednego lub dwóch starszych inżynierów tegoż oddziału i kierownika szkoły, zasiadających naprzemian przy egzaminowaniu.

O wynikach powyższych egzaminów donosi kierownik szkoły Wydziałowi krajowemu, zamieszczając w księdze klasyfikacyjnej, stopnie otrzymane przez uczniów.

Uczeń, który przy tych egzaminach nie okazał dostatecznego postępu w dwóch przedmiotach, będzie z listy uczniów wykreślony.

Jeżeli zaś w jednym tylko przedmiocie nie okazał uczeń dostatecznego postępu przy egzaminach kursowych, a postępy jego przy klasyfikacyach miesięcznych były wogóle wystarczające, w takim razie może być wyjątkowo przypuszczonym do egzaminu poprawczego przed rozpoczęciem następnego roku szkolnego.

§. 23.

Po upływie każdorocznej praktyki letniej, kierownik szkoły zapisuje do księgi klasyfikacyjnej okazany przez ucznia stopień zdatności praktycznej przy robotach, ścisłości w wykonywaniu poleconych mu prac, pilności i punktualności w służbie, w końcu jego postępy w praktycznej biegłości i zachowanie się, a to na podstawie zdania inżyniera, któremu uczeń był przydzielonym.

Również dziennik zajęć służbowych ucznia i jego sprawozdania miesięczne (§. 8.) znajdują ocenienie w księdze klasyfikacyjnej.

§. 24.

Po ukończeniu trzeciej klasy, a zatem i odbyciu trzeciej praktyki letniej, składa każdy uczeń egzamin ogólny z całości nauk zawodowych i nabytej praktyki, czyli egzamin kwalifikacyjny, a to przed komisyą egzaminacyjną, do której pod przewodnictwem szefa departamentu, zawiadującego sprawami drogowemi względnie wydelegowanego przez tegoż zastępcy, powołani są: dyrektor i zastępca dyrektora oddziału techn. drogowego, jeden ze starszych inżynierów tegoż oddziału, jakoteż kierownik szkoły i nauczyciele egzaminujący.

Przy egzaminie tym oceniony ma być jedynie stopień uzdolnienia praktycznego w całości wymaganej wiedzy fachowej, a to na podstawie wykonać się mającego przez ucznia elaboratu pisemnego oraz ustnych odpowiedzi z połączonego zakresu miernictwa i poziomowania, materyałów budowlanych i ich użycia, budowy, utrzymania oraz projektowania dróg i mostów, jakoteż przepisów administracyi drogowej.

W tym celu, przy egzaminie kwalifikacyjnym przedstawione być mają wszystkie prace szkolne i praktyczne uczniów, rysunki, projekty, zadania i elaboraty wykonane w szkole, notaty wykładów (§. 36), sprawozdania i dzienniki zajęć służbowych z trzyletniej praktyki (§. 8.) itd., które uczniowie, na zapytania egzaminatorów i członków komisyi, mają wyjaśniać, uzasadniać, względnie prostować, poprawiać i uzupełniać.

§. 25,

Tak do egzaminów kursowych, jak do egzaminu kwalifikacyjnego obowiązany jest każdy uczeń stawić się ściśle w terminie dla niego wyznaczonym. Jeżeli tego zaniedba i nie udowodni należycie bardzo ważnej przeszkody, nie będzie do egzaminu wcale przypuszczony.

§. 26.

W razie pomyślnego wyniku egzaminu kwalifikacyjnego, otrzymuje uczeń na tej podstawie, jakoteż na podstawie trzyletniej klasyfikacyi, zapisanej w księdze szkolnej, świadectwo uzdolnienia do pełnienia obowiązków konduktora drogowego.

W świadectwie tem uwidocznione będą oprócz postępów ucznia w naukach i praktyce, także pilność, zachowanie się i stopień uzdolnienia praktycznego.

§. 27.

Uczniowie nadzwyczajni (§. 13. p. 1.), którzy z powodu obowiązków w krajowej służbie drogowej musieli przerwać naukę szkolną, lub nie mogli uczęszczać na wszystkie przedmioty, będą mimo to, przypuszczeni do składania egzaminu kwalifikacyjnego (§. 35.).

§. 28.

Uczniowie, którzy przed ukończeniem całego trzyletniego okresu szkolnego wystąpili ze szkoły, albo uwolnieni lub wydaleni z niej zostali, albo też nie poddali się egzaminowi kwalifikacyjnemu, względnie nie złożyli go z dobrym skutkiem,

mogą otrzymać tylko potwierdzenie czasu, przez który do szkoły konduktorów drogowych uczęszczali, z wyraźnem nadmienieniem, że egzaminu kwalifikacyjnego nie składali względnie nie złożyli.

VI. Ogólne przepisy porządku szkolnego.

§. 29.

Rok szkolny rozpoczyna się zazwyczaj dnia 16 listopada.

Z początkiem roku szkolnego winni uczniowie nowoprzyjęci (klasa I.) podać dokładnie kierownikowi szkoły wszelkie żądane od nich osobiste daty i wyjaśnienia.

Uczniowie powracający z praktyki letniej obowiązani są przed rozpoczęciem roku szkolnego t. j. najpóźniej 15. listopada, zgłosić się u kierownika szkoły w celu doręczenia mu dziennika swoich zajęć służbowych i wpisania się do następnej klasy.

W ciągu pierwszych dwóch tygodni roku szkolnego, obowiązany jest nadto każdy uczeń podać dokładnie kierownikowi szkoły swoje mieszkanie, tudzież nazwisko osoby odnajmującej mu mieszkanie, a w razie następnej zmiany mieszkania w czasie nauki zimowej, donieść o tem kierownikowi szkoły w ciągu 24 godzin.

§. 30.

Uczniowie zajmują w sali szkolnej miejsca po porządku numerami oznaczone, których to miejsc samowolnie zmieniać, ani stołów z miejsc wyznaczonych przestawiać im nie wolno.

Z początkiem trzyletniego okresu szkolnego zasiadają uczniowie tymczasowo w porządku wzrostu: najniżsi wzrostem w pierwszych rzędach, wyżsi stopniowo w dalszych rzędach; w ciągu pierwszego tygodnia nauki upoważnieni są jednak porozumieć się pomiędzy sobą co do zamiany miejsc i przedłożyć swoje życzenia w tym względzie kierownikowi szkoły. W drugim tygodniu nauki kierownik wyznacza uczniom ostatecznie ich miejsca, poczem żadna prośba o zmianę miejsca nie może już być przyjętą.

§. 31.

Drzwi sali szkolnej są zamknięte podczas lekcyi, a uczniów przychodzących za późno, nie dopuszcza się na lekcye.

Między lekcyami po sobie następującemi, jakoteż w czasie lekcyi, trwającej 2 godziny, dozwoloną jest przerwa dziesięciominutowa, podczas której drzwi sali szkolnej nie są zamknięte (§. 33.).

§. 32.

Kierownik szkoły przeznacza jednego lub więcej uczniów do dozoru porządku szkolnego.

Obowiązki wyznaczonych w tym celu uczniów, których nazwiska wpisuje kierownik z odnośną wzmianką do dziennika lekcyj (§. 40.), są następujące:

a) pilnować, ażeby w sali był spokój i porządek, oraz aby uczniowie zachowywali się stosownie do przepisów szkolnych;

b) przechowywać i przedkładać codziennie kierownikowi dziennik lekcyj, jakoteż przechowywać wszelkie przedmioty, które im będą powierzone przez kierownika albo przez nauczycieli;

c) uważać i pilnować, ażeby sprzęty oraz inne przedmioty, przybory i materyały szkolne, nie były niszczone.

W ogóle uczniowie dozorujący mają się stosować ściśle do poleceń, danych im przez kierownika szkoły i są odpowiedzialni za wszelkie uszkodzenia zrządzone w sali szkolnej, jeżeli o nich natychmiast nie doniosą kierownikowi z wyjaśnieniem, który z uczniów to uczynił.

§. 33.

Zarówno w sali szkolnej, jak w obrębie gmachu, w którym lokal szkolny się znajduje, obowiązani są uczniowie zachowywać się cicho i spokojnie.

W sali szkolnej wzbronionem jest bezwzględnie:

a) palenie tytoniu;

b) oddawanie się jakiejkolwiek rozrywce;

c) przynoszenie i przechowywanie tam jakichkolwiek przedmiotów, nie mających związku z udzielaną nauką, a mogących przyczynić się do odwrócenia uwagi uczniów od wykładów lub pracy szkolnej;

d) wprowadzanie do sali i przyjmowanie tam kogokolwiek zarówno w dnie powszednie, jak w dnie wolne od nauki. (§. 34).

Nadto w korytarzach wzbronione jest uczniom gromadzenie się, palenie tytoniu i wspólne przechadzanie się.

§. 34.

Uczniowie obowiązani są uczęszczać regularnie do szkoły, słuchać uważnie wykładów (§. 36) i repetycyi, tudzież wykonywać wymagane ćwiczenia, rysunki itd, w godzinach oznaczonych tygodniowym rozkładem lekcyj, który z początkiem roku szkolnego ogłosi kierownik szkoły.

W celu uczenia się przed i po lekcyach, a wogóle poza godzinami szkolnemi, lub w dnie wolne od nauki, mogą uczniowie przebywać w sali szkolnej, lecz tylko za zezwoleniem kierownika szkoły, w godzinach przez niego oznaczonych i w obecności ucznia dozorującego, który odpowiada za zachowanie się uczniów zgodne z przepisami (§§. 32. i 33.).

§. 35.

Uczniowie zwyczajni obowiązani są uczęszczać na wszystkie przedmioty szkolne z jedynym wyjątkiem nauki języka ruskiego, która dla uczniów, uczęszczających na własny koszt, nie jest obowiązkową, dla uczniów zaś pobierających stypendya lub zasiłki, o tyle jest nieobowiązkową, o ile na podstawie dostatecznej znajomości tego języka będą od uczęszczania na pomienioną naukę uwolnieni przez kierownika szkoły w porozumieniu z odnośnym nauczycielem.

Uczniowie nadzwyczajni, zatrudnieni w biurze techn. drogowem (§. 13. punkt 1.), obowiązani są uczęszczać na te przedmioty i składać te egzamina, które im będą wskazane przez dyrekcyę pomienionego biura w porozumieniu z kierownikiem szkoły.

§ 36.

Uczniowie obowiązani są notować wykłady z oznaczeniem każdej lekcyi, w zeszytach jednakowego formatu, dla każdego przedmiotu oddzielnie przeznaczonych — i takowe zarówno na każde wezwanie nauczycielowi lub kierownikowi szkoły, jak w regule przy egzaminach kursowych (§. 22.) i egzaminie kwalifikacyjnym (§. 24.) nauczycielom egzaminującym względnie komisyi egzaminacyjnej przedłożyć.

§. 37.

Każda nieobecność ucznia na lekcyi powinna być usprawiedliwioną przed kierownikiem szkoły.

Od obecności na lekcyach może ucznia uwolnić tylko kierownik szkoły w razie uznania ważnych powodów.

Uczeń, który dla powodów nie dających się uniknąć, koniecznie potrzebuje oddalić się ze szkoły na przeciąg czasu, przekraczający dni cztery, obowiązany jest przedłożyć przedtem pisemnie powody kierownikowi szkoły.

Bez zezwolenia ze strony kierownika szkoły, nie wolno uczniowi w żadnym razie oddalić się ze Lwowa.

§. 38.

Uczeń, który zachoruje i z tego powodu nie może przyjść do szkoły, obowiązany jest bezzwłocznie donieść o tem kierownikowi szkoły.

Dłuższa niż cztery dni nieobecność, spowodowana chorobą, powinna być usprawiedliwiona poświadczeniem lekarskiem.

Uczeń, który był chory lub z innych powodów nie uczęszczał na lekcye, obowiązany jest po powrocie do szkoły, zgłosić się u kierownika.

§. 39.

Powtarzająca się, nieusprawiedliwiona należycie nieobecność na lekcyach, może spowodować uwolnienie ucznia ze szkoły.

Uczeń, który bez upoważnienia ze strony kierownika szkoły, względnie bez doniesienia temuż powodów, jest nieobecny, w szkole dłużej niż cztery dni z rzędu zostaje przez to samo wykreślony z listy uczniów.

§. 40.

Nieobecność uczniów w godzinach oznaczonych tygodniowym rozkładem, stwierdzają nauczyciele na każdej lekcyi w dzienniku nauki zimowej, w którym wykazują:

dzień i miesiąc lekcyi,

liczbę porządkową lekcyi danego przedmiotu,

godzinę i wyszczególnienie przedmiotu,

nazwiska uczniów nieobecnych,

oraz uwagi innego rodzaju z podpisem własnoręcznym.

§. 41.

W razie przeszkody odbycia lekcyi ze strony nauczyciela, obowiązany tenże jest porozumieć się z innym nauczycielem szkoły co do zastępstwa i uprzedzić o tem w stosownym czasie kierownika szkoły w celu zarządzenia tego zastępstwa lub odpowiedniego zajęcia uczniów w czasie przeznaczonym na odnośną względnie odnośne lekcye.

Zamiany godzin lub wzajemne zastępstwa między nauczycielami bez upoważnienia ze strony kierownika, nie są dozwolone.

§. 42.

Sprzęty, przedmioty, modele, przybory naukowe i rysunkowe, znajdujące się w sali szkolnej, lub udzielone do osobistego użytku, winni uczniowie utrzymywać w jak największym porządku i chronić od wszelkiego uszkodzenia.

Wszelkie braki i uszkodzenia, nie pochodzące ze zwykłego zużycia, lecz spowodowane nieuwagą, niedbalstwem lub lekkomyślnością ucznia, obowiązany tenże będzie zastąpić z własnych funduszów.

§. 43.

Uczniowie pobierający stypendya z funduszów krajowych, powiatowych lub gminnych, otrzymują do użytku bezpłatnie potrzebne przybory szkolne, rysunkowe i zeszyty; książki jednak, zwykły papier do pisania, pióra i tym podobne drobne materyały, powinni sobie kupić z własnych funduszów (§. 15.).

§. 44.

Uczeń występujący ze szkoły lub opuszczający ją dla jakichkolwiek powodów, obowiązany jest zwrócić kierownikowi wszelką własność zakładową, daną mu do czasowego użytku.

VII. Przepisy karności.

§. 45.

Każdy uczeń szkoły praktycznej konduktorów drogowych poddaje się bezwarunkowo wszelkim przepisom niniejszego regulaminu, jakoteż wszelkim innym przepisom i rozporządzeniom, które później zostaną wydane.

§. 46.

Uczniowie są obowiązani zachowywać się moralnie i przykładnie, i unikać wszystkiego, coby mogło świadczyć niekorzystnie o ich uczuciach religijnych, obyczajności, wyobrażeniach społecznych, charakterze, poczuciu obowiązków, oraz zamiłowaniu do ładu i porządku.

§. 47.

Przełożonym uczniów jest kierownik szkoły; podczas zaś praktyki letniej bezpośrednim przełożonym ucznia jest ten inżynier, któremu uczeń został przydzielony.

§. 48.

Kierownikowi szkoły, nauczycielom, inżynierom przełożonym, jakoteż wszystkim zwierzchnikom, winni uczniowie uszanowanie i posłuszeństwo.

§. 49.

Z wszelkiemi prośbami lub zażaleniami udać się ma uczeń do kierownika szkoły, względnie do inżyniera kierującego robotami; wszelkie zaś zbiorowe przedstawienia ze strony uczniów wzbronione są pod karą uwolnienia ze szkoły.

Jeżeli zachodzi potrzeba, aby uczeń wniósł podanie do Wydziału krajowego, albo do władzy, od której jako praktykant jest zawisły w czasie robót letnich, wolno mu to uczynić jedynie na ręce kierownika szkoły, względnie inżyniera, któremu został przydzielony.

§. 50.

Wykroczenia ucznia przeciwko przepisom niniejszego regulaminu i przeciw wszelkim rozporządzeniom władz przełożonych karane będą według uznania kierownika szkoły, a względnie inżyniera przełożonego, prowadzącego roboty:

albo ustnem napomnieniem;

albo odtrąceniem mu za karę pewnej kwoty z miesięcznej raty stypendyalnej, zasiłku lub wynagrodzenia i ostrzeżeniem, że stypendyum, zasiłek lub wynagrodzenie utraci, jeżeli się niepoprawi;

albo naganą z pisemnem zagrożeniem uwolnienia ucznia ze szkoły, o czem kierownik szkoły względnie inżyuier kierujący robotami donosi Wydziałowi krajowemu i zawiadamia opiekuna ucznia, jeżeli ten nie jest pełnoletni;

albo wprost przedstawieniem ucznia Wydziałowi krajowemu w celu odebrania mu nadal stypendyum lub wynagrodzenia, względnie uwolnienia go zeszkoły.

Ucznia zagrożonego już pisemnie uwolnieniem ze szkoły lub utratą stypendyum, który w oznaczonym czasie nie dopełni wymaganych warunków poprawy, może kierownik szkoły bezpośrednio wykreślić z listy uczniów, względnie wstrzymać mu ostatecznie wypłatę stypendyum lub zasiłku.

O uwolnieniu ucznia ze szkoły, lub ostatecznem wstrzymaniu mu wypłaty, do-

nosi kierownik szkoły natychmiast Wydziałowi krajowemu i zawiadamia o tem opiekuna ucznia.

§. 51.

Ucznia, który okaże się niezdolnym do korzystania z nauki, opieszałym lub nieobyczajnym, albo który w jakikolwiek sposób wywiera wpływ niekorzystny na moralność i karność kolegów swoich lub ludzi zajętych przy robotach, może kierownik szkoły, względnie prowadzący roboty inżynier, któremu uczeń został przydzielonym, każdej chwili zasuspendować w uczęszczaniu do szkoły, względnie w czynnościach służbowych, przedstawiając go równocześnie Wydziałowi krajowemu do wykreślenia z listy uczniów (§§. 19. 21).

§. 52.

Uczeń-stypendysta, uwolniony ze szkoły, traci równocześnie prawo pobierania stypendyum.

§. 53.

Uczniom szkoły konduktorów drogowych nie wolno należeć do żadnego stowarzyszenia bez zezwolenia Wydziału krajowego.

VIII. Postanowienie końcowe.

§. 54.

W razie okazać się mogącej potrzeby, kierownik szkoły przedłoży Wydziałowi krajowemu odpowiednie wnioski, zmierzające do zmiany względnie uzupełnienia postanowień niniejszego regulaminu.

Lwów, dnia 25. marca 1899.

Szczegółowy plan nauki zimowej.

I. Język polski.

W klasie I. II. i III. Składnia, pisownia, ćwiczenia praktyczne, czytanie ustępów treści opisującej, opowiadanie, dyktando, zadania pisemne. — Czytanie ustępów treści historycznej, geograficznej, społecznej, listy, stylistyka zawodowa, techniczna i administracyjna, dyktando i kompozycye pisemne w sprawach budowy, zamówień, dostaw, wzory podań, raportów, kwitów, kontraktów i t. d. Czytanie najznakomitszych ustępów prozy i poezyi polskiej z objaśnieniami, ćwiczenia w poprawnem i jasnem wyrażaniu się ustnem i na piśmie.

2. Arytmetyka ogólna, planimetrya, stereometrya i trygonometrya prostolinijna.

W klasie I. Arytmetyka ogólna aż do równań 2-go stopnia o jednej niewiadomej i logarytmów włącznie. Planimetrya i stereometrya elementarna.

W klasie II.: Linie trygonometryczne, rozwiązywanie trójkątów, tablice trygonometryczne; — uzupełnienie planimetryi i stereometryi.

3. Najpotrzebniejsze praktyczne wiadomości z nauk przyrodniczych i mechaniki.

W klasie I. Ogólne i szczegółowe własności ciał. Najważniejsze pierwiastki i połączenia chemiczne, znajdujące się w przyrodzie. tudzież szczególniej te, których znajomość potrzebną jest w budownictwie, jak powietrze, woda, para, ziemia, glina, różne skały i kamienie, węgiel, drzewo, proces gnicia, żelazo, stal, wapienie, gips, wapno zwykłe i hydrauliczne, cementy, ich fabrykacya, własności, wypalanie, gaszenie, tężenie wapien i cementów.

W klasie II. Treściwe wiadomości z mechaniki ciał stałych płynnych i lotnych, przyczem szczególniej wyłuszczyć ruch, chyżość, siły, jednostkę pracy, składanie i rozkładanie sił, oznaczanie środków ciężkości, równowagę, skutek pracy, tarcie, maszyny proste dźwignię, równię pochyłą, wagi, dynamometr, śrubę, mutrę, kran, krążki, kluby, wał, korbę, główne części składowe maszyn, motorów, organa transmisyjne.

Ogólne opisanie maszyny parowej: ognisko, kocioł, przepisy o kotłach, lokomobila. Pompy zwykłe i odśrodkowe. Wiadomości z metereologii.

4. 5 Najpotrzebniejsze zasady geometryi wykreślnej i rysunek geometryczny.

W klasie I. Rzuty prostopadłe i ich zastosowania aż do przecięć brył prostych z sobą w położeniach w praktyce napotykanych.

6. Rysunek techniczny, kaligrafia i zdjęcia z wolnej ręki z natury.

W klasach I, II. i III. Staranne pisanie zwykłe, rondowe i rysunkowe. — Rysunek z użyciem farb i cieni, z wzorów prostolinijnych i krzywolinijnych, na papierze, kalce papierowej i płóciennej. Zdjęcia rysunkowe z wolnej ręki z natury bez użycia linii, ekierki lub cyrkla, a mianowicie zdjęcia przyrządów roboczych i budowlanych, części składowych maszyn, wyjaśnionych w klasie II. pod 3), modeli budowlanych i poszczególnych konstrukcyi z natury, z wpisaniem główniejszych wymiarów.

7. Miernictwo i poziomowanie.

W klasie I. Wyjaśnienie map topograficznych, sztabowych, katastralnych, sytuacyjnych, pojęcie profilów podłużnego i poprzecznego. Najprostsze narzędzia i przybory miernicze, tyczki, paliki, łańcuch, taśma, pion, śródwaga, libela, łata do mierzenia długości, wytyczanie linii prostych, palikowanie i pomiar długości. Najprostsze narzędzia do wytyczania prostopadłych, mierzenie kątów i poziomowanie, węgielnica, pantometr, waga wodna, kolimator, łaty niwelacyjne, krzyże niwelacyjne, łata z libelą do zdejmowania profilów poprzecznych. Zasady zdejmowania parcel i planów sytuacyjnych zapomocą prostopadłych (węgielnica, pantometr) i mierzenie różnicy wysokości między 2 punktami, niwelowanie profili poprzecznych.

W klasie II. Kształt ziemi, południk, szerokość geograficzna, triangulacya, poziom pozorny i rzeczywisty. Zdejmowanie, obliczanie i wytyczanie kątów, wytyczanie

łuków, zdejmowanie planów zapomocą stolika mierniczego, obliczanie długości i wysokości niedających się bezpośrednio zmierzyć i zniwelować, obliczanie zdjętych powierzchni gruntów i parcel. Dokładniejsze wyjaśnienie profili podłużnego i poprzecznych, spadki i wzniesienia. Dokładniejsze instrumenta do niwelacyi, użycie ich, praktyka niwelacyi, prowadzenie dziennika (raptularza) niwelacyi, plany rzędne i warstwowe.

8. Materyały budowlane, ich więźby i użycie w budownictwie.

W klasie I. Materyały drewniane i roboty ciesielskie, własności i różne gatunki drzewa, ścinanie, spuszczanie, drzewa towarne i budulcowe, obrabianie i przechowywanie budulca, pleśń i konserwacya drzewa, wytrzymałość różnych gatunków drzew, narzędzia i przyrządy ciesielskie, łączenie i wiązanie drzew z sobą, ściany drewniane, belkowania, najprostsze wiązania dachów, schody, rusztowania, nazwy i wymiary drzew obrobionych, brusów, tarcic, desek, znajdujących się w handlu. Ceny. — Materyały kamienne i murarskie, kamienie naturalne i sztuczne, fabrykacya cegieł, dobywanie, obrabianie, układanie i wiązanie kamieni z sobą, wapna zwyczajne i hydrauliczne, gips, cementy, ich próby, konserwowanie, zaprawy murarskie, ich tężenie, użycie, betony, mury ciosowe, łamane, suche, ceglane, betonowe, sklepienia walcowe, wyprawy (tynki), powłoki, ceny materyałów.

W klasie II. Żelazo lane, kute, stal, blacha żelazna, użycie w kowalstwie i budownictwie, belki żelazne i blaszane, nitowanie, śruby, nazwy, formy i wymiary żelaz znajdujących się w handlu, ceny. — Powtórzenie ważniejszych części nauki z klasy I. Zasady projektowania budynku: *a)* domku dla drożnika i mytnika; *b)* budynku szkoły ludowej przy pomocy typów wydanych przez krajową Radę szkolną

9. Budowa, utrzymanie i projektowanie dróg.

W klasie I. Doniosłe znaczenie dróg dla kraju, ogólny pogląd na przedmiot, techniczne opisanie i składniki drogi, różne kategorye dróg: prawidłowo zbudowane, tylko uporządkowane, nieuporządkowane, drogi państwowe, krajowe, powiatowe, gminne, miejskie, prywatne, dojazdy kolejowe. Organizacya autonomicznej służby drogowej, czynności i obowiązki różnych organów Roboty ziemne, profilowanie na terenie, wykopy, rozsadzanie skał, nasypy, przewóz ziemi taczkami, wozami, kolejką roboczą, ceny robót ziemnych i przewozu ziemi, rowy, skarpowanie, ubezpieczenie skarp, okładziny, usuwiska, spłozy, wypieranie i usuwanie się skarp, osiadanie nasypów, roboty pomniejsze, odwodnianie, drenowanie, objazdy tymczasowe, narzędzia i prowadzenie robót ziemnych.

W klasie II. Obliczanie bryłowatości przekopów i nasypów, ruchu ziemi, odległości i ceny przewozów. — Roboty wierzchnie: korytkowanie, przybocza (burty, bankiety), pokład i roboty pokładowe, różne gatunki materyałów pokładowych i ich własności, kamienie tłuczone, żwir, cegła, bruk, piasek, dobywanie i produkcya materyałów, łomy, kamieńce, żwirowiska, kostki kamienne i drewniane, zawartość i więźba pokładu, wypukłość i profil poprzeczny drogi, walec drogowy i walcowanie pokładu, chodniki kamienne, ceglane, betonowe, asfaltowe, drewniane, krawężniki, poręcze, znaki drogowe, zapory mytnicze, sadzenie drzew, krzewów, wikliny, odbiór robót w ogóle, obmierzanie i obliczanie robót wykonanych i dostaw, praktyczne obliczanie objętości różnych figur (brył) geometrycznych napotykanych przy budowie, prowadzenie dziennika budowy.

W klasie III. Projektowanie dróg, zasada taniej i dobrej budowy drogi, wpływ spadków podłużnych i łuków, ogólny tok czynności przy projektowaniu, wybór kierunku, trasowanie i zdjęcia na terenie, przeniesienie zdjęć na papier, zasady założenia profilu podłużnego, wykupno i wywłaszczenie gruntów, warunki założenia i wyboru typów przepustów, mostów, ubezpieczeń itd. dojazdy i zjazdy boczne, krzyżowanie się dróg z sobą i z koleją żelazną, przekładanie potoków i dróg, sporządzanie operatu wstępnego i szczegółowego, opracowanie całego operatu według norm przyjętych, kosztorysowanie. Utrzymanie dróg i mostów, a szczególniej pokładu, z gruntownem wyłuszczeniem prawideł umiejętnego postępowania, oszczędnej i racyonalnej konserwacyi, różne sposoby utrzymywania pokładu w dobrym stanie, sondowanie pokładu, szczególne zadania drożników, dozorców, konduktorów, i zawiadowców drogowych przy konserwowaniu pokładu, narzędzia i inwentarz drogowy w ogóle. Porządkowanie i konserwacya dróg nieprawidłowo zbudowanych, rekonstrukcye, naprawa i utrzymanie dróg nieuporządkowanych.

Preliminarze konserwacyi, utrzymywanie katastru drogowego i różnych ewidencyi. Ocenianie frekwencyi na drogach, statyka drogowa.

10. Roboty sztuczne, wodne, przepusty i mosty.

W klasie II. *a)* Fundowanie: sondowanie gruntów, przyrządy i roboty wiertnicze, sposoby fundowania w różnych pokładach gruntowych, fundowanie na sucho, w wodzie i pod wodą, roszty, grodze, pale, ściany szpuntowe, bicie pali, kafar i potrzebne przyrządy, betonowanie fundamentów, źródliska w fundamentach.

b) Roboty wodne: ubezpieczanie brzegów rzeki i fundamentów budowli w wodzie bieżącej, oskałowania, narzuty, płotki, opaski, tamy, ostrogi, groble, szluzy, częściowe regulowanie rzeki, przekładanie potoków.

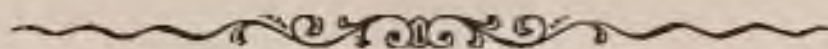
c) Mury podporowe, suche i na zaprawie, ich formy i wymiary w różnych wypadkach, bulwary drewniane, kaszyce. Obmiar i kosztorysy.

W klasie III. Przepusty: rury drewniane, żelazne i betonowe, przepusty betonowe, ich typy i wymiary. Mostki całkiem drewniane, mostki drewniane na przyczółkach murowanych, mostki murowane kryte płytami, mostki sklepione, mostki żelazne. Wymiary i formy poszczególnych części składowych mostków, przyczołków, skrzydeł, sklepień, dźwigarów, sztuk poprzecznych, pomostu. Projekt, obmiar i kosztorys mostku.

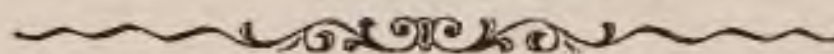
Mosty na jarzmach i przyczołkach drewnianych. Mosty na filarach i przyczołkach murowanych. Światło i wysokość mostów. Drewniane wiązania mostowe, leżajowe, rozporowe, wiszące, kratowe. Praktyczne formułki do obliczania dźwigarów (wymiarów). Zasady wykonania większych sklepień mostowych. Ogólne pojęcia o mostach żelaznych. Wytyczanie mostów i objektów na gruncie i w wodzie. Naprawa i utrzymanie mostów z uwzględnieniem drewnianych mostów kratowych i ich wymiany. Rusztowania, przyrządy i maszyny używane przy budowie mostów, ich ceny. Projekt, obmiar i kosztorys większego leżajowego mostu drewnianego.

11. Przepisy administracyi drogowej.

W klasach II. i III. Ogólne objaśnienie organizacyi władz, bliższe objaśnienie krajowej ustawy drogowej, regulaminu wykonawczego, rachunkowości drogowej, instrukcyj oraz innych przepisów i w ogóle administracyjnego mechanizmu służby drogowej, osobliwie zaś przepisów obowiązujących konduktorów, drożników i przedsiębiorców, w końcu ćwiczenia w manipulacyi i praktyce służbowej.

Skorowidz niektórych przedmiotów regulaminu.

LW. 32.128/99.

We Lwowie dnia 16. czerwca 1899.

Aleg. 31

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o petycyi p. Julii Zielińskiej, wdowy po inżynierze-adjunkcie Wydziału kraj., o dożywotnie zaopatrzenie dla ułomnej córki Maryi.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 17. lutego 1898 r. odstąpił Wysoki Sejm petycyę pani Julii Zielińskiej, wdowy po inżynierze-adjunkcie Wydziału krajowego, o dożywotnie zaopatrzenie dla ułomnej córki Maryi Wydziałowi krajowemu do zbadania i ewentualnego postawienia wniosku w preliminarzu przyszłego budżetu.

Celem wykonania powyższej uchwały Wysokiego Sejmu, Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 30. kwietnia 1898 LW. 14.906 polecił petentce, ażeby przedłożyła dowody stwierdzające obecny stan zdrowia i w ogóle rodzaj kalectwa córki Maryi. W następstwie polecenia Wydziału krajowego, przedłożyła pani Zielińska w dniu 15. października 1898 r. ponowną petycyę wraz z świadectwem lekarskiem wystawionem przez Dra Czesława Górskiego c. k. lekarza salinarnego i sądowego w Bochni, w którem tenże stwierdza, „iż panna Marya Zielińska lat 21 licząca, cierpi od dzieciństwa na bardzo znaczne skrzywienie stosu pacierzowego powstałe po zapaleniu tuberkulicznem kręgów i że skutkiem tej wady wzrost jej pozostał bardzo mały, szyja mocno skrzywiona a klatka piersiowa zupełnie zdeformowana, że w ogóle z powodu niedostatecznego rozwoju organów w klatce piersiowej panna Marya Zielińska cierpi na znaczne objawy duszności zwłaszcza przy najmniejszem zmęczeniu i podlega uporczywym chorobom płucnym". Ostatecznie orzeka p. Dr. Górski, iż panna Marya Zielińska jest nieuleczalną kaleką niezdolną do pracy ani umysłowej ani fizycznej, i nie mogąca w żaden sposób na utrzymanie życia zapracować. Matce Maryi, pani Julii Zielińskiej przyznał Wydział krajowy reskryptem z dnia 4. maja 1895 r. LW. 27.281 tytułem pensyi wdowiej 500 zł. rocznie.

Sieroty po zmarłym inżynierze-adjunkcie Wydziału krajowego według statutu emerytalnego z dnia 21. stycznia 1889 r. (§. 22.) otrzymywały tytułem dodatku na wychowanie 10% pensyi wdowiej, panna Marya Zielińska wszakże dodatku na

wychowanie nie uzyskała, liczyła bowiem w czasie śmierci ojca lat 18 i miesięcy 3 (urodzona 29. stycznia 1877 r.) zaś statut ograniczał zaopatrzenie dziewcząt do ukończonego 18-go roku życia.

W obec okoliczności, iż panna Marya Zielińska jako zupełna kaleka nie jest w stanie zapracować na swoje utrzymanie, Wydział krajowy w myśl uchwały Wysokiego Sejmu na wstępie powołanej wstawił do preliminarza budżetu na rok 1900 dla panny Maryi Zielińskiej, sieroty po św. p. Aleksandrze Zielińskim. inżynierze - adjunkcie Wydziału krajowego, tytułem zaopatrzenia dożywotni dar z łaski w kwocie 50 zł. rocznie.

Przedkładając niniejsze sprawozdanie, Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm przyjmuje powyższe sprawozdanie do wiadomości.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
S. Badeni w. r.

Sprawozdawca
Antoni Jaxa Chamiec w. r.
Członek Wydziału krajowego.

LW. 64533/99.

We Lwowie, dnia 14. listopada 1899

Aleg. 32

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie utworzenia dalszej seryi okręgów sanitarnych w r. 1900.

Wysoki Sejmie!

Na zasadzie postanowień ustawy z dnia 2. lutego 1891. Nr. 17. Dz. ust. i rozp. kraj. Wydział krajowy ma zaszczyt przedstawić Wys. Sejmowi wnioski co do dalszego pomnożenia okręgów sanitarnych w roku 1900.

Z uchwalonych przez Wys. Sejm dnia 2. marca b. r. do LS. 666 piętnastu okręgów a to: w Bobowy, Świątnikach górnych, Wielopolu, Sędziszowie, Rożnowie, Horożanie Wielkiej, Kozłowie, Sieniawie, Krzeszowicach, Andrychowie, Radomyślu, Uściu Zielonem, Warężu, Rymanowie i Pistyniu, pozostało jeszcze trzy nieobsadzonych t. j. w Sędziszowie, Horożanie Wielkiej i Andrychowie a to z powodu potrzeby dopełnienia pewnych formalności, zażądanego przez Wydział krajowy przed zatwierdzeniem odnośnych nominacyi lekarzy okręgowych.

Z seryi zaś okręgów dawniej utworzonych wakuje obecnie dziesięć a mianowicie: w Kozowej, Dzikowie Starym, Probużnie, Gwoździcu, Kurowicach, Tuchołce, Żabiu, Boryni, Nowem Siole i Mościskach, a to częścią z powodu opróżnienia, przeważnie zaś dla braku kompetentów.

W sprawie obsadzenia okręgu w Mościskach z powodu ewentualnej zmiany siedziby na Hussaków nie otrzymaliśmy jeszcze opinii ze strony c. k. Namiestnictwa.

Wedle tabeli przedstawionej Wys. Sejmowi przy sprawozdaniu Wydziału krajowego z dnia 26. października 1898 do l. 59.167 utworzono po koniec roku 1898 sto okręgów sanitarnych w 59 powiatach. Po doliczeniu zaś uchwalonych a wymienionych wyżej 15-tu okręgów wyniesie liczba okręgów z końcem roku 1899, 115 w 64 powiatach.

W sprawozdaniu powyższem przedstawił Wydział krajowy obszerne daty i szczegóły o istniejących okręgach, ich działalności, tudzież o zarządzeniach, jakie wydane zostały w kierunku należytego spełniania zadań tej instytucyi.

W wykonaniu tych zarządzeń przedkładają obecnie lekarze okręgowi w okresach półrocznych sprawozdania ze swych czynności i spostrzeżeń poczynionych przy peryodycznych objazdach gmin do okręgu przydzielonych.

Szczegóły tych sprawozdań, o ile rozchodzi się o usunięcie wadliwości i usterek sanitarnych przez c. k. Władze polityczne, komunikowane bywają bezzwłocznie c. k. Namiestnictwu, po odpowiednich zarządzeniach ze strony Wydziałów powiatowych co do tych spraw, które należą do zakresu działania Władz autonomicznych.

Jak to dalej z otrzymanych relacyi Wydziałów powiatowych wynika, uchwalone zostały z funduszów ubogich pewne kwoty na zakupno lekarstw dla ubogich chorych gmin należących do danego okręgu.

Lekarstwa te wydawane bywają lekarzom okręgu z aptek miejscowych na podstawie asygnat Wydziału powiatowego, dla obdzielania niemi chorych, których ubóstwo wiarygodnie stwierdzonem zostało.

Na potrzebę wyznaczenia pewnych choćby drobnych kwot na zakupno leków dla ubogich zwrócił uwagę Wydział krajowy okólnikiem z d. 26. października 1898 l. 59.167, wychodząc z zapatrywania, iż pomoc lekarzy okręgowych okazałaby się illuzoryczną w wypadkach, gdzie chory z powodu istotnego ubóstwa nie jest w stanie zakupić sobie przepisanego lekarstwa.

W załatwieniu sprawozdań Wydziałów powiatowych zaopiniowanych przez c. k. Namiestnictwo, które w ciągu roku bieżącego przedłożone zostały, przedstawia Wydział krajowy Wys. Sejmowi wniosek na utworzenie w r. 1900 następujących okręgów sanitarnych:

w Chorostkowie pow. Husiatyn obok istniejącego w Probużnie,
w Chocimierzu pow. Tłumacz obok istniejących w Ottynii i Niżniowie,
w Majdanie pow. Kolbuszowa obok istniejącego w Sokołowie,
w Osieku pow. Biała obok istniejącego w Buczkowicach, nadto
w Ryglicach pow. Tarnów, który nie ma jeszcze okręgów,
w Łyścu pow. Bohorodczany obok istniejącego w Bohorodczanach,
w Rajtarowicach pow. Sambor obok istniejącego w Łące, wreszcie
w Lipnicy murowanej pow. Bochnia obok istniejących w Łapanowie i Ujściu Solnem.

Co do czterech ostatnich okręgów a to w Ryglicach, Łyścu, Rajtarowicach i Lipnicy murowanej nie otrzymaliśmy wprawdzie dotąd opinii c. k. Rady zdrowia; ze względu atoli na usilne domagania Wydziałów powiatowych w tym kierunku zamieścił Wydział krajowy okręgi powyższe w niniejszej propozycyi w przekonaniu, iż odnośne opinie jeszcze przed upływem roku bieżącego nadesłane nam zostaną przez c. k. Namiestnictwo.

Oprócz wyżej wymienionych weszły jeszcze sprawozdania i wnioski na utworzenie okręgów sanitarnych w Makowie i Jordanowie powiatu Myślenickiego, do których odnoszą się również petycye tych gmin przekazane Wydziałowi krajowemu do zbadania uchwałą Wys. Sejmu z dnia 8. marca b. r. l. 568.

Wywiązując się z powyższego polecenia Wydział krajowy ma zaszczyt zwrócić uwagę, iż w powiecie Myślenickim istnieją już trzy okręgi sanitarne a mianowicie:

w Myślenicach, Sułkowicach i Rabce, i że fundusze powiatu nie wystarczają nawet przy obecnej liczbie tych okręgów na pokrycie płac lekarzy, skutkiem czego fundusz krajowy przyczyniać się musi na ten cel subwencyą przewidzianą §. 12 ustawy.

W sprawozdaniu o okręgach sanitarnych złożonem w roku zeszłym, które Wys. Sejm do wiadomości przyjąć raczył, oświadczył się Wydział krajowy zasadniczo przeciw

tworzeniu na razie większej liczby po nad trzy okręgi w powiecie, zanim organizacya okręgów we wszystkich powiatach przeprowadzoną nie zostanie a utworzone dotąd okręgi obsadzone będą siłami lekarskiemi.

Oświadczenie to oparł Wydział krajowy na postanowieniu §. 4. ustawy: „iż tworzenie okręgów sanitarnych postępować ma stopniowo w miarę rozporządzalnych „sił lekarskich i z uwzględnieniem stosunków finansowych powiatów „i kraju“.

Gdy atoli z uchwalonych dotąd okręgów z dawniejszej seryi jeszcze dziesięć wakuje, z drugiej strony zaś pomnożenie okręgów po nad trzy w jednym powiecie obciążyłyby zbytnio fundusze powiatów i kraju, Wydział krajowy sądzi, iż utworzenie w powiecie myślenickim czwartego względnie piątego okręgu odłożyć należałoby do czasu wprowadzenia okręgów we wszystkich powiatach, względnie po utworzeniu tychże w okolicach i powiatach, w których stosunki sanitarne są najbardziej niekorzystne, a następnie w powiatach posiadających dopiero po jednym lub dwa okręgi.

Powiaty zaś nie posiadające jeszcze okręgów są następujące:

Brzozów, Dąbrowa, Gorlice, Kamionka, Krosno, Limanowa, Mielec, Nowy Sącz, Pilzno, i Tarnów (ten ostatni atoli objęty już niniejszem sprawozdaniem o utworzenie okręgu w Ryglicach).

Z tych powodów Wydział krajowy ma zaszczyt upraszać:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

I. Sejm przyjmuje sprawozdanie niniejsze do wiadomości.

II. Sejm upoważnia Wydział krajowy do utworzenia w roku 1900 dalszej seryi okręgów sanitarnych a mianowicie:

w Chorostkowie, Chocimierzu, Majdanie, Osieku, tudzież w Ryglicach, Łyścu, Rajtarowicach i Lipnicy murowanej.

III. Sejm zatwierdza wstawiony do preliminarza budżetu krajowego na rok 1900 pod Rubr. V. wydatków kredyt w wysokości 40.000 zł., na pokrycie ryczałtów podróżnych dla lekarzy okręgowych i subwencye dla powiatów przewidziane §. 12. ustawy z d. 2. lutego 1891. N. 17. Dz. ust. i rozp. kraj. tak dla istniejących jak i nowo utworzyć się mających okręgów sanitarnych w roku 1900.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
S. Badeni m. p.

Sprawozdawca
Dr. Franciszek Hoszard m. p.
Członek Wydziału krajowego.

LW. 76.314/99. We Lwowie, dnia 17. listopada 1899.

Aleg. 33

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o zamknięciu rachunkowem galicyjskiego funduszu propinacyjnego za rok 1898, tudzież o preliminarzu tegoż funduszu na rok 1900.

Wysoki Sejmie!

Odezwą z d. 9. listopada 1899 L. 5.842/D. f. p. przedłożyła c. k. Dyrekcya galicyjskiego funduszu propinacyjnego Wydziałowi krajowemu zamknięcie rachunkowe tegoż funduszu propinacyjnego za rok 1898 i preliminarze na rok 1900, a mianowicie:

1. zamknięcie rachunku galicyjskiego funduszu propinacyjnego ogólnego za rok 1898 z 3 załącznikami;
2. funduszu zasobowego za r. 1898 z 4 załącznikami;
3. funduszu rezerwowego za r. 1898 z 1 załącznikiem „Majątek obrotowy";
4. funduszu rezerwowego za r. 1898 z 4 załącznikami „Majątek zarodowy";
5. sumaryczny preliminarz galicyjskiego funduszu propinacyjnego ogólnego na rok 1900 z 15 załącznikami;
6. funduszu zasobowego na rok 1900 z 1 załącznikiem;
7. funduszu rezerwowego na r. 1900 z 13 załącznikami, oraz sprawozdanie własne tejże dyrekcyi z 2. listopada 1899 o sporządzonych zamknięciach i preliminarzu wraz z uzasadnieniem różnic.

Przedkładając te zamknięcia rachunkowe i preliminarze po myśli §. 41. ustawy z dnia 22. kwietnia 1889 Nr. 30. Dz. u. kr. Wysokiemu Sejmowi, Wydział krajowy wnosi:

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem raczy zatwierdzić przedłożone zamknięcia rachunkowe galicyjskiego funduszu propinacyjnego za rok 1898 i preliminarze tegoż funduszu na rok 1900.

Z Rady Wydziału kraj. Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
St. Badeni *w. r.*

Sprawozdawca:
Dr. Damian Sawczak *w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

Sprawozdanie

c. k. Dyrekcyi galicyjskiego funduszu propinacyjnego z przedłożeniem zamknięć rachunkowych tegoż funduszu za rok 1898 i preliminarzy na rok 1900.

Wysoki Sejmie!

Po myśli §. 41. ustawy z dnia 22. kwietnia 1889 Dz. ust. kraj. Nr. 30. c. k. Dyrekcya gal. funduszu propinacyjnego ma zaszczyt przedłożyć niniejszem Wysokiej Izbie do zatwierdzenia, względnie uchwalenia:

A) Zamknięcie rachunków za rok 1898.

1. galic. funduszu propinacyjnego:
   a) ogólnego,
   b) zasobowego;
2. galic. funduszu propinacyjnego rezerwowego:
   1. obrotowego,
   2. zarodowego.

B) Preliminarze sumaryczne na rok 1900.

1. galic. funduszu propjnacyjnego ogólnego,
2. " " " zasobowego,
3. " " " rezerwowego

przyczem się zauważa, iż w osobnych załącznikach zamknięć rachunkowych wyjaśniono przy odnośnych pozycyach różnice zachodzące między zatwierdzonym przez Wysoką Izbę na rok 1898 budżetem, a wynikłością tego roku.

Z ogólnego stanowiska zauważa c. k. Dyrekcya:

A) Co do zamknięć rachunkowych:

1. galicyjskiego funduszu propinacyjnego:
   a) ogólnego:

Według zamknięcia za rok 1898 wynosiły przepisane w księgach zwyczajne

dochody bieżące	4,977.475 zł. 72 ct.
wydatki zaś	4,355.890 " $94\frac{1}{2}$ "
przeto w porównaniu okazuje się zwyżka dochodów .	621.584 zł. $77\frac{1}{2}$ ct.

Ze względu jednak, że ze zaległości czynnych 454.091 zł. $42\frac{1}{2}$ ct. odpisano według załącznika Nr. 2.

kwotę	16.203 zł. 79 ct.	
która służyć miała na pokrycie zaległości biernych, zaś po strąceniu zaległości biernych pozostałych z końcem r. 1897 w kwocie 2,147.633 zł. $58\frac{1}{2}$ ct. odpisano według załącznika Nr. 2.	933 " $69\frac{1}{2}$ "	
przeto pozostało . .		15.270 " $09\frac{1}{2}$ "

które pokryto zwyżką dochodów r. 1898 tak, że ta zwyżka właściwa wynosi tylko . . . . 606.314 zł. 68 ct.
i jest w porównaniu z preliminowaną w budżecie na rok 1898 kwotą . . . . 700.074 „ — „
mniejszą o . . . 93.759 zł. 32 ct.
z powodów naprowadzonych przy pojedynczych rubrykach zamknięcia rachunkowego w uzasadnieniu różnic (załącznik Nr. 1.). Zwyżkę tę w kwocie 606.314 zł. 68 ct. wcielono do majątku zarodowego funduszu zasobowego.

b) zasobowego:

Według zamknięcia za rok 1898 wynosi zwyżka dochodów majątku obrotowego kwotę . . . . 108.150 zł. 57 ct.
która w porównaniu z preliminowaną w budżecie na rok 1898 zwyżką w kwocie . . . . 88.587 „ — „
jest większą o . . 19.563 zł. 57 ct.
z powodu naprowadzonego w zamknięciu rachunkowem w uzasadnieniu różnic (załącznik Nr. 1.).

Według zamknięcia rachunku za rok 1898 wynosi majątek zarodowy funduszu zasobowego w papierach publicznych . . . 3,374.200 zł. — ct.
w lokowanych kapitałach . . . . 50.454 „ 99½ „
razem . . . . 3,424.654 zł. 99½ ct.
a w porównaniu z majątkiem pozostałym z końcem r. 1897 2,697.222 „ 64½ „
powiększył się o . . 727.432 zł. 35 ct.

Szczegółowy przyrost względnie zmiany zaszłe w tym funduszu w ciągu roku 1898 są uwidocznione w dotyczącem zamknięciu rachunku.

2. galic. funduszu propinacyjnego rezerwowego:

a) obrotowego:

Według zamknięcia rachunku za rok 1898 wynosiły dochody . . . . 275.978 zł. 55½ ct.
wydatki zaś . . . . 91.895 „ 73 „
przeto w porównaniu pozostaje zwyżka . . . . . 184.082 zł. 82½ ct
ze względu jednak, że zaległość dochodów z końcem roku w kwocie . . . . . . 1.521 zł. 90 ct.
jest od zaległości wydatków w kwocie . 1.111 „ — „
większa o . . . 410 „ 90 „
przeto wynosi zwyżka dochodów z końcem roku 1898 . 183.671 zł. 92½ ct.
która w porównaniu z preliminowaną na r. 1898 nadwyżką 160.451 „ —
jest większa o . . 23.220 zł. 92½ ct.
z przyczyn naprowadzonych w uzasadnieniu różnic przy pojedynczych rubrykach w załączniku Nr. 1. zamknięcia rachunku.

b) zarodowego:

Z końcem roku 1898 wynosi majątek zarodowy:
a) w papierach publicznych . . . . . 5.200.000 zł. — ct.
b) w lokowanych kapitałach . . . . . 1,537.137 „ 31 „
c) w gotówce . . . . 62.746 „ 83 „
razem . . . . 6,799.884 zł. 14 ct.
a w porównaniu z majątkiem z końcem r. 1897 wynoszącym 6,605.819 „ 32½ „
jest większy o . . 194.064 zł. 81½ ct.

Szczegółowy przyrost w ciągu roku 1898 jest uwidoczniony w dotyczącem zamknięciu rachunku.

Ogólny stan majątku funduszu propinacyjnego wynosi w roku 1898:
a) w gal. funduszu propinacyjnym zasobowym . 3,424.654 zł. 99½ ct.
b) w gal. funduszu propinacyjnym rezerwowym 6,799.884 „ 14 „
razem . . . . 10,224.539 zł. 13½ ct.
a w porównaniu ze stanem tego majątku z końcem roku 1897 wynoszącym . . . . 9,303.041 „ 97 „
jest większy o . . 921.497 zł. 16½ ct

natomiast w porównaniu z otrzymanym od Wydziału krajowego funduszem uzbieranym po koniec roku 1889 w gotówce . . . . 41.592 zł. 91 ct.
w papierach publicznych nominalnie . . . . 3,770.200 „ — „
razem . . . . 3,811.792 zł. 91 ct.
powiększył się majątek w ciągu lat 1890—1898 o . . 6,412.746 „ 22½ „

B) Co do preliminarzy:

1. gal. funduszu propinacyjnego ogólnego:

Dochody na rok 1900 preliminuje się w kwocie . .	9,954.498 K
wydatki zaś w kwocie	8,672.876 „
przeto preliminuje się zwyżkę dochodów	1,281.622 K
która w porównaniu z podobną zwyżką preliminowaną na r. 1899 w kwocie	1,135.638 „
jest większą o	145.984 K

a to z powodu większego dochodu w czynszach za wydzierżawione prawo propinacyi i mniejszych wydatków na podatek rentowy.

2. gal. funduszu propinacyjnego zasobowego:

Preliminowana na rok 1900 zwyżka w kwocie . . .	300.175 K
jest w porównaniu z zwyżką na rok 1899 w kwocie . . .	218.772 „
większą o	81.403 K

z powodu wpływu odsetek od nadwyżki dochodów ogólnego funduszu propinacyjnego za rok 1898 wcielonej do tego funduszu.

3. gal. funduszu propinacyjnego rezerwowego:

Na rok 1900 preliminuje się dochody w ogólnej kwocie .	555.661 K
wydatki zaś w kwocie	207.985 „
przeto preliminuje się zwyżkę dochodów w kwocie . . .	347.676 K
która w porównaniu do zwyżki uchwalonej na r. 1899 w kwocie .	326.146 „
jest większą o	21.530 K

a to z powodu zwiększenia się dochodów w odsetkach czynnych.

Ogółem przeto preliminuje się we wszystkich trzech funduszach nadwyżki dochodów na rok 1900:

a) w galic. funduszu propinacyjnym ogólnym . . .	1,281.622 K
b) w galic. funduszu propinacyjnym zasobowym . .	300.175 „
c) w galic. funduszu propinacyjnym rezerwowym . .	347.676 „
razem	1,929.473 K

która wcieloną będzie do majątku zarodowego funduszu propinacyjnego zasobowego i rezerwowego i użytą na zakupno papierów wartościowych.

We Lwowie, dnia 2. listopada 1899.

C. k. Namiestnik:
Piniński *m. p.*

Zamknięcie rachunku

galicyjskiego funduszu propinacyjnego

ogólnego

za rok 1898.

(Z 3 załącznikami.)

Z c. k. Dyrekcyi galicyjskiego funduszu propinacyjnego.

Lwów, dnia 17. maja 1899.

Liczba porz.	Liczba rubryki budż.	Nazwa rubryki	Należytość zaległa zł.	ct.	Należytość bieżąca zł.	ct.	Należytość razem zł.	ct.
		Dochody.						
		a) Zwyczajne.						
1	1	Czynsze za wydzierżawione prawo propinacyi i dochody uzyskane przez wykonywanie tego prawa we własnem zarządzie	22.209	53½	3,789.886	73½	3,812.096	27
2	2	Opłaty od szynkarzy	30.356	92½	199.132	29	229.489	21½
3	—	Opłaty od zakładania gorzelń, browarów i miodosytni	2.000	—	300	—	2.300	—
4	3	Grzywny za przekroczenia propinacyjne .	11.981	49	8 390	20	20.371	69
5	4	Dochody ze sprzedaży przedmiotów skonfiskowanych	35	84	135	18½	171	02½
6	5	Odsetki zwłoki { a) od czynszów za wydzierż. prawo prop. .	—	—	12.083	43½	12.083	43½
		Odsetki zwłoki { b) od opłat szynkarzy .	—	—	3.273	62½	3.273	62½
7	6	Zasiłek z milionowej subwencyi ze skarbu państwa	371.303	84½	891.129	22	1,262.433	06½
8	7	Odsetki czynne od lokowanych kapitałów z dochodów bieżących	—	—	64.670	36	64.670	36
9	8	Rozmaite	—	—	8.474	67	8.474	67
		Razem . . .	437.887	63½	4,977.475	72	5,415.363	35½
		b) Obojętne.						
10	—	Mylnie zarachowane przychody przez c. k. Urzędy podatkowe	—	—	1.885	44	1.885	44
11	—	Zwrot mylnie przez c. k. Urzędy podatkowe zarachowanych wydatków . .	6	39	168	25	174	64
12	—	Kaucye na zabezpieczenie warunków dzierżawy prawa propinacyi	—	—	6.646	32	6.646	32
13	—	Wpłacone czynsze za wydzierżawione prawo propinacyi na rachunek lat przyszłych .	—	—	382.485	53	382.485	53
14	—	Wpłacone opłaty od szynkarzy na rachunek lat przyszłych	—	—	14.648	79½	14.648	7 ½
15	—	Zwrot za nadpłacone kupony od wylosowanych obligacyj w obiegu będących .	14.395	—	7.061	—	21.456	—
16	—	Pobrana gotówka z galicyjskiego funduszu propinacyjnego rezerwowego . . .	—	—	137.137	31	137.137	31
		Razem . . .	14.401	39	550.032	64½	564.434	03½
		c) Operacye kredytowe.						
17	—	Zwrot lokowanych kapitałów . . .	1,852.815	42	2,984.506	81	4,837.322	23
		Razem . . .	1,852.815	42	2,984.506	81	4,837.322	23
		Zapas kasowy z początkiem roku . .	295.017	98	—	—	295.017	98
		Ogółem . . .	2,600.122	42½	8,512.015	17½	11,112.137	60
		W porównaniu z wydatkami . . .	2,615.392	52	7,890.430	40	10,505.822	92
		pozostaje . .	**—15.270**	09½	+621.584	77½	—606.314	68

Uiszczenie na należytość						Kwota budżetem przyzwolona		W porównaniu uiszczenia z budżetem okazuje się wynikłość				Zaległość ostateczna		Stronica księgi głów.
zaległą		bieżącą		razem				mniejsza		większa				
zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	
13.609	02½	3,763.311	53	3,776.920	55½	3,785.000	—	8.079	44½	—	—	35.175	71½	2
14.110	83	172.820	90½	186.931	73½	190.000	—	3.068	26½	—	—	42.557	48	7
—	—	300	—	300	—	—	—	—	—	300	—	2.000	—	11
2.758	11½	1.396	73	4.154	84½	3.100	—	—	—	1.054	84½	16.216	84½	17
35	84	135	18½	171	02½	20	—	—	—	151	02½		—	21
—	—	12.083	43½	15.357	06	10.000	—	—	—	5.357	06	—	—	27
—	—	3.273	62½											
371.303	84½	519.825	37½	891.129	22	891.129	—	—	—	—	22	371.303	84½	32
—	—	64.670	36	64.670	36	10.000	—	—	—	54.670	36	—	—	36
—	—	8.474	67	8,474	67	1.000	—	—	—	7.474	67	—	—	41
401.817	65½	4,546.291	81½	4,948.109	47	4,890.249	—	11.147	71	69.008	18	467.253	88½	—
								57.860 zł. 47 ct.						
—	—	1.885	44	1.885	44	—	—	—	—	—	—	—	—	71
6	39	—	—	6	39	—	—	—	—		—	168	25	76
—	—	6.646	32	6.646	32	—	—	—	—	—	—	—	—	81
—	—	382.485	53	382.485	53	—	—	—	—	—	—	—	—	86
—	—	14.648	79½	14.648	79½	—	—	—	—	—		—	—	91
3.485	—	—	—	3.485	—	—	—	—	—	—	—	17.971	-	97
—	—	137.137	31	137.137	31	—	—	—	—	—	—	—	—	103
3.491	39	542.803	39½	546.294	78½	—	—	—	—	—	—	18 139	25	—
932.814	42	2,032.306	06½	2,965.120	48½	—	—	—	—	—	—	1,872.201	74½	132
932.814	42	2,032.306	06	2,965.120	48½	—	—	—	—	—	—	**1,872.201**	74½	—
										Ogółem .		2,357.594	88	

Stan czynny z końcem r. 1897 wynosił
w zaległych dochodach 2,321.308 zł. 23½ ct.
w zapasie kasowym . 295.017 „ 98 „
razem . . 2,616.326 zł. 21½ ct.
i wystarczył na pokrycie zaległych wydatków w kwocie 2,616.326 zł. 21½ ct.

Stan czynny z końcem r. 1898 wynosi
w zaległych dochodach 2,357.594 zł. 88 ct.
w zapasie kasowym . 399.648 „ 25 „
razem . . 2,757.243 zł. 13 ct.
i wystarcza na pokrycie zaległych wydatków w kwocie 2,757.243 zł. 13 ct.

Liczba porz.	Liczba rubryki budż.	Nazwa rubryki	Należytość zaległa zł.	ct.	Należytość bieżąca zł.	ct.	Należytość razem zł.	ct.
		Wydatki.						
		a) Zwyczajne.						
1	1	Spłata kapitałów za wylosowane obligacye funduszu propinacyjnego . . .	1,140.650	—	1,916.150	—	3,056.800	—
2	2	Wypłata kuponów od obligacyi w obiegu będących	944.604	—	1,953.848	—	2,898.452	—
3	3	Prowizya Bankowi dla krajów koronnych we Wiedniu i Bankowi krajowemu we Lwowie za pośrednictwo w wypłacie wylosowanych obligacyi i zapadłych kuponów	—	—	2.633	69	2,633	69
4	4	Należytość stemplowa od kwitów na pobór zasiłku ze skarbu państwa . . .	1.162	50	2.790	—	3.952	50
5	—	Podatek dochodowy od czynszów za wydzierżawione prawo propinacyi . .	60.283	39	4 224	25 1/2	64.507	64 1/2
6	5	Podatek rentowy od obligacyi funduszu propinacyjnego	—	—	195.385	—	195.385	—
7	6	Podatek zarobkowy od dochodów funduszu propinacyjnego	—	—	121.912	—	121.912	—
8	—	Bonifikacya gal. funduszu krajowego i funduszów powiatowych za ubytek w dochodach z dodatków opłacanych przez fundusz propinacyjny do końca r. 1897	—	—	158.948	—	158.948	—
		Razem . . .	2,146.699	89	4,355.890	94 1/2	6,502.590	83 1/2
		b) Obojętne.						
9	—	Zwrot mylnie zarachowanych dochodów przez c. k. Urzędy podatkowe . .	2.646	39	1.885	44	4.531	83
10	—	Mylnie przez c. k. Urzędy podatkowe zarachowane wydatki	—	—	168	25	168	25
11		Zwrot kaucyj złożonych na zabezpieczenie warunków dzierżawy prawa propinacyi.	92.729	13	6.646	32	99.375	45
12	—	Zwrot zapłaconych czynszów za wydzierżawione prawo propinacyi na rachunek lat przyszłych	358.490	42	382.485	53	740.975	95
13	—	Zwrot wpłaconych opłat od szynkarzy na rachunek lat przyszłych	14.826	69	14 648	79 1/2	29.475	48 1/2
14	—	Wypłata kuponów od wylosowanych obligacyi w obiegu będących . . .	—	—	7.061	—	7.061	—
15	—	Zwrot pobranej gotówki z galic. funduszu propinacyjnego rezerwowego . . .	—	—	137.137	31	137.137	31
		Razem . . .	468.692	63	550.032	64 1/2	1,018.725	27 1/2
		c) Operacye kredytowe.						
16	—	Lokacya kapitałów	—	—	2,984.506	81	2,984.506	81
		Razem . . .	—	—	2,984.506	81	2,984.506	81
		Ogółem . . .	2,615.392	52	7,890.430	40	10,505.822	92

Uiszczenie na należytość						Kwota budżetem przyzwolona		W porównaniu uiszczenia z budżetem okazuje się wynikłość				Zaległość ostateczna		Stronica księgi głów.
zaległą		bieżącą		razem				mniejsza		większa				
zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	
930.000	–	999.400	—	1,929.400	—	1,916.150	—	—	—	13.250	—	1,127.400	—	147
918.932	—	1,078.689	—	1,997.621	—	1,953.848	–	—	—	43.773	—	900.831	—	152
—	—	2.633	69	2.633	69	3.200	–	566	31	—	—	—	—	157
1.162	50	1.627	50	2.790	–	2.790	–	—	—	—	—	1.162	50	162
60.197	29	4.065	88	64.263	17	—	—	—	—	64 263	17	244	47½	172
—	—	85.390	10	85.390	10	195.385	—	109.994	90	—	–	109.994	90	181
—	—	121.912	—	121.912	--	118.802	-	—	—	3.110	—	—	—	232
—	—	158.948	—	158.948	—	—		—	—	158.948	—	—	—	239
1,910.291	79	2,452.666	17	4,362.957	96	4,190.175		110.561	21	283.344	17	2,139.632	87½	—
								172.782 zł. 96 ct.						
950	86	—	—	950	86	—	–	—	—	—	—	3.580	97	251
—	–	168	25	168	25	—	—	—	—	—	—	—	—	256
19.617	80	—	—	19.617	80	—	—	—	—	—	-	79.757	65	261
358.490	42	—	—	358.490	42	—	—	—	—	—	—	382.485	53	266
14.826	69	—	–	14.826	69	—	–	—	—	—	–	14 648	79½	271
—	—	7.061	—	7.061	—	—	—	—	—	—	—	—	—	277
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	137.137	31	284
393.885	77	7.229	25	401.115	02	—	—	—	—	—	—	617.610	25½	—
—	—	2,984 506	81	2,984.506	81	—	—	—	—	—	—	–	–	302
—		2,984.506	81	2,984.506	81	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	–	Ogółem .		2,757.243	13	—

Uzasadnienie różnic

między budżetem a wynikłością uiszczenia.

Dochody.

a) Zwyczajne.

1. Czynsze za wydzierżawione prawo propinacyi i dochody uzyskane przez wykonywanie tego prawa we własnym zarządzie.

Wynikłość mniejsza o . . . . 8.079 zł. 44½ ct.
z powodu zaległości pozostałych z końcem r. 1898, których ściągnięcie jest w toku egzekucyi politycznej.

2. Opłaty od szynkarzy.

Wynikłość mniejsza o . . . . 3.068 zł. 26½ ct.
z tego samego powodu jak przy czynszach za wydzierżawione prawo propinacyi.

3. Opłaty od zakładania gorzelń, browarów i miodosytni.

Wynikłość większa o . . . . 300 zł. — ct.
ponieważ w bieżącym roku wpłynęła opłata od założenia trzech miodosytni.

4. Grzywny za przekroczenia propinacyjne.

Wynikłość większa o . . . . 1.054 zł. 84½ ct.
z powodu, iż dochodów tej rubryki ściśle zgóry budżetem oznaczyć się nie da.

5. Dochody ze sprzedaży przedmiotów skonfiskowanych.

Wynikłość większa o . . . . 151 zł. 02½ ct.
z tego samego powodu jak przy grzywnach za przekroczenia propinacyjne.

6. Odsetki zwłoki.

Wynikłość większa o . . . . 5.357 zł. 06 ct.
z tego samego powodu jak przy grzywnach za przekroczenia propinacyjne.

7. Zasiłek z milionowej subwencyi ze skarbu państwa.

Wynikłość większa o . . . . — zł. 22 ct.
ponieważ w budżecie preliminowano ten dochód w zaokrąglonej kwocie.

8. Odsetki czynne od lokowanych kapitałów dochodów bieżących.

Wynikłość większa o . . . . 54.670 zł. 36 ct.
a to z powodu, iż dochody bieżące mogły być przez cały rok 1898 lokowane częściowo na procencie, gdyż wypłata kuponów i kapitałów za wylosowane obligacye funduszu propinacyjnego uskutecznioną była stopniowo w miarę zgłoszeń.

9. Rozmaite.

Wynikłość większa o . . . . 7.474 zł. 67 ct. przez inkasowanie kaucyi uznanych za przepadłe z powodu kontraktołomności dzierżawców propinacyjnych.

Wydatki.

a) Zwyczajne.

1. Spłata kapitałów za wylosowane obligacye funduszu propinacyjnego.

Wynikłość większa o . . . . 13.250 zł. — ct. z powodu wypłaty wylosowanych obligacyi w latach dawniejszych.

2. Wypłata kuponów od obligacyj w obiegu będących.

Wynikłość większa o . . . . 43.773 zł. — ct. z powodu wypłaty kuponów za lata dawniejsze.

3. Prowizya c. k. uprzyw. Bankowi dla krajów koronnych we Wiedniu i Bankowi krajowemu we Lwowie za pośrednictwo w wypłacie wylosowanych obligacyj i zapadłych kuponów.

Wynikłość mniejsza o . . . . 566 zł. 31 ct. ponieważ prowizya w budżecie dokładnie oznaczoną być nie mogła.

5. Podatek dochodowy od czynszów za wydzierżawione prawo propinacyi.

Wynikłość większa o . . . . 64.263 zł. 17 ct. z powodu wypłaty podatku za lata dawniejsze.

6. Podatek rentowy od obligacyj funduszu propinacyjnego.

Wynikłość mniejsza o . . . . 109.994 zł. 90 ct. z powodu zaległości pozostałej z końcem roku 1898.

7. Podatek zarobkowy od dochodów funduszu propinacyjnego.

Wynikłość większa o . . . . 3.110 zł. — ct. z powodu podwyższenia dodatków krajowych na rok 1898 z 61% na 66%.

8. Bonifikacya galic. funduszu krajowego i funduszów powiatowych za ubytek w dochodach z dodatków opłacanych przez fundusz propinacyjny do końca roku 1897.

Wynikłość większa o . . . . 158.948 zł. — ct. ponieważ dopiero po przedłożeniu budżetu przyznanem zostało ustawą z dnia 29. marca 1898 dz. ust. kraj. Nr. 46. począwszy od 1. stycznia 1898 r. gal. funduszowi krajowemu i funduszom powiatowym wynagrodzenie z gal. funduszu propinacyjnego za ubytek spowodowany wejściem w życie ustawy państwowej o podatkach osobistych bezpośrednich w dochodach pobieranych przez rzeczone fundusze po koniec roku 1897 z tytułu dodatków do podatku dochodowego, opłaconego przez galicyjski fundusz propinacyjny.

Z c. k. Dyrekcyi galicyjskiego funduszu propinacyjnego.

We Lwowie, dnia 17. maja 1899.

Załącznik Nr. 2. do zamknięcia rachunku galic. funduszu propinacyjnego ogólnego za r. 1898.

Wykaz

umniejszenia się zaległości wskutek przedawnienienia, niemożności ściągnięcia i sprostowania należytości.

	Dochody zł.	Dochody ct.	Wydatki zł.	Wydatki ct.
Według zamknięcia rachunku za rok 1897 pozostały zaległości z końcem roku 1897 w kwocie	2 321.308	23 1/2	2,616.326	21 1/2
z tego odpisano	16.203	79	933	69 1/2
pozostało	2,305.104	44 1/2	2,615.392	52
które przeniesiono do zamknięcia rachunku za rok 1898 jako zaległość początkową.				

	Odpisano wskutek przedawnienia zł.	przedawnienia ct.	niemożności ściągnięcia zł.	niemożności ściągnięcia ct.	sprostowania należytości zł.	sprostowania należytości ct.
Dochody.						
a) Zwyczajne.						
Czynsze za wydzierżawione prawo propinacyi i dochody uzyskane przez wykonywanie tego prawa we własnym zarządzie . .	—	—	2.059	89	171	06
Opłaty od szynkarzy	—	—	2.726	63	5.575	56 1/2
Grzywny za przekroczenia propinacyjne . .	—	—	5.335	64 1/2	335	—
Razem	—	—	10.122	16 1/2	6.081	62 1/2
Ogółem jak wyżej .	16.203 zł. 79 ct.					
Wydatki.						
a) Zwyczajne.						
Wypłata kuponów od obligacyi w obiegu będących	791	—	—	—	—	—
Podatek dochodowy od czynszów za wydzierżawione prawo propinacyi	—	—	—	—	142	69 1/2
Razem	791	—	—	—	142	69 1/2
Ogółem jak wyżej .	933 zł. 69 1/2 ct.					

Z c. k. Dyrekcyi galic. funduszu propinacyjnego.

We Lwowie, dnia 17. maja 1899.

Załącznik Nr. 3. do zamknięcia rachunku galic. funduszu propinacyjnego ogólnego za r. 1898.

Wykaz

ilości szynkarzy i obliczenie rocznej należytości.

Rok	Po 10 zł.		Po 15 zł.		Po 20 zł.		Po 60 zł.		Po 80 zł.		Po 100 zł.		Razem	
	szynkarzy	opłata roczna	szynkarzy	opłata roczna	szynkarzy	opłata roczna	szynkarzy	opłata roczna	szynkarzy	opłata roczna	szynkarzy	opłata roczna	szynkarzy	opłata roczna
1890	6.614	66.140	6.880	103.200	907	18.140	34	2.040	147	11.760	26	2.600	14.608	203.880
1891	5.973	59.730	7.010	105.150	1.204	24.080	33	1.980	130	10.400	30	3.000	14.380	204.340
1892	5.853	58.530	7.011	105.165	1.100	22.000	33	1.980	128	10.240	36	3.600	14.161	201.515
1893	5.828	58.280	7.096	106.440	1.028	20.560	23	1.380	133	10.640	29	2.900	14.137	200.200
1894	5.802	58.020	7.085	106.275	1.020	20.400	21	1.260	131	10.480	29	2.900	14.088	199.335
1895	5.758	57.580	6.781	101.715	1.119	22.380	24	1.440	125	10.000	31	3.100	13.838	196.215
1896	5.559	55.590	6.745	101.175	1.112	22.240	23	1.380	122	9.760	30	3.000	13.591	193.145
1897	5.553	55.530	6.741	101.115	1.110	22.200	21	1.260	116	9.280	28	2.800	13.569	192.185
1898	5.434	54.340	6.811	102.165	1.103	22.060	19	1.140	120	9.600	26	2.600	13.513	191.905

Z c. k. Dyrekcyi galic. funduszu propinacyjnego.

We Lwowie, dnia 17. maja 1899.

Zamknięcie rachunku

galicyjskiego funduszu propinacyjnego

zasobowego

za rok 1898.

(Z 4 załącznikami.)

Z c. k. Dyrekcyi galicyjskiego funduszu propinacyjnego.

Lwów, dnia 17. maja 1899.

Liczba porz.	Liczba rubryki budż.	Nazwa rubryki	Należytość zaległa zł.	zaległa ct.	bieżąca zł.	bieżąca ct.	razem zł.	razem ct.
		Majątek obrotowy.						
		Gotówka.						
		Dochody.						
1	1	Odsetki czynne	—	—	108.150	57	108.150	57
		Razem . . .	—	—	108.150	57	108.150	57
		W porównaniu z wydatkami . . .	—	—	—	—	—	—
		pozostaje zwyżka . .	—	—	108.150	57	108.150	57
		którą przeniesiono do majątku zarodowego galic. fund. propinacyjnego zasobowego.						
		Majątek zarodowy.						
		a) Gotówka.						
		Dochody.						
1	—	Zwroty lokowanych kapitałów . . .	522	64½	49.999	99	50.522	63½
2	—	Za wylosowane papiery wartościowe . .	—	—	40.800	—	40.800	—
3	—	Nadwyżka dochodów majątku obrotowego galic. funduszu prop. zasob. za r. 1898.	—	—	108.150	57	108.150	57
4	—	Nadwyżka dochodów galic. fund. propinacyjnego ogólnego za rok 1898 . .	—	—	606.314	68	606.314	68
		Razem . . .	522	64½	805.265	24	805.787	88½
		W porównaniu z wydatkami . . .	—	—	—	—	—	—
		pozostaje . . .	—	—	—	—	—	—
		Wydatki.						
1	—	Na zakupno papierów wartościowych .	—	—	705.332	90	705.332	90
2	—	Lokacya kapitałów	—	—	49.999	99	49.999	99
		Razem . . .	—	—	755.332	89	755.332	89
		b) Efekta.						
		Dochody.						
1	—	Zakupione papiery wartościowe . . .	—	—	718.300	—	718.300	—
		Razem . . .	—	—	718.300	—	718.300	—
		Zapas kasowy z początkiem roku . .	—	—	—	—	—	—
		Ogółem . . .	—	—	—	—	—	—
		W porównaniu z wydatkami . . .	—	—	—	—	—	—
		pozostaje zapas . .	—	—	—	—	—	—
		Wydatki.						
1	—	Wylosowane papiery wartościowe . .	—	—	40 800	—	40.800	—
		Razem . . .	—	—	40.800	—	40.800	—

Uiszczenie za należytość						Kwota budżetem przyzwolona		W porównaniu uiszczenia z budżetem okazuje się wynikłość				Zaległość ostateczna		Stronica księgi główn.
zaległą		bieżącą		razem				mniejsza		większa				
zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct	zł.	ct	zł.	ct	zł.	ct.	zł.	ct.	
—	—	108.150	57	108.150	57	88.587	—	—	-	19 563	57	—	—	326
—	—	108.150	57	108.150	57	88.587	—	—	-	19.563	57	—	—	
—	—	—	—	—	-	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
67	64	—	—	67	64	—	—	—	—	—	—	50.454	99½	361
—	·	40.800	—	40.800	—	—	—	—	-	—	—	—	—	366
—	—	108.150	57	108.150	57	—	—	—	-	—	-	—	—	331
—	—	606.314	68	606.314	68	—	—	—	—	—	—	—	—	376
67	64	755.265	25	755.332	89	—	—	—	-	—	-	50.454	99½	
—	—	—	—	755.332	89	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	-	—	—	—	—	—	—	
—	—	705.332	90	705.332	90	—	—	—	—	—	—	—	—	411
—	—	49.999	99	49.999	99	—	-	—	—	—	—	—	—	416
—	-	755 332	89	755.332	89	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	718.300	—	718.300	—	—	—	—	-	—	-	—	—	446
—	-	718.300	—	718.300	—	—	—	—	-	—	—	—	—	
—	—	—	—	2,696.700	—	—	—	—	—	—	-	—	—	
—	—	--	—	3,415.000	—	—	—	—	—	—	-	—	—	
—	—	—	—	40.800	—	—	—	—	-	—	—	—	—	
—	—	—	—	3,374.200	—	—	-	—	—	—	—	—	—	
—	-	40 800	—	40.800	—	—	—	—	—	—	—	—	—	476
—	-	40.800	-	40.800	-	—	—	—	-	—	—	—	—	

Majątek obrotowy.

Uzasadnienie różnic

między budżetem a wynikłością uiszczenia.

Dochody.

1. Odsetki czynne.

Wynikłość większa o . . . . . . 19.563 zł. 57 ct. z powodu, że po przedłożeniu budżetu wpłynęły odsetki od nadwyżki dochodów galicyjskiego funduszu propinacyjnego za rok 1897, które nie były na rok 1898 preliminowane.

Z c. k. Dyrekcyi galicyjskiego funduszu propinacyjnego.

We Lwowie, dnia 17. maja 1899 r.

Załącznik Nr. 2. do zamknięcia rachunku gal. funduszu propinacyjnego zasobowego za r. 1898.

Majątek zarodowy.

Wykaz

zmian majątku zarodowego w papierach wartościowyoh w roku 1898.

Liczba porz.	Bliższe oznaczenie	Papiery wartościowe				Gotówka					
		przyrost		ubytek		dochody		wydatki			
		szczegółowo	razem	szczegółowo	razem	szczegółowo	razem	szczegółowo		razem	
		zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	ct	zł.	ct.
	Przyrost. Zakupione papiery wartośc.										
1	4% obligacye galic. funduszu propinac. po kursie 97 zł. 80 ct.	30.000	—	—	—	—	—	29.340	—	—	—
2	dtto po kursie 98 zł. 40 ct.	100	30.100	—	—	—	—	98	40	29.438	40
3	4% listy zast. gal. Tow. kredytow. ziemsk. po kursie 95 zł. 90 ct.	100.000	—	—	—	—	—	95.900	—	—	—
4	dtto po kursie 95 zł. 75 ct.	200	—	—	—	—	—	191	50	—	—
5	dtto „ 96 zł. 50 ct.	182.000	—	—	—	—	—	175 630	—	—	—
6	dtto „ 96 zł. 80 ct.	101 000	383 200	—	—	—	—	97.768		369.489	50
7	4% listy zastawne gal. Banku hipot. po kursie 96 zł. 75 ct.	20.000	20.000	—	—	—	—	19.350	—	19.350	
8	4½% dtto po kursie 100 zł. 90 ct. . .	200.000	200.000	—	—	—	—	201.800	-	201.800	—
9	4½% listy zastawne związkowej budapeszteńskiej kasy oszczędn. po kursie 100 zł. 30 ct. . .	85.000	85.000	—	—	—	—	85.255		85.255	—
	Ubytek. Wylosowane papiery wartośc.										
10	4% listy zastaw. gal. Banku hipot. . .	—	—	2.000	2.000	2.000	2.000	—	—	—	—
11	4% obligacye galic. funduszu propinac.	—	—	18.800	18.800	18 800	18.800	—	—	—	—
12	4% oblig. pożyczki miasta Lwowa . .	—	—	10.000	10.000	10.000	10.000	—	—	—	—
13	4½% listy zastawne Banku krajowego .	—	—	10.000	10.000	10.000	10.000	—	—	—	—
	Razem . .	—	718.300	—	40.800	—	40.800	—	—	705.332	90
	Do tego zapas początkowy	—	2,696.700								
	Ogółem . .	—	3,415.000								
	W porównaniu z ubytkiem	—	40.800								
	Pozostaje zapas . .	—	3,374.200								

Z c. k. Dyrekcyi galicyjskiego funduszu propinacyjnego.

Załącznik Nr. 3. do zamknięcia rachunku galic. fund. propin. zasobowego za r. 1898.

Majątek zarodowy.

Wykaz papierów publicznych

stanowiących własność galic. funduszu propinacyjnego zasobowego z dniem 31. grudnia 1898.

Liczba porząd.	Bliższe oznaczenie	Nominalna wartość w zł.
1	4% obligacye galic. funduszu propinacyjnego . . .	717.400
2	4% listy zastawne Banku krajowego	190.000
3	4½% " " " "	75.000
4	4% " " " hipotecznego	368.000
5	4½% " " " "	290 000
6	4% " " galic. Tow. kredytowego ziemskiego	728.200
7	4% obligacye pożyczki miasta Lwowa	812.600
8	4½% " węgierskiego akcyjnego Tow. kolei lokalnej	108.000
9	4½% listy zast. związk. budapeszteńskiej Kasy oszczędn.	85.000
	Razem	3,374.200

Z c. k. Dyrekcyi galicyjskiego funduszu propinacyjnego.

We Lwowie, dnia 17. maja 1899.

Załącznik Nr. 4. do zamknięcia rachunku galic. fund. propin. zasobowego za r. 1898.

Majątek zarodowy.

Porównanie

majątku zarodowego galicyjskiego funduszu propinacyjnego zasobowego, pozostałego z końcem r. 1898, z pozostałością r. 1897.

	Szczegółowo zł.	Szczegółowo ct.	Razem zł.	Razem ct
Stan majątku zarodowego wynosi z końcem roku 1898:				
a) w papierach publicznych	3,374.200	—	—	—
b) w lokowanych kapitałach	50.454	99½	3,424.654	99½
Stan majątku zarodowego wynosił z końcem roku 1897	—	—	2,697.222	64½
W porównaniu przeto okazuje się z końcem roku 1898 powiększenie majątku zarodowego o	—	—	727.432	35

Z c. k. Dyrekcyi galicyjskiego funduszu propinacyjnego.

We Lwowie, dnia 17. maja 1899.

Zamknięcie rachunku galicyjskiego funduszu propinacyjnego rezerwowego

za rok 1898.

(Z 1 załącznikiem.)

„Majątek obrotowy“

Z c. k. Dyrekcyi galicyjskiego funduszu propinacyjnego.

We Lwowie, dnia 17 maja 1899.

Liczba porz.	Liczba rubr. budż.	Nazwa rubryki	Należytość zaległa zł.	ct.	Należytość bieżąca zł.	ct.	Należytość razem zł.	ct.
		Dochody.						
		a) Zwyczajne.						
1		Odsetki czynne	—	—	270.721	40	270.721	40
2		Rozmaite	257	95	1.877	94½	2.135	89½
		Razem . . .	257	95	272.599	34½	272.857	29½
		b) Obojętne.						
3		Zwrot danych zaliczek	2.076	14	1.045	12	3.121	26
		Razem . .	2.334	09	273.644	46½	275.978	55½
		W porównaniu z wydatkami . . .	800	03	91 095	70	91.895	73
		pozostaje zwyżka . . .	1.534	06	182.548	76½	184.082	82½
		z której z powodu, że zaległość dochodów w kwocie . . . 1.521 zł. 90 ct. jest od zaległości wydatków w kwocie . . 1.111 „ — „ większą o . .	—	—	—	—	410	90
		przenosi się do majątku zarodowego gal. funduszu propinacyjnego rezerwowego tylko resztę w kwocie. . . .	—	—	—	—	183.671	92½
		Wydatki.						
		a) Zwyczajne.						
1		Płace urzędników	750	03	27.928	09	28.678	12
2		„ sług	—	—	1.175	—	1.175	—
3		Adjuta	—	—	800	—	800	—
4		Dyurna	—	—	13.340	70	13.340	70
5		Ryczałt do skarbu państwa na utrzymanie kasy galic. funduszu propinacyjnego .	—	—	10.000	—	10.000	—
6		Czynsze najmu	—	—	2.500	—	2.500	—
7		Koszta administracyi powiatowej . .	—	—	23.965	15	23.965	15
8		Dyety i koszta podróży	—	—	396	42	396	42
9		Potrzeby kancelaryjne	—	—	1.112	45	1 112	45
10		Koszta zarządu	—	—	978	98	978	98
11		„ sądowe	—	—	600	—	600	—
12		Remuneracye, zapomogi i rozmaite nieprzewidziane wydatki	50	—	7.253	79	7.303	79
		Razem . . .	800	03	90.050	58	90.850	61
		b) Obojętne.						
13		Dane zaliczki	—	—	1.045	12	1.045	12
		Ogółem . . .	800	03	91.095	70	91.895	73

Uiszczenie na należytość						Kwota budżetem przyzwolona		W porównaniu uiszczenia z budżetem okazuje się wynikłość				Zaległość ostateczna		Stronica księgi głów.
zaległą		bieżącą		razem				mniejsza		większa				
zł.	ct	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	
—	—	270.721	40	270.721	40	259.986	—	—	—	10.735	40	—	—	7
257	95	1.877	94½	2.135	89½	—	—	—	—	2.135	89½	—	—	10
257	95	272.599	34½	272.857	29½	259.986	—	—	—	12.871	29½	--	—	
1.599	36	—	—	1.599	36	—	—	—	—	—	—	1.521	90	71
1.857	31	272.599	34½	274.456	65½	—	—	—	—	—	—	1.521	90	
305	63	27.261	49	27.567	12	27.903	—	335	88	—	—	1.111	—	155
—	—	1.175	—	1.175	—	1.139	—	—	—	36	—	—	—	159
—	—	800	—	800	—	800	-	—	—	—	—	—	—	163
—	—	13.340	70	13.340	70	14.593	—	1.252	30	—	—	—	--	166
—	—	10.000	—	10.000	—	10.000	-	—	—	—	—	—	—	169
—	—	2.500	—	2.500	—	2.500	-	—	—	—	—	—	—	121
—	—	23.965	15	23.965	15	27.000	—	3.034	85	—	—	—	—	125
—	-	396	42	396	42	1.000	—	603	58	—	—	—	—	128
—	—	1.112	45	1.112	45	3.000	—	1.887	55	—	—	—	—	174
—	—	978	98	978	98	1.000	—	21	02	—	—	—	—	137
—	—	600	—	600	—	600	—	—	—	—	—	—	—	142
50	—	7.253	79	7 303	79	10.000	—	2.696	21	—	—	—	—	147
355	63	89.383	98	89.739	61	99.535	—	9.831	39	36	—	1.111	—	
								9.795 zł. 39 ct.						
—	—	1.045	12	1.045	12	—	—	—	—	—	—	—	—	196
										Ogółem	.	1.111	—	

Majątek obrotowy.

Uzasadnienie różnic

między budżetem a wynikłością uiszczenia.

Dochody.

a) Zwyczajne.

1. Odsetki czynne.

Wynikłość większa o . . . . 10.735 zł. 40 ct.
z powodu, że po przedłożeniu budżetu wpłynęły odsetki od papierów wartościowych nabytych za zwyżkę dochodów z roku 1897, które preliminarzem nie były objęte.

2. Rozmaite.

Wynikłość większa o . . . . 2.135 zł. 89 1/2 ct.
z powodu, że dochody te w budżecie nie były preliminowane.

Wydatki.

a) Zwyczajne.

1. Płace urzędników.

Wynikłość mniejsza o . . . . 335 zł. 88 ct.
z powodu zaległości pozostałej z końcem roku 1898.

2. Płace sług.

Wynikłość większa o . . . . 36 zł. — ct.
z powodu podwyższenia wynagrodzenia stróża.

3. Dyurna.

Wynikłość mniejsza o . . . . 1.252 zł. 30 ct.
z powodu zmniejszenia personalu dyetaryuszów w oddziale manipulacyjnym.

4. Koszta administracyi powiatowej.

Wynikłość mniejsza o . . . . 3.034 zł. 85 ct.
z powodu zmniejszenia się wynagrodzeń dla delegatów na powiatach.

5. Dyety i koszta podróży.

Wynikłość mniejsza o . . . . 603 zł. 58 ct. z powodu zmniejszenia się potrzeby odbywania częstszych posiedzeń w łonie Dyrekcyi.

6. Potrzeby kancelaryjne.

Wynikłość mniejsza o . . . . 1.887 zł. 55 ct. z powodu, że nałożone druki dla Biura rachunkowego c. k. Dyrekcyi, tudzież księgi dla kasy gal. funduszu propinacyjnego starczyły także i na rok przedmiotowy.

7. Koszta zarządu.

Wynikłość mniejsza o . . . . 21 zł. 02 ct. z powodu, że wydatki tej rubryki ściśle z góry budżetem oznaczyć się nie dadzą.

8. Remuneracye, zapomogi i rozmaite nieprzewidziane wydatki.

Wynikłość mniejsza o . . . . 2.696 zł. 21 ct. ponieważ pozwolona na ten cel kwota nie została w całości wyczerpaną.

Z c. k. Dyrekcyi galicyjskiego funduszu propinacyjnego.

We Lwowie, dnia 17. maja 1899.

Zamknięcie rachunku

galicyjskiego funduszu propinacyjnego

rezerwowego

za rok 1898.

(Z 4 załącznikami.)

„Majątek zarodowy“

Z c. k. Dyrekcyi galicyjskiego funduszu propinacyjnego.

We Lwowie, dnia 17. maja 1899.

Liczba porz.	Liczba rubryki budż.	Nazwa rubryki	Należytość zaległa zł.	zaległa ct.	bieżąca zł.	bieżąca ct.	razem zł.	razem ct.
		Gotówka.						
		Dochody.						
		a) Zwyczajne.						
1		Opłaty od szynkarzy	536	65	—	—	536	65
2		Grzywny za przekroczenia propinacyjne .	1.548	44½	—	—	1.548	44½
3		Odsetki zwłoki	—	—	37	17	37	17
4		Zwyżka dochodów majątku obrotowego gal. funduszu propinacyjnego rezerwowego za rok 1898	—	—	183.671	92½	183.671	92½
		Razem . . .	2.085	09½	183.709	09½	185.794	19
		b) Operacye kredytowe.						
5		Za wylosowane papiery wartościowe . .	—	—	211.000	—	211.000	—
6		Zwrot gotówki udzielonej gal. funduszowi propinacyjnemu	—	—	137.137	31	137.137	31
7		Zwrot lokowanych kapitałów . . .	1,527.135	94½	—	—	1,527.135	94½
		Razem . . .	1,527.135	94½	348.137	31	1,875.273	25½
		Ogółem . . .	1,529.221	04	531.846	40½	2,061.067	44½
		Do tego początkowy zapas .	—	—	—	—	—	—
		Razem . . .	—	—	—	—	—	—
		W porównaniu z wydatkami .	—	—	—	—	—	—
		Pozostaje . . .	—	—	—	—	—	—
		Wydatki.						
		a) Zwyczajne.						
		b) Operacye kredytowe.						
1		Na zakupno papierów wartościowych .	—	—	431.842	—	431.842	—
2		Gotówka udzielona galicyj. funduszowi propinacyjnemu	—	—	137.137	31	137.137	31
		Razem . . .	—	—	568.979	31	568.979	31
		Efekta.						
		Dochody.						
1		Zakupione papiery wartościowe . . .	—	—	441.950	—	441.950	—
		Razem . . .	—	—	441.950	—	441.950	—
		Do tego zapas początkowy .	—	—	—	—	—	—
		Ogółem . . .	—	—	—	—	—	—
		W porównaniu z wydatkami .	—	—	—	—	—	—
		Pozostaje zapas .	—	—	—	—	—	—
		Wydatki.						
2		Wylosowane papiery wartościowe . .	—	—	211.000	—	211.000	—

Uiszczenie na należytość						Kwota budżetem przyzwolona		W porównaniu uiszczenia z budżetem okazuje się wynikłość				Zaległość ostateczna		Stronica księgi głów.
zaległą		bieżącą		razem				mniejsza		większa				
zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct	zł.	ct.	zł.	ct.	
127	72	—	—	127	72	—	—	—	—	—	—	408	93	211
120	—	—	—	120	-	—	—	—	—	—	—	1 428	44½	214
—	—	37	17	37	17	—	—	—	—	—	—	—	—	222
—		183.671	92½	183.671	92½	—	—	—	—	—	—	—	—	230
247	72	183.709	09½	183.956	81½	—	—	—	—	—	—	1.837	37½	—
—	—	211 000	—	211.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	293
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	137.137	31	305
127.135	94½	—	—	127.135	94½	—	—	—	—	—	—	1,400.000	—	298
127.135	94½	211.000	—	338 135	94½	—	—	—	—	—	—	1,537.137	31	—
127.383	66½	394.709	09½	522.092	76	—	—	—	—	—	—	1,538.974	68½	—
—	—	—	—	109.633	38	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	631 726	14	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	568.979	31	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	62.746	83	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	431.842	—	431.842	—	—	—	—	—	—	—	—	—	347
—	—	137.137	31	137.137	31	—	—	—	—	—	—	—	—	355
—	—	568.979	31	568.979	31	—	—	—	—		—	—	—	—
—	—	441.950	—	441.950	—	—	—	—	—	—	—	—	—	398
—	—	441.950	—	441.950	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	4,969.050	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	5,411.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	211.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	5,200.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	211.000	—	211.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	479

Majątek zarodowy.

Wykaz

zmniejszenia się zaległości wskutek przedawnienienia, niemożności ściągnięcia i sprostowania należytości.

	Dochody		Wydatki	
	zł.	ct.	zł.	ct.
Według zamknięcia rachunku za rok 1897 pozostała zaległość z końcem roku 1897 w kwocie	1,529.613	82	—	—
z tego odpisano	392	78	—	—
pozostało	1,529.221	04	—	—
które przeniesiono do zamknięcia rachunku za rok 1898 jako zaległość początkową.				

	Odpisano wskutek					
	przedawnienia		niemożności ściągnięcia		sprostowania należytości	
	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
Dochody.						
Zwyczajne.						
Opłaty od szynkarzy	—	—	45	28	137	50
Grzywny za przekroczenia propinacyjne . .	—	—	210	—	—	—
Razem	—	—	255	28	137	50
Ogółem . . .	392 zł. 78 ct.					

Z c. k. Dyrekcyi galic. funduszu propinacyjnego.

We Lwowie, dnia 17. maja 1899.

Załącznik Nr. 2. do zamknięcia rachunku gal. funduszu propinacyjnego rezerwowego za r. 1898.

Majątek zarodowy.

Wykaz

zmian majątku zarodowego w papierach wartościowyoh w roku 1898.

Liczba porz.	Bliższe oznaczenie	Papiery wartościowe: przyrost, szczegółowo zł.	przyrost, razem zł.	ubytek, szczegółowo zł.	ubytek, razem zł.	Gotówka: dochody, szczegółowo zł.	dochody, razem zł.	wydatki, szczegółowo zł.	ct	wydatki, razem zł.	ct.
	Przyrost.										
	Zakupione papiery wartośc.										
1	4% oblig. galic. fund. prop. po kursie 97 zł. 10 ct.	600	—	—	—	—	—	582	60	—	—
2	dtto po kursie 97 zł. 25 ct.	100	—	—	—	—	—	97	25	—	—
3	dtto „ 97 zł. 35 ct.	100	—	—	—	—	—	97	35	—	-
4	dtto „ 97 zł. 40 ct.	700	—	—	—	—	—	681	80	—	—
5	dtto „ 97 zł. 50 ct.	200	—	—	—	—	—	195	—	—	—
6	dtto „ 98 zł. 10 ct.	300	—	—	—	—	—	294	30	—	—
7	dtto „ 98 zł. 20 ct.	350	2.350	—	—	—	—	343	70	2.292	—
8	4% listy zast. gal. Tow. kredytow. ziemsk. po kursie 96 zł. 50 ct.	25.600	—	—	—	—	—	24.704	—	—	—
9	dtto po kursie 96 zł. 75 ct.	100.000	—	—	—	—	—	96.750	—	—	—
10	dtto „ 96 zł. 80 ct.	22.000	—	—	—	—	—	21.296	-	—	—
11	dtto „ 97 zł. — ct.	45.000	192.600	—	—	—	—	43.650	—	186.400	—
12	4% listy gal. Banku hipotecz. po kursie 96 zł. 75 ct. . . .	130.000	130.000	—	—	—	—	125.775	—	125.775	—
13	4½% dtto po kursie 101 zł. 50 ct. . .	2.000	2.000	—	—	—	—	2.030	—	2.030	—
14	4½% listy zastawne związkowej budapeszteńskiej kasy oszczędn. po kursie 100 zł. 30 ct. . .	115.000	115.000	—	—	—	—	115.345	—	115.345	—
	Ubytek.										
	Wylosowane papiery wartośc.										
15	4% obl. gal. fun. prop.	—	—	189.000	189.000	189.000	189.000	—	—	—	—
16	4% oblig. pożyczki krajowej z r 1893	—	—	5.000	5.000	5.000	5.000	—	—	—	—
17	4½% obl. węg. akc. Tow. kolei lokaln. .	—	—	1.000	1.000	1.000	1.000	—	—	—	—
18	4% listy g. Banku hip.	—	—	1.000	1.000	1.000	1.000	—	—	—	—
19	4½% „ „ „ „	—	—	15.000	15.000	15.000	15.000	—	—	—	—
	Razem . .	—	441.950	—	211.000	—	211.000	—	—	431.842	—
	Do tego zapas początkowy .		4,969.050								
	Ogółem . .		5,411.000								
	W porównaniu z ubytkiem .		211.000								
	Pozostaje zapas . .		5,200.000								

Z c. k. Dyrekcyi galicyjskiego funduszu propinacyjnego.

We Lwowie, dnia 17. maja 1899.

Załącznik Nr. 3. do zamknięcia rachunku galic. fund. propin. rezerwowego za r. 1898.

Majątek zarodowy.

Wykaz papierów wartościowych

stanowiących własność galic. funduszu propinacyjnego rezerwowego z dniem 31. grudnia 1898.

Liczba porząd.	Bliższe oznaczenie	Nominalna wartość w zł.
1	4% obligacye galic. funduszu propinacyjnego . . .	3,455.250
2	4% „ pożyczki krajowej z r. 1893 . . .	199.000
3	4½% listy galic. Banku hipotecznego	467.200
4	4% „ „ „ „	379.000
5	4½% „ „ „ krajowego	600
6	4% „ „ „ „	7.050
7	4% „ „ Tow. kredytowego ziemskiego . . .	346.900
8	4% obligacye pożyczki komun. peszteńsk. Banku komerc.	100.000
9	4½% „ węgierskiego akcyjn. Tow. kolei lokalnych	105.000
10	3½% „ państwowej pożyczki inwestycyjnej . .	25.000
11	4½% listy zast. budapeszteńskiej Kasy oszczędn. . .	115.000
	Razem	5.200.000

Z c. k. Dyrekcyi galicyjskiego funduszu propinacyjnego.

We Lwowie, dnia 17. maja 1899.

Załącznik Nr. 4. do zamknięcia rachunku galic. fund. propin. rezerwowego za r. 1898.

Majątek zarodowy.

Porównanie

majątku zarodowego galicyjskiego funduszu propinacyjnego rezerwowego, pozostałego z końcem r. 1898, z pozostałością r. 1897.

	Szczegółowo		Razem	
	zł.	ct.	zł.	ct
Stan majątku zarodowego wynosi z końcem roku 1898:				
a) w papierach publicznych	5,200.000	—	—	—
b) w lokowanych kapitałach	1,537.137	31	—	—
c) w gotówce	62.746	83	6,799.884	14
Stan majątku zarodowego wynosił z końcem roku 1897	—	—	6,605.819	32½
W porównaniu przeto okazuje się z końcem roku 1898 powiększenie majątku zarodowego o	—	—	194.064	81½

Z c. k. Dyrekcyi galicyjskiego funduszu propinacyjnego.

We Lwowie, dnia 17. maja 1899.

Sumaryczny Preliminarz

GALICYJSKIEGO FUNDUSZU PROPINACYJNEGO

OGÓLNEGO

według rubryk

na rok 1900

(z 15 załącznikami).

Z c. k. Dyrekcyi galic. funduszu propinacyjnego.

We Lwowie, dnia 2. listopada 1899.

L. porządkowa i Nr. załącznika	Oznaczenie rubryk	Wynikłość z roku 1898	Kwota uchwalona na r. 1899	Wniosek na rok 1900	Uwaga
		koron			
	Dochody.				
1/1	Czynsze za wydzierżawione prawo propinacyi i dochody uzyskane przez wykonywanie tego prawa we własnym zarządzie	7,553.841	7,620.000	7,750.000	
2/2	Opłaty od szynkarzy . . .	373.863	374.000	374.000	
3	„ od zakładania gorzelń, browarów i miodosytni . .	600	—	—	
4/3	Grzywny za przekroczenia propinacyjne	8.310	6.200	6.200	
5/4	Dochody ze sprzedaży przedmiotów skonfiskowanych . .	342	40	40	
6/5	Odsetki zwłoki	30.714	20 000	20.000	
7/6	Zasiłek z milionowej subwencyi ze skarbu państwa . .	1,782 258	1,782.258	1,782.258	
8/7	Odsetki czynne od lokowanych kapitałów z dochodów bieżących	129.341	20.000	20.000	
9/8	Rozmaite	16.949	2.000	2.000	
	Razem . . .	9,896.218	9,824.498	9,954.498	
	W porównaniu z wydatkami.		8,688.860	8,672.876	
	pozostaje zwyżka		1,135.638	1,281.622	
	o której użyciu zda się sprawę w zamknięciu rachunków za rok 1900.				

L. porządkowa i Nr. załącznika	Oznaczenie rubryk	Wynikłość z roku 1898	Kwota uchwalona na r. 1899	Wniosek na rok 1900	Uwaga
		koron			
	Wydatki.				
1/1	Spłata kapitałów za wylosowane obligacye funduszu propinacyjnego	3,858.800	3,987.000	4,148.200	
2/2	Wypłata kuponów od obligacyj w obiegu będących . .	3,995.242	3,752.872	3,591.796	
3/3	Prowizya Bankowi dla krajów koronnych we Wiedniu i Bankowi krajowemu we Lwowie za pośredniotwo w wypłacie wylosowanych obligacyj i zapadłych kuponów	5.267	6.400	6.400	
4/4	Należytość stemplowa od kwitów na pobór zasiłku ze skarbu państwa	5.580	5.580	5.580	
5	Podatek dochodowy od czynszów za wydzierżawione prawo propinacyi	128.527	--	—	
6/5	Podatek rentowy od obligacyj funduszu propinacyjnego . .	170.780	375.288	359.180	
7/6	Podatek zarobkowy od dochodów funduszu propinacyjnego	243.824	243.824	243.824	
8/7	Bonifikacya gal. funduszu krajowego i funduszów powiatowych za ubytek w dochodach z dodatków opłacanych przez fundusz propinacyjny do końca roku 1897 . . .	317.896	317.896	317.896	
	Razem . . .	8,725.916	8,688.860	8,672 876	

Załącznik Nr. 1. Preliminarz na r. 1900 dochodów galicyjskiego funduszu propinacyjnego ogólnego.

Rubryka: „Czynsze za wydzierżawione prawo propinacyi i dochody uzyskane z wykonywania tego prawa we własnym zarządzie“.

L. porządkowa	Poszczególnienie powiatów	Wynikłość z roku 1898	Kwota uchwalona na r. 1899	Wniosek na rok 1900	Uwaga
		koron			
1	Biała		151.906	195.324	*Do poz. 1.:* więcej z powodu przyłączenia niektórych uprawnień z powiatu Żywieckiego.
2	Bochnia		72.236	75.454	
3	Bohorodczany		108.700	105 700	
4	Borszczów		140.404	141.370	
5	Bóbrka		92.602	98.670	
6	Brody		109.554	121.862	
7	Brzesko		95.404	96.884	
8	Brzeżany		135.256	137 380	
9	Brzozów		64.780	65.464	
10	Buczacz		179.598	181.454	
11	Chrzanów		159.996	165.496	
12	Cieszanów		64.382	63.844	
13	Czortków		122.434	121.160	
14	Dąbrowa		40.888	41.260	
15	Dobromil		80.454	80.680	
16	Dolina		174 950	174 950	
17	Drohobycz		198.392	196.932	
18	Gorlice		82.180	83.418	
19	Gródek		57.216	56.998	
20	Grybów		34.290	34.126	
21	Horodenka		158.688	154.398	
22	Husiatyn		89.132	92.680	
23	Jarosław		106.822	104.572	
24	Jasło		88.076	93.438	
25	Jaworów		91.384	91.000	
26	Kałusz		95.192	95.712	
27	Kamionka		99.264	97.708	
28	Kolbuszowa		54.864	54.690	
29	Kołomyja		80.550	91.620	*Do poz. 29.:* Więcej przybyło z pow. Peczeniżyna.
30	Kosów		81.430	119.230	*Do poz. 30. i 31.:* Więcej z powodu aukcyi czynszów.
31	Kraków		133.578	140 266	
32	Krosno		71.920	71.520	
33	Limanowa		68.270	66.140	
34	Lisko		124.814	124.354	
35	Lwów		163.716	168.876	
36	Łańcut		132.928	137.734	
37	Mielec		72.802	73.554	
38	Mościska		94.582	89.726	
39	Myślenice		68 438	73.054	
40	Nadwórna		139 510	138.930	
41	Nisko		51.434	51.434	
42	Nowy Sącz		139.898	141.092	
43	Nowy Targ		59.364	59.774	

L. porządkowa	Poszczególnienie powiatów	Wynikłość z roku 1898	Kwota uchwalona na r 1899	Wniosek na rok 1900	Uwaga
		k o r o n			
44	Peczeniżyn		71.600	63.800	*Do poz. 44.:* Mniej z powodu wydzielenia do powiatu Kołomyja.
45	Pilzno		31.920	31.610	
46	Podhajce		115 048	116.444	
47	Podgórze		35.542	39.384	
48	Przemyśl		158.244	159.766	
49	Przemyślany		76.450	78.220	
50	Rawa		80.002	77.314	
51	Rohatyn		135.186	136.838	
52	Ropczyce		92.418	92 438	
53	Rudki		67.264	60.910	
54	Rzeszów		107.170	116.652	*Do poz. 54.:* Więcej przybyło z pow. Strzyżowa.
55	Sambor		78.254	66.668	
56	Sanok		110.826	113.486	
57	Skałat		101.792	103.690	
58	Śniatyn		83.380	82.378	
59	Sokal		79.456	77.674	
60	Stanisławów		136.706	157.960	
61	Staremiasto		59.028	59.700	
62	Stryj		128.952	135.752	
63	Strzyżów		30.148	22.264	*Do poz. 63.:* Mniej z powodu wydzielenia do powiatu Rzeszowa
64	Tarnobrzeg		82.002	82 002	
65	Tarnopol		105.690	108.140	
66	Tarnów		39.498	40.578	
67	Tłumacz		140.298	140.394	
68	Trembowla		65.600	71.190	
69	Turka		54.110	54.110	
70	Wadowice		168.096	167.140	
71	Wieliczka		63.670	59.320	
72	Zaleszczyki		108.646	110.358	
73	Zbaraż		58.116	60.826	
74	Złoczów		154.158	151.162	
75	Żółkiew		75.950	73.332	
76	Żydaczów		86.684	95 354	
77	Żywiec		264.314	240.000	*Do poz. 77.:* Mniej z powodu wydzielenia do powiatu Białej.
	Razem . . .	7,553.841	7,678.496	7,816.782	
	Po strąceniu zaokrąglenia na możliwe opusty .	—	58.496	66.782	
	pozostaje . .	7,553.841	7,620.000	7.750.000	*Więcej o 130.000 koron.*

Załącznik Nr. 2. do dochodów.

Rubryba: „Opłaty od szynkarzy“.

L. porządkowa	Poszczególnienie	Wynikłość z roku 1898	Kwota uchwalona na r. 1899.	Wniosek na rok 1900	Uwaga
		k o r o n			
1	Opłaty od szynkarzy .	373.863	374.000	374.000	

Załącznik Nr. 3. do dochodów.

Rubryka: „Grzywny za przekroczenia propinacyjne“.

1	Grzywny za przekroczenia propinacyjne .	8.310	6.200	6.200	

Załącznik Nr. 4. do dochodów.

Rubryka: „Dochody ze sprzedaży przedmiotów skonfiskowanych“.

1	Dochody ze sprzedaży przedmiotów skonfiskowanych	342	40	40	

Załącznik Nr. 5. do dochodów.

Rubryka: „Odsetki zwłoki“.

1	Odsetki zwłoki	30.714	20.000	20.000	

Załącznik Nr. 6. do dochodów.

Rubryka: „Zasiłek z milionowej subwencyi ze Skarbu państwa".

L. porządkowa	Poszczególnienie	Wynikłość z roku 1898	Kwota uchwalona na r. 1899	Wniosek na rok 1900	Uwaga
		koron			
1	Zasiłek z milionowej subwencyi ze skarbu państwa	1,782.258	1,782.258	1,782 258	

Załącznik Nr. 7. do dochodów.

Rubryka: „Odsetki czynne od lokowanych kapitałów z dochodów bieżących".

1	Odsetki czynne od lokowanych kapitałów z dochodów bieżących	129.341	20.000	20.000	

Załącznik Nr. 8. do dochodów.

Rubryka: „Rozmaite".

1	Rozmaite	16.949	2.000	2.000	

Załącznik Nr. 1. Preliminarz na rok 1900 do wydatków galicyjskiego funduszu propinacyjnego ogólnego.

Rubryka: „Spłata kapitałów za wylosowane obligacye funduszu propinacyjnego“.

L. porządkowa	Poszczególnienie	Wynikłość z roku 1898	Kwota uchwalona na r. 1899	Wniosek na rok 1900	Uwaga
		koron			
1	Spłata kapitałów za wylosowane obligacye funduszu propinacyjnego	3,858.800	3,987.000	4,148.200	*Więcej o 161 200 K.* Celem uzyskania kapitałów potrzebnych na pokrycie wynagrodzeń dla właścicieli prawa propinacyi za odjęcie im tegoż prawa, emitowano po myśli §. 5. ustawy z dnia 22. kwietnia 1889 (Dz. ust. i rozp. kraj. Nr. 307. z r. 1889) 4% obligacye w nominalnej wartości 124,400.000 koron, które po myśli §. 2. tej ustawy w przeciągu 26 lat począwszy od 1. stycznia 1890 przez losowanie umorzone być mają. Według preliminarza na r. 1899 pozostało jeszcze do do spłacenia 94,808.700 koron. Według planu umorzenia zatwierdzonego reskryptem Wys. c. k. Ministerstwa Skarbu z dnia 31. maja 1889 do l. 2.216/F. M. wynosi w roku 1900: I. rata płatna dn. 30. czerwca 1900 . . 2,053.600 kor. II. rata płatna dn. 31. grudnia 1900 . . 2,094.600 „ razem j. w. 4,148.200 kor. pozostanie jeszcze do spłacenia w następnych 15 latach 90,660.500 kor.

Załącznik Nr. 2. do wydatków.

Rubryka: „Wypłata kuponów od obligacyj w obiegu będących".

L. porządkowa	Poszczególnienie	Wynikłość z roku 1898	Kwota uchwalona na r. 1899	Wniosek na rok 1900	Uwaga
		koron			
1	Wypłata kuponów od obligacyi w obiegu będących	3,995.242	3,752.872	3,591.796	*Mniej o 161.076 K.* Według planu umorzenia zatwierdzonego reskryptem Wys. c. k. Ministerstwa Skarbu z dnia 31. maja 1889 do l. 2.216. F. M. wynosi należytość od kuponów płatnych w r. 1900, a mianowicie od obligacyj w nominalnej wartości 90,821.700 kor. płatna 30. czerwca 1900 . . 1,816.434 kor. od obligacyj w nominalnej wartości 88,768.100k. płatna 31. grudnia 1900 . . 1,775.362 „ razem . 3,591.796 kor.

Załącznik Nr. 3. do wydatków.

Rubryka: „Prowizya c. k. uprzyw. Bankowi dla krajów koronnych we Wiedniu i Bankowi krajowemu we Lwowie za pośrednictwo w wypłacie wylosowanych obligacyj i zapadłych kuponów.

1	Prowizya c. k. uprzyw. Bankowi dla krajów koronnych w Wiedniu i Bankowi krajowemu we Lwowie za pośrednictwo w wypłacie wylosowanych obligacyj i zapadłych kuponów	5.267	6.400	6.400	

Załącznik Nr. 4. do wydatków.

Rubryka: „Należytość stemplowa od kwitów na pobór zasiłku ze Skarbu państwa".

L. porządkowa	Poszczególnienie	Wynikłość z roku 1898	Kwota uchwalona na r. 1899	Wniosek na rok 1900	Uwaga
		k o r o n			
1	Należytość stemplowa od kwitów na pobór zasiłku ze Skarbu państwa	5.580	5.580	5.580	

Załącznik Nr. 5. do wydatków.

Rubryka: „Podatek rentowy od obligacyj funduszu propinacyjnego".

1	Podatek rentowy od obligacyj funduszu propinacyjnego	170.780	375.288	359.180	*Mniej o 16.108 K.* Ponieważ w myśl §. 131. lit. a) ustawy z dn. 25. października 1896 (Dz. ust. państ. Nr. 220.) odsetki od obligacyj galic. funduszu propinacyjnego podlegają 10% podatkowi rentowemu, przeto od zapadłych w roku 1900 kuponów w kwocie 3,591.796 koron preliminuje się podatek rentowy w powyższej kwocie odpowiadającej 10%wej stopie.

Załącznik Nr. 6. do wydatków.

Rubryka: „Podatek zarobkowy od dochodów funduszu propinacyjnego".

1	Podatek zarobkowy od dochodów funduszu propinacyjnego	243.824	243.824	243.824	

Załącznik Nr. 7. do wydatków.

Rubryka: „Bonifikacya galic. funduszu krajowego i funduszów powiatowych" za ubytek w dochodach z dodatków opłacanych przez fundusz propin. do końca r. 1897.

Liczba porządk.	Poszczególnienie	Wynikłość z roku 1898	Kwota uchwalona na r. 1899	Wniosek na rok 1900	Uwaga
		k o r o n			
1	Bonifikacya galic. funduszu krajowego i funduszów powiatowych za ubytek w dochodach z dodatków opłacanych przez fundusz propinacyjny do końca r. 1897	317.896	317.896	317.896	

Sumaryczny Preliminarz

GALICYJSKIEGO FUNDUSZU PROPINACYJNEGO

ZASOBOWEGO

według rubryk

na rok 1900

(z 1 załącznikiem).

Z c. k. Dyrekcyi galic. funduszu propinacyjnego.

We Lwowie, dnia 2. listopada 1899.

L. porządkowa i Nr. załącznika	Oznaczenie rubryk	Wynikłość z roku 1898	Kwota uchwalona na r. 1899	Wniosek na rok 1900	Uwaga
		k o r o n			
	Dochody.				
1/1	Odsetki czynne . . .	216.301	218.772	300.175	
	Razem . .	216.301	218.772	300.175	
	W porównaniu z wydatkami		—	—	
	pozostaje zwyżka .		218.772	300.175	

L. porządkowa i Nr. załącznika	Oznaczenie rubryk	Wynikłość z roku 1898	Kwota uchwalona na r. 1899	Wniosek na rok 1900	Uwaga
		koron			
	Wydatki.				

Załącznik Nr. 1. do dochodów galic. funduszu propinacyjnego zasobowego.

Rubryka: „Odsetki czynne".

L. porządkowa	Poszczególnienie		Wynikłość z roku 1898	Kwota uchwalona na r. 1899	Wniosek na rok 1900	Uwaga
			koron			
	Odsetki czynne.					
1	4½% listy zastawne Banku krajow. .	140.000 k.	—	—	6.300	
2	4½% listy zastawne Banku hipotecz.	630.000 „	—	—	28.350	
3	4½% obligacye węgiers. akcyj. Tow. kolei lokaln.	215.000 „	—	—	9.674	
4	4½% listy zastawne związkowej Budapeszt. kasy oszczędn.	170.000 „	—	—	3.825	
5	4% listy zast. Banku kraj.	380.000 „	—	—	15.200	
6	4% listy zast. Banku hipotecznego .	736.000 „	—	—	29.440	
7	4% listy zast. galic. Towarzystwa kredyt. ziemsk.	1,656.400 „	—	—	65.262	*Do poz. 7. i 8.* Odsetki preliminuje się po strąceniu podatku rentowego.
8	4% obligacye pożyczki m. Lwowa .	. 2,205.200 „	—	—	86.444	
9	4% obligacye galic. funduszu propinacyjnego .	. 1,392.000 „	—	—	55.680	*Więcej o 81.403 koron.*
	Razem .	7,524.600 k.	216.301	218.772	300.175	

Sumaryczny Preliminarz

GALICYJSKIEGO FUNDUSZU PROPINACYJNEGO

REZERWOWEGO

według rubryk

na rok 1900

(z 13 załącznikami).

Z c. k. Dyrekcyi galic. funduszu propinacyjnego.

We Lwowie, dnia 2. listopada 1899.

L. porządkowa i Nr. załącznika	Oznaczenie rubryki	Wynikłość z roku 1898	Kwota uchwalona na r 1899	Wniosek na rok 1900	Uwaga
		koron			
	Dochody.				
1/1	Odsetki czynne	541.443	534.474	555.661	
2	Rozmaite	4.271	—	—	
	Razem . .	545 714	534.474	555.661	
	W porównaniu z wydatkami.	—	208.328	207.985	
	pozostaje zwyżka . . .	—	326.146	347.676	
	z której użycia zda się sprawę w zamknięciu rachunkowem za rok 1900.				

L. porządkowa i Nr. załącznika	Oznaczenie rubryk	Wynikłość z roku 1898	Kwota uchwalona na r. 1899	Wniosek na rok 1900	Uwaga
		koron			
	Wydatki.				
1/1	Płace urzędników . . .	55.134	64.664	67.566	
2/2	Płace sług	2.350	2.278	2.800	
3/3	Adjuta	1.600	1.600	1.600	
4/4	Dyurna	26.681	29.586	31.819	
5/5	Ryczałt do Skarbu państwa na utrzymanie c. k. kasy galic. funduszu propinacyjnego .	20.000	20.000	20.000	
6/6	Czynsze najmu	5.000	5.000	5.000	
7/7	Koszta administracyi powiatowej	47.930	54.000	52 000	
8/8	Dyety i koszta podróży członków Dyrekcyi .	793	2.000	1.000	
9/9	Potrzeby kancelaryjne .	2.225	6.000	3.000	
10/10	Koszta zarządu . . .	1.958	2.000	2.000	
11/11	Koszta sądowe	1.200	1.200	1.200	
12/12	Remuneracye, zapomogi i rozmaite nieprzewidziane wydatki . . .	14.608	20.000	20.000	
	Razem . .	179.479	208.328	207.985	

Załącznik Nr. 1. do dochodów galicyjskiego funduszu propinacyjnego rezerwowego.

Rubryka: „Odsetki czynne“.

L. porządkowa	Poszczególnienie		Wynikłość z roku 1898	Kwota uchwalona na r. 1899	Wniosek na rok 1900	Uwaga
			koron			
	Odsetki czynne.					
1	4½% listy zast galic. Banku hipotecznego .	1,166.600 *K*	—	—	52.497	
2	4½% oblig. węg. akcyj. Tow. kolei lokalnych .	210.000 „	—	—	9.450	
3	4½% listy galic. Banku kraj. . .	1.400 „	—	—	62	
4	4½% listy zast. Budapeszteńskiej kasy oszczędn. .	230 000 „	—	—	10.350	
5	4% oblig. galic. fund. propinac. .	6,870.300 „	—	—	274.812	
6	4% oblig. pożyczki kraj. z r. 1893	398.000 „	—	—	15.920	
7	4% listy galicyj. Banku hipotecz.	758.000 „	—	—	30.320	
8	4% listy galicyj. Tow. kred. ziem.	1,094.800 „	—	—	43.136	*ad poz. 8.:* Odsetki preliminuje się po strąceniu podatku rentowego.
9	4% listy galicyj. Banku krajow.	14.100 „	—	—	564	
10	4% oblig. peszteńskiego Banku komercyalnego .	200.000 „	—	—	8.000	
11	3½% oblig. pożyczki inwestycyjnej	50.000 „	—	—	1.750	
12	Lokowane kapitały na 4% . .	2,720.000 „	—	—	108.800	
	Razem .	13,713.200 *K*	541.443	534.474	555.661	

Załącznik Nr. 1. do wydatków galic. fund. propinacyjnego rezerwowego.

Rubryka: „Płace urzędników“.

L. porządkowa	Poszczególnienie	Wynikłość z roku 1898	Kwota uchwalona na r. 1899	Wniosek na rok 1900	Uwaga
		koron			
	Oddział administracyjny.				
1	1 zastępca przewodniczącego . . . . . 1.200 k.				
2	1 c. k. Radca Dworu, referent administracyjny i Członek Dyrekcyi, płaca roczna . . . 10 000 k. dodatek aktywalny . 1.200 „ dodatek do osoby . . . 2.000 „ = 13.200 „				
3	1 stale urzędujący członek Dyrekcyi powołany przez Wydział krajowy, rocznie . . . . 4.000 „				
4	1 c. k. Starosta, zastępca referenta administracyjn., płaca roczna . . . 4.900 k. dodatek aktywalny . 840 „ dodatek do osoby . . . 1.200 „ = 6.940 „				
5	2 syndyków: 1 rocznie . 6.000 k. 1 „ . 3.600 „ = 9.600 „				
6	1 c. k. sekretarz Namiestnictwa płaca roczna . . . 3.600 k. dodatek aktywalny . 720 „ = 4.320 „				
7	2 c. k. komisarzy powiatowych 1 płaca roczna . . . 3.000 k. dodatek aktywalny . 600 „ 1 płaca roczna . . . . 2.800 „ dodatek aktywalny . 600 „ = 7.000 „	—	44.144	46.260	
	Do przeniesienia . . .	—	44.144	46.260	

L. porządkowa	Poszczególnienie	Wynikłość z roku 1898	Kwota uchwalona na r. 1899	Wniosek na rok 1900	Uwaga
		k o r o n			
	Z przeniesienia . .	—	44.144	46.260	
	Oddział rachunkowy.				
8	1 c. k. starszy Radca rachunk. płaca rocz. 4.800 k. dodatek aktywalny . 840 „ dodatek do osoby . . . 1.000 „ = 6.640 k.				
9	1 c. k. rewident rachunkowy, płaca roczna . . . 2.800 k. dodatek aktywalny . 600 „ dodatek do osoby . . . 800 „ = 4.200 „				
10	1 c. k. oficyał rachunkowy płaca rocz. 2.266 k. dodatek aktywalny . 480 „ dodatek do osoby . . . 600 „ = 3.346 „				
11	2 asystentów rachunkowych, płaca roczna po 1.600 k. = 3.200 k. dodatek aktywalny po 360 k. = 720 „ dodatek do osoby po 400 k. = 800 „ = 4.720 „	—	18.120	18.906	
	Kasa galic. funduszu propinacyjnego.				
12	1 c. k. dyr. dod. do osoby 1.000 k.				
13	1 „ „ główny kasyer dodatek do osoby 800 „				
14	1 „ „ ofic. dod. do osoby 600 „	—	2.400	2.400	*Więcej o 2.902 k.* z powodu kreowania posady drugiego syndyka, tudzież zapreliminowania poborów c. k. starszego Radcy rachunkowego zamiast Radcy rachunkowego, dodatku pięcioletniego c. k. Starosty i dodatków czteroletnich 1 c. k. komisarza powiatowego i c. k. oficyała rachunkowego.
	Razem	55.134	64.664	67.566	

Załącznik Nr. 2. do wydatków.

Rubryka: „Płace sług".

L. porządkowa	Poszczególnienie	Wynikłość z roku 1898	Kwota uchwalona na r. 1899	Wniosek na rok 1900	Uwaga
		koron			
	Płace sług.				
1	2 woźnych płaca rocznie po 800 *K* . . . 1.600 *K* dodatek aktyw. roczn. po 240 *K* 480 „				
2	1 stróż miesięcznie po 60 *K*. 720 „	2.350	2.278	2.800	*Więcej o 522 K.* z powodu podwyższenia płac sług.

Załącznik Nr. 3. do wydatków.

Rubryka: „Adjuta".

L. porządkowa	Poszczególnienie	Wynikłość z roku 1898	Kwota uchwalona na r. 1899	Wniosek na rok 1900	Uwaga
	Adjuta. *Oddział rachunkowy.*				
1	2 praktykantów rocznie po 800 *K*.	1.600	1.600	1.600	

Załącznik Nr. 4. do wydatków.

Rubryka: „Dyurna".

L. porządkowa	Poszczególnienie	Wynikłość z roku 1898	Kwota uchwalona na r. 1899	Wniosek na rok 1900	Uwaga
	Dyurna.				
1	*Oddział administracyjny.* 1 rocznie . . . . 2.400 *K*	—	3.200	2.400	
2	*Oddział rachunkowy.* 1 dziennie po 5 *K* 60 *h* 2.044 *K* 1 „ „ 5 „ — „ 1.825 „ 8 „ „ 4 „ 40 „ 12.848 „ 3 „ „ 3 „ 60 „ 3.942 „ 1 „ „ 2 „ 40 „ 876 „	—	16.280	21.535	
3	*Oddział manipulacyjny.* 1 dziennie po 4 *K* 40 *h* 1.606 *K* 1 „ „ 4 „ — „ 1.460 „ 2 „ „ 3 „ — „ 2.190 „ 3 „ „ 2 „ 40 „ 2.628 „	—	10.106	7.884	*Więcej o 2.233 K.* z powodu podwyższenia dyurn oddziału rachunkowego i manipulacyjnego.
	Razem . . .	26.681	29.586	31.819	

Załącznik Nr. 5. do wydatków.

Rubryka: „Ryczałt do Skarbu państwa na koszta utrzymania c. k. kasy galicyjskiego funduszu propinacyjnego".

L. porządkowa	Poszczególnienie	Wynikłość z roku 1898	Kwota uchwalona na r. 1899	Wniosek na rok 1900	Uwaga
		koron			
1	Ryczałt do Skarbu państwa na koszta utrzymania c. k. kasy gal. funduszu propinacyjnego	20.000	20.000	20.000	

Załącznik Nr. 6. do wydatków.

Rubryka: „Czynsze najmu".

1	Czynsze najmu za lokalności dla Biura administracyjnego, rachunkowego, registratury, expedytu i protokołu .	5.000	5.000	5.000	

Załącznik Nr. 7. do wydatków.

Rubryka: „Koszta administracyi powiatowej".

1	Koszta administracyi powiatowej	47.930	54.000	52.000	*Mniej o 2.000 K.* ponieważ spodziewane wydatki znajdą zupełne pokrycie w preliminowanej kwocie.

Załącznik Nr. 8. do wydatków.

Rubryka: „Dyety i koszta podróży członków Dyrekcyi".

1	Dyety i koszta podróży członków Dyrekcyi .	792	2.000	1.000	*Mniej o 1.000 K.* ponieważ preliminuje się wynikłość r. 1898 w zaokrąglonej kwocie.

Załącznik Nr. 9. do wydatków.

Rubryka: „Potrzeby kancelaryjne“.

Liczba porządk.	Poszczególnienie	Wynikłość z roku 1898	Kwota uchwalona na r. 1899	Wniosek na rok 1900	Uwaga
		koron			
1	Potrzeby kancelaryjne .	2.225	6.000	3.000	*Mniej o 3.000 K.* ponieważ preliminuje się wynikłość r. 1898 w zaokrąglonej kwocie.

Załącznik Nr. 10. do wydatków.

Rubryka: „Koszta zarządu“.

1	Oświetlenie, opał, zapuszczenie i czyszczenie podłóg, tudzież liberya dla sług	1 958	2.000	2.000	

Załącznik Nr. 11. do wydatków.

Rubryka: „Koszta sądowe“.

1	Koszta sądowe	1.200	1.200	1.200	

Załącznik Nr. 12. do wydatków.

Rubryka: „Remuneracye, zapomogi i rozmaite nieprzewidziane wydatki“.

1	Remuneracye, zapomogi i rozmaite nieprzewidziane wydatki . . .	14.608	20.000	20.000	

LW. 86.983/99.

Aleg. 34

Sprawozdanie

Wydziału krajowego z przedłożeniem sprawozdania Rady szkolnej krajowej o stanie wychowania publicznego w roku szkolnym 1898/99.

Wysoki Sejmie!

Rada szkolna krajowa nadesłała Wydziałowi krajowemu sprawozdanie o stanie wychowania publicznego „szkoły ludowe i seminarya nauczycielskie“ w roku szkolnym 1898/99.

Sprawozdanie to Wydział krajowy ma zaszczyt przedłożyć Wysokiemu Sejmowi.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wiel. Ks. Krakowskiem.

Lwów dnia 28. grudnia 1899.

Marszałek krajowy:
St. Badeni w. r.

Członek Wydziału krajowego:
Dr. Józef Wereszczyński w. r.
Sprawozdawca.

LW. 86.983/99.

Aleg. 35

Sprawozdanie

Wydziału krajowego z przedłożeniem sprawozdania Rady szkolnej krajowej o stanie szkół średnich galicyjskich w roku szkolnym 1898/99.

Wysoki Sejmie!

Rada szkolna krajowa nadesłała Wydziałowi krajowemu sprawozdanie o stanie szkół średnich galicyjskich w roku szkolnym 1898/99.

Sprawozdanie to Wydział krajowy ma zaszczyt przedłożyć Wysokiemu Sejmowi.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wiel. Ks. Krakowskiem.

Lwów dnia 28. grudnia 1899.

Marszałek krajowy:
St. Badeni w. r.

Członek Wydziału krajowego:
Dr. Józef Wereszczyński w. r.
Sprawozdawca.

LW. 86.983/99.

Alleg. 36

Sprawozdanie

Wydziału krajowego z przedłożeniem sprawozdania Rady szkolnej krajowej o stanie szkół przemysłowych i handlowych w roku szkolnym 1898/99.

Wysoki Sejmie!

Rada szkolna krajowa nadesłała Wydziałowi krajowemu sprawozdanie o stanie szkół przemysłowych i handlowych w roku szkolnym 1898/99.

Sprawozdanie to Wydział krajowy ma zaszczyt przedłożyć Wysokiemu Sejmowi.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wiel. Ks. Krakowskiem.

Lwów dnia 28. grudnia 1899.

Marszałek krajowy:
St. Badeni w. r.

Członek Wydziału krajowego:
Dr. Józef Wereszczyński w. r.
Sprawozdawca.

LW. 85.874/99.

We Lwowie dnia 23. grudnia 1899.

Aleg. 37

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie zmiany §§. 3 lit. B, 36, 43 i 109 lit. B. ust. 2. statutu Banku krajowego.

Wysoki Sejmie!

W ciągu roku 1899 stała się aktualną sprawa utworzenia w Banku krajowym źródła kredytu długotrwałego dla spółek wodnych zorganizowanych na zasadzie ustawy z dnia 30. maja 1869 r. Nr. 93 Dz. pp. i ustawy z dnia 14. marca 1875 (Dz. u. i rozp. kr. Nr. 38), jedyne bowiem źródło kredytu, z którego Spółki te dotąd w kraju naszym mogły zaspakajać swoje potrzeby kredytowe w warunkach dla nich dogodnych i ich celom odpowiadających, krajowy fundusz pożyczkowy dla Spółek wodnych, zostało obecnie udzielonemi pożyczkami wyczerpanem, a kwoty wpływające do tego funduszu są w obec niskiego oprocentowania pożyczek (3%) i przeważnie na dłuższe okresy rozłożonych spłat kapitału tak nieznaczne, że nie mogą uczynić zadość rzeczywistym potrzebom kredytu dla Spółek. Wskutek tego postanowił Wydział krajowy uchwałą z dnia 26. maja 1899 roku LW. 33.861 wziąć pod rozwagę sprawę otwarcia dla Spółek wodnych kredytu w Banku krajowym, jako instytucyi mającej za zadanie „podniesienie dobrobytu w kraju“, a w szczególności „popieranie rozwoju rolnictwa“ w myśl swego statutu, który w §. 3. lit. D. m) zawiera nadto postanowienie, iż do czynności Banku należeć będzie „udzielanie pożyczek na przedsiębiorstwa melioracyjne“ i „ułatwianie w drodze kredytu tworzenia się spółek melioracyjnych“. Pismem tedy z powyższej daty i liczby wezwał Wydział krajowy Dyrekcyę Banku krajowego, powołując się na wyżej zacytowane postanowienia statutu Bankowego, by sprawę umożliwienia Spółkom wodnym zaciągania w Banku krajowym długotrwałych, na planach amortyzacyjnych opartych, pożyczek na cele odpowiadające statutom tychże Spółek, wzięła pod rozwagę i przedłożywszy ją pod uchwały Rady Nadzorczej Banku, przedstawiła następnie Wydziałowi krajowemu do decyzyi.

W odpowiedzi na to wezwanie oznajmiła Dyrekcya Banku krajowego pismem z dnia 3. lipca 1899 Nr. 24.731 (LW. 44.491), iż podziela najzupełniej wyrażone w reskrypcie Wydziału krajowego przekonanie o potrzebie udzielania z zasobów Banku Spół-

kom wodnym znaczniejszych pożyczek i uznaje, że pożyczki te w obec postanowień krajowej ustawy wodnej, nadającej prestacyom Spółek wodnych pierwszeństwo hipoteczne do wysokości trzechletniej zaległości, oraz w obec tego, że w myśl postanowień państwowej ustawy melioracyjnej raty anuitetowe pożyczek udzielanych Spółkom wodnym są ściągalne w drodze egzekucyi politycznej, przedstawiają zupełne bezpieczeństwo, to jednak Bank krajowy nie mógłby potrzeb kredytowych Spółek zaspokajać z zapasów gotówkowych działu bankowego, Spółki wodne bowiem potrzebują kredytu długotrwałego, o spłacie rozłożonej na szereg lat, a nie byłoby dla Banku wskazanem i korzystnem więzić na długie lata znaczne kapitały z swoich funduszów obrotowych w takich pożyczkach. W obec tego poruszyła Dyrekcya Banku myśl uczynienia zadość potrzebom kredytu dla Spółek wodnych drogą emisyi papierów, a uznając, że w obec dzisiejszego stanu targu pieniężnego u nas nie byłoby wskazanem wprowadzać na targ ten nowy typ papieru emisyjnego, jakim byłyby obligacye melioracyjne, nie mogłyby one bowiem dziś liczyć na odbiorców po kursie odpowiednim ich wartości i bezpieczeństwu, zapytała Wydziału krajowego, czy nie uważałby za odpowiedni sposób rozwiązania sprawy przez dopuszczenie Spółek wodnych do korzystania z kredytu komunalnego w Banku krajowym.

Uchwałą z dnia 24. października 1899 LW. 44.491 zgodził się Wydział krajowy, w zasadzie na myśl przeprowadzenia w statucie Banku krajowego, a mianowicie w postanowieniach tegoż statutu traktujących o pożyczkach komunalnych takich zmian, iżby w przyszłości także Spółki wodne z kredytu komunalnego w Banku korzystać mogły, — uznał bowiem, iż zarówno emisya obligów melioracyjnych, jak i zaspakajanie potrzeb kredytowych Spółek wodnych pożyczkami gotówkowemi z zasobów działu Bankowego, nie byłoby odpowiedniem. Droga pierwsza bowiem, w obec niemożności zapewnienia obligom melioracyjnym odpowiedniego kursu na targu pieniężnym, narażałaby Spółki korzystające z kredytu na straty przez ponoszenie różnicy między wartością nominalną a kursową obligów, czyniłaby więc kredyt o tyle droższym; droga druga zaś pozbawiając Bank zapasów gotówki w dziale bankowym, byłaby dla Banku niedogodną, a także dla Spółek wodnych nie byłaby dość korzystną, pociągałaby bowiem konieczną zmianę warunków co do oprocentowania pożyczki w ciągu jej trwania, a to w miarę fluktuacyi targu pieniężnego, i nie mogłaby Spółkom mimo całej dobrej woli Banku zapewnić tak dogodnych warunków co do czasu spłaty, jakie daje forma pożyczki amortyzacyjnej na emisyi papierów opartej.

Te motywa skłoniły Wydział krajowy do przyjęcia myśli Dyrekcyi Banku krajowego, myśli, zaspokojenia potrzeb kredytowych Spółek wodnych, pożyczkami udzielanemi im w obligach komunalnych. Wydział krajowy wychodził przytem z tego zapatrywania, że jakkolwiek pożyczki komunalne, jak to już ich nazwa wskazuje, są w pierwszym rzędzie przeznaczone na cele gminne i powiatowe, to jednak nie ma zasadniczej przeszkody udzielania Spółkom wodnym pożyczek w obligach komunalnych, cele bowiem Spółek wodnych są tak samo jak cele pożyczek gminnych i powiatowych, celami dobra publicznego, zasługują więc na takie samo poparcie i równomierne traktowanie w dziedzinie kredytu publicznego, co do bezpieczeństwa zaś i pewności ściągania rat pożyczek, dają Spółki wodne podobnie jak gminy lub powiaty te same gwarancye.

Skoro bowiem spółka wodna po myśli przepisów ustawy państwowej z r. 1869 i krajowej z r. 1875 ukonstytuowana, zaciągnie pożyczkę w instytucyi do udzielania takich pożyczek statutowo upoważnionej, mają być według §. 17. ustawy z 30. czerwca 1884 L. 116 Dz. p. p. datki przypadające spółce od uczestników (właścicieli gruntów do spółki należących) w terminach płatności tak samo jak podatki drogą egzekucyi ściągane nawet i bez żądania zarządu spółki i do wysokości należytości potrzebnej na pokrycie raty pożyczkowej, wprost z urzędu pobierającego do tejże instytucyi, która dała pożyczkę, odprowadzane, przyczem datkom tym, które stanowią ciężar gruntowy (§. 61. ust. kraj.)

służy — zaraz po podatkach rządowych, aż do wysokości 3-letnich zaległości pierwszeństwo przed innymi wierzycielami. Bezpieczeństwo więc tych pożyczek jest możliwie największe, bo gdyby nawet zarząd spółki zaniedbał rozpisać na uczestników wpłaty celem uiszczenia należytości z pożyczki wynikających, może to uczynić podług §. 19. powołanej ustawy z r. 1884 władza administracyjna.

Wydział krajowy mając tedy powyższe względy na oku, wezwał Dyrekcyę Banku krajowego reskryptem z dnia 24. października 1899 LW. 44.491, by w myśl obowiązujących przepisów statutu przedłożyła Radzie Nadzorczej Banku krajowego projekt takich zmian postanowień statutu Bankn traktujących o pożyczkach komunalnych, iżby z kredytu komunalnego mogły w przyszłości korzystać spółki wodne.

Wezwaniu temu uczyniła Dyrekcya zadość i relacyą z dnia 18. grudnia 1899 r. Nr. 45.222 przedłożyła Wydziałowi krajowemu uchwalony przez Radę Nadzorczą Banku na jej posiedzeniu z dnia 13. grudnia 1899 projekt zmian statutu Banku.

Projekt ten przedkłada Wydział krajowy niniejszem, opierając się na powyższym wywodzie, stósownie do postanowienia §. 115 (ustęp 1.) statutu Banku krajowego, kończąc wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm uchyla dotychczasowe brzmienie §. 3 B. ustęp 1. statutu Banku krajowego i uchwala ten ustęp w brzmieniu następującym:

„B. Oddział komunalny obejmuje udzielanie pożyczek spłacalnych ratami:

1. gminom i powiatom; 2. Towarzystwom zaliczkowym, utworzonym na podstawie ustawy z dnia 9. kwietnia 1873 Nr. 70 dz. p. p. i kasom oszczędności powiatowym lub gminnym, wszystkim tym instytucyom za poręką gmin lub powiatów przyjętą zgodnie z ustawą; 3. spółkom wodnym na cele w ich zakres statutowy wchodzące (§. 36). Pożyczki te udzielane będą w obligacyach komunalnych wydawanych do wysokości udzielanych pożyczek. Wszystkie obligacye komunalne wszelkich emisyi, będące równocześnie w obiegu nie mogą łącznie przekraczać kwoty 15,000.000 zł. (piętnaście milionów) zł. w. a. imiennej wartości.

II. Sejm uchyla dotychczasowe brzmienie §. 36. statutu Banku krajowego i uchwala ten §, w brzmieniu następującem:

§. 36. Bank udzielać będzie pożyczki w obligacyach komunalnych:

1. Gminom i powiatom:

a) na spłatę lub ułatwienie spłaty wysoko oprocentowanych długów powiatów, gmin i członków gminy;

b) na inwestycye i przedsiębiorstwa produkcyjne, oraz na zakładanie lub zasilanie powiatowych lub gminnych zakładów pożyczkowych;

c) na cele użyteczności publicznej, nie wchodzące w zakres bieżącej gospodarki gminnej.

2. Towarzystwom zaliczkowym, utworzonym na podstawie ustawy z 9. kwietnia 1873 Nr. 70 Dz. p. p. i kasom oszczędności powiatowym lub gminnym, wszystkim tym instytucyom za poręką gmin lub powiatów, przyjętą zgodnie z ustawą, celem dostarczenia obrotowego funduszu, szczególnie dla udzielania pożyczek na realności włościańskie, pod warunkami odpowiadającymi potrzebom kredytu włościańskiego, jednak przy przestrzeganiu istniejących dla tych instytucyi statutowych i odnośnych prawnych postanowień.

3. Spółkom wodnym na cele w ich zakres statutowy wchodzące, o ile spółki takie odpowiadają przepisom §§. 20—25 ustawy z dnia 30. maja 1869 Nr. 93 Dz. p. p. i §§. 52—68 ustawy z dnia 14. marca 1875 Nr. 38 Dz. u. i rozp. kraj. Pożyczka nie

może przekraczać wysokości kosztów robót, na których pokrycie zostaje zaciągniętą. Jeśli pożyczkę zaciąga Spółka wodna przez kraj lub Państwo subwencyonowana, pożyczka nie może przekraczać wysokości kosztów subwencyą nie pokrytych.

Przyznanie pożyczki w obligacyach komunalnych, nastąpić może tylko za uchwałą Rady nadzorczej Banku krajowego, powziętą na wniosek Dyrekcyi, a zatwierdzoną przez Wydział krajowy.

Udzielanie pożyczek komunalnych gminom wiejskim, tudzież gminom miasteczek i miast, nie posiadających osobnych statutów, zależne jest od uchwały Rady powiatowej, uznającej istotną pożyteczność i potrzebę zaciągnięcia pożyczki na jeden z celów powyżej wymienionych.

O każdej pożyczce komunalnej, kwotę stu tysięcy (100.000) zł. w. a. przenoszącej tudzież o każdej pożyczce komunalnej, udzielonej gminie lub powiatowi, przedtem już jakąś zaliczką lub pożyczką obciążonym, Wydział krajowy składać będzie Sejmowi szczegółowe sprawozdanie na najbliższej sesyi sejmowej.

III. Sejm uchyla §. 43 statutu Banku krajowego w dotychczasowem brzmieniu, i uchwala §. w brzmieniu następującem:

„§. 43. Bank krajowy wydawać może obligacye komunalne na podstawie i do wysokości pożyczek komunalnych, udzielonych powiatom lub gminom, dalej towarzystwom zaliczkowym, utworzonym na podstawie ustawy z 9. kwietnia 1873 r. Dz. p. p. Nr. 70, powiatowym lub gminnym kasom oszczędności, wszystkim tym instytucyom za poręką gmin lub powiatów przyjętą zgodnie z ustawą, a to do wysokości tych pożyczek a wreszcie:

Spółkom wodnym na cele w ich zakres statutowy wchodzące (36).

IV. Sejm uchyla §. 109 ust. B. 2. w dotychczasowem brzmieniu i uchwala, że ustęp ten ma brzmieć, jak następuje:

B) w dziale komunalnym:

2. Przyznawanie na wniosek Dyrekcyi pożyczek komunalnych (§. 36) i potwierdzanie na obligacyach komunalnych, że zostały wydane na podstawie pożyczki udzielonej gminie, powiatowi, względnie towarzystwu zaliczkowemu, kasie oszczędności powiatowej lub gminnej za poręką gminy lub powiatu, przyjętą zgodnie z ustawą lub wreszcie spółce wodnej (§. 47. lit. g.).

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
S. Badeni w. r.

Sprawozdawca:
Mieczysław Onyszkiewicz w. r.
Członek Wydziału krajowego.

LW. 25.048/99.

We Lwowie dnia 9. grudnia 1899.

Aleg. 38

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie petycyi gminy Stanisławczyk i obszaru dworskiego Wyrki o wyłączenie obszaru gruntowego w przestrzeni 1.366 morgów z okręgu sądu powiatowego w Radziechowie i Starostwa Kamionka strumiłowa, a przydzielenie takowego do okręgu sądowego w Łopatynie i politycznego w Brodach.

Wysoki Sejmie!

Zwierzchność gminna Stanisławczyk z powiatu politycznego brodzkiego wniosła wspólnie z obszarem dworskim Wyrki położonego w powiecie politycznym Kamionka strumiłowa na dniu 1. lutego 1897 petycyę do Wysokiego Sejmu o wyłączenie zakupionych przez gminę Stanisławczyk dóbr „Stawisko" także Lewinówką zwanych położonych w gminie katastralnej Niewice powiatu Kamionka strumiłowa wraz z gruntami obszaru dworskiego Wyrki graniczących z gruntami zakupionymi przez gminę Stanisławczyk razem w przestrzeni 1.366 morgów — z powiatu politycznego Kamionka strumiłowa i okręgu sądowego w Radziechowie a przydzielenie takowych do powiatu politycznego w Brodach i okręgu sądowego w Łopatynie, dokąd przynależy gmina Stanisławczyk.

Petycya ta jako niezałatwiona została przydzieloną Wydziałowi krajowemu na dniu 15. lutego 1897, który zarządził dochodzenia przez Reprezentacye powiatowe w Brodach i w Kamionce strumiłowej, władze polityczne w tych miastach, krajową Dyrekcyę Skarbu i Wyższy Sąd krajowy we Lwowie, — a wynik tego dochodzenia wykazał, co następuje:

Gmina Stanisławczyk nabyła na mocy kontraktu z dnia 8. czerwca 1891 dobra Stawisko także Lewinówka zwane, w przestrzeni 600 morgów a pojedynczy mieszkańcy Stanisławczyka, Bordulaków i Manastyrka nabyli jeszcze przedtem przyległe grunta około dóbr Stawisko „Pańkowa" zwane w przestrzeni 316 morgów na własność. Grunta te przez gminę Stanisławczyk i przez pojedyńczych włościan z Bordulaków i Manastyrka nabyte tudzież grunta obszaru dworskiego Wyrki leżą wszystkie w gminie katastralnej Niewice powiatu Kamionka strumiłowa, podczas kiedy gminy Stanisławczyk, Bordulaki i Manastyrek leżą w powiecie politycznym brodzkim. Bliższy stan rzeczy co do tej sprawy znajdujemy

w zeznaniach Reprezentantów gminy Stanisławczyka i Niewicy złożonych w sądzie powiatowym w Radziechowie na dniu 17. stycznia 1899, jak następuje:

We wschodniej części terytoryum stanowiącego gminę katastralną Niewice znajduje się obszar obejmujący 1.366 morgów lasu i łąk, który dawnemi laty znany był pod nazwą pod „Zalesiem" i stanowił przyległość do dóbr Łopatyna. Przed 25 mniej więcej laty utworzono z tego obszaru dwie majętności tabularne a to „Wyrki" i „Stawisko", a nadto część rozparcelowano i sprzedano powstałą z tego większą ilość drobnych parcel gospodarzom ze Stanisławczyka a powstałe w ten sposób niwy nazywano powszechnie wspólnem mianem „Pańkowa", które również już podczas zakładania ksiąg gruntowych wpisano do księgi gruntowej gminy Niewice.

Z majętności Wyrki (l. wyk. hip. 554) i Stawisko (l. wyk. hip. 553) wydzielono przed 12 laty część gruntów i utworzono z takowych nowe dwie majętności tabularne pod nazwami Lewinówka (l. wyk. hip. 650) i Szymanówka (l. wyk. hip. 649)

W ostatnich latach zostały części gruntów wchodzących w skład majętności tabularnych Stawisko, Lewinówka, Szymanówka i Wyrki rozparcelowane i takowe jako własność pojedynczych gospodarzy zostały przeniesione do księgi gruntowej gminy Niewice, reszta zaś z powyższych majętności stanowiących do teraz przedmiot księgi gruntowej dla większych posiadłości prowadzonych a to Stawisko, Lewinówka i Szymanówka przeszły w drodze kupna na własność gminy Stanisławczyka jako takiej i stanowią majątek gminy, a pozostała zmniejszona majętność tabularna Wyrki jest własnością Hersza Eckera.

Przestrzeń więc, co do której gmina Stanisławczyk i Hersz Ecker wnieśli petycyę do Wysokiego Sejmu w r. 1897 o wyłączenie z powiatu politycznego Kamionka strumiłowa i okręgu sądowego w Radziechowie a przyłączenie do powiatu politycznego Brody i okręgu sądowego w Łopatynie, obejmuje 1.366 morgów i składa się z obszarów majętności tabularnych Wyrki (450 morgów), Pańkowa (316 morgów) oraz Stawisko, Lewinówka i Szymanówka (600 morgów) = razem jak wyżej 1.366 morgów.

W petycyi wniesionej w r. 1897 do Wys. Sejmu nie wymieniono wedle oznajmienia Reprezentantów gminy Stanisławczyka o majętności Szymanówka dlatego, że nazwa ta powstała dopiero w ostatnich latach, w księgach posiadłości większych nie była ogółowi wiadomą, a zwykle całe powyższe obszary nazywane są w potocznej mowie według dawniejszych nazw „Wyrki" i „Stawisko" a to z przyczyny, że we Wyrkach i w Stawisku są folwarki a na powstałych później nowych majętnościach wcale folwarku nie było.

Z gruntów pochodzących z rozparcelowanych obszarów dworskich a w szczególności z majętności tabularnej „Szymanówka" przeszły na własność mieszkańców Niewice tylko 3 parcele gruntowe, a to parcela gruntowa 2524/6 i 2528/3 na Stefana Woszczuka a parcela gruntowa 2550/4 na Michała Ostrowskiego.

Ci jednak dwaj właściciele tych parcel jako mieszkający stale w Niewicy i posiadający tam i swe inne grunta nie chcą, ażeby ich parcele były wydzielonemi z gminy Niewicy a przyłączone do gminy Stanisławczyk, gdyż nie uważają żadnej z tego powodu dla siebie korzyści.

Na rozparcelowanych gruntach pochodzących z obszaru dworskiego „Lewinówka" powstała nowa osada składająca się z 9 domostw i tę osadę nazywają zwykle „pod Piecykami"; nazwa ta jednak nie jest urzędownie uznaną; ci osadnicy pochodzą wszyscy ze Stanisławczyka i żądają wydzielenia z gminy Niewicy i przyłączenia do gminy Stanisławczyka, gdyż leży to w ich interesie i nic ich z Niewicami nie łączy.

Również na gruntach pochodzących z obszaru dworskiego Wyrki założyli nabywcy ze Stanisławczyka dwa domostwa, które nie mają dotychczas osobnej nazwy. Parcele rustykalne 2464, 2465, 2466, 2470/1, 2470/2, 2470/3, 2471, 2473, 2474, 2475, 2477, 2478/1 2478/2, 2478/3, 2478/4 i 2481 wyszczególnione w wykazie parcel przez delegata Wydziału

powiatowego sporządzonym, nie stanowią przedmiotu wyłączenia, gdyż nie były one z obszaru dworskiego utworzone, tylko stanowiły zawsze parcele rustykalne i należały do gminy Niewicy.

Wedle mapy katastralnej stanowią wydzielić się mające obszary fizyczną nieprzerwaną całość terytoryalnie złączoną, przylegającą bezpośrednio do gruntów gminy Stanisławczyk, od których dzieli je tylko potok graniczny.

Zwierzchność gminna w Stanisławczyku wspólnie z obszarem dworskim Wyrki oraz właściciele rozparcelowanych gruntów opłacają podatki od swych gruntów w urzędzie podatkowym w Radziechowie oddalonym około 30 kilometrów od Stanisławczyka, co powoduje znaczne wydatki na koszta podróży, podczas gdy Stanisławczyk oddalony jest od c. k. Urzędu podatkowego w Łopatynie tylko o 8 kilom. drogi, nadto tak gmina Stanisławczyk, jakoteż pojedyńczy włościanie z Bordulaków i Manastyrka opłacają dodatki gminne od podatków za swe grunta na rzecz gminy Niewice z uszczerbkiem dla gminy Stanisławczyk.

Taki jest faktyczny stan rzeczy. Delegat Wydziału powiatowego w Brodach ks. Kaniowski, który specyalnie do zbadania sprawy tej petycyi został wyznaczony, sprawdził nadto, że grunta powyższe wedle dawnych map katastralnych nie należały do gminy Niewicy, lecz do gminy Łopatyn, stanowiły część większej posiadłości Łopatyna, zostały przez Kazimierza Stefana Mołodeckiego sprzedane izraelitom Lewinowi i Eckerowi, a ci część takowych rozparcelowali między włościan, a z części utworzyli obszary Stawisko i Wyrki, co zgadza się z zeznaniami Reprezentantów gminy w sądzie w Radziechowie złożonemi, i dopiero grunta te przez nieoględność pojedyńczych właścicieli parcel i nieświadomość rzeczy komisarza zakładającego księgi gruntowe zostały bezprawnie do gminy Niewicy przydzielone.

Delegat ten Wydziału powiatowego, który tą sprawą bardzo gorąco się zajął, przy swem sprawozdaniu przedłożył oryginalny kontrakt kupna i sprzedaży, mocą którego gmina Stanisławczyk nabyła dobra Stawisko na własność, wykaz parcel należących do majętności tabularnej Stawisko, takiż wykaz parcel należących do tabularnej majętności Wyrki, wreszcie wykaz parcel należących do pojedyńczych właścicieli w Bordulakach, Manastyrku i Stanisławczyku, które mają być wydzielone z gminy Niewicy a wcielone do gminy Stanisławczyk. — Wszyscy ci właściciele wedle sprawozdania delegata Wydziału powiatowego w Brodach, mają mieszkać w Stanisławczyku i Bordulakach a tylko 6-ciu w gminie Manastyrek.

Wszystkich tych właścicieli wzywał delegat Wydziału powiatowego do siebie, badał ich, czy zgadzają się na to wydzielenie, na co jednogłośnie przychylnie mieli się oświadczyć.

Na podstawie sprawozdania swego delegata Rada powiatowa w Brodach na posiedzeniu z 12. listopada 1897 uchwaliła poprzeć usilnie petycyę do Wys. Sejmu wniesioną, gdyż podział interesów jednych i tych samych właścicieli na dwa powiaty polityczne i sądowe narażają ich na bardzo znaczne straty w czasie i w pieniądzach. — Wydział powiatowy w Brodach komunikując nam tę uchwałę Rady powiatowej, uważał za stosowne poprzeć tę sprawę z oznajmieniem, że „wyłączenie gruntów i majątku tak gminy Stanisławczyk, jakoteż obszaru dworskiego Wyrki i pojedyńczych włościan powiatu brodzkiego posiadających grunta w powiecie kamionieckim zasługuje ze wszech miar na uwzględnienie.“

Do wręcz przeciwnego rezultatu doprowadziła Rada i Wydział powiatowy w Kamionce strumiłowej.

Jakkolwiek nie zapoznają doniosłości korzyści wypływających dla petycyonującej gminy i obszaru dworskiego w Wyrkach, to jednak Rada powiatowa w Kamionce

strumiłowej na posiedzenin 21. lipca 1897 sprzeciwiła się tej petycyi, ponieważ przez wydzielenie obszaru 1366 morgów zmniejszyłby się powiat a tem samem zmniejszyłaby się siła podatkowa powiatu, gdyż tak dodatki powiatowe jak i dodatki gminne o taką kwotę byłyby mniejsze, jaka na obszar 1.366 morgów wypada, natomiast wydatki na administracyę powiatową i gminną przez to wydzielenie nie zmniejszą się z przyczyny, że na tej przestrzeni nie ma żadnych dróg tak powiatowych jakoteż gminnych. Opłacanie dodatków gminnych przez gminę Stanisławczyk na rzecz gminy Niewice zdaniem Wydziału powiatowego w Kamionce strumiłowej nie jest żadnym uszczerbkiem dla gminy Stanisławczyk, bo nabywając posiadłość w innej gminie (Niewice) dla siebie, wiedziała o tem gmina Stanisławczyk, że będzie musiała dodatki gminne na rzecz gminy Niewicy opłacać a volenti non fil injuria, i to ją jeszcze nie uprawnia żądać wyłączenia. Nie da się zaprzeczyć, oznajmia Wydział powiatowy w Kamionce strumiłowej w dalszym swym wywodzie, że płacenie podatków w urzędzie podatkowym w Radziechowie jest dla gminy Stanisławczyk niedogodne i pociąga za sobą niejakie koszta, lecz te wydatki i niedogodności nie stoją w żadnej proporcyi do strat, któreby gmina Niewice i cały powiat Kamionka strumiłowa przez to wydzielenie musieli ponieść i to dla korzyści kilku czy kilkudziesięciu ludzi.

Władze polityczne a to c. k. Starostwo w Brodach jakoteż w Kamionce strumiłowej zapytane o zdanie oznajmiły, iż ze względów administracyi politycznej nie zachodzą przeszkody przeciw powyższemu wydzielaniu dóbr (folwarku) Stawisko i obszaru dworskiego Wyrki z powiatu Kamioneckiego i sądu w Radziechowie a przydzielenie ich do powiatu brodzkiego i sądu w Łopatynie; tylko Starostwo w Kamionce strumiłowej, oświadcza się przeciw temu wydzieleniu z przyczyn mniej więcej tych samych co Wydział i Rada powiatowa t. j. ponieważ takowe nie leży w interesie gminy Niewicy i powiatu kamioneckiego ze względu na znaczny i niepowetowany ubytek dochodów z dodatków gminnych a nadto z powodu wynikającego stąd znaczniejszego obciążenia pozostającej części gminy Niewicy prestacyami, do których obecnie także przysiółek Stawisko się przyczynia; natomiast Starostwo w Brodach, godzi się na takie wydzielenie, tylko żąda, ażeby obszar wydzielić się mający nie stanowił samoistnej jednostki administracyjnej, lecz przyłączony był do gminy Stanisławczyk jako obszar dworski w Stanisławczyku. Zaznacza się, że w gminie Stanisławczyk istnieje już obszar dworski. Zdaniem Starostwa w Brodach wydzielenie obszaru dworskiego Wyrki z powiatu kamioneckiego do brodzkiego, leży tak w interesie gminy Stanisławczyk jak i innych częściowych właścicieli obszaru dworskiego Wyrki, albowiem dla gminy Stanisławczyk dogodnem jest mieć majątek w tym samym powiecie politycznym, dla drugich zaś t. j. właścicieli obszaru dworskiego dogodniej należeć do sądu powiatowego i urzędu podatkowego w Łopatynie oddalonym o 9 kilometrów aniżeli do Radziechowa oddalonego około 30 kilometrów od obszaru dworskiego Wyrki.

Gmina Niewice, z którą Stawisko i Wyrki tworzą jedną gminę katastralną, są temu wydzieleniu wedle oznajmienia Starostwa w Kamionce strumiłowej — przeciwne.

Wreszcie władze sądowe a w szczególności Wyższy c. k. Sąd krajowy we Lwowie odezwą z 4. kwietnia 1899 Lpr. 3840 zawiadomił Wydział krajowy, że uchwałą z 4. kwietnia b. r. większością głosów powziętą oświadczył się ze względów administracyi sprawiedliwości przychylnie do żądania Zwierzchności gminnej Stanisławczyk i obszaru dworskiego Wyrki wyrażonego w petycyi do Sejmu wniesionej, albowiem wedle przedłożonych kopii map katastralnych i odezwy c. k. kraj. Dyrekcyi Skarbu z 16. września 1898 L. 7327 grunta powyższe przylegają bezpośrednio do gruntów gminy Stanisławczyk, a gdy one tworzą jednolitą całość terytoryalną — przeciw wyłączeniu ich z gminy kat. Niewice i wcieleniu do gminy katastr. Stanisławczyk nie zachodzą żadne trudności tak pod wzglę-

dem techniczno-katastralnym jak i ze względu na stan ksiąg gruntowych. Za żądanem wyłączeniem przemawia zdaniem Wyższego Sądu krajowego interes przeważnej części właścicieli gruntów w mowie będących, zamieszkałych w Stanisławczyku i gminach sąsiednich położonych w okręgu Sądu powiatowego w Łopatynie, zwłaszcza iż odległość Stanisławczyka od Łopatyna wynosi tylko 8 kilom., podczas gdy Radziechów oddalony jest od Stanisławczyka o 25 kilom., a nadto komunikacya jest utrudniona, jak to podniesiono w sprawozdaniu Naczelnictwa c. k. Sądu powiatowego w Radziechowie z dnia 16. listopada 1898 Lpr. 424.

Sprawozdanie to wedle oznajmienia Wyższego Sądu wykazuje też dalsze korzyści wynikające z żądanego przyłączenia do sądu powiatowego w Łopatynie dla zamieszkałych w Stanisławczyku właścicieli gruntów, obecnie do gminy kat. Niewice wcielonych a przeszło 240 wykazów hipotecznych stanowiących i podnosi zachodzące trudności przy sporządzaniu inwentarzy spadkowych po zmarłych mieszkańcach Stanisławczyka, którzy grunta w Niewicy posiadają.

Okoliczność, dochodzeniami stwierdzona, iż z obszarów z gminy katastr. Niewice wydzielić się mających niektóre parcele stanowią własność mieszkańców tejże gminy — mianowicie parcele gruntowe 2.524/6 i 2.524/8 własność Stefana Waszczuka, a parc. gr. 2.550/4 własność Michała Ostrowskiego i że parcele te położone są w pośród gruntów z gminy katastr. Niewice wydzielić się mających, a z tych pierwsze dwie stanowią osobne ciało hipoteczne, ostatnia zaś jest tylko częścią składową ciała hipotecznego zawierającego kilka innych parcel w jednym wykazie ks. gr. gm. kat. Niewice, tudzież okoliczność, że wyż nazwani właściciele tych parcel sprzeciwiają się przyłączeniu tychże do gminy katastr. Stanisławczyk, nie może stanowić wedle zdania wyższego Sądu kraj. dostatecznej przeszkody w zamierzonem wydzieleniu i przydzieleniu w mowie będących posiadłości.

Przez przejście parceli l. 2550/4, osobnego ciała hipotecznego nie stanowiącej do związku katastr. gminy Stanisławczyk, interes jej właściciela (Ostrowskiego) nie dozna uszczerbku, gdyż wedle §. 33 ust. kraj. z 20. marca 1874 L. 29 dz. u. kraj. oraz rozp. min. spraw. z 18. maja 1874 l. 43 dz. u. kraj. zawierającego i instrukcyę do wykonywania tej ustawy (§§. 31—33) wykaz jego nie ulegnie zmianie, a tylko w osobnym spisie do księgi hipot. dołączyć się mającym uwidocznionem będzie pozostawienie tej parceli przy dawnej gminie katastr. (Niewice).

Co zaś do parcel lk. 2524/6 i 2524/8 Stefana Waszczuka własnych osobne ciało hipoteczne stanowiących, to sprzeciwienie się tegoż właściciela nie może wchodzić w rachubę w obec zgody znacznej większości właścicieli parcel w Niewicach położonych i w obec wybitnych korzyści, jakie dla nich z proponowanej zmiany terytoryalnej wynikają.

Wreszcie oznajmia c. k. wyższy Sąd krajowy, iż nie podziela wątpliwości, poruszonych w sprawozdaniu Prezydyum c. k. Sądu obwodowego w Złoczowie z 24. listopada 1898 L. 2076/3 ex 1898 co do czynnej legitymacyi zwierzchności gminnej Stanisławczyk do żądania w mowie bądącej zmiany terytoryalnej, uchylonych po części wynikiem dochodzeń zarządzonych przez Wydział Rady powiatowej w Brodach.

Również c. k. krajowa Dyrekcya skarbu we Lwowie odezwą powołaną wyżej przez Wyższy Sąd krajowy z 16. września 1898 L. 73.207 oznajmiła, iż ze względu, że grunta folwarku Stawisko oraz obszaru dworskiego Wyrki przylegają bezpośrednio do gruntów gminy Stanisławczyk, że są ze sobą terytoryalnie złączone i że tworzą zaokrągloną całość, wyłączenie tych obszarów z gminy Niewice i wcielenie ich do terytoryum gminy Stanisławczyk nie stoją pod względem techniczno - katastralnym żadne trudności na przeszkodzie. Przyczem nadmienia kraj. Dyrekcya skarbu, że folwark Stawisko został rozparcelowany i na pojedynczych kupicieli zaintabulowany, czego jeszcze w operacie ka-

tastralnym nie przeprowadzono, jednak ta okoliczność zdaniem Dyrekcyi skarbu sprawy wcale nie zmienia.

Jakkolwiek przeciw wydzieleniu oświadczyły się Wydział i Rada powiatowa w Kamionce strumiłowej, gmina Niewice, sąd obwodowy w Złoczowie i Starostwo w Kamionce strumiłowej oraz 2 właścicieli gruntów w Niewicy, to jednak wszystkie te nieprzychylne tej sprawie głosy nie mogą zdaniem Wydziału krajowego zaważyć na szali, gdyż korzyści z wydzielenia tego obszaru gruntów dla interesowanych stron są zbyt ważne i wielkie.

Wydział krajowy zgodnie z opinią Wydziału i Rady powiatowej w Brodach, Wyższego Sądu krajowego i krajowej Dyrekcyi skarbu we Lwowie oświadcza się również za przychylnem załatwieniem petycyi wniesionej w tej sprawie w r. 1897 do Wysokiego Sejmu i stawia przeto wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem w myśl ustawy z 11. czerwca 1868 Nr. 59 Dz. p. p. z r. 1868, oświadcza c. k. Rządowi opinię, że w interesie kraju i stron interesowanych leży, aby obszar gruntów w objętości 1366 morgów obejmujący majętności tabularne Stawisko (L. w. h. 553), Szymanówka (L. w. h. 649) i Lewinówka (L. w. h. 650) w obszarze gminy katastralnej Niewice położone oraz graniczące grunta obszaru dworskiego Wyrki (L. w. h. 554) jakoteż grunta powstałe z poprzedniej parcelacyi powyższych obszarów dworskich zwane „Pańkowa“ przez mieszkańców miasteczka Stanisławczyk i gmin sąsiednich Bordulak i Manastyryk zakupione, wydzielony został z gminy katastralnej Niewicy powiatu politycznego Kamionieckiego i okręgu sądowego w Radziechowie a przydzielony był do gminy Stanisławczyk powiatu politycznego brodzkiego i okręgu sądowego w Łopatynie.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
S. Badeni w. r.

Sprawozdawca:
Dr. Damian Sawczak w. r.
Członek Wydziału krajowego.

Aleg. 39

Wniosek.

Zważywszy, że wychodzenie ludności wiejskiej na czas robót polnych za zarobkiem rolniczym za granicę przybrało znaczne rozmiary, zwłaszcza w zachodniej części kraju i staje się w naszem gospodarstwie społecznem stałym objawem, który musi wywrzeć wpływ znaczny na stosunki rolnicze w kraju, zatem powinien być dokładnie zbadanym.

Zważywszy, że ajenci tutejsi, stręczący robotników zagranicznym pracodawcom dopuszczają się często wyzyskiwania wychodźców, między innymi także w tym kierunku, że wymawiają sobie, iż zapłata będzie uiszczaną na ich ręce i zatrzymują znaczną część jej dla siebie.

Sejm wzywa c. k. Rząd

I. aby zebrał jak najdokladniejsze daty o ludności, wychodzącej w r. 1900 na czas robót polnych do Niemiec tudzież do innych krajów, z uwzględnieniem płci, wieku oraz zatrudnienia, mianowicie czy to są robotnicy nie mający gruntu ni domu, czy też właściciele gruntów lub domów albo wreszcie członkowie rodziny właścicieli gruntowych,

II aby poddał ściślemu nadzorowi przedsiębiorstwa pośredniczące w dostarczaniu robotników i wydał tymczasem w drodze rozporządzenia przepisy, określające ich działalność a to w celu ułatwienia kontroli i zapobieżenia wyzyskiwaniu ludności. Przedsiębiorstwom tym należy zakazać wymawiania sobie, iż zapłata dla robotników, których nastręczyły ma być wypłacaną na ręce pośredniczącego przedsiębiorstwa.

We Lwowie dnia 29. grudnia 1899.

Wnioskodawca:
Tadeusz Pilat.

Gnoiński, Skałkowski, Sała, Schnell, Kraiński, Białoskórski, Lubomirski, Cieński, Rayski. Abrahamowicz, Studnicki, Rozwadowski, Krzysztofowicz, Czaykowski,

Ls. 68/99.

Aleg. 40

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd:

1. ażeby zaniechał zamierzonej budowy kolei dowozowej dla frachtów (einer Schleppbahn) od magazynów c. k. głównej fabryki tytoniu w Winnikach do stacyi c. k. kolei państwowej w Podborcach;

2. ażeby wziął pod rozwagę budowę kolei lokalnej z Winnik do Lwowa jako kolei państwowej, i odpowiedni wniosek, ażeby przedłożył możliwie jak najspieszniej do konstytucyjnego załatwienia.

Lwów, 29. grudnia 1899.

Wnioskodawca:
Teofil Merunowicz.

Karol d' Abancourt, Dr. Bednarski, Dr. Jabłoński, Górka, Witosławski, Małachowski, Goldmann, Michalski, A. Rayski, Jahl, Dr. Olpiński, Średniawski, Dworski, Dr. Bernadzikowski, Bojko.

LW. 84.804/1899. **Aleg. 41**

We Lwowie dnia 9. stycznia 1900.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie unormowania w drodze ustawy środków prawnych przeciw postanowieniom Reprezentacyi gminnych i powiatowych.

Wysoki Sejmie!

Przy załatwianiu w ostatniej instancyi rozlicznych rekursów wnoszonych od orzeczeń Reprezentacyi powiatowych i gminnych stwierdził Wydział krajowy niejednokrotnie, że strony, które czuły się pokrzywdzone orzeczeniami tych władz, wnosiły swe zażalenia względnie rekursy bardzo często albo do instancyi niewłaściwej, albo po upływie ustawą zakreślonego terminu lub też wreszcie na ręce niepowołanej do tego władzy.

Rekursy w ten sposób wniesione, chociażby nawet były słuszne, musiał Wydział krajowy w obec wyraźnych postanowień ustawowych odrzucać ze względów formalnych, nie wchodząc w motywa tychże rekursów.

Przyczyną tych wadliwości przy wnoszeniu rekursów jest nieznajomość obowiązujących ustaw, czemu u ludności szczególnie wiejskiej dziwić się nie można, głównie zaś okoliczność, że orzekające władze autonomiczne nie mają obowiązku pouczać strony, w jaki sposób ewentualny rekurs powinien być wniesiony.

Z powodu odrzucenia rekursu ze względów formalnych a tem samem utrzymania w mocy zarekurowanego orzeczenia, może nie tylko strona żaląca się ponieść szkodę, lecz także ucierpieć na tem mogą względy publiczne szczególnie w wypadkach, gdy wydane orzeczenie nie zupełnie było zgodne z obowiązującemi postanowieniami ustawy, łatwo bowiem wówczas powstać może mniemanie, że ustawy mogą być nie przestrzegane.

To spowodowało Wydział krajowy, że uchwałą z dnia 25. kwietnia 1899 LW. 26.847 (doł. do sprawozdania z czynności Dep. I. za rok 1898/9) wydał stosowne pouczenie do wszystkich Wydziałów powiatowych i wezwał je do przestrzegania powyższego rozporządzenia aż do czasu uregulowania sprawy w drodze specyalnej ustawy krajowej.

Ponieważ rzeczone rozporządzenie Wydziału krajowego jest tylko zarządzeniem tymczasowem i sprawy stanowczo uregulować nie może, przeto przedkłada Wydział krajowy w załączeniu projekt wydać się mającej ustawy w tym przedmiocie.

Wydział krajowy zauważa przytem, że ustawą z dnia 12. maja 1896 Dz. p. p. Nr. 101. wydane zostały podobne postanowienia, dotyczące postępowania przy wnoszeniu i załatwianiu rekursów skierowanych przeciw decyzyom i zarządzeniom władz politycznych.

Analogiczne postanowienia zawiera także ustawa z 19. marca 1876 Dz. p. p. Nr. 28 co do orzeczeń wydanych przez c. k. władze skarbowe, niemniej też procedura cywilna wydana ustawą z 1. sierpnia 1895 Dz. p. p. Nr. 113 oraz instrukcya sądowa z dnia 5. maja 1897 Nr. 112 Dz. p. p.

Wydział krajowy wnosi zatem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony projekt ustawy.

Marszałek krajowy:

St. Badeni w. r.

Sprawozdawca:

Adolf Vayhinger w. r.

Członek Wydziału krajowego.

Ustawa

z dnia . . . . obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem co do środków prawnych przeciw postanowieniom Reprezentacyi gminnych i powiatowych.

§. 1.

Rekurs względnie zażalenie lub odwołanie się przeciw orzeczeniu, zarządzeniu, rezolucyi lub uchwale Reprezentacyi gminy t. j. Zwierzchności gminnej, Magistratu, Rady gminnej, lub Rady miejskiej i Reprezentacyi powiatowej t. j. Wydziału powiatowego lub Rady powiatowej w sprawach własnego zakresu działania gminy lub powiatu, należy wnieść w terminie 14 dniowym, o ile specyalna ustawa innego nie wyznacza terminu.

§. 2.

Termin do wniesienia rekursu liczy się od dnia następnego po doręczeniu lub ogłoszeniu orzeczenia, zarządzenia, rezolucyi lub uchwały.

Rekurs wnieść można ustnie do protokołu lub pisemnie.

Dzień nadania na pocztę uważany będzie również jako dzień wniesienia rekursu.

Jeżeli ostatni dzień terminu przypada na niedzielę lub święto, termin kończy się dopiero w następnym dniu powszednim.

O dopuszczalności lub spóźnionem wniesieniu rekursu orzeka instancya rekursowa.

§. 3.

O ile ustawy nie zawierają odmiennych przepisów, wnieść należy rekurs od postanowień Reprezentacyi gminnej za pośrednictwem Zwierzchności gminnej względnie Magistratu, od postanowień zaś Reprezentacyi powiatowej za pośrednictwem Wydziału powiatowego.

§. 4.

Władze w §. 1. wymienione mają w swoich orzeczeniach, zarządzeniach, rezolucyach i uchwałach wyraźnie oznaczać, czyli przeciw odnośnemu postanowieniu rekurs jest dopuszczalny, do której władzy rekurs ten ma być wystosowany, oraz na czyje ręce i w jakim terminie ma być wniesiony.

Jeżeli mylnie oznaczony został termin do wniesienia rekursu i rekurs wniesiony został w tym mylnym terminie, jednakże po upływie ustawowego terminu, kompetentna instancya obo-

wiązaną jest rekurs taki załatwić z pominięciem tej wadliwości. Stronie interesowanej przysługuje jednak prawo wnieść rekurs przeciw podobnemu mylnemu oznaczeniu terminu.

Jeżeli wymienione w ustępie pierwszym tego paragrafu pouczenie wcale nie zostało podane albo też mylnie podano je co do niedopuszczalności rekursu, co do władzy, do której rekurs ma być wystosowany lub na ręce której ma być wniesiony, rekurs jeśli tylko wniesiony został w terminie ustawowym, załatwiony być winien z pominięciem tego rodzaju przeszkód.

§. 5.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

§. 6.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

LW. 11.380/1900.

Aleg. 42

We Lwowie dnia 16. marca 1900.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego z projektem statutu król. stoł. miasta Krakowa.

Wysoki Sejmie!

Dnia 6. marca 1899 wniosła Reprezentacya miasta Krakowa do Wysokiego Sejmu petycyę, w której wykazała, że ustawa państwowa z dnia 25. października 1896 Nr. 220. zmieniająca od roku 1898 począwszy system podatków osobistych, oddziaływa na postanowienia dotychczas obowiązującego statutu król. stoł. miasta Krakowa a w szczególności na postanowienia co do prawa wyboru do Rady miejskiej w ten sposób, że przeprowadzanie wyborów jest w tych zmienionych warunkach prawie niemożliwe.

Reprezentacya miejska upraszała przeto Wysoki Sejm o uchwalenie ustawy przedłużającej na rok jeden czas urzędowania radnych miejskich wybranych w roku 1893, ażeby w ten sposób uzyskać czas na wypracowanie potrzebnych zmian w statucie i wyjednanie zatwierdzenia tych zmian w drodze ustawodawczej.

Wysoki Sejm przychylił się do prośby gminy i uchwalił na posiedzeniu z dnia 22. marca 1899 projekt ustawy przedłużającej na rok jeden czas urzędowania radnych miejskich, który to projekt Najwyższem postanowieniem z dnia 12. maja 1899 sankcyę otrzymał.

Zarazem uchwalił Wysoki Sejm następną rezolucyę:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, by na najbliższej sesyi przedłożył Sejmowi projekt reformy statutu miasta Krakowa.

Powyższą uchwałę Wysokiego Sejmu zakomunikował Wydział krajowy Magistratowi Krakowa z zawezwaniem, ażeby przez Radę miasta uchwalony projekt najpóźniej do końca sierpnia 1899 Wydziałowi krajowemu przedłożył.

Po wielokrotnych wezwaniach przedłożył Magistrat dnia 13. lutego 1900 dołączony projekt statutu uchwalony przez Radę miejską, zaś sprawozdaniem z dnia 3. marca 1900 dodatkowe wyjaśnienia i uzasadnienia projektu. Aleg. 1.

Z przedłożonych aktów okazuje się, że projekt reformy statutu miejskiego był przedmiotem badań Rady miejskiej i komisyi statutowych Rady miejskiej przez cały szereg lat.

Ostatecznie projekt reformy wypracowany przez komisyę statutową Rady miejskiej już w roku 1896, był przedmiotem obrad Rady miejskiej na posiedzeniu z dnia 21. stycznia 1897, kiedy to Rada miejska uchwaliła zasadniczo, że nie należy zmieniać podstaw, na których prawo wyborcze do reprezentacyi gminnej obecnie polega, tylko ograniczyć się do zmian koniecznych wskutek reformy ustawodawstwa skarbowego, albo do zmian w ogóle przedmiotowo pożądanych.

Komisya statutowa zastosowała się do wskazówek Rady miejskiej i na tej podstawie powstał niniejszy projekt uchwalony przez Radę miejską z pomniejszemi zmianami.

W ogólności ułożono projekt statutu w ten sposób, że na tle dotychczas obowiązującego statutu poczyniono zmiany we formie poprawek.

Najważniejsze zmiany zawarte są w §. 19. i 30. projektu (§. 22. i 33. dotychczas obowiązującego statutu) a odnoszą się do prawa wyborczego, które Rada miejska nie

naruszając dotychczasowego ustroju, tudzież podziału na koła, we wielu kierunkach rozszerzyła.

W szczególności projekt postanawia że prawo głosowania na radców miejskich służy „bez względu na płeć“ obywatelom państwa i dopuszczono niewiasty do głosowania osobiście (§. 25.) a następnie rozszerzono prawo głosowania: na urzędników powiatu, na osoby posiadające kwalifikacyę do nauczania w szkołach publicznych (dotychczas tylko profesorowie i nauczyciele), na prawników w ogóle, którzy złożyli wszystkie teoretyczne egzamina państwowe (dotychczas tylko kwalifikowani kandydaci notaryalni), a w końcu na literatów, dziennikarzy, artystów i urzędników przedsiębiorstw.

Następnie, według postanowienia obecnie obowiązującego statutu mają prawo głosowania właściciele i dożywotnicy nieruchomości, odziedziczonych, lub przynajmniej od roku nabytych, podlegających podatkowi bezpośredniemu od nieruchomości w kwocie najmniej 6 zł.

W uchwalonym projekcie odpadły postanowienia co do czasu i wysokości podatku i ustęp ten opiewa jak następuje: „właściciele i dożywotnicy nieruchomości podlegających podatkowi domowo czynszowemu“. Dalej obniżono census podatku zarobkowego z 16 koron na 10.

Obok tego uchylono postanowienie §. 30. statutu, będące unikatem w całem ustawodawstwie austryackiem, którem wyjęto od obieralności czynnych urzędników i służbę płatną ze skarbu publicznego, tudzież urzędników i służbę kraju, wskutek czego przybywa znaczny zastęp wyborców.

Następnie pomnożono ilość radnych z 60 na 64. (§ 18.), wskutek czego III. koło wybierać będzie zamiast dotychczasowych 20 radnych, 24 radnych. Te cztery nowe mandaty przeznaczyła Rada miejska dla rękodzielników, tworząc dla nich osobny oddział w III. kole, wskutek czego III. koło będzie miało zamiast dwóch oddziałów, trzy oddziały.

Wskutek powyższych zmian w prawie wyborczem nastąpią oczywiście zmiany co do ilości wyborców. Według obliczeń komisyi statutowej nastąpią następne zmiany:

W kole pierwszym zamiast dotychczasowych 2.042 wyborców będzie prawdopodobnie 2.500 wyborców.

W kole II. zamiast 921 wyborców, 1.350 wyborców.

W kole III w pierwszym oddziale zamiast 74, wyborców 145,

w nowym oddziale II. 616 wyborców,

w III. oddziale 2.038 wyborców.

Trzecie koło oddział drugi i trzeci razem wziąwszy mieć będzie zamiast dotychczasowych 1.325 wyborców, 2.654 wyborców.

Aleg. 2. Bliższe uzasadnienie proponowanych zmian zawiera dołączony wywód sprawozdawcy komisyi.

Do powyższych przez Radę miejską uchwalonych zmian statutu Wydział krajowy nie ma nic do nadmienienia i zgadza się z niemi. Natomiast nie może Wydział krajowy popierać niektórych dalszych poprawek statutu proponowanych przez Radę miejską a mianowicie:

a) W §. 2. do słów obecnie obowiązującej ustawy: „Zmiany statutu tego mogą nastąpić tylko w drodze ustawodawstwa krajowego“, dodano słowa „po wysłuchaniu Rady miejskiej“. Ponieważ poprawka ta ogranicza zdaniem Wydziału krajowego prawo Wysokiego Sejmu, którego ocenianiu pozostawione być musi, czyli zapytać zechce Radę miejską o zdanie lub nie, przeto Wydział proponuje uchylić tę poprawkę.

b) §. 14. punkt a) i §. 60. punkt 1. proponuje Wydział krajowy zmienić na: „wnioski do zmiany statutu gminy i jej granic“.

Dalej proponuje Wydział krajowy następujące zmiany:

c) §. 24. który winien brzmieć: „każdy wyborca głosuje imieniem własnem raz jeden i winien głosować osobiście“.

d) W §. 43. ustęp pierwszy i drugi po słowach: Wybór Prezydenta i: Do wyboru Prezydenta — dodać: „i Wiceprezydentów“.

e) Ustęp przedostatni tegoż §. 43. zmienić na:

„Przy ściślejszym wyborze ograniczyć się należy do tych dwóch osób, które przy powtórnem głosowaniu największą ilość głosów otrzymały. Gdyby z powodu równości głosów nie można było oznaczyć dwóch osób największą ilość głosów mających, rozstrzyga między niemi los, kto ma być wzięty do ściślejszego wyboru“.

f) Zmieniono postanowienie §. 64. II. statutu, według którego potrzeba przyzwolenia Wydziału krajowego do nabywania i zbywania nieruchomości, lub praw za nieruchomość uważanych, jeżeli wartość takowych przenosi 20.000 zł. w ten sposób, że przyzwolenie Wydziału krajowego jest wymagane dopiero przy wartości po nad 150.000 koron. Ponieważ praktyka 33 letnia nie przemawia za zmianą ustawy, której zresztą komisya miejska nie uzasadnia, przeto Wydział krajowy nie może jej popierać.

Dodać musimy, że według statutu miasta Lwowa potrzebne jest przyzwolenie Wydziału krajowego przy zbywaniu nieruchomości lub praw, jeżeli wartość ich przenosi 10.000 zł. Nadto musi uchwała Rady miejskiej zapaść na dwóch posiedzeniach przy kwalifikowanym komplecie.

g) Do §. 60. ustęp 20. i 22. czyni Wydział krajowy następne uwagi:

Tak ustawa gminna jak specyalne ustawy dla miast i miasteczek, jak niemniej statut miasta Lwowa zawierają postanowienia, że budżet i roczne rachunki gminne winny być przed załatwieniem przez Radę wyłożone przez 14 dni do przejrzenia przez członków gminy i uwagi jakie członkowie gminy poczynią, obowiązaną jest Rada gminna wziąć pod rozwagę.

Wydział krajowy sądzi, że postanowienia te, będące wynikiem zasad samorządu, winny być i w statucie miasta Krakowa zamieszczone. Termina uchwalenia budżetu i zamknięć rachunkowych, wyznaczone w projekcie, muszą być zmienione, albowiem nie zgadzają się z terminami wyznaczonymi w ustawie o poręce kraju dla pożyczki miasta Krakowa z dnia 12. września 1898 (Dz. ust. kraj. Nr. 85.).

h) W §. 76. ustęp pierwszy, opuścić wyrazy: „po każdem uzupełnieniu Rady miejskiej“.

i) Do §. 106. jako drugi ustęp dodać ostatni ustęp z §. 111. projektu, §. 111. zaś skreślić w całości.

k) Do §. 108. dodać: „Rekursy mają być wnoszone na ręce Magistratu“.

l) W końcu sądzi Wydział krajowy, że autonomicznej i politycznej Władzy krajowej winny być na wszelką ewentualność przyznane te same środki dyscyplinarne, jakie we wszystkich naszych ustawach gminnych i statucie miasta Lwowa są zamieszczone. Wydział krajowy proponuje je w dosłownem brzmieniu statutu lwowskiego jako dodatek do §§. 107. i 110. projektu.

Wydział krajowy zatem wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić dołączoną, przez Radę miejską w Krakowie uchwaloną ustawę ze zmianami proponowanemi przez Wydział krajowy.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy.
St. Badeni, w. r.

Sprawozdawca.
Adolf Vayhinger, w. r.
Członek Wydziału krajowego.

USTAWA

z dnia .... nadająca statut miejski Królewskiemu stołecznemu miastu Krakowowi.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Królewskiemu stołecznemu miastu Krakowowi nadaję załączony statut miejski.

Art. II.

Przeprowadzenie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Alegat 1. do sprawozdania LW. 11.380/900.

DZIAŁ I.

O gminie i jej obrębie, o mieszkańcach i stosunkach ich do gminy.

Tytuł 1.

O statucie gminnym i jego zmianach.

§. 1.

Gmina miasta Krakowa rządzi się niniejszym statutem.

§. 2.

Zmiany statutu tego mogą nastąpić tylko w drodze ustawodawstwa krajowego, po wysłuchaniu Rady miejskiej.

§. 2.

Zmiany statutu tego mogą nastąpić tylko w drodze ustawodawstwa krajowego.

Tytuł 2.

O obrębie gminy.

§. 3.

Statut niniejszy obowiązuje w całym obrębie miasta Krakowa.

Zmiana obszaru gminy może nastąpić po wysłuchaniu Rady miejskiej tylko w drodze ustawodawstwa krajowego.

Tytuł 3.

O nazwie miasta.

§. 4.

Gmina zatrzymuje nazwę stołecznego królewskiego miasta Krakowa, tudzież dotychczasowe barwy i herb miasta.

Tytuł 4.

O mieszkańcach miasta.

§. 5.

Mieszkańcy miasta Krakowa dzielą się na członków gminy i obcych.

Rada miejska może zasłużonym mężom, bez względu na ich miejsce zamieszkania i przynależność, jeżeli są obywatelami austryackimi, nadać obywatelstwo honorowe. Obywatelstwo honorowe nadaje wszystkie prawa służące członkom gminy, nie nakłada jednak żadnych obowiązków lub ciężarów gminnych.

§. 6.

Członkami gminy są:

1. osoby, mające w gminie krakowskiej prawo przynależności (do gminy);

2. uczestnicy, to jest osoby niemające w tej gminie przynależności, jeżeli w granicach tej gminy majątek nieruchomy posiadają, lub jeśli od zatrudnień lub przedsiębiorstw zarobkowych, samoistnie wykonywanych, albo od dochodu bezpośredni podatek w gminie krakowskiej opłacają.

Pod tymi warunkami należą do uczestników gminy krakowskiej także korporacye, stowarzyszenia, spółki, zakłady i fundacye.

Wszystkie inne osoby są obcemi w gminie.

§. 7.

Stosunki przynależności do gminy określa ustawa państwowa.

§. 8.

Za nadanie przynależności gmina pobierać może opłatę w kwocie od 20 *Kor.* do 600 *Kor.*, którą Rada miejska oznaczy, stosownie do zamożności osoby do gminy przyjętej.

Tytuł 5.

O prawach i obowiązkach mieszkańców gminy.

§. 9.

Wszyscy mieszkańcy miasta mają w ogóle prawo:

a) do bezpieczeństwa osoby i własności w obrębie gminy znajdującej się;

b) do korzystania z przedmiotów i zakładów na publiczny użytek przeznaczonych, stosownie do urządzeń tych zakładów.

§. 10.

Członkowie gminy mają prawo:

a) do stałego pobytu w obrębie gminy;

b) do zawiadywania sprawami gminy w granicach tym statutem zakreślonych.

Przynależni do gminy mają nadto prawo do wsparcia z funduszów gminnych w razie zubożenia, choroby lub niezdolności do pracy, stosownie do właściwych ustaw i urządzeń.

§. 11.

Obcy mają prawo przybywania w gminie, dopóki nie przekraczają ustaw, nie wywołują zgorszenia lub nie staną się ciężarem dobroczynności publicznej. Od orzeczenia, wydalającego z gminy, służy prawo odwołania się do Namiestnictwa.

§. 12.

Każdy w gminie stosować się powinien do rozporządzeń i zarządzeń wydanych

przez władzę gminną w zakresie działania, jaki jej z ustaw służy, oraz przykładać się do ciężarów gminy, stosownie do przepisów pod tym względem obowiązujących; członkowie gminy mają nadto szczególny obowiązek pełnienia urzędu lub czynności, do których wyborem gminy lub jej zaufaniem powoływanymi będą.

DZIAŁ II.

O zakresie działania gminy.

Tytuł 6.

O podziale zakresu.

§. 13.

Zakres działania gminy jest dwojaki:

A) własny;

B) poruczony.

W zakresie własnym gmina uchwala i rozporządza niezawiśle i samodzielnie według niniejszego statutu w granicach ustaw.

Zakres poruczony działania gminy określają ustawy.

§. 14.

Do własnego zakresu gminy należy w szczególności:

a) zmiana obrębu i statutu gminy;

b) przyznawanie prawa przynależności do gminy;

c) ustanawianie urzędów miejskich;

d) zarząd majątkiem gminy;

e) nakładanie podatków gminnych;

f) piecza nad bezpieczeństwem osób i ich własności;

g) zakładanie i utrzymywanie ulic, dróg, placów, mostów, jak niemniej staranie o bezpieczeństwo i łatwość komunikacyi publicznej, wreszcie policya polowa;

h) piecza nad zaopatrzeniem miasta w dostateczną, tanią i zdrową żywność i wodę, dozór targów, dozór nad wagami i miarami;

i) policya zdrowia;

k) policya nad czeladzią i wyrobnikami, wykonywanie przepisów o sługach;

l) policya obyczajności publicznej;

m) sprawy ubogich i piecza nad zakładami dobroczynnymi gminy;

n) policya budownicza i ogniowa;

o) wpływ na sprawy szkół średnich i szkół ludowych w granicach ustaw;

p) jednanie stron w sporze będących przez mężów zaufania z gminy wybranych;

q) dobrowolna sprzedaż ruchomości drogą licytacyi na żądanie stron.

Bliższe określenie atrybucyi władz gminnych zawiera dział IV.

a) wnioski do zmiany statutu gminy i jej granic.

Czynnościami zakresu poruczonego osobnemi ustawami gminie przekazanemi, zawiaduje gmina w sposób ustawą wskazany, albo orzeka sama o sposobie zawiadywania, jeżeli tenże ustawami nie jest przepisany.

Tytuł 7.

O roku administracyjnym i języku urzędowym.

§. 15.

Początek i koniec roku administracyjnego gminy oznacza Rada miejska.

§. 16.

Językiem urzędowym gminy jest język polski.

DZIAŁ III.

Tytuł 8.

O Reprezentacyi i urzędach gminy.

§. 17.

Gminę miasta Krakowa reprezentuje Rada miejska względnie prezydent miasta.

Rada miejska orzeka w granicach swej atrybucyi, a uchwały jej wykonywa prezydent miasta, magistrat i urzędy miejskie, lub też członkowie Rady miejskiej, delegowani do pewnych czynności.

Tytuł 9.

Skład Rady miejskiej.

§. 18.

Rada miejska składa się z 64 członków (radców miejskich).

Członków rady miejskiej wybierają członkowie gminy, prawo głosowania mający. Gdyby powyższa liczba radców miejskich pomiędzy jednym a drugim wyborem przez śmierć lub rezygnacyę, lub utratę urzędów się zmniejszyła, wtedy rada miejska do pełnienia obowiązków radców, przyzwie tych, którzy przy odnośnym wyborze po wybranych w kole lub oddziale wyborczym, do którego ubyły radca należał, największą liczbę głosów otrzymali Radcy przez Radę miejską przybrani, tylko do najbliższych wyborów obowiązki pełnić będą (§. 45.).

Tytuł 10.

O wyborach i urzędowaniu radców miejskich.

§. 19.

Prawo głosowania na radców miejskich służy bez względu na płeć tylko obywatelom państwa.

Prawo to mają:

a) duchowni świeccy wszystkich wyznań chrześciańskich, rabini i kaznodzieje izraeliccy;

b) klasztory i zgromadzenia duchowne męskie i żeńskie;

c) urzędnicy Dworu, państwa, kraju, powiatu, gminy i zakładów publicznych tak czynni jak i w stanie spoczynku będący;

d) oficerowie i do wojskowości należące osoby z tytułem oficerskim, jeżeli się znajdują w stanie nieczynnym, w stanie stałego spoczynku, lub jeśli z zastrzeżeniem charakteru wojskowego dymisyę wzięli;

e) przełożeni, profesorowie i nauczyciele wszystkich zakładów naukowych, utrzymywanych kosztem państwa, kraju lub gminy, tudzież osoby posiadające kwalifikacyę do nauczania w szkołach publicznych;

f) adwokaci, notaryusze, doktorowie wszystkich wydziałów i magistrowie chirurgii;

g) technicy, którzy studya swoje na jednej z wyższych szkół technicznych austryackich ukończyli i tamże egzamin dyplomowy lub egzaminy państwowe z dobrym skutkiem złożyli;

h) magistrowie farmacyi;

i) prawnicy, którzy złożyli wszystkie teoretyczne egzaminy państwowe;

k) literaci, dziennikarze, artyści i urzędnicy przedsiębiorstw obowiązanych do publicznego składania rachunków, jeżeli od roku przynajmniej 28 koron podatku osobisto-dochodowego lub rentowego w tutejszej gminie opłacają;

l) właściciele i dożywotnicy nieruchomości, podlegających podatkowi domowo czynszowemu;

m) ci, którzy w obrębie miasta prowadzą przedsiębiorstwo lub zatrudnienie powszechnemu podatkowi zarobkowemu podlegające, jeśli im na ostatni okres wymiarowy stopę podatku zarobkowego powszechnego najmniej w kwocie 10 koron wyznaczono;

n) przedsiębiorstwa obowiązane do publicznego składania rachunków, jeśli od roku tytułem podatku zarobkowego (bez dodatków) najmniej kwotę 300 koron opłacają.

§. 20.

Współwłaściciele i współdożywotnicy jednej nieruchomości mają wszyscy razem jeden tylko głos.

Również spółce handlowej lub przemysłowej służy tylko jeden głos, bez względu na liczbę wspólników.

Nieruchomość uważa się jako jedna, dopóki w księgach gruntowych jedno stanowi ciało.

§. 21.

Dopóki rzecz nieruchoma jest pod dożywociem, prawo głosowania jej właściciela jest w zawieszeniu.

§. 22.

Wyjęci są od prawa głosowania oficerowie w służbie będący, równie jak osoby wojskowe, z tytułem oficerskim w służbie zostające, tudzież osoby wojskowe niższych stopni i szeregowcy, pełniący służbę czynną.

§. 23.

Od prawa wyboru i obieralności są wykluczeni:

1) osoby, które w ostatnim roku zaopatrzenie ubogich pobierały z funduszów publicznych lub gminnych.

Nie poczytuje się za zaopatrzenie ubogich wsparcia z kas chorych, renty na starość lub z powodu nieszczęśliwych przypadków, obdarzenie środkami naukowymi albo wsparcia w klęskach ogólnych;

2. krydataryusze podczas trwania postępowania konkursowego;

3. osoby zasądzone za zbrodnie wogóle lub za przekroczenia kradzieży, oszustwa, sprzeniewierzenia lub uczestnictwa w tych przekroczeniach (§§. 460—464 k. k.),

za przekroczenia przeciw obyczajności publicznej z §§. 501, 504 i 512—516 k. k., z ustawy z d. 24. maja 1885 r. L. 89 Dz. u. p., tudzież za lichwę.

Ten skutek zasądzenia ustaje przy zbrodniach wymienionych w §. 7. pod L. 1—10 ustawy z 15. listopada 1867 L. 131 Dz. u. p. z końcem kary, przy innych zbrodniach po 10 latach, jeżeli winny został skazany na karę najmniej pięcioletnią; w innych przypadkach po upływie 5 lat po odbyciu kary; przy wymienionych powyżej przekroczeniach zaś po upływie 3 lat od końca kary.

Gdyby ustawa karna w tym względzie nowe przepisy zaprowadziła, postanowienia te będą się stosować także do prawa wyboru i obieralności do Rady miejskiej krakowskiej;

4. osoby, oddane pod dozór policyjny albo przytrzymane w domu pracy przymusowej — jak długo te stosunki trwają.

§. 24.

Każdy wyborca głosuje raz jeden i winien głosować osobiście.

§. 24.

Każdy wyborca głosuje imieniem własnem raz jeden i winien głosować osobiście.

§. 25.

Korporacye, stowarzyszenia i zakłady głosują przez zastępców prawnych lub statutami wskazanych, lub też przez pełnomocników do tego wybranych.

Klasztory i zgromadzenia duchowne męskie głosują przez swoich przełożonych, klasztory zaś i zgromadzenia duchowne żeńskie przez umocowanych do tego zastępców.

Współwłaściciele i współdożywotnicy nieruchomości tudzież spółki handlowe, celem wykonania prawa głosowania mianują wspólnego pełnomocnika, większością obliczoną w stosunku do udziałów.

Niewiasty, prawo głosowania mające, głosują przez swoich mężów lub pełnomocników, albo osobiście;

ojcowie, opiekunowie i kuratorowie głosują za małoletnich i bezwłasnowolnych.

Pełnomocnik nie może zastępować więcej niż jednego wyborcę, i winien wykazać się pełnomocnictwem, stwierdzonem podpisem dwóch świadków. Pełnomocnikami mogą być tylko osoby, mające prawo głosowania.

§. 26.

Wybieralnymi na członków Rady miejskiej są wszycy własnowolni mężczyźni, prawo głosowania mający, którzy 30. rok życia ukończyli.

§. 27.

Wyjęci są od wybieralności:

a) urzędnicy i słudzy gminy i zakładów gminnych, dopóki w służbie zostają, a nawet po wystąpieniu ze służby, dopóki nie złożą i nie wyrównają rachunków z gminą lub zakładem gminnym;

b) osoby, które imieniem własnem lub jako pełnomocnicy stron, spór z gminą prowadzą;

c) dzierżawcy dochodów i zakładów gminnych.

§. 28.

Wykluczone są od obieralności osoby, które z powodu przewinienia służbowego z chęci zysku popełnionego, w drodze dyscyplinarnej utracą urząd lub służbę.

§. 29.

Celem dopełnienia wyborów będą podzieleni wyborcy na trzy koła wyborcze:

w pierwszem mieścić się będą wyborcy wymienieni w §. 19. pod literami *a, b, c, d, e, f, g, h, i, k,*

w drugiem właściciele lub dożywotnicy nieruchomości, o których mówi §. 19. pod lit. *l,*

w trzeciem wyborcy wymienieni w §. 19. pod literami *m* i *n*.

§. 30.

Koło drugie podzielone będzie na dwa oddziały według wysokości podatku. W tym celu należy ułożyć spis wyborców w porządku wysokości wymierzonego im na rok ostatni podatku domowo-czynszowego (także idealnego), poczynając od najwyżej, a kończąc na najniżej opodatkowanych.

Suma podatku tak uporządkowanego podzieloną będzie na dwie połowy; wyborcy w pierwszej połowie ogólnej sumy podatkowej umieszczeni, stanowić będą pierwszy oddział, zaś należący do drugiej połowy drugi oddział drugiego koła.

Koło trzecie podzielone będzie na trzy oddziały.

Oddział pierwszy obejmować będzie wyborców wymienionych w §. 19. pod lit. *n*, tudzież z wyborców wymienionych w §. 19. pod lit. *m* te osoby, które przy ostatnim rozkładzie podatku zarobkowego powszechnego zaliczone zostały do I. i II klasy opodatkowanych.

Oddział drugi obejmować będzie z wyborców wymienionych w §. 19. pod lit. *m* te osoby, które są rękodzielnikami, posiadającymi kartę przemysłową na samoistnie prowadzony przemysł rękodzielniczy, o ile nie należą do oddziału pierwszego trzeciego koła.

Oddział trzeci obejmować będzie resztę wyborców wymienionych w §. 19. pod literą *m* nie zaliczonych ani do pierwszego, ani drugiego oddziału tego koła.

§. 31.

Liczba wybrać się mających radców miejskich będzie podzieloną pomiędzy trzy koła wyborcze w ten sposób, że na dwa pierwsze koła przypada po 20 radców, na koło zaś trzecie 24 radców.

W kole drugiem każdy oddział wybierze połowę radców, na toż koło do wyboru przypadających.

W kole trzeciem wybiera pierwszy oddział 10 radców, drugi oddział 4 radców, trzeci oddział 10 radców.

§. 32.

Spisy wyborców sporządzane będą według wyżej wymienionych kół wyborczych i to w kole pierwszem w porządku alfabetycznym, w kole drugiem i trzeciem zaś w porządku wysokości podatku.

Dla każdego oddziału wyborczego koła trzeciego ułożony będzie odrębny spis wyborców.

Spisy obejmować będą imiona i nazwiska wyborców (§. 30.), tytuł, na którym się ich prawo głosowania opiera; a w szczególności w kole drugiem, wymienienie realności z numeru, ulicy i dzielnicy miasta; zaś w kole trzeciem wymienienie rodzaju zatrudnienia lub przedsiębiorstwa zarobkowego; w kole drugiem i trzeciem ma być uwidocznioną obok każdego wyborcy cyfra podatkowa.

§. 33.

Każdy wyborca ma tylko jeden głos i to w tem kole wyborczem, w którego spisie zamieszczonym będzie.

Zasadą do tego zamieszczenia jest główne zatrudnienie wyborcy.

I tak n. p. kupcy, rękodzielnicy, lekarze praktykujący, którzy zarazem są posiadaczami realności, winni być zamieszczeni pierwsi w kole trzeciem, ostatni zaś w kole pierwszem.

Wolno jednak każdemu wyborcy, mającemu prawo głosowania i w innem kole wyborczem, przenieść się do tego koła w drodze reklamacyi.

§. 34.

Spisy wyborców sporządzi corocznie z początkiem roku magistrat według stanu z dnia 31. grudnia poprzedniego roku; wyłoży je do przejrzenia najpóźniej 31. marca i ogłosi to publicznie, wyznaczając w ogłoszeniu termin 14-dniowy do wnoszenia reklamacyi.

O reklamacyach, w tym nieprzekraczalnym terminie wniesionych, rozstrzyga ostatecznie do 15. maja komisya reklamacyjna, przez radę miejską z jej grona na każde trzechlecie wybrana — i ogłosi uchwałę swoją przybiciem w magistracie, a to w miejscu do obwieszczeń urzędowych przeznaczonem.

Wskutek wniesionej reklamacyi należy umieścić w spisie wyborców również te osoby, które prawo wyborcze po dniu 31. grudnia nabyły.

Stosownie do orzeczeń komisyi, od których niema odwołania, nastąpi niezwłocznie sprostowanie spisu wyborców. Lista tak sprostowana jest podstawą wszelkich wyborów, aż do prawomocnego sporządzenia nowej listy.

§. 35.

Prezydent miasta Krakowa, jako naczelnik gminy rozpisuje wybory przynajmniej na ośm dni przed ich rozpoczęciem, a w ogłoszeniu oznaczy czas i miejsce wyborów. Równocześnie zawiadamia o tem polityczną władzę krajową i Wydział kra-

jowy. Po ogłoszeniu wyborów należy doręczyć wyborcom karty legitymacyjne do rąk własnych za potwierdzeniem odbioru.

§. 36.

Przy wyborach zachować należy następujące przepisy:

Głosowanie odbywa się pisemnie kartkami, które zawierać mają tyle nazwisk, ile członków rady miejskiej odnośne koło lub oddział wybiera.

W razie, gdyby głosujący większą liczbę nazwisk podał, liczeni będą tylko pierwsi z kolei aż do dopełnienia przeznaczonej cyfry. Reszta głosów oddanych jest nieważna. Każdy wyborca otrzyma z legitymacyą kartę głosowania i kopertę, w której głos oddaje, zwracając równocześnie kartę legitymacyjną. Głos ważnie tylko na urzędowej karcie głosowania i w urzędowej kopercie oddać można. Gdyby koperta zawierała więcej wypełnionych kart głosowania, wszystkie są nieważne.

Głos dany osobie, niemającej prawa wybieralności, jest co do tej osoby nieważny.

Po upływie czasu na głosowanie wyznaczonego, przystąpi komisya wyborcza do obliczenia głosów.

Wybrani są ci, którzy uzyskali w oddziale wyborczym największą liczbę głosów.

W razie równości głosów rozstrzyga losowanie, przedsięwzięte przez przewodniczącego komisyi, względnie gdyby ta okoliczność przy sprawdzeniu wyborów na jaw wyszła, przez prezydenta miasta na jawnem posiedzeniu Rady.

Po zamknięciu wyborów przedłożą komisye wyborcze Radzie miejskiej spisane protokoły z wszelkimi dowodami, poczem prezydent ogłosi nazwiska osób wybranych.

Wybrany w dwóch lub więcej oddziałach, powinien oświadczyć w dniach trzech, w którym oddziale wybór przyjmuje, a gdyby żadnego nie dał oświadczenia, uważanym będzie za przyjmującego wybór w tym oddziale, w którym najpierwiej wybranym został.

W takim razie, w innych oddziałach za wybranych uważać należy tych, którzy po ostatnim wybranym najwięcej otrzymali głosów.

§. 37.

Bliższe przepisy o postępowaniu przy wyborach Rada miejska ułoży i ogłosi przed każdym wyborem.

§. 38.

Jeżeli wybrany po zawiadomieniu o wyborze w ciągu dni 8 nie odmówił pi-

semnie przyjęcia, uważać należy, iż wybór przyjął.

Odmówienie nastąpić może tylko z ważnych powodów, których ocenienie zależy od rozstrzygnienia rady miejskiej. Wyjątek stanowi wypadek przewidziany w §. 47.

Kto wbrew uchwale rady miejskiej obowiązków radcy pełnić nie będzie, utraci prawo głosowania na lat sześć.

§. 39.

Każdy nowowybrany radca miejski składa do rąk przewodniczącego uroczyste przyrzeczenie sumiennego pełnienia przyjętych obowiązków.

§. 40.

Rada miejska rozpoznaje akt wyboru i rozstrzyga ostatecznie o ważności niemniej o powodach nieprzyjęcia wyboru, tudzież o zarzutach przeciw wyborom, które w terminie dni ośmiu, licząc od dnia ogłoszenia nazwisk radców wybranych, do niej wnieść należy. Polityczna władza krajowa może unieważnić wybory, któreby padły na osoby od wybieralności wyjęte lub wykluczone; przeciw temu służy jednak rekurs do ministerstwa.

§. 41.

Dla uzupełnienia miejsc opróżnionych wskutek nieważności lub nieprzyjęcia wyboru, rozpisze bezzwłocznie rada miejska na podstawie tych samych spisów, nowy wybór w tem kole lub oddziale wyborczem, w którym wybór był unieważniony lub nieprzyjęty.

§. 42.

Prezydenta wybiera rada bądź z grona swego bądź z grona wyborców. prawo wybieralności mających.

Urzędowanie prezydenta trwa lat sześć, licząc od dnia złożenia przysięgi. Pierwszego i drugiego wiceprezydenta wybiera rada ze swego grona (§. 48.).

Do wyboru prezydenta i wiceprezydentów przystąpi rada miejska najdalej w przeciągu dni czternastu po opróżnieniu urzędu.

§. 43.

Wybór prezydenta powinien się odbyć na posiedzeniu tajnem rady miejskiej umyślnie w tym celu zwołanej.

Do wyboru prezydenta miasta należy wezwać wszystkich członków rady miejskiej.

Radca który mimo wezwania na posiedzenie wyborcze nie przybył, lub przed ukończeniem wyboru się oddalił, jeżeli nieobecności swojej lub oddalenia się dosta-

§ 43.

Wybór prezydenta i wiceprezydentów — i t. d.

Do wyboru prezydenta i wiceprezydentów i t. d.

tecznie nie usprawidliwi, traci mandat i przed upływem lat trzech do rady miejskiej wybranym być nie może.

Do wyboru konieczną jest obecność przynajmniej trzech czwartych części członków rady miejskiej.

Głosowanie odbywać się powinno kartkami. Inny sposób głosowania jest niedopuszczalnym.

Wybranym jest ten, kto otrzyma bezwzględną większość głosów radców obecnych. Również wiceprezydentem wybrany będzie ten, kto otrzyma więcej niż połowę głosów radców obecnych.

Jeżeliby przy głosowaniu nie osiągnięto bezwzględnej większości głosów, należy przedsięwziąć powtórne głosowanie, a jeżeliby i przytem nie okazała się potrzebna większość głosów, wtedy należy przystąpić do ściślejszego wyboru.

Przy ściślejszym wyborze należy ograniczyć się do tych osób, które przy powtórnem głosowaniu największą ilość głosów otrzymały.

W razie równości głosów rostrzyga los, kto ma być wzięty do ściślejszego wyboru.

Każdy głos dany przy trzeciem głosowaniu osobie niewziętej do ściślejszego wyboru jest nieważny.

Jeśliby przy ślišlejszym wyborze okazała się równość głosów rozstrzyga los.

Przy ściślejszym wyborze ograniczyć się należy do tych dwóch osób, które przy powtórnem głosowaniu największą ilość głosów otrzymały. — Gdyby z powodu równości głosów nie można było oznaczyć dwóch osób, największą ilość głosów mających, rozstrzyga między niemi los, kto ma być wzięty do ściślejszego wyboru.

Każdy głos itd.

§. 44.

Wybór prezydenta m. Krakowa potwierdza Monarcha.

Po potwierdzeniu prezydent miasta złoży w obecności rady miejskiej, przysięgę do rąk naczelnika Rządu krajowego na wierność i posłuszeństwo Monarsze, stosowanie się do ustaw i sumienne pełnienie swoich obowiązków.

Wiceprezydenci składają taką samą przysięgę do rąk prezydenta na zgromadzeniu rady miejskiej.

Urzędowanie prezydenta i wiceprezydentów rozpoczyna się z dniem złożenia przysięgi.

§. 45.

Radcy miejscy wybierani są na lat sześć (§. 115.). Co trzy lata połowa radców z każdego koła i oddziału wyborczego wybranych ustępuje, a na ich miejsca wstępują do rady nowowybrani z właściwych kół wyborczych; wybory przeto do rady miejskiej odbywają się co trzy lata.

Przy najbliższych wyborach po wej ściu w życie niniejszego statutu wybrani być mają w kole trzeciem oddział drugi od razu czterej radcy (§. 31.); przy bezpośrednio następujących potem wyborach po-

łowy rady los oznaczy dwóch z pomiędzy radców z koła trzeciego oddział drugi, którzy ustąpić mają.

Do liczby mandatów opróżnionych z końcem sześciolecia skutkiem zgaśnięcia urzędowania tych radców, którzy przez lat sześć mandat swój wykonywali, na których miejsce rozpisane być mają nowe wybory, dodać należy także liczbę mandatów tych radców, którzy w ciągu ostatniego trzechlecia ubyli z rady przez śmierć, rezygnacyę lub z innych przyczyn statutem przewidzianych i co trzy lata dokonać wyboru na wszystkie opróżnione mandaty.

§. 46.

Nowe wybory należy ukończyć na sześć tygodni przed skończeniem kadencyi.

§. 47.

Radca kończący urzędowanie może być na nowo wybrany; służy mu jednak prawo wymówienia się od powtórnego wyboru bez przytoczenia przyczyny.

§. 48.

Urząd wiceprezydentów trwa do końca tego trzechlecia, w ciągu którego zostali wybrani. Każda odnowiona rada wybiera sobie obu wiceprezydentów w sposób przewidziany w § 43.

Wiceprezydenci mogą być ponownie wybrani, a jeżeli w Radzie miejskiej nadal pozostają, pełnią swe urzędy, aż do wyboru następców.

§. 49.

Członkowie Rady miejskiej urzędują bezpłatnie.

Za sprawowanie interesów gminy po za jej obrębem mogą żądać wynagrodzenia.

Urzędy prezydenta i I. wiceprezydenta są płatne, ich płace i inne pobory służbowe oznaczy rada miejska.

Drugiemu wiceprezydentowi może rada miejska przyznać odpowiednie wynagrodzenie.

§. 50.

Prezydent miasta i wiceprezydenci muszą stale mieszkać w Krakowie.

§. 51.

Prezydent i wiceprezydenci nie mogą bez zezwolenia rady złożyć swego urzędowania.

§. 52.

Z członków Rady miejskiej, nie wyłączając prezydenta, traci urząd ten, co do którego zajdzie lub wiadomą się stanie okoliczność, którąby pierwotnie jego wybieralności przeszkadzała.

Jeżeli który z nich popadnie w śledztwo z powodu jakiego z czynów karygodnych w §. 23. wskazanych, nie będzie mógł sprawować swego urzędu, jak długo trwa postępowanie karne.

Radców miejskich, którzy bez ważnych powodów przez trzy miesiące na posiedzenia nie przybywają, rada miejska uzna za występujących.

§. 53.

W razie rozwiązania rady miejskiej przez władzę rządową, mają być najdalej do sześciu tygodni ogłoszone i rozpisane nowe wybory.

Aż do wyboru nowej rady miejskiej prezydent i wiceprezydenci pozostają na swych urzędach, załatwiają bieżące czynności gminy i wykonują prawa radzie miejskiej przy wyborach służące.

Od zarządzenia radę miejską rozwiązującego, służy tejże prawo odwołania się w dniach 14 do Ministerstwa spraw wewnętrznych przez Wydział krajowy.

Rozwiązana rada jedynie tylko do wniesienia rekursu na posiedzeniu przy zamkniętych drzwiach zgromadzić się może.

Z radców, po rozwiązaniu rady wybranych, ustąpi po upływie pierwszego trzechlecia z każdego koła i oddziału połowa, którą los oznaczy. Losowania dokona prezydent na posiedzeniu rady.

Tytuł 11.
O Magistracie.

§. 54.

Magistrat składa się z prezydenta, pierwszego i drugiego wiceprezydenta, dyrektora magistratu, z radców magistratualnych, oraz innych urzędników.

§. 55.

Wydział obrachunkowy jest organem pomocniczym rady miejskiej w czynnościach kontroli i organem pomocniczym magistratu w załatwianiu spraw rachunkowych. Podlega on bezpośrednio prezydentowi i radzie miejskiej.

§. 56.

Rada miejska mianuje dyrektora magistratu, radców magistratualnych, jakoteż wszystkich urzędników gminy i zakładów gminnych na przedstawienie prezydenta.

Urzędnicy gminy złożą do rąk prezydenta na posiedzeniu magistratu, przysięgę na wierność Monarsze, stosowanie się do ustaw i sumienne pełnienie swych obowiązków.

Prezydent, dyrektor magistratu, naczelnik wydziału obrachunkowego, dyrektor budownictwa i kasyer nie mogą zostawać między sobą w stosunku pokrewieństwa lub powinowactwa aż do czwartego stopnia włącznie.

Do uzyskania posady dyrektora magistratu, radcy, konceptowego urzędnika magistratu, urzędnika wydziału obrachunkowegu i kasy, oraz urzędnika sanitarnego i budownictwa miejskiego, potrzeba egzaminów praktycznych, przepisanych dla urzędników państwowych odpowiedniej kategoryi.

§. 57.

O uwolnieniu od służby (emeryturze lub pensyonowaniu, kwieskowaniu lub oddaleniu) urzędników gminy i zakładów gminnych orzeka rada miejska.

Oddalenie stałego urzędnika może nastąpić jedynie po przeprowadzeniu śledztwa dyscyplinarnego.

Przepisy o wymierzaniu emerytury dla urzędników i wdów po ich pozostałych, alimentacyi, dodatków na wychowanie, wsparć i prowizyi wydaje rada miejska.

DZIAŁ IV.

Zakres działania władz gminnych.

Tytuł 12.

Zakres działania Rady miejskiej.

§. 58.

Rada miejska jest w sprawach gminnych organem uchwalającym i kontrolującym, zastępuje gminę w wykonywaniu jej praw i obowiązków, jest władzą zwierzchniczą miasta we wszystkich sprawach gminy, obowiązaną strzedz dobra gminy i starać się o zaspokojenie jej potrzeb.

§. 59.

Do zakresu działania rady miejskiej należy:

a) Rozstrzyganie w sprawach administracyjnych gminy.

b) Kontrolowanie czynności magistratu i innych urzędów i zakładów gminnych tak w sprawach zakresu działania własnego, jakoteż w sprawach gminie poruczonych.

§. 60.

W szczególności należą do Rady miejskiej następujące przedmioty:

1. Zmiana obszaru i statutu gminy (§. 2, 3).

1. Wnioski do zmiany statutu gminy i jej granic (§. 2, 3).

2. Wybór prezydenta i wiceprezydentów, oraz mianowanie dyrektora magistratu, urzędników gminnych, przełożonych i urzędników zakładów gminnych, niemniej uwalnianie tych osób od obowiązków.

3. Organizacya urzędów i zakładów gminnych, oznaczanie liczby urzędników i sług, oraz wszystkich osób, przez gminę płatnych, określenie ich praw i obowiązków, wydawanie instrukcyi służbowych.

4. Oznaczanie płac, emerytur i innych korzyści dla urzędników i sług gminy, oraz dla osób wyżej pod 2. wymienionych, dla ich wdów i sierót.

5. Uchwalanie instrukcyi i regulaminów dla siebie, sekcyi i komisyi.

6. Udzielanie zaliczek na płace urzędnikom, o ile przenoszą trzechmiesięczne płace — przyznawanie szczególnych wynagrodzeń — oznaczanie dyet i kosztów podróży, zapomóg i nagród dla urzędników i sług miejskich, niemniej dla osób używanych w służbie gminy.

7. Udzielanie urlopów prezydentowi, wiceprezydentom i radcom miejskim, tudzież dozwalanie urlopów dla urzędników i sług gminnych, ponad czas trzechmiesięczny.

8. Uchwalanie zasad zarządu majątkiem gminnym.

9. Ustanawianie i regulowanie opłat i taks na fundusz miejski pobieranych w granicach obowiązujących ustaw.

10. Uchwalanie i zatwierdzanie katastru kwaterunkowego.

11. Nabywanie i pozbywanie nieruchomości lub praw za nieruchomość prawnie uważanych, przyjmowanie zobowiązań wieczystych, służebności, zastawu lub poręczenia, zaciąganie pożyczek i wszelkie operacye finansowe.

Jeżeli wartość nieruchomości lub praw za nieruchomość uważanych przenosi kwotę 150 000 k., niemniej jeśli zaciągnąć się mająca pożyczka lub suma poręczona przenosi jedną czwartą część rocznego dochodu gminy obliczonego na podstawie zamknięć rachunkowych z ostatnich trzech lat, wówczas potrzebnem jest zezwolenie Wydziału krajowego.

przenosi kwotę czterdzieści tysięcy koron,

12. Lokowanie kapitałów na hipotekach

13. Przyjęcie lub zrzeczenie się spadków lub zapisów

14 Stawianie kosztem gminy nowych budowli lub przekształcanie albo znoszenie istniejących.

15. Zaprowadzanie nowych zakładów gminnych lub zwinięcie już istniejących.

16. Zatwierdzanie licytacyi lub układów o dzierżawy, które dłużej niż trzy lata

trwać mają, jeżeli roczny czynsz dzierżawy 4.000 k. przenosi. Zatwierdzanie układów o dostawy, pociągające za sobą wydatek przenoszący 6.000 k.

17. Rozwiązywanie w drodze dobrowolnej wszelkich kontraktów.

18. Zezwalanie na prowadzenie procesów i zawieranie ugód.

Prezydent może jednak bez odwołania się do Rady miejskiej wytoczyć proces o naruszenie posiadania, w sprawach najmu i dzierżawy i w sprawach nadających się do postępowania drobiazgowego, nakazowego i wekslowego.

19. Umorzenie należytości nieściągalnej, o ile kwotę 100 k. przenosi.

20. Uchwalanie rocznego budżetu miasta. Budżet na każdy rok następny powinien być uchwalonym najpóźniej do 15. grudnia roku poprzedniego.

21. Przyzwalanie na wydatki budżetem nie przewidziane z wyjątkiem nagłych wydatków, dążących do utrzymania rzeczy w dobrym stanie lub nieprzenoszących łącznie w jednym dziale i tytule rocznie kwoty 1.000 k.

22 Coroczne sprawdzanie i załatwianie rachunków z dochodów i wydatków miejskich.

Rachunki roku ubiegłego powinny być sprawdzane najpóźniej do końca października roku następnego.

23. Ustanawianie dodatków gminnych do podatków rządowych, nakładanie podatków i opłat gminnnych, ustanawianie zasad ich rozkładu i poboru.

Do nałożenia dodatków do podatków bezpośrednich, które zazwyczaj na wszystkie w gminie przypisane podatki bezpośrednie podług tej samej stopy procentowej rozłożyć należy, potrzeba pozwolenia Wydziału krajowego, jeżeli dodatki wynoszą przeszło 25 do 50 od sta. Do nałożenia dodatków do podatków bezpośrednich przenoszących 50% — 100% i to najwyżej na przeciąg lat pięciu, potrzeba zezwolenia Wydziału krajowego za zgodą Namiestnictwa, a w razie, gdyby jedna z tych władz odmówiła zezwolenia, przyzwalającej uchwały sejmowej.

Dodatki na dłuższy, niż pięcioletni czasokres, lub przenoszące 100% podatków bezpośrednich nakładać można tylko na podstawie uchwały sejmowej i za Najwyższem zezwoleniem.

Wyłącznie w drodze ustawodawstwa krajowego nastąpić może rozkład dodatków do podatków bezpośrednich podług rozmaitej stopy procentowej, wprowadzenie nowych opłat i podatków nienależących do kategoryi dodatków do podatków, podwyższenie podatku gminnego od czynszu

najpóźniej do końca listopada roku poprzedniego.

najpóźniej do 15. sierpnia roku następnego.

Tak budżet, jak i rachunki roczne, zanim Radzie do rozpoznania przedstawione będą, winny być poprzednio najmniej przez dwa tygodnie złożone do przejrzenia przez członków gminy. Spostrzeżenia członków gminy będą przy rozpoznawaniu wzięte pod rozwagę.

lub wartości czynszowej, jeżeli on przenosi 6 od sta, nakoniec zmiana taryfy do podatków niestałych.

Podatek gminny od czynszu ponosić mają lokatorowie względnie używający mieszkania. Za podatek gminny czynszowy odpowiadają gminie bezpośrednio właściciele realności z prawem regresu do swych lokatorów.

Dodatkami do podatków na rzecz gminy nie mogą być obciążeni:

a) urzędnicy i słudzy dworu, państwa, kraju i gminy, tudzież wojskowi, ich wdowy i sieroty, co do płac służbowych, emerytur, prowizyi, dodatków na wychowanie i łaskawizn;

b) duszpasterze co do kongruy.

24. Przyjmowanie do gminy lub odmówienie przyjęcia, wyznaczenie taks od przyjmowania do gminy, tudzież uwalnianie od opłaty.

25. Rozstrzyganie w sprawach utraty lub odzyskania prawa głosowania i wybieralności.

26. Wykonywanie służących gminie praw patronatu, prezenty i rozdawnictwa posad, tudzież stypendyów i innych miejsc fundacyjnych.

27. Zakładanie i utrzymywanie szkół, tudzież udział w sprawach szkolnych, wynikający z ustaw.

28. Wykonywanie prawa petycyi.

29 Nadawanie obywatelstwa honorowego.

30. Wydawanie przepisów policyi miejscowej w granicach istniejących ustaw pod zagrożeniem kary pieniężnej aż do wysokości 200 k. lub w razie niemożności uiszczenia kary pieniężnej, kary aresztu do 20 dni.

31. Rozstrzyganie odwołań od orzeczeń i rozporządzeń magistratu (§. 106).

32. W końcu wszystkie sprawy, które prezydent, sekcye, komisye rady miejskiej, lub magistrat radzie miejskiej przedłożą, które w drodze odwołania pod rozpoznanie przyjdą, lub których uchwalenie rada miejska sama sobie zastrzeże.

Rada miejska może powierzyć odwołalnie prezydentowi, sekcyi albo komisyi załatwianie spraw do swego zakresu należących pod 6, 7, 10, 12, 28, 31 wyliczonych. Uchwały tych organów w zastępstwie rady miejskiej działających, mają być na najbliższem posiedzeniu do wiadomości rady podane.

§. 61.

Zwyczajne posiedzenia rady miejskiej mają się odbywać co miesiąc, a mianowicie w pierwszy czwartek każdego miesiąca. Gdyby na czwartek wypadło święto uro-

. . . . powiatu . . . .

czyste, posiedzenie odbędzie się w poprzedzającym dniu powszednim.

§. 62.

Posiedzenia Rady miejskiej mogą być zwoływane tylko przez prezydenta i odbywać się pod jego przewodnictwem.

W razie nieobecności lub przeszkody prezydenta zastępuje go pierwszy wiceprezydent, a tego drugi wiceprezydent, wreszcie tego ostatniego najstarszy wiekiem radca miejski.

Posiedzenia przez kogo innego zwołane, lub pod innem przewodnictwem odbyte, są nieważne.

§. 63.

Na polecenie Namiestnictwa, Wydziału krajowego, lub na umotywowane żądanie piętnastu radców, prezydent obowiązanym jest zwołać posiedzenie Rady miejskiej najdalej w dniach trzech.

§. 64.

Przewodniczący Rady miejskiej zaprasza na każde posiedzenie okólnikiem wszystkich radców miejskich, przynajmniej na dwa dni przed posiedzeniem.

Radca miejski, nie mogący przybyć na posiedzenie, powinien o tem donieść przewodniczącemu przed posiedzeniem.

§. 65.

Radców miejskich, bez dostatecznego powodu obowiązków swoich niewypełniających, upomni Rada miejska na wniosek przewodniczącego. Po dwukrotnem bezskutecznem upomnieniu, może Rada miejska nałożyć na radców miejskich, niewypełniających obowiązków, grzywnę od 4 do 40 k. na korzyść miejscowych zakładów dobroczynnych.

Wniosek nałożenia tej grzywny nie zależy od woli prezydenta, lecz jest obowiązkiem jego urzędu. Przeciw takim orzeczeniom nie ma rekursu.

§. 66.

Posiedzenia Rady miejskiej są publiczne.

Wszystkie sprawy osobiste należy załatwiać na posiedzeniu tajnem.

Również i ze względu na obyczajność lub zagrożony interes gminy może być uchwalona tajność posiedzenia.

§. 67.

Do ważności uchwał potrzeba obecności połowy radców miejskich, nie licząc w to przewodniczącego.

§. 68.

Urzędnik magistratu lub radca miejski przez prezydenta wyznaczony spisuje protokół obrad.

W protokole obrad należy członków obecnych wymienić i treść zapadłych uchwał zamieścić.

Na żądanie głosujących, zdania uchwale przeciwne, będą w protokole zamieszczane.

O zakwestyonowanych ustępach protokołu Rada decyduje.

§. 69.

Porządek dzienny oznacza przewodniczący i doręcza go radcom razem z wezwaniem na posiedzenie.

§. 70.

Zwyczajnie tylko przedmioty, poprzednio przez sekcye albo komisye rozpoznane, mogą być przedmiotem obrad rady.

Gdyby jednak w nagłym przypadku przewodniczący uważał za konieczne, albo gdyby $^{1}/_{3}$ część członków obecnych Rady żądała, aby wziąć pod obrady przedmiot przez sekcyę lub komisyę nie rozbierany, lub na porządku dziennym nie zamieszczony, wówczas Rada prostą większością głosów bez wdawania się w rozprawy zadecyduje, czyli przedmiot ma być bezzwłocznie rozpoznawanym.

§. 71.

Przedmioty pod rozpoznanie Rady przychodzące wnoszą referenci, których prezydent, sekcya lub komisya wyznacza.

§. 72.

Każdy z radców miejskich ma głos stanowczy. Referenci magistratu mogą w posiedzeniach Rady miejskiej brać udział tylko z głosem doradczym. Przewodniczący, wyjąwszy wybory, nie głosuje. W razie równości głosów wniosek upada.

§. 73.

Żaden radca miejski na posiedzeniach znajdować się nie może podczas obrad nad swemi sprawami własnemi, swych krewnych lub powinowatych aż do czwartego stopnia włącznie.

§. 74.

Każda uchwała Rady, jeżeli wyższego zatwierdzenia nie potrzebuje, bez zwłoki wykonaną być powinna.

Przewodniczący może w ciągu trzech dni wstrzymać wykonanie uchwał, które zdaniem jego sprzeciwiają się przepisom ni-

niejszego statutu lub prawom obowiązującym lub też gminę na szkodę narazić mogą.

Obowiązanym jest jednak o tem niezwłocznie zawiadomić Radę i decyzyę w pierwszych dwóch przypadkach politycznej władzy krajowej, w trzecim zaś przypadku Wydziałowi krajowemu w terminie dni ośmiu, licząc od zawiadomienia Rady, do rozpoznania przedstawić.

Tytuł 13.
O sekcyach i komisyach.

§. 75.

Rada miejska podzieli się na tyle sekcyi, ile jest departamentów w magistracie

Każdy radca miejski, z wyjątkiem prezydenta i wiceprezydentów, do jednej sekcyi należeć powinien.

Celem sekcyi jest przygotowanie przedmiotów, do zakresu działania rady miejskiej należących, załatwianie spraw przez radę miejską jej przekazanych, tudzież kontrolowanie czynności magistratu.

§. 76.

Wybór członków rady miejskiej do sekcyi odbywa się większością głosów po każdem uzupełnieniu rady miejskiej przez nowe wybory na rok jeden.

(Opuścić wyrazy: „po każdem uzupełnieniu Rady miejskiej“).

Przy wyborze do sekcyi większą znajomość rzeczy i według możności życzenia radców uwzględnić należy.

Dłużej nad dwa lata żaden członek rady miejskiej do pracowania w jednej i tej samej sekcyi wbrew swej woli przeznaczonym być nie może.

Żadna sekcya nie może liczyć więcej aniżeli czwartą część członków rady.

W miejsce ustępujących członków sekcyi powoła rada miejska na wezwanie przewodniczącego sekcyi niezwłocznie członków nowych.

Jeżeli podczas wyboru do sekcyi nie zgłosi się do którejś z sekcyi dostateczna ilość radców, przeznacza rada miejska z innych sekcyi odpowiednią ich ilość.

§. 77.

Posiedzenia sekcyi według potrzeby, jednak najmniej raz w miesiąc, odbywać się mają.

Prezydent lub jego zastępca ma prawo, w każdym czasie zwołać posiedzenie sekcyi.

§. 78.

Członkowie sekcyi wybierają z grona swego corocznie przewodniczącego i jednego lub więcej zastępców.

Prezydent lub wiceprezydenci przy obradach każdej sekcyi mogą być obecni i obradom sekcyi przewodniczyć.

O ile nie będzie uchwaloną poufność obrad, członkowie innych sekcyi mogą na posiedzeniach być obecni, nawet doradczo głos zabierać, lecz prawa głosowania nie mają.

Referentem sekcyi jest urzędnik magistratu, we właściwym departamencie przewodniczący — jednakże przewodniczący sekcyi jednego z jej członków do referowania przeznaczyć może. Urzędnik magistratu, przez prezydenta miasta wyznaczony, spisywać będzie protokół obrad sekcyi w sposób dla rady miejskiej przepisany.

§. 79.

Do powzięcia ważnej uchwały obecność przynajmniej trzech członków sekcyi, nie licząc w to przewodniczącego, jest konieczną.

Uchwały zapadają bezwzględną większością głosów. Urzędnik magistratu (referent) ma głos doradczy. Przewodniczący rozstrzyga w razie równości głosów.

O zapadłych uchwałach prezydent miasta niezwłocznie ma być zawiadomionym.

Przewodniczącemu, równie jak i prezydentowi miasta, służy prawo zawieszenia wykonania uchwały sekcyi i odwołania się do rady miejskiej.

§. 80.

Posiedzenia sekcyi nie są publiczne.

§. 81.

Członek sekcyi, który na posiedzenie sekcyjne bez usprawiedliwienia się w obec przewodniczącego nie uczęszcza, ma być na doniesienie przewodniczącego przez radę miejską do pełnienia swych obowiązków wezwanym, a gdyby dwukrotne upomnienia okazały się bezskutecznemi, na zapłacenie kary pieniężnej od 4 do 40 kor. skazanym.

§. 82.

Radzie miejskiej i sekcyom służy prawo poruczania szczególnych czynności albo załatwienia spraw do ich zakresu należących (§. 60. ustęp końcowy) albo pieczy nad pewną gałęzią gospodarki miejskiej — komisyom, do których wybrać można członków rady miejskiej lub inne osoby.

§. 83.

Komisya ma obowiązek poruczone sobie czynności sumiennie wykonać i o wykonaniu lub przeszkodach donieść radzie miejskiej lub sekcyi właściwej — a jeżeli

jej czynności trwają przez dłuższy czas, składać z końcem każdego roku peryodyczne sprawozdania.

Komisye obowiązują przepisy, odnoszące się do obrad i uchwał sekcyjnych, jeżeli rada miejska dla nich nie uchwali regulaminu. Takie jej uchwały, o których prezydent miasta niezwłocznie winien być zawiadomionym, może zawiesić przewodniczący i prezydent miasta.

O zawieszonych uchwałach rozstrzyga to ciało, które komisyę wybrało, ostatecznie zaś rada miejska.

Tytuł 14.

Zakres działania prezydenta i wiceprezydentów.

§. 84.

Prezydent miasta zarządza sprawami gminy, kieruje czynnościami rady i magistratu, przewodniczy ich obradom, wykonuje uchwały rady i nadzoruje zakłady gminne.

On reprezentuje gminę na zewnątrz i jest przełożonym wszystkich urzędów i zakładów miejskich.

Gminie odpowiada on za czynności tak własne jak i urzędników miejskich, a władzom państwowym za czynności w sprawach poruczonych.

§. 85.

Prezydenta miasta zastępuje we wszystkich sprawach w razie przeszkody pierwszy wiceprezydent a gdyby przeszkoda także u niego zachodziła, wiceprezydent drugi.

Prezydent może pod własną odpowiedzialnością powierzyć zastępstwo w sprawach do jego zakresu należących, na czas dłuższy aż do odwołania tak pierwszemu jak i drugiemu wiceprezydentowi i w ogóle czynności prezydyalne tak rozłożyć, jak tego wymaga interes miasta. Rozdział czynności prezydyalnych podaje prezydent do wiadomości rady i magistratu.

§. 86.

Dokumenty, mocą których gmina zaciąga zobowiązania, podpisuje prezydent i dwaj członkowie rady miejskiej przez nią wyznaczeni.

§. 87.

Prezydent decyduje samodzielnie w sprawach do poruczonego zakresu gminy należących, oraz w sprawach własnego zakresu gminy, które według przepisu niniejszego statutu, lub oddzielnych instrukcyi nie są zastrzeżone rozpoznaniu rady miejskiej, sekcyi lub magistratu.

§. 88.

Do prezydenta należy kierunek policyi miejscowej w gminie. W nagłych razach, a mianowicie, jeżeli idzie o utrzymanie spokojności publicznej, zdrowotności, bezpieczeństwa prywatnego, lub nakoniec o zabezpieczenie majątku gminnego, wydaje zarządzenia bez względu na wysokość wydatków z wykonaniem połączonych.

Obowiązanym jednak będzie wyjednać zatwierdzenie poczynionych zarządzeń w najkrótszym czasie u rady miejskiej.

§. 89.

Prezydent miasta przyjmuje i oddala wszystkie sługi oraz osoby pobierające dzienne wynagrodzenie.

§. 90.

Prezydent udziela zaliczek urzędnikom i sługom miejskim, nieprzenoszących trzechmiesięcznej płacy.

Udziela urlopów urzędnikom i sługom miejskim do trzech miesięcy.

§. 91.

Prezydent wykonuje władzę dyscyplinarną nad wszystkimi urzędnikami i sługami gminnymi i zakładów gminnych.

Rada miejska może żądać od prezydenta wytoczenia śledztwa dyscyplinarnego. Do wykonywania tej władzy służą prezydentowi miasta wszystkie te prawa, jakie według przepisów obowiązujących każdy wogóle naczelnik urzędu pod względem dyscyplinarnym posiada. Zawieszenie jednak w urzędowaniu urzędników przez radę miejską mianowanych, poda prezydent na najbliższem posiedzeniu do wiadomości rady miejskiej.

§. 92.

Prezydent może zarządzić sprawunki, które wydatku wyższego nad 400 k. nie wymagają i łącznie wzięte sumy na ten cel preliminowanej nie przenoszą.

§. 93.

Obowiązkiem prezydenta jest zarządzać od czasu do czasu kontrolowanie kas miejskich. tudzież wszystkich kas zakładów pod zarządem lub nadzorem gminy zostających. Ma on prawo osobiście brać udział w tej czynności.

Kontrolowanie wymienionych kas może także zarządzić rada miejska.

§ 94.

Prawo asygnowania pieniędzy z kasy miejskiej służy prezydentowi miasta pod

własną odpowiedzialnością. Dla bliższego określenia tego prawa postanawia się, co następuje:

a) żaden wydatek nie mający pokrycia w budżecie nie może być uczynionym bez zezwolenia Rady miejskiej, właściwej sekcyi albo komisyi, a względnie Wydziału krajowego.

b) Do wypłaty systemizowanych płac i pensyi, następnie do wypłaty podatków i dodatków, tudzież należytości prawnych, przez właściwą władzę wymierzonych, nie potrzeba zezwolenia Rady miejskiej.

c) Wynagrodzenia przypadające przedsiębiorcom z mocy kontraktów lub ugód, za zezwoleniem Rady miejskiej zawartych, wtedy tylko wypłacone być mogą, kiedy sekcya lub komisya odbiorcza nie poczyni żadnych zarzutów; w przeciwnym zaś razie należy wstrzymać wypłatę aż do decyzyi Rady miejskiej, a według okoliczności i Wydziału krajowego.

d) Każdą asygnacyę pieniężną należy przesłać wydziałowi rachunkowemu do przejrzenia i skontrolowania.

Tytuł 15.

Zakres działania magistratu.

§. 95.

Magistrat jest w sprawach własnego zakresu organem wykonawczym gminy, oraz pierwszą instancyą administracyjną w sprawach zakresu poruczonego (§. 59 *b*); zarządza pod kierownictwem prezydenta i pod jego odpowiedzialnością sprawami gminy i wykonuje pieczę nad zakładami pod nadzorem gminy zostającymi, nakoniec załatwia bieżące czynności w sprawach sobie przekazanych.

§. 96.

Magistrat przekazane sobie czynności załatwia częścią kolegialnie, a częścią jako sprawy bieżące.

§. 97.

Kolegialnemu rozpoznaniu i uchwale magistratu ulegają wszystkie sprawy, które rada miejska lub prezydent kolegialnemu rozpoznaniu magistratu przydzieli, tudzież wykonywanie sądownictwa karno-policyjnego.

Wyjąwszy wykonywania karno-policyjnego, prezydent miasta we wszystkich innych sprawach uchwałami magistratu nie jest związanym.

§. 98.

W obradach kolegialnych magistratu biorą udział pod przewodnictwem prezy-

denta lub jego zastępcy, obaj wiceprezydenci miasta, dyrektor i radcy magistratu z głosem stanowczym. W sprawach sanitarnych fizyk miejski, w sprawach budowlanych dyrektor budownictwa, a w sprawach rachunkowych i skarbowych naczelnik biura obrachunkowego, mają w obradach magistratu także głos stanowczy. Tych urzędników zastępują z głosem stanowczym zastępcy ich w kierownictwie odnośnych wydziałów.

Wszyscy inni urzędnicy miejscy i zakładów miejskich mogą na polecenie prezydenta lub jego zastępcy brać udział w obradach magistratu tylko z głosem doradczym.

W sprawach, które mają przyjść pod uchwałę rady miejskiej, albo które wykonanie uchwał rady miejskiej mają na celu, mogą przewodniczący sekcyi lub komisyi uczestniczyć w obradach z głosem doradczym Przewodniczący sekcyi lub komisyi może poruczyć swoje zastępstwo w obradach magistratu innemu członkowi sekcyi lub komisyi.

Przewodniczący rozstrzyga w razie równości głosów.

Na referatach uchwał magistratu ma prowadzący pióro zaznaczyć zapadłą uchwałę, ewentualnie także na żądanie zapisać zdanie odmienne.

Biorący udział w posiedzeniach magistratu, którzy między sobą są spokrewnieni lub spowinowaceni aż do 4. stopnia włącznie — mają się wstrzymać od głosowania i w sprawach, których referentem jest ich krewny lub powinowaty.

§. 99.

W sprawach poruczonego zakresu magistrat stosować się powinien do przepisów i instrukcyi w drodze właściwej wydanych.

§. 100.

Celem dokładniejszego poglądu i jednostajności postępowania rada miejska podzieli magistrat na stosowną liczbę wydziałów.

§. 101.

Głównymi obowiązkami magistratu są:

a) starać się o należyte ogłoszenie ustaw i obwieszczeń rządowych i miejskich;

b) prowadzić dokładne spisy ludności miejscowej i wydawać świadectwa przynależności do gminy;

c) utrzymywać dokładny inwentarz majątku gminy i uwidaczniać w nim wszelkie następne zmiany, czuwać nad nienaruszalnością granic gminy i posiadłości gminy;

d) starać się o bezpieczeństwo osób i majątku mieszkańców;

e) czuwać nad wykonaniem przepisów dotyczących święcenia niedziel i świąt uroczystych, powstrzymywać wszelkie naruszenia obrządków religijnych i służby Bożej;

f) zawiadywać majątkiem gminy w granicach przez radę miejską określonych;

g) pilnować, aby zakłady pod zarządem lub dozorem gminy zostające lub przez nią dotowane, do statutów i instrukcyi się stosowały;

h) starać się o zaopatrzenie miasta w dobrą i tanią żywność i wodę;

i) wykonywać policyę zdrowia, starać się o należytą opiekę nad chorymi i rekonwalescentami;

k) mieć pieczę nad zaopatrzeniem ubogich i zapobiegać żebractwu;

l) wykonywać służące gminie prawo wydalania na podstawie §. 11. statutu;

m) starać się o pomoc przy pożarach i powodziach i innych klęskach elementarnych;

n) starać się o wygody mieszkańców, o oświetlenie i upiększenie miasta, o utrzymanie istniejących w obrębie miasta dróg, placów, ulic, bruków, mostów, studni, kanałów, cmentarzy itp.;

o) dbać o czystość placów, ulic, dróg i utrzymywać dozór nad czystością domów i podwórców;

p) wykonywać przepisy dotyczące budowli i zarobkowania;

r) dozwalać dobrowolnych licytacyi ruchomości;

s) egzekwować należytości miejskie i rządowe;

t) odstawiać kontygent wojskowy na miasto przypadający, — utrzymywać kontrolę urlopników, rezerwistów, i należących do pospolitego ruszenia;

u) kwaterować wojsko i dostarczać podwód;

w) rozpoznawać i karać przestępstwa przeciw rozporządzeniom policyjnym miejskim.

§. 102.

W sprawach, innym organom poruczonych, powinien magistrat, jeżeli idzie o dobro gminy lub jej mieszkańców, na wezwanie organa te według możności wspierać.

§. 103.

Magistrat powinien w razie potrzeby użyć służących sobie środków przymusowych dla wykonania przepisów ustaw, wyższych poleceń i własnych rozporządzeń; — oraz powinien na żądanie dostarczać prawnej pomocy innym, do przestrzegania przepisów nstawami powołanym władzom.

§. 104.

Gdyby środki przymusowe magistratowi służące do wprowadzenia w wykonanie ustaw i rozporządzeń nie były dostatecznymi, natedy magistrat winien potrzebnej pomocy od właściwej władzy zażądać.

§. 105.

Dla utrzymania swej powagi i powstrzymania uchybień może magistrat użyć środków, jakie służą władzom rządowym.

§. 106.

Od orzeczeń i zarządzeń Magistratu w sprawach własnego zakresu działania, służy prawo odwołania w terminie dni 14 do Rady miejskiej, o ile szczególne ustawy innego terminu nie ustanawiają.

Dodatek do §. 106.

W sprawach poruczonego zakresu działania, a w szczególności także od orzeczeń karno-policyjnych Magistratu, ma być rekurs do politycznej władzy krajowej podany.

DZIAŁ V.

Tytuł 16.

Stosunek władzy gminnej do władz krajowych i do władz administracyjnych państwa.

§. 107.

W sprawach własnego zakresu podlega gmina miasta Krakowa bezpośrednio Wydziałowi krajowemu a względnie Sejmowi krajowemu.

Dodatek do §. 107.

Wydział krajowy czuwa nad tem, aby majątek miasta niemniej zakładów miejskich w całości, nie nadwerężony był utrzymany.

Wydział krajowy może na prezydenta lub jego zastępcę, przekraczającego lub zaniedbującego swój obowiązek w sprawach ustawowego zakresu działania gminy, nakładać kary do 400 kor. Kary te wpływają do kasy miejskiej na fundusz ubogich. W razie cięższego przekroczenia lub ciągłego zaniedbywania obowiązków, może prezydent lub jego zastępca, po uprzedniem przeprowadzeniu śledztwa dyscyplinarnego, być złożonym z urzędu przez Namiestnika w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

§. 108.

Od orzeczeń i zarządzeń Rady miejskiej służy prawo odwołania się do Wydziału krajowego w terminie dni 14, o ile szczególne przepisy nie ustanawiają innego terminu lub innego toku instancyi.

Dodatek do §. 108.

Rekursy mają być wnoszone na ręce Magistratu.

§. 109.

Rządowi służy prawo nadzoru nad gminą, aby swego zakresu działania nie przekraczała i wbrew ustawom nie działała.

To prawo nadzoru wykonuje polityczna Władza krajowa; na żądanie jej przeto Prezydent miasta powinien jej udzielić uchwały Rady miejskiej i inne potrzebne wyjaśnienia.

§. 110.

Polityczna Władza krajowa ma prawo zakazać wykonania uchwały powziętej przez Radę miejską, jeżeli uchwała przekracza zakres działania Rady lub sprzeciwia się ustawom. Przeciw takiemu zakazowi służy prawo rekursu w dniach 60 do Ministerstwa spraw wewnętrznych. Jeżeli jednak sprawa należy do własnego zakresu działania gminy, Władza krajowa powinna o wydanym zakazie zawiadomić równocześnie Wydział krajowy.

Dodatek do §. 110.

Polityczna Władza krajowa ma prawo nałożyć na prezydenta lub jego zastępcę przekraczającego lub zaniedbującego swe obowiązki w sprawach poruczonego zakresu działania, karę aż do 400 k. Kary te wpływają do kasy miejskiej na fundusz ubogich.

§. 111.

Polityczna Władza krajowa rozstrzyga rekursy, wniesione w dniach 14, przeciw zarządzeniom Magistratu lub Rady miejskiej, naruszającym lub mylnie stosującym ustawy, o ile te zarządzenia nie są oparte na uchwałach, przeciw którym rekursy do Wydziału krajowego powinny być wnoszone.

W sprawach poruczonego zakresu działania, a w szczególności także od orzeczeń karno-policyjnych Magistratu, ma być rekurs w każdym razie do politycznej Władzy krajowej podany.

§. 111. (Cały skreślić).

DZIAŁ VI.

Tytuł 17.

O wpływie władzy gminnej na sprawy odnoszące się do różnych wyznań religijnych.

§. 112.

Specyalne sprawy chrześciańskie zostają pod wyłącznym zarządem chrześcijańskich członków gminy krakowskiej.

Sprawy te odnoszą się:

a) do przedmiotów duchownych, szkolnych i dobroczynnych, tudzież zakładów wyłącznie z funduszów chrześcijańskich dotowanych;

b) do praw patronatu, prezentowania i mianowania pasterzy dusz i nauczycieli religii, jakoteż nadawania stypendyów wyznaniowych.

§. 111.

§. 113.

W zarządzie spraw w paragrafie powyższym wymienionych zastępują gminę

§. 112.

członkowie Rady miejskiej chrześcijańskiego wyznania. Do wydania ważnej uchwały w sprawach tego rodzaju obecność $^2/_3$ części członków Rady miejskiej wyznania chrześciańskiego jest konieczną.

§. 114. §. 113.

W sprawach tyczących się wyznania mojżeszowego, o ile one pod rozpoznanie gminy przychodzić będą, uchwalać mają pod przewodnictwem prezydenta członkowie Rady miejskiej wyznania mojżeszowego, w komplecie przynajmniej $^2/_3$ części członków tego wyznania.

Gdyby liczba wybranych członków Rady miejskiej wyznania izraelickiego 21 nie wynosiła, natedy liczba ta powołaniem do obrad mężów zaufania przez członków Rady miejskiej wyznania izraelickiego, uzupełnioną będzie.

DZIAŁ VII.

Tytuł 18.

Postanowienia przejściowe.

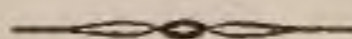
§. 115. § 114.

Statut niniejszy wchodzi w życie z dniem jego ogłoszenia w Dzienniku ustaw krajowych. Z tym dniem tracą moc obowiązującą postanowienia tymczasowego statutu dla stoł. król. miasta Krakowa z dnia 1. kwietnia 1866 zamieszczonego w III. części Dziennika ustaw i rozp. krajowych z d. 13. kwietnia 1866, jednakże przepisy niniejszego statutu dotyczące wyborów do Rady miejskiej wejdą w wykonanie dopiero przy najbliższych wyborach uzupełniających, postanowienia o wiceprezydentach po ukonstytuowaniu się uzupełnionej przez najbliższe wybory Rady miejskiej, zaś postanowienie §. 34. z dniem 1. stycznia 1901 r.

Pierwsze wybory uzupełniające do Rady miejskiej po wejściu w życie niniejszego statutu dokonane będą na 5-cio letni czas urzędowania, do następnych wyborów ma zastosowanie przepis §. 45.

Przy najbliższych wyborach wybiera każde koło i każdy oddział wyborczy z uwzględnieniem §. 45. połowę liczby radców na nie przypadających.

Pierwsze wybory po wejściu w życie niniejszego statutu odbędą się na podstawie listy wyborczej, która według przepisu §. 37. dotychczasowego statutu ustaloną będzie.

Alegat 2. do sprawozdania. LW. 11380/900

UWAGI

do projektu reformy statutu wypracowanego przez Komisję statutową.

W myśl uchwały Rady mieskiej z 21. stycznia 1897, Komisya statutowa przerobiła pierwotny projekt reformy statutu miasta Krakowa i dodaje do tego wypracowania uwagi następujące:

A) Co do postanowień o wyborze radców miejskich.

Uchwała Rady miejskiej z 21. stycznia 1897, w tym względzie Komisyi ściśle wytknęła granice. Rada uchwaliła pomnożenie liczby radców o 4 w tym celu, aby zapewnić prawo wyboru rękodzielnikom, posiadającym kartę przemysłową na samoistnie prowadzony przemysł i poleciła Komisyi statutowej, aby celem sformułowania potrzebnych w tym celu zmian statutu, tudzież celem poczynienia tych zmian, które są konieczne ze względu na nowe ustawodawstwo, przedłożyła wnioski sformułowane. W uzasadnieniu tej uchwały Rada miejska oświadczyła, „że właściwą podstawą prawa wyborczego powinny pozostać zasady i postanowienia obecnie obowiązującego statutu", a jeżeli w uchwale wspomniano o nowem ustawodawstwie, głównie nowe ustawodawstwo skarbowe, t. j. ustawę państwową z 25. października 1896 L. 220 dz. u. p. o bezpośrednich podatkach osobistych, miano na myśli.

Wobec tak dobitnie wyrażonej woli Rady miejskiej, Komisja statutowa nie zmieniła zasad, na których prawo wyborcze do reprezentacyi gminnej obecnie polega, tylko ograniczyła się do zmian koniecznych, albo pożądanych.

Zatrzymano przedewszystkiem 3 koła wyborcze: inteligencyi, własności ziemskiej i przemysłu tudzież handlu, a przez utworzenie trzech oddziałów w trzeciem Kole przemysłowców i kupców uzyskano miesce dla osobnej grupy rękodzielniczej, która wybiera 4 radców (§ 30 projektu). Koło I i II ma wybierać jak dotąd po 20 radców, co do Koła III wyjawiła się w Komisyi równość głosów, połowa członków oświadczyła się za pomnożeniem liczby radców z tego Koła o 4 tak, że wyborcy tego Koła mieliby wybierać 24 radców, podczas gdy druga połowa członków Komisyi statutowej, przyznaje temu Kołu dotychczasową liczbę radców 20, t. j 10 z wielkiego przemysłu i handlu, 4 z rękodzielników a 6 z reszty drobniejszych kupców i przemysłowców Rada miejska kwestyę tę rozstrzygnie.

Co do prawa wyborczego Komisya uznała, że ani podatek rentowy, ani podatek osobisto dochodowy nie mogą same przez się uzasadniać prawa wyborczego. Według §. 133 ustawy z 25. października 1896 L. 220 Dz. u. p. opłaca podatek rentowy w przeważającej ilości przypadków za wierzyciela dłużnik, n. p. Kasa oszczędności, tak że właściwy podatnik jest niewiadomym, a ilość opłacających ten podatek w Krakowie bezpośrednio jest stosunkowo tak nieznaczną i podatek ich tak mało wydatnym[1]), że w stosunku do innych warstw ludności zastępstwa w Radzie miejskiej nie mogą wymagać.

Podatek osobisto dochodowy jest podatkiem od łącznego dochodu osoby. Przeważająca część podatników opłaca już inne podatki, które stanowią podstawę ich prawa wyborczego, jak domowo-czynszowy i zarobkowy, z osób, które wyłącznie

Po nad 14 złr. płaci rentowego podatku w łącznej sumie 1358·38 złr. razem osób 50.

podatek osobisto-dochodowy opłacają, bardzo wielu znowu, jak urzędnicy publiczni, już bez względu na opłatę podatków, prawo głosowania do Rady miejskiej posiadają, wreszcie podatek ten jest dotychczas wyłącznie podatkiem państwowym, uwolnionym według ustawy krajowej z 24. czerwca 1898 L. 75 Dz u. kr. od dodatków krajowych, powiatowych i gminnych, a zatem opłacający ten podatek nie przyczyniają się do wydatków na cele gminne.

Z tych powodów uznała Komisja statutowa, że podatki te wyjątkowo uwzględnić należy u osób, które przez swoje stanowisko i wykształcenie dają rękojmię odpowiedniego wykonania prawa wyborczego i umieszczeni być mogą w pierwszem Kole wyborczem. Zastępując zatem przepis §. 22 lit. *c)* tymczasowego statutu, przyznający wszystkim, opłacającym 15 złr. podatku dochodowego prawo głosowania i to w Kole pierwszem (§ 32 obecnego statutu), wnosi Komisya statutowa w §. 19 lit. *k)*, aby prawo wyboru przyznać literatom, dziennikarzom, artystom i urzędnikom przedsiębiorstw, obowiązanych do publicznego składania rachunków, opłacających od roku przynajmniej 28 koron podatku osobisto-dochodowego lub rentowego.

Co do innych podatków, które stanowiły podstawę prawa wyborczego, uchyliła Komisya statutowa przy podatku domowo-czynszowym census minimalny 6 złr., i obniżyła przy podatku zarobkowym census podatkowy z 8 złr. na 10 koron.

Prawo głosowania kobiet było w praktyce na podstawie tymczasowego statutu — chwiejne. Gdy n. p. kramarki wciągano do list wyborczych, nie umieszczono w nich nauczycielek, bo statut tymczasowy, to prawo w § 22 *f)* tylko nauczycielom przyznawał Komisya statutowa opierając się na tem, że różnica płci w prawie głosowania nie ma znaczenia, przyznaje prawo głosowania wszystkim osobom bez różnicy płci, u których prawnie wymagane warunki zachodzą. Także co do sposobu wykonywania tego prawa nie przymusza projekt niewiast, aby głosowały koniecznie przez swoich mężów lub pełnomocników, tylko daje im możność głosowania osobistego (§. 25 projektu).

Projekt określa dalej dokładniej niż dotychczasowy statut wyjęcie i wykluczenie od wyboru i obieralności (§. 22 i 23 proj.) i przyznaje także urzędnikom prawo obieralności (§ 27), bo nie ma przyczyny, dla której ta wykształcona klasa obywateli miałaby być od tego prawa wykluczoną, zwłaszcza że w tym względzie statut tymczasowy był unikatem wśród wszystkich ustaw wyborczych gminnych, obowiązujących w naszym kraju

Z uwzględnieniem tych projektowanych zmian skład Rady miejskiej byłby następującym:

W Kole pierwszem, które wybiera 20 radców, było według list wyborczych ostatniego wyboru z r. 1896 wyborców 2042, a z tych 35 z tytułu opłacanego podatku dochodowego; rozszerzając prawo wyborcze w tem Kole w §. 19 *a* do *k* do kobiet i innych pominiętych dotąd warstw inteligencyi, (lit. *e) h) i) k)*, wzrośnie prawdopodobnie lista wyborców w tem Kole do 2500.

W Kole drugiem właściciele nieruchomości zaprowadzono tę zmianę, że także idealny podatek domowo-czynszowy ma być wliczonym przy układaniu listy wyborczej Nowo wybudowane i przebudowane domy są na pewien przeciąg lat uwolnione od podatku domowo czynszowego państwowego, jednakże nie są one wolne od dodatków gminnych, i w tym celu, aby obliczyć te dodatki, podatek się wymierza, który dla państwa tylko idealne, zaś dla gminy realne przedstawia korzyści. Ponieważ właściciele nowych domów i przebudówek ponoszą wszystkie ciężary gminne, Komisja statutowa sądziła, że im zarówno jak właścicielom dawniejszym należało przyznać prawo głosowania (§ 30 ust. 1 proj.).

Skutkiem tej zmiany wzrośnie ilość wyborców i zmieni się rozkład na dwa oddziały wyborcze. W roku 1896 głosowało w tem Kole 921 wyborców, a mianowicie 136 w oddziale I, a 785 w oddziale II; po dokonanej zmianie głosować będzie w tem Kole razem 1350 wyborców, to jest w oddziale I 265 a w oddziale II 1085 wyborców. Uwzględniając dalej, że wielu właścicieli domów mieszka po za obzębem Krakowa, uznała Komisya statutowa za słuszne, przyznać wyborcom tego Koła wyborczego, prawo głosowania przez pełnomocników (§. 24 projektu).

W Kole trzeciem zmiany są najważniejsze przez wprowadzenie nowego oddziału rękodzielników. Oprócz tego zmieniono, uwzględniając nowy podatek powszechny zarobkowy, sposób rozmieszczenia wyborców na oddziały. Mianowicie mają

stanowić I. oddział z 10 mandatami towarzystwa, obowiązane do publicznego składania rachunków (takich jest 20), dalej te osoby, które przy ostatnim rozkładzie podatku zarobkowego powszechnego są zaliczone do I i II klasy opodatkowanych (takich jest 125); tak że ilość wyborców w tym oddziale wynosić będzie 145, zamiast 74, którzy w r. 1896 głosowali w 1. oddziale. W 2. oddziale Koła III. (mniejszy przemysł i handel) miało w r. 1896 prawo do głosowania 1325 wyborców. Gdyby zachowano ten sam census podatkowy 8 złr. podatku zarobkowego, mielibyśmy według wykazów podatkowych z r. 1898 w tym oddziale wyborców 1873. Komisya statutowa proponuje obniżenie cenzusu do 5 złr., przybywa więc do tej cyfry 184 wyborców ze stopą podatkową 8 złr., 142 ze stopą podatkową 6 złr., a 455 wyborców ze stopą podatkową 5 złr. Doliczywszy tych wyborców do sumy 1873, wyniesie ogół uprawnionych do wyboru z tytułu opłacanego podatku zarobkowego — pomijając przydzielonych do oddziału pierwszego, 2654 wyborców. Z pośród tych wyborców wydzielić należy jako samoistną grupę rękodzielników. Według wykazu magistratu jest w Krakowie rękodzielników, posiadających kartę przemysłową na samoistnie prowadzony przemysł rękodzielniczy, ogółem 996, z tych 380 płaci podatku zarobkowego mniej niż 5 złr., zaś 5 złr. i wyżej podatku płaci majstrów 616. Tworząc z tych 616 przemysłowców rękodzielniczych drugi oddział Koła trzeciego i przydzielając im do wyboru 4 radców miejskich — reszta 2038 stanowić będzie trzeci oddział, a rada miejska rozstrzygnie, czy na ten oddział ostatni przypaść ma wybór 10 lub tylko 6 radców miejskich.

Wyjaśniwszy powyżej najważniejsze zmiany w projekcie statutu, przeprowadzone w myśl uchwały rady miejskiej z 21. stycznia 1897, dodać należy, że Komisya wprowadziła jeszcze niektóre zmiany, które mają zapobiedz niektórym dostrzeżonym wa om i nadużyciom wyborczym i tak:

1) Najwięcej nadużyć dostrzeżono przy głosowaniu przez pełnomocnictwa. Aby takowe uchylić, proponuje w §. 25 projektu legalizowanie pełnomocnictw.

2) Sporządzanie list wyborczych co trzy lata przed rozpoczęciem wyborów (§ 37 stat.) sprowadza wiele niedokładności w tych spisach. Komisya proponuje dlatego w §. 34 proj. coroczne odnawianie list wyborczych.

3) Celem zapewnienia tajności głosowania, Komisya proponuje oddawanie głosów w kopertach zamkniętych (§. 36 proj.)

B) Co do organów administracyi miejskiej.

W ustępie V. uchwały swej z 21. stycznia 1897 postanowiła rada miejska, że nad resztą przedłożonego wówczas projektu t. j. z wyjątkiem przepisów wyborczych, przechodzi się do dyskusyi szczegółowej.

Wobec tej uchwały nie było obowiązkiem Komisyi statutowej ponownie rozbierać resztę statutu, mimo to jednak Komisya poddała cały statut pod ponowną rozwagę — a w szczególności zastanowiła się także nad uwagami Wydziału krajowego z 3. września 1899 L. 58321.

Organem kierującym i wykonawczym w mieście jest prezydent — organem uchwalającym i kontrolującym rada miejska. Komisya statutowa te zasady uwydatniła stanowczo i starała się zapobiedz temu, aby zakres tych dwóch głównych organów miejskich wzajemnie się nie krzyżował.

Prezydent stoi na czele wszystkich organów miejskich, przewodniczy obradom rady miejskiej, magistratu, może przewodniczyć wszystkim obradom sekcyj i komisyj, winien o wszystkich uchwałach sekcyj i komisyj być zawiadomionym i ma prawo zawieszania uchwał rady miejskiej, sekcyj i komisyj.

W sferze wykonawczej on jest jedynie odpowiedzialnym czynnikiem i dlatego magistrat może być tylko jego organem doradczym i pomocniczym; a prezydent uchwałami magistratu w zasadzie nie może być skrępowanym. Tylko przy wykonywaniu sądownictwa karno-policyjnego magistrat jest władzą stanowczo uchwalającą (§. 87 proj.) Aby prezydentowi umożliwić wykonywanie tych rozległych atrybucyj, dodaje mu projekt dwóch wiceprezydentów, przez radę miejską wybranych, którzy w razie przeszkody go we wszystkich atrybucyach tak własnego, jak i powierzonego zakresu działania zastępują, i którym odwołalnie pod własną odpowiedzialnością także zastępstwo w niektórych sprawach na czas dłuższy powierzyć może (§. 80 projektu). Urząd I. wiceprezydenta jest płatnym, drugiemu wiceprezydentowi może Rada miejska przyznać odpowiednie wynagrodzenie (§ 49).

Atrybucye Rady miejskiej zostały w projekcie dokładnie zbadane (§ 60), a ponieważ brakowało postanowień o wydawaniu przepisów policyi miejscowej dodano (pod Nrem 30) podobne postanowienie, jakie istnieje w statucie miasta Lwowa. Na życzenie Wydziału krajowego dodano termin, w którym budżet uchwalony i rachunki miejskie mają być załatwione.

Aby tok czynności przyspieszyć, końcowy ustęp §. 60 projektu daje Radzie miejskiej możność przekazania niektórych czynności do jej zakresu należących, prezydentowi, sekcyom lub komisyom.

Atrybucye sekcyj i komisyj, jako organów Rady miejskiej zostały tak starannie określone, że nie zachodzi obawa wkroczenia tych organów w zakres wykonawczy prezydenta. Przy rozwijającej się czynności miejskiej, zachodzi częstokroć potrzeba utworzenia osobnych komisyj, którym stale pieczę nad niektóremi gałęziami administracyi miejskiej albo nad zakładami miejskimi jest powierzoną. Ponieważ brzmienie §§. 89 i 90 obecnego statutu mogłoby wyrodzić zdanie, że komisye istnieć mogą tylko do jednorazowych, szczególnych czynności, nadano tym paragrafom w §§. 82 i 83 brzmienie, odpowiadające obecnym potrzebom administracyjnym. Rozumie się samo przez się, że także prezydent do pomocy przy załatwieniu swoich czynności może powoływać komisye, ale nie zachodzi potrzeba o takich komisyach, które zupełnie od woli prezydenta zależą i jego odpowiedzialności nie uchylają w statucie wyraźnie wspominać.

Magistrat jest organem wykonawczym i pomocniczym prezydenta, nie zachodziła zatem potrzeba bliższego określenia jego zadań, po nad to, co zawierał już dotychczasowy statut. Komisya wyeliminowała tylko te postanowienia, któreby nadawały magistratowi samodzielne i niezależne od prezydenta stanowisko (§ 105 ob. statutu). Wystarczające wzmocnienie żywiołu autonomicznego w magistracie upatrywała Komisya statutowa w udziale wiceprezydentów w obradach magistratu, i w możliwem uczestniczeniu przewodniczących sekcyj i komisyj. Komisya nie zaleca zaś utworzenia ściślejszego wydziału z Rady miejskiej (Stadtrath), bo pomijając znaczne koszta tego urządzenia, rozgraniczenie atrybucyj pełnej rady i ściślejszego wydziału jest bardzo trudne, kazuistyczne i mimo wszelką staranność może wywołać liczne spory kompetencyjne.

Wobec wprowadzenia dwóch wiceprezydentów wybranych, pierwszy urzędnik magistratu musi zmienić tytuł na dyrektora magistratu.

Kasparek,
sprawozdawca.

LW. 7.199/1900.

We Lwowie dnia 2. marca 1900.

Aleg. 43

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie petycyi gminy miasta Białej o nadanie jej ustawy wodociągowej.

Wysoki Sejmie!

Już w sprawozdaniu z dnia 10. marca 1896 LW. 14.899 aleg. sten. spr. nr. 6 (1896/7) podniósł Wydział krajowy, że wskutek niekorzystnego co do terenu położenia gminy miasta Białej, stan zdrowotny tego miasta pozostawia bardzo wiele do życzenia.

Miasto rzeczone bowiem położone w zagłębieniu, pozbawione jest należytego i rychłego odpływu opadów atmosferycznych, co powoduje zastój płynów na miejscu, powolny ich rozkład i wsiąkanie w ziemię, tworzenie bagien, zatruwanie powietrza i wody w studniach i zawilgacanie lub przesiąkanie i gnicie ścian pomieszkań i piwnic.

Pierwszym krokiem do usunięcia tak niepomyślnego stanu, była uchwalona przez Wysoki Sejm dnia 3. lutego 1897 ustawa z dnia 30. maja 1897 Dz. u. kr. nr. 33 o obowiązku właścicieli domów w mieście Białej wybudowania kanałów domowych, połączenia tych kanałów z miejskimi kanałami publicznymi i o prawach gminy pobierania taksy za to połączenie.

Ustawa ta ma na celu zapobieżenie na przyszłość pogorszeniu się stosunków sanitarnych w ten sposób, że odpływ opadów atmosferycznych zabezpieczony ma być całą siecią kanałów, które bądź istnieją, bądź z biegiem czasu powstaną.

Nie może ona jednak usunąć złego, jakie wskutek dawniejszych niepomyślnych warunków w gminie już powstało i istnieje, zwłaszcza pod względem jakości wody do picia, zatruwanej otaczającym ją zepsutym gruntem i dawniejszymi źle pobudowanymi dołami kloacznymi, oraz wód rzeki Białki z dopływem, zanieczyszczanej przez zakłady przemysłowe w Bielsku i Białej.

Przeprowadzona też podług relacyi Magistratu z 25. września 1899 l. 5.847, zarówno w roku 1883, kiedy po raz pierwszy podniesiono kwestyę zaopatrzenia miasta

w zdrową wodę do picia, jak i w roku 1890 analiza wody z kilkudziesięciu, z rozmaitych części miasta wybranych studzien prywatnych i wszystkich publicznych, wykazała, że ani jedna z nich nie ma bezwzględnie zdrowej wody, oraz, że przeważna ich część ma wodę dla zdrowia ludzkiego wręcz szkodliwą.

Rada miejska postanowiła więc uchwałami z 6. maja 1898 i 10. marca 1899 urządzić wodociąg miejski, a to od górnego biegu strumienia wielkiej i małej Straconki w gminie tej samej nazwy, odległej od miasta o 5 km. i położonej o 75 m. wyżej od średniej wysokości miasta. Wodociąg ten dostarczać ma miastu 1.500 m.^{3} wody w ciągu 24 godzin, a ilość ta wody wystarcza na 20.000 mieszkańców po 75 l. na dzień i głowę, podczas gdy dzisiejsza liczba mieszkańców wynosi głów 8.000.

C. k. Starostwo w Białej reskryptem z 20. czerwca 1899 l. 20.412 wydało gminie konsens na urządzenie wspomnianego wyżej wodociągn.

Na pokrycie zaś kosztów odnośnych, uchwaliła Rada miasta dnia 22. września 1899 zaciągnąć pożyczkę do wysokości 250.000 zł. w. a.

Pożyczkę tę zatwierdził Wydział krajowy uchwałą z 24. listopada 1899 l. 76.411, na podstawie przychylnej opinii Wydziału powiatowego, w myśl ustawy z 13. lipca 1898 Dz. u. kr. nr. 69.

Raty amortyzacyjne powyższej pożyczki, która ma być spłaconą w 50 latach za 4·2% oprocentowaniem i 0·6% na amortyzacyę, wynosić mają około 12.000 zł. rocznie; doliczywszy do tego koszta zarządu wodociągu, podane przez Magistrat w relacyach z 25. września 1899 l. 5.847 i 12. grudnia 1899 l. 8.117 na 4.000 zł. rocznie, razem więc koszt roczny wynosić ma 16.000 zł., na pokrycie zaś tego kosztu nie posiada gmina żadnych środków.

O dalszem obciążeniu tym kosztem budżetu gminnego i mowy być nie może, jeśli się zważy, że na pokrycie niedoboru budżetowego na rok 1898 nałożono za osobną uchwałą Wysokiego Sejmu z 24. stycznia 1898 i Najwyższem zezwoleniem — 115% dodatek gminny, na rok 1899 uchwałą Wysokiego Sejmu z 21. marca 1899 i Najwyższem zezwoleniem — 105% dodatek gminny, wreszcie na rok 1900 znajduje się w toku sprawa nałożenia 100% dodatku gminnego.

Nadto zaznacza Wydział krajowy, że gdy z powodu zniesienia miejskiego zakładu kontumacyjnego, gmina pozbawioną została spodziewanego z tego zakładu stałego dochodu rocznego, którym miała być przedewszystkiem umarzaną pożyczka zaciągnięta na budowę rzeczonego zakładu, zniewolony był Wydział krajowy dla ułatwienia gminie uporządkowania swej gospodarki i zapobieżenia jeszcze większemu obciążeniu siły podatkowej mieszkańców, uchwałami z 9. października 1897 l. 61.049 i 2. września 1898 l. 33.420, zezwolić gminie, ażeby celem spłaty swych długów oprocentowanych, zaciągnęła w swym własnym zarodowym majątku bezprocentową pożyczkę w kwocie 210.350 zł. w. a., z oboobowiązkiem spłacenia tej pożyczki w ratach po 5.000 zł. rocznie.

Przy budżecie na rok 1900 gmina prosząc o zezwolenie na 100% dodatek, uprasza zarazem o odroczenie spłaty powyższych 5.000 zł., inaczej bowiem zachodziłaby potrzeba podwyższenia 100% dodatku jeszcze przynajmniej o 9% od sumy podatków w kwocie 55.794 zł. bez podatku osobisto-dochodowego.

Wobec powyższego stanu rzeczy zmuszoną jest przeto gmina starać się o uzyskanie w innej drodze środków na pokrycie kosztów urządzenia i administracyi wodociągu miejskiego.

Rada miejska postanowiła mianowicie uchwałą z 24. listopada 1899, powziętą w należytym komplecie, wprowadzić w gminie na wzór innych miast, przymus połączenia domów z wodociągiem miejskim, oraz podatek gminny od fasyonowanego czynszu i opłatę za używanie wody. Zarazem uchwaliła Rada miejska tekst projektu odnośnej ustawy.

Uchwała powyższa z projektowaną ustawą została w gminie należycie ogłoszoną zarówno przez jej wywieszenie, jak i obwieszczenie w miejscowym dzienniku, a jak to Magistrat w relacyi swej z 12. grudnia 1899 l. 8.117, stwierdza, nie wniesiono przeciw wspomnianej uchwale lub projektowi ustawy żadnego protestu.

Rada powiatowa zaś w Białej uchwałą z 22. stycznia 1900 l. 3.534/1899 zatwierdziła rzeczoną uchwałę Rady miejskiej.

Na pokrycie więc rocznych kosztów około 16.000 zł. spodziewa się gmina uzyskać z opłat za używanie wody rocznie około 8.000 do 9.000 zł., resztę zaś w kwocie około 7.000 zł. uzyskać z nałożenia około 4% podatku gminnego od fasyonowanych i urzędownie stwierdzonych czynszów, wynoszących w przybliżeniu około 175.000 zł.

Wydział krajowy zaznacza tu, że gmina posiada już prawo poboru 1% podatku gminnego od fasyonowanego i urzędownie stwierdzonego czynszu, dochód stąd jednak pochodzący, przeznaczony jest na bieżące potrzeby gminy.

Uchwalony przez Radę miejską i w gminie należycie ogłoszony projekt ustawy jest niemal dosłowny z projektem, jaki uchwaliła Rada miasta Krakowa w grudniu 1898, a który zamieszczony został w sprawozdaniu Wydziału krajowego z 9. marca 1899 L. 7.360 (aleg. sten. spr. Nr. 158 z r. 1898/9).

Różnica między powyższymi projektami zachodzi tylko w tym kierunku, że projekt Bialski wprowadza obowiązek uiszczania opłaty za używanie wody w ogóle, bez względu na cel, podczas gdy projekt Krakowski uwalnia od tej opłaty wodę na zwyczajne potrzeby domowe używaną, t. j. do picia, gotowania, prania, czyszczenia, kąpieli itp., oraz, że natomiast od podatku gminnego ma być wolny czynsz nieprzenoszący 50 zł. rocznie, czego projekt krakowski i odnośna ustawa z 12. sierpnia 1899 Nr. 94. dz. u. kr. nie przewiduje.

Uwolnienie to ostatnie nie zostało wprawdzie samym projektem Bialskim objęte, wynika ono jednak zarówno z uchwały Rady miasta z 24. listopada 1899 jak i petycyi gminy z 12. grudnia 1899 l. 8.117 i dlatego zostaje wstawione do projektu przedłożonego niniejszem Wysokiemu Sejmowi.

Co do pierwszej różnicy projektów Wydział krajowy zaznacza, że gdy Rada miejska taki ogólny pobór opłaty za wodę używaną nawet do codziennego domowego użytku uchwaliła i przeciw temu nikt nie wniósł żadnego zarzutu, niema podstawy do zmiany tego postanowienia. Tego rodzaju ogólne opłaty wprowadzone są też w Ołomuńcu, Nowym Jiczynie, Morawskiej Trubowie, Morawskim Białokościele, Polskiej Ostrawie i innych, jakkolwiek znowu uwolnienie od opłaty za zwykłe użycie wody przewidziane jest ustawami np. dla Pilzna, Lublany i Czerniowiec.

Wreszcie zaznacza Wydział krajowy, że pozostawia w projekcie uchwalone przez Radę miejską postanowienie, podług którego właściciele domów, którzy chcieliby uwolnić się od obowiązku połączenia swych domów z wodociągiem miejskim, winni w przeciągu sześciu miesięcy od wejścia w życie projektowanej ustawy, wykazać się poświadczeniem zakładu upoważnionego przez władzę do badania środków spożywczych, że woda w ich studniach jest zdrową.

Gmina bowiem już z wiosną r. b. przystąpić ma do budowy wodociągu i niema wątpliwości, że budowę tę w ciągu roku ukończy, zresztą takie właśnie postanowienie zawierają niemal wszystkie ustawy wodociągowe.

Ostateczny termin połączenia domów z wodociągiem ustanowiono na dwa lata, nie zaś na trzy, jak w Krakowie.

Inne zmiany i uzupełnienia projektu, wprowadzone przez Wydział krajowy, odpowiadają ściśle zmianom przyjętym przez Wysoki Sejm przy uchwaleniu podobnego pro-

jektu dla Krakowa na podstawie tut. sprawozdania (aleg. sten. spr. Nr. 158 z roku 1898/9) i sprawozdania Komisyi gminnej (aleg. sten. spr. Nr. 231 z roku 1898/9), z tą jedynie różnicą, że w projekcie nie zamieszczono postanowienia o rekursach, jako objętego już §§. 36 i 104 ustawy gminnej z 13. marca 1889 dz. u. kr. Nr. 24.

./. Wydział krajowy przeto wnosi, Wysoki Sejm raczy uchwalić dołączony ./. projekt ustawy.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
St. Badeni m. p.

Sprawozdawca:
Adolf Vayhinger m. p.
Członek Wydziału krajowego.

Ustawa

z dnia . . . . obowiązująca w gminie miasta Białej o obowiązku właścicieli połączenia swoich domów z miejskim wodociągiem, tudzież o zezwoleniu gminie na pobór podatku gminnego od czynszów najmu i opłat gminnych.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

§. 1.

Każdy właściciel położonego w obrębie gminy miasta Białej domu, niemającego studni, lub mającego studnię o wodzie niezdrowej, obowiązany jest po otwarciu miejskiego wodociągu w dotyczącej ulicy lub dotyczącym placu, połączyć dom swój z rzeczonym wodociągiem.

Właściciele domów, które powstaną dopiero po otwarciu powyższego wodociągu, muszą bezwarunkowo połączyć domy swe z miejskim wodociągiem, będą natomiast wolni od ewentualnego obowiązku urządzenia studni w myśl §. 60. ustawy budowniczej z dnia 28. kwietnia 1882 dz. u. kr. Nr. 77.

Połączenie domów z wodociągiem nastąpić ma podług przepisów regulaminu technicznego (§. 12.) i wykonane być może tylko przez osoby posiadające do tego uzdolnienie w myśl przepisów ustawy przemysłowej.

§. 2.

Właściciel domu ponosi koszta połączenia od granicy swej posiadłości i koszta wewnętrznego urządzenia. Koszta doprowadzenia wody do wspomnianej wyżej granicy ponosi gmina.

§. 3.

Połączenie domów z miejskim wodociągiem ma nastąpić najpóźniej w przeciągu dwóch lat po otwarciu wodociągu w odnośnej ulicy lub odnośnym placu.

Jeśli właściciel nie wykona tego połączenia w powyższym terminie, może gmina wykonać je na jego koszt i niebezpieczeństwo.

Domy, które powstaną dopiero po otwarciu wodociągu, mają być z nim połączone przed wydaniem konsensu na ich zamieszkanie lub użytkowanie.

§. 4.

Od obowiązku określonego w §. 1. ustęp pierwszy, może uwolnić Magistrat tych właścicieli domów, którzy w przeciągu sześciu miesięcy od wejścia w życie niniejszej ustawy wykażą się poświadczeniem zakładu upoważnionego przez władzę do badania środków spożywczych, że woda w ich studniach jest zdrową.

Uwolnienie to moze jednak Magistrat odwołać, jeśli przy następnem badaniu wody okaże się, że stała się niezdrową.

Koszta ponownego badania wody ponosi gmina, jeśli woda uznaną zostanie za zdrową, zaś właściciel domu, jeśli woda uznaną zostanie za niezdrową.

§. 5.

W wypadkach na uwzględnienie zasługujących, a w szczególności, gdy koszta połączenia w stosunku do wartości domu będą za wysokie, może Rada miejska uwolnić od obowiązku w §. 1. określonego, jeśli dostateczne zaopatrzenie domu w zdrową wodę jest zapewnione, czy to z powodu bliskości studni publicznej, czy też w inny sposób.

Na żądanie właścicieli i po zbadaniu stosunków miejscowych, może Rada miejska również zezwolić na urządzenie kosztem właścicieli i dla zakładów przemysłowych lub kolonii robotniczych, położonych w obrębie gminy, stosownej liczby studzien wodociągowych, zamiast połączenia poszczególnych domów z wodociągiem miejskim

§. 6.

Na pokrycie kosztów połączonych z zaprowadzeniem wodociągu miejskiego, jego utrzymaniem i administracyą, przysługuje gminie prawo, pobierania przez lat pięćdziesiąt, licząc od dnia oddania wodociągu na użytek publiczny, podatku gminnego aż do wysokości pięciu procentów (5%) zeznanego i przez władze sprawdzonego czynszu najmu lub wartości czynszowej budynków położonych w obrębie gminy.

Od tego podatku wolny jest czynsz nieprzenoszący 100 koron rocznie (§. 11).

§. 7.

Za używanie wody z wodociągu miejskiego może gmina pobierać opłaty według taryfy wydać się mającej (§. 12.).

§. 8.

W granicach zakreślonych w §. 6. i po uwzględnieniu dochodu z opłat (§. 7.) ma Rada miejska corocznie ustanowić wysokość gminnego podatku od czynszów najmu.

§. 9.

Podatek gminny (§. 6.) i opłaty za używanie wody (§. 7.) ponosić mają lokatorowie, względnie używający wody.

Za podatek gminny odpowiadają gminie bezpośrednio właściciele realności, z prawem regresu do swych lokatorów. Opłaty zaś za używanie wody (§. 7.) ściągane będą wprost od pobierających wodę.

Sposób uiszczania tych należytości określi regulamin (§. 12).

§. 10.

Podatek gminny i opłaty (§. 9.) ściągane będą w obrębie gminy podług przepisów istniejących dla ściągania podatków rządowych.

§. 11.

Odpisanie rządowego podatku domowo-czynszowego dlatego, że mieszkanie stało próżne, pociąga za sobą uwolnienie od podatku gminnego (§. 6).

§. 12.

Regulamin techniczny (§. 1.), taryfę opłat (§. 7.), sposób uiszczania podatku gminnego i opłat (§. 9.) i w ogóle rozporządzenia wykonawcze do niniejszej ustawy, uchwali Rada miasta.

Uchwała ta wymaga jednak do swej ważności zatwierdzenia Wydziału krajowego w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem.

W taki sam sposób może nastąpić zmiana regulaminu taryfy lub wogóle rozporządzenia wykonawczego.

§. 13.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

§. 14.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

LW. 18.741/900.

We Lwowie dnia 16. marca 1900.

Aleg. 44

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o fundacyi Stanisława hr. Skarbka za rok 1899.

Wysoki Sejmie!

Przedkładając w myśl uchwały W. Sejmu z 16. stycznia 1888 niniejsze sprawozdanie o stanie fundacyi Skarbkowskiej za rok 1899, Wydział krajowy nadmienia, że równocześnie osobnem przedłożeniem przedkłada Wys. Sejmowi także zamknięcia rachunkowe tej fundacyi za lata 1897 i 1898.

W roku ubiegłym Wydział krajowy odmówił Zarządowi fundacyi udzielenia absolutoryum za rok 1897 i wskutek tego nie przedłożył W. Sejmowi zamknięcia rachunków za ten rok. Przyczyną odmówienia absolutoryum była znaczna a niczem nieusprawiedliwiona zaległość, pochodząca ze sprzedaży drzewa opałowego z lasów fundacyjnych. Aktem notaryalnym z dnia 5. marca 1899 zobowiązał się jednak kurator fundacyi wraz z swą małżonką zapłacić na rzecz fundacyi całą zaległą należytość wraz z odsetkami zwłoki, a z końcem czerwca 1899 wpłynęła rzeczywiście do kasy fundacyi pierwsza rata tej należytości w kwocie 6.134 zł. 60 ct. w. a. Druga rata w kwocie 5.720 zł. 54 ct. płatna z końcem grudnia 1899 nie została wprawdzie dotychczas uiszczona, ale kurator uchwałą Rady administracyjnej z 27. grudnia 1899 uzyskał prolongatę terminu do końca r. 1900 za opłatą $4\frac{1}{2}\%$ prowizyi zwłoki. Jakkolwiek przeto zaległość powyższa w całości dotychczas zaspokojoną nie została, to jednak warunkowi udzielenia absolutoryum stało się zadość przez zeznanie dokumentu, zapewniającego fundacyi całkowity zwrot zaległej należytości. Wobec tego Wydział krajowy postanowił udzielić Zarządowi fundacyi absolutoryum za r. 1897 i przedłożyć Wys. Sejmowi zamknięcie rachunkowe za rok 1897 wraz z zamknięciem za rok 1898.

W ciągu ubiegłego roku stosunki w 6-klasowej szkole pospolitej w Drohowyżu zostały nareszcie uporządkowane o tyle, że szkoła ta pod względem liczby nauczycieli i planu naukowego czyni zadość wymaganiom organizacyi szkolnej. Również nauka rysunków technicznych w szkole rzemieślniczej, upośledzona w ciągu dwóch lat ostatnich, odbywa się teraz prawidłowo pod kierunkiem nauczyciela fachowo uzdolnionego. Nauczycielem tym jest nowy prowizoryczny kierownik warsztatów, który poruczony sobie dodatkowo obowiązek udzielania tej nauki uznał za swe pierwsze i najgłówniejsze zadanie i przedmiotowi temu prawie cały czas swój poświęca. Ujemną stroną tego jest trwający dalej brak fachowego kierownictwa warsztatów, nieuniknione następstwo połączenia w ręku jednego człowieka dwóch zadań, z których każde wymaga wytężenia wszystkich sił i poświęcenia całego czasu. Wydział krajowy skonstatowawszy ten stan rzeczy przy lustracyi Zakładu niedawno przeprowadzonej, nie omieszka dołożyć wszelkich starań, aby Zarząd

fundacyi skłonić do przyjęcia osobnego nauczyciela rysunków technicznych tak, iżby kierownik warsztatów mógł oddać się zupełnie swemu właściwemu zadaniu, do którego według zdania fachowych znawców posiada wszelkie kwalifikacye.

Ostatnia lustracya Zakładu Drohowyskiego wykryła pewne niedostatki w bezpośrednim nadzorze chłopców, które mogłyby już w najbliższym czasie wpłynąć niekorzystnie na moralną i wychowawczą stronę Zakładu. Przyczyny tego szukać należy po części w niedostatecznej liczbie dozorców, w wyższej jednak mierze w braku odpowiedniej kwalifikacyi intellektualnej tak dozorców jak ich naczelnika, ochmistrza. Najlepsze chęci i niezaprzeczona gorliwość ochmistrza nie wystarczą do podtrzymania niezbędnej ze względów pedagogicznych powagi ochmistrza wobec dozorców, uczniów i całego otoczenia. Wydział krajowy stanowczo zażądał nieodzownych zmian w personalu dozorującym, chociażby nawet zmiany te pociągnąć za sobą miały znaczniejszy od dotychczasowego wydatek.

Sprawa uregulowania finansów fundacyi nie wyszła dotychczas ze sfery projektów a dążenie do utrzymania równowagi budżetowej objawia się na razie tylko redukcyami w poszczególnych działach wydatków. Wydział krajowy pozostawić musi Radzie administracyjnej obmyślenie sposobu stałej sanacyi finansów fundacyi, z obowiązku jednak władzy mającej czuwać nad ścisłem dopełnieniem aktu fundacyi, przestrzegać musi, aby oszczędności w wydatkach nie były połączone z uszczerbkiem dla głównych celów instytucyi.

Jako fakt pomyślny dla dalszego rozwoju fundacyi podnieść musi Wydział krajowy ostateczne zatwierdzenie przez władzę rządową uchwalonych już przed kilku laty nowych statutów i instrukcyi, które zgodnie z obecnemi wymogami prawa i atrybucyi poszczególnych czynników zarządu ściślej określają, a władzę Wydziału krajowego znacznie rozszerzają. Zaznaczyć także należy obsadzenie posady sekretarza Rady administracyjnej siłą odpowiednio ukwalifikowaną.

Zaległości z lat dawnych dzięki sprężystej działalności nowego syndykatu zmniejszają się ciągle. Co zaś do strat poniesionych przez fundacyę za czasów funkcyonowania syndykatu poprzedniego Wydział krajowy stwierdziwszy w kilku przypadkach niedopełnienie obowiązków, poruszył kwestyę odpowiedzialności i oczekuje decyzyi Rady administracyjnej.

Po tych uwagach przystępuje Wydział krajowy do szczegółowego sprawozdania.

Zmiany osobiste.

W ciągu roku 1899 zaszła w składzie Rady administracyjnej zmiana o tyle, że w miejsce dr. Józefa Weigla wszedł jako delegat Rady miasta Lwowa p. Henryk Rewakowicz.

Uchwałą z dnia 12. czerwca 1899 postanowiła Rada administracyjna:

1) nadać z dniem 1. sierpnia 1899 posadę sekretarza Rady p. Hipolitowi Morgenbesserowi z płacą roczną 2.000 zł. bez wszelkich dodatków;

2) uwolnić z dniem 31. lipca 1899 p. Stanisława Gostomskiego, kasyera kasy centralnej, z dotychczasowej posady na jego własne żądanie, z powodu złego stanu zdrowia i przyznać mu tytułem odprawy kwotę 1.000 zł., wreszcie

3) przenieść ze względów służbowych w stały stan spoczynku z dniem 31. października 1899 zastępcę buchaltera p. Ksawerego Burzyńskiego.

Uchwały powyższe Wydział krajowy przyjął do wiadomości.

Nowemu syndykowi fundacyi, dr. Augustowi Łozińskiemu podwyższono od dnia 1. lipca 1899 wynagrodzenie wraz z ryczałtem na utrzymanie pomocników kancelaryjnych z dotychczasowych 1.860 zł. na 3.000 zł. rocznie.

Uchwałę tę Wydział krajowy zatwierdził z zastrzeżeniem, że podwyższenie to ważnem jest na razie tylko na lat trzy.

Zmiana statutów fundacyi.

Uchwalone przez Radę administracyjną a przez Wydział krajowy zatwierdzone zmiany statutów fundacyi z dnia 1. sierpnia 1843, statutu organizacyjnego Zakładu w Drohowyżu i instrukcyi dla kuratora i Rady administracyjnej, uzyskały 30. grudnia 1899 do l. 126.312 aprobatę c. k. Namiestnictwa jako naczelnej władzy fundacyjnej krajowej.

Szkontro centralnej kasy fundacyi.

W dniach 5. i 6. czerwca 1899 odbyło się, w skutek zarządzenia Marszałka krajowego, niespodziewane szkontro centralnej kasy fundacyi. Szkontro przeprowadził rewident rachunkowy Wydziału krajowego p. Marcinkowski przy pomocy dwóch urzędników rachunkowych, w obecności kuratora i dwóch kasowych urzędników fundacyi. Przeliczono gotówkę i efekta w skarbcu, kasie głównej i kasie podręcznej a następnie porównano stan znalezionej gotówki i efektów z wynikami dzienników kasowych, których sumy sprawdzono począwszy od 1. stycznia 1898. Sprawdzone sumy dzienników kasowych były zgodne ze stanem gotówki i efektów znalezionych w kasach.

Dzienników prowadzi kasa fundacyi obecnie sześć a to 1. majątku obrotowego, 2. majątku zarodowego, 3. fundacyi Władysława hr. Skarbka, 4 funduszu assekuracyi, 5. funduszu emerytury urzędników i 6. depozytów, a zatem te tylko, które Wydział krajowy prowadzić polecił. Z pomiędzy tych dzienników zamykano dotychczas z końcem każdego miesiąca tylko jeden t. j. dziennik majątku obrotowego. Z tego powodu zwrócono przy szkontrze uwagę, że Wydział krajowy kilkakrotnie już polecał zamykanie wszystkich dzienników z końcem każdego miesiąca i wyjaśniono na przykładzie, że wykonanie tych poleceń nie nastręcza żadnych trudności i nie zabiera wiele czasu. Kurator przyrzekł, że odtąd wszystkie dzienniki kasowe będą zamykane co miesiąca. Oświadczył również kurator, że zastosuje się w przyszłości do dalszego żądania Wydziału krajowego, ażeby tak wzajemna kontrola urzędników kasowych przy peryodycznem obliczaniu kasy jak i szkontra przedsiębrane przez kuratora, odbywały się na podstawie dzienników kasowych a nie, jak dotychczas, na podstawie strazzy kontrolora.

Nadmienia się w końcu, że przed szkontrem zarządzonem z Wydziału krajowego, centralna kasa fundacyi była w roku 1899 dwa razy szkontrowaną przez kuratora, a mianowicie w dniach 18. marca i 24. maja.

Zmiany w kontrakcie najmu gmachu Skarbkowskiego we Lwowie.

W kontrakcie najmu gmachu Skarbkowskiego zaszły w ciągu miesiąca lutego 1900 r. korzystne dla fundacyi zmiany. Z powodu, że najemca p. Leopold Lityński nie uiścił w terminie pewnej części raty czynszu dzierżawnego zapadłej dnia 1. stycznia 1900 r., Rada administracyjna fundacyi, korzystając z rygorów na ten przypadek w kontrakcie przewidzianych, postanowiła uchwałą z 2. lutego b. r. ściągnąć z kaucyi p. Lityńskiego karę konwencyonalną tudzież niedopłaconą część czynszu dzierżawnego a oraz rozwiązać w drodze sądowej umowę o najem gmachu, Uchwałę tę Wydział krajowy zatwierdził z zastrzeżeniem, że Rada administracyjna z nabytego w ten sposób prawa formalnego skorzysta, aby uzyskać dla fundacyi korzystne zmiany w dotychczasowym kontrakcie tak co do czynszu jak i innych warunków. Na podstawie tej decyzyi Wydziału krajowego wniósł syndykat fundacyi bezzwłocznie skargę sądową o uznanie stosunku najmu za rozwiązany.

Na wieść o zamierzonem rozwiązaniu kontraktu wpłynęły do Zarządu fundacyi dwie oferty na najem gmachu zawierające korzystniejsze od dotychczasowego kontraktu warunki, a równocześnie zgłosił się także p. Lityński z prośbą o nawiązanie z nim rokowań co do pozostawienia go przy najmie gmachu pod zmienionymi odpowiednio warunkami.

Po dokładnem zbadaniu warunków zawartych w nowych ofertach i porównaniu ich z ustępstwami, na jakie zgodził się dotychczasowy najemca p. Lityński, uznała Rada administracyjna za rzecz korzystniejszą dla fundacyi nie zrywać stosunku najmu z p. Lityńskim, i uchwałą z dnia 15. lutego 1900 postanowiła zawrzeć z nim dodatkową umowę wprowadzającą do kontraktu dotychczasowego zasadnicze zmiany. Na mocy tej umowy dodatkowej uzyskano zniżenie czasu trwania najmu o lat 10 (do roku 1935), stopniowe podwyższanie czynszu najmu, zapewniające fundacyi w całym okresie najmu, podwyższenie dochodu ogółem o 162.500 zł., znacznie większe wkłady na konserwacyę i adaptacyę gmachu oraz inne jeszcze, ważne korzyści.

Wydział krajowy uchwałą z dnia 17. lutego 1900 l. 12.655 udzielił tej uchwale Rady administracyjnej swego zatwierdzenia.

Lustracya lasów i dóbr fundacyjnych.

Sprawozdanie komisyi znawców delegowanej przez Wydział kraj. do zbadania sposobu administrowania i obecnego stanu gospodarstwa lasowego w dobrach fundacyi skarbkowskiej, przedłożone zostało Wydziałowi kraj. w roku zeszłym dopiero podczas sesyi sejmowej, wskutek czego nie mogło już być objęte sprawozdaniem zeszłorocznem o fundacyi Skarbkowskiej. Natomiast udzielił Wydział kraj. to sprawozdanie referentowi komisyi budżetowej, który w swem sprawozdaniu podał je w zwięzłem, ale dokładnem streszczeniu do wiadomości Wys. Sejmu. Na tej podstawie polecił Wys. Sejm Wydziałowi kraj., aby w najbliższem sprawozdaniu o stanie fundacyi Skarbkowskiej przedłożył dokładną relacyę o zarządzeniach, jakie wydał na podstawie dokonanej lustracyi dóbr fundacyjnych.

Wydział kraj. po gruntownem zbadaniu obszernego sprawozdania komisyi lustracyjnej i po zasięgnięciu opinii fachowej, postanowił sprawozdanie to udzielić Zarządowi fundacyi z wezwaniem, aby przedłożył Wydziałowi kraj. swe uwagi o opiniach i wnioskach komisyi lustracyjnej.

Zarazem postanowił Wydział kraj. wydać już teraz następujące zarządzenia celem poprawy i utrwalenia stanu lasów fundacyjnych:

1. W rewirze Rozwadów należy jak najrychlej przeprowadzić rewizyę gospodarstwa ze względu, że w rewirze tym w obrębie wysokopiennym zużytkowano w przeciągu lat 17 etat przeznaczony na 20-lecie, a nawet wkroczono już do oddziałów przeznaczonych do drugiego okresu, gdy natomiast w obrębie niskopiennym są pewne zaoszczędzenia.

2. W rewirze Stulsko baczyć na to należy, aby dla drugiego dziesiątka lat nie zabrakło masy drzewnej, zaczem rewizya gospodarstwa byłaby tu również wskazaną. Zwraca się także uwagę, że kultura świerka w oddziale 23. tego rewiru za mało jest chronioną od bydła, wdzierającego się z sąsiedniego pastwiska gminnego.

3. W rewirze Iłów plan gospodarczy z r. 1889 przeznaczył do zużytkowania w pierwszem 20-leciu drzewostany na powierzchni 300·59 hektarów.

Komisya lustracyjna w r. 1898 zastała z tego już tylko 117·70 hektarów niezużytkowanych, a przeto w niespełna 10 latach zużytkowano znacznie więcej niż połowę etatu planem wyznaczonego. Gdy wobec tego zachodzi obawa, że w rewirze tym może zabraknąć masy drzewnej dla drugiego dziesięciolecia, należy zarządzić spiesznie rewizyę gospodarczą celem obliczenia masy drzewnej pozostałej i rozłożenia jej stosownie do istniejącego planu gospodarczego.

4. W rewirze Brzozdowce znalazła komisya lustracyjna z przeznaczonej planem na 20-letni okres powierzchni 233·06 hektarów, już tylko niezużytkowaną resztę powierzchni drzewostanu w ilości 58·16 hektarów. I tutaj zachodzi więc obawa, że mimo znacznego użytku z wiatrołomów z 30. czerwca 1898, pozostała reszta powierzchni nie pokr.je etatu w dotychczasowej wysokości. Należy przeto zarządzić spiesznie rewizyę gospodarczą i baczyć na to, aby reszta powierzchni składowej w ilości 58·16 hektarów wystarczyła na pokrycie etatu 11-letniego.

Co do uprawy lasu w dobrach Drohowyże-Brzozdowce komisya lustracyjna wyraziła opinię, że uprawę świerka w zrębach bukowych należy ograniczyć tylko do uzupełnień, gdyż rodzaj ten nie da drzewa użytkowego w tamtejszej glebie, że nie wytrzyma kolei 100-letniej dla bu'a wyznaczonej, że zatem wywoła kolizye w planie gospodarczym. Wydział krajowy wzywa Zarząd fundacyi do objawienia swego zdania o tych uwagach komisyi.

Komisya zwróciła również uwagę na to, że uprawa sadzonek w szkółkach na jednem i tem samem miejscu trwa za długo, skutkiem czego uzyskuje się materyał sadzonkowy słaby, który wymaga wielokrotnych poprawek i słabo się rozwija.

Co do sprzedaży drzewa Wydział kraj. wzywa JWPana do uporządkowania tej sprawy w taki sposób, aby fundacya nadal nie była narażozą na straty, nadto zaś wzywa się JWPana do wydania zarządzeń następujących:

a) aby przedsiębiorcy nie było wolno drzewa do składu we Lwowie zakupionego sprzedawać w okolicę lasów fundacyjnych i w ten sposób wytwarzać konkurencyę lasom fundacyjnym;

b) aby drzewa w lasach nie rozsortowywano na trzy klasy, oddając przedsiębiorcy tylko pierwszą klasę, ale na dwie klasy t. j. drzewo zdrowe i drzewo brakowe t. j. nadbutwiałe i sękate.
Co do użytkowania drzewa z trzebieży należy zarządzić w tych rewirach, gdzie stosunki na to pozwalają, aby stosy (kupy) wyrębywano za gotówkę na rachunek fundacyi, przez co uzyska się dokładniejsze wykonanie tej ważnej czynności gospodarczej w lesie i lepszą kontrolę. Dla kontroli rachunkowej byłoby również bardzo wskazanem, aby w każdym rewirze był choć jeden dozorca o tyle inteligentny, by potrafił zestawić listę robocizny dokonanej w rewirze przy wyrębie stosów, kulturze, konserwacyi dróg i t. p. i listę taką złożył leśniczemu jako allegat do rachunku lasowego.

5. Co do rewiru w dobrach Opary zwraca Wydział kraj. uwagę Zarządu fundacyi na zdanie komisyi lustracyjnej, według którego istniejący plan gospodarczy z r. 1871 nie odpowiada celom gospodarczym w tym lesie wskazanym, że przeto wypadałoby zarządzić nową systemizacyę tego rewiru w taki sposób, iżby część lasu przydzieloną została do gospodarstwa połączonego, część zaś do gospodarstwa wysokopiennego.

Co do szkółek drzewnych, użytkowania z trzebieży i kontroli rachunkowej należy wydać takie same zarządzenia jak pod 4.

6. Co do rewiru w dobrach Ostałowice Wydział krajowy zapytuje i wzywa JWPana do rychłego wyjaśnienia, z jakich powodów nie została dotychczas zalesioną powierzchnia pastwiska 54·80 hektarów uzyskanego od dzierżawcy w zamian za 87·2 hektarów drzewostanu na korczunek odstąpionego. Należy oraz zarządzić by dzierżawca bezzwłocznie zaprzestał paszenia bydła na przestrzeni zalesić się mającej.

Co do szkółek drzewnych, użytkowania z trzebieży i kontroli rachunkowej należy wydać zarządzenia jak pod 4.

7. O rewirach w dobrach Rożniatów-Dnba nie ma Wydział krajowy pod względem zabezpieczenia trwałości użytków z lasu nic do nadmienienia.

Zaznacza tylko, że nie może uważać za korzystny dla fundacyi projektu wyłączenia łąki „Moczar" zwanej z dzierżawy folwarku celem zalesienia, gdyż grunt ten podmokły, musiałby przedtem być odwodnionym, a tak zmeliorowany, dałby niewątpliwie lepsze pożytki w gospodarstwie rolnem, aniżeli leśnem, szczególnie przy niskich cenach drzewa w okolicy tamtejszej.

Wzywa się także Zarząd fundacyi do uporządkowania w księgach gruntowych i ewidencyjnych powierzchni gruntowej około 100 morg., odstąpionej przedsiębiorstwu naftowemu.

Co do wychowywania sadzonek w szkołach i kontroli rachunkowej zarządza się jak pod 4.

8. W sprawie lasów w dobrach Smorze i Klimiec, Wydział krajowy na podstawie sprawozdania komisyi lustracyjnej przyszedł do przekonania, że dotychczasowy plan gospodarczy nie uwzględnia różnicy wartości użytkowej świerczyny a buczyny, która w tym rewirze jest prawie nie do spieniężenia. Okoliczność, że dotychczasowy plan gospodarczy tej różnicy nie owzględnia a nadto ogromne szkody wyrządzone w drzewostanach świerkowych w latach 1895 i 1898 doprowadziły rewiry te do takiego stanu, że zachodzi obawa, iż w razie niedojścia do skutku sprzedaży buczyny, dochody z lasów zaledwie wystarczą na pokrycie podatków i kosztów administracyi. Konieczną przeto wydaje się rzeczą przystąpić do obmyślenia nowego planu gospodarczego, a przy ułożeniu nowego planu nie należy się spuszczać z uwagi okoliczności, że kolej rębowa dla Świerczyny może być w Smorzu i Klimcu znacznie obniżoną tak ze względu na silny przyrost świerczyny jak i z uwagi na to, aby lasy te prędzej do trwałości użytkowania mogły być doprowadzone.

Zwraca się przytem uwagę Zarządu fundacyi na zręby Goldhammerowskie, gdzie pozostałe buki i jarzębina wcale dobry porost świerczyn zagłuszają; zręby te należy przez okorowanie buków starych i czyszczenie z jarzębin ratować, by świerka, jedynego tam popłatnego rodzaju drzewa, nie przegłuszyły.

Co do exploatacyi torfu należałoby dokładnie zbadać, czyli przedsiębiorstwo to się opłaca i czyli nie byłoby korzystniejszą rzeczą dla fundacyi torf potrzebny dla desinfekcyi Zakładu Drohowyskiego sprowadzać zkądinąd tańszym kosztem, albo zastąpić innym materyałem desiufekcyjnym.

W sprawie kontroli robót lasowych należy wydać zarządzenia jak pod 4.

9. Co do rewiru Żabie.

Ze sprawozdania Komisyi lustracyjnej wynika, że administracya fundacyi, nie oglądając się na plan gospodarczy, zużytkowała w tym rewirze, w przeciągu lat niespełna 10 nietylko te drzewostany, których zużytkowanie miało nastąpić w okresie lat 20, lecz nadto zużyła część drzewostanów, przeznaczonych dla II. i III. okresu gospodarczego. Wobec tego należałoby właściwie lasy Żabiowskie pod względem użytkowania na przeciąg lat 10 zupełnie zamknąć.

Wydział krajowy jednak uwzględniając potrzeby fundacyi i ze względu na doniosłość utrzymania budowli wodnych na Czeremoszu przez Towarzystwo zakupujące drzewo w lasach fundacyjnych, wzywa Zarząd fundacyi do przeprowadzenia natychmiastowej rewizyi gospodarczej, ewentualnie do przedłożenia nowego planu, jeżeli przez zajęcie w plan rębni drzewostanów, wyznaczonych dla późniejszych okresów i rozłożenia tych drzewostanów do użytkowania na przeciąg czasu dłuższy niż pierwotnie oznaczony, nie da się zapewnić dla fundacyi stały dochód bez narażenia przyszłości lasów Żabiowskich.

Co do użytkowania tych lasów zwraca Wydział krajowy uwagę Zarządu fundacyi, że zdaniem rzeczoznawców byłoby dla fundacyi o wiele korzystniejszem, gdyby przeznaczone do sprzedaży zręby były przedtem pomierzone i oszacowane i tak dopiero, jako ogólna masa drzewna, przedsiębiorstwu sprzedawane. W ten sposób możnaby zniewolić przedsiębiorców do większego zużytkowania zrębów, niż to miało miejsce dotychczas, teraz bowiem zabierają przedsiębiorcy zaledwie 50% zrębanego drzewa, reszta zaś pozostawiona na miejscu marnieje. Obecne przedsiębiorstwo, exploatujące lasy nad Czeremoszem, należy spowodować, aby drzewo wyrobione tak długo nie było staczanem do składów nad rzeką, dopóki fundacya wyrobionego drzewa na zrębie nie odbierze; w ten sposób zapewni się personalowi lasowemu większy wpływ na rozklasowanie drzewa i staranniejsze wyzyskiwane zrębów.

Pasanie bydła w lasach powinno odbywać się w taki sposób, aby powstający młody podrost nie mógł być uszkodzonym przez bydło i owce.

Co do uprawy lasu Wydział krajowy wzywa Zarząd fundacyi do przedstawienia powodów, dla których dopiero w roku 1897 zabrano się do tej czynności, wskutek czego zalegające nieodnowione przestrzenie muszą być wielkim nakładem zalesiane.

Co do pielęgnowania lasów Żabiowskich zwraca Wydział krajowy uwagę Zarządu fundacyi, że należałoby baczyć na to, aby pozostawiane przy eksploatacyi zrębów drzewa brakowe nie urastały w młodniki, lecz były wyrębywane i okorowane, chociażby powalone, na miejscu zbutwiały.

Należy dalej przystąpić jak najrychlej:

a) do uporządkowania ewidencyi katastralnej celem odpisania niesłusznie opłacanych podatków;

b) do odgraniczenia i utrwalenia granic posiadłości fundacyjnych;

c) do uregulowania sprawy wspólnego z Zarządem lasów państwowych używania drogi wzdłuż Czeremoszu.

W końcu nie może Wydział krajowy pominąć jeszcze jednej uwagi. Lustracya stwierdziła, że prawie we wszystkich rewirach, z bardzo rzadkimi wyjątkami, nie trzymano się przy użytkowaniu lasów, planów gospodarczych, zatwierdzonych przez władzę. Wydział krajowy zwraca uwagę JWPana na odpowiedzialność, jaka z tego tytułu cięży na kuratorze fundacyi i wzywa Go, aby nadal ściśle przestrzegał planów gospodarczych, czyniąc ze swej strony personal lasowy odpowiedzialnym:

a) za ścisłe trzymanie się planów gospodarczych i księgi kontroli cięć;

b) za preliminarze lasowe, mające się układać na podstawie corocznych wniosków i oszacowań;

c) za dochody osiągnięte z cięć nadzwyczajnych i wypadkowych; — dochody takie powinny być składane jako rezerwowe na pokrycie niedoborów lat przyszłych;

d) za dokładne prowadzenie na rachunek lasu, wartości drzewa wydawanego do budynków dzierżawnych, jako też drzewa opałowego dodawanego dzierżawcom. Przytem należałoby zważać na to, by nadmiarem takiego deputatu drzewnego nie tworzono konkurencyi gospodarstwu leśnemu.

W odpowiedzi na powyższe pismo otrzymał Wydział krajowy od kuratora fundacyi pod dniem 10. lutego 1900 l. 90. następujące sprawozdanie:

„Rewizye planów gospodarczych w poszczególnych rewirach lasów fundacyjnych odbywać się będą stopniowo w miarę sił technicznych, jakiemi rozporządzam. — Za

najpilniejszą uznałem rewizyę planu w Smorzu i Klimcu ze względu na zamierzoną sprzedaż bukowego lasu i już w tym celu przyjąłem od kwietnia 1899 leśnika specyalnie wykształconego w systemizacyi lasów p. Szczerskiego, który przez całe lato i jesień 1899 pracował w Klimcu, a teraz w biurze Admin. centralnej rysuje mapy na podstawie dokonanych w lecie pomiarów i zestawia obliczenia potrzebne do sporządzenia nowego planu. W tym roku w lecie ma czynić pomiary rewiru Smorze i ukończyć plan gospodarczy obu tych rewirów, aby na tej podstawie można było spisać kontrakt sprzedaży buczyny w dobrach Smorze i projekt przemiany zrębów bukowych na kultury świerkowe ustanowić. Oprócz tego wydałem polecenie, aby wypracowano plan gospodarczy dla rewiru Opary, do czego zbierał już daty na gruncie w r. 1897 ś. p. Łukasiewicz ale zapadłszy na suchoty, nie zdążył przed śmiercią zestawić obliczeń, ani narysować map. — Sądzę, że w ciągu bieżącego roku potrafi wykonać to p. Szczerski przed wyjazdem do Smorza.

Co do szkółek lasowych, być może, że komisya lustracyjna znalazła gdzieś taką szkółkę, która już odnowioną być powinna, ale nie wynika z tego, ażeby w ogóle zapomniano o zakładaniu nowych szkółek leśnych. Dowodem tego następujące zestawienie: w r. 1895 założono nową szkółkę w Rożniatowie, — w r. 1896 założono nowe szkółki w Iłowie, Ostałowicach, Smorzu i Klimcu, w r. 1897 w Stulsku i Dubie, — w r. 1898 drugą szkółkę w Klimcu i w Brzozdowcach, zaś w r. 1899 drugą szkółkę w Stulsku, Iłowie, Smorzu i Ostałowicach, a prócz tego w Rozwadowie i Oparach.

W ogóle zakłada się nowe szkółki tam, gdzie okaże się potrzeba, ze względu na wyczerpanie ziemi w dawniejszych szkółkach.

Co do sprzedaży drzewa sągowego wszelkie uwagi komisyi odnosiły się do istniejącego dawniej składu fundacyjnego we Lwowie. Dzisiaj są bezprzedmiotowe, ponieważ skład ten od r. 1898 zwinięty został, a w r. 1899 sprzedała Fundacya wszystkie sągi z lasów Drohowyskich kupcowi, który wszelką odpowiedzialność za odbyt i za wypłatę należytości w terminach, kontraktem wskazanych, wyłącznie sam ponosi i kaucyą zabezpiecza. Pomimo to usprawiedliwić muszę zarzut, że sągi produkowano różnej jakości. Fundacya produkować musi zawsze sągi lepsze i gorsze, ponieważ znaczną ich ilość musi wydawać probostwom, oficyalistom i wedle kontraktów: dzierżawcom gorzelń, karczem i t. p. Otóż na te cele wydaje się owe trochę gorsze sągi, a najpiękniejsze przeznaczone są na sprzedaż do Lwowa i za to osiąga się wysoką stosunkowo cenę. Gdyby zaś wszystkie sągi produkowano jednakowe t. j. przeciętnej wartości, wówczas dostawaliby wprawdzie dzierżawcy lepsze sągi, ale natomiast za sprzedawane do Lwowa otrzymaćby musiała Fundacya niższą niż dotychczas cenę.

Użytkowanie drzewa przy trzebieżach lasowych powinno się istotnie tak przeprowadzać, aby za robotę płacić gotówką a potem sprzedawać narąbane kupy w drodze licytacyi okolicznym włościanom. Wydałem też rozporządzenie, aby tak postępowano w tych rewirach, w których to będzie możliwe. Są jednak okolice, gdzie tej racyonalnej zresztą zasady przeprowadzić nie można z tej przyczyny, że na cienki materyał z trzebieży nie ma wcale odbytu. W takich miejscowościach tedy łatwiej znaleść można do wykonania pilnej trzebieży robotników, którzy za $^1/_3$ lub $^1/_2$ narąbanego materyału czynność tę wykonają.

Co do kontroli przy wypłatach za roboty w lesie, uznaję, że powinien kto inny zestawiać listę płacy, a kto inny wypłacać i dążę do tego, ażeby już w tym roku przydzielić do każdego rewiru odpowiednio ukwalifikowanego dozorcę. Nie jestto jednak łatwe, bo w tej kategoryi ludzi, mało bardzo bywa sumiennych i ciągle zmieniać ich trzeba. Tam, gdzie są praktykanci, albo adjunkci, obok leśniczego, zestawiają oni listę płacy i podpisują akt jako świadkowie dokonanej wypłaty. Gdzie zaś jeszcze nie ma takiego pomocnika, spisuie wprawdzie listę robotników sam leśniczy, ale przy każdej wypłacie musi być obecny, wedle, instrukcyi, ten dozorca lasowy, w którego oddziale robota wykonywaną była. Bez kontroli tedy żadna wypłata się nie odbywa.

Co do Ostałowic wyjaśnić muszę, że oddanie dzierżawcy pastwiska na korczunku, odosobnionym zupełnie od głównego lasu, miało na celu wyrugowanie raz na zawsze bydła folwarcznego z tego pastwiska, które w środku lasu głównego się znajdowało i od dawna do dzierżawy dodawane było. Pastwisko to, wąskie a bardzo długie nie mogło być ogrodzone, a przeto bydło ustawicznie robiło wielkie szkody w kulturach po obu stronach tego pastwiska założonych. Obecnie już od kilku lat niczyje bydło tam nie wchodzi i las od szkody zabezpieczony, a kultury rozszerza się na tem dawnem pastwisku.

Ponieważ zaś z innej strony wchodzi klinem w las kawałek ornego pola, należącego do dzierżawy folwarku, przeto Administracya postanowiła zalesić w ciągu kilku lat cały ten kawałek pola (około 54 h.) i wcielić go do lasu. Ze względu jednak, że nieliczną miejscową robocizną nie podobna w jednym roku wielkiej przestrzeni sadzonkami zasadzić, bierze się od dzierżawcy co roku część tylko tego pola pod kulturę leśną, a za resztę płaci on Fundacyi czynsz dzierżawny. Nic przeto nie traci na tem Fundacya, że jeszcze nie cały ten kawał pola zalesiony został.

W Rożniatowie znajduje się pastwisko „Moczarem" zwane, które prawie żadnego pożytku nie przynosiło. Wezwany przed kilku laty p. inż. Blauth wytyczył rów główny, który miał ten „Moczar" osuszyć. Wykopano go ściśle według wskazówek p. Blautha, ale skutku żadnego nie znać. Wówczas powstała myśl, czyby nie lepiej było zalesić całą tę parcelę; z ostateczną jednak decyzyą wstrzymałem się do przyjazdu komisyi lustracyjnej, złożonej z fachowych leśników. Gdy komisya orzekła, że bez poprzedniego osuszenia tego gruntu, zalesiać go nie warto, zarządziłem, aby w tym roku na próbę część przynajmniej osuszyć rowami i przekonać się, czy nie polepszy się porost trawy o tyle, aby przydzielić to pastwisko do folwarku, albo wydzierżawić osobno na morgi włościanom, co gdyby się powiodło, przyniosłoby stosunkowo najwyższy dochód. Tymczasem w ubiegłych 2 latach dokonano odgraniczenia rowem od sąsiednich gruntów włościańskich i zniwelowano całą powierzchnią „Moczaru", aby przekonać się, gdzie i jakich rowów osuszających potrzeba. O wyniku dalszych prób nie omieszkam zawiadomić Wydział krajowy.

Co do uwagi, że kultura świerkowa w Stulsku w oddziale 23. za mało jest ochronioną od bydła wdzierającego się tam z pastwiska gminnego, muszę wyjaśnić: że kultury te stykają się z pastwiskiem gminnem na przestrzeni 2.500 metrów długiej, przeto nie opłaciłoby się stawiać na granicy jakiegokolwiek ogrodzenia. Zapewnić zaś mogę, że straż leśna gorliwie tych kultur pilnuje, bo większa połowa kar lasowych, ściąganych od szkodników w Stulsku przypada właśnie na oddział lasu zajęty pod te kultury. Obecnie uszkodzenia są coraz mniejsze, a w każdym wypadku bywają co roku uzupełniane nowemi sadzonkami.

Co do ograniczenia kultury świerka w ogóle w lasach bukowych Brzozdowiec i Drohowyża nadmienić muszę, że już od 10 lat zwrócono na to uwagę, że gleba tamtejsza i 100 letnia kolej rębowa dla buka wyznaczona, nie odpowiada świerkowi i dlatego od dawna ograniczyło się kulturę tego drzewa li tylko do częściowych uzupełnień, a natomiomiast wprowadza się coraz szersze sadzenie dębu, sosny i jasiona. Wyjątkowo tylko w rewirze Stuleckim istnieje oddział świerkowy z wielką przymieszką sosny, bo ten kawałek lasu stoi odrębnie, buczyny wcale nie ma, lecz tylko brzoza i olcha, a przeto może być przy rewizyi planu gospodarczego wyjęty z okresu 100 letniego i spożytkowane w 60-tym roku, jeżeli okaże się tego potrzeba. O jakiemkolwiek tedy zawikłaniu w planie gospodarczym sąsiednich bukowych lasów z tego powodu mowy być nie może. — Oddział ten świerkowo-sosnowy istnieje już od r. 1882.

Co do Smorza wspomniałem wyżej, że rewizya planu, w r. 1899 przeprowadzona i nowy plan dla Klimca na ukończeniu, a dla Smorza będzie w tym roku zrobiony. Tutaj dodać muszę, że zręby tak zwane Goldhamerowskie są już od trzech lat stopniowo oczyszczane i świerczyną zasadzane, buki zaś stare korowane, aby nie rozsiewały na tych zrębach nasienia buczyny.

Co do torfu, exploatacyę tego produktu wstrzymano już w r. 1898, bo transport okazał się zbyt kosztownym. Wszelako gdyby kiedykolwiek poprawiły się środki komunikacyjne, należałoby wyrób ściółki i proszku dezinfekcyjnego wznowić, ponieważ lepszego materyału w całym kraju nie ma, a teraz sprowadzają ten towar do Galicyi z Tyrolu.

Co do Żabiego, wedle zdania lustratora lasów fundacyjnych, rzecz się nie tak przedstawia, jak wyrażono w sprawozdaniu komisyi. Nie wyrąbano bowiem całego okresu I-go ani II-go lecz część jednego i drugiego. Że zaś wogóle wyrąbano więcej niż wedle pierwotnego planu wypadało, nie popełniono bynajmniej błędu ze stanowiska gospodarki leśnej, drzewo bowiem przestarzałe można było a nawet trzeba było wcześniej wyrąbać, gdyż nie przyrastało ale się psuło. Błąd można widzieć tylko w tem, że osiągnięte ze sprzedaży kwoty spotrzebowano w całości zamiast użyć ich tylko stosowną część, a resztę złożyć w Kasie Oszczędności na przyszłe lata, w których wyrębu zaniechaćby trzeba. Nie tu miejsce wykazywać, dlaczego zmuszony byłem do czynienia nadzwyczajnych wydatków na Zakład Drohowyski. Konstatuję tylko fakt, że z konieczności

była gospodarka finansowa w ubiegłych latach nieprawidłową, a uie gospodarka leśna. Stwierdza to zresztą w sprawozdaniu swojem komisya lustracyjna z r. 1898, a zdanie, że przestarzałe lasy w Żabiu najrychlej wyrąbać potrzeba, wypowiedział stanowczo już w r. 1884 najsłynniejszy wówczas znawca lasowy w Austryi Hofrath Lippert, którego wysłało na lustracyę do Żabiego w 1884 r. Ministerstwo rolnictwa. Rewizya szczegółowa planu gospodarczego w Żabiu wykaże niewątpliwie, że był on niewłaściwy dla tamtejsrych lasów, póki to jednak nie nastąpi, zarządziłem, aby na razie resztę pełnego lasu z okresu I-go i z okresu II-go przeznaczyć na 30 lat i rocznie tedy wyznaczać do wyrębu tylko $^1/_{30}$ część tej przestrzeni. Z tego też powodu w tegorocznym preliminarzu wstawiono tylko w rubrykę dochodów z lasów Żabiowskich połowę tej kwoty, jaką rocznie w poprzednich latach otrzymywauo.

Co do metody sprzedawania drzewa w Żabiu muszę zauważyć, że zmieniać jej teraz nie mogę, bo kontrakt z Towarz. akcyjnem, kończący się dopiero w r. 1902 na to nie pozwala.

Wątpię, żeby korzystniej było sprzedawać tam drzewo na ogólną masę aniżeli na metry sześcienne; muszę jednak wyrazić zdziwienie, że komisya lustracyjna krytykuje dotychczasową metodę sprzedaży w lasach Żabiowskich, pomimo, że przyjęliśmy ją z Zarządu dóbr kameralnych, których administracyę ta sama komisya za wzór nam stawia!

Nie wiem istotnie, kto ma rozstrzygnąć: czy lepszą jest metoda proponowana przez krytyków Administracyi fundacyjnej, czy ta: którą wybrał zarząd dóbr kameralnych i zatwierdzili fachowi znawcy w Ministerstwie rolnictwa?

Celem przyspieszenia odgraniczeń, które się stopniowo w miarę funduszów, co roku uskutecznia — przyjąłem dwóch leśniczych do Żabiego w r. 1899 i zarządziłem, aby w lecie czynili pomiary, a w zimie rysowali mapy.

Co do drogi wzdłuż Czeremosza, prowadzimy od 2 lat rokowania z Zarządem dóbr kameralnych, ale na propozycye tegoż wręcz szkodliwe dla Fundacyi zgodzić się nie mogę. Może w tymro ku powiedzie się skończyć tę sprawę ugodowo i w tym celu wysłałem propozycye ze strony Fundacyi ułożone wspólnie przez Dyrektora dóbr, syndyka i referenta lasowego.

Co do uprawy lasu w Żabiu liczono tam głównie na obsiew naturalny w latach poprzednich, bo młode tym sposobem powstałe, a bardzo piękne lasy świerkowe nad Czeremoszem uprawniały do przypuszczenia, że obejdzie się bez kosztownej sztucznej kultury.

Dawniej przeszkadzały naturalnemu odnowieniu lasu liczne trzody, które pasano w lasach fundacyjnych. Teraz jestto od szeregu lat wzbronione we wszystkich działach, w których mogłaby być zrządzoną szkoda. Oprócz tego zaś podsiewa się świerkowem nasieniem miejsca puste, o ile naturalnym posiewem objęte nie zostały.

W ogóle nie mogłem w pierwszych latach mego urzędowania znaleść funduszów na kultury leśne w górach, bo pilniejsze były wydatki w lasach nizinnych i w zrujnowanych folwarkach, oraz w Zakładzie drohowyskim.

Co do ostatnich ustępów reskryptu Wydziału krajowego z dnia 23. września 1899 r. nadmienić muszę, że te żądania, które odnoszą się do gospodarki finansowej, przedłożę Radzie Administracyjnej; te zaś, które dotyczą odpowiedzialności personalu lasowego, zamieszczę w nowych instrukcyach służbowych, których rewizyą i ulepszeniem zajmuje się właśnie wybrana z Rady Administracyjnej komisya reorganizacyjna".

Wyjaśnienia zawarte w powyższem sprawozdaniu Wydział krajowy przyjął do wiadomości, zażądał dodatkowej relacyi co do niektórych spraw w sprawozdaniu tem pominiętych a oraz przedkładania peryodycznych sprawozdań o dalszych zarządzeniach, jakie celem poprawy gospodarstwa lasowego w dobrach fundacyjnych wskutek odbytej lustracyi wydane być mają.

Nauka warsztatowa w Drohowyżu.

Od grudnia 1897 roku warsztaty w Zakładzie Drohowyskim i połączona z nimi szkoła rzemiosł pozbawione były fachowego kierownictwa. Konkurs rozpisany z początkiem roku 1898 nie przyniósł dodatniego wyniku, zgłosiło się bowiem tylko dwóch kompetentów bez dostatecznej kwalifikacyi a wobec tego Rada administracyjna postanowiła starać się w innej drodze o pozyskanie odpowiedniej osobistości, równocześnie zaś zwróciła się do Wydziału krajowego z przedstawieniem trudności, jakie nastręcza wyszukanie odpowie-

dniego na tę posadę kandydata i z prośbą, aby Wydział krajowy sam się tem zajął i upatrzonemu kandydatowi dostarczył środków do wykształcenia się na naczelnika warsztatów. Jak W. Sejmowi z zeszłorocznego sprawozdania Wydziału krajowego i komisyi budżetowej wiadomo, wyłoniła się z tego myśl objęcia szkoły rzemiosł w Drohowyżu w Zarząd Wydziału krajowego i rozpoczęte zostały między krajową komisyą przemysłową a Radą admistracyjną rokowania co do warunków układu w tej mierze między Wydziałem krajowym a fundacyą zawrzeć się mającego. Gdy jednak rokowania te z natury rzeczy nie mogą być tak rychło ukończone a nawet w najpomyślniejszym razie ostateczne załatwienie sprawy zawisłem będzie od decyzyi c. k. Namiestnictwa i Wys. Sejmu, należało koniecznie pomyśleć o zapewnieniu szkole rzemiosł na razie bodaj prowizorycznego kierownictwa fachowego tem bardziej, że szkoła ta pozbawioną była także ukwalifikowanego nauczyciela rysunków technicznych. Na powtórne przeto naleganie Wydziału krajowego rozpisany został pod koniec roku 1898 ponowny konkurs na posadę naczelnika warsztatów, któryby oraz miał obowiązek udzielania nauki rysunków technicznych. Z pomiędzy ośmiu kandydatów, którzy wnieśli podania o tę posadę, wybrała Rada administracyjna na posiedzeniu z 13. marca 1899 p. Aleksandra Osostowicza, emerytowanego nadinżyniera i byłego zastępcę naczelnika warsztatów kolejowych w Stanisławowie, mianując go prowizorycznie z prawem trzechmiesięcznego wypowiedzenia kierownikiem warsztatów Zakładu Drohowyskiego z obowiązkiem udzielania uczniom warsztatowym nauki rysunków technicznych.

W danych okolicznościach takie załatwienie sprawy było bodaj czy nie jedynem wyjściem z anormalnej sytuacyi, w jakiej szkoła rzemiosł się znalazła. W każdym razie mogło ono zapewnić warsztatom fachowe kierownictwo przez człowieka, posiadającego odpowiednie do tego kwalifikacye i długoletnią praktykę w tym zawodzie, a zarazem usunęło rażącą niewłaściwość polegającą na tem, że udzielanie nauki rysunków technicznych powierzano ludziom zupełnie do tego nieukwalifikowanym. To też Wydział krajowy uchwałą z 30. czerwca 1899 przyjął nominacyę p. Osostowicza do wiadomości z zastrzeżeniem jednak, że uchwała ta nie przesądza dalszym postanowieniom Wydziału krajowego co do obsadzenia posady naczelnika warsztatów, ani też nie załatwia ostatecznie sprawy obsadzenia posady nauczyciela rysunków technicznych.

To ostatnie zastrzeżenie wynikło z przeświadczenia, że połączenie funkcyj naczelnika warsztatów z zadaniem nauczyciela rysunków technicznych okaże się w praktyce niemożliwem, bo przechodzącem siły jednego człowieka. Jakoż po upływie niespełna pół roku przewidywania te już się sprawdziły; lustracya przeprowadzona w miesiącu lutym b. r. skonstatowała, że p. Osostowicz mimo uznania godnej gorliwości i pracy nie jest w stanie zajmować się obok udzielania nauki rysunków technicznych, także kierownictwem warsztatów. Udzielając 29 godzin tygodniowo nauki rysunków technicznych a nadto 3 godziny tygodniowo nauki technologii, zmuszony nadto z dnia na dzień sam rysować wzory dla uczniów, nie ma on poprostu czasu zająć się czem innem, wskutek czego warsztaty są faktycznie pozbawione fachowego zarządu i kierownictwa i zostają i nadal pod tymczasowym dozorem rządcy Zakładu p. Włodka. Ten stan rzeczy spowodował Wydział krajowy do zawezwania kuratora fundacyi, aby w czasie jak najkrótszym postarał się o obsadzenie posady nauczyciela rysunków technicznych osobną, należycie ukwalifikowaną siłą fachową, któraby zdołała zastąpić w tym względzie p. Osostowicza i tym sposobem umożliwił p. Osostowiczowi objęcie kierownictwa warsztatów, do czego on według zdania znawców fachowych ma zupełne kwalifikacye.

Rokowania w sprawie objęcia nauki w warsztatach w Drohowyżu w Zarząd krajowy postąpiły o tyle, że krajowa komisya przemysłowa osiągnęła już zasadniczą zgodę Rady administracyjnej na objęcie tej nauki w zarząd Wydziału krajowego. Kiedy jednak przystąpiono do omówienia finansowej strony projektu, wyszły na jaw pewne różnice w zapatrywaniach, mianowicie okazało się, że Rada administracyjna traktuje zamierzoną reformę raczej ze stanowiska ulgi dla finansów fundacyi, aniżeli ulepszenia organizacyi szkoły. Rokowania w tej mierze nie zostały jeszcze ukończone.

Jakkolwiek objęcie nauki warsztatowej w Drohowyżu przez kraj oddałoby znakomite usługi popieranemu tak hojnie przez W. Sejm wykształceniu dobrych rzemieślników, równałoby się bowiem utworzeniu pięciu nowych zawodowych szkół rzemieślniczych, jakkolwiek szkoły te rozporządzałyby materyałem uczniów, którzy wszyscy 6-tą klasę ukończyli, tak zatem przygotowanych, jak w żadnej iunej szkole, jakkolwiek wreszcie koszta wynikłe z objęcia tych warsztatów, choć znaczne, byłyby jednak o wiele mniejsze od kosztów założenia nowych pięciu szkół zawodowych, to jednak projekt ten musiał na

razie uledz zwłoce, ponieważ obecny stan budżetu krajowego wyklucza możność obciążenia finansów kraju nowym, a stosunkowo dość znacznym stałym wydatkiem rocznym.

Zaległości z dóbr fundacyjnych.

Z końcem grudnia 1899 stan zaległości czynszowych z folwarków fundacyjnych przedstawiał się, jak następuje:

1. z folwarku Drohowyże reszta czynszu za II. półrocze 1899		2271 zł. 90 ct.
2. z folwarku Opary także reszta		3462 „ 06 „
3. z folwarku Słońsko także reszta		768 „ 55 „
4. z folwarku Ostałowice także reszta		1390 „ — „
5. folwarku Rożniatowa reszta czynszu za I. półrocze 1899 . .	961 zł. 25 ct.	
i czynsz za II. półrocze 1899 .	1641 „ 45 „	
razem . . .		2.602 „ 70 „
6. z folwarku Dubo reszta za I. półrocze 1899	497 „ 82 „	
i czynsz za II. półrocze 1899 .	800 „ — „	
razem . . .		1297 „ 82 „
7. z folwarku Żydaczowa reszta czynszu za II. półrocze 1899		3006 „ 63 „
Razem zaległość .		14.799 zł. 66 ct.
W porównaniu z zaległością z końcem grudnia 1898 w kwocie		19.392 „ 91 „
Zaległość mniejsza o		4593 zł. 25 ct.

Nadmienić wypada, że termin płatności II. raty czynszu dzierżawnego u wszystkich dzierżawców z wyjątkiem dzierżawcy Żydaczowa upłynął dopiero 24. grudnia 1899.

Suma zaległości z pomniejszych nieruchomości fundacyjnych, o ile pochodzą z czasu przed r. 1896, wynosiła według raportów syndykatu fundacyi z końcem r. 1898 . . . . 11.641 zł. 19 ct.

W roku 1899:		
ściągnięto	3164 zł. 21 ct.	
odpisano	4671 „ 95 „	7836 „ 16 „
pozostało z końcem roku 1899		3805 zł. 03 ct.

Co do pretensyj odpisanych zażądał Wydział krajowy szczegółowych wyjaśnień na podstawie ścisłego dochodzenia, kto ponosi winę zaniedbania w czasie właściwym należytego zabezpieczenia i ściągnięcia pretensyj fundacyi. Żądając tych wyjaśnień celem zarządzenia ewentualnych kroków regresowych, oznajmił oraz Wydział krajowy kuratorowi fundacyi, że w myśl §. 5. instrukcyi na nim także cięży odpowiedzialność za straty przez fundacyę poniesione.

Przeciw tej uwadze kurator pismem z d. 22. września 1899 l. 567 wniósł demonstracyę, w której przyznając, że narażenie fundacyi na straty materyalne z powodu zaniechania lub spóźnionego przedsięwzięcia środków prawnych, przypisać należy niewątpliwie niedbałemu pełnieniu obowiązków, zaprzecza stanowczo, jakoby on sam dopuścił się takiego zaniedbania. „Odpowiedzialność moją za czynności kuratorskie określa §. 3. instrukcyi, orzeka on zarazem, że obowiązany jestem zdawać z mych czynności sprawę Radzie administracyjnej; powiada dalej, że w razie gdybym granice władzy mej przekroczył, obowiązków nie dopełniał lub na szkodę Zakładu działał, Rada administracyjna przedsięweźmie w obrębie aktu fundacyjnego i ustaw ogólnych stosowne środki dla zabezpieczenia praw Zakładu. Pomny ciążącej na mnie odpowiedzialności zwracałem baczną uwagę na pojawiące się tu i ówdzie zaległości, o otrzymując peryodyczne wiadomości o nich na podstawie wykazów buchhalterycznych, przydzielałem wykazy te ówczesnemu syndykowi, którego obowiązkiem było wywalczać zaległości od dłużników i z czynności swoich zdawać na piśmie sprawę Radzie administracyjnej". Wyliczywszy następnie wykazy zaległych czynszów przesłane syndykatowi w latach od 1889—1895 do zaskarżenia,

nadmienia kurator dalej, że na jego wniosek Rada administracyjna uchwałą z 3. marca 1891 l. 411 wybrała ze swego grona stałego referenta, któremu syndyk miał przedkładać kwartalne raporty a on zdawać z nich sprawę Radzie. „Że nie na mnie, pisze kurator dalej, ciężyła wina za nieściągnięte w swoim czasie zaległości, sprawdził to członek Rady administracyjnej p. Mieczysław Onyszkiewicz z okazyi wniosku członka Rady p. Dr. Weigla, aby byłego syndyka fundacyi dr. Semilskiego nadal na posadzie tej utrzymać. Sądzę że, gdyby Rada administracyjna wówczas była przyszła do przekonania, że wina na mnie ciąży, byłaba zrobiła niewątpliwie użytek z przysługującego jej prawa wyrażonego w §. 3. instrukcyi. Z chwilą, gdy pewna sprawa oddaną została syndykowi do zaskarżenia, usuwał się dalszy jej przebieg z pod mojej kontroli, której, jako nieprawnik nie mógłbym nawet odpowiednio wykonywać. Zresztą musiałem zawsze i muszę pozostawić syndykatowi wolną rękę co do chwili rozpoczęcia akcyi sądowej, sposobu jej przeprowadzenia i rodzaju prowadzącej do celu egzekucyi.

Centralna administracya spełnia w zupełności swe zadanie, gdy oddaje we właściwym czasie syndykatowi wierzytelności fundacyi do zaskarżenia a kuratorya podała w czasie właściwym do zaskarżenia wszystkie bez wyjątku pretensye w piśmie Wydziału krajowego z 19. lipca 1899 l. 10215 wymienione".

Na powyższe remonstracye Wydział krajowy odpowiedział kuratorowi, że nie może zasadniczo zgodzić się z zapatrywaniem, jakoby kontrola kuratora fundacyi nad poszczególnemi sprawami ustawała z chwilą oddania ich w ręce podwładnych organów i jakoby kurator z tą chwilą stawał się wolnym od odpowiedzialności za należyte tych spraw załatwienie. Przeciwnie, z samego pojęcia urzędu kuratora wynika, że ma on obowiązek dbać ciągle o dobro fundacyi i o należyte załatwianie wszystkich spraw z tem dobrem związanych i że za straty wynikłe dla fundacyi z niedopełnienia tego obowiązku jest on fundacyi odpowiedzialnym.

Do zrealizowania tej odpowiedzialności powołaną jest w myśl zacytowanego §-fu instrukcyi w pierwszym rzędzie Rada administracyjna fundacyi.

Z wyjaśnień przedłożonych dotychczas w poszczególnych sprawach, w których fundacya skutkiem przedawnienia pretensyj straty poniosła, przyszedł Wydział krajowy do przeświadczenia, że głównie wina zaniedbania w właściwym czasie kroków sądowych przeciw dłużnikom ciąży przeważnie i w pierwszym rzędzie na byłym syndyku fundacyi. Wobec tego Wydział krajowy polecił już w kilku przypadkach kuratoryi, aby bezzwłocznie w drodze właściwej pociągnęła winnego b. syndyka do odpowiedzialności za poniesione straty i o wyniku akcyi rozpoczętej zdała sprawę Wydziałowi krajowemu.

Pretensya fundacyi do Władysława Bayera za sprzedane drzewo opałowe została należycie ubezpieczoną i jest już w znacznej części zrealizowaną. Mianowicie odstąpiła fundacya dokumentem cessyi z 5. marca 1899 wszystkie swoje należytości z tego tytułu pp. Henrykowi hr. Skarbkowi i Aleksandrze z Ołęckich hr. Skarbkowej za sumę 11.855 zł. 14 ct. w. a. płatną w dwóch ratach, z których pierwsza w kwocie 6.134 zł. 60 ct. płatna 30. czerwca 1899, wpłynęła już w całości do kasy fundacyjnej. Termin płatności drugiej raty w kwocie 5.720 zł. 54 ct. w. a. oznaczony pierwotnie na dzień 30. grudnia 1899 przedłużyła następnie Rada administracyjna po koniec r. 1900 za opłatą $4^1/_2$% odsetków zwłoki.

Dawne zaległości czynszowe z gmachu teatralnego.

Według wykazów przedłożonych przez syndykat fundacyi Skarbkowskiej stan dawnych zaległości czynszowych z gmachu teatralnego wynosił

z końcem roku 1898		6.504 zł. 60 ct.
W roku 1899		
ściągnięto	1.352 zł. 11 ct.	
odpisano	1.951 „ 56 „	3.303. zł. 67 ct.
Pozostało przeto z końcem roku 1899 . .		3.200 zł. 93 ct.

Z tej kwoty zdaniem syndykatu jedna trzecia część mniej więcej będzie musiała być odpisaną z powodu nieściągalności, reszta zaś zostanie prawdopodobnie zrealizowaną w drodze egzekucyi albo umówionej spłaty ratalnej.

Spłata pożyczek inwestycyjnych.

W ostatnich kilku latach poczyniła fundacya znaczne inwestycye w swych dobrach ziemskich, które nietylko podniosły wartość majątku fundacyjnego, ale zapewniły na długi szereg lat podwyższenie rocznego z tych dóbr dochodu. Inwestycye te nie mogły być dokonane z bieżących dochodów, bo z tych czyni się wydatki na konieczne budowy lub reperacye budynków gospodarskich i lasowych, więc koszta budowy domów czynszowych niemających wcale związku z gospodarstwem, lub jak w jednym przypadku, koszta budowy całkiem nowego folwarku musiała fundacya pokryć z pożyczek zaciągniętych w majątku zarodowym. Pożyczki te postanowiła Rada administracyjna zwracać majątkowi zarodowemu ratami rocznemi w ciągu lat 20, nie przewidując wówczas, że wydatki na niezbędne potrzeby fundacyi tak szybko wzrastać będą. Teraz przekonawszy się o tem, uznała Rada administracyjna konieczność przedstawienia Wydziałowi krajowemu wniosku, aby dla utrzymania równowagi budżetowej, począwszy od r. 1899, rozłożono spłatę reszty tych pożyczek inwestycyjnych na dłuższy szereg lat, mianowicie na lat 40.

Wydział krajowy uznając ze swej strony potrzebę pewnej ulgi dla budżetu fundacyi z tytułu zwrotu pożyczek inwestycyjnych, był jednak zdania, że proponowany przez Radę administracyjną 40-letni okres spłaty jest przecież za długi i zgodził się na okres 30-letni, którą to zmianę c. k. Namiestnictwo reskryptem z 15. lutego 1899 l. 11.028 aprobowało. W ten sposób pozycya w budżecie na spłatę pożyczek inwestycyjnych, zaciągniętych w majątku zarodowym, zniżyła się z kwoty 3.846 zł. na 2.563 zł. rocznie.

Oto wykaz reszty pożyczek rozłożonych w ten sposób na spłatę ratalną w ciągu lat 30.

1) Z pożyczki 32.600 zł. pobranej w latach 1892, 1893 i 1894 na koszta budowy folwarku w Żydaczowie, reszta pozostała . . .	24.300 zł.
2) Z pożyczki pobranej w roku 1893 na koszta budowy domu mieszkalnego przy Zakładzie stadników w Drohowyżu reszta	2.800 „
3) Z pożyczki zaciągniętej w r. 1897 na koszta budowy magazynu na mundury przy tymże Zakładzie.	2.400 „
4) Z pożyczki zaciągniętej w r. 1894 na budowę domu w Żabiu dla Sądu — reszta	17.100 „
5) Z pożyczki pobranej w r. 1896 na budowę domu w Żabiu dla urzędu podatkowego — reszta	6.100 „
6) Z pożyczki na przebudowanie „ratusza“ w Kulikowie w celu pomieszczenie Sądu i urzędu podatkowego — reszta	8.500 „
7) Pożyczka pobrana w r. 1897 na restauracyę „Zamku“ w Rożniatowie dla pomieszczenia Sądu	5.200 „
8) Pożyczka pobrana w r. 1897/8 na koszta robót melioracyjnych w Oparach	7 500 „
9) Pożyczka z r. 1899 na budowę domu mieszkalnego dla Sędziego powiatowego w Żabiu	3.000 „
Razem . .	76.900 zł.

Ewidencya b. wychowanków i wychowanek Zakładu Drohowyskiego.

Stosownie do uchwały W. Sejmu z 28. marca 1899 polecającej Wydziałowi krajowemu, aby ewidencyę wychowanków i wychowanek Zakładu Drohowyskiego po ich wyprawieniu z Zakładu stale utrzymywał i daty do nich odnoszące się corocznie W. Sejmowi do wiadomości podawał, przedkłada Wydział krajowy nadesłane przez Dyrekcyę Zakładu wykazy a w szczególności:

All. A. w allegacie A) wykaz wychowanków wyzwolonych w r. 1899 i ich umieszczenie;

All. B. w allegacie B) sumaryczne zestawienie wychowanek, które od r. 1895 wyszły z Zakładu;

All. C.D.E. w allegatach C, D i E szczegółowe imienne wykazy b. wychowanków Zakładu, zajętych w warsztatach Dyrekcyi c. k. kolei państwowych we Lwowie, Krakowie i Stanisławowie; wreszcie

All. F. w allegacie F) sumaryczne zestawienie wyzwoleńców od otwarcia Zakładu, aż po koniec r. szk. 1898/99.

Inne ważniejsze sprawy.

Na cele budowy kolei państwowej Stryj-Chodorów, nabył c. k. Skarb państwa z kompleksu majętności Zydaczów, wywłaszczone grunta w obszarze 18 morgów 36 kwadr. sążni, czyli 10 hektarów 3716 m. kwadr. za cenę 12.615 zł. 75 ct. Za tę sumę zakupiono 4% obligacye funduszu propinacyjnego wartości nominalnej 13.000 zł., z których 10.000 zł. zawinkulowano i włączono do majątku zarodowego fundacyi, 3000 zł. przeznaczono jako pożyczkę z majątku zarodowego na budowę domu czynszowego dla naczelnika Sądu powiatowego w Żabiu.

Za część parceli gruntowej l. 835 w Drohowyżu, wywłaszczonej na rzecz c. k. Skarbu wojskowego, pobrała fundacya tytułem ceny kupna 439 zł. 46 ct., które wcielono do majątku zarodowego fundacyi.

Z tytułu zamiany kilku parcel fundacyjnych w Smorzu za inne, uzyskała fundacya gotówkę 400 zł., które również do majątku zarodowego zostały wcielone.

Kontraktem zamiany z 4. kwietnia 1899 odstąpiła fundacya parcele gruntowe ll. $1566/_2$ i $1566/_3$ w Żabiu, w łącznej przestrzeni 32 morgów 381 kwadr. sążni na własność Piotrowi Wereżakowi, a w zamian uzyskała parcele lk. 1567, $1568/_1$, $1569/_1$ i $1570/_2$ obejmujące przestrzeń 36 morgów 1201 sążni kwadr.

Wreszcie sprzedała fundacya parę drobnych parcel w Kulikowie za cenę odpowiednią, a uzyskaną gotówkę użyła na potrzeby bieżące, majętności bowiem w Kulikowie należą do funduszu obrotowego.

Petycya wdów i sierót po urzędnikach fundacyi o podwyższenie pensyi.

W r. 1899, wpłynęła do Wys. Sejmu petycya wdów i sierót po urzędnikach fundacyi Skarbkowskiej o polepszenie bytu materyalnego. Uchwałą z dnia 17. marca 1899 odstąpił W. Sejm tę petycyę Wydziałowi krajowemu do zbadania i przychylnego załatwienia w porozumieniu z fundacyą Stan. hr. Skarbka.

Nie mając w myśl statutu kompetencyi do załatwienia tej sprawy w własnym zakresie działania, przesłał Wydział krajowy petycyę powyższą kuratorowi fundacyi, komunikując mu oraz uchwałę przez W. Sejm powziętą. Pismem z dnia 12. października 1899, l. 453 oznajmił kurator Wydziałowi krajowemu, że przedłożył sprawę Radzie administracyjnej, która na posiedzeniu z dnia 9. października 1899 uchwaliła odmówić żądanin petycyi. Jako powód tej decyzyi podano, iż nie byłoby rzeczą wskazaną przystępować do zmiany statutu emerytalnego, który dopiero w r. 1897 został zatwierdzony, tem bardziej, że ewentualna zmiana tego statutu w kierunku wskazanym w petycyi zwichnęłaby w sposób nienormalny stosunek między płacami emerytalnemi urzędników a pensyami wdów i sierót i wytworzyłaby konieczność równoczesnego podwyższenia emerytur urzędników, na co jednak zasoby funduszu emerytalnego nie pozwalają.

Wobec tej uchwały Rady administracyjnej petycya nie mogła być przychylnie załatwioną.

Kończąc na tem niniejsze sprawozdanie, Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy sprawozdanie Wydziału krajowego o fundacyi Stan. hr. Skarbka za rok 1899 przyjąć do wiadomości.

Z Rady Wydziału krajowego Królewstwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy.
S. Badeni w. r.

Sprawozdawca.
Dr. Józef Wereszczyński w. r.
Członek Wydziału kraj.

Allegat A.

Wykaz wychowanków wyzwolonych w r. 1899
i ich pomieszczenie.

L. porz.	Imię i nazwisko	Data, miejsce urodzenia i powiat	Religia	Wychowywał się w Zakładzie od — do	Uczył się rzemiosła od — do	Warsztat	Uwagi
1	Polechoński Kazimierz	Lwów pow. Lwów 17. marca 1882.	rzym.-kat.	Eksternista od 1. września 1888 do 1. lipca 1899.	od 1. września 1896 do 1. lipca 1899.	stelmaski	Eksternista
2	Urbański Bronisław	Nowoszyn koło Bukaczowiec pow. Rohatyn 18. sierpnia 1877.	rzym.-kat.	od 10. lutego 1888 do 1. lipca 1899.	od 1. lipca 1896 do 1. lipca 1899	szewski	u ojca w Żydaczowie
3	Syrek Jan	Krosno 7. grudnia 1880.	rzym.-kat.	od 17. września 1890 do 1. lipca 1899.	od 1. września 1896 do 1. lipca 1899.	szkoła dla ogrodniczków	pomieszczony u Br. Brunickiego w Podhorcach.
4	Trybułowski Józef	Biskupice Radłowskie pow. Brzeski 8. stycznia 1880.	rzym.-kat.	od 2. marca 1891 do 1. lipca 1899.	od 1. lipca 1896 do 1. lipca 1899	dtto.	umieszczony u p. Sołdraczyńskiego w Kutowcach p. Wasylów.

Allegat B.

Sumaryczne zestawienie

wychowanek, które od roku 1895 wyszły z Zakładu Drohowyskiego.

Z Zakładu wyszły w roku	Poszło za mąż	Klucznice, pokojowe	Bony	Szwaczki, praczki, krawczynie	Dla dalszego kształcenia się	Wróciły do rodziny po ukończeniu nauki	Wyszły przed ukończeniem nauki	Wydalone	Adoptowane	Kucharki	Razem
1895	5	4	1	7	3	5	4	1	—	—	30
1896	—	2	—	4	5	6	5	2	—	—	24
1897	1	7	1	5	1	6	2	1	—	—	24
1898	1	8	1	5	2	4	—	1	—	—	22
1899	—	3	—	—	—	1	—	2	2	1	9
Razem	7	24	3	21	11	22	11	7	2	1	109

Allegat C.

Wy-

wychowanków Zakładu St. hr. Skarbka w Drohowyżu zajętych w warsztatach

L. porz.	Imię i nazwisko	Rodzaj zatrudnienia	Miejsce zatrudnienia	Kwalifikacya	Zachowanie się	Pobory: Płaca	Pobory: Kwaterowe	Uwagi
1	Kwiatkowski Stefan	zastępca maszynisty	ogrzewalnia Lwów	dobra	wzorowe	400·00	135·00	za dekretem
2	Woźniak Antoni	ślusarz wozowy	"	"	"	500·00	180·00	"
3	Strzelecki Romuald	maszynista	ogrzewaln. Przemyśl	"	dobre	600·00	200·00	"
4	Zajączkowski Bron.	podmajstrzy	"	"	"	350·00	84·00	"
5	Huber Wilhelm	zastępca maszynisty	ogrzewaln. Zagórz	bardzo dobra	wzorowe	400·00	60·00	"
6	Serednicki Eugeniusz	ślusarz	"	"	bardzo dobre	1·00	—	dziennie
7	Gąsiorowski Leon	"	Warsztat Lwów	"	dobre	1·00	—	"
8	Hryćków Eliasz	"	"	dobra	"	500·00	180·00	za dekretem
9	Kotowicz Józef	"	"	"	"	1·70	—	dziennie
10	Neer Józef	"	"	"	"	1·70	—	"
11	Romański Stanisław	"	"	bardzo dobra	bardzo dobre	550·00	180·00	za dekretem
12	Rosenberg Maksymil.	"	"	dobra	dobre	1·50	—	dziennie
13	Srokowski Jan	"	"	bardzo dobra	bardzo dobre	450·00	135·00	za dekretem
14	Strohalm Tadeusz	kotlarz	"	"	"	1·60	—	dziennie
15	Wlistocki Zygmunt	ślusarz	"	dobra	"	450·00	135·00	za dekretem
16	Wolański Stefan	"	"	"	"	1·60	—	dziennie
17	Żurawski Sebastyan	"	"	bardzo dobra	"	500·00	180·00	za dekretem
18	Chmura Maksymilian	kowal	Warsztat Przemyśl	dobra	dobre	1·10	—	dziennie
19	Jabłoński Ludwik	stolarz	"	"	"	500·00	160·00	za dekretem
20	Jasiński Władysław	ślusarz	"	"	"	1·70	—	dziennie
21	Jaskólski Władysław	"	"	"	"	1·40	—	dziennie
22	Monczak Jan	stolarz	"	"	"	500·00	160·00	za dekretem

kaz

okręgu c. k. Dyrekcyi kolei państwowych we Lwowie w r. 1898/99.

L. porz.	Imię i nazwisko	Rodzaj zatrudnienia	Miejsce zatrudnienia	Kwalifikacya	Zachowanie się	Pobory: Płaca	Pobory: Kwaterowe	Uwagi
23	Szczygielski Henryk	ślusarz	Warsztat Przemyśl	bardzo dobra	dobre	1·70	—	dziennie
24	Wójcikiewicz Tad.	tokarz	"	dobra	"	1·30	—	"
25	Basecki Juliusz	ślusarz maszynowy	Warsztat Stryj	"	zupełn. odpow.	1·35	—	"
26	Bockenheim Wiktor	ślusarz	"	bardzo dobra	wzorowe	500·00	140·00	za dekretem
27	Dębski Józef	kowal	"	"	"	400·00	105·00	"
28	Donsaft Antoni	ślusarz	"	"	"	1·90	—	dziennie
29	Dutkiewicz Mieczysł.	"	"	"	zupełn. odpow.	400·00	105·00	za dekretem
30	Grodnicki Wojciech	lakiernik	"	dobra	"	1·45	—	dziennie
31	Hypnarowski Tad.	stolarz	"	"	"	1·50	—	"
32	Jacyniak Jędrzej	kotlarz	"	"	"	1·60	—	"
33	Kranz Jan	blacharz	"	"	"	1·30	—	"
34	Kuta Stanisław	"	"	bardzo dobra	"	350·00	84·00	za dekretem
35	Łoś Kazimierz	kowal	"	dobra	"	1·30	—	dziennie
36	Mączyński Antoni	ślusarz	"	"	"	1·10	—	"
37	Mielnik Tadeusz	"	"	"	"	1·20	—	"
38	Nowakowski Antoni	tokarz	"	bardzo dobra	wzorowe	450·00	105·00	za dekretem
39	Tomaszewski Franc.	ślusarz	"	dobra	"	1·30	—	dziennie

Allegat D.

Wy-

byłych wychowańców Zakładu sierót i ubogich w Drohowyżu,

Liczba porządk.	Nazwisko i imię	Rodzaj zatrudnienia	Miejsce zatrudnienia
1	Bazyli Opryszko	maszynista	ogrzewalnia w Krakowie
2	Kazimierz Burgielski	pokostnik	dtto
3	Michał Woźny	ślusarz rewizyjny przy pociągach pospiesznych	dtto
4	Franciszek Klotz	zastępca maszynisty	Podgórze-Płaszów
5	Stanisław Blatt	ślusarz rewizyjny	ogrzewalnia w Rzeszowie
6	Gustaw Chrobakiewicz	pomocnik magazynowy	dtto
7	Antoni Wojnarowski	maszynista	dtto
8	Eugeniusz Stojowski	werkmistrz	warsztat w Nowym Sączu
9	Stanisław Szim	werkmistrz	dtto
10	Stanisław Stefan Bomer	ślusarz	dtto
11	Jan Pelc	ślusarz rewizyjny	Zwardoń
12	Józef Ullmann	zastępca maszynisty	ogrzewalnia maszyn w Żywcu

kaz

zatrudnionych obecnie przy c. k. kolei państwowej w Krakowie.

Wysokość zarobku	Uwagi
stała roczna pensya 500 zł., dodatek na mieszkanie 180 zł., zmienne dochody kilometr. około 350 zł. — za jazdę premie 160 zł. Razem 1.190 zł.	Zachowuje się bardzo dobrze, prowadzi się moralnie, zdatny w swoim zawodzie i służbowym wymaganiom zupełnie odpowiada.
dzienna płaca 1 zł. 40 ct.	Zachowuje się bardzo dobrze, prowadzi się moralnie, zdatny w swoim zawodzie i służbowym wymaganiom zupełnie odpowiada.
stała roczna pensya . 500·00 zł. dodatek na mieszkanie 180·00 „ godzin. za jazdę pociągiem 320·00 „ rocznie razem 1.000·00 zł.	Zachowuje się dobrze, prowadzi się moralnie, służbowym wymaganiom zupełnie odpowiada.
stała roczna pensya . 500·00 zł. dodatek na mieszkanie 140·00 „ kilometrowe . . . . 320·00 „ premie . . . . . . 230·00 „ inne dodatki . . . . 7·00 „ razem rocznie . 1.197·00 zł.	Zachowuje się nienagannie, prowadzi się bardzo moralnie, bardzo zdolny.
stała roczna pensya . 500·00 zł. dodatek na mieszkanie 140·00 „ inne dodatki . . . . 60·00 „ razem rocznie . 700·00 zł.	Zachowuje się dobrze, moralne zachowanie chwalebne, zdolny i pilny.
stała pensya roczna . 450·00 zł. dodatek na mieszkanie 105·00 „ rocznie razem . 555·00 zł.	Zachowuje się wzorowo, jest bardzo pilnym, zdatny w swoim zawodzie.
stała pensya roczna . 500·00 zł. dodatek na mieszkanie 140·00 „ dodatek kilometrowy . 750·00 „ premie za oszczędn. . 180·00 „ rocznie razem . 1.570·00 zł.	Zachowuje się chwalebnie, bardzo pilny, zdatny w swoim zawodzie.
stała pensya roczna . 750·00 zł. dodatek na mieszkanie 210·00 „ rocznie razem . 960·00 zł.	Zachowanie moralne nienagannne, dobrze użyteczny w swoim zawodzie.
stała pensya roczna . 700·00 zł. dodatek na mieszkanie 210·00 „ rocznie razem . 910·00 zł.	Zachowanie moralne nienaganne, dostatecznie użyteczny.
stała pensya roczna . 500·00 zł. dodatek na mieszkanie 140·00 „ rocznie razem . 640·00 zł.	Zachowanie moralne nienaganne, dobrze użyteczny w swoim zawodzie.
stała pensya roczna . 500·00 zł. dodatek na mieszkanie 75·00 „ inne dodatki . . . . 36·00 „ rocznie razem . 601·00 zł.	Zachowanie moralne zupełnie odpowiedne, w wykonaniu służby nienaganny.
stała pensya roczna . 450·00 zł. dodatek na mieszkanie 90·00 „ kilometrowe i premie . 360·00 „ rocznie razem . 900·00 zł.	Zachowanie w służbie i poza służbą dobre, moralne prowadzenie się dobre, nienaganny w swoim zawodzie.

Allegat E.

Wykaz

wychowanków Zakładu sierót i ubogich w Drohowyżu, zajętych w warsztatach c. k. Dyrekcyi kolei państw. w Stanisławowie.

Liczba porz.	Imię i nazwisko	Zatrudnienie	Płaca dzienna zł.	Uwagi
1	Antulski Józef	kowal	1·10	Zachowanie się dobre — znajomość rzemiosła całkiem zadowalniająca.
2	Bobik Michał	ślusarz	1·30	
3	Bośkiewicz Franciszek	werkmistrz	rocznie 350·00	
4	Łucki Emilian	"	rocznie 450·00	
5	Mroziuk Aleksander	stolarz	1·50	
6	Sochran Ignacy	"	1·40	
7	Tomkiewicz Karol Ludwik	ślusarz	1·20	
8	Tranda Antoni Julian	stolarz	1·50	

Allegat F.

WYKAZ

wyzwoleńców od otwarcia Zakładu.

Rok wyzwolenia	ślusarze	szewcy	kowale	krawcy	stolarze	stelmachy	rymarze lakiernicy	blacharze	ogrodniczki	Ogółem
1881	5	3	2	3	2	2	—	—	—	17
1882	7	2	2	3	1	2	—	1	—	18
1883	5	3	1	3	2	1	—	2	—	17
1884	1	2	1	1	1	1	—	—	—	7
1885	8	2	5	2	4	2	—	1	—	24
1886	12	7	6	4	1	4	1	—	—	35
1887	5	1	1	3	2	2	—	—	—	14
1888	4	1	—	2	1	1	—	—	—	9
1889	2	3	—	3	—	2	1	—	—	11
1890	3	3	4	1	2	1	1	1	—	16
1891	2	2	4	6	3	2	2	2	—	23
1892	1	2	3	3	2	4	4	—	—	19
1893	5	1	3	4	3	2	4	3	—	25
1894	2	2	1	2	3	2	—	1	—	13
1895	9	4	2	6	5	5	4	3	—	38
1896	1	2	3	3	4	3	5	1	—	22
1897	—	4	4	1	7	1	3	3	—	23
1898	3	1	3	—	2	—	—	2	2	13
1899	—	1	—	—	—	—	—	—	2	3
Razem	75	46	45	50	45	37	25	20	4	347

LW. 44.923/99.

We Lwowie dnia 20. marca 1900.

Aleg. 45

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o zamknięciu rachunków fundacyi ś. p. Stanisława hr. Skarbka za rok 1897 i 1898.

Wysoki Sejmie!

B.
D. Wydział krajowy przedkłada Wysokiemu Sejmowi pod A) i B) zamknięcia rachunków za rok 1897 i 1898, tudzież pod C. i D) wykazy stanu majątkowego za te lata wszystkich pod zarządem fundacyi Skarbkowskiej zostających funduszów z następującem sprawozdaniem:

Na rok 1897 preliminowano w majątku obrotowym:

dochody *netto* w sumie	290.183 zł. 30 ct.	
wydatki	292.628 „ 55 „	
preliminowano przeto wydatki większe o .		2.445 zł. 25 ct.

Zamknięcie rachunku majątku obrotowego za rok 1897 wykazuje:

dochody rzeczywiste *brutto* gotówką w sumie	413.728 zł. 80 ct.	
wydatki rzeczywiste *brutto* gotówką w sumie	417.147 „ 15 „	
Z porównania sumy wynikłości dochodów ze sumą wydatków okazuje się nadwyżka wydatków w kwocie . . .		3.418 „ 35 „
a w rezultacie wynik kasowy niekorzystniejszy od budżetu o		973 „ 10 „
Gdy bowiem wynik dochodów podług zamknięcia wynosi	413.728 zł. 80 ct.	
podług budżetu zaś	290.183 „ 30 „	
przeto było dochodów więcej niż preliminowano o		123.545 „ 50 „
a wynik wydatków podług zamknięcia . .	417.147 zł. 15 ct.	
podług budżetu zaś	292.628 „ 55 „	
przeto wydatki większe od preliminowanych o		124.518 „ 60 „
Z porównania obu rezultatów okazuje się wynik kasowy w roku 1897 w ogóle mniej korzystny jak wyżej, o . . .		973 zł. 10 ct.

Z zestawienia dochodów i wydatków poszczególnych rubryk w porównaniu z preliminarzem otrzymamy wyniki korzystniejsze od preliminarza w następujących rubrykach:

w rubr. I. „Zarząd centralny“ o	195 zł. 71 ct.
„ „ II. „Legaty i gracye“ o	250 „ — „

w rubr. III. Gmach teatralny" o . . . . 1.021 zł. 79 ct.
" " VII. „Realności lwowskie" o . . . . . . 218 " 90 "
" " VIII. „Pożyczki" o . . . . 30.935 " 36 "
razem . . 32.621 zł. 76 ct.

natomiast są wyniki gorsze:
w rubr. IV. „Przedsiębiorstwo teatralne" o . . . . 2.000 zł. — ct.
w rubr. V. „Dobra ziemskie" o . . 26.164 " 26 "
" " IX. „Prowizye czynne" o. . 3.492 " 43 "
" " XI. „Zakład w Drohowyżu" o . 905 " 10 "
" " XII. „Przygodne" o . . 1.033 " 07 " 33 594 zł. 86 ct.

a w porównaniu nadwyżek z przekroczeniami w pojedynczych rubrykach okazuje się rezultat mniej pomyślny, jak wyżej, o . . 973 zł. 10 ct.

Gdy się jednak zważy, że w roku 1897 wzrosły pożyczki fundacyi o . . . . 19.750 " — "
zapasy zaś w kotówce z końcem roku 1897 zmniejszyły się o . 3.410 " 79 "
okaże się w ogóle właściwy wynik gospodarki w roku 1897 niekorzystniejszy o . . . . 24.133 zł. 89 ct.

Dochody bowiem rzeczywiste w sumie 413.728 zł. 80 ct.
po strąceniu pożyczek (rubr. VIII) w kwocie . 66.650 " — "
wynosiły . . . 347.078 zł. 80 ct.
wydatki rzeczywiste w sumie . . . . 417.147 zł. 15 ct.
po strąceniu pożyczek (rubr. VIII) . . . 46.945 " 64 " 370.201 zł. 50 ct.
przeto niedobór . 23.122 zł. 71 ct.
a po podaniu ubytku zapasów w gotówce z końcem r. 1897 . . . . 3.410 zł. 79 ct.
tudzież różnicy powstałej przy zakupnie efektów na spłatę pożyczek . . . . 45 " 64 " 3.456. " 43 "
okaże się wynik niekorzystniejszy o . . . . 26.579 zł. 14 ct.
Strąciwszy zaś preliminowany niedobór w kwocie . . 2.445 " 25 "
ostateczny wynik gospodarki w roku 1897 mniej korzystny od preliminarza jak w. o . . . . 24.133 " 89 ct.

Do głównych wyżej poszczególnionych różnic podała kuratorya fundacyi Wydziałowi krajowemu w sprawozdaniu swojem z dnia 6 czerwca 1897 następujące wyjaśnienia:

Rubryki I i II, „Zarząd i legaty" stanowią właściwe wydatki ogólnej administracyi.

Pierwszy z tych wydatków (rubr. I.) wynosił w roku 1897 po strąceniu dochodów . . . . 27.389 zł. 29 ct.
Drugi zaś (rubr. II.) . . . . 13.755 " — "
razem . 41.144 zł. 29. ct.
a ponieważ preliminowano w wydatkach po strąceniu dochodów:
w rubryce I. . . . . . . 27.585 zł. — ct.
w rubryce II. . . . . . . 14.005 " — "
razem . . 41.590 zł. — ct.
przeto z porównania wydatek niższy od budżetu o kwotę . . 445 zł. 71 ct.
spowodowany głównie tem, że nie obsadzono posady praktykanta lasowego przez 11. miesięcy, co czyni . . . . 440 " — "
zniżono płacę stróża przy administracyi centralnej o . . . 30 " — "
użyto w roku 1897 mniej drzewa opałowego w wartości . . 90 " — "
z funduszu emerytury urzędników ściągnięto w tymże roku po nad preliminarz kwotę . . . . 250 " — "
tytułem częściowego zwrotu zaliczki pobranej przez tenże fundusz z majątku obrotowego.
Razem . . 810 zł. — ct.

Natomiast przekroczono koszta podróży w skutek jazdy komisyonalnej do Żabiego w sprawie prowizoryalnej z włościanami tamtejszymi o . . . . 373 zł. 94 ct.

Rubryka III. „Gmach teatru“ wykazuje wedle zamknięcia za rok 1897:

w dochodach . . . . 47.969 zł. 79 ct.
w wydatkach . . . . 27.181 „ 60 „
czysty dochód . . 20.788 zł. 19 ct.
preliminowano zaś dochody w kwocie . . 37.950 zł. — ct.
wydatki . . . . 18.183 „ 60 „
zatem czysty dochód . . . . . . 19.766 zł. 40 ct.
Z porównania wynik korzystniejszy o . . . . . . 1.021 zł. 79 ct.

spowodowany głównie tem, że w roku 1897 ściągnięto zaległości czynszów dzierżawnych od byłych lokatorów gmachu teatralnego w kwocie . . . . 4.063 zł. 94 ct.
preliminowano zaś z tego tytułu kwotę . . 3.000 „ — „

Zaległości wynosiły z końcem roku 1896 . . . . 14.052 „ 96 „
w ciągu roku 1897 wpłynęło . . . . . 4.063 zł. 94 ct.
odpisano . . . . 1.726 „ 45 „ 5.790 „ 39 „
pozostało z końcem roku 1897 . . . . 8.262 zł. 57 ct.

Do tego należytości czynne od Koła literackiego tytułem zwrotu kosztów restauracyi lokalu w kwocie . . . . . . 296 „ 47 „
tytułem nadzwyczajnego dodatku do opłaconego czynszu za lata 1894 i 1895 w kwocie . . . . 600 „ — „
tudzież należytość dodatku gminnego od byłych lokatorów gmachu teatralnego w kwocie . . . . 79 „ 60 „

Ogólna suma zaległości czynnych tej rubryki z końcem roku 1897 przedstawia się w kwocie . . . . 9.238 zł. 64 ct.
zmniejszyła się więc w porównaniu ze sumą zaległości wykazaną z końcem roku 1896 w kwocie . . . . 14.949 „ 43 „
o kwotę . 5.710 zł. 79 ct.

a mianowicie:
w skutek spłaty . . . . . 4.063 zł. 94 ct.
„ odpisów . . . . . 1.726 „ 45 „ 5.790 zł. 39 ct.
przybyła natomiast należytość z tytułu zapłaconego dodatku gminnego za byłych lokatorów gmachu teatralnego w kwocie . . 79 „ 60 „
w rezultacie, jak wyżej . . 5.710 zł. 79 ct.

Rubryka IV. „Przedsiębiorstwo teatralne“. Dochody tej rubryki preliminowano na rok 1897 w kwocie . . . . 2.000 zł. — ct.
wydatki w kwocie . . . . 264 „ 12 „
Czysty więc spodziewany dochów miał wynosić . . . 1.735 zł. 88 ct.
że zaś wydatki wynosiły . . . . 264 „ 12 „
a dochodu nie było żadnego, przeto wynik tej rubryki jest wogóle mniej korzystny o . . . . 2.000 zł — ct.
ponieważ objęta budżetem sprzedaż garderoby i biblioteki teatralnej przedsiębiorstwu teatralnemu, jak i w poprzednim roku, nie przyszła do skutku.

Rubryka V. „Dobra ziemskie“. Według budżetu miał wynosić:
dochód w roku 1897 . . . . . . 210.685 zł. 20 ct.

wydatek w roku 1897 . . . . . . 107.414 zł. 21 ct.
przeto spodziewano się czystego dochodu . . . . . . 103.270 zł. 99 ct.
gdy zaś uzyskano w dochodach . . . 209.746 zł. 53 ct.
a wydano . . . . 132.639 „ 80 „ 77.106 „ 73 „
uzyskano zatem mniej o . . 26.164 zł. 26 ct.

Z porównania dochodów preliminowanych
w kwocie . . . . 210.685 zł. 20 ct.
z uzyskanymi w kwocie . . . . . 209.746 „ 53 „
okazuje się wynik mniej korzystny o . . . . 938 zł. 67 ct.
a z porównania wydatków preliminowanych
w kwocie . . . . 107.414 zł. 21 ct.
z istotnymi w kwocie . . . . . . 132.639 „ 80 „
wynik mniej korzystny o . . . . 25.225 zł. 59 ct.

Ogółem wynik mniej pomyślny, jak wyżej o . . . 26.164 zł. 26 ct.

Korzystniejsze wyniki od preliminarza wykazują następujące dobra:

1. Drohowyże o . . . . . . 545 zł. 20 ct.
2. Ostałowice o . . . . . . 2.368 „ 22 „
3. Smorze-Klimiec o . . . 3.112 „ 77 „
4. Żabie o . . . . . . 3.233 „ 55 „ 9.259 zł. 74 ct.

niekorzystniejsze zaś:

5. Kulików o . . . . . 9.800 zł. 93 ct.
6. Brzozdowce o . . . . 7.787 „ 21 „
7. Opary o . . . . . . 504 „ 24 „
8. Rożniatów o . . . . . . 7.684 „ 82 „
9. Żydaczów o . . . . . . 6.996 „ 39 „

Również niekorzystniejszym jest wynik w pozycyach:

10. Przedsiębiorstwa w dobrach o . 970 zł. 60 ct.
11. Rozmaite o . . . . . . 1.679 „ 81 „ 35.424 zł. -- ct.

W rezultacie wynik, jak wyżej . . 26.164 zł. 26 ct.

1. Dobra Drohowyże. Dochody mniejsze od preliminowanych były z wapniarki w Weryniu o . . . . 138 zł. 50 ct.
z dzierżawy austeryi w Mikołajowie o . . . . 246 „ 10 „
tudzież z dzierżawy łąk za Dniestrem (Korecki i Spółka) o . . 5.275 „ 98 „
gdyż nie wpłynęły w roku 1897 przypisane z powyższych tytułów należytości, skutkiem czego powstały należytości czynne prawie w tych samych wysokościach. Nadto dochód ze sprzedaży drzewa z rewiru Stulsko mniejszy był w roku 1897 o . . . . 808. „ — „
kupiec bowiem Bayer zalega z resztą należytości za drzewo w kwocie 2.538 zł. która ubezpieczoną została na ruchomym i nieruchomym majątku tegoż.

Razem . . 6.468 zł. 58 ct.

Większe natomiast dochody od preliminowanych uzyskano:
z czynszu od Zakładu stadników w Drohowyżu o 800 zł. — ct.
gdyż od 1/11 1897 podwyższono ten czynsz z 9.400 zł. na 11.000 zł. z dzierżawy dóbr Drohowyże o 1.311 zł. 19 ct.
z powodu częściowego umorzenia przez dzierżawcę zaległych należytości:
ze sprzedarzy drzewa z rewiru Rozwadów o . 4.021 zł. 36 ct. 6.132 „ 55 „
gdyż sprzedano 325 stosów z zapasów roku 1896, a nadto wyrąbano i sprzedano 122 stosów drzewa, wyłamanego przez okiść w zimie roku 1896.

W rezultacie dochody mniejsze od preliminowanych o . 336 „ 03 „
a gdy w wydatkach zaoszczędzono: na datkach konkurencyjnych kwotę . . . . 459 zł. 58 ct.
na płacy służby leśnej . . . . , . 402 „ 54 „ 862 „ 12 „
przeto w ogóle wynik korzystniejszy od preliminarza o . 526 „ 09 „

Inne różnice w tym dziale są nieznaczne.

2. *Dobra Ostałowice.* Na korzystniejszy wynik tej pozycyi (2.368 zł. 22 ct.) wpłynęły głównie następujące powody: W roku 1897 dochód z dzierżawy dóbr większy był od preliminarza o kwotę 922 zł. 77 ct., a to z powodu częściowego umorzenia przez dzierżawcę zaległych należytości dzierżawnych. Ze sprzedaży drzewa uzyskano ponad preliminarz kwotę 98 zł. 33 ct. i wreszcie przelano niezużyty w roku 1896 kredyt na restauracyę budynków dzierżawnych w kwocie 1.180 zł. do rachunku roku 1897.

3. *Dobra Smorze-Klimiec* wykazują w roku 1897 wynik korzystniejszy od preliminarza o kwotę 3.112 zł. 77 ct.

Co do poszczególnych wynikłości tej pozycyi to zauważyć należy, że dochody wyższe od preliminowanych uzyskano:

ze sprzedarzy drzewa wyłamanego przez burze o		3.580 zł. 04 ct.
z wynajmu pasz i łąk leśnych o		259 „ 20 „
z powodu wyższych cen przy licytacyi łąk leśnych i wreszcie ponieważ w roku 1897 pobrano niewyczerpany kredyt z roku 1896 na restauracyę budynków dzierżawnych w kwocie		350 „ — „
Razem . .		4.189 zł. 24 ct.
Mniejsze zaś dochody od preliminowanych były z dzierżawy tartaku w Klimcu o	300 zł — ct.	
z dzierżawy gruntu pod tartak parowy w Smorzu o	100 zł. — ct.	
z gruntów folwarcznych w Smorzu i Klimcu o	643 „ 31 „	
z karczmy w Smorzu o	109 „ 50 „	
gdyż odnośni dzierżawcy nie wpłacili czynszów dzierżawnych, skutkiem czego powstały zaległ. czynne. Nadto wartość dodanego do dzierżaw drzewa wykazano mniejszą o	233 zł. — ct.	1385 zł. 81 ct.
ponieważ nieprzeprowadzono wartości tej przez księgi.		
Z porównania więc dochody większe od preliminowanych o .		2803 zł. 43 ct.
a gdy w wydatkach zaoszczędzono: na datkach konkurencyjnych	173 zł. 76 ct.	
z powodu nieprzeprowadzonej wartości dodanego drzewa na drogi gminne—a na płacy służby leśnej	101 zł. 60 ct.	275 „ 36 „
z powodu niepodwyższenia płacy jednemu dozorcy, okaże się ogólny wynik korzystniejszy o		3078 zł. 79 ct.

który niższym jest od powyżej wykazanego w kwocie 3112 zł. 77 ct. z powodu pominięcia dalszych nieznacznych zaoszczędzeń.

Dobra Żabie. Wynik tej pozycyi, korzystniejszy od preliminarza o kwotę 3233 zł. 65 ct. powstał z następujących powodów. — W dochodach otrzymano zwyżki z parcel i przepustów o	579 zł. 16 ct.	
gdyż kupcy spławiali potokami przez lasy fundacyjne, zakupione w lasach gminnych drzewo. Czynsz z realności wynajętej c. k. Urzędowi podatkowemu, wpłynął w r. 1897 za czas od 1/11 1895 do 31/10 1897 a zatem za 2 lata, skutkiem czego i wynikłość zwiększyła się o	700 zł. — ct.	
Z pasz leśnych uzyskano przy licytacyi więcej o	1.113 „ — „	
wreszcie ze sprzedaży drzewa	638 „ 66 „	3.030 „ 82 „
Zapłacono natomiast wedle wymiaru urzędowego na ekwiwalent i podatki więcej o.		130 „ 61 „
zatem wynik korzystniejszy o . . .		2.900 zł. 21 ct.
a po dodaniu zaoszczędzeń w wydatkach na utrzymanie budynków wynoszących kwotę.		346 „ 39 „
Okarze się ogółem wynik korzystniejszy o . .		3.246 zł. 60 ct.

z nieznaczną dalszą różnicą z powodu drobniejszych przekroczeń

Dobra Kulików przedstawiają wynik niższy od preliminarza o kwotę 9.800 zł. 93 ct.

Na wynik powyższy złożyły się następujące powody, a mianowicie:

Uzyskano mniejsze od preliminarza dochody:

Z dzierżawy łąk w Kulikowie o . . 700 zł. — ct.
gdyż wedle nowo zawartego kontraktu wydzierża wiono łąki za kwotę 1750 zł., niższą o 700 zł. od poprzednio pobieranego czynszu.

Z ratusza w Kulikowie o . . . 241 zł. 66 ct.
z powodu bowiem robót adaptacyjnych w celu pomieszczenia tamże c. k. Sądu powiatowego, wypowiedziano z dniem 1/7 1897 pomieszkania wszystkim dotychczasowym lokatorom.

Z odsprzedarzy młyna w Doroszowie wielkim o 1.400 zł.—ct.
i ze sprzedarzy lutrowni wraz z parcelą w Kulikowie o 100 zł—ct. 2.441 „ 66 „

(Do ostatnich dwóch pozycyj nie podała kuratorya żadnych wyjaśnień).

Większe natomiast dochody uzyskano:

Ze sprzedaży łąk w Kulikowie o . . 675 zł. — ct.
z powodu zapłacenia całej należytości z tego tytułu w roku przedmiotowym, — ze sprzedaży parceli l. 668 w Kulikowie o . . . . . . 120 zł. — ct. 795 „ — „
dochód ten bowiem nie był objęty budżetem.

Dochody zatem mniejsze były od preliminarza o kwotę . 1.646 „ 66 „

Gdy nadto na utrzymanie budynków dzierżawwych, wydano ponad preliminarz kwotę . . . . 8.382 „ 34 „
z tego powodu, że c. k. Sąd krajowy wynajął cały budynek zwany „Ratusz“ na cele pomieszczenia c. k. Sądu powiatowego i podwyższył z tego powodu czynsz roczny z kwoty 1.300 zł. na 3.000 zł. z warunkiem, że fundacya przeistoczy ten budynek wedle żądania c. k. Sądu krajowego. Przy tych jednak zmianach okazała się potrzeba zastąpienia zgniłych podłów i stropów nowymi, nadto musiano w miejsce zupełnie zepsutego wiązania dachu i pokrycia gontowego — postawić nowy dach na podmurowaniu, — co w rezultacie spowodowało tak znaczne przekroczenie.

Łącznie zatem wynik gorszy od preliminarza o kwotę . . . . 10.039 zł. — ct.

Gdy jednak uwzględni się wydatki na ekwiwalent i podatki niższe o kwotę . . . . 219 „ 25 „

Okaże się w rezultacie ogólny wynik mniej korzystny o 9.819 zł. 75 ct.

Dalsze przekroczenia a względnie zaoszczędzenia są nieznaczne.

6. *Dobra Brzozdowce* wykazują w porównaniu z preliminarzem wynik niekorzystniejszy o kwotę 7.787 zł 21 ct., a mianowicie:

Uzyskano mniejsze dochody ze sprzedaży drzewa z rewiru Brzozdowce o . . . . 3.868 zł. 16 ct.
z rewiru Iłów o . . . . 4.684 „ 29 „
przyczem zauważa się, że kuratorya nie podała do powyższych różnic żadnych wyjaśnień —
czynsz zaś z polowania był mniejszy o . . 150 zł. — ct. 8.702 zł. 45 ct.
polowanie bowiem wydzierżawiono dopiero od 15/9 1897.

Zaoszczędzono na kosztach wyrębu drzewa 204 zł. 95 ct.
na datkach konkurencyjnych . . . . 137 „ 70 „
na wypłacie ekwiwalentu i podatków . . 130 „ 01 „
i wreszcie na płacach służby leśnej z powodu przyznania mniejszych płac dozorcom lasowym . 376 zł. 06 ct. 848 „ 72 „

W rezultacie zatem wynik niekorzystniejszy o 7.853 zł. 73 ct.
z małą dalszą różnicą wskutek innych drobniejszych zaoszczędzeń.

7. *Dobra Opary* wykazują wynik mniej korzystny od preliminarza o kwotę 504 zł. 24 ct.

Na wynik ten złożyły się następujące powody i tak:

Z dzierżawy Opar otrzymano dochód mniejszy od prelimi-

nowanego o kwotę . . . . 711 zł. 42 ct.
gdyż Rada administracyjna uchwałą z dnia 10/1 1898 przyznała dzierżawcy opust w powyższej kwocie.

Większy natomiast dochód był z dzierżawy Słońska o kwotę . . . . 111 z. 35 ct.
z powodu częściowej spłaty zaległego czynszu dzierżawnego — ze sprzedarzy drzewa o . . 391 zł. 17 ct.
wreszcie niepreliminowany zwrot podatków z lat ubiegłych wynosił . . . . 449 zł. 33 ct. 952 „ 35 „

W dochodach zatem wynik był korzystniejszy o kwotę 240 zł. 93 ct.

Natomiast wydatki na osuszenie łąk zwanych „Buczały" w Oparach przekroczono o kwotę . . . . 861 „ 10 „

Przeto w rezultacie okazuje się wynik niekorzystniejszy o kwotę . . . . 620 zł. 17 ct.

Dalsze różnice, z powodu drobniejszych zaoszczędzeń pomija się.

8. *Dobra Rożniatów* wykazują wynikłość niekorzystniejszą od preliminarza o kwotę 7.684 zł. 82 ct., a mianowicie:

Dochody mniejsze:

Z zamku w Rożniatowie o . . . 600 zł. — ct.
gdyż nowo zawarty kontrakt o dzierżawę zamku na pomieszczenie c. k. Sądu powiatowego od 1/7 1897 nie został jeszcze przez c. k. Ministerstwo sprawiedliwości zatwierdzony.

Z tartaku na Olchówce o . . . 250 zł. — ct.
z powodu sprzedaży tegoż tartaku.

Z przedsiębiorstwa exploatacyi nafty w Rypnem o 1.201 zł 08 ct.
bez podania ze strony kuratoryi przyczyny tego wyniku.

Z dzierżawy karczem i młynów o . . 548 zł. 24 ct.
z powodu, że karczma w Rypnem nie jest wydzierżawioną od 1/7 1895.

Z dzierżawy gruntów z pod karczem i młynów, dzierżawcy bowiem nie zapłacili przypadających czynszów dzierżawnych. 170 zł. — ct.

Ze sprzedarzy drzewa o . . . 1.404 zł. 48 ct.
natomiast wykazano tu zaległość czynną w kwocie 2.201 zł. 40 ct. wreszcie ze sprzedaży węgli o 434 zł. 22 ct. 4.608 „ 02 „
gdyż produkowano węgle w mniejszej ilości dla braku pokupu, skutkiem czego zmniejszyły się też i wydatki na produkcyę.

Dochody większe od preliminowanych wykazano:
z dzierżawy dobr Rożniatów o . . . 1.029 zł. 68 ct.
„ „ Duba o . . . . . 366 „ 40 „ 1.396 „ 08 „
dzierżawcy bowiem tych dóbr uiścili znaczniejsze kwoty na częściową spłatę swoich zaległości.

Wynik zatem w dochodach okazał się niepomyślniejszy o kwotę 3.211 zł. 94 ct.

Gdy zaś zaoszczędzono w wydatkach: na utrzymanie budynków zarządu . . . . 196 zł. — ct.
na odgraniczenie gruntów dzierżawnych . . 100 „ — „
na zalesienie łąki zwanej „Maczar" . . . 300 „ — „
(nie naruszając wcale przyzwolonych na powyższe cele kredytów), na płace służby lasowej . . 376 zł. 90 ct.
z powodu przyznania mniejszych płac dozorcom i gajowym wreszcie na tlenie węgli . . . 216 zł. 04 ct. 1.188 „ 94 „
zredukuje się wynik niepomyślniejszy od preliminarza do kwoty . 2.023 zł. — ct.

Natomiast przekroczono wydatki:
na datki konkurencyjne wedle urzędowej repartycyi o kwotę . . . . 273 zł. 55 ct.
na koszta utrzymania Zamku w Rożniatowie (Lw. 10.421/98) o . . . . 5.325 „ 75 „
i na koszta utrzymania budynków dzierżawnych o 132 „ — „ 5.731 „ 30 „

Ogółem wynik niepomyślniejszy o . . . . . 7.754 zł. 30 ct.

Inne jeszcze w tej pozycyi zaoszczędzenia, a względnie przekroczenia są nieznaczne.

9. *Dobra Żydaczów* dały w roku 1697 wynik niższy od preliminarza o kwotę 6.996 zł. 39 ct.

Głównym powodem takiego wyniku jest to, że w roku 1897 uzyskano:
z dzierżawy Żydaczowa dochód mniejszy od preliminarza o kwotę 5.896 zł. 45 ct.

Rada bowiem administracyjna uchwałą z dnia 10/1 1898 przyznała dzierżawcy Berezowskiemu opust z czynszu dzierżawnego za 40 morgów łąki, zabranej przez rzeki Stryj i Dniestr za 6 lat w kwocie 4.050 zł., następnie zwrot zapłaconych 4% odsetek od kapitału wydanego na budowę folwarku w kwocie 4.160 zł. 32ct. wreszcie ryczałt na zasiewy, które w ostatnim roku dzierżawy winien dzierżawca uskutecznić w kwocie 2.750 zł., co czyni łączną sumę 10. 960 zł. 32 ct., natomiast wpłynęła znaczniejsza kwota na pokrycie zaległych należytości.

Oprócz powyższego niepomyślniejszego wyniku w dochodach okazały się przekroczenia wydatków.
na ekwiwalent i podatki rządowe o kwotę . 837 zł. 09 ct.
na datki konkurencyjne o . . . . . . 262 „ 85 „ 1.099 „ 94 „
z powodu wypłaty niepreliminowanego datku do kosztów restauracyi kościoła w Żydaczowie

Razem jak wyżej o . . . 6.996 zł. 39 ct.

10. *Przedsiębiorstwo w dobrach* wykazuje w porównaniu z preliminarzem wynikłość niekorzystniejszą o kwotę . . . . . 970 zł. 60 ct.
a mianowicie:
Z eksploatacyi torfu o . . . . 460 zł. 63 ct.
ze sprzedaży soli w Rożniatowie o . . . 572 zł. 56 ct. 1.033 zł. 19 ct.
a po strąceniu korzystniejszej wynikłości z gospod. rybnego o kwotę 62 „ 59 „
Okaże się rezultat jak wyżej . . . . . . 970 zł. 60 ct.

Do powyższych różnic nie podała kuratorya żadnych wyjaśnień.

11. Pozycya „Rozmaite“ wykazuje w porównaniu z preliminarzem wynik niekorzystniejszy o kwotę . . . . 1.679 zł. 81 ct.
W szczególności dochody z dóbr dały wynikłość mniejszą o kwotę . . . . 1.461 „ 70 „
gdyż nie spisano kontraktów o sprzedaż karczem w Smorzu, Annaberg, Felizienthal i Klimcu, mimo iż karczmy te z dniem 1. stycznia 1897 oddane zostały na własność nabywcom, nadto dochody z pniowego mniejsze były o kwotę . . . 110 zł. 62 ct 1.572 zł. 32 ct.
Większe natomiast dochody uzyskano z lasów o kwotę 86 zł. 05 ct.
tudzież zaoszczędzono na kosztach wykonania planów gospodarstwa lasowego kwotę . . . 224 zł. 20 ct. 310 zł. 25 ct.

W rezultacie dochody mniejsze od preliminowanych o . 1.262 zł. 07 ct.
a gdy przekroczono wydatki na dobra o kwotę . . . . 427 „ 75 „
z powodu nieprzewidzianych preliminarzem kosztów procesu o naruszenie granic fundacyjnych przez tamtejszych włościan, okaże się w ogóle wynik tej pozycyi mniej korzystny o . . . 1.689 „ 82 „
Nieznaczną dalszą jeszcze różnicę stanowią drobniejsze zaoszczędzenia.

Czysty dochód z poszczególnych dóbr przedstawia się w roku 1897 jak następuje:

1. z Brzozdowiec	10.623 zł.	29 ct.
2. z Drohowyża	27.154 »	49 „
3. z Opar i Słońska	5.262 „	16 „
4. z Ostałowic	4.308 „	87 „
5. ze Smorza i Klimca	10.636 „	82 „
6. z Żabiego	26.125 „	60 „
7. z Żydaczowa	3.018 „	11 „
8. z przedsiębiorstw w dobrach	1.029 „	40 „
Razem	88.158 zł.	74 ct.

a po strąceniu nadwyżki wydatków:

1. w dobrach Kulików	5.512 zł. 88 ct.	
2. w dobrach Rozniatów	1.825 „ 32 „	
3. w dziale „Rozmaite“	3.713 » 81 „	11.052 zł. 01 ct.
uzyskano, jak wyżej wykazano		77.106 zł 73 ct.

Należytości czynne w tej rubryce wzrosły w ciągu roku 1897 o 13·059 zł. 85 ct., gdy bowiem z końcem roku 1896 wynosiły 57.153 zł. 08 ct. a po uwzględnieniu odpisów (265 zł. 69 ct.) 56.887 zł. 39 ct., to z końcem roku 18)7 wynoszą 69.947 zł. 24 ct., a mianowicie dzierżawcy tudzież inne strony winne były z końcem r. 1897:

1.	z dóbr Kulików	7.583 zł. 28 ct.
2.	„ Brzozdowce	8.397 „ 69 „
3.	„ Drohowyże	15.869 „ 20 „
4.	„ Opary	4.516 „ 97 „
5.	„ Ostałowice	3.561 „ 92 „
6.	„ Różniatów	12.233 „ 03 „
7.	„ Smorze	7.006 „ ·24 „
8.	„ Żabie	1.405 „ 73 „
9.	„ Żydaczów	7.044 „ — „
10.	z przedsiębiorstwa w dobrach . . .	605 „ 28 „
11.	w dziale „Rozmaite“	1.723 „ 90 „
	Razem jak wyżej	69.947 zł. 24 ct.

Rubryka VII. „Realności lwowskie“. Dochody tej rubryki preliminowano

w roku 1897 w kwocie	6.726 zł. — ct.	
wydatki w kwocie	751 „ 65 „	
Czysty więc spodziewany dochód miał wynosić	. . . .	5.974 zł. 35 ct.
a gdy uzyskano w dochodach . . .	6.995 zł. 90 ct.	
wydano zaś	802 „ 65 „	6.193 „ 25 „
uzyskano zatem więcej o		218 „ 90 „

głównie z tego powodu, że z kaflarni za rogatką Janowską wpłynął większy dochód, spowodowany częściową spłatą zaległych należytości.

Rubryka VIII. „Pożyczki“. Stan pożyczek zaciągniętych przez majątek obrotowy fundacyi przedstawia się jak następuje:

1. *Do majątku zarodowego* dłużną była fundacya z początkiem roku 1897 . . . . , ...	121.250 zł. — ct.
W ciągu roku przybyły pożyczki:	
a) na pokrycie kosztów restauracyi realności w Kulikowie, zwanej „Ratusz“ celem pomieszczenia c. k. Sądu powiat. (LW. 63.973/97)	5.500 „ — „
b) na pokrycie kosztów robót melioracyjnych na łąkach zwanych „Buczały“ w Oparach (LW. 60.859/97)	850 „ — „
c) na pokrycie kosztów budowy magazynu na mundury przy zakładzie stadników w Drohowyżu (LW. 20.563/97)	3.000 „ — „
d) na pokrycie kosztów przeistoczenia realności zwanej „Zamek“ w Różniatowie, na cele pomieszczenia c. k. Sądu powiatowego (LW. 10.421/98)	5.200 „ — „
Razem .	135.800 zł. — ct.
Do tego dług dzierżawców do majątku zarodowego z początkiem roku 1897	33.000 „ — „
Ogółem .	168.800 zł. — ct.

Od tego:

a) częściowe umorzenie powyższych pożyczek 7.300 zł. — ct.

b) efekta zakupione celem umorzenia pożyczek pobranych przez dzieżawców . . . 4.250 zł. — ct. 11.550 „ — „
pozostaje dług do majątku zarodowego . . . . 157.250 „ — „
z czego na dzierżawców przypada . . . . 28.750 „ — „
na fundacyą zaś reszta w kwocie . . . . 128.500 zł. — ct.

2. *Do Depozytów* wynosił dług z początkiem roku 1897 42.769 zł. 95 ct.
w ciągu roku 1897 dopożyczono . . . 48.000 „ — „
Razem . 90.769 zł. 95 ct.
w roku 1897 spłacono . . . . . . 35.500 „ — „
pozostaje dług do depozytów . . . . 55.269 „ 95 „

3. *Do funduszu Władysława hr. Skarbka* pozostaje z końcem roku 1897 dług z roku 1896 niezmieniony w kwocie . . 32.000 „ — „

Ogółem więc długi majątku obrotowego fundacyi z końcem roku 1897 wynoszą sumę . . . . 215.769 zł. 95 ct.
a ponieważ z początkiem roku 1897 wynosiły . . . . 196.019 „ 95 „
przeto wzrosły w ciągu roku 1897 o kwotę . . . . . 19.750 zł. — ct.

Rubryka IX. „Prowizye czynne“. Rubryka ta wykazuje w porównaniu z preliminarzem dochód mniejszy o kwotę 3.942 zł. 13 ct., czego powodem jest ta okoliczność, że przy zestawianiu preliminarza na rok 1898 nie uwzględniono, iż w tymże roku nie wpłyną odsetki od efektów majątku zarodowego, które w r. 1898 (po zatwierdzeniu preliminarza) majątkowi obrotowemu już wypożyczone zostały, tudzież od efektów, które w ciągu r. 1897 temuż majątkowi wypożyczyć uchwalono. Nadto na mocy uchwały Rady administracyjnej z dnia 10. stycznia 1898 zwolniono p. Wincentego Berezowskiego, dzierżawcę dobr Zydaczów, od płacenia 4% prowizyi od kapitału, wyłożonego na budowę folwarku w Żydaczowie.

Rubryka XII „Przygodne“. Dochody tej rubryki preliminowano na r. 1897
w kwocie . . . . 1.100 zł. — ct.
wydatki zaś w kwocie . . . . . . 2.313 „ 50 „
Preliminowany więc niedobór miał wynosić . . . . . 1.213 zł. 50 ct.
Gdy zaś uzyskano w dochodach . . . 1.933 zł. 75 ct.
a wydano . . . . 4.180 „ 32 „
przeto rzeczywisty niedobór wynosił . . . . 2.246 „ 57 „
W rezultacie wynik niekorzystniejszy o 1.033 zł. 07 ct., spowodowany głównie tem, że w myśl rozporządzenia Wydziału krajowego do LW. 48.683/97 wydano z tej rubryki do majątku zarodowego kwotę 1.020 zł., uzyskaną ze sprzedaży karczmy i trzech młynów.

Wynik obrotów w Zakładzie Drohowyzkim w roku 1897.

Z przedłożonego sprawozdania Dyrekcyi Zakładu drohowyzkiego z dnia 2. czerwca 1898 L. 319 i zamknięcia rachunku za rok 1897 okazuje się rezultat gospodarki w Zakładzie w tymże roku w porównaniu z preliminarzem dochodów i wydatków niekorzystniejszy o kwotę . . . . 905 zł. 10 ct.
Gdy nadto wydano Zakładowi tytułem dotacyi z początkiem roku 1897 wartością zaległości czynnych i remanentów kwotę 53.276 zł. 33 ct.

a z końcem roku 1897 zwrócił Zakład fundacyi z powyższych tytułów . . .	45.917 zł. 91 ct.	
zatem zmniejszyła się wartość remanentów o		7.358 zł. 42 ct.
Ogólne więc przekroczenie z końcem roku 1897 wynosi sumę .		8.263 „ 52 „
Gdy bowiem w roku 1897 wydano na utrzymanie Zakładu . .		161.914 „ 49 „
a preliminowano		105.708 „ 47 „
przeto wydatek większy o		56.906 zł. 02 ct.
ale po uwzględnieniu wypłaconych przez Zakład na rachunek kasy centralnej różnych należytości w kwocie . .	56.000 zł. 92 ct.	
z potrąceniem ubytku w wartości zaległości czynnych i remanentów z końcem roku o .	7·358 zł. 42 ct.	48.642 „ 50 „
okazuje się rzeczywiste przekroczenie jak wyżej w kwocie . .		8.263 „ 52 „

Koszt utrzymania Zakładu wynosił w roku 1897 z doliczeniem wartości remanentów w kwocie 7.358 zł. 42 ct. sumę 113.271 zł. 99 ct., a mianowicie wydatki netto w rubrykach:

I.	Administracya	16.130 zł. 31 ct.	
II.	Żywność	43.794 „ 67 „	
III.	Odzież	15 223 „ 77 „	
IV.	Opał i oświetlenie . . .	2.887 „ 52 „	
V.	Pranie	2.263 „ 68 „	
VI.	Łazienki	91 „ 13 „	
VII	Apteka i szpital	3.244 „ 64 „	
VIII.	Kaplica i cmentarz . . .	595 „ 17 „	
IX.	Szkoła	22.508 „ 03 „	
X.	Utrzymanie budynków . .	10.847 „ 26 „	
VXII.	Rozmaite	2.478 „ 29 „	
	dochody zaś netto w rubrykach:		120.064 zł. 47 ct.
XI.	Ogród	37 zł. 93 ct.	
XII.	Folwark	1.206 „ 12 „	
XIII.	Piekarnia	957 „ 22 „	
XIV.	Pracownia krawiecka żeńska . .	2,350 „ 30 „	
XV.	Młyn i rzeźnia	374 „ 39 „	
XVI.	Warsztaty	1 866 „ 52 „	6.792 zł. 48 ct.
	Różnica . . .		113.271 zł. 99 ct.
	a w porównaniu z preliminowaną dotacyą . : . . .		105.008 zł. 47 ct.
	okaznje się przekroczenie jak wyżej wykazano w kwocie . .		8.263 „ 52 „

Według zamknięcia rachunkowego Zakładu za rok 1897 wykazuje Dyrekcya:

A) Zaoszczędzenia:

w rubrykach.

I.	Administracya	647 zł. 66 ct.
IV.	Opał i światło	173 „ 98 „
V.	Pranie	17 „ 12 „
VI.	Łazienki	192 „ 67 „
IX.	Szkoła	1.451 „ 17 „
	Razem .	2.482 zł. 60 ct.

B) Przekroczenia

w rubrykach.

II.	Żywność	3.328 zł. 87 ct.
III.	Odzież	299 „ 05 „
VII.	Apteka i szpital	86 „ 24 „
VIII.	Kaplica i cmentarz	35 „ 17 „

X. Konserwacya	1.264 zł.	48 ct.
XI. Ogród	342 „	07 „
XII. Folwark	293 „	88 „
XIII. Piekarnia	542 „	78 „
XIV. Pracownia krawiecka żeńska . .	1.149 „	70 „
XV. Młyn i rzeźnia	225 „	61 „
XVI. Warsztaty	2.531 „	98 „
XVII. Rozmaite	646 „	29 „
Razem .	10.746 zł.	12 ct.

Z porównania wynika ogólne budżetowe przekroczenie . 8263 zł. 52 ct.

Według podanych przez Dyrekcyę Zakładu wyjaśnień, powody znaczniejszych różnic budżetowych są następujące:

Do rubr. I. „Administracya“. W rubryce tej przedstawiają się zaoszczędzenia w wydatkach ogółem w kwocie . . 609 „ 86 „
a po uwzględnieniu dochodu przygodnego . . . . . 37 „ 80 „
okaże się w porównaniu z budżetem ostateczne zaoszczędzenie w wysokości 647 zł. 66 ct. spowodowane tem, że posady funkcyonaryuszów zakładu nie przez cały rok były zajęte.

Do rubr. II. „Żywność“. Najpoważniejszą pozycyę przekroczenia w tej rubryce stanowią wydatki na żywność są bowiem przekroczone o kwotę . . . . 3.832 „ 75 „
a po strąceniu należytości za wiktuały wydane funkcyonaryuszom, tudzież wartości zapasu wiktuałów pozostałych na rok 1898, w łącznej sumie . . . . 996 „ 63 „
redukuje się powyższe przekroczenie do kwoty . . . . 2.836 „ 12 „
Powodem tego przekroczenia było znaczne podrożenie artykułów żywności które nastąpiło po przedłożeniu już preliminarza na rok 1897.

Inne pozycye w tej rubryce wykazują pomniejsze przekroczenia. Znaczniejszem jest jeszcze tylko przekroczenie wydatków na urządzenie kuchni (135 zł. 50 ct.), które nastąpiło skutkiem nieprzewidzianej a koniecznej potrzeby wymiany płyt kuchennych. Wyższe wydatki na opał (232 zł. 20 ct.) nie mają znaczenia w obec ogólnego zaoszczędzenia w opale. W całej rubryce II. suma przekroczeń wynosi . . . . 4.375 „ 35 „
a pomniejszona o nadwyżkę dochodów . . , . . . 1.046 „ 48 „
przedstawi się jako ostateczne przekroczenie budżetowe w wysokości . . . . 3.328 „ 87 „

Do rubr. III. „Odzież“. Na odzież wydano więcej od preliminarza kwotę . . . . 326 „ 67 „
a po strąceniu nadwyżki dochodów . . . . 27 „ 62 „
więcej o . . 299 zł. 05 ct.

Jak się z poszczególnych pozycyj okazuje, największe przekroczenie nastąpiło w wydatkach na odzież dla prebendaryuszów, a spowodowanem zostało zbyt szczupłą dotacyą, która pomimo oszczędnej gospodarki, nie mogła wystarczyć. Zniżenie dotacyi w stosunku do roku poprzedniego było zawielkie, gdy bowiem budżetem na rok 1896 przyznano na odzież prebendaryuszów kwotę 1.097 zł. 59 ct. to na tę samą ilość starców w roku 1897 przeznaczono tylko 722 zł. 55 ct. Zauważyć jeszcze należy, że do odzieży wlicza się i urządzenie sypialń, (jak pościel, łóżka itp.) oraz konserwacya tychże urządzeń.

Do rubr. IV. „Opał i oświetlenie“. Z porównania rzeczywistych wydatków na przykupno i dostawę drzewa z preliminowanymi wynika zaoszczędzenie . . . . 2.111 zł. 10 ct.
w dochodach zaś niedobór w kwocie . . . . 1.845 „ — „
w rezultacie zatem zaoszczędzenie . . . . 266 zł. 10 ct.

W roku 1897 sprowadzono mniejszą ilość drzewa od ilości preliminowanej, a to z powodu znaczniejszego zapasu drzewa opałowego, pozostałego w remanencie z końcem roku 1896, skutkiem czego koszta przykupna i dostawy drzewa niższe były o kwotę 266 zł. 10 ct.

Natomiast na opał gmachu wydano więcej o	330 zł. — ct.
a po uwzględnieniu zapasu z roku 1896	80 „ 50 „
więcej o . .	249 zł. 50 ct.

Przekroczenie w wydatkach na opał tak w tej, jakoteż w niektórych innych rubrykach traci znaczenie w obec tego, że w wydatkach tych dla wszystkich działów razem wziąwszy — okazuje się ogólne zaoszczędzenie w kwocie 590 zł.

W wydatkach na światło po uwzględnieniu dochodu zaoszczędzano 135 zł. 48 ct.

Ogólne zaoszczędzenie w wydatkach całej rubryki IV wynosi .	1.938 „ 08 „
niedobór dochodów	1.764 „ 10 „
W ostatecznym rezultacie zaoszczędzenie budżetowe . . .	173 zł. 98 ct.

Do rubr. V. „Pranie". Końcowy rezultat w pralni wypadł prawie w ramach budżetu, gdyż przekroczenie wydatków (20 zł. 41 ct.). W porównaniu z nadwyżką dochodów (37 zł. 53 ct.) przedstawia się jako mało znaczące zaoszczędzenie budżetowe w kwocie 17 zł. 12 ct.

Do rubr. VI. „Łazienki". W obec znaczniejszych wydatków w innych rubrykach poprzestano w tym dziale na starych urządzeniach i nie sprawiano preliminarzem objętych nowych wanien, ani też nie przedsiębrano znaczniejszych reparacyj; tym sposobem zaoszczędzono kwotę 192 zł. 67 ct.

Do rubr. VII. „Apteka i szpital". Na leki wydano

więcej o	346 zł. — ct.
ponieważ zaś zwrot za leki i renament tychże z końcem roku 1897 przedstawiał wartość	358 „ 72 „
zaoszczędzono więc na lekach	12 zł. 72 ct.

Również w wydatkach na przybory i urządzenia szpitalne zaoszczędzono 170 zł. 18 ct. Mimo tych zaoszczędzeń w końcowym rezultacie

okazuje się przekroczenie, gdyż wydatki wyższe są od preliminarza o	444 zł. 96 ct.
a po uwzględnieniu dochodów	358 „ 72 „
pozostaje przekroczenie budżetowe	86 „ 24 „

Przekroczenie powyższe jest stosunkowo małe, gdyż w roku 1897 poniesiono wydatki nadzwyczajne, jakich poprzednio przy takiej samej dotacyi nie ponoszono, a mianowicie:

a) Koszta leczenia w szpitalu stryjskim prebendaryusza, który wskutek wypadku stracił rękę, jak niemniej koszta leczenia sierot w szpitalu lwowskim wyniosły 143 zł. 14 ct.

b) Remuneracyę za prowadzenie apteki domowej wypłacono lekarzowi Zakładu w myśl uchwały Rady administracyjnej z dnia 28/6 1897 w kwocie 100 zł. z funduszów zakładowych, podczas gdy dotychczas pobierał ją z funduszów administracyi centralnej.

Do rukr. VIII. „Kaplica i cmentarz". Wydatki na kaplicę przekroczono stosunkowo o nieznaczną kwotę 35 zł. 75 ct.

Do rubr. IX. „Szkoła". Znaczne zaoszczędzenie tej rubryki (1.451 zł. 17 ct.) powstało w wydatkach za płacę personalu i opał dla tegoż, z powodu nieobsadzenia posady nauczyciela rysunków technicznych przez cały rok 1897, a majstra lakierniczego przez większą część tegoż roku.

Do rubr. X. „Konserwacya". Z porównania rzeczywistych wydatków na

konserwacyę z wydatkami preliminowanymi okazuje się przekroczenie	1.285 zł. 16 ct.
które pomniejszone o nadwyżkę dochodów	20 „ 68 „
redukuje się do kwoty	1.264 zł. 48 ct,

Co do poszczególnych różnic w pojedyńczych pozycyach zauważa się, że:

Suma przekroczeń w wydatkach na utrzymanie czystości .	131 zł. 79 ct.
porównana ze sumą zaoszczędzeń	353 „ 14 „
przedstawia się jako zaoszczędzenie w wysokości	221 zł. 35 ct.

Zaoszczędzenie to powstało z powodu, że nie było potrzeby, wyczerpania całej w budżecie przeznaczonej kwoty na środki desinfekcyjne.

Wydatki na konserwacyę przekroczono o kwotę 404 zł. 82 ct. w skutek przeróbek i reparacyj, jakie się okazały konieczne przy zarządzonej przez kuratoryę translokacyi oddziału starców, staruszek, sali zebrań, gabinetu, klas chłopców i t. d.

Przekroczenie wydatków (102 zł. 57 ct.), przeznaczonych na konserwacyę dróg, nastąpiło skutkiem naprawy drogi wiodącej do Zakładu, która skutkiem oszczędnego szutrowania w latach poprzednich stała się wypukłą tak, że w zimie spadały fury do rowów. Dla bezpieczeństwa więc trzeba było obydwa stoki podnieść przez nasypanie grubej warstwy szutru po obu stronach drogi.

Koszta dokończenia zaczętej oranżeryi której kosztorys w stosunku do wielkości i jakości budynku był za nisko obliczony, przekroczono o kwotę 472 zł. 04 ct.

Na ułożenie drenów skutkiem drogiego robotnika i niedostarczenia drenów na czas wydano więcej o 418 zł. 30 ct.

Wreszcie odbudowanie kanału w podwórzu magazynu materyałów kosztowało więcej o 448 zł. 40 ct. którą to robotę wykonano jako niecierpiącą zwłoki.

Do rubryki XI. „Ogród". W wydatkach na ogród

okaazuje się przekroczenie	773 zł. 41 ct.
w dochodach nadwyżka . . . , ...	531 „ 34 „
w ostatecznym rezultacie przekroczenie	342 zł. 07 ct.

Szczegółowy bilans ogrodu wykazuje czysty zysk w wysokości 15 zł. 63 ct.

Przekroczenie budżetowe ma przyczynę z jednej strony w wyższych wydatkach, z drugiej zaś w stosunkowo niskich dochodach.

Wyższe wydatki spowodowane zostały założeniem nowej szparagarni i szkółki drzew, oraz drenowaniem odnośnego gruntu, zatem melioracyami, które w roku przedmiotowym nie mogły dać żadnego dochodu. Mimo że na założenie szparagarni i szkółki nie wstawiono na rok 1897 żadnego kredytu, roboty te jednak, niezbędne dla nauki uczniów i dla dalszego prosperowania ogrodu i sadu, wykonano w przypuszczeniu, że dochody wydatek ten chociaż w części pokryją. Mniejsze jednak dochody powstały wskutek nieurodzaju buraków ćwikłowych, które dla ogrodu zakładowego stanowią ważne źródło dochodu, jakoteż z powodu zupełnego nieurodzaju owoców.

Przyczyną małego zysku w bilansie jest niedobór dochodów, a następnie obniżenie się wartości inwentarza, gdyż skutkiem wypadku zginął koń, będący własnością ogrodu a przedstawiający wartość 94 zł.

Do rubr. XII. „Folwark". Ogólne przekroczenie wydatków tej rubryki

wynosi	3269 zł. 72 ct.
nadwyżka zaś dochodów	2.975 „ 84 „
Zatem ostateczny rezultat niepomyślniejszy od preliminarza o	293 „ 88 „

Bilans zaś wykazuje czysty zysk z folwarku w wysokości 1.587 zł. 88 ct.

W rozchodach rubryki XII. zaoszczędzono na płacach personalu kwotę 431 zł. 35 ct., z tego powodu, że posady personalu folwarcznego nie przez cały rok były zajęte.

W wydatkach na utrzymanie krów okazuje się przekroczenie	137 zł. 80 ct.
Natomiast dochody dały nadwyżkę	549 „ 57 „
Zatem dochód z krów w roku 1897 jest wyższy od preliminowanego o	411 zł. 77 ct.
Na utrzymanie koni i wołów roboczych wydano więcej o .	272 „ 02 „
a to z powodu utrzymania większej ilości koni, a po uwzględnieniu niedoboru dochodów	17 „ 55 „
okaże się przekroczenie budżetowe, a raczej niedobór dochodów .	289 „ 57 „

gdy bowiem preliminowano:

w wydatkach	633 zł. 94 ct.	
w dochodach	1.200 „ — „	
dochód netto . . .		566 zł. 06 ct.

rzeczywiste zaś wyniki:

w dochodach . . . . . . 1.182 zł. 45 ct.
w rozchodach . . . . . . 905 „ 96 „

dochód netto . . . 376 zł. 49 ct.

niedobór więc dochodów wynosił . . . . 289 zł. 57 ct.

Powodem powyższego niedoboru była choroba koni.

Z porównania nadwyżki wydatków na utrzymanie nierogacizny . . . . 1.107 zł. 34 ct.
z nadwyżką dochodów . . . . 1.347 „ 93 „

wynika w rezultacie nadwyżka dochodów w sumie . . . . 240 zł. 59 ct.

Rzeczywiste wydatki na uprawę łąk i pól wynosiły . . 2.946 „ 64 „
dochody z tychże . . . . 3.193 „ 86 „

dochód netto . . . 247 zł. 22 ct.

W porównaniu z budżetem spostrzega się w wydatkach przekroczenie . . . . 726 „ 64 „
w dochodach niedobór . . . . 122 „ 77 „

Zatem ogólny wynik niekorzystniejszy o . . . . 849 zł. 41 ct.

Niedobór powyższy jest prawie jedynie spowodowany powodzią, która nietylko zniszczyła pierwsze siano, lecz przysporzyła znaczniejszych wydatków skutkiem koniecznej potrzeby usunięcia siana przegniłego i ubitego w namuł.

Wydatki na przykupno krów (1.143 zł. 25 ct.) znosi dochód (1.164 zł.) z bydła, oddanego do rzeźni, a wydatek (378 zł.) na przykupno koni zmniejsza częściowo dochód (48 zł. 50 ct.) ze sprzedaży klaczy, reszta zaś tego wydatku podnosi w bilansie wartość inwentarza a tem samem wpływa na wyższy zysk.

Wydatki na konserwacyę urządzeń przekroczono kwotą 101 zł. 39 ct., natomiast zaoszczędzono prawie taką samą kwotę (101 zł. 13 ct.) w wydatkach na urządzenia gospodarcze.

Do rubr. XIII. „Piekarnia“. Z powodu wyższej ceny mąki od przewidzianej budżetem powstało w wydatkach na piekarnię przekroczenie . . . . 335 zł. 44 ct.
a w dochodach niedobór . . . . 207 „ 34 „

Razem niedobór w wysokości 542 zł. 78 ct.

Szczegółowy bilans wykazuje czysty zysk w wysokości . . . 957 zł. 22 ct.
w porównaniu z zyskiem preliminowanym . . . . . . 1.500 „ — „

mniejszy, jak wyżej, o . . . . 542 zł. 78 ct.

Do rubr. XIV. „Pracownia krawiecka żeńska“. W wydatkach na pracownię zaoszczędzono . . . . . . 394 zł. 36 ct.
w dochodach okazał się niedobór . . . . 1.544 „ 06 „

zatem w końcowym rezultacie niedobór . . . . 1.149 zł. 70 ct.
z tego powodu, że ruch wyrobów był mniejszy, a następnie, że ceny wyrobów w stosunku do budżetowych były za nisko liczone.

Bilans pracowni krawieckiej żeńskiej wykazuje czysty zysk w kwocie 2.419 zł. 30 ct.

Rubr. XV. „Młyn i rzeźnia“. W roku 1897 przez pewien czas zaopatrywano się w mąkę żytnią w drodze dostawy, zatem młynek własny nie potrzebował produkować mlewa w ilości budżetem oznaczonej. W następstwie tego wydano mniej na przykupno zboża i równocześnie mniejszy uzyskano dochód, jednak stosunek między wydatkiem a dochodem okazał się prawie taki, jak w budżecie, gdyż zaoszczędzenie w wydatkach . . . . 1.018 zł. 79 ct.
porównane z niedoborem dochodów . . . . 1.032 „ 28 „

daje nieznaczną nadwyżkę dochodów . . . . 13 zł. 49 ct.

W dochodach z rzeźni okazał się niedobór . . . 1.009 zł. 93 ct.
z tego powodu, że kuchnia pobrała mniej mięsa wołowego a wię-

cej spotrzebowała wieprzowiny, co też uwydatnia się w rezultatach chowu nierogacizny na folwarku.
Zaoszczędzenie w wydatkach wynosiło . . . . 797 „ 81 „

Zaoszczędzenie to w stosunku do niedoboru dochodów jest za niskie, za bydło bowiem płacono drożej niż w budżecie przewidziano.

Z porównania powyższego zaoszczędzenia z niedoborem dochodów, okaże się w rezultacie niedobór dochodów w wysokości . 212 zł. 12 ct.

Rezultat całej rubryki XV. przedstawia się w wydatkach jako zaoszczędzenie . . . . 1.816 zł. 60 ct.
w dochodach jako niedobór . . . . 2.042 „ 21 „
w rezultacie jako niedobór dochodów w kwocie . . . . 225 zł. 61 ct.

Bilans wykazuje czysty zysk:
z młyna . . . . 186 zł. 51 ct.
z rzeźni . . . . 187 „ 88 „
Razem . 374 zł. 39 ct.

Do rubr. XVI. „Warsztaty". Ruch w warsztatach, a tem samem produkcya wyrobów w roku 1897, niższą była od preliminowanej, skutkiem czego końcowe wyniki okazują się w wydatkach zaoszczędzeniem . . . . . 647 zł. 56 ct.
a w dochodach niedoborem . . . . 3.179 „ 54 „
w ostatecznym rezultacie wynikiem niższym od budżetu o . . 2.531 zł. 98 ct.

Bilans wykazuje czysty zysk w kwocie 1 997 zł. 42 ct.

Do rubr. XVII. „Rozmaite". Rubryka ta wykazuje w wydatkach przekroczenie budżetowe . . . . 27.032 zł. 06 ct.
w dochodach nadwyżkę . . . . 26.385 „ 77 „
W ostatecznym rezultacie wynik niekorzystniejszy od budżetu o kwotę . . . . 646 zł. 29 ct.

Powyższe wyniki powstały po większej części z powodu wydatków przenośnych, a zatem na ostateczny rezultat wcale nie wpływają, gdyż nadwyżki wydatków znoszą się z odpowiedniemi nadwyżkami w dochodach. Przekroczenie ostateczne powstało w skutek opustu na wyrobach tkackich, będących w magazynie, — kwoty 136 zł. 42 ct. tudzież w skutek należytości uiszczonej Administracyi centralnej za deski, pobrane ze Smorza w roku 1892 w kwocie 556 zł. 79 ct.

Stan utrzymywanych w roku 1897 sierót i prebendaryuszów:

	Stan z r. 1896	Przybyło w r. 1897	Ubyło w r. 1897	Stan z d. 31/12 1897
1. sieroty chłopcy	220	58	52	226
2. „ dziewczęta	137	36	39	134
3. prebendaryusze	45	4	6	43
4. prebendaryuszki	40	8	4	44
Razem	442	106	101	447

przeto stan utrzymywanych osób w roku 1897 zwiększył się o trzy sieroty i 2 prebendaryuszów, czyli ogółem o 5 osób. Koszta utrzymania sierót i prebendaryuszów wynosiły netto, jak wyżej wykazano . . . . 113.271 zł. 99 ct.
a po strąceniu wydatków nadzwyczajnych, tudzież nie wchodzących we właściwe koszta utrzymania w łącznej sumie . . . . 7.755 „ 58 „
pozostaje jako właściwy koszt utrzymania w roku 1897 suma . 105.516 zł. 41 ct.

Ilość dni utrzymywanych osób wynosiła 155.901, przeto utrzymanie jednej osoby kosztowało dziennie 67·68 ct. czyli rocznie 247 zł. 03 ct., w porównaniu z rokiem 1896 więcej o 5.90 ct. dziennie, czyli o 21 zł. 53 ct. rocznie.

Ogólny stan majątku fundacyi wraz z należącymi do niej funduszami wykazuje

z końcem roku 1897 sumę		3,322.569 zł. $28^{1}/_{2}$ ct.
a gdy stan z końcem roku 1896 wynosił sumę		3,309.542 „ $44^{1}/_{2}$ „
okazuje się w roku 1897 przyrost o		13.026 zł. 84 ct.

Powyższy przyrost w majątku fundacyi spowodowany był:

1. przykupnem efektów na	5.700 zł. — ct.	
za kwotę	5.584 „ 88 „	115 zł. 12 ct.
2. gotówką złożoną za odsprzedane budynki w Cieniawie . .		1.020 „ — „
3. gotówką złożoną za odsprzedane grunta w Rożniatowie . .		500 „ — „
4. datkami za przyjęcie do Zakładu		400 „ — „
5. przykupnem realności w Hrankach za		550 „ — „
6. przykupnem parceli w Iłowie za		30 „ — „
7. zwiększeniem się należytości czynnych fundacyi o . . .		34.988 „ 13 „
8. zwiększeniem się majątku własnej asekuracyi o . . .		3.848 „ 66 „
9. zwiększeniem się majątku funduszu Władysława hr. Skarbka o		1.454 „ 55 „
10. zwiększeniem się majątku funduszu emerytury urzędników o .		1.382 „ 72 „
Razem .		44.289 zł. 18 ct.

Uwzględniając zaś ubytki, a to:

1. wartość odsprzedanych realności w Cieniawie	1.020 zł. — ct.	
2. wartość odsprzedanych gruntów w Rożniatowie	500 „ — „	
3. zmniejszenie się zapasów kasowych w majątku obrotowym z końcem roku 1897 w gotówce o . . .	3.410 „ 79 „	
4. zmniejszenie się wartości inwentarza fundacyi o	3.427 „ 78 „	
5. zmniejszenie się aktywów Zakładu w Drohowyżu o	7.358 „ 42 „	
6. zwiększenie się należytości biernych fundacyi o	15.425 „ 35 „	
7. zmniejszenie się wartości dóbr Kulików o	120 „ — „	31.262 zł. 34 ct.
przedstawia się przyrost, jak wyżej w sumie		13.026 zł. 84 ct.

Przechodząc do poszczególnych funduszów zauważa się, że:

1. *Majątek zarodowy* składa się:

a) z dóbr ziemskich w wartości		1,294.685 zł. — ct.
b) z realności lwowskich, w wartości		615.662 „ 79 „
c) z Zakładu sierot w Drohowyżu		537.035 „ 56 „
d) z efektów nominalnej wartości		505.322 „ 38 „
e) z należytości: α) w efektach wypożyczonych majątkowi obrotowemu .	28.750 zł. — ct.	
β) w gotówce wypożyczonej majątkowi obrotowemu . .	128.500 „ — „	157.250 „ — „
f) z gotówki		8.994 „ 41 „
Suma stanu czynnego .		3,118.950 zł. 14 ct.
Po strąceniu długów hipotecznych		341 „ $58^{1}/_{2}$ „
czysty stan czynny .		3,118.608 zł. $55^{1}/_{2}$ ct.

2. *Majątek obrotowy* wykazuje w stanie czynnym:

a) zapas kasowy w gotówce	5.401 zł. 83 ct.	
zapas kasowy w efektach . .	200 „ — „	5.601 zł. 83 ct.
b) wartość ruchomości		154.187 „ 42 „
c) aktywa Zzkładu w Drohowyżu		45.917 „ 91 „
d) inwentaryalna wartość dóbr Kulików		10.067 „ $56^{1}/_{2}$ „
e) należytości czynne		113.848 „ 02 „
Razem .		329.622 zł. $74^{1}/_{2}$ ct.

Strąciwszy od powyższej cyfry należytości
bierne: α) gotówką . . . . 216.086 zł. 24½ ct.
β) efektami . . . . . . 28.750 „ — „ 244.836 „ 24½ „
przedstawi się czysty stan czynny . . . . 84.786 zł. 50 ct.

Rada administracyjna zezwoliła na odpisanie w należytościach czynnych kwoty 2.054 zł. 69 ct., a mianowicie:

W rubryce III. odpisano kwotę 1.789 zł. jako nieściągalną od 21 byłych lokatorów gmachu teatralnego.

W rubryce V. odpisano kwotę 208 zł. 34 ct., jako niesłusznie przypisaną należytość Chasklowi Horowitzowi, byłemu dzierżawcy tartaku w Olchówce, za czas od 1/3 1895 do 31/12 1895, tudzież kwotę 57 zł. 35 ct., dłużną przez Dawida Nussbauma, dzierżawcę karczmy w Kniażowskiem, na podstawie dobrowolnie zawartej z nim przez fundacyę ugody.

3. Fundusz własnej asekuracyi składa się:
a) z zapasu kasowego w gotówce . . . . 6.948 zł. 73 ct.
b) z gotówki pozostającej na lokacyi w Banku krajowym . . 675 „ 62 „
c) z należytości czynnych . . . . 1.169 „ 80 „
Czysty stan czynny . 8.794 zł. 15 ct.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1896 . 4.945 „ 49 „
zwiększył się stan majątku o . . . . 3.848 zł. 66 ct.
głównie z tego powodu, że krakowskie Towarzystwo ubezpieczeń wypłaciło znaczniejszą sumę jako wynagrodzenie za szkody ogniowe.

4. Fundusz Władysława hr. Skarbka składa się:
a) z zapasu gotówki . . . . 2.918 zł. 12 ct.
b) z należytości czynnych, z tytułu wypożyczonej majątkowi obrotowemu gotówki . . . . 32.000 „ — „
c) z efektów . . . . 55.350 „ — „
Czysty stan czynny . 90.268 zł. 12 ct.

Zauważa się, że w roku 1897 wypłacono z tego funduszu byłym wychowankom Zakładu kwotę 1.500 zł. tytułem zapomóg na założenie samoistnych warsztatów.

5. Fundusz emerytury urzędników fundacyi hr. Skarbka składa się:
a) z gotówki w kwocie . . . . 1.061 zł. 90 ct.
b) z efektów . . . . 19.850 „ — „
c) z należytości czynnych . . . . 66 „ 06 „
Razem . 20.977 zł. 96 ct.
Po strąceniu należytości biernych do majątku obrotowego . 866 „ — „
Czysty stan czynny . 20.111 zł. 96 ct.

6. Depozyta obce wynosiły w roku 1897:
a) w gotówce w kasie . . . . . . 1.944 zł. 32 ct.
b) w gotówce wypożyczonej majątkowi obrotowemu . . . . 55.269 „ 95 „ 57.214 „ 27 „
c) w efektach . . . . 107.180 „ 34 „
Razem kwotę . 164.394 zł. 61 ct.

Według zamknięć rachunkowych wynosi zapas gotówki z końcem roku 1897:
a) w majątku zarodowym . . . . 8.994 zł. 41 ct.
b) w majątku obrotowym . . . . 5.401 „ 83 „
c) w funduszu asekuracyi:
α) w kasie . . . . 6.948 zł. 73 ct.
β) na chwilowej lokacyi . . . 675 „ 61 „ 7.624 „ 35 „
d) w funduszu Władysława hr. Skarbka . . . . 34.918 „ 12 „
e) w funduszu emerytury urzędników . . . . 1.061 „ 90 „
f) w funduszu obcych depozytów . . . . 57.214 „ 27 „
Razem . 115.214 zł. 88 ct.
a gdy majątek obrotowy wypożyczył gotówką z funduszu Władysława hr. Skarbka . . . . . 32.000 zł. — ct.
z funduszu obcych depozytów . . . . 55.269 „ 95 „ 87.269 „ 95 „
przeto stan gotówki z końcem roku 1897 w kasie centralnej wynosił 27.944 zł. 93 ct.

Zapas efektów:

a) w majątku zarodowym	505.322 zł. 38 ct.			
b) w majątku obrotowym	200 „ — „			
c) w funduszu Władysława hr. Skarbka	55.350 „ — „			
d) w funduszu emerytury urzędników .	19.850 „ — „			
e) w funduszu obcych depozytów . .	107.180 „ 34 „	687.902	zł.	72 ct.
Właściwy zatem *stan zapasów* z końcem roku 1897 wynosi		715.847	zł.	65 ct.

Po przedstawieniu wyników rachunku za rok 1897 przystępuje Wydział krajowy do przedstawienia wyników za rok 1898.

Na rok 1898 preliminowano w majątku obrotowym:

dochody *netto* w sumie		289.537	zł.	99 ct.
wydatki „ „		289.423	„	77 „
preliminowano przeto nadwyżkę dochodów w kwocie . . .		114	zł.	22 ct.

Zamknięcie rachunków majątku obrotowego za rok 1898 wykazuje:

dochody rzeczywiste *brutto* gotówką w sumie	617.698 zł. 41 ct.			
wydatki rzeczywiste *brutto* „ „	609.613 „ 30 „			
Z porównania sumy wynikłości dochodów ze sumą wydatków okazuje się nadwyżka dochodów w kwocie		8.085	„	11 „
a w rezultacie wynik kasowy *korzystniejszy* od budżetu o . .		7.970	zł.	89 ct.

Gdy bowiem wynik dochodów podług zamknięcia wynosi:

	617.698 zł. 41 ct.			
podług budżetu zaś	289.537 „ 99 „			
przeto było dochodów więcej niż preliminowano o		328.160	„	42 „
a wynik wydatków podług zamknięcia .	609.613 zł. 30 ct.			
podług budżetu	289.423 „ 77 „			
przeto wydatki większe od preliminowanych o		320.189	„	53 „
Z porównania obu rezultatów okazuje się wynik kasowy w roku 1898 wogóle *korzystniejszy*, jak wyżej, o		7.970	zł.	89 ct.

Z zestawienia dochodów i wydatków poszczególnych rubryk w porównaniu z preliminarzem otrzymamy wyniki korzystniejsze od preliminarza w następujących rubrykach:

w rubr. V. „Dobra ziemskie“ o		15.882	zł.	33 ct.
„ VII. „Realnosci lwowskie“ o		130	„	89 „
„ VIII. „Pożyczki“ o		6.161	„	38 „
„ IX. „Prowizye czynne“ o		279	„	67 „
razem .		22.454	zł.	27 ct.

natomiast wyniki gorsze są:

w rubryce I. „Zarząd centralny“ o .	2.677 zł. 75 ct.			
„ III. „Gmach teatru“ o .	797 „ 50 „			
„ IV. „Przedsiębiorstwo teatralne“ o . . .	1.095 „ 02 „			
„ XI. „Zakład w Drohowyżu“ o	9.188 „ 50 „			
„ XII. „Przygodne“ o . .	724 „ 61 „	14.483	„	38 „
a z porównania nadwyżek z przekroczeniami w pojedyńczych rubrykach okazuje się rezultat *pomyślniejszy*, jak wyżej, o . .		7.970	zł.	89 ct.

Do głównych wyżej poszczególnionych różnic podała Kuratorya fundacyi Wydziałowi krajowemu w sprawozdaniu swojem z dnia 8. czerwca 1898 następujące wyjaśnienia:

Rubryki I. i II. „*Zarząd centralny*“ i „*Legaty*“ stanowią właściwe wydatki ogólnej administracyi.

Pierwszy z tych wydatków (rubr. I.) wynosił w roku 1898 po strąceniu dochodów . . . . 30.609 zł. 75 ct.

drugi zaś (rubr. II.)	14.075	„	— „
razem .	44.684	zł.	75 ct.

a ponieważ preliminowano w wydatkach po strąceniu dochodów:
w rubryce I. . . . . . . 27.932 zł. — ct.
„ II. . . . . . . 14.075 „ — „
razem . 42.007 zł. — ct.

przeto z porównania wydatek wyższy od budżetu o kwotę . . 2.677 zł. 75 ct.
spowodowany tem, że koszta lustracyj dóbr i lasów fundacyjnych, przeprowadzonych przez delegowane w myśl polecenia Wysokiego Sejmu komisye, wynosiły 2.629 zł. 03 ct.
a koszta kancelaryjne Syndykatu przewyższyły kwotę preliminowaną o 991 „ 04 „
razem . 3.620 zł. 07 ct.

Po potrąceniu jednak zwróconych przez strony kosztów kancelaryjnych w kwocie . . . . 753 zł. 41 ct.
zwrotu z zaliczki danej na koszta podróży komisyi lustrującej lasy . . . 49 „ 02 „
a nadto mniejszych wydatków na biuro administracyi centralnej i na zapomogi w sumie . . . . 139 „ 89 „ 942 „ 32 „

Rzeczywiste zatem przekroczenie wynosi, jak wyżej . . 2.677 zł. 75 ct.

Rubryka III. „*Gmach teatru*“ wykazuje wedle zamknięcia:
w dochodach . . . . 43.972 zł. 89 ct.
w wydatkach . . . . 25.915 „ 99 „
czysty dochód . 18.056 zł. 90 ct.

preliminowano zaś:
dochody w kwocie . . . . . 37.562 zł. — ct.
wydatki „ . . . . . 18.707 „ 60 „
zatem czysty dochód . 18.854 zł. 40 ct.

Z porównania okazuje się wynik niekorzystniejszy o kwotę 797 zł. 50 ct.
spowodowany głównie tem, że ściągnięto od byłych lokatorów gmachu teatralnego na rachunek zaległego czynszu z roku 1895 mniej niż preliminowano o 817 zł. 62 ct. Inne różnice są nieznaczne; znaczniejszą jest tylko różnica w zapłaconych podatkach, wynosząca 7.208 zł. 39 ct., która jednak wyrównuje się zupełnie odnośnym dochodem z tytułu zwrotu zapłaconych podatków przez dzierżawców gmachu teatralnego.

Zaległości w czynszach z gmachu teatralnego wynosiły z końcem r. 1897 8.262 zł. 57 ct.
w ciągu roku 1898 wpłynęło . . 1.182 zł. 38 ct.
odpisano . . . . 1.249 „ 26 „ 2.431 „ 64 „
pozostało z końcem roku 1898 . 5.830 zł. 93 ct.

Do tego należytości czynne od Koła literackiego tytułem zwrotu kosztów restauracyi lokalu w kwocie . . . . . . 296 „ 47 „
tytułem nadzwyczajnego dodatku do opłacanego czynszu za lata 1894 i 1895 po 300 zł. w kwocie . . . . . . 600 „ — „
tudzież należytość z tytułu dodatku gminnego od byłych lokatorów gmachu teatralnego (po odtrąceniu odpisów 7 zł. 84 ct.) w kwocie . . . . 63 „ 64 „

Ogólna suma zaległości czynnych tej rubryki z końcem roku 1898 przedstawia się w kwocie . . . . 6.791 „ 04 „
zmniejszyła się więc w porównaniu ze sumą zaległości wykazaną z końcem roku 1897 w kwocie . . . . . . 9.238 „ 64 „
o kwotę . 2.447 zł. 60 ct.

a mianowicie:
wskutek spłaty o . . . . . 1.190 zł. 50 ct.
„ odpisów o . . . . 1.257 „ 10 „
razem, jak wyżej, o . 2.447 zł. 60 ct.

Rubryka IV. »*Przedsiębiorstwo teatralne*«. Dochody tej rubryki preliminowano na rok 1898 w kwocie . . . . 2.190 zł. — ct.
a ponieważ wynosiły tylko kwotę . . . . 1.094 „ 98 „
przeto wynik tej rubryki był niekorzystniejszy o sumę . . . 1.095 zł. 02 ct.
z tego powodu, że termin uiszczenia drugiej połowy ceny kupna odsprzedanej biblioteki i garderoby teatralnej przedłużono Dyrekcyi teatru do roku 1899.

Na wydatki nie preliminowano na rok 1898 żadnego kredytu i nie było też w wydatkach żadnej wynikłości.

Rubryka V. »*Dobra ziemskie*«. Według budżetu miał wynosić w r. 1898:

dochód		213.824 zł. 20 ct.
wydatek		107.601 „ 65 „
przeto spodziewano się czystego dochodu		106.222 zł. 55 ct.
gdy zaś uzyskano w dochodach	248.811 zł. 73 ct.	
a wydano	126.706 „ 85 „	122.104 „ 88 „
czysty dochód był zatem większy o		15.882 zł. 33 ct.
Z porównania dochodów preliminowanych w kwocie	213.824 zł. 20 ct.	
z uzyskanymi w kwocie	248.811 „ 73 „	
okazuje się wynik korzystniejszy o		34.987 „ 53 „
a z porównania wydatków preliminowanych w kwocie	107.601 zł. 65 ct.	
z istotnymi w kwocie	126.706 „ 85 „	
okazuje się wynik mniej korzystny o		19.105 zł. 20 ct.
W rezultacie wynik pomyślniejszy, jak wyżej o		15.882 zł. 33 ct.

W rezultacie wynik pomyślniejszy jak wyżej o . . . 15.882 zł. 33 ct.

Korzystniejsze wyniki od preliminarza wykazują następujące pozycye w tej rubryce:

1) Brzozdowce o	4.201 zł. 19 ct.	
2) Drohowyże o	9.491 „ 67 „	
3) Ostałowice o	48 „ 84 „	
4) Rożniatów o	4.044 „ 23 „	
5) Smorze Klimiec o	4.537 „ 12 „	
6) Żabie o	1.573 „ 83 „	
7) Rozmaite o	214 „ 25 „	24.111 zł. 13 ct.
niekorzystniejsze zaś:		
8) Kulików	449 zł. 24 ct.	
9. Opary Słońsko o	5.974 „ 32 „	
10. Żydaczów o	1.630 „ 58 „	
11. Przedsiębiorstwo w dobrach o	174 „ 66 „	8.228 „ 80 „
W rezultacie wynik, jak wyżej		15.882 zł. 33 ct.

1. *Dobra Brzozdowce.* Korzystniejszy rezultat tej rubryki powstał głównie z powodu uzyskania wyższego o 399 zł. czynszu dzierżawnego i większego o 3.010 zł. 18 ct. dochodu ze sprzedaży drzewa z rewirów Brzozdowce i Iłów, a nadto z powodu zaoszczędzenia w pozycyi „Ekwiwalent i podatki“ kwoty 885 zł. 56 ct. wskutek rewizyi katastru. Inne różnice są tu nieznaczne.

2. *Dobra Drohowyże* wynik korzystniejszy o 9.491 zł. 67 ct. Powodem takiego wyniku były znaczniejsze dochody, a mianowiaie: z dzierżawy łąk naddniestrzańskich o 5.838 zł. 49 ct. gdyż w r. 1898 wpłynęła cała zaległość z lat ubiegłych, ze sprzedaży drzewa z rewirów Rozwadów i Stulsko wpłynął dochód większy od preliminowanego o 3.754 zł. 44 ct. z powodu, że Zakład w Drohowyżu pobrał i zapłacił dopiero w roku 1898 te stosy, które już w roku 1897 przeznaczone były do sprzedaży. Do podniesienia dochodów przyczyniły się nadto częściowo spłacone należytości z lat ubiegłych a to: z wapniarki w Drohowyżu 144 zł. 97 ct. z dzierżawy karczem w Drohowyżu 430 zł. a wreszcie zaoszczędzenie w wydatkach na podatki i ekwiwalent w kwocie 2.293 zł. 86 ct.

z powodu rewizyi katastru i nadpłaty należytości ekwiwalentowej w latach poprzeduich, oraz dalsze jeszcze drobniejsze zaoszczędzenia w kwocie 59 zł. 59 ct. Niekorzystniejsze wyniki okazały się wskutek mniejszych dochodów z dzierzawy dóbr Drohowyże o 929 zł. 39 ct. tudzież z dzierzawy kamieniołomów o 187 zł. 50 ct. i wskutek większych wydatków na datki konkurencyjne o 1.436 zł. 44 ct. jakoteż na koszta wyrębu stosów w rewirze Rozwadów i Stulsko o 476 zł. 35 ct.

3. Dobra *Ostałowice* dały wynik korzystniejszy o 48 zł. 84 ct., wskutek nieznacznych zóżnic, tak w dochodach, jakoteż i w wydatkach.

4. Dobra *Różniatów*. Korzystniejszy wynik powstał głównie wskutek dochodów, większych od preliminowanych i tak: z zamku w Różniatowie wpłynął w roku 1898 czynsz zaległy z roku 1897 w kwocie 600 zł., z dzierżawy pół deputatowanych byłej Inspicyentówki nie preliminowano żadnego dochodu, gdy tymczasem wpłynęło 255 zł., z dzierżawy dóbr Różniatów wpłynęło na poczet zaległych należytości 2.915 zł. 70 ct., a z dzierżawy dóbr Duba 470 zł. 72 ct., i z dzierżawy karczem i młynów z tego samego tytułu 513 zł. 98 ct. Na budowlach wodnych zaoszczędzono 112 zł. 63 ct., na zalesieniu zaś łąki „Moczar“ w Rożniatowie 148 zł. 80 ct. Wreszcie ze sprzddaży drzewa z rewiru Rożniatów-Duba uzyskano po nad preliminarz kwotę 915 zł. 65 ct. Nadto zaoszczędzono w wydatkach na datki konkurencyjne 101 zł. 94 ct., a drobniejsze oszczędnogci w kilku pozycyach wyniosły ogółem sumę 42 zł. 36 ct. Z drugiej jednak strony uzyskano mniej z przedsiębiorstwa exploatacyi nafty w Rypnem o 868 zł. 25 ct., oraz z dzierżawy gruntów z pod karczem i młynów mniej o 260 zł. Wartość dodanego drzewa do dzierżawy dóbr Rożniatów-Duba, tudzież probostwom, szkołom i służbie lasowej była mniejsza o 266 zł. 90 ct., zwroty za wyrąb stosów wyniosły mniej o 367 zł. 36 ct., wreszcie z dzierżawy prawa polowania nie uzyskauo preliminowanego dochodu w kwocie 100 zł. Gdy nadto uwzględni się przekroczenie w utrzymaniu budynków w kwocie 170 zł. 04 ct., okaże się w rezultacie wynik w tym dziale ogółem korzystniejszy jak wyżej o 4.044 zł. 23 ct.

5. *Dobra Smorze-Klimiec*. Na korzystniejszy wynik w tym dziale złożyły się następujące okoliczności, a mianowicie: Z gruntów wydzierżawianych w Smorzu i Klimcu uzyskano po nad preliminarz 201 zł. 69 ct, w skutek czego umorzoną została część zaległości z lat ubiegłych, podobnie umorzono część zaległych czynszów dzierżawnych z karczem w Smorzu i Klimcu i uzyskano z tego powodu również dochód większy od preliminowanego o 1.594 zł. 51 ct. Z dzierżawy pasz leśnych otrzymano więcej o 452 zł. 95 ct. Ze sprzedaży drzewa, po uwzględnieniu wyższych wydatków na wyrób drzewa budulcowego i wyrąb stosów, uzyskano dochód większy o 2.451 zł. 14 ct. Na płacach służby lasowej oszczędzono 112 zł, 20 ct., wreszcie inne drobniejsze oszczędności wyniosły 65 zł. 69 ct. Po strąceuiu od powyższych korzystniejszych wynikłości większego wydatku o 341 zł. 06 ct,, na podatki, przedstawi się rezultat w ogóle korzystniejszy jak to już wyżej wykazano o 4.537 zł. 12 ct.

6. *Dobra Żabie*. Wynik tej pozycyi, korzystniejszy od preliminarza o kwotę 1.573 zł. 83 ct. powstał z następujących powodów. W dochodach otrzymano zwyżki z pasz leśnych o 333 zł. i ze sprzedaży drzewa o 683 zł. 43 ct., gdy nadto zaoszczędzono na poborach służby lasowej 749 zł. 50 ct, i na kosztach kultur i utrzymaniu budynków 1.087 zł. 37 ct., uzyskano natomiast mniejszy dochód z tartaków na podstawie nowo zawartego kontraktu o 300 zł. tudzież zapłacono więcej o 922 zł. 39 ct., na podatki z powodu rewizyi katastru, wreszcie gdy drobniejsze przekroczenia preliminarza wydatków wynoszą w rezultacie 57 zł. 08 ct. — wynika ostateczny rezultat w ogóle korzystniejszy, jak wyżej o 1.573 zł. 83 ct.

7. *Pozycya »Rozmaite«* wykazuje w porównaniu z preliminarzem wynik korzystniejszy o kwotę 214 zł. 25 ct. W szczególności: dochody z dóbr dały wynikłość korzystniejszą o kwotę 278 zł. 29 ct., dochody z lasów o 198 zł. 99 ct., dochody z pniowego o 45 zł. 54 ct., mniejsze wynikłości były w dochodach z kar leśnych o 146 zł. 91 ct., tudzież w dochodach z kwitkowego na naprawę dróg leśnych o 292 zł. 18 ct. W rezultacie dochody były większe o 83 zł. 73 ct. Wypatki zaś na dobra przekroczono o 1.125 zł. 93 ct., z powodu wypłaty Mojżeszowi Ingberowi, byłemu dzierżawcy dóbr Rożniatów kwoty 1.034 zł. 10 ct., tytułem zwrotu kosztów spornych, tudzież 5% odsetek od kaucyi, będącej w obrocie funduszu obrotowego fundacyi. Zaoszczędzono natomiast w wydatkach na lasy kwotę 76 zł. 43 ct., i na naprawę dróg leśnych 292 zł. 18 ct., oraz zaoszczędzono na dodatkach za zniesione pieńkowe dla urzędników lasowych tudzież

na pniowem dla służby lasowej 87 zł. 84 ct., wreszcie na wykonanie planów gospodarstwa lasowego preliminowana była kwota 800 zł., której w r. 1898 wcale nie wydano.

8. *Dobra Kulików* przedstawiają wynik niższy od preliminarza o 449 zł. 24 ct. Na ten wynik złożyły się następujące powody, a mianowicie: Większe od preliminarza dochody uzyskano o 1.399 zł. 22 ct. z dzierżawy łąk, z tego powodu, że spłaconą została część zaległości z lat ubiegłych i o 100 zł. z odsprzedaży lutrowni, a nadto zapłacono mniej o 113 zł. 75 ct. na ekwiwalent i podatki w stosunku do wymiaru urzędowego. Natomiast mniejszy dochód od preliminowanego uzyskano z odsprzedaży młyna w Doroszowie o 2.144 zł. 31 ct., ponieważ Rada administracyjna rozłożyła należytość z powyższego tytułu do spłaty w ratach po 500 zł. rocznie, prócz tego drobniejsze oszczędności w wydatkach wyniosły ogółem sumę 82 zł. 12 ct., tak, że w rezultacie wynik jest mniej pomyślny o 449 zł. 24 ct.

9. *Dobra Opary-Słońsko* wykazują wynik mniej korzystny od preliminarza o kwotę 5.974 zł. 32 ct., a mianowicie: Z dzierżawy dóbr Opary, był dochód mniejszy o kwotę 120 zł. 37 ct., która wpłynąć miała na spłatę zaległego czynszy dzierżawnego. Przekroczono zaś wydatki na utrzymanie budynków o 1.809 zł., a to z powodu odbudowy spalonej szopy i stodoły, które to jednak przekroczenie znajduje częściowe pokrycie w większym dochodzie z funduszn własnej asekuracyi o 1.555 zł.

Na osuszenie łąk w Oparach wydano 7.356 zł. 80 ct., co w preliminarzu nie było przewidziane, jednak na cel powyższy zaciągnięto pożyczkę z majątku zarodowego, na co zgodził się Wydział krajowy i c. k. Namiestnictwo (LW. 60859/97), wobec czego przekroczenie to uważać należy za usprawiedliwione.

Na rąbanie stosów wydano ponad preliminarz 275 zł. 51 ct., gdyż wyprodukowano większą ilość stosów, wskutek czego i dochód ze sprzedaży drzewa był większy od preliminowanego o kwotę 637 zł. 34. Dzierżawa dóbr Słońsko przyniosła większy od preliminarza dochód o 461 zł. 14 ct. z powodu częściowej spłaty zaległych należytości. Nie przewidziano w preliminarzu częściowego zwrotu kosztów przeistoczenia dawnej lutrowni na wylęgarnię ryb, z czego pozostał większy dochód o 570 zł. Nadto zaoszczędzono na ekwiwalencie i podatkach 159 zł. 21 ct. wskutek zmiany katastru, na płacach służby lasowej 151 zł. 10 ct., wreszcie w innych wydatkach 52 zł. 57 ct., tak, że w rezultacie okazał się w tej pozycyi ogółem wynik niekorzystniejszy, jak to wyżej wykazano, o kwotę 5.974 zł. 32 ct.

10. *Dobra Żydaczów* wykazują wynikłość niekorzystniejszą od preliminarza o 1.630 zł. 58 ct., i tak: z czynszu dzierżawnego dóbr Żydaczów uzyskano większy dochód o 2.446 zł. 75 ct. z powodu wpływów na umorzenie zaległych należytości; czynsz z realności w Żydaczowie, zakupionej od Berezowskiego nie był na r. 1898 preliminowany, wpłynęło zaś z tego tytułu 650 zł., a nadto wskutek zmiany katastru zapłacono ekwiwalent i podatki w sumie o 1633 zł. 93 ct. mniejszej od preliminowanej. Wydano natomiast więcej na datki konkurencyjne o 11 zł. 26 ct., tudzież na przykupno dwóch realności w Żydaczowie od Berezowskiego 6.350 zł., co właśnie wpłynęło na gorszy wynik tej rubryki.

11. „*Przedsiębiorstwo w dobrach*“ wykazuje w porównaniu z preliminarzem wynikłość niekorzystniejszą o 174 zł. 66 ct. Głównym powodem takiej wynikłości było to, że eksploatacya torfu w Smorzu nie przyniosła w roku 1898 żadnego dochodu; preliminowano go zaś w kwocie 500 zł., na tej też podstawie zaniechano w roku 1899 tego przedsiębiorstwa. W wydatkach na urządzenie i utrzymanie stawów we własnym zarządzie nastąpiło przekroczenie o 127 zł. 29 ct., które pokrywa częściowo dochód większy ze sprzedaży ryb o 31 zł. 88 ct., nadto na eksploatacyę torfu wydano więcej o 70 zł. 59 ct., z uzyskanego jednak zwrotu zaliczek, wydanych na ten cel w kwocie 151 zł. 90 ct., wynika zaoszczędzenie w kosztach eksploatacyi w kwocie 81 zł. 31 ct., wreszcie nadwyżka ze sprzedaży stosów z lasów podlwowskich okazała się wyższą o 339 zł. 44 ct., w rezultacie wynik niekorzystniejszy, jak wyżej o 174 zł. 66 ct.

Czysty dochód z poszczególnych dóbr przedstawia się, jak następuje:

1. Kulików	. . . .	5.310	zł.	81	ct.
2. Brzozdowce	. . . .	21.978	„	49	„
3. Drohowyże	. . . .	38.163	„	77	„
4. Ostałowice	. . . .	2.494	„	44	„
Do przeniesienia	.	67.947	zł.	51	ct.

Z przeniesienia	. 67.947	zł.	51 ct.
5. Rożniatów	. 11.345	„	03 „
6. Smorze-Klimiec	. 13.960	„	87 „
7. Żabie	. 21.478	„	88 „
8. Żydaczów	. 6.940	„	92 „
9. Przedsiębiorstwo w dobrach . .	. 1.637	„	34 „
10. Rozmaite	. 609	„	25 „
Razem	. 123.919	zł.	80 ct.
a po strąceniu nadwyżki wydatków w dobrach Opary-Słońsko	. 1.814	„	92 „
czysty dochód wynosił jak wyżej wykazano	. 122.104	zł.	88 ct.

W myśl polecenia Wysokiego Sejmu podała Kuratorya następujące uzasadnienia różnic w czystych dochodach z dóbr za lata 1896, 1897 i 1898. a mianowicie:

1. Z dóbr *Kulików* czysty dochód wedle zamknięć rachunkowych, przedstawia się w roku 1896 w kwocie 2.097 zł. 86 ct. w roku 1897 niedobór w kwocie 5.512 zł. 86 ct., wreszcie w roku 1898 czysty dochód w kwocie 5.310 zł. 81 ct. Niedodór w r. 1897 powstał z tego powodu że koszta przeistoczenia realności, zwanej „Ratusz", celem pomieszczenia c. k. Sądu powiatowego i c. k. urzędu podatkowego wyniosły sumę 8.392 zł. 34 ct., jednak wydatek ten spowodował i wyższy dochód w r. 1898 z „Ratusza" o 1.268 zł., gdyż na mocy nowozawartego kontraktu wynajęto tę realność na pomieszczenie c. k. Sądu powiatowego za czynsz roczny, wyższy o powyższą kwotę. Nadto w r. 1898 dzierżawcy łąk — prócz bieżącego czynszu dzierżawnego — wpłacili na częściowe umorzenie zaległości 1.399 zł. 22 ct. były dzierżawca karczmy w Kulikowie wpłacił na rachunek zaległego czynszu 97 zł. 54 ct., a kupiec młyna w Doroszowie na rachunek ceny kupna 455 zł. 69 ct.

2. Z dóbr *Brzozdowce* wynosił czysty dochód w roku 1896 — 21.116 zł. 07 ct., w roku 1897 — 10.623 zł. 29 ct., w roku 1898 — 21.978 zł. 49 ct. Niekorzystny wynik roku 1897 w porównaniu z latami 1986 i 1898 tem spowodowany został, że kupiec stosów z rewirów Brzozdowce i Iłów Władysław Bayer pozostał dłużnym za wywiezione stosy 8.397 zł. 69 ct., a następnie tem, że z przestrzeni, przeznaczonych do wyrębu, uzyskano mniejszą ilość stosów.

3. Z dóbr *Drohowyże* wynosił czysty dochód w roku 1896 — 23.941 zł. 45 ct., w roku 1897 — 27.154 zł. 49 ct., w roku 1898 — 38.163 zł. 77 ct.

Niekorzystny wynik roku 1896 w porównaniu do roku 1897 powstał ztąd, że Rada administracyjna uchwałą z dnia 6. lipca 1896 rozłożyła Wiktorowi Ostrowskiemu, dzierżawy dóbr Drohowyże, ratę czynszu dzierżawnego w sumie 4.560 zł., płatną 24. czerwca 1896, do spłaty na 15 półrocznych rat. Korzystniejszy zaś wynik roku 1898 tem spowodowany został, że dzierżawcy łąk za Dniestrem wpłacili zaległy czynsz z roku poprzedniego w kwocie 5.838 zł 49 ct., tudzież, że w roku 1898 zapłacono w stosunku do roku 1897 mniej podatków o 2.651 zł. 96 ct., z powodu przeprowadzonej przez c. k. Rząd rewizyi katastru.

4) Z dóbr *Cpary i Słańsko* uzyskano czysty dochód w roku 1896 w kwocie 66 zł. 28 ct., w roku 1897 w kwocie 562 zł. 16 ct., niedobór zaś w roku 1898 wynosił 1.814 zł. 92 ct. Niekorzystny wynik roku 1897 powstał wskutek tego, że Rada administracyjna uchwałą z dnia 6 lipca 1896 rozłożyła dzierżawcy dóbr Opary Juliuszowi Freyowi resztę z raty czynszu dzierżawnego, płatnej 1 czerwca 1896 w kwocie 3. 580 zł., do spłaty na 20 rat półrocznych, nadto przyznała mu równocześnie za wylew wody jednorazowy opust z czynszu w kwocie 1.067 zł. 52 ct. z raty płatnej 1 grudnia 1896, wreszcie wskutek tego, że dzierżawca folwarku w Słońsku Leonard Wiśniewski nie zapłacił reszty należącego się czynszu w kwocie 2.078 zł. 03 ct. Niekorzystny zaś wynik roku 1898 w porównaniu z rokiem 1897 tem spowodowany został, że wydano na melioracye, celem osuszenia łąk w Oparach, zwanych „Buczały", kwotę 7.356 zł. 80 ct., który to wydatek pokryto częściowo pożyczką z majątku zarodowego w sumie 6.650 zł.

5) Z dóbr O s t a ł o w i c e uzyskano czysty dochód w roku 1896 w kwocie 1.172 zł. 50 ct., w roku 1897 w kwocie 4.308 zł. 87 ct., w roku 1898 w kwocie 2. 494 zł. 44 ct. Korzystniejszy wynik roku 1897 powstał skutkiem tego, że dzierżawca dóbr Ostałowicc

Włodzimierz Podlewski zapłacił na rachunek zaległego w roku 1896 czynszu dzierżawnego 1.414 zł. 17 ct., c. k. Urząd podatkowy zaś w Przemyślanach zwrócił nadpłatę w podatkach z lat poprzednich w kwocie 256 zł. 23 ct., w ten też sposób zredukowany dochód roku 1897 wyrówna niższy dochód roku 1896 i będzie zbliżony do dochodu roku 1898.

6) Z dóbr Rożniatów wynosił czysty dochód w roku 1896 kwotę 7.090 zł. 71 ct., w roku 1897 niedobór w kwocie 1825 zł. 32 ct., wreszcie w roku 1898 czysty dochód w kwocie 11.345 zł. 03 ct. Niekorzystny wynik roku 1897 w porównaniu z rokiem 1896 tem spowodowany został, że na restauracyę realności, zwanej „Zamek“ celem przeistoczenia na pomieszczenie c. k. Sądu powiatowego, wydano 5.738 zł. 09 ct., na restauracyę budynków dzierżawnych w dobrach wydano więcej o 1.227 zł. 63 ct., wreszcie kupcy za zakupione stosy i drzewo materyałowe w rewirach Rożniatów-Duba pozostali dłużni 2.201 zł. 40 ct. Natomiast rok 1898 przedstawia się korzystniej z tego powodu, że dzierżawca dóbr Rożniatów Franciszek Janowski wpłacił na częściowe wyrównanie czynszu z roku poprzedniego 2.915 zł. 70 ct., a dzierżawca folwarku Duba Pawłów Dmytro 470 zł. 72 ct., wreszcie zapłacono mniej datków konkurencyjnych o 1.250 zł. 19 ct., na restauracyę zaś budynków dzierżawnych wydano mniej o 1.109 zł. 96 ct.

7) Z dóbr Smorze-Klimiec uzyskano czysty dochód w roku 1896 w kwocie 13.174 zł. 41 ct., w roku 1897 w kwocie 10.636 zł. 82 ct., w roku 1898 w kwocie 13.960 zł. 87 ct. Niekorzystniejszy zatem wynik w porównaniu z rokiem 1896 i 1898 przedstawia rok 1897 z tego powodu, że w tymże roku sprzedano mniej drzewa spławnego.

8) Z dóbr Żabie był czysty dochód w roku 1896 w kwocie 22.821 zł. w roku 1897 w kwocie 26.125 zł. 60 ct. w roku 1898 w kwocie 21.478 zł. 88 ct. Większy dochód roku 1897 w porównaniu z latami 1896 i 1898 tem spowodowany został, że z przestrzeni, przeznaczonych do wyrębu uzyskano więcej drzewa spławnego, niż było przewidziane.

9. Z dóbr Żydaczów niedobór był w roku 1896 w kwocie 5.324 zł 74 ct., czysty zaś dochód w roku 1897 w kwocie 3.018 zł. 11 ct. i w r. 1898 w kwocie 6.940 zł. 92 ct. Niedobór roku 1896 powstał skutkiem tego, że Rada administracyjna uchwałą z dnia 6. lipca 1896 przyznała dzierżawcy dóbr Wincentemu Berezowskiemu roczny opust z czynszu 2.000 zł. aż do końca trwania dzierżawy, czynsz zaś płatny 24. marca 1896 w kwocie 8.218 zł. rozłożyła do spłaty na 15 rat półrocznych i skutkiem tego, że Berezowski pozostał dłużny z czynszu płatnego dnia 24. września 1896, resztę w kwocie 5.063 zł. 87 ct. Mniejszy dochód roku 1897 w porównaniu z rokiem 1898 powstał wskutek tego, że Rada adminisracyjna uchwałą z dnia 10. stycznia 1898 przyznała Berezowskiemu opust za 45 morgów łąk, które rzeki Stryj i Dniestr zabrały, a za które tenże opłacał czynsz dzierżawny, zatem licząc 1 morg po 15 zł., opust ten przyniósł za 6 lat 4.050 zł., dalej przyznała mu zwrot zapłaconych 4% odsetek od kapitału wydanego na budowę folwarku w Żydaczowie a mianowicie:

w roku 1894 w kwocie . . .	1.338 zł.	56 ct.
» 1895 »	1.410 „	88 „
» 1896 »	1.410 „	88 „
Razem .	4.160 zł.	32 ct.

W końcu przyznano mu i ryczałt za zasiewy, które w ostatnim roku dzierżawy winien uskutecznić w kwocie 2.750 zł. Jednak ten ostatni opust został w roku 1898 na polecenie Wydziału krajowego do zwrotu przypisany.

Niedostateczny jeszcze dochód z Żydaczowa w roku 1898 spowodowany został tem, że z bieżących dochodów przykupiono od Berezowskiego dwie realności w Żydaczowie za sumę 6.350 zł. Do wyników z ostatnich lat trzech w działach „Rozmaite“, tudzież „Przedsiębiorstwo w dobrach“ nie podała Kuratorya żadnych wyjaśnień.

Należytości czynne w tej rubryce zmniejszyły się w ciągu roku 1898 o 20.681 zł. 06 ct., gdy bowiem z końcem roku 1897 wynosiły 69.947 zł. 24 ct., to z końcem roku 1898 wynoszą (po strąceniu odpisów w kwocie 6.320 zł. 11 ct.), 49.266 zł. 18 ct. a mianowicie dzierżawcy, tudzież inne strony winne były z końcem tegoż roku:

1. z dóbr Kulików	3.021 zł.	77 ct.
2. „ Brzozdowce	5.707 „	34 „
3. „ Drohowyże	11.037 „	61 „
4. „ Opary	3.700 „	60 „
5. „ Ostałowice	3·018 „	39 „
6. „ Rożniatów	8.490 „	43 „
7. „ Smorze	5.633 „	34 „
8. „ Żabie	916 „	11 „
9. „ Żydaczów	5.870 „	— „
10. „ przedsiębiorstwa w dobrach	233 „	12 „
11. w dziale „Rozmaite" . . .	1.637 „	47 „
Razem jak wyżej .	49.266 zł.	18 ct.

Rubryka VII. „Realności lwowskie". Dochody tej rubryki preliminowano w r. 1898 w kwocie . . . . 6.726 zł. — ct.
wydatki w kwocie . . . . 813 „ 90 „
Czysty więc spodziewany dochód miał wynosić . . 5.912 „ 10 „
a gdy uzyskano:
w dochodach . . . . 6.776 zł. 81 ct.
wydano zaś . . . . 733 „ 82 „ 6.042 „ 99 „
uzyskano zatem więcej o . . . . 130 zł. 89 ct.
głównie z powodu znaczniejszych wpływów na rachunek zaległych czynszów dzierżawnych, tudzież z powodu drobniejszych zaoszczędzeń w wydatkach.

Rubryka VIII. „Pożyczki". Stan pożyczek zaciągniętych przez majątek obrotowy fundacyi przedstawia się jak następuje:

1. *Do majątku zarodowego* dłużną była fundacya z początkiem roku 1898 . . . . 128.500 zł. — ct
W ciągu roku przybyły pożyczki:
a) na pokrycie kosztu robót melioracyjnych na łąkach zwanych, Buczały w Oparach (reszta z pożyczki LW. 60.859/97) . 6.650 „ — „
b) na dotacyę Kasy centralnej, (LW. 17.010/98) . . 28.271 „ 90 „
Razem . . 163.421 zł. 90 ct.
Do tego dług dzierżawców, do majątku narodowego z początkiem roku 1898 . . . . 28.750 „ — „
Ogółem . . 192.171 zł. 90 ct.
Od tego:
a) częściowe umorzenie powyższych pożyczek 8·710 zł. — ct.
b) efekta zakupione celem umorzenia pożyczek, pobranych przez dzierżawców . 2.500 „ — „ 11.210 „ — „
pozostaje dług do majątku zarodowego . . . . 180.961 zł. 90 ct.
z czego na dzierżawców przypada . . . . 26.250 „ — „
na fundacyę zaś reszta w kwocie . . . . 154.711 zł. 90 ct

2. *Do Depozytów* wynosił dług z początkiem roku 1898 . . . . . . 55.269 zł. 95 ct.
w ciągu roku dopożyczono . . . . . 205.300 „ — „
Razem . 260.569 zł. 95 ct.
w roku 1898 spłacono . . . . . 235.300 „ — „
pozostaje dług do depozytów . . . . 25.269 „ 95 „
Do przeniesienia . . 179.981 zł. 85 ct.

Z przeniesienia . 179.981 zł. 85 ct.

3. *Do funduszu Władysława hr. Skarbka* pozostaje z końcem roku 1897 dług niezmieniony w kwocie . . . . . 32.000 „ — „

Ogółem więc długi majątku, obrotowego fundacyi z końcem roku 1898 wynoszą sumę . . . . 211.981 zł. 85 ct.
a ponieważ z początkiem roku 1898 wynosiły . . . . 215.769 „ 95 „
przeto zmniejszyły się o kwotę . . . . 3.788 zł. 10 ct.

Rubryka IX. „Prowizye czynne". Rubryka ta wykazuje w porównaniu z preliminarzem dochód większy o kwotę 279 zł. 67 ct., z tego powodu że wpłynęły od setki od efektów majątku zarodowego, które miały być spieniężone na pożyczki majątkowi obrotowemu.

Rubryka XII. „Przygodne". Dochody tej rubryki preliminowano na rok 1898 w kwocie . . . . 1.300 zł. — ct.
wydatki zaś w kwocie . . . . 2.950 „ — „
preliminowany więc niedobór miał wynosić . . . . . . 1.650 zł. — ct.
Gdy zaś uzyskano w dochodach . 570 zł. 81 ct.
a wydano . . . . 2.945 „ 42 „
rzeczywisty przeto niedobór wynosił . . . . 2.374 „ 61 „
W rezultacie wynik niekorzystniejszy o . . . . . 724 zł. 61 ct.
spowodowany głównie tem, że prowizye zwłoki wyniosły mniej od preliminowanych o 792 zł. 52 ct., a uwzględniwszy dochody z odsetek od udzielanych zaliczek większe o 33 zł. 41 ct. i z rozmaitych nieprzewidzianych również większe o 29 zł. 92 ct., tudzież drobną oszczędność w wydatkach 4 zł. 58 ct., okaże się ogólny rezultat niekorzystniejszy, jak wyżej o 724 zł. 61 ct.

Wynik obrotów w Zakładzie drohowyzkim. Z przedłożonego sprawozdaniem Dyrekcyi Zakładu drohowyzkiego z dnia 8 czerwca 1899 zamknięcia rachunków za rok 1898 okazuje się rezultat gospodarki w Zakładzie w tymże roku w porównaniu z preliminarzem dochodów i wydatków niekorzystniejszy o kwotę . . . . : . 9.188 zł. 50 ct.

Jeżeli jednak uwzględni się tę okoliczność, że wydano Zakładowi tytułem dotacyi z początkiem roku 1898 wartością zaległości czynnych i remanentów kwotę . 45.917 zł. 91 ct.
a z końcem roku 1898 zwrócił Zakład fundacyi z powyższych tytułów . . . 48.638 „ 49 „
że zatem zwiększyła się wartość remanentów o . . . . . 2.720 „ 58 „
to okaże się w rezultacie ogólne przekroczenie z końcem roku 1898 w kwocie . . . . 6.467 zł. 92 ct.

Gdy bowiem w roku 1898 wydano na utrzymanie Zakładu. 160.506 zł. 52 ct.
a preliminowano . . . . 102.486 „ 62 „
wydano przeto więcej o . . . . , . 58.019 zł. 90 ct.
ale po uwzględnieniu wypłaconych przez Zakład na rachunek Kasy centralnej różnych należytości w kwocie . 48.831 zł. 40 ct.
tudzież przyrostu w wartości zaległości czynnych i remanentów z końcem roku o . . 2.720 „ 58 „ 51.551 „ 98 „
okazuje się rzeczywiste przekroczenie, jak wyżej w kwocie . . 6.467 zł. 92 ct.

Koszt utrzymania Zakładu wynosił w roku 1898 po strąceniu zwiększonej wartoci remanentów w kwocie 2.720 zł. 58 ct. sumę 108.954 zł. 54 ct., a mianowicie wydatki *netto* w rubrykach:

I. Administracya	15.811 zł.	10 ct.
II. Żywność	42.484 „	33 „
III. Odzież	14.908 „	51 „
IV. Opał i oświetlenie	3.161 „	07 „
V. Pranie	2.372 „	44 „
VI. Łazienki	188 „	24 „
VII. Apteka i szpital	3.138 „	35 „
VIII. Kaplica i cmentarz	616 „	03 „
IX. Szkoła	20.813 „	71 „
X. Konserwacya	9.167 „	— „
XI. Ogród	736 „	20 „
XV Młyn i rzeźnia	398 „	52 „
XVII. Rozmaite	2.459 „	03 „
Razem . .	116.254 zł.	53 ct.

dochody zaś *netto* w rubrykach:

XII. Folwark	1.166 zł. 98 ct.		
XIII. Piekarnia . . .	834 „ 61 „		
XIV. Pracow. krawiecka żeńska	1.884 „ 10 „		
Warsztaty	3.414 „ 30 „	7.299 zł.	99 ct.
Koszt zatem utrzymania Zakładu *netto* wynosi .		108.954 „	54 „
w porównaniu z preliminowaną dotacyą		102.486 „	62 „
Okazuje się przekroczenie jak wyżej . . .		6.467 „	92 „

Według zamknięcia rachunkowego Zakładu za rok 1898 wykazuje Dyrekcya:

A. Zaoszczędzenia:

w rubrykach:

I. Administracya	14 zł.	81 ct.
IV. Opał i światło	23 „	93 „
VI. Łazienki	25 „	06 „
IX. Szkoła	1.128 „	29 „
X. Konserwacya	119 „	50 „
XVII. Rozmaite	35 „	47 „
Razem . . .	1.347 zł.	06 ct.

B. Przekroczenia:

w rubrykach:

II. Żywność	281 zł.	28 ct.
III. Odzież	736 „	91 „
V. Pranie	50 „	24 „
VII. Apteka i szpital	47 „	95 „
VIII. Kaplica i cmentarz	56 „	03 „
XI. Ogród	831 „	20 „
XII. Folwark	375 „	86 „
XIII. Piekarnia	565 „	39 „
XIV. Pracownia krawiecka żeńska . . .	1.515 „	90 „
XV. Młyn i rzeźnia	998 „	52 „
XVI. Warsztaty	2.355 „	70 „
Razem . . .	7.814 zł.	98 ct.
Z porównania z zaoszczędzeniami w kwocie .	1.347 „	06 „
wynika ogólne budżetowe przekroczenie, jak wyżej wykazano	6.467 zł.	92 ct.

Według podanych przez Dyrekcyę Zakładu wyjaśnień powody znaczniejszych różnic są następujące:

Do rubr. I. „Administracya".

W rozchodach rubryki I. znajduje się tylko jedno nieco większe przekroczenie (52 zł. 76 ct.), spowodowane sprawieniem szafy na książki rachunkowe, tudzież biurka dla oddziału rachunkowego. Przekroczenie wydatku na naprawę powozu i uprzęży o 70 zł. 84 ct., znosi się wyższym dochodem w kwocie 76 zł. od funkcyonaryuszów Zakładu za użycie powozu. Ogólną oszczędność tej rubryki spowodowały zresztą same drobniejsze oszczędności w wydatkach.

Do rubr. II. Żywność. Na całą rubrykę II. wydano
więcej o . . . . 1.005 zł. 27 ct.
a po strąceniu zapasu wiktuałów, jaki pozostał na rok 1899 i wogóle
nadwyżki dochodów w wysokości . . . . 723 „ 99 „
wydano więcej tylko o kwotę . . . . 281 zł. 28 ct.
Przekroczenie to uzasadnia Dyrekcya powszechnie znaną drożyzną w I. połowie r. 1898.

Do rubr. III. „Odzież", Przekroczenie wydatków na
odzież . . . . 763 zł. 31 ct.
pomniejszone o nadwyżkę dochodów . . . . 26 „ 40 „
daje w ostatecznym rezultacie przekroczenie w wysokości . . 736 zł. 91 ct.

Przekroczenie wydatków na odzież i pościel dla chłopców o 343 zł. 04 ct. spowodowanem zostało wyższymi wydatkami na urządzenie sypialń i na reparacyę odzieży i obuwia. W wydatkach na odzież dla dziewcząt przekroczenie o 379 zł. 22 ct. nastąpiło z tego powodu, że w preliminarzu zniżono ceny obuwia, później jednak okazało się, że trzeba było koniecznie ceny podnieść, gdyż w przeciwnym razie warsztaty poniosłyby nieusprawiedliwioną stratę. Wreszcie przyczyną wyższych wydatków, na odzież dla prebendaryuszów była niedostateczna dotacya.

Do rubr. IV. „Opał i oświetlenie". W rubryce tej zaoszczędzono nieznaczną kwotę 23 zł. 93 ct., skutkiem lekkiej zimy. Wprawdzie wydatki tej rubryki ogółem przekroczone zostały o kwotę 881 zł. 07 ct., a to wskutek sprowadzenia znaczniejszej ilości drzewa opałowego, jednak przekroczenie to ma zupełne pokrycie w większych dochodach o 905 zł., wskutek wyższych remanentów.

Do rubr. V. „Pranie". Przekroczenie wydatków na
pranie . . . . 95 zł. 36 ct.
zmniejszone o nadwyżkę dochodów . . . . . . 45 „ 12 „
redukuje się do kwoty . . . . 50 zł. 24 ct.
Przekroczenie to spowodowanem zostało głównie wyższymi kosztami opału.

Do rubr. VI. „Łazienki". W rubryce tej wynik jest korzystniejszy o kwotę 25 zł. 06 ct., która składa się z drobniejszych zaoszczędzeń

Do rubr. VII. »Apteka i szpital". Wydatki na
aptekę i szpital przekroczono kwotą . . . . 392 zł. 80 ct.
gdy jednak zapas medykamentów z końcem r. 1898, jak niemniej
zwroty przedstawiają wartość . . . . 344 „ 85 „
właściwe przekroczenie wynosi nieznaczną kwotę . . . . 47 zł. 95 ct.

Do rubr. VIII. „Kaplica i cmentarz". Z dotacyi przeznaczonej na przybory kościelne wypłacono w r. 1898 100 zł. tytułem częściowej należytości na organy, pozostała przeto kwota nie mogła wystarczyć na pokrycie potrzeb kościelnych, lecz musiało
nastąpić przekroczenie wydatków w wysokości . . . . 67 zł. — ct.
które po uwzględnienin zapasu wina i światła w wartości . . 10 « 97 „
obniża się do kwoty . . . . 56 zł. 03 ct.

Do rubr. IX. „Szkoła". W wydatkach na szkołę zaoszczędzooo 1.128 zł. 29 ct. w płacach personalu i wydatkach na opał dla personalu, albowiem nie była obsadzona posada naczelnika warsztatów przez cały rok, a posada nauczyciela muzyki i jednego nauczyciela w szkole przez pewną część roku.

Do rubr. X. „Konserwacya". W wydatkach na konserwacyę okazuje się w niektórych pozycyach przekroczenie, w innych zaoszczędzenie, a to w miarę rzeczywi-

stej potrzeby. W ostatecznym jednak rezultacie zaoszczędzono w tej rubryce kwotę 119 zł. 50 ct.

Do rubr. XI. „Ogród“. W roku 1898 poczyniono znaczniejsze wkłady w celu uporządkowania parku. Wyrównanie i gracowanie ścieżek, podsadzanie i obcinanie szpalerów, przesadzanie drzew i krzewów, jakoteż oczyszczanie tychże z suchych gałęzi, sadzenie drzew w miejsce zniszczonych przez burzę, wreszcie urządzanie potrzebnych dla nauki chłopców dywanów roślinnych wymagało wiele kosztów, tak, że wydatki na robociznę wyniosły o 608 zł. 48 ct. więcej od kwoty na ten cel preliminowanej. Skutkiem powyższych wkładów powstało przekroczenie . . . . . 1.353 zł. 08 ct.
Wprawdzie w dochodach okazuje się nadwyżka . . . . 52 » 88 »
ta jednak nie pokrywa przekroczenia wydatków, lecz tylko zniża je do kwoty . . . . 831 » 20 »
Również w zestawieniu bilansowem stan bierny przewyższa stan czynny i powoduje stratę w wysokości . . 701 zł. 78 ct.

Do rubr. XII. „Folwark“. Porównując poszczególne pozycye rozchodów i dochodów folwarku z odnośnemi cyframi budżetu, spostrzega się w rozchodach prawie same przekroczenia, zaś w dochodach nadwyżki. Suma przekroczeń
wynosi . . . . 2.808 zł. 54 ct.
suma nadwyżek w dochodach . . . . 2.432 „ 68 „
zatem jako ostateczny rezultat okazuje się przekroczenie budżetowe w wysokości . . . . 375 zł. 86 ct.

Jakkolwiek folwark nie przyniósł w roku 1898 zysku preliminowanego w kwocie 1.542 zł.84 ct., to jednakowoż końcowy wynik można nazwać dosyć pomyślnym, albowiem według dołączonego do sprawozdania bilansu czysty zysk z folwarku w roku 1898 wynosił 932 zł. 45 ct.

Do rubr. XIII. „Piekarnia“. Przekroczenie wydatków na piekarnię o 873 zł. 81 ct. spowodowane zostało wysoką ceną mąki, w pierwszej połowie roku 1898. Przekroczenie powyższe, porównane z nadwyżką dochodów 308 zł. 42 ct. daje jako ostateczny rezultat przekroczenie budżetowe w wysokości 565 zł. 39 ct. Szczegółowy bilans piekarni wykazuje czysty zysk z piekarni w kwocie 819 zł. 65 ct. w. a.

Do rubr. XIV. „Pracownia krawiecka żeńska“. W wydatkach na utrzymanie ruchu pracowni pracowni krawieckiej żeńskiej, oprócz małego przekroczenia na urządzenia i konserwacyę, przychodzą same tylko zaoszczędzenia
w łącznej wysokości . . . . 1.879 zł. 94 ct.
Powyższa okoliczność wskazuje, że produkcya wyrobów o wiele niższą była od preliminowanej, a tem samem i dochody nie mogły osiągnąć wysokości budżetem oznaczonej i rzeczywiście też nie osiągły, gdyż niższe są o . . . . 3.395 „ 84 „
Powyższe wyniki, porównane ze sobą dają ostateczne przekroczenie budżetowe, a raczej niedobór dochodów w wysokości . . . 1.515 zł. 90 ct.

Zysk z pracowni krawieckiej żeńskiej wynosił według bilansu w roku 1898 kwotę 1.848 zł. 27 ct.

Do rubr. XV. „Młyn i rzeźnia“.

Niedobór dochodów z młyna . . . . 224 zł. 85 ct.
i przekroczenie wydatków . . . . 5 „ 89 „
stanowiące razem przekroczenie budżetowe . . . . . . 230 zł. 74 ct.

świadczą, że w stosunku do kosztów produkcyi, a właściwie do ceny zboża, cena wyprodukowanej mąki była za niska. Stosownie do przybliżonych danych, przyjęto do obliczenia wszystkich rozchodów i przychodów rzeźni w preliminarzu na rok 1898 za podstawę przykupno 168 sztuk bydła za 12.100 zł., zatem jedną sztukę średniej wielkości liczono przeciętnie po 72 zł. 02 ct. Z samych zaoszczędzeń w wydatkach wynika, że zakupiono mniejszą ilość bydła od ilości preliminowanej, mimo tego wydano na ten cel kwotę o 116 zł. 33 ct. wyższą od przeznaczonej budżetem. Okoliczność ta jest dowodem,

że w roku 1898 bydło było droższe, co stwierdza i bilans, w którym uwidoczniono, że zakupno 137 sztuk bydła wyniosło 12. 216 zł 33 ct., że zatem płacono przeciętnie do 89 zł.17 ct. za jedną sztukę. Ponieważ mięso liczono kuchni prawie przez cały rok po cenie budżetowej t. j. po 42 ct. za 1 kilogram, a więc w stosunku do kosztów produkcyi za tanio, ponieważ następnie kuchnia nie wybrała całej ilości mięsa wołowego, lecz więcej wieprzowiny, przeto w dochodach rzeźni w porównaniu z budżetem okazał się niedobór . . . . 895 zł. 82 ct.
a po strąceniu zaoszczędzenia w wydatkach . . . . . 128 „ 04 „
uiedobór ostateczny w wysokości . . . . 767 zł. 78 ct.

Gdy do cyfry powyższej dodamy niedobór doohodów z młyna w kwocie j. w. . . . . 230 zł. 74 ct.
otrzymany niedobór całej rubryki XV. . . . . 998 zł. 52 ct.

Bilans za rok 1898 wykazuje stratę:
w młynie . . . . 30 „ 74 „
w rzeźni . . . . 369 „ 78 „
Razem . . . . . . 400 zł. 52 ct.

Strata wykazana w bilansie nie dowodzi jeszcze, żeby prowadzenie rzeźni i młyna w własnym zarządzie nie opłacało się, gdyż straty owe powstały jedynie z tego powodu, że tak mąka, jakoteż mięso w stosunku do kosztów produkcyi za tanio były liczone, na co wskazuje ten fakt, iż pomimo drożyzny, w wydatkach na koszta żywienia okazało się stosunkowo bardzo małe przekroczenie.

Do rubr. XVI »Warsztaty«. Co do ogólnej sumy wydatków na utrzymanie warsztatów, to ta prawie utrzymała się w ramach budżetu, gdyż okazuje się tylko mała różnica jako przekroczenie w wysokości . . . . 35 zł. 57 ct.
w dochodach natomiast różnica ta jest wielką i przedstawia się jako niedobór w kwocie . . . . 2.320 „ 13 „
ogólny przeto niedobór wynosi . . . . . . 2. 355 zł. 70 ct.

Według bilansu jednak dały warsztaty w roku 1898 zysku 2.528 zł. 52 ct. Biorąc pod uwagę poszczególne pozycye rozchodów, spostrzega się ważniejsze przekroczenia w wydatkach na urządzenia i adaptacye o 247 zł. 09 ct. i w wydatkach na konserwacyę lokalu i urządzeń o 280 zł. 65 ct. Przekroczenia te nastąpiły z powodu przyznania za niskiej dotacyi. Tak w rozchodach, jakoteż i w dochodach kwota przeznaczona na utrzymanie ruchu maszyn pomocniczych znacznie się różni od cyfry budżetowej, a to z następującego powodu: Koszta utrzymania maszyny parowej były w preliminarzu na rok 1898 wyżej obliczone, wstawiono bowiem 400 zł. na utrzymanie maszynisty (w budżecie przyznano 120 zł.), a 1.458 zł. na drzewo opałowe i rąbanie drzewa, ponieważ jednak maszyniście zapłacono według budżetu tylko 120 zł. a opał wraz z rąbaniem kosztował 923 zł 40 ct., więc rzeczywiste koszta utrzymania maszyny parowej były niższe od preliminowanych, a tem samem — po strąceniu zwrotów na rzecz tej pozycyi — i reszta kosztów, ztanowiąca koszt utrzymania ruchu maszyn pomocniczych, musiała wypaść niższa. Do znacznej różnicy między ogólnym rzeczywistym zyskiem warsztatów a dochodem budżetowym, przyczyniła się ta okoliczność, że przy zatwierdzeniu budżetu i tak już wysoko preliminowany zysk 4.400 zł. podniesiono do kwoty 5.770 zł.

Do rubr. XVII. »Rozmaite«

W wydatkach całej tej rubryki okazuje się przekroczenie 28.583 zł 24 ct.
w dochodach nadwyżka . . . . 28.618 „ 71 „
zatem w ostatecznym rezultacie zaoszczędzenie budżetowe w wysokości . . . . 35 zł. 47 ct.

Mimo tak znacznych różnic między preliminarzem a rzeczywistemi wynikłościami, rubryka ta nie nasuwa żadnych ważniejszych uwag, gdyż o ile zostały przekroczone kredyty na wydatki o tyle uzyskano w dochodach korzystniejsze wynikłości, spowodowane zwrotami z odnośnych tytułów. Zwyżki te pokrywają w zupełności większe wydatki, a nawet dają w końcowym rezultacie ogólne budżetowe zaoszczędzenie w kwocie 35 zł. 47 ct.

Stan utrzymywanych w roku 1898 sierót i prebendaryuszów.

	Stan z roku 1897.	Przyb. w r. 1898.	Ub. w r. 1898.	Stan z dn. 31. marca 1898.
1) Sieroty chłopcy . . .	226	28	27	227
2) Sieroty dziewczęta . .	134	20	24	130
3) Prebendaryusze . . .	43	7	5	45
4) Prebendaryuszki . . .	44	5	7	42
Razem .	447	60	63	444

przeto stan utrzymywanych osób zmniejszył się o 3 sieroty. Koszta utrzymania sierót i prebendaryuszów wynosiły *netto* jak wyżej wykazano . . . . 108.954 zł. 54 ct.
a po strąceniu wydatków nadzwyczajnych, niewchodzących we właściwe koszta utrzymania w łącznej sumie . . . . . 5.407 „ 68 „
pozostaje jako właściwy koszt utrzymania w roku 1898 suma . 103.546 zł. 86 ct.

Ilość dni utrzymywanych osób wynosiła 156.683, przeto utrzymanie jednej osoby kosztowało dziennie 66·08 ct., czyli rocznie 241 zł. 19 ct., w porównaniu z rokiem 1897 mniej o 1·60 ct. dziennie, czyli o 5 zł. 84 ct. rocznie.

Ogólny stan majątku fundacyi, wraz z należącymi do niej funduszami wykazuje z końcem roku 1898 sumę		3,270.457 zł. 77 ½ ct.
a gdy stan ten z końcem roku 1897 wynosił sumę . . .		3,322.569 „ 28 ½ „
okazuje się w roku 1898 ubytek .		52.111 zł. 51 ct.
Powyższy ubytek spowodowany został:		
a) zmniejszeniem się majątku obrotowego fundacyi o . .		65.035 „ — „
b) zwiększeniem się natomiast		
1) majątku zarodowego o . . .	7.938 zł. 17 ct.	
2) funduszu asekuracyi o . . .	1.046 „ 90 „	
3) funduszu Władysława hr. Skarbka o	1.315 „ 60 „	
4) funduszu emerytury urzędników o .	2.622 „ 82 „	12.923 „ 49 „
w rezultacie ubytek jak wyżej . . .		52.111 zł. 51 ct.
Ubytek w majątku obrotowym spowodowany został:		
a) ubytkiem w rachunku inwentarza, którego wartość z początkiem roku przedstawia się w sumie		154.187 zł. 42 ct.
z końcem zaś roku w sumie		95 898 „ 55 „
zatem ubytek w sumie . .		58.288 zł. 87 ct.
b) odpisaniem należytości czynnych, jako nieściągalnych i przedawnionych w sumie		7.577 „ 21 „
c) ubytkiem wartości dóbr Kulików w sumie		11 „ 50 „
d) zmniejszeniem się należytości czynnych w sumie . .		14.174 „ 45 „
razem . .		80.052 zł. 03 ct.
Gdy się jednak uwzględni, że:		
a) stan kasy zwiększył się o . . .	6.008 zł. 35 ct.	
b) stan aktywów Zakładu zwiększył się o	2.720 „ 58 „	
c) należytości bierne zmniejszyły się o .	6.288 „ 10 „	15.017 „ 03 „

okaże się, że stan majątku obrotowego zmniejszył się z końcem roku 1898, jak wyżej o 65.035 zł.

Przyrost majątku zarodowego spowodowany został:
a) przez złożoną gotówkę za odsprzedane grunta pod budowę kolei Bełzec-Tomaszów i Stryj-Chodorów w sumie . . . . . . 13.076 zł. 75 ct.
b) przez przykupno efektów imiennej
wartości . . . . 34.600 zł. — ct.
za kwotę . . . . 33.933 „ 73 „ 666 zł. 27 ct.
c) przez przykupno dwóch realności w Żydaczowie za . . 8.000 „ — „
razem . . 21.743 zł. 02 ct.

Po strąceniu od tej sumy wartości odsprzedanych gruntów pod kolej Bełzec-Tomaszów i Stryj-Chodorów
w kwocie . . . . 13.076 zł. 75 ct.
tudzież straty przy sprzedaży elektów nominalnej wartości . . 29.000 zł. — ct.
za kwotę . . . 28.271 zł. 90 ct. 728 „ 10 „ 13.804 zł. 85 ct.
okaże się przyrost jak wyżej o . . . . 7.938 zł. 17 ct.

Majątek funduszu asekuracyi wzrósł o 1.046 zł. 90 ct., a mianowicie
stan gotówki zwiększył się o . . . . 754 zł. 37 ct.
należytości czynne zwiększyły się również o . . . . . 292 „ 53 „
razem, jak wyżej . . . 1.046 zł. 90 ct.

Przyrost majątku w funduszu Władysława hr. Skarbka o 1.315 zł. 66 ct. powstał z powodów jak w poprzednim funduszu:
stan gotówki większy o . . . . 35 zł. 60 ct.
należytości czynne większe o . . . . 1.280 „ — „
razem jak wyżej . . 1.315 zł. 60 ct.

Przyrost majątku w funduszu emerytury urzędników o 2.622 zł. 82 ct. powstał skutkiem:
a) zwiększenia się:
α) stanu gotówki o . . . . . 144 zł. 92 ct.
β) „ efektów o . . . . . 600 „ — „
γ) „ należytości czynnych o . 1.011 „ 90 „ 1.756 zł. 82 ct.
b) zmniejszenia się należytości biernych o . . . . . 866 „ — „
razem przyrost, jak wyżej , . 2.622 zł. 82 ct.

Co do powyższych funduszów zauważa się jeszcze co następuje:

1) Majątek zarodowy składa się:
a) z dóbr ziemskich w wartości . . . . 1,290.069 zł. 25 ct.
b) z realności lwowskich w wartości . . . . . . 615.201 „ 79 „
c) z Zakładu sierót w Drohowyżu w wartości . . . 537.035 „ 56 „
d) z efektów nominalnej wartości . . . . 491.322 „ 38 „
e) z należytości: α) w efektach wypożyczanych majątkowi obrotowemu . . . . 26.250 zł. — ct.
β) w gotówce wypożyczonej majątkowi obrotowemu . . . 154.711 „ 90 „ 180.961 „ 90 „
f) z gotówki . . . . 12.297 „ 43 „
Razem . . . 3,126.888 zł. 31 ct.
Po strąceniu długów hipotecznych . . . . . . 341 zł. 58 $1/2$ ct.
wynosi czysty stan czynny majątku zarodowego sumę . . 3,126.546 zł. 72 $1/2$ ct.

2) Majątek obrotowy wykazuje w stanie czynnym:
a) zapas kasowy w gotówce . . . 7.410 zł. 18 ct.
zapas kasowy w efektach . . . 4.200 „ — „ 11.610 zł. 18 ct.
b) wartość ruchomości . . . . 95.898 „ 55 „
c) aktywa Zakładu w Drohowyżu . . . . 48.638 „ 49 „
d) inwentaryalna wartość dóbr Kulików . . . . . 10.056 zł. 06 $1/2$ ct.
e) należytości czynne . . . . 92.096 „ 36 „
Razem . . 258.299 zł. 64 $1/2$ ct.

Po strąceniu od powyższej cyfry należytości biernych:

α) gotówką	212.298 zł. 14½ ct.	
β) efektami	26.250 „ — „	238.548 zł. 14½ ct.
przedstawi się czysty stan czynny w sumie		19.751 zł. 50 ct.

Rada administracyjna zezwoliła na odpisanie w należytościach czynnych kwoty 7.577 zł. 21 ct. a mianowicie: W rubryce III odpisano kwotę 1.257 zł. 10 ct., jako nieściągalną od 8 byłych lokatorów gmachu teatralnego; w rubryce V. odpisano kwotę 6.320 zł. 11 ct. a to częścią z powodu nieściągalności zaległych należytości, częścią zaś na podstawie dobrowolnych umów.

3. *Fundusz własnej asekuracyi* składa się:

a) z zapasu kasowego w gotówce	7.703 zł. 10 ct.
b) z gotówki pozostającej na lokacyi w Banku krajowym . .	675 „ 62 „
c) z należytości czynnych	1.462 „ 33 „
Czysty stan czynny	9 841 zł. 05 ct.

4. *Fundusz Władysława hr. Skarbka* składa się:

a) z zapasu gotówki	2.953 zł. 72 ct.
b) z należytości czynnych:	
α) z tytułu wypożyczonej majątkowi obrotowemu gotówki	32.000 „ — „
β) z tytułu odsetek od powyższej gotówki . . .	1.280 „ — „
γ) z efektów	55.350 „ — „
Czysty stan czynny	91.583 zł. 72 ct.

Zauważa się, że w roku 1898 wypłacono z tego funduszu byłym wychowankom Zakładu, kwotę 1.675 zł. tytułem zapomóg na założenie samoistnych warsztatów.

5. *Fundusz emerytury urzędników fundacyi Stanisława hr. Skarbka* składa się:

a) z gotówki w kasie	1.206 zł. 82 ct.
b) z efektów	20.450 „ — „
c) z należytości czynnych . . , ...	1.077 „ 96 „
Czysty stan czynny	22.734 zł. 78 ct.

Depozyta obce wynosiły w roku 1898:

a) w gotówce w kasie	5.442 zł. 24 ct.	
b) w gotówce wypożyczonej majątkowi obrotowemu	25.269 „ 95 „	30.712 zł. 19 ct.
c) w efektach		94.059 „ 97 „
	razem kwotę .	124.772 zł. 16 ct.

Według zamknięć rachunkowych wynosi zapas gotówki z końcem roku 1898:

a) w majątku zarodowym		12.297 zł. 43 ct.
b) w majątku obrotowym		7.410 „ 18 „
c) w funduszu asekuracyi:		
α) w kasie	7.703 zl. 10 ct.	
β) na chwilowej lokacyi . .	675 „ 62 „	8.378 „ 72 „
d) w funduszu Władysława hr. Skarbka		34.953 „ 72 „
e) w funduszu emerytury urzędników fundacyi		1.206 „ 82 „
f) w funduszu obcych depozytów		30.712 „ 19 „
	Razem .	91.959 zł. 06 ct.
a gdy majątek obrotowy wypożyczył gotówką:		
z funduszu Władysława hr. Skarbka . .	32.000 zł. — ct.	
z funduszu obcych depozytów . . .	25.269 „ 95 „	57.269 „ 95 „
przeto stan gotówki z końcem roku 1898 w kasie centralnej wynosił		37.689 zł. 11 ct.

zapas zaś efektów:

a) w majątku zarodowym	491.322 zł. 38 ct.		
b) w majątku obrotowym	4.200 „ — „		
c) w funduszu Władysława Skarbka . .	55.350 „ — „		
d) w funduszu emerytury urzędników fundacyi	20.450 „ — „		
e) w funduszu obcych depozytów . . .	94.059 „ 97 „	665.382 „ 35 „	
Właściwy zatem *stan zapasów* z końcem roku 1898 wynosi . .		703.071 zł. 46 ct.	

Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy zamknięcia rachunków fundacyi Stanisława hr. Skarbka za lata 1897 i 1898 przyjąć do wiadomości.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
St. Badeni w. r.

Sprawozdawca:
Dr. Józef Wereszczyński w. r.
Członek Wydziału krajowego.

Alegat A. do LW. 44.923/1899.

Dochody.

Zamknięcie rachunku majątku obrotowego fundacyi Stanisława hr. Skarbka za rok 1897.

Liczba budżetu	Nazwa rubryki	Należytość zaległa	Należytość bieżąca	Należytość razem	Uiszczenie	Zaległość ostateczna	Kwota budżetem uchwalona	W porównaniu uiszczenia z budżatem okazuje się wynikłość mniejsza	W porównaniu uiszczenia z budżatem okazuje się wynikłość większa
		zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.
	A. Rzeczywiste.								
I.	Zarząd centralny	23·61	2·24	25·85	2·24	23.61	—	—	2·24
II.	Legaty i gracye	1.300·—	—	1.300·—	450·—	850·—	200·—	—	250·—
III.	Gmach teatru: należytość zaległa 14.949·43 zł. odpisano 1.789·— zł.	13.160·43	44.048·—	57.208·43	47·969·79	9.238·64	37.950·—	—	10.019·79
IV.	Przedsiębiorstwo teatralne . . .	—	—	—	—	—	2.000·—	2.000·—	—
V./VI.	Dobra ziemskie: należytość zaległa 57.153·08 ct. odpisano 265·69 „	56.887·39	222.806·38	279.693·77	209.746·53	69·947·24	210.685·20	938·67	—
VII.	Realnosci lwowskie	1.004·93	6·726·74	7.731·67	6.995·90	735·77	6.726·—	—	269·90
VIII.	Pożyczki:								
	gotówką	—	95.050·—	95.050·—	66.650·—	28·400·—	4·050·—	—	62·600·—
	efektami	—	125.500·	125.500·—	125.500·—	—	—	—	—
IX.	Prowizye czynne	—	24.211·15	24.211·15	23.979·67	231·48	27·472·10	3.492·43	—
X.	Prowizye bierne	—	—	—	—	—	—	—	—
XI.	Zakład w Drohowyżu	—	56.000·92	56.000·92	56.000·92	—	—	—	56·000·92
XII.	Przygodne	262·41	1·933·75	2.196·16	1 933·75	262·41	1·100·—	—	833·75
	Razem gotówka .	72.638·77	450·779·18	523.417·95	413·728·80	109.689·15	290.183·30	6.431·10	129.976·60
	Razem efekta . .	—	125·500·—	125.500·—	125.500·—	—	—		123·545·50
	B. Przenośne.								
	a) gotówka	4.166·43	126.942·17	131.108·60	126.949·73	4.158·87	—	—	—
	b) efekta	—	200·—	200·—	200·—	—	—	—	—
	Zestawienie.								
	A. Dochody rzeczywiste:								
	a) gotówka	72.638·77	450.779·18	523.417·95	413.728·80	109.689·15	—	—	—
	b) efekta	—	125.500·—	125.500·—	125.500·—	—	—	—	—
	B. Dochody przenośne:								
	a) gotówka	4.166·43	126.942·17	131.108·60	126.949·73	4.158·87	—	—	—
	b) efekta	—	200·—	200·—	200·—	—	—	—	—
	Ogółem gotówka .	76.805·20	577.721·35	654.526·55	540.678·53	113.848·02	—	—	—
	Ogółem efekta . .	—	125.700·—	125.700·—	125.700·—	—	—	—	—
	Do tego:								
	Zapasy z początkiem r. 1897: a) w gotówce . . 8.812·62 zł. b) w efektach . 200·— „ razem . 9.012·62 zł. c) wartość materyałów i wyrobów Zakładu w Drohowyżu z początkiem r. 1897: 53.276·33 zł. od tego ubytek w ciągu r. 1897 7.358·42 „ 45.917·91 „				54.930·53				
	Zgodnie .				721.309·06				

Zamknięcie rachunku majątku obrotowego fundacyi Stanisława hr. Skarbka za rok 1897.

Wydatki.

Liczba budżetu	Nazwa rubryki	Należytość zaległa	Należytość bieżąca	Należytość razem	Uiszczenie	Zaległość ostateczna	Kwota budżetem uchwalona	W porównaniu uiszczenia z budżetem okazuje się wynikłość mniejsza	W porównaniu uiszczenia z budżetem okazuje się wynikłość większa
		zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.
	A. Rzeczywiste								
I.	Zarząd centralny	—	27.391·53	27.391·53	27.391·53	—	27.585·—	193·47	—
II.	Legaty i gracye	199·55½	14.205·—	14.404·55½	14.205·—	199·55½	14.205·—	—	—
III	Gmach teatru	—	27.181·60	27.181·60	27·181·60	—	18.183·60	—	8.998·—
IV.	Przedsiębiorstwo teatralne	18·12	264·12	282·24	264·12	18·12	264·12	—	—
V./VI.	Dobra ziemskie	74·65	132.565·15	132.639·80	132.639·80	—	107.414·21	—	25.225·59
VII.	Realności lwowskie	—	802·65	802·65	802·65	—	751·65	—	51·—
VIII.	Pożyczki:								
	gotówką	74.769·95	187.945·64	262.715·59	46.945·64	215.769·95	15.281·—	—	31.664·64
	efektami	154.250·—	—	154.250·—	125·500·—	28.750·—	—	—	—
IX.	Prowizye czynne	—	—	—	—	—	—	—	—
X.	Prowizye bierne	—	1 622·—	1.622·—	1.622·—	—	1.622·—	—	—
XI.	Zakład w Drohowyżu	54·84	161.914·49	161.969·33	161·914·49	54.84	105.008·47	—	56.906·02
XII	Przygodne	—	4.180·32	4.180·32	4.180·32	—	2.313·50	—	1.866·82
	Razem gotówka	75·117·11½	558 072·50	633.189·61½	417.147·15	216.042·46½	292.628·55	193·47	124.712·07
	Razem efektami	154.250·—	—	154.250·—	125.500·—	28.750·—	—	—	124.518·6
	B. Przenośne.								
	a) gotówka	43·78	126.942·17	126.985·95	126·942·17	43·78	—	—	—
	b) efekta	—	200·—	200·—	200·—	—	—	—	—
	Zestawienie.								
	A) Wydatki rzeczywiste:								
	a) gotówka	75.117·11½	558.072·50	633.189·61½	417.147·15	216.042·46½	—	—	—
	b) efekta	154·250·—	—	154.250·—	125.500·—	28.750·—	—	—	—
	B) Wydatki przenośne:								
	a) gotówka	43·78	126.942·17	126.985·95	126.942·17	43·78	—	—	—
	b) efekta	—	200·—	200·—	200·—	—	—	—	—
	Razem gotówka	75.160·89½	685.014·67	760.175·56½	544.089·32	216.[illegible]86·24½	—	—	—
	Razem efekta	154.250·—	200·—	154·450·—	125.700·—	28.[illegible]750·—	—	—	—
	Do tego:								
	1) Zapas z końcem roku 1897: a) w gotówce . . 5.401·83 zł. b) w efektach . 200·— „								
	2) Wartość materyałów i wyrobów Zakładu w Drohowyżu 45.917·91 „				51.519·74				
	Zgodnie				721.309·06				

Alegat B. do LW. 44.923/1899.

Zamknięcie rachunku majątku obrotowego fundacyi Stanisława hr. Skarbka za rok 1898.

Dochody.

Liczba budżetu	Nazwa rubryki	Należytość zaległa	Należytość bieżąca	Należytość razem	Uiszczenie	Zaległość ostateczna	Kwota budżetem uchwalona	W porównaniu uiszczenia z budżetem okazuje się wynikłość mniejsza	W porównaniu uiszczenia z budżetem okazuje się wynikłość większa
		zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.
	A) Rzeczywiste:								
I.	Zarząd centralny	23·61	1.694·81	1.718·42	802·43	915·99	—	—	802·43
II.	Legaty i gracye	850·—	—	850·—	850·—	—	850·—	—	—
III.	Gmach teatru: należytość zaległa 9.238·64 zł. odpisano 1.257 10 „	7.981·54	42.782·39	50 763·93	43.972·89	6.791·04	37.562·—	—	6.410·89
IV.	Przedsiębiorstwo teatralne . . .	—	2.189·95	2.189·95	1.094·98	1.094·97	2.190·—	1.095·02	—
V./VI.	Dobra ziemskie: należytość zaległa 69.947·24 zł. odpisano 6.320·11 "	63.627·13	234.450·78	298.077·91	248.811·73	49.266·18	213.824·20	—	34.987·53
VII.	Realności lwowskie	735·77	6.776 74	7.512·51	6 776·81	735·70	6.726·—	—	50·81
VIII.	Pożyczki:								
	gotówką	28.400·—	240.221·90	268.621·90	242.671·90	25.950·—	4.050·—	—	238.621·90
	efektami	—	2.500·—	2.500·—	2.500·—	—	—	—	—
IX.	Prowizye czynne	231·48	23.385·48	23.616·96	23.315·46	301·50	23.035·79	—	279·67
X.	Prowizye bierne	—	—	—	—	—	—	—	—
XI.	Zakład w Drohowyżu	—	48.831·40	48.831·40	48.831·40	—	—	—	48.831·40
XII.	Przygodne	262·41	1.113·75	1.376·16	570·81	805·35	1.300·—	729·19	—
	Razem gotówka .	102.111·94	601.447·20	703.559·14	617.698·41	85.860·73	289.537·99	1.824·21	329.984·63
	Razem efekta . .	—	2.500·—	2.500·—	2.500·—	—	—		328.160·42
	B) Przenośne:								
	a) gotówka	4.158·87	37.163·49	41.322·36	37.706·73	3.615·63	—	—	—
	b) efekta	—	15.278·46	15.278·46	12.658.46	2.620·—	—	—	—
	Zestawienie:								
	A) Dochody rzeczywiste:								
	a) gotówka	102.111·94	601.447·20	703.559·14	617.698·41	85.860·73	—	—	—
	b) efekta	—	2.500·—	2.500·—	2.500·—	—	—	—	—
	B) Dochody przenośne:								
	a) gotówka	4.158·87	37.163·49	41.322·36	37.706·73	3.615·63	—	—	—
	b) efekta	—	15.278·46	15.278·46	12.658·46	2.620·—	—	—	—
	Ogółem gotówką .	106.270·81	638·610·69	744.881·50	655.405·14	89.476·36	—	—	—
	Ogółem efekta . .	—	17.778·46	17.778·46	15.158·46	2.620·—	—	—	—
	Do tego:								
	Zapasy z początkiem r. 1898:								
	a) w gotówce . . 5.401·83 zł.								
	b) w efektach . 200·— »								
	razem . 5.601·83 zł.								
	c) wartość materyałów i wyrobów Zakładu w Drohowyżu z początkiem r. 1898: 45.917·91 zł. do tego przyrost w ciągu roku 1898 . 2.720·58 „ 48.638·49 »				54.240·32				
	Zgodnie .				724.803·92				

Alegat B. do LW. 44.923/1899.

Zamknięcie rachunku majątku obrotowego fundacyi Stanisława hr. Skarbka za rok 1898.

Wydatki.

Liczba budżetu	Nazwa rubryki	Należytość zaległa	Należytość bieżąca	Należytość zazem	Uiszczenie	Zaległość ostateczna	Kwota budżetem uchwalona	W porównaniu uiszczenia z budżetem okazuje się wynikłość mniejsza	W porównaniu uiszczenia z budżetem okazuje się wynikłość większa
		zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.
	A) Rzeczywiste:								
I.	Zarząd centralny	—	31.412·18	31.412·18	31.412·18	—	27.932·—	—	3.480·18
II.	Legaty i gracye . . . , . .	199·55½	14.925·—	15.124.55½	14.925·—	199.55½	14.925·—	—	—
III.	Gmach teatru	—	25.915·99	25.915·99	25.915·99	—	18.707·60	—	7.208·39
IV.	Przedsiębiorstwo teatralne . . .	18·12	—	18.12	—	18·12	—	—	—
V./VI.	Dobra ziemskie	—	126.706·85	126.706·85	126.706·85	—	107.601·65	—	19.105·20
VII.	Realności lwowskie	—	733·82	733·82	733.82	—	813·90	80 08	—
VIII.	Pożyczki:								
	gotówką	215.769·95	242·679·42	458.449·37	246.467·52	211.981·85	14.007·—	—	232.460·52
	efektami	28.750·—	—	28.750·—	2.500·—	26.250·—	—	—	—
IX.	Prowizye czynne	—	—	—	—	—	—	—	—
X.	Prowizye bierne	—	—	—	—	—	—	—	—
XI.	Zakład w Drohowyżu	54·84	160.506·52	160.561·36	160.506·52	54·84	102.486.62	—	58.019·90
XII.	Przygodne	—	2.945·42	2.945.42	2.945.42	—	2.950·—	4·58	—
	Razem { gotówka .	216.042·46½	605.825·20	821.867·66½	609.613.30	212.254·36½	289.423.77	84·66	320.274·19
	Razem { efekta . .	28.750·—	—	28.750·—	2.500·—	26.250·—	—	—	320·189·53
	B) Przenośne:								
	a) gotówka	43·78	43.783·49	43.827·27	43.783·49	43·78	—	—	—
	b) efekta	—	8.658·46	8.658·46	8.658·46	—	—	—	—
	Zestawienie:								
	A) Wydatki rzeczywiste:								
	a) gotówka	216.042·46½	605.825·20	821.867·66½	609.613·30	212.254·36½	—	—	—
	b) efekta	28.750·—	—	28.750·—	2.500·—	26.250·—	—	—	—
	B) Wydatki przenośne:								
	a) gotówka	43·78	43.783·49	43.827·27	43.783·49	43.78	—	—	—
	b) efekta	—	8.658·46	8.658·46	8.658·46	—	—	—	—
	Ogółem { gotówka .	216.086·24½	649.608·69	865.694·93½	653·396.79	212.298·14½	—	—	—
	Ogółem { efekta .	28.750·—	8.658·46	37.408·46	11.158.46	26.250·—	—	—	—
	Do tego:								
	1) Zapas z końcem roku 1898:								
	a) w gotówce . . 7.410·18 zł.								
	b) w efektach . . 4.200·— „								
	2) Wartość materyałów i wyrobów Zakładu w Drohowyżu 48.638·49 „				60.248·67				
	Zgodnie .				724.803·92				

Alegat C. do LW. 44.923/1899.

Stan majątków fundacyjnych Stanisława hr. Skarbka z końcem roku 1897.

I. Stan majątku zarodowego z końcem r. 1897.

			zł.	ct.
Stan czynny.				
1. Wartość dóbr ziemskich . . .		1,294.685 zł. — ct.		
2. Realności lwowskie		615.662 „ 79 „		
3. Zakład w Drohowyżu . . .		537.035 „ 56 „		
4. Efekta nominalnej wartości . . .		505.322 „ 38 „		
5. Należytości:				
a) w efektach wypożyczonych majątkowi obrotowem . .	28.750 zł.			
b) w gotówce wypożyczonej majątkowi obrotowemu	128.500 „	157.250 „ — „		
6. Zapas w gotówce		8.994 „ 41 „	3,118.950	14
Stan bierny.				
Długi hipoteczne			341	$58^1/_2$
Czysty stan czynny . .			3,118.608	$55^1/_2$
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1896 . .			3,117.513	$43^1/_2$
okazuje się przyrost o . .			1.095	12

II. Stan majątku obrotowego z końcem r. 1897.

			zł.	ct.
Stan czynny.				
1. Zapas kasowy:				
a) w gotówce .	5.401 zł. 83 ct.			
b) w efektach .	200 „ — „	5.601 zł. 83 ct.		
2. Ruchomości		154.187 „ 42 „		
3. Aktywa Zakładu w Drohowyżu . .		45.917 „ 91 „		
4. Inwentaryalna wartość dóbr Kulików .		10.067 „ $56^1/_2$ „		
5. Należytości czynne		113.848 „ 02 „	329.622	$74^1/_2$
Stan bierny.				
Należytości bierne: a) w gotówce . .		216.086 zł. $24^1/_2$ ct.		
b) w efektach . .		28.750 „ — „	244.836	$24^1/_2$
Czysty stan czynny . .			84.786	50
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1896 . .			79.540	71
Okazuje się przyrost o . .			5.245	79

III. Stan majątku własnej asekuracyi z końcem r. 1897.

			zł.	ct.
Stan czynny.				
1. Gotówka w kasie .	6.948 zł. 73 ct.			
2. „ na lokacyi w Banku krajowym .	675 „ 62 „	7.624 zł. 35 ct.		
3. Należytości czynne		1.169 „ 80 „	8.794	15

	zł.	ct.
Z przeniesienia . .	8.794	15
Stan bierny . .	—	—
Czysty stan czynny . .	8.794	15
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1896 . .	4.945	49
Okazuje się przyrost o . .	3.848	66

IV. Stan funduszu Władysława hr. Skarbka z końcem r. 1897.

Stan czynny.

			zł.	ct.
1. Gotówka w kasie .	2.918 zł 12 ct.			
2. „ wypożyczona majątkowi obrotowemu fundacyi . .	32.000 „ — „	34.918 zł. 12 ct.		
3. Efekta		55.350 „ — „	90.268	12
Stan bierny . .			—	—
Czysty stan czynny . .			90.268	12
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1896 . .			88.813	57
Okazuje się przyrost o . .			1.454	55

V. Stan funduszu emerytury urzędników fundacyi Stanisława hr. Skarbka z końcem r. 1897.

Stan czynny

			zł.	ct.
1. Gotówka w kasie .	1.061 zł. 90 ct.			
2. Efekta . . .	19.850 „ — „	20.911 zł. 90 ct.		
3. Należytości czynne		66 „ 06 „	20.977	96
Stan bierny				
Należytości bierne			866	—
Czysty stan czynny . .			20.111	96
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1896 . .			18.729	24
Okazuje się przyrost o . .			1.382	72

Zestawienie.

Stan czynny.

	zł.	ct.	zł.	ct.
I. Majątek zarodowy	3.118.950	14		
II. „ obrotowy	329.622	74½		
III. „ własnej asekuracyi . . .	8.794	15		
IV. „ funduszu Władysława Skarbka .	90.268	12		
V. „ emerytury urzędników fundacyi Stanisława hr. Skarbka . . .	20.977	96	3,568.613	11½

	zł.	ct.	zł.	ct.
Z przeniesienia .			3,568.613	11½
Stan bierny.				
I. Majątek zarodowy	341	58½		
II. „ obrotowy	244.836	24½		
III. „ własnej asekuracyi . . .	—	—		
IV. „ funduszu Władysława hr. Skarbka	—	—		
V. „ emerytnry urzędników fundacyi Stanisława hr. Skarbka . . .	866	—	246.043	83
Czysty stan czynny . .	—	—	3,322.569	28½
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1896	—	—	3,309.542	44½
Okazuje się przyrost o . .	—	—	13.026	84
a mianowicie:				
I. w majątku zarodowym o . . .	—	—	1.095	12
II. „ „ obrotowym o . . .	—	—	5.245	79
III. „ „ własnej asekuracyi . .	—	—	3.848	66
IV. „ „ funduszu Władysł. hr. Skarbka	—	—	1.454	55
V. „ „ emerytury urzędników fundacyi Stanisława hr. Skarbka . . .	—	—	1.382	72
Razem przyrost, jak wyżej . .	—	—	13.026	84

Aleg. D. do LW. 44.923/1899.

Stan majątków fundacyjnych Stanisława hr. Skarbka z końcem roku 1898.

I. Stan majątku zarodowego z końcem r. 1898.

			zł.	ct.
Stan czynny.				
1. Wartość dóbr ziemskich		1,290.069 zł. 25 ct.		
2. Realności lwowskie		615.201 „ 79 „		
3. Zakład w Drohowyżu		537.035 „ 56 „		
4. Efekta nominalnej wartości . . .		491.322 „ 38 „		
5. Należytości:				
a) w efektach wypożyczonych majątkowi obrotowemu .	26.250 zł. — ct.			
b) w gotówce wypożyczonej majątkowi obrotowemu .	154.711 „ 90 „	180.961 „ 90 „		
6. Zapas w gotówce		12.297 „ 43 „	3,126.888	31
Stan bierny.				
Długi hipoteczne			341	$58^{1}/_{2}$
Czysty stan czynny . .			3,126.546	$72^{1}/_{2}$
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1897 . .			3,118.608	$55^{1}/_{2}$
Okazuje się przyrost o . .			7.938	17

II. Stan majątku obrotowego z końcem r. 1898.

			zł.	ct.
Stan czynny.				
1. Zapas kasowy:				
a) w gotówce . .	7.410 zł. 18 ct.			
b) w efektach . .	4.200 „ — „	11.610 zł. 18 ct.		
2. Ruchomości		95.898 „ 55 „		
3. Aktywa Zakładu w Drohowyżu . .		48.638 „ 49 „		
4. Inwentaryalna wartość dóbr Kulików .		10.056 „ $06^{1}/_{2}$ „		
5. Należytości czynne		92.096 „ 36 „	258.299	$64^{1}/_{2}$
Stan bierny.				
5. Należytości bierne: a) w gotówce . .		212.298 „ $14^{1}/_{2}$ „		
b) w efektach . .		26.250 „ — „	238.548	$14^{1}/_{2}$
Czysty stan czynny . .			19.751	50
W porównaniu z takimże stenem z końcem roku 1897 . .			84.786	50
Okazuje się ubytek . .			65.035	—

III. Stan majątku własnej asekuracyi z końcem r. 1898.

Stan czynny.

			zł.	ct.
1. Gotówka w kasie . .	7.703 zł. 10 ct.			
2. „ na lokacyi w Banku krajowym .	675 „ 62 „	8.378 zł. 72 ct.		
3. Należytości czynne		1.462 „ 33 „	9.841	05
Stan bierny . .			—	—
Czysty stan czynny . .			9.841	05
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1897 . .			8.794	15
Okazuje się przyrost o . .			1.046	90

IV. Stan funduszu Władysława hr. Skarbka z końcem r. 1898.

Stan czynny.

			zł.	ct.
1. Gotówka w kasie . .	2.953 zł. 72 ct.			
2. „ wypożyczana majątkowi obrotowemu fundacyi . .	32.000 „ — „	34.953 zł. 72 ct.		
3. Efekta		55.350 „ — „		
4. Należytości czynne		1.280 „ — „	91.583	72
Stan bierny . .			—	—
Czysty stan czynny . .			91.583	72
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1897 . .			90.268	12
Okazuje się przyrost o . .			1.315	60

V. Stan funduszu emerytury urzędników fundacyi Stanisława hr. Skarbka z końcem r. 1898.

Stan czynny.

			zł.	ct.
1. Gotówka w kasie . .	1.206 zł. 82 ct.			
2. Efekta . . .	20.450 „ — „	21.656 zł. 82 ct.		
3. Należytości czynne		1.077 „ 96 „	22.734	78
Stan bierny . .			—	—
Czysty stan czynny . .			22.734	78
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1897 . .			20.111	96
Okazuje się przyrost o . .			2.622	82

Zestawienie.

	zł.	ct.	zł.	ct.
Stan czynny.				
I. Majątek zarodowy	3,126.888	31		
II. „ obrotowy	258.299	64½		
III. „ własnej asekuracyi . . .	9.841	05		
IV. „ funduszu Władysława hr. Skarbka	91.583	72		
V. „ emerytury urzędników fundacyi Stanisława hr. Skarbka . . .	22.734	78	3,509.347	50½
Stan bierny.				
I. Majątek zarodowy	341	58½		
II. „ obrotowy	238.548	14½		
III. „ własnej asekuracyi . . .	—	—		
IV. „ funduszu Władysława hr. Skarbka	—	—		
V. „ emerytury urzędników fundacyi Stanisława hr. Skarbka . . .	—	—	238.889	73
Czysty stan czynny . .	—	—	3,270.457	77½
W porównanin z takimże stanem z końcem roku 1897	—	—	3,322.569	28½
Okazuje się ubytek o . .	—	—	52.111	51
a mianowicie przyrost:				
I. w majątku zarodowym	7.938	17		
II. „ funduszu asekuracyi własnej .	1.046	90		
III. „ „ Władysława hr. Skarbka	1.315	60		
IV. w majątku fnnduszu emerytury urzędników fundacyi Stanisława hr. Skarbka .	2.622	82	12.923	49
Ubytek zaś w majątku obrotowym . .	—	—	65.035	—
W rezultacie ogólny ubytek, jak wyżej .	—	—	52.111	51

LW. 19.756/1900.

We Lwowie, dnia 20. marca 1900.

Aleg. 46

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie dalszego prowizoryum budżetowego na miesiąc kwiecień i maj r. 1900.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 30. grudnia 1899 upoważnił Wys. Sejm do pobierania na rzecz funduszu krajowego dodatków do państwowych podatków bezpośrednich w czasie od 1. stycznia do 31. marca 1900.

Gdy przed upływem tego terminu nie będzie mogła być powziętą uchwała finansowa, Wydział krajowy przedkłada niniejszem Wys. Sejmowi wniosek na uchwalenie dalszego prowizoryum budżetowego na miesiąc kwiecień i maj b. r. o wysokości dodatku ustanowionego w poprzedniej uchwale.

Przy tej sposobności podaje Wydział krajowy do wiadomości Wysokiemu Sejmowi, że wspomniana uchwała z 30. grudnia 1899 nie przedłożoną została dotąd do Najwyższej sankcyi, gdyż wedle odezwy Prezydyum c. k. Namiestnictwa z dnia 26. stycznia b. r. pan kierownik Ministerstwa spraw wewnętrznych po porozumieniu się z Ministerstwem skarbu oznajmił, „że już na podstawie Najwyższego postanowienia z dnia 19. grudnia 1899 zwołującego galicyjski Sejm krajowy na dzień 29. grudnia 1899 i upoważniającego zarazem do prowizorycznego przypisania i poboru dodatków krajowych w r. 1900 w uchwalonej na r. 1898 wysokości należy uważać za zatwierdzoną uchwałę galicyjskiego Sejmu krajowego z dnia 30. grudnia 1899 w sprawie prowizorycznego poboru dodatków na rzecz funduszu krajowego w czasie do 31. marca 1900.“

W odezwie z dnia 26. lutego b. r. l. 87.664 zwrócił Wydział krajowy uwagę c. k. Rządu, że w powołanym patencie z 19. grudnia 1899, zwołującym Sejm na 29. grudnia 1899, nie ma wcale wzmianki o cesarskiem zezwoleniu na prowizoryczne przypisanie i pobór przez I. kwartał r. 1900 dodatku krajowego do bezpośrednich podatków państwowych w wysokości oznaczonej w uchwale finansowej z r. 1898.

Po tem przedstawieniu sprawy Wydział krajowy uprasza:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Sejm upoważnia do pobierania na rzecz funduszu krajowego dodatków do państwowych podatków bezpośrednich w czasie od 1. kwietnia do 31. maja 1900 r. a mianowicie:

a) dodatku do podatku gruntowego, domowo-czynszowego, domowo-klasowego i do 5°/₀ podatku od domów od podatku domowo-czynszowego uwolnionych w wysokości 60 groszy od każdej korony przypisanej do poboru należytości podatkowej; dodatek ten jednak w mieście Krakowie, tudzież w powiatach krakowskim i chrzanowskim tylko w wysokości 49 groszy od każdej korony pobieranym być ma;

b) dodatku do wszelkich państwowych podatków osobistych, zaprowadzonych ustawą z 25. października 1896 Dz. u. p. Nr. 220, z wyjątkiem podatku osobisto-dochodowego w wysokości 66 groszy od każdej korony przypisanej do poboru należytości podatkowej; w mieście Krakowie jednak, tudzież w powiatach chrzanowskim i krakowskim dodatek ten tylko w wysokości 55 groszy od każdej korony pobieranym będzie".

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
St. Badeni w. r.

Sprawozdawca:
Dr. Józef Wereszczyński w. r.
Członek Wydziału krajowego.

LW. 87.141/99.

We Lwowie dnia 28. grudnia 1899.

Aleg. 47

Sprawozdanie

Wydziału krajowego z czynności w zakresie przemysłu krajowego.

Wysoki Sejmie!

Po myśli §. 2. statutu krajowej Komisyi dla spraw przemysłowych Wydział krajowy przedkłada Wysokiemu Sejmowi w załączeniu I/ jako alegat sprawozdanie tejże komisyi z jej czynności, dokonanych w czasie od 15. grudnia 1898 do 15. grudnia 1899.

W sprawozdaniu tem Komisya kreśląc obraz swej rocznej działalności, zdaje także szczegółową sprawę:

a) o stanie szkół przemysłowych uzupełniających;

b) " " " warsztatów naukowych i innych zawodowych zakładów przemysłowych, utrzymywanych lub zasilanych ze skarbu krajowego;

c) o staraniach, podjętych w celu powołania do życia szkół rzemieślniczych;

nadto podaje:

d) wykaz zasiłków udzielonych w celu poparcia poszczególnych żywotnych gałęzi przemysłu;

e) wykaz pożyczek przyznanych z funduszu przemysłowego;

f) wykaz udzielonych stypendyów uczniom szkół przemysłowych;

wreszcie przedstawia:

g) stan funduszu przemysłowego z dniem 30. czerwca 1899 według zamknięcia, przedłożonego przez Bank krajowy jako administratora tego funduszu.

Gdy w tem przedłożeniu przedstawiono w sposób wyczerpujący tak to, co na skutek inicyatywy Komisyi a za przychyleniem się Wydziału krajowego w ciągu roku na tych polach zdziałano, jako też i to, co przeprowadzono wsku-

tek uchwał Wysokiego Sejmu, powziętych w ubiegłej sesyi, przeto Wydział krajowy ogranicza się w niniejszem sprawozdaniu jedynie na omówieniu tych spraw, które z natury rzeczy załatwiano bez współudziału Komisyi, tudzież tych, które dawniej rozpoczęte, przez Wysoki Sejm dotąd nie zostały jeszcze zadecydowane. Odnosi się to do zamierzonej reorganizacyi szkół przemysłowych uzupełniających, do utworzenia państwowej szkoły handlowej we Lwowie, tudzież do fundacyi na cele przemysłowe.

Omawiając w zeszłorocznem przedłożeniu rzecz o szkołach przemysłowych uzupełniających, zwrócił Wydział krajowy szczególniej uwagę Wysokiego Sejmu na „Zasady organizacyi tych szkół w Galicyi“ i „statut normalny“, ułożone przez c. k. Radę szkolną krajową w porozumieniu z Wydziałem krajowym, a zatwierdzone przez Ministerstwo wyznań i oświecenia pismem z dnia 20. maja 1898 L. 12810. Zasadniczą podstawą tej organizacyi ma być to, że Wydział krajowy orzeka o założeniu lub zwinięciu szkoły w porozumieniu z Radą szkolną i wydaje dla nich statuty na podstawie owego normalnego statutu. Utrzymanie tych szkół, przy pomocy prestacyi ze źródeł miejscowych i zasiłków ze skarbu państwa, ma należeć do Wydziału krajowego, który też budżety tych szkół ma przedkładać Wysokiemu Sejmowi do uchwalenia, a co do subwencyi ze skarbu państwa porozumiewać się z Radą szkolną krajową.

Cały zatem administracyjny zarząd tych szkół spoczywałby w ręku Wydziału krajowego, dydaktyczny zaś i pedagogiczny nadzór w rękach Rady szkolnej krajowej, obowiązanej odtąd do przedkładania Wysokiemu Sejmowi swych sprawozdań i o tej kategoryi szkół.

Ta projektowana zmiana w organizacyi pociąga jednak zmianę w stosunku funduszu krajowego do szkół przemysłowych uzupełniających. Dotąd bowiem udziela fundusz krajowy tym szkołom subwencyi zazwyczaj w jednej trzeciej części ogólnych kosztów utrzymania, nie przyjmując na siebie żadnej odpowiedzialności ani za niedobory szkoły wogóle, ani też za subwencye nieuiszczone z innych źródeł. Odtąd zaś, tj. od chwili wprowadzenia w życie projektowanej organizacyi, przeszłyby te szkoły na etat kraju, a w następstwie tego, fundusz krajowy byłby obowiązany pokrywać nie tylko wszystkie preliminowane wydatki, na które nie starczą dochody z innych źródeł, czyli zwykły niedobór budżetowy, ale nadto i ten niedobór, któryby powstał czy to przez nieuiszczenie w czas deklarowanej prestacyi, czy też przez zupełne jej nieuiszczenie.

Wydział krajowy sądził tedy, że nie przysługa mu prawo przyjmowania na fundusz krajowy takich stałych ciężarów bez wyraźnego upoważnienia ze strony Wysokiego Sejmu i dlatego też przedłożył w zeszłorocznem sprawozdaniu odpowiednie wnioski. Gdy jednak o wnioskach tych jak i w ogóle o tej części przedłożenia Wydziału krajowego, które dotyczyło szkół przemysłowych uzupełniających i zamierzonej ich reorganizacyi, Wysoki Sejm swego zdania nie wypowiedział, Wydział krajowy uznając za potrzebne, aby tym szkołom, których pożyteczność została stwierdzoną, zapewnić tak pożądaną we wszelakich zakładach naukowych jednolitość i byt ich utrwalić, pozwala sobie zeszłoroczne wnioski na końcu niniejszego sprawozdania ponownie Wysokiemu Sejmowi do uchwały przedłożyć.

Zarazem nadmienia Wydział krajowy co również w zeszłorocznem sprawozdaniu zostało podniesione, że Wydział krajowy do zakładania nowych szkół tej kategoryi, w razie gdyby one miały być założone na podstawie normalnego statutu, nie przystąpi bez zezwolenia Wysokiego Sejmu. Przedstawiając zaś wnioski na zakładanie takich szkół, przedstawi Wydział krajowy zarazem, jakie są datki zapewnione na rzecz każdej szkoły, a Wysoki Sejm mając te dane, oceni zarazem i postanowi, czy w ogóle na jej założenie zezwala i w jakiej mierze zechce się przyczynić do jej utrzymania.

Co do szkół zawodowych ponad szczegóły, podane w sprawozdaniu Komisyi, Wydział krajowy ze swej strony nie ma nic do dodania; wnioski zaś, którymi Komisya sprawozdanie swe kończy, Wydział krajowy w całości przyjmuje i Wysokiemu Sejmowi do uchwały przedkłada. Dotyczą one stabilizowania

na dotychczasowych posadach: Władysława Niemczynowskiego na posadzie kierownika kraj. szkoły stolarskiej w Kalwaryi Zebrzydowskiej i Kazimierza Jamroza na posadzie kierującego instruktora zawodowego warsztatu naukowego tkackiego w Kosowie.

Pierwszy z nich Władysław Niemczynowski mianowany dekretem z dnia 26. września 1892 L. 24384 prowizorycznie kierującym instruktorem szkoły stolarskiej w Żywcu, przeniesiony został następnie w tym charakterze do szkoły stolarskiej w Kalwaryi Zebrzydowskiej początkowo za niższem wynagrodzeniem, a od 1. stycznia 1899 L. 36.241 za wynagrodzeniem po 100 zł. miesięcznie.

Drugi tj. Kazimierz Jamroz, zatrudniony początkowo w charakterze pomocnika warstatowego w krajowej szkole tkackiej w Krośnie, został dekretem z dnia 10 czerwca 1895 L. 21547 prowizorycznie zamianowany nauczycielem zawodowym i kierownikiem krajowego warsztatu naukowego tkackiego w Kosowie początkowo za wynagrodzeniem po 50 zł., a od 1. stycznia 1897 L 48730 po 60 zł. miesięcznie.

Obadwaj jako odpowiednio w zawodzie wykształceni, w pełnieniu obowiązków ściśli, a w kierowaniu poruczonych im zakładów taktowni zasługują w zupełności na odszczególnienie.

Przy tej sposobności nadmienia Wydział krajowy, że ze względów budżetowych nie mógł w tym roku poprzeć wniosków krajowej Komisyi przemysłowej na uregulowanie płac i zrównanie z poborami w służbie państwowej tych kierowników zakładów naukowych przemysłowych, którzy mają ukończone studya techniczne.

Uchwałą z dnia 23. marca 1899 przyjął Wysoki Sejm na kraj obowiązek przyczyniania się ze skarbu krajowego do kosztów utrzymania c. k. wyższej szkoły handlowej we Lwowie roczną kwotą 8.000 zł., zarazem otrzymał Wydział krajowy upoważnienie do wstawiania tej kwoty corocznie do r. XVI budżetu krajowego począwszy od roku 1900 tak długo, dopóki szkoła ta istnieć będzie i dopóki językiem wykładowym w tej szkole będzie język polski. Nadto uchwałą z 27. marca 1899 Wysoki Sejm upoważnił Wydział krajowy do użycia pozostałej z ubiegłych lat kwoty 6.000 zł. w roku 1899 na pokrycie dodatkowych prestacyj na rzecz tej szkoły

O tych uchwałach zawiadomił Wydział krajowy tak miejscowe czynniki tj. gminę miasta Lwowa i Izbę handlową lwowską, jako też krajową Radę szkolną, upraszając ją zarazem o zakomunikowanie tego Ministerstwu oświecenia i spowodowanie otwarcia tej szkoły z nadchodzącym rokiem szkolnym 1899/900, W odpowiedzi oznajmiło jednak Ministerstwo, że do otwarcia szkoły nie przystąpi pierwej, dopóki czynniki miejscowe nie zobowiążą się aktami w formę prawnie obowiązującą ujętemi do świadczenia tych wszystkich prestacyj, których Ministerstwo zażądało, a o których Wydział krajowy zdał Wysokiemu Sejmowi sprawę w swem przedłożeniu z dnia 17. marca 1899 L.17341.

Rozchodziło się zaś o dwie kwestye, mianowicie o pokrycie kosztów instalacyi gazowej w kwocie 1 500 zł. i o przyjęcie na siebie obowiązku pokrycia kosztów rozszerzenia budynku, w którym szkoła będzie umieszczoną, gdyby istotnie się okazało, że to rozszerzenie jest potrzebne.

Pragnąc rzecz przyspieszyć a co ważniejsza wogóle umożliwić otwarcie tego tak potrzebnego zakładu naukowego, Wydział krajowy przyjął na siebie pokrycie wydatku 1.500 zł. na instalacyę gazową; gmina zaś ze swej strony podjęła się ponoszenia wydatków na ewentualne rozszerzenie budynku. Tym sposobem uczyniono zadość już wszystkim wymaganiom, stawianym przez Ministerstwo, zeznano odpowiednie skrypty notaryalne, a pospiechem, jakim się kierowano traktowaniu całej sprawy, zdziałano tyle, że Ministerstwo oświaty zarządziło otwarcie I. roku wyższej szkoły handlowej we Lwowie w dniu 1. października 1899 wraz z szkołą handlową uzupełniającą. Szkoła mieści się przez ten rok szkolny w wynajętym lokalu w gmachu teatralnym, z początkiem przyszłego roku szkolnego przeniesioną zostanie do budynku, opróżnionego przez c. k. seminaryum nauczycielskie żeńskie.

Co do świadczeń funduszu krajowego na rzecz tej szkoły, to prócz stałego rocznego datku w kwocie 8000 zł., przyjął jeszcze Wydział krajowy na siebie, jak to już w zeszłorocznem przedłożeniu wymienił, obowiązek pokrycia:

a) $^1/_3$ części z 8000 zł. za ten rok tj.	2666 zł. 67 ct..
b) części wydatków na adaptacyę	3400 „ — „
c) kosztów najmu lokalu przez ten rok . . .	1050 „ — „
a nadto jeszcze obecnie	
d) kosztów instalacyi gazowej	1500 „ — „
razem .	8616 zł. 67 ct.

Na pokrycie tych zobowiązań ma Wydział krajowy owe 6000 zł., które Wys. Sejm na ten cel użyć pozwolił; o kredyt na pokrycie brakujących 2616 zł. Wydział krajowy nie uprasza, gdyż ma nadzieję pokryć je z zaoszczędzeń rubr. XVI.

Przechodząc z kolei do zdania sprawy o fundacyach, utworzonych dla celów przemysłowych, Wydział krajowy ogranicza się na podaniu nazwisk kandydatów, którzy otrzymali z poszczególnych fundacyj czy to jednorazowe zasiłki na otwarcie pracowni, czy też stypendya na dalsze kształcenie się w obranym zawodzie; o celu fundacyj i sposobie rozdawnictwa Wydział krajowy nie wspomina, gdyż szczegółowo omówił to w swem zeszłorocznem przedłożeniu z dnia 20. grudnia 1898 L. 79628.

1) *Z fundacyi ś. p. Wincentego Łodzia Ponińskiego*, przeznaczonej na premie dla czeladników rzemieślniczych wylosowali:

I. Premię w kwocie 831 zł. Wojciech Wincenty Komers, czeladnik stolarski;
II. Premię w kwowie 692 zł. 50 ct. Szczepan Józef Potocki, czeladnik szewski;
III. Premię w kwocie 554 zł. Karol Rogusz, czeladnik szewski;
IV. Premię w kwowie 415 zł. 50 ct. Kazimierz Józef Buczyński, czeladnik szewski.

2) *Z fundacyi stypendyjnej Stowarzyszenia oszczędności i kredytu urzędników i służby c. k. uprz. galic. kolei Karola Ludwika* dotychczasowy stypendysta Józef Rak, uczeń kołodziejskiego warsztatu naukowego w Grybowie, pobiera nadal przyznane stypendyum w kwocie 50 zł.

3) *Z fundacyi Wystawy krajowej z r. 1877* obydwa wakujące stypendya zostaną niebawem na podstawie ogłoszonego konkursu nadane.

4) *Z fundacyi im. Feliksy Maryi z hr. Golejewskich Czarkowskiej* otrzymali stypendya:

a) po 300 zł. uczniowie warsztatowi i szkół przemysłowych:

1. Bolesław Patroś, uczeń mosiężniczy,
2. Antoni Głowacki, uczeń litografii,
3. Wiktor Kolanowski, uczeń stolarski,
4. Władysław Kordzikowski, uczeń szkoły stolarskiej.
5. Marcin Stefanicki, uczeń szkoły garncarskiej,
6. Stanisław Stopka, uczeń szkoły ślusarskiej,
7. Michał Wiernicki, uczeń siodlarski,
8. Józef Zieleń, uczeń szkoły ślusarskiej;

b) po 400 zł. dla dalszego kształcenia się za granicą:

1. Mikołaj Kwiatkowski, towarzysz stolarski,
2. Antoni Turecki, towarzysz krawiecki,
3. Michał Szhuhart, towarzysz ślusarski.
4. Kazimierz Matuszewski, towarzysz malarski,
5. Władysław Iwanów, towarzysz ślusarski;

c) po 300 zł. dla dalszego kształcenia się za granicą:

1. Franciszek Kilijan, towarzysz ciesielski,
2. Ignacy Kowalewski, towarzysz rymarski,
3. Antoni Król, ukończony uczeń szkoły tkackiej.

Przeznaczona w tej fundacyi kwota na pożyczki dla przemysłowców i rękodzielników dla umożliwienia im otwarcia własnej pracowni, zostanie niebawem na podstawie ogłoszonego konkursu rozdzieloną.

5) *Z funduszu na zakupno książek do czytania dla uczniów niższych naukowych zakładów przemysłowych* wypłacono odsetki za rok 1898 w kwocie 48 zł. do rąk p. Arnulfa Nawratila, z prośbą o zakupno i rozdział książek.

Krajowa komisya dla spraw przemysłowych wyraża żal w swem sprawozdaniu, że Wydział krajowy był zmuszony ze względów budżetowych ułożyć w tym roku preliminarz rubr. XVI z niezwykłą dotychczas oszczędnością, a mianowicie, że skreślił 3000 zł. na zasiłki dla zwiedzania wystawy paryskiej, tudzież 37.500 zł. jako ostatnią ratę dotacyjną dla kraj. funduszu przemysłowego.

Jakie względy zniewoliły Wydział krajowy w bieżącym roku do niezwykłej oszczędności, przedstawił Wydział krajowy w przedłożonem Wys. Sejmowi sprawozdaniu o preliminarzu budżetu krajowego na rok 1900. Oszczędność, która kierowała Wydziałem krajowym przy układaniu całego preliminarza, podyktowaną była uchwałami Wys. Sejmu, powziętemi w zeszłym roku, i Wydział krajowy wyraźnie zaznacza, że jeżeli dalszy rozwój spraw przemysłowych, otaczanych tak chętną opieką Wys. Sejmu, nie ma ucierpieć, rubryka XVI. budżetu musi być już w następnym roku podwyższoną; skreślenie zaś w tym roku 37.500 zł. uważa Wydział krajowy tylko jako odroczenie na jeden rok uzupełnienia funduszu przemysłowego.

Na podstawie powyższego przedłożenia Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności w zakresie przemysłu krajowego z dnia 28. grudnia 1899 L. 87.141 i dołączone do niego sprawozdanie z czynności krajowej Komisyi dla spraw przemysłowych.

II. 1) Sejm przyjmuje do wiadomości „Zasady organizacyi uzupełniających szkół przemysłowych w Galicyi“ i Statut normalny tychże, ułożone przez c. k. kraj. Radę szkolną w porozumieniu z Wydziałem krajowym, a zatwierdzone reskryptem c. k Ministerstwa wyznań i oświaty z dnia 24. maja 1898 L. 12840.

2) Sejm upoważnia Wydział krajowy, ażeby istniejące obecnie w kraju uzupełniające szkoły przemysłowe zorganizował na zasadach wspomnianych w ustępie pod II. 1) i wydał dla każdej z tych szkół statut, ułożony na podstawie statutu normalnego, wszakże pod warunkiem, że

a) c. k. Rząd zabezpieczy dla każdej z tych szkół subwencyę państwową w wysokości $^1/_3$ ogólnych kosztów jej utrzymania;

b) interesowane czynniki miejscowe oprócz bezpłatnego lokalu na umieszczenie szkoły wraz z potrzebnym opałem, oświetleniem i usługą, dostarczą zasiłków w wysokości $^1/_3$ ogólnych kosztów utrzymania szkoły i prestacye te zabezpieczą aktami prawomocnie obowiązującymi

3) Sejm upoważnia Wydział krajowy, ażeby w roku budżetowym 1900 pokrywał ze skarbu krajowego zaliczkowo wymienione pod 2 *b*) prestacye, o ile one nie wpłyną w terminie zapadłości, tudzież pokrywał ze skarbu krajowego

resztę kosztów utrzymania tych szkół, niepokrytą subwencyami państwa (2 a) i czynników miejscowych (2 *b*).

III. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby stabilizował Władysława Niemczynowskiego na posadzie kierującego instruktora zawodowego w krajowej szkole stolarskiej w Kalwaryi Zebrzydowskiej, a Kazimierza Jamroza na posadzie kierującego instruktora zawodowego w krajowym naukowym warsztacie tkackim w Kosowie, przyznał im, mianowicie: Niemczynowskiemu stałą płacę w kwocie 1200 zł. rocznie, Jamrozowi stałą płacę w kwocie 720 zł. rocznie, oraz przyznał im prawo do emerytury na równi z innymi stabilizowanymi urzędnikami, wymienionymi w §. 12 ust. 2 lit. *b*. statutu emerytalnego, uchwalonego przez Sejm dnia 21. stycznia 1889, tudzież z zastosowaniem uchwały sejmowej z dnia 3. stycznia 1874 i pod warunkami tą uchwałą określonymi, wymierzał Władysławowi Niemczynowskiemu trzy pięciolecia po 100 zł., Kazimierzowi Jamrozowi trzy pięciolecia po 80 zł., w miarę ukończenia 5, 10 i 15 lat służby, pełnionej przy tych samych stałych poborach i na tych samych posadach.

Służba policzalna do emerytury poczyna się liczyć:

u Niemczynowskiego od dnia 26. września 1892,
u Jamroza od dnia 10. czerwca 1895.

Służba policzalna do pięcioleci zaczyna się liczyć:

u Niemczynowskiego od dnia 1. stycznia 1899,
u Jamroza od dnia 1. stycznia 1897.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
St. Badeni w. r.

Sprawozdawca:
Dr. Józef Wereszczyński w. r.
Członek Wydziału krajowego.

SPRAWOZDANIE

z czynności Komisyi krajowej

dla spraw przemysłowych

za czas od 15. grudnia 1898 do 18. grudnia 1899.

Czynności Komisyi krajowej dla spraw przemysłowych rozwijały się w normalnych warunkach w ciągu roku ubiegłego, a polegały przeważnie na dalszem pielęgnowaniu szkół przemysłowych i udzielaniu pomocy w kształceniu zawodowem, oraz na wspieraniu przedsiębiorstw rękodzielniczych i przemysłowych.

W składzie Komisyi zaszły zmiany, spowodowane śmiercią dwóch członków Komisyi, śp. Juliana Zacharjewicza i Leona Chrzanowskiego, oraz rezygnacyą p. Edmunda Mochnackiego, b. prezydenta m. Lwowa.

Śp. Julian Zacharjewicz, pełen zasług profesor szkoły politechnicznej we Lwowie, pierwszorzędny, wysoko ceniony architekt, celujący swem artystycznem wykształceniem i znawstwem, należał do Komisyi od początku jej istnienia i położył niespożyte zasługi około rozwoju przemysłu krajowego. Jako wiceprezes Komisyi i członek jej Sekcyi administracyjnej, był we wszystkich sprawach komisyjnych bezustannie czynnym, w szczególności zaś zajmował się organizacyą i lustrowaniem krajowych szkół keramicznych. Jego zapobiegliwości, jego rysunkom i wskazówkom artystycznym zawdzięcza przedewszystkiem swój rozwój szkoła garncarska w Kołomyi i jej majolika, zdobywająca sobie dziś coraz szersze uznanie i wzięcie.

Dla Komisyi, a w szczególności dla wszystkich spraw przemysłu artystycznego, jest ubytek śp. Juliana Zacharjewicza ciężką stratą, która się nie łatwo i nie rychło kim innym da powetować.

Drugi ze zmarłych członków Komisyi, śp. Leon Chrzanowski, długoletni poseł na Sejm i do Rady państwa, zapisał chlubnie swe nazwisko w szeregu prac publicznych, mających na oku ekonomiczne podniesienie kraju naszego. — Sprawami przemysłu, jużto jako członek Wydziału krajowego i szef departamentu, w którym się sprawy przemysłowe załatwia, jużto jako członek Komisyi i poseł sejmowy, zajmował się zawsze gorąco, to też w długoletniem doświadczeniu jego znajdowała Komisya zawsze pożądane oparcie dla swych dążeń, aby zdobywać coraz szersze i korzystniejsze warunki rozwoju dla krajowego przemysłu.

W miejsce ubyłych członków, którzy wchodzili w skład Komisyi z ramienia Wydziału krajowego, powołał Wydział krajowy trzech nowych członków, którymi są: pp. Ignacy Drewnowski, inspektor kolei państwowych i naczelnik warsztatów kolejowych we Lwowie, Władysław Ekielski, architekt, profesor w. szkoły przemysłowej w Krakowie i Tadeusz Fiedler, profesor szkoły politechnicznej i prezes Towarzystwa politechnicznego we Lwowie.

W skutek śmierci śp. J. Zacharjewicza, który był członkiem stałej Sekcyi administracyjnej i delegatem Komisyi do III. Sekcyi c. k. Rady szkolnej krajowej, wypadało Komisyi i te braki zastąpić. Powołała też wyborem swym do Sekcyi administracyjnej p. Tadeusza Romanowicza, a do Sekcyi III. Rady

szkolnej krajowej pana Ignacego Drewnowskiego. Równocześnie zaprosiła tego ostatniego do stałego uczestniczenia w obradach Sekcyi administracyjnej, aby mu, jako delegatowi swemu do Rady szkolnej krajowej, dać możność wszechstronnego obznajomienia się ze sprawami, w Komisyi kraj. dla spraw przemysłowych załatwianemi.

W sprawozdaniu zeszłorocznem zaznaczono zmianę zasadniczą, jaka zaszła w stanowisku Komisyi kraj. dla spraw przemysłowych i Wydziału kraj. do szkół przemysłowych uzupełniających, wskutek reskryptu Ministra wyznań i oświecenia z d. 24. maja 1898 l. 12810. Zaznaczono tę zmianę w przewidywaniu, że Sejm weźmie pod obrady i uchwali przedłożone w tej sprawie wnioski Wydziału krajowego, które, zgodnie z wymaganiami Ministerstwa, regulowały sprawę co do zobowiązań kraju względem rzeczonych szkół.

Gdy jednak Sejm nie uchwalił na ubiegłej sesyi przedłożonych wniosków, więc reorganizacya co do zasad zakładania i utrzymania szkół przemysłowych uzupełniających i osnowy ich statutów, musiała pozostać w zawieszeniu i administrowano niemi w ramach tych prowizorycznych postanowień, które dotychczas obowiązują.

Nie wpłynęło to jednak na stosunek tych szkół do rządu i skarbu państwa, który i w bieżącym roku, jak poprzednio, zasilał je przewidzianemi w budżecie państwa subwencyami.

Cóżkolwiekbądź, rychłe uporządkowanie sprawy na zasadzie powołanego wyżej rozporządzenia Ministerstwa wyznań i oświcenia i wniosków Wydziału krajowego okazuje się pożądanem.

Po tych ogólnych uwagach przechodzimy do szczegółowych działów naszego sprawozdania.

I. Szkoły przemysłowe uzupełniające.

Liczba szkół przemysłowych uzupełniających w roku szkolnym 1898/9 jest ta sama co w roku poprzednim, t. j. 47. Jaki był w nich stan frekwencyi i wynik klasyfikacyi, podaje Rada szkolna krajowa w sprawozdaniu swem o szkołach przemysłowych. Koszt utrzymania tych szkół, jeżeli przyjmiemy za podstawę cyfry na r. 1899 preliminowane, wynosił 81.147 zł. W tej cyfrze mieści się fundusz krajowy z subwencyami w kwocie 26.816 zł., tj. o 1.991 zł. wyższemi, niż w roku poprzednim.

Nadwyżka ta znajduje swe uzasadnienie przedewszystkiem w zrównaniu szkół przemysłowych krakowskich co do zasady subwencyonowania z innemi szkołami i w wyższych potrzebach szkół przemysłowych we Lwowie, gdzie je
/. Alleg. I. klasami przemysłowemi pouzupełniano. Szczegóły mieści w sobie załączony ·/. wykaz statystyczny.

W sprawozdaniu zeszłorocznem przewidywaliśmy, że w ciągu roku 1899 zostanie dalsza szkoła przemysłowa uzupełniająca w Mościskach zorganizowaną. Po otrzymaniu deklaracyi ze strony Wydziału Rady powiatowej mościskiej co do stałego subwencyonowania projektowanej szkoły z funduszów powiatowych, przedstawiliśmy ją Wydziałowi krajowemu do zatwierdzenia. Wydział krajowy uznał jednakże, iż deklarowane przez gminę i powiat prestacye są za małe, że zatem zbyt wielki koszt utrzymania zamierzonej szkoły spadłby na fundusz krajowy i wniosku naszego nie zatwierdził.

Tymczasem doszły do skutku rokowania, rozpoczęte z innemi dwoma miastami, tj. z Tarnobrzegiem — o czem była już wzmianka w zeszłorocznem spra-

wozdaniu — i ze Złoczowem i w obu tych miastach zostały nowe szkoły przemysłowe uzupełniające w jesieni b. r. otwarte.

W Tarnobrzegu składają się na utrzymanie szkoły: gmina z kwotą 100 zł., Rada powiatowa z kwotą 200 zł. i hr. Zdzisław Tarnowski z kwotą 100 zł. w. a. rocznie. Resztę pokrywać ma fundusz krajowy i skarb państwa, o co odwołano się już do rządu na r. 1900. Organizacyę szkoły oparto prowizorycznie jeszcze na dawniejszym statucie, aż do wprowadzenia zasad nowego statutu, skoro to na mocy upoważnienia Sejmu nastąpi.

W skład Wydziału szkolnego tej szkoły wchodzą: komisarz rządowy, pełniący obowiązki burmistrza m. Tarnobrzega, p Władysław Gryglewski jako przewodniczący, p. Gustaw Hinzinger, notaryusz miejscowy, jako delegat Wydziału krajowego, pp. Zbigniew Horodyski i dr. Antoni Surowiecki jako delegaci Wydziału powiatowego, dr. Leonard Orzechowski i dr. Wilhelm Reben jako delegaci gminy, p. Ludwik Kuryłło jako zastępca hr. Zdzisława Tarnowskiego i p. Józef Łopatyński, kierownik miejscowej 5-klasowej szkoły ludowej jako kierownik szkoły.

W Złoczowie nastąpiła organizacya szkoły przemysłowej uzupełniającej na następujących podstawach: Gmina obowiązała się uiszczać rocznie na utrzymanie szkoły 150 zł., a oprócz tego, jak wszędzie indziej, dostarczać bezpłatnie pomieszczenia, opału, oświetlenia i obsługi, Wydział powiatowy złoczowski z funduszów powiatowych 150 zł. rocznie, Izba handlowa i przemysłowa w Brodach 100 zł. Nadto stowarzyszenie wzajemnej pomocy rękodzielników złoczowskich przyczyniło się datkiem jednorazowym 25 zł. do założenia szkoły.

Resztę kosztów poniesie kraj i państwo. Do c. k. Rządu nie stawiano dotąd żądania subwencyi na tę szkołą, gdyż z końcem marca — t. j. w chwili, gdy Komisya na ręce Rady szkolnej krajowej wykaz niezbędnych subwencyi rządowych dla szkół przemysłowych na rok 1900 przedstawiała — nie było jeszcze wiadomem, czy szkoła przemysłowa uzupełniająca w Złoczowie będzie mogła być z początkiem roku szkolnego 1899/900 zorganizowaną. Gdy jednak w wykazie żądanych subwencyi zamieszczono z kwotą 400 zł. Mościska, gdzie szkoła nie przyszła do skutku, odniosła się Komisya do c. k. Rady szkolnej krajowej, aby tę kwotę c. k. Rząd jako subwencyę na utrzymanie szkoły przemysłowej uzupełniającej w Złoczowie przeznaczyć zechciał.

Skład Wydziału szkolnego rzeczonej szkoły jest następujący: Burmistrz miasta Złoczowa dr. Dawid Billet jako przewodniczący, dr. Przemysław Niementowski, dyrektor gimnazyalny, jako delegat Wydziału krajowego; pp. Stanisław Wesołowski, Karol Podgórski i Wilhelm Zukerkandel jako delegaci gminy; p. Maryan Zahradnik jako delegat Izby handlowej i przemysłowej w Brodach i kierownik szkoły dr. Jan Chrapek, profesor gimnazyalny. Wydział powiatowy nie wyznaczył jeszcze swego delegata.

Stosując się do uchwały Sejmu, powziętej na posiedzeniu z d. 22. marca b. r. a wyrażającej „nadzieję, że Wydział krajowy dążyć będzie do dalszego zakładania szkół przemysłowych uzupełniających wszędzie tam, gdzie tylko stosunki miejscowe na to zezwolą“ — czyniła Komisya dalsze starania o założenie innych jeszcze szkół przemysłowych, lecz jak dotąd bezskutecznie. Po porozumieniu się z c. k. Radą szkolną krajową, która wskazała takie miejscowości, gdzie możnaby mieć nadzieję pozyskania odpowiednich sił nauczycielskich dla nauki przemysłowej uzupełniającej, odniosła się Komisya do gmin Bolechowa, Dębicy, Doliny, Gródka, Halicza, Jaworowa, Kęt, Oświęcimia, Sokala, Śniatyna Trembowli i Zaleszczyk, lecz w części otrzymała już odpowiedzi odmowne, uspra-

wiedliwiające niemożność gminy przyczyniania się czemkolwiek do założenia i utrzymania szkoły przemysłowej uzupełniającej, w części zaś są jeszcze w zawieszeniu dalsze rokowania o utworzenie szkoły.

Komisya poczyniła również kroki o zorganizowanie szkoły przemysłowej uzupełniającej w Radymnie, po zniesieniu tamtejszego warsztatu naukowego powroźniczego, lecz sprawa tej organizacyi nie została jeszcze do końca doprowadzoną.

Z wewnętrznych spraw szkół przemysłowych uzupełniających, które są przedewszystkiem przedmiotem sprawozdania c. k. Rady szkolnej krajowej, podnieść należy, iż w ubiegłym roku szkolnym przyszły po raz pierwszy do rozdania nagrody, udzielane z przeznaczonego na ten cel kredytu w budżecie krajowym, dla tych uczniów szkół przemysłowych uzupełniających, którzy czynią najlepsze postępy w rysunkach zawodowych. Nagród takich rozdano ogółem 88, tj. w 44 szkołach po dwie na każdą II. klasę kursu przemysłowego, wyższa nagroda na 10 koron, niższa na 6 koron, czyli razem kwotę 352 zł. w. a. Wydatek to stosunkowo niewielki, a spodziewać się należy, że wywoła zamierzony skutek, tj. zachęcać będzie stale uczniów szkół przemysłowych uzupełniających do gorliwego przykładania się do wielce ważnego dla nich przedmiotu nauki, tj. rysunków zawodowych.

Pod względem dalszego kształcenia sił nauczycielskich dla szkół przemysłowych uzupełniających, nadmieniamy, że w r. 1899 przyczynił się fundusz krajowy kwotą 1989 zł. do urządzenia dwóch kursów wakacyjnych, mających na celu specyalne, uzupełniające wykształcenie nauczycieli, którzy w szkołach przemysłowych nauczają, a mianowicie sześciotygodniowego kursu stylistyczno-buchalteryjnego w wyższej państwowej szkole przemysłowej w Krakowie, w którym wzięło udział 20 uczestników i ośmiotygodniowego kursu rysunkowego w państwowej szkole przemysłowej we Lwowie, w którym wzięło udział 10 uczestników.

W żądaniach naszych, przedstawionych c. k. Rządowi co do subwencyonowania szkół przemysłowych uzupełniających ze skarbu państwa, poszliśmy za uchwałą Sejmu z dnia 17. lutego 1898, i domagaliśmy się wyższego ich zasilania, tem bardziej, że i subwencye funduszu krajowego musiały być z konieczności wyżej preliminowane. C. k. Rząd nie uwzględnił jednak naszych przedstawień i zamiast żądanych 27.468 zł. w. a. przyznał i wyasygnował jedynie taką samą kwotę, jaka już w roku po przednim była przyznaną, tj. 25.000 zł., co sprowadziło niemałe trudności w zarządzie rzeczonych szkół i konieczność pociągnięcia funduszu krajowego do wyższego tu i owdzie udziału w kosztach ich utrzymania.

Stosując się do ponawianych uchwał Sejmu, nie omieszkała Komisya i w tym roku przedstawić c. k. Rządowi na ręce Rady szkolnej krajowej konieczności wydatniejszego subwencyonowania szkół przemysłowych uzupełniających ze skarbu państwa w r. 1900, tak ze względu na okoliczność, że dwie nowe szkoły przybywają, jak i na to, że wielu szkołom. wskutek ich rozwoju i przybywania uczniów, przyznawać należy wyższe dotacye. Potrzeby te, co do udziału skarbu państwa w wydatkach, obliczyła Komisya na 29.957 zł. w. a. i przedstawiła szczegółowo w odezwie do Rady szkolnej krajowej z d. 25. marca b. r. L. 106, czy jednak i o ile zostały one w preliminarzu państwa uwzględnione — nie mamy jeszcze dotąd żadnej wiadomości.

II. Szkoły przemysłowe zawodowe.

Szkół zawodowych, będących pod opieką Komisyi i zarządem Wydziału krajowego, liczono w ubiegłym roku szkolnym 35, a mianowicie: dla wyrobów koszykarskich 7, dla wyrobów kołodziejskich 3, dla wyrobów stolarskich 2, dla zabawek z drzewa 1, dla wyrobów garncarskich 4, dla wyrobów szewskich 5, dla wyrobów tkackich i sukienniczych 9, dla wyrobów powroźniczych 1, dla wyrobów koronkarskich 2, dla wyrobów hafciarskich 1.

·/. Alleg. II. i III. Szczegóły, tyczące się kosztów utrzymania rzeczonych szkół, oraz liczby ich uczniów i uczenic, przedstawiono w załączonych tu ·/. wykazach statystycznych. —

Porównanie stanu frekwencyi w ostatnich trzech latach przedstawia się jak następuje:

	W r. 1896/7			W r. 1897/8			W r. 1898/9			W porównaniu z rokiem ostatnim	
	uczyło się uczniów i uczenic										
	zwycz.	nadzwycz.	razem	zwycz.	nadzwycz.	razem	zwycz.	nadzwycz.	razem	więcej	mniej
koszykarstwa .	88	5	93	110	11	121	141	17	158	37	—
kołodziejstwa .	93	1	94	102	—	102	107	—	107	5	—
stolarstwa . .	34	6	40	58	4	62	66	7	73	11	—
zabawkarstwa .	12	9	21	21	13	34	24	12	36	2	—
garncarstwa . .	32	10	42	43	20	63	35	37	72	9	—
szewstwa . . .	93	2	95	104	28	132	101	20	121	—	11
tkactwa . . .	138	28	166	156	10	166	170	13	183	17	—
powroźnictwa .	10	25	35	11	20	31	12	19	31	—	—
koronkarstwa .	120	10	130	114	15	129	109	3	112	—	17
hafciarstwa . .	36	10	46	27	4	31	36	5	41	10	—
Razem .	656	106	762	746	125	871	801	133	934	91	28
									więcej o	63	

Z tego porównania wynika, że liczba uczniów szkół zawodowych stale się powiększa. Zwyżka ta w porównaniu z rokiem 1897/8 wynosi 7·24 %. Równomiernie wzrosły też i wydatki na utrzymanie rzeczonych szkół. Opierając się tylko na kwotach preliminowanych, w których jednak osiąga się stale pewne zaoszczędzenia, wynosiły one w 1897 r. 104.994 zł. w. a., w następnym roku 123.088 zł. tj. o 17·2% więcej, podczas gdy frekwencya wzmogła się o 14·3%, w roku zaś 1899 wynosiły koszta utrzymania 135.847 zł. tj. o 10·4% więcej, podczas gdy frekwencya wzmogła się o 7·24%.

Przechodząc do szczegółowych działów szkół zawodowych zaznaczamy to, co w nich na bliższą uwagę zasługuje.

Nauka k o s z y k a r s t w a w przeznaczonych dla niego szkołach jest w ciągłym i pocieszającym rozwoju, nietylko z powodu wzmagającej się liczby uczni i przybywania nowych, tylko pewnemi kwotami subwencyonowanych prywatnych

warsztatów naukowych dla koszykarstwa, lecz także ze względu na stałe ulepszanie się wyrobów koszykarskich.

Oprócz objętych naszymi wykazami siedmiu szkół koszykarskich, przystąpiła Komisya do zorganizowania dalszej szkoły krajowej, a mianowicie we wsi Siedlcu w powiecie bocheńskim. Gmina tamtejsza zobowiązała się dostarczyć na umieszczenie szkoły bezpłatnie odpowiedni budynek, oraz opędzać koszta opału, oświetlenia i obsługi, a Rada powiatowa bocheńska uchwaliła subwencyonować rzeczoną szkołę przez 6 lat datkiem rocznym po 200 zł. Na tej podstawie przedstawiła Komisya Wydziałowi krajowemu szczegółowe wnioski organizacyjne, odnoszące się do założenia szkoły koszykarskiej w Siedlcu i ma nadzieję, że już w styczniu 1900 r. rozpocznie się tam nauka.

Oprócz szkół przez Komisyę zorganizowanych i będących pod naczelnym zarządem Wydziału krajowego, są jeszcze cztery subwencyonowane warsztaty naukowe koszykarskie, a mianowicie: w Żurawnie, w Albigowy (powiat łańcucki), w Pohorcach (powiat rudecki) i w Bilince (powiat samborski), gdzie obok produkcyi, poruczo rękom wprawnym, kształci się i młodzież w koszykarstwie. Dalsze rokowania prowadzi się z gminą m. Dynowa i Wydziałem powiatowym brzozowskim co do zaprowadzenia tamże nauki koszykarstwa, względnie urządzenia szkoły koszykarskiej.

Zaznaczyć tu należy, że tylko dzięki zakładanym szkołom, wzrasta w kraju z każdym rokiem liczba należycie wykształconych koszykarzy, którzy albo w związku ze szkołami pracują, albo jako samodzielni przedsiębiorcy w rozmaitych miejscowościach się osiedlają i wyrabiają galicyjskiemu przemysłowi koszykarskiemu pewne znaczenie. Dość rzucić okiem na wyroby gromadzone w bazarach krajowych, ażeby uznać, że jest w nich znaczny postęp, i że trzeba jedynie większej energii i ducha przedsiębiorczego w samemże społeczeństwie, aby tę rozwijającą się gałąź przemysłu krajowego handlowo zorganizować, utrwalić, wzmocnić i tym sposobem nietylko zapewnić dobry zarobek koszykarzom, ale towar koszykarski z Galicyi uczynić wcale poważnym artykułem handlu wywozowego. Wszak próba, zapewniająca bardzo poważne zyski, została już w Rudniku i okolicy dokonaną. A co się powiodło energicznemu przedsiębiorcy wiedeńskiemu, to powinno się powieść i przedsiębiorcom krajowym — tem łatwiej, że pole do działania jest już dziś znacznie szersze i wdzięczniejsze.

Komisya stara się ze swej strony nietylko ułatwiać szkołom koszykarskim zbyt wyrobów przy nauce wykonanych, lecz także umożliwić wspólne podejmowanie większych zamówień, za pomocą egalizacyi wyrobów i cen. Pod tym względem — idąc za wskazówkami konferencyi koszykarskiej, o której już w zeszłorocznem sprawozdaniu była mowa — wydała Komisya dla wszystkich szkół koszykarskich wspólny ilustrowany cennik, który obejmuje przeszło 250 rozmaitych artykułów koszykarstwa, przyczem unormowano dla wszystkich szkół wspólne ceny i warunki sprzedaży, obliczone w ten sposób, ażeby ułatwić konkurowanie krajowych wyrobów z zagranicznymi, a zapewnić koszykarzowi słuszne wynagrodzenie za pracę.

Prócz tego zaopatrzyła Komisya wszystkie szkoły koszykarskie w niezbędne przybory do nauki rysunków i wydała załączoną tu ·/. Instrukcyę dla nauki rysunków, zmierzającą ku temu, aby uczniowi koszykarskiemu, o ile możności jak najpraktyczniej przyswoić pewną wprawę w rysowaniu wyrobów jego zawodu i wykształcić w nim smak dla pięknych linii i kształtów w koszykarskich wyrobach.

·/. **Alleg. IV.**

Stósownie do zapowiedzi, zamieszczonej w zeszłorocznem sprawozdaniu, został także urządzony w roku bieżącym pierwszy wędrowny kurs koszy-

karski, a to we Wielowsi powiatu tarnobrzeskiego. Rozpoczął się on w dniu 9. marca b. r. z siedmiu uczniami, którzy się na naukę koszykarstwa zgłosili. Udział ich był z razu bardzo nieregularny, tak, że instruktor Kwaśniewski zmuszonym był udać się do Wydziału powiatowego z prośbą o nakłanianie gmin do korzystania z nauki. Pierwsze dni były dość trudne, bo instruktor rozpocząć musiał od przysposobienia sobie lokalu i materyału na miejscu. Dopiero 12. kwietnia ustaliła się w ten sposób frekwencya i nauka, że instruktor pracował stale z 8-miu uczniami. W miarę pilniejszych robót w polu trzeba było jednak i tych na pewien czas uwalniać; nadto dwóch początkowych uczniów nie okazało żadnych zdolności do koszykarstwa, pozostało więc na kursie w ciągu lata sześciu uczniów, którzy przy nauce pozostali i dobre w niej czynili postępy.

Ostatnie sprawozdanie instruktora z 15 października podaje siedmiu uczniów, których w ogóle dobrze co do postępów w nauce klasyfikuje Uczniowie ci wyrabiali w ciągu swej nauki kosze miastowe różnych wzorów, walizki i kosze podróżne, koszyki na noże, kosze na papiery, flaszki, kwiaty, etażerki, meble rozmaite i wyplatali wasągi, wszystko wyłącznie z łoziny. Wynik pracy odpowiedział oczekiwaniu. Wyroby wykonywane w sierpniu i wrześniu były już tego rodzaju, że na wiejskiej wystawie przemysłowo-rolniczej, która się w Wielowsi d. 28 września odbyła, spotkały się z uznaniem, tak, iż komisya wystawowa obzieliła wszystkich uczniów nagrodami pieniężnemi.

Wynik ten wpłynął również i na zapatrywanie się gminy na pożyteczność przemysłu koszykarskiego, gdyż wniosła od siebie do Rady powiatowej prośbę, ażeby kurs, który miał być już z dniem 15 grudnia zamkniętym, przydłużyć jeszcze na jakiś czas. Do wniosku tego, popartego przez Wydział powiatowy, przychyliła się Komisya i przedstawiła Wydziałowi krajowemu, ażeby kurs wędrowny koszykarstwa jeszcze do końca czerwca 1900 w Wielowsi utrzymano.

Trzy warsztaty naukowe kołodziejskie pracują w tych samych warunkach nauki, co dotąd. W Grybowie, gdzie kuźnia była za małą, nastąpiło przy pomocy uchwalonego na ten cel kredytu pożądane jej rozszerzenie. W Grzymałowie, gdzie produkcya szkolna została ponad zadania i potrzeby szkoły rozwiniętą, spowodował nieład administracyjny zmianę kierownika zakładu. W Kamionce strumiłowej są ciągłe niedogodności z budynkiem szkolnym, który wymaga napraw i rozszerzenia. Komisya wprowadziła więc ponownie do preliminarza r. 1900 żądanie kredytu 800 zł. w. a. na ten cel.

W zakresie nauki kołodziejskiej daje się w ogóle odczuwać brak odpowiednio wykształconych fachowych sił nauczycielskich, tak w zakresie robót warsztatowych jak i rysunku zawodowego, w skutek czego dwa nasze zakłady krajowe są zawsze tylko na stopniu niższych warsztatów naukowych trzymane. Niema też i w innych prowincyach Austryi wyższych szkół zawodowych dla tej gałęzi przemysłu.

Szkoły stolarskie w Stanisławowie i Kalwaryi Zebrzydowskiej rozwijają się bardzo dobrze. Do pierwszej, która w początkach swego istnienia walczyła z brakiem uczniów, jest dziś tak wiele zgłoszeń, że musi w wielu wypadkach, dla braku miejsca, przyjęcia ucznia odmawiać. Komisya czyniła też i czyni starania, ażeby spowodować gminę do wystawienia specyalnego dla tej szkoły i obszerniejszego budynku, lecz usiłowania te nie odniosły dotychczas żadnego skutku. Propozycyi gminy, ażeby obrócić na ten cel budynek stary, parterowy i uzupełnić go przybudowami, nie mogła Komisya przyjąć, uznawszy go za niepraktyczny, a nawet finansowo niekorzystny — innego zaś

wniosku co do wystawienia nowego, celowi szkoły odpowiadającego budynku, gmina m. Stanisławowa dotychczas nam nie przedstawiła.

Że nauka w szkole stolarskiej w Stanisławowie odpowiada celowi należytego wykształcenia młodzieży w zakresie stolarskiego rzemiosła, wskazuje i ta okoliczność, że Ministerstwo, przychylając się do prośby Zarządu szkoły, popartej przez Komisyę i Wydział krajowy, przyznało tej szkole rozporządzeniem z dnia 19 lipca 1899 (Dz. pp. 56 nr. 134) prawo wydawania uczniom świadectw uzdolnienia zawodowego.

Szkoła stolarska w Kalwaryi Zebrzydowskiej dąży konsekwentnie do ścisłego zjednoczenia swej działalności z rozwojem miejscowego przemysłu stolarskiego. Działalność ta uwydatnia się w dwojakim kierunku, raz, przez wprowadzanie szlachetniejszych form i dokładniejszej konstrukcyi w wyroby miejscowych stolarzy — powtóre przez wywarcie takiego wpływu na organizacyę handlu miejscowymi wyrobami, ażeby zapewnić producentom lepsze zarobki i ustalić zbyt ich wyrobów. Kierownik szkoły bierze więc żywy udział w miejscowem Towarzystwie stolarzy, a w ostatnich czasach przeprowadził wydanie ilustrowanego cennika wyrobów kalwaryjskich, w którym i kształty i ceny tych wyrobów zostały ustalone, co niewątpliwie wpłynie na rozszerzenie ich zbytu i polepszenie warunków miejscowej produkcyi.

Pod koniec roku ubiegłego, została również i trzecia krajowa szkoła stolarska założoną, dotychczas wszakże, w skutek niewykończenia przeznaczonego dla niej budynku, nie weszła jeszcze w życie. Jest to szkoła stolarska w Tarnopolu, której założenie wyszło z inicyatywy burmistrza m. Tarnopola i tamtejszej kasy oszczędności, która na uczczenie jubileuszu panowania Najjaśniejszego Pana, postanowiła wznieść swoim kosztem gmach na pomieszczenie kraj. szkoły stolarskiej i przyczyniać się stale do jej utrzymania. Została też obmyślaną organizacya szkoły na podobnych podstawach, na jakich i kraj. szkoła stolarska w Stanisławowie się opiera, i zatwierdzono przedstawiony Wydziałowi krajowemu plan budowy gmachu. Gdy jednak gmach ten nie jest jeszcze w zupełności gotowym, musiało i otwarcie szkoły zostać odroczonem, tak, że należy się go dopiero z początkiem roku szkolnego 1900/901 spodziewać.

Nauka wyrobu zabawek z drzewa, prowadzona przez dotyczący warsztat naukowy w Jaworowie — pomimo, że trwa dopiero trzeci rok — wywarła już znaczny wpływ na miejscowy przemysł domowy. Nowe zabawki, wyrabiane przez młodych wychowańców poza szkołą i przez uczniów w szkole, podobają się powszechnie i są chętnie kupowane, bo i cena ich jest bardzo przystępną. Pośrednicy w sprzedaży żalą się tylko na to, że jest tych zabawek za mało, aby można choćby w części popyt zaspokoić.

Trudniejszem jest działanie w kierunku przekształcenia, względnie uszlachetniania zabawek dawnego kroju, a tem samem zapewnienia lepszego zarobku starym zabawkarzom. Ma się tu do czynienia z odwiecznemi nawyknieniami, które się łatwo przełamywać nie dadzą Przemysłowiec domowy jaworowski wykonywa swój towar z wprawą automatyczną, nawet bez światła, zawsze na jedną modłę i takiemi samemi narzędziami, jak to czynił jego ojciec i dziadek. Zarobek ze swej pracy ma minimalny, częstokroć tylko urojony — w zysku pozostają mu zaledwie trzaski na opał — ale z tradycyi prowadzenia swego przemysłu nie da się łatwo wyruszyć. Z wyrobem tym łączy się zresztą i forma sprzedaży, tj. handel obnośny, a raczej w połowie handel, w połowie włóczęga i żebranina, któremi zajmują się sami producenci lub specyalni kramarze wędrowni, znani dobrze we Lwowie i po jarmarkach wschodniej Galicyi. Jednakże

i w tę tradycyjną produkcyę i jej handel udaje się szkole wprowadzać pewne reformy, które chronią producentów od wyzysku i mogą im zabezpieczyć słuszniejsze zarobki.

Jest tylko do życzenia, ażeby gmina m. Jaworowa z większą żarliwością zajęła się dostarczeniem szkole innego budynku, ten bowiem, w którym się szkoła dziś mieści, ciasny, stary i coraz bardziej podupadający, hamuje wszelkie usiłowania w rozszerzeniu nauki i lepszej organizacyi handlu.

W ciągu ubiegłej sesyi wniosła Rada powiatowa jaworowska petycyę do Sejmu, w której się domaga pomocy kraju dla wystawienia budynku dla trzech tamtejszych szkół zawodowych, tj. zabawkarskiej, koronkarskiej i koszykarskiej, jaką gmina zorganizować zamierza. Żądania tej petycyi były tak wygórowane, że na ich podstawie nie mogła Komisya przedstawić Wydziałowi krajowemu wniosków do ostatecznego załatwienia sprawy. Udała się więc z uwagami swemi dnia 2. września b. r. do Wydziału powiatowego w Jaworowie, lecz nie otrzymała dotychczas odpowiedzi, któraby mogła służyć za podstawę dalszych rokowań.

W zakresie szkół garncarskich zachodzi przedewszystkiem ta ważna zmiana, iż warsztat naukowy garncarski w Porembie Żegocie został z początkiem bieżącego roku szkolnego zwiniętym. Celem, dla którego zakład ten w r. 1889 został założony, było wprowadzenie nowej gałęzi wyrobów garncarskich, tj. naczynia kamionkowego, które podówczas wyłącznie z zagranicy, a w szczególności ze Szląska pruskiego było sprowadzane. Zadanie to — ograniczone zresztą z góry tylko do kilkoletniego istnienia szkoły — można było podjąć z tem większą nadzieją powodzenia, że Poremba Żegota, położona w pobliżu Alwerni i niedaleko Mirowa, znanego z pokładów wybornej glinki ogniotrwałej, sama obfituje w glinę na wyrób naczynia kamionkowego przydatną, a ludność miejscowa i okoliczna uprawia z dawna garncarstwo jako przemysł domowy. — W ciągu dziewięcioletniego istnienia warsztatu naukowego w Porembie usiłowano zatem obznajomić ludność miejscową z wyrobem naczynia kamionkowego i zastąpić niem zwykłe naczynie gliniane, a to z uwagi na większą trwałość i popłatność nowego naczynia, oraz większy zarobek, który ono garncarzowi zapewnia.

Frekwencya uczniów w ciągu istnienia szkoły porembskiej nie była bardzo silna — w ogóle bowiem ludność wiejska okolic tamtejszych, nawykła do wychodzenia za zarobkiem do Niemiec, i dawny swój przemysł domowy zaniedbuje — zawsze jednak pewna ilość młodzieży i praktykujących już garncarzy z Poremby, Brodeł, Zalasa i innych miejscowości okolicznych, przyswoiła sobie znajomość wyrobu naczynia kamionkowego i przy współdziałaniu szkoły, zostało ono na targ wprowadzone. Wyrabiane starannie, w istocie trwałe i nie ustępujące naczyniu ze Szląska sprowadzanemu, zaczęło ono wkrótce wypierać obce naczynie, szególniej na pobliskim targu krakowskim, a to tem łatwiej, że było od niego tańszem. Ludność nawykła więc do naczynia porembskiego, tak, iż produkcya jego dalsza ma zbyt zapewniony i może dać znacznie lepsze utrzymanie garncarzowi, niż wyrób zwyczajnego naczynia glinianego.

Wydział krajowy zwrócił więc uwagę w tym kierunku i kilku garncarzom, którzy się z wyrobem naczynia kamionkowego należycie obznajomili, przyszedł w pomoc w części zasiłkami bezzwrotnymi, w części pożyczkami, aby pobudowali odpowiednie piece i stałą produkcyę rzeczonego naczynia u siebie zaprowadzili. Warsztat naukowy, jako taki, stracił już przeto racyę istnienia, nie mógł bowiem liczyć na większą liczbę uczniów, ani ich potrzebował dla przemysłu miejscowego dalej kształcić. Przyszła więc pora na zwinięcie warsztatu naukowego, jako zbędnego, a pozostawienie przedsiębiorczości samychże mieszkańców Poremby rozwinięcia zaprowadzonego przemysłu.

Uznał to w pierwszym rzędzie właściciel Poremby, hr. Józef Szembek, który dotąd potrzebnego szkole budynku dostarczał. Z chwilą zwinięcia szkoły zgłosił się, iż będzie nadal prowadził na swój rachunek produkcyę naczynia kamionkowego, rozszerzy ją i tem samem dostarczy zajęcia wykształconym przez szkołę garncarzom.

Wydział krajowy uznając, że tym sposobem zaprowadzona przezeń nowa gałęź przemysłu znajdzie poparcie, utrzyma się i zapewni miejscowej ludności większe zarobki, odstąpił hr. Szembekowi bezpłatnie niezbędny dla dalszej produkcyi inwentarz warsztatowy i pozostałe zapasy materyałów za zwrotem ich wartości. Hr. Józef Szembek przystąpił tedy natychmiast do rozszerzenia dotychczasowego warsztatu naukowego na fabrykę, podjął dobudowę pieców, ustalił program dalszej produkcyi, i wydał cennik wyrobów kamionkowych, które mają być nadal w Porębie produkowane, zawiązał wreszcie stosunki handlowe, w szczególności z Bazarami krajowymi, reprezentowanymi przez krajowy Związek przemysłowy. Gdy zaś otwartą została tymczasem nowa linia kolejowa, mająca jedną ze swych stacyj w Alwerni, t. j. w pobliżu fabryki porembskiej, co transport większych partyi towarów znacznie ułatwia — przypuszczać można, iż zabiegi Komisyi i Wydziału krajowego około ustalenia produkcyi naczynia kamionkowego w kraju nie pójdą na marne, i że zdoła się ona w Porembie i okolicy znacznie silniej rozwinąć, powstrzymując napływ naczynia zagranicznego.

Warsztat naukowy garncarski w Toustem ma także pójść temi drogami. Zamiarem Komisyi jest utrzymać go jeszcze w ciągu bieżącego roku szkolnego jako szkołę garncarską, lecz wdrożono już rokowania, aby go również na warsztat produkcyjny pod zarządem prywatnego przedsiębiorcy przekształcić, gdyż jako szkoła spełnił on już swoje zadanie w obec miejscowego przemysłu garncarskiego.

Szkoła garncarska w Kołomyi zmieniła się w ostatnich kilku latach tak co do swego zakresu jak i celów nauki. Założona z razu tylko dla garncarstwa i to o miejscowym typie, wytworzonym przez genialnego w swym rodzaju garncarza Bachmińskiego, wciągnęła ona w swe ramy stopniowo nietylko keramikę ozdobną, wychodzącą po za typ etnograficzny naczynia kołomyjskiego, lecz również ceglarstwo, wyrób rurek drenowych, dachówek i kafli. Stanęła więc na gruncie ogólnej szkoły keramicznej, obejmującej całą technikę wyrobów z gliny, nietylko w teoretycznym planie swej nauki, lecz także w praktycznem wykonaniu. Pokazało się nawet, że te działy, które przybyły do niej dodatkowo, jak np. kaflarstwo i wyrób drenów, więcej znalazły oddźwięku w społeczeństwie, bo dotknęły potrzeb jego na gruncie właściwych i żywotniejszych gałęzi przemysłu, niż garncarstwo ozdobne.

Z drugiej strony założenie szkoły, umieszczenie jej i fundusze, które ma do rozporządzenia, nie dozwalają owych dodatkowych działów rozwinąć tak, jak tego zadania nauki praktycznej wymagają Jeśli więc chodzi o wykształcenie w wyrobie drenów i dachówek lub w wyrobie kafli i przeprowadzenie wszystkich wiążących się z tem czynności, począwszy od przygotowania materyału aż do wyjścia towaru z pieca — nie może szkoła przeprowadzać ucznia tak systematycznie i dokładnie, ażeby mógł być za biegłego i samodzielnego pracownika w swym zawodzie uznanym. Szkoła wymaga tedy rozszerzeń pod względem swego umieszczenia, dodatkowych maszyn pomocniczych i pieców, aby mogła w zupełności celowi swemu odpowiedzieć.

Czy się to da uskutecznić w Kołomyi? Czy wypada dążyć do rozszerzenia budynku szkolnego, narażonego z powodu swego położenia na wylewy i już dziś wilgocią mocno uszkodzonego? Czy zresztą dla uzupełnienia szkoły na zakład

naukowy keramiczny wyższego rzędu jest Kołomyja miejscowością odpowiednią? Czy raczej nie należałoby przenieść ją do większego miasta, gdzie zakres środków i sił naukowych i artystycznych jest obszerniejszy i gdzie, nie porzucając właściwego sobie garncarstwa ozdobnego, mogłaby łatwiej znaleźć uczniów dla innych działów nauki?

Te pytania nasuwają się mimowoli, gdy się postawi kwestyę rozszerzenia szkoły garncarskiej w Kołomyi. Dla rozpatrzenia ich postanowiła Komisya zwołać ankietę, złożoną z fachowców i nie omieszka wystąpić w swoim czasie z odpowiednimi wnioskami. Na razie wprowadza do preliminarza na r. 1900 minimalną kwotę na rozszerzenie szkoły garncarskiej w Kołomyi, nie przesądzając, czy to ma nastąpić w samej Kołomyi, czy równocześnie z przeniesieniem szkoły do innej miejscowości.

Co do wyniku dotychczasowego działania szkoły garncarskiej w Kołomyi, zebrał kierownik tejże daty, odnoszące się do 85 dotychczasowych uczniów tej szkoły, które wykazują co następuje: 34 jest czeladnikami w rozmaitych fabrykach i pracowniach keramicznych, między tymi 1 na Węgrzech, 2 na Morawie, 2 na Szląsku, 1 w Królestwie polskiem, a 2 w Rumunii; 17 otworzyło własne pracownie; 2 jest dekoratorami w samejże szkole; 8 werkmistrzami w fabrykach i większych pracowniach; 2 kierownikami, jeden z nich w Królestwie polskiem; 7 służy przy wojsku; 5 przeniosło się do innych zawodów; 4 umarło, 1 bez miejsca, o 5 niema żadnych wiadomości. Dodać do tego należy, iż bardzo przeważna część wychowańców szkoły pracuje w kaflarstwie.

O działalności krajowej keramicznej stacyi doświadczalnej we Lwowie załączamy ./. szczegółowe sprawozdanie jej kierownika, inżyniera Algt. V. Edmunda Krzena. W sprawozdaniu mieszczą się także szczegóły, odnoszące się do kursu majsterskiego dla garncarzy w Racie, o którym pisaliśmy już w sprawozdaniu zeszłorocznem. Kurs ten dał 20 majstrom i czeladnikom garncarskim sposobność obznajomienia się z produkcyą naczynia kamionkowego i stworzył tem samem podstawę do rozpowszechnienia tego naczynia we wschodniej części kraju.

Z miast Podhajec i Halicza nadeszły były podania o założenie tam szkół garncarskich. W obu wypadkach oświadczyła Komisya, że nie widziałaby pożytku, aby nowe szkoły dla garncarstwa zakładać, nie sądzi bowiem, ażeby nasze wiejskie i małomiejskie garncarstwo dało się przez naukę szkolną podnieść do tego stopnia, iżby mogło konkurować skutecznie z coraz tańszem naczyniem żelaznem, emaliowanem i coraz bardziej spadającą w cenie porcelaną. Sam materyał stanowi tu przeszkodę, niepodobna przeto doskonałością wykonania podnieść ceny wyrobów garncarskich do takiej wysokości, aby produkcya ich zapewniła garncarzowi dostatnie utrzymanie i sam produkt stał się artykułem szerszego handlu. Domowy ten przemysł może mieć zawsze tylko lokalne znaczenie, a tak jak jest uprawianym, odpowiada swemu celowi i nie potrzeba mu fachowych szkół, lecz tylko odpowiedniejszego zoorganizowania produkcyi i zbytu, ochrony garncarzy od wyzysku.

Jeśli więc gminy Podhajce, Halicz i inne, któreby u siebie szkoły garncarskie założyć pragnęły, zwrócą swą uwagę na to, aby garncarze przyswajali sobie znajomość wyrobu kafli i stawiania pieców kaflowych jeśli dadzą im pomoc do zakładania pracowni kaflarskich, to się bardziej przemysłowi keramicznemu przysłużą, kaflarstwo bowiem bardziej się opłaca i może liczyć na szersze koła odbiorców. W tym kierunku gotową jest także Komisya popierać podjęte w kraju usiłowania, a to starając się o pomoc z funduszu krajowego dla tych, którzy w kaflarstwie praktycznie kształcić się zechcą. Tożsamo wyrób rurek drenowych

i dachówkarstwo może w wielu wypadkach zapewnić lepsze utrzymanie robotnikom, zajętym wyrobami ze zwykłej gliny, a odda też niewątpliwie większe usługi krajowi, w którym melioracya gruntów i zabezpieczanie ludności od niszczących całe wsie pożarów, stoją w szeregu zadań najpilniejszych.

W zakresie szkół szewskich zaszła ta zmiana, że dwie z tych szkół, a mianowicie w Uhnowie i w Drohobyczu, zostały w ciągu bieżącego roku zwinięte.

Już w lutym b. r. otrzymał Wydział krajowy wiadomość, że w zarządzie szkoły szewskiej w Uhnowie panuje nieład a w prowadzeniu nauki zaniedbanie. Wszechstronna lustracya zakładu sprawdziła te zarzuty. Kierownik dopuszczał się nadużyć w zarządzie na szkodę zakładu, werkmistrz nie pilnował nauki. Gdy zaś utrzymywanie szkół zawodowych, a szczególniej szewskich, w jednem miejscu, bywa z góry co do czasu ograniczane, a w Uhnowie, jeśli chodziło o miejscowy przemysł szewski, został cel szkoły osiągnięty, gdyż bardzo znaczna część młodzieży tamtejszej i praktykujących już szewców miała przez 7 lat sposobność wydoskonalić się w swem rzemiośle, gdy więc i ludność miejscowa nie interesowała się już tak szkołą jak początkowo, co znalazło swój wyraz w zmniejszaniu się liczby uczniów — gdy nadto powstały trudności z wynalezieniem odpowiedniejszego pomieszczenia dla szkoły, która w budynku dotychczasowym nadal już istnieć nie mogła — postanowił Wydział krajowy kierownika szkoły usunąć, personal nauczycielski uwolnić i szkołę zamknąć, co też z końcem czerwca b. r. nastąpiło.

Powody zamknięcia szkoły szewskiej w Drohobyczu były inne. Organizacya tej szkoły była, jak wiadomo, całkiem odmienna. Chodziło tam przedewszystkiem o to, aby przychodzić w pomoc terminatorom, oraz czeladnikom i majstrom, już w zawodzie szewskim pracującym, przez uzupełnianie ich wiadomości fachowych w kierunku teoretycznym i obznajamianie ich z użyciem rozlicznych maszyn pomocniczych szewskich, które dziś produkcyę szewską na innych całkiem stawiają podstawach. Ze względu na znaczną liczbę szewców, osiadłych w Drohobyczu, zdawała się ta organizacya najodpowiedniejszą, pod warunkiem wszakże, iż szewcy sami uznają korzyści takiego urządzenia i zamiary Komisyi i Wydziału krajowego jak najusilniej poprą. Otóż nadzieja ta zawiodła. Zainteresowanie się szkołą ze strony samychże szewców było bardzo małe, frekwencya słaba. Lustrator szkoły, zwiedzający ją z końcem czerwca, sprawdził, że z 10 uczniów, którzy już drugi rok na naukę przychodzili, mogło być tylko 8 klasyfikowanych, z drugiej grupy 10 uczniów, którzy I rok naukę pobierali, zaledwo 4 uczęszczało na nią regularnie. Co więcej, gdy rozpoczęto przygotowania do zapisów na rok następujący, powstała obawa, że uczniów dalszych nie da się wcale pozyskać, gdyż między szewcami miejscowymi poczęto się obawiać konkurencyi ze strony tych, którzyby coś więcej umieli. Zjawisko niestety dość częste po naszych miastach, gdzie rzemieślnicy wolą raczej wspólną, niską miernotę, niż odważne dążenie do postępu i reform w organizacyi rękodzieł — i w skutek tego raczej zwalczają się sami, niż żeby mieli wspólnemi siłami, zdobywszy większą wiedzę w zakresie swego zawodu, zwalczać konkurentów pozakrajowych.

Komisya nie sądzi, ażeby w takich wypadkach — gdzie chodzi nie o ciemną gminę wiejską, lecz o większe miasto, w którem żądanie większej inteligencyi powinno być usprawiedliwione — fundusz krajowy ponosić miał ofiary na zwalczanie przesądów i nierozumienia własnego interesu. Trudno w takich warunkach narzucać dobrodziejstwa. Zgodzono się przeto na zwinięcie tej szkoły,

która w swych nowych warunkach organizacyjnych i tak tylko za próbę była poczytywana, i zamknięto ją po zakończeniu roku szkolnego.

Stosunek gminy Starego Sącza do tamtejszej szkoły szewskiej nie jest również najlepszym, a to wskutek takich samych, źle skierowanych i niskich obaw konkurencyjnych, które się wśród tamtejszych szewców objawiają. Zdołały one, po zmianie składu reprezentacyi miejskiej, wziąć w niej górę, i skutkiem tego gmina, która przy zakładaniu szkoły zobowiązała się przyczyniać do jej utrzymania rocznym zasiłkiem 300 zł., lecz tylko na lat trzy — zobowiązania tego nie przedłużyła i przestała płacić. I tu więc groziło zwinięcie zakładu. Gdy jednak Wydział powiatowy nowosądecki, uznając pożyteczność szkoły, ubyłą prestacyę gminną w znacznej części z funduszów swoich zastąpił, i o dalsze utrzymanie szkoły się upomniał, została ona na razie w dotychczasowej swej organizacyi utrzymana.

Szkoły szewskie w Witkowie i w Dobczycach rozwijają się normalnie.

W czasie od 28. lutego do 22. kwietnia r. b. odbył się we Lwowie, pod kierunkiem wędrownego nauczyciela szewstwa, A. Celewicza, kurs majsterski dla szewców. Wzięli w nim udział wyłącznie szewcy ze wschodniej części kraju. Było ich 14, a to ze Stanisławowa, Kołomyi, Zaleszczyk, Kut, Kopyczyniec, Tarnopola, Cieszanowa, Stryja, Żółkwi, Komarna, Przemyśla i Jarosławia. Zakończono go wystawą rysunków, wypracowań i próbnych robót frekwentantów kursu, która była przez dwa dni, 22. i 23. kwietnia otwartą.

Nauka na tym kursie była całodzienną, a uczestnicy kursu pobierali zasiłki stypendyjne z funduszu krajowego, aby się mogli utrzymać we Lwowie. Otóż postanowiono w tym roku urządzić jeszcze inny kurs dla czeladzi szewskiej we Lwowie, taki wszakże, na którym nauka odbywałaby się przez czas dłuższy niż sześć tygodni, ale tylko w godzinach wieczornych, a więc umożliwiała uzupełnienie wiadomości fachowych i tym, którzy są stale w warsztatach zajęci, którzy zatem nie potrzebowaliby zasiłków na odszkodowanie strat w skutek przerwy w zajęciach warsztatowych.

Kurs taki, obliczony na sześć miesięcy, rozpoczął się pod kierownictwem A. Celewicza, a nadzorem członków Komisyi A. Nawratila i A. Sołtyńskiego z dniem 1. października b. r., zgromadził 14 uczniów i podaje im w dwóch godzinach wieczornych codziennie i w dwóch godzinach przedpołudniowych w niedziele, wiadomości teoretyczne i praktyczne z zakresu następujących przedmiotów:

a) budowa nogi, odlewy gipsowe, rysunki fachowe, branie miary, przykrawywanie, ręczny wyrób części wierzchnich i spodnich;

b) wyrób obuwia za pomocą najważniejszych maszyn ręcznych i nożnych przy zastosowaniu nowoczesnych urządzeń technicznych;

c) towaroznawstwo, przemysłowa buchalterya, stylistyka i kalkulacya.

Jestto pierwszy kurs tego rodzaju. O wynikach jego nauki i użyteczności w ogóle wyrokować będzie można dopiero, gdy się skończy.

Wędrowny nauczyciel szewstwa A. Celewicz był zresztą pomocnym szewcom przy wykonywaniu dostaw dla armii, tak, iżby mogli podejmować się ich bez narażania się na odrzucanie wyrobu i wynikające stąd straty.

Przechodząc do szkół tkackich zaznaczyć wypada przedewszystkiem, iż projektowane rozszerzenie szkoły sukienniczej w Rakszawie przez dodanie warsztatów mechanicznych, zostało do skutku doprowadzone. Przeprowadzono niezbędne dobudowy i zmiany w budynkach szkolnych, ustawiono pięć

krosien mechanicznych odpowiedniej konstrukcyi i stosownie do tego zastąpiono dawny motor parowy nowym, znacznie silniejszym. Gdy zaś przy robotach tych wynikła oszczędność w obrębie kredytu na ten cel przeznaczonego, postanowiono również zaprowadzić oświetlenie elektryczne w szkole i warsztatach, co tak ze względów hygieny jak i bezpieczeństwa od ognia było wskazane.

Równocześnie Towarzystwo produkcyjne i handlowe w Łańcucie, które współdziałało w utrzymaniu szkoły, a było dostawcą materyałów i odbiorcą wyrobów szkolnych, zostało zamienione na Towarzystwo akcyjne o szerszych podstawach. Wolno więc przypuszczać, że nowej tkalni mechanicznej w szkole nie zabraknie roboty, tak, że nietylko będzie mogła służyć celom nauki tkactwa mechanicznego, lecz przyczyni się znakomicie do podniesienia produkcyi szkolnej, tworząc tem samem zarodek dla sukiennictwa fabrycznego, które za wpływem i pomocą szkoły powinnoby się w Rabszawie rozwinąć.

Produkcya warsztatowa w szkole tkackiej w Krośnie odbywała się i w tym roku na własny rachunek szkoły, gdyż spodziewana reforma Towarzystwa tkackiego „Prządka" lub założenie innego produkcyjnego stowarzyszenia nie przyszło dotąd do skutku.

Zresztą w szkołach tkackich postępuje nauka i praca trybem dotychczasowym, a coraz częściej zachodzą wypadki, że ukończony uczeń otwiera pracownię na własny rachunek. W wyborze tkanin produkowanych objawia się też coraz większa rozmaitość, świadcząca o postępach w nauce. Brak tylko sprężystej organizacyi handlowej, któraby mogła wpłynąć na ilościowe wzmocnienie produkcyi i zapewnienie producentom coraz większego zbytu. Potrzeba do tego kapitałów i obrotności handlowej — warunków w kraju naszym najtrudniejszych do zapewnienia.

W Wilamowicach ożywił się bardziej ruch produkcyjny w tamtejszem towarzystwie tkackiem i w szkole tylko dlatego, że kraj. Związek przemysłowy zdołał wprowadzić drelichy i inne tkaniny tamtejszego wyrobu do dostaw publicznych. To samo dałoby się zrobić z innymi warsztatami naukowymi i spółkami tkaczy, gdyby i one i pośrednicy, większymi rozporządzać mogli kapitałami.

Subwencyonowany warsztat tkacki w Budzanowie ma być wkrótce rozszerzonym, gdyż skończono właśnie budynek, wystawiony staraniem założyciela warsztatu, ks. proboszcza Turczańskiego, w którym warsztat ów, dając miejsce większej liczbie uczniów, ma się w krótce urządzić.

Wydział Rady powiatowej bobreckiej czyni od dwóch lat zabiegi, ażeby założyć warsztat naukowy tkacki w Brzozdowcach. Z końcem lutego b. r wpłynęła także do Sejmu petycya w tej sprawie, która została następnie Komisyi do zbadania przekazaną. Sprawa nie ruszyła się jednak naprzód, gdyż Komisya na pisma swe z października r. z. i kwietnia r. b., w których bliższe omówienie sprawy wdrożono, nie otrzymała dotąd od Wydziału powiatowego żadnej odpowiedzi.

Wędrowne kursa tkackie, które omawiano szeroko w sprawozdaniu zeszłorocznem, były i w roku bieżącym urządzane. Odbyły się mianowicie dwa dalsze kursa w powiecie tarnobrzeskim, we wsiach Zbydniowie i Grębowie.

Pierwszy z nich trwał od 19 listopada 1898 — z przerwą świąt — do 8 lutego b. r. Wzięło w nim udział 9 uczniów. Oprócz pouczeń teoretycznych o przyrządach tkackich i użyciu ich, oraz skazówek co do materyałów tkackich i źródeł, skąd je można pociągać, przerobiono z uczniami w nauce o wiąza-

niach przeszło 60 różnych wzorków, mogących znaleść zastosowanie w domowym przemyśle tkackim i wykonano około 146 metrów z 10 gatunków różnych tkanin.

Bezpośrednio potem odbył się kurs w Grębowie, a trwał od 16 lutego do 10 maja b. r. Zapisanych tam było uczniów ośmiu, lecz gdy z wiosną rozpoczęło się z gmin nadwiślańskich wychodźtwo na t. z. „bandosy“ i na flis, ubyło trzech i do końca kursu zostało tylko pięciu, którzy jednak wszyscy poczynili dobre postępy w nauce. Nauka i praca prowadzone były tym samym tokiem, co na innych kursach.

Wydział powiatowy tarnobrzeski — tak jak przy poprzednich kursach — sprawdza wynik ich bardzo dodatni, i spodziewa się, że przy odpowiedniem poparciu, może się na tej podstawie rozwinąć w tamtejszej okolicy przemysł domowy tkacki i przyczynić się do podniesienia bytu ekonomicznego tamtejszej ludności.

Chcąc ze swej strony użyczyć poparcia, przyznał Wydział krajowy dziewięciu uczniom obu rzeczonych kursów zasiłki z funduszu krajowego po 25 zł. w. a. na sprawienie krosien i przyborów tkackich. Teraz zależeć będzie od współdziałania tarnobrzeskiego Wydziału powiatowego i w ogóle inteligencyi okolicznej, ażeby nie dać zmarnieć temu posiewowi przemysłu wiejskiego, który ma warunki rozrostu i może dać zarobek ubogiej ludności. Nauczyciel wędrowny, M. Brzęk, pisze w ostatniem swem sprawozdaniu: „Pozostając dotąd w nieustannem porozumieniu z uczniami odbytych kursów tkackich, przekonuję się, że zbyt wyrobionych tkanin nie przedstawia nigdzie żadnych trudności. Wyroby zakupują ludzie jeszcze na krosnach u tkaczy, bo przekonują się, że są dobre i tanie“.

Jeżeli weźmiemy na uwagę, że po przełamaniu początkowych niechęci i nieufności, na które się zawsze u ludu naszego w takich okolicznościach napotyka, odbyły się w jednem zakątku Powiśla cztery wędrowne kursa i około 30 tkaczy zostało do wykonywania lepszych tkanin przysposobionych — to można mieć otuchę, że współdziałanie troskliwych o dobro kraju obywateli zdoła na tej podstawie rozwinąć domową prodykcyę przemysłową, dającą poboczny zarobek rolnikowi i przywiązującą go bardziej do ojczystego zagona.

Warsztat naukowy powroźniczy w Radymnie został z końcem sierpnia b. r. zamknięty Jest to los, który z natury rzeczy spotykać musi szkoły zawodowe, jeżeli pe spełnieniu swego zadania stają się w jakiejś miejscowości zbyteczne. W Radymnie przyczyniła się szkoła i fundusz krajowy do ulepszenia warunków pracy tamtejszych powroźników. Wdrożono ich do posługiwania się maszynami pomocniczemi, których przedtem nie znali, ulepszono pod niejednym względem prodykcyę powroźniczą, która jako dawniejszy przemysł domowy pozostawiała w obec fabrycznych wyrobów wiele do życzenia i bez postępu w technice wyrobu, mogła całkiem zaniknąć. Rzecz to niewątpliwa, że pod względem tego postępu należałoby jeszcze dalej dążyć do udoskonalenia — lecz powroźnicy radymniańscy nie są już dostępni dalszym w tej mierze usiłowaniom. Korzystając z udogodnień pozyskanych, poprzestają na tem, co jest, pracują też we wspólnej pracowni wraz ze swymi chłopcami, korzystają z pomocy instruktora fachowego, lecz do dalszej systematycznej nauki nie są skorzy. Warsztat naukowy, jako taki, został więc zwinięty, instruktora pozostawiono na razie do pomocy miejscowemu Towarzystwu powroźników, a tymczasem wdrożyła Komisya rokowania w dwóch kierunkach, tj. ażeby w Radymnie w miejsce zwiniętej szkoły fachowej urządzić szkołę przemysłową uzupełniającą, dla urzą-

dzenia zaś szkoły fachowej powroźniczej wynaleść inną odpowiednią miejscowość we wschodniej części kraju.

W zakresie nauki koronkarstwa, mamy do zaznaczenia otwarcie nowej szkoły koronkarskiej w Bobowie, o czem już sprawozdanie zeszłoroczne mieści zapowiedź. Gmina m. Bobowy przyjęła na siebie obowiązek bezpłatnego dostarczania lokalu i ponoszenia kosztów opału, oświetlenia i niezbędnej dla szkoły usługi. Wydział Rady powiatowej grybowskiej, deklaracyą z d. 20 grudnia r. z., zobowiązał się przychodzić szkole w pomoc zasiłkami rocznymi po 100 zł. w. a. Jest nadzieja, że i c. k. Rząd nie odmówi zasiłku ze skarbu państwa na utrzymanie szkoły. Gdy zaś gorliwego opiekuna znalazła ta nowa szkoła w osobie p. Wiktora Tustanowskiego, c. k. starosty, którego Wydział krajowy uprosił na kuratora tejże, gdy zresztą ma ona się rozwijać na gruncie silnego już domowego przemysłu koronkarskiego, który w Bobowy od lat istnieje, przypuszczać należy, iż nowy ten warsztat naukowy znajdzie odpowiednie pole działania i zdoła wpłynąć tak na coraz lepszą produkcyę koronek jakoteż na zdobywanie im coraz szerszega zbytu.

Nauczycielką fachową i kierowniczką szkoły została mianowana panna Zofia Matecka, która posiada wykształcenie zawodowe, zdobyte na oddziale koronkarstwa w państwowej szkole przemysłowej we Lwowie i we Wiedniu — na zastępcę kuratora uproszono p. Macieja Mączyńskiego, właściciela Siedlisk pod Bobową.

Szkoła hafciarska w Makowie rozwija się coraz lepiej i wywiera znaczny wpływ na domowy przemysł hafciarek miejscowych, które przez pośrednictwo szkoły otrzymują korzystne zamówienia i znacznie więcej przy nich zarabiać mogą, niż w warunkach dawniejszego przemysłu domowego. Nowe hafty makowskie, białe i kolorowe, znachodzą wszędzie jak najlepsze przyjęcie. Na wystawie pracy kobiet w r. b. w Krakowie podobały się bardzo i zostały dyplomem honorowym odznaczone. Zainteresowano się nimi także za granicą, szczególniej w Szwecyi, w Sztokholmie, skąd nadchodzą zamówienia na charakterystyczne góralskie wyroby z haftem kolorowym.

Lecz im więcej należycie wykształconych hafciarek przybywa, tem bardziej odczuwać się daje potrzeba lepszego ich zorganizowania, gdyż szkoła, jako taka, nie może zarządzać wyrobem haftów na większą skalę. Brak mianowicie stosownego lokalu, w którymby można urządzić wspólną pracownię zjednoczonych hafciarek, które cenniejszych i ozdobniejszych haftów nie mogą wykonywać po swych chatach. Brak również i większych funduszów, któreby mogły w wyrób i handel haftów być wprowadzone, brak wreszcie odrębnego zarządu, obznajomionego z warunkami handlu i przemysłowego prowadzenia produkcyi. Wszystko to są zadania do spełnienia, które jednak wykraczają poza zakres nauki i szkoły i do których w pierwszym rzędzie stojące poza szkołą osoby i instytucye miejscowe są powołane, a którym Wydział powiatowy, w interesie jednej z wybitniejszych gmin swego powiatu, powinienby przyjść z pomocą.

Co do udziału skarbu państwa w kosztach utrzymania szkół zawodowych, podaliśmy szczegółowe cyfry w wykazie ogólnych kosztów, winniśmy jednak nadmienić, że c. k. Rząd nie uwzględnia w całej wysokości żądań ze strony kraju stawianych, pomimo, że w porównaniu z żądaniami innych krajów koronnych, trzymają się one w skromnych bardzo granicach. I tak, żądania nasze na b. rok budżetowy wynosiły 34.556 zł. w. a., tymczasem cała kwota subwencyjna przez c. k. Rząd przyznana wynosi 30.950 zł. i w takiej wysokości w istocie została wypłaconą. Pociągło to za sobą oczywiście ko-

nieczność zastąpienia ubytków przez fundusz krajowy tam, gdzie tego nieodzowna zachodziła potrzeba.

Zażądana przez Komisyę na r. 1900 kwota subwencyi ze skarbu państwa na utrzymanie szkół zawodowych wynosi 38.870 zł., jest przeto większą o 7.820 zł. od kwoty, w roku ubiegłym faktycznie wypłaconej. Czy i o ile przychylił się c. k. Rząd do naszej prośby, nie mamy dotąd wiadomości.

Kończąc ten rozdział sprawozdania, podnosi jeszcze Komisya konieczność dalszego w miarę możności i potrzeby stabilizowania zasługujących na to kierowników szkół zawodowych, gdyż bez tej troski o ich przyszłość, byłoby coraz trudniej pozyskiwać celujące siły do zawiadywania tymi zakładami. Nie wszystkie szkoły tej kategoryi mogą być poczytane za stałe instytucye, nie można zatem stawiać wspólnej modły, wedle której postępowanoby ze wszystkimi funkcyonaryuszami tych szkół. We wielu wypadkach będzie stosunek ich do kraju i krajowego zakładu przemijającym. Są jednakże kategorye szkół, które chociażby i siedziby swe zmieniały, nie przestaną w kraju istnieć. W zakresie takich szkół, ustalanie przynajmniej posad kierowników i przyznawanie im praw stałych urzędników kraju, okazuje się nieodzownem. Temi samemi zapatrywaniami kierował się i Wysoki Sejm, skoro w ciągu lat kilku kierowników i funkcyonaryuszów szkół zawodowych stabilizował.

I teraz zatem przychodzi Komisya z wnioskiem stabilizowania dwóch kierowników krajowych szkół zawodowych, a mianowicie:

1) p. Władysława Niemczynowskiego, b. kierownika szkoły stolarskiej w Żywcu, a obecnie kierownika kraj. szkoły stolarskiej w Kalwaryi Zebrzydowskiej, który już od 7 lat jest w służbie.

2) p. Kaźmierza Jamroza, kierownika kraj. warsztatu naukowego tkackiego w Kosowie, który te obowiązki już od 5 lat pełni.

Sumiennem wykonywaniem swych obowiązków zasługują obaj na względy Wysokiego Sejmu.

III. Dalsze starania o wykształcenie przemysłowców.

Stósownie do uchwał Sejmu z d. 22 i 23 marca b. r., zajmowała się Komisya sprawą szkół rzemieślniczych i zbadaniem, gdzieby można uzyskać odpowiednie deklaracye ze strony gmin co do umieszczenia szkoły, tak, iżby na tej podstawie domagać się od rządu założenia dwóch szkół kosztem państwa.

Dwa szczególniej miasta uważano za najbardziej odpowiednie dla szkół tej kategoryi, tj. Przemyśl i Rzeszów, do obu więc udała się Komisya z przedstawieniem ważności szkół rzemieślniczych dla postępu i rozwoju rzemiosł i z żądaniem złożenia deklaracyi, czem mogą ze swej strony do założenia i utrzymania rzeczonych szkół się przyczynić.

Gmina m. Rzeszowa, której pierwsza petycya do Sejmu z d. 10 grudnia 1898 domagała się założenia państwowej szkoły przemysłowej, podobnej jak we Lwowie lub Krakowie, zmieniła swe żądanie w następnej petycyi z d. 17 kwietnia b. r. o tyle, iż domaga się utworzenia szkoły majstrów dla przemysłu budowlanego. W razie, gdyby c. k. Rząd na założenie takiej szkoły się zgodził, oświadczyła gmina m. Rzeszowa, iż gotową jest złożyć jednorazowo 4000 zł. w. a. na pierwsze potrzeby tej szkoły, a na utrzymanie jej uiszczać corocznie przez lat dziesięć po 500 zł. w. a. Sprawa ta jest jeszcze w toku dalszych badań i rokowań, lecz o urządzeniu szkoły rzemieślniczej na tej podstawie nie ma mowy.

Gmina m. Przemyśla dała w piśmie z d. 16 listopada, co do ewentualnego udziału swego w założeniu i utrzymaniu szkoły rzemieślniczej, odpowiedź

odmowną. W motywach tej odmowy, które są znamienne, bo w ogóle streszczają zapatrywania znacznej części interesowanych na znaczenie i pożyteczność szkoły rzemieślniczej, czytamy co następuje:

„Rada miejska i Magistrat miasta Przemyśla nie zapoznają ważności sprawy podniesienia przemysłu a szczególnie rzemiosła w naszym kraju, i owszem, Radzie miejskiej i Magistratowi zarówno jak każdemu kraj miłującemu obywatelowi leży na sercu podźwignięcie rzemiosł, a to tem bardziej, że z tem idzie w parze obok podniesienia bogactwa krajowego także podniesienie się naszego mieszczaństwa, — nie podzielamy jednakże przekonania, aby już dziś szkoły rzemieślnicze były środkiem do powyższego celu prowadzącym.

„Szkoły tego rodzaju wielkie mogą oddawać usługi w krajach, w których przemysł już jest wysoko rozwinięty, gdzie rzemieślnicy są zamożni, a ich zakłady przemysłowe i rzemieślnicze przechodzą nie przypadkiem, ale wskutek powziętego z góry planu, z ojca na syna, którego ojciec — świadomy tego, że przemysł lub rękodzieło należycie prowadzone, obok bogactwa dla kraju, zabezpiecza byt pewny i niezależny dla jednostek, i nie przynosi im ujmy — już w dzieciństwie przeznacza do zawodu przemysłowego, i odpowiednio temu celowi onegoż kształci. Wśród takich stosunków i pojęć, organizacya szkół rzemieślniczych w innych prowincyach odpowiada w zupełności swojemu celowi, wedle organizacyi tej bowiem chodzi o to, aby młodzież, mającą się napewne poświęcić zawodowi rzemieślniczemu, przygotować do tego teoretycznie i praktycznie o tyle, aby młodzieniec, który tę szkołę ukończył, nie potrzebywał odbywać długiej praktyki w rzemiośle, lecz już po półtorarocznej praktyce mógł być należycie wykształconym robotnikiem w danym kierunku, czyli mówiąc utartym u nas językiem, mógł być „wyzwolonym“. — Do takiej szkoły rzemieślniczej przyjmują tedy uczniów, którzy liczą co najmniej 12 lat wieku, i ukończyli 6-ty kurs nauki w szkole ludowej, lub udowodnili egzaminem wstępnym, iż posiadają wiadomości, jakich się nabywa w 6 kursach szkoły ludowej.

„Zastosowując te wymagania do naszej młodzieży i warunków u nas istniejących, przedewszystkiem godzi się wyznać, iż ojciec, chociażby najuboższy, a nawet sam rzemieślnik, przeznaczający syna swego już z góry do zawodu rzemieślniczego, należy niestety do nader rzadkich jeszcze wyjątków. Następnie nasuwa się pytanie, czy wiele się znajduje rodziców, którzyby chcieli i mogli łożyć koszta kształcenia dziecka co najmniej do 15-go roku życia, a więc dawać je do szkoły ludowej do 10. roku, potem do co najmniej 2 klas wydziałowych do 12. roku życia, następnie do szkoły rzemieślniczej przez 3 lata, w tym celu, aby 15-letni młodzieniec, teoretycznie i w nauce zręczności wykształcony, odbywał praktykę rzemiosła. Z drugiej strony znów nasuwa się pytanie, czy tak wykształcony młodzieniec, zechce odbywać praktykę w rzemiośle. Oprócz tego zważyć także należy na praktykę w tej mierze u nas istniejącą. Do nauki rzemiosła przyjmuje się chłopców przeważnie za wynagrodzeniem miernem, między majstrem a rodzicami lub opiekunem ucznia umówionem; w takim razie uczeń pozostaje najczęściej w domu i tylko dzień przepędza w warstacie; w częstych także wypadkach układają się strony o naukę i utrzymanie ucznia, a w nierzadkich także wypadkach nauka i utrzymanie są bezpłatne, w którym to ostatnim razie, celem częściowego wynagrodzenia majstrowi łożonych kosztów na utrzymanie ucznia, nauka trwa znacznie dłużej, bo 4 do 5 lat, czyli krótko mówiąc, koszta wykształcenia młodzieńca w rzemiośle są nie wielkie, a często żadne, zachodzi więc wątpliwość, czy znajdą się rodzice, którzyby chcieli i mogli łożyć znaczne koszta na szkolne wykształcenie dziecka przez lat 9, a następnie jeszcze opłacić 1½ roczny pobyt jego na praktyce u majstra.

„Nadto jeszcze z jedną okolicznością liczyć nam się wypada. — Jest to niezawodnie błędnem pojmowaniem rzeczy i takowe z podniesieniem się szacunku

dla każdej uczciwej pracy zmienić się musi, jednakże jest faktem, że nawet ze szkół wydziałowych, które są niższego typu, aniżeli będące w mowie szkoły rzemieślnicze, mało uczniów udaje się do rzemiosła, tem bardziej więc nasuwa się pytanie i wątpliwość, czy szkoła rzemieślnicza będzie miała uczniów, i czy ci, którzy ukończą tę szkołę, zechcą poświęcić się zawodowi rzemieślniczemu, a czy może raczej nie zasilą zastępu proletaryatu inteligentnego.

„Wobec naprowadzonych powyżej okoliczności, pożytek ze szkół rzemieślniczych nie wydaje nam się tak zapewnionym, jak to ma miejsce w innych prowincyach, a przynajmniej pożytek ten zdaniem naszem nie odpowiadałby wysokości łożonych na takie szkoły kosztów. — Że dla podniesienia przemysłu i rzemiosł w naszym kraju nie należy ustawać w pracy, że dla osiągnięcia powyższego celu nie należy szczędzić ofiar, i do takowych powołać należy obok innych czynników nawet i gminy miejskie, nie ulegą wątpliwości, – jednakże założenie jednej szkoły rzemieślniczej w każdym razie przedstawia się jako próba, która w znacznej części kosztem jednej tylko gminy nie powinna być przedsięwzięta, i której to próby gmina miasta Przemyśla, nie mogąca podołać wzmagającej się coraz bardziej potrzebie szkół ludowych — dla zaradzenia której już w roku przyszłym jedna nowa szkoła zbudowaną a druga przebudowaną być musi, – przyjęciem na siebie tak znacznego ciężaru, bo jednorazowego wydatku 40.000 do 50.000 zł. a. w. na budowę szkoły rzemieślniczej, oraz stałego wydatku na utrzymanie budynku, obsługę, opał i oświetlenie onegoż co najmniej 1.200 zł. w. a. rocznie – żadną miarą podjąć się nie może".

W obec takiej odpowiedzi uważać należy, przynajmniej na razie, rokowania z gm. m. Przemyśla co do współdziałania w założeniu szkoły rzemieślniczej za zamknięte, a zadaniem Komisyi będzie wejść w rokowania z gminami innych naszych miast, gdzie może przeważą odmienne zapatrywania na znaczenie szkoły rzemieślniczej dla naszego przemysłu.

Zaznaczyć tu wypada tylko tyle, że jeśli wśród rzemiosł panuje u nas martwota, a przemysł powolnym tylko krokiem idzie naprzód — to może dlatego, że w pracy naszej nad rozwojem przemysłu za wiele bywa złych przewidywań i wątpliwości, które sprzyjają zastojowi – podczas gdy zagranicą energia łamie trudności, pcha przemysł naprzód, zdobywa i przechodzi nad nami do porządku dziennego.

Przemysł budowlany, a w szczególności murarstwo i kamieniarstwo, zyskały bardzo wiele przez utworzenie specyalnych kursów budowlanych dla murarzy i kamieniarzy przy państwowej szkole przemysłowej we Lwowie. Kursa te umożliwiają dotyczącym przemysłowcom należyte fachowe przygotowanie się do wymaganych przez ustawę egzaminów rządowych na koncesyonowanych majstrów murarskich i kamieniarskich.

Kursa te wszakże są tylko stosunkowo niewielkiej ilości przemysłowców dostępne, a potrzeba uzupełniania wykształcenia murarzy i kamieniarzy w szerszych rozmiarach niewątpliwa. Komisya uznała przeto za wskazane zająć się urządzeniem niższego kursu fachowego dla podmajstrzych murarskich, a to na podstawie podania, pochodzącego z jednej z najwybitniejszych siedzib murarskich w kraju, tj. gminy m. Sieniawy i z Wydziału Rady powiatowej jarosławskiej. Na cel ten przeznaczyła korporacya murarska w Sieniawie bezpłatnie salę na naukę wraz z potrzebnem światłem i opałem oraz 300 zł. w. a. rocznie, Wydział Rady powiatowej Jarosławskiej 200 zł. rocznie, a właściciel Sieniawy, książę Adam Czartoryski, 50 zł. rocznie.

Komisya, korzystając z tych ofiar, przedstawiła Wydziałowi krajowemu szczegółowy plan kursu fachowego, którego celem nie może być zastąpienie stu-

dyów w państwowej szkole przemysłowej i przygotowanie uczniów do przepisanego ustawą egzaminu rządowego — bo na to Sieniawa odpowiednich sił nauczycielskich nie posiada — lecz który przecież może dać sposobność do podniesienia poziomu wykształcenia zawodowego u terminatorów i czeladników murarskich, a w danym razie do udzielenia im takich początków, któreby dozwoliły kandydatowi, sposobiącemu się do kursów w szkole państwowej, trwających przez pięć zim, skrócić czas nauki przez uzyskanie przyjęcia odrazu do jednej z wyższych klas.

Zgodnie z tem założeniem, obmyślano tedy następującą organizacyę kursu w Sieniawie: Jest on zimowym i obejmować ma pełnych 20 tygodni nauki w czasie od 15 października do 15 marca, tj. w porze, w której ruch budowlany zmniejsza się lub ustaje. Przedmiotami nauki są język polski i stylistyka, kaligrafia, rachunki, geometrya i rysunek geometryczny, budownictwo i rysunki zawodowe — razem 21 godzin tygodniowo czyli 420 godzin na cały kurs. Sam ten plan wskazuje, że kurs pomieniony jest rodzajem szkoły przemysłowej uzupełniającej, zastosowanej do jednego zawodu przemysłowego i o zdwojonej ilości godzin, z których połowa przeznaczona jest ściśle na przedmioty zawodowe.

Tak urządzony kurs uważa Komisya za próbę, której wynik jednoroczny pouczy, czy rozmiary i stopień nauki na kursie mają stale pozostać te same, czy też przybrać formę niższych i wyższych kursów — co oczywiście zawisłem będzie i od sił nauczycielskich, jakie się da na miejscu pozyskać.

Na razie znaleziono siły odpowiednie i kurs – którego otwarcie dla rozmaitych przeszkód nie mogło już w październiku nastąpić — zostanie w jak najkrótszym czasie otwarty.

Zakład o podobnej, lecz wyżej zakreślonej organizacyi, w której uczniami byliby robotnicy fabryk keramicznych, wapniarek, fabryk gipsu i cementu, pragnący uzupełniać swe wiadomości teoretyczne w celu wykształcenia się na dozorców, palaczy pieców, werkmistrzów i td. — zamierza Komisya utworzyć w Podgórzu, gdzie i gmina i właściciele fabryk za urządzeniem takiego zakładu się oświadczyli. Szkoła ma tu być założoną nie dla wywoływania przemysłu, lecz dla służenia przemysłowi już gotowemu i silnie rozwiniętemu, przez przysparzanie mu pracowników inteligentnych, a więc usuwanie konieczności sprowadzania ich z zagranicy. Jestto kreacya zupełnie nowa, w której szkoła czysto teoretyczna i pracownia doświadczalna współdziałać mają z fabrykami jako terenem nauki praktycznej. Stósownie do tego, będzie tam nauka na cztery półrocza, dwa teoretyczne a dwa praktyczne podzielona. Szczegółowy statut szkoły i plan nauki są właśnie przedmiotem badań Komisyi i zwołanej *ad hoc* ankiety. Gdy przedłożone zostały i deklaracye czynników miejscowych, a to ze strony gminy m. Podgórza, która obowiązuje się płacić rocznie 500 zł. na pomieszczenie szkoły, oraz Wydziału powiatowego wielickiego i Izby handlowej i przemysłowej krakowskiej, z których pierwszy 100 zł., a druga 300 zł. na utrzymanie szkoły płacić się obowiązały — spodziewać się należy, że już w najbliższej przyszłości będzie ona mogła być urządzoną.

Z pomiędzy publikacyi zawodowych, któremi Komisya stara się przychodzić w pomoc poszczególnym gałęziom przemysłu, należy zaznaczyć wydanie wzorów dla stolarstwa i snycerstwa, opartych na motywach konstrukcyjnych i ornamentalnych Podhala tatrzańskiego, które p. t. „Sposób zakopański“, opracowal dyrektor szkoły przemyslu drzewnego w Zakopanem, architekt Edgar Kovacs. Wydawnictwo umożliwione zostało przez udzielenie zasiłku z funduszów krajowych, którym Wydział krajowy na wniosek Komisyi, przyszedł autorowi w pomoc.

IV. Pożyczki i zasiłki na cele przemysłowe.

Komisya przedstawiła w roku ubiegłym Wydziałowi krajowemu następujące wnioski o udzielenie pożyczek z funduszu przemysłowego:

1. Alojzemu Konecznemu, organmistrzowi z Jasionowa, 1500 zł. na rozszerzenie pracowni.

2. Franciszkowi Rozwadowskiemu, właścicielowi Dołpotowa, 10.000 zł. na fabrykę dachówek i drenów.

3. Adamowi Bilikowi, tokarzowi we Lwowie, 2.000 zł. na rozszerzenie pracowni.

4. Towarzystwu kuśnierzy i białoskórników w Tyśmienicy, 5.000 zł. na rozszerzenie produkcyi.

5. Teodorowi Burczakowi, tkaczowi w Pistyniu, 350 zł. na rozszerzenie pracowni.

6. Kazimierzowi Rojowskiemu z Humenowa 3.000 zł. na podniesienie produkcyi miejscowego przemysłu hafciarskiego.

7. Mikołajowi i Szczepanowi Hapkom w Gródku, 1.000 zł. na rozszerzenie pracowni kowalskiej i wyrób pługów.

9. Stanisławowi bar. Hagenowi z Wielkich Ócz, 10.000 zł. na rozszerzenie fabryki mydła w Bełzie.

9. Fabryce maszyn dawniej Dornwalda w Przemyślu, 10.000 zł. na rozszerzenie i ulepszenie fabryki.

10. Spółce tkackiej w Rychwałdzie, 1.000 zł. na rozszerzenie produkcyi.

11. Alfonsowi Nadwodzkiemu, właścicielowi zakładu mechaniczno-tokarkiego we Lwowie, 5.000 zł. na wyrób pras autograficznych z płytami metalowemi.

12. J. Polisiukowi, garbarzowi w Złoczowie, 6.000 zł. na roszerzenie produkcyi.

13. S. W. Niemojowskiemu we Lwowie, 8.000 zł. na fabrykacyę tutek i książeczek bibułki cygaretowej.

14. Władysławowi Niemekszy, właścicielowi zakładu instalacyjnego dla wodociągów etc. we Lwowie, 10.000 zł. na rozszerzenie zakładu.

15. Piotrowi Koszakowi, garncarzowi w Pistyniu, bezprocentowo 200 zł. na urządzenie kaflarni.

16. Towarzystwu pracy kobiet w Kołomyi bezprocentowo 400 zł. na zaprowadzenie wyrobu rękawiczek.

17. Ch. Zlatkesowi, garbarzowi w Gołogórach, 3000 zł. na rozszerzenie produkcyi.

18. Fabryce wyrobów platerowanych i srebra chińskiego Jakubowski & Jarra w Krakowie 15.000 zł. na rozszerzenie produkcyi.

19. Towarzystwu dostaw dla armii we Lwowie, bezprocentowo, 8.000 zł. na urządzenie pracowni konfekcyjnej dla wyrobu uniformów.

20. J. Siemianowiczowi i M. Pliszyle, garncarzom z Mikołajowa, bezprocentowo 800 zł. i bezzwrotnych 400 zł. na urządzenie pracowni kaflarskiej.

21. Janowi Śliwińskiemu, fabrykantowi organów we Lwowie, 6.000 zł. na rozszerzenie produkcyi.

22. Towarzystwu tkackiemu w Wilamowicach, 3.000 zł. na rozszerzenie produkcyi.

23. Mikołajowi Gromosiakowi w Krynicy, 3.000 zł. na fabryczkę dachówek.

24. Pierwszemu gal. Towarzystwu akcyjnemu dla przemysłu chemicznego 25.000 zł. na dodatkową produkcyę kwasu siarkowego dla celów własnej fabrykacyi.

Wnioski co do udzielenia zasiłków bezzwrotnych przedstawiła Komisya następujące:

1. Józefowi Głowińskiemu, abituryentowi szkoly tkackiej w Krośnie, 40 zł. na wyjazd na Morawę celem wydoskonalenia się w tkactwie.

2. Józefowi Chudzikowi, szewcowi w Makowie, 50 zł na zakupno maszyny.

3. Wasylowi Pawlukowi, abituryentowi szkoły dla przemysłu drzewnego w Kołomyi, 30 zł. na sprawienie warsztatu i narzędzi.

4. Janowi Siemianowiczowi i Michałowi Pliszyle, garncarzom z Mikołajowa, po 70 zł. na odbycie kursów kaflarstwa w Kołomyi.

5. Emilii Pedynkowskiej, kierowniczce zakładu dla haftów artystycznych w Krakowie, 300 zł.

6. Ks. Antoniemu Tyczyńskiemu, założycielowi szkoły koszykarskiej w Albigowej, 300 zł. na utrzymanie szkoły.

7. Dziewięciu uczniom ukończonym kursów tkackich w Zbydniowie i Grębowie, po 25 zł. na sprawienie krosien.

8. Trzem ukończonym uczniom szkoły koszykarskiej w Dżurowie po 20 zł. na sprawienie narzędzi.

9. Romualdowi Bielikowiczowi, nauczycielowi w Załużu, 100 zł. na zakupno maszyn pomocniczych dla nauki szczotkarstwa.

10. Edgarowi Kovacsowi, dyrektorowi szkoły dla przemysłu drzewnego w Zakopanem, 500 zł. na wydawnictwo wzorów „Sposobu Zakopańskiego".

11. Pięciu uczniom ukończonym szkoły szewskiej w Starym Sączu, po 10 zł. na sprawienie narzędzi.

12. Janowi Tętnowskiemu, ukończonemu uczniowi szkoły przemysłu drzewnego w Zakopanem, 30 zł. na sprawienie warsztatu stolarskiego.

13. Zarządowi dóbr Pohorce, 300 zł. na naukę koszykarstwa w tamtejszym prywatnym warsztacie koszykarskim.

14. Zarządowi dóbr Bilinka, 400 zł. na naukę koszykarstwa w tamtejszym prywatnym warsztacie koszykarskim.

15. Sześciu ukończonym uczniom warsztatu naukowego zabawkarskiego w Jaworowie na sprawienie narzędzi po 30 zł., jednemu zaś 50 zł.

16. Andrzejowi Stadnikowi, 50 zł. na naukę kaflarstwa w Kołomyi.

17. Karolowi Adamowskiemu w Gorlicach, 100 zł. na założenie pracowni krawieckiej.

18. Janowi Kiernickiemu, ukończonemu uczniowi szkoły stolarskiej w Stanisławowie, 200 zł. zasiłku bezzwrotnego i 200 zł. pożyczki bezprocentowej na założenie pracowni artystyczno-stolarskiej.

19. Józefowi Głowińskiemu, ukończonemu uczniowi kraj. szkoły tkackiej w Krośnie, 90 zł. na urządzenie tkackiego warsztatu produkcyjnego w Maryampolu.

20. Stanisławowi Gałkowi, b. uczniowi i asystentowi szkoły przemysłu drzewnego w Zakopanem 350 zł. na podróż i pobyt w Monachium celem dalszych studyów w malarstwie dekoracyjnem.

21. Wojciechowi Brzedze Duźniakowi, snycerzowi wykształconemu w Zakopanem, 350 zł. na dalsze studya w Paryżu.

·/. Alleg. VI. Szczegółowy wykaz stypendyów udzielonych na rok szkolny 1898/9 umieszcza się ·/. w załączeniu.

V. Obroty krajowego funduszu przemysłowego.

Rachunek krajowego funduszu przemysłowego za II. półrocze 1898 i za I. półrocze 1899 przedstawia się jak następuje:

I. Zamknięcie rachunku stałego funduszu przemysłowego za II. półrocze 1898.

A.

Cyfry obrotowe funduszu przemysłowego za II. półrocze 1898.

Przychód.

Stan lokacyi w Banku krajowym z dniem 30. czerwca 1898		43.770 zł.	—	ct.
Spłaty pożyczek		36.095 „	04½	„
Pobrane odsetki od dłużników	7.018 zł. 27 ct.			
„ „ „ lokacyi w Banku kraj.	605 „ 70 „			
„ „ zwłoki	217 „ 79 „	7.841 „	76	„
Dywidendy od udziałów		2.550 „	—	„
Dotacya krajowa		6 250 „	—	„
Razem		96.506 zł.	80½	ct.

Rozchód.

Pożyczki wydane:

Tow. powroź. w Radymnie	3.000 zł.			
Tow. tkackie w Korczynie	4.000 „			
Tow. wyrobu szat liturg. w Krośnie	5.000 „			
Weinberger, Meyer i Tow.	15.000 „			
Spółka ślusarska w Świątnikach	3.000 „			
Płoński Edward	1.000 „			
Tadeusz Prugar	20.000 „			
Chrześ. Tow. składu drzewa w Krakowie	6.000 „			
Sakowicz Jan	3.000 „			
Kraj. Związek przemysłowy	25.000 „			
Huta szkła w Żółkwi	7.500 „	92.500 zł.	—	ct.
Koszta ogólne		31 „	87½	„
Prowizya Banku krajowego		314 „	93	„
Stan lokacyi w Banku kraj. z 31. grudnia 1898 r.		3.660 „	—	„
Razem		96.506 zł.	80½	ct.

B.

Bilans

stałego funduszu przemysłowego z dniem 31. grudnia 1898

Stan czynny.

Kapitał z pożyczek udzielonych:				
przemysłowi tkackiemu	29	.	127.727 zł. 62 ct.	
„ skórnemu	11	.	38.933 „ 48 „	
„ drzewnemu	28	.	65.449 „ 27 „	
„ metalowemu	26	.	91.190 „ 39 „	
„ keramicznemu	13	.	54.760 „ 70 „	
Innym gałęziom przemysłu	35	.	146.669 „ 35 „	524.730 zł. 81 ct.
	142			
Udział w galic. akcyjnem Towarzystwie handlowem			. .	25.000 „ — „
Udział w akcyjnej garbarni w Rzeszowie			. . . . .	25.000 „ — „
Udział w spółce komandytowej Bracia Muranyi, Stryjeński i Sp.				10.000 „ — „
Stan lokacyi w Banku krajowym z dniem 31. grudnia 1898			.	3.660 „ — „
Razem			. .	588.390 zł. 81 ct.

Stan bierny.

Aktywa przyjęte od Wydziału krajowego z dniem 1. Stycznia 1888 . . .	111 410 zł. 08 ct.	
mniej odpisy z polecenia Wydziału krajowego	34.464 „ 32 „	76.945 zł. 76 ct
Dotacya 12 rat z funduszu krajowego od roku 1887-1898		425.000 „ — „
Przyrost do dnia 31. grudnia 1898		86.445 „ 05 „
Razem . . .		588.390 zł. 81 ct

C.

Wyprowadzenie cyfrowe stanu pożyczek po dzień 31. grudnia 1898.

Stan pożyczek z dniem 30. czerwca 1898	468.325 zł. 85½ ct
Wydane pożyczki w II. półroczu 1898	92.500 „ — „
Razem .	560.825 zł. 85½ ct
Spłaty pożyczek wynosiły	36.095 „ 04½ „
Stan pożyczek z dniem 31. grudnia 1898 . .	524.730 zł. 81 ct.

Zamknięcie rachunku stałego funduszu przemysłowego za I. półrocze 1899.

A.

Cyfry obrotowe funduszu przemysłowego za I. półrocze 1899.

P r z y c h ó d.

Stan lokacyi w Banku krajowym z dniem 31. grudnia 1898		3.660 zł. — ct.
Spłaty pożyczek		39.991 „ 44 „
Pobrane odsetki: od dłużników . .	5.930 zł. 46½ ct.	
„ lokacyi w Banku kraj.	332 „ 69 „	
zwłoki	134 „ 42 „	6.397 „ 57½ „
Dywidendy od udziałów		300 „ — „
Dotacya krajowa		18.750 „ — „
Razem .		69.099 zł. 01½ ct

R o z c h ó d.

Pożyczki wydane:		
J. Górecki i Sp.	20.000 zł. — ct.	
Tow. stolarzy w Kalwaryi Zebrz.	5.000 „ — „	
Józef Trupkiewicz . . .	350 „ — „	
Jan i Karol Siomiakowie . .	600 „ — „	
Piotr Koszak	200 „ — „	
Roszkowscy Dr. Jan, Feliks i Leon	5.000 „ — „	
Stow. Pracy kobiet w Kołomyi .	400 „ — „	31.550 zł. — ct
Koszta ogólne		2.169 „ 01½ „
Stan lokacyi w Banku krajowym z dniem 30. czerwca 1899		35.380 „ — „
Razem .		69.099 zł. 01½ ct

B.

B i l a n s

stałego funduszu przemysłowego z dniem 30. czerwca 1899.

Stan czynny.

Kapitał z pożyczek udzielonych:			
przemysłowi tkackiemu	29	. 122.659 zł. 87 ct.	
„ skórnemu	10	. 33.619 „ 66 „	
„ drzewnemu	27	. 64.175 „ 92 „	
„ metalowemu	26	. 105.312 „ 17½ „	
„ keramicznemu	15	. 50.697 „ 62 „	
Innym gałęziom przemysłu	37	. 139.824 „ 12½ „	516.289 zł. 37 ct.
	144		
Udział w akcyjnej garbarni w Rzeszowie			25.000 „ — „
Udział w galic. akcyjnem Towarzystwie handlowem . .			25.000 „ — „
Udział w spółce komand. Bracia Muranyi, Stryjeński i Sp.			10.000 „ — „
Stan lokacyi w Banku krajowym z dniem 30. czerwca 1889			35.380 „ — „
Razem . . .			611.669 zł. 37 ct.

Stan bierny.

Aktywa przyjęte od Wydziału krajowego		
z dniem 1. stycznia 1888 . .	111.410 zł. 08 ct.	
mniej odpisy	34.464 „ 32 „	76.945 zł. 76 ct.
Dotacya krajowa 13 rat z funduszu krajow. od r. 1887—1899		443.750 „ — „
Przyrost po dzień 30. czerwca 1899		90.973 „ 61 „
Razem .		611.669 zł. 37 ct.

C.

Wyprowadzenie cyfrowe stanu pożyczek po dzień 30 czerwca 1899.

Stan pożyczek z dniem 31. grudnia 1898	524 730 zł. 81 ct.
Wydane pożyczki w I-szem półroczu 1899	31.550 „ — „
Razem . .	556.280 zł. 81 ct.
Spłaty pożyczek w I-szem półroczu 1897 wynosiły . .	39.991 „ 44 „
Stan pożyczek z dniem 30. czerwca 1899 . .	516.289 zł. 37 ct.

VI. Preliminarz na r. 1900.

Uchwalenie projektu preliminarza wydatków funduszu krajowego na cele popierania przemysłu w kraju na r. 1900, natrafiło w b. roku na niemałe trudności. Komisya miała z jednej strony na uwadze zasadniczą uchwałę Sejmu, który, licząc się z trudnem finansowem położeniem kraju, polecił Wydziałowi krajowemu zestawienie preliminarza budżetu krajowego na r. 1900 w tych mniej więcej granicach, co budżet tegoroczny — z drugiej zaś strony nie mogła spuszczać z oka najniezbędniejszych wymogów dalszego rozwoju akcyi przemysłowej, tak, ażeby nie popaść w szkodliwy zastój lub nawet cofać się z zajętego już stanowiska. Same zresztą uchwały Sejmu, że wspomnimy tylko o poleceniu tworzenia dalszych szkół przemysłowych, wskazywały Komisyi, że mimo trudnego położenia finansowego kraju, nie może układać preliminarza na r. 1900 ze szkodą dla podjętych już usiłowań w dalszem dźwiganiu przemysłu krajowego i przemysłowego wykształcenia ludności.

Budżet tegoroczny wykazuje w rubr. XVI., tj. w dziale wydatków na cele przemysłowe, ogólny wydatek w kwocie 225.254 zł. Zauważyć tu należy, iż w sumie tej mieści się znaczny stosunkowo kredyt nadzwyczajny i przygodny 15.000 zł., przeznaczony na urządzenie galicyjskiego pawilonu przemysłu artystycznego na wystawie wszechświatowej w Paryżu. Nie sądziła więc Komisya, aby, idąc w ślad za uchwałą Sejmu, polecającą zamknięcie się w cyfrach budżetu tegorocznego, miała projekt preliminarza rubr. XVI. w granicach całej wymienionej powyżej sumy konstruować i dlatego zamknęła swe wnioski w sumie o 7.636 zł. niższej, tj. w ogólnej kwocie 217.618., przypadających na fundusz krajowy, a to na podstawie cyfr szczegółowych, które dołączony tu ·/. sumaryusz obejmuje. ·/. Alleg. VII.

Wydział krajowy nie poszedł jednak za tymi wnioskami, lecz przystąpił do dalszej jeszcze redukcyi wydatków na cele przemysłowe. Jak ta redukcya

wypadła i na czem polega, wskazuje uchwalony ostatecznie przez Wydział krajowy preliminarz rubr. XVI. budżetu krajowego, który do sprawozdania niniejszego jest ·/. dołączony.

·/. Alleg. VIII.

Zbytecznem wydaje się nam wchodzić w szczegóły wszystkich różnic, które pomiędzy wnioskami Komisyi a uchwałą Wydziału krajowego zachodzą — dotkniemy jednak najważniejszych.

W dziale wydatków na szkoły przemysłowe uzupełniające skreślono 1000 zł., preliminowanych na uzupełnienie przyborów naukowych i druki administracyjne dla tychże szkół — pomimo, że w szkołach tej kategoryi stan przyborów naukowych wymaga uzupełnień poza drobnymi kredytami, które każda szkoła na środki naukowe dla uczniów corocznie ma do rozporządzenia — druki zaś, których szkoły corocznie dużo potrzebują, a któremi Komisya wszystkie szkoły zaopatruje, są na wyczerpaniu i nakład ich już z początkiem r. 1900 będzie musiał być na nowo podjęty.

Na nowe szkoły przemysłowe uzupełniające wstawił Wydział krajowy tylko 500 zł. zamiast projektowanych przez Komisyę 1000 zł. i obniżył do 2000 zł. kwotę 3000 zł., wstawioną na nowo założyć się mające szkoły zawodowe.

Największe jednak okrojenie nastąpiło w dziale zasiłków i pożyczek na cele przemysłowe. Komisya wstawiła tu, stosownie do uchwały Sejmu, zapadłej na posiedzeniu z d. 22. marca br., kwotę 37.500 zł. w. a. jako dalszą dotacyę dla kraj. funduszu przemysłowego, przeznaczonego na udzielanie pożyczek dla przemysłowców, nadto kwotę 3000 zł. w. a. jako kredyt na udzielanie zasiłków, celem zwiedzania wystawy paryskiej r. 1900. Obie te pozycye zostały przez Wydział krajowy skreślone.

Co do pierwszej z tych pozycyi uważa Komisya za swój obowiązek zauważyć, że uchylenie dalszej dotacyi funduszu przemysłowego i skazanie go jedynie na obroty, umożliwione dochodem z rat, spłacanych z pożyczek dawniejszych, ograniczyćby musiało bardzo dotkliwie udzielanie pomocy przemysłowcom krajowym, którzy właśnie w tym czasie, wskutek zachwiania się kredytu krajowego, bardziej niż kiedykolwiek na tę pomoc liczą. Wiele podań, wnoszonych o udzielenie pożyczek, musi być już dzisiaj dla braku funduszów odmownie załatwionych — cóżby więc nastąpiło wówczas, gdyby jeszcze i ten, już w roku bieżącym przewidziany i przez Sejm uchwalony przypływ, nie miał funduszu przemysłowego wzmocnić! Komisya żywi nadzieję, że Sejm nie zechce dopuścić do tej ostateczności, i podtrzymując swą tegoroczną uchwałę, raczy funduszowi przemysłowemu przewidziany przypływ na r. 1900 zapewnić.

Zwiedzenie wystawy paryskiej, nie dla czczej zabawy, lecz dla specyalnych studyów w różnych działach przemysłu, które na niej będą tak bogato reprezentowane, uważa Komisya także za rzecz ważną, zarówno dla niektórych kierowników szkół przemysłowych, jak i dla wykształceńszych przemysłowców, którzyby tam wiele mogli korzystać, lecz nie są w tem położeniu majątkowem, aby mogli koszta podróży i pobytu na wystawie z własnych funduszów opędzić. Komisya zdawała sobie jasno sprawę, że fundusz tego rodzaju mógłby być, przez niestósowne użycie go, bezcelowo roztrwonionym, lecz jeśliby sama obawa takiego roztrwonienia — całkiem nieuzasadniona, o ileby rozdawnictwo zasiłków w tym kierunku spoczywało w rękach Wydziału krajowego — miała udaremnić udzielanie pomocy w obznajomieniu się z ostatniemi kierunkami i wynikami pracy przemysłowej — to wypływającą stąd szkodę uważa Komisya za zbyt dotkliwą dla kierowników szkół przemysłowych i krajowych przemysłowców, którzy tak wiele mieliby się tam do nauczenia! Prawda, że przemysłowi naszemu nie równać się ze zdobyczami najbardziej ucywilizowanych narodów w dziedzinie przemysłu,

które na wystawie paryskiej ubiegać się będą o palmę pierwszeństwa — prawda, że może bezpośredniego zastosowania postępów owego przemysłu na naszym gruncie nie ma się co spodziewać, gdyż zbyt wielka przepaść czasu, wiedzy i potęgi finansowej dzieli nas od zachodniego przemysłu — lecz samo pobudzenie zmysłu spostrzegawczego tych, którzy się u nas przemysłem zajmują i zwrócenie go ku badaniom w kierunku ulepszeń, jakie się do naszych stosunków zastosować dadzą — samo przejęcie się wrażeniem tej potęgi, jaką jest na Zachodzie przemysł uważalibyśmy już za zdobycz, na którą poświęcenie drobnej stosunkowo kwoty z funduszów krajowych nie wydaje nam się zmarnowanym wydatkiem.

Pierwszy to raz znajduje się Komisya w tem położeniu, że musi zwrócić uwagę Sejmu na znaczne bardzo różnice, jakie pomiędzy projektowanym przez nią a uchwalonym przez Wydział krajowy preliminarzem zachodzą. Kwota, o którą Wydział krajowy propozycyę naszą obniża, nie jest małoznacząca, wynosi bowiem 47.907 zł. w. a. Nie można więc brać Komisyi za złe, że się w obronie krajowego przemysłu o przywrócenie skreślonych kwot upomina i prośbę o to przed Wysoki Sejm zanosi.

Kończąc niniejsze sprawozdanie, uprasza Komisya, ażeby Wydział krajowy raczył:

I. Przedłożyć Wysokiemu Sejmowi niniejsze sprawozdanie;

II. Przedstawić Wys. Sejmowi do stabilizowania na zajmowanych dotąd posadach:

a) Władysława Niemczynowskiego, kierownika krajowej szkoły stolarskiej w Kalwaryi Zebrzydowskiej;

b) Kaźmierza Jamroza, instruktora fachowego i kierownika warsztatu naukowego tkackiego w Kossowie.

We Lwowie d. 18 grudnia 1899.

Dr. Józef Wereszczyński
Zastępca Prezesa Kom. kraj. dla spr. przem.

Juliusz Starkel
Sekretarz Kom. kr. dla spr. przem.

Wykaz

kosztów utrzymania szkół przemysłowych uzupełniających w r. 1898/9.

(Według preliminarzy).

Liczba porząd.	Siedziba szkoły	Fundusze miejscowe						Subwencye				Razem
		Gminy	Fundacye	Kasy oszczęd.	Tow. zaliczkow.	Opłaty szk.	Inne fundusze	Rad powiatowych	Izb przem. handl.	Funduszu krajow.	Skarbu państwa	Razem
		zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.
1	Biała	590	—	200	—	120	40	200	400	738	670	2.958
2	Bochnia	500	—	—	—	—	—	—	—	506	5 6	1.512
3	Brody	300	—	—	—	—	—	100	500	400	400	1.700
4	Brzeżany	200	—	—	—	—	—	150	—	548	548	1.446
5	Buczacz	200	—	—	—	—	50	200	—	550	550	1.550
6	Drohobycz	300	—	25	10	—	—	150	—	686	657	1.828
7	Gor ice	200	—	—	150	—	—	200	150	438	438	1.576
8	Jarosław	250	—	—	—	—	—	200	—	535	635	1.620
9	Jasło	—	—	100	—	—	—	100	—	454	455	1.109
10	Kałusz	100	—	—	—	—	—	100	—	584	580	1.364
11	Kołomyja	520	—	—	—	—	336	150	—	490	490	1.986
12	Kraków na Kleparzu	838	8	—	—	—	—	—	—	838	834	2.518
13	„ w Ogr. ang.	702	8	—	—	—	—	—	—	702	702	2.114
14	„ na Smoleń.	663	8	—	—	—	—	—	—	663	624	1.958
15	„ na Kaźm. .	608	8	—	—	—	—	—	—	608	608	1.832
16	„ na Dojworz.	624	8	—	—	—	—	—	—	624	624	1.880
17	Krosno	250	—	—	—	—	—	100	—	622	624	1.596
18	Łańcut	120	—	—	—	—	—	150	—	456	455	1.181
19	Lwów im, św. Anny	654	—	—	—	—	—	—	—	654	654	1.962
20	„ „ Anton.	641	—	—	—	—	—	—	—	642	640	1.923
21	„ „ Czackiego	630	—	—	—	—	—	—	—	630	630	1.890
22	„ „ Elżbiety	484	—	—	—	—	—	—	—	484	484	1.452
23	„ Konarsk.	484	—	—	—	—	—	—	—	484	484	1 452
24	„ , św. Marc.	641	—	—	—	—	—	—	—	642	640	1.923
25	„ , Piramow.	484	—	—	—	—	—	—	—	484	484	1.452
26	„ , Staszica	654	—	—	—	—	—	—	—	654	654	1.962
27	„ , Mickiew.	664	—	—	—	—	—	—	—	664	664	1.992
28	„ izr. im. Bern.	—	1.350	—	—	—	100	—	—	500	500	2.450
29	Myślenice	200	—	—	—	—	—	200	—	422	422	1.244
30	Nowy Sącz . . .	200	—	200	—	—	200	300	100	681	681	2.362
31	Nowy Targ . . .	100	—	—	72		50	200	—	591	579	1.592
32	Przemyśl I. . . .	500	—	—	—	—	—	300	—	428	430	1.658
33	Przemyśl II. . . .	200	—	—	—	—	—	—	—	507	585	1.292
34	Podgórze	465	—	—	—	—	—	50	—	505	505	1.525
35	Rzeszów	140	150	100	—	—	—	100	—	635	635	1.760
36	Sambor	150	—	—	—	—	—	100	—	661	635	1.546
37	Sanok	368	—	—	—	—	—	—	—	576	576	1.520
38	Stanisławów . . .	300	—	150	—	—	50	100	—	898	948	2.446
39	Stary Sącz . . .	300	—	—	—	—	—	150	100	447	447	1.444
40	Stryj	300	—	—	100	—	200	100	—	467	467	1.634
41	Sądowa Wisznia .	50	—	—	—	—	100	50		510	510	1.220
42	Tarnopol	448	—	—	—	—	—	50	100	555	561	1.714
43	Tarnów	400	—	150	—	—	—	200	--	578	578	1.906
44	Wadowice	400	—	200	—	—	—	100	—	481	481	1.662
45	Wieliczka	400	—	—	—	—	—	50	—	416	416	1.282
46	Żółkiew	300	—	—	—	—	—	200	—	438	436	1.374
47	Żywiec	200	—	—	—	—	—	100	—	740	740	1.780
	Razem .	17.722	1.540	1.125	332	120	1.126	4.150	1.350	26.816	26.866	81.147

Wykaz

kosztów utrzymania szkół zawodowych w roku 1898/9.

(Według preliminarzy.)

Liczba porządkowa	Nazwa zakładu	Fundusze miejscowe				Subwencye			Razem
		Gminy	Fundacye i kasy oszczędności	Z innych źródeł miejscowych	Ze sprzedaży wyrobów	Rad powiatowych	Fund szu krajowego	Skarbu państwa	
		zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.
1	Czerwona Wola, szkoła koszykarska	—	—	—	1.500	200	1.000	1.000	3.700
2	Dżurów „ „	—	—	—	1.000	150	521	521	2.192
3	Rudki „ „	—	—	—	1.200	305	465	465	2.435
4	Skołyszyn „ „	—	—	—	800	—	1.035	600	2.435
5	Strychańce „ „	66	—	—	800	200	852	600	2.518
6	Wojsław „ „	—	—	50	860	200	970	500	2.580
7	Zator „ „	100	—	—	500	100	680	600	1.980
8	Grybów, szkoła kołodziejska . .	—	—	—	1.800	100	2.440	1.350	5.690
9	Grzymałów „ „ . .	—	—	—	5.700	500	1.610	1.550	9.360
10	Kamionka str., szkoła kołodziejska	—	—	—	4.800	—	4.096	1.400	10.296
11	Stanisławów, szkoła stolarska .	800	200	—	1.800	100	3.390	1.200	7.490
12	Kalwarya „ „ .	—	—	—	860	—	3.610	1.200	5.670
13	Jaworów, szkoła zabawkarska .	—	—	—	600	100	1.690	—	2.390
14	Kołomyja, szkoła garncarska .	—	—	—	1.800	—	4.380	3.000	9.180
15	Poremba „ „ .	—	-	150	1.350	50	1.020	1.800	4.370
16	Touste „ „ .	—	—	—	1.200	—	1.190	1.300	3 690
17	Rata, kurs garncarski . . .	—	—	—	1.000	—	2.280	—	3.280
18	Uhnów, szkoła szewska . .	100	—	—	960	200	1.340	600	3.200
19	Witków „ „ . .	—	—		1.200	—	2.102	800	4.102
20	Stary Sącz „ „ . .	300	—		940	200	1.394	600	3.434
21	Drohobycz „ „ . .	—	—	50	—	150	780	200	1.180
22	Dobczyce „ „ . .	—	—	—	500	—	1.900	300	2.700
23	Krosno szkoła tkacka . . .	—	—	—	2.000	200	4.610	3.500	10.310
24	Gliniany*) „ „ . .	—	—	—	—	50	1.696	1.100	2 846
25	Gorlice „ „ . .	—	—	—	—	200	350	350	900
26	Korczyn „ „ . .	—	—	—	—	—	1.080	720	1.800
27	Kosów „ „ . .	40		—	—	150	1 388	700	2.278
28	Łańcut „ „ . .	250	—	—	—	300	1.130	400	2.080
29	Rychwałd „ „ . .	—	—	—	—	200	1.055	500	1 755
30	Wilamowice „ „ . .	200		—	—	50	700	350	1.300
31	Rakszawa, szkoła sukiennicza .	—	—	—	—	500	4.424	2.500	7.424
32	Radymno, wazsztat powroźniczy	100	—	—	—	50	630	500	1.280
33	Kańczuga, szkoła koronkarska .	24	—	—	1.500	100	861	600	3.085
34	Zakopane „ „ . .	—	—	—	2.683	—	2.167	700	5.500
35	Maków, szkoła hafciarska . .	48	—	—	150	25	794	400	1.417
	Razem . .	2028	200	250	37.453	4380	59.630	31.906	135.847

*) Szkoły tkackie pracują na rachunek związanych z niemi towarzystw tkackich, dlatego dochód ze sprzadaży wyrobów nie jest wprowadzany do preliminarzy.

Frekwencya szkół przemysłowych zawodowych w r. 1898/9.

Licz. porz.	Nazwa zakładu	Liczba uczniów (uczennic)						Pracowało razem uczniów (uczennic)		Uwaga
		zwyczajnych w klasie				nadzwyczajn.	Razem			
		I.	II.	III.	IV.					
	I. Dla wyrobów koszykarskich.									
1	Czerwona Wola, szk. koszyk.	15	17	—	—	6	38	w koszykarstwie		
2	Dżurów „ „	8	6	2	4	4	24			
3	Rudki „ „	7	26	5	—	4	42			
4	Skołyszyn „ „	14	1	4	—	1	20			
5	Strychańce „ „	7	8	—	-	—	15			
6	Wojsław „ „	2	4	—	—	2	8			
7	Zator „ „	2	7	2	—	—	11		158	
	II. Dla wyrobów kołodziejskich.									
8	Grybów, szkoła kołodziejska	10	5	11	4	—	30	w kołodziejstwie		
9	Grzymałów „ „	5	13	10	4	—	32			
10	Kamionka str., szk. koł. cieś.	19	8	12	6	-	45		107	
	III. Dla wyrobów stolarskich.									
11	Kalwarya, szkoła stolarska .	4	13	2	—	1	20	w stolarstwie		
12	Stanisławów, „ „ .	23	12	9	3	6	53		73	
	IV. Dla zabawek z drzewa.									
13	Jaworów	16	8	—	—	12	36	w zabawkarstwie	36	
	V. Dla wyrobów garncarskich.									
14	Kołomyja, szkoła garncarska .	8	5	4	—	12	29	w garncarstwie		
15	Poremba „ „	7	3	—	—	1	11			
16	Touste „ „	5	1	2	—	4	12			
17	Rata, kurs ganncarski . .	—	—	—	—	20	20		72	
	VI. Dla wyrobów szewskich.									
18	Dobczyce, szkoła szewska . .	11	8	—	—	—	19	w szewstwie		
19	Drohobycz „ „ . .	—	—	--	—	20	20			
20	Stary Sącz „ „ . .	10	8	6	6	—	30			
21	Uhnów „ „ . .	10	11	-	—	—	21			
22	Witków „ „ . .	12	7	9	3	—	31		121	
	VII. Dla wyrobów tkackich.									
23	Gliniany, szkoła tkacka . .	7	13	4	—	5	29	w tkactwie		
24	Gorlice „ „ . .	2	6	3	—	—	11			
25	Korczyna „ „ . .	6	4	7	1	-	18			
26	Kosów „ „ . .	5	6	7	—	1	19			
27	Krosno „ „ . .	13	10	3	—	--	26			
28	Łańcut „ „ . .	12	5	3	—	4	24			
29	Rychwałd „ „ . .	3	5	2	—	—	10			
30	Wilamowice „ „ . .	8	5	3	—	2	18			
31	Rakszawa, szkoła sukiennicza	16	9	2	—	1	28		183	
	VIII. Dla wyrobów powroźniczych.									
32	Radymno	7	5	—	—	19	31	w powroźnictwie	31	
	IX. Dla wyrobów koronkarskich.									
33	Kańczuga, szkoła koronkarska	16	14	9	—	—	39	w koronkarstwie		
34	Zakopane „ „	28	12	8	22	3	73		112	
	X. Dla wyrobów hafciarskich.									
35	Maków	14	12	10	—	5	41	w hafciarstwie	41	
	Razem . .	332	277	139	53	133	934		934	

Instrukcya

do udzielania nauki rysunków w krajowych szkołach koszykarskich.

1. Praktyczna nauka koszykarstwa powinna być posiłkowana o ile możności nauką rysunku zawodowego, tak, ażeby w uczniu utrwalić wprawę mierzenia przedmiotów przy pomocy oka i ręki, wykształcić jego smak dla pięknych linii i kształtów i wbić mu w pamięć zasadnicze formy i rozmiary wyrobów koszykarskich.

2. Ćwiczenia rysunkowe uczniów odbywać się mają w czterech godzinach tygodniowo, tj. dwa razy po 2 godziny przez cały dwuletni kurs nauki w szkole koszykarskiej. Czas wybierać trzeba na nią taki, ażeby uczeń nie przechodził odrazu od pracy warsztatowej do rysunków, tj, żeby ręka jego była należycie wypoczęta i zdolna do pewnego i delikatnego posługiwania się ołówkiem.

3. Nauką rysunków ucznia ma przedewszystkiem kierować sam Instruktor, baczny na to, aby ćwiczenia nie schodziły na rysowaniu bezcelowych form, lecz były w ścisłym związku z formami wyrobów koszykarskich. Zadaniem Instruktora będzie też pracować nad sobą samym, aby nabył łatwości w rysowaniu form koszykarskich i przestrzegał metodycznego postępu w ćwiczeniach rysunkowych uczniów, tak, iżby postępowali stopniowo od form łatwych do trudniejszych i nie posuwali się dalej, dopóki form poprzednich dokładnie nie odtworzą.

4. Ćwiczenia rysunkowe nie mogą być szeroko na wstępnych elementach rysunku wolnoręcznego oparte. Należy je traktować wprost jako rysunek techniczny, ściśle do zakresu koszykarskiego zastosowany, a przeto dopuścić odrazu użycie przyborów pomocniczych Pierwsze ćwiczenia odbywać się mają na zeszytach kropkowanych o jednocentymetrowej odległości, a pierwszemi formami będą prostolinijne figury geometryczne równoległoboku, kwadratu, trójkąta, najzwyczajniejszych, w koszykarstwie zastosowanie znaleść mogących wieloboków, wreszcie koła i elipsy w takich podziałach i kombinacyach, jakie się znajdują w podręcznikach do nauki rysunków dla szkół ludowych. Ćwiczenia te mogą być skrócone a nawet całkiem pominięte, jeśli je uczeń odbywał już z dobrym postępem w szkole ludowej. W takim razie przejść należy wprost do rysunku plecionek koszykarskich na podstawie wzorów, podanych w wydanem przez c. k. Ministerstwo wyznań i oświecenia dziele p. t. „Vorbilder und Lehrgänge für die Korbflechtindustrie“ (tabl 18, 19, 20 i inne), na wstępie z wzoru rysunkowego, dalej zaś z plecionki rzeczywistej, umyślnie w tym celu wykonanej. Dalszy tok nauki opiera się już na rysunku całych wyrobów koszykarskich, począwszy od najłatwiejszych aż do najtrudniejszych, już to z wzorów rysunkowych i wydanego dla szkół cennika ilustrowanego, już to z natury. Rysunki mają być wykonane tylko ołówkiem średniej twardości.

5. Należy ucznia zachęcać, ażeby rysunki swe wykonywał o ile możności z wolnej ręki, ma jednak być mu oddaną do posługi linijka podziałkowa, a w miarę potrzeby cyrkiel do sprawdzania rozmiarów i poprawiania form w wolnoręcznym rysunku nieudałych. Należy przytem przestrzegać jak najściślej, aby uczeń każdą formę rysował w danych z góry wymiarach. Dla ćwiczenia powinien mu Instruktor od czasu do czasu zadawać, w jakich wymiarach rysunek ma wykonać, lub w jakim stosunku rysowany z natury przedmiot zmniejszyć lub zwiększyć Ostatecznie będzie uczeń, dla ułatwienia i przyspieszenia pracy, wykonywać rysunki całych wyrobów koszykarskich w zeszytach o papierze kratkowanym i kratkach półcentymetrowych. Podstawny stosunek wymiarów przy rysowaniu przedmiotów będzie tu 1 do 5 lub 1 do 10 w miarę wielkości rysowanego przedmiotu w naturze i rozmiarów zeszytu. Zeszyt rysunkami takimi zapełniony ma uczniowi służyć wprost za podstawę do praktycznego wykonywania przedmiotów, zabiera go więc uczeń ze sobą jako podręcznik warsztatowy, gdy szkołę opuszcza.

Przy perspektywicznem odtwarzaniu widzianych wyrobów, tak, jak są pospolicie w cennikach przedstawiane, sprawdzi Instruktor przedewszystkiem, jak uczeń przedmiot do zdjęcia zeń rysunku ustawia, co i w jakiem położeniu widzi i wytłumaczy mu praktycznie, co i jak ma być w rysunku przedstawionem.

6. Gdyby Instruktor nie był w stanie nauką rysunku z korzyścią dla uczniów kierować, a był ktoś inny na miejscu, ktoby naukę tego przedmiotu mógł objąć — przedstawi Zarząd szkolny Komisyi krajowej dla spraw przemysłowych, względnie Wydziałowi krajowemu, wniosek o poruczenie nauki rysunków specyalnemu nauczycielowi.

7. Zarząd szkoły zaopatrywać będzie uczniów bezpłatnie w potrzebne do rysunków przybory i wydatek na nie pokrywać z kredytu, przeznaczonego na środki naukowe.

Sprawozdanie

z czynności krajowej keramicznej Stacyi doświadczalnej przy c. k. Szkole politechnicznej we Lwowie za czas od 15. listopada 1898 do 1. grudnia 1899 r.

W myśl statutu Stacyi keramicznej przedkładam:

I. Stacya jako zakład naukowy praktyczny.

Słuchacze III. i IV. roku technologii chemicznej c. k. Szkoły politechnicznej odbyli w czerwcu i lipcu 1899 w Stacyi keramicznej praktykę laboratoryjną, niemniej zwiedzili fabrykę dachówek felcowanych prasowanych na Janowskiem we Lwowie pod kierownictwem podpisanego.

II. Stacya jako zakład do badania materyałów surowych i popierania technicznemi orzeczeniami przemysłu keramicznego i szkolnictwa garncarskiego.

a) Załącznik pod 1. wykazuje gliny i piaski, które Stacya zbadała i stronom orzeczenie fachowe wydała.

b) Wyroby garncarskie niekamionkowe, t. zw. zwykłe, zaopatrywane bywają ogólnie tak u nas jak i za granicą kraju szkliwem ołowiowem lub emalią ołowiową. Zawierają one prawie zawsze jedną część wolnego tlenku ołowiowego w szkliwie, względnie w emalii rozpostartego. Z tej przyczyny takie garncarskie naczynie szklone lub emaliowane jest w użyciu kuchennem szkodliwe zdrowiu, a w czasie jego fabrykacyi narażeni są robotnicy na częściowe zatrucie tlenkiem ołowiowym, który sprowadza różnorodne choroby nerwowe i żołądkowe.

We wszystkich państwach cywilizowanych istnieją przepisy sanitarne, janim warunkom (próbom) odpowiadać ma garncarskie kuchenne naczynie emaliowane. Obawa, czy szklone lub emaliowane naczynie garncarskie jest normalne, powstrzymuje inteligentną część ludności od kupna wogóle tych wyrobów garncarskich, zaczem przemysł garncarski stale podupada.

Po licznych doświadczeniach sporządziłem szkliwo bezołowiowe i emalię bezołowiową dla wyrobów garncarskich i kaflarskich. Wytapiają się one z poły-

skiem w temperaturze glin garncarskich i kaflarskich, wiążą się dobrze z masą czerepu, są porcelanowej białości i wytrzymałe w użyciu kuchennem, a niemniej ceną przystępną ich fabrykatu umożliwiają, by zdrowotne szkliwo bezołowiowe i emalię bezołowiową wprowadzić do postępowego przemysłu garncarskiego i kaflarskiego.

Zastosowując je w przemyśle garncarskim, rozpowszechniłoby się zwykłe naczynie garncarskie jako zdrowotne i tanie w najszerszych kołach ludności tak zamożnej jak i mniej zamożnej.

Aby dalszym opisem fachowym, technicznym, nie należącym tutaj, nie rozszerzać tego sprawozdania niepotrzebnie, zaznaczę tylko, że te nowe wyroby garncarskie i kaflarskie wystawię do oceny na wystawie powszechnej w Paryżu 1900 r.

c) Krajowy garncarski „Kurs majsterski" w Racie obok Rawy ruskiej ukończony został 1. lipca 1899, wykształciwszy 20 czeladników i majstrów dla wyrobu naczynia kamionkowego z glin ogniotrwałych okolicy tamtejszej. Od 1. lipca 1899 zaś pracuje Zakład racieński produkcyjnie, a to głównie z 2 przyczyn. Najpierw, by mniej zamożnym ukończonym uczniom „Kursu" dostarczyć zarobku przez sporządzanie naczynia kamionkowego. Powtóre, aby zatrzymać i zwiększyć liczbę miejsc dla sprzedaży naczynia kamionkowego na targach tygodniowych.

Naczynie kamionkowe Zakładu racieńskiego jest dobre i tańsze, niż zagraniczne. Zyskało sobie temi zaletami do tyla opinię, że nietylko w okolicy racieńskiej, ale i na targach okolicznych 14. miast i miasteczek z łatwością się je sprzedaje.

Założenie 2. garncarń dla naczynia kamionkowego, jednej w Potyliczu a jednej w Siedliskach, umożliwiłoby, że garncarstwo kamionkowe w Galicyi wschodniej nietylkoby niebawem powstało, ale i zyskałoby stałą podstawę do utrzymania się.

Korzyści stąd byłyby dla kraju i dla uczniów „Kursu" wielorakie. — Pracując za opłatą na rzecz funduszu utrzymania garncarń krajowych w dobrym stanie, czy to kolejno czy zbiorowo na swój rachunek własny, mieliby pracownicy, ukończeni uczniowie „Kursu", możność zużytkowania nabytej na „Kursie" wiedzy, ludności zaś okolicy bliższej i dalszej dostarczanoby naczynia kamionkowego dobrego i tańszego, niż zagraniczne.

d) Po zwinięciu 1. lipca 1899 krajowego naukowego „Warstatu" garncarskiego w Porembie i powstaniu fabryki naczynia kamionkowego hr. Józefa Szembeka w realności byłego „Warstatu", zyskali uczniowie pozostali „Warstatu" możność zarobkowania w garncarstwie kamionkowem.

Z uwagi, że krajowa Szkoła garncarsko-kaflarska w Kołomyi, obejmująca i kurs dla nauki wyrobu dachówek i rurek drenowych, miała z końcem roku naukowego 1898/1899 tylko 13. uczniów zwyczajnych, a z tych jedenastu stypendystów, przedłożyłem umotywowane wnioski, ażeby drugiej takiej Szkoły garncarsko-kaflarskiej nie zakładano, a krajową Szkołę garncarską w Kołomyi ażeby przeniesiono do innego większego miasta, niż Kołomyja, niemniej by naukę w tej Szkole rozszerzyć działem nauki wyrobów kamionkowych.

Dla uczniów zaś zamiejscowych by utworzyć kilkanaście stypendyów, co łatwo da się uczynić, ponieważ funduszowi krajowemu odpadnie koszt cały, wykładany dotąd na utrzymanie kraj. naukowego „Warstatu" garncarskiego.

e) W wykonaniu fachowego nadzoru nad szkołami, zlustrowałem krajowy garncarski „Kurs" majsterski w Racie, krajową Szkołę garncarską w Kołomyi i krajowy naukowy „Warstat" garncarski w Toustem.

f) Krajowej szkole garncarskiej w Kołomyi i kraj. naukowemu „Warstatowi“ garncarskiemu w Toustem udzieliła Stacya keramiczna przepisów technicznych nowych dla sporządzenia wyrobów keramicznych, niemniej zajmywała się stale Stacya keramiczna kraj. garncarskim „Kursem“ majstarskim w Racie.

g) Jak rokrocznie udzielała Stacya keramiczna i w roku sprawozdawczym Wydziałowi krajowemu, Komisyi krajowej dla spraw przemysłowych, stronom prywatnym i zakładom przemysłowym opinii fachowych.

Edmund Krzen
inż. kierownik stacyi keramicznej
doświadczalnej.

Załącznik do punktu a) sprawozdania krajowej keramicznej Stacyi doświadczalnej.

Wykaz

glin i piasków z oznaczeniem ich przydatności do celów keramicznych przemysłowych, za czas od 14. listopada 1898 do 1. grudnia 1899, zbadanych przez kraj. keramiczną Stacyę doświadczalną przy c. k. Szkole politechnicznej we Lwowie.

Liczba porządkowa	Piasek, glina pochodzi: Gmina	Powiat	Liczba piasku	Piasek do celow keramiczn. przydatny	nieprzydatny	Liczba glin	Czy glina ta przydatna na: cegły	dachówki zwykłe	dachówki falcow.	rurki drenowe	piece kaflowe	wyr. garn. zwyk.	fajans emaliow.	wyroby ogniotrwałe: cegły	naczynie kamionkowe	inne ogniotrwałe	Przydatne do schudzenia glin tłustych	Nieprzydatne na wyroby keramiczne	UWAGA
1	Balice (ob. dw.)	Mościska				1	1	1	1	1	1	1							
2	Bełżec " "	Złoczów				1	1												
3	Honiatycze " "	Rudki				1	1												Znak 1 zastępuje słowo „tak“
4	Hordynia " "	Sambor				1	1												
5	Jabłonki " "	Lisko				2	1												
6	Jezierzany " "	Borszczów				1	1										1		
7	Z dóbr Skarbu kopyczynieck.	Husiatyn				2	1	1	1	1	1								
	" " "	"				1	1												
8	Korniaktów (ob. dw.)	Łańcut				5	1	1	1	1									
	" " "	"				4	1										1		
9	Lwów, fabryka dachówek	Lwów miasto				1	1												Na zendrówki
10	Lwów, cegielnia p. J. Schirmera	"				2	1												
			4	1															
11	Mużyłów (ob. dw.)	Podhajce				1	1												
12	Myślenice (cegielnia)	Myślenice				2	1												
13	Niebocko (ob. dw.)	Brzozów				1	1												
14	Oryszkowce " "	Husiatyn				4	1	1	1	1	1	1							
15	Pacyków " "	Stanisławów				1	1	1	1	1	1	1							
16	Podhajce miasto	Podhajce				2	1	1	1	1	1	1							
	" "	"				1	1												
	" "	"				1	1										1		
17	Podlipce (ob. dw.)	Złoczów				1	1			1									
18	Rzeczyce " "	Rawa ruska				1	1												
19	Sokal (cegielnia)	Sokal				2	1										1		
20	Straszęcin (ob. dw.)	Ropczyce				3	1	1	1	1	1	1							
			2	1															
21	Tarnowiec " "	Tarnów				1	1	1	1	1	1	1							
22	Ulwówek " "	Sokal				1	1												
23	Werynia " "	Kolbuszowa				1	1												
24	Wiszniów " "	Rohatyn				1	1	1		1	1								

Wykaz zasiłków stypendyjnych,

przedstawionych Wydziałowi krajowemu do udzielenia uczniom szkół przemysłowych i handlowych

w roku szkolnym 1898/9.

Liczba porządkowa	Imię i nazwisko stypendysty (stypendystki) lub ryczałt	Zakład w którym stypendysta się kształci	Wysokość zasiłku stypendyjnego	
			miesięcznie	rocznie lub jednorazowo
			złr.	złr.
1	Ryczałtowy zasiłek	Czerwona Wola szkoła koszykarska	—	500
2	Ryczałtowy zasiłek	Dżurów szkoła koszykarska	—	300
3	Ryczałtowy zasiłek	Rudki szkoła koszykarska	—	200
4	Ryczałtowy zasiłek	Strychańce szkoła koszykarska	—	200
5	Jędryś Stanisław	Skołyszyn szkoła koszykarska	5	—
6	Gorczyca Marcin		5	—
7	Panek Michał		5	—
8	Wolak Jan		4	—
9	Jamróg Józef		4	—
10	Such Jan		4	—
11	Stolarz Stanisław		4	—
12	Stawarz Władysław		4	—
13	Kowalski Antoni		3	—
14	Placek Jędrzej		3	—
15	Ryczałtowy zasiłek	Wojsław szkoła koszykarska	—	150
16	Ryczałtowy zasiłek	Zator szkoła koszykarska	—	200
17	Liszka Aleksander	Grybów naukowy warsztat kołodziejski	4	—
18	Horoszczak Kalikst		4	—
19	Kumorkiewicz Stanisław		3	—
20	Petryło Andrzej		3	—
21	Seweryński Jan		3	—
22	Rak Józef		3	—
23	Zieleń Paweł		3	—
24	Petryło Jan		3	—
25	Smoleń Józef		3	—
26	Kuziak Józef		3	—

Liczba porządkowa	Imię i nazwisko stypendysty (stypendystki)	Zakład w którym stypendysta się kształci	Wysokość zasiłku stypendyjnego miesięcznie zlr.	rocznie lub jednorazowo zlr.
27	Maksymowicz Eugeniusz	Kamionka strumiłowa szkoła kołodziejstwa i ciesielstwa	6	—
28	Kruczkowski Józef		5	—
29	Figiela Franciszek		4	—
30	Rękas Jan		4	—
31	Haber Andrzej		3	—
32	Hyk Wawrzyniec		3	—
33	Semenów Tomasz		3	—
34	Robak Paweł		3	—
35	Gaba Mikołaj		3	—
36	Mielnik Piotr		3	—
37	Wikenheiser Jan		3	—
38	Nowosad Stanisław		2	—
39	Maksymowicz Eustachy		2	—
40	Bochenek Aleksander	Zakopane rządowa szkoła zawodowa przemysłu drzewnego	4	—
41	Cieśla Józef		4	—
42	Kozak Jan		4	—
43	Mądro Teodor		4	—
44	Szal Józef		4	—
45	Kuźniar Stanisław		4	—
46	Rzepka Józef		4	—
47	Wróbel Antoni		4	—
48	Gajda Stanisław		4	—
49	Hoły Karol		3	—
50	Kucharzyk Franciszek		3	—
51	Smerecki Antoni		3	—
52	Czepiel Józef		3	—
53	Gut Tomasz		3	—
54	Płatko Mieczysław		3	—
55	Madej Jan		3	—
56	Jarząbek Franciszek		3	—
57	Graca Andrzej		3	—
58	Solak Antoni		3	—
59	Kopytowski Józef		3	—
60	Kaliciński Ludwik		3	—
61	Wilk Józef		3	—
62	Krawczyński Maryan		2	—
63	Chrobok Walenty		2	—
64	Kobiałka Józef		2	—
65	Jachimowski Jan		2	—
66	Kuziel Piotr		2	—
67	Kisała Józef		2	—
68	Kozaczek Michał		2	—
69	Wróbel Wojciech		2	—
70	Walkowski Maciej		2	—
71	Budacki Marcin		2	—
72	Śmietana Czesław		2	—
73	Studnicki Teofil		2	—
74	Puchajda Adam		2	—
75	Kaliciński Józef		2	—
76	Zapolski Józef		2	—

Liczba porządkowa	Imię i nazwisko stypendysty (stypendystki)	Zakład w którym stypendysta się kształci	Wysokość zasiłku stypendyjnego miesięcznie zł r.	Wysokość zasiłku stypendyjnego rocznie lub jednorazowo zł r.
77	Hennig Stanisław	Kołomyja rządowa szkoła zawodowa, przemysłu drzewnego	4	—
78	Lewicki Józef		4	—
79	Peczerski Włodzimierz		4	—
80	Koczij Onysym		3	—
81	Kordzikowski Władysław		3	—
82	Berezowski Bronisław		3	—
83	Kraft Karol		3	—
84	Perczyński Jan		3	—
85	Fedewicz Leon		3	—
86	Szaleniec Franciszek		3	—
87	Śliwiński Wilhelm		3	—
88	Święcicki Jan		2	—
89	Fogelman Władysław		2	—
90	Ryczałtowy zasiłek	dla uczniów w internacie	—	380
91	Hrankowski Michał	Stanisławów krajowa szkoła stolarska	6	—
92	Kuczerak Prokop		6	—
93	Wałachiewicz Leon		6	—
94	Osak Stanisław		4	—
95	Stokłosa Antoni		4	—
96	Żmurkiewicz Józef		4	—
97	Kunaszowski Roman		4	—
98	Dyrdziński Walenty		4	—
99	Siedziński Julian		4	—
100	Turnus Paweł		3	—
101	Długosz Marcin		3	—
102	Stolarczuk Paweł		2	—
103	Folik Alfred		2	—
104	Łuceńko Jan		2	—
105	Malcher Stanisław	Kalwarya krajowa szkoła stolarska	6	—
106	Szemla Józef		6	—
107	Grochalski Jan		5	—
108	Radzik Jakób		5	—
109	Malejka Marcin		5	—
110	Litwiniszyn Edward		4	—
111	Tyrała Tomasz		4	—
112	Kossowski Józef		3	—
113	Moskała Julian		3	—
114	Wojnowski Kazimierz		3	—
115	Gramatyka Czesław		3	—
116	Ryczałtowy zasiłek	Jaworów krajowy warsztat naukowy dla wyrobu zabawek	—	200

Liczba porządkowa	Imię i nazwisko stypendysty (stypendystki)	Zakład w którym stypendysta się kształci	Wysokość zasiłku stypendyjnego miesięcznie zł.	Wysokość zasiłku stypendyjnego rocznie lub jednorazowo zł.
117	Dąbrowski Franciszek	Kołomyja krajowa szkoła garncarska	6	—
118	Białoskórski Józef		4	—
119	Morawski Władysław		3	—
120	Piekalski Wincenty		3	—
121	Berezowski Ignacy		3	—
122	Turzański Jan		3	—
123	Patkowski Ignacy		3	—
124	Pawłowski Dymitr		3	—
125	Wizerkaniuk Eliasz		3	—
126	Ryczałtowy zasiłek	Stary-Sącz krajowy warstat szewski	—	300
127	Ryczałtowy zasiłek	Uhnów krajowa szkoła szewska	–	300
128	Ryczałtowy zasiłek	Witków krajowy warsztat szewski	—	300
129	Pliś Jakób	Rakszawa krajowa szkoła sukiennicza	7	—
130	Lampiński Władysław		5	—
131	Soja Jan		5	—
132	Szpunar Franciszek		5	—
133	Trąd Antoni		5	—
134	Cygan Władysław		4	—
135	Derlat Józef		4	—
136	Miłoś Walenty		4	—
137	Stępień Antoni		4	—
138	Sulik Franciszek		4	—
139	Babiarz Ignacy		3	—
140	Dec Józef		3	—
141	Kilian Jan		3	—
142	Turosz Karol		3	—
143	Dec Stanisław		2	—
144	Dudek Jakób		2	—
145	Szlachetka Jan		2	—
146	Góreczny Franciszek		2	—
147	Walawender Franciszek		2	—
148	Ryczałtowy zasiłek	dla uczniów I. klasy	—	48
149	Ryczałtowy zasiłek	Gliniany krajowy warsztat tkacki	—	400

Liczba porządkowa	Imię i nazwisko stypendysty (stypendystki) lub ryczałt	Zakład w którym stypendysta się kształci	Wysokość zasiłku stypendyjnego miesięcznie zł.	rocznie lub jednorazowo zł.
150	Ryczałtowy zasiłek	Łańcut krajowy warsztat tkacki	—	250
151	Ryczałtowy zasiłek	Krosno krajowa szkoła tkacka	—	900
152	Ryczałtowy zasiłek	Kosów krajowy warsztat tkacki	—	300
153	Ryczałtowy zasiłek	Rychwałd krajowy warsztat tkacki	—	200
154	Ryczałtowy zasiłek	Wilamowice krajowy warsztat tkacki	—	250
155	Ryczałtowy zasiłek	Zakopane krajowa szkoła koronkarska	—	200
156	Marków Agnieszka	Kańczuga szkoła koronkarska	5	—
157	Ryczałtowy zasiłek	Maków krajowa szkoła hafciarska	—	200
158	Kułacz Józef	Lwów c. k. państwowa szkoła przemysłowa	12	—
159	Harkala Andrzej		12	—
160	Gruszecki Franciszek		10	—
161	Pendiuk Józef		10	—
162	Franczuk Maryan		10	—
163	Garnowski Maciej		10	—
164	Chudzikowski Karol		10	—
165	Seniów Bazyli		10	—
166	Kaniak Józef		8	—
167	Rzeczycka Helena		8	—
168	Fiszer Katarzyna		8	—
169	Reichardt Leontyna		8	—

Liczba porządkowa	Imię i nazwisko stypendysty (stypendystki)	Zakład w którym stypendysta się kształci	Wysokość zasiłku stypendyjnego miesięcznie złr.	rocznie lub jednorazowo złr.
170	Stefaniówna Domicela	Lwów c. k. państwowa szkoła przemysłowa	8	—
171	Jarkówna Marya		6	—
172	Senisson Wiktorya		6	—
173	Zbarańska Michalina		6	—
174	Kulczycka Anna		6	—
175	Bubesówna Katarzyna		6	—
176	Bażan Włodzimierz	Kraków c. k. państwowa szkoła przemysłowa	15	—
177	Przeniesławski Stanisław		15	—
178	Tabeński Józef		15	—
179	Pawłowski Antoni		15	—
180	Lonbard Jan		15	—
181	Czerwień Piotr	Świątniki c. k. zawodowa szkoła ślusarska	4	—
182	Malc Mikołaj		4	—
183	Socha Marcin		4	—
184	Wilkosz Jan		4	—
185	Bujas Józef		4	—
186	Bobrowski Karol		4	—
187	Uscki Piotr		4	—
188	Kwintowski Ludwik		3	—
189	Krawczuk Bronisław		3	—
190	Walas Piotr		3	—
191	Warchałowski Tadeusz		3	—
192	Gawor Stanisław		3	—
193	Gniadek Jan		3	—
194	Kwaśniewski Edmund		3	—
195	Serek Bartłomiej		3	—
196	Synowiec Stanisław		3	—
197	Wcisło Jędrzej		3	—
198	Bujas Jan		3	—
199	Synowiec Stanisław II.		3	—
200	Drapich Jan		3	—
201	Wcisło Wojciech		3	—
202	Stopka Stanisław		3	—
203	Synowiec Piotr		3	—
204	Szlaga Jakób		3	—
205	Ryczałtowy zasiłek	Sułkowice c. k. zawodowa szkoła kowalska	—	300
206	Semetkowski Zdzisław	Wiedeń c k. Muzeum technologiczne	35	—

Liczba porządkowa	Imię i nazwisko stypendysty (stypendystki)	Zakład w którym stypendysta się kształci	Wysokość zasiłku stypendyjnego miesięcznie złr.	Wysokość zasiłku stypendyjnego rocznie lub jednorazowo złr.
207	Fiderkiewicz Władysław	Wiedeń c. k. Muzeum technologiczne, oddział elektro-techn.	35	—
208	Ćwiżewicz Teofil	Wiedeń c. k. Muzeum dla sztuk i przemysłu oddział cyzelerski	35	—
209	Kulesza Feliks	Horzyce (Czechy) szkoła kamieniarsko-rzeźbiarska	20	—
	Stypendya handlowe.			
210	Marcinkowski Czesław	Grac akademia handlowa	—	200
211	Korosteński Zygmunt	Praga czeska akademia handlowa	—	300
212	Wawnikiewicz Bolesław	Grac akademia handlowa	—	300
213	Mieszkowski Witołd	Kraków szkoła handlowa	—	300
214	Wyszyński Benedykt	Kraków szkoła handlowa	—	300
215	Zaremba Jan	Kraków szkoła handlowa	—	300
216	Łomnicki Maksymilian	Wiedeń akademia handlowa	—	300
217	Lewicki Adam	Wiedeń akademia handlowa	—	300
218	Skrochowski Józef J.	Na dalsze studya specyalne w Anglii	—	300

PROJEKT PRELIMINARZA

WYDATKÓW FUNDUSZU KRAJOWEGO

na cele popierania przemysłu w kraju

na rok 1900.

Wedle uchwał Komisyi krajowej dla spraw przemysłowych z dnia 1. października 1899.

Liczba	Poszczególnienie	Proponowana subwenc. rządowa	Subwencya krajowa zwyczajna	Subwencya krajowa nadzwyczajna	Subwencya krajowa Razem	Kwota uchwalona na r. 1899
		Złote austryackie				
	I. Szkoły przemysłowe uzupełniające.					
1	W Białej	889	889	—	889	738
2	„ Bochni	560	558	—	558	506
3	„ Brodach	410	410	—	410	400
4	„ Brzeżanach	548	548	—	548	548
5	„ Buczaczu	550	550	—	550	550
6	„ Drohobyczu.	672	673	—	673	686
7	„ Gorlicach	443	443	—	443	438
8	„ Jarosławiu	605	605	—	605	535
9	„ Jaśle	473	474	—	474	454
10	„ Kałuszu	582	582	—	582	584
11	„ Kołomyi	534	533	.	533	490
12	„ Krakowie na Kleparzu . . .	918	918	—	918	838
13	„ „ w Ogrodzie angielskim	785	785	—	785	702
14	„ „ na Smoleńsku . . .	654	654	—	654	663
15	„ „ na Kaźmierzu . . .	654	654	—	654	608
16	„ „ na Dajworze . . .	697	697	—	697	624
17	„ Krośnie	623	623	—	623	622
18	„ Łańcucie	457	457	—	457	456
19	„ Lwowie im. św. Anny . . .	668	668	—	668	654
20	„ „ „ św. Antoniego . .	654	654	—	654	642
21	„ „ „ Czackiego . . .	650	650	—	650	630
22	„ „ „ Elżbiety	473	473	—	473	484
23	„ „ „ Konarskiego . . .	668	668	—	668	484
24	„ „ „ św. Marcina . . .	654	654	—	654	642
25	„ „ „ Mickiewicza . . .	678	678	—	678	484
26	„ „ „ Piramowicza . . .	473	473	—	473	484
27	„ „ „ Staszica	668	668	—	668	654
28	„ „ „ Bernsteina izraelicka .	512	513	—	513	500
29	„ Myślenicach	425	425	—	425	422
30	„ Nowym Sączu	706	706	—	706	681
31	„ Nowym Targu	606	606	—	606	591
32	„ Przemyślu	587	588	—	588	428
33	„ „ na Przedmieściu Lwowskiem	665	565	—	565	507
34	„ Podgórzu	470	470	—	470	505
35	„ Rzeszowie . , ...	635	635	—	635	661
36	„ Samborze . . . . , . .	662	662	—	662	635
37	„ Sanoku	576	576	—	576	576
38	„ Stanisławowie	970	970	—	970	898
39	„ Starym Sączu	447	447	—	447	447
40	„ Sądowej Wiszni	600	600	—	600	510
41	„ Stryju	555	555	—	555	467
42	„ Tarnopolu	521	521	—	521	555
43	„ Tarnowie	503	503	—	503	578
44	„ Tarnobrzegu	400	400	—	400	—
45	„ Wadowicach	484	484	—	484	481
46	„ Wieliczce	430	430	—	430	416
47	„ Złoczowie	400	400	—	400	—
48	„ Żółkwi	437	437	—	437	438
49	„ Żywcu	726	726	—	726	740
50	Na uzupełnienie przyborów i druki. .	—	—	1.000	—	1.000
51	Na nagrody za najlepsze rysunki . .	—	450	—	—	450
52	Na nowo założyć się mające szkoły .	1.000	—	1.000	—	1.500
	Razem .	29.957	29 308	2.000	31.308	29.766

Liczba	Poszczególnienie	Proponowana subwenc. rządowa	Subwencya krajowa zwyczajna	Subwencya krajowa nadzwyczajna	Subwencya krajowa Razem	Kwota uchwalona na r. 1899
		Złote austryackie				
	II. Szkoły i warsztaty zawodowe.					
	A. Dla wyrobów z drzewa i łoziny.					
53	Szkoła koszykarska w Czerwonej Woli .	1.000	1.000	—	1.000	1.000
54	„ „ „ Dżurowie . .	600	792	—	792	1.721
55	„ „ „ Rudkach . .	500	600	—	600	465
56	„ „ „ Siedlcu . .	—	500	400	900	—
57	„ „ „ Skołyszynie .	700	1.172	—	1.172	1.035
58	„ „ „ Strychańcach .	650	874	—	874	852
59	„ „ „ Wojsławiu . .	500	535	—	535	970
60	„ „ „ Zatorze . .	600	660	—	660	680
61	„ „ Żurawnie (subw.) .	—	420	—	420	420
62	Warsztat kołodziejski w Grybowie . .	1.500	1.890	550	2.440	2.440
63	„ „ „ Grzymałowie .	1.700	2.080	—	2.080	1.610
64	„ „ „ Kamionce Strumiłowej	1 600	4.271	800	5 071	4.096
65	Szkoła stolarska w Stanisławowie . .	1 300	4.176	150	4.326	3.390
66	„ „ „ Kalwaryi . . .	1.500	3 380	5.000	8.380	3.610
67	„ „ „ Tarnopolu . . .	1.500	1.800	—	1.800	—
68	Warsztat dla wyrobu zabawek w Jaworowie	600	1.030	300	1.330	1.690
	Razem . .	14.250	25.180	7.200	32.380	23.979
	B. Dla wyrobów garncarskich.					
69	Szkoła garncarska w Kołomyi . .	3.000	3.840	2.250	6.090	4.380
70	Warstat nauk. garncarki w Porembie .	1.500	—	-	—	1.020
71	„ „ „ w Toustem .	1.300	1.190	—	1·190	1.190
72	Kurs majsterski garncarski w Racie .	—	—	—	-	2.280
	Razem . .	5.800	5.030	2.250	7.280	8.870
	C. Dla wyrobów ze skóry.					
73	Szkoła szewska w Uhnowie . . .	600	—	—	—	1.340
74	„ „ „ Witkowie . . .	800	2.282	—	2.282	2.102
75	„ „ „ Starym Sączu . .	600	1.388	—	1.388	1.394
76	„ „ „ Drohobyczu . .	300	—	—	—	780
77	„ „ „ Dobczycach . .	400	1.420	—	1.420	1.900
78	Majsterskie kursa szewskie we Lwowie i w Krakowie	—	1.600	—	1.600	1.600
	Razem . .	2.700	6.690	—	6.690	9.116
	D. Dla wyrobów tkackich.					
79	Krajowa szkoła tkacka w Krośnie . .	3 800	4.770	—	4.770	4 612
80	Kraj. warszt. nauk. tkacki w Glinianach .	1.200	1.676	160	1.836	1.696
81	„ „ „ „ „ Gorlicach .	400	420	—	420	350
82	„ „ „ „ „ Korczynie .	720	1.080	—	1.080	1.080
83	„ „ „ „ „ Kosowie .	700	1.388	—	1.388	1.388
84	„ „ „ „ „ Łańcucie .	450	1.160	—	1.160	1.130
85	„ „ „ „ „ Rychwałdzie	500	1.055	—	1·055	1.055
86	„ „ „ „ „ Wilamowicach	500	550	700	1.250	700
	Do przeniesienia .	8.270	12.099	860	12.959	12.011

Liczba	Poszczególnienie	Proponowana subwenc. rządowa	Subwencya krajowa zwyczajna	Subwencya krajowa nadzwyczajna	Subwencya krajowa Razem	Kwota uchwalona na r. 1899
		złote austryackie				
	Z przeniesienia .	8.270	12.099	860	12.959	12.011
87	Subwencya dla prod. warsztatu tkackiego w Budzanowie	—	400	—	400	400
88	Kraj. szkoła sukiennicza w Rakszawie .	2.800	4.710	900	5.610	4.424
89	„ „ na warszt. mechan. „	—	—	--	—	7.500
	Razem . .	11.070	17.209	1.760	18.969	24 335
	E. Dla wyrobów powroźniczych.					
90	Instrukcyjny warsztat naukowy w Radymnie	500	—	—	—	630
	F. Dla wyrobów koronkarskich i haftów.					
91	Szkoła koronkarska w Kańczudze . .	600	861	—	861	861
92	„ „ „ Zakopanem . .	800	2.250	—	2.250	2.167
93	„ „ „ Bobowej . .	400	230	—	230	—
94	„ „ w Jaworowie (sub.) .	200	400	—	400	400
95	„ „ w Przeworsku „ .	—	300	—	300	300
96	Szkoła hafciarska w Makowie . .	400	864	—	864	794
	Razem . . .	2.400	4.905	—	4.905	4.522
	G. Dla mularstwa.					
97	Kurs dla podmajstrzych murarskich w Sieniawie	—	300	—	300	—
	H. Subwencyonowane zakłady dla nauki robót kobiecych.					
98	Szkoła wydziałowa im św. Scholastyki w Krakowie	800	500	—	800	500
99	Szkoła robót Towarz. pracy kobiet we Lwowie	600	700	—	700	700
100	Szkoła robót P. P. Benedyktynek w Przemyślu	250	420	—	420	420
101	Towarzystwo „Pracy Kobiet“ w Kołomyi	500	600	—	600	500
102	Towarzystwo „Pracy kobiet“ w Krakowie	—	—	—	—	600
	Razem . .	2.150	2.520	—	2.520	2.720
	I. Szkoły rządowe subwencyonowane ze skarbu krajowego.					
103	Szkoła dla przemysłu drzewnego w Zakopanem	—	1.800	—	1.800	1.650
104	Szkoła dla przemysłu drzewnego w Kołomyi	—	1.100	—	1.100	1.100
	Do przeniesienia .	—	2.900	—	2.900	2.750

Liczba	Poszczególnienie	Proponowana subwenc. rządowa	Subwencya krajowa zwyczajna	Subwencya krajowa nadzwyczajna	Subwencya krajowa Razem	Kwota uchwalona na r. 1899
		złote austryackie				
	Z przeniesienia .	—	2.900	—	2.900	2.750
105	Szkoła ślusarska w Świątnikach:					
	a) subwencya na utrzymanie . . .		1.554	—	1.554	1.554
	b) zasiłek dla majstrów kształcących się w Świątnikach	—	400	—	400	400
106	Szkoła kowalska w Sułkowicach:					
	a) subwencya na utrzymanie . .	—	512	—	512	512
	b) na kurs majstrów	—	500	—	500	300
	c) na rozszerzenie budynku . .	—	—	1.500	—	—
	Razem .	—	5.866	1.500	5.866	5.516
	III. Wydatki ogólne na cele szkolnictwa przemysłowego.					
107	Krajowa keramiczna stacya doświadczalna	—	4.550	—	4.550	4.550
108	Stacya doświadczalna mechaniczno-technologiczna	—	750	—	750	1.800
109	Muzeum przemysłowe we Lwowie . .	—	3.000	—	3.000	3.000
110	" " w Krakowie . .	—	2.000	—	2.000	2.000
111	Na wydawnictwo wzorów rysunkowych	—	—	—	—	1.500
112	Na podręczniki szkolne	—	—	—	—	2.500
113	Na stypendya przemysłowe:					
	a) na zasiłki dla kandydatów na naucz. szkół przemysłowych . . .	—	—	—		2.000
	b) na inne stypendya przemysłowe .	—	12.000	—	12.000	12.000
114	Na nauczycieli wędrownych tkactwa, koszykarstwa i szewstwa . . .	—	3.000	—	3.000	3.000
115	Na nowe warształy zawodowe powstać mające w roku 1900	—	3.000	—	3.000	2.000
116	Koszta inspekcyi i nadzoru szkół przem.	—	3.000		3.000	3.000
117	Zaliczki na płace funkcyonaryuszów w szkołach przemysłowych . .	—	2.000	—	2 000	2.000
	Razem .	—	33.300	—	33.300	39.350
	IV. Wydatki Komisyi krajowej dla spraw przemysłowych.					
118	Prenumerata czasopism i zakupno dzieł	—	200	—	200	200
119	Biuro Komisyi krajowej dla spraw prz.					
	a) koszta podróży, dyety i inne wydatki	—	2.000	—	2.000	2.000
	b) płaca sekretarza	—	1.600	—	1.600	1.600
	c) dodatek osob. do płacy sekretarza	—	600	—	600	600
	d) wynagrodzenie mundanta . .	—	200	—	200	200
	Razem .	—	4.600	—	4.600	4.600
	V. Zasiłki i pożyczki na cele przem.					
120	Na zasiłki bezzwrotne na cele przem.	—	10.000	—	10.000	10.000
121	Na wydawnictwo „Przewodnika przem.“	—	1.000	—	1.000	1.000
122	Dotacya kraj. fund. przemysłowego .	—	37.500	—	37.000	37.500
123	Na zasiłki w celu zwiedzenia wystawy paryskiej	—	—	3.000	3.000	15.000
124	Tow. szewców i garbarzy w Tyśmienicy	—	—	—	—	150
	Razem .	—	48.500	3.000	51.500	63.650

Liczba	Poszczególnienie	Propono-wana subwenc. rządowa	Subwencya krajowa			Kwota uchwa-lona na r. 1890
			zwy-czajna	nadzwy-czajna	Razem	
		złote austryackie				
	VI. Szkoły handlowe i zasiłki na popieranie handlu.					
125	Szkoła handlowa w Krakowie . .	—	4.000	—	4.000	4.000
126	„ „ we Lwowie . . .	—	8.000	1.500	9 500	—
127	Na stypendya dla młodzieży handl. .	—	1.200	—	1.200	3.000
128	Subwencya dla kraj. Związku przemysłowego za pośrednictwo w sprzedaży wyrobów krajowych . . .	—	1.800	—	1 800	1.200
	Razem .	—	15.000	1.500	16.500	8.200

Zestawienie.

I.	Szkoły przemysłowe uzupełniające . .	29.957	29.308	2.000	31.308	29.776
II.	Szkoły zawodowe:					
	a) dla wyrobów z drzewa . .	14.250	25.180	7.200	32.380	23.979
	b) „ „ garncarskich . .	5.800	5.030	2.250	7.280	8.870
	c) „ „ ze skóry . . .	2.700	6.690	—	6.690	9.116
	d) „ „ tkackich . . .	11.070	17·209	1.760	18.969	24.335
	e) „ „ powroźniczych .	500	—	—	—	630
	f) „ „ koronkarskich i haft.	2.400	4.905	—	4.905	4.522
	g) „ „ murarstwa . .	—	300	—	300	—
	h) „ „ subwencye dla szkół robót kobiecych . . .	2.150	2.520	—	2 520	2.720
	i) subwencye dla szkół rządow. .	—	5.866	1.500	7.366	5.516
	Wydatki ogólne na cele szkolnictwa .	—	33.300		33.300	39.350
III.	Wydatki adm. Komisyi	—	4.600	—	4.600	4.600
IV.	Zasiłki i pożyczki na cele przemysłowe	—	48.500	3.000	51.500	63.650
V. VI.	Szkoły handlowe i zasiłki na popieranie handlu	—	15.000	1.500	16.500	8.200
	Razem .	68.827	195.408	19.210	217.618	225.254

L. W. 65221/1899.

PRELIMINARZ

wydatków funduszu krajowego

na cele popierania przemysłu w kraju

na rok 1900.

(Rubryka XVI. budżetu krajowego).

Z drukarni i litografii Pillera i Sp.

CZĘŚĆ I.

PRELIMINARZE

poszczególnych zakładów.

I. Szkoły przemysłowe uzupełniające.

1. Biała. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.	W roku 1899 prelimi-nowano zł.	Wniosek na rok 1900. Zwy-czajne zł.	Nadzwy-czajne zł.	Razem zł.	**Uzasadnienie:**
Subwencye:					
a) od gminy	590	300	—	300	
b) z kasy oszczęd. w Białej	200	200	—	200	
c) od cechu sukienniczego .	40	40	—	40	
d) z Izby handlowo-przemysłowej w Krakowie .	400	400	—	400	
e) z Rady powiatowej . .	200	200	—	200	
f) od Rządu	670	889	—	889	
g) z funduszu krajowego .	738	889	—	889	
h) wkładki uczniów na przybory	120	120	—	120	
Razem . . .	2.958	3.038	—	3.038	
Rozchód					
1. Płace:					
a) kierownictwo	450	450	—	450	Z tego przypada 150 zł. za kierownictwo kursu handlowego.
b) nauka	2.208	2.288	—	2.288	Więcej wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	180	180	—	180	
3. Wydatki administracyjne . .	120	120	—	120	
Razem . . .	2.958	3.038	—	3.038	

2. Bochnia. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.					
Subwencye:					
a) od gminy	500	500	—	500	
b) od Rządu	506	560	—	560	
c) z funduszu krajowego .	506	558	—	558	
Razem . . .	1.512	1.618	—	1.618	
Rozchód.					
1. Płace:					
a) kierownictwo	200	200	—	200	
b) nauka	1.062	1.068	—	1.068	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	150	200	—	200	Więcej wedle potrzeby.
3. Wydatki administracyjne . .	100	150	—	150	(Więcej wedle potrzeby.)
Razem . . .	1.512	1.618	—	1.618	

3. Brody. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.	W roku 1899 preliminowano zł.	Wniosek na rok 1900. Zwyczajne zł	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
Subwencye:					
a) od gminy	300	300	—	300	
b) od Rady powiatowej .	100	100	—	100	
c) od Izby handlowo-przem.	500	500	—	500	
d) od Rządu	400	410	—	410	
e) z funduszu krajowego .	400	410	—	410	
Razem . . .	1.700	1.720	—	1.720	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	200	200	—	200	
b) nauka	1.280	1.280	—	1.280	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	160	180	—	180	Więcej wedle potrzeby.
3. Wydatki administracyjne . .	60	60	—	60	
Razem . . .	1.700	1.720	—	1.720	

4. Brzeżany. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.

Subwencye:					
a) od gminy	200	200	—	200	
b) od Rady powiatowej .	150	150	—	150	
c) od Rządu	548	548	—	548	
d) z funduszu krajowego .	548	548	—	548	
Razem . . .	1.446	1.446	—	1.446	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	200	200	—	200	
b) nauka	996	996	—	996	Wedle wynikłości obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	150	150	—	150	
3. Wydatki administracyjne .	100	100	—	100	
Razem . . .	1.446	1.446	—	1.446	

5. Buczacz. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.	W roku 1899 preliminowano zł.	Wniosek na rok 1900. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
Subwencye:					
a) od gminy	200	200	—	200	Na podstawie uchwały Rady miejskiej z dnia 30 listopada 1895.
b) od Rady powiatowej .	200	200	—	200	ad b. Na podstawie uchwały Rady powiatowej z dnia 26. lutego 1896.
c) od Stowarzyszenia rzemieślniczego	50	50	—	50	ad c. Na podstawie aktu fundacyjnego z dnia 3. Grudnia 1895.
d) od Rządu	550	550	—	550	
e) z funduszu krajowego .	550	550	—	550	
Razem . . .	1.550	1.550	—	1.550	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	200	200	—	200	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
b) nauka	1.168	1.168	—	1.168	
2. Środki naukowe	100	100	—	100	
3. Wydatki administracyjne .	82	82	—	82	
Razem . . .	1.550	1.550	—	1.550	

6. Drohobycz. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.

Subwencye:					
a) od gminy	300	300	—	300	Gmina daje subwencyi 400 zł. lecz z tej kwoty pokryte być muszą wydatki na opał i usługę, wynoszące około 100 zł.
b) od Kasy oszczędności .	25	25	—	25	
c) od Rady powiatowej .	150	150	—	150	
d) od Tow. zaliczkowego .	10	10	—	10	
e) od Rządu	657	672	—	672	
f) z funduszu krajowego .	686	673	—	673	
Razem . . .	1.828	1.830	—	1.830	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	200	200	—	200	
b) nauka	1.408	1.410	—	1.410	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	150	150	—	150	
3. Potrzeby kancelaryjne . .	70	70	—	70	
Razem . . .	1.828	1.830	—	1.830	

7. Gorlice. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.	W roku 1899 preliminowano zł.	Wniosek na rok 1900 Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
Subwencye:					
a) od gminy	200	200	—	200	
b) od Rady powiatowej .	200	200	—	200	
c) od Tow. zaliczkowego .	150	150	—	150	
d) od Izby handlowo-przem.	150	150	—	150	
e) od Rządu	438	443	—	443	
f) z funduszu krajowego .	438	443	—	443	
Razem . . .	1.576	1.586	—	1.586	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	200	200	-	200	
b) nauka	1.096	1.136	—	1.136	Więcej wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	160	200	—	200	Wedle potrzeby.
3. Wydatki administracyjne .	120	50	—	50	
Razem . . .	1.576	1.586	—	1.586	

8. Jarosław. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.

Subwencye:					
a) od gminy	250	250	—	250	
b) od Rahy powiatowej .	200	200	—	200	
c) od Rządu	635	605	—	605	
d) z funduszu krajowego .	535	605	—	605	
Razem . . .	1.620	1.660	—	1.660	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	200	200	—	200	
b) nauka	1.200	1.250	—	1.250	Więcej wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	160	150	—	150	Mniej wedle potrzeby.
3. Wydatki administracyjne .	60	60	—	60	
Razem . . .	1.620	1.660	—	1.660	

9. Jasło. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.	W roku 1899 preliminowano zł.	Wniosek na rok 1900. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
Subwencye:					
a) od gminy	—	200	—	200	
b) od Rady powiatowej .	100	100	—	100	
c) od Kasy oszczędności .	100	—	—	—	
d) od Rządu	455	473	—	473	
e) z funduszu krajowego .	454	474	—	474	
Razem . . .	1.109	1.247	—	1.247	

Rozchód.					
1. Płace:					
a) kierownictwo	200	200	—	200	
b) nauka . . . . , . .	819	897	—	897	Więcej wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	60	100	—	100	Więcej wedle potrzeby.
3. Wydatki administracyjne . .	30	50	—	50	
Razem . . .	1.109	1.247	—	1.247	

10. Kałusz. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.					
Subwencye:					
a) od gminy	100	100	—	100	
b) od Rady powiatowej .	100	100	—	100	
c) od Rządu	580	582	—	582	
d) z funduszu krajowego .	584	582	—	582	
Razem . . .	1.364	1.364	—	1.364	

Rozchód.					
1. Płace:					
a) kierownictwo	200	200	—	200	
b) nauka	1.024	1.024	—	1.024	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	100	100	—	100	
3. Wydatki administracyjne .	40	40	—	40	
Razem . . .	1.364	1.364	—	1.364	

11. Kołomyja. Szkoła uzupełniająca przemysłowo-handlowa.

Przychód.	W roku 1899 preliminowano zł.	Wniosek na rok 1900. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
Subwencye:					
a) z fund. rzemieślniczego odsetki od kap. 6.000 zł.	336	240	—	240	
b) od gminy	520	533	—	533	W myśl uchwały Rady miasta z dnia 31. stycznia 1888, L. 404 gmina pokrywa niedobór, tudzież dostarcza lokalu, opału, oświetlenia i osługi.
c) od Rady powiatowej .	150	150	—	150	
d) od Rządu	490	534	—	534	
e) z funduszu krajowego .	490	533	—	533	
Razem . . .	1.986	1.990	—	1 990	
Rozchód.					
1. Płace:					
a) kierownictwo	300	300	—	300	
b) nauka	1.446	1.430	—	1.430	Mniej wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	180	200	—	200	Więcej wedle potrzeby.
3. Wydatki administracyjne .	60	60	—	60	
Razem . . .	1 986	1.990	—	1.990	

12. Kraków. Szkoła przemysłowa uzupełniająca na Kleparzu.

Przychód.					
Subwencye:					
a) od gminy	838	918	—	918	Dotowanie pięciu szkół uzup. przemysłowych w Krakowie, postawiono na równi z przeważną częścią szkół przemysłowych w kraju, t. j. że gmina, rząd i kraj poza drobnymi datkami z funduszu Dietla przyczyniać się mają do kosztów utrzymania $1/3$ częścią ogólnych wydatków a gmina ponadto obowiązaną będzie dostarczać jeszcze bezpłatnie lokalu, opału, oświetlenia i usługi.
b) z funduszu dr. Dietla	8	8	—	8	
c) od Rządu	834	918	—	918	
d) z funduszu krajowego .	838	918	—	918	
Razem . . .	2 518	2.762	—	2.762	
Rozchód.					
1. Płace:					
a) kierownictwo	240	240	—	240	
b) nauka	2.008	2.352	—	2.352	Więcej wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	150	100	—	100	Mniej wedle potrzeby.
3. Wydatki administracyjne . .	120	70	—	70	
Razem . . .	2.518	2.762	—	2.762	

13. Kraków. Szkoła przem. uzupeł. w Ogrodzie angielskim.

Przychód.	W roku 1899 preminowano zł.	Wniosek na rok 1900. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
Subwencye:					
a) od gminy	702	785	—	785	
b) z funduszu dr. Dietla .	8	8	—	8	
c) od Rządu	702	785	—	785	
d) z funduszu krajowego .	702	785	—	785	
Razem . . .	2.114	2.363	—	2.363	
Rozchód.					
1. Płace:					
a) kierownictwo	240	240	—	240	
b) nauka	1.704	1.960	—	1.960	Więcej wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	100	103	—	103	Wedle potrzeby.
3. Wydatki administracyjne .	70	60	—	60	
Razem . . .	2.114	2.363	—	2.363	

14. Kraków. Szkoła przem. uzupeł. na Smoleńsku.

Przychód.					
Subwencye:					
a) od gminy	663	654	–	654	
b) z funduszu dr. Dietla .	8	8	–	8	
c) od Rządu	624	654	—	654	
d) z funduszu krajowego .	663	574	—	574	
Razem . . .	1.958	1.890	—	1.890	
Rozchód.					
1. Płace:					
a) kierownictwo	240	240	—	240	
b) nauka	1.568	1.488	—	1.488	Mniej wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	100	102	-	102	Wedle potrzeby.
3. Wydatki administracyjne .	50	60	—	60	
Razem . . .	1.958	1.890	—	1.890	

15. Kraków. Szkoła przemysłowa uzupełniająca na Kaźmierzu.

Przychód.	W roku 1899 preliminowano zł	Wniosek na rok 1900. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
Subwencye:					
a) od gminy	608	654	—	654	
b) z funduszu dr. Dietla .	8	8	—	8	
c) od Rządu	608	654	—	654	
d) z funduszu krajowego	608	654	—	654	
Razem . . .	1.832	1.970	—	1.970	

Rozchód.					
1. Płace:					
a) kierownictwo	240	240	—	240	
b) nauka	1.392	1.568	—	1.568	Więcej wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	150	102	—	102	Wedle potrzeby.
3. Wydatki administracyjne . .	50	60	—	60	
Razem . . .	1.832	1.970	—	1.970	

16. Kraków. Szkoła przemysłowa uzupełniająca na Dajworze.

Przychód.					
Subwencye:					
a) od gminy	624	697	—	697	
b) z funduszu dr. Dietla .	8	8	—	8	
c) od Rządu	624	697	—	697	
d) z funduszu krajowego .	624	697	—	697	
Razem . . .	1.880	2.099	—	2.099	

Rozchód.					
1. Płace:					
a) kierownictwo	240	240	—	240	
b) nauka	1.488	1.696	—	1.696	Więcej wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	100	103	—	103	Wedle potrzeby.
3. Wydatki administracyjne .	52	60	—	60	
Razem . . .	1.880	2.099	—	2.099	

17. Krosno. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.	W roku 1899 preliminowano zł.	Wniosek na rok 1900. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
Subwencye:					
a) od gminy	250	250	—	250	
b) od Rady powiatowej .	100	100	—	100	
c) od Rządu	624	623	—	623	
d) z funduszu krajowego .	622	623	—	623	
Razem . . .	1.596	1.596	—	1.596	
Rozchód.					
1. Płace:					
a) kierownictwo	200	200	·	200	
b) nauka	1.216	1.216	—	1.216	Wedle po'rzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	100	100	—	100	
3. Wydatki administracyjne .	80	80	—	80	
Razem . . .	1.596	1.596	—	1.596	

18. Łańcut. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.					
Subwencye:					
a) od gminy	120	120	—	120	
b) od Rahy powiatowej .	150	150	—	150	
c) od Rządu	455	457	—	457	
d) z funduszu krajowego .	456	457	—	457	
Razem . . .	1.181	1.184	—	1.184	
Rozchód.					
1. Płace:					
a) kierownictwo	120	150	—	150	
b) nauka	891	864	—	864	Mniej wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	100	100	—	100	
3. Wydatki administracyjne .	70	70	—	70	
Razem . . .	1.181	1.184	—	1.184	

19. Lwów. Szkoła przemysłowa uzupełniająca im. św. Anny.

Przychód.	W roku 1899 preliminowano zł.	Wniosek na rok 1900. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
Subwencye:					
a) od gminy	654	668	—	668	Gmina miasta pokrywa 1/3 część wydatków tudzież dostarcza bezpłatnie lokalu, opału, oświetlenia i usługi.
b) od Rządu	654	668	—	668	
c) z funduszu krajowego .	654	668	—	668	
Razem . . .	1.962	2.004	—	2.004	

Rozchód.					
1. Płace:					
a) kierownictwo	240	240	—	240	
b) nauka	1.332	1.374	—	1.374	Więcej wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	360	360	—	360	
3 Wydatki administracyjne .	30	30	—	30	
Razem . . .	1.962	2.004	—	2.004	

20. Lwów. Szkoła przemysłowa uzupełniająca im. św. Antoniego.

Przychód.					
Subwencye:					
a) od gminy	641	654	—	654	Gmina miasta pokrywa 1/3 część wydatków tudzież dostarcza bezpłatnie lokalu, opału, oświetlenia i usługi.
b) od Rządu	640	654	—	654	
c) z funduszu krajowego .	642	654	—	654	
Razem . . .	1.923	1.962	—	1.962	

Rozchód.					
1. Płace:					
a) kierownictwo	240	240	—	240	
b) nauka	1.293	1.332	—	1.332	Więcej wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	360	360	—	360	
3. Potrzeby kancelaryjne . .	30	30	—	30	
Razem . . .	1.923	1.962	—	1.962	

21. Lwów. Szkoła przemysłowa uzupełniająca im. Czackiego.

Przychód.	W roku 1899 preliminowano zł.	Wniosek na rok 1900. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
Subwencye:					
a) od gminy	630	650	—	650	Gmina miasta pokrywa 1/3 część wydatków tudzież dostarcza bezpłatnie lokalu, opału, oświetlenia i usługi.
b) od Rządu	630	650	—	650	
c) z funduszu krajowego .	630	650	—	650	
Razem . . .	1.890	1.950	—	1.950	
Rozchód					
1. Płace:					
a) kierownictwo	240	240	—	240	
b) nauka	1.280	1.320	—	1.320	Więcej wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	340	360	—	360	Więcej wedle potrzeby.
3. Wydatki administracyjne . .	30	30	—	30	
Razem . . .	1.890	1.950	—	1.950	

22. Lwów. Szkoła przemysłowa uzupełniająca im. Elżbiety.

Przychód.	W roku 1899 preliminowano zł.	Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie
Subwencye:					
a) od gminy	484	473	—	473	Gmina miasta pokrywa 1/3 część wydatków tudzież dostarcza bezpłatnie lokalu, opału, oświetlenia i usługi.
b) od Rządu	484	473	—	473	
c) z funduszu krajowego .	484	473	—	473	
Razem . . .	1.452	1 419	—	1.419	
Rozchód.					
1. Płace:					
a) kierownictwo	240	240	—	240	
b) nauka	892	919	—	919	Więcej wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	300	240	—	240	Mniej wedle potrzeby.
3. Wydatki administracyjne . .	20	20	—	20	
Razem . . .	1.452	1.419	—	1.419	

23. Lwów. Szkoła przemysłowa uzupełniająca im. Konarskiego.

Przychód.	W roku 1899 preliminowano zł.	Wniosek na rok 1900. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
Subwencye:					
a) od gminy	484	668	—	668	Gmina miasta pokrywa 1/3 część wydatków tudzież dostarcza bezpłatnie lokalu, opału, oświetlenia i usługi.
b) od Rządu	484	668	—	668	
c) z funduszu krajowego .	484	668	—	668	
Razem . . .	1.452	2.004	—	2.004	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	240	240	—	240	
b) nauka	892	1.374	—	1.374	Więcej wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	300	360	—	360	Więcej wedle potrzeby.
3. Wydatki administracyjne .	20	30	—	30	
Razem . . .	1.452	2.004	—	2.004	

24. Lwów. Szkoła przemysłowa uzupełniająca im. św. Marcina.

Przychód.

Subwencye:					
a) od gminy	641	654	—	654	Gmina miasta pokrywa 1/3 część dodatków tudzież dostarcza bezpłatnie lokalu, opału, oświetlenia i usługi.
b) od Rządu	640	654	—	654	
c) z funduszu krajowego .	642	654	—	654	
Razem . . .	1.923	1.962	—	1.962	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	240	240	—	240	
b) nauka	1.293	1.332	—	1.332	Więcej wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	360	360	—	360	
3. Wydatki administracyjne .	30	30	—	30	
Razem . . .	1.923	1.962	—	1.962	

25. Lwów. Szkoła przemysłowa uzupełn. im. A. Mickiewicza.

Przychód.	W roku 1899 preliminowano zł.	Wniosek na rok 1900. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
Subwencye:					
a) od gminy	664	678	—	678	Gmina miasta pokrywa 1/3 część dodatków tudzież dostarcza bezpłatnie lokalu, opału, oświetlenia i usługi.
b) od Rządu	664	678	—	678	
c) z funduszu krajowego .	664	678	—	678	
Razem . . .	1.992	2.034	—	2.034	

Rozchód.					
1. Płace:					
a) kierownictwo	240	240	—	240	
b) nauka	1.372	1.414	—	1.414	Więcej wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	350	350	—	350	
3. Wydatki administracyjne .	30	30	—	30	
Razem . . .	1.992	2.034	—	2.034	

26. Lwów. Szkoła przemysłowa uzupełniająca im. Piramowicza.

Przychód.					
Subwencye:					
a) od gminy	484	473	—	473	Gmina miasta pokrywa 1/3 część wydatków tudzież dostarcza bezpłatnie lokalu, opału, oświetlenia i usługi.
b) od Rządu	484	473	—	473	
c) z funduszu krajowego .	484	473	—	473	
Razem . . .	1.452	1.419	—	1.419	

Rozchód.					
1. Płace:					
a) kierownictwo	240	240	—	240	
b) nauka	892	919	—	919	Więcej wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	300	240	—	240	
3. Wydatki administracyjne .	20	20	—	20	*ad 2*) Mniej wedle potrzeby.
Razem . . .	1.452	1.419	—	1.419	

27. Lwów. Szkoła przemysłowa uzupełniająca im. Staszica.

Przychód.	W roku 1899 preliminowano zł.	Wniosek na rok 1900. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
Subwencye:					
a) od gminy	654	668	—	668	Gmina miasta pokrywa $1/3$ część wydatków tudzież dostarcza bezpłatnie lokalu, opału, oświetlenia i usługi.
b) od Rządu	654	668	—	668	
c) z funduszu krajowego .	654	668	—	668	
Razem . . .	1.962	2.004	—	2.004	

Rozchód.					
1. Płace:					
a) kierownictwo	240	240	—	240	
b) nauka	1.332	1.374	—	1.374	Więcej wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	360	360	—	360	
3. Wydatki administracyjne .	30	30	—	30	
Razem . . .	1.962	2.004	—	2.004	

28. Lwów. Izraelicka Szkoła przemysłowa uzupełniająca im. Bernsteina.

Przychód.					
Subwencye:					
a) z fund Marka Bernsteina	1.350	1.350	—	1.350	
b) od zboru izraelickiego .	100	100	—	100	
c) od Rządu	500	512	—	512	
d) z funduszu krajowego .	500	513	—	513	
Razem . . .	2.450	2.475	—	2.475	

Rozchód.					
1. Płace:					
a) kierownictwo	300	300	—	300	
b) nauka	1.438	1.400	—	1.400	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Lokal, opał i oświetlenie .	340	400	—	400	Więcej wedle potrzeby.
3. Usługa	72	75	—	75	
4. Środki naukowe	200	200	—	200	
5. Wydatki administracyjne .	100	100	—	100	
Razem . . .	2.450	2.475	—	2.475	

29. Myślenice. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.	W roku 1899 preliminowano zł.	Wniosek na rok 1900. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
Subwencye:					
a) od gminy	200	200	—	200	
b) od Rady powiatowej .	200	200	—	200	
c) od Rządu	422	425	—	425	
d) z funduszu krajowego .	422	425	—	425	
Razem . . .	1.244	1.250	—	1.250	
Rozchód.					
1. Płace:					
a) kierownictwo	200	200	—	200	
b) nauka	864	890	—	890	Więcej wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	120	120	—	120	
3. Wydatki administracyjne . .	60	40	—	40	Mniej wedle potrzeby.
Razem . . .	1.244	1.250	—	1.250	

30. Nowy Sącz. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.					
Subwencye:					
a) od gminy	200	200	—	200	
b) od Rady powiatowej .	300	300	—	300	
c) od Kasy oszczędności .	200	150	—	150	
d) od Dyrekcyi c. k. kolei państwowej	200	200	—	200	
e) od Rządu	681	706	—	706	
f) z funduszu krajowego .	681	706	—	706	
g) od Izby handlowo-przemysłowej w Krakowie .	100	100	—	100	
Razem . . .	2.362	2.362	—	2.362	
Rozchód.					
1. Płace:					
a) kierownictwo	250	250	—	250	
b) nauka	1.712	1.712	—	1.712	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	250	250	—	250	
3. Wydatki administracyjne .	150	150	—	150	
Razem . . .	2.362	2.362	—	2.362	

31. Nowy Targ. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.	W roku 1899 prelimi-nowano zł.	Wniosek na rok 1900. Zwyczajne zł.	Nadzwy-czajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
Subwencye:					
a) od gminy	100	100	—	100	
b) od Rady powiatowej .	200	200	—	200	
c) od Stow. przem. i rękodz.	50	50	—	50	
d) od Tow. zaliczkowego .	72	72	—	72	
e) od Rządu	579	606	—	606	
f) z funduszu krajowego .	591	606	—	606	
Razem . . .	1.592	1.634	—	1.634	
Rozchód					
1. Płace:					
a) kierownictwo	200	200	—	200	
b) nauka	1.212	1.254	—	1.254	Więcej wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	120	120	—	120	
3. Potrzeby kancelaryjne . . .	60	60	—	60	
Razem . . .	1.592	1.634	—	1.634	

32. Podgórze. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.					
Subwencye:					
a) od gminy	465	470	—	470	Gmina zobowiązała się przyczyniać subwencyą w ogólności ⅓ ogólnych kosztów utrzymania szkoły tudzież dostarczać lokalu, opału, oświetlenia i usługi.
b) od Rady pow. w Wieliczce	50	50	—	50	
c) z Izby handlowo-przemysłowej w Krakowie .	—	100	—	100	
d) od Rządu	505	470	—	470	
e) z funduszów krajowych	505	470	—	470	
Razem . . .	1.525	1.560	—	1.560	
Rozchód.					
1. Płace:					
a) kierownictwo	200	200	—	200	
b) nauka	1.075	1.160	—	1.160	Więcej wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	200	150	—	150	Mniej wedle potrzeby.
3. Wydatki administracyjne . .	50	50	—	50	
Razem . . .	1.525	1.560	—	1.560	

33. Przemyśl. Szkoła przemysłowa uzupełniająca w śródmieściu.

Przychód.	W roku 1899 preliminowano zł.	Wniosek na rok 1900. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
Subwencye:					
a) od gminy	500	300	—	300	
b) od Rady powiatowej .	300	300	—	300	
c) od Rządu	430	587	—	587	
d) z funduszu krajowego .	428	588	—	588	
Razem . . .	1.658	1.775	—	1.775	

Rozchód.					
1. Płace:					
a) kierownictwo . . .	200	240	—	240	
b) nauka	1.258	1.335	—	1.335	Więcej wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	160	160	—	160	
3. Wydatki administracyjne .	40	40	—	40	
Razem . . .	1.658	1.775	—	1.775	

34. Przemyśl. Szkoła przemysłowa uzupełniająca na przedmieściu lwowskiem.

Przychód.	W roku 1899 preliminowano zł.	Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
Subwencye:					
a) od gminy	200	200	—	200	
b) od Kasy oszczędności .	—	100	—	100	
c) od Rządu	585	665	—	665	
d) z funduszu krajowego .	507	565	—	565	
Razem . . .	1.292	1.530	—	1.530	

Rozchód.					
1. Płace:					
a) kierownictwo	150	200	—	200	
b) nauka	992	1.130	—	1.130	Więcej wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	120	160	—	160	Więcej wedle potrzeby.
3. Wydatki administracyjne . .	30	40	—	40	Więcej wedle potrzeby.
Razem . . .	1.292	1.530	—	1.530	

35. Rzeszów. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.	W roku 1899 preliminowano zł.	Wniosek na rok 1900. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
Subwencye:					
a) od gminy	140	140	—	140	Oprócz tego koszta usługi opału i oświetlenia wynoszące około 100 zł. ponosi gmina.
b) od Rady powiatowej .	100	100	—	100	
c) od Kasy oszczędności .	100	100	—	100	
d) z funduszu Towarnickiego	150	150	—	150	
e) od Rządu	635	635	—	635	
f) z funduszu krajowego .	635	635	—	635	
Razem . . .	1.760	1.760	—	1.760	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	250	250	—	250	
b) nauka	1.190	1.200	—	1.200	Więcej wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	250	240	—	240	Mniej wedle potrzeby.
3. Wydatki administracyjne . .	70	70	—	70	
Razem . . .	1.760	1.760	—	1.760	

36. Sambor. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.

Subwencye:					
a) od Rady powiatowej .	100	100	—	100	
b) od gminy	150	150	—	150	Gmina obowiązaną jest do bezpłatnego dostarczania lokalu, opału, oświetlenia i usługi, a nadto przyczyniać się ma subwencyą roczną w kwocie 100 zł (LW. 48.423/1890).
c) od Rządu	635	662	—	662	
d) z funduszu krajowego .	661	662	—	662	
Razem . . .	1.546	1.574	—	1.574	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	260	260	—	260	
b) nauka	1.116	1.114	—	1.114	Mniej wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	130	140	—	140	Więcej wedle potrzeby.
3. Wydatki administracyjne .	40	60	—	60	Więcej wedle potrzeby.
Razem . . .	1.546	1.574	—	1.574	

37. Sanok. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.	W roku 1899 premiowano zł.	Wniosek na rok 1900. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
Subwencye:					
a) od gminy	368	368	—	368	
b) od Rządu	576	576	—	576	
c) z funduszu krajowego .	576	576	—	576	
Razem . . .	1.520	1.520	—	1.520	
Rozchód.					
1. Płace:					
a) kierownictwo	200	200	—	200	
b) nauka	1.120	1.120	—	1.120	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	120	120	—	120	
3. Wydatki administracyjne .	80	80	—	80	
Razem . . .	1.520	1.520	—	1.520	

38. Stanisławów. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.	W roku 1899 premiowano zł.	Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie
Subwencye:					
a) od gminy	30)	300	—	300	
b) od Rady powiatowej .	100	100	—	100	W myśl uchwały Rady powiatowej z dnia 14. października 1891 l. 1835 (LW. 45.870/91).
c) od Kasy oszczędności .	150	100	—	100	
d) od Rządu	948	970	—	970	
e) z funduszu krajowego .	898	970	—	970	
f) od gminy izraelickiej .	50	50	—	50	
Razem . . .	2.446	2.490	—	2.490	
Rozchód.					
1. Płace:					
a) kierownictwo	300	300	—	300	
b) nauka	1.996	2.040	—	2.040	Więcej wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	100	100	—	100	
3. Wydatki administracyjne .	50	50	—	50	
Razem . . .	2.446	2.490	—	2.490	

39. Stary Sącz. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.	W roku 1899 preliminowano zł.	Wniosek na rok 1900. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
Subwencye:					
a) od gminy	300	300	—	300	
b) od Rady powiatowej w Nowym Sączu	150	150	—	150	
c) od Izby handlowo przemysłowej w Krakowie .	100	100	—	100	
d) od Rządu	447	447	—	447	
e) z funduszu krajowego .	447	447	—	447	
Razem . . .	1.444	1.444	—	1.444	
Rozchód.					
1. Płace:					
a) kierownictwo	200	200		200	
b) nauka	1.024	1.024	—	1.024	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	120	120	—	120	
3. Wydatki administracyjne .	100	100	—	100	
Razem . . .	1.444	1.444	—	1.444	

40. Sądowa Wisznia. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.	W roku 1899 preliminowano zł.	Wniosek na rok 1900. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
Subwencye:					
a) od gminy	50	50	—	50	
b) od Rady powiatowej .	50	50	—	50	
c) od Rządu	510	600	—	600	
d) z funduszu krajowego .	510	600	—	600	
e) od WP. Włodz. Stronczaka c. k. notaryusza .	100	100	—	100	
Razem . . .	1.220	1.400	—	1.400	
Rozchód.					
1. Płace:					
a) kierownictwo	150	150	—	150	
b) nauka	900	1.120	—	1.120	Więcej wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	100	100	—	100	
3. Wydatki administracyjne .	70	30	—	30	Mniej wedle potrzeby.
Razem . . .	1.220	1.400	—	1.400	

41. Stryj. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.	W roku 1899 preliminowano zł.	Wniosek na rok 1900. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
Subwencye:					
a) od gminy	300	300	—	300	
b) od Rady powiatowej .	100	100	—	100	
c) od Tow. zaliczkowego .	100	100	—	100	
d) od Zarz. c. k. kolei państ.	200	200	—	200	
e) od Rządu	467	555	—	555	
f) z funduszu krajowego .	467	555	—	555	
Razem . . .	1.634	1.810	—	1.810	

Rozchód.					
1. Płace:					
a) kierownictwo	250	250	—	250	
b) nauka	1.184	1.260	—	1.260	Więcej wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	150	250	—	250	Więcej wedle potrzeby.
3. Wydatki administracyjne . .	50	50	—	50	
Razem . . .	1.634	1.810	—	1.810	

42. Tarnopol. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.					
Subwencye:					
a) od gminy	448	448	—	448	
b) od Rady powiatowej .	50	100	—	100	
c) od Rządu	561	521	—	521	
d) z funduszu krajowego .	555	471	—	471	
e) od Izby handl. w Brodach	100	100	—	100	
Razem . . .	1.714	1.640	—	1.640	

Rozchód.					
1. Płace:					
a) kierownictwo	200	200	—	200	
b) nauka	1.234	1.240	—	1.240	Wedle potrzeby obliczonoj na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	200	100	—	100	Wedle potrzeby.
3. Wydatki administracyjne .	80	100	—	100	Wedle potrzeby.
Razem . . .	1.714	1.640	—	1.640	

43. Tarnów. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.	W roku 1899 premiowano zł.	Wniosek na rok 1900. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
Subwencye:					
a) od gminy	400	400	—	400	
b) od Rady powiatowej .	200	200	—	200	
c) od Kasy oszczędnośsi .	150	150	—	150	
d) od Izby handl.-przem .	—	150	—	150	
e) od Rządu	578	503	—	503	
f) z funduszu krajowego .	578	516	—	516	
Razem . . .	1.906	1.919	—	1.919	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	300	300	—	300	
b) nauka	1.396	1.409	—	1.409	Więcej wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	150	150	—	150	
3. Wydatki administracyjne .	60	60	—	60	
Razem . . .	1.906	1.919	—	1.919	

44. Wadowice. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.

Subwencye:					
a) od gminy	400	400	—	400	
b) od Rady powiatowej .	100	100	—	100	
c) od Kasy oszczędności .	200	200	—	200	
d) od Rządu	481	484	—	484	
e) z funduszu krajowego .	481	484	—	484	
Razem . . .	1.662	1.668	—	1.668	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	200	200	—	200	
b) nauka	1.312	1.318	—	1.318	Więcej wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	100	100	—	100	
3. Wydatki administracyjne .	50	50	—	50	
Razem . . .	1.662	1.668	—	1.668	

45. Wieliczka. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.	W roku 1899 prelimi-nowano zł.	Wniosek na rok 1900. Zwy-czajne zł.	Nadzwy-czajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
Subwencye:					
a) od gminy	400	400	–	400	
b) od Rady powiatowej .	50	50	—	50	
c) od Rządu	416	430	—	430	
d) z funduszu krajowego .	416	430	—	430	
Razem . . .	1.282	1.310	—	1.310	

Rozchód.					
1. Płace:					
a) kierownictwo	200	200	—	200	
b) nauka	932	960	—	960	Więcej wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	100	100	—	100	
3. Wydatki administracyjne .	50	50	—	50	
Razem . . .	1.282	1.310	—	1.310	

46. Żółkiew. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.					
Subwencye:					
a) od gminy	300	300	—	300	
b) od Rady powiatowej .	200	200	—	200	
c) od Rządu	436	437	—	437	
d) z funduszu krajowego .	438	437	—	437	
Razem . . .	1.374	1.374	—	1.374	

Rozchód.					
1. Płace:					
a) kierownictwo	150	150	—	150	
b) nauka	1.024	1.024	—	1.024	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	130	130	—	130	
3. Wydatki administracyjne . .	70	70	—	70	
Razem . . .	1.374	1.374	—	1.374	

47. Żywiec. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.	W roku 1899 preliminowano zł.	Wniosek na rok 1900. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
Subwencye:					
a) od gminy	200	200	—	200	Rada gminna uchwałą z dnia 29. listopada 1895 obowiązała się dostarczyć bezpłatnie lokalu, opału, oświetlenia i usługi tudzież przyczyniać się do kosztów utrzymania kwotą 200 zł. rocznie (L. W. 27.040/96).
b) od Rady powiatowej .	100	100	—	100	*ad b*). Na mocy zobowiązania z dnia 28. lutego 1896 L. 239 (L. W. 27.040/96).
c) od Izby handlowo-przemysłowej w Krakowie .	—	100	—	100	
d) od Rządu	740	726	—	726	
e) z funduszu krajowego .	740	790	—	790	
Razem . . .	1.780	1.916	—	1.916	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	200	200	—	200	
b) nauka	1.370	1.506	—	1.506	Więcej wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	150	150	—	150	
3. Wydatki administracyjne .	60	60	—	60	
Razem . . .	1.780	1.916	—	1.916	

II. Szkoły fachowe i warsztaty naukowe.

A. Szkoły dla wyrobów z drzewa i łoziny.

48. Czerwona Wola. Szkoła koszykarska.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1899 zł.	Wynikłość w roku 1898 zł.	Wniosek na rok 1900. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
Zapas kasowy z r. 1897 .	—	364	—	—	—	
Zasiłek na zapomogi uczniów	—	300	—	—	—	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	1.500	827	1.400	—	1.400	
2. Subwencye:						
a) od Rady powiatowej .	200	200	200	—	200	
b) od c. k. Rządu . . .	1.000	1.000	1.000	—	1.000	
c) z funduszów krajowych	1.000	1.000	1.000	—	1.000	
Razem . . .	3.700	3 691	3.600	—	3.600	

Rozchód.						
1. Płace:						
a) nauczyciela	600	795	600	—	600	
b) koszta nadzoru . . .	150		150	—	150	
2. Lokal	—	—	—	—	—	Lokalu dostarcza bezpłatnie J. O. Książę Jerzy Czartoryski.
3. Opał	190	183	190	—	190	
4. Oświetlenie	50	48	50	—	50	
5. Farba, trzcina, gwoździe etc.	200	768	200	—	200	
6. Materyał surowy	900		900	—	900	
7. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . . .	200	94	120	—	120	
8. Rozmaite inne wydatki . .	150	165	150	—	150	
9. Wynagrodzenie uczniów .	920	449	800	—	800	
10. Wydatki kancelaryjne . .	40	30	40	—	40	
11. Na zapomogi uczniom i przybory dla abituryentów . .	300	865	400	—	400	
Razem . . .	3.700	3.397	3.600	—	3.600	

49. Dżurów. Krajowa szkoła koszykarska.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1899 zł.	Wynikłość w roku 1898 zł.	Wniosek na rok 1900. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	1.000	767	1.000	—	1.000	
2. Subwencye:						
a) od Rady powiatowej .	150	127	150	—	150	W myśl uchwały Rady powiatowej w Śniatynie z dnia 24. marca 1892 (LW. 16.391/92), która oprócz 150 zł. dostarcza pomieszczenia dla szkoły i pomieszkania dla instruktora.
b) od c k. Rządu . . .	521	500	600	—	600	
c) z funduszów krajowych	521	503	692	—	692	
Razem . . .	2.192	1.897	2.442	—	2.442	

Rozchód.	Kwota uchwalona na rok 1899 zł.	Wynikłość w roku 1898 zł.	Wniosek na rok 1900. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Płace:						
Instruktor	540	530	600	—	600	Więcej z powodu zwiększonej czynności.
2. Utrzymanie lokalu . . .	—	8	50	—	50	Lokalu dostarcza bezpłatnie Wydział powiatowy, a wstawiony kredyt potrzebny jest na utrzymanie lokalu.
3. Opał	70	39	70	—	70	
4. Oświetlenie	26	10	26	—	26	
5. Usługa	36	—	36	—	36	
6. Materyał	500	750	700	—	700	Więcej z powodu koniecznej potrzeby sprowadzania materyałów z dalszych okolic.
7. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . . .	60	115	100	—	100	Więcej z powodu potrzeby zakupna maszyn.
8. Rozmaite wydatki administracyjne i kancelaryjne .	110	47	110	—	110	
9. Wynagrodzenie uczniów .	850	398	750	—	750	Mniej wedle potrzeby.
Razem . . .	2.192	1.897	2.442	—	2.442	

50. Rudki. Szkoła koszykarska.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1899 zł.	Wynikłość w roku 1898 zł.	Wniosek na rok 1900. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
Zaliczka udzielona komitetowi w r. 1897 na maszynę do łupania łoziny . . .	—	127	—	—	—	
1. Ze sprzedaży wyrobów .	1.200	968	1.300	—	1.300	Więcej z powodu wzrostu produkcyi.
2. Subwencye:						
a) od Rady powiatowej .	305	441	305	—	305	Wliczono tu dobrowolne zobowiązania pp. Mieczysława Lewickiego, hr. K. Lanckorońskiego, Ludwika br. Brückmana i Albina Rayskiego.
b) od c. k. Rządu . . .	465	400	500	—	500	
c) z funduszów krajowych	465	495	600	—	600	
Razem . . .	2.435	2.431	2.705	—	2.705	

Rozchód.	Kwota uchwalona na rok 1899 zł.	Wynikłość w roku 1898 zł.	Wniosek na rok 1900. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Płace:						
a) instruktor	600	590	600	—	600	
b) administrator	120	120	150	—	150	Więcej z powodu zwiększonej czynności.
c) nauczyciel rysunków i rachunkowości	—	—	120	—	120	Z powodu większej ilości uczniów.
2. Wynajem i utrzymanie lokalu	25	5	25	—	25	Lokalu dostarcza JW hr. Felicya Fredrowa za rocznym czynszem 5 złr., a reszta wstawionego kredytu służy na utrzymanie lokalu.
3. Opał	100	82	120	--	120	Więcej z powodu ogrzewania drugiej pracowni.
4. Oświetlenie	20	14	20	—	20	
5 Usługa	36	36	36	—	36	
6. Materyał	800	850	800	—	800	
7. Wynagrodzenie uczniów .	600	484	650	—	650	Więcej z powodu zwiększonej produkcyi jak poz. 1. doch.
8. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	50	140	100	—	100	Więcej z powodu znacznej frekwencyi gdyż zakład ma 40 uczniów.
9. Rozmaite inne wydatki i kancelaryjne	84	110	84	—	84	
Razem . . .	2.435	2.431	2.705	—	2.705	

51. Skołyszyn. Krajowa szkoła koszykarska.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1899 zł.	Wynikłość w roku 1898 zł.	Wniosek na rok 1900. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	800	1.332	1.800	-	1.800	Więcej z powodu wzrostu produkcyi wskutek większej ilości uczniów
2. Subwencye:						
— od Rady powiatowej .	—	120	—	—	—	
a) od c. k. Rządu . . .	600	500	700	—	700	
b) z funduszów krajowych	1.035	740	1.032	—	1.032	
Razem . . .	2.435	2.692	3.532	—	3.532	

Rozchód.

1. Płace:						
a) instruktor	480	420	540	—	540	Więcej z powodu zwiększonych czynności.
b) nauczyciel przedmiotów pomocn.	180	180	180	—	180	
c) administrator	120	120	120	—	120	
d) pomocnik instruktora .	—	—	240	—	240	Z powodu większej ilości uczniów.
2. Wynajem lokalu	—	—	—	—	—	Szkoła mieści się w odstąpionym na ten cel budynku przez WPana Stanisława Klobasę.
3. Usługa	35	26	35	—	35	
4. Opał	65	80	72	—	72	Więcej z powodu przybycia jeszcze jednej ubikacyi.
5. Oświetlenie	25	39	35	—	35	
6. Materyał	600	876	800	—	800	Więcej z powodu wzrostu produkcyi jak poz. 1. doch.
7. Wynagrodzenie uczniów .	600	583	1.000	—	1.000	
8. Środki naukowe	50	40	50	—	50	
9. Uzupełnienie inwentarza .	80	76	100	—	100	Więcej z powodu zwiększonej frekwencyi.
10. Ubezpieczenie budynku i inwentarza	45	31	60	—	60	Więcej wedle potrzeby.
11. Rozmaite wydatki administracyjne i kancelaryjne .	120	141	200	—	200	
12. Na naprawę budynku . .	35	80	100	—	100	Kredyt na naprawę pieca odpada, a natomiast wstawia się na naprawę dachu.
Razem . . .	2.435	2.692	3.532	—	3.532	

52. Stryhańce. Krajowa szkoła koszykarska.

Przychód.	Kwota uchwalona w roku 1899 zł.	Wynikłość w roku 1898 zł.	Wniosek na rok 1900. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
Zapas kasowy z r. 1897 . . .	—	12	—	—	—	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	800	438	1.000	—	1.000	Więcej z powodu wzrostu produkcyi wskutek większej ilości uczniów.
2. Subwencye:						
a) od gminy	66	33	66	—	66	Gmina Strychańce i Dołhe dają po 33 zł.
b) od Rady powiatowej .	200	200	200	—	200	
c) od c. k. Rządu . . .	600	450	650	—	650	
d) z funduszów krajowych	852	407	874	—	874	
Razem . . .	2.518	1.540	2.790	—	2.790	

Rozchód.

Rozchód.	Kwota uchwalona w roku 1899 zł.	Wynikłość w roku 1898 zł.	Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie
1. Płace:						
a) instruktor	588	480	600	—	600	Więcej celem zrównania płacy z instruktorami w innych zakładach.
b) administrator	150	120	150	—	150	
c) pomocnik instruktora .	300	—	—	—	—	
d) dodatkowa nauka religii, rachunków i rysunków .	—	—	120	—	120	Z powodu większej ilości uczniów.
2. Wynajem lokalu	250	—	250	—	250	Lokalu na szkołę dostarcza bezpłatnie JW. Pani Sydonia z hr. Mysłowskich Pieńczykowska, wstawiony zaś kredyt służyć ma na donajęcie lokalu z powodu większej liczby uczniów i konieczności izby na sypialnię dla zamiejscowych.
3. Opał	100	99	120	—	120	*ad poz 3* Więcej z powodu jak poz. 2.
4. Oświetlenie	24	20	24	—	24	
5. Usługa	36	15	36	—	36	
6 Materyał	600	627	700	—	700	Więcej wskutek zwiększonej produkcyi jak poz. 1 doch.
7. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	50	46	170	—	170	Więcej z powodu koniecznej potrzeby zakupienia maszyny.
8. Wynagrodzenie uczniów .	300	42	500	—	500	Więcej z powodu jak poz. 6.
9. Rozmaite inne wydatki .	120	91	120	—	120	
Razem . . .	2.518	1.540	2.790	—	2.790	

53. Wojsław. Krajowa szkoła koszykarska.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1899 zł.	Wynikłość w roku 1898 zł.	Wniosek na rok 1900. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	860	483	600	—	600	Mniej stosownie do rzeczywistych wyników.
2. Subwencye:						
a) od Rady powiatowej .	200	400	200	—	200	W myśl uchwały Rady powiatowej w Śniatynie z dnia 17. sierpnia 1896, L. 966. (LW. 54.044/96).
b) od c. k. Rządu . . .	500	480	500	—	500	
c) od Wgo Pana Stefana Sękowskiego	50	—	50	—	50	Oprócz gotówki w kwocie 50 zł. dostarcza WP. Sękowski lokalu, opału, oświetlenia i usługi.
d) z funduszów krajowych	970	347	535	—	535	
Razem . . .	2.580	1.710	1.885		1.885	

Rozchód.	Kwota uchwalona na rok 1899 zł.	Wynikłość w roku 1898 zł.	Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Płace:						
a) instruktor	540	540	420	—	420	Mniej z powodu przyznanego w tej wysokości wynagrodzenia.
b) administrator	100	100	100	—	100	
c) nauczyciel pomocniczy .	120	30	120	—	120	
2. Opał	—	37	40	—	40	Kredyt ten potrzebny jest na koszta rąbania drzewa.
3. Usługa	60	20	60	—	60	
4. Materyał	700	423	600	—	600	Mniej z powodu zmniejszonej frekwencyi.
5. Wynagrodzenie uczniów .	460	252	400	—	400	
6. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	50	142	70	—	70	Więcej wedle potrzeby.
7. Rozmaite inne wydatki . .	50	166	75	—	75	
8. Budowa szopy i magazynu	500	—	—	—	—	
Razem . . .	2.580	1.710	1.885	—	1.885	

54. Zator. Krajowa szkoła koszykarska.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1899 zł.	Wynikłość w roku 1898 zł.	Wniosek na rok 1900. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
Zapas z r. 1897 na maszynę do łupania	—	34	—	—	—	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	500	388	600	—	600	Więcej z powodu wzrostu produkcyi.
2. Subwencye:						
a) od gminy . . .	100	—	100	—	100	Gmina dostarcza bezpłatnie lokalu, opału, oświetlenia i usługi. Lokal ten jednakże jest nieodpowiedni na szkołę, zachodzi więc potrzeba wynajęcia innego lokalu, a wówczas szkoła mogłaby odnająć obecny za czynszem wstawionym 100 zł.
b) od Rady powiatowej .	100	100	100	—	100	
c) od c. k. Rządu . . .	600	600	600	—	600	
d) z funduszów krajowych	680	247	660	—	660	
Razem . . .	1.980	1.369	2.060	—	2.060	

Rozchód.

Rozchód.	Kwota uchwalona na rok 1899 zł.	Wynikłość w roku 1898 zł.	Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie
1. Płace:						
a) instruktor	600	600	600	—	600	
b) pomieszkanie dla instruktora	100	100	100	—	100	
c) administrator	100	90	100	—	100	
d) nauczyciel rysunków i rachunkowości	120	—	120	—	120	
2. Wynajem lokalu	260	—	260	—	260	Z powodu koniecznej potrzeby wynajęcia innego lokalu jak poz. 2 a) dochodów.
3. Opał	—	—	30	—	30	Z powodu zwiększonej potrzeby przez wynajęcie obszerniejszego lokalu.
4. Oświetlenie	—	—	10	—	10	
5. Usługa	—	—	25	—	25	
6. Materyał	440	214	500	—	500	Więcej z powodu zwiększonej produkcyi jak poz. 1 doch.
7. Wynagrodzenie uczniów .	220	142	200	—	200	Mniej wedle potrzeby.
8. Uzupełnienie inwentarza .	75	127	50	—	50	
9. Środki naukowe	30	70	30	—	30	
10. Rozmaite inne i wydatki kancelaryjne	35	26	35	—	35	
Razem . . .	1.980	1.369	2.060	—	2.060	

55. Grybów. Krajowy naukowy warsztat kołodziejski.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1899 zł.	Wynikłoś w roku 1898 zł.	Wniosek na rok 1900. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	1.300	2.139	2.100	—	2.100	Więcej z powodu znacznej ilości zamówień i na podstawie wynikłości z r. 1898.
2. Subwencye:						
— od gminy . , ...	—	—	—	—	—	Gmina dostarcza bezpłatuie lokalu, opału, oświetlenia i usługi.
a) od Rady powiatowej .	100	100	100	—	100	
b) od c. k. Rządu . . .	1.350	1.350	1.500	—	1.500	
c) z funduszów krajowych	2.440	1.452	1.770	550	2.320	
Razem . . .	5.690	5.041	5.470	550	6.020	

Rozchód.

Rozchód.	Kwota uchwalona na rok 1899 zł.	Wynikłoś w roku 1898 zł.	Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Płace:						
a) kierownik	1.000	660	1.000	—	1.000	
b) administrator	300	300	240	—	240	Mniej z powodu przyznanego w tej wysokości wynagrodzenia.
c) nauczyciel	250	229	250	—	250	
d) katecheta	50	50	50	—	50	
e) przodownik kołodziejski	540	360	540	—	540	
f) przodownik kowalski .	600	600	600	—	600	
2. Materyał kołodziejski . .	800 }	584 (poz. 2 i 3)	800	—	800	
3. Dostawa materyałów . .	50 }		50	—	50	
4. Środki naukowe	120	204	120	—	120	
5. Narzędzia warsztatowe . .	100	116	100	150	250	Więcej z powodu wstawienia kredytu nadzwyczajnego na urządzenie drugiego ogniska w kuźni.
6. Zakupno żelaza	600 }	975 (poz. 6 i 7)	800	—	800 }	Więcej z powodu zwiększonej produkcyi jak poz. 1 doch. (poz. 6 i 7)
7. „ węgla i koksu .	160 }		200	—	200 }	
8. Asekuracya budynków własnych, materyałów i wyrobów	100	43	100	—	100	
9. Wynagrodzenie uczniów za robotę.	400	458	500	—	500	Więcej z powodu jak poz. 6 i 7.
10. Rozmaite wydatki . . .	120	462	120	—	120	
11. Restauracya budynku zakładowego	—	—	—	400	400	Z powodu koniecznej potrzeby.
— Na rozszerzenie kuźni . .	500	—	—	—	—	
Razem . . .	5.690	5.041	5.470	550	6.020	

56. Grzymałów. Krajowy naukowy warsztat kołodziejski.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1899 zł.	Wynikłość w roku 1898 zł.	Wniosek na rok 1900. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
Pożyczka chwilowa . . .	—	300	—	—	—	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	5.700	5.779	5.800	—	5.800	Więcej na podstawie wynikłości za r. 1898.
2. Subwencye:						
a) od Rady powiatowej .	500	—	500	—	500	
b) od c. k. Rządu . . .	1.550	1.550	1.700	—	1.700	
c) z funduszów krajowych	1.610	3.088	2.020	—	2.020	
Razem . . .	9.360	10.717	10.020	-	10.020	

Rozchód

1. Płace:						
a) instruktor kierujący i nauczyciel rysunków . . .	840	840	840	—	840	
b) dodatek na pomieszkanie dla kierownika . .	160	—	160	—	160	
c) instruktor kowalski . .	600	540	600	—	600	
d) przodownik kołodziejski	540	480	540	—	540	
e) pomocnik kowalski . .	420	799	420	—	420	
f) administrator	720	378	600	—	600	Więcej z powodu przyznanego w tej wysokości wynagrodzenia.
g) nauczyciel nauk dopełn.			180	—	180	
2. Utrzymanie lokalu , . .	100	38	100	—	100	
3. Opał	70	60	70	—	70	
4. Oświetlenie	40	59	40	-	40	
5 Usługa	120	120	120		120	
6. Materyał kołodziejski . .	600	352	700	—	700	Więcej z powodu koniecznej potrzeby suchego materyałn zapasowego.
7. Zakupno żelaza	1.450	1.799	1.600	—	1.600	Więcej z powodu zwiększonej produkcyi jak poz. 1 doch.
8. „ koksu	250	381	250	—	250	
9. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . . .	500	217	500	—	500	
10. Ubezpieczenie budynków własnych, materyałów i inwentarza	50	25	50	—	50	
11. Uczniom za robotę . . .	1.200	1.014	1.000	—	1.000	Mniej z powodu, iż uczniowie mają być wynagradzani w stosunku do wartości wykonanej roboty.
12. Lakiernik, tapicer i materyał	1.500	3.192	2.050	—	2.050	Więcej z powodu większej ilości zamówień na wyroby zupełnie wykończone.
13. Rozmaite inne wydatki . .	200	173	200	—	200	
— Na pokrycie dalszych kosztów budowy	—	250	—	—	—	
Razem . . .	9.360	10.717	10.020	—	10.020	

57. Kamionka strumiłowa. Krajowa szkoła kołodziejska i ciesielska.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1899 zł.	Wynikłość w roku 1898 zł.	Wniosek na rok 1900. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych:						
a) kołodziejsko-kowalskich .	4 600	4.790	4.900	—	4 900	Więcej z powodu znaczniejszej ilości zamówień i na podstawie wynikłości z r. 1898.
b) ciesielskich	200	112	200	—	200	
2. Subwencye:						
a) od c. k. Rządu . .	1.400	1.400	1.600	—	1.600	
b) z funduszów krajowych	4.096	4.655	4.001	800	4.801	
Razem . . .	10.296	10.957	10.701	800	11.501	

Rozchód.

Rozchód.	Kwota uchwalona na rok 1899 zł.	Wynikłość w roku 1898 zł.	Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Płace:						
a) kierownik	1 500	1 450	1 500	—	1.500	
b) nauczyciel fachowy rysunków	1.000	850	1 000	—	1 000	
c) katecheta obrz. rz. kat. .	50	50	50	—	50	
d) katecheta obrz. gr. kat. .	50	50	50	—	50	
e) nauczyciel	180	180	180	—	180	
f) przodownik kołodziejski	600	550	600	—	600	
g) instruktor ciesielstwa .	600	600	600	—	600	
h) majster kowalski . . .	720	700	720	—	720	
i) pomocnik kowalski . .	240	530	240	—	240	
k) „ kołodziejski .	300		300	—	300	
2. Wynajem budynku i asekuracya	600	524	600	—	600	
3. Opał	100	119	120	—	120	Wedle potrzeby.
4. Oświetlenie	80	26	65	—	65	
5. Usługa	96	96	96	—	96	
6. Materyał drzewny z dostawą	800	482	600	—	600	Mniej z powodu iż szkoła ma dostateczny zapas suchego materyału.
7. Środki naukowe, przybory do rysowania i pisania i uzupełnienie inwentarza . .	400	634	600	—	600	Więcej z powodu potrzeby zakupna więcej przyborów i narzędzi.
8. Wydatki administracyjne i kancelaryjne	200	509	200	—	200	
9. Zakupno żelaza z dostawą	1.400	806	1.400	—	1.400	
10. „ węgle i koksu .	300	179	300	—	300	
11. Uczniom IV. roku za wyroby bednarskie i kołodziejskie	480	308	480	—	480	
12. Za wyplatanie, lakierowanie i tapicerowanie wózków .	600	1.782	1.000	—	1.000	Więcej z powodu zwiększonej ilości zamówień na wyroby zupełnie wykończone
13. Na rozszerzenie budynku szkolnego	—	532	—	800	800	Z powodu koniecznej potrzeby rozszerzenia dotychczasowego budynku szkolnego, w którym uczniowie nie mają dostatecznego pomieszczenia.
Razem . . .	10.296	10.957	10.701	800	11.501	

58. Stanisławów. Krajowa szkoła stolarska.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1899 zł.	Wynikłość w roku 1898 zł.	Wniosek na rok 1900. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	1.800	1.682	1.800	—	1.800
2. Subwencye:					
a) od gminy . . . . , .	800	800	800	—	800
b) od Rady powiatowej .	100	100	100	—	100
c) z Kasy oszczędności .	200	200	200	—	200
d) od c. k. Rządu . . .	1.200	1.000	1.300	—	1.300
e) z funduszów krajowych	3.390	4.156	3.956	150	4.106
Razem . . .	7.490	7.938	8.156	150	8.306

Rozchód.	Kwota uchwalona na rok 1899 zł.	Wynikłość w roku 1898 zł.	Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Płace:						
a) kierownik i nauczyciel fachowy	1.300	1.160	1.200	—	1.200	Mniej z powodu nieprzyznania dodatku pięcioletniego.
b) dodatek na pomieszkanie dla kierownika . . .	240	240	240	—	240	
c) nauczyciel snycerstwa .	420	420	480	—	480	Więcej z powodu niemożności utrzymania odpowiednich sił za niższem wynagrodzeniem.
d) werkmistrz stolarstwa .	420	—	480	—	480	
e) nauczyciel rysunków odręcznych	420	360	480	—	480	
f) nauczyciel stylistyki, niemieckiego i polskiego .	360	184	360	—	360	
g) nauczyciel rachunków .		78				
h) pomocnik stolarstwa .	360	300	360	—	360	
i) „ tokarstwa . .	360	180	360	—	360	
k) katecheta	50	45	50	—	50	
2. Wynajem lokalu	1.200	1.200	1.200	—	1.200	
3. Opał	150	139	150	—	150	
4. Oświetlenie	80	66	80	—	80	
5. Usługa	180	180	216	—	216	
6. Materyał	500	557	500	—	500	
7. Środki naukowe dla szkoły i uczniów	250	252	300	—	300	Więcej z powodu większej ilości uczniów.
8. Rozmaite inne wydatki .	400	722	200	—	200	
9. Środki pomocnicze warsztatowe			500	—	500	Więcej na podstawie wynikłości roku 1898. Z pozycyi tej pokrywane są wydatki na bajcy, farby, oleje, zamki, okucia i inne rzeczy potrzebne do wykończenia robót.
10. Wynagrodzenie uczniom za roboty	800	703	800	—	800	
11. Za uzupełnienie inwentarza i dokupno narzędzi . . .	—	1.152	200	150	350	Z powodu potrzeby uzupełnienia narzędzi.
Razem . . .	7.490	7.938	8.156	150	8.306	

59. Kalwarya. Krajowa szkoła stolarska.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1899 zł.	Wynikłość w roku 1898 zł.	Wniosek na rok 1900. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
— Zaliczka na uzupełnienie inwentarza i zwroty uczniów	—	1.002	—	—	—	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	860	224	860	—	860	
2. Subwencye:						
— od gminy	—	—	—	—	—	Gmina dostarcza bezpłatnie lokalu na warstat, pomieszkanie dla kierownika, opał, światło i usługę.
— od Rady powiatowej .	—	100	—	—	—	
a) od c. k. Rządu . . .	1.200	1.200	1.500	—	1.500	
b) z funduszów krajowych	3.610	1.353	3.380	5.000	8.380	
Razem . . .	5.670	3.879	5.740	5.000	10.740	

Rozchód.

1. Płace:						
a) instruktor kierujący . .	1.200	960	1.200	—	1.200	
b) werkmistrz	600	600	600	—	600	
c) dodatek na pomieszkanie	150	—	150	—	150	
d) werkmistrz snycerstwa .	600	—	600	—	600	
e) pomocnik stolarski . .	300	75	300	—	300	
f) nauczyciel pomocniczy rysunków	360	70	360	—	360	
g) nauczyciel języka niemieckiego i korespondencyi przem.	150	150	150	—	150	
h) nauczyciel języka niemieckiego	150	50	150	—	150	
i) nauczyciel rachunków i rachunkowości . . .	200	150	200	—	200	
k) katecheta	60	68	80	—	80	Więcej z powodu dojazdów ks. katechety z Zebrzydowa.
2. Materyał	300	399	300	—	300	
3. Środki naukowe i przybory dla ubogich uczniów . .	200	39	200	—	200	
4. Rozmaite inne wydatki kancelaryjne	250	153	250	—	250	
5. Środki pomocnicze warsztatowe	200	175	200	—	200	
6. Wypłaty uczniom za roboty	400	315	400	—	400	
7. Uzupełnienie inwentarza .	100	325	100	—	100	
8. Na wieczorny kurs majsterski	450	—	500	—	500	
— Zaliczka na uzupełnienie inwentarza	—	350	—	—	—	
9. Na osuszenie budynku szkolnego	—	—	—	500	500	Z powodu koniecznej potrzeby osuszenia budynku za pomocą drenów, tudzież rozszerzenia na urządzenie suszarni i jeszcze jednej sali warsztatowej.
10. Na przybudowanie i urządzenie suszarni materyałów	—	—	—	4.500	4.500	
Razem . . .	5.670	3.879	5.740	5.000	10.740	

60. Jaworów. Krajowy naukowy warsztat dla wyrobu zabawek.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1899 zł.	Wynikłość w roku 1898 zł.	Wniosek na rok 1900. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
— Zapas kasowy z r. 1897 .	—	181	—	—	—	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	600	532	1 000	—	1.000	Więcej z powodu zwiększonej ilość uczniów i temsamem wzrostu produkcyi.
2. Subwencye:						
— od gminy	—	—	—	—	—	Gmina dostarcza bezpłatnie lokalu na warsztat, pomieszkania dla instruktora, opał, światło i usługę.
a) od Rady powiatowej .	100	100	100	—	100	
b) od c. k. Rządu . . .	—	—	600	—	600	
c) z funduszów krajowych	1 690	1.410	980	300	1.280	
Razem . . .	2.390	2.223	2.680	300	2.980	

Rozchód.

Rozchód.	Kwota uchwalona na rok 1899 zł.	Wynikłość w roku 1898 zł.	Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Płace:						
a) instruktor	720	660	720	—	720	
b) administrator	200	200	200	—	200	
c) pomocnik warsztatowy .	120	—	120	—	120	
2. Utrzymanie lokalu . . .	—	—	50	—	50	Z powodu koniecznej potrzeby.
3. Materyał	170	117	250	—	250	Więcej z powodu zwiększonej produkcyi i podrożenia materyału drzewnego.
4. Środki naukowe i przybory dla ubogich uczniów . .	100	58	120		120	Więcej z powodu potrzeby zakupna wzorów do nauki rysunków i nauki praktycznej.
5. Rozmaite inne wydatki kancelaryjne	100	110	120	—	120	Więcej wedle potrzeby:
6. Środki pomocnicze warsztatowe	80	252	200	—	200	Więcej z powodu zwiększonej produkcyi jak poz. 1 doch.
7. Wypłaty uczniom za roboty	400	487	600	—	600	(j. w.)
8. Uzupełnienie inwentarza .	200	139	300	—	300	Więcej z powodu potrzeby zakupna narzędzi i maszyn pomocniczych.
9. Zasiłki dla samoistnych producentów	300	200	—	300	300	Dalsza akcya pomocnicza we wprowadzeniu samoistnych producentów na właściwe tory jest niezbędna jeszcze przez trzy lata.
Razem . . .	2.390	2.223	2.680	300	2.980	

B. Szkoły garncarskie.

61. Kołomyja. Krajowa szkoła garncarska.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1899 zł.	Wynikłość w roku 1898 zł.	Wniosek na rok 1900. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	1 800	2.119	2.200	—	2.200	Więcej z powodu zwiększonej produkcyi i na podstawie wynikłości za r. 1898.
2. Subwencye:						
— od gminy	—	—	—	—	—	Gmina dostarcza bezpłatnie pomieszczenie dla szkoły wraz z opałem i oświetleniem, a za usługę dodaje służącemu 48 zł.
— od Rady powiatowej .	—	—	—	—	—	Rada powiatowa przeznacza 50 zł. na stypendya dla uczniów.
a) od c. k. Rządu . . .	3.000	2.800	3.000	—	3.000	
b) z funduszów krajowych	4.380	3.736	3.540	2 250	5.790	
Razem . . .	9.180	8.655	8.740	2.250	10.990	

Rozchód.

Rozchód	Kwota uchwalona na rok 1899 zł.	Wynikłość w roku 1898 zł.	Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie
1. Płace:						
a) kierownik:						
α) płaca . . . 1.500						
β) I dodatek pięc. 200	1.700	1.500	1.700	—	1.700	Kierownik pobiera I: dodatek pięcioletni od dnia 1. stycznia 1899.
b) nauczyciel rysunków .	1.200	1 200	1.200	—	1.200	
c) przodownik do nauki toczenia i formowania .	720	600	720	—	720	
d) przodownik do nauki kaflarstwa	720	720	800	—	800	Więcej z powodu przypadającego I. dodatku pięcioletniego od dnia 1. stycznia 1900 w kwocie 80 zł.
e) pomieszkanie dla przodownika	150	—	150	—	150	
f) przodownik do nauki modelowania	720	700	720	—	720	
g) nadzwyczajny nauczyciel do rysunków geom. .	150	147	—	—	—	Odpada z powodu, że rysunków geometrycznych będzie udzielał zwyczajny nauczyciel rysunków.
h) nadzwyczajny nauczyciel przedmiotów pomocnicz.	150	116	150	—	150	
i) katecheta obrz. rzym. kat.	50	50	50	—	50	
k) katecheta obrz. gr. kat	50	50	50	—	50	
l) pomocnik kancelaryjny .		—	180	—	180	Z powodu iż nauczyciel rysunków, który był pomocnikiem kancelaryjnym, obejmuje naukę rysunków geometrycznych.
2. Adaptacya lokalu	750	200	—	2.000	2.000	*ad poz. 2.* Z powodu potrzeby postawienia osobnego budynku na pomieszczenie stróża i maszyn do dren i dachówek
3. Rębanie drzewa	40	29	40	—	40	
4. Usługa	380	384	380	—	380	
5. Materyał i opał techniczny	700	1.026	900	—	900	*ad poz. 5.* Więcej z powodu zwiększonej produkcyi jak poz. 1 doch.
6. Środki naukowe	200	328	200	—	200	
7. Rozmaite inne wydatki i kancelaryjne	280	484	280	—	280	
8. Wynagrodzenie uczniów .	300	626	650	—	650	Więcej z powodu jak poz. 5.
9. „ praktykantów, czeladników i majstrów . .	300					
10. Wynagrodzenie robotników dziennych	200	164	200	—	200	
11. Uzupełnienie inwentarza i zakupno narzędzi	250	331	250	—	250	
12. Koszta odbycia kursu drenarskiego	50	—	—	50	50	
13. Ubezpieczenie inwentarza .	120	—	120	—	120	
14. Na urządzenie i meble w nowych ubikacyach . . .	—	—	—	200	200	Wydatek niezbędny na wypadek rozszerzenia lokalu.
Razem . . .	9.180	8.655	8 740	2.250	10 990	

62. Touste. Krajowy naukowy warsztat garncarski.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1899 zł.	Wynikłość w roku 1898 zł.	Wniosek na rok 1900. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	1.200	1.106	1.200	—	1.200	Dochód ze sprzedaży pokrywać ma przedewszystkiem koszta produkcyi.
2. Subwencye:						
a) od c. k. Rządu . . .	1.300	1.300	1.300	—	1.300	
b) z funduszów krajowych	1.190	1.144	1.190	—	1.190	
Razem . . .	3.690	3.550	3.690	—	3.690	

Rozchód.						
1. Płace:						
a) werkmistrz	720	720	720	—	720	
b) przodownik do nauki modelowania	600	600	600	—	600	Przodownik ten jest zarazem nauczycielem rysunków i modelerem.
c) nauczyciel przedmiotów pomocniczych	180	180	180	—	180	
d) administrator	180	180	180	—	180	
2. Lokal	—	—	—	—	—	W. P. Władysław Fedorowicz dostarcza bezpłatnie pomieszczenia dla warsztatu.
3. Opał pieców technicznych i sal warsztatowych . . .	350	370	350	—	350	
4. Oświetlenie	50	58	50		50	
5. Usługa	110	97	110	—	110	
6. Materyał	300	276	300	—	300	
7. Uzupełnienie inwentarza .	100	100	100	—	100	
8. Środki naukowe	300	45	300	—	300	
9. Rozmaite inne wydatki . .	100	122	100	—	100	
10. Wynagrodzenie za robociznę	700	802	700	—	700	
Razem . . .	3.690	3.550	3.690	—	3.690	

C. Szkoły dla wyrobów ze skóry.

63. Witków. Krajowy naukowy warsztat szewski.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1899 zł.	Wynikłość w roku 1898 zł.	Wniosek na rok 1900. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
— Zapas kasowy funduszu obrotowego	—	102	—	—	—	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	1.200	1.474	1.200	—	1.200	Dochód ze sprzedaży wyrobów pokrywać ma koszta produkcyi t. j. materyału i robocizny.
2. Subwencye:						
a) od c. k Rządu	800	750	800	—	800	
b) z funduszów krajowych	2.102	2.038	2.222	—	2.222	
Razem	4.102	4.364	4.222	—	4.222	

Rozchód.

Rozchód.	Kwota uchwalona na rok 1899 zł.	Wynikłość w roku 1898 zł.	Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Płace:						
a) kierownik warsztatu	360	350	360	—	360	
b) instruktor fachowy	480	460	480	—	480	
c) pomocnik instruktora	480	480	480	—	480	
d) przodownik	480	480	480	—	480	
e) katecheta obrz rz. kat. i gr. kat.	100	100	100	—	100	
f) nauczyciel	240	200	240	—	240	
2. Na utrzymanie lokalu	100	89	50	—	50	Pomieszczenia dla warsztatu opał dostarcza JE. JW. Stanisław hr. Badeni. Kredyt nadzwyczajny wstawia się na utrzymanie lokalu.
3. Opał	—	—	—	—	—	
4. Oświetlenie	36	16	36	—	36	
5. Usługa	96	74	96	—	96	
6. Materyał	800	1.348	1.000	—	1.000	Więcej z powodu zwiększonej produkcyi.
7. Wynagrodzenie uczniów	500	170	500	—	500	
8. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarzą	350	450	300	—	300	Mniej wedle potrzeby.
9. Materyał na robienie kopyt	—	50	20	—	20	Z powodu potrzeby zakupna nowych kopyt.
10. Rozmaite drobne wydatki	80	97	80	—	80	
Razem	4.102	4.364	4.222	—	4.222	

64. Stary Sącz. Krajowy naukowy warsztat szewski.

Przychód.	Kwota uchwalona w roku 1899 zł.	Wynikłość w roku 1898 zł.	Wniosek na rok 1900. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	940	3.165	3.180	—	3.180	Więcej z powodu zwiększonej produkcyi i na podstawie wynikłości za r. 1898.
2. Subwencye:						
a) od gminy	300	300	—	—	—	Nie preliminuje się z powodu, że gmina uchwałą z dnia 29. listopada 1898, odmówiła dalszego subwencyonowania tego zakładu.
b) od Rady powiatowej	200	200	300	—	300	*ad 2 b*) Więcej w myśl oświadczenia Wydziału powiatowego z dnia 14. sierpnia 1899 L 1450.
c) od c. k. Rządu . . .	600	600	600	—	600	
d) z funduszów krajowych	1.394	1.697	1.394	—	1.394	
Razem . . .	3.434	5.962	5.474	—	5.474	

Rozchód

1. Płace:						
a) kierownik warsztatu . .	300	300	300	—	300	
b) instruktor fachowy . .	700	700	700	—	700	
c) przodownik	480	480	480	—	480	
2. Wynajem i utrzymanie lokalu	350	351	350	—	350	
3. Opał	70	60	70	—	70	
4. Oświetlenie	36	42	40	—	40	Więcej wedle rzeczywistej potrzeby.
5. Usługa	48	45	48	—	48	
6. Materyał	700	2.872	2.700	—	2.700	Więcej z powodu zwiększonej produkcyi jak poz. 1 doch.
7. Wynagrodzenie uczniów .	500	351	500	—	500	
8. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . . .	200	492	200	—	200	
9. Rozmaite inne wydatki . .	50	131	86	—	86	Więcej wedle rzeczywistej potrzeby.
— Zaliczka zwrotna na zasilenie kapitału obrotowego .	—	138	—	—	—	
Razem . . .	3.434	5.962	5.474	—	5.474	

65. Dobczyce. Krajowa szkoła szewska.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1899 zł.	Wynikłość w roku 1898 zł.	Wniosek na rok 1900. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
— Zapas kasowy z r. 1897 .	—	109	—	—	—	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	500	694	800	—	800	Więcej z powodu otwarcia trzeciego roku nauki i większej ilości uczniów.
2. Subwencye:						
— Od gminy	—	—	—	—	—	Gmina dostarcza bezpłatnie pomieszczenia dla szkoły, opału, oświetlenia i usługi.
a) od Rady powiatowej .	—	100	100	—	100	
b) od c. k. Rządu . . .	300	—	400	—	400	
c) z funduszów krajowych	1.900	2.181	1.420	—	1.420	
Razem . . .	2.700	3.084	2.720	—	2.720	

Rozchód.	Kwota uchwalona na rok 1899 zł.	Wynikłość w roku 1898 zł.	Wniosek na rok 1900. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Płace:						
a) kierownik warsztatu . .	300	300	300	—	300	
b) instruktor fachowy . .	540	460	540	—	540	
c) pomocnik instruktora .	480	420	480	—	480	
d) nauczyciel	240	252	240	—	240	
e) katecheta	60	60	60	—	60	
2. Materyał	500	645	600	-	600	Więcej z powodu zwiększonej produkcyi jak poz. 1 doch. (poz. 2 i 3)
3. Wynagrodzenie uczniów za robotę	200	42	250	—	250	
4. Uzupełnienie inwentarza .	230	478	100	—	100	Mniej z powodu iż odpadł kredyt nadzwyczajny na maszyny.
5. Środki naukowe	50	54	50	--	50	
6. Materyał do robienia kopyt	50	—	50	—	50	
7. Rozmaite wydatki kancelaryjne	50	173	50	—	50	
— Zaliczka na zasiłki dla ubogich uczniów	—	200	—	—	—	
Razem . . .	2.700	3.084	2.720	—	2.720	

D. Szkoły tkackie.

66. Krosno. Krajowa szkoła tkacka.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1899 zł.	Wynikłość w roku 1898 zł.	**Wniosek na rok 1900.** Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	**Uzasadnienie:**
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	1.600	—	1.600	—	1.600	Z powodu iż szkoła od r. 1898 produkuje na własny rachunek.
2. Ze sprzedaży kartonów .	400	508	400	—	400	
3. Subwencye:						
— od gminy	—	—	—	—	—	Gmina miasta Krosna daje budynek dla szkoły.
a) od Rady powiatowej .	200	200	200	-	200	
b) od c. k. Rządu . . .	3.500	3 500	3.800	—	3.800	
c) z funduszów krajowych	4.612	3.283	4.470	—	4.470	
Razem . .	10 312	7.491	10.470	—	10.470	

Rozchód.

a) *Szkoła*:						
1. Płace:						
a) kierownik:						
α) płaca 1.500						
β) I. dod. pięciol. 200						
γ) II. „ „ 200	1.900	1.700	1.900	—	1.900	Kierownik pobiera II. dodatek pięcioletni od 1. stycznia 1899.
b) nauczyciel rysunków .	1.200	1.200	1.350	—	1.350	Więcej z powodu I. dodatku pięcioletniego w kwocie 150 zł. przypadającego od dnia 1. stycznia 1900.
c) dodatek na pomieszkanie dla nauczyciela rysunków	200	200	200	—	200	
d) pomocnik do nauki ry-rysunków	300	60	300	—	300	
e) instruktor w tkalni ręcznej	800	800	800	—	800	Instruktor pobiera płacę 720 zł. i I. dodatek pięcioletni w kwocie 80 zł. od 1. kwietnia 1897.
f) przodownik	420	420	420	—	420	
g) nauczyciele przedmiotów pomocniczych	646	511	646	—	646	
h) pisarz w kancelaryi kierownika	360	360	360	—	360	
2. Ubezpieczenie inwentarza .	180	28	180	—	180	
3. Opał	650	368	650	—	650	
4. Oświetlenie	130	76	130	—	130	
5. Usługa . . . . . . , .	240	199	240	—	240	
6. Materyał	800	—	800	—	800	
7. Uzupełnienie inwentarza .	200	472 (poz. 7–8)	200	—	200	
8. Środki naukowe	350		350	—	350	
9. Rozmaite inne wydatki, przybory rysunkowe i próbki do dekompozycyi	400	423	400	—	400	
10. Wynagrodzenie uczniów ,	800	—	800	—	800	
11. Wydatki nieprzewidziane .	126	—	124	—	124	
Razem . .	9.702	6.817	9.850	—	9.850	

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1899 zł.	Wynikłość w roku 1898 zł.	Wniosek na rok 1900. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
b) Pracownia do wyrabiania wzorów i wybijania kartonów.						
1. Płace:						*Ad 1.* Kierownik i nauczyciel rysunków wykonują do tkanin szkice i obliczają jak one do danych maszyn na rysunku tkackim zastosowane być mają, nadto dozorują wykonanie deseni na karta rigata, z których wybija się kartony.
a) wynagrodzenie kierown.	120	120	120	—	120	
b) wynagrodzenie nauczyciela rysunków . . .	80	80	80	—	80	
c) wynagrodzenie przodownika	60	60	60	—	60	
2. Materyał i desenie . . . / 3. Wynagrodzenie za robotę .	350	414	360	—	360	
Razem . . .	610	674	620	—	620	

Zestawienie rozchodu.

a) szkoła	9.702	6.817	9.850	—	9.850
b) pracownia dla wyrabiania wzorów i wybijania kartonów	610	674	620	—	620
Suma wydatków	10.312	7.491	10.470	—	10.470

67. Gliniany. Krajowy naukowy warsztat tkacki.

Przychód	Kwota uchwalona na rok 1899 zł.	Wynikłość w roku 1898 zł.	Wniosek na rok 1900. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
— Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	15	—	—	—	Nie preliminuje się z powodu, że szkoła sporządza wyroby na rachunek miejscowego Towarz. tkaczy, które w zamian tak na wyrób jakoteż do celów naukowych dostarcza bezpłatnie przędzy i opłaca wynagrodzenie uczniów.
1. Subwencye:						
— od gminy	—	—	120	—	120	Subwencyę gminy 120 zł. na lokal, opał i oświetlenie dla warsztatu wprowadza się, gdyż odtąd gmina ma dawać tę subwencyę wprost do kasy Zarządu warsztatu.
a) od Rady powiatowej w Przemyślanach . .	50	50	50		50	
b) od c. k. Rządu . . .	1.100	1.100	1.200	—	1.200	
c) z funduszów krajowych	1.696	1.353	1.676	160	1.836	
Razem . . .	2 846	2.518	3.046	160	3.206	

Rozchód.

	Kwota uchwalona na rok 1899 zł.	Wynikłość w roku 1898 zł.	Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie
1. Płace:						
a) instruktor fachowy . .	800	800	880	—	880	Więcej z powodu I. dodatku pięcioletniego w kwocie 80 zł. przypadającego od dnia 1. stycznia 1900.
b) przodownik	420	240	420	—	420	
c) nauczyciel pomocniczy .	150	150	150	—	150	
d) na siły pomocnicze przybierane przez Tow tkackie	500	500	500	—	500	
e) katecheta obrz. rzym. kat. i gr. kat.	100	—	100	—	100	
2. Wynajem lokalu	360 (poz. 2–4)	225 (poz. 2–4)	360	—	360	
3. Opał			100	—	100	Wydatki te wprowadza się z powodu wstawienia do dochodów przeznaczonej na ten cel subwencyi od gminy. (poz. 3–4)
4. Oświetlenie			20	—	20	
5. Usługa	36	34	36	—	36	
6. Środki naukowe	350	217	350	—	350	
7. Uzupełnienie inwentarza .	100	300	100	160	260	Więcej z powodu wstawienia kredytu nadzwyczajnego na zakupno warsztatu do dywanów smyrneńskich.
8. Rozmaite inne wydatki . .	30	52	30	—	30	
Razem . . .	2.846	2.518	3.046	160	3.206	

68. Gorlice. Krajowy naukowy warsztat tkacki.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1899 zł.	Wynikłość w roku 1898 zł.	Wniosek na rok 1900. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
— Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	—	—	—	—	Nie preliminuje się z powodu, że szkoła sporządza wyroby na rachunek Towarzystwa produkcyjnego i handlowego w Łańcucie, które w zamian dostarcza bezpłatnie przędzy tak na wyrób, jakoteż do celów naukowych i opłaca wynagrodzenie uczniów.
1. Subwencye:						
— od gminy	—	—	—	—	—	Gmina dostarcza na mocy deklaracyi z dnia 26. października 1892, bezpłatnie pomieszczenia dla szkoły, pomieszkania dla instruktora, tudzież opału, świetlenia i usługi.
a) od Rady powiatowej .	200	200	200	—	200	
b) od c. k. Rządu . . .	350	350	400	—	400	*ad 1 a*) Na podstawie zobowiązania z 14. lipca 1892 L. 223.
c) z funduszów krajowych	350	592	300	—	300	
Razem . . .	900	1.142	900	—	900	

Rozchód.					
1. Płace:					
instruktor	600	600	600	—	600
2. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . . .	200	180	200	—	200
3. Rozmaite inne wydatki . .	100	112	100	—	100
— Zapomogi dla biednych uczniów	—	250	—	—	—
Razem . . .	900	1.142	900	—	900

69. Korczyna. Krajowy naukowy warsztat tkacki.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1899 zł.	Wynikłość w roku 1898 zł.	Wniosek na rok 1900. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	—	—	—	—	Nie preliminuje się z tego powodu, że szkoła sporządza wyroby na rachunek miejscowego Tow. tkaczy, które w zamian dostarcza bezpłatnie przędzy tak na wyrób, jakoteż do celów naukowych i opłaca wynagrodzenie uczniów.
2. Subwencye:						
a) od gminy	—	—	—	—	—	Gmina dostarcza w myśl uchwały z d. 22. kwietnia 1806 (LW. 23.760/86) bezpłatnie opału, oświetlenia i usługi.
c) od c. k. Rządu . . .	720	720	720	—	720	
d) z funduszów krajowych	1.080	779	1.080	—	1.080	
Razem . . .	1.800	1.499	1.800	—	1.800	

Rozchód.

Rozchód.	Kwota uchwalona na rok 1899 zł.	Wynikłość w roku 1898 zł.	Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie
1. Płace:						
a) instruktor	880	800	880	—	880	
b) przodownik	420	360	420	—	420	
c) pomocniczy nauczyciel rachunków	100	42	100	—	100	
d) pomocniczy nauczyciel rysunków	120	35	120	—	120	
2. Wynajem lokalu	—	—	—	—	—	Dostarcza bezpłatnie miejscowe Towarzystwo tkaczy.
3. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . . .	200	245	200	—	200	
4. Rozmaite inne wydatki . .	80	17	80	—	80	
Razem . . .	1.800	1.499	1.800	—	1.800	

70. Kosów. Krajowy naukowy warsztat tkacki.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1899 zł.	Wyniklość w roku 1898 zł.	Wniosek na rok 1900. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	—	—	—	—	Nie preliminuje się z tego powodu, że szkoła sporządza wyroby na rachunek miejscowego Tow. tkaczy, które w zamian dostarcza bezpłatnie przędzy tak na wyrób, jakoteż do celów naukowych i opłaca wynagrodzenie uczniów.
2. Subwencye:						
a) od gminy	40	40	40		40	
b) od Rady powiatowej .	150	150	150	—	150	
c) od c. k. Rządu . . .	700	700	700	—	700	
d) z funduszów krajowych	1.388	1.072	1.388	—	1.388	
Razem . . .	2.278	1.962	2.278	—	2.278	

Rozchód

Rozchód	Kwota uchwalona na rok 1899 zł.	Wyniklość w roku 1898 zł.	Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie
1. Płace:						
a) kierownik	720	630	720	—	720	
b) na pomieszkanie dla kierownika	108	108	108	—	108	
c) przodownik	360	360	360	—	360	
d) nauczyciel rysunków, rachunkowości i korespondencyi kupieckiej . .	180	180	180	—	180	
e) katecheta	40	40	40	—	40	
f) pomocnik administrac. .	150	75	150	—	150	
— Lokal	—	—	—	—	—	Pomieszczenia dla warsztatu dostarcza Towarzystwo tkackie.
2 Opał	120	55	120		120	
3. Oświetlenie	60	19	60	—	60	
4. Usługa	120	120	120	—	120	
5. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . . .	300	281	300	—	300	
6. Rozmaite inne wydatki .	120	94	120	—	120	
Razem . . .	2.278	1.962	2.278	—	2.278	

71. Łańcut. Krajowy naukowy warsztat tkacki im. Franciszka Józefa.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1899 zł.	Wynikłość w roku 1898 zł.	Wniosek na rok 1900. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	—	—	—	—	Nie preliminuje się z tego powodu, że szkoła sporządza wyroby na rachunok miejscowego Towarzystwa produkcyjnego i handlowego, które w zamian dostarcza bezpłatnie przędzy tak na wyrób, jakoteż do celów naukowych, i opłaca wynagrodzenie uczniów.
2. Subwencye:						
a) od gminy . , . . .	250	250	250	—	250	
b) od Rady powiatowej .	300	300	300	—	300	
c) od c. k. Rządu . . .	400	400	450	—	450	
d) z funduszów krajowych	1.130	1.191	1.160	—	1.160	
Razem . . .	2.080	2.141	2.160	—	2.160	

Rozchód

1. Płace:						
a) instruktor	720	720	800	—	800	Więcej z powodu I. dodatku pięcioletniego w kwocie 80 zł. przypadającego od dnia 1. stycznia 1900.
b) dodatek na pomieszkanie instruktora	180	180	180	—	180	
c) przodownik	360	360	360	—	360	
2. Donajem lokalu	240	240	240	—	240	
3. Opał . . . . 4. Oświetlenie	250	245	250	—	250	
5. Usługa	180	180	180	—	180	
6. Środki naukowe	100	135	100	—	100	
7. Rozmaite wydatki . . .	50	81	50	—	50	
Razem . . .	2.080	2.141	2.160	—	2.160	

72. Rychwałd. Krajowy naukowy warsztat tkacki.

Przychód.	Kwota uchwalona w roku 1899 zł.	Wynikłość w roku 1898 zł.	Wniosek na rok 1900. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
Zaliczka udzielona w r. 1897 na maszynki do bicia kart	—	122	—	—	—	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	—	—	—	—	Nie preliminuje się z tego powodu, że szkoła sporządza wyroby na rachunek miejscowego Towarz, tkaczy, które w zamian dostarcza bezpłatnie przędzy tak na wyrób, jakoteż do celów naukowych i opłaca wynagrodzenie uczniów.
2. Subwencye:						
— od gminy	—	—	—	—	—	Gmina dostarcza bezpłatnie pomieszczenia dla warsztatu wraz z opałem, oświetleniem i usługą.
a) od Rady powiatowej .	200	400	200	—	200	
b) od c. k. Rządu . . .	500	480	500	—	500	
c) z funduszów krajowych	1.055	574	1.055	—	1.055	
Razem . . .	1.755	1.576	1.755	—	1.755	

Rozchód.

1. Płace:						
a) instruktor fachowy . .	720	720	720	—	720	
b) nauczyciel czytania, pisania i rachunków . .	300	300	300	—	300	
c) przodownik warsztatowy	360	320	360	—	360	
d) katecheta	50	—	50	—	50	
2. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . . .	200	115	200	—	200	
3. Rozmaite inne wydatki .	105	106	100	—	100	Mniej wedle potrzeby.
4. Na ubezpieczenie od ognia inwentarza szkolnego . ,	20	15	25	—	25	Więcej wedle potrzeby.
Razem . . .	1.755	1.576	1.755	—	1.755	

73. Wilamowice. Krajowy naukowy warsztat tkacki.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1899 zł.	Wynikłość w roku 1898 zł.	Wniosek na rok 1900. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	—	—	—	—	Nie preliminuje się z tego powodu, że szkoła sporządza wyroby na rachunek miejscowego Towarzystwa tkaczy, które w zamian dostarcza bezpłatnie przędzy tak na wyrób jakoteż do celów naukowych i opłaca wynagrodzenie uczniów.
2. Subwencye:						
a) od gminy	200	200	200	—	200	Oprócz tego dostarcza gmina bezpłatnie pomieszczenia dla warsztatu wraz z opałem, oświetleniem i usługą.
b) od Rady powiatowej .	50	50	50	—	50	
c) od c. k. Rządu . . .	350	400	500	—	500	
d) z funduszów krajowych	700	464	630	700	1.330	
Razem . . .	1.300	1.114	1.380	700	2.080	

Rozchód.	Kwota uchwalona na rok 1899 zł.	Wynikłość w roku 1898 zł.	Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Płace:						
a) instruktor	720	720	800	—	800	Więcej z powodu I. dodatku pięcioletniego w kwocie 80 zł. przypadającego od dnia 1. stycznia 1900.
b) przodownik	300	300	300	—	300	
2. Na rozszerzenie lokalu . .	—	—	—	500	500	Kredyt ten wstawia się z powodu szczupłego pomieszczenia.
3. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	200	32	200	200	400	Więcej z powodu wstawienia kredytu nadzwyczajnego na zakupno dwóch krosien i maszyny do zwijania cewek.
4. Rozmaite inne wydatki . .	70	58	70	—	70	
5. Na zabezpieczenie od ognia inwentarza szkolnego . .	10	4	10	—	10	
Razem . . .	1.300	1.114	1.380	700	2.080	

74. Rakszawa. Krajowa szkoła sukiennicza.

Przychód.

	Kwota uchwalona na rok 1899 zł.	Wynikłość w roku 1898 zł.	Wniosek na rok 1900. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	—	—	—	—	Nie preliminuje się z tego powodu, że szkoła sporządza wyroby na rachunek Towarzystwa produkcyjnego i handlowego w Łańcucie, które w zamian dostarcza bezpłatnie wszelkich materyałów potrzebnych tak do wyrobów, jakoteż do celów naukowych i opłaca wynagrodzenie uczniów.
2. Subwencye:						
a) od Rady powiatowej .	500	500	500	—	500	
b) od c. k. Rządu . . .	2.500	2.500	2.800		2.800	
c) z funduszów krajowych	4.424	3.905	4.110	—	4.110	
Razem . . .	7.424	6.905	7.410	—	7.410	

Rozchód.

1. Płace:						
a) kierownik	1.500	1.500	1.500	—	1.500	
b) istruktor tkactwa . . .	720	700	720	—	720	
c) instruktor farbiarstwa .	720	700	720	—	720	
d) nauczyciel pomocniczy .	300	300	300	—	300	
e) pomocnik kancelaryjny i nauczyciel buchalteryi i stylistyki	480	480	480	—	480	
f) przodownik w tkalni .	360	200	360	—	360	
g) pomocnik warsztatowy w tkalni	180	} 360	180	—	180	
h) pomocnik warsztatowy w farbiarni	180		180	—	180	
i) stróż nocny	144	140	150	—	150	Więcej z powodu nader uciążliwej służby w porze zimowej
2. Utrzymanie lokalu . . .	400	—	100	—	100	Mniej z powodu, iż odpada kredyt nadzwyczajny na obrukowanie studni, zdrenowanie piwnic i nowe piece.
3. Opał	700	830	700	—	700	
4. Oświetlenie	100	58	50	—	50	Mniej z powodu zamierzonego zaprowadzenia oświetlenia elektrycznego.
5. Usługa	180	180	180	—	180	
6. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . . .	350	616	270	—	270	Mniej z powodu dostatecznego zaopatrzenia szkoły.
7. Rozmaite inne wydatki . .	270	336	270	—	270	Z kredytu tego pokrywane są także koszta wyjazdów kierownika do Towarzystwa produkcyjno-handlowego w Łańcucie.
8. Na ubezpieczenie budynków i inwentarza	100	95	150	—	150	Więcej z powodu urządzenia tkalni mechanicznej
— Na naprawę i wymianę pieca	—	310	—	—	—	
9. Koszta utrzymania w ruchu tkalni mechanicznej . .	740	—	1 100	—	1.100	Więcej z powodu, iż tkalnia będzie czynną przez cały rok. Kredyt zaś na r. 1899 obliczony był tylko na część roku.
Razem . . .	7.424	6.905	7.410	—	7.410	

E. Szkoły dla wyrobów koronkarskich i haftów.

75. Zakopane. Krajowa szkoła koronkarska.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1899 zł.	Wynikłość w roku 1898 zł.	Wniosek na rok 1900. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych . . . , ...	2.633	1.881	2.400	—	2.400	Na podstawie wynikłości za r. 1897.
2. Subwencye:						
a) od c. k. Rządu . . .	700	600	800	—	800	
b) z funduszów krajowych	2.167	2.634	2.250	—	2.250	
Razem . . .	5.500	5.115	5.450	—	5.450	

Rozchód.						
1. Płace:						
a) kierowniczka szkoły . .	1.000	1.000	1.000	—	1.000	Kierowniczka ma płacę 840 zł. i drugi dodatek pięcioletni od 1-go września 1897 w kwocie 80 zł.
b) nauczycielka pomocn. I.	360	360	360	—	360	
c) „ „ II.	200	200	200	—	200	
d) „ „ III.	200	200	200	—	200	
e) nauczyciel rysunków .	240	240	240	—	240	
f) katecheta	50	40	50	—	50	
g) nauczyciel czytania, pisania i rachunków . .	120	120	120	—	120	
h) pomocnik kancelaryjny .	180	180	180	—	180	
2. Wynajem lokalu	400	400	400	—	400	
3. Opał	100	56	100	—	100	
4. Oświetlenie	60	27	60	—	60	
5. Usługa . , ...	100	100	100	—	100	
6. Materyał	600	283	550	—	550	Mniej wedle potrzeby.
7. Uzupełnienie inwentarza .	50	80	50	—	50	
8. Środki naukowe	100	52	100	—	100	
9. Rozmaite inne wydatki .	140	205	140	—	140	
10. Wynagrodzenie uczenic . .	1.600	1.572	1.600	—	1.600	
Razem . . .	5.500	5.115	5.450	—	5.450	

76. Bobowa. Krajowa szkoła koronkarska.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1899 zł.	Wynikłość w roku 1898 zł.	Wniosek na rok 1900 Zwyczajne zł.	Wniosek na rok 1900 Nadzwyczajne zł.	Wniosek na rok 1900 Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	—	200	—	200	
2. Subwencye:						
a) od Rady powiatowej . . .	—	—	100	—	100	
b) od c. k. Rządu	—	—	400	—	400	
c) z funduszów krajowych . .	—	—	230	—	230	
Razem . . .	—	—	930	—	930	

Rozchód.	Kwota uchwalona na rok 1899 zł.	Wynikłość w roku 1898 zł.	Wniosek na rok 1900 Zwyczajne zł.	Wniosek na rok 1900 Nadzwyczajne zł.	Wniosek na rok 1900 Razem zł.
1. Płaca nauczycielki	—	—	600	—	600
2. Materyał	—	—	100	—	100
3. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	—	—	50	—	50
4. Wynagrodzenie uczenic . .	—	—	150	—	150
5. Rozmaite inne wydatki . .	—	—	30		30
Razem . . .	—	—	930	—	930

77. Maków. Szkoła hafciarska.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1899 zł.	Wynikłość w roku 1898 zł.	Wniosek na rok 1900. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
Zapas funduszu obrotowego za r. 1897	—	4	—	—	—	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	150	129	300	—	300	Więcej z powodu wzrostu produkcyi.
2. Subwencye:						
a) od gminy	48	48	48	—	48	
b) od Rady powiatowej .	25	—	25	—	25	
c) od c. k. Rządu . . .	400	350	400	—	400	
d) z funduszów krajowych	794	790	864	—	864	
Razem . . .	1.417	1.321	1.637	—	1.637	

Rozchód.	Kwota uchwalona na rok 1899 zł.	Wynikłość w roku 1898 zł.	Wniosek na rok 1900. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Płace:						
a) nauczycielka kierująca .	600	600	600	—	600	
b) nauczycielka pomocnicza	180	180	200	—	200	Więcej z powodu zwiększonej ilości uczenic.
c) katecheta	100	100	100	—	100	
d) ryczałtowy zwrot kosztów podróży za fachowy nadzór	100	100	100	—	100	
2. Opał . . . . } 3. Usługa . . . . }	50	50	50	—	50	Stowarzyszenie pożyczkowe „Wzajemna pomoc“ w Makowie, dostarcza dla szkoły na mocy umowy do LW. 36.118/95 dwóch pokoi za zwrotem kosztów opału i usługi w kwocie 50 zł. rocznie.
4. Oświetlenie	12	—	12	—	12	
5. Materyał	50 }	160 }	150	—	150	Więcej z powodu zwiększonej produkcyi jak poz 1. dochodów.
6. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . . .	100 }		200	—	200	Więcej z powodu zwiększonej frekwencyi
7. Wynagrodzenie uczenic .	150	98	150	—	150	
8. Rozmaite inne wydatki . .	75	33	75	—	75	
Razem . . .	1.417	1.321	1.637	—	1.637	

78. Sieniawa. Kurs dla podmajstrzych murarskich.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1899 zł.	Wynikłość w roku 1898 zł.	Wniosek na rok 1900. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Subwencye:						
a) od gminy	—	—	300	—	300	
b) od Rady powiatowej .	—	—	200	—	200	
c) od J. O. ks. Adama Czartoryskiego	—	—	50	—	50	
d) z funduszów krajowych	—	—	300	—	300	
Razem . . .	—	—	850	—	850	

Rozchód.

1. Wynagrodzenie za kierownictwo kursu . , , .	—	—	150	—	150	
2. Opłata za naukę zawodową	—	—	360	—	360	
3. Opłata za naukę uzupełniającą	—	—	180	—	180	
4. Środki naukowe	—	—	160	—	160	
Razem . . .	—	—	850	—	850	

79. Lwów. Krajowa keramiczna stacya doświadczalna przy c. k. szkole politechnicznej.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok *1899 zł.	Wynikłość w roku 1898 zł.	Wniosek na rok 1900. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Dochody własne:						
a) opłata za badanie materyałów na ich przydatność przemysłową, niemniej opłaty od przemysłowców, fabryk i w ogóle za czynności w ich interesie przez stacyę wykonane	500	597	500	—	500	
b) dochód ze sprzedaży typowych wyrobów stacyi, jak wzorów zastosowania szkliw, polew, farb, emalij i nowych technik stacyi	100	41	100	—	100	
c) opłaty od praktykantów pobierających naukę w stacyi	30	—	30	—	30	
2. Dotacya z funduszu krajow.	4.550	4.550	4.550	—	4.550	
Razem . . .	5.180	5.188	5.180	—	5.180	

Rozchód.

Rozchód.	Kwota uchwalona na rok *1899 zł.	Wynikłość w roku 1898 zł.	Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Płaca dyrekt. stacyi 2 000 zł. dodatek aktywalny 360 „ I. dodat. pięcioletni 200 „ II. „ 200 „	2.760	2.760	2.760	—	2.760	Drugi dodatek pięcioletni rozpoczął się 26. maja 1896.
2. Płaca adjunkta . . .	720	720	720	—	720	
3. Płaca laboranta po 60 zł. miesięcznie	720	720	720	—	720	
4. Usługa po 25 zł miesięcznie	300	300	300	—	300	
5. Uzupełnienie ingredencyi keramicznych	100	168	100	—	100	
6. Opał lokalu stacyi . . .	150	120	150	—	150	
7. Opał pieców technicznych .	120	141	120	—	120	
8. Gaz do oświetlania i do celów technicznych	100	127	100	—	100	
9. Koszta kancelaryjne, frachty i portorya	80	70	80	—	80	
10. Biblioteka i czasopisma .	80	26	80	—	80	
11. Wydatki nieprzewidziane .	50	36	50	—	50	
Razem . . .	5.180	5.188	5.180	—	5.180	

CZĘŚĆ II.

PRELIMINARZ OGÓLNY

wydatków funduszu krajowego

na cele popierania przemysłu w kraju

na rok 1900.

(Rubryka XVI. budżetu krajowego)

Liczba	Poszczególnienie	Proponowana subwenc. rządowa	Subwencya krajowa zwyczajna	Subwencya krajowa nadzwyczajna	Subwencya krajowa Razem	Kwota uchwalona na r. 1899
		Złote austryackie				
	I. Szkoły przemysłowe uzupełniające.					
1	W Białej	889	889	—	889	738
2	„ Bochni	560	558	—	558	506
3	„ Brodach	410	410	—	410	400
4	„ Brzeżanach	548	548	—	548	548
5	„ Buczaczu	550	550	—	550	550
6	„ Drohobyczu	672	673	—	673	686
7	„ Gorlicach	443	443	—	443	438
8	„ Jarosławiu	605	605	—	605	535
9	„ Jaśle	473	474	—	474	454
10	„ Kałuszu	582	582	—	582	584
11	„ Kołomyi	534	533	—	533	490
12	„ Krakowie na Kleparzu . . .	918	918	—	918	838
13	„ „ w Ogrodzie angielskim .	785	785	—	785	702
14	„ „ na Smoleńsku . . .	654	574	—	574	663
15	„ „ na Kaźmierzu . . .	654	654	—	654	608
16	„ „ na Dajworze . . .	697	697	—	697	624
17	„ Krośnie	623	623	—	623	622
18	„ Łańcucie	457	457	—	457	456
19	„ Lwowie im. św. Anny . . .	668	668	—	668	654
20	„ „ „ św. Antoniego . .	654	654	—	654	642
21	„ „ „ Czackiego . . .	650	650	—	650	630
22	„ „ „ Elżbiety	473	473	—	473	484
23	„ „ „ Konarskiego . . .	668	668	—	668	484
24	„ „ „ św. Marcina . . .	654	654	—	654	642
25	„ „ „ Mickiewicza . . .	678	678	—	678	664
26	„ „ „ Piramowicza . . .	473	473	—	473	484
27	„ „ „ Staszica	668	668	—	668	654
28	„ „ „ Bernsteina izraelicka .	512	513	—	513	500
29	„ Myślenicach	425	425	—	425	422
30	„ Nowym Sączu	706	706	—	706	681
31	„ Nowym Targu	606	606	—	606	591
32	„ Przemyślu	587	588	—	588	428
33	„ „ na Przedmieściu Lwowskiem	665	565	—	565	507
34	„ Podgórzu	470	470	—	470	505
35	„ Rzeszowie . , ...	635	635	—	635	635
36	„ Samborze . . . , . . .	662	662	—	662	661
37	„ Sanoku	576	576	—	576	576
38	„ Stanisławowie	970	970	—	970	898
39	„ Starym Sączu	447	447	—	447	447
40	„ Sądowej Wiszni	600	600	—	600	510
41	„ Stryju	555	555	—	555	467
42	„ Tarnopolu	521	471	—	471	555
43	Tarnowie	503	516	—	516	578
44	Tarnobrzegu	400	400	—	400	—
45	„ Wadowicach	484	484	—	484	481
46	„ Wieliczce	430	430	—	430	416
47	„ Złoczowie	400	400	—	400	—
48	„ Żółkwi	437	437	—	437	438
49	„ Żywcu	726	790	—	790	740
50	Na uzupełnienie przyborów i druki . .	—	—	—	—	1.000
51	Na nagrody za najlepsze rysunki . .	—	450	—	450	450
52	Na nowo założyć się mające szkoły .	1.000	—	500	500	1.500
	Razem .	29.957	29.255	500	29.755	29.766

Liczba	Poszczególnienie	Proponowana subwenc. rządowa	Subwencya krajowa zwyczajna	Subwencya krajowa nadzwyczajna	Subwencya krajowa Razem	Kwota uchwalona na r. 1899
		Złote austryackie				
	II. Szkoły i warsztaty zawodowe.					
	A. Dla wyrobów z drzewa i łoziny.					
53	Szkoła koszykarska w Czewonej Woli .	1.000	1.000	—	1.000	1.000
54	„ „ „ Dżurowie . .	600	692	—	692	1.721
55	„ „ „ Rudkach . .	500	600	—	600	465
56	„ „ „ Siedlcu . .	—	500	400	9 0	—
57	„ „ „ Skołyszynie .	700	1.032	—	1.032	1.035
58	„ „ „ Strychańcach .	650	874	—	874	852
59	„ „ „ Wojsławiu . .	500	535	—	535	970
60	„ „ „ Zatorze . .	600	660	—	660	680
61	„ „ Żurawnie (subw.) .	—	420	—	420	420
62	Warsztat kołodziejski w Grybowie . .	1 500	1.770	550	2.320	2.440
63	„ „ „ Grzymałowie .	1.700	2.020	—	2.020	1.610
64	„ „ „ Kamionce Strumiłowej	1 600	4.001	800	4 801	4.096
65	Szkoła stolarska w Stanisławowie . .	1 300	3.956	150	4.106	3.390
66	„ „ „ Kalwaryi . . .	1.500	3 380	5.000	8.380	3.610
67	„ „ „ Tarnopolu . . .	1.500	1.800	—	1.800	—
68	Warsztat dla wyrobu zabawek w Jaworowie	600	980	300	1.280	1.690
	Razem . .	14.250	24.220	7.200	31.420	23.979
	B. Dla wyrobów garncarskich.					
69	Szkoła garncarska w Kołomyi . .	3.000	3.540	2.250	5.790	4.380
70	Warstat nauk. garncarki w Porembie .	1.500	—	—	—	1.020
71	„ „ „ w Toustem .	1.300	1.190	—	1·190	1.190
72	Kurs majsterski garncarski w Racie .	—	—	—		2.280
	Razem . .	5.800	4.730	2.250	6.980	8.870
	C. Dla wyrobów ze skóry.					
73	Szkoła szewska w Uhnowie . . .	600	—	—	—	1.340
74	„ „ „ Witkowie . . .	800	2.222	—	2.222	2.102
75	„ „ „ Starym Sączu . .	600	1.394	—	1.394	1.394
76	„ „ „ Drohobyczu . .	300	—	—	—	780
77	„ „ „ Dobczycach . .	400	1.420	—	1.420	1.900
78	Majsterskie kursa szewskie we Lwowie i w Krakowie	—	1.600	—	1.600	1.600
	Razem . .	2.700	6.636	—	6.636	9.116
	D. Dla wyrobów tkackich.					
79	Krajowa szkoła tkacka w Krośnie . .	3 800	4.470	—	4.470	4 612
80	Kraj. warszt. nauk. tkacki w Glinianach .	1.200	1.676	160	1.836	1.696
81	„ „ „ „ „ Gorlicach .	400	300	—	300	350
82	„ „ „ „ „ Korczynie .	720	1.080	—	1.080	1.080
83	„ „ „ „ „ Kosowie .	700	1.388	—	1.388	1.388
84	„ „ „ „ „ Łańcucie .	450	1.160	—	1.160	1.130
85	„ „ „ „ „ Rychwałdzie	500	1.055	—	1·055	1.055
86	„ „ „ „ „ Wilamowicach	500	630	700	1.330	700
	Do przeniesienia .	8.270	11.759	860	12.619	12.011

Liczba	Poszczególnienie	Proponowana subwenc. rządowa	Subwencya krajowa zwyczajna	Subwencya krajowa nadzwyczajna	Subwencya krajowa Razem	Kwota uchwalona na r. 1899
		złote austryackie				
	Z przeniesienia .	8.270	11.759	860	12.619	12.011
87	Subwencya dla prod. warsztatu tkackiego w Budzanowie	—	400	—	400	400
88	Kraj. szkoła sukiennicza w Rakszawie .	2.800	4.110	—	4.110	4.424
89	„ „ na warszt. mechan. „	—	—	—	—	7.500
	Razem . .	11.070	16.269	860	17.129	24 335
	E. Dla wyrobów powroźniczych.					
90	Instrukcyjny warsztat naukowy w Radymnie	500	—	—	—	630
	F. Dla wyrobów koronkarskich i haftów.					
91	Szkoła koronkarska w Kańczudze . .	600	861	—	861	861
92	„ „ „ Zakopanem . .	800	2.250	—	2.250	2.167
93	„ „ „ Bobowej . .	400	230	—	230	—
94	„ „ w Jaworowie (sub.) .	200	400	—	400	400
95	„ „ w Przeworsku „ .	—	300	—	300	300
96	Szkoła hafciarska w Makowie .	400	864	—	864	794
	Razem . .	2.400	4.905	-	4.905	4.522
	G. Dla mularstwa.					
97	Kurs dla podmajstrzych murarskich w Sieniawie	—	300	—	300	—
	H. Subwencyonowane zakłady dla nauki robót kobiecych.					
98	Szkoła wydziałowa im św. Scholastyki w Krakowie	800	500	—	500	500
99	Szkoła robót Towarz. pracy kobiet we Lwowie	600	700	—	700	700
100	Szkoła robót P. P. Benedyktynek w Przemyślu	250	420	—	420	420
101	Towarzystwo „Pracy Kobiet“ w Kołomyi	500	500	—	500	500
102	Towarzystwo „Pracy kobiet“ w Krakowie	—	-	—	—	600
	Razem . .	2.150	2.120	—	2.120	2.720
	I. Szkoły rządowe subwencyonowane ze skarbu krajowego.					
103	Szkoła dla przemysłu drzewnego w Zakopanem	—	1.700	—	1.700	1.650
104	Szkoła dla przemysłu drzewnego w Kołomyi	—	1.100	—	1.100	1.100
	Do przeniesienia .	—	2.800	—	2.800	2.750

Liczba	Poszczególnienie	Proponowana subwenc. rządowa	Subwencya krajowa zwyczajna	Subwencya krajowa nadzwyczajna	Subwencya krajowa Razem	Kwota uchwalona na r. 1899
		złote austryackie				
	Z przeniesienia .	—	2.800	—	2.800	2.750
105	Szkoła ślusarska w Świątnikach:					
	a) subwencya na utrzymanie . . .		1.554	—	1.554	1.554
	b) zasiłek dla majstrów kształcących się w Świątnikach	—	400	—	400	400
106	Szkoła kowalska w Sułkowicach:					
	a) subwencya na utrzymanie . .	—	512	—	512	512
	b) na kurs majstrów	—	500	—	500	300
	c) na rozszerzenie budynku . .	—	-	1.500	1.500	—
	Razem .	—	5.766	1.500	7.266	5.516
	III. Wydatki ogólne na cele szkolnictwa przemysłowego.					
107	Krajowa keramiczna stacya doświadczalna	—	4.550	—	4.550	4.550
108	Stacya doświadczalna mechaniczno-technologiczna	—	750	—	750	1.800
109	Muzeum przemysłowe we Lwowie . .	—	3.000	—	3.000	3.000
110	„ „ w Krakowie . .	—	2.000	—	2.000	2.000
111	Na wydawnictwo wzorów rysunkowych	—	—	—	—	1.500
112	Na podręczniki szkolne	—	—	—	—	2.500
113	Na stypendya przemysłowe:					
	a) na zasiłki dla kandydatów na naucz. szkół przemysłowych . . .	—	—	—		2.000
	b) na inne stypendya przemysłowe .	—	12.000	—	12.000	12.000
114	Na nauczycieli wędrownych tkactwa, koszykarstwa i szewstwa . . .	—	3.000	—	3.000	3.000
115	Na nowe warsztaty zawodowe powstać mające w roku 1900	—	2.000	—	2.000	2.000
116	Koszta inspekcyi i nadzoru szkół przem.	—	3.000	—	3.000	3.000
117	Zaliczki na płace funkcyonaryuszów w szkołach przemysłowych . .	—	2.000	—	2 000	2.000
	Razem .	—	32.300	—	32.300	39.350
	IV. Wydatki Komisyi krajowej dla spraw przemysłowych.					
118	Prenumerata czasopism i zakupno dzieł	—	200	—	200	200
119	Biuro Komisyi krajowej dla spraw prz.					
	a) koszta podróży, dyety i inne wydatki	—	2.000	—	2.000	2.000
	b) płaca sekretarza	—	1.600	—	1.600	1.600
	c) dodatek osob. do płacy sekretarza	—	600	—	600	600
	d) wynagrodzenie mundanta . .	—	200	—	200	200
	Razem .	—	4.600	—	4.600	4.600
	V. Zasiłki i pożyczki na cele przem.					
120	Na zasiłki bezzwrotne na cele przem.	—	10.000	—	10.000	10.000
121	Na wydawnictwo Przewodnikaa przem.	—	1.000	—	1.000	1.000
122	Dotacya kraj. fund. przemysłowego .	—	—	—	—	37.500
123	Komitetowi wystawy paryskiej . .	—	—	—	—	15.000
124	Tow. szewców i garbarzy w Tyśmienicy	—	—	—		150
	Razem .	—	11.000	—	11.000	63.650

Liczba	Poszczególnienie	Proponowana subwenc. rządowa	Subwencya krajowa zwyczajna	Subwencya krajowa nadzwyczajna	Subwencya krajowa Razem	Kwota uchwalona na r. 1890
		złote austryackie				
	IV. Szkoły handlowe i zasiłki na popieranie handlu.					
125	Szkoła handlowa w Krakowie . .	—	4.000	—	4.000	4.000
126	" " we Lwowie . . .	—	8.000	1.500	9 500	—
127	Na stypendya dla młodzieży handl .	—	600	—	600	3.000
128	Subwencya dla kraj. Związku przemysłowego za pośrednictwo w sprzedaży wyrobów krajowych . . .	—	1.200	—	1 200	1.200
	Razem .	—	13.800	1.500	15.300	8.200

Zestawienie.

I.	Szkoły przemysłowe uzupełniające . .	29.957	29.255	500	29.755	29.766
II.	Szkoły zawodowe:					
	a) dla wyrobów z drzewa . .	14.250	24.220	7.200	31.420	23.979
	b) " " garncarskich . .	5.800	4.730	2.250	6.980	8.870
	c) " " ze skóry . . .	2.700	6.636	—	6.636	9.116
	d) " " tkackich . . .	11.070	16·269	860	17.129	24.335
	e) " " powroźniczych .	500	—	—	—	630
	f) " " koronkarskich i haft.	2.400	4.905	—	4.905	4.522
	g) " " murarstwa . .	—	300	—	300	—
	h) " " subwencye dla szkół robót kobiecych . . .	2.150	2.120	—	2.120	2.720
	i) subwencye dla szkół rządow. .	—	5.766	1.500	7.266	5.516
	Wydatki ogólne na cele szkolnictwa .	—	32.300		32.300	39.350
III.	Wydatki adm. Komisyi	—	4.600	—	4.600	4.600
IV.	Zasiłki i pożyczki na cele przemysłowe	—	11.000	—	11.000	63.650
V.	Szkoły handlowe i zasiłki na popieranie					
VI.	handlu	—	13.800	1.500	15.300	8.200
	Razem .	68.827	155.901	13.810	169.711	225.254

Wyjaśnienia.

Na rok 1899 uchwalono . . . . 225.254 zł.
„ „ 1900 preliminuje się . . . . 169.711 „
zatem *mniej* . 55.543 zł.

z następujących powodów:

W dziale I. *poz. 1—49*). W wydatkach zwyczajnych preliminuje się ogółem *więcej* o 2.011 zł z powodu otwarcia nowej szkoły w Tarnobrzegu i Złoczowie tudzież zwiększonych potrzeb w niektórych szkołach, uzasadnionych w szczegółowych preliminarzach tych szkół, dołączonych do sprawozdania krajowej komisyi przemysłowej.

W dziale I. *poz. 50.* W wydatkach nadzwyczajnych *mniej* o 1.000 zł z powodu, iż nie wstawia się już kredytu na środki naukowe dla szkół.

W dziale I. *poz. 52.* W wydatkach nadzwyczajnych *mniej* o 1.000 zł z powodu, że zmniejsza się potrzeba zakładania nowych szkół.

W dziale II. grupa A). W wydatkach zwyczajnych *więcej* o 3.226 głównie z powodu wstawienia kredytu na nową szkołę koszykarską w Siedlcu i szkołę stolarską w Tarnopolu, tudzież z powodu zwiększonych potrzeb w dotychczasowych szkołach, uzasadnionych w dołączonych szczegółowych preliminarzach tych szkół.

W dziale II. grupa A). W wydatkach nadzwyczajnych *więcej* o 4.215 zł głównie z powodu koniecznej potrzeby restauracyi budynku zakładowego w Grybowie, rozszerzenia szkoły w Kamionce strum., tudzież osuszenia budynku szkolnego i przybudowy suszarni i klejarni w Kalwaryi.

W dziale II. grupa B). W wydatkach zwyczajnych *mniej* o 3.340 zł z powodu zwinięcia kraj. warstatu garncarskiego w Porembie i garncarnskiego kursu majsterskiego w Racie

W dziale II. grupa B). W wydatkach nadzwyczajnych *więcej* o 1.450 zł. z powodu projektowanego rozszerzenia szkoły garncarskiej w Kołomyi, celem urządzenia kaflarni i pracowni wyrobu rurek drenowych, jak dołączone szczegółowe preliminarze.

W dziale II. grupa C). W wydatkach zwyczajnych *mniej* o 2.300 zł. z powodu zwinięcia kraj. warstatu szewskiego w Uhnowie i szkoły szewskiej w Drohobyczu

W dziale II. grupa C) W wydatkach nadzwyczajnych *mniej* o 180 zł., gdyż odpada kredyt na narzędzia w Witkowie i Dobczycach

W dziale II. grupa D). W wydatkach zwyczajnych *mniej* o 226 zł. z powodu projektowanego w niektórych szkołach podwyższenia subwencyi z c. k skarbu państwa, jak wykazują dołączone szczegółowe preliminarze tych szkół.

W dziale II. grupa D) W wydatkach nadzwyczajnych *mniej* o 6.940 zł. głównie z powodu, iż odpadł kredyt 7.500 zł. na urządzenie tkalni mechanicznej w Rakszawie a natomiast przybyło tylko 700 zł. na rozszerzenie warstatu tkackiego w Wilamowicach, tudzież z powodu innych potrzeb uzasadnionych w dołączonych szczegółowych preliminarzach.

W dziale II. grupa E). W wydatkach zwyczajnych *mniej* o 630 zł. z powodu, iż odpada kredyt na warstat powroźniczy w Radymnie, który został zwinięty

W dziale II. grupa F). W wydatkach zwyczajnych *więcej* o 383 zł. głównie z powodu otwarcia szkoły koronkarskiej w Bobowej, tudzież większych potrzeb w szkole Zakopańskiej i Makowskiej, uzasadnionych w dołączonych szczegółowych preliminarzach tych szkół.

W dziale II. grupa G). W wydatkach zwyczajnych *więcej* o 300 zł. z powodu otworzenia kursu dla podmajstrzych murarskich w Sieniawie.

W dziale II. grupa H). W wydatkach zwyczajnych *mniej* o 600 zł. z powodu, że odpaada subwencya dla Towarzystwa pracy kobiet w Krakowie, które zostało zlikwidowane.

W dziale II. grupa I). W wydatkach zwyczajnych *więcej* o 250 zł. z powodu koniecznej potrzeby podwyższenia subwencyi, na zasiłki dla majstrów uczęszczających na kurs w szkole kowalskiej w Snłkowicach, tudzież potrzeby podwyższenia subwencyi na utrzymanie c. k. szkoły drzewnej w Zakopanem.

W dziale III. *poz 108.* Wydatek zwyczajny *mniejszy* o 1.050 wedle potrzeby

W dziale III. poz. *poz. 396 a)* i *b)* Wydatek zwyczajny *mniejszy* o 4.000 zł. z powodu, iż odpada potrzeba kredytu na wzory rysunkowe i podręczniki.

W dziale III. *poz. 111 112.* Wydatek zwyczajny *mniejszy* o 2.000 zł z powodu, iż w tym roku nie ma zamiaru urządzania kursów dla nauczycieli.

W dziale V. *poz 122.* Ostatnia rata 37.500 zł. na uzupełnienie funduszu przemysłowego do wysokości 500.000 zł. wstawioną zostanie, z powodu trudności budżetowych, dopiero do preliminarza roku 1901.

W dziale V. *poz. 123.* Wydatek nadzwyczajny *mniejszy* o 15.000 zł. z powodu, iż odpada jednorazowy kredyt udzielony na wystawę paryską.

W dziale V. *poz. 124* Wydatek nadzwyczajny *mniejszy* o 150 zł. z powodu, iż odpada jednorazowy datek dla Tow szewców i garbarzy w Tyśmienicy.

W dziale VI. *poz. 126.* Wydatek zwyczajny *większy* o 8.000 zł Wydatek nadzwyczajny *większy* o 1.500 zł.	Na podstawie umowy zawartej z c. k. rządem, z uwzdlędnieniem użycia kredytów zaoszczędzonych w myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 22 marca 1899.

W dziale VI. *poz. 127.* Wydatek zwyczajny *mniejszy* o 1.400 zł. z powodu, że wobec otwarcia akademii handlowej we Lwowie, odpadnie potrzeba udzielania stypendyów na kształcenie się za granicą kraju.

L. W. 76.960/99.

We Lwowie, dnia 17. listopada 1899.

Aleg. 48

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie spraw górniczych.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu z dnia 20. marca 1899 r. powziął Wysoki Sejm do l. s. 1849 następujące uchwały:

1. Sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności w sprawach górniczych za rok 1898 Sejm przyjmuje do wiadomości.

2. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby w myśl rezolucyi Sejmu krajowego z d. 13. lutego r. 1894 otworzył w lwowskiej c. k. Szkole politechnicznej piąty Wydział górniczo-hutniczy,

3. Sejm ustanawia dla krajowej Szkoły górniczej i wiertniczej w Borysławiu następujący etat osób i płac:

a) dla nauki fachowej kursu wiertniczego będzie zamianowany nauczyciel z rangą i płacą inżyniera II. klasy, dla nauki fachowej kursu górniczego nauczyciel z rangą i płacą inżyniera adjunkta, oraz asystent z płacą i rangą inżyniera-asystenta,

b) wszyscy trzej mają być urzędnikami krajowymi, z prawami określonemi w ustanowie służby krajowej i w statucie emerytalnym dla urzędników i sług etatowych Wydziału krajowego z dnia 21. stycznia r. 1889.

4. Sejm upoważnia Wydział krajowy do użycia w ciągu roku 1899 kredytu 1.000 zł. w. a., wstawionego w budżet r. 1898. poz. 271 rubr. XV.

Na posiedzeniu zaś z dnia 27. marca r. 1899 przeznaczył Wysoki Sejm na cele górnictwa:

poz. 281. rubr. XV. na remuneracyę referenta spraw górniczych przy Wydziale krajowym . . . . 1.664 zł.

poz. 282. na badanie kraju w celu zestawienia użytecznych kopalin i popularnego opisu ich występowania . . . . 2.500 zł.

poz. 283. na chemiczno-technologiczne studya przeróbki nafty i wosku ziemnego . . . . 500 zł.

poz. 284. na utrzymanie krajowej Szkoły górniczej i wiertniczej w Borysławiu, w obec przeznaczonej na ten cel subwencyi c. k. Rządu w kwocie 4.500 zł. . . . . 8.500 zł.

poz. 285. na stacyę doświadczalną dla produktów naftowych . 1.000 zł.

poz. 286. na zbieranie i ogłaszanie dat statystycznych o produkcyi i handlu nafty i wosku ziemnego . . . . 800 zł.

poz. 287. na stypendya dla górników i uczniów praktycznych szkół wiertniczych i Akademii górniczych . . . . 1.700 zł.

poz. 288. na potrzeby muzeum górnictwa nafty i wosku ziemnego w c. k. Szkole politechnicznej we Lwowie . . . . 150 zł.

Z wykonania powyższych uchwał i z użycia przeznaczonych na cele górnicze funduszów, ma Wydział krajowy zaszczyt przedłożyć niniejsze sprawozdanie, które obejmuje zarówno czynności krajowej Rady górniczej, jak i poszczególnych komisyi Rady. W układzie sprawozdania zachowamy ten sam, co w dawniejszych porządek, rozróżniając sprawy, dotyczące nauki górnictwa w kraju, wraz z udzielanemi stypendyami, zarządzone naukowe badania geologiczne, górnicze lub technologiczno-chemiczne, i sprawy nie obciążające budżetu krajowego.

I.

Urządzenie nauki górnictwa.

Główny postulat kraju w tym dziale, to jest uzupełnienie nauk udzielanych w c. k. Szkole politechnicznej we Lwowie piątym górniczo-hutniczym Wydziałem, pozostaje niespełniony, mimo iż rezolucya Wysokiego Sejmu, ponawiająca pierwotną uchwałę z dnia 13. lutego r. 1894 została c. k Rządowi zakomunikowaną, a kolegium profesorów tej Szkoły ze swej strony memoryał zawierający szczegółowy program nauk takiego Wydziału Ministerstwu Wyznań i Oświecenia przedłożyło. Jednoczesne starania reprezentacyi kraju i reprezentantów władzy naukowej, powinny, zdaniem naszem, znaleść posłuch u Wys. Ministerstwa, tem bardziej, że w wielu kołach fachowych zajmują się uzupełnieniem i zmianą programu nauki górnictwa w monarchii, a nigdzie nie można tak małym kosztem jak uzupełniając wykłady c. k. Szkoły Politechnicznej we Lwowie naukę tę urządzić.

Kurs nauki w kraj. szkole górniczej i wiertniczej w Borysławiu zakończony 30. września r. b. jest pierwszym od czasu wprowadzenia w życie statutów tej szkoły. Na kurs przygotowawczy uczęszczało 9 uczniów, na kurs wiertniczy 10, a na kurs wakacyjny 3 uczniów, słuchaczy akademii — razem 22; w ciągu roku szkolnego wystąpiło 4, tak że do egzaminów przystąpiło 18 uczniów, a z tej liczby 12 złożyło egzamina z dobrym postępem, 5 otrzymało prawo poprawienia, jeden zachorował; na kursie górniczym nie było żadnego słuchacza, co się tłumaczy tem, że w pierwszym roku istnienia szkoły kandydaci do tego kursu byli na kursie przygotowawczym, a może i specyalnymi warunkami kopalń Borysławskich w tym roku przejściowym, po którym jedni przewidują wzrost i uregulowanie produkcyi, a co za tem idzie więcej posad dla wykwalifikowanych dozorców kopalni, inni zastanowienie robót i upadek kopalnictwa.

Wynik roku szkolnego dla kursu wiertnictwa jest niezawodnie zadowalniający.

W składzie nauczycieli nie zaszła w roku ubiegłym żadna zmiana i Wydział krajowy nie widział powodu, w obec braku istotnego kursu górniczego, mianować asystenta przewidywanego w §. 37. statutów, a dodatkowo opłacał tylko godziny lekcyi religii.

Kuratorya szkoły odbyła w roku szkolnym 4 posiedzenia, z których protokoły przedkłada Wydziałowi krajowemu i na nich w myśl §. 48. statutów zajmowała się przeważnie ustanowieniem szczegółowego planu nauki, rozkładem godzin, rachunkami i budżetem szkoły. Członkowie jej brali udział w egzaminie szkoły.

Rok przyszły 1899/900 zapowiada się również dobrze, bo na kurs przygotowawczy zostało przyjętych uczniów 6, na fachowy kurs wiertniczy 6, na kurs górniczy 2, razem 14. W składzie grona nauczycielskiego nie zaszła żadna zmiana, a co do ich remuneracyi, to uwzględniając bardzo trudne warunki życia w Borysławiu, gdzie nauczyciel nie mający pomieszkania urzędowego, bardzo drogo je opłacać musi, gdzie w braku koni, a przy ciągłym niemal błocie jest zmuszony najmować je ciągle, gdzie wodę do picia donoszą za wcale pokaźną opłatą, i przychylną konkumitacyę podania p. Breitenwalda o zwiększenie jego poborów przez kuratoryę szkoły, przyznał Wydział krajowy panu Breitenwaldowi osobisty dodatek w kwocie 300 zł. rocznie.

Obok nauki górnictwa udzielanej w szkole w Borysławiu, której celem jest wykształcenie dozorców kopalń i majstrów-wiertaczy dla kopalń minerałów ży-

wicznych, odczuwają przedsiębiorcy górniczy w kraju, a osobliwie w W. Ks. Krakowskiem brak kierowników kopalń i robót górniczych, któremu by się najstosowniej zaradziło, tworząc w Krakowie przy tamtejszej c. k. szkole przemysłowej oddział górniczo-hutniczy. Przed rokiem i przed dwoma laty zajmowała się tą sprawą kr. Rada Górnicza, a Wys. Sejm uchwalił w dniu 1. lutego 1898 r. rezolucyę, polecającą Wydziałowi krajowemu prowadzenie rokowań o takie uzupełnienie szkoły z zarządem m. Krakowa i dyrekcyą szkoły; rokowania te wdrożono, ale nie doprowadziły one jeszcze do rezultatu, któryby Wysokiemu Sejmowi mógł być przedłożony.

Co do subwencyi i zasiłków udzielanych uczniom akademii górniczych i szkół górniczych, to dla jasności wyróżnił Wydział krajowy w układaniu budżetu tego działu zasiłki udzielane uczniom akademii górniczych, tak w kraju jak i za granicą kraju, od zasiłków udzielanych uczniom krajowej szkoły górniczej w Borysławiu, którzy tem więcej korzystają z nauki, im szkoła więcej do internatu się zbliża, a w ogóle są biedni, przychodzą do szkoły jako pracujący w kopalniach robotnicy, lub czasowo zatrudnieni praktykanci, przychodzą więc jako zarobkujący i kosztów dwuletniego pobytu w szkole bez zasiłku ponosić by nie mogli. Wydział krajowy udziela też z pomiędzy nich wszystkim tym zasiłku, którzy pilnością i należytem zachowaniem się nań zasługują, i stara się, aby wszyscy mieszkali razem w jednym a jak teraz w dwóch na ten cel wynajmowanych budynkach.

Słuchaczom c. k. akademii górniczych w Leoben i Przibram, i słuchaczom kursów górniczych i wiertniczych w c k. Szkole politechnicznej we Lwowie, udziela Wydział krajowy zasiłków w razie dowiedzionej niezamożności, i jeśli ogólny postęp w naukach ich do uzyskania takiego zasiłku uprawnia. Specyalne stypendya w tym celu nie istnieją, a jedyna dotychczas fundacya ustanowiona dla pomocy akademików górniczych nie weszła jeszcze w życie. Dlatego też zasiłki dotychczas są udzielane rocznie, i dopiero w tych latach nauki, kiedy na specyalne kursa górnicze zapisywać się mogą. Akademików w Leoben pobierało ich w ubiegłym roku szkolnym 3, w Przibram 1, we Lwowie 4. Oprócz tego udziela też Wydział krajowy na wniosek Rektoratów tych akademii mniejszych zasiłków jednorazowych na odbycie wycieczek do kopalń objętych programem nauk, a to nie tylko ze względu na korzyść takiej wycieczki, ale i na ich koszta, osobliwie w naszym kraju, gdzie brak nie raz, dojazdowych do kopalń, kolei żelaznych, oraz czytelniom polskim i ruskiej (Akademisches Leseverein) akademików górniczych w Leoben i Przibram.

Do wydatków na cele nauki górnictwa zaliczamy także przyczynianie się z funduszu krajowego kwotą 150 zł. rocznie do utrzymania i zwiększania Muzeum górniczego i wiertniczego w c k. Szkole politechnicznej we Lwowie; wydatek uskutecznia się na podstawie uchwały Wys. Sejmu z dnia 13. lutego 1894 roku.

II.

Geologiczne, geologiczno-górnicze i technologiczno-chemiczne badania.

Praca komisyi fizyograficznej w Krakowie nad wydawnictwem atlasu geologicznego kraju znacznie w roku bieżącym postąpiła. Nowych kart wydano 11, a w druku jest 14; skoro więc w roku zeszłym mieliśmy 37 arkuszy, mamy obecnie wydanych 48, będziemy mieli wkrótce 62, a tylko 44 ćwiartek pozostaje do wydania. Liczba ta jednak się zmniejsza znacznie, jeśli uwzględnimy mapy okolic dawniej do badania poruczonych, i badania tegoroczne Dr. Friedberga (mapa Ropczyce-Dębica), Dr. T. Wiśniowskiego (Dobromil) i możliwość skorzystania z mapy Tatr Prof. Uniwersytetu w Pradze Dr. Uhliga. Tekst do zeszytu 8go, nie napisany przez ś p. Dr. Bieniasza, opracowuje nauczyciel IV. gimnazyum we Lwowie radca M. Łomnicki.

Tegoroczne badania geologiczne będące w związku z wydawnictwem obejmowały okolicę Ropczyce-Dębica poruczoną Drowi Friedbergowi, okolicę Dobromila poruczoną Drowi Wiśniowskiemu, okolicę Śniatyna-Kołomyi przez naczyciela Jaro-

sława Łomnickiego i okolicę Dynów-Tyczyn przez Dra Józefa Grzybowskiego. Profesor Dr. Szajnocha wykończył mapę okolicy Przemyśla i Sanoka z Miechową Wolą, zatrudniając przytem asystenta katedry geologii Uniwersytetu Jagiellońskiego p. Dyducha.

Geologiczno-górnicze badania mające na celu opracowanie mapy całego Slązkopolskiego zagłębia węglowego na skali 1 : 50.000 znacznie postąpiły, bo jak wynika ze sprawozdania Dra Prof. Kreutza, który przyjął przewodnictwo specyalnej do tej mapy ustanowionej komisyi, tło mapy jest ukończone, i chodzi teraz o to, aby w porze zimowej przed dniem, w którym ta mapa dla wystawy w Paryżu ma być odesłaną, nałożyć ją odpowiedniemi do formacyi geologicznych kolorami, i uzupełnić przekrojem całego obszaru. Nałożenie kolorów zostało poruczone p. Bartonecowi, inspektorowi górniczemu hrabstwa Potockich w Sierszy, ułożenie przekrojów jest pracą wspólną, bo nikt by sam nie przełamał wszystkich trudności które się nasuwają przy zestawieniu tak obszernego materyału spostrzeżeń i badań, tak wielkiego 80 klm. długiego a 60 klm. szerokiego obszaru kraju. Ale też dla kopalń węgla kamiennego i wielu kruszcowych rud, dla górnictwa całej na północ od Wisły położonej zachodniej części naszego kraju i dla granicznych okolic Królestwa, po za Olkusz i Siewierz z jego licznemi kopalniami, będzie ta mapa niezmiernie ważnym materyałem, i tak dla krajowców jak i dla cudzoziemców przewodnikiem przy zakładaniu nowych przedsiębiorstw.

Były też zaprojektowane w roku bieżącym dalsze geologiczno-agronomiczne badania okolicy Lubaczowa i Oleszyc, i poruczono je Dr. Domańskiemu, asystentowi katedry geologii w Krakowie, ale z powodu nagłej jego choroby nie mogły być uskutecznione. Skoro zaś Komisya geologiczna chciała wynik tych badań poddać najszczegółowszej ocenie połączonych geologicznej i agronomicznej sekcyi komisyi fizyograficznej, zanim ustali plan takich dalszych badań, praca ta do roku przyszłego odłożoną być musiała.

Technologiczno-ekonomiczne badania produktów naftowych były prowadzone w roku ubiegłym w stacyi doświadczalnej dla tych produktów przedewszystkiem, ale obok nich i w laboratoryum technologiczno chemicznem c. k. Szkoły Politechnicznej pod kierunkiem Profesora Pawlewskiego Obaj p Załoziecki jako kierownik stacyi krajowej i p. Karol Dziewoński asystent katedry chemii technologicznej wykonali szereg analiz surowców nafty krajowej, oznaczając ich ciężar gatunkowy, skład procentowy, zawartość parafiny, ilość kwasów wolnych i zdolność absorpcyi kwasem siarkowym. Od czasu badania ropy przez p. Arnulfa Nawratila, dziś star. inspektora przemysłowego we Lwowie, jest to pierwszy raz, że jednolitą metodą zbadano skład ropy naszej z kopalń w Grąziowy, Paszowy, Iwonicza, Krosna, Pasieczny, Urycza, Opaki, Łędziny, Kosmacza i Borysławia.

W stacyi doświadczalnej, w której w tym roku pracowali p. Scherautz, słuchacz wydziału chemii tutejszej politechniki i p. Ostrejko, obecnie kierownik dystylarni na Zniesieniu, badał p. Załoziecki skład petrocenu otrzymywanego przy końcowej destylacyi mazi naftowej, ostatniej naftowej smoły, i na żądanie c. k. urzędu górniczego w Jaśle próbki gazów ze zbiorników nafty.

Większej i ważniejszej pracy będzie się prawdopodobnie żądać od stacyi doświadczalnej w roku przyszłym, jeśli, jak oto już wdrożono rokowania, komitet ustanowiony w Borysławiu dla badania atmosfery gazowej kopalń wosku ziemnego poruczy stacyi wykonywanie całego szeregu analiz tych gazów i ściślejsze oznaczenie składników atmosfery tych kopalń.

III.

Poruczenie kraj. stacyi doświadczalnej dla produktów naftowych ścisłych analiz atmosfery gazowej kopalń wosku ziemnego, stanowiłoby pewien udział organów krajowych w pracy lokalnego komitetu ustanowionego w Borysławiu, celem badania warunków bezpieczeństwa w kopalniach wosku ziemnego. W roku bieżącym powołało do tego komitetu c. k. Starostwo górnicze w Krakowie Prof. górnictwa

w lwowskiej c. k. Szkole politechnicznej p. Leona Syroczyńskiego i Dyrektora akcyjnego towarzystwa, które objęło kopalnie dawniejszego towarzystwa Compagnie française pour l'exploitation du petrôle et de la cire minerale, radcę górniczego pana Kazimierza Szumskiego i komitet w obradach odbytych 29. i 30. września w Borysławiu, przy udziale delegata Ministerstwa rolnictwa prof. akademii górniczej w Leoben p. Jellera, uznał dotychczasowe 2 laboratorya chemiczne, urządzone przez zarządy większych kopalń w Borysławiu za niedostateczne dla ścisłych analiz i wyraził przekonanie, że je najlepiej by było wykonywać w laboratoryum stacyi krajowej, adaptując na to ubikacye c. k. Szkoły politechnicznej. Ze strony Wydziału krajowego i kierownika stacyi propozycya ta nie spotka żadnej przeszkody, bo przyczyni się w ten sposób niezawodnie do usunięcia jednej z głównych przyczyn nieszczęśliwych wypadków w kopalniach wosku ziemnego, dając chemikom kierującym miejscowe, mniej dobrze urządzone, laboratorya wytyczne i wskazówki do oceniania istniejącego niebezpieczeństwa.

Na podstawie powyższych wywodów i odnośnie do sprawozdania Wydziału krajowego z dnia 14. listopada 1899 LW. 53.594/99, w którem na cele górnicze preliminowano w poz. 287. do 294, funduszu krajowego w roku 1900 odpowiednie kwoty, Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności w sprawach górniczych w ciągu roku 1899 Sejm przyjmuje do wiadomości.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wiel. Ks. Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
St. Badeni w. r.

Sprawozdawca:
Dr. Józef Wereszczyński w. r.
Członek Wydziału krajowego.

LW. 55.999/99. We Lwowie, dnia 18. grudnia 1899.

Aleg. 49

Sprawozdanie

Wydziału krajowego z czynności dotyczących podniesienia mleczarstwa w kraju.

Wysoki Sejmie!

W załatwieniu sprawozdania Wydziału krajowego z czynności w sprawie podniesienia mleczarstwa w kraju, tudzież o petycyi c. k. Towarzystwa rolniczego krakowskiego w sprawie założenia szkoły mleczarstwa w zachodniej części kraju, powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 15. marca 1899 następujące uchwały:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności dotyczących podniesienia mleczarstwa w kraju.

2. Sejm poleca ponownie Wydziałowi krajowemu, aby sprawę założenia praktycznej szkoły mleczarstwa zbadał, a zapewniwszy sobie poparcie finansowe ze strony Rządu przedłożył Sejmowi wnioski i to niezawodnie na najbliższej sesyi.

3. Sejm wstawia do rubr. XV. budżetu wydatków:

a) na utrzymanie instruktora płacę wraz z kosztami podróży 2.250 zł.;

b) na utrzymanie instruktora adjunkta wraz z kosztami podróży 1 450 zł.;

c) na urządzenie kursów mleczarskich i na środki demonstracyjne do nauki 1.000 zł.;

d) na pomocnika instruktora mleczarstwa 300 zł.

Zanim przystąpimy do przedstawienia czynności Wydziału krajowego dotyczących podniesienia mleczarstwa, wpierw zdamy tutaj sprawę z wykonania polecenia Wysokiego Sejmu, przekazanego Wydziałowi krajowemu drugą uchwałą. Nad sprawą założenia szkoły mleczarskiej zastanawia się Wydział krajowy i komisya krajowa dla spraw rolniczych już rok drugi. W roku zeszłym Komisya ta przed wydaniem swej opinii zażądała zebrania materyału przygotowawczego opartego na zbadaniu tego rodzaju zakładów w innych krajach. Czyniąc zadość temu życzeniu, Wydział krajowy wysłał p. Dr. Rylskiego, instruktora adjunkta mleczarstwa w podróż naukową po Szwecyi i Danii w celu zapoznania się tamże z tego rodzaju szkołami i stacyami doświadczalnemi mleczarskiemi i przedłożenia sprawozdania z poczynionych studyów. Prócz pracy Dr. Rylskiego służył także jako materyał do obrad o szkole mleczarskiej memoryał Towarzystwa rolniczego krakowskiego wniesiony do Wys. Sejmu, wreszcie projekt szkoły mleczarskiej opracowany przez krajowe biuro rolnicze. Tak przygotowana sprawa była przedmiotem wyczerpujących obrad na posiedzeniach stałej sekcyi komisyi rolniczej w dniach 9. czerwca, 9. października, 8. listopada 1899 i na jej wniosek pełna komisya dla spraw rolniczych powzięła dnia 9. listopada 1899 uchwałę, którą nie doradza Wydziałowi krajowemu zakładania już teraz szkoły mleczarskiej jako na razie przedwczesnej, natomiast uważa za rzecz wskazaną i potrzebną, by celem kształcenia przyszłych kierowników mleczarń Wydział krajowy zorganizował stałe w racyonalny system ujęte kursa mleczarskie w miejsce dorywczo dotychczas urządzanych kursów przez obydwa c. k. Towarzystwa gospodarcze; zaś celem kształcenia serkarzy doradza komisya wysyłanie należycie przygotowanych kandydatów jako stypendystów Wydziału krajowego na naukę do dobrze prowadzonych serkarń bądź krajowych bądź zagranicznych.

Podzielając powyżej wyrażone zapatrywanie, Wydział krajowy nie przedstawia Wysokiemu Sejmowi wniosku założenia szkoły mleczarskiej, lecz idąc za radą komisyi rolniczej zamierza wprowadzić stałe kursa mleczarskie, które uczynią zadość odczutej obecnie potrzebie i stworzą właściwe przejście z obecnego sposobu krzewienia nauki mleczarstwa do mającej w przyszłości powstać szkoły mleczarskiej i serkarskiej. Jakkolwiek bowiem liczba poprawnie prowadzonych gospodarstw nabiałowych stale wzrasta i coraz to liczniej tworzą się spółki mleczarskie, to przecież na dłuższy jeszcze czas, nauka mleczarstwa będzie miała za zadanie wykształcanie kierowników dla stosunkowo nie zbyt dużych mleczarń i spółek mleczarskich, trudniących się wyłącznie wyrobem masła i spożytkowaniem odpadków tej fabrykacyi, a do tego celu odpowiednio zorganizowane paromiesięczne kursa są niewątpliwie wystarczające.

Dla tych zaś nielicznych dotąd wypadków zapotrzebowania kierowników serkarń, lepiej i ekonomiczniej będzie wykształcać serkarzów przy pomocy stypendyów choćby za granicami kraju, niż tworzyć kosztowny zakład, jakim musiałaby być szkoła serkarstwa.

W myśl więc powyższego programu, działalność Wydziału krajowego na polu nauki mleczarstwa w porównaniu ze stanem obecnym przedstawiać się będzie w następujący sposób:

1. Dotąd nauka mleczarstwa prowadzoną była sposobem nauki wędrownej, lub na kursach urządzanych kosztem i staraniem obydwu Komitetów Towarzystw gospodarskich z tą jedynie pomocą ze strony Wydziału krajowego, że kierownikiem i prelegentem na kursie był zawsze jeden z krajowych instruktorów mleczarstwa. Zrazu kursa te trwały tylko dwa tygodnie i miały na celu raczej rozbudzenie zamiłowania do mleczarstwa i zaznajomienie uczestników z przyrządami mleczarskimi, aniżeli wykształcenie praktyczne kandydatów na kierowników mleczarń. Później, gdy kursa mleczarskie zostały rozszerzone na okres sześciotygodniowy, stało się ich zadaniem dokładne obznajomianie z wyrobem racyonalnym masła, przy zastosowaniu postępowych przyrządów mleczarskich. W zeszłym roku kursa takie trwały już do dwóch miesięcy, a kandydaci kończący je są dostatecznie obeznani z wyrobem masła, po części także z prowadzeniem rachunkowości i ogólnemi prawidłami gospodarstwa nabiałowego i na razie w obec braku lepszych kandydatów, mogą nawet objąć kierownictwo spółek mleczarskich.

Na przyszłość pragnie Wydział krajowy urządzenie kursów ująć w swoje ręce i prowadzić je tak, aby zastąpiły na razie szkołę mleczarską i kształciły uczniów na samodzielnych kierowników spółek mleczarskich.

Szczegółowy program tych kursów, na razie prowizoryczny, a który tutaj,
Al. 2. załączamy jako alegat 2. ma na celu teoretyczne i praktyczne wykształcenie technicznych kierowników mniejszych i średnich mleczarń oraz obznajomienie ich z prowadzeniem ksiąg mleczarń spółkowych włościańskich i z rachunkowością mleczarską.

Głównymi przedmiotami nauki będzie teoretyczna nauka mleczarstwa i zajęcia praktyczne w mleczarni, obok tego zaś nauka najpotrzebniejszych zasad rachunków i stylistyki kupieckiej, oraz nauka rachunkowości celem zaznajomienia uczestników z ogólnemi zasadami rachunkowości pojedynczej i prowadzeniem ksiąg mleczarń spółkowych. Czas trwania kursu oznacza się na 3 miesiące, okres zupełnie wystarczający dla uczniów, którzy przed przyjściem na kurs winni odbyć praktykę mleczarską przy jednej ze wzorowo prowadzonych mleczarń. Kandydaci odniosą z praktyki przedewszystkiem tę korzyść, że nauka na kursie wraz z teoretycznemi objaśnieniami nie będzie dla nich rzeczą zupełnie nową, z którą spotykają się po raz pierwszy a z którą przyjdzie im zapoznać się dokładnie w przeciągu niezbyt długiego czasu, jaki trwa kurs cały. Pierwsze dwa miesiące przeznaczone są głównie na naukę o mleczarstwie, w trzecim zaś miesiącu odbywać się będzie nauka rachunkowości mleczarskiej.

Na kurs mogą być przyjęci tylko zwyczajni uczniowie i to w ograniczonej liczbie: 12 do 16 najwyżej. Kandydaci powinni wykazać, że 18 ty rok życia i przynajmniej szkołę ludową z dobrym postępem ukończyli a nadto obowiązani są przedłożyć świadectwa zdrowia i moralności, wreszcie poświadczenie odbytej dwumiesięcznej praktyki przy jednej z mleczarń w kraju.

Siły nauczycielskie, które powinny podołać zadaniu, składać się będą:
a) z kierownika kursu a zarazem nauczyciela do wszystkich działów nauk fachowych,
b) z nauczyciela do nauk elementarnych, którym może być nauczyciel miejscowej

szkoły ludowej i c) z instruktora, nadzorującego i prowadzącego roboty uczniów, a którym może być techniczny kierownik tej mleczarni, przy której kursa odbywać się będą.

Najważniejszym środkiem naukowym na kursie będzie przedewszystkiem mleczarnia, przy której kurs odbywać się będzie wraz ze wszystkimi przyrządami mleczarskimi tamże się znajdującymi.

Nadto Biuro mleczarskie posiada znaczną ilość aparatów do analizy mleka i przyrządów do doświadczeń, które w miarę potrzeby będą oddane na użytek kursu. Wreszcie obora i chlewnia, jeśli się znajdą na miejscu, stanowić będą także jeden z ważnych środków naukowych na kursach mleczarskich.

Koszta trzymiesięcznego kursu dadzą się według przybliżonego obliczenia w następujący sposób zestawić:

a) utrzymanie przez 3 miesiące 12 do 16 uczniów licząc po 30 koron miesięcznie 1.080 do 1.440 koron;

b) wynagrodzenie Zarządu mleczarni za dozwolenie urządzenia kursu 200 kor.;

c) wynagrodzenie technicznego kierownika mleczarni (instruktora) 100 kor.;

d) wynagrodzenie nauczyciela do nauk pomocniczych 100 kor.;

e) koszta demonstracyi, druki, korespondencya, przybory naukowe etc. 300 koron.

Razem tedy urządzenie jednego kursu kosztować będzie 1.780 do 2.140 koron. Ponieważ wskazanem jest urządzenie dwóch kursów w przeciągu jednego roku, koszta zatem obydwóch kursów wynosić będą 3.560 do 4.280 koron.

2. Dalszym sposobem krzewienia nauki mleczarstwa, jaki od szeregu lat stosuje Wydział krajowy, są kursa mleczarskie urządzane dla uczniów w każdej niższej szkole rolniczej. Stosując się do uchwały powziętej w r. 1891 na propozycyę kraj. komisyi dla spraw rolniczych, starał się Wydział krajowy specyalnie w mleczarstwie wykształcić za granicą kilku nauczycieli fachowych rolnictwa, którzyby udzielali uczniom także nauki mleczarstwa i zarazem umieli poprowadzić szkolne gospodarstwo nabiałowe. W kilku szkołach rolniczych są już nauczyciele, dostatecznie ukwalifikowani do tego rodzaju nauk specyalnych. Do szkół zaś, w których takich nauczycieli nie ma, posyła Wydział krajowy instruktora mleczarstwa dla odbycia kursu teoretycznej i praktycznej nauki mleczarstwa, którego celem jest wyuczenie uczniów obchodzenia się z mlekiem, tudzież przeróbki mleka na masło i sery i obznajomienie ze spożytkowaniem pozostających przy tych przeróbkach odpadków. W ten sposób każdy uczeń kończący nauki w krajowej niższej szkole rolniczej, obeznany jest z mleczarstwem i sam mleczarnie praktycznie poprowadzić potrafi, gdyż nauka praktyczna w ten sposób jest na kursie zastosowaną, iż każdy uczeń wykonywa kolejno wszelkie prace około mleka i jego przeróbek pod kierunkiem i nadzorem nauczyciela względnie instruktora mleczarstwa, który objaśnia cel i sposób wykonywania każdej pracy.

3. Szybki wzrost produkcyi nabiału i potęgujące się trudności zbytu masła, zniewalają nie ograniczać się tylko do wyrobu masła a zawczasu poczynić starania umożliwiające zakładanie serkarń, dla wyrobu zwłaszcza serów twardych. Pierwszym po temu warunkiem jest przysporzenie fachowych technicznie uzdolnionych serkarzy.

Nauka przeto serkarstwa i przysposobienie zawodowych serkarń staje się w naszych stosunkach mleczarskich rzeczą pierwszorzędnego znaczenia, a mająca się w przyszłości założyć szkoła mleczarska, powinna ten dział gospodarstwa nabiałowego mieć szczególniej na względzie. Na teraz jednak, gdy zapotrzebowanie serkarzów nie jest znaczne, postanowił Wydział krajowy, idąc za radą krajowej komisyi dla spraw rolniczych, przysparzać serkarzów w ten sposób, że uczniów wyszczególniających się na kursach mleczarskich wysyłać będzie za stypendyami do wzorowo urządzonych serkarń lub szkół zawodowych za granicę, gdzie nabywszy potrzebnych wiadomości teoretycznych i należytej wprawy w fabrykacyi serów, będą zupełnie fachowo przygotowani do przyszłego zawodu.

W przekonaniu, że skreślony powyżej program działania odpowie potrzebom gospodarstw nabiałowych chwili obecnej i uczyni zbytecznem założenie już teraz szkoły mleczarskiej, wstawił Wydział krajowy do preliminarza r. 1900 znaczniejszą kwotę, bo 6.000 koron na urządzenie kursów mleczarskich i wysyłanie stypendystów na naukę do wzorowych serkarń. Dotąd bowiem na ten cel uchwalona stosunkowo

nieznaczna kwota 2.000 koron wystarczała zaledwie na urządzenie jednego kursu mleczarskiego trwającego niespełna dwa miesiące i na zakupno przyrządów mleczarskich niezbędnych do demonstracyi przy nauce mleczarstwa.

Rok bieżący jest drugim z rzędu, w którym pracują nad podniesieniem mleczarstwa w kraju dwaj instruktorowie mleczarstwa, mianowicie p. Jan Biedroń i Dr. Tadeusz Rylski. Postępując w myśl przepisanej instrukcyi, określającej obowiązki dla każdego instruktora, a które to obowiązki kilkakrotnie wymienione były w poprzednich sprawozdaniach Wydziału krajowego, odpowiedzieli obydwaj instruktorzy w zupełności położonemu w nich zaufaniu i spełniali swe czynności ku zadowoleniu swej władzy przełożonej. W celu przedstawienia całości ich całorocznej pracy polecił Wydział krajowy instruktorom, ażeby każdy sprawozdanie z swych czynności sam wypracował W ten sposób daną została im możność podniesienia najważniejszych momentów ze swych całorocznych czynności i uwidocznienia kierunku swej pracy. Ze sprawozdań tych, które zamieszczone są jako alegat I a) i b) wraz z wykazem lustracyi i pouczeń, podnieść musimy i zwrócić uwagę Wysokiego Sejmu na pewien stały rozdział czynności obydwóch instruktorów.

P. Biedroń głównie zajętym był organizacyą i prowadzeniem kursów mleczarskich, badaniem warunków mających powstać spółek mleczarskich, bądź dworskich, bądź włościańskich i ich organizacyą. Główne te czynności zajęły mu 240 dni, a mianowicie kursa mleczarskie 116 dni, podróże zaś w sprawie badania warunków i organizacyi spółek 124 dni. Podniesienie się więc liczby spółek mleczarskich, z 80 na 106, które szczegółowo w alegacie III. są wykazane, po największej części przypisać należy pracy p. Biedronia. Pan Dr. Rylski lustrował spółki włościańskie już założone, odbywał kursa mleczarskie w kraj. niższych szkołach rolniczych a wreszcie udzielał rad i wskazówek na wezwanie już to pisemnie, już to ustnie, jeżdżąc osobiście na miejsca. Ogółem w podróży zajętym był przez 117 dni. Resztę czasu zajęły mu czynności biurowe i referaty.

Powyższe zestawienie uwidacznia znaczny wzrost działalności instruktorów. W obec mających się zorganizować w roku przyszłym stałych kursów mleczarskich, na których jedna siła z funkcyonaryuszy przez większą część roku zajętą będzie, sposób wykonywania czynności mleczarskich w myśl dotychczasowej instrukcyi a tem samem skład i organizacya biura mleczarskiego będą musiały uledz pewnej zmianie. Rozwój tej gałęzi gospodarstwa wiejskiego w kraju staje się już tak wielkim, że zadaniu zakładania spółek, lustrowaniu dawnych i nowo powstałych a wreszcie pouczaniu na kursach dwumiesięcznych lub kilkotygodniowych w kraj. niższych szkołach rolniczych, dwie siły nauczycielskie nie będą w stanie nadal podołać. Wydział krajowy w najbliższej przyszłości będzie musiał postarać się o personal pomocniczy, któryby przynajmniej w stałem lustrowaniu spółek mleczarskich mógł obydwóch instruktorów zastąpić.

Komitet c. k. Towarzystwa rolniczego krakowskiego w przewidywaniu, że krajowi instruktorzy nie potrafią podołać jednej z najważniejszych czynności t. j. lustrowaniu dawnych i nowo zakładających się spółek, wymagających przedewszystkiem szczególniejszej opieki w obec tego, że często kierownicy tychże, jako ludzie, nie posiadający zbyt obszernych wiadomości, nie potrafią sami sobie zaradzić w bardzo wielu wypadkach, odniósł się do Wydziału krajowego o pomoc materyalną z funduszu krajowego na utworzenie posady lustratora spółek mleczarskich z siedzibą w Krakowie, któryby pod kierunkiem Komitetu wyłącznie temu zadaniu się poświęcił. W celu ułatwienia przyjścia tej sprawy do skutku Komitet przeznaczył z funduszów, jakie c. k. Ministerstwo rolnictwa udziela mu na mleczarstwo, część ze swej strony, prosząc Wydział krajowy o ofiarowanie na ten cel 600 zł. rocznie. Wydział krajowy w zasadzie nie sprzeciwia się temu wnioskowi, uznając rzeczywistą potrzebę fachowej lustracyi spółek, pozostawić musiał załatwienie tej sprawy dla braku funduszów decyzyi Wys. Sejmu, który przez zwiększenie funduszów przeznaczonych na pomocnika instruktora z 300 zł. na 700 zł., tem samem da możność ściślejszego dozoru i kontroli dziś już istniejących spółek mleczarskich.

Wydział krajowy też oddawna świadom tej konieczności i wiedząc, że do pomocy instruktorów szczególnie w dozorowaniu i kontroli spółek mleczarskich, potrzebną jest siła fachowa, która pod ich kierunkiem z całą sumiennością będzie mogła

sprawować te czynności — starał się wykształcić na koszt funduszu krajowego takich pomocników. Wybrawszy z pośród stypendystów oddających się praktycznej nauce mleczarstwa, najodpowiedniejszych kandydatów, wysłał ich najpierw na trzymiesięczną praktykę do parowej mleczarni w Rzeszowie, następnie na kurs mleczarstwa za granicę do Hameln, gdzie przez trzy do czterech miesięcy zaznajomili się dokładnie z wyrobem masła, a nawet jeden pozostawszy w Hameln dłużej, i z wyrobem serów miękich i wykształcili się na dobrych kierowników spółek większych.

Pierwszym z tych kandydatów był Jan Krużeł, który po powrocie z Hameln wysłanym jeszcze został do Wiednia do fabryki centryfug, w celu zapoznania się tamże dokładnie ze składaniem i ustawianiem centryfug, oraz pomniejszemi ich naprawkami. Po powrocie do kraju przyjął Krużel ofertę Komitetu c. k. Towarzystwa rolniczego krakowskiego objęcia lustracyi mleczarń w zachodniej Galicyi i użytym był na dwumiesięcznym kursie w Tęgoborzy, jako pomocnik nauczyciela mleczarstwa p. Biedronia. Po ukończeniu jednak kursu nie wrócił już do Krakowa na przyjętą posadę, lecz tu na własną rękę w spółce z innymi osobistościami zawiązał spółkę mleczarską w powiecie Limanowskim i sam stanął na jej czele, jako kierownik i organizator.

Drugi kandydat Jan Murzyn, który kształcił się za granicą także w wyrobie serów, po powrocie z Hameln przyjął korzystną posadę we Lwowie, jako kierownik dużej mleczarni miejskiej i na tem stanowisku dotąd przebywa. Te dwie siły mleczarskie, otrzymawszy w bieżącym roku gruntowniejsze wykształcenie w swym zawodzie, przyczynią się niewątpliwie do rozwinięcia racyonalnego postępowania z mlekiem i nie będą dla kraju stracone, dla Wydziału krajowego jednak ubyły one, mogąc stanowić dzielną pomoc fachową w sprawach mleczarskich. Na razie nie mamy kandydata, któremu moglibyśmy powierzyć kontrolę spółek mleczarskich — po ukończeniu jednak drugiego kursu w Tęgoborzy będzie można wybrać kilku kandydatów więcej uzdolnionych, którzy kształcąc się dalej w mleczarstwie, wyrobić się będą mogli na odpowiednich pomocników instruktora.

Podobnie, jak w latach poprzednich, udzielał Wydział krajowy i w roku 1899 nowo zawiązującym się spółkom mleczarskim pożyczek z funduszu pożyczkowego dla przemysłu rolniczego. Znaczna stosunkowo ilość pożyczek nisko oprocentowanych świadczy, że Wydział krajowy nie skąpił pomocy materyalnej spółkom, aby umożliwić ich zakładanie i rozwój przez danie możności zaprowadzenia najświeższych maszyn i przyrządów mleczarskich. Dla przedstawienia całości obrazu tej pomocy kraju, przypominamy, że do roku zeszłego udzielono z funduszu pożyczkowego dla przemysłu rolniczego na mleczarstwo promes 25 na sumę 45.000 zł., z których zrealizowano 15 promes na 38.700 zł., nie podjęto zatem 10 pożyczek opiewających na 9.000 zł. Wysokość pożyczek w tym dziale przyznanych była następująca: Dwie pożyczki po 8.000 zł. (obie podjęte). Trzy pożyczki po 3.000 zł. (wszystkie podjęte). Pięć pożyczek po 2.000 zł. (wszystkie podjęte). Dwie pożyczki po 1.500 zł. (obie nie podjęte). Jedna pożyczka na 1.200 zł. (podjęta) Pięć pożyczek po 1.000 zł. (z tych jedną podjęto, czterech nie zrealizowano). Jedna pożyczka na 600 zł. (podjęta). Pięć pożyczek po 500 zł. (jedną podjęto, czterech nie zrealizowano) Jedna pożyczka na 400 zł. (podjęta).

W bieżącym roku na przedsiębiorstwa mleczarskie wydano 8 promes a przyznane pożyczki wynoszą łączną kwotę 31.000 zł. Kwota ta dzieli się jak następuje: jedna promesa na pożyczkę dla spółki mleczarskiej włościańskiej na 500 zł., jedna promesa dla takiejże spółki na pożyczkę 1.500 zł., jedna promesa dla mleczarni dworskiej na 2.000 zł., dwie promesy dla takichże mleczarń po 3.000 zł., jedna promesa dla spółki mleczarskiej wiejskich producentów na 5.000 zł., jedna promesa dla zamierzonej parowej mleczarni dworskiej na 6.000 zł. i wreszcie jedna promesa dla Towarzystwa mającego zająć się połączeniem producentów mleka i przetworów jego dla zaopatrzenia miasta Lwowa i organizacyą eksportu produktów nabiałowych za granicę kraju na 10.000 zł. Z zestawienia powyższego okazuje się, że Wydział krajowy do obecnej chwili wydał na przedsiębiorstwa mleczarskie 33 promes na łączną kwotę 76.000 zł.

W zeszłorocznem sprawozdaniu swem Komisya sejmowa gospodarstwa krajowego uczyniła wzmiankę, że nie posiadamy dat do ocenienia, jak dużą jest obecnie produkcya artykułów nabiałowych w kraju. Wydział krajowy chcąc temu brakowi zaradzić i uzyskać podstawę do oceny naszej produkcyi artykułów nabiałowych, wezwał p. Dr. Rylskiego, aby zebrał i zestawił daty, odnoszące się do obecnego

stanu produkcyi masła i sera w kraju. P. Dr. Rylski wywiązując się z poruczonego mu zadania przedstawił wyniki swej pracy obejmujące pierwszą część, to jest obecny stan produkcyi masła w kraju, które podajemy do wiadomości Wys. Sejmu jako alegat III., dalsza bowiem część o produkcyi sera dla braku niektórych dat pojawić się równocześnie nie mogła.

W załatwieniu sprawozdania komisyi sanitarnej o petycyi Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego we Lwowie w sprawie zaprowadzenia kontroli nabiału sprzedawanego po miastach, powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 18. marca 1899 r. następujące uchwały:

1. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby jak najrychlej wypracował instrukcyę kontroli nabiału sprzedawanego w miastach.

2. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby na podstawie ustawy przeciw fałszowaniu artykułów żywności pociągnął do surowej odpowiedzialności fałszujących mleko.

Rezolucya do c. k. Rządu przesłaną została pismem Marszałka krajowego z dnia 18. marca 1899 l. s. 1.318. JE hr. Namiestnikowi do wiadomości.

Wykonując uchwałę pierwszą Wys. Sejmu, polecił Wydział krajowy wypracowanie projektu instrukcyi kontroli mleka w miastach p. Dr. Rylskiemu, po przedłożeniu którego sprawa ta odstąpioną została kraj. komisyi dla spraw rolniczych do zaopiniowania. Komisya przed stanowczem wydaniem opinii zażądała, ażeby Wydział krajowy wpierw zasięgnął opinii obu komitetów kraj Towarzystw rolniczych i rządowego Zakładu dla kontroli artykułów spożywczych w Krakowie o przedłożonym przez Dr. Rylskiego projekcie, poczem dopiero zastanowi się komisya ponownie nad tą sprawą i wyda swą opinię. Sprawa więc wydania instrukcyi kontroli nabiału jest jeszcze w toku.

Na podstawie powyższego sprawozdania Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności dotyczących podniesienia mleczarstwa w kraju.

2. Sejm wstawia do Rubr. XV. budżetu wydatków:

a) na utrzymanie instruktora, płaca wraz z kosztami podróży 2.250 zł;

b) na utrzymanie drugiego instruktora adjunkta wraz z kosztami podróży 1.450 zł.;

c) na urządzenie kursów mleczarskich i na środki demonstracyjne do nauki 3.000 zł.;

d) na pomocnika instruktora mleczarstwa 700 zł.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

S. Badeni w. r.

Sprawozdawca:

Mieczysław Onyszkiewicz w. r.

Członek Wydziału krajowego.

Alegat Ia) do sprawozdania Wydziału krajowego LW. 85.999/99.

Sprawozdanie

Jana Biedronia, kraj. instruktora mleczarstwa z czynności w czasie od 1. listopada 1898 do 1. grudnia 1899 roku.

W roku ubiegłym t. j. od 1. listopada 1898 do 1. grudnia 1899 roku zajęty byłem w następujący sposób:

w podróży	124 dni
na kursach mleczarskich . . .	116 „
w biurze	127 „
urlop w lutym	28 „
razem . .	395 dni.

Podróże zajęły mi znaczną część roku, jakkolwiek przedsiębrałem je prawie zawsze tylko na wezwanie stron interesowanych i w razie koniecznej potrzeby. Bliższe szczegóły podróży tych są uwidocznione w dołączonym alegacie. Celem podróży tych było:

1. urządzenie lokalu mleczarni 3;
2. otwarcie mleczarni i pouczenie obchodzenia się z maszynami 6;
3. zbadanie warunków założyć się mających mleczarni 26;
4. naprawa maszyn i wskazówki co do obchodzenia się z niemi 3;
5. sprawa pożyczek na mleczarnie 2;
6. lustracye istniejących mleczarń 7;
7. zgromadzenia 2;
8. kursa mleczarskie 2.

Z powodu braku czasu stosunkowo za mało mogłem poświęcić się lustracyom mleczarń, spółki też włościańskie, wymagające bardzo częstej bytności były bez należytej opieki. Z tego jedynie powodu wstrzymywałem organizacyę nowych spółek włościańskich.

W celu wykształcenia personalu mleczarskiego odbyły się dwa kursa 8 tygodniowe w Tęgoborzy. Pierwszy kurs w miesiącach czerwcu i lipcu urządzony przez c. k. Towarzystwo gospodarskie we Lwowie i c. k. Towarzystwo rolnicze w Krakowie liczył 15 uczniów zwyczajnych i 3 nadzwyczajnych.

Drugi kurs urządził Wydział krajowy w miesiącach październiku i listopadzie. Na kurs ten przyjęto 12 uczniów: 11 na koszt kraju a 1 na koszt własny.

Na obydwóch kursach objąłem kierownictwo i wykłady z teoryi mleczarstwa, instruktorem zaś do nadzoru robót praktycznych był Jan Krużel, a nauki rachunków udzielał Jan Kosiaty, nauczyciel szkoły ludowej w Tęgoborzy.

Z praktyki przekonałem się, że więcej jak 10—12 uczniów na kurs przyjmować się nie powinno i że kursa dwumiesięczne są nie wystarczające dla nabrania odpowiedniej rutyny.

W biurze w czasie wolnym od podróży udzielałem informacyj zgłaszającym się stronom, jak również załatwiałem liczną korespondencyę. Udzieliłem listownej porady w 182 wypadkach.

Nadto przez pół roku redagowałem „Przegląd mleczarski“, który w drugim półroczu z powodu kursów mleczarskich i licznych podróży zmuszony byłem zaprzestać wydawać.

Alegat I b) do sprawozdania Wydziału krajowego LW 85.999/99.

Sprawozdanie

Dr. Tadeusza Ryskiego, kraj. instruktora-adjunkta mleczarstwa z czynności w czasie od 1. listopada 1898 do 1. listopada 1899 r.

W roku bieżącym czynności moje — podobnie jak w roku poprzednim — podzielić się dadzą na trzy główne części:

a) lustracya istniejących już spółek włościańskich,
b) odbywanie kursów mleczarskich w niższych szkołach rolniczych, i
c) udzielanie rad i wskazówek na wezwanie.

Co do pierwszego punktu, to lustracyę przeprowadzono w następujących mleczarniach (w niektórych kilkakrotnie): w Kalembinie (powiat Strzyżowski), Cze-

luśnicy (pow. Jasielski), Czudcu (pow. Rzeszowski), Stroniu (pow. Limanowski), Lubczy, Łękach górnych (pow. Pilznieński), Szynwałdzie (pow. Tarnowski), Królówce (pow. Bocheński), Osieku (pow. Bialski).

Z mleczarń tych jedna t. j. w Lubczy została w ostatnich czasach zwiniętą, z powodu braku mleka w miesiącach zimowych i niechęci ze strony miejscowej ludności, której mimo usilnych starań nie udało się przełamać. Pozostałe mleczarnie rozwijają się nieźle, jakkolwiek pod względem organizacyi, braku ludzi do kierownictwa, braku odpowiednich ksiąg rachunkowych, niektóre z nich pozostawiają nieco do życzenia. Ponieważ jednak sprawa wydania odpowiednich ksiąg jest w toku, a rozszerzenie nauki na odbytych w b. r. i na przyszłość odbywać się mających kursach mleczarskich daje nadzieję, że nie braknie ukwalifikowanych kierowników mleczarń, można przeto stan obecny uważać za przejściowy i spodziewać się już w najbliższej przyszłości zmiany na lepsze, zwłaszcza że przy zakładaniu nowych spółek biuro mleczarskie stara się korzystać z poczynionych doświadczeń.

Z kursów mleczarskich odbywanych corocznie w niższych szkołach rolniczych, odbyłem w b. r. tylko jeden dwutygodniowy kurs z uczniami III. roku kraj. niższej szkoły rolniczej w Jagielnicy, w innych bowiem szkołach mleczarstwo było wykładane przez ukwalifikowanych nauczycieli miejscowych.

Na kursie tym nauka prócz całego zakresu wyrobu masła, obejmowała chów i żywienie krów mlecznych, zużytkowanie mleka chudego przez wyrób zwykłego sera, wypas cieląt i trzody chlewnej mlekiem chudem, maślanką i serwatką—o mleczarniach dworskich i spółkowych włościańskich w kraju. Nauka poparta była codzienną praktyką w miejscowej oborze i mleczarni. Kurs zakończono egzaminem w obecności Dyrektora szkoły.

Prócz powyższego, odbyłem również na żądanie c. k. Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego dziesięciodniowy kurs w Oleszycach (powiat Cieszanowski), przeznaczony dla zaznajomienia miejscowych i okolicznych włościan z całym tokiem przeróbki maszynowej nabiału. Z powodu zbyt krótkiego czasu, ograniczono się tylko do zapoznania uczniów w głównych zarysach z pożytkiem, jaki dają mleczarnie w ogóle, a spółkowe włościańskie w szczególności, część czasu poświęcono sprawie żywienia i obchodzenia się z bydłem, wreszcie postępowania z mlekiem w małem gospodarstwie wiejskiem. Przeważnie jednak zatrudniano uczniów praktycznie w mleczarni miejscowej dworskiej.

Uczniów było dwudziestu z Oleszyc i sąsiednich gmin. Kurs zakończono egzaminem w obecności delegata Towarzystwa gospodarskiego.

Poza temi zajęciami udzielałem rad i wskazówek na wezwanie jużto pisemnie jużto ustnie, jeżdżąc osobiście na miejsce. Co do ostatniego punktu odbyłem 18 podróży, których zadaniem było

Ustawienie maszyn i puszczenie w ruch mleczarni w 4 wypadkach.
Zbadanie warunków istnienia projektowanej mleczarni w 6 wypadkach.
Naprawa maszyn i wskazówki obchodzenia się z niemi w 3 wypadkach.
Sprawy pożyczki z funduszu przemysłowo-rolniczego w 2 wypadkach.
Wady masła w 1 wypadku.
Sprawa ksiąg rachunkowych i wprowadzanie tychże w 2 wypadkach.

Bliższych szczegółów udzieli osobno zestawiony wykaz lustracyi i pouczeń dołączony jako alegat I a.

Wszystkie powyżej wymienione podróże zajęły dni 117. Prócz tego od 16. sierpnia do 12. września bawiłem na urlopie.

Obok opisanych czynności w czasie wolnym od podróży, załatwiałem w biurze rolniczem liczną korespondencyę, jak również sprawy przez Wysoki Wydział krajowy mi przekazane. Między innemi wypracowałem projekt statutów krajowej szkoły mleczarskiej i instrukcyę kontroli nabiału w miastach.

Drukiem ogłosiłem („Przegląd mleczarski"): „Żywienie krów mlecznych", „Pojenie bydła wodą podgrzaną", „Sprawa założenia szkoły mleczarskiej", „Lwowskie mleko", „Nowy podgrzewacz dla mleczarń ręcznych", „Stosunki mleczarskie w Danii", „Oznaczanie tłuszczu aparatem Dr. Gerbera".

*
* *

Do niniejszego sprawozdania dołączam nieco uwag i cyfr, odnoszących się do obecnego stanu produkcyi masła w kraju, zebranych w ciągu bieżącego roku.

Alegat I c) do sprawozdania Wydziału krajowego LW. 85999/99.

Wykaz lustracyj i pouczeń

przeprowadzonych przez Jana Biedronia i Dra Tadeusza Rylskiego w czasie od dnia 1. listopada 1898 do dnia 1. grudnia 1899.

I. Instruktor **Jan Biedroń**:

L. p.	Miesiąc	Miejscowość	Powiat	Przedmiot
	1898			
1	listopad	Chlebów	Skałat	Urządzenie lokalu mleczarni.
2	„	Rożniatów	Jarosław	Otwarcie mleczarni.
3	„	Kraków	Kraków	Posiedzenie komitetu krak. c. k. Towarzystwa rolniczego.
4	„	Jawiszowice	Biała	Zbadanie warunków rozwoju projektowanej Spółki mleczarskiej.
5	„	Rybna	Kraków	
6	„	Mikluszowice	Bochnia	
7	grudzień	Podmojsce	Przemyśl	Naprawa centryfugi.
8	„	Siechów	Stryj	Puszczenie w ruch mleczarni dworskiej.
	1999			
9	styczeń	Kozłów	Kamionka strumiłowa	Otwarcie mleczarni dworskiej.
10	„	Krysowice	Mościska	W sprawie rozszerzenia mleczarni dworskiej.
11	marzec	Dwernik	Lisko	Naprawa maszyn.
12	„	Zatwarnica	„	Lustracya mleczarni dworskiej.
13	„	Leszczowate	„	Naprawa maszyn.
14	„	Jawiszowice	Biała	Organizacya Spółki mleczarskiej.
15	„	Wieczorki	Złoczów	Ustawienie maszyn i otwarcie mleczarni dworskiej.
16	„	Żurawno	Żydaczów	W sprawie rozszerzenia mleczarni dworskiej.
17	„	Przemyśl	Przemyśl	Otwarcie mleczarni Jabłonowskiego.
18	kwiecień	Leszczowate	Lisko	Lustracya mleczarni.
19	„	Kraków	Kraków	Zgromadzenie c. k. Towarzystwa rolniczego.
20	„	Jawiszowice	Biała	Organizacya Spółki mleczarskiej.
21	„	Zakopane	Nowy Targ	Organizacya sprzedaży masła w lecie.
22	„	Żurawno	Żydaczów	W sprawie pożyczki na rozszerzenie mleczarni.
23	„	Hawłowice	Jarosław	Lustracya mleczarni.
24	„	Chorośnica	Mościska	Wskazówki co do urządzenia lokalu mleczarni.
25	maj	Chorośnica	Mościska	Otwarcie mleczarni dworskiej
26	„	Jawiszowice	Biała	Organizacya Spółki mleczarskiej.
27	„	Jarosław	Jarosław	Organizacya projektowanej mleczarni.
28	„	Tęgoborza	Nowy Sącz	Przygotowania do kursu mleczarskiego.
29	czerwiec lipiec	Tęgoborza	Nowy Sącz	Kurs mleczarski.

L. p.	Miesiąc	Miejscowość	Powiat	Przedmiot
30	lipiec	Myślenice	Myślenice	Organizacya Spółki mleczarskiej.
31	"	Przeworsk	Łańcut	Mleczarnia przeworska.
32	"	Lwów	Lwów	Zgromadzenie projektowanej Spółki mleczarskiej.
33	"	Rzeszów	Rzeszów	Mleczarnia parowa Wilkens i Spółka.
34	sierpień	Niegowic	Wieliczka	Wady sera.
35	"	Dobrzechów	Strzyżów	W sprawie projektowanej mleczarni dworskiej.
36	"	Michałówka	Jarosław	
37	"	Markowa	Łańcut	Organizacya Spółki mleczarskiej.
38	"	Hoszany	Rudki	Urządzenie lokalu mleczarni dworskiej.
39	"	Tęgoborza	Nowy Sącz	Zwiedzenie mleczarni z gospodarzami z Markowej, pow. łańcuckiego.
40	"	Łąkta	Bochnia	Zbadanie warunków rozwoju, urządzenie lokalu projektowanej mleczarni.
41	wrzesień	Wyszatyce	Przemyśl	W sprawie pożyczki na założenie mleczarni.
42	"	Dziekanowice	Wieliczka	Organizacja projektowanej mleczarni.
43	"	Struża	Limanowa	Zbadanie warunków rozwoju dla dla projektowanych mleczarń w Struży, Skrzydlnej, Szczyrzycu i Jodłowniku
44	"	Skrzydlna	"	
45	"	Szczyrzyc	"	
46	"	Góra św. Jana	"	
47	"	Abramowice	"	
48	"	Krzesławice	"	
49	"	Jodłownik	"	
50	"	Mstów	"	
51	październik listopad	Tęgoborza	Nowy Sącz	Kurs mleczarski.

II. Instruktor-adjunkt **Dr. Tadeusz Rylski**:

L. p.	Miesiąc	Miejscowość	Powiat	Przedmiot
1	1898 listopad	Jasienica	Brzozów	Puszczenie w ruch mleczarni parowej.
2	"	Kalembina	Strzyżów	Lustracya mleczarni.
3	"	Oleszyce	Cieszanów	Kurs mleczarski dziesięciodniowy dla okolicznych włościan.
4	grudzień	Bilcze złote	Borszczów	Ustawienie maszyn i puszczenie w ruch mleczarni dworskiej.
5	"	Lubliniec	Cieszanów	Wybór lokalu na mleczarnię dworską i bliższe wskazówki co do całego toku przeróbki nabiału.
6	1899 styczeń	Sewerynka	Tarnopol	Ustawienie maszyn i puszczenie w ruch mleczarni dworskiej.
7	"	Brzozdowce	Bóbrka	Wskazówki co do obchodzenia się z maślnicą „Victoria“.

L. p.	Miesiąc	Miejscowość	Powiat	Przedmiot
8	luty	Przemyśl	Przemyśl	Sprawa drukujących się tamże ksiąg rachunkowych mleczarskich.
9	„	Kalembina	Strzyżów	Wprowadzenie nowych ksiąg mleczarskich i lustracya.
10	„	Huta szczerzecka	Lwów	Sprawa pożyczki na mleczarnię dworską.
11	„	Bortniki	Bobrka	Zbadanie warunków rozwoju przyszłej mleczarni dworskiej.
12	marzec	Wróblowice	Tarnów	Sprawa pożyczki na mleczarnię dworską.
13	„	Czeluśnica	Jasło	Lustracya spółek włościańskich.
14	„	Czudec	Rzeszów	
15	„	Jagielnica	Czortków	Dwutygodniowy kurs mleczarstwa w kraj. niższej szkole rolniczej.
16	kwiecień	Stronie	Limanowa	Naprawa centryfugi i lustracya Spółki włościańskiej.
17	„	Chlebów	Skałat	Usunięcie wad masła.
18	„	Sewerynka	Tarnopol	Naprawa centryfugi i wskazówki przy wyrobie masła.
19	maj	Jarosław	Jarosław	Zbadanie warunków istnienia większej mleczarni miejskiej.
20	czerwiec	Żurawno	Żydaczów	Wskazówki przy rozszerzeniu lokalu mleczarni.
21	„	Brzeziny	Ropczyce	Zbadanie warunków istnienia spółki włościańskiej i sprawa budowy odpowiedniego domu.
22	„	Czudec	Rzeszów	Lustracya spółki włościańskiej.
23	„	Hrehorów	Bobrka	Wybór lokalu i kosztorys założyć się mającej mleczarni dworskiej.
24	lipiec	Osiek	Biała	Lustracya spółek włościańskich.
		Lubcza	Pilzno	
		Łęki górne	„	
		Szynwałd	Tarnów	
		Królówka	Bochnia	
29	październik	Hoszany	Gródek	Ustawienie maszyn i puszczenie w ruch mleczarni dworskiej.
30	„	Barysz	Buczacz	Zbadanie warunków istnienia i zawiązanie spółki mleczarskiej.

Projekt

organizacji kursów mleczarskich.

I. Postanowienia ogólne.

Cel kursów

§. 1.

Krajowe kursa mleczarskie, urządzane staraniem Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, mają na celu:

a) teoretyczne i praktyczne wykształcenie technicznych kierowników mniejszych i średnich mleczarń;

b) obznajomienie przyszłych kasyerów, względnie prowadzących księgi mleczarń spółkowych włościańskich, z rachunkowością mleczarską.

Skład i czas trwania kursów

§. 2.

Teoretyczno-praktyczna nauka fachowa udzielaną będzie na dwu kursach trzymiesięcznych:

a) od 1. kwietnia do 30. czerwca.

b) od 1. listopada do 31. stycznia.

Prócz tego 4 tygodnie w ostatnim miesiącu każdego kursu odbywać się będzie nauka rachunkowości mleczarskiej jako osobna całość, dla prowadzących księgi rachunkowe założyć się mających mleczarń spółkowych.

§. 3.

Kursa powyższe odbywać się będą stale przy wzorowo urządzonej większej mleczarni, z którą w tym celu zostanie zawarta stosowna umowa.

II. Plan nauki.

§. 4.

Nauka, udzielana na obu kursach w tym samym zakresie, składa się z części teoretycznej i praktycznej.

Szczegółowy plan nauki.

§. 5.

A) Nauka teoretyczna:

a) Język polski i stylistyka — około 20 godzin na kurs.

Dyktando, stylistyka kupiecka, zadania, przy których jako temata służyć mają kwestye, odnoszące się do mleczarstwa.

b) Rachunki — około 30 godzin na kurs.

Cztery działania, ułamki zwykłe i dziesiętne, rachunek procentowy, obliczanie powierzchni i pojemności, zadania, jako temata, służą kwestye, mające styczność z mleczarstwem.

c) Mleczarstwo — około 60 godzin na kurs.

Własności i skład mleka, obchodzenie się z mlekiem w oborze, transport i przechowywanie. Metody zbierania śmietanki dawne i obecne, centryfugi. Wyrób masła, jego rodzaje, przechowywanie, pakowanie i transport. Wady masła i mleka, środki zapobiegawcze.

Oznaczenie tłuszczu i ciężaru gatunkowego w mleku, ocena masła.

Zużytkowanie odpadków.

Zakładanie mleczarń, o mleczarniach handlowych i spółkowych, podatki.

d) Rachunkowość — około 30 godzin na kurs.

Ogólne zasady rachunkowości pojedynczej. Prowadzenie ksiąg technicznych i kupieckich. Kalkulacye. Zadania pisemne.

e) Omówienie rzeczy wyłożonych — sprawozdania ustne z prac w mleczarni — około 25 godzin na kurs.

B) Zajęcia praktyczne:

W mleczarni i pracowni: Odbiór mleka, oddzielanie śmietany, wyrób masła, opakowanie, wysyłka, czyszczenie maszyn i porządkowanie lokalu.

Wyrób paczek na masło.

Oznaczanie ciężaru gatunkowego mleka i zawartości tłuszczu.

Prowadzenie tabel i wykazów. Prowadzenie ksiąg w mleczarni, przyjętych na osobnych wzorach, dostarczonych uczniom.

III. Nauczyciele.

§. 6.

Grono nauczycieli stanowią:

1. Kierownik kursów a zarazem nauczyciel do wszystkich działów nauk fachowych.

2. Nauczyciel do nauk elementarnych, którym może być nauczyciel miejscowej szkoły ludowej.

3. Instruktor, nadzorujący i prowadzący roboty uczniów, którym może być dotychczasowy techniczny kierownik mleczarni, przy której kursa odbywać się będą.

IV. Uczniowie.

Warunki przyjęcia

§. 7.

Na kursa przyjmuje się tylko uczni zwyczajnych. Liczba ich na każdym kursie trzymiesięcznym jest ograniczona do 12. Na kurs rachunkowości przyjmuje się w miarę potrzeby i miejsca.

§. 8.

Kandydaci, starający się o przyjęcie na trzymiesięczny kurs mleczarski, winni się wykazać:

a) metryką lub innem wiarogodnem świadectwem, że ukończyli 18. rok życia;

b) świadectwem ukończenia z dobrym postępem szkoły ludowej — przyczem ewentualnie na żądanie kierownika poddać się muszą egzaminowi z czytania, pisania oraz znajomości z rachunków czterech działań;

c) świadectwem zdrowia;
d) „ moralności;
e) świadectwem odbytej najmniej dwumiesięcznej praktyki przy jednej z mleczarń krajowych (§§. 20, 21, 22).

Podanie o przyjęcie zaopatrzone być winno w własnoręcznie napisany życiorys petenta, jak również w razie niepełnoletności w pozwolenie ojca lub opiekuna.

§. 9.

Kandydaci, starający się o przyjęcie na 4-tygodniowy kurs rachunkowości mleczarskiej, winni są poddać się — jeżeli tego okaże się potrzeba — egzaminowi wstępnemu z czytania, pisania i rachunków.

§. 10.

Podanie o przyjęcie winno być wniesione najpóźniej dwa tygodnie przed rozpoczęciem każdego kursu na ręce kerownika.

§. 11.

O przyjęciu ucznia tak na kurs mleczarski jak i rachunkowości mleczarskiej stanowi kierownik.

Opłaty.

§. 12.

Naukę i całkowite utrzymanie otrzymują uczniowie bezpłatnie. Obowiązani są jedynie ponieść koszta podróży na kurs i z powrotem, niemniej obowiązani są mieć jedno przynajmniej ubranie, parę butów i odpowiednią ilość bielizny.

§. 13.

Obowiązkiem uczniów jest bezwarunkowe posłuszeństwo wobec swoich przełożonych, jak również wykonywanie wszystkich prac w mleczarni i porządków domowych pod nadzorem i kierunkiem kierownika lub instruktora.

Władza dyscyplinarna.

§. 14.

Władzę dyscyplinarną wykonuje kierownik, krόremu pozostawia się władzę wydalania uczni, gdy uzna to za konieczne — bez odnoszenia się do władz wyższych.

Egzamina.

§. 15.

Przy końcu każdego kursu odbywa się, zarówno z uczniami kursu mleczarskiego jak i buchhalteryjnego, egzamin przed komisyą egzaminacyjną, złożoną z kierownika, delegatów Wydziału krajowego i obu krajowych Towarzystw gospodarskich.

§. 16.

Tylko ci uczniowie, których nauczyciele uznali za praktycznie uzdolnionych, zostają przypuszczeni do egzaminu końcowego.

§. 17.

Egzamin obejmuje część teoretyczną (ustną i pisemną) i praktyczną.

Świadectwa.

§. 18.

Świadectwa otrzymują tylko uczniowie kursu mleczarskiego. W świadectwach tych oznacza się obok postępów w naukach i wyćwiczenia praktycznego, także zachowanie się i pilność ucznia, niemniej specyalne jego uzdolnienie.

Do oznaczenia postępów ucznia w naukach służą następujące stopnie: bardzo dobry, dobry, dostateczny, niedostateczny. Pilność oznacza się stopniami: chwalebna, dostateczna, niedostateczna. Zachowanie oznacza się stopniami: zupełnie odpowiednie, odpowiednie.

§. 19.

Uczniowie kursu rachunkowości mleczarskiej otrzymują po egzaminie ogólne poświadczenie, że kurs ten ukończyli z wymienieniem postępu.

Praktyka.

§. 20.

Praktykę dwumiesięczną przed wstąpieniem na kurs (§. 8 e) odbywać uczniowie mogą przy tej samej mleczarni, przy której urządzone zostaną kursa — w miesiącach wolnych od nauki.

§. 21.

Kandydaci, pragnący odbyć powyższą praktykę, winni są w odpowiednim czasie wnieść podanie z prośbą o przyjęcie na kurs (§. 8.) i praktykę, tylko bowiem przyjęci na kurs z praktyki korzystać mogą.

§. 22.

Kandydaci, przyjęci na praktykę, otrzymują ją, jak również i całe utrzymanie, bezpłatnie.

Obecny stan produkcyi masła w kraju.

Rozwój mleczarstwa w kraju — dokładniej mówiąc: udoskonalona przeróbka nabiału za pomocą maszyn, datuje się od lat niewielu. Do roku 1894, nieznaczną tylko ilość mleczarń posługujących się centryfugą naliczyć było można. Rok 1895 powiększył tę ilość o kilka nowych jak Bachórz, Stubno, Ostrówek itd. Dopiero od roku 1896 poczęto zakładać coraz więcej mleczarń tak, że od tego czasu nowa ta gałęź przemysłu rolnego zyskała prawo obywatelstwa w kraju i stworzyła sobie silne podwaliny do dalszego rozwoju. Obecnie posiadamy przeszło sto mleczarń w ruchu i stoimy wobec drugiej chwili przełomowej, kiedy z przemysłu drobnego, posługującego się w przeważnej swej części siłą rąk ludzkich — zacznie się rozwijać przemysł większy potrzebujący odpowiednio wykształconego personalu, organizacyi eksportu, bo kraj nie będzie w stanie skonsumować wszystkich jego wytworów.

Stoimy wobec wielu bardzo zagadnień, od których pomyślnego rozwiązania zależeć będzie, czy pokładane w mleczarstwie nadzieje ziszczą się, czy przemysł ten stanie się poważnem źródłem dochodu dla kraju, jak to ma miejsce gdzieindziej.

I pod tym względem nie od rzeczy może będzie rzucenie trochę światła na stosunki obecne.

Daty, które poniżej podaję, uzyskałem częścią drogą rozsyłanych kwestyonaryuszy, częścią z własnych spostrzeżeń i notatek, częścią zawdzięczam je informacyom uzyskanym od osób trzecich. Przy braku odpowiedniej statystyki i pewnej niechęci, lub niedającej się wytłumaczyć nieufności ze strony właścicieli i kierowników mleczarń, nie udało się zebrać tak obfitego materyału, aby módz z całą dokładnością podać obraz obecnej produkcyi masła w kraju.

Z ośmdziesięciu kilku rozesłanych kwestyonaryuszy i listów, posiadam zaledwie 52 odpowiedzi, w mleczarniach spółkowych włościańskich i niektórych dworskich, sam zbierałem potrzebne mi daty, co do reszty kilkunastu mleczarń albo nie posiadam wcale żadnych sprawozdań mimo usilnych starań, albo tylko skąpe ustne informacye. Cyfry jednak, które poniżej, podaję dadzą nam choć niecałkiem dokładny ale przynajmniej bardzo przybliżony obraz rzeczywistego stanu produkcyi. Przy obliczaniu postępować starałem się raczej za ostrożnie jak za śmiało, mniemam więc, że cyfry poniżej przytoczone raczej są za małe jak za wysokie.

Mleczarń w kraju posługujących się w przeróbce maszynami, posiadamy 106, przyczem nadmienić muszę, że w dość starannie zebranym spisie — który poniżej podaję, może brak kilku mleczarń dworskich, które często bez uwiadomienia i bez zasięgania rady biura mleczarskiego zostały założone.

L. p.	Miejscowość	Rodzaj mleczarni	L. p.	Miejscowość	Rodzaj mleczarni
1	Bachórz	dworska	56	Lwów	miejska handl.
2	Bachórzec	„	57	Lwów	„
3	Balice	„	58	Lwów	„
4	Beniowa	„	59	Łyczana	dworska
5	Berezowica	„	60	Machów	spółka włośc.
6	Biała	miejska handl.	61	Michałówka	dworska
7	Bilcze złote	dworka	62	Moderówka	„
8	Brześciany	„	63	Myślenice	spółka włośc.
9	Brzozdowce	„	64	Oleszyce	dworska
10	Chlebów	„	65	Osiek	spółka włośc.
11	Chocin	„	66	Ostrów	dworska
12	Czeluśnica	spółka włościańs.	67	Ostrówek	„
13	Czernichów	„	68	Pełkinie	„
14	Czudec	„	69	Podmichałowce	„
15	Chorośnica	dworska	70	Podmojsce	„
16	Dębica (parowa)	mlecz. przemysł.	71	Przemyśl	miejska handl.
17	Dobrzechów	dworska	72	Przemyśl	„
18	Drohomyśl	„	73	Przeworsk (par.)	dworska
19	Dwernik	„	74	Putiatyńce	„
20	Firlejówka	„	75	Raba wyżnia	„
21	Hawłowice górne	„	76	Rożniatów	„
22	Hoszany	„	77	Ruda różaniecka	
23	Hoszów	„		(parowa)	„
24	Hruszowice	„	78	Rzeszów (par.)	przemysł. mlecz.
25	Hruszów	„	79	Sewerynka	dworska
26	Hubenice	„	80	Siechów	„
27	Hujcze	„	81	Skole	„
28	Jabłonka	„	82	Śniatyn	„
29	Jagielnica	„	83	Spasów	„
30	Jasienica (parowa)	„	84	Stanimirze	„
31	Jawiszowice	spółka włośc.	85	Stronie	spółka włośc.
32	Jureczkowa	dworska	86	Stubno	dworska
33	Kalembina	spółka włośc.	87	Szczepłoty	„
34	Kańczuga	dworska	88	Szówsko	„
35	Klimkówka	sp. wł. w dzierż.	89	Szynwałd	spółka włośc.
36	Kłonice	dworska	90	Tęgoborza	„
37	Kobiernice	„	91	Wieczorki	dworska
38	Komarno	„	92	Wieprz (parowa)	„
39	Kouty	„	93	Więchowice	„
40	Korsów	„	94	Witryłów	„
41	Kozłów	„	95	Wolica Czarny	przemysł. miejska
42	Kraków	miejska handl.		Potok	dworska
43	Kraków	„	96	Wołczniów	„
44	Krakow	„	97	Wróblowice	„
45	Krasiczyn	dworska	98	Wyszatyce	„
46	Krościenko	„	99	Załucze nad Cze-	„
47	Krosno	miejska handl.		remoszem	„
48	Królówka	spółka włośc.	100	Załucze nad Pru-	„
49	Krysowice	dworska		tem	„
50	Laszki dolne	„	101	Zatwarnica	„
51	Leszczowate	„	102	Zarszyn	„
52	Łęki górne	spółka włośc.	103	Zyznów	„
53	Lipniki	dworska	104	Żabińce	„
54	Łuka mała	„	105	Żarniska	„
55	Lwów	miejska handl.	106	Żurawno	„

Obraz rozmieszczenia mleczarń w poszczególnych powiatach podaje poniżej umieszczona tabela:

L. p.	Powiat	Ilość mleczarń	L. p.	Powiat	Ilość mleczarń
1	Biała	4	41	Nowy Targ	—
2	Bóbrka	3	42	Nowy Sącz	2
3	Bochnia	1	43	Nisko	—
4	Bohorodczany	—	44	Peczeniżyn	—
5	Borszczów	1	45	Pilzno	1
6	Brody	1	46	Podgórze	—
7	Brzesko	—	47	Podhajce	—
8	Brzeżany	—	48	Przemyśl	8
9	Brzozów	4	49	Przemyślany	1
10	Buczacz	—	50	Przeworsk	1
11	Chrzanów	—	51	Rawa ruska	1
12	Cieszanów	2	52	Rohatyn	2
13	Czortków	1	53	Ropczyce	1
14	Dąbrowa	1	54	Rudki	1
15	Dobromil	2	55	Rzeszów	2
16	Dolina	—	56	Sambor	1
17	Drohobycz	—	57	Sanok	2
18	Gorlice	—	58	Skałat	2
19	Gródek	2	59	Śniatyn	2
20	Grybów	—	60	Sokal	1
21	Horodenka	—	61	Stanisławów	-
22	Husiatyn	1	62	Stare miasto	—
23	Jasło	1	63	Stryj	2
24	Jarosław	5	64	Strzyżów	3
25	Jaworów	5	65	Tarnobrzeg	1
26	Kałusz	1	66	Tarnopol	2
27	Kamionka strumiłowa	1	67	Tarnów	3
28	Kolbuszowa	—	68	Tłumacz	—
29	Kołomyja	1	69	Trembowla	—
30	Kossów	—	70	Turka	1
31	Kraków (okolica)	1	71	Wadowice	—
32	Krosno	2	72	Wieliczka	—
33	Łańcut	1	73	Zaleszczyki	—
34	Lwów (okolica)	—	74	Zbaraż	—
35	Limanowa	2	75	Złoczów	2
36	Lisko	4	76	Żółkiew	1
37	Mielec	1	77	Żydaczów	2
38	Mościska	3	78	Żywiec	1
39	Myślenice	2		Kraków miasto	3
40	Nadwórna	—		Lwów miasto	4

Widzimy z powyższej tabeli, że tych 106 mleczarń mieści się w 51 powiatach, podczas gdy reszta 27 powiatów nie posiada dotąd ani jednej mleczarni.

Widzimy również, że nie tam powstają w większej ilości mleczarnie, gdzieby warunki gleby, ilość łąk i pastwisk siłą rzeczy zmuszała do tego, tylko niejako bez planu ze względów, które po największej części w żadnym nie stoją związku z rodzajem ziemi i systemem gospodarczym.

Z drugiej strony takie powiaty jak Brzozów i Łańcut, o których skądinąd wiemy,*) że największą ilość masła wiejskiego wysełają za granicę kraju (w r. 1897.: Brzozów 82,015 kg., Łańcut 66,435 kg. na 356,063 kg. ogółem z kraju wysłanego)

*) Pismo c. k. Namiestnictwa z dnia 18. czerwca 1898 r. L. 47,817: LW. 1272.

posiadają: Brzozów 4, Łańcut tylko 2 mleczarnie. Z tabeli powyższej natomiast widać, że największą ilość mleczarń posiadają powiaty:

przemyski	8
jarosławski	5
jaworowski	5

Fakt ten, że utworzenie przeważnej części mleczarń nie jest wynikiem warunków miejscowych, pomyślnych dla produkcyi znaczniejszej ilości mleka — jest zupełnie zrozumiały, jeśli sobie uprzytomnimy, że drobne mleczarnie, jakie posiadamy o minimalnej nieraz produkcyi mogą istnieć wszędzie, w każdej wsi niemal, w każdem większem gospodarstwie. Nie potrzebują też one wywoływać zmiany systemu gospodarczego w kierunku większej produkcyi nabiału, służą tylko do tego, aby już ten nabiał, jaki jest, łatwiej i korzystniej spieniężyć.

Nie idzie jednak zatem, aby mleczarnie wpływu na produkcyę nabiału stopniowo i niejako „bezwiednie" nie wywierały. Lepszy i łatwiejszy zbyt wywołuje mimowoli większą staranność w chowie i żywieniu krów mlecznych, co sprawdzić można po ilości przerobionego mleka w dwu po sobie następujących latach jednej i tejsamej mleczarni.

Z zestawień, które posiadam, wybrałem 12 mleczarń dworskich w rozmaitych częściach kraju leżących, o których wiedziałem, że w dwu latach 1897 i 8 nie powiększyły ilości krów dojnych — i przekonałem się, że ilość przerobionego mleka w r. 1898 była przeciętnie o 5·12% wyższą jak w roku poprzednim.

Wprawdzie niewielka ilość gospodarstw służyła mi do obliczenia, więc wysokość owego procentu zwyżki może nie odpowiadać rzeczywistości, jednak zjawisko samo trudno zakwestyonować (jakkolwiek zależeć ono również może i od innych czynników) — Jest ono doniosłego znaczenia o tyle, że świadczy o tem, jak silnym bodźcem w chowie i żywieniu krów mlecznych jest mleczarnia.

Zestawiłem powyżej produkcyę mleczarń dworskich, gdyż podobne porównanie w mleczarniach spółkowych włościańskich nie da się przeprowadzić z powodu, że ilość dostawców się zmienia. Tu jednak wzrost ten ma miejsce w znacznie wyższym stopniu i to tak przez zwiększanie się liczby dostawców jak też i ilości mleka u pojedynczego dostawcy. We wszystkich niemal gminach, gdzie istnieją mleczarnie spółkowe włościańskie, ustaje wywóz pasz do miasta, dotąd praktykowany, dostrzegać się daje większa staranność w obchodzeniu się z bydłem a co zatem idzie, stopniowe choć wolne wyrównywanie się produkcyi mleka w zimie w stosunku do lata. Że zaś chów bydła we włościańskich gospodarstwach stoi przeciętnie niżej jak w dworskich, stąd to lepsze żywienie i staranność bardziej jeszcze uderzające rezultaty przynosi.

Pod tym względem nieobliczone korzyści przynoszą mleczarnie swoim gminom.

Wspomnieliśmy powyżej o mleczarniach dworskich i spółkowych. Rozdzieliwszy tych 106 mleczarń według rodzaju i właścicieli, otrzymamy:

mleczarń dworskich	78
mleczarń spółkowych włościańskich	14
mleczarń przemysłowych	14

W rubryce mleczarń przemysłowych policzono parową mleczarnię w Rzeszowie (Wilckens i Sp.), Dębicy (Towarzystwo handlowe) itd., prócz tego wszystkie mleczarnie miejskie Lwowa, Krakowa i Przemyśla, których zadaniem jest zaopatrywanie miast w produkta nabiałowe.

Co do siły popędowej dadzą się podzielić mleczarnie na:

ręczne	100
parowe	6

Widzimy z powyższego zestawienia, jak ogromną przewagę mają mleczarnie ręczne nad parowemi. Pominąć jednak nie możemy faktu, że jak w roku zeszłym i bieżącym niektóre mleczarnie szczególniej dworskie i przemysłowe zamieniały siłę ręki ludzkiej na siłę pary, tak też w najbliższej przyszłości kilka mleczarń z powodu zwiększenia się produkcyi, do siły pary uciec się zamyśla. Jestto znowu fakt pomyślnie świadczący o rozwoju mleczarstwa w kraju, jakkolwiek zauważyć należy, że w naszych stosunkach przy wysokiej cenie opału a niższej stosunkowo cenie robotnika, postęp musi być wolniejszy jak gdzieindziej, gdyż nam opłaci się

ręką przerabiać jeszcze taką ilość mleka, do której gdzieindziej należałoby użyć motoru.

Weźmy przykład: jeśli n. p. w Niemczech już przy 300,000 ltr. rocznej przeróbki opłaci się pracę wykonywać siłą pary, to dla naszych stosunków ekonomicznem to zaczyna być dopiero przy 500.000 ltr. — W sprawozdaniu złożonem w r. 1898, Wysokiemu Wydziałowi krajowemu z podróży naukowej po Szwecyi i Danii zestawiłem koszta przeróbki:

a) Mleczarnia duńska w Kildevaeld (roczna ilość mleka mniej więcej 3.000,000 l.) koszt przeróbki 100 litrów mleka na masło wynosił 32·2 ct.

b) Łęki górne (spółka włościańska; roczna ilość mleka 174,000 litrów) koszt przeróbki 100 litrów mleka na masło wynosił 35 ct.

Gdyby produkcyę Łęk udało się jeszcze podnieść, co jest tymi samymi siłami możliwe do wykonania, koszta przeróbki jeszczeby się obniżyły.

Mała ilość mleczarń parowych posiada dla nas tę złą stronę, że masło, które produkujemy wyrabiane w przeważnej swej części z niepasteuryzowanej śmietany, posiada mniejszą trwałość i nie znosi łatwo zbyt dalekiego transportu zwłaszcza w lecie.

Przejdźmy z kolei do produkcyi owych 106 mleczarń.

Z 52 odesłanych mi przez mleczarnie kwestyonaryuszy, z dat odnoszących się do 28 mleczarń, które sam zebrałem, możemy uzyskać dokładne zestawienie produkcyi 80 mleczarń, tak, że pozostanie zaledwie 26 mleczarń, o których szczegółowych wiadomości nam braknie.

Owych 80 mleczarń (w które wliczono wszystkie mleczarnie parowe, nie liczono jednak miejskich) — przerobiły w roku 1898: 11,234.000 litrów mleka na masło, którego otrzymano 464.200 kg.

Odpowiada to mniej więcej 24·2 litra mleka na 1 kgr. masła, coby równało się zawartości 3·8% tłuszczu w mleku.

Jeżeli się uwzględni, że przy tak rozdrobnionej produkcyi jak nasza, pewien nieunikniony procent straty produktu jest wyższy, jak przy produkcyi en gros — jeśli się dalej weźmie pod uwagę, że część mleka i śmietanki, które tu policzono, zostanie sprzedana lub skonsumowana przed przeróbką na masło, będziemy mogli z całą słusznością przyjąć, że w gruncie rzeczy mniej nawet potrzebujemy mleka na 1 kgr. masła, co należy uważać za fakt nader pomyślny. W Niemczech i Danii stosunek ten jest 26 lub 27: 1.

Jeśli od ogólnej sumy 11,234.000 litrów mleka przerobionego w r. 1898, przez 80 mleczarń, odtrącimy produkcyę sześciu mleczarń parowych i pozostałą liczbę podzielimy przez 74 mleczarń dworskich i spółkowych, otrzymamy jako przeciętną roczną przeróbkę jednej mleczarni ręcznej 109,900 litrów mleka i dziennie 11 kgr. masła. Przeszło połowa jednak mleczarń tak dworskich jak spółkowych włościańskich nie dochodzi produkcyą swoją do owej przeciętnej, pośród tych zaś jest wiele takich, które nie przerobiły więcej jak 30—40.000 litrów mleka, gdzie zatem dzienna produkcya masła nie dochodzi nawet czterech kilogramów.

Najwyższa natomiast produkcya jednej ręcznej mleczarni wynosiła 300.000 litrów, mleczarnia ta jednak posiadała stacyę śmietankową, filię, skąd jej odsyłano śmietankę, pozostawiając mleko chude na miejscu.

Z pozostałych 26 mleczarń, co do których brak nam szczegółowych danych, gdybyśmy odtrącili większe mleczarnie miast Lwowa i Krakowa w liczbie 7 — gdyż mleczarnie te nie wyrabiają prawie zupełnie masła, pozostałoby nam mleczarń 18, wyłącznie dworskich.

Sądzę, że niedaleko odbiegliśmy od rzeczywistości, gdybyśmy dla każdej z tych mleczarń przyjęli przeciętną roczną produkcyę masła, jaką uzyskaliśmy powyżej na podstawie obrachunku 74 mleczarń ręcznych t. j. 4300 kgr. masła — otrzymalibyśmy w ten sposób następujące cyfry:

Produkcya 80 mleczarń (łącznie z parowemi)	464.200 kg.
„ 19 „ × 4300	81.700 „
Razem	545.900 kg.

Cyfra ta podaje nam przybliżoną ilość masła, jaką rocznie w mleczarniach naszych produkujemy. Błąd jeśli jest — to może się on tylko odnosić do sumy 81.700, którą przyjąłem dla produkcyi dziewiętnastu nieznanych mi mleczarń, może być więc tylko nieznaczny. Natomiast należy dodać, że wogóle wszystkie oblicze-

nia polegają na zestawieniach rocznej produkcyi z roku 1898, gdyż w chwili, gdy to piszę, rok 1899 nie dobiegł jeszcze końca. W czasie tym zaś produkcya mleczarń zwiększyła się znacznie przez pomnożenie liczby dostawców i to tak w niektórych mleczarniach dworskich jak spółkowych, przez polepszenie się mleczności krów, co nawet z roku na rok daje się dostrzegać — na co powyżej zwróciłem uwagę. Zwyżka to może drobna, gdy chodzi o jedną oborę, ale w całości produkcyi krajowej dać może poważną cyfrę. Poprawek tych jednak nie uwzględniłem, gdyż nawet nie mając dokładnych dat pod ręką, musiałbym je przyjąć dowolnie. Na rzecz samą jednak pozwoliłem sobie zwrócić uwagę ze względu, że jeśliby nawet owych 546.000 kg. masła było za dużą sumą dla produkcyi w roku 1898, to w roku 1899 będzie ona chyba za niską.

Przypatrzmy się z kolei tej produkcyi w różnych porach roku. Z zestawień, które posiadam, wynika, że największa ilość mleka, którą mleczarnie rozporządzają przydada w największej ilości wypadków na miesiące letnie: czerwiec (maximum) następnie lipiec i sierpień. Majmniejsza zaś ilość mleka przypada na miesiące zimowe: luty (minimum) marzec, kwiecień.

Porównawszy minimum i maximum produkcyi, otrzymamy stosunek:

dla mleczarń dworskich = 1 : 2·3
dla mleczarń spółkowych włościańsk. = 1 : 3

Znaczy to, że w w miesiącu, kiedy mleczarnia przerabia najwięcej mleka, ma go przy mleczarniach dworskich: 2·3, przy mleczarniach włościańskich: 3 razy tyle w porównaniu do miesięcy, w których przerabia mleka najmniej. Aby ten stosunek módz ocenić, pozwolę sobie przytoczyć przykłady: w znanej mi mleczarni szkoły mleczarskiej w Hameln (prow. Hannowerska), która ma około 270 dostawców i przerabia 4,500.000 litrów mleka rocznie, stosunek ten miesięcy minimum do maximum produkcyi wynosi 1 : 1·5 (według mojego obliczenia na podstawie sprawozdania szkoły).

W oborze dubłańskiej według zestawień Dr. M. Pańkowskiego*) z roku 1897/8 wynosiła ilość mleka od sztuki miesięcznie:

	minim.	maxim.
Oldenburgi	157 ltr.	274 ltr.
Anglery	182 „	213 „

Przeciętny stosunek minimum do maximum wynosi według mego obliczenia 1 : 1·43 — czyli mniej więcej ten sam co porzedni. Wobec tego stosunek ów w mleczarniach uważać musimy za zbyt obszerny — świadczy on dobitnie o tem, jak mało intenzywnie żywimy nasze krowy.

Jestto niejako pięta achillesowa naszej produkcyi — utrudnia nam to niepomiernie zbyt naszych produktów w lecie, obniża cenę masła, odstrasza od zakładania mleczarń na większą skalę.

Stosunek ten jednakowoż polepsza się, wprawdzie wolno, ale stale, dzięki staraniom skierowanym do podniesienia chowu bydła wogóle, popartemu silnie przez mleczarnie.

Jest nadzieja, że w ciągu lat paru zapanują normalniejsze stosunki dzięki staranniejszemu doborowi bydła mlecznego do chowu, dzięki intensywniejszemu żywieniu.

Co do cen, jakie uzyskujemy, to ponieważ nie stosujemy się do żadnego większego rynku zbytu, do żadnych notowań targowych, mówić tu tylko można o cenach letnich i zimowych.

Otóż ceny letnie mieszczą się w granicach (loco mleczarnia) — 0·85—1·10; średnio: 0·97. Ceny zimowe — 0·90—1·25; średnio 1·12. Przeciętna cena roczna wynosi około 1—1·02 zł. Przeliczywszy to na cenę litra mleka (przyczem jako cenę jednego litra mleka chudego i maślanki przyjmiemy tylko 1 ct.) otrzymamy za litr mleka pełnego brutto w przecięciu rocznem 5·11 ct. Wartość zaś rocznej produkcyi masła mleczarnianego ocenićby należało na 546.000 zł.

Cała ta produkcya w przeważnej swej części zostaje skonsumowaną w kraju. W ostatnich jednak latach zaczęto coraz większe ilości wywozić. Z miejsc wywozu poza granice kraju można wymienić: Wiedeń, Szląsk pruski, Praga, Bośnia.

* * *

---

*) Dr. M. Pańkowski: Zestawienie oznaczeń tłuszczu i suchej substancyi w mleku krów obory dublańskiej.... Lwów 1899 (Odbitka ze sprawozd. kraj. stac. chem.-roln. w Dublanach.)

W tem, cośmy powyżej powiedzieli, staraliśmy się wskazać na dodatnie i ujemne strony obecnego stanu mleczarstwa.

Z tych ostatnich uderzyć nas przedewszystkiem musi nader rozdrobniona produkcya. Owych 546.000 kgr. masła, do których wyrobu potrzeba u nas aż 99 mleczarń (wyłączam miejskie) w tem sześć parowych — wyrabia sześć mleczarń duńskich średniej wielkości, z których na każdą liczy się przeciętnie 2,500.000 litrów mleka rocznie.

Ta rozdrobniona produkcya przy wielu mleczarniach, które nawet nie są w stanie wyprodukować 5 kgr. dziennie, ogromnie utrudnia zbyt i deprecyonuje wartość zwłaszcza przy tak niepomyślnym stosunku produkcyi letniej do zimowej. Przytem i jakość masła pozostawia dużo do życzenia. Mimo kursów mleczarskich dla przyszłych kierowników mleczarń, brak odpowiednich ludzi dotkliwie uczuwać się daje i powoduje, że masło nawet tej samej mleczarni nie zawsze jest jednolite, nie mówiąc już o zbiorowej produkcyi.

Z wszystkich tych względów organizowanie eksportu na szerszą skalę byłoby na razie nietylko niepożyteczne, ale może wprost szkodliwe, gdyż mogłoby na długo zniechęcić zagranicznych kupców.

Nie znaczy to jednakże, aby sprawę tak ważną zostawić samej sobie. Przemysł każdy — jak się ktoś słusznie wyraził — jest cieplarnianą rośliną, której długo bardzo ogrodnik ze swej pieczy wypuszczać nie powinien z obawy, aby nie uschła.

Stworzenie jakiejś instytucyi — jakiegoś biura jako pośrednika między małym naszym producentem i kupcem, byłoby może najwłaściwszem. Takie biuro mające na czele rzutkiego człowieka mogłoby i powinno prócz wyszukiwania doraźnego źródeł zbytu — zbierać daty i przygotowywać materyał dla akcyi na szerszą skalę w przyszłości.

Powiedzieliśmy u wstępu, że stoimy wobec chwili przełomowej, kiedy z przemysłu drobnego zacznie się wykłuwać przemysł większy. Potrzebuje to bliższego wyjaśnienia. Wszystko, na co powyżej staraliśmy się nacisk położyć, przekonuje nas, że stosunki się zmieniły obecnie, że te małe mleczarnie, które były dobre wtedy, kiedy je zakładano, dziś, gdy nie są poszukiwane, ale same muszą szukać w kraju i po za krajem źródeł zbytu — stają się za słabe i nie wytrzymują konkurencyi. Siłą więc rzeczy, jeśli nie mają zginąć, muszą się udoskonalać, wiązać w większe spółki, szukać ludzi fachowo wykształconych do kierownictwa, szukać źródeł zbytu. Trudności te nie istniały, gdy mieliśmy w kraju zaledwie kilka mleczarń.

Że zaś przemysł sam pierwsze początki przebył, że z dniem każdym powstają nowe mleczarnie a już istniejące powiększają swoją produkcyę — nieodzowną wydaje się pomoc jeszcze wydatniejsza jak dotąd i równoczesne ścisłe rozpatrzenie dróg i środków, jakimi przemysł ten najszybciej do rozkwitu doprowadzić można.

Lwów w listopadzie 1899.

Dr. Tadeusz Rylski.

LW. 2.243/900.

We Lwowie dnia 23. stycznia 1900.

Aleg. 50

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o popieraniu gospodarstwa rybnego.

Wysoki Sejmie!

Sprawozdanie o popieraniu gospodarstwa rybnego w kraju dołączane dotychczas bądź do sprawozdań z czynności departamentów, bądź do sprawozdań o popieraniu kultury krajowej na polu budowli wodnych, przedkłada Wydział krajowy tym razem Wysokiemu Sejmowi oddzielnie, a czyni to tak ze względu na rozległość materyału i doniosłość spraw, jakie tegorocznem sprawozdaniem mają być objęte, jak i w uwzględnieniu życzenia wyrażonego w zeszłym roku wśród obrad Komisyi Sejmowej dla spraw gospodarstwa krajowego, którem oddzielnego traktowania spraw rybackich się domagano.

Uchwała z dnia 21/3 1899 w sprawie subwencyonowania zakładu chowu ryb w Oparach.

Na posiedzeniu z dnia 21. marca 1899 r. powziął Wysoki Sejm następujące uchwały:

I. Sejm upoważnia Wydział krajowy do wypłacenia c. k. galicyjskiemu Towarzystwu gospodarczemu we Lwowie tytułem jednorazowej subwencyi na założenie zakładu chowu ryb w Oparach kwoty 2.000 zł., jako też do wypłacenia kwoty 600 zł. tytułem rocznej subwencyi na utrzymanie zakładu, jaka przyznaje się na przeciąg lat pięciu od roku 1899 do 1903 włącznie.

II. Na pokrycie tych wydatków wstawia się do rubryki XV. wydatków budżetu krajowego na rok 1899 kwotę 2600 zł. i upoważnia się Wydział krajowy do preliminowania w budżetach krajowych następnych czterech lat po 600 zł. jako roczną subwencyę na utrzymanie powyższego zakładu.

III. Ułożenie warunków, pod jakimi powyżej wymieniona subwencya będzie wypłaconą i jak administracya tego zakładu ma być prowadzoną, pozostawia Sejm Wydziałowi krajowemu.

IV. Poleca się Wydziałowi krajowemu odnieść się do c. k. Rządu, aby na dalsze urządzenie i rozszerzenie zakładu przyznał ze Skarbu państwa odpowiednią subwencyę.

W wykonaniu tej uchwały zajął się najpierw Wydział krajowy ułożeniem statutu organizacyjnego zakładu.

W myśl tego statutu Zakład chowu ryb w Oparach ma na celu produkowanie materyału rybnego (zapłodnionej ikry, narybku i tarlaków) szlachet-

nych gatunków ryb potrzebnych do zarybienia rzek, jako też dla mniejszych gorpodarstw stawowych.

Grunta i budynki potrzebne dla założenia zakładu wydzierżawił Komitet c. k. galic. Towarzystwa gospodarskiego w dobrach Opary, należących do Fundacyi śp. St. hr. Skarbka. Komitet zajmie się również urządzeniem zakładu.

Administracya zakładu prowadzona będzie w następujący sposób. Komitet utrzymywać będzie na miejscu odpowiednio ukwalifikowanego dozorcę rybackiego, który obowiązanym będzie spełniać wszystkie czynności przy chowie ryb wedle wydanych mu poleceń. W razie potrzeby przyjmie komitet drugiego funkcyonaryusza dla prowadzenia korespondencyi i rachunków zakładu. Ogólny zarząd zakładu i nadzór nad funkcyonaryuszami prowadzić będzie delegat Komitetu.

Kierownictwo fachowe (techniczne i gospodarcze) zakładu prowadzić będzie Wydział krajowy, a Komitet jest obowiązany zastosować się do wszelkich zarządzeń, jakie z tytułu tego kierownictwa Wydział kraj. wyda, bądź na ręce Komitetu, bądź wprost funkcyonaryuszom Zakładu. Nadto przysługiwać będzie Wydziałowi krajowemu prawo pierwszeństwa przy zakupnie wyprodukowanego z Zakładzie narybku potrzebnego do zarybienia rzek.

Równocześnie włożył Wydział krajowy na Komitet Towarzystwa gospodarskiego obowiązek wykonania wszelkich urządzeń zakładu, ściśle według projektu wypracowanego w biurze Wydziału krajowego — a od dokładnego spełnienia i przestrzegania tych postanowień uczynił Wydział krajowy zawisłą wypłatę subwencyi na urządzenie wylęgarni, jak i przyszłych subwencyi na utrzymanie Zakładu chowu ryb.

Warunkom tym uczynił Komitet zadość. Wedle projektu i pod kierunkiem fachowego urzędnika Wydziału krajowego wykonał Komitet w czasie od 1. lipca do 1. października 1899 wszystkie projektowane na ten rok roboty około urządzenia Zakładu, tak, że z dniem 1. listopada można było otworzyć Zakład. Opis wykonanych robót, których koszta wynoszą około 4.000 zł. w. a., jako też plan Zakładu dołącza się do niniejszego sprawozdania.

Aleg. 1. Urządzenie Zakładu nie jest jeszcze ukończone. Dla wyzyskania warunków lokalnych tj. terenu i wody, należałoby jeszcze uzupełnić urządzenie wylęgarni właściwej, dokupić większą ilość narzędzi rybołowczych, jako też naczyń do transportu ryb, oraz budować cały szereg stawków potrzebnych do chowu ryb. — Roboty te jednak musiało Towarzystwo gospodarskie z powodu braku funduszów odłożyć na później, a na razie ograniczyć się do wykonania tych robót, które były niezbędne dla rozpoczęcia jeszcze w tym roku produkcyi narybku. W roku administracyjnym 1899/1900 produkować będzie Zakład tylko narybek pstrąga zwyczajnego, pstrąga tęczowego, siei, sandacza i okonia amerykańskiego, w latach zaś następnych rozszerzy działalność Zakładu także na produkcyę kilku innych gatunków ryb.

Rozumie się samo przez się, że Zakład „dla hodowli“ ryb dopiero wówczas będzie mógł w zupełności uczynić zadość swemu zadaniu i dostarczyć odpowiedniej ilości narybku potrzebnego do zarybienia rzek, gdy hodowlę będzie mógł oprzeć na własnym materyale i z własnej ikry narybek produkować; do tego jednak stopnia rozwoju zdoła on dojść dopiero z upływem lat kilku. Gdy jednak obok tego ma on służyć jako wzór do zakładania i prowadzenia Zakładów dla chowu ryb, oraz być szkołą, w której praktyczni dozorcy rybaccy będą się mogli zapoznać ze wszystkiemi gałęziami hodowli ryb, przeto Zakład ten już w pierwszym roku istnienia pożytek krajowi przynieść powinien, a Wydział krajowy baczyć będzie na to, by Zakład ten właśnie pod tym drugim wielce ważnym dla kraju względem zadaniu swemu należycie odpowiedział.

Wezwanie do c. k. Rządu w sprawie przyspieszenia podziału

Na posiedzeniu z dnia 21. marca 1899 r. powziął Wysoki Sejm na wniosek Komisyi gospodarstwa krajowego następującą uchwałę:

„Sejm ponawiając uchwały swe z dnia 3. lutego 1896 i z dnia 10. lutego 1898, wzywa c. k. Rząd, aby przyspieszył utworzenie rewirów rybackich

rzek na rewiry rybackie.

na rzekach krajowych w myśl ustawy z dnia 31. października 1887 Dz. u. kr. Nr. 37 z r. 1890."

Odezwą z dnia 25. maja 1899 l. 3.989/pr. ex 1898 zawiadomiło nas c. k. Prezydyum Namiestnictwa, że sprawa tworzenia rewirów rybackich znajduje się w następującem stadyum:

W dorzeczach Wisły, Skawy, Dunajca, Raby i Bugu podział na rewiry stanowczo ukończono, a rewiry wydzierżawiono.

Przeciw stanowczemu podziałowi rzek Stryja i Soły wniosły strony zażalenie, które przedłożono c. k. Ministerstwu rolnictwa. (W międzyczasie podział rzek Stryja i Soły na rewiry stał się prawomocnym, a na Stryju przeprowadzono już licytacyę dla wydzierżawienia prawa rybołostwa.)

Dla dorzeczy Wisłoki i Prutu z Czeremoszem wydało już c. k. Namiestnictwo edykta stanowczego podziału a to dla Wisłoki w listopadzie 1898, dla Prutu w listopadzie 1899, podział ten jednak nie jest jeszcze prawomocnym.

Dla dorzeczy Sanu z Wisłokiem i Dniestru ze Strwiążem wdrożono przygotowawczą akcyę dla przeprowadzenia podziału, a wynik dochodzeń dla Sanu z Wisłokiem przesłano reskryptem z 7. marca 1899 l. 21.448 c. k. inspektorowi rybactwa do ułożenia tymczasowego podziału tych dorzeczy.

Sprawa podziału Styru, Świcy, Łomnicy, tudzież Bystrzycy czarnej i złotej znajduje się w opracowaniu u c. k. inspektora rybactwa krajowego, a pozostają jeszcze do podziału rzeki: Gniła, Lipa, Złota Lipa, Strypa, Seret i Zbrucz.

Miarę tego, co dotąd pod względem podziału rzek na rewiry rybackie zrobiono, a co jeszcze do zrobienia pozostaje, dają powierzchnie odnośnych dorzeczy. I tak:

I. Przeprowadzono w czasie od 1892 do 1899 r. prawomocny podział rewirów rybackich w dorzeczach o powierzchni . 23.622 km²
z której to powierzchni przypada na dorzecza, w których prawo rybołowstwa wydzierżawiono, ... [1]) 19315 km²
na dorzecza zaś, w których wydzierżawienia jeszcze nie przeprowadzono . . . . . . [2]) 4307 km²

II. Dotąd nie przeprowadzono podziału na rewiry rybackie w dorzeczach o powierzchni . . . . . . 54874 km²
z czego przypada:

[3]) 8585 km² na dorzecza, których podział na rewiry rybackie w krótkim czasie ukończony zostanie,

[4]) 29115 km² na dorzecza, w których rozpoczęto przedwstępne czynności dla przeprowadzenia podziału,

[5]) 17174 km² na dorzecza, w których wcale nie rozpoczęto czynności podziału.

Z powyższego zestawienia okazuje się, że sprawa podziału rzek na rewiry rybackie mimo trzykrotnych wezwań Wysokiego Sejmu postępuje powoli. Nie da się zaprzeczyć, że przeprowadzenie tego podziału wymaga mozolnej pracy tak dla zbadania gospodarczych i prawnych kwestyi, które muszą być rozstrzygnięte przed wypracowaniem projektu podziału, jako też dla dokonania aktu podziału, który prawie nigdy nie zadowalnia wszystkich interesownych, i dopiero po przejściu wszystkich instancyi ostatecznie może być zadecydowany. Niemniej jednak przyczyny tego powolnego postępu szukać należy także w tem, co już Komisya Sejmowa w roku 1886/7 przewidywała, wyrażając w swem ówczesnem sprawozdaniu obawę, że „c. k. Rząd centralny c. k. Władzy krajowej do przeprowadzenia zadania przekazanego ustawą potrzebnych środków nie użyczy".

---

[1]) Skawa, Raba, Dunajec, Bug, Wisła.
[2]) Stryj i Soła.
[3]) Wisłoka i Prut z Czeremoszem.
[4]) Dniestr i San z Wisłokiem.
[5]) Styr, Świca, Łomnica, Bystrzyca złota i czarna, Gniła Lipa, Złota Lipa, Strypa, Seret i Zbrucz.

Obowiązujące przepisy ustawy rybackiej nie przyznają dziś Wydziałowi krajowemu prawa ingerencyi w sprawach podziału rzek na rewiry rybackie, a jakkolwiek ustęp 2. §. 69 ustawy postanawia, że polityczna władza krajowa przed wydaniem rozporządzeń kompetencyi jej zastrzeżonych zasięgać ma zdania Wydziału krajowego, to postanowienie to interpretowane jest w ten sposób, że edykta c. k. Namiestnictwa wydane w sprawach podziału rzek przysyłane są Wydziałowi krajowemu tylko do wiadomości.

Petycya 10 gmin powiatu Tarnobrzeskiego o zmianę ustawy rybackiej.

Uchwałą z dnia 21. marca 1899 przekazał Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu petycyę dziesięciu gmin powiatu Tarnobrzeskiego** o zmianę ustawy o rybołostwie do zbadania i stosownego załatwienia, ewentualnie przedłożenia Wysokiemu Sejmowi wniosków na najbliższej sesyi.

W wykonaniu tej uchwały wydelegował Wydział krajowy referenta fachowego dla spraw rybackich celem zbadania na miejscu, o ile gminy te wskutek wprowadzenia ustawy rybackiej istotnie pozbawione zostały dochodów z rybołostwa. Przeprowadzone dochodzenie okazało następujący wynik.

Przed wprowadzeniem w życie dziś obowiązującej ustawy o rybołostwie prawo rybołostwa na Wiśle i jej dopływach wykonywali właściciele brzegów, t. j. obszary dworskie i gminy. — Gminy wykonywały to prawo, bądź wydzierżawiając prawo rybołostwa jednemu lub kilku mieszkańcom gminy (i tak było w przeważnej części wypadków) bądź też prowadząc rybołostwo dzikie, (każdy mieszkaniec gminy mógł łapać ryby w wodach gminnych).

Jednakże dla rybaków wiejskich rybołostwo w głębszem i większem korycie rzeki ma małą wartość, bo wymaga dość znacznego nakładu na zakupno narzędzi rybołowczych (sieci, łodzi i t. d.), a przytem jest mało wydatne.

Natomiast znacznie cenniejszem jest dla tych rybaków rybołostwo w tak zwanych dołach t. j. w wyrwach i częściach dawnych koryt rzek odciętych budowlami regulacyjnemi od głównego prądu, łączących się jednak bądź peryodycznie, bądź stale z wodą koryta głównego; tam bowiem małemi sieciami i bez wielkiej pracy, łatwo łowić ryby mniej wprawdzie cenne, ale za to łatwe do zbycia.

To też po ogłoszeniu edyktów rozgraniczających rewiry ludność przypuszczając, że rozchodzi się tu tylko o główne koryto rzeki, nie protestowała, ileże tłumaczono sobie także, iż Rząd uregulowawszy swym kosztem koryto rzeki, stał się właścicielem rybołostwa w tem korycie.

Dopiero gdy rewiry rybackie wydzierżawiono, a dzierżawcy na podstawie §. 9. ustawy i odnośnych edyktów c. k. Namiestnictwa, wzbronili gminom i poszczególnym ich mieszkańcom łapania ryb w ochabach między tamami, a wałami lub brzegami istniejącymi, jako też łapania ryb w dopływach Wisły, gdy nadto oporni i nie szanujący tego zakazu przydybani na połowie ryb, sądownie ukarani zostali, poczęła pojawiać się tu i ówdzie wśród ludności wiejskiej niechęć do nowej ustawy, a poczucie rzekomej krzywdy uzasadniała poniekąd i ta okoliczność, że do dziś dnia żadna gmina nie uzyskała najmniejszego dochodu z rybołostwa, bo c. k. Starostwa nie rozdzieliły jeszcze czynszów dzierżawnych, opłacane zaś obecnie przez dzierżawców, czynsze dzierżawne są z reguły znacznie niższymi od poprzednio pobieranych. Tak przedstawiałaby się sprawa ze stanowiska gmin, które petycyę do Wysokiego Sejmu wniosły, żądając zmiany ustawy. Inaczej zupełnie przedstawi się sprawa, jeżeli się ją krytycznie rozpatrzy.

Dochody gmin z rybołostwa wykazane w zamknięciach rachunkowych w czasie od 1890 do 1896 to jest do chwili wprowadzenia ustawy w życie nie są większe od dochodów gmin z tego tytułu w latach 1897 i 1898, a nawet w dwóch wypadkach dochody te wzrosły po wprowadzeniu ustawy.

Wskazuje to na to, że dochody gmin z rybołostwa, jeżeli jakie były, albo nie wpływały do kas gminnych, albo też pochodziły z wód do rewirów nie włączonych, bo dochodów z rewirów, jak to wyżej wykazano, gminy dotąd nie otrzymały.

**) Sielec, Koćmierzów, Nadbrzezie, Ostrówek, Zalesie gorzyckie, Gorzyce, Trześć, Wielowieś, Nagnajów i Sobów.

Z tego okazuje się, że powodem niezadowolenia ludności nie może być zmniejszenie się dochodów gminnych z prawa rybołostwa, bo tych zazwyczaj nie było, lecz ograniczenie prawa wykonywania rybołostwa na wodach dziś do rewiru włączonych. Rewiry te wydzierżawiono nie tylko bez szkody dla gmin, ale nawet z niewątpliwą ich korzyścią, bo przecież dziś gminy te pewien dochód z prawa rybołostwa mieć będą.

Natomiast nie da się zaprzeczyć, że uzyskany przy dzierżawie czynsz jest dość niskim w stosunku do wartości rewirn, oraz, że wprowadzenie rewirów rybackich w tych gminach, gdzie dozwolonem było rybołostwo dzikie, przyniosło uszczerbek biedniejszej ludności, trudniącej się rybołostwem, które dawało im pewien zarobek.

Stan ten jednakże jest dzisiaj prawnym i nie można ani zmienić granic rewirów, ani wyłączyć części wód do tych rewirów wcielonych.. Niskie obecnie czynsze dzierżawne wzrosną już przy następnem wydzierżawieniu rewirów, w miarę, jak się rybność wód podniesie, a wówczas rybactwo da gminom stały i stosunkowo dość znaczny dochód. Znosić więc dziś ustawę lub zmieniać ją w duchu proponowanym przez wnoszących petycyę byłoby dotkliwą krzywdą, wyrządzoną gospodarstwu krajowemu i dlatego Wydział krajowy petycyę gmin powiatu tarnobrzeskiego załatwił odmownie.

Projekt zmiany ustawy rybackiej.

Powyżej omówiona petycya nie była jedynym objawem niezadowolenia ludności z wprowadzenia w życie obowiązującej dziś ustawy.

Od roku 1895 wpływają do Wydziału krajowego skargi bądź to gmin i korporacyi, bądź pojedynczych obywateli, podnoszące ujemne skutki wprowadzenia ustawy i jakkolwiek znaczna część tych skarg okazała się nieuzasadnioną, to jednak świadcząc o pewnem niezadowoleniu ludności, wkładały na Wydział krajowy obowiązek dokładnego zbadania, czyli przecież w ustawie, lub w sposobie jej wykonania nie znajdą się pewne braki lub niewłaściwości.

To też od lat dwóch zbiera Wydział krajowy spostrzeżenia i prowadzi studya we wskazanym powyżej kierunku.

Już w roku 1897 walne zgromadzenie Towarzystwa rybackiego w Krakowie powzięło uchwałę, żądającą zmiany przepisów ochronnych dla ryb. W tymże roku 1897 sejmowa Komisya gospodarstwa krajowego zwróciła uwagę Wydziału krajowego na niektóre braki ustawy rybackiej, następnie Wysoki Sejm uchwałą z dnia 10. lutego 1898 polecił Wydziałowi krajowemu przedłożyć wnioski co do zmiany przepisów karnych ustawy rubackiej, a w roku 1898/9 sejmowa Komisya gospodarstwa krajowego wyraziła opinię, że ustawa rybacka wymaga zmiany w sprawach ograniczenia rewirów rybackich, jakoteż sposobu i warunków ich wydzierżawienia, doliczywszy zaś do wszystkich tych głosów i poleceń liczne podczas kontroli rewirów rybackich zaobserwowane fakta, Wydział krajowy widział się zniewolonym do przedłożenia Wysokiemu Sejmowi wniosku na zmianę i uzupełnienie niektórych postanowień obowiązującej ustawy rybackiej.

Działając z tą ostrożnością, jaka jest niezbędną przy projektowaniu zmian obowiązującej ustawy, Wydział krajowy przygotowany w Dep. III. projekt noweli do ustawy rybackiej przedłożył do zaopiniowania sproszonej w tym celu ankiecie rybackiej.

W obradach tej ankiety brali udział reprezentanci c. k. Rządu, obu towarzystw rolniczych i towarzystwa rybackiego, jakoteż przedstawiciele hodowców ryb i dzierżawców rewirów rybackich.

Na podstawie opinii tej ankiety wypracowano projekt ustawy, wprowadzającej zmiany i uzupełnienia niektórych postanowień obowiązującej dziś ustawy o rybołostwie i projekt ten przedkłada Wydział krajowy w załączeniu
Aleg. 2. ·/. Wysokiemu Sejmowi.

Aleg. 3. Dołączony do niniejszego sprawozdania protokół obrad ·/. wspomnianej ankiety rybackiej, na której omawiany był każdy z punktów przedłożonego projektu zmiany ustawy, zawiera uzasadnienie poszczególnych wniosków co do zmiany obowiązujących przepisów, oraz zapatrywania członków ankiety, wobec czego uważamy za zbyteczne motywa te ponownie tu przytaczać.

Ogólnie tylko zaznaczamy, że proponowane zmiany mają na celu usunięcie niejasnego w ustawie określenia sztucznych zbiorników wody w przeciwstawieniu do stawów dzikich, zapewnienie Wydziałowi krajowemu większego wpływu na sprawę tworzenia rewirów rybackich, jakoteż ułatwienie kontroli nad wykonywaniem ustawy rybackiej i wprowadzenie racyonalniejszego wymiaru kar za przekroczenia.

Wykonanie ustawy o rybołostwie.

Jak powyżej nadmieniono, wydzierżawiono dotychczas rewiry rybackie na pięciu rzekach, a to: Skawie, Rabie, Wiśle, Dunajcu i Bugu, razem 122 rewiry za czynszem rocznym 6.290 zł. 47 ct.

Uzyskane czynsze dzierżawne z poszczególnych rewirów są bardzo różne, bo najniższy czynsz wynosi 50 ct., najwyższy 590 zł. Najkorzystniej pod względem wysokości czynszu wydzierżawiono rewiry Bugu.

Przeciętny roczny czynsz dzierżawny z jednego rewiru na dorzeczach wspomnianych powyżej pięciu rzek wynosi 51 zł. 56 ct., czyli na Bugu 130 zł. 80 ct., na czterech zaś innych wymienionych rzekach 36 zł. 02 ct.

Jest to czynsz stosunkowo do wartości rybołostwa bardzo mały, jednakże wszelkie usiłowania Wydziału krajowego, by w tym kierunku wprowadzić zmianę, pozostały dotąd bez skutku. C. k. władze polityczne bowiem przy wydzierżawianiu rewirów nie uwzględniają prawie wcale wysokości ofiarowanego przy licytacyi czynszu, lecz oddają dzierżawę temu oferentowi, który rzekomo największą daje rękojmię, że gospodarstwo rybne na wydzierżawionym rewirze dobrze poprowadzi.

Wydział krajowy kilkakrotnie zwracał się do c. k. Namiestnictwa o zmianę przyjętego systemu wydzierżawiania rewirów rybackich. Jeszcze w roku 1895 (odezwa z dnia 19. stycznia 1895 l. 4.540) wskazywał Wydział krajowy, że sposób przeprowadzania podziału wód na rewiry nie jest dla naszych stosunków odpowiedni, jakoteż, że najodpowiedniejszymi dzierżawcami rewirów byliby rybacy zawodowi. Przedstawienia te jednak nie odniosły skutku, obecnie zaś i Towarzystwo rybackie w „okólniku“ swoim i c. k. Inspektor rybactwa w sprawozdaniu za rok 1898 przedłożonem c. k. Namiestnictwu zgodnie konstatują, że dzierżawcy rewirów rybackich zawiedli położone w nich zaufanie i że jedynie dobrymi dzierżawcami okazali się amatorowie sportu wędkowego w rzekach górskich, jakoteż zawodowi rybacy. Jak niewłasciwym bywał niekiedy proceder przy wydzierżawianiu rewirów rybackich, ilustrują dwa (zapewne wyjątkowe) poniżej przytoczone fakta.

Odezwą z dnia 26. maja 1896 l. 31.905 przedłożył Wydział krajowy c. k. Namiestnictwu propozycyę, w której obowiązuje się wziąć w dzierżawę rewiry rybackie górnego Dunajca, a to Nr. I., II., III., IV., V., VI., VII., VIII., IX., X., XXII., XXIII., XXIV., XXV., XXVI, XXVII., XXVIII, i XXIX. po cenie najwyższego przy licytacyi ofiarowanego czynszu dzierżawnego, a to z tego powodu, że one dla gospodarstwa rybnego całego dorzecza Wisły mają wielkie znaczenie. Propozycyi tej Wydziału krajowego korzystnej i dla gospodarstwa rybnego i dla gmin nie przyjęło c. k. Namiestnictwo i wydzierżawiło rewiry osobom prywatnym po czynszach znacznie niższych. Drugim przykładem jest sprawa wydzierżawienia XXIV. rewiru rybackiego dorzecza Wisły. Przy pierwszej licytacyi na wydzierżawienie prawa rybołostwa w tym rewirze wniósł między innemi ofertę Wojciech Wałek z Brzeźnicy, ofiarowując czynsz dzierżawny w kwocie siedemdziesięciu kilku złotych. Władze polityczne nie zatwierdziły wyniku I-szej licytacyi i poleciły przeprowadzić licytacyę po raz wtóry. Przy tej licytacyi wnieśli oferty między innymi: Józef Broczkowski z Krakowa, opiewającą na 24 zł. czynszu i powyżej wspomniany Wałek tym razem już tylko na 45 zł. Dzierżawę oddano za czynszem 24 zł. Broczkowskiemu.

Ponieważ jednak Broczkowski nie miał potrzebnych funduszów na złożenie kaucyi i jednorocznego czynszu, przeto przyjął jako spólnika wspomnianego powyżej Wałka, a po roku wspólnej dzierżawy, odstąpił Wałkowi swe

prawa współdzierżawcy ugodą sądową za kwotę 50 zł. i ugodę tę władza polityczna przyjęła do zatwierdzającej wiadomości.

Przykładów takich, że pominięty przy wydzierżawianiu oferent otrzymał później rewir, o który się przy licytacyi ubiegał, w drodze cichej poddzierżawy i za czynszem niższym od pierwotnie ofiarowanego ze szkodą uprawnionych do rybołostwa gmin i obszarów dworskich, możnaby przytoczyć jeszcze więcej, co dowodzi, że nawet przy najlepszej woli władz wybór dzierżawcy na podstawie osobistej kwalifikacyi zazwyczaj zawodzi, jeżeli w rybołostwie nie ma dzierżawca osobistego interesu.

Wobec tego rodzaju stosunków widzi Wydział krajowy potrzebę rozszerzenia przyznanej mu §. 69 ust. rybackiej ingerencyi na sposób wykonywania ustawy w taki sposób, by zamiast prawa wypowiadania opinii o rozporządzeniach władzy krajowej na podstawie ustawy rybackiej wydawanych, rozporządzenia takie były na przyszłość wydawane w porozumieniu z Wydziałem krajowym i z tych powodów proponuje Wydział krajowy odpowiednią zmianę §. 69 ust. o rybołostwie z dnia 31. października 1887.

Kontrola i zagospodarowanie rewirów rybackich.

Jak w roku zeszłym, tak i w tym roku polecił Wydział krajowy referentowi dla spraw rybackich, aby zwiedził wydzierżawione rewiry rybackie, zbadał stan gospodarstwa rybnego na tych rewirach, porobił studya potrzebne dla dalszej akcyi zarybienia rzek, zbadał wpływy oddziaływujące szkodliwie na podniesienie rybostanu rzek, jakoteż, by uzupełnił rozpoczęte studya a dotyczące projektowanych zmian ustawy rybackiej.

W wykonaniu tego polecenia zwiedził wspomniany referent w czasie od 25. września do 14. października 28 rewirów rybackich Dunajca, 6 rewirów Skawy, 10 rewirów Raby i 8 rewirów Wisły.

W podróży tej referent znosił się z dzierżawcami rewirów rybackich, rybakami zawodowymi i właścicielami prawa rybołostwa, jakoteż z referentami spraw rybackich w odnośnych c. k. starostwach, oprócz tego zaś badał stosunki targów rybnych, sprawę kontroli targów, jakoteż sprawę nadzoru rzek przez straż rybacką i dzierżawców i t. p.

Wedle przedłozonego sprawozdania z tej lustracyi dała ustawa tam, gdzie jej przepisy są przestrzegane i gdzie dzierżawca dba o swój rewir i strzeże go przed kłusownikami, już w tym krótkim przeciągu czasu wielce pomyślne rezultaty. Rybostan w niektórych przedtem zupełnie wyrybionych rewirach wzmógł się tak znacznie, że wartość tych rewirów podniosła się kilkanastokrotnie. Można to powiedzieć o górnych rewirach Skawy, gdzie n. p. rewir IX. przynoszący nominalnie 15 zł. dochodu (wedle orzeczenia c. k. Starostwa) poddzierżawiono za 100 zł., a czynsz ten jest jeszcze stosunkowo do wartości rewiru bardzo mały. To samo odnosi się i do górnych rewirów Raby, gdzie przedtem ryb całkiem prawie nie było (rewir I. i II.), a dziś można złowić jedną wędką po 100 i więcej pstrągów na jeden dzień, gdzie czynsz z rewiru opłacany wynosi 12 zł., a dochód ocenia sam dzierżawca na 500 do 600 zł. Niestety rewirów dobrze zagospodarowanych jest zaledwie kilkanaście, przeważna zaś liczba dzierżawców nie troszczy się zupełnie o zarybienie i bezwzględnie je exploatuje. Taką rabunkową gospodarkę prowadzą zazwyczaj poddzierżawcy, którzy pod mianem spólników lub pomocników rybackich poddzierżawiają od dzierżawcy część, rzadziej cały rewir na lat dwa lub trzy i starają się, by z danej przestrzeni jak najwięcej ryb wyłapać.

Wobec brzmienia obecnie obowiązujących przepisów ustawy rybackiej nie ma prawie środka dla ograniczenia tej powszechnie praktykowanej cichej poddzierżawy oddziaływującej nadzwyczaj szkodliwie na rozwój rybactwa w naszych rzekach. Stosunki te powinny się zmienić na lepsze po przeprowadzeniu proponowanych zmian ustawy (§. 18 i §. 66).

Kłusownictwo rybackie stanowi drugą wielką przeszkodę w rozwoju rybactwa. W walce z kłusownictwem nie wystarczają na razie dzierżawcom rewirów ich własne siły, a żandarmerya i inne organa publiczne powołane do czuwania nad przestrzeganiem przepisów ustawy rybackiej, za mało zwracają uwagi na przekroczenia tej natury. Dla wyśledzenia i wyłapania kłusownika rybackiego potrzeba znać dokładnie sposoby połowu ryb, jako też potrafić

ocenić, w których miejscach rzeki kłusownik na ryby czatować może. Dotąd największym postrachem kłusownictwa są żandarmi, ale z powodów wyżej wymienionych tylko niektórzy z nich są w stanie prowadzić z kłusownictwem walkę z dodatnim dla rybactwa rezultatem; byłoby przeto pożądanem, by żandarmów mających kwalifikacye dla wykonywania nadzoru rybackiego przeznaczano do posterunków nadrzecznych.

Sprawą doniosłego znaczenia dla interesów rybactwa krajowego byłoby zaprowadzenie stałych publicznych, t. j. krajowych lub rządowych dozorców rybackich. Instytucyę takich dozorców rybackich wprowadził c. k. Rząd w Ziemi przedarulańskiej rozporządzeniem c. k. Namiestnictwa z dnia 19. czerwca 1894 L. 14125 (Dz. ust. i rozp. kraj. Nr. 22). W myśl tego rozporządzenia podzielono kraj na okręgi dozorców rybackich — i dla każdego okręgu utworzono posadę dozorcy rybackiego z płacą 400 zł., i dodatkiem na podróże (piesze) 100 zł. rocznie. Okręg jednego dozorcy obejmuje mniej więcej 1300 km^2.

Gdyby wedle tych samych norm zaprowadzono publiczną straż rybacką w naszym kraju, musianoby utworzyć 60 posad dozorców rybackich, a koszta ich utrzymania wynosiłyby 30.000 zł. W obec tak znacznego kosztu nie mógłby Wydział krajowy przedstawić Wysokiej Izbie wniosku na wprowadzenie w życie tej instytucyi, chyba gdyby się powiodło otrzymać na ten cel znaczniejszą subwencyę ze skarbu państwa.

Dalej wykazała lustracya rewirów, że c. k. władze polityczne powiatowe nie czuwają tak bacznie, jakby tego życzyć sobie należało, nad wykroczeniami przeciwko ustawie rybackiej.

I tak w dniu 16. września 1898 skonstatował delegat Wydziału krajowego, że dzierżawca V. rewiru rybackiego Dunajca ustawił w Maniowej odjazkę (laskę) na Dunajcu w brew przepisom ustawy i bez pozwolenia c. k. Starostwa. Zawiadomione o tem c. k. Starostwo w Nowym Targu doniosło Wydziałowi krajowemu odezwą z dnia 7. stycznia 1899 L. 21.589/98 (LW. 2985/99), że wspomniana laska w czasie od 23. do 29. września 1898 rozebraną została; tymczasem wedle zeznań dzierżawcy rewiru rozebrano tę odjazkę dopiero 1-go listopada, a wedle zeznań rybaków miejscowych dopiero przy końcu listopada. Jeżeli więc te tak szkodliwe dla rybołostwa urządzenia, jakiemi są odjazki, mimo uwiadomienia władzy tak niedostatecznie bywają kontrolowane, to nie można się dziwić, że zarówno rybacy jak i dzierżawcy z nadzoru władz nie wiele sobie robią.

Odezwą z dnia 31. marca 1899 LW. 17.678 odniósł się Wydział krajowy do c. k. Namiestnictwa o wydanie dodatkowych przepisów ochronnych dla niektórych cennych gatunków ryb pozbawionych dotąd opieki prawa, o wydanie zakazu łapania ryb w nocy, jako też o przestrzeganie §§. 56 i 59 ustawy przy wydawaniu pozwoleń na ustawianie odjazek i na połów ryb w czasie ochronnym. Na odezwę tę nie otrzymał Wydział krajowy odpowiedzi, a lustracya rewirów wykazała, że c. k. Starostwa interpretując mylnie postanowienia §§. 56 i 59 ustawy, wydawały i w tym roku zezwolenia na odjazki i na połów ryb w czasie ochronnym wbrew przepisom ustawy.

Takie postępowanie władz politycznych utrudnia Wydziałowi krajowemu spełnianie włożonego nań ustawą obowiązku prowadzenia administracyi rewirów rybackich, które tylko wtedy może wyjść na istotny pożytek rybactwa krajowego, jeżeli władze polityczne jak najenergiczniej usuwać będą wszelkie dostrzeżone nieprawidłowości i karać skonstatowane przekroczenia.

Uregulowanie prawa rybołostwa na rzekach granicznych Dunajcu, Białce i Popradzie.

Na odgraniczających Galicyę od Węgier rzekach Białce, Dunajcu i Popradzie prawo rybołostwa wykonywali mieszkańcy gmin nadbrzeżnych tak ze strony węgierskiej jak i galicyjskiej do połowy szerokości łożyska wody stanowiącego granice tych krajów. To prawo rybołostwa wydzierżawiły odnośne Starostwa na przeciąg lat 10.

Przed dwoma laty na inicyatywę c. k. Rządu tej połowy monarchii dokonane zostało za wspólnem porozumieniem rządów uregulowanie granicy a to bez względu na koryto wody, skutkiem czego rzeki te w całej swej szerokości znajdują się raz na terytoryum węgierskiem to znów na terytoryum galicyjskiem, w innem znów miejscu łożysko należy po połowie do Węgier

i Galicyi. Zdawało się jednak, że to uregulowanie granicy państwa nie może dotyczyć praw własności czy to gmin, czy poszczególnych obywateli, w ogóle że nie może oddziaływać na prawa prywatne. W rzeczywistości stało się inaczej. Uregulowaną granicę oznaczono na gruncie kamieniami granicznymi, a ludność węgierska i władze węgierskie nie pozwalają poza tą granicą wykonywać praw pasania bydła, rybołostwa i t. p.

Wobec tego wykonywanie rybołostwa na wydzierżawionych przez władze polityczne przestrzeniach powyżej wspomnianych rzek, jako też zagospodarowanie tych wód jest wprost niemożliwe i dla kraju staćby się mogły te wody zypełnie bezpożytecznemi.

Z tych powodów Wydział krajowy przedstawia wniosek wezwania c. k. Rządu, by poczynił odpowiedne kroki dla ochrony praw własnoćci mieszkańców naszego kraju, w szczególności zaś praw rybołostwa w granicznej przestrzeni rzek Białki, Dunajca i Popradu.

Sprawa zarybienia wód.

W roku bieżącym nie przeprowadzał Wydział krajowy zarybienia wód rewirowych; uważał bowiem za właściwsze co dwa lub trzy lata wpuszczać do wód większe ilości narybku, nie rok rocznie na bardzo małą skalę zarybienie prowadzić, gdyż fundusze z taks rewirowych, którymi Wydział krajowy rozporządza, są tak małe, że nie dozwalają na rozwinięcie intensywniejszej akcyi około zarybienia rzek.

Popieranie gospodarstwa stawowego.

I w tym roku udzielał Wydział krajowy pomocy fachowej przy założeniu stawów rybnych, jako też przy zagospodarowaniu wód istniejących tak pod względem technicznym, jak i gospodarczym. W tym celu wykonał referent dla spraw rybackich szereg zdjęć terenów pod budowę stawów, jako też wytyczenie budowy odnośnych grobel, a roboty te jako techniczne melioracyjne wykazano w odnośnem sprawozdaniu Wydziału krajowego. Prócz tego udzielił Wydział krajowy subwencyi 200 zł. na zagospodarowanie stawów rybnych w Bukowej, własności konwentu OO. Bazylianów.

Sprawa zanieczyszczenia wód odpadkami rafineryi nafty.

Na prośbę dzierżawcy II. rewiru rybackiego Wisły zajął się Wydział krajowy sprawą zanieczyszczenia wód granicznej Białki i Wisły opadkami fabryk Bielska i Białej, jako też rafineryi nafty w Dziedzicach. Przeprowadzone przez referenta dla spraw rybackich dochodzenie wykazało, że dziś powyżej wspomnianych wód od zanieczyszczeń ochronić prawie nie można, przynajmniej co do zanieczyszczeń pochodzących z fabryk bielskich, że jednak przez odpowiednie zastosowanie systemu oczyszczania wody odpływającej z rafineryi nafty można ujemny wpływ rafineryi na rybostan rzek rozciągający się na kilka i kilkanaście mil ograniczyć na dwa lub trzy kilometry. A że u nas w kraju istniejące na wielu rzekach rafinerye nafty spowodowały zupełne wyginięcie ryb, przeto Wydział krajowy sądzi, że wskazanem by było wezwać c. k. Rząd, aby z mocy ustaw obowiązujących zmusił wszystkie istniejące w kraju rafinerye nafty do najdokładniejszego oczyszczania wody z rafineryi odpływającej.*).

Podobnych zarządzeń domagaćby się należało przy papierniach. Również szkodliwie na rybostan oddziaływują trociny drzewne wpuszczane przy tartakach do wód — i ta sprawa również wymagałaby uregulowania.

Na podstawie powyższego sprawozdania Wydział krajowy ma zaszczyt przedłożyć następujące wnioski:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 23. stycznia 1900 L.W. 2243 o popieraniu gospodarstwa rybnego przyjmuje Sejm do wiadomości.

---

*) C. k. Starostwo w Bielsku oznaczyło rafineryi nafty w Dziedzicach maximum zanieczyszczenia wody z rafineryi do rzeki Białki wypuszczanej. Maximum to we wodzie odpływającej z fabryki wynosić może 0·015% olei mineralnych, odpływ zaś ma być tak uregulowany, by woda w Białce o 100 metrów poniżej odpływu wody z rafineryi nie miała więcej jak 0·005% olei mineralnych. Odpływająca z rafineryi woda oddziaływać musi obojętnie.

Aleg. 2. II. Sejm uchwala załączony ·/. projekt ustawy wprowadzającej zmiany i uzupełnienia do ustawy o rybołostwie z dnia 31. października 1887. (Dz. u. k. Nr. 37 z roku 1890).

III. Sejm ponawiając uchwały swe z dnia 3. lutego 1896., 10. lutego 1898 i z dnia 21. marca 1899, wzywa c. k. Rząd, aby przyspieszył utworzenie rewirów rybackich na rzekach krajowych w myśl ustawy o rybołostwie z dnia 31. października 1887 (Dz. u. k. Nr. 37 z r. 1890).

IV. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby wziął obronę prawa własności, a w szczególności prawa rybołostwa gmin położonych nad Białką tatrzańską, Dunajcem i Popradem uszczuplone wskutek nowego wyznaczenia granicy państwa.

V. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby z mocy obowiązujących ustaw wydał odpowiednie zarządzenia zdolne zapobiedz zanieczyszczaniu wód płynących odpadkami fabrycznymi (rafineryi i kopalni nafty, papierni, tartaków itp.), które zatruwają wody płynące i czynią je niezdatnemi do hodowli ryb.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
St. Badeni w. r.

Sprawozdawca:
Mieczysław Onyszkiewicz w. r.
Członek Wydziału krajowego.

Alegat 1. do sprawozdania Wydziału kraj. LW. 2.243/900.

OPIS

robót wykonanych w roku 1899 przy urządzeniu

Zakładu chowu ryb w Oparach.

Roboty wykonane dla ujęcia i doprowadzenia wody rozdzielić należy na dwie części, a to na roboty poza obrębem budynku przeznaczonego na pomieszczenie wylęgarni dla ryb łososiowatych i na roboty w budynku.

Poza obrębem budynku wykonano następujące roboty: Stosunkowo najwyżej położone źródło wyczyszczono i ujęto za pomocą ziemnego nasypu (grobli) w sadzawkę mającą 20 metrów średnicy. „Źródło“ to zaopatrzono w upust (mnich) odprowadzający zbytnią wodę i umożliwiający spuszczenie wody z sadzawki. Ze źródła tego doprowadzono wodę do wylęgarni (170 metrów długiemi) rurami drewnianemi o otworze dziesięciocentymetrowym. Część wody tego wodociągu odchodzi rurą $^3/_4$" poza obręb ogrodzenia dla użytku folwarku.

Wodę wydobywającą się na stoku w kilkunastu miejscach w postaci drobnych źródełek ujęto drenami (razem około 250 mtr. drenów) i sprowadzono do „I. Sadzawki“ o powierzchni 450 mtr. zaopatrzonej w upust (mnich). Sadzawka ta w części przerobiona, w części wykopana służyć ma jako główny zbiornik dla całego systemu drobnych stawków pstrągowych, które w następnych latach będą wykopane. Do tej sadzawki odprowadzono zbytnią wodę ze źródła głównego.

Z sadzawki I. rowem otwartym 105 mt. długim doprowadzono wodę do sadzawki II., mającej służyć jako sadzawka tarłowa dla sandaczy. I ta sadzawka zaopatrzona jest w upust regulujący stan wody.

Dla odprowadzenia wody z całego zajętego terenu wykopano rów główny 207 mtr. długi, który będzie głównym rowem odpływowym dla całego systemu stawów i sadzawek, jakoteż dla wylęgarni. Wykopanie kilku pomniejszych rowów uzupełnia roboty ziemne podjęte dla ujęcia i doprowadzenia wody.

Doprowadzona rurami drewnianemi do wylęgarni woda dostaje się 3" rurą żelazną do filtrów. Filter składa się z osadnika 0.5 m^2 dna mającego, a 1.30 mtr. głębokiego. Z osadnika przechodzi woda dołem do filtra żwirowego o 1.14 m^2 powierzchni. Grubość warstwy żwiru wynosi 60 cm., głębokość całego naczynia 115 cm.

Po przejściu przez żwir dostaje się woda do rynny 1.95 m. długiej, 58 cm. szerokiej i 68 cm. głębokiej, w której ustawione będą ramy drewniane obciągnięte flanelą dla ostatecznego oczyszczenia wody.

Filtry umieszczone są w ten sposób, że woda wychodzi z nich w wysokości 1.80 m. ponad posadzką wylęgarni do rury żelaznej, umieszczonej wzdłuż ścian wylęgarni i rozprowadzającej wodę do 50 kranów zaopatrujących w wodę tyleż aparatów lęgowych, jakoteż do pięciu basenów przeznaczonych do wychowu narybku i do chwilowego przetrzymania ryb.

Naczynia składające filtry, jakoteż wspomniane powyżej baseny wykonane są w części z betonu, w części z muru ceglanego na zaprawie cementowej, cementem wy-

prawionego. Umieszczone w dnie filtrów i basenów wentyle umożliwiają wypuszczenie wody, a umieszczone w ścianach przelewy nie dozwalają na przebranie wody w naczyniach i umożliwiają ciągły przepływ wody, przy jednostajnym stanie jej zwierciadła.

Osobny system rur prowadzi wodę do pracowni zakładu, do mieszkania dozorcy, jakoteż na zewnątrz budynku dla napełniania beczek przy transporcie ryb.

Woda odpływająca z pracowni, wylęgarni i basenów odprowadzoną jest do rowu kanałami murowanemi krytemi.

Oprócz tych robót głównych wykonano cały szereg robót wstępnych, ułatwiających dalsze roboty około urządzenia zakładu, jakoteż roboty dodatkowe, nie objęte pierwotnym projektem. Tu wymienić należy roboty ziemne, wykonane dla wyrównania terenu na znacznej przestrzeni, budowę budynku gospodarczego, mającego 56.25 m^2 zabudowanej powierzchni, postawienie lodowni na pomieszczenie 30 m^3 lodu, ogrodzenie całego obszaru, należącego do zakładu siatką drucianą 1.50 m. wysoką, jakoteż niektóre konieczne rekonstrukcye budynku.

Dla zakładu w tym roku zakupiono 8 aparatów wylęgowych systemu Schilingiera i 4 aparaty systemu Weissa.

Koszta wykonanych w tym roku robót dochodzą kwoty 4.000 zł.

W OPARACH

SYTUACYA

Skala=1:2880.

Główny rów odpływowy

Główny rów odpływowy

Teren na stawki i sadzawki

do Drohobycza

do drogi powiatowej

Leśnictwo Opary

Las Rewir Opary

Stawy zakładu

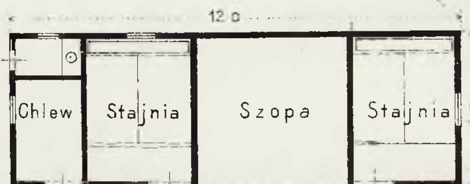
1. Wylęgarnia
2. Budynek gospodarczy
3. Lodownia

4 i 5. Sadzawki główne

6. Źródło dostarczające wody do wylęgarni

ZABUDOWANIA ZAKŁADU

Skala=1:200.

Budynek gospodarczy

Parter

Piątro

Wylęgarnia

URZĄDZENIE WYLĘGARNI.

Skala=1:10

Wylęgarnia.

25 30 35 40 45

20

10·70

15

50

51

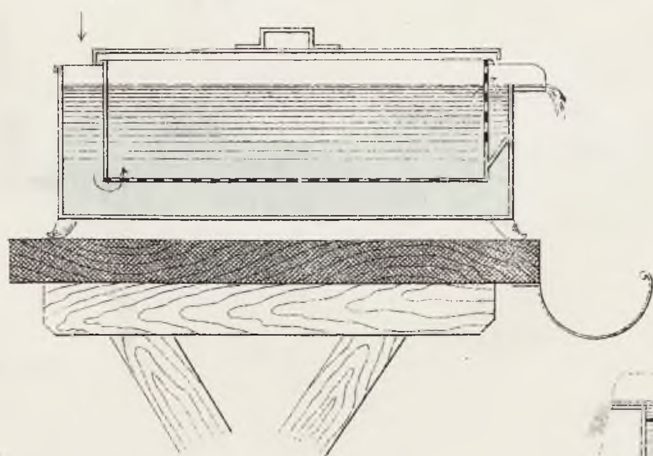
12 5 1

D C B A

G F E

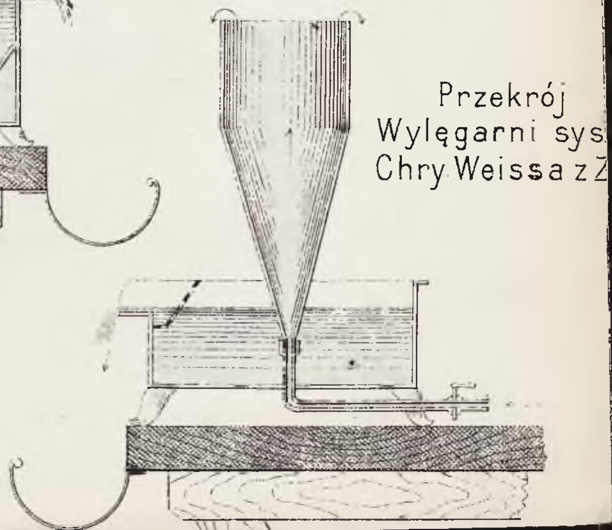
Przekròj przez baseny.
A. B. C. D.

Przekròj przez filtry.
E. F. G.

Przekrój
Wylęgarni kalifornijskiej
syst: Schilinger.

Skala=1:10

Przekrój
Wylęgarni sys
Chry Weissa z Z

Ustawa

z dnia . . . . . wprowadzająca zmiany i uzupełnienia niektórych postanowień ustawy krajowej o rybołostwie z dnia 31. października 1887 Dz. u. i rozp. kraj. Nr. 37 z roku 1890.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam na podstawie postanowień zawartych w ustawie państwowej z dnia 25. kwietnia 1885 r. Dz. u. p. L. 58 o uregulowaniu rybołostwa na wodach krajowych, co następuje:

Art. I.

Postanowienia §§. 3., 9., 11., 13., 15., 18., 20., 21., 25., 32., 54., 57., 59.. 63., 64., 66., 69., 80 i 85-go ustawy krajowej z dnia 31. października 1887 r. (Dz. u. i roz. kr. Nr. 37 z roku 1890) w dotychczasowem brzmieniu zostają uchylone i mają opiewać, jak następuje:

§. 3.

W granicach tej ustawy rozumieć należy przez sztuczne przekopy w przeciwstawieniu do naturalnych takie budowle wodne, któremi wodę obwróconą od swego biegu za pomocą stałych umyślnych przyrządów (śluz, jazów itp.) prowadzi się do jakiegoś specyalnego użytku.

Przez sztuczne zbiorniki wody w przeciwstawieniu do naturalnych, rozumieć należy takie budowle, wskutek których woda z opadów atmosferycznych albo z dopływów **nie mających z natury swej znaczenia dla gospodarstwa rybnego,** grdmadzi się w miejscu do tego urządzonem (w stawie itp.).

Nie będzie natomiast uważane za sztuczny przekop łożysko wody naturalnej płynącej, chociażby zostało wzmocnione lub w kierunku swoim zmienione przez roboty regulacyjne (urządzenia odprowadzające wody, przekopy itp.). Tak samo naturalne zbiorowisko wody u brzegów, chociażby zostało uregulowanem, nie będzie uważane za zbiornik sztuczny.

§. 9.

Polityczna władza krajowa **w porozumieniu z Wydziałem krajowym** podzieli wody bieżące razem z temi dawnemi łoży-

skami i odnogami, które z niemi łączą się chociażby peryodycznie w sposób dla przepływu ryb przydatny na rewiry rybackie, tj. na takie nieprzerwane przestrzenie wód, które się nadają do skutecznego chowu ryb właściwych danej wodzie i w ogóle do prowadzenia prawidłowego gospodarstwa.

Rewiry rybackie powinny być tylko tak wielkie, jak tego wymaga konieczna potrzeba prawidłowego zagospodarowania danych wód.

Zbiorniki wody (§. 3), wraz z łączącą się ze zbiornikiem i tem samem prawem rybołostwa objętą przestrzenią strugi, może polityczna władza krajowa przy tworzeniu rewirów uznać za samoistne okręgi gospodarcze stanowiące oddzielne rewiry.

Tworzenie rewirów należy zaniechać z tych wód, które ze względu na swoją stałą właściwość nie mają znaczenia dla żadnej gałęzi rybactwa.

Każdocześni właściciele prawa rybołostwa (§. 5) w utworzonych rewirach są współwłaścicielami rewiru.

§. 11.

Jeżeli jedno prawo rybołostwa, — bez względu na to, czy ono znajduje się w posiadaniu wyłącznem jednej osoby lub w posiadaniu wspólnem kilku osób — obejmuje cały rewir, to rewir taki na żądanie uprawnionego uznać należy na czas trwania owego stosunku za rewir własny, tj. za taki rewir rybacki, w którym gospodarstwo rybne służy osobie posiadającej prawo rybołostwa pod warunkiem przestrzegania ogólnych przepisów ustawy i szczegółowych postanowień następującego §. 12.

Jeżeli w związku z takim rewirem zostają przekopy, które w myśl §. 10. wbrew woli uprawnionych do rewiru rybackiego wogóle nie mogą być wcielone, to okoliczność ta nie uchyla prawa żądania, ażeby rewir ten uznany był za rewir własny.

Gmina, albo osada chociażby nawet w rewirze rybackim sama tylko była uprawnioną do rybołostwa, nie może rościć pretensyi do uznania rewiru jej za rewir własny.

§. 13

Łączące się z rewirem własnym (§. 11) naturalne wody rybne, które z tytułu prawa własności rybołostwa nie mogły być wcielone do rewiru własnego, a które same dla siebie ani nie mogą tworzyć oddzielnego rewiru rybackiego, ani też ze względu na swoje położenie nie mogą być przyłączone do innego rewiru dzierżawnego, uznać należy na żądanie właściciela przyległego rewiru własnego, bez względu na rozciągłość tych wód, za oddzielny okręg rybacki, a prawo rybołostwa w takim okręgu ma być oddzielnie, bez względu na dzierżawę rewirów rybackich, wedle postanowień następującego §. 15. wydzierżawione.

§. 15.

W każdym z osobna rewirze dzierżawnym, będzie rybołostwo przez polityczną władzę powiatową bez rozdziału w przestrzeni lub innego jakiegokolwiek podziału oddane w dzierżawę w drodze publicznie rozpisać się mającej pertraktacyi ofertowej temu oferentowi, który ze względu na swe osobiste uzdolnienie i ze względu

na postanowioną przez niego ofertę przedstawi się jako względnie najlepszy dzierżawca.

Gminy albo osady nie będą dopuszczone do dzierżawy, a każde obejcie tego zakazu pociąga za sobą odjęcie wydzierżawionego rybołostwa.

Czas trwania dzierżawy wynosi dziesięć lat.

Licytacya na dzierżawę prawa rybołostwa w rewirach dzierżawnych musi być ogłoszoną najmniej na 14 dni przed terminem licytacyi w dzienniku urzędowym i przez obwieszczenie w gminach nadbrzeżnych, przyczem podaną być winna cena wywołania, wysokość wadyum i rozciągłość rewiru rybackiego.

§. 18.

Dzierżawcy nie wolno dzierżawionego rewiru ani w całości, ani w częściach podzierżawiać, jakoteż nie wolno mu ustanawiać dla wykonywania prawa rybołostwa pełnomocnika z prawem zarządu.

§. 20.

Czynsz dzierżawny za rewir dzierżawny przypada **właścicielom prawa rybołostwa (współwłaścicielom rewiru) w danym rewirze** w miarę rozciągłości ich wód rybnych do rewiru wcielonych, gdyby jednak wymiar ten według zachodzących okoliczności nie był słusznym, pojedyncze udziały w wydzierżawionem rybołostwie, a za tem i pretensye do kwot czynszu dzierżawnego należy obliczyć w inny odpowiedni sposób.

Dzierżawca winien w terminie płatności odpowiednie kwoty czynszu dzierżawnego składać w c. k. politycznej władzy powiatowej, która na zasadzie **bądź to zawartej ugody, bądź prawomocnego orzeczenia politycznej władzy krajowej co do rozdziału czynszów (§. 21.), bądź też na podstawie odnośnego wyroku sądowego (§. 21.)** rozdzieli je pomiędzy uprawnionych, **ewentualnie złoży do depozytu sądowego (§. 21.).**

§. 21.

Po przeprowadzeniu podziału danego dorzecza na rewiry rybackie wyznaczy polityczna władza powiatowa współwłaścicielom rewiru (§. 9) stosowny, a nie dłuższy jak dwumiesięczny termin, do zawarcia i przedłożenia ugody co do udziału poszczególnych uprawnionych w czynszu dzierżawnym.

Jeżeli ugoda w wyznaczonym terminie do skutku nie przyjdzie, wówczas polityczna władza krajowa, na podstawie przeprowadzonego dochodzenia oceni wartość prawa rybołostwa każdego z współwłaścicieli rewiru (§. 9) a na podstawie tego ocenienia obliczy wyrażony w procentach udział poszczególnych właścicieli prawa rybołostwa w czynszu dzierżawnym.

Dla ułatwienia tych dochodzeń obowiązanym jest każdy właściciel prawa rybołostwa (§. 5) dostarczyć w odpowiednim czasie władzom politycznym potrzebnych do ocenienia wartości prawa rybołostwa zgodnych z prawdą dat i wyjaśnień.

Współwłaściciele rewiru, którzy nie zgadzają się na przeprowadzony przez władze polityczne rozdział czynszu

dzierżawnego, mogą dochodzić pretensyi swoich w drodze prawa, jeżeli w terminie przez polityczną władzę na ten cel wyznaczonym pisemnie zawiadomią polityczną władzę powiatową o wniesieniu do sądu prośby o ponowne przeprowadzenie rozdziału czynszu.

W wypadku tym czynsz dzierżawny, o ileby sporem był objęty, składanym będzie w terminach płatności aż do ukończenia sporu do Sądu pierwszej instancyi, który do rozstrzygnięcia sporu jest rzeczowo właściwym, a w miejscu siedziby władzy politycznej powiatowej się znajduje.

Sąd po wysłuchaniu interesowanych określi pytania, które przed wydaniem złożonych pieniędzy uprawnionym rozstrzygnięte być muszą, oznaczy strony, które w przeprowadzić się mającym sporze wystąpić mają jako powód i ustanowi termin do wniesienia pozwu. Zaniedbanie terminu wyznaczonego do wniesienia pozwu pociąga ten skutek za sobą, że strona opieszała nie może stawiać żadnych przeszkód wydania spornej kwoty stronom przeciwnym.

Przy wydaniu orzeczenia według powyższych postanowień, jako też przy załatwianiu wytoczonych sporów choćby one nie podlegały postępywaniu w sprawach drobiazgowych według ustawy z 27. kwietnia 1873 (Dz. u. p. Nr. 66.), sędzia nie jest związany ustawowemi prawidłami dowodowemi, lecz rozstrzygać ma według własnego przekonania, nabytego przez sumienne zbadanie dostarczonych środków dowodowych. (§. 3. ust. państw.).

§. 25.

Członków Wydziału i ich zastępców wybierać będą **właściciele rewirów własnych jako też współwłaściciele i dzierżawcy rewirów dzierżawnych w tym okręgu**, dla którego Wydział ma być zaprowadzony, przyczem każdej z tych osób przyznaje się jeden głos.

Obszary dworskie i gminy głosują przez swych pełnomocników.

Wybór odbywa się za pomocą pisemnego głosowania z pośród uprawnionych, albo z poza ich grona względną większością głosów na lat dziesięć.

Polityczna władza krajowa zarządzi wybory zaraz po utworzeniu rewirów i po ich wydzierżawieniu na odnośnem dorzeczu lub większej przestrzeni wodnej.

Zastępców powołuje do Wydziału polityczna władza krajowa w miarę jak miejsca członków się opróżnią.

§. 32.

Uskutecznione przez polityczną władzę krajową rozgraniczenie rewirów ogłoszone będzie w miarę, jak dla pojedyńczych dorzeczy dokonane zostanie, w dzienniku urzędowym i przez obwieszczenia w nadbrzeżnych gminach z podaniem podziału na rewiry własne i dzierżawne (§§. 11 i 14.) oraz z uwagą, że zażalenia przeciw temu rozgraniczeniu wniesione być mogą w ciągu dni 60 do politycznej władzy powiatowej, celem przedłożenia ich politycznej władzy krajowej i zasięgnięcia decyzyi Ministerstwa rolnictwa.

Gdy podział danego dorzecza na rewiry rybackie stanie się prawomocnym, ogłoszonym będzie w dzienniku ustaw i rozporządzeń krajowych.

§. 54.

Polityczna władza krajowa ustanowi i obwieści dla cenniejszych gatunków ryb, znajdujących się w wodach krajowych, czas ochrony z uwzględnieniem okresów ich tarła, tudzież **pewną minimalną miarę.**

Ryby, które w czasie ochrony, **jako też ryby, które mniejsze od oznaczonej minimalnej miary dostaną** się żywe w ręce rybaka, ma tenże natychmiast z potrzebną ostrożnością napowrót do wody wpuścić.

Ryb takich nie wolno, ani łowić, ani przenosić lub przewozić.

Zarazem polityczna władza krajowa postanowi i ogłosi, których gatunków ryb w pewnych czasach albo poniżej pewnej miary nie wolno ani sprzedawać, ani w gospodach publicznych podawać; a zakaz ten, **o ile nie dotyczy ryb określonych w §. 63,** rozciąga się na odnośne gatunki ryb, bez względu na ich pochodzenie i tyczy się także tego zapasu ryb, który handlarze ryb w sklepach lub przy nich w lodowniach, naczyniach itd. trzymają.

§. 57.

Dynamitu i innych materyi explodujących, dalej rybiej trutki, wroniego oka i innych podobnych środków odurzających do połowu ryb używać nie wolno.

Nie wolno również łowić ryb w nocy bez względu na sposób połowu — jako też nie wolno łowić ryb ością.

W razie udowodnionej, a jeżeli dla odnośnej wody istnieje Wydział rewiru rybackiego, przez tenże Wydział potwierdzonej konieczności użycia do połowu środków eksplodujących, **lub też wykonywania na pewnych przestrzeniach wód i w pewnych porach roku połowu ryb w nocy,** może polityczna władza krajowa udzielić do tego wyjątkowo pozwolenia. **Tego rodzaju pozwolenie nie może jednak dozwalać na połów ryb przy świetle.**

§. 59.

W toku wód płynących i przy ich ujściu do innej stojącej lub płynącej wody nie wolno ustawiać dla połowu ryb stałych przyrządów (lasek, odjazek, ogródków, koszar i t. p.), a to bez względu na materyał, z jakiego przyrządy te skonstruowano i bez względu na ich wymiary.

Zakaz ten nie odnosi się do przyrządów rybołowczych ze sieci, które wstawia się w czasie połowu ryb celem zamknięcia przestrzeni wody i które się zaraz po wyciągnięciu ryb usuwa.

Na prośbę uprawnionego do wykonywania rybołostwa, a gdyby na odnośnej wodzie istniał Wydział rewiru rybackiego za tegoż zgodą, lub też na wniosek Wydziału rewirowego może polityczna władza krajowa oznaczyć wody, na których dozwolonem będzie, za każdoczesnem zezwoleniem politycznej władzy powiatowej ustawiać i do połowu ryb używać stałych przyrządów (lasek i t. p.), które jednak w żadnym razie nie mogą sięgać poza połowę szerokości głównego prądu danego łożyska wody. Szerokość tę wymierzyć należy przy zwykłym niskim stanie wody pod kątem prostym.

Takie stale przyrządy do połowu ryb umieszczone od jednego lub obu brzegów muszą mieć odstęp od siebie odpowiadający najmniej połowie szerokości łożyska wody, według powyższego wymiaru.

§. 63.

Powyższe postanowienia co do czasu ochrony, **minimalnej miary** i zakazów łowienia (§§. 54—62) nie stosują się do stawów i do innych zbiorników wody, założonych dla hodowli ryb, **a nie włączonych do związku wód rewirowych,** bez wzgldu na to czy one z inną wodą są, lub nie są połączone.

Ryby takich zakładów dla chowu ryb (stawów, sadzawek i t. p.) mogą być również bez względu na czas ochrony i miarę przewożone, sprzedawane i w gospodach podawane, pod warunkiem, że pochodzenie tych ryb udowodnione będzie odpowiednim certyfikatem wystawionym przez właściciela zakładu.

§. 64.

Polityczna władza krajowa może zarządzić, jeżeli to ze względu na stosunki rybackie okaże się potrzebnem, ażeby sprzedawać wolno było tylko ryby, których pochodzenie każdorazowo stwierdzonem będzie odpowiednim certyfikatem, wystawionym przez uprawnionego do rybołostwa.

§. 66.

Kto wykonywa rybołostwo po za ogrodzonemi miejscami, musi posiadać poświadczenie uprawnienia do rybołostwa na odnośnej wodzie i poświadczenie to okazać organom nadzorczym na żądanie.

Poświadczenie takie dla posiadacza lub dzierżawcy wody rybnej jak również dla **jednego lub dwóch jego zastępców w każdym rewirze** stanowi „karta rybacka“, która wystawioną ma być zawsze na nazwisko **przez polityczną władzę powiatową,** a to: dla posiadacza na czas nieograniczony z zastrzeżeniem zwrotu w razie pozbycia się lub wydzierżawienia wody rybnej, dla dzierżawcy na czas trwania dzierżawy, z zastrzeżeniem zwrotu z ustaniem dzierżawy **a dla zastępców tak posiadaczy jak i dzierżawcy na każdy rok kalendarzowy.**

Inne osoby, które za opłatą lub bezpłatnie przypuszczone będą do łowienia ryb na jednej lub kilku obcych wodach rybnych, muszą się zaopatrzyć w wystawioną na nazwisko „książeczkę rybacką“, w której właściciel lub dzierżawca wody rybnej poświadczy przypuszczenie do łowienia ryb i czas trwania tego pozwolenia.

Książeczkę rybacką wydawać będzie Wydział rewiru rybackiego na trzy lata za opłatą należytości w kwocie pięciu zł. (dziesięciu koron).

Formularze kart i książeczek rybackich ustanowi i obwieści polityczna władza krajowa.

§. 69.

Wykonywanie tej ustawy w wypadkach nie podpadających pod przepisy karne należy, o ile zawarte w niej postanowienia nie oznaczają wyraźnie innej kompetencyi, do władz politycznych.

Władze te mają przy tem, o ile idzie o kwestye fachowe, wysłuchać opinii rzeczoznawców. Jeżeli Wydział rewiru rybackiego nie występuje sam jako strona, orzeczenie jego w kierunku fachowo rybackim można uważać za opinię wystarczającą bez dalszego wysłuchania rzeczoznawców.

Polityczna władza krajowa **wydaje rozporządzenia** ustawą tą kompetencyi jej zastrzeżone, **w porozumieniu z Wydziałem krajowym.**

Przy wydawaniu takich zarządzeń, w których ze względu na położenie lub rozmiar wody koniecznem lub wskazanem jest działanie w porozumieniu z innymi krajami lub państwami, należy porozumieć się z właściwą władzą kraju sąsiedniego, względnie co do obcego państwa odnieść się po zarządzenie do Ministerstwa rolnictwa.

Władze polityczne mają w sprawach rybackich wzywać pomocy szczególnie przydzielonych im organów policyi lasowej (krajowych inspektorów lasowych, techników lasowych i nadzorców lasowych w powiatach), które są obowiązane w objazdach swoich i obchodach zwracać uwagę także na stosunki rybactwa i przedkładać na tej podstawie sprawozdania i wnioski. Bliższe przepisy o właściwości władz i o postępywaniu mieszczą się w następującym §. 70, o ile idzie o stosunek rybactwa do takich spraw, które w głównych zasadach uregulowane są ustawą wodną, lasową lub przepisami o żegludze i spławianiu, o ile zaś idzie o inne kwestye rybackie w §§. 71—78.

§. 80.

Przekroczenia tej ustawy i przepisów lub odrębnych zarządzeń na jej podstawie wydanych, łącznie z zarządzeniem zamknięcia przekopów w myśl §. 10. al. 2 i §. 49. karać będzie, o ile powszechna ustawa karna nie znajdzie zastosowania, polityczna władza powiatowa grzywną od **1 do 100 koron**, która to grzywna w razie powtórnego wykroczenia, oraz wtedy, gdy w stanie ryb znaczną wyrządzono szkodę, podwyższoną być może do 200 koron.

W razie niemożności uiszczenia, grzywna zamienioną będzie na karę aresztu, przyczem **każdą grzywnę do 10 koron liczyć należy za jeden dzień aresztu a przy grzywnach powyżej 10 koron za każde dziesięć koron jeden dzień aresztu.**

Przy przekroczeniach, które popełnione zostały przez samego uprawnionego do rybołostwa przy połowie ryb lub przez handlarzy i właścicieli restauracyi wskutek niedozwolonej sprzedaży, albo podawania ryb, orzec należy zarazem konfiskatę ryb złowionych wbrew przepisom, względnie wyłowionych na sprzedaż lub przeznaczonych do podania.

Przy przekroczeniach, które popełniono z użyciem niedozwolonych przyrządów, należy orzec tychże konfiskatę bez względu na to, czy one należą do winnego lub nie należą.

§. 85.

W wypadkach, w których prawo orzeczenia i wymiaru kary za przekroczenia tej ustawy należy w pierwszej instancyi do politycznej władzy powiatowej (§. 80.), może ta władza wydać mandat karny bez poprzedniego przesłuchania winnego. Jeżeli zasądzony w przeciągu ośmiu dni wniesie rekurs przeciw zasądzeniu, wówczas stosować należy przepisy ogólnie obowiązujące w administracyjnem postępowaniu karnem.

O karach i połączonych z niemi odszkodowaniach i zwrotach kosztów rozstrzyga w najwyższej instancyi Ministerstwo spraw wewnętrznych w porozumieniu z Ministerstwem rolnictwa.

Art. II.

Ustawa ta wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia

Art. III.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, spraw' wewnętrznych, sprawiedliwości, handlu i skarbu (§. 10. u. p.)

Alegat 3. do sprawozdania Wydz. kraj. LW. 2.243/900.

Protokół

obrad expertów dla spraw rybackich powołanych reskryptem Wydziału krajowego z dnia 14. listopada 1899 r. LW. 76.651 do wzięcia udziału w *Konferencyi dla zaopiniowania* proponowanych przez referenta dla spraw rybackich *zmian i uzupełnień ustawy o rybołostwie z dnia 31. października 1887 r.* (Dziennik ust. i rozp. kraj. Nr. 37. z roku 1890).

W dniu 25. listopada 1899 r. zebrali się zaproszeni przez Wydział krajowy uczestnicy konferencyi w I-szej sali komisyjnej gmachu sejmowego *we Lwowie*, gdzie o godzinie 10-tej przed południem rozpoczęli obrady.

Obradom *przewodniczy* Członek Wydziału krajowego i szef Dep. III. 1. JWny P. *Mieczysław Onyszkiewicz.*

Obecni:

2. Odezwą c. k. Namiestnictwa z dnia 23. listopada 1899 r. L. 116.133 (LW. 79.774 ex 1899) delegowany reprezentant c. k. Rządu, c. k. Radca Namiestnictwa: Wny Pan *Bogumił Szeligowski.*

3. Pismem Komitetu *c. k. Towarzystwa rolniczego w Krakowie* z dnia 21. listopada 1899, L. 3.188 (LW. 78.701 ex 1899) mianowany delegat tegoż Towarzystwa: Wny P. Dr. *Adam Krzyżanowski.*

4. Pismem Komitetu centralnego c. k. galicyjskiego *Towarzystwa gospodarczego we Lwowie* z dnia 23. listopada 1899, L. 2.094 (LW. 79.510 ex 1899), desygnowany delegat tegoż Towarzystwa: Wny P. *Tadeusz Langie.*

5. Prezes *krajowego Towarzystwa rybackiego* w Krakowie Wny P. Dr. *Ferdynand Wilkosz.*

6. Właściciel dóbr i gospodarstwa stawowego (rybnego) w Lubieniu wielkim JW. P. *Adolf br. Brunicki.*

7. C. k. inspektor rybactwa i dzierżawca I-go rewiru rybackiego „Skawy“: Wny P. Dr. *Zygmunt Fischer.*

8. Dzierżawca VI. rewiru rybackiego dorzecza Raby (Myślenice) Wny P. *Edward Klebert.*

9. Dzierżawca XI. i XII. rewiru rybackiego dorzecza Wisły i przełożony stowarzyszenia rybaków krakowskich (w Dębnikach): P. *Franciszek Onufry Sasorski.*

10. Referuje i protokołuje: Inżynier *Tadeusz Rozwadowski*, referent fachowy dla spraw rybackich przy Wydziale krajowym.

Obrady zagaja Przewodniczący. W dłuższem przemówieniu przedstawia Przewodniczący zgromadzonym, że liczne skargi gmin, korporacyi i pojedynczych obywateli kraju wnoszone tak do Sejmu jak i do Wydziału krajowego, jako też fakt, że stosunki rybackie dorzeczy, na których już wprowadzono ustawę o rybołostwie, nie polepszają się o tyle, jak tego oczekiwano, spowodowały Wydział krajowy do zajęcia się sprawą zbadania, w czem leżą przyczyny niedostatecznych rezultatów, osiągniętych przez wprowadzeuie ustawy. Badanie powodów skarg i zażaleń, jako też systematyczna kontrola rewirów rybackich wykazały, że przyczyny złego szukać należy nie tylko w tem, że ustawa rybacka nie jest dokładnie wykonywaną i że ludność nie przestrzega jej postanowień — ale także w tem, że ustawa sama ma braki, które uzupełnić należy. Gdy nadto uchwałą z dnia 10. lutego 1898 Wysoki Sejm polecił Wydziałowi krajowemu wypracować i przedłożyć wnioski na zmiauę przepisów karnych ustawy o rybołostwie, a komisye sejmowe dwukrotnie, bo w roku 1898 i 1899 zaznaczyły w sprawozdaniach swoich potrzebę zmiany i uzupełnienia niektórych przepisów ustawy, postanowił Wydział krajowy przedłożyć na najbliższej sesyi sejmowej wniosek na zmianę i uzupełnienie niektórych postanowień ustawy o rybołostwie z dnia 31. października 1887 r.

Nim jednak Wydział krajowy stanie z tą sprawą przed Wysokim Sejmem i nim poweźmie konkretne uchwały co do wniosków, z któremi przed Sejmem wystąpi, chciałby zasięgnąć opinii tych wszystkich sfer, które interesowane być mogą zmianą ustawy i dlatego zaprosił tak instytucye jak i poszczególne osobistości do wzięcia udziału w konferencyi dla zaopiniowania projektowanych zmian ustawy. Dziękując przybyłym w imieniu Wydziału krajowego za tak chętne uczynienie zadość zaproszeniu Wydziału krajowego, zawiadamia Przewodniczący zebranych, że dla ułatwienia prac Konferencyi przygotował Referent dla spraw rybackich przy Wydziale krajowym szereg wniosków obejmujących te zmiany ustawy, których przeprowadzenie korzystnie oddziałaćby mogło na urządzenie i podniesienie się gospodarstwa rybnego
·/. w naszych rzekach. Wnioski te dołączone ·/. do niniejszego protokołu a doręczone każdemu z zebranych, mają służyć li tylko do łatwiejszego zoryentowania się w przedmiocie obrad, przyczem Wydział krajowy nie chce zupełnie krępować uczestników konferencyi co do objawienia opinii także o innych sprawach ustawy rybackiej tyczących a nie objętych tymiż wnioskami.

Dalej zaznacza przewodniczący, że Wydział krajowy zajmie się sam wypracowaniem i wystylizowaniem zmian ustawy za pożyteczne uznanych, a prosi tylko zebranych na konferencyi o wydanie opinii, w jakim duchu należałoby odnośne zmiany ustawy przeprowadzić, aby rybactwu krajowemu silniejszą i skuteczniejszą ochronę prawną zapewnić.

Następnie dla zaznajomienia zebranych z przedmiotem obrad polecił Pzewodniczący odczytać przedłożone członkom konferencyi wnioski.

W dyskusyi ogólnej, jaka rozwinęła się po odczytaniu wniosków, zabiera najpierw głos Prezes Towarz. rybackiego p. Dr. *Wilkosz* i oświadcza

się zasadniczo przeciw jakimkolwiek zmianom ustawy. Ustawa zdaniem mowcy, jest dobrą, a małe braki, jakie posiada, nie są tej doniosłości, ażeby zmieniać trzeba było ustawę, wprowadzoną zaledwie od lat kilku. Każda zmiana ustawy, pociąga za sobą pewne zamieszanie pojęć — ludność przyzwyczaja się powoli do przepisów nowej ustawy — i każda zmiana przepisów powoduje to, że ludność opłacić musi mnóstwo kar, nim się nauczy, czego nie wolno, a co dozwolone. — Mowca sądzi przeto, że korzystniejby było nie poruszać sprawy zmiany ustawy — a raczej zastanowić się nad środkami, umożliwiającymi szybsze i dokładniejsze wprowadzenie tej ustawy i lepsze przestrzeganie jej postanowień.

Następnie zabiera głos p. br. Brunicki i wykazuje na szeregu przykładów, że o należyte przystrzeganie przepisów ustawy nikt się nie troszczy, choćby więc ustawa była jak najlepszą — to mimo to nie wpłynie na polepszenie stosunków, bo brak organów czuwających nad jej wykonaniem.

W zasadzie nie sprzeciwia się mowca zmianie tych postanowień ustawy, które okazały się niepraktycznemi — wyraża jednak wątpliwość, czy będzie możliwem podczas tej konferencyi, ułożyć definitywne wnioski zmiany ustawy.

P. *Ed. Klebert* przytacza powody wpływające na to, że rybostan rzek naszych podnieść się nie może. Kłusownicy rybaccy, niesumienni dzierżawcy rewirów, dziki spław drzewa, pokątni handlarze ryb są główną przeszkodą w podniesieniu się rybołostwa. Dzierżawca dbały o rozwój rybactwa, spotyka się także z wieloma innemi przeszkodami, utrudniającemi mu ochronę ryb przed wyniszczaniem, a między innemi przeszkodę taką stanowi zakaz tępienia zwierząt szkodliwych dla ryb, za pomocą broni palnej. W końcu żąda mowca, aby w drodze ustawodawstwa uznano Zimorodka (Alcodo ispida), Kosa wodnego (Cinclus aquatinus) i Mewy za zwierzęta szkodliwe dla ryb.

Następnie zabiera głos delegat c. k. Namiestnictwa, radca Szeligowski i oświadcza, co następuje:

„Poruszonej w przeczytanych przez p. referenta wnioskach zmiany „ustawy rybackiej, a w szczególności tych jej części, które mają związek „z podziałem wód krajowych na rewiry rybackie, nie uważam na razie, „ze stanowiska administracyjnego za wskazaną. Gdy bowiem „dotychczas zaledwie połowa wód podzieloną została na rewiry — a czynność „ta, pomimo norm już utartych, wymaga zawsze jeszcze wiele czasu, to przy „wprowadzeniu zmian w ustawie, czynności te musiałyby się jeszcze znacznie „opóźnić, a nadto ucierpiałaby na tem jednolitość postępowania, które dla „wszystkich wód krajowych winno się opierać na tych samych zasadach. Spra„wa utworzenia rewirów rybackich, oraz tok tworzenia takowych przedstawia „się w obecniej chwili, jak następuje“.

„I. Wydzierżawiono dotąd prawo rybołostwa w dorzeczach: *Wisły*, „*Skawy*, *Dunajca z Popradem i Białą*, *Raby i Bugu*.

„II. Dla podziału dorzecza *Soły* na rewiry rybackie wydano edykt „stanowczego rozgraniczenia rewirów jeszcze w roku 1893, wskutek jednak „zażaleń wniesionych przeciw temu edyktowi poleciło c. k. Ministeryum rol„nictwa przeprowadzić nowy podział, co sprawę tak przeciągło, że dopiero „obecnie reskryptem z dnia 15. października 1899 L. 101.281 polecono sta„rostwom przeprowadzić licytacye na dzierżawę prawa rybołostwa w tem do„rzeczu.

III. „W dorzeczu Wisłoki ogłoszono edyktem z dnia 10. listopada „1898 L. 94.632 stanowczy podział rewirów rybackich, a wniesione przeciw „temu podziałowi rekursa przesłano do rozstrzygnięcia c. k. Ministerstwu „rolnictwa (relacyą c. k. Namiestnictwa z dnia 20. października 1899 L. 66.548).

IV. „W dorzeczu Stryja przeprowadzono już prawomocny podział „tej rzeki na rewiry rybackie — jako też przeprowadzono już licytacyę na „wydzierżawienie prawa rybołostwa w tych rewirach, a odnośne akta odesłano „reskryptem z dnia 20. października 1899 L. 97.546 do zaopiniowania c. k. „Inspektorowi rybactwa.

V. „Edyktèm z dnia 15. listopada 1899 L. 66.676 ogłoszono stanowczy „podział dorzeczy Prutu i Czeremosza na rewiry rybackie. Termin do „wniesienia rekursów upływa dnia 31. grudnia 1899.

VI. „Dla dorzecza Sanu z Wisłokiem przedłożył p. Inspektor ry„bactwa po przeprowadzeniu dochodzeń w odnośnych starostwach, projekt tym„czasowego podziału na rewiry rybackie. Projekt ten otrzymało Namiestnictwo „w dniu 15. listopada 1899 do L. 114.875. Edykt w tej sprawie ogłoszonym będzie „w najkrótszym czasie.

VII. „Projekt podziału Dniestru ze Strwiążem na rewiry ry„backie odesłano dnia 25. marca 1899 L. 20.855 poszczególnym starostwom, „celem przeprowadzenia dochodzeń na miejscu, a termin przedłożenia odno„śnych sprawozdań upływa z dniem 30. listopada 1899.

VIII. „Reskryptem z dnia 20. marca 1899 L. 16.136, 16.137, 16,138 „i 16.139, poleciło c. k. Namiestnictwo Inspektorowi rybactwa ułożenie projektu „podziału dorzeczy *Styru*, *Świcy*, *Łomnicy i Bystrzycy złotej i czarnej* a gdy „projekt ten nadejdzie, przystąpi Namiestnictwo do podziału tych dorzeczy „w tym porządku, jak powyżej wymieniono.

IX. „Pozostają jeszcze dorzecza Gniłej Lipy, Złotej Lipy, „Strypy, Seretu i Zbrucza, co do których nie poczyniono żadnych za„rządzeń. Dorzecza te zostaną w swoim czasie podzielone na rewiry rybackie „w porządku powyżej podanym“.

Przewodniczący wyjaśnia raz jeszcze, że w obecnych obradach nie chodzi o stylizacye poszczególnych paragrafów ale o wyrażenie opinii co do projektowanych przez referenta rybactwa zmian, ewentualnie o przedstawienie dalszych wniosków co do zmian ustawy, gdyby to uznano za potrzebne, a na podstawie tych opinii Wydział krajowy zajmie się wypracowaniem wniosków konkretnych.

W końcu wyjaśnia Referent, że Wydział krajowy wskutek polecenia Wysokiego Sejmu musi na najbliższej sesyi przedstawić wniosek co do zmiany niektórych postanowień ustawy, wobec tego należy rozstrzygnąć, czy lepiej ograniczyć się do rozpatrzenia tych tylko postanowień, których zmiany Wysoki Sejm wyraźnie zażądał, czy też zarazem wprowadzić do ustawy te zmiany, względnie usunąć z niej wszystkie te braki, jakie dotychczasowem doświadczeniem zostały stwierdzone.

Większość uczestników konferencyi zgadza się z wywodami referenta, wskutek czego zarządza przewodniczący *dyskusyę szczegółową* nad pojedyńczymi wnioskami.

1. Referent przedstawia zebranym, że postanowienia §. 3 ustawy określające definicyę tych wód, które uważać należy za koryta i zbiorniki sztuczne, a które za naturalne, są tak stylizowane, że na podstawie tego paragrafu nie podobna oznaczyć, czy zbiornik wody utworzony na naturalnym korycie rzeki przez sztuczne spiętrzenie wody (staw dziki) zaliczyć należy do kategoryi

zbiorników sztucznych, czy do zbiorników naturalnych, a to niejasność postanowień ustawy bardzo szkodliwie oddziałać może na sprawę podziału wód wschodniej części naszego kraju na rewiry rybackie. Sprawę tę możnaby załatwić w ten sposób, aby dodać do *§. 10* ustawy ustęp, w którym by zaznaczono, że stawy „dzikie“ nie należy wcielać do rewirów rybackich, a to analogicznie do postanowień drugiego ustępu §. 14. ustawy o rybołostwie dla *Krainy* z dnia 18. sierpnia 1888. (Dz. ust. kr. z roku 1890 Nr. 16) i dla *Iliryi* z dnia 17. września 1894 r. (Dz. ust. kr. z roku 1897 Nr. 16), który brzmi:

> Von der Einbeziehung in die Pachtreviere sind jedoch, nebst den aus dem §. 10 sich ergebenden Ausnahmen auch diese in einem See oder Teich mündenden Gewässer (§. 36) soweit ausgenommen, als deren Bewirschaftung, auf die Bewirtszaftung des Sees oder Teiches selbst von Einflus ist und die Besitzer der Fischereirechte in diesen Strecken zugleich auch im See oder Teiche ein Fischereirecht haben;

albo przez wprowadzenie do ustawy następujących dodatków:

do §. 3.: Wedle tych postanowień uważać należy zbiorniki wody (stawy, jeziora) utworzone przez spiętrzenie wody płynącej w naturalnym jej korycie i wywołany tem spiętrzeniem zalew brzegów rzeki za zbiornik naturalny.

a do §. 9.: Określone w §. 3. stawy i jeziora, (zbiorniki naturalne), wraz z tą przestrzenią rzeki, na której obecnie właściciel stawu wykonuje (posiada) prawo rybołostwa, uważać należy przy tworzeniu rewirów rybackich za samoistne okręgi gospodarcze i jako takie stanowić mają oddzielne rewiry.

P r z e c i w projektowanym przez referenta zmianom oświadcza się najpierw prezes Tow. rybackiego p. dr. W i l k o s z, zaznaczając, że postanowienia §. 3. są zupełnie jasne i uzupełnienia nie potrzebują.

Następnie zabiera głos p. dr. F i s c h e r i zaznacza, że postanowienia §. 3. są wprawdzie niejasne i że nie można na podstawie tychże orzec, do jakiej kategoryi wód należy staw „dziki“, dotąd jednak przy tworzeniu rewirów rybackich omijano tę trudność przez wyłączanie wód, na których znajdywały się stawy ze związku wód rewirowych, a to na podstawie §. 9. ustawy. Postępując w ten sposób i w przyszłości, można obejść się bez zmiany §. 3. ustawy. Następnie podnosi p. dr. Fischer obawy, aby przez wprowadzenie dodatku do §. 9. ustawy nie doprowadzić do tego, że każdy właściciel choćby najmniejszego stawku żądać będzie utworzenia dlań oddzielnego rewiru. Z tych powodów oświadcza się p. dr. Fischer p r z e c i w proponowanym do §§. 3. i 9. zmianom.

PP. br. *Brunicki* i *Langie* oświadczają się za wnioskiem referenta, wskazując, że usunięcie niedokładności ustawy jest zawsze dobre, bo każda ustawa powinna być zupełnie jasną.

Również za wnioskiem oświadcza się p. dr. Krzyżanowski, proponuje jednak, aby w proponowanym dodatku do §. 9 słowa:

> „uważać należy“ zastąpić słowami „uważać może c. k. Namiestnictwo“, przez co pozostawi się Namiestnictwu możność nie tworzenia rewirów z takich wód, które nie nadają się do tego.

W końcu wyjaśnia R e f e r e n t, że proponowane zmiany ustawy odnosić się mogą tylko do takich stawów, które leżą na wodach mających z natury swej określone ustawą warunki do wcielenia ich do rewirów rybackich. Wody

nie nadające się do tworzenia z nich rewirów będą mogły być i po przeprowadzeniu proponowanej zmiany §§. 3. i 9. wyłączone z wód rewirowych. Właściciele drobnych stawków mogą raczej starać się oto, by wód ich do rewiru nie wcielać, bo włączenie stawów do rewiru włożyłoby na właścicieli pewne ciężary, których dziś nie mają, obawy przeto podniesione co do tego przez p. Inspektora rybactwa nie dadzą się uzasadnić. Na poprawkę proponowaną przez p. dr. Krzyżanowskiego zgadza się referent.

Po ukończeniu dyskusyi konstatuje przewodniczący, że przeciw wnioskowi oświadczyli się p. dr. Fischer i Wilkosz, zaś za wnioskiem p. dr. Krzyżanowski (z uwzględnieniem proponowanej poprawki) p. Langie i p. br. Brunicki.

---

2. Następnie omawia Referent obowiązujące dziś postanowienia §. 7. ustawy o odszkodowaniu uszczerbku w zarobku zawodowych rybaków, i wnosi, aby do §. 7. dodać ustęp następujący:

Od obowiązku tego wynagrodzenia uszczerbku zarobku zawodowych rybaków uwolnić się mogą właściciele prawa rybołostwa przez oddanie rybakowi bezpłatne i dożywotnie prawa rybołostwa na pewnej określonej parceli wodnej. Wyznaczenie miejsca i rozściągłości parceli rybakowi oddanej nastąpić ma w drodze orzeczenia c. k. politycznej władzy powiatowej.

Analogiczne przepisy znajdują się w ustawach o rybołostwie innych krajów koronnych jak w ustawie o rybołostwie dla Krainy (§. 6.) dla Illiryi (§. 7.) dla Moraw (§. 7.) dla Austryi górnej (§. 6.), na co referent zwraca uwagę zebranych.

Przeciw wprowadzeniu tej zmiany w ustawie oświadczają się PP. dr. Wilkosz, dr. Fischer, br. Brunicki, Klebert, Langie, i dr. Krzyżanowski, co Przewodniczący konstatuje, zarządzając zarazem dyskusye nad następnym wnioskiem.

3. Referent przedstawia konferencyi potrzebę zmiany §§. 9, 20, 21 i 22 ustawy omawiających podział wód na rewiry rybackie, ogłoszenie tego podziału i rozdział dochodów z rewirów między właścicieli prawa rybołostwa, a to w ten sposób, aby w przyszłości:

a) podział wód na rewiry rybackie przeprowadzała polityczna władza krajowa na podstawie wniosku Wydziału krajowego (albo za zgodą Wydziału kraj.). W razie niezgodności zdań rozstrzyga Ministeryum rolnictwa.

b) w edyktach podziału wód na rewiry rybackie ogłaszanym był także udział każdego z właścicieli rybołostwa (wyrażony w procentach) w dochodzie uzyskanym przy wydzierżawieniu rewirów. Przy tem pozostawioną by być musiała właścicielom prawa rybołostwa możność (prawo) odwołania się do Ministeryum ewentualnie prawo dochodzenia swych pretensyi na drodze prawa.

c) ostateczny podział wód na rewiry rybackie ma być z chwilą prawomocności ogłaszanym w dzienniku ustaw krajowych.

Potrzebę tych zmian nzasadnia referat jak następuje:

ad. A). Obecna ustawa przyznaje Namiestnictwu prawo przeprowadzenia podziału rzek kraju na rewiry rybackie. Przy całej czynności tworzenia

rewirów nie ma Wydział krajowy żadnej ingerencyi. Co najwyżej może Wydział krajowy wyrazić opinię co do dokonanego już podziału (tymczasowego lub stałego) opinię w niczem nie obowiązującą Namiestnictwo. Zarazem Wydział krajowy na podstawie §. 30. ma obowiązek prowadzić gospodarstwo na utworzonych rewirach — konieczną jest przeto rzeczą, aby ten, kto ma gospodarstwo prowadzić, miał także wpływ na urządzenie tego gospodarstwa. Uchwalony w roku 1886 (d. 12/I.) pierwszy projekt ustawy o rybołostwie oddawał ustanowienie rewirów rybackich wprost Wydziałowi krajowemu, projekt ten jednak nie otrzymał Sankcyi — a gdy w roku następnym sprawa uchwalenia ustawy o rybołostwie ułożonej na podstawie przedłożenia rządowego weszła na porządek dzienny Wysokiego Sejmu, podniosła komisya rybacka, której projekt rządowy został przydzielony, jako ujemną stronę tegoj projektu między innemi i to:

„że projekt rządowy sprawę ustanowienia rewirów rybackich „porucza c. k. Namiestnictwu (§. 9.), nie wspomina jednak o siłach fa„chowych, któremiby c. k. Namiestnictwo w dokonaniu tego zdania rozpo„rządzać mogło. Obawiać się też należy, że c. k. Rząd centralny c. k. „Władzy krajowej do przeprowadzenia tego zadania przekazanego ustawą „potrzebnych nie użyczy środków, jak tego przy funduszach szkolnych „lub spółkach wodnych świeże są przykłady. (Spraw. Sejm. z r. 1886/87 „Aleg. 182).

Że obawy Komisyi sejmowej były uzasadnione, dowodzi tego fakt, że po latach 9-ciu od chwili ogłoszenia ustawy, mamy w kraju zaledwie 6 rzek (ściśle biorąc tylko 5 rzek), na których rewiry rybackie utworzono i rybołostwo wydzierżawiono. Jest rzeczą dyskusyi, w jaki sposób współudział przy podziale wód na rewiry rybackie ma być ustawowo Wydziałowi krajowemu zapewniony, W każdym jednak razie powinien on być tak unormowany, by Wydział krajowy mógł objawiać swą opinię przed dokonaniem podziału, a nie tak jak obecnie, dopiero po dokonanym już podziale.

ad. b). Sprawę podziału czynszu dzierżawnego uzyskanego z wydzierżawienia prawa rybołostwa pozostawia ustawa (§. 20) uprawnionym do rybołostwa (gminom i obszarom dwor.), którzy w drodze dobrowolnej ugody rozdział ten przeprowadzić mają. Jednakże właściciele rybołostwa nie mają zazwyczaj możności wypośrodkowania podstaw takiego rozdziału czynszu w stosunku do wartości prawa rybołostwa i temu przypisać należy, że dotąd rozdzielono czynsz dzierżawny dopiero w jednym powiecie, w innych zaś powiatach czynsze te składane są do depozytu sądowego. Takie jednak postępowanie przynosi wielką szkodę właścicielom rybołostwa, a szczególnie gminom, które dochodów z rybactwa używały na pokrycie wydatków gminnych. Gminy te pozbawione dochodu z rybactwa muszą podwyższać podatki (dodatki gminne), aby pokryć ubytek dochodu. Ale nie na tem koniec, bo nie dość, że dochodu swego nie dostaje gmina co roku, ale nadto chcąc w ogóle wydobyć pieniądze swoje z depozytu sądowego, musi przeprowadzić przeciw współwłaścicielom proces, przeprowadzić sądowe oszacowanie prawa rybołostwa i dopiero na podstawie wyroku dojść do swych pieniędzy — przyczem zazwyczaj koszta procesu będą większe jak czynsz kilkoletni.

Wobec tego każdy przyznać musi, że zarządzenie, któreby przynajmniej w połowie rewirów rozdział czynszu przeprowadziło, byłoby dobrodziejstwem dla ludności. Wprowadzenie projektowanej zmiany nie będzie dla Namiestnictwa zbyt trudnem, bo i dziś, przy tworzeniu rewirów, przeprowadzać się musi bardzo dokładne studya, które tylko w niektórych szczegółach uzu-

pełnione być muszą. W końcu w przypuszczeniu, że c. k. Rząd oświadczy się przeciw proponowanej zmianie, wskazuje referent na postanowienia *§. 14. ustawy o rybołostwie dla Austryi górnej* z dnia 2. maja 1895, (Dz. ust. kraj. z roku 1896 Nr. 32) w myśl których musi Namiestnictwo oznaczyć wartość prawa rybołostwa każdego z właścicieli rybołostwa.

ad c) Wskazuje referent na ogólnie odczutą potrzebę, aby podział rewirów rybackich dotyczący stosunków prawnych bardzo wielkiej liczby obywateli kraju był w ten sposób ogłaszany, aby w każdej chwili z łatwością znaleść było można odnośny prawomocny edykt, co możliwem będzie tylko wtedy, gdy podział rewirów ogłaszanym będzie w dzienniku ustaw krajowych.

W obszernej dyskusyi, jaka wywiązała się nad poruszonemi we wnioskach sprawami, zabrał najpierw głos p. Dr. *Wilkosz*, który w dłuższem przemówieniu wykazywał, że proponowane *ad a)* i *b)* wnioski przyczyniłyby się tylko do *opóźnienia* sprawy podziału rzek na rewiry rybackie a przez to oddziałałyby niekorzystnie na sprawę podniesienia rybactwa i z tych powodów oświadcza się mowca przeciw wnioskom pod *a)* i *b)* wymienionym, popierając natomiast wniosek *c)* jako bardzo pożądaną i pożyteczną zmianę ustawy.

Następnie zabiera głos p. br. Brunicki oświadczając się *za wnioskami* referenta. Mowca popiera prócz tego specyalnie wniosek *a)*, podnosząc słuszność żądania, by Wydziałowi krajowemu przyznano prawo współudziału w sprawie podziału rzek na rewiry rybackie.

Również p. Dr. Krzyżanowski popiera wnioski referenta, oświadczając się jednakże za tem, aby w proponowanej zmianie ustawy przyjęto stylizacyę wniosku *a)* w brzmieniu:

Podział rewirów rybackich ma nastąpić na wniosek Wydziału krajowego.

Zarazem zastrzega się mowca przeciw stylizacyi „*za zgodą* Wydziału“, jako też przeciw końcowemu ustępowi wniosku *a)*, w którym mowa o odwołaniu się do decyzyi Ministerstwa.

P. Dr. *Fischer* oświadcza się przeciw wnioskowi *b)*, motywując to tem, że gminy nie zgodzą się nigdy na ogłoszony w edyktach rozdział czynszu, wobec czego rozdział ten będzie musiał nastąpić na podstawie wyroku sądowego, proponowana więc zmiana przysporzyłaby władzom politycznym czynności a w zamian nie przyniosłaby korzyści, których spodziewa się wnioskodawca.

Wnioski referenta popiera następnie p. delegat *Langie*, wskazując na potrzebę przyznania Wydziałowi krajowemu wpływu na sprawę tworzenia rewirów rybackich, przychylając się zarazem co do stylizacyi do opinii p. Dr. Krzyżanowskiego.

P. *Edw. Klebert* podnosi, że nierozdzielone czynsze dzierżawne powinny być składane w kasach oszczędności, a zarząd nad tymi funduszami powinien mieć Wydział krajowy jako władza opiekuńcza majątków gminnych. Po wyjaśnieniach jednak udzielonych przez referenta i p. Dr. Wilkosza oświadcza p. Klebert, że podniesionej kwestyi nie stawia jako wniosku.

P. br. *Brunicki* dodatkowo wyjaśnia, że za podstawę do ocenienia wartości prawa rybołostwa gmin można wziąć we wielu wypadkach budżety gminne za pewien dłuższy przeciąg czasu a wówczas wypośrodkować można z całą dokładnością dochód gmin z prawa rybołostwa.

Po końcowem przemówieniu referenta, który wyjaśnia podniesione przez mowców wątpliwości, konstatuje przewodniczący, że przy dyskusyi oświadczyli się:

ad a) Za wnioskiem *a)* pp.: br. *Brunicki*, Dr. *Krzyżanowski* (z zastrzeżeniem) i *Langie*; przeciw temu wnioskowi p. Dr. *Wilkosz*.

ad b) Za wnioskiem *b)* pp.: br. *Brunicki*, Dr. *Krzyżanowski* i *Langie*; przeciw temu wnioskowi pp.: Dr. *Wilkosz* i Dr. *Fischer*.

ad c) Za wnioskiem: wszyscy uczestnicy konferencyi.

---

3. *a.* W sprawie zmiany §. 10. ustawy zabiera głos p. Klebert i wykazuje, jakie dotkliwe straty ponosi rybactwo przez to, że niesumienni właściciele i dzierżawcy młynów, tartaków i t. p. nagle pod jakimkolwiek pozorem osuszają młynówki i wybierają wszystkie ryby, które do młynówki wpłynęły. Dlatego sądzi mowca, *że lepiejby było, aby młynówki wyłączyć z rewiru a natomiast zmusić właścicieli młynówek do odgrodzenia gęstą kratą wód młynówki od wód rzeki (od wód rewiru).* W dyskusyi zabierają głos p. Dr. Wilkosz i p. br. Brunicki przeciw projektowanej zmianie, poczem referent wyjaśnia trudności w przeprowadzeniu takiego rygoru, przyczem wskazuje na postanowienia §. 51. ustawy, w myśl których powinien być dzierżawca rewiru rybackiego w pewnym terminie zawiadomionym o zamierzonem osuszeniu młynówki.

Po powtórnem przemówieniu wnioskodawcy, p. Dr. Wilkosza, p. Szeligowskiego i referenta *uznają* uczestnicy konferencyi *za wskazane zaznaczyć*, iż dla ochrony rybactwa przed szkodami wyrządzanemi przez osuszanie młynówek należy:

> odnieść się do władz politycznych i zażądać, aby na podstawie §. 51 wyznaczono posiadaczom młynówek termin, w którym zawiadomić muszą dzierżawcę o zamierzonem osuszeniu młynówki, jako też by na posiadaczy młynówek nakładane były surowe kary (kary porządkowe) za to, że nie zawiadomili we właściwym terminie dzierżawcy rewiru o zamierzonem osuszeniu młynówki, a to bez względu na to, czy przez osuszenie młynówki wyrządzili dzierżawcy szkodę czy nie.

---

4. Referent przedstawia dalszy wniosek co do projektowanej zmiany §. 11. ustawy, proponując, aby do paragrafu tego dodać ustęp:

> Właściciel rewiru własnego jest obowiązanym, na żądanie Namiestnictwa, przyjąć do swego rewiru i odpowiednio zagospodarować także wody sąsiednie, które same dla siebie nie mogą tworzyć odrębnego rewiru rybackiego.
>
> Za to obowiązanym będzie właściciel rewiru własnego płacić właścicielom rybołostwa na tych przyłączonych wodach rocznie pewne przez polityczną władzę powiatową oznaczone odszkodowanie.

Uzasadniając potrzebę proponowanej zmiany, podnosi referent, że dopiero wtedy nastąpić może uregulowanie rybołostwa, jeżeli nie będzie w kraju *wody rybnej*, którаby nie miała gospodarza — i którаby otwartą była dla rybołostwa dzikiego. Obecnie bardzo często zdarzyć się może, że z wodami rewiru własnego łączą się niewielkie przestrzenie wód rybnych, które z tytułu prawa własności nie mogą być włączone do rewiru własnego, ani też stanowić nie mogą oddzielnego rewiru dzierżawnego, bo są na to za małe — a dołączenie ich do rewiru dzierżawnego jest niemożliwe ze względu na położenie.

Dziś takie przestrzenie wód rybnych muszą być wyłączone ze związków rewiru i co za tem idzie, oddane na pastwę rybołostwa dzikiego, a przez to utrudnia się nadzwyczajnie walkę z kłusownictwem rybackiem, bo umożliwia się tak kłusownikom jak i handlarzom ryb tłumaczenie się, że ryby, z któremi ich przydybano, pochodzą z tej „wolnej" wody. Przez wprowadzenie proponowanego dodatku można wody takie włączyć do rewiru i to włączyć bez krzywdy właścicieli (gminy) bo za odpowiedniem odszkodowaniem.

W dyskusyi nad tym wnioskiem podnosi p. Dr. Wilkosz, że takie postanowienie ustawy byłoby dla rybactwa pożytecznem, lecz zdaniem jego proponowany dodatek sprzecznym jest z duchem ustawodawstwa, bo nakładałby na właścicieli rewirów własnych obowiązek świadczenia na rzecz osób trzecich, czego ustawa nie dopuszcza.

Wniosek referenta popiera gorąco p. br. Brunicki, wskazując na potrzebę takiego postanowienia ustawy. Zarazem proponuje mowca, by odpowiedni ustęp ustawy tak stylizować, aby sprawa pozostawioną była fakultatywnie w rękach Namiestnictwa.

P. Dr. Fischer oświadcza się przeciw wnioskowi, wskazując na trudności w wprowadzeniu w życie takiego postanowienia ustawy.

Również p. Szeligowski podnosi wątpliwości, czy proponowana przez referenta zmiana da się przeprowadzić.

W końcu wyjaśnia referent, że wniosek sam w stylizacyi referenta pozostawia Namiestnictwu wolność przydzielenia lub nieprzydzielenia pewnej wody do rewiru własnego, gdyż przyjęcie danej wody do rewiru nastąpić ma *„na żądanie Namiestnictwa"*. Następnie wykazuje referent, że ustawodawstwo rybackie innych krai koronnych posiada postanowienia identyczne z proponowanym przez referenta wnioskiem, które otrzymały już aprobatę Rządu. Dla przykładu przytacza referent §. 12. ustawy o rybołostwie dla Krainy z dnia 18. sierpnia 1888 r. (Dz. ust. kraj. Nr. 16. z roku 1890), który brzmi jak następuje:

> Der Besitzer eines Eigenreviers ist verpflichtet über Auftrag der politischen Landesbehörde auch jene benachbarten Fischwässer in sein Revier aufzunehmen, und mit demselben zu bewirtschaften, welche für sich allein weder ein Eigenrevier noch mit Rücksicht auf ihre Lage den Bestandtheil eines zusammengelegten (Pacht-): Reviers (§. 14.) zu bilden geeignet sind.
>
> Hiefür hat der Besitzer des Eigenreviers den betreffenden Fischereiberechtigten eine jährliche Entschädigung zu zahlen, deren Betrag von der politischen Bezirksbehörde in Ermangelung eines ander weitigen Uebereinkommens und wenn nicht besondere Verhältnisse die Annahme eines anderen Masstabes rechtfertigen, nach Massgabe des Pachtschillings festzustellen ist, welcher auf ähnliche Wasserstrecken in Pachtrevieren der Umgegend entfällt.

Zarazem zaznacza referent, że *określenie rewiru własnego* w ustawie dla Krainy (§. 11.) jest identyczne z określeniem tego rewiru w naszej ustawie (§. 11.).

Ostatecznie wyrażają zebrani zgodnie opinię, że wprowadzenie proponowanego dodatku byłoby bardzo pożądanem, lecz zarazem wyrażają wątpliwość, czy wobec ogólnych zasad prawnych, będzie to dopuszczalnem.

Po skonstatowaniu wyniku dyskusyi nad proponowanym dodatkiem do §. 11. zarządza przewodniczący dyskusyę nad dalszym wnioskiem referenta.

---

5. Referent wskazuje zebranym, że dotychczasowa praktyka wykazała' iż dowolny wybór dzierżawców rybołostwa bez względu na wysokość ofiarowanego czynszu dał dotąd jak najgorsze rezultaty, a gminy poniosły z tego powodu dość znaczne szkody. Referent zaznacza, że dotąd nie ma żadnej miary na to, aby z góry powiedzieć, iż ktoś będzie lepszym dzierżawcą a inny gorszym, a oddanie dzierżawy za czynszem bardzo niskim tam, gdzie można było uzyskać czynsz znacznie wyższy, jest powodem, że włościanie w akcie tym widzą rozmyślne pokrzywdzenie ludności włościańskiej i gmin na korzyść protegowanych jednostek, co nabiera wszelkiej cechy prawdopodobieństwa, gdy szczęśliwi dzierżawcy poddzierżawiają swój rewir ze zyskiem tym, którzy także o dzierżawę się ubiegali — i wyższy czynsz ofiarowywali. Referent sądzi przeto, że uniknęłoby się dużo złego, gdyby wydzierżawiano prawo rybołostwa *temu, kto oferuje największy czynsz dzierżawny*, a równocześnie rozciągnięto jak najściślejszą kontrolę nad dzierżawcami.

Mimo dowolności wyboru nie można się i dziś ustrzedz, by handlarze ryb nie dzierżawili rewirów rybackich, bo jeźli nie dzierżawią je wprost, to dzierżawią je pod obcem nazwiskiem.

Następnie podnosi referent korzyści podawania w ogłoszeniach licytacyi ceny wywołania i wysokości wadyum. Podstawą do oznaczenia ceny wywołania może być przy pierwszem wydzierżawieniu rzeczywista wartość prawa rybołowstwa oznaczona orzeczeniem rzeczoznawców, a przy następnych licytacyach czynsz dzierżawny opłacany w poprzednim okresie dzierżawy.

Ustanowiony ustawą okres dzierżawny na lat 10 okazał się przy pierwszem wydzierżawieniu za długi. Ludzie nie wiedząc jak po wprowadzeniu ustawy ułożą się stosunki rybackie, boją się wiązać się na czas dłuższy, z drugiej zaś strony rewir oddaje się przy pierwszej licytacyi w bardzo niepewne ręce i dlatego sądzi referent, że lepiejby było wydzierżawiać rewir na lat 6, a następnie w miarę uregulowania się stosunków rybackich przedłużyć okres dzierżawny na lat 10.

W końcu zaznacza referent, że ustawa wyrządza krzywdę właścicielom rybołostwa, usuwając ich zupełnie od wykonywania prawa rybołostwa i nie dając im z tytułu własności pierwszeństwa przy dzierżawie rewirów. Referent sądzi przeto, że tak ze względów sprawiedliwości, jak i ze względów na rozwój rybactwa, wskazanemby było, przez odnośną zmianę ustawy umożliwić właścicielom rybołostwa tworzenie stowarzyszeń lub spółek dla wykonywania rybołostwa na wspólny rachunek w danym rewirze, jak *to dopuszcza ustawa o rybołostwie dla Moraw* z dnia 6. czerwca 1895 r. (Dz. ust. kraj. z r. 1896 Nr. 62) określając w §. 16. sposób i warunki tworzenia takich stowarzyszeń.

Wobec naprowadzonych motywów wnosi referent, aby §. 15. ustawy zmienić w tym duchu, by w przyszłości postanawiał, że:

a) Prawo rybołostwa wydzierżawia polityczna władza powiatowa najwięcej oferującemu.

b) Ogłoszenie licytacyi podawać winno obok innych warunków dzierżawy także cenę wywołania i wysokości wadyum.

c) Czas trwania dzierżawy ograniczyć na lat 6 z tym dodatkiem, że na wniosek Wydziału krajowego może Namiestnictwo przedłużyć ten czas na lat 10.

d) Właściciele prawa rybołostwa w rewirze mogą w terminie przez Starostwo wyznaczonym zawiązać stowarzyszenie dla prowadzenia gospodarstwa rybnego na wspólny rachunek na całej przestrzeni odno-

śnego rewiru. Stowarzyszenie to musi mieć statut przez władze polityczne zatwierdzony a odpowiadający wymogom określonym w drodze rozporządzenia Namiestnictwa. Stowarzyszenia rewirowe w kilku sąsiednich rewirach połączyć się mogą w jedno stowarzyszenie.

W razie utworzenia się Stowarzyszenia właścicieli w danym rewirze, rewir ten nie będzie wydzierżawiany przez c. k. Starostwo, jednakże Namiestnictwu przysługiwać będzie prawo odebrania stowarzyszonym prawa wykonywania rybołowstwa, jeżeli okaże się, że Stowarzyszenie nie prowadzi gospodarstwa rybnego odpowiednio do przepisów ustawy i wymogów racyonalnej hodowli ryb.

W dyskusyi, jaka rozwinęła się nad tymi wnioskami, zabrał najpierw głos p. Dr. Fischer i oświadczył się jak najbardziej stanowczo przeciw wnioskowi referenta, by rewiry rybackie wydzierżawiano najwięcej dającemu (wniosek *a*), a to dlatego, że postanowienie takie ustawy uniemożliwi wyłączenie od dzierżawy handlarzy ryb, którzy z reguły ofiarowują przy licytacyi najwyższe czynsze, przez co dzisiejsi rybacy zejdą do roli najemników pracujących u tych handlarzy za lichem wynagrodzeniem.

Również przeciw temu wnioskowi (*a*) oświadczają się pp.: Dr. Krzyżanowski, Klebert, Sasorski i Dr. Wilkosz.

Następnie w dłuższem przemówieniu popiera p. Dr. Wilkosz wniosek referenta co do umieszczenia ceny wywołania w ogłoszeniach licytacyi (wniosek *b*), natomiast sprzeciwia się zasadniczo wnioskowi (*c*) co do proponowanej zmiany czasu dzierżawy, zgłaszając równocześnie wniosek:

aby postanowienia §. 15. zmienić o tyle, by czasu dzierżawy bez ponownej licytacyi nie można było przedłużyć na dalszych lat 10.

W końcu sprzeciwia się mowca dopuszczeniu właścicieli rybołostwa do wykonywania prawa rybołostwa (wniosek *d*), podnosząc, że utworzenie spółki dla wykonywania prawa rybołostwa na wspólny rachunek — w teoryi dobre — w praktyce przynieśćby musiało rezultaty ujemne, bo wedle wszelkiego prawdopodobieństwa uczestnicy spółki podzieliliby rewir między sobą na części i każdy dla siebie wykonywałby prawo rybołostwa, a przez to rewiry odnośne straciłyby ustawą określony charakter okręgów gospodarczych.

Za wnioskami referenta *a)* i *b)* oświadcza się następnie p. br. Brunicki, wykazując braki dotychczasowego sposobu wyboru dzierżawców rewirów rybackich. System ten nie przyniósł dotąd i przynieść nie może żadnej korzyści, a natomiast wyrządził we wielu wypadkach dotkliwe szkody tak właścicielom rybołostwa (gminom) jak i samemu rybactwu. Jedyną miarą do ocenienia, czy oferta jest korzystna czy nie, powinna być wysokość czynszu ofiarowanego i zdaniem mowcy powinny rewiry rybackie wydzierżawiać się temu, który ofiaruje najwyższy czynsz dzierżawny. Zarazem zaznacza mowca, że nad dzierżawcami rozciągnąć należy jak najściślejszą kontrolę.

Przeciw wnioskowi *a)* i *c)* oświadcza się w zasadzie delegat p. T. *Langie*, jednakże podnosi, że rozgoryczenie ludności z powodu wydzierżawienia rewirów rybackich za czynszami niestosunkowo niskiemi może być zupełnie uzasadnione i dlatego sądzi, że należałoby koniecznie wpłynąć na Namiestnictwo, by przy wydzierżawianiu rewirów uwzględniało w wyższym niż dotychczas stopniu, wysokość ofiarowanego czynszu. Zarazem zaznacza mowca, że licytacye są często niedokładnie ogłaszane, a to we wielu wypadkach jest powodem, że do licytacyi staje mało oferentów. Następnie popiera mowca wniosek (*b*), aby w ogłoszeniach licytacyi umieszczać cenę wywołania.

W dalszej dyskusyi nad tymi wnioskami zabierali jeszcze głos p. p. Dr. Wilkosz, Dr. Fischer i br. Brunicki po czem referent wyjaśnia podniesione przez niektórych mowców wątpliwości, a po ukończeniu dyskusyi konstatuje Przewodniczący następujący wynik dyskusyi:

Co do wniosku *a*) przeciw wnioskowi oświadczyli się p. p. Dr. *Fischer*, Dr. *Wilkosz*, Dr. *Krzyżanowski*, *Klebert*, *Sasorski* i del. *Langie*. Za wnioskiem p. br. *Brunicki*.

Co do wniosku *b*) za wnioskiem oświadczyli się p. p. Dr. *Wilkosz*, *Langie* i br. *Brunicki*.

Co do wniosku *c*) przeciw wnioskowi oświadczyli się p. p. Dr. *Wilkosz* i *Langie*.

Co do wniosku *d*) przeciw oświadczył się p. Dr. Wilkosz. Nadto zgłoszono samoistny wniosek Dra Wilkosza co do zmiany §. 15. ustawy.

---

6. W dalszym ciągu obrad przystąpiono do dyskusyi nad proponowaną zmianą §. 18. ustawy. Referent przedstawia, że zakaz poddzierżawienia rewirów rybackich, bez zezwolenia c. k. Starostwa — jest zazwyczaj przyczyną tajnego poddzierżawienia — co uważa referent za bardzo szkodliwe dla rozwoju rybactwa. Lepiejby było może ułatwić poddzierżawę legalną, a za to uzyskać możność kontrolowania poddzierżawców. Dlatego proponuje referent:

aby §. 18. ustawy zmienić tak, by dzierżawca miał prawo rewir swój w całości poddzierżawić lecz o poddzierżawie zawiadomić musiałby starostwo w ciągu miesiąca.

Wnioskowi temu sprzeciwia się p. Dr. Wilkosz jak najbardziej stanowczo i proponuje wręcz przeciwną zmianę §. 18. tj.:

aby poddzierżawę bezwzględnie zakazać.

Wniosek p. Dra Wilkosza popiera p. del. Langie, dodając poprawkę, przyjętą przez wnioskodawcę:

aby nie tylko nie było wolno poddzierżawiać ale nadto aby nie było wolno ustanawiać pełnomocnika z prawem zarządu.

Przeciw woioskowi referenta, a za wnioskiem p. Dr. Wilkosza, oświadcza się także p. Dr. Fischer. P. *Sasorski* wyjaśnia, że poddzierżawa częściowa wód leżących w pewnem większem oddaleniu od głównych wód rewiru, a przez to usuwających się niejako z pod nadzoru dzierżawcy, nie przynosi szkody rybactwu. Również przeciw wnioskowi referenta oświadcza się p. radca *Szeligowski*.

Przewodniczący konstatuje, że wniosok referenta nie znalazł poparcia i zarządza dyskusyę nad dalszym wnioskiem.

---

7. Referent przedstawia, że dzierżawcy rewirów rybackich nie zarybiają zupełnie rewirów rybackich, nie uznając korzyści, które z zarybiania osiągnąćby mogli. Dla zachęty więc dzierżawców do zarybienia administrowanych przez nich wód wyznaczają Wydziały rewirów rybackich w Austryi

dolnej premie (z funduszów uzyskanych z taks rewirowych), przeznaczoue dla gorliwych hodowców ryb. Dla dojścia do tego samego celu proponuje referent zmianę §. 22. ustawy o tyle:

aby Wydział krajowy miał prawo uwalniać od opłaty taks rewirowych tych właścicieli i dzierżewców rewirów rybackich, których działalność przyczynia się wybitnie do podniesienia gospodarstwa rybnego na wodach rewirowych.

Dla uzasadnienia swego wniosku powołuje się referent na analogiczne przepisy ustaw rybackich innych krai koronnych, jak n. p. na §. 22. ustawy o rybołostwie dla Illiryi z dnia 17. września 1894 (Dz. ust. kraj. z roku 1897 Nr. 16). w myśl których dopuszczalne jest takie uwalnianie od opłaty taks rewirowych.

Przeciw wnioskowi referenta oświadcza się Dr. Wilkosz i wyraża opinię, że §. 22. ustawy powinien zostać bez zmiany, a natomiast Wydział krajowy przez udzielanie premii wpływać powinien na obudzenie wśród dzierżawców zainteresowania się dla sprawy zarybienia rewirów.

Również przeciw proponowanej przez referenta zmianie §. 22. oświadcza się także p. Klebert, żądając zarazem, by paragraf ten zmienić w tym duchu:

aby na dzierżawców, którzy nie tylko rzek nie zarybiają, ale je wyrybiają, nałożyć wyższe taksy rewirowe i za uzyskane fundusze wody odnośne zarybiać.

W dyskusyi, która wyłoniła się nad wnioskiem p. Kleberta, zabierali głos p. p. Dr. Wilkosz, Dr. Fischer, radca Szeligowski i referent, poczem konstatuje Przewodniczący, że:

zgromadzeni zgadzają się na to, aby nie wprowadzać proponowanej przez referenta zmiany §. 22. ustawy, a natomiast doradzać Wydziałowi krajowemu, aby przez udzielanie premii zachęcał dzierżawców rewirów rybackich do zarybiania rzek.

Zarazem zażądać należy od c. k. Namiestnictwa, aby w razie skonstatowania złej gospodarki na rewirach rybackich unieważniano kontrakta dzierżawy na podstawie §. 16. ustawy.

Na tem przerwał przewodniczący o godzinie 2-giej minut 30. po południu obrady, odraczając dalszy ciąg konferencyi do godziny 5-tej po południu.

Po południu dnia 25. listopada 1899 o godzinie 5. zebrali się powyżej wymieni członkowie konferencyi z wyjątkiem p. br. Brunickiego, który z powodu koniecznej podróży nie mógł wziąć udziału w dalszych pracach konferencyi.

Przewodniczący zarządza dalszy ciąg dyskusyi szczegółowej, polecając referentowi przedstawić dalsze wnioski.

8. Referent podnosi, że przepisy ustawy (§§. 24 do 30) odnoszące się do rewirowych wydziałów rybackich w naszych stosunkach nie wejdą w życie przez długi jeszcze okres czasu. Obowiązki tych Wydziałów rybackich pełni obecnie Wydział krajowy na podstawie §. 30. ustawy, a ponieważ stan ten potrwa jeszcze długo, przeto referent sądzi, że byłoby wskazanem wyeliminować z odnośnych przepisów ustawy przepisy o wydziałach rewirowych — a wprowadzić w ich miejsce Wydział krajowy — przez co ustawa sama stałaby się o wiele jaśniejszą i zrozumialszą.

Następnie wykazuje referent krzywdę wyrządzoną przez ustawę właścicielom rybołostwa, których usunięto zupełnie od wpływu na administracyę rewirów rybackich. A przecież prawo rybołostwa na tych rewirach to część ich majątku, więc oni a nie kto inny powinni być w pierwszej linii powołani do czuwania nad tem, by majątek ich przez złą gospodarkę nie stracił na wartości. Referent sądzi przeto, że tak ze względu na dobro rybactwa jak i ze względów sprawiedliwości powinno się powołać właścicieli rybołostwa do współudziału w administracyi rewirów rybackich przez wprowadzenie do ustawy przepisów analogicznych do postanowień *ustawy o rybołostwie dla Austryi górnej* z dnia 2. maja 1895, (Dzien. ust. kr. z roku 1896 Nr. 32) a to §§. 15 i 17. Prócz powyżej wymienionych względów skłania referenta do proponowania odnośnej zmiany ustawy, także ogólnie odczuta potrzeba *powołania czynników miejscowych do współudziału w administracyi rewirów*, a to głównie dlatego, by w danym razie zasięgnąć można było opinii ludzi dobrze ze stosunkami miejscowymi obeznanych, a nadto osobiście w tem interesowanych, by gospodarstwo rybne na ich wodach należycie było prowadzone. Z tych to powodów stawia p. referent następujące wnioski:

Postanowienia §§. 24. do 30. ustawy zmienić o tyle, aby:

a) wyeliminować zupełnie z ustawy przepisy o rewirowych wydziałach rybackich, a w ich miejsce wprowadzić analogiczne przepisy o Wydziale krajowym, któryby miał ten sam zakres działania, jaki dzisiejsza ustawa przyznaje wydziałom rewirowym.

b) Prócz tego wstawić do ustawy następujące przepisy:

Na wniosek Wydziału krajowego, połączy polityczna władza krajowa, wedle krain rybnych i ogólnych potrzeb gospodarstwa, poszczególne rewiry rybackie w *okręgi rybackie.*

Wszyscy właściciele prawa rybołostwa w danym okręgu stanowią *Związek właścicieli okręgu rybackiego*, reprezentowany na zewnątrz przez przewodniczącego i wydział, a powołany do przedstawienia władzom wniosków i spostrzeżeń, mających na celu podniesienie gospodarstwa rybnego w danym okręgu, a mianowicie w sprawach zarybienia wód, utworzenia tarlisk ochronnych, ustanowienia lub zmiany przepisów ochronnych dla ryb, ułożenia warunków dzierżawy, przestrzegania ustawy rybackiej przez ludność i dzierżawców i t. d.

Sposób organizacyi i funkcyonowania Związków oznaczy rozporzędzenie c. k. Namiestnictwa.

Na pokrycie kosztów administracyi Związków, wyznaczyć może Wydział krajowy na prośbę związku z funduszu dla podniesienia rybactwa pewną kwotę, nie przenoszącą jednak 50% opłacanych w danym okręgu taks rewirowych.

W razie gdyby Związek nie mógł się ukonstytuować, wówczas może c. k. Namiestnictwo na wniosek Wydziału krajowego zamianować na pewien okres czasu *Zarządcę okręgu rybackiego*, któremu przysługiwać będą te same prawa, co związkowi. (Vide §. 22. ustawy o rybołostwie dla Austryi Górnej).

Przeciw wnioskom referenta oświadcza się najpierw p. dr. Wilkosz, zaznaczając, że uważa za niewłaściwe uniemożliwienie powstania ustawą określonych wydziałów rybackich. Zdaniem mowcy należałoby raczej dążyć do tego, aby przewidziane w ustawie rewirowe wydziały rybackie powołać do życia.

Sprzeciwia się także mowca dopuszczeniu właścicieli rybałostwa do administracyi rewirów rybackich, twierdząc, że z powodu obojętności ludności organizacya związków właścicieli przeprowadzić się nie da.

Przeciw wnioskom występuje także p. dr. Fischer, przyznaje jednakże, że właściciele prawa rybołostwa są pokrzywdzeni wyłączeniem ich od administracyi rewirów i stawia wniosek:

aby do Wydziałów rewirowych rybackich powołać oprócz dzierżawców właścicieli prawa rybołostwa w danym okręgu.

Mowca oświadcza się również za tem, aby Wydział krajowy, o ile stosunki na to pozwolą, zajął się aktywowaniem rewirowych wydziałów rybackich.

P. delegat Langie podnosi, że opinie w sprawach rybackich możnaby otrzymywać od Oddziałów (Rad) Towarzystw gospodarczych, które z wszelką pewnością odpowiedziałyby temu zadaniu, które referent we wniosku swoim wkłada na Związki właścicieli. Z tych powodów oświadcza się mowca przeciw wnioskowi *b*.

P. Klebert zaznacza, że opinię w sprawach rybackich mogłyby dawać także Wydziały powiatowe i stawia wniosek, aby Wydziały powiatowe powołać do współdziałania w administracyi rewirów rybackich.

Po ukończeniu wyczerpującej dyskusyi konstatuje Przewodniczący, że wedle objawionej w dyskusyi opinii oświadczają się uczestnicy konferencyi:

przeciw wnioskowi referenta, wyrażając zarazem życzenie, aby Wydział krajowy dążył do aktywowania Wydziałów rybackich, do *których dopuszczeni być winni właściciele prawa rybołostwa.*

---

9. Następnie przedstawia referent potrzebę uzupełnienia postanowień §. 58. ustawy tak, aby połów ryb w nocy był wzbroniony, ponieważ jednak istnieją rzeki, na których osobliwie w lecie ryb w dzień łapać nie można (n. p. na Wiśle) przeto referent sądzi, że należy pozostawić starostwom możność zezwalania na wyjątkowy połów ryb w nocy. W myśl tego stawia referent wniosek:

aby dodać do §. 58. następujący ustęp: Połów ryb w nocy bez względu na sposób połowu jest wzbroniony. Wyjątkowo może c. k. Starostwo na prośbę uprawnionego zezwolić na łapanie ryb w nocy, a to na pewnych przestrzeniach wód lub w pewnych porach roku, jeżeli Wydział krajowy potwierdzi, że wykonywanie rybołostwa w dzień jest utrudnionem.

Po dyskusyi, w której zabierali głos p. p. Dr. Wilkosz, Dr. Fischer, Sasowski i radca Szeligowski, konstatuje przewodniczący, że uczestnicy konferencyi

wyrazili opinię, aby nie wprowadzać proponowanej przez referenta zmiany ustawy, a natomiast zażądać od Namiestnictwa, aby na podstawie §. 62. zbroniło na pewnych przestrzeniach wód połowu ryb w nocy, jako też aby zbroniło w całym kraju połowu ryb przy świetle i połowu ryb ością.

---

9. W dalszym ciągu obrad przedstawia referent szkody wyrządzane rybactwu przez ustawiane laski, odjazki, ogródki i t. p. w korytach rzek (Dunajec i Poprad), jako też krzywdy wyrządzane przez to dzierżawcom rewirów górnych.

Pomijając błędną interpretacyę §. 59. ustawy, wedle której zezwalają c. k. Starostwa na zamknięcie laską całej szerokości łożyska wody (tam gdzie są dwa ramiona rzeki) przez co szkodliwe oddziaływanie odjazki znacznie się zwiększa, podnieść należy, że upilnowanie, aby dzierżawca rewiru a właściciel odjazki stosował się do postanowień ustawy jest w prost niemożliwem. Wobec tego proponuje referent, ażeby §. 59 ustawy zmienić jak następuje:

> Nie wolno do połowu ryb używać stałych przyrządów (lasek, odjazek, ogródków i t. p.) bez względu na materyał, z którego przyrządy te skonstruowano i bez względu na ich rozmiary.
>
> Wyjątkowo na prośbę uprawnionego, a za zgodą Wydziału rewirowego (Wydziału krajowego) może polityczna władza powiatowa udzielić pozwolenia na ustawienie i używanie stałych przyrządów do połowu ryb, jednakże przyrządy te nie mogą w żadnym razie sięgać poza połowę szerokości łożyska wody.

W dyskusyi zabiera głos najpierw p. dr. Wilkosz, popierając proponowaną przez referenta zmianę ustawy i wykazując szkodliwość odjazek. Zarazem mowca stawia wniosek:

> aby zezwolenie na odjazkę dopuszczalnem było tylko tam, gdzie chodzi o łów tarlaków potrzebnych do sztucznej hodowli ryb (łososi).

Przeciw wnioskowi referenta oświadcza się p. dr. Fischer, uzasadniając zdanie swoje tem, że zakaz ustawiania lasek wyszedłby tylko na dobre rybakom węgierskim jakoteż rybakom w Królestwie polskiem, w poznańskim i na Pomorzu, bo łososie, którychby tu nie złowiono, oni by wyłapali. Następnie podnosi mowca, że w niektórych miejscach inaczej łapać łososi nie można jak na laski. Mowca zgodziłby się na zaostrzenie odnośnych przepisów lecz przeciwnym jest zasadniczemu zakazowi stawiania lasek. W końcu stawia mowca wniosek:

> aby stawianie lasek dozwolone było tylko na pewnych dorzeczach które władza polityczna oznaczy.

Po przemówieniu p. dra Fischera oświadcza dr. Wilkosz, że wobec naprowadzonych motywów *przyłącza się do opinii p. dra Fischera.*

W dalszej dyskusyi zabiera głos p. Klebert, popierając wniosek referenta. Tak samo za wnioskiem referenta oświadcza się delegat p. Langie.

W końcu referent uzasadnia raz jeszcze potrzebę wprowadzenia odnośnej zmiany przepisów ustawy i podnosi, że wśród dyskusyi wyłoniło się zdanie, że określenie §. 59., iż odjazka sięgać może tylko do *„połowy szerokości łożyska wody“*, nie jest dokładne i należałoby go zmienić w ten sposób, by ustawa dopuszczała ustawienie laski tylko *„do połowy głównego prądu rzeki“*. Następnie zaznacza referent, że w dyskusyi podniesiono potrzebę *markowania palem tego punktu łożyska wody, po za który laska sięgać nie może,* a to dla ułatwienia kontroli.

Po ukończeniu dyskusyi konstatuje przewodniczący, że przeciw wnioskowi referenta oświadczyli się pp. dr. Wilkosz i dr. Fischer, zaś za wnioskiem pp. Klebert i deleg. Langie.

---

11. Referent przedstawia następnie, że potrzeba koniecznie zwolnić gospodarzy stawowych i hodowców ryb, którzy prowadzą chów ryb w wodach zamkniętych i do rewiru niewłączonych od przestrzegania pewnych przepisów, jakie ustawa rybacka na nie wkłada, tak by ryby swoje dowolnie łapać, sprzedawać i przewozić mogli bez względu na porę i miarę ryb. Dlatego proponuje referent, aby dodać do §. 64 ustawy następujący ustęp:

Właściciele zakładów dla chowu ryb, (stawów, sadzawek i t. p.) prowadzący chów ryb w wodach zamkniętych i do rewiru nie włączonych mogą swoje ryby łapać, przewozić i sprzedawać tak na targach jak i w gospodach pod warunkiem, że pochodzenie ryb (przewożonych lub sprzedawanych) odpowiednim certyfikatem udowodnione zostanie.

Na wniosek ten zgadzają się wszyscy członkowie konferencyi.

---

11. *a*) Następnie p. radca *Szeligowski* wskazuje, że dotychczasowa praktyka przy karaniu kłusowników wykazała dotkliwy brak ustawy pod tym względem, że kłusownika lub rybaka przychwyconego przy połowie ryb w czasie ochronnym ukarać nie można, bo ustawa zakazuje tylko sprzedawanie i podawanie w gospodach ryb w czasie ochrony. Dlatego proponuje mowca, aby:

zmienić przepisy §. 54, §. 64 i artykułu VIII. rozporządzenia w ten sposób, aby oznaczonych gatunków ryb w pewnych czasach albo poniżej pewnej miary nie wolno było ani łapać, ani sprzedawać ani w gospodach podawać.

Na wniosek ten zgadzają się wszyscy uczestnicy konferencyi.

---

12. Następnie przedstawia referent wniosek zmiany §. 66. ustawy. Wniosek ten ma na celu ukrócenie nadużyć praktykowanych przez niewłaściwe wystawianie kart legitymacyjnych przeznaczonych dla personalu pomocniczego. W myśl tego wniosku zmieniłoby się w przyszłości wydawanie kart legitymacyjnych o tyle:

że zniesionem by było zupełnie wydawanie kart rybackich dla personalu pomocniczego, a natomiast Starostwa wydawałyby karty legitymacyjne dla dzierżawcy i jednego lub dwóch zastępców dzierżawcy w każdym rewirze, ewentualnie dla właściciela rewiru i jego zastępców. W razie poddzierżawy rewiru winien dzierżawca zwrócić swoje legitymacye, a Starostwo wyda poddzierżawcy inne karty opiewające na imię dzierżawcy i jego zastępców.

Po krótkiej dyskusyi, w której zabierali głos p. p. Dr. *Fischer*, Dr. *Wilkosz*, *Klebert* i *Sasorski*.

zgadzają się zebrani na konferencyi na proponowaną przez referenta zmianę ustawy, co Przewodniczący konstatuje.

---

13. Następnie przedstawia referent wniosek na zmianę 2-go ustępu §. 69. ustawy, by brzmiał jak następuje:

a) Polityczna władza krajowa wydaje rozporządzenia ustawą kompetencyi jej zastrzeżone za zgodą Wydziału krajowego.

b) Wrazie niezgodności zdań rozstrzyga Ministerstwo rolnictwa.

W dyskusyi nad tym wnioskiem zabiera głos p. Dr. *Wilkosz*, który sprzeciwia się formie proponowanej przez referenta zmiany ustawy, proponując:

aby w ustępie *a*) zamiast słów „za zgodą“ wstawić słowa „na wniosek“ ustęp zaś *b*) zupełnie wypuścić.

Na wniosek p. Dr. Wilkosza zgadzają się uczestnicy konferencyi, co Przewodniczący konstatuje.

---

14. W dalszym ciągu obrad przedkłada referent wniosek, aby do §. 79. ustawy dodać następujący ustęp:

Zwierzchność gminna i organa policyi targowej nie spełniające włożonych nań §. 79. obowiązków, będą za przekroczenie ustawy o rybołostwie karane przez polityczne władze grzywną.

W dyskusyi nad tym wnioskiem wyjaśnia p. radca Szeligowski, że zwierzchność gminną ociągającą się w spełnieniu jakiegokolwiek ustawą nałożonego obowiązku pociągnąć można do odpowiedzialności za nie wykonanie włożonego na nią obowiązków już na podstawie postanowień ustawy gminnej, wprowadzenie więc do ustawy o rybołostwie proponowanego przez referenta postanowienia uważa mowca za zbędne. Takie same zapatrywanie wyraża następnie p. Dr. Wilkosz, wobec czego referent cofa swój wniosek.

15. i 16. Następnie przedstawia referent dwa wnioski, które mają na celu wprowadzenie do ustawy takich postanowień, któreby umożliwiały skuteczniejszą akcyę przeciw kłusownictwu rybackiemu. Pierwszy ma na celu utrudnić kłusownikom sprzedaż kradzionej ryby — drugi przyspieszenie wymiaru kary na kłusownika.

Wnioski te brzmią:

a) Dodać do przepisów o policyi rybackiej następujący ustęp:

Polityczna władza krajowa może wydać rozporządzenie, mocą którego byliby obowiązani przekupnie ryb na targach mieć certyfikaty stwierdzające proweniencyę ryb sprzedawanych, a wystawiane przez uprawnionych do rybołostwa.

b) Zmienić §. 80. ustawy tak:

aby grzywny za przekroczenie ustawy rybackiej wymierzane były w granicach od 50 centów do 50 złotych, a w razie powtórzenia się przekroczenia do 100 złotych.

Przy zamianie grzywny na areszt liczy się każdą grzywnę do 5 zł. za 1 dzień aresztu, a przy grzywnach powyżej 5 zł. za każde 5 zł. jeden dzień aresztu.

Zarazem dodać do tego paragrafu ustęp:

Prawo orzeczenia i wymiaru kary należy w pierwszej instancyi do politycznej władzy powiatowej, która może jednak wydać mandat karny bez poprzedniego przesłuchania winnego. Jeżeli zasądzony w prze-

ciągu dni 8 wniesie rekurs przeciw zasądzeniu, wówczas postępowanie karne ma być prowadzone wedle zwyczajnego postępywania.

Zarazem zaznacza referent, że zmianę przepisów §. 80. proponuje się w porozumieniu z c. k. Rządem.

Po krótkiej dyskusyi, w której zabierali głos p. p. Dr. Fischer i radca *Szeligowski*, uznają zebrani pożyteczność proponowanych zmian ustawy i zgadzają się na wnioski referenta.

Na tem ukończono dyskusyę co do wniosków przedstawionych przez referenta, poczem otwiera Przewodniczący dyskusyę nad wnioskami uczestników konferencyi.

17. P. Ed. *Klebert* przedstawia, że straż drogowa, mostowa i rzeczna mogłaby we wielu wypadkach z korzyścią dla rybołostwa pełnić funkcye straży rybackiej i dlatego stawia wniosek:

aby obowiązki włożone w §. 79. na gminy, policyę targową i t. d. rozciągnąć także na straż drogową, mostową i rzeczną.

Po wyjaśnieniach p. radcy *Szeligowskiego* i Referenta oświadczają się zebrani za tem,

aby nie zmieniać §. 79. ustawy, a natomiast aby Wydział krajowy uzyskał u odpowiednich władz, by cała służba publiczna drogowa i wodna zaprzysiężoną była jako straż rybacka.

---

18. Następnie przedstawia p. *Klebert* wniosek, aby wprowadzić do ustawy rybackiej przepis, mocą którego:

ten, kto byłby dwa razy sądownie za kłusownictwo karany, byłby oddany pod nadzór policyjny — jakoteż, aby mu zabronionem było wałęsanie się nad brzegami rzek a przydybany nad rzeką musiałby poddać się rewizyi, czy nie ma przy sobie dynamitu, rybiej trutki i t. p.

W dyskusyi zabiera głos p. *Szeligowski* i wyjaśnia, że obostrzenia tego rodzaju wydać może w każdym wypadku sędzia przy wydaniu wyroku orzekającego karę, nie byłoby jednak właściwem umieszczać takie przepisy w ustawie o rybołostwie.

Zebrani podzielają zapatrywanie p. radcy Szeligowskiego.

Na tem wyczerpano temat obrad.

Następnie zabiera głos p. Dr. Wilkosz i w imieniu krajowego Towarzystwa rybackiego wyraża Wydziałowi krajowemu podziękowanie i uznanie za zajęcie się tak ważną dla rybactwa sprawą. Zarazem prosi mowca przewodniczącego, aby protokół obrad konferencyi przesłać Towarzystwu rybackiemu (w 500 egz.) dla dołączenia go do czasopisma Towarzystwa.

Przewodniczący obiecuje uczynić zadość życzeniu prezesa Towarzystwa rybackiego.

W końcu podnosi przewodniczący, że Wydział krajowy dokłada wszelkich starań, aby podnieść w kraju gospodarstwo rybne. Zarazem dziękuje przewodniczący zebranym za tak chętne wzięcie udziału w obradach, które wyjaśniły niejedną wątpliwą kwestyę i dostarczyły Wydziałowi krajowemu cennego materyału do oceniania potrzeb kraju pod względem ustawodawstwa dla ochrony ryb.

Na tem zamyka przewodniczący obrady o godzinie 8. minut 50 wieczór.

We Lwowie dnia 25. listopada 1899.

Przewodniczący:
Onyszkiewicz m. p.

Referent:
Inż. Tadeusz Rozwadowski m. p.

WNIOSKI

co do projektowanych zmian i uzupełnień w ustawie o rybołostwie z dnia 31. października r. 1887 (dz. u. kr. z r. 1890 Nr. 37.) przedłożone w dniu 25. listopada 1899 r. do zaopiniowania Konferencyi, — urządzonej w myśl uchwały Rady Wydziału krajowego z dnia 14. listopada 1899 LW. 76.651.

Dep. III. Wydziału krajowego przedstawia zebranym na Konferencyę do zaopiniowania wniosek na zmianę i uzupełnienie niektórych postanowień ustawy rybackiej z dnia 31. października 1887 a to w następujących punktach:

1. §. 3. Dodać do §. 3. ustawy następujący ustęp:
„Wedle tych postanowień uważać należy zbiorniki wody (stawy, „jeziora) utworzone przez spiętrzenie wody płynącej w naturalnym „jej korycie i wywołany tem spiętrzeniem zalew brzegów za zbiornik „naturalny.“

§. 9. Zarazem dodać do §. 9. ustęp:
„Określone w §. 3. stawy i jeziora wraz z tą przestrzenią „rzeki, na której obecnie właściciel stawu wykonuje prawo rybołostwa, uważać należy przy tworzeniu rewirów rybackich za samoistne „okręgi gospodarcze i jako takie stanowić mają oddzielne rewiry.“

2. §. 7. Do §. 7. dodać ustęp:
„Od obowiązku tego wynagrodzenia uszczerbku w zarobku „zawodowych rybaków uwolnić się mogą właściciele prawa rybołostwa „przez oddanie rybakowi bezpłatnie i dożywotnie prawa rybołostwa „na pewnej określonej parceli wodnej. Wyznaczenie miejsca i rozciągłości parceli rybakowi oddanej nastąpić ma w drodze orzeczenia „c. k. politycznej władzy powiatowej.“

3. §§. 9., 20., 21., 32.
Postanowienia paragrafów obok podanych, a omawiających podział wód na rewiry rybackie, ogłoszenie tego podziału i rozdział dochodów z rewirów między właścicieli prawa rybołostwa zmienić w ten sposób:

a) Podział wód na rewiry rybackie przeprowadza polityczna władza krajowa na podstawie wniosku Wydziału krajowego (albo za zgodą Wydziału krajowego).
W razie niezgodności zdań rozstrzyga Ministeryum rolnictwa.

b) W edyktach podziału wód na rewiry rybackie ogłaszanym ma być także udział każdego z właścicieli rybołostwa (wyrażony w procentach) w dochodzie uzyskanym przy wydzierżawieniu rewirów. (Tu pozostawionem być musi właścicielom rybołostwa prawo odwołania się do Ministeryum ewentualnie prawo dochodzenia swych pretensyi na drodze prawa).

c) Ostateczny podział wód na rewiry rybackie ma być z chwilą swej prawomocności ogłaszanym w dzienniku ustaw krajowych.

4. §. 11. Dodać do §. 11.

„Właściciel rewiru własnego jest obowiązanym na żądanie Namiestnictwa przyjąć do swego rewiru i odpowiednio zagospodarować także wody sąsiednie, które same dla siebie nie mogą tworzyć odrębnego rewiru rybackiego.

Za to obowiązanym jest właściciel rewiru własnego płacić właścicielom rybołostwa na tych przyłączonych wodach rocznie pewne przez polityczną władzę powiatową oznaczone odszkodowanie."

5. §. 15. Przepisy §. 15. określające sposób wydzierżawienia prawa rybołostwa w rewirach dzierżawnych zmienić, jak następuje:

a) Prawo rybołostwa wydzierżawia polityczna władza powiatowa w drodze publicznej ofertowej licytacyi najwięcej ofernjącemu.

b) Ogłoszenie licytacyi podawać winno obok innych warunków dzierżawy także cenę wywołania i wysokość wadyum.

c) Czas trwania dzierżawy ograniczyć na lat 6. — z tym dodatkiem, że na wniosek Wydziału krajowego może Namiestnictwo przedłużyć czas ten na lat 10.

d) Właściciele prawa rybołostwa w rewirze mogą w terminie przez Starostwo wyznaczonym zawiązać Stowarzyszenie dla prowadzenia gospodarstwa rybnego na wspólny rachunek na *całej* przestrzeni odnośnego rewirn.

Stowarzyszenie to musi mieć statut przez władze polityczne zatwierdzony. Wymogi statutu określi rozporządzenie Namiestnictwa.

W razie utworzenia się takiego Stowarzyszenia w pewnym rewirze, rewir ten nie będzie wydzierżawiany przez c. k. Starostwo.

Stowarzyszenia rewirowe utworzone w kilku sąsiednich rewirach mogą połączyć się w jedno stowarzyszenie.

Prawo wykonywania rybołostwa może być stowarzyszeniu orzeczeniem Namiestnictwa odebrane, jeżeli okaże się, że Stowarzyszenie nie prowadzi gospodarstwa rybnego odpowiednio do przepisów ustawy i wymogów racyonalnej hodowli ryb.

6. §. 18. — Zmienić o tyle, aby:
dzierżawcy przysługiwało prawo poddzierżawy rewiru pod warunkiem *zawiadomienia* w ciągu miesiąca Starostwa o zaszłej poddzierżawie

7. §. 22. — Zmienić o tyle,
aby Wydział krajowy miał prawo uwalniać od opłaty taksy rewirowej tych właścicieli i dzierżawców rewirów rybackich, których działalność przyczynia się wybitnie do podniesienia gospodarstwa rybnego na wodach rewirowych.

8. §§. 24. do 30. — Zmienić o tyle,
aby wyeliminować zupełnie z ustawy przepisy o rewirowych wydziałach rybackich — a w miejsce ich wprowadzić Wydział krajowy

LW. 17.320/1900.

We Lwowie dnia 10. marca 1900.

Alleg. 51

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie sprzedaży parcel gruntowych, należących do obszaru dworskiego w Dublanach.

Wysoki Sejmie!

Leon i Władysław Niemiłowicze, prawonabywcy Jadwigi Ibjańskiej, właścicielki fabryki sadzy drukarskiej w Dublanach, wnieśli do Wydziału krajowego ofertę na kupno przyległych do fabryki parcel gruntowych folwarku dublańskiego L. kat. 1105, 1106 i 1107 w łącznym obszarze 6·85 ha, a to w zamiarze zużytkowania na szerszą skalę torfowisk do celów fabrycznych.

Wymienione parcele stanowią oddzielną enklawę lichych łąk torfiastych, położoną wśród łąk włościańskich w odległości 2 km. od folwarku, skutkiem czego administracya folwarku łąki te wydzierżawia włościanom.

Według opinii Administracyi folwarku w Dublanach sprzedaż wymienionych powyżej parcel gruntowych nie przyniesie żadnego uszczerbku gospodarstwu folwarcznemu, raczej uprości administracyę.

Gdy także sejmowa Komisya gospodarstwa krajowego w swem sprawozdaniu o kraj. zakładach dublańskich za r. 1898 orzekła, że byłoby wskazanem pozbyć się pól na Karwatach, zupełnie oddzielonych od głównego kompleksu gruntów folwarku, Wydział krajowy mniema, że przy nadarzającej się sposobności należy przyjąć korzystną ofertę Leona i Władysława Niemiłowiczów i z tego powodu wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm zezwala na sprzedaż z obszaru dworskiego w Dublanach pod Lwowem, będącego własnością kraju, parcel gruntowych L. kat. 1105, 1106 i 1107 w łącznym obszarze 6·85 ha i na wydzielenie tych parcel z ciała tabularnego obszaru dworskiego w Dublanach.

2. Sejm upoważnia Wydział krajowy do sprzedania wyżej wymienionych parcel za cenę, jaką uzna za odpowiednią wartości i do zawarcia kontraktu kupna i sprzedaży z tem zastrzeżeniem, że należytość za sporządzenie kontraktu i należytości prawne ma ponieść strona kupująca.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

St. Badeni w. r.

Sprawozdawca:

Mieczysław Onyszkiewicz w. r.

Członek Wydziału krajowego.

LW. 17.901/1900.

We Lwowie dnia 14. marca 1900.

Aleg. 52

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o użyciu funduszów, uzyskanych przez sprzedaż: 1. części realności zwanej Szumanówka we Lwowie L. K. 466⁴/₄. 2. realności byłego krajowego składu publicznego we Lwowie pod L. K. 560²/₄ i 845²/₄.

Wysoki Sejmie!

I. Uchwałą z dnia 16. maja 1893 r. powziętą w załatwieniu sprawozdania komisyi gospodarstwa krajowego w tym przedmiocie, upoważnił Wysoki Sejm Wydział krajowy do sprzedania części realności zwanej „Szumanówka", położonej pod l. k. 466⁴/₄ we Lwowie a mianowicie tej części ogrodu tej realności, która była c. k. szkole weterynaryi dla jej celów zbędną i niepotrzebną.

Uchwała ta uzyskała zatwierdzenie cesarskie w Najwyższem postanowieniu z dnia 27. sierpnia 1894, o czem Wydział krajowy został odezwą c. k. Prezydyum Namiestnictwa z dnia 24. października 1894 l. 9446/94 zawiadomiony.

Wydział krajowy podjął wobec tego starania, mające na celu sprzedaż rzeczonej realności pod warunkami dla funduszu krajowego jak najkorzystniejszymi. O bezowocności tych starań przez czas dłuższy, bo aż do miesiąca lipca 1897 zdawał Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi sprawę w corocznych sprawozdaniach z swych czynności, gdzie szczegółowo przedstawiał trudności, na jakie realizacya powyższej uchwały Wysokiego Sejmu natrafiała. Uchwałą z dnia 26. czerwca 1897 LW. 39.240, jak to przedstawiono w sprawozdaniu z czynności Wydziału krajowego za r. 1896/7. (Al. 2. sprawozdania stenogr. z III. Sesyi VII. peryodu sejmowego str. 24.), ogłosił Wydział krajowy publicznie zamiar sprzedaży wspomnianej realności, wzywając mających chęć kupna do wniesienia ofert po dzień 30. lipca 1897 r. Z pięciu, względnie 6, ofert, (jedna bowiem wniesiona została dodatkowo) uznał Wydział krajowy za najkorzystniejszą ofertę dra Zdzisława Marchwickiego, który ofiarował cenę 38.000 zł., biorąc na się obowiązek poniesienia wszelkich kosztów sporządzenia kontraktu i opłaty należytości stemplowej i skarbowej od przeniesienia własności. Po utworzeniu z części realności Szumanówka, będącej przedmiotem sprzedaży osobnego ciała hipotecznego (Nr. 874 wykazu hipot. księgi gruntowej dla IV. dzielnicy m. Lwowa) i przeniesienia na to ciało reszty pożyczki hipotecznej Banku krajowego, jaka na realności Szumanówka ciężyła, tak, że realność Szumanówka zajęta

przez c. k. Szkołę weterynaryi od ciężaru tej pożyczki uwolnioną została, zawarł Wydział krajowy z drem Marchwickim kontrakt kupna sprzedaży z dnia 1. grudnia r. 1897. W myśl tego kontraktu przejął nabywca obowiązek spłaty reszty pożyczki hipotecznej Bankowi krajowemu, która w chwili zawarcia kontraktu wynosiła kwotę 10.447 zł. 56 ct. a resztę ceny kupna, to jest kwotę 27.552 zł. 44 ct. wpłacił gotówką do Kasy Wydziału krajowego. Gotówka ta ulokowaną została na książeczce wkładkowej Banku krajowego, a w chwili zrealizowania tej książeczki, o czem niżej, wynosiła 27.945 zł. 53 ct w. a.

II. Uchwałą z dnia 9. lutego 1897 roku, powziętą w załatwieniu sprawozdania komisyi gospodarstwa krajowego o krajowych wolnych składach publicznych we Lwowie i Krakowie, upoważnił Wysoki Sejm Wydział krajowy „do sprzedania w całości lub w części realności, położonych we Lwowie pod l. k. 560 $^2/_4$ i 845 $^9/_4$ zajętych pod krajowy publiczny skład we Lwowie, a własność kraju stanowiących, skoro sprzedaż będzie mogła być dokonaną w sposób o ile możności najkorzystniejszy dla funduszu krajowego". Uchwała ta uzyskała zatwierdzenie cesarskie w Najwyższem postanowieniu z dnia 15. maja 1897 roku, o czem Wydział krajowy został zawiadomiony odezwą c. k. Prezydyum Namiestnictwa z dnia 31. maja 1897 r. L. 6059/pr.

O powodach, dla których sprzedaży powyżej wymienionych realności nie można było dokonać w ciągu lat: 1897 i 1898, zdał Wydział kraj. Wys. Sejmowi sprawę w corocznych sprawozdaniach swoich: „o zarządzie kraj. składów publicznych" za te lata (Al. 53 Sprawozd. stenogr. z III. sesyi VII. peryodu sejmowego i Al. 61. Sprawozd. stenogr. z IV. sesyi VII. peryodu sejmowego), tu więc w przedstawienie ich bliższe nie wchodząc, podajemy jedynie do wiadomości Wys. Sejmu, że po dłuższych rokowaniach z c. k. Dyrekcyą kolei państwowych we Lwowie, których dotyczące akta są każdocześnie do przejrzenia, postanowił Wydział kraj. sprzedać wspomniane realności Administracyi kolei państwowych za cenę 198.000 zł. w. a., a dotyczący kontrakt podpisany został przez Wydział kraj. i c. k. Dyrekcyę Kolei państwowych we Lwowie w d. 29. marca 1899, zatwierdzony zaś przez c. k. Ministerstwo Kolei w d. 7. kwietnia 1899 r. Wskutek tego nastąpiło w d. 9. i 10. maja 1899 r. protokolarne oddanie realności w posiadanie c. k. Kolei państwowych a w dniu 23 maja 1899 r. wpłaciła c. k. Dyrekcya Kolei państwowych we Lwowie do kasy Wydziału kraj. umówioną cenę kupna w sumie 198.000 zł. Z sumy tej musiał Wydział kraj. pokryć przedewszystkiem w myśl kontraktu kupna sprzedaży połowę należytości prawnej, wymierzonej wezwaniem płatniczem c. k. Urzędu wymiaru należytości z d. 28. kwietnia 1899 r. (LW. 34.244/99) w sumie 7.425 zł., zatem kwotę 3712 zł. 50 ct.; dalej opłatę stempla na kwit wydany na otrzymaną cenę kupna, która to opłata wyniosła 618 zł. 75 ct.; a wreszcie szereg wydatków administracyjnych w łącznej kwocie 487 zł. 99 ct., przypadłych w r. 1899 do pokrycia z poz. 254. Rubr. XV.: „Krajowy Skład publiczny we Lwowie", w której na r. 1899 nic nie preliminowano w wydatkach, a w której dochód ze zwrotu przyznanego w uiszczonych podatkach wyniósł prócz ceny kupna w kwocie 198.000 zł., kwotę 35 zł. 44 ct.

Rachunek zatem poz. 254. Rubr. XV. krajowy skład publiczny przedstawiał się po sprzedaży realności tego składy jak następuje:

A. W dochodach:

1. Uzyskana cena realności . . .	198.000 zł.	— ct.
2. Zwrot nadpłaconego podatku . . .	35 „	44 „
Razem .	198.035 zł.	44 ct.

B. W wydatku:

1. Połowa należytości prawnej . . .	3.712 zł.	50 ct.
2. Stemple na kwit na cenę kupna . .	618 „	75 „
3. Drobne wydatki administracyjne . .	487 „	99 „
Razem .	4.819 zł.	24 ct.

Przewyżka zatem dochodu dała kwotę: 193.216 zł. 20 ct.

Kwota ta była wynikiem sprzedaży realności składu kraj we Lwowie, a gdy Skład ten tudzież Skład w Krakowie założony był funduszem uzyskanym z pożyczki zaciągniętej w r. 1889, w myśl uchwały Wys. Sejmu z d. 16. października 1888, w Towarzystwie Wzajemnych Ubezpieczeń w Krakowie, w kwocie 400.000 zł., z której to pożyczki spła-

canej w myśl umówionego przy zaciągnięciu planu umorzenia pozostawało w chwili sprzedania wspomnianej realności w kapitale jeszcze 284.380 zł. 68 ct., przeto Wydział kraj. zamierzał użyć powyżej wykazanej gotówki uzyskanej ze sprzedaży realności byłego składu na spłatę częściową tego długu. Spłaty takiej nie mógł Wydział krajowy dokonać bez zgodzenia się na to Towarzystwa Wzajemnych Ubezpieczeń w Krakowie, zastrzegło ono sobie bowiem, udzielając wspomnianą pożyczkę, spłatę jej w 50 ratach półrocznych od 1. stycznia 1889 r. biedz poczynających i możność odmówienia spłaty wcześniejszej. Pismem tedy z d. 18 kwietnia 1899 r. LW. 23282 odniósł się Wydział kraj. do Towarzystwa z zapytaniem, czy nie byłoby skłonnem zezwolić na spłacenie na poczet pożyczki jednorazowo kwoty 190.000 zł. i na rozłożenie spłaty reszty sumy dłużnej (94.380 zł. 68 ct.) na cały czas pierwotnego stosunku, to jest, na 29 rat półrocznych wedle dotychczasowego planu umorzenia z dotychczasowem oprocentowaniem, przy obciążeniu jedynie rat w kapitale i odsetkach, stósownem do zmienionej sumy długu. Odpowiedź Towarzystwa (LW. 46.432/99) wypadła odmownie a wobec tego polecił Wydział kraj. ulokowanie gotówki powyższej na rachunku bieżącym w Banku kraj.

Przedstawiwszy wyniki finansowe sprzedaży dwu realności, do których sprzedaży Wydział krajowy był upoważniony uchwałami Wys. Sejmu, wyniki streszczające się uzyskaniem sumy 231.609 zł. 29 ct., a po potrąceniu pożyczki ciężącej na realności wydzielonej z Szumanówki w sumie, jak wyżej wykazano, 10.447 zł. 56 ct., w gotówce: 221.161 zł. 73 ct., przystępuje Wydział krajowy do uzasadnienia zarządzeń, jakie wydał w sprawie użycia tej gotówki. Gotówka powyższa, jako uzyskana ze sprzedaży nieruchomego majątku krajowego, winna była wpłynąć do majątku zarodowego funduszu krajowego, względnie być użytą na odpowiednie powiększenie tego majątku. Nie brakło też potrzeby i sposobności użycia części uzyskanej gotówki w sposób odpowiadający temu jej charakterowi, jeszcze bowiem w ciągu roku 1898 to jest w rok po ukończeniu budowy i oddaniu do użytku skrzydła gmachu sejmowego, w którem pomieszczono krajowe Biuro melioracyjne, dał się czuć brak odpowiedniego pomieszczenia dla biur krajowego Biura kolejowego i biur technicznych Departamentu drogowego, a brak ten wkładał na Wydział krajowy obowiązek przygotowania się w najbliższej już przyszłości na konieczne powiększenie gmachu sejmowego przez odpowiednią dobudowę skrzydła. Toczące się wówczas rokowania o sprzedaż realności byłego składu krajowego we Lwowie dawały Wydziałowi krajowemu nadzieję możności użycia uzyskanych ze sprzedaży funduszów na pokrycie wydatków budowy nowego skrzydła gmachu a jedynie fakt, iż na budowę tę w bezpośredniem połączeniu z gmachem sejmowym brakło odpowiedniego miejsca a dalej wzgląd na budżet krajowy i rokowania toczące się o sprzedaż realności, wstrzymywał Wydział krajowy od przedłożenia Wys. Sejmowi dotyczących wniosków, nie chciał bowiem Wydział krajowy przez przedłożenie przedwczesne sprawy tej do decyzyi Wys. Sejmu utrudniać funduszowi krajowemu nabycia jedynego w sąsiedztwie gmachu sejmowego położonego gruntu budowlanego, którego właściciel byłby niewątpliwie chciał korzystać z przymusowego położenia Wydziału krajowego, gdyby potrzeba budowy była już przez Wys. Sejm uznaną, a nie chciał też krępować się w rokowaniach o sprzedaż realności składu obowiązkiem rychłego przystąpienia do budowy. Wyczekujące stanowisko, jakie Wydział krajowy zajął z powyższych motywów w tej sprawie, okazało się trafnem, już bowiem w dniu 6. sierpnia 1898 (L. W. 48.601/98) wpłynęła do Wydziału krajowego oferta Galicyjskiego Banku kredytowego we Lwowie, właściciela gruntu przylegającego do prawego skrzydła gmachu sejmowego, od jego frontu, (z frontem ku ulicom Marszałkowskiej i Mickiewicza), w której Bank ofiarował się grunt ten sprzedać funduszowi krajowemu za cenę 66.500 zł. za złożeniem zaliczki ewentualnie, w razie nie dojścia do skutku kontratku, zwrotnej po dzień 1. marca 1899 r. Zważywszy, że nie kupienie tego, jedynego gruntu budowlanego w bezpośredniem sąsiedztwie gmachu sejmowego, byłoby uniemożliwiło wszelkie dalsze rozszerzenie gmachu sejmowego, już wówczas uznane za potrzebne a w miarę dalszego rozwoju agend Wydziału krajowego w niedalekiej przyszłości nieodzowne i konieczne; zważywszy dalej, że cena oferowana była ze względu na ówczesne ceny gruntów budowlanych we Lwowie i położenie gruntu nie wygórowaną; zważywszy wreszcie, że warunek pozwalający na zawarcie kontraktu dopiero w odleglejszym terminie dozwalał Wydziałowi krajowemu ukończyć korzystnie rokowania nawiązane z c. k. Dyrekcyą Kolei państwowych w sprawie sprzedaży realności Składu i zasiągnięcie aprobaty Wys Sejmu, — postanowił Wydział krajowy uchwałą z d. 9. września 1898 r. (LW. 48.601/98) ofertę powyższą przyjąć i polecił wypłacić Galicyjskiemu Bankowi kredytowemu wstępną zaliczkę w sumie

40.000 zł. Na wypłatę tę użył Wydział krajowy gotówki uzyskanej ze sprzedaży części realności „na Szumanówce“, która wraz z narosłemi odsetkami wynosiła: 27.945 zł. 53 ct. a resztę brakującą w kwocie: 12.054 zł. 47 ct., pokrył z zapasów kasy.

Tak stała sprawa w chwili obrad Wys. Sejmu w roku zeszłym. Wydział krajowy mimo poczynionych wstępnych kroków mających na celu nabycie gruntu dla ewentualnego rozszerzenia gmachu sejmowego, nie mógł Wys. Sejmowi przedstawić w roku zeszłym wniosku uchwały upoważniającej do budowy skrzydła nowego i zakupna gruntu, ani bowiem nie uzyskał jeszcze ceny kupna za realność składu, ani nie miał przygotowanych planów i kosztorysów budowy, ani wreszcie mógł i chciał zasadniczo wobec położenia finansów krajowych i spodziewanego na r. 1900 wzrostu deficytu do pokrycia dodatkami do podatków przekładać Wys. Sejmu wniosków w sprawie przyszłej budowy. Wydział krajowy postanowił zatem sprawę budowy odroczyć do chwili, kiedy finanse krajowe na podjęcie tego wydatku pozwolą a nie chcąc stracić sposobności korzystnego nabycia gruntu koniecznego pod zamierzoną w przyszłości budowę, zawarł w d. 10. marca 1899 kontrakt kupna i sprzedaży z Galicyjskim Bankiem kredytowym, którym to kontraktem za cenę 66.500 zł. nabył grunt pod l. konskrypcyjną 717 A. dzielnica II. we Lwowie, objęty wykazem hipotecznym L. 653/II ksiąg gruntowych m. Lwowa na własność funduszu krajowego. Uchwałą c. k. Sądu krajowego cywilnego we Lwowie oddział II. z d. 11. marca 1899 do L. 2.044 został fundusz krajowy zaintabulowany jako właściciel wspomnianego gruntu, a uchwałą z d. 13. marca 1899 LW. 16.412 polecił Wydział krajowy wypłacić sprzedającemu grunt Bankowi resztę ceny kupna w kwocie: 26.500 zł., który to wydatek pokryto tymczasowo z zapasów kasowych, podobnie jak i wymierzoną od kontraktu należytość prawną w kwocie: 2.078 zł. 12½ ct.

Wydatki zatem połączone z kupnem omówionego gruntu wyniosły:

a) cena kupna	66.500 zł.
b) należytość prawna	2.078 zł. 12½ ct.
Razem	68.578 zł. 12½ ct.

Na pokrycie zaś tego wydatku powiększającego majątek zarodowy funduszu krajowego, wydano:

a) resztę z ceny kupna Szumanówki z procentami w kwocie . , . . .	27.945 zł. 53 ct.
b) z zapasów kasy	40.632 zł. 59½ ct.
Razem j. w. .	68.578 zł. 12½ ct.

Uzyskawszy w d. 23. maja 1899 r., jakto wyżej nadmieniono, cenę kupna realności byłego składu kraj. we Lwowie w sumie netto 193.216 zł. 20 ct., postanowił Wydział krajowy zwrócić kasie wydatek pokryty z zapasów kasowych w kwocie 40.632 zł. 59½ ct. z tej sumy, należącej do majątku zarodowego tak, że po pokryciu tego wydatku została gotówka uzyskana z sprzedaży składu w kwocie 152.583 zł. 60½ ct, w. a

Gotówkę tę jako część majątku zarodowego należałoby ulokować w papierach, oczekując, ażby czy to przy sposobności budowy nowego skrzydła gmachu sejmowego, czy to w inny sposób mogła być użytą zgodnie z swym charakterem majątku zarodowego. Wydział krajowy wstrzymywał się z decyzyą w tej mierze do chwili zestawienia preliminarza budżetu krajowego na rok 1900, a gdy zestawienie to wykazało, że mimo możliwie najdalej posuniętej oszczędności w wydatkach, mimo usunięcia z preliminarza nawet niektórych z takich wydatków, które z mocy uchwał Wysokiego Sejmu winny były być w nim zamieszczone, mimo podniesienia dodatków do podatków do tej wysokości, w jakiej je pobierano w r. 1894, to jest przed dokonaniem konwersyi długów krajowych, zawsze jeszcze pozostawał nie pokryty deficyt w kwocie około 150.000 zł., postanowił Wydział krajowy, pragnąc w preliminarzu utrzymać równowagę budżetową i nie dopuścić przekroczenia granicy wymiaru dodatków, pobieranych w r. 1894 wstawić kwotę 152.583 zł. w preliminarz dochodów funduszu krajowego, w Rubr. XVII. poz. 71. f), zastrzegając oczywiście zwrot tej sumy do majątku zarodowego funduszu krajowego, skoro tylko stan finansów dozna oczekiwanej poprawy przez dopuszczenie krajów koronnych do udziału w podatkach konsumcyjnych, względnie przez zezwolenie na pobór krajowych dodatków

do tychże podatków. Unikając przez wprowadzanie tej kwoty do dochodów funduszu krajowego w r. 1900 deficytu w budżecie kraju, względnie unikając konieczności podwyższenia dodatków krajowych jeszcze o $1^1/_2$ centa, kosztem jedynie czasowego odłożenia budowy gmachu lub lokacyi tej sumy w papierach oprocentowanych, sądzi Wydział krajowy, że należycie spełnił obowiązek czuwania nad tem, by sił opodatkowanych w kraju oszczędzać, i w tem przekonaniu ma zaszczyt, opierając się na powyższem przedstawieniu rzeczy przedłożyć Wysokiemu Sejmowi wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Srawozdanie Wydziału krajowego o użyciu funduszów uzyskanych przez sprzedaż 1. części realności zwanej Szumanówką we Lwowie l. k. $466^4/_4$. 2. realności byłego kraj. składu publicznego we Lwowie ll. kk. $560^2/_4$ i $845^2/_4$ przyjmuje Sejm do wiadomości.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
St. Badeni w. r.

Sprawozdawca:
Mieczysław Onyszkiewicz w. r.
Członek Wydziału krajowego.

LW. 19.489/1900.

We Lwowie dnia 20. marca 1900.

Alog. 53

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o zarządzie krajowym Składem publicznym połączonym ze składem wolnym w Krakowie.

Wysoki Sejmie!

Na wniosek Komisyi gospodarstwa krajowego i na podstawie przedłożonego przez nią sprawozdania (All. 155. Spraw. stenogr. z IV-tej Sesyi VII-go Peryodu Sejmu kraj.) raczył Wysoki Sejm na posiedzeniu swem z dnia 13. marca 1899 roku powziąść następującą uchwałę:

„Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o zarządzie krajowego Składu publicznego, połączonego ze składem wolnym w Krakowie tudzież o administracyi realności byłego Składu krajowego we Lwowie“.

W uchwale tej nie otrzymał Wydział krajowy żadnego polecenia, żadnych dyrektyw, o których wykonaniu miałby zdać obecnie Wys. Sejmowi sprawę, a wobec tego sprawozdanie niniejsze musi się ograniczyć do przedstawienia obrazu czynności administracyjnych Wydziału krajowego, dotyczących Składu w Krakowie.

Administracya tego przedsiębiorstwa w ciągu czasu od 1. grudnia 1899 po dzień wygotowania niniejszego sprawozdania fungowała normalnie, spełniając poruczone jej zadania prawidłowo tak, że Wydział krajowy nie widział potrzeby wydawania jakichkolwiek ważniejszych zarządzeń, wychodzących po za ramy zwykłych czynności, leżących w zakresie kontroli wykonywanej przez Władzę naczelną nad podporządkowanymi jej zakładami i ich organami. Dokonana w dniach 8—10. stycznia 1900 roku lustracya składu i urzędowania jego biura dała dowód zupełnie odpowiedniego prowadzenia tego przedsiębiorstwa i gorliwej pracy zajętych w biurze jego funkcyonaryuszy.

W gronie personalu biura Składów nie zaszły w ciągu wspomnianego czasu żadne donioślejsze zmiany, zaznaczamy więc tylko, że mimo wstawienia w budżet wydatków Składu, uchwalony przez Wys. Sejm na posiedzeniu z dnia 27. marca 1899 r., wydatku na płacę dla buchaltera w kwocie 750 zł., posady tej dotąd nie można było obsadzić. Komunikując Dyrekcyi Składu wspomniany budżet z wezwaniem, by się ściśle doń w wydatkach stosowała, wezwał ją zarazem Wydział krajowy reskryptem z dnia 18. kwietnia 1899 LW. 28.308, by zajęła się wyszukaniem odpowiedniej osobistości na posadę buchaltera. Mimo starań Dyrekcyi w tej sprawie nie powiodło się pozyskać odpowiednio fachowo wykształconej siły, którąby za wspomniane wynagrodzenie podjęła się obowiązków buchaltera.

W obec tego utrzymano dotychczasowy stan rzeczy, to jest zatrzymano pracownika, buchhalterycznie wykształconego, który będąc urzędnikiem w jednej z krakowskich instytucyi finansowych, wolne godziny wieczorne, za odpowiedniem wynagrodzeniem, (znacznie niższem niż wydatek preliminowany na płacę buchhaltera), spędza w biurze Składu i prowadzi główne księgi, kontrolując zarazem prowadzenie ksiąg przez innych funkcyonaryuszy. Zaoszczędzenie uzyskane w ten sposób w poz. 3. (płaca buchhaltera) budżetu wydatków pozwoliło Wydziałowi krajowemu, podwyższyć pobory praktykanta w biurze Składu z kwoty 75 koron (37 zł. 50 ct.) miesięcznie na kwotę 90 koron (45 zł.), wspomniany bowiem praktykant pracujący od lat 4 w biurze składu, stał się siłą użyteczną przez wrobienie się w sprawy swego zakresu działania. Podwyższenie to poborów nastąpiło uchwałą Wydziału krajowego z dnia 23. lutego b. r. LW. 12.052 a wobec powyższego przedstawienia rzeczy zbędna dodawać, iż nie powoduje podwyższenia w Rubr. I. wydatków: „Na koszta Zarządu i służby“ Składu.

Obok tych zmian postanowił Wydział krajowy nadto uchwałą z dnia 14. kwietnia 1899 roku LW. 23.941 nadać p. Widołdowi Onyszkiewiczowi, likwidatorowi Składu, prawo podpisywania firmy Składu w Krakowie, a to wspólnie z Dyrektorem Składu, p. Mieczysławem Starzewskim, względnie w razie choroby tego ostatniego, z magazynierem Składu, p. Janem Ortyńskim. Uchwałą c. k. Sądu krajowego, jako handlowego, w Krakowie z d. 6. maja 1899 r. L. cz. Firm. 252/94 XVII 2/90 została ta zmiana w rejestrze handlowym dla firm pojedyńczych tegoż Sądu wpisana.

Przedstawiwszy w ten sposób wszystkie zarządzenia dotyczące personalu biura składu, w czasokresie będącym przedmiotem niniejszego sprawozdania, przechodzimy do zaznaczenia ważniejszych, a budżetem Składu na rok 1899 nie objętych wydatków, które też dopiero w preliminarz budżetu Składu na r. 1900 wstawiamy, jakkolwiek potrzeba poniesienia ich zaszła już w ciągu roku ubiegłego. Jeden z takich wydatków spowodowało zepsucie się zwrotnicy kolejowej, umożliwiającej, przy jedynem połączeniu szynowem z dworcem kolei Ferdynanda, przesuwanie dostawianych do Składu wagonów na jeden lub drugi tor kolejowy doprowadzający je pod same magazyny. Naprawa zwrotnicy natychmiastowa była tedy konieczną a Wydział krajowy zawiadomiony o jej zepsuciu się, (istniała od roku mniej więcej 1870 a naprawianą była jedynie z chwilą nabycia przez Wydział krajowy dawnego składu galic. Banku dla handlu i przemysłu), postanowił uchwałą z dnia 26. września 1899 r. LW. 62.394 zarządzić gruntowną jej rekonstrukcyę tak, iżby odpowiadała dzisiejszej budowie wagonów i potrzebom ruchu w Składzie. Koszt tej rekonstrukcyi, obliczony przez biuro techniczne c. k. uprz. kolei im. ces. Ferdynanda, w myśl kontraktu z tą koleją istniejącego obowiązanej do wykonania tej roboty, wynosił 900 zł., Wydział krajowy więc uchwałą z dnia 26. września 1899 r. LW. 62.394 upoważnił Dyrekcyę Składu do zarządzenia wykonania tej budowy przez organa wspomnianej kolei i pokrycia powstałego stąd wydatku w sumie co najwyżej 900 zł. z dochodów bieżących Składu, w preliminarzu zaś budżetu na r. 1900 wstawia kwotę powyższą, jako wydatek nadzwyczajny, by tą stosunkowo znaczną inwestycyą nie zniweczyć równowagi w budżecie Składu na r. 1899 osiągniętej. Drugim podobnym wydatkiem było zakupno trieura z wentylacyą, fabryki Clayton i Schuttleworth, do czyszczenia pszenicy i żyta, wraz z osobnym cylindrem dla czyszczenia jęczmienia i owsa, odpowiednią oliwiarką (Steapera), korbą i t. d. Wydatek zarządzony został na żądanie stron, które się od Zarządu Składu koniecznie domagały trieurowania, zwłaszcza jęczmienia, i groziły odebraniem zapasów zboża a przeniesieniem ich do istniejących w Krakowie składów prywatnych. Wydatek połączony z zakupnem wspomnianych przyrządów wynoszący łącznie z kosztem transportu kwotę 978 zł., pokryty tymczasowo z bieżących dochodów Składu, wstawia Wydział krajowy z tych samych motywów, jak wyżej, w preliminarz Rubryki V. wydatków Składu na rok 1900, jako wydatek nadzwyczajny, a sądzi, że wkład ten nie spowoduje uszczerbku w budżecie wspomnianym, trieur bowiem wypłaca się bardzo dobrze. Wystarcza nadmienić, że kiedy w Rubr. II. poz. 9 a) dochodów „czyszczenie i wietrzenie“ w r. 1898 osiągnięto cyfrę dochodu w kwocie 2.200 zł. wedle zamknięcia rachunkowego za tenże rok, to dochód w tej pozycyi w r. 1899, w ciągu 11. miesięcy po zakupieniu trieura osiągnięty, wynosił: 2.986 zł., nadwyżka więc wynosiła 786 zł., a jeśli zważymy, że w r. 1899 ruch zboża w składzie był słabszym niż w roku poprzednim, to rentowność trieura tem wydatniej występuje.

Po za tymi dwoma wydatkami nie dokonał Wydział krajowy w r. 1899 żadnej znaczniejszej inwestycyi w krajowym Składzie w Krakowie, nie liczymy tu bowiem wydatku na przerobienie magazynu spirytusowego na zbożowy, gdyż wydatek ten pokryty był jeszcze w r. 1898 a wstawiona na ten cel w preliminarz budżetu na r. 1899 kwota 2100 zł. miała na celu jedynie rozłożenie znacznego wydatku na 2 lata. Zestawienie ostateczne rachunków tej budowy, której koszt preliminowany był na 4500 zł., wykazało nadwyżkę kosztów w kwocie 201 zł. 73 ct. i nadwyżkę tę, jak wykazuje przedłożone Wys. Sejmowi zamknięcie rachunków Składu w Krakowie za r. 1898, pokrył Skład z bieżących swych dochodów.

Przechodzimy z kolei do omówienia finansowego wyniku przedsiębiorstwa składu krajowego w Krakowie w roku 1898, co do którego przedłożone równocześnie, sprawdzone zamknięcie rachunkowe, daje podstawę, na której oprzeć się można. Dochody Składu preliminował Wydział krajowy na rok 1898 w sumie ogólnej 15384 zł., wydatki w sumie: 15741 zł., przewidziany więc preliminarzem niedobór wynosił 367 zł. Wedle zamknięcia rachunkowego wyniosły dochody w r. 1898: 18625 zł. 41 ct., przewyższyły więc preliminarz o 3241 zł. 41 ct., czyli okrągło 3242 zł., wydatki zaś wyniosły: 18798 zł. 78 ct., czyli były od preliminowanych wyższe o 3047 zł. 78 ct., niedobór więc wyniósł tylko: 173 zł. 37 ct. i był od preliminowanego korzystniejszym o: 193 zł. 63 ct., przyczem nadmienić należy, że z dochodów bieżących pokrył Skład niepreliminowane nadzwyczajne wydatki w kwocie 749 zł. 99 ct. tak, że faktycznie rok 1898 zamknięto nie tylko bez deficytu, ale z nadwyżką: 556 zł. 36 ct. Korzystny ten wynik przypisać należy głównie podwyższeniu się dochodu ze „Składowego“, (o 1531 zł.), i „z manipulacyi przy i towarach“ (o 1711 zł.) a więc znacznemu powiększeniu się obrotu w składach w ciągu roku 1898. Fakt ten, jak z jednej strony jest niezaprzeczenie dowodem sprzyjających konjunktur handlowych, tak znowu z drugiej strony dowodzi użyteczności krajowego Składu i zapoznania się szerokich kół handlarzy i producentów zboża z korzyściami, jakie im Skład dać może.

Cyfry illustrujące obrót zboża i towarów w Składzie 11 miesiącach roku 1898 podaliśmy do wiadomości Wys. Sejmu w zeszłorocznem sprawozdaniu, obecnie powtarzamy
Aleg. 1. 2. ten wykaz po koniec roku 1898 zestawiony, ·/.₁ przekładając zarazem ·/.₂ wykaz obrotu zboża i towarów z r. 1899. Całkowity obrót zboża i towarów w r. 1898 wynosił wedle tej tabeli 2842 wagonów, w r. 1899 spadł na 2316 wagonów. Wynik to niepomyślnych stosunków na światowym targu zbożowym i dowód przetrzymywania zboża na Składzie w oczekiwaniu poprawienia się cen.

Z okolicznością tą chwilowego zmniejszenia się obrotu i ruchu w składzie, która może trwać i w roku bieżącym, liczył się Wydział krajowy, układając preliminarz wydatków i dochodów Składu na r. 1900, ale zarazem liczył się także z możnością zmiany obecnej konjunktury handlowej a nadto z faktem, iż obecnie Skład krakowski rozporządza znaczniejszą powierzchnią w magazynach, niż w latach poprzednich, że więc ubytek dochodów w pozycyach związanych z ożywionym obrotem, jak: „wyładowanie“ i „załadowanie“ wagonów „czyszczenie i wietrzenie“, „wypożyczanie worów“ i t. p., może być do pewnego stopnia wyrównany powiększonym dochodem z „składowego“, intenzywniejszem wyzyskaniem robocizny i t. p. Po tej ogólnej uwadze, przystępujemy do uzasadnienia przedłożonego Wys. Sejmowi w sprawozdaniu Wydziału krajowego o budżecie krajowym na r. 1900 preliminarza krajowego Składu w Krakowie.

Rubrykę I, obejmującą koszta zarządu i służby, preliminowano w łącznej kwocie: 6000 zł., co w porównaniu z kwotą uchwaloną przez Wys. Sejm, w budżecie na r. 1899 daje podwyższenie wydatku o 270 zł., spowodowane wnioskiem podwyższenia płacy likwidatora Składu (poz. 2.) z 900 zł. rocznie na 1200 zł., a więc wydatkiem wyższym o 300 zł., którą to sumę obniża o 30 zł., proponowana w poz. 4 b. (dyurnista) oszczędność. Podwyższenie w pierwszej pozycyi proponowane na wniosek Dyrekcyi Składu, uzasadnione jest ważnością obowiązków likwidatora w całem wewnętrznem prowadzeniu interesów Składu i odpowiada jego stanowisku służbowemu w gronie personalu biura Składu, czemu nie odpowiada dotychczasowa płaca z tą posadą połączona, zwłaszcza, jeśli się weźmie w porównanie płacę magazyniera Składu i uwzględni, że tenże ma obok płacy 1000 zł. pomieszkanie dla siebie i rodziny, w naturze. Wniosek obniżenia wydatku na dyurnistę uzasadniony jest przedewszystkiem zmniejszonym ruchem w Składach, który powoduje, że do przyjmowania dyurnisty, czyli czasowo zajętego pracownika, wyjątkowo tylko uciekać się będzie potrzeba. Reszta pozycyi Rubr. I. preliminowaną jest w kwotach, odpowiadających budżetowi na r. 1899 uchwalonemu.

Rubrykę II: koszta administracyi preliminuje się w łącznej sumie 3870 zł. niższej od uchwalonej na r. 1899 o 130 zł. a w preliminowaniu poszczególnych pozycyi tej rubryki oparto się na wynikach ostatnich trzech lat, trzymając się wszędzie przeciętnej z trzechlecia 1896 — 1898, z wyjątkiem jedynie pozycyi 9 a. i b.) „Podatki", w której oparto się na wynikłości z r. 1898, przypuszczając nawet możebność podwyższenia się tego wydatku.

Wydatek w Rubryce III preliminowany, jest wydatkiem stałym wynikającym z umowy z c. k. Rządem, nie wymaga więc uzasadnienia.

Wydatek preliminowany w Rubryce IV. Koszta manipulacyi zbożowej, w łącznej sumie 6900 zł. jest niższym od wydatku uchwalonego w budżecie na r. 1899 w kwocie 7050 zł: o: 150 zł. a od wynikłości z r. 1898 w kwocie: 8099 zł. o 1199 zł. Obniżka ta jest wynikiem: 1) uwzględnienia prawdopodobnie mniejszego ruchu w Składzie w r. 1900, niż w r. 1898, 2) dokładanego przez Dyrekcyę Składu starania o należyte wyzyskanie robocizny, 3) zmniejszonego wydatku na wypożyczanie worków, który to wydatek w r. 1898 uczynił 1208 zł., a obecnie wobec zaopatrzenia składu w worki, pozostałe po magazynie we Lwowie, się nie powtórzy.

Wydatki nadzwyczajne objęte w Rubryce V.: zakupno trieura i naprawa i rekonstrukcya zwrotnicy, zostały już wyżej omówione w niniejszem sprawozdaniu i należycie usprawiedliwione.

Suma wydatków zwyczajnych preliminowanych wynosi: 17070 zł. jest zatem niższa o: 10 zł. od sumy preliminowanej na r. 1899, w dziale zaś wydatków nadzwyczajnych wynosi: 2046 zł. jest więc od preliminowanej na r. 1899 kwoty: 2268 zł. niższą o: 222 zł. Łączna suma wydatków zwyczajnych i nadzwyczajnych wynosi w preliminarzu: 19116 zł., jest więc od takiejże sumy uchwalonej przez Wys. Sejm na r. 1899 w kwocie: 19348 zł. niższą o: 232 zł..

Dochody preminuje Wydział krajowy w łącznej sumie: 20275 zł. (od sumy uchwalonej na r. 1899: 19435 zł.) więcej o 840 zł. Podwyżka główna ma miejsce w Rubryce I: »składowe" od zboża i towarów, który to dochód Wydział krajowy preliminuje w kwocie: 8000 zł. to jest o: 500 zł. więcej niż w r. 1899 uchwalono, uwzględnia tu bowiem Wydział krajowy powiększenie powierzchni magazynu uzyskanej przez przerobienie składu spirytusowego na zbożowy, i na tej podstawie liczy na większy z tego tytułu dochód. Inne pozycye odpowiadają przeciętnym dochodom z ostatniego trzechlecia.

Nadwyżka preliminowana wynosi: 1159 zł.

Ze spraw ważniejszych dotyczących dalszego rozwoju Składu w Krakowie wspomnieć należy, że tylekrotnie omawiana „sprawa zmiany kontraktu" z c. k. uprz. koleją im. ces. Ferdynanda o warunki dostawy wagonów z dworca kolei do Składu, jest w toku. Również w toku załatwienia jest sprawa zmiany regulaminu Składu, której zażądało c. k. Ministerstwo skarbu i sprawiedliwości głównie, ze względu na dokonane zwinięcie składu spirytusowego i potrzebę zmiany postanowień regulaminu, dotyczących sądu polubownego.

Przedstawiwszy czynności Wydziału krajowego w sprawie administracyi Składu krajowego w Krakowie, przechodzimy do omówienia petycyi wniesionej przez likwidatora tegoż Składu, p. Witołda Onyszkiewicza, do Wys. Sejmu na ręce Wydziału krajowego, w której petent upraszał o stabilizowanie go na posadzie przezeń w składzie krajowym zajmowanej. Wydział krajowy, przedkładając osobno Wys. Sejmowi tę petycyę, ma zarazem zaszczyt poprzeć ją jak najgoręcej, petent bowiem zarówno w ciągu swej służby w Składzie krajowym we Lwowie, do której wstąpił w charakterze bezpłatnego aplikanta w dniu 1. marca r. 1892 i z której po zlikwidowaniu interesów tego Składu, pod jego głównie kierownictwem, przeszedł następnie na podstawie dekretu Wydziału krajowego z d. 11. sierpnia 1897 r. LW. 49413 na posadę likwidatora w składzie krakowskim, jak niemniej w ciągu blisko czteroletniej służby w Krakowie na zajmowanej obecnie posadzie, okazał się sumiennym i gorliwym pracownikiem posiadającym odpowiednie fachowe wykształcenie i uzdolnienie. Wobec tego więc sądzi Wydział krajowy, że zatrzymanie petenta w służbie krajowego Składu odpowiada interesom służby krajowej i jakkolwiek etat krajowego Składu publicznego w Krakowie nie obejmuje posad stabilizowanych, czyli stałych, przedkłada Wys. Sejmowi w końcu niniejszego sprawozdania wniosek stabilizowania wyjątkowo petenta na zajmowanej posadzie.

Opierając się na powyższem przedstawieniu rzeczy, Wydział krajowy ma zaszczyt wnieść:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje sprawozdanie Wydziału krajowego o zarządzie krajowym Składem publicznym, połączonym ze składem wolnym w Krakowie do wiadomości;

2. Sejm upoważnia Wydział krajowy do stabilizowania Witołda Onyszkiewicza, prowizorycznego likwidatora krajowego Składu publicznego w Krakowie, na nadanej mu prowizorycznie dekretem z dnia 11. sierpnia 1897 posadzie likwidatora tegoż składu i przyznania mu prawa do emerytury na równi z urzędnikami krajowymi wymienionymi w §. 12. ust. 2. l. c. statutu emerytalnego uchwalonego przez Sejm na posiedzeniu z d. 3. stycznia 1889.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy.
St. Badeni w. r.

Sprawozdawca.
Dr. Józef Wereszczyński w. r.
Członek Wydziału krajowego.

Alegat 1. do sprawozdania Wydziału krajowego LW. 19.489/900.

Obrót zboża i towarów w krajowym Składzie publicznym w Krakowie w r. 1898.

Miesiąc	Przyjęto w cetn. metr.	Wydano w cetn. metr.	Zapas w cent. metr.	Obrót w cetn. metr.
Zapas z dniem 1. stycznia 1898 roku	29.030·29		29.030·29	
Styczeń	11.063·84	12.162·44	27.931·69	23.226·28
Luty	12.728·84	14.976·67	25.683·86	27.705·51
Marzec	13.924·99	17.201·22	22.407·63	31.126·21
Kwiecień	6.709·21	15.106·91	14.009·93	21.816·12
Maj	7.459·76	11.756·37	9.713·32	19.216·13
Czerwiec	4.440·81	9.288·63	4.865·45	13.729·49
Lipiec	8.908·17	8.728·29	5.045·33	17.636·46
Sierpień	5.963·02	5.281·08	5.727·27	11.244·10
Wrzesień	7.187·27	6.489·05	6.426·49	13.677·32
Październik	13.770·41	8.873·42	11.323·48	22.643·83
Listopad	13.830·92	9.612·19	15.542·21	23.443·11
Grudzień	16.944·34	12.818·84	19.667·71	29.763·18
Zapas z dniem 31. grudnia 1898 roku		19.667·71		
Razem	151.962·87	151.962·87		255.227·74
Do tej zaś sumy dodany zapas z r. 1897 przeniesiony jak wyżej				29.030·29
daje sumę obrotu w r. 1898				284.258·03 ctm.
czyli wagonów				2.842·58

Alegat 2. do sprawozdania Wydziału krajowego LW. 19.489/900.

Obrót zboża i towarów w krajowym Składzie publicznym w Krakowie w r. 1899.

Miesiąc	Przyjęto w cetn. mtr.	Wydano w cetn. mtr.	Zapas w cetn. mtr.	Obrót w cetn. mtr.
Zapas z dniem 1. stycznia 1899 roku	19.667		19.667	
Styczeń	15.591	10.813	24.445	26.404
Luty	12.220	12.447	24.218	24.667
Marzec	12.434	8.728	27.924	21.162
Kwiecień	4.625	9.222	23.327	13.847
Maj	5.304	8.267	20.364	13.571
Czerwiec	6.135	8.002	18.497	14.137
Lipiec	8.013	13.323	13.187	21.336
Sierpień	4.174	8.469	8.892	12.643
Wrzesień	8.526	6.999	10.419	15.525
Październik	8.211	8.342	10.288	16.553
Listopad	10.175	9.012	11,451	19.187
Grudzień	7.527	5.391	13.587	12.918
Zapas z dniem 31. grudnia 1899		13.587		
Razem	122.602	122.602		.
Do tej sumy zapas z roku 1898				19.667
daje sumę obrotu				231.617 ctm
czyli wagonów				2.316·17

L. W. 10.953/1900.

We Lwowie, dnia 27. lutego 1900.

Alég. 54

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie 1) systemizowania przy krajowym szpitalu powszechnym we Lwowie posady siódmego prymaryusza, 2) posady lekarza kierującego na oddziale chorych zakaźnych, 3) zwinięcia posady chemika patologicznego i posady jednego sekundaryusza oddziału chorych zakaźnych.

Wysoki Sejmie!

Systemizowanie posady 7-go prymaryusza.

Uchwalony przez Wysoki Sejm w r. 1875 etat osób i płac krajowego szpitala powszechnego we Lwowie obejmuje sześć posad prymaryuszów jako kierowników poszczególnych oddziałów chorych.

Ponieważ po przeniesieniu umysłowo chorych do krajowego zakładu obłąkanych na Kulparkowie okazała się konieczna potrzeba przyjmowania do krajowego szpitala powszechnego we Lwowie chorych nerwowych na obserwacyę, zanim ci zakwalifikowani być mogli jako istotnie obłąkani, i odwiezieni do zakładu kulparkowskiego, — Wydział krajowy, przy wprowadzaniu w życie uchwalonego przez Wys. Sejm etatu, ujrzał się zniewolonym do utworzenia przy szpitalu lwowskim oddziału chorób nerwowych i obserwacyjnego, którego kierownikiem zamianował lekarza psychyatrę jako siódmego prymaryusza.

W sprawozdaniu z czynności, złożonem Wys. Sejmowi za czas od 1-go lutego do 31 grudnia 1875 (L. 1766), usprawiedliwił Wydział krajowy tę nominacyę nadliczbowego prymaryusza.

Wysoki Sejm, przyjmując do wiadomości sprawozdanie powyższe uchwałą z d. 26 kwietnia 1876 do l. s. 531, polecił zarazem Wydziałowi krajowemu, ażeby posady jednego sekundaryusza przy szpitalu powszechnym we Lwowie objętej etatem dopóty ani stale ani prowizorycznie nie obsadzał, dopóki sprawa

prymaryatów zgodnie z etatem uchwalonym w r. 1875 nie będzie uregulowaną.

Następnie na skutek sprawozdania Wydziału krajowego z dnia 17 sierpnia 1888 do l. 30723 Wysoki Sejm 17. października 1888 do l. s. 736 uznał uchwałę powyższą za nieobowiązującą, i upoważnił Wydział krajowy do uzupełnienienia liczby sekundaryuszów przy szpitalu lwowskim zgodnie z etatem w roku 1875 uchwalonym, który to etat na mocy późniejszych uchwał Wysokiego Sejmu, a w szczególności z dnia 30. stycznia 1895 do l. s. 1016 zwiększonym został i obejmuje obecnie 10-ciu sekundaryuszów klasy I. i 7-miu sekundaryuszów klasy II.

Polecenie jednak zawarte w uchwale Sejmu z d. 26 września 1876 r. do l. 531, by liczbę posad prymaryuszów uregulować zgodnie z etatem z roku 1875 — zatem zredukować do sześciu — dotąd wykonanem być nie mogło. Przez śmierć ś. p. Dr. Oskara Widmana opróżnioną została jedna posada prymaryusza a tem samem stała się aktualną kwestya unormowania przez uchwałę sejmową etatu posad prymaryuszów w szpitalu we Lwowie..

Zdaniem Wydziału krajowego zredukowanie ilości posad prymaryuszy do wysokości pierwotnego etatu z r. 1875 przy dzisiejszym stanie rozwoju szpitala lwowskiego z dobrem tej instytucyi pogodzić się nie da. Frekwencya chorych na choroby wewnętrzne jest tak znaczna (około 150 chorych dziennie), że dla tej kategoryi chorób koniecznem jest istnienie dwóch oddziałów szpitalnych, kierowanych przez dwóch lekarzy samoistnych o kwalifikacyach i randze prymaryuszy. Zwinięcie oddziału chorych nerwowo t. zw obserwacyjnego, który z wszystkich dzisiejszych oddziałów szpitalnych najmniejszą wykazuje frekwencyę, a jest kierowany przez jednego z prymaryuszy szpitala, nie wydaje się też Wydziałowi krajowemu wskazanem. Przeciw temu bowiem przemawia bardzo poważnie wzgląd, że kierownictwo tego oddziału wymaga specyalnych wiadomości lekarza psychiatry — a tem samem przydzielenie tego oddziału do jednego z oddziałów szpitalnych napotkać może na poważne trudności. Zwinięcie zaś zupełne oddziału dla nerwowo chorych byłoby zarządzeniem niehumanitarnem i niepraktycznem. Oddział ten bowiem spełnia zadanie stacyi obserwacyjnej, w której chory nerwowo znajduje opiekę lekarską, jaka niejednokrotnie uczynić może zbędnem oddanie chorego do zakładu dla umysłowo chorych — a wzgląd na ogromne przepełnienie zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie i wymogi fachowej lekarskiej wiedzy, które znalazły wyraz w opinii ankiety dla tego przedmiotu w r. 1891 zwołanej (vide sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 19. grudnia 1891 roku L. 50516), przemawiają stanowczo za dalszem istnieniem tego oddziału w lwowskim szpitalu.

Z tych powodów Wydział krajowy uważa za konieczne systemizowanie posady siódmego prymaryusza przy kraj. szpitalu powszechnym we Lwowie. Mając atoli na względzie potrzebę

przestrzegania możliwej oszczędności w wydatkach Skarbu krajowego, tudzież z uwagi na okoliczność, iż skutkiem otwarcia fakultetu medycznego przy wszechnicy lwowskiej i kreowania posady profesora chemii patologicznej, możliwem będzie — bez ujmy dla celów szpitalnych — zwinięcie posady chemika patologicznego przy szpitalu lwowskim, Wydział krajowy przedstawia Wys. Sejmowi równocześnie z propozycyą systemizowania siódmej posady prymaryusza, wniosek na zwinięcie posady chemika patologicznego przy szpitalu krajowym we Lwowie.

Pomimo zwinięcia posady chemika szpitala — pozostaną narzędzia i rekwizyta pracowni chemicznej do użytku i badań poszczególnych oddziałów i ich kierowników. W razie zaś potrzeby odnosić się będzie szpital do profesora chemii patologicznej fakultetu medycznego o użyczenie pomocy, która w tych wypadkach zapewnioną już została.

Systemizowanie posady kierownika oddziału chorych zakaźnych

Na skutek sprawozdania Wydziału krajowego z dnia 19. października 1894 do L 55356 o urządzeniu osobnego pawilonu dla chorób zakaźnych, Wysoki Sejm uchwałą z d. 30. stycznia 1895 do L. 1016 zezwolił między innemi na utworzenie dla tego pawilonu jednej posady sekundaryusza klasy I. z dodaniem pomieszkania opalonego i oświetlonego.

Jak to w sprawozdaniu powyższem Wydział krajowy miał zaszczyt przytoczyć, zapewnioną być musi chorym, pomieszczonym w pawilonie dla chorób zakaźnych, obejmującym 40 łóżek, odpowiednia i wyłączna opieka lekarska, która tylko lekarzowi starszemu, posiadającemu specyalne wykształcenie, należytą praktykę i zamiłowanie w tym zawodzie, powierzoną być może.

Lekarz ordynujący na oddziale zakaźnych z natury rzeczy musi mieć charakter samoistnego kierującego funkcyonaryusza, wszelkie bowiem komunikowanie się tego lekarza z chorymi na innych oddziałach i z lekarzami w szpitalu — jest ze względu na charakter zakaźny chorób, które ma w swej bezpośredniej pieczy, zupełnie wykluczone. — Dlatego fikcyjnym zupełnie jest stosunek takiego lekarza jako sekundaryusza — gdy prymaryusz wcale dla tego oddziału chorych nie istnieje.

Choryby zakaźne zaś, z natury swej ciężkie i niebezpieczne, wymagają ustawicznej obecności lekarza o każdej porze dnia i nocy. Oddanie się więc temu działowi chorób uważać należy jako prawdziwe poświęcenie, jeśli się zważy, iż obok ciągłego niebezpieczeństwa zakażenia lekarz taki prawie zupełnie nie może liczyć na praktykę prywatną, którą wyklucza obawa o wniesienie zarazków.

Wobec tego zachodzi potrzeba zapewnienia lekarzowi oddziału chorób zakaźnych lepszego względnie stałego bytu materyalnego

Z tych powodów Wydział krajowy ma zaszczyt przedstawić Wysokiemu Sejmowi wniosek na utworzenie przy szpitalu lwowskim stałej etatowej posady kierownika oddziału dla cho-

rych zakaźnych z płacą roczną 800 zł. (1600 koron) i trzema dodatkami pięcioletnimi po 150 zł. (300 koron), a to począwszy od dnia 1. stycznia 1901., a natomiast zwinięcie posady sekundaryusza klasy I., ustanowionej dla tego oddziału wyżej powołaną uchwałą od 30. stycznia 1895 do l. s. 1016.

W razie przychylenia się do wniosków, w niniejszem sprawozdaniu zawartych a dążących do zmiany etatu osób i płac, uchwalonego w roku 1875, Wydział krajowy ma zaszczyt upraszać:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

I. W ustanowionym przez Sejm krajowy w roku 1875 etacie posad i płac przy kraj. szpitalu powszechnym we Lwowie w ustępie I. B. służba lekarska:

a) dla zakładu chorych pod poz. 1) **ma być siedmiu prymaryuszy** doktorów medycyny, pod poz. 3) zamiast z jednego chemika doktora medycyny ma być z kierownika oddziału chorób zakaźnych, doktora medycyny z płacą 800 zł. (1600 kor.) rocznie trzema dodatkami pięcioletnimi po 150 zł. (300 kor.) pomieszkaniem w naturze i oświetleniem.

II. Z ustanowionych uchwałą Sejmu z 22. stycznia 1895 l. s. 1016 dla zakładu chorych (poz. 4) ośmiu posad sekundaryuszy I. klasy zostaje jedna posada zwinięta.

III. Systemizowanie posady kierownika oddziału zakaźnych względnie zwinięcie posady sekundaryusza kl. 1. tego oddziału nastąpić ma od dnia 1. stycznia 1901 roku.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
St. Badeni *w. r.*

Sprawozdawca:
Dr. St. Dąmbski *w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

LW. 87.011/99. We Lwowie, dnia 28. grudnia 1899.

Aleg. 55

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o wykonaniu ustawy o poborze krajowych opłat konsumcyjnych w czasie od 1. stycznia 1900 do 31. grudnia 1904 r.

Wysoki Sejmie!

Skoro tylko Wysoki Sejm na posiedzeniu z d. 18. marca 1899 uchwalił na dalsze pięciolecie 1900 – 1904 pobór samoistnych krajowych opłat konsumcyjnych, zajął się Wydział krajowy zebraniem możliwych nowych dat potrzebnych dla wypośrodkowania konsumcyi napojów rzeczonym opłatom podlegać mających, dla oznaczenia wartości tych opłat, wreszcie dla uzyskania stąd i rozłożenia na pojedyncze powiaty i okręgi sądowe cen wywołania dla wydzierżawienia rzeczonych opłat.

Zarazem Wydział krajowy mając na uwadze trudności, jakich w poprzednim okresie 1895—1899 doznał przy wydzierżawianiu krajowych opłat konsumcyjnych, które spowodowały mniej wydatny rezultat dla funduszu krajowego, jak go się spodziewano, odniósł się odezwą z d. 20. czerwca 1899 LW. 40.154 do c. k. Dyrekcyi galicyj. funduszu propinacyjnego z zapytaniem, czy w zasadzie a w szczególności pod jakimi warunkami względnie za jaką cenę byłaby pomieniona Dyrekcya skłonną rzeczone prawo poboru kraj. opłat konsumcyjnych począwszy od roku 1900 od Wydziału krajowego wydzierżawić.

W odpowiedzi na to otrzymał Wydział krajowy oświadczenie c. k. Dyrekcyi galic. funduszu prop. z dnia 25. czerwca 1899 L. 3.374, że rzeczonego prawa poboru w zarząd swój względnie w dzierżawę objąć nie może.

Wobec tego nie pozostało Wydziałowi krajowemu, jak prawo poboru krajowych opłat konsumcyjnych począwszy od roku 1900, tak jak w ubiegłem pięcioleciu nadal w całym kraju, o ile możności wydzierżawić.

Dla przygotowania zatem aktu licytacyjnego zajął się Wydział krajowy na podstawie zebranych dat obliczeniem konsumcyi napojów kraj. opłatom podlegających, jej wartości brutto i netto, wreszcie obliczeniem cen licytacyjnych.

Z obliczeń tych okazało się:

I. Że w r. 1898 wyprodukowano w kraju w 127 browarach piwa 1,030.000 hkt. Ponieważ na podstawie dat dawniejszych, mianowicie z roku 1893, import i eksport piwa prawie się równoważył, przeto śmiało można przyjąć, że cała konsumcya piwa w kraju wynosi tyle, co wyżej podana produkcya.

II. Spirytusu 100%-wego wyprodukowano w roku 1898 w 621 gorzelniach 536.895 hkt. Tytułem podatku od spirytusu opłacono w kraju 10,204.019 zł. a licząc od jednego hektolitra po 35 zł., opłacono tym sposobem od 294.400 hkt. i tę ilość spirytusu zaokrągloną do 300.000 hkt. należy przyjąć jako roczną konsumcyę.

III. Ilości rumu, araku, koniaku, rozolisów i innych słodzonych wódek nie można dokładnie oznaczyć, bo ani Wydział krajowy, ani c. k. Władze skarbowe nie posiadają żadnych odnośnych dat, a nawet c. k. Ministerstwo kolei nie było w możności dostarczyć nam tych dat co do importu i eksportu słodzonych wódek (spirytuozów). Gdy jednak z dat dostarczonych nam w r. 1893 wypływa, że import do kraju tych napojów wynosił 40.000 hkt. i gdy w kraju w 24 fabrykach likierów znaczną ilość tych trunków wyrabia się, przeto można przyjąć jednoroczną konsumcyę słodzonych wódek na 50.000 hkt.

IV. Wartość brutto krajowych opłat konsumcyjnych, licząc od hektolitra piwa 50 ct. (1 kor.) od spirytusu 3 zł. (6 kor.) a od słodzonych wódek 4 zł. (8 kor.) przedstawiałaby się następująco:

a) od piwa	515.000 zł.	czyli	1,030.000 kor.
b) od spirytusu	900.000 „	„	1,800.000 „
c) od słodzonych wódek	200.000 „	„	400.000 „
razem wartość brutto	1,615.000 zł.	czyli	3,230.000 kor.

V. Ponieważ w zamkniętych miastach, we Lwowie i w Krakowie pobór tych opłat inaczej jest unormowany, przeto miasta te należy z powyższego obliczenia wyłączyć i konsumcyę względnie wartość tych opłat we Lwowie i w Krakowie należy od powyższych sum potrącić, a mianowicie:

ad a) co do piwa	184.773 hkt.	wartości	92.386 zł.
ad b) co do spirytusu	18.402 „	„	55.206 „
ad c) co do słodzonych wódek	2.077 „	„	8.308 „
		razem potrącić . . .	155.900 zł.

czyli 311.800 koron a tym sposobem na resztę kraju wynosi opłata brutto 1,459.100 zł. czyli 2,918.200 koron.

Gdy nie można mieć pretensyi uzyskania tego całego dochodu przy znanej trudności poboru, więc na podstawie doświadczeń w innych krajach zrobionych, jak w Styryi, Karyntyi, w Krainie, gdzie ten pobór odbywa się we własnym zarządzie kosztem czwartej części od dochodu brutto, należy i u nas tę $^1/_4$ część czyli kwotę 365.755 zł, potrącić na ten cel, a na resztę t. j. na kwotę 1,094.325 zł. czyli 2,188.650 kor. co przedstawia przeszło 23% od czynszu propinacyjnego, rozpisać licytacyę.

VI. Ogólny czynsz propinacyjny na rok 1899 preliminowany jest na	3,810.000 zł.
czynsz zaś propinacyjny 37 miast posiadających własne prawo propinacyi wynosi	850.300 „
czyli razem czynsz propinacyjny . . .	4,660.300 zł.

Gdy nie posiadamy żadnych dat statystycznych, jak się rozkłada konsumcya napojów pod poz. I., II. i III. wymienionych na pojedyńcze powiaty, okręgi sądowe i propinacyjne, przeto można było ją rozłożyć a tem samem i wartość opłat tylko w stosunku do czynszów propinacyjnych. To też w stosunku 20% do czynszu propinacyjnego ustanowił Wydział krajowy — z wyłączeniem miast Lwowa i Krakowa — na resztę kraju ceny licytacyjne na dzierżawę poboru krajowych opłat konsumcyjnych samoistnych i gdy uchwalona przez Wysoki Sejm ustawa o poborze tych opłat na lata 1900—1904 uzyskała Najwyższą sankcyę dnia 4. lipca 1899 i gdy rozporządzenie wykonawcze do tej ustawy z dnia 26. września 1899 r. ogłoszone zostało w dzienniku ustaw i rozporządzeń krajowych, rozpisał Wydział krajowy ogólną licytacyę ofertową na wydzierżawienie rzeczonego prawa poboru w całym kraju na pięciolecie 1900—1904 z ogólną sumą licytacyjną 932.060 zł. a. w., rozkładając tę sumę na pojedyńcze powiaty i okręgi sądowe a ewentualnie i na okręgi propinacyjne, na te ostatnie w stosunku 25% od czynszu propinacyjnego.

Wynik tej licytacyi — z wyłączeniem miast Lwowa i Krakowa — przedstawia się następująco:

uzyskano	664.983 zł.	60 ct.
czynsz dotychczasowy po koniec r. 1899 wynosił	650.167 „	90 „
uzyskano zatem na rok 1900 *więcej o* . .	14.815 zł.	70 ct.

t. j. w 16 powiatach uzyskano ten sam czynsz — jak dotąd —

w 42 powiatach uzyskano czynsz wyższy o	38.008 zł.	70 ct.
zaś w 20 powiatach niższy o	23.193 „	— „
czyli uzyskano *in plus* — jak wyżej . . .	14.815 zł.	70 ct.

Wydzierżawiono 41 powiatów politycznych całymi powiatami, inne zaś powiaty bądź okręgami sądowymi bądź w niektórych, jak w powiecie lwowskim i rawskim, okręgami propinacyjnymi.

Co się tyczy zamkniętego m. Lwowa, to gmina m. Lwowa zawarła układ, wedle którego zobowiązała się za pobór krajowych opłat konsumcyjnych na terytoryum akcyzowem, pozarogatkowem i gminy Zniesienie, płacić funduszowi krajowemu począwszy od r. 1900 roczny czynsz 85.400 zł., gmina m. Krakowa zaś deklarowała się pobierać rzeczone opłaty wedle taryfy na terytoryum swojego okręgu — tak jak dotąd — na rachunek funduszu krajowego i za dotychczasowem wynagrodzeniem t. j. 25% z dochodu brutto od trunków w obręb linii akcyzowej m. Krakowa wprowadzonych i 6% od sum z c. k. urzędu cłowego na rachunek kraju pobranych od piwa wyrobionego w okręgu akcyzowym m. Krakowa, przyczem będzie obowiązkiem gminy w zastępstwie i na rachunek funduszu krajowego uskuteczniać zwroty opłat krajowych od trunków poza linię akcyzową wyprowadzanych.

Tym sposobem przedstawia się dochód z krajowych opłat konsumcyjnych na rok 1900 jak następuje:

1. umówiony kontraktami czynsz dzierżawny w całym kraju — bez m. Krakowa	750.383 zł.
2. spodziewany czysty dochód z miasta Krakowa na podstawie przecięcia z lat 1895—1898	55.000 „
3. 30% dodatek do podatku od wina.	28.000 „
razem dochód . . .	833.383 zł.

czyli 1,666.766 koron.

Do preliminarza na r. 1900 w dochodach wstawiono tylko kwotę 810.000 zł., ponieważ w czasie, gdy ten preliminarz układano, nie był jeszcze wiadomy wynik licytacyi.

Wydział krajowy wnosi zatem:

Wysoki Sejm raczy przyjąć do wiadomości niniejsze sprawozdanie.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

S. Badeni *w. r.*

Sprawozdawca:

Dr. Damian Sawczak *w. r.*

Członek Wydziału krajowego.

Aleg. do sprawozdania LW. 87011/99.

Zestawienie

obecnie opłacanych czynszów za dzierżawę kraj. opłat kons. tudzież czynszów uzyskanych na nowy peryod dzierżawny.

L. p.	Nazwa powiatu	Czynsz do $^{31}/_{12}$ 1899		Czynsz od $^{1}/_{1}$ 1900		więcej		mniej	
		zł.	ct	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct
1	Biała	16.000	—	16.000	—	—	—	—	-
2	Bóbrka i Żydaczów . .	10.370	—	11.000	—	630	—	—	—
3	Bochnia	7.000	—	7.000	-	—	—	—	—
4	Bohorodczany . . .	6.200	—	6.000	—	—	—	200	—
5	Borszczów	10.255	—	10.260	—	5	—	—	—
6	Brody i Złoczów . .	30.225	—	30.300	—	75	—	—	—
7	Brzesko	8.220	—	8.226	—	6	—	—	—
8	Brzeżany	10.200	—	10.200	—	—	—	—	—
9	Brzozów	3.200	—	3.200	—	—	—	—	—
10	Buczacz	8.434	—	8.510	—	76	—	—	—
11	Chrzanów	11.200	-	13.000	—	1.800	—	—	—
12	Cieszanów	5.500	—	5.650	—	150	—	—	—
13	Czortków	6.500	—	6.500	-	—	—	—	—
14	Dąbrowa	3.200	—	4.020		820	—	—	—
15	Dobromil	4.200	—	5.200	—	1.000	—	—	—
16	Dolina	14.200	—	14.323	—	123	—	—	—
17	Drohobycz	15.000	—	15.750	—	750	—	—	—
18	Gorlice	6.200	—	6.300	—	100	—	—	—
19	Gródek	5.800	—	6.350	—	550	—	—	—
20	Grybów	4.300	—	3.350	—	—	—	950	—
21	Horodenka	14.000	—	9.600	—	—	—	4.400	—
22	Husiatyn	6.284	—	6.800	—	516	—	—	-
23	Jarosław	15.560	—	15.610	—	50	—	—	—
24	Jasło	5.620	—	5.620	—	—	—	—	—
25	Jaworów	4.850	—	4.570	—	—	—	280	—
26	Kałusz	6.400	—	6.400	—	—	—	—	—
27	Kamionka	7.270	—	6.760	—	—	—	510	—
28	Kolbuszowa i Mielec . .	9.300	—	6.760	—	—	—	2.540	—
29	Kołomyja	23.900	—	20.000	-	—	—	3.900	—
30	Kossów	7.000	—	7.000	—	—	—	—	—
31	Kraków	10.000	—	11.200	—	1.200	-	—	—
32	Krosno	6.800	—	7.212	—	412	—	—	—
33	Limanowa	4.000	—	4.000	—	—	—	—	—
34	Lisko	7.900	—	7.900	—	—	—	—	—
35	Lwów	9.582	—	10.419	50	837	50	—	—
36	Łańcut	6.600	—	6.460	—	—	—	140	—
37	Mielec ad 28) . .	—	—	—	—	—	—	—	—
38	Mościska	6.000	—	4.600	—	—	—	1.400	—
39	Myślenice i Wadowice .	13.000	—	16.460	—	3.460	-	—	—
40	Nadwórna	8.520	—	8.000	—	—	—	520	—

L. p.	Nazwa powiatu	Czynsz do $^{31}/_{12}$ 1899		Czynsz od $^{1}/_{1}$ 1900		więcej		mniej	
		zł.	ct.	zł.	ct	zł.	ct.	zł.	ct
41	Nisko	4.100	—	5.025	—	925	—	—	—
42	Nowytarg	6.500	—	6.500	—	—	—	—	—
43	Pilzno	1.850	—	1.860	—	10	—	—	—
44	Podhajce	7.500	—	7.805	—	305	—	—	—
45	Przemyśl	22.000	—	22 000	—	—	—	—	—
46	Przemyślany . . .	5 000	—	5.000	—	—	—	—	—
47	Rawa	5.209	90	5.238	10	28	20	—	—
48	Rohatyn	8.100	—	10 000	—	1.900	—	—	—
49	Ropczyce	4.600	—	4.227	—	—	—	373	—
50	Rudki	6.000	—	5.000	—	—	—	1.000	—
51	Rzeszów	10.400	—	9.900	—	—	—	500	—
52	Sambor	6.576	—	8.000	—	1.424	—	—	—
53	Sanok	9.000	—	9.000	—	—	—	—	—
54	Sącz nowy	15.800	—	15.000	—	—	—	800	—
55	Skałat	7.200	—	8.255	—	1.055	—	—	—
56	Śniatyn	8.000	—	9.100	—	1.100	—	—	—
57	Sokal	7.600	—	7.600	—	—	—	—	—
58	Stanisławów . . .	17.717	—	19 400	—	1.683	—	—	—
59	Staremiasto . . .	4.350	—	6.000	—	1.650	—	—	—
60	Stryj	13.600	—	16.000	—	2.400	—	—	—
61	Tarnobrzeg . . .	4.500	—	4.500	—	—	—	—	—
62	Tarnopol	18.000	—	19.518	—	1.518	—	—	—
63	Tarnów	11.825	—	11.725	—	—	—	100	—
64	Tłumacz	11.000	—	8.800	—	—	—	2.200	—
65	Trembowla . . .	8.200	—	9.600	—	1.400	—	—	—
66	Turka	5.500	—	6.500	—	1.000	—	—	—
67	Wadowice ad 39) . .	—	—	—	—	—	—	—	—
68	Wieliczka	5.525	—	6.000	—	475	—	—	—
69	Zaleszczyki	6.700	—	8.000		1.300	—	—	—
70	Zbaraż	6.400	—	6.000	—	—		400	—
71	Złoczów ad 6) . . .	—	—	—	—	—	—	—	—
72	Żółkiew	10.200	—	8.220	—	—	—	1.980	—
73	Żydaczów ad 2) . . .	—	—	—	—	—	—	—	—
74	Żywiec	10.000	—	14.200	—	4.200		—	—
75	Peczeniżyn	6.000	—	5 000	—	—	—	1.000	—
76	Podgórze	9.850	—	12.500	—	2.650	—	—	—
77	Przeworsk	4.100	—	4.300	—	200	—	—	—
78	Strzyżów	2.475	—	2.700	—	225	—	—	—
	Suma .	650.167	90	664.983	60	38.008	70	23.193	—
	Z porównania sum .	—	—	650.167	90	23.193			
	okazuje się nadwyżka	—	—	14.815	70	14 815	70	—	—

Uzyskano w 16 powiatach ten sam czynsz.
Uzyskano w 42 powiatach wyższy czynsz o 38.008 zł. 70 ct.
Uzyskano w 20 powiatach niższy czynsz o 23.193 zł. — ct.

} **+ 14.815 zł. 70 ct.**

LW. 68.928/99.

We Lwowie dnia 23. stycznia 1900.

Alleg. 56

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie przeniesienia gminy Pasierbiec z okręgu Reprezentacyi powiatowej w Bochni do okręgu Reprezentacyi powiatowej w Limanowej.

Wysoki Sejmie!

Rozporządzeniem c. k. Ministerstwa sprawiedliwości z 23. czerwca 1895 l. 8981 i c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z 17. czerwca 1895 l. 2940 wyłączoną została gmina Pasierbiec z dniem 1. stycznia 1896 z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Wiśniczu, c. k. Sądu krajowego w Krakowie i Starostwa w Bochni a natomiast wcieloną do okręgu c. k. Sądu powiatowego Limanowej, c. k. Sądu obwodowego w Nowym Sączu i c. k. Starostwa w Limanowej, czego Wysoki Sejm domagał się w uchwale swej z 24. września 1883.

W celu zrównania granic powiatów politycznych w Bochni i Limanowej z okręgami tychże Reprezentacyj powiatowych należy gminę Pasierbiec przenieść z dotychczasowego okręgu Reprezentacyi powiatowej w Bochni do okręgu Reprezentacyi powiatowej w Limanowej, o co Wydział krajowy upraszał sprawozdaniem z dnia 3. marca 1896 l. 9054/96, które jednak nie zostało przez Wysoki Sejm załatwione. Gdy atoli sytuacya z tego powodu jest dla gminy Pasierbiec wielce uciążliwą, co Wydział powiatowy w Limanowej w sprawozdaniach swych z 26. stycznia 1897 i z 9. października 1899 ll. 4984/96 i 1620/99 podnosi, przeto na podstawie §. 3. ustawy o Reprezentacyi powiatowej z 12. sierpnia 1866 Wydział krajowy ponownie wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączoną ustawę.

Z Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
St. Badeni w. r.

Sprawozdawca:
Dr. Damian Sawczak w. r.
Członek Wydziału krajowego.

Ustawa

z dnia . . . . dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem o zmianie okręgów Reprezentacyj powiatowych w Bochni i Limanowej.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam:

Art. I.

Gmina Pasierbiec zostaje przeniesiona z okręgu Reprezentacyi powiatowej w Bochni do okręgu Reprezentacyi powiatowej w Limanowej.

Art. II.

Ustawa niniejsza wejdzie w wykonanie z dniem 1. stycznia roku następnego po jej ogłoszeniu.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Ls. 69/99.

Aleg. 57

I.

Wniosek

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujący projekt ustawy:

USTAWA

z dnia . . . . . . o zagrodach rolniczych niepodzielnych.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam co, następuje:

§. 1.

Każdy właściciel w Królestwie Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem położonej posiadłości rolniczej, może ogłosić swoją jego wyłączną własnością będącą posiadłość jako zagrodę niepodzielną, jeżeli:

a) jest własnowolnym i majątkiem swoim swobodnie rozporządzać może,

b) dochód katastralny z zagrody najmniej 50 zł. a nie więcej niż 500 zł. a. w. wynosi,

c) zagroda składa się z parcel gruntowych ze sobą bezpośrednio graniczących,

d) w skład zagrody wchodzą budynek mieszkalny i budynki gospodarskie,

e) suma obciążających zagrodę praw zastawu dla wierzytelności pieniężnych dziesięciokrotnego rocznego dochodu katastralnego z tejże nie przewyższa.

Pod tymi samymi warunkami może właściciel posiadłości rolniczej większą ilość zagród niepodzielnych utworzyć.

§. 2.

Posiadłości rolnicze będące wspólną własnością małżonków mogą być w czasie trwania małżeństwa przez oboje małżonków jako zagrody niepodzielne ogłoszone.

§. 3.

W skład zagrody niepodzielnej wchodzą wszelkie nieruchomości służące w jej obrębie do gospodarstwa rolnego, służebności, niemniej zakłady i urządzenia przemysłowe, których zarząd łączy się z zarządem gospodarstwa.

Przynależność części składowych zagrody do jednego ciała hipotecznego nie jest w chwili ogłoszenia zagrody jako niepodzielną wymaganą. Po prawomocnem jednak uznaniu zagrody za niepodzielną musi być dla niej utworzone jedno ciało hipoteczne.

§. 4.

Ogłoszenie zagrody jako niepodzielnej może być uczynione tylko aktem sądownie lub notaryalnie legalizowanym za życia, lub też sądowem lub notaryalnem rozporządzeniem ostatniej woli na wypadek śmierci.

§. 5.

O uznaniu zagrody za niepodzielną orzeka właściwy sąd w drodze postępowania niespornego.

Uznanie to winno być po prawomocności orzeczenia z urzędu w księdze gruntowej z powołaniem się na niniejszą ustawę uwidocznionem.

Prawo wniesienia odwołania od orzeczenia sądu, którem zagroda za niepodzielną uznaną zostaje, przysługuje w zwykłym toku instancyi w przeciągu dni trzydziestu od dnia doręczenia tym wszystkim, którzy z ustawy w razie śmierci właściciela zagrody do dziedziczenia po nim jako dziedzice konieczni byliby powołani. W razie zaś odmownego orzeczenia sądowego, przysługuje prawo odwołania właścicielowi zagrody.

§. 6.

Pod tymi samymi wyżej wyszczególnionymi warunkami i w tej samej drodze może właściciel istniejącą już zagrodę niepodzielną przez przyłączenie do niej parcel gruntowych powiększyć przy zachowaniu przepisów ustawy z d. 6. lutego r. 1869 l. 18 dz. u. p. o postępowaniu przy hipotecznem dzieleniu posiadłości.

Powiększenie takie zostanie przez właściwy sąd uznanem i w księdze gruntowej uwidocznionem, jeżeli łączny dochód katastralny z zagrody wraz z przyłączonemi parcelami 500 zł. w. a. nie przenosi i jeżeli stwierdzonem zostanie istnienie innych w §. 1. wyszczególnionych wymogów.

Nie jest jednak wymaganem, by w skład przyłączonych parcel wchodziły budynki mieszkalne lub gospodarcze.

§. 7.

Mocą niniejszej ustawy przyznaje się dla nowo powstałych zagród niepodzielnych uwolnienie od krajowego dodatku do podatku gruntowego na przeciąg lat dziesięciu, licząc od najbliższego 1. sty-

cznia po prawomocności orzeczenia sądowego, którem zagroda za niepodzielną uznaną została.

§. 8.

Zagroda za niepodzielną uznana stanowi z reguły na zawsze całość niepodzielną. Wydzielanie jakichkolwiek części z takiej zagrody jest niedopuszczalnem i każda do pozbycia części dążąca umowa lub jednostronny akt prawny jest nieważnym.

Tylko w wypadkach wywłaszczenia mogą być części zagrody z całości wydzielone i pozbyte Po dokonanem jednak wyłączeniu pozostaje posiadłość nadal zagrodą niepodzielną, choćby wskutek zmniejszenia dochód katastralny mniej niż 50 zł. byle nie niżej niż 20 zł. wynosił.

§. 9.

Nie jest również dopuszczalnem dzielenie zagród na części idealne oznaczone w stosunku do całości i wszelka do takiego podziału dążąca umowa lub jednostronny akt prawny nie będzie miał żadnych skutków prawnych.

§. 10.

Łączenie kilku zagród niepodzielnych w jedną nie jest dozwolonem, choćby nawet łączny dochód katastralny pięciuset zł. nie przenosił.

§. 11.

Zagroda niepodzielna może być tylko jako całość i to tylko jednemu nabywcy odstąpioną za życia, a na wypadek śmierci na jednego tylko może przyjść spadkobiercę. Jeżeli spadkodawca rozporządzeniem ostatniej woli nie oznaczył, któremu ze spadkobierców ma przypaść zagroda, oznaczy objemcę zagrody sąd.

Sąd trzymać się ma przy oznaczeniu objemcy zagrody następujących zasad:

1. Spadkobiercy płci męskiej mają pierwszeństwo przed spadkobiercami płci żeńskiej, prawo starszeństwa rozstrzyga o pierwszeństwie gdy uprawnieni są tej samej płci, w razie równości wieku rozstrzyga los.

2. Rodzonym dzieciom przysługuje pierwszeństwo przed adoptowanemi, ślubnym przed nieślubnemi. Legitymowane dzieci mają te same prawa co ślubne.

3. Nie mogą objąć zagrody:

a) uznani przez sąd za niezdolnych do zarządu własnym majątkiem,

b) niezdolni do osobistowego gospodarowania z powodu ułomności cielesnych lub umysłowych,

c) okazujący wybitne skłonności do marnotrawstwa,

d) ci, których zawód przeszkadza im w osobistem wykonywaniu obowiązków gospodarza,

e) nieobecni w kraju od dwóch lat, jeżeli w przeciągu sześciu miesięcy od edyktalnego wezwania przez sąd do kraju nie powrócą.

Jeżeli jednak wszyscy spadkobiercy należą do rzędu wykluczonych, wówczas sędzia mimo tego jednego z nich oznaczy jako objemcę zagrody.

Wolno jednak sądowi zarządzić w takim wypadku sprzedaż zagrody w myśl przepisów ustanowionych dla zostających pod opieką (Pflegebefohlene) i rozdzielić cenę kupna.

§. 12.

Przy podziale spadku przyznaną zostanie zagroda niepodzielna objemcy, który równocześnie staje się dłużnikiem masy spadkowej do wysokości czystej wartości zagrody.

Wartość zagrody ustanowioną będzie przez sąd w wysokości dwudziesto-krotnego dochodu katastralnego.

§. 13.

Przy podziale spadku wchodzi w miejsce zagrody kwota, jaka się od jej objemcy w myśl §. 12. należy. Część jednak tej kwoty przypadająca przy podziale na objemcę, powiększoną będzie nie wyżej, niż o jedną trzecią część oszacowanej na podstawie dochodu katastralnego (§. 12) czystej wartości zagrody w tych jednak granicach, by prawo do zachowku reszty spadkobierców nie było naruszonem.

Po doliczeniu tego przypadającego objemcy praecipuum odbywa się podział między spadkobierców, nie wykluczając objemcy według zasad powszechnej ustawy cywilnej oraz postępowania niespornego.

Podział jednak ma być sądowi do zatwierdzenia przedstawiony. W dekrecie dziedzictwa należy się powołać na niniejszą ustawę.

§. 14.

Jeżeli między objemcą a współspadkobiercami nie przyjdzie do skutku dobrowolne porozumienie się co do terminu płatności oraz oprocentowania przypadających współspadkobiercom spłat, rozstrzygnie sąd według słusznego uznania swego. W każdym jednak razie musi być dziedzicowi na jego żądanie dozwolony do zupełnego uiszczenia spłat termin lat trzech, licząc od dnia prawomocnie przyznanego spadku.

Co do sposobu ubezpieczenia należnych spłat próbować należy dobrowolnej ugody. Jeżeli do niej nie przyjdzie, należy zastrzedz w dekrecie przyznania spadku, że prawo własności zagrody niepodzielnej przyznano objemcy wpisane być może do ksiąg gruntowych jedynie za równoczesnem zapisaniem na tejże zagrodzie prawa zastawu na zabezpieczenie spłat przypadających współspadkobiercom.

Jeżeli zagroda przed upływem terminu do spłaty naznaczonego przejdzie aktem między żyjącymi na własność osoby trzeciej, współspadkobiercy zyskują prawo bezzwłocznego żądania spłat im należnych bez względu na ustanowiony termin płatności.

§. 15.

Przepisy niniejszej ustawy nie naruszają w niczem prawa zachowku. Obliczenie zachowku ma nastąpić na podstawie wartości zagrody oznaczonej w myśl postanowień §. 12.

Następujące postanowienia nie będą uważaue za ograniczenie prawa zachowku:

1. Naznaczenie przez sąd terminu płatności w myśl §. 14.

2. Postanowienia spadkodawcy zawarte w ważnem rozporządzeniu ostatniej woli według których:

a) rodzonemu ojcu lub matce objemcy przyznane zostało aż do jego pełnoletności prawo użytkowania zagrody i zawiadywania nią, jednak pod warunkiem, że przez cały czas zawiadywania wychowywać i utrzymywać będą na zagrodzie objemcę i małoletnich współspadkobierców, tych ostatnich aż do terminu płatności schedy;

b) termin płatności schedy spadkowej odroczony został aż do pełnoletności współspadkobierców, jeżeli na objemcę nałożony został obowiązek wychowywania współspadkobierców, w odpowiedni sposób a w razie koniecznej potrzeby nawet utrzymywania ich aż po ów odroczony termin.

§. 16.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

§. 17.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Moim Ministrom spraw wewnętrznych, sprawiedliwości, rolnictwa i skarbu.

W związku z niniejszym projektem ustawy raczy Wysoki Sejm uchwalić, co następuje:

I. Sejm wzywa c. k. Rząd, by po wejściu w życie ustawy krajowej o zagrodach rolniczych niepodzielnych analogicznie do postanowień §. 7. tej ustawy przeprowadził w drodze konstytucyą przepisanej ustawę w przedmiocie uwolnienia nowo powstałych zagród niepodzielnych od podatku gruntowego na lat dziesięć.

II. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by zaraz po wejściu w życie ustawy krajowej o zagrodach rolniczych niepodzielnych, wypracował i Sejmowi przedłożył projekt ustawy rozszerzającej postanowienia §. 8. Ordynacyi wyborczej powiatowej w tym kierunku, by właścicielom zagród niepodzielnych przysługiwały takie same prawa wyborcze, co właścicielom dóbr ziemskich tabularnych opłacającym rocznie mniej niż 100 zł. podatków bezpośrednich.

Sejm poleca dalej Wydziałowi krajowemu, by w tym samym czasie przedłożył Sejmowi projekt ustawy zmieniającej odnośne postanowienia krajowej Ordynacyi wyborczej w tym kierunku, by właścicielom zagród niepodzielnych nadanem było przy wyborach z kuryi gmin wiejskich prawo bezpośredniego głosowania.

II.

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujący projekt ustawy:

USTAWA

z dnia . . . . wprowadzająca odrębne przepisy spadkowe dla posiadłości rolniczych średnich rozmiarów.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem na podstawie ustawy państwowej z dnia 1. kwietnia 1889 r. Dz. u. p. Nr. 52. postanawiam, co następuje:

§. 1.

Mocą niniejszej ustawy wchodzą w życie osobne przepisy o działach spadkowych dla posiadłości rolniczych, stanowiących wyłączną własność jednej osoby, których częścią składową są domy mieszkalne, a których czysty dochód katastralny nie mniej jak 20 zł. w. a., a nie więcej jak 500 zł. w. a. wynosi (zagrody). Do zagrody zaliczyć należy wszelkie nieruchomości spadkodawcy, służące do gospodarstwa rolnego, służebności, niemniej zakłady i urządzenia przemysłowe, których zarząd łączy się z zarządem gospodarstwa. Czasowe odstąpienie prawa użytkowania z tego rodzaju części składowych osobom trzecim nie zrywa łączności tychże części składowych z zagrodą.

Przynależność części składowych do jednego ciała hipotecznego nie jest wymaganą. Sądy orzekają po wysłuchaniu opinii dwóch rolniczych rzeczoznawców, czy dany przedmiot jest zagrodą lub jej częścią składową.

O ile postanowienia niniejszej ustawy odnosić się mogą do zagród, będących własnością kilku osób oznaczy §. 13.

§. 2.

Dobra lenne i fideikomisowe nie podpadają pod ustawę niniejszą.

§. 3.

Właściciel zagrody, podlegającej przepisom ustawy niniejszej, nie jest bynajmniej przepisami tymi ograniczany w swobodnem rozporządzaniu zagrodą lub jej częściami, ani między żyjącymi, ani na wypadek śmierci.

Przepisy tej ustawy mają zastosowanie w razie ustawowego dziedziczenia bez wyjątku, w razie zaś dziedziczenia z testamentu lub umowy tylko wtenczas, jeśli spadkodawca przeznaczył zagrodę jednemu z prawnych dziedziców ustawą cywilną powołanych, w którym to razie spadkodawca nie jest związany porządkiem kolejnym, określonym w prawie o ustawowem dziedziczeniu lub w ustawach krajowych.

§. 4.

Jeśli spadek po właścicielu zagrody pozostały przechodzi na kilka osób, natenczas zagroda sama razem z przynależnościami przypaść może tylko jednej z nich.

Co ma być uważane za przynależność zagrody, określa ustawa cywilna. Do przynależności należy przedewszystkiem inwentarz gospodarczy, o ile jest on potrzebny do należytego zagospodarowania zagrody.

Gdyby o to powstał spór między spadkobiercami, orzeknie sąd po przesłuchaniu znawców, w jakim zakresie inwentarz gospodarczy ma być uznany za dostateczny.

Gdyby istniejący inwentarz gospodarczy okazał się niedostatecznym, uzupełnienia tego braku z wartości reszty majątku spadkowego domagać się nie można.

§. 5.

Osobę objemcy zagrody oznacza się wedle ustawowego porządku dziedziczenia. W razie, jesli wedle ustawowego porządku dziedziczenia kilku jest spadkobierców uprawnionych do spadku, należy zastosować następujące zasady:

1) Spadkobiercy płci męskiej mają pierwszeństwo przed spadkobiercami płci żeńskiej, prawo starszeństwa rozstrzyga o pierwszeństwie, gdy uprawnieni są tej samej płci, w razie równości wieku rozstrzyga los;

2) Rodzonym dzieciom przysługuje pierwszeństwo przed adoptowanemi, ślubnym przed nieślubnemi. Legitymowane dzieci mają te same prawa, co ślubne;

3) Nie mogą objąć zagrody:

a) uznani przez sąd za niezdolnych do zarządu własnym majątkiem,

b) niezdolni do osobistego gospodarowania z powodu ułomności cieleśnych lub umysłowych,

c) okazujący wybitne skłonności do marnotrawstwa,

d) ci, których zawód przeszkadza im w osobistem wykonywaniu obowiązków gospodarza,

e) nieobecni w kraju od dwóch lat, jeżeli w przeciągu sześciu miesięcy od edyktalnego wezwania przez sąd do kraju nie powrócą.

Jeżeli jednak wszyscy spadkobiercy należą do kategoryi wykluczonych, wówczas sędzia mimo tego jednego z nich oznaczy jako objemcę zagrody, o ile nie uzna za stosowniejsze zarządzić sprzedaż zagrody w myśl przepisów ustanowionych dla zostających pod opieką (Pflegebefohlene) i rozdzielić cenę kupna.

Stwierdzenie istnienia powodów wykluczenia wedle lit. b) e) należy do sądu.

Do sądu należy także oznaczenie dziedzica głównego, względnie zarządzenie sprzedaży zagrody.

§. 6.

Przy podziale spadku przyznaną zostanie zagroda (§. 4.) objemcy, który równocześnie stanie się dłużnikiem masy spadkowej do wysokości czystej wartości zagrody.

§. 7.

Wartość zagrody oznaczoną zostanie przez zgodzenie się na to wszystkich interesowanych, a gdyby to nie nastąpiło, sąd przyjmie jako wartość dwudziestokrotny dochód katastralny.

§. 8.

Przy podziale spadku wchodzi w miejsce zagrody kwota, jaka się od objemy w myśl §. 6 należy. Podział ten odbywa się między współspadkobiercami, nie wyłączając objemcy według zasad powszechnej ustawy cywilnej, oraz postępowania niespornego. Podział jednak ma być zawsze dokonywany wobec sądu lub sądowi do zatwierdzenia przedstawiony. W dekrecie dziedzictwa należy się powołać na niniejszą ustawę.

§. 9.

Jeżeli między stronami interesowanemi nie przyjdzie do skutku dobrowolne porozumienie co do wysokości rat, ich terminu płatności, oraz oprocentowania przypadającej współspadkobiercom spłaty, rozstrzygnie sąd według słusznego uznania swojego.

W każdym jednak razie musi być objemcy na jego żądanie dozwolony do zupełnego uiszczenia spłaty termin lat trzech, licząc od dnia prawomocnie przyznanego spadku. Dłuższy ponad ten termin płatności, nie może być wbrew woli stron interesowanych oznaczony. Co do sposobu ubezpieczenia przypadających spłat próbować należy dobrowolnej ugody. Jeśli do niej nie przyjdzie, należy zastrzedz w dekrecie przyznania spadku, że prawo własności zagrody, przyznane objemcy, wpisane być może do ksiąg gruntowych jedynie za równoczesnem zapisaniem na tejże zagrodzie prawa zastawu na zabezpieczenie spłat przypadających współspadkobiercom.

Jeśli zagroda przed upływem terminu do spłaty naznaczonego, czy to w części, czy w całości aktem między żyjącymi, przejdzie na własność osób trzecich, współspadkobiercy zyskują prawo

bezzwłocznego żądania spłat sobie należnych, bez względu na ustanowiony termin płatności.

§. 10.

Spadkodawcy służy prawo ograniczyć wynikające z ustawy prerogatywy objemcy, lub rozszerzyć je w zakresie prawa zachowku.

§. 11.

Wartość zagrody, w jakiej objemca przyjął ją, w myśl postanowień ustawy niniejszej, służyć będzie zarazem za podstawę wymiaru należytości skarbowej, przypadającej państwu od przeniesienia własności.

Wartość ta nie może być jednak w żadnym razie niższą od najniższej wartości określonej w artykule III. ustawy z dnia 7. czerwca 1881 (dz. u. p. l. 49) i w rozporządzeniu ministerstwa Skarbu z dnia 25. stycznia 1884 (dz. u. p. Nr. 18), a względnie w §. 13. ustawy z dnia 9. lutego 1882 (dz. u. p. Nr. 17) z wyjątkiem przypadku, gdy oznaczenie wartości nastąpiło przez sąd na podstawie przeprowadzonego szacunku.

§. 12.

Przepisy powyższe o działach spadkowych nie naruszają w niczem prawa zachowku.

Obliczenie zachowku winno nastąpić na podstawie wartości zagrody, oznaczonej w myśl §. 7.

Następujące postanowienia nie będą uważane za ograniczenia prawa zachowku:

1. Naznaczenie przez sąd terminu płatności w myśl §. 9.
2. Postanowienia spadkobiercy, zawarte w rozporządzeniu ostatniej woli, według których:
   a) rodzonemu ojcu lub rodzonej matce objemcy przyznane zostało aż do jego pełnoletności prawo użytkowania zagrody i zawiadywania nią po śmierci spadkodawcy, jednak pod warunkiem, że przez cały przeciąg tego zawiadowstwa i użytkowania wychowywać a w razie potrzeby utrzymywać będą na zagrodzie objemcę i małoletnich współspadkobierców, tych ostatnich aż do terminu płatności schedy lub dojścia do pełnoletności, gdyby ta nastąpiła przed owym terminem,
   b) termin płatności schedy spadkowej odroczony został aż do pełnoletności współspadkobierców, jeśli na objemcę nałożony został obowiązek wychowywania współspadkobierców w odpowiedni sposób, a w razie koniecznej potrzeby nawet utrzymywania ich aż po ów odroczony termin.

W obu powyższych wypadkach a) i b) usamowolnienie pociągnie za sobą te same skutki, jak fizyczna pełnoletność.

Gdyby który ze współspadkobierców poświecił się takiemu zawodowi, którego wykonywanie lub przygotowanie do niego nie da się pogodzić z pobytem i utrzymaniem na zagrodzie, natenczas

miejsce rzeczywistego utrzymania winien zastąpić procent dobrowolnie umówiony lub przez sąd naznaczony.

§. 13.

Jeśli zagroda stanowi wspólną własność kilku osób, natenczas postanowienia ustawy niniejszej nie mają do niej zastosowania chyba, że współwłaściciele są małżonkami i że jedno z nich zmarło bez potomstwa.

W tym wypadku małżonkowi pozostającemu przy życiu przysługują uprawnienia zawarte w §. 7. i 9.

§. 14.

Jeśli do spadku należy więcej zagród w rozumieniu §. 1. i również do spadku tego więcej osób w charakterze ustawowych spadkobierców w myśl §. 4. i 5. ustawy niniejszej wstępuje, natenczas każdy z nich powołany jest do objęcia jednej zagrody w kolei niniejszą ustawą naznaczonej; w tej samej kolei ma prawo wyboru między zagrodami.

W razie śmierci dziedzica wstępują potomkowie w jego miejsce, z pomiędzy których ten wykonywa prawo wyboru, któremu wedle wzmiankowanego porządku kolejnego należy się przed innymi pierwszeństwo.

§. 15.

Niniejsza ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Do spadków z czasu przed wejściem w życie niniejszej ustawy niema ona zastosowania.

§. 16.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Moim Ministrom spraw wewnętrznych, sprawiedliwości, rolnictwa i skarbu.

Wnioskodawca:

Jan Hupka w. r.

Dunajewski, Karol Czecz, Stanisław Jędrzejowicz, Górski, Paszkowski, Sanguszko, Jordan, Andrzej Potocki, Bobrzyński, Sękowski, Dąmbski, Zoll, Roman Potocki, Koziebrodzki, Zdzisław Skrzyński, Scipio, Binder, Stanisław Tarnowski.

L. W. 18.767/1900.

We Lwowie, dnia 20. marca 1900.

Aleg. 58

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie zmiany §§ 85., 89., 90 i 92. statutu miasta Lwowa.

Wysoki Sejmie!

W tegorocznem sprawozdaniu z czynności Departamentu I. Wydziału krajowego, podał Wydział krajowy szczegółowo motywa odmowy Najwyższej Sankcyi uchwalonemu przez Wysoki Sejm dnia 10. lutego 1898 projektowi ustawy zmieniającej postanowienia §§. 85., 89., 90. i 92. statutu miasta Lwowa z 14. października 1870, Dz. ust. kraj. Nr. 79.

Ponieważ motywa tej odmowy sankcyi niemal identyczne były z motywami takiej samej odmowy sankcyi dla uchwalonego przez Wysoki Sejm dnia 12. lutego 1897 podobnego projektu ustawy, przeto Rada miasta uchwałą swą z 23. marca 1899 zmieniła pierwotny projekt po myśli wskazówek c. k. Rządu, a Magistrat miasta wniósł na tej podstawie do Wydziału krajowego dnia 25. marca 1899 następującą petycyę:

Wysoki Sejmie!

Wskutek petycyi gminy kr. stoł. miasta Lwowa z dnia 21. stycznia r. 1898 raczył Wysoki Sejm w lutym r. 1898 uchwalić projekt noweli statutowej dla miasta Lwowa, rozszerzającej kompetencyę reprezentacyi miasta w sprawach podatkowych. W sprawozdaniu powyższem tudzież w osobnym memoryale do Wysokiego Sejmu wniesionym, wykazała Reprezentacya król. stoł. miasta Lwowa konieczną potrzebę otwarcia jej nowych źródeł dochodów, osłabionych dotkliwie reformą państwowych podatków bezpośrednich, a Wysoki Sejm dwukrotnie raczył się przychylić do petycyi gminy i uchwalił w lutym r. 1897 i ponownie w lutym r. 1898 projektowaną nowelę, zmieniającą §§. 85, 89, 90 i 92 statutu miasta Lwowa z dnia 14. października 1870 Nr. 79 Dz. u. kr. i z dnia 11. kwietnia 1896 Nr. 23 Dz. u. kr.

Niestety także ostatni projekt noweli statutowej nie uzyskał Najwyższej sankcyi, a głównym powodem odmówienia sankcyi jest wedle osnowy reskryptu J. E. Pana ministra spraw wewnętrznych z dnia 12. grudnia 1898 l. 8301 treść projektowanego §. 92 statutu, wedle którego miałoby przysłużać Gminie nadal tak jak dotychczas prawo rozkładu dodatków do podatków bezpośrednich wedle r o z m a i t e j s t o p y p o d a t k o w e j za zezwoleniem Wydziału krajowego, bez wyjednywania osobnej ustawy krajowej.

Wysoki Rząd wymaga obecnie większych rękojmi co do tego że z prawa dotychczasowego będzie Gmina tylko wyjątkowo korzystać, albowiem obawia się, że bez takich rękojmi gmina będzie się starała chronić swoich obywateli, opłacających powszechny podatek zarobkowy, a natomiast cały ciężar dodatków gminnych przesunie na przedsiębiorstwa obowiązane do publicznego składania rachunków.

Wprawdzie żądanie Wysokiego Rządu zmierza do ścieśnienia dotychczasowej autonomii podatkowej król. stoł. miasta Lwowa i dotyka stołeczną Gminę tem boleśniej, że nowszem ustawodawstwem Wysokiego Sejmu kompetencya podatkowa miast prowincyonalnych została rozszerzoną, mimoto zniewoloną jest Reprezentacya miasta Lwowa w interesie finansowym Gminy zastosować się do intencyi Wysokiego Rządu, zmieniając projektowany §. 92 noweli w drugim ustępie w ten sposób, że „do zaprowadzenia rozmaitej stopy dodatków w obrębie podatków bezpośrednich osobistych ustanowionych ustawą 25 października r. 1896 Nr. 220 Dz. u. p. t. j. podatku zarobkowego powszechnego, podatku od przedsiębiorstw obowiązanych do publicznego składania rachunków, podatku od renty i od wyższych płac, z wyjątkiem podatku osobisto dochodowego. lub w granicach jednego rodzaju podatków bezpośrednich, potrzeba uchwały Sejmowej za najwyższem zezwoleniem“. Z wyjątkiem tej zmiany projektowanej w myśl życzeń Wysokiego Rządu pozostają inne postanowienia projektu niezmienione, ponieważ w motywach odmowy Najwyższej sankcyi nie podniesiono przeciw nim żadnych zarzutów.

Wedle projektowanej obecnie osnowy §. 92 nie będzie mogła w przyszłości Gmina król. stoł. miasta Lwowa bez woli Wysokiego Sejmu i sankcyi Najwyższej obciążyć silniej przedsiębiorstw obowiązanych do publicznego składania rachunków, niż innych podatkujących. Tylko stopa dodatków do podatków realnych, t. j. gruntowego i domowego, będzie mogła nadal za zezwoleniem Wydziału krajowego różnić się od stopy dodatków do podatków bezpośrednich osobistych, ponieważ różnicy takiej wymaga odmienna natura i ustrój podatków realnych, niemniej ta okoliczność, że stopa państwowa tych podatków jest znacznie wyższą niż podatków osobistych, a nadto odrębne dodatki na cele kwaterunkowe i osobny gminny podatek czynszowy podnoszą ciężar podatkowy właścicieli realności w analogiczny sposób, jak wyższe dodatki gminne. To samo rozpatrywanie zdaje się zresztą podzielać także Wysoki Rząd, gdyż w motywach odmowy Najwyższej Sankcyi nie podnosi żadnych wątpliwości przeciw niższej stopie dodatków gminnych do podatków realnych.

W przekonaniu tedy, że Wysoki Rząd nie będzie przeciwny udzieleniu Najwyższej Sankcyi noweli statutowej w osnowie obecnie projektowanej, uprasza Rada miejska na podstawie jednomyślnej uchwały z dnia 23. marca r. 1899 i ponownie zapaść mającej w dniu 13. kwietnia 1899 w myśl § 42 lit. g statutu:

Wysoki Sejm raczy jeszcze w bieżącej sesyi uchwalić projekt ustawy zmieniającej obowiązujący statut miasta Lwowa, następującej treści:

„Ustawa z dnia . . . . . zmieniająca niektóre postanowienia ustawy krajowe z 14. października 1870 Dz u. kr. Nr. 79 i z dnia 11. kwietnia 1896 Dz. u. kr. Nr. 23 nadającej statut miejski król. stoł. miasta Lwowa.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Postanowienia §. §. 85, 89, 90 i 92 ustawy krajowej z 14. października 1870 i z 11. kwietnia 1896 nadającej statut miejski król. stoł. miasta Lwowa, a mianowicie oddziału A ustawy gminnej zostają uchylone, a w ich miejsce obowiązywać mają następujące postanowienia:

§. 85.

Wydatki odrębne. Wydatki dotyczące interesu tylko pojedynczych miejscowości, części gminy, klas mieszkańców lub pojedynczych posiadaczy gruntu, domu, mają być ponoszone przez same tylko strony interesowane, o ile nie istnieją inne urządzenia obowiązujące.

Wydatki takie może tedy Rada miejska rozłożyć na strony interesowane i od nich je ściągnąć.

§. 89.

Do nałożenia dodatków przenoszących 30% podatków bezpośrednich, lub 50% podatku konsumcyjnego, potrzebne jest przyzwolenie Wydziału krajowego. Dodatki przenoszące 50% podatków bezpośrednich, lub 70% podatku konsumcyjnego, mogą być nakładane tylko na mocy utawy krajowej.

§. 90.

Do zaprowadzenia opłat, nie należących do kategoryi dodatków do podatków bezpośrednich lub do podatku konsumcyjnego, jakoteż do podwyższenia istniejących już tego rodzaju opłat, niemniej do zaprowadzenia podatku czynszowego, mającego się pobierać od opłaconego przez mieszkańców czynszu najmu. lub od oszacowanej wartości tego czynszu, jeżeli ten podatek czynszowy przenosi dwadzieścia centów od każdego reńskiego, względnie dwadzieścia halerzy od każdej korony czynszu, potrzeba ustawy krajowej.

Wypływające z prawa propinacyi opłaty od przywozu wyrobu i wyszynku trunków propinacyjnych, nie mogą być uważane jako dodatki do podatku konsumcyjnego.

§. 92.

Rozkład dodatków na podatki bezpośrednie wedle rozmaitej stopy procentowej wymaga zezwolenia Wydziału krajowego.

Do zaprowadzenia jednak rozmaitej stopy procentowej dodatków w obrębie podatków bezpośrednich osobistych, ustanowionych ustawą z 25. października 1896 Dz. p. p. Nr. 220 t. j. podatku zarobkowego powszechnego, podatku zarobkowego od przedsiębiorstw obowiązanych do publicznego składania rachunków, podatku od renty i od wyższych płac z wyjątkiem podatku osobisto-dochodowego, lub w granicach jednego rodzaju podatków bezpośrednich, potrzeba uchwały Sejmowej za Najwyższem zezwoleniem.

Art. II.

Postanowienia tej ustawy wchodzą w życie z dniem jej ogłoszenia w dzienniku ustaw krajowych.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych".

Relacyą zaś z 24. kwietnia 1899 l. 28441 przedłożył Magistrat Wydziałowi krajowemu wymaganą dla zmiany statutu w myśl §. 42. tegoż statutu, drugą uchwałę Rady miasta z dnia 13. kwietnia 1899

Dla zapewnienia się, czyli uchwalony przez Radę miasta projekt zmiany statutu znowu nie natrafi na jakie przeszkody ze strony c. k. Rządu, odniósł się Wydział krajowy w tym względzie do c. k. Prezydyum Namiestnictwa odezwą z 21. czerwca 1899 LW. 33447 i otrzymał na to następującą odpowiedź tegoż c. k. Prezydyum z dnia 13. marca 1900 L. 2351/pr.:

Pan Minister spraw wewnętrznych reskryptem z 4. marca br. L. 115⁸/M. I., oznajmił po porozumieniu się z c. k. Ministerstwem Skarbu, że w zasadzie nie ma nic do zarzucenia uchwalonemu przez Radę miejską miasta Lwowa na posiedzeniach z 23. marca i 13. kwietnia 1899 r. projektowi ustawy o zmianie niektórych postanowień statutu miasta Lwowa.

Zdaniem Pana Ministra nie należałoby jednak w nagłówku i w artykule I. tego projektu przytaczać ustawy z 1. kwietnia 1896 r. Dz. ust. kraj. Nr. 23, ponieważ projekt nie dotyka żadnego ze zmienionych tą ustawą paragrafów statutu gminnego.

Dalej należałoby zmienić stylizacyę 2-go ustępu §. 92. mniej więcej w następujący sposób: „Do zaprowadzenia jednak rozmaitej stopy procentowej dodatków do poszczególnych podatków bezpośrednich, osobistych, ustanowionych ustawą z 25. października 1896 roku Nr. 220 Dz. ust. państw. (z wyjątkiem niepodlegającego wogóle żadnym dodatkom podatku osobisto dochodowego) t. j. do powszechnego podatku zarobkowego, podatku zarobkowego od przedsiębiorstw obowiązanych do publicznego składania rachunków, do podatku rentowego i podatku od płac, dalej do zaprowadzenia rozmaitej stopy procentowej dodatków w granicach jednego i tego samego rodzaju podatków bezpośrednich, potrzeba uchwały sejmowej za Najwyższem zezwoleniem“.

Na tej podstawie Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić dołączony ./. projekt ustawy, w której uwagi c. k. Rządu zostały uwzględnione.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

St. Badeni w. r.

Sprawozdawca:

Adolf Vayhinger w. r.
Członek Wydziału krajowego.

Ustawa

z dnia . . . . zmieniająca niektóre postanowienia ustawy krajowej z dnia 14. października 1870, Dz. ust. kraj. Nr. 79, nadającej statut miejski król. stoł. miastu Lwowu.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Postanowienia §§. 85, 89, 90 i 92 ustawy krajowej z dnia 14. października 1870 Dz. ust. kraj. Nr. 79., nadającej statut miejski królewskiemu stołecznemu miastu Lwowu, zostają uchylone, a w ich miejsce obowiązywać mają następujące postanowienia

§. 85.

Wydatki odrębne.

Wydatki, dotyczące interesu tylko pojedyńczych miejscowości, części gminy, klas mieszkańców lub pojedyńczych posiadaczy gruntu, domu, mają być ponoszone przez same tylko strony interesowane, o ile nie istnieją inne urządzenia obowiązujące.

Wydatki takie może więc Rada miejska rozłożyć na strony interesowane i od nich je ściągnąć.

§. 89.

Do nałożenia dodatków, przenoszących 30% podatków bezpośrednich, lub 50% podatku konsumcyjnego, potrzebne jest pozwolenie Wydziału krajowego.

Dodatki przenoszące 50% podatków bezpośrednich, lub 70% podatku konsumcyjnego, mogą być nakładane tylko na mocy ustawy krajowej.

§. 90.

Inne opłaty.

Do zaprowadzenia opłat, nie należących do kategoryi dodatków do podatków bezpośrednich, lub do podatku konsumcyjnego, jakoteż do podwyższenia istniejących już tego radzaju opłat, niemniej do zaprowadzenia podatku czynszowego, mającego się

pobierać od opłacanego przez mieszkańców czynszu najmu, lub od oszacowanej wartości tego czynszu, jeżeli ten podatek czynszowy przenosi 20 centów od każdego złotego, względnie 20 halerzy od każdej korony czynszu, potrzeba ustawy krajowej.

Wypływające z prawa propinacyi opłaty od przewozu, wyrobu i wyszynku napojów propinacyjnych, nie mogą być uważane jako dodatki do podatku konsumcyjnego.

§. 92.

Rozkład dodatków na podatki bezpośrednie podług rozmaitej stopy procentowej, wymaga zezwolenia Wydziału krajowego.

Do zaprowadzenia jednak rozmaitej stopy procentowej dodatków do poszczególnych podatków bezpośreduich, osobistych, ustanowionych ustawą z 25. października 1896 Nr. 220 dz. p. p. (z wyjątkiem niepodlegającego w ogóle żadnym dodatkom podatku osobisto-dochodowego) t. j. do powszechnego podatku zarobkowego, podatku zarobkowego od przedsiębiorstw obowiązanych do publicznego składania rachunków, do podatku rentowego i podatku od płac, dalej do zaprowadzenia rozmaitej stopy procentowej dodatków w granicach jednego i tego samego rodzaju podatków bezpośrednich, potrzeba uchwały sejmowej za Najwyższem zezwoleniem.

Art. II.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

L. W. 19.941/1900.

We Lwowie dnia 20. marca 1900.

Aleg. 59

Sprawozdanie dodatkowe

Wydziału krajowego o sprzedaży soli w Zarządzie kraju.

Wysoki Sejmie!

W sprawozdaniu z dnia 22. grudnia 1899 L. W. 86.428 przedłożyliśmy Wysokiemu Sejmowi wyniki zamknięcia rachunkowego funduszu solnego po dzień 31. października 1899; obecnie po uskutecznieniu zamknięcia rachunkowego po koniec roku 1899, przedkładamy Wysokiemu Sejmowi szczegółowe cyfry dochodów i wydatków tego funduszu.

A) Dochody.

1) Nadwyżka dochodu z r. 1898 przeniesiona na R-ek r. 1899 .	10.455	zł.	76½	ct.
2) Kaucya byłego kasyera Kasy pożyczek krajowych jako Kasy solnej	1.472	"	99	"
3) Dochód ze sprzedaży 1) soli warzonki, 2) soli kamiennej, 3) soli bydlęcej i 4) kainitu	159.018	"	43	"
4) Odsetki od kredytów, rachunków bieżących i kupony od papierów wartościowych	72.032	"	60	"
5) Rozmaite	166	"	75	"
	243.146	zł.	53½	ct.

B) Wydatki.

1) Bonifikacye	4.937	zł.	64½	ct.				
2) Koszta spedycyi	121.008	"	64½	"				
3) Stemple	2.717	"	--	"				
4) Płace	30.856	"	65	"				
5) Remuneracye i zapomogi . . .	3.950	"	—	"				
6) Koszta podróży	5.255	"	83	"				
7) Frachty kolejowe	929	"	80	"				
8) Porto i telegramy	1.440	"	24	"				
9) Potrzeby kancelaryjne . . .	594	"	96	"				
10) Rozmaite wydatki	2.442	"	51	"				
do przeniesienia .	174.133	zł.	28	ct.	243.146	zł.	53½	ct.

z przeniesienia .		174.133 zł. 28 ct.	243.146 zł. 53½ ct.
11) Najem i utrzymanie magazynów .		992 zł. 44 ct.	
12) *a*) Wierzytelności nie ściągalne z r. 1898 .	12.000 zł. — ct.		
b) Darowizny .	2.326 „ 37 „		
c) Odpisy . .	1.346 „ 35 „		
d) Sprostowanie rachunków .	23 „ 68 „		
e) Ruchomości (inwentarz, wory, tablice i druki)	5.458 zł. 53 ct	21.154 zł. 93 ct.	196.280 zł. 65 ct.
Nadwyżka dochodu z obrotu solą w r. 1899			46.865 zł. 88½ ct.

Kwota ta jest za niską, ażeby można jej było użyć na obniżenie w całym kraju ceny soli w drobnej sprzedaży o najniższą jednostkę monetarną t. j. o jeden grosz na jednym kilogramie na ten cel bowiem potrzeba by mieć stały i zapewniony dochód roczny w kwocie przeszło 500.000 koron. Nie nadaje się ona także na obniżenie ceny soli o 1 grosz na 1 topce w pewnych tylko powiatach, ceny bowiem w powiatach są oznaczone na podstawie długoletnich doświadczeń Wydziału krajowego i dawnej organizacyi Wydziałów powiatowych według tego systemu, że podnoszenie się ceny soli w odleglejszym powiecie wynosi właśnie 1 grosz na 1 topce — gdyby zatem w jednym z powiatów zniżono cenę soli o 1 grosz, w takim razie różnica ceny soli w tym a sąsiednim powiecie wynosiłaby 2 grosze na topce. Zniżenie ceny soli mógłby Wydział krajowy przeprowadzić w tym powiecie tylko przez bardzo wysoką bonifikacyę dla zastępstwa, to jest przez znaczną dopłatę do soli — gdy zaś zastępstwu i w ogóle handlarzom nastręczałaby się sposobność do przewożenia soli do sąsiedniego powiatu, znaczna częśc tego, coby fundusz solny przez dopłatę tracił, utonęłaby w kieszeni spekulantów bez odpowiedniej temu wydatkowi korzyści ludności. Wydział krajowy uważa, że spełni intencye Wysokiego Sejmu, jeżeli przez uzupełnienie organizacyi doprowadzi do tego, że sól po obecnie oznaczonych cenach, a nigdzie wyżej niż po 11 ct. nie będzie sprzedawaną.

Do tego celu zdąża Wydział krajowy bonifikacyami, specyalnie dla najbardziej oddalonych miejscowości udzielanemi i wzmocnioną kontrolą.

Co do użycia nadwyżki dochodów przedłożył Wydział krajowy wnioski już w wymienionem na wstępie sprawozdaniu z dnia 22. grudnia z. r. zgodne już to z wyraźną uchwałą z. r. 1892, już też, zdaniem Wydziału krajowego, z intencyą Wysokiego Sejmu.

Według informacyi, w krótkiej drodze w c. k. Ministerstwie skarbu zaczerpniętej, zezwoliło to c. k. Ministerstwo na podwyższenie nam kontyngentu solnego z 4500 wag. na 4800 wag., co jest dla nas rzeczą bardzo ważną, gdyż zastępstwa nasze co raz więcej soli potrzebują i nieraz z trudnością przychodziło nam ich zamówienia z obecnego kontyngentu realizować. To ważne zarządzenie jest dalszym dowodem uznania, z jakiem się akcya Wydziału krajowego ze strony c k. Ministerstwa skarbu spotyka.

Sprawa sprzedaży kainitu jak również sprawa kolei dowozowej do saliny kałuskiej, została też pomyślnie załatwioną, co się zaś tyczy sprawy przedłużenia terminu wypowiedzenia umowy, względnie zabezpieczenia dłuższego okresu trwania naszego stosunku z c. k. Skarbem, to została ona załatwiona odmownie z tego powodu, że

nie ma żadnego niebezpieczeństwa, żeby sprawa ta, przez Wydział krajowy na dobre tory ku pożytkowi ludności a zarazem i c. k. Skarbu wprowadzona, miała uledz jakiejkolwiek zmianie , a w szczególności, aby stosunek ten miał być ze strony c. k. Skarbu zerwanym.

Dzieląc to samo zapatrywanie, przystępuje Wydział krajowy do dalszych czynności organizacyjnych, mających na celu zapewnienie ludności taniej soli, ale wymagających pewności, że sprawa ta w ręku Wydziału krajowego przez dłuższy szereg lat pozostawać będzie. Chodzi tu mianowicie o wprowadzenie już teraz opakowania soli topkowej w papier, co, pominąwszy już korzyści, jakie dla wzmocnienia i udoskonalenia organizacyi krajowej sprzedaży soli wypłyną, będzie także zadośćuczynieniem dawno odczuwanej potrzebie racyonalniejszego pod względem zdrowotnym opakowania soli. Przedsięwzięte, choć jeszcze całkowicie nie ukończone próby z nowem opakowaniem obiecują, że dadzą pomyślny rezultat, w takim razie mógłby w krótkim czasie nastąpić fakt, że konsumenci otrzymywaliby sól czystą i o pełnej nienaruszonej, bo banderolą zarządu krajowej sprzedaży soli ochronionej wadze, zastępcy zaś nie mieliby tych braków, jakie mają obecnie przy opakowywaniu soli w siano lub słomę i worki. Rzecz oczywista, że cena soli dla konsumentów i przy nowem opakowaaiu w papier pozostanie ta sama jak dotychczas.

Również przedsięwziął Wydział krajowy próby mielenia soli kamiennej w Bochni i według wszelkiego prawdopodobieństwa będzie mógł sól kamienną w lepszym gatunku, niż prywatni i po cenie tańszej, niż oni to czynią w kilogramowych, opieczętowanych kartonach sprzedawać.

O ile mógł Wydział krajowy dotychczas się przekonać, akcya ta Wydziału krajowego spotka się tak w c. k. Ministerstwie skarbu, jak i w c. k. Krajow j Dyrekcyi skarbu z zupełnem poparciem, co óczywiście będzie miało wielki wpływ na jej udanie się.

Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy sprawozdanie niniejsze przyjąć do wiadomości.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

St. Badeni *w. r.*

Sprawozdawca:

Adolf Vayhinger *m. p.*

Członek Wydziału kraj.

LW. 16.935/1900.

We Lwowie dnia 16. marca 1900.

Aleg. 60

Sprawozdanie

Wydziału krajowego z wnioskiem o uznanie nowo-zbudowanego szpitala w Gorlicach za publiczny i powszechny.

Wysoki Sejmie!

Wskutek wniesionego do nas przez Wydział powiatowy w Gorlicach pod dniem 3. grudnia 1899 L. 2709 podania, o poparcie u Wysokiego Sejmu jego petycyi, proszącej o nadanie nowo-wzniesionemu tam szpitalowi prawa powszechności i publiczności, mamy zaszczyt przedłożyć, co następuje:

Dla uczczenia pięćdziesiątej rocznicy panowania Najjaśniejszego Pana, uchwaliła Rada powiatowa w Gorlicach, tak z własnych funduszów, jakoteż i składek publicznych, wybudować i urządzić w Gorlicach nowy szpital na 40 łóżek.

Plany i kosztorysy, sporządzone według przepisów sanitarnych i dzisiejszych wymagań dla tego rodzaju zakładów, zostały przez nas i c. k. Namiestnictwo potwierdzone i gmach szpitalny zupełnie urządzony i wykończony jako szpital Imienia cesarza Franciszka Józefa, już od dnia 1 grudnia 1899 roku, mając lekarza i Siostry Miłosierdzia kosztem Wydziału powiatowego, należycie funkcyonuje.

Podług relacyi delegata naszego inspektora szpitali krajowych z dnia 29. listopada 1899 roku, który tam na miejscu szczegółowo zbadał cały stan nowego budynku i jego wewnętrznych urządzeń, szpital wspomniany jakkolwiek przeznaczony na 40 łóżek, może swobodnie pomieścić 60 chorych i więcej. Środkowa część gmachu jest parterowa, skrzydła piątrowe.

Pod prawem skrzydłem znajdują się piwnice i sutereny mieszczące pralnie, maglownię, skład na naftę i jarzyny.

W lewem skrzydle zupełnie odseparowanem, znajdują się pokoje dla zakaźnych chorych mogące pomieścić od 10 do 20 osób. Wogóle cały budynek ma 46 pokoi.

Plac, na którym stanął szpital, obejmuje 2788 sążni kwadratowych, budynki zaś na nim wzniesione wraz z placem kosztowały 114.000 koron; dodawszy do tego jeszcze koszta wewnętrznego urządzenia, cała wartość Zakładu wyniesie 136.000 koron.

Budowa tego gmachu przeprowadzoną została we własnym zarządzie i wykonaną należycie.

Prócz głównego budynku dla chorych, jest jeszcze lodownia, stajnia z wozownią, pomieszczenie dla nierogacizny i drobiu, wreszcie dobrze urządzona trupiarnia, w której mieści się także desinfektor.

Cały plac szpitalny jest oparkaniony, a na wiosnę zostanie urządzony ogród.

Delegat nasz znalazł jeszcze wiele drobniejszych braków; wodociągi nie wykończone, komunikacyę z miastem nie urządzoną, potrzebę kanału i inne wady, które jednak Wydział powiatowy podczas zbliżającej się wiosny zobowiązał się usunąć.

Otóż tak zbudowany Zakład szpitalny wraz z jego wewnętrznem urządzeniem i gruntem Rada powiatowa w myśl §. 2 ustawy z dnia 28. lipca 1897 roku (Nr. 47 dz. ust. kraj.) aktem fundacyjnym w dniu 13. grudnia 1898 notoryalnie w Gorlicach zeznanym, oddała bez żadnych ciężarów, na wyłączną i nieograniczoną własność funduszowi szpitala w Gorlicach, przyjmując na siebie pewne zobowiązania na przyszłość w § 15 pomienionej wyżej ustawy wskazane. Pomieniony akt fudacyjny tak przez Wydział krajowy, jakoteż przez c. k. Namiestnictwo jako naczelną władzę fundacyjną krajową pod d. 25 lutego 1900 roku L 16344 został potwierdzony, a wreszcie toż samo c. k. Namiestnictwo rozporządzeniem z dnia 16. grudnia 1899 r. L. 19861 uznało, że nie zachodzi ze względów sanitarno-policyjnych żadna przeszkoda przeciw otwarciu szpitala w Gorlicach. Wobec takiego stanu sprawy i wykonania wszelkich wymagań ustawą z dnia 28. lipca 1897 (Nr. 47 Dz. ust. kraj.) wskazanych, Wydział krajowy uważa za swój obowiązek poprzeć petycyę Wydziału powiatowego w Gorlicach w tym przedmiocie do Wysokiego Sejmu wniesioną, tembardziej:

że otwarcie nowego szpitala w Gorlicach wobec wzrastającego w tych okolicach przemysłu górniczego, a tem samem i zwiększenia się ludności szczególniej roboczej jest koniecznie potrzebnem;

że ilość wypadków zasłabnięcia i okaleczeń jest znaczna a zapewne i w przyszłości powiększać się będzie.

Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić dołączoną ustawę.

Z Rady Wydziału krajowego Królewstwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
St. Badeni *w. r.*

Sprawozdawca:
Dr. St. Dąmbski *w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

Ustawa

nadająca szpitalowi w Gorlicach charakter szpitala powszechnego i publicznego.

Zgodnie z uchwałą Mojego Sejmu Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem z dnia . . . . 1900 roku rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Szpital w Gorlicach z dniem 1. lipca 1900 roku uznany zostaje za publiczny i powszechny.

Art. II.

Komitet szpitalny tego szpitala składać się ma:

a) z delegata Wydziału krajowego;
b) z prezesa miejscowej Rady powiatowej, lub jego zastępcy;
c) z delegata Wydziału powiatowego;
d) z dyrektora szpitala.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Ls. 274/900.

Aleg. 61

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm wzywa c. k. Rząd usilnie, ażeby z możliwie największym pospiechem wykończył techniczne prace przygotowawcze do budowy kanałów spławnych, mających połączyć Dunaj z Odrą, dalej Odrę z Elbą na lewo, na prawo zaś z Wisłą, regulacyi Wisły i Sanu dla celów żeglugi, połączenia drogą wodną Sanu z Dniestrem aż do punktu, od którego Dniestr staje się spławnym, a wreszcie budowy kanału spławnego z Sądowej Wiszni na Gródek—Lwów do Brodów.

Równocześnie z wykończeniem technicznych projektów i kosztorysów raczy c. k. Rząd wziąć pod rozwagę finansową stronę tej rzeczy, i jeżeli nie zgłosiłoby się jakieś prywatne przedsiębiorstwo do podjęcia budowy i eksploatacyi wyżwymienionych dróg wodnych pod warunkami dość korzystnemi dla państwa i krajów, niechaj c. k. Rząd przeprowadzi w drodze konstytucyjnej postanowienia względem budowy owych dróg wodnych na rachunek państwa — z odpowiednim udziałem krajów koronnych i innych interesowanych czynników.

II. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby zniósł się z Izbami handlowo-przemysłowemi i Towarzystwami rolniczemi, tudzież z Wydziałami krajowemi współinteresowanych krajów koronnych w tym celu, aby przedsięwziąć z niemi wspólną akcyę dla przyspieszenia budowy opisanej powyżej sieci dróg wodnych.

Lwów, dnia 26. marca 1900.

Wnioskodawca:
Teofil Merunowicz w. r.

Abrahamowicz, Wiśniewski, Jabłoński, Jakliński, Jahl, Karol Dzieduszycki, Emil Michałowski, Wachnianin, Górka, Kozłowski, Schnell, Gniewosz, Warzecha, Kramarczyk, Data, Dr. Czaykowski, Skałkowski.

LW. 22.032/900

We Lwowie, dnia 30. marca 1900.

Aleg. 62

Sprawozdanie

Wydziału krajowego z przedłożeniem zamknięcia rachunku i bilansu Banku krajowego za r. 1899 i dotyczącego sprawozdania Rady Nadzorczej Banku.

Wysoki Sejmie!

Pismem z dnia 2. marca 1900 r. Nr. 12.370 przedłożyła Wydziałowi krajowemu Dyrekcya Banku krajowego sprawozdanie Rady Nadzorczej Banku krajowego za rok 1899 wraz z sprawozdaniem Dyrekcyi Banku, zamknięcie rachunku i bilansu Banku za tenże rok.

Wydział krajowy, pragnąc dać Wysokiemu Sejmowi możność ocenienia działalności Banku także w ostatnim roku kalendarzowym, powołuje się na przedłożone Wysokiemu Sejmowi uchwałą Wydziału krajowego z dnia 17. listopada 1899 r. LW. 49.506/99 (Al. 16. sprawozd. stenogr. bieżącej sesyi sejmowej) sprawozdanie swe o Banku krajowym, obejmujące obraz czynności Wydziału krajowego dotyczących tej instytucyi w r. 1899 i przedkła-
All. dając Wysokiemu Sejmowi ·/. stosownie do postanowienia §. 100. statutu Banku krajowego wspomniane sprawozdanie Rady Nadzorczej, zamknięcie rachunku i bilans, kończy wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości powyższe sprawozdanie Wydziału krajowego.
2. Sejm udziela Dyrekcyi Banku krajowego absolutoryum z rachunków za czas od 1. stycznia do 31. grudnia 1899 roku.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

St. Badeni w. r.

Sprawozdawca:

Mieczysław Onyszkiewicz, w. r.

Członek Wydziału krajowego.

Sprawozdanie Rady Nadzorczej Banku krajowego za rok 1899.

L. 12.370/900. Wysoki Wydziale krajowy! Rada Nadzorcza Banku krajowego, w wykonaniu §. 100. statutu, ma zaszczyt przedłożyć Wysokiemu Wydziałowi, zbadane i zlustrowane przez komisyę rewizyjną Rady, zamknięcie rachunkowe za rok 1899 i bilans z dnia 31. grudnia 1899, wraz z następującem ze swej strony sprawozdaniem:

Wypadki nieszczęśliwe, jakie miały miejsce w naszym kraju w roku ubiegłym, nie mogły pozostać obojętnymi dla Banku krajowego, lecz z wytworzonego ciężkiego finansowego i ekonomicznego położenia, wyszedł nasz Zakład bez szwanku, a dał ponowny dowód swej żywotności i spełnienia obowiązków.

Największe trudności odczuć się dały, nie ze stosunków krajowych wyłącznie, ale z ogólnego położenia finansowego w Monarchii i w całej Europie, a objawem ich była niemożność należytego zbytu emisyi bankowych, oraz konieczność ofiar na utrzymanie ich kursu, co też względnie pomyślnie osiągnięto.

Zestawienia cyfrowe i porównawcze, jakie obliczone w koronach, osobnym załącznikiem przedstawiamy, dają przegląd obrotów i wynikłości z roku 1899, co poniżej jak najkrócej streszczamy.

Obroty, ogólny i kasowy były większe niż w r. 1898. Zysk netto uzyskany mniejszy, głównie z powodu pokrycia różnicy kursu na własnych efektach.

Pożyczek hipotecznych udzielono w ostatnim roku mniej, niż w poprzednim o trzy i pół miliona koron.

Pożyczek komunalnych więcej o milion koron.

Pożyczek kolejowych wydano najwięcej, bo przeszło dziewięć milionów koron, a prawie o 7½ miliona więcej niż w roku 1898.

Od założenia Banku wydano pożyczek hipotecznych:

Na większą własność . .	648	na K.	48,328.000
„ realności miejskie . .	2.751	„ „	70,289.400
„ mniejszą własność . .	7.231	„ „	12,803.200
Razem pożyczek . .	10.630	na K.	131,420.600

Po koniec grudnia 1899 pozostało niespłaconych:

Z większej własności . .	394	na K.	30,614.291·56
„ realności miejskich . .	2.113	„ „	51,569.032·54
„ mniejszej własności . .	6.151	„ „	8,463.809·72
Razem pożyczek . .	8.658	na K.	90,647.133·82

W roku 1899 wydano nowych pożyczek hipotecznych:

30	na większą własność w sumie . .	K.	2,036.500
171	„ realności	„	4 553.300 i
525	„ mniejszą własność	„	1,081.900
726	pożyczek w sumie	K.	7,671.700

Zaległości ratalne były w roku zeszłym cokolwiek większe. Egzekucyi sądowych wdrożono 130, pozostało w toku 53; politycznych wprowadzono 3.724, pozostało 1.001 na r. b.

Zysk z tego działu był nieco większy niż w r. 1898.

Podatku kuponowego od Listów zastawnych zapłacono K. 58.153·36.

Powiększona rezerwa hipoteczna wynosi K. 992.728·77.

Pożyczek komunalnych wydał Bank po koniec r. z. razem 430 na K. 14,552.000. Pozostaje niespłaconych K. 9,997.208·18.

Zaległości ratalne były w r. 1899 nieco większe.

Zysk większy, po opłaceniu podatku od kuponów K. 6.522·66.

Rezerwa komunalna doszła do K. 506.385·79.

W r. 1899 udzielił Bank 28 pożyczek komunalnych na K. 2,011 000.

Pożyczek kolejowych udzielono dotąd na K. 14,691.800.

Stan niespłaconych z końcem 1899 r. wynosił K. 14,684.873·59.

W r. z. wydano 3 pożyczki na K. 9,020.000.

Zysk był większy. Podatku kuponowego zapłacił Bank K. 7.094·16.

Rezerwa kolejowa wynosi K. 37.375·58.

Pożyczki emisyjne Banku pozostały 31. grudnia 1899 za K. 115,329.215·59.

Oddział bankowy miał w r. 1899 większe do zwalczania trudności niż w latach poprzednich.

Zbyt własnych emisyi był większy niż w r. 1898 o przeszło 4,000.000 K., a znaczny odkup tych naszych papierów był konieczny. Spowodowało to stratę kursową w sumie K. 215.456·92 i wpłynęło na zmniejszenie zysku.

Kursa emisyi bankowych w dniu 31. grudnia 1899 były względnie pomyślne, a mianowicie: Listy zastawne $4^1/_2$ procentowe po 100 do 101; 4-procentowe po 95·75 do 96·75. Obligacye komunalne 5-procentowe po 100 do 101; $4^1/_2$-procentowe po 100; 4-procentowe po 96·50. Obligacye kolejowe 4-procentowe po 95 do 96.

Eskont weksli spadł wśród r. 1899 o blisko K 8,000.000 i stan tychże $^{31}/_{12}$ 1899 był mniejszy prawie o $3^1/_2$ miliona Koron. Reeskont był znacznie większy.

Stopę procentową utrzymał Zarząd Banku do drugiej połowy września na 5 od stu, ku końcowi roku dopiero podwyższenie jej o 1 procent okazało się wskazanem.

Wkładki na książeczki oszczędności wzrosły; asygnaty spadły.

Rachunki czekowe i wierzycieli podniosły się o K. 4,800.000.

Dłużnicy w rachunkach bieżących winni więcej o $1^1/_2$ miliona koron.

Podatku rentowego uiszczono za właścicieli książeczek oszczędności i asygnat kasowych K. 7.710·68.

Razem opłacony podatek kuponowy i rentowy przez Bank uiszczony wyniósł w roku 1899 K. 79.480·86.

Udziały w przedsiębiorstwach przemysłowych i handlowych podniosły się w roku ubiegłym o K. 27.000. Zmniejszyły się udziały w Towarzystwie handlowem we Lwowie i w tkackiem „Prządka“, — a powiększone zostały w cukrowni Przeworskiej, w Przemyśle tkackim w Łańcucle i w Banku parcelacyjnym we Lwowie.

Rewident bankowy dokonał w r. 1899 dalszych lustracyi w 23 Towarzystwach zaliczkowych i kasach oszczędności powiatowych.

Pomoc Banku w parcelacyach miała miejsce w powiatach: Brzeskim, Kałuskim, Pilzneńskim, Podhajeckim, Śniatyńskim i Zbaraskim.

Filia Banku w Krakowie w piątym roku swego istnienia, dała dowody swojej żywotności, obracając coraz więcej funduszami z miejscowych lokacyi. Przy znacznie mniejszem zapotrzebowaniu zasiłków czyli dotacyi z Zakładu centralnego, przyniosła Filia w r. 1899 większe niż w poprzednim oprocentowanie.

Liczba zastępstw Banku pozostała bez zmiany.

Stosunek ze Stowarzyszeniami zarobkowemi i gospodarczemi był zawsze jednakowy, obustronnie korzystny. Eskont w granicach przyznanego dla nich kredytu, był w roku ubie-

głym mniejszy, również jak końcowe zamknięcie roczne tego działu. Lokacye tych instytucyi, będących zarazem zastępstwami, wzrosły.

Zysk z r. 1899, rozdzielony został w sumie Koron 283.136·53, po myśli §. 101. statutu, jak następuje:

40%	na kapitał zakładowy	K	113.254·61
30%	„ fundusz rezerwowy	„	84.940·96
20%	„ rozerwę hipoteczną	„	56.627·30
10%	„ „ komunalną	„	28.313·66

Majątek Banku doszedł $^{31}/_{12}$ 1899 do sumy K 6,160.015·41.

Rada Nadzorcza odbyła wśród roku sześć posiedzeń, a komisya rewizyjna przeprowadzała co kwartał lustracye kasowe przez dni kilka do tygodnia tak, że wszystkie fundudusze, depozyta, efekta i weksle przeliczone a zgodnie z księgami znalezione zostały.

Po myśli uchwały Wysokiego Sejmu z 23. marca 1899, polecającej Wydziałowi krajowemu, by w porozumieniu z Bankiem krajowym obmyślił środki dążące do spiesznego ukończenia likwidacyi Zakładów kredytowych, włościańskiego i ziemskiego, Rada Nadzorcza rozpatrywała na posiedzeuiach swoich we wrześniu i w grudniu wnioski przedłożone przez Dyrekcyę Banku, czyniące zadość życzeniu Sejmu. Od 1. stycznia r. b. Bank krajowy objął resztę likwidacyi Zakładu kredytowego włościańskiego, nabywszy drogą umowy zawartej z b. komitetem likwidacyjnym wszystkie aktywa tego zakładu. Rada Nadzorcza zatwierdziła wnioski Dyrekcyi w przekonaniu, że fundusze Banku nie będą narażone na żadne straty, a pozostającym jeszcze dłużnikom możliwe oszczędności przypadną w udziale.

Likwidacyę zakładu kredytowego ziemskiego przeprowadza Bank krajowy już od lat jedenastu, a czynność ta postępuje szybko i bliską jest ukończenia.

Kończąc swoje sprawozdanie, Rada Nadzorcza ma zaszczyt upraszać:

Wysoki Wydział krajowy raczy przyjąć do wiadomości zamknięcie rachunkowe za rok 1899 i bilans z 31. grudnia tegoż roku i uzyskać od Wysokiego Sejmu absolutoryum dla Zarządu Banku za rok 1899.

Prezes Rady:

H. Bochdan m. p.

Sprawozdawca:

Karol Scipio m. p.

Obroty i wynikłości.

Przedmiot	1898			1899			Mniej			Więcej		
	Sztuk	Koron		Sztuk	Koron		Sztuk	Koron		Sztuk	Koron	
Obrót ogólny	—	1,133,087.445	50	—	1,348,068.286	98	—	—	—	—	214,980.841	48
Obrót kasowy	—	332,662.889	80	—	371,105.193	88	—	—	—	—	38,442.304	08
Zysk netto	—	398.785	37	—	283.136	53	—	115.648	84	—	—	—
Pożyczki hipoteczne udzielone .	783	11,173.100	—	726	7,671.700	—	57	3,501.400	—	—	—	—
„ komunalne „ .	31	913.200	—	28	2,011.000	—	3	—	—	—	1,097.800	—
„ kolejowe „ .	1	1,574.800	—	3	9,020.000	—	—	—	—	2	7,445.200	—
Zaległości hipoteczne . .	1.634	601.154	78	1.752	622.193	47	—	—	—	118	21.038	69
„ komunalne . .	40	24.755	08	46	32.283	84	—	—	—	6	7.528	76
Zysk z działu hipotecznego .	—	206.057	30	—	233.680	68	—	—	—	—	27.623	38
„ „ komunalnego .	—	18.777	98	—	24.793	47	—	—	—	—	6.015	49
„ „ kolejowego .	—	3.073	87	—	14.132	08	—	—	—	—	11.058	21
Sprzedaż emisyi banku . .	—	9,202.800	—	—	13,474.200	—	—	—	—	—	4,271.400	—
Stan emisyi banku $^{31}/_{12}$ . .	—	99,990.100	—	—	115,136.300	—	—	—	—	—	15,146.200	—
Eskont weksli wśród roku .	36.394	59,711.328	20	36.407	51,794.324	35	—	7,917.003	85	13	—	—
Stan weksli w Banku $^{31}/_{12}$.	7.863	16,268.552	02	6.856	12,817.416	72	1.007	3,451.135	30	—	—	—
Reeskont wród roku . . .	830	4,447.068	88	5.139	16,050.759	60	—	—	—	4.309	11,603.690	72
Stan reeskontu $^{31}/_{12}$ . . .	—	2,775.722	78	—	4,065.197	70	—	—	—	—	1,289.474	92
Wkładki na książeczkach . .	—	7,409.764	24	—	8,259.384	68	—	—	—	—	849.620	44
Asygnaty kasowe . . .	—	1,917.200	—	—	948.000	—	—	969.200	—	—	—	—
Rachunki wierzycieli i czeki .	—	12,958.373	54	—	17,846.366	19	—	—	—	—	4,887.992	65
Zaliczki na efekta . . .	—	2,305.858	56	—	2,434.019	26	—	—	—	—	128.160	70
Dłużnicy w rachunkach bieżących	—	6,146.894	71	—	7,723.195	65	—	—	—	—	1,576.300	94
Depozyta obce	—	30,399.416	67	—	30,695.775	56	—	—	—	—	296.358	89
Zysk z działu bankowego . .	—	659.983	62	—	518.181	74	—	141.801	88	—	—	—
Kasowy obrót w Filii Kraków .	—	60,461.228	73	—	63,698.611	57	—	—	—	—	3,237.382	84
„ „ „ 65 Zastępstwach	—	36,787.018	19	—	34,928.572	27	—	1,858.445	92	—	—	—
Eskont dla Stowarzyszeń w roku	12.755	13,861.226	62	13.984	12,722.704	04	1.229	1,138.522	58	—	—	—
Stan eskontu u Stowarzyszeń $^{31}/_{12}$	2.601	3,256.427	88	2.312	2,411.677	04	289	844.750	84	—	—	—
Majątek Banku $^{31}/_{12}$ . . .	—	5,826.012	61	—	6,160.015	41	—	—	—	—	334.002	80

Bank krajowy

Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Księstwem Krakowskiem

1899.

LWÓW.

Z drukarni i litografii Pillera i Spółki.

Sprawozdanie

Dyrekcyi Banku krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem.

Rok 1899. był bardzo ciężkim dla naszego kraju — Zakład nasz okazał jednak mimo trudnych warunków swoją żywotność i spełnił swój obowiązek, stojąc na straży ogólnych interesów finansowych kraju. Rezultaty bilansu Banku za r. 1899. można też nazwać pomyślnymi, uwzględniając nasze położenie finansowe i ekonomiczne, jakie się wytworzyło w ciągu roku ubiegłego.

Sprzedaż i kurs emisyj bankowych.

Sprzedaż emisyj bankowych i utrzymanie ich kursu połączone było w roku ubiegłym z wielkiemi trudnościami nie tylko ze względu na stosunki nasze krajowe, ale także ze względu na ogólny stan targu pieniężnego i walorów lokacyjnych tak w Państwie jak i w całej Europie. Mimo to ukształtował się względnie pomyślnie nietylko zbyt naszych emisyj, ale także i ich kurs.

Zapas 4% listów zastawnych Banku wynosił

z końcem roku 1898	Kor.	4,024.000·—
nowa emisya roku 1899	„	7,671 700·—
odkup w roku 1899	„	3.964.300 —
razem	Kor.	15,660.000·—
Sprzedaż w roku 1899	„	8,093.000·—
Zostało do bilansu za rok 1899	Kor.	7567.000·—

Zapas 4% obligacyj kolejowych Banku wynosił

z końcem roku 1898	Kor.	1,181.100·—
nowa emisya w roku 1899	„	9,020.000·—
odkup w roku 1899	„	671.400·—
razem	Kor.	10,872.500·—
Sprzedaż w roku 1899	„	4,562.400·—
Zostało do bilansu za rok 1899	Kor.	6,310.100·—

Zapas 5% i $4^1/_2$% obligacyj komunalnych Banku wynosił z końcem roku 1898	Kor.	40.200·—
nowe emisye $4^1/_2$ i 4% obligacyj komunaln. z roku 1899	„	2,011.000·—
razem	Kor.	2,051.200·—
Sprzedaż *per netto* w roku 1899	„	818.800·—
Zostało do bilansu za rok 1899	Kor.	1,232.400·—

Powiększenie się zapasu 4% listów zastawnych wynosi w r. 1899. K. 3,543.000·—, natomiast znaczniejszem jest zwiększanie się zapasu 4% obligacyj kolejowych i wynosi K. 5,129.000·— tłumaczy się jednak tą okolicznością, że w r. 1899. wydano nowych pożyczek kolejowych K, 9,020.000, zaś umieszczenie w ciągu jednego roku tak znacznej ilości tego papieru było niemożebnem; — w roku bieżącym spodziewaną jest bardzo nieznaczna już emisya tego papieru i jest wszelka nadzieja, że reszta niesprzedanych obligacyj kolejowych w tym roku rozsprzedaną zostanie.

Strata kursowa na emisyach Banku wynosi w roku ubiegłym K. 215.456·92, która też stosownie umniejszyła ogólny zysk z obrotów bankowych.

Dnia 31. Grudnia 1899. notowały 4% listy zastawne Banku: 95·75 do 96·75, $4^1/_2$% listy 100·—101%, 4% obligacye komunalne 96·50%, $4^1/_2$% obligacye komunalne 100%, 5% obligacye komunalne 100·—101·—%, zaś 4% obligacye kolejowe 95·—96·—%.

Sprzedaż emisyj bankowych i wypłata ubiegających kuponów i wylosowanych listów i obligacyj komunalnych odbywała się, jak w latach ubiegłych, w kasie głównej Banku i we Filii w Krakowie, a oprócz tego w Zastępstwach w Drohobyczu, Jaworowie, Podhajcach, Rzeszowie, Sanoku i Sokalu, jakoteż we Wiedniu: w Union-Banku, c. k. uprz. austr. Banku dla krajów koronnych i w Towarzystwie akcyjnem „Merkur", w Beneszowie, Bernie, Budziejowicach, Igławie, Pardubicach, Pilznie czeskiem, Taborze i Pradze: w „Živnostenska Banka pro Čechy a Moravu, w Bielsku, Gablonz, Jaegerndorf, Ołomuńcu, Reichenbergu, Rumburgu, Zatecu i w Pradze: w „Bömische Union-Bank", w Tryeście w filii Union-Banku, a w Insbrucku u firmy bankowej Payer & Sonvico.

Interes parcelacyjny.

W ciągu roku 1899. interweniował Bank krajowy w następujących dalszych parcelacyach: Jurków pow. Brzeski, Zborów pow. Kałuski, Łęki górne pow. Pilzneński, Grabiny i Głowaczowa pow. Pilzneński, Klementyn i Rakowiec ad Litwinów pow. Podhajecki, dalsza parcelacya Wołczkowiec pow. Śniatyński, Nowosielice ad Rożnów pow. Śniatyński i Pałczyńce pow. Zbarazki. Pragnąc przyczynić się do powiększenia interesu parcelacyjnego, przystąpił Bank krajowy ze stosownym udziałem i przyrzekł dalsze poparcie finansowe nowo zawiązanemu „Bankowi parcelacyjnemu" we Lwowie, zapewniwszy sobie wpływ na prowadzenie interesów i skład zarządu tego Zakładu

Udziały Banku w przedsiębiorstwach handlowych i przemysłowych.

Utworzony w roku 1898. pod kierownictwem Banku syndykat dla 1.400 akcyj po 1.000 koron „Gal. akcyjnego Towarzystwa przemysłu cukrowniczego" w Przeworsku, został w roku 1899 rozwiązany po wysprzedaży wszystkich akcyj nabytych. Mimo nieprzyjaznych stosunków wysprzedaż tych akcyj nastąpiła z wielką łatwością i z odpowiednim zyskiem dla Banku i członków syndykatu. — Oprócz dotychczasowego udziału i popierania

przedsiębiorstw towarzystw akcyjnych we Lwowie (Nawozy sztuczne), w Przeworsku (Cukrownia), Rzeszowie (Garbarnia) i Sanoku (Fabryka wagonów i maszyn), przystąpił Bank krajowy w roku ubiegłym z pewną częścią kapitału akcyjnego do „Akcyjnego Towarzystwa dla przemysłu tkackiego i sukienniczego“ w Łańcucie — i dopomógł do powstania tego nowego zakładu przemysłowego. Gdy zaś dochody od włożonych w te przedsiębiorstwa funduszów bankowych zaczęły się już ustalać, zaczniemy odtąd te dochody osobno w rachunku strat i zysków uwidaczniać. W roku 1899 wynosiły te dochody K. 38.512·82.

Oddział hipoteczny. Interes hipoteczny Banku wykazuje w r. 1899. dalszy wzrost, jak to widoczne z poniższego zestawienia cyfrowego:

	Z roku 1898 pozostało niezałatwionych:	
428	podań o pożyczki hipoteczne na łączną kwotę	K. 8,382.300
	w roku 1899 weszło nowych:	
1.039	podań o pożyczki hipoteczne na łączną kwotę	„ 13,862.900
	razem więc było w roku 1899 do załatwienia:	
1.467	podań na	K. 22,245.200
	z czego Bank w roku 1899 załatwił odmownie:	
290	podań na kwotę	„ 7,860.800
	z pozostałych zaś:	
1.177	podań na kwotę	K. 14,384.400
	wydał Bank nowych promes:	
783	na pożyczki hipoteczne w kwocie	„ 8,591.000
	pozostaje jeszcze niezałatwionych:	
394	podań na kwotę	K. 5,793.400
	Natomiast wypłacił Bank w ciągu r. 1899 walutę:	
30	pożyczek na dobra ziemskie w kwocie	K. 2,036.500
171	„ „ realności miejskie w kwocie . . .	„ 4,553.300
525	„ „ włościańskie w kwocie	„ 1,081.900
726	„ razem w kwocie	K. 7,671.700

co łącznie z pożyczkami, wypłaconemi przez Bank w latach poprzednich, czyni 10.630 pożyczek w ogólnej sumie K. 131,420.600 a mianowicie:

1. na dobra ziemskie 648 pożyczek w ogólnej sumie 48,328.000 K. czyli 36·78%, zaś w stosunku do zgłoszonych podań 34·66%.

2. na domy murowane w miastach opłacających podatek domowo-czynszowy, a do korzystania z kredytu hipotecznego przez Wydział krajowy dopuszczonych, 2.751 pożyczek w ogólnej sumie 70,289.400 K, czyli 53·48%, zaś w stosunku do zgłoszonych podań 47·22%.

3. na małą własność rolną, przeważnie włościańską, 7.231 pożyczek w ogólnej sumie 12,803.200 K, czyli 9·74%, zaś w stosunku do zgłoszonych podań 49·34%.

Z promes pozostałych w obiegu z roku 1898 łącznie z wydanymi w roku 1899 na:

1.671	pożyczek w kwocie	K. 16,701.200·—
253	promes nie zostało przyjętych w kwocie . .	„ 5,571.900·—
	z pozostałej reszty:	
1.418	promes na kwotę	K. 11,129.300·—
	zrealizowano w ciągu roku 1899 jak wyżej wykazano:	

726	pożyczek na kwotę	K. 7,671.700·—
692	pozostaje więc promes w obiegu na kwotę .	K. 3,457.600·—
	Niespłaconych z dniem 31. Grudnia 1899 pożyczek pozostało:	
5.394	4% pożyczek w kwocie	K. 62,685.212·62
3.264	$4^1/_2$% " "	" 27,961.921·20
8.658	pożyczek w łącznej kwocie	K. 90,647.133·82

Z końcem roku 1899 zalegały raty:

u	1 dłużnika raty z r.	1892	w sumie	K. 867·72
"	1 " " "	1893	"	" 7.333·56
"	2 dłużników " "	1894	"	" 7.952·64
"	2 " " "	1895	"	" 7.949·22
"	10 " " "	1896	"	" 18.003·24
"	19 " " "	1897	"	" 25.154·12
"	175 " " "	1898	"	" 127,125·33
"	1.752 " " "	1899	"	" 427.807·64

u 1.752 dłużników wynosiła cała zaległość ratalna . . . K. 622.193·47 w czem zaległy kapitał wynosił kwotę K. 188.507·11, czyli 0·21% kapitału bieżącego.

Z powyższych zaległości wypada zaległość K. 272.438·54 u 50 dłużników na większe posiadłości, K. 141.439·44 u 120 dłużników na realności miejskie, a K. 208.315·49 u 1.572 dłużników na grunta włościańskie.

Zysk w oddziale hipotecznym w roku 1899 wynosi K. 233.680·68, zwiększył się przeto o K. 27.623·38.

Fundusz rezerwy specyalnej dla oddziału hipotecznego, wynoszący z dniem 31. Grudnia 1898 roku K. 913.355·56 doszedł w ciągu r. 1899 do sumy K. 992.728·77, został zatem powiększony o K. 79.373·21.

Z dniem 31. Grudnia 1899 znajdowało się w obiegu listów zastawnych Banku krajowego: 4% na sumę K. 62,714.200, zaś $4^1/_2$% na sumę K. 27,633.200·—, czyli na ogólną sumę K. 90,347.400, natomiast pożyczki udzielone przez Bank po strąceniu funduszu złożonego na umorzenie, wynosiły K. 90,647.133·82.

Oddział komunalny. Bank krajowy udzielił w roku 1899: 28 pożyczek w obligacyach komunalnych w ogólnej sumie K. 2,011.000. Z liczby 430 pożyczek, udzielonych przez Bank w ciągu jego istnienia w ogólnej sumie 14,552.000 K. przypada:

1. na powiaty 90 pożyczek w ogólnej sumie 4,902.000 K., czyli 33·69%.

2. na gminy miejskie: 182 pożyczek w ogólnej sumie 8,556.600 K., czyli 58·80%.

3. na gminy wiejskie: 158 pożyczek w ogólnej sumie 1,093.400 K., czyli 7·51%.

Raty przypadające Bankowi na spłatę kapitału i na procent, wpływały w oznaczonym terminie, lub wkrótce po terminie. Wynosiły one w roku ubiegłym K. 702.898·62, pozostało zaś do ściągnięcia zaległych z roku 1898: 3 raty w kwocie K. 1.519·34, z r. 1899: 43 rat w kwocie K. 30.764·50 z 430 udzielonych pożyczek w kwocie K. 14,552.000.

Zysk w oddziale komunalnym w r. 1899 wynosi K. 24.793·47.

Rezerwa tego oddziału, będąca własnością Banku, wynosiła z końcem r. 1899 K. 506.385·79 i powiększyła się w r. 1899 o kwotę K. 33.385·76.

Oddział kolejowy. W r. 1899 wypłacił Bank 3 pożyczki kolejowe a mianowicie:

dla kolei Delatyn-Kołomyja-Stefanówka	K.	5,200.000
dla kolei Rozwadów-Przeworsk	„	500.000
dla kolei Trzebinia-Skawce	„	3,320.000
Razem	K.	9,020.000

Zaległości w tym dziale nie ma żadnych, zysk wynosił w r. 1899 K. 14.132·08, a specyalna rezerwa z końcem roku: K. 37.375·58.

Oddział bankowy. Całkowity obrót z wszystkich operacyj Banku we Lwowie i Krakowie w roku 1899. wynosi sumę Kor. 1;348,068.286·98.

Obrót kasowy wynosił w roku 1899. w Banku we Lwowie, Krakowie i Zastępstwach: Kor. 371,105.193·88

W ciągu r. 1899 podano do skupu.

48.802	sztuk weksli na ogólną sumę	Kor. 65,047.476·18
	z tego odmówił Bank przyjęcia:	
12.395	sztuk na sumę	„ 13,253.151·83
36.407	sztuk zaś na sumę	Kor. 51,794.324·35

czyli 79.63% ogólnej kwoty zgłoszonej Bank zeskontował.

W porównaniu z r. 1898. podano do skupu w r. 1899. więcej o 816 sztuk weksli a mniej o kwotę Kor. 6,680.650·90 i zeskontowano więcej o 13 sztuk weksli na kwotę mniejszą o Kor. 7,917.003·85. Stan portfelu wekslowego z dniem 31. grudnia 1899. zmniejszył się o 1.007 sztuk i kwotę Kor. 3,451.135·30.

Bank reeskontował w roku 1899.: 5.139 sztuk weksli na ogólną sumę Kor. 16,050.759·60, a zatem więcej jak w roku ubiegłym o 4.309 sztuk weksli i kwotę Kor. 11,603.690·72.

Inne interesy oddziału bankowego wyjaśnia dostatecznie dołączone zamknięcie rachunkowe.

Ogólny zysk w oddziale bankowym wynosił w r. 1899.: K. 518.181·74 i zmniejszył się w porównaniu z takimże zyskiem z roku 1898. o kwotę Kor. 141.801·88 — skutkiem różnicy kursu na własnych emisyach; nie uwzględniając tej różnicy okazuje się na innych dochodach tego działu zwiększenie o kwotę Kor. 146.342·98.

Oddział interesów bankowych ze stowarzyszeniami zarobkowemi i gospodarczemi. Osobny komitet Cenzorów, odpowiednio do §. 95. statutu bankowego dla tego oddziału ustanowiony, dopuścił do kredytu wekslowego w Banku krajowym na rok 1899.: 126 stowarzyszeń. W ciągu tegoż roku Bank eskontował 13.984 sztuk ich weksli na ogólną sumę K. 12,722.704·04; saldo tych weksli z dniem 31. Grudnia 1899. wynosiło sztuk 2.312 na Kor. 2,411.677·04.

Oprócz tego korzystały stowarzyszenia z kredytu, podlegającego ocenieniu komitetu cenzorów, istniejącego wedle §. 78. statutu bankowego. Stowarzyszenia, będące zarazem Zastępstwami Banku, były także dłużnikami Banku w rachunku bieżącym (dotacye kasowe). Z końcem roku 1899. wynosiło saldo netto na rzecz Zastępstw Kor. 513.887·16, mianowicie: 30 Zastępstw miało w Banku na rachunku dotacyjnym do żądania kwotę Kor. 602.723·51, natomiast 35 Zastępstw było dłużnych kwotę Kor. 88.836·35.

Filia w Krakowie.

Rozwój Filii w Krakowie był w roku ubiegłym również zadowalającym jak w roku poprzednim, a Filia — chociaż obroty i we Filii nieco się zmniejszyły — przyniosła Bankowi nawet większe niż w roku poprzednim oprocentowanie przeznaczonych dla niej przez Zakład Centralny funduszów.

Czynności Banku w Zastępstwach.

Liczba Zastępstw w Banku wynosiła do końca r. 1899 bez zmiany 65. O obrotach i czynnościach Banku, załatwianych przez Zastępstwa, daje obraz szczegółowy załącznik 7-my do zamknięć rachunkowych za rok 1899 (str. 26—27), dowodzący chętnego i pożytecznego współdziałania Zastępstw i korzystnego tychże wpływu na rozwój Banku.

Czysty zysk i rezerwy Banku.

Przypadający na rok 1898. zysk z operacyj bankowych wynosił Kor. 398.785·37., zysk zaś z roku 1899. wynosi Kor. 283.136·53 czyli o Kor. 115.648·84 mniej. Zysk ten został po myśli postanowienia §. 101 statutu bankowego rozdzielony między majątek zakładowy i rezerwy Banku.

Uwzględniając powyższe powiększenie, wynosi obecny majątek Banku w kapitale zakładowym i rezerwach Kor. 6,188.659·41, strącając zaś kwotę Kor. 28.644, będącą własnością dłużników komunalnych, wynosi zwiększenie się majątku Banku po nad pierwotną dotacyę 2,000.000 Kor. kwotę Kor. 4,160.015·41, uzbieraną przez Bank w ciągu szesnastu lat jego istnienia.

XVI.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKOWE

BANKU KRAJOWEGO

Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem

za rok

1899.

Zamknięcie rachunkowe

Banku krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem

za rok 1899.

Obrót.

Całkowity obrót ze wszystkich operacyj Banku wynosił od dnia 1. Stycznia do dnia 31. Grudnia 1899		kor. 1;348,068.286·98

Kasa.

Gotowizna w Banku:

Pozostałość z dnia 31. Grudnia 1898 wynosiła . . .	kor. 873.906·89	
Od dnia 1. Stycznia do 31. Grudnia 1899 wpłynęło . .	„ 136,080.742·11	
razem .	kor. 136,954.649·—	
Wypłaty w tymże czasie wynosiły	„ 136,397.267·93	
Pozostałość kasowa w Banku z dnia 31. Grudnia 1899		kor. 557.381.07
Obrót kasowy w Banku w roku 1899	kor. 272,478.010·04	

Gotowizna w Filii krakowskiej:

Pozostałość z dnia 31. Grudnia 1898 wynosiła . .	kor. 275.216·61	
Od dnia 1. Stycznia do 31. Grudnia 1899 wpłynęło . .	„ 31,750.263·65	
	kor. 32,025.480·26	
Wypłaty w tymże czasie wynosiły	„ 31,948.347·92	
Pozostałość kasowa w Filii Banku z dnia 31. Grudnia 1899 . . .		kor. 77.132·34
Obrót kasowy w Filii Banku w roku 1899 . . .	kor. 63,698.611·57	

Dotacye kasowe w Zastępstwach:

Pozostałość z dniem 31. Grudnia 1898 na dobro Zastępstw wynosiła	kor. 237.800·43	
Od dnia 1. Stycznia do 31. Grudnia 1899 dotowano Zastępstwa łączną sumą	„ 17,326.242·77	
	kor. 17,088.442·34	
W tymże czasie Zastępstwa wypłaciły . .	„ 17,602.329.50	
Obrót dotacyj kasowych w Zastępstwach w r. 1899 .	kor. 34,928..572·27	
Łączny obrót kasowy wynosił . . .	kor. 371,105.193·88	
Łączna pozostałość kasowa z dniem 31. Grudnia 1899 na ciężar Zastępstw .		kor. 88.836·35
na korzyść Zastępstw: kor. 602.723·51		kor. 723.349·76

Efekta własne, eskontowane i w komisie.

a) własne;

Z dniem 31. Grudnia 1898 Bank posiadał na własność papierów publicznych wart. imien.	kor. 5,396.600	za sumę		kor. 5,284.610·60
Od dnia 1. Stycznia do dnia 31. Grudnia 1899 nabyto papierów publicznych wart. imien.	„ 34,320.600	„	„	„ 33,731.075·24
		razem .		. kor. 39,015.685·84
Różnica kursu wynosi				. „ 215.456·92
Do przeniesienia .	kor. 39,717·200	.		. kor. 38,800.228·92

Z przeniesienia . kor. 39,717.200 za sumę kor. 38,800.228·92

W tymże czasie sprzedano papierów publicznych wartości imiennej . . . . „ 24,470.000 „ „ „ 24,210.093·46

Pozostałość efektów własnych wynosi z dniem 31. Grudnia 1899
a) w papierach kraj. kor. 98.100·—
b) w papierach włas. emisyi . . „ 15,149.100·— wart. im. kor. 15,247.200·— za sumę kor. 14,590.135·46

b) eskontowane:

Z d. 31. Grudnia 1898 pozostawało wylosowanych efektów wart. imien. . .	kor.	6.115·74	w sumie	kor.	6.169·44	
Od dn. 1. Stycznia do 31. Grudnia 1899 eskontowano efekta wylosowane wart. imiennej . . .	kor.	801.964·—	na kor. 797.137·80			
Dyskonto wynosi			„ „ 3.196·12			
			w sumie	kor.	800.333·92	
	kor.	808.079·74		kor.	806.503·36	
W tymże czasie zrealizowano wylosowanych efektów wart. imiennej . . .	„	807.403·76	w sumie	„	805.682·30	
Pozostałość wylosowanych efektów z d. 31. Grudnia 1899 wart. imiennej .	kor.	675·98	na sumę	kor.		821·06

c) w komisie:

Z dniem 31. Grudnia 1898 pozostawało w zapasie papierów publicznych na rachunek osób trzecich	kor.	29.200·—	za sumę	kor.	27.998·80	
Od 1. Stycznia do 31 Grudnia 1899 nabyto z polecenia i na rachunek osób trzecich papier. publicz. wart. imien.	„	7,087.389·—	za sumę	„	7,107.039·60	
	kor.	7,116.589·—		kor.	7,135.038·40	
Z tych efektów zrealizowano w tymże czasie wart. imien.	„	7,106.389·—	za sumę	„	7,125.086·60	
Zapas papierów publ. wraz z narosłymi procentami, pozostających na rachunku osób trzecich wynosi wart. imiennej . .	kor.	10.200·—	. . . . . za sumę			„ 9.951·80

Łączna pozostałość efektów własnych eskontowanych i w komisie z dniem 31. Grudnia 1899 roku podług załączonego wykazu wynosi . . kor. 14,600.908·32

Weksle.

Z dniem 31. Grudnia 1898 r. pozostawało w portfelu weksli zeskontowanych i inkasowych	7.863	sztuk na sumę kor.	16,268.552·02
W ciągu r. 1899 przyjęto do portfelu weksli i inkasów	41.593	„ „ „ „	53,871.434·27
razem	49.456	„ „ „ kor.	70,139.986·29
W tymże czasie spłacono	42.600	„ „ „ „	57,322.569·57
Pozostaje z dniem 31. Grudnia 1899 weksli	6.856	„ „ „ kor.	12,817.416·72
W powyższej sumie mieszczą się weksle:			
a) na Lwów, Kraków i Zastępstwa	4.450	„ „ „ kor.	10,355.689·88
b) od stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych	2.312	„ „ „ „	2,411.677·04
c) inkasowe	93	„ „ „ „	31.549·80
d) hipotecznie ubezpieczone	1	„ „ „ „	18.500·—
w portfelu j. w.	6.856	„ „ „ kor.	12,817.416·72

Zaliczki na zastaw efektów.

Z dniem 31. Grudnia 1898 pozostawało udzielonych pożyczek na	257	zastawów	kor.	162.692·—
Od dnia 1. Stycznia do 31. Grudnia 1899 udzielono „ „	93	„	„	142.366·98
razem na	350	„	kor.	305.058·98
Zwrócono w tymże peryodzie „	171	„	„	155.770·98
Pozostaje z dniem 31. Grudnia 1899 r. na	179	„	kor.	149.288·—
zabezpieczonych efektami, wskazanymi w §. 3. D. lit. d. statutu w imiennej wartości			kor.	188.700·—

Rachunek bieżący pokryty efektami.

Z dniem 31. Grudnia 1898 pozostawało rachunków pokrytych papierami publicznymi . . . u stron	188	z sumą	kor.	2.143.166·56
W ciągu roku 1899 przybyło . . . stron	31	i suma	„	7,933.693·02
razem stron	219	w sumie	kor.	10,076.859·58
Z tego ubyło w tymże czasie „	27	i suma	„	7,792.128·32
Pozostaje z dniem 31. Grudnia 1899 r. stron	192	ze sumą	kor.	2,284.731·26
pokrytą efektami wartości imiennej			kor.	14,298.715·64

Dłużnicy i wierzyciele w rachunku bieżącym.

Pozostałość z dniem 31. Grudnia 1898 r. wynosiła na dobro Banku	kor.	3,507.808·47
Obroty w ciągu roku 1899 wynoszą na rzecz korespondentów	„	171,990.012·42
	kor.	175,497.820·89
zaś na ich ciężar	„	168,224.615·55
Pozostałość z dniem 31. Grudnia 1899 r. na ciężar Banku wynosi	kor.	7,273.205·34

składa się z sum:

Aktywa.

Conti lori:

a) pozostałości z bieżących dyspozycyi korespondentów	kor.	—·—		
b) zaliczki krótko zwrotne	„	6.915·24	koron	6.915·24
		do przeniesienia	„	6.915·24

			z przeniesienia kor.	6.915·24		

Conti nostri:

a) rachunki w bankach	kor.	6.516.515·47				
b) należytości u stron, zabezpieczone podkładem	„	761.768·86				
c) weksle do zainkasowania u korespondentów	„	260.234·23				
d) dłużnicy z weksli protestowanych*)	„	176.307·44				
e) realności z licytacyi nabyte	„	1.454·36	„	7,716.280·41	kor.	7,723.195·65

Passywa.

Conti lori:

a) sumy do dyspozycyi korespondentów	kor.	4,028.102·64				
b) weksle do zainkasowania z pn.	„	105.081·60				
c) sumy lokacyjne	„	9,979.793·70	„	14,112.977·94		

Conti nostri:

a) sumy zatrzymane przy realizacyi pożyczek hipotecznych, kaucye i inne należytości od Banku	kor.	475.806·09				
b) należytości za odcięte kupony	„	407.616·96	„	883.423·05	kor.	14,996.400·99
			pozostaje jak drugostronnie		kor.	7,273.205·34

Obce kapitały.

a) asygnaty, czeki i wkładki oszczędności:

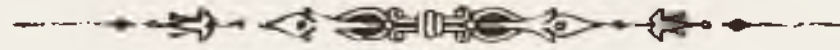
Z dniem 31. Grudnia 1898 pozostawało lokowanych w Banku kapitałów na						
asygnaty kasowe			kor.	1,917.200·—		
na oddział żyrowy:						
rach. bież. Lit. A.	kor.	2,615.851·96				
„ „ „ B.	„	191.458·60				
„ „ „ C.	„	496.359·80	kor.	3,303.670·36		
na wkładkach oszczędności			„	7.409.764·24	kor.	12,630.634·60
Od d. 1. Stycznia do 31. Grudnia 1899 wpłynęło						
na asygnaty kasowe			kor.	1,151.280·—		
na oddział żyrowy:						
rach. bież. Lit. A.	kor.	23,247.376·67				
„ „ „ B.	„	1,104.682·52				
„ „ „ C.	„	1,505.969·92	„	25,858.029·11		
na wkładki oszczędności			„	8,675.680·82	„	35,684.989·93
					kor.	48,315.624·53
W tymże czasie zwrócono z lokacyi:						
na asygnaty kasowe			kor.	2,120.480·—		
na oddział żyrowy:						
rach. bież. Lit. A.	kor.	23,838.524·69				
„ „ „ B.	„	1,182.183·32				
„ „ „ C.	„	1,291.026·26	„	26,311.734·27		
na wkładki oszczędności			„	7,826.060·38	„	36,258.274·65

*) Do dnia ogłoszenia niniejszego sprawozdania spłacono kor. 31.236·28, na pokrycie możliwych strat odpisano ze zysków r. 1899 kor. 24.933·46, reszta kor. 120.137·70, ma dostateczne pokrycie.

Pozostaje z dniem 31. Grudnia 1899 kapitałów obcych:					
w asygnatach kasowych		kor.	948·000		
w oddziale żyrowym:					
rach. bież Lit. A.	kor. 2,024.703·94				
" " " B.	" 113.957·80				
" " " C.	" 711.303.46	. .	" 2,849.965·20		
na wkładkach oszczędności			" 8,259.384.68	kor.	12,057.349·88

b) wierzyciele w rachunku bieżącym:

Jak w poprzednim ustępie	kor.	2.939.051·11
Obce kapitały z dniem 31. Grudnia 1899 łącznie	kor.	14,996.400·99

Spis załączników do zamknięć rachunkowych

z dniem 31. grudnia 1899.

Wykaz papierów publicznych

z dnia 31. Grudnia 1899 r.,

stanowiących własność funduszu rezerwowego i Banku.

	Wartość imienna Koron		Najbliższy kupon płatny	Kurs	Wartość rzeczywista: Kapitał Koron		Procenta do 31/12 99 Koron		Łącznie Koron		Ogółem Koron	
A.												
Efekta funduszu rezerwowego.												
§. 101 ust. c. statutu.												
4% Obligacye propinacyjne	1,143.700	—	30/6 1900	al pari	1,143.700	—	—	—				
Stan z dniem 31. Grudnia 1899	1,143.700	—			1,143.700	—	—	—			1,143.700	—
Efekta własne, eskontowane i w komisie.												
a) Własność Banku.												
4½% Listy zastawne krajowe	39.600	—	30/6 1900	100·—	39·600	—	objęte rachunkiem procentów od efektów własnych					
4% Listy zastawne krajowe	7,567.000	—	3/6 1900	95·75	7,245.402	48						
5% Obligacye komunalne	6.000	—	1/4 1900	100·—	6.000	—						
4½% Obligacye komunalne	719.200	—	1/4 1900	100·—	719.200	—						
4% Obligacye komunalne	507.200	—	1/4 1900	96·50	489.448	—						
4% Obligacye kolejowe	6,310.100	—	1/4 1900	95·—	5,994.595	—						
4% Obligacye pożyczki krajowej z r. 1893	100	—	1/5 1900	95·—	95	—						
4% Obligacye gal. funduszu propinacyjnego	98.000	—	30/6 1900	97·75	95.794	98						
	15,247.200	—			14,590.135	46			14,590.135	46		
b) eskontowane.												
Efekta wylosowane i kupony	675	98			821	06			821	06		
c) Własność osób trzecich w komisie.												
4½% Listy zastawne gal. akc. Banku hipotecznego	9.400	—	1/5 1900	98·—	9·212							
4% Listy zastawne gal. Towarzystwa kred. ziemskiego	800	—	30/6 1900	92·47⅓	739	80			9.951	80		
Stan z dniem 31. Grudnia 1899	—	—			—	—			—	—	14,600.908	32

Wykaz depozytów osób trzecich

według kategoryi efektów i rodzaju depozytu.

Nazwa efektu	Z kuponem płatnym	Depozyta: na zastaw		Depozyta: w przechowaniu		Depozyta: na zabezpieczenie otw. kredytu		Razem	
Akcye Banku austro-węgiersk.	dyw. 99	—	—	48.000	—	6.000	—	54.000	—
Akcye gal. akc. Banku hipot.	1/7 900	—	—	72.400	—	85.200	—	157.600	—
5% Akcye galic. kolei Karola Ludwika	1/7 900	1.200	—	67.200	—	—	—	68.400	—
Akcye kolei Lwowsko-Czerniowieckiej	1/5 900	—	—	34.800	—	400	—	35.200	—
Akcye zakładowe bukow. kolei lokalnych	dyw. 99	—	—	1.200	—	—	—	1.200	—
Akcye kolei Koszycko-Bogumińskiej	1/7 900	—	—	400	—	20.000	—	20.400	—
Akcye I. węgiersko-galic. kolei	1/7 900	—	—	—	—	20.000	—	20.000	—
Akcye Banku anglo-austryjackiego	dyw. 99	—	—	—	—	960	—	960	—
Akcye austr. kolei południowej	dyw. 99	—	—	—	—	800	—	800	—
Akcye Unionbanku we Wiedniu	1/7 900	—	—	—	—	800	—	800	—
Akcye austr. Laenderbanku	1/7 900	—	—	—	—	800	—	800	—
Akcye Towarz. kolei państw.	dyw. 99	—	—	20.000	—	—	—	20.000	—
Akcye czesk. Towarzystwa dla przem. cukrowniczego	dyw. 99	—	—	10.000	—	—	—	10.000	—
Akcye pierwszeństwa kolei Praga-Dux z r. 1883	dyw. 99	—	—	7.500	—	—	—	7.500	—
4½% Listy zastawne Banku krajowego	30/6 900	11.200	—	1,465.300	—	1,209.000	—	2,685.500	—
4% Listy zast. Banku krajowego koronowe	30/6 900	7.300	—	2,140.700	—	2,535.200		4,683.200	—
4% Listy zast. Gal. Tow. kredyt. ziemsk. nieokresowe	30/6 900	200	—	11.400	—	29.800	—	41.400	—
4% Listy zast. Gal. Tow. kredyt. ziemsk. 41-letnie	30/6 900	4.200	—	19.800	—	38.600	—	62.600	—
4% Listy zast. Gal. Tow. kredyt. ziem. 56-let. wal. austr.	30/6 900	—	—	161.400	—	124.600	—	286.000	—
4% Listy zast. Gal. Tow. kredyt. ziemsk. 56-letnie koron.	30/6 900	45.400	—	3,170.800	—	5,120.800	—	8,337.000	—
5% Listy hip. Gal. akc. Banku hip. z 10% premią	1/3 900	—	—	111.200	—	87.400	—	198.600	—
4½% Listy hip. Gal. akc. Banku hipot.	1/5 900	10.000	—	1,392.800	—	696.000	—	2,098.800	—
4% Listy hip. Gal. akc. Banku hip. koron.	1/5 900	3.000	—	278.800	—	184.400	—	466.200	—
4½% Listy zastawne peszt. węg. Banku komerc.	1/2 900	—	—	3.200	—	—	—	3.200	—
4% Listy zast. morawskiego Banku hipot.	1/2 900	—	—	200	—	—	—	200	—
4% Listy zast. ogóln. austr. Zakładu kred. ziem.	1/4 900	—	—	206.800	—	—	—	206.800	—
4% Listy zast. Banku austro-węgier.	1/4 900	—	—	2.000	—	63.800	—	65.800	—
5% Listy zast. Bukow. Zakładu kred. ziem.	30/6 900	—	—	200	—	—	—	200	—
4% Listy zast. Bukow. Zakładu kred. ziem.	30/6 900	—	—	1.400	—	40.000	—	41.400	—
5% Listy zast. austr. central. Banku kred. ziem.	1/4 900	—	—	2.000	—	—	—	2.000	—
4% Listy zastawn. centraln. kraj. węg. Kasy oszczędn.	1/3 900	—	—	200	—	—	—	200	—
4½% Listy zast. Budapeszt. Kasy Oszczęd.	1/5 900	—	—	8.200	—	—	—	8.200	—
4½% Listy zast. węg. Banku hipot. 42½-letnie	1/5 900	—	—	1.000	—	—	—	1.000	—
Do przeniesienia		82.500	—	9,238.900	—	10,264.560	—	19,585.960	—

Nazwa efektu	Z kuponem płatnym	Depozyta na zastaw		Depozyta w przechowaniu		Depozyta na zabezpieczenie otw. kredytu		Razem	
Z przeniesienia .		82.500	—	9,238.900	—	10,264.560	—	19,585.960	—
4% Listy zast. czesk. Banku hip.	1/2 900	—	—	2.800	—	—	—	2.800	—
5% Listy zast. aradz. miesz. Kasy oszcz. bez premii .	1/5 900	—	—	9.400	—	—	—	9.400	—
Losy węg. „Josziv" z r. 1888	—	—	—	64	—	16	—	80	—
Losy węg. „Basilika" z r. 1886	—	—	—	810	—	150	—	960	—
5% Losy regul. Dunaju z r. 1870	1/7 900	800	—	1.400	—	600	—	2.800	—
Losy „Clary" z r. 1869 . .	—	—	—	400	—	320	—	720	—
4% Losy Cisańskie z r. 1880 .	1/4 900	6·600	—	15.800	—	4.800	—	27.200	—
Losy austr. Czerwon. Krzyża z r. 1882	—	—	—	1.680	—	1.460	—	3.140	—
Losy węg. Czerwon. Krzyża z r. 1882	—	—	—	1.160	—	740	—	1.900	—
Losy „St. Genois" z r. 1855 .	—	—	—	400	—	480	—	880	—
Austr. losy kredytowe z r. 1858	—	—	—	5.800	—	4.400	—	10.200	—
Losy m. Budy z r. 1859 . .	—	—	—	480	—	400	—	880	—
Losy m. Insbruka z r. 1871 .	—	—	—	120	—	40	—	160	—
Losy m. Krakowa z r. 1872 .	—	—	—	3.160	—	2.120	—	5.280	—
Losy m. Lublany z r. 1879 .	—	—	—	200	—	200	—	400	—
Losy m. Salzburga z r. 1872	—	—	—	120	—	280	—	400	—
Losy m. Stanisławowa z r. 1869	—	—	—	80	—	80	—	160	—
Losy m. Wiednia z r. 1874 .	—	2.800	—	5.400	—	6.400	—	14.600	—
4% Losy I. Tow. parowej żeglugi na Dunaju z r. 1857 .	1/7 900	—	—	—	—	200	—	200	—
Losy „Palffy" z r. 1855 . .	—	—	—	640	—	160	—	800	—
Losy Rudolfa z r. 1864 . .	—	—	—	340	—	340	—	680	—
Losy „Salm-Reiffersch." z roku 1855	—	—	—	640	—	320	—	960	—
4% losy m. Tryestu z r. 1860	—	—	—	100	—	—	—	100	—
4½% losy m. Tryestu z r. 1855	1/6 900	—	—	200	—	—	—	200	—
Losy „Waldstein-Wartemberg" z r. 1855	—	—	—	80	—	40	—	120	—
Węgierskie losy państwowe z r. 1870	—	3.900	—	11.800	—	7.000	—	22.700	—
4% austr. losy państ. z r. 1854	1/4 900	—	—	3.500	—	8.000	—	11,500	—
5% austr. losy państ. z r. 1860	1/5 900	14.800	—	22.400	—	33.600	—	70.800	—
Austr. losy państw. z r. 1864 .	—	8.200	—	8.400	—	8.700	—	25.300	—
4% losy węgiersk. Banku hip. z r. 1884	1/6 900	12.000	—	30.200	—	35·200	—	77.400	—
3% Losy ogóln. austr. Zakł. kred. ziem.:									
I. emisyi z r. 1880 . .	1/6 900	12.200	—	41.400	—	40.400	—	94.000	—
II. emisyi z r. 1889 . .	1/2 900	26.600	—	62.400	—	29.800	—	118.800	—
5% Oblig. komun. Banku kraj. II. emisyi	1/4 900	1.000	—	545.400	—	573.600	—	1,120.000	—
4½% Obligacye kom. Banku kraj. III. emisyi koron. .	1/4 900	—	—	239.200	—	350.400	—	589.600	—
4% Obligacye kom. Banku kraj. IV. em. koron.	1/4 900	—	—	1.000	—	—	—	1.000	—
4% Obligacye kolejowe Banku krajowego koron.	1/4 900	—	—	32.000	—	341.800	—	373.800	—
4% Obligacye galic. funduszu propinacyjnego	30/6 900	8.000	—	777.000	—	1,430.600	—	2,215.600	—
4% Obligacye pożyczki miasta Lwowa z r. 1896 koron. .	1/5 900	200	—	91.800	—	97.800	—	189.800	—
6% Obligacye galic. pożyczki kraj. z r. 1873	1/5 900	—	—	1.800	—	2.200	—	4.000	—
Do przeniesienia .		179.600	—	11,158.474	—	13,247.206	—	24,585.280	—

Nazwa efektu	Z kuponem płatnym	Depozyta na zastaw		Depozyta w przechowaniu		Depozyta na zabezpieczenie otw. kredytu		Razem	
Z przeniesienia .		179.600	—	11,158.474	—	13,247.206	—	24,585.280	—
4% Obligacye galic. pożyczki kraj. z r. 1893 koron. . .	1/2 900	300	—	193.200	—	161.000		354.500	—
4% Obligacye indemn. węg. .	1/5 900	200	—	33.400	—	3 200	—	36.800	—
4½% Obligacye komun. peszt.-węg. Banku komerc. z 10% premią	1/4 900	—	—	3.200	—	—	—	3.200	—
4% Obligacye komun. peszt.-węg. Banku komerc. z 5% premią koron.	1/4 900	—	—	13.200	—	—		13.200	—
4½% Obligacye propin. węg. .	1/7 900	—	—	200	—	—	—	200	—
5% Obligacye prop. bukow. .	1/7 900	—	—	5.600	—	65.700	—	71.300	—
4% Obligacye kolei czeskiego Banku krajowego . . .	1/5 900	—	—	1 000	—	—	—	1.000	—
5% w złocie Obligacye węg. kolei wschodn. z r. 1876 .	1/7 900	—	—	2.400	—	3.000	—	5.400	—
4% Obligacye kom. czeskiego Banku kraj.	1/5 900	—	—	6.000	—	—	—	6.000	—
4% Oblig. peszt. ojcz. I. Związ. Kasy oszczęd. 50-letnie .	1/4 900	—	—	4.000	—	12.000	—	16.000	—
4% pożyczka państ. kolei Rudolfa z r. 1893 koron. . .	1/7 900	—	—	26.800	—	—	—	26,800	—
4½% w srebrze Pożyczka węg. kolei państw. z r. 1889 .	1/7 900	—	—	22.800	—	2.600	—	25.400	—
5¼% w srebrze Pożyczka kol. Franc. Józefa z r. 1886 .	1/7 900	—	—	10.000	—	—	—	10.000	—
4% Pożyczka kraj. dla Bośni i Herzog. z r. 1895 koron.	1/2 900	—	—	800	—	—	—	800	—
4% pryorytety austr. kolei północn. zach.	1/3 900	—	—	800	—	—	—	800	—
5% w srebrze Pryorytety kolei Lwow.-Czerniow. z r. 1884:									
I. emisyi opodatkowane .	1/5 900	—	—	7.800	—	30.000	—	37.800	—
II. emisyi wolne od podat.	1/5 900	—	—	1.800	—	—	—	1,800	—
4% w srebrze Pryorytety austr. kolei Franc. Józefa z r. 1884	1/4 900	—	—	56.800	—	—	—	56.800	—
4% w srebrze Pryorytety I. węg.-galic. kolei:									
I. emisyi z r. 1870 . .	1/3 900	—	—	24.400	—	15 200	—	39.600	—
II. emisyi z r. 1878 . .	1/7 900	—	—	6.000	—	19.600	—	25.600	—
4% w srebrze Pryorytety I. węg.-galic. kolei z r. 1887 .	1/7 900	—	—	1.200	—	2.800	—	4.000	—
4% w srebrze Pryorytety kolei Koszyc.-Bogum. z. r. 1889	1/7 900	—	—	20.000	—	—	—	20.000	—
5% Pryorytety kolei Buschtehradzkiej z r. 1872 . . .	1/4 900	—	—	600	—	—	—	600	—
4% w sreb. Pryorytety kolei ces. Ferdynanda z r. 1887:									
bez gwarancyi	1/5 900	—	—	1.000	—	—		1.000	—
gwarantowane	1/5 900	—	—	600	—	—	—	600	—
4% w srebrze Pryorytety gal. kolei Karola Ludw. z r. 1890	1/7 900	—	—	8.000	—	—		8.000	—
4% Pryorytety czeskiej kolei zachodn. z r. 1885 . . .	2/1 900	—	—	10.000	—	—	—	10.000	—
4% Pryorytety kol. półn. ces. Ferdynanda z r. 1898 kor.	1/2 900	—	—	2.000	—	2.000	—	4.000	—
4% Pryorytety kol. półn. ces. Ferdynanda z r. 1886 . .	1/4 900	—	—	600	—	—	—	600	—
Do przeniesienia .		180.100	—	11,622.674	—	13,564.306	—	25,367.080	—

Nazwa efektu	Z kuponem płatnym	Depozyta na zastaw		Depozyta w przechowaniu		Depozyta na zabezpieczenie otw. kredytu		Razem	
Z przeniesienia .		180.100	—	11,622.674	—	13,564. 06	—	25,367.080	—
4% w srebrze Pryorytety państ. kolei arc. Rudolfa z r. 1884	1/4 900	—	—	1.600	—	—	—	1.600	—
4% Pryorytety kolei północn. ces. Ferdynanda z r. 1891 .	1/4 900	—	—	4.000	—	—	—	4.000	—
5% Renta austr. jednol. pap. .	1/2 900	3.000	—	68.400	—	12.200	—	83.600	—
5% Renta austr. jednol. pap. .	1/5 900	3.600	—	477.300	—	17.400	—	498.300	—
5% Renta austr. jednol. sreb. .	1/7 900	1.200	—	93.100	—	13.600	—	107.900	—
5% Renta austr. jednol. sreb. .	1/4 900	—	—	33.600	—	24.200	—	57.800	—
4% Renta austr. koronowa .	1/3 900	—	—	247.700	—	34.100	—	281.800	—
4% Renta austr. złota . . .	1/4 900	—	—	1.400	—	—	—	1.400	—
4% Renta węgier. złota . .	1/7 900	—	—	13.000	—	26.000	—	39.000	—
4% Renta węgier. koron . .	1/6 900	800	—	348.500	—	25,400	—	374.700	—
3½% Renta austr. inwestycyjna z r. 1897 koron. . . .	1/2 900	—	—	63.700	—	—	—	63.700	—
3½% renta węg. koron. . .	1/7 900	—	—	7.000	—	8·000	—	15.000	—
Efekta nieobjęte cedułą wiedeńską:									
Asygnaty kasowe		—	—	146.100	—	—	—	146.100	—
Dokumenta prywatne . . .		—	—	200.520	—	200	—	200.720	—
Książeczki wkładk. i oszczędn.		—	—	562·997	92	78.601	64	641 599	56
Walory w austr. walucie . .		—	—	931.210	—	455.610	—	1,386 820	—
Walory w obcych walutach .		—	—	1,385.558	—	39.098	—	1,424.656	
Razem . . .		188 700	—	16,208.359	92	14,298.715	64	30,695.775	56

Wykaz ruchu pożyczek hipotecznych

do końca roku 1899.

Wykaz A.

	Dobra ziemskie		Realności miejskie		Realności wiejskie		Razem		W porównaniu z r. 1898	
	ilość	kwota	ilość	kwota	ilość	kwota	ilość	kwota	ilość	kwota
Saldo z r. 1898 (pozostałe w toku, promesy w obiegu, promesy zrealizowane do końca r. 1898) . . .	677	51,382.600	2.852	75,091.000	7.691	13,767.800	11.220	140,241.400	+ 1.019	+ 14,011.800
Zgłoszono w roku 1899	51	3,165.000	263	8,808.900	725	1,889.000	1.039	13,862.900	— 380	— 10,937.200
Razem . .	728	54,547.600	3.115	83,899.900	8.416	15,656.800	12.259	154,104.300	+ 639	+ 3,074.600
Odmówiono w roku 1899	27	2.152.600	127	5,070.700	136	637.500	290	7,860.800	+ 3	983.900
Pozostało . .	701	52,395.000	2.988	78,829.200	8.280	15,019 300	11.969	146,243.500	+ 636	+ 2,090.700
Promesy wycofane w r. 1899	14	1,163.000	100	4,060.300	139	348.600	253	5,571.900	+ 140	+ 1,660.500
„ w obiegu będące	13	670 000	36	1.488.400	643	1,299.200	692	3,457.600	— 196	— 4,652.600
„ zrealizowane do końca r.1899	648	48,328 000	2.751	70,289.400	7.231	12,803.200	10.630	131,420.600	+ 726	+ 7.671.700
Pozostaje w toku . .	26	2,234.000	101	2,991.100	267	568.300	394	5,793.400	— 34	— 2,588.900

Wykaz B.

	Na dobra ziemskie				Na realności miejskie				Na grunta włościańskie				Razem			
	Ilość	Wartość szac. hip.	Kwota dłużna		Ilość	Wartość szac. hip.	Kwota dłużna		Ilość	Wartość szac. hip.	Kwota dłużna		Ilość	Wartość szac. hip.	Kwota dłużna	
Po koniec r. 1899 zrealizowano .	648	101,438.230	48 328.000	—	2.751	143,305.312	70,289.400	—	7.231	29.089.626	12,803.200	—	10,630	273,833.168	131,420.600	—
Po koniec r. 1899 spłacono gotówką . . .	—	—	11,370.408	44	—	—	15,789.267	46	—	—	3,685.990	28	—	—	30,845.666	18
Po koniec r. 1899 spłacono listami . . .	254	32,812.098	6.343.300	—	638	26,574.248	2,931.100	—	1.080	4,766.590	653.400	—	1.972	64,152.936	9,927.800	—
Pozostaje z 31. Grudnia 1899 .	394	68,626.132	30,614.291	56	2.113	116.731.064	51,569.032	54	6.151	24,323.036	8,463.809	72	8.658	209,680.232	90,647.133	82

Wykaz udzielonych pożyczek hipotecznych

po koniec roku 1899.

A. według wysokości

Do wysokości	ilość	kwota koron
600	521	304.300
1.000	2.474	2,271.200
2.000	3.012	4,619.200
10.000	2.175	10,163.900
20.000	834	12,737.700
50.000	1.067	34,605.300
100.000	316	21,937 600
200.000	154	21,495.400
nad 200 000	77	23,286.000
Razem	10.630	131,420.600

B. według planu umorzenia

Na lat	ilość	kwota koron
13	111	879.700
13½	1.754	3,172.800
14½	2.144	2,777.100
15	4	108.000
15½	390	903 800
17½	571	971.000
18	28	401.800
18½	431	1,856.300
22	172	2,681.800
23	1.169	6,993.100
24	1.281	3,573.800
29	348	7,354.200
30½	974	25,253.200
34½	471	16,472.500
37½	16	609.300
39	211	11.962.700
44	3	32.000
51	351	25,036.800
57	201	20,380.700
Razem . . .	10.630	131,420.600

C. według lat

	ilość	kwota koron
W roku 1884	57	1.279.100
" " 1885	368	4,798.600
" " 1886	505	11,343.300
" " 1887	597	10,816.200
" " 1888	270	2,032.400
" " 1889	379	2,936.800
" " 1890	557	6,427.400
" " 1891	517	5,716.700
" " 1892	650	7,069.600
" " 1893	942	12,410.000
" " 1894	1.006	16,908.300
" " 1895	1.308	9,950.500
" " 1896	1.139	11.602.000
" " 1897	826	9,284.900
" " 1898	783	11,173.100
" " 1899	726	7,671.700
Razem .	10.630	131,420·600

Wykaz ruchu pożyczek komunalnych

do końca roku 1899.

Wykaz A.

	Powiaty		Gminy miejskie		Gminy wiejskie		Razem		W porównaniu z r. 1898	
	ilość	kwota koron	ilość	kwota koron	ilość	kwota koron	ilość	kwota koron	ilość	kwota koron
Saldo z 1898 (pozostałe w toku, promesy w obiegu, promesy zrealizowane do końca r. 1898) . . .	90	5,009.600	177	7,875.600	164	1,142.000	431	14,027.200	+ 43	+ 1,848.800
Zgłoszono w r. 1899	7	238.000	22	5,640.000	15	249.400	44	6.127.400	— 9	+ 3,816.600
Razem . .	97	5,247.600	199	13,515.600	179	1,391.400	475	20,154.600	+ 34	+ 5,665.400
Odmówiono w r. 1899	2	— 12.400	3	1.078 600	8	102 400	13	1,168.600	+ 4	+ 904.200
Pozostało . .	95	5,260.000	196	12,437.000	171	1,289.000	462	18,986.000	+ 30	+ 4,761.200
Promesy wycofane w r. 1899	—	—	1	32.000	7	48.600	8	80.600	+ 7	— 117.000
" w obiegu będące	2	270.000	9	3,688.400	6	147.000	17	4,105.400	— 7	+ 2,761.200
" zrealizowane do końca r. 1899	90	4,902.000	182	8,556.600	158	1.093.400	430	14.552.000	+ 28	+ 2,011.000
Pozostaje w toku . .	3	58 000	4	160.000	—	—	7	248,000	+ 2	+ 106.000

Wykaz B.

	Powiaty			Gminy miejskie			Gminy wiejskie			Razem		
	ilość	kwota		ilość	kwota		ilość	kwota		ilość	kwota	
Po koniec r. 1899 zrealizowano	90	4.902.000	—	182	8,556.600	—	158	1,093.400	—	430	14,552 000	—
" " " " spłacono gotówką . .	21	1.128.350	32	35	2,655.358	03	27	426.683	47	83	4,210.391	82
" " " " obligacyami	—	18 200	—	—	312 600	—	—	13.600	—	—	344.400	—
Pozostaje z 31. Grudnia 1899 . .	69	3,755.449	68	147	5,588.641	97	131	653.116	53	347	9,927.208	18

Wykaz emisyj Banku.

Emitowano po dzień 31/12 1899 włącznie				Umorzono na skutek losowania				Umorzono na skutek splaty pożyczek emitowanymi papierami				Pozostaje w obiegu odnośnie do pojedyńczych emisyj				Pozostaje w obiegu Ogółem
serya	sztuk	po	Suma	serya	sztuk	po	Suma	serya	sztuk	po	Suma	serya	sztuk	po	Suma	koron
a) oztero-procentowe listy zastawne																
I.	3.706	K. 100	K. 370.600	I.	182	K. 100	K. 18 200	I.	134	K. 100	K. 13.400	I.	3.390	K. 100	K. 339.000	
II.	12.331	" 200	" 2,466.200	II.	410	" 200	" 82.000	II.	440	" 200	" 88.000	II.	11 481	" 200	" 2,296.200	
III.	11.616	" 1.000	" 11,616.000	III.	504	" 1.000	" 504.000	III.	243	" 1.000	" 243.000	III.	10.869	" 1.000	" 10,869.000	
IV.	2.702	" 5.000	" 13,510.000	IV.	123	" 5.000	" 615.000	IV.	81	" 5.000	" 405.000	IV.	2.498	" 5.000	" 12,490.000	
V.	3.965	" 10.000	" 39,650.000	V.	182	" 10.000	" 1,820.000	V.	111	" 10.000	" 1,110.000	V.	3.672	" 10.000	" 36,720.000	62,714.200
	34.320		K. 67,612.800		1.401		K. 3.039.200		1.009		K. 1,859.400		31.910			
b) oztero i pół procentowe listy zastawne																
I.	3.118	Zł. 50	K. 311.800	I.	1.480	Zł. 50	K. 148.000	I.	428	Zł. 50	K. 42.800	I.	1.210	Zł. 50	K. 121.000	
II.	12.495	" 100	" 2,499.000	II.	5.811	" 100	" 1,162.200	II.	1.603	" 100	" 320.600	II	5.081	" 100	" 1,016 200	
III.	5.141	" 500	" 5,141.000	III.	2.380	" 500	" 2,380.000	III.	369	" 500	" 369.000	III.	2.392	" 500	" 2,392.000	
IV.	9.158	" 1.000	" 18,316.000	IV.	4.238	" 1.000	" 8.476.000	IV.	848	" 1.000	" 1,696.000	IV.	4.072	" 1.000	" 8,144.000	
V.	3.754	" 5.000	" 37,540.000	V.	1.594	" 5.000	" 15,940.000	V.	564	" 5.000	" 5,640.000	V.	1.596	" 5.000	" 15,960 000	27,633.200
	33.666		K. 63.807.800		15.503		K. 28,106.200		3.812		K. 8,068.400		14.351			
c) cztero-procentowe obligacye komunalne IV. Emisyi																
A.	125	K. 200	K. 25.000	A.	4	K. 200	K. 800	A.	—	K. 200	—	A.	121	K. 200	K. 24.200	
B.	25	" 1.000	" 25.000	B.	1	" 1.000	" 1.000	B.	—	" 1.000	—	B.	24	" 1.000	" 24.000	
C.	22	" 5.000	" 110.000	C.	—	" 5.000	" —	C.	—	" 5.000	—	C.	22	" 5.000	" 110.000	
D.	35	" 10.000	" 350.000	D.	—	" 10.000	" —	D.	—	" 10.000	—	D.	35	" 10.000	" 350.000	508.200
	207		K. 510.000		5		K. 1.800		—		—		202			
d) oztero i pół procentowe obligacye komunalne III. Emisyi																
A.	856	K. 200	K. 171.200	A.	23	K. 200	K. 4.600	A.	—	K. 200	—	A.	833	K. 200	K. 166.600	
B.	849	" 1.000	" 849.000	B.	20	" 1.000	" 20.000	B.	—	" 1.000	—	B.	829	" 1.000	" 829.000	
C.	249	" 5.000	" 1,245.000	C.	6	" 5.000	" 30.000	C.	—	" 5.000	—	C.	243	" 5.000	" 1,215.000	
D.	168	" 10.000	" 1,680.000	D.	4	" 10.000	" 40.000	D.	—	" 10.000	—	D.	164	" 10.000	" 1.640.000	3,850.600
	2.122		K. 3,945 200		53		K. 94.600		—		—		2.069			
e) pięcio-procentowe obligacye komunalne II. Emisyi																
A.	1.338	Zł. 100	K. 267.600	A.	268	Zł. 100	K. 53.600	A.	—	Zł. 100	—	A.	1.070	Zł. 100	K. 214.000	
B.	660	" 500	" 660.000	B.	135	" 500	" 135.000	B.	—	" 500	—	B.	525	" 500	" 525.000	
C.	1.293	" 1.000	" 2,586.000	C.	262	" 1.000	" 524.000	C	—	" 1.000	—	C.	1.031	" 1.000	" 2.062.000	
D.	354	" 5.000	" 3,540.000	D.	59	" 5.000	" 590.000	D.	—	" 5.000	—	D.	295	" 5.000	" 2,950.000	5,751.000
	3.645		K. 7,053.600		724		K. 1,302.600		—		—		2.921			
f) czteroprocentowe obligacye kolejowe																
I.	658	K. 100	K. 65.800	I.	15	K. 100	K. 1.500	I.	—	K. 100	—	I.	643	K. 100	K. 64.300	
II.	1.265	" 200	" 253.000	II.	26	" 200	" 5.200	II.	—	" 200	—	II.	1.239	" 200	" 247.800	
III.	1.586	" 1.000	" 1,586.000	III.	19	" 1.000	" 19 000	III.	—	" 1.000	—	III.	1 567	" 1.000	" 1,567.000	
IV.	1.086	" 5.000	" 5,430.000	IV.	2	" 5.000	" 10.000	IV.	—	" 5.000	—	IV.	1.084	" 5.000	" 5,420.000	
V.	739	" 10.000	" 7,390.000	V.	1	" 10 000	" 10.000	V.	—	" 10.000	—	V.	738	" 10 000	" 7,380.000	14,679.100
	5.334		K. 14.724.800		63		K 45 700		—		—		5.271			
Stan emisyj Banku krajowego z dniem 31. grudnia 1899																115,136.300

Przegląd czynności Zastępstw

Liczba bieżąca	Zastępstwo	Obrót pozycyj kasowych		Weksle podane przez Zastępstwa do skupu			Weksle zeskontowane przez Bank		
		koron		sztuk	koron		sztuk	koron	
1	Biecz	170.990	44	.	.	.	.	.	.
2	Bóbrka	155.232	44	5	5.240	.	4	1.240	.
3	Bochnia	427.325	48	.	.	.	.	.	.
4	Borszczów	309.294	91	48	84.100	.	43	73.700	.
5	Brody	243.148	.	4	6.800	.	.	.	.
6	Brzesko	317.031	74	.	.	.	.	.	.
7	Brzeżany	349.826	96	56	127.225	18	55	126.825	18
8	Chrzanów	166.941	50	.	.	.	.	.	.
9	Cieszanów	101.682	12	8	30.880	.	8	30.880	.
10	Czortków	204.500	54	3	11.770	.	2	5.770	.
11	Dąbrowa	328.602	98	.	.	.	.	.	.
12	Dębica	355.573	79	55	81.992	.	49	56.592	.
13	Dobromil	560.091	84	98	211.480	.	85	177 280	.
14	Dolina	442.102	72	158	57.331	56	116	32.735	16
15	Drohobycz	336.281	86	24	36.727	.	8	16.700	.
16	Dukla	290.131	86	237	97.449	90	192	63.724	70
17	Gliniany	202.721	36	6	7.500	.	4	1.500	.
18	Horodenka	189.181	79	1	2.200	.	.	.	.
19	Husiatyn	148.003	04	1	2.000	.	1	2.000	.
20	Jarosław	603.536	69	37	33.893	30	7	16.600	.
21	Jasło	679.050	26	.	.	.	.	.	.
22	Jaworów	379.195	96	24	35.210	.	21	18.210	.
23	Kałusz	151.519	56	3	3.600	.	1	400	.
24	Kamionka Strumiłowa	206.356	02	.	.	.	.	.	.
25	Kołomyja	1,124.915	06	57	177.896	24	50	137.190	.
26	Krosno	131.535	10	.	.	.	.	.	.
27	Limanowa	693.411	13	355	340.200	.	315	309.128	.
28	Lisko	612.044	10	11	21.800	.	3	4.900	.
29	Lwów	160.462	46	.	.	.	.	.	.
30	Łańcut	1,285.489	92	124	166.270	.	102	124.000	.
31	Maków	223.895	78	13	18.000	.	7	8.800	.
32	Mielec	261.560	46	19	43.200	.	17	39.400	.
33	Mościska	558.681	71	11	53.800	.	8	48.800	.
34	Myślenice	17.996	88	.	.	.	.	.	.
35	Nadwórna	81.244	46	3	5.700	.	2	4.100	.
36	Nowy Sącz	297.513	56	24	22.163	.	14	11·313	.
37	Nowy Targ	101.316	46	.	.	.	.	.	.
38	Oświęcim	248.328	38	29	22.035	42	.	.	.
39	Podhajce	503.095	06	69	158.410	.	60	118.240	.
40	Przemyśl	3,239.983	32	190	252.724	.	170	192 174	.
41	Przemyślany	828.834	29	278	302.732	.	266	278.632	.
42	Radziechów	413.551	47	.	.	.	.	.	.
43	Rawa ruska	73.485	80	.	.	.	.	.	.
44	Rohatyn	202.380	44	3	4.800	.	3	4.800	.
45	Ropczyce	160.125	52	2	7.400	.	1	3.400	.
46	Rudki	94.034	12	16	69.800	.	7	52.200	.
47	Rzeszów	558.946	10	.	.	.	.	.	.
48	Sanok	1,128.342	39	301	493.685	84	244	346.602	.
49	Śniatyn	219.401	.	112	62.167	22	66	42 663	02
50	Sokal	897.776	02	15	41.896	.	13	33.096	.
51	Stanisławów	8,370.441	.	7361	3,119.137	80	5391	2,196.934	08
52	Stryj	1,157.964	38	561	491.972	16	364	327.391	54
53	Tarnobrzeg	56,685	62	3	1.150	.	.	.	.
54	Tarnopol	618.130	86	37	49.313	54	6	36.000	.
55	Tarnów	679.808	04	42	51 234	.	35	40.134	.
56	Tłumacz	400.830	96	53	72.811	44	36	43.662	92
57	Trembowla	42.521	98	.	.	.	.	.	.
58	Turka	151.252	34	.	.	.	.	.	.
59	Wadowice	164.844	74	.	.	.	.	.	.
60	Wieliczka	122.954	13	13	11.010	.	13	11.010	.
61	Zaleszczyki	221.128	87	24	45.508	.	8	14.500	.
62	Zbaraż	250.428	12	33	135.600	.	30	119.600	.
63	Złoczów	548.753	74	66	132.520	.	54	107.720	.
64	Żółkiew	496.607	58	86	193 970	.	79	179.370	.
65	Żydaczów	209.545	06	1	2.400	.	.	.	.
		34,928.572	27	10.680	7,406.735	60	7.960	5,459.917	60

Banku krajowego w roku 1899

Weksle inkasowane przez Zastępstwa na rzecz Banku			Efekta sprzedane przez Zastępstwa	Podań hipotecznych wniesiono w Zastępstwach		Pożyczek hipotecznych wypłaciły Zastępstwa		Lokacyj na rzecz Banku przyjęły Zastępstwa	
sztuk	koron		koron	sztuk	koron	sztuk	koron	koron	
26	5.119	92		1	1.200	4	10.600	.	.
186	46 918	94		7	10.200	12	29.300	.	.
76	21.365	50		1	7.000	8	24.100	192.331	58
93	59.915	08		23	35.900	15	30.400	.	.
196	100.513	62		3	7.800	1	10 000	133	.
50	27.189	24		3	11.500	2	18.500	.	.
436	101.574	82		3	6.000	3	17.900	.	.
95	42. 843	66		.	.	1	20.000	.	.
24	27.470	38		10	28.200	7	8.900	.	.
258	69.433	82		4	7.500	3	5.100	.	.
3	563	78		10	18.700	6	13.200	.	.
50	9.844	18		10	19.800	10	39.100	4.693	82
48	12.942	.		1	1.400	.	.	.	.
123	31.260	22		1	1.000	1	600	.	.
171	68.297	48	19.700	16	40.300	10	11.200	.	.
138	57.626	26		.	.	1	1.000	.	.
58	15.099	44		9	13.500	8	15.000	.	.
59	10.393	20		12	17.600	8	18.700	.	.
82	16.499	28		11	13.800	8	26.300	.	.
114	69.976	10		10	21.500	13	34.800	2.905	02
161	73.824	60		9	26.200	7	14.600	943	58
49	11.323	07	4.100	8	19.000	13	34.800	3.857	78
176	35.093	70		23	59.200	2	1 800	.	.
222	40.514	82		8	75.700	7	12.900	2.126	66
502	277.090	08		.	.	3	7.000	.	.
114	28.248	88		.	.	.	.	.	.
28	28.294	08		5	12.600	7	20.700	.	.
117	44.520	80		21	31.000	6	16.300	.	.
.	.	.		28	74.500	21	34.600	.	.
215	68.792	48		17	31.900	11	18.800	188.859	40
11	6.746	94		.	.	.	.	.	.
63	48.502	32		21	45.000	21	40.900	.	.
49	65.612	.		6	8.900	5	6.300	2.800	.
.	.	.		.	.	.	.	.	.
108	25.675	98		11	93.300	6	8.000	.	.
159	54.982	26		3	17.600	.	.	.	.
38	23.223	52		.	.	.	.	375	06
139	44.136	34		.	.	1	7.000	.	.
295	95.836	66	7.400	38	53.300	6	14.700	2.600	.
522	400.969	94		15	30.600	9	43.400	219.764	44
450	364.426	16		12	27.100	7	10.600	2.290	92
406	74.489	74		14	28.200	12	19 600	.	.
95	13.122	10		8	14.000	4	4.600	.	.
90	22.681	94		4	9.000	4	5.500	6.052	46
46	24.897	50		.	.	1	2.200	14.008	57
11	2.260	42		10	15.800	5	8.600	.	.
226	200 141	16	8.200	5	8.600	5	22.800	.	.
221	390.152	.	8.700	9	14.500	6	30.200	153 468	20
186	81.520	16		5	11.900	5	6.100	.	.
423	163.429	28	7.000	15	39.800	12	20.100	6.584	32
1851	1,249.104	64		5	22.000	6	38.900	19.033	16
825	440.433	78		11	32.500	16	101.800	493	86
33	4.661	40		6	30.500	7	10.000	.	.
165	84.042	70		24	37.400	31	127.300	48.001	92
925	51.200	.		4	24.500	2	6.000	64.360	.
181	75.002	72		19	75.500	21	46.800	4.723	40
46	10.211	53		6	10.000	2	2.700	.	.
83	19.039	40		6	29.400	5	6.600	.	.
49	28.123	50		.	.	2	36.000	.	.
52	10.882	33		.	.	6	20 100	.	.
115	47.473	90		1	2.000	3	4.400	392	18
85	43.404	68		44	95.300	45	50.800	887	50
280	89.303	34		4	48.200	1	1.200	2.592	.
127	23.323	70		11	30.600	9	16.800	633	70
28	5.806	36		3	1.800	3	1.700	.	.
12.253	5,687.369	83	55.100	574	1,450.300	466	1,217.900	944.912	53

Zamknięcie rachunków

z dniem

I. Oddział

Wydatki	Waluta koronowa	
Kupony od listów zastawnych	3,776.051	60
Podatek rentowy od wypłaconych kuponów	58.153	36
Saldo zysku z oddziału hipotecznego	233.680	68
	4,067.885	64

II. Oddział

Kupony od Obligacyj komunalnych II. i III. i IV. Emisyi	444.599	84
Podatek rentowy od wypłaconych kuponów	6.522	66
Saldo zysku z oddziału komunalnego	24.793	47
	475.915	97

III. Oddział

Kupony od Obligacyj kolejowych	474.196	—
Podatek rentowy od wypłaconych kuponów	7.094	16
Saldo zysku z oddziału kolejowego	14.132	08
	495.422	24

IV. Oddział

Procenta:			
a) z rachunków przekazowych	98.799·01		
b) z wkładek oszczędności	332.787·90		
c) z własnych asygnat kasowych	49.782·52		
d) z weksli reeskontowanych	141.722.24		
e) z rachunków bieżących	133.473·09	756 564	76
Straty z oddziału bankowego: *a*) na wekslach	26.816 71		
b) na dłużnikach	33.000·—	59.816	71
Podatek rentowy od procentów z asyg. kas. i wkładek		7.710	68
Saldo zysku z oddziału bankowego		518.181	74
		1,342.273	89

strat i zysków

31. grudnia 1899

hipoteczny.

Dochody	Waluta koronowa	
Procenta od pożyczek w listach zastawnych	3,760.731	28
Procenta zwłoki od tychże pożyczek	56.587	89
Dodatek na koszta adm. od tychże pożyczek	246.531	71
Z zadawnienia kuponów płatnych w r. 1896 i innych doch.	4.034	76
	4,067 885	64

komunalny.

Procenta od pożyczek w Obligacyach komunalnych I., II., III. i IV. Emisyi	448.712	43
Procenta zwłoki od tychże pożyczek	3.222	55
Dodatek na koszta adm. tychże pożyczek	23.770	99
Z zadawnienia kuponów płatnych w r. 1896	210	.
	475.915	97

kolejowy.

Procenta od pożyczek w obligacyach kolejowych	474.232	42
Dodatek na koszta adm. tychże pożyczek	21.189	82
	495.422	24

bankowy.

Procenta:			
a) od weksli i warrantów	807.851·75		
b) od pożyczek i rachunków, pokrytych efektami	140.831·08	948.682	83
Prowizye i komisowe		99.870	62
Dochód z efektów własnych:			
z kuponów	424.916·54		
po strąceniu straty na kursie	215.456·92	209.459	62
Dochód z efektów funduszu rezerwowego		45.748	.
Dochód z udziałów w Towarz. handl. i przemysł.		38.512	82
		1,342.273	89

Ogólne zamknięcie

za rok

Wydatki			Waluta koronowa	
Koszta handlowe:				
a) Płace i wynagrodzenia		kor. 274.673·94		
b) Dyety i koszta podróży Prezesa i członków Rady nadzorczej		„ 25.122·—		
c) Fundusz emerytalny i emerytury:				
zwyczajne wydatki	kor. 12.124·98			
nadzwyczajny wydatek	„ 5.000·—	„ 17.124·98		
d) Zwroty Wydziałowi krajowemu		„ 24.783·48		
e) Koszta ogólne i wydatki administracyjne		„ 66.685·06	408.389	46
Podatki, opłaty stemplowe i należytości rządowe			96.318	84
Odpisanie:				
na amortyzacyę ruchomości			2.943	14
Zysk do rozdziału			283.136	53
			790.787	97

rachunków strat i zysków

1899.

Dochody	Waluta koronowa	
Dochód z oddziału hipotecznego	233.680	68
Dochód z oddziału komunalnego	24.793	47
Dochód z oddziału kolejowego	14.132	08
Dochód z oddziału bankowego	518.181	74
	790.787	97

Bilans Banku krajowego Królestwa Galicyi

z dniem 31. Gru-

Stan czynny			Waluta koronowa	
Kasa:				
w Banku we Lwowie		kor 557.381.07		
w Filii w Krakowie		" 77.132·34		
w Zastępstwach		" 88.836·35	723 349	76
Efekta funduszów rezerwowych			1,143.700	—
Efekta funduszu emerytalnego			187.142	76
Efekta własne, eskontowane i w komisie			14,600.908	32
Pożyczki emisyjne w 4% i 4½% listach zastawnych:				
kapitał bieżący	kor. 90,458 626·71			
kapitał zalegający	" 188.507·11	kor. 90,647.133·82		
w obligacyach komunalnych I., II., III. z IV. emisyi:				
kapitał bieżący	kor. 9,981.429 61			
kapitał zalegający	" 15.778·57	" 9,997.208 18		
w 4% obligacyach kolejowych		" 14,684.873 59	115,329.215	59
Weksle			12,817.416	72
Zaliczki na zastaw efektów			149.288	—
Rachunek bieżący, pokryty efektami			2,284.731	26
Dłużnicy w rachunku bieżącym			7,723.195	65
Udziały w towarzystwach handlowych, przemysłowych i innych			494.886	10
Ruchomości z roku 1898	kor. 20.128·80			
dokupno w roku 1899 . . 10.783·70				
po strąceniu sprzedanych . 1.481·—	" 9.302·70	kor. 29.431·50		
amortyzacya w roku 1899		" 2.943·14	26.488	36
Różne rachunki:				
z oddziału hipotecznego		kor 448 303·52		
z oddziału komunalnego		" 12.730·69		
z oddziału kolejowego		" 50·—		
z oddziału bankowego		" 448.943 43	910.027	64
			156,390.350	16

We Lwowie, dnia

C. k. Radca dworu i Komisarz rządowy:

Jan Hild.

Rada Nadzorcza:

H. Bochdan. Dr. Stefan Fedak.
Karol Schayer. K. hr. Scipio.

i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem

dnia 1899 r.

Stan bierny			Waluta koronowa	
Kapitał zakładowy łącznie z przypadającym zyskiem za rok 1899			3,394.868	39
Rezerwy:				
fundusz rezerwowy (§. 101 stat. ust. c.)		kor. 1,228.656·88		
rezerwa oddziału hipotecznego		„ 992.728·77		
rezerwa oddziału komunalnego:				
własność dłużników komunalnych	kor. 28.644·—			
własność Banku	„ 506.385·79	„ 535.029·79		
rezerwa oddziału kolejowego		„ 37.375·58	2,793.791	02
Fundusz emerytalny			192.142	76
Emisye Banku:				
4% listy zastawne	kor. 62,714.200·—			
4½% listy zastawne	„ 27,633.200·—	kor. 90,347.400·—		
5%, 4½% i 4% obligacye komunalne II., III. i IV. emisyi		„ 10,109.800·—		
4% obligacye kolejowe		„ 14,679.100·—	115,136.300	—
Wylosowane efekta własnych emisyj:				
4% i 4½% listy zastawne		kor. 1,156.100·—		
obligacye komunalne II. i III. emisyi		„ 102.600·—		
4% obligacye kolejowe		„ 8.200·—	1,266.900	—
Kupony w obiegu:				
od listów zastawnych		kor. 1,011.565·30		
od obligacyj komunalnych		„ 12.029·50		
od obligacyj kolejowych		„ 3.674·—	1,027.268	80
Obce kapitały:				
asygnaty, czeki i wkładki oszczędności		kor. 12,057.349·88		
wierzyciele w rachunku bieżącym		„ 14,996.400·99	27,053.750	87
Lokacye Zastępstw			602.723	51
Żyro obligo			4,065.197	70
Różne rachunki:				
z oddziału hipotecznego		kor. 45.598·76		
z oddziału komunalnego		„ 1.211·48		
z oddziału bankowego		„ 52.570·01	99.380	25
Procenta przenośne:				
z oddziału hipotecznego		kor. 201.139·99		
z oddziału komunalnego		„ 232.526·52		
z oddziału kolejowego		„ 293.766·71		
z oddziału bankowego		„ 30.593·64	758.026	86
Czysty zysk:				
rozdzielony w myśl § 101 st.				
40% na kapitał zakładowy	kor. 113.254·61			
30% na fundusz rezerwowy	„ 84.940·96			
20% na rezerwę oddziału hipotecznego	„ 56.627·30			
10% na rezerwę oddziału komunalnego	„ 28.313·66	kor. 283.136·53		
Depozyta:				
efekta zaliczkowane	kor. 188.70 ·—			
efekta, jako pokrycie rach. bież.	„ 14,298.715·64	kor. 14,487.415·64		
efekta w przechowaniu		„ 16,208.359·92		
Razem		kor. 30,695.775·56		
			156,390.350	16

31. Grudnia 1899.

Dyrekcya

Dr. Zgórski. ***Dr. Domaszewski.***

Naczelny Buchhalter:

Majewski.

Bilans stałego funduszu przemysłowego

z dniem 31. Grudnia 1899.

Stan czynny		Korony		Stan bierny	Korony	
Kapitał z pożyczek udzielonych:				Z aktywów przyjętych od Wydziału kraj. z dnia 1. Stycznia 1888 . .	153.891	52
Przem. tkackiemu 29 poż.	k. 186.700·40			Dotacya 13 rat funduszu krajowego od r. 1887 do r. 1899	925.000	—
„ skórnemu 12 „	„ 88.938·04			Przyrost do 31. Grudnia 1899 . . .	197.569	10
„ drzewn. 25 „	„ 126.238·24					
„ metalow. 26 „	„ 248.209·09					
„ ceramicz. 16 „	„ 114.253·68					
Innym gałęziom przemysłu 38 „	„ 312.121·17	1,076.460	62			
Udział w galic. akc. Tow. handlowem		25.000	—			
„ w akc. garbarni w Rzeszowie		50.000	—			
„ w Spółce komand. T. Stryjeński i Ska		20.000	—			
„ w akc. Tow. dla wyrob. tkackich i sukien w Łańcucie .		50.000	—			
Kasa Banku krajowego		55·000	—			
		1,276.460	62		1,276.460	62

We Lwowie, dnia 31. Grudnia 1899.

Za zgodność:

Hanke
saldokontysta Banku krajowego,
jako prowadzący rachunkowość funduszu.

Majewski
naczelny buchhalter Banku krajowego.

Zamknięcie rachunków strat i zysków

z dniem 31. Grudnia 1899.

Wydatki	Korony		Dochody	Korony	
Prowizya Banku krajowego	628	48	Odsetki:		
Podatki, koszta lustracyi i inne . .	5.845	99	pobrane od dłużników	29.582	05
Odpisy	2.300	—	od lokacyi w Banku krajowym . . .	2.629	34
Zysk jako przyrost dotacyi po 31. grudnia 1899	24.679	—	„ „ w spółce komandyt. Stryjeński i Ska	600	—
			Odsetki zwłoki	642	08
	33.453	47		33.453	47

Przegląd przyrostu dotacyi.

W roku 1887	k.	883·52
„ „ 1888	„	8126·68
„ „ 1889	„	8.043·36
„ „ 1890	„	11.774.30
„ „ 1891	„	16.593·36
„ „ 1892	„	19.461·50
„ „ 1893	„	15.913·94
„ „ 1894	„	21.916·84
„ „ 1895	„	26.152.32
„ „ 1896	„	22.371 76
„ „ 1897	„	30.254·—
	k.	181·491·58
Strata w r. 1898	„	8.601·48
	k.	172.890·10
W roku 1899	„	24·679.—
	k	197.569·10

Przegląd Bilansów z zestawień lat 188¾—1899.

Rok	Stan czynny: Kasa	Efekta własne, eskontowane i w komisie	Pożyczki w 4% i 4½% listach zastawnych	Pożyczki w 4½ i 5½% obligacyach komunalnych	Pożyczki w 4% obligacyach kolejowych	Weksle	Zaliczki na zastaw efektów i w rachunku bieżącym	Udziały w towarzystwach handlowych, przemysłowych i in.	Dłużnicy w rachunku bieżącym
188¾	562.847 92	630.114 30	1,278.253 46	1,367.585 —	— —	3,122.642 40	1,394.848 94	— —	232.430 74
1885	653.660 40	882.894 26	6,031.671 16	1,687.725 —	— —	3,713.720 83	719.816 22	— —	389.022 22
1886	458.660 38	1,404.797 28	17,249.869 42	1,893.785 —	— —	4,590.771 68	1,454.971 08	— —	354.939 78
1887	372.273 60	4,536.116 96	27,558.305 14	2,198.835 —	— —	4,265.434 70	839.935 70	— —	681.344 48
1888	447.405 88	787.363 20	28,613.320 70	2,376.570 —	— —	3,802.800 50	886.181 28	— —	2,325.016 76
1889	422.446 04	877.878 52	30,250.783 66	2,283.570 —	— —	5,177.304 04	821.465 04	— —	2,875.246 24
1890	367.937 16	2,059.186 76	35,165.452 64	2,541.006 94	— —	4,883.538 52	1,326.513 42	— —	4,917.748 08
1891	413.685 80	3,078.939 72	39,027.141 82	3,065.741 42	— —	5,962.158 74	1,197.273 48	— —	4,253.578 98
1892	639.893 20	576.135 94	44,515.225 28	5,144.618 40	— —	8,413.431 28	1,418.573 46	— —	2,635.342 56
1893	999.660 90	3,547.669 38	54,220.525 36	6,051.657 66	— —	8,949.543 28	1,396.840 86	251.000 —	2,674.046 84
1894	462.736 30	1,101.271 24	63,371.978 69	6,791.706 62	— —	8,452.298 72	1,673.323 24	271.000 —	5,351.582 23
1895	611.429 57	5,940.963 26	68,765.279 80	7,551.114 44	— —	10,673.857 26	1,598.620 26	441.000 —	4,598.307 78
1896	798.575 76	8,142.708 86	74,194.820 51	7,609.959 53	— —	12,206.648 —	1,968.718 98	425.192 —	4,794.668 67
1897	648.575 17	898.728 24	79,919.584 01	7,935.730 03	4,128.646 07	13,287.229 54	2,404.591 68	467.882 50	13,482.588 25
1898	1,323.641 81	5,318.778 84	86,731.638 99	8,517.389 97	5,693.825 68	16,268.552 02	2,305.858 56	467.728 78	6,146.894 71
1899	723.349 76	14,600.908 32	90,647.133 82	9,997.208 18	14,684.873 59	12,817.416 72	2,434.019 26	494.886 10	7,723.195 65

Rok	Depozyta osób trzecich	Stan bierny: Kapitał zakładowy i rezerwy	Emisye Banku: 4% i 4½% listy zastawne	Emisye Banku: 5%, 4½% i 4% obligacye komunalne	Emisye Banku: 4% obligacye kolejowe	Kapitały wkładkowe	Wierzyciele w rachunku bieżącym
188¾	5,475.322 22	2,098.483 78	1,279,100 —	1,366.200 —	— —	744.112 36	2,442.553 40
1885	6,385.023 78	2,185.511 96	6,065.700 —	1,687.800 —	— —	1,827.493 48	1,422.974 86
1886	11,133.289 44	2,328 233 08	17,326.400 —	1,942.400 —	— —	2,537.975 36	2,267.612 24
1887	8,753.037 24	2 381.476 22	27,709.500 —	2,255.400 —	— —	2,023.274 04	4,738.248 64
1888	8,602.192 48	2,570.938 16	28,818.800 —	2,449.800 —	— —	2,154.673 86	2,420.397 38
1889	9,559.064 42	2,754.718 96	30,510.300 —	2,341.800 —	— —	3,231.314 28	3,622.069 70
1890	12,790.682 62	3,072.860 06	35,476.600 —	2,588.000 —	— —	3,126.250 70	6,207.001 12
1891	13,475.900 16	3,314.360 40	39,073.200 —	2,794.800 —	— —	4,632.651 04	5,408.330 54
1892	15,476.531 04	3,593.508 96	44,629.100 —	4,392.200 —	— —	4,223.389 82	4,528.572 76
1893	17,979.563 04	4,067.731 58	54,199.200 —	5,166.800 —	— —	7,913.071 38	4,702.905 84
1894	18,584.927 12	4,425.150 20	62,024.400 —	6,009.600 —	— —	5,815.330 08	4,889.784 20
1895	19,960.643 84	4,707:520 63	66,358.600 —	6,773.800 —	— —	6,637.911 70	11,010.840 56
1896	23,409.827 32	5,065.286 91	73,924.400 —	7,399.600 —	— —	8,637.646 66	11,729.680 39
1897	26,053 850 82	5,435.792 17	79,946.100 —	7.785.800 —	4,130.000 —	11,937.819 46	12,578.038 32
1898	30,399.416 67	5,868.456 61	85,891.700 —	8,408.000 —	5,690.400 —	12,630.634 60	9,654.703 18
1899	30,695.775 56	6,188.659 41	90,347.400 —	10,109.800 —	14,679.100 —	12,057.349 88	14,996.400 99

Rok	Dochody: z procentów	z kuponów efektów własnych	z różnicy kursu efektów własnych	z prowizyi i komisowego	z oddziału hipotecznego	z oddziału komunalnego	z oddziału kolejowego	Wydatki: koszta handlowe i podatki	Odpisania	Zysk do rozdziału
188¾	146.735 64	27.618 14	+ 26.753 46	13.867 16	1.804 60	5.604 44	— —	165.052 64	5.195 32	52.135 48
1885	132.270 20	30.954 60	+ 28.777 42	13.263 74	12.813 20	4.132 66	— —	158.163 86	6.700 74	57.347 22
1886	138.945 46	17.640 66	+ 45.877 26	25.768 50	34.991 56	4.310 46	— —	164.243 04	6.820 —	96.470 86
1887	33.095 16	162.917 08	— 10.957 90	33.421 76	64.281 30	5.135 08	— —	192.650 98	10.021 20	151.601 96
1888	52.517 82	163.102 98	— 49.830 42	22.311 86	77.507 60	5.934 46	— —	194.760 36	10.402 28	
1889	115.925 78	59.517 72	+ 41.050 24	44.441 10	94.894 68	3.479 36	— —	195.862 32	9.260 42	154.186 14
1890	113.687 46	91.449 68	+ 40.800 —	187.867 52	97.740 10	2.988 64	— —	218.008 48	38.964 56	277.560 36
1891	161.191 92	98.888 80	+ 37.838 74	74.079 10	102.820 50	13.224 92	— —	274.536 66	10.206 34	203.300 98
1892	173.609 12	106.006 16	+ 56.680 22	66.065 48	117.551 70	39.367 44	— —	298.665 54	5.690 72	254.923 86
1893	173.303 96	96.103 13	+ 85.519 65	227.620 —	142.922 74	60.706 22	— —	337.991 91	26.090 74	422.093 05
1894	93.802 55	210.772 85	+ 20.697 81	136.953 01	208.069 12	62.177 12	— —	428.949 55	16.994 24	286.528 67
1895	246.096 46	61.299 22	+ 60.877 11	64.978 55	250.624 39	61.251 56	— —	480.289 61	41.112 94	223.724 74
1896	127.679 59	302.000 98	+ 79.311 70	58.957 20	254.403 96	36.744 41	— —	522.486 65	42.832 45	293.778 74
1897	232.493 05	264.030 13	+ 44.069 37	76.568 03	245.578 63	33.941 25	3.316 86	525.726 25	42.673 88	331.597 19
1898	406.354 59	186.642 12	+ 72.687 94	64.652 82	206.057 30	18.777 98	3.073 87	496.171 96	63.289 29	398.785 37
1899	230.630 89	470.664 54	−215.456 92	99.870 62	233.680 68	24.793 47	14.132 08	515.362 12	59.816 71	283.136 53
	2,578.339 65	2,349.608 79	+364.695 68	1,210.686 45	2,145.742 06	382.569 47	20.522 81	5,168.921 93	396.071 83	3,487.171 15

ZARZĄD i FUNKCYONARYUSZE

BANKU KRAJOWEGO

Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem.

RADA NADZORCZA

Banku krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem.

Prezes:

Bochdan Hipolit, właściciel dóbr, Komandor orderu Franciszka Józefa, Zastępca Członka c. k. Dyrekcyi gal. funduszu propinacyjnego, Prezes Pierwszego galicyjskiego Towarzystwa akcyjnego dla przemysłu chemicznego, Członek Komisyi krajowej dla spraw rolniczych.

Wiceprezesi:

Gorayski August, właściciel dóbr, Członek Izby Panów, Poseł na Sejm krajowy, Komandor orderu Leopolda, Prezes galicyjskiego Towarzystwa naftowego, Wiceprezes Towarzystwa rolniczego w Jaśle, Prezes Rady powiatowej w Krośnie, Kurator krajowej szkoły tkackiej w Krośnie, Wiceprezes kraj. Komisyi przemysłowej, Członek państwowej Rady kolejowej, Prezes galicyjskiego Karpackiego Towarzystwa dawniej Bergheim & Mac Garvey, Członek Komitetu dla spraw chowu koni, Wiceprezes krośnieńskiego Wydziału okręgowego gal. Tow. kred. ziemsk., Prezes Zarządu powiatowego Kółek rolniczych w Krośnie.

Męciński hr. Józef, właściciel dóbr, poseł na Sejm krajowy, Prezes Towarzystwa wzajemnych ubezpieczeń w Krakowie, Członek Rady powiatowej w Dąbrowej i w Tarnowie, Prezes tarnowskiego Wydziału okręgowego gal. Towarzystwa kredytowego ziemskiego.

Członkowie:

Abrahamowicz Dawid, właściciel dóbr, c. k. rzecz. tajny Radca, Komandor orderu Leopolda, Poseł do Rady Państwa i na Sejm krajowy, Członek Komitetu c. k. Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego, Członek c. k. Komisyi krajowej dla oznaczenia czystego dochodu z propinacyjnego prawa wyszynku, honorowy obywatel miasta Gródka, Prezes Rady powiat Lwowskiej.

Jędrzejowicz Stanisław, właściciel dóbr, poseł na Sejm krajowy, Kawaler orderu Leopolda, Prezes Rady pow. w Rzeszowie, Członek Rady pow. w Kolbuszowej, Zastępca Członka Wydziału krajowego, Prezes rzeszowskiego Wydziału okręgowego gal. Towarzystwa kredytowego ziemskiego, Członek krajowej Rady kolejowej, Członek c. k. Towarzystwa rolniczego w Krakowie.

Romer Gustaw, doktor praw, właściciel dóbr Dyrektor Towarzystwa wzajemnych ubezpieczeń w Krakowie, poseł na Sejm krajowy, Komandor orderu Franciszka Józefa, Członek krajowej Rady kolejowej, Członek Rady pow. w Nowym Sączu, Członek c. k. Dyrekcyi galicyjskiego funduszu propinacyjnego, Wiceprezes Nowosądeckiego Wydziału okręgowego gal. Tow kredytowego ziemskiego.

Scipio hr. Karol, właściciel dóbr, poseł na Sejm krajowy, Członek c. k. Towarzystwa rolniczego w Krakowie.

Schayer Karol, ces. Radca, kupiec, właściciel realności, Wiceprezydent Izby handlowej i przemysł. we Lwowie, Cenzor Banku austro-węg., Członek krajowej komisyi przemysłowej, Czonek rady miejskiej we Lwowie, Fachowy sędzia obywatelski przy c. k. Sądzie krajowym we Lwowie.

1. miejsce nieobsadzone.

Zastępcy:

Brunicki br. Adolf, właściciel dóbr, Kawaler orderu Leopolda, Poseł na Sejm krajowy, Prezes Wydziału Rady powiatowej Gródeckiej, Członek Komisyi krajowej dla spraw rolniczych, Wiceprezes Gródeckiego Wydziału okręgowego gal. Towarzystwa kredytowego ziemskiego.

Fedak Jan Stefan, doktor praw, adwokat krajowy, Radca metropolit. ordynaryatu, Dyrektor Towarzystwa wzaj. ubezpieczeń i wzaj. kredytu „Dniestr", Członek Rady zawiadowczej „Narodnej Torhowli".

Mikolasch Juliusz, Dyrektor Banku rolniczego Kawaler orderu żel. korony III. klasy, Zastępca Prezesa Rady nadzorczej Muzeum przemysłowego miejskiego, Komisarz egzaminacyjny c. k. Komisyi dla II. egzaminu rządowego w c. k. Szkole politechnicznej we Lwowie.

Niezabitowski Stanisław, właściciel dóbr, Poseł na Sejm krajowy, Wiceprezes Wydziału gal Kasy oszczędności, Zastępca Prezesa Rady powiatowej Gródeckiej i Członek c. k Towarzystwa gosp. we Lwowie, Członek grodeckiego Wydziału okręgowego gal. Towarzystwa kredytowego ziemskiego.

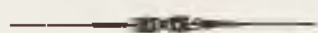
Komisya kontrolująca:

Prezes:

Bochdan Hipolit, j. w.

Członkowie:

Fedak Jan Stefan, j. w. **Schayer Karol,** j. w. **Scipio hr. Karol,** j w.

Komisarz rządowy:

Hild Jan, c. k. Radca dworu, Kawaler orderu Leopolda, kawaler orderu żel. korony III. klasy.

Zastępca:

Kunz Karol, dokor praw, c. k. Radca dworu. Komisarz egzaminacyjny dla teoretycznych egzaminów rządowych.

Komisarz krajowy:

Onyszkiewicz Mieczysław, właściciel dóbr. Członek Wydziału krajowego, poseł na Sejm krajowy, Członek krajowej Rady kolejowej, Członek c. k. Towarzystwa gospodarskiego i Towarzystwa „Kółek rolniczych" we Lwowie, Członek Rady admin. fundacyi Stanisława hr. Skarbka, Członek komisyi krajowej dla spraw rolniczych.

Zastępcy:

Szawczak Damian, doktor praw, poseł na Sejm krajowy, Członek Wydziału krajowego, Radca Sądu kraj. we Lwowie, Dyrektor Towarzystwa wzajemnych ubezpieczeń „Dniestr".

Ekielski Józef, doktor praw, Radca Wydziału kraj., Kawaler orderu Franciszka Józefa.

Dyrekcya:

Radca Rządu Dr. Zgórski Alfred. **Dr. Domaszewski Wacław.**

Komitet Cenzorów

dla działu wekslowego.

Augustynowicz Bolesław, właściciel dóbr, Członek honorowy c. k. galicyjskiego Towarzystwa gospodarskiego we Lwowie, Protektor Towarzystwa Kółek rolniczych we we Lwowie

Baczewski Józef, ces. Radca, właściciel fabryki, c. k. nadw. dostawca, Cenzor Banku austro-węgierskiego.

Brykczyński Stanisław, właściciel dóbr, Prezes Rady powiatowej w Stanisławowie, Wiceprezes c. k. Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego, Zastępca Członka Wydziału krajowego, poseł na Sejm krajowy, Zastępca Członka Dyrekcyi galic. funduszu propinacyjnego, Członek Komisyi dla spraw rolniczych.

Buber Salomon, właściciel dóbr, Członek Izby handlowej i przemysłowej, właściciel domu komisowego i wywozowego interesu zbożowego we Lwowie, Husiatynie i Podwołoczyskach, Cenzor Banku austro-węgierskiego i Gal. Kasy oszczędności, Fachowy sędzia obywatelski przy c. k. Sądzie krajowym we Lwowie.

Ciuchciński Stanisław, przemysłowiec, II. Wiceprezydent m. Lwowa, Członek Izby handlowej i przemysłowej, Członek krajowej Komisyi dla spraw przemysłowych, Członek Rady nadzorczej Muzeum przemysłowego miejskiego.

Dische Jakób B., przemysłowiec, właściciel realności.

Długoszowski Bolesław, inżynier, Członek Izby handlowo-przemysłowej we Lwowie, Sądowy oceniciel realności.

Epstein Maksymilian, właściciel domu bankowego, Kawaler orderu Franciszka Józefa, Członek Rady miejskiej i Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie, Cenzor Banku austro-węgierskiego.

Getritz Aleksander, introligator, właściciel realności, Członek Rady miejskiej i Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie, Członek Rady nadzorczej Muzeum przemysłowego miejskiego we Lwowie.

Gołąb Andrzej, budowniczy, Członek Rady miejskiej i Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie, Członek Rady nadzorczej Muzeum przemysłowego miejskiego we Lwowie.

Gubrynowicz Władysław, ces. Radca, współwłaściciel firmy „Gubrynowicz i Schmidt", Kawaler orderu Franciszka Józefa, Fachowy sędzia obywatelski przy c. k. Sądzie krajowym we Lwowie. Członek Rady miejskiej, Członek Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie, właściciel realności, Członek c. k. gal. Towarzystwa gospodarskiego we Lwowie, Członek Rady nadzorczej Muzeum przemysłowego miejskiego we Lwowie.

Jonasz Maurycy, właściciel dóbr i realności, właściciel domu bankowego pod firmą „M. Jonasz", Członek Rady miejskiej, Członek Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie. Fachowy sędzia obywatelski przy c. k. Sądzie krajowym we Lwowie, Członek Zboru izraelickiego.

Lange Tadeusz, Dyrektor fundacyi Stanisława hr. Skarbka, Członek Komitetu c. k. galic. Towarzystwa gospodarskiego we Lwowie, Członek Komisyi krajowej dla spraw rolniczych.

Lilien Adolf, doktor praw, współwłaściciel domu bankowego pod firmą „Sokal & Lilien", Członek Wydziału Galic. Kasy oszczędności, Fachowy sędzia obywatelski przy c. k. Sądzie krajowym we Lwowie.

Michalski Michał, przemysłowiec, poseł na Sejm krajowy, I. Wiceprezydent m. Lwowa, Członek Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie, Członek Rady nadzorczej Muzeum przemysłowego miejskiego we Lwowie, Członek Rady administracyjnej fundacyi hr. Skarbka, Członek krajowej Komisyi przemysłowej.

Nebenzahl Samuel, kupiec. Cenzor Banku austro-węgierskiego.

Onyszkiewicz Mieczysław, j. w.

Piepes-Poratyński Jakób, aptekarz, poseł do Rady państwa, kawaler orderu Franciszka Józefa, Prezydent lwowskiej Izby handlowej i przemysłowej, Członek Rady miejskiej we Lwowie, Cenzor Banku austro-węgierskiego, Członek krajowej Rady kolejowej, Członek c. k. Rady szkolnej krajowej.

Piłat Tadeusz, doktor praw, c. k. profesor Uniwersytetu we Lwowie, c. k. Radca dworu, Kawaler orderu żel. kor., poseł na Sejm krajowy, Członek c. k. Akademii umiejętności w Krakowie, Wiceprezes c. k. gal. Towarz. gosp., Naczelnik Biura statystycznego Wydziału krajowego, Członek Komisyi prawniczej krajow. Stowarz. czerw. krzyża w Galicyi i Komisyi krajowej dla spraw rolniczych.

Rozwadowski Franciszek, właściciel dóbr, Dyrektor galicyjskiego Towarzystwa kredytowego ziemskiego we Lwowie, poseł na Sejm krajowy, zastępca Członka c. k.

Dyrekcyi funduszów indemnizacyjnych, Członek c. k. Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego.

Rucker Jan, doktor medycyny, aptekarz, Członek Rady miejskiej we Lwowie. Fachowy sędzia obywatelski przy c. k. Sądzie krajowym we Lwowie.

Schellenberg Artur, właściciel domu bankowego i spedycyjnego pod firmą: „August Schellenberg i Syn“ we Lwowie. Fachowy sędzia obywatelski przy c. k. sądzie krajowym we Lwowie.

Wang Julian, Inżynier, Dyrektor I. gal. akcyjnego Towarzystwa dla przemysłu chemicznego, właściciel realności, Członek Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie, Cenzor Gal. Kasy oszczędności, Fachowy sędzia obywatelski przy c. k. Sądzie krajowym we Lwowie, Członek Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego.

Wybranowski Leoncyusz, właściciel dóbr, Członek Rady nadzorczej gal. Towarzystwa kredytowego ziemskiego, Wiceprezes Rady nadzorczej Banku zaliczkowego we Lwowie.

Komitet Cenzorów

dla działu interesów ze Stowarzyszeniami zarobkowemi i gospodarczemi

Lechowski Wiktor, doktor medycyny, Członek Wydziału Izby lekarskiej we Lwowie, dyrektor Tow. zaliczkowego w Drohobyczu.

Merunowicz Teofil, sekretarz Rady powiatowej lwowskiej, poseł do Rady państwa i na Sejm kraj., Wiceprezes Wydziału Związku Stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych w Galicyi, Redaktor czasopisma „Związek“, Członek krajowej Komisyi dla spraw przemysłowych.

Pilat Tadeusz, j. w.

Potulicki hr. Franciszek, właściciel dóbr, Członek Rady powiatowej w Przemyślanach, Członek Komisyi krajowej dla spraw przemysłowych, Kurator krajowego naukowego warsztatu tkackiego w Glinianach, Członek c. k. Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego.

Romanowicz Tadeusz, Poseł na Sejm krajowy Członek Komisyi krajowej dla spraw przemysłowych i Członek Komisyi krajowej dla spraw rolniczych, Członek Rady miejskiej we Lwowie, Wiceprezes Związku Stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych we Lwowie, Członek Rady nadzorczej Muzeum przemysłowego miejskiego we Lwowie i c. k. Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego.

Skałkowski Tadeusz, doktor praw, adwokat krajowy, poseł na Sejm krajowy, kawaler orderu żelaznej korony III. kl., Wiceprezes Wydziału Izby adwokackiej we Lwowie, Cenzor Banku austro-węg., Syndyk gal. Towarzystwa kredytowego ziemskiego we Lwowie, Członek Komitetu c. k. gal. Tow. gosp. we Lwowie, Prezes Rady nadzorczej Banku zaliczkowego we Lwowie.

Terenkoczy Władysław, właściciel realności, Dyrektor Banku zaliczkowego i Powiatowego Towarzystwa zaliczkowego we Lwowie, Fachowy sędzia obywatelski przy c. k. Sądzie krajowym we Lwowie, Członek Wydziału Związku Stow. zarobkowych i gospodarczych we Lwowie.

Ulmer Narcyz, sekretarz Związku Stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych, Dyrektor Związku handlowego Kółek rolniczych i sklepików wiejskich, Skarbnik Zarządu głównego Towarzystwa Kółek rolniczych we Lwowie.

4. miejsca nieobsadzone.

Radca prawny:

Till Ernest, doktor praw, adwokat krajowy, c. k. profesor Uniwersytetu we Lwowie, Kawaler orderu żelaznej korony III. kl., Członek Komisyi dla egzaminów rządowych, właściciel i redaktor „Przeglądu prawa i administracyi“, Wiceprezes Towarzystwa prawniczego we Lwowie, Członek c. k. Akademii umiejętności w Krakowie.

Zastępca:

Sołowij Tadeusz, doktor praw, adwokat krajowy.

URZĘDNICY:

Banku krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

PROKURZYŚCI:

Majewski Michał, naczelny buchhalter.

Silkiewicz Władysław, dyrektor głównej kasy Wydziału krajowego, zastępuje głównego kasyera Banku.

Dr. Małaczyński Aleksander, naczelnik oddziału hipotecznego.

Padewski Józef, naczelnik oddziału bankowego.

Sędzimir Mieczysław, naczelnik i firmant filii w Krakowie.

Stachiewicz Ludwik, naczelnik likwidatury hipotecznej.

Dr. Drohojowski hr. Jan, sekretarz Rady i Dyrekcyi.

ZASTĘPCA BUCHHALTERA:

Kozakiewicz Leon.

NACZELNICY LIKWIDATUR:

Białaczewski Władysław. **Erlacher Walery.** **Kossak Stefan.**

KASYER:

Nartowski Antoni.

REFERENT DLA SPRAW PARCELACYJNYCH I STOWARZYSZEŃ:

Strzyżowski Józef.

REFERENCI HIPOTECZNI:

Łoziński Roman.
Krzyszkowski Ignacy.
Swieżawski Stefan.
Narajewski Włodzimierz.

REWIDENT:

Kövess Aleksander.

LIKWIDATOROWIE:

Pieńczykowski Stanisław.
Hamerski Maryan.
Armółowicz Jan, prokurzysta filii w Krakowie
Dr. Rzepecki Jan.
Rump Fryderyk.
Królikowski Aloizy.

REFERENT SZACUNKOWY:

Wojciechowski Julian.

SALDOKONTYSTA:

Hanke Artur.

SEKRETARZ ODDZ. BANKOWEGO:

Dr. Rużycki Julian

KORESPONDENT:

Reiner Juliusz.

ADJUNKCI:

I. klasy: **Krasowski Bronisław.**
Kowalski Mieczysław.
Dzikowski Maryan.
Gajewski Marcin
Trzciński Emil.
Wilusz Tadeusz.
II. klasy: **Grollé Józef.**
Krug Emil.
Wolski Jan.
Jaszek Czesław Józef.
Kocowski Teofil.
Wisłocki Włodzimierz.
Osberger Stanisław.
Pizar Władysław.
Burczak Antoni.
Poźniak Zygmunt.
Borkowski Kazimierz.
Brandys Józef.
Sadowski Leon.
Rakowski Tadeusz.

PROTOKOLIŚCI i ARCHIWIŚCI:

Sobek Józef.
Górski Antoni.

ASYSTENCI:

Jankowski Antoni.
Woycikiewicz Kazimierz.
Frajdenberg Władysław.
Łaszowski Jan.
Bastgen Bruno.
Jenik Władysław.
Jaroszyński Stanisław.
Wiewiórowski Teodozyusz.
Kretschmer Józef
Gonet Franciszek.
Kiełbusiewicz Kazimierz.
Dr. Szpor Łucyan.
Rieger Stefan.
Ropicki Leon.
Slusarczuk Meliton.
Krischke Kazimierz.

EXPEDYENT:

Haniszewski Jan.

PRAKTYKANCI:

Drągowski Zygmunt Bronisław.
Kotowicz Teodor.
Dropiowski Mieczysław.
Dr. Niemczewski Maryan.
Dr. Szenk Mieczysław.
Grochowski Gustaw.
Łomnicki Maksymilian.
Łukasiewicz Klemens.
Wurst Stanisław.
Brodacki Władysław.
Sawczyński Włodzimierz.
Woroszyński Konstanty Władysław.
Adamski Jan Kanty.
Malinowski Zygmunt.

11. woźnych.

FILIA BANKU W KRAKOWIE

otwarta 1. stycznia 1895.

Komitet nadzorczy:

Scipio hr. Karol, j. w. Przewodniczący.

Milieski Alfred, właściciel dóbr, Członek Rady powiatowej w Krakowie,

Szarski Henryk, doktor praw, właściciel firmy „Szarski i Syn“, Członek Wydziału powiatowej Kasy oszczędności w Krakowie, Radca krakowskiej kongregacyi kupieckiej, zastępca Dyrektora Tow. wzaj. ubezpieczeń i Tow. wzajemnego kredytu, Cenzor Filii Banku austro-węg.

Zastępca:

Kolosváry Wiktor, c k. Radca Dworu i em. Dyrektor c. k. kolei państwowych w Krakowie, Kawaler orderu ces. Leopolda i żelaznej korony III kl., Członek Rady zawiadowczej I. gal. Tow. akcyj. budowy wagonów i maszyn w Sanoku, kolei Koszycko-Bogumińskiej i gal. kolei lokalnej.

Naczelnik:

Sędzimir Mieczysław.

Komitet cenzorów

dla działu wekslowego.

Bazes Gustaw Gerson, właściciel firmy „W. Bazes“, Wiceprezes Towarzystwa zaliczkowego i oszczędności „Własna Pomoc“ w Krakowie.

Bober Jakób, kupiec, Członek Izby handlowej i przemysłowej, Cenzor Filii Banku austro-węgierskiego.

Chrząszczewski Stanisław, nadinżynier Wydziału krajowego, wiceprezes Towarzystwa okręgowego gosp. rolniczego.

Czecz de Lindenwald Karol, właściciel dóbr, Poseł na Sejm krajowy, Członek komisyi krajowej dla spraw rolniczych, Prezes Rady powiatowej wielickiej i Wydziału powiatowej Kasy oszczędności w Wieliczce, Wiceprezes komitetu c. k. Towarzystwa rolniczego, Prezes zarządu powiatowego Towarzystwa kółek rolniczych w Wieliczce

Epstein Tadeusz, spólnik firmy „Blau & Epstein“.

Fuchs Edward, kupiec.

Grosse Juliusz, cesarski Radca, kupiec i właściciel winnic, Asesor c. k. Sądu handlowego

Jawornicki Józef, Radca miejski, właściciel firmy „M. Jawornicki“, Członek Wydziału powiatowej Kasy oszczędności w Krakowie, cenzor Filii Banku austro-węg. i powiatowej Kasy oszczędności.

Kwiatkowski Jan, właściciel składów węgla i realności, radca miejski, Członek Wydziału Kasy oszczędności m. Krakowa, Członek Rady nadzorczej Związku handlowego kółek rolniczych, Asesor c. k. Sądu handlowego.

Matusiński Jacek, budowniczy, Członek Rady nadzorczej Towarzystwa kredytowego rękodzielników i przemysłowców, Cenzor Filii Banku austro-węgierskiego, Kasy oszczędności m. Krakowa i powiatowej Kasy oszczędności.

Mendelsburg Zygmunt, spólnik firmy „Albert Mendelsburg", Cenzor filii Banku austro-węgierskiego i powiatowej Kasy oszczędności.

Schönfeld Marek, właściciel domu komisowego, Członek Izby handlowej i przemysłowej, Cenzor Filii Banku austro-węgierskiego.

Schwarz Henryk, kupiec i właściciel dóbr, Radca miejski, Członek Izby handlowej i przemysłowej, Asesor c. k. Sądu handlowego, zastępca Dyrektora Kasy oszczędności m. Krakowa, Przewodniczący krak. kongregacyi kupieckiej, Członek Rady nadzorczej Związku handlowego kółek rolniczych, Cenzor Filii Banku austro-węgierskiego i powiatowej Kasy oszczędności.

Skirliński Jan, właściciel dóbr, Wiceprezes Rady powiatowej krakowskiej i Wydziału pow. Kasy oszczędności w Krakowie, Prezes Tow. rolniczego okręgowego, Prezes Tow. im. Kościuszki, Członek Rady nadzorczej Związku handlowego Kółek rolniczych w Krakowie.

Słonecki Zenon, właściciel dóbr i realności, I. Dyrektor Towarzystwa wzaj. ubezpieczeń i Towarz. wzajemnego kredytu, Cenzor Filii Banku austro-węg.

Sulikowski Aleksander, zegarmistrz, właściciel realności, Członek Rady nadzorczej Tow. kredytowego rękodzielników i przemysł., cenzor pow. Kasy oszczędności.

2. miejsca nieobsadzone.

Radca prawny:

Paszkowski Franciszek, doktor praw, adwokat krajowy, Kawaler orderu żelaznej korony III. kl., Poseł na Sejm krajowy, Prezes Rady powiatowej w Krakowie, Radca miejski, Prezes Wydziału powiatowej Kasy oszczędności w Krakowie, Członek powiatowego Zarządu Kółek rolniczych w Krakowie, Członek Rady nadzorczej Związku handlowego Kółek rolniczych, Członek Rady nadzorczej Tow. Wzajemnych Ubezpieczeń i Tow. Wzajemnego Kredytu w Krakowie.

Urzędnicy Filii:

NACZELNIK:

Sędzimir Mieczysław, j. w.

PROKURZYSTA:

Armółowicz Jan, j. w.

LIKWIDATOR:

Rump Fryderyk, j. w.

ASYSTENCI:

Wiewiórowski Teodozyusz, j. w.

Gonet Franciszek, j. w.

PRAKTYKANCI:

Kotowicz Teodor, j. w.

Dr. Szenk Mieczysław, j. w.

Brodacki Władysław, j. w.

Adamski Jan Kanty, j. w,

2 woźnych.

Zastępstwa

Banku krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem.

1. Okręg: **Biała.**

Zastępstwo: **Towarzystwo oszczędności i pożyczek w Oświęcimie, Stow. zar. z nieogr. por.**

Otwarte 10. Lutego 1885. Dyrekcya: Jan Maykowski, Edward Jaśkiewicz i Franciszek Knihinicki. Komisarz bankowy: Dr. Ludwik Gąsiorowski. Zastępca: Antoni Polaszek.

2. Okręg: **Bóbrka.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Bóbrce, Stow. zar. z nieogr. por.**

Otwarte 24. Kwietnia 1884. Dyrekcya Adam Godlewski, Kazimierz Pollo i Dr. Tadeusz Gabryszewski. Komisarz bankowy: Witołd Niezabitowski. Zastępca: Alfred Maly.

3. Okręg: **Bochnia.**

Zastępstwo: **Powiatowa Kasa oszczędności w Bochni.**

Otwarte 5. Maja 1886. Dyrekcya: Meysner Tytus, Andrzej Łopacki i Dr. Antoni Leonard Serafiński. Komisarz bankowy: Władysław Siemieński. Zastępca: Juliusz hr. Dębicki.

4. Okręg: **Borszczów.**

Zastępstwo: **Powiatowa Kasa zaliczkowa i oszczędności w Borszczowie, Stow. zar. z ogr. por.**

Otwarte 12. Grudnia 1890. Dyrekcya: Edmund Dzierzek, Erazm Niemczewski i Karol Sękowski. Komisarz bankowy: Mieczysław hr. Borkowski. Zastępca: Teofil Witosławski.

5. Okręg: **Brody.**

Zastępstwo: **Powiatowa Kasa oszczędności w Brodach.**

Otwarte 10. Kwietnia 1894. Dyrekcya: Fr. Haładewicz, Feliks West, Henryk Garwoliński i L. B. Balban. Komisarz bankowy: Oktaw Sala. Zastępca: Feliks West.

6. Okręg: **Brzesko.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Brzesku, Spółka zar. z odpow. nieogr.**

Otwarte 4. Stycznia 1894. Dyrekcya: Roman Niwicki, Dr. Szymon Bernadzikowski i Kazimierz Baltaziński. Komisarz bankowy: Dr. Franciszek Bernacki. Zastępca: Seweryn Godzieliński.

7. Okręg: **Brzeżany.**

Zastępstwo: **Powiatowe Towarzystwo zaliczkowe w Brzeżanach, Stow. zar. z ogran. poręką.**

Otwarte 11. Kwietnia 1890. Dyrekcya: Ferdynand Maresch, Dr. Albert Zauderer i Dr. Stanisław Schätzel. Komisarz bankowy: Dr. Stanisław Schätzel. Zastępca: Dr. Łucyan Marynowski.

8. Okręg: **Chrzanów.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Chrzanowie, Stow. zar. z ogr. odp.**

Otwarte 11. Kwietnia 1896. Dyrekcya: Dr. Antoni Gaszyński i Józef Janowski. Komisarz bankowy: Dr. Alfons Małdziński. Zastępca: Dr. Zygmunt Keppler.

9. Okręg: **Cieszanów.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Cieszanowie, Stow. zar. z nieogr. por.**

Otwarte 19. Lutego 1884. Dyrekcya: Jan Strzelecki, Michał Gilewicz i Piotr Kotowicz. Komisarz bankowy: Stanisław Długoszewski. Zastępca: ks. Aleksander Zawadzki.

10. Okręg: **Czortków.**

Zastępstwo: **Bank zaliczkowy w Czortkowie, Stow zar. z ogr. por.**

Otwarte 18. Lipca 1894. Dyrekcya: Ludwik Noss, Alfred Doszot i Paweł Grębosz. Komisarz bankowy: Władysław Zawadzki. Zastępca: Dr. Antoni Czaczkowski.

11. Okręg: **Dąbrowa.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Dąbrowej, Stow. zar. z nieogr. por.**

Otwarte 5. stycznia 1884. Dyrekcya: Ludwik Zakrzewski, Konstanty Michniewski i Dr. Mieczysław Kramarzyński. Komisarz bankowy: Leon Groman. Zastępca: Józef Romer.

12. Okręg: **Dębica** (okręg sądowy Dębica)-**Pilzno.**

Zastępstwo: **Towarzystwo wzajemnego kredytu w Dębicy, Stow. zar. z ogr. por.**

Otwarte 11. lutego 1895. Dyrekcya: Henryk Zauderer, ks. Eugeniusz Wolski i Herman Weis. Komisarz bankowy: Henryk Zauderer. Zastępca: Ignacy Odrowąż Pieniążek.

13. Okręg: **Dobromil.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Dobromilu, Stow. zar. z nieogr. por.**

Otwarte 3. Czerwca 1884. Dyrekcya: Michał Tustanowski, Leon Steciak i Franciszek Szanek. Komisarz bankowy: Ludwik Ungar. Zastępca: Jan Teśla.

14. Okręg: **Dolina.**

Zastępstwo: **Powiatowa Kasa oszczędności w Dolinie.**

Otwarte 10. Listopada 1897. Dyrekcya: Ks. Hipolit Zaremba, Franciszek Janowski, Jan Kanty Krupiński. Komisarz bankowy: Jan Kanty Krupiński. Zastępca: Ks. Józef Łopatyński.

15. Okręg: **Drohobycz-Sambor-Staremiasto.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Drohobyczu, Stow. zar. z nieogr. por.**

Otwarte 11. Stycznia 1884. Dyrekcya: Dr. Wiktor Lechowski, Ignacy Wierzbicki i Jan Niewiadomski. Komisarz bankowy: Juliusz hr. Bielski. Zastępca: Dr. Julian Kmicikiewicz.

16. Okręg: **Dukla**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Dukli, Stow. zar. z ogr por.**

Otwarte 17. Marca 1893. Dyrekcya: Zdzisław Stoiński, Jan Wejda i Rudolf Niedecki. Komisarz bankowy: Adam hr. Męciński. Zastępca: Tadeusz Peszyński.

17. Okręg: **Gliniany.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe na gliniański powiat sądowy w Glinianach, Stow. zar. z ogr. por.**

Otwarte 19. lutego 1884. Dyrekcya: Ks. Filemon Reszetyłowicz, Stanisław Burliga, Andrzej Baltarowicz, Wojciech Księżopolski i Dr. Jan Moch. Komisarz bankowy: Stanisław Burliga. Zastępca: Dr. Jan Moch.

18. Okręg: **Gorlice.**

Zastępstwo: **Towarzystwo wzajemnego kredytu w Bieczu, Stow. zar. z ogr. por.**

Otwarte 27. Grudnia 1884. Dyrekcya: Dr. Ludwik Katyński, Dr. Michał Maciejowski i Józef Olszewski. Komisarz bankowy: Adam hr. Skrzyński. Zastępca: Józef Olszewski.

19. Okręg: **Horodenka.**

Zastępstwo: **Powiatowa Kasa oszczędności w Horodence.**

Otwarte 23. Października 1897. Dyrekcya: Ludomir Cieński, Antoni Theodorowicz, Dr. Teofil Okuniewski. Komisarz bankowy: Tytus Zulauf. Zastępca: Julian Neuburg.

20. Okręg: **Husiatyn.**

Zastępstwo: **Powiatowe Towarzystwo zaliczkowe w Husiatynie, Stow. zar. z ogr. por.**

Otwarte 9. Kwietnia 1896. Dyrekcya: Adam Bielecki, Dr. Kornel Paygert i Filip Kawałek. Komisarz bankowy: Eugeniusz Dültz. Zastępca: Wincenty Cichocki.

21. Okręg: **Jarosław.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Jarosławiu, Stow. zar. z ogr. por.**

Otwarte 11. Stycznia 1884. Dyrekcya: Waleryan Baczyński, Władysław Słoniewski i Maksymilian Malewski. Komisarz bankowy: Dr. Adolf Dietzius. Zastępca: Ignacy Rychlik.

22. Okręg: **Jasło.**

Zastępstwo. **Towarzystwo zaliczkowe w Jaśle, Stow. zar. z ogr. por.**

Otwarte 11. Kwietnia 1884. Dyrekcya: Dr. Roman Adamski, Michał Kempski i Izydor Bielicki. Komisarz bankowy: Karol Prochaska. Zastępca: Wincenty Barcik.

23. Okręg: **Jaworów** (i okręg sądowy) **Janów.**

Zastępstwo: **Towarzystwc zaliczkowe w Jaworowie, Stow. zar. z ogr. por.**

Otwarte 28. Lutego 1884. Dyrekcya: Grzegorz Szczyrba, Feliks Siennicki i Jerzy Pytlik. Komisarz bankowy: Jan hr. Szeptycki. Zastępca: Ferdynand Paar.

24. Okręg: **Kałusz.**

Zastępstwo: **Powiatowa Kasa oszczędności w Kałuszu.**

Otwarte 9. Lipca 1894. Dyrekcya: Ludwik Fass i Henryk Mierzeński. Komisarz bankowy: Hieronim Noskiewicz. Zastępca: Herman Kiczales.

25. Okręg: **Kamionka-Strumiłowa** (bez okręgu sądowego Radziechowskiego).

Zastępstwo: **Powiatowe Towarzystwo zaliczkowe w Kamionce Strumiłowej, Stow. zar. z ogr. poręką.**

Otwarte 18. Października 1885. Dyrekcya: ks. Michał Cegielski, Klemens Torosiewicz i Jan Szawłowski. Komisarz bankowy: Jan Szawłowski. Zastępca: Andrzej Daniłowicz.

26. Okręg: **Kołomyja-Kosów-Peczeniżyn.**

Zastępstwo: **Spółka handlowa rolniczo-przemysłowa w Kołomyi, Stow. zar. z ogr. odpow.**

Otwarte 16. Maja 1885. Dyrekcya: Jan Kleski młodszy. Mieczysław Jasiński, Dr. Tadeusz Kraśnicki, Kniaź Roman Puzyna młodszy i Dr. Stanisław Haczewski. Komisarz bankowy: Dr. Teofil Dębicki. Zastępca: Dr. Maksymilian Trachtenberg.

27. Okręg: **Krosno.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Krośnie, Stow. zar. z ogr. por.**

Otwarte 14. Lipca 1885. Dyrekcya: Włodzimierz Suryn, Dr. Dyonizy Mazurkiewicz, i Feliks Kaczorowski, Komisarz bankowy: August Gorayski. Zastępca: Dr. Jan Kanty Jugendfein.

28. Okręg: **Limanowa**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe i ochrony własności ziemskiej w Limanowej, Stow. zar.. z ogr. por.**

Otwarte 22. Stycznia 1884. Dyrekcya: Zygmunt Mars, Wincenty Potocki i Dr. Edmund Wojtowicz. Komisarz bankowy: Dr. Kazimierz Krug. Zastępca: Walery Zubrzycki.

29. Okręg: **Lisko.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Lisku, Stow. zar. z nieogr. por.**

Otwarte 2. Marca 1894. Dyrekcya: Dr. Jan Strutyński, Józef Gromnicki i Ferdynand Moszczeński. Komisarz bankowy: Dr. Jacek Jabłoński. Zastępca: Józef Bielak.

30. Okręg: **Lwów.**

Tylko dla spraw hipotecznych i komunalnych.

Zastępstwo: **Powiatowe Towarzystwo zaliczkowe we Lwowie, Stow. zar. z ogr. por.**

Otwarte 1. Kwietnia 1884. Dyrekcya: Władysław Terenkoczy, Teofil Merunowicz i Włodzimierz Chaberski. Komisarz bankowy: Ks. Dr. Feliks Zabłocki. Zastępca: Wiktoryn Łonicki.

31. Okręg: **Łańcut.**

Zastępstwo: **Kasa zaliczkowa i oszczędności w Łańcucie, Stow. zar. z nieogr. por.**

Otwarte 15. Grudnia 1883. Dyrekcya Bolesław Żardecki, Józef Gaweł i Marcin Szulc. Komisarz bankowy: Antoni Hanusz. Zastępca: Filip Kahane.

32. Okręg: **Maków-Żywiec.**

Zastępstwo: **Stowarzyszenie pożyczkowe „Wzajemna pomoc“ w Makowie z por. nieogr. w sądzie zaprot.**

Otwarte 15. Stycznia 1884. Dyrekcya: Ludwik Kocyan, Emil Ulrich i Henryk Brodziński Komisarz bankowy: Wawrzyniec Kawa. Zastępca: Vacat.

33. Okręg: **Mielec.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Mielcu, Stow. zar. z nieogr. por.**

Otwarte 13. Marca 1884. Dyrekcya: Andrzej Pawlikowski, Hipolit Szanecki i Feliks Leyko. Komisarz bankowy: Antoni Fibich Zastępca: Stefan Sękowski.

34. Okręg: **Mościska.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe dla powiatu mościskiego w Mościskach, Stow. zar. z por. ograniczoną.**

Otwarte 26. Lutego 1883. Dyrekcya: Leopold Masiuk, Adam Wittek i Franciszek Lichów. Komisarz bankowy: Wiktor Krokowski. Zastępca: Ks. Alfred Białogłowski.

35. Okręg: **Myślenice** (bez okręgu sądowego Maków).

Zastępstwo: **Powiatowa Kasa oszczędności w Myślenicach.**

Otwarte 3. Czerwca 1884. Dyrekcya: Józef Stolaski, Dr. Emil Adelman i Andrzej Średniawski. Komisarz bankowy: Emil Schünke. Zastępca: Ignacy Gorączko.

36. Okręg: **Nadwórna.**

Zastępstwo: **Kasa zaliczkowa w Nadwórnej, Stow. zar. z nieogr. por.**

Otwarte 12. Grudnia 1890. Dyrekcya: Ks. Wojciech Rosabeyger, Michał Gaibiak i Bazyli Borysiewicz. Komisarz bankowy: Emil Łapicki. Zastępca: Stanisław Obertyński.

37. Okręg: **Nowy Sącz-Grybów.**

Zastępstwo: **Kasa zaliczkowa w Nowym Sączu, Stow. zar. z ogr. por.**

Otwarte 9. Stycznia 1884. Dyrekcya: Jan Kosman, Dr. Władysław Barbacki i Karol Merkel. Komisarz bankowy: Władysław Głębocki. Zastępca: Karol Merkel.

38. Okręg: **Nowy Targ.**

Zastępstwo: **Powiatowa Kasa oszczędności w Nowym Targu.**

Otwarte 2. Grudnia 1897. Dyrekcya: Ks. Piotr Krawczyński, Dr. Marcin Kozłecki i Aleksander Lgocki. Komisarz bankowy: Andrzej Glosser-Kaluski. Zastępca: Dr. Ernest Geissler.

39. Okręg: **Podhajce.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Podhajcach, Stow. zar. z ogr. por.**

Otwarte 13. Maja 1884. Dyrekcya: Dr Jan Walewski, Dr. Kazimierz Pawlikowski i Adolf Krauss. Komisarz bankowy: Józef Krzysztofowicz. Zastępca: Franciszek Stobiecki.

40. Okręg: **Przemyśl.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe rolne w Przemyślu, Stow. zar. z nieogr. por.**

Otwarte 11. Lutego 1884. Dyrekcya: Dr. Leonard Tarnawski, Eugeniusz Kusiba i Jan Patronowicz. Komisarz bankowy: Dr. Władysław Czajkowski. Zastępca: Dr. Leonard Tarnawski.

41. Okręg: **Przemyślany** (bez okręgu sądowego Gliniany).

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Przemyślanach, Stow. zar. z ogr. por.**

Otwarte 7. Stycznia 1884. Dyrekcya: Bronisław Zamorski, Szczepan Franko i Józef Grossmann. Komisarz bankowy: Dr. Aleksander Zaleski. Zastępca: Aloizy Madejski.

42. Okręg: **Radziechów** (okręg sądowy Radziechów).

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Radziechowie, Stow. zar. z nieogr. por.**

Otwarte 10. Stycznia 1884. Dyrekcya: Roman Ujejski, ks. Antoni Skalski i Franciszek Mrozowski. Komisarz bankowy: Franciszek Mrozowski. Zastępca: Ks. Antoni Skalski.

43. Okręg: **Rawa ruska.**

Zastępstwo: **Powiatowa Kasa zaliczkowa i oszczędności w Rawie ruskiej, Stow. zar. z ogr. por.**

Otwarte 14. Kwietnia 1896. Dyrekcya: Ks. Wincenty Czajkowski, Adam Winiarski i Jan Adamczyk. Komisarz bankowy: Zygmunt Stasiniewicz. Zastępca: Dr. Juljan Dadlez.

44. Okręg: **Rohatyn.**

Zastępstwo: **Tewarzystwo zaliczkowe dla powiatu rohatyńskiego w Rohatynie, Stow. zar. z ogr. poręką.**

Otwarte 23. Lutego 1884. Dyrekcya: Izydor Kowalewski, Seweryn Manasterski i Franciszek Marks. Komisarz bankowy: Władysław Monasterski. Zastępca: Izydor Kowalewski.

45. Okręg: **Ropczyce** (bez okręgu sądowego Dębica).

Zastępstwo: **Powiatowa Kasa oszczędności w Ropczycach.**

Otwarte 12. Lutego 1884. Dyrekcya: Ks: Dr. Jan Krzysiak, Kazimierz Jankowski i Dr. Bolesław Strowski. Komisarz bankowy: Ks. Dr. Jan Krzysiak. Zastępca: Dr. Bolesław Strowski.

46. Okręg: **Rudki-** (okręg sądowy) **Gródek.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Rudkach, Stow. zar. z ogr. por.**

Otwarte 29. Marca 1884. Dyrekcya: Albin Rayski, Piotr Zbrożek i Leon Lachol. Komisarz bankowy: Albin Rayski. Zastępca: Mieczysław Lewicki.

47. Okręg: **Rzeszów-Strzyżów-Kolbuszowa.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe i kredytowe w Rzeszowie, Spółka zar. z odpow. ogran.**

Otwarte 29. Lutego 1884. Dyrekcya: Leon Schott i Ferdynand Schaitter. Komisarz bankowy: Stanisław Jędrzejowicz. Zastępca: Dr Gustaw Holzer.

48. Okręg: **Sanok Brzozów.**

Zastępstwo: **Powiatowe Towarzystwo zaliczkowe w Sanoku, Stow. zar. z ogr. por.**

Otwarte 8. Października 1884. Dyrekcya: Wojciech Wasilewski, Ludwik Świrczyński, Leon Bośniacki. Komisarz bankowy: Włodzimierz Truskolaski. Zastępca: Franciszek Bem.

49. Okręg: **Śniatyn.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe na pow. sądowy śniatyński w Śniatynie, Stow. zarejestr z nieogr. por.**

Otwarte 13. Kwietnia 1885. Dyrekcya: Tytus Niemczewski, Józef Kossowski i Konstanty Aleksandrowicz. Komisarz bankowy: Józef Teodorowicz. Zastępca: Markus Herman.

50. Okręg: **Sokal.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Sokalu, Stow. zar. z ogr. por.**

Otwarte 19. Lutego 1884. Dyrekcya: Adolf Doening, Piotr Karpiuk, Jan Semetkowski i Władysław Korosteński. Komisarz bankowy: Wincenty Kruszewski. Zastępca: Dr. Władysław Weyda.

51. Okręg: **Stanisławów-Bohorodczany.**

Zastępstwo: **Bank zaliczkowy w Stanisławowie, Stow. zar. z nieogr. por.**

Otwarte 4. stycznia 1884. Dyrekcya: Włodzimierz Doboszyński, Jan Klimuntowski i Ksawery Neuman. Komisarz bankowy: Stefan Kakowski. Zastępca: Klemens Cetwiński.

52. Okręg: **Stryj**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Stryju, Stow. zar. z ogr por.**

Otwarte 8. Lutego 1884. Dyrekcya: Alfred Liszka, Edward Praxmayer i Franciszek Zapłatyński. Komisarz bankowy: Adam Onyszkiewicz. Zastępca: Michał Ślósarski

53. Okręg: **Tarnobrzeg-Nisko.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Tarnobrzegu, Spółka zar. z odp. ogr.**

Otwarte 21. Grudnia 1888. Dyrekcya: Władysław Gryglewski, Zbigniew Horodyński i Michał Malinowski. Komisarz bankowy: Władysław Gryglewski. Zastępca: Dr. Antoni Surowiecki.

54. Okręg: **Tarnopol-Skałat.**

Zastępstwo: **Bank powiatowy w Tarnopolu, Stow. zarobkowe zar. z ogr. por.**

Otwarte 7. Lutego 1884. Dyrekcya: Dr. Włodzimierz Łuczakowski, Dr. Stanisław Glogier i Józef Ingver. Komisarz bankowy: Dr. Stanisław Glogier. Zastępca: Dr. Włodzimierz Łuczakowski.

55. Okręg: **Tarnów.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe dla miasta Tarnowa i starostwa tarnowskiego w Tarnowie, Stow. zar. z niegr. por.**

Otwarte 4. Stycznia 1884. Dyrekcya: Karol Smolik, Felicyan Jordan Stojowski, Tomasz Fusiarski i Józef Siekierski. Komisarz bankowy: Witold Rogoyski. Zastępca: Dr Adolf Ringelheim.

56. Okręg: **Tłumacz-Buczacz.**

Zastępstwo: **„Oszczędność", Towarzystwo kredytowe w Tłumaczu, Stow. zar. z nieogr. por.**

Otwarte 7. Lipca 1884. Dyrekcya: Dr Józef Kruszelnicki, Ks. Ignacy Tychowicz i Kazimierz Jasiński. Komisarz bankowy: Jan Jakubowicz. Zastępca: Ks. Sabin Kisielewski.

57. Okręg: **Trębowla.**

Zastępstwo: **Powiatowa Kasa oszczędności w Trębowli.**

Otwarte 1. Stycznia 1890 Dyrekcya: ks. Andrzej Tymus, Jarosław Paszkowski i ks. Jan Biliński. Komisarz bankowy: Stanisław Korzeniowski. Zastępca: Klemens Bielecki.

58. Okręg: **Turka.**

Zastępstwo: **Powiatowe Towarzystwo zaliczkowe w Turce, Stow. zar. z ogr. por.**

Otwarte 13. Sierpnia 1895. Dyrekcya: Ks. Michał Pruchnicki, Józef Armatys i Konstanty Jaworski. Komisarz bankowy: Seweryn Brysiewicz. Zastępca: Franciszek Sęk Turowski.

59. Okręg: **Wadowice.**

Zastępstwo: **Powiatowa Kasa oszczędności w Wadowicach.**

Otwarte 21. Marca 1884. Dyrekcya: ks. Wojciech Fijałek, Antoni Styla, Michał Gołąb i Dr. Jan Iwański. Komisarz bankowy: Czesław Gorkiewicz. Zastępca: Dr. Franciszek Opyda.

60. Okręg: **Wieliczka-Podgórze.**

Zastępstwo: **Powiatowa Kasa oszczędności w Wieliczce.**

Otwarte 14. Stycznia 1884. Dyrekcya: Franciszek Aywas i Aleksander Siedlecki. Komisarz bankowy: vacat. Zastępca: Aleksander Siedlecki.

61. Okręg: **Zaleszczyki.**

Zastępstwo: **Powiatowa Kasa oszczędności w Zaleszczykach.**

Otwarte 25. Lipca 1884. Dyrekcya: Tomasz Wartanowicz i Zygmunt Pawłowski. Komisarz bankowy: Antoni Gross. Zastępca: Szymon Kajetanowicz.

62. Okręg: **Zbaraż.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Zbarażu, Stow. zar. z nieogr. por.**

Otwarte 13. Lutego 1884. Dyrekcya: Zygmunt Dzierżanowski, Władysław Prytyka i Stanisław Juzwa. Komisarz bankowy: Zygmunt Dzierżanowski. Zastępca: Ignacy Sochanik.

63. Okręg: **Złoczów.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Złoczowie, Stow. zar. z nieogr. por.**

Otwarte 18. Stycznia 1885. Dyrekcya: Karol Jakubowski, Karol Podgórski i Józef Podgórski. Komisarz bankowy: Emil Bierzyński. Zastępca: Stanisław Wesołowski.

64. Okręg: **Żółkiew.**

Zastępstwo: **Kasa zaliczkowa i oszczędności w Żółkwi, Stow. zar. z nieogr. por.**

Otwarte 23. Marca 1884. Dyrekcya: Eugeniusz Rozwadowski, Stanisław Gorecki i Wilhelm Kamberski. Komisarz bankowy: Dr. Włodzimierz Maciulski. Zastępca: Julian Olearczyk.

65. Okręg: **Żydaczów.**

Zastępstwo: **Powiatowa Kasa zaliczkowa i oszczędności w Żydaczowie, Stow. zar. z ogr. por.**

Otwarte 13. sierpnia 1895. Dyrekcya: Wincenty Berezowski, Jan Ficałowicz i Jan Szczurek. Komisarz bankowy: Kazimierz Winnicki. Zastępca: Ks. Mikołaj Łukawiecki.

LW. 16.281/1900.

Aleg. 63

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie udzielenia daru z łaski wdowie po ś. p. Ignacym Chylewskim, czasowym starszym inżynierze kraj. biura kolejowego.

Dnia 3. marca 1900 zmarł starszy inżynier krajowego biura kolejowego, Ignacy Chylewski, który rozpoczął swe czynności jako pełniący obowiązki inżyniera za diennem wynagrodzeniem 5 zł. w. a. z dniem 9. czerwca 1896.

Uchwałą Wydziału krajowego z dnia 15. lipca 1898 do LW. 28.679 z r. 1898 zamianowany został ś. p. Chylewski z dniem 1. sierpnia 1898 czasowym starszym inżynierem przy krajowem biurze kolejowem z płacą 2.200 zł. w. a. i dodatkiem na mieszkanie 600 zł. w. a. na podstawie zatwierdzonego uchwałą Rady Wydziału krajowego na posiedzeniu dnia 25. stycznia 1898 do l. 73 052/97 regulaminu dla przyjęcia i czasowego umieszczenia urzędników przy służbie budowy krajowych kolei żelaznych.

Po myśli art 18. tego regulaminu otrzymuje wdowa po czasowym urzędniku połowę odprawy przysługującej czasowym urzędnikom na ten wypadek, jeżeli urzędnik zemrze po upływie co najmniej trzechletniej służby. Gdy w niniejszym wypadku służba ś. p. Chylewskiego, jako czasowego urzędnika przyjętego na podstawie powołanego regulaminu, trwała tylko przez jeden rok i 7 miesięcy, przeto wdowie nie należy się odprawa.

W uwzględnieniu jednak okoliczności, że ś. p. Chylewski ogółem pracował w biurze kolejowem przez przeciąg 3 lat i 9 miesięcy i wypełniał swe obowiązki gorliwie, gdy nadto wdowa wraz z dziećmi pozostała bez jakiegokolwiek zaopatrzenia i bez prawa do poboru pensyi wdowiej i w ogóle w smutnych nadzwyczaj stosunkach finansowych, wnosi Wydział krajowy o udzielenie wdowie daru z łaski w wysokości jednorazowej odprawy 2.800 koron, któraby jej na ten wypadek się należała, gdyby ś. p. Chylewski przez 3 pełne lata był pełnił służbę jako czasowy urzędnik krajowego biura kolejowego.

Wysoki Sejm raczy przeto uchwalić:

„Przyznaje się wdowie po ś. p. Ignacym Chylewskim, czasowym starszym inżynierze krajowego biura kolejowego, pani Oldze Chylewskiej, z funduszu krajowego jednorazowy dar z łaski w sumie 2.800 słowami dwóch tysięcy ośmset koron.“

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Lwów, dnia 16. marca 1900.

Marszałek krajowy:

St. Badeni w. r.

Sprawozdawca:

Antoni Jaxa Chamiec, w. r.

Członek Wydziału krajowego.

Ls. 402/900.

Aleg. 64

Wniosek.

Zważywszy, że częste nawiedzanie naszego kraju klęskami pożarów rujnuje materyalnie ludność przeważnie wiejską i małomiejską w sposób zastraszający i podkopuje rok rocznie tysiące egzystencyj, przyprawiając je o kij żebraczy,

zważywszy, że cała ludność naszego kraju domaga się bezskutecznie od lat szeregu zaradzenia złemu przez zaprowadzenie przymusu asekuracyjnego,

zważywszy, że prawie wszystkie Sejmy krajów w Radzie państwa reprezentowanych, a przedewszystkiem Sejm galicyjski — zgodnie z życzeniem 7 milionowej ludności — w licznych uchwałach i rezolucyach do Rządu kategorycznie się oświadczył za wprowadzeniem powszechnego obowiązku ubezpieczenia się od ognia,

zważywszy wreszcie, że brak inicyatywy i zajęcia zdeklarowanego stanowiska przez c. k. Rząd wobec powszechnie odczutej potrzeby radykalnych reform w kierunku złagodzenia klęsk przez pożary wyrządzanych — stanowi główną i jedyną niemal przeszkodę w rozwiązaniu tej tak ważnej i piekącej sprawy dla naszego kraju:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się jak najusilniej Wysoki c. k. Rząd, aby tak w interesie ludności samej, jak i w interesie Państwa przystąpił co rychlej do wydania stosownych postanowień, umożliwiających zaprowadzenie w Galicyi przymusu asekuracyjnego, oraz określił dokładnie swoje stanowisko na tę sprawę wobec tylekrotnie podejmowanych uchwał przez Sejm galicyjski.

Lwów, dnia 28. marca 1900.

Dr. Bernadzikowski.
Wnioskodawca.

Kramarczyk, Szwed, Warzecha, Potoczek, Data, Milan, Nowakowski, Bednarski, Soleski, Średniawski, Styła, Bojko, Weigel, Wójcik, Dworski, Winniczuk, Ostapczyk, Wiśniewski, Vayhinger.

Ls. 498/900.

We Lwowie dnia 29. marca 1900.

Aleg. 65

Sprawozdanie

Komisyi gospodarstwa krajowego z przedłożenia Wydziału krajowego o krajowych niższych szkołach rolniczych i o szkole ogrodniczej w Tarnowie.

Wysoki Sejmie!

Jak sprawozdanie Wydziału krajowego świadczy, krajowe niższe szkoły rolnicze rozwijają się na ogół biorąc pomyślnie.

W roku szkolnym 1898/9 było czynnych (nie licząc objętej osobnem sprawozdaniem niższej szkoły w Dublanach) 5 niższych szkół rolniczych a to szkoły w Horodence, Jagielnicy, Kobiernicach i Bereźnicy z zupełnym kursem 3-letnim i świeżo w d. 15. września r. 1898 otwarta szkoła w Suchodole z pierwszym kursem nauki.

W zakładach tych pobierało naukę w ubiegłym roku szkolnym 144 uczniów, w bieżącym zaś roku wpisano na wszystkie lata nauki 192 uczniów, z tej zaś liczby 85 na rok pierwszy.

Według podanego w sprawozdaniu Wydziału krajowego wyszczególnienia frekwencyi uczniów w każdej z tych szkół w każdym z ostatnich lat pięciu, okazuje się, że frekwencya jest zadowalniającą, z każdym rokiem stale wzrasta, oraz że do tych szkół wstępują w przeważającej liczbie synowie włościan. Z ukończonych uczniów każdy znajduje rychło chleb w pracy zawodowej, $^3/_4$ bowiem uczniów znajduje posady oficyalistów prywatnych przy większych gospodarstwach rolnych, a nieliczni tylko przechodzą do innych zawodów, co zaś jako objaw bardzo pocieszający podnieść należy, to ten fakt, że z pomiędzy 36 uczniów, którzy w ostatnim roku otrzymali świadectwo ukończenia nauk, sześciu wróciło na rolę ojcowską.

W obec faktu zaś, że z czterech istniejących niższych szkół rolniczych typu włościańskiego t. j. szkół w Jagielnicy, Kobiernicach, Bereźnicy i Suchodole, 2 pierwsze istnieją dopiero rok 14-ty, inne zaś powstały w ostatnich dopiero latach, że zatem instytucye te zbyt są jeszcze nowe, by mogło było już teraz rozszerzyć się przekonanie, że wiadomości w nich nabyte przydać się mogą i włościaninowi osiadłemu na swej zagrodzie, usprawiedliwionym być może nawet i pewien optymizm, dopuszczający nadzieję, że z biegiem lat

w miarę rosnącego rozwoju i frekwencyi tych szkół i rosnącego do nich wśród szerokich kół ludności włościańskiej zaufania, procent ukończonych uczniów wracających do zagrody ojcowskiej powoli, ale stale zwiększać się będzie.

Komisya gospodarstwa krajowego wyraża przy tem nadzieję, że choć nie w tym jeszcze roku, ale w niedalekiej może przyszłości stan finansów krajowych pozwoli na to, by mogły być wyznaczone dla tych ukończonych uczniów szkół rolniczych, którzy na ojcowiznę wrócą, zasiłki z funduszów krajowych na zakładanie i prowadzenie pod odpowiednim nadzorem wzorowych włościańskich gospodarstw. Komisya upatruje w takiem umiejętnem popieraniu usiłowań gospodarczych, osiadłych na swej roli ukończonych uczniów tych szkół najdzielniejszy środek do podniesienia poziomu gospodarstw włościańskich i produkcyi rolniczej u sąsiadów. Wiadomo bowiem, że włościanin nasz, który w żadne rady gospodarcze i nauki, o ile nie są poparte w oczy bijącym przykładem, nie wierzy, który książek popularnych o gospodarstwie po większej części nie czyta, notorycznem jest bowiem, że w naszych czytelniach ludowych tylko popularne dziełka gospodarcze przeważnie pleśnieją nie tykane, że ten sam włościanin patrzy jednak uważnie na intenzywniejsze i lepsze przynoszące rezultaty gospodarstwo na obszarze dworskim i ze spostrzeżeń swoich choć powoli, ale zawsze cokolwiek korzysta, i że dobrze prowadzone i obfite wykazujące plony gospodarstwo w okolicy, jest dla sąsiadujących z niem włościan najlepszą szkołą i najbardziej zachęcającym przykładem do naśladowania.

Komisya gospodarstwa krajowego przyjmuje dalej z zadowoleniem do wiadomości, że Wydział krajowy nie spuszcza z oka sprawy koniecznych zmian i ulepszeń w sposobie nauczania jak również potrzeby ujednostajnienia planu nauki we wszystkich szkołach tego typu w myśl dawniejszych uwag komisyi sejmowej, przyjmuje się również z uznaniem do wiadomości usiłowania Wydziału krajowego dążące do zaradzenia obecnemu brakowi podręczników dla użytku niższych szkół rolniczych potrzebnych.

Sprawy przygotowania i doboru odpowiednich dla szkół tego typu nauczycieli, którzyby, unikając wszelkiej pozornie naukowej przesady przy nauce, dążyli do wypełnienia najistotniejszego zadania szkoły t. j. dania odpowiedniego zasobu praktycznych wiadomości i praktycznej wprawy uczniom, a którzyby zarazem umieli być dobrymi wychowawcami nie zaniedbującymi strony moralnej i obywatelskiej wychowania w szkole, sprawy tej nie spuszczał Wydział krajowy z oka i komisya wyraża nadzieję, że wszystkie następne usiłowania Wydziału krajowego skierowane będą w tym właśnie kierunku.

Według sprawozdania Wydziału krajowego wyrugowano w ostatnich czasach z programu nauk teoretycznych wszystko to, co będąc tylko balastem naukowym, utrudniało nabycie rzeczywiście potrzebnych wiadomości. Punkt ciężkości szkół przeniesiono do gospodarstw przy szkołach istniejących, które prowadzone w każdej szkole umiejętną ręką kierownika, stają się coraz więcej wzorowem polem do pracy i doświadczeń, i zarazem wzorowemi gospodarstwami

Komisya gospodarstwa krajowego wyraża życzenie, aby Wydział krajowy kierując się nadal w nieustającem staraniu o rozwój niższych szkół rolniczych temi samemi zasadami, zwrócił jednak także w miarę postępującego rozwoju tych szkół uwagę swą na potrzebę przygotowania wychodzących z tych szkół uczniów, także do życia obywatelskiego, zwłaszcza na potrzebę obznajomienia ich z zakresem działania i zadaniami samorządu gminnego, tem więcej że choćby nawet liczba ukończonych uczniów wracających na ojcowiznę się nie powiększała, to i tym, którzy przyjmują potem obowiązki oficyalistów prywatnych, jest pewien zasób wiadomości z zakresu ustawy gminnej bardzo potrzebnym i pożądanym.

Przyjmując do wiadomości, że dodatni rozwój wszystkich niższych szkół rolniczych jest faktem niezaprzeczonym, nie może komisya gospodarstwa krajowego nie zwró-

cić dalej swej uwagi na kwestyę pobieżnie tylko w sprawozdaniu Wydziału krajowego naznaczonej, sprawy reorganizacyi szkoły ogrodniczej w Tarnowie, w tym kierunku, by według polecenia Wysokiego Sejmu z dnia 3. lutego 1898 r. „plan nauk teoretycznych odpowiadał umysłowemu poziomowi uczniów do tej szkoły przyjmowanych“.

Komisya gospodarstwa krajowego wyraża nadzieję, że Wydział krajowy, idąc za wskazówkami stałej komisyi dla spraw rolniczych, przedłoży na najbliższej sesyi sejmowej taki plan reorganizacyi szkoły, by bez obniżenia poziomu praktycznego wykształceuia uczniów, usunięto z planu nauk teoretycznych wszystko to, co praktycznemu wykształceniu bezpośrednio nie pomaga a przeciwnie staje się u uczniów podnietą do przesadnego o sobie i swem wykształceniu rozumienia. Komisya nie sądzi n. p. by utrzymanie nadal obowiązkowej nauki języka niemieckiego było dla przyszłych ogrodników u nas niezbędnem. Komisya wyraża przekonanie, że jeżeli głównym celem szkoły ogrodniczej ma być podniesienie ogrodnictwa w kraju jako jednej z ważnych a bardzo u nas zaniedbanej gałęzi produkcyi, to należy dążyć do takiego wykształcenia uczniów, by ci po ukończeniu szkoły w kraju jako ogrodnicy pozostawali i nie mogli uważać dla siebie za możliwe i korzystne przyjmowanie obowiązków po za krajem, lub też przenoszenie się do innych zawodów.

Komisya nie uważa dalej za wskazane, by nadal przyjmować do szkoły kandydatów wprost po ukończonej szkole ludowej, nie posiadających często najmniejszej wprawy w najprostszych robotach ogrodniczych.

Należałoby więc na przyszłość wymagać wykazania się jednoroczną przynajmniej praktyką ogrodniczą.

W nauce praktycznej należy główny kłaść nacisk na przynoszące dochód gałęzie ogrodnictwa t. j. produkcyę warzyw i sadownictwo i należy rozważyć, czy przestrzeń zajęta pod ogród szkolny nie jest za małą, by obok wysoko istotnie stojącego warzywnictwa, także sadownictwo należycie można było rozwinąć. Komisya gospodarstwa krajowego sądzi, że należałoby ogród szkolny przez przyłączenie ofiarowanych bezpłatnie przez miasto Tarnów 5 morgów (jak o tem sprawozdanie kierownika szkoły wspomina) powiększyć. W ten sposób bowiem możnaby powiększyć roczną produkcyę szczepków owocowych, co i ze względu na podniesienie sadownictwa w najbliższej okolicy i ze względu na praktykę uczniów jest bardzo pożądanem.

Kończąc na tem ten szereg uwag, Komisya gospodarstwa krajowego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm przyjmuje sprawozdanie Wydziału krajowego o krajowych niższych szkołach rolniczych i szkole ogrodniczej w Tarnowie do swej wiadomości.

II. Sejm otwiera Wydziałowi krajowemu kredyt do wysokości 4.650 zł. na uzupełniające budowy w szkole rolniczej w Suchodole.

Przewodniczący komisyi:

Stadnicki, w. r.

Sprawozdawca:

Jan Hupka, w. r.

ŁS. 507/1900.

We Lwowie dnia 29. marca 1900.

Aleg. 66

Sprawozdanie

Komisyi szkolnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego z czynności Departamentu II. za czas od 15. lutego 1898 do 15. listopada 1899.

Wysoki Sejmie!

Sprawozdanie z czynności departamentu II-go Wydziału krajowego obejmuje także sprawy finansowe i przemysłowe, ale Komisya szkolna zajmuje się wyłącznie sprawami dotyczącemi szkolnictwa lub mającemi związek z oświatą jak sztuki piękne, teatra, konserwacya zabytków i t. p.

C. k. Rada szkolna krajowa — jak zawsze czynna — w r. p. zorganizowała na podstawie ustawy z dnia 23. maja 1895 r. kilka nowych szkół wydziałowych w zakresie z góry oznaczonego planu organizacyjnego — a to: w Nowym Sączu 4-ro klasową szkołę wydziałową w miejsce 6-cio klasowej pospolitej, w Krakowie i Buczaczu po dwie szkoły, w Wadowicach i Złoczowie po jednej szkole wydziałowej 3 klasowej, po części w połączeniu z 4-ro klasowemi pospolitemi w miejsce 6-cio klasowych szkół pospolitych. Także w Krakowie szkoła wydziałowa 4-ro klasowa ś. tej Scholastyki została zamienioną na 6-cio klasową. Tak więc kraj nasz zyskał znowu kilka zorganizowanych wydziałowych szkół, pomimo czego jednak fundusz szkolny krajowy dzięki znacznej ofiarności miast a zwłaszcza gminy miasta Krakowa został obciążonym wydatkiem rocznym wynoszącym zaledwie 15.644 zł. Budowa domów dla kandydatów na nauczycieli szkół ludowych w Samborze, Tarnowie, Sokalu i Tarnopolu postępuje z pomocą subwencyi krajowych i jak się wyraża sprawozdanie z czynności departamentu II. „szybko naprzód“. Tylko w Samborze zachodzą znaczne — jak się zdaje — pierw nieprzewidziane trudności i okazał się brak 15.000 zł. potrzebnych jeszcze do ukończenia gmachu. Wprawdzie komitet budowy wniósł petycyę do Wydziału kraj., lecz tenże nie mógł zadość uczynić tej prośbie, gdyż musiał stosownie do uchwały W. Sejmu z 28. marca 1899 przez wzgląd na niepomyślny stan finansów krajowych w preliminarzu na r. 1900 wprowadzić wszelkie możliwe oszczędności a tem bardziej unikać wstawienia nowych pozycyi wydatków.

Z przykrością Komisya przyjmuje do swej wiadomości, że w kilku nader ważnych sprawach Wysoki Rząd, względnie c. k. Namiestnictwo nie dało Wydziałowi krajowemu dotychczas żadnej odpowiedzi. Do tych spraw należą: wniosek Wysokiego Sejmu (z dnia 23. marca 1899) wypłacania przez c. k. Urzęda podatkowe kwot wpływających do fun-

duszu szkolnego miejscowego wprost do rąk przewodniczących rad szkolnych miejscowych; dalej rezolucya Sejmowa (z d. 27. marca 1899) wzywająca c. k. Rząd do podwyższena subwencyi dla kandydatów szkół ludowych — oraz uchwała (z d. 6. marca 1899) wzywiająca c. k. Rząd, aby i nadal zakładał nowe seminarya nauczycielskie; wreszcie uchwała (z d. 28. marca 1899) wzywająca c. k. Rząd, aby założył szkołę realną w Krośnie a gimnazyum w Mielcu. Co się tyczy Wydziału krajowego, to wprawdzie dotychczas w myśl uchwały Sejmowej z dnia 4. marca 1899 nie przeprowadził stanowczego zbadania możliwości założenia w Rzeszowie wyższego żeńskiego zakładu krajowego, lecz rokowania są w toku i wedle wyjaśnień danych Komisyi przez pana Wice-Prezydenta Rady szk. krajowej jest nadzieja, że sprawa ta pomyślne mieć będzie załatwienie. Również Wydział krajowy nie może przedłożyć do tej pory jeszcze sprawozdania o przeprowadzeniu rokowań z zakładem imienia Ossolińskich w sprawie zniżenia cen książek szkolnych — pomimo, że wniosek posła Wójcika z dnia 22. marca r. 1899 jest wielkiego znaczenia dla biednej uczącej się młodzieży — a nie należy wątpić, iż zakład narodowy imienia Ossolińskich będzie skłonnym pod tym względem do najdalej idących ustępstw. Ale i w tej ważnej sprawie jest prawie pewność, że w najbliższej przyszłości pomyślny obrót ona weźmie.

Odpowiedź Wydziału krajowego w sprawie zwołania ankiety szkolnej dla reformy seminaryów nauczycielskich nie może żadną miarą Komisyi zadowolnić, odnośna bowiem uchwała Wysokiego Sejmu z d. 22. marca 1899 w drugiej swej części brzmi dosłownie: „poleca się Wydziałowi krajowemu zwołać do roku ankietę, którejby sprawa powyższa t. j. reforma seminaryów nauczycielskich przedłożoną została“. Komisya szkolna pomimo, że przyznaje Radzie szkolnej krajowej wielkie zasługi położone około szkolnictwa krajowego, objawiła jednak na kilku swych posiedzeniach roku przeszłego potrzebę z ważnych względów reformy seminaryów nauczycielskich. Temu zapatrywaniu dała wyraz przez swych członków w dyskusyi w Wysokiej Izbie nad wnioskiem posła Kramarczyka, przedewszystkiem zaś przez wniosek wyż przytoczony a przez większość Komisyi poparty. Wysoka Izba ten wniosek uchwaliła znaczną większością, musi więc Komisya obecnie odpowiedź Wydziału krajowego w powyższej sprawie uważać za niewłaściwą, gdyż wykonanie polecenia dane bezwzględnie przez Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu nie może on czynić zależnem od zdania Rady szkolnej krajowej. Większość Komisyi szkolnej znajdując, że seminarya nauczycielskie nie odpowiadają w całej pełni potrzebom kraju rolniczego i materyalnie zubożałego, pragnie więc reformy tych seminaryów; wiedząc jednak dobrze, że tego rodzaju zamierzona reforma wymaga głębokiego zastanowienia i wszechstronnego przygotowania, chciała rozpocząć tę pracę zwołaniem ankiety w powyższej sprawie — a znalazła najzupełniejsze poparcie większości Sejmu, podzielającego widocznie zapatrywania Komisyi. Powód przytoczony przez Wydział krajowy i odwołanie się Rady szkolnej krajowej na ustawę państwową z d. 14. maja 1869 uważa Komisya za niewystarczające. Ustawy zasadnicze państwowe obowiązują naturalnie najzupełniej ck. Radę szkolną krajową, lecz nad ich pożytecznością dla kraju naszego mają prawo zastanowić się tak Komisya szkolna jako też Wysok Sejm i nawet ankieta.

Te ustawy zasadnicze państwowe w sprawach szkolnych zostały uchwalone dla całej Przedlitawii, ale stan oświaty, dobrobytu, stosunki w poszczególnych krajach i charakter pojedyńczych ludów są zbyt różnorodne w Austryi, aby jedne i te same ustawy szkolne mogły odpowiedzieć w zupełności rzeczywistym potrzebom poszczególnych krajów. Obecnie gdy większość Komisyi szkolnej spostrzega w kraju strony ujemne organizacyi szkolnej na tych ustawach opartej, to ma obowiązek swe zapatrywania objawić i gdzie należy przedłożyć bez względu na to, czy reprezentacya krajowa w Radzie państwa wywalczy dla kraju potrzebne w tych ustawach zmiany. Ale w każdym razie Wydział krajowy nie może sprzeciwiać się tym objawom zapatrywań Komisyi szkolnej a przedewszystkiem woli Wysokiego Sejmu i czynić je zawisłe od życzeń ck. Rady szkolnej krajowej. Z powyższych względów Komisya szkolna w poczuciu swego obowiązku przy końcu niniejszego sprawozdania przedłoży Wysokiej Izbie wnioski, które i w tym roku uważa za odpowiedne i konieczne.

Kraj nasz może się szczycić największą ilością stypendyów ze wszystkich prowincyi monarchii i te fundacye coraz więcej wzrastają. W roku ostatnim przybyło i powstało znowu kilka fundacyi stypendyjnych a to: Mikołaja Aywasa, Fani Kapeluszowej, Franciszka Machowskiego, śp. Józefa Majewskiego i śp. dr. Kajetana Maramorosza. W ogóle stan majątku zarodowego funduszów stypendyjnych wzmaga się szybko i tak z końcem

października w r. 1898 wynosił 4,161.926 zł. $11^1/_2$ cent. a pod tę samą porę w r. 1899 już 4,532.584 zł. $26^1/_2$ cent., wzrósł więc w jednym roku o przeszło 370.000 zł. Jest to piękny objaw ofiarności publicznej, pragnącej popierać oświatę i ułatwiać wykształcenie biednej młodzieży na pożytek kraju.

Pod zarządem Wydziału krajowego pozostaje 221 fundacyi stypendyjnych. W roku szkolnym 98/99 było stypendyów ogółem 839, w r. 1899/900 nowych nadano 102, a osoby prywatne do tego upoważnione nadały 23 stypendyów. To rozdawnictwo stypendyów przez Wydział krajowy odbywa się wedle przepisów i wymogów odnośnych fundacyi po wszechstronnem zbadaniu wszelkich danych petycyi i choć niejednokrotnie na zgromadzeniach ludowych i w niektórych naszych pismach przebija niezadowolenie z powyższej działalności Wydziału krajowego, to jednak komisya nie sądzi, jakoby osobiste względy a nie uzdolnienie ucznia miały w tem roztrzygać, zwłaszcza, że jest przekonaną, że Wydział przedewszystkiem uwzględnia przedstawienie Dyrekcyi względnie wydziałów zakładów naukowych. a zresztą znaną jest dobrze dążność Wydziału krajowego do bezwzględnej sprawiedliwości przy ocenianiu kandydatów na poszczególne stypendya. Z tych tak licznych stypendyów bardzo mały procent zaledwie $^1/_6$ część jest przeznaczoną dla uczniów szkół zawodowych, a przeważnie służą one dla młodzieży uczęszczającej do gimnazyów lub na wszechnicę. Naturalnie z tego powodu nie można czynić najmniejszego zarzutu Wydziałowi krajowemu, który stojąc na straży tych fundacyi dopełnienia warunków stypendyjnych ściśle przestrzegać musi. Ale przeznaczenie tych stypendyów jest odźwierciedleniem wpływu całego systemu szkolnego, pod którym tak fundatorowie niewątpliwie pozostawali, jako też całe nasze społeczeństwo w kraju jest jeszcze obecnie. Cały ten dawny system szkolny ma przedewszystkiem na celu wykształcanie i przygotowywanie społeczeństwu urzędników. Przytem ideałem marzeń rodziców i samych ich synów bywa u nas powszechnie złoty kołnierz urzędniczy, zamiast aby tym ideałem było wychowanie młodzieży na samodzielnych w rozmaitych fachach wykształconych i tęgich ludzi, którzyby wytrwałą i uczciwą pracą byli w stanie wywalczyć dla siebie stanowisko, dla rodziny utrzymanie i aby każdy stał się tą produktywną jednostką pracującą nad pomnożeniem bogactwa krajowego. Pod wpływem tego kierunku wychowawczego młodzież garnie się masami do gimnazyów i w żadnym kraju monarchii austryackiej frekwencya do gimnazyów w stosunku do ludności nie jest tak wielką jak u nas. Przy tej tak nadmiernej frekwencyi szkół średnich zwłaszcza gimnazyów, szkoły nasze zawodowe mają nader mało uczniów. Zapewne i tych szkół fachowych zbyt nie wiele, ale z tych, jakie są, n. p. rolnicze mają nader małą frekwencyę; 6 szkół niższych naszych rolniczych liczyło w r. 1898 razem zaledwie 181 uczniów, Dublany, szkoła wyższa zaledwie 40 słuchaczów, a na wydziale rolniczym na Wszechnicy krakowskiej było zapisanych około stu młodzieży, wreszcie w szkole średniej czernichowskiej było 38 uczniów i to wszystko w kraju rolniczym, w którym ludność około roli pracująca wynosi przeszło 6 milionów. Z frekwencyą do szkół przemysłowych ma się wprawdzie nieco lepiej, ale zawsze pozostaje bardzo dużo do życzenia i szkół tych jeszcze mniej aniżeli rolniczych. Nic przeto dziwnego, że rolnictwo, handel i przemysł nie mają dość ni sił fachowych ni w ogóle jakichkolwiek nieco lepszych, wskutek czego nie mogą się dźwignąć, przeciwnie, biorąc ogółowo, coraz więcej upadają a tem samem społeczeństwo biednieje, bogactwo krajowe marnieje. Natomiast jeżeli niema nadprodukcyi zdolnych prawników, to jest niewątpliwie stosunkowo nadmierna ilość ludzi, którzy z różnych przyczyn nie kończąc szkół średnich są potem wprost wykolejeni. Ci najczęściej już nie zwracają się do roli lub innego zawodowego zajęcia, lecz trzymając się lżejszego od rydla lub młota pióra, wiodą żywot nędzny, nieraz zagadkowy i pomnażają tylko zastęp niezadowolonych, będących ciężarem kraju i społeczeństwa. Jak się ten zastęp niedouczonych ludzi wzmaga, najlepszy dowód, że na każdą posadę dyurnisty jest niemal dziesięć zgłoszeń, natomiast znośnego fachowo wykształconego rolnika, leśnika, gorzelnika lub innego jakiego kolwiek zawodowego robotnika i przemysłowca nader trudno u nas znaleść i dziwnie małym zastępem tęgich pracowników fachowych poszczycić się możemy. Są to stosunki bardzo smutne i jeden z głównych powodów, dla których pomimo wszelkich pozornych złudzeń nędza w kraju zastraszającym krokiem wzmaga się a zastępy niezadowolonych wzrastają olbrzymio.

Temu stanowi rzeczy Władze krajowe i c. k. Rada szkolna krajowa już od szeregu lat starają się zaradzić, zakładając szkoły fachowe, lecz praca ta wolno tylko postępować może, jednak należy się spodziewać, że jeżeli te usiłowania z całą energią dalej prowadzone będą a przytem poparcie i należyte uznanie wśród społeczeństwa znajdą, to dopro-

wadzą do upragnionego skutku. W każdym razie znaczną pomoc w tej mierze stanowiłoby skierowanie ofiarności publicznej ku tworzeniu stypendyów, któreby młodzież zachęcały do uczęszczania do szkół fachowych.

Z instytucyi krzewiących wśród ludu oświatę po za szkołę zwróćmy przedewszystkiem naszą uwagę na Macierz polską, istniejącą już od r. 1883. Jej działalność dodatnia, ale stanowczo zbyt powolna.

Od czasu swego istnienia Macierz wydała 73 książeczek własnych oraz 5 tomików należących do t. z. Biblioteki Macierzy, której wydawnictwo rozpoczętem zostało w r. 1899. Na lat szesnaście jest to nader mała działalność wydawnicza, bo nie daje przeciętnie nawet 5-ciu książeczek rocznie. Zapewne chodzi przedewszystkiem o jakość tych wydawnictw tj. o treść książeczek. Tu należy przyznać, że książeczki bywają coraz lepsze, i tak z tego rocznych wydawnictw na szczególne wymienienie zasługują książki pod tytułem „Gawędy“ i Powieści Brunona Bielowskiego i Walerego Łozińskiego oraz Oko Proroka Władysława Lubicza, lecz w obec rosnącej ilości ludowych czytelni, oraz czytelników w kraju należałoby co do ilości wydawnictwa conajmniej podwoić, bo jeżeli Macierz ma rzeczywiście przynieść krajowi pożytek, to musi o ile możności tylko sprostać potrzebom tych czytelni ludowych i tem samem nie dopuścić do tychże mnóstwa złych pismideł, wciskających się tam dlatego, bo jest brak książek lepszych. Niestety Macierz rozporządza zbyt szczupłymi funduszami, aby swą działalność mogła odpowiednio rozwinąć, także mamy zbyt mało przystępnie, pouczająco a przytem, zajmująco piszących autorów ludowych. Możeby się jednak tego rodzaju nie jeden talent odkrył i wykształcił, byleby na to były jakieś środki. Wszak w r. przeszłym Macierz rozpisała konkurs na dziełka o biedzie chłopskiej i zaraz znalazło się dwudziestu dotychczas nieznanych na tem polu pracowników, pięć prac było wcale nie złych — a dwie nawet bardzo dobre. Otrzymały one nagrodę i zostały wydrukowane w 72 książeczce wydawnictw Macierzy. Wprawdzie później rozpisany konkurs w r. przeszłym na powieść ludową zawiódł i Komisya konkursowa nie mogła przyznać nagrody żadnej z 16 nadesłanych prac, Komisya jednak znajduje, że Rada wykonawcza nie powinna się tem zrażać i nie należałoby tak, jak to postanowionem zostało, zaniechać nadal wyznaczenia nagród konkursowych, gdyż środek ten właśnie zachęca do pracy i mógłby przysporzyć nie jedno dziełko cenne u nas stosunkowo jeszcze ubogiej literaturze ludowej, byleby na to były fundusze a byłoby także nader pożądanem, żeby wynagrodzenia za artykuły umieszczone w „Niedzieli“ mogły być choć nieco wyższe. Wprawdzie dochody Macierzy potrochę wzrastają, w r. 1896 wynosiły one 10.025 złr. 40 cent., r. 1897 10.480 złr., 53 cent., w r. 1898 wynoszą już 17.387 złr. 41 cent., a w r. 1899 17.944 złr. 76 cent. i ten wzrost w dochodach stanowi głównie większa rozsprzedaż książeczek. W r. 1897 przyniosła ona zaledwie 3160 złr. 24 cent. a w r. 1899 sprzedaż wydawnictw wliczając dochód z roczników Niedzieli i Kalendarza uczyniła już kwotę 10.244 złr. Macierz Polska wydaje własny Kalendarz, który w r. 1899 rozsprzedanym został w ilości 2188 egzemplarzy. W pewnem związku z Macierzą pozostawało pismo ludowe „Niedziela“. Wpierw było ono przez nią subwencyonowane, lecz redagowane słabo, nie odpowiadające potrzebom i życzeniom naszych włościan, liczyło zaledwie 1200 prenumeratorów, od roku „Niedziela‘, została formalnie organem Macierzy, na czem redakcya pisma i forma jego zewnętrzna bardzo zyskały. Dziś „Niedziela“ jest niezaprzeczenie jednem z najlepszych naszych pism ludowych i posiada wcale dobre ilustracye, liczyła jednak w r. 1899 zaledwie 1535 prenumeratorów a z tych 1488 płatnych. Komisya szkolna jest z całem uznaniem dla działalności Rady nadzorczej i Zarządu Macierzy Polskiej, lecz znajduje, że wobec wielkiego znaczenia tej instytucyi środki, któremi rozporządza, są zbyt małe, formalnie nie ma funduszów dla opłacenia i zachęty autorów i aby Macierz mogła z rzeczywistym pożytkiem dla kraju działać, to musiałaby mieć inne, bez porównania większe dochody i byłoby bardzo pożądanem, żeby Wysoki Sejm mógł na tak doniosły cel jak działalność Macierzy Polskiej subwencye swe podwoić przynajmniej, jednak Komisya ze względów na zbyt trudne położenie finansowe krajowe w tym kierunku żadnych wniosków nie stawia. Obok Macierzy Polskiej w wschodniej części kraju rozwija bardzo swą działalność „Proświta“ można by ją nazwać Macierzą Ruską. „Proświta“ istniejąca od r. 1868, jest opartą na osobnym statucie i występuje jako Towarzystwo oświaty ludowej.

Czerpie ona swe dochody głównie z wkładek i ze sprzedaży swych wydawnictw, a poparta przedewszystkiem przez duchowieństwo ruskie, rozwija gorączkową działalność.

Od czasu swego istnienia po koniec r. 1899 założyła „Proświta“ 19 filii, 816 czytelni i wydała 236 tomów rozmaitych, popularnych dziełek. Niektóre z tych wydawnictw są znakomite, a w ogóle „Proświta“ posiada bardzo dobrych, dla ludu nader przytępnie i pouczająco piszących współpracowników. Działalność Rusinów na polu oświaty ludowej jest o wiele skuteczniejszą i energiczniejszą od działalności polskiej w tym kierunku. Szkoda tylko, że towarzytwo „Proświty“ nie może się pozbyć pewnego charakteru politycznego i tak podczas wyborów zwłaszcza czytelnię tego towarzytwa bywają często ogniskiem agitacyi rozmaitych, a niektóre wydawnictwa „Proświty“, szczególniej historyczne były tak wrogo przeciw żywiołowi polskiemu pisane, że to dało nawet kilkakrotnie powód do nader niemiłych dyskusyi w Wysokiej Izbie, która poleciła Wydziałowi krajowemu wypłatę subwencyi sejmowej uczynić zależną od tendencyi corocznych wydawnictw „Proświty“.

W ścisłym związku z „Proświtą“ pozostaje tygodnik „Swoboda“. Komisya ufa, że Wydział krajowy z całą ścisłością nad wydawnictwami „Proświty“ czuwać nie omieszka i będzie się starał wpłynąć, żeby nic nie zawierały nieprzyjaźnego żywiołowi polskiemu. Albowiem pragnąc szczerze jedności i zgody dwóch jedną ziemię zamieszkujących pobratymczych ludów powinnyby obie narodowości usuwać wszystko i unikać tego, coby jednych przeciwko drugim podburzać i źle usposabiać mogło, gdyż nie należy osłabiać i na próbę wystawiać tej jedności, od której pomyślność obydwóch ludów i przyszłość tego wspólnego kraju są zawisłe.

Sprawozdanie Wydziału krajowego obejmuje też i Zakład naukowy imienia Ossolińskich. Aby poznać działalność przeszłej i teraźniejszej kuratoryi tego Zakładu i ocenić ich rzeczywiste zasługi, należy bliżej przypatrzyć się historyi tej instytucyi. Powstał ten Zakład za inicyatywą ostatniego z Ossolińskich, jednak szczupło uposażony powiększonym został później przez Lubomirskich. Ale fundacya ta przebyła ciężkie czasy, jej istnienie było już zakwestyonowane i jedynie dzięki poświęceniu kilku znamienitych mężów oraz dzięki zabiegom przeszłego kuratora ś. p. ks. Jerzego Lubomirskiego została ta fundacya dla kraju uratowaną. Ten Zakład stając się publicznym, został prawdziwie użytecznym dla społeczeństwa i kraju, jednak do zrobienia było jeszcze bardzo dużo. Ze szczupłych dochodów Zakładu trzeba było w kilku ostatnich latach wydać kilkadziesiąt tysięcy złotych, aby utrzymać gmach walący się i żeby urządzić odpowiedne umieszczenie dla zbiorów zwłaszcza obrazów. Uporządkowaną też została biblioteka, osobne sale otwarto dla czytelników i dla pracujących na polu naukowem, urządzono odpowiednio zbiór numizmatyczny. Dzięki wielkiej oszczędności, energii i pracy kuratoryi oraz zarządu, Zakład ten jest dziś uporządkowanym i urządzonym wedle tegoczesnych wymogów. Biblioteka liczy 105.000 dzieł, przeszło 250.000 tomów, około 3.500 manuskryptów, z tych wiele bardzo cennych, liczny zbiór sztychów i jeden z najpiękniejszych znanych zbiorów numizmatycznych polskich, także zbiór medali i monet obcych, zbiór obrazów i muzeum. To ostatnie oprócz kilkunastu sztuk pięknej broni nie zawiera dużo cennych zabytków. W sprawozdaniu Wydziału krajowego uderzyć może kwota 25 zł. 95 ct. wydana w roku 1899 „na muzeum“. Naturalnie śmiesznie mała to kwota, lecz kuratorya ma obowiązek przeznaczania na pomnożenie zbiorów corocznie 500 zł., tylko nie zawsze zdarza się sposobność zrobienia odpowiednego kupna i w jednym roku bywa na ten cel niewydaną żadna albo bardzo mała sumka, natomiast w innym znowu zostaje użytą na cel zbiorów kwota za lat dwa lub więcej. W ogóle dochody Zakładu narodowego imienia Ossolińskich wynosiły w r. 1899 zaledwie 32.000 zł. a w tem 10.000 zł. przyniosła drukarnia i wydawnictwa książek szkolnych. Zakład posiada 5 maszyn drukarskich i przy nich zatrudnia dwadzieścia kilka osób. Zakład drukuje głównie książki szkolne, ale w r. p. wydał także własnym nakładem ciekawy pamiętnik Stanisława Niemojewskiego z początku XVII. w.

Biblioteka bywa dość uczęszczaną, frekwencya roczna bowiem dochodzi do 11.000 osób, manuskrypta dostarczają cennych materyałów ludziom nauki. Katalog tych ostatnich jest starannie i umiejętnie ułożonym, lecz daje się czuć brak odpowiednich katalogów biblioteki i byłoby bardzo do życzenia, żeby prace skatalogowania księgozbioru szybszym krokiem postępowały. Na czele zakładu jako kurator stoi obecnie mąż światły, szczerze oddany instytucyi i który już dał niejednokrotnie dowód swej energii i troskliwości o dobro Zakładu. Administracya jest nader oszczędną a wśród funkcyonaryuszów mą kurator do pomocy doskonałe siły. Zapewne niejedno jeszcze należałoby zrobić, lecz tak jak u nas prawie wszędzie i tu jest brak odpowiednich funduszów, aby dodatnią działalność rozwinąć. Ale komisya jest zdania, że kraj może być obecnie już zupełnie spokojnym

o Zakład narodowy imienia Ossolińskich i o jego przyszłość. Ta instytucya spełnia dobrze swe zadanie z prawdziwym pożytkiem dla społeczeństwa i kraju.

Wydział krajowy upoważniony do udzielenia subwencyi teatrom opiera głównie swe zdanie na sprawozdaniach specyalnej komisyi artystycznej i nader gorliwie śledzi działalność i postęp scen narodowych. W kraju posiadamy w dwóch większych miastach naszych, we Lwowie i w Krakowie po jednej stałej scenie polskiej. Zadanie tych scen jest nader trudnem, gdyż każda pojedyńczo musi starać się zadowolnić nader różnorodną publiczność a zwykle za granicą po większych miastach to zadanie rozdziela między siebie scen kilka. Najprzód znawcy, krytycy i literaci żądają sztuk nowych, nieraz co tylko znanych za granicą, świat naukowy i nauczycielski sztuk klasycznych, aby zapoznać z takowemi młodzież naszą, są także amatorowie muzyki łaknący oper, świat wesoły, nieraz u nas bardzo wpływowy, żąda sztuczek często o nader wątpliwej wartości moralnej, wreszcie nie trzeba zapominać o sztukach ludowych i patryotycznych. Przytem dyrektor teatru każdego musi pamiętać o wyższych zadaniach sceny narodowej t. j. kształceniu języka, smaku, poczucia artystycznego, o wywieraniu dodatniego wpływu na pojęcia etyczne, na podniecanie uczuć szlachetnych jak patryotyzmu i miłości wszystkiego co swojskie, ojczyste. Sprostać tym wszystkim obowiązkom, zadowolnić wszystkich o tyle przynajmniej, aby uniknąć zbyt ostrej krytyki, to bardzo trudne zadanie, zwłaszcza dla każdej ze scen naszych pojedyńczo, to też przy ocenianiu działalności tychże należy być do pewnego stopnia wyrozumiałym.

Teatr krakowski pozostawał pod dyrekcyą p. Tadeusza Pawlikowskiego do 31. lipca 1899. Ten wysoko estetycznie wykształcony dyrektor położył nie małe zasługi w podniesieniu sceny krakowskiej, pojmując swój obowiązek — jak to słusznie podnosi sprawozdanie Wydziału krajowego — jako wyższą „misyę", poświęcał on temu celowi nawet wszelkie widoki korzyści osobistych. Jednak pomimo tego p. Pawlikowski nie umiał w dostatecznym stopniu zjednać sobie względów szerokiej publiczności i uczęszczanie do teatru za jego dyrekcyi było o wiele słabszem niżeli jest obecnie za dyrekcyi p. Kotarbińbińskiego. — Ale ten nowy dyrektor nie rozporządzający tak znacznemi funduszami prywatnemi jak jego poprzednik ma nader utrudnione zadanie. — Personal teatru krakowskiego stopniał do niebywałej dotychczas liczby, bo do 38 osób, gdy poprzednio temu rok jeszcze, liczył 52 osób a wpierw za Gliksona 91 osób. Przy tak nielicznem personalu nowa dyrekcya dużo sztuk nie jest nawet w stanie przedstawiać, pomimo tego jednak nie można powiedzieć, żeby scena krakowska upadała. Dyrektor i nieoceniony reżyser p. Solski dają dowód wielkiej fachowej umiejętności, kierują sceną rozumnie i wobec ubycia niektórych sił nader cennych starają się rozbudzić i wykształcić nowe talenta — a dobór sztnk przedstawionych widocznie odpowiada życzeniom publiczności, bo uczęszczanie do teatru w Krakowie wzmogło się znacznie.

Co do teatru lwowskiego to ten pozostawał pod dyrekcyą pp. Bandrowskiego i Hellera a od 15. marca 1899 wyłącznie tego ostatniego po ustąpieniu jego wspólnika. Scena naszego stołecznego miasta niezaprzeczenie podniosła się znacznie i komisya artystyczna w swem sprawozdaniu wyraża się w te słowa: »od niedawna postęp we wszystkich kierunkach zaznaczył się dobitnie a to zwłaszcza od czasu, gdy po rozwiązaniu spółki kierownictwo sceny spoczęło w jednych rękach" t. j. p. Ludwika Hellera. — Ogółem w r. 1899 było we Lwowie przedstawień wieczornych 287, z tego operowych 35, operetkowych 72, komedyi i dramatu 180; popołudniowych zaś przedstawień było 78, z tego fars i lżejszych komedyi 7, które zajęły 17 wieczorów, komedyi i dramatów 27 a te zajęły 61 wieczorów. Komisya artystyczna podnosi z uznaniem, że zwłaszcza od kwietnia r. p. „repertuar dramatu i komedyi oparto na podstawie poważnej", dalej to sprawozdanie mówi: „przedstawiono z wielką starannością oprócz „Cyrano de Bergerac" „Johannesa" — a z utworów rodzinnych oprócz „Tamtego", „Syberyi" i „W Dąbrowie górniczej" Maskoffa, „Bunt Napierskiego" Kasprowicza. — Nie małą zasługą p. Hellera jest także faktyczne wprowadzenie na scenę lwowską przedstawień operowych w języku polskim i to zaraz z nader licznym repertuarem. Albowiem wpierw od r. 1886 do r. 1896 t. j. przez lat 10 dano w ogóle 9 oper i wszystkie w języku włoskim, gdy tymczasem od r. 1896 do 1900 r. t. j. od czasu należenia p. Hellera do dyrekcyi, którą potem sam wyłącznie objął, przedstawiono 15 oper i wszystkie w języku polskim, tak więc została stworzoną u nas opera polska. Jednak w roku ubiegłym wedle zdania Komisyi artystycznej miały orkiestra i chóry być mniej dobre niż w ostatnich latach, ale Komisya nie

wysnuła ze swych zarzutów konkluzyi, aby Dyrekcyi odmówić wypłaty subwencyi na operę, przeciwnie oświadczyła się za wypłatą.

Sił pierwszorzędnych tak niepospolitych jak były Smochowski, Aszpergerowa i t. p. scena lwowska może teraz nie posiada a przynajmniej nie dały się te pierwszorzędne talenta dostatecznie poznać, lecz poziom sceny dramatycznej w ogóle bardzo się podniósł, przytem całe urządzenie i przedstawienie sceniczne są nader staranne tak, że co do komedyi i dramatu scena lwowska może być śmiało obecnie porównaną z niejedną z lepszych scen zagranicznych. Wreszcie trzeba mieć nadzieję, że w nowym gmachu teatralnym zostanie usuniętych bardzo wiele braków, które nie uprzyjemniają publiczności pobytu w teatrze — a po części także utrudniają zarządzenia sceniczne dyrekcyi. — Opera nasza zapewne pozostawia nieraz do życzenia, jednak dyrekcya zadaje sobie dużo pracy i starała się w roku ubiegłym także pozyskać choć na pewien szereg występów pierwszorzędne nasze siły. Jeżeli w ogóle opera lwowska nie stanęła jeszcze na pożądanej wysokości, to temu głównie stoi na przeszkodzie brak odpowiednich funduszów — a chcąc ocenić działalność dyrekcyi naszego teatru, porównajmy środki, którymi ona rozporządza, z olbrzymiemi sumami, jakie kosztuje utrzymanie pierwszorzędnych oper za granicą, wtedy będziemy więcej wyrozumiałymi w ocenieniu naszej opery. — Co do zawiązania wędrownego towarzystwa teatralnego polskiego, to wszelkie rokowania Wydziału krajowego w tym celu podjęte z większemi prowincyonalnemi miastami naszemi nie doprowadziły do pożądanego skutku i okazał się w tych naszych drugorzędnych miastach formalny brak poczucia potrzeby teatru, bo zaledwie niektóre tylko chciały się przyczynić i zbyt małymi datkami, żeby w ogóle utworzenie jakiegokolwiek towarzytwa artystycznego wędrownego było możliwem. Co do teatru ruskiego to ten może być uważanym jako wędrowny, gdyż towarzystwo dramatyczne ruskie złożone z 24 osób i 7 muzykantów daje swe przedstawienia przeważnie na prowincyi i po różnych miastach. Ale wśród personalu tego towarzytwa znajduje się kilka rzeczywistych talentów, dyrekcya pod nadzorem Wydziału Ruskiej Besidy wykonuje dobrze ze znajomością i gorliwie swój obowiązek a przedstawienia z dość licznym repertuarem mają zwykle wielkie powodzenie. Byłoby pożądanem, żeby i dla ocenienia teatru ruskiego powstał odnośny Komitet i Komisya nie wie, dla jakich powodów ukonstytuowanie się tego Komitetu, o czem Wydział krajowy w swem sprawozdaniu wspomina, nie przyszło jeszcze do skutku. — Komisya z zadowoleniem przeto sprawdza postęp i pomyślny rozwój dwóch stałych scen narodowych polskich i wędrownego teatru ruskiego, pragnie jednak aby Wydział krajowy czuwał nad repertuarem teatrów naszych także w tym kiernnku, aby zapobiedz słusznym zarzutom przeciw przedstawieniu sztuk bez wartości artystycznej a pod względem moralnym szkodliwie oddziałującym. Ale z przykrością przyjmuje do swej wiadomości doniesienie, że Komisya dla zdania sprawy i oceny nowych utworów dramatycznych na nagrodę konkursową żadnej nagrody udzielić nie mogła, uznając 55 zgłoszonych utworów za nie dość dobre, ufa jednak, że może w roku bieżącym, gdy zapewne nowy konkurs rozpisanym zostanie, lepsze prace zgłoszone będą, a uważa wyznaczenie i nadal tych nagród konkursowych za wskazane i pożądane.

Co do zabytków historyczno- artystycznych, to kraj nasz, szczególniej wschodnia część jego posiada niestety takowych stosunkowo nader mało, powodem tego są niewątpliwie najazdy Turków, zwłaszcza w wieku XVI. oraz te straszne napady Tatarów wszystko w gruzy i perzynę obracających. — Lecz im mniej mamy tych zabytków, tem więcej powinniśmy dbać o ich przechowanie. Z tem to poczuciem koło konserwatorów naszych stara się gorliwie spełniać swój obowiązek, tylko nie zawsze mają oni dość ingerencyi i dość poparcia u Włady rządowej a nawet krajowej, co byłoby tem bardzej potrzebnem, że u nas jeszcze niektóre urzęda miejskie i czasem parafialne okazują zbyt mało poszanowania dla zabytków przeszłości i sztuki. Jednem z ważniejszych zadań w zachodniej części naszego kraju jest od r. 1887 prowadzona restauracya starożytnego kościoła w Bieczu, która dotychczas kosztowała już 40.000 zł., uzyskanych z różnych funduszów i składek, do czego kraj przyczynił się kwotą 11.000 zł. Osobne w tej sprawie sprawozdanie Wydziału krajowego zaznacza, że komitet parafialny w 1893 użył na krycie kościoła złej blachy miedzianej i już obecnie konieczną jest zmiana dachu, aby uratować znacznym kosztem w ostatnich latach odrestaurowane sklepienia. — Wskntek czego Wydział krajowy widzi się zniewolonym wnieść do Wysokiego Sejmu żądanie subwencyi 2000 zł. na powyższy cel.

Komisya ze swej strony uważa ten wniosek za zupełnie uzasadniony. Ale owa wadliwa robota Komitetu parafialnego kosztowała około 10.000 zł., byłoby przeto na przyszłość bardzo pożądanem, żeby tak w Bieczu jako też w danym razie i gdzieindziej nie Komitet miejscowy samowolnie restauracyę przeprowadzał, lecz aby kierownictwo robót bywało powierzanem architektom i technikom wskazanym przez Wydz. kraj. i Koło konserwatorów, oraz aby restauracye były wykonywane pod ścisłą kontrolą władz autonomicznych,— a to tem bardziej, jeżeli tak, jak to miało miejce w Bieczu—kraj przyczynia się do renowacyi znaczniejszą subwencyą. We wschodniej części kraju szczególną uwagę koła konserwatorów zwraca słusznie na siebie Olesko. Starożytny ten zamek dotychczasowemi robotami został już dostatecznie zabezpieczonym a w najbliższej przyszłości mają być wyrestaurowane w zamku trzy główne sale, jedna z nich będzie nawet wpierw ozdobioną w niej znajdującymi się obrazami stropowymi, które Koło konserwatorów otrzymało od Wydziału krajowego i poleciło obecnie odnowić. Wkrótce także zostaną podjęte prace restauracyjne około kościoła parafialnego w Drohobyczu, oraz w Żółkwi, mają być odnowione w zamku dwie kmnaty Sobieskich, również tam w kościele będą odrestaurowane dwa duże obrazy Altamontiego. Oprócz powyższych prac Koło konserwatorów ma cały szereg przygotowanych już projektów, które w miarę przyznanych na konserwacyę subwencyi zostaną wykonywane. — Lecz także bywają u nas prowadzone poszukiwania w ziemi za zabytkami zamierzchłej przeszłości. W tym roku te roboty w okolicy Oleska i Rozwadowa nie dały wprawdzie zbyt dodatnich wyników, lecz już niejeden cenny zabytek przedhistoryczny lub zresztą z późniejszych czasów z głębi ziemi, gdzie pozostawał straconym, był dzięki tym zabiegom wydobytym. W ogóle konserwatorowie nasi są czynni i jeżeli jeszcze czasem się zdaża nieposzanowanie zabytków przeszłości jak to n. p. miało miejsce w roku przeszłym w Czortkowie, gdzie władza miejska zwaliła starożytną wieżyczkę przy klasztorze Dominikanów, co nawet spowodowało udanie się tam na miejsce prezesa Koła konserwatorów p. prof. Dr. Ćwiklińskiego, to jednak tego rodzaju wypadki bywają już coraz rzadsze i możemy mieć uzasadnioną nadzieję, że te zabytki, jakie posiadamy, lekkomyślnemu zniszczeniu już nie ulegną.

Komisya nie wchodząc w dalsze drobniejsze szczegóły sprawozdania Wydziału krajowego z czynności departamentn II., ogranicza swe przedłożenie na powyższe sprawy i stawia następujące wnioski:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności departamentu II. za czas od 15. listopada 1898 do 15. listopada 1899 przyjmuje się do wiadomości.

II. Poleca się Wydziałowi krajowemu zwołanie do roku ankiety, celem zbadania reformy seminaryów nauczycielskich i zdania na najbliższej sesyi sejmowej sprawozdania z obrad tej ankiety.

Sprawozdawca:
Cielecki.

Przewodniczący:
Czartoryski.

Aleg. 67

Sprawozdanie

Komisyi gospodarstwa krajowego o petycyi Związku ogólnego hodowców i handlarzy bydła o subwencyonowanie targowicy bydła w Krakowie na Prądniku białym.

Wysoki Sejmie!

Myśl założenia własnego targu na bydło w zachodniej części kraju jest zdrowa Okoliczność tę stwierdzają dyskusye sejmowe i uchwała sejmowa, przeznaczająca subwencyę 100.000 zł. na targowicę połączoną z rzeźnią.

Staraniem Związku otwarto targ 27. lipca 1899 r. na Prądniku białym pod Krakowem. Ogromny zakład kontumacyjny wzniesiony kosztem pół miliona zł. przez gminę Kraków a stojący do niedawna bezużytecznie dał do tego pochop. W ten sposób spożytkowano inwestycyę tak wielką i uniknięto ryzyka połączonego z wielkim wkładem koniecznym, gdyby podobne przedsiębiorstwo gdzie indziej n. p. jak był projekt, na Podgórzu miało powstać.

Mimo tego ułatwienia znalazły się trudności. Handlarze i dostawcy nie godzący się z ścisłą organizacyą określoną regulaminem i kontrolą targową, wytworzyli targ konkurencyjny na Podgórzu.

Wskutek tego zmalały acz tylko chwilowo frekwencya kupujących i spęd bydła na Prądniku białym.

Zdaje się nie ulegać wątpliwości, że Prądnik biały pod Krakowem tak ze względu na przestronność placu jak też ze względu na istniejące tamże kosztowne budowle jest wskazanem miejscem na pomieszczenie wielkiej targowicy krajowej, mającej pośredniczyć między produkcyą krajową a popytem i konsumcyą sąsiednich prowincyi i ościennego państwa.

Zastanowić się wypada, czyli urządzenie rzeźni, jak to przewiduje znana uchwała sejmowa — jest już w obecnej dobie wskazane, czy też raczej nie należy dążyć wpierw do skonsolidowania i oparcia na pewnej podstawie targowicy krakowskiej.

Przezorność nakazuje rozpoczynać od fundamentu, nadać rozgłos należyty instytucyi zamierzonej, wykazać jej notoryczną pożyteczność, zabezpieczyć jej w ten sposób stałą pewną klientelę a dopiero w późniejszem stadyum jej rozwoju przystąpić do uwieńczenia dzieła przez utworzenie rzeźni. Droga ta sukcesywnego rozwoju jest i mniej ryzykowną i prędzej prowadzi do celu. Wynika to z tej okoliczności, że targowica od blisko 8 miesięcy jest otwartą i już do tej pory wielkie oddała usługi krajowi, podczas gdy mimo upływu znacznego czasu od uchwały sejmowej nie słychać o konsorcyum, któreby było skłonne przekroczyć granicę rokowań, przystąpić do czynu i podjąć rzecz od razu na szerokie rozmiary.

Tą drogą skromniejszą poszedł Związek hodowców, który wespół z gminą Krakowa wziął sprawę w swoje ręce i prowadzi ją od 8 miesięcy z różnem szczęściem z ofiarą swoich szczupłych środków — z pożytkiem jednak dla producentów, których jest uprawnionym zastępcą.

Pożytek zaś ten streszcza się w następujących momentach. Po pierwsze koszt transportu wołu do Krakowa i utrzymania wynosi przecięciowo o 2 zł. mniej na cent. metr. przy cenie zbytu równej a nieraz lepszej niż na innych targach. Po

drugie sztuka bydła nie sprzedana w Krakowie w czwartek, może być wysłana na targi poniedziałkowe w Wiedniu i Pradze, przyczem z powodu prawa reekspedycyi koszta transportu mimo przerwy w tymże nie są większe, niż przy transporcie nieprzerwanym. Nadto skonstatowano, że sztuka bydła wypoczęta i należycie odżywiona na targowicy w Krakowie, traci znacznie mniej na wadze, przybywszy na targ zakrajowy, niż to ma miejsce przy bezpośrednim transporcie.

Przez „Związek hodowców" producenci sami zainteresowali się rozwojem targowicy krakowskiej.

Rzecz jednak sama i prowadzenie jej nie jest tak prosta i łatwa i nie jest wolna od licznych trudności i zawodów.

Producenci rolnicy a handlarze także są z natury konserwatystami. Najskorzej idą utartym szlakiem i posyłają woły swoje najchętniej jak dotąd do Wiednia, Pragi, Ołomuńca, Berna, Morawskiej Ostrawy i t. d. Trzeba więc wielkiej agitacyi, aby ich z tego szlaku zwrócić choćby na tory prostsze i dla nich korzystniejsze. Potrzeba więc druków, ogłoszeń nawet wydawnictwa własnego,—ale nie tylko to,— potrzeba ajentów obrotnych a więc dobrze płatnych, którzyby potrafili sprawę targowicy wszystkim interesowanym tak kupcom, jak też dostawcom przedstawić we właściwem świetle. Wszystko to wymaga kosztów niemałych.

Jest jeszcze druga strona interesu, która nie tylko wymaga funduszu obrotowego, ale nadto czyni nieodzowną pewną rezerwę na pokrycie ewentualnych od czasu do czasu zdarzających się strat.

W celu przyciągnięcia na targ dostawców nieodzownem jest zaliczkowanie towaru przed wyjściem ze stajni opasowej co najmniej na parę dni przed załadowaniem na kolej. Ponieważ przez pocztę nie posyła się podobnych zaliczek. zachodzi potrzeba mieć do dyspozycyi ludzi zaufanych, którzy pośredniczą na miejscu między instytucyą zaliczkującą a producentem i handlarzem.

Nie dosyć na tem na targowicy samej funkcyonuje kasa targowa, która kupującym udziela zaliczek niestety pod dość ciężkimi warunkami — co wszystko powoduje drożenie i podnoszenie kosztów administracyi.

Nie małą też rubrykę stanowi koszt zarządu tego wielkiego, dotąd tylko częściowo wyzyskanego zakładu, jak też wygórowana opłata kolei północnej za dowóz wagonów na torze dowozowym ze stacyi w Krakowie na Prądnik.

W końcu zawiązanie interesu samego i niezbędne choć skromne adaptacye pewną kilkutysięczną kwotę pochłonąć musiały.

Na powyższem przedstawieniu opiera komisya gospodarstwa krajowego przekonanie, że przedsiębiorstwo w mowie będące zasługuje na poparcie ze strony kraju, jako wypływ samopomocy rolników coraz rzadszej i trudniejszej w naszem społeczeństwie, w którem zaufanie i wiara we własne siły tak mocno zostały zachwiane.

Wprawdzie uchwała sejmowa z r. 1898 przyznała subwencyę 100.000 złr. w 10 rocznych ratach tylko przedsiębiorstwu takiemu, któreby aktywowało targowicę w połączeniu z rzeźnią.

Komisya jednak sądzi, że w stopniowym rozwoju przedsiębiorstwa i po należytem skonsolidowaniu i finansowem ugruntowaniu tegoż utworzenie rzeźni samą naturą i konsekwencyą rzeczy nastąpić musi.

Komisya przeto mniema, że należałoby zbadać szczegółowo warunki akcyi obecnego przedsiębiorstwa, co właśnie ze strony Wydziału krajowego jest w toku i w razie stwierdzenia pożyteczności i żywotności przedsiębiorstwa wesprzeć je odpowiedniem materyalnem poparciem.

Komisya gospodarstwa krajowego wnosi przeto:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycyę „ogólnego Związku hodowców i handlarzy bydła" o subwencyę dla przedsiębiorstwa aktywującego targowicę w Krakowie na Prądniku białym odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i ewentualnego uwzględnienia przedłożeniem odnośnych wniosków na najbliższej sesyi.

Zastępca przewodniczącego: **Stadnicki.**

Sprawozdawca: **Krzysztofowicz.**

LW. 22.338/1900.

Aleg. 68

We Lwowie dnia 30. marca 1900 r.

Propozycya

Wydziału krajowego w sprawie wyboru Członka Rady Nadzorczej Banku krajowego.

Wysoki Sejmie!

Wskutek śmierci ś. p. Dra Stanisława Krzyżanowskiego zawakował mandat Członka Rady Nadzorczej Banku krajowego, gasnący dopiero z d. 31. grudnia 1900 r.

W myśl postanowienia §. 110 Statutu Banku krajowego ma Wydział krajowy zaszczyt przedstawić Wys. Sejmowi wniosek wybrania **na Członka Rady Nadzorczej Banku**, dotychczasowego zastępcę Członka: **Dra Stefana Fedaka**, adwokata krajowego we Lwowie.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

St. Badeni w. r.

Sprawozdawca:

Mieczysław Onyszkiewicz w. r.

Członek Wydziału krajowego.

LW. 21.196/900 We Lwowie, dnia 27. marca 1900.

Aleg. 69

Sprawozdanie

dodatkowe Wydziału krajowego w przedmiocie utworzenia dalszej seryi okręgów sanitarnych w roku 1900.

Wysoki Sejmie!

Sprawozdaniem z dnia 14. listopada 1899 do L. 64.533 opartem na podstawie przedłożonych podań i opinii ze strony Wydziałów powiatowych, przedstawił Wydział krajowy Wys. Sejmowi wniosek na utworzenie w r. 1900 ośmiu nowych okręgów sanitarnych a to:

w Chorostkowie pow. Husiatyn, w Chocimierzu pow. Tłumacz. w Majdanie pow. Kolbuszowa, w Osieku pow. Biała, w Ryglicach pow. Tarnów, w Łyścu pow. Bohorodczany, w Rajtarowicach pow. Sambor, w Lipnicy murowanej pow. Bochnia.

Po wydrukowaniu powyższego sprawozdania przedłożone zostały umotywowane wnioski poparte opinią c. k. kraj. Rady zdrowia uzasadniające potrzebę utworzenia okręgów sanitarnych:

W Knihyninie pow. Stanisławów obok istniejącego w Maryampolu;
„ Mrzygłodzie pow. Sanok, obok istniejących w Jaśliskach i Rymanowie;
„ Toustem pow. Skałat, obok istniejącego w Tarnorudzie;
„ Niżankowicach pow. Przemyśl, obok istniejącego w Medyce, nadto
„ Cisnej pow. Lisko, obok istniejących w Baligrodzie i Lutowiskach, i
„ Mikulińcach pow. Tarnopol, obok istniejącego w Czernichowie.

Co do dwóch ostatnich okręgów opinii c. k. Rady zdrowia Wydział krajowy wprawdzie jeszcze nie otrzymał, jednak spodziewanem jest nadesłanie takowej już w najbliższym czasie.

Czyniąc zadość usilnym domaganiom ze strony powiatów o rychłe pomnożenie liczby okręgów — Wydział krajowy ma zaszczyt przedstawić Wys. Sejmowi wniosek o utworzenie wymienionych wyżej sześciu okręgów sanitarnych — oprócz proponowanych sprawozdaniem na wstępie przytoczonem.

Kredyt wstawiony do preliminarza budżetu kraj. na r. 1900 pod Rubr. V. na pokrycie ryczałtów na objazdy i subwencye przewidziane §. 12. ustawy z dnia 2. lutego 1892 Nr. 17. dz. u. kr. w kwocie 40.000 zł. (80.000 koron) nie będzie przekroczony skutkiem obecnie proponowanego pomnożenia liczby okręgów — a to w obec faktu że kilka okręgów z seryi dawniej utworzonych dotąd jeszcze wakuje — tudzież z uwagi na okoliczność, iż obsadzenie wszystkich okręgów na r. 1900 proponowanych, zaledwie w drugiej połowie roku bieżącego nastąpić będzie mogło tj. po upływie terminów konkursów rozpisać się mających i dopełnieniu formalności przepisanych przed rozpoczęciem działalności lekarza okręgowego.

Z tych powodów Wydział krajowy odwołując się szczegółów sprawozdania z d. 14. listopada 1899 do l. 64 533/99 ma zaszczyt upraszać:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Sejm upoważnia Wydział krajowy do utworzenia w r. 1900 oprócz objętych sprawozdaniem z dnia 14. listopada 1896 do l. 64.533 okręgów sanitarnych a to: w Chorostkowie, Chocimierzu, Majdanie, Osieku, Ryglicach, Łyścu, Rajtarowicach i Lipnicy murowanej jeszcze dalszych sześciu okręgów, a to:

w Knihyninie, Mrzygłodzie, Toustem, Niżankowicach, Cisnej i Mikulińcach.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

St. Badeni w. r.

Sprawozdawca:

Stanisław Dąmbski w. r.

Członek Wydziału krajowego.

Ls. 679/900.

Alleg. 70

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm wzywa c. k. Rząd:

1. aby jak najspieszniej przystąpił do budowy przystani zimowej i handlowej na Wiśle pod Nadbrzeziem, budowę tę w jak najkrótszym czasie przeprowadził i potrzebną na ten cel kwotę w budżet na rok 1901 wstawił;

2. aby się postarał o usunięcie wszelkich przeszkód tamujących dotychczas rozwój żeglugi a w szczególności żeglugi parowej na Wiśle przez szybsze przeprowadzenie regulacyi koryta, przez wyznaczenie większych dotacyi rocznych na ten cel, przez zawarcie konwencyi z państwami ościennemi, mających unormować przepisy co do żeglugi, policyi rzecznej itp., wreszcie przez poparcie przedsiębiorstw, które by się zawiązały, celem rozwinięcia żeglugi parowej na Wiśle.

We Lwowie dnia 2. kwietnia 1900.

Wnioskodawca:
Dr. Arnold Rapoport.

Jaworski, Michałowski, Górski, Hupka, Kazimierz Badeni, Bobrzyński, Czecz, Sękowski, Wojciech Dzieduszycki, A. Skrzyński Weigel, Koziebrodzki, Wodzicki, Binder, Krasicki.

Ls. 676/900.

Aleg. 71

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby na najbliższej sesyi sejmowej przedłożył wnioski do zmiany statutu krajowego i krajowej ordynacyi wyborczej na następujących zasadach:

1. Utworzona będzie kurya powszechnego głosowania na zasadach ustawy z 14. czerwca 1896 Nr. 168 Dz. u. p., zmieniającej ordynacyę wyborczą do Rady państwa. Kurya ta wybierać będzie 30 posłów.

2. Liczba posłów z kuryi miast zwiększona będzie o 5, wybieranych przez 10 miast, które dotąd wybierają z kuryi mniejszej własności.

3. Liczba posłów z gmin wiejskich zwiększona będzie o 4 tak, ażeby każdy powiat polityczny wybierał jednego posła.

4. Wybory z wszystkich kuryi odbywają się bezpośrednio. Głosowanie w kuryi wielkiej własności, w kuryi miast i izb handlowych odbywa się zawsze tajnie, w gminach zaś i w kuryi powszechnego głosowania wolno głosować albo tajnie kartkami albo ustnie.

We Lwowie dnia 2. kwietnia 1900.

Wnioskodawca:
Tadeusz Romanowicz.

Loewenstein, Bernadzikowski, Olpiński, Bojko, Średniawski, Goldmann, Jąhl, Dworski, Weigel, Rotter, Fruchtmann, Vayhinger, Klemensiewicz,-Michalski, Witosławski, Słotwiński, Żardecki, Soleski, Małachowski.

Ls. 683/900.

Aleg. 72

Wniosek.

Wzywa się c. k. Rząd:

1. O podjęcie usilnego starania, aby należytość za telegramy, wysyłane do krajów, należących do Rosyi lub przynajmniej do pewnego, bliżej granicy naszego kraju położonego obrębu tego państwa, została zniżoną i zrównaną z telegramami, do Niemiec wysyłanymi.

2. O zniesienie używanej obecnie kancyi przy nadaniu telegramów do takich miejscowości, w których telegram ma być doręczony przez posłańca i zaprowadzenie w miejsce tej kaucyi stałej opłaty na posłańca.

Lwów dnia 2. kwietnia 1900.

Zoll.
Wnioskodawca.

Abrahamowicz, Sękowski, Cieński, Czartoryski, Jaworski, I. Krasicki, A. Skrzyński, K. Badeni, Fruchtmann, Jabłoński, Witosławski, J. Michałowski, Koziebrodzki, Zaleski, Römer, Urbański, Górski, T. Merunowicz, Rotter, Kostheim, Dworski, Wodzicki, Hupka, Korytowski, E. Michałowski, Kozłowski, Rayski.

Ls. 678/900.

Aleg. 73

Wniosek.

Postanowienia ustawy lasowej, zawarte w cesarskim patencie z 3. grudnia 1852, dz. pr. p. nr. 250 — nie odpowiadają zmienionym stosunkom ekonomicznym naszego kraju, ani też nowoczesnym pojęciom o gospodarstwie leśnem. Jest też anomalią, że ów patent całą władzę w sprawach leśnych oddaje wyłącznie tylko organom rządowym, podczas gdy statut krajowy z 26. lutego 1861, wyliczając w §. 18 sprawy należące do zakresu działania reprezentacyi kraju, na pierwszem miejscu wymienia sprawy dotyczące kultury krajowej, zatem ingerencyę w sprawach leśnych przekazuje Sejmowi, a względnie Wydziałowi krajowemu.

Z tych powodów podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby po zasięgnięciu zdania krajowych towarzystw gospodarskich, przedłożył Sejmowi projekt ustawy lasowej, w miejsce obowiązującego patentu z 3. grudnia 1852, opartej na następujących zasadach:

a) Podział lasu na kategorye ma być uzasadniony ich położeniem w górach, na podgórzu, na lotnych piaskach, lub na równinach urodzajnych.

b) Sposób gospodarowania w lasach, oraz zakres działania władz pod względem kontroli nad tem gospodarstwem, ma być zależny od kategoryi, do której las należy, tak, aby lasy górskie pozostawały pod najściślejszą kontrolą i opieką władz, jako lasy ochronne — lasy na podgórzu podlegać mają także pewnym ograniczeniom pod względem eksploatacyi i przymusowi pod względem zalesienia, jakoteż lasy rosnące na lotnych piaskach, zaś lasy rosnące na gruntach urodzajnych, o tyle tylko kotroli władz poddać należy, o ile położenie gruntu pod lasem i jego jakość na zmianę kultury nie dozwala.

c) Szczególną opiekę rozciągnąć należy nad lasami położonymi u źródeł rzek, tudzież nad używaniem wód górskich do spławiania drzewa, aby właścicieli gruntów niżej położonych zabezpieczyć od szkód, wynikających z bezwzględnej eksploatacyi rzek, potoków i lasów górskich.

d) Wydawanie orzeczeń w sprawach kultury leśnej, powinno być przekazane osobnej komisyi krajowej, złożonej z reprezentantów władz autonomicznych i rządowych, urzędującej kolegialnie i decydującej większością głosów.

Do atrybucyi tej komisyi krajowej powinien należyć podział lasów na kategorye, tudzież decyzya w sprawach korczunku, lub zalesień.

e) Władzom autonomicznym zapewnić należy odpowiedni wpływ, tak przy wprowadzeniu w życie, jak przy wykonaniu nowej ustawy leśnej — i w ogóle sprawy kultury leśnej, jako statutem krajowym do kompetencyi reprezentacyi kraju przekazane, traktować.

We Lwowie, dnia 2. kwietnia 1900.

Wnioskodawca:

Rozwadowski.

Stanisław Niezabitowski, Hupka, Krzysztofowicz, Theodorowicz, Gnoiński, Urbański, Stadnicki, Schnell, Skałkowski, Krasicki, Brykczyński, Abrahamowicz, Białoskórski, Stecki, Starzyński, Sala, Scipio, Krasiński, Cieński, Sękowski, Binder, Abrahamowicz, Vivien.

Ls. 681/900.

Aleg. 74

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Radę szkolną krajową, aby zaprowadziła taki podział wakacyi w szkołach ludowych, iżby dzieci szkolne w czasach pilnych robót polnych, do których rodzicom przydać się mogą, jak n. p. czasu kopania ziemniaków, były wolne od obowiązku uczęszczania do szkoły.

Lwów, dnia 2. kwietnia 1900.

Andrzej Potocki.
Wnioskodawca.

Stadnicki, J. Michałowski, Górski, Zoll, Scipio, Koziebrodzki, St. Jędrzejowicz, K. Badeni, Sękowski, Binder, Hupka, A. Skrzyński, Dr. Bernadzikowski, Bojko, Krempa, Wójcik, Kramarczyk, I. Krasicki.

Ls. 682/900.

Aleg. 75

Wniosek.

Gromadzenie nadmierne rozległych obszarów ziemi w ręku jednostki, jest szkodliwem dla społeczeństwa zarówno pod względem ekonomicznym jak i społecznym. Proces ten w Galicyi przybiera już teraz zastraszające rozmiary. Znika średnia własność ziemska, a wzrastają wielki majątki czyli latyfundia, obejmujące ponad 5000 morgów ziemi. Już obecnie 53 właścicieli posiada więcej niż po 10.000 morgów, ogółem skupili oni w swem ręku już $^1/_7$ część kraju, uszczuplając obszar posiadany przez średnią i mniejszą własność ziemską. Jeżeli się wczas nie zapobiegnie, to proces ten coraz większe czynić będzie postępy, wydziedziczenie z ziemi będzie się coraz dalej szerzyć, ze szkodą dla sprawy narodowej i równowagi ekonomicznej i społecznej.

Aby temu zapobiedz, Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem uznaje potrzebę oznaczenia największego obszaru ziemi, jaką jednostka posiadać może.

2. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby w porozumieniu z c. k. Rządem wypracował i na najbliższej sesyi przedstawił tak projekt ustawy, oznaczającej cyfrowo ów największy obszar ziemi, jaki jednostce posiadać wolno, jako też projekt indemnizacyi tych obszarów, które więcej ponadto posiadają, jak wreszcie projekt ustawy, któraby na przyszłość zapobiegła podobnemu rozrostowi majoratów ziemskich ponad oznaczoną granicę.

We Lwowie dnia 2. kwietnia 1900.

Wójcik.
Wnioskodawca.

Średniawski, Potoczek, Ostapczuk, Nowakowski, Winniczuk, Bojko, Milan, Styła, Krempa, Data, Kramarczyk, Warzecha, Dr. Bernadzikowski, Szwed.

Ls. 680/900.

Aleg. 76

Wniosek.

Ludność powiatu Myślenickiego przyszła do przekonania, że dopóki nie będzie przez powiat zbudowaną kolej żelazna, którąby ułatwiła komunikacyę, dopóty ani rolnictwo się nie podniesie, ani przemysł należycie się nie rozwinie i dla tego strony interesowane jak Rada powiatowa, Rada miasta Myślenic i książę Lubomirski $1/_{3}$ część funduszu na budowę kolei zapewnili.

Kolej ta ma być wązkotorową i ma zacząwszy od Szwoszowic, względnie Podgórza iść przez Myślenice do Lubnia, wzgędnie do Mszany dolnej.

Ustawa krajowa z dnia 17. maja 1893, orzeka, że: jeżeli strony interesowane zobowiążą się ponieść $1/_{3}$ część kosztów, mającej się budować kolei żelaznej, a jeżeli Wysoki Sejm uzna ją za ważną i potrzebną, natenczas kraj przystąpi do jej urzeczywistnienia.

Zważywszy, że warunkowi pierwszemu stało się zadość, bo strony interesowane zobowiązały się pokryć nawet więcej niż $1/_{3}$ część kosztów budowy, podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Kolej wązkotorową ze Szwoszowic (względnie Podgórza) przez Myślenice do Lubnia (względnie Mszany dolnej) uznaje w myśl ustawy krajowej z dnia 17. maja 1893 r. za użyteczną i potrzebną, ze względu na interesa kraju.

II. Kwestyę uzupełnienia $2/_{3}$ kapitału na jej budowę potrzebnego, oprócz $1/_{3}$ już dzisiaj przez interesantów zapewnionej, przekazuje się komisyi kolejowej, ze wskazówką, aby jeszcze w czasie obecnej sesyi sejmowej przedłożyła wnioski pokrycia, czy to drogą pożyczki, czy też przeprowadzając akcyę w tym kierunku przez krajowe biuro kolejowe.

We Lwowie, dnia 2. kwietnia 1900.

Wnioskodawca:
A. Średniawski.

Potoczek, Żardecki, Czecz, Weigel, Dr. Olpiński, Klemensiewicz, Wachnianin, Słotwiński, Michalski, Soleski, Ckuniewski, Dr. Sawczak, Niebyłowiec, Osuchowski, Wójcik, Milan, Styła, Romanowicz, Rotter, Krempa, Data, Kramarczyk, Nowakowski, Dr. Bernadzikowski, Bojko, Ostapczuk, Winniczuk, Warzecha, Szwed, Bednarski, Scipio, Dr. Jakliński, Kulczycki, Zaleski, Vivien, Małachowski, Stadnicki, Fr. Rozwadowski, Skałkowski, Stecki, I. Krasicki, Dr. Czaykowski, Szeptycki, Krzysztofowicz.

Ls. 684/900.

Alleg. 77

Wniosek
posła Nowakowskiego i towarzyszy.

Na wiosnę 1899 r. wybuchnął pożar we wsi Torkach w pow. Przemyskim i zniszczył do szczętu 12 zagród. Ogólna szkoda przewyższa kwotę 40.000 zł. w. a.

Ze względu na to, że ci członkowie gminy na rok przed klęską pożaru ucierpieli od powodzi i deszczów, że w r. 1899 zarówno jak i cała wieś dotknięci zostali klęską myszy, dalej ze względu na wielkie ciężary gminne, gdyż rozpisana konkurencya na szkołę i dom dla księdza grozi tym biedakom całkowitą ruiną, — zważywszy to wszystko, — wnoszą podpisani:

Wysoki Sejm raczy uchwalić dla pogorzelców wsi Torek w powiecie Przemyskim 1000 koron z fuuduszów krajowych.

We Lwowie dnia 31. marca 1900.

Wnioskodawca:
Stefan Nowakowski w. r.

Ostapczuk, F. Kramarczyk, Dr. Bernadzikowski, Bojko, Styła, Średniawski, Winniczuk, Data, Milan, Stojałowski, Warzecha, Wójcik, Potoczek, W. Szwed, Barwiński, Hamorak, Kulczycki, Okuniewski, Karatuicki.

[illegible]

[illegible]

Wniosek

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Ls. 620/900. We Lwowie, dnia 31. marca 1900.

Aleg. 78

Sprawozdanie

Komisyi drogowej o przedłożeniu Wydziału krajowego w przedmiocie stopniowej przemiany drewnianych mostów i przepustów na drogach autonomicznych na mosty i przepusty stałe.

Wysoki Sejmie!

Gospodarstwo drogowe w zakresie budowy i utrzymania mostów wymaga w naszym kraju znacznej, gruntownej reformy zwłaszcza gdy nowo wprowadzona ustawa drogowa z 5. lipca 1897 w porównaniu z systemem gospodarczym, jaki istniał na podstawie ustawy drogowej z 7. lipca 1885 pewne daleko sięgające zmiany, szczególnie na drogach gminnych wprowadza. Według postanowienia tej ustawy wydawały obszary dworskie potrzebny do budowy i utrzymania dróg gminnych materyał drewniany, o ile przeciętna wartość tego nie przewyższała w ciągu roku 5% podatków bezpośrednich, przez nie opłacanych. — Ta ilość materyału drewnianego wystarczała po większej części przynajmniej na zaspokojenie nagłych potrzeb, a zwłaszcza na naprawę mostów mniejszych. Nowa ustawa drogowa ten stan rzeczy zupełnie zmieniła, znosząc prestacye w materyąle drewnianym, a wkładając natomiast na powiatowy fundusz dróg gminnych obowiązek dostarczania środków pieniężnych na opędzanie kosztów materyału, potrzebnego do budowy i utrzymania mostów na drogach wspomnianych.

Pominąwszy drogi gminne I. klasy, któremi Wydziały powiatowe same zarządzają, zastanowić się wypada nad trudnościami i niedogodnościami, jakie obecnie przedstawia używanie materyału drewnianego do budowy i utrzymania mostów na drogach gminnych II. klasy. Gdy się zważy, że o doborowy materyał drewniany u nas co raz trudniej i gdy się napotyka co raz znaczniejsze przestrzenie w kraju, gdzie obszary dworkie tylko materyałem opałowym dysponują, a przy niepomiernym wzroście ceny drzewa materyałowego, gdy się doliczy koszta dalekiego transportu, to rzeczywiście przychodzimy do przekonania, że trudnościom i niedogodnościom powyższym zaradzić może tylko systematyczne zastosowanie zasad racyonalnego gospodarstwa drogowego, którego główną zasadą jest używanie do budowy materyałów trwałych, o ile pozwalają na to względy ekonomiczne i finansowe.

Wydział krajowy starał się zasady te zastosować na drogach krajowych, o ile na to zezwalały rozporządzalne fundusze i od lat kilku zamieniając objekta drewniane na stałe, przyszedł do przekonania, że zwłaszcza przy przepustach o rozpiętości 0·6 metra do dwóch metrów, wykonując roboty w własnych warsztatach, uzyskał przy tych przepustach z materyału trwałego znaczne oszczędności w porównaniu z ma-

teryałem drewnianym, a nadto nieporównane korzyści, jeżeli się obliczy skalę amortyzacyjną trwałości takiego objektu.

Opierając się na tych doświadczeniach i szczegółowych obliczeniach, wystosował Wydział krajowy okólnik do wszystkich Wydziałów powiatowych, zachęcający do zakładania powiatowych warsztatów do wyrobu przepustów betonowych przy pomocy fachowej i finansowej Wydziału krajowego.

Komisya drogowa, rozpatrując szczegółowo tę przez Wydział krajowy poruszoną a tak ważną sprawę, sądzi, że należy podjąć systematyczną, cały kraj obejmującą akcyę w tym kierunku, aby zwłaszcza dla dróg gminnych ułatwić powiatom możność uzyskania odpowiedniego taniego kredytu z dłuższą amortyzacyą tak, aby założywszy własne warsztaty, mogły przystąpić odrazu na szerszą skalę do wprowadzenia objektów trwałych w miejsce drewnianych, które już zniszczeniu uległy.

Gdy jednorazowy koszt zamiany drewnianych, a większych mostów, na objekta trwałe jest stosunkowo znaczny i w przeważnej części wypadków nie mógłby być pokryty zwyczajnymi dochodami powiatowego funduszu drogowego, przeto dla ułatwienia odnośnej akcyi i zachęcenia do niej powiatów, zdaniem Komisyi pożądanem byłoby utworzenie osobnego funduszu, z którego mogłyby być udzielane pożyczki nisko oprocentowane, umarzać się mające najpóźniej w przeciągu lat 40-tu.

W braku takiego funduszu wypadałoby zdaniem Komisyi podjąć organizacyę taniego kredytu, na ten cel przez Bank krajowy udzielać się mającego. — Aby jednak ten kredyt był rzeczywiście tanim, to winienby w oprocentowaniu częściowem roczną partycypować tak fundusz krajowy jak i państwowy.

Dlatego zdaniem komisyi powinien Wydział krajowy odnieść się do Rządu a względnie do sfer najbardziej interesowanych, to jest do Ministerstwa wojny, aby na utrwalenie objektów stałych na drogach gminnych w kraju naszym udzieliło stałą roczną subwencyę chociażby w minimalnej kwocie 20.000 koron.

Na tej podstawie Komisya wnosi:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

a) Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie stopniowej przemiany drewnianych mostów i przepustów na drogach autonomicznych na mosty i przepusty stałe, przyjmuje Sejm do wiadomości.

b) Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by w tej sprawie poczynił, gdzie należy, odpowiednie kroki celem ułatwienia i przyspieszenia tej w całym kraju tak pożądanej akcyi komunikacyjnej.

Zastępca przewodniczącego:
Sala w. r.

Sprawozdawca:
Stan. Jędrzejowicz w. r.

L. s. 661/1900. We Lwowie, dnia 31. marca 1900.

Aleg. 79

Sprawozdanie

Komisyi solnej o czynnościach Wydziału krajowego w zakresie sprzedaży soli (LWkr. 86 428/99 i 19941/1900).

Wysoki Sejmie!

Oba przedłożone Wysokiemu Sejmowi sprawozdania Wydziału krajowego z czynności jego w zakresie sprzedaży soli w ubiegłym roku (LWkr. 86.428/99 i 19.941/1900) świadczą nietylko o zupełnem pokonaniu trudności różnorodnych, z jakiemi w pierwszych latach miała do walczenia krajowa organizacya sprzedaży soli, ale nadto dowodzą one, iż ta organizacya rozwinęła się już znakomicie. Rozszerza się też ona w rozmaitych kierunkah, z widoczną korzyścią dla ogółu ludności kraju — a nawet i z korzyścią dla skarbu państwa jako właściciela monopolu solnego.

W pierwszych latach istnienia krajowej organizacyi sprzedaży soli było największą troską Wydziału krajowego wyczerpanie wyznaczonego przez c. k. Rząd do jego rozporządzenia kontyngentu soli do poboru w salinach. Kontyngent wynosił wówczas 420.000 cetnarów metrycznych. W roku 1893 zdołał Wydział krajowy wyczerpać z wyznaczonej mu ilości tylko 50%; w roku 1894 mało co więcej, bo tylko 53·5%; w roku zaś 1895 doprowadził już po raz pierwszy niemal do zupełnego, bo 99% wynoszącego wyczerpania kontyngentu. Odtąd zaś Wydział krajowy już nietylko wyczerpuje kontyngent dawny, ale nadto zakupywać musi w salinach coraz większe ilości soli za gotówkę, ażeby był w stanie zaspokoić żądania pozostających pod jego kontrolą zastępstw do sprzedaży soli. Największy zaś kłopot krajowego Zarządu sprzedaży soli stanowi swobodne nabywanie we wszystkich salinach takiej ilości soli, jakiej potrzebował w danej chwili poza kontyngentem, gdy w niektórych żupach robiono mu w tym względzie trudności, posługując się w tym celu zasadą „wolnej sprzedaży“, którą handlarze prywatni, ścieśnieni w swoich spekulacyach rygorem jednolitej ceny ustanowionej przez Wydział krajowy, z niezrównanym sprytem i uporczywością na swoją korzyść umieli wyzyskiwać. Już dwukrotnie w ostatnim czteroletnim okresie musiał Wydział krajowy starać się o podwyższenie mu kontyngentu, który ma wynosić obecnie 480.000 cetnarów metr. więcej przeto o 60 tysięcy cetnarów niż początkowo.

Pierwszy okres zajmowania się Wydziału krajowego organizacyą sprzedaży soli pozostawił po sobie rachunkową stratę w sumie 55.000 zł. Dalsze cztery lata nietylko umorzyły całkowicie ten niedobór, tudzież dalszy, później wykryty deficyt w sumie 10.000 zł., ale rok 1899 przyniósł nadto czystą zwyżkę dochodu w sumie 46.865 zł. 88½ ct. w. a. Osiągnięto zaś ten zysk, pomimo, że Wydział krajowy, ażeby utrzymać jednolitą cenę w drobiazgowej sprzedaży soli w całym kraju, nawet w okolicach najbardziej oddalonych od salin, przyznaje tam swoim zastępstwom stosunkowo wysokie bonifikacye.

Dawniej zajmował się krajowy Zarząd sprzedaży soli li sprzedażą warzonki, gdy dziś rozszerzył się już zakres jego czynności na sól kamienną, sól bydlęcą i kainit. Każdy z tych nowych działów podlega odrębnym przepisom ze względu na monopol państwowy, wymaga odmiennych urządzeń, i w obrocie handlowym nastręcza inne doświadczenia. Dotąd atoli rozwijają się wszystkie trzy nowe działy handlu artykułami solnymi, jakimi zajmuje się obecnie krajowy zarząd sprzedaży soli, pomyślnie, z rzetelnym pożytkiem dla kraju.

Komisya solna z szczególnem uznaniem podnieść musi dwa nowe urządzenia w handlu solą, o których jest mowa w sprawozdaniu Wydziału krajowego. Mianowicie zapowiada Wydział krajowy wprowadzenie opakowania soli — zarówno warzonki jakoteż mielonej soli kamiennej do drobiazgowej sprzedaży aż do jednego kilograma w karton, i to bez żadnego podwyższenia ceny dla konsumentów. Zbytecznem byłoby szerzej rozwodzić się nad wartością podejmowanych w tym kierunku przez krajowy zarząd sprzedaży soli usiłowań. Wysoki Sejm domagał się wprowa-

dzenia przez państwową administracyę monopolu solnego sprzedaży soli w opakowaniu. Wyręczając Rząd, zamierza wprowadzić tę nowość Wydział krajowy bez kosztów dla konsumentów. Otrzymywaliby oni w takim razie w krajowych składach sól czystą, i o pełnej, nienaruszonej, bo banderolą krajowego zarządu sprzedaży soli chronionej wadze.

Niemniej wielką wartość mają próby, przedsięwzięte przez krajowy Zarząd sprzedaży soli z mieleniem soli kamiennej. Spodziewać się należy, iż c. k. Rząd i nadal będzie zajmował jak najbardziej życzliwe stanowisko w obec usiłowań Wydziału krajowego, ażeby ludność otrzymywała sól kamienną w lepszym gatunku i taniej, niż prywatni przedsiębiorcy mielenia jej dostarczają dotychczas, i z gwarancyą pełnej wagi, w pół- i całokilogramowych opieczętowanych kartonach.

Pożądanemby było wziąć pod rozwagę także pytanie, czy i w jaki sposób możnaby urządzić sprzedaż soli dla bydła i kainitu w gotowem opakowaniu?

Komisya solna z zadowoleniem zaznacza, iż — jak to stwierdza Wydział krajowy w najnowszem swojem sprawozdaniu, sprawa sprzedaży kainitu, jak również sprawa budowy kolei dowozowej z saliny kałuskiej do tamtejszego dworca kolei państwowej zostały pomyślnie załatwione.

Podniesiono jednak w Komisyi sprawę odbudowy spalonej w r. 1898 żupy w Dolinie, która dotąd, chociaż w zasadzie postanowiona, nie została rozpoczętą — z wielką szkodą dla ludności miejscowej, której ubyło przez to wydatne źródło zarobku. Dlatego też wnosi komisya, ażeby Wysoki Sejm tę sprawę c. k. Rządowi przypomniał.

W zeszłorocznej sesyi uchwalił Wysoki Sejm polecenie dla Wydziału krajowego, ażeby wdrożył rokowania z c. k. Rrądem o taką zmianę warunków sprzedaży soli pod zarządem kraju, ażeby czas trwania tego układu został na dłuższy szereg lat ustalonym, z odpowiedniem także przedłużeniem terminu wypowiedzenia umowy dla stron obu. Żądanie to zostało załatwionem odmownie, a to z tego powodu, iż — jak pisze Wydział krajowy w swojem sprawozdaniu, „nie ma żadnego niebezpieczeństwa, żeby sprawa sprzedaży soli, obecnie na dobre tory ku pożytkowi ludności a zarazem i c. k. Skarbu wprowadzona, miała uledz jakiejkolwiek zmianie, a w szczególności, aby stosunek ten miał być ze strony c. k. Skarbu zerwanym".

Wydział krajowy dzieli to zapatrywanie. I sejmowa Komisya solna nie ma najmniejszego powodu do jakiejkolwiek nieufności. Lecz gdy rozwój przedsiębiorstwa może z czasem wymagać inwestycyi znaczniejszych kapitałów w pewne urządzenia, i skoro amortyzacya tych wkładów będzie musiała być rozłożoną na dłuższy szereg lat, gdy nadto przedsiębiorstwo zatrudnia już teraz znaczny zastęp funkcyonaryuszów, którzy mają prawo wymagać zabezpieczenia swojej i swoich rodzin egzystencyi w tym dziale służby krajowej, przeto formalnego także ustalenia organizacyi krajowego zarządu sprzedaży soli na czas dłuższy nie można bynajmniej za zbyteczne uważać. I dlatego komisya ponawia wniosek, zmierzający do ustalenia instytucyi sprzedaży soli pod firmą kraju.

Stwierdzając z zupełnem uznaniem pomyślne rezultaty osiągnięte dotychczas przez Wydział krajowy w zakresie organizacyi sprzedaży soli, Komisya solna wyraża nadzieję, iż Wydział krajowy i nadal będzie dążył do możliwego obniżenia cen soli.

Wskutek uchwały Wysokiego Sejmu z 15. marca 1899, zalecającej Wydziałowi krajowemu, ażeby przygotował wnioski w przedmiocie reorganizacyi krajowego biura solnego w kierunku poprawy i ustalenia bytu materyalnego funkcyonaryuszów tegoż biura i jego służby pomocniczej — przedkłada Wydział krajowy projekt etatu osobowego tegoż biura z nowem unormowaniem płac jakoteż z wnioskami względem zapewnienia funkcyonaryuszom i służbie krajowego biura solnego emerytury, ewentualnie zaopatrzenia dla ich rodzin w razie osierocenia.

Komisya solna w ogólności godzi się z tymi wnioskami Wydziału krajowego. Tylko co do jednego szczegółu miałaby ona do poczynienia uwagi następujące:

Duszą całego przedsiębiorstwa jest fachowy kierownik biura solnego. Dotychczasowe doświadczenia stwierdzają też dowodnie, iż nieodpowiedni kierownik może narazić przedsiębiorstwo corocznie na nieobliczalne straty i skompromitować zarówno w obec ludności krajowej, jakoteż w obec Rządu firmę kraju — gdy kierownik odpowiednio ukwalifikowany w krótkim stosunkowo czasie postawił przedsiębiorstwo na tej stopie, iż ono nietylko moralnie stoi na wysokości instytucyi, poświęconej dobru publicznemu, i jako takiej przez Wysoki Sejm patronowanej, ale przynosi także znakomite korzyści materyalne. Jeżeli przyjmiemy, iż kontrola Wydziału kra-

jowego nad drobiazgową sprzedażą soli, obniżyła cenę kilograma tylko o jednego centa, w porównaniu z dawnemi cenami, kiedy sprzedaż soli była przedmiotem niczem nieograniczonej spekulacyi prywatnych handlarzy, to pieniężną wartość oszczędności na cenie soli dla ludności krajowej można cenić na 500.000 zł. czyli milion koron rocznie. W obec tego, zdaniem Komjsyi solnej, nie można przy unormowaniu wynagrodzenia dla fachowego kierownika biura solnego powodować się względami formalnej, cyfrowej systematyczności, lecz wypada do pewnej miary liczyć się także z indywidualnością kierownika, t. j. należy brać w rachubę wzgląd na to, o ile jego talent organizacyjny, bystrość, energia, takt, wypróbowana prawość charakteru i obywatelska gorliwość w wykonywaniu obowiązków służbowych mają wartości dla przedsiębiorstwa. Zdaniem Komisyi solnej, są to przymioty, w obec których rachunkowy wzgląd na zaoszczędzenie kilkaset, a choćby i paru tysięcy zł. rozstrzygającym być nie powinien.

Ta sama uwaga odnosi się także do innych wybitnych funkcyonaryuszów, obarczonych większą odpowiedzialnością jak n. p. pełnomocników Wydziału krajowego na żupach, które mają wielkie obroty w spedycyi soli. Przyjmując przeto wnioski Wydziału krajowego co do etatu biura solnego bez zmiany, przedkłada komisya solna dalszy wniosek, zmierzający ku temu, iżby Wysoki Sejm upoważnił Wydział krajowy do wyznaczenia *ad personam* stałych remuneracyj funkcyonaryuszom, których pracę w Zarządzie sprzedaży soli uznaje za szczególniej pożyteczną.

W końcu, gdy rezolucye Wysokiego Sejmu, domagające się zniżenia cen soli, ulg dla ludności rolniczej w poborze surowicy solnej dla bydła, tudzież oddania Wydziałowi krajowemu magazynów soli utrzymywanych na stacyach kolei państwowych dotąd nie odniosły skutku, przeto proponuje Komisya ponowienie tych rezolucyj.

Komisya solna przedkłada w myśl powyższych uwag wnioski następujące:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sprawozdania Wydziału krajowego o sprzedaży soli w zarządzie kraju przyjmuje się do wiadomości.

2. Z nadwyżki dochodów ma być utworzony fundusz rezerwowy i fundusz emerytalny — ten ostatni celem zabezpieczenia emerytury, względnie pensyi wdowich i sierocińskich dla urzędników krajowego Zarządu sprzedaży soli.

3. Z każdorocznej nadwyżki wpływać ma połowa do funduszu rezerwowego, połowa zaś do funduszu emerytalnego aż do tego czasu, w którym ten ostatni fundusz dosięgnie kwoty 150.000 zł. czyli 300.000 koron.

4. Z odsetek funduszu emerytalnego i z dochodu z wkładek będą wypłacane emerytury względnie pensye wdowie i sierocińskie. Ewentualny chwilowy niedobór pokryją odsetki funduszu rezerwowego z obowiązkiem funduszu emerytalnego do zwrotu zaliczki w miarę wzrostu jego dochodów.

5. Do korzystania z funduszu emerytalnego przy zastosowaniu w całej rozciągłości przepisów statutu emerytalnego, ustanowionego uchwałą sejmową z dnia 15. lutego 1898 będą mieć prawo zamianowani przez Wydział krajowy urzędnicy i słudzy krajowego Zarządu sprzedaży soli, z tem jednakże zastrzeżeniem, że z tytułu tej uchwały urzędnicy ci i słudzy nie mogą sobie rościć żadnej pretensyi do zaaopatrzenia z funduszu krajowego, lecz jedynie z odsetek funduszu emerytalnego solnego i to w tej wysokości, do jakiej on w danym czasie wzrośnie.

W razie, gdyby na przypadek rozwiązania biura solnego odsetki funduszu emerytalnego i rezerwowego solnego nie wystarczyły na wypłatę emerytur i płac wdowich w pełnej kwocie, mają być te emerytury i płace w odpowiedniej stosunkowej kwocie zmniejszone. Odnosi się to także do emerytur i płac przed czasem takiej redukcyi już wymierzonych.

6. Sejm upoważnia Wydział krajowy do uwzględnienia przekroczonego wieku przy obsadzaniu posad nowego etatu, jeżeli chodzić będzie o nominacyę funkcyonaryuszów przy krajowym Zarządzie sprzedaży soli już zajętych, którym liczyć się będą lata służby od pierwszej chwili przyjęcia ich do służby przy sprzedaży soli. Dodatki pięcioletnie policzane będą dopiero od czasu zamianowania na posadę etatową. Przy ewentualnej nominacyi z poza grona funkcyonaryuszów zajętych już obecnie przy Zarządzie sprzedaży soli, mają być zastosowane co do wieku i kwalifikacyi analogiczne przepisy dla urzędników krajowych, przyczem przy ocenianiu kwalifikacyi w pierwszym rzędzie ma być uwzględnione ukończenie szkoły handlowej.

7. Urzędnicy krajowego Zarządu sprzedaży soli są obowiązani w myśl przepisów statutu emerytalnego z dnia 15. lutego 1898 do opłacania bieżącej wkładki rocznej wynoszącej 3% od płacy w czynnej służbie do wymiaru emerytury policzalnej i jednorazowej wkładki w wysokości $^1/_3$ części płacy od każdego podwyższenia tejże.

Nowo przyjęci urzędnicy z poza grona obecnych funkcyonaryuszów solnych, którym w myśl punktu 6 go liczyć się będą lata służby od chwili przyjęcia ich do służby przy sprzedaży soli, obowiązani są płacić wkładkę jednorazową także od pierwszej przyznanej im płacy.

8. Fundusz emerytalny jest własnością funduszu solnego — wskutek czego po spełnieniu swoich zobowiązań wobec urzędników krajowego Zarządu sprzedaży soli, którym przyznane będzie prawo korzystania z niego, lub po zwolnieniu go w jakikolwiek sposób od tych zobowiązań, ma być wcielony do krajowego funduszu solnego rezerwowego.

Etat urzędników i sług krajowego Zarządu sprzedaży soli Sejm ustanawia, jak następuje:

Biuro centralne.

Kierownik biura	z płacą	4.800 k.	dodatkiem aktywalnym	840 k.	razem	5.640 k.
Adjunkt konceptowy	"	2.800 "	" "	600 "	"	3.400 "
Kontrolor	"	2 800 "	" "	400 "	"	3.200 "
Adjunkt rachunkowy	"	2.800 "	" "	480 "	"	3.280 "
Dwóch oficyałów	"	2.200 "	" "	360 "	"	2.560 "
Dwóch asystentów	"	1.600 "	" "	200 "	"	1.800 "
Dwóch praktykantów	"	1.200 "	" "	200 "	"	1.400 "
Aplikant	"	1.000 "	" "	— "	"	1.000 "
Woźny	"	1.000 "	" "	100 "	"	1.100 "

Suma wydatków na biuro centralne 29.140 koron.

Biura spedycyi soli przy salinach.

(Pełnomocnicy do poboru soli)

Dwóch pełnomocników	z płacą	2.400 k.	dodatkiem aktywalnym	480 k.	razem	2.880 k.
Sześciu pełnomocników	"	2.000 "	" "	400 "	"	2.400 "
Dwóch pełnomocników	"	1.600 "	" "	320 "	"	1.920 "

Ogółem 10 pełnomocników z sumą płac 24.000 koron.

10. Sejm upoważnia Wydział krajowy do przyznania tym funkcyonaryuszom krajowego Zarządu sprzedaży soli, którzy przy reorganizacyi biura, objętej powyższym etatem mieliby otrzymać niższą płacę, niż obecnie pobierają — osobistych dodatków do wysokości ich płac dotychczasowych.

11. Sejm upoważnia Wydział krajowy, ażeby według uznania swojego odznaczającym się w służbie i obarczonym większą odpowiedzialnością funkcyonaryuszom przyznawał oprócz płacy etatowej stałe remuneracye z dochodów ze sprzedaży soli.

12. Sejm obstaje przy żądaniu, aby układ z c. k. Rządem względem sprzedaży soli pod zarządem Wydziału krajowego był ustalony — i poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby w tym kierunku wznosił rokowania z c. k. Rządem.

13. Sejm ponawia żądanie, ażeby istniejące na kolejach państwowych magazyny soli oddane zostały Wydziałowi krajowemu.

14. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby wdrożył rokowania z królewskim Rządem węgierskim o zniżenie fiskalnych cen soli — przedewszystkiem zaś cen soli dla bydła.

15. Wzywa się c. k. Rząd, by gospodarzom wiejskim, posiadającym bydło, wolno było pobierać surowicę nietylko tym, którzy zamieszkują takie gminy, gdzie w miejscu znajduje się surowica, ale i tym, którzy sąsiednie gminy zamieszkują w oddaleniu do 15 kilometrów drogi, celem poprawienia paszy, a tem samem podniesienia chowu bydła.

16. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby bezzwłocznie przystąpił do odbudowania spalonej saliny w Dolinie.

Przewodniczący:

Mandyczewski.

Sprawozdawca:

Merunowicz.

Ls. 677/900.

Aleg. 80

Wniosek.

Jednem z najważniejszych zadań w pracy nad podniesieniem ludności wiejskiej pod względem moralnym i gospodarczym jest zwalczanie pijaństwa, a ten cel mają na oku od szeregu lat usiłowania duchowieństwa tudzież stowarzyszeń włościańskich.

Lecz te zbawienne usiłowania doznają w latach ostatnich coraz większych przeszkód ze strony handlarzy, którzy trudnią się sprzedażą słodzonych napojów spirytusowych w naczyniach zamkniętych, zawierających małe ilości płynu aż do $^{35}/_{100}$ litra.

Nastręczanie łatwej sposobności nabycia spirytualiów w ilościach drobnych, zachęca niezmiernie do konsumcyi, a handel ten, traktowany dotychczas jako przemysł wolny, nie podlega żadnej kontroli władz, i jest narzędziem wyzysku ludności, a zarazem wywiera jak najgorszy wpływ na stosunki zdrowotne.

Ustawa przeciw pijaństwu z dnia 19. lipca 1877 Nr. 67 Dz. pr. p. nie może być do tego drobiazgowego handlu spirytualiami zastosowaną, gdyż jej postanowienia odnoszą się tylko do osób, utrzymujących gospody lub szynkownie.

Ograniczenie drobiazgowego handlu spirytualiami jest przeto rzeczą naglącą dla powstrzymania pijaństwa, a może to nastąpić tylko przez uznanie takiego handlu za przemysł koncesyonowany.

Z tych powodów podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić następującą rezolucyę:

Wzywa się c. k. Rząd, aby celem położenia tamy pijaństwu — drobiazgową sprzedaż słodzonych napojów spirytusowych w naczyniach zamkniętych, zawierających pięć litrów napoju lub mniejszą ilość, uznał jako przemysł koncesyonowany w myśl §. 24. ustawy przemysłowej z dnia 23. lutego 1897.

We Lwowie dnia 29. marca 1900 r.

Wnioskodawca:
Skałkowski.

Białoskórski, Krasicki, Krzysztofowicz, Puzyna, Dr. Czaykowski Władysław, Dworski, Bielański, Lubomirski, Stan. Stadnicki, Brykczyński, Rozwadowski, Starzyński, Stecki, Schnell, Osuchowski, Rayski, Jabłoński, Wodzicki.

Ls. 902/900.

Aleg. 81

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujące dwie ustawy:

I. Ustawa

z dnia . . . . . obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem o wcieleniu obszarów dworskich do gmin.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi i z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam co następuje:

Art. I.

Ustawa o obszarach dworskich z dnia 12. sierpnia 1866 Dz. u. kr. Nr. 20, tudzież ustawa z dnia 21. marca 1888 Dz. ust. kr. Nr. 41 przestają obowiązywać.

Art. II.

Obszary dworskie zostają wcielane do tych gmin, z któremi tworzą jedną gminę. W razie wątpliwości, do której gminy obszar dworski ma być wcielony, rozstrzyga po wysłuchaniu posiadacza obszaru dworskiego i naczelników interesowanych gmin, ich polityczna władza w porozumieniu z Wydziałem powiatowym.

Przeciw takiemu orzeczeniu służy stronom interesowanym prawo wniesienia rekursu w terminie 14-dniowym do c. k. Namiestnictwa, które w porozumieniu z Wydziałem krajowym ostatecznie rozstrzyga.

Art. III.

Posiadacze obszarów dworskich w myśl niniejszej ustawy do gmin wcielanych stają się członkami gminy. Mają oni udział we

wszystkich sprawach i korzyściach, jako też w obowiązkach i ciężarach gminy, w tem samym stosunku i w ten sam sposób, jak wszyscy inni członkowie gminy, nienabywając jednak prawa użytkowania z dobra gminnego.

Art. IV.

Postanowienia §. 16. ustawy gminnej z dnia 12. sierpnia 1866 (Dz. ust. kr. Nr. 19.) o radnych bez wyboru, odnosi się także do posiadaczy obszarów dworskich, w myśl niniejszej ustawy do gminy wcielonych.

Art. V.

§. 5. ustawy gminnej z dnia 12. sierpnia 1866 Dz. ust. kr. Nr. 19 w dzisiejszem swem brzmieniu przestaje obowiązywać i ma opiewać jak następuje:

§. 5. Każda nieruchomość musi należeć do związku pewnej gminy. Wyjęte są rezydencye, zamki i inne budynki z przynależnemi ogrodami i parkami, przeznaczone na mieszkanie lub tylko na czasowy pobyt Cesarza i Najwyższego dworu.

Art. VI.

§. 40. lit. d) ustawy gminnej z dnia 12. sierpnia 1866 Dz. ust. kr. Nr. 19 w dzisiejszem swem brzmieniu przestaje obowiązywać i ma opiewać jak następuje:

lit d) Uchwalenie w sprawach, odnoszących się do umów z innemi gminami, co do stosunków, wskazanych w §§. 2, 3, 4, 95, 96, 97 tej ustawy.

Art. VII.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem 1. stycznia 1901.

Art. VIII.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

II. Ustawa

z dnia . . . . obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem o zmianie §§. 95., 96. i 97. ustawy gminnej z dnia 12. sierpnia 1866. Dz. u. kr. Nr. 19.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam co następuje:

Art. I.

§§. 95., 96. i 97. ustawy gminnej z dnia 12. sierpnia 1866, Dz. ust. kr. Nr. 20. w dotychczasowem brzmieniu przestają obowiązywać, i mają brzmieć jak następuje:

§. 95. Gminom należącym do tego samego powiatu politycznego, wolno jest łączyć się z innemi gminami dla wspólnego zawiadywania wszystkiemi, albo tylko niektóremi sprawami tak własnego (§. 27.), jak i poruczonego (§. 28.) zakresu działania. — Umowa co do sposobu wspólnego zawiadywania sprawami, potrzebuje zatwierdzenia politycznej władzy powiatowej, która tego zatwierdzenia ndzieli w porozumieniu z Radą powiatową.

§. 96. Gminy nieposiadające środków do wypełnienia obowiązków wypływających czy to z własnego, czy poruczonego zakresu działania, mają być drogą ustawy krajowej połączone z innemi gminami tego samego politycznego powiatu w jedną gminę.

Członkowie gmin połączonych stają się członkami tej jednej gminy, a połączone gminy stają się częściami jednej gminy, przyczem nienaruszone zostają prywatne stosunki prawne, prawo własności i użytkowania tak, jak przysługiwało członkom złączonych gmin.

§. 97. Jeżeli gminy, które się z innemi gminami dla założenia lub utrzymania wspólnych zakładów w specyalnych celach ich zakresu działania porozumieć nie mogą, interesowane strony ustanawiają organa, potrzebne do zawiadywania temi zakładami i oznaczą zakres działania tych gmin.

Gdyby strony interesowane nie mogły się pogodzić w tej mierze, Wydział krajowy wyda stosowne rozporządzenie.

Wszelkie przepisy ustawy gminnej, odnoszące się do zakładów gminnych obowiązują także i co do tych wspólnych zakładów.

Lwów, dnia 4. kwietnia 1900.

Wnioskodawca:
Potoczek.

Rayski, Karol Dzieduszycki, Jabłoński, Górka, Jakliński, Merunowicz, Bednarski, Emil Michałowski, Słotwiński, Witosławski, Nowakowski, Niebyłowiec, Kramarczyk, Szwed, Krempa, Wójcik, Warzecha, Styła, Data, Bojko, Bernadzikowski, Winniczuk, Klemensiewicz, Zardecki, Średniawski, Romanowicz, Rotter, Milan, Olpiński, Dworski, Soleski, Małachowski, Weigel, Wiśniewski, Hamorak.

Ls. 900/900.

Aleg. 82

Wniosek.

Zważywszy, że siła podatkowa kraju nie wzrasta w stosunku do wydatków, wskutek tego może już w tej sesyi Sejmowej, Komisya budżetowa przyjdzie z wnioskiem podniesienia dodatków do podatków na rzecz kraju i tak już nadmiernie wyśrubowanych.

Zważywszy, że kwiat naszego społeczeństwa, urzędnicy państwowi i inni wszelkich kategoryi, którym się powodzi o wiele lepiej niż rolnikom i rzemieślnikom i którzy w całej pełni korzystając z samorządu tak gminnego jak powiatowego i krajowego, a nie płacą żadnego podatku na rzecz gminy, powiatu i kraju.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby przedłożył projekt ustawy podatkowej dla opodatkowania na rzecz kraju, powiatu i gmin, ludzi pobierających stałe pensye służbowe, kapitalistów i innych którzy dotąd takich podatków nie płacą a mają dochodu rocznego ponad 300 zł.
2. Podatek ten winien być progresywny na wzór podatku osobisto-dochodowego.
3. Projekt rzeczony ma być jeszcze na tej sesyi Sejmowej przedłożony Sejmowi.

We Lwowie, dnia 4. kwietnia 1900.

Wnioskodawca:
A. Średniawski.

Wójcik, Milan, Styła, Data, Krempa, Kramarczyk, Nowakowski, Bernadzikowski, Bojko, Winniczuk, Ostapczuk, Warzecha, Szwed, Połoczek.

Ls. 903/900.

Aleg. 83

Wniosek.

Według §. 27. ustawy gminnej z dnia 12. sierpnia 1866 należy policyjny nadzór nad moralnością publiczną w gminie do własnego zakresu działania gminy.

Zdawałoby się według tego przepisu ustawy, że radzie gminnej przysługuje prawo zakazu rozpajania ludności wiejskiej na chrzcinach i weselach, ciągnących się często całymi tygodniami i że tak samo przysługuje radzie gminnej prawo zamykania szynkowni o godzinie oznaczonej.

Tymczasem z powodu braku specyalnego przepisu ustawowego pod tym względem roztrzygnął Trybunał administracyjny w kilku wypadkach, że zamykanie szynkowni o oznaczonej godzinie nie należy do zakresu działania gminy, a Starostwa galicyjskie na podstawie §. 105 ust. gm. zasystowują z reguły uchwały rad gminnych, któremi rady gminne starają się zmiejszyć liczbę dni, przez które ciągnęły się po wsiach wesela, chrzciny i inne uroczystości rodzinne.

Jak takie zawieszanie wspomnianych uchwał rad gminnych przez c. k. władzę publiczną wpływało na moralność publiczną, jak tryumfowali propinatorowie i pijacy, a upadali na duchu najuczciwsi ludzie w gminie, tego dowodzić nie potrzeba.

W obec takiego stanu rzeczy, wnoszą podpisani:

Wysoki Sejm raczy dodatkowo do §. 32. uchwalić następujący przepis prawny:

„Radzie gminnej przysługuje prawo ograniczenia czasu, przez który trwać mają zabawy z powodu chrzcin, wesel i innych uroczystości familijnych.

„Radzie gminnej przysługuje również prawo uchwalania godziny, o której szynkownie mają być zamykane.

Lwów, dnia 4. kwietnia 1900.

Wnioskodawca:
Okuniewski.

Nowakowski, Hamorak, Sawczak, Niebyłowiec, Winniczuk, Krempa, Bojko, Styła, Wachnianin, Potoczek, Żardecki, Warzecha, Stojałowski, Średniawski.

Ls. 901/900.

Aleg. 84

Wniosek.

Zważywszy, iż chociaż §. 179 ust. z 25. października 1896 L. 220 Dz. p. p. mów ogólnie o mianowaniu czynnych urzędników na członków komisyi szacunkowej dla bezpośrednich podatków osobistych, to jednak c. k. Rząd mianuje przeważnie skarbowych urzędników, co wywołuje słusznie kolizyę obowiązków;

zważywszy, iż wybory drugiej połowy tych członków w myśl §. 183 tej ustawy pod kierownictwem Władzy politycznej I. instancyi odbywać się mające, przeprowadzają nie urzędnicy polityczni, lecz c. k. inspektorowie podatkowi, którzy w wielu wypadkach mieszają się i dokuczają żywej agitacyi celem dokonania wyboru przeważnie urzędników skarbowych, podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Wzywa się c. k. Rząd, aby dla uniknięcia kolizyi obowiązków nie mianował w myśl §. 179. ustawy z 25. października 1896 L. 220 Dz. p. p. w skład komisyi szacunkowych dla podatków osobistych czynnych urzędników skarbowych.

II. Wzywa się c. k. Rząd, aby surowo zabronił organom skarbowym agitowania i wogóle mieszania się do wyboru rzeczonych komisyi i aby takowe w myśl §. 183 tej ustawy przeprowadzał nie c. k. urzędnik skarbowy, lecz c. k. urzędnik polityczny słaściwego Starostwa przy pomocy komisyi wyborczej z 4 członków kontrybuentów złożonej;

III. Wzywa się c. k. Rząd, aby w drodze rozporządzenia zarządził lub w drodze uzupełnienia §. 179 do 181 powołanej ustawy odnośny projekt ustawy Radzie państwa przedłożył, aby urzędnicy skarbowi nie byli wybieralni, i nie mogli być członkami podatkowych komisyi szacunkowych, lecz byli tylko fachowymi organami czyli referentami z głosem doradczym przydanymi do odnośnych komisyi szacunkowych.

We Lwowie dnia 4. kwietnia 1900.

Wnioskodawca.
Górka.

Zardecki, Warzecha, Data, Merunowicz, Wojciech Dzieduszycki, Stadnicki, Gniewosz, Cieński, Onyszkiewicz, Skałkowski, Starzyński Stecki, Klemens Dzieduszycki, Gnoiński, Rayski, Jabłoński, Wiśniewski, Karol Dzieduszycki, Emil Michałowski, Bednarski, Kostheim, Stanisław Niezabitowski, Gołuchowski, Weigel, Jakliński, Romanowicz, Kramarczyk, Potoczek.

Ł. 675/900.

We Lwowie dnia 1. kwietnia 1900.

Aleg. 85

Sprawozdanie

Komisyi gminnej w przedmiocie zmiany §§. 85, 89, 90 i 92 statutu miasta Lwowa.

Wysoki Sejmie!

Uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z 10. lutego 1898 projekt ustawy, zmieniającej postanowienia §§. 85, 89, 90, i 92. statutu m. Lwowa, nadanego ustawą krajową z dnia 24. października 1870 Dz. u. kr. nr. 79. nie uzyskał Najwyższej sankcyi.

Powodem odmówienia sankcyi jest według reskryptu ck. Ministerstwa spraw wewnętrznych z 12. grudnia 1898 l. 8301 treść projektowanego §. 92 statutu, wedle którego miałoby przysłużać gminie m. Lwowa nadal tak jak dotychczas prawo rozkładu dodatków do podatków na cele gminie wedle rozmaitej stopy procentowej, li za zezwoleniem Wydziału krajowego, bez żadnej ingerencyi ck. Rządu. W tym względzie domaga się ck. Rząd pewnego ścieśnienia autonomii podatkowej m. Lwowa. Mianowicie domaga się ck. Rząd większych rękojmij co do tego, że z dotychczasowego prawa nakładania dodatków do podatków według rozmaitej stopy procentowej będzie gmina m. Lwowa tylko wyjątkowo korzystała, ażeby nie mogła ciężaru podatkowego przesunąć zanadto na przedsiębiorstwa obowiązane do publicznego składania rachunków, z czego, zdaniem ck. Rządu, możnaby się obawiać finansowo-politycznych i ekonomicznych skutków mogących krzyżować cele państwowego ustawodawstwa podatkowego.

Rada miejska we Lwowie uchwałą z dnia 23. marca 1899 ponowioną w myśl §. 42. lit. g. statutu w dniu 13. kwietnia 1899 zmieniła stylizacyę §. 92. w sposób wymagany przez ck. Rząd.

Zmieniony tak projekt ustawy przesłał Wydział krajowy odezwą z dnia 21. czerwca 1899 l. 33.447 Prezydyum Namiestnictwa z prośbą o oznajmienie, czy przeciwko temuż projektowi mogłyby zachodzić jakie trudności w uzyskaniu Najwyższej sankcyi?

Pan Minister spraw wewnętrznych reskryptem z 4. marca 1900 l. 1158 oznajmił

po porozumieniu się z ck. Ministerstwem skarbu, że w zasadzie nie ma nic do zarzucenia uchwalonemu przez Radę miejską miasta Lwowa na posiedzeniach z 23. marca i 13. kwietnia r. z. projektowi ustawy o zmianie niektórych postanowień statutu m. Lwowa.

Wskazał tylko p. Minister na pewne zmiany stylistyczne w nagłówku i 2-go ustępu §. 92., które Wydział krajowy w przedłożonym Wysokiemu Sejmowi projekcie ustawy uwzględnił. Przeciwko brzmieniu §§. 85. 89 i 90 w motywach odmowy sankcyi Monarszej nie podniesiono żadnego zarzutu.

Komisya gminna przedkłada Wysokiemu Sejmowi objęty wnioskiem Wydziału krajowego projekt ustawy bez żadnej zmiany, i wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić dołączony ·/. projekt ustawy.

Przewodniczący:
Jaworski.

Sprawozdawca:
Merunowicz.

Ustawa

z dnia . . . . zmieniająca niektóre postanowienia ustawy krajowej z dnia 14. października 1870, Dz. ust. kraj. Nr. 79, nadającej statut miejski król. stoł. miastu Lwowu.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Postanowienia §§. 85, 89, 90 i 92 ustawy krajowej z dnia 14. października 1870 Dz. ust. kraj. Nr. 79., nadającej statut miejski królewskiemu stołecznemu miastu Lwowu, zostają uchylone a w ich miejsce obowiązywać mają następujące postanowienia.

§. 85.

Wydatki odrębne.

Wydatki, dotyczące interesu tylko pojedyńczych miejscowości, części gminy, klas mieszkańców lub pojedyńczych posiadaczy gruntu, domu, mają być ponoszone przez same tylko strony interesowane, o ile nie istnieją inne urządzenia obowiązujące.

Wydatki takie może więc Rada miejska rozłożyć na strony interesowane i od nich je ściągnąć.

§. 89.

Do nałożenia dodatków, przenoszących 30% podatków bezpośrednich lub 50% podatku konsumcyjnego, potrzebne jest pozwolenie Wydziału krajowego.

Dodatki przenoszące 50% podatków bezpośrednich, lub 70% podatku konsumcyjnego, mogą być nakładane tylko na mocy ustawy krajowej.

§. 90.

Inne opłaty.

Do zaprowadzenia opłat, nie należących do kategoryi dodatków do podatków bezpośrednich, lub do podatku konsumcyjnego, jakoteż do podwyższenia istniejących już tego rodzaju opłat, nie-

mniej do zaprowadzenia podatku czynszowego, mającego się pobierać od opłacanego przez mieszkańców czynszu najmu, lub od oszacowanej wartości tego czynszu, jeżeli ten podatek czynszowy przenosi 20 centów od każdego złotego, względnie 20 halerzy od każdej korony czynszu, potrzeba ustawy krajowej.

Wypływające z prawa propinacyi opłaty od przewozu, wyrobu i wyszynku napojów propinacyjnych, nie mogą być uważane jako dodatki do podatku konsumcyjnego.

§. 92.

Rozkład dodatków na podatki bezpośrednie podług rozmaitej stopy procentowej, wymaga zezwolenia Wydziału krajowego.

Do zaprowadzenia jednak rozmaitej stopy procentowej dodatków do poszczególnych podatków bezpośrednich, osobistych, ustanowionych ustawą z 25. października 1896 Nr. 220 dz. p. p. (z wyjątkiem niepodlegającego w ogóle żadnym dodatkom podatku osobisto-dochodowego) t. j. do powszechnego podatku zarobkowego, podatku zarobkowego od przedsiębiorstw obowiązanych do publicznego składania rachunków, do podatku rentowego i podatku od płac, dalej do zaprowadzenia rozmaitej stopy procentowej dodatków w granicach jednego i tego samego rodzaju podatków bezpośrednich, potrzeba uchwały sejmowej za Najwyższem zezwoleniem.

Art. II.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

L. s. 661/900.

We Lwowie dnia 1. kwietnia 1900.

Aleg. 86

Sprawozdanie

Komisyi gminnej o sprawozdaniu Wydziału kraj. w przedmiocie petycyi gminnej m. Białej o nadanie jej ustawy wodociągowej.

Wysoki Sejmie!

W maju roku 1897 uzyskała gmina miasta Białej ustawę określającą sposób pokrycia kosztów kanalizacyi. Wystaraniem się o wyżej wzmiankowaną ustawę, uczyniła gmina bardzo wiele dla poprawienia stosunków sanitarnych miasta.

Zaprowadzeniem kanalizacyi zyskuje się poprawienie powietrza do oddechania, zyskuje się możność ograniczenia i nieustawicznego trwania chorób zakaźnych, zyskuje się pewność, że nadal szkodliwe zdrowiu przesącze do gruntu, na którem miasto stoi, dostawać się nie będą.

Brak kanalizacyi miast powoduje, że tam, gdzie przez szeregi lat a czasem i wieków, wszelkie przesącze organizmów w ziemię wsiękały, tam studnie zawierają pełno części niezdrowych i jak się w sprawozdaniu jeden z inspektorów sanitarnych wyraził: „w miastach kraju naszego mieszkańcy piją zamiast wody mniej lub więcej nasycony a zawsze rozłożony mocz ludzki“.

W obec tego koniecznością miast naszego kraju jest zaprowadzenie wodociągów.

Z pomiędzy miast, jednem z najniezdrowszych i nader dużą śmiertelność wykazujących jest miasto Biała.

Więc z zadowoleniem można powitać starania się miasta Białej o zaprowadzenie wodociągów.

Pod względem finansowym gmina pragnie, prócz możności nałożenia około 5% dodatku do podatku czynszowego i opłat gminnych, resztę brakującą na amortyzacyę pożyczki, w celu zaprowadzenia wodociągów zaciągnąć się mającej, pokryć dochodami z wyjednać się mającej ustawy, zaprowadzającej przymus wodny.

Projekt ustawy jest niemal identyczny z ustawą dla Krakowa uchwaloną.

Różni się od niej w dwóch punktach:

Pierwsza jest dadatnią zmianą na korzyść najbiedniejszej ludności, bo uwalnia od dodatku gminnego mieszkania niżej 100 koron czynszu płacące.

Druga zmiana nie robi różnicy między ceną wody tak do picia, jak na wszelkie potrzeby gospodarcze.

Ustawa taka obowiązuje dla znacznej większości miast monarchii a jest spowodowaną koniecznością znacznych rocznych opłat przez gminę na cel opisany.

Komisya wnosi:

Wysoki Sejm raczy przyjąć i uchwalić załączoną ·/. ustawę w brzmieniu przez Wydział krajowy proponowanem.

Przewodniczący: *Jaworski.*

Sprawozdawca: *Dr. Jabłoński.*

Ustawa

z dnia . . . . . . obowiązująca w gminie miasta Białej o obowiązku właścicieli połączenia swoich domów z miejskim wodociągiem, tudzież o zezwoleniu gminie na pobór podatku gminnego od czynszów najmu i opłat gminnych.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

§. 1.

Każdy właściciel położonego w obrębie gminy miasta Białej domu, niemającego studni, lub mającego studnię o wodzie niezdrowej, obowiązany jest po otwarciu miejskiego wodociągu w dotyczącej ulicy lub dotyczącym placu, połączyć dom swój z rzeczonym wodociągiem.

Właściciele domów, które powstaną dopiero po otwarciu powyższego wodociągu, muszą bezwarunkowo połączyć domy swe z miejskim wodociągiem, będą natomiast wolni od ewentualnego obowiązku urządzenia studni w myśl §. 60. ustawy budowniczej z dnia 28. kwietnia 1882 dz. u. kr. Nr. 77.

Połączenie domów z wodociągiem nastąpić ma podług przepisów regulaminu technicznego (§. 12.) i wykonane być może tylko przez osoby posiadające do tego uzdolnienie w myśl przepisów ustawy przemysłowej.

§. 2.

Właściciel domu ponosi koszta połączenia od granicy swej posiadłości i koszta wewnętrznego urządzenia. Koszta doprowadzenia wody do wspomnianej wyżej granicy ponosi gmina.

§. 3.

Połączenie domów z miejskim wodociągiem ma nastąpić najpóźniej w przeciągu dwóch lat po otwarciu wodociągu w odnośnej ulicy lub odnośnym placu.

Jeśli właściciel nie wykona tego połączenia w powyższym terminie, może gmina wykonać je na jego koszt i niebezpieczeństwo.

Domy, które powstaną dopiero po otwarciu wodociągu, mają być z nim połączone przed wydaniem konsensu na ich zamieszkanie lub użytkowanie.

§. 4.

Od obowiązku określonego w §. 1. ustęp pierwszy, może uwolnić Magistrat tych właścicieli domów, którzy w przeciągu sześciu miesięcy od wejścia w życie niniejszej ustawy wykażą się poświadczeniem zakładu upoważnionego przez władzę do badania środków spożywczych, że woda w ich studniach jest zdrową.

Uwolnienie to może jednak Magistrat odwołać, jeśli przy następnem badaniu wody okaże się, że stała się niezdrową.

Koszta ponownego badania wody ponosi gmina, jeśli woda uznaną zostanie za zdrową, zaś właściciel domu, jeśli woda uznaną zostanie za niezdrową.

§. 5.

W wypadkach na uwzględnienie zasługujących, a w szczególności, gdy koszta połączenia w stosunku do wartości domu będą za wysokie, może Rada miejska uwolnić od obowiązku w §. 1. określonego, jeśli dostateczne zaopatrzenie domu w zdrową wodę jest zapewnione, czy to z powodu bliskości studni publicznej, czy też w inny sposób.

Na żądanie właścicieli i po zbadaniu stosunków miejscowych, może Rada miejska również zezwolić na urządzenie kosztem właścicieli i dla zakładów przemysłowych lub kolonii robotniczych, położonych w obrębie gminy, stosownej liczby studzien wodociągowych, zamiast połączenia poszczególnych domów z wodociągiem miejskim.

§. 6.

Na pokrycie kosztów połączonych z zaprowadzeniem wodociągu miejskiego, jego utrzymaniem i administracyą, przysługuje gminie prawo, pobierania przez lat pięćdziesiąt, licząc od dnia oddania wodociągu na użytek publiczny, podatku gminnego aż do wysokości pięciu procentów (5%) zeznanego i przez władze sprawdzonego czynszu najmu lub wartości czynszowej budynków położonych w obrębie gminy.

Od tego podatku wolny jest czynsz nieprzenoszący 100 koron rocznie (§. 11).

§. 7.

Za używanie wody z wodociągu miejskiego może gmina pobierać opłaty według taryfy wydać się mającej (§. 12.).

§. 8.

W granicach zakreślonych §. 6. i po uwzględnieniu dochodu z opłat (§. 7.) ma Rada miejska corocznie ustanowić wysokość gminnego podatku od czynszów najmu.

§. 9.

Podatek gminny (§. 6.) i opłaty za używanie wody (§. 7.) ponosić mają lokatorowie, względnie używający wody.

Za podatek gminny odpowiadają gminie bezpośrednio właściciele realności, z prawem regresu do swych lokatorów. Opłaty zaś za używanie wody (§. 7.) ściągane będą wprost od pobierających wodę.

Sposób uiszczania tych należytości określi regulamin (§. 12).

§. 10.

Podatek gminny i opłaty (§. 9.) ściągane będą w obrębie gminy podług przepisów istniejących dla ściągania podatków rządowych.

§. 11.

Odpisanie rządowego podatku domowo-czynszowego dlatego, że mieszkanie stało próżne, pociąga za sobą uwolnienie od podatku gminnego (§ 6.).

§. 12.

Regulamin techniczny (§. 1.), taryfę opłat (§. 7.), sposób uiszczania podatku gminnego i opłat (§. 9.), i w ogóle rozporządzenia wykonawcze do niniejszej ustawy uchwali Rada miasta.

Uchwała ta wymaga jednak do swej ważności zatwierdzenia Wydziału krajowego w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem.

W taki sam sposób może nastąpić zmiana regulaminu taryfy lub w ogóle rozporządzenia wykonawczego.

§. 13.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

§. 14.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Ls. 665/1900.

We Lwowie, dnia 1. kwietnia 1900.

Alleg. 87

Sprawozdanie

Komisyi gminnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie prośby gminy m. Podgórza o wyjednanie ustawy o obowiązku właścicieli domów w Podgórzu wybudowania kanałów domowych, połączenia tych kanałów z kanałami miejskimi i o prawie gminy pobierania taksy za to połączenie.

Wysoki Sejmie!

Według obowiązującej ustawy gminnej dla miast 30 piecza o zdrowie mieszkańców należy do własnego zakresu gminy, a powinna być jedną z największych trosk zarządu gmin.

Zła kanalizacya miasta naraża zdrowie mieszkańców w stopniu nader doniosłym, staje się powodem nieustawania w gminie chorób zakaźnych, a skutkiem oddechania złem, mocno zanieczyszczonem powietrzem, sprowadza przedwczesne charłactwo na mieszkańców niby to zdrowych.

Dlatego powinno się starania o kanalizacyę gmin miejskich uważać za objaw dodatniej pracy tychże gmin i wszelkimi sposobami pomagać do urzeczywistnienia tegoż celu.

Kanalizacya przedstawia jednak znaczne koszta, które w Podgórzu będą mniejsze stosunkowo, bo już gmina wydała na ten cel 42.000 zł.

Według ustawy zasadniczej, gminy jest obowiązkiem obmyśleć środki pokrycia niezbędnych wydatków, a najsprawiedliwszy jest sposób proponowany niniejszą ustawą, gdzie właściciele domów obowiązani będą przyczynić się do kanalizacyi swych domów i swego miasta. Podatek ten dotknie pośrednio, wszystkich mieszkańców miasta, wszystkich, którzy będą korzystać z kanalizacyi. Projekt ustawy przedłożonej dla Podgórza, jest analogicznym z ustawą obowiązującą dla Białej, przechodził więc ten projekt już narady w dwóch Radach miejskich, w dwóch Radach powiatowych, dwa razy w Wydziale krajowym, a po razu w Komisyi i Sejmie.

Komisya gminna wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić w brzmieniu przez Wydział krajowy proponowanem ustawę ·/. o obowiązku właścicieli domów w mieście Podgórzu wybudowania kanałów domowych, połączenie tych kanałów z kanałami miejskimi publicznymi i prawach gminy miasta Podgórza pobierania taksy za połączenie.

Przewodniczący:
Jaworski.

Sprawozdawca:
Dr. Jabłoński,

Ustawa

z dnia . . . . o obowiązku właścicieli domów w mieście Podgórzu wybudowania kanałów domowych, połączenia tych kanałów z kanałami miejskimi publicznymi i prawach gminy miasta Podgórza pobierania taksy za połączenie.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

§. 1.

Każdy właściciel domu w obrębie gminy miasta Podgórza obowiązany jest na wezwanie Magistratu, odpływ ścieków i opadów atmosferycznych ze swej realności — połączyć za pomocą kanału domowego z istniejącym kanałem publicznym.

Właściciele domów o kilku frontach mogą być zobowiązani do wybudowania kilku kanałów i połączenia ich z kanałami publicznymi wzdłuż tych frontów.

Magistrat może również wydać takie wezwanie wówczas, jeśli kanały publiczne mają być dopiero wybudowane, a to w tym celu, aby kanał domowy mógł być zbudowany równocześnie z kanałem publicznym.

Odprowadzanie ścieków z wychodków dołów kloacznych, gnojowisk itd. do kanałów publicznych jest zabronione.

§. 2.

Koszta budowy kanału domowego aż do 10 metrów od zewnętrznej linii tej ściany domu, która stoi najbliżej kanału publicznego, ponosi właściciel domu, nadwyżkę zaś kosztów po nad 10 metrów ponosi gmina.

Gdyby jednak ze względu na stosunki miejscowe okazało się korzystniejszem, aby budowę kanału domowego poprowadzić przez obce grunta lub zabudowaną przestrzeń, właściciel tychże obowiązanym jest za odpowiedniem odszkodowaniem zezwolić na taką budowę kanału domowego na swoim gruncie.

Przy oznaczeniu odszkodowania zastosowane być mają przepisy ustawy z 14. marca 1875 Nr. 38. Dz. u. kraj.

Odszkodowanie i koszta wywłaszczenia na rzecz budowy kanału domowego (alinea 1) ponosi właściciel domu obowiązany do budowy kanału.

§. 3.

Rodzaj konstrukcyi i wielkość domowego kanału ustanowi Magistrat jako władza budownicza.

Jeśli właściciel domu lub budujący nie zastosuje się do wydanego w myśl §. 1. i 3. wezwania, wówczas przysługują Magistratowi środki z ustawy budowniczej z 28. kwietnia 1882 Nr. 77. dz. u. kr.

§. 4.

Gmina miasta Podgórza uprawnioną jest za bezpośrednie lub pośrednie połączenie kanałów (rur) domowych z kanałami publicznymi pobierać taksę na cele gminne.

§. 5.

Wysokość taksy ustanawia się na 20 h za każdy metr kwadratowy zabudowanej przestrzeni domów mieszkalnych, na 16 h za każdy metr kwadratowy zabudowanej przestrzeni budynków, przeznaczonych w całości lub w znaczniejszej części na warstaty albo fabryki, zaś na 12 h za każdy metr kwadratowy budynków, przeznaczonych w całości lub w znaczniejszej części na cele gospodarskie i na stajnie.

Jeśli dom o kilku frontach połączony ma być kilkoma kanałami, wówczas za każde połączenie płaci się tylko odpowiednią część taksy przypadającej od całego domu.

Zabudowaną przestrzeń oblicza się w ten sposób, że ilość metrów kwadratowych zabudowanej płaszczyzny mnoży się liczbą kondygacyi budynku, to jest parteru i piąter a to bez względu na to, czy z budynku wszystkie ścieki i opady atmosferyczne w całości lub tylko w części do kanału miejskiego spływają.

§. 6.

Piwnice i strychy należy liczyć przy wymiarze taksy tylko wówczas, jeśli przeznaczone są albo służą na mieszkania, warstaty albo do celów fabrycznych.

§. 7.

Do opłaty taksy obowiązany jest właściciel domu, względnie budujący dom, którego kanał (rura) bezpośrednio lub pośrednio ma być lub jest połączony z kanałem publicznym.

§. 8.

Obowiązkowi uiszczenia taksy w myśl §. 5. i 6. podlegają zaraz po wejściu w życie niniejszej ustawy budynki już istniejące, nowowybudowane, dobudowane lub przebudowane, jeżeli są już z kanałem publicznym połączone, budynki zaś z kanałem publicznym niepołączone, dopiero z chwilą, gdy to połączenie nastąpi.

Jeżeli przy budynkach podlegających już taksie, nastąpią przez przebudowanie, dobudowanie lub nową budowę zmiany,

pociągające za sobą wyższy wymiar taksy, potrącić należy przy wymiarze taksę poprzednio uiszczoną.

§. 9.

Od nowozbudowanych, dobudowanych lub przebudowanych budynków oblicza się taksę przy komisyi odbyć się mającej w myśl §. 66. ustawy budowniczej z 28. kwietnia 1882 Nr. 77. Dz. u. kr. a to na podstawie planów i znalezionego na miejscu stanu rzeczy, co uwidocznionem zostanie w odnośnym protokole.

Od istniejących zaś budowli oblicza taksę Magistrat na podstawie komisyjnego zbadania stanu rzeczy.

§. 10.

Termin płatności taksy zapada w 30 dni po prawomocności wymiaru.

§. 11.

Radzie miejskiej przysługuje prawo w wypadkach uwzględnienia godnych przyznać ułatwienia w zastosowaniu niniejszej ustawy.

§. 12.

W razie nieuiszczenia taksy w terminie, ściągnięcie jej nastąpi w drodze politycznej egzekucyi podług każdocześnie obowiązujących postanowień o ściąganiu należytości pieniężnych na cele gminne.

§. 13.

Przeciwko wydanym na podstawie niniejszej ustawy zarządzeniom i orzeczeniom karnym Magistratu przysługują środki prawne z ustawy z 13. marca 1889 Nr. 24. dz. u. kr.

§. 14.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

§. 15.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

L. s. 674/900.

We Lwowie dnia 30. marca 1900.

Aleg. 88

Sprawozdanie

Komisyi gospodarstwa krajowego o sprawozdaniu Wydziału krajowego z czynności odnoszących się do podniesienia hodowli bydła w r. 1899.

Wysoki Sejmie!

W wykonaniu uchwał powziętych przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 13 marca 1899 Wydział krajowy zakomunikował pismem z dnia 13. marca 1899 r. l. 18213 c. k. Rządowi projekt ustawy zmieniający niektóre paragrafy ustawy hodowlanej z dnia 20. lipca 1892 r. Nr. 51 Dz. u. kr. a zarazem rezolucyę wzywającą ck. Rząd, by organom swoim polecił czuwanie nad ścisłem przestrzeganiem ustawy, zwłaszcza przez udzielenie skutecznej pomocy komisyom licencyonującym, dotąd jednak nie nadeszła Najwyższa sankcya przedłożonego projektu ustawy i nawet nie powiadomiono Wydziału krajowego, z jakich powodów ustawa ta sankcyi nie otrzymała.

Komisye licencyonujące najbardziej powołane do współdziałania przy podniesieniu hodowli bydła uzupełnione w ubiegłem trzechleciu osobistościami, które mogły poświęcić więcej czasu pracy w komisyach licencyonujących, uległy w 1899 r. co do składu tylko bardzo nieznacznym zmianom. W zachodniej bowiem części kraju należącej do okręgu towarzystwa rolniczego w Krakowie weszło tylko 10 nowych osobistości w skład komisyi licencyonujących a 26 w wschodniej części kraju przydzielonej ck. towarzystwu gospodarskiemu we Lwowie.

Wyniki prac tych komisyi są więcej zadawalniające niż w poprzednich latach, gdyż nieznaczna tylko liczba powiatów nie przeprowadziła licencyonowania a niewiele jest okręgów, z których nie doniesiono o czynnościach komisyi licencyonujących. Że licencyonowanie odbyło się w ubiegłym roku w szerszej mierze, dowodzi i okoliczność, że fundusze przeznaczone na opędzenie kosztów komisyi licencyonujących zostały prawie zupełnie wyczerpane tak, iż z końcem listopada r. z. pozostało zaledwie 467 zł. i w roku bieżącym nie uniknie się przekroczenia dotąd preliminowanej kwoty składającej się z subwencyi krajowej i rządowej w łącznej sumie 8000 zł. Gdy jednak rzeczywiste przekroczenie dotąd nie nastąpiło i kwota ta wystarczała Wydziałowi kraj. a zgodnie z tymże i komisya gospodarstwa krajowego nie wstawia do preliminarza na rok bież. wyższej kwoty na pokrycie kosztów komisyi licencyonujących. Jakkolwiek w roku ubiegłym licencyonowanie przeprowadzono z większą gorliwością, z małym tylko wyjątkiem nie doprowadzono do ilości buhajów licencyonowanych, jaką przepisuje ustawa dla każdej gminy w stosunku do znaj-

dujących się w gminie krów i jałowic, którą to ilość w myśl §. 8. ustawy komisya licencyonująca oznacza.

Komisya gospodarstwa krajowego wyraża przekonane, że gdyby przewodniczący komisyi licencyonujących po odbytem licencyonowaniu podawały do wiadomości wydziałów powiatowych wykaz gmin, w których pomimo odpowiednich warunków hodowlanych liczba buhajów nie odpowiada wymogom, celem zniewolenia tychże do zarządzenia temu brakowi, ustawa nierównie skuteczniej do podniesienia hodowli bydła przyczynić by się mogła i mniema, że Wydział krajowy powinien pod tym względem wydać instrukcyę dla przewodniczących komisyi licencyonujących.

W zeszłorocznem sprawozdaniu Wydział krajowy zaznaczył tenże, że odniósł się do ck. rządu z prośbą o zapewnienie na szereg lat wydatniejszych zasiłków z funduszów państwowych obydwom krajowym towarzystwom rolniczym na próbne szczepienie bydła tuberkuliną. Odezwą z 30. września 1899 l. 87.328 zawiadomiło ck. Namiestnictwo Wydział krajowy, że ck. Ministerstwo rolnictwa reskryptem z dnia 22. sierpnia l. 3213 objawiło gotowość udzielenia subwencyi kilku tysięcy zł. na szczepienie tuberkuliną w oborach zarodowych pełnej i pół krwi znajdujących się pod kontrolą Towarzystw gospodarczych, pod warunkiem jednak finansowego przyczynienia się ze strony kraju, a co do wysokości tej subwencyi, warunków jej wypłacenia i ewentualnego przyrzeczenia zasiłku państwowego na późniejsze lata, czyni ck. Ministerstwo rolnictwa swą dyecyzyę zawisłą od dopełnienia całego szeregu żądań mających na celu zapewnienie wolnego od gruźlicy materyału rozpłodowego.

W myśl zeszłorocznego przyrzeczenia Wydziału krajowego przychodził z pomocą akcyi szczepienia tuberkuliną w ten sposób, że na prośbę c. k. towarzystwa gospodarskiego wydelegował p. Sochaniewicza krajowego nauczyciela weterynaryi do 8-miu obór zarodowych, w których przeprowadził szczepienie i w przedłożonem sprawozdaniu szczegółowo opisał sposób szczepienia i wyniki tegoż w każdej z tych 8-miu obór — z którego się okazuje: że prócz dwóch obór, gdzie stan zdrowotny jest pomyślniejszy, uznano 27·8% z całej ilości badanych sztuk jako chorych i podejrzanych. — Wynik ten jaskrawo dowodzi, że należy akcyę w tym kierunku rozpocząć na szerszą skalę — chcąc uniknąć udaremnienia wszelkich środków dążących do podniesienia hodowli, na które kraj przez szereg lat tak znaczne fundusze poświęca — a jakkolwiek Wydział kraj. uważa dotychczasowe przyczynienie się do tępienia gruźlicy za tak wydatną pomoc, że nie proponuje wstawienia do budżetu krajowego na rok 1900 kwoty na cel powyższy i tem samem uniemożliwia uzyskanie zasiłku państwowego — komisya gospodarstwa krajowego zaznaczyć musi — że choć w roku bież. ze względu na finansowe położenie kraju wszelka oszczędność jest usprawiedliwioną — w najbliższej przyszłości po uzyskaniu nowych źródeł dochodu wydatna pomoc tak państwa jak i kraju celem skutecznego tępienia gruźlicy u bydła i zapobieżenia dalszego jej szerzenia stanie się nieodzownie potrzebną a zarazem wyraża przekonanie, że dotychczasowa działalność w tym kierunku tylko jako krok pierwszy uważaną być może i należałoby w przyszłości zarządzić ścisłe próby co do wartości zaleconych środków zmierzających do wyrugowania gruźlicy z poszczególnych obór — niemniej też przeprowadzić bliższe badania zarządzeń hodowlanych i zdrowotnych zalecanych przez c. k. Ministerstwo dążących do zapewnienia osiągnięcia zamierzonego celu. W myśl powyższych uwag komisya gospodarstwa krajowego pozwala sobie przedłożyć Wysokiemu Sejmowi odnośną rezolucyę umieszczoną przy końcu niniejszego sprawozdania.

Jak corocznie i w ubiegłym roku Wydział krajowy wyasygnował obydwom komitetom Towarzystw rolniczych po 2000 zł. na opędzenie kosztów utrzymania instruktora hodowli i taki sam wydatek wstawia w rub. XV. preliminarza na rok 1900, przekonawszy się z przedłożonych kwartalnie sprawozdań o ich dodatniej działalności.

Z przedłożonego przez Bank krajowy bilansu z 31. grudnia 1899. stałego funduszu hodowlanego, przeznaczonego na pożyczki bezprocentowe dla gmin, które zaopatrzyć się chcą w rozpłodniki, pozostającego w administracyi banku, okazuje się, że fundusz ten wynosił 57.458. zł, 11 ct. z których 53.990 zł. jako lokacya gotówki w Banku krajowym i tylko 3468 zł. 11 ct. jako kapitał na pożyczkach u gmin.

Z funduszu tego w ubiegłym roku gminy korzystały jeszcze mniej, niż w latach poprzednich — wydano bowiem promes tylko do wysokości 1492 zł. 50 ct., z których zrealizowano 992 zł. 50 ct. i zaledwie w czterech powiatach gminy ubiegały się o pożyczki w tak znacznej mierze ułatwiające nabycie rozpłodników.

Prócz tego podjął powiat zbaraski teraz pożyczkę w wysokości 2500 zł. celem zakupna buhajów i rozmieszczenia po gminach.

Komisya gospodarstwa krajowego i tutaj zaznaczyć musi, że tylko ściślejsze wykonannie postanowień ustawy o zniewolenie gmin do zaopatrzenia się w potrzebną liczbę buhajów do większego zużycia funduszu hodowlanego przyczynić się mogą.

Stosownie do upoważnienia Wydziału kraj. przez Wysoki Sejm do rozporządzenia odsetkami stałego fuduszu hodowlanego na cele podniesienia hodowli bydła w kraju, wydał tenże na prośby obu centralnych Komitetów towarzystw gospodarskich c. k. Towarzystwu gospodarskiemu we Lwowie 2000 zł. zaś 1000 zł. Towarzystwu rolniczemu w Krakowie, rezerwując resztę z narosłych odsetek tego funduszu do własnej dyspozycyi. — Fundusze oddane do dyspozycyi towarzystwom gospodarskim użyte być mogą na udzielenie subwencyi dla pokrycia kosztów utrzymania licencyonowanych buhajów lub też na zakupno takichże buhajów.

Zarezerwowanej przez Wydział kraj. kwoty udzielił tenże komitetowi towarzystwa rolniczego w Krakowie subwencyę w wysokości 250 zł. na premiowanie bydła włościańskiego w powiecie nowotarskim a to ze względu na okoliczność, że c. k. Ministerstwo rolnictwa oznajmiło Wydziałowi krajowemu, iż prośbie towarzystwa rolniczego o udzielenie subwencyi na lata 1899, 1900 i 1901 w rocznej kwocie 250 zł. na premiowanie bydła czerwonego polskiego w powiecie Nowotarskim tylko pod tym warunkiem uczyni zadość, jeżeli także Wydział krajowy przyczyni się takim samym zasiłkiem na wyżwspomniane lata. Wydatek ten uznaje komisya gospodarstwa krajowego za usprawiedliwiony wobec znacznych kosztów, którymi przy pomocy państwa i kraju choć po części usunięto skutki zarazy płucnej, która przed kilku laty zniszczyła zupełnie hodowlę bydła w okolicy Nowotarskiej i gdzie akcya pomocnicza jest zawsze jeszcze pożądaną.

Z przedłożonych przez Wydział krajowy w streszczeniu sprawozdań krajowych towarzystw gospodarskich odnoszących się do podniesienia hodowlí bydła w 1898 r. podnieść należy, że w obrębie działalności c. k. towarzystwa gosp. we Lwowie umniejszyła się liczba obór zarodowych pełnej krwi, odpadły bowiem 2 obory Majdańskie i 1 Simenthalska a natomiast przybyła tylko jedna Simenthalska w Busku u J. E. hr. Kaz. Badeniego, tak że liczba obór pełnej krwi z końcem roku 1898 wynosi 17, jednak skutkiem rozmnożenia żeńskiego materyału rozpłodowego w istniejących oborach ogólna liczba tegoż nie uległa zmniejszeniu. Ilość obór zarodowych półkrwi została niezmienioną, zwinięto wprawdzie 3 lecz natomiast założono 3 nowe rasy Simenthal, między któremi jedna gmina w Tomaszowcach w powiecie Kałuskim, gdzie warunki hodowlane są bardzo korzystne. W ogóle w wschodniej części kraju jest dotąd 8 obór gminnych, które wszystkie pomyślnie się rozwijają.

Towarzystwo rolnicze krakowskie jak w poprzednich latach tak i 1898 r. skierowało swą działalność pod względem hodowli bydła głównie ku rozpowszechnieniu czerwonego bydła polskiego, tak że obok jednej obory pełnej krwi rasy wschodnio-fryzyjskiej i dwóch obór Oldenbergskich w zachodniej części kraju znajduje się 18 obór zarodowych rasy czerwonej polskiej. Cielęciarnie założone celem dostarczania materjału rozpłodowego bydła czerwonego dla obór większych i włościańskich rozwijają się odpowiednio i przedstawiają materyał lepszy niż w latach poprzednich. Wystaw przeglądowych bydła włościańskiego urządzono w obrębie działalności towwarzystwa rolniczego w Krakowie w 43 miejscowościach o 8 więcej niż w roku poprzednim a o ile środek ten działa zachęcająco na hodowców małej własności dowodzi okoliczność, że ilość przedstawionego do premiowania bydła w jednej miejscowości dochodziła do 450 sztuk i najkorzystniej przedstawia się okolica Nowego Targu, gdzie znaczna ilość dobrze utrzymywanych sztuk doprowadzonych przy pewnym stopniu jednolitości typu dowodzi, że subwencye udzielane z funduszów państwowych i krajowych celem podniesienia hodowli w tej części kraju były wskazane i nie bezskuteczne.

W myśl powyższego sprawozdania Komisya gospodarstwa krajowego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności odnoszących się do podniesienia hodowli bydła.
2. Sejm poleca Wydziałowi kraj., ażeby prowadził dalsze rokowania z c. k. rządem

celem wyjednania wydatnego zasiłku z funduszów państwowych na próbne szczepienie bydła tuberkuliną.

3. Sejm otwiera Wydziałowi krajowemu kredyt na rok 1900 do wysokości 8000 koron na pokrycie kosztów komisyi licencyonujących w myśl §. 4 ustawy z dnia 20. lipca 1892 i wstawia tę kwotę do rub. XV. budżetu krajowego na rok 1900.

4. Sejm wstawia do rub. XV następujący wydatek:

Na utrzymanie dwóch instruktorów hodowli bydła, mianowicie jednego dla c. k. gal. towarzystwa gospodarskiego, drugiego dla c. k. towarzystwa rolniczego krakowskiego 8000 koron.

Zastępca przewodniczącego:
Stadnicki.

Sprawozdawca:
Schnell,

LW. 21.922/900.

We Lwowie dnia 3. kwietnia 1900.

Aleg. 89

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie uzupełniającego wyboru jednego członka Wydziału galicyjskiej Kasy oszczędności.

Wysoki Sejmie!

Z powodu rezygnacyi Dr. Leonarda Piętaka, wybranego uchwałą Wysokiego Sejmu z 25. marca 1899 członkiem Wydziału galicyjskiej Kasy oszczędności we Lwowie na lat trzy — z godności członka tegoż Wydziału, Wydział krajowy w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z 26-go marca r. b. i na podstawie §. 49. statutu Kasy, przedstawia Wysokiemu Sejmowi do wyboru w miejsce Dra Leonarda Piętaka i na czas do końca bieżącego trzechlecia Dra Władysława Abrahama na członka Wydziału galic. Kasy oszczędności.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
St. Badeni w. r.

Sprawozdawca:
Dr. Józef Wereszczyński w. r.
Członek Wydziału krajowego.

Aleg. 90

Sprawozdanie

komisyi budżetowej o zamknięciu rachunków funduszów samoistnych (niedotowanych) budżetem nie objętych, — za lata 1897 i 1898.

Wysoki Sejmie!

Funduszów tych (łącznie z depozytami) w roku 1896 było 66, w roku 1897 było ich razem 68, a więc wobec roku poprzedniego przybyło 2; liczba ta w r. 1898 się nie zmieniła.

W roku 1898 przybyły fundusze następujące:
1. Fundacya ks. Jana Szaflarskiego i Franciszki Ksawery Czajkowskiej dla Czarnego Dunajca.
2. Fundacya ks. Jana Szaflarskiego i Franciszki Ksawery Czajkowskiej dla Dębicy.
3. Fudacya śp. Róży z Rosnowskich hr. Lanckorońskiej, — ubyło natomiast: fundusz Abrahama Oranża dla ubogich izraelitów w Krakowcu

Skutkiem tego liczba fundacyj wzrosła w roku 1897 (w obec 1896) o dwie, jak to już wyżej wspomniano.

W roku 1898 ubył „fundusz zapomogi z roku 1868“, przybyła natomiast „fundacya Konstantego i Michaliny z Ruckich Pietruskich“. Liczbowy stan przeto wobec roku poprzedniego, niezmieniony, jak to już zaznaczono powyżej.

W dziale drugim, t. j. w dziale stypendyjnym, przybyło w roku 1897 fundacyj nowych 7:

1. Czajkowscy;
2. Kruszyński Leon Jan Kanty;
3. Marynowski Ignacy;
4. Michalewicze;
5. Ks. Michna Wojciech;
6. Ks. Szaflarski Józef i Czajkowska Franciszka Ksawera;
7. Sołowijowie Jan i Wanda.

W roku 1888 przybyło ich 5:

1. Andrzejowska Zofia;
2. Sutorski Antoni;
3. Szczepanowski Karol;
4. Bertoli Dyonizy;
5. Rieger Władysław.

Ilość przeto fundacyj stypendyjnych wynosiła:
z końcem roku 1897 . . . 204;
" " 1898 . . . 209.

Z zamknięcia rachunków wszystkich tych funduszów następujące wypadaj wyniki:

I. *Fundusz pomnika Kościuszki.*

Poszczególnienie	1896 zł.	1896 ct.	1897 zł.	1897 ct.	1898 zł.	1898 ct
Majątek *zarodowy* wynosi z końcem roku	15.616	52½	15.812	52½	15.812	52½
Przybyło przeto w roku . .	—	—	196	—	—	—
Łączny dochód z majątku *obrotowego* w roku	—	—	1.244	15	1.265	20
Z tego wydatki:						
Gotówka komitetowi zarządzającemu w Krakowie	—	—	632	58	653	33
Rozmaite wydatki (porto) . . .	—	—	—	—	—	30
Zapas w efektach z końcem .	—	—	611	57	611	57

Uwaga: Majątkiem tej fundacyi zarządza samoistnie komitet w Krakowie, który składa Wydz. kraj. coroczne sprawozdanie ze swych czynności.

II. *Fundusze stypendyjne.*

Przybyłe w r. 1897 fundusze w liczbie 7 reprezentują razem kwotę 92.774 zł. 19½ ct
Pięć fundacyi nowych z roku 1898 przedstawia łącznie . . . 32.423 „ 07 „
W obu przeto latach razem przybyło 12 fundacyj w łącznej wysokości 125.197 zł. 26½ ct.

Majątek zarodowy.

Poszczególnienie	1896 zł.	1896 ct.	1897 zł.	1897 ct.	1898 zł.	1898 ct.
Czysty stan czynny tego majątku wynosi z końcem roku . . .	4,183.378	98½	4,274.898	77½	4,272.481	55⅛
Przybyło przeto w roku . . .	—	—	91.519	79	—	—
Ubyło natomiast w roku . . .	—	—	—	—	2.417	22

Przyrost w r. 1897 spowodowany głównie przybyciem nowych fundacyj i fruktyfikowaniem zapasów gotówki majątku obrotowego na rzecz zarodowego; ubytek zaś w roku 1898 powstał głównie wskutek spieniężenia papierów wartościowych na cele fundacyjne.

W obu przeto latach przybyło majątku tego razem . . 89.102 zł. 57 ct.

Uwaga: Z fundacyi Dra Jana Towarnickiego sprzedano papierów wartościowych imiennej wartości (w r. 1897) 35 000 zł., a w r. 1898 28.510 zł. 43 ct. Kwot tychu żyto na budowę seminaryum nauczycielskiego w Rzeszowie tudzież budowy tamże internatu. Podobnie sprzedane w r. 1897 papiery wartościowe im. wartości 10.950 zł. z fundacyi Ant. Dydyńskiego na budowę domu fundacyjnego w Strzyżowie, zaś w r. 1898 całym majątkiem zakładowym fundacyi śp. Ign. Marynowskiego składającym się z papierów wartość. imiennej wart. 57.439 zł. 53 ct. pokryto część ceny kupna dóbr Kłodzieńko. Ubytek tych efektów zastąpi wartość obu wybudowanych gmachów i nabytek dóbr.

Majątek obrotowy.

Poszczególnienie	1896		1897		1898	
	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
Czysty stan czynny wynosi z końcem roku	38.352	50½	56.854	63	71.796	15½
Przybyło przeto w roku	—	—	18.502	12½	14 941	52½

a to głównie wskutek nowych fundacyj stypendyjnych.

Pozostałą z końcem każdego roku gotówkę sfruktyfikowano w roku następnym na rzecz majątku zarodowego przez zakupno papierów wartościowych.

III. *Administracya dóbr Winniki.*

Poszczególnienie	1896		1897		1898	
	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
Dochód z dóbr w roku	—	—	14.071	24	14.166	53
Wydatki razem „	—	—	7.919	22	7.639	86½
Nadwyżki dochodów w kwotach . .	—	—	6.152	02	6.526	66½
przeniesiono do fundacyi stypendyjnej Głowińskiego.						
Czysty stan czynny z końcem . . .	21.055	30½	14.311	35½	14.014	35½
przeto ubytek	—	—	6.743	95	297	—

Znaczny ubytek w roku 1897 tłómaczy Wydział krajowy tem, że zaległość b. propinatora Tanda, wynosząca z końcem roku 1886 kwotę 21.076 zł. 52½ ct. — po odpisaniu przez Wydział krajowy znacznych kwot z odsetek zwłoki i kosztów sądowych — zmniejszyła się z końcem 1897 do kwoty 13.987 zł. 35½ ct. Do tego przybywa zaległość Lejzora Immerdauera w kwocie 324 zł. (pokryta kaucyą). Obie te zaległości razem stanowią wykazaną wyżej kwotę 14311 zł. 35½ ct.

O ubytku 297 zł. w r. 1898 zaznacza Wydział krajowy tyle tylko, że złożyły się nań: zmniejszenie należytości czynnych o . . 282 zł.
okazanie się należytości biernej o . 15 „
razem . . 297 zł.

O ściągnięcie kwoty 13.987 zł. 35½ ct od Tanda toczy się proces cywilno-sądowy.

IV. *Fundusz galicyjski inwalidów wojskowych.*

Poszczególnienie	1896		1897		1898	
	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
Stan majątku zarodowego z końc. roku	36.317	55½	37.119	37½	37.136	75½
z tego przyrost	—	—	801	82	17	38
Majątek obrotowy w roku . . .	—	—	1.574	80	1.548	62
Z tego wydano:						
Tytułem dożywocia 58 inwalidom .	—	—	1.465	—	—	—
„ „ 59 „ .	—	—	—	—	1.390	—
Gotówkę do majątku zarodowego .	—	—	96	02	13	78
Zapas w gotówce z końcem roku .	—	—	13	78	144	84
Razem . .	—	—	1.574	80	1.548	62

W roku 1898 sfruktyfikowano na rzecz majątku zarodowego kwotę 13 zł. 78 ct. z roku 1897; z gotówki 144 zł. 62 ct. z roku 1898 zarezerwowano kwotę 56 zł. na ewent. wypłatę w r. 1899 dwóch niepodjętych poprzód dożywoci, resztę zaś 94 zł. 84 ct. sfruktyfikowano w r 1899 na rzecz majątku zarodowego.

V: *Fundusz niżankowicki inwalidów wojskowych.*

Przedmiot	1896		1897		1898	
	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
Stan majątku zarodowego z końcem r.	2.981	62½	2.989	62½	3.018	71½
Przeto przyrost	—	—	8	—	29	09
Majątek obrotowy w roku . .	—	—	124	—	146	26
Z tego wydano:						
tytułem dożywocia 3 inwalidom . .	—	—	108	—	108	—
do majątku zarodowego . . .	—	—	8	—	27	44
zapas w gotówce z końcem roku .	—	—	8		10	82
Razem .	—	—	124	—	146	26

Zapasy w gotówce 8 zł. i 10 zł. 82 ct. sfruktyfikowano, każdy z początkiem roku następnego na rzecz majątku zarodowego.

VI. *Fundacya posagowa Jana i Filipiny Komarnickich.*

Przedmiot	1896		1897		1898	
	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct
Stan majątku zarodowego z końcem r.	1.765	67½	1.793	17½	1.812	97½
Przeto przyrost	—	—	27	50	19	80
Majątek obrotowy w roku . .	—	—	95	50	89	24
Wydano:						
na wyposażenie dziewczyny z Magierowa	—	—	50	—	50	—
gotówką do majątku zarodowego .	—	—	27	50	18	—
zapas w gotówce z końcem roku .	—	—	18	—	21	24
Razem .	—	—	95	50	89	24

Pozostałe z końcem roku zapasy sfruktyfikowano w roku następnym na rzecz majątku zarodowego.

VII. *Zakład narodowy imienia Ossolińskich.*

Przedmiot	1897					1898				
	gotówka		efekty			gotówka		efekty		
	zł.	ct.	zł.	ct.	frank	zł.	ct.	zł,	ct.	frank.
Zapas z początkiem roku	390	45	273.674	29	300	346	35	279.598	46	300
Dochód w ciągu roku .	37.489	85½	93 454	67	—	185.540	30	231.802	75	—
Razem .	37.880	30½	367 128	96	300	185.886	65	511.401	21	300
Wydano w ciągu r. 1897	37.533	95½	87.530	50	—	—	—	—	—	—
" " " 1898	—	—	—	—	—	185.739	98	35.810	—	—
Zapas z końcem roku .	346	35	279.598	46	300	146	67	475.591	21	300

Nadto pozostała w wykazie kaucya 4.000 zł. jako należytość bierna.

Funduszem tym zarządza kuratorya, która składa Wydziałowi kraj. corocznie rachunek.

VIII. *Fundusz zapomogi byłego obwodu tarnowskiego.*

Przedmiot	1896		1897		1898	
	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
Majątek *obrotowy* z końcem roku .	7.064	31	7.339	67	7.593	00½
Przeto przyrost	—	—	275	36	253	33½
Dochody wynosiły:						
tytułem zwrotu od zapomeżonych .		—	920	10	1.272	97½
„ odsetek z książeczki Banku kr.	—	—	.170	59	156	76
„ kupionych efektów . . .	—	—	690	69	2.620	27
Razem . .	—	—	1.781	38	4.050	00½
Zapas z początkiem roku w efektach	—	—	4.648	18	5.338	87
Razem .	— —	—	6.429	56	9.388	87½
Wydano:						
na pożyczki gminom	—	—	400	—	4.050	—
na zakupno efektów	—	—	690	69	2.620	27
zapas z końcem roku { w gotówce .	—	—	—	—	—	00½
zapas z końcem roku { w efektach .	—	—	5.338	87	2.718	60
Razem .	—	—	6.429	56	9.388	87½

XI. *Fundusz zapomogi z roku 1868.*

Przedmiot	1896		1897	
	zł.	ct.	zł.	ct.
Zalega z końcem roku	63	19	—	—
Dochody.				
Zwrot od zapomożonych	—	—	63	19
Wydatki.				
Funduszowi krajowemu zwrócono	—	—	63	19
zapas z końcem roku . .	—	—	—	—

Uwaga. Fundusz ten z końcem roku 1897 przestaje istnieć, bo niema znpasu kasowego, a wszystkie należytości czynne i bierne są wyrównane.

X. (IX).*) *Fundusz budowy domu podrzutków we Lwowie.*

Przedmiot	1896 zł.	1896 ct.	1897 zł.	1897 ct.	1898 zł.	1898 ct.
Majątek *zarodowy* z końcem roku .	12 711	60	12.676	94	12.685	31
zmniejszenie	—	—	34	66	—	—
Przeto przyrost	—	—	—	—	8	37

Główną pozycyę majątku tego stanowi realność wartości 12.469 zł. 50 ct.

XI. (X). *Fundacya śp. Pelagii Russanowskiej dla inwalidów polskich.*

Przedmiot	1986 zł.	1986 ct.	1897 zł.	1897 ct.	1988 zł.	1988 ct.
Majątek *zarodowy* z końcem roku .	63.619	00½	63.619	00½	63.612	00½
Przeto ubytek	—	—	—	—	7	—
Majątek *obrotowy* w roku . . .	—	—	3.312	72	3.281	79
Wydano:						
na dożywocie inwalidów polskich .	—	—	3.000	—	3.000	—
rozmaite	—	—	19	71	17	48
zwrot zaliczek funduszowi kraj. . .	—	—	153	22	139	79
zapas gotówką z końcem roku . .	—	—	139	79	124	52
Razem . .	—	—	3.312	72	3.281	79

Uwaga. W roku 1897 dożywotników było 13, w r. 1898 było ich 10.

Ubytek majątku zarodowego z roku 1898 tłómaczy się zakupieniem 5% obligacyi komunalnej banku krajowego po kursie wyższym od nominalnej wartości w miejsce wylosowanej, za którą otrzymano tylko wartość nominalną.

XII. (XI). *Fundusz szkół ludowych z roku 1872.*

Przedmiot	1896 zł.	1896 ct.	1897 zł.	1897 ct.	1898 zł.	1898 ct.
Majątek *zarodowy* z końcem roku .	101.850	55½	101.961	95½	101.980	45½
Przeto przyrost	—	—	111	40	118	50
Majątek *obrotowy* w roku . . .	—	-	5.334	62	4.343	71
Wydano:						
zasiłki gminom na cele szkolne . .	—	—	4.810	—	3.570	—
gotówkami od majątku zarodowego .	—	—	107	95	—	—
rozmaite	—	—	100	—	—	—
zapas gotówką z końcem r. . .	—	—	316	67	773	71
Razem . .	—	—	5.334	62	4.343	71

*) Ponieważ w roku 1898 już fundusz z roku 1868 nie istnieje, toż fundusz budowy domu podrzutków we Lwowie nosi liczbę X (w roku 1897) a IX w roku. 1898. Podobnie ma się rzecz i z następnymi funduszami. Z dwóch zatem liczb pierwsza odnosić się będzie do roku 1897, druga (w nawiasie) do roku 1798.

XIII. (XII.) *Fundacya Winc. Łodzia Ponińskiego dla czeladników rzemieślniczych.*

Przedmiot	1896		1897		1898	
	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
Majątek *zarodowy* z końcem roku .	60.443	51	60.445	31	60.628	91
Przybyło przeto	—	—	1	80	183	60
Majątek *obrotowy* w roku	—	—	6.314	77½	6.821	45½
Wydano:						
na premie dla czeladników . .	—	—	1.709	70	2.009	70
koszta losowania i inseracyjne . .	—	—	117	71	120	10
na zakupno efektów czysto . .	—	—	2.376	90	2.076	90
zapas gotówką i w efektach z końcem r.	—	—	2.110	46⅓	2.614	75½
Razem . .	—	—	6.314	77½	6.821	45½

W zapasach z końcem roku mieszczą się gotówka 1318 złr. 16½ ct. (w r. 1897) i 1330 złr. 15½ ct. (w r. 1898). Gotówki te (po opuszczeniu ½ ct.) ulokowane z po czątkiem roku 1898, względnie 1899 na książeczki banku krajowego. Gotówki te reprezentują czysty dochód z odsetek od efektów majątku zarodowego za drugie półrocze 1897 względnie 1898 i stanowić będą wraz z takimże dochodem za pierwsze półr. 1898, względnie 1899, sumy przeznaczone na cele losowania w r. 1898, względnie 1899.

Reszty zaś owych zapasów końcowych w efektach (792 złr. 30 ct. w r 1897 i 1284 złr. 60 ct. w r. 1898) stanowią premie czeladników (jednego w r. 1897 a trzech w r. 1898), które przechowuje się w kasie krajowej do czasu (najdłużej 5 lat), w którym czeladnicy ci uczynią zadość wymaganiom §. 12 zmienionego w roku 18J7 statutu fundacyjnego.

XIV. (XIII). *Fundacya Franciszka Kochmana dla literatów polskich.*

Przedmiot	1896		1897		1898	
	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
Majątek *zarodowy* r końcem roku .	27.622	03	27.902	61	28.185	69
Przeto przyrost	—	—	280	58	283	08
Majątek *obrotowy* w roku . . .	—	—	3.854	29½	4.522	22½
Wydano:						
premie dla literatów	—	—	—	—	1.500	—
gotówką do majątku *zarodowego* .	—	—	275	13	278	30
„ na zakupno efektów . . .	—	—	275	81	113	77
rozmaite	—	—	1	—	1	20
Zapas z końcem roku gotówki i w efektach	—	—	3.302	35½	2.628	95½
Razem . .	—	—	3.854	29½	4.522	22½

Według aktu fundacyjnego ¼ czystych dochodów majątku obrotowego przypada corocznie na pomnożenie zarodowego, reszta zaś ¾ na premie dla literatów polskich. Kwotę równającą się ¾ częściom czystego dochodu lokuje się corocznie chwilowo na książeczki wkładkowe banku krajowego, zanim użyte będą na premie, których najbliższe rozdanie nastąpi w r. 1900.

XV (XIV). *Fundacya posagowa Franciszka Kochmana dla dziewcząt służących.*

Przedmiot	1896		1897		1898	
	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
Majątek *zarodowy* z końcem roku .	16.916	79	17.608	31	18.326	30
przeto przyrost	—	—	691	52	717	99

Fundacya dotąd nie weszła w życie. Dopóki to nie nastąpi, fruktyfikuje się dochody na rzecz majątku zarodowego.

Fundacya wejdzie w życie dopiero wtedy, gdy z jej dochodów będzie można po potrąceniu 10% na pomnożenie majątku zakładowego — wypłacać corocznie trzy posagi w kwotach 500, 400 i 300 złr. (zatem łącznie 1200 złr.) Obecnie dochody te wynoszą 688 złr. (w r. 1897) i 716 złr. (w r. 1898).

XVI (XV). *Fundacya Maryi de Prez Jędrzejowiczowej dla 4 wiekowych kobiet.*

Przedmiot	1896		1897		1898	
	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
Majątek *zarodowy* z końcem roku .	8.041	25½	8.041	25½	8.045	25½
przeto przyrost	—	—	—	-	4	00
Majątek *obrotowy* w roku . . .	—	—	340	78	322	62
Wydano:						
na dożywocie 4 wiekowych kobiet .	—	—	336	78	316	—
gotówką do majątku zarodowego .	—	—	—	—	4	00
zapas gotówką z końcem roku . .	—	—	44	—	2	62
Razem . .	—	—	340	78	322	62

Zapasy w gotówce 4 złr. (1897) i 2 złr. 62 ct. (1898) sfruktyfikowano na rzecz majątku zarodowego.

XVII (XVI). *Fundacya pomnika Agenora Hr. Gołuchowskiego.*

Przedmiot	1896		1897		1898	
	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
Majątek *zarodowy* wynosił z końcem r.	48.829	22	50.910	08	53.044	51
Przybyło zatem w roku .			2.080	86	2.134	43

Przyrost ten wlicza się do majątku zarodowego.

XVIII (XVII.) *Fundacya Sandecka „Dom roboczy".*

Przedmiot	1896 zł.	1896 ct.	1897 zł.	1897 ct.	1898 zł.	1898 ct.
Majątek *zarodowy* z końcem roku .	31.344	06½	32.675	57½	34.042	74½
Przybyło zatem w roku .	—	—	1.331	51	1.367	17

Dopóki fundacya nie będzie mogła wejść w życie, wszystkie dochody majątku zakładowego fruktyfikują się na rzecz jego. Fundacya wejdzie w życie z chwilą, w której majątek zakładowy wystarczy na wybudowanie zakładu przymusowej pracy.

XIX. (XVIII.) *Fundacya Teresy z hr. Stadnickich hr. Weisenwolfowej dla obłąkanych uzdrowieńców.*

Przedmiot	1896 zł.	1896 ct.	1897 zł.	1897 ct.	1898 zł.	1898 ct.
Majątek *zarodowy* z końcem roku .	2.205	92	2.248	69	2.292	77
przeto przyrost	—	—	42	77	44	08
Majątek *obrotowy* w roku . . .	—	—	183	18	183	04
Wydano:						
Wsparcie dla uzdrowieńcow . . .	—	—	47	25	47	25
gotówką do majątku zarodowego . .	—	—	40	47	44	08
na zakupno efektów	—	—	3	86	—	19
zapas z końcem roku	—	—	91	33	91	52
rozmaite	—	—	—	27	—	—
Razem . .		—	183	18	183	04

Część zapasów z końcem roku pozostawia się w majątku obrotowym na wsparcia dla uzdrowieńców, część zaś fruktyfikuje się na rzecz majątku zarodowego.

XX (XIX.) *Fundacya śp. hr. Wodzickiego dla zubożałych włościan.*

Przedmiot	1896 zł.	1896 ct.	1897 zł.	1897 ct.	1898 zł.	1898 ct.
Majątek *zarodowy* z końcem roku .	25.369	42	25.595	66	25.828	17
Przeto przyrost	—	—	226	24	232	51
Majątek *obrotowy* w roku . . .	—	—	2.213	12½	2.230	90½
Wydano:						
wsparcia dla włościan	—	—	879	38	886	85
gotówką do majątku zarodowego . .	—	—	219	84	221	71
na zakupno efektów	—	—	5	34	5	03
zapas z końcem roku	—	—	1.108	56½	1.117	31½
Razem . .	—	—	2.213	12½	2.230	90½

Zapas z końcem roku używa się w roku następnym na cele fundacyi.

Z odsetek majątku zarodowego wydaje się $^4/_5$ na zapomogi $^1/_5$ zaś fruktyfikuje się na rzecz majątku zarodowego.

XXI. (XX.) *Fundacya ś. p. Dra Malinowskiego im. Najjaśniejszego Pana.*

Fundusz I „ku wspieraniu zubożałych adwokatów i wdów po adwokatach.

Przedmiot	1896		1897		1898	
	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
Majątek *zarodowy* z końcem roku .	22.462	52	22.688	21	22.920	13
Przeto przyrost	—	—	225	69	231	92
Majątek *obrotowy* w roku . . .	—	—	1.162	21	1.176	47
Wydano:						
wsparcie 2 wdowom po adwokatach po 360 zł.	—	—	720	—	720	—
gotówką do majątku zarodowego . .	—	—	219	29	222	92
zapas z końcem roku	—	—	222	92	233	55
Razem . .	—	—	1.162	21	1.176	47

Zapasy fruktyfikuje się w roku następnym na rzecz majątku zarodowego.

XXII. (XXI.) *Fundacya śp. Dra Malinowskiego im. Najjaśniejszego Pana.*

Fundusz II. „ku wspieraniu artystów i literatów“.

Przedmiot	1896		1897		1898	
	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
Majątek *zarodowy* z końcem roku .	21.388	42	21.506	96	21.608	72
przeto przyrost	—	—	118	54	101	76
Majątek *obrotowy* w roku . . .	—	—	1.663	90	1.369	53
wydano:						
na wsparcie dla jednego literata i jednego artysty	—	—	580	—	580	—
stypendya 2 artystom kształcącym się za granicą	—	—	865		585	—
gotówką do majątku zarodowego . .	—	—	113	94	99	96
Zapas z końcem roku	—	—	104	96	104	57
Razem .	—	—	1.663	90	1.369	53

Zapasy z końcem roku sfruktyfikowano na rzecz majątku zarodowego.

XXIII. (XXII.) *Fundacya śp. Dra Malinowskiego im. Najjaśnieszego Pana.*

Fundusz III. „ku wspieraniu celów galic. Tow. muzycznego we Lwowie".

Przedmiot	1896		1897		1898	
	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
Majątek *zarodowy* z końcem r. . .	20.758	56	20.805	07	20.943	30
Przeto przyrost	—	—	46	51	138	23
Majątek *obrotony* w roku . . .	—	—	1.367	38	1.353	75
Wydano:						
Subwencya galic. Tow. muzycznego we Lwowie.	—	—	851	47	848	16
gotówką do majątku zarodowego . .		—	44	21	44	63
zapas z końcem roku	—	—	466	—	405	96
rozmaite	—	—	5	70	—	—
honoraryum adwokackie (zastępstwo fundacyi przed Tryb. adm. w Wiedniu)	—	—	—	—	55	—
Razem . .	—	—	1.367	38	1.353	75

Część zapasu sfruktyfikowano w roku następnym na rzecz majątku zarodowego, resztę przeznaczono na subwencyą Towarzystwa w roku następnym.

XXIV. (XXIII.) *Fundusz śp. Dra Malinowskiego im. Najjaśniejszego Pana.*

Fundusz IV „ku wspieraniu ubogich sług prywatnych."

Przedmiot	1896		1897		1898	
	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
Majątek *zarodowy* z końcem r. . .	21.683	20	21.809	12	21.898	61
Przeto przyrost	—	—	125	92	89	49
Majątek *obrotowy* w roku . . .	—	—	1.116	77	1.081	07
Wydano:						
Wsparcia	—	—	1.006	—	1.006	—
gotówką do majątku zarodowego .	—	—	61	22	49	55
Zapas z końcem roku . . .	—	—	49	55	25	52
Razem .	—	—	1.116	77	1.081	07

Zapasy z końcem roku sfruktyfikowano na rzecz majątku zarodowego.

XXV. (XXIV.) *Fundusz śp. Dr. Malinowskiego im. Najjaśniejszego Pana.*

Fundusz V. „posagowy dla biednych dziewcząt służących.“

Przedmiot	1896		1897		1898	
	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
Majątek *zarodowy* z końcem r. . .	11.259	43	11.577	97	11.672	01
Przeto przyrost	—	—	318	54	94	04
Majątek *obrotowy* w roku . . .	—	—	1.791	02	1.999	53
Wydano:						
Tytułem posagów	—	—	488	54	724	76
gotówka do majątku zarodowego . .	—	—	289	64	81	44
zapas z końcem roku	—	—	1.012	84	1.193	33
Razem . .	—	—	1.791	02	1.999	53

Część zapasu z końcem roku sfruktyfikowano na rzecz majątku zarodowego; część zaś przeznaczona na posagi dla dziewcząt (4 w roku 1897 a 5 w roku 1898), które się po nie jeszcze nie zgłosiły.

XXVI. (XXV.) *Fundusz śp. Dr. Malinowskiego im. Najjaśniejszego Pana.*

Fundusz VI. „ku wspieraniu ubogich chłopców uczących się rzemiosł.“

Przedmiot	1896		1897		1898	
	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
Majątek *zarodowy* z końcem r. . .	14.531	20	14.813	59	15.109	40
Przeto przyrost	—	—	282	39	295	81
Majątek *obrotowy* w roku . . .	—	—	920	—	942	29
Wydano:						
wsparcia	—	—	360	—	510	—
gotówką do majątku zarodowego . .	—	—	273	19	286	81
zapas z końcem roku	—	—	286	81	145	48
Razem . .	—	—	920	—	942	29

Z zapasu z końcem roku część zarezerwowano na ewent. wsparcia w następnem półroczu szkolnem, resztę zaś sfruktyfikowano na rzecz majątku zarodowego.

XXVII (XXVI). *Fundacya Brzozowskiego dla bursy Stanisławowskiej im. J. I. Kraszewskiego.*

Przedmiot	1896		1897		1898	
	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
Majątek *zarodowy* z końcem r. . .	3.220	27	3.220	27	3.219	97
Przeto przyrost	—	—	—	—	—	—
Ubytek	—	—	—	—	—	30

Gotówka w zapasie z końcem roku w kwocie 61 zł. 76 ct. idzie dla dożywotniczki, po której śmierci fundacya wchodzi w życie.

XXVIII (XXVII). *Fundacya im. Antoniego Schiffnera.*

Przedmiot	1896		1897		1898	
	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
Majątek *zarodowy* z końcem r. . .	1.869	81	2.381	81	2.413	81
Przeto przyrost	—	—	512	—	32	—

Znaczniejszy przyrost w r. 1897 powstał ztąd, że fundator złożył w efektach 500 zł. w celu powiększenia majątku zakładowego.

Odsetki od efektów majątku zarodowego pobiera sam fundator, niespotrzebowany zaś dochód z odsetek składa z końcem r. w kasie Wydz. kraj. w celu powiększenia majątku zakładowego.

XXIX (XXVIII). *Fundacya Maryi Mochnackiej dla 4 ubogich ciemnych.*

Przedmiot	1896		1897		1898	
	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
Majątek *zarodowy* z końcem r. . .	4·733	78	4.780	78	4.806	08
Przeto przyrost	—	—	47	—	25	30
Majątek *obrotowy* w roku . . .	—	—	329	—	306	12
Wydano:						
wsparcie ubogim ciemnym . . .	—	—	164	50	188	—
gotówką do majątku zarodowego .	—	—	47	—	23	50
zapas z końcem roku	—	—	117	50	94	62
Razem . .	—	—	329	—	306	12

Część zapasów z końcem roku idzie na pokrycie rat półrocznych, płatnych z początkiem roku następnego; resztę sfuktyfikowano na rzecz majątku zarodowego.

XXX (XXIX). *Fundacya Lewińskiego dla zubożałych włościan.*

Przedmiot	1896 zł.	1896 ct.	1897 zł.	1897 ct.	1898 zł.	1898 ct.
Majątek *zarodowy* z końcem r.	33.794	69	33.841	13	33.905	43
Przeto przyrost	—	—	46	44	64	30
Majątek obrotowy w roku	—	—	2.757	45	2.734	80
Wydano:						
za zapomogi	—	—	1.350	—	1.350	—
gotówka do majątku zarodowego	—	—	46	44	30	90
na efekta	—	—	11	01	1	95
Zapas z końcem roku	—	—	1.350	—	1.351	95
Razem	—	—	2.757	45	2.734	80

Zapasy z końcem roku zużywa się w roku następnym na zapomogi dla zubożałych włościan w Galicyi.

XXXI (XXX). *Fundacya „domu ubogich" im. Ludwika i Anny Helclów w Krakowie.*

Przedmiot	1896 zł.	1896 ct.	1897 zł.	1897 ct.	1898 zł.	1898 ct.
Majątek *zarodowy* z końcem r.	1,675.310	82½	1.676.288	94	1,677.197	72
Przeto przyrost	—	—	978	11½	908	78
Majątek *rezerwowy* z końcem r.	11.424	03	14.471	05	16.369	03
Przeto przyrost	—	—	3.047	02	1.897	98
Majątek ten utworzony z potrąconych corocznie kwot w wysokośsi 10% czystych stałych dochodów fundacyi, służy na pokrycie nadzwyczajnych nieprzewidzianych wydatków „Domu ubogich".						
Majątek *obrotowy* w roku	—	—	59.986	18	59.652	20
Wydano:						
koszta utrzymania „Domu ubogich"	—	—	33.795	—	33.813	—
gotówka do majątku rezerwowego	—	—	4.066	12	4.033	98
„ „ zarodowego	—	—	563	80	620	78
zapas z końcem roku	—	—	21.561	26	21.184	44
Razem	—	—	59.986	18	59.652	20

Zapasów końcowych część idzie do funduszu rezerwowego, reszta na utrzymanie domu ubogich w roku następnym.

Uwaga: Cały dochód od osób płacących, za swoje utrzymanie w „Domu ubogich" im. Helclów wpływa do kasy zakładu i nie przechodzi przez dziennik kasy Wydziału krajowego.

Z dochodu tego pokrywa Zarząd „Domu ubogich" wszystkie potrzeby osób płacących, z czystego zaś dochodu t. j. tego jaki pozostaje po potrąceniu wszystkich wydatków na utrzymanie tych osób, potrąca kwotę równaającą się 10% tego czystego dochodu, i przesyła ją w myśl art. VII. ust. 7 aktu fundacyjnego z końcem roku administracyjnego, na rzecz majątku rezerwowego fundacyi do kasy Wydziału krajowego. Reszta czystego dochodu zostaje użytą na częściowe pokrycie potrzeb osób ubogich niepłacących.

XXXII. (XXXI.) *Fundusz „Macierz polskiej“.*

Przedmiot	1896		1897		1898	
	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
Majątek *zarodowy* z końcem r. . .	38 089	95	38.092	25	38.291	66
Przeto przyrost	—	—	2	30	199	41
Majątek *obrotowy* w roku . . .	—		10.637	75	27.969	81
Wydano:						
na koszta wydawnictw . . .	—	—	8.112	99	18.245	03
zasiłki naukowe dla ubogich uczniów	—	-	225	—	460	—
na administracyę	—	—	1.305	—	1.871	50
wynagrodzenia świąteczne personalu	—	—	35	—	35	—
gotówką do majątku zarodowego .	—	—	—	—	131	51
efakta spieniężone	—	—	—	—	4.724	98
zapas z końcem roku . . .	—	—	959	76	2.501	79
Razem . .	—	—	10.637	75	27 969	81

Zapasy końcowe służą na pokrycie pierwszych potrzeb każdego roku następnego, nim wpłyną odsetki od efektów majątku zarodowego.

W r. 1898 podniesiono z depozytu sądowego we Lwowie sumie 4.724 zł. 98 ct. pochodzącą z legatu śp. Leopolda Rottlendera; użyto jej na nadzwyczajne potrzeby bieżące, spowodowane wydawnictwem Encyklopedyi. Fundusz ten jednak istnieć ma jako zapis trwały i refundowanym będzie w latach następnych w miarę zasobów majątku obrotowego.

XXXIII. (XXXII.) *Fundacya Feliksy Maryi z hr. Golejewskich Czarkowskiej dla rękodzielników i przemysłowców Polaków.*

Przedmiot	1896		1897		1898	
	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
Majątek *zarodowy* (funduszu A) z końcem roku	106.969	14	111.517	79	117.199	26
Przeto przyrost . . .	—	—	4.548	65	5.681	47
Majątek *zarodowy* (funduszu B) z końcem roku	158.479	10	164.240	47	158.285	35
Przeto przyrost . . .	—	—	5.761	37	—	—
„ ubytek	—	—	—	—	5.955	12

Fundusz A) złożony pierwotnie w sumie 100.000 zł, które się fruktyfikują; fundusz B) złożony w roku 1893 (po śmierci fundatorki) w kwocie 140.000 zł. także się fruktyfikuje

Ubytek roku 1898 powstał wskutek zapłacenia należytości skarbowej od przeniesienia własności w kwocie 13.720 zł.

Fundacya weszła w życie z końcem 1898.

XXXIV. (XXXIII.) *Fundusz z legatu śp. Józefa Ciemierzyńskiego.*

Majątek pozostał w latach 1897 i 1898 niezmieniony i wynosi w książecznach Banku krajowego 574 zł. 16 ct.

Połowa dochodów idzie dla szkoły rolniczej w Dublanabh, połowa na cele oświaty ludowej.

XXXV. (XXXIV.) *Fundusz ku podniesieniu rybactwa.*

Przedmiot	1896		1897		1898	
	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
Majątek *zarodowy* z końcem roku .	418	12	742	14½	1.084	17
Przeto przyrost	—	—	324	02½	242	02½

Funduszów rozporządzalnych używa się do zarybienia rzek.

XXXVI. (XXXV.) *Fundacya Malwiny z Łukowskich Wirth i Teofili Łukowskiej dla „osieroconych dziewcząt“.*

Przedmiot	1896		1897		1898	
	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
Majątek *zarodowy* z końcem roku .	8.432	10	8.432	10	8.432	10
Przeto przyrost . . .	—	—	—		—	—
Majątek *obrotowy* w roku . .	—	—	662	60	743	
Wydano:						
Łukowskiej Teofili na wsparcia za r.	—	—	291	10	371	50
Zapas z końcem roku . . .	—	—	371	50	371	50
Razem . .	—	—	662	60	743	—

Zapasy z końcem roku wypłacono Teofili Łukowskiej na wsparcia dla osieroconych dziewcząt.

XXXVII. (XXXVI.) *Fundacya śp. Maksymiliana i Franciszka Ksawerego Siemianowskich „dla biednych moralnie prowadzących się dziewcząt."*

Przedmiot	1896		1897		1898	
	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
Majątek *zarodowy* z końcem r. . .	21.694	87	21.701	88	21.773	43
Przeto przyrost	—		7	01	71	55
Majątek *obrotowy* w roku . . .		—	1.837	95	1.857	47
Wydano:						
posagi dla trzech dziewcząt . . .	—	—	849	—	858	—
efekta	—	—	55	84	47	29
gotówka do majątku zarodowego . .	—	—	4	71	53	55
rozmaite	—	—	16	85	14	37
zapas z końcem roku	—	—	911	55	884	26
Razem . .	—	—	1.837	95	1.857	47

Część zapasu z końcem roku przeniesiono do majątku zarodowego, większą zaś część przeznaczono na wypłatę nowych 3 posagów.

XXXVIII. (XXXVII.) *Fundacya śp. Maksymiliana i Franciszka Ksawerego Siemianowskich „dla ubogich wdów po nauczycielach ludowych."*

Przedmiot	1896		1897		1898	
	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
Majątek *zarodowy* z końcem r. . .	22.623	09	22.727	99	22.941	21
Przeto przyrost	—	—	104	90	213	22
Majątek *obrotowy* w roku . . .	—	—	1.009	18½	1.021	25½
Wydano:						
wsparcia dożywotnie dla 8 wdów . .	—	—	783	30	—	—
wsparcia dożywotnie dla 9 wdów .	—	—	—	—	874	93
gotówką do majątku zarodowego . .	—	—	102	60	92	62
rozmaite	—	—	14	—	10	08
zapas z końcem roku	—	—	109	28½	43	62½
Razem . .	—	—	1.009	18½	1.021	25½

Zapasy sfruktyfikowano na rzecz majątku zarodowego.

XXXIX. (XXXVIII.) *Fundacya Teresy z hr. Stadnickich hr. Weissenwolfowej „na rzecz przytułku dla dotkniętych wielką chorobą.“*

Przedmiot	1896		1897		1898	
	zł.	ct	zł.	ct.	zł.	ct.
Majątek *zaroddwy* z końcem r. . .	6.331	45½	6 6 1	33½	6.877	40½
Przeto przyrost	—	—	269	88	276	07

Fundacya ta nie weszła jeszcze w życie, przeto dochody fruktyfikuje się na rzecz funpacyi. Fundacya w życie wejdzie wtedy, gdy majątek zakładowy wzrośnie tak, że wystarczy na wybudowanie domu przytułku dla dotknietych wielką chorobą.

XL. (XXXIX.) *Fundacya śp. Leonarda Wężyka na rzecz szkoły rolniczej w Czernichowie.*

Przedmiot	1896		1897		1898	
	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
Majątek *zarodowy* z końcem r. . .	2.964	34	3.101	80	3.162	91
Przeto przyrost	—	—	137	46	61	11
Majątek *obrotowy* w roku . . .	—	—		—	124	41
Wydano:						
na dotacyę katedry leśnictwa w szkole rolniczej w Czernichowie na 1898	—	—	—	—	57	—
za odprawienie mszy żałobnej za duszę śp. fundatora	—	—	—	—	3	—
gotówką do majątku zarodowego . .	—	—	—	—	58	41
zapas z końcem roku	—	—	—	—	6	—
Razem . .	—	—	—	—	124	41

Fundacya weszła w życie z 1. stycznia 1898. Połową jej rocznych dochodów powiększa się majątek zakładowy; z drugiej połowy $^{19}/_{20}$ idzie na dotacyę katedry leśnictwa w szkole rolniczej w Czernichowie, $^{1}/_{20}$ tej połowy na mszę św. za duszę śp. fundatora i jego małżonki. Pozostały a niezużyty na cele fundacyi zapas 6 zł. sfruktyfikowano na rzecz majątku zarodowego.

XLI. (XL.) *Fundacya bursy im. księcia Leona Sapiehy „dla kandydatów na nauczycieli ludowych"*.

Przedmiot	1896		1897		1898	
	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
Majątek *zarodowy* z końcem r.	17.161	14	17.872	79	18.626	03
Przeto przyrost	—	—	711	65	753	24

Fundacya wejdzie dopiero w życie gdy dochody jej wystarczą na założenie bursy, opłacenie należytości rządowej i utrzymanie przynajmniej 10 uczniów. Do tego czasu dochody przyrastają do majątku zarodowego.

XLII. (XLI.) *Fundacya Franciszka Steczkowskiego z Jasła.*

Przedmiot	1896		1897		1898	
	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct
Majątek *zarodowy* z końcem r.	3.001	82	3.024	82	3.047	82
Przeto przyrost	—	—	23	—	23	—
Majątek *obrotowy* w roku	—	—	146	—	145	22
Wydano:						
stypendyum dla ucznia szkoły ślusarskiej w Świątnikach	—	—	100	—	70	—
gotówką do majątku zarodowego	—	—	23	—	23	—
zapas z końcem roku	—	—	23	—	52	22
Razem	—	—	146	—	145	22

Zapas fruktyfikuje się na rzecz majątku zarodowego.

XLIII. (XLII.) *Fundacya posagowa śp. Szczepana Zaręby Skrzyńskiego „dla 5 panien szlacheckich"*.

Przedmiot	1896		1897		1898	
	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
Majątek *zarodowy* z końcem r.	27.776	23½	28.816	19½	29.652	29½
Przeto przyrost	—	—	1 039	96	836	10
Majątek *obrotowy* w roku	—	—	2.283	24½	2.114	81½
Wydano:						
Posagi	—	—	480	—	248	—
gotówka do majątku zarodowego	—	—	1.012	66	800	10
na efekta	—	—	—	—	—	—
rozmaite	—	—	17	54	17	86
zapas z końcem roku	—	—	773	04½	1.048	85½
Razem	—		2.283	24½	2.114	81½

Zapasów część zarezerwowano na wypłatę niepodniesionych posagów, resztę sfruktyfikowano na rzecz majątku zarodowego.

XLIV. (XLIII.) *Fundacya posagowa śp. Zaręby Skrzyńskiego „dla 10 dziewcząt wiejskich.“*

Przedmiot	1896		1897		1898	
	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
Majątek *zarodowy* z końcem r. . .	5.175	04	5.198	35	5.231	31
Przeto przyrost	—	—	23	31	32	96
Majątek *obrotowy* w roku . . .	—	—	487	47½	491	50½
Wydano:						
posagi dla dziewcząt wiejskich . .	—	—	215	—	220	—
gotówka do majątku zarodowego .	—	—	21	01	31	16
rozmaite	—	—	—	30	—	27
zapas z końcem roku	—	—	251	16½	240	07½
Razem . .	—	—	487	47½	491	50½

Zapasów część przeznaczona na wypłatę posagów, resztę sfruktyfikowano na rzecz majątku zarodowego.

XLV. (XLIV.) *Fundacya „domu ubogich“ w Strzeliskach nowych.*

Przedmiot	1896		1897		1898	
	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
Majątek *zarodowy* z końcem r. . .	9.808	11	9.807	41	9.807	41
Przeto ubytek	—	—	—	70	—	—
Z zapasów gotówki z końcem roku potrąca się 10% na rzecz majątku rezerwowego, zresztą zaś posyła się Wydziałowi powiatowemu w Bóbrce na pokrycie potrzeb domu ubogich.						
Majątek *rezerwowy* z końcem r. .	2.003	97	2.057	59	2.117	32
Przeto przyrost	—	—	53	62	59	73

Przesłane w r. 1896 przez Wydział pow. w Bóbrce do kasy krajowej na rzecz majątku rezerwowego dwie książeczki, łącznej wartości 1664 zł. 80 ct. — służyć mają na odrestaurowanie lub budowę domu ubogich w Strzeliskach nowych.

XLVI (XLV). *Fundacya śp. Piotra Krzeczunowicza dla nieuleczalnych chorych i rekonwalescentów.*

Przedmiot	1896		1897		1898	
	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
Majątek *zarodowy* z końcem roku .	38.607	88	38 607	91	38.607	92
Przeto przyrost	—	—	—	03	—	01
Majątek *obrotowy* w roku . . .	—	—	1.544	31	1.521	15½
Wydano:						
odsetki wypłacono dożywotniczce Annie z Ludwiki Krzeczunowiczowej	—	—	1.544	30½	1.521	14½
zapas z końcem roku	—	—	—	00½	—	01
Razem . .	—	—	1.544	31	1.544	15⅓

XLVII (XLVI). *Fundacya im. Józefa Kosvitzky'ego.*

Fundusz I. „dla ślepych“ w Krakowie.

Przedmiot	1896		1897		1898	
	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
Majątek *zarodowy* z końcem r. . .	1.599	28	1.641	28	1.641	28
Przeto przyrost	—	—	42	—	—	—
Majątek *obrotowy* w roku . . .	—	—	120	—	120	—
Wydano:						
wsparcie dla jednej ślepej w Krakowie	—	—	62	—	58	—
zapas z końcem roku	—	—	58	—	62	—
Razem . .	—	—	120	76	120	—

Zapasów użyto na jednorazowe wsparcie w roku następnym.

XLVIII (XLVII). *Fundacya im. Józefa Kosvitzky'ego.*

Fundusz II. „dla wychowanków zakładu św. Józefa w Krakowie.

Przedmiot	1896		1897		1898	
	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
Majątek *zarodowy* z końcem r. . .	3.312	79	3.416	79	3.599	39
Przeto przyrost	—	—	104	—	182	60
Majątek *obrotowy* w roku	—	—	254	—	317	49
Wydano:						
stypendyum dla jednego wychowanka .	—	—	55	—	125	—
gotówka do majątku zarodowego . .	—	—	20	—	179	—
zapas z końcem roku	—	—	179	—	13	49
Razem . . .	—	—	254	—	317	49

Z zapasów z końcem roku zarezerwowano część na stypendyum dla jednego wychowanka w roku następnym, resztę sfruktyfikowano na rzecz majątku zarodowego

XLIX (XLVIII). *Fundacya im. Józefa Kosvitzky'ego.*

Fundusz III. „dla poprawionych złoczyńców w Krakowie".

Przedmiot	1896		1897		1898	
	zł	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
Majątek *zarodowy* z końcem r. . .	1.598	95	1.640	95	1.640	95
Przyrost	—	—	42	—	—	—
Majątek *obrotowy* w roku	—	—	120	—	120	—
Wydano:						
jedno wsparcie	—	—	62	—	58	—
zapas z końcem roku	-	—	58	—	62	—
Razem . .	—	—	120	—	120	—

Zapasy przeznaczone na wsparcie w roku następnym.

L. (XLIX). *Fundusz zapomogowy śp, Henryka Straszewskiego „dla ubogich wyrobników w Boguchwale“.*

Przedmiot	1896		1897		1898	
	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
Majątek *zarodowy* z końcem r. . .	2.518	91	2.616	62	2.516	62
Przeto przyrost	—	—	97	71	—	—
ubytek . . .	—	—	—	—	50	—
Majątek *obrotowy* w roku . . .	—	—	—	—	148	74
Wydano:						
zapomogi dla dwóch ubogich zarobników w Boguchwale	—	—	—	—	80	—
zapas z końcem roku	—	—	—	—	68	74
razem . .	—	—	—	—	148	74

Zmniejszenie majątku zarodowego w roku 1898 powstało z tego, że w roku 1898 fundacya weszła w życie; skutkiem tego rozdzielono majątek fundacyi na zarodowy i obrotowy w ten sposób, że wykazany z końcem r. 1897 zapas w efektach pozostawiono w majątku zarodowym, gotówkę zaś 50 zł. przeniesiono do majątku obrotowego na pokrycie wydatków bieżących tudzież wydatków na zapomogi. Zapas majątku obrotowego z końcem 1898 r. w kwocie 68 zł. 74 ct. sfruktyfikowano na rzecz majątku zarodowego.

LI. (L). *Fundusz Ludwiki z hr. Borkowskich Niezabitowskiej dla Zboru św. Klaudyi.*

Przedmiot	1896		1897		1898	
	zł.	ct.	zł	ct.	zł.	ct.
Majątek *zarodowy* z końcem r. . .	9.183	50	9.183	50	9.364	10
Przeto przyrost	—	—	—	—	180	60
Przyrost ten jest tylko pozorny gdyż kwota ta należy się Zborowi św. Klaudyi, którego przełożona po wypłatę jeszcze się nie zgłosiła. Skutkiem tegoż i w roku 1898 żadna w majątku zarodowym nie zaszła zmiana.						
Pobrała Postruska Julia przełożona zboru św. Klaudyi	—	—	366	—	180	60

LII. (LI.) *Fundusz emerytalny członków sceny polskiej we Lwowie.*

Przedmiot	1896		1897		1898	
	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
Majątek *zarodowy* z końcem r. . .	256.728	90	265.836	14	271.129	54
Przeto przyrost	—	—	9.107	24	5.293	40
Majątek *obrotowy* w roku . . .	—	—	21.389	81½	18.489	21
Wydano:						
na emerytury i zaopatrzenia . . .	—	—	10.634	22	11.507	79
gotówka do majątku zarodowego . .	—	—	8.459	79	5.000	—
ekwiwalent za V. dziesięciolecie . .	—	—	464	62½	464	62½
rozmaite (stemple, podatek etc.) . .	—	—	446	69	225	03
koszta administracyjne	—	—	590	30	550	—
zapas z końcem roku	—	—	794	19	741	76½
Razem . . .	—	—	21.389	81½	18.489	21

Stan majątku obrotowego z końcem 1898 r., 19.580 zł. 47½ ct. w czem gotówki 741 zł. 76½ ct., którą zarezerwowano na pokrycie bieżących wydatków w pierwszych miesiącach 1899 r.

LIII. (LII.) *Fundacya stypendyjna im. Józefa Krupacza „dla patentowanych c. k. inwalidów wojskowych".*

Przedmiot	1896		1897		1898	
	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
Majątek *zarodowy* z końcem r. . .	274	64	300	55	308	25
a więc przyrost	—	—	25	91	7	70
Majątek *obrotowy* w roku . . .	—	—	34	46	23	25
Wydano:						
gotówką do majątku zarodowego . .	—	—	23	61	7	70
koszta insercyjne	—	—	—	—	3	15
zapas z końcem roku gotówką . .	—	—	10	85	12	40
Razem . .	—	—	34	46	23	25

Na ogłoszony w latach 1897 i 1898 konkursy na stypendyum z tej fundacyi nikt się nie zgłosił. Ogłoszono nowy konkurs we wrześniu 1898.

LIV. (LIII). *Fundusz śp. Wiktora z Baworowa hr. Baworowskiego.*

Przedmiot	1896		1897		1898	
	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
Majątek *zarodowy* z końcem roku zapas kasowy:						
w gotówce	—	—	216	04	—	—
w efektach	27.218	44	1.196.803	99	1,198.624	25
w należytościach czynnych . . .	1,148.100	—	—	—	—	—
razem . .	1,175.318	44	1,197.020	03	1,198.624	25
przeto przyrost	—	—	21.701	59	1.604	22

Uwaga. Oprócz wyżej wykazanego majątku są jeszcze własnością fundacyi dobra położone w powiecie tarnopolskim i trembowelskim, a mianowicie: Baworów z Zastawiem, Łuka wielka, Myszkowice, Łoszniów z Zagórzem i Krowinką, tudzież grunta w Tarnopolu (7 morgów 910□ sążni), realność we Lwowie, zbiory naukowe i biblioteka.

Wartości jednak tego majątku nie podaje się, ponieważ nie został jeszcze zinwentowany i oszacowany.

Oprócz papierów wartościowych znajdują się w przechowaniu tutejszej kasy następujące kosztowności: 1) moneta złota włoska (20 lirów), wartości 9 zł. 20 ct. — 2) moneta złota belgijska (20 franków), wartości 9 zł. 20 ct. — 3) moneta złota angielska (gwinea), wartości 12 zł. 50 ct. — i złoty zegarek ankier o pojedynczej kopercie wartości 24 zł.

Majątek *obrotowy* z końcem roku .	252.180	05	188.085	01	203.642	72
Wydatki:						
Dobra ziemskie	227.735	99	165.762	99	185.230	99
Realność we Lwowie	2.560	14	1.463	23	14.463	96
Zapas z końcem roku gotówką . .	21.883	92	28.858	79	3.947	77
razem . .	252.180	05	188.085	01	203.642	72
Stan majątku obrotowego z końcem roku						
Stan czynny	—	—	—	—	—	—
Zapas gotówką	—	—	20.858	79	3.947	77
Należytości czynne	—	—	58.457	32	45.892	21
razem stan czynny .	—	—	79.316	11	49.839	98
Należytość bierna	—	—	13.158	38	17.235	43
Czysty stan czynny .	—	—	66.157	73	32.604	55

Uwaga. Ze sprawozdania dep. II. Wydziału kraj. wynika, że dekretu przyznania spadku jeszcze nie wydano, gdyż brat fundatora, Włodzimierz hr. Baworowski, wytoczył spór o unieważnienie testamentu. Obronę ze strony kraju wniesiono w roku 1897.

LV. (LIV.) *Fundacya Ludwiki z hr. Borkowskich Niezabitowskiej na rzecz „domu pracy“ czyli Towarzystwa Miłosierdzia we Lwowie.*

Przedmiot	1896		1897		1898	
	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
Majątek *zarodowy* z końcem roku .	12.393	27	12.400	17	12.403	77
Przeto przyrost	—	—	6	90	3	60
Majątek *obrotowy* w roku . . .	—	—	10	43	40	23
Wydano:						
Gotówką za efekta	—	—	—	—	10	43
zapas z końcem roku	—	—	10	43	29	80
Razem . .	—	—	10	43	40	23

Zapasy z końcem roku sfruktyfikowano na rzecz majątku zarodowego.

Ukonstytuowanie fundacyi odroczono z powodu, że majątek zakładowy pożyczono Towarzystwu miłosierdzia pod godłem „Opatrzność“ we Lwowie na budowę własnego domu. Pożyczka spłacalna w 50. rocznych ratach od 1. stycznia 1897, poczem dopiero nastąpi ukonstytuowanie fundacyi.

LVI. (LV.) *Fundacya Ludwiki z hr. Borkowskich Niezabitowskiej „na rzecz tanich kuchni ludowych“ we Lwowie.*

Przedmiot	1896		1897		1898	
	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
Majątek *zarodowy* z końcem r. . .	1 469	71	10.486	71	10.506	51
Przeto przyrost	—	—	17	—	19	80
Majątek *obrotowy* w roku . . .	—	—	1.044	—	1.054	—
Wydano:						
zasiłki dla tanich kuchni we Lwowie .	—	—	200	—	600	—
gotówką na zakupno efektów . .	—	—	209	—	18	—
„ do majątku zarodowego . .	—	—	17	—	18	—
Zapas z końcem roku	—	—	618	—	418	
Razem . .	—	—	1.044	—	1.054	—

Zapasy służą na zasiłki dla tanich kuchni we Lwowie.

LVII. (LVI.) *Fundusz na zakupno książek do czytania dla uczniów niższych szkół przemysłowych w kraju.*

Przedmiot	1896		1897		1898	
	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
Majątek zarodowy z końcem r. .	1.247	88	1.252	28	1.252	58
przeto przyrost . . .	—	-	4	40	—	—
Majątek obrotowy w roku . .	—	—	102	40	96	—
Wydano:						
gotówka na zakupno książek . .	—	—	50	—	48	—
„ do majątku zarodowego .	—	-	4	40	—	—
zapas z końcem roku . . .	—	—	48	—	48	—
Razem . .	—	—	102	40	96	—

Zapasy końcowe przeznaczono na zakupno książek w roku następnym.

LVIII. (LVII.) *Fundacya Tytusa Kielanowskiego „dla gminy Kędzierżawce.“*

Majątek *zarodowy* z końcem 1896 . . . . . 10.000 zł.
„ „ „ 1897 . . . . . 10.000 „
„ „ „ 1898 . . . . . 10.000 „
stan niezmieniony

Nadto fundacya posiada realność w gminie Kędzierżawce, która, jako jeszcze nieoszacowana, nie zaliczona jest w stan majątku.

Z dochodów majątku *obrotowego* z roku 1897 w kwocie . 594 zł. 95 ct.
„ „ „ „ 1898 „ . 588 „ 95 „
wydano w roku 1897 i 1898 na utrzymanie SS. Służebniczek w Kędzierzawach po 400 zł. — ct

Zapasy 194 zł. 95 ct. w roku 1897 i 188 zł. 95 ct. w r. 1898 służą na dotacye dla SS. Służebniczek i ochronki w Kędzierzawcach w latach następnych.

LIX. (LVIII.) *Fundacya ś. p. Tytusa Kielanowskiego dla gminy Żuratyn.*

Majątek *zarodowy* w latach 1897 i 1898 wynosi 10.000 zł.; nadto posiada on realność w gminie jeszcze nie oszacowaną, a więc do majątku nie wliczoną.

Z dochodów majątku obrotowego w latach 1897 (594 zł. 95 ct.). i 1898 (588 zł. 95 ct.) wydano w każdym z obu lat następnych po 400 zł na SS. Służebniczki w Żuratynie.

Pozostałość 194 zł. 95 ct. (w roku 1897) 188 zł. 95 ct., (w r. 1898) przeznaczono na cele fundacyi w latach następnych.

LX. (LIX.) *Fundacya ś. p. Tytusa Kielanowskiego „dla nieuleczalnych chorych chrześcian we Lwowie.“*

Majątek *zarodowy* z końcem 1897 i 1898 r. 61.350 zł. 75 ct.
Majątek *obrotowy* w r. 1897, ... 9.838 zł. 85 ct.
„ „ „ 1898 . . . . . . 12.215 „ 99 „

Fundacya nie weszła jeszcze w życie, gdyż odsetki fruktyfikują się na opłacanie należytości skarbowej, która jest w rekursie.

LXI. (LX.) *Fundacya im. Władysława Tyzenhauza.*

Przedmiot	1896		1897		1898	
	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
Majątek zarodowy z końcem r. .	3.083	73	3.086	03	3.200	90
więc przyrost	—	—	2	30	114	87
Majątek obrotowy w roku	—	—	120	45	237	56
Wydano:						
rozmaite (koszta insercyjne) . .	—	—	7	38	—	—
dożywotnie wsparcie dla byłej wychowanki zakładu ciemnych we Lwowie	—	—	—	—	83	33
gotówką do majątku zarodowego .	—	—	—	—	113	07
zapas z końcem roku . . .	—	—	113	07	41	16
Razem . .	—	—	120	45	237	56

Fundacya ta służyć ma byłym wychowankom zakładu ciemnych we Lwowie. W r. 1897 nikt jeszcze wsparcia nie otrzymał. W r. 1898 d 1. marca nadano jedno wsparcie (100 zł. rocznie) w kwocie 83 zł. 33 ct. Resztę 41 zł. 16 ct. sfruktyfikowano na rzecz majątku zarodowego.

LXII. (LXI.) *Fundacya ks. Karoliny z ks. Ponińskich Lubomirskiej „na utrzymanie i wychowanie 12 sierót w zakładzie św. Heleny we Lwowie.“*

Majątek *zarodowy* z końcem roku 1897 . . . 18.239 zł. 35 ct
„ „ „ „ 1898 . . . 18.352 „ 68 „

Zanim będące w toku ukonstytuowanie tej fundacyi nastąpi, asygnuje Wydział krajowy czysty dochód z odsetek od efektów majątku zakładowego na cele fundacyjne na ręce przełożonej Zakładu św. Heleny we Lwowie.

Dla ułatwienia rzeczy podjął się Wydział krajowy pośrednictwa w ukonstytuowaniu fundacyi, które dotąd nie mogło przyjść do skutku dla braku porozumienia między spadkobiercami fundatorki względem koniecznej redukcyi celów fundacyi (kapitał zamały na utrzymanie sierót).

LXIII. (LXII.) *Fundacya Maryem Gewirtzowej „na rzecz ubogich izraelitów miasta Dębicy“.*

Majątek *zarodowy* z końcem r. 1897 . . . . 1.297 zł. 75 ct.
„ „ „ 1898 . . . . 1.340 „ 95 „

Fundacya weszła w życie w r. 1898 a jej dochody przeznaczone na coroczne nabożeństwo za duszę fundatorki i na wsparcia dla ubogich izraelitów w Dębicy.

LXIV. (LXIII.) *Fundacya ks. Jana Szaflarskiego i Franciszki Ksawery Czajkowskiej dla Czarnego Dunajca.*

Stan majątku zarodowego z kńncom 1897	. . . .	523 zł.
" " " " 1898	. . . .	543 "
więc przyrost	. . .	20 "

Fundacya ta wejdzie w życie, gdy złożony kapitał dojdzie do sumy 256.000 zł. w. a. Zanim to nastąpi, fruktyfikuje się wszelkie dochody na rzecz majątku zarodowego.

LXV. (LXIV.) *Fundacya ks. Jana Szaflarskiego i Franciszki Ksawery Czajkowskiej dla Dębicy.*

Stan majątku zarodowego z końcem 1897	. . . .	523 zł.
" " " " 1898	. . . .	543 "
przyrost	. . .	20 zł.

Fundacya ta wejdzie w życie, gdy złożony kapitał dojdzie do sumy 256.000 zł. w. a. Zanim to nastąpi, fruktyfikuje się wszelkie dochody fundacyi na rzecz majątku zarodowego.

LXVI. (LXV.) *Fundacya ś. p. Róży z Rossnowskich hr. Lanckorońskiej.*

Przedmiot	1897		1898	
	zł.	ct.	zł.	ct.
Majątek *zarodowy* z końcem roku:				
a) w efektach	38.305	35	37.090	11
b) w należytościach czynnych (wartość ceny kupna realności przy ulicy 3. maja l. 11. .	40.000	—	40.000	—
razem . .	78.305	35	77.090	11
a więc ubytek . . .	—	—	1.215	24
Ubytek ten pochodzi ztąd, że trzeba było użyć tej kwoty majątku zarodowego na pokrycie niedoboru majątku obrotowego. Ubytek ten jest jednak tylko pozornym, gdyż niepodniesione procenta z efektów pokrywają go w nadwyżkach.				
Majątek *obrotowy* w roku	3.119	42	1.315	18
Wydano:				
Należytość rządowa od fundacyi	3.119	42	—	—
Odsetki wypłacone nabywcy realności (za czas między złożeniem połowy ceny kupna a odebraniem realności w posiadanie — wedle kontraktu). .	—	—	1.295	24
Pomniejsze wydatki	—	—	19	94
Zapas z końcem roku	—	—	—	—
razem . .	3.119	42	1.315	18

Dochody fundacyi przeznaczone na zapomogi po 50 zł. do 150 zł. dla artystów i artystek teatru Lwowskiego. Zapomogi te udzielane być mają na pokrycie kosztów kuracyi w razie choroby. Zarząd fundacyi i rozdawanie zapomóg należy do Wydziału krajowego.

LXVI. *) *Fundacya Konstantego i Michaliny z Ruckich Pietruskich.*

Przedmiot	1898 zł.	1898 ct.
Majątek obrotowy.		
Dochody:		
Nadwyżka z dóbr fundacyjnych za lata 1896, 1897, 1898 . .	13.896	69
narosłe odsetki	127	35
gotówka za spieniężone efekta	1.798	29
Razem . . .	15.822	33
Wydatki:		
Należytość rządowa od fundacyi	10.448	39
renta małoletnich Kamili i Heleny Gobieńskich . . .	585	25
zasiłki jednorazowe dla krewnych fundatorów . . .	300	—
zwrot funduszowi krajowemu wydatków poniesionych w zastępstwie fundacyi	494	12
koszta podróży i dyety z powodu odebrania fundacyi przez Wydz. kraj.	77	11
efekta spieniężone	1.798	29
rozmaite wydatki	1	07
zapas w gotówce z końcem roku	2.118	10
Razem . . .	15.822	33

Dobra tej fundacyi odebrał Wydział krajowy w swój zarząd w lecie 1897, pozostawiając w myśl woli fundatorki, administracyę miejscową w rękach kuratora fundacyi.

Nadwyżki dochodów z dóbr fundacyjnych służą w pierwszym rzędzie na pokrycie należytości rządowej, wymierzonej w kwocie 17.159 zł. 25 ct. Należytość ta po spłaceniu, dokonanem w latach poprzednich wynosi z końcem roku 1898 jeszcze 2.312 zł. 20 ct. Ukonstytuowanie fundacyi prawdopodobnie nastąpi w r. 1899, poczem fundacya będzie mogła wejść w życie.

Wykazany z końcem 1898 zapas w kwocie 2.118 zł. 10 ct. posłuży w roku 1899 na dalszą spłatę należytości rządowej.

---

*) W roku 1897 fundacyi tej jeszcze nie było; Liczba przeto LXVI. odnosi się do roku 1898.

LXVII.*) *Depozyta gminne serwitutowe.*

Przedmiot	1897		1898	
	zł.	ct.	zł.	ct.
Zapas wynosił z początkiem roku	336.617	93	340.429	12½
Przybyło zaś:				
a) w odsetkach	13.754	34	13.750	25
b) z ruchu kasowego i operacyj kredytowych . .	116.018	76	61.862	47
Razem dochody .	466.391	03	416.041	84½
Wydano:				
a) kapitałów	10.244	81½	19.700	90
b) z ruchu kasowego i operacyj kredytowych . .	115.717	09	61.610	05
Razem wydatki .	125.961	90½	81.310	95
Zapas z końcem roku	340.429	12½	334.730	89½
Razem .	466.391	03	416.041	84½

Czysty stan z końcem roku 1896 . . 336.617 zł. 93 ct.
" " " " 1897 . . 340.429 " 12½ "
" " " " 1898 . . 334.730 " 89½ "
Przeto przybyło w roku 1897 . . . 3.811 zł. 19½ ct.
" ubyło " 1898 . . . 5.698 " 23 "

LXVIII. *Depozyta ogólne.*

Przedmiot	1897		1898	
	zł.	ct.	zł.	ct.
W gotówce depozytów tych było z początkiem r. .	40.747	79½	12.959	02
" wpłynęło w roku	453.119	43	570.842	90⅔
razem . .	493.867	22½	583.801	92⅔
W gotówce wydano w roku	480.908	20½	552.795	32⅔
" pozostaje *w gotówce* z końcem r. . .	12.959	02	31.006	60
W efektach depozytów było z początkiem r. . .	794.460	64	913.086	52
" wpłynęło w roku	1,599.512	29	2,134.479	11
razem . .	2,393.972	93	3,047.565	63
W efektach wydano w roku	1,480.886	41	2,156.510	58
" pozostaje *w efektach* z końcem r. . .	913.086	52	891.055	05
W gotówce przybyło zatem w roku	—	—	18.047	58
" ubyło " "	27.788	77½	—	—
W efektach przybyło zatem w roku	118.625	88	—	—
" ubyło " "	—	—	22.031	47

*) Cyfra ta odnosi się już do obu lat 1897 i 1898.

Stan ogólny wszystkich funduszów samoistnych, budżetem nieobjętych, a pod zarządem, lub opieką Wydziału krajowego zostających przedstawia się jak nattępuje:

Przedmiot	1897			1898		
	franki	zł.	ct.	zł.	ct.	franki
Majątek *zarodowy* wynosił:						
a) w gotówce		8.043	88½	8.955	10	—
b) w efektach	300	13,545.587	16	13,927.029	98	300
c) wartość dóbr i realności . . .		2,358.166	18	2,358.752	84	—
d) w kapitałach hipotekowanych . .		22.031	60	22.031	60	—
e) w nadwyżce należytości czynnych .		83.593	29½	96.408	24½	—
razem . . .	300	16.017.422	12	16,413.177	76½	300
wzrósł zatem majątek o . . .	—	—	—	395.755	64½	—
Majątek *obrotowy* wynosił:						
a) w gotówce		187.916	88	187.826	36	—
b) w efektach	—	4.557.874	38	5,930.691	50	—
razem . .	—	4,745 791	26	6,118.517	86	—
c) Nadwyżka należytości czynnych .		187.621	83	623.468	54	—
Razem stan czynny	—	4,933.413	09	6,741.986	40	—

Wzrósł zatem majątek ten o 1,808.573 zł. 31 ct. w r. 1898.

Uwaga. Nie ma w zamknięciach rachunkowych wzmianki o ewentualnym postępie fundacyi imienia Ryszarda Pieściorowskiego. W sprawozdaniu natomiast dep. II. Wydziału krajowego czytamy, że majątek fundacyi już zrealizowany a przypadająca należytość rządowa zapłacona w całości. Rozchodzi się jeszcze o dokończenie rozpoczętej już korespondencyi z konsystorzem rz. k w Przemyślu i o następną aprobatę Namiestnictwa.

Wobec powyższych zestawień wnosi komisya budżetowa:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm zamknięcie funduszów samoistnych (niodotowanych) budżetem nieobjętych za lata 1897 i 1898 przyjmuje do wiadomości.

We Lwowie

Przewodniczący: **Badeni.**

Sprawozdawca: **Jan Rotter.**

Z drukarni i litografii Pillera i Spółki we Lwowie.

L. s. 685/1900.

We Lwowie, dnia 2. kwietnia 1900.

Aleg. 91

Sprawozdanie

komisyi administracyjnej o administracyi krajowych funduszów pożyczkowych na budowy koszar dla wojska za czas od 1. października 1898 do 30. listopada 1899.

Wysoki Sejmie!

Sprawozdanie Wydziału krajowego o administracyi krajowych funduszów pożyczkowych na budowy koszar dla wojska świadczy, iż Wydział krajowy wykonał ściśle uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 4. marca 1899, tudzież że interesu tych funduszów gorliwie i skutecznie przeciw nieuprawnionym wymaganiom wojskowości bronił, a przekonywa, co komisya administracyjna zaznacza, że jak wszelkie przez szereg lat przez Wysoki Sejm uchwalane wezwania do c. k. Rządu o zasiłek ze Skarbu Państwa dla gmin względnie dla kraju na budowę koszar i o pokrywanie kosztów budowy koszar na pomieszczenie nowych oddziałów wojska potrzebnych ze Skarbu Państwa, tak też uchwalone przez Wysoki Sejm dnia 4. marca 1899 ustęp 2. i 3. wezwania, mimo starań Wydziału krajowego nie odniosły żadnego skutku, dotąd bowiem nieotrzymał Wydział krajowy na swoje w tej sprawie odezwy żadnego zawiadomienia o skutku onych.

W przekonaniu że Wydział krajowy jak dotąd, tak i nadal gorliwie czuwać będzie nad korzystnem załatwieniem wspomnianych uchwał Wysokiego Sejmu, nie uważa komisya administracyjna za odpowiednie, ponawiać takowe.

Stan trzech krajowych funduszów na budowę koszar dla wojska, zostających w administracyi Wydziału krajowego, jest wedle sprawozdania Wydziału krajowego z uwzględnieniem zmian, jakie już po przedłożeniu sprawozdania zaszły — i zamknięć rachunków za rok 1899, następujący:

I. Krajowy fundusz pożyczkowy dla gmin i osób prywatnych, dotowany z funduszu krajowego łączną kwotą . . . . . . 1,391.500 zł. — ct.

wynosił wedle zamknięcia rachunków z końcem r. 1898 na pożyczkach u gmin i osób prywatnych .	1,423.657 zł. 32 ct.	
w zapasie kasowym	25.720 „ 20 „	
Razem . . .		1,449.377 zł. 52 ct.
wzrósł zatem skutkiem chwilowych lokacyi i odsetek zwłoki pobieranych o.		57.877 zł. 52 ct.
w porównaniu ze stanem z końcem r. 1897, w którym przyrost wynosił.		55.953 „ 65 „
powiększył się w r. 1898 o		1.923 zł. 87 ct.

W r. 1899 wypłacono tylko trzy pożyczki w łącznej kwocie 127.500 zł., gmina bowiem Tarnów nie podniosła przypadającej do wypłaty w tym roku resztującej pożyczki 50.000 zł., której to okoliczności przypisać należy, że dochody funduszu wystarczyły na wypłatę pożyczek, a nadto pozostał z końcem r. 1899 zapas kasowy w kwocie 29.875 zł. 81 ct.

W r. 1900 wypłacone być mają:

gminie miasta Tarnów nie podniesiona w r. 1899 kwota . .	50.000 zł. — ct.
i gminom: Kołomyja, Stanisławów i Żółkiew pożyczki w łącznej kwocie	107.500 „ — „
Razem . . .	157.500 zł. — ct.
Na pokrycie służyć będą bieżące dochody w kwocie około	127.000 „ — „
i pozostała z końcem roku 1899 reszta kasowa . . .	29.875 „ 81 „
Razem . . .	156.875 zł. 81 ct.
niewielki niedobór około	624 „ 19 „

znajdzie pokrycie chwilowe w zapasie kasowym funduszu byłego galic. korpusu ochotników z r. 1859 wynoszącym 17.156 zł. 3 ct.

Zaznaczyć na tem miejscu należy, że Wydział krajowy uchwałą z 14. listopada 1899 L. 74.463 przyznał gminie miasta Rzeszowa ulgę, iż pożyczki w ogólnej kwocie 250.000 zł. przeznaczone na budowę koszar normalnych, spłacać ma od 1. stycznia 1900, resztę zaś pożyczek zamiast w pięciu latach w latach dziesięciu, tudzież że uchwałą z 12. września 1899 L 44.355 przyznał w uwzględnieniu znanego krytycznego finansowego położenia gminy Trembowla, po ściągnięciu znaczniejszej części zaległości w drodze przymusowej, ulgę, iż gminie tej zezwolił warunkowo spłacić resztujące pożyczki w stosunku nowego 20-letniego okresu, jednakże tylko na tak długo, dopóki wojskowość za koszary gminne czynsz płacić będzie. Dla zapewnienia zaś regularnej spłaty rat pożyczkowych uzyskał Wydział krajowy kondykt na ten czynsz, który już wpływa do funduszu koszarowego.

Przy obliczeniu dochodów na r. 1900 na 127.000 zł. są powyższe ulgi uwzględnione.

Promesy przez Wydział krajowy wydane, dotąd niezrealizowane, razem z przyznaną uchwałą z 6. października 1899 L. 64.635 gminie miasta Sanoka na budowę koszar wzorowych dla załogi wojskowej — bezprocentową w 15 latach zwrotną pożyczką 150.000 zł., która płatną będzie w latach 1911, 1912 i 1913 wynoszą łączną kwotę 957.500 zł.

W promesach już udzielonych zaszła ta zmiana, że Wydział krajowy promesę wydaną gminie miasta Kołomyi na 180.000 zł. z powodu, iż gmina nie mogła sobie zapewnić dalszej pożyczki na budowę koszar normalnych dla dwóch batalionów obrony krajowej potrzebnej, w kwocie 120.000 zł. rozdzielił w ten sposób, że gminie miasta Kołomyi zapewnił wypłatę 72.000 zł. na ukończenie robót rozpoczętych przy innych koszarach — zaś resztę 108.000 zł. przyznał Feiwlowi Rohatynowi na budowę koszar normalnych dla dwóch batalionów obrony krajowej w Kołomyi, a to z zastrzeżeniem, iż na jakąkolwiek dalszą pożyczkę liczyć nie może. Termina wypłaty i wysokość rat obu tych pożyczek zostały nie zmienione, po 60.000 zł. w latach 1906, 1907 i 1908.

Promesy na pożyczki przez Wydział krajowy wydane niezrealizowane wynoszą łączną kwotę	957.500 zł. — ct.
w porównaniu z promesami do końca r. 1898 wydanemi wynoszącemi	985.000 „ — „
zmniejszyły się o kwotę	27.500 zł. — ct.

a wypłata onych rozłożona na lata 1900 do 1913 włącznie.

Jeżeli, czego spodziewać się można, żądania wojskowości o budowę nowych koszar ustaną, jest nadzieja, że fundusz pożyczkowy wystarczy na pokrycie już wydanych promes, szczególnie wskutek odmownej odpowiedzi Wydziału krajowego (LW. 11.224/1898) na żądanie c. i k. komendy X. korpusu o budowę szpitala wojskowego w Rzeszowie, a to tem bardziej, gdy zdaniem komisyi administracyjnej kraj nie może być zniewolony do budowy szpitali wojskowych, zaś ze względu na wyczerpany do r. 1913 fundusz pożyczkowy, tudzież ze względu na to, iż uchwały Wysokiego Sejmu od szeregu lat ponawiane o zasilenie funduszu pożyczkowego na budowy koszar ze Skarbu Państwa dotąd nie zostały załatwione, wszelkim przyszłym żądaniom wojskowości o budowę nowych koszar lub szpitali dla wojska odmawiać należy.

Z końcem r. 1899 przedstawia się stan krajowego funduszu pożyczkowego następnie:

wypłacono pożyczek	2,571.950 zł. — ct.
ściągnięto wedle zamknięcia rachunków z końcem r. 1899 .	1,149.407 „ 97 „
okazuje się należytość u gmin z dniem 31. grudnia 1899 w kwocie	1,422.542 zł. 3 ct.

W roku 1899 spłaciły gminy do końca grudnia 128.615 zł. 29 ct.

Różnica między cyframi w sprawozdaniu Wydziału krajowego podanemi a cyframi przez komisyę administracyjną umieszczonemi, znajduje tłumaczenie w tem, że Wydział krajowy brał za podstawę sprawozdania rachunki z dnia 31. października 1899 zaś komisya administracyjna opiera się na zamknięciu rachunków z dniem 31. grudnia 1899. — Różnica ta niewielka, wynosi 256 zł

II. Krajowy fundusz byłego galic. korpusu ochotników z r. 1859 wynosił pierwotnie 51.749 zł. Z tego funduszu udzielono gminie miasta Żółkiew bezprocentową pożyczkę w kwocie 50.000 zł. z której dłużną jest jeszcze kwotę 45.500 zł. — ct.
zapas kasowy ulokowany na 4% w Banku krajowym wynosi . 17.156 „ 03 „
fundusz ten wynosi zatem obecnie . . . . 57.656 zł. 03 ct.
w porównaniu ze stanem pierwotnym . . . . . 51.749 „ — „
wzrósł o kwotę . . . . 5.907 zł. 03 ct.
powstałą z odsetek lokacyjnych.

III. Krajowy fundusz budowy koszar krajowych powstał wskutek naglącej potrzeby pobudowania w jak najkrótszym czasie całego szeregu koszar dla wojska.

Na mocy uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 8. lutego 1895 sankcyonowanej Najwyższem postanowieniem z 25. września 1895 zaciągniętą została w galic. funduszu propinacyjnym czteroprocentowa pożyczka 1,500.000 zł, od której fundusz krajowy opłaca procenta, zaś raty amortyzacyjne krajowy fundusz koszar krajowych z wynagrodzenia pobieranego za pobudowane koszary.

Prócz pobudować się mających i pobudowanych z tego funduszu pięciu kompleksów koszar w Rawie ruskiej, Mostach wielkich, Zaleszczykach i we Lwowie, wybudowaną być ma na mocy uchwały Wysokiego Sejmu z 4. marca 1899 kryta ujeżdżalnia przy koszarach dla kawaleryi na Wulce kosztem 40.000 zł., które krajowy fundusz koszar krajowych w r. 1900 z dochodów swoich wypłacić ma.

Przez wstawienie tej kwoty do preliminarza funduszu koszar krajowych na r. 1900 okazał się niedobór w kwocie 10.000 zł., który jednak znajdzie pokrycie w dochodach roku 1901 a w r. 1900 pokryty zostanie z zapasu kasowego przeznaczonego na koszta utrzymania wszystkich koszar krajowych, ewentualnie chwilowo z zapasu kasowego funduszów byłego galic. korpusu ochotników z r. 1859.

Zaznaczyć należy, że wedle sprawozdania Wydziału krajowego c. i k. Komenda XI. korpusu pismem z 12. kwietnia 1899 Nr 1195. żądała zmianę warunków budowy tej ujeżdżalni ustanowionych a reskryptem c. i k. państwowego Ministerstwa wojny z 13. maja 1899. Nr. 1588. H. B. Oddz. 8. przyjętych, w ten sposób, ażeby Wydział krajowy sam budowę zakontraktował i przedsiębiorcy koszt budowy wypłacił, oraz by wynagrodzenie za ujeżdżalnię wynosiło 5% a nie 6% od wydanego na budowę kapitału; że Wydział krajowy w odpowiedzi na tę odezwę z dnia 17. kwietnia 1899 l. 23851 oświadczył się przeciw jakiejkolwiek zmianie warunków budowy; tudzież, że jakkolwiek w przypuszczeniu, że budowa ujeżdżalni dopiero po 1. lipca 1900 rozpoczętą zostanie, termin płacenia odsetek od 1. stycznia 1901 został oznaczony; ze względu na to, iż budowa ta ukończoną być ma do końca czerwca 1900. słuszną jest rzeczą, by odsetki od kapitału 40.000 zł. płacone były już od dnia 1. lipca 1900, i że Wydział krajowy poczynił w tym względzie odezwą do l. W. 79788/899 odpowiednie kroki, a w przekonaniu, które komisya administracyjna podziela, że wobec bezwarunkowej słuszności żądania, odpowiedź będzie przychylna, wstawił do dochodów preliminarza funduszu koszar krajowych na r. 1900 półroczne odsetki od kapitału 40.000 zł. w kwocie 1.200 zł. w. a.

W sprawozdaniu swojem podaje Wydział krajowy do wiadomości Wysokiego Sejmu, że komenda batalionu strzelców w Trembowli wybudowawszy bez wiadomości Wydziału krajowego na gruntach koszar krajowych stajnię dla trzech koni oficerskich kosztem korpusu oficerów około 1.200 zł. odniosła się do Wydziału krajowego z propozycyą nabycia tej stajni, z której roczny dochód wynosiłby 124 zł. 33 ct., że Wydział krajowy wobec faktu dokonanego i korzyści wynikającej dla funduszu koszar krajowych, wreszcie wobec potrzeby uregulowania stosuków prawnych powstałych skutkiem wybudowania stajni na obcym gruncie oświadczył gotowość zawarcia umowy o nabycie tej stajni z zastrzeżeniem, że stajnia ta pod każdym względem podlegać będzie warunkom umowy zawartej z wojskowością co do samych koszar.

Gdy c. i k. Ministerstwo wojny reskryptem z 8. listopada 1899. Nr. 4427. Oddz. 11. warunki te przyjęło i zezwoliło, by za złożeniem ceny kupna 1.200 zł. stajnia oddaną została Wydziałowi krajowemu i objętą przez Zarząd wojskowy, zaś c. i k. Komenda korpusu zarządziła uzupełnienie pierwotnego aktu odbioru koszar w Trembowli i wykazu wynagrodzenia, a nadto wydała odpowiednie zarządzenia do c. i k. wojskowego oddziału budowniczego i do Intendantury korpuśnej, wypłacił Wydział krajowy po sprostowaniu na żądanie jego rachunku co do kosztów utrzymania, cenę kupna 1.200 zł, skutkiem czego fundusz koszar krajowych pobiera od dnia 1. grudnia 1899 wynagrodzenie taryfowe za tę stajnię po 124 zł. 33 ct. w. a.

Komisja administracyjna mając na uwadze, że stajnia nabyta ma być zajętą przez wojsko jeszcze przez lat 22, przyniesie więc za ten czas dochód w kwocie 2.735 zł. 26 ct., z której po zapłaceniu $^{1}/_{2}\%$ na koszta utrzymania 13 zł. 68 ct. i na asekuracyę około 10 zł. pozostanie czysty dochód 2 711 zł. 58 ct., z którego nietylko odsetki po 6% ale także amortyzacya wydanego kapitału 1.200 zł. w czasie o wiele krótszym, jak w 22 latach, są zapewnione, uznaje nabycie to stajni jako korzystne dla funduszu koszar krajowych.

Dochody ze wszystkich koszar krajowych wynoszą obecnie .	71.121 zł. — ct.
a z doliczeniem wynagrodzenia za nabytą stajnię w Trembowli .	124 „ 33 „
i za ujeżdżalnię we Lwowie	2.400 „ — „
wynosi ogólny dochód roczny .	73.645 zł. 33 ct.

Ponieważ utrzymanie koszar krajowych należy wyłącznie do zarządu wojskowego, a fundusz koszar krajowych ma na ten cel płacić rocznie $^{1}/_{2}\%$ kosztów budowy z wyłączeniem wartości gruntów, przeto c. i k. krajowa komenda XI. korpusu udzieliła pismem 16. listopada 1899. Nr. 3587. B. A. Wydziałowi krajowemu sprostowane reskryptem c. i k. Ministerstwa wojny z dnia 7. listopada 1899. H. B. Nr. 3441. Oddz. 8. zestawienie kosztów budowy wszystkich koszar krajowych, wynoszących:

za grunta	77.183 zł. 64 ct.
koszta budowy	1,408.881 „ 96 „
wydatki administracyi	16.919 „ 55 „
łączną kwotę	1,502.985 zł. 15 ct.

z przekroczeniem preliminowanych na $1^{1}/_{2}$ miliona o 2.985 zł. 15 ct., które administracya wojskowa z własnych pokryła funduszów.

W obliczeniu jednak kosztów utrzymania, porachowano prawdopodobnie przez pomyłkę nie jak umówiono $^{1}/_{2}\%$ lecz $^{3}/_{4}\%$ od kosztów budowy 1,425.801 zł. 51 ct. w kwocie 10.693 zł. 51 ct.

W odpowiedzi na równoczesne zapytanie, czy się Wydział krajowy na to obliczenie zgadza, oświadczył tenże odezwą z 27. listopada 1899 l. 77438, że obliczonej wyżej wysokości kosztów utrzymania przyjąć nie może, raz dlatego bo nie $^{3}/_{4}\%$ lecz $^{1}/_{2}\%$ kosztów budowy przeznaczone są na utrzymanie koszar, powtóre z powodu, że kraj ofiarował na budowę koszar kwotę . . . 1,500.000 zł. — ct.
tak, iż po potrąceniu wartości gruntów w kwocie . . . 77.183 „ 64 „
wynoszą koszta budowy kwotę 1,422.816 zł. 36 ct. a $^{1}/_{2}\%$ od tej kwoty 7.114 zł. 08 ct., i że tak obliczone wynagrodzenie z doliczeniem kosztów utrzymania kupionej stajni w łącznej kwocie 7.120 zł. za czas od 1. września 1896 do 31. grudnia 1899 od razu zapłacić, zaś w przyszłości od 1. stycznia 1900 w półrocznych ratach z góry płacić gotów.

Gdy c. i k. komenda XI. korpusu odezwą z dnia 4. lutego 1900. B. A. Nr. 127. oświadczyła, iż c. i k. Ministerstwo wojny Oddz. 8. Nr. 4201/99 reskryptem z 9. stycznia na przedłożony przez Wydział krajowy obrachunek się zgadza i wysokość wynagrodzenia za utrzymanie wszystkich koszar w kwocie 7.120 zł. przyjmuje. zaś zwrotu przekroczenia w kwocie 2.985 zł 15 ct. nie żądało, podniesiona przez Wydział krajowy w sprawozdaniu kwestya pokrycia funduszu koszar krajowych stała się bezprzedmiotową.

Tym sposobem ukończone zostały wszelkie obrachunki między Wydziałem krajowym i zarządem wojskowym, a Wydział krajowy wypłacił zarządowi wojskowemu koszta utrzymania koszar za czas do 31. grudnia 1899 w kwocie 46.856 kor. 33 h. czyli 23.428 zł. $16^{1}/_{2}$ ct. w. a.

Dochody z koszar krajowych wynosić zatem będą rocznie	73.645 zł. 33 ct.
a po zapłaceniu wynagrodzenia za utrzymanie koszar . . .	7.120 „ — „
kwotę	66.525 zł. 33 ct.

z której tylko koszta asekuracyi i możliwe nadzwyczajne drobne wydatki będą miały być pokrywane.

Komisya administracyjna mając na uwadze, że dotąd z dochodów koszar krajowych pokryte zostały procenta bierne od pożyczki $1^{1}/_{2}$ milionowej w kwocie 35.840 zł. i cena kupna stajni w Trembowli 1.200 zł. a nadto w bieżącym roku zapłaconą ma być kwota 40.000 zł. za budowę krytej ujeżdzalni na Wulce, z którego to powodu kwota na umorzenie pożyczki $1^{1}/_{2}$ milionowej wynosiła dotąd tylko 40.000 zł. tudzież że fundusz koszar krajowych w przyszłości tego rodzaju wydatków mieć nie będzie, wyraża przekonanie, że już w r. 1901 wyższa jak dotąd, a od roku 1902 kwota około 60.000 zł. na umorzenie pożyczki $1^{1}/_{2}$ milionowej z dochodów koszar krajowych będzie mogła być użytą, skutkiem czego fundusz krajowy co raz mniej tytułem procentów od tej pożyczki płacić będzie.

Nadmieniając w końcu, że Wydział krajowy poczynił potrzebne kroki w celu wyjednania przeniesienia gminy Mosty wielkie do wyższej klasy wojskowej taryfy czynszowej, w którym to wypadku dochody z koszar krajowych od r. 1901 zwiększyłyby się, wnosi Komisya administracyjna:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o administracyi krajowych funduszów pożyczkowych na budowę koszar dla wojska za czas od 1. października 1898 do 30. listopada 1899 przyjmuje się do wiadomości.

Przewodniczący:
Koziebrodzki.

Sprawozdawca:
Dworski.

Ls. 856/1900

We Lwowie, dnia 3. kwietnia 1900.

Aleg. 92

Sprawozdanie

Komisyi gminnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie kursu dla pisarzy gmin wiejskich.

Wysoki Sejmie!

W myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 10. marca 1899 urządził Wydział krajowy kursa dla pisarzy gminnych, a kursa te trwały 4 miesiące.

Z pomiędzy 456 kandydatów przyjęto tylko 55, którzy bądźto własnym kosztem obowiązali się odbyć kurs, bądźto uzyskali stypendya od swoich powiatów.

Do nauki powołał Wydział krajowy 5 nauczycieli z grona swych urzędników, nadto jednego nauczyciela pożarnictwa, wybranego przez krajowy Związek ochotniczych straży pożarnych.

Przedmiotem nauki były w przystępnej formie wykładane a z zawodem pisarza w związku pozostające ustawy, które dokładnie określa sprawozdanie Wydziału krajowego.

Oprócz wykładów trwających 6—7 godzin dziennie, wypracowywali uczniowie także zadania pisemne, 30 zaś uczniów brało udział w kursie języka ruskiego.

Z zadowoleniem stwierdzić musi Komisya gminna wynik egzaminu pisemnego i ustnego, który odbył się z końcem kursu przed osobną komisyą. Wszyscy bowiem kandydaci uznani zostali za uzdolnionych, a z nich 8 z celującym, 11 z bardzo dobrym postępem.

Zauważyć wreszcie należy, że koszt ogólny z funduszu krajowego wynosił tylko 3.383 zł. 28 ct. t. j. o 216 zł. 72 ct. mniej od przyzwolonego na powyższy cel kredytu.

Wydział krajowy odnosił się także do Wydziałów powiatowych z zapytaniem, o ile by one skłonne były do urządzenia podobnych kursów po powiatach. Z 73 powiatów, z których nadeszły odpowiedzi, tylko 8 uchwaliło zaprowadzić kursa u siebie (nie wiadomo jednak czy takowe już zaprowadzono) 41 Wydziałów powiatowych oświadczyło, iż nie czują się na siłach do zorganizowania potrzebnych wykładów, reszta zaś Wydziałów powiatowych nie dała ściśle określonych odpowiedzi.

Jak się ze sprawozdania Wydziału krajowego okazuje, zgłoszenia kandydatów o przyjęcie na kursa pisarskie były tak liczne, iż już sama ta okoliczność powinna dosadnie stwierdzić potrzebę podobnych kursów.

Nadto Rady powiatowe ofiarując na cel powyższy znaczne subwencye, dowodzą, iż kursa te uważają za ważne i pożyteczne.

Na tej przeto podstawie oraz ze względu na dodatni wynik osiągnięty w pierwszym już roku, wreszcie z uwagi na nieznaczny stosunkowo wydatek z funduszu

krajowego, postanowiła Komisya gminna zalecić Wysokiemu Sejmowi dalsze urządzenie kursów dla pisarzy gmin wiejskich przy Wydziale krajowym i sądzi, że i nadal winna być pozostawioną Wydziałom powiatowym możność urządzania podobnych kursów po powiatach.

Wyrażając wreszcie uznanie Wydziałowi krajowemu za starania około urządzenia kursów dla pisarzy, Komisya gminna wnosi:

1. Wysoki Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie kursu dla pisarzy gmin wiejskich.

2. Wysoki Sejm wstawia do budżetu krajowego kwotę 3.600 zł. na otwarcie w roku 1900 przy Wydziale krajowym kursu dla pisarzy gminnych.

Przewodniczący:

Jaworski.

Sprawozdawca:

A. Brunicki.

LS. 898/900.

We Lwowie dnia 3. kwietnia 1900.

Aleg. 93

Sprawozdanie

Komisyi gminnej o wniosku Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia gminie miasta Stryja na rozdział pastwiska „Dąbrowa“ między członków przedmieścia Łany dolne.

Wysoki Sejmie!

W obrębie gminy miasta Stryja znajduje się pastwisko „Dąbrowa“ zwane, w katastrze jako parcele gruntowe pod l. k. $5436/_{2}$ do $5436/_{40}$, $5336/_{47}$ do $5430/_{95}$ tudzież pod l. k. 5437 zapisane, zaś w księdze gruntowej miasta Stryja wyk. hip. 321 *jako dobro gminne* na rzecz gminy miasta Stryja intabulowane.

Z tego dobra gminnego nie wszyscy członkowie gminy, lecz tylko ci mieszkańcy przedmieścia „Łany dolne“ od niepamiętnych czasów korzystają i korzystać mają prawo, którzy na tem przedmieściu posiadają grunta do pastwiska przypierające.

Pastwisko wspomniane, pozostające w spólnem używaniu uprawnionych do tego mieszczan, którzy na niem bydło swoje wypasają, — pod względem kultury jest zupełnie zaniedbane i zdziczałe i nie daje takich dochodów i użytków, jakichby przy należytej uprawie z nich wyciągnąć można.

Uprawnieni do użytkowania z tego dobra gminnego wnieśli z tych powodów prośbę do Rady miejskiej Stryjskiej, aby pastwisko „Dąbrowa“ między użytkowców rozdzielonem zostało.

Rada miejska wydelegowała komisyę do zbadania tej sprawy i komisya ta w sprawozdaniu swojem Radzie miejskiej przedłożonem, stwierdziła stosunki prawne i faktyczne wyżej przedstawione i czyniło wniosek na przychylenie się do prośby o rozdział pastwiska „Dąbrowa“.

Rada miejska na plenarnem posiedzeniu w obecności 29 radnych odbytem, wniosek ten przyjęła i powzięła uchwałę z d. 15. grudnia 1897, zezwalającą na rozdział pastwiska

„Dąbrowa“ między upoważnionych dotąd do użytkowania z niego członków gminy w sposób określony na mapie do tej uchwały dołączonej i integralną jej część stanowiącej, tak, że każda część paytwiska w skutek rozdziału powstać mająca, ciągnie się od rowu oddzielającego grunta orne na Łanach położone od pastwiska rozdzielić się mającego, aż do końca tego pastwiska w takiej samej szerokości jaką ma przypierający do pastwiska grunt, którego właściciel do społużytkowania z pastwiska jest uprawniony; każda taka część ma być oddaną na własność temu członkowi gminy, który jest właścicielem gruntu ornego na Łanach do tej części pastwiska przypierającego. Tą samą uchwałą Rada miejska zastrzegła, że drogi publiczne pastwisko przecinające rozdziałowi nie ulegają lecz zostaną nienaruszone i że faktycznego rozdziału dokona Magistrat miasta Stryja, zostawiając prawo rekursu przeciw jego decyzyom w toku instancyi.

Przesłuchani protokularnie użytkowi pastwiska na taki rozdział się zgodzili, a przeciw powołanej uchwale Rady gminnej nikt rekursu lub zażalenia nie wniósł.

Rada powiatowa Stryjska na posiedzeniu swoim dnia 20. grudnia 1897 odbytem uchwałę Rady miejskiej jednogłośnie zatwierdziła, i przedłożyła uchwałę tę Wydziałowi krajowemu w celu uzyskania przychylnej uchwały Wys. Sejmu w myśl §. 72. ust. gminy dla 30 miast do rozdziału dobra gminnego między członków gminy potrzebnej.

Sprawozdaniem z dnia 26. września 1899 L. 27.238 Wydział krajowy przedłożył Wysokiemu Sejmowi wniosek na zatwierdzenie uchwały Rady miejskiej Stryjskiej, a to z uwagi:
„że jak daleko pamięć sięga, pastwisko „Dąbrowa“ uważane było jako dobro gminne, będące własnością przedmieścia „Dolne Łany“ i z tego dobra nikt inny nie korzystał, jak „tylko właściciele realności na dolnych Łanach położonych, do pastwiska przypierających,

„że użytkowanie pastwiska polegało na tem, iż każdy właściciel pasł na niem swoje „bydło w miarę liczby „cząstek pola“ w jego posiadaniu będących i w tej też mierze przy„czyniał się do opłacania podatków gruntowych i t. d.,

„że skutkiem tego wspólnego użytkowania — pastwisko to jest zupełnie zaniedbane „i zdziczało — użytkujący zaś nie dopuściliby do jakiejkolwiek melioracyi, chociaż grunt „sam jest dobry i wzięty pod należytą uprawę bardzo dobre plony mógłby wydawać,

„że gmina miasta Stryja jako taka żadnego dochodu i żadnej korzyści z tego pa„stwiska nie ma i mieć nie może, natomiast czuwać musi nad zbieraniem podatku, ekwi„walentu, nad całością tego dobra i t. p.,

„że natomiast pastwisko to rozdzielone między uprawnionych, musi ekonomiczne „ich stosunki znakomicie poprawić, a tem samem wzmocnić ich siły podatkowe jak nie„mniej siły podatkowe gminy,

„że nakoniec przeciw zamierzonemu podziałowi pastwiska nikt nie wniósł żadnego „rekursu, a władze zarządzające i nadzorcze na ten podział się zgadzają“.

Komisya gminna której Wysoki Sejm uchwałą z dnia 29. grudnia 1899 Ls. 5 sprawozdanie Wydziału krajowego przekazał, zbadawszy sprawę wszechstronnie, podziela w zupełności zapatrywanie Wydziału krajowego w sprawozdaniu do LW. 27.238/99 wyrażone, i z tych samych powodów jakie w owem sprawozdaniu są przytoczone, — wnosi zgodnie z Wydziałem krajowym:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Upoważnia się Reprezentacyę gminy miasta Stryja do rozdzielenia parcel gruntowych l. k. 5437; 5436/2 do 5436/40 i 5436/43 do 5436/95 objętych wykazem księgi

gruntowej l. 321, a własność gminy miasta Stryja stanowiących, między członków gminy, względnie przedmieścia Łany dolne, a to na podstawie sporządzonego już planu podziału przez Radę miejską w Stryju uchwałą z 15. grudnia 1897 zatwierdzonego.

II. Upoważnia się Reprezentacyę gminy m. Stryja do zeznania imieniem gminy dokumentów, jakie okażą się potrzebne w celu przepisania w księgach gruntowych tytułu własności tak rozdzielonych, a w ustępie I. wymienionych gruntów na poszczególnych obdarowanych członków gminy miasta Stryja, względnie przedmieścia Łany Dolne.

Przewodniczący:
Jaworski.

Sprawozdawca:
Fruchtman.

LW. 22.205/900.

We Lwowie dnia 7. kwietnia 1900.

Aleg. 94

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o galicyjskiej Kasie oszczędności we Lwowie.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu z dnia 27. lutego 1899 powziął Wysoki Sejm w sprawie Galicyjskiej Kasy Oszczędności następujące uchwały:

Uchwała A.

Art. I. Kraj Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem przyjmuje porękę za wkładki w galicyjskiej Kasie oszczędności, a mianowicie poręcza posiadaczom książeczek wkładkowych galicyjskiej Kasy oszczędności oprocentowanie odpowiadające statutom Kasy i wypłatę kapitału.

Art. II. Poręka ta wchodzi w życie z chwilą zatwierdzenia przez c. k. Rząd tych zmian statutów Kasy, jakie Wydział krajowy uzna za potrzebne w interesie zabezpieczenia funduszu krajowego.

Art. III. Skoro fundusz rezerwowy galicyjskiej Kasy oszczędności we Lwowie ulokowany w papierach pupilarne bezpieczeństwo mających, osiągnie wysokość 10% kapitału wkładkowego, może Sejm krajowy uchwalić, że porękę określoną w Art. I. uznaje za wygasłą.

Art. IV. Jak długo trwa gwarancya kraju w Art. I. określona, nie może stan kapitałów wkładkowych, w galicyjskiej Kasie oszczędności ulokowanych, przewyższać sumy 35 milionów zł. (70,000.000 koron).

Suma ta może być podwyższoną tylko na podstawie uchwały Sejmu krajowego.

Uchwała B.

Sejm poleca Wydziałowi krajowi, aby zażądał od Towarzystwa galicyjskiej Kasy oszczędności przeprowadzenia zmiany statutów Kasy w myśl następujących postanowień zasadniczych:

a) Wydział galicyjskiej Kasy oszczędności we Lwowie (§. 46. statutów) składać się będzie z 12 członków, z których ośmiu wybiera Sejm krajowy na propozycyę Wydziału krajowego bądź to z grona członków Towarzystwa Kasy, bądź z poza grona tegoż Towarzystwa.

b) Dyrekcya galicyjskiej Kasy oszczędności składać się będzie z dwóch lub trzech Dyrektorów płatnych, mianowanych przez Marszałka krajowego na propozycyę Wydziału Kasy i po wysłuchaniu zdania Wydziału krajowego.

Zastępstwo któregokolwiek z Dyrektorów zarządza Marszałek krajowy z pośród członków Wydziału Kasy.

Naczelnego buchaltera i syndyka kasy mianuje Marszałek krajowy na wniosek Wydziału Kasy i po wysłuchaniu zdania Wydziału krajowego.

Marszałek krajowy nie jest związany wnioskami Wydziału Kasy.

c) Kredyt na rachunek bieżący jest wzbroniony.

Pożyczki hipoteczne mogą być udzielane tylko do połowy wartości nieruchomości.

Dla pożyczek hipotecznych i dla eskontu weksli będzie w statutach ustanowionem pewne maximum, dla zakupna papierów pupilarnych pewne minimum w stosunku procentowym do sumy wkładek.

d) Wszelka zmiana statutów, tudzież regulaminów i instrukcyj nastąpić może tylko za zgodą Wydziału krajowego i winna być podaną do wiadomości Sejmu.

e) Coroczne zamknięcie rachunków i bilans przedkładać będzie Kasa Sejmowi krajowemu za pośrednictwem Wydziału krajowego.

Ostateczne absolutoryum za zamknięcia rachunków uchwala Sejm krajowy na wniosek Wydziału krajowego.

f) Dopóki fundusz rezerwowy, po strąceniu wartości własnego gmachu Kasy, nie dosięgnie wysokości przynajmniej 5% kapitału wkładkowego, cały zysk coroczny wpływać ma do tegoż funduszu.

Gdy fundusz rezerwowy wynosić będzie przynajmniej 5% wkładek, wpływać ma przynajmniej połowa czystego zysku do funduszu rezerwowego, druga zaś połowa może być za przyzwoleniem Sejmu krajowego użytą na cele dobroczynne i ogólnie pożyteczne.

Fundusz rezerwowy winien być lokowanym wyłącznie w papierach, mających bezpieczeństwo pupilarne; w razach potrzeby nadzwyczajnej mogą być te papiery lombardowane lub sprzedane.

g) Uchwała Walnego Zgromadzenia o rowiązaniu Towarzystwa galicyjskiej Kasy oszczędności wymaga zatwierdzenia Sejmu krajowego na wniosek Wydziału krajowego.

h) Do zbadania zdolności kredytowej przy pożyczkach wekslowych ustanowieni być mają cenzorowie wekslowi.

i) Wszelkie postanowienia o ingerencyi Sejmu, Marszałka krajowego i Wydziału krajowego pozostają w mocy tak długo, jak długo trwa gwarancya kraju.

Rezolucya I.

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby wziął pod rozwagę kwestyę przejęcia galicyjskiej Kasy oszczędności na kraj, ewentualnie przeprowadził rokowania z c. k. rządem i z Towarzystwem Kasy, a sprawozdanie w tym przedmiocie przedłożył Sejmowi.

Rezolucya II.

Wzywa się c. k. Rząd, by urządził jak najściślejszy nadzór nad kasami oszczędności i określił szczegółowo obowiązki komisarzy rządowych.

Rezolucya III.

Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby przy zmianie statutu galicyjskiej Kasy oszczędności domagał się od Towarzystwa zamieszczenia w statucie tego rodzaju postanowień, któreby dawały zupełną rękojmię, że w instytucyi przez kraj poręczonej nasze rolnictwo, rękodzieła, przemysł i handel bezpośrednio, czy też za pośrednictwem spółek, jak Towarzystwo wytwórcze handlowe, spółki rolnicze, Towarzystwa zaliczkowe i kasy systemu Raiffeisena będą miały zabezpieczony dogodny i obfity kredyt.

Uchwała A. użyczająca poręki kraju dla wkładek w galic. Kasie oszczędności we Lwowie i statutom odpowiednie ich oprocentowanie, uzyskała sankcyę Najwyższem postanowieniem z 8. marca 1899 i została ogłoszoną w dzienniku ustaw i rozporządzeń krajowych Nr. 35 z roku 1899.

Poręka kraju w myśl artykułu II. uchwały *A.* miała wejść w życie w chwili, w której c. k. Rząd zatwierdzi zmiany statutu, uznane przez Wydział krajowy za potrzebne w interesie zabezpieczenia funduszu krajowego.

Zarazem wskazał Wysoki Sejm w uchwale *B.* owe zmiany, jakie do statutu Kasy wprowadzone być winny.

Na podstawie reskryptu Wydziału krajowego z 1. marca 1899 l. 13.357 wystosowanego do ówczesnego zarządu gal. Kasy oszczędności a którym to reskryptem Wydział krajowy zakomunikował obydwie uchwały i wszystkie rezolucye Wysokiego Sejmu, Walne zgromadzenie Towarzystwa Kasy przyjęło na posiedzeniu z dnia 7. marca 1899 wszelkie objęte uchwałami Wysokiego Sejmu zmiany statutu.

W myśl zaś odezwy c. k. Prezydyum Namiestnictwa z dnia 21. marca 1899 l. 29.901/pr. zatwierdziło c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych reskryptem z 18. marca 1899 l. 1976 uchwalony na powyższem zgromadzeniu statut, wszakże ze zmianami drobniejszemi przy §§. 2. 40. i 61. oraz zmianą §. 14. w ten sposób, że w swoim czasie „może być użyty czysty zysk na cele dobroczynne i ógólnie pożyteczne kraju“ a to wskutek poręki kraju i na czas tej poręki, którą „rozszerzony został zakres interesów kasy“, podług regulatywu bowiem dla tych kas, czysty zysk tylko na cele „miejscowe“ został zastrzeżony.

(Wyraz „kraju“ nie mieścił się w pierwotnym projekcie)

Zarazem oznajmiło c. k. Ministerstwo, że „jedynie ze względu na szczególniejsze gwarancye, jakie daje przyszła organizacya Zarządu Kasy i tylko na tak długo, dopóki ta organizacya trwać będzie“, zezwala na rozszerzenie dozwolonej granicy eskontu weksli aż do maksymalnej wysokości 20% wszystkich wkładek, jak to postanawia §. 33. punkt 5. statutu.

Obecnie proponuje Zarząd Kasy dalsze zmiany statutu głównie w kierunku ułatwienia i rozszerzenia obrotu Kasy oraz uruchomienia gotówki a sprawę tę przedstawia Wydział krajowy poniżej. —

Na podstawie §. 49. powyższego statutu wybrał też Wysoki Sejm uchwałą z 28. marca 1899 ośmiu członków Wydziału Kasy na lat trzy, mianowicie:

1. Księcia Andrzeja Lubomirskiego.
2. Dr. Jarosława Kułaczkowskiego.
3. Dr. Adolfa Liliena.
4. Stanisława Niezabitowskiego.
5. Eugeniusza Pierożyńskiego.
6. Dr. Leonarda Piętaka.
7. Jana Schulza i
8. Dr. Tadeusza Sołowija.

O powyższym wyborze zawiadomił Wydział krajowy do L. 20.321/99 tak wybranych jak i Zarząd Kasy.

W myśl zaś §. 52. statutu zamianował Marszałek kraju stałymi Dyrektorami Kasy Antyma Nikorowicza i Dr. Jana Kantego Steczkowskiego.

Trzeci dyrektor dotąd zamianowany nie został a Marszałek krajowy powołał z grona członków Wydziału do Dyrekcyi dr. Edwarda Stroynowskiego.

Wreszcie w myśl §. 50. punkt 12, statutu zamianował Marszałek kraju syndykiem Kasy Dr. Pawła Dąbrowskiego, zaś naczelnym buchalterem Karola Czaudernę.

Przewidziane statutem regulamina i instrukcye zostały już niemal wszystkie przez Dyrekcyę wypracowane, przez specyalny Komitet zbadane a przez Wydział Kasy uchwalone, mianowicie:

1. Instrukcya dla Komitetu cenzorów weksli.
2. Regulamin dla Wydziału Kasy.
3. Instrukcya dla Komitetu rewizyjnego i szkontrującego.
4. Regulamin dla Dyrekcyi Kasy.
5. Instrukcya kasowa.
6. Instrukcya dla pożyczek hipotecznych, dla kredytów budowlanych i pożyczek komunalnych (dla gmin i powiatów)
7. Pragmatyka służbowa dla urzędników i sług Zakładu.

Instrukcya *ad 1.* została przez Wydział krajowy zatwierdzoną reskryptem z 23. maja 1899 LW. 31.369, regulamina zaś i inne instrukcye mają być w najbliższym czasie Wydziałowi krajowemu przedłożone.

Dyrekcya opracowała również projekta instrukcyi dla buchalteryi, syndyka i manipulacyi, a instrukcye te będą przedmiotem obrad specyalnego Komitetu i Wydziału Kasy w najbliższym czasie.

Co do rezolucyi I. Wysokiego Sejmu, zakomunikowanej przez Wydział krajowy także c. k. Namiestnictwu, sądzi Wydział krajowy, że, gdy Zarząd Kasy zorganizowany na podstawie nowego statutu, rozpoczął swe urzędowanie dopiero w kwietniu 1899 a z powodu wprowadzenia tego Zarządu jak i z powodu poręki kraju dla wkładek i ich statutom odpowiednie oprocentowanie, zapanowały w galicyjskiej Kasie oszczędności normalne stosunki, obecna chwila nie byłaby jeszcze właściwą do wdrożenia rokowań, któreby miały mieć na celu ponowną zmianę w organizacyi Kasy.

Co do rezolucyi II. Wydział krajowy, jakkolwiek bezpośrednio nie otrzymał na nią od c. k. Rządu żadnej odpowiedzi, powołuje się na znany powszechnie i po dziennikach ogłoszony okólnik Pana c. k. Namiestnika do Komisarzy rządowych ustanowionych przy Kasach oszczędności.

Rezolucya III. Wysokiego Sejmu została podaną do wiadomości również Zarządowi Kasy.

Wydział krajowy zaznacza jednak, że obecny statut Kasy w §. 33. punkt 7. dopuszcza wyraźnie kredyt dla Towarzystw zaliczkowych lub kredytowych, „które są oparte na zasadzie wzajemności i solidarnej poręki wszystkich członków“, że więc tem samem zapewniony jest kredyt także dla kas systemu Raiffeisena jako opartych na solidarnej poręce członków oraz, że Kasa przyznaje kredyt Towarzystwom wyżej wspomnianym, Towarzystwa zaś należące do Związku stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych mają obecnie najniżej oprocentowany kredyt.

W roku 1898 wynosił w ogóle kredyt tego rodzaju sumę 1,188.164 zł. w. a., w roku zaś 1899 sumę 1,285.000 zł. w. a.

Nadto we wspomnianym wyżej projekcie dalszej zmiany statutu przewidzianą jest w §. 33. w nowym punkcie 9. możność użycia funduszów kasy „na oprocentowanie pożyczki dla towarzystwa kredytowego, które Kasa może założyć według odrębnych statutów podlegających zatwierdzeniu władzy, celem ułatwienia osobistego kredytu właścicielom mniejszej posiadłości i drobnym przemysłowcom“.

Na wniosek Dyrekcyi Kasy, zbadany przez Komitet Wydziału, uchwalił tenże Wydział na posiedzeniu z 17. marca r. b., a Walne zgromadzenie członków Towa-
Aleg. 1. rzystwa Kasy na posiedzeniach z dnia 27. i 28. marca r. b. dołączony ·/. projekt zmiany niektórych postanowień obecnego statutu Kasy a głównie §§. 19, 20, 21, 30, 33, 34, 35, 37 i 56.

Jak to Wydział krajowy już wyżej nadmienił, zmiany te odnoszą się niemal wyłącznie do ułatwienia i wzmożenia obrotu funduszów Kasy oraz większego uruchomienia jej gotówki a tem samem mają one na celu podniesienie dochodów Kasy i zabezpieczenie większej gotówki dyspozycyjnej.

Do takich zmian należy proponowane w §. 33. punkt 2. użycie funduszów Kasy na pożyczki oprocentowane na zastaw papierów bliżej tam poszczególnionych a nie tylko papierów na giełdzie wiedeńskiej notowanych. Postanowienia tego punktu wzięte zostały dosłownie z wzorowego statutu dla Kas oszczędności wydanego reskryptem c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z 19. maja 1892 L. 1139.

W tymże samym §. 33. w punkcie 3. wprowadza projekt napowrót zaliczki na rachunek bieżący na podstawie złożenia odpowiednich papierów wartościowych jako podkładu.

Pominięcie w obecnym statucie zezwolenia na podobne użycie funduszów Kasy, pozbawiło ją znaczniejszego dochodu a strony pozbawione zostały dogodnego kredytu.

Przyczyną pominięcia tego, w dawniejszym statucie przewidzianego postanowienia, były nadużycia, jakie w tym dziale za dawniejszego zarządu były praktykowane a jakie w obecnej organizacyi zarządu za wykluczone uważać należy.

Zresztą nadużycia powyższe wykryto również i w dziale kredytów budowlanych i w dziale wekslowym i lombardowym a mimo to działów tych niepodobna było znieść.

W punktach 9., 12. i 13. projektu przewidziany jest dalej sposób użycia funduszów Kasy na pożyczki dla wspomnianego wyżej Towarzystwa kredytowego, które Kasa oszczędności może założyć podług osobnych, zatwierdzeniu władz ulegających statutów a to celem ułatwienia osobistego kredytu właścicielom mniejszej posiadłości i drobnym przemysłowcom, na wkładki w austryackich Kasach oszczędności (za ze-

zwoleniem władzy) i na udział w obrocie przekazowym pocztowych Kas oszczędności i w obrocie żyrowym austro węgierskiego Banku.

Wszystkie te trzy ostatnie zmiany przewidziane są zasadniczo w powołanym wyżej wzorowym statucie c. k. Rządu, jak dopuszczone jest w nim również zasadnicze postanowienie zawarte w punkcie 6. projektu, że termin, w ciągu którego muszą być płatne eskontować się mające kupony i wylosowane efekta wartościowe oraz weksle przyjęte do eskontu, nie może przekraczać sześciu miesięcy, podczas gdy dotychczosowy statut ustanawiał ten termin na cztery miesiące.

§. 35. projektu wprowadza możność przyjmowania przez Kasę w przechowanie gotówki i papierów wartościowych za opłatą należytości depozytowej, bez przyjmowania jednak w ogóle odpowiedzialności za straty z powodu niezrealizowania wylosowanych efektów lub zapadłych kuponów, co przewiduje §. 36. projektu.

Reszta zmian odnosi się bądź to do bezpieczeństwa funduszów kasy i stron interesowanych (§§ 19., 21., 30. i 35.), do ułatwienia i skrócenia manipulacyi (§§. 38. i 57. projektu), bądź wreszcie są albo następstwem zmian powyższych lub też są czysto stylistyczne a potrzebne do usunięcia wątpliwości.

Wszystkie te projektowane zmiany statutu podaje Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi do wiadomości w myśl §. 43. ustęp ostatni obecnego statutu z uwagą, że Wydział krajowy na mocy powołanego właśnie postanowienia statutu, zgodził się ze swej strony na wprowadzenie zmian rzeczonych.

---

leg. 2. W myśl §. 37. ustęp drugi dotychczasowego statutu przedłożyła Dyrekcya galicyjskiej Kasy oszczędności Wydziałowi krajowemu dołączone i zamknięcie rachunków Kasy za rok 1899 celem uzyskania od Wysokiego Sejmu absolutoryum.

Rachunki te sprawdzone przez Komitet rewizyjny Wydziału Kasy, przyjęte zostały przez tenże Wydział uchwałą z 7. marca r. b., przez Walne zgromadzenie zaś członków Towarzystwa Kasy uchwałą z 27. marca 1900.

Wydział krajowy ze swej strony przedstawia Wysokiemu Sejmowi poniżej wniosek o udzielenie zarządowi Kasy absolutoryum z powyższych rachunków a zarazem podaje do wiadomości Wysokiego Sejmu, że w sprawie pozostającego w przymusowym zarządzie Kasy przedsiębiorstwa górniczego i przemysłowego pp. Wolskiego i Odrzywolskiego, Dyrekcya i Wydział Kasy po poprzedniem zasięgnięciu opinii Komitetu znawców, odniosły się do Marszałka kraju, jako umocowanego do sprzedaży powyższego przedsiębiorstwa — z oznajmieniem, że uważają sprzedaż rzeczoną za sumę 5 milionów zł. za pożądaną dla interesów Kasy.

Na tej podstawie doszedł do skutku za interwencyą Dyrekcyi i specyalnej komisyi Wydziału Kasy — układ opcyjny z grupą finansistów francuskich o sprzedaż wspomnianego przedsiębiorstwa za sumę 4,750.000 zł., grupa powyższa złożyła z tego powodu kaucyę w kwocie 100.000 zł. na zabezpieczenie powyższego układu i zapewnienie zawarcia definitywnego kontraktu w dniu 1. maja r. b.

Cena kupna i sprzedaży ma być złożoną w trzech ratach płatnych 1. maja, 1. lipca i 1. września r. b., intabulacya jednak praw z kontraktu kupna i sprzedaży nastąpić może dopiero po spłaceniu dwóch trzecich części ceny kupna i sprzedaży.

Wydział krajowy przeto wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o galicyjskiej Kasie oszczędności.

2. Sejm udziela Zarządowi galicyjskiej Kasy oszczędności absolutoryum z rachunków Kasy za rok 1899.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

St. Badeni, *w. r.*

Sprawozdawca:

Dr. Józef Wereszczyński, *w. r.*

Członek Wydziału krajowego.

WNIOSKI WYDZIAŁU

w sprawie zmiany statutu.

Brzmienie pierwotne.

§. 19.

Procentowanie zaczyna się z dniem po wniesieniu wkładki, ...
Ułamki centów, ...

§. 20.

Prowizyę zapadłą wypłaca Kasa dwa razy do roku, a to przez cały miesiąc styczeń i lipiec.

Niepobraną w tym czasie prowizyę dopisuje Kasa do kapitału w swoich księgach rachunkowych z końcem ubiegłego półrocza, to jest z dniem 31. grudnia i 30. czerwca, procentuje ją od początku następnego półrocza, to jest od 1. stycznia i od 1. lipca podług tej samej stopy procentowej co i kapitał.

§. 21.

Wkładkę aż do wysokości 500 złr. w. a. można wycofać bez wypowiedzenia . . . . Wysokość tego eskontu oznacza Dyrekcya półrocznie.

§. 30.

Zadawnieniu ulegają wkładki wniesione do Kasy oszczędności dopiero wtedy, gdy od ostatniej wkładki lub dokładki upłynie lat czterdzieści a przez cały ten czas nie żądano żadnego zwrócenia ani z kapitału ani z prowizyi.

Zmiany proponowane.

§. 19.

Procentowanie zaczyna się z pierwszym dniem powszednim po wniesieniu wkłaki, ...
Ułamki halerzy, ...

§. 20.

Odsetki zapadłe od wkładek dopisuje galicyjska Kasa oszczędności do kapitału z końcem każdego półrocza, t. j. z dniem 30. czerwca i 31. grudnia i oprocentowuje je jako dalsze wkładki.

§. 21.

Wkładkę aż do wysokości 1.000 koron można wycofać bez wypowiedzenia, lecz z jednej i tej samej książeczki tylko w odstępach od 8-miu do 8-miu dni . . . . Wysokość tego eskontu oznacza Dyrekcya.

§. 30.

Zadawnieniu ulegają wkładki wniesione do Kasy oszczędności dopiero wtedy, gdy od ostatniej wkładki upłynie lat 40, a przez cały ten czas, nie żądano żadnego zwrotu ani dopisania procentów w książeczce wkładkowej. Zadawnione

Zadawnione należytości stają się własnością funduszu rezerwowego Kasy oszczędności.

§. 33.

. . . .

. . . .

2. Na pożyczki procentowe na zastaw papierów wartościowych na giełdzie wiedeńskiej notowanych, w których mogą być lokowane kapitały pupilarne.

Te pożyczki mogą być udzielane tylko najwyżej na trzy miesiące i tylko do wysokości trzech czwartych części wartości giełdowej w dniu złożenia efektów, na które ma być udzielona pożyczka, jednak nie wyżej ceny imiennej.

wkładki z narosłemi odsetkami stają się własnością funduszu rezerwowego Kasy oszczędności.

§. 33.

. . . .

. . . .

2. Na pożyczki procentowe na zastaw:

a) austryackich zapisów dłużnych i innych papierów kredytowych postawionych z nimi na równi, w szczególności obligacyi indemnizacyjnych i udziałowych asygnat hipotecznych (salinarnych) i asygnat restytucyi podatkowych;

b) częściowych zapisów dłużnych wydanych na mocy ustawowego przyzwolenia przez kraj, powiat albo gminę w królestwach i krajach reprezentowanych w Radzie Państwa;

c) innych papierów wartościowych, których oprocentowanie i umorzenie jest zapewnione przez poręką jednego z królestw i krajów reprezentowanych w Radzie Państwa;

d) częściowych zapisów dłużnych wydanych przez spółki wodne na mocy ustawy z dnia 30. czerwca 1884 Dz. p. p. Nr. 116. o popieraniu kultury krajowej w zakresie budowli wodnych;

e) austryackich listów zastawnych notowanych na giełdzie wiedeńskiej i losów prywatnych, które za hipotecznem zabezpieczeniem i przyzwoleniem władzy zostały wydane;

f) akcyi austro-węgierskiego Banku, dalej pełno wpłaconych akcyi i obligacyi pierwszeństwa przedsiębiorstw, jeżeli zapewnione będą przez poręką austryackiego Państwa albo jednego z królestw i krajów reprezentowanych w Radzie Państwa, przynajmniej cztero procentowa dywidenda od akcyi i umówione oprocentowanie obligacyi pierwszeństwa, jakoteż zgodne z planem umorzenie tych efektów;

g) obligacyi pierwszeństwa i pełno wpłaconych akcyi pierwszeństwa takich austryackich przedsiębiorstw kolejowych, które będą corocznie podawane do wiadomości przez c. k. Zarząd Państwa i które w ostatnich pięciu latach poprzednich osiągnęły czysty zysk, wystarczający na wypłacenie najmniej cztero procentowej dywidendy od całego kapitału akcyjnego i na zgodne z planem umorzenie tego kapitału, a to po zupełnem pokryciu rocznych ciężarów stosownie do statutu, w szczególności cięża-

rów za przyjęte długi pierwszeństwa i inne;

h) w ogóle papierów wartościowych, które osobnemi ustawami lub rozporządzeniami uznano za odpowiednie do lokowania w nich kapitałów fundacyjnych, pupilarnych, fideikomisowych i Kas oszczędności, nawet wtedy, jeżeli nie są wymienione w powyższych ustępach (a—g).

Te pożyczki (a—h) mogą być udzielane tylko najwyżej na sześć miesięcy i tylko do wysokości trzech czwartych części wartości giełdowej w dniu złożenia efektów na które ma być udzielona pożyczka, jednak nie wyżej imiennej wartości.

3. Na zaliczki w rachunku bieżącym na podstawie własnych książeczek wkładkowych, papierów wartościowych na giełdzie wiedeńskiej notowanych, pupilarne bezpieczeństwo mających oraz losów prywatnych, które za hipotecznem zabezpieczeniem i za przyzwoleniem władzy zostały wydane. Te zaliczki mogą być udzielane tylko do trzech czwartych części kursowej wartości, jednak nie wyżej od wartości imiennej. Kasa oszczędności ma prawo 8. dniowego wypowiedzenia rachunku.

Ustępy 3. i 4. otrzymają liczbę porządkową 4. i 5.

5. . . . .

. . . .

Termin, w ciągu którego muszą być płatne eskontować się mające kupony i wylosowane efekta wartościowe oraz weksle przyjęte do eskontu, nie może przekraczać czterech miesięcy . . . . .

. . . .

6. . . . .

. . . .

Termin, w ciągu którego muszą być płatne eskontować się mające kupony i wylosowane efekta wartościowe oraz weksle przyjęte do eskontu nie może przekraczać sześciu miesięcy . . . . . .

. . . .

Ustępy 6., 7. otrzymają liczbę porządkową 7., 8.

9. Na oprocentowane pożyczki dla Towarzystwa kredytowego, które Kasa oszczędności może założyć, według odrębnych statutów podlegających zatwierdzeniu władzy celem ułatwienia osobistego kredytu właścicielom mniejszej posiadłości i drobnym przemysłowcom.

Ustęp 8. otrzyma liczbę porządkową 10. **przyczem ostatnie zdanie opuszcza się.**

9. Do lokacyi na rachunek bieżący albo na asygnaty kasowe w bankach lub instytucyach kredytowych używających dobrego kredytu, które mają być zgłoszone dla zatwierdzenia do politycznej władzy krajowej, jednak tylko pod tym warunkiem, że lokacya ta może być tylko przejściową a nigdy stałą.

11. Na lokacyę na rachunku bieżącym albo na asygnaty kasowe w bankach lub instytucyach kredytowych używających dobrego kredytu, które mają być zgłoszone do zatwierdzenia do politycznej władzy krajowej, jednak tylko pod tym warunkiem, że lokacya ta może być tylko przejściową a nigdy stałą.

Kwoty użyte według ustępów 7. i 9. nie mogą razem przekraczać 10% każdoczesnego stanu wkładek.

§. 34.

Kasa oszczędności jest uprawniona sprzedać zastawione w niej papiery wartościowe . . . .
. . . .

Pretensya Kasy oszczędności staje się także wtedy płatną, jeżeli zastawione papiery wartościowe spadną do dziewięć dziesiątych części wartości obiegowej, jaką miały w chwili zastawienia. Kasa oszczędności ma prawo postąpić według powyższych postanowień, skoro dłużnik w takim razie po spadku wartości obiegowej i spowodowanej przez to płatności pretensyi nie uzupełni w ciągu 24. godzin pierwotnej wartości zastawu przez powiększenie pokrycia, albo nie przywróci przepisanego pierwotnego stosunku przez zapłacenie odpowiedniej kwoty.

Dłużnik może odebrać zastawione papiery wartościowe także przed terminem zapadłości pożyczki za zwrotem tejże; uiszczone jednak z góry odsetki nie będą zwracane.

§. 35.

Wszelkie pieniądze, papiery wartościowe i wszystkie dokumenty pieniężne mają być należycie przechowane z ostrożnościami przepisanemi dla kas publicznych, w szczególności zaś gotówka i papiery wartościowe mają być chowane pod zamknięciem, które określi bliżej regulamin a urzędnikowi kasowemu należy powierzać za każdym razem tylko tyle gotówki, ile wymaga bieżąca potrzeba.

Kwoty użyte według ustępów 8, 9, 11, 12 nie mogą razem przekraczać 10% każdoczesnego stanu wkładek.

12. Na wkładki w austryackich Kasach oszczędności, za zezwoleniem władzy.

13. Na udział w obrocie przekazowym c. k. pocztowych Kas oszczędności i w obrocie żyrowym austro-węgierskiego Banku.

§. 34.

Kasa oszczędności jest uprawniona sprzedać zastawione lub jako podkład rachunku bieżącego złożone papiery wartościowe . . . .
. . . .

Pretensya Kasy oszczędności staje się także wtedy płatną, jeżeli zastawione lub jako podkład rachunku bieżącego złożone papiery wartościowe spadną do dziewięć dziesiątych części wartości obiegowej, jaką miały w chwili zastawienia lub złożenia. Kasa oszczędności ma prawo postąpić według powyższych postanowień, skoro dłużnik w takim razie po spadku wartości obiegowej i spowodowanej przez to płatności pretensyi nie uzupełni w ciągu 24. godzin pierwotnej wartości zastawu lub podkładu przez powiększenie pokrycia, albo nie przywróci przepisanego pierwotnego stosunku przez zapłacenie odpowiedniej kwoty.

Jeżeli dłużnik spłaci pożyczkę na zastaw przed terminem zapadłości, Kasa nie będzie obowiązana do zwrotu pobranych odsetek.

§. 35. (nowy).

Kasa przyjmuje w przechowanie gotówkę i papiery wartościowe. Należytość depozytową, zależną od wartości przedmiotu i czasu przechowania, oznacza Dyrekcya.

§. 36.

Wszelkie pieniądze, papiery wartościowe i wszystkie dokumenty pieniężne mają być należycie przechowane z ostrożnościami przepisanemi dla kas publicznych, w szczególności zaś gotówka i papiery wartościowe mają być chowane pod zamknięciem, które określi bliżej regulamin. Kasa nie odpowiada za straty wynikłe z niezrealizowania wylosowanych efektów lub zapadłych kuponów.

§. 36. otrzyma liczbę porządkową 37.

§. 37.

Zakład ma zamknąć swój półroczny rachunek z końcem czerwca, zaś całoroczny z końcem grudnia każdego roku

. . . .

§. 38.

Zakład ma zamknąć swój roczny rachunek z końcem grudnia każdego roku

. . . .

§§. 39. do 55. otrzymają liczbę porządkowa 40. do 56.

§. 56.

. . . .

Dyrekcya prowadzi firmę Towarzystwa.

Ażeby firmowanie było ważne, potrzeba podpisu dwóch Dyrektorów, względnie ich zastępców (§. 52. i 55).

§. 57.

. . . .

Dyrekcya prowadzi firmę Zakładu.

Do ważności firmowania potrzeba podpisu dwóch Dyrektorów, względnie ich zastępców (§§. 53. i 56.) lub podpisów jednego Dyrektora i buchaltera pod firmą Zakładu.

§§. 57. do 62. otrzymają liczbę porządkową 58. do 63.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKÓW

GALICYJSKIEJ

KASY OSZCZĘDNOŚCI

WE LWOWIE

za rok

1899.

SPRAWOZDANIE WYDZIAŁU.

L. 1005/I.

Szanowne Zgromadzenie!

W myśl §. 43. punkt 1. i §. 50. punkt 6. statutu galicyjskiej Kasy oszczędności we Lwowie Wydział Kasy przedkłada Szanownemu Zgromadzeniu sporządzone przez Dyrekcyę a sprawdzone w myśl §. 57. statutu przez Komisyę rewizyjną Wydziału rachunki galic. Kasy oszczędności we Lwowie za rok 1899. i uprasza:

Szanowne Zgromadzenie raczy uchwalić następujący wniosek do Wysokiego Sejmu:

Walne Zgromadzenie Członków Towarzystwa galicyjskiej Kasy oszczędności we Lwowie, przyjmując do wiadomości rachunki galicyjskiej Kasy oszczędności we Lwowie za rok 1899., wnosi: Wysoki Sejm raczy w myśl §. 37. statutu udzielić Zarządowi galicyjskiej Kasy oszczędności we Lwowie absolutoryum z rachunków za rok 1899.

We Lwowie, dnia 7. marca 1900.

Z Wydziału galic. Kasy oszczędności we Lwowie:

Zastępca Przewodniczącego:
Stanisław Niezabitowski włr.

SPRAWOZDANIE DYREKCYI.

L. 1078/I.

Szanowny Wydziale!

Zamknięcie rachunków za rok 1899. a 56. istnienia Galicyjskiej Kasy oszczędności wykazuje **stratę** 975.661 zł $10\frac{1}{2}$ ct.

Przyczyny strat, poniesionych przez Galicyjską Kasę oszczędności w ostatnich dwóch latach, są tak ogólnie znane, że nie potrzebują być omawiane. Zdając zatem sprawę Szanownemu Wydziałowi z toku interesów w roku ubiegłym, przechodzimy wprost do poszczególnych pozycyi bilansu.

Ruch **wkładek** w roku zeszłym był wyrazem zachwianego do Galicyjskiej Kasy oszczędności zaufania i zbawiennego wpływu, jaki poręka kraju wywarła. Szczegóły tego ruchu były:

1899.	Wkładki			Zwrócenia		
	Ilość stron	Kapitał		Ilość stron	Kapitał	
Styczeń	6.817	1,144.890	33	12.852	3,793.553	66
Luty	1.636	157.058	52	11.526	1,793.638	28
Marzec	5.449	3,697.186	27	8.627	2,203.912	89
Kwiecień	6.673	3,255.797	60	6.785	3.801.559	93
Maj	6.310	1,936.274	09	5.162	1,019.818	65
Czerwiec	5.923	1,402.427	12	4.953	1,552.147	98
I. półrocze	32.808	11,593.633	93	49.905	14,164.631	39
Lipiec	7.740	1,596.715	41	8.209	1,435.229	40
Sierpień	5.620	1,089.148	26	5.702	984.802	63
Wrzesień	5.217	933 819	51	5.365	930.187	90
Październik . . .	5.970	983.171	37	6.611	1,200.001	90
Listopad	5.987	966.968	03	6.089	1,038.742	51
Grudzień	5.521	1,126.558	90	5.882	1,442.600	17
II. półrocze	36.055	6,696.381	48	37.858	7,031.564	51
Ogół w r. 1899. . .	68.863	18,290.015	41	87.763	21,196.195	90

Po nadzwyczajnych wypłatach w miesiącu styczniu następuje w lutym prawie zupełny zastój wkładek i dopiero w marcu, a więc po uchwalonej przez Sejm gwarancyi Kraju dla wkładek Galicyjskiej Kasy oszczędności, przy wyjątkowo wielkim ruchu tak wkładek jak i zwrotów kasa zyskuje przewyżkę wkładek.

Wielkie wypłaty miesiąca marca i kwietnia były wynikiem poprzednich wypowiedzeń, a znaczna część książeczek przedkładana była do wypłaty przez instytucye finansowe i prywatnych kapitalistów, którzy podczas runu książeczki nabyli i kapitał wypowiedzieli.

W ostatnich trzech miesiącach roku zwroty były wprawdzie nieco większe, niż wkładki, lecz objaw ten był wspólny większości kas oszczędności i był naturalnym wynikiem wielkiego zapotrzebowania gotówki i wysokiej stopy, tak, że kapitały znachodziły łatwo wyższe, niż w kasach oszczędności, oprocentowanie.

Wogóle w roku ubiegłym pieniądz był wyjątkowo drogi, a przeciętna stopa procentowa banku austro-węgierskiego w eskoncie weksli trzymiesięcznych wynosiła 5 036% i była wyższa, niż w ostatnich trzydziestupięciu latach.

W porównaniu z rokiem 1898., ruch wkładek w roku 1899. był znacznie większy, i tak:

w r. 1898. złożono złr. 13,516.698·58, w r. 1899. złr. 18,290.015·41,
czyli więcej o złr 4,773.316·83;
w r. 1898. podjęto złr 13,513.508·52, w r 1899. złr. 21,196.195·92,
czyli więcej o złr. 7,682.687·40.

Stan wkładek z kwoty złr. 33,250.555·19 zmniejszył się o złr. 1,804 216·35 na złr 31,446.338·84, a przeciętny kapitał wkładek, z jakiego Galicyjska Kasa oszczędności korzystała, wynosił:

w r. 1898. zł	32,507.444·52
w r. 1899. „	30,909.185·06
tj. w r 1899. był mniejszy o złr.	1,598.259·46

Portfel wekslowy, który z dniem 1. stycznia 1899. roku wynosił

kwotę . . . . złr.	7,830.861·42
zmniejszony został o . . . . . . „	3,902.915·58
do . . złr.	3,927.945·84

głównie przeniesieniem znacznych kwot na rachunek Interesów w likwidacyi i na weksle w procesie.

Szczegóły ruchu na rachunku weksli uwidacznia wykaz IX, a ruchu weksli w procesie wykaz XIV. zestawień ruchu poszczególnych rachunków bilansu.

Mimo, że przy prolongatach weksli postępowaliśmy z wielką względnością, zadowalając się najmniejszemi spłatami, a nawet, jeżeli spłaty uzyskać nie mogliśmy, tylko opłatą odsetek, to jednak stan weksli w procesie wy-

nosił z dniem 31. grudnia 1899 . . . . . . zł̸r. 874.441·20
z sumy tej odpisaliśmy weksle nieściągalne na . . . „ 96.772·02
a pozostało . . zł̸r. 777.669·18 *)
jako saldo weksli w procesie.

Z powyższych zł̸r. 777.669·18 kwota zł̸r. 658.442·18 jest wprawdzie hipotecznie zabezpieczona, lecz znajduje w hipotece i majątku dłużników tylko częściowe pokrycie, a stratę, jaką Galicyjska Kasa oszczędności na wekslach w procesie poniesie, oceniamy na zł̸r. 195.000 i taką kwotę wstawiliśmy w stan bierny bilansu na pokrycie tej straty.

Stan **pożyczek hipotecznych** na dobra i realności, oraz **pożyczek**, udzielonych **gminom i powiatom**, wynosił:

z końcem roku 1898.	zł̸r.	19,846.861·21
a z końcem roku 1899.	„	19,297.732·12
zmniejszył się zatem o sumę . .	zł̸r.	549.129·09

pochodzącą częścią ze spłat doraźnych, a częścią ze spłat amortyzacyjnych. Redukcya stanu tych pożyczek tłómaczy się także tem, że w roku 1899. z powodu spadku stanu wkładek ograniczyliśmy wydawanie pożyczek hipotecznych i komunalnych.

W roku tym zrealizowano:

	62 pożyczek hipotecznych na . . .	zł̸r.	575.439·96
	2 pożyczki komunalne na	„	162·000.—
razem	64 pożyczek na łączną sumę	zł̸r.	737.439·96

Zaległe odsetki od pożyczek hipotecznych i komunalnych wynoszą

z końcem roku 1899.	zł̸r.	276.613·51
gdy zaś z końcem roku 1898. wynosiły	„	269.958·15
przeto zwiększyły się o . .	zł̸r.	6.655·36

Ta, drobna zresztą, przewyżka zaległości odnosi się do pożyczek hipotecznych na realnościach lwowskich i tłómaczy się pewnemi trudnościami w wynajmie mieszkań w odleglejszych częściach miasta.

Z trzema i więcej ratami zalega 15 pożyczek hipotecznych na dobra i 72 pożyczek hipotecznych na realności, co przy łącznej ilości 155 pożyczek na dobrach, a 1 419 na realnościach przedstawia około 5½% sumy sztuk pożyczek hipotecznych.

W ciągu roku 1899. było w egzekucyi:

pożyczek hipotecznych na dobra	26
pożyczek hipotecznych na realności	69
razem tedy pożyczek . .	95

---

*)

w stanie czynnym	zł̸r.	778.460·70
w stanie biernym	„	791·52
saldo	zł̸r.	777.669·18

a gdy z powodu częściowego lub całkowitego wyrównania zaległości cofnięto egzekucyi 47, zaś przymusową sprzedażą nieruchomości, stanowiących hipotekę, załatwiono 3 sprawy egzekucyjne, przeto z końcem roku 1899. pozostało w egzekucyi 44 pożyczek hipotecznych.

W roku 1899. musieliśmy nabyć dla ratowania naszych pretensyi jeden majątek ziemski (Bratkowice) i jedną realność, pod l. k. 699.$^2/_4$. we Lwowie położoną; a gdy Galicyjska Kasa oszczędności za czasów dawniejszego zarządu nabyła majętność Russocice i realność, pod l. k. 129. m. we Lwowie położoną, przeto w ciągu roku 1899. mieliśmy dwa majątki ziemskie i dwie realności we Lwowie we własnej administracyi Dobra Russocice sprzedaliśmy za sumę 50.000 złr., pertraktacye o sprzedaż reszty wymienionych nieruchomości są w toku.

Na podstawie ceny kupna, uzyskanej za Russocice, oraz ofert, wniesionych na realności lwowskie, odpisujemy stratę na nabytych dobrach i realnościach w kwocie złr 32.482·88. Dalsze straty na pożyczkach hipotecznych, głównie z powodu dopuszczenia znaczniejszych zaległości ratalnych, oraz na dobrach Bratkowice nie są wykluczone, nie przekroczą jednak kwoty 50.000 złr.

Rachunkiem **„Interesa w likwidacyi“** objęte są wszystkie zobowiązania pp. Wolskiego, Odrzywolskiego i Szczepanowskiego. Powstanie i zmiany tego rachunku widzimy na wykazie Nr. XV.

Z rachunków tych odpisaliśmy kwotę złr. 500.000, gdyż zachodzi uzasadniona obawa, że w razie sprzedaży objektów, stanowiących ubezpieczenie dla Galicyjskiej Kasy oszczędności, nie uzyskalibyśmy zupełnego pokrycia.

Inne pozycye bilansu wyjaśnione są zestawieniami ruchu poszczególnych rachunków; przechodzimy zatem do **rachunku zysków i strat.**

Suma rozchodu bez wliczenia strat wynosi . . .	złr.	1,422.126·45½
suma dochodu	„	1,369.033·92
tak, że z obrotu pozostał niedobór	złr.	53.092·53½
zwiększony o straty:		
na wekslach	„	96.597·22
na rachunkach w likwidacyi	„	500.000·—
na dobrach i realnościach	„	32.482·88
z powodu podwójnej wypłaty książeczki podczas runu .	„	2.081·64
z powodu niewłaściwej wypłaty z rachunku procentów .	„	1.641·73
na zaliczkach na pensye	„	900.—
na kursie efektów funduszu obrotowego	„	12.865.10
dubiosa:		
dla pokrycia wątpliwych weksli w procesie . . .	„	195.000·—
dla pokrycia zaginionych weksli	„	80.000·—
dla pokrycia niewłaściwej wypłaty z rachunku różnych osób	„	1.000·—
Suma strat .	złr.	975.661·10½

Stosownie do wymogów statutu zestawiliśmy osobno bilans funduszu rezerwowego

Stan tego funduszu z dniem 31. grudnia 1899.

wynosił	złr. 2,121.940·99½
a po odliczeniu straty funduszu obrotowego za rok 1899.	„ 975.661·10½
pozostaje	złr. 1,146.279·89

jako reszta funduszu rezerwowego.

We Lwowie, dnia 7. marca 1900.

Dyrekcya Galicyjskiej Kasy oszczędności we Lwowie:

Antym Nikorowicz w. r. *Dr. Jan Kanty Steczkowski* w. r.

Dr. Edward Stroynowski w. r.

A.

FUNDUSZ OBROTOWY.

Spis załączników

do zamknięcia rachunków funduszu obrotowego z dniem 31. grudnia 1899.

1. Ruch kasy za rok 1899.
2. Wykaz efektów funduszu obrotowego.
3. Zestawienie ruchu za rok 1899. w poszczególnych rachunkach bilansu oraz ich stanu z dniem 31. grudnia 1899.
4. Zamknięcie rachunku strat i zysków za rok 1899.
5. Bilans z dniem 31. grudnia 1899.

Ruch Kasy za rok 1899.

Od 1. stycznia do 31. grudnia 1899.

Pobrano na rachunek	waluta austr. zł.	ct.	Wypłacono na rachunek	waluta austr. zł	ct.
Wkładek oszczędności	18,290.015	41	Wkładek oszczędności	21,196.195	92
Pożyczek hipotecznych na dobra	283.982	26	Pożyczek hipotecznych na dobra	317	96
Pożyczek hipotecznych na realności	637.297	93	Pożyczek hipotecznych na realności	575.400	—
Pożyczek gmin i powiatów	116.870	35	Pożyczek gmin i powiatów	162.000	—
Pożyczek towarzystw zarobkowych i gospodarcz.	150	—	Pożyczek towarzystw zarobkowych i gospodarcz.	—	—
Weksli i rymes	15,944.834	63	Weksli i rymes	15,970.605	81
Zaliczek na zastaw efektów	18.994	74	Zaliczek na zastaw efektów	19.671	—
Rachunków bieżących	5,190.960	89	Rachunków bieżących	943.237	85
Lokacyi w bankach	4,508.383	87	Lokacyi w bankach	6,634.476	01
Efektów	88.372	05	Efektów	145.224	60
Interesów w likwidacyi	326.354	—	Interesów w likwidacyi	761.792	36
Rachunków różnych	549.299	57	Rachunków różnych	482.692	03½
Kosztów utrzymania Zakładu	1.387	10	Kosztów utrzymania Zakładu	175.507	12
Inwentarza	2.701	51	Inwentarza	6.619	90
Procentów i prowizyj	1,197.157	98	Procentów i prowizyj	139.197	94
do tego:			do tego:		
Zapas gotówki z dnia 1. stycznia 1899.	255.847	47	Pozostałość gotówki z dniem 31. grudnia 1899. .	199.671	25½
	47,412.609	76		47,412.609	76

Zestawienie:

Pobory w roku 1899.	47,156.762·29
Wypłaty w roku 1899.	47,212.938·50½
Obrót kasowy w roku 1899.	94.369.700·79½

Wykaz efektów funduszu obrotowego.

Wyszczególnienie efektów	Pierwszy kupon płatny dnia	Wartość imienna wal. austr. zł.	ct.	Wartość po kursie	Wartość obiegowa walutą austr. zł.	ct.	Wartość kuponu bieżącego do 31/12. 1899. walutą austr. zł.	ct.
5% austryjacka jednolita renta papierowa z roku 1868.	1/5. 1900	182.000	—	98·40	179 088	—	1.274	—
4% listy zastawne galicyjskiego Towarzystwa kredytowego ziemskiego 56-letnie	30/6. 1900	32.900		92·30	30.366	70	—	—
4% listy zastawne Banku krajowego	30/6. 1900	95.000	—	95·75	90.962	50	—	—
4½% listy hipoteczne galicyjskiego Banku hipotecznego	1/5. 1900	161.000	—	98 00	157.780	—	1.207	50
5% obligacye komunalne Banku krajowego II. emisyi	1/4. 1900	32.000	—	100·00	32.000	—	400	—
		502.900	—		490.197	20	2.881	50
z doliczeniem wartości kuponów bieżących do 31/12. 1899. . .	. .	. .	.	. .	2.881	50		
					493.078	70		

Zestawienie

ruchu za rok 1899. w poszczególnych rachunkach bilansu oraz ich stanu z dniem 31. grudnia 1899.

Pozycya bilansu		Walutą austr. zł.	ct.	zł.	ct.
	Stan czynny.				
I.	**Kasa:**				
	Pozostałość z dniem 31. grudnia 1899. (patrz ruch kasy str. 17)	. .	.	199.671	25½
II.	**Pożyczki hipoteczne na dobra:**				
	Stan z dnia 1. stycznia 1899. . sztuk 169	8,936.457	76		
	W ciągu roku 1899. spłacono . „ 14	532.664	30		
	Stan z d. 31. grudnia 1899. . . sztuk 155	. . .	.	8,403.793	46
III.	**Pożyczki hipoteczne na realności:**				
	Stan z dnia 1. stycznia 1899. . sztuk 1.445	9,692.539	05		
	W ciągu roku 1899. zaliczono . „ 62	575.439	96		
	łącznie . . . sztuk 1.507	10,267.979	01		
	W ciągu roku 1899. spłacono . „ 88	637.034	40		
	Stan z dniem 31 .grudnia 1899. sztuk 1.419	. . .	.	9,630.944	61
IV.	**Pożyczki gmin i powiatów:**				
	Stan z dnia 1. stycznia 1899. . sztuk 57	1,217.864	40		
	W ciągu roku 1899. zaliczono „ 2	162.000	—		
	łącznie . . . sztuk 59	1,379.864	40		
	W ciągu roku 1899. spłacono . „ 4	116.870	35		
	Stan z dniem 31. grudnia 1899. sztuk 55	. . .	.	1,262.994	05
	Do przeniesienia	. . .	.	19,497.403	37½

Pozycya bilansu		Walutą austr. zł.	ct.	zł.	ct.
	z przeniesienia	. .	.	19,497.403	37½
V.	**Pożyczki towarzystw zarobkowych i gospod :**				
	Stan z dnia 1. stycznia 1899. . . sztuk 2	4.350	—		
	W ciągu roku 1899. spłacono . . „ —	150	—		
	Stan z dniem 31. grudnia 1899. . sztuk 2	. .	.	4.200	—
VI.	**Zaliczki na zastaw terminowy efektów :**				
	Stan z dnia 1 stycznia 1899. . . stron 36	15.683	—		
	i podkład w efektach imien. wart. . . . . 20.300·—				
	W ciągu roku 1899. zaliczono dla . . . . „ 20	19.671	—		
	i przyjęto efekta wart. im. 27.865·—				
	łącznie . . . 48.165·— stron 56	35.354	—		
	W ciągu roku 1899. pobrano od . . . . „ 25	18.994	74		
	i wydano efekta wart. im. 25.460·—				
	Stan z d.31. grudnia 1899. . . . . . stron 31	. .	.	16.359	26
	i podkład w efektach wartości imiennej . 22.705·—				
VII.	**Rachunki bieżące pokryte efektami :**				
	Stan z dnia 1. stycznia 1899. rachunków 85	1.805.338	90		
	i podkład w efektach wart. im. . . . . 2,740.234·—				
	W ciągu r. 1899. zaliczono	119.398	75		
	dopisano procentów	25.293	59		
	otwarto nowych . . . . rach. 2				
	i przyjęto efekta wartości im. . . . . 288.657·52				
	łącznie 3,028.891·52 rach. 87	1,950.031	24		
	Do przeniesienia 3,028.891·52 rach. 87	1,950.031	24	19 517.962	63½

Pozycya bilansu		Walutą austr.			
		zł.	ct.	zł.	ct.
	Z przeniesienia 3,028.891 52 rach. 87	1 950.031	24	19,517.962	63½
	W ciągu r. 1899. pobrano na spłatę . . .	1,845.413	34		
	zwinięto . . . . rach. 58				
	i wydano efekta wartości im. . . . . . . 2,186.414·90				
	Stan z dniem 31. grudnia 1899. . rach. 29	104.617	90		
	w czem 24 stron winno	.	.	105.169	—
	zaś 5 stron ma do żądania	551	10		
	i podkład w efektach wart. im. 842.476 62				
VIII.	**Eskontowane obce:**				
	w ciągu roku 1899. eskontowano wylosowane efekta i kupony obce na kwotę . .	6.059	45		
	w tymże czasie zrealizowano	6.059	45		
	Stan z dniem 31. grudnia 1899.	. .	.	—	—
IX.	**Weksle i rymesy:**				
	Stan weksli z d. 1. stycznia 1899. sztuk 5.078	7,830.861	42		
	W ciągu r. 1899. eskontowano „ 17.381	16,083.003	39		
	łącznie sztuk 22.459	23,913.864	81		
	W ciągu roku 1899.:				
	spłacono szt. 17.610 16,207,886·37				
	przeniesiono na conto sospeso szt. 1 80,000·—				
	przeniesiono na interesa w likw. szt. 101 1,000.366·29				
	oddano do zaskarżenia . szt. 532 2,758.866.01 „ 18,244	20,047.118	67		
	Stan z dniem 31. grudnia 1899. sztuk 4.215	3,866.746	14		
	W ciągu r. 1899. eskontowano rymes szt. 168	86.497	36		
	w tymże czasie spłacono . . . . szt. 54	25.297	66		
	Stan z dniem 31. grudnia 1899. szt. 114	61.199	70		
	Zestawienie:				
	Weksle: sztuk 4.215 zł. 3,866.746·14				
	Rymesy: „ 114 „ 61.199.70	.	.	3,927.945	84
	Do przeniesienia	. . .	.	23,551.077	47½

Pozycya bilansu		Walutą austr. zł	ct.	zł.	ct.
	Z przeniesienia	. . .	.	23,551.077	$47^1/_2$
X.	**Efekta funduszu obrotowego:**				
	Stan z dnia 1. stycznia 1899. nom. 295.000	296.500	—		
	W ciągu r. 1899. zakupiono „ 505.000	501.683	50		
	łącznie . . . . nom. 800.000	798.183	50		
	W tymże czasie spieniężono nom. 297.100 295 121·20 ze stratą . . . . . . 1.318·50 na spadku kursu z dn. $^{31}/_{12}$. 1899. stracono 11.546·60 „ 297.100	307.986	30		
	Stan efekt. z d. 31. grudnia 1899. nom. 502 900	490.197	20		
	do tego wartość kuponów bieżących do $^{31}/_{12}$. 1899.	2.881	50		
	Wartość efektów z dniem 31. grudnia 1899. łącznie, jak wykaz szczegółowy str. 18 .	. . .	.	493.078	70
XI.	**Lokacye w bankach:**				
	Stan z dnia 1. stycznia 1899.	54.586	27		
	W ciągu r. 1899. ulokowano w bankach . .	9,516 050	25		
	z procentów dopisanych przybyło 27.513·35 za potrąceniem wypłaconych za I. półr. 1899. procentów od bankowych długów Zakładu 9,124·85	18.388	50		
	łącznie	9,589.025	02		
	w tymże czasie podjęto z banków	9,151.737	04		
	Pozostałość w bankach z dniem 31. grudnia 1899. na korzyść Zakładu	. . .	.	437.287	98
XII.	**Procenta zaległe z dniem 31. grudnia 1899.:**				
	od pożyczek hipotecznych na dobra	157.748	74		
	od pożyczek hipotecznych na realności . .	117.738	71		
	od pożyczek gmin i powiatów	1.126	06		
	od zastawów	12	56		
	Zaległości procentowe z dniem 31. grudnia 1899. łącznie	. . .	.	276.626	07
	Do przeniesienia	. . .	.	24,758.070	$22^1/_2$

Pozycya bilansu		Walutą austr. zł.	ct.	zł.	ct.
	Z przeniesienia	. . .	.	24,758.070	$22^1/_2$
XIII.	**Dobra i realności nabyte:**				
	W ciągu roku 1899. w drodze egzekucyi wierzytelności Zakładu nabyto dóbr i realności za kwotę	411.018	55		
	W tymże czasie pobrano na rachunek dóbr i realności nabytych . . . . 21.353·25				
	odpisano przez rk. zysków i strat za rok 1899. . . . . 32.482·88	53.836	13		
	Stan z dniem 31. grudnia 1899.	. . .	.	357.182	42
XIV.	**Weksle w procesie:**				
	Stan z dnia 1. stycznia 1899.	210.204	50		
	W ciągu roku 1899. oddano do zaskarzenia weksli na kwotę	2,758.866	01		
	i wyłożono na koszta kwotę	4.302	04		
	łącznie	2,973.372	55		
	W tymże czasie pobrano na spłatę weksli i kosztów . . . . 235.519·99				
	przeniesiono na rk. Interesów w likwidacyi . . . . . . 1,863.411·36				
	odpisano przez rk. zysków i strat za rok 1899. . . . . . . 96.772·02	2,195.703	37		
	Stan z dniem 31. grudnia 1899.	777.669	18		
	Na to saldo składają się dłużnicy z kwotą	. . .	.	778.460	70
	zaś pozostałość na wekslach spłaconych przeznaczona na pokrycie kosztów procesowych wynosi	791	52		
XV.	**Interesa w likwidacyi:**				
	Stan z dniem 1. stycznia 1899.: dawne rachunki bieżące S. Szczepanowskiego . .	2,197.519	30		
	W ciągu roku 1899.:				
	przeniesiono na rk. Interesów w likwidacyi:				
	weksle niezapadłe W. Wolskiego & K. Odrzywolskiego . . . . 1,000.366·29				
	za potrąceniem naprzód pobranych procentów . . . . . 1.899·46				
	Do przeniesienia	2,197.519	30	25,893.713	$34^1/_2$

Pozycya bilansu			Walutą austr.			
			zł.	ct.	zł.	ct.
	Z przeniesienia		2,197.519	30	25,893.713	34½
	z doliczeniem do kwoty ...	998.466·83				
	dopłaty w gotówce	1,533·17				
	na podstawie skryptu dłużnego łącznie	1,000.000·—				
	weksle zapadłe S. Szczepanowskiego, W. Wolskiego & K. Odrzywolskiego 1,862.892·49					
	z kosztami ... 518·87	1,863.411·36				
	zaliczki ze stycznia 1899. na dawny rachunek S. Szczepanowskiego Nr 757	20.515·59	2,883.926	95		
	zaliczono:					
	na kopalnie węgla w Myszynie i Dżurowie	39.112·05				
	na kopalnie nafty w Schodnicy	177.648·74				
	na kopalnie nafty w Borysławiu i Nahujowicach ...	103.276·94				
	na wykupno pretensyj różnych wierzycieli do S. Szczepanowskiego, W. Wolskiego i K. Odrzywolskiego	1,295.066·40	1,615.104	13		
	procent należny od wykupionej pretensyi hipotecznej Banku dla górnictwa i przemysłu w Düsseldorfie		20.416	66		
	łącznie		6,716.967	04		
	W tymże czasie pobrano:					
	na spłatę rków bieżących S. Szczepanowskiego 11.000·—					
	na spłatę skryptu na 1,000 000·— 1.533·17					
	na spłatę weksli zapadłych .... 43.037·92					
	na spłatę zaliczek na Myszyn i Dżurów ..... 21.451·66					
	na spłatę zaliczek na Schodnicę ... 136.250·02					
	na spłatę wykupionych pretensyj B. w Düsseldorfie 103.749·98	317.022·75				
	odpisano z wierzytelności w kapitale przez rk. Zysków i strat za rok 1899.	500.000·—	817.022	75		
	Stan z dniem 31. grudnia 1899.		.	.	5,899.944	29
	Do przeniesienia		.	.	31,793.657	63½

Pozycya bilansu		Walutą austr. zł.	ct.	zł.	ct.
	Z przeniesienia	. .	.	31,793.657	63 1/2
XVI.	**Różni dłużnicy**:				
	conto sospeso (weksel zaginiony)	80.000	—		
	wadya licytacyjne	7.030	50		
	rachunek żyrowy w Banku austr.-węg. . .	500	—		
	rachunek czekowy w pocztowej Kasie oszczędności	18.651	11		
	zaliczki na płace urzędników i woźnych . .	5.739	75		
	zaliczki do wyrachowania	13.533	06		
	kaucye wekslowe	57	48		
	rachunki różnych osób	5.083	76 1/2		
	Stan z dniem 31. grudnia 1899.	. .	.	130.595	66 1/2
XVII.	**Ruchomości**:				
	Stan z dnia 1. stycznia 1899.	26.241	04		
	W ciągu roku 1899. dokupiono	6.619	90		
	łącznie	32.860	94		
	W tymże czasie pobrano od stron za druki	2.779	68		
	Stan z dniem 31. grudnia 1899.	. .	.	30,081	26
XVIII.	**Rachunki przechodnie**:				
	zwrot należny z tytułu nadpłaconego za rok 1899. podatku	9.704	10 1/2		
	zaległe należytości za przechowanie depozytów obcych za rok 1899.	129	10		
	Stan z dniem 31. grudnia 1899.	. .	.	9.833	20 1/2
XIX.	**Strata za rok 1899.**:				
	patrz rach. zysków i strat za r. 1899. str. 29	. .	.	975.661	10 1/2
	Stan czynny bilansu z d. 31. grudnia 1899.	. .	.	32,939.828	87

Pozycya bilansu	Stan bierny.		Walutą austr.			
			zł.	ct.	zł.	ct.
XX.	**Wkładki oszczędności:**					
	Stan z d. 1 stycznia 1899. książeczek	78.983	33,250.555	19		
	W ciągu roku 1899.:					
	przyjęto wkładki od 68863 stron		18,290.015	41		
	i wydano nowych książeczek . .	28.012				
	dopisano do kapitału nieodebrane z dniem 30. czerwca i 31. grudnia 1899. procenta		1,101.964	16		
	łącznie: książeczek . .	106.995	52.642.534	76		
	W tymże czasie:					
	zwrócono 87725 stronom		21,196.195	92		
	i ściągnięto z obiegu książeczek .	33.206				
	Stan z d. 31. grudnia 1899. książeczek	73.789	. .	.	31,446.338	84
XXI.	**Wkładki na rachunek bieżący:**					
	Stan z dnia 1. stycznia 1899.		180.137	53		
	W ciągu r. 1899. pobrano . .	1,501.912 02				
	i dopisano procentów	14.970·52	1,516.882	54		
	łącznie		1,697.020	07		
	W tymże czasie wypłacono		1,013 534	15		
	Stan z dniem 31. grudnia 1899.		. .	.	683.485	92
XXII.	**Różni wierzyciele:**					
	rezerwa na pokrycie dubiosów		276.000	—		
	pozostałość funduszów specyalnych:					
	do dyspozycyi Dyrekcyi . . .	161 14				
	na portrety	1.200·—	1.361	14		
	pozostałość ze zwiniętej fundacyi pamiątkowej		183.650	—		
	kaucye z pożyczek		49 210	28		
	kaucye wekslowe		2 982	16		
	rachunki różnych osób		39.889	92		
	należytości stemplowe od zastawów . . .		12	90		
	koszta procesowe		1.432	02		
	fundusz na budowę muzeum przemysłowego		44.894	74		
	wierzyciele z różnych rachunków bieżących		63.715	31		
	Stan z dniem 31. grudnia 1899.		. .	.	663.148	47
	Do przeniesienia		. .	.	32,792.973	23

Pozycya bilansu		Walutą austr. zł.	ct.	zł.	ct.
	Z przeniesienia	. .	.	32,792.973	23
XXIII.	**Rachunek przechodni:**				
	fundusz na pokrycie przypadających do zapłaty w roku 1900. wydatków na koszta utrzymania Zakładu za rok 1899. . . .	. .	.	1.777	11
XXIV.	**Procenta pobrane na rok 1900.:**				
	od pożyczek hipotecznych na dobra . . .	38.265	54		
	od pożyczek hipotecznych na realności . .	59.914	70		
	od pożyczek gmin i powiatów	14.531	88		
	od pożyczek towarzystw zarobkowych i gospodarczych	38	22		
	od zastawów	162	99		
	od weksli	32.165	20		
	Stan z dniem 31. grudnia 1899.	. .	.	145.078	53
	Stan bierny bilansu z d. 31. grudnia 1899.		.	32,939.828	87

Zamknięcie rachunku

za rok

Wydatki		Walutą austr.			
		zł.	ct.	zł.	ct.
Procenta wypłacone i dopisane:					
od wkładek oszczędności:					
wypłacone w ciągu roku 1899. . .	128.908·33				
skapitalizowane d. $^{30}/_{6}$. i $^{31}/_{12}$. 1899.	1,101.964·16	1,230.872	49		
od lombardu efektów własnych wypłacone . . .		27.583	75	1,258.456	24
Koszta utrzymania Zakładu:					
płace stałe i dodatki kwaterowe		62 792	45		
koszta ogólne		60.203	94	122.996	39
Podatki i należytości rządowe		. .	.	40.673	82$^{1}/_{2}$
Straty i odpisy:					
na wkładkach oszczędności		2 081	64		
na dobrach i realnościach nabytych		32.482	88		
na wekslach	96.772·02				
za potrąceniem odzyskanej waluty weksli dawniej odpisanych . . .	174·80	96.597	22		
na różnicy kursu efektów		12.865	10		
na procentach		1.641	73		
na zaliczkach na płace		900	—		
na interesach w likwidacyi		500.000	—		
dubiosa		276.000	—	922.568	57
				2,344.695	02$^{1}/_{2}$

We Lwowie, dnia

Kasyer:
Antoni Pełczyński.

Komisya rewizyjna Wydziału:

Eugeniusz Pierożyński. *Dr. Jarosław Kułaczkowski.*

Dr. Adolf Lilien.

strat i zysków

1899.

Dochody	Walutą austr. zł.	ct.	zł.	ct.
Procenta pobrane:				
od pożyczek hipotecznych na dobra	390.090	14		
od pożyczek hipotecznych na realności	474.305	48		
od pożyczek gmin i powiatów	58.373	36		
od pożyczek towarzystw zarobkowych i gosp. .	212	42		
od zastawów	569	57		
od weksli	305.531	27		
od rachunków bieżących	79.314	60		
od efektów	17.109	99	1.325 506	83
Prowizye pobrane	. . .	.	43 527	09
Strata za rok 1899.	. . .	.	975.661	10½
			2,344.695	02½

31. grudnia 1899.

Naczelny buchhalter:
Karol Czauderna.

Dyrekcya Gal. Kasy Oszczędności:

Antym Nikorowicz
Dyrektor.

Dr. Jan Kanty Steczkowski
Dyrektor.

Dr. Edward Stroynowski
zastępca Dyrektora.

Bilans
z dniem 31.

Pozycya bilansu	Stan czynny	Walutą autr. zł.	ct.	Walutą koron. koron	h.
I.	**Kasa**	199.671	25½	399.342	51
II.	**Pożyczki hipoteczne na dobra**	8.403.793	46	16,807.586	92
III.	**Pożyczki hipoteczne na realności**	9,630.944	61	19,261.889	22
IV.	**Pożyczki gmin i powiatów**	1,262.994	05	2,525 988	10
V.	**Pożyczki towarzystw zarobkowych i gospodarczych**	4.200	—	8.400	—
VI.	**Zaliczki na zastaw terminowy efektów**	16.359	26	32.718	52
VII.	**Rachunki bieżące pokryte efektami**	105.169	—	210.338	—
IX.	**Weksle i rymesy**	3,927.945	84	7,855.891	68
X.	**Efekta funduszu obrotowego**	493.078	70	986.157	40
XI.	**Lokacye w bankach**	437.287	98	874.575	96
XII.	**Procenta zaległe z dniem 31. grudnia 1899.**	276.626	07	553.252	14
XIII.	**Dobra i realności nabyte**	357.182	42	714.364	84
XIV.	**Weksle w procesie**	778.460	70	1 556.921	40
XV.	**Interesa w likwidacyi**	5,899.944	29	11,799 888	58
XVI.	**Różni dłużnicy**	130.595	66½	261.191	33
XVII.	**Ruchomości**	30.081	26	60.162	52
XVIII.	**Rachunki przechodnie**	9.833	20½	19 666	41
XIX.	**Strata za rok 1899.**	975.661	10½	1,951.322	21
		32,939 828	87	65,879.657	74

Kasyer:
Antoni Pełczyński.

We Lwowie, dnia

Komisya rewizyjna Wydziału:

Eugeniusz Pierożyński. Dr. Jarosław Kułaczkowski.
Dr. Adolf Lilien.

Zakładu
grudnia 1899.

Pozycya bilansu	Stan bierny	Walutą austr. zł.	ct.	Walutą koron. koron	h.
XX.	**Wkładki oszczędności**	31,446.338	84	62,892.677	68
XXI.	**Wkładki na rachunek bieżący**	683.485	92	1,366.971	84
XXII.	**Różni wierzyciele**	663.148	47	1,326.296	94
XXIII.	**Rachunek przechodni**	1.777	11	3.554	22
XXIV.	**Procenta pobrane na rok 1900.**	145.078	53	290.157	06
		32,939.828	87	65,879.657	74

31. grudnia 1899.

Naczelny buchhalter:
Karol Czauderna.

Dyrekcya Galic. Kasy Oszczędności:

Antym Nikorowicz
Dyrektor

Dr. Jan Kanty Steczkowski
Dyrektor.

Dr. Edward Stroynowski
zastępca Dyrektora.

B.

FUNDUSZ REZERWOWY.

Spis załączników

do zamknięcia rachunków funduszu rezerwowego z dniem 31. grudnia 1899.

1. Wykaz efektów funduszu rezerwowego.
2. Zestawienie ruchu za rok 1899. w poszczególnych rachunkach bilansu oraz ich stanu z dniem 31. grudnia 1899.
3. Rachunek strat i zysków za rok 1899.
4. Bilans z dniem 31. grudnia 1899.

Wykaz efektów funduszu rezerwowego.

Wyszczególnienie efektów	Pierwszy kupon płatny dnia	Wartość imienna wal. austr. zł.	ct	Wartość po kursie	Wartość obiegowa walutą austr. zł.	ct.	Wartość kuponu bież. do 31/12. 1899. zł.	ct.
5% austryjackie losy państwowe z roku 1860.:								
a) sztuki po zł. 500·—	1/5. 1900.	13.000	—	136·50	17.745	—	108	—
b) sztuki po zł. 100·—	1/5. 1900.	3.200	—	156·25	5.000	—		
4% austryjacka renta koronowa	1/3. 1900.	600	—	98·80	592	80	8	—
6% obligacye galicyjskiej pożyczki krajowej z roku 1873.	1/5. 1900.	1.000	—	103·00	1.030	—	10	—
4% obligacye galicyjskiego funduszu propinacyjnego	31/12.1899	162.250	—	97·75	158.599	37½	3.245	—
4% listy zastawne galic. Towarz. kredytowego ziem. 56-letnie	30/6. 1900.	222.700	—	92·30	205 552	10	—	—
4½% listy zastawne Banku krajowego	30/6. 1900.	164.000	—	100·00	164.000	—	—	—
5% listy hipoteczne galicyjskiego Banku hipotecznego	1/3. 1900.	44.000	—	109·00	47.960	—	733	33
4½% listy hipoteczne galicyjskiego Banku hipotecznego	1/5. 1900.	134.000	—	98·00	131.320	—	1.005	—
5% obligacye komunalne Banku krajowego II. emisyi	1/4. 1900.	68.000	—	10.000	68.000	—	850	—
4% obligacye pożyczki miasta Lwowa z roku 1896.	1/5. 1900.	100.000	—	91·80	91.800	—	653	33
Akcye Banku austro-węgierskiego	II. 1899.	12.000	—	130·25	15.630	—	—	—
		924.750	—		907.229	27½	6.612	66
Z doliczeniem wartości kuponów bieżących do 31. grudnia 1899.	. .	. .	.	. .	6.612	66		
					913.841	93½		

ZESTAWIENIE

ruchu za r. 1899. w poszczególnych rachunkach bilansu oraz ich stanu
z dniem 31. grudnia 1899.

Pozycya bilansu			Walutą austr.			
			zł.	ct.	zł.	ct.
	Stan czynny.					
I.	**Kasa** w rachunku bieżącym u Zakładu:					
	Stan z dnia 1. stycznia 1899.		11.330	55		
	W ciągu roku 1899. wpłynęło:					
	za zrealizowane efekta . . .	2,066.965·—				
	za kupony zaległe	43.311·—				
	za kupony bieżące	51.925·30				
	za czynsze z gmachu	5.057·50	2,167.258	80		
	łącznie		2.178.589	35		
	W tymże czasie wypłacono:					
	funduszowi obrotowemu na pokrycie straty bilansowej za rok 1898.	1,990.989·53				
	na zakupno efektów	11.625·50				
	na koszta utrzymania gmachu i maszyny	6.217·26				
	na podatki	9.513·89				
	na wyrównanie zaległych należytości z rachunku budowy gmachu	7.318·12				
	na rachunek rozszerzenia stacyi elektrycznej	579·—	2,026.243	30		
	Pozostałość na rachunku bieżącym u Zakładu z dniem 31. grudnia 1899. wynosi		. .	.	152.346	05
II.	**Efekta funduszu rezerwowego:**					
	Stan z d. 1. stycznia 1899. nom.	2,959.850	2,996.183	80		
	W ciągu r. 1899. zakupiono „	11.500	11.586	—		
	łącznie: nom.	2,971.350	3,007.769	80		
	Do przeniesienia nom.	2,971.350	3,007.769	80	152.346	05

Pozycya bilansu		Walutą austr. zł.	ct.	zł.	ct.
	Z przeniesienia . . nom. 2,971.350	3,007 769	80	152.346	05
	W tymże czasie: sprzedano nom. . 2,014.000 2,033.549·— ze stratą . . . . 14.918·— zrealizowano wylosowane nom. . 32.600 33.416·— ze stratą . . . . 254·50 na spadku kursu z d. 31. grudnia 1899. stracono . . . 18.403 02½ nom. 2,046.600	2,100.540	52½		
	Stan efektów z dniem 31. grudnia 1899. . . . . nom. 924.750	907.229	27½		
	do tego wartość kuponów bieżących do 31. grudnia 1899.	6.612	66		
	Wartość efektów z dniem 31. grudnia 1899. łącznie, jak wykaz szczegółowy str. 34 . . .	. .	.	913.841	93½
III.	**Gmach** ze stacyą elektryczną i ogrzewalnią: Stan z dniem 31. grudnia 1899. niezmieniony	. .	.	1,055.238	05
IV.	**Rozszerzenie stacyi elektrycznej:** W ciągu roku 1899. zaliczono	. .	.	579	—
	Stan czynny bilansu z d. 31. grudnia 1899.	. .	.	2,122.005	03½

Pozycya bilansu	Stan bierny.	Walutą austr. zł.	ct.	zł.	ct.
V.	**Fundusz rezerwowy:**				
	Stan z dnia 1. stycznia 1899.	4.106.063	40		
	Przyrost z nadwyżki dochodów własnych ponad wydatki za rok 1899.	6.867	12½		
	łącznie	4,112.930	52½		
	Na umorzenie straty bilansowej funduszu obrotowego za rok 1898. wydano . . .	1.990.989	53		
	Stan z dniem 31. grudnia 1899.	.	.	2,121.940	99½
VI.	**Rachunek przechodni.**				
	fundusz na pokrycie zaległych należytości z tytułu kosztów utrzymania gmachu za rok 1899.	.	.	64	04
	Stan bierny bilansu z d. 31. grudnia 1899.	.	.	2,122.005	03½

Rachunek strat i zysków

za rok

WYDATKI	Walutą austr. zł.	ct.
Strata na różnicy kursu efektów	33.575	52½
Podatki	9.513	89
Koszta utrzymania gmachu i maszyny	1.223	80
Zaległości z budowy gmachu	7 318	12
Umorzenie straty bilansowej funduszu obrotowego za r. 1898.	1,990.989	3
	2,042.620	86½

Bilans funduszu

z dniem 31.

Pozycya bilansu	Stan czynny	Walutą austr. zł.	ct.	Walutą koron. koron	h.
I.	**Kasa**	152.346	05	304.692	10
II.	**Efekta funduszu rezerwowego**	913.841	93½	1,827.683	87
III.	**Gmach** ze stacyą elektryczną i ogrzewalnią	1,055.238	05	2,110.476	10
IV.	**Rozszerzenie stacyi elektrycznej** . . .	579	—	1.158	—
		2,122.005	03½	4,244.010	07

Kasyer:

Antoni Pełczyński.

We Lwowie, dnia

Komisya rewizyjna Wydziału:

Eugeniusz Pierożyński. *Dr. Jarosław Kułaczkowski.*

Dr. Adolf Lilien.

funduszu rezerwowego
1899.

DOCHODY	Walutą austr. zł.	ct.
Procenta od efektów	58.498	46
Strata przez ubytek funduszu za rok 1899.	1,984.122	$40^1/_2$
	2,042.620	$86^1/_2$

rezerwowego
grudnia 1899.

Pozycya bilansu	Stan bierny	Walutą austr. zł.	ct.	Walutą koron. koron	h.
V.	**Fundusz rezerwowy**	2,121.940	$99^1/_2$	4,243.881	99
VI.	**Rachunek przechodni**	64	04	128	08
		2,122.005	$03^1/_2$	4,244.010	07

31. grudnia 1899.

Naczelny buchhalter:

Karol Czaunderna.

Dyrekcya Galicyjskiej Kasy Oszczędności:

Antym Nikorowicz
Dyrektor.

Dr. Jan Kanty Steczkowski
Dyrektor.

Dr. Edward Stroynowski
zastępca Dyrektora.

C.

FUNDUSZ EMERYTURY.

Spis załączników

do zamknięcia rachunków funduszu emerytury z dniem 31. grudnia 1899.

1. Wykaz efektów funduszu emerytury.
2. Zestawienie ruchu za rok 1899. w poszczególnych rachunkach bilansu oraz ich stanu z dniem 31. grudnia 1899.
3. Rachunek strat i zysków za rok 1899.
4. Bilans z dniem 31. grudnia 1899.

Wykaz efektów funduszu emerytury.

Wyszczególnienie efektów	Pierwszy kupon płatny dnia	Wartość imienna wal. austr. zł.	ct.	Wartość po kursie	Wartość obiegowa walutą austr. zł.	ct.	Wartość kuponu bież. do 31/12. 1899. walutą austr. zł.	ct.
5% austryackie losy państwowe z roku 1860.:								
a. sztuki po zł. 500·—	1/5. 1900.	2.000	—	136·50	2.730	—	29	33
b. sztuki po zł. 100·—	1/5. 1900.	2.400	—	156·25	3 750	—		
5% austryacka jednolita renta papierowa z roku 1868.	1/5. 1900.	7.000	—	98·40	6.888	—	49	—
6% galicyjska pożyczka krajowa z roku 1873.	1/5. 1900.	1.600	—	103·00	1.648	—	16	—
4% obligacye galicyjskiego funduszu propinacyjnego	31/12.1899	40.000	—	97·75	39.100	—	800	—
4% listy zastawne galic. Tow. kredytowego ziem. 56-letnie . .	30/6. 1900.	152.000	—	92·30	140.296	—	—	—
5% listy hipoteczne galicyjskiego Banku hipotecznego	1/3. 1900.	26.500	—	109·00	28.885	—	441	67
$4^1/_2$% listy hipoteczne galicyjskiego Banku hipotecznego	1/5. 1900.	25.000	—	98·00	24.500	—	187	50
5% obligacye komunalne Banku krajowego II. emisyi	1/4. 1900.	118.000	—	100·00	118.000	—	1.475	—
		374.500	—		365.797	—	2.998	50
do tego wartość kuponów bieżących do 31. grudnia 1899. .	. .	. .	.	. .	2 998	50		
					368.795	50		

ZESTAWIENIE

ruchu za r. 1899. w poszczególnych rachunkach bilansu oraz ich stanu

z dniem 31. grudnia 1899.

Pozycya bilansu		Walutą austr. zł.	ct.	zł.	ct.
	Stan czynny.				
I.	**Kasa** w rachunku bieżącym u Zakładu:				
	Stan z dnia 1. stycznia 1899.	8.837	68		
	W ciągu roku 1899. wpłynęło do kasy:				
	od urzędników i woźnych wpłaty 512·03				
	za kupony od efektów zaległe i bieżące . . . . 19,601·20				
	za procent od rachunku bieżącego 807 37				
	od emerytów na stemple od wypłat . . . . 13·20				
	za efekta wylosowane . . . . 3,400·—	24.333	80		
	łącznie	33.171	48		
	W tymże czasie wypłacono:				
	na pensye emerytów, wdów i sierót . . . . 9,310·14				
	na zakupno efektów . . . . 962·12	10.272	26		
	Pozostałość na rachunku bieżącym z dniem 31. grudnia 1899.	. .	.	22.899	22
II.	**Efekta** funduszu emerytury:				
	Stan z dnia 1. stycznia 1899. . nom. 376.900	376.147	—		
	W ciągu roku 1899. zakupiono . „ 1.000	959			
	łącznie . nom. 377.900	377.106	—		
	W tymże czasie zrealizowano wylosowane 3.400 3.400·—				
	ze stratą . . . . . . 45·—				
	na spadku kursu z dniem 31/12. 1899. stracono 7.864·— „ 3.400	11.309	—		
	Stan z dniem 31. grudnia 1899 . nom. 374.500	365.797			
	Z doliczeniem wartości kuponów bieżących do 31. grudnia 1899.	2.998	50		
	wartość efektów wynosi łącznie, jak wykaz szczegółowy str. 43.	. . .	.	368.795	50
	Stan czynny bilansu z d. 31. grudnia 1899.	. . .	.	391.694	72

Pozycya bilansu	Stan bierny.	Walutą austr. zł.	ct.	zł	ct.
III.	**Fundusz** emerytury:				
	Stan z dnia 1. stycznia 1899.	391.047	18		
	Przyrost, jak rachunek strat i zysków za rok 1899.	606	75		
	Stan z dniem 31. grudnia 1899.	. .	.	391.653	93
IV.	**Rachunek** przechodni:				
	Zaległa należytość stemplowa od wpłat i wypłat za rok 1899.	. .	.	40	79
	Stan bierny bilansu z d. 31. grudnia 1899. .	. .	.	391.694	72

Rachunek strat i zysków funduszu emerytury

za rok 1899.

WYDATKI	Wal. austr. zł.	ct.	DOCHODY	Wal. autsr. zł.	ct.
Pensye emerytów, wdów i sierót	9.310	14	**Wpłaty urzędników i woźnych**	512	03
Należytość stemplowa od wpłat i wypłat za rok 1899 . . . . 40·79 za potrąceniem pobranych od emerytów na stemple od wypłat . . . . 13·20	27	59	**Kupony od efektów**	16.534	08
			Procent od rachunku bieżącego	807	37
Strata na efektach	7.909	—			
Przyrost z nadwyżki doch. własnych za r. 1899.	606	75			
	17.853	48		17.853	48

Bilans funduszu emerytury

z dniem 31. grudnia 1899.

Poz. bilansu	Stan czynny	Wal. austr. zł.	ct.	Wal. koron. koron	h.	Poz. bilansu	Stan bierny	Wal. austr. zł.	ct.	Wal. koron. koron	h.
I.	**Kasa**	22.899	22	45.798	44	III.	**Fundusz emerytury**	391.653	93	783.307	86
II.	**Efekta funduszu emerytury** .	368.795	50	737.591	—	IV.	**Rachunek przechodni** . . .	40	79	81	58
		391.694	72	783.389	44			391.694	72	783.389	44

We Lwowie, dnia 31. grudnia 1899.

Kasyer:
Antoni Pełczyński.

Komisya rewizyjna Wydziału:
Eugeniusz Pierożyński. *Dr. Jarosław Kułaczkowski.*
Dr. Adolf Lilien.

Dyrekcya Gal. Kasy Oszczędności:
Antym Nikorowicz, Dyrektor. *Dr. Jan Kanty Steczkowski,* Dyrektor.
Dr. Edward Stroynowski. Zastępca dyrektora.

Naczelny buchhalter:
Karol Czanderna.

D.

FUNDUSZE ODRĘBNE
i
DEPOZYTA OBCE.

Spis załączników:

1. Fundusze odrębne, zostające pod zarządem Zakładu.
2. Depozyta obce.
3. Wykaz depozytów obcych według kategoryi efektów i rodzaju depozytu.

Fundusze odrębne,

zostające pod zarządem Zakładu.

Oznaczenie funduszu	Walutą austr.			
	zł.	ct.	zł.	ct.
. **Fundacya nagród dla sług lwowskich imienia F. K. Laskowskiego:**				
Stan z dnia 1. stycznia 1899.:				
4½% listy hipoteczne gal Banku hipotecznego im. wart. zł. 10.100 po kursie 100%	10.100	—		
gotówka na rachunku bieżącym u Zakładu	10	—		
łącznie stan	10.110	—		
W ciągu roku 1899. przybyło za kupony od efektów i procent od rachunku bieżącego	383	10		
razem	10.493	10		
W tymże czasie wypłacono na nagrody dla sług 393·10				
i stracono na spadku kursu efektów z dniem 31/12. 1899. . . . . 202·—	595	10		
Stan fundacyi z dniem 31. grudnia 1899 :				
4½% listy hipoteczne gal. Banku hipotecznego im. wart. zł. 10.100 po kursie 98%	. .	.	9.898	—
2. **Fundacya stypendyjna dla dzieci urzędników i sług Zakładu:**				
Stan z dnia 1. stycznia 1899.: książeczka wkładkowa Zakładu Nr. 28856	8.838	15		
W ciągu roku 1899. przybyło z procentu od wkładki . .	351	63		
łącznie	9.189	78		
W tymże czasie wypłacono na stypendyum	200	—		
Stan fundacyi z dniem 31. grudnia 1899. na książeczce wkładkowej Zakładu	. .	.	8.989	78
Stan funduszów odrębnych z dniem 31. grudnia 1899.	. .	.	18.887	78

Depozyta obce.

Rodzaj depozytu	Wartość imienna efektów	
1. Kaucye urzędników	12.677	30
2. Efekta przyjęte na zastaw	22.705	—
3. Efekta na pokrycie rachunków bieżących	842.476	62
4. Depozyta w przechowaniu	110.362	16
5. Depozyta różne	268.036	73
Stan depozytów obcych z dniem 31. grudnia 1899.	1,256.257	81

We Lwowie, dnia 31. grudnia 1899.

Kasyer:
Antoni Pełczyński.

Naczelny buchhalter:
Karol Czauderna.

Dyrekcya Gal. Kasy Oszczędności:

Antym Nikorowicz.
Dyrektor.

Dr. Jan Kanty Steczkowski.
Dyrektor.

Dr. Edward Stroynowski,
Zastępca dyrektora.

Komisya rewizyjna Wydziału:

Eugeniusz Pierożyński. *D. Jarosław Kułaczkowski.*
Dr. Adolf Lilien.

Wykaz depozytów obcych
według kategoryi efektów i rodzaju depozytu.

Nazwa efektu	z kuponem płatnym	Rodzaj depozytu: kaucye urzędników	zastawy	podkład rków bieżących	depozyta w przechowaniu	depozyta różne	Razem
Akcye galic. Banku hipotecznego	1/7. 1900.	. . .	. . .	1.200 —	. . .	. . .	1.200 —
Akcye galic. Banku kredytowego	. .	. . .	. . .	18.000 —	. . .	. . .	18.000 —
Akcye Banku anglo-austryackiego	dyw. 1899.	. . .	. . .	6.000 —	. . .	. . .	6.000 —
Akcye wiedeńskiego Banku związkowego	dyw. 1899.	. . .	. . .	7.400 —	. . .	. . .	7.400 —
Akcye kolei lwowsko-czerniowieckiej	1/5. 1900.	. . .	. . .	5.000 —	1.600	. . .	6.600 —
Akcye kolei koszycko-bogumińskiej	1/7. 1900.	. . .	. . .	22.800 —	. . .	. . .	22.800 —
Akcye kolei północnej Cesarza Ferdynanda	1/7. 1900.	. . .	. . .	19.600 —	. . .	. . .	19.600 —
Akcye kolei Elbethal	dyw. 1899.	. . .	. . .	10.000 —	. . .	. . .	10.000 —
Akcye fabryki papieru „Steyrermühl“	dyw. 1899.	. . .	. . .	1.500 —	. . .	. . .	1.500 —
4% listy zastawne gal. Tow. kred. ziem. nieokresowe	30/6. 1900.	. . .	. . .	31.000 —	. . .	. . .	31.000 —
4% listy zastawne gal. Tow. kred. ziem. 41-letnie	30/6. 1900.	. . .	. . .	5.500 —	. . .	. . .	5.500
4% listy zastawne gal. Tow. kred. ziem. 56-letnie	30/6. 1900.	4.500 —	14.300 —	460.600 —	65.400 —	180.000 —	724.800 —
$4^1/_2$% listy zastawne Banku krajowego	30/6. 1900.	. . .	. . .	16.400 —	. . .	. . .	16.400 —
Do przeniesienia		4.500 —	14.300 —	605.000 —	67.000 —	180.000 —	870.800 —

Nazwa efektu	z kuponem płatnym	Rodzaj depozytu: kaucye urzędników	zastawy	podkład rków bieżących	depozyta w przechowaniu	depozyta różne	Razem
Z przeniesienia		4.500 –	14.300 –	605.000 —	67.000 —	180.000 —	870.800 —
4% listy zastawne Banku krajowego	30/6. 1900.		500 –	25.800 –		3.000 —	29.300 –
5% listy hipoteczne galic. Banku hipotecznego	1/3. 1900.			6.000 —			6.000 –
4½% listy hipoteczne galic. Banku hipotecznego	1/5. 1900.		200 –	32.300 –	16.000 –		48.500 –
4% listy hipoteczne galic. Banku hipotecznego	1/5. 1900.			2.000 —			2.000 —
5% listy zastawne domen państwowych	1/3. 1900.			1.320 —			1.320 –
5% austryackie losy państwowe z roku 1860.	1/5. 1900.		1.600	1.100	100		2.800 —
Austryackie losy państwowe z roku 1864.			300 —	500			800 –
Węgierskie losy państwowe z roku 1870.			400 —	100			500 —
Węgierskie losy Basilika z roku 1886.			5 –			25 —	30 —
4% losy Cisańskie z roku 1880.	1/4. 1900.			100 —		800 —	900 –
Losy austr. Czerwonego krzyża z roku 1882.			60 —	10		10	80 –
Losy węgier. Czerwonego krzyża z roku 1882			25 —			20	45 —
Losy włosk. Czerwonego krzyża z roku 1885.			175 —			50 —	225
5% losy regulacyi Dunaju z roku 1870.	1/7. 1900.			100			100 —
Losy węgierskie „Jo-sziv“ z roku 1888.						4 —	4 —
Do przeniesienia		4.500 .	17.565 —	674.330 –	83.100 —	183.909	963.404 —

Nazwa efektu	z kuponem płatnym	Rodzaj depozytu: kaucye urzędników	zastawy	podkład rków bieżących	depozyta w przechowaniu	depozyta różne	Razem
Z przeniesienia	. .	4.500 —	17.565 —	674.330 —	83.100 —	183.909 —	963.404 —
Austryackie losy kredytowe z roku 1858	. .	. . .	300 —	900 —	. . .	. . .	1.200 —
3% losy ogóln. austr. Zakładu kred. ziem. I. emisyi z roku 1880	1/6. 1900.	. . .	1.400 —	4.800 —	. . .	400 —	6.600 —
3% losy ogóln. austr. Zakładu kred. ziem. II. emisyi z roku 1889	1/2. 1900.	. . .	100 —	5.300 —	300 —	600 —	6.300 —
4% losy węgier. Banku hipot. z roku 1884	1/6. 1900.	. . .	500 —	900 —	. . .	500 —	1.900 —
Losy fundacyi Rudolfa z zoku 1864	. .	. . .	10 —	20 —	. . .	. . .	30 —
Losy miasta Budy z r. 1859	. .	. . .	40 —	. . .	. . .	. . .	40 —
Losy miasta Krakowa z r. 1872	. .	. . .	240 —	80	. . .	20 —	340 —
4% losy miasta Tryestu z r. 1860	1/6. 1900.	. . .	. . .	. . .	. . .	50 —	50 —
Losy miasta Wiednia z roku 1874	. .	. . .	400 —	200 —	. . .	. . .	600 —
6% obligacye galic. pożyczki krajowej z r. 1873	1/5. 1900.	. . .	. . .	700 —	. . .	. . .	700 —
4% obligacye galic. pożyczki krajowej z r. 1893	1/5. 1900.	. . .	. . .	15.000 —	1.000 —	. . .	16.000 —
4% obligacye galic. funduszu propinacyjnego	30/6. 1900.	. . .	600 —	20.500 —	500 —	. . .	21.600 —
$4^{1}/_{2}$% obligacye propinacyjne węgierskie	1/7. 1900.	. . .	. . .	11.000	. . .	. . .	11.000 —
Do przeniesienia	. .	4.500 —	21.155 —	733.730 —	84.900 —	185.479 —	1,029.764 —

Nazwa efektu	z kuponem płatnym	Rodzaj depozytu: kaucye urzędników	Rodzaj depozytu: zastawy	Rodzaj depozytu: podkład rków bieżących	Rodzaj depozytu: depozyta w przechowaniu	Rodzaj depozytu: depozyta różne	Razem
Z przeniesienia	. .	4.500 —	21.155 —	733.730 —	84.900 —	185.479 -	1,029.764 -
4% obligacye pożyczki miasta Lwowa z r. 1896. . .	1/5. 1900.	. . .	. . .	. . —	. . .	2.000 —	2.000 —
4% obligacye indemnizacyjne węgierskie	1/5. 1900.	. . .	. . .	1.000 —	. . .	. . .	1.000 —
5% w złocie obligacye węg. kolei wschod. z r. 1876.	1/7. 1900.	. . .	200 -	. . —	. . .	. . .	200 —
5% obligacye komunalne Banku kraj. II. emisyi . .	1/4. 1900.	. . .	. . .	12.000 —	. . .	. . .	12.000 —
4½% obligacye komunalne Banku kraj. III. emisyi .	1/4. 1900.	. . .	. . .	6.300 —	. . .	. . .	6.300 —
4% obligacye kolejowe Banku krajowego	1/4. 1900.	. . .	. . .	7.600 —	. . .	. . .	7.600 —
4% obligacye pierwszeństwa kolei Rudolfa z r. 1884.	1/4. 1900.	. . .	. . .	3 800 —	. . .	. . .	3 800 —
4% obligacye pożyczki kolei Rudolfa z r. 1893. . .	1/7. 1900.	. . .	. . .	400 —	. . .	. . .	400 —
5% austr. jednolita renta papierowa z r. 1868. . .	1/2. 1900.	. . .	350 -	900 —	500 —	. . .	1.750 —
5% austr. jednolita renta papierowa z r. 1868. . . .	1/5. 1900.	. . .	300 —	2.000 —	2.100 —	. . .	4.400 —
5% austr. jednolita renta srebrna z r. 1868.	1/7. 1900.	. . .	700 —	600 -	3.200 -	. . .	4.500 —
4% węgierska renta złota	1/7. 1900.	. . .	. . .	10.800 —	. . .	. . .	10.800 —
4% węgierska renta koronowa	1/6. 1900.	2.000 —	. . .	2.000 —	. . .	. . .	4.000 —
Książeczki wkładkowe i oszczędności	. .	6.177 30	. . .	61.346 62	19.662 16	80.417 73	167.603 81
Gotówka	. .	. . .	. . .	. . .	. . .	140 -	140 —
Razem		12,677 30	22.705 —	842.476 62	110.362 16	268.036 73	1,256.257 81

L. 13.510/1900.

We Lwowie, dnia 3. kwietnia 1900.

Aleg. 95

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie wcielenia gminy Skole wieś do gminy Skole miasteczko w myśl §. 96. ustawy gminnej z dnia 3. lipca 1896 Nr. 51. Dz. u. kr.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu z dnia 23. marca 1899 powziął Wysoki Sejm następującą uchwałę:

„Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby na najbliższej sesyi sejmowej przedłożył projekt ustawy o wcieleniu wsi Skolego do miasteczka Skolego w powiecie stryjskim stosownie do postanowień §. 96. ustawy z dnia 3. lipca 1896 Dz. u kr. Nr. 51. W ustawie tej ma być jednak zastrzeżonem, iż majątek swój i dobro, o ile nie pozostawały dotychczas we wspólnem posiadaniu, zachowują i nadal obie połączone miejscowości jako odrębną własność i że istniejące w chwili wejścia w życie ustawy, długi swoje umorzy każda z nich dochodami z własnego majątku".

Z tej przyczyny składa Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi następujące sprawozdanie:

Konieczność połączenia obu gmin wykazał Wydział krajowy w swojem sprawozdaniu, w roku 1897 Wysokiemu Sejmowi przedłożonem (alegat 11. stenograficznego sprawozdania z r. 1897/8). Na podstawie tego sprawozdania i po zbadaniu rozlicznych protestów i zażaleń gminy Skole wieś i jej członków przeciw projektowi wcielenia tej gminy do gminy Skole miasteczko, doszła Komisya gminna w swem sprawozdaniu z 10. lutego 1898 (aleg. sten. spr. Nr. 275) do przekonania, że z powodów w tem sprawozdaniu przytoczonych w obu gminach panują anormalne stosunki pod względem wykonywania policyi miejscowej, co zarówno na rozwój obu gmin jako takich, jak i na rozwój samej miejscowości jako stacyi klimatycznej, niezwykle szkodliwe następstwa za sobą pociąga i że zapobiedz temu może jedynie połączenie tych gmin w jedną gminę na zasadzie §. 96. ustawy z 3. lipca 1896 Dz. u kr. Nr. 51., wreszcie, że najpoważniejsze zarzuty przeciw temu projektowi podniesione są nieuzasadnione.

Komisya podniosła zarazem z całym naciskiem, że c. k. Starostwo w Stryju ze względów publicznych oświadczyło się stanowczo za projektowanem połączeniem i na tej podstawie przedłożyła Wysokiemu Sejmowi z małemi zmianami opracowany przez Wydział krajowy projekt ustawy o wcieleniu gminy wiejskiej Skole do gminy Skole miasteczko.

Na posiedzeniu z dnia 19. lutego 1898 uchwalił Wysoki Sejm ów projekt ustawy w drugiem czytaniu, jednak przy trzeciem czytaniu uchylił ten przedmiot z porządku dziennego z powodów — jak to Komisya gminna w sprawozdaniu z 20

marca 1899 (alegat 237 z r. 1898/9) podała, „aby złożyć dowód, iż Wysoka Izba jest skłonną ile możności uwzględnić także opinie opozycyjnej mniejszości i że rzecz na tem nie straci, jeżeli się decyzya na rok odwlecze".

Podczas sesyi sejmowej 1898/99 sprawa powyższa wznowioną została przez petycye interesowanych gmin i w ten sposób Komisya gminna miała sposobność wyrazić Wysokiemu Sejmowi ponownie swoje zdanie co do projektowanego połączenia obu gmin (alegat 237). Komisya stwierdziła z aktów Wydziału krajowego, bardzo zły stan administracyi gminnej we wsi Skole, a natomiast należytą administracyę w miasteczku, wykazawszy zaś, że gmina Skole miasteczko nie szuka w majątku wsi źródeł do spłaty własnych długów i wyjaśniwszy, że opór dotychczasowych zawiadowców spraw gminnych we wsi stąd pochodził, „iż w utrzymywaniu rozdziału widzieli oni gwarancyę bezkarności swojej nieuczciwej gospodarki, a z walki przeciwko połączeniu uformowali sobie po prostu źródło dochodu ubocznego", Komisya gminna objawiła ponownie przekonanie, że połączenie obu gmin jest niezbędne, i wyjść może tylko na korzyść gminy wiejskiej.

W tej myśli starała się Komisya wynaleść sposób, któryby ułatwił przeprowadzenie projektowanego połączenia. Sposobem tym miało być pozostawienie każdej z gmin przy odrębnej własności dobra i majątku gminnego z osobnem zarządem i na tej podstawie powziętą została na wstępie przytoczona uchwała Wysokiego Sejmu. Wydział krajowy przyszedł jednak do przeświadczenia, że zachowaniu powyższej odrębności majątkowej stanęłyby na przeszkodzie poważne trudności ustawowe i administracyjne, a w każdym razie byłaby ona przyczyną zamięszania w racyonalnej gospodarce gminnej i nowem źródłem licznych sporów.

Na podstawie bowiem zasadniczych postanowień art. XV. ustawy z 5. marca 1862 Dz. p. p. Nr. 18, oraz §§. 75. i 76. ustawy gminnej z 3. lipca 1896 Dz. u. kr. Nr. 51 dochody z własności gminy mają służyć na opędzenie wydatków gminnych, rozumie się, o ile dochody te nie mają już z góry oznaczonego specyalnego celu, jak n. p. dla ubogich, dla kas pożyczkowych, na fundacye stypendyjne i t. p.

Przedewszystkiem więc dochody z majątku ściśle gminnego obydwu gmin, musiałyby w myśl powyższych zasadniczych postanowień ustawowych używane być na potrzeby przyszłej gminy a tem samem zasadniczo niemożliwem jest pozostawienie wyłącznej własności majątku gminnego przy każdej z obydwu części przyszłej gminy z osobna.

Dalej na podstawie art. XII. i XIII. powołanej wyżej ustawy zasadniczej z 5. marca 1862 Dz. p. p. Nr. 18., oraz §§. 25., 26., 28., 46., 48. do 51., 56. do 65. i 71. do 74. ustawy gminnej, zarówno zarząd majątkiem i dochodami gminy, ze wszystkiem, co pod nazwą zarządu rozumieć należy, jak i odpowiedzialność za ten zarząd, włożone zostały ustawowo w pierwszym rzędzie na Naczelnika gminy a w drugim rzędzie na Radę gminną. Pozostawienie więc odrębnej własności majątku i dobra pod osobnym zarządem każdej części przyszłej gminy, a wyłączenie z pod zarządu i odpowiedzialności Naczelnika przyszłej gminy i jej Rady gminnej, jest również niedopuszczalne.

Gdyby wszakże mimo to dla przyszłej gminy Skole miasteczko miały być wydane odmienne postanowienia ustawowe, co jednak zdaniem Wydziału krajowego jest niemożliwe, nasunęłyby się jeszcze dalsze trudności, mianowicie:

Gdyby każda z gmin miała na przyszłość zatrzymać wyłączną własność swojego majątku i dobra, wówczas i dochody z tego majątku i dobra mogłyby być użyte na pokrycie tylko takich wydatków gminnych, które tyczyłyby się wyłącznie danej części gminy t. j. wsi albo miasteczka, wydatki zaś wspólne musiałyby być pokrywane dochodem z majątku wspólnego, a w braku tego majątku dodatkami do

podatków. Naturalną konsekwencyą powyższego stanu rzeczy byłaby konieczność uchwalania trzech budżetów, sporządzania trzech zamknięć rachunkowych i inwentarzy, prowadzenia trzech kas i oddzielnych ksiąg kasowych, co spowodowałoby tylko zamęt i niezwykłe utrudnienie w administracyi, obok zupełnie zbytecznego i niepomiernego zwiększenia kosztów administracyi.

Przypuściwszy zaś, co zresztą nie ulega wątpliwości, że dochody z odrębnych majątków w jednej lub obu częściach gminy na własne wydatki nie wystarczą, oraz że przy nierówności dochodów własnych i niedobory budżetowe będą nierówne, wówczas wypadłoby nałożyć także na pokrycie takich nierównych niedoborów dodatki do podatków, których wysokość musiałaby być odmienną w każdej części gminy połączonej. Taki rozkład dodatków jest jednak niedopuszczalny, sprzeczny z postanowieniem §. 80. ustawy gminnej, oraz z zasadniczemi postanowieniami art. XV. ustawy państwowej z 5. marca 1862, nieznających i niedopuszczających, aby jedna część członków tej samej gminy była dodatkami w innej wysokości obciążoną, aniżeli część ich druga.

Nie ulega też wątpliwości, że przy tego rodzaju organizacyi zarządu powstawałyby bardzo liczne spory, których rozstrzyganie z natury rzeczy byłoby wielce utrudnione i niezwykle mozolne.

Z tych wszystkich przyczyn nie mógł też Wydział krajowy uczynić zadość wyrażonemu przez Komisyę gminną życzeniu, ażeby doprowadzić obie gminy do kompromisu co do sposobu przyszłej odrębnie prowadzić się mającej administracyi majątków każdej gminy z osobna.

Wydział krajowy zatem stwierdzając, że Komisya gminna w r. 1898 i w r. 1899 oświadczyła się stanowczo za połączeniem wsi Skole z miasteczkiem, jakoteż, że Wysoki Sejm przez powzięcie uchwał z dnia 19. lutego 1898 i z dnia 23. marca 1899 w zasadzie postanowił obie gminy połączyć, oraz że intencya Wysokiego Sejmu wyrażona w tej ostatniej uchwale, z zasadniczych przeszkód do skutku dojść nie może, — w interesie porządku administracyjnego i dobra przyszłej gminy złączonej uprasza Wysoki Sejm o uchwalenie projektu Komisyi gminnej z dnia 10. lutego 1898, przyjętego przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 19. lutego 1898 i wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić dołączony ·/. projekt ustawy.

Marszałek krajowy:
St. Badeni w. r.

Sprawozdawca:
Adolf Vayhinger w. r.
Członek Wydziału krajowego.

Ustawa

z dnia .... o wcieleniu wsi Skole do miasteczka Skole (powiatu Stryjskiego) stosownie do pastanowień §. 96. ustawy z dnia 3. lipca 1896 dz. u. kr. Nr. 51.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam:

Art. I.

Gmina Skole wieś, powiatu Stryjskiego, zostaje w myśl postanowień §. 96. ustawy z d. 3. lipca 1896 Dz. ust. kr. Nr. 51 wcieloną do gminy Skole miasteczko tegoż powiatu.

Art. II.

Tak ruchomy i nieruchomy majątek, jak i dobro obu gmin łączy się w jedną całość i uzyskane z nich dochody służyć mają na pokrycie wydatków gminnych, jak niemniej zobowiązań pozostałych po obu gminach.

Od powyższej zasady ustanawia się następujące wyjątki:

a) Członkom dotychczasowej gminy wsi Skole służy prawo pobierania drzewa budulcowego z lasów dotychczasowej wsi Skole na naprawę ich własnych budynków, tudzież drzewa opałowego, wyłącznie na opał ich własnych budynków po cenie o 50% niższej od każdoczesnej ceny, ustanowionej taryfą lasową.

b) Na spłatę długu miasteczka Skole, który z końcem roku 1897 wynosił 11.903 zł. 86 ct. w. a., użyty być ma dochód ze rzeźni, będącej dotychczas własnością miasteczka.

c) Kapitał 6.000 zł. w. a. będący własnością wsi Skole ulokowany na książeczkach kasy oszczędności we Lwowie Nr. 89.036, 89.038 i 89.044 a znajdujący się w depozycie Wydziału powiatowego, jak niemniej zapis długu państwa w d. 1. lutego 1895 L. 179.013 na 1.600 zł. w. a., będący własnością wsi Skole, użyty być ma na założenie kasy pożyczkowej dla członków dotychczasowej wsi Skole pod zarządem komitetu wybranego przez członków dotychczasowej gminy wsi Skole i pod nadzorem Reprezentacyi gminy połączonej. Użycie kapitałów lub odsetek kasy pożyczkowej na inne cele może nastąpić tylko za zezwoleniem komitetu zarządzającego tą kasą.

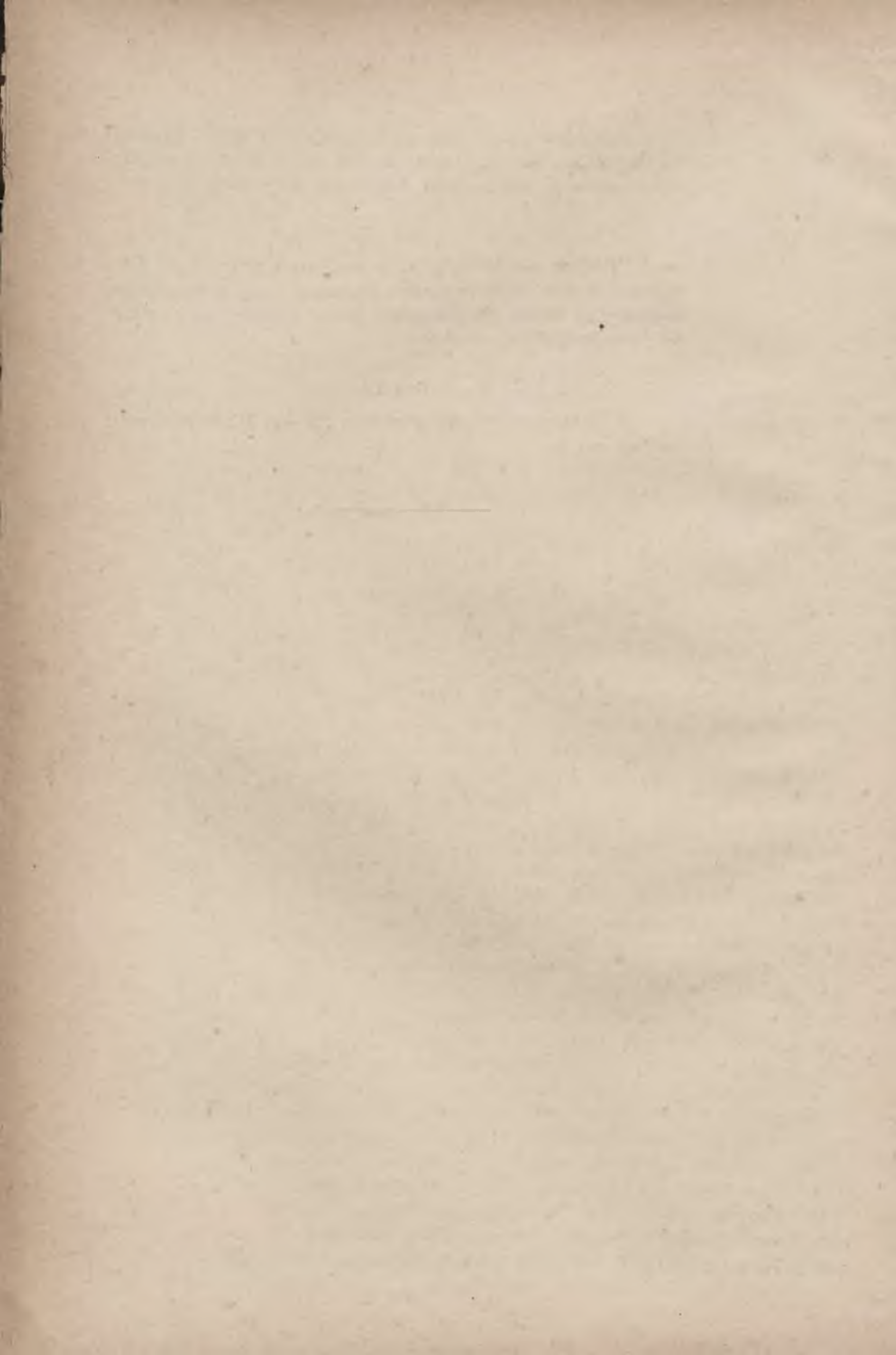
d) każda z połączonych gmin zostaje przy swoich prawach użytkowania pastwisk gminnych, tak samo pozostają nienaruszone prawa do użytkowania wspólnych pastwisk.

Art. III.

Niniejsza ustawa wchodzi w wykonanie z dniem jej ogłoszenia i w tym czasie mają być obie rady gminne rozwiązane, tymczasowy zarząd dla połączonej gminy ustanowiony i wybory do jej rady gminnej rozpisane.

Art. IV.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Ls. 1.281/1900.

Aleg. 96

Wniosek.

Zważywszy, że uchwalony przez Wysoki Sejm w dniu 5. lutego 1897 r. projekt ustawy o obwałowanie lewego brzegu Wisły między Krakowem a granicą państwa nie uzyskał dotąd mimo upływu przeszło trzech lat Najwyższej sankcyi;

zważywszy, że wskutek przeprowadzonego na podstawie ustawy z dnia 19. października 1892 Nr. 77. Dz. u. kraj. obwałowania lewego brzegu Wisły między Podgórzem a Niepołomicami przeciwległy brzeg prawy w daleko wyższym stopniu niż przedtem na wylewy jest narażonym, a w roku ubiegłym nawiedzonym był dwukrotnie wylewem w niebywałych dotąd rozmiarach;

zważywszy, że do budżetu krajowego na rok 1900 wstawioną jest pierwsza rata udziału kraju w kosztach obwałowania, a wobec pewności, że zasiłek ze skarbu państwa przyznanym zostanie i wobec ukonstytuowania się spółki wodnej nic nie stoi na przeszkodzie rozpoczęciu robót nawet przed sankcyą ustawy, jak to już niejednokrotnie w podobnych wypadkach miało miejsce;

zważywszy wreszcie, że tak ze względu na grożące niebezpieczeństwo wylewu jak i ze względu na potrzebę dania zarobku ludności dotkniętej zeszłorocznymi wylewami koniecznem jest rozpoczęcie robót z wiosną bieżącego roku, wnoszą podpisani:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Wzywa się c. k. Rząd, aby uchwalony przez Sejm w dniu 5. lutego 1897 r. projekt ustawy o obwałowaniu lewego brzegu Wisły między Krakowem a granicą państwa przedłożył bezzwłocznie do najwyższej sankcyi i przez usunięcie możliwych jeszcze zachodzących przeszkód umożliwił rozpoczęcie robót około obwałowania jeszcze na wiosnę bieżącego roku;

II. poleca się Wydziałowi krajowemu, aby bezzwłocznie, nie czekając nawet na sankcyę ustawy rozpoczął roboty około obwałowania lewego brzegu Wisły między Krakowem a granicą państwa.

We Lwowie dnia 6. kwietnia 1900.

Wnioskodawca:
Paszkowski.

Kazimierz Badeni, Borkowski, Koziebrodzki, Scipio, Hupka, Rotter, Bobrzyński, A. Skrzyński, Górski, Jaworski, ks. Puzyna, Weigel, Wójcik, Wodzicki, Binder, Sękowski, St. Jędrzejowicz, Rapoport, Potocki.

Ls. 1.283/900.

Aleg. 97

Wniosek.

Sejm Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem uznając konieczną potrzebę przynajmniej choć jednego wyższego zakładu górniczego w swoim kraju, wzywa c. k. Rząd, aby w jak najkrótszym czasie przystąpił do założenia wyższej szkoły górniczej w Wieliczce.

Lwów, dnia 6. kwietnia 1900.

Wnioskodawca:
Potoczek.

Data, Styła, Szwed, Warzecha, Kramarczyk, Cielecki, Krempa, Bojko, Rotter, Milan, Dr. Bernadzikowski, Weigel, Wójcik, Bednarski, Klemensiewicz, Średniawski, Borkowski, Soleski, Scipio, Niebyłowiec, Romanowicz, Ostapczuk, Olpiński, Hupka.

L8. 1.284/900.

Aleg. 98

Wniosek.

Ponieważ ustawa państwowa o zabezpieczeniu cudzej własności jako to zwrotu zaciągniętych długów, pożyczek oraz sądownie przyznanych pretensyi lub zwrotu kosztów procesowych, odszkodowania wszelkiego rodzaju zezwala na zaintabulowanie tych wyżej poszczególnionych należności na realności nieruchomej dłużnika tj. na posiadłości ziemskiej, a w razie znaglenia sądowego do zwrotu wystawią się dłużnikowi całą jego realność na sprzedaż przez publiczną licytacyę bez względu na jej wartość, a samą kwotę obciążenia wskutek czego wyrządza się dłużnikowi straszną krzywdę i tysiące rodzin włościańskich corocznie tą drogą wyzuwa się z drogiej ojcowizny i wypędza o żebraczem kiju za morze, a samą ziemię oddaje się przeważnie w ręce żydowskie, dla tego podpisany wnosi:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Wzywa się Rząd, ażeby celem zabezpieczenia własności dłużnika i rodziny jego zmienił dotychczasowe egzekucyjne i hipoteczne prawo o zezwoleniu Sądowem całej cudzej realności na sprzedaż, a postanowił, iż w pierwszym rzędzie winien sam dłużnik postawić wniosek w jaki sposób i kiedy kwota dłużna umorzoną być ma, o ile się na to wierzyciel zgodzić może, w przeciwnym razie czepia się w pierwszej linij dochodów jego ruchomości, o ile nie są osobną ustawą wyjęte z pod prawa egzekucyi sądowej, a w braku tychże tentować ugodę z dłużnikiem o ile nie możnaby jego całej lub jakiej części realności wypuścić w dzierżawę, aż do umorzenia długu lub o ile sam dłużnik niechciałby się podjąć administracyi z ofantowanej realności na rzecz spłaty wierzyciela ze ścisłem dotrzymaniem terminów, a dopiero w razie wyczerpania tych środków ostrożności wydać edykt na sprzedaż, ale tylko takiej części gruntu czy domu lub innych nieruchomości, któraby na zaspokojenie wierzytelności wraz z kosztami wystarczyła.

Lwów, dnia 6. kwietnia 1900.

Wnioskodawca:
Kramarczyk.

Data, Krempa, Hupka, Dr. Bernadzikowski, Klemensiewicz, Potoczek, Ostapczuk, Milan, Rotter, Olpiński, Styła, Warzecha, Szwed, Wójcik, Nowakowski, Niebyłowiec, M. Torosiewicz, Theodorowicz.

Ls. 1.282/900.

Aleg. 99

Wniosek.

W roku 1895 Wysoki Sejm uchwalił:

„Sejm wzywa Rząd, aby się do Najwyższego postanowienia z dnia 4. czerwca 1869 i całego Ministerstwa z d. 5. czerwca 1869 po myśli i duchu tych rozporządzeń ściśle i bez uchylenia się od tych postanowień stosował“.

W roku 1897 Wysoki Sejm uchwalił:

„Sejm wzywa ponownie Rząd, aby po myśli Najwyższego postanowienia z 4. czerwca 1869 tudzież całego Ministerstwa z 5. czerwca 1869 (Dz. ust. kr. nr. 24) wprowadził jak najrychlej w urzędach kolei państwowych, pocztowych i telegraficznych, tudzież c. k. Żandarmeryi w węwnętrznej służbie krajowej, język polski, jako urzędowy. Zarazem poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby sprawą tą stale się zajmował i ze swej strony poczynił odpowiednie kroki, celem urzeczywistnienia wskazanych dążeń i tylekrotnie powziętych rezolucyi“.

Gdy mimo powzięcia powyższych uchwał przez Wysoki Sejm, mimo starania Wydziału krajowego, mimo przychylnego stanowiska c. k. Namiestnictwa, Wysokie Ministeryum nie raczyło nawet dać odpowiedzi, na odnośne przedstawienia;

gdy do dzisiaj urzędowym językiem kolei, telegrafu, poczty i żandarmeryi jest język niemiecki;

gdy to jest samowolnem przez Ministerstwa ukróceniem Najwyższem postanowieniem nadanych praw krajowi, podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, wzywa ponownie Rząd, aby wprowadził, jak najrychlej, w urzędach kolei państwowych, pocztowych i telegraficznych, tudzież w c. k. Żandarmeryi w wewnętrznej służbie krajowej, język polski jako urzędowy, a temsamem zastosował się do Najwyższego postanowienia z dnia 4. czerwca 1869 (Dz. ust. kr. nr. 24).

Zarazem poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby sprawą tą i nadal się zajmował, celem urzeczywistnienia wskazanych dążeń i tylekrotnie powziętych rezolucyi.

Lwów dnia 6. kwietnia 1900.

Wnioskodawca:
Jabłoński.

Rayski, K. Dziedusrycki, Bernadzikowski, Jahl, Wiśuiewski, Merunowicz, Abraham, Górka, Wodzicki, Cielecki, Vivien, Krzysztofowicz, Czaykowski, Kraiński, Schnell, Gnyszkiewicz, Skałkowski, Potoczek, Stadnicki.

Ls. 1.285/900.

Aleg. 100

Wniosek.

Wysoki Sejmie!

Zważywszy, że od kiedy Towarzystwo dla eksploatowania materyałów budowlanych zakupiło lasy Nadwórniańskie i Sołotwińskie i od kiedy lasy w górach karpackich przerzedzone zostały, od tego czasu zaczęły Bystrzyce od gór karpackich nagle spadać na doły i często zalewać okolice, leżące nad temi rzekami;

zważywszy, że z tych Bystrzyc wytworzyły się rwiące rzeki, które podczas powodzi coraz bardziej rwą brzegi, zabierają urodzajną ziemię, a natomiast pozostawiają nieurodzajne szutrowiska, i przy każdej powodzi żłobią sobie nowe łożyska;

ze względu na nieszczęsne położenie tych wsi, w których Bystrzyce zabrały ziemię urodzajną z ogrodów gospodarskich i cerkiewnych, a nawet zagrażają i wsiom, i za niedługi czas musiałyby gminy przestawiać swoje cerkwie na inne miejsce, mianowicie we wsiach Jamnica, Wołczyniec, Zagwoźdź, Czerniejów, Podłuże, Perłowce i innych w powiecie Stanisławowskim;

zważywszy wszystkie te powody wnoszą podpisani:

Wysoki Sejm krajowy raczy uchwalić na regulacyę Bystrzyc w wyżej wymienionych gminach subwencyę do wysokości 20.000 koron z funduszów budżetu krajowego na rok 1900.

Lwów, dnia 6. kwietnia 1900.

Wnioskodawca:
Łazarz Winniczuk w. r.

Krempa, Nowakowski, Styła, Kulczycki, Bojko, Hamorak, Niebyłowiec, Warzecha, Żardecki, Data, Stojałowski, W. Szwed, Wójcik, Kramarczyk, Dr. Bernadzikowski.

Ls. 1,286/900.

Aleg. 101

Wniosek.

Wysoki Sejmie!

Dnia 25. maja 1899 w nocy nawiedził straszny pożar gminę Delejów w powiecie Stanisławowskim i zniszczył 19 gospodarstw. Tę samą gminę nawiedził znowu straszny pożar w nocy z d. 4. na 5. listopada 1899 i zniszczył 11 gospodarstw wiejskich. A ponieważ w tym czasie dął straszny wiatr, przeto nie można było niczego wyratować, tak, iż nietylko wszystkie budynki, ale też i wszystkie ziemiopłody, pasza i narzędzia gospodarskie spaliły się. Stało się to w porze zimowej, że w tej gminie 30 gospodarzy, razem z rodzinami pozostało pod gołem niebem, tak, że niema gdzie mieszkać, ani w co się odziać, ani czem się pożywić, a mało kto z nich był zaasekurowany, gdyż ta gmina położoną jest o kilkanaście kilomatrów od miasta, zatem niema żadnego zarobku i biedni pogorzelcy bez żadnej pomocy musieliby zginąć śmiercią głodową. Żeby do tego nie dopuścić, — czynię wniosek:

Wysoki Sejm krajowy raczy łaskawie przychylić się do mego wniosku i uchwalić z funduszu krajowego 2.000 koron dla tych nieszczęśliwych pogorzelców, by przynajmniej z głodu nie poginęli.

We Lwowie, dnia 4. kwietnia 1900.

Wnioskodawca:
Łazarz Winniczuk w. r.

Milan, Nowakowski, Dr. Bernadzikowski, Wójcik, F. Kramarczyk, W. Szwed, Bojko, Krempa, Warzecha, Klemensiewicz, Hamorak, Wachnianin, Potoczek, Data, Barwiński, Ochrymowicz.

L. s. 602/1900. We Lwowie dnia 30. marca 1900.

Aleg. 102

Sprawozdanie

Komisyi szkolnej o stanie szkół ludowych i seminaryów nauczycielskich w r. 1898/9 na podstawie sprawozdania Rady szkolnej krajowej.

Wysoki Sejmie!

Z końcem roku szkolnego na naukę codzienną do szkół ludowych uczęszczało uczniów 615.479, w końcu roku 1896/7 było 561.041; zatem zwiększyła się liczba o 54.438.

Nauczycieli przybyło w ciągu 1897/8 roku w porównaniu z poprzednim 387, a w następnym 1898/9 466; razem przez 2 lata 853.

Liczba szkół ogólna wzrosła od dwóch lat o 150, w ostatnim tylko roku o 106, liczba zaś nieczynnych zmalała w ostatnim roku o 108, a w ciągu dwóch lat o 133. Klas nadetatowych otwarto 81. Według kategoryi szkół licząc, widzimy, że pięcioklasowych szkół jest o pięć mniej, niż zeszłego roku, a najwięcej naturalnie przybyło szkół jednoklasowych.

Wyniki powyższe znacznie lepsze w ostatnim roku, są jednak co się tyczy frekwencyi tylko względnie dobre. Jeżeli bowiem weźmiemy w rachubę naturalny przyrost ludności (który według obliczeń biura statystycznego Wydziału krajowego wynosi 1·09% rocznie), to liczba dzieci, pobierających naukę elementarną pozostanie jeszcze dosyć szczupłą. Fakt ten, jak to już często podnoszono, tłumaczy się w wielkiej mierze trudnościami finansowemi. Nie tylko bowiem budżet szkolny najwięcej jest obciążony ze wszystkich działów gospodarki krajowej, ale nadto założenie każdej szkoły po wsiach i po miastach wymaga wysilenia znacznego stron konkurencyjnych, a następnie utrzymanie tej szkoły o kilka lub kilkanaście centów więcej dodatków gminnych do podatku stałego.

Dotkliwy brak nauczycieli był słusznie uważany za jedną z przyczyn braku szkół, a podwyższenie płac nauczycielskich za skuteczny środek zaradczy. Sejm krajowy też podzielając to przekonanie po czterykroć płace te podwyższał.

Wydatki na płace, dodatki do płac, na mieszkanie i za kierownictwo (pięciolecia niewliczone) preliminowane były na r. 1889 na 1,250.207 zł., wynosiły zaś według zamknięcia rachunków 1,289 951 zł. Dziesięć lat później, na rok 1899 preliminowano 2,492.000 zł., a wydano 2,497.411 zł. Wydatki tedy zwiększyły się o 1,207.460 zł. Na rok bieżący zaś preliminuje się 2,823.000 zł., zatem znowu więcej o 325.589 zł.

Rubryka ta obejmuje oprócz zwykłego rocznego wzrostu wydatków spowodowanego zwiększeniem się liczby szkół i klas, także wzrost wydatków na pobory nauczycieli. Wzrost ten ostatni wynosi na mocy ustaw z r. 1889, 1892, 1895 i 1899 mniej więcej 16.500 zł., 22.000 zł., 105.000 zł. i 310.000 zł., razem tedy przeszło 450.000 zł. Wskutek ostatniego podwyższenia płac pobiera według budżetu na rok bieżący w klasie IV.:

799	kierowników	po 550 zł.	razem	439.450 zł.
216	nauczycieli starszych	„ 500 „	„	108.000 „
1.015	„ „	„ 450 „	„	456.750 „
2.029	„ „	„ 400 „	„	811.600 „
809	„ młodszych	„ 385 „	„	311.465 „
			razem	2,127.265 zł.
Nadto 247 nauczycieli dodatki na mieszkanie po zł. 50, 45 i 40				10.810 „
			razem	2,138.075 zł.

W obec tej znacznej zmiany na lepsze w materyalnych stosunkach nauczycieli, należy spodziewać się, że znaczniejsza ilość młodych ludzi nie tylko wstępować będzie do seminaryów, ale także odebrawszy tam wykształcenie, nie zechce następnie zwracać się do innych zawodów, ale wstąpi do służby szkolnej, zwłaszcza, jeżeli Radzie szkolnej krajowej uda się nakłonić c. k. Rząd, ażeby w równym stosunku spieszył z zakładaniem nowych seminaryów.

Pod tytułem „Rozwój szkół" Rada szkolna krajowa w swem sprawozdaniu ogranicza się do stwierdzenia „postępu istotnego", przytaczając zaprowadzenie niektórych zmian formalnej natury, jak wydawanie świadectw i t. p.

Usiłowania, dążące do uzupełnienia nauki elementarnej wiadomościami z dziedziny rolnictwa, znajdują coraz gorętsze poparcie ze strony towarzystw naszych rolniczych przez rozdawanie ulów tam, gdzie zaprowadzono naukę pszczelarstwa, premii dla nauczycieli odznaczających się hodowlą pszczół, przez zaprowadzenie praktycznych kursów pszczelnictwa i ogrodnictwa, przez udzielanie stypendyów i przyznanie wolnego mieszkania dla uczestników tej nauki — w końcu przez kursa mleczarstwa i uprawy tytoniu. Działanie tych towarzystw, oraz popierających je jednostek zasługuje na wdzięczne uznanie, jako wynik inicyatywy prywatnej, podjętej z poczucia obywatelskiego.

Czy poparte również z różnych stron wysyłanie nauczycieli na kursa koszykarstwa przyniesie równy pożytek, przyszłość dopiero okaże. Do zawodowego wykształcenia się w tym kierunku potrzebuje nauczyciel dłuższego urlopu, a więc dłuższego odciągania się od stałego obowiązku Do obznajamiania dzieci z tem przemysłem musianoby oznaczać stałe godziny, jeżeliby się uznało, że jest przydatnem do połączenia go ze szkołą ludową. Uprawianie zaś koszykarstwa ze strony nauczyciela na własny rachunek i pożytek nie wiadomo czy lub pod jakimi warunkami byłoby możliwem.

Co innego nauka zręczności (Slöjd), która ściśle może być połączoną z nauką szkolną, dając wprawę do robót ręcznych w ogóle, cenną jest dla każdego ucznia, zwłaszcza w miastach, a jako zajęcie fizyczne, obok pracy umysłowej ma nieocenioną wartość pedagogiczną. Pod tym względem rozszerzenie tej nauki byłoby bardzo pożądanem. W szkołach wydziałowych jest ona przedmiotem obowiązkowym, w innych zaś szkołach ludowych odbywa się tylko w 228 miejscach, o 12 mniej niż w roku poprzedzającym.

Rzeczywisty postęp przedstawia przekształcenie sześcioklasowych szkół męskich na szkoły wydziałowe. Wiadomo, że szkoły wydziałowe dawniej istniały, ale z powodu niepraktycznego ich urządzenia, zamiast zorganizować, doryweczo i przedwcześnie je zniesiono, a dopiero niedawno temu znowu wskrzeszone zostały z organizacyą praktyczniejszą. Okazuje się też, że one oddają ludności rzeczywiste usługi. Uczniowie ich mają otwarty przystęp do różnych zawodów, do których dawniej wymagano ukończenia tak zwanego niższego gimnazyum lub niższej szkoły realnej, a mogą również być przyjęci do wyższych szkół przemysłowych, do szkoły handlowej i do seminaryów nauczycielskich.

Szkół takich było w r. 1898/9 15, obecnie jest ich 18, niebawem będzie ich więcej. Szkół wydziałowych żeńskich, które już dawniej dobrze w kraju się przyjęły, jako odpowiadające istotnym potrzebom, jest 18 trzy-klasowych, 7 pięcio-klasowych, 1 sześcio-klasowa. Frekwencya w szkołach wydziałowych męskich i żeńskich oraz w szkołach miejskich w ogóle zwiększa się z każdym rokiem; do klas piątej i szóstej, tudzież do klas wydziałowych uczęszczało w roku ubiegłym 7.676 chłopców — 12.612 dziewcząt, a z początkiem bieżącego roku szkolnego wzrosła ta liczba o 698 chłopców, 1.068 dziewcząt.

Dla nauczycieli potrzebnych do tych szkół urządzono jak w ubiegłych latach osobne kursa, które mają także tę korzyść, że otwierają nauczycielom szersze pole działania, sposobność odznaczenia się i możliwość awansu.

Kursa te wskutek pomnożenia ciągłego szkół wydziałowych i coraz większej potrzeby ukształconych w tym kierunku nauczycieli, nabierają takiego znaczenia, że komisya uważa za właściwe, aby ta nauka uzupełniająca dla przyszłych nauczycieli szkół wydziałowych była rozszerzona na cały rok i pod względem zakresu naukowego ustalona.

Równocześnie postępuje dla wszystkich szkół, zwłaszcza dla miejskich, wedle miary sił finansowych zaopatrzenie ich w środki naukowe. Na środki te i zbiory chemiczne, fizykalne, przyrodnicze, rysunkowe wydano 47.048 zł. — Dla szkół niższego typu zaopatrzenie postępuje wolniej; jest jeszcze 110 szkół w środki naukowe niedostatecznie, 28 wcale nieopatrzonych.

Utrzymanie kursów dla analfabetów zawdzięcza się wyłącznie inicyatywie miast, Towarzystwa pedagogicznego i samych nauczycieli (miejskich). Nasuwa się tutaj pytanie, czyliż i wiejscy nauczyciele, zwłaszcza kierownicy szkół dwuklasowych, którzy mają więcej wolnego czasu, nie mogliby, za osobnem wynagrodzeniem podjąć się tego zadania, opiekując się starszą generacyą po wsiach. Tem samem zawiązałby się bliższy a tak pożądany stosunek między nimi a rodzicami stałych ich uczniów.

Sprawa opieki nad młodzieżą szkolną po za godzinami szkolnemi była poruszoną kilka lat temu przez Towarzystwa pedagogiczne, w skutek czego powstał we Lwowie osobny związek celem podejmowania się właśnie tej opieki. Obecnie i Rada szkolna krajowa — wskutek polecenia ministeryalnego, zwróciła na potrzebę takiej opieki uwagę Rad okręgowych i miejscowych. Słusznie uważa sprawozdanie Rady szkolnej, że Rady miejscowe zadanie to spełniać mogą tem łatwiej, że na sesyach swoich gromadzą reprezentantów kościoła, gminy, dworn i szkoły i połączyć się mogą do wspólnego w tym kierunku działania. Tę samą uwagę można zastosować i do Rad okręgowych, ale na to potrzeba, aby działanie w kierunku podniesienia szkolnictwa ludowego i opiekowanie się niem, nie było pozostawione wyłącznie inspektorom tylko, aby i członkowie Rad okręgowych, zwłaszcza duchowni i delegaci Rad powiatowych poczuwali się do tego obowiązku, oraz, aby wypełnienie tego obowiązku zostało im ułatwione. Komisya szkolna przed kilku laty zwróciła uwagę na postanowienie ustawy, które zezwala, a niejako zachęca Rady okręgowe do wydelegowania swych członków w celu zwiedzania szkół i zdania sprawy ze swych spostrzeżeń. Rada szkolna krajowa udała się w tej sprawie do Rad okręgowych okólnikiem z dnia 18. października 1895. Dotąd jednak nie wiadomo, czy i o ile uwaga dotycząca została uwzględnioną i jaki skutek odniosła.

Na postęp w sposobie nauczania stara się Rada szkolna krajowa wpływać przez wydawanie odpowiednich rozporządzeń, przez Inspektorów, oraz za pomocą konferencyi okręgowych, a więcej trudno wymagać, kiedy ostatecznie główny wynik nauki zawsze przeważnie zależeć będzie od tego, ile nauczyciele, wstępując do służby, przynoszą z sobą nie tylko dostatecznego zapasu wiedzy, ale i zrozumienia rzeczy, zmysłu pedagogicznego i tężyzny moralnej. Wedle wykazów biurowych na blisko 4.000 szkół stan nauki byłby bardzo dobry w 502 szkołach, dobry 1.856, dostateczny 1.381, niedostateczny 128.

Sprawozdanie wspomina, że na konferencyach, przy naradzie o podziale i wyborze materyału naukowego za mało uwzględniono różnicę między szkołami o mniejszej lub większej liczbie nauczycieli, że co do ilości mającego być przerobionym materyału w szkołach jedno- i dwu-klasowych wymagania są wygórowane, że z tego powodu nastąpi rewizya planów. W obec znanej skłonności nauczyciela do zwiększania tego materyału rewizya taka bardzo jest pożądaną. Ze stanowiska wyłącznie tylko nauki należałoby mieć nawet podręczniki osobne dla szkół jedno- i dwu-klasowych, gdyż obecnie używane, dlatego, że służą równocześnie szkołom z większą liczbą klas, zawierają materyał znacznie obszerniejszy, niż dla szkół wiejskich potrzeba. Swoją drogą konferencye stwierdziły a Rada szkolna przyznaje, że również plany dla szkół cztero-klasowych zmienionym stosunkom już nie odpowiadają; zmiana zatem podręczników byłaby wskazaną.

Z drugiej zaś strony ciągle słyszy się skargi na częste zmiany książek szkolnych. Dlatego Rada szkolna przestaje na razie na tem, aby konferencye okręgowe uczyniły w istniejących podręcznikach wybór materyału, do którego będą musieli ograniczyć się nauczyciele szkół jedno- i dwu-klasowych.

W ogóle zaś widać, że władze szkolne na podstawie dotychczasowych doświadczeń same już uznały, że sposób uczenia w szkołach ludowych jeszcze potrzebuje uproszczenia, do czego dążyły już wydane wskazówki przy: „wiadomościach z dziejów i przyrody" oraz przy „rachunkach". Wskazówki te opierają się po części na wnioskach konferencyi, a pojęte są w duchu zdań wypowiedzianych w niejednem sprawozdaniu Komisyi szkolnej i w niejednem przemówieniu poselskiem. W związku z książkami szkolnemi jest kwestya cen tych książek i dążenie do zniżenia tych cen, ile tylko będzie możliwem. Żądaniu temu Wysoki Sejm dał wyraz zeszłego roku, przyjmując wniosek posła Wójcika. W sprawozdaniu Rady szkolnej niema o tem wzmianki. Na posiedzeniu zaś Komisyi reprezentant władzy szkolnej oświadczył, że starania w tym kierunku są rozpoczęte, ale dotąd skutku jeszcze nie osiągnęły. Dla tego Komisya proponuje ponowienie zeszłorocznego wniosku.

Gimnastyka po szkołach ludowych wcale nie postępuje. Udzielaną była tylko w 302 szkołach męskich, a to z braku sal odpowiednich. Ograniczano się do wolnych ćwiczeń i gier. W czterech szkołach żeńskich udzielano nauki gimnastyki jako nadobowiązkowej. Nauki robót kobiecych udzielano w 2.886 szkołach o 140 więcej, niż w roku poprzedzającym.

Szkół prywatnych istnieje 234 o 7 więcej niż w roku zeszłym, a to z językiem polskim 130, ruskim 4, niemieckim 97, polskim i niemieckim 3. Między temi jest 143 wyznaniowych, 50 klasztornych (45 żeńskich) 41 utrzymywanych przez korporacye.

Rada szkolna stara się, aby szkoły te zastosowały się do ogólnej ustawy, zezwalając jednak na pewne zmiany — a to słusznie. O ile bowiem pojmuje się, że władza dbać musi o wykonywanie ustawy, o ile koniecznym jest nadzór pod względem obyczajności, porządku i hygieny, o tyle znowu pożądaną dla szkół prywatnych pewna swoboda w ich organizacyi, rozmiarach nauki i sposobie udzielania jej. Inaczej tracą one zupełnie swój charakter odrębny, a skończyłoby się na tem, że korporacyom i jednostkom pozwolonoby poświęcać fundusze swoje i pracę pewnym celom, bez swobody używania tych funduszów i kierowania tą pracą według zasad i zapatrywań własnych, co nie może zachęcać do ofiar, ani do samodzielnej pracy tak cennych przecież dla społeczeństwa. Przy wszelkich brakach podniesionych w sprawozdaniu Rady szkolnej, szkoły prywatne mają znowu tę korzyść, że do nich uczęszcza stosunkowo mała liczba uczniów, że rodzice, umieściwszy tam swoje dzieci, znacznie żywiej interesują się temi szkołami, które nieraz za ich przyczynieniem są utrzymywane i zgodnie współdziałają ze szkołą, że wreszcie pod względem wychowawczym, jak Rada szkolna przyznaje, szkoły te zadanie swe spełniają wcale dobrze.

O nadzorze szkolnym dowiadujemy się, że było 74 inspektorów, z nich 6 miało do nadzorowania dwa okręgi, obecnie zaś jest ich 76, więc już tylko 4 na dwa okręgi. Mamy też o jednego inspektora krajowego więcej, a między urzędnikami Rady krajowej o jednego referenta więcej. Inspektorowie mają sprawdzać każdego roku „skuteczność" pracy nauczyciela, a tam gdzie praca nie okazuje się skuteczną, mają wydać sąd po powtórnej wizytacyi, co następnie będzie podstawą, obok nienaganności służby do przyznawania pięcioleci.

O budowie szkół donosi sprawozdanie, że w ubiegłym roku przy pomocy zasiłków krajowych wykończono dwa budynki, adaptowano jeden, dawniej rozpoczętych wystawiono lub ukończono dwanaście a rozpoczęto siedemnaście. Dalsze zasiłki, jak wiadomo wstrzymane zostały z powodu przekroczenia dotyczącej pozycyi budżetu do roku 1904. Bez zasiłku zaś wybudowały strony konkurencyjne wiele nowych i rozszerzono wiele istniejących szkół z własnych funduszów, przy pomocy bezprocentowych pożyczek z funduszu na ten cel przez Sejm przeznaczonego. Plany normalne wydane przez Radę szkolną „napotykają na niedowierzanie i niechęć stron interesowanych" zapewne z powodu kosztów, dlatego Rada szkolna zamierza poddać te plany rewizyi złożonej z sił zawodowych i z ludzi ze szkołami miejskiemi obeznanych.

W ubiegłym roku liczba seminaryów wynosiła 12 (9 męskich 3 żeńskie), do których przybyło w bieżącym roku jeszcze nowe seminaryum męskie w Zaleszczykach. W obec jednak wzrastającej ciągle i spodziewanej jeszcze coraz liczniejszej frekwencyi, sądzi komisya, że przyspieszenie w zakładaniu seminaryów jest koniecznem.

W tym celu uważa za wskazane ponowienie kilkakrotnie powtórzonego wezwania, tym razem z szczegółowem oznaczeniem miejsca. W zachodniej części kraju od Krakowa do granicy szląskiej zakładu takiego niema. Komisya mniema, że z tego

powodu i z różnych innych względów seminaryum na samych kresach naszej dzielnicy byłoby pożądanem, zwłaszcza, że sama Rada szkolna przedłożyła już p. Ministrowi oświecenia wniosek o założenie seminaryum w Białej. Nadto Komisya wyraża życzenie, żeby rząd nie poprzestał na tem, a w najkrótszym czasie założył dalsze seminaryum, tym razem ile można w miejscowości o charakterze więcej wiejskim, gdzie przyszli nauczyciele mieliby sposobność i łatwość częstszego zwiedzania szkół wiejskich, a w ogóle zapoznać się z ludnością rolniczą. W proponowanej rezolucyi Komisyi wypada naturalnie pozostawić wybór takiej miejscowości ocenieniu Rady szkolnej.

W poprzedzającem zestawieniu Komisya szkolna ogranicza się do sumarycznego streszczenia sprawozdania Rady szkolnej krajowej, dołączając gdzieniegdzie spostrzeżenia swoje, które po części są tylko powtórzeniem uwag poczynionych w latach poprzednich, a z natury rzeczy nie mogą być wyczerpujące.

Zadaniem Komisyi sejmowej może być tylko dawanie ogólnego poglądu na stan i rozwój nauki, na działalność władzy krajowej szkolnej oraz wskazywanie dróg, któremi jej zdaniem władza ta postępować winna, aby szkolnictwo ludowe wyszło na pożytek kraju.

Wiadomem jest, jak żywo zajmuje szkolnictwo ludowe nietylko zawodowe i urzędowe koła oraz publicystykę, ale nadto i inne warstwy społeczne. To też ci, którzy niem kierują, nie powinni opierać się wyłącznie na teoryach, na regułach i parafach, lecz także, starając się odczuć i zrozumieć życzenia i potrzeby tego społeczeństwa, dążyć do ich uwzględnienia.

Za nadto blisko dotyka szkolnictwo ludowe interesów i przekonań ludności, zanadto dotkliwie wkracza w zakres praw rodzicielskich, zanadto wielką bierze na siebie władza odpowiedzialność, podejmując się kształcenia i wychowania całej generacyi, aby nie uwzględnić myśli i uczuć tych, którzy oddają jej, co mają najdroższego na świecie, dzieci własne oraz tych, którzy także dbają o prawidłowy rozwój tej generacyi i którzy powołani są do tego inteligencyą, wykształceniem, miłością ojczyzny wreszcie ofiarnością i współdziałaniem obywatelskiem.

W krytyce, z którą się spotyka nasze szkolnictwo, może być i przesada, a może i dodatnie strony, postęp bądź co bądz osiągnięty nie bywają uwzględniane.

Naturalna też rzecz, że z pomiędzy dostrzeżonych braków uderzały najjaskrawiej braki natury materyalnej t. j. brak dostateczny l i c z b y szkół, względnie budynków, nauczycieli, inspektorów itp. a jako główną przyczynę złego uważono niedostateczność płacy nauczycieli.

Obecnie, po czterokrotnem podwyższeniu tych płac — którego szczegóły podane zostały na początku tego sprawozdania — a którego skutków dodatnich mamy nadzieję doczekać się — Komisya sądzi, że należy podwajać usiłowania ku zaradzeniu brakom natury już nie materyalnej, ale zawodowej i etycznej.

Rzeczywisty postęp dotąd osiągnięty polega, jak to już nieraz stwierdzono, na ustanowieniu zasadniczej różnicy między szkołami miejskiemi a wiejskiemi, o kierunku więcej rolniczym w tych ostatnich. Postęp dalszy musi polegać na tem, aby ta różnica uwydatniała się coraz dobitniej w wyborze materyału naukowego, a zwłaszcza w metodzie nauczania. Dalsza potrzeba — a tu niemal wszystkie głosy z różnych stron pochodzące zgadzają się — żeby nauka ta podawana była w sposób prostszy, praktyczniejszy, w rozmiarach zastosowanych więcej do pojęć i potrzeb uczniów.

Specyalnej troskliwości potrzebowałaby n a u k a r e l i g i i. Liczne odzywają się skargi, że nauka ta skuteczną nie jest. Przypisują to często za szczupłej liczbie godzin temu przedmiotowi poświęconych. Zapewne, że godzin tych jest mało, widzimy jednak, że w szkołach niższego typu, duszpasterze obowiązkom swoim i w tym oznaczonym im rozmiarze podołać nie mogli, skoro nauczyciele świeccy według podanego przez Radę szkolną wykazu, wykładali religię według obrządku rz. k. częściowo w 188; całkowicie zaś w 240 szkołach, według okrządku gr. kat. częściowo w 102, całkowicie w 84 szkołach. Obok jednak braku czasu jest jeszcze inna ważna przyczyna owej nieskuteczności, metoda, zwracająca za mało uwagi na stronę etyczną tej nauki i na stosowanie jej do życia.

A jeżeli gdzie to tu przedewszystkiem potrzebnem jest owe ciepło, które młode serca ogrzewa i niezatarte ślady zostawia na całe życie. Komisya sejmowa szkolna od szeregu lat w swych sprawozdaniach — pióra różnych sprawozdawców — niezachwianie uwagi swoje w tym duchu przedkłada, którym ani ze strony władzy szkolnej, ani ze strony reprezentantów kościoła, ani ze strony pojedynczych członków Sejmu nie odmawiano słuszności. Że zaś w kraju naszym niemal całe społeczeństwo

gorąco pragnie, aby dzieci wychowane były w duchu szczerze religijnym i w poczuciu obowiązków, które z religii wypływają, zatem należy mieć nadzieję, że odpowiednie kroki przedsięwzięte będą celem uczynienia zadość owej nieodzownej potrzebie.

Jeżeli zaś takiej przystępnej nauki, całkowitego przejęcia się zadaniem swojem i ożywczego ciepła wymaga się przedewszystkiem od nauczycieli duchownych, to i od nauczycieli świeckich żądać należy, ażeby dokładnie sprawę sobie zdawali z całej doniosłości swego zadania, ażeby pomimo trudności i przeciwności różnych zachowali sobie także choć trochę tego ciepła, które jedynie zapewnia trwały wpływ na młodzież, ażeby prowadzeniem nauki i całem postępowaniem byli tej młodzieży i jej rodzicom przykładem i wzorem. Mamy bez wątpienia wielu nauczycieli uczciwych, pilnych, dobremi chęciami ożywionych, posiadających pewien przeciętny zasób wiadomości, obeznanych z metodą wskazaną im przez przełożonych, a praktykowaną szablonowo w szkole ćwiczeń i w pierwszych latach służby. W naszym kraju to nie wystarcza. W tej naszej dzielnicy Polski cierpiącej brakiem kultury i oświaty, nie z własnej winy, tylko główuie wskutek stuletniego zaniedbywania ze strony rządu, potrzebujemy intenzywniejszej jeszcze niż inne szczęśliwsze narody pracy, musimy na polu szkolnem przysparzać młodzieży takiej wiedzy, jakiej ona potrzebuje do podźwignięcia się materyalnie i takich zasad, jakich potrzebuje do wyrobienia w sobie, miłości ojczyzny i poczucia obowiązków.

Otóż: aby potrafili tak oddziaływać na dzieci, a pośrednio na rodziców, potrzebujemy niewątpliwie znaczniejszego zastępu nauczycieli na wskróś przejętych właściwym celem nauki, zupełnie pewnych co do zasad moralnych i społecznych, a nadto umiejących i chcących, specyalnie po wsiach zastósować się do życia ludności, którą tylko tym sposobem moralnie i intelektualnie stopniowo podnosić potrafią. Takich zaś nauczycieli seminarya nasze, pomimo dodania im internatów, chyba wyjątkowo tylko wydawać mogą. Powody wykazane były nieraz, a mianowicie też wygłoszone zeszłego roku w przemówieniach kilku posłów. Na potrzebę zaś reformy seminaryów wskazał Wysoki Sejm w swej zeszłorocznej uchwale. Wniosków w tym względzie Komisya szkolna przy niniejszem sprawozdaniu nie przedstawia, gdyż czyni to na podstawie referatu z czynności Departamentu II.

Obecnie Komisya ogranicza się do przedstawienia wniosku o przyjęcie sprawozdania Rady szkolnej krajowej do wiadomości, tudzież do wniosków zapowiedzianych w niniejszem sprawozdaniu

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sprawozdanie Rady szkolnej krajowej o stanie szkół ludowych i seminaryów nauczycielskich w r 1898/9 przyjmuje się do wiadomości.

II. Sejm wzywa Radę szkolną krajową ponownie, aby się starała obniżyć cenę książek szkolnych, szczególnie w klasach najniższych.

III. Sejm wzywa c. k. Rząd do założenia w najkrótszym czasie dalszych seminaryów nauczycielskich, z właszcza w pierwszym rzędzie w Białej.

Czartoryski

Przewodniczący i sprawozdawca.

LW. 23.011/900. We Lwowie dnia 7. kwietnia 1900.

Aleg. 103

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia Reprezentacyi powiatowej w Wieliczce na zaciągnięcie pożyczki w kwocie 60.000 koron.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 3. marca 1900 postanowiła Rada powiatowa w Wieliczce celem przyjścia z pomocą ludności powiatu nawiedzonej w roku zeszłym ponowną klęską powodzi, zaciągnąć pożyczkę w kwocie 60.000 kor. oprocentowaną kosztem funduszu krajowego a zwrotną w 6 latach i upoważniła Wydział powiatowy do udzielenia z uzyskanego w ten sposób funduszu bezprocentowych zwrotnych w 6 latach pożyczek ludności powiatu Podgórskiego i Wielickiego na podstawie odpowiedniego prawnego zabezpieczenia.

Również poleciła Rada powiatowa Wydziałowi powiatowemu, by z kwoty powyższej odpowiednie fundusze użyte zostały na roboty drogowe w okolicach nawiedzonych klęską powodzi.

Powyższa uchwała Rady powiatowej zapadła w skutek rozporządzenia Wydziału krajowego z 8. lutego 1900 l. 86155 zawiadamiającego pomiędzy innymi także Wydział powiatowy w Wieliczce o uchwale Wysokiego Sejmu z 30. grudnia 1899, którą Wysoki Sejm przyjął na fundusz krajowy obowiązek oprocentowania przez 6 lat począwszy od rokn 1900 według stopy nie wyżej jak 6% pożyczek zaciągniętych przez reprezentacye powiatowe w ciągu roku 1900 dla przyjścia z pomocą ludności okolic dotkniętych klęskami w roku 1899.

Gdy w roku 1899 klęska powodzi dotknęła liczne gminy powiatu Wielickiego, przeto Reprezentacya tego powiatu poczuwając się do obowiązku przyjścia w pomoc ludności dotkniętej tą klęską i licząc na ułatwienie tej pomocy przez Wysoki Sejm uchwalone, postanowiła zaciągnąć wyżej wymienioną pożyczkę. Zezwolenia jednak do zaciągnięcia tej pożyczki Wydział krajowy na podstawie przepisów §. 24. ust. o Repr. pow. udzielić nie mógł.

Według przedłożonego bowiem inwentarza za rok 1899 sporządzonego na podstawie zamknięcia rachunków powiatu za rok 1899, długi powiatu wynoszą:

A. pożyczki spłacalne bezpośrednio z funduszów powiatowych:

1) Reszta z pożyczki bezprocentowej zaciągniętej w r. **1891** z funduszu krajowego w kwocie 10.000 zł. w. a., na budowę dróg dojazdowych do mostu na Wiśle 2.000 zł. (Ostatnia rata płatną jest 1. listop. 1900.)

2) Reszta z pożyczki zaciągniętej w Banku krajowym w roku 1892 w kwocie 80.000 zł. w. a. na konwersyę pożyczek dawniejszych wyżej oprocentowanych, utworzenie funduszu pożyczkowego dla gminnych straży pożarnych, funduszu rezerwowego Kasy powiatowej i funduszu inwestycyjnego na ogólne cele powiatu 74.554 zł. 93. ct.

B. Pożyczki poręczone przez powiat a niespłacane przez powiat bezpośrednio, lub spłacane tylko częściowo:

3) Reszta z pożyczki zaciągniętej w roku **1884** w Banku krajowym w kwocie 35.000 zł. w. a. dla powiatowej Kasy pożyczkowej w Wieliczce i wyłącznie

przez tę kasę spłacana 7.000 zł. w. a. (Ostatnia rata tej pożyczki płatna jest 1. kwietnia 1904).

4. Reszta z pożyczki bezprocentowej zaciągniętej w roku **1894** z funduszu krajowego w kwocie 6.000 zł. w. a. celem rozpożyczenia między gminy dotknięte klęskami elementarnemi i od tych gmin zwrotna 2.000 zł. w. a. (Ostatnia rata tej pożyczki płatną jest 1. października 1901).

5. Reszta z pożyczki 10.000 zł. w. a. zaciągniętej w **1898 roku** celem przyjścia z pomocą gminom względnie ludności dotkniętej w roku 1897 klęską nieurodzaju i od tych gmin zwrotnej 5.000 zł. w. a. (Ostatnia rata tej pożyczki płatna jest 30. czerwca 1901).

6. Reszta z pożyczki zaciągniętej w **roku 1899** w Banku krajowym w kwocie 100.000 złr. w. a. na podstawie ustawy krajowej z 28 **sierpnia 1898 Nr. 85 dz. ust. kr.** dla powiatowej Kasy oszczędności, jako wkładki na rzecz powiatu.

Odsetki od tej wkładki, która aż do zupełnej spłaty pożyczki wycofaną być nie może, mają być i są używane na płacenie rat anuitełowych pożyczki.

7. Raty roczne wynoszą 11.000 koron, dochód zaś z lokacyi 9.550 kor. powiat dopłaca przeto 1.450 kor. czyli 725 zł. w. a. rocznie . 99.615 zł. 87 ct.

Razem . . 190.170 zł. 80 ct.
czyli . . 380.341 kor. 60 hal.

Suma podatków bezpośrednich w powiecie na rok 1899 przypisanych wynosi 359.192 koron, z czego 50% wynosi 179.596 koron.

Ogólne obciążenie zaś powiatu wykazano wyżej na sumę 190.170 zł. 80 ct. czyli 380.341 kor. Z obciążenia tego jednak potrącić należy 3 pożyczki wyżej pod 3, 4 i 5 na ogólną sumę 15.666 zł. czyli 31.332 koron jako powiat zupełnie nie obciążające, zostanie przeto obciążenie na sumę 174.504 zł. 80 ct. czyli 349.009 koron w sumie tej mieści się także pożyczka 100.000 koron, z której waluta ulokowana jest na rzecz powiatu w powiatowej kasie oszczędności a na umorzenie której powiat dopłaca jednak rocznie 725 zł.

W obec powyższego zaciągnięcie żądanej pożyczki w sumie 60.000 koron udzielone być może tylko w drodze ustawy krajowej, a do wniesienia do Wysokiego Sejmu projektu takiej ustawy, wyraził Wydział krajowy Reprezentacyi powiatowej swą gotowość w rozp. z 16, marca r. b. LW. 17.318.

Z uwagi, że powiat wielicki w ostatnich kilku latach dotknięty został szeregiem klęsk elementarnych, że zatem pomoc powiatu jest tu niezbędną i nagłą, z uwagi, że z przyszłej pożyczki tylko część jej obciąży powiat, część bowiem będzie zwrotną od gmin względnie ludności powiatu, że wysokość dodatków powiatowych od roku 1898 do r. 1900 włącznie pozostała niezmienioną, wynosi bowiem 19% prócz ustawowych 10% na powiatowy fundusz dróg gminnych, obiążenie zaś powiatu zwrotem tej części pożyczki, która użytą zostanie na roboty drogowe, nie może być dotkliwe, skoro 1 ct. dodatku powiatowego wynosi 1.550 zł. w. a. czyli 3.100 kor. — Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony pod ·/. projekt ustawy.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
St. Badeni, w. r.

Sprawozdawca:
Adolf Vayhinger w. r.
Członek Wydziału krajowego.

Ustawa

z dnia ..... w przedmiocie zezwolenia Reprezentacyi powiatowej w Wieliczce na zaciągnięcie pożyczki w kwocie 60.000 koron.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam co następuje.

Art. I.

Reprezentacyi powiatowej w Wieliczce zezwala się w myśl §. 24. ust. o Repr. pow. na zaciągnięcie imieniem powiatu pożyczki w kwocie 60.000 koron.

Art. II.

Pożyczkę tę ma Reprezentacya powiatowa użyć na pomoc dla ludności swego powiatu dotkniętej klęską powodzi tudzież na roboty drogowe w okolicach nawiedzionych tą klęską w rzeczonym powiecie.

Art. III.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. IV.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Ls. 1.588/900.

Aleg. 104

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem wzywa Rząd do ustawowego przeprowadzenia:

1. Aby rekruci rezerwiści i landwerzyści otrzymali zupełne odszkodowanie i zwrot kosztów za podróże do odbycia przepisanej służby wojskowej i z powrotem do domu, we wszystkich wypadkach stawiennictwa,

2. aby wszelkie szkody materyalne, jakie ponosi wojskowy przez to, jeżeli się nie z własnej winy podczas służby wojskowej nabawi choroby lub kalectwa były jemu względnie jego rodzinie ze skarbu wojskowego w zupełności wynadgrodzone,

3. ażedy wszyscy obowiązani do służby wojskowej synowie rolników byli na czas żniw zwalniani od służby, a do ćwiczeń wojskowych aby byli powoływani tylko w czasie wolnym od zasiewów i żniw. Osobliwie ciężkie stosunki gospodarskie czy rodzinne, ażeby wystarczały do zwolnienia zupełnego urlopnika od ćwiczeń wojskowych,

4. ażeby obowiązani czy to do popisu czy do służby wojskowych lub ćwiczeń, którzy zamierzają na stałe lub pewien okres czasu zamieszkać poza granicami państwa, byli wolnymi od obowiązków stawiennictwa za złożeniem przyrzeczenia, że się stawią na wypadek mobilizacyi,

5. aby urlopnikom biednym, którzy odbyli 2 lub 3 letnią służbę wojskową, dawano w chwili urlopowania stare mundury wojskowe, zamiast je sprzedawać za bezcen przekupniom.

Lwów dnia 9. kwietnia 1900.

Wnioskodawca:
Milan.

Styła, Wójcik, Krempa, Bojko, Bednarski, Bernadzikowski, Szwed, Data, Kramarczyk, Winniczuk, Średniawski, Niebyłowiec, Potoczek, Okuniewski, Klemensiewicz, Żardecki, Warzecha.

Do rubr. VII. poz. 68 Wydatków funduszu krajowego.

Aleg. 105

Sprawozdanie

Komisyi budżetowej z preliminarza krajowego funduszu szkolnego na r. 1900.

Wydatki funduszu szkolnego wynosiły w r. 1896 . . .	6,704.358 K.
w r. 1897 . . .	7.128.746 „
w r. 1898 . . .	7,592.728 „
Na r. 1899 preliminowano wydatki	7,878.912 „
Wedle prowizorycznego zamkniecia rachunków za r. 1899 wynosiły w tymże roku wydatki	8,062.524 „
czyli o	183.612 „
więcej od preliminarza na r. 1899.	
Wydział krajowy i Rada szkolna krajowa obliczają wydatki na r. 1900	8,838.534 „
Według wniosków Komisyi wynosić będą wydatki na r. 1900 . .	8,841.534 „
czyli o	3.000 „
więcej od kwoty wykazanej w preliminarzu Wydziału krajowego, o	962.622 „
więcej od wydatków uchwalonych na rok 1899, o	1,248.806 „
więcej od wydatków z r. 1898, a o	779.010 „
więcej od wydatków wykazanych w prowizorycznem zamknięciu rachunków z r. 1899.	
Dochody wynosiły w r. 1896	2,847.000 „
w r. 1897	3,184.036 „
w r. 1898	2,989.216 „
Według preliminarza na r. 1899	3,032.728 „
Komisya przyjmuje dochody na r. 1900 zgodnie z wnioskami Wydziału krajowego	3,035.234 „
Dochody na r. 1900 będą wedle powyższych wniosków o . .	2.506 „
wyższe od dochodów preliminowanych na r. 1899, a o . . .	46.018 „
wyższe od dochodów ź r. 1898.	
Niedobór wynosił w r. 1896	3.857.358 „
w r. 1897	3.944.710 „
w r. 1898	4,603.512 „
Według preliminarza na r. 1899	4.846.184 „
Komisya przyjmuje niedobór na r. 1900	5,806.300 „
Niedobór na r. 1900 wynosić przeto będzie wedle wniosków komisyi o	3.000 „
więcej od niedoboru na r. 1900 wedle preliminarza Wydziału krajowego i Rady szkolnej krajowej.	

o		960.116 K.
od niedoboru preliminowanego na r. 1899. o		1,202.788 „

więcej od niedoboru z r. 1898.

Suma wszystkich wydatków (t. j. wydatków funduszu szkolnego krajowego, funduszu okręgowego miasta Lwowa, funduszu szkolnego emerytalnego i funduszów szkolnych miejscowych na szkoły ludowe wynosiła w r. 1896	9,829.050 „
w r. 1897	10,373.614 „
w r. 1898	11,170.306 „

Rubr. I. poz. 1.

Na płace i dodatki na mieszkanie nauczycieli etatowych		5,646.000 K.
czyli o	991.998 K.	
więcej od wynikłości z r. 1898, o	846.000 „	
więcej od kwoty na r. 1899 uchwalonej, o . .	651.178 „	
więcej od kwoty wykazanej w prowizorycznem zestawieniu rachunków z r. 1899.		
W przedłożonym Komisyi wykazie wydatków na płace i dodatki na mieszkanie dla nauczycieli etatowych wynoszą rzeczone wydatki	6,343.590 „	
Interkalarya oblicza Rada szkolna na 11%, czyli o 1% niżej, aniżeli w preliminarzu na rok 1899. Wedle obliczenia Rady szkolnej wynosić będą rzeczone interkalarya	697.794 „	
Po ich potrąceniu otrzyma się kwotę . .	5,645.796 K.	
Rada szkolna krajowa w preliminarzu swoim zaokrągliła powyższą kwotę na	5,646.000 „	

Znaczny wzrost wydatków na płace i dodatki na mieszkanie nauczycieli etatowych w porównaniu z kwotą uchwaloną na rok 1899 jest przedewszystkiem wynikiem podwyższenia poborów nauczycieli szkół ludowych i wydziałowych. Obok tego wpłynęło na wzrost wydatków w tej pozycyi wykazanych zorganizowanie nowych 48 szkół, i rozdzielenie 5 szkół przepełnionych, każdą na dwie szkoły odrębne, a to męską i żeńską, a wreszcie reorganizacya 154 szkół na więcejklasowe, z tych jednej 6 klasowej na 5-klasową szkołę wydziałową połączoną z 4-klasową szkołą pospolitą, jednej 6-klasowej na 3-klasową wydziałową połączoną z 4-klasową pospolitą, oraz dwóch szkół 4-klasowych na szkoły 3-klasowe wydziałowe połączone z 4-klasową szkołą pospolitą.

Znaczne przekroczenie wydatku przez Sejm na płace i dodatki na mieszkanie nauczycieli etatowych przyzwolonego o	194.822 „
jest wynikiem zbyt szczupłego wymiaru intercalare w preliminarzu na rok 1899. Z powodu, że wielka liczba nauczycieli złożyła egzamina i uzyskała stałe posady, intercalare tak wielkie nie dało się osiągnąć. Wydano w poz. I-szej kwotę	4,994.822 „

t. j. osiągnięto tylko intercalare 7%.

Zarówno w rozprawach Wysokiego Sejmu, jak i Komisyi budżetowej i szkolnej w latach ostatnich poczytywano wielką stosunkowo liczbę szkół nieczynnych, za jedną z ujemnych stron naszego szkolnictwa. Tam bowiem, gdzie gmina z nakładem w stosunku do jej zamożności bardzo znacznym wybuduje szkołę, może ją do pewnego stopnia słusznie zrazić, jeżeli ta szkoła pomimo jej ofiar z powodu braku nauczyciela stoi pustką, a dzieci dobrodziejstwa nauki nie doznają.

Stąd też tak Komisya budżetowa jak i szkolna, wyrażały niejednokrotnie zdanie, że obsadzenie szkół nieczynnych nauczycielami, których ciągle przybywa, jest jednem z najbardziej naglących zadań aministracyi szkolnej.

Już w zeszłorocznem sprawozdaniu Komisya budżetowa stwierdziła, że Rada szkolna krajowa wydając rozp. z 6. grudnia 1897 (L. 30.555 Nr. 21 Dziennika Urzędowego Rady szkolnej krajowej, uwzględniła udzielone jej w tym kierunku wskazówki.

Rozporządzenie to po zaznaczeniu faktu, że corocznie pewna liczba szkół otwiera się tylko kosztem szkół dawniejszych, które tracą nauczycieli, co wyraźnej intencyi art. 28. ustawy z 23. maja 1895 się sprzeciwia, zaleca Radom szkolnym okręgowym przedewszystkiem starać się o to, aby żadna szkoła czynna nie została więcej zamkniętą, a gdyby szkole groziło zamknięcie z powodu braku nauczyciela, nakazuje do niej przenieść z posad nadetatowych nauczyciela uprawnionego do zajmowania posady samoistnej, w klasie zaś nadetatowej urządzić naukę podzielną, chociażby na wyższych stopniach z planem przejściowym.

Nauczycieli, którzy złożywszy egzamin dojrzałości zgłaszają się do służby nakazuje Rada szkolna w dalszym ciągu rzeczonego rozporządzenia przeznaczyć dla zapewnienia czynności wszystkim szkołom obecnie czynnym, nastepnie zaś dla otwarcia tych szkół, które są obecnie nieczynne, choć posiadają odpowiednie budynki. Ponieważ zdarza się, że abituryenci seminaryów podają się o posady w kilku okręgach i otrzymawszy kilka nominacyi wybierają jedną a gdzieindziej czynią zawód i narażają szkołę na zamknięcie, rozporządziła Rada szkolna krajowa, że nominacya abituryenta nauczycielem może nastąpić tylko na podstawie przedłożonego w oryginale świadectwa dojrzałości, które kandydatowi zwrócić należy dopiero po wykonaniu przezeń przysięgi i asygnowaniu płacy. Podania abituryentów o posady, niezaopatrzone w oryginał świadectwa dojrzałości, zaleciła Rada szkolna krajowa zwracać im bez skutku

Z przyjemnością podnieść należy, że dowód ścisłego wykonania powyższego rozporządzenia widoczny już w cyfrach r. 1898/9.

Liczba szkół nieczynnych wynosiła w r. 1891/2	278
" " " " " 1892/3	321
" " " " " 1893/4	412
" " " " " 1894/5	453
" " " " " 1895/6	479
" " " " " 1896/7	505
" " " " " 1897/8	480
" " " " " 1898/9	372

A więc do r. 1896/7 liczba szkół nieczynnych ciągle się zwiększała (w roku 1896/7 o 26, w r. 1895/6 o 26, w r 1894/5 o 41, w r. 1893/4 o 91, w r. 1892/3 o 43) w r. 1897/8 zmniejszyła się o 25 szkół, a w r. 1898/9 wskutek powiększenia frekwencyi seminaryów i polepszenia stanu materyalnego nauczyciela, jak również wskutek postawienia lub odnowienia wielu budynków szkolnych uczyniła wielki krok naprzód! Liczba szkół nieczynnych zmniejszyła się bowiem w tymże roku w porównaniu z rokiem poprzednim o 108 szkół.

Liczba szkół nieczynnych dla braku budynku i nauczycieli wynosiła:

w r. 1894/5 . .	237
" 1895/6 . .	272
" 1896/7 . .	248
" 1897/8 . .	279
" 1898/9 . .	242

A więc w porównaniu z rokiem ostatnim liczba szkół nieczynnych dla braku budynku i nauczyciela zmniejszyła się o 37 szkół.

Najważniejszą jest jednak liczba szkół, w których znajduje się odpowiedni budynek, a nauka nie odbywa się jedynie tylko z powodu braku nauczyciela:

W r. 1894/5 wynosiła ich liczba . .	216
" 1895/6 " " . .	207
" 1896/7 " " . .	257
" 1897/8 " " . .	201
" 1897/9 " " . .	130

A więc liczba szkół nieczynnych tej kategoryi
w r. 1896/7 zmniejszyła się o . 56 szkół
„ „ 1898/9 „ „ . 71 „

Jakkolwiek tego pomyślnego rezultatu lekceważyć sobie nie można, niemniej jednak pożałowania godnym pozostanie fakt nieobsadzenia 130 nauczycielami 71 szkół, w których już budynki wystawiono.

Należy przeto wyrazić nadzieję, że 1) dalsze ciągłe powiększanie się liczby seminaryów nauczycielskich i frekwencyi w seminaryach, w których liczba zapisanych uczniów i uczennic wynosiła w r. 1898/9 2569

a więc wzrosła w tymże roku o . . 170
w roku 1897/8 o 54
„ 1896/7 „ 22
„ 1895/6 „ . . . 256
„ 1894/5 „ . . . , 254
„ 1893/4 „ 385

2) wzrastająca wskutek tego liczba uczniów i uczennic, które złożyły w seminaryach nauczycielskich egzamina dojrzałości,
która w roku 1898/9 wynosiła . . 690
czyli w porównaniu z r. poprzednim
wzrosło o 71
w r. 1898 wzrosła o . . . 30
„ 1896/7 „ „ . . . 70
„ 1895/6 „ „ . . . 103
„ 1894/5 „ „ . . . 32
„ 1893/4 „ „ . . . 71

3) wzrastająca liczba maturzystów i maturzystek wstępujących do zawodu nauczycielskiego, która z początkiem r. 1898/9 wynosiła 405
a więc o . . 50 więcej niż w r. poprzednim
w r. 1896/7 o . 21 „ „ „
wpłyną na jaknajprędsze rozpoczęcie nauki w powyżej wymienionych 70 nieczynnych szkołach.

Przy zakładaniu nowych szkół uwzględnienie w pierwszym rzędzie znajdują w myśl okólnika Rady szkolnej krajowej z d. 23 kwietnia 1898 L. 9295 (Nr. 11. Dziennika urzędowego Rady szkolnej krajowej) te miejscowości, w których do pewnych zakresów szkolnych należą gminy oddalone o cztery lub więcej kilometrów od szkoły, lub w których pomiędzy gminami wcielonemi do jednego zakresu szkolnego istnieją znaczne przeszkody komunikacyjne, wskutek tego dzieci z pewnych gmin albo wcale albo w szczupłej nader liczbie uczęszczają do szkoły.

Obok tych miejscowości poleca Rada szkolna krajowa przeprowadzenie rozprawy konkurencyjnej i przemianę szkoły na dwuklasową w tych wypadkach, w których w publicznych szkołach ludowych jednoklasowych istnieją klasy nadetatowe przynajmniej od trzech lat, frekwencya dochodzi do 150, oraz znajduje się odpowiednie pomieszczenie dla 2giej klasy.

Liczba szkół jednoklasowych wynosiła w r. 1898/9 . 2779
a więc wzrosła w tymże roku w porównaniu z rokiem
poprzednim o 70
w r. 1897/8 zmniejszyła się o 30
„ 1896/7 „ „ 75
„ 1895/6 „ „ 50

Liczba szkół dwuklasowych wynosiła w r. 1898/9 . . 668
a więc wzrosła w porównaniu z r. poprzednim o . 69
w r. 1897/8 wzrosła o 57
„ 1896/7 „ 55
„ 1895/6 „ . . . . 47 szkół

Liczba szkół trzechklasowych wynosiła w r 1898/9 . 62
a więc wzrosła w porównaniu z r. poprzednim o . 6
w r. 1897/8 nie zmieniła się wcale
„ 1896/7 zmniejszyła się o 7
„ 1895/6 „ „ . . . . . 4 szkół

Liczba szkół czteroklasowych wynosiła w r. 1898/9 . . 184
a więc wzrosła w porównaniu z r. po przednim o . 13
w r. 1897/8 wzrosła o 21
„ 1896/7 „ 22
„ 1895/6 „ . . . . 8 szkół

Liczba szkół 5-klasowych wynosiła w 1898/9 . . 108
a więc zmniejszyła się w porównaniu z r. poprzednim o 5
w r. 1897/8 zmniejszyła się o 1
„ 1896/7 „ „ 1
„ 1895/6 wzrosła o . . . . . . 4 szkół

Liczba szkół sześcioklasowych wynosiła w r. 189819 . 46
a więc wzrosła w porównaniu z rokiem poprzednim o . 1
w r. 1897/8 zmniejszyła się o 10
w r. 1896/7 wzrosła o 5
w r. 1895/6 zmniejszyła się o . . . . . . 3 szkół

Liczba szkół siedmio i więcej klasowych (wydziałowych) wynosiła w roku 1898/9 36
a więc wzrosła w porównaniu z r. poprzednim o . . 3
w r. 1897/8 wzrosła o 14
w r. 1896/7 nie zmieniła się wcale
w r. 1895/6 wzrosła o . . . . 7 szkół

Rada szkolna krajowa obliczyła na r. 1900 ogólną liczbę posad nauczycieli etatowych systemizowanych 6429
czyli o 249
więcej, aniżeli w preliminarzu na r. 1899.

Z tej liczby w r. 1900 przypada na 1 klasę . . . 104
czyli o 7
więcej, niż w preliminarzu r. poprzedniego.

Na 2 klasę przypada w preliminarzu na r. 1900 . 598
czyli o 293
więcej, niż w preliminarzu na r. 1899.

Na 3 klasę przypada w preliminarzu na r. 1900 . . 826
czyli o 541
więcej, niż w preliminarzu na r. 1899.

Na 4 klasę przypada w preliminarzu na r. 1900 . . 4668 naucz.
czyli o 537
więcej, aniżeli w preliminanzu na r. 1899.

Liczba nauczycieli dopełniających kursów rolniczych wynosiła w preliminarzu na r. 1900 35
czyli o 5
więcej aniżeli w preliminarzu na r. 1899.

W rzędzie pomyślnych objawów szkolnictwa pominąć także trudno powiększenie liczby sił nauczycielskich kwalifikowanych, która wynosiła:
w roku 1898/9 . . . . 6.441
a więc wzrosła w tymże roku o 370
w roku 1897/8 wzrosła o 322
„ 1896/7 „ o 267
„ 1895/6 „ o 219

Rozporządzenie c. k. Rady szkolnej krajowej d. 12. kwietnia 1899 L. 32.611 w sprawie zakładania i przeprowadzenia metryk szkolnych dąży do ściślejszego wykonania przymusu szkolnego i zabezpieczenia frekwencyi.

Frekwencya w szkołach ludowych publicznych wynosiła:

w r. 1898/9		615.479
czyli o		32.533

wzrosła w porównaniu do r. poprzedniego.

W r. 1897/8	wzrosła o	21.915
„ 1896/7	zmniejszyła się o	3.623
„ 1895/6	wzrosła o	7.031
„ 1894/5	„ o	17.734
„ 1893/4	„ o	12.476
„ 1892/3	„ o	20.213
„ 1891/2	„ o	25.347

W ciągu ostatnich lat dziewięciu nie było zatem tak znacznego zwiększenia frekwencyi w publicznych szkołach ludowych, jak w r. 1898/9.

Orzeczeń skazujących na kary aresztu względem rodziców i opiekunów za nieposyłanie dzieci do szkoły.

	Wydano:	Wykonano:
w r. 1898/9	11.002	9.495
czyli o	4.238 więcej	o 3.964 więcej
niż w r. poprzednim.		
w r. 1897/8 o	1.893 więcej	o 974 więcej
w r. 1896/7 o	1.918 mniej	o 1.089 mniej
w r. 1894/5 o	2.037 więcej	o 2.638 więcej.

Orzeczeń skazujących na kary pieniężne:

	Wydano:	Wykonano:
w r. 1898/9	64.741	36.119
czyli o	9,024 więcej	o 8.682 więcej
niż w r. poprzednim.		
w r. 1897/8 o	6.158 więcej	o 1.374 więcej
w r. 1896/7 o	430 więcej	o 4.420 więcej
w r. 1895/6 o	13.229 więcej	o 9 143 więcej.

Kwota ogólna kar pieniężnych za nieposełanie dzieci do szkoły:

	ściągniętych:	pozostających do ściągania:
wynosiła w r. 1898	27.320 zł.	28.820 zł.
czyli o	6.275 zł.	o 8.811 zł.
więcej niż w r. poprzednim.		
w r. 1897/8 o	916 zł. więcej	o 2.161 zł. mniej
w r. 1896/7 o	2.312 zł. mniej	o 2.077 zł. mniej
w r. 1895/6 o	7.794 zl. więcej	o 6 696 zł. więcej.

Rubr. I. poz. 2.

Na wynagrodzenie nauczycieli nadetatowych		1,020.000 K.
czyli o	83.240 K.	
więcej od kwoty rzeczywiście wydanej w r. 1898, o	60.000 „	
więcej od kwoty preliminowanej na r. 1899, ó	27.732 „	
więcej od kwoty wykazanej w prowizorycznem zestawieniu z r. 1899.		
I pod tą pozycyą wykazuje także prowizoryczne zestawienie wydatków z r. 1899 przekroczenie w kwocie	32.268 „	
które stanowi dowód pomyślnego rozwoju frekwencyi.		
Podstawą obliczenia preliminarza na r. 1900 jest szczegółowo w wykazie E. uzasadniona kwota	1,160.040 „	
Po potrąceniu 12% intercalare	139.204 „	
Pozostanie	1,020 836 K.	
którą to kwotę preliminuje się okrągło	1,020.000 „	

Wzrost wydatku przy poz 1. w rokn zeszłym był o wiele wyższym, wynosił bowiem 114.000 K., a oprócz tego wykazywano w tej pozycyi w latach ostatnich znaczne przekroczenia.

Wobec faktu, że przekształcenia szkół na więcej klasowe w ostatnich czasach w tak znacznej mierze wykonano, wyrażono w łonie komisyi nadzieję, że Rada szkolna krajowa w przyszłości powolniejszym w tym kierunku będzie mogła iść krokiem, że też tworzenie posad nadetatowych ograniczy w przyszłości do niezbędnej potrzeby.

Ponieważ Rada szkolna krajowa liczbę dzieci dla powołania nauczyciela nadetatowego niezbędną ze 120 podwyższyła na 150, liczba klas nadetatowych ciągle rośnie.

Liczba ta wynosiła w r. 1898/9 . . .	1.484
a więc w porównaniu z r. ostatnim wzrosła o . .	81
w r. 1897/8 wzrosła liczba klas nadetatowych o .	154
w r. 1896/7 ó	115
w r. 1895/6 o	158
Liczbę nauczycieli nadetatowych oblicza Rada szkolna krajowa w preliminarzu na r. 1900 na .	1.696
Liczba sił nauczycielskich bez formalnej kwalifikacyi wynosiła w r. 1898/9	1.259
a zatem wzrosła w porównaniu z r. poprzednim o .	96
w r. 1897/8 wzrosła o	65
w r. 1896/7 zmniejszyła się o	43
w r. 1895/6 wzrosła o	117
w r. 1894/5 wzrosła o	83
w r. 1893/4 wzrosła o	78
w r. 1892/3 wzrosła o	38
w r. 1891/2 wzrosła o	172

Rada szkolna kraj. rozporządzeniem z dnia 16. lutego 1899 L. 1906 uregulowała warunki przyjęcia i stosunki służbowe nauczycieli tymczasowych i nauczycieli pomocniczych przy publicznych szkołach ludowych.

W myśl powyższego rozporządzenia, o ile ono dotyczy nauczycieli lub nauczycielek tymczasowych.

1) Posady nauczycielskie mogą być nadawane tymczasowo przez c. k. Rady szkolne okręgowe z zasady tylko kandydatom posiadającym kwalifikacyę nauczycielską, a w szczególności maturzystom c. k. seminaryów nauczycielskich i kompetentom posiadającym patent nauczycielski.

2) Obowiązkiem c. k. Rad szkolnych okręgowych jest badać ściśle i sumiennie przeszłość kandydatów pod względem moralnym i politycznym w tym celu, aby niedopuszczać bezwzględnie do służby nauczycielskiej osób, co do których się okaże, że nie są pod każdym względem bez zarzutu, albo też, że w jakimkolwiek względzie były poszlakowane o czyny niezgodne z charakterem i powołaniem nauczycielskiem.

3) Aby zapobiedz przyjmowaniu nauczycieli, którzy z własnej winy utracili posady swe w jednym okręgu a okoliczność tę zataili przy ubieganiu się o tymczasowe nadanie posady w innym okręgu, winny Rady szkolne okręgowe o każdym przypadku usunięcia tymczasowego nauczyciela z posady równocześnie donosić c. k. Radzie szkolnej krajowej, podając powody usunięcia nauczyciela. Samo z siebie wynika, że nie zachodzi potrzeba relacyonowania o uwolnieniu tymczasowego nauczyciela na własną prośbę. Treść wspomnianych relacyi udzielać będzie c. k. Rada szkolna krajowa wszystkim Radom szkolnym okręgowym do wiadomości.

Rady szkolne okręgowe mają założyć i wciągłej ewidencyi utrzymywać wykaz wszystkich nauczycieli, którzy z posady lub w ogóle z zawodu nauczycielskiego zostali usunięci, osobno zaś tych, którzy posadę samowolnie opuścili, a to na podstawie reskryptów c. k. Rady szkolnej krajowej.

Skoro taki nauczyciel usunięty ze służby nauczycielskiej lub opuszczający posadę samowolnie w jednym okręgu, ubiegać się będzie o posadę tymczasową w innym

okręgu, natenczas c. k. Rada szkolna krajowa po dokładnem zbadaniu całej przeszłości kompetenta, weźmie pod ścisłą rozwagę, czy mu posadę nauczyciela w szkole ludowej powierzyć można.

4) Nauczycielom przeniesionym w stały stan spoczynku nie mogą być nadane tymczasowo posady nauczycielskie.

Nauczycielom przeniesionym w czasowy stan spoczynku mogą być nadane tymczasowo posady nauczycielskie z zastrzeżeniem charakteru stałego nauczyciela pod warunkiem wskazanym w art 41 ustawy z dnia 1. stycznia 1889 Dz. u. kr. Nr. 16 za zezwoleniem c. k Rady szkolnej krajowej.

5) Zarządza się przytem przestrzeganie zasad podanych w rozporządzeniu c. k. Rady szkolnej krajowej z dnia 24. października 1897 l. 437 (Nr. 15 Dziennika Rskr. co do stosunków pokrewieństwa i powinowactwa.

Od kandydatów tych ubiegających się o tymczasowe nadanie posady nauczycielskiej domagać się nadto należy, aby się wykazali dowodami, gdzie i czem się zajmowali poprzednio.

Powyższe rozporządzenie ustanawia również zasady dotyczące przyjmowania tymczasowych nauczycieli prowizorycznych bez egzaminu dojrzałości.

Do nadania posady tymczasowego nauczyciela kandydatowi bez egzaminu dojrzałości z Seminaryum nauczycielskiego potrzebne jest pozwolenie c. k. Rady szkolnej krajowej.

Obsadzenie posad nauczycielskich kandydatami niemającymi przepisanej kwalifikacyi da się usprawiedliwić tylko w tych razach, gdy istotnie brak ukwalifikowanych kompetentów, a zgłaszający się kandydat choć nie ma przepisanej kwalifikacyi, wykazuje się ukończonym ośmnastym rokiem życia, odbytemi studyami i nienagannem prowadzeniem się i daje rękojmię, że zadaniu nauczyciela ludowego sprostać potrafi i ma szczerą chęć poświęcenia się temu zawodowi.

Dlatego przedkładając wnioski o zezwolenie na nadanie posady nauczycielskiej, Rady szkolne okręgowe powinny wyczerpnjąco nzasadnić potrzebę takiego obsadzenia posady z konieczności, dołączając metrykę urodzenia, świadectwa studyów oraz akta dochodzenia przeprowadzonego w myśl §. 2. niniejszego rozporządzenia.

Abituryenci lub abituryentki c. k. Seminaryów nauczycielskich, którzy przy egzaminie dojrzałości zostali reprobowani, lub przeznaczeni do egzaminu poprawczego, dalej kandydatki wykazujące się jedynie świadectwami uzdolnienia z kobiecych robót ręcznych lub na mistrzynie ogródków freblowskich, jeżeli nie posiadają egzaminu dojrzałośei należy traktować jak osoby bez kwalifikacyi. To samo odnosi się do osób, które na podstawie zagranicznego patentu nauczycielskiego ubiegają się w kraju o tymczasową posadę nauczycielską.

C. k. Rada szkolna krajowa będzie pozwalać na mianowanie nauczycielami pomocniczymi kandydatów, którzy ukończyli szkołę średnią, oraz kandydatek, które ukończyły szkołę wydziałową pięcio lub sześcio klasową, wreszcie kandydatek, które ukończyły szkołę wydziałową mniej klasową a następnie złożyły egzamin na mistrzynie ogródków freblowskich lub na nauczycielki robót ręcznych kobiecych.

C. k. Rada szkolna krajowa nie będzie zaś pozwalać zasadniczo na nominacyę takich uczniów seminaryów nauczycielskich, którzy rozpoczętej nauki w seminaryum nie ukończyli.

Udzielone przez c. k. Radę szkolną krajową zezwolenie na przyjęcie kandydata niekwalifikowanego rozciąga się tylko na ten okręg, dla którego wydane zostało, a nie jest przywilejem przywiązanym do osoby, na podstawie którego kandydat lub kandydatka mogłaby otrzymać posadę w innym okręgu szkolnym. Jeżeli zatem taki kandydat zajmujący już posadę nauczycielską w jednym okręgu ubiega się o nadanie posady w innym okręgu, musi być w tym celu wyjednane ponowne pozwolenie c. k. Rady szkolnej krajowej.

Również tym osobom bez kwalifikacyi, które nie objęły wkrótce po otrzymaniu nominacyi nadanej im posady nauczycielskiej, lub osobom, które objęły posadę lecz po dłuższym lub krótszym czasie z niej zrezygnowały, jeśli proszą znów o przyjęcie do zawodu nauczycielskiego, nie należy nadawać posady bez poprzedniego ponownego zezwolenia ze strony c. k. Rady szkolnej krajowej.

Osoby bez kwalifikacyi, którym c. k. Rada szkolna krajowa pozwoliła pełnić tymczasowo funkcye nauczycielskie, mogą to uczynić tylko na takich posadach, na których będą się znajdować pod kierunkiem nauczycieli kwalifikowanych.

Rozporządzenie rzeczone wpłynie niewątpliwie na lepszy dobór nauczycieli tymczasowych.

Przyczynią się również do tego urządzone dla nauczycieli tymczasowych pomocniczych bez kwalifikacyi kursa wakacyjne.

Ponieważ przeważna część nauczycielek tymczasowych pomocniczych bez kwalifikacyi na podstawie co najmniej trzechletniej zadowalniającej służby otrzymuje od Ministra Oświaty dyspenzę od egzaminu dojrzałości i pozwolenie składania egzaminu kwalifikacyjnego, Rada szkolna krajowa, pragnąc ułatwić siłom nauczycielskim przygotowanie się do tego egzaminu, urządziła w Brzesku kurs od 2. lipca do 15. sierpnia włącznie pod kierownictwem tamtejszego inspektora okręgowego.

Na kurs uczęszczało 38 frekwentantek, z których 29 otrzymało na ten cel zasiłek od Rady szkolnej krajowej.

W ocenieniu dodatniego wpływu kierowanych przez Zgromadzenia zakonne ochronek połączonych ze szkołami w ogóle, a zwłaszcza w tych miejscowościach, w których dotychczas nie ma szkoły, który to wpływ zwłaszcza pod względem wychowawczym okazał się dla ludności wiejskiej nader zbawiennym, wyrażono w komisyi nadzieję, że Rada szkolna krajowa, przy rozdziale zasiłków na kursa wakacyjne przygotowujące do egzaminu kwalifikacyjnego uwzględni pracujące w Ochronkach zakonnice i ułatwi im w ten sposób złożenie egzaminów kwalifikacyjnych.

Na zapytanie uczynione, co się tyczy ochronek, pan Wiceprezydent Rady szkolnej krajowej oświadczył, że nie doszła do jego wiadomości żadna skarga czy to na Rady szkolne okręgowe czy to na inspektorów szkolnych okręgowych, jakoby gdziekolwiek przeszkadzali organizowaniu ochronek, lub stawiali trudności ich rozwojowi. Nie jest to nawet prawdopodobne, skoro ochronki przewidziane są w ustawach szkolnych i skoro działalność ich zbawienna wychowawcza chyba nie ulega kwestyi a zadanie szkoły ludowej w wielkim stopniu popiera. Kwestye pojawiać się mogą wówczas, jeżeli ochronka jakaś pragnie się zamienić na szkołę ludową, w takim bowiem razie musi ona dopełnić pewnych warunków przepisanych ustawą, a w szczególności kierowniczki takich ochronek a zarazem szkół muszą się wykazać kwalifikacyą przepisaną. Wszelkie dyspenzy możliwe Rada szkolna i tutaj popiera.

Rubr. 1. poz. 3.

Na płace i dodatki na mieszkanie etatowych nauczycieli religii		312.000 K.
czyli o	46.000 K.	
więcej od kwoty preliminowanej na r. 1899, o . .	78.806 „	
więcej od kwoty rzeczywiście wydanej w r. 1898, a o	55.478 „	
więcej od kwoty wykazanej w prowizorycznem zamknięciu rachunków z r. 1899.		
Przedłożony komisyi wykaz płac i dodatków na mieszkanie etatowych nauczycieli religii zawiera sumę wydatków	372.240 „	
Po strąceniu tytułem opróżnionych posad 16% w kwocie , ...	59.558 „	
Pozostanie kwota	312.682 K.	
preliminowana okrągło, jak powyżej wykazano.		

Na wzrost tego wydatku wpłynęło ustanowienie nowych posad nauczycieli religii i polepszenie płac nauczycieli religii na mocy ustawy krajowej z dnia 26. czerwca 1899 Nr. 81 Dz. U. i R. krajowych.

Na powyższe zwiększenie wydatków, komisya z tem większą gotowością przyzwala, ileże niejednokrotnie wskazywała na potrzebę obsadzenia wszystkich posad nauczycieli religii, które poczytać musi za jedno z najbardziej naglących zadań. Do osiągnięcia tego zadania przyczynić się zdoła przyzwolone przez Sejm polepszenie płac.

Obok tego na uregulowanie trybu nauki wpłynie niewątpliwie dopuszczenie w obrębie dyecezyi krakowskich: Małego katechizmu religii katolickiej, zatwierdzonego przez Episkopat Austryacki, równie jak wprowadzenie na mocy Okólnika Rady szkolnej z dnia 5. grudnia 1898 L. 11.959 nowych planów dla nauki religii grecko-katolickiej, ułożonych przez Ordynaryat Metropolitalny gr.-kat. we Lwowie i aprobowanych przez gr.-kat. Ordynaryaty Biskupie w Przemyślu i Stanisławowie i wprowadzenie gr.-katol. katechizmu ks. Torońskiego.

Pomimo zniżenia intercalare z 18% na 16% w preliminarzu na r. 1899 uzyskała Rada szkolna krajowa w tej pozycyi oszczędność w kwocie . . 9.476 K.

W preliminarzu na r. 1900 oblicza Rada szkolna krajowa liczbę posad etatowych nauczycieli religii na 239
czyli o 22
więcej, aniżeli w preliminarzu na r. 1899.

W r. 1898/9 stałych nauczycieli religii rzym. i grec. kat. obrządku w szkołach cztero i więcej klasowych pospolitych, tudzież w szkołach wydziałowych było 148
czyli o 10
więcej, niż w roku ubiegłym.

W r. 1897/8 zmniejszyła się liczba stałych nauczycieli religii rzym. i gr. katol. obrządku o . 1
w r. 1896/7 wzrosła o 13
„ 1895/6 „ 7
„ 1894/5 „ 10

Zastępców nauczycieli religii rzym. i grec. kat. obrządku na stałych posadach było w r. 1898/9 80
czyli o 18
więcej niż w roku poprzednim.

W r. 1897/8 wzrosła liczba tymczasowych nauczycieli religii o 7
w r. 1896/7 wzrosła o 7
„ 1895/6 „ 11
„ 1894/5 „ . . , . . . 4

W r. 1898/9 rozpoczęła się w seminaryum nauczycielskiem męskiem we Lwowie nauka religii Mojżeszowej przez odpowiednio kwalifikowanego nauczyciela.

W r. 1898/9 wynosiła liczba stałych nauczycieli religii wyznania mojżeszowego 37
czyli zmniejszyła się o 3
w r. 1807/8 zmniejszyła się o 5
„ 1896/7 „ „ 4

Liczba nauczycieli tymczasowych religii mojżeszowej wynosiła w r. 1898/9 5
czyli wzrosła o 3

Rubr. I. poz. 4.

Na remuneracye za udzielanie nauki religii . 85.000 K.
czyli o . . . . 15.194 K.
więcej od kwoty rzeczywistej wydanej w roku 1898, o 5.000 „
więcej od kwoty uchwalonej, na r. 1899, a o . . 11.536 „
więcej od kwoty wykazanej w prowizorycznem zestatawieniu wydatków z r. 1899.

Podstawą obliczenia rzeczonego wydatku jest kwota w r. 1898 rzeczywiście wydana i na r. 1899, przyjęta.

Podwyższenie powyższych kwot jest wynikiem podwyższenia remuneracyi nauczycieli religii dozwolonego ustawą krajową z dnia 22. czerwca 1899, Nr. 81 Dziennika Ustaw Państwa.

Prowizoryczne zestawienie wydatków z r. 1899 wykazuje w tej pozycyi zaoszczędzenie w kwocie 6.534 koron.

Nauczycieli religii rzym. i gr. kat. obrz. za remuneracyą było w roku 1898/9 203
czyli o 12 więcej niż w roku poprzednim.

Liczba nauczycieli religii rzym. i gr. kat. obrz. za remuneracyą wzrosła w r. 1897/8 o . 29
w r. 1896/7 o 45
„ 1895/6 o 14
„ 1894/5 o 4

Liczba nauczycieli religiI mojżeszowej za remuneracyą wynoslła w r. 1898/9 . . . 17
czyli tyle, ile roku ubiegłego.
W r. 1897/8 wzrosła o 3

W szkołach jedno, dwu i trzechklasowych udzielało nauki religii z tytułu duszpasterskiego w r. 1898/9 księży 3137

Liczba księży udzielających nauki religii w powyżej wymienionych szkołach zmniejszyła się w r. 1898/9 o 1
w r. 1897/8 zwiększyła się o 124
„ 1896/7 zmniejszyła się o . . . 119
„ 1895/6 „ „ 147
„ 1894/5 „ „ 164

Liczba szkół publicznych, w których nauczyciele częściowo udzielali nauki religii wynosiła w roku 1898/9 290
czyli zmniejszyła się w tymże roku o . . 16
w r. 1897/8 zmniejszyła się o 9
„ 1896/7 zmniejszyła się o . . . 72
„ 1895/6 zmniejszyła się o . . . 93
„ 1894/5 zmniejszyła się o . . . 14

Liczba szkół, w których nauczyciele ludowi całkowicie uczyli religii wynosiła . . 333
a zatem w porównaniu z poprzednim wzrosła o 53

w r. 1897/8 zmniejszyła się o 7
„ 1896/7 zwiększyła się o 19
„ 1895/6 zwiększyła się o 14
„ 1894/5 zmniejszyła się o 49

Liczba nauczycieli religii Mojżeszowej w szkołach ludowych 1—3 klasowych wynosiła w r. 1898/9 39
czyli o 4
więcej aniżeli w r. 1897/8

Liczba tychże nauczycieli w r. 1897/8 zmniejszyła się o 2
w r. 1896/7 zmniejszyła się o 19

Rubr. I. poz. 5.

Na dodatki pięcioletnie nauczycieli . . 580.000 K.
czyli o . . . . 43.862 K.
więcej od kwoty rzeczywiście wydanej w r. 1898 o 20.000 „
więcej od kwoty uchwalonej na r. 1899 a o . . 25.822 „
więcej od kwoty wykazanej w prowizorycznem zestawieniu wydatków z r. 1899.

W obliczeniu tego wydatku uwzględniła Rada szkolna krajowa przeciętny roczny wzrost 20.000 k.

Prowizoryczne zestawienie wydatków z r, 1899 wykazuje w tej pozycyi zaoszczędzenie w kwocie . 3.820 K.

Rubryka I. poz. 6.

Na wynadgrodzenie nauczycieli za godziny nadobowiązkowe . . . . 170.000 K.
czyli tyle, ile uchwalono na r. 1899, o . . . 8.440 „
więcej od kwoty rzeczywiście wydanej na ten cel w r. 1898, a o . . . . 6.620 „
więcej od kwoty wykazanej w prowizorycznem zestawieniu rachunków z r. 1899, — która wykazuje oszczędności 6.618 koron.

Rubr. I. poz. 7.

Na zastępstwo nauczycieli urlopowanych . 44.000 K.
czyli tyle, ile uchwalono na r. 1899, o . . . 436 K.
więcej od kwoty rzeczywiście wydanej w r. 1898, a o 134 „
więcej od kwoty wykazanej w prowizorycznem zamknięciu rachunków z r. 1899.

Oszczędność uzyskana w tej pozycyi w roku 1899 wynosi 134 K.

Wedle wniosków komisyi budżetowej wynosić będą zgodnie z wnioskami Wydziału krajowego i Rady szkolnej krajowej wydatki Rubryki I. na płace i dodatki . . . . 7,857.000 K.

czyli o . . . . 977.000 K.
więcej od kwoty uchwalonej na r. 1899 o . . 1,220.976 „
więcej od kwoty rzeczywiście wydanej w r. 1898, a o 838.532 „
więcej od kwoty wykazanej w prowizorycznem zamknięciu rachunków z r. 1899.

Prowizoryczne zamknięcie rachunków z r. 1899, wykazuje w poz. 1. i 2. przekroczenie w kwocie 227.092 „
skompenzowane oszczędnościami w pozycyi 3, 4, 5, 6, i 7. w kwocie . . . . 28.584 „

Ogółem przeto przekroczenie preliminarza na r. 1899 wynosi . . . . 198.508 „

Rubryka II. Remuneracye i zasiłki.

Rubryka II. poz. 8.

Remuneracye i zapomogi dla nauczycieli . 44.000 K.
czyli tyle, ile uchwalono na r. 1899, i w tymże roku wydano o . . . . 580 K.
więcej od kwoty rzeczywiście wydanej w r. 1898.

Rubr. II. poz. 9.

Na zasiłki dla nauczycieli przeznaczonych na kurs rolniczy . . . . 3.000 K.
czyli o . . . . 4.000 K.
mniej od kwoty uchwalonej na r. 1899,
o . . . . 3.726 „
mniej od kwoty rzeczywiście wydanej w r. 1898,
a o . . . . 3.636 „
mniej od kwoty wykazanej w prowizorycznem zamknięciu rachunków z r. 1899.

Oszczędność uzyskana w tej pozycyi w r. 1899 362 „

Zeszłoroczne podwyższenie tego wydatku było wynikiem trwania tego kursu przez cały rok. Obecnie preliminuje się tylko na czas od 1. września do 31. grudnia 1900.

Z zadowoleniem podnieść należy ofiarność towarzystw fachowych, a mianowicie Towarzystw Ogrodniczych i Pszczelniczych we Lwowie i w Krakowie komitetu uprawy tytoniu w Śniatynie, szkoły koszykarskiej i kursu rolniczego w Maryampolu, które przyczyniając się do urządzenia kursów ogrodnictwa, pszczelnictwa, uprawy tytoniu, mleczarstwa i koszykarstwa dały dowód, jak dalece społeczeństwu na praktycznym kierunku szkolnictwa ludowego zależy.

Rubryka II. poz. 10.

Na kursa wakacyjne nauki zręczności . . 3.200 K.
cryli tyle ile uchwalono na r. 1899 i w r. 1898 i w r. 1899 rzeczywiście wydano.

W r. 1898/9 udzielano nauki zręczności w 228 szkołach. Liczba ich o 12 się zmniejszyła. Przy szkole przemysłowej we Lwowie odbył się 8 tygodniowy kurs dla nauczycieli szkół wydziałowych, wskutek czego kursa wakacyjne w Sokalu i Krakowie się nie odbyły.

Rozszerzenie nauki zręczności w szkołach ludowych wiejskich musiało w roku ubiegłym doznać chwilowej tylko przerwy, a to z tego powodu, ponieważ Rada szkolna fundusze na naukę zręczności przeznaczone musiała obrócić na zorganizowanie jej w szkołach wydziałowych męskich nowo powstałych, w których nauka ta jest przedmiotem obowiązkowym i bardzo ważną odgrywa rolę. Szkołom tym wypadło przygotować nauczycieli, których wykształceniem w tym kierunku zajęła się przemysłowa szkoła państwowa we Lwowie.

Rubr. II. poz. 11.

Remuneracye na nauke robót ręcznych . .		52.000 K.
czyli o	5.418 K.	
więcej od kwoty rzeczywiście wydanej w r. 1898,		
o	6.000 „	
mniej od kwoty uchwalonej na r. 1899,		
a o	5.782 „	
więcej od kwoty wykazanej w prowizorycznem zamknięciu rachunków z r. 1899.		
Oszczędność uzyskana w tej pozycyi w r. 1899 wynosi	11.780 K	

Pozycya przeznaczona w budżecie krajowym na remuneracye za udzielanie nauki robót kobiecych nie rośnie, ale nie jest to bynajmniej znakiem, żeby udzielanie nauki tej w szkołach się zmniejszało. Zachodzi jednak coraz mniejsza potrzeba przyjmowania w tym celu osobnych nauczycielek robót za osobną remuneracyą, gdyż w przeważnej ilości szkół mieszanych czy to na posadzie etatowej czy też na posadzie nadetatowej znajduje się nauczycielka, która w takim razie z obowiązku i bez wynagrodzenia osobnego obejmuje naukę robót kobiecych i prowadzi ją z reguły lepiej, niż nauczycielka robót osobna, nie mająca zwykle do tego należytej kwalifikacyi.

W r. 1898/9 udzielano nauki robót ręcznych w 2.886 szkołach, czyli o 140 szkołach więcej aniżeli w roku poprzednim.

Według powyższych uchwał wynosić będą wydatki rubryki II. na

Remuneracye i zasiłki . . .		102.200 K.
czyli o	10.000 „	
mniej od kwoty uchwalonej na rok 1899,		
o	2.272 „	
więcej od kwoty rzeczywiście wydanej w r. 1898,		
a o	2.146 „	
więcej od kwoty wykazanej w prowizorycznem zamknięciu rachunków z r. 1899.		
Oszczędność uzyskana w r. 1899 w poz. 9 i 11 Rubryki II. wynosi	12.144 „	

Rubr. III. poz. 12.

Na koszta podróży i dyety nauczycieli przeniesionych ze względów służbowych . . .		10.000 K.
czyli tyle, i!e uchwalono na r. 1899 o . . .	24 K.	
mniej od kwoty rzeczywiście wydanej na ten cel w r. 1898, a o	3.982 „	
mniej od kwoty wykazanej w prowizorycznem zamknięciu rachunków z r. 1899.		
Przekroczenie preliminarza w r. 1899 wynosi w tej pozycyi	3.982 „	

Rubryka IV. Dodatki i dary z łaski.

Rubr. IV. poz. 13.

Dodatek stały do funduszu szkolnego emerytalnego .	25.600 K.	
czyli tyle, ile uchwalono na r. 1899 i w r. 1898 i 1899 rzeczywiście wydano.		

Rubryka IV. poz. 14.

Interkalarya przypadające z funduszu szkolnego krajowego na rzecz krajowego funduszu szkolnego emerytalnego za pierwszy kwartał w razie opróżnienia posad nauczycielskich		49.680 „
czyli o	10.296 K.	
mniej od kwoty rzeczywiście wydanej w r. 1898, o .	12.856 „	
mniej od kwoty uchwalonej na r. 1899, a o . .	2.558 „	
mniej od kwoły wykazanej w prowizorycznem zamknięciu rachunków z r. 1899.		

Powodem obniżenia powyższej kwoty jest opróżnienie wjelu posad nauczycielskich, — które wywołało w r. 1899 oszczędność w kwocie 10.296 K.

Rubryka IV. poz. 15.

Na emerytury nauczycieli, którzy tracą posady wskutek reorganizacyi szkół wydatek nadzwyczajny .		6.800 K.
czyli o	158 „	
więcej od kwoty rzeczywiście wydane w r. 1898, a tyle, ile uchwalono na r. 1899 i w tymże roku rzeczywiście wydano.		

Rubryka IV. poz. 16.

Dary z łaski dla wdów po nauczycielach i byłych nauczycieli, a to:		
a) stałe wedle wykazu E Sprawozdania Wydziału krajowego o funduszu szkolnym . .		9.940 K.
czyli o	240 K.	
mniej od kwoty uchwalonej na r. 1899,		
b) jednorazowe		6.000 „
czyli tyle, ile uchwalono na r. 1899.		
Razem . .		15.940 „
czyli o	2.636 K.	
więcej od kwoty rzeczywiście wydanej w r. 1898 o	720 „	
mniej od kwoty uchwalonej na r. 1899		

a o . . . . 420 K.
więcej od kwoty wykazanej w prowizorycznem zamknięciu rachunków z r. 1899.

Powodem obniżenia powyższego wydatku jest śmierć jednego z pobierających stały dar z łaski i ubytek kwartału pozgonnego jednej z petentek jednorazowo przyznanego.

Zaoszczędzenie w tej pozycyi w r. 1899 wynosiło 1.138 K.

Według powyżej wymienionych uchwał komisyi wynosić będą wydatki Rubryki IV. na dodatki i dary z łaski zgodnie z wnioskami Wydziału krajowego i Rady szkolnej krajowej zwyczajne . . 91.220 K.
nadzwyczajne . . . . 6.800 „
razem . . 98.020 K.

czyli o . . . . 7.502 K.
mniej od kwoty rzeczywiście wydanaj w r. 1898, o . 13.578 „
mniej od kwoty uchwalonej na r. 1899, a o . . 2.140 „
mniej od kwoty wykazanej w prowizorycznem zamknięciu rachunków z r. 1899.

Oszczędność uzyskana w tej rubryce w roku 1899 wynosi . . . . 11.434 „

Rubryka V. poz. 17.

Na zasiłki dla funduszów szkolnych miejscowych na budowę szkół . . . . . 200.000 „

Czyli tyle, ile uchwalono na r. 1899 i wydano w r. 1898 i 1899.

Nad rzeczoną pozycyą wywiązała się w komisyi budżetowej obszerna dyskusya, w której równie, jak w latach zeszłych podniesiono z największym naciskiem potrzebę najściślejszej oszczędności przy budowie szkół oraz rewizyi planów i kosztorysów przez znawców budownictwa wiejskiego, która tembardziej staje się naglącą, ile że sama Rada szkolna w Sprawozdaniu swojem (strona XIX) stwierdza; „iż wydane przez nią plany normalne budynków napotykają na niedowierzanie, a w wielu wypadkach na niechęć stron interesowanych; szezególnie występują we wschodniej części kraju przeciw kryciu budynków szkolnych dachówką.“

JW. Pan Wiceprezydent c. k. Rady szkolnej krajowej na zapytania odnoszące się do akcyi stawiania budynków szkolnych udzielił Komisyi następujących wyjaśnień:

W Radzie szkolnej krajowej koncentruje się akcya stawiania tych budynków, do których fundusz szkolny krajowy w myśl postanowienia ustawy się przyczynia. Na mocy orzeczeń wydawanych przez Radę szkolną krajową, budynki te stawiane są wedle planów normalnych i na podstawie licytacyi ogłaszanych w dziennikach, budowa wypuszczana w przedsiębiorstwo. Rada szkolna zatwierdza licytacyę tylko, jeżeli wynik jej jest korzystny, w przeciwnym razie poleca ogłaszać nową licytacyę a w danym razie wstrzymuje się nawet z budową. Ponieważ kwota przeznaczona z funduszu krajowego na zasiłki przy budowie szkół jest bardzo małą wobec ogromnej potrzeby, bo wynosi tylko 200.000 kor. rocznie, przeto nie da się ona rozdzielić w każdym roku na wszystkie powiaty, tak ażeby w każdym powiecie co roku a nawet co dwa lata jedna szkoła z pomocą tego zasiłku wystawioną być mogła, zwłaszcza, że stawianie budynków szkół wieloklasowych w miasteczkach jest rzeczą naglącą i zupełnie pominiętem być nie może. Wskutek tego w pierwszych latach po wstawieniu w budżet szkolny krajowy funduszu na zasiłki, Rada szkolna przystąpiła do budowy tych

szkół i w tych powiatach, które się najwcześniej zgłosiły i w których strony konkurencyjne domagając się zasiłku, poddawały się bez zastrzeżeń wszystkim warunkom budowy, a mianowicie przyjmowały plany normalne Im dłużej jednak akcya trwa, tem więcej ta początkowa nierówność w obdzielaniu powiatów zasiłkami wyrównywa się, gdyż Rada szkolna uwzględnia teraz przedewszystkiem te powiaty, w których zasiłku na budowę szkół wcale lub rzadko udzielono. Co się tyczy planów normalnych budynków szkolnych, to Rada szkolna korzysta z doświadczeń, zbieranych w ciągu akcyi budowlanej i w planach tych wprowadza poprawki doświadczeniem wskazane, z chęcią jednakże skorzysta z uwag, którychby jej mogli dostarczyć obywatele światli i praktyczni i zaprosi ich w tym celu na konferencyę w ciągu obecnej sesyi sejmowej.

Ponieważ fundusz wyznaczony corocznie na zasiłki jest szczupłym, przeto różne Rady szkolne okręgowe w zakresie swojej autonomii rozwijają akcyę nieraz bardzo żywą około budowy szkół, bez zasiłku z funduszu szkolnego krajowego. Gminy zamożniejsze, które miałyby prawo tylko do niewielkiego zasiłku, przystępują do budowy bez żądania go, pragnąc przyjść jak najrychlej do posiadania szkoły. Często pieniądze potrzebne na ten cel składają one w mniejszych ratach przez szereg lat nim jeszcze wydane jest orzeczenie co się tyczy budowy szkoły. O ile czynią to dobrowolnie, władza szkolna nie ma podstawy, ażeby im w tem przeszkadzać. Rada zaś szkolna okręgowa pieniądze w ten sposób składane przechowuje i fruktyfikuje jako depozyt gminy a względnie funduszu szkolnego miejscowego.

Rada szkolna krajowa w całą tę akcyę budowy szkół przeprowadzoną bez zasiłku z funduszu szkolnego krajowego wgląda tylko z tytułu prawa nadzoru, badając wniesione zażalenia oraz sprawozdania przedkładane corocznie, popiera zaś akcyę tę i to bardzo skutecznie, udzielając z funduszu pożyczkowego pożyczek bezprocentowych tym gminom, które nie mają prawa domagania się zasiłku, łub które się go zrzekają.

Ogólny stan budynków szkolnych przedstawia się w r. 1898/9 wedle Sprawozdania Rady szkolnej krajowej znacznie korzystniej, niż w r. 1897/8 i poprzednich.

Ilość szkół publicznych umieszczonych.

1) w budynkach bardzo dobrych wynosiła:

w r. 1898/9	. . . .	1279
	a więc w porównaniu z r. poprzednim zwiększyła się o	108
„ 1897/8	zwiększyła się o	40
„ 1896/7	zwiększyła się o	28
„ 1895/6	zwiększyła się o	22

2) w budynkach dobrych wynosiła:

w r. 1898/9	. . . .	1103
	a więc w porównaniu z r. poprzednim zwiększyła się o	18
„ 1897/8	zwiększyła się o	4
„ 1896/7	zwiększyła się o	13
„ 1895/6	zmniejszyła się o	11

3) w budynkach odpowiednich wynosiła:

w r. 1898/9	. . . .	809
	a więc w porównaniu z r. poprzednim zwiększyła się o	22
„ 1897/8	zwiększyła się o	7
„ 1896/7	zmniejszyła się o	7
„ 1895/6	zmniejszyła się o	105

4) w budynkach nieodpowiednich wynosiła:

w r 1899/8	. . . .	676
	a więc w porównaniu z r. poprzednim zwiększyła się o	8
„ 1897/8	zwiększyła się o	4
„ 1896/7	zmniejszyła się o	37

Koszt budowy szkół ludowych
w latach 1895—1900.

o 1 sali		o 2 salach		o 3 salach		o 4 salach		o 5 salach		o 6 salach	
zł.	w roku	zł.	w roku	zł.	w roku	zł.	w roku	zł.	w roku	zł.	w roku
2.950	1897 i 1898	4.960	1898 i 1899	6.990	1899 i 1900	11 650	1898 i 1899	12.700	1898 i 1899	17.670	1898 i 1899
3.000	1896	5.100	1897 i 1898	7.730	1899 i 1900	12.200	1896 i 1897	6.900	1897 i 1898	18.300	1898 i 1899
3.020	1898 i 1899	5 160	1897 i 1898	7.740	1899 i 1900	23.850 : 2		29.600 : 2		18.500	1896 i 1897
3.070	1896	5.190	1899	7.800	1900 i 1901	**11.925**		**14.800**		19.970	1896 i 1897
3.160	1896	5.220	1899	8.000	1900 i 1901					74.440 : 4	
3.160	1896 i 1897	5.410	1900 i 1901	8.170	1896 i 1897					**18.610**	
3.200	1896	5.460	1898 i 1899	8.800	1899 i 1900						
3.200	1897	5 500	1899 i 1900	9 600	1898 i 1899						
3.270	1898	5.560	1897 i 1898	64.830 : 8							
3.280	1897	5.800	1897 i 1898	**8.104**							
3.330	1896	5.800	1898								
3.420	1898	5.880	1899 i 1900								
3.460	1898	6.090	1898								
3.450	1898	6.100	1899 i 1900								
3.550	1897	6.170	1898 i 1899								
3.550	1898	6 260	1898								
3.550	1899	6.300	1897								
3 560	1897	6.360	1899 i 1900								
3.560	1897	6.400	1897 i 1898								
3.560	1895	6.400	1899 i 1900								
3.580	1899 i 1900	6 650	1896								
3.650	1898	6.800	1899 i 1900								
3.700	1897 i 1898	7.540	1898								
3.730	1899 i 1900	136.110 : 23									
3.740	1899	**5.915**									
3.680	1899 i 1900										
3.850	1899										
4.200	1898 i 1899										
5.070	1897										
101.500 : 29											
3.500											

Uwaga. Do wykazu tego wciągnięto wszystkie budowy dokonane już lub oddane w przedsiębiorstwo z zasiłkiem z funduszu szkolnego kraj., w których budowę przeprowadza c. k. Rada szk. kraj.

Rubr. VI. poz. 18.

Na zasiłki dla funduszów szkolnnch miejscowych na utrzymanie szkół		50.000 K.
czyli tyle, ile uchwalono na r. 1899, o . . .	192 K.	
więcej od kwoty rzeczywiście wydanej w r 1898, o	5.072 „	
mniej od kwoty wykazanej w prowizorycznem zestawieniu rachunków z r. 1899.		
Przekroczenie preliminarza w tej pozycyi wynosiło w r. 1899	5.072 „	

Rubr. VI. poz. 19.

Na utrzymanie budynku szkolnego w Tarnowie:		
a) wydatek zwyczajny		560 K.
b) nadzwyczajny		640 „
Razem . .		1.200 K.
czyli tyle, ile uchwalono na r. 1899, o . . .	584 K.	
więcej od kwoty rzeczywiście wydanej na ten cel w roku 1898, o	1.200 „	
więcej od kwoty na ten cel rzeczywiście wydanej w roku 1899. Prowizoryczne zamknięcie rachunków z r. 1899 bowiem nie wykazuje na ten cel żaduego wydatku.		

Rubr. VI. poz. 20.

Na mniejsze potrzeby szkolne i urzędowe .		128.458 „
czyli o	11.726 „	
więcej od kwoty rzeczywiście wydanej w r. 1898, o .	10.458 „	
więcej od kwoty uchwalonej na r. 1899, a o . .	6.552 „	
więcej od kwoty wykazanej w prowizorycznem zamknięciu rachunków z r. 1899.		
Powodem podwyższenia rzeczonego wydatku jest przeistoczenie szkół na więcejklasowe i nowozorganizowanie szkół ludowych oraz 5 kursów rolniczych uzupełniających.		
Przekroczenie preliminarza w tej pozycyi w r. 1899 wynosiło	3.906 „	

Rubr. VI. poz. 21.

Na koszta nadzoru funduszów szkolnych miejscowych		12.000 „
czyli tyle, ile uchwalono na r. 1899 i rzeczywiście wydano w r. 1898 i 1899.		
W myśl powyższych wniosków wynosić będą wydatki Rubryki VI. na zasiłki dla funduszów szkolnych miejscowych na utrzymanie szkół zgodnie z Wydziałem krajowym i Radą szkolną krajową zwyczajne		191.018 „
nadzwyczajne		640 „
Razem . .		**191.658 K.**

czyli o . . . . 12.502 K.
więcej od kwoty rzeczywiście wydanej na ten cel w r. 1898, o . . . . 10.458 K.
więcej od kwoty uchwalonej na r. 1899, a o . . 2.704 „
więcej od kwoty wykazanej w prowizorycznemi zamknięcie rachunków z r. 1899.

Po skompenzowaniu przekroczeń w poz 18 i 20 . . . . 8.978 „
z oszczędnościami w poz, 19 i 21 w kwocie . . 1.221 „
wynosić będzie oszczędność Rubryki VI. w r. 1899 . 7.756 K.

Rubryka VII. poz. 22.

Na przybory naukowe ze slojdem . . 36.920 K.
czyli tyle, ile uchwalono na r. 1899 i rzeczywiście wydano w r. 1898 i 1899.

Preliminowana kwota będzie użytą:

1) na uzupełnienie przyborów zwykłych dla szkół, które ich nie mają, jak liczydeł, modeli miar i wag i map Galicyi i Austro-Węgier;

2) na przybory do nauki chemii, fizyki, geografii i rysunków dla szkół wydziałowych oraz 6-cio i 5-cio klasowych szkół pospolitych.

3. na zaopatrzenie w przyrządy do nauki zręczności tych szkół, których nauczyciele pobierali naukę zręczności na kursach wakacyjnych;

4) na zaopatrzenie kursów rolniczych w niezbędne narzędzia gospodarskie.

Z uznaniem podnieść należy, że Rada szkolna krajowa zgodnie z życzeniem komisyi budżetowej zakupuje przybory naukowe u producentów i firm krajowych.

Rubryka VIII. poz. 23.

Na biblioteki okręgowe . . . . . 10.000 K.
czyli o . . . . 1,820 K.
więcej od kwoty wydanej na ten cel w r. 1898, o . 1.750 „
więcej od kwoty uchwalonej na r. 1899, a o . . 1.750 „
więcej od kwoty wykazanej w prowizorycznem zamknięciu rachunków z r. 1899.

Powodem podwyższenia rzeczonego wydatku jest przeprowadzany przez Wydział konferencyjny wspólnie z komisyą biblioteczną rozdział wszystkich bibliotek okręgowych według okręgów sądowych. Obszerność okręgów bibliotecznych i umieszczenie bibliotek li tylko w siedzibie powiatu, nie pozwalały bowiem nauczycielom od tej stolicy oddalonym korzystać z bibliotek w tym stopuiu, w jakim tego wymaga potrzeba ich dalszego kształcenia się pod względem naukowym i pedagogicznym.

Liczba bibliotek okręgowych wynosiła w r. 1898/9 . 79
a więc w tymże roku powiększyła się o . . . 1 bibliotekę
w r. 1897/8 wcale się nie powiększyła (było 78 bibliotek)
w r. 1896/7 powiększyła się o 2
w r. 1895/6 wcale się nie powiększyła,
w r. 1894/5 wcale się nie powiększyła.

Liczba dzieł w r. 1898/9 wynosiła 38888
a więc w tymże roku wzrosła o . . . . 2184 dzieł
w r. 1897/8 wzrosła o 2112
w r. 1896/7 o 3338
w r. 1895/6 o 1322
w r. 1894/5 o 2489

Liczba tomów wynosiła w r. 1898/9	52256
a więc w tymże roku wzrosła o	121
w r. 1897/8 o	2753
w r. 1896/7 o	4360
w r. 1895/6 o	5544
w r. 1894/5 o	3923
Liczba atlasów i map wynosiła w r. 1898/9 . .	650
w r. 1897/8	750
a więc w tymże roku wzrosła o	64
w r. 1896/7 wzrosła o	121
w r. 1895/6 wzrosła o	3
w r. 1894/5 zmniejszyła się	247
Liczba nauczycieli, którzy korzystali z bibliotek wynosiła	
w r. 1898/9	4544
a więc w tymże roku zmniejszyła się o . . .	231
w r. 1897/8 zwiększyła się o	631
w r. 1896/7 zmniejszyła się o	55
w r. 1895/6 zwiększyła się o	711
w r. 1894/5 o	796

Rubryka IX. poz. 24

Na konferencye okręgowe		68.000 K.
czyli o	1.016 K.	
mniej od kwoty wydanej na ten cel w r. 1898 o .	3.010 „	
mniej od kwoty uchwalonej na r. 1899, a o . .	5.084 „	
mniej od kwoty wykazanej w prowizorycznem zamknięciu rachunków z r. 1899.		
Przekroczenie preliminarza w tej pozycyi w r. 1899 wynosiło	2.074 „	

Wydatek w r. 1899 był wyższym, w roku tym bowiem odbyły się we Lwowie przypadające, co lat 6 krajowe konferencye nauczycielskie, na których roztrząsano pytania: Czy na podstawie dotychczasowych spostrzeżeń w planach naukowych w prowadzonych w r 1893 wypada zalecić pewne ograniczenie lub rozszerzenie materyału naukowego. Następnie zaś zwrócono szczególną uwagę na sprawy dotyczące frekwencyi, utrzymania ewidencyi dzieci, metryk szkolnych i nauk dopełniających po miastach, oraz wysłuchano kilku odczytów z dziedziny pedagogicznej.

Rubryka X. poz. 25.

Na stypendya dla uczniów i uczennić seminaryów nauczycielskich		200.000 „
czyli tyle, ile uchwalono na r. 1899 i w tymże roku rzeczywiście wydano, a o	14.178 „	
więcej od kwoty wydanej na ten cel w r. 1898.		

Ponieważ Rząd do kilkakrotnych rezolucyi Wys. Sejmu w niedostatecznej mierze się zastosował i jedynie tylko 60.000 koron na stypendya dla uczniów i uczennic seminaryów nauczycielskich daje, a na pismo Wydziału krajowego żądające w myśl zeszłorocznej rezolucyi sejmowej podwyższenia rzeczonej

subwencyi, jak świadczy sprawozdanie Wydziału krajowego, nie odpowiedział, wnosi komisya budżetowa następującą rezolucyę:

„Sejm wzywa ponownie c. k. Rząd do podwyższenia subwencyi na stypendya dla kandydatów szkół ludowych“.

Rubryka XI. poz. 26.

Na rozmaite wydatki, a to:

a) na potrzeby szkół ogólnej natury . . czyli tyle, ile uchwalono na r. 1899,		3.000 K.
b) na drobne wydatki Rad szkolnych okręg. czyli tyle, ile uchwalono na r. 1899,		3.600 „
c) na wydawnictwo Dziennika urzędowego Rady szkolnej krajowej . . . . czyli tyle ile uchwalono na r. 1899,		5.000 „
d) na koszta zarządu z powodu przelania funduszów szkolnych okręgowych do funduszu szkolnego krajowego . . . czyli tyle, ile uchwalono na r. 1899.		12.000 „
Razem .		23.600 K.
czyli tyle, ile rzeczywiście wydano w roku 1898 i uchwalono na r. 1899, a o . . więcej od kwoty wykazanej w prowizorycznem zamknięciu rachunków z r. 1899.	790 K.	
Oszczędność wykazana w tej pozycyi w r. 1899 wynosi	788 „	

Rubryka XII. poz. 27.

Zasiłki dla szkół utrzymywanych przez korporacye wydatki nadzwyczajne.

a) dla szkoły klasztornej PP. Benedyktynek obrz. orm. we Lwowie . . . . . czyli tyle, ile uchwalono na r. 1899 i wydano w r. 1898,		6.000 K.
b) dla szkoły klasztornej PP. Klarysek w Starym Sączu . . . . czyli tyle, ile uchwalouo na r. 1898 i wydano w r. 1898.		3.000 „
c) dla szkoły klasztornej PP. Benedyktynek obrz. łać. w Przemyślu . . . . . . czyli tyle, ile uchwalono na r. 1899 i wydano w r. 1898.		6.336 K.
d) dla szkoły żeńskiej PP. Bazylianek w Jaworowie		1.600 „
czyli, tyle ile uchwalono na r. 1899, a o . więcej od kwoty wydanej na ten cel w r. 1898	600 K.	
e) dla szkoły wydziałowej żeńskiej św. Scholastyki w Krakowie wnosi Wydział krajowy	2.000 „	
czyli o . , ...	**3.000 „**	

mniej od kwoty uchwalonej na ten cel na rok 1899, jednakowoż z powodu niedopełnieniu warunków uchwały Sejmowej z d. 1. lutego 1897 w części jedynie tylko szkole rzeczonej wypłaconej.

W odezwie z dnia 14. czerwca 1897, L. 12.805 Rada szkolna krajowa żądała od miasta Krakowa przyjęcia na swój koszt całego wydatku szkoły wydziałowej sześcioklasowej, przyjmując jej natomiast prawo pobierania opłaty od wszelkich uczenic i subwencyę z funduszu szkolnego krajowego w kwocie 5.000 koron rocznie.

Reprezentacya miasta Krakowa sprzeciwiła się jednak stanowczo takiemu załatwieniu i postanowiła oprzeć reorganizacyę szkoły wydziałowej ściśle na przedstawieniu ustępu pierwszego art. 14. ustawy krajowej z d. 23. maja 1895 Nr. 57. dz. u. kr. zażądała, ażeby szkoła ta w trzech niższych klasach swoich odpowiadającym obowiązkowi szkoły wydziałowej 3-klasowej zreorganizowaną została, w myśl art. 7. i 9. ust. z 23. maja 1895, t. j. ażeby koszta nauczycieli etatowych tych klas pokrywane były z ogólnej prestacyi, do której gmina była obowiązana, a nauka w tych klasach była bezpłatną.

Natomiast koszta nauczycieli zobowiązała się gmina miasta Krakowa pokrywać z własnych funduszów i wypłacać wprost z własnej kasy.

Na tej podstawie wydała Rada szkolna krajowa orzeczenie organizacyjne.

Chociaż orzeczenie dotyczące brzmi obecnie inaczej, niż zamierzono pierwotnie, Rada szkolna krajowa wyraziła mimoto w odezwie z 29. maja 1899 przekonanie że subwencyę 5.000 koron gminie miasta Krakowa zaasygnować należy, a to uwzględniając następujące okoliczności:

1) Wskutek postanowień powyższych gminy miasta Krakowa, wydatek na szkołę wydziałową z ogólnych prestacyi zmniejszył się o 1.980 koron gdyż etat nauczycieli systemizowanych zredukowano o jedną posadę.

2) Że wydatki gminy miasta Krakowa na honoraryum nauczycieli trzech klas wyższych oraz nauczycielki języka francuskiego i robót kobiecych zwiększyły się wskutek dokonanej reorganizacyi tak dalece, iż wyniosą najmniej 10.000 koron rocznie, nie licząc kosztów obecnie dwuletniego kursu handlowego i kursów robót kobiecych przy szkole tej istniejących, a spodziewana opłata szkolna wydatek ten zaledwie w części pokryje.

3) że subwencya 5.000 koron wypłaconą była gminie miasta Krakowa jeszcze w r. 1872, chociaż gmina miasta Krakowa na szkołę tę takich nie ponosiła wydatków.

4) że uchwała Sejmu przyznająca gminie miasta Krakowa subwencyę 5.000 koron pod warunkiem przekształcenia szkoły na 6-klasową nie zawiera dalszego warunku, że cały koszt tej szkoły przejść ma na gminę miasta Krakowa.

W odpowiedzi na pismo Rady szkolnej krajowej z d. 29. maja 1899, Wydział krajowy zaznaczył w odezwie d. 10. października 1899, że do wniosku Rady szkolnej krajowej względem zaasygnowania gminie miasta Krakowa subwencyi w kwocie 5.000 koron dla szkoły wydziałowej żeńskiej imienia św. Scholastyki przychylić się nie może Wypłata tej subwencyi w ustawie nieuzasadnionej miałaby zdaniem Wydziału krajowego racyę tylko w takiem razie, gdyby gmina miasta Krakowa przy reorganizacyi wspomnianej szkoły na 6-klasową cały koszt jej utrzymania przyjęła na siebie i na którem to przypuszczeniu opartą jest oczywiście uchwała Sejmowa z d. 1. lutego 1897.

Skoro jednak gmina uczynionej już w tym kierunku propozycyi do Rady szkolnej krajowej nie przyjęła i zażądała, aby ta organizacya szkoły wydziałowej opartą była ściśle na podstawie art. 14. ustawy krajowej z 23. maja 1895, Nr. 57, Dz. u. kr., co też rzeczywiście nastąpiło, powinien być w konsekwencyi zastosowany do tej szkoły przepis ustawy o pokrywaniu wydatków na płacę nauczycieli z ogólnej prestacyi, do której gmina jest obowiązaną.

Wydział krajowy uwzględnił jedynie podniesioną w piśmie Rady szkolnej krajowej z d. 29. maja 1899 okoliczność, że wydatek z ogólnych prestacyi, do których fundusz szkolny krajowy się przyczynia zmniejszył się skutkiem reorganizacyi o 1.980

koron, zgodził się na zaasygnowanie tej kwoty gminie tytułem subwencyi, a to, za czas od pierwszego półrocza szkolnego r. 1899|900 t. j. za 4 miesiące 1899 roku, 660 koron i do wydania takiej asygnaty, Radę szkolną upoważnił, do preliminarza funduszu szkolnego na r. 1900, zamiast 5.000 wstawił jedynie tylko 2.000 koron.

Uznając interpretacyą uchwały Sejmowej z d. 1. lutego 1897, pro praeterito ze strony Wydziału krajowego za słuszną i podzielejąc przekonanie, że Wydział krajowy nie mógł w r. 1899, wobec zmienionego położenia bez upoważnienia sejmu wypłacić w całości powyższej subwencyi, przychyliła się komisya *pro futuro* do wniosku posła Rottera podwyższenia subwencyi dla szkoły św. Scholastyki w Krakowie o 3.000 koron, tak JW. Wiceprezydent, Rady szkolnej krajowej, jak i JW. Szef II. Departamentu jako Reprezentant Wydziału krajowego bowiem na uwzględnienie życzenia gminy miasta Krakowa w budżecie na r. 1900 w komisyi się zgodzili.

Wskutek powyższej uchwały wynosić będzie subwecya *sub e*) dla szkoły wydziałowej św. Scholastyki w Krakowie		5.000 K.
ozyli o	3.000 K.	
więcej od wniosku Wydziału krajowego.		
f) dla szkoły żeńskiej św. Tomasza w Krakowie czyli tyle, ile uchwalono na r. 1899, i wydano w r. 1898,		1.000 „
g) dla szkoły żeńskiej Augustynek w Krakowie . czyli tyle, ile uchwalono na r. 1899, i wydano wydano w r. 1898,		1.400 „
h) dla szkoly żeńskiej w Stryju utrzymywanej przez Towarzystwo pedagogiczne . . czyli tyle, ile uchwalono na ten cel na rok 1899, i wydano w r. 1898,		1.000 „
i) dla szkoły izraelickiej w Brodach . . czyli tyle, ile uchwalono na ten cel na rok 1899 i wydano w r. 1898,		12.000 „
k) dla internatu Panien Bazylianek we Lwowie czyli, tyle ile uchwalono na ten cel na rok 1899 i wydano w r. 1898,		1.000 „
l) dla szkoły zręczności Oddziału Towarzystwa pedagogicznego w Krakowie . . . czyli tyle, ile uchwalono na ten cel na rok 1899 i wydano w r. 1898,		600 „
m) dla szkoły sióstr Miłosierdzia w Rozdole . czyli tyle, ile uchwalono na r. 1899, i wydano w r. 1898,		1.200 „
n) dla ezkoły Sióstr Felicianek w Besku . . czyli tyle, ile uchwalono na r. 1899 i wydano w r. 1898,		400 „
o) dla szkoły izraelickiej w Tarnopolu . . czyli tyle, ile uchwalono na r. 1899 i wydano w r. 1898,		3.000 „
p) dla szkoły Sióstr Felicyanek w Uhnowie . czyli tyle, ile uchwalono na r. 1899 i wydano w r. 1898,		600 „
W myśl powyższych uchwał wynosić będą Wydatki Rubryki XII. na zasiłki dla szkół utrzymywanych przez korporacye		44.136 „
czyli tyle, ile uchwalono na ten cel na r. 1899, o .	5.600 „	
więcej od kwoty rzeczywiście wydanej na ten cel w r. 1898, a o	1.340 „	
więcej od kwoty wykazanej w prowizorycznem zamknięciu rachunków z r. 1899.		
Oszczędność uzyskana w tej pozycyi w roku 1899 wynosi	4.340 „	

Dochody.

Rubr. I. poz. 1.

Odsetki od kapitału wypożyczonego na uposażenie funduszu pożyczkowego na budowę szkół .	25.776 K.
czyli tyle, ile przyjęto na r. 1899, i w r. 1898 rzeczywiście pobrano — kapitał rzeczony wynosi 292.329 zł. 85 ct., z tego 93.300 zł. w $4^1/_2$ procentowych listach zastawnych Tow. kred. Ziemskiego, 135.000 koron i 600 zł. w 4% listach zastawnych Tow. kred. Ziemskiego, 13.200 zł. w $4^1/_2$% listach zastawnych Banku krajowego, 112.400 zł. w obligacyach galic. pożyczek krajowych, 5.000 zł. w 6 procentowych listach Zakładu kredytowego w Krakowie, a 329 zł. 85 ct. w książeczkach Banku krajowego.	

Rubr. 1. poz. 2.

Od 4% listów Zast. Gal. Banku krajowego nom. wartości 16.600 koron będących własnością funduszu zarodowego		664 „
czyli o 168 koron więcej, jak przyjęto na r. 1899 i pobrano w r. 1898.		
Stan efektów wzrósł o 4.200 koron od roku zeszłego.		
W r. zeszłym wynosił	12.400 K.	
Wskutek przeniesienia z Rubr. I. poz. 3 b przybyło	4.200 „	
Stan w dniu układania preliminarza na r. 1900	16.600 K.	

Rubr. I. poz 3.

Odsetki od kapitałów przeznaczonych na płacę nauczycieli, wynoszących ogółem 990.448 nominalnej wartości a umieszczonych w 4 procentowych listach Zast. Tow. Kred. Ziem., Banku krajowego, oblig. funduszu propinacyjnego, funduszu galic. pożyczki krajowej z r. 1893 i na książeczkach Banku krajowego .	40.056 „
czyli o 1.040 koron mniej od dochodu z r. 1898 a o 92 kor. mniej od kwoty uchwalonej na r. 1899.	

Wykaz zmian

zaszłych w stanie efektów w czasie od dnia układania preliminarza na rok 1899 do dnia układania preliminarza na rok 1900.

1. *Rubr. I. poz. 2.* Stan w dniu układania preliminarza na rok 1899	12.400 K.
przybyło wskutek przeniesienia z Rubr. I. poz. 3 b	4.200 „
Stan w dniu układania preliminarza na r. 1900	16.600 K.
2. *Rubr. I. poz. 3 a.* Stan w dniu układania preliminarza na rok 1899	73.000 „
ubyło wskutek wylosowania . . .	600 „
a w zamian zakupiono 4% listy zastawne Banku krajowoho.	
Stan w dniu układania preliminarza na r. 1900	72.400 K.

Rubr. I. poz. 3 b. Stan w dniu układania preliminarza na rok 1899		867.000 K.
Ubyło:		
wskutek przeniesienia do Rubr. I. poz. 2. . .	4.200 K.	
wskutek wylosowania	13.500 „	17.700 „
pozostaje .		849.300 K.
Przybyło:		
zakupiono za wylosowane posiłkując się książeczką Banku krajowego wymienioną w Rubr. I. poz. 3 g .	14.000 K.	
zakupiono za wylosowane efekta wyżej pod poz. 2. wymienione	600 „	
zakupiono za kapitał 1.000 zł. w. a. złożony przez ks. Florentynę Czartoryską na wykupno dobrowolnej prestacyi dla szkoły w Suchostanie . . .	2.000 „	16.600 „
Stan w dniu układania preliminarza na r. 1900		865.900 K.

Rubr. I. poz. 3 c—f. niezmienione.

Rubr. I. poz. 3 g. Stan w dniu układania preliminarza na rok 1899		8.240·89 zł.
podjęto dla posiłkowania się przy zakupnie efektów pod poz. 3. niniejszego wykazu uwidocznionych		293·22 „
Stan w dniu układania preliminarża na r. 1900		7.947·67 zł.

Rubr. I. poz. 4.

5% od kapitałów hipotekowanych na poszczególnych realnościach w walucie wiedeńskiej w kwocie 1.950 K.		40 K.
czyli tyle, ile przyjęto na r. 1899, a o	4 K.	
mniej, aniżeli pobrano w r. 1898.		
Poz. 5. 5% od kapitałów hipotekowanych w walucie polskiej na dobrach Branice. Głęboka, Dojazdów w kwocie 51.130 zł. pol. 27 groszy . . .		1.278 „
czyli tyle, ile przyjęto na r. 1899, a o 1.154 K. więcej, aniżeli rzeczywiście pobrano w r. 1898.		
Różnica w porównaniu z r. 1898 jest wynikiem zaległości dochodów w tymże roku.		
Poz. 6. 5% od kapitałów hipotekowanych na realnościach w Krakowie w walucie polskiej w kwocie 1 371 zł. p. 09 gr.		24 „
czyli tyle, ile przyjęto na r. 1899, a o 24 K. mniej, aniżeli pobrano w r. 1898, W r. 1898 ściągnięto zaległe dochody z r. poprzedniego.		
Poz. 7. 5% kapitałów hipotekowanych na rzecz poszczególnych szkół w kwocie 9.240 K. i 100 talarów		482 „
czyli tyle, ile przyjęto na r. 1899, a o 178 K. więcej, aniżeli rzeczywiście pobrano w r. 1898. Różnica w porównaniu z r. 1898 jest wynikiem zaległości dochodów.		
W moc powyższych uchwał Komisyi zgodnie z wnioskami Wydziału krajowego powziętych, wynosić będą dochody Rubr. I. odsetki od kapitałów . .		68.320 „
czyli o 76 K. więcej od kwoty uchwalonej na r. 1899, a o 432 K. więcej od dochodów z r. 1898.		

Rubr. II. Dochody z dóbr, realności i innych praw.

Poz. 8. Czynsz z ogrodu w Dunajowie . . 2 K.
czyli tyle, ile przyjęto na r. 1899 i pobrano w r. 1898.

Poz. 9. Czynsz z ogrodu w Krukienicach . 4 „
czyli tyle, ile przyjęto na r. 1899, o 8 K. mniej, aniżeli pobrano z tego źródła w r. 1898. — W r. 1898 ściągnięto zaległości z lat dawniejszych.

Poz. 10. Czynsz z ogrodu w Bieczu . . 2 „
czyli tyle, ile przyjęto na r. 1899.

Poz. 11. Czynsz z wydzierżawionych gruntów w Zagórzu . . . . 10 „
czyli tyle, ile przyjęto na r. 1899, a o 30 K. mniej od dochodu z r. 1898. W r. 1898 ściągnięto zaległy dochód z kilku lat ostatnich.

Poz. 12. Czynsz z wydzierżawionych grunków w Pilznie . . . . 820 „
czyli tyle, ile przyjęto na r. 1899 i pobrano w r. 1898.

Poz. 13. Czynsz z wydzierżawionych gruntów w Skawinie . . . . 372 „
czyli tyle, ile przyjęto w r. 1899, a o 46 K. więcej od dochodu z r. 1898. Różnica w porównaniu z rokiem 1898 pochodzi z tego powodu, że z końcem r. 1898 pozostała część w zaległości

Poz. 14. Od gminy miasta Tarnowa za wynajęcie budynku będącego w części własnością funduszu szkolnego krajowego . . . . 324 „
czyli tyle, ile przyjęto na r. 1899 i pobrano w r. 1898.

Poz. 15. Czysty dochód z gruntów i realności poszczególnych szkół . . . . 10.000 „
czyli tyle, ile przyjęto na r. 1899 i pobrano w r. 1898.

Poz. 16. Wartość naturaliów od gmin, obszaców dworskich i innych stron . . . . 32.000 K
rzyli tyle, ile przyjęto na r. 1899 i pobrano w r. 1898.

W moc powyższych uchwał Komisyi budżetowej, powziętych zgodnie z wnioskami Wydziału krajowego wynosić będą dochody z dóbr realności i innych praw . . . . 43.534 „
czyli tyle, ile przyjęto na r. 1899 a o 10 koron mniej od rzeczywistych dochodów w r. 1898.

Rubryka III. Dodatki.

Poz. 17. Od gminy Zaleszczyki dodatek na wydatki kancelaryjne szkoły głównej . . . 28 „
czyli tyle, ile przyjęto na r. 1899.

Poz. 18. Od tarnowskiej gminy żydowskiej dodatek na utrzymanie IV. klasy przy szkole głównej 52 „
czyli tyle, ile przyjęto na r. 1899.

Poz. 19. Od gminy Cewków część odsetek od majątku gminnego . . . . . , . 210 „
czyli tyle, ile przyjęto na r. 1899 i pobrano w r' 1898.

Poz. 20. Od każdoczesnego proboszcza obrz. łac. w Limanowej zahipotekowana renta na części dóbr Lipowa . . . . 84 K.
czyli tyle ile przyjęto na r. 1899 a o 42 koron więcej, aniżeli pobrano w r. 1898.

Poz. 21. Od legata Ferdynanda Sroczyńskiego w kwocie 500 zł. m. k. od właściciela obszaru dworskiego w Bolesławiu . . . . 52 „
czyli tyle ile przyjęto na r. 1899 i pobrano w r. 1898.

Poz. 22. Od gminy Laskowce odsetki od renty państwowej Nr. 26.618 na 2.530 zł. . . 198 „
czyli tyle, ile uchwalono na r. 1899 i pobrano w r. 1898.

Poz. 23. Od gminy Bortiatyn odsetki od renty państwowej nr. 38.006 na 950 zł. w. a. . . . 80 „

Poz. 24. Dobrowolne zobowiązania gmin, obszarów dworskich i innych stron, tudzież przewyżki dochodów z majątków zarodowych miast i miasteczek, nareszcie od gmin Krakowa i Białej na płace nauczycieli . . . . 970.000 „
czyli tyle, ile przyjęto na r. 1899 a o 143.634 koron więcej od dochodu z tego źródła z r. 1898.

Dochód z tego źródła wzrósł, ponieważ wiele gmin i obszarów dworskich zmieniło prestacye uiszczane w zbożu i naturaliach na prestacye w gotówce, a oprócz tego strony zobowiązały się do opłacania wyższych prestacyi w gotówce z powodu przeistoczenia szkół na więcejklasowe. Wpłynęła również wyższa należytość ze strony miasta Krakowa i Białej.

Według wykazu A. dołączonego do zamknięciu rachunków za r. 1898 sprostowana należytość prestacyi szkolnej na płace nauczycieli i potrzeby szkolne w kwotach ryczałtowych wraz z prestacyą od gminy miasta Krakowa (12% od sta opłacanych podatków) wynosi ogółem . . . . . 998.934 K.

Po odciągnięciu możliwych interkalaryów i uwzględnieniu zniżenia prestacyi opłacanej z nadwyżki dochodów majątky zarodowego niektórych miast wskutek orzeczeń Najwyższego Trybunału — obliczył Wydział krajowy dochód z tego źródła na . . . 970.000 „

Poz. 25. Zaległe z końcem roku 1894 prestacye szkolne odebrane od byłych funduszów szkolnych okręgowych 40.000
czyli o 10.000 koron mniej od kwoty przyjętej na r. 1899, a o 1.962 koron mniej od kwoty pobranej z tego źródła w r. 1898.

Zaległe z końcem r. 1894 prestacye szkolne odebrane od byłych funduszów szkolnych okręgowych wynoszą z końcem r. 1898 sumę . . . . 276.094 K. 71 gr.

Z sumy tej spłacono w r. 1898 . . . 41.962 „ 76 „

Zaś w pierwszym kwartale r. 1899 około . 10.000 „

Obliczenie Wydziału krajowego na r. 1900 opiera się na sumie pobranej w r. 1898 z uwzględnieniem ciągłego zmniejszania się zaległości.

Poz. 26. Dodatek do podatków od gmin i obszarów dworskich . . . . 1,140.000 K.
czyli o 7.800 koron więcej od kwoty uchwalonej na r. 1899, a o 15.542 koron mniej od kwoty rzeczywiście pobranej w r. 1898.

Należytość dodatków do podatków wedle wykazów urzędów podatkowych już na podstawie nowych ustaw podatkowych od gmin, obszarów dworskich i innych stron wynosiła w r. 1898 . . . 1,138.968 K.
Preliminuje się okrągło . . . . 1,140.000 „

Poz. 27. — 3% dodatek okręgowy . . 580.000 „
czyli o 23.840 koron mniej od kwoty uchwalonej na r. 1899, a o 17.154 koron mniej od dochodu z r. 1898.

Należytość na r. 1898, — 3% dodatków okręgowych wynosi według wykazów urzędów podatkowych 582.951·89 K.
Preliminuje się zaokrąglony dochód . . 580.000 K.
Według powyższych uchwał Komisyi wynosić będzie suma

Rubr. III. Dodatki . . . . 2,730.704 K.

czyli 25.960 koron mniej od kwoty uchwalonej na r. 1899, a o 109.178 koron więcej od kwoty pobranej w r. 1898.

Rubr. IV. Zysk ze sprzedaż książek szkolnych . . . . 5.670 „

czyli tyle, ile przyjęto na rok 1899 i pobrano w r. 1898.

Rubr. V. Zapisy i darowizny.

Wydział krajowy nic nie preliminuje

Rubr. VI. Taksy od spadków . . 70.000 „

czyli o 30.000 koron więcej od preliminarza na r. 1899 a o 6.210 koron więcej od kwoty w r. 1898 z tego źródła pobranej.

Dochód powyższy preliminuje Wydział krajowy na podstawie ustawy krajowej z d. 6. grudwia 1894 z uwzględnieniem wrrastającej co roku wynikłości.

Rubr. VII. Rozmaite wpływy.

Przy tej rubryce Wydział krajowy wskutek życzenia komisyi budżetowej nie preliminuje żadnego dochodu.

Rubr. VIII. Stały dodatek z c. k. skarbu Państwa . . . . 109.886 K.

czyli tyle, ile przyjęto na r. 1899 i pobrano w r. 1898.

Rubr. IX. Zwroty zaliczek udzielonych gminom na budynki szkolne z lat dawniejszych . . . . . . 7.120 K.

Od r. 1876 po koniec roku budżetowego 1898 udzielono 556 zaliczek w kwocie 633 954 koron 40 h. po odpisaniu niezrealizowanych asygnat w kwocie 9.558 koron, pozostaje rzeczywista suma zaliczek 624.396 kor. 52 h.

Po koniec r. 1898 zalega wypłata zaliczek w kwocie 8.716 koron 8 h., z tego 4.586 koron 32 h., zaległych z lat dawniejszych, a 4.129 koron 76 h. zaległości z r. 1898.

Na tych podstawach Komisya wnosi:

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Sumaryusz	Wniosek na rok 1900 zwyczajne koron	Wniosek na rok 1900 nadzwyczajne koron
		I. Wydatki.		
I.	1-7	**Płace, remuneracye za udzielanie nauki religii, dodatki pięcioletnie, wynagrodzenia za godziny nadobowiązkowe i na zastępstwo nauczycieli urlopowanych . . . .**	7,857.000	—
II.	8-11	**Remuneracye, zapomogi, zasiłki dla kursów wakacyjnych oraz remuneracye za roboty ręczne**	102.200	—
III.	12	**Koszta podrózy i dyety nauczycieli przeniesionych ze względów służbowych . . .**	10.000	—
IV.	13-16	**Dodatek do funduszu emerytalnego, interkalarya, emerytury dla tracących posady i dary z łaski . . . .**	91.220	6.800
V.	17	**Zasiłki do funduszów szkolnych miejscowych na budowę szkół . . . . . .**	200.000	—
VI.	18-21	**Na zasiłki dla funduszów szkolnych miejscowych na utrzymanie szkół, utrzym. budynku szkolnego w Tarnowie, mniejsze potrzeby szkolne i urzędowe, oraz koszta nadzoru funduszów szkolnych miejscowych . . . .**	191.018	640
VII.	22	**Na przybory naukowe** (ze slöjdem) . . .	36.920	—
VIII.	23	**Na biblioteki okręgowe . . . . .**	10.000	—
IX.	24	**Na konferencye okręgowe . . . .**	68.000	—
X.	25	**Na stypendya dla uczniów i uczenic Seminaryów nauczycielskich . . . . . .**	200.000	—
		Do przeniesienia . .	8,766.358	7.440

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Sumaryusz	Wniosek na rok 1900 zwyczajne koron	Wniosek na rok 1900 nadzwyczajne koron
		Z przeniesienia . .	8,766.358	7.440
XI.	26	**Rozmaite wydatki**	23.600	—
XII.	27	**Zasiłki dla szkół utrzymywanych przez korporacye**	—	44.136
		Suma wydatków . . .	8,789,958	51.576
		Ogółem . . .	8,841.534	
		W porównauiu z kwotą uchwaloną na r. 1899 .	7,878.912	
		okazuje się wydatek większy o . . .	962.622	

a mianowicie:

Rubr.	I.	więcej o 977.000 K. . .	—
„	II.	mniej o	10.000 K.
„	IV.	„	13.576 „
„	VI.	więcej o 10.458 K. . .	—
„	VIII.	„ 1.750 „ . .	—
„	IX.	mniej o	3.010 „
Razem		więcej o 989.208 K.,	mniej o 26.586 K.

Wogóle więcej jak wyżej o 962.622 jak przy pojedynczych rubrykach i pozycyach wyjaśniono.

Liczba		Sumaryusz	Wniosek na rok 1900	
rubryki	pozycyi		zwyczajne	nadzwyczajne
			koron	koron
		II. Dochody.		
I.	1-7	**Odsetki od kapitałów**	68.320	—
II.	8-16	**Dochody z dóbr, realności i innych praw** .	43.534	—
III.	17-27	**Dodatki**	2,730.704	—
IV.	28	**Zysk ze sprzedaży książek szkolnych** . .	5.670	—
V.	29	**Zapisy i darowizny**	—	—
VI.	30	**Taksy od spadków**	70.000	—
VII.	31	**Rozmaite wpływy**	—	—
VIII.	32	**Dodatek z c. k. Skarbu państwa** . . .	109.886	—
IX.	33	**Zwroty zaliczek udzielonych gminom na budynki szkolne z lat dawniejszych** . . .	7.120	—
		Suma dochodów . . .	3,035,234	—
		Z porównania z sumą wydatków	8,789.958	51.576
		okazuje się niedobór do pokrycia z funduszu krajowego	5,754 724	51.576
		Razem . . .	5,806.300	
		W porównaniu uchwalonych dochodów na r. 1899 .	3,032.728	
		z preliminowanymi dochodami na rok 1900 . .	3,035.234	
		okazuje się prawdopodobny wzrost dochodów o	2,506	

a mianowicie:

Rub. I. więcej o 76 K. . .
„ III. mniej o . . . . . 25.960 K.
„ VI. więcej o 30.000 K. . . . .
„ IX. mniej o . . . . . 1.610 „

Razem więcej o 30.076 K. mniej o 27.570 K.

Wogóle więcej jak wyżej o . 2.506 K.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Sumaryusz	Wniosek na rok 1900 zwyczajne koron	Wniosek na rok 1900 nadzwyczajne koron
		Porównując zwiększone dochody o		2.506
		zwiększonymi wydatkami o		962.622
		okazuje się zwiększony niedobór o . .		960.116
		spowodowany podwyższeniem płac nauczycieli szkół ludowych i wydziałowych po myśli ustawy krajowej z dnia 7. lipca 1899 Dz. ust. i rozp. kr. Nr. 85 i podwyższeniem płac i remuneracyi nauczycieli religii po myśli ustawy krajowej z dnia 22. czerwca 1890 Dz. ust. i rozp. kr. Nr. 81; dalej zorganizowaniem nowych 48 szkół, rozdzieleniem 5 szkół przepełnionych, każdej na dwie szkoły odrębne a to męską i żeńską, reorganizacyą 154 szkół na więcej klasowe i wreszcie naturalnym rozwojem szkół wogóle.		

II. Wysoki Sejm raczy zezwolić na wstawienie niedoboru . 5,806.300 K, do Rubryki VII. poz. 68 funduszu krajowego.

Przewodniczący:
Badeni.

Sprawozdawca:
Kozłowski.

Z drukarni Pillera i Sp. we Lwowie.

L. W. 3.206/900.

We Lwowie, dnia 9. kwietnia 1900.

Aleg. 106

Sprawozdanie

Wydziału krajowego z propozycyą do uzupełniającego wyboru 6 członków i tyluż zastępców członków Komisyi apelacyjnej dla podatku osobisto-dochodowego.

Wysoki Sejmie!

C. k. Prezydyum Namiestnictwa pismem z 10. stycznia 1900 l. 34/pr. zawiadomiło Wydział krajowy, że na sessyi komisyi apelacyjnej dla podatku osobisto-dochodowego w dniu 20. grudnia 1899. dokonano po myśli §§. 22. i 189. ustawy z 25. października 1896 Dz. u. p. Nr. 220. wylosowania połowy członków i zastępców członków tej komisyi, którzy wyszli z wyboru Wysokiego Sejmu.

Wylosowani zostali mianowicie:

1) z kuryi wielkiej własności, członkowie komisyi: pp. Dr. Hupka Jan i hr. Stadnicki Stanisław i zastępca członka p. Larysz-Niedzielski Stanisław,

2) z miast i Izb handlowych: członek komisyi Dr. Marchwicki Zdzisław i zastępca członka Schwarz Henryk,

3) z małej własności: zastępca członka komisyi Dr. Sołowij Tadeusz,

4) z całego Sejmu: członkowie komisyi: Ekscel. Abrahamowicz Dawid, hr. Gołuchowski Adam i Męciński Józef; zastępcy członków: Dr. Czaykowski Władysław, Sękowski Stefan i Torosiewicz Mikołaj.

Wskutek tego Wydział krajowy przedstawia Wysokiemu Sejmowi do wyboru uzupełniającego następującą propozycyę:

1. Z wielkiej własności:

Członkowie: Dr. Hupka Jan, właściciel dóbr.
Hr. Stadnicki Stanisław, właściciel dóbr.,
Zastępca: Larysz-Niedzielski, właściciel dóbr.

2. Z miast i Izb handlowych:

Członek: Piepes-Poratyński Jakób, prezes Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie.

Zastępca: Schwarz Henryk, kupiec i właściciel dóbr w Krakowie.

3. Z małej własności:

Zastępca: Dr. Sołowij Tadeusz, adwokat we Lwowie.

4. Z całego Sejmu:

Członkowie: Eksc. Abrahamowicz Dawid, właściciel dóbr,
hr. Gołuchowski Adam, właściciel dóbr,
Męciński Józef, właściciel dóbr.

Zastępcy: Dr. Czaykowski Władysław, adwokat w Przemyślu,
Sękowski Stefan, właściciel dóbr.
Torosiewicz Mikołaj, właściciel dóbr.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
St. Badeni w. r.

Sprawozdawca:
Dr. Józef Wereszczyński w. r.
Członek Wydziału krajowego.

LW. 3.206/900.

We Lwowie dnia 9. kwietnia 1900.

Aleg. 107

Sprawozdanie

Wydziału krajowego z propozycyą do uzupełniającego wyboru sześciu członków i pięciu zastępców członków Komisyi krajowej powszechnego podatku zarobkowego.

Wysoki Sejmie!

C. k. Prezydyum Namiestnictwa pismem z 10. stycznia b. r. l. 34/pr. zawiadomiło Wydział krajowy, że w czasie zeszłorocznej sessyi Komisyi krajowej powszechnego podatku zarobkowego z dnia 25. listopada 1899 dokonano wylosowania sześciu członków i pięciu zastępców członków tej Komisyi wybranych przez Wysoki Sejm.

Wylosowani zostali mianowicie:

1) z kuryi wielkiej własności:

członek Komisyi Książe Sapieha Władysław,

2) z miast i Izb handlowych:

członkowie: Ciuchciński Stanisław, rękodzielnik we Lwowie i Zieleniewski Edmund, fabrykant w Krakowie i zastępca Rudnicki Józef, kupiec w Krakowie,

3) z małej własności:

członek: Dr. Fedak Stefan, adwokat we Lwowie i zastępcy: Lewiński Jan, właściciel realności i przedsiębiorca we Lwowie i Dr. Kułaczkowski Jarosław, dyrektor „Dnistra".

4) z całego Semu:

członkowie: Czecz Karol, właściciel dóbr i Dr. Kraiński Wincenty, właściciel dóbr, zastępcy: baron Brunicki Adolf, właściciel dóbr i Schayer Karol, kupiec we Lwowie.

W skutek tego Wydział krajowy przedstawia Wysokiemu Sejmowi do uzupełniającego wyboru następujących kandydatów:

1. Z kuryi wielkiej własności:

Członek komisyi: Książe Sapieha Władysław, właściciel dóbr.

2 Z miast i Izb handlowych:

Członkowie: Ciuchciński Stanisław, rękodzielnik we Lwowie; Zieleniewski Edmund, fabrykant w Krakowie.
Zastępca: Rudnicki Józef, kupiec w Krakowie.

3. Z małej własności:

Członek: Dr. Fedak Stefan, adwokat we Lwowie.
Zastępcy: Lewiński Jan, właściciel realności i przesiębiorca we Lwowie; Dr. Kułaczkowski Jarosław, dyrektor „Dnistra“.

4. Z całego Sejmu:

Członkowie: Czecz Karol, właściciel dóbr, Dr. Kraiński Wincenty, właściciel dóbr.
Zastępcy: Baron Brunicki Adolf, właściciel dóbr, Schayer Karol, kupiec we Lwowie.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
St. Badeni w. r.

Sprawozdawca:
Dr. Józef Wereszczyński w. r.
Członek Wydziału krajowego.

Ls. 1361/900.

We Lwowie dnia 7. kwietnia 1900.

Aleg. 108

Sprawozdanie

Komisyi bankowej o działalności Wydziału krajowego przy wykonywaniu patronatu spółek oszczędności i pożyczek w r. 1899.

Wysoki Sejmie!

Na ostatniej sesyi sejmowej przedłożył Wydział krajowy obszerne sprawozdanie o spółkach oszczędności i pożyczek dla ludności włościańskiej, z wnioskami celem wzięcia inicyatywy w organizowaniu takich spółek, z pomocą kraju co do kosztów założenia, oraz co do zasilenia tych spółek kredytem, tudzież rozciągnięcia nad nimi trwałej opieki i kontroli.

Przedmiot ten przekazany został osobnej komisyi, która przedstawiła swoje wnioski, dotyczące modyfikacyi projektowanego przez Wydział krajowy wzorowego statutu, tudzież instrukcyi, a modyfikacye te przyjął Wysoki Sejm, skutkiem czego Wydział krajowy, stosując się do uchwał sejmowych,

zmienił statut wzorowy spółek z poręką nieograniczoną i ułożył drugi statut wzorowy, na zasadzie poręki ograniczonej, —

ułożył instrukcyę o wykonywaniu patronatu nad spółkami, —

porozumiał się z Dyrekcyą Banku krajowego względem administracyi funduszu pożyczkowego dla spółek. zostających pod patronatem Wydziału, —

ułożył przepisy o pożyczkach z tego funduszu, —

wydał formularze potrzebne dla spółek w manipulacyi i rachunkowości, tudzież podręcznik informacyjny.

Po załatwieniu tych wstępnych czynności, przystąpił Wydział krajowy do zorganizowania bióra patronatu, w którem od 1. lipca do końca sierpnia z. r. pracował tylko sam p. dr. Franciszek Stefczyk, znany zaszczytnie z działalności swojej na tem polu; dodano przeto p. dr. Stefczykowi najpierw manipulanta, zaś od 1. listopada z. r. mianowano lustratora spółek, z odpowiedniemi studjami fachowemi.

Temi siłami załatwiało bióro patronatu czynności, które z natury rzeczy wzmagały się, w miarę jak coraz nowe spółki zgłaszały się do bióra.

Działalność przeto patronatu spółek oszczędności i pożyczek, obejmuje tylko okres 6-miesięczny, a w tym okresie dokonane zostały następujące czynności, oprócz wymienionych powyżej przygotowań:

1. Wezwano Wydziały powiatowe, aby sprawa zakładania włościańskich spółek oszczędności i pożyczek przedłożyły Radom powiatowym i uzyskały ich uchwały względem oświadczenia gotowości do współdziałania na tem polu.

2. Zwrócono się do wszystkich konsystorzy z prośbą o poparcie akcyi przez kraj podjętej.

3. Udano się do Rady szkolnej o zezwolenie, aby sprawę współdziałania nauczycieli w tej akcyi omówić na konferencyach okręgowych.

4. Porozumiano się z Towarzystwem kółek rolniczych względem poruszenia tej sprawy na dorocznem zebraniu ogólnem Towarzystwa.

5. Przeprowadzano korespondencyę ze zgłaszającymi się założycielami spółek i z odnośnymi Wydziałami powiatowymi, poczem delegat patronatu udawał się na miejsce, celem zebrania dokładnych informacyi tudzież dla wyjaśnienia założycielom postanowień statutu i przepisów o patronacie, oraz celem pokierowania czynnościami, jakich wymaga ukonstytnowanie spółki.

Sprawozdanie Wydziału podaje rezultaty uzyskane w kierunkach powyżej wymienionych.

ad 1. Do dnia 22. grudnia z r., w którym zamknięto rzeczone sprawozdanie, nadeszły odpowiedzi na okólnik Wydziału krajowego z 10. lipca z. r. dopiero od 15 reprezentacyi powiatowych, z których 11 oświadcza gotowość współdziałania w pracy zaincyonowanej przez Wysoki Sejm celem naprawy stosunków włościańskiego kredytu.

ad 2. Konsystorze obrz. łac. we Lwowie, Przemyślu i Tarnowie i obrz. gr. kat. we Lwowie i Stanisławowie oświadczyły się jak najprzychylniej dla tej akcyi i rozesłały informacyjną broszurę duchowieństwu z odpowiednią kurendą.

ad 3. Rada szkolna zezwoliła, aby p. Dr. Stefczyk na czterych konferencyach okręgowych wygłosił odczyty oraz udziełał informacyi uczestnikom tych konferencyi, przy czem również rozdzielano pouczającą broszurę.

ad 4. Także na zebraniu Rady ogólnej Towarzystwa kółek rolniczych w lipcu z. r. w Krakowie odbytem wygłosił p. Dr. Stefczyk odczyt i udzielał żądanych wyjaśnień, a zebranie uchwaliło popierać akcyę krajową.

ad 5. Korespondencye z założycielami spółek doprowadziły do tego, że delegat patronatu interweniował na posiedzeniach 19 spółek, bądź to nowo zawiązanych, bądź też reorganizujących się, na podstawie wzorowego statutu, przez Wydział krajowy ułożonego.

Przyrzeczenie przyjęcia do patronatu Wydziału otrzymało w r. 1899 spółek 22, z tych znajduje się w zachodniej części kraju spółek 15, a we wschodniej części kraju spółek 7.

Zgłosiło się do Wydziału z prośbą o pomoc przy zawiązaniu w roku bieżącym spółek 26, z tych przypada na powiaty zachodnie spółek 12, a na wschodnie powiaty spółek 14.

Z ogólnej przeto liczby spółek 48, bądź to już mających przyrzeczenie przyjęcia, bądź też dopiero zgłaszających się, przypada na zachodnią część kraju 27 a na wschodnią część kraju 21.

Taki był stan rzeczy z końcem r. 1899. Komisya bankowa jednak, chcąc Wysokiemu Sejmowi przedstawić działalność biura patronatu w chwili złożenia niniejszego sprawozdania, wglądnęła w akta biura i przekonała się, że w ciągu pierwszego kwartału roku bieżącego zgłosiło się jeszcze o przyrzeczenie przyjęcia do patronatu spółek 40.

Ogólna ilość pism, które weszły do biura patronatu po koniec r. 1899 wynosi 605, zaś w ciągu pierwszego kwartału w roku bieżącym nadeszło pism takich 482.

Podczas gdy sprawozdanie Wydziału wymienia tylko 6 spółek jako sądownie zarejestrowanych i do związku patronatu definitywnie przyjętych, wzrosła ilość takich spółek z dniem sprawozdania Komisyi do 21.

Sprawozdanie Wydziału zaznacza, że po koniec r. 1899 jeszcze żadna spółka nie otrzymała pożyczki z funduszu na ten cel utworzonego.

W ciągu roku bieżącego zaś, t. j. po koniec marca r. b. otrzymały następujące spółki z funduszu pożyczkowego poniżej wymienione pożyczki.

Brzezie	pow.	Bochnia	3000	kor.
Ostrów	„	Jarosław	4000	„
Tęgoborze	„	Nowy Sącz	4000	„
Hussaków	„	Mościska	4000	„
Żegocina	„	Bochnia	4000	„
Wielowieś	„	Tarnobrzeg	4000	„

Radochońce pow. Mościska 4000 kor.
Toporów „ Brody 4000 „
Łukowiec „ Limanowa 4000 „

Razem przeto 9 spółek otrzymało pożyczki w łącznej sumie 35.000 koron.

Na pożyczki te zeznają spółki skrypta dłużne, bądź to w formie aktu notaryalnego, bądź też tylko z podpisem firmy spółki, w obecności dwóch świadków.

Komisya jednak mniema, że skrypta dłużne bezwarunkowo tylko w formie aktu notaryalnego, z klauzulą wykonalności, zeznawane być powinny i przedkłada Wysokiemu Sejmowi wniosek na uchwalenie odpowiedniej rezolucyi.

Sprawozdanie Wydziału krajowego przedstawia sposób postępowania biura patronatu przy zakładaniu spółek, a Komisya przekonała się, że funkcyonowanie biura jest urządzone praktycznie i z możliwą oszczędnością.

Dla każdej zgłaszającej się spółki zakłada biuro osobne akta, do których wchodzą wszelkie tej spółki tyczące się korespondencye.

Mając oprócz tego treść swoich pism zachowaną w kopiale — biuro ma zawsze pod ręką wszystkie poprzednie korespondencye, jakie są potrzebne do załatwienia nadeszłego listu.

Skoro spółka ukonstytuowaną zostanie — otrzymuje od Wydziału krajowego kasę ogniotrwałą, która kosztuje 103 zł. tudzież wszelkie do prowadzenia manipulacyi kasowej, rachunkowej i biurowej potrzebne księgi, wykazy, druki i t. p. — co kosztuje około 40 zł. — tak iż z przyznanego na koszta założenia ryczałtu 200 zł. pozostaje jeszcze pewna kwota w gotówce, którą spółka otrzymuje na pokrycie wydatków, połączonych z urządzeniem lokalu biurowego.

Księgi rachunkowe dla spółek są ułożone bardzo praktycznie i mogą być prowadzone przez każdego, kto jest obeznany z najprostszemi zasadami rachunkowości.

Mianowicie prowadzi każda spółka: księgę udziałów, księgę wkładek oszczędności, księgę pożyczek, księgę likwidacyjną przychodów i rozchodów, w której każdy przychód, względnie rozchód, rozdziela się na poszczególne konta, według rubryk zaopatrzonych odpowiednimi nagłówkami.

Oprócz tych ksiąg, należycie oprawnych i ostemplowanych, biuro patronatu dostarcza spółce druki manipulacyjne i formularze skryptów dłużnych, oraz książeczki wkładkowe i udziałowe tudzież książeczki spłat pożyczkowych, zawierające te same rubryki, co odnośne księgi, przez spółkę prowadzone.

Biuro patronatu utrzymuje terminarz spłat pożyczek, które zostały udzielone spółkom z funduszu pożyczkowego, zarządzanego przez Bank krajowy. Na dwa tygodnie przed terminem wyszle biuro do spółki przypomnienie o nastąpić mającej spłacie.

Jak widoczne z treściwego przedstawienia działalności bióra patronatu — czynność spowodowana zakładaniem spółek oszczędności i pożyczek wzmaga się, a jest uzasadniona nadzieja, że spółki te będą coraz liczniej powstawać i przyczynią się znakomicie do poprawy stosunków włościańskiego kredytu.

Należy jednak, zdaniem komisyi bankowej, mieć zawsze w pamięci uchwałę sejmową o zasiąganiu opinii Wydziału powiatowego, zanim Wydział kraj. przystąpi do współdziałania przy założeniu spółki oszczędności i pożyczek w pewnej miejscowości.

Jeżeli zaś Wydział pow., znając stosunki miejscowe, oświadczy się przeciw założeniu spółki, wskazanem jest, według zdania komisyi, zaniechać na razie zakładania spółki, gdyż daleko korzystniej będzie, dla rozwoju takich spółek, aby istniała mniejsza ich liczba, a prowadzone były wzorowo, aniżeli gdyby miały powstawać w miejscowościach, gdzie niema odpowiednich warunków do prawidłowego zawiadywania sprawami spółek, gdzie zatem, mimo wszelkiej kontroli, dla braku uzdolnionych sił miejscowych nie można spodziewać się pomyślnej przyszłości dla tych stowarzyszeń.

Skoro już spółki te będą funkcyonować w liczbie znaczniejszej, i skoro upłynie pewien czas od ich założenia, bióro patronatu będzie obowiązane przystąpić do spełnienia drugiej części swego zadania, t. j. do wykonywania ścisłej a systematycznej kontroli nad działalnością spółek.

Od należytego kontrolowania spółek, zdaniem komisyi najwięcej zawisły jest cały przyszły rozwój tego trudnego zadania, które powołanemi poprzednio uchwałami sejmowemi poruczone zostało Wydziałowi krajowemu.

Zbytecznem byłoby przypominać, ża ta kontrola musi być częstą, dokładną, energiczną, wglądającą we wszystkie szczegóły urzędowania spółki, a nie może poprzestać na sprawdzeniu buhalterycznej zgodności ksiąg, lecz zbadać powinna także bezpieczeństwo rozdanych pożyczek, czuwać nad ścisłem dotrzymywaniem terminów spłaty, przestrzegać zachowania właściwego stosunku sumy wkładek oszczędności do pokrycia, jakie daje majątek spółki i poręka członków, słowem opiekować się spółką i nie dozwolić na żadne zboczenia.

Szczególniejszej uwagi wymagać będzie czynność spółki przy lokacyi wkładek oszczędności, co do których Wydział krajowy ma prawo oznaczyć ich maksymalną sumę, a spółka jest obowiązana do takiej wskazówki się zastosować.

Będzie przeto rzeczą Wydziałn krajowego w miarę rowwoju spółek, wydawać szczegółowe przepisy co do postępowania przy wkładkach oszczędności, a obowiązkiem jest bióra patronatu czuwać nad tem, aby te przepisy najściślej były przestrzegane.

Komisya nie wątpi, że Wydział krajowy rozwojowi spółek oszczędności i pożyczek poświęcać będzie i nadal jak najtroskliwszą uwagę, a w razie dostrzeżenia jakichkolwiek nieprawidłowości zastosuje natychmiast odpowiednie środki zaradcze.

Wydział krajowy wspomina o urządzeniu kursu praktycznego dla kierowników rachmistrzów i kasyerów spółek, który odbył się w grudniu b. r. przy udziale 20 uczestników w Cieszanowie z pomyślnym wynikiem.

Kursa takie zamierza Wydział urządzać w roku bieżącym dla pouczenia praktycznego funkcyonaryuszów spółek, które zawiążą się w ciągu tego roku. Ze względu na coraz liczniej zgłaszające się spółki zamierza Wydział krajowy skorzystać z pomocy ofiarowanej przez c. k. Ministerstwo rolnictwa, które oświadczyło gotowość popierania włościańskich spółek. Mianowicie zapowiada c. k. Ministerstwo rolnictwa w reskrypcie z dnia 23. październilka z. r. L. 22.519, że zamierza w drodze konstytucyjnej zapewnić sobie obfitsze, aniżei dotychczas, środki materyalne dla popierania stowarzyszeń włościańskich, przy czem zwraca uwagę na potrzebę zakładania kas pożyczkowych systemu Raiffeisena, oraz na potrzebę utworzenia dla tych stowarzyszeń centralnej kasy, niemniej poddania ich systematycznej kontroli.

Reskrypt ten pomija milczeniem powołane na wstępie niniejszego sprawozdania uchwały sejmowe o inicyatywie kraju do zakładania spółek oszczędności i pożyczek, o utworzeniu milionowego funduszu pożyczkowego i o patronacie Wydziału krajowego nad rzeczonymi spółkami.

Skoro jednak c. k. Ministerstwo uznaje potrzebę udzielenia wydatnej pomocy z funduszów państwowych dla pracy podjętej celem podniesienia materyalnego włościan, przez zakładanie spółek włościańskich, to należy spodziewać się, że pomoc taka zostanie udzieloną rozpoczętej już akcyi krajowej na tem polu, dla której Sejm nie szczędzi hojnych ofiar.

Komisya bankowa wnosi zatem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sprawozdanie o działalności Wydziału krajowego w sprawie zakładania spółek oszczędności i pożyczek w r. 1899 przyjmuje się z uznaniem do wiadomości.

2. Poleca się Wydziałowi kryjowemu przeprowadzić rokowania z c. k. Rządem celem wyjednania wydatnego zasiłku ze Skarbu państwa na koszta zakładania spółek oszczędności i pożyczek, tudzież kontrolowania ich działalności.

3. Do dyspozycyi Wydziału krajowego wstawia się w rubr. XV. p. 283, wydatków budżetu krajowego na rok 1900 kwotę 43.400 koron na koszta utrzymania bióra patronatu spółek oszczędności i pożyczek, na urządzenie praktycznych kursów dla ich funkcyonaryuszy, tudzież na koszta zakładania i lustracyi spółek.

4. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby udzielając spółkom pożyczki z funduszu na ten cel utworzonego, żądał zeznania skryptu dłużnego w formie aktu notaryalnego.

Przewodniczący:
Kraiński.

Sprawozdawca:
Skałkowski.

L. s. 1149/900.

We Lwowie dnia 6. kwietnia 1900.

Alleg. 109

Sprawozdanie

Komisyi administracyjnej o wniosku posła Bernadzikowskiego i towarzyszy w sprawie przymusowego ubezpieczenia od ognia.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu sejmowem z dnia 2. kwietnia 1900 r. poseł Bernadzikowski i towarzysze złożyli do laski marszałkowskiej wniosek następującej treści:

Wzywa się jak najusilniej Wysoki c. k. Rząd, aby tak w interesie ludności samej, jak i interesie Państwa przystąpił co rychlej do wydania stosownych postanowień, umożliwiających zaprowadzenie w Galicyi przymusu asekuracyjnego oraz określił dokładnie swoje stanowisko na tę sprawę, w obec tylekrotnie podejmowanych uchwał przez Sejm galicyjski.

Sprawa przymusowego ubezpieczenia od ognia, pełna wielkiego i w skutkach doniosłego ekonomicznego znaczenia ma już długą, bo trzydzieści pięć lat trwającą historyę. Już w roku 1865 wniósł Wydział krajowy projekt do ustawy o ubezpieczeniu budynków kościelnych i szkolnych, a poseł Kobylarz postawił wniosek o przymusowem ubezpieczeniu budynków włościańskich od ognia. W latach 1868, 1871, 1873, 1874, 1878, 1882, 1883, 1884, 1885 i 1886 wchodziły do Sejmu petycye i wnioski poselskie w sprawie ogólnego ubezpieczenia, lub też asekuracyi budynków kościelnych, parafialnych, szkolnych, budowli należących do naczelników gmin, realności sierocińskich i t. p. Wnioski te jednak z merytorycznych, bądź formalnych powodów, praktycznego skutku nie osiągnęły i do uchwały sejmowej nie doprowadziły.

Dopiero 15. listopada 1887 r. wniósł Wydział krajowy obszerne i nader wyczerpujące sprawozdanie wraz z projektem ustawy zaprowadzającej przymusowe ubezpieczenie od ognia w całym kraju, a komisya asekuracyjna, do której to sprawozdanie odesłanem zostało (referent poseł Męciński) przedłożyła Sejmowi wraz z motywami projekt ustawy, którą Izba na dniu 19. stycznia 1888 r. z małemi stylistycznemi zmianami uchwaliła. Niestety, ustawa ta, tak gorąco przez szerokie koła ludności oczekiwana nie otrzymała Najwyższej sankcyi rzekomo z powodów kompetencyi ustawodawczej Radzie Państwa zastrzeżonej i przysługującej.

W odpowiedzi na interpelacyę wniesioną przez posła Kramarczyka w r. 1890 odpowiedział Reprezentant c. k. Rządu w Sejmie, że Rząd przygotowuje projekt ustawy państwowej, którego zasady będą zbliżone do zasad przyjętych przez Sejm w ustawie krajowej z dnia 19. stycznia 1888 r.

Od tego czasu nie mogła akcya Sejmu jak ograniczyć się do uchwalenia rezolucyi do c. k. Rządu (lata 1890—1897) z wezwaniem, aby czyniąc zadość głę

boko odczuwanej potrzebie kraju, przedłożył w Radzie Państwa projekt ustawy zasadniczej tak zw. ramowej, a członkowie Delegacyi w Wiedniu kilkakrotnie sprawę tę poruszali i gorąco popierali. Wreszcie c. k. Rząd oświadczeniem z dnia 13. listopada 1896 r. zgodził się na projekt powszechnego, przymusowego ubezpieczenia od ognia.

Komisya sądzi, że tylko przez zatamowanie prawidłowej czynności Rady Państwa, jakie w ostatnich latach miało miejsce, przewlekła się tak pożądana uchwała o przymusowej asekuracyi i wyraża nadzieję oraz stanowcze życzenie, by z powrotem normalnych stosunków w parlamencie zarys ustawy o przymusowem ubezpieczeniu od ognia mógł być do konstytucyjnego traktowania przedłożony i wreszcie uchwalony.

Pod względem merytorycznym komisya stoi niezmiennie na stanowisku ustawy sejmowej z roku 1888, że ubezpieczenie budynków ma być powszechne i przymusowe, może być ograniczone do dwóch trzecich części wartości budynku i że pozostaje każdemu wolność ubezpieczać się w dowolnem towarzystwie, byleby operującem w granicach państwa.

Komisya wyraża jednak swe przekonanie, że do zmniejszenia liczby pożarów w kraju sama tylko ustawa o przymusowem ubezpieczeniu nie wystarczy. Konieczną jest rzeczą, aby powołane władze z całą gorliwością i energią starały się wyśledzać i oddawać w ręce sprawiedliwości winnych zbrodni podpalenia, by surowo karały przekroczenia wynikłe z nieostrożnem obchodzeniem się z ogniem. Dalej by wszelkie przepisy policyi ogniowej i ustawy budowlanej były wykonywane z całą ścisłością. Wreszcie komisya sądzi, iż byłoby rzeczą wskazaną, aby Wydział krajowy w porozumieniu z krajową komisyą dla spraw przemysłowych otworzył szkołę dla wyrobu dachówek, a przez stosowne subwencyonowanie i zachęcanie mniejszych fabryk po kraju rozrzuconych, umożliwiał ludności małomiasteczkowej i wiejskiej pokrywanie dachów ogniotrwałym a tanim materyałem. Okoliczność ta wpłynie niezawodnie na zmniejszenie i lokalizowanie wypadków pożaru.

Komisya godząc się na wywody wnioskodawców, popiera takowe i wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd aby jak najspieszniej przedłożył do parlamentarnego traktowania projekt ustawy o powszechnem, przymusowem ubezpieczeniu od ognia w myśl uchwał sejmowych z dnia 19. stycznia 1888, 26. listopada 1889 i 5. lutego 1894 r.

Przewodniczący: *Koziebrodzki.*

Sprawozdawca: *Stecki.*

L. s. 919/1900.

We Lwowie, dnia 3. kwietnia 1900.

Aleg. 110

Sprawozdanie

Komisyi drogowej z przedłożenia Wydziału krajowego o praktycznej szkole konduktorów drogowych.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 17. stycznia 1898 r. Wysoki Sejm upoważnił Wydział krajowy do zaprowadzenia i otwarcia szkoły konduktorów drogowych.

Na podstawie powyższej uchwały, Wydział krajowy wprowadził w życie szkołę konduktorów od połowy listopada 1898 r.

Podania o przyjęcie do szkoły i przypuszczenie do egzaminów wstępnych wniosło 123 kandydatów.

Z tych 44 nie posiadało wymaganej kwalifikacyi konkursowej, przypuszczono zatem do egzaminu 79, a zdawało 61.

Wobec zadowalniających wyników kwalifikacyi konkursowej, przyjął Wydział krajowy 40 uczniów zamiast 30, z tych 5 uczniów przeznaczonych za dyurnum do pomocy w czynnościach biura techniczno-drogowego w godzinach wolnych od nauki, a następnie na posady konduktorów drogowych zawakować mogące w najbliższym czasie.

Ogół przyjętych kandydatów składał się:

z 5 uczniów nadzwyczajnych,
16 stypendystów konkursowych,
2 uczniów utrzymywanych kosztem Wydziałów powiatowych,
17 uczniów zapisanych na własny koszt.

Nauka zimowa rozpoczęła się 16. listopada 1898, a zakończyła 15. kwietnia 1899 po egzaminach kursowych.

W ciągu roku wystąpiło 10 uczniów z różnych powodów, z tych 3 posiadających stypendya konkursowe. Na ich miejsce przyjęto 2 najlepszych kandydatów pozostałych na liście klasyfikacyjnej, zaś trzy opróżnione stypendya nadano najwięcej zasługującym, a na koszt własny zapisanym uczniom, nadto udzielono zapomóg w łącznej kwocie 310 zł.

Uczniów 32, pozostałych w szkole a następnie w miesiącach letnich przydzielonych na praktykę inżynierom krajowym i powiatowym prowadzącym roboty drogowe, poddało się egzaminom kursowym, w czasie od 28. marca do 15. kwietnia z następującym wynikiem:

6	uczniów	okazało	postęp	bardzo dobry,
4	"	"	"	więcej jak dobry,
10	"	"	"	dobry,
5	"	"	"	więcej jak dostateczny,
3	"	"	"	dostateczny,
1	"	"	"	zaledwie dostateczny,
3	"	nie przystąpiło		do egzaminu.

Pozostało zatem 29 uczniów, których postępy, pilność i zachowanie na praktyce letniej były zadowalniające.

Organizacyę nauki, zarząd i kierownictwo szkoły powierzono st. inżynierowi p. M. Świtkowskiemu.

Z przyznanych przez Wysoki Sejm na założenie szkoły .		1.000 zł. — ct.
wydano		719 „ 72 „
Pozostaje .		280 zł. 28 ct.

która ta kwota na zakupno modeli, przyrządów i uzupełnienie sprzętów w 2-gim i 3-cim roku nauki użytą zostanie.

Z uchwalnej przez Wysoki Sejm dotacyi rocznej na utrzymanie szkoły w kwocie		5.000 zł. — ct.
dalej z stypendyum Wydziału pow. w Drohobyczu w kwocie		145 „ — „
z zapomóg dla uczniów od Wydziałów powiatowych w kwocie		150 „ — „
z zwrotów od Wydziałów powiatowych za koszta wyjazdu uczniów na praktykę		23 „ — „
Razem .		5.318 zł. — ct.
wydano:		
Wynagrodzenie nauczycieli i obsługi .	1.853 zł 83 ct.	
Stypendya, zapomogi i koszta wyjazdu na praktykę	2.460 „ 50 „	
Przybory szkolne i potrzeby dla uczniów, nauczycieli i zarządu, dalej uzupełnienie wzorów modeli	380 „ 47 „	
Razem .		4.694 „ 02 „
Pozostałość .		623 zł. 75 ct.

która powstała z powodu niezachodzącej potrzeby oddzielnych wynagrodzeń za kierownictwo, a preliminowanych w kwocie 300 zł. i zredukowania preliminowanych wynagrodzeń nauczycieli w pierwszym roku nauki. Pozostałość ta użytą będzie w drugim roku szkolnym na nadwyczajne wydatki n. p. udzielanie zapomóg w większej kwocie jak w pierwszym roku, a to niepobierającym stypendyum, a potrzebującym pomocy i wydawanie podręczników autografowanych.

Z przedłożonego sprawozdania i z przeprowadzonych badań przez Komisyę drogową okazuje się, że szkoła konduktorów rozwija się normalnie.

Wynik konkursu i egzaminów wykazał pomyślny rezultat i uprawnia do wyrażenia nadziei, że po trzechletnim kursie wyjdzie ze szkoły zastęp odpowiednio teoretycznie i praktycznie wykształconych konduktorów, których brak odczuwać się daje. Brak ten usprawiedliwia wprawdzie mianowanie jednego z uczniów po pierwszym roku nauki prowizorycznym konduktorem drogowym, dziać się to jednak powinno tylko w ostatecznym razie, nie leży bowiem ani w interesie uczniów, ani ogółu, aby posady konduktorów obejmowali niedouczeni, niedostatecznie praktycznie i teoretycznie wykształceni uczniowie założonej szkoły.

Na podstawie powyższych wywodów Komisya drogowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o szkole praktycznej konduktorów drogowych za I. rok szkolny 1898/1899 przyjmuje się do wiadomości.

Zastępca przewodniczącego i sprawozdawca:

M. Urbański.

Ls. 920/1900.

We Lwowie, dnia 4. kwietnia 1900.

Aleg. 111

Sprawozdanie

Komisyi prawniczej z przedłożenia Wydziału krajowego w przedmiocie przeniesienia gminy Pasierbiec z okręgu Reprezentacyi powiatowej w Bochni do okręgu Reprezentacyi powiatowej w Limanowej

Wysoki Sejmie!

Gmina Pasierbiec została z 1. stycznia 1896 wydzieloną z powiatu politycznego Bocheńskiego i sądowego Wiśnickiego i przydzieloną do powiatu politycznego i sądowego w Limanowej.

Rozumie się samo przez się, że pozostawienie tej gminy przy dawnej reprezentacyi powiatowej jest dla niej obecnie bardziej niedogodnem, niż było przed jej przeniesieniem do nowego powiatu politycznego i sądowego. Nadto zrównanie terytoryalne powiatów politycznych i okręgów reprezentacyj powiatowych wskazanem jest w interesie dogodniejszego funkcyonowania Reprezentacyj powiatowych ze względu na stosunek do władz politycznych powiatowych.

Wydział krajowy przeto jeszcze 3. marca 1896 wniósł do Sejmu projekt ustawy identyczny z obecnym, jednakże projekt ten z braku czasu nie mógł być już w Komisyi prawniczej opracowany i Sejmowi przedłożony. Obecnie na domaganie się dwukrotne Wydziału powiatowego w Limanowej ponawia Wydział krajowy ten projekt, z którym Komisya w zupełności tak co do treści jak i formy się godzi.

Komisya prawnicza przeto wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączoną ustawę.

Przewodniczący:

Weigel.

Sprawozdawca:

Karatnicki.

Ustawa

z dnia . . . . dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem o zmianie okręgów Reprezentacyj powiatowych w Bochni i Limanowej.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam:

Art. I.

Gmina Pasierbiec zostaje przeniesiona z okręgu Reprezentacyi powiatowej w Bochni do okręgu Reprezentacyi powiatowej w Limanowej.

Art. II.

Ustawa niniejsza wejdzie w wykonanie z dniem 1. stycznia roku następnego po jej ogłoszeniu.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

L. s. 623/1900. We Lwowie, dnia 3. kwietnia 1900.

Aleg. 112

Sprawozdanie

Komisyi przemysłowej z petycyi ks. Antoniego Tyczyńskiego proboszcza i kanonika w Albigowej o udzielenie stałej rocznej subwencyi na utrzymanie szkoły koszykarskiej.

Wysoki Sejmie!

W gminie Albigowej miejscowy proboszcz ks. Antoni Tyczyński założył i utrzymuje własnym kosztem prywatną zawodową szkołę dla nauki koszykarstwa. Wydatek połączony z utrzymaniem szkoły jest trwały i przedstawia stosunkowo znaczną kwotę, z tego też powodu na prośbę założyciela Wydział krajowy przyznał w roku ubiegłym subwencyę w wysokości 300 zł. pod warunkiem, jeżeli ta szkoła koszykarska przynajmniej 10 uczniów kształcić będzie. W preliminarzu wydatków przeznaczonych na zasiłki dla prywatnych szkół zawodowych nie wstawił Wydział krajowy na r. 1900 jakiejkolwiek subwencyi dla wyżej wymienionej szkoły koszykarskiej i ta okoliczność skłoniła ks. Tyczyńskiego do wniesienia petycyi z prośbą, iżby Wysoki Sejm raczył przyznać stałą roczną subwencyę na rzecz szkoły koszykarskiej w Albigowej.

Na podstawie znajomości stosunków i poczynionych w tej mierze badań komisya przemysłowa zaznacza, że szkoła koszykarska w Albigowej niewątpliwie bardzo dobrze się rozwija a najlepszym dowodem jest fakt, że obecnie samych uczniów liczy 29 a jedynie z braku pomieszczenia znaczną liczbę zgłaszających się przyjąć nie mogła. Założyciel ks. Antoni Tyczyński przejęty myślą, ażeby przemysł koszykarski w gminie Albigowej rozwinąć, pozyskał na kierownika szkoły człowieka, który 3 lata kształcił się w szkole koszykarskiej w Czerwonej Woli, pracował 5 lat w Zakładzie koszykarskim we Lwowie a wreszcie lat kilka pracował w Bukareszcie również w zawodzie koszykarskim.

Wyłącznie dla szkoły koszykarskiej zbudował założyciel świeżo dom piątrowy murowany i w ten sposób zapewnił szkole trwałą egzystencyę i powodzenie. Dodatnia działalność szkoły już obecnie tamtejszej gminie przynosi wydatną korzyść, przez kształcenie bowiem uczniów wiele osób po za szkołą znajduje uboczne zajęcie i zarobek w koszykarstwie. Wyroby pochodzące z tej szkoły odznaczają się starannem wykonaniem, znajdują łatwy zbyt a nawet są poszukiwane.

Komisya przemysłowa z wyrazem uznania podnosząc ofiarność i skuteczną pracę ks. Tyczyńskiego, uważa za właściwe, ażeby Wysoki Sejm raczył przyznać założycielowi tak pożytecznej szkoły stałą roczną subwencyę, pod warunkiem i na tak długo, jak szkoła przynajmniej 10 uczniów będzie kształcić w zawodzie koszykarskim.

W zakończeniu sprawozdania komisya przemysłowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Księdzu Antoniemu Tyczyńskiemu założycielowi prywatnej szkoły koszykarskiej w Albigowej przyznaje Sejm tytułem subwencyi na rok 1900 kwotę 300 zł. czyli 600 koron.

II. Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby przy zastosowaniu warunków w sprawozdaniu wymienionych w preliminarz wydatków funduszu krajowego na cele popierania przemysłu w kraju wstawiał stałą roczną subwencyę w wysokości 600 koron tytułem częściowego pokrycia kosztów utrzymania prywatnej szkoły koszykarskiej w Albigowej.

Przewodniczący: *Weigel.* Sprawozdawca: *Żardecki.*

Ls. 1478/900.

We Lwowie dnia 5. kwietnia 1900.

Aleg. 113

Sprawozdanie

Komisyi budżetowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego co do sprzedaży części realności zwanej „Szumanówka“ L. k. 466$^{4}/_{4}$ i realności byłego krajowego składu publicznego we Lwowie L. k. 560$^{2}/_{4}$ i 845$^{2}/_{4}$ tudzież użycia uzyskanych z tej sprzedaży funduszów.

Wysoki Sejmie!

W wykonaniu uchwał Wysokiego Sejmu z 16. maja 1893 i 9. lutego 1897 roku sprzedał Wydział krajowy:

1. Część realności zwanej Szumanówka, mianowicie ową część ogrodu tej realności, która była c. k. szkole weterynaryi niepotrzebną, za cenę 38.000 zł., uzyskaną w drodze ofert publicznych.

2. Realność wraz z budynkami, w których istniały krajowe składy publiczne lwowskie za cenę 198.000 zł.

Realność pierwszą nabył pan Zdzisław Marchwicki w sierpniu 1897 r., drugą c. k. Dyrekcya kolei państwowych w marcu 1899 r.

Z uzyskanej sprzedaży części realności zwanej Szumanówka spłaconą została reszta pożyczki hipotecznej Banku krajowego pierwotnie ciążąca na całej realności w kwocie 10.447 zł. 56 ct., przez co uwolnioną została część realności, zajętej przez szkołę weterynaryi od wszelkich długów hipotecznych a z uzyskanych ze sprzedaży 38.000 zł. wpłynęło do kasy Wydziału krajowego jedynie 27.552 zł. 44 ct. Tak samo umniejszoną została uzyskana ze sprzedaży realności, zajmywanych przez krajowe składy publiczne kwota 198.000 zł. do kwoty 193.216 zł. 20 ct. a to przez wspólne pokrycie kosztów przeniesienia tych realnośsi przez nabywcę i sprzedającego.

Z sprzedaży obu tych realności, które stanowiły majątek zarodowy kraju pozostało zatem do rozporządzalności:

1. 27.552 zł. 44 ct.
2. 193.216 „ 20 „

Razem 220.768 zł. 64 ct.

Przystępując do rozporządzenia powyższą gotówką, należałoby formalnie postępując, przyłączyć ją w całości do majątku zarodowego kraju. Gotówka bowiem ta uzyskana, została z realizacyi krajowego nieruchomego majątku.

Wydział krajowy jednak licząc się z codziennymi potrzebami budżetu krajowego i środkami do ich pokrycia, proponuje Wysokiemu Sejmowi, by prócz użytej już na zakupno realności, bezpośrednio przytykającej do gmachu sejmowego (L. kon. 717 a objętej wykazem hipotecznym L. 653/II. ksiąg gruntowych miasta Lwowa) kwoty 68.578 zł. $12^1/_2$ ct. reszta to jest 152.583 zł. $60^1/_2$ ct. użytą została w myśl preliminarza budżetu Wydziału krajowego, na pokrycie budżetu krajowego na r. 1900. Komisya budżetowa załatwiając w mowie będące sprawozdanie Wydziału krajowego, roztrząsała następujące pytania:

a) czy dokonano sprzedaż realności oparta zresztą na poleceniach Sejmu krajowego co do finansowego wyniku przedstawia się korzystnie;

b) czy zakupna przez Wydział krajowy parceli gruntowej przytykającej do gmachu sejmowego (z frontem na Marszałkowską i Mickiewicza ulicę) bez odnośnego upoważnienia ze strony Sejmu krajowego da się usprawiedliwić towarzyszącemi tej sprzedaży okolicznościami.

c) Czy wreszcie użycie części krajowego majątku zarodowego na pokrycie zwyczajnego niedoboru budżetowego, nie stoi w sprzeczności z zasadami dobrej gospodarki finansowej?

Odpowiadając na powyższe pytania, Komisya budżetowa nie tylko niema powodu do uwag krytyczych, lecz przeciwnie jest zdania, że w całej tej sprawie działał Wydział krajowy zupełnie racyonalnie.

I tak sprzedaż realności zajmywanych przez publiczne składy lwowskie za cenę 193.216 zł. 20 ct. uważamy już z tego względu za korzystną, gdy mimo znacznych wkładów na urządzenie składów pnblicznych jako to urządzenia wentylacyjne dla zboża, najróżnorodniejsze maszyny do czyszczenia i sortowania ziarna, kufy na wódkę i t. d., które to urządzenia w dziesięciu latach pewnemu zniszczeniu już uległy, a przytem nie łatwo i tylko z znaczną strata spieniężyć się dają — poniesiona przez kraj strata z samego założenia składów publicznych czyni jedynie kwotę 10.537 zł. w. a.

Koszta założenia składów publicznych we Lwowie uczyniły razem 204.753 zł. — Otrzymano z sprzedaży tych składów 193.216 zł. 20 ct. osobna sprzedaż worków i wartości mebli wziętych do biur Wydziału kraj. dają kwotę 1000 zł. — razem więc uzyskano 194.216 zł. 20 ct. — którą strąciwszy z kosztów założenia 204.753 zł. dochodzi się do cyfry strat 10.536 zł. 80 ct.

Kwota uzyskana z sprzedaży części ogrodu Szumanówka 38.000 zł. w. a. lubo w stosunku do przestrzeni za nią oddanej około 11.000 sążni kwadr. robie wrażenie niskiej, bacząc jednak na nader niekorzystną powierzchnię terenu, tudzież małą przestrzeń frontu i to raczej do zaułków niż głównych ulic miasta zwrócona, ocenia Komisya budżetowa i tę sprzedaż jako odpowiedną.

Zakupno parceli bezpośrednio przytykaiącej do gmachu Sejmowego z frontem na Marszałkowską i Mickiewicza ulicę uważa Komisya budżetowa pod każdym względem za nabytek korzystny.

Również zawarcie tego interesu bez upoważnienia Sejmu z uwagi na wyjaśnienia zawarte w sprawozdaniu Wydziału kraj. jako usprawiedliwione.

Czy wobec znacznego niedoboru budżetu krajowego na rok 1900 konieczności pokrycia tego niedoboru bądź podniesieniem dodatków lub pożyczką

byłoby ze względów ściśle formalnych ekonomicznie unieruchomiać uzyskaną ze sprzedaży realności gotówkę, Komisya budżetowa stanowczo wątpi. I dlatego licząc się z faktem, iż pożyczka zaciągnięta w Tow. wzajemnych ubezpieczeń w Krakowie na urządzenie publicznych składów we Lwowie i Krakowie, jak to sprawozdanie Wydziału krajowego wyjaśnia, naraz spłaconą być nie może.

Czyni wniosek zgodny z przedłożeniem Wydziału krajowego.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o sprzedaży: 1. części realności zwanej „Szumanówką“ we Lwowie l. k. 466 $^4/_4$, 2. i realności byłego kraj. składu publicznego we Lwowie l. k. 560 $^2/_4$ i 845 $^2/_4$ tudzież użycia gotówki z tej sprzedaży Sejm przyjmuje do wiadomości.

Przewodniczący:
Badeni.

Sprawozdawca:
Abrahamowicz.

Ls. 1.372/900.

We Lwowie dnia 8. kwietnia 1900.

Aleg. 114

Sprawozdanie

Komisyi prawniczej o projekcie do ustawy normującej środki prawne przeciw postanowieniom reprezentacyi gminnych i powiatowych, sprawozdaniem Wydziału krajowego z dnia 9. stycznia 1900 L. W. 84.804/99 przedłożonym.

Wysoki Sejmie!

W postępowaniu administracyjnych władz autonomicznych w toku instancyi zdarza się bardzo często, że rekursa od postanowień tych władz wnoszone li tylko ze względów formalnych muszą być odrzucone, bądź to z powodu, że rekursa za późno były wniesione, bądź do władzy niewłaściwej wystosowane, bądź na ręce niewłaściwej władzy podane. Stąd strony częste ponoszą szkody, a administracya autonomiczna sama na tem cierpi, gdyż postanowienia same przez się ustawom nie odpowiadające muszą być ze względów formalnych w swej mocy utrzymywane. Przyczyną tego jest brak przepisów dla władz autonomicznych sprawę tę normujących.

Aby temu zaradzić, wniósł Wydział krajowy sprawozdaniem z dnia 9. stycznia 1900 L. W. 84.804/900 projekt do ustawy normującej środki prawne przeciw postanowieniom Reprezentacyi gminnych i powiatowych.

Ustawa ta w zasadach swoich zbliżoną jest do podobnej ustawy państwowej z dnia 12. maja 1896 Nr. 101 dz. p. p. dla władz państwowych wydanej i zdaniem Komisyi prawniczej odpowiada w zupełności nowszym potrzebom i usunie na przyszłość wszelkie wątpliwości co do instancyi rekursowej, co do terminu, w którym rekurs ma być wniesiony i co do władzy, na ręce której podać go należy.

Zmiany, które Komisya prawnicza w przedłożonym projekcie do ustawy proponuje są, czysto formalne, względnie stylistyczne i zasadniczych postanowień ustawy wcale nie dotykają.

Komisya prawnicza wnosi:

·/. Wysoki Sejm raczy uchwalić załączoną pod ·/. ustawę.

Przewodniczący:
Weigel.

Sprawozdawca:
Fruchtman.

U s t a w a

z dnia . . . . . obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem co do środków prawnych przeciw postanowieniom Reprezentacyi gminnych i powiatowych.

§. 1.

Rekurs (zażalenie lub odwołanie się) przeciw orzeczeniu, zarządzeniu, lub uchwale Reprezentacyi gminy t. j. Zwierzchności gminnej, Magistratu, Rady gminnej, lub Rady miejskiej i Reprezentacyi powiatowej t. j. Wydziału powiatowego lub Rady powiatowej w sprawach własnego zakresu działania gminy lub powiatu, należy wnieść w terminie 14-dniowym, o ile specyalna ustawa innego nie wyznacza terminu.

§. 2.

Termin do wniesienia rekursu liczy się od dnia następnego po doręczeniu lub ogłoszeniu orzeczenia, zarządzenia lub uchwały.

Rekurs wnieść można ustnie do protokołu pisemnie lub telegraficznie.

Dzień nadania na pocztę lub na urząd telegraficzny uważany będzie również jako dzień wniesienia rekursu.

Jeżeli ostatni dzień terminu przypada na niedzielę lub święto, termin kończy się dopiero w następnym dniu powszednim.

Instancya rekursowa orzeka o tem, czy rekurs w ogóle jest dopuszczalnym i czy w należytym terminie jest wniesiony.

§. 3.

O ile ustawy nie zawierają odmiennych przepisów, wnieść należy rekurs od postanowień Reprezentacyi gminnej za pośrednictwem Zwierzchności gminnej względnie Magistratu, od postanowień zaś Reprezentacyi powiatowej za pośrednictwem Wydziału powiatowego.

§. 4.

Władze w §. 1. wymienione mają w swoich na piśmie wydanych lub protokolarnie ogłoszonych orzeczeniach, zarządzeniach i uchwałach wyraźnie oznaczać, czyli przeciw odnośnemu postano-

wieniu rekurs jest dopuszczalny, do której władzy rekurs ten ma być wystosowany, oraz na czyje ręce i w jakim terminie ma być wniesiony.

Jeżeli mylnie oznaczony został termin do wniesienia rekursu i rekurs wniesiony został w tym mylnym terminie, chociaż po upływie ustawowego terminu instancya rekursowa, ma rekurs taki załatwić z pominięciem tej wadliwości. Przeciw mylnemu pouczeniu co do terminu rekursowego, co do władzy rekursowej lub co do dopuszczalności rekursu służy stronom interesowanym prawo rekursu do ustawowej instancyi rekursowej.

Jeżeli wymienione w ustępie pierwszym tego paragrafu pouczenie wcale nie zostało podane, wolno stronom interesowanym domagać się protokolarnie lub pisemnie od włady orzekającej uzupełnienia orzeczenia, zarządzenia lub uchwały przepisanem pouczeniem, w takim razie termin do rekursu liczy się od dnia następnego po doręczeniu pouczenia.

Wolno jednak stronom nie czekając a nawet nie żądając takiego uzupełnienia, wnieść rekurs, który instancya rekursowa bez względu na brak pouczenia załatwić ma.

§. 5.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

§. 6.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Ls. 1.362/1900.

We Lwowie, dnia 7. kwietnia 1900.

Aleg. 115

Sprawozdanie

Komisyi sanitarnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego o istniejących okręgach, tudzież w przedmiocie utworzenia dalszej seryi okręgów sanitarnych w r. 1900.

Wysoki Sejmie!

Wydział krajowy na zasadzie postanowień ustawy o urządzeniu służby zdrowia w gminach i obszarach dworskich, z dnia 2. lutego 1891 Nr. 17. Dz. ust. i rozp. kraj. przedstawił Wysokiemu Sejmowi sprawozdaniem z dnia 14 listopada 1899 LW. 64.583 i dodatkowem sprawozdaniem z dnia 27. marca 1900 LW. 21.196 wnioski co do dalszego pomnożenia okręgów sanitarnych w r. 1900.

Od wejścia w życie ustawy o urządzeniu służby zdrowia w r. 1892 aż po koniec r. 1899 t. j. w 8-letnim okresie utworzono 115 okręgów sanitarnych w 64 powiatach i tak po 3 okręgi sanitarne posiadają powiaty: Brody, Brzeżany, Chrzanów, Drohobycz, Dobromil, Gródek, Jarosław, Kołomyja, Nadwórna, Nowy Targ, Przemyślany, Mościska, Myślenice, Nisko, Wadowice.

Po 2 okręgi powiaty: Bochnia, Brzesko, Buczacz, Cieszanów, Dolina, Horodenka, Jasło, Kossów, Lisko, Rawa, Ropczyce, Rzeszów, Sanok, Sokal, Stare miasto, Stryj, Tarnobrzeg, Tłumacz, Trembowla, Turka, Żydaczów.

Po 1 okręgu posiadają powiaty: Biała, Bóbrka, Bohorodczany, Borszczów, Czortków, Grybów, Husiatyn, Jaworów, Kałusz, Kolbuszowa, Kraków, Lwów, Łańcut, Podhajce, Przemyśl, Rohatyn, Rudki, Sambor, Skałat, Śniatyn, Stanisławów, Tarnopol, Wieliczka, Zaleszczyki, Zbaraż, Złoczów, Żółkiew, Żywiec.

W wyżej przytoczonych 64 powiatach nie funkcyonuje 10 okręgów sanitarnych a to: w Andrychowie, Boryni, Dzikowie starym, Horożanie wielkiej, Kozowej, Kurowicach, Mościskach, Nowem Siole, Probużnie i Tuchołce.

Nie funkcyonowanie tych 10 okręgów tłumaczy Wydział krajowy w Horożanie wielkiej i Andrychowie niedopełnieniem pewnych formalności, żądanych przez Wydział krajowy przed zatwierdzeniem odnośnych nominacyi lekarzy okręgowych, — w Mościskach z powodu ewentualnej zmiany siedziby na Hussaków, nie otrzymał Wydział krajowy jeszcze opinii ze strony c. k. Namiestnictwa, a w reszcie okręgach częścią z powodu opróżnienia, przeważnie zaś dla braku kompetentów. Wydatki z funduszu krajowego na ryczałty objazdowe lekarzy okręgowych i subwencye przewidziane §. 12. ustawy z dnia 2. lutego 1891, przedstawiają się od początku organizacyi okręgów sanitarnych w cyfrach następująco:

w r.	1892	z uchwalonego	kredytu	2.000 zł.	w	kwocie	240 zł.
„	1893	„	„	4.000 „	„		3.013 „
„	1894	„	„	15.000 „	„		6.090 „
„	1895	„	„	18.000 „	„		11.095 „
„	1896	„	„	18.000 „	„		15.633 „
„	1897	„	„	25.000 „	„		22.053 „
„	1898	„	„	29.000 „	„		27.577 „
„	1899	„	„	35.000 „	„		30.109 „

Wydział krajowy wstawił do prelimianarza budżetu krajowego na rok 1900 kredyt w kwocie 40.000 zł. (80.000 koron) i przedstawia Wysokiemu Sejmowi na podstawie przedłożonych podań i opinii ze strony Wydziałów powiatowych i c. k. Namiestnictwa wniosek na utworzenie w r. 1900 następujących 14 okręgów sanitarnych:

w Chocimierzu pow. Tłumacz, obok istniejących w Ottynii i Niżniowie,
w Chorostkowie pow. Husiatyn, obok istniejącego w Probużnie,
w Cisnej pow. Lisko, obok istniejących w Baligrodzie i Lutowiskach,
w Knihyninie pow. Stanisławów, obok istniejącego w Maryampolu,
w Lipnicy murowanej pow. Bochnia, obok istniejących w Łapanowie i Ujściu Solnem,
w Łyścu pow. Bohorodczany, obok istniejącego w Bohorodczanach,
w Majdanie pow. Kolbuszowa, obok istniejącego w Sokołowie,
w Mikulińcach pow. Tarnopol, obok istniejącego w Czernichowie,
w Mrzygłodzie pow. Sanok, obok istniejących w Jaśliskach i Rymanowie,
w Niżankowicach pow. Przemyśl, obok istniejącego w Medyce,
w Osieku pow. Biała, obok istniejącego w Buczkowicach,
w Rajtarowicach pow. Sambor, obok istniejącego w Łące,
w Ryglicach pow. Tarnów, który niema jeszcze okręgów,
w Toustem pow. Skałat, obok istniejącego w Tarnorudzie.

Z przedstawionych przez Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi sprawozdań z r. 1898 i 1899 widzi Komisya sanitarna, że ta użyteczna organizacya lekarzy okręgowych rozwija się i że z czasem wyda rezultaty pomyślne a tem samem przyczyni się do znacznego polepszenia warunków zdrowotnych w gminach kraju naszego.

Ze wszystkich zarządzeń Wydziału krajowego widać, że tenże nie ustaje w swych usiłowaniach doprowadzenia organizacyi służby lekarskiej okręgowej w kraju do tego stanu, iżby ona spełniała w zupełności zadania i nadzieje w niej pokładane — tudzież usprawiedliwiła ofiary łożone na ten cel przez kraj cały.

Z ważniejszych zarządzeń Wydziału krajowego wydanych w kierunku należytego spełnienia zadań tej instytucyi musi Komisya sanitarna podnieść zarządzenie, aby lekarze okręgowi przedkładali w okresach półrocznych sprawozdania ze swych czynności i spostrzeżeń poczynionych przy peryodycznych objazdach gmin do okręgu przydzielonych. Szczegóły tych sprawozdań, o ile rozchodzi się o usunięcie wadliwości i usterek sanitarnych przez c. k. Władze polityczne, komunikowane bywają bezzwłocznie c. k. Namiestnictwu, po odpowiednich zarządzeniach ze strony wydziałów powiatowych co do tych spraw, które należą do zakresu działania Władz autonomicznych.

Wydział krajowy wychodząc z zapatrywania, iż pomoc lekarzy okręgowych okazałaby się illuzoryczną w wypadkach, gdzie chory z powodu istotnego ubóstwa nie jest w stanie zakupić sobie przepisanego lekarstwa, zwrócił uwagę Wydziałowi powiatowemu okólnikiem z dnia 26. października 1898 l. 59.167, na potrzebę wyznaczenia pewnych choćby drobnych kwot z funduszów gminy lub obszaru dworskiego

na zakupno leków dla ubogich. Ze sprawozdania Wydziału krajowego przedłożonego Wysokiemu Sejmowi widać, że z funduszów ubogich uchwalone zostały pewne kwoty na zakupno lekarstw dla ubogich chorych gmin należących do danego okręgu. Lekarstwa te wydawane bywają lekarzom okręgu z aptek miejscowych na podstawie asygnat Wydziału powiatowego, dla obdzielenia niemi chorych, których ubóstwo wiarygodnie stwierdzonem zostało.

Opierając się na szczegółach wyżej przytoczonych, komisya sanitarna przedkłada Wysokiemu Sejmowi następujący wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm przyjmuje sprawozdanie niniejsze do wiadomości.

II. Sejm upoważnia Wydział krajowy do utworzenia w roku 1900 dalszej seryi okręgów sanitarnych a mianowicie: w Chocimierzu, Chorostkowie, Cisnej, Knihyninie, Lipnicy murowanej, Łyścu, Majdanie, Mikulińcach, Mrzygłodzie, Niżankowicach, Osieku, Rajtarowicach, Ryglicach, i Toustem.

III. Sejm zatwierdza wstawiony do preliminarza budżetu krajowego na rok 1900 pod Rubr. V. wydatków, kredyt w wysokości 40.000 zł. na pokrycie ryczałtów podróżnych dla lekarzy okręgowych i subwencye dla powiatów przewidziane §. 12. ustawy z dnia 2. lutego 1891 Nr. 17. Dz. ust. i rozp. kraj. tak dla istniejących jak i nowo utworzyć się mających okręgów sanitarnych w r. 1900.

Petycyę miasteczka Maków Ls. 176/99 i sąsiednich gmin przekazuje Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania i możliwego uwzględnienia.

Przewodniczący:

Dr. H. Jordan.

Sprawozdawca:

Dr. Olpiński.

L. *. 1363/900.

We Lwowie dnia 7. kwietnia 1900.

'Aleg. 116

Sprawozdanie

Komisyi sanitarnej o przedłożeniu Wydziału krajowego w przedmiocie nadania szpitalowi w Gorlicach charakteru szpitala powszechnego i publicznego.

Wysoki Sejmie!

Tak z własnych funduszów, jakoteż ze składek, Rada powiatowa w Gorlicach wystawiła według przepisów sanitarnych, szpital w Gorlicach.

Szpital jest na 40 łóżek urządzonym a pomieścić może 60 chorych.

Rada powiatowa uczyniła zadość wszelkim warunkom wymaganym ustawą o szpitalach krajowych.

Potrzeba istnienia szpitala w Gorlicach jest dosadnie wykazaną.

Szpital funkcyonuje od 1. grudnia 1899.

W obec wykazanych danych, komisya wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić dołączoną ./· ustawę, w brzmieniu przez Wydział krajowy proponowanem.

Przewodniczący:
Dr. H. Jordan.

Sprawozdawca:
Dr. Jabłoński.

Ustawa

nadająca szpitalowi w Gorlicach charakter szpitala powszechnego i publicznego.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem z dnia . . . . 1900 roku rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Szpital w Gorlicach z dniem 1. lipca 1900 roku uznany zostaje za publiczny i powszechny.

Art. II.

Komitat szpitalny tego szpitala składać się ma:

a) z delegata Wydziału krajowego;

b) z prezesa miejscowej Rady powiatowej, lub jego zastępcy;

c) z delegata Wydziału powiatowego;

d) z dyrektora szpitala.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

L. s. 1609/900.

We Lwowie dnia 9. kwietnia 1900.

Aleg. 117

Sprawozdanie

Komisyi gospodarstwa krajowego o zarządzie krajowego składu publicznego połączonego z wolnym składem w Krakowie.

Wysoki Sejmie!

Komisya gospodarstwa krajowego konstatuje na podstawie pomyślnego zamknięcia rachunków z r. 1898 z zadowoleniem, że skład zbożowy oddaje krajowi coraz większe usługi i że handlarze i producenci zboża coraz więcej z niego korzystają.

W skutek niepomyślnych konjunktur światowych spadł obrót ogólny w r. 1899 z 2.842 wagonów na 2.316 wagonów.

Preliminarz wydatków zwyczajnych i nadzwyczajnych wynosi na rok 1900 — 19116 zł.

Preliminarz dochodów wynosi na r. 1900 — 20.275 zł.

Nadwyżka preliminowana wynosi 1.159 zł.

Ten korzystny wynik preliminarza mimo niepomyślnych konjunktur przypisać należy tej okoliczności, że powierzchnia magazynu uzyskana z powodu przerobienia składu spirytusowego na skład zbożowy, znacznie została powiększona.

Komisya gospodarstwa krajowego mniema, że należałoby przyspieszyć sprawę zmiany kontraktu z c. k. uprzyw. koleją im. ces. Ferdynanda odnośnie do warunków dostawy wagonów z dworca kolei do składu, gdyż obecny kontrakt powoduje dla zarządu pewne przykrości i niedogodności.

Komisya się zgadza na proponowane przez Wydział krajowy stabilizowanie likwidatora składu p. Witołda Onyszkiewicza na zajmowanej przez niego posadzie a to ze względu na sumienną i gorliwą pracę tegoż i jego odpowiednie fachowe uzdolnienie i wykształcenie.

Na podstawie powyższego wywodu Komisya gospodarstwa krajowego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o zarządzie krajowego składu publicznego połączonego ze składem wolnym w Krakowie.

2. Sejm upoważnia Wydział krajowy do stabilizowania Witołda Onyszkiewicza prowizorycznego likwidatora krajowego składu publicznego w Krakowie na nadanej mu prowizorycznie dekretem z dnia 11. sierpnia 1897 posadzie likwidatora tegoż składu i przyznania mu prawa do emerytury na równi z urzędnikami krajowymi wymienionymi w §. 12. ust. 2 l. c. statutu emerytalnego uchwalonego przez Sejm na posiedzeniu z dnia 3. stycznia 1889.

Zastępca przewodniczącego: *Stadnicki*, w. r.

Sprawozdawca: *Krzysztofowicz*, w. r.

Ls. 1.643/900.

Alleg. 118

Wniosek

o włościach rentowych.

Rozdział I. Włościański Bank rentowy.

§. 1. Przy Banku krajowym otworzony będzie osobny oddział pod nazwą: „Włościański Bank rentowy“, za poręką kraju.

§. 2. Zadaniem włościańskiego Banku rentowego będzie organizacya i udzielanie kredytu rentowego dla włości rentowych.

Kredyt osobisty i czysto hipoteczny nie leżą w zakresie „włościańskiego Banku rentowego“.

Rozdział II. Renta i włości rentowe.

§. 3. Włością rentową nazywać się będzie takie gospodarstwo włościańskie, na którem będzie ciążył obowiązek opłacania pewnej rocznej kwoty do Banku na wyposażenie spadkobierców. Kwota ta, odpowiednia do wartości gospodarstwa nazywać się będzie „rentą ubezpieczenia“.

„Rentą pożyczkową“ zaś nazywać się będzie ta roczna opłata, którą spłacać się ma pożyczka wzięta naprzód na wyposażenie spadkobierców, albo na założenie włości rentowej.“

§. 4. Renta ubezpieczenia dać ma tę korzyść, że każde dziecko, które się urodzi właścicielowi włości rentowej, zyskuje prawo wyposażenia przez włościański Bank rentowy, gdy dożyje pewnego wieku (na sposób ubezpieczeń życiowych).

Rozdział III. Związek włości rentowych.

§. 5. Włości rentowe oraz ich właściciele tworzą jeden „Związek włościański rentowy“. Warunki przyjęcia do Związku włości rentowych są:

1) własność odpowiednia: zaokrąglona (skomasowana) i zabudowana, albo tak urządzić się mająca;

2) właściciel odpowiedni, t. j. taki, którego węzły rodzinne łączą, albo łączyć mogą z włościaństwem krajowem;

3) obowiązek opłaty włosciańskiej renty (§. 3.) i zastosowanie się do innych przepisów tego prawa.

§. 6. Dopóki posiadłość włościańska trwa w związku włości rentowych, zniesienie samodzielności gospodarczej i podział włości rentowej, jakoteż odprzedaż jej części, może nastąpić tylko za zezwoleniem Władzy włościańskiej Związku rentowego.

(Dosłownie z §. 4. pruskiej ustawy o włościach rentowych z r. 1891).

§. 7. Włość rentowa będzie wykreślona ze związku włości rentowych:

a) gdy posiadłość, albo jej właściciel nie odpowiada warunkom (§. 5.);

b) gdy właściciel tego żąda i zobowiązania swoje płaci (§. 12.).

Rozdział IV. Zakładanie włości rentowych.

§. 8. Włości rentowe założone być mogą w następujący sposób:

1) przez przyjęcie już gotowego gospodarstwa włościańskiego do związku włości rentowych;

2) przez kupno gruntu z większego obszaru (parcelacyę) i przemianę na włość rentową, za pośrednictwem włościańskiego Banku rentowego;

3) przez dokupno i komasacyę, również przy takiem pośrednictwie;

4) przez podział lub okrojenie włości rentowej za pozwoleniem Związku (§. 6.).

Które miejsca i okolice nadają się do zakładania włości rentowych, a które nie, n. p. okolice w pobliżu większych miast i kiedyś może fabryk, to należy do roztropnego rozpatrzenia Władz kierujących tą sprawą.

§. 9. Prawne przepisy przy zakładaniu włości rentowych są:

1) na koszta powstające przy założeniu włości rentowej ustanowioną będzie kwota ryczałtowa;

2) gdy włość rentowa powstaje przez parcelacyę, albo inne kupno, koszta ponoszą po połowie sprzedawca i kupujący;

3) włość rentowa, powstająca przez parcelacyę, musi być założoną bez długu tego gruntu, od którego się ją odłącza;

4) gdy nie ma przeszkody na założenie włości rentowej Kuratorya każe sporządzić i zatwierdzić kontrakt, i zatwierdzony doręczy Sądowi. Sąd zaś po ostatecznem załatwieniu odda go do tabuli, gdzie będzie zanotowany pakt, że to jest włość rentowa. (Nazywa się tu „Kuratoryą“ to, co w Prusach; „Komisya generalna“.

Rozdział V. Kredyt rentowy.

§. 10. Włościański Bank rentowy może udzielić pożyczki w następujących wypadkach:

a) na spłatę spadkobierców z gospodarstwa włościańskiego, które należy do związku włości rentowych;

b) na założenie włości rentowej przez kupno, oraz na zaokrąglenie jej przez dokupno i komasacyę;

c) na pierwsze urządzenie włości rentowej przez postawienie budynków mieszkalnych i gospodarczych.

§. 11. Pożyczka rentowa spłaca się rentą pożyczkową, kapitał wraz z procentem:

a) po $5^1/_2$ od sta w okresie $34^1/_2$ lat, (sposób rosyjski).

b) po $4^1/_2$ od sta w okresie 56 lat, (sposób pruski).

§. 12. Pożyczka rentowa nie może być przez Bank wypowiedziana. Jeżeli jednak nastąpić ma wyłączenie ze związku włości rentowych (§. 7.) Bank ma prawo żądać natychmiast zwrotu pożyczki, albo jej niespłaconej reszty.

Korzyści włości rentowych:

1. Ubezpieczenie spadkobierców (§. 4.).
2. Tani i odpowiedni kredyt włościański (§. 11.).
3. Gospodarstwo nie musi być dzielone i nie musi pozostać niepodzielne (§. 7.).
4. Wyposażony spadkobierca przy pomocy otrzymanego spadku i pożyczki może sobie założyć własną włość rentową (§. 10.).
5. Ułatwione postępowanie prawne (§. 9.).
6. Ziemia jest ubezpieczona przed przechodzeniem w obce ręce (§. 5. p. 2).

Lwów, dnia 10. kwietnia 1900.

Wnioskodawca:
Potoczek.

Krempa, Szwed, Klemensiewicz, Warzecha, Milan, Styła, Data, Winniczuk, Ostapczuk, Kramarczyk, Wójcik, Bednarski, Olpiński, Średniawski, Niebyłowiec, Stojałowski, Żardecki, Okuniewski, Hamorak.

Ls. 1.737/900.

Aleg. 119

Wniosek.

Zważywszy, iż sprawa obwałowania Wisły w powiecie Bielskiem od rzeki Białki aż do ujścia Przemszy, która stanowi granicę państwową pomiędzy Cesarstwem austryackiem a Królestwem pruskiem ciągnie się całemi latami, gdy przeciwnie po stronie Pruskiej, Rząd Cesarstwa Niemieckiego bez żadnego porozumienia z c. k. Rządem austryackiem usypał wysokie wały ochronne, czyli trasę, wskutek czego obecnie każdy wylew wody nie rozdziela się równo na obydwie strony, lecz zatapia grunta i okolicę po stronie Cesarstwa austryackiego, wskutek czego mieszkańcy nadbrzezni powiatu Bialskiego nieobliczone szkody co roku ponosić muszą, dlatego podpisany wnosi:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Wzywa się Rząd, aby po myśli Cesarskiego rozporządzenia z dnia 30. października 1830 wielką rzekę krajową, znaną Wisłę, od rzeki Białki aż do ujścia rzeki Przemszy w powiecie Bialskiem jako rzekę graniczną kosztem Państwa bez żadnych układów ze Rządem pruskiem na wzór usypanych wałów ze strony pruskiej w jak najkrótszem czasie obwałował i usypał.

Lwów, dnia 6. kwietnia 1900.

Wnioskodawca:
Kramarczyk.

Olpiński, Styła, Stojałowski, Warzecha, Niebyłowiec, Klemensiewicz, Potoczek, Ostapczuk, Nowakowski, Wójcik, Data, Krempa, Hupka, Dr. Bernadzikowski, Milan, Szwed, Rotter.

Ls. 1.617/900.

We Lwowie dnia 9. kwietnia 1900.

Aleg. 120

Sprawozdanie

Komisyi gospodarstwa krajowego z przedłożenia Wydziału krajowego o krajowej szkole gospodarstwa lasowego.

Wysoki Sejmie!

Przedłożone Wysokiemu Sejmowi sprawozdanie Wydziału krajowego świadczy o usilnych jego staraniach celem wprowadzenia w życie poruszonych w zeszłorocznem sprawozdaniu Komisyi gospodarstwa krajowego reform odnoszących się do możności zdobycia przez uczniów szkoły możliwie dobrego i wszechstronnego praktycznego wykształcenia już w czasie szkolnym, mającym służyć jako podstawa do zużytkowania nabytej wiedzy po wyjściu ze szkoły. Komisya gospodarstwa krajowego poczuwa się do obowiązku podnieść z uznaniem zarządzenia Wydziału krajowego, które w pierwszym rzędzie miały na celu umożliwienie uczniom korzystania w pełni z rewiru lasowego należącego do fundacyi Głowińskiego w Winnikach, gdzie pod kierunkiem dyrektora i profesorów fachowych ma być opracowany przy pomocy uczniów trzeciego roku plan gospodarczy w mowie będącego rewiru oparty na najnowszych zdobyczach wiedzy lecz mający zarówno na względzie możliwie najwyższą rentę gruntową. Już w roku ubiegłym uczniowie II. i III. roku przy końcu czerwca odbyli dłuższą wycieczkę do lasów winnickich, gdzie pod kierunkiem profesorów przeprowadzono pomiary i sporządzono mapę rewiru Żupań o obszarze 131 hektarów; — żywić można nadzieję że po kilku latach zamierzony cel w zupełności osiągnięty zostanie, przysparzając nie małą korzyść dla uczniów a zarazem dostarczając dla rewiru winnickiego wzorowy plan gospodarczy.

Odroczony w 1898 r. projekt założenia szkółki drzew w lesie winnickim z powodu zmiany, jaka zaszła w tym czasie w osobie kierownika szkoły lasowej, został w roku ubiegłym częściowo urzeczywistniony — wybrano miejsce na szkółkę w pobliżu t. zw. Maryówki. która ma obejmować 2 hektary i już w roku bież. wykorczowano w tej przestrzeni 2000 m□ i przystąpiono do ogrodzenia i uprawy gleby. Koszta tych robót wynosić będą w pierwszym roku około 375 zł., które Wydział kr. wstawił do preliminarza szkoły na rok 1900, a zarówno zezwolił na założenie drugiej mniejszej szkółki w Brzuchowicach, gdzie na lotnych piaskach przedstawi odmienny typowy obraz wegetacyi leśnej w kraju i potrzebny na ten cel kredyt w kwocie 150 zł. wstawił także do preliminarza na r. 1900 zaznaczając, iż ze względu na rozłożenie robót przy szkółce w Winnikach na lat pięć, w następnych 4 latach kredyt w tej samej wysokości potrzebny będzie.

Komisya gospodarstwa krajowego przyjmując do zatwierdzającej wiadomości te zarządzenia i połączony z takowemi kredyt, wyraża nadzieję, że ten środek naukowy dla praktycznego wykształcenia leśników niezbędny pod kierownictwem osobistości fachowo wszechstronnie wykształconej przyczyni się do wytworzenia zastępu młodych leśników, odpowiadających najwięcej potrzebom kraju i tem samem podniesie użyteczność samej szkoły.

Stosując się do wskazówek, umieszczonych w zeszłorocznem sprawozdaniu Komisyi gospodarstwa krajowego, przystąpił Wydział krajowy po zasięgnięciu opinii Komisyi dla spraw rolniczych do przeprowadzenia zmian w programie naukowym szkoły potrzebnych ze względów pedagogicznych i naukowych, które w swojem sprawozdaniu szczegółowo przedstawia. Program ten i plan naukowy obowiązuje już w tym roku szkolnym i zaznaczyć należy, że największa zmiana zaszła w nauce języka polskiego i niemieckiego przez znaczne powiększenie liczby godzin wykładowych w tych przedmiotach, bądź to ze względu na niedostateczne wykształcenie uczniów, wstępujących do szkoły, bądź też ze względu na konieczność wprawienia ich na V. i VI. półroczu w korespondencyi handlowej i obznajomienia z terminologią przy czytaniu i tłumaczeniu fachowych dzieł w języku niemieckim. Znaczne to powiększenie liczby godzin wykładowych i ćwiczeń w obu językach zniewoliło Wydział krajowy do wyszukania odpowiednio ukwalifikowanego docenta w osobie Dr. Franciszka Konarskiego, profesora gimnazyalnego i przyznania mu rocznego wynagrodzenia w kwocie 900 zł. Jakkolwiek wydatek w tej pozycyi powiększa się o 420 zł. — nadwyżka ta skutkiem zwinięcia docentury geografii, której wykład przydzielony został jednemu ze stałych profesorów, obniża się w obu tych pozycyach do kwoty 180 zł. Nadto po raz pierwszy wstawiono do preliminarza szkoły kwotę 250 zł. jako wynagrodzenie dla docenta wykładającego wiadomości z nauki prawa i administracyi, które udzielał w poprzednich latach profesor Lipiński a po ustąpieniu jego powierzono docentowi p. Hamerskiemu.

Komisya gosp. kraj. z uznaniem podnosi wprowadzenie do programu naukowego nauki pomocy w nagłych wypadkach udzielanej we wszystkich szkołach lasowych zagranicznych tego typu i ćwiczeń laboratoryjnych z chemii zastosowanych do potrzeb szkoły lasowej a to tem bardziej, że wykłady te pociągają za sobą nieznaczny tylko wydatek w wysokości 350 zł. dzięki życzliwości dla szkoły prof. dra Radziszewskiego, który zezwolił, by ćwiczenia te odbywały się w laboratoryum chemicznem przy Uniwersytecie.

Trudność wyszukania odpowiednio ukwalifikowanych nauczycieli występowała przy kraj. szkole gospodarstwa lasowego zawsze w wyższej mierze niż przy innych szkołach fachowych a w obecnej chwili skutkiem powiększenia etatu i polepszenia płac w rządowej służbie lasowej stosunki te zmieniły się jeszcze bardziej na niekorzyść szkoły. — Względy te spowodowały już w ubiegłym roku komisyę gospodarstwa krajowego do poruszenia myśli poprawy bytu materyaalnego nauczycieli, którą Wydział kr. wprowadza w czyn, przedkładając Wysokiemu Sejmowi wniosek odpowiedniego polepszenia płac dyrektora i profesorów tej szkoły.

Projektowane polepszenie płac przedstawia się następująco:

	Dotychczasowe pobory zł.			Pobory od 1. stycznia 1900 zł.			Zatem
	płaca	dodatek aktyw.	razem	płaca	dodatek aktyw.	razem	odtąd + więcej zł.
Dyrektor . . .	2.000	480	2.480	2.400	420	2.820	+ 340
Profesor . . .	1.300	400	1.700	1.640	360	2.000	+ 300
Nauczyciel-adjunkt .	1.000	300	1.300	1.200	300	1.500	+ 200

Dodatki pięcioletnie zostałyby te same jak dotychczas.

Wydział krajowy przewiduje z powodu podwyższenia płac w dotychczasowym etacie posad nauczycielskich szkoły nadwyżkę wydatków w budżecie o 1.540 zł., które jednak w preliminarzu na rok 1900 nie pociągną za sobą przekroczenia, ponieważ skutkiem ustąpienia prof. Lipińskiego jedna posada profesora fachowego została opróżnioną, przedmioty przez niego wykładane rozdzielono między innych profesorów a w bieżącym roku posada ta nie ma być obsadzoną.

Komisya gospodarstwa kraj. mniema, że gdy wobec przeprowadzonego nowego programu naukowego szkoły i z tymże w ścisłym związku będącym rozkładzie godzin, żaden z obecnie wykładających nauczycieli nie jest nadto wykładami obarczony, etat kraj. szkoły gosp. lasowego mógłby obejmować zamiast 6 tylko 5 posad, jeżeli dyrektorowi szkoły, który objął część wykładów po prof. Lipińskim, w przyszłości dodaną będzie pomoc kancelaryjna, którą Wydział kraj. na rok 1900 proponuje. Poruszając tę myśl, Komisya gospod. kraj. nie zmienia jednak na teraz odnośnego wniosku Wydziału kraj. i zgodnie z tymże przedkłada Wys. Sejmowi wniosek przyznający obecnemu dyrektorowi kraj. szkoły gospodarstwa lasowego p. Maryanowi Małaczyńskiemu dodatek osobisty w kwocie 600 zł. rocznie, jakoteż wniosek odnoszący się do etatu posad nauczycielskich.

Z przedłożonego przez Dyrekcyę szkoły sprawozdania za rok 1898/99 okazuje się, że w roku tym zapisało się uczniów 35, wśród roku wystąpiło 6, tak że przy końcu roku szkolnego znajdywało się w szkole 29 uczniów, z których 10 na III. roku, zdali wszyscy egzamin ogólny zastępujący egzamin dojrzałości. W bieżącym roku szkolnym pozostaje obecnie w szkole z zapisanych 32 uczniów 28., z których 10. na I., 7. na II. i 11. na III. roku nauki.

Dyrekcya szkoły domaga się choć jednorazowego podniesienia dotacyi na bibliotekę celem umożliwienia oprawy książek.

Komisya gosp. kraj. popiera to żądanie, przekonawszy się naocznie przez swego członka że wielka część książek nieoprawnych łatwo może uledz zniszczeniu.

W roku 1897. urządzono przy szkole gospodarstwa lasowego kilkunastodniowy kurs praktyczny dla leśników. Gdy zaprzeczyć się da, że kursa takie mogą przynieść znaczne korzyści leśnikom, obznajamiając ich z postępem nauki fachowej, z obchodzeniem się z ulepszonymi instrumentami i t. p. komisya gospod. kraj. mniemanie iż należałoby kurs taki powtórzyć — zwłaszcza że koszta połączone z tym kursem są bardzo nieznaczne — pod warunkiem jednak że na kurs ten zgłosi się co najmniej 15 kandydatów.

Na podstawie powyższych uwag komisya gospodarstwa krajowego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o krajowej szkole gospodarstwa lasowego za r. 1899.

II. Sejm uchwala następujący nowy etat płac nauczycieli stałych krajowej szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie, uchylając tem samem etat dawniejszy, uchwalony w dniu 16. maja 1893 r. i 8. lutego 1897 r.

a) Dyrektor a zarazem profesor fachowy: płacy stałej 4 800 kor. i dodatek aktywalny (na pomieszkanie) w kwocie 840 kor., tudzież pięć dodatków pięcioletnich po 400 kor. każdy.

b) Dwaj profesorowie do nauki zawodowej leśniczej po 3.280 kor. płacy stałej i 720 kor. rocznie dodatku aktywalnego (na pomieszkanie) tudzież po pięć dodatków pięcioletnich po 400 kor. każdy.

c) Trzej nauczyciele-adjuukci po 2.400 kor. płacy stałej i 600 kor. dodatku aktywolnego (na pomieszkanie) tudzież po pięć dodatków pięcioleteich po 300 kor. każdy.

III. Sejm przyznaje dyrektorowi krajowej szkoły gospodarstwa lasowego, począwszy od dnia 1. stycznia 1900 r. dodatek osobisty w kwocie 1.200 kor. rocznie.

Zastępca przewodniczącego:
Stadnicki.

Sprawozdawca:
Schnell.

L. s. 1.364/1900. We Lwowie, dnia 8. kwietnia 1900.

Aleg. 121

Sprawozdanie

Komisyi gospodarstwa krajowego o sprawozdaniu Wydziału krajowego o krajowej średniej szkole rolniczej i folwarku w Czernichowie.

Wysoki Sejmie!

Szkoła.

Wyrażone w sprawozdaniu Wydziału krajowego nadzieje, że obecnie panujący spokój i normalne stosunki w szkole Czernichowskiej przywrócą jej dobre imię i wzięcie, jakiemi cieszyła się przed laty, pragnie Komisya gospodarstwa krajowego uważać za zadatek lepszej przyszłości. Pewność, że nadzieje te nie zawiodą, winna być stwierdzoną trwałością ładu i porządku. Wielka życzliwość kraju dla szkoły czernichowskiej znajdująca swój wyraz w wielkiej ofiarności na jej wzorowe urządzenia doznała w ostatnich latach licznych zawodów, które obecnie jedynie tylko trwałością spokojnego i normalnym stosunkom odpowiadającego rozwoju tej szkoły w niepamięć puszczone być mogą. Takiej trwałości dobrych stosunków szukać należy w stałości dobrych urządzeń i odpowiedniej organizacyi a do takiej w pierwszym rzędzie zaliczyć należy stałą dyrekcyę, która przy pięciokretnej zmianie w ostatnich siedmiu latach nie mogła odpowiadać warunkom, jakie pod pojęciem dobrej organizacyi rozumieć należy. Jedynie ciągłość w dobrze obmyślanym systemie kierownika świadomego celów i posiadającego przytem takt i powagę zaszczepić może w młodzież poczucie obowiązku, zapewniając tem samem ład i porządek w zakładzie. Wzmiankowane powyżej tak częste zmiany, wskazujące na niezbyt szczęśliwie dokonywany wybór ludzi, musi mimowolnie wywołać wrażenie, że u nas bądź to brak kwalifikowanych osobistości, bądź też wyszukać ich nie zdołano. Przyczynę tak ujemnego a dla zakładu czernichowskiego szkodliwego objawu możnaby również przypisać zbyt skromnemu wynagrodzeniu za poważną i z wielką odpowiedzialnością połączoną pracę, do której podjęcia dzisiejsze wynagrodzenie mogłoby nie być wystarczającem, zniechęcając tem samem ludzi kwalifikowanych do współubiegania się o tę posadę. Przy znaczeniu zakładu czernichowskiego jednak, mającego tak ważne zadanie wychowywania młodzieży, w której hart, karność i poczucie obowiązku mają być wyrobione, nie będzie zbyteczną uwaga, że przy wyborze kierownika kwalifikacya winna być głównie miarodajną a w obec doniosłości tej sprawy względy oszczędności mogłyby zejść na drugi plan, skoroby dobro szkoły dalszej nawet ofiary wymagało.

Obok wpływu kierownika musi równorzędnie współdziałać czynnik drugi, mianowicie gremium nauczycielskie, które niezamąconą harmonią winno dawać dobry przykład, zwracając pilną uwagę na złe skutki, jakie rozterka w jej łonie na wychowanie młodzieży wywrzeć może.

W gmachu nowym, postawionym przed sześciu laty okazują się już teraz braki, które przypisać należy niedokładności w wykonaniu i niedostatecznej przezorności technicznych organów wykonawczych. Objawia się to głównie w częściach drzewnych, do których użytym został nie dość suchy materyał. W skutek tego drzwi i okna popaczyły się i niedomykają a podłogi w wielu miejscach powykrę-

cały się. Ten brak przezorności w doborze materyałów spowoduje niezawodnie w niedalekiej przyszłości potrzebę nowych wydatków, a tem samem obciążenie funduszów krajowych, w których względy oszczędności z całą ścisłością przestrzegane być powinny.

Liczne zgłoszenia już teraz otrzymane o przyjęcie uczniów na następny rok szkolny uprawniają do przypuszczenia, że obecna liczba 38 uczniów (jeden ubył po zrobionem sprawozdaniu) zwiększy się do maksymalnej cyfry 60. Przy dzisiejszym rozkładzie ci nowi przybysze nie mieliby umieszczenia w sypialniach, jeśliby sala, w której obecnie pomieszczono szatnię, nie została przywróconą swemu pierwotnemu przeznaczeniu na sypialnię. Takie urządzenie jednak spowodować musi koszt na sprawienie szaf piątrowych, które przy zużytkowaniu wysokości i przy odpowiedniem urządzeniu znaleść mogą umieszczenie w innej co do przestrzeni mniejszej ubikacyi. Koszt ten nieprzewidziany i niewstawiony w preliminarz wydaje się Komisyi gospodarstwa krajowego nieuniknionym. Równie nieuniknioną jest rekonstrukcya kaloryferów źle umieszczonych i niepraktycznie urządzonych, skutkiem czego w niektórych lokalach panuje zbytnie gorąco, gdy w innych dotkliwe zimno czuć się daje. Ochrona od przeciągów w miejscach, stanowiących przejście z jednej strony gmachu do drugiej jest również ze względów hygienicznych konieczną.

Tylokrotnie od szeregu lat ponawiane żądania dotyczące podręczników nie znalazły dotąd niestety uwzględnienia. Podjęte jednak w tym kierunku starania Wydziału krajowego uprawniają do nadziei, że ważna ta sprawa ostatecznie w niedalekiej już przyszłości z pożytkiem dla szkoły załatwioną zostanie. Obecny plan naukowy wymagający uzupełnienia i ulepszenia dozna niezawodnie także przekształcenia za staraniem powołanych organów nadzorczych.

Do dalszych nastręczających się uwag należy kwestya umundurowania, które w zakładzie Czernichowskim wydaje się Komisyi gospodarstwa krajowego tak co do kroju jak koloru niezbyt praktycznem dla młodzieży a to nietylko ze względu na zawodowe zajęcie wymagające ubrania nie krępującego ruchów, lecz także przez wzgląd na pojawiającą się emulacyę w przystrajaniu munduru zbliżonego krojem i zewnętrzną formą do munduru austryackiego oficera.

Pożywienie młodzieży co do jakości jest niezawodnie dobre i odpowiada warunkom hygieny, jak to przez lekarzy stwierdzonem zostało; pozostawia jednak nieco do życzenia pod względem obfitości, co do której młody organizm przy ruchu i natężeniu sił fizycznych jest wymagający. To też słyszeć się daje użalanie się na zbyt skąpo wymierzany podwieczorek składający się z niewielkiej suchej bułki. Gdy jednak równocześnie ściśle obliczone wynagrodzenie restauratora nie nadające się do powiększenia tego dania na jego koszt musiałoby pociągnąć w konsekwencyi większe obciążenie funduszu na wyżywienie młodzieży, przeto komisya gospodarstwa krajowego sądzi, że nieznaczne podwyższenie opłat mogłoby temu słusznemu żądaniu młodego wieku uczynić zadość. Dla zamożniejszych nie będzie to dotkliwem obciążeniem mniej zaś zamożni korzystać będą i nadal z licznych miejsc funduszowych. Wreszcie należy zwrócić uwagę na konieczną i naglącą potrzebę urządzeń dla usuwania nieczystości, które obecnie nastręcza wielkie trudności i zanieczyszcza powietrze. Z tem połączona jest sprawa ulepszenia wodociągu, który przy teraźniejszem urządzeniu nie nadaje się do usuwania nieczystości przez spłukiwanie.

Komisya gospodarstwa krajowego wyraża nadzieję, że kuratorya i Wydział krajowy powyż wyrażone uwagi zechce wziąć pod rozwagę i potrzebie odpowiadające zarządzenia wdrożą, przyczem nadmienić należy, że konieczne i nie dające się uchylić przekroczenia budżetowe dadzą się o tyle łatwiej usprawiedliwić, ileże wyższe w tym roku dochody z lasu mogłyby być użyte na pokrycie zwiększonych wydatków.

Upatrzone przez Wydział krajowy miejsce do zabaw na przylegającej do zakładu łące uważa komisya za stosowne nietylko z uwagi na odpowiednią przestrzeń lecz również ze względu na szkodę, jakąby wyrządzilo poświęcenie na ten cel ogrodów pomologicznego i warzywnego, oraz pola doświadczalnego. Komisya popierając ten projekt życzy Wydziałowi krajowemu, by o ile możności najrychlej starał się go wykonać.

Folwark.

Przy folwarku zrobić należy uwagę, że brak należytego nadzoru, znajdującego swe źródło w ciągle zmieniających się kierownikach daje się z łatwością spostrzedz

w budynkach, które widocznie przez dłuższy czas nie doznały opieki przez drobne naprawki. — W budynkach gospodarskich bowiem, jak to każdemu gospodarzowi wiadomo, najmniejsze uszkodzenie naprawione na razie nic nie znaczącym kosztem ochrania budynek na długie lata od zniszczenia, gdy przeciwnie chwilowe zaniedbanie sprowadza w krótkim czasie zwiększające się w progressyi uszkodzenia wymagające znacznych stosunkowo kosztów, jeśli zupełnej ruinie chce się zapobiedz. — W stanie takiego zaniedbania znajdują się stajnie na krowy, na konie i chlewy dla nierogacizny. — Aby więc zabezpieczyć się od poniesienia poważnych wydatków w przyszłości, należy przystąpić co rychlej do potrzebnej restauracyi, przeciwdziałając w ten sposób zagrażającej ruinie.

Przedkładając to sprawozdanie, Komisya gospodarstwa krajowego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Komisyi gospodarstwa krajowego dotyczące sprawozdania Wydziału krajowego o krajowej średniej szkole rolniczej i folwarku w Czernichowie.

Zastępca Przewodniczącego:

Stadnicki.

Sprawozdawca:

Vivien.

Ls. 2.963/900.

Aleg. 123

Wniosek.

Zważywszy, iż z powodu niemożności zawarcia w 1898 roku ugody Austro-Węgierskiej rozporządzeniem cesarskiem z 9. lipca 1898 r. Nr. 119. Dz. u. p. moc obowiązująca ustawy z 20 czerwca 1888 roku Nr. 95 o podatku konsumcyjnym od spirytusu przedłużoną została na kampanię gorzelnianą 1898/9.

Zważywszy, że — po przyjściu do skutku w 1899 r. ugody z Węgrami — rozporządzeniem cesarskiem z 17. lipca 1899 r. Nr. 120. Dz. u. p. część II. zmienioną została ustawa z 20. czerwca 1880 r. Nr. 95. Dz. u. p. — a zarazem w §. 3. tegoż cesarskiego rozporządzenia wypowiedzianą została zasada: że regulacya indywidualnego rozdziału kontyngentu ma być w krajach w Radzie państwa reprezentowanych samoistnie — drogą osobnego rozporządzenia przeprowadzoną.

Zważywszy następnie, że nie są wiadome powody — dlaczego dotąd indywidualny rozdział kontyngentu pomiędzy nowo powstałe gorzelnie rolnicze — nie przyszedł do skutku i dlaczego przedsięwzięty jeszcze na podstawie ustawy z 4. sierpnia 1891 r. Nr. 114. Dz. u. p. rozdział kontyngentu także i na kampanię gorzelnianą 1899/900 zatrzymany został.

Zważywszy w końcu, że byt ekonomiczny gospodarstw; gdzie istnieją nowe gorzelnie rolnicze dotąd żadnym stałym kontyngentem nie obdzielone — lub — gdzie dawne gorzelnie rolnicze nader małym obdzielone są kontyngentem — jest zagrożony, gdyż są pozbawione racyonalnych warunków istnienia.

Sejm wzywa c. k. Rząd:

By jak najrychlej Radzie państwa przedłożył projekt ustawy, dotyczący regulacyi indywidualnego rozdziału kontyngentu spirytusowego na dalszy okres rozpoczynający się kampanią gorzelnianą 1900/901. na zasadzie zupełnego równouprawnienia wszystkich, a więc tak dawnych jak i nowych gorzelni rolniczych i by rozdział ten, w sposób rzeczywistej potrzebie odpowiadający — a więc na zasadzie obszaru odnośnego gospodarstwa z gorzelnią rolniczą związanego, z uwzględnieniem ich produkcyi — przeprowadził.

Lwów, dnia 25. kwietnia 1900.

Wnioskodawca:
Klemens Dzieduszycki w. r.

Stecki, Starzyński, Krasicki, Czecz, Rozwadowski, Bielański, Sozański, Męciński, Theodorowicz, Borkowski, Gorayski, Witold Niezabitowski, Rayski, Skałkowski, Trzecieski, Cieński, Urbański, Gniewosz.

Ls. 2.962/900.

Aleg. 124

Wniosek.

Zważywszy, że jak z jednej strony żalą się robotnicy na brak zarobku w kraju, a z drugiej strony pracodawcom, nieraz brak jest robotnika i że nie wiadomo częstokroć, w której części kraju względnie miejscowości jest większa podaż pracy, a mniejszy popyt o nią i na odwrót;

zważywszy, że jak poucza przykład Biura pracy przez gminę miasta Lwowa założonego, które w kilku miesiącach przeszło 3 tysiące robotników umieściło i pracę tymże dało, bezpłatne biura pracy informując szukających pracę, o zapotrzebowaniu robotnika i prowadząc wykazy podaży i popytu pracy, oddałoby krajowi ogromną usługę i powstrzymałyby ruch emigracyjny — podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby zbadał i zajął się sprawą bezpłatnych biur pośrednictwa pracy, a przedewszystkiem utworzeniem takich biur przy każdym Wydziale powiatowym.

Lwów, dnia 25. kwietnia 1900.

Wnioskodawca:
Górka.

Rayski, Jabłoński, Bednarski, E. Michałowski, Karol Dzieduszycki, Jakliński, T. Merunowicz, Wiśniewski, Stadnicki, Stecki, Sękowski, Słotwiński, Pilat, Olpiński, Michalski.

L. W. 24.666/900.

We Lwowie dnia 21. kwietnia 1900.

Aleg. 125

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia Reprezentacyi powiatowej w Turce na zobowiązanie się do udzielenia z funduszów powiatowych datku na rzecz budowy kolei Sambor-Turka-Użsok w kwocie 50.000 koron.

Wysoki Sejmie!

Powiat Turczański należy do najuboższych w kraju. Jednym z głównych tego powodów jest brak dogodnych środków komunikacyjnych, w pierwszym zaś rzędzie brak kolei.

Reprezentacya powiatowa uznając ten powód za nader doniosły, starała się już od dłuższego czasu o kolej, któraby powiat przecinała, ale usiłowania jej były bezskuteczne.

Dopiero w roku 1897 postanowił c. k. Rząd ze względów strategicznych wybudować kolej ze Lwowa przez Sambor i Turkę do Użsoka.

W trakcie ustalenia odnośnej trasy kolejowej wyłonił się projekt drugiej trasy na Wołosate, omijający prawie w zupełności powiat Turczański, a która to trasa jako krótsza i tańsza została przez c. k. Rząd akceptowaną.

Z tego powodu Reprezentacya powiatu i gminy Turka zaczęła czynić wszelkie starania o przywrócenie pierwotnej trasy przez Turkę do Użsoka, a skutkiem tych starań jest nadzieja, że na wypadek prawnego zobowiązania się ze strony powiatu Turka, względnie stron interesowanych tego powiatu do przyczynienia się znaczniejszym datkiem do budowy linii na Turkę do Użsoka, linia ta ponownie wziętą być może pod rozwagę.

Za inicyatywą więc komisyi wybranej z łona Rady powiatowej i osób interesowanych postanowiono, by powiat i interesowani przyczynili się kwotą 200.000 złr. do kosztów budowy kolei na wypadek, gdyby kolej ta szła przez Turkę na Użsok. Z powyższej sumy 200.000 złr. przypadła na Reprezentacyę powiatową kwota 25.000 złr., resztę zaś na osoby prywatne i gminę miasteczka Turka, o czem Ministerstwo kolejowe powiadomiono.

Rada powiatowa uchwałą z 24. października 1899 postanowiła uiścić z funduszów powiatu przypadający nań datek, zastrzegając, że datek ten wypłacony zostanie w tym jedynie wypadku, jeżeli c. k. Rząd postanowi budować kolej z Sambora do granicy węgierskiej w kierunku Nagy-Berezna i tę linię kolejową przeprowadzi doliną Dniestru i obok doliny Stryja koło Turki i dalej przez okolicę rzeczki Jabłonki, dotykając obszaru gminy Sokoliki aż do przejścia granicznego około Użsoka.

Datek powyższy spłacony być ma c. k. Rządowi z funduszów powiatowych w pięciu równych ratach rocznych i w tym celu Rada powiatowa zobowiązała się wstawiać corocznie do budżetu powiatowego wydatek w kwocie 5.000 zł. w. a.

Celem spłacenia tego zobowiązania Reprezentacya powiatowa postanowiła ograniczyć—o ile to możliwe—wydatki na cele powiatowe tak, ażeby nie zaszła potrzeba podwyższenia dodatków do podatków bezpośrednich.

Wydział powiatowy już w roku 1899 ograniczył się w wydatkach tak, że z końcem roku zaoszczędził kwotę 5.000 złr. w budżet zaś na rok 1900 wstawił na

pokrycie 2-giej raty datku także kwotę 5.000 złr., nie podwyższając dodatków do podatków, które podobnie jak w latach poprzednich przypisano w wysokości 39%.

Według inwentarza i zamknięć rachunkowych za rok 1899 długi powiatu wynoszą:

1. Reszta pożyczki zaciągniętej w funduszu krajowym w kwocie 1.000 złr. na walec drogowy	500 złr.	— ct.
2. Reszta pożyczki bezprocentowej zaciągniętej w funduszu krajowym w roku 1894 w kwocie 20.000 złr.	7.716 „	66 „
3. Reszta pożyczki bezprocentowej zaciągniętej w skarbie państwowym w roku 1890 w kwocie 4.000 złr. . . .	1.638 „	81 „
4. Reszta pożyczki zaciągniętej w Banku krajowym w roku 1894 w kwocie 20.000 złr.	16.146 „	32 „
5. Pożyczka zaciągnięta w roku 1898 w powiatowym funduszu szpitalnym	8.000 „	— „
i odsetki	320 „	— „
6. Reszta z pożyczki głodowej zaciągniętej w powiatowym funduszu szpitalnym w roku 1898 w kwocie 6.700 złr. . .	4.120 „	01 „
i odsetki od tej pożyczki	156 „	33 „
7. Pożyczka zaciągnięta w powiatowym funduszu szpitalnym w roku 1899	4.000 „	— „
i odsetki	66 „	67 „
8. Należytości bierne funduszu obrotowego . . .	5.597 „	77 „
9. Należytości bierne funduszu dróg powiatowych . .	38 „	06 „
10. Należytości bierne funduszu powiatowego dróg gminnych	2.249 „	07 „
Razem .	50.549 złr.	70 ct.

Potrąciwszy od tego obciążenia zwroty należące się powiatowi od gmin z tytułu rozpożyczonych między nie pożyczek wymienionych pod 2., 3., 4. i 6. w kwotach 7.716 złr. 66 ct., 1.138 złr. 13 ct., 16.146 złr. 32 ct. i 4.120 złr. 01 ct. i zaległe procenta od tej pożyczki 156 złr. 33 ct. razem 29.277 złr. 45 ct., otrzymamy rzeczywiste obciążenie powiatu w chwili obecnej w kwocie 21.272 złr. 25 ct.

Gdy według przedłożonych wykazów podatków bezpośrednich przypisanych w powiecie na rok 1899 podatki te wynoszą 54.222 złr. 49 ct., z czego 50% uczyni 27.111 złr. 24 ct., przeto w myśl §. 24. ust. o Repr. pow. zezwolenie na zaciągnięcie przez powiat nowego zobowiązania w wysokości 25.000 złr. nastąpić może tylko w drodze ustawy krajowej.

Wydział krajowy przeto wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony pod ·/. projekt ustawy:

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

St. Badeni m. p.

Sprawozdawca:

Adolf Vayhinger m. p.

Członek Wydziału krajowego.

Ustawa

z dnia . . . . . w przedmiocie zezwolenia Reprezentacyi powiatowej w Turce na zobowiązanie się imieniem powiatu do udzielenia datku na rzecz budowy kolei Sambor-Turka-Użsok w kwocie 50.000 koron.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi postanawiam, co następuje:

Art. I.

Reprezentacyi powiatu Turka zezwala się na zobowiązanie imieniem powiatu do udzielenia z funduszów powiatowych datku na rzecz budowy kolei Sambor-Turka-Użsok w kwocie 50.000 koron.

Art. II.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

L. W. 21.694/1900.

We Lwowie, dnia 21. kwietnia 1900.

Aleg. 126

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia Reprezentacyi powiatowej w Buczaczu na udzielenie imieniem powiatu poręki dla pożyczek zaciągnąć się mających przez gminę Buczacz w kwocie 170.000 koron i przez gminę Monasterzyska w kwocie 12.000 koron.

Wysoki Sejmie!

Uchwałami z dnia 11. września 1899 i 12. grudnia 1899 postanowiła Rada miejska w Buczaczu zaciągnąć pożyczkę w kwocie 150.000 kor. na budowę szkół wydziałowych męskich i żeńskich, tudzież pożyczkę w kwocie 20.000 kor. na budowę rzeźni i urządzenie targowicy.

Do budowy szkół powyższych zniewoloną jest gmina przystąpić zarówno z powodu dotychczasowego pomieszczenia uczniów i uczenic w najętych i rozrzuconych budynkach, za które musi płacić czynsz wygórowany jak i z powodu przepełnienia tych najętych budynków, wbrew wszelkim przepisom szkolnym i względom hygienicznym.

Czynsze najmu według budżetu gminy na r. 1900 wzrosły do bardzo poważnej kwoty 11.960 koron, mianowicie za szkołę męską 5.360 kor a za żeńską 6.000 kor. na pokrycie zaś wydatków w ogóle na utrzymanie tych szkół gmina musiała nałożyć na r. 1900 60% dodatek szkolny do podatków bezpośrednich wynoszących 17.000 zł. w. a.

W ciasnych i niezdrowych ubikacyach 7-klasowej szkoły męskiej pomieszczonych jest 10 oddziałów o 505 uczniach, w budynkach zaś 7-klasowej szkoły żeńskiej 13 oddziałów o 852 uczenicach.

W roku 1890 liczba uczniów wynosiła 286, liczba uczenic 659, co wskazuje na bardzo znaczny wzrost z każdym rokiem postępujący i wymagający już obecnie, jeśli szkoły nie miałyby być zamknięte, najęcia dalszych budynków, których brak wogóle nawet na zwykłe mieszkania.

Koszt budowy szkół wydziałowych dla chłopców i dziewcząt według rachunku gminnej komisyi szkolnej wyniesie: szkoła dla dziewcząt 37.500 zł. w. a. i grunt 6.500 zł. w. a. zaś dla chłopców na 30.000 zł. w. a. Razem zatem koszt wyniesie około 75.000 zł. w. a. tj. 150.000 koron.

Gdy raty amortyzacyjne od pożyczki komunalnej w Banku krajowym na ten cel na 33 lat zaciągnąć się mającej w kwocie 150.000 koron wyniosą rocznie 9.000 koron, przeto wydatek na umieszczenie szkół po przeprowadzeniu zamierzonej budowy zmniejszy się odrazu co najmniej o 3.000 koron rocznie a tem samem zniży się dodatek gminny o 10%, uczniowie i uczenice będą odpowiednio umieszczeni a prócz tego gmina dojdzie do własnych budynków szkolnych.

Do budowy rzeźni i urządzenia targowicy gmina musi również przystąpić zarówno ze względów sanitarnych, jak i ze względu na przyszłe dochody z tej inwestycyi.

Zaciągnięcie jednak na powyższe cele pożyczki jest dla gminy w dzisiejszych stosunkach niemożliwe, gmina opłaca bowiem zbyt wysokie dodatki gminne, mianowicie na szkoły wydziałowe 60%, na amortyzacyę pożyczki na budowę gimnazyum 30% i na potrzeby ściśle gminne 8%, długi zaś gminy wogóle wynoszą 148.833 koron.

Możliwem to byłoby jedynie, gdyby powiat użyczył dla wspomnianej pożyczki swej poręki, to też Rada powiatowa uznając konieczność i pożyteczność zaciągnąć się mającej przez gminę pożyczki, postanowiła uchwałą z 15. grudnia 1899 przyjąć na siebie solidarną porękę tak za pożyczkę, jaką gmina na budowę szkół w kwocie 150.000 koron, jakoteż za dalszą pożyczkę w kwocie 20.000 koron na budowę rzeźni i urządzenie targowicy zaciągnąć zamierza.

Reprezentacya powiatowa uchwalając udzielenie tej poręki, nie naraża zupełnie funduszów powiatowych na ewentualną stratę Jak to bowiem już wyżej nadmieniono, gmina przystąpiwszy do budowy szkół, nie tylko nie będzie nowym ciężarem obciążona, ale przeciwnie dotychczasowy dodatek zniżony zostanie przynajmniej o 10%, dochód zaś z rzeźni i targowicy pokryć ma w zupełności raty odnośnej części pożyczki.

Rada powiatowa w Buczaczu postanowiła dalej uchwałą z 11. stycznia 1899 również przyjść w pomoc gminie Monasterzyska udzieleniem swej poręki dla pożyczki 12.000 kor. na cele drogowe.

Podług relacyi Wydziału powiatowego z 27. marca 1900 l 1.040 gmina rzeczona mimo dobrej administracyi, dla braku funduszów nie może uporządkować swych dróg i ulic i nie ma chodników a uporządkowanie gminy pod tym względem jest konieczne zarówno dla mieszkańców samych jak i przez wzgląd na istniejący w gminie sąd, urząd podatkowy, fabrykę tytoniu i załogę wojskową. Prestacye drogowe w tej gminie wystarczają zaledwie na czyszczenie i zamiatanie miasta.

Gdy zaś według budżetów za 3 lata ostatnie gmina nakładać musi na cele ściśle gminne około 50% dodatków do podatków bezpośrednich, przeto już z tego powodu nie może ona zaciągnąć pożyczki na własną rękę

Rada powiatowa postanowiła, że powyższa pożyczka ma być spłaconą z 10% ustawowego dodatku przez kontrybuentów gminy Monasterzyska opłacanego na powiatowy fundusz dróg gminnych, na wypadek zaś gdyby dodatek ten został zniesiony lub nie wystarczał na spłaty rocznych rat od pożyczki 12.000 koron, obowiązaną będzie gmina raty, względnie ich niedobory opłacać z własnych funduszów.

Gmina przeto w dotychczasowych warunkach albo wcale nie będzie tą pożyczką obciążoną albo tylko nieznacznie, w obec czego i powiat nie będzie narażony na jakiekolwiek straty.

Wreszcie i sam sposób użycia pożyczki gminy Buczacz i Monasterzyska nie może przedstawiać jakiejkolwiek obawy, Wydział powiatowy bowiem postanowił, że użycie tych pożyczek może nastąpić tylko pod ścisłą jego bezpośrednią kontrolą. Co do samej zaś spłaty zwłaszcza pożyczki gminy Buczacz przysługują Reprezentacyi powiatowej obszerne środki zaradcze zarówno z zastrzeżonego jej ustawą gminną prawa nadzoru, jak i zastrzeżonego jej §. 76 ust gm. prawa ewentualnego wstawienia z urzędu do budżetu gminy wydatków na amortyzacyę rat rocznych, jak i nałożenia dodatków na pokrycie tych rat.

Wydział krajowy uznaje w zupełności pożyteczność i potrzebę zaciągnąć się mających pożyczek powyższych oraz potrzebę poręki Reprezentacyi powiatowej dla tych pożyczek. Zezwolenie jednak Reprezentacyi powiatowej do udzielenia imieniem powiatu poręki dla rzeczonych pożyczek nastąpić może tylko w drodze ustawy krajowej. Długi powiatu według inwentarza za rok 1899 po uwzględnieniu już spłat w r. 1900 uskutecznionych wynoszą:

1. Reszta z pożyczki zaciągniętej w Banku krajowym na budowę dojazdów kolejowych	2.250	zł.	—	ct.
2. Reszta z pożyczki zaciągniętej w Banku krajowym na budowę domu dla Rady powiatowej	16.508	„	85½	„
3 Reszta z pożyczki zaciągniętej z funduszu krajowego na budowę drogi gminnej Niżniów-Jazłowiec	19.700	„	—	„
4. Pożyczka w Banku krajowym na drogę Niżniów-Jazłowiec	15.000	„	—	„
5. Reszta pożyczki zaciągniętej z funduszu krajowego na budowę drogi gminnej Zadarów-Wygoda	3.000	„	—	„
6. Reszta z pożyczki gradowej zaciągniętej z funduszu krajowego	1.000	„	—	„
7. Reszta z pożyczki zaciągniętej w powiatowym funduszu szpitalnym na budowę domu dla Rady powiatowej .	10.000	„	—	„
8. Zaległości bierne z końcem roku 1899 w funduszu budowy domu powiatowego	454	„	13	„

9. Eunduszowi krajowemu za grunt pod kolej . . 12.406 zł. — ct.
10. Reszta z pożyczki w Banku krajowym na drogi w Buczaczu . . . . 2.700 „ — „
11. Poręka powiatu dla pożyczki zaciągniętej przez gminę Buczacz na budowę gimnazyum w kwocie 46.000 zł. (obok reszty pożyczki zaciągniętej na ten cel przez samą gminę w kwocie 28.158 zł. 42 ct) . . . . 40.621 „ 29 „

Razem . . . 123.640 zł. 20 ct.

Od tego potrącić jednak należy reszty z pożyczek zaciągniętych na budowę domu dla Rady powiatowej w kwotach 16.508 zł. 85½ ct. i 10.000 zł. i pożyczkę ad 4) w kwocie 15.000 zł. jako spłacalną bezpośrednio przez Wydział krajowy przyznaną subwencyą, wreszcie kwotę 3.550 zł. jako zapas kasowy funduszu budowy drogi Niżniów Jazłowiec po zapłaceniu raty 1.400 zł. w roku bieżącym, razem więc potrącić kwotę 45.058 zł. 85 ct., pozostanie przeto jako rzeczywiste obciążenie powiatu kwota 75 581 zł. czyli 157.162 koron.

Oprócz powyższego obciążenia ma powiat jeszcze następujące zobowiązania:

1. Obowiązek powiatu do uiszczania rocznie z funduszów powiatowych na rzecz gimnazyum w Buczaczu kwoty 1.500 zł w. a.

2. Poręka powiatu za wkładki ulokowane w powiatowej kasie oszczędności w Buczaczu i za oprocentowanie tychże wkładek.

Suma przypisanych na rok 1900 podatków bezpośrednich w powiecie wynosi 346.551 koron, z czego 50% wynosi 173.275 kor., gdy zaś obciążenie powiatu wynosi, jak wyżej 157.162 kor. prócz powyższych zobowiązań, przeto zezwolenie na udzielenie przez powiat poręki dla pożyczek przez gminy Buczacz i Monasterzyska zaciągnąć się mających udzielone być może w myśl §. 24 ust. o Repr. pow. tylko w drodze ustawy krajowej.

Wobec powyższego stanu rzeczy Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączone pod ·/. projekta ustaw.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
***St. Badeni**, w. r.*

Sprawozdawca:
***Adolf Vayhinger** w r.*
Członek Wydziału krajowego.

Ustawa

z dnia . . . . zezwalająca Reprezentacyi powiatowej w Buczaczu na udzielenie imieniem powiatu poręki dla pożyczki 170.000 koron przez gminę Buczacz zaciągnąć się mającej.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Reprezentacyi powiatowej w Buczaczu zezwala się na udzielenie imieniem powiatu poręki dla pożyczki w kwocie 170.000 koron przez gminę Buczacz zaciągnąć się mającej a przeznaczonej na pokrycie kosztów budowy szkół wydziałowych męskiej i żeńskiej, tudzież budowy rzeźni i urządzenia targowicy.

Art. II.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Art. III.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Ustawa

z dnia . . . . zezwalająca Reprezentacyi powiatowej w Buczaczu na przyjęcie imieniem powiatu poręki dla pożyczki w kwocie 12.000 koron przez gminę Monasterzyska zaciągnąć się mającej.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Reprezentacyi powiatowej w Buczaczu zezwala się na przyjęcie imieniem powiatu poręki dla pożyczki w kw. 12.000 koron przez gminę Monasterzyska na cele drogowe zaciągnąć się mającej.

Art. II.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Art III.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

L. 1618

Aleg. 127

Sprawozdanie

Komisyi budżetowej o zamknięciu rachunków budżetem objętych funduszów krajowych za r. 1898.

Wysoki Sejmie!

Przedłożone przez Wydział krajowy a przez Wys. Sejm uchwałą z dnia 29 grunia 1899, Komisyi budżetowej, do zdania sprawy przekazane zamknięcie rachunków funduszów krajowych za r. 1898 obejmuje w trzech głównych działach:

1. Zamknięcie rachunków funduszów budżetem objętych.
2. Zamknięcie rachunków funduszów budżetem nie objętych.
3. Zamknięcie rachunków funduszu propinacyjnego.

Niniejsze sprawozdanie Komisyi budżetowej obejmuje dział pierwszy, to jest zamknięcie rachunków funduszów budżetem objętych. Pozostałe dwa działy będą przedmiotem osobnych sprawozdań.

Zamknięcie rachunków będące przedmiotem niniejszego sprawozdania, dzieli się na trzy części a minnowicie:

a) fundusz krajowy w ściślejszem znaczeniu.

b) fundusze dotowane z skarbu krajowego.

c) fundusze samoistne dla których Sejm ustanawia budżet dochodów i wydatków.

Co do formy tego zamknięcia, niema Komisya budżetowa nic do zauważania. Wydział krajowy trzymał się bowiem pod tym względem ściśle uchwał sejmowych z dnia 14 października r. 1878, 21 grudnia 1885 i z r. 1894, jak również uwag

Komisyi budżetowej w poprzednich sprawozdaniach zawartych. Po kilku tych wstępnych uwagach przystępujemy do pierwszej części naszego zadania, to jest do zdania sprawy z zamknięcia rachunków:

Fuduszu krajowego w ściślejszem znaczeniu.

Uchwalony, na r. 1898 budżet ustanowił ogół wydatków funduszu krajowego na kwotę 8,866.571 zł. a to w wydatkach zwyczajnych 8,237.521 zł. w nadzwyczajnych 539.050 zł. Ogół dochodów wynosić miał 8,963.479 zł. a to w zwyczajnych 8,916.479 zł. w nadzwyczajnych 47.000 zł. tak że podług budżetu ogół dochodów przewyższał ogół wydatków o kwotę 96.908 zł., która stanowiła nadwyżkę budżetową. Rzeczywiste wyniki za r. 1898 wykazują cyfry następujące: ogół rzeczywistych dochod. 9,722.692 zł., ogół rzeczywistych wydatków 9,464.729 zł., tak że dochody rzeczywiste przewyższają rzeczywiste wydatki o kwotę 275.963 zł., która stanowi rzeczywistą pozostałość z rachunków z r. 1898. Porównanie rzeczywistych wyników z preliminarzem wykazuje, że wydatki rzeczywiste były większe od preliminowanych o 598.158 zł., zaś dochody rzeczywiste większe od preliminowanych o 759.213 zł. a porównanie tych dwóch kwot, daje cyfrę korzystniejszego wyniku o 161.055 zł. Gdy do tego dodamy nadwyżkę budżetową 96.908 zł. otrzymamy kwotę 257.963 zł., stanowiącą w rzeczywistości nadwyżkę z rachunków r. 1898. Wykazany powyżej korzystniejszy wynik rzeczywisty w kwocie 161.055 zł, podwyższy się do kwoty 226.205 zł. jeżeli uwzględnimy, że z rubr XIV wydano niepreliminowaną kwotę 65.150 zł. na spłatę dawniejszych długów krajowych.

Poniżej szczegółowo omawiać będziemy pozycye dochodów i wydatków wykazujące w rzeczywistej wynikłości znaczniejsze zboczenia od uchwalonego budżetu, tutaj jednak już zaznaczamy, że Wydział krajowy uzasadniajac te różnice, przytoczył powody dla których wynik rzeczywisty był większy lub mniejszy, od kwoty wyznaczonej w budżeaie. Komisya budżetowa badała te powody, a przy niektórych pozycyach zażądała bliższych wyjaśnień, szczegółowych rachunków i wykazów, i na tej podstawie opiera swoje w ciągu niniejszego sprawozdania czynione uwagi, przyczem Komisya zawsze miała na uwadze tę okoliczność, że przeniesienie kwot preliminowanych na wydatki zwyczajne w jednych rubrykach i pozycyach, dla pokrycia zwiększonych wydatków zwyczajnych w innych pozycyach i rubrykach, dozwolonem było tylko w wyjątkowych, w uchwale finansowej na r. 1898 wyszczególnionych rubrykach i pozycyach.

Wydatki.

Jak powyżej wykazaliśmy preliminowane były wydatki na ogólną kwotę 8,866.571 zł., a mianowicie w wydatkach zwyczajnych 8,327.521 zł., w nadzwyczajnych 539.050 zł. W rzeczywistości zaś wykazały wydatki ogólną kwotę 9.464.729 zł. a to w wydatkach zwyczajnych 8,934.233 zł., w nadzwyczajnych 530.496 zł. Wydatki więc zwyczajne były większe od preliminowanych o 606.712 zł. a nadzwyczajne mniejsze od preliminowanych o 8.554 zł. Wydatki rzeczywiste były więc ogółem większe od preliminowanych o 598.158 zł.

Badanie poszczególnych rubryk wykazuje, że w rubr. V, XI, XV i XVI, wydano ogółem mniej niż preliminowano o 34.065 zł., zaś w rubr. I, II, III, IV. VII, VIII, IX, X, XII, XIII, XIV i XVII, wydano ogółem więcej niż preliminowano o 632 223 zł. Z porównania tych dwóch cyfr okazuje się że ogółem wydano w rzeczywistości więcej niż preliminowano o 598.158 zł., jak powyżej wykazano.

Przejdziemy napierw rubryki wykazujące wynikłości rzeczywiste mniejszej od preliminowanych.

Rubr. V „wydatki sanitarne“. Tytułem $^1/_3$ części za lekartswa dla epidemicznie chorych wydano tylko 3.656 zł., zamiast preliminowanych 4.500 zł., a to na

podstawie rachunków przedłożonych przez Namiestctwo. Na koszta podróży dla lekarzy okręgowych t tytułem subwencyi dla powiatów, preliminowano 29.000 zł., a wydano tylko 27.577 zł., a to z powodu że w r. 1898 nie obsadzono 14 posad dla których potrzebne kwoty były w budżecie preliminowane.

Rubr. XI „Dotacye dla zakładów krajowych. Na te wydatki preliminowano ogółem uwotę 46.757 zł., a wydano tylko 30.738 zł., a to na podstawie szczegółowych zamknięć rachunków tych zakładów o których poniżej będzie mowa.

Rubr. XV „na cele rolnictwa i górnictwa“. W tej rubryce mieszczą się przedewszystkiem wydatki na średnie i niższe szkoły rolnicze o których szczegółowych zamknięciach rachunków poniżej będzie mowa. Większe niż preliminowano wydatki na stypendya dla abituryentów szkół rolniczych w Dublanach i Czernichowie o 4.000 zł. na subwencye dla towarzystwa ku podniesieniu uprawy tytoniu o 1000 zł., na koszta dalszych prób i doświadczeń w tępieniu myszy polnych o 4.000 zł., znajdują zupełne pokrycie w niepreliminowanych subwencyach rządowych. W dziale *B* tej rubryki *„na cele górnictwa“* wydano ogółem 10.645 zł. zamiast preliminowanych 17.130 zł., czyli mniej o 6.485 zł., przyczem zauważyć jeszcze należy, że z kwoty 2.720 zł. przeznaczonej na nagrody konkursowe za napisanie podręcznika górnictwa nafty i wosku ziemnego w Galicyi, przeniesiono kwotę 1.000 zł. na r. 1899 na cele konkursowe.

Rubr. XVI „wydatki dla podniesienia rękodzielnictwa i przemysłu“. Na te cele preliminowano ogółem 199.528 zł., a wydano tylko 184.415 zł. czyli mniej o 15.113 zł. W dziale szkół przemysłowych i uzupełniających, wydano mniej niż preliminowano o 2.372 zł. z powodu zużytkowania zapasów kasowych z roku ubiegłego, i z powodu że zabiegi co do dalszego organizowania szkół przemysłowych uzupełniających nie doprowadziły w roku przedmiotowym do ostatecznych rezultatów. W dziale szkół fachowych i warsztatów instrukcyjnych wydano ogółem mniej niż preliminowano o 11.404 zł. Szczegółowe uzasadnienia tych różnic między preliminarzem a rzeczywistym wynikiem znajdują się w wyjaśnieniach Wydziału krajowego, i nie wymagają bliższego omówienia. W dziale wydatków ogólnych na cele szkolnictwa przemysłowego, wydano więcej niż preliminowano o 5.789 zł., na stypendya przemysłowe, który to zwiększony wydatek pokryto na podstawie dozwolonego virementu, zaoszczędzeniem na zasiłki bezzwrotne na cele przemysłowe. Uchwalony na r. 1898 wydatek nadzwyczajny 1.200 zł., na agenta handlowego dla wyrobów krajowych, nie został w tym roku wydany, ponieważ agencyę tę objął związek przemysłowy we Lwowie dopiero w r. 1899.

W następujących rubrykach wydano więcej niż preliminowano:

Rubr. I „koszta reprezentacyi kraju“ W dziale *B* „Wydział krajowy“, wydano więcej niż preliminowano o 1.028 zł. z powodu potrzeby w tym roku powoływania zastępców na czas dłuższy.

Rubr. II „koszta zarządu“. Na płace urzędników i woźnych, preliminowano w tej rubryce wydatek 176.263 zł., a wydano w rzeczywistości 186.435 zł. czyli więcej o 10.172 zł. Przekroczenie to jednak jest tylko pozornem, gdyż oprócz kwoty preliminowanej w tej rubryce przeznaczył wysoki Sejm uchwałą z dnia 15 lutego 1898 osobny ryczałt w kwocie 19.543 zł. na podwyższenie płac urzędników od 1. lipca 1898, w zamknięciu rachunków zaś Wydział krajowy zarachował we właściwych rubrykach wszystkie z tytułu płac poniesione wydatki, a to dla dokładniejszego przeglądu kosztów poniesionych na płace, w poszczególnych oddziałach.

Większy niż preliminowano wydatek o 1.567 zł. na koszta podróży i dyety spowodowany został zwiększonymi kosztami ankiety w sprawie szkół średnich, oraz wyjazdu deputacyi na pogrzeb Najjaśniejszej Pani do Wiednia. Na pokrycie połowy należytości stemplowych od dekretów nominacyjnych przekroczono preliminowaną kwotę 1.500 zł. o 1.692 zł., a to odpowiednio wydanym w tym roku dekretom nominacyjnym. Częściowe pokrycie, bo w kwocie 990 zł., ma to przekroczenie w przypisanych z tego tytułu należytościtch czynnych z roku budżetowego. Na gmach sejmowy

i jego utrzymanie wydano 16.239 zł. zamiast preliminowanych 14.591 zł. a to wyłącznie z powodu nadzwyczajnych wydatków konserwacyjnych na przebudowę w kasie krajowej, na sprawienie nowych gromochronów i t. p.

Rubr. III „koszta leczenia“. Na te wydatki preliminował budżet 990.000 zł., a wydano w rzeczywistości 1,250.002 zł. czyli więcej o 260.002 zł. Rubryka ta zostaje w ścisłej łączności z rubryką XI wydatków i rubryką IV i V dochodów. W rubryce XI wydatków, tytułem dotacyi dla zakładów krajowych wydano mniej niż preliminowano o 16.111 zł., zaś w rubryce IV dochodów wpłynęło tytułem nadwyżki dochodów od zakładów dotowanych więcej niż preliminowano o 101.295 zł.

W ten sposób wykazane powyżej przekroczenie zredukuje się do kwoty 142.596 zł., a jeżeli do tego dodamy mniejsze niż preliminowano dochody w rubryce V, pozycya 7 i 14, i większe niż preliminowano wydatki w rubryce XI, pozycya 178 w ogólnej kwocie 3.728 zł., otrzymamy cyfrę właściwego przekroczenia w kwocie 146.324 zł. Stosunkowo znaczne to przekroczenie spowodowanem zostało głównie zlikwidowaniem piątego rachunku kwartalnego szpitala lwowskiego i krakowskiego przez co zrównano rok administracyjny z rokiem kalendarzowym. Na większe w tej rubryce wydatki wpłynął także znaczny w tym roku wzrost ilości dni leczenia. W r. 1896 zlikwidowano tych dni 1,589.983, w roku 1897, 1,416.843 w roku zaś 1898 było tych dni 1,929.957.

Rubr. IV „koszta szczepienia“. Wydatki z tego tytułu ponoszone być muszą na podstawie rachunków przedkładanych przez c. k. Namiestnictwo, a w roku budżetowym musiano wydać 78.280 zł zamiast preliminowanych 76.200.

Rubr. VII „wydatki na cele wykształcenia i oświaty“. Pokrycie niedoboru funduszu szkolnego krajowego i funduszu krajowego emerytalnego stanowią dwie najważniejsze pozycye tej rubryki. Na pokrycie niedoboru funduszu szkolnego krajowego preliminowano 2,264.690 zł. w rzeczywistości zaś potrzeba ta wymagała kwoty 2,379.370 zł. czyli więcej o 114.680 zł., zaś na pokrycie niedoboru funduszu szkolnego emerytalnego wydano 190.308 zł., zamiast preliminowanych 197.195 zł., czyli mniej o 6.887 zł. Uzasadnienie tych różnic znajdzie się poniżej przy omawianiu szczegółowych zamknięć tych rachunków. Pozostałe pozycye rubryki VII nieznaczne tylko, bo na ogólną kwotę 1.125 zł. wykazują różnice pomiędzy preliminarzem a rzeczywistym wynikiem i to wszystkie na korzyść budżetu. Na pokrycie odsetek od pożyczki 300.000 zł. na budowę teatru we Lwowie, wydano w roku budżetowym 6.750 zł., zamiast preliminowanych 7 500 zł., ponieważ w roku przedmiotowym zapłacono odsetki od 270.000 zł. a nie od 300.000 zł.

Rubr. VIII „utrzymanie pomników historycznych“. Drobne przekroczenie w tej rubryce o kwotę 112 zł., powstało z powodu udzielenia zaliczki na płacę w kwocie 250 zł., z której pozostała niespłacona w ciągu roku budżetowego, a do zwrotu w następnym roku przepisana kwota 112 zł.

Rubr. IX „kwaterunkowe żandarmeryi“. Na te koszta preliminowaną była kwota 220.525 zł., a wydano 224.778 zł., czyli więcej o 4.253 zł., a to na podstawie złożonych przez żandarmeryę rachunków kwaterunkowych za r. 1898. Z tej rubryki wydano również na odrestaurowanie realności w Czortkowie, na zaspokojenie należytości dawnych właścicieli kwotę niepreliminowaną 939 zł., a na dalsze koszta dobudowania nowego skrzydła do gmachu lwowskiego 7.759 zł. Szczegółowe zestawienie całych kosztów budowy przedłożone będzie wysokiemu Sejmowi, po zestawieniu odnośnych rachunków.

Rubr X. „wydatki na komunikacye“. Rubryka ta rozpada się na dwa główne działy: A) drogi, B) koleje żelazne. Na drogi preliminowano w wydatkach zwyczajnych 950.106 zł., nadzwyczajnych 151.000 zł., w rzeczywistości zaś wydano, w wydatkach zwyczajnych 1,027.760 zł. w nadzwyczajnych 138.262 zł., wydano więc w wydatkach nadzwyczajnych mniej niż preliminowano o 12. 731 zł. a przekroczono dział wydatków

zwyczajnych o 77.654 zł., a ogółem wydano na drogi więcej niż preliminowano o 64.923 zł.

Na koszta zarządu wydano 184.003 zł., zamiast preliminowanych 193.589 zł. czyli mniej o 9.586 zł., z powodu interkalaryów. Na rekonstrukcye dróg i budowę większych mostów wydano mniej niż preliminowano o 12.731 zł., której to kwoty użyto na częściowe pokrycie nadwyżki wydatków na utrzymanie dróg a to na podstawie uchwały sejmowej z d. 19. lutego r. 1898, którą pozwolono virement przy tychże pozycyach.

Znaczniejsze przekroczenia w tej rubryce, miały miejsce w dwóch pozycyach a mianowicie: w pozycyi 167 „utrzymanie dróg“, na które wydano 447.113 zł. zamiast preliminowanych 406.038 zł. i w pozycyi 168 „zasiłki dla dróg powiatowych i gminnych“. Na te wydatki preliminowano 390.000 zł. a wydano 435.993 zł. czyli więcej o 45.993 zł. Odnośnie do pozycyi 167, to uwzględniając częściowe pokrycie wykazanej tamże nadwyżki wydatków, niezużytym kredytem pozycyi 166, na podstawie dozwolonego virement, właściwe przekroczenie wynosić będzie 28.344 zł. Od tej kwoty należy jednak potrącić zwrot reszty niezużytych zaliczek, podjętych przez wydziały powiatowe na cele wydatków tej pozycyi, a nadesłane dopiero po sporządzeniu niniejszego zamknięcia rachunków, i z tego powodu pobrane na rachunek r. 1899 (rubr. V. dochodów) w kwocie 3.809 zł., i zwrot takichże zaliczek od kilkunastu wydziałów powiatowych. a dotychczas mimo licznych urgensów nie nadesłanych w kwocie 8.780 zł. Razem te zwroty wynoszą ogólną kwotę 12.589 zł., właściwie więc plus wydatków wynosi tylko 15.755 zł., i ma dostateczne uzasadnienie w wyjaśnieniach Wydziału krajowego. Większy niż preliminowano wydatek o 45.000 zł. „na bezzwrotne zasiłki, na budowę dróg powiatowych i gminnych“ znajduje zupełne pokrycie a) w otrzymanej bonifikacyi z gal. funduszu propinacyjnego zarachowanej w rubr. XVII. dochodów, z której uchwałę sejmową z d. 17. lutego r. 1898 przeznaczono na cele wydatków tej pozycyi 25.000 zł., i b) w uzyskanych subwencyach od skarbu państwa na budowę drogi gminnej Zembrzyce-Biertowice 6.000 zł. i na budowę drogi gminnej Majdan-Stany-Rozwadów w kwocie 15.000 zł.

W dziale B) „koleje żelazne“ przekroczono preliminarz o kwotę 11.465 zł. a to wskutek większych wydatków na płace i ryczałty spowodowanych uchwałą sejmową o regulacyi płac i większych o 8.855 zł., wydatków na koszta komisyjne. Zwiększone te wydatki mają zupełne pokrycie w dochodach rubr. III. poz. 7 funduszu krajowego z tytułu zwrotu tychże kosztów od odnośnych towarzystw budowy linii kolejowych.

Rubr. XIII. „budowy wodne i melioracye“. Rubryka ta rozpada się na dwa działy: *A) biuro melioracyjne i studya przygotowawcze*, i B) *wykonanie budowli wodnych.* W dziale *A*) preliminowano ogółem kwotę 103.874 zł. a wydano 107.095 zł. czyli więcej o 3.221 zł. W pozycyach przeznaczonych na pokrycie wydatków połączonych z utrzymaniem biura melioracyjnego wydano właściwie mniej niż preliminowano. Natomiast wydano więcej niż preliminowano o 5.482 zł. na zdjęcia i projekty dla publicznych robót melioracyjnych i dla melioracyi prywatnych. Nadwyżki te wydatków spowodowane głównie znaczniejszymi kosztami zdjęć projektów dla regulacyi Pełtwi, Styru, Uszwicy, Sołotwiny i Rokitny, i zwrócone zostaną przez przedsiębiorstwa melioracyjne, skoro regulacye te wejdą w życie.

W dziale *B*) „wykonanie budowli wodnych“ rzeczywista wynikłość w niczem nie różni się od preliminarza. Kwoty w tym dziale wykazane, zostały albo rzeczywiście za uskutecznione roboty wydatkowane, albo też na rok 1899 przeniesione, a to na podstawie uchwał sejmowych z d. 7. lutego r. 1895 i 10. lutego 1898.

Rubr. XIV. „odsetki od pożyczek i umarzanie tychże“. W poszczególnych pozycyach tej rubryki wydano więcej niż preliminowano, na pokrycie niedoboru funduszu pożyczki krajowej z roku 1873 o 7.530 zł. i na umorzenie pożyczki krajowej z r. 1893 o 4.092 zł., zaś na spłatę niezgłoszonych obligacyj kuponów b. funduszów indemnizacyjnych wydano 3.957 zł., zamiast preliminowanych 15.000 zł. W sprawozdaniu o zamknięciu rachunków za r. 1897, komisya budżetowa zestawiając rachunki dokonanej konwersyi długów indemnizacyjnych i połączonej z nią spłaty dawniejszych

długów krajowych wykazała, że do końca r. 1897 nie zgłoszono jeszcze do spłaty obligacyj dawniejszych pożyczek krajowych za 111.707 zł. Z tej kwoty zgłoszono w ciągu roku budżetowego 1898 kwotę 65.150 zł., które spłacono z rubryki XIV., przekraczając o tę kwotę preliminarz na r. 1898.

Rubr. XVII. „wydatki rozmaite“. W dziale wydatków w budżecie wyszczególnionych różnica między rzeczywistym wynikiem a preliminarzem, spowodowaną została przez to, że kwota preliminowana w tej rubryce na podwyższenie płac urzędników krajowych nie została w tej rubryce zarachowaną, lecz w poszczególnych rubrykach płac tych urzędników, przeto kwota na ten cel w rubr. XVII. przeznaczona, figuruje jako zaoszczędzona. W dziale wydatków w budżecie niewyszczególnionych zarachowane też są wydatki w ogólnej kwocie 109.484 zł. tytułem bonifikacyi z gal. funduszu propinacyjnego dla funduszów powiatowych, tytułem podwyższenia funduszu pożyczkowego dla dróg powiatowych i gminnych i tytułem dodatku krajowego do podatku zarobkowego, opłacać się mającego przez gal. fundusz propinacyjny. Wszystkie te wydatki stoją w związku z pozycyą dochodów 71 h. funduszu krajowego wykazującą kwotę dochodów 200.000 zł. tytułem bonifikacyi z gal. funduszu propinacyjnego za r. 1898. Z ogólnej tej kwoty 200.000 zł., wydatkowano kwoty wyszczególnione w rubr. XVII. wydatków a to na podstawie uchwały sejmowej z dnia 29. stycznia roku 1898.

D o c h o d y.

Jak powyżej wykazano, preliminowano dochody na kwotę 8,963.479 zł. a w rzecywistości przyniosły one 9,722.692 zł. i były większe od preliminowanych o 759.213 zł. Własne dochody funduszu krajowego miały wynosić 2,173 303 zł. a przyniosły w rzeczywistości 2,549.229 zł. czyli więcej o 376.226 zł. Na pokrycie niedoboru funduszu krajowego preliminował budżet dodatki do podatków w kwocie 6,790 476 zł., dodatki zaś dały w rzeczywistości 7,173.463 zł., czyli więcej o 382.987 zł. Mniejsze niż preliminowano dochody wykazują następujące rubryki:

Rubr. II. „odsetki od pieniędzy chwilowo lokowangch“. Zamiast preliminowanych 5.000 zł., przyniosły tylko 2.473 zł. czyli mniej o 2.527 zł. a to w miarę dyspozycyjnych kapitałów lokowanych w banku krajowym i chwilowych pożyczek zaciąganych na bieżące potrzeby.

Rubr. V. „zwroty zaliczek z lat ubiegłych“. Zamiast preliminowanych 41.500 zł. dochody te dały tylko 38.323 zł. a to głównie z powodu mniejszych dochodów z zwrotów od szpitali powszechnych o 3.147 zł., i od stron rozmaitych o 1969 zł. a natomiast większych zwrotów ze spraw drogowych o 1.927 zł.

Rubr. VIII. „dochody szkół rolniczych i folwarku w Dublanach“ wykazuje mniejsze od preliminowanych dochody o 7.016 zł. a rubr. IX. *„dochody szkół i folwarku w Czernichowie“* mniejszemi dochody o 12.226 zł. Uzasadnienie i wyjaśnienie tych różnic znajdzie się poniżej przy szczegółowych zamknieciach tych rachunków.

Większe niż preliminowano dochody wykazują następujące rubryki:

Rubr. III. „dochody z dróg krajowych“ wykazuje dochody rzeczywiste większe od preliminowanych o 11.500 zł. głównie z powodu wpływu niepreliminowanej subwencyi od skarbu państwa na budowę drogi Zembrzyce-Biertowice w kwocie 6.000 zł., większych o 23.000 zł. zwrotów od towarzystw kolejowych i wreszcie z powodu wyższego czynszu za używanie rowu drogi Gorlice-Konieczna dla rurociągów naftowych o 1.306 zł., natomiast zaś uzyskano mniejsze o 3.674 zł. dochody z myt, mniej o 600 zł. z tytułów datków dobrowolnych od stron prywatnych na budowę

dróg i mniejszą o 15.000 zł. subwencyę za skarbu państwa na budowę drogi Majdan-Stany-Rozwadów i z powodu innych drobniejszych różnic.

Rubr. IV. *„nadwyżki dochodów od zakładów dotowanych"* wykazuje większe niż preliminowano dochody o 100.975 zł. a to podług specyalnych zamknięć tych rachunków, o czem poniżej będzie mowa. Tu tylko zaznaczyć należy, że nadwyżka ta służy na częściowe pokrycie nadwyżki wydatków w kwocie 260.002 zł. wykazanej w rubryce III. wydatków funduszu krajowego.

Rubr. VI. *„Zwroty pożyczek"* wykazuje rzeczywiste dochody większe od preliminowanych o 10.392 zł. przeważnie z powodu wpływu budżetem nieuwzględnionych zwrotów z lat ubiegłych od wydziałów powiatowych na poczet pożyczek udzielonych ludności dotkniętej klęskami elementarnemi (8.253 zł.), od Fibicha Władysława (1.000 zł.), od Marconiego (838 zł.) i od wydziału powiatowego w Śniatynie (200 zł.).

Rubr. X. *„Dochody szkół rolniczych, szkoły ogrodniczej w Tarnowie i szkoły uprawy i wyprawy lnu i konopi w Gródku"*. Ogółem dały te szkoły więcej niż preliminowano o 9.925 zł., a to według specyalnych zamknięć rachunków tych szkół, o czem poniżej będzie mowa.

Rubr. XVI. *„Dochody z krajowych opłat konsumcyjnych"*. Zamiast preliminowanych 810.000 zł. wynosiły wpływy z tego tytułu 825.352 zł. czyli więcej o 15.352 zł. a to z powodu zrealizowania zaległości i korzystniejszego zawarcia niektórych kontraktów dzierżawnych.

Rubr. XVII. *„Rozmaite dochody"*. Zamiast preliminowanych 476.752 zł. dały te dochody kwotę 725.488 zł. czyli więcej o 248.736 zł. z powodu niepreliminowanych wpływów od Skarbu państwa na utrzymanie instruktora uprawy tytoniu (1.000 zł.), na nauczyciela wędrownego weterynaryi (1.000 zł.), na stypendya dla abituryentów szkoły lasowej, dublańskiej, czernichowskiej (4.000 zł.), na tępienie myszy polnych (4.000 zł.), na kurs rolniczy dla nauczycieli szkół ludowych w Kobiernicach (1.000 zł.), na szkołę górniczą i wiertniczą w Borysławiu (4.500 zł.), dalej z powodu nieprelimi-nowanego wpływu bonifikacyi z funduszu propinacyjnego 200.000 zł., z której po myśli uchwały sejmowej z dnia 29. stycznia 1898 wyasygnowano dla funduszów powiatowych 50.000 zł. oraz wydano 41.052 zł. tytułem dodatku krajowego od podatku zarobkowego opłacanego przez gal. fundusz propinacyjny, po myśli zaś uchwały sejmowej z dnia 17. lutego 1898 wydano na podwyższenie funduszu pożyczkowego dróg powiatowych i gminnych 20.000 zł. i na bezzwrotne zasiłki dla tychże dróg 25.000 zł.; a następnie wskutek wpływu niepreliminowanych dochodów z taks i certyfikatów myśliwskich 19.022 zł. i pozostałych z lat dawniejszych a niezużytych kredytów na tkalnię mechaniczną w Krośnie 7.000 zł. i na nagrody konkursowe za napisanie podręcznika górnictwa nafty i wosku ziemnego 2.720 zł., wreszcie zaś z powodu większego wpływu subwencyi rządowej na założenie szkoły rolniczej w Bereżnicy o 3.000 zł. i bonifikacyi ze Skarbu państwa za zrzeczenie się dodatku krajowego od podatku osobisto-dochodowego o 11.806 zł. a natomiast mniejszych niż preliminowano dochodów: od b. funduszów indemnizacyjnych o 8.529 zł., dochodu ze sprzedaży książek i druków o 2.020 zł. i z powodu innych drobniejszych różnic.

Rubr. XVIII. *„dodatki do podatków"*. W braku dat od urzędów skarbowych przyjęto za podstawę repartycyę dodatków uchwaloną na r. 1898. Wydatność ta zamiast preliminowanych 112.510 zł. od sumy podatkowej 11,251.000 zł. przyniosła w rzeczywistości 118.855 zł. a mianowicie: w Galicyi wschodniej i zachodniej (zamiast preliminowanych 105.197 zł.) 111.130 zł. zaś w Wielkiem Księstwie Krakowskiem (zamiast preliminowanych 7.313 zł.) 7.726 zł.

Ogół dochodów rzeczywistych . . .	9,722,692 zł.
„ wydatków „	9,464.729 „
Nadwyżka dochodów	257.963 zł.

Jak w sprawozdaniach swoich o zamknięciu rachunków za lata poprzednie tak i w niniejszem sprawozdaniu Komisya budżetowa badała dotychczas pojedyncze rubryki i pozycye, tak działu wydatków jak i dochodów bez względu na to czy te wydatki, a względnie dochody objęte odnośnemi rubrykami należą do jednej kategoryi wydatków, a względnie dochodów, lub czy pojedyncze rubryki wyczerpują wszystkie wydatki jednej i tej samej kategoryi.

Dla uzupełnienia tego sprawozdania Komisya budżetowa podaje poniżej także wynik cyfrowy głównych działów gospodarki krajowej, bez względu na rubryki i pozycye, w których wydatki są uwidocznione, przy równoczesnem uwzględnieniu rzeczywistych dochodów odnośnych działów gospodarki krajowej. Wyniki te podajemy w ogólnych cyfrach i w procentowym stosunku, a procentowy stosunek porównywamy z wynikłością r. 1897 i z budżetem na r. 1898.

W 10 głównych działach, na które finansowa gospodarka krajowa w roku budżetowym się rozpada, wydatki netto były następujące:

			wynikłość z r. 1898.	budżet na r. 1898	wynikłość z r. 1897.
I. Na reprezentacyę i zarząd					
wydatki brutto	478.599				
od tego dochody	23.761				
czysty wydatek		454.838			
w stosunku do ogółu czystego wydatku			5.36	5.31	5.20
II. Na cele zdrowotne					
wydatki brutto	1.391.253				
od tego dochody	155.825				
czysty wydatek		1,235.433			
w stosunku do ogółu czystego wydatku			14.55	13.47	14.75
III. Na cele oświaty					
czysty wydatek		2,798.852			
w stosunku do ogółu czystego wydatku			32.98	32.77	29.—
IV. Na komunikacye					
wydatki brutto	1,521.003				
od tego dochody	296.079				
czysty wydatek		1,224.924			
w stosunku do ogółu czystego wydatku			14.43	14.37	14.05
V. Na melioracye					
czysty wydatek		522.723			
w stosunku do ogółu czystego wydatku			6.15	6.34	6.70
VI. Na rolnictwo i górnictwo					
wydatek brutto	572.372				
od tego dochody	200.671				
czysty wydatek		371.701			
w stosunku do ogółu czystego wydatku			4.38		4.75
VII. Na przemysł				6.95	
wydatek brutto	186.280				
od tego dochody	7.000				
czysty wydatek		179.280			
w stosunku do ogółu czystego wydatku			2.12		2.10

			wynikłość z r. 1898.	budżet na r. 1898.	wynikłość z r. 1897.
VIII. Na bezpieczeństwo					
wydatek brutto	300.364				
od tego dochody	104.233				
czysty wydatek		196.131			
w stosunku do ogółu czystego wydatku			2.32	1.81	4.05
IX. Na odsetki i spłatę długów					
wydatki brutto	1,540.586				
od tego dochody	78.127				
czysty wydatek		1,462.459			
w stosunku do ogółu czystego wydatku			17.23	18.27	18.05
X. Na cele dobroczynne i rozmaite					
wydatek brutto	42.568				
od tego dochody	2.458				
czysty wydatek		*40.110*	0.48	0.71	1.55
w stosunku do ogółu czystego wydatku		8.486.451	100	100	100

Wydatki powyższym działem objęte wynoszą 8,486.451 zł.

Na pokrycie tej kwoty miał fundusz krajowy do dyspozycyi:

pozostałość z r. 1896	zł. 258.032	
opłaty konsumcyjne	825.352	
dodatki do podatków	7.173.463	
bonifikacye za zrzeczenie się poboru dodatku od podatku osobisto-dochodowego	378.029	
reszta z bonifikacyi z galic. funduszu propinacyjnego	90.516	
z taks za karty i certyfikaty myśliwskie	19.022	8.744.414 zł.
pokrycie było większe o		257.963 zł.

która to kwota stanowi pozostałość z rachunków z r. 1898 jak to powyżej wykazano.

Komisya budżetowa widzi się jednak spowodowaną zaznaczyć, że powyżej wykazane wydatki na poszczególne działy gospodarki krajowej, obejmują wyłącznie wydatki poczynione na te działy z funduszu krajowego, w ścisłem znaczeniu tego słowa, że natomiast nie są objęte powyższym wykazem wydatki łożone na te same działy krajowej gospodarki przez gminy, powiaty, instytucye, korporacye, spółki i towarzystwa, bądźto z funduszów własnych i specyalnych, na te cele przeznaczonych, bądź też z dodatków do podatków pośrednich i bezpośrednich.

Jako alegaty do zamknięcia rachunków funduszu krajowego w ściślejszem znaczeniu dołączył Wydział krajowy szczegółowe zamknięcie rachunków: 1. szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie, 2—8 wyższej szkoły rolniczej, szkoły gorzelniczej folwarku, gorzelni i stacyi kontrolnej i doświadczalnej, botaniczno-rolniczej, i chemiczno-rolniczej w Dublanach, 9—10 średniej szkoły rolniczej i folwarku w Czernichowie 11—16 niższych szkół rolniczych w Horodence, Jagielnicy, Kobiernicach i Bereźnicy,

szkoły ogrodniczej w Tarnowie i szkoły uprawy i wyprawy lnu i konopi w Gródku, i 17 krajowego składu zbożowego w Krakowie.

Wyniki rzeczywiste korzystniejsze od budżetu wykazują następujące rachunki: szkoły gorzelniczej w Dublanach o 305 zł. folwarku w Czernichowie o 1354 zł. szkoły rolniczej w Horodence o 366 zł. w Jagielnicy o 1863 zł. w Bereżnicy o 787 zł. szkoły ogrodniczej w Tarnowie o 1918 zł. szkoły uprawy i wyprawy lnu i konopi w Gródku o 101 zł. publicznego składu w Krakowie o 194 zł.

Następujące rachunki wykazują wyniki niekorzystne w porównaniu z budżetem:

1. Szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie o 792 zł. a to z powodu wypłaty niepreliminowanej w budżecie emerytury b. dyrektorowi Tynieckiemu w kwocie 917 zł.

2. Wyższej szkoły rolniczej w Dublanach o 5624 zł. a to z powodu, że skarb państwa wyasygnował tylko połowę subwencyi, czyniąc zależnem przyznanie drugiej połowy w kwocie 5000 zł. od przeistoczenia szkoły wyższej na szkołę średnią. Przeciwko tej decyzyi poczynił Wydział krajowy odpowiednie kroki.

3. Niższej szkoły rolniczej w Dublanach o nieznaczną kwotę 86 zł.

4. Gorzelni Dublanach o 535 zł. z powodu, że przy sprzedaży spirytusu uzyskano cenę o 1 zł. niższą.

5. Folwark w Dublanach o 2.610 zł. przeważnie z powodu mniejszych dochodów ze sprzedaży mleka i mniejszych dochodów z cegielni.

6. Szkoły rolniczej w Czernichowie o 596 zł. a to z powodu większych kosztów utrzymania budynków i ogrodów.

7. Szkoły rolniczej w Kobiernicach o 2021 zł. przeważnie z powodu mniej pomyślnych wyników z gospodarstwa, spowodowanych ciągłemi słotami w jesieni r, 1897, skutkiem czego uprawa zbóż ozimych na gruntach ilastych była niemożliwa, a zasiewy jare uskutecznione na roli niedostatecznie przygotowanej, dały wynik lichy.

Przechodzimy do drugiej części naszego zadania tj. do zdania sprawy z zamknięć rachunkowych:

Funduszów ze skarbu krajowego dotowanych.

Fundusz szkolny krajowy.

Wydatki tego funduszu preliminowane na kwotę 3,763.794 zł. wynosiły w rzeczywistości 3,873.978 zł. były więc większe od preliminowanych o 137.182 zł.

Dochody własne funduszu szkolnego preliminowane na 1,472.104 zł. dały w rzeczywistości 1,494.608 zł. czyli przewyższyły kwotę preliminowaną o 22.505 zł. a ogólny wynik jest w porównaniu z budżetem niekorzystny o 114.680 zł.

Wydatki.

Rubr. I. „płace i dodatki“. Na potrzeby tej rubryki preliminowano ogółem 3,244.143 zł. a wydano 3,318.012 zł. czyli więcej o 73.869 zł.

W trzech pozycyach tej rubryki a mianowicie, na płace i dodatki etatowych nauczycieli religii, na dodatki pięcioletnie, i na zastęstwa nauczycieli urlopowanych,

wydano ogółem mniej niż proliminowano o 13.895 zł. Natomiast wydano więcej niż preliminowano o 87.764 zł. w pozostałych czterech pozycyach a mianowicie: na płace i dodatki dla nauczycieli etatowych o 20.601 zł. na wynagrodzenia nauczycieli nadetatowych o 45.380 zł. na remuneracye za udzielanie nauki religii o 6.603 zł. i na wynagrodzenie za godziny nadobowiązkowe o 15.780 zł.

Wzmagająca się frekwencya jest głównie przyczyną wykazanych powyżej różnic na niekorzyść budżetu, a wykazane przekroczenia w pozycyi 4 ma swoje usprawiedliwienie w pocieszającej okoliczności, że pomimo iż niektóre posady katechetów i nauczycieli religii były opróżnione, udzielano nauki religii w znaczniejszej liczbie szkół, niż preliminarzem przewidziano.

W rubryce II „*remuneracye i zasiłki*“ wyszczególnić należy poz. 11. remuneracye za naukę robót ręcznych, z której zamiast preliminowanych 35.000 zł. wydano tylko 23.291 zł. czyli mniej o 11.709 zł, a to z powodu obsadzenia wielu posad nauczycielkami przez co w tych szkołach odpadła potrzeba udzielania nauki robót ręcznych przez osobne nauczycielki robót, dla których preliminowano wynagrodzenie. Większy niż preliminowano wydatek w pozycyi 8 tej rubryki o 5.710 zł. tytułem remuneracyi i zapomóg dla nauczycieli, spowodowany konieczną potrzebą, pokryty został wykazanym mniejszym wydatkiem w poz. 11, a to na mocy dozwolonego w tej rubryce virement między poszczególnymi pozycyami.

Dochody.

Jak już powyżej wykazano wynosiły rzeczywiste dochody własne funduszu szkolnego krajowego kwotę 1,494.608 zł. zamiast preliminowanych 1,472.104 zł. były więc większe o 22.505 zł. Między pozycyami tego działu wyszczególnić nsleży poz. 30. taksy od spadków, które zamiast preliminowanych 18.000 zł. dały w rzeczywistości 31.895 zł. czyli więcej o 13.895, a to na podstawie ustawy krajowej z d. 6. grudnia r. 1894 która weszła w życie d 25. maja r. 1896

Wydatki funduszu szkolnego krajowego	3,873.978
Dochody własne	1,494.608
Nadwyżka wydatków pokryta przez fundusz krajowy	2.379.370

a gdy budżet preliminował z tego tytułu wydatki w kwocie 2,264.690 zł. wydano przeto więcej niż preliminowno o 114.680 zł.

Krajowy fundusz szkolny emerytalny.

Wymogi tego funduszu wynosiły 305.128 zł. zamiast preliminowanych 305.050 zł. dochody własne 114.820 zł. zamiast preliminowanych 107.855 zł. ogólny więc wynik był w porównaniu z budżetem korzystniejszy o 6.887 zł. i o tyle też fundusz krajowy wypłacił tytułem dotacyi mniej niż preliminowano.

Majątek zarodowy tego funduszu wynosił z końcem z. 1898 kwotę 33.550 zł. a to w 4% listach towarzystwa kredytowego 33.500 i w książeczce gal. kasy oszczędności 50.22 zł.

Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Większe niż preliminowano wydatki o 8.388 zł. i większe niż przewidywano dochody o 19.330 zł. spowodowały wynik ogólny od budżetu korzystniejszy o 10.942 zł. to też i dotacya pobrana z funduszu krajowego była o tyle mniejszą. Ażeby jednak

dojść do właściwego wyniku należy wziąć pod rozwagę dwie okoliczności a mianowicie: *a)* z tytułu zwrotu kosztów leczenia miał fundusz krajowy wypłacić szpitalowi kwotę 178.000 zł. w rzeczywistości zaś wypłacił fundusz krajowy z tego tytułu 222 393 zł. czyli więcej o 44.393 zł. *b)* wskutek otwarcia klinik na wszechnicy lwowskiej w r. 1897, zawartą została między administracyą państwową a wydziałem krajowym ugoda podług której c. k. rząd pokrywa wydatki dla chorych leczonych na klinikach ponoszone ponad zwykłą normę szpitalną. Dla ułatwienia tego obrachunku wydzielono z ogólnego rachunku wydatki ponoszone na kliniki i wykazano je w osobnej kolumnie. W r. 1897 wydatki te wynosiły ogółem 18.710 zł. z czego przypada na fundusz krajowy kwota 6.897 zł. (8.621 dni leczenia po 80 centów), zaś 11.813 zł. obowiązany był zwrócić skarb państwa. Na poczet tej należytości wpłynęła jednak w r. 1897 tylko kwota 2000 zł. reszta 9.813 zł. pozostała w zaległości. W roku budżetowym skarb państwa był obowiązany zapłacić 30.854 zł. a razem z zaległością roku poprzedniego czyniło kwotę 40.667 zł. Na poczet całej tej należytości skarb państwa zapłacił 13.000 zł. a kwota 27.667 pozostała w zaległości.

Jeżeli te wyłuszczone powyżej okoliczności uwzględnimy, otrzymamy właściwy wynik niekorzystny o 6.384 zł.

Fundusz podrzutków wd Lwowie.

Fundusz ten nie posiada żadnego majątku, wszystkie jego wymogi pokrywa fundusz krajowy, to też fundusz krajowy wydał w roku budżetowym z tego tytułu 6.529 zł. o 442 zł. więcej niż preliminowano, a to z powodu znaczniejszej liczby położnic, które się poddały praktyce lekarskiej.

Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.

Mniejsze niż preliminowano wydatki o 2.922 zł. i większe niż preliminowano dochody o 8740 zł. spowodowały wynik korzystny o 11.622 zł. i o taką też kwotę była większą nadwyżka dochodów zwróconych funduszowi krajowemu. Jeżeli jednak uwzględnimy, że tytułem zwrotu kosztów leczenia zakład pobrał od funduszu krajowego więcej niż preliminowano o 8.974 zł., okaże się właściwa różnica na korzyść budżetu o 2.688 zł.

Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Dla wszystkich 4 oddziałów tego szpitala preliminowano wydatek w kwocie 233.105 zł., dochody własne miały wynosić 240.373 zł., a nadwyżka dochodów w kwo-7.268 zł., miała wpłynąć do funduszu krajowego. W rzeczywistyści zaś wydatki wynosiły 236.808 zł. a dochody własne 338.878 zł., tak że nadwyżka dochodów zwrócona funduszowi krajowemu wynosiła 102.070 zł. Należy jednak uwzględnić, że tytułem zwrotu kosztów leczenia szpital ten pobrał od funduszu krajowego więcej niż preliminowano o 96.942 zł., i o tę kwotę redukuje się pomyślny wynik w porównaniu z budżetem.

Fundusz policyi krajowej.

Wydatki tego funduszu preliminowane na 2.905 zł. wynosiły w rzeczywistości 3.244 zł., a to z powodu wypłaty architekcie Kowalczukowi częściowego wynagrodzenia w kwocie 500 zł., za sporządzenie planu, szkicu, i kosztorysu, urządzić się mającej krajowej osady poprawczej dla nieletnich chłopców. Z powodu większych niż preliminowano wydatków nadwyżka dochodów przeniesiona do funduszu krajowego wynosiła tylko 2.242 zł., zamiast preliminowanych 2.580 zł.

Fundusz pożyczki krajowej z r. 1893.

Z powodu zgłoszenia do wypłaty dawniej wylosowanych obligacyj wydano w roku budżetowym więcej niż preliminowano o 4.092 zł. i o tyle też pobrano na częściowe umorzenie tej pożyczki, i na wypłatę kuponów więcej niż preliminowano od funduszu krajowego, który w całości pokrywa wszystkie wymogi tej pożyczki.

Przechodzimy do trzeciej części naszego zadania to jest zdania sprawy z zamknięć rachunkowych:

Funduszów samoistnych niedotowanych budżetem objętych.

Do tej kategoryi należą przedewszystkiem

1. *Fuudusz kultury krajowej.*
2. *Fundusz stanowy sierociński.*
3. *Fundusz Aleksandra hr. Stadnickiego.*

Wszystkie te fundusze w ostatecznych swoich wynikach z roku budżetowego nieznaczne tylko wykazują różnice między preliminarzem a zamknięciem rachunków i nie wymagają szczegółowego omówienia. Nadwyżki dochodów czyli pozostałości kasowe użyte zostały w myśl istniejących przepisów i uchwał sejmowych.

Fundusz pożyczki krajowej z r. 1873.

W r. 1898 fundusz ten nie miał żadnych własnych dochodów, nie wpłynęło bowiem nic na poczet zaległości z lat ubiegłych. Zaległości te wynosiły w kapitale i odsetkach ogółem 3.200 zł. a uchwałą sejmową z dnia 30 stycznia 1897, sprolongowano spłatę tych zaległości do końca r. 1899 i dla tego w r. 1898 nie mogły być ściągane. W obec braku wszelkich wpływów ze zwrotu zaległości fundusz krajowy zniewolony był pokryć w całości wymogi tej pożyczki, a wymogi te z powodu zgłoszenia do spłaty obligacyj dawniej wylosowanych, były większe od preliminowanych o 7.530 zł.

Fundusz podrzutków w Krakowie.

Fundusz ten posiada własny majątek, z którego dochodów pokrywa potrzeby swoje. Na jedną tylko pozycyę fundusz krajowy daje dotacyę a mianowicie na zapomogi dla położnic opróżniających z dziećmi bezpłatny oddział położnic. Na te wydatki preliminował Wydział dotacyę w kwocie 3.500 zł. w rzeczywistości zaś pobrano tylko 3.150 zł. a to stosownie do ilości położnic które się poddały klinicznemu traktowaniu. Nadwyżkę dochodów własnych tego funduszu w kwocie 538 zł. wcielono do majątku zarodowego funduszu podrzutków w Krakowie.

Fundusz pożyczkowy na drogi powiatowe i gminne.

Dochód z dotacyi krajowej (nadzwyczajnej na mocy uchwały sejmowej z d. 17. lutego r. 1898) w kwocie 20.000 zł. ze zwrotu pożyczek udzielonych powiatom, i z odsetek wynosiły razem 65.887 zł, a gdy do tego dodamy zapas kasowy z początkiem r. 1898 w kwocie 2.200 zł. i na lokacyi w banku krajowym 33.200 zł. otrzymamy ogólną kwotę 101.287 zł. którą w roku budżetowym fundusz ten rozporządzał.

W ciągu r. 1898 udzielono nowych pożyczek na ogólną kwotę 33.200 zł. a kwota 68 087 zł. pozostała na lokacyi w banku krajowym.

Fundusz krajowych przedsiębiorstw melioracyjnych.

Do istniejących w r. 1897 przedsiębiorstw przybyło w r. 1898 jedno przedsiębiorstwo a mianowicie przedsiębiorstwo zabudowania potoka Bystra, tak że w roku budżetowym było czynnych przedsiębiorstw 22.

Wszystkie one pokrywały swoje wydatki wpływami z tytułu datków funduszu krajowego, państwowego, funduszu melioracyjnego i datków konkurencyjnych. Zapasy w gotówce lokowane były w banku krajowym na 3% rachunku bieżącym i wynosiły z końcem r. 1898 ogólną kwotę 182.937 zł. 53 ct.

Zdawszy w powyższy sposób sprawę z przekazanego jej zamknięcia rachunków i opierając się na wywodach i uwagach w niniejszem sprawozdaniu zawartych Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Uchwała pierwsza.

Sejm udziela Wydziałowi krajowemu absolutoryum z rachunków funduszu krajowego, funduszów dotowanych ze skarbu krajowego i funduszów samoistnych budżetem objętych złożonych za rok budżetowy 1898.

Uchwała druga.

Powyższe absolutoryum udzielone Wydziałowi krajowemu obejmuje także absolutoryum dla c. k. Rady szkolnej krajowej z działu wydatków funduszu szkolnego krajowego.

Uchwała trzecia.

Pozostałość z rachunków r. 1898 sprawdzonej wysokości 257.963 zł., przenosi się na r. 1900 i wstawia do budżetu r. 1900 jako pozycyę 1-szą dochodów.

we Lwowie dnia 9 kwietnia 1900.

Za Przewodniczącego:

Badeni.

Sprawozdawca:

Goldmann.

L. s. 2755/900.

We Lwowie dnia 10. kwietnia 1900.

Aleg. 128

Sprawozdanie

Komisyi budżetowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie poboru krajowych opłat konsumcyjnych w czasie od 1. stycznia 1900 do 31. grudnia 1904.

Wysoki Sejmie!

W wyczerpującem sprawozdaniu z dnia 28. grudnia r. z. przedstawił Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi cały szereg czynności w przedmiocie dalszego poboru krajowych opłat konsumcyjnych od 1. stycznia r. b.

Wedle zestawień statystycznych zawartych w powołanem sprawozdaniu Wydziału krajowego, dochód brutto z tych opłat uczynićby powinien zł. 1,615.000 czyli 3,230.000 kor.

Uzyskany przez Wydział krajowy w drodze dzierżaw, daje jedynie 833.383 zł. czyli 1,666.766 koron, a więc mało co więcej nad połowę tej kwoty, którą konsument istotnie obciążony został.

Nieracyonalność systemu w poborze tych opłat nie od dziś stoi na porządku dziennym Sejmów wszystkich tych krajów, w których opłaty te istnieją. Zamienić więc pobór ten na pobór jednoczesny z podatkiem państwowym, w interesie ludności i budżetów krajowych oto jedno z pierwszych zadań ekonomicznych ustawodawstwa państwowego i c. k Rządu. Gdy sprawa ta obszernie omówioną zostanie w sprawozdaniu jeneralnem o budżecie krajowym, przeto komisya budżetowa stwierdzając, iż Wydział krajowy uczynił wszystko, co uczynić się dało, celem uzyskania jak najwyższego dochodu z krajowych opłat konsumcyjnych; ogranicza się jedynie do podania cyfr dochodu tego z peryodu ubiegłego, tudzież uzyskanej cyfry na czas od 1. stycznia 1900 do 31. grudnia 1904.

W latach 1895—99 wydzierżawiony czynsz czynił 821.652 zł. czyli 1,643.304 koron faktycznie uzyskany dał 818.568 zł. czyli 1,637.136 koron, porównując z czynszem uzyskanym na bieżące pięciolecie, który czyni 833.383 zł., okazuje się nadwyżka 14.815 zł. czyli koron 29.630.

Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy sprawozdanie Wydziału krajowego o wykonaniu ustawy o poborze krajowych opłat konsumcyjnych w czasie od 1. stycznia 1900 do 31. grudnia 1904 przyjąć do wiadomości.

Przewodniczący:

K. Badeni, w. r.

Sprawozdawca:

Abrahamowicz, w. r.

Ls. 1.639/1900.

We Lwowie, dnia 10. kwietnia 1900.

Aleg. 129

Sprawozdanie

Komisyi gospodarstwa krajowego dotyczące sprawozdania Wydziału krajowego o krajowych rolniczych szkołach zimowych.

Wysoki Sejmie!

Myśl rozszerzenia wiedzy rolniczej między ludem wiejskim w sposób praktyczny znalazła swój wyraz w zakładaniu krajowych rolniczych szkół zimowych. Do tej pory została wprowadzoną w życie pierwsza tego typu szkoła w Niewiarowie, której pierwsze chwile nie mogą mieć znaczenia dla ocenienia wartości takich szkół w przyszłości. Pierwsze na tem polu postawione w Niewiarowie kroki wykazały niepowodzenie. Tego jednak nie należy przypisywać zasadzie, która przy tym kroku wstępnym trafiła z miejsca na niedołężnego jej wykonawcę. Tem niepowodzeniem zrażać się też nie należy a przeciwnie łatwo z niego wyciągnąć wniosek, że jedynie dobór ludzi przejętych znaczeniem zasadniczej myśli i obdarzonych przytem zdolnością wprowadzenia jej w czyn może jej wartość stwierdzić. — Założenie szkoły w Niewiarowie poruczonem zostało kierownikowi, który okazał się nieodpowiednim; słusznie też postąpił Wydział krajowy poruczając prowadzenie tej szkoły innemu bardziej uzdolnionemu i na zaufanie zasługującemu kierownikowi. Jest też całkiem uzasadniona nadzieja, że lud wiejski, który od samego początku wielkie okazał zainteresowanie, przy teraźniejszych zarządzeniach garnąć się będzie do szkoły, której znaczenie praktycznym swym rozumem ocenić umie, jak to już teraz bardzo korzystnie się objawia.

Wybór Woysławia w powiecie Mieleckim na drugą tego samego typu szkołę jest niezawodnie bardzo dobrym. — Zalety tamtejszej ludności okolicznej trafnie naszkicowane w sprawozdaniu p. Mieleckiego, delegowanego przez Wydział krajowy dla zbadania stosunków, wskazują jasno, że ta ludność trzeźwa, pracowita, z rozbudzonem poczuciem narodowem i garnąca się do zdrowej oświaty będzie bardzo podatnym materyałem dla mającej się założyć szkoły w Woysławiu. Wszystkie warunki zdają się temu sprzyjać a jako jeden z najbardziej sprzyjających podnieść należy gorliwe i szczere zajęcie się dobrem ludu Marszałka powiatowego JW. Stefana Sękowskiego, który swą życzliwość uznania godną ofiarnością stwierdził. — Bezinteresowne odstąpienie na szkołę zimową domu murowanego o 9-ciu ubikacyach i obszernego ogrodu ułatwia w znacznej mierze możność założenia tej szkoły w Woysławiu. Gdy nadto stała sekcya Komisyi dla spraw rolniczych również przychylnie za jej założeniem się oświadczyła, korzystne zaś stosunki i warunki nie pozwalają wątpić o zdolności rozwijania się tej szkoły z pożytkiem dla ludu a więc i dla kraju,

przeto Komisya gospodarstwa krajowego nie waha się zalecić Wysokiemu Sejmowi do zatwierdzenia wniosków przez Wydział krajowy postawionych.

Korzyści z tego rodzaju szkół stwierdzone w innych prowincyach monarchii uzasadniają nadzieje kraju przywiązane do ich założenia i uprawniają równocześnie do przypuszczenia, że Wysoki c. k. Rząd, uznając także ich pożyteczność, zechce zaznaczyć swe przychylne dla tej sprawy stanowisko przez przyznanie zasiłków pieniężnych w wysokości 50% kosztów. — Rzeczą Wydziału krajowego będzie wdrożyć rokowania, o których skutku Komisya gospodarstwa krajowego nie wątpi.

Na podstawie powyższego sprawozdania Komisya gospodarstwa krajowego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o krajowych rolniczych szkołach ludowych.

II. Sejm upoważnia Wydział krajowy do założenia rolniczej szkoły zimowej w Woysławiu w powiecie Mieleckim.

III. Sejm otwiera Wydziałowi krajowemu kredyt: a) na utrzymanie zimowej szkoły rolniczej w Niewiarowie jako wydatek zwyczajny kwotę 1.028 zł.; b) na utrzymanie zimowej szkoły rolniczej w Woysławiu jako wydatek zwyczajny kwotę 925 zł. na założenie szkoły rolniczej zimowej jako wydatek nadzwyczajny kwotę 860 zł.

IV. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby udał się do c. k. Rządu celem uzyskania subwencyi państwowej na koszta założenia i utrzymania zimowych szkół rolniczych w Niewiarowie i Woysławiu w wysokości 50% kosztów.

Przewodniczący:	Sprawozdawca:
Stadnicki w. r.	***Vivien*** w. r.

L. s. 2756/900.

We Lwowie dnia 20. kwietnia 1900.

Aleg. 130

Sprawozdanie

Komisyi gminnej o przedłożonym przez Wydział krajowy projekcie statutu król. stoł. miasta Krakowa.

Wysoki Sejmie!

Dnia 13. lutego 1900 r. przedłożył Magistrat Krakowa uchwalony przez Radę miejską krakowską projekt statutu miejskiego.

Uchwalenie zmiany „tymczasowego statutu gminnego dla stoł. król. miasta Krakowa" z dnia 1. kwietnia r. 1866 było potrzebnem nie tylko z powodu przestarzałych postanowień prawa wyborczego w gminie jak n. p. dotychczas obowiązujące postanowienia §. 30. statutu, którem wyjęto od obieralności czynnych urzędników i służbę płatną ze skarbu publicznego, tudzież urzędników i służbę kraju, ale przedewszystkiem było koniecznem z tego powodu, że ustawa z dnia 25. października r. 1896, zmieniająca od 1. stycznia r. 1898 system podatków osobistych, na których podstawie prawo wyborcze gminy w znacznej części się opierało, oddziałała na postanowienia dotychczasowego prawa wyborczego w taki sposób, że przeprowadzenie legalnych wyborów okazało się bez zmiany tych postanowień wprost niemożliwem.

Uznając to trudne położenie Rady miejskiej m. Krakowa, uchwalił Wysoki Sejm na posiedzeniu z dn. 22. marca r. 1899 projekt ustawy przedłużającej na rok jeden czas urzędowania radnych miejskich, która to ustawa Najwyższem postanowieniem z dnia 12. maja 1899 sankcyę otrzymała. Zarazem uchwalił Wysoki Sejm polecić Wydziałowi krajowemu, by na najbliższej sesyi projekt reformy Statutu miasta Krakowa Sejmowi przedłożył. Wydział krajowy to polecenie spełnił, a Wysoki Sejm uchwałą z dnia 26. marca r. 1900 odnośne przedłożenie Wydziału krajowego do komisyi gminnej odesłał.

Niniejszem przedkłada komisya gminna Wysokiemu Sejmowi swe sprawozdanie wraz z projektem statutu król. stoł. miasta Krakowa.

Najważniejsze zmiany zawarte w projekcie statutu, który Rada miejska krakowska Wydziałowi krajowemu przedłożyła, zmiany, któremi się nowy projekt od dotychczasowego statutu różni, zawarte są w §§. 19 i 30. projektu (§§. 22. i 33 dotychczas obowiązującego statutu) a odnoszą się do prawa wyborczego, które Rada miejska nie naruszając dotychczasowego ustroju tudzież podziału na koła, we wielu kierunkach rozszerzyła.

W szczególności postanawia projekt, że prawo głosowania na radców miejskich służy obywatelom „bez względu na płeć" i dopuszczono niewiasty do głosowania osobiście (§. 25) a prócz tego rozszerzono prawo głosowania na urzędników powiatu, na osoby posiadające kwalifikacye do nauczania w szkołach publicznych (dotychczas tylko profesorowie i nauczyciele), na prawników w ogóle, którzy złożyli wszystkie teoretyczne egzamina państwowe, (dotychczas tylko kwalifikowani kandydaci notaryalni) a w końcu na literatów, dziennikarzy, artystów i urzędników przedsiębiorstw.

Następnie według projektu rozszerzono prawo głosowania właścicieli i dożywotników nieruchomości podlegających podatkowi domowo-czynszowemu, uchylając dotychczasowe postanowienia, które prawo głosowania tychże osób zależnem czyniły

od wysokości opłacanego podatku domowo-czynszowego (najmniej 6 złr.) oraz od tej okoliczności, by nieruchomość co najmniej od roku była nabytą.

Dalej obniżono census podatku zarobkowego z 16 koron na 10 koron.

Uchylono wreszcie wyżej wzmiankowane postanowienia §. 30. statutu. Pomnożono ilość radnych z 60 na 64 (§. 18.), w skutek czego trzecie koło wybierać będzie zamiast dotychczasowych 20, 24 radnych.

Te 4 nowe mandaty przeznaczyła Rada miejska dla rękodzielników, tworząc dla nich osobny oddział w III. kole, które będzie odtąd miało zamiast dwóch oddziałów, trzy oddziały.

W skutek powyższych zmian w prawie wyborczem nastąpią oczywiście zmiany co do ilości wyborców.

Według obliczeń komisyi statutowej stwierdzić należy następujące zmiany:

W kole I. zamiast dotychczasowych 2042 wyborców będzie 2500 wyborców.
„ II. „ „ 921 „ „ 1350 „
„ III. „ „ 1400 „ „ we wszystkich 3 oddziałach 2800 wyborców.

Najważniejsze więc przez Radę miejską proponowane zmiany statutowe tyczą się rozszerzenia prawa wyborczego Rozszerzenie to jest znacznem, zwiększa bowiem liczbę uprawnionych do głosowania z 4363 na 6650, czyli o 54 procent i komisya gminna takie rozszerzenie za zupełnie na dłuższy szereg lat dostateczne uznaje.

Dalsze nie bez znaczenia zmiany, jakie Rada miejska krakowska w swym projekcie statutu wprowadza, tyczą się organów administracyi miejskiej i ich zazakresu działania. Komisya gminna ze zmianami temi na ogół biorąc się godzi. Uzasadnienia zaś tych zmian zawartego w alegacie 2-gim do sprawozdania Wydziału krajowego L. W. 11380 litera B. Komisya w swem sprawozdaniu w obec zaznaczenia swej zgody powtarzać nie ma potrzeby. Ze swej strony jednak proponuje komisya pewne w określeniu zakresu działania zarówno Rady miejskiej, jak i organów administracyi miejskiej, zmiany. Zmiany te tyczą się ściślejszego określenia zakresu działania Rady miejskiej jako ciała uchwalającego i kontrolującego, które jako takie do egzekutywy mięszać się nie powinno. Tyczą się dalej ograniczenia atrybucyi sekcyi i komisyi Rady w tym kierunku, by tymże nie służyło już więcej prawo samodzielnego zawierania interesów i wykonywania robót dla gminy, co niejednokrotnie do marnowania funduszów gminnych doprowadzało i na szkodę gminy wychodziło. Dalej uważała komisya gminna za potrzebne wzmocnić i rozszerzyć władzę prezydenta miasta, przyznając mu prawo mianowania urzędników magistratu dwóch najniższych stopni oraz usunąć radców miejskich od osobistego udziału (z głosem doradczym) w obradach kolegialnych magistratu. Komisya bowiem nie sądzi, by osobisty udział radców miejskich mógł na bezstronne załatwianie spraw w magistracie dodatni wywrzeć wpływ.

Prócz tego wprowadza komisya kilka stylistycznych poprawek.

Poprawki proponowane przez Wydział krajowy komisya gminna w zupełności przyjmuje.

Kończąc na tem ten szereg uwag, Komisya gminna wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić dołączoną ·/. ustawę:

Przewodniczący: **A. Jaworski**, *w. r.*

Sprawozdawca: **Jan Hupka**, *w. r.*

Ustawa

z dnia .... nadająca statut miejski Królewskiemu stołecznemu miastu Krakowowi.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Królewskiemu stołecznemu miastu Krakowowi nadaję załączony statut miejski.

Art. II.

Przeprowadzenie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

DZIAŁ I.

O gminie i jej obrębie, o mieszkańcach i stosunkach ich do gminy.

Tytuł 1.

O statucie gminnym i jego zmianach.

§. 1.

Gmina miasta Krakowa rządzi się niniejszym statutem.

§. 2.

Zmiany statutu tego mogą nastąpić tylko w drodze ustawodawstwa krajowego.

Tytuł 2.

O obrębie gminy.

§. 3.

Statut niniejszy obowiązuje w całym obrębie miasta Krakowa.

Zmiana obszaru gminy może nastąpić po wysłuchaniu Rady miejskiej tylko w drodze ustawodawstwa krajowego.

Tytuł 3.

O nazwie miasta.

§. 4.

Gmina zatrzymuje nazwę stołecznego królewskiego miasta Krakowa, tudzież dotychczasowe barwy i herb miasta.

Tytuł 4.

O mieszkańcach miasta.

§. 5.

Mieszkańcy miasta Krakowa dzielą się na członków gminy i obcych.

Rada miejska może zasłużonym mężom, bez względu na ich miejsce zamieszkania i przynależność, jeżeli są obywatelami austryackimi, nadać obywatelstwo honorowe. Obywatelstwo honorowe nadaje wszystkie prawa służące członkom gminy, nie nakłada jednak żadnych obowiązków lub ciężarów gminnych.

§. 6.

Członkami gminy są:

1. osoby, mające w gminie krakowskiej prawo przynależności;

2. uczestnicy, to jest osoby niemające w tej gminie przynależności, jeżeli w granicach tej gminy majątek nieruchomy posiadają, lub jeśli od zatrudnień lub przedsiębiorstw zarobkowych, samoistnie wykonywanych, albo od dochodu bezpośredni podatek w gminie krakowskiej opłacają.

Pod tymi warunkami należą do uczestników gminy krakowskiej także korporacye, stowarzyszenia, spółki, zakłady i fundacye.

Wszystkie inne osoby są obcemi w gminie.

§. 7.

Stosunki przynależności do gminy określa ustawa państwowa.

§. 8.

Za nadanie przynależności gmina pobierać może opłatę w kwocie od 20 *Kor.* do 600 *Kor.*, którą Rada miejska oznaczy, stosownie do zamożności osoby do gminy przyjętej.

Tytuł 5.

O prawach i obowiązkach mieszkańców gminy.

§. 9.

Wszyscy mieszkańcy miasta mają w ogóle prawo:

a) do bezpieczeństwa osoby i własności w obrębie gminy znajdującej się;

b) do korzystania z przedmiotów i zakładów na publiczny użytek przeznaczonych, stosownie do urządzeń tych zakładów.

§. 10.

Członkowie gminy mają prawo:

a) do stałego pobytu w obrębie gminy;

b) do zawiadywania sprawami gminy w granicach tym statutem zakreślonych.

Przynależni do gminy mają nadto prawo do wsparcia z funduszów gminnych w razie zubożenia, choroby lub niezdolności do pracy, stosownie do właściwych ustaw i urządzeń.

§. 11.

Obcy mają prawo przebywania w gminie, dopóki nie przekraczają ustaw, nie wywołują zgorszenia lub nie staną się ciężarem dobroczynności publicznej. Od orzeczenia zabraniającego pobytu w gminie, służy prawo odwołania się do Namiestnictwa.

§. 12.

Każdy w gminie stosować się powinien do rozporządzeń i zarządzeń wydanych przez władzę gminną w zakresie działania, jaki jej z ustaw służy, oraz przyczyniać się do ciężarów gminy, stosownie do przepisów pod tym względem obowiązujących; członkowie gminy mają nadto szczególny obowiązek pełnienia urzędu lub czynności, do których wyborem gminy lub jej zaufaniem powoływanymi będą.

DZIAŁ II.

O zakresie działania gminy.

Tytuł 6.

O podziale zakresu.

§. 13.

Zakres działania gminy jest dwojaki:

A) własny;

B) poruczony.

W zakresie własnym gmina uchwala i rozporządza niezawiśle i samodzielnie według niniejszego statutu w granicach ustaw.

Zakres poruczony działania gminy t. j. jej obowiązek do współdziałania w sprawach publicznej administracyi określają ustawy.

§. 14.

Do własnego zakresu gminy należy w szczególności:

a) wnioski do zmiany statutu gminy i jej granic;
b) przyznawanie prawa przynależności do gminy;
c) ustanawianie urzędów miejskich;
d) zarząd majątkiem gminy;
e) nakładanie podatków gminnych;
f) piecza nad bezpieczeństwnm osób i ich własności;
g) zakładanie i utrzymywanie ulic, dróg, placów, mostów, jak niemniej staranie o bezpieczeństwo i łatwość komunikacyi publicznej, wreszcie policya polowa;

h) piecza nad zaopatrzeniem miasta w dostateczną, tanią i zdrową żywność i wodę, dozor targów, dozór nad wagami i miarami;

i) policya zdrowia:

k) policya nad czeladzią i wyrobnikami, wykonywanie przepisów o sługach;

l) policya obyczajności publicznej;

m) sprawy ubogich i piecza nad zakładami dobroczynnymi gminy;

n) policya budownicza i ogniowa;

o) wpływ na sprawy szkół średnich i szkół ludowych w granicach ustaw;

p) jednanie stron w sporze będących przez mężów zaufania z gminy wybranych;

q) dobrowolna sprzedaż ruchomości drogą licytacyi na żądanie stron.

Bliższe określenie atrybucyi władz gminnych zawiera dział IV.

Czynnościami zakresu poruczonego osobnemi ustawami gminie przekazanemi, zawiaduje gmina w sposób ustawą wskazany, albo orzeka sama o sposobie zawiadywania, jeżeli tenże ustawami nie jest przepisany.

Tytuł 7.

O roku administracyjnym i języku urzędowym.

§. 15.

Rok administracyjny gminy zaczyna się i kończy z rokiem administracyjnym państwa.

§. 16.

Językiem urzędowym gminy jest język polski.

DZIAŁ III.

Tytuł 8.

O Reprezentacyi i urzędach gminy.

§. 17.

Gminę miasta Krakowa reprezentuje Rada miejska względnie prezydent miasta.

Rada miejska orzeka w granicach swej atrybucyi, a uchwały jej wykonywa prezydent miasta, magistrat i urzędy miejskie.

Tytuł 9.

Skład Rady miejskiej.

§. 18.

Rada miejska składa się z 64 członków (radców miejskich).

Członków Rady miejskiej wybierają członkowie gminy, prawo głosowania mający. Gdyby powyższa liczba radców miejskich pomiędzy jednym a drugim wyborem przez śmierć lub rezygnacyę, lub utratę urzędów się zmniejszyła, wtedy rada miejska do pełnienia obowiązków radców przyzwie tych, którzy przy odnośnym wyborze po wybranych w kole lub oddziale wyborczym, do którego ubyły radca należał, największą liczbę głosów otrzymali, radcy przez Radę miejską przybrani, tylko do najbliższych wyborów obowiązki pełnić będą (§. 45).

Tytuł 10.

O wyborach i urzędowaniu radców miejskich.

§. 19.

Prawo wyboru radców miejskich służy bez względu na płeć tylko obywatelom państwa.

Prawo to mają następujący członkowie gminy:

a) obywatele honorowi miasta Krakowa;

b) duchowni świeccy wszystkich wyznań chrześciańskich, rabini i kaznodzieje izraeliccy;

c) klasztory i zgromadzenia duchowne męskie i żeńskie;

d) urzędnicy dworu, państwa, kraju, powiatu, gminy i zakładów publicznych tak czynni jak i w stanie spoczynku będący;

e) oficerowie i do wojskowości należące osoby z tytułem oficerskim, jeżeli się znajdują w stanie nieczynnym, w stanie stałego spoczynku, lub jeśli z zastrzeżeniem charakteru wojskowego dymisyę wzięli;

f) przełożeni, profesorowie i nauczyciele wszystkich zakładów naukowych, utrzymywanych kosztem państwa, kraju lub gminy tudzież osoby posiadające kwalifikacyę do nauczania w szkołach publicznych;

g) adwokaci, notaryusze, doktorowie wszystkich wydziałów i magistrowie chirurgii;

h) technicy, którzy studya swoje na jednej z wyższych szkół technicznych austryackich ukończyli i tamże egzamin dyplomowy lub egzaminy państwowe z dobrym skutkiem złożyli;

i) magistrowie farmacyi;

k) prawnicy, którzy złożyli wszystkie teoretyczne egzaminy państwowe;

l) literaci, dziennikarze, artyści i urzędnicy przedsiębiorstw obowiązanych do publicznego składania rachunków, jeżeli od roku przynajmiej 28 koron podatku osobisto-dochodowego lub rentowego w tutejszej gminie opłacają;

m) właściciele i dożywotnicy nieruchomości, podlegających podatkowi domowo-czynszowemu;

n) ci, którzy w obrębie miasta prowadzą przedsiębiorstwo lub zatrudnienie powszechnemu podatkowi zarobkowemu podlegające, jeśli im na ostatni okres wymiarowy stopę podatku zarobkowego powszechnego najmniej w kwocie 10 koron wyznaczono;

o) przedsiębiorstwa obowiązane do publicznego składania rachunków, jeśli od roku tytułem podatku zarobkowego (bez dodatków) najmniej kwotę 300 koron opłacają.

§. 20.

Współwłaściciele i współdożywotnicy jednej nieruchomości mają wszyscy razem jeden tylko głos.

Również spółce handlowej lub przemysłowej służy tylko jeden głos, bez względu na liczbę wspólników.

Nieruchomość uważa się jako jedna, dopóki w księgach gruntowych jedno stanowi ciało.

§. 21.

Dopóki rzecz nieruchoma jest pod dożywociem, prawo głosowania jej właściciela jest w zawieszeniu.

§. 22.

Wyjęci są od prawa głosowania zostający w służbie czynnej:

a) oficerowie i osoby wojskowe z tytułem oficerskim;

b) wojskowi niższych stopni oraz szeregowcy.

§. 23.

Od prawa wyboru i wybieralności są wykluczeni:

1) osoby, które w ostatnim roku zaopatrzenie ubogich pobierały z funduszów publicznych lub gminnych.

Nie poczytuje się za zaopatrzenie ubogich wsparcia z kas chorych, renty na starość lub z powodu nieszczęśliwych przy-

padków, obdarzenie środkami naukowymi albo wsparcia w klęskach ogólnych;

2. kryjdataryusze podczas trwania postępowania konkursowego;

3. osoby zasądzone za zbrodnie wogóle lub za przekroczenia kradzieży, oszustwa, sprzeniewierzenia lub uczestnictwa w tych przekroczeniach (§§. 460, 461, 463i 464 k. k.).

za przekroczenia przeciw obyczajności publicznej z §§. 501, 504, 511, 512, 515 i 516 k. k.; z ustawy z d. 24. maja 1885 r. L. 89 Dz. u. p., tudzież za lichwę.

Ustawy państwowe stanowią, po jakim czasie ustają te skutki zasądzenia.

Gdyby ustawa karna w tym względzie nowe przepisy zaprowadziła, postanowienia te będą się stosować także do prawa wyboru i obieralności do Rady miejskiej krakowskiej.

4. osoby, które z powodu zbrodni zostają prawomocnie pod śledztwem, a to na tak długo, dopóki śledztwo wstępne trwa.

5. osoby, oddane pod dozór policyjny albo przytrzymane w domu pracy przymusowej — jak długo te stosunki trwają.

§. 24.

Każdy wyborca głosuje imieniem własnem raz jeden i winien głosować osobiście.

§. 25.

Korporacye, stowarzyszenia i zakłady głosują przez zastępców prawnych lub statutami wskazanych, lub też przez pełnomocników do tego wybranych.

Klasztory i zgromadzenia duchowne męskie głosują przez swoich pzełożonych, klasztory zaś i zgromadzenia duchowne żeńskie przez umocowanych do tego zastępców.

Współwłaściciele i współdożywotnicy nieruchomości tudzież spółki handlowe, celem wykonania prawa głosowania mianują wspólnego pełnomocnika, większością obliczoną w stosunku do udziałów.

Niewiasty, prawo głosowania mające, głosują przez swoich mężów lub pełnomocników, albo osobiście;

ojcowie, opiekunowie i kuratorowie głosują za małoletnich i bezwłasnowolnych.

Pełnomocnik nie może zastępować więcej niż jednego wyborcę, i winien wykazać się pełnomocnictwem, stwierdzonem podpisem dwóch świadków. Pełnomocnikami mogą być tylko osoby, mające prawo głosowania przy wyborach do Rady miejskiej krakowskiej.

§. 26.

Wybieralnymi na członków Rady miejskiej są wszyscy własnowolni mężczyźni, prawo głosowania mający, którzy 30. rok życia ukończyli.

§. 27.

Wyjęci są od wybieralności:

a) urzędnicy i słudzy gminy i zakładów gminnych, dopóki w służbie zostają a nawet po wystąpieniu ze służby, dopóki nie złożą i nie wyrównają rachunków z gminą lub zakładem gminnym;

b) osoby, które imieniem własnem lub jako pełnomocnicy stron, spór z gminą prowadzą;

c) dzierżawcy dochodów i zakładów gminnych.

§. 28.

Wykłuczone są od obieralności osoby, które z powodu przewinienia służbowego z chęci zysku popełnionego, w drodze dyscyplinarnej utracą urząd lub służbę.

§. 29.

Celem dopełnienia wyborów będą podzieleni wyborcy na trzy koła wyborcze:

w pierwszem mieścić się będą wyborcy wymienieni w §. 19. pod literami *a*, *b*, *c*, *d*, *e*, *f*, *g*, *h*, *i*, *k*, *l*.

w drugiem właściciele lub dożywotnicy nieruchomości, o których mówi §. 19. pod lit. *m*.

w trzeciem wyborcy wymienieni w §. 19 pod literami *n* i *o*.

§. 30.

Koło drugie podzielone będzie na dwa oddziały według wysokości podatku. W tym celu należy ułożyć spis wyborców w porządku wysokości wymierzonego im na rok ostatni podatku domowo-czynszowego (także idealnego), poczynając od najwyżej, a kończąc na najniżej opodatkowanych.

Suma podatku tak uporządkowanego podzieloną będzie na dwie połowy; wyborcy w pierwszej połowie ogólnej sumy podatkowej umieszczeni, stanowić będą pierwszy oddział, zaś należący do drugiej połowy drugi oddział drugiego koła.

Koło trzecie podzielone będzie na trzy oddziały.

Oddział pierwszy obejmować będzie wyborców wymienionych w §. 19. pod lit. *o*, tudzież z wyborców wymienionych w §. 19. pod lit. *n* te osoby które przy ostatnim rozkładzie podatku zarobkowego powszechnego zaliczone zostały do I. i II. klasy opodatkowanych.

Oddział drugi obejmować będzie z wyborców wymienionych w §. 19. pod lit. *n* te osoby, które są rękodzielnikami, posiadającymi kartę przemysłową na samoistnie prowadzony przemysł rękodzielniczy, o ile nie należą do oddziału pierwszego trzeciego koła.

Oddział trzeci obejmować będzie resztę wyborców wymienionych w §. 19. pod literą *n* nie zaliczonych ani do pierwszego, ani drugiego oddziału tego koła.

§. 31.

Liczba wybrać się mających radców miejskich będzie podzieloną pomiędzy trzy koła wyborcze w ten sposób że na dwa pierwsze koła przypada po 20 radców, na koło zaś trzecie 24 radców.

W kole drugiem każdy oddział wybierze połowę radców, na toż koło do wyboru przypadających.

W kole trzeciem wybiera pierwszy oddział 10 radców, drugi oddział 4 radców, trzeci oddział 10 radców.

§. 32.

Spisy wyborców sporządzane będą według wyżej wymienionych kół wyborczych i to w kole pierwszem w porządku alfabetycznym, w kole drugiem i trzeciem zaś w porządku wysokości podatku.

Dla każdego oddziału wyborczego koła trzeciego ułożony będzie odrębny spis wyborców.

Spisy obejmować będą imiona i nazwiska wyborców (§. 30.), tytuł, na którym się ich prawo głosowania opiera; a w szczególności w kole drugiem, wymienienie realności z numeru, ulicy i dzielnicy miasta; zaś w kole trzeciem wymienienie rodzaju za-

trudnienia lub przedsiębiorstwa zarobkowego; w kole drugiem i trzeciem ma być uwidocznioną obok każdego wyborcy cyfra podatkowa.

§. 33.

Każdy wyborca ma tylko jeden głos i to w tem kole wyborczem, w którego spisie zamieszczonym będzie.

Zasadą do tego zamieszczenia jest główne zatrudnienie wyborcy.

I tak n. p. kupcy, rękodzielnicy, lekarze praktykujący, którzy zarazem są posiadaczami realności, winni być zamieszczeni pierwsi w kole trzeciem, ostatni zaś w kole pierwszem.

Wolno jednak każdemu wyborcy, mającemu prawo głosowania i w innem kole wyborczem, przenieść się do tego koła w drodze reklamacyi.

§. 34.

Przynajmniej na 6 tygodni przed rozpoczęciem wyborów mają być spisy wyborców w urzędzie miejskim do przejrzenia wystawione, a w ogłoszeniu o tem wyznaczony będzie termin dni 14 do wniesienia reklamacyi przeciw tym spisom.

O reklamacyach, które w tym terminie wniesione zostaną, rozstrzyga ostatecznie w dniach 8 komisya przez Radę miejską z jej grona do tego wybrana, i ogłosi uchwałę swoją przybiciem w magistracie a to w miejscu do obwieszczeń urzędowych przeznaczonem.

Stósownie do zapadłych orzeczeń, od których nie ma odwołania, nastąpi niezwłocznie sprostowanie spisu wyborców. Lista tak sprostowana jest podstawą wszelkich wyborów, aż do prawomocnego sporządzenia nowej listy.

§. 35.

Prezydent miasta Krakowa, jako naczelnik gminy, rozpisuje wybory przynajmniej na ośm dni przed ich rozpoczęciem, a w ogłoszeniu oznaczy czas i miejsce wyborów. Równocześnie zawiadamia o tem polityczną władzę krajową i Wydział krajowy. Po ogłoszeniu wyborów należy doręczyć wyborcom karty legitymacyjne do rąk własnych za potwierdzeniem odbioru.

§. 36.

Przy wyborach zachować należy następujące przepisy:

Głosowanie odbywa się pisemnie kartkami, które zawierać mają tyle nazwisk, ile członków rady miejskiej odnośne koło lub oddział wybiera.

W razie, gdyby głosujący większą liczbę nazwisk podał, liczeni będą tylko pierwsi z kolei aż do dopełnienia przeznaczonej cyfry. Reszta głosów oddanych jest nieważna. Każdy wyborca otrzyma z legitymacyą kartę głosowania i kopertę, w której głos oddaje, zwracając równocześnie kartę legitymacyjną. Głos ważnie tylko na urzędowej karcie głosowania i w urzędowej kopercie oddać można. Gdyby koperta zawierała więcej wypełnionych kart głosowania, wszystkie są nieważne.

Głos dany osobie, niemającej prawa wybieralności, jest co do tej osoby nieważny.

Po upływie czasu na głosowanie wyznaczonego, przystąpi komisya wyborcza do obliczenia głosów.

Wybrani są ci, którzy uzyskali w oddziale wyborczym największą liczbę głosów.

W razie równości głosów rozstrzyga losowanie, przedsięwzięte przez przewodniczącego komisyi, względnie gdyby ta okoliczność przy sprawdzeniu wyborów na jaw wyszła, przez prezydenta miasta na jawnem posiedzeniu Rady.

Po zamknięciu wyborów przedłożą komisye wyborcze Radzie miejskiej spisane protokoły z wszelkimi dowodami, poczem prezydent ogłosi nazwiska osób wybranych.

Wybrany w dwóch lub więcej oddziałach, powinien oświadczyć w dniach trzech, w którym oddziale wybór przyjmuje, a gdyby żadnego nie dał oświadczenia, uważanym będzie za przyjmującego wybór w tym oddziale, w którym najpierwej wybranym sostał.

W takim razie w innych oddziałach za wybranych uważać należy tych, którzy po ostatnim wybranym najwięcej otrzymali głosów. W razie równości głosów zastosować należy analogiczne postanowienia ustępu 7. tegoż paragrafu.

§. 37.

Bliższe przepisy o postępowaniu przy wyborach Rada miejska ułoży i ogłosi przed każdym wyborem.

§. 38.

Jeżeli wybrany po zawiadomieniu o wyborze w ciągu dni 8 nie odmówił pisemnie przyjęcia, uważać należy, iż wybór przyjął.

Odmówienie nastąpić może tylko z ważnych powodów, których ocenienie zależy od rozstrzygnienia Rady miejskiej. Wyjątek stanowi wypadek przewidziany w §. 47.

Kto wbrew uchwale Rady miejskiej obowiązków radcy pełnić nie będzie, utraci prawo głosowania na lat sześć.

§. 39.

Każdy nowowybrany radca miejski składa do rąk przewodniczącego uroczyste przyrzeczenie sumiennego pełnienia przyjętych obowiązków.

§. 40.

Rada miejska rozpoznaje akt wyboru i rozstrzyga ostatecznie o ważności niemniej o powodach nieprzyjęcia wyboru, tudzież o zarzutach przeciw wyborom, które w terminie dni ośmiu, licząc od dnia ogłoszenia nazwisk radców wybranych, do niej wnieść należy. Polityczna władza krajowa może unieważnić wybory, któreby padły na osoby od wybieralności wyjęte lub wykluczone; przeciw temu służy jednak rekurs do ministerstwa.

§. 41.

Dla uzupełnienia miejsc opróżnionych wskutek nieważności lub nieprzyjęcia wyboru, poleci Rada miejska prezydentowi rozpisać bezzwłocznie na podstawie tych samych spisów, nowy wybór w tem kole lub oddziale wyborczem, w którym wybór był unieważniony lub nieprzyjęty.

§. 42.

Prezydenta wybiera Rada bądź z grona swego bądź z grona wyborców prawo wybieralności mających.

Urzędowanie prezydenta trwa lat sześć, licząc od dnia złożenia przysięgi. Pierwszego i drugiego wiceprezydenta wybiera Rada ze swego grona (§. 48).

Do wyboru prezydenta i wiceprezydentów przystąpi Rada miejska najdalej w przeciągu dni czternastu po opróżnieniu urzędu.

§. 43.

Wybór prezydenta i wiceprezydentów powinien się odbyć na posiedzeniu tajnem Rady miejskiej umyślnie w tym celu zwołanej.

Do wyboru prezydenta i wiceprezydentów miasta należy wezwać wszystkich członków Rady miejskiej.

Radca, który mimo wezwania na posiedzenie wyborcze nie przybył, lub przed ukończeniem wyboru się oddalił, jeżeli nieobecności swojej lub oddalenia się dostatecznie nie usprawiedliwi, traci mandat i przed upływem lat trzech do Rady miejskiej wybranym być nie może.

Do wyboru konieczną jest obecność przynajmniej trzech czwartych części członków Rady miejskiej.

Głosowanie odbywać się powinno kartkami. Inny sposób głosowania jest niedopuszczalnym.

Wybranym jest ten, kto otrzyma bezwzględną większość głosów radców obecnych. Również wiceprezydentem wybrany będzie ten, kto otrzyma więcej niż połowę głosów radców obecnych.

Jeżeliby przy głosowaniu nie osiągnięto bezwzględnej większości głosów, należy przedsięwziąć powtórne głosowanie, a jeżeliby i przytem nie okazała się potrzebna większość głosów, wtedy należy przystąpić do ściślejszego wyboru.

Przy ściślejszym wyborze ograniczyć się naley do tych dwóch osób, które przy powtórnem głosowaniu największą ilość głosów otrzymały. Gdyby z powodu równości głosów nie można było oznaczyć dwóch osób, największą ilość głosów mających, rozstrzyga między niemi los, kto ma być wzięty do ściślejszego wyboru.

Każdy głos dany przy trzeciem głosowaniu osobie niewziętej do ściślejszego wyboru jest nieważny.

Jeśliby przy ściślejszym wyborze okazała się równość głosów rozstrzyga los.

§. 44.

Wybór prezydenta m. Krakowa potwierdza Monarcha.

Po potwierdzeniu prezydent miasta złoży w obecności Rady miejskiej przysięgę do rąk namiestnika lub wyznaczonego przez niego zastępcy na wierność i posłuszeństwo Monarsze, stosowanie się do ustaw i sumienne pełnienie swoich obowiązków

Wiceprezydenci składają taką samą przysięgę do rąk prezydenta na zgromadzeniu rady miejskiej.

Urzędowanie prezydenta i wiceprezydentów rozpoczyna się z dniem złożenia przysięgi.

§ 45.

Radcy miejscy wybierani są na lat sześć (§. 115). Co trzy lata połowa radców z każdego koła i oddziału wyborczego wybranych ustępuje, a na ich miejsca wstępują do rady nowowybrani z właściwych kół wyborczych; wybory przeto do Rady miejskiej odbywają się co trzy lata.

Przy najbliższych wyborach po wejściu w życie niniejszego statutu wybrani być mają w kole trzeciem oddział drugi od razu czterej radcy (§. 31); przy bezpośrednio następujących potem wyborach połowy rady los oznaczy dwóch z pomiędzy radców z koła trzeciego oddział drugi, którzy ustąpić mają.

Do liczby mandatów opróżnionych z końcem sześciolecia skutkiem zgaśnięcia urzędowania tych radców, którzy przez lat sześć mandat swój wykonywali, na których miejsce rozpisane być mają nowe wybory, dodać należy także liczbę mandatów tych

radców, którzy w ciągu ostatniego trzechlecia ubyli z rady przez śmierć, rezygnacyę lub z innych przyczyn statutem przewidzianych i co trzy lata dokonać wyboru na wszystkie opróżnione mandaty.

§. 46.

Nowe wybory należy ukończyć na sześć tygodni przed skończeniem kadencyi.

§. 47.

Radca kończący urzędowanie może być na nowo wybrany; służy mu jednak prawo wymówienia się od powtórnego wyboru bez przytoczenia przyczyny.

§. 48.

Urząd wiceprezydentów trwa do końca tego trzechlecia, w ciągu którego zostali wybrani. Każda odnowiona Rada wybiera sobie obu wiceprezydentów w sposób przewidziany w §. 43.

Wiceprezydenci mogą być ponownie wybrani, a jeżeli w Radzie miejskiej nadal pozostają, pełnią swe urzędy aż do wyboru następców.

§. 49.

Członkowie Rady miejskiej urzędują bezpłatnie.

Za sprawowanie interesów gminy poza jej obrębem mogą żądać wynagrodzenia.

Urzędy prezydenta i I wiceprezydenta są płatne, ich płace i inne pobory służbowe oznaczy Rada miejska.

Drugiemu wiceprezydentowi może Rada miejska przyznać odpowiednie wynagrodzenie.

§. 50.

Prezydent miasta i wiceprezydenci muszą stale mieszkać w Krakowie.

§. 51.

Prezydent i wiceprezydenci nie mogą bez zezwolenia Rady złożyć swego urzędowania.

§. 52.

Z członków Rady miejskiej, nie wyłączając prezydenta, traci urząd ten, co do którego zajdzie lub wiadomą się stanie okoliczność, któraby pierwotnie jego wybieralności przeszkadzała.

Jeżeli który z nich popadnie w śledztwo wstępne z powodu zbrodni, nie będzie mógł sprawować swego urzędu, jak długo trwa postępowanie karne.

Radców miejskich, którzy bez ważnych powodów przez trzy miesiące na posiedzenia nie przebywają, Rada miejska uzna za występujących.

§. 53.

W razie rozwiązania Rady miejskiej przez władzę rządową, mają być najdalej do sześciu tygodni ogłoszone i rozpisane nowe wybory 64 członków Rady.

Aż do wyboru nowej Rady miejskiej prezydent i wiceprezydenci pozostają na swych urzędach, załatwiają bieżące czynności gminy i wykonują prawa Radzie miejskiej przy wyborach służące.

Od zarządzenia Radę miejską rozwiązującego, służy tejże prawo odwołania się w ciągu 4 tygodni do Ministerstwa spraw wewnętrznych przez Wydział krajowy.

Rozwiązana Rada jedynie tylko do wniesienia rekursu na posiedzeniu przy zamkniętych drzwiach zgromadzić się może. Z radców, po rozwiązaniu Rady wybranych, ustąpi po upływie pierwszego trzechlecia z każdego koła i oddziału połowa, którą los oznaczy. Losowania dokona prezydent na posiedzeniu Rady.

Tytuł 11.

O Magistracie.

§. 54.

Magistrat składa się z prezydenta, pierwszego i drugiego wiceprezydenta, dyrektora Magistratu, z radców magistratualnych, oraz innych urzędników.

§. 55.

Wydział obrachunkowy jest organem pomocniczym Rady miejskiej w czynnościach kontroli i organem pomocniczym Magistratu w załatwianiu spraw rachunkowych. Podlega on bezpośrednio prezydentowi i Radzie miejskiej.

§. 56.

Rada miejska mianuje dyrektora Magistratu, radców magistratualnych, jakoteż wszystkich urzędników gminy i zakładów gminnych na przedstawienie prezydenta z wyjątkiem urzędników 2 najniższych stopni, których mianuje sam prezydent.

Urzędnicy gminy złożą do rąk prezydenta na posiedzeniu Magistratu przysięgę na wierność Monarsze, stosowanie się do ustaw i sumienne pełnienie swych obowiązków.

Prezydent, dyrektor Magistratu, naczelnik wydziału obrachunkowego, dyrektor budownictwa i kasyer nie mogą zostawać między sobą w stosunku pokrewieństwa lub powinowactwa aż do czwartego stopnia włącznie.

Do uzyskania posady dyrektora Magistratu, radcy, konceptowego urzędnika Magistratu, urzędnika wydziału obrachunkowego i kasy, oraz urzędnika sanitarnego i budownictwa miejskiego, potrzeba egzaminów praktycznych, przepisanych dla urzędników państwowych odpowiedniej kategoryi.

§. 57.

O uwolnieniu od służby (emeryturze lub pensyonowaniu, kwieskowaniu lub oddaleniu) urzędników gminy i zakładów gminnych orzeka na wniosek prezydenta Rada miejska.

Oddalenie stałego urzędnika może nastąpić jedynie po przeprowadzeniu śledztwa dyscyplinarnego.

Przepisy o wymierzaniu emerytury dla urzędników i wdów po nich pozostałych, alimentacyi, dodatków na wychowanie, wsparć i prowizyi wydaje Rada miejska.

DZIAŁ IV.

Zakres działania władz gminnych.

Tytuł 12.

Zakres działania Rady miejskiej.

§. 58.

Rada miejska jest w sprawach gminnych organem uchwalającym i kontrolującym, zastępuje gminę w wykonywaniu jej praw i obowiązków, jest obowiązaną strzedz dobra gminy i starać się o zaspokojenie jej potrzeb.

§. 59.

Do zakresu działania Rady miejskiej należy:

a) Rozsztrzyganie w sprawach administracyjnych gminy.

b) Kontrolowanie czynności Magistratu i innych urzędów i zakładów gminnych tak w sprawach zakresu działania własnego, jakoteż w sprawach gminie poruczonych

§. 60.

W szczególności należą do Rady miejskiej następujące przedmioty:

1. Wnioski do zmiany statutu gminy i jej granic (§. 2, 3).

2. Wybór prezydenta i wiceprezydentów, dalej mianowanie dyrektora Magistratu, urzędników gminnych, przełożonych i urzędników zakładów gminnych z wyjątkiem urzędników dwóch najniższych stopni, niemniej uwalnianie tych urzędników od obowiązków.

3. Organizacya urzędów i zakładów gminnych, oznaczanie liczby urzędników i sług, oraz wszystkich osób przez gminę płatnych, określenie ich praw i obowiązków, wydawanie instrukcyi służbowych.

4. Oznaczanie płac, emerytur i innych korzyści dla urzędników i sług gminy, oraz dla osób wyżej pod 2. wymienionych, dla ich wdów i sierót.

5. Uchwalanie instrukcyi i regulaminów dla siebie, sekcyi i komisyi.

6. Udzielanie zaliczek na płace urzędnikom, o ile przenoszą trzechmiesięczne płace — przyznawanie poszczególnych wynagrodzeń — oznaczanie dyet i kosztów podróży, zapomóg i nagród dla urzędników i sług miejskich, niemniej dla osób używanych w służbie gminy.

7. Udzielanie urlopów prezydentowi, wiceprezydentom i radcom miejskim, tudzież dozwalanie urlopów dla urzędników i sług gminnych, ponad czas trzechmiesięczny.

8. Uchwalanie zasad zarządu majątkiem gminnym.

9. Ustanawianie i regulowanie opłat i taks na fundusz miejski pobieranych w granicach obowiązujących ustaw.

10. Uchwalanie i zatwierdzanie katastru kwaterunkowego.

11. Nabywanie i pozbywanie nieruchomości lub praw za nieruchomość prawnie uważanych, przyjmowanie zobowiązań wieczystych, służebności, zastawu lub poręczenia, zaciąganie pożyczek i wszelkie operacye finansowe.

Jeżeli wartość nieruchomości lub praw za nieruchomości uważanych przenosi kwotę czterdzieści tysięcy koron, niemniej jeśli zaciągnąć się mająca pożyczka lub suma poręczona przenosi jedną czwartą część rocznego dochodu gminy, obliczonego na podstawie zamknięć rachunkowych z ostatnich trzech lat, wówczas potrzebnem jest zezwolenie Wydziału krajowego.

12. Lokowanie kapitału na hipotekach.

13. Przyjęcie lub zrzeczenie się spadków lub zapisów.

14. Stawianie kosztem gminy nowych budowli lub przekształcanie albo znoszenie istniejących.

15. Zaprowadzanie nowych zakładów gminnych lub zwinięcie już istniejących.

16. Zatwierdzanie licytacyi lub układów o dzierżawy, które dłużej niż trzy lata trwać mają, jeżeli roczny czynsz dzierżawy 4.000 k. przenosi. Zatwierdzanie układów o dostawy, pociągający za sobą wydatek przenoszący 6.000 k.

17. Rozwiązywanie w drodze dobrowolnej wszelkich kontraktów.

18. Zezwalanie na prowadzenie procesów i zawieranie ugód.

Prezydent może jednak bez odwołania się do Rady miejskiej wytoczyć proces o naruszenie posiadania, w sprawach najmu i dzierżawy i w sprawach nadających się do postępowania drobiazgowego, nakazowego i wekslowego.

19. Umorzenie należytości nieściągalnej, o ile kwotę 100 k. przenosi.

20. Uchwalenie rocznego budżetu miasta. Budżet na każdy rok następny powinien być uchwalonym najpóźniej do końca listopada roku poprzedniego.

21. Przyzwalanie na wydatki budżetem nieprzewidziane z wyjątkiem nagłych wydatków, dążących do utrzymania rzeczy w dobrym stanie lub nie przenoszących łącznie w jednym dziale i tytule rocznie kwoty 1.000 k.

22. Coroczne sprawdzanie i załatwianie rachunków z dochodów i wydatków miejskich.

Rachunki roku ubiegłego powinny być sprawdzane najpóźniej do 15. sierpnia roku następnego.

Tak budżet jak i rachunki roczne, zanim Radzie do rozpoznania przedstawione będą, winny być poprzednio najmniej przez dwa tygodnie złożone do przejrzenia przez członków gminy. Spostrzeżenia członków gminy będą przy rozpoznawaniu wzięte pod rozwagę.

23. Ustanawianie dodatków gminnych do podatków rządowych, nakładanie podatków i opłat gminnych, ustanawianie zasad ich rozkładu i poboru.

Do nałożenia dodatków do podatków bezpośrednich, które zazwyczaj na wszystkie w gminie przepisane podatki bezpośrednie podług tej samej stopy procentowej rozłożyć należy, potrzeba pozwolenia Wydziału krajowego, jeżeli dodatki wynoszą przeszło 25 do 50 od sta. Do nałożenia dodatków do podatków bezpośrednich przenoszących 50% – 100% i to najwyżej na przeciąg lat pięciu, potrzeba zezwolenia Wydziału krajowego za zgodą Namiestnictwa, a w razie, gdyby jedna z tych władz odmówiła zezwolenia, przyzwalającej uchwały sejmowej.

Dodatki na dłuższy niż pięcioletni czasokres, lub przenoszące 100% podatków bezpośrednich nakładać można tylko na podstawie uchwały sejmowej i za Najwyższem zezwoleniem.

Wyłącznie w drodze ustawodawstwa krajowego nastąpić może rozkład dodatków do podatków bezpośrednich podług rozmaitej stopy procentowej, wprowadzenie nowych opłat i podatków nienależących do kategoryi dodatków do podatków, podwyższenie podatku gminnego od czynszu lub wartości czynszowej, jeżeli on przenosi 6 od sta, nakoniec zmiana taryfy do podatków niestałych.

Podatek gminny od czynszu ponosić mają lokatorowie względnie używający pomieszkania. Za podatek gminny czynszowy odpowiadają gminie bezpośrednio właściciele realności z prawem regresu do swych lokatorów.

Dodatkami do podatków na rzecz gminy nie mogą być obciążeni:

a) urzędnicy i słudzy dworu, państwa, kraju, powiatu i gminy, nauczyciele publiczni tudzież wojskowi, ich wdowy i sieroty co do płac służbowych, emerytur, prowizyi, dodatków na wychowanie i łaskawizn;

b) duszpasterze co do kongruy.

24. Przyjmowanie do gminy lub odmówienie przyjęcia, wyznaczenie taks od przyjmowania do gminy, tudzież uwalnianie od opłaty.

25. Rozstrzyganie w sprawach utraty lub odzyskania prawa głosowania i wybieralności.

26. Wykonywanie służących gminie praw patronatu, prezenty i rozdawnictwa posad, tudzież stypendyów i innych miejsc fundacyjnych.

27. Zakładanie i utrzymywanie szkół, tudzież udział w sprawach szkolnych, wynikających z ustaw.

28. Wykonywanie prawa petycyi w sprawach gminy.

29. Nadawanie obywatelstwa honorowego.

30. Wydawanie przepisów policyi miejscowej w granicach istniejących ustaw pod zagrożeniem kary pieniężnej aż do wysokości 200 k. lub w razie niemożności uiszczenia kary pieniężnej, kary aresztu do 20 dni.

31. Rozstrzyganie odwołań od orzeczeń i rozporządzeń Magistratu (§. 106).

32. W końcu wszystkie sprawy, które prezydent, sekcye, komisye Rady miejskiej, lub Magistrat Radzie miejskiej przedłożą, które w drodze odwołania pod rozpoznanie przyjdą, lub których uchwalenie Rada miejska sama sobie zastrzeże.

Rada miejska może powierzyć odwołalnie prezydentowi, sekcyi lub komisyi załatwianie spraw do swego zakresu należących pod 6, 7, 10, 12, 28, 31 wyliczonych. Uchwały tych organów w zastępstwie Rady miejskiej działających, mają być na najbliższem posiedzeniu do wiadomości Rady podane.

§. 61.

Zwyczajne posiedzenia Rady miejskiej mają się odbywać co miesiąc, a mianowicie w pierwszy czwartek każdego miesiąca. Gdyby na czwartek wypadło święto uroczyste, posiedzenie odbędzie się w poprzedzającym dniu powszednim.

§. 62.

Posiedzenia Rady miejskiej mogą być zwoływane tylko przez prezydenta i odbywać się pod jego przewodnictwem.

W razie nieobecności lub przeszkody prezydenta zastępuje go pierwszy wiceprezydent, a tego drugi wiceprezydent, wreszcie tego ostatniego najstarszy wiekiem radca miejski.

Posiedzenia przez kogo innego zwołane, lub pod innem przewodnictwem odbyte, są nieważne.

§. 63.

Na polecenie Namiestnictwa, Wydziału krajowego, lub na umotywowane żądanie dwudziestu pięciu radców, prezydent obowiązanym jest zwołać posiedzenie Rady miejskiej najdalej w dniach trzech.

§. 64.

Przewodniczący Rady miejskiej zaprasza na każde posiedzenie okólnikiem wszystkich radców miejskich, przynajmniej na dwa dni przed posiedzeniem.

Radca miejski, nie mogący przybyć na posiedzenie, powinien o tem donieść przewodniczącemu przed posiedzeniem.

§. 65.

Radców miejskich, bez dostatecznego powodu obowiązków swoich niewypełniających, upomni Rada miejska na wniosek przewodniczącego. Po dwukrotnem bezskutecznem upomnieniu, może Rada miejska nałożyć na radców miejskich, niewypełniających obowiązków, grzywnę od 4 do 40 k. na korzyść miejscowych zakładów dobroczynnych.

Wniosek nałożenia tej grzywny nie zależy od woli prezydenta, lecz jest obowiązkiem jego urzędu. Przeciw takim orzeczeniom nie ma rekursu.

§. 66.

Posiedzenia Rady miejskiej są publiczne.

Wszystkie sprawy osobiste należy załatwiać na posiedzeniu tajnem.

Również i ze względu na obyczajność lub zagrożony interes gminy może być uchwalona tajność posiedzenia.

§. 67.

Do ważności uchwał potrzeba obecności połowy radców miejskich.

§. 68.

Urzędnik magistratu lub radca miejski przez prezydenta wyznaczony spisuje protokół obrad.

W protokole obrad należy członków obecnych wymienić i treść zapadłych uchwał zamieścić.

Na żądanie głosujących, zdania uchwale przeciwne, będą w protokole zamieszczane.

O zakwestyonowanych ustępach protokołu Rada decyduje.

§. 69.

Porządek dzienny oznacza przewodniczący i doręcza go radcom razem z wezwaniem na posiedzenie.

§. 70.

Zwyczajnie tylko przedmioty, poprzednio przez sekcye albo komisye rozpoznane, mogą być przedmiotem obrad rady.

Gdyby jednak w nagłym wypadku przewodniczący uważał za konieczne, albo gdyby $^{1}/_{3}$ część członków obecnych Rady żądała aby wziąć pod obrady przedmiot przez sekcyę lub komisyę nie rozbierany, lub na porządku dziennym nie zamieszczony, wówczas Rada prostą większością głosów bez wdawania się w rozprawy zadecyduje, czyli przedmiot ma być bezzwłocznie rozpoznawanym.

§. 71.

Przedmioty pod rozpoznanie Rady przychodzące wnoszą referenci, których prezydent, sekcya lub komisya wyznacza.

§. 72.

Każdy z radców miejskich ma głos stanowczy. Referenci magistratu mogą w posiedzeniach Rady miejskiej brać udział tylko z głosem doradczym. Przewodniczący, wyjąwszy wybory, nie głosuje. W razie równości głosów wniosek upada.

§. 73.

Żaden radca miejski na posiedzeniach znajdować się nie może podczas obrad nad swemi sprawami własnemi, swych krewnych lub powinowatych aż do czwartego stopnia włącznie lub też jeżeli jest zastępcą prawnym, gdy chodzi o sprawy osób przez niego zastępywanych.

§. 74.

Każda uchwała Rady, jeżeli wyższego zatwierdzenia nie potrzebuje, bez zwłoki wykonaną być powinna.

Przewodniczący może w ciągu trzech dni wstrzymać wykonanie uchwał, które zdaniem jego sprzeciwiają się przepisom niniejszego statutu lub prawom obowiązującym lub też gminę na szkodę narazić mogą.

Obowiązanym jest jednak o tem niezwłocznie zawiadomić Radę i decyzyę w pierwszych dwóch przypadkach politycznej władzy krajowej, w trzecim zaś przypadku Wydziałowi krajowemu w terminie dni ośmiu, licząc od zawiadomienia Rady, do rozpoznania przedstawić.

Tytuł 13.

O sekcyach i komisyach.

§. 75.

Rada miejska podzieli się na tyle sekcyi, ile jest departamentów w magistracie.

Każdy radca miejski, z wyjątkiem prezydenta i wiceprezydentów, do jednej sekcyi należeć powinien.

Celem sekcyi jest przygotowanie przedmiotów, do zakresu działania rady miejskiej należących, załatwianie spraw przez radę miejską jej przekazanych, tudzież kontrolowanie czynności magistratu.

§. 76.

Wybór członków rady miejskiej do sekcyi odbywa się większością głosów przez nowe wybory na rok jeden.

Przy wyborze do sekcyi większą znajomość rzeczy i według możności życzenia radców uwzględnić należy.

Dłużej nad dwa lata żaden członek rady miejskiej do pracowania w jednej i tej samej sekcyi wbrew swej woli przeznaczonym być nie może.

Żadna sekcya nie może liczyć więcej aniżeli czwartą część członków rady.

W miejsce ustępujących członków sekcyi powoła rada miejska na wezwanie przewodniczącego sekcyi niezwłocznie członków nowych.

Jeżeli podczas wyboru do sekcyi nie zgłosi się do którejś z sekcyi dostateczna ilość radców, przeznacza rada miejska z innych sekcyi odpowiednią ich ilość.

§. 77.

Posiedzenia sekcyi według potrzeby, jednak najmniej raz w miesiąc, odbywać się mają.

Prezydent lub jego zastępca ma prawo, w każdym czasie zwołać posiedzenie sekcyi.

§. 78.

Członkowie sekcyi wybierają z grona swego corocznie przewodniczącego i jednego lub więcej zastępców.

Prezydent lub wiceprezydenci przy obradach każdej sekcyi mogą być obecni i obradom sekcyi przewodniczyć.

O ile nie będzie uchwaloną poufność obrad, członkowie innych sekcyi mogą na posiedzeniach być obecni, nawet doradczo głos zabierać, lecz prawa głosowania nie mają.

Referentem sekcyi jest urzędnik magistratu, we właściwym departamencie przewodniczący — jednakże przewodniczący sekcyi jednego z jej członków do referowania przeznaczyć może. Urzędnik magistratu, przez prezydenta miasta wyznaczony, spisywać będzie protokół obrad sekcyi w sposób dla rady miejskiej przepisany.

§. 79.

Do powzięcia ważnej uchwały obecność przynajmniej trzech członków sekcyi, nie licząc w to przewodniczącego, jest konieczną.

Uchwały zapadają bezwzględną większością głosów. Urzędnik magistratu (referent) ma głos doradczy. Przewodniczący rozstrzyga w razie równości głosów.

O zapadłych uchwałach prezydent miasta niezwłocznie ma być zawiadomionym.

Przewodniczącemu, równie jak i prezydentowi miasta, służy prawo zawieszenia wykonania uchwały sekcyi i odwołania się do rady miejskiej.

§. 80.

Posiedzenia sekcyi nie są publiczne.

§. 81.

Członek sekcyi, który na posiedzenia sekcyjne bez usprawiedliwienia się w obec przewodniczącego nie uczęszcza, ma być na doniesienie przewodniczącego przez radę miejską do pełnienia swych obowiązków wezwanym, a gdyby dwukrotne upomnienia okazały się bezskutecznemi, na zapłacenie kary pieniężnej od 4 do 40 kor. skazanym.

§. 82.

Radzie miejskiej i sekcyom służy prawo poruczania szczególnych czynności albo załatwienia spraw do ich zakresu należących (§ 60. ustęp końcowy) albo pieczy nad pewną gałęzią gospodarki miejskiej — komisyom, do których wybrać można członków rady miejskiej lub innych członków gminy.

Sekcyom i komisyom nie służy prawo prowadzenia rokowań o nabycie, sprzedaż i zamianę nieruchomości jakoteż o dostawy dla gminy, ani też w ogóle prowadzenia rokowań, w następstwie których gmina stać się może zobowiązaną lub uprawnioną.

Czynności te należą do prezydenta miasta, względnie do tych organów wykonawczych albo członków rady miejskiej, których prezydent do tego upoważni, lub wydeleguje.

Postanowienia powyższe nie naruszają w niczem prawa ani też obowiązku sekcyi i komisyi do nadzorowania i kontrolowania tych czynności, ani do przedkładania motywowanych w tym przedmiocie wniosków radzie miejskiej. — Jeżeli zaś rada miejska poruczy sekcyi lub komisyi zatwierdzanie ofert, lub rozstrzyganie o przedsiębiorstwach lub dostawach, to czynności przygotowawcze i pertraktacye mają być prowadzone nie przez członków sekcyi lub komisyi lecz przez organa magistratu pod kontrolą i odpowiedzialnością prezydenta, a sekcya lub komisya ma jedynie prawo zatwierdzenia lub odrzucenia wniosków magistratu.

§. 83.

Komisya ma obowiązek poruczone sobie czynności sumiennie wykonać i o wykonaniu lub przeszkodach donieść radzie miejskiej lub sekcyi właściwej — a jeżeli jej czynności trwają przez dłuższy czas, składać z końcem każdego roku peryodyczne sprawozdania.

Komisye obowiązują przepisy, odnoszące się do obrad i uchwał sekcyjnych, jeżeli rada miejska dla nich nie uchwali regulaminu. Takie jej uchwały, o których prezydent miasta niezwłocznie winien być zawiadomionym, może zawiesić przewodniczący i prezydent miasta.

O zawieszonych uchwałach rozstrzyga to ciało, które komisyę wybrało, ostatecznie zaś rada miejska.

Tytuł 14.

Zakres działania prezydenta i wiceprezydentów.

§. 84.

Prezydent miasta zarządza sprawami gminy, kieruje czynnościami rady i magistratu, przewodniczy ich obradom, wykonuje uchwały rady i nadzoruje zakłady gminne.

On reprezentuje gminę na zewnątrz i jest przełożonym wszystkich urzędów i zakładów miejskich.

Gminie odpowiada on za czynności tak własne jak i urzędników miejskich, a władzom państwowym za czynności w sprawach poruczonych.

§. 85.

Prezydenta miasta zastępuje we wszystkich sprawach w razie przeszkody pierwszy wiceprezydent a gdyby przeszkoda także u niego zachodziła, wiceprezydent drugi.

Prezydent może pod własną odpowiedzialnością powierzyć zastępstwo w sprawach do jego zakresu należących, na czas dłuższy aż do odwołania tak pierwszemu jak i drugiemu wiceprezydentowi i w ogóle czynności prezydyalne tak rozłożyć, jak tego wymaga interes miasta. Rozdział czynności prezydyalnych podaje prezydent do wiadomości rady i magistratu.

§. 86.

Dokumenty, mocą których gmina zaciąga zobowiązania, podpisuje prezydent i dwaj członkowie rady miejskiej przez nią wyznaczeni.

§. 87.

Prezydent decyduje samodzielnie w sprawach do poruczonego zakresu gminy należących, oraz w sprawach własnego zakresu gminy, które według przepisu niniejszego statutu lub oddzielnych instrukcyi nie są zastrzeżone rozpoznaniu rady miejskiej, sekcyi lub magistratu.

§. 88.

Do prezydenta należy kierunek policyi miejscowej w gminie. W nagłych razach, a mianowicie, jeżeli idzie o utrzymanie spokojności publicznej, zdrowotności, bezpieczeństwa prywatnego, lub na koniec o zabezpieczenie majątku gminnego, wydaje zarządzenia bez względu na wysokość wydatków z wykonaniem połączonych.

Obowiązanym jednak będzie wyjednać zatwierdzenie poczynionych zarządzeń w najkrótszym czasie u rady miejskiej.

§. 89.

Prezydent miasta mianuje urzędników dwóch najniższych stopni, przyjmuje i oddala wszystkie sługi oraz osoby pobierające dzienne wynagrodzenie.

§. 90.

Prezydent udziela zaliczek urzędnikom i sługom miejskim, nieprzenoszących trzechmiesięcznej płacy.

Udziela urlopów urzędnikom i sługom miejskim do trzech miesięcy.

§. 91.

Prezydent wykonuje władzę dyscyplinarną nad wszystkimi urzędnikami i sługami gminnymi i zakładów gminnych.

Rada miejska może żądać od prezydenta wytoczenia śledztwa dyscyplinarnego. Do wykonywania tej władzy służą prezydentowi miasta wszystkie te prawa, jakie według przepisów obowiązujących każdy w ogóle naczelnik urzędu pod względem dyscyplinarnym posiada. Zawieszenie jednak w urzędowaniu urzędników przez radę miejską mianowanych, poda prezydent na najbliższem posiedzeniu do wiadomości rady miejskiej.

§. 92.

Prezydent może zarządzić sprawunki, które wydatku wyższego nad 400 k. nie wymagają i łącznie wzięte sumy na ten cel preliminowanej nie przenoszą.

§. 93.

Obowiązkiem prezydenta jest zarządzać od czasu do czasu kontrolowanie kas miejskich, tudzież wszystkich kas zakładów pod zarządem lub nadzorem gminy zostających. Ma on prawo osobiście brać udział w tej czynności.

Kontrolowanie wymienionych kas może także zarządzić rada miejska.

§. 94.

Prawo asygnowania pieniędzy z kasy miejskiej służy prezydentowi miasta pod własną odpowiedzialnością. Dla bliższego określenia tego prawa postanawia się, co następuje:

a) Żaden wydatek nie mający pokrycia w budżecie nie może być uczynionym bez zezwolenia Rady miejskiej, właściwej sekcyi albo komisyi, a względnie Wydziału krajowego.

b) Do wypłaty systemizowanych płac i pensyi, następnie do wypłaty podatków i dodatków, tudzież należytości prawnych, przez właściwą władzę wymierzonych, nie potrzeba zezwolenia Rady miejskiej.

c) Wynagrodzenia przypadające przedsiębiorcom z mocy kontraktów lub ugód, za zezwoleniem Rady miejskiej zawartych, wtedy tylko wypłacone być mogą, kiedy sekcya lub komisya odbiorcza nie poczyni żadnych zarzutów; w przeciwnym zaś razie należy wstrzymać wypłatę aż do decyzyi Rady miejskiej, a według okoliczności i Wydziału krajowego.

d) Każdą asygnacyę pieniężną należy przesłać wydziałowi rachunkowemu do przejrzenia i skontrolowania.

Tytuł 15.

Zakres działania magistratu.

§. 95.

Magistrat jest w sprawach własnego zakresu organem wykonawczym gminy, oraz pierwszą instancyą administracyjną w sprawach zakresu poruczonego (§. 59 *b*); zarządza pod kierownictwem prezydenta i pod jego odpowiedzialnością sprawami gminy i wykonuje pieczę nad zakładami pod nadzorem gminy zostającymi, nakoniec załatwia bieżące czynności w sprawach sobie przekazanych.

§. 96.

Magistrat przekazane sobie czynności załatwia częścią kolegialnie, a częścią jako sprawy bieżące.

§. 97.

Kolegialnemu rozpoznaniu magistratu ulegają wszystkie sprawy, które rada miejska lub prezydent kolegialnemu rozpoznaniu magistratu przydzieli.

Prezydent miasta uchwałami magistratu nie jest związanym.

§. 98.

W obradach kolegialnych magistratu biorą udział pod przewodnictwem prezydenta lub jego zastępcy, obaj wiceprezydenci miasta, dyrektor i radcy magistratu z głosem stanowczym. W sprawach sanitarnych fizyk miejski, w sprawach budowlanych dyrektor budownictwa, a w sprawach rachunkowych i skarbowych naczelnik biura obrachunkowego, mają w obradach magistratu także głos stanowczy. Tych urzędników zastępują z głosem stanowczym zastępcy ich w kierownictwie odnośnych wydziałów.

Wszyscy inni urzędnicy miejscy i zakładów miejskich mogą na polecenie prezydenta lub jego zastępcy brać udział w obradach magistratu tylko z głosem doradczym.

Przewodniczący rozstrzyga w razie równości głosów.

Na referatach uchwał magistratu ma prowadzący pióro zaznaczyć zapadłą uchwałę, ewentualnie także na żądanie zapisać zdanie odmienne.

Biorący udział w posiedzeniach magistratu, którzy między sobą są spokrewnieni lub spowinowaceni aż do 4. stopnia włącznie — mają się wstrzymać od głosowania i w sprawach, których referentem jest ich krewny lub powinowaty.

§. 99.

W sprawach poruczonego zakresu magistrat stosować się powinien do przepisów i instrukcyi w drodze właściwej wydanych.

§. 100.

Celem dokładniejszego poglądu i jednostajności postępowania rada miejska podzieli magistrat na stosowną liczbę wydziałów.

§. 101.

Głównymi obowiązkami magistratu są:

a) starać się o należyte ogłoszenie ustaw i obwieszczeń rządowych i miejskich;

b) prowadzić dokładne spisy ludności miejscowej i wydawać świadectwa przynależności od gminy;

c) utrzymywać dokładny inwentarz majątku gminy i uwidaczniać w nim wszelkie następne zmiany, czuwać nad nienaruszalnością granic gminy i posiadłości gminy;

d) starać się o bezpieczeństwo osób i majątku mieszkańców;

e) czuwać nad wykonaniem przepisów dotyczących święcenia niedziel i świąt uroczystych, powstrzymywać wszelkie naruszenia obrządków religijnych i służby Bożej;

f) zawiadywać majątkiem gminy w granicach przez radę miejską określonych;

g) pilnować, aby zakłady pod zarządem lub dozorem gminy zostające lub przez nią dotowane, do statutów i instrukcyi się stosowały;

h) starać się o zaopatrzenie miasta w dobrą i tanią żywność i wodę;

i) wykonywać policyę zdrowia, starać się o należytą opiekę nad chorymi i rekonwalescentami;

k) mieć pieczę nad zaopatrzeniem ubogich i zapobiegać żebractwu;

l) wykonywać służące gminie prawo wydalania na podstawie §. 11. statutu;

m) starać się o pomoc przy pożarach i powodziach i innych klęskach elementarnych;

n) starać się o wygody mieszkańców, o oświetlenie i upiększenie miasta, o utrzymanie istniejących w obrębie miasta dróg, placów, ulic, bruków, mostów, studni, kanałów, cmentarzy i t. p.;

o) dbać o czystość placów, ulic, dróg i utrzymywać dozór nad czystością domów i podwórców;

p) wykonywać przepisy dotyczące budowli i zarobkowania;

r) dozwalać dobrowolnych licytacyi ruchomości;

s) egzekwować należytości miejskie i rządowe;

t) odstawiać kontyngent wojskowy na miasto przypadający, utrzymywać kontrolę urlopników, rezerwistów i należących do pospolitego ruszenia;

u) kwaterować wojsko i dostarczać podwód;

w) rozpoznawać i karać przestępstwa przeciw rozporządzeniom policyjnym miejskim.

§. 102.

W sprawach, innym organom poruczonych, powinien magistrat, jeżeli idzie o dobro gminy lub jej mieszkańców na wezwanie organa te według możności wspierać.

§. 103.

Magistrat powinien w razie potrzeby użyć służących sobie środków przymusowych dla wykonania przepisów ustaw, wyższych poleceń i własnych rozporządzeń; — oraz powinien na żądanie dostarczać prawnej pomocy innym, do przestrzegania przepisów ustawami powołanym władzom.

§. 104.

Gdyby środki przymusowe magistratowi służące do wprowadzenia w wykonanie ustaw i rozporządzeń nie były dostatecznymi, natedy magistrat winien potrzebnej pomocy od właściwej władzy zażądać.

§. 105.

Dla utrzymania swej powagi i powstrzymania uchybień może magistrat użyć środków, jakie służą władzom rządowym.

§. 106.

Od orzeczeń i zarządzeń magistratu w sprawach własnego zakresu działania, służy prawo odwołania w terminie dni 14 do rady miejskiej, o ile szczególne ustawy innego terminu nie ustanawiają.

W sprawach poruczonego zakresu działania, a w szczególności także od orzeczeń karno-policyjnych magistratu, ma być rekurs do politycznej władzy krajowej podany.

DZIAŁ V.

Tytuł 16.

Stosunek władzy gminnej do władz krajowych i do władz administracyjnych państwa.

§. 107.

W sprawach własnego zakresu podlega gmina miasta Krakowa bezpośrednio Wydziałowi krajowemu a względnie Sejmowi krajowemu.

Wydział krajowy czuwa nad tem, aby majątek miasta niemniej zakładów miejskich w całości, nie nadwerężony był utrzymany.

Wydział krajowy może na prezydenta lub jego zastępcę, przekraczającego lub zaniedbującego swój obowiązek w sprawach ustawowego zakresu działania gminy, nakładać kary do 400 kor. Kary te wpływają do kasy miejskiej na fundusz ubogich. W razie cięższego przekroczenia lub ciągłego zaniedbywania obowiązków, może prezydent lub jego zastępca, po uprzedniem przeprowadzeniu śledztwa dyscyplinarnego, być złożonym z urzędu przez Namiestnika w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

§. 108.

Od orzeczeń i zarządzeń rady miejskiej służy prawo odwołania się do Wydziału krajowego w terminie dni 14, o ile szczególne przepisy nie ustanawiają innego terminu lub innego toku instancyi.

Rekursy mają być wnoszone na ręce magistratu.

§. 109.

Rządowi służy prawo nadzoru nad gminą, aby swego zakresu działania nie przekraczała i wbrew ustawom nie działała.

To prawo nadzoru wykonuje polityczna Władza krajowa; na żądanie jej przeto Prezydent miasta powinien jej udzielić uchwały rady miejskiej i inne potrzebne wyjaśnienia.

§. 110.

Polityczna Władza krajowa ma prawo i obowiązek zakazać wykonania uchwały powziętej przez radę miejską, jeżeli uchwała przekracza zakres działania rady lub sprzeciwia się ustawom. Przeciw takiemu zakazowi służy prawo rekursu w dniach 60 do Ministerstwa spraw wewnętrznych. Jeżeli jednak sprawa należy do własnego zakresu działania gminy, Władza krajowa powinna o wydanym zakazie zawiadomić równocześnie Wydział krajowy.

Polityczna Władza krajowa ma prawo nałożyć na prezydenta lub jego zastępcę przekraczającego lub zaniedbującego swe obowiązki w sprawach poruczonego zakresu działania, karę aż do 400 kor. Kary te wpływają do kasy miejskiej na fundusz ubogich.

§. 111.

Polityczna Władza krajowa rozstrzyga zażalenia przeciw zarządzeniom magistratu, naruszającym lub mylnie stosującym ustawy, o ile te zarządzenia nie są oparte na uchwałach rady miejskiej, przeciw którym rekursy do Wydziału krajowego powinny być wnoszone.

DZIAŁ VI.

Tytuł 17.

O wpływie władzy gminnej na sprawy odnoszące się do różnych wyznań religijnych.

§. 112.

Specyalne sprawy chrześciańskie zostają pod wyłącznym zarządem chrześcijańskich członków gminy krakowskiej.

Sprawy te odnoszą się:

a) do przedmiotów duchownych, szkolnych i dobroczynnych, tudzież zakładów wyłącznie z funduszów chrześcijańskich dotowanych;

b) do praw patronatu, prezentowania i mianowania pasterzy dusz i nauczycieli religii, jakoteż nadawania stypendyów wyznaniowych.

§. 113.

W zarządzie spraw w paragrafie powyższym wymienionych zastępują gminę członkowie rady miejskiej chrześcijańskiego wyznania. Do wydania ważnej uchwały w sprawach tego rodzaju obecność $^2/_3$ części członków rady miejskiej wyznania chrześcijańskiego jest konieczną.

§. 114.

W sprawach tyczących się wyznania mojżeszowego, o ile one pod rozpoznanie gminy przychodzić będą, uchwalać mają pod przewodnictwem prezydenta członkowie rady miejskiej wyznania mojżeszowego, w komplecie przynajmniej $^2/_3$ części członków tego wyznania.

Gdyby liczba wybranych członków rady miejskiej wyznania izraelickiego 21 nie wynosiła, natedy liczba ta powołaniem do obrad mężów zaufania przez członków rady miejskiej wyznania izraelickiego, uzupełnioną będzie.

DZIAŁ VII.

Tytuł 18.

Postanowienia przejściowe.

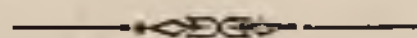
§. 115.

Statut niniejszy wchodzi w życie z dniem jego ogłoszenia w Dzienniku ustaw krajowych. Z tym dniem tracą moc obowiązującą postanowienia tymczasowego statutu dla stoł. król. miasta Krakowa z dnia 1 kwietnia 1866 zamieszczonego w III. części Dziennika ustaw i rozp. krajowych z dnia 13. kwietnia 1866, jednakże przepisy niniejszego statutu dotyczące wyborów do rady miejskiej wejdą w wykonanie dopiero przy najbliższych wyborach uzupełniających, postanowienia o wiceprezydentach po ukonstytuowaniu się uzupełnionej przez najbliższe wybory rady miejskiej.

Pierwsze wybory uzupełniające do rady miejskiej po wejściu w życie niniejszego statutu dokonane będą na 5-cio letni czas urzędowania, następne wybory po upływie dwóch lat, do dalszych wyborów ma zastosowanie przepis §. 45.

Przy najbliższych wyborach wybiera każde koło i każdy oddział wyborczy z uwzględnieniem §. 45. połowę liczby radców na nie przypadających.

Pierwsze wybory po wejściu w życie niniejszego statutu odbędą się na podstawie listy wyborczej, która według przepisu §. 37. dotychczasowego statutu ustaloną będzie.

LW. 24.796/900.

We Lwowie dnia 24. kwietnia 1900.

Alleg. 131

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie petycyi gminy król. stoł. miasta Lwowa o nadanie jej ustawy wodociągowej.

Wysoki Sejmie!

Gmina król. stoł. miasta Lwowa wniosła do Wydziału krajowego następującą petycyę:

Miasto Lwów liczące obecnie do 140.000 mieszkańców niema dostatecznej ilości wody na potrzeby codziennego życia, utrzymania należytej czystości w mieście i do gaszenia ognia na wypadek pożaru.

Ponieważ ludność z każdym rokiem w mieście wzrasta, przeto brak wody w niedalekiej przyszłości mógłby dotkliwie dać się uczuć.

Istniejące we Lwowie źródliska i wodociągi nie są w stanie zaspokoić tych potrzeb w zupełności, dostarczanie dobrej wody w ilości dostatecznej przechodzi granice możności poszczególnych członków gminy, co wpływa niewątpliwie niekorzystnie na stosunki zdrowotne i bezpieczeństwo publiczne. Z tego więc powodu postanowiła gmina zaopatrzyć miasto w zupełnie dobrą wodę w ilości wystarczającej do zaspokojenia potrzeb a tem samem poprawić stosunki zdrowotne podnieść bezpieczeństwo publiczne.

Ustawą z 7. lutego 1895 dz. ust. kraj. Nr. 16. otrzymała gmina miasta Lwowa upoważnienie do zaciągnięcia w drodze emisyi 4% obligacyi komunalnych pożyczki do wysokości 10,000.000 zł. czyli 20,000.000 koron spłacalnej najpóźniej w przeciągu lat 60 na cele wymienione szczegółowo w art. II tej ustawy, w którym w alin. 1. postanowiono, że z tej pożyczki przeznacza się 1,500.000 zł. czyli 3,000.000 koron na urządzenie wodociągów.

Według zastrzeżenia w art. II. tej ustawy wykonanie wyszczególnionych inwestycyi nastąpić ma na podstawie specyalnej uchwały Rady miejskiej dla każdej sprawy zatwierdzonej przez Wydział krajowy.

Kraj udzielił poręki tej pożyczce ustawą z 12. lipca 1895 dz. ust. kraj. Nr. 56 z tem zastrzeżeniem, że raty amortyzacyjne mają być przez czas trwania okresu umorzenia corocznie wstawione do budżetu i równocześnie ma być uchwalony sposób pokrycia ewentualnego niedoboru.

Ustawą państwową 10. sierpnia 1895 dz. ust. pań. Nr. 123 przyznano tym obligom komunalnym bezpieczeństwo pupilarne.

Rada miejska uchwałą z 28. lipca 1898 l. 973 zatwierdzaną reskryptami Wydziału krajowego z 31. października 1898 l. 66.690 i 3. sierpnia 1899 l. 47.720 postanowiła zaopatrzyć mieszkańców w wodę sprowadzaną zapomocą wodociągu ze źródeł podziemnych na gruntach zakupionych w Woli dobrostańskiej w starostwie grodeckiem, ponieważ ani w obrębie miasta Lwowa ani też w innej bliższej miejscowości nie znaleziono tak dobrej i obfitej wody.

C. k. Starostwo w Gródku orzeczeniem z 16. sierpnia 1890 l. 14.000 udzieliło gminie na to koncesyę i zobowiązało właścicieli gruntów potrzebnych pod założenie rur do dozwolenia w drodze służebności założenia rur na ich gruntach za wynagrodzeniem oraz do odstąpienia na własność części gruntów potrzebnych pod ustawienie objektów stałych.

Na podstawie tej koncesyi przystąpiła gmina do budowy wodociągów, odnośne roboty w pewnej części zostały wykonane w roku przeszłym, a obecnie z wiosną na nowo podjęte zostały z tem dążeniem, aby w roku bieżącym mogły być wykonane tak, iżby z 1. listopada roku bieżącego mogło nastąpić otwarcie wodociągu.

Celem wodociągu jest polepszenie stosunków zdrowotnych w mieście, utrzymanie tych polepszonych stosunków i podniesienie bezpieczeństwa publicznego.

Z tego powodu nie może być mieszkańcom pozostawiona zupełna swoboda co do używania sprowadzanej wody, obowiązujące ustawy nie zawierają w tym względzie postanowień, zachodzi więc potrzeba uregulowania tej kwestyi w drodze ustawodawstwa krajowego przez zaprowadzenie przymusu używania tej wody.

Oprócz tej kwestyi jest jeszcze druga finansowej natury.

Koszta urządzenia wodociągu wyniosą według przyległego obliczenia 3,000.000 złr. czyli 6,000.000 koron.

Preliminowana więc w ustawie pożyczkowej kwota nie wystarczy i okazuje się potrzeba zaciągnięcia na ten cel dalszej pożyczki, co już Rada miejska uchwałą z 2. marca 1900 r. postanowiła.

Koszta umorzenia pożyczek, utrzymania w ruchu wodociągów, ich administracyi i rozszerzenia sieci rur wodociągowych w mieście, które to koszta co roku zestawione będą z uwzględnieniem rzeczywistej potrzeby, wyniosą przypuszczalne rocznie według obliczenia pod 2) 250.000 zł. czyli 500.000 koron i na pokrycie tej kwoty winny być zabezpieczone źródła dochodu.

W tym celu proponuje gmina zaprowadzenie:

a) podatku gminnego aż do wysokości 5% od zeznanego i przez władzę sprawdzonego czynszu najmu lub wartości czynszowej,

b) opłat aż do wysokości 20 hal. od metra kwadratowego zabudowanej powierzchni we wszystkich kandygnacyach w budynkach niepodlegających podatkowi domowo czynszowemu, jak w budynkach rządowych, krajowych, dworcach kolejowych i t. p.

c) opłat za spotrzebowanie wody w budynkach wyżej pod b. wymienionych według ceny jednostkowej ustanowionej w taryfie,

d) opłat stosownie do ceny jednostkowej za jeden metr sześcienny wody według taryfy, która zostanie ustanowioną na użycie wody do celów przemysłowych jakto to: łazienek, hoteli, kawiarń, ogrodów, i t. p., jako też w budynkach, co do których zachodzi uzasadnione przypuszczenie, że zapotrzebowanie wody jest stosunkowo wyższe, aniżeli to podatkowi gminnemu od czynszu najmu odpowiada.

Podatek gminny od czynszów i opłaty wyżej pod a. b. c i d. wymienione obciążać będą tylko realności przy wodociągach położone.

Wysokość podatku pod a. i opłat pod b. będzie zmienną i zawisłą od wysokości dochodów z opłat pod c. i d. za spotrzebowan ie wody i coroczne oznaczenie tejże należy do rady miejskiej.

Na rok pierwszy otwarcia wodociągu podatek gminny i opłaty od metra zabudowanej powierzchni muszą być wyższe, ponieważ opłaty za spotrzebowanie wody z powodu, że połączenie realności z wodociągiem będzie w toku, nie mogą dać jeszcze odpowiedniego dochodu.

Suma czynszów najmu z realności przy wodociągach położonych wynosi 6,145.639 złr. czyli 12, 291.278 koron.

Podatek od tej sumy w wysokości 2·5% przyniesie dochodu 307.281 koron 95 hal.

Suma zabudowanej powierzchni budynków pomnożonej przez ilość kondygnacyi nie podlegających podatkowi domowo-czynszowemu wynosi według przypuszczalnego obliczenia 1,700.000 metrów kwadratowych.

Wymierzywszy od tej powierzchni tylko połowę proponowanej opłaty w wysokości 10 halerzy, wypadnie jako dochód 170.000 koron.

Z opłat za spotrzebowanie wody, tak w budynkach nie podlegających podatkowi domowo-czynszowemu, jak i dla celów przemysłowych powyżej pod c. i d. bliżej opisanych przyjąć można jako spodziewany dochód 24.000 koron.

Jeden metr sześcienny czyli 10 hektolitrów wody sprowadzonej za pomocą wodociągu kosztować będzie we Lwowie co najwyżej 30 hal. czyli jeden hektolitr 3 halerzy.

Z powyższego zestawienia okazuje się, że proponowane źródła dochodu wystarczą zupełnie na pokrycie wydatków wynikających z urządzenia wodociągu, i że mieszkańcy opłatami nie będą przeciążeni.

Przedstawiwszy stan rzeczy, przedkładam imieniem gminy miasta Lwowa Wysokiemu Wydziałowi krajowemu projekt ustawy o obowiązku właścicieli domów do połączenia swoich domów z miejskim wodociągiem i zezwolenia na pobór podatku od czynszów i opłat na pokrycie wydatków połączonych z urządzeniem, utrzymaniem w ruchu wodociągu miejskiego i rozszerzeniem sieci rur wodociągowych z prośbą wyjednania Wysokiego Sejmu ustawy w myśl tego projektu dla kr. stoł. miasta Lwowa.

Zarazem donoszę, że dołączony projekt uchwaliła Rada miejska dotychczas, jak świadczy pod ·/. dołączony wyciąg z protokołu na jednym posiedzeniu w dniu 5go b. m.

Skoro tylko zapadnie druga uchwała Rady miejskiej, nie omieszka Magistrat ogłosić ją w gminie po myśli §. 93 statutu miasta Lwowa i przedłoży dodatkowo Wysokiemu Wydziałowi krajowemu, tak wyciąg z protokołu drugiego posiedzenia Rady, jakoteż ewentualne zarzuty członków gminy.

Wspomniany wyżej projekt ustawy był przedmiotem szczegółowych obrad Rady miejskiej na posiedzeniach z dnia 22, 27, 29. i 30. marca oraz 2. i 5. kwietnia r. b., a opiewa jak następuje:

USTAWA

z dnia . . . . o obowiązku właścicieli domów w król. stoł. mieście Lwowie do połączenia swoich domów z miejskim wodociągiem i o zezwolenie tej gminie na pobór podatku i opłat na pokrycie wydatków połączonych z urządzeniem i utrzymaniem w ruchu wodociągu miejskiego i rozszerzeniem sieci rur wodociągowych.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem krakowskiem postanawiam, co następuje:

§. 1. Każdy właściciel domu w obrębie gminy kr. stoł. miasta Lwowa obowiązanym jest po otwarciu wodociągu miejskiego w dotyczącej ulicy lub placu połączyć dom swój z tym wodociągiem.

Połączenie domów z wodociągiem nastąpić ma według przepisu regulaminu technicznego (§. 9,) i wykonane być może tylko przez osoby posiadające do tego uzdolnienie w myśl przepisów ustawy przemysłowej.

§. 2. Połączenie domów z miejskim wodociągiem ma nastąpić najpóźniej w przeciągu lat 3 po otwarciu wodociągu w odnośnej ulicy lub placu.

Jeżeli właściciel nie wykona tego połączenia w tym terminie, może gmina miasta Lwowa wykonać to na jego koszt i stratę.

Domy, które powstaną dopiero po otwarciu wodociągu, mają być z nim połączone przed wydaniem konsensu na ich zamieszkanie a względnie używanie.

§. 3. Koszta doprowadzenia wody od wodociągu miejskiego aż do granicy realności ponosi gmina miasta Lwowa, koszta zaś dalszego połączenia i wewnętrznego połączenia ponosi właściciel realności, gmina jednak wykonuje część tego połączenia od granicy realności aż do odległości jednego metra poza wodomierz na koszt właściciela.

§. 4. Na pokrycie kosztów urządzenia, utrzymania i administracyi wodociągu miejskiego, tudzież rozszerzenia sieci rur wodociągowych przysługuje gminie kr. st. miasta Lwowa prawo pobierania przez czas spłacania pożyczek komunalnych, zaciągniętych na

cele wodociągowe aż do zupełnego ich umorzenia, licząc od dnia oddania wodociągów do użytku publicznego od budynków w obrębie gminy przy wodociągach położonych.

a). dodatku gminnego aż do wysokości 5% od zeznanego i przez władzę sprawdzonego czynszu najmu lub wartości czynszowej. Od czynszu ze sklepów bez mieszkań wymiar tego podatku ma wynosić najwyżej połowę powyższej wysokości procentu tj. $2\frac{1}{2}$%.

b) opłat aż do wysokości 20 halerzy od metra kwadratowego zabudowanej powierzchni we wszystkich kondygnacyach, w budynkach nie podlegających podatkowi domowo czynszowemu, jak n. p. w budynkach rządowych, krajowych, dworcach kolejowych i t. p.

c) opłat za spotrzebowanie wody w budynkach wyżej pod b) wymienionych według ceny jednostkowej ustanowionej w taryfie.

d) opłat stosownie do ceny jednostkowej za jeden metr sześcienny wody według taryfy, która zostanie ustanowioną za użycie wody do celów przemysłowych, jakoto łazienek, hoteli, kawiarń, ogrodów i t. p. jakoteż w budynkach, co do których zachodzi uzasadnione przypuszeczenie, że zapotrzebowanie wody jest stosunkowo wyższe, aniżeli to podatkowi gminnemu od czynszu najmu odpowiada.

Podatek gminny od czynszów (§. 4. a) i opłaty (§. 4. b, c, d) nie obciążają tych realności, które są położone przy ulicach lub placach, gdzie na razie nie będą umieszczone rury wodociągowe, jak długo to nie nastąpi.

§. 5. W granicach oznaczonych §. 4 a i b i po uwzględnieniu dochodu z opłat §. 4. c i d ma Rada miejska ustanowić corocznie wysokość gminnego podatku i opłat.

§. 6. Podatek gminny (§. 4. a) od czynszów i opłaty za używanie wody (§, 4. b, c, d) mają ponosić lokatorowie a względnie używający wody,

Właściciele realności lub uprawnieni zarządcy winni imieniem gminy pobierać ten podatek a względnie opłaty od obowiązanych.

Sposób uiszczania tego podatku i opłat określi regulamin.

§. 7. Podatek gminny i opłaty (§. 6) ściągane będą w obrębie gminy miasta Lwowa od obowiązanych do ich ponoszenia wedle przepisów istniejących dla ściągania podatków rządowych.

§. 8. Odpisanie rządowego podatku domowo-czynszowego w skutek opróżnienia mieszkania powoduje także odpisanie podatku gminnego.

§. 9. Regulamin techniczny (§. 1.) taryfę opłat (§. 4. c i d), sposób uiszczania podatku gminnego i opłat (§. 6) i w ogóle wszelkie rozporządzenia wykonawcze do niniejszej ustawy co do używania wody jak i wynagrodzenia za użytkowanie wodomierzy uchwali Rada miejska.

Regulamin ten wymaga zatwierdzenia Wydziału krajowego w porozumieniu z ck. Namiestnictwem.

W ten sam sposób może nastąpić zmiana regulaminu, taryfy i rozporządzeń wykonawczych.

§. 10. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

§. 11. Wykonanie tej ustawy polecam Memu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Wymagana §. 86. statutu miasta z 14 października 1870 dz. u kr. Nr. 79 druga uchwała Rady miasta w powyższym przedmiocie, powzięta dnia 12. kwietnia rb., została w myśl §. 93. powyższego statutu w gminie należycie ogłoszoną i Wydziałowi krajowemu przedłożoną z następującymi protestami względnie uwagami:

I. Lwowskiego Towarzystwa właścicieli realności:

1) przeciw bezwzględnemu przymusowi łączenia domów z wodociągiem a nieprzyznaniu uwolnienia, ulg i ułatwień,

2) przeciw obowiązkowi właścicieli ściągania podatku gminnego i opłaty,

3) przeciw objęciu ustawą także rozszerzenia wodociągu,

4) przeciw łączeniu domów zamiast „realności“ z wodociągiem i niedopuszczeniu „przynajmniej jednego hydrantu“ zamiast rozprowadzania rur po całym domu,

5) ustanowieniu trzech zamiast pięcio letniego terminu do wykonania połączenia, oraz przeciw,

6) nie objęciu ustawą odpowiedzialności gminy za ewentualne szkody spowodowane pęknięciem rury wodociągowej miejskiej itp.

II. Stowarzyszeń katolicko robotniczych „Jedność“ i »Przyjaźń“ oraz zgromadzenia katolickich robotników z 1. kwietnia 1900. domagających się wprowadzenia progresyi w podatku gminnym, uwolnienia od obowiązku połączenia wodociągu z domen mającym zdrową wodę w dostatecznej ilości lub gdy koszt połączenia byłby zbyt wielkim w porównaniu z wartością domu i t. p., oznaczenia minimum ilości wody przynajmniej na 35 litrów dziennie na głowę, wreszcie iżby ustawa weszła w życie z dniem otwarcia wodociągu a nie z dniem ogłoszenia ustawy.

III. Towarzystwa dla ochrony drobnego handlu, żądającego, aby czynsz z lokalności sklepowych zupełnie był wolny od podatku gminnego. Wreszcie

IV. Właścicielki realności l. 291/2 śródmieście przeciw przymusowi połączenia, obowiązkowi właściciela ściągania od lokatorów podatku gminnego i opłat, oraz przeciw nieuwzględnieniu domów starych i domów przeznaczonych do zniesienia dla celów asanacyjnych.

Żądania protestu Towarzystwa właścicieli realności były przedłożone do obrad w Radzie miejskiej przy pierwszem uchwaleniu projektu ustawy.

Co do samego projektu ustawy Wydział krajowy z powodów podanych w petycyi gminy, uznaje w zupełności zarówno potrzebę wprowadzenia przymusu łączenia domów z wodociągiem miejskim, jak i zabezpieczenia gminie specyalnego źródła dochodu na pokrycie kosztów budowy i urządzenia, utrzymania i rozszerzenia wodociągu miejskiego.

Przymus połączenia uzasadniony jest znanym powszechnie faktem zarówno co do niedostatecznego zaopatrzenia miasta w wodę, jak i faktem, że istniejące po domach studnie prawie bez wyjątku złą mają wodę co fizykat miejski już niejednokrotnie stwierdził a woda w wodociągach miejskich z powodu nieodpowiedniego urządzenia nie o wiele odbiega co do swej jakości od wody w studniach prywatnych.

Zabezpieczenie zaś gminie nowego źródła stałego dochodu uzasadnione jest faktem, że na pokrycie budżetowych potrzeb gminy, zmuszoną jest Rada miasta już od szeregu lat nakładać na najwydatniejszy rodzaj podatków mianowicie na podatek dawniej dochodowy, obecnie zaś powszechny podatek zarobkowy i od przedsiębiorstw obowiązanych do publicznego składania rachunków, podatek rentowy itd, najwyższą, statutem miasta dozwoloną stopę procentową dodatku w wysokości 30%.

Co do treści projektu ustawy zaznacza Wydział krajowy, że za podstawę do jego uchwalenia w specyalnej miejskiej komisyi wodociągowej, sekcyach Rady miasta, w Magistracie i Radzie miejskiej, służyła głównie ustawa wodociągowa dla miasta Krakowa z 12 sierpnia 1899 dz. u. kr. Nr. 94.

Projekt powyższy różni się jednak od przytoczonej ustawy dla miasta Krakowa i uchwalonego przez Wysoki Sejm dnia 6 kwietnia r. b. projektu takiejże ustawy dla miasta Białej (aleg. sten. spr. Nr. 43 i 86 z r. 1900) w następujących zasadniczych postanowieniach:

I. Ustawy dla m. Krakowa i Białej w §§. 1. i 4. wprowadzają w z g l ę d y przymus łączenia domów z wodociągiem miejskim mianowicie na ten wypadek, jesli w domu niema studni lub w istniejącej studni woda jest złą.

Projekt miasta Lwowa nie przewidnje tego rodzaju postanowień. Wprawdzie projekt Magistratu i Sekcyi II. Rady miejskiej (finansowa) zawierał podobne postanowienia nie zostały one jednak przyjęte przez komisyę wodociągową, Sekcyę IV. (sanitarną) i Radę miasta.

Wydział krajowy proponuje pozostawić projekt w tym kierunku niezmieniony nietylko z przytoczonych wyżej względów sanitarnych, ale także i z tego powodu, że w razie przeciwnym należy spodziewać się bardzo poważnej ilości sporów o to, czy woda w istniejących studniach domowych jest zdrową. Każdy spór taki byłby doprowadzony aż do Trybunału administracyjnego, ciągnąłby się latami a w dodatku, gdyby strona spór wygrała, mógłby on każdego czasu być wznowiony; Magistrat bowiem byłby obowiązany od czazu do czasu poddawać próbie jakość wody, podlegającą ciągłej zmianie i wydawać nowe orzeczenie.

W ten sposób zaopatrzenie miasta w zdrową wodę i w odpowiedniej ilości oraz ustalenie dochodu za dostarczoną wodę, zostałoby na długie lagie lata odroczone.

Z tych więc powodów niepowinno być uwzględnione żądanie protestów wprowadzenia w z g l ę d n e g o przymusu łączenia domów z wodociągiem jak niemniej żądanie n. p. łączenia wodociągu nie z domem ale z „realnością“ (na której stać może więcej domów), urządzenia jednego hydranta, przedłużenia terminu aż do lat pięciu do wykonania połą-

czenia i t. p. żądania, których uwzględnienie musiałoby cel ustawy jeśli nie zupełnie to w znacznej części zwichnąć.

Wydział krajowy zauważa wreszcie, że ustawa budownicza dla miasta Lwowa z 21. kwietnia 1885 dz. u. kr. Nr. 31 niezna przymusu budowy studzien prywatnych, co przewiduje n. p. ustawa budownicza dla miasta Krakowa.

II. Ustawy dla m. Krakowa i Białej zawierają w §. 5. upoważnienie dla Rady miejskiej przynawania ulg w pewnych uwzględnienia godnych wypadkach, n. p. gdyby koszt połączenia nie stał w odpowiednim stosunku do wartości domu, gdyby szło o połączenie wodociągu z zakładami przemysłowymi, koloniami robotniczemi i t. p.

Podobne postanowienia proponował Magistrat i Sekcya II. w projekcie ustawy lwowskiej, jednakże komisya wodociągowa, Sekcya IV. i Rada miejska propozycyi tej nie przyjęły.

Zdaniem wszakże Wydziału krajowego — nietylko mogą ale i muszą zajść wyjątkowe wypadki, w których pewne ulgi a nawet zupełne uwolnienie od obowiązku połączenia domu z wodociągiem, Rada miasta przyznać powinna.

Wprawdzie w toku obrad nad projektem ustawy, podług wyjaśnień w krótkiej drodze uzyskanych, Rada miasta względnie pojedynczy radni zaznaczyli, że podobne ulgi przyznawane będą, nie może to jednak mieć znaczenia, skoro projekt sam tego nie przewiduje.

Dlatego też proponuje Wydział kaajowy wstawienie po §. 3. osobnego w tym względzie postanowienia, jednakże w formie nadającej Radzie miasta prawo wyłączne i ostateczne, niedopuszczające żadnego rekursu. W ten sposób uwzględnione zostaną również żądania protestów.

III. Na pokrycie kosztów urządzenia i utrzymania wodociągu przyznano gminom m. Krakowa i Białej, prawo pobierania przez czas spłaty pożyczki na budowę wodociągu zaciągniętej, opłat gminnych w dwojakim rodzaju:

1. jako podatku gminnego od czynszów najmu lub wartości czynszowej, aż do wysokości 5%, w zamian za co (w Krakowie) mieszkańcom przysługuje prawo używania wody do zwykłych celów domowych jak do picia, mycia, szurowania, prania kąpieli itp., oraz

2. jako osobnej opłaty podług taryfy za niezwykłe używanie wody, do celów przemysłowych, luksusowych i t. p. oraz w tych wszystkich domach, które nie podlegają podatkowi domowo-czynszowemu, zatem w budynkach miejskich, krajowych, rządowych, kolejowych i. t. p.

Podług projektu dla miasta Lwowa, opłaty służyć mają całkiem słusznie, także na rozszerzenie wodociągu, trudno bowiem dopuścić, by gmina miała na ten cel osobne zaciągać pożyczki i dzielą się również na powyższe kategorye z tą jednak różnicą, że mieszkańcy mogą używać tyle wody, ile przedstawiać będzie jej wartość w stosunku do opłacanego rocznie podatku gminnego, oraz że od budyuków niepodlegających podatkowi domowo czynszowemu, ma być obok osobnej opłaty (ad. 2) uiszczaną jeszcze trzecia kategorya opłaty aż do 20 h. od każdego metra kwadratowego zabudowanej powierzchni we wszystkich kondygnacyach budynku, (zatem sutereny lub piwnice, parter i każde piątro z osobna).

Pierwsza różnica przedstawia się cyfrowo, jak następuje:

Przyjmując czynsz w wysokości 500 zł. w. a. (1000 K.) podatek gminny zaś w wysokości 3%, wypadnie prawo użycia wody w ciągu roku za 15 zł. w. a. (30 K); gdy zaś metr kubiczny (10 hl.) wody kosztować ma 15 ct. (30 h.), przeto ilość wody w tym wypadku wypadałaby na 100 m.^{3} czyli 1.000 hl. rocznie, dziennie zaś około 2·7 hl.

Przy czynszu na 100 zł. (200 K.) wypadałoby 20 m.^{3} (200 hl.) rocznie, czyli około 54 l. dziennie.

Gdyby w podobnych wypadkach zachodziło „uzasadnione przypuszczenie“, że strona używa większą ilość wody, wówczas byłaby obowiązaną uiszczać za nadwyżkę osobną opłatę podług taryfy, rozumie się na podstawie wskazówki wodomierza, któryby w tym wypadku musiał być ustawiony.

Opłaty zaś przy budynkach nie podlegających podatkowi domowo czynszowemu przedstawiałyby się cyfrowo — biorąc w rachubę gmach sejmowy — jak następuje:

Podług zapisków prowadzonych przy motorze do oświetlenia elektrycznego, zużytkowuje gmach sejmowy wody przeciętnie 18 m^3 dziennie, motor sam zaś przeciętnie

6 m^3 czyli razem 24 m^3 (240 hl.) wody dziennie, rocznie więc 8.760 m^3 po 30 h. wypadałoby przeszło 2.600 K. jako zwykła opłata taryfowa

Jako osobna zaś opłata od każdego metra kwadratowego zabudowanej powierzchni w czterech kondygnacyach (bez strychu) licząc w przybliżeniu 25.500 m^2 (bez dobudowanego skrzydła dla Banku krajowego) tylko po 10 h. wypadałoby 2.550 K. czyli niemal drugi raz tyle co zwykła opłata taryfowa.

Razem więc opłaty z gmachu sejmowego wynosiłyby przeszło 5.000 K., przy opłacie zaś w maksymalnej wysokości 20 h. od metra kwadr. przeszło 7.500 K., podczas gdy obecnie dostarczenie wody dla gmachu jest uboczną produkcyą motoru jako przeznaczonego do oswietlenia elektrycznego.

Z powyższego okazuje się, że na gmachy funduszowe, zakłady, szpitale, koszary itp. przerzucony ma być znaczniejszy ciężar, aniżeli na wszystkich innych mieszkańców a z projetu samego nadto wynika, że opłata od metra kwadratowego może być nawet w swej maksymalnej wysokości 20 h. nałożoną, jakkolwiek podatek gminny byłby równocześnie znacznie niższy od swej 5% maksymalnej wysokości.

Wydział krajowy przyznać jednak musi, że nierównomierność w rozkładzie ciężarów wystąpi tak jaskrawo tylko przy gmachach, gdzie rzeczywiście używa się dużo wody a i w tych wypadkach nierównomierność ta albo znikłaby albo znacznie zmalała, gdyby gmachy odnośne były czynszowymi. Gmachy zaś, w których używaną bywa woda tylko do picia a czasem do czyszczenia, opłacałyby tylko nieznaczną kwotę za faktycznie użytą wodę, co byłoby wprost krzywdzącem w obec ogółu opodatkowanych.

W każdym jednak razie sądzi Wydział krajowy, że tego rodzaju instytucye, jak pomieszczone we własnych zabudowaniach szpitale bez wyjątku, kliniki szpitalne, zakłady ubogich, kalek, nieuleczalnych i t. p. ściśle dobroczynne, winny być od opłaty od metra kwadratowego zabudowanej powierzchni już ze względu na cel tych instytucyi zupełnie uwolnione.

Niemniej sądzi Wydział krajowy, że dla zmniejszenia dysproporcyi w możliwości nałożenia maksymalnej opłaty 20 h. za każdy metr kwadratowy a nałożenia podatku gminnego czynszowego, należałoby zniżyć opłatę powyższą do maksymalnej kwoty 10 h.

Zniżenie to nie może wpłynąć niekorzystnie na ostateczny wynik finansowy, sama gmina bowiem w petycyi swej przyjmuje przy obliczeniu dochodu z tych opłat jako podstawę 10 h.

W myśl powyższego proponuje Wydział krajowy stosowne zmiany w projekcie z uwagą, że przeciw ustanowieniu wogóle osobnej opłaty od metra kwadratowego zabudowanej powierzchni nie wpłynęły do Wydziału krajowego żadne protesta lub uwagi ze strony władz kompetentnych lub właścicieli względnie administratorów odnośnych funduszów.

Przyjęciem projektu z powyższemi poprawkami załatwiony zostaje protest żądający wprowadzenia progresyi w podatku gminnym czynszowym, którego to żądania zresztą Rada miasta nie uwzględniła. Żądanie protestu o oznaczenie minimum 35 litrów na głowę nie może być wzięte pod rozwagę, w skutkach swych bowiem musiałoby sprowadzić jeszcze większe obciążenie, gdyż potrzebę założenia wodomierzy nawet po najmniejszych domkach i opłatę za używanie tych wodomierzy.

Ulgi w opłacie podatku gminnego przyznaje projekt w dwóch wypadkach, mianowicie, jeśli pomieszkanie jest opróżnione a od czynszu odpisano rządowy podatek domowo-czynszowy, w takim razie odpada i podatek gminny, oraz dla sklepów bez mieszkań, z których opłacany być może podatek gminny najwyżej 2·5% a nie 5%. W projekcie wprowadza Wydział krajowy przy odnośnem postanowieniu poprawkę mającą na celu jaśniejszą stylizacyę. Podług wyjaśnienia bowiem uzyskanego w krótkiej drodze, nie było zamiarem Rady miasta przyznawać ulgi w stosunku 50% ale ustanowić, że podatek gminny przy sklepach nie może w ogóle przekraczać 2·5%.

Żadna z dotychczasowych ustaw podobnych n. p. dla Krakowa, Czerniowiec, Lublany, Pilzna i t. d., nie przyznaje podobnego zniżenia dla sklepów. Dlatego też i protest towarzystwa dla ochrony drobnego handlu, żądający w ogóle zupełnego uwolnienia sklepów od podatku gminnego, uwzględniony być nie może.

Wreszcie zaznacza Wydział krajowy, że ustawy n. p. dla Czerniowiec i Białej przyznają dla czynszów do 50 zł. (100 K.) rocznie zupełne uwolnienie od gminnego podatku czynszowego, odnośny wniosek zaś postawiony we lwowskiej Radzie miejskiej

o uwolnienie od podatku gminnego czynszów do 120 K. rocznie, tylko nieznaczną większością głosów został odrzucony.

Obok zmian projektu, które Wydział krajowy wyżej proponuje, uzupełnia Wydział krajowy jeszcze §. 3. dodatkowem postanowieniem na wypadek, gdyby na razie wodomierz nie miał być ustawiony, jak to wynika z postanowień projektu o opłacie za wodę użytą po nad wartość opłacanego podatku gminnego, oraz zmienia projekt w tym kierunku, że nie regulamin sam ale uchwała Rady miejskiej ustanawiająca zarówno regulamin jak i taryfę i t. d. podlega zatwierdzeniu Wydziału krajowego w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem, a wreszcie zmienia końcowy wyraz §. 5. projektu miejskiego w ten sposób, że tylko opłatę od metra kwadratowego zabudowanej powierzchni a nie i opłatę taryfową ma Rada miasta co roku obok podatku gminnego uchwalać. Opłata bowiem taryfowa ma być zamieszczoną w taryfie podlegającej swoją drogą zarówno uchwale Radzie miejskiej jak i zatwierdzeniu Wydziału krajowego w porozumieniu z Namiestnictwem, jak to wyraźnie projekt ustawy zastrzega. Przy uchwaleniu zaś wysokości podatku gminnego, i opłaty od metra kwadratowego, musi być dochód z opłaty taryfowej już ustalony.

Nakoniec żądanie protestów o uwolnienie właścicieli od obowiązku ściągania od lokatorów podatku gminnego i opłat, nie może być uwzględnione, inaczej musiałaby gmina znacznie pomnożyć swoje organa, co spowodowałoby znowu osobne obciążenie mieszkańców

Żądanie wreszcie o wstawienie do ustawy wyraźnego postanowienia o obowiązku gminy odszkodowania strat, jakieby powstać mogły z powodu pęknięcia rurociągu miejskiego lub t. p. wypadku, jest bezprzedmiotowe. Straty podobne bowiem dochodzone być mogą jedynie w drodze procesu, gdyby dobrowolna ugoda do skutku nie doszła.

Tak samo bezprzedmiotowem a właściwie bezcelowem jest żądanie, aby ustawa weszła w życie z dniem otwarcia wodociągu miejskiego a nie z dniem jej ogłoszenia, skoro podatek gminny z opłatami nie obciążają tych realności, przy których niema wodociągu i skoro od dochodu z taryfowych opłat zależy wymiar podatku, dochód z tych opłat zaś może być liczony dopiero po otwarciu wodociągu i skoro wreszcie podług projektu ustawy, podatek i opłaty pobierane być mogą dopiero po oddaniu wodociągu do użytku publicznego.

Wydział krajowy zaznacza w końcu, że właściwa cyfra fasyonowanych we Lwowie czynszów wynosi 7,410.161 zł. w. a. dla wymiaru zaś podatku gminnego przyjął Magistrat tylko 6,145.639 zł. w. a., reszta bowiem odpada na domy, przy których na razie wodociągu nie będzie.

Na podstawie niniejszego sprawozdania, Wydział krajowy wnosi:

./· Wysoki Sejm raczy uchwalić dołączony ./· projekt ustawy.

Z Rady Wydziału krajowego Królewstwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
St. Badeni m. p.

Sprawozdawca:
Adolf Vayhinger m. p.
Członek Wydziału krajowego.

Ustawa

z dnia . . . . o obowiązku właścicieli domów w król. stoł. mieście Lwowie połączenia swoich domów z miejskim wodociągiem, tudzież o zezwoleniu tej gminie na pobór podatku gminnego od czynszów najmu i opłat gminnych na urządzenie, utrzymanie i rozszerzenie wodociągu miejskiego.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

§. 1.

Każdy właściciel domu położonego w obrębie gminy król. stoł. miasta Lwowa obowiązany jest po otwarciu miejskiego wodociągu w dotyczącej ulicy lub dotyczącym placu, połączyć dom swój z tym wodociągiem.

Połączenie domów z wodociągiem nastąpić ma podług przepisów regulaminu technicznego (§. 10.) i wykonane być może tylko przez osoby posiadające do tego uzdolnienie w myśl przepisów ustawy przemysłowej.

§. 2.

Połączenie domów z miejskim wodociągiem ma nastąpić najpóźniej w przeciągu trzech lat po otwarciu wodociągu w odnośnej ulicy lub odnośnym placu.

Jeśli właściciel nie wykona tego połączenia w tym terminie, może gmina wykonać je na jego koszt i stratę.

Domy, które powstaną dopiero po otwarciu wodociągu, mają być z nim połączone przed wydaniem konsensu na ich zamieszkanie lub użytkowanie.

§. 3

Koszta doprowadzenia wody od wodociągu miejskiego aż do granicy realności, ponosi gmina miasta Lwowa, koszta zaś dalszego połączenia i wewnętrznego urządzenia ponosi właściciel realności;

gmina jednak wykonuje część tego połączenia od granicy realności aż do odległości jednego metra po za wodomierz na koszt właściciela.

W domach, w których na razie nie będzie wodomierzy, orzeknie Magistrat, jak daleko część tego połączenia od granicy realności, gmina wykona na koszt właściciela.

§. 4.

W wypadkach na uwzględnienie zasługujących, może Rada miasta uwolnić właściciela od obowiązku w §. 1. ustęp pierwszy określonego lub przyznać mu odpowiednie ułatwienie.

Przeciwko odnośnej jednak uchwale Rady miasta nie przysługuje stronie prawo wnoszenia rekursu.

§. 5.

Na pokrycie kosztów urządzenia, utrzymania i administracyi wodociągu miejskiego, tudzież rozszerzenia sieci rur wodociągowych, przysłuża gminie król. stoł. miasta Lwowa prawo pobierania przez czas spłacania pożyczek konumalnych, zaciągniętych na cele wodociągowe, aż do zupełnego ich umorzenia, licząc od dnia oddania wodociągów do użytku publicznego, od budynków w obrębie gminy przy wodociągu położonych:

a) Podatku gminnego aż do wysokości 5% od zeznanego i przez władzę sprawdzonego czynszu najmu lub wartości czynszowej.

Od czynszu ze sklepów bez mieszkań wymiar tego podatku ma wynosić najwyżej 2·5%.

b) Opłaty aż do wysokości 10 halerzy od metra kwadratowego zabudowanej powierzchni we wszystkich kondygnacyach (bez strychów — o ile nie są zamieszkałe) w budynkach niepodlegających podatkowi domowo-czynszowemu, jak n. p. w budynkach rządowych, krajowych, miejskich, dworcach kolejowych i t. p.

Od tej opłaty wolne są wszelkie szpitale, kliniki, zakłady ubogich, kalek, nieuleczalnych i t. p. ściśle dobroczynne.

c) Opłaty za spotrzebowanie wody w budynkach wyżej pod b) wymienionych, według ceny jednostkowej ustanowionej w taryfie.

d) Opłaty stosownie do ceny jednostkowej za jeden metr sześcienny wody podług taryfy, za użycie wody do celów przemysłowych, jako to łazienek, hoteli, kawiarń, ogrodów i t. p., jakoteż w budynkach, co do których zachodzi uzasadnione przypuszczenie, że zapotrzebowanie wody jest stosunkowo wyższe, aniżeli to podatkowi gminnemu od czynszu najmu odpowiada.

Podatek gminny od czynszów a) i opłaty b), c), d), nie obciążają realności położonych przy ulicach lub placach, przy których na razie nie będą umieszczone rury wodociągowe, dopóki to nie nastąpi.

§. 6.

W granicach oznaczonych §. 5. a) i b) i po uwzględnieniu dochodu z opłat (§. 5. c) i d), ma Rada miejska ustanowić corocznie wysokość gminnego podatku i opłaty (§. 5. a) ib).

§. 7.

Podatek gminny od czynszów (§. 5. a) i opłaty za używanie wody (§. 5. b), c), d) mają ponosić lokatorowie względnie używający wody.

Właściciele realności lub uprawnieni zarządcy winni imieniem gminy pobierać ten podatek a względnie opłaty od obowiązanych do ich ponoszenia.

Sposób uiszczania tego podatku i opłat określi regulamin (§. 10.).

§. 8.

Podatek gminny i opłaty (§. 7.) ściągane będą w obrębie gminy od obowiązanych do ich ponoszenia podług przepisów istniejących dla ściągania podatków rządowych.

§. 9.

Odpisanie rządowego podatku domowo-czynszowego wskutek opróżnienia mieszkania pociąga za sobą odpisanie podatku gminnego.

§. 10.

Regulamin techniczny (§. 1.), taryfę opłat (§. 4. c) i d), sposób uiszczania podatku gminnego i opłat (§. 7.), i w ogóle wszelkie rozporządzenia wykonawcze do niniejszej ustawy co do używania wody i wynagrodzenia za użytkowanie uchwali Rada miasta.

Uchwała ta wymaga jednak zatwierdzenia Wydziału krajowego w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem.

W taki sam sposób może nastąpić zmiana regulaminu taryfy i rozporządzeń wykonawczych.

§. 11.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

§. 12.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

LW. 27.695/900. We Lwowie dnia 25. kwietnia 1900.

Aleg. 132

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie petycyi gminy król. stoł. miasta Lwowa o ustawowe zezwolenie na zaciągnięcie pożyczki 6,500.000 koron w obligacyach komunalnych i o porękę kraju dla tej pożyczki.

Wysoki Sejmie!

Dnia 24. kwietnia r. b. wniosła gmina król. stoł. miasta Lwowa następującą petycyę:

„Na mocy ustawy krajowej z 7. lutego 1895 (Dz. u. kr. Nr. 16) zaciągnęła gmina m. Lwowa pożyczkę obligową w wysokości 20,000.000 koron, jako fundusz nadzwyczajny na wykonanie inwestycyj, które w mieście Lwowie, jako stolicy kraju, okazały się bezwarunkowo konieczne.

Gdy Rząd uczynił zawisłem nadanie tym obligom prawa pupilarnej lokacyi (bezpieczeństwa) od przyznania tym obligom gwarancyi kraju, przeto i Wysoki Sejm wedle ustawy z d. 12. lipca 1895 Nr. 56. dz. u. kr. nadał tym obligom gwarancyę kraju, — Rada państwa zaś wedle ustawy z 10. sierpnia 1895 Nr. 123 dz. u. p. przyznała tym obligom pupilarne bezpieczeństwo.

Przy wykonaniu jednak budowli i robót inwestycyjnych poszczególnionych w art. II. wyżej powołanej ustawy okazało się, że kredyty w niektórych pozycyach tegoż artykułu nie wystarczają na wykończenie rozpoczętych robót. Pochodzi to ztąd, że Reprezentacya miejska starając się u Wysokiego Sejmu o ustawę o 10 milionowej pożyczce miała dla poszczególnych pozycyi art. II. tylko cyfry aproksymatywne, — nie posiadała natomiast szczegółowych planów i kosztorysów, któreby wysokość poszczególnych cyfr uzasadniały, a to z powodu, że studya nad projektami wykonania tych robót nie były wówczas jeszcze wykończone — nie było więc również można jeszcze powziąć stanowczej decyzyi co do sposobu wykonania tych robót, od tych uchwał zaś ustalenie kosztów było zawisłem.

Wobec więc takiego stanu rzeczy zachodzi obecnie niezbędna potrzeba uzyskania nowego nadzwyczajnego funduszu na dokończenie i wprowadzenie w życie inwestycyi rozpoczętych na mocy ustawy z 7. lutego 1895.

W szczególności obecne zapotrzebowanie gminy przedstawia się w sposób następujący:

A) Koszta budowy Zakładu wodociągowego wynoszą 6,000.000 *K*, w art. II. ust. 7. lutego 1895 przeznaczono na ten cel kwotę 3,000.000 *K* — pozostaje więc do pokrycia 3,000.000 *K*.

W r. 1894 nie było jeszcze wiadomem, skąd woda będzie pobieraną — myślano o okolicy Bartatowa i Mszany blisko Lwowa, gdy jednak dokładne studya później wykazały, że najodpowiedniej brać wodę z Woli Dobrostańskiej, naówczas dopiero można było ustalić dokładnie cyfrę kosztów; na zasadzie więc dokładnych,

szczegółowych planów i kosztorysów istnieje konieczność pokrycia pożyczką nową powyższą nadwyżkę.

B) Koszta budowy rzeźni wynoszą 2,146.436 *K*, tymczasem przeznaczono na ten cel tylko 1,080.000 *K*, pozostaje więc do pokrycia kwota 1,066.436 *K*.

Powody przekroczenia tego są te same, jakie wyżej ad *A)* przytoczono; dopiero dokładne zbadanie przez fachowych delegowanych expertów gminy m. Lwowa urządzeń zagranicznych, dało podstawę i możność ustalenia rachunku kosztów.

C) Koszta strażnicy ogniowej na placu Strzeleckim wynoszą 306.772 *K* w ustawie pożyczkowej przeznaczono na ten cel 140.000 *K* — pozostaje więc do pokrycia 166.772 *K*.

Przyczyny przekroczenia są te same, które powyżej ad *B)* przytoczono.

D) Koszta budowy teatru i budynku sukursalnego wynoszą kwotę 2,506.978 *K*. Ustawa pożyczkowa preliminuje na ten cel kwotę 1,400.000 *K*, Wydział krajowy udzielił subwencyi w kwocie 600 000 *K*, pozostaje tedy do pokrycia 506.978 *K*.

Konieczność tego przekroczenia kosztów dowodzi sam wykaz dodatkowych pierwotnym programem nieobjętych robót, uchwalonych przez Radę m. Lwowa w porozumieniu z delegowanymi do komisyi budowy teatru reprezentantami Wydziału a nawet po największej części za inicyatywą tychże delegatów. Wydatki te okazały się konieczne, jeżeli teatr miał godnie odpowiadać stanowisku stolicy kraju naszego.

E) Na założenie centralnej stacyi oświetlenia elektrycznego potrzeba będzie w myśl dołączonej w odpisie uchwały Rady miejskiej z 23. listopada 1899 kwoty 600.000 *K*. Fundusz ten nie jest przewidziany w ustawie o pożyczce 10 milionowej, przeto uzyskany być winien drogą operacyi kredytowej.

Oświetlenie elektryczne dla nowego teatru okazało się koniecznem, aby je wykonać, potrzebaby było z dodatkami wedle obliczenia expertów prawie 200.000 *K*. Byłby to jednak wydatek zupełnie nieproduktywny, albowiem pewnem jest, że teatr nie da nawet takiego dochodu, któryby wystarczał na amortyzacyę kosztów budowy. Nie jest to bowiem przedsiębiorstwo spekulacyjne, lecz ofiara na ołtarzu sztuki narodowej. Wydając zaś 600.000 *K*, stwarza gmina centralny zakład, zdolny oświetlać wszystkie publiczne i prywatne budynki we Lwowie, a dotychczasowe zgłoszenia liczne w tej mierze dają pewność, że zakład ten nietylko dochodem swym pokryje amortyzacyę, ale da gminie znaczną nadwyżkę jeszcze zysku.

F) Jak z dołączonego wykazu miejskiej Izby obrachunkowej wynika, powstał z funduszu gminy, mianowicie w rubrykach preliminowanych dochodów nadzwyczajnych ubytek w kwocie łącznej 315.320 *K*, a to z tego powodu, że gmina nie była w możności sprzedać gruntów i realności, z czego dochód miał być obrócony na pokrycie nadzwyczajnych rozchodów r. 1898. Ubytek ten wymaga tedy pokrycia drogą operacyi finansowej, tembardziej, ileże jak z budżetów lat 1899 i 1900 wynika, znaczna część preliminowaną została na te lata jako dochód, tak że rewindykowanie tego dochodu do roku 1898 jest już wykluczone.

G) Nadto należy uzyskać fundusz potrzebny na interkalarya od obligów miejskich już emitowanych i emitować się mających na cele inwestycyjne, które dopiero z upływem b. r. lub na początku przyszłego wejdą w życie i dochód dadzą. Cyfra ta nie może być dokładnie szczegółowo ustaloną, albowiem niepodobna dokładnie oznaczyć terminu emisyi poszczególnych partyi obligacyi, co zawisło od sankcyi ustaw i innych od gminy niezawisłych czynników, nie podobna w dzisiejszej nieustalonej jeszcze konstelacyi finansowej naprzód ustalić kursu, które za obecne niesprzedane jeszcze i za przyszłe obligi da się uzyskać, wzięto więc aproksymatywną cyfrę o ile możności w przybliżeniu wedle obliczenia Izby obrachunkowej wymogom odpowiadającą sumę 844.494 *K*.

W tym względzie zresztą każda uchwała Rady miejskiej na tego rodzaju wydatki wedle art. III. ustawy, musi być zatwierdzoną przez Wydział krajowy, istnieje więc niewątpliwie wszelka gwarancya ścisłej oszczędności i wszelkiej możliwej kontroli. Sam procent zresztą $4\frac{1}{2}\%$ za pierwsze półrocze (nie dające jeszcze dochodu) wraz z $\frac{1}{2}\%$ wą amortyzacyą kapitału od nowej pożyczki $6\frac{1}{2}$ milion koron i od wydatków dotychczasowych $5\frac{1}{2}$ milion. koron (nie dających jeszcze żadnego

dochodu, a to: wodociągi 3 miliony koron, teatr 1,400.000 koron, rzeźnia 1 milon, strażnica i drobniejsze 100.000 koron) wynosi minimum 300.000 koron.

Straty na kursie zaś i koszta będą z pewnością znaczne.

Łączna tedy kwota potrzebna na pokrycie niezbędnych wydatków poszczególnionych pod pozycyami od *A—G* wynosi 6,500.000 Koron.

Jak to już wyżej wspomniano, postanowiła Reprezentacya miejska potrzebny fundusz na pokrycie rzeczonych wydatków uzyskać drogą zaciągnięcia pożyczki, jak dołączone wypisy z protokołów okazują, uchwałami powziętemi na dwu posiedzeniach, mianowicie 2. i 12. marca r. b.

Konieczność zaciągnięcia pożyczki nie ulega żadnej kwestyi, gdy się zważy, że mająca się w tej drodze uzyskać gotówka, ma być obróconą na wykończenie, całego szeregu inwestycyj, których potrzebę uznał już w zasadzie Wydział krajowy, poddając pod sankcyę cesarską ustawę z 7. lutego 1895. Dzisiaj wszystkie roboty są prawie już na ukończeniu i w niedalekiej już przyszłości, gdy rzeczone zakłady inwestycyjne wejdą w życie, będzie gmina mogła zadosyć czynić swym zobowiązaniom nie drogą nadzwyczajnych pożyczek, ale ze swych własnych funduszów, które w bardzo wydatny sposób będą zasilane z zakładów i inwestycyi przez nią wprowadzonych. Dzisiaj zaś zaciągnięcie pożyczki da się uzasadnić tem wyjątkowem a przejściowem położeniem, w którem gmina jest zniewoloną czynić znaczne wkłady i wydatki, nie będąc w możności na razie z wkładów tych ciągnąć jakichkolwiek zysków.

Po uchwaleniu przez Reprezentacyę miejską w zasadzie zaciągnięcia pożyczki, specyalna komisya dla kontroli długów miasta zajęła się kwestyą jej formy. Po przeprowadzeniu licznych rokowań z instytucyami finansowemi, tak krajowemi jak zagranicznemi, mianowicie wiedeńskiemi, okazało się, że gmina będzie mogła zaciągnąć zamierzoną pożyczkę tylko w drodze emisyi nowej seryi obligów komunalnych. Kwestya oprocentowania dotychczas ustaloną nie jest.

Możliwem jednak jest, że procent będzie musiał być nieco wyższy od 4%. Wobec tego Reprezentacya miejska uchwaliła na posiedzeniu 18. kwietnia b. r. jak z załączonego ·/. wypisu z protokołu wynika, zaciągnąć pożyczkę obligową w kwocie 6,500.000 Koron spłacalną w przeciągu lat 60 drogą półrocznych losowań i odnieść się do Wydziału krajowego z prośbą o wyjednanie ustawy krajowej zezwalającej na emisyę nowej seryi obligów komunalnych z prawem oprocentowania ich najwyżej do $4^1/_2$% jakoteż o przyjęcie w drodze ustawowej gwarancyi kraju dla rzeczonej pożyczki. (Odnośną uchwałę drugą przedłoży się Wydziałowi krajowemu dodatkowo).

Magistrat tedy w myśl powyższej uchwały Reprezentacyi miejskiej przedkładając Wydziałowi krajowemu w załączeniu ·/. projekt odnośny ustawy krajowej, uprasza:

Wysoki Wydział krajowy raczy projekt dołączonej ustawy przedłożyć Wysokiemu Sejmowi jeszcze w bieżącej sesyi do zatwierdzenia a po uzyskaniu uchwały Wysokiego Sejmu do sankcyi cesarskiej.

Szczegółowe kosztorysy ad *A—D* przez miejski urząd budowniczy sporządzone i w całej swej rozciągłości fachowo uzasadnione — dołącza się".

Uchwalony przez Radę miejską projekt odnośnej ustawy opiewa, jak następuje:

Ustawa z dnia . . . . w przedmiocie pożyczki 6,500.000 Koron, którą stoł. miasto Lwów zamierza zaciągnąć.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I. Upoważnia się Gminę król. stoł. miasta Lwowa do zaciągnięcia w drodze emisyi obligacyj komunalnych, najwyżej wedle stopy $4^1/_2$ oprocentowanych, pożyczki do wysokości 6,500.000 Koron, spłacalnej najpóźniej w ciągu lat 60, a to na cele wymienione szczegółowo w art III. tej ustawy.

Art. II. Z funduszu uzyskać się mającego w sposób ustanowiony w art. I. mają być pokryte następujące wydatki:

1. Na wykończenie wodociągów 3,000,000 K.
2. Na wykończenie budowy rzeźni 1,066.436 K.

3. Na wykończenie strażnicy ogniowej 166.772 K.
4. Na wykończenie teatru 506.978 K.
5. Na wybudowanie centralnej stacyi oświetlenia elektrycznego 600.000 K.
6. Na pokrycie ubytków nadzwyczajnych wpływów ze sprzedaży gruntów preliminowanych a nie zrealizowanych w r. 1898 — 315.320 K.
7. Na pokrycie interkalaryów, jakoteż z przeprowadzeniem powyższych inwestycyj i zrealizowaniem pożyczki połączonych wkładów i wydatków 844.494 K.

Art. III. Wykonanie wymienionych w art. II. inwestycyi i operacyj, jakoteż emisya potrzebnych na cele rzeczone kwot pożyczkowych, nastąpić ma stopniowo i na podstawie specyalnej dla każdej sprawy uchwały Rady miejskiej, zatwierdzonej przez Wydział krajowy.

W sprawach tych uchwała Rady miejskiej, aby miała ważność, musi być powziętą na dwóch, nie prędzej jak ośm dni po sobie następujących posiedzeniach, odbytych w obecności 50 członków Rady miejskiej, po wysłuchaniu wniosków odpowiednich Sekcyj i po rozpoznaniu szczegółowych projektów, planów i kosztorysów.

Sposób użycia każdej częściowej pożyczki ma być wykazywany Wydziałowi krajowemu.

Art. IV. Za pożyczkę niniejszą 6,500 000 Koron poręcza Kraj Królestwa Gliacyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Art. V. Raty amortyzacyjne do tej pożyczki, obowiązaną jest Rada król. stoł. miasta Lwowa przez cały czas okresu umorzenia wstawiać do budżetu i obowiązaną jest przy uchwalaniu budżetu uchwalić stosowne środki pokrycia niedoboru budżetowego. Gdyby Rada miejska tego obowiązku nie dopełniła, Wydział krajowy wstawi raty amortyzacyjne od rzeczonej pożyczki w budżet gminy miasta Lwowa i nałoży stosowne dodatki gminne do podatków na pokrycie pożyczkowych rat amortyzacyjnych, względnie na pokrycie niedoboru budżetowego. Budżet przez Radę miejską uchwalony (§. 80. statutu m. Lwowa z 14. października 1870. Nr. 79. Dz. ust. i rozp. kraj.) przedłoży Magistrat król. stoł. miasta Lwowa Wydziałowi krajowemu corocznie najpóźniej 15. grudnia.

Zamknięcie rachunków z ubiegłego roku, przez Radę miejską sprawdzone i przyjęte, przedłoży Magistrat Wydziałowi krajowemu corocznie najpóźniej 1. września.

Art. VI. Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych i Mojemu Ministrowi skarbu.

Wymagana §. 93. statutu m. Lwowa z 14. października 1870 dz. u. kr. Nr. 79. druga uchwała Rady miasta w sprawie niniejszej, powziętą została d. 26. kwietnia b. r.

Wydział krajowy stwierdza w zupełności potrzebę zaciągnięcia przez gminę pożyczki 6,500.000 koron, budowy rozpoczęte nie mogą być zaniechane albo pozostać nie wykończone bez znacznej szkody materyalnej gminy miasta Lwowa, nie może też ulegać wątpliwości, że ubytki, względnie niedobory w pojedyńczych funduszach pokryte być muszą i że budowa centralnej stacyi oświetlenia elektrycznego jest dla miasta potrzebną i pożyteczną

Również jasnem jest, że po poręczonej już przez kraj pożyczce na 10,000.000 zł. czyli 20,000.000 koron, gmina nie mogłaby na względnie korzystnych warunkach sfinansować pożyczki, któraby nie miała gwarancyi kraju, tembardziej, że stan targu pieniężnego jest dziś niekorzystny. Nadto podnieść należy, że niekorzystne sfinansowanie nowej pożyczki przyniosłoby nietylko znaczną szkodę materyalną gminie Lwowskiej, ale musiałoby spowodować obniżenie wartości walorów z pierwszej emisyi pochodzących, których znaczna część znajduje się w funduszach publicznych. Wobec tego stanu rzeczy poręka kraju dla tej nowej pożyczki jest konieczną.

Wydział krajowy stwierdza zarazem, że wszelkie objęte ustawą z 7. lutego 1895 dz. u. kr. Nr. 16. o 10-milionowej przez kraj poręczonej pożyczce — inwestycye i operacye wykonane lub rozpoczęte zostały na podstawie specyalnych przez Wydział krajowy zatwierdzonych uchwał Rady miasta, jak nie mniej na podstawie planów i kosztorysów Wydziałowi krajowemu przedłożonych i że na tej podstawie zezwalał Wydział krajowy na stopniową emisyę obligów komunalnych, o czem szczegółowo zdawał sprawę Wysokiemu Sejmowi w corocznych swoich sprawozdaniach z czynności.

Powołując się przeto na te sprawozdania (ostatnie z r. 1898/9) oraz na motywa zarówno petycyi gminy jak i sprawozdań:

1. Wydziału krajowego z 10. lutego 1894 L.W. 6.521 (aleg. sten. spr. Nr. 197 z r. 1894) o zezwoleniu gminie na zaciągnięcie 10,000.000 zł. względnie 20,000.000 koron pożyczki;

2. Komisyi gminnej o powyższem sprawozdaniu z 14. lutego 1894 (aleg. sten. spr. Nr. 227 z r. 1894);

3. Wydziału krajowego z 26. stycznia 1895 (aleg. sten. spr. Nr. 119 z r. 1894/5) o poręce kraju dla powyższej pożyczki i

4. Komisyi budżetowej z 5. lutego 1895 (alegat sten. spraw. Nr. 208 z roku 1894/5 o sprawozdaniu *ad 3*).

Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony ·/. projekt ustawy.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
St. Badeni, *w. r.*

Sprawozdawca:
Adolf Vayhinger *w r.*
Członek Wydziału krajowego.

Ustawa

z dnia . . . . w przedmiocie zezwolenia gminie król. stoł. miasta Lwowa na zaciągnięcie pożyczki komunalnej w kwocie 6,500.000 koron i poręki kraju dla tej pożyczki.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Upoważnia się gminę król. stoł. miasta Lwowa do zaciągnięcia w drodze emisyi obligacyi komunalnych, najwyżej wedle stopy $4^1/_2$ % oprocentowanych, pożyczki do wysokości 6,500.000 koron, spłacalnej najpóźniej w ciągu lat 60.

Art. II.

Z funduszu uzyskać się mającego w sposób ustanowiony w art. I. mają być pokryte następujące wydatki:

1. Na wykończenie wodociągów 3,000.000 k.
2. Na wykończenie budowy rzeźni 1,066 436 k.
3. Na wykończenie strażnicy ogniowej 166.772 k.
4. Na wykończenie teatru 506.978 k.
5. Na wybudowanie centralnej stacyi oświetlenia elektrycznego 600.000 k.
6. Na pokrycie ubytku nadzwyczajnych wpływów ze sprzedaży gruntów preliminowanych a nie zrealizowanych w r. 1898 315.320 k.
7. Na pokrycie interkalaryów, jakoteż z przeprowadzeniem powyższych inwestycyi i zrealizowaniem pożyczki połączonych wkładów i wydatków 844.494 k

Art. III.

Wykonanie wymienionych w art. II. inwestycyi i operacyi, jakoteż emisya potrzebnych na cele rzeczone kwot pożyczkowych, nastąpić ma stopniowo i na podstawie specyalnej dla każdej sprawy uchwały Rady miejskiej, zatwierdzonej przez Wydział krajowy.

W sprawach tych uchwała Rady miejskiej, aby miała ważność, musi być powziętą na dwóch, nie prędzej jak ośm dni po sobie następujących posiedzeniach, odbytych w obecności przynajmniej 50 członków Rady miejskiej po wysłuchaniu wniosków odpowiednich sekcyi i po rozpoznaniu szczegółowych projektów planów i kosztorysów.

Sposób użycia każdej częściowej pożyczki ma być wykazywany Wydziałowi krajowemu.

Art. IV.

Za pożyczkę niniejszą 6,500.000 koron poręcza Kraj Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Art. V.

Raty amortyzacyjne do tej pożyczki obowiązaną jest Rada król. stoł. miasta Lwowa przez cały czas okresu umorzenia wstawiać do budżetu i obowiązaną jest przy uchwalaniu budżetu uchwalić stosowne środki pokrycia niedoboru budżetowego. — Gdyby Rada miejska tego obowiązku nie dopełniła, Wydział krajowy wstawi raty amortyzacyjne od rzeczonej pożyczki w budżet gminy miasta Lwowa i nałoży stosowne dodatki gminne do podatków na pokrycie pożyczkowych rat amortyzacyjnych, względnie na pokrycie niedoboru budżetowego. Budżet przez Radę miejską uchwalony (§. 80. statutu m. Lwowa z 14. października 1870 Nr. 79. Dz. ust. i rozp. kraj.) przedłoży Magistrat król. stoł. miasta Lwowa Wydziałowi krajowemu corocznie najpóźniej 15. grudnia przed rokiem przedmiotowym.

Zamknięcie rachunków z ubiegłego roku, przez Radę miejską sprawdzone i przyjęte przedłoży Magistrat Wydziałowi krajowemu corocznie najpóźniej 1. września po upływie roku administracyjnego.

Art. VI.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych i Mojemu Ministrowi skarbu.

Ls. 3.134/900

Aleg. 133

Wniosek.

I. Zważywszy, że ustawa gminna z 12. sierpnia 1866 zawiera przepisy nieodpowiadające dzisiejszemu rozwojowi stosunków;

zważywszy, że zasadniczą podstawą urządzeń dzisiejszej gminy jest podział jej zakresu działania na „własny“ i „poruczony“, i że z tej właśnie podstawy wyrasta w wyższych instancyach niekorzystny dualizm w administracyi;

zważywszy, że teraźniejsza jednostka gminy wiejskiej jest zbyt małą i nie ma sił do wykonywania rozlicznych zadań samorządu, skutkiem czego ustawy nie są wykonywane i cała administracya kraju na tem cierpi

Wysoki Sejm uchwalić raczy załączony ·/. projekt nowej ustawy gminnej.

II. Zważywszy, że skutkiem dualizmu władz z każdym rokiem nadmiernie wzrastają ciężary, których korzyści nie równoważą;

zważywszy, że z połączenia egzekutywy z czynnikami autonomicznymi powstanie niewątpliwie władza sprężysta, potrzeby ludności i stosunki kraju żywo odczuwająca;

zważywszy, że projektowana zmiana organizacyi gminnej pociąga za sobą w konsekwencyi potrzebę reformy administracyi wyższej,

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Wzywa się c. k. Rząd, aby w drodze właściwej przeprowadził reformę urządzeń administracyjnych w kraju, a przedewszystkiem, ażeby władze autonomiczne i rządowe złączył ze sobą w jedną władzę administracyi publicznej, zapewniając w niej czynnikom autonomicznym daleko sięgający współudział.

We Lwowie dnia 25. kwietnia 1900.

Wnioskodawcy:

Dunajewski.
Sanguszko.

St. Tarnowski, Zdzisław Tarnowski, Kazimierz Badeni, Adam Jędrzejowicz, Roman Potocki, Bobrzyński, Scipio, Kraiński, Binder, Paszkowski, Wodzicki, Andrzej Potocki, Romer, Adam Skrzyński, Józef Michałowski, Zoll, Sękowski, Dąmbski, Hupka, Czecz, Dr. Jordan, Stanisław Jędrzejowicz, Górski.

Ustawa

z dnia . . . . o gminie w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskim rozporządzam, co następuje:

Art. I. Gminę okręgową tworzy się przez połączenie pewnej liczby obecnie oddzielnie istniejących gmin wiejskich i obszarów dworskich w jedną całość gminy administracyjnej.

Art. II. Połączenia dotychczasowych gmin wiejskich, które odtąd noszą nazwę gmin miejscowych (albo gromad) i obszarów dworskich w jedną gminę okręgową dokonywują powołane do tego komisye krajowe, administracyjno-mieszane (urządzające), jedna na Galicyę zachodnią z siedzibą w Krakowie, druga na Galicyę wschodnią z siedzibą we Lwowie.

Art. III. Zadaniem tych komisyj jest przeprowadzić takie ugrupowanie i rozgraniczenie gmin okręgowych w każdym powiecie, aby wytworzona na tej podstawie nowa jednostka gminna była w stanie sprostać tym obowiązkom, których wymagają cele administracyi publicznej w miejscowym zakresie. W tym kierunku należy przy tworzeniu gmin okręgowych brać na uwagę trzy momenty: ludność, przestrzeń i siłę podatkową.

Co do ludności należy mieć wzgląd na to, że gmina okręgowa powinna liczyć 4000—7000 mieszkańców,

co do przestrzeni należy trzymać się zasady, aby z najodleglejszej gminy miejscowej (przysiółka) nie było dalej do siedziby urzędu gminnego jak 8 kilometrów,

co do siły podatkowej należy starać się o takie ugrupowanie jednostek osad miejscowych w jeden okręg, aby siły ekonomiczne sąsiadujących gmin okręgowych były o ile możności równomierne i nie powstały okręgi utworzone z zamożnych osad obok innych znacznie uboższych.

Szczególne topograficzne warunki mogą być wyjątkowo uwzględnione. W górach lub osadach odosobnionych można tworzyć mniejsze jednostki gminne; ze względu zaś na naturalną grawitacyę interesów pewnej liczby sąsiednich osad do jednego okręgu, większe gminy okręgowe.

Jeżeli miasteczko jest śródkowym punktem grawitacyi interesów sąsiednich gmin wiejskich i obszarów dworskich, należy włączyć to miasteczko do okręgu gminnego i utworzyć w niem siedzibę urzędu gminnego.

Art. IV. Komisye krajowe składają się każda z pięciu członków, a mianowicie: trzech wybranych przez Sejm krajowy, jednego delegata Wydziału krajowego i jednego reprezentanta rządu, którego mianuje c. k. Namiestnik. Reprezentant rządu jest przewodniczącym komisyi.

Namiestnik doda każdej komisyi odpowiednią liczbę urzędników, jako fachowych referentów bez prawa głosowania w komisyi.

Art. V. Komisye krajowe urzędują przy współudziale komisyi powiatowych i kierują czynnościami komisyj powiatowych.

Art. VI. Komisye powiatowe składają się z pięciu członków, a mianowicie: z c. k. Starosty, jednego urzędnika mianowanego przez c. k. Namiestnika, jednego delegata Wydziału powiatowego i dwóch członków wybranych przez Radę powiatową.

Komisye powiatowe mogą kooptować kilku mężów zaufania z pomiędzy mieszkańców powiatu, którym przysługuje tylko głos doradczy.

Przewodniczącym komisyi powiatowej jest c. k. Starosta.

Art. VII. Komisye powiatowe zbierają materyał przygotowawczy dla prac komisyi krajowej, na jej żądanie mogą przedstawiać wnioski ugrupowania gmin w powiecie lub dawać swe opinie.

Art. VIII. Komisya krajowa może zjeżdżać do każdego powiatu na miejsce i w siedzibie powiatu elaborat ugrupowania i rozgraniczenia gmin okręgowych wypracować.

Komisya krajowa ustanawia porządek prac swoich, oznacza sama, w którym powiecie prace rozpoczyna, do których powiatów następnie przechodzi kolejno, czy w jednym, czy kilku powiatach naraz rozgraniczenia dokonywa.

Art. IX. Elaborata komisyi krajowej stają się prawomocne po zatwierdzeniu ich przez c. k. Namiestnika.

Art. X. Uchylanie się któregokolwiek członka komisyi krajowej lub powiatowej, piastującego swój urząd z wyboru, od wzięcia udziału w całości lub części prac komisyi będzie uważane tak, że się na elaborat komisyi z góry zgadza.

Wszelkie kwestye sporne w sprawach organizacyi gmin okręgowych i czynności wewnętrznych komisyi krajowej rozstrzyga nieodwołalnie c. k. Namiestnik.

Art. XI. Gminy okręgowe wprowadzone być mogą stopniowo grupami całemi w różnych okolicach kraju.

Gmina okręgowa powołaną jest do życia w danej miejscowości rozporządzeniem c. k. Namiestnika ogłoszonem w dzienniku ustaw i rozporządzeń krajowych.

Art. XII. Po przeprowadzeniu rozgraniczenia w powiecie ustaje działalność komisyi powiatowej; po przeprowadzeniu rozgraniczenia w całym kraju ustaje działalność komisyj krajowych.

Dzień rozwiązania tych komisyj ogłosi c. k. Namiestnik.

Dział I.

Postanowienia ogólne.

§. 1. Gmina okręgowa jest korporacyą publiczną, która ma na celu staranie o dobro jej mieszkańców i wykonanie zakreślonych jej ustawami zadań administracyi publicznej w miejscowym zakresie.

§. 2. Wszystkie dotąd oddzielnie istniejące gminy wiejskie i obszary dworskie, włączone do gminy okręgowej stanowią części składowe jednej administracyjnej całości.

Prawo przynależności nabyte do którejkolwiek dawnej oddzielnie istniejącej jednostki gminy nadaje prawo przynależności do gminy okręgowej.

§. 3. Przez połączenie gmin wiejskich i obszarów dworskich w jeden okręg w celu wykonywania wspólnemi siłami zadań administracyi publicznej pozostają niezmienione ich dotychczasowa terytoryalna rozległość i granice, a jednostki te zachowują nadal wzajemną odrębność i samodzielność, tudzież stanowią odrębne podmioty praw. W szczególności prawa majątkowe gmin i dobra gminnego pozostają przez to połączenie w niczem nie naruszone.

§. 4. Gminy miejscowe są w stosunku do gmin okręgowych odrębnemi korporacyami publicznemi, mającemi oddzielne prawa majątkowe i interesa komunalne, a organa ich zarządu są podwładnymi i pomocniczymi organami Naczelnika gminy okręgowej tylko w sprawach administracyi publicznej na terytoryum gminy miejscowej.

§. 5. Obszary dworskie są gospodarczemi i terytoryalnemi jednostkami wchodzącemi całkowicie w skład gminy ogręgowej. Wszyscy mieszkańcy zamieszkali stale na obszarze dworskim posiadają przynależność do gminy okręgowej i należą do jej komunalnego związku. Organa zarządu obszaru dworskiego są organami podwładnymi i pomocniczymi Naczelnika gminy okręgowej w sprawach administracyi publicznej na terytoryum obszaru dworskiego.

Dział II.

Gmina miejscowa (gromada).

§. 6. Gmina miejscowa albo gromada jest korporacyą publiczną, która ma na celu zaspokojenie potrzeb komunalnych, t. j. takich, które ze wspólnego pożycia jej mieszkańców na jednem miejscu i we wspólnym związku wynikają. Gmina miejscowa zarządza swym majątkiem i dobrem gminnem i zawiaduje własnemi sprawami według przepisów niniejszej ustawy.

§. 7. Mieszkańcy gminy miejscowej dzielą się na trzy kategorye:
przynależnych,
członków gminy i
obcych.

§. 8. Przynależnymi są ci, których ustawa o przynależności uznaje za przynależnych do gminy.

Członkami gminy są ci, którzy posiadają prawo wyborcze w miejscowej gminie.

Wszystkie inne osoby są obcemi.

§. 9. Postanowienia o uprawnieniu do wyboru, obieralności i postępowaniu przy wyborach zawiera ordynacya wyborcza dla gmin.

Reprezentacya gminy miejscowej.

§. 10. Reprezentacyę gminy miejscowej stanowi sołtys i starszyzna gromadzka.

§. 11. W gminach miejscowych liczących do 500 mieszkańców starszyzna gromadzka składa się z 12 członków, w gminach z ludnością 500—1000 mieszkańców z 18 członków, wreszcie w gminach z ludnością ponad 1000 mieszkańców z 24 członków, wybranych na lat sześć w sposób ordynacyą wyborczą wskazany.

§. 12. Sołtysa wybiera starszyzna gromadzka ze swego grona na lat sześć w sposób określony ordynacyą wyborczą.

§. 13. Starszyzna gromadzka wybiera w taki sam sposób jednego zastępcę sołtysa.

Zarząd gminy miejseowej.

§. 14. Zarząd gminy miejscowej spoczywa w rękach sołtysa.

W szczególności sołtys ma następujące obowiązki:

1. Ogłasza rozporządzenia Naczelnika gminy okręgowej.

2. Wykonywa polecenia i rozporządzenia Naczelnika gminy okręgowej i władz wyższych.

3. Przygotowuje wnioski do uchwał starszyzny gromadzkiej, przedkłada jej projekt budżetu gminy miejscowej.

4. Wykonywa uchwały starszyzny gromadzkiej.

5. Administruje majątkiem i dochodami gminy miejscowej w granicach uchwał starszyzny gromadzkiej, tudzież zarządza majątkiem tych zakładów gminnych, które nie mają własnego zarządu i nadzoruje te zakłady gminne, które mają osobny zarząd.

6. Prowadzi rachunki i księgi kasowe, pobiera względnie ściąga w drodze egzykucyi i na ruchomościach te daniny gminne, które opłacają się wprost gminie miejscowej, nadzoruje wykonanie usług i robót uchwalonych na rzecz gminy, pobiera względnie ściąga w drodze egzekucyi na ruchomościach, ekwiwalent pieniężny w razie zamienienia usług i robót na pieniądze.

7. Mianuje i nadzoruje sługi gminne.

8. Przechowuje dokumenta i akta gminy miejscowej.

§. 15. Sołtys jest organem wykonawczym urzędu gminnego i podwładnym Naczelnika gminy w sprawach administracyi publicznej i jako taki przestrzega porządku w gminie miejscowej, czuwa nad bezpieczeństwem osób i mienia.

§. 16: W razach nagłych wypadków, gdy zachodzi niebezpieczeństwo zwłoki, ma prawo zarządzić tymczasowo, co należy, dla utrzymania bezpieczeństwa i obowiązek donieść o tem zaraz Naczelnikowi gminy.

Zakres działania starszyzny gromadzkiej.

§. 17. Starszyzna gromadzka rozstrzyga we wszystkich sprawach tyczących się majątku gminnego i interesów komunalnych gminy.

Władza wykonawcza nie przysłuża starszyźnie gromadzkiejej.

§. 18. W szczególności do zakresu działania starszyzny gromadzkiej należą:

1. Kontrola nad działalnością sołtysa jako zwierzchnika gminy miejscowej i organu wykonawczego uchwał starszyzny gromadzkiej.

2. Postanowienia względem zakładowego majątku i dobra gminy.

3. Postanowienia o sposobie użytkowania i zarządu tego majątku i dobra; wydzierżawianie, najmowanie lub sprzedaż, tudzież lokowanie kapitałów albo zaciąganie pożyczek.

4. Uchwalanie budżetu rocznego.

5. Sprawdzanie i załatwianie rachunków.

6. Przyzwolenie na rozpoczęcie sporów prawnych i odstąpienie od nich, zatwierdzanie ugód, spór umarzających, ustanawianie zastępców prawnych.

7. Wszystkie sprawy nienależące do zwykłego zarządu majątkiem i te, które sobie starszyzna gromadzka względem tego zarządu zastrzeże.

8. Postanowienia o wynagrodzeniu dla sołtysa, o liczbie i płacy sług gminnych tudzież straży polowej i nocnej, względnie postanowienia o obowiązku pełnienia straży nocnej.

9. Postanowienia o pełnieniu posług i robót na rzecz gminy miejscowej.

§. 19. Starszyzna gromadzka rozstrzyga zażalenia przeciw zarządzeniom sołtysa w sprawach majątkowych gminy i dobra gminnego.

We wszystkich innych sprawach zażalenia te wnosić do urzędu gminnego.

§. 20. Starszyzna gromadzka zbiera się dwa razy do roku, na wiosnę i na jesień na dłuższe sesye, na których mają być omówione potrzeby miejscowe.

Na jesiennej sesyi musi być załatwiony budżet na rok przyszły. Oprócz tego odbywać się mogą nadzwyczajne zebrania starszyzny na polecenie władzy wyższej, na wezwanie sołtysa, lub żądanie jednej trzeciej części członków starszyzny.

Sołtys przewodniczy obradom starszyzny gromadzkiej.

§. 21. Zastępca sołtysa wstępuje w prawa i obowiązki sołtysa tylko chwilowo, w razie tegoż nieobecności, choroby lub innej prawnej przeszkody.

O gospodarstwie gminy miejscowej.

§. 22. Wszelka ruchoma i nieruchoma własność, niemniej wszelkie prawa i przywileje gminy winny być utrzymywane w ciągłej ewidencyi za pomocą dokładnego inwentarza.

Każdemu ponoszącemu opłaty na cele gminy wolno jest przeglądać ten inwentarz.

§. 23. Majątek gminny ma być w ten sposób administrowany, aby przynosił jak największy dochód i tylko na cele gminy miejscowej mogą być jego dochody obracane.

Nadwyżki roczne dochodu ponad wydatki mają być użyte na potrzeby w roku następnym, o ile zaś na ten cel nie byłyby potrzebne, należy je lokować w papierach lub zakładach dających gwarancyę pupilarnego bezpieczeństwa i włączyć do zakładowego majątku.

§. 24. Uchwały starszyzny gromadzkiej, tyczące się sprzedaży lub obciążenia majątku zakładowego gminy, wymagają zatwierdzenia Wydziału powiatowego po zasięgnięciu opinni rady gminnej.

§. 25. Co do tego, komu i w jakim rozmiarze służy udział w pożytkach dobra gminnego, trzymać się należy dotychczasowego niezaprzeczonego zwyczaju.

Jeżeli i o ile nie istnieje niezaprzeczony zwyczaj, starszyzna gromadzka z uwzględnieniem istniejących specyalnych tytułów prawnych, uchwali postanowienia regulujące to uczestnictwo, przyczem może ustanawiać opłatę za korzystanie z dobra gminnego. Postanowienia te wymagają zatwierdzenia rady gminnej. Również wymagają zatwierdzenia Rady gminnej, uchwały starszyzny gromadzkiej, odnoszące się do obciążenia dobra gminnego.

Sprzedaż dobra gminnego wymaga zatwierdzenia Wydziału powiatowego.

§. 26. Nadwyżka dochodu z dobra gminnego pozostająca po zaspokojeniu osób uprawnionych wpływa do kasy gminy miejscowej.

Podatki i inne opłaty, tudzież koszta dozoru, połączone z posiadaniem i użytkowaniem dobra gminnego, o ile do ich pokrycia nie wystarczają dochody do kasy gminnej wpływające, mają być ponoszone przez uczestniczących w pożytkach z dobra gminnego a to w miarę tego uczestnictwa. Postanowienia w tym kierunku wydaje starszyzna gromadzka a zatwierdza je rada gminna.

§. 27. O ile dochody z majątku gminnego nie wystarczają, aby pokryć potrzeby i zobowiązania gminy miejscowej, mogą być nałożone przez starszyznę gromadzką:

a) dodatki do podatków bezpośrednich lub do podatku konsumcyjnego;

b) inne opłaty nienależące do kategoryi dodatków do podatków;

c) posługi i roboty na cele gminne.

§. 28. Dodatki do podatków bezpośrednich mają być zazwyczaj podług tej samej stopy procentowej rozkładane na wszystkie w gminie przypisane podatki bezpośrednie.

§. 29. Wydatki, tyczące się tylko poszczególnych części gminy, klas mieszkańców lub poszczególnych posiadaczy gruntu mają być ponoszone tylko przez same strony interesowane, o ile nie istnieją inne urządzenia obowiązujące.

§. 30. Do rozkładu dodatków do podatków bezpośrednich podług rozmaitej stopy procentowej, potrzebnem jest pozwolenie rady powiatowej.

Dział III.

Obszary dworskie.

§. 31. Na czele obszaru dworskiego stoi przełożony obszaru dworskiego i jest organem pomocniczym urzędu gminnego i podwładnym Naczelnika gminy okręgowej.

W tym charakterze wykonywa przełożony obszaru dworskiego zadania administracyi publicznej i podlega nadzorowi Naczelnika gminy.

§. 32. Posiadacz obszaru dworskiego może albo sam objąć urząd przełożonego, albo też zdać urząd pod własną odpowiedzialnością innej osobie.

Współposiadacze mianują przełożonym jednego z pośród siebie albo inną osobę. W braku porozumienia między nimi mianowanym będzie ten, za kim oświadczy się ta część współposiadaczy, na którą wypada więcej niż połowa podatków realnych na obszar dworski przypisanych. Za osoby niewłasnowolne wykonywa to prawo ich zastępca prawny.

§. 33. Można być przełożonym kilku obszarów dworskich, stanowiących osobne ciała tabularne, jeżeli te obszary dworskie leżą w obrębie jednej i tej samej gminy okręgowej

§. 34. Przełożonym może być tylko obywatel państwa austryackiego, używający własnowolności, względem którego nie zachodzi żadna z okoliczności wykluczających w §§. 3. i 11. ordynacyi wyb. gminnej wskazanych.

§. 35. Przelożony musi mieć stałe zamieszkanie w miejscu urzędowania swego.

§. 36. Nazwisko i miejsce zamieszkania przełożonego musi być podane do wiadomości Naczelnika gminy i Starosty.

§. 37. Jeżeli przełożony nie posiada warunków w §. 34. wskazanych, Starosta wezwie posiadaczy obszaru dworskiego do mianowania innej osoby, a gdyby to wezwanie mimo powtórnego napomnienia było bezskutecznem, zamianuje przełożonego sam na koszt i stratę posiadaczy.

§. 38. Przełożony winien jest podawać do wiadomogci mieszkańców obszaru dworskiego rozporządzenia Naczelnika gminy, o ile takowe wprost do nich z urzędu gminnego nie zostały wystosowane. Przełożony ma na terytoryum obszaru dworskiego ten sam zakreś praw i obowiązków, jaki ma sołtys na terytoryum gminy miejscowej.

§. 39. Posiadacz obszaru dworskiego może każdej chwili usunąć przełożonego, winien jest jednak zawiadomić o tem Naczelnika gminy i c. k. Starostę.

Przełożony traci urząd, jeśliby zaszła lub wiadomą stała się przeszkoda, dla której nie mógłby być dopuszczonym do sprawowania urzędu.

Z ciężkie przekroczenia lub powtarzane zaniedbywanie obowiązków może być przełożony usunięty od urzędowania przez c. k. Starostę w porozumieniu z Wydziałem powiatowym.

§. 40. Do pokrycia wydatków gminy okręgowej obowiązanym jest obszar dworski i osoby na nim zamieszkałe, o ile opłacają podatki bezpośrednie, przyczyniać się w tej samej mierze i według tych samych zasad, według których rozkłada się w ogóle ciężary gminy okręgowej.

Dział IV.

Gmina okręgowa.

Reprezentacya gminy okręgowej.

§. 41. Gminę okręgową reprezentuje Naczelnik gminy i rada gminna.

§. 42. Rada gminna składa się z 10 członków, a mianowicie:

a) z sześciu wybranych przez ogólne zgromadzenie starszyzn gromadzkich;

b) trzech wybranych przez posiadaczy obszarów dworskich;

c) jednego członka powołanego przez władzę,

§. 43. Wybór członków Rady dokonywa się w ten sposób, że na wezwanie c. k. Starosty zbierają się naprzód razem w siedzibie urzędu gminnego wszyscy członkowie starszyzn gromadzkich i wybierają większością głosów sześciu członków rady i tyluż zastępców.

Następnie posiadacze obszarów dworskich wybierają trzech członków rady gminnej. Gdyby w pewnej gminie okręgowej było mniej niż trzy obszary dworskie, natenczas posiadacze tychże obszarów wybierają tylu członków rady, ile jest obszarów dworskich, a resztę wybiera pięciu mieszkańców gminy okręgowej, opłacających najwyższy podatek gruntowy.

Zastępcami posiadaczy obszarów dworskich w radzie są przełożeni obszarów dworskich, ewentualnie, jeśli chodzi o osoby wybrane przez opłacających najwyższy podatek gruntowy, ci, którzy przez te osoby na zastępców wybrani zostali.

§. 44. Zarówno starszyzny gromadzkie, jak i właściciele obszarów dworskich, nie są ograniczeni do wyboru członków rady gminnej z pośród siebie, lecz mogą wybierać kogokolwiek uprawnionego do wyboru starszyzny gromadzkiej, pod warunkiem, aby był mieszkańcem gminy.

§. 45. Wyborom przewodniczy c. k. starosta.

Wybory odbywają się przez ustne głosowanie.

§. 46. Po ukończonych wyborach powoła Starosta jednego członka rady gminnej, przyczem nie jest ograniczony do mieszkańców gminy.

§. 47. Peryod wyborczy trwa lat sześć.

§. 48. Naczelnika gminy wybiera rada gminna i nie jest ograniczoną do wyboru ze swego łona.

§. 49. Zastępcą naczelnika gminy jest z reguły członek rady gminnej powołany do niej przez ck. Starostę. Wolno jest jednak radzie gminnej wybrać tego właśnie członka rady naczelnikiem gminy, a w takim wypadku służy jej prawo wybrać także i zastępcę naczelnika gminy, jednakowoż tylko ze swego łona. Tak wybrany zastępca naczelnika gminy musi być zatwierdzonym przez c. k. Starostę.

Zarząd gminy okręgowej.

§. 50. Zarząd gminy okręgowej spoczywa w rękach naczelnika gminy, jako kierownika urzędu gminnego, który jest organem administracyi publicznej.

W tym charakterze wykonywa naczelnik gminy zadania, które na mocy ustaw ma gmina do spełnienia.

§. 51. W szczególności należy do naczelnika gminy:

1. Wykonywanie ustaw i rozporządzeń, tudzież poleceń władz wyższych.

2. Wydawanie rozporządzeń w granicach obowiązujących ustaw.

3. Czuwanie nad bezpieczeństwem osób i mienia, przestrzeganie publicznego porządku.

4. Wykonanie zadań policyi miejscowej, policyi budowniczej, sanitarnej, drogowej, ogniowej, policyi nad czeladzią i wyrobnikami, tudzież wykonanie przepisów o czeladzi służebnej, dozór policyjny nad przedmiotami żywności, nad targami, nad miarą i wagą, policya polowa i policyjny nadzór nad obyczajnością publiczną.

5. Sprawowanie jurysdykcyi karno-policyjnej.

6. Kierowanie czynnościami urzędu gminnnego, mianowanie sług i pomocników na posady, które ustanawia rada gminna i wykonywanie nad podwładnymi organami przełożonej władzy dyscyplinarnej.

7. Przygotowanie projektów do uchwał rady gminnej w szczególności preliminarza dochodów i wydatków.

8. Zarząd majątkiem gminnym i zakładów gminnych w granicach uchwał rady gminnej.

9. Przewodniczenie w obradach rady gminnej i wykonanie jej uchwał.

19. Składanie sprawozdań rocznych radzie gminnej z całego toku czynności administracyjnych i zarządu zakładami gminnymi,

§. 52. Naczelnikowi gminy nie służy prawo karania sołtysów, członków rady gminnej, ławników i przełożonych obszaru dworskiego. Osoby te są wyjęte z pod jurysdykcyi karno-policyjnej naczelnika gminy za przekroczenia administracyjne, a jurysdykcya w tym względzie należy do c. k. Starosty. Także w razie przekroczenia w wykonywaniu obowiązków swego urzędu lub niewypełnienia poleceń naczelnika gminy ze strony sołtysów, ławników i przełożonych obszaru dworskiego nie przysługuje naczelnikowi gminy nad temi osobami prawo dyscyplinarne, lecz może tylko wnieść przedstawienie do Starosty o wdrożenie postępowania dyscyplinarnego.

Zastępca naczelnika gminy.

§. 53. Zastępca naczelnika gminy jest stałym urzędnikiem (sekretarzem) gminy; załatwia czynności urzędu gminnego i prowadzi kancelaryę gminy pod kierunkiem i kontrolą naczelnika gminy i nadzorem c. k. Starostwa.

Zastępuje naczelnika gminy w wykonywaniu wszelkich praw i obowiązków w razie jego choroby, nieobecności lub innej prawnej przeszkody.

§. 54. Naczelnik gminy może przekazać sprawowanie niektórych czynności urzędu gminnego swemu zastępcy, pozostaje jednak i w tym wypadku zawsze odpowiedzialnym za wykonywanie zadań administracyi publicznej wobec władzy wyższej, za zarząd majątku gminnego odpowiedzialnym wobec rady gminnej. Taka sama odpowiedzialność ciąży także i na zastępcy naczelnika gminy.

§. 55. Naczelnik gminy sprawuje swą władzę jako honorowy urząd publiczny bezpłatnie.

Może żądać tylko miernego odszkodowania za rzeczywiste straty i wydatki ponoszone skutkiem swego urzędowania.

§. 56. Zastępca naczelnika gminy pobiera stałą płacę, którą oznacza rada gminna w granicach ustanowionych przez Wydział powiatowy.

§. 57. Tylko w przypadku, gdy rada gminna wybierze na naczelnika gminy tego ze swych członków, który wchodzi w jej skład na mocy powołania przez władzę, może naczelnik gminy pobierać stałą płacę, ale wówczas odpada osobna płaca zastępcy.

§. 58. Rozporządzenia wydawane przez Naczelnika gminy lub tegoż zastępcę w imieniu urzędu gminnego tyczące się ogółu gminy okręgowej lub pewnej jej części, albo większej liczby jej mieszkańców mają być należycie ogłoszone. Zarządzenia zaś i orzeczenia tyczące się pojedyńczych osób zwłaszcza w sprawach policyi miejscowej mają być z reguły wydawane ustnie, tylko treść takiego zarządzenia lub orzeczenia musi być zanotowaną w księdze orzeczeń i zarządzeń urzędu gminnego. Wszelako wolno zawsze stronie interesowanej żądać w każdym wypadku doręczenia jej na piśmie tego zarządzenia lub orzeczenia, ale w takim razie musi strona uiścić na koszta kancelaryi gminnej małą opłatę, której wysokość ustanawia co roku Starosta w porozumieniu z Wydziałem powiatowym.

O wykonywaniu władzy karnej.

§. 59. O ile w ustawach i przepisach, które dotyczą policyi miejscowej, należącej do zakresu działania urzędu gminnego (§. 51. ustęp 4) jest sankcya karna i o ile przekroczenia tych ustaw i przepisów nie podpadają pod kodeks karny, służy naczelnikowi gminy prawo orzekania kar za takie przekroczenia aż do wysokości w tychże ustawach i przepisach ustanowionej.

§. 60. Naczelnik gminy może po zasięgnięciu uchwały Rady gminnej wydawać obowiązujące w obrębie gminy okręgowej postanowienia, tyczące się policyi miejscowej i ustanowić za przekroczenie tych przepisów karę pieniężną do wysokości 50 koron, lub karę aresztu do dni 5.

§. 61. W nagłych wypadkach może Naczelnik gminy sam bez uchwały Rady gminnej wydać postanowienia, zagrażające karą pieniężną do wysokości 10 koron lub 2 dni aresztu.

§. 62. Orzeczenia karne za przekroczenia w sprawach policyi miejscowej (§§. 59., 60. i 61.) wydaje naczelnik gminy w urzędzie gminnym.

§. 63. Tylko kary pieniężne, lub w razie niemożności uiszczenia, kary aresztu mogą być orzekane. Wszelkie orzeczenia karne mają być w osobną księgę wpisane.

§. 64. Jeżeli orzeczenia tyczą się duchownych uznanych wyznań religijnych, nauczycieli publicznych, urzędników rządowych lub krajowych, zostających w czynnej służbie, członków Sejmu krajowego albo członków Rady gminnej, winien Naczelnik gminy przedłożyć każde tego rodzaju orzeczenie c. k. Staroście do zbadania i zatwierdzenia.

§. 65. Kary pieniężne płyną do kasy gminnej okręgowej na rzecz ubogich lub funduszu zapomogi w gminie.

Zakres działania Rady gminnej.

§. 66. Rada gminna obraduje i decyduje o wszystkich sprawach gminy, które ustawą gminną nie zostały wyłącznie przekazane Naczelnikowi gminy.

O innych sprawach nie odnoszących się bezpośrednio do interesów gminy może rada gminna powziąść uchwały tylko wtedy, jeśli jej przekazane zostały ustawami lub wyraźnem poleceniem władzy wyższej.

§. 67. Rada gminna ma prawo wydawać osobne postanowienia prawne w takich sprawach gminnych, co do których ustawa dozwala na różne sposoby ich załatwienia, lub które poleca unormować w drodze statutów miejscowych, tudzież w tych sprawach, których przedmiot nie jest unormowany przez ustawę,

§. 68. Rada gminna ma obowiązek starania o dobro mieszkańców gminy, w szczególności obmyślenia środków opieki nad ubogimi.

§. 69. Rada gminnna nadaje prawo przynależności do gminy.

§. 70. Rada gminna ma prawo obcym wzbronić pobytu w obrębie gminy, jeżeli obcy lub członkowie ich rodzin przekraczają ustawy, stają się powodem zgorszenia albo ciężarem dla gminy.

§. 71. Rada gminna uchwala budżet, czuwa nad majątkiem gminy i całym zarządem jej dochodów i wydatków.

Wszelkie obciążenie gminy zawisłem jest od jej uchwały.

§. 72. Do zakresu rady gminnej należy także kontrola nad stanem i zarządem majątkowym gmin miejscowych. Budżety gmin miejscowych potrzebują zatwierdzenia rady gminnej.

§. 73. Rada gminna ma prawo nadzorować cały tok czynności administracyjnych naczelnika gminy i urzędu gminnego, z wyjątkiem wykonywania jurysdykcyi karno-policyjnej i tych spraw, które naczelnik gminy wykonywa jako organ egzekutywy wstutek zarządzenia władzy wyższej lub jako organ pomocniczy albo towarzyszący przy bezpośrednich zarządzeniach lub urzędowych komisyach władz wyższych.

§. 74. Rada gminna ma prawo objawić zapatrywania i życzenia tudzież powziąść uchwały w granicach ustaw w sprawach administracyi i policyi miejscowej, nie może jednak zmieniać wydanych przez naczelnika gminy decyzyi i rozporządzeń. Uchwały rady gminnej w tym kierunku mają być uważane jako opinie albo wnioski, które, o ile naczelnik gminy sam się do nich nie zastosuje, idą do rozpatrzenia Starostwa, względnie Wydziału powiatowego. W razie rozstrzygnięcia w myśl uchwał rady gminnej obowiązują naczelnika gminy.

§. 75. Dokumenty i akta prawne, mocą których gmina okręgowa staje się uprawnioną lub zobowiązaną, muszą być pod nieważnością podpisane przez Naczelnika gminy lub tegoż zastępcę i przez dwóch członków rady gminnej.

Posiedzenia rady gminnej.

§. 76. Rada gminna zbiera się co najmniej raz na kwartał. Posiedzenia odbywające się na wiosnę i na jesieni mają mieć miejsce wkrótce po odbytych zebraniach starszyzn gromadzkich.

Oprócz tego zbiera się rada gminna na wezwanie naczelnika gminy, polecenie władzy wyższej lub na żądanie trzech członków rady.

§. 77. Naczelnik gminy zwołuje posiedzenie rady gminnej i przewodniczy im pod nieważnością uchwał, w razie prawnej przeszkody przysługuje to prawo zastępcy naczelnika gminy.

§. 78. O każdem posiedzeniu powinien zawiadomić naczelnik gminy wszystkich obecnych w gminie członków rady, a w miejsce nieobecnych zaprosić zastępców.

§. 79. Rada gminna nie może powziąść uchwały, jeśli więcej niż połowa jej członków nie jest na posiedzeniu obecną. Do uchwały o budżecie i wszelkiej uchwały podlegającej zatwierdzeniu władzy wyższej potrzebną jest obecność dwóch trzecich członków rady.

Jeśli na posiedzenie nie zbierze się wymagana powyżej liczba radnych, winien naczelnik gminy powtórnie zwołać radę i zarazem zawezwać zastępców.

Na każdego członka rady lub zastępcę, który nie stawi się na to drugie posiedzenie, może naczelnik nałożyć karę pieniężną do wysokości 40 Koron na rzecz gminy.

Przeciw takiemu orzeczeniu służy rekurs do Wydziału powiatowego.

Do wyboru naczelnika gminy względnie jego zastępcy (§. 49) mają się stawić wszyscy członkowie rady pod utratą mandatu, w razie gdyby nie zachodziła ważna przeszkoda usprawiedliwiająca nie przybycie na posiedzenie. Decyduje o tem rada gminna.

§. 80. Jeżeli przedmiotem obrad i uchwał jest urzędowanie członka rady gminnej, winien tenże wstrzymać się od głosowania, musi jednak na wezwanie rady udzielić żądanych wyjaśnień.

§. 81. Członek rady gminnej nie może być obecnym na posiedzeniu, jeżeli przedmiot obrady lub uchwały dotyczy jego interesów, lub też jego żony albo osób spokrewnionych z nim albo spowinowaconych do drugiego stopnia.

To postanowienie odnosi się także do naczelnika gminy i jego zastępcy.

§. 82. Przewodniczący otwiera i zamyka posiedzenie, kieruje rozprawami i przestrzega porządku.

§. 83. Do ważności uchwał potrzebna jest bezwzględna większość głosów. Przewodniczący głosuje tylko przy wyborach lub w razie równości głosów, a wtedy to zdanie staje się uchwałą, do którego przystąpił przewodniczący.

§. 84. Posiedzenia rady są zawsze jawne. Tylko w sprawach osobistych może być zarządzone posiedzenie tajne.

§. 85. Uchwały rady mają być zapisane w księdze uchwał i stwierdzone podpisem przewodniczącego i dwóch radnych.

§. 86. Postanowienia o posiedzeniach rady gminnej odnoszą się do posiedzeń starszyzn gromadzkich.

Ławnicy.

§. 87. Rada gminna wybiera ze swego łona równocześnie z wyborem wójta dwóch ławników.

§. 88. Ławnicy są stałymi delegatami rady gminnej do wykonywania nieustannej

kontroli nad zarządem funduszów gminy okręgowej i zakładów gminnych. Posiadają kolejno drugi klucz od kasy gminnej, kontrolują bieżące dochody i wydatki i sprawdzają rachunki.

§. 89. Wydatki nadzwyczajne, budżetem nieprzewidziane może w razie nagłej potrzeby asygnować naczelnik gminy do wysokości 200 koron tylko za zgodą ławników.

§. 90. Ławnicy kontrolują stan majątków i zarząd funduszów gmin miejscowych i są referentami budżetów gmin miejscowych na posiedzeniach rady gminnej.

Dział V.

O obowiązkach osobistych i ponoszeniu ciężarów na rzecz gminy.

§. 91. Każdy, według przepisów niniejszej ustawy, wybrany naczelnik gminy, sołtys, członek rady gminnej i członek starszyzny gromadzkiej winien wybór przyjąć i urząd swój według najlepszej woli i wiedzy sprawować.

Prawo wymówienia się od przyjęcia wyboru służy tylko:

a) duchownym wszelkiego wyznania i nauczycielom publicznym;

b) urzędnikom i sługom c. k. Dworu, państwa, kraju, zakładów i fuuduszów publicznych, dopóki w czynnej służbie zostają;

c) wojskowym, nawet w czynnej służbie niebędącym;

d) osobom liczącym przeszło 60 lat życia;

e) tym, którym ułomności fizyczne lub znacznie nadwątlone zdrowie nie dozwalają obowiązków urzędowych wykonywać;

f) tym, których zwykłe zatrudnienie lub zarobkowanie ciągle odrywa od stałego pobytu w gminie.

§. 92. Kto bez takiego uwalniającego powodu wzbrania się przyjąć wybór lub przyjęty urząd dalej sprawować, podlega karze pieniężnej, którą rada gminna do wysokości 200 koron wymierzyć może.

Przeciw orzeczeniu rady gminnej służy odwołanie do Wydziału powiatowego.

§. 93. Kara pieniężna wpływa do kasy gminnej, względnie, gdy chodzi o sołtysa lub członków starszyzny gromadzkiej, do funduszów gminy miejscowej.

§. 94. W razie opróżnienia przez śmierć, rezygnacyę lub innej prawnej przyczyny urzędu naczelnika gminy lub ławnika przed końcem peryodu sześcioletniego urzędowania, winna jest rada gminna do dni 14 przedsięwziąć nowy wybór na czas pozostały.

Tak samo powinna starszysna gromadzka dokonać nowego wyboru sołtysa w razie opróżnienia posady sołtysa.

§. 95. Naczelnik gminy i jego zastępca powinni złożyć przy objęciu urzędu w ręce storosty przyrzeczenie w miejsce przysięgi, iż zachowają Cesarzowi wierność i posłuszeństwo, przestrzegać będą ustaw i wypełniać sumiennie swoje obowiązki.

Takie samo przyrzeczenie składa sołtys w ręce naczelnika gminy.

§. 96. Członkowie rady gminnej i starszyzny gromadzkiej winni są pełnić swój urząd bez żadnego wynagrodzenia.

§. 97. Przełożony obszaru dworskiego nie może za pełnienie swych obowiązków pobierać żadnego wynagrodzenia z funduszów gminnych.

Odpowiedzialność.

§. 98. Wszystkie osoby pełniące obowiązki zarządu w gminie okręgowej lub miejscowej odpowiedzialne są wobec tejże gminy okręgowej względnie miejscowej za

szkody wyrządzone gminie przez zaniedbanie lub nieodpowiednie pełnienie obowiązków urzędowych, a to niezależnie od kar dyscyplinarnych, jakie ich z tego powodu ze strony władz przełożonych spotkać mogą.

Przez rezygnacyę lub usunięcie z urzędu nie uwalnia się od tej odpowiedzialności.

§. 99. Pretensye gminy do wynagrodzenia szkód z tytułu tej odpowiedzialności mają być poszukiwane w zwykłej drodze prawa.

O ciężarach na pokrycie wydatków gminnych.

§. 100. Na pokrycie wydatków gminy okręgowej obowiązany jest każdy mieszkaniec tejże gminy do ponoszenia ciężarów w równej mierze według przepisów niniejszej ustawy.

§. 101. Na pokrycie wydatków na cele gminy okręgowej użyte być mają przedewszystkiem d o c h o d y g m i n y.

Następnie użyte mają być na ten cel d o t a c y e z funduszów pańswa, kraju i powiatu.

O ile zaś dochody własne gminy nie wystarczają, dotacye nie wpływają lub okazują się niewystarczającemi, nałożone mogą być przez radę gminną p r e s t a c y e jako to:

a) dodatki do podatków bezpośrednich lub do podatku konsumcyjnego;

b) inne opłaty nie należące do kategoryi dodatków do podatków;

c) posługi i roboty na cele gminy.

§. 102. Dodatki do podatków bezpośrednich muszą być na wszystkie gminie okręgowej przypisane podatki bezpośrednie i to na wszystkie równo w całym obrębie gminy rozkładane.

§. 103. Dodatkiem do podatku konsumcyjnego można obciążać tylko konsumcyę w obrębie gminy; nie można nim obciążać produkcyi i obrotu handlowego.

§. 104. Do zaprowadzenia opłat nienależących do kategoryi dodatków do podatków bezpośrednich lub podatku konsumcyjnego potrzebną jest ustawa krajowa.

§. 105. Pobór taks gminnych za pojedyncze przez reprezentacyę gminną udzielone upoważnienia, za używanie zakładów gminnych, za podejmowane przez organa gminne w interesie stron czynności urzędowe dozwolony być może przez Starostę za zgodą Wydziału powiatowego.

W razie niezgodności tych władz zależy od pozwolenia Namiestnictwa w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

§. 106. Rada gminna może ustanawiać posługi i roboty tak ciągłe, jak ręczne na cele gminy.

Zarazem ustanawia Rada gminna corocznie na następny rok administracyjny cenę dziennych posług i robót.

Osoby zobowiązane do robót i posług mogą je wykonywać albo osobiście, albo dać zdolnego zastępcę, albo też uiścić w pieniądzach cenę wymaganych od nich robót i posług.

§. 107. Ponoszenie ciężarów na cele gminy okręgowej nie uwalnia od ponoszenia dodatków do podatków, opłat i prestacyi na cele gminy miejscowej, o ile takowe w granicach niniejszej ustawy prawnie nałożone zostały.

§. 108. Dodatki do podatków bezpośrednich albo do podatku konsumcyjnego na cele gminy okręgowej uchwala Rada gminna do wysokości 20% podatku, dodatki przenoszące 20% do 50% mogą być nałożone tylko za pozwoleniem Wydziału krajowego jednakże nie dłużej, jak na przeciąg lat trzech, przenoszące zaś 50% tylko na mocy uchwały Sejmu krajowego.

Wyjątki.

§. 109. Do opłacania dodatków do podatków bezpośrednich, niemniej do posług i robót nie mogą być pociągani:

a) Urzędnicy i słudzy c. k. Dworu, państwa, kraju, gminy, nauczyciele publiczni, wojskowi, jakoteż wdowy i sieroty tych osób z tytułu płac służbowych i pochodzących ze stosunku służbowego pensyi lub wszelkich innych poborów:

b) Pasterze dusz co do ich kongruy.

Stosowanie środków przymusowych.

§. 110. Dodatki do podatków, nałożone na cele gminy okręgowej lub miejscowej, mają być pobierane przez te same organa i ściągane za pomocą tych samych środków co podatki.

Inne należytości pieniężne, mające się uiszczać na cele gminne na mocy ustawy lub prawomocnej uchwały Rady gminnej, względnie starszyzny gromadzkiej, pobiera naczelnik gminy, względnie sołtys przez swoje organa, a w razie nieuiszczenia ściąga je w drodze egzekucyi na ruchomościach w taki sam sposób, jak zaległości podatkowe.

Jeżeli obowiązany nie wykupiwszy się od posługi lub roboty, wzbrania się jej wykonać, naczelnik gminy, względnie sołtys poleci wykonanie rzeczonej posługi lub roboty osobie trzeciej na koszt obowiązanego i ściągnie ten koszt w sposób, przepisany dla ściągania innych należytości pieniężnych.

§. 111. W nagłych wypadkach, gdy zachodzi niebezpieczeństwo, zagrażające gminie lub pojedynczym jej częściom, n. p. w razie pożaru, powodzi i t. p., może naczelnik gminy wprost zmusić osoby obowiązane do wykonywania robót i posług.

Dział VI.

Nadzór i zakres kompetencyi władz wyższych.

Nadzór nad gminą miejscową.

§. 112. Nad wykonywaniem przez sołtysa obowiązków, które ciążą na nim jako na organie podwładnym noczelnika gminy, czuwa w pierwszej linii naczelnik gminy, a w dalszym rzędzie władza administracyi państwa.

Nad prowadzeniem spraw majątkowych i komunalnych gminy miejscowej czuwa w pierwszej linii rada gminna, a w dalszym rzędzie wyższa instancya autonomiczna.

Nadzór nad gminą okręgową.

§. 113. Nad wykonaniem przez gminę zadań administracyi, nad dopełnieniem obowiązków z mocy ustaw na niej ciążących, tudzież nad poprawnem pełnieniem obowiązków służbowych przez funkcyonaryuszy gminnych, czuwa władza administracya państwa a w pierwszej linii c. k. Starosta.

§. 114. Jeżeli gmina okręgowa nie spełnia obowiązków z mocy ustaw na niej ciążących, Starosta ma prawo zarządzić środki zaradcze na koszt i stratę gminy. Jeśli nie zachodzi przypadek nagłego niebezpieczeństwa, powinien porozumieć się z Wydziałem powiatowym.

§. 115. Prawo dyscyplinarne nad funkcyonaryuszami gminy, jako to Naczelnikiem gminy, sołtysami, przełożonymi obszarów dworskich, pisarzami gminnymi przysługuje c. k. Staroście, który może nakładać kary pieniężne do wysokości 50 koron.

§. 116. W razie ciężkiego przekroczenia lub zaniedbywania obowiązków przez wskazanych w §. 115. funkcyonaryuszy oraz ławników, lub gdyby w toku przeprewadzonego dochodzenia okazało się, że sprawują swe czynności w sposób dla gminy szkodliwy, może Starosta w porozumieniu z Wydziałem pawiatowym zawiesić ich w urzędowaniu, a na wniosek Wydziału powiatowego nawet oddalić ze służby.

Naczelnika gminy okręgowej może złożyć z urzędu Namiestnik na wniosek Starosty, postawiony w porozumieniu z Wydziałem powiatowym.

W razie niezgodności między władzami powiatowemi w sprawach wykonywania władzy dyscyplinarnej nad funkcyonaryuszami gminy, orzeka Namiestnictwo po porozumiewiu z Wydziałem krajowym.

§. 117. Starosta może na zasadzie przepisów dyscyplinarnych dla urzędników państwowych każdej chwili zawiesić zastępcę naczelnika gminy w urzędowaniu, Namiestnik zaś przenieść go na inne miejsce lub oddalić.

§. 118. Członkowie rady gminnej i starszyzny gromadzkiej są zupełnie niezależni w wykonywaniu zwych obowiązków i żadnej władzy nie służy nad nimi prawo dyscyplinarne.

Przepis ten nie ogranicza jednak prawa i obowiązku Naczelnika gminy, a względnie sołtysa, przestrzegania i utrzymywania, na posiedzeniu rady gminnej, względnie starszyzny gromadzkiej, porządku i powagi obrad.

§. 119. Naczelnik gminy ma prawo zawiesić uchwałę rady gminnej, jeżeli ta uchwała przeciwną jest ustawom lub powszechnemu dobru.

Takie zawieszenie uchwały nie jest stanowcze, lecz sprawa musi być do dni trzech przedłożoną Starostwu, które rozstrzyga samo, gdy chodzi o naruszenie ustaw, w porozumieniu zaś z Wydziałem powiatowym, gdy rozchodzi się o uchwały przeciwne dobru powszechnemu, albo szkodliwe dla interesów materyalnych gminy.

§. 120. Władza państwowa ma prawo wstrzymać wykonanie zarządzeń Naczelnika gminy i uchwał rady gminnej, sprzeciwiających się ustawom lub przekraczających zakres działania gminy.

Tok instancyi i kompetencya władz wyższych.

§. 121. Od wszelkich uchwał starszyzny gromadzkiej służy rekurs do Wydziału powiatowego.

§. 122. Od wszelkich zarządzeń i orzeczeń naczelnika gminy, dotyczących administracyi publicznej i policyi miejscowej służy w ciągu dni 14 rekurs do c. k. Starostwa, o ile odwołanie to opiera się na zarzucie mylnego stosowania ustaw lub obowiązujących przepisów prawnych w zaczepionem zarządzeniu lub orzeczeniu.

Przeciw zarządzeniom lub orzeczeniom naczelnika gminy, wydanym bądź to z jego własnej inicyatywy, bądź to na mocy uchwał Rady gminnej, którym odwołujący się zarzuca nie mylne zastosowanie ustaw, lecz mylne zrozumienie potrzeb albo interesów miejscowych i zaczepia pożyteczność wydanego zarządzenia, wnosi się rekurs do dni 14 do Wydziału powiatowego.

§. 123. Od wszelkich orzeczeń karnych wnosi się rekurs tylko do ces. król. Starostwa.

§. 124. Rekursa przeciw uchwałom rady gminnej z tytułu naruszenia lub mylnego stosowania ustaw albo przekroczenia zakresu działania w jej uchwałach wnosi się do dni 14 do c. k. Starostwa.

§. 125. Przeciw uchwałom rady gminnej, którym odwołujący się nie zarzuca naruszenia prawa lecz mylne zrozumienie potrzeb i interesów miejscowych lub skarży się na to, że mogą przynieść szkodę bądź to jednostkom, bądź całej gminie, wnosi się rekurs do 4 tygodni do Wydziału powiatowego.

§. 126. Władze autonomiczne rozstrzygają rekursa we wszystkich sprawach majątkowych gminy, tudzież w sprawach nakładania i repartycyi dodatków gminnych i prestacyi.

§. 127. Namiestnik może rozwiązać radę gminną.

Gminie służy rekurs do właściwego Ministerstwa. Rekurs nie ma mocy wstrzymującej.

Najdalej w sześć tygodni po rozwiązaniu ma być rozpisany nowy wybór.

Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym zarządzi, co należy, dla tymczasowego załatwienia spraw aż do wprowadzenia nowego Zarządu i reprezentacyi gminnej.

Przepisy przejściowe.

Art. XIII. Niniejsza ustawa obowiąznje wszystkie gminy wiejskie i obszary dworskie Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Niniejsza ustawa wejdzie w życie częściowo w miarę rozgraniczenia i ugrupowania gmin okręgowych wedle postanowień art. II. i XI. tej ustawy, a to w każdym poszczególnym okręgu gminnym w 60 dni po ogłoszeniu c. k. Namiestnika o utworzeniu w danej miejscowości gminy okręgowej.

Art. XIV. Z chwilą wejścia w życie tej ustawy traci moc obowiązującą ustawa z dnia 12. sierpnia 1866 Dz. u. kr. Nr. 19. A. tudzież ustawa z dnia 12. sierpnia 1866 Dz. u. kr. Nr. 20. (o obszarach dworskich).

Pozostaje natomiast w mocy ustawa z dnia 12. sierpnia 1866 Dz. u. kr. Nr. 19. II. o ordynacyi wyborczej dla gmin.

Art. XV. Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministerstwu.

Ls. 3.135/900.

Alleg. 134

Wniosek.

Sejm raczy uchwalić:

1. Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby przy wszystkich szkołach rolniczych niższych, zaprowadził „kursa zimowe" dla synów włościańskich od 1. listopada do 30. kwietnia trwać mające.

2. Wydział krajowy obmyśli środki, mogące ułatwić synom włościańskim udział w „kursach zimowych".

Lwów, dnia 26. kwietnia 1900.

Wnioskodawca:
ks. Stojałowski.

Średniawski, Krempa, Styła, Kramarczyk, Data, Bojko, Szwed, Połoczek, Żardecki, Warzecha, Milan, Wójcik, Bernadzikowski, Niebyłowiec, Nowakowski, Ostapczuk, Winniczuk, Hamorak, Sawczak, Kulczycki, Karatnicki.

Ls. 2.967/1900.

We Lwowie, dnia 25. kwietnia 1900.

Alleg. 135

Sprawozdanie

Komisyi kolejowej o wniosku posła Merunowicza w przedmiocie kolei żelaznej Lwów-Winniki.

Wysoki Sejmie!

Jeszcze w r. 1893 Wydział Rady powiatowej lwowskiej za inicyatywą posłów Abrahamowicza i Merunowicza (prezesa i sekretarza tej Rady) zwrócił uwagę sfer interesowanych na okoliczność, że Rząd zamierza budować odnogę kolejową od stacyi kolei Karola Ludwika Podborce do c. k. głównej fabryki tytoniu w Winnikach, jako kolej dowozową obliczoną tylko na transport frachtów (eine Schleppbahn) długości $3^1/_2$ kilom. z preliminowanym kosztem 90.000 zł. w. a.

Wybudowanie tej kolei, przeznaczonej wyłącznie dla użytku Winnickiej fabryki wykluczałoby na czas nieograniczony widoki urzeczywistnienia budowy kolei żelaznej ze Lwowa do Winnik, która ma doniosłe znaczenie nietylko dla stolicy kraju i wschodniej okolicy miasta Lwowa, ale także i dalej sięgającą doniosłość jako początek trasy kolei ku Przemyślanom, Brzeżanom, Podhajcom do Monasterzysk.

Gdy więc rządowy projekt odnogi Podborce-Winniki nietylko nie popiera interesów kraju, jego stolicy i wschodnich okolic miasta Lwowa, ale wręcz szkodzi wymienionym interesom, — słusznie Wydział Rady powiatowej lwowskiej spowodował w tej mierze zbiorową akcyę interesowanych czynników, ażeby przeszkodzić urzeczywistnieniu tego rządowego projektu.

Szczegółów tej zbiorowej, kilka lat trwającej akcyi przytaczać nie będziemy, wystarczy skonstatować, że energicznym usiłowaniom Wydziału krajowego, Reprezentacyi miasta Lwowa, Wydziału lwowskiej Rady powiatowej, Izby handlowej i przemysłowej i interesowanych właścicieli gruntów i przedsiębiorstw fabrycznych, szczególnie zaś poparciu c. k. Namiestnictwa i grona galicyjskich posłów u władz centralnych w Wiedniu zawdzięczyć należy ten pomyślny skutek, iż Rząd zaniechał na razie przynajmniej budowy odnogi Podborce-Winniki. Decyzyi tej Rząd wprawdzie oficyalnie interesowanym nie podał do wiadomości, ale fakt, że przez 7 lat Rząd nie czyni żadnych kroków do zrealizowania swego projektu, lecz prowadzi ciągle rokowania z interesowanymi o budowę linii Lwów-Winniki domagając się od tychże nadzwyczajnych ofiar materyalnych, każe wnioskować, że Rząd centralny w zasadzie nie sprzeciwiając się tej linii, pragnąłby jednak akcyą tak pokierować, ażeby Państwo przyczyniło się do budowy tej linii tylko kwotą 90.000 zł. w. a., t. j. taką sumą, jaką odnoga Podborce-Winniki miała kosztować, — nadwyżkę zaś kosztów miałyby pokryć interesowane czynniki względnie przedsiębiorcy, którzyby się zgłosili z zamiarem budowy choćby w części na własne ryzyko. Najważniejszym zaś czynnikiem, który skłonił prawdopodobnie Rząd do decyzyi zaniechania na razie odnogi Podborce-Winniki były uchwały Wysokiej Izby powzięte na skutek wniosków pp. Abrahamowicza i Merunowicza w latach 1895 i 1897.

Dnia 9. lutego 1895 r. Sejm uchwalił na wniosek posła Abrahamowicza:

„Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby przeprowadził z c. k. Rządem rokowania o budowę połączenia kolejowego c. k. głównej fabryki tytoniu w Winnikach ze stacyą Lwów-Dworzec główny zamiast projektowanej liniii frachtowej Winniki-Podborce“.

Dnia 15. lutego 1897 r. zaś powodu ponownego w tej sprawie wniosku posła Merunowicza domagającego się budowy tej linii, jako kolei państwowej, Sejm uchwalił „przekazać Wydziałowi krajowemu do załatwienia wniosek posła Merunowicza w sprawie poparcia przez kraj budowy kolei lokalnej ze Lwowa do Winnik z poleceniem zbadania tej sprawy, ewentualnego podjęcia rokowań z c. k. Rządem co do warunków subwencyonowania tej budowy ze Skarbu państwa i zdania sprawy Wysokiemu Sejmowi z odpowiedniemi wnioskami“.

Wątpić nie można, że te enuncyacye Wysokiego Sejmu doznać musiały pewnego uwzględnienia u Władz centralnych.

Uzyskawszy w ten sposób choćby chwilowe zaniechanie myśli budowy rządowego projektu „Podborce-Winniki“ postarały się interesowane czynniki o wdrożenie odpowiedniej akcyi celem ustalenia kierunku trasy Lwów-Winniki, zestawienia kosztów budowy, obmyślenia sposobu ich pokrycia i zebrania dat rentowności tej kolei.

I w tej mierze Wydział krajowy wchodząc w intencye powyż wymienionych dwóch rezolucyi Wys. Sejmu, zarządził, co uważał za konieczne i wskazane, ażeby wprowadzić akcyę na właściwe tory.

Na wiadomość o tej inicyatywie, siedmiu właścicieli okolicznych cegielń już 28. marca 1894 r. wniesło pisemną deklaracyę, iż mogą zapewnić tej kolei „kilka tysięcy wagonów frachtu cegły i węgla“ i prosili, ażeby ich nie pomijać przy prowadzeniu odnośnych pertraktacyi.

Szczegółowe fachowe obliczenia zaś expertów inżynierów: Marcina Maślanki i Antoniego Fleischla, którym gmina m. Lwowa dla poparcia sprawy poruczyła na własny koszt opracowanie trasy, kosztów budowy i rentowności tej kolei, złożone w aktach magistratu m. Lwowa, wykazują, że kolej ta prowadzona trasą projektowaną przez wspomnianych inżynierów (od kolei Czerniowieckiej na Bogdanówce przez Grodeckie przedmieście, Nowy Świat, Wulkę, Stryjskie, Zielone, Pohulankę, Cetnerówkę i Łyczakowskie przedmieście), kosztowałaby 652.860 zł. a. w., miałaby długości 13 kilometrów i dałaby w ruchu osobowym dochód netto 72.339 zł. 80 ct. a. w. czyli 10·3% wydanego kapitału, — w ruchu towarowym zaś dałaby oddzielnie brutto dochodu rocznego 68.000 zł. a. w. W tem zestawieniu obliczono dokładnie na zasadzie dat statystycznych drzewo, węgiel i inne towary potrzebne dla miasta, stacyi elektrycznej, dla 14 właścicieli okolicznych cegielń, wywóz cegieł, wywóz i przywóz piwa z browarów Kleina i Lesienickiego, mąki zboża i wreszcie tytoniu, — tak, że odnośne daty, zebrane i przedłożone w r. 1896, choć w przybliżeniu za realne uchodzić winny.

Niezawiśle od tego Wydział krajowy poruczył już w r. 1895 swojemu własnemu krajowemu departamentowi kolejowemu, ażeby „podjął studya co do kwestyi technicznej i co do rentowności pomienionej linii“.

Rzeczone bióro kolejowe wypracawało projekt innej trasy połączenia Lwowa z Winnikami długości 17·2 kilom. i obliczyło jej koszt na 495.000 zł. a rentowność w ten sposób iż dochód brutto:

w ruchu osobowym wynosić ma . . .	46.915 zł. 19 ct.
a w ruchu towarowym	107.298 „ 84 „
razem . .	154.214 zł. 03 ct.
Potrącając od tego koszta ruchu, konserwacyi i wozownictwa	55.677 „ 50 „
pozostaje czysty dochód . .	98.536 zł. 53 ct.

Ta trasa prowadzić by miała z Kozielnik (stacyi) przez Pasieki miejskie po za rogatką Łyczakowską przez Lesienice do Winnik, — pomijałaby więc Lwów zupełnie.

Dla wszelkiej ścisłości zauważyć należy tutaj, że biuro kolejowe Wydziału krajowego odmiennie od obliczeń inżynierów Maślanki i Fleischla ocenia koszt trasy przez nich projektowanej na 1,700.000 zł. a. w.

Jakkolwiek różne są te ocenienia, to jednak mimo to w tem się zgadzają tak biuro kolejowe Wydziału krajowego jak i pp. Maślanka i Fleischl, iż każda

z tych tras zapewnia odpowiednią rentę od inwestowanego kapitału, że więc linia Lwów-Winniki jest niewątpliwie linią rentowną.

Tak ze strony Wydziału krajowego jak i gminy m. Lwowa prowadzono też rokowania z Rządem o budowę tej linii. Szczegóły tych rokowań nie przedstawiają nic takiego, coby dla ocenienia sprawy mogło mieć decydujące znaczenie, — nie ma więc potrzeby przytaczania tu historycznego ich przebiegu. — Ograniczamy się na stwierdzeniu, że Rząd zajmuje dotąd zawsze to stanowisko, iż przypisuje mylnie linii Lwów-Winniki tylko lokalne znaczenie i że dlatego linia Lwów-Winniki „nie może być projektowaną na koszt Państwa, chyba jeżeli gmina m. Lwowa i interesenci przyjmą na siebie nadwyżkę kosztów budowy tej lokalnej kolei po nad koszta budowy kolei dowozowej z Podborzec do fabryki tytoniu w Winnikach, preliminowanych przez c. k. Ministerstwo skarbu na 90.000 zł. a. w.“. (Reskrypt Min. handlu z 25. lutego 1895 l. 58.532/1894).

Ministerstwo wojny zapytane w tej sprawie oświadczyło reskryptem z 25. kwietnia 1894 l. 1.438, że nie ukończyło jeszcze rokowań z Ministerstwem handlu o budowę „ważnych linii kolejowych, dotykających bezpośrednio interesu wojskowości“, że więc „na razie“ („gegenwärtig“) nie może popierać linii Lwów-Winniki, „że jednak zachowuje w pamięci tę sprawę i w stosownym czasie zwróci się do Ministerstwa handlu o poparcie tego projektu“.

W r. 1898 zawiązało się konsorcyum złożone z pp. Jerzego hr. Dunin Borkowskiego, Edmunda Berggrüna, Antoniego Fleischla, Józefa hr. Łubieńskiego i Jakóba Piepes-Poratyńskiego, które przedłożyło Reprezentacyi m. Lwowa projekt tej kolei mającej wychodzić z gminy Kulparków z trasą kolei Czerniowieckiej przez Bajki, Wulkę, Stryjskie, Zielone i Łyczakowskie przedmieście okalając tym sposobem południowo-zachodnią część miasta. — Obliczony koszt budowy 1,400.000 zł. a. w. zamierzali projektanci pokryć w $^1/_3$ przez emisyę akcyi, a w $^2/_3$ bądź w drodze zaciągnięcia pożyczki pierwszeństwa, bądź w drodze emisyi gwarantowanych przez kraj akcyi pierwszeństwa.

Projekty te były przedmiotem narad, badań przez ankiety i ekspertów i konferencyi, a ich rezultatem uchwała Rady m. Lwowa powzięta 7. września 1899 r. następującej dosłowej treści:

Uznaje się użyteczność połączenia miasta Lwowa z Winnikami, jednak nie w tej mierze, iżby dla projektowanych linii miała gmina m. Lwowa czynić materyalne ofiary, których zwłaszcza ze względu na obecne stosunki finansowe uczynić nie może.

Rzeczywistej korzyści połączenia tego spodziewa się gmina tylko w razie przedłużenia linii do miast Brzeżan, Podhajec — Monasterzysk. Zarazem wyraziła Rada m. zapatrywanie, że należy wyjednać u kraju podjęcie akcyi w kierunku dokonania przez kraj wspomnianej linii kolojowej i uchwalono wskutek tego upoważnić Magistrat do oświadczenia imieniem gminy gotowości do poniesienia na ten cel pewnych ofiar materyalnych, jeżeli przy budowaniu takiej linii, interesy miasta należycie zostaną uwzględnione.

Tę uchwałę Magistrat m. Lwowa przedłożył do wiadomości Wydziałowi krajowemu i Namiestnictwu, które w skutek kilkakrotnych nalegań c. k. Generalnej Dyrekcyi monopolu tytoniowego w Wiedniu, polecało Magistratowi lwowskiemu spieszne przeprowadzenie rokowań z gminą m. Lwowa i innemi interesantami, jak i z konsorcyum przedsiębiorców względem zrealizowania budowy kolei Lwów-Winniki.

Oprócz powyż wymienionych trzech projektów trasy Lwów-Winniki (bióra kolejowego, inż. Maślanki i Fleischla i Spółki Jerzy hr. Borkowski et cons.) pojawił się w zeszłym roku jeszcze czwarty projekt trasowania tej kolei.

Ministerstwo kolei żelaznych reskryptem z 13. lutego 1899 l. 4594 udzieliło pp. Józefowi hr. Łubieńskiemu i Edmundowi Berggrün pozwolenia do przedsiębrania technicznych robót przygotowawczych dla normalno-torowej kolei lokalnej od punktu pomiędzy klm. 350 i 353 linii c. k. kolei państwowych Lwów-Krasne przez Zniesienie, Krzywczyce i Lesienice do Winnik z odgałęzieniem z Lesienic do granicy miasta Lwowa na Łyczakowie, a stąd do pewnego punktu między klm. 8 i 9 linii kolei Lwów-Czerniowce.

Z polecenia Ministerstwa c. k. Namiestnictwo zażądało od Magistratu miasta Lwowa opinii o znaczeniu tego projektu i sprawozdania, czy gmina m. Lwowa projekt ten za odpowiedni uznaje i czy wobec tego projekt bezpośredniego połączenia

kolejowego głównego dworca we Lwowie z Winnikami należałoby uważać jako zaniechany.

Ani Magistrat ani gmina m. Lwowa nie wyjawiły jeszcze o tym projekcie swego zdania dla braku bliższych danych tak co do trasy samej jakoteż co do stacyi koło rogatki Łyczakowskiej i co do połączenia tak z koleją Brodzko-Tarnopolską, jakoteż Lwowsko-Czerniowiecką i Magistrat odniósł się do c. k. Namiestnictwa o udzielenie szczegółowych planów tej trasy, na podstawie których mógłby ocenić doniosłość projektowanej kolei i zasięgnąć w tej mierze opinii Reprezentacyi miejskiej.

Wspomnieć wreszcie należy, że w nadzieji budowy linii Lwów-Winniki, inżynier we Lwowie p. Ludwik Obadalek reskryptami minist. kolei żelaznych z 29. grudnia 1897 l. 19133, 4. lipca 1898 l. 30579 i 20 lipca 1899 l. 31161 uzyskał pozwolenie do przedsięwzięcia przedwstępnych robót technicznych dla normalnotorowej kolei od stacyi Winniki przez Horodysławice, Mikołajów, Unterwalden, Hanaczów do Przemyślan.

Gdy Rząd dotąd nie zdecydował się do budowy linii Lwów-Winniki jako kolei państwowej i gdy ta sprawa obecnie także w Komisyi kolejowej Izby deputowanych Rady państwa jest przedmiotem debaty, przeto 29. grudnia 1899 roku poseł Merunowicz ponowił w tej sprawie wniosek następującej treści:

Wysoki sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd:

1. ażeby zaniechał zamierzonej budowy kolei dowozowej dla frachtów (einer Schleppbahn) od magazynów c. k. głównej fabryki tytoniu w Winnikach do stacyi c. k. kolei państwowej w Podborcach;

2. ażeby wziął pod rozwagę budowę kolei lokalnej z Winnik do Lwowa jako kolei państwowej, i odpowiedni wniosek, ażeby przedłożył możliwie jak najspieszniej do konstytucyjnego załatwienia.

Z powyż zestawionego dotychczasowego przebiegu akcyi wynika dowodnie, że budowa linii kolejowej Lwów-Winniki jest konieczną.

Konieczność tę uznają wszystkie bez wyjątku czynniki, powołane do ocenienia tej sprawy.

Uznaje to Rząd już samym faktem, iż postanowił połączyć fabrykę tytoniu w Winnikach z najbliższą po za Lwowem stacyą kolei Lwów-Krasne — osobną odnogą, koleją dowozową.

Uznał to Wysoki Sejm rezolucyami z 9. lutego 1895 i 15. lutego 1897 r.

Uznała to Reprezentacya król. stoł. m. Lwowa, Wydział lwowskiej Rady powiatowej i lwowska Izba handlowa i przemysłowa, które w licznych pismach do Ministerstwa finansów, handlu i kolei żelaznych wykazywały, iż linia ta jako kolej państwowa, jako początek dalszej linii do Brzeżan i Monasterzysk winna być wybudowaną.

Uznają to interesowani właściciele okolicznych cegielń.

Uznają przedsiębiorcy zawiązujący się w konsorcya i przedstawiający różne projekty trasy.

Uznają to wreszcie i fachowi eksperci razem z technicznem biurem kolejowem Wydziału krajowego wykazujący zapewnioną żywotność i rentowność tej linii.

Rozchodzi się więc tylko o dwie kwestye, które wywołały różnicę zapatrywań między Władzami rządowemi, a reprezentantami Władz autonomicznych i interesowanych, a mianowicie:

1. Czy kolej ta ma być wybudowaną jako państwowa kosztem funduszów państwowych, czy też jako przedsiębiorstwo krajowe lub prywatne z charakterem kolei lokalnej subwencyonowanej tylko przez Państwo i

2. czy i o ile trasa tej kolei uwzględniać ma także interesy miasta Lwowa jako stolicy kraju i jako miejsca, w którem schodzą się wszystkie linie galicyjskich kolei północno-wschodnich.

Co do pierwszej kwestyi, następujące powody przemawiają za tem, iżby kolej Lwów-Winniki została wybudowaną kosztem państwa:

Dwa są główne względy, które stworzyły myśl połączenia Lwowa z Winnikami, a w szczególności:

1. Potrzeba utworzenia tańszej i szybszej komunikacyi między państwową fabryką tytoniu w Winnikach a Lwowem, gdyż dotychczasowe połączenie wozowe pochłania znaczne sumy i nie odpowiada cywilizacyjnym postępom przemysłu.

Jest to niewątpliwie interes państwowy, który właściwiej i korzystniej będzie załatwionym, jeżeli dla tego celu będzie wybudowaną linia Lwów-Winniki, która wprost bezpośrednio łączy Winniki ze Lwowem, aniżeli, jeżeliby fabrykę winnicką łączono ze Lwowem za pomocą dwóch linii Winniki-Podborce i Podborce-Lwów. Fabryka winnicka ma bowiem nieustanne relacye ze Lwowem, tak jako miastem centralnem, ogniskującem w sobie okoliczne stosunki handlowe i przemysłowe, jak i z powodu, że tutaj są wyższe władze finansowe, z którymi Zarząd winnickiej fabryki w ciągłym musi pozostawać kontakcie. Najkrótsza więc linia kolejowa łącząca Winniki wprost ze Lwowem musi być dla interesów państwa dogodną i korzystną.

2. Linia Lwów-Winniki, jak wykazano, jest początkiem nowej dłuższej linii Lwów-Winniki-Przemyślany-Brzeżany-Monasterzyska. Powziąwszy więc zamiar budowy linii Lwów-Winniki, myślano przytem niewątpliwie i o tym dalszym celu tej linii.

I ten dalszy cel zaś nie ma cechy lokalnego interesu, lecz jest interesem państwowym, ogólnym.

Galicya bowiem ma prawo żądać nie tylko w swoim własnym interesie, ale i w ogólnym interesie państwa, które dla utrzymania równowagi politycznej i ekonomicznej równomiernie wszystkie prowincye traktować musi, ażeby i w sprawach rozwoju kolei była na równi traktowaną z innemi prowincyami. Rzut oka zaś na politykę rządu w budowach kolei wystarczy, by wykazać, że w tym względzie rząd w stosunku do Galicyi nie kierował się dotąd ani względem na interes poszczególnych okolic, ani względem na stolicę kraju, lecz przeważnie względami ogólnopaństwowemi, strategicznemi, a nadto, że Galicya w porównaniu z innemi prowincyami po macoszemu nierównomiernie jest traktowaną.

Rozwój kolei żelaznych w Galicyi wykazuje pod względem ich przeznaczenia trzy główne fazy:

1. Budowa kolei Karola Ludwika i Czerniowieckiej, przechodzących przez środek i całą długość kraju i tworzących jedną z najgłówniejszych arteryj komunikacyjnych państwowych. Okres czasu od 1838—1866.

2. Budowa kolei strategicznych od r. 1866—1876.

3. Budowa kolei drugorzędnych od r. 1876 do tej pory.

W roku 1876, to jest w porze, gdy prócz Galicyi, Istryi i Dalmacyi, wszystkie prowincye państwa posiadały już główne linie komunikagyjne o wartości ogólnopaństwowej i krajowej, Galicya posiadała z całej sieci państwowej, wynoszącej 10.746 kilometrów, tylko 1.532 kilometrów, to jest około 14% całej ilości. Stanowiło to 1 klm. na 51 kilometrów kwadratowych powierzchni kraju, lub na 3.554 mieszkańców.

Podówczas Galicya zajmywała pod względem gęstości linii komunikacyjnych w monarchii przedostatnie miejsce.

Od roku 1876 do roku 1898 zbudowano w Galicyi dalszych 1.550 klm. kolei; nie zmieniło to jednak o wiele powyższego niekorzystnego stosunku; obecnie mamy bowiem wprawdzie 17·7% z całej ilości w państwie istniejących kolei, co wynosi 1 klm. kolei na 25·47 klm.² lub na 2.114 mieszkańców, lecz równocześnie wyrosła ilość kolei w innych prowincyach tak, że zajmujemy w rzędzie prowincyi tych jeszcze zawsze miejsce przedostatnie.

I tak przypada na 1 klm. kolei w r. 1897:

W Austryi niższej . .	11	klm.²	i 1.487	mieszkańców
„ „ wyższej . .	14	„	„ 909	„
„ Salcburgu . . .	22	„	„ 527	„
„ Styryi	17	„	„ 999	„
„ Karyntyi	23	„	„ 806	„
„ Krainie	24	„	„ 1.182	„
„ Istryi	25	„	„ 2.187	„
„ Tyrolu	34	„	„ 1.090	„
„ Czechach	10	„	„ 1.118	„
„ Morawii	13	„	„ 1.288	„
„ Szląsku	9·36	„	„ 1.101	„
„ Galicyi	25·50	„	„ 2.144	„

W Bukowinie	. .	30·00 klm² i	1.837 mieszkańców
„ Dalmacyi	. .	101·00 „	„ 4.186 „

Lecz nie tylko pod względem ilości sieci komunikacyjnych jesteśmy upośledzeni, ale zarazem i pod względem jakości sieci kolejowej. Z chwilą, gdy wszystkie prawie prowincye (prócz Istryi, Galicyi i Dalmacyi) były już zaopatrzone w koleje pierwszorzędne, przystąpił rząd we wszystkich prawie innych prowincyach do budowy kolei, odpowiadających wymogom lokalnym i na podstawie ustaw z 25. maja 1880, z 31. grudnia 1894 i 21. lipca 1896 poczynił znaczne ułatwienia i ulgi techniczne i finansowe, a tem samem umożliwił powstanie sieci, które i miejscowym wymogom odpowiadają i dają spodziewane dochody, zachęcając tem samem do dalszej budowy. W Galicyi jednak nawet sieć kolei strategicznych nie została jeszcze wykończoną — jakkolwiek więc c. k. Rząd w ostatnich 20 latach zbudował znaczną ilość kolei własnym sumptem, mają one prawie wszystkie charakter wyłącznej ogólnopaństwowej wartości i w wyjątkowych tylko wypadkach odpowiadają także potrzebom lokalnym, jak np. kolej Halicz-Ostrów Tarnopol i kolej transwersalna.

Nadto nawet przy ubieganiu się prywatnych o budowę linii, c. k. Rząd stara się i kapitały prywatne dla celów ogólno państwowych zużytkować bądź to kierując trasę projektowaną w tę stronę, która może przynieść państwu większe korzyści, bądź to stawiając warunek o charakterze wyłącznie ogólnopaństwowego interesu budowania toru o normalnej szerokości itp. Powiększając tym sposobem koszt budowy i krzyżując tem nawet interesa lokalne, Rząd takim kierunkiem polityki kolejowej nie popiera naszych interesów lokalnych, nie dziw więc, że rozwój kolei lokalnych w Galicyi nie postępuje i pozostajemy zawsze w obec innych prowincyi w tyle.

Gdy w roku 1897 w całem państwie istniało 4.227 *klm* kolei lokalnych, Galicya posiadała zaledwie 568 *klm* tego rodzaju kolei. A zauważyć też trzeba, że stosunki te wobec istniejących licznych sieci strategicznych i wobec tego, że Rząd projektuje budowę dalszych tego rodzaju kolei, będą i nadal przeszkadzać, racyonalnemu rozwojowi kolei lokalnych, uniemożliwiając przez konkurencyę strategicznych kolei powstanie i rozwój takich linii, któreby prywatnym kapitałom zabezpieczały odpowiednie procenta.

Wobec tego stanu rzeczy jedną z takich linii, która mimo silnie odczuwanej potrzeby lokalnej i interesu stolicy kraju, nie da się wybudować kapitałami prywatnemi, jest niewątpliwie linia „Lwów-Winniki-Brzeżany-Podhajce Monasterzyska“.

Jeśli bowiem Rząd dla celów ogólnopaństwowych projektuje budowę linii takich, jak: „Złoczów-Brzeżany“ i „Podborce Winniki“, to oczywiście i dla kolei Lwów-Winniki-Brzeżany-Monasterzyska postawi warunek normalnego toru i odpowiedniego wyekwipowania; wymogi te zaś podnosząc koszta po nad lokalne potrzeby powodują niemożliwość odpowiedniego rentowania się nakładowego kapitału, wykluczają zatem możność wybudowania tej kolei bądź to przez kraj, bądź też przez prywatnych interesentów. Jeżelibyśmy więc znowu w tym razie podzielili mylne zdanie Rządu, iż kolej ta ma tylko lokalny interes to z góry jako pewnik przyjąć możemy, że wielki szmat żyznego kraju, między kolejami: Karola Ludwika, Czerniowiecką i Tarnopolską, liczący około 350.000 hektarów i przytykający z jednej strony do stolicy kraju, pozbawiony kolei aprowizacyjnej z drugiej do miasta, będącego kluczem „Podola“, pozbawionym będzie na długi czas jeszcze odpowiedniej komunikacyi.

Gdy więc powyższe względy ogólnopaństwowe, jak wykazano, stanowią w danym wypadku przeszkodę do stworzenia tej kolei przez kraj lub prywatnych interesentów, — gdy Galicya w porównaniu z innemi prowincyami pod względem zasilania kolejami z funduszów państwa budowanemi jest dotąd prawie najgorzej traktowaną, to sądzimy, że mamy wszelkie prawo i uzasadniony powód domagania się, by budowa kolei Lwów-Winniki została wykonaną kosztem państwa.

Co do drugiego pytania, o ile projektowana trasa powinna uwzględniać także interesy miasta Lwowa jako stolicy kraju, — to należy przedewszystkiem podnieść fakt, że dotąd ani Rząd ani kraj ani nikt prywatny nie stworzył żadnej linii kolejowej, któraby miała na względzie wyłącznie interes stolicy kraju. — Kolej

Lwów-Winniki nie jest przedmiotem, któryby dał powód do obszernej dyskusyi na temat, czy polityka budownictwa kolejowego ma być więcej ogólno państwową czy też lokalną, — czy ma być względem stolic państwa i krajów dośrodkową czy też odśrodkową, — ale znowu skonstatować należy fakt, że dotąd nie budowano ani rządowych ani krajowych kolei wyłącznie dla celów pewnych miast.

Z uchwały Reprezentacyi m. Lwowa powziętej 7. września 1899 r. wynika, że Rada m. Lwowa w wybudowaniu samej linii tylko Lwów-Winniki nie upatruje takiego interesu, iżby dla tej wyłącznie linii gmina m. Lwowa miała czynić znaczne ofiary. Linia ta o tyle tylko zdaniem Rady miejskiej ma dla stolicy interes, o ile jej kierunek trasy uwzględni należycie interesa miasta Lwowa i o ile jest początkiem dalszej linii ku Brzeżanom Monasterzyskom.

Z tych samych już powodów trasa kolei Lwów-Winniki powinna także uwzględniać interesa miasta Lwowa, tem bardziej, że tylko wtedy gmina m. Lwowa poprze sprawę budowy ewentualnie i materyalnemi ofiarami, jeżeli Rada m. Lwowa uzna, że projekt trasy odpowiada jej wymaganiom, powyżej wymienionym.

Rzecz jednak należy traktować zupełnie objektywnie, albo jest ta linia potrzebną dla ogólnych celów albo nią nie jest. Snać dosyć decydujących i znających lokalne stosunki krajowe czynników wydało zgodną opinię, że linia ta jest dla celów ogólnych a przedewszystkiem państwowych potrzebną. C k. Rząd nie powinien zatem oglądać się na to, czy i ile ktoś z interesowanych powiatów, gmin lub prywatnych coś na ten cel ofiaruje, — lecz bez względu na te niedecydujące okoliczności przystąpić do budowy i uwzględnić przy tem należycie potrzeby i interesy stolicy kraju. Gminy a specyalnie stolicy krajów są tak obarczone ciężarami na rzecz Państwa, że czas już, ażeby Państwo dla swoich celów zaprzestało już dalszych ofiar wymagać. Specyalnie co do Lwowa od szeregu lat przy każdej niemal sposobności Rząd domaga się od miasta Lwowa ofiar. Przykładowo tylko przytaczamy, że ulegając presyi Gmina m. Lwowa w ostatnich latach na utworzenia fakultetu medycznego, budowy gimnazyum Franciszka Józefa, szkół realnej, przemysłowej, handlowej i kadetów etc. etc, — złożyła na te wyłącznie państwowe cele milionowe ofiary, których skutki teraz jeszcze dobrze odczuwa, — a wydając rocznie setki tysięcy na poruczony zakres działania i na inne ogólno państwowe cele, — może domagać się słusznie, by w tej sprawie nie czyniono jej korzystne załatwienie dla gminy zawisłem znowu od pewnych z góry określić się mających ofiar pieniężnych.

Dla celów specyalnych miasta Wiednia Państwo wydało przeszło 150 milionów, Pradze dano 2 miliony subwencyi państwowej. — Lwów nietylko dotąd żadnej pomocy materyalnej od Państwa nie uzyskał ale co chwila stawia mu c. k. Rząd centralny alternatywę: albo dasz tyle, ile żądamy albo nie będzie wykonaną rzecz, której konieczność w zasadzie uznajemy. Tę politykę i dla kolei Lwów-Winniki Rząd, pragnie zastosować, stojąc twardo przy cyfrze 90.000 zł. a żądając na resztę kosztów ofiar krajowych, gminnych i prywatnych. — Sejm nie może takiej błędnej polityki popierać a dlatego domaga się bezwarunkowo w tym razie należytego uwzględnienia przy tej linii także interesów stolicy kraju która ma słuszne prawo domagania się, ażeby dla jej specyalnie celów aprowizacyi, dla podania możności taniego dowozu do stolicy artykułów żywności i przedmiotów handlu i przemysłu i dla zapewnienia tem samem pewniejszego i łatwiejszego zbytu tych artykułów okolicom dalszym Przemyślan i Brzeżan stworzono kosztem Państwa potrzebną komunikacyę kolejową nie czyniąc warunków subwencyi ze strony mniej zamożnych czynników krajowych na rzecz Państwa.

W dniu 25. kwietnia 1900 r. a więc tego samego dnia, w którem niniejsze sprawozdanie zostało uchwalone przez komisyę kolejową, weszła do Wys. Sejmu do l. 2.785 petycya Józefa hr. Łubieńskiego i spółki we Lwowie z przedłożeniem projektu linii kolejowej Lwów Winniki-Przemyślany. Do petycyi dołączone są plany, kosztorysy budowy, obliczenia rentowości itp.

Petycyonująca spółka domaga się orzeczenia, że zamierzona przez Spółkę budowa jest ze względu na ogólne interesa kraju użyteczną i potrzebną, objęcia tej kolei najbliższym programem krajowej akcyi kolejowej. wdrożenia rokowań z Rządem dla uzyskania wydatnej subwencyi państwowej i polecenia Wydziałowi krajowemu, aby był pomocnym spółce w zbieraniu subskrypcyi interesentów, wreszcie użycia sił technicznych krajowego biura kolejowego do wykonania szczegółowego projektu tej kolei.

Zbadanie takiego projektu przez fachowe siły techniczne i administracyjne, przestudyowanie planów i obliczeń i ocenienie kierunku trasy wymaga dłuższego

czasu i niepodobna też w ciągu kilku dni dzielących nas od końca tej sesyi Sejmowej przedłożyć w przedmiocie tej petycyi szczegółowych, należycie opracowanych wniosków. Należy więc najpierw przekazać tę petycyę Wydziałowi krajowemu do zbadania i zdania o niej sprawy.

Komisya kolejowa zgodnie z intencyą wnioskodawcy wnosi przeto:

Sejm wzywa c. k. Rząd ażeby postarał się o wybudowanie kolei żelaznej ze Lwowa do Winnik jako kolei państwowej i przy ustaleniu trasy uwzględnił o ile możności życzenia i potrzeby gminy miasta Lwowa.

Petycyą Józefa hr. Łubieńskiego i Spółki wniesioną do Sejmu 25. kwietnia 1900 r. do l. 2.785 o poparcie projektowanej przez tę spółkę budowy linii kolejowej Lwów-Winniki-Przemyślany Sejm przekazuje Wydziałowi krajowemu do zbadania i zdania sprawy.

Przewodniczący:
Zaleski.

Sprawozdawca:
Małachowski.

L. S. 2970/1899. We Lwowie, dnia 5. kwietnia 1900.

Aleg. 156

Sprawozdanie

Komisyi prawniczej z przedłożenia Wydziału krajowego w przedmiocie wyłączenia obszaru gruntowego 1366 morgów, obecnie do gminy katastralnej Niewica należącego i przyłączenia takowego do gminy Stanisławczyk a zarazem przeniesienia tego obszaru z powiatu politycznego Kamionka strumiłowa i sądowego w Radziechowie a przydzielenie do powiatu politycznego w Brodach i sądowego w Łopatynie.

Wysoki Sejmie!

W gminie Niewica, położonej w powiecie politycznym Kamionka strumiłowa i sądowym Radziechów, znajduje się obszar lasu i łąk o powierzchni 1366 morgów. Przed około 25 laty utworzono z części tego obszaru, dwie majętności tabularne „Stawisko“ i „Wyrki“, część zaś rozparcelowano i sprzedano gospodarzom z gminy sąsiedniej Stanisławczyk. Powstałe przez tę parcelacyę niwy nazywają powszechnie „Pańkową“.

Grunta „Pańkowa“ zostały już w czasie zakładania ksiąg gruntowych przeniesione do mniejszych posiadłości i wpisane do ksiąg gruntowych dla gminy katastralnej Niewica.

Przed około 12 laty wydzielono z majętności „Wyrki“ i „Stawisko“ dwie dalsze majętności. króre nazwano „Lewinówka“ i „Szymanówka“. Te cztery majętności „Wyrki“, „Stawisko“, „Lewinówka“ i „Szymanówka“ uszczupliły się w następnych latach przez dalsze parcelacye. Wydzielone części przechodziły z małym wyjątkiem na własność członków gminy Stanisławczyk. Wpisywano je do księgi gruntowej dla gminy katastralnej Niewicy, ze względu na przynależność terytoryalną do tej gminy.

Kontraktem z 8 czerwca 1891 nabyła gmina Stanisławczyk majętności tabularne „Stawisko“, Lewinówka“ i „Szymanówka“ na własność.

Tym sposobem wytworzył się obecnie następujący stan księgowego i faktycznego posiadania.

Dobra „Wyrki“ o powierzchni 450 morgów posiada Hersch Ecker i jest za właściciela takowych w w. hl. 554 ksiąg gruntowych dla większych posiadłości prowadzonych w c. k. sądzie obwodowym w Złoczowie zaintabulowany.

Dobra „Stawisko“, „Lewinówka“ i „Szymanówka“ o powierzchni 600 morgów posiada gmina Stanisławczyk i jest za właścicielkę tych dóbr w hl. 553, 649 i 650 ksiąg gruntowych dla większych posiadłości prowadzonych w ck. sądzie obwodowym w Stanisławowie zaintabulowaną.

Resztę obszaru o powierzchni 316 morgów posiada przeszło 240 gospodarzy. Tylko 3 z tych posiadaczy mieszka w Niewicach, reszta przeważnie w Stanisławczyku a tylko w bardzo nieznacznej liczbie w Bordulakach i Manastyrku, położonych w tym samym powiecie politycznym i sądowym co i gmina Stanisławczyk. Wszyscy ci posiadacze wpisani są za właścicieli w 246 wykazach księgi gruntowej dla gminy Niewica, prowadzonej w ck. Sądzie powiatowym w Radziechowie.

Taki stan posiadania wytworzył w konsekwencyi ten skutek, że gmina Stanisławczyk i bardzo znaczna liczba jej członków sprawy wynikające z posiadania nieruchomości musi załatwiać w dwóch władzach politycznych, dwóch władzach sądowych, dwóch reprezentacyach powiatowych i dwóch urzędach podatkowych. Oczywiście wynika z tego dotkliwa strata czasu, mitręga i koszta, tem znaczniejsze, że Stanisławczyk odległy jest od Radziechowa o 25 klm. a od Kamionki strumiłowej o 30 klm., a komunikacya jest jak najgorszą.

Z tych powodów Wydział powiatowy w Brodach popiera jak najgoręcej prośbę gminy Stanisławczyk i obszaru dworskiego „Wyrki" o wydzielenie obszaru 1366 morgów z gminy Niewica i przydzielenie do gminy Stanisławczyk, przy równoczesnej temu odpowiedniej zmianie terytoryów powiatów politycznych i sądowych. Delegat tego Wydziału przesłuchał również wszystkich posiadaczy zamieszkałych w Stanisławczyku, Bordulakach i Manastyrku, i ci wszyscy oświadczyli się za wspomnianą zmianą terytoryalną. Sprawdził również, że obszar ten nie należał jeszcze do niedawna do gminy Niewica, lecz stanowił przyległość dóbr Łopatyn pod nazwą „Zalesie".

C. k. Starostwo w Brodach oznajmiło, że żadne względy administracyjne nie stoją temu na przeszkodzie i popiera również prośbę gminy o przeprowadzenie zmiany terytoryalnej.

Władze sądowe stwierdziły, że nietylko ze względu na administracyę sądową a w szczególności ze względu na przeniesienie ksiąg gruntowych nie stoi nic na przeszkodzie żądanej zmianie terytoryalnej, lecz że nadto zmiana ta jest właśnie w interesie należytego sprawowania sądownictwa bardzo pożądaną. Mianowicie usuniętą zostanie niedogodność wynikająca ze znacznej odległości wydzielić się mającego obszaru od siedziby sądu (co jest ważne w razie czynności urzędowych na miejscu sporu) i niedogodność wynikająca ze sporządzania podwójnych inwentarzy spadkowych (częściowych), co zresztą koszta inwentowania spadku niemal podwaja.

Władze skarbowe godzą się na zmianę i stwierdzają, że obszar 1366 morgów stanowi jednolitą całość terytoryalną i przylegają bezpośrednio do gminy Stanisławczyk.

Natomiast Wydział Rady powiatowej w Kamionce strumiłowej oświadcza się przeciw wspomnianej zmianie terytoryalnej. Motywuje to oświadczenie tem, że owi trzej posiadacze zamieszkali w Niewicach nie godzą się na tę zmianę i twierdzeniem, że przez odłączenie tak znacznego obszaru siła podatkowa gminy Niewica bardzo znacznie osłabnie, i że ubytek ten nawet powiat odczuje.

Z powołaniem się na ten sam motyw ubytku w dochodach sprzeciwia się i c. k. Starostwo w Kamionce Strumiłowej zmianie terytoryalnej, jakkolwiek stwierdza, że ze względów administracyjnych zmianie tej nie stoi nic na przeszkodzie.

Komisya prawnicza nie może jednak żadnego z naprowadzonych powodów za tak istotny uważać, by mogły one stanąć na przeszkodzie w przeprowadzeniu zmiany, z bardzo wielu innych a tak ważnych powodów wprost koniecznej. Ubytek materyalny powiatu nie może być w ogóle tak dotkliwym, skoro się rozchodzi o obszar podpadający tylko podatkowi gruntowemu, gmina zaś Niewica była już w stanie obchodzić się bez tego dochodu w czasie, gdy obszar ten był przynależny do Łopatyna. Interes zaś 3 mieszkańców Niewicy nie może przecież zrównoważyć interesu reszty przeszło 240 posiadaczy. A i ci 3 mieszkańcy Niewicy będą mieli przeszło o połowę bliżej do sądu i urzędu podatkowego w Łopatynie, niż obecnie mieszkańcy Stanisławczyka do sądu i urzędu podatkowego w Radziechowie.

Chcąc jednak tę zmianę przeprowadzić, znalazła się komisya prawnicza wobec pewnej luki ustawowej.

Ustawa z 11. czerwca 1868 l. 59 Dz. p. p. postanawia, że Wysoki Sejm powołany jest do wydawania opinii w wypadku zmiany terytoryalnej powiatów, jeżeli się rozchodzi o jednostki administracyjne, używając w §. 2 słów: „gminy i obszary dworskie". W danym zaś wypadku rozchodzi się o pewien obszar gruntów a nie o samoistną gminę i także nie o samoistny obszar dworski, gdyż w gminie Stanisławczyk istnieje już jeden obszar dworski, więc do takowego majętność „Wyrki" musia-

łaby być wcieloną, skoro wedle §. 1 ust 4 ust. z 12. sierpnia 1866 l. 20 Dz. u. k. tylko jeden obszar dworski w jednej gminie istnieć mogą.

Ustawa gminna z 12. sierpnia 1866 l. 19 Dz. u. k. postanawia w §. 4, że do zmiany granic gminy potrzeba przyzwolenia Rady powiatowej, które udzielonem być może tylko za poprzedniem oświadczeniem politycznej władzy krajowej, iż przeciw temu ze względów publicznych nie ma nic do zarzucenia. Zastosowanie tego przepisu jest jednak tylko w tym wypadku możliwe, jeżeli obie gminy graniczne są położone w okręgu tej samej reprezentacyi powiatowej.

Natomiast nie postanawia ustawa wcale. co się ma stać w wypadku, jeżeli każda z gmin granicznych położoną jest w obrębie innej Reprezentacyi powiatowej, jeżeli więc zmiana terytoryów gmin pociąga za sobą zmianę terytoryalną powiatów czy to politycznych czy sądowych. Czy jedna i która Rada powiatowa miałaby wogóle decydować, czy też obie i ktoby miał rozstrzygać w wypadku, gdy się dwie Rady powiatowe zgodzić nie mogą, jak to właśnie obecnie ma miejsce.

Komisya prawnicza przedstawiając równocześnie do uchwały rezolucyę zdążającą do wypełnienia tej luki ustawowej, uważała, że wypadek niniejszy należy wedle naturalnego pojęcia przedewszystkiem traktować jako zmianę terytoryalną większych jednostek administracyjnych, więc powiatów, a w drugim rzędzie dopiero jako zmianę terytoryalną gmin. Dlatego też komisya przyszła do przekonania, że już raczej postanowienia ustawy państwowej z 11 czerwca 1868 l. 59 Dz. p. p. aniżeli §. 4 ustawy gminnej z 12. sierpnia 1866 l. 19 może tu mieć zastosowanie.

Komisya prawnicza przeto wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem wyraża w myśl ustawy z 11. czerwca 1868 l. 59 Dz. p. p. c. k. Rządowi opinię, że w interesie kraju i stron interesowanych leży wydzielenie obszaru 1.366 morgów obejmującego majętności tabularne „Stawisko“, „Szymanówka“, „Lewinówka“ i „Wyrki“ i niwy rustykalne „Pańkowa“ z terytoryum gminy katastralnej Niewica, z powiatu politycznego Kamioneckiego i sądowego Radziechowskiego a przydzielenie do terytoryum gminy katastralnej Stanisławczyk, powiatu politycznego Brodzkiego i sądowego Łopatyńskiego.

II. Poleca się Wydziałowi krajowemu, by wypracował i przedłożył projekt ustawy dla takich wypadków zmiany granic gmin, które pociągają za sobą także zmianę terytoryalną bądź powiatu politycznego bądź sądowego, bądź okręgu reprezentacyi powiatowej.

Przewodniczący:
Weigel.

Sprawozdawca:
Karatnicki.

Z drukarni Pillera i Sp. we Lwowie.

L. s. 2.969/900. We Lwowie, dnia 25. kwietnia 1900.

Aleg. 137

Sprawozdanie

Komisyi prawniczej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie czynności departamentu VI. za czas od 16. listopada 1898 do 15. listopada 1899 r.

Wysoki Sejmie!

Departament VI. załatwiał w r. 1898/9 teżsame działy czynności jak dawniej.

W czasie od 16. listopada 1898 do 15. listopada 1899 wpłynęło ekshibitów 7136 a zatem o 1325 więcej jak w takimże czasokresie 1897/8 r.

Wszystkie te sprawy zostały załatwione i departament ten nie wykazuje żadnych zaległości.

Komisya po zbadaniu poszczególnych działów czyni następne spostrzeżenia i wnioski:

I. Co do spraw terytoryalnych.

Pomija się drobne sprawy terytoryalne, jak wydzielanie gmin poszczególnych z okręgów pewnych sądów lub starostw a przydzielanie ich do innych, co do których Wys. Sejm c. k. Rządowi udzielił swej opinii.

Wiele tych żądanych zmian zostało już dozwolonych i przeprowadzonych, wiele jeszcze wyczekuje ostatecznej decyzyi odnośnych Ministerstw.

O wiele ważniejszem jest kreowanie nowych sądów kolegialnych i powiatowych tak w zachodniej jak we wschodniej części kraju. Kreowanie to postępuje nadzwyczaj powolnie, powoduje przeciążenie sądów i wpływa niekorzystnie na wymiar sprawiedliwości.

Z proponowanych przez Wysoki Sejm w r. 1897 zgodnie z oboma c. k. Sądami apelacyjnymi — odnośnie do reskryptu c. k. Ministerstwa sprawiedliwości z dnia 14. listopada 1896 i 12. stycznia 1897 Sądów, — teraz dopiero wskutek najwyższego postanowienia z dnia 18. września 1899 r. ma być utworzony c. k. Sąd obwodowy w Czortkowie i Sądy powiatowe w Zakliczynie, Bołszowcach i Jabłonowie.

O tem zawiadomiło c. k. Ministerstwo Wydział krajowy z tem dołożeniem: „*że termin wejścia w życie tych sądów zostanie później oznaczony*“.

Komisya sądzi, że odłożenie oznaczenia terminu *na później* nie jest żadnem oznaczeniem, że na to oznaczenie terminu zanadto długo czekać wypadnie. Sądzi też Komisya, że o dalsze kreowanie Sądów tak kolegialnych: w Biały, Nowym Targu, Bochni, Mielcu, Jarosławiu i Żółkwi jakoteż całego szeregu Sądów powiatowych stanowczo upomnieć się należy, ile że wiadomem jest, że kraj nasz pod względem ilości Sądow i wyposażenia takowych o wiele gorzej jak inne kraje koronne jest traktowany.

Proponuje też więc Komisya wniesienie do c. k. Rządu odnośnej rezolucyi, względnie powtórzenia rezolucyi z dnia 10. marca 1899 r.

II. Co do spraw c. k. Żandarmeryi.

Wydatki na Żandarmeryę zwiększają się rok rocznie a to wskutek pomnożenia liczby posterunków oraz liczby oficerów i żandarmów. — Zastanowićby się wypadało, czyli pomnożona już liczba: 4 oficerów sztabowych, 48 oficerów wyższych stopni i 2660 żandarmów — nie byłaby na dłuższy przeciąg czasu wystarczającą. Wydział krajowy powinienby rzecz tę bliżej zbadać i powziąć pewną decyzyę.

Zastanawia też Komisyę, że czynsz przez ck. żandarmeryę za zajętych 10 dużych pokoi na kancelaryę sztabową w nowo wybudowanym kosztem 266.000 złr. gmachu komendy we Lwowie, oraz za dodane obszerne magazyny i sale naukowe — jakkolwiek obecnie do kwoty 1.260 złr. podwyższony (dawniej płacono 630 złr.) jest stanowczo za niski — i że zatem całą siłą dążyć należy do odpowiednio znacznego podwyższenia tego czynszu a to w dwój a nawet w trójnasób. Zbadać należy stosunki tego rodzaju w innych krajach koronnych oraz zastosować jaknajściślej taryfę czynszów ustanowioną rozporządzeniem ck. ministerstwa obrony krajowej z dnia 14. grudnia 1890 Nr. 225 Dz. p. p.

Jeżeli bowiem obowiązkiem jest kraju dać pomieszczenie ck. żandarmeryi w koszarach, to świadczenia wszelkie po nad ten obowiązek winny być przez ck. skarb wojskowy odpowiednio wynagradzane a nie lada czem zbywane.

III. Co do funduszu propinacyjnego.

Wydział krajowy uczynił zadość uchwale W. Sejmu z dnia 28 marca 1899 r. i wezwał ck. dyrekcyę funduszu propinacyjnego, aby stosownie do przepisu ustawy z dnia 22. kwietnia 1889 wydzierzawianie dochodów propinacyjnych odbywało się mniejszymi okręgami i aby o rozpisaniu licytacyi odnośne gminy były uwiadamiane: wątpić jednak należy, aby żądaniu temu w szerszej mierze zadość się stać mogło — ponieważ znaczna większość okręgów propinacyjnych aż po koniec roku 1910 już jest wydzierżawioną.

Fundusz propinacyjny miast wzrasta prawidłowo, zaległości opłat propinacyjnych zmiejszyły się znacznie.

IV. Sprawy szupasowe

nie nasunęły Komisyi żadnych uwag.

V. Co do ordynacyi wyborczej

a w szczególe co do pomnożenia posłów z miast, oraz nadania prezesowi akademii umiejętności w Krakowie i rektorowi politechniki we Lwowie prawa zasiadania w Sejmie, to gdy uchwała sejmowa z dnia 23. marca 1899 r. uzyskała najwyższą sankcyę, tedy spodziewać się należy, że odnośne wybory 5-ciu posłów z miast wkrótce rozpisane będą a odnośne mandaty prezesowi akademii umiejętności i rektorowi politechniki wręczone zostaną.

Komisya zatem w tej sprawie nie czyni żadnego wniosku.

VI. Sprawa sporu granicznego przy Morskiem Oku.

W skutek śmierci jednego z sędziów polubownych znajduje się w stagnacyi i dotąd dalej nie postąpi, dopóki Najjaśniejszy Pan innego sędziego polubownego w miejsce zmarłego nie zamianuje.

VII. Sprawy wojskowe.

Tutaj nasuwają się dwie sprawy, które koniecznie pewnym zmianom uledz powinny a mianowicie:

a) Sprawa bezpłatnego przewozu powołanych do ćwiczeń wojskowych rezerwistów, landwerzystów i urlopników na kolejach rządowych i prywatnych a to wprost za okazaniem wojskowej karty wzywającej (Einberufungskarte) która to sprawa na skutek odezwy Wydziału krajowego z dnia 15. kwietnia 1898 l. 12761 przez c. k. ministerstwo wojny reskryptem z dnia 20. kwietnia 1899 oddz. 5. E. B. Nr. 1054 odmownie załatwioną została, rzekomo z tego powodu, że zaprowadzenie takie sprawiałoby wiele trudności i obliczań odnośnym Dyrekcyom kolejowym tudzież stanowiłoby ubytek w dochodach kolejowych.

Motywa te nie wytrzymują jednak krytyki. C. k. Rząd wymaga od jednostki służby wojskowej z narażeniem zdrowia i życia żołnierza i żąda po nadto jeszcze, aby powołany częstokroć o głodzie i chłodzie *swoim kosztem* przybył do miejsca wskazanego. Jestto żądanie bezwzględne wiele biednych jednostek krzywdzące i nie licujące z powagą Państwa i ck. Rządu — postępowanie, które wywołuje niechęć, rozgoryczenie, częstokroć dezercyę i inne złe skutki. Niechajże ten żołnierz, gdy już swoim kosztem aż do chwili stawienia się na miejsce zborne żywić się musi, ma przynajmniej wolną jazdę koleją tam i napowrót.

Społeczeństwo zgoła nic nie obchodzi, że Dyrekcye kolei będą miały trochę więcej rachunków a już najmniej obchodzić może ubytek (tak marny) w dochodach kolejowych. Komisya sądzi, że Wysoki Sejm upomnąć się może i powinien o zwolnienie powołanych żołnierzy do ćwiczeń wojskowych od opłaty na kolejach i proponuje w tej sprawie rezolucyę do c. k. Rządu.

b) Również proponuje Komisya odpowiednią rezolucyę do c. k. Rządu z wezwaniem, aby nareszcie przystąpił do znacznego podwyższenia wynagrodzenia za dostarczane przez ludność podwody na cele wojskowe i publiczne — rezolucya ta jest tylko powtórzeniem trzechkrotnych wezwań, które niestety dotąd żadnego zgoła nie odniosły skutku, bo nawet żadnej nie doczekały się odpowiedzi.

VIII. W sprawach ustawodawstwa cywilnego i karnego

komisya nie ma do poczynienia żadnych uwag.

IX. Co do pomnożenia poczt, i zaprowadzenia listonoszów wiejskich

jest komisya tego zdania, że w dążeniu do wprowadzenia w życie listonoszów wiejskich — ustawać nie należy, owszem zwracać należy uwagę Wydziałów powiatowych na korzyści, jakie z instytucyi tej dla gmin i obszarów dworskich niewątpliwie nastąpią.

Wydziały powiatowe winny też działać w tym kierunku i pouczać gminy, które w tym specyalnym celu łączyć się z sobą mogą.

X. W sprawach podatkowych i należytości prawnych

skonstatowała komisya, że Wydział krajowy uczynił zadość wszelkim poleceniom Wysokiego Sejmu i że c. k Rząd zadość uczynił niektórym żądaniom niektóre zaś pozostają w zawieszeniu.

a) Jakkolwiek c. k. Rząd nie uczynił zadość rezolucyom Wys. Sejmu z dnia 27. stycznia 1896, 5. lutego 1898 i 16. marca 1899 r. w przedmiocie uwolnienia od podatku konsumcyjnego, mięsa pochodzącego z bydląt, dorżniętych w skutek nieszczęśliwych przypadków, to jednak z reskryptu ck. ministerstwa skarbu z dnia 27. kwietnia 1899 L. 60.152/97, wynika, że mięso takie przynajmniej w części od podatku konsumcyjnego jest wolnem i podlega opłacie tylko o tyle, o ile istotnie sprzedanem zostało a zatem od wagi nie od sztuki.

Należy przeto powiadomić o tem wszystkie gminy za pośrednictwem Wydziałów powiatowych, aby ludność przynajmniej z tych względnych ulg w razie wypadków korzystała.

b) Fakty przez Wydział powiatowy Dąbrowski pod dniem 1. kwietnia 1899 Wydziałowi krajowemu do wiadomości podane, według których organa skarbowe żą-

dają, aby księgi rachunkowe kas pożyczkowych gminnych, stemplowane były - spowodowały Wydział krajowy do doniesienia tego nadużycia c. k. krajowej Dyrekcyi Skarbu.

Komisya podziela w zupełności zapatrywanie Wydziału krajowego, że księgi rachunkowe gminnych kas pożyczkowych tak jak i inne księgi i rachunki gminne i powiatowe stemplowane być nie potrzebują i sądzi że na wypadek, gdyby c. k. Dyrekcya Skarbu inaczej orzec miała, Wydział krajowy winien odwołać się do c. k. Ministerstwa Skarbu a względnie i do Trybunału administracyjnego.

XI. Krajowa osada poprawcza dla nieletnich chłopców.

Sprawa ta wraz z planami i kosztorysami dopiero od września 1899 r., znajduje się w Ministerstwie spraw wewnętrznych, z uwagi więc że rozpatrzenie tej sprawy przez Ministerstwo spraw wewnętrznych i Skarbu dłuższego wymaga czasu — i że zapewne c. k. Rząd już wkrótce da stanowczą odpowiedź, czyli i w jakiej mierze do ufundowania i utrzymania tej osady przyczynić się zechce sądzi komisya, że odpowiedzi tej wyczekiwać należy.

XII. Zapomogi i Subwencye

z rubryk VI. VII. i XVII. budżetu krajowego, — udzielał Wydział krajowy odpowiednio do uchwał Wysokiego Sejmu, oraz odpowiednio do rozmiaru klęsk i potrzeb ludności.

XIII. Krajowe opłaty konsumcyjne

przyniosły preliminowany dochód — zaległości zmniejszyły się o kwotę 3.512 złr. $80^1/_2$ ct., egzekucya zaległości jest w toku i o ile niektóre kwoty jak suma 15.526 złr. 25 ct. od Jakoba Korna z Żywca, który popadł w konkurs, nie przepadną — to dalszych strat spodziewać się nie należy.

XIV. Emigracya.

W sprawie tej Wydział krajowy rozwinął żywą działalność w szczególe w tym kierunku, aby ruch robotników rolnych wychodzących na pewien czas za zarobkiem, należycie zorganizować. Wydział krajowy czyni starania skierowane ku utworzeniu przy Towarzystwie rolniczem w Krakowie a względnie w innych miejscowościach — biór pośrednictwa pracy, któreby chroniły ludność zarobku szukającą i za granicę wychodzącą od wyzysku niesumiennych agentów i skierowały ludność tę w miejscowości najkorzystniejsze. W działaniu tem jakkolwiek w roku bieżącym już spóźnionem ustawać nie należy.

Po przedstawieniu wszystkich działów sprawozdania — komisya wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności Dep. VI. za czas od 16. listopada 1898, do 15. listopada 1899

II. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby:

a) termina otwarcia Sądów a mianowicie: Sądu obwodowego w Czortkowie i Sądów powiatowych w Zakliczynie, Bołszowcach i Jabłonowie, które Najwyższem postanowieniem z dnia 18. września 1899 utworzone zostały — przyspieszył i ogłosił,

b) po myśli uchwały sejmowej z 15. lutego 1897, z 10. marca 1899, poczynił przygotowania do utworzenia, przez oba c. k. Sądy krajowe wyższe za niezbędnie potrzebne uznanych Sądów obwodowych w Biały, Bochni, Nowym-Targu, Mielcu, Jarosławiu i Żółkwi, tudzież Sądów powiatowych w Ba-

ranowie, Majdanie, Rudniku, Jagielnicy, Jezierzanach, Krasnej, Podkamieniu, Strzeliskach nowych, Uścierykach i Zawałowie,

c) zezwolił na wyłączenie gmin i obszarów dworskich: Biadoliny szlacheckie, Jaworsko i Perła z okręgu Sądu powiatowego w Brzesku a przydzielenie takowych do okręgu Sądu powiatowego w Wojniczu,

d) zarządził przeniesienie siedziby c. k. Sądu powiatowego w Ślemieniu do Suchy.

III. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby bez względu na podnoszone przez Dyrekcye kolejowe tak państwowe jakoteż i prywatne, trudności i formalności i bez względu na ubytek dochodów kolejowych, kierując się zasadą ludzkości i sprawiedliwości, wyjednał i wprowadził dla powoływanych na ćwiczenia urlopników, rezerwistów i landwerzystów — bezpłatną jazdę kolejami państwowemi i prywatnemi z miejsca ich pobytu do miejsca zbornego i napowrót.

IV. Sejm wzywa c. k. Rząd odnośnie do rezolucyj swych z 7. lutego 1897, 5. lutego 1898 i 10. marca 1899 r. a zatem obecnie już po raz 4-ty, aby przystąpił nareszcie do podwyższenia w sposób odpowiednio wydatny, wynagrodzenia za dostarczane podwody na cele wojskowe i publiczne, usunął tym sposobem rażącą dotychczasową krzywdę, jaką ponosi ludność wiejska, — i aby nareszcie poczuł się do obowiązku dania odpowiedzi Sejmowi na 4-ro krotne wezwania.

V. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby odnośnie do reskryptu ck. ministerstwa skarbu z dnia 7. kwietnia 1899 l. 60152/97 za pośrednictwem Wydziałów powiatowych pouczył wszystkie gminy, o ile i w jakiej mierze mięso pochodzące z bydląt dorzniętych wskutek nieszczęśliwych wypadków, wolnem jest od opłaty podatku konsumcyjnego.

Przewodniczący:
Zoll.

Sprawozdawca:
Klemensiewicz.

Z drukarni Pillera i Sp. we Lwowie.

L. s 3121/1900.

We Lwowie, dnia 25 kwietnia 1900.

Aleg. 138

Sprawozdanie

Komisyi gospodarstwa krajowego o sprawozdaniu Wydziału krajowego w sprawie czynności nauczycieli wędrownych gospodarstwa wiejskiego za rok 1899.

Wysoki Sejmie!

Nie da się zaprzeczyć, że Wydział krajowy od r. 1891 to jest od czasu wprowadzenia w życie instytucyi wędrownych nauczycieli gospodarstwa wiejskiego, nie szczędził starań, aby tę instytucyę u nas zaaklimatyzować i za jej pomocą podnieść gospodarstwa wiejskie — obudzić w ludzie naszym zamiłowanie do postępu, a tem samem dążyć stopniowo do podniesienia ogólnego dobrobytu ludności wiejskiej.

Jak widać ze sprawozdań przedkładanych Wysokiemu Sejmowi tak przez Wydział krajowy, jak również przez Komisyę gospodarstwa krajowego, usiłowania te nie wydały rezultatów, jakich się spodziewać należało, a przyczyn tego zawodu szukać należy prawdopodobnie z jednej strony w tem, że ludność nasza z bardzo małymi wyjątkami była do tego jeszcze za bardzo mało przysposobioną, tak z drugiej strony i nauczyciele wędrowni nie byli do tej tak trudnej misyi należycie przygotowani.

Doświadczenia ostatnich lat stwierdziły, że tam gdzie poziom umysłowy ludności jest odpowiedni, a nauczyciel swoją misyą jest przejęty, jak to ma miejsce w okolicach Lwowa, tam w niedługim już czasie wyrobiła się pewna łączność między nauczycielem a miejscową ludnością a skutki tej łączności wydały zaraz rezultata dodatnie. Włościanie przekonali się niebawem, że taka nauka skierowaną jest dla ich dobra i dlatego nauczyciela sadownictwa i warzywnictwa nauczyli się uważać za swego życzliwego doradcę i z całem zaufaniem polegać na jego radach i wskazówkach.

Wydział krajowy opierając się na uchwale Wysokiego Sejmu z dnia 16. marca 1899, aby dotychczasowy system nauki wędrownej skierować na drogę praktyczną nauki specyalnych zadań rolnictwa, jak to chmielarstwa, ogrodnictwa i sadownictwa,

mając rowuież na względzie potrzebę zakładania szkół zimowych rolniczych, a pragnąc działać z całą przezornością, odniósł się w sprawie zamierzonego przeistoczenia nauki wędrownej gospodarstwa wiejskiego, do krajowej komisyi dla spraw rolniczych, która doradza Wydziałowi krajowemu, aby zatrzymując i nadal przy nauce wędrownej pewne specyalności nauczania jak krzewienie ogrodnictwa i sadownictwa, dążył w przyszłości do zastąpienia nauki wędrownej — szkołami zimowemi, których nauczyciele będą mieli za zadanie w miesiącach letnich zastosowywać praktycznie swoje pouczenia między włościanami powierzonych im okręgów. Zamierzone przeistoczenie nauki wędrownej zgadza się zupełnie z zapatrywaniami komisyi gospodarstwa krajowego, jak to stwierdzają sprawozdania komisyi z lat ubiegłych.

Nie ulega wątpliwości, że jeśli nauka ogrodnictwa i sadownictwa wydała tak zadowalniające rezultata w okolicach Lwowa, to z całą stanowczością spodziewać się można podobnych rezultatów i w okolicach Krakowa.

Szkoły zimowe mogą także oddać dobre usługi gospodarstwu wiejskiemu, jeśli nauczyciele do nich delegowani będą przejęci swoją misyą i w ogóle jeśli będą stać na wysokości swego zadania.

Komisya gospodarstwa krajowego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego

Przewodniczący: **_Sanguszko._**

Sprawozdawca: **_Wiśniewski._**

Z drukarni Pillera i Sp. we Lwowie.

Ls. 2968/900.

We Lwowie dnia 25. kwietnia 1900.

Aleg. 139

Sprawozdanie

Komisyi gospodarstwa krajowego o wniosku posła Merunowicza w sprawie sieci dróg wodnych w Galicyi.

Wysoki Sejmie!

Sprawa budowy najważniejszych dróg wodnych w Galicyi, nie po raz pierwszy zajmuje uwagę Wys. Sejmu. Przy wszystkich uchwałach, odnoszących się do regulacyi rzek w kraju, miał Wys. Sejm na oku nietylko ochronę nadbrzeżnych obszarów od klęsk wylewów, ale i okoliczność, że uregulowane rzeki w swych spławnych częściach, służyć mogą jako drogi wodne taniemu wywozowi masowych artykułów, z których przeważnie składa się produkcya naszego kraju. Te naturalne jednak drogi wodne, muszą być uzupełnione i między sobą połączone drogami wodnemi, sztucznymi więc kanałami. Już w r. 1880 pojawił się wniosek posła Jana Stadnickiego, ażeby Sejm uznając sprawę kanału spławnego, łączącego San z Dniestrem za sprawę pierwszorzędnej dla kraju ekonomicznej doniosłości, upoważnił Wydział krajowy do przeprowadzenia w tej sprawie rokowań z przedsiębiorcami, którzyby bndowy kanału tego podjąć się chcieli. Wniosek ten nie przyszedł wówczas do drugiego czytania.

W sesyi z r. 1892 na 1893 poseł Rutowski wystąpił ze znacznie rozszerzonym projektem, w którym domagał się budowy dwóch kanałów, jednego łączącego San z Dniestrem i drugiego między Wisłą a Odrą, z czem połączył przyspieszenie regulacyi Dniestru i Sanu. Wniosek ten wprawdzie w tej sesyi sejmowej nie został załatwiony — ale w rok później Wydział krajowy przedłożył kompletny program regulacyi wód i melioracyi w całym kraju i wnioskami swymi objął wezwanie do c. k. Rządu, ażeby przy zrealizowaniu projektu połączenia kanałem Dunaju z Odrą, zainicyował i przeprowadził budowę kanałów spławnych, łączących Odrę z Wisłą i San z Dniestrem. Wniosek ten, przez Wys. Sejm dnia 13. lutego 1894 uchwalony, stał się podstawą dalszych w tym przedmiocie, dotąd niestety tylko przygotowawczych czynności.

Wobec coraz bardziej olbrzymie rozmiary przybierającej akcyi Prus i Niemiec całych w kierunku budowy dróg wodnych — wobec faktu, że same Prusy od r. 1891 do 1897 wydały na budowę dróg wodnych około 400 milionów marek, a Związek niemiecki na państwowe kanały niemieckie około 380 mil. marek — wobec coraz widoczniejszych korzyści, jakie z tego wzrostu dróg wodnych odnosi rozwój ekonomiczny Niemiec — po-

ruszyły się wreszcie właściwe czynniki w Austryi i sprawa dróg wodnych stanęła i tutaj na porządku dziennym. Zajmuje się nią rząd, zajmują się ciała parlamentarne i zawodowe Reprezentacye ekonomicznych interesów wszystkich ważniejszych krajów — powstaje też niemiecko-austryacko-węgierskie stowarzyszenie dla żeglugi wewnętrznej.

Pierwszy zjazd tego związku, odbyty w r. 1896 zajmuje się jeszcze wyłącznie kanałami łączącymi Dunaj z Menem, Odrą, Wełtawą i Elbą, kanałami mającymi niesłychanie doniosłe znaczenie dla Węgier i dla zachodnich prowincyj austryackich, dla naszego zaś kraju znaczenie raczej ujemne dopóty przynajmniej, póki i Galicya nie otrzyma swojej sieci dróg wodnych, któremi by mogła swoje surowe płody do obcych miejsc zbytu dostawiać za opłatą niskich taryf kanałowych i w ten sposób sprostać współzawodnictwu z wywozem węgierskim, który głównie będzie korzystał z wspomnianych wyżej dróg wodnych. Ale już na następnym zjeździe wspomnianego związku niemiecko-austryacko-węgierskiego sprawa dróg wodnych galicyjskich była na porządku dziennym, opracowana przez wielce zasłużonego radcę sekcyjnego R. Iszkowskiego w memoryale p. t.: „Die Wasserstrassen in Galizien". Z memoryału tego mogli się uczestnicy zjazdu dowiedzieć, jak wiele jest w tym kierunku w kraju naszym do zrobienia i jak to, co zrobiono dotychczas, równa się bodaj czy nie zeru, mogli się też dowiedzieć, że już w r. 1812 projektował c. k. Rząd budowę kanału łączącego San z Dniestrem i to tą samą trasą, o jakiej dziś się mówi, bo doliną Wiszni, że już wtedy niemiecka broszura kupca berlińskiego Braumüllera o tym kanale, nosiła tytuł: „Najważniejszy kanał w Europie, przez połączenie Czarnego morza z Bałtykiem i z Północnem, zapomocą Wisły i Dniestru", (*Der wichtigste Kanal in Europa durch eine Verbindung des Schwarzen Meeres mit der Ost- und Nordsee vermittels der Weichsel und des Dniesters.*) że dalej w r. 1844 projekt z r. 1812 został przerobiony i technicznie ulepszony z tym skutkiem, iż odtąd przez przeszło pół wieku spoczywał w pyle zapomnienia. Wydobyła go stamtad wspomniana już programowa uchwała Wys. Sejmu z 13. lutego 1894, która w myśl poprzedniego wniosku posła dr. Rutowskiego objęła i kanał Odra-Wisła, a na posiedzeniu z 10. lutego 1898 została ponowiona jako wezwanie do c. k. Rządu, „ażeby przyspieszył studya nad projektami budowy kanałów spławnych łączących Odrę z Wisłą i San z Dniestrem i przeprowadził ich budowę". Na skutek tych uchwał c. k. Rząd w r. 1898 nadesłał projekt generalny kanałów galicyjskich wraz z wyjaśnieniami, obejmujący oprócz kilkakrotnie już wspomnianych dwóch, jeszcze trzeci kanał, Gródek-Lwów-Brody, który przez ewentualne połączenie z siecią rosyjskich dróg wodnych może nabrać bardzo doniosłego znaczenia jako komunikacya handlowa Austryi i środkowej Europy w ogóle z dalekim wschodem.

Projekt ten obejmuje 638·2 kilometrów kanałów w obrębie Galicyi, których koszt ma wynosić 131,185.290 złr. Koszt ten prawdopodobnie byłby mniejszy, gdyby rząd zamiast według wspomnianego gen. projektu budować kanał wzdłuż Wisły od Krakowa do Jarosławia, zużytkował tu Wisłę i San jako drogi wodne i w tym celu regulacyę tych rzek przyspieszył. Komisya gospodarstwa krajowego sądzi jednak, że w tej chwili nie należy wchodzić w szczegóły projektu rządowego, jest to bowiem dopiero projekt najogólniejszy, który jeszcze oczywiście i dla samych jego twórców nie jest ostatnim w tej sprawie słowem.

Rzeczą Reprezentacyi kraju w tej chwili jest tylko, przez ponowienie dawnych swych uchwał zmienionych tylko odpowiednio do obecnego stanu sprawy, z całym naciskiem upomnieć się u c. k. Rządu o zaspokojenie tej pierwszorzędnej potrzeby kraju.

Jeżeli dla samego tylko Wiednia, oprócz dawniejszych olbrzymich inwestycyj skarb państwa wydał ostatnimi czasy na zakłady komunikacyjne przeszło 85 milionów zł. — jeżeli nowe projekty inwestycyjne, którymi są objęte kanały łączące Dunaj z niemieckiemi drogami wodnemi, druga linia kolejowa łącząca Tryest z Wiedniem i inne, mają kosztować okrągły miliard koron — to kraj, który co do obszaru swego i ludności tworzy więcej niż jedną czwartą część państwa a tylko skutkiem wiekowego zaniedbania swych ekonomicznych interesów ze strony c. k. Rządu pozostał co do swej siły podatkowej w tyle po za innymi krajami monarchii — ma prawo żądać, aby nad jego ekonomicznymi interesami rozciągnięto równą opiekę, jak się to działo z innymi krajami. Wszakże ten kraj do ogólnych dochodów państwa przyczynia się kwotą stosunkową około 11 do 12% a przeto w owych 85 milionach danych ze skarbu państwa na wiedeńskie środki komunikacyjne, jest przeszło 9 milionów zł. z Galicyi — a w miliardzie koron nowych inwestycyj na kanały i koleje prowincyj zachodnich będzie Galicya uczestniczyć wydatkiem przeszło 100 milionów koron. I trudno się oprzeć bardzo przykremu wrażeniu nierównomiernego

postępowania z naszym krajem a innymi krajami w Radzie państwa reprezentowanymi, gdy się zestawi fakt, że w tym samym roku, kiedy na wiedeńskie komunikacye postanowiono wydać przeszło 85 milionów, zaledwie po długich targach uzyskano na regulacyę Biały w Galicyi 121.200 zł. — albo ten drugi fakt, w odezwie Wydziału krajowego z d. 1. września 1899 do c. k. Namiestnictwa przytoczony, że kiedy c. k. Rząd zdecydował się przyznać dla Galicyi na regulacyę górnego Dniestru 2,760.000 zł. ale rozciągnął to na 28 lat, więc po 98.571 zł. rocznie — to dla Tyrolu udzielił na regulacyę wód 6,800.000 zł. na lat 6 po 1,133.333 zł. rocznie i na regulacyę Adygi 6,400.000 zł. na 10 lat po 640.000 zł. rocznie — dla Karyntyi na regulacyę Drawy 1,500.000 zł. w 10 latach po 150.000 zł. rocznie — a dla małego Vorarlbergu po 547.000 zł. rocznie, czem pokrywa prawie wszystkie koszta obliczone na 5,177.132 zł. rocznie, do czego kraj przyczynia się drobnym datkiem 77.000 zł.

Po tylu ciężkich zawodach, jakich kraj w sprawie regulacyi rzek doznał od roku 1884, kiedy po wielkiej klęsce powodzi po raz pierwszy stanął w obec c. k. Rządu z programowymi wnioskami, obejmującymi całość sprawy regulacyi rzek karpackich, a bynajmniej nie idącymi po nadto, co c. k. Rząd po takiej samej klęsce przyznał dla Tyrolu — po niesłychanem opóźnieniu tej sprawy, spowodowanem tylko oszczędnościową polityką c. k. Rządu, na każdym kroku do Galicyi stosowaną, nadeszła obecnie stosowna chwila do naprawienia tylu zaniedbań w obec ekonomicznego rozwoju tego kraju popełnionych. Kiedy olbrzymimi kosztami łączy się zachodnie prowincye państwa z wielką siecią niemieckich dróg wodnych a tem samem ułatwia im się wywóz ich produktów, pozostawienie Galicyi po za tą akcyą byłoby dla kraju naszego bardzo ciężką krzywdą, polegającą nietylko na pozbawieniu go większych korzyści, które innym dostaną się w udziale — ale też i na takiem osłabieniu siły konkurencyjnej tego kraju, które spowodowałoby ruinę jego wywozowego handlu. Odpowiedzialności za taką krzywdę żaden rząd nie mógłby wziąć na swoje sumienie.

Dobrą przeto chwilę obrali posłowie Rutowski i Merunowicz, gdy w Radzie państwa w miesiącu marcu br. uczynili wniosek o przyspieszenie sprawy budowy kanałów w Austryi i objęli tym .wnioskiem także sieć kanałów galicyjskich. Wniosek ten został podpisany nie tylko przez posłów z naszego kraju bez różnicy narodowości i stronnictw ale też i przez 21 posłów z innych krajów koronnych. Wniosek posła Merunowicza, przedłożony Wys. Sejmowi, jest tylko poparciem wniosku, uczynionego w Radzie państwa. Komisya gospodarstwa krajowego w przekonaniu, że głos Reprezentacyi największego i najludniejszego w tem państwie kraju powinien silnie zaważyć na szali postanowień c. k. Rządu — wniosek posła Merunowicza z drobnemi tylko zmianami Wysokiemu Sejmowi do przyjęcia zaleca. Zmiany te są przeważnie tylko formalnej natury — a co do istoty rzeczy zmierzają tylko do tego, aby żądaniu przyspieszenia sprawy nadać silniejszy nacisk. Ograniczamy wniosek ściśle do kanałów galicyjskich, wychodząc z tego zapatrywania, że jeżeli wniosek w Radzie państwa mógł obejmować całość sprawy, a więc także i drogi wodne innych krajów koronnych, to uchwała Wys. Sejmu nie powinna sięgać po za to, co specyalnie kraju tego dotyczy. Dodaje wreszcie Komisya zastrzeżenie co do równoczesnego wykończenia sieci dróg wodnych w Galicyi a w innych krajach koronnych, co ze względów już wyżej przytoczonych koniecznem się wydało.

Z tych powodów Komisya gospodarstwa krajowego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm wzywa c. k. Rząd usilnie, aby

a) z możliwie największym pospiechem wykończył techniczne prace przygotowawcze do budowy kanałów spławnych, mających połączyć Odrę z Wisłą, z dalszem połączeniem drogą wodną Wisły i Sanu z Dniestrem i z odgałęzieniem od Sądowej Wiszni przez Gródek, Lwów do Brodów;

b) aby zajął się zapewnieniem finansowych środków do budowy tych dróg wodnych, czy to przy pomocy przedsiębiorstwa prywatnego z pełnem zabezpieczeniem ekonomicznego interesu kraju, czy też przez uzyskanie w drodze konstytucyjnej odpowiednich

kredytów do budowy tych dróg wodnych na rachunek państwa z udziałem kraju i innych interesowanych czynników;

c) aby tę sprawę tak przeprowadził, by żegluga na wymienionych wyżej drogach wodnych w naszym kraju rozpoczęła się równocześnie z żeglugą na nowych drogach wodnych innych krajów koronnych, a zwłaszcza na kanałach, łączących Dunaj z Odrą, Elbą i Wełtawą.

II. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby sprawę tę wobec c. k. Rządu z całą stanowczością zastępował a ewentualnie zniósł się z Wydziałami krajowymi współinteresowanych krajów koronnych w celu przedsięwzięcia wspólnej z nimi akcyi.

Przewodniczący:
Sanguszko.

Sprawozdawca:
Romanowicz.

Ls. 3.003/900.

We Lwowie dnia 26. kwietnia 1900.

Aleg. 140

Sprawozdanie

Komisyi szkolnej o szkołach średnich.

Wysoki Sejmie!

Przedmiotem niniejszego sprawozdania Komisyi są:

1) Sprawozdanie c. k. Rady szkolnej krajowej o stanie szkół średnich galicyjskich w roku szkolnym 1898/9.

2) Sprawozdanie z czynności II. Departamentu Wydziału krajowego za czas od 15. listopada 1898 do 15. listopada 1899, o ile dotyczy sprawy szkół średnich.

3) Petycya i memoryał Towarzystwa nauczycieli szkół wyższych (L. 366) z powodu przepełnienia szkół średnich i nadmiernej ilości zástępców nauczycieli, zwłaszcza nieegzaminowanych.

4) Petycya gminy miasta Brzeżan o spowodowanie i przyspieszenia nowej budowy gimnazyum.

5) Petycya gminy miasta Rzeszowa i gminy miasta Żywca wraz z gminami powiatu Żywieckiego o założenie szkoły realnej państwowej w tych miastach, tudzież gminy miasta Gorlic i powiatu Nowotarskiego o utworzenie albo szkoły realnej, albo gimnazyum w Gorlicach.

I. Obecne sprawozdanie Rady szkolnej krajowej, podobnie jak jej sprawozdania od szeregu lat ostatnich świadczy o ciągłym rozwoju spraw szkolnictwa średniego w kraju, które postępuje naprzód krokiem czasem wolniejszym, ale zawsze statecznym.

Nowych szkół średnich w roku ubiegłym nie przybyło wiele, tem bardziej, że jedyne nowe gimnazyum, jakie powstało w Tarnopolu, z językiem wykładowym ruskim, zorganizowano na razie w formie klas równorzędnych przy gimnazyum polskiem. Lecz inne w ostatnich, czasach utworzone szkoły średnie, zostały w tym roku znowu o jedną dalszą klasę zwiększone, a nadto powstały dwa nowe zakłady filialne z osobnem kierownictwem przy szkole realnej we Lwowie i w Krakowie, tak, że z istniejącemi już przedtem trzema podobnemi zakładami przy dwóch gimnazyach we Lwowie i jednem w Krakowie, jest obecnie 5 zakładów filialnych. Nie ulega wątpliwości, że stan ten może być uważany tylko za przejściowy, chociaż bowiem te filie posiadają osobny etat nauczycielski i samodzielność dydaktyczno-pedagogiczną, to jednak wszystkie inne względy domagają się przekształcenia ich co rychlej w samoistne szkoły. Zauważyć przytem należy, że dawniejsze życzenia Sejmu krajowego o przyznanie prywatnemu gimnazyum OO. Jezuitów w Bąkowicach pod Chyrowem praw szkoły publicznej wraz z prawem odbywania egzaminów dojrzałości, zostały obecnie spełnione.

bardzo poważne pytanie, bo Administracya oświaty stosownie do tego wrostu nie może być należycie przygotowaną ani pod względem liczby szkół ani liczbą odpowiednio ukwalifikowanych nauczycieli. O wadach tych traktuje szerzej opinia c. k. Rady szkolnej krajowej z 27. maja 1899 wystosowana do Wydziału krajowego a zajmuje się nią również wniesiony do Sejmu memoryał Towarzystwa nauczycieli szkół wyższych we Lwowie. Przepełnieniu temu w części zaradzić może tworzenie nowych szkół średnich, gdyż inaczej smutne następstwa, jakie za sobą pociąga stan dzisiejszy, coraz więcej będą się potęgować. I c. k. Rada szkolna krajowa zdaje sobie z tego sprawę dostatecznie, przytaczając „że ogromna liczba klas równorzędnych utrudnia kierownictwo, wielkie zapotrzebowanie sił nauczycielskich nie dopuszcza troskliwego ich doboru, sposób nauczania stosowny dla normalnej liczby uczniów i zapewniający im należyty postęp staje się niedostatecznym wobec klasy przepełnionej i wyczerpuje siły i ochotę nauczyciela. Wszelkie usiłowania władz szkolnych zmierzające do podniesienia poziomu wykształcenia, do ulepszenia nauczania, do poprawy podręczników, do uzupełnienia zbiorów naukowych a co najważniejsza wszelkie zarządzenia władzy i najwyższego uznania godne wysiłki gron nauczycielskich zmierzające do rozwinięcia wpływu wychowawczego mogą co najwyżej zmniejszyć złe wynikające z przepełnienia ale nie mogą go usunąć“. Zapatrywania Komisyi szkolnej są w tej mierze identyczne z tą opinią i Komisya uważa zakładanie nowych szkół średnich odpowiadających stosunkowo liczbie ludności w Galicyi za rzecz konieczną, przyczem należy uwzględnić uzasadnione życzenia gmin i powiatów. Dlatego też wniesione obecnie do Wys. Sejmu petycye miast lub powiatów Rzeszów, Nowytarg, Sokal, Gorlice i Żywiec należałoby udzielić Wys. Rządowi do rozpatrzenia i uwzględnienia zwłaszcza w kierunku tworzenia nowych szkół realnych, których liczba jest stosunkowo małą w porównaniu do liczby gimnazyów. Tylko co do powiatu nowotarskiego zalecałoby się ze względu na stosunki miejscowe i pewną skłonność młodzieży tamtejszej do studyów klasycznych założenie tamże gimnazyum. Lecz równocześnie baczyć należy na to, aby Rząd, tworząc nowe szkoły średnie, nie domagał się od gmin prestacyi nadmiernych, któreby gmina mogła ponosić tylko zaniedbując zupełnie obowiązki swoje wobec miejscowych szkół ludowych. Przy tej sposobności zauważyć należy, że dawna rezolucya Wys. Sejmu do c. k. Rządu wystosowana, aby założył szkołę realną w Krośnie a gimnazyum w Mielcu już jest co do Krosna bliską urzeczywistnienia. Rząd zakładając w roku bieżącym gimnazyum w Dębicy, oświadczył, że ta okoliczność nie przesądza założenia gimnazyum w Mielcu, w tej mierze więc należałoby ponownie odnieść się do c. k. Rządu.

Komisya jednak zdaje sobie sprawę, że wśród obecnych stosunków trudno jest myśleć o podjęciu szerszej akcyi w kierunku zakładania nowych szkół średnich i ogranicza się w proponowanych wnioskach i rezolucyach do tego minimum, któreby się obecnie praktycznie osiągnąć dało, gdyż pominąwszy już względy finansowe, wpływające na stanowisko rządu centralnego, brak sił nauczycielskich wszelkie usiłowania w kierunku szybszego działania paraliżować musi. Rada szkolna była nawet w ostatnich czasach zmuszoną mianować suplentami w braku ukończonych filozofów ludzi młodych, którzy ukończyli Wydział medyczny lub prawniczy, a którzy nawiasem mówiąc dostarczyli znacznego zastępu wyborowych sił nauczycielskich. Nadto wedle zasięgniętych informacyi wakuje obecnie 43 posad nauczycielskich, z kwalifikacyą do szkół średnich, na które konkurs jest ogłoszony a w szczególności 34 posad w gimnazyach i szkołach realnych, 6 w seminaryach nauczycielskich, 2 w szkole handlowej i 1 w szkole przemysłowej.

Przy propozycyach na te posady okazało się, że ukwalifikowanymi odpowiednio kandydatami można obsadzić posad 36, zaś na 7 posad brak kandydatów (3 posady geometryi wykreślnej, 3 języka ruskiego 1 niemieckiego), a 10 kandydatów kwalifikowanych (6 z filologii, 4 z języka polskiego) czekać muszą późniejszych wakansów, niema więc obecnie takiej nawet liczby kandydatów ukwalifikowanych, któraby wystarczyła na obsadzenie chociażby jednego nowego gimnazyum. A jednak stosunki materyalne stanu nauczycielskiego poprawiły się znacznie i w ostatnich czasach rozwinęła Rada szkolna szerszą działalność w kierunku tworzenia nowych etatów, niestety dotąd taki jest brak kandydatów, że myśleć dziś o tworzeniu etatów dalszych jest rzeczą bezprzedmiotową.

Tworzenie zakładów nowych polepszyło znacznie dawniejsze stosunki, o ile właśnie chodzi o ograniczenie liczby zastępców egzaminowanych i w tym względzie w ostatnich 5 latach dokonano kilka ważnych prac organizacyjnych, rozszerzając i uzupełniając gimnazyum V. we Lwowie, gimnazyum II. w Przemyślu, gimnazyum Podgórzu, gimnazyum ruskie w Kołomyi i szkołę realną w Tarnopolu, rozszerzono gimnazyum w Buczaczu, za-

łożono szkoły realne w Tarnowie i Jarosławiu, a gimnazyum ruskie w Tarnopolu, wreszcie w zakładach najliczniejszych potworzono oddziały osobne pod osobnem kierownictwem i potworzono dla nich osobne grona nauczycielskie (oddział gimn. IV. we Lwowie) lub rozpoczęto je tworzyć (oddziały gimn. Franciszka Józefa we Lwowie i gimn. św. Anny w Krakowie). O ile zaś kierownika oddziałów osobnych wzięto z liczby nauczycieli głównego zakładu, stało się to z nadwyżki ponad etat normalny.

A podnieść przy tem należy, że ze względu na liczbę klas paralelnych etat ten ciągle się podnosi, gdyż oprócz uzupełnienia etatów nowo powstających i rozszerzonych zakładów, oprócz utworzenia etatów przy zakładach filialnych utworzono wedle już przyzwolonego stanu z 1. września 1900, 55 posad nadetatowych: w gimnazyum w Bochni, Samborze, Stryju, w szkole realnej we Lwowie, Stanisławowie i Tarnopolu po 1, w gimnazyach w Brodach, Jarosławiu, Jaśle, Kołomyi 1, św. Jacka w Krakowie, Franciszka Józefa we Lwowie, w Tarnopolu 1, i szkole realnej w Krakowie po 2, w gimnazyum św. Anny w Krakowie, akademickiem, II., IV., V, we Lwowie, w Rzeszowie, Tarnowie po 3. a wreszcie w gimnazyum III. w Krakowie, I. w Przemyślu i w Stanisławowie po 4 nadetatowe posady, właśnie dla tych klas paralelnych, a wydatniejszej akcyi w tym kierunku stał znowu na przeszkodzie brak egzaminowanych kandydatów.

Zwiększona w ostatnich czasach frekwencya na wydziałach filozoficznych może z czasem brak ów usunie, dziś jednak licząc się z istniejącymi stosunkami, przyznać trzeba, że szybsza jakaś akcya i pełniejsza znacznie tak w kierunku tworzenia nowych szkół, jak i nowych etatów nie może liczyć na praktyczne zrealizowanie.

II. Te uwagi mogą być częściowo odpowiedzią na postulaty, zawarte w memoryale objętym petycyą Towarzystwa nauczycieli szkół średnich, o ile chodzi o proponowane tamże wnioski do ustawy, któreby miały stanowić, że normalny zakład nie powinien mieć więcej klas, jak ośm, względnie siedm, z największą liczbą 40 uczniów w jednej klasie, a jeżeliby liczba uczniów jednej klasy wynosiła więcej niż 40, należy utworzyć natychmiast klasę równorzędną a gdyby w jakiejś szkole średniej były przez trzy lata cztery klasy równorzędne, należy otworzyć nowy zakład, tudzież wnioski, że dla każdej klasy równorzędnej, która przez trzy lata z rzędu stale się utrzymuje, tworzy się jedną nadetatową posadę nauczycielską, że w gimnazyach galicyjskich pomnaża się stały etat nauczycieli rzeczywistych o jedną posadę.

Komisya uznaje najzupełniej trafność zapatrywań w memoryale wyrażonych jak również doniosłość tych wniosków i uważa je za bardzo dodatni program usiłowań na przyszłość. Ale w dzisiejszych warunkach w Galicyi są te postulaty wprost jeszcze niewykonalne, więc w propozycye pozytywne ujęte na razie być nie mogą.

Gdy się stosnnki co do braku nauczycieli zmienią, Wys. Sejm winien na owe postulata wówczas zwrócić baczną uwagę i w razie potrzeby wywrzeć stosowny nacisk dla ich urzeczywistnienia.

Dalszy ciąg petycyi i memoryału powyższego dotyczy środków mających zapobiedz wzmagającej się liczbie suplentów, zwłaszcza nieegzaminowanych. Komisya szkolna uznając, że fakt wzrastania tej liczby jest objawem bardzo niekorzystnym i że do jego usunięcia dążyć należy, nie może jednak również już teraz oprzeć swych wniosków na proponowanych w petycyi postulatach. Co do próbnego triennium jest rzeczą obojętną, czy ono istnieje czy nie, bo nikomu szkody nie przynosi, istnieje tak samo na uniwersytetach i z tej strony żadnych zarzutów nie ściąga, bo właściwie dziś praktycznej doniosłości nie posiada. Żądanie zaś stałej remuneracyi dla suplentów egzaminowanych w kwocie 1000 zł. a nieegzaminowanych 800 zł. istniejących dziś wad nie usunie.

Pominąwszy, że w tej mierze dopiero niedawno normy ustawowe zostały wydane, podnieść jeszcze należy, że czas suplentury jest dość krótkim i od suplenta nieegzaminowanego zależy głównie, aby czas ten został jeszcze więcej skrócony, a przytem dzisiejszy system wynagradzania zastępców jest dla nich korzystniejszym, bo suplent nieegzaminowany dochodzi do wynagrodzenia 1000 zł. a egzaminowany 1200 zł., przeto reformy w tym kierunku nagłemi nie są.

Środek dalszy zmierzający do obniżenia ilości suplentów nieegzaminowanych przez odpowiednią zmianę toku studyów na wydziale filozoficznym, przyczem należałoby podzielić egzamin na dwie części, z których pierwszą uprawniającą do przejścia na rok trzeci zdaje kandydat z końcem drugiego roku studyów filozoficznych, nastręcza również pewne zarzuty.

Nie ulega wątpliwości, że podzielenie egzaminu podobnie, jak to ma miejsce na innych wydziałach, przyczyniłoby się do szybszego składania całego egzaminu, lecz pomijając już wzgląd na trudności zachodzące przy dzieleniu egzaminu z pewnych przedmiotów n. p. z geografii, z historyi, żądanie takie jest trochę jednostronnem, bo uwzględnia tylko pewne cele utylitarne, nie zwracając uwagi na cele ogólniejsze a doniosłe. Nie można się bowiem zgodzić z zapatrywaniem, jakoby celem wydziałów filozoficznych było tylko dostarczanie nauczycieli, i nie można się zgodzić z myślą, aby uniwersytety przekształcić w szkoły fachowe z ujmą dla ich znaczenia naukowego jako ognisk pracy prawdziwie naukowej i zdobyczy wiedzy.

Ten wzgląd więc przy ewentualnej reformie studyów, nie powinien być pominięty, należałoby wyczekać opinii uniwersytetów i komisyi egzaminacyjnych dla nauczycieli szkół średnich.

III. Obok braków w ciągu sprawozdania dotąd wytkniętych, spotyka się dzisiejsza nasza szkoła średnia z całym szeregiem zarzutów innych, których podnoszenie dąży do wywołania pewnych reform. Jedne dotyczą warunków hygienicznych szkoły, inne podręczników i sposobu nauczania, wreszcie jeszcze inne kształcenia woli, charakteru, poczucia moralności.

O warunkach hygienicznych, a w szczególności o odpowiednich budynkach szkolnych, o wprowadzeniu instytucyi lekarzy szkolnych, o nauce gimnastyki wspomniano już wyżej, a w proponowanych rezolucyach dano wyraz zapatrywaniu komisyi. Co do podręczników, zaznaczyć przedewszystkiem należy, że Rada szkolna krajowa w ostatnich 10 latach podjęła w tym względzie olbrzymie starania, które pomyślnym skutkiem uwieńczone zostały. Że jeszcze pomimo tego pewne reformy byłyby potrzebne, nikt nie zaprzeczy.

Zarzuty przeciwko podręcznikom są zawsze bardzo częste, jednym nie podoba się to, innym owo, nieraz są one zupełnie bezpodstawne, a nie zawsze nawet są trafne i te które ze strony jakby się zdawało fachowej bywają podnoszone.

Gdy np. w toku obrad zeszłorocznej ankiety w sprawie reformy szkół średnich podniesiono z tej samej strony jako niewłaściwe, że w podręczniku mineralogii dla V. klasy nauka krystalografii obejmowała 35 stron, to byłby to zarzut słuszny, ale równoczesne wytknięcie, że książka do czytania w kl. VIII. z niemieckiego języka obejmuje stron 509, nie może być uważany za słuszny, wszak tu nie chodzi, aby nauczyciel w szkole całą książkę przeszedł, ale o to, by uczeń najwyżej rozwinięty, miał książkę podręczną obfitą w najlepsze wyjątki z literatury, któreby go zachęciły do lektury w domu. A to właśnie przy nauce języka niemieckiego, która dla nas jest tak doniosłą i na którą baczną należy zwracać uwagę, jest rzeczą ważną. Komisya szkolna nie wątpi, że c. k. Rada szkolna która złożyła już dostateczne dowody, jak gorąco sprawą podręczników się zajmuje, będzie i nadal opierając się na osiągniętych spostrzeżeniach i zdaniu doświadczonych pedagogów dalej w tym kierunku postępowała.

Sposób i system nauczania również tylko przez koła fachowe należycie może być oceniony, o ile w nim mieszczą się pewne wady, któreby poprawić należało przez pewne uproszczenia, ale takie, któreby równocześnie nie obniżały poziomu nauki, nad tem dyskusya jest otwartą, ale zauważyć przy tem trzeba, że poprawa sposobu nauczania jest zawisłą również od tego, aby dzisiejsze szkoły średnie przepełnionemi nie były. I to wiąże się również ściśle z dalszymi postulatami o zadaniach wychowawczych szkoły, aby z niej wychodziła młodzież charakteru silnego i moralnie silna a nie jak się to dziś dzieje, zniechęcona, apatyczna i do pracy niechętna. Jestto sprawa pierwszorzędnej dla społeczeństwa wagi i nie tylko u nas, ale i na zachodzie wywołuje ona żarliwie rozprawy, zmierzające do poprawy dzisiejszych stosunków. Nie należy jednak zapominać że szkoła nie tyle urabia społeczeństwo ile sama jest jego odbiciem, że obecne zmateryalizowanie społeczeństwa, dążność do obniżania wszystkiego do przeciętnej niższej normy, jest przyczyną tych zgubnych skutków. Na wychowanie młodzieży trzy czynniki mają wpływ decydujący, największy dom, potem kościół i szkoła, jeśli dom i kościół, odpowiednio działają, wówczas zadanie wychowawcze szkoły zyska należytą podstawę do dalszego rozwijania charakteru czy poczucia etycznego i będzie znacznie ułatwione. Widzieć w szkole tylko przyczynę wszystkiego i od szkoły tylko domagać się uzdrowienia stosunków jest z gruntu mylnem, zapatrywanie takie stwarza błędne koło, z którego wyjścia nie ma. I tu nie pomoże szukanie jakichś wzorów gdzieindziej, jakiegoś urządzenia szkół, któreby miało zastąpić działanie całego społeczeństwa. Zwykle, gdy mowa o kształceniu silnych charakterów, przytacza się przykłady z Angli i obecnie we Francyi to się powtarza, gdzie

literatura zwraca uwagę na szkołę w Abbotsholm założonej przez pedagoga Reddie jako wzór szkoły kształcącej charakter i zaprawiającej młodzież do liczenia tylko na własne siły. Dla nas ten przykład jednak nie może być odpowiedni. Naprzód jestto szkoła o małym stosunkowo zakresie nauki a przytem ma zadanie kształcić kolonistów mających zajmować nowe obszary olbrzymich angielskich kolonij i to nie dla pracy intelektualnej. A wreszcie jestto internat o małej liczbie uczniów najwyżej 50, co naturalnie u nas zastosować się nie da. Ale przykład ten czego innego uczy, że tego rodzaju wychowawcze zadanie może być pomyślnie rozwiązane, jeżeli ma się materyał dobry i jeżeli wychowawca ma więcej ograniczoną liczbę wychowańców. Do tego i u nas dążyć należy, aby nasze szkoły średnie nie były tak przepełnione jak są obecnie i aby był w nich tylko materyał doborowy tak pod względem charakteru, poczucia moralnego jak i zdolności. Z jednej więc strony należy zakładać nowe szkoły średnie, a przytem pomyśleć, czyby się nie dało wynaleść środka, któryby skutecznie z dzisiejszych szkół średnich odciągnął wszystko, co zdolnościami do nich nie dorosło, tak aby to co w nich pozostanie było rzeczywiście wyborem inteligencyi pod względem zdolności.

I w tej mierze komisya w dalszym ciągu sprawozdania przedstawia pewne zapatrywania i wnioski, a sądzi zarazem, że dopiero wtedy gdy to się stanie, będzie można rozpocząć skuteczniejszą akcyę, zmierzającą do odpowiedniej reformy sposobu nauczania tudzież do obmyślenia środków dotyczących wychowawczego zadania szkoły. Lecz w tej mierze już obecnie padły pewne żądania zmierzające do podjęcia reformy natychmiastowej i to bardzo radykalnej. Żądania te wychodząc z zasady, że wadą dzisiejszych szkół średnich jest ich podział na gimnazya i szkoły realne, że wychowanie klasyczne winno być inaczej ukształtowane, chciałyby system dzisiejszy zupełnie zarzucić i wprowadzić w to miejsce inny. Żądania te i w W. Sejmie już były formułowane i wywołały nawet pewne pozytywne następstwa.

W myśl wniosku bowiem posła Rottera polecił W. Sejm uchwałą z dnia 22. lutego 1898 Wydziałowi krajowemu „aby w porozumieniu z Radą szkolną krajową zbadał, czy zachodzi obecnie potrzeba reformy szkół średnich, czy to w kierunku jednolitej szkoły średniej, czy też stosownej bifurkacyi w klasach wyższych i żeby w razie uznania tej potrzeby wnioski swoje przedłożył Sejmowi krajowemu". W wykonaniu tej uchwały zwołaną została z inicyatywy Wydziału krajowego ankieta złożona tak z fachowych pedagogów, mężów nauki, jak i osób reprezentujących poniekąd interes społeczenstwa na dzień 27. października 1898. Obrady jej trwały przez dni cztery a w uchwałach końcowych upadła myśl jednolitej szkoły średniej, a natomiast przyjętym został większością głosów (18 na 13) wniosek tej treści że „Podstawę reformy ma tworzyć system szkoły średniej o wspólnej nauce w klasach wyższych i przy zaprowadzeniu w dalszych klasach bifurkacyi na kierunek humanistyczny i realny z łaciną. W klasach o kierunku humanistycznym zamiast greki, podawaną będzie wyczerpująca nauka o kulturze greckiej. Nauka języka greckiego pozostaje przedmiotem względnie obowiązującym. Przystęp do uniwersytetu przysłużać będzie maturzystom obydwóch kierunków.

Uchwałę tę tudzież protokoły obrad ankiety, udzielił następnie Wydział krajowy Radzie szkolnej krajowej dla objawienia opinii co do projektu reformy w uchwale ankiety zaleconego. W odpowiedzi z dnia 27. maja 1899 l. 256 zaznaczyła Rada szkolna krajowa, że wedle dotychczasowych obrad kwestya nie jest jeszcze dojrzałą, aby przystąpić do jakiejkolwiek reformy w myśl uchwały ankiety. Podniesiono tam dalej w tej opinii, że znaczna część obradujących wychodziła z mylnego założenia, jakoby szkoły realne były raczej szkołami specyalnemi aniżeli ogólnie kształcącemi, i czemś niższem, aniżeli gimnazya tudzież jakoby idea szkoły jednolitej była postulatem narodowego polskiego wychowania. Te okoliczności sprawiły, że uchwała powzięta sformułowaną jest w sposób niezrozumiały. Większość bowiem odrzuciwszy wniosek o utworzeniu szkoły jednolitej, oświadczyła się za jednolitą szkołą w zakresie klas niższych a za bifurkacyą nauki w klasach wyższych, lecz nie uwydatniła, na czem ma polegać ta odmienność kształcenia się jednych i drugich i zatarła zupełnie możebne różnice. Natomiast zarzuty przeciw szkole jednolitej i przeciw bifurkacyi nie zostały dostatecznie odparte. Rada szkolna krajowa nie uważa dzisiejszego stanu szkół średnich za doskonały, lecz główne ich wady pochodzą stąd, że jest zbyt mała liczba szkół średnich i dla tego są przepełnione, że nieproporcyonalnie małą jest liczba szkół średnich i że ludność uważa niższe klasy szkoły średniej za najstosowniejsze przygotowanie do różnych zawodów praktycznych i dla tego posyła

tam swe dzieci nieraz bez zamiaru, aby szkołę tę ukończyły. Uczniowie zaś tacy najczęściej nie przynoszą tam potrzebnych umysłowych i moralnych przymiotów. Złemu zaś możnaby zaradzić przez odpowiednie przekształcenie istniejących szkół wydziałowych trzechklasowych na sześcioklasowe.

Wskutek tej odpowiedzi Rady szkolnej krajowej, tudzież z powodu, że Wysoki Sejm wprowadzając nową organizacyę szkół realnych, poniekąd oświadczył się pośrednio za utrzymaniem dzisiejszego podziału szkół średnich na gimnazya i szkoły realne. Wydział krajowy nie uważał na teraz za rzecz wskazaną przedsiębrać ze swej strony dalszych kroków w sprawie projektowanej reformy szkół średnich.

Komisya więc stanęła wobec pytania, czy owa decyzya Wydziału krajowego jest usprawiedliwioną, a raczej, czy rezultaty obrad zwołanej ankiety przedstawiają podstawę do postawienia określonych wniosków lub rezolucyj.

Jakkolwiek, gdy chodziło o zwołanie ankiety, toczyła się żywa agitacya za pomocą zbierania podpisów za szkołą jednolitą, po zakończeniu obrad sprawa cała ucichła i poszła w zapomnienie, nie wywołując szerszej dyskusyi (prócz paru artykułów ogłoszonych w Przeglądzie polskim i Muzeum i oddzielnej jednej rozprawy) tak jak gdyby nie chodziło o sprawę donioślejszą i żywotną. Być może, że tok obrad ankiety a może i jej wyniki nie odpowiedziały oczekiwaniom. Podczas obrad ankiety podniesiono cały szereg zarzutów przeciwko dzisiejszemu systemowi i planowi szkół średnich i żądano zmiany w tym, lub w owym kierunku, a obok żądań podrzędniejszego znaczenia padły również myśli zasadnicze jak te, które zmierzają do kształcenia zmysłu spostrzegawczego młodzieży, warunków hygieny, oddziaływania wychowawczego szkoły średniej, kształcenia woli i charakteru. Ale czytając protokół obrad, nie można się oprzeć wrażeniu, że cała dyskusya posiadała charakter dość nieokreślony, była raczej rodzajem dyskusyi ogólnej, po której należałoby dopiero przeprowadzić dyskusyę szczegółową. Może przyczyną tego był brak określonych z góry referatów, któreby się na całość składały, więc i wynikiem obrad ankiety była uchwała, która niezupełnie treści obrad opowiada. Żądano bowiem zasadniczej reformy wychowania publicznego w szkołach średnich, tymczasem nikt nie wykazał, aby uchwalona jednolita szkoła z bifurkacyą, czy bez niej, wszystkie a chociażby najważniejsze odczute i podniesione braki usuwała, aby lepiej kształciła charakter, wolę lub moralne wychowanie młodzieży. To też uchwała powzięta będąca wypływem jakgdyby kompromisu, raczej o inne względy się oparła, aniżeli o te zasadnicze, bo przeważyły względy utylitarne. Chodziło o to, że młodzież jest przeciążona nauką, a nadto, że trudno dziś rodzicom przy istniejącym systemie dwojakich szkół średnich rozstrzygać w 10. roku dziecka, do jakiego zawodu w przyszłości będzie posiadało uzdolnienie. A więc postanowiono obniżyć skalę wymagań, czy przez ujęcie przedmiotu, czy przez dodanie nowych, coby podobny skutek pociągnąć musiało i uchwalono szkołę, któraby decyzyę co do przyszłego zawodu ucznia jak najdalej odsuwała, nie bacząc, że zbyt mało czasu pozostanie na specyalizacye. Czy z tego rodzaju szkół tęższi i dzielniejsi ludzie wyjdą, tego nie powiedziano, a to byłoby dla naszego społeczeństwa pierwszorzędnem i najważniejszem pytaniem. Bo przecież sprawa taka jak obniżenie wymagań, lub zmiana skali naukowej winna być najtroskliwiej roztrząsaną, wszak tu nie chodzi o naukę elementarną, ale o danie ogólnego wykształcenia najinteligentniejszej warstwie w narodzie, która temu narodowi swą inteligencyą przewodzić winna i dalej w rozwoju cywilizacyjnym go prowadzić. Po smutnych kolejach jedynie w sferze pracy naszego ducha wznieśliśmy się nad zwykły poziom, więc nie wolno bez rozwagi najdalej idącej czynić na tem polu prób i doświadczeń, o których skutku nie jesteśmy przekonani. Na temat reformy szkół średnich toczy się właśnie żywa dyskusya wśród narodów zasobniejszych i cywilizacyjnie starszych, czego n. p. dowodem są prace p. Desmolins lub niedawna ankieta parlamentarna francuska. Ankieta ta w czasie od 17. stycznia do 27. marca 1899 odbyła 38 posiedzeń a wynik tych obrad nie dał jeszcze podstaw do ostatecznego załatwienia sprawy. Zbyt ona jest ważną, aby pospiesznie i dorywczo mogła być rozstrzygniętą a nam zwłaszcza należałoby wyczekiwać przykładów wymowniejszych. Szkoła jednolita, jest bądź co bądź sprowadzeniem udzielania nauki do pewnej wspólnej przeciętnej miary, czy ta wspólna miara nie zatrze wybitniejszych indywidualności, które od młodu kształcić się winny a których nam brak niestety? To jest również wątpliwość, której obrady ankiety ani rozstrzygnęły, ani rozprószyły, natomiast na niejeden z podniesionych braków mógłby się łatwo znaleść środek lepszy, niż ta daleko idąca zmiana dzisiejszego systemu dwojakich szkół średnich. Czy n. p. jeżeli chodzi o kształcenie zmysłu spostrzegania i warunków rozwoju fizycznego młodzieży, niemożnaby

dodać do przedmiotów nauki w gimnazach nauki rysunków, geometryi wykreślnej i gimnastyki a zarazem rozszerzyć naukę na lat 9, co przy dzisiejszych przepisach o poborze wojskowym byłoby możliwem. Lub czy w szkołach realnych z dodaniem 8 klasy niemożnaby dodać nauki łaciny. Nauka rozłożona na tak rozszerzony przeciąg czasu nie byłaby zbyt uciążliwą.

Wreszcie większość głosująca po uchwalonym na ankiecie wnioskiem, nie powiedziała wcale, jak sobie ową jednolitą szkołę, która ma uzdrowić wszystkie wady dzisiejsze wyobraża, i z tego więc powodu trudno się na podstawie tej uchwały oprzeć i rzecz dalej prowadzić.

Można więc powitać działalność ankiety, jako początek dyskusyi bardzo żywotnej i dla społeczeństwa doniosłej, ale należy uważać ją jako wstępną, która do przystąpienia do natychmiastowego przeobrażenia istniejącego stanu rzeczy uprawniać nie może. Że w dzisiejszym systemie wychowania publicznego w szkołach średnich, jak już wyżej zaznaczyliśmy, braki istnieją, w to wątpić nie można, że należałoby je usunąć, o ile się da, powiedzieć trzeba, i w tym kierunku szczegółowo radzić należy. Co do sposobu udzielania nauki, wychowawczego oddziaływania szkoły, warunków hygieny, kształcenia zmysłu spostrzegawczego i charakterów, dyskusya otwarta i w tym względzie należało było wystąpić z wnioskami, lub uchwałami, zniesienie zaś istniejącego systemu dwojakich szkół średnich sprawy tej nie rozstrzygnie.

A ile o zmianę tego systemu chodzi, Wys. Sejm tem bardziej nie może obecnie przystąpić do pewnej w tej mierze reformy, gdyż jak to zaznaczył Wydział krajowy w swem sprawozdaniu, niedawno oświadczył się za utrzymaniem dotychczasowego systemu, uchwalając nowy statut organizacyjny dla szkół realnych, po których sobie wiele obiecywać należy. Zorganizowane na tej podstawie szkoły realne nie są rodzajem jakiejś niższej kategoryi szkół średnich, ale są szkołą równorzędną gimnazyum i podobnie ogólnie kształcącą, więc wyczekiwać należy, o ile ta nowa organizacya wytrzyma próbę i dążyć do zakładania coraz więcej podobnych szkół. Jak już komisya wyżej z naciskiem zaznaczyła, jedną z głównych i tylokrotnie podnoszonych wad naszych szkół średnich, która za sobą pociąga cały szereg innych następstw ujemnych, jest ich przepełnienie. Tworzenie nowych gimnazyów i szkół realnych mogłoby w części temu zaradzić, chociaż niezupełnie, bo nie zaradzi brakowi sił nauczycielskich, — tworzenie to zresztą w miarę potrzeb nadążyć nie może. a wreszcie utworzenie każdej nowej szkoły średniej już samo wpływa na zwiększenie ogólnej cyfry frekwencyi. Przepełnionemi są zaś te szkoły z przyczyn od szkoły niezależnych. W naszym kraju tak mało ekonomicznie rozwiniętym karyera urzędnicza jest niestety jedynym stosunkowo najlepiej się rentującym zajęciem, czy zawodem więc ogół do niej dąży. A ten nadmierny napływ młodzieży w części nieukwalifikowanej tworzy balast szkoły, nauka musi się zniżać do przeciętnej niższej skali inteligencyi, a stąd nie może wyzyskać i rozwinąć należycie tych wyższych zdolności i charakterów, których w każdej szkole nie brak. A więc zamiast obniżanie skali wymagań, lub ujednostajniania szkoły średniej w interesie tej przeciętnej niższej miary, należałoby dążyć do odprowadzenia z dzisiejszych szkół średnich tego nadmiernego napływu, bez wykolejania jednostek a przez wskazanie innej szkoły więcej dla tego rodzaju młodzieży odpowiedniej. Istniejące szkoły fachowe, rolnicze, przemysłowe lub handlowe tego zadania w dostatecznej mierze nie spełniają, więc należałoby dążyć po stworzenia nowego typu szkół o niższym zakresie wymagań, ale zapewniających pewne korzyści i to właśnie w kierunku, do którego nasza młodzież głównie dąży. Myśl podobną poruszono już w toku obrad ankiety, a podnosi ją również i c. k. Rada szkolna krajowa w swojej opinii. Dzisiejsza 3-klasowa męska szkoła wydziałowa zapowiada się bardzo dobrze i do pewnego stopnia spełnia powyższe zadanie, ale w niedostatecznym jeszcze zakresie.

Główny zaś zarzut, z jakim się w odniesieniu do tej szkoły spotkać można, jest, że zamało daje uprawnień dla tych, którzy ją ukończą. Gdyby więc rozszerzoną została szkoła do sześcioklasowej przez dodanie 3-klasowego kursu wyższego, któryby nauką objął pewną wyższą i dla wykształcenia ogólnego przydatną całość, gdyby przytem rozszerzone zostały uprawnienia dla uczniów tej szkoły, wada powyższa byłaby usuniętą a szkoła podobna mogłaby skutecznie przeciwdziałać obecnemu przepełnieniu gminazyów. Rada szkolna słusznie podnosi, że „wielka ilość młodzieży, która dziś bez potrzebnych warunków sili się na ukończenie gimnazyów lub szkoły realnej i przechodzi stąd do służby kancelaryjnej zapisałaby się do takich szkół wydziałowych uczących mniejszej liczby przedmiotów i zadowalających się niższym poziomem wiedzy, ale udzielających w tych przedmiotach

większej praktycznej biegłości i wprawy". Bo zadaniem tych o charakterze szkoły średniej szkół, byłoby przygotowanie do różnych zawodów życia praktycznego, ich ukończenie uprawniałoby do objęcia tych wszystkich posad urzędniczych, do których nie wymaga się studyów akademickich. A nadto, szkoła taka mogłaby przygotować lepszy materyał dla szkół zawodowych, a i bez tego mogłaby wpłynąć korzystnie na podniesienie stopnia wykształcenia naszego średniego stanu przemysłowego i handlowego, którego członkowie ze szkół zawodowych nie zawsze korzystają. Do szkół zaś takich mogliby również przechodzić uczniowie z gimnazyum lub szkół realnych, którzyby się przekonali, że szkoły te dla nich zbyt wielką skalę wymagań przedstawiają. Młodzież tę uchroniłoby się od wykolejenia i dało pewną zaokrągloną całość nauki dla celów praktycznych. Lecz zapewnienia powyższych uprawnień, zwłaszcza, o ile chodzi o prawo wstępu na podstawie ukończenia takich szkół do służby publicznej, byłoby koniecznym warunkiem dla ich rozwoju i powodzenia. A przytem jeszcze jeden ważny warunek. Ukończenie szkoły średniej zapewnia prawo jednorocznej służby wojskowej i ten wzgląd nie jest obojętny, należałoby więc dążyć, aby dla ukończonych uczniów takiej 6-klasowej szkoły wydziałowej przywilej ten również został przyznany.

Komisya szkolna podejmując więc myśl utworzenia takich szkół i sądząc, że ono zaradzi wielu brakom, które dziś w szkołach średnich istnieją, postanowiła W. Sejmowi urzeczywistnienie jej zalecić. Na razie jednak nie wdając się w kwestye szczegółowego omawiania kosztów i sposobu przeprowadzenia tej myśli, zmierza do tego, aby naprzód wyrozumieć opinię Rządu centralnego, o ileby owe uprawnienia tak ważne dla powodzenia całego projektu mogły być osiągnięte. Co do urządzenia tych szkół nie stawia komisya określonego szczegółowego wniosku, bo nie chodzi już dziś o uchwalenie ustawy lecz o wywołanie przedłożenia rządowego, któreby podobny projekt do ustawy wraz z planem szczegółowym obejmowało. Zdaniem komisyi jednak owa szkoła wydziałowa wyższa oprzećby się miała o plan istniejący w dzisiejszej 3-klasowej szkole wydziałowej niższej, lecz zadaniem jej byłoby pogłębienie i rozszerzenie nauki tam udzielanej. A więc przedmioty byłyby po większej części te same, lecz szerzej ujęte w ten sposób, aby nauka ta w wyższym stopniu niż w dotychczasowej szkole wydziałowej służyła do praktycznych zawodów życia, a nadto aby tym, co ją ukończyli, dawała pewną skalę wykształcenia ogólnego. O ile chodzi o praktyczną stronę nauki, należałoby zwracać uwagę na te przedmioty, któreby mogły dać pewne przygotowanie n. p. do zawodu handlowego lub przemysłowego (korespondencya, rachunkowość kupiecka, geografia) lub do służby urzędniczej rachunkowej. Czyby nie należało dodać jakiegoś przedmiotu po nad plan dzisiejszy, czyby ewentualnie jakiś egzamin nie miał kończyć tej szkoły, byłaby to rzecz szczegółowego planu.

W każdym razie jednak zauważyć należy, że sprawa założenia tego rodzaju szkół nie przesądza kwestyi szkoły jednolitej i dyskusyi nad nią nie nasuwa, bo przeznaczenie tych szkół jest inne, ta o mniejszym zakresie nauki ma mieć więcej charakter praktyczny, jednolita ma zaś dawać wstęp do uniwersytetu i techniki i zastąpić w tej mierze dzisiejsze gimnazya i szkoły realne. Gdy jednak ta kwestya dotychczas ani do wyczerpującej rozwagi a tem mniej do decyzyi dojrzałą nie jest, więc komisya wyczekując dalszego jej rozwoju, zwłaszcza na Zachodzie wstrzymała się od jakichkolwiek propozycyi w tym względzie.

Na podstawie powyższych wywodów komisya wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1) Sprawozdanie c. k. Rady szkolnej krajowej o stanie szkół średnich galicyjskich w r. szkol. 1898/99 przyjmuje się do wiadomości.

2) Sejm wzywa c. k. Rząd ponownie, ażeby naukę historyi kraju rodzinnego uczynił obowiązkową w gimnazyach.

3) Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby ustanowił lekarzy szkolnych przy gimnazyach.

4) Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby w roku bieżącym zarządził budowę przynajmniej tych gmachów szkolnych, na które odpowiednie kwoty w budżecie państwa są preliminowane t. j. gimnazyów I. i V. we Lwowie, oraz szkoły realnej w Tarnowie, a nadto aby co rychlej zarządził budowę gimnazyum w Brzeżanach.

5) Sejm wzywa c. k. Rząd, aby zakłady filialne obecnie istniejące przekształcił w samoistne zakłady.

6) Sejm wzywa c. k. Rząd, aby wziął pod rozwagę petycye gmin i powiatów w Nowym Targu, Rzeszowie, Gorlicach, Żywcu i Sokalu i takowe uwzględnił w miarę spodziewanego przybytku kwalifikowanych sił nauczycielskich, ażeby jednak tworząc nowe szkoły średnie, nie domagał się prestacyi nadmiernych. Zarazem zechce c. k. Rząd zająć się jak najrychlej sprawą założenia gimnazyum w Mielcu.

7) Sprawozdanie Wydziału kraj. o ile dotyczy sprawy zwołanej w październiku r. 1898 ankiety dla reformy szkół średnich, przyjmuje się do wiadomości.

8) Sejm wzywa c. k. Rząd, aby przedłożył Sejmowi krajowemu projekt ustawy o wyższych szkołach wydziałowych męskich oparty na następujących zasadach:

a) szkoła wydziałowa męska wyższa obejmować będzie kurs nauki trzechletni dla pogłębienia i rozszerzenia nauki udzielanej w szkole wydziałowej trzechklasowej obecnie istniejącej i mającej z nią tworzyć jedną całość;

b) ukończenie szkoly wydziałowej wyższej uprawniać będzie do wstąpienia do wszystkich gałęzi służby publicznej, które nie wymagają studyów uniwersyteckich lub specyalnych oraz do służby jednorocznej wojskowej;

c) koszta założenia i utrzymania szkoły wydziałowej wyższej rozkładają się w ten sposób, że wszystkie jej rzeczowe potrzeby pokrywać będzie gmina zaś wydatek na pobory nauczycieli w połowie fundusz krajowy, a w połowie tytułem subwencyi skarb państwa;

d) założenie każdej szkoły wydziałowej męskiej wyższej zależeć będzie od porozumienia się Reprezentacyi gminnej, Sejmu krajowego i c. k. Rządu;

e) nauczycielom wyższej szkoły wydziałowej zapewnione będą pobory nauczycieli szkół ćwiczeń przy seminaryach nauczycielskich;

f) zakładanie szkół takich z językiem wykładowym ruskim winno być umożliwione.

Tem samem załatwione są petycye do Ls. 366, 528, 634, 772, 822, 1160, 1486 i 1513.

Przewodniczący:

Czartoryski.

Sprawozdawca:

Abraham.

L. W. 27.423/1900.

We Lwowie, dnia 26. kwietnia 1900.

Aleg. 141

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w sprawie pokrycia zwiększonych kosztów budowy kolei lokalnych Trzebinia - Skawce, Delatyn-Kołomyja - Stefanówka i Piła - Jaworzno.

Wysoki Sejmie!

Kolej lokalną Trzebinia - Skawce oddano dla ruchu publicznego dnia 15. sierpnia 1899 r., kolej Delatyn - Kołomyja - Stefanówka dnia 18. listopada 1899 r. Otwarcie zaś kolei lokalnej Piła-Jaworzno nie mogło nastąpić z 1. listopada 1899, jak pierwotnie przewidywano, a to z powodów podanych w punkcie 18 sprawozdania z czynności Departamentu IV Wydziału krajowego w sprawach kolejowych za czas od 16. listopada 1898 do 10. listopada 1899 r.

Jakkolwiek rachunki budowy tych kolei nie prędko jeszcze będą mogły być zamknięte, to przecież zestawienia wydatków już poczynionych, jak i do poczynienia pozostających, bądź do wypłaty już przypadających, bądź wiadomych w cyfrach już ustalonych, bądź dodatkowo preliminowanych a niezbędnych, wskazują, że kapitały zakładowe tych kolei obliczone wedle pierwotnych kosztorysów nie wystarczają na zupełne pokrycie kosztów ich budowy. Rachunki budowy ukończonych już kolei Trzebinia - Skawce i Delatyn - Kołomyja - Stefanówka nie mogły być dotychczas zestawione z powodu, że nie zostały jeszcze zamknięte rachunki ostateczne z przedsiębiorcami budowy i dostawcami, jak również z c. k. Rządem z tytułu udziału państwa w tych przedsiębiorstwach kolejowych oraz świadczeń tegoż w naturze.

Przyczyny zapotrzebowanego podwyższenia pierwotnie preliminowanych kapitałów zakładowych dotyczą częścią wszystkich trzech kolei w mowie będących, częścią odnoszą się do każdej poszczególnej kolei.

Przy wypracowywaniu kosztorysów dla budować się mających kolei, w pierwszym rzędzie miano na oku zasadę, by koleje lokalne przez kraj popierane budować jak najtaniej. Z tego powodu kosztorysy dla kolei objętych pierwszym programem krajowej akcyi kolejowej były jaknajbardziej szczupłe; z ogólnej praktyki przy budowie kolei żelaznych wiadomem bowiem było, że nie jest praktycznie preliminować w pojedyńczych tytułach kosztorysów znaczne kwoty, pozostawiając sobie w ten sposób rezerwę na nadzwyczajne wydatki, gdyż na zużycie tej rezerwy przy wykonaniu budowy zawsze się znajdą inwestycye pożądane wprawdzie, ale nie niezbędne. Przy szczupłych kosztorysach jest wprawdzie częstsza i większa możliwość przekroczenia ich cyfr, spowodowana nieprzewidzianemi okolicznościami, lecz z drugiej strony ma się przy tych kosztorysach pewność, że wydatki poczynione są niezbędne i obliczone jak najbardziej ekonomicznie i że budowa przyszła do skutku kosztem odpowiednim.

Szereg wydatków nieprzewidzianych pierwotnemi przez c. k. Ministerstwo kolei żelaznych zatwierdzonemi kosztorysami spowodowany został żądaniami dodatkowemi tak c. k. Administracyi kolei państwowych, jak c. i k. wojskowości. Jakkolwiek roboty dodatkowe żądane w szczególności przez wojskowość nie były koniecznemi ze względu na charakter kolei lokalnych, to przecież musiały być

wykonane z funduszów kolejowych, ponieważ zostały nałożone na poszczególne przedsiębiorstwa kolejowe z mocy postanowień protokołu i dokumentu koncesyjnego oraz warunków technicznych koncesyi.

Ogólny brak rozporządzalnych sił technicznych w kraju dał się odczuć w szczególności przy tworzeniu kierownictw budowy, a to tem bardziej, że równocześnie budowano cztery krajowe linie kolejowe: Trzebinia-Skawce, Piła-Jaworzno, Chabówka-Zakopane i Delatyn-Kołomyja-Stefanówka; że były w budowie w tym czasie dwie linie państwowe Stryj-Chodorów i Przeworsk-Rozwadów i kolej lokalna Kraków-Kocmyrzów; że wreszcie funkcyonowały w tym samym czasie dwie ekspozytury państwowe dla trasowania linii Lwów-Sambor-Granica węgierska. Wybór więc odpowiednich funkcyonaryuszy technicznych, praktycznie obeznanych z budową kolei, a nadto stosownie uzdolnionych do prowadzenia rozlicznych agend administracyjnych, natrafił na trudności, które zwiększyła ta okoliczność, że zaangażowanie tych sił ograniczało się na przeciąg krótki, bo najwyżej dwóch lat. Z tego powodu też podnieść się musiały koszta kierownictw budowy, gdyż płace i odprawy na czas krótki przyjętych funkcyonaryuszy musiały być znacznie podwyższone. Skład pojedyńczych kierownictw budowy wymagał przeto stałej i intenzywniejszej kontroli budowy ze strony krajowego biura kolejowego Kontrola ta pociągnęła za sobą koszta nie przewidziane pierwotnymi preliminarzami. Nadto zauważyć należy, że krajowe biuro kolejowe z powodu wszelką miarę przechodzącego obciążenia ilościowo niedostatecznych sił nie było i nie mogło być odpowiednio zorganizowane do prowadzenia podobnej kontroli, wobec rozlicznych innych czynności przypadających na to biuro, a przedstawionych szczegółowo w rocznych sprawozdaniach Wydziału krajowego.

Mimo tych niesprzyjających stosunków, wśród których budowa w mowie będących kolei rozpoczęta i do skutku doprowadzoną została, wszystkie znaczniejsze pierwotnym programem nieobjęte wydatki wynikają z okoliczności zewnętrznych od zarządu budowy niezależnych, które poniżej dla każdej linii osobno przedstawiamy.

I. Kolej Delatyn-Kołomyja-Stefanówka.

Powiększenie wydatków budowy kolei Delatyn-Kołomyja-Stefanówka, a tem samem przekroczenie sumy kosztorysowej wynikło głównie z przyspieszenia budowy tej linii i rozpoczęcia robót o rok wcześniej, niżby to ze względu na stan robót przygotowawczych powinno było nastąpić. Pospiech ten w rozpoczęciu budowy spowodowany został z jednej strony uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 8. lutego 1896, polecającą Wydziałowi krajowemu, aby dołożył wszelkich starań celem dokonania budowy tej kolei w czasie możliwie najkrótszym, głównie zaś klęska nieurodzaju, jaka w r. 1897 nawiedziła wiele okolic kraju i zniewoliła do podjęcia przez kraj akcyi ratunkowej. Z powodu stanu funduszów krajowych i rozmiarów klęski pieniężna pomoc kraju była zbyt niedostateczna i musiała się akcya ratunkowa głównie skierować do dania ludności zatrudnienia już z wiosną roku 1898 i do przysporzenia zarobku przez przyspieszenie robót publicznych. Gdy nadto wedle sprawozdania Wydziału krajowego z 26. listopada 1897 r. i Komisyi budżetowej z 24. stycznia 1898 o klęsce ninurodzaju w roku 1897 (alegat 43 i 138 do sprawozdań stenograficznych sejmowych 1897/98) z funduszu zapomogowego nie były zasilone powiaty, w których rozpocząć się miały większe budowle publiczne, i gdy powiaty interesowane w budowie kolei Delatyn-Kołomyja-Stefanówka przez wszystkie czynniki miejscowe natarczywie domagały się również jej rozpoczęcia, przeto Wydział krajowy zdecydował się na podjęcie budowy z wiosną 1898 r. mimo, że czynności przygotowawcze nie były jeszcze doprowadzone do tego stopnia, iżby można było ułożyć dokładny kosztorys. Ukończenie zaś owych czynności zależało od przeprowadzenia całego postępowania przepisanego ustawami i rozporządzeniami kolejowemi celem rewizyi trasy i komisyi stacyjnych na podstawie projektu wstępnego i odbycia komisyi reambulacyjnej na podstawie projektu szczegółowego. Odbycie tych komisyi uległo nieprzewidzianej zwłoce z powodu żądań wojskowości co do rozszerzenia stacyi Stefanówka i urządzeń linii Stefanówka-Zaleszczyki mającej służyć do wspólnego ruchu pociągów kolei Delatyn-Kołomyja-Stefanówka i kolei Łużany-Zaleszczyki.

Te żądania władz wojskowych spowodowały, że komisya reambulacyjna zamiast w jesieni 1897., jak to się tego Wydział krajowy spodziewał, odbyła się dopiero w ciągu roku 1898, i to nie od razu na całej linii, lecz w ośmiu terminach w czasie od drugiej połowy marca aż do drugiej połowy listopada 1898 r.

W ten sposób stało się, iż budowa kolei oddaną została w przedsiębiorstwo za cenę ryczałtową 1,500.000 zł., i że wykupno gruntów powierzono spółce adwokatów jeszcze przed odbyciem komisyi reambulacyjnej, zanim szczegóły trasy kolejowej ostatecznie zostały udecydowane. Krok ten, jak się w rezultacie okazało, spowodował znaczne zwiększenie kosztów budowy przez roboty, które układem z przedsiębiorstwem nie były objęte, układ ten bowiem zawarty został na podstawie pierwotnego projektu trasy.

Dalsze powiększenie kosztów wynikło z trudności w ustaleniu trasy pod Horodenką wskutek żądań obszaru dworskiego w Horodence i z tego powodu wynikłego sporu z miastem Horodenka co do kierunku linii. Północna waryanta projektowana przez obszar dworski pociągnęła za sobą przedłużenie linii o 2·7 km. i budowę drugiej stacyi pod Horodenką, jak również jednego przystanku. Jakkolwiek na częściowe pokrycie tą waryantą powiększonych kosztów, uzyskano od interesenta przyczynienie się kwotą 20.000 zł. w. a., to przecież nabytek ten nie zrównoważył zwiększonych kosztów połączonych z północną waryantą horodeńską. Wydział krajowy zdecydował się na budowę dłuższej i droższej waryanty z uwagi, iż za waryantą północną przemawiały względy komercyalne, a mianowicie wzdłuż linii tej waryanty znajduje się pod dostatkiem woda stosowna dla celów fabrycznych, przez co umożliwione jest powstawanie w tej okolicy fabryk i zakładów przemysłowych. Na wypadek budowy odnogi do Tłustego możliwe byłoby połączenie tylko z waryanty północnej. Koszta tedy waryanty północnej pod Horodenką niepokryte powyższym udziałem 20.000 zł. w. a. dosięgły kwoty około 25.000 zł. w. a.

Nadto na stacyi „Horodenka dwór“ wybudowano magazyn na zboże i węgiel kosztem 4.800 zł. w. a., który wydzierżawiono na przeciąg 30 lat za rocznym czynszem równającym się oprocentowaniu i umorzeniu włożonego kapitału przez czas powyższy.

W uwzględnieniu potrzeb miejscowych i na żądanie gminy Delatyn, jak również dla ożywienia ruchu osobowego wybudowano w km. $3^4/_5$ przystanek osobowy „Delatyn miasto“, co pociąga za sobą wydatek około 6.000 zł. w. a.

Wynikiem tych zmian, było przedłużenie linii z 105 km. na 111·9 km., budowa nieprzewidzianej jednej stacyi i dwóch nieprzewidzianych przystanków.

Drugim powodem wzrostu wydatków były niebywałe trudności przy wykupnie gruntów pod kolej, gdyż w bardzo licznych wypadkach z powodu wygórowanych żądań właścicieli, okazała się potrzeba wywłaszczenia na podstawie oszacowania sądowego, tak iż wiele orzeczeń ekspropriacyjnych wydanych zostało dopiero we wrześniu, październiku, listopadzie a nawet w grudniu 1898 r., kiedy budowa linii była już w pełnym toku.

Trudności te spowodowały w wielu wypadkach przyznanie właścicielom większego wynagrodzenia za grunt, aniżeli preliminowane w kosztorysie budowy w stosunku 1000 zł. od hektara, a to wraz z odszkodowaniem za utrudnienia gospodarcze. Trudności te spowodowały nadto pośrednio dalsze zwiększenie kosztów budowy, albowiem z powodu niemożności objęcia w posiadanie danego gruntu musiano zmienić pierwotne zarządzenia budowlane co do uzyskania materyału ziemnego, co było niekorzystnem i spowodowało nowe koszta, jak n. p. w Podhajczykach.

Wreszcie co do samej przestrzeni zajętych pod kolej gruntów zauważyć należy, iż w kosztorysie preliminowano wykupno 213 hektarów, zaś rzeczywiście wykupiono 235 hektarów, czyli o 22 hektarów więcej.

Wskutek zmian projektu szczegółowego przypadło również daleko więcej budynków do wykupna lub przeniesienia i ogniotrwałego pokrycia niż według projektu pierwotnego. Odszkodowania za plony musiały sumę preliminowaną także znacznie przekroczyć z powodu omówionych już trudności w okupacyi gruntów pod kolej. Z przytoczonych wyżej powodów koszt wykupna gruntów zwiększył się o około 50.000 zł. w. a.

W ścisłym związku z wczesnem rozpoczęciem robót, a z opóźnieniem komisyi reambulacyjnej pozostaje wzrost kosztów administracyjnych o przeszło 66.000 zł. w porównaniu z kosztorysem. Sporządzanie nowych projektów kilku waryant i zmian trasy, rozłożenie komisyi reambulacyjnej na kilka terminów oddzielnych, potrzeba

licznych i częstych wyjazdów na linię z biura centralnego we Lwowie celem wypracowania tych projektów, celem interweniowania przy wywłaszczeniach, celem zmian stacyi wodnych i urządzeń w budynkach stacyjnych, wreszcie opóźnienie w ukończeniu robót, otwarciu linii i zwinięciu kierownictwa budowy w Kołomyi, które to kierownictwo kosztowało miesięcznie przecięciowo około 6.000 zł., spowodowały nowe nieprzewidziane koszta.

Dodać tu wypada, że na interwencyę c. k. Ministerstwa kolei żelaznych wypłacono na dniu 18. lutego 1899 z funduszu budowy 10.000 zł. w. a. Towarzystwu kolei lokalnych Kołomyjskich, które się również ubiegało o koncesyę na kolej Delatyn-Kołomyja-Stefanówka. Wypłata ta nastąpiła tytułem odszkodowania częściowego za studya wstępne i za sporządzenie projektu wstępnego linii. Wydatek ten nie był objęty kosztorysem.

Następnie szereg wydatków nieprzewidzianych pierwotnie, a podnoszących koszt budowy, wynikł z dodatkowych żądań c. k. Administracyi kolei państwowych. Żądania te oparte na szczegółowych postanowieniach protokołu i dokumentu koncesyjnego i technicznych warunków koncesyi nie były przewidziane kosztorysem zatwierdzonym przez c. k. Ministerstwo.

I tak: przy układaniu programu ruchu na żądanie Zarządu kolei państwowych zwiększony został tabor kolejowy o ilość wozów reprezentującą dalszy wydatek 28.000 zł. Rozszerzenie stacyi złączenia Stefanówka na koszt kolei Delatyn-Stefanówka, pierwotnie nie przewidziane, a spowodowane tylko żądaniami wojkowości, przysporzyły wydatku razem w kwocie okrągłej 100.000 zł. w. a.

Na konferencyi z przedstawicielami c. k. Dyrekcyi kolei państwowych w Stanisławowie, jaka się odbyła 13. stycznia 1899 r. w sprawie wyposarzenia linii, zażądano ze strony Dyrekcyi wymienionej, budowy jednej dodatkowej stacyi wodnej, co spowodowało zwiększenie się długości torów na stacyach w Oknie i Horodence. Urządzenie stacyi wodnej na stacyi „Horodenka miasto“ musiało być zaniechane z powodu, że się w toku budowy okazał tu wbrew wynikom pierwotnych studyów dodatkowo brak wody, w ilości żądanej przez wojskowość; z tego powodu nieuniknionem było ustanowić stacyę wodną na przystanku „Horodenka dwór“ co pociągnęło za sobą przemianę tego przystanku na stacyę i zwiększyło koszta budowy. Ponadto okazała się potrzeba zarządzenia budowy mijalni w czterech miejscach, czego w pierwotnym projekcie nie było. W głównych budynkach stacyjnych zażądano ze strony Dyrekcyi kolei państwowych znacznych zmian i rozszerzeń, co wywołało potrzebę wygotowania nowych projektów technicznych

Pomijając dalsze szczegółowe żądania Administracyi kolei państwowych co do zmiany domków strażniczych, urządzenia rozjazdów i t. p. zaznaczamy w końcu, że wszystkie te dodatkowe, nieprzewidziane pierwotnym programem roboty, spowodowały znaczne zwiększenia wydatków na budowę.

Zestawienie funduszów kolei Delatyn Kołomyja Stefanówka i wydatków tak poczynionych do 31. grudnia 1899 jak i dalszych od 1. stycznia 1900 bądź już poczynionych bądź dopiero preliminowanych, przedstawia się na podstawie sprawdzonych i ułożonych przez krajowe biuro kolejowe wykazów, jak następuje:

Kapitał zakładowy imienny był zgodnie z uchwałą Wysokiego Sejmu z 8. lutego 1895. i protokołem koncesyjnym ustanowiony na 3,900.000 zł. w. a. Jednakże skutkiem dodatkowej wpłaty Jakóba Br. Romaszkana w kwocie 20.000 zł. w. a. tytułem częściowego pokrycia zwiększonych kosztów budowy, kapitał imienny wynosi faktycznie . . . . . . zł. w. a. 3,920.000.

i na tę kwotę za zezwoleniem c. k. Rządu statutowo ustanowiony został na przedłożenie Wydziału krajowego, który tego powiększenia kapitału jedynie dlatego dotychczas Wysokiemu Sejmowi nie przedłożył, ponieważ z powodu przewidywanych przekroczeń kosztorysu i potrzeby dalszego powiększenia kapitału, wskazanem jest przedłożyć Wysokiemu Sejmowi w stosownym czasie sprawę całego łącznego powiększenia kapitału.

Stan funduszów z dniem 31. grudnia 1899 r. przedstawiał się, jak następuje:

a) wydatki wyniosły do tego dnia . . . zł. w. a. 3,253.688·82.

b) gotówka w Banku krajowym i kasach Towarzystwa kolejowego . . . . . . „ 118.635·99½.

c) nie wpłacony kapitał akcyjny:
1. przez interesentów miejscowych:
α) w gotowiźnie . zł. w. a. 2.082·28½.
β) w gruntach . „ 3.592·90
2. przez państwo . „ 542.000.— zł. w. a. 547.675·18½.

razem jak wyżej . zł. w. a. 3,920.000·00.

Zapotrzebowanie zaś na doprowadzenie do skutku budowy jest następujące:
wydatki do 31. grudnia 1899 wraz z kosztami sfinansowania zł. w. a. 3,253.688·82.
wydatki dokonane już po tym dniu, jak i wydatki przewidziane wraz z pewną rezerwą na wydatki nieprzewidziane „ 1,163.531 48.

razem zł. w. a. 4,417.220·30
z tego do potrącenia należne od c. k. kolei państwowych refakcye . . . . „ 47.220·30.

przeto wynosi ogólna suma kosztów budowy i sfinansowania imiennie . . . zł. w. a. 4,370.000·00.
tak iż w porównaniu ze statutowym kapitałem imiennym . „ 3,920.000·00.
okazuje się potrzeba dodatkowego pokrycia w kwocie około „ 450.000·00.

Przekroczenie to jednak znajduje już częściowe pokrycie w kwocie 39.600 zł. w. a.; albowiem z mocy uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 8. lutego 1896 upoważniony był Wydział krajowy objąć imieniem kraju na podstawie dochodu gwarantowanego przez interesowane powiaty i gminy w kwocie rocznej 35.442 zł. w. a. akcye zakładowe w imiennej kwocie nie mniejszej niż 748.000 zł. w. a; w skutek korzystniejszego jednak niż wówczas preliminowano, sfinansowania zaciągniętej na ten cel pożyczki gwarancya w rocznej kwocie 35.442 zł. w. a. wystarcza na objęcie akcyi zakładowych za kwotę 787.600 zł. w a. Do pokrycia dalszego niedoboru powinny się przyczynić te czynniki, które miały udział w zebraniu pierwotnego kapitału zakładowego. Gdy jednak stosunki lokalne każą uważać za zupełnie wykluczone, aby interesanci miejscowi ponad udział dotychczasowy mogli się jeszcze przyczynić, pozostaje tylko państwo i kraj, które odpowiednio przyczynić się będą musiały w pokryciu niedoboru. W tym celu wskazanem jest nawiązać pertraktacye z c. k. Rządem.

Na razie należałoby zaciągnąć dług bieżący w kwocie 410.400 zł. w. a. z pierwszeństwem przed gwarantowaną pożyczką pierwszeństwa czyli z przesunięciem gwarancyi kraju.

Po uzyskaniu dopiero decyzyi ze strony c. k. Rządu i po ustaleniu się dochodów eksploatacyjnych będzie mógł być ustanowiony sposób refundowania powyższego długu bieżącego.

Zaznacza się, że zaciągnięcie długu bieżącego na pokrycie kosztów budowy w stacyi złączenia Stefanówka, ewentualnego pomnożenia taboru kolejowego i innych dodatkowych inwestycyi przewidziane zostało tak protokołem koncesyjnym z dnia 6. stycznia 1898 r. jak i statutem Towarzystwa kolei Delatyn-Kołomyja-Stefanówka.

Gdy w czasie zamknięcia sprawozdania Wydziału krajowego z czynności w sprawach kolejowych za czas od 16. listopada 1898 do 10. listopada 1899 r. nie była jeszcze kolej lokalna Delatyn Kołomyja Stefanówka otwartą, z tego powodu nie mogło być sprawozdanie techniczne o przeprowadzeniu budowy tej linii sporządzone, przeto to sprawozdanie podajemy niniejszem do wiadomości Wysokiemu Sejmowi
gat 1. w załączniku 1.

II. Kolej Trzebinia-Skawce.

Celem oddania budowy kolei lokalnej Trzebinia-Skawa rozpisał był Wydział krajowy ograniczoną rozprawę ofertową z terminem na 15. października 1897 roku, do której zaprosił 18 znanych i na zaufanie zasługujących przedsiębiorców. Najniższą z wniesionych była oferta spółki inżynierów Smoleński, Olewiński i Bogucki, opiewająca na 876.000 zł. w. a., a przewyższająca cenę kosztorysową o 5%, podczas gdy inne przenosiły takową o 6% do 14%. Z okoliczności tej wynika tedy, że kosztorys tak nisko był zestawiony dla tej kolei, że żadne z oferujących przedsiębiorstw nie mogło objąć budowy nawet po cenie kosztorysowej.

W obec więc tak niskiego kosztorysu każdy nieprzewidziany wydatek spowodować musiał odpowiednie przekroczenie preliminowanego kapitału budowy, a przy budowie w mowie będącej kolei złożyły się niestety rzeczywiście okoliczności zewnętrznej natury, które wpłynęły na powiększenie wydatków.

Przedewszystkiem zaznaczyć należy, że kosztorys był zestawiony na linię o długości 50 kilometrów, podczas gdy trasa z powodu następnie przeprowadzonych zmian wydłużyła się na 55 kilometrów, a więc o $10^0/_0$.

Na wykupno gruntów kosztorysem preliminowana kwota 179.000 zł. w. a. będzie przekroczona o sumę około 100.580 zł. w. a. Przyczyna tak znacznego przekroczenia leży częściowo w zajęciu większych obszarów gruntów a to z powodu zmian trasy; preliminowano bowiem zająć się mający obszar na 198 morgów 234 sążni kwadratowych, wedle przedstanowczego pomiaru zajęto zaś 233 morgów 1.333 sążni.

Nadto w kosztorysie przewidziano przeciętną cenę kupna wraz z odszkodowaniem za utrudnienia gospodarcze po 640 zł. w. a. za morg, podczas gdy w rzeczywistości musiano płacić o wiele drożej. Z powodu niemożności utrzymania ceny kosztorysowej uciekano się w bardzo wielu wypadkach do oszacowania sądowego, przy którem ustanawiano stosownie do jakości i położenia gruntu cenę za morg od 640 zł. do 1.440 zł., a nawet w Trzebini po 1.700 zł. za morg. W Wadowicach zakupiono grunta po przeciętnej cenie 2.460 zł. za morg.

Z powodu zarządzenia c. k. Ministerstwa kolei żelaznych wzmocniona została konstrukcya żelazna mostów na Wiśle i Skawie, co pociągnęło za sobą koszta zwiększone w kwocie 4.300 zł. w. a.

Znaczne przekroczenie o sumę około 86.000 zł. w. a. w kosztach robót przygotowawczych, wypracowania projektu szczegółowego, jak wreszcie prowadzenia budowy i administracyi i w kosztach komisyjnych, wywołała ta okoliczność, że jakkolwiek rozdanie budowy nastąpiło dopiero w drugiej połowie października 1897 r., to przecież kierownictwo budowy ustanowiono już z dniem 1. maja 1897 r., a to celem wypracowania projektu alternatyw wskazanych trudnym terenem przez kolej przeciętym. Wypracowanie tego projektu alternatyw o łącznej długości 15 kilometrów i komisyjne reambulowanie pociągnęło znaczne koszta za sobą. Z drugiej strony musiało kierownictwo po ukończonej budowie dłużej funkcyonować dla odroczenia terminu oddania linii dla publicznego ruchu z powodów przytoczonych w punkcie 15tym sprawozdania z czynności Wydziału krajowego w sprawach kolejowych za czas od 16. listopada 1898 do 10. listopada 1899 r.

Do wzrostu kosztów administracyjnych przyczyniły się nadto częste wyjazdy na linię z biura centralnego we Lwowie, celem kontrolowania wypracowania projektów i budowy, interweniowania przy komisyach częstych i licznych; przy czem nie może być pominięta i znaczna odległość linii od Lwowa powodująca zwiększenie kosztów podróży.

Znaczne opady atmosferyczne spowodowały w lipcu 1899 r. wystąpienie niebywałych wysokich wód, które wzdłuż całej linii poczyniły znaczne szkody i spustoszenia. Po ośmiodniowym bezustannym deszczu ulewnym nastąpiło w nocy z 8. na 9. lipca 1899 r. oberwanie chmur w okolicach górnego biegu Wisły, które spowodowało zalanie całych obszarów w powiatach wadowickim i chrzanowskim i zrządziło uszkodzenie wszystkich linii kolejowych tych okolic a więc Sucha-Żywiec, Zator-Oświęcim kolei państwowych i Bielsko-Wadowice kolei północnej. Szkody te wystąpiły z natury rzeczy o wiele srożej na linii świeżo zbudowanej i jeszcze nie skonsolidowanej. Zaznaczamy tu tylko, że z powodu zerwania objektu w km. $21^1/_2$ przez te wysokie wody musiano postawić kosztem 9.219 zł. 71 ct. w. a. prowizoryczny most, który następnie trzeba będzie zastąpić definitywnym o konstrukcyi żelaznej.

Odszkodowania za szkody zrządzone wylewami lipcowemi 1899 r. na gruntach sąsiednich będące w związku z budową kolei, które już wypłaciło Towarzystwo kolejowe lub będzie musiało wypłacić, dosięgną prawdopodobnie kwoty około 10.000 zł. w. a.

Koszta urządzeń zabezpieczających wjazdy i wyjazdy w stacyach Skawce i Spytkowice preliminowane na 5.000 zł., wyniosą wedle zawiadomienia c. k. Ministerstwa kolei żelaznych kwotę 34.290 zł. w. a.

Roboty nadkosztorysowe i nadkontraktowe przedsiębiorstwa budowy, wywołane bądź to bezpieczeństwem ruchu bądź to lokalnymi stosunkami przyznano w kwocie 13.815 zł. 15 ct. w. a.

Przy sposobności stwierdzenia stanu budowy z powodu objęcia ruchu na linii kolejowej postawiła c. k. Dyrekcya kolei państwowych w Krakowie protokołem z dnia 8. września 1899 r. szereg żądań, a w szczególności domagała się robót uzupełniających, których oszacowanie na reklamacyę zastępców Wydziału krajowego i Towarzystwa kolejowego zmodyfikowano na kwotę 42.175 zł w. a.

Część tych robót, o ile to było uzasadnionem wedle kontraktu budowy, wykonane będzie na rachunek przedsiębiorstwa budowy; koszta zaś drugiej części robót do których po myśli kontraktu budowy przedsiębiorstwo budowy nie mogło być pociągnięte, w kwocie 14.953 zł. 50 ct. ponieść musi Towarzystwo kolejowe, jakkolwiek na tę kwotę również nie ma pokrycia w kapitale zakładowym.

Nadto tym samym protokołem skonstatowana została potrzeba dalszych takich inwestycyi, które dopiero wskutek niebywale wysokich wód z lipca 1899 r. okazały się potrzebnemi, które zatem ani przy sporządzaniu projektu szczegółowego ani przy jego reambulowaniu ani przy jego zatwierdzaniu przez c. k. Ministerstwo kolei żelaznych nie mogły być przewidziane, gdyż projekt szczegółowy tudzież plany szczegółowe wykonania budowy opierać się musiały i opierały na znanym podówczas najwyższym stanie wód. Na te dalsze inwerstycye muszą być dopiero sporządzone szczegółowe plany i kosztorysy; dlatego obecnie tylko przypuszczalnie można ocenić na kwotę okrągłą 100.000 zł. w. a. wydatki, jakie przez nie będą spowodowane.

Na podstawie sprawdzonych i zestawionych przez krajowę biuro kolejowe wykazów przedstawia się tedy obecnie stan funduszów kolei lokalnej Trzebinia-Skawce z dniem 31. stycznia 1900 r., jak następuje:

1. Wydatki po dzień ten wyniosły	zł.	2,243.017·10
2. Gotówka do dyspozycyi	„	1.709·52½
3. Nie wpłacony kapitał w akcyach zakładowych w kwocie 840.000 zł. w. a.:		
a) c. k. Administracya państwa	„	420.000·—
b) interesenci prywatni	„	27.024·07½
4. Nie wpłacony kapitał w akcyach pierwszeństwa w kwocie 200.000 zł. przez fundusz krajowy . . .	„	8.249·30
razem . . .	zł.	2,700.000·—
Nadto wartość zakupionej kolei Trzebinia-Siersza . .	„	250.000·—
łącznie . . .	zł.	2,950.000·—

która to kwota odpowiada kapitałowi zakładowemu ustanowionemu uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 15. lutego 1897 i uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 20. marca 1899 w łącznej sumie 2,950.000 zł. w. a.

Na doprowadzenie zaś budowy do skutku zapotrzebowanie jest następujące:

1. Na wydatki poczynione po dzień 31. stycznia 1900 r. wraz z kosztami sfinansowania wynoszą . . .	zł.	2,243.017·10
2. Na dalsze wydatki przewidziane wraz z odpowiednią rezerwą na nieprzewidziane wydatki . . .	„	926.982·90
3. Wartość linii Trzebinia-Siersza	„	250.000·—
razem . . .	zł.	3,420.000·—
Z tego należy potrącić zwrot należny od c. i k. Skarbu wojskowego za budowę strażnicy wojskowej przy moście na Wiśle	„	20.000·—
Przeto suma kosztów budowy sfinansowania wynosi imiennie	„	3,400.000·—
która to suma w zestawieniu z kapitałem imiennym, jak wyżej	„	2,950.000·—
wykazuje niedobór w kwocie	zł.	450.000·—

Do pokrycia tego niedoboru, będą winni przyczynić się te czynniki, które brały udział w zebraniu pierwotnego kapitału zakładowego.

Ponieważ z jednej strony kwoty niniejszem preliminowane na wydatki jeszcze poczynić się mające są wypośrodkowane z wielką ostrożnością a więc prawdopodobne jest uzyskanie pewnych oszczędności, z drugiej zaś strony wdrożone będą celem pokrycia tego niedoboru pertraktacye tak z c. k. Rządem, jak i z interesentami prywatnymi, przeto wskazanem jest na powyższy cel na razie za-

ciągnąć pożyczkę bieżącą w maksymalnej kwocie 450.000 zł. w. a. z terminem do spłacenia najdłużej trzechletnim; dla tego bieżącego długu koniecznem jest przyznanie pierwszeństwa przed gwarantowaną pożyczką pierwszeństwa 2,660.000 zł. w. a. czyli przesunięcie gwarancyi kraju.

W ciągu powyższych trzech lat, jak wspomniano, będą mogły być przeprowadzone pertraktacye co do udziału państwa i interesentów lokalnych, jak również będzie można na podstawie konkretnych wyników eksploatacyi kolei dojść do wniosków co do sposobu refundowania resztującej pożyczki bieżącej z najmniejszym uszczerbkiem dla funduszu krajowego, czy to przez pokrycie jej z dochodów eksploatacyjnych, czy też przez emisyę akcyi pierwszeństwa lub dodatkową pożyczkę pierwszeństwa.

W końcu zaznacza Wydział krajowy, że końcowy obrachunek budowy przedsiębiorstwa „Olewiński i Bogucki“ nie jest dotychczas zestawiony i że Wydział krajowy celem ugodowego załatwienia nieporozumień zachodzących między tem przedsiębiorstwem a Towarzystwem kolejowem w zestawieniu tego rachunku podjął starania, które wszakże nie doprowadziły do zbliżenia się obu stron.

III. Kolej Piła-Joworzno.

Budowa kolei lokalnej Piła-Jaworzno miała być z dniem 1. listopada 1899 r. ukończona a linia oddana do ruchu publicznego. Dotrzymać tego terminu nie było jednak możliwem, gdyż roboty budowlane na przestrzeni od *km.* 6·2 do *km.* 10·9 nie mogły być nawet rozpoczęte w czasie powyższego terminu z powodu braku konsensu na budowę.

Podczas komisyi reambulacyjnej urzędującej dla linii Piła-Jaworzno w czasie od 25. stycznia do 4. lutego 1899 r. wycofał bowiem koncesyonaryusz kolei tej w porozumieniu z delegatami Wydziału krajowego projekt dla powyższej przestrzeni w kilometrze 6·2—10·9 między innemi z tego powodu, że na miejscu, na którem miał być urządzony podjazd dla linii Piła-Jaworzno pod korpusem kolei północnej z Wiednia do Krakowa, zarząd tej ostatniej kolei rozpoczął budowę objektu o szerokości dla 5 torów, który przy zatrzymaniu pierwotnego projektu kolei Piła-Jaworzno musiałby być znacznym kosztem rekonstruowany. Nadto wpłynęły do komisyi zarzuty miejscowych stron interesowanych przeciw tej części trasy w obrębie gminy Chrzanów, a w szczególności przeciw projektowanemu położeniu stacyi lokalnej w Chrzanowie. Równocześnie podniesiono ze strony delegatów kolei północnej kwestyę wybudowania wspólnej stacyi w Chrzanowie dla linii Wiedeń-Kraków i Piła-Jaworzno zamiast założenia osobnej stacyi lokalnej połączonej odnogą ze stacyą towarową kolei północnej w Chrzanowie.

Wszystkie te względy przemawiały za przełożeniem trasy, przyczem miano na oku w szczególności korzystniejsze rozwiązanie kwestyi złączenia kolei lokalnej z koleją północną tak dla interesów ludności jak i dla interesów przedsiębiorstwa kolejowego. Gdy tedy następnie zarządzone pertraktacye z zarządem kolei północnej Cesarza Ferdynanda doprowadziły do pożądanego rezultatu, przedłożono c. k. Ministerstwu kolei żelaznych projekt waryanty dla wycofanej części linii.

Jednakowoż kolej północna postawiła za warunek nieodwołalny projektowanego złączenia obu linii kolejowych w stacyi swej towarowej w Chrzanowie zniesienie jej przystanku osobowego w Chrzanowie równocześnie z otwarciem stacyi towarowej dla ruchu osobowego i dla ruchu kolei lokalnej Piła-Jaworzno; trudności z tego powodu wywołane jak również wniesione protesta gminy Chrzanów przeciw zniesieniu przystanku osobowego spowodowały przeciągnięcie się wydania konsensu budowy na tę część linii, który udzielony został dopiero reskryptem c. k. Ministerstwa kolei żelaznych z dnia 24. października 1899 L. 36.743/3.

Z tego powodu oświadczyło przedsiębiorstwo budowy, że korzystając z przysługującego mu prawa na podstawie kontraktu budowy, odstępuje od tego kontraktu i upraszało równocześnie o rozwiązanie stosunku kontraktowego z dniem 1. listopada 1899 r. jako z umówionym terminem ukończenia budowy. Na ten wypadek musianoby wszelkie pokończone lub tylko rozpoczęte budowle odebrać i zarządzić obrachunek z przedsiębiorstwem budowy wedle wykonanych robót; ukończenie zaś budowy kolei musiałoby być oddane innemu przedsiębiorcy lub prowadzone we własnym zarządzie.

Takie rozwiązanie byłoby jednak w każdym względzie dla kolei niekorzystne i z tego powodu Towarzystwo nawiązało z przedsiębiorstwem budowy pertraktacye co do prowadzenia dalszego budowy i odroczenia terminu ukończenia budowy, który na 30. czerwca 1900 r. oznaczono.

Celem stwierdzenia wysokości strat, które przedsiębiorstwo poniosło z powodu przełożenia terminu ukończenia budowy o ośm miesięcy, następnie strat poniesionych przez wody wielkie i ulewy w lecie roku 1899, jak wreszcie z powodu znacznych zmian i uzupełnień pierwotnego projektu, zarządził Wydział krajowy zbadanie stanu budowy z dniem 1. listopada 1899. Wynik tego badania stanowił podstawę dalszych kroków.

Po dłuższych rokowaniach zgodziło się przedsiębiorstwo budowy na dodatkowe ryczałtowe odszkodowanie w kwocie 65.000 zł. w. a. i zobowiązało się nie przerywać robót, o ile na to pora zimowa zezwalała, owszem prowadzić je energicznie tak, by ukończone były na 30. czerwca 1900 r. Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Ministerstwem kolei żelaznych zatwierdził tę dodatkową umowę.

Gdy zarówno i kolej północna podjęła się robót około objektu celem przeprowadzenia kolei Piła-Jaworzno po pod korpusem linii Wiedeń-Kraków, jak również około rozszerzenia stacyi towarowej w Chrzanowie, celem jej przeistoczenia dla ruchu nieograniczonego obu linii, przeto nie zachodzą już żadne przewidzieć się dające przeszkody w dotrzymaniu tego terminu otwarcia ruchu, zwłaszcza, że należy się spodziewać, że przy sposobności komisyi reambulacyjnej projektu rozszerzenia stacyi Chrzanów nie powinny przypaść na ciężar kolei lokalnej koszta zwiększone.

W kosztorysie dla kolei Piła-Jaworzno nie znajduje jednak powyższa kwota pokrycia.

Zauważa się, że linia kolejowa z powodu zmian przeprowadzonych w trasie przedłużyła się z 21 kilometrów na 22·3 kilometrów.

W stacyi złączenia w Chrzanowie będą tory kolei lokalnej ułożone nie po stronie budynku stacyjnego, lecz po drugiej stronie stacyi, z tego powodu musiano ze względów na bezpieczeństwo zaprojektować mostek żelazny nad torami dla przechodzenia górą, co pociągnęło za sobą nieprzewidziany pierwotnie wydatek 6.000 zł. w. a. Również z powodu zmiany złączenia z koleją północną zaszła potrzeba zamówienia większej ilości zwrotnic za kwotę około 6.000 zł. w. a.

Wspomniane już przedłużenie terminu ukończenia budowy o 8 miesięcy, tudzież wypracowanie i komisyonowanie trzech waryant pociągnęło za sobą wzrost wydatków na roboty przedwstępne i nadzór budowy o kwotę około 35.000 zł. w. a., choć właśnie w tym tytule przy normalnych warunkach spodziewane było pewne zaoszczędzenie; osobnego bowiem kierownictwa dla tej linii nie kreowano, a sprawował je były kierownik budowy kolei lokalnej Trzebinia-Skawce aż do ustąpienia, tj. do końca października 1899; od tego zaś czasu prowadzi budowę dotychczasowy zastępca kierownika pod bezpośrednim nadzorem krajowego biura kolejowego.

Dla utrzymania ceny kosztorysowej na wykupno gruntów wielką część gruntów poddano oszacowaniu sądowemu i mimo wielkich trudności zajęto już wszystkie grunta z przekroczeniem tylko 16.000 zł. w. a. Gdy jednak wielu wywłaszczonych wniosło rekursa przeciw orzeczeniu szacunkowemu sądu pierwszej instancyi, przeto na razie nie jest wcale pewnem, czy poprzestanie się na tem przekroczeniu i z tego powodu wskazanem jest preliminować odpowiednią rezerwę na ten cel.

Wedle uwiadomienia c. k. Ministerstwa kolei żelaznych koszt sprawienia lokomotyw podniósł się z 36.000 zł. na 40.000 zł. w. a.

Na podstawie stosunków na targu efektów panujących w czasie zestawienia kosztorysu dla kolei Piła-Jaworzno, przyjęto kurs emisyi zaciągnąć się mającej pożyczki pierwszeństwa po 96·75%; gdy z powodu obecnych bardzo niekorzystnych stosunków giełdowych zaciągnięcie tej pożyczki pociągnęłoby za sobą znaczną stratę na kursie, przeto Towarzystwo kolejowe wstrzymało się dotychczas ze sfinansowaniem jej. Wobec postępu robót będzie jednak Towarzystwo niebawem zmuszone przystąpić do zaciągnięcia pożyczki pierwszeństwa i musi z tego powodu rachować na stratę na kursie większą około 11.000 zł. w. a., niż ją preliminowano pierwotnie.

Stan funduszów z dniem 31. grudnia 1899 przedstawia się, jak następuje:

Na kapitał imienny ustanowiony uchwałą Wysokiego Sejmu z d. 8. lutego 1896 i statutem Towarzystwa w kwocie . . . . . 696.000 zł. — ct.

wpłacili interesenci miejscowi . . . . 116.000 zł. — ct.
podczas gdy udział swój w kwocie 116.000 zł. w. a. ma wpłacić państwo świadczeniami w naturze; pożyczki pierwszeństwa w kwocie 464.000 zł. w. a. nie zrealizowano dotychczas. z powodów powyżej przytoczonych. Natomiast udzielił Wydział krajowy Towarzystwu oprocentowaną zaliczkę na opędzenie kosztów budowy, zwrotną z zaciągnąć się mającej pożyczki pierwszeństwa, do 31. grudnia 1899 w kwocie . . 265.646 „ 10 „

razem . . . 381.646 zł. 10 ct.
Wydatki po 31. grudnia wynosiły kwotę . . . . . 379.970 „ 24½ „

w kasach Towarzystwa pozostała gotówka . . 1.675 zł. 85½ ct.

Stwierdzono wydatki poczynione już w części po 1-szym stycznia 1900 roku względnie preliminowane z odpowiednią rezerwą wynoszą kwotę 504.926 zł. 58 ct.
gdy zaś wydatki po d. 31. grudnia 1899 wyniosły, jak wyżej 379.970 „ 24½ „

przeto łączne wydatki dysięgną kwoty . . 884.896 zł. 82½ ct.

Na to jest pokrycie:
a) fundusze w kasach jak wyżej wykazano zł. wa. 1.675·85½
b) należne od c. k. kolei państwowych refakcye . . . . „ 2.720·97
c) udział à fond perdu firmy G. Giesche's Erben . . . . „ 14.500·—
d) kapitał zakładowy . . . . . „ 696.000·— 714.896 „ 82½ „

z czego wynika brak pokrycia na . . 170.896 zł. 81½ ct.

Wychodząc ze stanowiska już przy poprzednio wymienionych kolejach zaznaczonego, wyrażamy zdanie, że i w niniejszym wypadku do pokrycia powyższego niedoboru będą się musiały te czynniki przyczynić, które brały udział w zebraniu pierwotnego kapitału zakładowego.

Na razie aż do doprowadzenia do skutku odnośnych pertraktacyi, wskazanem jest zezwolenie na zaciągnięcie pożyczki bieżącej z krajowego funduszu kolejowego lub w Banku krajowym najwyżej w kwocie 170 000 zł. w. a., któraby była oprocentowana z dochodów tej kolei z pierwszeństwem przed gwarantowanemi przez kraj ratami oprocentowania i umorzenia pożyczki pierwszeństwa w sumie 464.000 zł. w. a.

Zamykając niniejsze sprawozdanie, przedstawia poniżej Wydział krajowy koszta budowy kolei lokalnych przez kraj popartych, objętych pierwszym programem krajowej akcyi kolejowej, z uwzględnieniem proponowanych niniejszem podwyższeń kapitałów zakładowych:

kolej lokalna:	długość:	kapitał zakładowy:	
1. Borki w.-Grzymałów	31·6 *km*	zł. w. a.	900.000
2. Łupków-Cisna	25.3 „	„	790.000
3. Trzebinia-Skawce*)	55·0 „	„	3,150.000
4. Piła-Jaworzno	22·3 „	„	866.000
5. Chabówka-Zakopane	43·42 „	„	2.900.000
6. Delatyn-Kołomyja-Stefanówka	111·9 „	„	4,370.000
łącznie	290·52*km*	zł. w. a.	12,976.000

Budowa przeto jednego kilometra kosztowała przeciętnie 44.664 zł. w. a.

W szczególności zaś koszta budowy od 1 kilometra wynosiły:

1.	przy kolei lokalnej	Borki w.-Grzymałów	27.607 zł. w. a.
2.	„ „ „	Łupków-Cisna	31.225 „
3.	„ „ „	Trzebinia-Skawce	57.273 „
4.	„ „ „	Piła-Jaworzno	38.825 „
5.	„ „ żelaznej	Chabówka-Zakopane	66.789 „
6.	„ „ lokalnej	Delatyn-Kołomyja-Stefanówka	39.060 „

*) Nadto w skład kolei Trzebinia-Skawce wchodzi linia Trzebinia-Siersza za 250.000 zł. w. a. płatnych w akcyach pierwszeństwa.

Dla wyjaśnienia różnic w kosztach budowy powyższych kolei od jednego kilometra zaznacza się, że przy kolei lokalnej Borki wielkie-Grzymałów stosunki terenu umożliwiły tak tanią budowę, podczas gdy kolej lokalna Trzebinia-Skawce przecina nader trudny teren i dwie szerokie rzeki i obfituje w nader wielką ilość objektów i ubezpieczeń, jak to uwidoczniono w sprawozdaniu technicznem o budowie tej kolei, dołączonem do sprawozdania Wydziału krajowego w sprawach kolejowych za czas od 16. listopada 1898 do 10. listopada 1899 r. Kolej zaś Chabówka-Zakopane budowana była na żądanie c. k. Rządu jako kolej główna drugorzędna, w czem znajduje się uzasadnienie tak znacznego podrożenia kosztów jej budowy.

Nie od rzeczy będzie na tem miejscu przytoczyć, jakim kosztem od jednego kilometra budowano koleje lokalne w Galicyi, czy to rządowe, czy też prywatne:

kolej lokalna (państwowa) Jasło-Rzeszów	74.824 zł.
kołomyjskie lokalne koleje	31.549 „
kolej lokalna Lwów-Bełzec (Tomaszów)	45.635 „
wschodnio-galicyjskie koleje lokalne	47.295 „
kolej lokalna Kraków-Kocmyrzów	73.125 „

Wedle sprawozdania czeskiego Wydziału krajowego przeciętny koszt budowy od jednego kilometra kolei w Czechach do roku 1898 wybudowanych przez kraj subwencyonowanych względnie gwarantowanych, o długości 1435·4 kilometrów wynosi 56.668 zł., przy budowie zaś dolnoaustryackich kolei lokalnych zużyto od 1 kilometra budowy przeciętny kapitał zakładowy 64.453 zł. w. a., krajowych kolei styryjskich przeważnie wąskotorowych 49.855 zł., wąskotorowej kolei doliny rzeki Mur (w Styryi) 35.224 zł. w. a. i wąskotorowej kolei doliny Steyer (górna Austrya) 40.261 zł. w. a.

Koszta budowy kolei lokalnej Lwów(Kleparów)-Janów nie są znane.

Wydział krajowy wnosi przeto:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Co do kolei lokalnej Delatyn-Kołomyja-Stefanówka.

Sejm zezwala na tymczasowe pokrycie wydatków budowy kolei lokalnej Delatyn-Kołomyja-Stefanówka przewyższających kapitał zakładowy tej kolei ustanowiony statutem Towarzystwa akcyjnego w kwocie 3,920.000 zł. w. a. przez zaciągnięcie pożyczki bieżącej w Banku krajowym lub innym zakładzie kredytowym lub też przez udzielenie pożyczki bieżącej z krajowego funduszu kolejowego do wysokości 410.400 zł. w. a. słowami czterysta dziesięć tysięcy czterysta złotych w. a. na przeciąg nie dłuższy niż 3 lat od daty niniejszej uchwały, dla oprocentowania tej pożyczki bieżącej z przychodów kolei służyć ma pierwszeństwo przed gwarantowanemi przez kraj ratami oprocentowania i umorzenia pożyczki pierwszeństwa w kwocie 2,600.000 zł. w. a.

II. Co do kolei lokalnej Trzebinia-Skawce.

Sejm zezwala na tymczasowe pokrycie wydatków budowy kolei lokalnej Trzebinia-Skawce przewyższających kapitał zakładowy tej kolei ustanowiony uchwałami sejmowemi z dnia 15. lutego 1897 i z dnia 20. marca 1899 na łączną sumę 2,950.000 zł. w. a. przez zaciągnięcie pożyczki bieżącej w Banku krajowym lub innym zakładzie kredytowym lub też przez udzielenie pożyczki bieżącej z krajowego funduszu kolejowego do wysokości 450.000 zł. słowami czterysta pięćdziesiąt tysięcy złotych w. a. na przeciąg czasu nie dłuższy niż 3 lata od daty niniejszej uchwały; odsetki przypadające od tej pożyczki opłacane być mają z dochodów tej kolei z pierwszeństwem przed gwarantowanemi przez kraj ratami oprocentowania i umorzenia pożyczki pierwszeństwa w kwocie 1,660.000 zł. w. a.

III. Co do kolei lokalnej Piła-Jaworzno.

Sejm zezwala na tymczasowe pokrycie wydatków budowy kolei lokalnej Piła-Jaworzno przewyższających kapitał zakładowy tej kolei ustanowiony uchwałą sejmową z dnia 8. lutego 1896 na sumę 696.000 zł. w. a. przez zaciągnięcie pożyczki bieżącej w Banku krajowym lub innym zakładzie kredytowym, lub też przez udzielenie pożyczki bieżącej z krajowego funduszu kolejowego do wysokości 170.000 zł. w. a. słowami sto siedmdziesiąt tysięcy złotych w. a. na przeciąg czasu nie dłuższy niż trzech lat od daty niniejszej uchwały; odsetki przypadające od tej pożyczki opłacane być mają z dochodów tej kolei z pierwszeństwem przed gwarantowanemi przez kraj ratami oprocentowania i umorzenia pożyczki pierwszeństwa w kwocie 464.000 zł. w. a.

IV. Co do refundowania powyższych pożyczek bieżących i ostatecznego uregulowania sprawy.

Sejm wzywa Wydział krajowy, by bezzwłocznie poczynił wskazane kroki celem refundowania częściowego powyżej pod I., II. i III. zezwolonych pożyczek bieżących odpowiednimi udziałami państwa i interesentów miejscowych i by po przeprowadzeniu odnośnych pertraktacyi poczynił stosowne wnioski co do definitywnego uregulowania kapitałów zakładowych tych trzech kolei lokalnych.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

S. Badeni w. r.

Sprawozdawca:

Antoni Jaxa Chamiec w. r.

Członek Wydziału krajowego.

Sprawozdanie

o przeprowadzeniu budowy kolei lokalnej Delatyn-Kołomyja Stefanówka długości 112 *km.*

Projekt szczegółowy kolei lokalnej Delatyn Kołomyja-Stefanówka wypracowany został pierwotnie przez Towarzystwo kolei lokalnych Kołomyjskich, które starało się o koncesyę na budowę tej linii.

Gdy jednak wspomniane Towarzystwo zaprojektowało przy wyjściu ze stacyi Delatyn kosztowne przejście przez rzekę Prut wielkim mostem i znacznym nasypem i następnie po kilku kilometrach ponowne przejście tej rzeki takimże mostem, co podnosiło nadmiernie koszta budowy, zaproponowało krajowe biuro kolejowe na mocy własnych studyów, zupełnie odmienną trasę przy wyjściu z Delatyna, trzymając się lewego brzegu Prutu i unikając dwukrotnego przejścia tej rzeki, a tem samem redukując znacznie koszta budowy.

Również z Kołomyji do Gwoźdźca zaproponowało krajowe biuro kolejowe inną daleko dogodniejszą i ekonomiczniejszą trasę, i poleciło Towarzystwu kolei kołomyjskich wypracowanie szczegółowych projektów tych tras.

Towarzystwo kolei kołomyjskich uznało trasę z Delatyna proponowaną przez krajowe biuro kolejowe po lewym brzegu Prutu za niewykonalną, uznając swój pierwotny projekt za racyonalniejszy. Prywatni interesowani mający kontrybuować do budowy tej kolei atoli nie chcieli się zgodzić na takie powiększenie kosztów budowy, przez co przyjście budowy kolei projektowanej było zakwestyonowane, Wobec tego stanu rzeczy Wydział krajowy na mocy upoważnienia Wysokiego Sejmu uzyskał koncesyę na budowę kolei Delatyn-Kołomyja-Stefanówka i przyjąwszy za podstawę powyż wspomniany wstępny projekt krajowego biura kolejowego, polecił wypracowanie dotyczącego szczegółowego projektu dla reambulacyi osobnej ekspozyturze trasowniczej za sumę ryczałtową pozostającej pod bezpośrednim kierunkiem cywilnego inżyniera Gwalberta Ziembickiego a pod nadzorem krajowego biura kolejowego, które następnie opracowało projekt budowy wraz z wszystkimi szczegółami, jakoto typami podtorza, nawierzchni budowli nadtorowych i t d. oraz obrachowaniami.

O rozpoczęciu budowy tej kolei zdał Wydział krajowy sprawę w punkcie 14. sprawozdania swego Departamentu IV., dział kolejowy do Wysokiego Sejmu w roku zeszłym. Budowę przeprowadziło energicznie jeneralne Przedsiębiorstwo budowy Szymberski, Uderski i Brejter, jakkolwiek natrafiło na trudności z powodu opóźnionego oddania gruntów, w szczególności w Podhajczykach w powiecie kołomyjskim, gdzie były znaczne roboty do wykonania a grunta oddano Przedsiębiorstwu dopiero w maju tegoż roku po przeprowadzeniu sądowego oszacowania.

Linia oddaną została dla ruchu w największym porządku dnia 18. listopada 1899 r.; pozostają jeszcze do ukończenia plany definitywne potrzebne dla elaboratu kolaudacyi rządowej, oraz finalizowanie sprawy wykupna gruntów zajętych pod kolej, potrzebne do założenia księgi kolejowej. Odgraniczenie własności kolejowej jest w toku; gdzieniegdzie tylko będą się dokonywać jeszcze ewentualne dodatkowe wypłaty ze względu na faktycznie większe zapotrzebowanie niektórych gruntów w ciągu budowy.

Do miesiąca maja 1900 r. mają być dostarczone gminami komisyi wykupna gruntów plany sytuacyjne w skali 1 : 2880 w celu założenia księgi kolejowej, potrzebne przy dalszych czynnościach tej komisyi, a przepisane ustawą z dnia 19. maja 1874 Dz. p. p. Nr. 70. o zakładaniu ksiąg kolejowych, oraz ustawą z dnia 23. maja 1883 Dz p. p. Nr. 83. o utrzymywaniu w ewidencyi katastru podatku gruntowego.

P o d t o r z e. R o b o t y z i e m n e i s k a l n e. Jak wyżej nadmieniono trasa kolei przeprowadzoną została lewym brzegiem Prutu, a z tego powodu przy wyjściu ze stacyi Delatyn linia przechodzi obok korpusu kolei Stanisławów-Woronienka, terenem, który powstał z usuwisk nasypów tejże kolei a następnie po naturalnym gruncie usuwistym.

Od *km.* 4 do *km.* 5 naturalny teren, przez który pierwotnie miała przechodzić trasa, nietylko że był w wysokim stopniu usuwisty, ale bywał podmywany ciągle przez fale Prutu i pozostawał z tego powodu w nieustannym ruchu. Skutkiem tego

przesunięto trasę oddalającą ile możności od tak niepewnego terenu, wchodząc w łożysko rzeki, co spowodowało roboty ochronne i regulacyę rzeki Prutu. W *km.* 6 trasa dotyka po drugi raz Prutu, przez co wynikły również znaczne ubezpieczenia, oraz wykucie drogi w skale; wszystkie jednak te roboty chociaż bardzo znaczne i trudne a tem samem i kosztowne w porównaniu do projektowanych przez Towarzystwo kolei kołomyjskich dwóch mostów na Prucie i kolosalnego nasypu w Delatynie, przedstawiają się znacznie korzystniejszemi.

Usuwiska na pierwszych dwóch kilometrach zostały niewielkim kosztem doprowadzone do spoczynku, a w *km.* 4-ym ominięto je — jak już wspomniano — poprowadzeniem kolei w łożysko Prutu, gdzie silne ubezpieczenia kamienne zapewniają bezpieczeństwo dla korpusu kolejowego.

To są najznaczniejsze roboty na całej linii, gdyż tutaj również przypada znaczniejszy most na rzece Lubiżna mający 30 *m.* otworu. W dalszym ciągu linji są znaczniejsze roboty ziemne w *km.* 51 i 52 koło Podhajczyk w *km.* 72 i 73 koło Ostrowca, w *km.* 90 i 91 koło Horodenki i nakoniec w *km.* 97 i 101 Jasieniowa polnego.

Przejazdy. Przejazdów w poziomie jest 279 z których 49 dla dróg pierwszorzędnych szutrowanych, oprócz tego jeden przejazd górą.

Mosty i przepusty. Na całej linii Delatyn-Kołomyja-Stefanówka wybudowano 33 mostów od 2 do 10 *m.* rozpiętości z konstrukcyą żelazną zwykłą to jest belką blaszaną, oraz siedem większych mostów od 14 do 30 *m.* rozpiętości z konstrukcyą żelazną kratową o belce prostokątnej. Większe mosty wykonano: na potoku Słoniec 14 *m.* światła ukośny pomost dołem, na potoku Tłumaczyk 16 *m.* światła, pomost dołem, na potoku Turka 20 *m.* rozpiętości pomost górą, na potoku Czerniawa 20 *m.* rozpiętości, pomost dołem, na potoku Kozaczówka 24 *m.* rozpiętości pomost dołem i na potoku Lubiżna 30 *m.* rozpiętości pomost dołem.

Wszystkie przyczółki mostów wykonane są z kamienia obrobionego i ciosowego na zaprawie z cementu portlandzkiego. Fundowanie mostów nie przedstawiało nadzwyczajnych trudności.

Waga konstrukcyi żelaznej powyżej wymienionych mostów wynosi 339 ton. a uwidoczniona jest w tablicy (str. 15.)

Oprócz mostów z konstrukcyą żelazną zbudowano jeszcze na całej linii 122 przepustów otwartych z pomostem drewnianym, 24 mostów sklepionych od 1⁰ do 5⁰ *m.* rozpiętości, 3 mosty sklepione po nad 5 *m.* rozpiętości, 25 przepustów krytych i 31 przepustów betonowych.

Razem przeto wszystkich mostów i przepustów na linii Delatyn-Kołomyja-Stefanówka wykonano 238 sztuk.

Przyczółki, skrzydła i filary mostów otrzymały wymiary według typów wypracowanych przez krajowe biuro kolejowe, zatwierdzonych przez c. k. Ministerstwo kolei żelaznych. Również projekta konstrukcyi żelaznych wszystkich mostów, wraz z obliczeniem wytrzymałości i szczegółowymi rysunkami wykonania, opracowane zostały szczegółowo w krajowem biurze kolejowem. Za podstawę służyły typy zatwierdzone przez c. k. Ministerstwo kolei żel. dla kolei lokalnej Trzebinia-Skawce i kolei żelaznej Chabówka-Zakopane.

Wykonanie konstrukcyi żelaznych mostów oddano fabryce arcyksiążęcej w Cieszynie. Materyał na nity, jakoteż na wszystkie części konstrukcyi pochodzi również z fabryk arcyksiążęcych Cieszynskich i stanowi żelazo zlewne Martina. Próby wytrzymałości materyałów, to jest próby na rozerwanie i zginanie, jak również odbiór gotowych konstrukcyi co do sposobu ich wykonania i wymiarów, odbywały się w fabrykach przez delegowanych do tej czynności inżynierów krajowego biura kolejowego, podług przepisów przyjętych przez c. k. koleje państwowe. Zestawienie i nitowanie konstrukcyi mostowych na linii odbywały się również pod kontrolą inżynierów krajowego biura kolejowego.

Nawierzchnia i szutrowanie. Tor kolejowy ułożony jest na miękkich progach poprzecznych, ze stykami szyn między progami.

Na całej linii użyte są szyny systemu XXIV. c. k. kolei państw. w prostych dziewięć metrów długie, ze stali zlewnej, walcowanej Martina, wagi 26 *kg.* na metr bieżący, w łukach użyte są szyny skrócone, długości 8·940 *m.* i 8·875 *m.*

Dla szutrowania toru użyto w dolinie rzeki Lubiżny i w dolinie Prutu żwiru rzecznego, a na dalszej części żwiru kopanego i kamienia tłuczonego

Stacye. W następującej tablicy (str. 16.) uwidoczniona jest ilość stacyi, przystanków, ładowni i mijalni, wraz z długością torów bocznych i ilością zwrotnic.

L p	Nazwa konstrukcyi	Ilość	Rodzaj konstrukcyi	Ciężar jednego otworu	Ciężar całkowity	Uwagi
1	Konstr. żel. 2·0 *m.* św. pomost „górą“	10	Belka blaszana	822	8.220	
2	Konstr. żel. 3·0 *m.* św. pomost „górą“	2	„ „	1.251	2.502	
3	Konstr. żel. 4·0 m. św. pomost „górą“	4	„ „	1.828	7.312	
4	Konstr. żel. 4·0 *m.* św. pomost „zagłęb.“	1	„ „	2.860	2.860	
5	Konstr. żel. 5·0 *m.* św. pomost „górą“	3	„ „	2.651	7.953	
6	Konstr. żel. 6·0 *m.* św. pomost „górą“	4	„ „	3.422	13.688	
7	Konstr. żel. 6·0 *m.* św. pomost „zagłęb.“	1	„ „	5.091	5.091	
8	Konstr. żel. 7·0 *m.* św. pomost „górą“	1	„ „	4.259	4.259	
9	Konstr. żel. 8·0 *m.* św. pomost „górą“	1	„ „	4.920	4.920	
10	Konstr. żel. 9·0 *m.* św. pomost „górą“	1	„ „	6.100	6.100	
11	Konstr. żel. 10·0 *m.* św. pomost „górą“	4	„ „	6.623	26.492	
12	Konstr. żel. 10·0 *m.* św. pomost „zagłęb“	1	„ „	9.609	9.609	
13	Konstruk. żel. 14·0 *m.* św. (ukośny) pom. „dołem“ potok Słaniec *km.* $3^{6}/_{7}$	1	Belka kratowa prostokąt.	26.100	26.100	
14	Konstruk. żel. 16·0 *m.* św. pomost „dołem“ potok Tłumaczyk *km.* $25^{5}/_{6}$	1	„ „ „	25.470	25.470	
15	Konstruk. żel. 20·0 *m.* św. pomost „górą“ potok Turka *km.* 50.9/51.0	1	„ „ „	22.270	22.270	
16	Konstruk. żel. 20·0 *m.* św. pomost „dołem“ *km.* $13^{1}/_{2}$ ściek { km. $65^{1}/_{2}$ potok Czerniawa	2	„ „ „	33.200	66.400	
17	Konstruk. żel. 24·0 *m.* św. pomost „dołem“ potok Koraczów *km.* $41^{0}/_{1}$	1	„ „ „	41.000	41.000	
18	Konstruk. żel. 30·0 *m.* św. pomost „dołem“ potok Lubieżna *km.* $2^{3}/_{4}$	1	„ „ „	58.885	58.885	
			Razem . . .		339.131	

L. p.	Nazwa stacyi		Długość stacyi	Długość torów bocznych	Ilość rozjazdów	Uwaga
1	Stacya złączenia	Delatyn	powiększenie wykonane przez Dyrekcyę kolei państw.			
2	Przystanek	Delatyn miasto	100 *m.*	—	—	
3	Stacya	Łanczyn	386	622	5	
4	Przystanek	Sadzawka	80	—	—	
5	Stacya	Tłumaczyk	410	666	5	
6	Przystanek	Rakowczyk	80	—	—	
7	Stacya złączenia	Kołomyja	powiększenie wykonane przez Dyrekcyę kolei państw.			
8	Stacya	Podhajczyki	386	622	5	
9	Mijalnia	*km.* $55\,{}^{4}/_{9}$	332	289	3	Rozjazdy nie ułożone
10	Stacya	Gwoździec	410	660	5	
11	Mijalnia	*km.* $69\,{}^{1}/_{5}$	332	289	3	Rozjazdy nie ułożone
12	Stacya	Okno	386	622	5	
13	Mijalnia	*km.* $84\,{}^{1}/_{5}$	332	289	3	Rozjazdy nie ułożone
14	Stacya	Horodenka dwór	416·22	672	5	
15	Stacya	Horodenka miasto	410	668	5	
16	Stacya	Jasienów polny	410	666	5	
17	Przystanek i Ładownia	Babin-Serafińce	332	290	3	
18	Stacya złączenia	Stefanówka	544	1489·5	13	Powiększenie stacyi kolei Łużany-Zaleszczyki

Materyały użyte do położenia toru głównego i torów bocznych na stacyach są następujące:

Szyny	systemu XXIV.	sztuk		26.551.
Lubki	„	„	„	26.640.
Podkładki	„	„	„	346.800.
Gwoździe	„	„	„	1042.500.
Śruby	„	„	„	118.000.
Pierścienie	„	„	„	87.800.
Zwrotnice	„	„	„	80.
Progi poprzeczne miękkie			„	173.000.
Progi abnormalne			„	4.252.

Szyny dostarczone zostały przez fabryki w Witkowicach i Arcyksiążęce huty Cieszyńskie w Trzyńcu.

Drobny materyał to jest łupki, podkładki, gwoździe, śruby i pierścienie Grovego dostarczyły huty Arcyksiążęce Cieszyńskie w Zöptau.

Szyny są wykonane ze stali zlewnej walcowanej Martina, na łupki i podkładki użyte jest żelazo zlewne walcowane Martina, śruby i gwoździe wyrobione są z żelaza kutego. Zwrotnice wykonały fabryki maszyn w Witkowicach i fabryka Arcyksiążęca Cieszyńska w Ustroniu.

Próby materyałów, z których wykonane zostały powyższe wyroby, to jest próby wytrzymałości na rozerwanie i zginanie odbywały się w wyżej wymienionych fabrykach, przez delegowanych do tych czynności inżynierów krajowego biura kolejowego, według przepisów obowiązujących na c. k. kolejach państwowych a przyjętych przez prajowe biuro kolejowe.

Odbiór jakościowy tych materyałów odbywał się w fabrykach, odbiór ilościowy przeprowadzało Kierownictwo budowy.

Odbiór jakościowy prowizoryczny progów, dla których drzewo dostarczone zostało przez c. k. Dyrekcyę domen i lasów, odbywał się na miejscach wyrobu progów, a definytywny i ilościowy przeprowadzało Kierownictwo budowy na miejscach dostawy.

Budynki. Projekta budynków wypracowane zostały w krajowem biurze kolejowem.

Budynki stacyjne główne są parterowe, lub parterowe z poddaszem, wykonane z cegły na podmurowaniu z kamienia. Na mijalniach wykonane zostały strażnice drewniane.

Kolej lokalna Delatyn-Kołomyja-Stefanówka przyczynia się w znacznej mierze do kosztów przebudowania stacyi złączenia c. k. kolei państw. w Delatynie, Lw. Cz. Jajskiej kolei w Kołomyi i Towarzystwa nowych Bukowińskich kolei lokalnych w Stefanówce.

Roboty na stacyach złączenia Delatyn i Kołomyja objęła c. k. Dyrekcya kolei państwowych w Stanisławowie, według typów c. k. kolei państwowych, a w Stefanówce Jeneralne przedsiębiorstwo budowy, P. Szymberski, E. Uderski i W. Breiter. Ogrzewalnie w Stefanówce wraz z dobudową dla warsztatów i kasarnia została wybudowana z murów pruskich.

Stacye wodne wraz z urządzeniem mechanicznem wystawione zostały w Tłumaczyku i w Gwoździcu jako normalne, w Horodence, dwór z przewodem do tłoczenia wody 200 m. długim i w Jasienowie polnym z przewodem do tłoczenia wody 400 m. długim. Oprócz tego instalowane są po dwa żurawie i po dwa doły do czyszczenia lokomotyw w stacyach Tłumaczyk, Gwoździec, Horodenka dwór i Jasienów polny. Wszystkie urządzenia mechaniczne dla stacyi wodnych wykonane zostały w krajowej fabryce maszyn w Otynii.

Magazyny towarowe, wychodki, oraz magazyny dla konserwacyi, budowane są z drzewa na podmurowaniu z kamienia.

Obrotnica dla parowozów o średnicy 17.05 m. instalowana w Stefanówce wykonaną została przez krakowską fabrykę maszyn Zieleniewskiego.

Inwentarz dla całej linii, dla służby ruchu, konserwacyi toru parowoźniczej i warsztatowej, zostały wykonane tak — jak już wspomniano — przy urządzeniach stacyi wodnych i obrotnic, wyłącznie przez krajowe firmy.

W poniżej zamieszczonej tablicy wyszczególnione są wszystkie budynki wystawione na stacyach kolei lokalnej Delatyn-Kołomyja-Stefanówka.

Nazwa stacyi	Budynek parterowy z poddaszem	Budynki poboczne	Budki strażnicze z drzewa	Budki strażnicze murowane	Dobudowy na biura do budek str.	Budynki poboczne dla strażnic	Magazyny towarowe z drzewa	Magazyny prywat.	Wieża wodna z dobudową przerobiona na mieszk.	Ogrzewalnie	Dobudowy do tychże na warstaty	Dobudowy do tychże na koszary	Wieże wodne z urządzeniem mechanicznem	Ładownie	„ wojskowe	„ dla bydła	Wychodki dla podróżnych	Magazyny dla konserwacyi toru	Magazyny na konserw. toru i na przybory pożarne	Magazyny na przybory pożarne	Budynki dla pompy i kotła	Studnie stacyi wodnych	Studnie domowe	Doły do czyszczenia lokomotyw	Żurawie wodne	Doły na śmiecie	Wagi pomostowe	Wodociągi	Uwaga
	m²															sztuk												mb	
Km 3⁴/₅	—		45.92	—	—	15.38	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Łanczyn	121	33.15	—	46.96	—	9.24	143.20	—	—	—	—	—	—	220	—	—	1	1	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	
Sadzawka . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	...	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Tłumaczyk . . .	121	33.15	—	—	—	—	64	—	—	—	—	—	42.25	220		—	1	—	—	1	—	1	1	2	2	1	—	235	
Rakowczyk . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Podhajczyki . .	121	33.15	—	—	—		64	—	—	—	—	—	—	220	—	—	1	—	1	—	—	—	1	—	—	1	—	—	
Km 55⁴/₉	—	—	45.92	—	—	15.38	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Gwoździec . . .	150.4	33.15	—	46.96		9.24	143.20	—	—	—	—		42.25	320	—	—	1	1	—	—	—	1	1	2	2	1	—	220	
Km 68⁹/₆₀₄ . . .	—	—	45.92	—	—	15.38	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	
Okno	121	33.15	—	—	—	—	64	—	—	—	—	—	—	220	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	
Km 84⁰/₄	—	—	45.92	—	—	15.38	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	
Horodenka dwór .	—	—	—	46.96	—	9.24	64	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	420	
„ miasto	150.4	33.15	—	—	—	—	143.20	—	192.25	—	—	—	—	320	—	—	1	1	—		—	1	1	2	2	1	—	—	
Jasieniów polny .	121	33.15	—	—	—		64	—	—	—	—	—	42.25	220		—	1	—	1	—	1	1	1	2	2	1	—	400	
Babin-Serafińce .	—	—	—	46.96	—	9.24	—	—	—	—	—	—	—	220	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	
Stefanówka . . .	—	—	45.92	—	—	15.38	—	—	—	135.42	23	43.50	42.25	1200		1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	

Urządzenia telegraficzne i telefoniczne. Kolej lokalna Delatyn-Kołomyja-Stefanówka zaopatrzona jest w telegrafy i telefony, których przewodnie umieszczone są na własnych słupach z następującemi stacyami telegraficznemi względnie telefonicznemi jakoto: Delatyn, Łanczyn, Tłumaczyk, Kołomyja, Podhajczyki, Gwoździec, Okno, Horodenka dwór, Jasienów polny, Babin-Serafińce i Stefanówka.

Tarcze ostrzegawcze. Tarcze ostrzegawcze urządzone zostały w stacyach złączenia Delatyn i Stefanówka po jednej tarczy, stacya Kołomyja ma dwie tarcze.

Lwów, w kwietniu 1900 roku.

Krajowe biuro kolejowe.

Ls. 3.528/900.

Aleg. 142

Wniosek.

Zważywszy, że najniższa grzywna za przekroczenia wodne w kwocie 5 zł. (oznaczona w §. 69. kraj. ustawy wodnej z 14. marca 1875 Nr. 38. Dz. p. p. w brzmieniu określonem ustawą z 10. czerwca 1892 r. Nr. 42. Dz. u. kr.) jest zbyt wysoką, gdyż najczęściej nie stoi w żadnym stosunku, ani do wysokości wyrządzonej szkody, ani do istoty winy;

zważywszy dalej, iż c. k. Władze polityczne, do których należy prawo karania, nie mogą przy wymiarze kary zejść poniżej tego ustanowienia;

zważywszy, iż te władze wyrokujące, z tego powodu właśnie widzą się zmuszone, tam, gdzie kara 5 zł. nie odpowiada rozmiarom winy i szkody, uwalniać szkodników od wszelkiej kary, co demoralizująco wpływa na ludność;

zważywszy wreszcie, iż grzywna 5 zł. jest bądź co bądź przy przekroczeniach drobniejszej natury, niewątpliwie zbyt dotkliwą, a nawet wprost krzywdzącą — podpisani uznając, iż oznaczenie minimum kary na 1 koronę wcale się nie przyczyni do pogorszenia stanu rzeczy, lecz owszem ułatwi władzy wykonywanie ustawy i pozwoli jej sprawiedliwiej ocenić dany czyn karygodny, przez co wzbudzi u ludności większe poszanowanie dla tego prawa a zaufanie do władzy, wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony ·/. projekt ustawy.

Lwów, dnia 28. kwietnia 1900.

Wnioskodawca:
Zdzisław Tarnowski.

St. Tarnowski, Sanguszko, Stadnicki, A. Potocki, Ostapczuk, Karol Dzieduszycki, Kramarczyk, Data, Szwed, Potoczek, Warzecha, Żardecki, Nowakowski, Kulczycki, Hamorak.

Ustawa

z dnia . . . . . zmieniająca postanowienie §. 69. kraj. ustawy wodnej w brzmieniu określonem ustawą z 10. czerwca 1892. Nr. 43. Dz. u. kr.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządam co następuje:

Art. I.

§. 69. kraj. ust. wod. z 14. marca 1875 Nr. 38. w brzmieniu ustawy z 10. czerwca 1892 Nr. 43. określonem, zostaje uchylonym i ma opiewać jak następuje:

§. 69. Wszelkie uszkodzenia i nadwerężenia urządzeń wodnych, przekroczenia ustaw, regulujących prawo wodne, jakoteż rozporządzeń i zarządzeń wydanych w celu przeprowadzenia tychże, w szczególności zakładanie budowli wodnych dla ochrony lub pożytku, użycie wód bez pozwolenia władzy, o ile to pozwolenie jest potrzebnem, przestawienie albo samowolna zmiana znaków do oznaczenia wysokości wody, wreszcie szkodliwe zdrowiu zanieczyszczanie wody, o ile te czyny nie podpadają pod powszechne prawo karne, uznane zostają za przekroczenie wodne i mają być karane przez władzę polityczną grzywną od 1 korony od 300 koron, lub aresztem do jednego miesiąca, przyczem każdą grzywnę do 10 koron liczyć należy za jeden dzień aresztu, a przy grzywnach powyżej 10 koron, za każde 10 koron jeden dzień aresztu.

Art. II.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy poruczam moim Ministrom rolnictwa sprawiedliwości, handlu i spraw wewnętrznych.

Ls. 3.531/900.

Aleg. 143

Wniosek

o bezzwłocznem wprowadzeniu monopolu trunków słodzonych

Słodzone trunki spirytusowe nie są trunkiem propinacyjnym. Sprzedawać je mogą posiadacze sklepów i sklepików, zkądkolwiek bądź je sprowadzą, tylko w opieczętowanych butelkach, które nie mniej jak trzecią część litra w sobie zawierają. Przy obowiązującej propinacyi galicyjskiej, ludność, która jeszcze nie wyrzekła się zupełnie wódki, ma przynajmniej możność uchronienia się od demoralizującego wpływu karczmy przez to, że sobie w sklepiku może zakupić słodzone trunki do domu.

Zważywszy, że dalsze ograniczenie sklepików pod względem miary, żeby sprzedarz wódek słodzonych, była dozwolona tylko w butelkach większych jak dotąd, byłoby tylko wodą na młyn propinatorów i arendarzy; że takie postąpienie Rządu, którego tu się pewna część posłów domaga pod hasłem walki przeciw alkoholowi, byłoby właśnie orzeczeniem i tej części ludności, która dziś od karczmy się odzwyczaiła, albo odzwyczaja, napowrót w objęcia żydowskiego karczemnego alkoholu.

Stawiamy wniosek:

Wysoki Sejm uchwali:

Wzywa się Rząd, aby:

1. bezzwłocznie wydał pozwolenie utrzymywania w sklepikach i sklepach wódek słodzonych w opieczętowanych butelkach, które nie mniej jak ćwierć litra w sobie zawierają;

2. ponieważ słodzone trunki spirytusowe nie są trunkiem propinacyjnym, aby bezzwłocznie przystąpił do wprowadzenia monopolu wódek słodzonych.

Lwów dnia 28. kwietnia 1900.

Sprawozdawca:
Potoczek.

Kramarczyk, Szwed, Krempa, Wójcik, Styła, Milan, Bojko, Data, Okuniewski, Bednarski. Niebyłowiec, Stojałowski. Warzecha, Bernadzikowski, Ostapczuk, Średniawski, Nowakowski,

L. 3.529/900.

Aleg. 144

Wniosek.

Z uwagi, że na kolei państwowej Zwardoń - Sucha na przystanku Pewel mała nie ma dotąd żadnej czekalni, a skutkiem tego publiczność narażona jest na różne niewygody, zwłaszcza że podczas zawieji śnieżnych, lub ulewnych deszczów musi stać pod gołym niebem i czekać aż do nadejścia pociągu,

Wysoki Sejm raczy zatem uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, ażeby na kolei państwowej obok przystanku osobowego i pakunkowego „Pewel mała“ zbudowaną była czekalnia dla publiczności oczekującej na pociągi.

We Lwowie, dnia 28. kwietnia 1900.

Wnioskodawca:
W. Szwed w. r.

Krempa, Kramarczyk, Potoczek, Okuniewski, Data, Warzecha, Bojko, Niebyłowiec, Wójcik, Milan, Styła, Średniawski, Jahl, Bednarski, Kulczycki.

Ls. 3.527/900

Aleg. 145

Wniosek.

Ustawa o ochronie gospodarstw rolnych przed szkodami przez dziczyznę wyrządzonemi.

§. 1.

Władza polityczna powiatowa ustanowi w każdej gminie dwóch przysięgłych znawców (§. 62 ustawy łowieckiej) oraz dwóch zastępców do oceniania szkód przez dziczyznę wyrządzonych. Znawcami do oceniania szkód przez dziczyznę wyrządzonych mogą być te same osoby, które w myśl ustawy o policyi polowej ustanowione są do oceniania szkód polowych wogóle.

§. 2.

W okolicach, gdzie dziki wyrządzają szkody w ziemiopłodach uprawnieni do polowania są z reguły odpowiedzialni za tego rodzaju szkody.

Władza polityczna powiatowa ma prawo tylko wówczas uznać uprawnionych do polowania nieodpowiedzialnymi za szkody przez dzika wyrządzone (§. 47 Ustawy łowieckiej), gdy będzie udowodnione, że szkody pochodzą od dzika, przypadkiem zabłąkanego w okolice zwyczajnie od dzików nienawiedzone.

Władze polityczne powiatowe winny utrzymywać wykaz okolic przez dziki nawiedzanych, gdzie odpowiedzialność za szkody ciąży bezsprzecznie na uprawnionych do polowania. Wykazy takie mają być co roku podawane do wiadomości gmin, oraz uprawnionych do polowania, z prawem zażalenia do c. k. Namiestnictwa.

C. k. Namiestoictwo zestawi z tych wykazów przestrzenie kraju przez dziki nawiedzane.

§. 3.

W okolicach, gdzie lisy, niedźwiedzie i wilki wyrządzają szkody w dobytku rolnika, obowiązywać mają co do wynagrodzenia szkód podobne przepisy, jak w §. 2. tej ustawy.

§. 4.

Przełożony gminy winien co do każdej szkody wyrządzonej przez zwierzynę dziką, natychmiast zbadać stan rzeczy (§. 58. Ustawy łowieckiej i §. 49. Ustawy polowej), oraz zarządzić oszacowanie szkody przez jednego lub przez obydwóch znawców (§. 62. ustęp 4.

Ustawy łowieckiej), zawiadamiając o terminie obydwie strony. Przełożony gminy jest w myśl niniejszej ustawy raz na zawsze do tych spraw delegatem Władzy politycznej powiatowej (§. 62. Ustawy łowieckiej).

Władza polityczna powiatowa ustanowi także raz na zawsze dla każdej gminy zastępcę delegata, który ma działać w wypadkach §. 62. ustęp ostatni, oraz na wypadek innej przeszkody Przełożonego gminy. Gdy szkoda dotyczy znawcy, albo osób z nim spokrewnionych (§. 62), Przełożony gminy (Delegat) ma wezwać innego znawcę, w razie potrzeby nawet z sąsiedniej gminy. Gdyby zgodne załatwienie nie przyszło do skutku, ma Delegat (zastępca) po spisaniu protokołu, sprawę bezzwłocznie odstąpić Władzy politycznej powiatowej.

Formularze zawiadomień i protokołów do użytku Przełożonych gmin (Delegatów) ułoży c. k. Namiestnictwo.

§. 5.

Polityczna władza powiatowa winna bezzwłocznie przystąpic do orzeczenia o odszkodowaniu (§. 61. Ustawy łow.), oraz winna czuwać nad tem, aby szkody przez dziką zwierzynę wyrządzone, były natychmiast wynagradzane. Gdyby po wysłuchaniu stron i rzeczoznawców w urzędzie z ważnych powodów (§. 62. ustęp 6.) okazała się potrzeba ponownego dochodzenia, może Władza polityczna powiatowa wyznaczyć do tego innego Delegata, oraz innych znawców. Delegowanie urzędnika Starostwa do takich czynności na koszt stron może być tylko w nadzwyczajnych wypadkach zarządzone, pod odpowiedzialnością Starosty, i pod zagrożeniem nie przyznania kosztów komisyjnych.

We Lwowie dnia 28. kwietnia 1900.

Wnioskodawca:
Data.

Połoczek, Krempa, Warzecha, Szwed, Ostapczuk, Bojko, Niebyłowiec, Styła, Okuniewski, Bernadzikowski, Nowakowski, Wójcik, Średniawski, Milan. Kramarczyk.

Ls. 3.530/900.

Aleg. 146

Wniosek.

Z uwagi, że miasta urządzające wodociągi i oddające odbiorcom wodę za pośrednictwem wodomierzy, zniewolone są wobec istniejących rozporządzeń przyrządy te tak w celu ich zachowania, jakoteż późniejszego peryodycznego co dwa lata próbowania dostawiać do c. k. głównej Komisyi miar i wag we Wiedniu, która wyłącznie i jedyna w Państwie do przedsiębrania tych czynności jest upoważniona;

Z uwagi, że postanowienie to na znaczne wydatki naraża miasta, urządzające wodociągi i utrudnia im prawidłową i ekonomiczną ich exploatacyą;

Z uwagi, że ułatwienie budowy i administrowania wodociągów leży w interesie dobra publicznego, a czynność cechowania i próbowania wodomierzy równie dobrze i poza stolicą Państwa odbywać się może bez narażania żadnego z istotnych interesów publicznych, a z korzyścią dla gospodarstw miejskich w kraju podpisani wnoszą:

Sejm raczy uchwalić:

„Sejm wzywa c. k. Rząd do zmiany rozporządzenia Ministerstwa handlu z 5. września 1892 l. 175 dz. u. i rozp. p. o tyle, ażeby tak cechowanie jak i peryodyczne próbowanie wodomierzy odbywać się mogło nietylko w c. k. głównej Komisyi miar i wag we Wiedniu, lecz by dla czynności tej zarządzono stosowne urzędy w kraju, a mianowicie na razie w Krakowie i we Lwowie.

Lwów, dnia 28. kwietnia 1900.

Wnioskodawca:
Jan Rotter, w. r.

Małachowski, Michalski, Weigel, Dworski, Krempa, Solecki, Klemensiewicz, Wiśniewski, Loewenstein, Słotwiński, Styła, Witosławski, Romanowicz, Bednarski, Rayski, Żardecki, Górka, Goldmann, Olpiński, Bernadzikowski, Wójcik, Fruchtmann, Jahl, Jabłoński, Bojko.

Ls. 24821/900.

We Lwowie, dnia 24. kwietnia 1900.

Aleg. 147

Sprawozdanie

Wydziału krajowego jako Komisyi w przedmiocie zezwolenia Reprezentacyi powiatowej w Myślenicach na przyjęcie imieniem powiatu zobowiązania do świadczeń pieniężnych na rzecz projektowanej kolei lokalnej ze Swoszowic względnie Podgórza na Myślenice do Lubienia (Mszany Dolnej).

Wysoki Sejmie!

W wykonaniu uchwały Wysokiego Sejmu z 9. kwietnia r. b., którą Wysoki Sejm przekazał Wydziałowi krajowemu jako komisyi petycyę Reprezentacyi powiatowej w Myślenicach w powyższym przedmiocie, przedkłada Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi następujące sprawozdanie.

Uchwałą z dnia 24. marca 1900 postanowiła Rada powiatowa w Myślenicach w myśl ustępu b. §. 2. ustawy z 17. lipca 1893 Nr. 42 dz. ust. kraj. przyjąć imieniem powiatu zobowiązanie do pokrywania z funduszów powiatowych przez czas trwania koncesyi dla projektowanej kolei lokalnej ze Swoszowic względnie Podgórza na Myślenice do Lubienia (Mszany dolnej) rat w wysokości do 10.000 złr. w. a. rocznie na oprocentowanie i planem wskazane umorzenie odpowiedniej sumy wchodzącej w tę część kapitału zakładowego powyższej koleji, która ma być emitowaną w akcyach zakładowych.

Rada powiatowa postanowiła zarazem, że gdyby kraj z jakiegokolwiek powodu, nie mógł akcyą swoją objąć doprowadzenia do skutku budowy tej kolei, wówczas powiatowi wolno będzie zaciągnąć pożyczkę w takiej wysokości, na której spłatę wystarczyłaby roczna rata do wysokości 10.000 złr. w. a. i za uzyskaną z pożyczki kwotę zakupić akcye zarodowe tej kolei, chociażby ona budowaną być miała przez przedsiębiorstwo prywatne. Reprezentacya powiatowa bowiem jako dokładnie obznajomiona ze stosunkami miejscowymi uznaje budowę powyższej kolei za nadzwyczaj korzystną pod względem ekonomicznym dla powiatu a w każdym razie dla ułatwienia dojścia do skutku tej kolei w myśl powołanego na wstępie postanowienia ustawy chciałaby przyczynić się ze swej strony odpowiednim datkiem.

Zobowiązanie powiatu do uiszczania rat po 10.000 zł. w. a. rocznie, miałoby moc obowiązującą tylko tak długo i o tyle, o ile tym częściom kapitału zakładowego, które mają być emitowane w akcyach zakładowych, nie przypadnie żadne oprocentowanie z czystego dochodu pomienionej kolei tj. z nadwyżki wszelkich dochodów brutto nad rzeczywiste wydatki należycie wykazane.

Według obliczenia rentowności projektowanej kolei dokonanego przez siłę fachową, przedsiębiorstwo liczyć może na 8% oprocentowanie całego włożonego w budowę kapitału, przyjąwszy jednak nawet, że dochód z kolei przyniesie tylko 4% renty od akcyi zakładowych, to i tak spodziewać się można, że zobowiązanie się powiatu do opłacania rocznych rat w kwocie 10.000 zł. w całości powiatu obciążać nie będzie.

Zobowiązanie się powiatu do uiszczania w mowie będących rat rocznych po skapitalizowaniu przedstawia wartość około 240.000 zł. w. a. Gdyby więc powiat zaciągnął w tej wysokości pożyczkę na zakupno akcyi, stałby się właścicielem tych akcyi a oprocentowanie ich wobec obliczenia rentowności, byłoby mniej więcej odpowiednie.

W każdym jednak razie wobec faktu, że podatki w powiecie opłacane wynoszą 76.400 zł., zezwolenie na powyższe zobowiązanie udzielonem być może w myśl §. 24. nst. o Repr. pow. tylko w drodze ustawy krajowej.

Długi powiatu według ostatniego inwentarza wynoszą:

1. Reszta z pożyczki bezprocentowej zaciągniętej w r. 1894 z funduszu krajowego dla dotkniętych klęską elementarną . . . . . 1.666 zł. 64 ct.

2. Pożyczka zaciągnięta w Banku krajowym w r. 1898 . 10.000 „ — „

3. Pożyczka w Banku krajowym w kwocie . . . 10.000 „ — „ zaciągnąć się mająca na cele akcyi z powodu klęsk elementarnych z roku 1899. (odsetki od tej pożyczki opłacać będzie fundusz krajowy).

4. Zaległości bierne z końcem roku 1899 . . . 30 „ — „

Razem 21.696 zł. 65 ct.

Wydział krajowy, uznając, że przyjęcie wyżej wymienionego zobowiązania przez powiat uzasadnione jest względami na korzyści, jakie powiat odniesie z powodu zamierzonej budowy kolei, tudzież licząc się z okolicznością, że ustawa z 17. lipca 1893 Nr. 42. dz. ust. kraj. w §. 2. powiaty wyraźnie do subwencyonowania lokalnych kolei żelaznych zachęca, że ustalenie zobowiązania przyczynić się musi do łatwiejszego dojścia do skutku budowy kolei, że wreszcie opierając się na dołączonem do aktów obliczeniu rentowności rzeczonej kolei i w przypuszczeniu, że obliczenie to polega na realnych podstawach, powiat nie powinien być narażony na faktyczne dopłacanie w pełnej kwocie rocznej 10.000 zł., stawia wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony ./. projekt ustawy.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
St. Badeni w. r.

Sprawozdawca:
Adolf Vayhinger w. r.
Członek Wydziału krajowego.

Ustawa

z dnia . . . . . w przedmiocie zezwolenia Reprezentacyi powiatowej w Myślenicach do pokrywania niedoborów projektowanej lokalnej kolei żelaznej ze Swoszowic względnie Podgórza na Myślenice do Lubienia, względnie Mszany dolnej, ewentualnie na zaciągnięcie odpowiedniej pożyczki na zakupno akcyi zakładowych tejże kolei.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Reprezentacyi powiatowej w Myślenicach zezwala się na przyjęcie imieniem powiatu obowiązku uiszczania przez czas trwania koncesyi na projektowaną lokalną kolej żelazną ze Swoszowic względnie Podgórza na Myślenice do Lubienia względnie Mszany dolnej, rat rocznych w kwocie do wysokości 20.000 koron celem oprocentowania i planem wskazanego umorzenia odpowiedniej części kapitału zakładowego, wchodzącej w tę część kapitału zakładowego, która ma być emitowaną w akcyach zakładowych, ewentualnie zaś na zaciągnięcie odpowiedniej pożyczki aż do wysokości 240.000 zł. w. a. czyli 480.000 koron, spłacalnej najwyżej po 20.000 koron rocznie na jej oprocentowanie i planem wskazane umorzenie kapitału, a to celem zakupna akcyi powyższej kolei.

Art. II.

Kiedy i o ile obowiązek wymieniony w art. I. niniejszej ustawy ma być dopełnionym, określi osobna umowa między Reprezentacyą powiatową a koncesyonaryuszem względnie towarzystwem akcyjnem wspomnianej kolei.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

LW. 3122/1900.

We Lwowie dnia 24. kwietnia 1900.

Aleg. 148

Sprawozdanie

komisyi gminnej w przedmiocie wcielenia gminy Skole wieś do miasteczka Skole w myśl §. 96. ustawy z 3. lipca 1896 nr. 51. Dz. ust. kraj.

Wysoki Sejmie!

Sprawa połączenia dwóch, dotąd odrębnie obok siebie istniejących gmin — miasteczka i wsi Skole, w powiecie Stryjskim, w jednolitą gminę, wchodzi teraz na podstawie sprawozdania Wydziału krajowego z 3 b. m. l. 13510. na porządek dzienny obrad Wysokiego Sejmu po raz trzeci.

Wydział krajowy wykazał konieczność połączenia obu tych gmin w sprawozdaniu, przedłożonem Wysokiemu Sejmowi w r. 1897. Na podstawie tego sprawozdania jakoteż po rozpatrzeniu rozlicznych protestów ze strony mieszkańców wsi Skole przeciwko połączeniu, doszła sejmowa Komisya gminna do przekonania, że w obu wymienionych gminach pod względem wykonywania policyi miejscowej panują anormalne stosunki, że rozwój ich — zwłaszcza jako stacyi klimatycznej, bez połączenia, jest wprost niemożliwym, że zarzuty, przeciwko połączeniu ich podnoszone, są bezzasadne — że przeto musi być dokonanem wcielenie wsi Skole do miasteczka w drodze ustawy krajowej w myśl postanowień §. 96. ustawy z 3-go lipca 1896. Nr. 51. Dz. u. kr.

Na posiedzeniu z 19. lutego 1898 uchwalił Wysoki Sejm przedłożony wówczas projekt ustawy w drugiem czytaniu. Lecz wobec żywej opozycyi, jaka z niektórych kół sejmowych objawiała się przeciwko wnioskom Wydziału krajowego, przyjętym przez Komisyę gminną, a zmierzającym do połączenia obu gmin — aby złożyć dowód, iż Wysoka Izba jest skłonną, ile możności, uwzględnić także opinie opozycyjnej mniejszości, i że rzecz na tem nie straci, jeżeli się decyzya na rok odwlecze, do trzeciego czytania Wysoki Sejm wtedy nie przystąpił.

W następnym roku sprawa została wznowioną w Sejmie wskutek petycyj interesowanych gmin. Komisya gminna, której te petycye do sprawozdania przekazane zostały, miała też znacznie obfitszy materyał informacyjny do rozporządzenia, ponieważ w ciągu r. 1898 Wydział krajowy dokonał przez delegowane na miejsce komisye szkontra gospodarki gminnej w miasteczku i we wsi Skolem. I po ponownem jaknajtroskliwszem zbadaniu nagromadzonych w Wydziale krajowym materyałów, objaśniających stosunki obu gmin, wyraziła sejmowa Komisya gminna po raz wtóry przekonanie, że połączenie miasteczka i wsi Skole ze względów publicznych jest niezbędne.

Ażeby jednak uniknąć nawet najlżejszych pozorów forsowania sprawy, nie przedłożyła Komisya Wysokiemu Sejmowi projektu ustawy, ale tylko wniosek do uchwały, orzekającej wprawdzie zasadniczo wolę Wysokiego Sejmu, ażeby połączenie zostało dokonanem, lecz otwierającej jeszcze Wydziałowi krajowemu możność dalszych dochodzeń i badań.

Że Wydział krajowy nie zaniedbał tego uczynić, dowodem tego jest treść obecnie przedłożonego sprawozdania.

Mianowicie, gdy uchwałą z 23. marca 1899 polecił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu, by na najbliższej sesyi przedłożył projekt ustawy o wcieleniu wsi Skolego do miasteczka Skolego — z zachowaniem odrębności majątku i dobra obu gmin, wypadł wniosek Wydziału krajowego nieco odmiennie — a to z powodów, szczegółowo w sprawozdaniu uzasadnionych.

Wydział krajowy wykazuje, że zachowaniu odrębności majątkowej obu gmin, po ich organicznem złączeniu stanęłyby na przeszkodzie poważne trudności ustawowe i administracyjne, że byłaby ona przyczyną zamięszania w racyonalnej gospodarce gminnej, i nowem źródłem sporów. Z tych przyczyn projekt Wydziału krajowego wyklucza odrębną administracyę majątku obu gmin po połączeniu.

Komisya gminna przychyla się do wywodów Wydziału krajowego — a to tem chętniej, gdy poszczególne postanowienia ustawy zastrzegają dla członków dotychczasowej wsi Skole nienaruszone użytkowania z jej lasu, kapitałów i pastwiska, zaś na miasteczko wkłada obowiązek umorzenia swoich długów dochodami z rzeźni, która dotychczas jest jego wyłączną własnością.

Postanowienia te obalają zarzut przeciwników połączenia obu gmin, jakoby połączenie miało być obliczonem na jakieś szczególne korzyści materyalne dla miasteczka z krzywdą dla wsi.

Komisya proponuje jednakowoż pewne zmiany stylistyczne w artykule II. — a mianowicie:

Według projektu Wydziału krajowego miałby ten ustęp zawierać w alinei *a)* postanowienie, iż, „Członkom gminy wsi Skole służyć ma prawo pobierania drzewa budulcowego z lasów dotychczasowej wsi Skole na naprawę ich własnych budynków, tudzież drzewa opałowego, wyłącznie na opał ich własnych budynków, po cenie 50% niższej od każdoczesnej ceny, ustanowionej taryfą lasową“. Otóż takie jednostronne zastrzeżenie co do użytku z lasu, należącego do dotychczasowej *wsi* Skole, mogłoby być wytłómaczonem w ten sposób, jakoby co do lasu, stanowiącego własność *miasteczka*, po połączeniu administracyjnem obu gmin, prawo użytkowania miało przysłużać zarówno mieszkańcom miasteczka, jakoteż i wsi. Byłoby to oczywistem pokrzywdzeniem mieszkańców miasteczka, którzy musieliby w takim razie cierpieć w swoim lesie wspólność użytkowania z wsią, gdy dla nich przystęp do lasu, stanowiącego własność wsi byłby zamknięty. I dlatego byłoby może wskazanem dla obu gmin jednakowo zastrzedz odrębność użytkowania z ich lasów — w taki sam sposób, jak to proponuje Wydział krajowy w alinei *d)* art. II. co do pastwisk.

Zdaniem komisyi nie będzie także zbytecznem przypomnienie w tej ustawie w myśl analogicznych postanowień §. 69 ustawy gminnej z 3. lipca 1896 nr. 51 Dz. u. kr., ażeby po połączeniu obu gmin, Rada gminna unormowała *sposób* użytkowania z lasów zarówno miasteczka jak i wsi z uwzględnieniem dotychczasowego niezaprzeczonego zwyczaju, lecz według zasad gospodarstwa lasowego, aby te lasy przez nadmierny wyrąb na potrzeby mieszkańców nie zostały zmarnowane. Sprawozdania z zarządzonej przez Wydział krajowy w r. 1898 lustracyi lasu gminy wsi Skole stwierdziły bowiem rażące nadużycia w korzystaniu z lasu przez poszczególnych członków gminy, gdy sposób tego użytkowania nie jest ograniczony do *maximum* rocznej rębności.

W ustępie *b.*, artykułu II-go proponuje Komisya opuszczenie przytoczonej tam cyfry długu miasteczka Skole, który ma być z jej własnych dochodów umorzony. Komisya wnosi, ażeby w ogólności *wszystkie* możliwe długi miasteczka, jakie za-

stanie połączenie jego z wsią, bez oznaczenia ich cyfry, musiały być umorzone dochodem z rzeźni, stanowiącej dotychczas wyłączną własność miasteczka.

Wniesioną także została do Sejmu petycya mieszkańców wsi Skole, przeciwko wcieleniu jej do miasteczka l. s. 702/1900. Wychodzi ona z mylnego założenia, jakoby projektowane połączenie miasteczka i wsi miało być poniekąd karą za nieporządki w administracyi wsi Skolego, na które natrafili tam delegaci Wydziału krajowego, wysyłani na lustracye. Autor petycyi usiłuje przeprowadzić dowód, iż nie było tam tak źle, jak przedstawili owi lustratorowie, skoro c. k. Sąd karny nie zdołał udowodnić dawnym kierownikom administracyi gminnej zbrodni oszustwa i sprzeniewierzenia. Komisya gminna konstatuje, iż nie osobista nierzetelność lub zaniedbania obowiązków ze strony tego lub owego urzędnika gminy dały powód do wniosku o połączenie obu gmin. Na nierzetelność w urzędowaniu jest jedyny środek — ścisła kontrola. Wniosek zaś o połączenie obu gmin opiera się na postanowieniu §. 96. ustawy gminnej dla miasteczek z 3. lipca 1896 roku nr. 51 Dz. u. kr. które orzeka, iż „wcielenie jednej gminy do sąsiedniej nastąpić może w drodze ustawy krajowej nawet wbrew woli gminy, jeżeli należyte wykonanie policyi miejscowej tego wymaga“. Opinie c. k. władzy politycznej, trzykrotne na miejscu przeprowadzane dochodzenia Wydziału krajowego i petycye mieszkańców, którzy nie chcą chwalić smutnych stosunków dotychczasowych — stwierdzają, iż topograficzne położenie obu gmin tak zbliżone, iż istnieją tam np. realności, gdzie jedna część budynków stoi na terytoryum wsi, druga zaś na terytoryum miasteczka, nie pozwala na należyte wykonywanie policyi miejscowej, jak długo ta osada jest podzieloną na dwie gminy administracyjne, że wreszcie bez ich połączenia rozwój Skolego, jako rokującej piękną przyszłość stacyi klimatycznej, jako naturalnego centrum handlu i przeprzemysłu rozległej okolicy od Synowódzka po szczyt Beskidu, gdzie prawdopodobnie będzie niedługo kreowane osobne Starostwo — jest wprost niemożliwym. Te więc względy publiczne, a nie żadne inne skłaniają Komisyę gminną, iż już trzeci raz, zgodnie z Wydziałem krajowym staje przed Wysokim Sejmem z wnioskiem, zmierzającym do połączenia wsi i miasteczka Skolego w jednolitą jednostkę administracyjną liczebnie, ekonomicznie i intelektualnie silniejszą, zdolną do pięknego rozwoju w przyszłości.

I dlatego nie może także komisya gminna zalecać Wysokiej Izbie do uwzględnienia przeciwnej połączeniu obu gmin petycyi mieszkańców wsi Skole.

W myśl powyższych uwag Komisya gminna wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony ·/. projekt ustawy i uznać zarazem tą uchwałą za załatwioną petycyę mieszkańców wsi Skole, przeciwnych połączeniu jej z miasteczkiem l. s. 702/1900.

Przewodniczący:

Jaworski.

Sprawozdawca:

Merunowicz

Ustawa

z dnia . . . . . . o wcieleniu wsi Skole do miasteczka Skole, powiatu stryjskiego stosownie do postanowień §. 96. ustawy z dnia 3. lipca 1896 nr. 51. Dz. u. kraj.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam:

Art. I.

Gmina Skole wieś, powiatu Stryjskiego, zostaje w myśl postanowień §. 96. ustawy z dnia 3. lipca 1896 nr. 51. Dz. u. kraj. wcieloną do gminy Skole miasteczko tegoż powiatu.

Art. II.

Tak ruchomy i nieruchomy majątek, jak i dobro obu gmin łączy się w jedną całość, i uzyskane z nich dochody służyć mają na pokrycie wydatków gminnych, jak niemniej zobowiązań, pozostałych po obu gminach.

Od powyższej zasady ustanawia się następujące wyjątki:

a) Każda z połączonych gmin zostaje przy swoich prawach użytkowania pastwisk gminnych, tak samo pozostają nienaruszone prawa do użytkowania wspólnych pastwisk.

b) Obie połączone gminy pozostają przy prawach odrębnego użytkowania swoich lasów gminnych. Najdalej do roku po dokonanem połączeniu uchwali Rada gminna sposób użytkowania, z ograniczeniem ilości wyrębu rocznego do planu gospodarczego, zapewniającego utrzymanie lasów. Uchwała Rady gminnej, ustanawiająca sposób użytkowania lasów gminnych ma być zatwierdzoną przez Wydział krajowy.

c) Kapitał 6000 złr. w. a. będący własnością wsi Skole, ulokowany na książeczkach kasy oszczędności we Lwowie nr. 89036, 89038 i 89044, a znajdujący się w depozycie wydziału powiatowego, jak niemniej zapis długu państwa z dnia 1. lutego 1895, l. 179013 na 1.600 złr. w. a. będący własnością wsi Skole, użyty ma być na założenie kasy pożyczkowej dla członków do-

tychczasowej wsi Skole pod zarządem komitetu składającego się z pięciu członków, wybranego przez reprezentacyę gminy połączonej, z pomiędzy mieszkańców dotychczasowej wsi Skole, i pod nadzorem reprezentacyi gminy połączonej. Użycie kapitałów lub odsetek kasy pożyczkowej na inne cele może nastąpić tylko za zezwoleniem komitetu zarządzającego tą kasą.

d) Na spłatę długów miasteczka Skole, istniejących z dniem połączenia obu gmin, użyty ma być dochód z rzeźni, będącej dotychczas własnością miasteczka.

Art. III.

Niniejsza ustawa wchodzi w wykonanie z dniem jej ogłoszenia, i w tym czasie mają być obie Rady gminne rozwiązane, tymczasowy zarząd dla połączonej gminy ustanowiony, i wybory do jej nowej Rady rozpisane.

Art. IV.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

L. s. 3.133/900.

We Lwowie dnia 25. kwietnia 1900.

Aleg. 149

Sprawozdanie

Komisyi gospodarstwa krajowego z przedłożenia Wydziału krajowego o popieraniu kultury krajowej na polu budowli wodnych.

Wysoki Sejmie!

W przedłożeniu melioracyjnem zdaje Wydział krajowy sprawę z wykonania uchwał sejmowych powziętych na ostatniej sesyi 1898—9, oraz z akcyi kraju i państwa podjętej od szeregu lat koło regulacyi wód i robót melioracyjnych tak publicznych jak i prywatnych przeprowadzonych bądź to przy pomocy funduszów publicznych, bądź też wyłącznie na koszt właścicieli.

Z uchwalonych przez Wysoki Sejm w ostatnich latach projektów ustaw uzyskały Najwyższą sankcyę projekty zapewniające wykonanie dwóch większych rzek karpackich Soły i Łomnicy, obwałowanie Wisły i Wisłoki w powiecie Mieleckim, regulacyę potoku Bystry w Zakopanem, konserwacyę robót regulacyjnych na Łęgu, udzielenie dalszych zasiłków kraju i państwa na osuszenie bagien Oleskich, wreszcie uchwalone w r. 1898 trzy ważne projekty ustaw agrarnych, których wejście w życie zależnem jednak będzie od wydania rozporządzeń wykonawczych przez c. k. Rząd w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Natomiast nie otrzymały dotychczas sankcyi Cesarskiej projekty ustaw:

1. o uzupełnieniu regulacyi Nowego Brnia z dopływami;
2. o obwałowaniu lewego brzegu Wisły w powiecie krakowskim;
3. o uzupełnieniu obwałowania prawego brzegu Wisły między Podgórzem a Niepołomicami;
4. o obwałowaniu lewego brzegu Dunajca między ujściem Więckówki a mostem kolejowym w Bogumiłowicach;
5. o regulacyi górnego Dniestru z dopływami;
6 o regulacyi rzeki Pełtwi z dopływami.

Projekty techniczne pierwszych pięciu z powyżej wymienionych przedsiębiorstw zostały przez c. k. Rząd zreambulowane a co do podstaw hydrotechnicznych nastąpiło już porozumienie między c. k. Rządem a Wydziałem krajowym, projekt zaś regulacyi Pełtwi nie został dotychczas przedłożony c. k. Ministerstwu rolnictwa, gdyż projektant, który w roku ubiegłym powołany został na profesora studyum rolniczego w uniwersytecie krakowskim, nie ukończył jeszcze sprawozdania technicznego do projektu.

Ponieważ spółki wodne mające uiścić 30% datek konkurencyjny, zawiązane już zostały dla regulacyi Nowego Brnia, tudzież obwałowania obu brzegów Wisły poniżej Krakowa, względnie Podgórza, zatem jedynym powodem, dlaczego uchwalone przez Wysoki Sejm projekty ustaw dotyczące tych 3 przedsiębiorstw nie weszły dotychczas w życie, jest okoliczność, że c. k. Ministerstwo rolnictwa nie wstawiło jeszcze pierwszych rat zasiłków państwowych do preliminarza państwowego funduszu melioracyjnego. Gdy jednak dotacya roczna funduszu melioracyjnego podwyższoną została obecnie na 2,000.000 koron, Komisya gospodarstwa krajowego wyraża nadzieję, że c. k. Ministerstwo rolnictwa wstawi pierwsze raty zasiłków państwowych dla

tych przedsiębiorstw do preliminarza na r. 1900, tak, ażeby projekty ustaw mogły być przedłożone do Najwyższej sankcyi w roku bieżącym.

Pierwsza rata zasiłku państwowego na obwałowanie lewego brzegu Dunajca wstawioną zostanie do preliminarza funduszu melioracyjnego po zawiązaniu spółki wodnej, zatem dopiero wówczas oczekiwać można sankcyi ustawy. Natomiast ani Wydziałowi krajowemu, ani komisyi gospodarstwa krajowego nie są znane powody, dla których uchwalony przez Wysoki Sejm dnia 9. lutego 1897 projekt ustawy o regulacyi górnego Dniestru z dopływami nie został dotychczas przez c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych przedłożonym do Najwyższej sankcyi.

Skoro bowiem dzięki poparciu JE. p. Ministra Dr. Adama Jędrzejowicza interesowane Ministerstwa przyznały 40% zasiłek z państwowego funduszu wodnego i 20% zasiłek z państwowego funduszu melioracyjnego, skoro zasady techniczne projektu ustalone zostały na konferencyi w Wiedniu dnia 20. grudnia 1898, a Wydział krajowy zgodził się na dość trudne warunki postawione dodatkowo przez c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych jak obciążenie funduszu regulacyjnego kosztami budowy mostu drewnianego na gościńcu państwowym i przedłużenie okresu budowy na niebywały dotychczas przeciąg czasu lat 28, skoro już 2 raty zasiłku z funduszu wodnego wstawione zostały do budżetów państwowych w latach 1898, 1899 i 1900, z których 20.000 zł. w. a. wypłacono już Wydziałowi krajowemu, a c. k. Ministerstwo rolnictwa w formie obowiązującej w obec Rady państwa zapowiedziało wstawienie I raty zasiłku z funduszu melioracyjnego do preliminarza na rok 1900, skoro wreszcie program budowy został już przy udziale delegata c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych ułożony, koncesya na budowę przez c. k. Namiestnictwo wydana, a roboty faktycznie za zezwoleniem c. k Ministerstwa spraw wewnętrznych rozpoczęte; spełnione zostały wszelkie możliwe warunki, jakie w podobnych wypadkach może c. k Rząd postawić, zanim projekt ustawy przedłoży do sankcyi.

Z tego powodu, tudzież z uwagi, że poruszona uchwałą Wysokiege Sejmu z dnia 7. kwietnia 1876, a więc przed 24 laty, sprawa regulacyi górnego Dniestru doznaje ciągłej zwłoki, mimo że projekt techniczny już w r. 1896 został przez c. k. Rząd zreambulowany, komisya gospodarstwa krajowego widzi się zmuszoną zaproponować Wys. Sejmowi uchwalenie rezolucyi wzywającej c k. Rząd, ażeby odnośny projekt ustawy jak najrychlej przedłożył do Najwyższej sankcyi.

W czasie obrad komisyjnych zwrócił uwagę prezes spółki wodnej dla obwałowania prawego brzegu Wisły między Podgórzem a Niepołomicami, poseł Czecz, że z powodu braku funduszów, roboty przy tem obwałowaniu zamierza Wydział krajowy w roku bieżącym zasystować; inżynierowi zaś prowadzącemu tam dotychczas budowę, poruczyć kierownictwo regulacyi dolnej przestrzeni Biały w powiecie tarnowskim, której kierownik ciężko zachorował. Jakkolwiek na wymienione obwałowanie Wisły Wydział krajowy ma w roku bieżącym do dyspozycyi tylko jedną ratę zasiłku krajowego w kwocie 16533 zł. w. a. (33066 koron), której przebudowanie nie wymaga całorocznego zajęcia inżyniera, to jednak ze względu na potrzebę tych robót i konieczność dostarczenia zarobku ludności dotkniętej zeszłoroczną powodzią, przedstawia komisya Wysokiemu Sejmowi do uchwały proponowaną przez p. Czecza rezolucyę, polecającą Wydziałowi krajowemu podjęcie dalszych robót przy tem obwałowaniu w przypuszczeniu, że siły techniczne na to pozwolą.

Objęte przedłożeniem Wydziału krajowego inne sprawy i wnioski dadzą się podzielić na trzy kategorye, mianowicie:

I. Budowle wodne prowadzone przez administracyę państwa (c. k. Namiestnictwo względnie c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych).

II. Publiczne przedsiębiorstwa melioracyjne prowadzone przez Wydział krajowy.

III. Prywatne roboty melioracyjne subwencyonowane z funduszów publicznych, lub też dokonywane wyłącznie kosztem właścicieli.

I.

Do największych robót wodnych, jakie przeprowadza c. k. Rząd przy pomocy funduszu krajowego, należy systematyczna regulacya rzek karpackich rozpoczęta stopniowo na podstawie osobnych ustaw krajowych.

Komisya konstatuje z zadowoleniem, że zostająca pod zarządem c. k. Namiestnictwa regulacya Dniestru między Rozwadowem i Żurawnem, która rozpoczętą

została w rok później, aniżeli przewidziano w ustawie i początkowo szła oporem, obecnie okazuje nadzwyczajny postęp, gdyż w roku 1898 przebudowano prawie dwuletnią dotacyę. Natomiast regulacya dalszych 2 rzek karpackich t. j. Soły i Łomnicy, mimo że kierownictwa budowy zostały już w r. 1898 przez c. k. Namiestnictwo ustanowione i 2 raty datków państwa, a 1 rata datku krajowego do funduszów regulacyjnych wpłacone, nie została dotychczas wcale rozpoczętą. Podobną stagnacyę okazuje także rewizya generalnych projektów regulacyi rzek Raby i Świcy, która mimo kilkakrotnych rezolucyj Wysokiego Sejmu nie została dotychczas przeprowadzoną, w skutek czego odnośne projekty ustaw nie mogą też być Sejmowi przedłożone.

Spodziewać się jednak należy, że gdy wedle preliminarza państwowego na rok 1900 rządowy personal techniczny w Galicyi o 11 inżynierów ma być powiększonym, c. k Rząd dołoży starań, aby systematyczna regulacya rzek karpackich, która w obec programowej uchwały Sejmu z dnia 13. lutego 1894 już o 5 lat się opóźniła, postępowała w przyszłości w szybszem tempie.

Ta sama uwaga odnosi się także do objęcia dalszych przestrzeni rzek spławnych, tudzież rzek granicznych pod wyłączną pieczę państwa w myśl kilkakrotnych rezolucyj Wysokiego Sejmu, która to sprawa nie wyszła jeszcze dotychczas ze stadyum studyów i badań.

Jak długo systematyczna regulacya rzek karpackich nie zostanie przeprowadzoną, okazuje się potrzeba podejmowania lokalnych regulacyj tych rzek, celem ochrony całych miejscowości i urodzajnych gruntów aluwialnych od zniszczenia.

Licząc się z niepomyślnym stanem finansów kraju, wstawił Wydział krajowy na ten cel skromną w porównaniu z dotacyami lat poprzednich kwotę 43.708 złr. czyli 87.416 koron, którą komisya zaleca Wysokiemu Sejmowi bez zmiany do przyjęcia.

Od r. 1895 subwencyonuje fundusz krajowy galic. oddział państwowego biura hydrograficznego zasiłkiem, który początkowo wynosił 5.000 zł. w. a. a w ostatnich latach wzrósł do pokaźnej kwoty 12.000 zł. w. a.

Ponieważ niektóre kraje koronne nie przyczyniają się żadnym datkiem do pokrycia kosztów tego biura a najbogatszy kraj koronny, mianowicie Czechy, subwencyonuje to biuro rocznym zasiłkiem w kwocie 8 000 zł. w. a., komisya gospodarstwa krajowego przyłącza się do wniosku komisyi budżetowej, ażeby datek Galicyi na ten cel zredukować do kwoty 8.000 złr. czyli 16.000 koron począwszy od r. 1900 zwłaszcza, że główny warunek subwencyonowania, jaki Wydział krajowy postawił, t. j. systematyczne przeprowadzenie pomiarów hydrometrycznych na rzekach galicyjskich w celu oznaczenia stosunku ilości odpływającej w rzekach wody do ilości opadów atmosferycznych, przez c. k. Rząd nie został dotychczas wypełniony.

II.

W roku 1898 prowadził Wydział krajowy roboty przy 17 publicznych przedsiębiorstwach melioracyjnych subwencyonowanych z państwowego funduszu melioracyjnego, z których 11 zostawało pod kierownictwem kraj. biura melioracyjnego, 6 zaś pod kierunkiem sekcyi samborskiej c. k. oddziału leśno-technicznego dla zabudowań potoków górskich.

Postęp robót przy zabudowaniach potoków górskich był nieznaczny, co się tłumaczy właściwością tego rodzaju drobnych robót rozrzuconych na znacznych przestrzeniach. Rozmiar robót wykonanych przez krajowe biuro melioracyjne był tylko przy tych przedsiębiorstwach znaczniejszy, gdzie oprócz kraju i państwa przyczyniają się do kosztów budowy albo powiaty, albo też zorganizowane już spółki wodne; tam zaś gdzie spółki wodne nie zostały jeszcze zawiązane, lub też nie uiszczają datków konkurencyjnych, kierownicy budowy nie mogli rozwinąć należycie robót, które ograniczyć się musiały do rozmiarów odpowiadających datkom kraju i państwa.

W skutek rezolucyi Wysokiego Sejmu z d. 21. marca 1899 wydało wprawdzie c. k. Namiestnictwo okólnik do wszystkich c. k. Starostw polecający im przeprowadzenie sprawy zawiązywania spółek wodnych z największą dokładnością i z możliwym pośpiechem; okólnik ten jednak nie odniósł dotychczas pożądanego skutku, gdyż dla czterech przedsiębiorstw melioracyjnych nie zawiązano jeszcze spółek wodnych, jakkolwiek odnośne ustawy krajowe weszły w życie w latach: 1893 (osuszenie bagien Łańcucko-Jarosławskich), w r. 1894 (regulacya Bugu), w r 1895 (obwałowanie lewego brzegu Dunajca) i w r. 1896 (regulacya górnej Kisieliny).

Finansowy wynik budowy okazuje przy zabudowaniach potoków górskich z wyjątkiem jednego przedsiębiorstwa (regulacyi Bystry w Zakopanem) z reguły przekroczenia preliminarzy kosztorysowych, przy robotach zaś prowadzonych przez krajowe biura melioracyjne tylko w trzech wypadkach przekroczenia, w ośmiu zaś oszczędności, które dochodzą do 15.900 zł. przy regulacyi Biały, a 28.300 zł. (okrągło) przy regulacyi Krzemienicy. Największe stosunkowo przekroczenie 9.193 zł. przy obwałowaniu Wisły między Podgórzem a Niepołomicami usprawiedliwia się koniecznością wykonania robót dodatkowych nieprzewidzianych w projekcie, oraz podrożeniem i brakiem robotnika.

Zgodnie z uchwalonym przez Wysoki Sejm dnia 13. lutego 1894. programem regulacyi wód, przedkłada Wydział krajowy dwa projekty ustaw mające na celu przeprowadzenie odwodnienia znacznych obszarów zabagnionych gruntów i asanacyę całej okolicy w północno wschodniej części kraju, mianowicie: regulacyę potoku Pustej (Radosławki) w dorzeczu Styru i regulacyę 2 dopływów Bugu, Sołotwy i Rokitny w powiatach Kamioneckim, Brodzkim i Złoczowskim.

Koszta pierwszej z tych regulacyj, która obejmuje wykonanie 154·7 km. potoków i kanałów osuszających i ma odwodnić 11.114 morgów w 16 gminach i obszarach dworskich preliminuje Wydział krajowy na 416.000 zł. w. a. = 832.000 koron, koszta zaś drugiej (81·3 km. z obszarem 13.042 morgów) na 185.000 zł. w. a. = 370.000 koron.

Obydwie te regulacye mają być przeprowadzone w drodze przedsiębiorstw krajowych przy 40% zasiłkach z funduszu krajowego (pierwsza w ciągu lat 10., druga w latach 5.), pierwsze zaś raty datków krajowych mają być wstawione do budżetu, a tem samem i ustawy mają wejść w życie dopiero wówczas, skoro spółki wodne przez władzę polityczną zostaną zawiązane.

Ze względu na ważność i rentowność tych robót, tudzież z uwagi, że o ile wnosić można z dotychczasowego doświadczenia, zawiązanie spółek wodnych przez c. k. Starostwa dla tych przedsiębiorstw potrwa cały szereg lat, poczem dopiero do wykonania robót przystąpić będzie można, przedkłada Komisya Wysokiemu Sejmowi do uchwały oba projekty ustaw w brzmieniu proponowanem przez Wydział krajowy

Obok tych 2 ustaw przedkłada Komisya zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego, projekt ustawy zapewniającej konserwacyę robót regulacyjnych na potoku Przegnojówce (dopływie Pełtwi) w powiecie Przemyślańskim, która to regulacya z wielkim pożytkiem dla właścicieli interesowanych gruntów w r. 1898 została w zupełności przeprowadzoną. Preliminowany przez Wydział krajowy wydatek roczny na konserwacyę wynosić będzie 1.000 zł. = 2.000 koron, którą to kwotę pokrywać będzie po połowie fundusz krajowy i spółka wodna podobnie jak przy regulacyi Trześniówki i Łęgu, dla których wydane już zostały osobne ustawy konserwacyjne. Ponieważ wydatek ten uzasadniony został dostatecznie przez Wydział krajowy, wnosi Komisya uchwalenie zasiłku krajowego na tę konserwacyę w r. 1900 w kwocie 1.000 koron.

III.

Zgłoszenia o pomoc techniczną biura melioracyjnego dla projektowania i wykonania melioracyj prywatnych a zwłaszcza drenowania gruntów mnożą się z każdym rokiem, a od lat 5 zwiększyły się w trójnasób. Zawsze jednak wykonanie robót nie idzie w parze z ilością i rozmiarem projektów, gdyż w ostatnich pięciu latach wykonano przeciętnie zaledwie 36% zaprojektowanych robót. Powodem tego jest po części brak rurek drenowych, głównie zaś brak kapitału, gdyż mimo wydanych i przez Wydział krajowy zatwierdzonych przepisów o udzielaniu przez Bank krajowy gotówkowych pożyczek melioracyjnych po myśli ustawy z dnia 6. lipca 1896. Dz. u. p. Nr. 144. właściciele gruntów z tego kredytu bardzo mało korzystać mogli, a to z powodu uciążliwości, jakie właśnie ta ustawa nasuwa. To też Bank krajowy obecnie przygotowuje nową formę, w jakiej kredyt hipoteczny na cele melioracyi udzielać zamyśla, a wnioski swoje w najbliższej przyszłości Radzie Nadzorczej Banku i Wydziałowi krajowemu przedłoży.

Dalsze przeszkody stara się Wydział krajowy częściowo usunąć bezpłatnem dostarczaniem właścicielom gruntów pras drenarskich z przyborami, na który to cel wstawił do preliminarza na r. 1900. dotacyę 5.000 zł. (10.000 koron). Komisya zaleca Wysokiemu Sejmowi uchwalenie tej dotacyi a zarazem rezolucyi wzywającej

c. k. Rząd do przyznania na ten cel w r. 1900. zasiłku w tej samej wysokości, tem bardziej, że w roku bieżącym z powodu podrożenia węgla w zachodniej części kraju okazuje się trudność nabycia rurek drenowych.

Komisya konstatuje z zadowoleniem, że w uwzględnieniu petycyi Komitetu c. k. Towarzystwa rolniczego Krakowskiego Wydział krajowy podwyższył na rok bieżący dotacyę na pomoc techniczną przy projektowaniu i wykonaniu melioracyj prywatnych z 10.000 na 13.000 zł., oraz w myśl uwag zamieszczonych w zeszłorocznem sprawozdaniu Komisyi gospodarstwa krajowego przedłożył wniosek na powiększenie personalu biura melioracyjnego o jednego inżyniera I klasy z powodu otwarcia ekspozytury biura melioracyjnego w Jarosławiu, który to wniosek zaleca Komisya Wysokiemu Sejmowi do przyjęcia.

Na subwencyonowanie kultury torfowisk, tudzież mniejszych melioracyj i drenowań gruntów włościańskich preliminuje Wydział krajowy na r. 1900 dotacyę w kwocie 52.297 zł czyli 104.594 koron, z czego 8.700 koron przypada na kulturę torfową, 95.894 koron zaś na popieranie drobnych melioracyj.

Ponieważ kraj nasz korzystać może z państwowej dotacyi dyspozycyjnej na drobne melioracye wynoszącej w roku bieżącym 852.000 koron tylko o tyle, o ile Wysoki Sejm melioracye te popiera, zatem udział Galicyi w odnośnej dotacyi państwowej wyniesie w roku bieżącym powyższą kwotę 95.894 koron, a z zasiłkiem na utrzymanie biura melioracyjnego w kwocie 16.000 koron razem 111.894 koron czyli zaledwie 13%, podczas gdy udział ten w stosunku do powierzchni gruntów uprawnych (ról i łąk) wynosić powinien 34%, jak to Wydział krajowy w jubileuszowem sprawozdaniu (w r. 1898) o melioracyach w Galicyi wykazał.

Wobec trudnego położenia finansowego kraju, Komisya nie może w roku bieżącym przedkładać wniosku na podwyższenie tej dotacyi, zaleca jednak Wydziałowi krajowemu w miarę, jak finanse kraju się polepszą, postarać się o podwyższenie dotacyi celem uzyskania odpowiedniego udziału kraju w subwencyach państwowych, co tem łatwiejszem będzie dla Wydziału krajowego, ile że cały szereg wygotowanych przez biuro melioracyjne projektów między tymi drenowań włościańskich, z powodu braku funduszów nie mógł być c. k. Rządowi do subwencyonowania przedłożonym.

Co się tyczy kultury torfowej, zaznacza Komisya, że zrobione w r. 1899. doświadczenia na 12 polach wzorowych wyłącznie we wschodniej części kraju okazują rezultat przeważnie zadowalniający, a byłoby tylko do życzenia, aby Wydział krajowy wykazywał w sprawozdaniu także rentowność tej kultury.

W związku z przedmiotem niniejszego sprawozdania pozostają następujące petycye, które Wysoki Sejm przekazał komisyi gospodarstwa krajowego do załatwienia, a które należą do kompetencyi po części c. k. Rządu po części zaś Wydziału krajowego

Do kompetycyi c. k. Rządu należą:

1. petycya l. S. 178 miasteczka Maków o regulacyę rzeki Skawy;

2. petycya l. S. 559 gminy Łączki o regulacyę rzeki Dunajca;

3. petycya l. S. 536 gminy miasta Halicza o regulacyę ujścia Łukwi objętą projektem regulacyi Dniestru;

4. petycya l. S 802 gminy Lisiatycze o regulacyę rzeki Stryja;

W zakres działania Wydziału krajowego zaś wchodzą;

1. petycya l S. 93 gminy Gawłówek o wykonanie przekupu na Rabie, dla którego biuro melioracyjne wygotowało już projekt techniczny;

2. petycya l. S. 778 gminy Lutcza o regulacyę potoku Stobnicy;

3. petycya l. S 821 miasta Rzeszowa o regulacyę i przesklepienie potoku Mikoszki;

4. petycya l. S. 1399 Feliksa Leszczyńskiego w Potoku (pow. Krosno) o subwencyę na drenowanie gruntu:

5. petycya l. S 1484 gminy Hankówka powiatu Jasielskiego o lokalną regulacyę rzeki Jasiołki;

6 petycya l. S. 1606 gminy Przylasek rusieckich o przesunięcie trasy lewego wału Wisły w powiecie Krakowskim ku rzece Wiśle.

Ponieważ Komisya nie ma do dyspozycyi dat potrzebnych do ocenienia, o ile te petycye są uzasadnione, a uwzględnienie ich wpłynąć by mogło na znaczne obciążenie funduszu krajowego. przeto wnosi na przekazanie ich c. k. Rządowi, względnie Wydziałowi krajowemu do zbadania i możliwego uwzględnienia.

Zaznaczając w końcu, że przekazane Wydziałowi krajowemu sprawy w dziale meloracyj zostały prawidłowo i o ile to było możliwem, skutecznie załatwione oraz że rozmiar prac technicznych tak przy zdjęciach jak i projektach był w ciągu ostatniego roku odpowiednim, Komisya gospodarstwa krajowego wnosi;

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 2. grudnia 1899 l. 79101 o popieraniu kultury krajowej na polu budowli wodnych Sejm przyjmuje do wiadomości.

II. Sejm przyznaje na lokalne regulacye rzek niespławnych w myśl uchwały swej z dnia 6. października 1882 w rub. XIII. poz. 210 wydatków na rok 1900 następujące zasiłki:

a) na regulacyę Skawy między Wadowicami a Witanowicami, IV rata		5 516 K.
b) na regulacyę Raby pod Winiarami i Niezdowem, III rata (ostatnia)		7.572 „
c) na regulacyę Dunajca		
1. pod Maszkowicami i Jazowskiem, II rata . . .	13.438 K.	
2. od Gołgowic do ujścia Popradu III rata . . .	18.094 „	
3. pod Drużkowem i Filipowicami, III rata . . .	— —	
4. między Zawodziem a Zgłobicami, III rata . .	14.094 „	45 626 „
d) na regulacyę Wisłoki od Dąbia do Tuszyny i od Rzemienia do Rzysk, II rata		
e) na regulacyę Sanu pod Korytnikami i Krasiczynem, IV rata (ostatnia)		3.680 „
f) na regulacyę Wisłoka		
1. od Babic do Zarzeca, V rata	9.586 „	
2. pod Dobrzechowem, II rata (ostatnia) . . .	9.436 „	
3. pod Trzebowniskiem i Łukawcem, IV rata . .	— —	19.022 „
g) na regulacyę Wiszni pod Nienowicami i Michałówką IV rata		— —
h) na regulacyę Świcy pod Sokołowem i Łanami sokołowskimi VI. rata . . . . , .		5.000 „
i) na premiowanie zawiklania odsypisk . . .		1.000 „
Ogółem .		87.416 K.

III. Sejm przyznaje na popieranie mniejszych robót melioracyjnych w myśl uchwały swej z dnia 26. listopada 1889 w rub. XIII poz. 213 wydatków na rok 1900 następujące zasiłki:

a) na konserwacyę osuszenia bagien Rudnikach (do r. 1908)		2.800 K.
b) na drenowanie gruntów włościańskich:		
1. w Rudawie i Radwanowicach (pow. Chrzanów) I. rata	3.208 K.	
2. w Szebniach i Bierówce (pow. Jasło)	2.900 „	
3. w Roztokach (pow. Jasło)	1 834 „	
4. w Czeluśnicy (pow. Jasło) I rata	3 000 „	10.942 „
c) na ubezpieczenie brzegów Wisłoka pod Białobrzegami (pow. Krosno)		3.780 „
d) na regulacyę Lubaczówki pod Radawą, II rata . .		5.288 „
e) na regulacyę Szkła pod Łazami i Charytanami, I rata		4.922 „
f) na osuszenie gruntów w Wierzchosławicach i Rudce (pow. Tarnów)		3 800 „
g) na osuszenie przysiółka Wydrze ad Grębów (pow. Tarnobrzeg)		7.550 „
h) na osuszenie łąk i pastwisk w Hruszowie i Budomierzu (pow. Jaworów)		2.314 „
i) na osuszenie gruntów w Jabłonówce i Pobużanach (pow. Kamionka)		9.648 „
k) na osuszenie gruntów w Pinianach, Kalinowie, Koniuszkach siemianowskich i Chłopczycach (pow. Sambor i Rudki) I rata		16.250 „
l) na osuszenie gruntów w Żurawnie i Pobereżu (pow. Żydaczów) I rata		6.600 „
m) na osuszenie gruntów w Hanowcach i Popławnikach (pow. Rohatyn), zasiłek dodatkowy		2.000 „

n) na popieranie doświadczeń z kulturą torfowisk:

1. w Nowym Targu	1.000 K.	
2. w Olesku i Kontach	700 „	
3. w Stojanówce i Wolicy baryłowej	1.000 „	
4. w Ożomli	500 „	
5. w Hnilicach wielkich	500 „	
6. w Ubiniu	500 „	
7. w Glinianach	500 „	
8. w Czernicy	1.000 „	
9. w Żukowie	1.000 „	
10. w innych miejscowościach kraju	2.000 „	8.700 K.
o) na subwencyonowanie fabryk drenarskich . .		10 000 „
p) do dyspozycyi Wydziału krajowego . . .		10.000 „
Ogółem .		104.594 K.

IV. Sejm powiększa personal biura melioracyjnego o jednego inżyniera I klasy z powodu utworzenia ekspozytury tego biura w Jarosławiu, która w myśl uchwały sejmowej z dnia 21. marca 1899 z początkiem roku 1900 ma być otwartą

g. 1-3. V. Sejm uchwala ./· załączone projekty ustaw:

1. o regulacyi potoku Pustej (Radosławki) z dopływami.
2. o regulacyi potoków Sołotwy i Rokitny z dopływami.
3. o konserwacyi robót regulacyjnych na potoku Przegnojówce z dopływami.

VI. Sejm przyznaje na rok 1900 dotacyę na konserwacyę robót regulacyjnych na potoku Przegnojówce w kwocie 1.000 K.

VII. Sejm upoważnia Wydział krajowy do wydatkowania kwot preliminowanych w rubr. XIII. dziale B. na rok 1900 do końca lutego 1902 a to według zasad przyjętych przy podobnych rubrykach budżetu państwowego.

VIII. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby:

1 jak najrychlej przedłożył do Najwyższej sankcyi uchwalony dnia 9. lutego 1897 projekt ustawy o regulacyi górnego Dniestru z dopływami;

2 na urządzenie fabryk drenarskich przyznał w r. 1900 zasiłek 10.000 Koron z państwowej dotacyi dyspozycyjnej na drobne melioracye.

IX. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby dalsze obwałowanie prawego brzegu Wisły pomiędzy Podgórzem a Niepołomicami w możliwie najkrótszym czasie podjął.

X. Petycye l S. 178 miasteczka Maków o regulacyę Skawy, l. S. 559 gminy Łączki o regulacyę Dunajca, l. S 536 miasta Halicza o regulacyę Łukwi i l. S. 802 gminy Lisiatycze o regulacyę Stryja odstępuje Sejm c. k. Rządowi do zbadania i możliwego uwzględnienia.

XI. Petycye l. S. 93 gminy Gawłówek o wykonanie przekopu na Rabie, l S. 778 gminy Lutcza o regulacyę Stobnicy, l. S. 821 miasta Rzeszowa o regulacyę Mikoszki, l. S. 1.399 Feliksa Leszczyńskiego o subwencyę na drenowanie, l. S. 1.484 gminy Hankówka o regulacyę Jasiołki, l S. 1606 gminy Przylasek rusiecki o zmianę trasy lewego wału Wisły w powiecie Krakowskim, przekazuje Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania i możliwego uwzględnienia.

Przewodniczący: **_Sanguszko._**

Sprawozdawca: **_Gorayski._**

Ustawa

z dnia . . . . o regulacyi potoku Pustej (Radosławki) z dopływami.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§. 1.

Regulacya Pustej (Radosławki) od Sokołówki do ujścia potoku Majdan wraz z dopływami ma być wykonaną jako przedsiębiorstwo krajowe

§. 2.

Za podstawę tej regulacyi służyć ma projekt Wydziału krajowego z roku 1899 preliminujący koszta robót na 832.000 koron.

Wydział krajowy zostaje jednak upoważniony do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracyą państwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Koszta budowy włącznie z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu pokryte będą z mającego się w tym celu utworzyć funduszu regulacyjnego.

Do pokrycia tych kosztów mają się przyczynić:

a) fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości czterdziestu procent preliminowanych kosztów;

b) państwowy fundusz melioracyjny w myśl §. 6. ustępu 1. i §. 4. ustępu 1. ustawy z dnia 30. czerwca 1884 Dz. u. p. nr. 116 bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości trzydziestu procent kosztów z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia;

c) wreszcie właściciele gruntów i zakładów, które położone są w okręgu konkurencyjnym przez władze administracyjne oznaczyć się mającym, resztę preliminowanych kosztów budowy, a to w myśl §. 66. krajowej ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875 Dz. u. kraj. nr. 38. według stosunku korzyści, których oczekiwać należy, lub w miarę wielkości niebezpieczeństwa, które ma być usunięte, albo też o ile rozkład kosztów na tej podstawie nie da się oznaczyć, według wartości tych gruntów i zakładów.

§. 4.

Dla rozłożenia i ściągnięcia datków prywatnych stron interesowanych w §. 3. pod c) wymienionych zawiązaną będzie przez Administracyę państwa w porozumieniu z Wydziałem krajowym spółka wodna.

Bliższe szczegóły co do wyboru i liczby członków Wydziału tej spółki określi statut przez władzę polityczną ułożyć się mający.

§. 5.

Datki oznaczone w §. 3. pod a), b) i c) mają być oddane do rozporządzenia w czasie budowy w równych ratach rocznych z góry z tem ograniczeniem, iż rzeczywista wypłata zasiłków kraju i państwowego funduszu melioracyjnego odbywać się ma w granicach pojedyńczych rat rocznych w miarę potrzeby dla wykonania robót programem objętych.

§. 6.

Dla utrzymania wykonanych robót ma być utworzony oddzielny fundusz.

Fundusz ten składać się będzie:

1. z dochodów uzyskanych z wydzierżawienia skarp potoków i rowów;

2. z grzywien nakładanych za przekroczenia wodne przy tem przedsiębiorstwie w myśl art. I. ustawy z dnia 10. czerwca 1892 Dz. u. kraj. nr. 43.

3. z corocznych datków kraju i spółki wodnej.

Dalsze postanowienia co do wysokości datków kraju i spółki wodnej na konserwacyę, tudzież innych zarządzeń potrzebnych dla utrzymania wykonanych budowli wydane zostaną w drodze ustawodawstwa krajowego.

§. 7.

Wykonanie robót, oraz zarząd funduszu regulacyjnego i konserwacyjnego obejmie Wydział krajowy.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa i ostateczny kosztorys oznaczyć ma Wydział krajowy w porozumieniu z Namiestnictwem, któremu podobnie jak i spółce wodnej przyznany będzie wpływ odpowiedni na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, co do terminu rozpoczęcia i czasu trwania budowy terminów płatności i sposobu uiszczania datków oraz co do ewentualnego bezpośredniego współdziałania rządowych organów technicznych przy wykonaniu tego przedsiębiorstwa określi rozporządzenie wykonawcze ułożone przez Wydział krajowy wspólnie z Namiestnictwem a zatwierdzone przez Ministerstwo rolnictwa.

§. 8.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi rolnictwa.

Ustawa

z dnia . . . . o regulacyi potoków Sołotwy i Rokitny z dopływami.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§. 1.

Regulacya potoków Sołotwy i Rokitny z dopływami w powiatach Kamioneckim, Złoczowskim i Brodzkim ma być wykonaną jako przedsiębiorstwo krajowe.

§. 2.

Za podstawę tej regulacyi służyć ma projekt Wydziału krajowego z r. 1899 preliminujący koszta robót na 370 000 koron.

Wydział krajowy zostaje jednak upoważniony do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracyą państwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Koszta budowy włącznie z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu pokryte będą z mającego się w tym celu utworzyć funduszu regulacyjnego. Do pokrycia tych kosztów mają się przyczynić:

a) fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości czterdziestu procent preliminowanych kosztów;

b) państwowy fundusz melioracyjny w myśl §. 6. ustępu 1. i §. 4. ustępu 1. ustawy z dnia 30. czerwca 1884 Dz. u. p. Nr. 116. bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości trzydziestu procent kosztów z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia;

c) wreszcie właściciele gruntów i zakładów, które położone są w okręgu konkurencyjnym przez władze administracyjne oznaczyć się mającym, resztą preliminowanych kosztów budowy, a to w myśl § 66. krajowej ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875 dz. u. kr. Nr. 38. według stosunku korzyści, których oczekiwać należy, lub w miarę wielkości niebezpieczeństwa, które ma być usunięte, albo też, o ile rozkład kosztów na tej podstawie nie da się oznaczyć, według wartości tych gruntów i zakładów.

§. 4.

Dla rozłożenia i ściągnięcia datków prywatnych stron interesowanych w §. 3. pod c). wymienionych, zawiązaną będzie przez Administracyę Państwa w porozumieniu Wydziałem krajowym spółka wodna.

Bliższe szczegóły, co do wyboru i liczby członków Wydziału tej spółki, określi statut, przez władzę polityczną ułożyć się mający.

§. 5.

Datki oznaczone w §. 3. pod a) b) i c) mają być oddane do rozporządzenia w czasie budowy w równych ratach rocznych z góry z tem ograniczeniem, iż rzeczywista wypłata zasiłków kraju i państwowego funduszu melioracyjnego odbywać się ma w granicach pojedynczych rat rocznych w miarę potrzeby dla wykonania robót programem objętych.

§. 6.

Dla utrzymania wykonanych robót ma być utworzony oddzielny fundusz.

Fundusz ten składać się będzie:

1. z dochodów uzyskanych z wydzierżawienia skarp potoków i rowów;

2. z grzywien nakładanych za przekroczenia wodne przy tem przedsiębiorstwie w myśl art. I. ustawy z dnia 10. czerwca 1892 Dz. u kraj. Nr. 43.;

3. z corocznych datków kraju i spółki wodnej

Dalsze postanowienia co do wysokości datków kraju i spółki wodnej na konserwacyę, tudzież innych zarządzeń potrzebnych do utrzymania wykonanych budowli, wydane zostaną w drodze ustawodawstwa krajowego.

§. 7.

Wykonanie robót, oraz zarząd funduszu regulacyjnego i konserwacyjnego obejmie Wydział krajowy.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa i ostateczny kosztorys oznaczyć ma Wydział krajowy w porozumieniu z Namiestnictwem, któremu podobnie jak i spółce wodnej przyznany będzie wpływ odpowiedni na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, co do terminu rozpoczęcia i czasu trwania budowy, terminów płatności i sposobu uiszczania datków, oraz co do ewentualnego bezpośredniego współdziałania rządowych organów technicznych przy wykonaniu tego przedsiębiorstwa, określi rozporządzenie wykonawcze ułożone przez Wydział krajowy wspólnie z Namiestnictwem, a zatwierdzone przez Ministerstwo rolnictwa.

§. 8.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi rolnictwa.

Ustawa

z dnia . . . . o konserwacyi robót regulacyjnych na potoku Przegnojówce z dopływami.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam na podstawie §. 6. ustawy z dnia 16. października 1895 Dz. ust. kraj. Nr. 75, co następuje:

§. 1.

Koszta zwyczajnego utrzymania wykonanych robót regulacyjnych na potoku Przegnojówce od stawu w Zeniowie do młyna w Krzywicach z dopływami mają być pokrywane:

1. z dochodów uzyskanych z wydzierżawiania skarp potoków;
2. z odszkodowań i grzywien nakładanych za przekroczenia wodne przy tem przedsiębiorstwie w myśl art. I. ustawy z dnia 10. czerwca 1892 Dz. u. kr. Nr. 43.;
3. z corocznych datków funduszu krajowego i spółki wodnej zawiązanej w myśl §. 4. ustawy z dnia 16. października 1895 Dz. u. kr. Nr 75.

Koszta zarządu technicznego pokrywane będą wyłącznie z funduszu krajowego.

§. 2.

Wysokość corocznych datków kraju i spółki wodnej w §. 1. pod 3. wymienionych wynosić ma bez względu na istotną potrzebę w pierwszych trzech latach, t. j. od r. 1900 do r. 1902 włącznie, po 1.000 koron, czyli razem 2.000 koron.

Wysokość corocznych datków w latach następnych wynosić ma sumę, jaka z przecięcia rzeczywistych wydatków w ostatnich trzech latach wypadnie.

§. 3.

Pozostałe z końcem r. 1899 zapasy funduszu konserwacyjnego, które uzyskane zostały z dochodów w myśl §. 6. ustawy z dnia 16. października 1895 Dz. u. kr. Nr. 75, niemniej też niezużyte nadwyżki dochodów wymienionych w §§. 1. i 2. mają być odpowiednio fruktyfikowane i służyć będą jako fundusz rezerwowy na pokrycie nadzwyczajnych wydatków na utrzymanie wynikłych z powodu szkód elementarnych lub innych nadzwyczajnych wypadków.

§. 4.

O ileby fundusz rezerwowy okazał się niewystarczającym na pokrycie nadzwyczajnych wydatków na utrzymanie, brakująca reszta rozłożona zostanie niezależnie od stałych datków rocznych w §. 2. ustanowionych po połowie na fundusz krajowy i spółkę wodną.

§. 5.

Zarząd funduszu konserwacyjnego sprawuje stosownie do postanowienia §. 7. ustawy z dnia 16. października 1895 Dz. ust. kr. Nr. 75. Wydział krajowy.

Wszelkie też datki na utrzymanie wpływać mają do kasy krajowej w półrocznych ratach z góry, dnia 1. stycznia i 1. lipca każdego roku.

§. 6.

Ściąganiem datków od stron konkurencyjnych zajmie się spółka wodna według miary ustanowionej w prawnie obowiązującym statucie spółki.

§. 7.

Wszelkie uszkodzenie wykonanych robót regulacyjnych jak łożysk potoków, ubezpieczeń płotkami, darniami i brukiem kamiennym, skarp brzegów, szluz, przepustów, mostów i brodów, tudzież rowów osuszających jest wzbronione.

W szczególności wzbronione zostają:

a) przejazd i przepęd zwierząt przez łożyska potoków i rowy oraz pojenie zwierząt w innych miejscach, aniżeli do tego przeznaczonych;

b) wydobywanie ziemi, mułu, piasku, lodu i t. p. w miejscach niedozwolonych;

c) skopywanie brzegów, potoków i rowów;

d) pasienie zwierząt i zbieranie trawy bez zezwolenia Wydziału krajowego na skarpach potoków i rowów;

e) oranie ziemi bliżej aniżeli dwa metry po obu stronach brzegów Przegnojówki i potoku Jaktorowskiego a na pół metra od rowu.

§. 8.

Przekroczenia niniejszej ustawy, o ile nie będą podlegać przepisom powszechnej ustawy karnej, karane będą według przepisów krajowej ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875 Dz. u. kr. Nr. 38, oraz ustawy z d. 10. czerwca 1892 Dz. u. kr. Nr. 43.

Według tych samych przepisów orzeczonem będzie co do obowiązku wynagrodzenia szkody, usunięcia zmian własnowolnych, zaniechanie rozpoczętych robót i w ogóle co do przywrócenia do pierwotnego stanu.

§. 9.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa i spraw wewnętrznych.

L. s. 3.508/900.

We Lwowie, dnia 26. kwietnia 1900.

Aleg. 150

Sprawozdanie

Komisyi drogowej z czynności Departamentu IV. w sprawach drogowych za czas od 15. listopada 1898 do 1. listopada 1899.

Wysoki Sejmie!

Komisya drogowa przedkłada Wysokiemu Sejmowi następujące sprawozdanie z czynności Departamentu IV. w sprawach drogowych za czas od 15. listopada 1898 do 1. listopada 1899.

A. Z uchwał Wysokiego Sejmu otrzymały Najwyższą Sankcyę:

Ustawa o zaprowadzeniu i poborze opłat mytniczych na drogach powiatowych i gminnych I. klasy objętych w zarząd Wydziału krajowego.
16. uchwał dotyczących koncesyi na pobór myta drogowego;
16. " " " " " " mostowego;
16. " " " " " " przewozowego.

B. Uchwały Sejmowe niepodlegające Najwyższej Sankcyi:

Projekt ustawy o policyi drogowej wypracowuje Wydział krajowy.

Projekt zaś ustawy o obsadzaniu dróg drzewami został już wypracowany i przedłożony c. k. Namiestnictwu do objawienia opinii — dotychczas jeszcze nie otrzymał Wydział krajowy odpowiedzi.

Na wniosek komisyi drogowej, powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu z 22. marca 1899 następującą uchwałę:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby usilnie dążył do uzyskania u c. k. Rządu a) uznania za państwowe tych dróg, które mają dla państwa doniosłe znaczenie pod względem wojskowym i ekonomicznym;

b) zapewnienia w drodze ustawodawczej stałej dotacyi ze skarbu państwa na budowę i utrzymanie dróg powiatowych i gminnych.

W wykonaniu powyższych uchwał wystosował Wydział krajowy do c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych pismo z dnia 30. czerwca 1899, gruntownie i wyczerpująco uzasadniające następujące żądania:

1. Inkamerowania 1.197 km. dróg krajowych ważnych pod względem wojskowym — dalej 399 km. dróg autonomicznych utrzymywanych kosztem państwa, a za państwowe nie uznanych i dróg utrzymywanych częściowo kosztem państwa — niemniej dróg powiatowych i gminnych, na które c. k. Rząd szczególniejszą zwraca uwagę — dróg powiatowych i gminnych prowadzących do granicy państwa lub kraju, mających znaczenie pod względem wojskowym i ekonomicznym, a wreszcie 1.275 km. dróg, do budowy których przyczynił się Rząd subwencyą ze skarbu państwa.

2. Wyjednania stałej rocznej dotacyi ze skarbu państwa w kwocie 500.000 zł. na subwencyonowanie budowy i utrzymania dróg powiatowych i gminnych w Galicyi, ważnych pod względem wojskowym i ekonomicznym a nieuznanych za państwowe.

Pismo z powyższemi żądaniami udzielił Wydział krajowy c. k. Namiestnictwu, Ministrowi dla Galicyi i Prezesowi Koła polskiego z prośbą o poparcie.

Dotychczas odpowiedź Ministerstwa nie nadeszła.

Komisya drogowa podnieść musi, że już niejednokrotnie Wysoki Sejm uchwałami swemi, domagał się od c. k. Rządu rozszerzenia sieci dróg państwowych i wydatnej stałej dotacyi ze skarbu państwa na budowę i utrzymanie dróg powiatowych i gminnych — dotąd jednak bezskutecznie — a jednak kraj nasz stojący pod względem komunikacyi niżej od innych w monarchii, pomimo, że od r. 1882 subwencya krajowa na budowę dróg powiatowych i gminnych przeznaczona, wzrosła z 70.000 złr. na 460.000 złr. i wzrastać będzie i musi, o ile finanse kraju pozwolą — kraj nasz znajdujący się w stosunku do innych krajów, prawie w najgorszym położeniu pod względem dróg państwowych, kraj na słusznej i sprawiedliwej podstawie domaga się rozszerzenia sieci dróg państwowych i stałej rocznej dotacyi państwowej, równej krajowej, na drogi powiatowe i gminne ważne nie tylko pod względem wojskowym, ale i ekonomicznym.

Komisya drogowa nie przypuszcza, aby niechęć Rządu centralnego dla naszego kraju była powodem niespełnienia po części przynajmniej i stopniowo, słusznych żądań Reprezentacyi kraju i mniema, że powodu szukać należy w ubezwładnieniu parlamentu i ciągłej zmianie gabinetów. Komisya sądzi, że domagać się należy stanowczo i ciągle tych uzasadnionych żądań i ponawia odnośne przeszłoroczne wnioski.

Uchwały Wysokiego Sejmu dotyczące 34 petycyi w przedmiocie: ukrajőwienia dróg, rekonstrukcyi dróg krajowych, subwencyonowania, budowy mostów, uznania dróg gminnych II. klasy za drogi I. klasy, koncesyi na pobór myta, dalej udzielenia zapomóg i t. p. zostały przez Wydział krajowy przeważnie ostatecznie załatwione, po części zaś są w toku z powodu braku odpowiedzi Wydziałów powiatowych względnie c. k. Namiestnictwa.

C. Wezwania do c. k. Rządu.

W załatwieniu uchwały Wysokiego Sejmu z 28. marca 1899 a mianowicie:

„Sejm wzywa c. k. Rząd, aby dojazd do przewozu na Wiśle w Nadbrzeziu zbudował i za państwowy uznał“. — odniósł się Wydział krajowy do c. k. Namiestnictwa — dotąd jednak odpowiedzi nie otrzymał.

D. Drogi krajowe.

Rekonstrukcye wykonano na drodze Zator-Sucha, Przeworsk-Dynów, Kopyczyńce-Husiatyn i rozpoczęto budowę drogi Rohatyn-Czercze jako drogi gminnej subwencyonowanej, która ma umożliwić skasowanie nieodpowiedniej części drogi Lwów-Rohatyn.

Zbudowano 4 większe mosty, a 98 mostów zamieniono na murowane.

Średni koszt utrzymania 1 km. dróg krajowych w trzechleciu 1896—1898 wynosi 228 złr.

Wydzierżawiono z końcem roku 1898, 53 stacyi mytniczych za kwotę 56.405 złr. t. j. o 207 złr. niższą jak dotychczasowy czynsz.

Ogólna cyfra dochodu z wydzierżawionych myt wynosi za rok 1899 kwotę 240.871 złr.

Zaległości z końcem roku 1897 wynosiły 15.925 złr.

Zbudowano dwa domki mytnicze nowe.

Przeniesiono zaporę mytniczą na drodze Żółkiew-Krystynopol.

Wdrożono pertraktacye zmierzające do uregulowania myt na drogach Kraków-Chełmek, Dębica-Nądbrzezie, Tyśmienica-Kołomyja i Buczacz-Manasterzyska.

E. Drogi powiatowe i gminne.

W roku 1899 było w budowie w 59 powiatach, 83 dróg i na tych drogach wykończono 134 km., w 13 powiatach nie budowano dróg, a w 2 powiatach niema dróg subwencyonowanych.

Wydział krajowy udzielał pomocy technicznej w r. 1899:

a) w 27 powiatach na 40 drogach wypracowano projekty szczegółowe, względnie wykonano zdjęcia na gruncie na łącznej długości 193 km.;

b) pod kierunkiem służby drogowej ukończono budowę 63 km., wybudowano 149 mostów, a 3.770 m. murów oporowych;

c) krajowa służba drogowa wykonała w r. 1899 zarząd techniczny przy utrzymaniu dróg powiatowych, gminnych i dojazdów kolejowych na długości 130 km.

Na budowę i rekonstrukcyę dróg powiatowych i gminnych udzielono subwencyi w r. 1898, 66 powiatom 422 741 złr., zaś w r. 1899 385.407 złr.

Zaległa subwencya krajowa należąca się powiatom przenosi kwotę 300.000 złr.

Zdaniem komisyi drogowej, cyfry powyższe udowadniają rozwój i ulepszenie dróg w kraju, udowadniają one zarazem, a mianowicie zaległość w kwocie przeszło 300.000 złr., potrzebę uzyskania ze skarbu państwa wydatnej stałej dotacyi na budowę dróg powiatowych i gminnych — o czem mowa na innem miejscu — względnie podwyższenia dotacyi krajowej z chwilą uzyskania nowego źródła dochodów krajowych, w przeciwnym bowiem razie ofiarność powiatów na cele drogowe i rozwój dróg powstrzymany zostanie.

Komisya drogowa wyraża życzenie, aby Wydział krajowy wziął pod rozwagę, czy nie byłaby na czasie taka zmiana instrukcyi z 20. lipca 1890 l. 3.326, iżby subwencya drogowa przyznawaną być mogła tylko wyłącznie na podstawie projektu szczegółowego a nie wstępnego i to nie części lecz całej projektowanej drogi.

Komisya drogowa uznaje, że zgodnie z postanowieniami instrukcyi wyżej wymienionej, kierunek drogi powinien przedstawiać linię o ile możności najkrótszą i że skrócenie względnie sprostowanie drogi jest pożądane — jednak tylko w takim razie, jeżeli koszta stoją w odpowiednim stosunku do odnieść się mających korzyści z tych skróceń i sprostowań.

W myśl powyższej instrukcyi spadki w zwykłych warunkach, nie powinny przekraczać 5%. Komisya sądzi, że o ile możności należałoby zastosowywać dalsze postanowienie tej instrukcyi, a mianowicie dozwolenie zwiększenia spadku, jeżeli budowa drogi o spadku 5% lub łagodniejszym natrafia na trudności lub pociąga zwiększenie kosztów, niestosunkowe do przypuszczalnych korzyści.

Fundusz pożyczkowy na budowę dróg powiatowych i gminnych wynosił od r. 1896 po koniec 1897, wraz z jednorazową dotacyą, kwotę 320.000 zł.

Po koniec r. 1897 udzielono Wydziałom powiatowym bezprocentowych pożyczek w kwocie		633.550 zł.
w r. 1898 udzielono Wydziałom pow.		33.200 „
Razem .		666.750 zł.
Na rachunek tych pożyczek spłacono po koniec 1897,	358.335·47	402.530 zł.
zaś w r. 1898	44 194·53	
Pozostaje do zwrotu . .		264.220 zł.
Odsetki 3% od ulokowanej gotówki wynosiły w r. 1897,	6.557·87	7.744 zł. 83 ct.
zaś w r. 1898 . . .	505·70	
Odsetki z włoki otrzymano od Wydziałów pwo. z r. 1897,	1.247·53	1 753 zł. 23 ct.
zaś z r. 1898	505·96	
Bilans z końcem r. 1898 wykazuje czysty stan czynny .		328.591 zł. 18 ct.
w porównaniu zatem ze stanem czynnym z końcem roku 1897		306.901 „ 92 „
okazuje się przyrost majątku w r. 1898 o kwotę .		21.689 zł. 26 ct.

F. Publiczne dojazdy kolejowe.

W czasie od 15. listopada 1898 do 15. listopada 1899 r. w 15 powiatach ukończono 7 dojazdów kolejowych, budowa zaś 5 jest w toku, 9 dojazdów pozostaje w stadyum przygotowawczem, 3 dojazdy są projektowane.

G. Inne ważniejsze sprawy.

Wydział krajowy przedłożył osobne sprawozdanie dotyczące *a)* praktycznej szkoły konduktorów drogowych *b)* zamiany mostów i przepustów drewnianych na kanały betonowe, względnie mosty murowane. Komisya drogowa również osobne sprawozdanie co do tych dwóch spraw Wysokiemu Sejmowi przedkłada.

Datki dobrowolne na budowę dróg krajowych niespłacone jeszcze po koniec roku 1898 wynoszą: 9.347 złr. 10 ct.

Rachunki funduszu po praeterito budowy dróg krajowych i powiatowych po koniec 1898 wykazują:

Należytości czynne od stron konkurencyjnych i zapasy w gotówce i efektach	89.896 zł. 63 ct.
należytości przypadające stronom konkurencyjnym za przeróbne	98.089 zł. $18\frac{1}{2}$ „
okazuje się niedobór w kwocie . .	8.192 zł. $55\frac{1}{2}$ ct.
mniejszy od niedoboru z r. 1897 o kwotę	334 zł. 24 ct.
Koszta ubezpieczenia robotników i dróżników na drogach krajowych i subwencyonowanych wynosiły w r. 1898 .	950 zł. 81 ct.

Komisya drogowa sądzi, że o ile ubezpieczanie robotników przy robotach nadzwyczajnych (przy budowie mostów, w kamieniołomach, cegielniach) jest zgodne z ustawą z 28. grudnia 1888 Dz. p. p. Nr. 1., o tyle żądanie ubezpieczania dróżników i robotników przy zwykłych robotach konserwacyjnych nie jest uzasadnione.

Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem przedłożył na dalsze 5 lat:

9 koncesyi mytniczych mostowych.
2 „ „ przewozowych.
19 „ „ drogowych.

Zezwolone w r. 1899 kredyty ze skarbu państwa na budowę i rekonstrukcyę dróg krajowych, powiatowych i gminnych, wynosiły w r. 1899 tylko 138.000 zł. — odnośne żądania podniosła komisya drogowa pod B. i stawia odpowiednie wnioski.

W roku bieżącym uznał Wydział krajowy w 3 powiatach 229 km. dróg gminnych za drogi I. klasy.

Z wytoczonych spraw przed c. k. trybunałem administracyjnym, rozstrzygniętych zostało: 6 spraw na korzyść Wydziału krajowego, 1 sprawa została cofniętą, 9 zażaleń dotychczas nie rozstrzygnięto.

C. k. Dyrekcya poczt i telegrafów zawiadomiła Wydział krajowy, że utworzonych zostało 22 nowych urzędów pocztowych, nadto 5 urzędów czasowo zwiniętych na nowo weszło w życie. Czasowo zwinięto 4 urzędy pocztowe, stale zaś 1.

Na podstawie powyższego sprawozdania komisya drogowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sprawozdanie komisyi drogowej z czynności departamentu IV. Wydziału krajowego w sprawach drogowych, za czas od 15. listopada 1898 do 1. listopada 1899, Sejm przyjmuje do wiadomości.

Sejm wzywa Wydział krajowy, aby dążył do uzyskania u c. k. Rządu:

a) uznania za państwowe tych dróg, które mają dla państwa donośne znaczenie pod względem wojskowym i ekonomicznym;

b) zapewnienia w drodze ustawodawczej stałej dotacyi ze Skarbu Państwa na budowę i utrzymanie dróg powiatowych i gminnych.

Przewodniczący:
Męciński.

Sprawozdawca:
Urbański.

LS. 3.526/1900.

We Lwowie, dnia 28. kwietnia 1900.

Aleg. 151

Sprawozdanie

Komisyi sanitarnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego z czynności jego Departamentu V. za czas od 1. grudnia 1898 do 31. października 1899 r.

Wysoki Sejmie!

Zaprzeczyć się nie da, że poczucie potrzeby naprawy stosunków zdrowotnych budzi się pomiędzy ludnością Galicyi coraz szerzej i że coraz częściej i żywiej podejmuje ludność sama akcyę w tym kierunku. Dowodem tego bardzo w tym względzie w latach ostatnich ożywione działanie wielu Rad powiatowych, jak Husiatyn, Gorlice, Dolina, Kałusz, Sokal, Skałat, Bóbrka, Śniatyn, Krosno, dzięki czemu kilka nowych szpitali powstało, inne się organizują, inne wreszcie się przebudowują i rozszerzają. Akcyi tej musi przyklasnąć każdy, który znaczenie zdrowia w ekonomii społecznej i znaczenie leczenia szpitalnego pojmuje, to też Komisya sanitarna rozpoczyna tegoroczne sprawozdanie od wyrażenia uznania wymienionym Radom powiatowym za działalność w kierunku pomnożenia i ulepszenia szpitali oraz Wydziałowi krajowemu za gotowość, z jaką w granicach obowiązującej ustawy akcyę tę wspiera.

Jednakowoż to wszystko, co dotychczas zrobiono w kierunku tym, bardzo jest jeszcze niedostateczne względnie do ludności Galicyi i jej potrzeb. Prawie połowa powiatów (35) nie ma ani jednego łóżka szpitalnego, t. j. nie ma ani szpitala publicznego ani prywatnego w swych granicach, skutkiem czego nie mniej jak $2^1/_2$ miliona ludzi szukać musi szpitala po za granicami swego powiatu i z wszystkich krajów koronnych w stosunku do ludności najmniej u nas leczy się chorych w zakładach publicznych. Powiększa to straty chorobą spowodowane nietylko pod względem zdrowotnym, ale niewątpliwie i pod względem materyalnym. Zalety i korzyści, jakie przedstawia leczenie szpitalne zwłaszcza dla osób mniej zamożnych, uznaje cały świat cywilizowany, to też wszędzie równolegle z wzrostem cywilizacyi zwiększa się szybko ilość szpitali. Ile w tym kierunku u nas jeszcze pozostaje do zrobienia, uwydatnia najlepiej porównanie n. p. z Czechami, które mają o 1 milion ludności mniej a więcej o 85 szpitali z 7.725 łóżkami, tak iż w Czechach przypada 1 łóżko szpitalne na 453 osób, u nas zaś na 1.273 ludności. Stan ten winny rozważyć i uwzględnić te Rady powiatowe i te miasta, które dotychczas nie mają szpitali i jeszcze nie poczyniły starań, aby je posiąść.

Oczywista, że w miarę wzrostu liczby szpitali powszechnych i w miarę rozprzestrzenienia się ich zwiększać się musi wydatek z funduszu krajowego na koszta leczenia; wzrost ten jest stały i zwłaszcza w latach ostatnich coraz znaczniejszy i tak w roku 1897 wypłacił fundusz krajowy na koszta leczenia ubogich chorych 2,070.000 koron, zaś w roku 1898 o 430.000 koron więcej t. j. 2,500.000 koron a podobny wzrost wypadnie i na rok 1899, którego jednak zamknięć rachunkowych jeszcze nie wykończono. W ogóle wzrósł wydatek na cele zdrowia publicznego z funduszu krajowego w ostatnich 20 latach t. j. w porównaniu z rokiem 1878 o 870.842 koron; w tym czasie wzrosła liczba chorych o 35.009 osób i o 654.261 dni leczenia więcej.

Bezwzględnie biorąc, przedstawia wzrost tego wydatku wcale pokaźną kwotę, porównując go atoli z wzrostem wydatków w innych rubrykach funduszu krajowego, widzi się, że wydatki na cele zdrowia publicznego wzrosły w ostatnich 20 latach

bardzo umiarkowanie i w bardzo znacznie mniejszej mierze niż w rubrykach innych n. p. na cele szkolnictwa, komunikacyi i w. i. Więc nie ma powodu przerażać się tym wzrostem i dążność powstrzymania go nie odpowiadałaby potrzebie ludności, raczej przygotować się należy na to, że w nabliższych latach wzmagać się wymagania w tym kierunku muszą w większej niż dotychczas mierze. Pominąwszy bowiem wyżej wspomniany brak szpitali w wielu powiatach, jest wiele innych potrzeb odnoszących się do zdrowia, które coraz natarczywiej domagają się zaspokojenia. Uznaje je Wydział krajowy i wymienia jako naglące niemal corocznie w sprawozdaniu z Departamentu V., a nie przychodzi z wnioskiem ich zaspokojenia jedynie przez wzgląd na fundusze krajowe. Jednak to odraczanie musi znaleść swój kres, gdyż inaczej oszczędność przez nie w funduszu krajowym uzyskana odpowiada coraz mniej stratom ponoszonym rzeczywiście przez ludność lub przez sam fundusz krajowy acz w formie odmiennej. Do potrzeb pod względem zdrowotnym naglących zaliczyć wypada: budowę domu dla obłąkanych, budowę domu porodowego w Krakowie, usunięcie przepełnienia w oddziale sifilitycznym we Lwowie, urządzenie odpowiedniego oddziału dla zakaźnych w Krakowie i we wielu szpitalach prowincyonalnych, przebudowę względnie rozprzestrzenienie kilku szpitali prowincyonalnych, z których niemal wszystkie bywają przepełnione, wreszcie roztoczenie troskliwej opieki przeciw szerzeniu się kiły.

Uzasadniać potrzeby budowy zakładu dla obłąkanych nie uważa Komisya sanitarna za właściwe w obec powziętej przez Wysoki Sejm w r. z. uchwały następującej: „Uznając potrzebę budowy zakładu dla obłąkanych w zachodniej części Galicyi wzywa się Wydział krajowy do poczynienia w tej sprawie potrzebnych przygotowawczych czynności“. Wywiązując się z tego polecenia, przedstawia sprawozdanie depart. V. sposób rozwiązania tej sprawy i proponuje jako najtańszy i odpowiedni celowi wybudowanie przy zakładzie kulparkowskim kilku pawilonów jako schroniska dla chorych nieuleczalnych, pozostawiając je pod tą samą dyrekcyą i administracyą. Ze względu jednak na stan budżetu krajowego, ogranicza się Wydział krajowy w sprawozdaniu Departamentu V. na przedstawieniu swych uwag i nie przedkłada żadnego wniosku, zwłaszcza, że Wysoki Sejm na prace przygotowawcze nie udzielił jeszcze żadnego kredytu. Otóż odkładać dalej tej sprawy aż na czasy lepsze w żaden sposób nie można; przepełnienie chorych w oddziale chorych obłąkanych w Krakowie i w zakładzie kulparkowskim doszło do szczytu z ujmą dla chorych w tych zakładach pomieszczonych a z większą jeszcze dla tych chorych i ich rodzin, którzy w zakładach pomieszczenia nie znajdują, tych zaś jest w Galicyi według sprawozdania Rady zdrowia z roku 1896 około 2.600. Tem mniej wypada odwlekać z załatwieniem tej sprawy, skoro zakład kulparkowski wykazuje stale w dochodach nadwyżkę (w r. b. preliminowaną na 50.000 koron), w której, ewentualnie zaciągnąć się mająca pożyczka na budowę, znaleść może bodaj częściowo amortyzacyę i oprocentowanie. Zresztą komisya sanitarna zgadza się zupełnie z myślą wypowiedzianą w roku zeszłym w Sejmie i ujętą w r. b. przez Komisyę budżetową we wniosek, aby się Wydział krajowy usilnie starał o wyjednanie na cel budowy zakładu dla obłąkanych w Galicyi dochodu z państwowej loteryi dobroczynnej. — Co się tyczy rodzaju budowy wykonać się mającej, podziela Komisya sanitarna zapatrywanie sprawozdawcy Departamentu V., że obecnie najwłaściwszą będzie budowa schroniska dla chorych nieuleczalnych, gdyż i koszt budowy schroniska wyniesie ledwie połowę kosztu budowy zakładu leczniczego i administracya oraz utrzymanie chorych mniej wydatków rocznych pociągać za sobą będą. Okoliczności te zasługują na szczególniejsze uwzględnienie zwłaszcza z tego powodu, że w obec wielkiej liczby obłąkanych nie znajdujących pomieszczenia w istniejących dwóch zakładach potrzebną jest budowa przynajmniej dla 500 osób. Do nowego schroniska będzie można przenieść z dwóch obecnie istniejących zakładów leczniczych, które ten charakter zatrzymać muszą, wszystkich chorych nieuleczalnych, przez co w tych zakładach opróżnią się miejsca dla chorych świeżych, specyalnego leczenia i pielęgnowania wymagających. Pytanie, gdzie schronisko dla obłąkanych budować, t. j. czy na gruntach kulparkowskich obok zakładu istniejącego, z którym schronisko mogłoby mieć wspólną administracyę, czy w części zachodniej Galicyi jako zakład odrębny, przedstawia Komisya sanitarna Wydziałowi krajowemu do ostatecznego rozstrzygnięcia; wprawdzie w zachodniej części Galicyi ma oddział w Krakowie ledwo łóżek 70 (chorych jest obecnie 140) i już w roku 1890 uznała ankieta zwołana przez Wydział krajowy potrzebę budowy zakładu w Galicyi zachodniej, jednak kwestya oddalenia zakładu traci na znaczeniu w obec coraz większych ułatwień w komunikacyi, rozstrzygać zatem winno dokładne obliczenie, które wykaże,

gdzie najmniejsze będą koszta budowy i gdzie uda się zaprowadzić administracyę najtaniej. Odpowiedni wniosek do Wysokiego Sejmu przedstawi Komisya na końcu swego sprawozdania.

Nie mniej niezbędną i naglącą jest budowa zakładu położniczego w Krakowie. Jej potrzebę i konieczność uznał Wydział kraj. wielokrotnie w dawniejszych sprawozdaniach i stwierdza ponownie w sprawozdaniu ostatniem. Na zapytanie jednak c. k. Namiestnictwa, czy Wydział krajowy zamierza w sesyi niniejszej Sejmu wystąpić z projektem budowy tego zakładu kosztem funduszu krajowego, odpowiedział Wydział kraj. że ze względu na niekorzystny stan finansowy kraju nie może jeszcze obecnie przedłożyć Sejmowi wniosku o wyznaczenie na ten cel kredytu. Nie wątpliwie zły stan funduszu krajowego usprawiedliwia tę odpowiedź, która jednak sprawy nie załatwia. Odpowiedź tę powtarza Wydział krajowy już od szeregu lat a nie ma przecież usprawiedliwionej nadziei, by w najbliższej przyszłości fundusz krajowy tak się wzmógł, iżby mu zabrakło innych niezbędnych wydatków w rozmaitych rubrykach i by mógł bez trudności pokryć wydatek na budowę tego zakładu niezbędny. Gdy jednak zakład położniczy w takim stanie jak obecnie dłużej w Krakowie pozostać nie powinien, sądzi Komisya sanitarna, że trzeba szukać sposobu jaknajrychlejszego rozwiązania tej sprawy

Zakład położniczy w Krakowie obejmować ma dwie instytucye rządowe: Klinikę położniczo-ginek. c. k. Uniwersytetu Jagiell. i c k. szkołę akuszerek obok oddziału ginekologicznego szpitalnego. C. k. Rząd uznaje konieczność lepszego pomieszczenia wymienionych instytucyi, wypada przeto z tego korzystać i wejść w rokowania z c. k. Rządem, aby sam przedsięwziął tę budowę ewentualnie oświadczył jaką kwotą do niej się przyczyni.

Gdy bardzo znaczna część zakładu używaną będzie przez instytucye państwowe, wydatek na budowę z funduszu krajowego nie może znacznej przedstawiać kwoty, a zresztą idzie tu tylko o wydatek jednorazowy. Szpital św. Łazarza wykazuje od szeregu lat dość znaczną nadwyżkę w dochodach, która mogłaby umarzać pożyczkę zaciągniętą na budowę zakładu położniczego. W obec tego sądzi Komisya sanitarna że czas już wielki przejść z bezczynnego uznawania potrzeby budowy do czynnej akcyi celem jej przeprowadzenia, a więc do wyboru miejsca pod budowę, opracowania programu budowy, omówienia jej strony finansowej z c. k. Rządem, wreszcie przedłożenia Sejmowi na najbliższej sesyi takich wniosków, na podstawie których możnaby do budowy przystąpić.

Sprawozdanie Wydziału krajowego wspomina każdego roku o nadzwyczajnem przepełnieniu w oddziale kiłowym męskim krajowego powszechnego szpitala we Lwowie. W sprawozdaniu ostatnim czytamy odnośnie do tej sprawy: „Trudno uwierzyć, jakie tu jest przepełnienie; o jakimkolwiek stosunku ilości chorych do kubatury powietrza według wymogów hygieny mowy nawet być nie może, bo tu postawiono tyle łóżek, ile tylko stanąć mogło, a są one tak zbliżone, że gdy chory chce położyć się do łóżka musi prosić sąsiada, aby także się położył albo wyszedł z przestrzeni międzyłóżkowej, bo miejsca dla obu nie ma. Prymaryusz musi codziennie łamać sobie głowę, kogo ma wydalić, aby przyjąć nowych piętnastu, którzy wstępują dziennie w przecięciu“. Przerażający to opis; wynika z niego, że prymaryusz mimo swej znanej prawości i wielkiej sumienności zmuszony jest wydalać ze szpitala codziennie chorych, co do których nie ma przeświadczenia, że są wyleczeni w tym stopniu, iż choroby, z którą przybyli, przez zawczesne wypuszczenie rozszerzać nie będą, lub szkody na swem zdrowiu nie poniosą, gdyż inaczej wcale nie potrzebowałby sobie głowy łamać, kogo ma wydalić. Aby zrozumieć, ile się przez to złego dziać może, trzeba sobie uprzytomnić, że przez zawczesne wypuszczenie ze szpitala nie tylko naraża się osobnika wydalonego na straszne nieraz następstwa kiły nie zupełnie wyleczonej, ale nadto, że się podsyca coraz większe szerzenie się tej choroby, która nie tylko zdrowie licznych jednostek lecz całych generacyi podkopuje i niszczy. Sprawozdanie Departamentu V. wspomina (na str. 10), że z powodu wzmagania się chorób wenerycznych w kraju odbyła z inicyatywy c. k. Namiestnictwa naradę c. k. Rada zdrowia z współudziałem dwóch specyalistów jakoteż lekarza policyjnego we Lwowie; na naradzie tej powzięto szereg wniosków, których część przeważną przedłożyło Namiestnictwo c. k. Ministerium spraw wewnętrznych, inne zaś, których załatwienie należy do zakresu krajowych władz autonomicznych, przedłożyło Wydziałowi krajowemu. Między tymi wnioskami był następu-

jący: „aby pobyt chorych wenerycznych mógł być w danym razie przedłużony aż do czasu, gdy już nie będzie zachodzić obawa dalszego rozszerzenia się tych chorób przez zawcześnie wypuszczonych ze szpitala“. Wydział krajowy dał na wszystkie jemu przedłożone postulaty odpowiedź, w szczególności odpowiedział na postulat wyżej wymieniony, że według instrukcyi wydanych dla wszystkich szpitali, chorych syfilistycznych nie płacących za siebie, nie wolno wypuszczać ze szpitala przed zupełnem wyleczeniem, chociażby kuracya miała trwać dłużej niż trzy miesiące“. Instrukcya bardzo dobra, ale jak ją pogodzić z tolerowaniem tego, by prymaryusz oddziału syfilitycznego musiał sobie codziennie łamać głowę, kogo ze szpitala wydalić, aby dla świeżo przybyłych miejsca opróżnić?

Nadmienić tu jeszcze trzeba, że przepełnienie w oddziale syfilistycznym lwowskim tak męskim jak i żeńskim istnieje od szeregu lat, i że zdaniem inspektora szpitali oddział dla mężczyzn powinien mieć pomieszczenie przynajmiej na 200 łóżek (obecnie ma ich 138). Jako środek zaradczy poleca sprawozdawca Depart. V. wyniesienie z zakładu Sióstr Miłosierdzia i oddanie ich pomieszkania na użytek oddziału, Komisya sanitarna zaś nie przedkłada Wysokiemu Sejmowi w tej sprawie specyalnego wniosku, ufna, iż Wydział krajowy już dłużej cierpieć nie zechce stanu, jaki jest i przedłoży Sejmowi w najbliższej przyszłości odpowiedni środek zaradczy.

Aby jeszcze przy szpitalu lwowskim pozostać, zwrócić należy uwagę wraz z sprawozdawcą Wydziału krajowego na znaczne bardzo zaległości kosztów leczenia tego szpitala, które wynosiły 361.491 k. 22 h. w duiu inspekcyi szpitala. Przyczyny tak wielkich zaległości sprawozdawca Departamentu V. nie podaje, skarży się tylko, iż nieustanna korespondencya celem ściągnięcia należytości pochłania ogromną ilość sił kancelaryjnych i że Zarząd ma wielkie trudności z kasami chorych, które używają różnych wybiegów, aby się uwolnić od obowiązku płacenia za swoich chorych. Gdy jednak zaległości w różnych kasach chorych wynosiły w dniu inspekcyi szpitala tylko 16.876 k., gdy takie same trudności przy ściąganiu kosztów leczenia zachodzą przy wszystkich szpitalach, a jednak wielkie zaległości, jak uczy doświadczenie, spotykają się zazwyczaj tylko tam, gdzie nie rozwinięto należytej energii i ścisłości w dochodzeniach o należytość ze strony zarządu szpitala, trzeba i w szpitalu lwowskim tę samą przyczynę znacznych zaległości przypuścić.

Pouczającem pod tym względem jest doświadczenie, zrobione w szpitalu powszechnym krakowskim, w którym za dawnego zarządu były także nadzwyczaj wielkie zaległości kosztów leczenia, zaś za zarządu obecnego zmniejszyły się zaraz w pierwszym roku ogromnie i odtąd stale nie przekraczają właściwej miary. To przemawia za tem, że szpital powszechny lwowski potrzebuje energicznego zarządu i zadziwia, że od półtora przeszło roku opróżniona posada dyrektora szpitala nie została obsadzoną lekarzem, któryby cały swój czas mógł szpitalowi poświęcić, ale prowadzoną jest prowizorycznie za dość znacznem wynagrodzeniem. Zadziwia to tem więcej, gdyż nie ulega wątpliwości, że czujne ciągle oko dyrektora zdołałoby zapobiedz niejednemu zbytecznemu wydatkowi, a zresztą samo sprawozdanie Wydziału krajowego podnosi wyraźnie na str. 23, mówiąc o pomieszkaniu dla dyrektora, że jego „stała obecność w szpitalu, przy takim rozwoju jak obecnie i przyłączeniu klinik, jest rzeczą konieczną“. Wobec tego Komisya sanitarna wyraża nadzieję, że posada dyrektora szpitala zostanie niebawem obsadzona osobą, która zarządowi tej wielkiej instytucyi będzie mogła zupełnie się oddać.

Odnośnie do szpitala św. Łazarza w Krakowie, podnosi komisya sanitarna z uznaniem zamiar Wydziału krajowego urządzenia dla chorych zakaźnych stosowniejszego i obszerniejszego umieszczenia. Sprawa ta staje się naglącą, zwłaszcza po doświadczeniu uczynionem w roku bieżącym, w którym zachorowało ośm osób z różnych oddziałów na ospę, niewątpliwie w szpitalu nabytą; dwoje z tych chorych, dorosłych, umarło z ospy. — Przy tej sposobności komisya sanitarna zaznacza, że wbrew wymogom ustawy szpitalnej okazuje się ze sprawozdania, iż rozmieszczenie chorych, dotkniętych chorobami zaraźliwemi, w wielu szpitalach jest ciągle jeszcze nieodpowiedne, i że budowa osobnych pawilonów dla chorych zakaźnych postępuje przy szpitalach prowincyonalnych bardzo powoli, — a w lwowskim pawilonie dla zakaźnych były dwa wypadki przeniesienia choroby zakaźnej z powodu wadliwego urządzenia tego pawilonu.

Niemal wszystkie szpitale Galicyi, tak krajowe jak prowincyonalne, bywają stale przepełnione, a niektóre szpitale, względnie niektóre oddziały, w sposób, który

nie powinien być tolerowany. Dwa tylko są środki zaradcze: pierwszy, to budowa nowych i rozprzestrzenienie istniejących szpitali, drugi — to usiłowanie godziwymi sposobami, aby przypływ do szpitali się zmniejszył. Jest w kraju naszym nie mało próżniaków, którzy włócząc się lub żebrząc, nabawiają się chorób, i następnie zalegają miejsca w szpitalach. Gdyby w kraju naszym była uregulowaną ustawowo kwestya opieki nad ubogimi, a wraz z nią gdyby ograniczonem zostało włóczęgostwo i żebractwo, ulżyłoby się znacznie wielu szpitalom, a w dodatku utrzymanie w domach przymusowej pracy ludzi tej kategoryi kosztowałoby nierównie mniej, niż kosztuje w szpitalach. Lecz nie tylko ta okoliczność domaga się rychłego uwzględnienia opieki nad ubogimi. W bardzo wielu gminach marnieją fundusze ubogich wskutek nieracyonalnego użycia i nieraz rozdawane niewłaściwie, w formie jałmużny, przynoszą więcej szkody, niż pożytku, gdy przeciwnie nierzadko istotnie ubogi i chory koniecznej opieki ze strony gminy znaleść nie może. Wszystkie już kraje koronne w Austryi mają ustawy regulujące opiekę nad ubogimi, nie ma jej tylko Galicya, a ponieważ sprawa ta staje się coraz bardziej piekącą, wyraża Komisya sanitarna nadzieję, że Wydział krajowy zajmie się nią szczerze, tak, iżby w najbliższej przyszłości ustawa odpowiednia mogła być Sejmowi do uchwały przedłożoną.

Sprawozdanie Departamentu V. podnosi w dwóch ustępach (str. 39 i 52) nadzwyczajne szerzenie się kiły w podkarpackich okolicach południowo-wschodniej Galicyi; liczne rodziny na Pokuciu, w powiecie Kołomyjskim, Kossowskim, Peczeniżyna, Nadwórny zatrute są okropną tą chorobą; podlegają jej starsi i młodzież nieletna w gminach niektórych we wszystkich niemal domach. Ludności nie małej części kraju grozi zupełne zwyrodnienie. Jako środki zaradcze podaje sprawozdawca potrzebę pouczenia ludu tych okolic za pomocą pism popularnych o sposobie ochraniania się przed zarażeniem, delegowania lekarzy w okolicy dotknięte tą ciężką plagą wreszcie tworzenie szpitali osobnych dla leczenia chorych kiłą zarażonych. Niewątpliwie środki wymienione mogłyby stopniowo powstrzymać dalsze szerzenie się zarazy, gdyby energicznie i konsekwentnie przeprowadzone zostały, ale nie mile uderza, iż dotychczas w tym kierunku nic nie zrobiono aczkolwiek syfilis już od całego szeregu lat w okolicach tych się rozpanoszyła., W ubiegłej sesyi uchwalił Sejm wezwanie do c. k. Rządu, aby uwzględniając wyjątkowe stosunki, utworzył w Żabiu, w gminie rozległej i najwięcej przez kiłę nawiedzionej, szpital dla kiłowych, jak to w swoim czasie uczynił w Porto Rè. Przeminął rok czasu od powzięcia tej uchwały, a nietylko nie ma w Żabiu szpitala, ale nie ma nawet odpowiedzi od c. k. Rządu na to wezwanie, gdy tymczasem choroba czyni dalsze spustoszenia. Komisya sanitarna sądzi, że tak dalej pozostać nie powinno, że nadszedł ostatni już czas, aby przystąpić do energicznego zwalczania kiły w tych okolicach. C. k. Rząd i Wydział krajowy powinny w tej sprawie podać sobie ręce i w właściwym zakresie działać energicznie; zwłaszcza c. k. Rząd, wobec wyjątkowych stosunków, jakie w tej okolicy zachodzą, winien nie ociągać się z udzieleniem ludności wyjątkowej a wydatnej pomocy, aby ją od zagłady uchronić. Dlatego komisya sanitarna wzywa Wydział krajowy, aby sprawy tej z oka nie spuszczał i ponowił starania u c. k. Rządu o poczynienie kosztem Skarbu państwa zarządzeń niezbędnych dla zwalczania tej choroby.

Obszerny ustęp poświęca sprawozdanie Departamentu V. na str. 13. lekarzom okręgowym i sprawie kontroli ich czynności lekarskich a komisya sanitarna zaznacza z przyjemnością, że się z wyrażonemi tu zapatrywaniami Wydziału krajowego zgadza, zwłaszcza z dążeniem, aby ustanowione zostały osobne komisye sanitarne pod przewodnictwem c. k. Starostów, w którychby lekarze okręgowi składali z swych czynności sprawozdania i któreby podejmowały następnie stosowne zarządzenia, aby spostrzeżone wadliwości sanitarne usunięte zostały. W jednej kwestyi tylko nie podziela komisya sanitarna opinii Wydziału krajowego, a to w kwestyi odnoszącej się do wprowadzenia w życie funduszu emerytalnego dla lekarzy okręgowych i zaopatrzenia ich wdów i sierót. Sprawę tę podniosło c. k. Namiestnictwo w odezwie do Wydziału krajowego, który uznał za stosowne wstrzymać się od jakiejkolwiek inicyatywy, albowiem postanowienia ustawy nie zawierają w tym względzie jakichkolwiek wskazówek, a nadto obecny stan finansowy kraju nie nadaje się do poruszenia tej sprawy. Komisya sanitarna sądzi, że tegoroczny stan funduszu krajowego istotnie nie nadaje się do wprowadzenia tej sprawy w roku bieżącym w życie, ale równocześnie wyraża przekonanie, że pro-

jekt ustawy odpowiedniej winien być przygotowany, aby w najbliższej przyszłości mógł być w życie wprowadzony; jest to przedewszystkiem postulatem słuszności, aby ci, którzy za bardzo skromne wynagrodzenie ofiarują społeczeństwu swą ciężką pracę i swe zdrowie, liczyć mogli, że ich na starość nędza nie spotka; — jest jednak w tem także interes samego społeczeństwa, wśród którego lekarze okręgowi mają działać. Więcej niż skromne zazwyczaj uposażenie tych lekarzy i brak zapewnienia bytu na starość sprawiają, że od lat kilku coraz mniej młodzieży poświęca się nauce lekarskiej i nie długo wypadnie czekać a brak ich stanie się coraz wyraźniejszym i dotkliwszym. Już obecnie trudno o kandydatów na niektóre zwłaszcza okręgi, które właśnie najwięcej lekarza potrzebują, a z roku na rok będzie pod tym względem gorzej, — i jak do niedawna uczuwać się dawał dotkliwy brak nauczycieli szkół średnich i szkół ludowych, tak podobnie będzie z lekarzami; odbije się to niewątpliwie przedewszystkiem na zdrowiu, a z pewnością i na kieszeni ludności w latach bliskich. Aby temu grożącemu brakowi lekarzy zapobiedz, trzeba im koniecznie utrzymanie na starość zapewnić. Z tych powodów komisya sanitarna wyraża przekonanie, że wypracowanie projektu szczegółowego celem wprowadzenia w życie funduszu emerytalnego dla lekarzy okręgowych jest wielce pożądane.

Jeszcze na dwie sprawy zwraca komisya sanitarna uwagę. Potrzeby wprowadzania oszczędności w administracyi szpitali nikt nie zaprzeczy, ale i oszczędność tylko w pewnej mierze bywa użyteczną, po za tą granicą staje się nią tylko pozornie. Uwaga ta nasuwa się przy przeglądaniu kosztów żywienia chorych (Al. II). W szpitalach krajowych wynosił on 39·4 ct., w prowincyonalnych przeciętnie 19·7 ct., to nie za dużo ani za mało, ale stanowczo za nisko wypada żywienie chorego w Sanoku ((11 4 ct. dziennie), bo wobec znanej drożyzny wiktuałów, przecież za tę kwotę wyżywienie chorego odpowiednie nie jest możliwe, — a przecież dobre żywienie chorych jest jednym z najdzielniejszych środków leczniczych.

Jedną z najnieprzyjemniejszych pozycyi w wydatkach, któremi zarządza Departamant V., jest wydatek 36.014 K. wiedeńskiemu Zakładowi podrzutków za 704 dzieci matek z Galicyi pochodzących. Są to pieniądze wprost nieproduktywnie wyrzucone, więcej nawet, bo za pieniądze krajowe wychowuje się między obcymi niewątpliwie niejeden przyszły nieprzyjaciel kraju. W Galicyi wypłaca fundusz krajowy matce, niezamężnej, która w zakładzie położniczym w Krakowie lub we Lwowie służyła jako materyał naukowy 12 K., tej zaś, która rodzi po za granicami kraju, zwłaszcza w Wiedniu, musi kraj opłacać wszelkie koszta wychowania dziecka. Rzecz to dziwnie niesprawiedliwa i wymagająca, jako taka, koniecznie naprawy. Komisya sanitarna żywi nadzieję, że Wydział krajowy zechce tą sprawą gruntownie się zająć i ją zbadać, ewentualnie poczynić starania, aby się od tych opłat uwolnić. Zanim się to jednak przeprowadzić uda, winien Wydział krajowy jak największą ilość dzieci z Wiednia, z zakładu podrzutków odbierać i lokować je w Bobrku u Ks. Ogińskiej, choćby opłatę za dziecko wypadło nieco podnieść ponad wysokość obecnie umówioną; przynajmniej w kraju pozostaną dzieci i pieniądze na nie wydawane.

W sesyi ubiegłego roku zawezwał Sejm krajowy c. k. Rząd o utworzenie dwóch nowych szkół dla akuszerek. Komisya sanitarna uważa przeprowadzenie tej myśli w czyn za sprawę wielkiego dla kraju znaczenia i dlatego wobec powolności z jaką c. k. Rząd sprawę tę traktuje, wzywa Wydział krajowy, aby sprawę tę ponownie u c. k. Rządu podniósł i starał się w czyn wprowadzić.

Kończąc to, zaznacza Komisya sanitarna, że w całem sprawozdaniu Departamentu V. widoczna jest dążność troskliwa do wprowadzenia niezbędnych ulepszeń w administracyi szpitalnej i do władania funduszami jak najracyonalniej, — dlatego Komisya sanitarna wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sprawozdanie Wydziału krajowego o czynnościach Departamentu V. za czas od 1. grudnia 1898 do 31. października 1899 przyjmuje się do wiadomości.

2. Wzywa się Wydział krajowy do poczynienia odpowiednich zarządzeń, aby budowa schroniska dla 500 obłąkanych nieuleczalnych mogła być w jak najkrótszym czasie rozpoczętą.

3. Uznając potrzebę budowy Zakładu położnic w Krakowie, wzywa się Wydział krajowy, aby co do zrealizowania tej budowy wszedł z c. k Rządem w rokowania i przedstawił na najbliższej sesyi swe wnioski.

4. Wzywa się Wydział krajowy, aby na najbliższej sesyi przedstawił projekt ustawy krajowej, regulującej opiekę nad ubogimi.

5. Wzywa się c. k. Rząd, aby poczynił energiczne zarządzenia, celem stłumienia kiły w wschodnio-południowej części Galicyi, a w szczególności przystąpił do wybudowania własnym kosztem szpitali specyalnych dla leczenia osób tą chorobą dotkniętych.

6. Wzywa się Wydział krajowy, aby ponowił u c. k. Rządu starania o utworzenie w Galicyi dwóch nowych szkół akuszerek.

Przewodniczący:
Gołuchowski.

Sprawozdawca:
Jordan.

L. S. 3.457/900.

We Lwowie, dnia 27. kwietnia 1900.

Aleg. 152

Sprawozdanie

Komisyi budżetowej o budżecie krajowym na r. 1900.

Wysoki Sejmie!

Uchwalając budżet funduszu krajowego na r. 1899 polecił był Wys. Sejm Wydziałowi krajowemu:

1. ażeby w preliminarzu na r. 1900 przeprowadził wszelkie możliwe oszczędności celem zapobieżenia znaczniejszemu podwyższeniu dodatków do podatków bezpośrednich;

2. ażeby jak najrychlej przedsięwziął studya i przeprowadził rokowania z c. k. rządem w tym celu, by już w preliminarzu na r. 1900 zapewnionem zostało krajowi nowe źródło dochodów, niezawisłe od dodatków do podatków bezpośrednich, a wystarczające na pokrycie nieuniknionego wzrostu potrzeb cywilizacyjnych i ekonomicznych kraju.

Zostawiając do późniejszego rozdziału omówienie czynności, podjętych przez Wydział krajowy celem wykonania drugiej uchwały, Komisya budżetowa zaznacza, że Wydział krajowy stosował się przy układaniu preliminarza na r. b. ściśle do polecenia, zawartego w uchwale pierwszej. Preliminował tedy Wydział krajowy tylko wydatki nieuniknione, a usunął z preliminarza wszystkie te wydatki, które jego zdaniem mogły być czasowo z tegorocznego budżetu uchylone, a tem samem akcya na tych polach, których te wydatki dotyczą, na razie na ten rok powstrzymaną.

Postępując w ten sposób wyeliminował Wydział krajowy nietylko nowe a może w swych skutkach pożyteczne wydatki, ale skreślił nawet niektóre pozycye, które miały być na podstawie poprzednich uchwał sejmowych wstawione w budżet jako roczne raty.

I tak skreślił Wydział krajowy:

w rubr.	VII.	na budowę domów dla internatów	80.000 k.
„	X.	ratę w funduszu kolejowym na linię Przeworsk-Bachórz (dla tego, że budowa tej linii jeszcze nie rozpoczęta, że zatem rata z r. 1899 posłuży w r. 1900 na pokrycie wydatku) .	150.000 „
„	XIII.	na melioracye: przez redukcyę zasiłków na lokalne regulacye niespławnych rzek i na mniejsze melioracye, tudzież przez wstawienie tylko połowy raty na regulacyę Łomnicy i Soły . .	40.174 „
„	XV.	ratę dla fund. pożycz. rolniczego	60.000 „
„	XVI.	ostatnią ratę dla fund. poż. przemysłowego . . .	75.000 „
		Usunął tedy Wydział kraj . .	405.174 k.

Nadto wprowadził Wydział krajowy do dochodów resztę uzyskaną ze sprzedaży Szumanówki i składu krajowego w kwocie . . 305.166 k.

Razem tedy o . . 710.340 „

ulżył Wydział krajowy preliminarzowi r. 1900 w porównaniu z budżetem r. 1899.

Mimoto jednak nie mógł Wydział krajowy zamknąć preliminowanych wydatków i dochodów własnych w granicach budżetu r. 1899, lecz widział się zmuszonym preliminować

wydatki wyżej o	. .	528.482 k.
dochody niżej o	. .	975.450 „
zatem niedobór wyżej o	.	1,503.932 k.

w porównaniu z niedoborem r. 1899 tak, że gdy niedobór r. 1899 pokryty dodatkami do podatków wynosił 13.309.608 k., to niedobór r. 1900 wedle preliminarza Wydziału krajowego, mający się pokryć dodatkami do podatków, wynosiłby 14,813.540 k., tj. jak wyżej podano więcej o 1,503.932 k.

Na ten ogólny wzrost wydatków i spadek dochodów własnych pomimo wprowadzonych oszczędności, pomimo skreślenia pozycyi, wyżej wyszczególnionych, słowem pomimo ulżenia preliminarzowi r. 1900 ogółem o 710.340 k. złożyły się głównie i przeważająco:

wzrost wydatków na cele wykształcenia i oświaty głównie skutkiem regulacyi płac personalu nauczycielskiego o kwotę . . . 870.572 k.

ubytek w dochodach z pozostałości z rachunków ubiegłego roku o kwotę 1,364.422 k.

Badając szczegółowo tak zestawiony preliminarz Komisya budżetowa zaakceptowała wnioski Wydziału krajowego co do niewprowadzenia w budżet r. 1900 pewnych na poprzednich uchwałach sejmowych opartych wydatków, mianowicie:

w rubr.	X.	na kolei Przeworsk—Bachórz . .	150.000 k.
„	XIII.	na melioracye	40.174 „
„	XV.	rata dla fund. roln. . . .	60.000 „
„	XVI.	„ „ „ przem. . . .	75.000 „
		razem . .	325.174 k.

sądziła bowiem Komisya budżetowa, że motywa, które Wydział krajowy przytoczył, dostatecznie krok ten usprawiedliwiają tem bardziej, że przez uchylenie tych wydatków z tego rocznego budżetu sprawy samej się nie porzuca, lecz jedynie tylko — a ma tu Komisya głównie na myśli regulacyę rzek Łomnicy i Soły, fundusz pożyczkowy rolniczy i fundusz pożyczkowy przemysłowy — tempo w ich rozwoju o jeden rok się zwalnia.

Jedynie tylko nie mogła Komisya budżetowa zgodzić się na zupełne wyeliminowanie na ten rok w rubr. VII. wydatku na budowę domów dla internatów pełnej kwoty 80.000 k., lecz wstawiła na ten cel 20.000 k. a to dlatego, ażeby można było przynajmniej udzielić zasiłków tym Zarządem Internatów, które rozpoczęły już budowę domów, a bez utrzymania zasiłku nie mogłyby jej do końca doprowadzić.

Również przyjęła Komisya budżetowa wniosek Wydziału krajowego na wcielenie do dochodów własnych kwoty, resztującej ze sprzedaży Szumanówki i składu publicznego lwowskiego, w sumie 305.166 k.

W tych tedy wnioskach Wydziału krajowego nie poczyniła Komisya budżetowa z wyjątkiem pozycyi „na budowę internatów“ żadnych zmian.

Co do cyfr samego preliminarza, to i tu wprowadziła Komisya budżetowa tylko nieznaczne zmiany przyjąwszy w swych pracach nad ich ułożeniem i zestawieniem za wytyczną myśl, by zamknięcia budżetu dokonać w ramach, wskazanych koniecznością.

Jasną jest rzeczą, że jeżeli kraj nasz ma się rozwijać, jeżeli chcemy podnieść rolnictwo, rozszerzyć dalej oświatę, starać się o stworzenie przemysłu, to czekają nas znaczne inwestycye i wzgląd, jaki kierował tego roku obradami Komisyi budżetowej — — ograniczenia wydatków do minimum, nie byłby odpowiedni na dłuższy przeciąg czasu. Ale Komisya budżetowa stać musiała na straży finansów kraju, uważała za rzecz konieczną utrzymać równowagę budżetową, okupioną już tak znacznemi ofiarami i niezapozna-

jąc konieczności znacznego zwiększenia wydatków w przyszłości dążyć do tego musi, aby nim to nastąpi, wprowadzone zostało nowe a wydatne źródło dochodów krajowych.

Zmiany, wprowadzone przez Komisyę budżetową do preliminarza, przedłożonego przez Wydział krajowy, przedstawia szczegółowo następujące zastawienia:

W wydatkach:

		więcej:	mniej:
W rubryce II. podwyższono ogółem o		6.900 k.	—.— k.
a mianowicie:			
dary z łaski o	2.900 k.		
nadzwyczajne zaliczki na płace o . . .	4.000 „		
razem j. w. .	6.900 k.		
W rubryce IV. podwyższono ogółem o		4.600 „	—.— „
mianowicie:			
dla Towarzystw wzajemnej pomocy dyaków:			
gr. katol. dyecezyi przemyskiej . . .	200 k.		
» „ „ lwowskiej	200 „		
„ „ „ stanisławowskiej . .	200 „		
Komitetowi szpitala OO. Bonifratrów w Krakowie, na dokończenie budowy szpitala .	3.000 „		
Komitetowi herbaciarni centowej we Lwowie .	200 „		
Zarządowi zakładu błog. Kunegundy w Nowym Sączu, na szkołę dla kształcenia wzorowych gospodyń	600 „		
Związkowi koleżańskiemu b. seminarzystek we Lwowie na budowę schroniska dla niemogących pracować nauczycielek			
razem j. w. .	4.600 k.		
W rubryce VII. podwyższono ogółem o		42.100 „	—.— „
mianowicie:			
Niedobór funduszu szkolnego o . . .	3.000 „		
Dla polskich i ruskich Towarzystw sokolich o .	400 „		
Dla Towarzystwa muzycznego:			
w Brodach o	200 „		
w Samborze o	200 „		
„Harmonia“ w Krakowie o . . .	600 „		
Na budowy domów dla internatów . . .	20.000 „		
Zarządowi głównemu Tow. pedagogicznego na pokrycie kosztów Walnego Zgromadzenia .	400 „		
Zboińskiej Józefie, wdowie po artyście dramatycznym	100 „		
Towarzystwu im. Szewczenki we Lwowie na wydawnictwo naukowe	1.000 „		
Komisyi etnograficznej im. Szewczenki na wydawnictwa o	1.000 „		
Do przeniesienia .	26.900 k.	53.600 k.	—.— k.

		więcej:	mniej:
Z przeniesienia .	26.900 k.	53.600 k.	—.— k.
Komisyi etnograficznej im. Szewczenki na ekspedycyę naukową	1.000 „		
Kongregacyi Pp. służebniczek w Krystynopolu .	1.000 „		
Towarzystwom polskim i ruskim, mającym na celu wspomaganie ubogich uczniów . .	1.200 „		
Związkowi polskich Towarzystw sokolich, na wydawnictwo podręcznika gimnastyki . .	400 »		
Instytutowi dla dziewcząt w Przemyślu, zasiłek na budowę domu	2.000 „		
Towarzystwu biblioteki polskiej we Wiedniu, na tamtejszą szkołę języka polskiego . .	400 „		
Prywatnej szkole żeńsktej w Krakowie . .	400 „		
Na utrzymanie szkoły polskiej w Białej . .	3.200 „		
Towarzystwu św. Pawła we Lwowie . .	400 „		
Ruskiemu Towarzystwu pedagogicznemu, na wydawnictwo ukraińsko ruskiej biblioteki .	600 „		
OO. Bazylianom na wydawnictwo „Misyonarza" .	400 „		
Tow. im. Stanisława Kostki we Lwowie . .	200 „		
Ruskiej szkole żeńskiej we Lwowie . . .	3.200 „		
Towarzystwu ludoznawczemu na wydawnictwo czasopisma „Lud"	200 „		
Stowarzyszeniu nauczycielek we Lwowie . .	600 „		
Na wydawnictwo czasopisma „Rodzina i szkoła"	400 „		
Na wydawnictwo Gazety handlowo-geograficnej we Lwowie	200 „		
Towarzystwu numizmatycznemu w Krakowie .	200 „		
razem .	42.900 k.		
Natomiast zniżono:			
dla ruskich Towarzystw »*Szkilna Pomicz*« o .	800 »		
Ogółem podwyższono zatem o .	42.100 k.		
W rubryce VIII. ogółem podwyższono o		2.400 k.	—.— k.
mianowicie:			
Muzeum narodowemu w Krakowie jednorazową subwencyę	400 k.		
Komitetowi cerkiewnemu w Rohatynie o . .	2.000 „		
razem j. w. .	2.400 k.		
W rubryce X. zniżono ogółem o		—.— „	5.760 „
mianowicie *zniżono*:			
W dziale I. (drogowym):			
Koszta opłat należytości do Zakładu Ubezpieczeń od wypadków i do kas chorych, od robotników na drogach krajowych o . . .	3.000 k.		
W dziale II. (kolejowym).			
Płacę inżyniera II. klasy	3.400 „		
» *oficyała rachunkowego*	2.560 „		
razem zniżono o .	8.960 „		
Natomiast podwyższono:			
W dziale II. (kolejowym).			
Dodatek osobisty dla Chodkiewicza Bronisława konsulenta dla spraw taryfowych i komercyal-			
Do przeniesienia .	8.960 k.	56.000 k.	5.760 k.

		więcej:	więcej:
Z przeniesienia .	8.960 k.	56.000 k.	5.760 k.
nych o	400 „		
Chylewskiej Oldze dar z łaski	2.800 „		
razem o .	3.200 „		
Ogółem zniżono j. w. o: .	5.760 „		
W rubryce XI. zniżono ogółem o		—.— „	5.554 „
mianowicie:			
Zniżono dotacyę dla krajowego szpitala powszechnego we Lwowie o	6.478 k.		
a podwyższono dotacyę dla szpitala św. Łazarza w Krakowie o	924 „		
Ogółem zniżono j. w. o .	5.554 k.		
W rubryce XIII. zniżono ogółem o		—.— „	7.400 „
mianowicie:			
Zniżono zasiłek kraj. na utrzymanie galic. Oddziału państwowego biura hydrograficznego o	8.000 k.		
Natomiast *podwyższono:*			
Dar z łaski dla Schneidrowej o . .	400 „		
„ „ „ Biegańskiej o . .	200 „		
razem .	600 k.		
Ogółem zniżono j. w. o .	7.400 k.		
W rubryce XV. podwyższono ogółem o		1.464 k.	—.— „
mianowicie *podwyższono:*			
Wyższej szkole rolniczej w Dublanach o . .	120 k.		
Towarzystwu ogrodniczemu w Krakowie o .	300 „		
„ *rolniczemu* we Lwowie o . .	1.000 „		
„ „ w Krakowie . .	1.000 „		
Strusiewiczowej Melanii dodatek do pensyi wdowiej o	400 „		
Tow. ogrodniczo-pszczelniczemu we Lwowie .	300 „		
Tow. „Selskij hospodar“ w Olesku . . .	300 „		
razem .	3.420 k.		
Natomiast *zniżono:*			
Wydatek na utrzymanie składów publicznych krakowskich o	1.956 k.		
Ogółem podwyższono j. w. o .	1.464 k.		
W rubryce XVI. podwyższono ogółem o		11.600 k.	—.— „
mianowicie:			
Na uzupełnienie przyborów i na druki administracyjne dla szkół przemysłowych, uzupełniających o	1.000 k.		
Dla szkoły koszykarskiej w Albigowej . .	600 „		
Na zasiłki na zwiedzanie wystawy paryskiej .	6.000 „		
Na szkołę handlową w Krakowie . . .	4.000 „		
Podwyższono j. w. o .	11.600 k.		
Do przeniesienia .	—.— k.	69.064 k.	18.714 k.

		więcej:	mniej:
Z przeniesienia .	—.— k.	69.064 k.	18.714 k.
W rubryce XVII. podwyższono ogółem o . . .		3.120 „	
mianowicie *podwyższono*:			
Dla wdowy po ś. p. Franciszku Hoszardzie, dotacya dożywotnia	2.400 k.		
Na wsparcia dla pogorzelców	2.500 „		
Na pogorzelców gm. Kolbuszowej . . .	2.000 „		
Na kościół polski we Wiedniu . . .	1.500 „		
Na rozmaite zasiłki do rozdziału pomiędzy petentów	2.720 „		
razem .	11.120 k.		
Natomiast *skreślono* dotacyę ś. p. Dra Smolki .	8.000 „		
Podwyższono ogółem j. w. o .	3.120 k.		
Razem . .		72.184 k.	18.714 k.

Ogółem podwyższono o . . 53.470 k.

W dochodach:

W rubryce III. podwyższono o		10.000 k.	—.— k.
Zwroty od Towarzystw kolejowych, zaliczkowo poniesionych wydatków administracyjnych spowodowanych budową kolei lokalnych.			
W rubryce IV. zniżono ogółem o		—.— „	2.400 „
mianowicie *zniżono*:			
nadwyżkę dochodów od szpitala św. Łazarza w Krakowie o	1.876 k.		
nadwyżkę od zakładu kulparkowskiego o . .	6.000 „		
razem . .	7.876 k.		
Natomiast *podwyższono*:			
Nadwyżkę dochodów od szpitala lwowskiego o .	5.476 „		
Ogółem zniżono j. w. o .	2.400 k.		
W rubryce V. *podwyższono* zwroty zaliczek z lat ubiegłych od urzędników krajowych		1.200 „	
W rubryce XVI. *podwyższono* dochód z krajowych opłat konsumcyjnych o		20.000 „	
Razem . . .		31.200 k.	2.400 k.

Ogółem dochody podwyższono o . . 28.800 k.

Z zestawienia wynika, że komisya budżetowa oblicza w porównaniu z preliminarzem Wydziału krajowego wydatki wyżej o . . . . . . 53.470 k.
dochody wyżej o . . . . 28.800 „
zatem niedobór wyżej o . . . . 24.670 k.
od niedoboru przez Wydział krajowy wyprowadzonego.

Że zaś niedobór przez Wydział krajowy obliczony wynosi jak podano 14.813.540 k
a komisya go zwiększa o . . . . 24.670 „
przeto niedobór przez komisyę budżetową zestawiony wyniesie . . 14,838.210 k.
który należy pokryć.

Tu komisya budżetowa przypomina ponownie, że zeszłoroczny niedobór wynosił 13,309.608 k., był zatem niższy od powyżej podanego o 1,528.602 k., a był pokryty dochodem z dodatków do państwowych podatków bezpośrednich, pobieranym w Galicyi w wysokości 60% przy podatku gruntowym i domowym, a 66% przy podatkach osobistych, zaś w W. ks. Krakowskiem w wysokości 49% przy pod. gruntowym i domowym, a 55% przy pod. osobistych.

Gdyby tedy dla pokrycia tegorocznego o 1,528.602 k. większego niedoboru przyjąć zeszłoroczną stopę dodatków pobierać się mających, a podstawę podatkową oprzeć na datach Wydziału krajowego t. j. przyjąć przypisany państw. podatek gruntowy i domowy na rok 1900:

w Galicyi . . .	16,942.820 k.
w Krakowskiem . .	1,177.844 „
razem	18,120.664 k.

zaś podatki osobiste bezpośrednie na r. 1900:

w Galicyi . . .	4,188.180 k.
w Krakowskiem . .	291.156 „
razem	4,479.336 k.

toby przyniósł:

dodatek 60% w Galicyi do podatku gruntowego i domowego . .	10,165.692 k.
„ 49% w Krakowskiem „ „ „ . .	577.144 „
„ 66% w Galicyi do bezp. podatków osobistych . , .	2,764.198 „
„ 55% w Krakowskiem „ „ „ . . .	160.135 „
razem .	13,667.169 k.
A że niedobór wynosi	14,838.210 „
przeto brakłoby pokrycia dla	1,171.041 k.

Dwa są jedynie w obecnych warunkach sposoby pokrycia tej reszty:

1) zaciągnięcie pożyczki długu bieżącego, lub
2) podwyższenie stopy % dodatków.

Za pierwszym sposobem przemawia prawdopodobieństwo, że rokowania z rządem o wprowadzenie dodatków krajowych do podatków konsumcyjnych od wódki i piwa doprowadzą do skutku jeszcze przed upływem bieżącego roku. Przemawia okoliczność, że jeżeli to nastąpi, dodatki krajowe wrócą zapewne do wysokości 60%, a komisya budżetowa zdaje sobie sprawę z tego, jakie niezadowolenie wywołać musi w szerokich warstwach ludności takie podniesienie dodatków, a to tembardziej, że według niedawno wprowadzonej praktyki, kwota mająca być przez stronę uiszczoną podawaną jest ryczałtowo, tak że nieraz opodatkowany nie będzie wiedział nawet dlaczego od niego więcej podatku żądają. Wprawdzie bywały już w poprzednich latach wyższe dodatki krajowe i tak wynosiły one:

w r. 1893 (przed konwersyą) .	68%
w r. 1894 po konwersyi . .	65%
w r. 1895 – 7 . . .	61%

w roku 1898 z wprowadzeniem nowej ustawy podatkowej wynosiły dodatki do podatku dom. i grunt. 60%, dodatki do podatków bezp. osobistych 66%; w r. 1899 pozostała stopa taką samą jak w r. 1898.

Ale właśnie dlatego zdecydowano się w r. 1893 na konwersyę długu indemnizacyjnego, aby obniżyć stopę dodatków krajowych, którą uważano za zanadto wysoką. Dziś stopa ta jest w rzeczywistości znacznie wyższą, jeżeli się uwzględni, że dodatki krajowe oblicza się według przypisanego, a nie według rzeczywiście opłacanego podatku. Przy wprowadzeniu podatku osobisto-dochodowego zniżono podatki bezpośrednie o 10%, który to procent się dopiero później odlicza, tak że według rzeczywiście opłacanych podatków państwowych dodatek krajowy wynosi przeszło 72%. Gdy równocześnie rosną prawie w całym kraju dodatki powiatowe i gminne, to przyznać się musi, że ciężar podatkowy przewyższa niemal podatkowe siły kraju.

O wiele niższemi są dodatki w innych krajach koronnych. I tam wprawdzie wzrosły one w ostatnim pięcioleciu, ale daleko im jeszcze do zrównania się z Galicyą.

I tak wynosiła wysokość dodatku krajowego:

w Czechach	w 1896	39 ct.	od każdego 1 zł. przypisanych bezp. pod. państw.
	w 1897	39	„ „ „ „ „ „ „ „ „
	w 1898	51	„ „ „ „ „ „ „ „ „
	w 1899	55	„ „ „ „ „ „ „ „ „
na Morawach	w 1896	44 ct.	od każdego 1 zł. przypisanych bezp. pod. państw.
	w 1897	46	„ „ „ „ „ „ „ „ „
	w 1998	55 ct.	od ogólnego podatku zarobkowego
		48 „	od reszty z wyjątkiem osob. dochodowego
	w 1899	60 ct.	od ogólnego pod. zarob.
		54 „	od reszty.
w Styryi	w 1896	37 ct.	od każdego 1 zł. przyp. państw. pod. bezp.
	w 1897	39	„ „ „ „ „ „ „ „ „
	w 1898	45 „	„ ogólnego zarobkowego
		39 „	„ reszty
	w 1899	46 „	„ ogólnego zarobk.
		40 „	„ reszty
w Dolnej Austryi	w 1896	20 ct.	gruntowy i domowy
		15 „	zarobkowy i dochodowy
		25 „	od wolnych domów
	w 1897	tak samo.	
	w 1899	25 ct.	gruntowy, dom.-klasowy, dom.-czynszowy
		27 „	ogólny zarobkowy I. i II. kl.
		20 „	„ „ III. i IV. kl.
		27 „	zarobkowy od przedsiębiorstw
		25 „	rentowy i od wyższych poborów
		30 „	od wolnych domów
w Górnej Austryi	w 1898 i 1899	44 ct.	
	w 1896 i 1997	40 ct.	

Mimo tego wszystkiego, co się przytoczyło, mimo tych stron ujemnych, które komisya budżetowa jasno widzi, nie może doradzać pokrycia niedoboru przez zaciągnienie bieżącego długu i przyjmuje proponowany przez Wydział krajowy sposób a mianowicie podniesienie dodatków do podatków. Nikt bowiem zaręczyć nie może, że to nowe obfite źródło dochodów z krajowych dodatków od piwa i wódki zostanie już nam otwarte na rok przyszły. Wprawdzie czynniki rządowe skłaniają się do tej myśli, ale któż przewidzi czy i kiedy nastąpi wymagana jednozgodność zapatrywań 17 krajów koronnych, któż obliczy czy i kiedy wobec tak niepewnych stosunków parlamentarnych zapadną odnośne uchwały, któż nareszcie da zapewnienie, że do tego czasu nie zmienią się czynniki decydujące rządowe, i że te, które po nich ster obejmą, podzielą zapatrywania swoich poprzedników.

Wobec tej niepewności Komisya budżetowa nie może brać na swoją odpowiedzialność sytuacyi, w jakiej by się znalazł w roku przyszłym kraj, gdyby nie otrzymawszy nowych źródeł dochodu musiał oprócz zwykłego niedoboru obmyślać jeszcze pokrycia na zapłacenie długu bieżącego z roku 1900.

Zresztą Wysoki Sejm właśnie może w bieżącym roku będzie skłonniejszy do podniesienia stopy dodatków, gdyż przeszłego roku uchwalając podwyższenie płac nauczycieli ludowych zdawał sobie jasno sprawę z położenia finansowego kraju i oświadczył gotowość pokrycia tego wydatku choćby kosztem podwyższenia dodatków krajowych.

Zgodnie tedy z wnioskiem Wydziału kraj. proponuje Komisya budżetowa:

a) podniesienie dodatku do podatku gruntowego i domowego w Galicyi z 60% na 65%. w W. Ks. Krakowskiem z 49% na 54%.

b) podniesienie dodatku do bezpośrednich podatków osobistych w Galicyi z 66% na 72%, a w W. Ks. Krakowskiem z 55% na 61%.

Gdy zaś wedle dat, jakie Wydział krajowy zebrał i zestawił a które powyżej już raz podano, wyniesie:

przypisany na r. 1900 podatek domowy i gruntowy w całej Galicyi ogółem 18,120.664 k.
przypisany na r. 1900 bezpośrednie podatki osobiste (z wyjątkiem osobisto-dochodowego) . . . . 4,479.336 k.
przeto razem dadzą . . . 22,600.000 k.

Z tego wypada według znanego klucza:

a) na Galicyę . . . . 93·5%
b) na W. Ks. Krakowskie . . 6·5%
razem . . . 100%

Wyrażając to w cyfrach wypadnie to z ogólnej sumy 22,600.000 kor.

na Galicyę . . . 21,131.000 k.
na W. Ks. Krakowskie . 1,469.000 k.
razem j. w. . 22,600.000 k.

W razie przyjęcia proponowanej stopy 65% w podatku gruntowym i domowym, zapłaciliby kontrybuenci tych podatków od ogólnej sumy 18,120.664 k. 65% tj. 11,778.432 k. dodatków krajowych.

Że jednak kontrybuenci tej kategoryi podatków opłacają dodatki od przypisanej należytości brutto tych podatków bez strącenia ustawowych opustów dopiero później im zwracanych, podczas gdy kontrybuenci podatków osobistych opłacają je od przypisanej należytości netto już po uwzględnieniu opustów przeto niejednolitość ta pociągnąć musi dla słuszności niejednolitość i w stopie dodatku.

Kontrybuenci podatku gruntowego i domowego mając przypisany

brutto podatek . . . . 18,120.664 k.
a otrzymawszy 10% opust . . . 1,812.066 k.
płacą podatku . . 16,308.598 k.

Dodatek krajowy wymierzony im w wysokości 65% od podatku brutto da . . . . . 11,778.432 k.

Atoli dodatek ten w odniesieniu do netto opłaconego podatku 16.308,598 k. przedstawia 72·22%.

Wobec tego zatem, że podatki bezpośrednie osobiste opłaca się od netto podatku po uwzględnieniu opustów, stopa dodatku przy tej kategoryi musi wynosić 72%, jeżeli się przyjmie 65% dla podatku gruntowego i domowego.

Proponowana grzez Komisyę budżetową zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego ulgi w wysokości 11% dla W. Ks. krakowskiego opierają się na uchwale Wys. Sejmu z 6. lutego 1894.

W razie przyjęcia przez Wys. Sejm proponowanej stopy dodatków przedstawi się pokrycie wykazanego ogólnego niedoboru r. 1900 w kwocie 14,838.210 kor. jak następuje, mianowicie przyniesie:

65% dodatek do pod. gruntowego i dom. w Galicyi od sumy 16,942.820 kor. 11,012.833 k.
72% dodatek do podatków osobistych w Galicyi od sumy 4,188.180 kor. 3,015.490 k.
54% dodatek do pod. grunt. i dom. w Krakowskiem od sumy 1,177.844 k. 636.036 k.
61% dodatek do podatk. osobistych w Krakowskiem od sumy 291.156 kr. 177.605 k.
razem . . 14,841.964 k.
A że niedobór wynosi . 14,838.210 k.
zostaje nadwyżka . 3.754 k.

Przechodząc do omówienia tych czynności, które Wydział krajowy podjął celem zapewnienia dla skarbu krajowego nowego źródła dochodów, komisya budżetowa zaznacza, że Wydział krajowy spełnił w zupełności obowiązek, poruczony mu uchwałą sejmową na wstępie podaną. Że usiłowania te dotąd nie przynosiły jeszcze rezultatu, wina nie leży po stronie Wydziału krajowego, który nie wątpliwie na dotychczasowej akcyi nie poprzestanie, lecz poprowadzi ją energicznie dalej, by rzecz całą z korzyścią dla kraju zakończyć.

A pospiech w tej akcyi jest konieczny i nowe źródło dochodów musi się otworzyć dla skarbu krajowego przed przyszłym rokiem, gdyż w budżet przyszło roczny wejść muszą koniecznie te wszystkie wydatki, które z tego rocznego budżetu usunięto, a które wraz z przypadkowym dochodem ze sprzedaży składu lwowskiego wynoszą 710.000 kor. okrągło. Dalej braknie w tym przyszłorocznym budżecie dochodu z pozostałości rachun-

ków z ubiegłych lat, która jeszcze w tym roku wstawiona jest z kwotą 515.000 kor.; co więcej nietylko, że nie będzie wcale tej nadwyżki, ale trzeba będzie pokryć deficyt r. 1899. O ile zaś Komisya budżetowa mogła w przybliżeniu na podstawie dokonanych już zamknięć kilku ważniejszych rubryk budżetu r, 1899 obliczyć, zamknięcie rachunkowe da co najmniej 200.000 kor. niedoboru, które musi pokryć r. 1901. Dodając do tych 3 poważnych a nieuniknionych pozycyi normalny roczny ogólny przyrost wydatków okrągło 400.000 kor, otrzymamy ogólne spodziewanie zwiększenie się niedoboru r. 1901 w odniesieniu do r. 1900 w okrągłej przybliżonej raczej za nisko wziętej kwocie 1,800.000 kor.

Sprawa jest tak nagła i wymaga tak rychłego załatwienia, że trudno się dziś wdawać w krytyczny rozbiór i roztrząsanie, jakie źródła dochodów powinnyby być właściwie przekazane krajowi, a mianowicie czy nie byłoby odpowiedniejszem tak, jak się to w Prusiech dzieje i jak to w teoryi ekonomia polityczna za odpowiednie uznaje przekazać krajom na pokrycie ich potrzeb podatki bezpośrednie. Stan finansów krajowych jest tego rodzaju, że kraj pragnąc zadość uczynić choćby najpierwszym potrzebom ekonomicznym i kulturalnym musi przyjąć te względnie to źródło dochodów, które mu się nadarza.

Wszystkim krajom koronnym niewątpliwie, a nam ekonomicznie najsłabszym i dodatkami do realnych podatków najbardziej obciążonym przedewszystkiem zależy i zależeć musi na tem, aby się nam to nowe źródło dochodów otworzyło z początkiem r. 1901, bo tylko tym sposobem zdołamy sprostać naszym potrzebom i bez obciążania przyszłości utrzymać równowagę budżetową do r. 1910 tj. do spłacenia przez kraj długu propinacyjnego. Ze spłatą tego długu otworzy się nowe źródło dochodów, które kraj nie powinien nieużytem zostawić. Nie chcemy dziś przesądzać, w jaki sposób należałoby wtedy to źródło wyzyskać, ale niepowinno ono dla kraju przepaść, jak się to gdzieindziej stało przyczyniając się tylko do pomnażania ilości szynków i szkodliwego wyływu na sanitarne i ekonomiczne stosunki ludności.

Na podstawie tych wywodów Komisya budżetowa stawia wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Na r. 1900 ustanawia się wydatki funduszu krajowego w sumie 19,953.364 kor., a dochody własne tego funduszu w sumie 5,115.154 kor.

II. Na pokrycie niedoboru funduszu krajowego w r. 1900 pobierany będzie dodatek do państwowych podatków bezpośrednich, a mianowicie:

1. a) dodatek do państwowego podatku gruntowego, domowo-czynszowego, domowoklasowego i 5%-go podatku od domów wolnych, w wysokości 65 groszy od każdej korony całej przypisanej należytości tych podatków.

b) dodatek do państwowych bezpośrednich podatków osobistych, ustanowionych ustawą z dnia 25. października 1896 Dz. ust. p. nr. 220 z wyjątkiem podatku osobisto-dochodowego, w wysokości 72 groszy od każdej korony całej przypisanej należytości tych podatków.

2. Opodatkowani w mieście Krakowie, tudzież w powiatach krakowskim i chrzanowskim, opłacać będą dodatek do podatków w ust. 1. ad a) wymienionych, w wysokości 54 groszy, zaś do podatków w tymże ustępie ad b) wymienionych 61 gr. od każdej korony całej należytości tych podatków.

III. Kwoty przyzwolone na rok. 1900 w rubrykach i pozycyach wydatków budżetu funduszu krajowego w znaczeniu ściślejszem, nie mniej w funduszu krajowym w znaczeniu obszerniejszem, jakoteż wszystkich zakładów krajowych, będą wydawane tylko na cele oznaczone w poszczególnych rnbrykach i pozycyach, a to osobno w dziale wydatków zwyczajnych, osobno w dziale wydatków nadzwyczajnych.

Przenoszenie zaoszczędzeń dozwolone jest tylko przy następujących pozycyach funduszu krajowego w ściślejszem znaczeniu:

a) w rubryce I. między pozycyami 5, 6 i 7 i między pozycyami 8 i 10;

b) w rubryce II. między literami a) b) c) d) pozycyi 24;

c) w rubryce X. między pozycyami 171 i 172, tudzież między pozycyami 176. 177, 178;

d) w rubryce XV. między pozycyami 272 i 273, tudzież między pozycyami 288, 289, 291, dalej w należących do tej rubryki budżetach szkół rolniczych, szkoły gospo-

darstwa lasowego we Lwowie, szkoły ogrodniczej w Tarnowie i zakładu sadowniczego w Załeszczykach, między wszystkiemi pozycyami każdej rubryki zwyczajnych wydatków tych szkół;

e) w rubryce XVI. między pozycyami 295 do 343 — między pozycyami 345 i 399 — między pozycyami 400 i 403 — między pozycyami 397 i 404 — wreszcie między pozycyami działów A, B, C, D i F, wydatków na szkoły przemysłowe zawodowe, połączone z warstatami wzorowymi, wszakże tylko w granicach każdego działu z osobna tylko w wydatkach zwyczajnych.

IV. Wzywa się c. k. Rząd, aby w jak najkrótszym czasie wniósł przedłożenie, dotyczące dodatków krajowych do państwowego podatku konsumcyjnego od spirytusu i piwa i zwołał jeszcze przed upływem roku Sejm krajowy celem powzięcia odnośnych uchwał bez względu na okoliczność, czy rokowania z innymi krajami koronnymi doprowadzą do skutku.

V. Wzywa się c. k. Rząd, aby na przyszłość zwoływał Sejm krajowy w takim czasie, aby budżet krajowy mógł być uchwalony przed początkiem odnośnego roku i na tak długo, aby Sejm miał czas swoje obrady gruntownie przeprowadzić.

VI. Wzywa się Wydział krajowy, aby w razie wprowadzenia dodatku do państwowego podatku konsumcyjnego zniżył w preliminarzu na rok 1901 dodatki do podatków bezpośrednich conajmniej do wysokości dodatków opłacanych w roku 1899.

Przewodniczący:
Dunajewski.

Sprawozdawca:
Andrzej Potocki.

Budżet krajowy

na rok 1900.

Z drukarni i litografii Pillera i Spółki we Lwowie.

Sumaryusz funduszu

Rubryka	Poszczególnienie	Preliminarz Wydz. kraj.	Wniosek komisyi budżetowej (względnie uchwała Sejmu)	Z porównania Komisya wnosi	
				więcej	mniej
		K o r o n			
	Wydatki.				
I.	Koszta reprezentacyi kraju . . .	215.472	215.472	—	—
II.	„ zarządu	662.612	669.512	6.900	—
III.	„ leczenia	2,100.000	2,100.000	—	—
IV.	„ szczepienia	157.000	157.000	—	—
V.	Wydatki sanitarne	89.200	89.200	—	—
VI.	Zasiłki dla zakładów dobroczynności .	52.848	57.448	4.600	—
VII.	Na cele wykształcenia i oświaty . .	6,693.536	6,735.636	42.100	—
VIII.	Utrzymanie pomników historycznych .	66.240	68.640	2.400	—
IX.	Kwaterunkowe żandarmeryi . . .	495 518	495.518	—	—
X.	Wydatki na komunikacye	3,191.710	3,185.950	—	5.760
XI.	Dotacye dla zakładów krajowych . .	70.404	64.850	—	5.554
XII.	Wydatki na szupaśnictwo . . .	52.000	52.000	—	—
XIII.	Budowy wodne i melioracye . . .	1 132.080	1,124.680	—	7.400
XIV.	Umarzanie pożyczek	2,929.364	2,929.364	—	—
XV.	Na cele rolnictwa i górnictwa . .	1,173.224	1,174.688	1.464	—
XVI.	Na podniesienie rękodzielnictwa i przemysłu	339.422	351.022	11.600	—
XVII.	Rozmaite wydatki	479,264	482.384	3.120	—
	Suma wydatków . .	19,899.894	19,953.364	72.184	18.714
				53.470	

krajowego na rok 1900.

Rubryka	Poszczególnienie	Preliminarz Wydziału kraj.	Wniosek komisyi budżetowej względnie uchwała Sejmu	Z porównania Komisya wnosi więcej	Z porównania Komisya wnosi mniej
		Korony			
	Dochody				
I.	Pozostałość z rachunków z lat ubiegłych	515.926	515.926	—	—
II.	Odsetki od pieniędzy chwilowo lokowan.	—	—	—	—
III.	Dochody z dróg krajowych . . .	568.270	578.270	10.000	—
IV.	Nadwyżki dochodów od zakładów dotow	123.926	121.526	—	2.400
V.	Zwroty zaliczek z lat ubiegłych . .	96.360	97.560	1.200	—
VI	„ pożyczek	5.254	5.254	—	. .
VII.	Dochody szkoły gosp. lasow. we Lwowie	14.760	14.760	—	—
VIII.	„ szkół i folwarku w Dublanach	134.614	134.614	—	—
IX,	„ szkoły i folw. w Czernichowie	57.440	57.440	—	—
X.	„ innych szkół relniczych kraj.	65.424	65.424	—	—
XI.	Zwroty za sprawdz. rachunków aptekarsk.	920	920	—	—
XII.	Dochody z przelania do fund. kraj. pozostałości z fund. zapomogi z r. 1866	3.814	3.814	—	—
XIII.	Dochody z kwaterunku żandarmeryi .	195.850	195.850	—	—
XIV.	„ ze zwrotu wydatków szupasow.	16.000	16.000	—	—
XV.	„ z kraj. składu publ. w Krakowie	40.550	40.550	—	—
XVI.	„ z kraj opłat konsumcyjnych .	1,620.000	1,640.000	20.000	—
XVII.	Rozmaite dochody	1,627.246	1,627.246	—	—
	Suma dochodów własnych	5,086.354	5,115.154	31.200	2.400
				28.800	

Budżet krajowy na rok 1900.

Rubryka I. poz. 1—17.

Koszta reprezentacyi kraju.

Na wydatki tą rubryką objęte preliminuje Wydział krajowy 215.472 koron, ponieważ uchwalono w roku 1899 na koszta reprezentacyi kraju 215.312 koron przeto preliminarz na rok 1900 jest wyższy o 160 koron, a to z powodu podwyższenia poz. 10. rozmaite drobne wydatki o 160 koron.

Kwotę tę preliminuje Wydział krajowy na podstawie przecięcia z trzech lat ostatnich.

Wynikłość wydatków tej rubryki z roku 1898 przedstawia sumę 217.208 koron, jest przeto wyższą od żądanej obecnie o 1.736 koron. Przecięcia i wynikłości z lat ubiegłych nie mogą być dostateczną podstawą do dokładnego i ścisłego obliczenia rzeczywistych na przyszłość kosztów reprezentacyi kraju, gdyż te są zależne od czasu każdorazowego trwania Sejmu, przeto Komisya budżetowa przedstawia bez zmiany Wysokiemu Sejmowi w rubryce I. do przyjęcia.

A. Sejm krajowy.

Pozycya	1.	Koszta podróży pp. posłów . .	8.972	koron
„	2.	Dyety pp. posłów	72.000	„
„	3.	Koszta druków	41.200	„
„	4.	Spisywanie sprawozdań . . .	8.000	„
„	5.	Pisarze dzienni	1.300	„
„	6.	Remuneracye urzędników Wydziału krajowego za dodatkowe zatrudnienia podczas Sejmu . . .	2.400	„
„	7.	Służba	2.400	„
„	8.	Opał	3.000	„
„	9.	Zapuszczanie i mycie podłóg . .	200	„
„	10.	Potrzeby kancelaryjne . . .	800	„
„	11.	Na uzupełnienie biblioteki sejmowej	400	„
„	12.	Rozmaite drobne wydatki . . .	800	„
		Razem .	141.472	koron

Poz. 33. Na administracyę dochodów z krajowych opłat konsumcyjnych wstawiono więcej o 6 000 k. Znaczne to zwiększenie wydatków tej rubryki jest następstwem zastosowania uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 18. marca 1899. Z dniem 1. stycznia 1900 rozpoczął się nowy okres poboru krajowych opłat konsumcyjnych; czynność ta zwiększa wyjątkowo koszta administracyi, oraz powoduje wydatki na ogłoszenia, druki, portorya i koszta komisyjne. W roku 1895 wydano z powyższych tytułów 13.870 k., przeto żądany obecnie kredyt 12.000 k. jest uzasadniony i koniecznością spowodowany.

Poz. 35. Zaliczki na płace nadzwyczajne dla urzędników, Komisya budżetowa przedstawia

Wysokiemu Sejmowi do uchwalenia:

Udziela się zaliczkę:

a) L. p. 675. Jerzemu Jabłonowskiemu spłacalną w 120 ratach miesięcznych 4.000 koron. Przy wypłacie tej zaliczki wszelkie dawniej udzielone a jeszcze nie umorzone zaliczki mają być całkowicie spłacone.

b) L. p. 58. Maryanowi Natallemu, adjunktowi rachunkowemu Wydziału krajowego, zezwala się na spłacenie w latach dziesięciu reszty zaliczki udzielonej przez Wysoki Sejm 13. marca 1897.

Wszystkie inne pozycye preliminowane przez Wydział krajowy uznaje Komisya budżetowa za uzasadnione.

Komisya budżetowa zatem wnosi:

Poz. 18.	Płace urzędników oddziału konceptowego	150.884	koron
„ 19.	„ „ „ rachunkowego	152.444	„
„ 20.	„ „ „ kasowego	40.320	„
„ 21.	„ „ „ sanitarnego	6 840	„
„ 22.	„ „ „ statystycznego	11.120	„
„ 23.	„ „ „ manipulacyjnego	53.240	„
„ 24.	Dyurniści:		
	a) dla oddziału konceptowego	6.954	koron
	b) „ „ rachunkowego	7.000	„
	c) „ „ statystycznego	5 000	„
	d) „ „ manipulacyjnego	17.078	„
	e) „ „ zarządu długu krajowego z roku 1893	6.026	„
	f) „ „ funduszów szkolnych okręgowych	2.920	„
Poz. 25.	Zasługi	9.730	„
„ 26.	Emolumenta	3.386	„
„ 27.	Remuneracye	12.100	„
„ 28.	Koszta podróży i dyety	14.800	„
„ 29.	Pensye i zaopatrzenia	58.728	„
„ 30.	Dary z łaski	5.220	„
„ 31.	Na pokrycie połowy należytości stemplowych od dekretów nominacyjnych urzędników krajowych	5.600	„
„ 32.	Potrzeby kancelaryjne	35.200	„
„ 33.	Administracya dochodów z krajowych opłat konsumcyjnych	12.000	„
„ 34.	Gmach sejmowy i jego utrzymanie	24.922	„
„ 35.	Zaliczki na płace:		
	a) zwyczajne	24.000	„
	b) nadzwyczajne	4.000	„
	Suma rubryki II.	669.512	koron

We Lwowie, dnia 4. kwietnia 1900 r.

Za Przewodniczącego: Sprawozdawca:

Badeni. *A. Skrzyński.*

Rubryka III. poz. 36.

Koszta leczenia.

Na rok 1899 uchwalono w tej rubryce 1,990.000 koron, zaś wydatki *netto* wzrosły w trzechleciu od roku 1896—1898 z 1,988.620 koron na 1,987.270 koron wreszcie na 2,205.744 koron w roku 1898. Ilość dni leczenia w krajowych szpitalach (wraz z prowincyonalnymi) i w zakładach krajowych wynosiła: w roku 1896 —, 1,519.905 dni, w roku 1897 — 1,554.788 dni, zaś w roku 1898 — 1,678.621 dni wzrasta więc stale.

W obec tego corocznego wzrostu dni leczenia, w obec wyniku z roku 1898, jak niemniej ze względu na nowo założony szpital w Husiatynie i powstać mające szpitale w Krośnie i w Gorlicach, preliminuje Komisya budżetowa zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego na rok 1900 kwotę 2,100.000 koron t. j. o 110.000 koron więcej, aniżeli uchwalono na rok 1899, — i wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

W rubryce III. pozycya 36, na koszta leczenia w szpitalach krajowych, zagranicznych i wojskowych, preliminuje się na rok 1900 kwotę 2,100.000 koron.

Za przewodniczącego
K. Badeni.

Sprawozdawca
Dr. Henryk Jordan.

Budżet krajowy na rok 1900.

Rubryka IV. poz. (37—38).

Koszta szczepienia.

W pozycyi 37 na utrzymanie i odświeżanie krowianki, preliminuje Wydział krajowy na rok 1900 24.000 koron, tj. tyle, ile uchwalono na rok 1899 — zaś w pozycyi 38. na koszta podróży i dyety lekarzy dla szczepienia ospy 133.000 koron o 3.000 koron więcej, niż uchwalono na rok 1899, a to na podstawie przeciętnej z trzech lat ostatnich. Zgodnie z Wydziałem krajowym wnosi Komisya budżetowa:

Wysoki Sejm raczy preliminować w rubryce IV. (poz. 37 i 38) funduszu krajowego, na koszta szczepienia w r. 1900 wydatek w kwocie 157.000 koron.

Rubryka V. poz. 39—41.

Wydatki sanitarne.

W pozycyi 39 wstawia się zgodnie z Wydziałem krajowym na pokrycie $^1/_3$ części kosztów za lekarstwa dla epidemicznie chorych 7.200 koron, o 1.200 koron mniej, aniżeli w roku 1899, a to na podstawie przeciętnej z trzech lat ostatnich.

Zaś w pozycyi 40. na koszta podróży dla lekarzy okręgowych, oraz na subwencye dla powiatów, celem pokrycia przewyżki na płace tych lekarzy po nad 1% dodatku powiatowego, preliminuje się 80.000 koron t. j. o 10.000 koron więcej, aniżeli było uchwalone na rok 1899, a to dla nowych okręgów, które w roku bieżącym wprowadzone zostają.

W pozycyi 41, dla zakładu szczepienia wścieklizny prof. O. Bujwida w Krakowie, pozostaje wydatek 2.000 koron niezmieniony.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

W rubryce V. (poz. 39—41) funduszu krajowego, na koszta sanitarne w roku 1900, preliminuje się wydatek w kwocie 89.200 koron.

Za przewodniczącego:
K. Badeni.

Sprawozdawca:
Dr. Henryk Jordan.

Budżet krajowy na rok 1900.

Rubryka VI. pozycya 42—66.

Zasiłki dla Zakładów dobroczynności.

Sprawozdawca poseł Barwiński.

Na rok 1899 uchwalił W. Sejm w tej rubryce 53.048 koron. Na rok 1900 Wydział krajowy preliminuje w rubryce zwyczajnych wydatków 42.848 kor., zaś nadzwyczajnych 10.000 kor. razem 52.848 kor. t. j. o 200 kor. mniej, aniżeli w roku poprzednim. A mianowicie nie preliminuje Wydział krajowy na rok 1900 jako zasiłków jednorazowo przyznanych: 1.000 koron dla lecznicy powszechnej we Lwowie, jako jednorazowej nadzwyczajnej subwencyi, 200 kor dla Towarzystwa wzajemnej pomocy diaków gr. kat. dyecezyi przemyskiej, 200 koron dla takiegoż Towarzystwa archidyecezyi lwowskiej, 200 koron dla takiegoż Towarzystwa dyecezyi stanisławowskiej, 400 koron dla Zgromadzenia Sióstr Miłosierdzia w Przeworsku na rozszerzenie szpitala, 1.2000 koron dla komitetu OO. Bonifratrów w Krakowie na umorzeie ciążącego na szpitalu długu, 6.000 koron dla komitetu budowy szpitala OO. Bonifratrów w Krakowie na rozszerzenie szpitala, 200 koron dla komitetu herbaciarni centowej we Lwowie, 600 koron dla zarządu błog. Kunegundy w Nowym Sączu na szkołę dla kształcenia wzorowych gospodyń, 200 koron dla związku koleżeńskiego b. seminarzystek we Lwowie na budowę schroniska dla niemogących pracować nauczycielek, razem 10.200 koron. Natomiast w rubryce nadzwyczajnych wydatków preliminuje Wydział krajowy dla Zgromadzenia Sióstr św. Wincentego a Paulo we Lwowie na budowę nowego szpitala w Sądowej Wiszni 10.000 koron.

Komisya budżetowa wnosi:

Pozycya 42.	Szpitale Siostr Miłosierdzia w Czerwonogrodzie, Rozdole i Bursztynie	1.800	K.
„ 43.	Szpital Sióstr Miłosierdzia w Nowosiółkach . . .	600	„
„ 44.	Dom ubogich i sierót w Krakowie	10.848	„
„ 45.	Zakład św. Józefa dla osieroconych chłopców w Krakowie	2.000	„
„ 46.	Towarzystwo Miłosierdzia pod godłem „Opatrzności we Lwowie	2.400	„
„ 47.	Zakład osieroconych dziewcząt im. ks. Józefa Ziembińskiego w Przemyślu.	1.000	„
„ 48.	Zarząd Towarzystwa weteranów z r. 1831 w Krakowie .	5.400	„
„ 49.	Komitet wykonawczy opieki weteranów z roku 1831 w Krakowie	3.600	„
	Do przeniesienia . .	27.648	K.

Z przeniesienia . . 27.648 K.

Pozycya 50.	Zakład św. Józefa dla chorych nieuleczalnych i wyzdrowieńców we Lwowie	2.000 „
„ 51.	Na utrzymanie rymanowskiej kolonii leczniczej . .	1.000 „
52.	Lecznica powszechna we Lwowie do rozp. Wydziału kraj. po zasiągnięciu opinii Towarzystwa lekarskiego .	2.000 „
„ 53.	Kolonia lecznicza w Rabce na utrzymanie dzieci w lecznicy	600 „
„ 54.	Towarzystwo opieki nad niemowlętami pod wezwaniem „Dzieciątka Jezus“ we Lwowie	400 „
„ 55.	Ryczałt na zasiłki dla ochronek po myśli uchwały W. Sejmu z dnia 5. lutego 1896.	3.600 „
„ 55.	a) Towarzystwo wzaj. pomocy diaków gr. kat. dyecezyi przemyskiej (jednorazowo)	200 „
„ 55.	b) takież towarzystwo archidyecezyi lwowskiej (jedn.) .	200 „
55.	c) takież toworzystwo dyecezyi stanisławowskiej (jedn.) .	200 „
„ 56.	Towarzystwo kolonii wakacyjnej dla dziewcząt we Lwowie	200 „
57.	Towarzystwo im św. Salomei, opieki nad wdowami i sierotami we Lwowie	200 „
„ 58.	Zgromadzenie służebnic Serca Jezusowego w Krakowie .	200 „
„ 59.	Towarzystwo opieki nad sługami im. św. Jadwigi we Lwowie	200 „
„ 60.	Zakład staruszek i kalek im. hr. Sołtykowej w Krakowie na Blichu	200 „
„ 61.	I. Galic. stowarzyszenie głuchoniemych „Nadzieja“ we Lwowie	200 „
„ 62.	Stowarz. opieki nad uwolnionymi więźniami we Lwowie	200 „
„ 63.	Komitet „Domu pracy“ na Kaźmierzu w Krakowie .	1.000 „
„ 64.	Zakład św. Jadwigi w Krakowie (stała subwencya) .	1 200 „
„ 64.	a) Komitet budowy szpitala OO. Bonifratrów w Krakowie, na dokończenie budowy, 6.000 koron w dwóch rocznych ratach, z tego pierwsza rata	3.000 „
„ 64.	b) Komitet herbaciarni centowej we Lwowie (jednorazowo)	200 „
„ 64.	c) Zarząd zakładu błog. Kunegunny w Nowym Sączu, na szkołę dla kształcenia wzorowych gospodyń . .	600 „
„ 64.	d) Związek koleżeński b. seminarzystek we Lwowie, na budowę schroniska dla niemogących pracować nauczycielek	200 „
„ 65.	Na przytulisko brata Alberta we Lwowie i w Krakowie (stała subw.)	2.000 „
„ 66.	Zgromadzenie Sióstr św. Wincentego à Paulo we Lwowie nadzwyczajna subwencya na budowę nowego szpitala w Sądowej Wiszni	10.000 „
	Suma rubryki IV. . .	57.448 K.

Tem samem załatwione zostały petycye: Sióstr Miłosierdzia w Nowosiółkach l. 718 (511), Towarzystwa miłosierdzia pod godłem Opatrzności we Lwowie l. 1302 (1061), Towarzystwa opieki weteranów z roku 1830—31 l. 497 (329), Towarzystwa opieki nad niemowlętami, utrzymującego zakład „Dzieciątka Jezus“ l. 1366 (1120), Komitetu ochronki w Peczeniżynie, pod kierownictwem SS. Służebniczek l. 513 (343), Zwierzchności gminy Wołcza dolna l. 799 (592), S. Maryi Bogumiły Proskawec we Lwowie l. 626 (453), Stowarzyszenia „Ochronka Jarosławska“ l. 1400 (1153), Stowarzyszenia kobiet ku wychowaniu sierót izraelickich w Krakowie l. 1480 (1227), Towarzystwa wzaj. pomocy diaków gr. kat. dyecezyi przemyskiej l. 98 (54), takiegoż stowarzyszenia gr. kat. archidyecezyi lwowskiej l. 805 (598), takiegoż stowarzyszenia gr. kat. dyecezyi stanisławowskiej l. 912 (695), Towarzystwa kolonii wakacyjnych dla dziewcząt we Lwowie l. 577 (407), Towarzystwa św. Salomei we Lwowie l. 519 (349), Zgromadzenia służebnic Serca Jezusowego w Krakowie l. 314 (175), Domu przytułku staruszek i kalek na Blichu w Krakowie l. 348 (209), I. galic. stowarzyszenia głucho-

niemych „Nadzieja“ we Lwowie l. 99 (55), Stowarzyszenia opieki nad uwolnionymi więźniami we Lwowie l. 627 (454), Komitetu domu pracy w Krakowie na Kaźmierzu l. 500 (331), Komitetu budowy szpitala jubileuszowego i konwentu braci Miłosierdzia w Krakowie l. 518 (348), Komitetu herbaciarni centowej we Lwowie l. 656 (476), i Towarzystwu zakładu bł. Kunegundy w Nowym Sączu l. 605 (434).

Do pozycyi 48: Zarząd Towarzystwa weteranów z r. 1831 w Krakowie i 49: Komitet wykonawczy opieki weteranów z r. 1831 we Lwowie, Komisya wnosi:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby zbadał istotne potrzeby Towarzystwa weteranów z r. 1831 w Krakowie i komitetu opieki weteranów z r. 1831 we Lwowie, ze względu na możliwie zmniejszoną liczbę weteranów i zastosował się w przyszłym preliminarzu do tej istotnej potrzeby cyfry tych pozycyi.“

W sprawie petycyi Towarzystwa tanich mieszkań dla robotników katolickich w Krakowie, l. 1511 (1258) wnosi Komisya:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Fundusz krajowy przyjmuje opłatę przez 10 lat procentu w wysokości 4%₀ od sta od pożyczki 40.000 koron, którą Towarzystwo na budowę domów z taniemi mieszkaniami zaciąga, począwszy od roku 1901.“

Petycya komitetu budowy szpitala dla umysłowo nierozwiniętych chorych (matołków) i nieuleczalnych ubogich w Iwoniczu, pod wezw. św. Elżbiety l. 1520 (1267) przekazuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania.

Nad petycyami: Przytuliska uczestników powstania z r. 1863—4 w Krakowie l. 496 (328) o zasiłek, Stowarzyszenia św. Wincentego à Paulo III. oddziału „Panien Ekonomek“ we Lwowie l. 876 (668), o zasiłek, Rady gminnej w Tokach l. 273 (148) o zasiłek na budowę domu ubogich, X. Adalberta M. Baudisa w Dobromilu o zasiłek na utrzymanie nowicyatu l. 1481 (1228) przechodzi Sejm do porządku dziennego.

We Lwowie, dnia. 11. marca 1900.

Za Przewodniczącego: Sprawozdawca

Badeni. *Barwiński.*

Budżet krajowy na rok 1900.

Rubr. VII. poz. 68.

Rada szkolna krajowa — na pokrycie niedoboru funduszu szkolnego krajowego . . . . 5,806.300 K.

(*Uchwała Wys. Sejmu z dnia 10. kwietnia 1900.*)

Z drukarni i litografii Pillera i Spółki we Lwowie.

Budżet krajowy na rok 1900.

Rubr. VII. poz. 69.

Sprawozdawca poseł Włodzimierz Kozłowski.

Sprawozdanie

Komisyi budżetowej o krajowym szkolnym funduszu emerytalnym na rok 1900.

Art. 54· ustawy z dnia 1 stycznia 1889 Dz. u. kr. T. III. Nr. 16 nakłada na Wysoki Sejm obowiązek badania zamknięcia rachunków zarządzonego w moc a t. 52. ust. kraj. z dnia 2. maja 1873 L. 251. Dz. u. kr. funduszu emerytalnego i udzielania odnośnych absolutoryów, a z tytułu przepisanego art. 54 lit. *g*) pokrycia niedoboru rzeczonego funduszu w miarę, o ile inne źródła w ustawie wskazane, a poniżej wyszcz gólnione na to nie wystarczają, który to fakt od r. 1891 corocznie się powtarza, posiada Sejm prawa wglądania w preliminarze funduszu emerytalnego.

Naturę prawną i powstanie fuduszu emerytalnego przedstawiają szczegółowo sprawozdania Wydziału krajowego z dnia 17. października 1887. L. W. 27.574/87 i z 22. października 1888 L. 41 513/88 i sprawozdania Komisyi budżetowej o budżecie krajowym na r. 1891 i 1892.

Na znaczne podwyższenie wydatków wpłynęła uchwalona przez Wysoki Sejm ustawa z dnia 16. czerwca 1898 Nr. 54. Cz. VII. Dziennika ustaw i rozporządzeń krajowych, zmieniająca art. 40. ustawy z dnia 1. stycznia 1889 r. „O stosunkach prawnych stanu nauczycielskiego w publicznych szkołach ludowych (Dziennik ustaw krajowych z dnia 17. stycznia 1889 Cz. III Nr. 16), która od 1. stycznia 1899 roku obowiązuje.

Według powyższej ustawy dostaje nauczyciel niezdolny do służby po 35 latach pełną należytość, a po wysłużonych 30 latach dostaje emeryt, jeśli osiągnął 60 lat życia również pełną należytość

Wedle wniosków Wydziału krajowego przyjętych przez Komisyę budżetową wynosić mają wydatki krajowego szkolnego funduszu emerytalnego . 637.700 K.
czyli o . . . . 20.200 K.
więcej od kwoty na rok 1899 uchwalonej, a o . 127.444 „
więcej od wynikłości z r. 1898.
Dochody szkolnego funduszu emerytalnego . . . . 231.960 „
czyli o . . . . 2.320 „
więcej od wynikłości z r. 1898, a o . . . 1.144 „
więcej od kwoty na rok 1899 uchwalonej:

Niedobór będzie wynosił	505.740 K.
czyli o	125.124 „
więcej od wynikłości z r. 1898	19.056 „

więcej od kwoty na rok 1899 uchwalonej.

Obliczenia wydatków Rubr. I., II., III. i IV. na mocy art. 39, 40, 41, 43, 44, 45, 46 i 47 ustawy z dnia 1. stycznia 1889 przez krajowy fundusz emerytalny pokrywane, opierają się na szczegółowych wykazach czasowych emerytur z uwzględnieniem trzechletniego przecięcia wydatków i naturalnego przyrostu. Przy obliczeniu wydatków Rubr. II uwzględnił Wydział krajowy obok powyżej wymienionych podstaw także i przyrost nową ustawą z 16. czerwca 1898 Dz. ust. Rozp. kr. Nr. 54 od 1. stycznia 1899 obowiązującą spowodowany. Wydatki rubryki V. VI. proponowane na mocy art. 40, 44, 49 i 53 ustawy z dnia 1. stycznia 1889 polegają na trzechletniem przecięciu wydatków z lat 1896–8. Wydatki rubryki VII. na koszta zarządu stanowią zwrot Etatowi skarbowemu kosztów za druki przez c. k. główną Kasę krajową we Lwowie i c. k. Urzędy podatkowe na cele krajowego funduszu szkolnego emerytalnego corocznie spotrzebowane

Rozchody.

Komisya wnosi zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego:

Rubr.	I.	Emerytury czasowe nauczycieli i nauczycielek . . .		56.000 K.
		czyli o	17.388 K.	
		więcej od wynikłości z roku 1898, a o . .	10.000 „	
		więcej od kwoty na rok 1899 uchwalonej		
„	II.	Emerytury dożywotnie nauczycieli i nauczycielek . .		446.000 „
		czyli o	93.868 K.	
		więcej od wynikłości z roku 1898 a w równej kwocie, jak na rok 1899 uchalono.		
„	III.	Pensye dla wdów po nauczycielach		172.000 „
		czyli o	20.026 K.	
		więcej od wynikłości z roku 1898 a o . .	10.009 „	
		więcej od kwoty na rok 1899 uchwalonej.		
„	IV.	Dodatki na wychowanie sierót po nauczycielach . .		40.000 „
		czyli o	1.028 K.	
		więcej od wynikłości z roku 1898, a tyle, ile uchwalono na rok 1899.		
„	V.	Odprawy i kwartały pozgonne		22.000 „
		czyli o	2.360 K.	
		mniej od wynikłości z roku 1898, a w równej kwocie, jak uchwalono na rok 1899.		
„	VI.	Zwroty z wkładek emerytalnych nauczycieli i nauczycielek		1.600 „
		czyli o	266 K.	
		mniej od wynikłości z roku 1898, a o . .	200 „	
		więcej od kwoty uchwalonej na rok 1899		
„	VII.	Koszta zarządu		100 „
		czyli tyle, ile na rok 1899 uchwalono.		
„	VIII.	Rozmaitych wydatków Komisya nie preliminuje, wydatki rzeczone bowiem są tylko przebieżne i znajdują pokrycie w przebieżnych dochodach.		

Dochody.

Komisya wnosi zgodnie z wnioskami Wydziału krajowego.

Rubr. I. Odsetki od kapitałów . . . . 2.680 K.
czyli tyle, ile preliminowano na r. 1899.
czyli o . . . . 20 K.
więcej od wynikłości z r. 1898

Efekta wartościowe majątku zakładowego krajowego funduszu szkolnego emerytalnego wynoszą 67.100 k., w Listach Zastawnych Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego, i książecznach wkładkowych kasy oszczędności. Stan majątku od r. 1899 się nie zmienił. Szczegółowe obliczenie odsetek zawiera wykaz A) do Sprawozdania Wydziału krajowego.

„ II. Datki stałe z krajowego funduszu szkolnego . . . 25.600 „
czyli tyle, ile pobrano z tego źródła w r. 1898 i przyjęto na r. 1899. Datki rzeczone pobiera fundusz emerytalny od funduszu szkolnego krajowego na podstawie §. 52 ustępu c ustawy z 1. stycznia 1889.

„ III. Zapisy i darowizny . . . . — „

„ IV. Interkalacya od opróżnionych posad nauczycielskich . . 49.680 „
czyli o . . . . 10.296 K.
mniej od wynikłości z r. 1898, a o . . 12.856 „
mniej od kwoty na r. 1899 uchwalonej. Kwotę tę wyszczególnioną w dziale wydatków funduszu szkolnego krajowego na r. 1900 opłaca tenże fundusz na podstawie art 52 ustępu d. ust. z 1. stycznia 1889 na rzecz funduszu szkolnego emerytalnego Obejmuje ona interkalarya od opróżnionych posad, o ile nie przypadną spadkobiercom zmarłego dyrektora starszego nauczyciela lub nauczyciela w ogóle, albo też nie zostaną użyte na wynagrodzenie dla zastępcy nauczyciela jednak nie dłużej, jak przez 3 miesiące od dnia opróżnienia posady nauczyciela.

„ V. Stałe wkładki nauczycieli i nauczycielek . . . 138.000 „
czyli o . . . . 15.724 K.
więcej od wynikłości z r. 1898
a o . . . . 14.000 „
więcej od kwoty na r 1899 uchwalonej.

Kwotę powyższą pobieraną na podstawie art. 52. ust. f. ust. z d. 1. stycznia 1889 obliczył Wydział krajowy na podstawie trzechletniego przecięcia z lat 1896—8 z uwzględnieniem podwyższenia poborów nauczycieli na mocy nowej ustawy. Kwota ta obejmuje wkładki nauczycieli, które w pierwszym roku po zamianowaniu wynoszą 10% pobieranej przez nich płacy, a przy każdem podwyższeniu tejże 10% od nadwyżki, oprócz tego 2% od rocznej płacy.

„ VI. Wkładki 2-procentowe za czas służby przedetatowej . 16.000 „
czyli tyle, ile przyjęto na r. 1899, a o . . 868 K.
mniej od wynikłości z r. 1898.

Wkładki powyżej wymienione pobierane na podstawie art 50 ustawy z d. 1. stycznia 1889 obliczył Wydział krajowy na podstawie trzechletniego przecięcia. Płacą je nauczyciele, którzy po przeistoczeniu szkół dawniejszych w etatowe przeszli lub przechodzą na nowy etat, a którzy uważani są pod względem prawa emerytury i zaopatrzenia ich wdów i sierót z funduszu emerytalnego tak zupełnie, jak gdyby byli od razu na tym etacie służbę swoją rozpoczęli. W moc ustępu 2 powyżej wymienionego § ustawy z 1. stycznia 1889 płacić mają nauczyciele tej kategoryi funduszowi emerytalnemu kwotę równającą się dwom procentom od każdorazowej płacy przez wszystkie te lata poprzedniej służby nauczycielskiej, które do emerytury policzone zostały.

Na powyższych podstawach Komisya wnosi:

Wysoki Sejm uchwalić raczy zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego i Rady szkolnej krajowej:

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900 zwyczajne koron	Wniosek na rok 1900 nadzwyczajne koron
		Wydatki.		
I.		**Emerytury czasowe nauczycieli i nauczycielek**	56.000	—
II.		**Emerytury dożywotne nauczycieli i nauczycielek**	446.000	—
III		**Pensye dla wdów po nauczycielach** . . .	172.000	—
IV.		**Dodatki na wychowanie sierót po nauczycielach**	40.000	—
V.		**Odprawy i kwartały pozgonne**	22.000	—
VI		**Zwroty z wkładek emerytalnych nauczycieli i nauczycielek**	1.600	—
VII		**Koszta zarządu**	100	—
VIII.		**Rozmaite wydatki**	—	—
		Suma wydatków . . .	737.700	—

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Sumaryusz	Wniosek na rok 1900 zwyczajne koron	Wniosek na rok 1900 nadzwyczajne koron
		Dochody.		
I.		**Odsetki od kapitałów**	2.680	---
II.		**Datki stałe z kraj. funduszu szkolnego** . .	25.600	—
III.		**Zapisy i darowizny**	—	—
IV.		**Interkalarya od opróżnionych posad nauczycielskich**	49.680	—
V.		**Stałe wkładki nauczycieli i nauczycielek** .	138.000	—
VI.		**Wkładki dwuprocentowe za czas służby przedetatowej**	16.000	—
VII.		**Rozmaite dochody**	—	—
VIII.		**Zwroty z emerytur czasowych**		—
IX.		**Zwroty z emerytur dożywotnich**	—	—
X.		**Zwroty z pensyj wdów**	—	—
XI.		**Zwroty z dodatków na wychowanie dzieci** .	—	—
XII.		**Zwroty z odpraw i kwartałów pozgonnych** .	—	—
		Suma dochodów . . .	231.960	—
		W porównaniu z sumą wydatków	737.700	—
		okazuje się niedobór do pokrycia z funduszu krajowego	505.740	—

III. Komisya wnosi wstawić niedobór krajowego funduszu szkolnego emerytalnego do pokrycia pod rubr. VII. poz. 69 funduszu krajowego, w kwocie . . . . 505.740 K.

Lwów, d. 6. kwietnia 1900.

Sprawozdawca: ***Kozłowski.***

Przewodniczący: ***Badeni.***

Budżet krajowy na r. 1900.

Rubr. VII. poz. 70.

Komisya budżetowa wnosi:

Poz. 70.	Sześciu członków Rady szkolnej krajowej po 2.400 K.	14.400 K.

Czyli, tyle ile przyjęto na r. 1899 i rzeczywiście wydano na ten cel w r. 1898.

Lwów 6. kwietnia 1900.

Sprawozdawca:
Kozłowski.

Za Przewodniczącego:
K. Badeni.

Budżet krajowy na rok 1900.

Sprawozdawca poseł Franc. Paszkowski.

Rubr. VII. pozycya 67., 71.—77., 91.—94., 96.—103., 105.—134.

Wydatki na cele wykształcenia i oświaty.

Wydział krajowy preliminuje pozycye referatem niniejszym objęte w ogólnej sumie 221.200 koron o 102.900 koron mniejszej, niż uchwalono na rok 1899.

Komisya budżetowa preliminuje pozycye referatem tym objęte w ogólnej sumie 259.200 koron, wyższej od preliminarza Wydziału krajowego o 38.000 kor., a niższej od sumy uchwalonej w roku zeszłym o 64.900 koron.

Na tak znaczne powiększenie wydatków w porównaniu z preliminarzem wpłynęła głównie pozycya 20.000 koron na budowę domów dla internatów której Wydział krajowy nie preliminował.

Komisya budżetowa przedstawia Wysokiemu Sejmowi do uchwały następujące wnioski w przedmiocie wydatków na cele wykształcenia i oświaty:

Poz. 67. Akademia umiejętności w Krakowie:

a) Zasiłek stały	52.000 K.	
b) Zasiłek na badania historyczne w archiwum watykańskiem i innych, prowadzonych pod kierunkiem Dra Smolki (II-go rata z trzechlecia 1898/1899 do 1900/1901) . . .	4.000 „	
c) Na wydanie atlasu geologicznego .	5.000 „	61.000 K.

Poz. 71. Zakład głuchoniemych we Lwowie:

a) na stypendya dla 70 wychowanków (jak dotychczas)	16.800 K.	
b) na utrzymanie zakładu . .	5.000 „	
c) na amortyzacyę pożyczki zaciągnąć się mającej na budowę II. piętra. przez Dyrekcyę Zakładu, I. rata amortyzacyjna	2.000 „	23.800 K.

Pozycya ta opiera się na powziętej w roku zeszłym przez Wysoki Sejm uchwale.

Poz. 72. Szkoła głuchoniemych Izaaka Bardacha we Lwowie 800 „

„ *73.* Zakład ciemnych we Lwowie . . . . . 4.000 „

Zgodnie z wnioskami Wydziału krajowego w tej samej wysokości, jak w roku zeszłym.

„ *74.* Towarzystwo gimnastyczne „Sokół“ we Lwowie . 2.000 „

Zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego jak w roku zeszłym.

„ *75.* Towarzystwo gimnastyczne „Sokół“ w Krakowie . 2.000 „

Zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego jak w roku zeszłym

„ *76.* Dla polskich i ruskich Towarzystw gimnastycznych „Sokół“ we Lwowie i na prowincyi, ryczałt do dyspozycyi Wydziału krajowego, po zasięgnięciu opinii związku polskich gimnastycznych Towarzystw sokolich . . . . 3.400 „

Wydział krajowy preliminuje jak w roku zeszłym 3.000 koron. Ze względu na znaczną liczbę Towarzystw sokolich, proszących o zasiłek, proponuje Komisya podwyższenie ryczałtu o 400 koron. Tem samem załatwione zostają petycye do liczb 302, 312., 323., 326, 532., 560., 570, 521., 794., 819., 857., 863., 1130., 1124., 1304., 1491.

Zawarte w niektórych petycyach żądania o znaczniejsze subwencye na budowę gmachów nie mogły być uwzględnione.

W petycyi do l. 794. żąda Związek polskich gimnastycznych Towarzystw w Austryi przyznania mu subwencyi 10.000 koron na cele Towarzystwa i dla rozdawnictwa zasiłków poszczególnym Towarzystwom sokolim. Ze względu na równowagę budżetową, petycya ta częściowo tylko uwzględnioną byc mogła, na-

tomiast Komisya przeznaczając ryczałt dla Towarzystw sokolich zaznaczyła, iż Wydział krajowy rozdzielić ma ryczałt po zasięgnięciu opinii Związku.

Subwencya na wydawnictwa Związku Towarzystw sokolich zamieszczoną jest w pozycyi 125 *a)*.

Poz. 77. Szkoła Sztuk pięknych w Krakowie XXII. rata umorzenia pożyczki 200.000 kor. na budowę gmachu . 14.000 K.

Pozycya 78. do 90. Sprawozdawca J. E. poseł Abrahamowicz.

Poz. 91. Na subwencye dla istniejących już internatów do rozporządzenia Wydziału krajowego w porozumieniu z Rada szkolną krajową . . . . 12.000 „

„ *91.* a) Na budowę domów dla Internatów . . . . 20.000 „

Tem samem załatwione zostają petycye Zarządów Internatów w Rzeszowie, Tarnopolu, Przemyślu, Tarnowie, Samborze, Stanisławowie, Zaleszczykach i Sokalu (L. 82., 255., 290., 301., 304., 484., 486., 663., 826., 866., 1100., 1134.) oraz ruskiego Internatu pod wezwaniem św. Mikołaja we Lwowie (L. 592.)

W roku zeszłym uchwalił Wysoki Sejm na budowę domów dla Internatów kwotę 80.000 K. Wydział krajowy powołując się na uchwałę W. Sejmu z 28. marca 1899 zalecającą jak najostrożniejsze preliminowanie wydatków na rok 1900 nie wstawił żadnej kwoty na budowę Internatów w roku bieżącym.

Ze względu jednak na wielką wagę sprawy i na to, że rozpoczęte już budowy wymagają nieodzownie zasiłków z funduszu krajowego, wstawia się na powyższy cel najwyższą kwotę, na jaką utrzymanie równowagi budżetu zezwala. Suma ta na zaspokojenie wszystkich potrzeb nie wystarcza, Komisya więc zaleca Wydziałowi krajowemu, aby użył jej na zasiłki tylko tam, gdzie zachodzi tego najniezbędniejsza potrzeba.

„ *92.* Dla Internatu XX. Zmartwychwstańców we Lwowie do rozporządzenia Wydziału krajowego, jak w latach poprzednich . . . . 9.000 „

„ *93.* Ks. Siemaszki Kazimierza „Dom schronienia i dobrowolnej pracy dla opuszczonych i moralnie zaniedbanych chłopców“ w Krakowie jak w roku zeszłym . 1.600 „

„ *94.* *a)* na wydawnictwo polskich podręczników dla szkół średnich . . . . 3.000 K.

b) na wydawnictwo ruskich książek szkolnych 12.000 „ 15.000 „

Pozycye powyższe 94. *a*) i *b*) do rozporządzenia Wydziału krajowego w porozumieniu z c. k. Radą szkolną krajową.

Dla młodzieży kształcącej się w naukach i sztukach wstawioną została w poz. 85. (Sprawozd. JE. poseł Abrahamowicz) kwota 6.000 koron.

Odnośnie do tej pozycyi Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Przekazuje się Wydziałowi krajowemu do możliwego uwzględnienia w miarę wykazanych zdolności i korzyści, jakie udzielenie stypendyum rokować pozwoli petycye:

Maryi Karpińskiej l. 85., Bronisławy Janowskiej l. 188., Biruty Łukaszewiczowej l 270., Grzegorza Kurniewicza l. 372., Zefira Ćwiklińskiego l. 492., Maryi Wolińskiej l. 529., Teodozego Berezowskiego l. 546., Maryi Czajkowskiej l. 791., Modesta Sosenko l. 882, Zdzisława Skwirczyńskiego l. 887., Jana Bąkowskiego l. 1119, Jana Kazimierza Olpińskiego l. 1138., Jana Grondalczyka l. 381., Władysława Rossdorfera l. 1509. i Michała Boiczyka l. 1604.

Odnośnie do tej pozycyi, czyni Komisya budżetowa uwagę, iż zdaniem jej przy rozdawnictwie zasiłków, należy mieć wzgląd na petentów, którzy okazują rzeczywiste zdolności a dotąd nie otrzymali zasiłku krajowego, przed takimi, którzy ukończyli już studya i są w możności sami sobie dopomóc.

Poz. 96. Dla fundacyi „Macierz polska“ na wydawnictwo dzieł i peryodycznych pism ludowych (zgodnie z wnioskiem jak w latach poprzednich) . . . . , . 10.000 K.

„ *97.* Na stypendyum dla ucznia wydziału lekarskiego w Krakowie, oddającego się studyom w szkole operacyjnej (jak w latach poprzednich). . . . . 1.000 „

„ *98.* Dla Towarzystwa Oświaty ludowej we Lwowie, do rozporządzenia Wydziału krajowego, jak w roku zeszłym . . . . : . 3.000 „

Tem samem załatwioną zostaje petycya do l. 489.

„ *99.* Dla Towarzystwa Oświaty ludowej w Krakowie, do rozporządzenia Wydziału krajowego, zgodnie z preliminarzem . . . . 3.000 „

Tem samem załatwioną zostaje petycya do l. 581.

„ *100.* Dla Stowarzyszeń rzemieślniczych we Lwowie i na prowincyi, ryczałt do rozporządzenia Wydziału krajowego . . . . 3.000 „

Zgodnie z wnioskiem jak w roku zeszłym.

Tem samem załatwione zostają petycye do liczb: 101., 262., 303.. 335., 378., 421., 432., 555, 579., 709., 710., 905., 1113. i 1126.

Poz. 101.	Zarząd główny Towarzystwa pedagogicznego we Lwowie na lwowską kolonię wakacyjną, zasiłek stały . (zgodnie z wnioskiem jak w roku zeszłym).	400 K.
„ *101.*	*a)* Tenże na pokrycie kosztów walnego zgromadzenia (j. w r. z.)	400 „
„ *102.*	Kolegium profesorów szkoły politechnicznej we Lwowie na wydawnictwo biblioteki politechnicznej, VII. rata z subwencyi 10.000 K. rozłożonej na lat 10., w myśl uchwały W. Sejmu z d. 16. lutego 1894 r. .	1.000 „
„ *103.*	Wydawnictwo dziełek ludowych do rozporządzenia Wydziału krajowego (jak w latach ubiegłych) .	2.000 „

(*Poz. 104. i 104. a) Sprawozdawca JE. poseł Abrahamowicz*).

Poz. 105.	Zasiłek dla czasopisma „Szkoła“	1.000 „
„ *106.*	„ „ „ „Muzeum“	2.000 „
„ *107.*	„ „ „ „Kosmos“	800 „
	Tem samem załatwione zostają petycye do l. 78 i 197.	
„ *108.*	Zasiłek dla ruskiej gazety „Uczytel“ do rozporządzalności Wydziału krajowego	1.000 „
	Tem samem załatwioną zostaje petycya do l. 594.	
„ *109.*	*Towarzystwo „Proświta“* na wydawnictwo dzieł ludowych do rozporządzenia Wydziału krajowego z zastrzeżeniem, *iż subwencya ta wypłaconą być ma z dołu i po przekonaniu się, że wszystkie wydawnictwa Towarzystwa są pożyteczne, nie zawierają szkodliwych tendencyj i odpowiadają warunkom ustanowionym w uchwale Wysokiego Sejmu z dnia 13. lutego 1897.* j. w r. z. . .	6.000 „
	Tem samem załatwioną zostaje petycya do l. 1389.	
„ *110.*	Ks. Dżułyński gr. kat. proboszcz w Łapszynie na wydawnictwa ruskie „Posłannyk“ i „Książeczki misyjne“ do rozporządzenia Wydziału krajowego, z zastrzeżeniem dopełnienia warunków ustanowionych w uchwale Wysokiego Sejmu z dnia 13. lutego 1897 j. w. r. z. .	800 „
	Tem samem załatwioną zostaje petycya do l. 65.	
„ *111.*	Towarzystwo oświaty ludowej w Tarnowie (jak w roku zeszłym	200 „

Poz. 112.	Towarzystwo historyczne we Lwowie na tegoż wydawnictwa (j. w r. z.)	1.400 K.
	Tem samem załatwioną zostaje petycya do l. 888.	
„ 113.	Ryczałt na zasiłki dla burs mieszczących ubogą młodzież polską i ruską, do rozporządzenia Wydziału krajowego w porozumieniu z Radą szkolną krajową jak w roku zeszłym	10.000 „
	W ten sposób załatwione zostają petycye: Do liczb 46., 61., 66., 175., 198., 354., 356., 401., 420., 422., 424., 448., 464., 481., 512., 561., 564., 571., 588., 591., 771., 804., 810., 871., 1122., 1123. i 1127.	
	Petycye te o ile zawierają żądania o znaczniejsze subwencye na budowy, nie mogą być ze względów budżetowych uwzględnione!	
„ 114.	Ryczałt dla Stowarzyszeń akademickich, do rozporządzenia Wydziału krajowego	2.800 „
	Wydziałowi krajowemu *przekazuje się do uwzględnienia petycye*:	
	Zarządu kuchni akademickiej w Krakowie l. 48., Towarzystwa wzajemnej pomocy uczniów uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie l. 49., Towarzystwa „Osnowa" we Lwowie l. 76, Towarzystwa biblioteki uczniów wydziału lekarskiego uniwersytetu Jagiellońskiego l. 87., Towarzystwa biblioteki słuchaczów prawa uniwersytetu Jagiellońskiego l 91., Czytelni Akademickiej imienia Adama Mickiewicza w Krakowie l. 92., Towarzystwa bratniej pomocy słuchaczów politechniki we Lwowie l. 169., Zarządu domu słuchaczów lwowskiej politechniki l. 170., Towarzystwa „Akademiczna Hromada we Lwowie l. 173. i 174., Czytelni Akademickiej we Lwowie l. 331., Towarzystwa bratniej pomocy słuchaczów wszechnicy Lwowskiej l. 332., 333. i 334., Czytelni polskiej Akademików górniczych w Leoben l 533. i Towarzysiwa „Ruslan" we Lwowie l. 776.	
„ 115.	Towarzystwo imienia Adama Mickiewicza na wydadawnictwo dzieł tegoż, do rozporządzenia Wydziału krajowego i wypłaty w miarę postępu wydawnictwa	800 „
	Tem samem załatwioną zostaje petycya do l. 1482.	
„ 116.	Towarzystwo naukowe imienia Szewczenki we Lwowie na wydawnictwo ruskiej biblioteki historycznej .	1.000 „
	Jak w roku zeszłym.	
„ 117.	Archeograficzna Komisya tegoż Towarzystwa na wydawnictwo historycznych materyałów jak w r. z. .	3.000 „
„ 118.	Towarzystwo naukowe im. Szewczenki we Lwowie na inne wydawnictwa naukowe	4.000 „

Komisya budżetowa wnosi zwiększenie tej pozycyi o 1.000 koron z powodu petycyi wniesionej przez Komisyę prawniczą o osobną subwencyę na wydawnictwa prawnicze.

Poz. 118. a)	Etnograficzna Komisya tegoż Towarzystwa jak w roku zeszłym	1.000 K.
„ *118. b)*	Taż sama Komisya na etnograficzną expedycyę naukową jednorazowo	1.000 „

Wszystkie te pozycye do rozporządzenia Wydziału krajowego.

Tem samem załatwione zostają petycye do l 43., 357., 358., 359., 360. i 604.

„ *119.*	Ruskie Towarzystwo pedagogiczne na wydawnictwo pedagogiczne czasopisma „Dzwonok“ jak w roku zeszłym	400 „

Tem samem załatwioną zostaje potycya do l. 593.

„ *120.*	Redakcye pism dla dzieci „Mały Swiatek“ i „Wiek młody“ j. w r. z.	200 „

Tem samem załatwioną zostaje petycya do l 1496

Dla Kongregacyi ruskich Sióstr Służebniczek Najśw. Maryi Panny:

„ *121.*	Ks. Cyryl Sielecki gr. kat. proboszcz w Zużlu na nowicyat sióstr j. w r. z.	200 „
„ *121. a)*	Na utrzymanie zakładu Sióstr Służebniczek w Krystynopolu j. w r. z.	1.000 „

Te pozycye do rozporządzenia Wydziału krajowego w porozumieniu z Ordynaryatami obrządku grecko-katolickiego.

Tem samem załatwioną zostaje petycya do l. 517.

„ *122—125.*	Na zasiłki dla polskich i ruskich Towarzystw, mających na celu wspomaganie ubogich uczniów, ryczałt do rozporządzenia Wydziału krajowego w porozumieniu z Radą szkolną krajową . . .	1.200 „

Tem samem załatwione zostają petycye Towarzystw „Szkilnaja pomicz“ w Stanisławowie, Kołomyi, Lwowie i Samborze (L. 36., 60., 183., 652., 653, 1104.), Wydziału Towarzystwa św. Cyryla w Przemyślu (L. 77.) i Stowarzyszenia dwucentowych wkładek w Przemyślu (L. 57.) W latach poprzednich zamieszczane były dla tych Towarzystw osobne pozycye w budżecie. Komisya budżetowa uznaje obecnie za właściwsze wstawienie ryczałtowej kwoty do rozporządzenia Wydziału

krajowego, po zbadaniu stosunków i potrzeb poszczególnych Towarzystw, oraz skuteczności ich działania w porozumieniu z Radą szkolną krajową

Poz. 125. a)	Związek polskich Towarzystw sokolich we Lwowie, na wydawnictwo podręczników do nauki gimnastyki, do rozporządzenia Wydziału krajowego .	400 K.
	Tem samem załatwioną zostaje petycya do L. 794.	
„ *126.*	Instytut dla dziewcząt w Przemyślu. Subwencya stała jak w roku zeszłym . . 400 K. i zasiłek jednorazowy na budowę domu 2.000 „	2.400 „
	Tem samem załatwioną zostaje petycya do L. 321.	
„ *126. a)*	Towarzystwo biblioteki polskiej w Wiedniu na tamtejszą szkołę języka polskiego jak w r. z. .	400 „
	Tem samem załatwioną zostaje petycya do L. 319.	
„ *127.*	Zakład wychowawczy dla ubogich dziewcząt pod nazwą „Rodzina Maryi“ w Łomnej jak w r. z. . .	600 „
	Tem samem załatwioną zostaje petycya do L. 467. Zawartego w tej petycyi żądania o podwyższenie stałego zasiłku i przyznanie zasiłku w kwocie 8.000 kor. na budowę domu, Komisya ze względu na równowagę budżdtową nie może przedstawić Wysokiemu Sejmowi do uwzględnienia w roku bieżącym.	
„ *128.*	Prywatne Seminaryum nauczycielskie żeńskie Zofii Strzałkowskiej we Lwowie jak w r. z. . . .	2.000 „
	Tem samem załatwioną zostaje petycya do L. 429.	
	Z powodów przytoczonych przy poprzedniej pozycyi nie może Komisya przedstawić Wysokiemu Sejmowi wniosku o podwyższenie tej subwencyi, jak tego sobie życzy p. Strzałkowska we wzmiankowanej petycyi.	
„ *129.*	Polskie Stowarzyszenie „Strzecha“ w Wiedniu jak w roku zeszłym	200 „
„ *130.*	Polskie Stowarzyszenie „Przytulisko“ w Wiedniu jak w roku zeszłym	200 „
„ *131.*	Towarzystwo sztuk pięknych w Krakowie, subwencya uchwalona przez W. Sejm na budowę własnego gmachu jak w r. z.	1.000 „
„ *132.*	Prywatna średnia szkoła żeńska w Krakowie . .	1.000 „

Ze względu na zwiększone potrzeby szkoły, przez otwarcie jednej klasy więcej, proponuje Komisya podwyższenie tej pozycyi z 600 na 1.000 koron.

Tem samem załatwioną zostaje petycya do L. 84.

Poz. 133.	Na utrzymanie szkoły polskiej w Białej . . .	11.200 K.

W roku zeszłym uchwalił W. Sejm na utrzymanie szkoły polskiej w Białej 8.000 K. W petycyi do L. 667. wykazuje Towarzystwo szkoły ludowej znaczne zwiększenie kosztów utrzymania, wskutek zwiększenia frekwencyi oraz otwarcia kursu szkoły wydziałowej, żądając podwyższenia zasiłku do kwoty 17.000 K. Komisya budżetowa uznając potrzebę przyjścia Towarzystwu szkoły ludowej z wydatniejszą, niż w roku zeszłym pomocą, nie może jednak ze względów budżetowych proponować znaczniejszego podwyższenia subwencyi niż o 3200 koron.

„ *133. a)*	Towarzystwo św. Pawła Apostoła we Lwowie jak w roku zeszłym	400 „

Tem samem załatwioną zostaje petycya do L. 806 i 1370.

„ *133. b)*	Ruskie Towarzystwo pedagogiczne we Lwowie, na wydawnictwo ukraińsko-ruskiej biblioteki jak w r. zeszłym	600 „

Tem samem załatwioną zostaje petycya do L. 590.

„ *133. c)*	Ruskie Towarzystwo pedagogiczne we Lwowie, na utrzymanie szkoły wydziałowej żeńskiej we Lwowie.	3.200 „

Tem samem załatwioną zostaje petycya do L. 589.

W petycyi tej żąda Towarzystwo podwyższenia subwencyi o 1.600 koron z powodu otwarcia 2-ej klasy, a Komisya budżetowa do żądania tego się przychyla.

„ *133. d)*	OO. Bazylianie, na wydawnictwo pism religijno-moralnej treści jak w r. z.	400 „

Tem samem załatwioną zostaje petycya do L. 636.

„ *133. e)*	Towarzystwo imienia św. Stanisława Kostki (opieki nad terminatorami we Lwowie) jak w r. z. .	200 „

Tem samem załatwioną zostaje petycya do L 316.

„ *134.*	Komitet gospodarczy zjazdu lekarzy i przyrodników w Krakowie, na wydawnictwo książki pamiątkowej (II. i ostatnia rata)	1.000 „

Poz. 134. *a*)	Zakład sierót imienia św. Heleny we Lwowie jak w roku zeszym	200	K.
	Tem samem zostaje załatwioną petycya do L. 650.		
„ 134. *b*)	Stowarzyszenie nauczycielek we Lwowie . .	600	„
	Tem samem załatwioną zostaje petycya do L. 250,		
„ 134. *c*)	Na wydawnictwo czasopisma pedagogicznego „Rodzina i Szkoła“	400	„
	Tem samem załatwioną zostaje petycya do L. 646.		
„ 134. *d*)	Towarzystwo ludoznawcze, na wydawnictwo czasopisma „Lud“	200	„
	Tem samem załatwioną zostaje petycya do L. 364.		
„ 134. *e*)	Na wydawnictwo gazety handlowo-geograficznej we Lwowie	200	„
	Tem samem załatwioną zostaje petycya do L. 1110.		
„ 134. *f*)	Towarzystwo numizmatyczne w Krakowie, na wydawnictwo czasopisma poświęconego archeologii .	200	„
	Tem samem załatwioną zostaje petycya do L. 343.		

Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Petycye: Gminy stołecznego miasta Lwowa o subwencyę na utworzenie zakładu naukowego żeńskiego we Lwowie (L. 651), oraz księdza Leona Zbyszewskiego o subwencyę na szkołę stowarzyszenia „Dom Rodzinny“ w Krakowie (L. 587.), *odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i ewewtualnego przedstawienia wniosków w porozumieniu z c. k. Radą szkolną krajową* a petycyę słuchaczów politechniki lwowskiej o subwencyę na wycieczkę naukową do Paryża (L. 1398) *odstępuje się Wydziałowi krajowemu do możliwego uwzględnienia.*

2. Nad petycyami:

Jana Nowaka, Klemensa Bilińskiego i Wiktoryi Niedziałkowskiej o subwencye na prywatne Zakłady nakowe żeńskie (L. 79., 184. i 381), Zgromadzenia SS. Urszulanek w Kołomyi o pożyczkę 24.000 koron, na rozszerzenie zakładu naukowego (L. 862.), Kat. Towarzystwa szkolnego w Wiedniu o subwencyę (L. 629.), Towarzystw zapomogowych słuchaczy uniwersytetu Wie-

deńskiego i szkoły rolniczej w Wiedniu (L. 630., 631. i 633)., Komitetu młodzieży akademickiej w Krakowie dla obchodu jubileuszu uniwersytetu Jagiellońskiego o subwencyę na cele obchodu (L. 361.), Szymona Weinstocka o subwencyę na druk dzieła autonomiczno-prawniczego (L. 345.), Maryi Albiny Gójskiej o subwencyę na ukończenie nauk (L. 416.), Kazimierza Wojciechowskiego o subwencyę na skończenie studyów (L. 261.), Czytelni Proświty w Ostrowie o subwencyę na budowę własnego domu (L. 764.), Zarządu ochronki dla małych dzieci w Przemyślu o subwencyę (L. 289.), Związku byłych nauczycielek o subwencyę na budowę schroniska dla nauczycielek (L. 865.), i Towarzystwa filologicznego we Lwowie na wydawnictwo czasopisma „Eos", *przechodzi Sejm do porządku dziennego.*

Lwów, dnia 10. kwietnia 1900 r.

Za przewodniczącego:

Badeni.

Sprawozdawca:

Paszkowski.

Budżet krajowy na rok 1900.

Sprawozdawca poseł Abrahamowicz.

Sprawozdanie

komisyi budżetowej o preliminarzu budżetu krajowego na r. 1900.

Rubryka VII. pozycya 78—90, tudzież p. 95, 104 i 104a.

Wydatki.

Zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego wstawia komisya budżetowa:

Rubr. VII.	*poz.*	*78.*	Teatr polski w Krakowie do rozporządzalności Wydziału kraj. . . . . (powyższem załatwiona zostaje petycya dyrekcyi Teatru w Krakowie L. 268/143).	16.000 K
„	„	*79.*	Budowa teatru w Krakowie XII. i XIII. półroczna rata na opłatę procentów od pożyczki 300.000 zaciągniętej przez gminę miasta Krakowa	15.000 „
„	„	*80.*	Teatr polski i opera polska we Lwowie do rozporządzalności Wydziału krajowego. *a)* Dramat i komedya . 28.400 K. *b)* Opera polska . 20.000 „	48.400 „
„	„	*81.*	Budowa teatru we Lwowie na pokrycie III. i IV. raty amortyzacyjnej od pożyczki 600.000 koron przez gminę miasta Lwowa zaciągniętej	33.696 „
„	„	*82.*	Teatr ruski pod zarządem Towarzystwa „Besida“ do rozporządzalności Wydziału krajow.	14.500 „

Do tej pozycyi wniesiona została petycya do L. 596/426 i 595/425 żądająca podwyższenia dotychczasowej subwencyi do kwoty 40.000 koron

względnie 32.000 koron. Komisya budżetowa załatwiając rzeczone petycye, wnosi — petycyę komitetu artystycznego dla kierownictwa ruskiego narodowego teatru i tow. ruskiej „Besidy“ przekazuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania, względnie przedłożenia osobnego sprawozdania, wraz z opinją co do dotychczasowej działalności rzeczonej sceny.

Rubr. VII. poz.	*83.* Towarzystwo muzyczne w Krakowie . .	1.600 K.
„ „ „	*84.* Konserwatoryum Tow. muzycznego w Krakowie	4.000 „
„ „ „	*85.* Towarzystwu muzycznemu we Lwowie . .	6 000 „
	W załatwieniu petycyi Tow. muzycznego w Brodach l. 576/406, takiejże petycyi l. 1515/1262 Tow. muzycznego w Samborze, komisya budżetowa wstawia jak na rok 1899.	
„ „ „	*85a.* Towarzystwu muzycznemu w Brodach jednorazowo	200 „
„ „ „	*86b.* Towarzystwu muzycznemu w Samborze jednorazowo	200 „
„ „ „	*86.* Towarz. muzycznemu Harmonia we Lwowie . (powyższem załatw. zostaje petyc. L. 1317/1076).	600 „
„ „ „	*86a.* W załatwieniu petycyi do L. 266/141 wstawia komisya budżetowa jak w roku zeszłym dla Towarzystwa muzyczn. Harmonia w Krakowie	600 „
„ „ „	*87.* Towarzystwu śpiew. Lutnia we Lwowie . .	1.000 „
„ „ „	*88.* „ „ Bojan „ . . (powyższem załatwiona zostaje petycya do L. 827/620.)	600 „
„ „ „	*89.* Towarzystwu śpiew. Echo	800 „
„ „ „	*90.* „ „ Lutnia w Krakowie .	600 „

Petycyę do L. 187/107 Towarzystwa przyjaciół muzyki w Tarnopolu, o subwencyę na utrzymanie szkoły, przekazuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania, ewentualnie uwzględnienia przy zestawieniu preliminarza budżetu na rok 1901.

Rubr. VII. poz. 95. Dla młodzieży kształcącej się w naukach i sztukach, ryczałt do rozporządzalności Wydziału krajowego . . *6.000 K.*

Do pozycyi tej wniesione zostały następujące petycye:

1. Tarnawiecka Wanda, uczennica prof. Wysockiego o subwencyę na dalsze kształcenie się w spiewie.
2. Zajączkowska, uczenica szkoły muzycznej p. Laureckiej, o subwencyę na dalsze kształcenie się w spiewie.
3. Zofia Gralewska, o subwencyę na naukę spiewu.
4. Zofia Pilarska „ „ „
5. Leontyna Borkowska, uczennica prof. Wysockiego o subwencyę na naukę spiewu.
6. Ignacy Połomyjuk, kierownik katedralnego chóru w Stanisławowie o subwencyę.
7. Kamila Roszkiewicz, uczenica Camilowej na naukę spiewu.
8. Turzańska Marya artystka oper i nauczycielka spiewu o zasiłek na otwarcie szkoły spiewu operowego.
9. Chulawska Wanda, ukończona uczenica szkoły „Souvestrów“ w Dreznie o zasiłek na uzupełnienie nauki spiewu.
10. Guszalewicz Aleksander, uczeń konserwatoryum we Wiedniu o stypendyum na dalszą naukę w spiewie.

11. Hajek Andrzej, uczeń szkoły spiewu „Stróżeckiej-Sobolowej“ o zasiłek na naukę śpiewu solowego.

12. Eminowicz Wanda, uczenica prof. J. Marso w Krakowie o zasiłek na naukę spiewu.

13. Kłok Władysław, uczeń art. Turzańskiej o zasiłek na dalsze kształcenie się w spiewie za granicą.

14. Kowalska Marya, o stypendyum na naukę spiewu.

15. Kozak Hilary, uczeń III. r. konserwat. muz. we Wiedniu o zasiłek na dalszą naukę spiewu.

16. Lewicki Władysław, uczeń prof. Noskowskiego w Warszawie o zasiłek na dalsze kształcenie się w spiewie.

17. Męciński Modest, uczeń szkoły spiewu prof. Stockhausena w Frankfurcie nad Menem o stypendyum.

18. Apolonia Ogrodnik, uczenica IV. r. konserwatoryum muz. we Lwowie o zasiłek na naukę spiewu.

19. Radkiewicz Klaudya, uczenica konserwatoryum we Wiedniu o dalszy zasiłek na naukę spiewu.

20. Rojek Oktawia, uczenica szkoły spiewu „Stróżeckiej-Sobotowej“ o zasiłek na dalsze kształcenie się w śpiewie.

21. Roszkiewicz Helena, uczenica szkoły spiewu J. Camilowej o stypendyum na dalsze kształcenie się.

22. Ruszkowska Helena, uczenica prof. Wysockiego o dalszy zasiłek na kształcenie w spiewie.

23. Sijak Marya, uczenica spiewu w Medyolanie o subwencyę na dokończenie wykształcenia.

24. Strzelecka Marya, uczenica szkoły śpiewu „Stróżeckiej-Sobotowej“ o stypendyum.

25. Szydłowska Otylia, ukończona uczennica prof. Wysockiego o stypendyum na dalsze kształcenie się w śpiewie.

Komisya budżetowa czyni wniosek:

Sejm przekazuje tuż co wymienione petycye Wydziałowi krajowemu do zbadania i uwzględnienia w miarę istotnych kwalifikacyj petentów.

Nie czyniąc z swej strony żadnych wniosków co do petentów wyraża jednak komisya budżetowa zapatrywanie, że pomiędzy ubiegającymi się o zasiłek na naukę spiewu, w pierwszym rzędzie zasługują na uwzględnienie ci, którzy bądź dali się już poznać awantażownie na scenie, lub wykazują się dobremi świadectwami znanych zaszczytnie w świecie artystycznym szkół śpiewu.

Poz. 104. Lipinskiej Salomei wdowie po skrzypku Feliksie Lipińskim . . . . 100 K.

Poz. 104a. Zboińskiej Józefie wdowie po artyście sceny polskiej Marcelim Zboińskim jednorazowo . . 100 „

We Lwowie dnia 4. kwietnia 1900.

Za przewodniczącego:
K. Badeni.

Sprawozdawca:
Abrahamowicz.

Budżet krajowy na rok 1900.

Rubryka VIII. poz. 135.

Utrzymanie pomników historycznych.

Sprawozdawca p. Barwiński.

Na rok 1899 uchwalił W. Sejm w tej rubryce kwotę 86.840 k. Na rok 1900 preliminuje Wydział krajowy kwotę 66.240 k, a zatem o 20.600 koron mniej, aniżeli w roku poprzednim. A mianowicie nie preliminuje na restauracyę organów w kościele OO. Bernardynów w Leżajsku 1000 k., gminie izraelickiej w Leszniowie na restauracyę starożytnej synagogi 600 k., na adaptacyę zamku oleskiego dla pomieszczenia kursu dopełniającego rolniczego, szkoły ludowej 20.000 k., komitetowi cerkiewnemu w Rohatynie na restauracyę cerkwi 1000 k. Komisya wnosi:

Poz. 135.	Na utrzymanie kencelaryi konserwatorskich we Lwowie i Krakowie, sporządzanie i publikacye naukowych i urzędowych spisów pomników znajdujących się w naszym kraju	8.000	k.
„ 136.	Badanie i ocalanie zabytków starożytnych, pismiennych i archeologicznych dla zakładu narodowego im. Ossolińskich we Lwowie	1.000	„
„ 137.	Stała subwencya roczna dla muzeum narodowego w Krakowie	1.600	„
	Nadto wnosi komisya, załatwiając petycyę Gminy stoł. król. m. Krakowa l. 272 (147) W. Sejm raczy uchwalić: Do powyższej stałej subwencyi przyznaje się jako jednorazowy nadzwyczajny zasiłek	400	„
„ 138.	Krajowe archiwum aktów grodzkich i ziemskich we Lwowie i w Krakowie: 1 Dyrektor we Lwowie . .	2.400	„
	2 „ w Krakowie . .	2.400	„
	3 Adjunkt I. kl. we Lwowie, płaca 2.400 k., dodatek aktywalny 400 k. i trzy dodatki pięcioletnie po 160 k. rocznie	3.280	„
	4. Adjunkt II. kl. płaca 1800 k. i dodatek aktywalny 400 k.	2.200	„
	5. Adjunkt I. kl. w Krakowie (jak poz. 3) . . .	3.280	„
	6. „ II. kl. „ (jak poz. 4) . . .	2.200	„
	7. 2 aplikantów we Lwowie adjuta roczne po 600 k. .	1.200	„
	8. 1 aplikant w Krakowie adjutum roczne 600 k. .	600	„
	Do przeniesienia .	28.560	k.

	Z przeniesienia .	28.560	k.
	9. Czynsz za najem lokalu we Lwowie . . .	1.200	„
	10. Stróże	1.680	„
	11. Opał, potrzeby kancelaryjne i rozmaite wydatki .	1.200	„
Poz. 139.	Na restauracyę kościoła katedralnego na Wawelu V. rata roczna z przyznanej subwencyi 200 000 k. . . .	20.000	„
„ 140	Na restauracyę grk. cerkwi katedralnej w Stanisławowie III. rata z przyznanych 20.000 k.	4.000	„
„ 141.	Zgromadzenie X.X. kanoników reg. Later. przy kościele Bożego Ciała w Krakowie na restauracyę kościoła, II-ga rata z 12.000 k.	4.000	„
„ 142.	Komitet parafialny kościoła WW. Świętych w Krakowie na restauracyę kościoła św. Piotra i Pawła w Krakowie II. rata z przyznanych na 5 lat 20.000 koron . .	4.000	„
„ 142a)	Komitet cerkiewny w Rohatynie, na dalszą restauracyę cerkwi Narodzenia N. Maryi P. 4.000 koron, w dwóch rocznych ratach, z tego I. rata	2.000	„
„ 142b)	Na restauracyę kościoła w Bieczu I. rata z 4.000 koron (według osobnego sprawozdania Wydz. kr. LW. 68. 653/99) z zastrzeżeniem wypłaty po zbadaniu przez Wydział kr wykończonych robót	2.000	„
	Suma rubryki VIII. .	68.640	k.

Tem samem załatwioną została petycya komitetu cerkiewnego w Rohatynie l. 504 (335).

Załatwiając petycyę komitetu budowy pomnika im. Mickiewicza we Lwowie l. 1091 (871) wnosi komisya budżetowa: W. Sejm raczy uchwalić:

„Komitetowi budowy pomnika im. Mickiewicza we Lwowie przyznaje się 20.000 koron w pięciu rocznych ratach po 4.000 koron, począwszy od roku 1901 do rozporządzalności Wydziału krajowego".

Petycye: klasztoru OO. Reformatów w Rawie l. 1616 (1344), grk. komitetu cerkiewnego, w Sieniawie l. 808 (601), grk. cerkiewnego komitetu w Mszanie l. 828 (621), gminy Sromowce niżnie l. 80 (36), klasztoru OO. Bernardynów w Dukli l. 648 (468), Dra Wł. Demetrykiewicza w Krakowie l. 603 (432), komitetu restauracyi rz. k. kościoła parafialnego w Żółkwi l. 102 (55). komitetu parafialnego rz. k. w Nawaryi pode Lwowem l. 578 (408), zwierzchności gminnej w Husiatynie l. 867 (659), komitetu budowy bożnicy w Leszniowie l. 505 (336), i koła c. k. konserwatorów Galicyi Wsch. l. 1307 (1066) przekazuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania.

Nad petycyami: gr. k. komitetów parafialnych w Szumlanach l. 657 (477), Tyrnawie wyżnej l. 1097 (877), w Tucznem l. 767 (560), w Laszkach murowanych l. 1157 (934), w Łukowem l. 322 (183), komitetu restauracyi kościoła w Turce l. 814 (607), gminy Jasionka steciowa l. 466 (298), gminy izraelickiej w Magierowie l. 1159 (936), zarządu Muzeum tatrzańskiego w Zakopanem l. 324 (185) i grona konserwatorów Galicyi Zachodniej w Krakowie l. 698 (491) przechodzi Sejm do porządku dziennego.

We Lwowie dnia 11. kwietnia 1900.

Za Przewodniczącego:	Sprawozdawca:
Badeni.	***Barwiński.***

Z drukarni Pillera i Sp. we Lwowie.

Budżet krajowy na r. 1900.

Rubryka IX. poz. 143—161 wydatków i rubryka XIII. poz. 53—56 dochodów.

Kwaterunkowe żandarmeryi.

W roku ubiegłym otwarto 24 nowych posterunków żandarmeryi i pomnożono liczbę oficerów rachunkowych o dwóch. Stąd wynikłe większe zapotrzebowanie lokalności na koszary i mieszkania oficerskie spowodowało zwiększenie wydatku na czynsze o 12.158 koron.

Wydatki na czynsze urosły także o dalszą kwotę 9.822 koron z powodu podwyższenia czynszów za lokalności najęte dla dawniejszych posterunków i oficerów. Jakkolwiek bowiem w 15 wypadkach zawarcia tego rodzaju kontraktów zniżono czynsze o 1.968 koron to natomiast w 90 innych wypadkach podwyższono czynsze o 11.790 K.

Ogółem podniosły się wydatki na czynsz o kwotę 21.980 koron.

Zwiększenie o 734 koron wykazują dalej pozycye ryczałtów na czyszczenie i oświetlenie koszar, utrzymanie i uzupełnienie sprzętów itp. Zwiększenie to jest naturalnym skutkiem pomnożenia posterunków.

Wzrósł wreszcie wydatek na koszta administracyi i konserwacyi gmachu c. k. Żandarmeryi we Lwowie i budynku w Czortkowie o 400 koron z powodu dobudowy nowego skrzydła we Lwowie i asekuracyi budynku w Czortkowie.

Suma wszystkich wydatków urosła o kwotę 23.114 koron. Mianowicie wydatki te uchwalono na rok 1899 w kwocie 472.404 koron, obecnie preliminowano 495 518 K.

W dochodach preliminowano 7.246 koron więcej z tytułu opłat z c. k. Skarbu Państwa, co jest również następstwem naturalnem pomnożenia posterunków i liczby oficerów.

Z zestawienia rozchodów i dochodów okazuje się zwiększenie obciążenia kraju o kwotę 15.868 koron.

Prócz stwierdzenia powyższych wyników cyfrowych, nie nastręcza preliminarz tych rubryk przedmiotu do jakichkolwiek innych uwag. Z natury przedmiotu musi się preliminarz tych rubryk ograniczyć do cyfrowego zestawienia pozycyj, ścisłymi przepisami normowanych względnie kontraktami ustalonych, skoro kraj nie ma żadnego bezpośredniego wpływu na rozwój powodującej wydatki instytucyi.

Komisya budżetowa wnosi przeto zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wydatki.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	zwyczajne	nadzwyczajne
			korony	
IX.	143	Czyszczenie koszar i innych pomieszkań, zapalanie lamp i dostarczanie mioteł	19.950	—
	144	Oświetlenie koszar	7.040	—
	145	Utrzymanie i uzupełnienie sprzętów dla niższych stopni	156	—
	146	Utrzymanie i uzupełnienie sprzętów dla żołnierzy	6.516	—
	147	Utrzymanie i uzupełnienie sprzętów kuchennych	2.506	—
	148	Pranie bielizny pościelnej dla wachmistrzów rachunkowych, woźnych, żołnierzy i służących	7.330	—
	149	Naprawa bielizny pościelnej	640	—
	150	Pranie koców zimowych i letnich, sienników, poduszek włosiennych i słomianych	1.706	—
	151	Świeże napełnianie i dopełnianie sienników i poduszek słomianych	3.958	—
	152	Uzupełnianie bielizny pościelnej, koców, sienników i poduszek	15.924	—
	153	Opał i oświetlenie kancelaryj oddziałowych . .	2.694	—
	154	Opał i oświetlenie pomieszkań oficerów, wachmistrzów rachunkowych i woźnych . . .	4.204	—
	155	Rozmaite inne wydatki	1.452	—
		Razem ryczałty . .	74.076	—
	156	Najem pomieszkań i koszar	360.144	—
	157	Wartość czynszowa: *a*) dawnego gmachu lwowskiego 25.872 K. *b*) dobudowanego skrzydła gmachu lwowskiego . . . . . . 11.486 „ *c*) realności w Czortkowie . . . 1.400 „	38.758	—
		Do przeniesienia . . .	472.978	—

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	zwyczajne (korony)	nadzwyczajne (korony)
IX.		Z przeniesienia . . .	472.978	—
	158	Umorzenie pożyczki 20.000 koron, na dobudowanie domu dla c. k. żandarmeryi we Lwowie VII. i VIII. rata: w kapitale . . . . 2.349 K. 72 h. w 4% odsetkach . . . . 7.670 „ 84 „ w 1/8% na administracyę 479 „ 44 „ stemple do kwitu . . . . 40 „	10.540	—
	159	Na urządzenie nowych koszar dla utworzyć się mających posterunków	2.000	—
	160	Na podwyższenie czynszów najmu i pomnożenie ilości posterunków	4.000	—
	161	Na koszta aministracyi i konserwacyi gmachu c. k. żandarmeryi we Lwowie i budynku w Czortkowie	6.000	—
		Suma rubryki IX. .	495.518	—

Dochody

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne (Korony)	nadzwyczajne (Korony)
XIII.	53	Kwaterunkowe : a) za 7 oficerów przy sztabie . . 8.720 K. b) „ 2 majorów . . . . 2.776 „ c) „ 12 rotmistrzów . . . . . . 10.512 „ d) „ 37 oficerów niższych stopni 17.776 „ e) „ 4 wachmistrzów rachunkowych . . . . 1.760 „ f) „ 2 woźnych . . . . 880 „ g) „ kancelaryę sztabu . . . . 1.260 „	43.684	—
	54	Noclegowe za 2654 głów po 9·4 h. za dobę . .	83.304	—
	55	Udział administracyi politycznej	30.104	—
	56	a) z dawnego gmachu lwowskiego 25.872 K. b) z dobudowanego skrzydła gmachu lwowskiego . . . . 11.486 „ c) z realności w Czortkowie . . . 1.400 „	38.758	—
		Suma rubryki XIII. .	195.850	—

Zestawienie :

Suma wydatków	495.518 koron
„ dochodów	195.850 „
Pozostaje do pokrycia . .	299.668 koron

We Lwowie, dnia 5. kwietnia 1900.

Za Przewodniczącego :

Badeni.

Sprawozdawca :

Karatnicki.

Budżet krajowy na rok 1900.

(Spra wozdawca p. Stanisław Jędrzejowicz).

Rubryka X. poz. 162—191.

Sprawozdanie

Komisyi budżetowej o rubr. X. wydatków preliminarza Wydziału krajowego na rok 1900.

Wydatki na komunikacye.

Powyższy preliminarz rozpada się na dwa działy, w którym pierwszy obejmuje drogi krajowe, drugi koleje żelazne. W tym samym porządku przystępuje i Komisya budżetowa do odnośnego sprawozdania, przedkładając Wysokiemu Sejmowi jako dział I. komunikacyi;

Wydatki na drogi.

W pozycyach od 162 do 179 włącznie preliminuje Wydział krajowy w wydatkach zwyczajnych koron 2,294.510 koron, zaś w nadzwyczajnych 160.000 koron, czyli łącznie sumę wydatków na rok 1900 w kwocie 2,454.510 koron a w porównaniu do uchwalonej w r. 1899 kwoty 2,430.826 K. więcej o 23.684 K.

To zwiększenie wydatków usprawiedliwia Wydział krajowy wzrostem w poz. 164 i 165 o kwotę 826 koron jako z ustanowy służby krajowej z 23. marca 1866 wynikłą, zaś dalsze podwyższenie wydatków przypada w poz. 172 na utrzymanie dróg krajowych, gdzie na podstawie wydatków rzeczywistych z roku 1896, 1897 i 1898 wyprowadza Wydział krajowy przecięcie, z którego wypada roczna kwota 833.664 koron w miejsce dotąd przez Sejm przyznanej dotacyi 812.076 K, czyli zwiększenie wydatku zwyczajnego o 21.588 koron

Komisya budżetowa chcąc w tym dziale zdać jasno sprawę Wys. Sejmowi, winna rozdzielić wydatki nadzwyczajne od zwyczajnych a mianowicie zestawić obraz wydatków z poz. 171 B. nowe budowle i rekonstrukcye dróg, tudzież poz. 172 C. utrzymanie dróg krajowych.

Na podstawie zamknięć rachunkowych przedstawia się sprawa tych wydatków w następujący sposób:

Konserwacya.

	wydano		w porównaniu z preliminarzem		
w r. 1896	796.206 kor.	(398.103 zł.)	mniej o	15.[illegible]68 kor.	(7.934 zł.)
w r. 1897	810.554 „	(405.277 „)	mniej o	1.520 „	(760 „)
w r. 1898	894.226 „	(447.113 „)	więcej o	82.152 „	(41.076 „)

Rekonstrukcya.

	wydano		w porównaniu z preliminarzem		
w r. 1896	93.870 kor.	(46.935 zł.)	mniej o	26.130 kor.	(13.065 zł.)
w r. 1897	103.680 „	(51.840 „)	mniej o	16.320 „	(8.160 „)
w r. 1898	94.536 „	(47.268 „)	mniej o	25.464 „	(12.732 „)

czyli, że z oszczędności w nowych budowlach i rekonstrukcyi pokrywał Wydział krajowy przekroczenia, które miał w rubryce zwyczajnej przy konserwacyi dróg krajowych.

Motywa, które Wydział krajowy podaje a opiera na przecięciu z lat ostatnich, możeby nie były miarodajne, gdyby nie te okoliczności, że rzeczywiście podniosły się w ostatnich czasach 1) ceny robocizny, 2) ceny materyału i wynagrodzeń za grunta, place składowe i olborny a wreszcie co najważniejsza, wpływ zmian stosunków klimatycznych, gdzie przez szereg po sobie następujących okresów zimowych bez śniegu, nastąpiło znaczne zużycie pokładu szutrowego, który w normalnych warunkach bywał pod osłoną śniegu przez ćwierć roku.

Z tych samych powodów zwiększa się nieodzowna potrzeba rekonstrukcyi, tak, że w tym dziale oszczędności spodziewać się nie można, a program na rok bieżący rozpoczętych robót wyczerpuje zupełnie pozycyę 171. 120.000 koron w dziale wydatków nadzwyczajnych. I tak w roku 1900 zostaną wykonane następujące rekonstrukcye:

W okręgu krakowskim na drodze Kraków, Chełmek i Czyżny Cło (ścieki) kosztem	3.500 kor.
W okręgu nowotarskim na drodze Czorsztyn, Chabówka (most na Leśnicy) i na drodze N. Targ, Zakopane (most na Olczysku) kosztem	10.660 „
W okręgu sądeckim na drodze Słotwina, Sącz (most na Uszwicy)	6.772 „
W okręgu lwowskim na drodze Krasne, Busk (most na Bugu)	8.000 „
W okręgu jarosławskim na drodze Jarosław, Bełzec (rekonstrukcya mostu Bratowego)	17.160 „
na drodze Przemyśl, Sanok (most nr. 171)	13.000 „
na drodze Dynów, Sanok (most nr. 29) . . , . .	8.700 „
W okręgu kamioneckim na drodze Lwów, Stojanów (rekonstrukcya podkładu)	5.000 „
W okręgu stanisławowskim na drodze Tyśmienica Kołomyja (przełożenie drogi w Ottynii i most stały . . .	50.000 „

Na tych danych opierając się Komisya, przyznaje, że podwyższenie w preliminarzu poz. 172 a) ma swoje uzasadnienie rzeczowe i jako takie Wysokiemu Sejmowi do uwzględnienia przedkłada. Natomiast preliminowana w tym samym dziale poz. 172 b) 3.000 koron na koszta opłat należytości do zakładu ubezpieczeń od wypadków, w budżecie po raz pierwszy się pojawiająca uzasadnioną nie jest.

O ile opłaty te są słuszne i uzasadnione przy robotach nadzwyczajnych, które opłaca już Wydział kraj. od szeregu lat w poszczególnych działach budowlanych, to przy robotach zwyczajnych, które nie powinny podlegać tej opłacie, należy wystąpić przeciw niektórym nieuzasadnionym przepisom, które przybierają tego rodzaju rozmiary, że Zakład ubezpieczeń wlicza do kategoryi opłat, nawet zwykłych dozorców porządku na drogach, to jest drożników.

Gdy zaś wogóle wydatki te do zakresu zwykłych administracyjnych kosztów zaliczyć należy, przeto Komisya budżetowa poz. 172 b) z preliminarza uchyla a sądzi, że Wydziałowi krajowemu pozostaje możność, tak jak dotąd, pokrywania premji ubezpieczeń w każdym poszczególnym a uzasadnionym wypadku, kwotą przyznaną przez Sejm na utrzymanie i rekonstrukcyę dróg krajowych.

Osobnem sprawozdaniem do LW. 32.129 1899 wnosi Wydział krajowy, by Sejm przyznał dożywotni dar z łaski w kwocie 100 koron rocznie dla Marji Zielińskiej, sieroty po śp. Aleksandrze Zielińskim, inżynierze adjunkcie Wydziału krajowego.

Komisya zgadza się z przedłożonym wnioskiem i Wysokiemu Sejmowi do przyjęcia zaleca poz. 179 l. kk. dla Zielińskiej Maryi stały dożywotni dar z łaski 100 koron.

Jeszcze w jednym kierunku uchwaliła Komisya budżetowa zwrócić uwagę Wydziału krajowego a mianowicie na fundusz pożyczkowy drogowy poz. 175, którego przeznaczenie jest wyraźnie unormowanem, zaś zamknięcia rachunkowe wykazały, że niektóre pożyczki nie odpowiadają ściśle zasadzie, dla której fundusz ten pierwotnie ułożony a uchwałą Sejmu z r. 1898 wzmocniony i powiększony został.

Na tej ogólnej uwadze Komisja poprzestaje, a gdy wszystkie inne pozycye preliminarza za zgodne przyjmuje, przeto wnosi:

Wysoki Sejm uchwalić raczy Wydatki na drogi jak następuje.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900 zwyczajne	Wniosek na rok 1900 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898	Kwota uchwalona na rok 1899
			Korony			
X.		**Wydatki na komunikacye.**				
		I. Na drogi.				
		A) Koszta zarządu.				
	162	Płace inżynierów, konduktorów, rysowników i służby drogowej:				
		a) dyrektor, płaca . . 6.400 kor. dodatek aktywalny . 960 „	7.360		6.960	7.360
		b) zastępca dyrektora, płaca . . . . . . 4.800 kor. dodatek aktywalny . 840 „ „ funkcyjny . 800 „	6.440	—	5.180	6.440
		c) 5 inżynierów starszych, pł. po 4.800 K. 24.000 kor. dodatek aktyw. po 840 kor. . . . . . 4.200 „	28.200	—	24.326	28.200
		d) 9 inżynierów I. klasy, pł. po 3.600 kor. . 32.400 kor. dodatki aktywalne: *α)* dla 2 po 720 kor. 1.440 „ *β)* „ 5 „ 600 „ 3.000 „ *γ)* „ 2 „ 480 „ 960 „	37.800	—	33.082	37,800
		e) 9 inżynierów II. kl., pł. po 2.800 kór. . 25.200 kor. dodatki aktywalne: *α)* dla 6 po 600 kor. 3.600 „ *β)* „ 2 „ 500 „ 1.000 „ *γ)* „ 1 „ 400 „ 400 „	30.200	—	27.414	30 200
		f) 12 inżynierów-adjunkt. płaca po 2.200 kor. 26.400 kor. dodatki aktywalne: *α)* dla 11 po 480 kor. 5.280 „ *β)* „ 1 „ 400 „ 400 „	32.080	—	23.038	32.080
		g) 4 praktykantów techniczn.: dla 2 adjutum po . 1.400 kor. 2.800 kor. dla 2 adjutum po . 1.200 „ 2.400 „	5.200	—	1.400	5.200
		h) pisarz etatowy, pł. . 1.200 „ dodatek aktywalny . 200 „	1.400	—	1.300	1.400
		i) 10 kondyktorów starszych, pł. po 1.800 K. 18.000 kor. dodatek aktyw. po 300 kor. . . . . . 3.000 „	21.000	—	8.400	21.000
		Do przeniesienia .	169.680	—	131.100	169.680

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900 zwyczajne	Wniosek na rok 1900 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899
			Korony			
X.		Z przeniesienia .	169.680		131.100	169.680
	162	*k*) 10 konduktorów I. kl. płaca po 1.600 kor. 16.000 kor. dodatek aktyw. po 200 kor. . . . . . 2.000 „	18.000	—	15.400	18.000
		l) 10 konduktorów II. kl. płaca po 1.400 kor. 14.000 „ dodatek aktyw. po 150 kor. . . . . . 1.500 „	15 500	—	15.024	15.500
		m) 12 kondukt. III. kl., płaca po 1.200 kor. 14.400 „ dodatek aktyw. po 150 kor. . . . . . 1.800 „	16.200	—	17.902	16.200
		n) rysownicy i dyetaryusze	2.556	—	7.174	2.556
		o) 342 drożników	103.000	—	102.754	103.000
		Suma płac . .	324.936		289.354	324.936
	163	**Zaliczki na płace.**				
		Dla inżynierów i konduktorów . . .	6.400	—	5.494	6,400
	164	**Dodatki pięcioletnie.**				
		Dyrektorowi Reuttowi (1) 800 kor. *Zastępcy dyrektora* Szyszkowskiemu (1) 400 kor. *Inżynierom starszym*: (1) po 400 kor. Czaplickiemu, Jankowskiemu i Pintowskiemu. *Inżynierom I. klasy* (1) po 300 kor.: Barancewiczowi, Grzegorzewskiemu, Jodłowskiemu, Kurniewiczowi, Strońskiemu i Turskiemu od 1. marca 1900 w kwocie 250 kor. *Inżynierom II. klasy* (1) po 200 kor. Barańskiemu i Barzykowskiemu, od 20. czerwca 1900 po 106 kor. *Konduktorowi II. klasy* Van-Royowi (1) 100 kor. *Konduktorom III. klasy* (1) po 100 kor.: Feiglowi, Olchowskiemu, Tworowskiemu i Widemu. *Pisarzowi etatowemu* (1) Wolskiemu z rocznych 100 kor. od 1. marca 1900 84 kor.	4.946	—	5.610	4.520
		Do przeniesienia .	336 282	—	300.458	335.856

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900 zwyczajne	Wniosek na rok 1900 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899
			K o r o n y			
X.		Z przeniesienia .	336.282	—	300.458	335.856
	165	**Dodatki osobiste.** Dla inżynierów I. klasy: Stanisława Grzegorzewskiego i Antoniego Barancewicza po 600 kor. . . . . 1.200 kor. Dla inżyniera II. kl., Franciszka Barańskiego . 400 „	1.600	—	2.744	1.200
	166	**Ryczałty.** *a)* na obowiązkowe objazdy dróg krajowych: 1. dla 12 inżynierów okręgowych w kwocie 12.600 kor. 2. dla 42 konduktor. 16.202 „	28.802	—	27.686	28.802
		b) na pomieszczenie biura okręgowego: 1. dla inżyniera w Krakowie . . . . 240 kor. 2. dla 10 inżynierów okręgowych po 120 K. 1.200 „	1.440	—	1.430	1.440
		c) na kancelaryę: 1. dla 11 inżynierów okręgowych po 96 K. 1.056 kor. 2. dla 42 konduktorów po 32 kor. . . 1.344 „	2.400	—	2.184	2.400
			32.642	—	31.300	32.642
	167	**Remuneracye i zapomogi** dla urzędników i sług	7.000	—	7.000	7.000
	168	**Instrumenty, wzory i naczynia.** Naprawa, sprawienie i uzupełnienie	10.000	—	9.410	10.000
	169	**Koszta komisyjne** dla inżynierów, konduktorów i komisyj nadzwyczajnych	14·000	—	16.902	14.000
	170	**Koszta kursu praktycznego** dla konduktorów drogowych	10.000	—	5.000	10.000
		Suma kosztów zarządu . .	411.524	—	372.814	410.698
	171	*B) Nowe budowy i rekonstrukcye dróg.* Koszta rekonstrukcyi dróg krajowych, wzmocnienie pokładu szutrowego i koszta budowy większych mostów	—	120.000	94.538	120.000
		Do przeniesienia .	411.524	120.000	467.352	530.698

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900. zwyczajne	Wniosek na rok 1900. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899.
			Korony			
X.		Z przeniesienia .	411.524	120.000	467.352	530.698
	172	*C) Utrzymanie dróg krajowych.*				
		Koszta utrzymania dróg krajowych długości 1.829 klm. po 454 kor. od jednego kilometra	832.076	—	894.228	812.076
		D) Zasiłki.				
	173	Na bezzwrotne zasiłki dla dróg powiatowych i gminnych	920.000	-	871.986	920.000
	174	Na utrzymanie i budowę dojazdów kolejowych	80.000	—	60.032	80.000
	175	Dotacya dla funduszu pożyczkowego drogowego, na pożyczki bezprocentowe dla Wydziałów powiatowych, na budowę dróg (przez lat 15) II ga rata	—	40.000	—	40.000
			1,000.000	40.000	932.018	1,040.000
		E) Wydatki na myta.				
	176	Koszta utrzymania i budowy domków mytniczych	8.400	—	5.762	8.400
	177	Koszta komisyjne, ogłoszenia, licytacye, podatki i inne	4.000	—	5.782	4.000
	178	Przerwy z powodu wypadków elementarnych	800	—	—	800
			13.200	—	11 544	13.200
	179	*F) Pensye i zaopatrzenia.*				
		a) Raciborski Ludwik, emerytowany nadinżynier	6.490	—	6.490	6.490
		b) Baczyński Ferdynand, emerytowany kondukfor	988	—	988	988
		c) Barków Teodor, emerytowany konduktor	962	—	962	962
		d) Darowski Stanisław, emerytowany konduktor	460	—	460	460
		e) Dybowski Tadeusz, emerytowany konduktor	1.024	—	512	1.024
		f) Reicher Stanisław, emerytowany konduktor	1.092	—	1.092	1.092
		g) Rieger Karol, emerytowany konduktor	1 008	—	756	1.008
		h) Skwarczyński Jan, emerytowany konduktor	962	—	962	962
		i) Żukowski Antoni, emerytowany konduktor	1.008	—	538	1.008
		Do przeniesienia .	13.994	—	12.760	13.994
			2,256.800	160.000	2,305.142	2,395.974

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900 zwyczajne	Wniosek na rok 1900 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898	Kwota uchwalona na rok 1899.
			Korony			
X.		Z przeniesienia .	2,256.800	160.000	2,305.142	2,395.974
			13.994	—	12.760	13.994
	179	*k)* Niewiadomska Sabina, wdowa po inżynierze, rocznie 700 kor. i dla syna Juwenala z rocznych 116 kor. po 25. stycznia 1900 8 „	708	—	816	816
		l) Ramza I-o voto Pochowska Ewelina, dla dzieci po śp. inżynierze Pochowskim: Bohdana do 9. lutego 1900 r., Michała do 12. września 1902 r., Zofii do 25. kwietnia 1901 r., Stanisławy do 7. sierpnia 1907 r. po 100 kor.	312	—	400	400
		m) Birgfellner Julia, wdowa po inżynierze, pensya roczna . . . . 1.000 kor. dla dzieci: Karola do 5. maja 1900 r., i Jana do 19. października 1901 po 100 koron rocznie . . . . . . 134 „	1.134	—	1.200	1.200
		n) Bieńkowska Stanisława, wdowa po inżynierze, pensya rocznie . . . . . . 1.400 „ dla dzieci: Stanisława do 28. marca 1902 r., Tadeusza do 16. lutego 1906 po 140 kor. . . . . . 280 „	1.680	—	1.680	1.680
		o) Łuniewska Natalia, wdowa po inżynierze, pensya rocznie	700	—	700	700
		p) Baranowska Augusta, wdowa po inżynierze, pensya rocznie . . 1.200 kor. dla dzieci: Romana do 2. kwietnia 1901, Olgi do 24. marca 1903, Konstantego do 21. maja 1903, Zofii do 10. lutego 1905, Maryi do 29. maja 1907 i Jana do 8. października 1915 po 100 kor. . . . . . 600 „	1.800	—	1.800	1.800
		Do przeniesienia .	20.328	—	19.356	20 590
			2,256.800	160.000	2,305.142	2,395.974

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900 zwyczajne	Wniosek na rok 1900 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898	Kwota uchwalona na 1899
			korony			
X.		Z przeniesienia	2,256.800	160.000	2,305.142	2,395.974
			20 328	—	19.356	20.590
	179	*r)* Zielińska Katarzyna, wdowa po inżynierze, pensya wdowia . . 1.000 kor. dla dzieci: Adama do 16. października 1907 i Tadeusza do 9. marca 1910 po 100 kor. . . . . 200 „	1.200	—	1 200	1.200
		s) Dziakiewiczowa Rozalia, wdowa po konduktorze, pensya . 650 kor. dla dzieci ; Juliana do 16. kwietnia 1902, Bertolda do 27. czerwca 1906 po 65 kor. 130 „	780	—	852	780
		t) Grzymalina Melania, wdowa po konduktorze, pensya . . . . 500 kor. dla syna: Jędrzeja do 21. stycznia 1901 50	550	—	590	550
		u) Hrankowska Julia, wdowa po konduktorze, pensya . . . . 440 kor. dla córki Stanisławy do 1. marca 1905 . 44 „	484	—	484	484
		w) Hlawaty Józefa, wdowa po konduktorze, pensya . . . . 600 „ dla dzieci: Heleny do 17. listopada 1900, i Karola do 4. listopada 1904 po 60 kor. 114 „	714	—	720	720
		x) Hryniewicz Emilia, wdowa po konduktorze, pensya roczna . .	650	—	650	650
		y) Helferowa Anna, wdowa po konduktorze, pensya wdowia . . .	520	—	520	520
		z) Rząśnicka Helena, wdowa po konduktorze	650	—	704	650
		aa) Jeziorańska Natalia, wdowa po funkcyonaryuszu techniczn., dar z łaski 600 „	600	—	600	600
		bb) Chrzanowska Ignacowa j. w. . .	600	—	600	600
		cc) Szeliska Laura, wdowa po konduktorze, dożywocie	334	—	334	334
		dd) Chodorowska Leokadya j. w. . .	200	—	200	200
			27.610	—	26.810	27.878
		Do przeniesienia .	2,256.800	160.000	2,305.142	2,395.974

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900 zwyczajne	Wniosek na rok 1900 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898	Kwota uchwalona na rok 1899.
			Korony			
X.	179	Z przeniesienia . .	2,256.800 27.610	160.000	1,305 142 26·810	2,395.974 27·878
		ee) Zarembina Franciszka, wdowa po konduktorze, dla syna Juliana do 4. stycznia 1900 r. z rocznych 26 kor.	2	—	28	26
		ff) Brochocka Joanna, wdowa po inżynierze, pensya wdowia . . . . . 1 400 „ dla dzieci: Adama do 3. stycznia 1901, Jana do 26. lutego 1903, i Romana do 14. lipca 1915 po 280 kor . 840 „	2.240	—	—	—
		gg) Jawornikowa Marya, wdowa po inżynierze. pensya wdowia . . 1.000 kor. dla dzieci: Janiny do 28. marca 1920, Heleny do 8. maja 1921 po 200 kor. . . . 400 „	1.400	—	—	—
		hh) Latkowska Karolina, wdowa po inżynierze, pensya wdowia 800 kor. dla dzieci: Alfonsyny do 14. lipca 1905. i Jana do 9. sierpnia 1907, po 160 kor. . 320 „	1.120	—	—	—
		ii) Chamcowa Anna, wdowa po konduktorze, pensya rocznie . .	800	—	200	—
		kk) Zielińska Marya, córka po inżynierze, zaopatrzenie dożywotnie .	100	—	—	—
		ll) Czepiel Jan, b. drożnik, dar z łaski dożywotni	200	—	200	200
		mm) Rochwalski Jan, b. drożnik, zaopatrzenie, rocznie	180	—	—	—
		nn) Dziedzic Jan, b. drożnik, j. w. .	180	—	—	—
		oo) Diaków Eliasz, „ j. w. .	180	—	—	—
		pp) Harasym Jan, „ j. w. .	188	—	—	—
		rr) Kamiński Jan, „ j. w. .	150	—	38	—
		ss) Malik Jan, „ j. w. .	150	—	38	—
		tt) Rzeszotko Jędrzej „ j. w. .	120	—	30	—
		uu) Tyz Onufry, „ j. w. .	90	—	—	—
		ww) Borzęcki Leonard, emeryt. kondukt. pensya i jednorazowy dar z łaski	—	—	624	724
		Do przeniesienia . .	34.710 2,256.800	— 160.000	27.968 2,305.142	28.828 2,395.974

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900 zwyczajne	Wniosek na rok 1900 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899
			K o r o n y			
X.	179	Z przeniesienia .	2,256.800	160.000	2,305.142	2,395.974
			34.710	—	27.968	28.828
		xx) Gering Franciszek, j. w.	—	—	—	1.196
		yy) Ulanowski Rafał, j. w	—	—	—	360
		zz) Brochocki Aleksander, emerytowany inżynier	—	—	1.356	4.068
		α) Baczyński Ferdynand, jednorazowy dar z łaski	—	—	400	—
		β) Gering Julia, córka po kondukto rze, jednorazowy dar	—	—	—	400
			34.710	—	29.724	34.852
		Suma wydatków na drogi .	2,291.510	160.000	2,334.866	2,430.826
			2,451.510 K.			

Niniejszem sprawozdaniem załatwione zostało również osobne przedłożenie do LW. 32129.

Petycye L. 547 byłego drożnika Kiryło Chylczuk i pod L 1092 Natalii Łuniewskiej przekazuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i załatwienia.

Petycyę L. 789 Eleonory Rondewald i L. 192 Julji Gering, przekazuje Sejm Wydziałowi krajowemu do możliwego uwzględnienia, zaś nad pet. L. 453 i L. 569 o dar z łaski, przechodzi się do porządku dziennego.

We Lwowie, dnia 14. kwietnia 1900.

Za przewodniczącego:

Badeni.

Sprawozdawca:

St. Jędrzejowicz.

Budżet krajowy na rok 1900.

Dział II. koleje żelazne.

W wydatkach zwyczajnych na koleje żelazne preliminuje Wydział krajowy . . . . 701.200 K.
w nadzwyczajnych . . . . . . 36.200 „
Razem . 737.200 K.

a w porównaniu z uchwalonym przeszłorocznym budżetem mniej o 141.880 K.

Na to zmniejszenie wydatków wpływa ta okoliczność, że na rok bieżący odpada potrzeba wstawienia II. raty na budowę kolei Przeworsk Bachórz, której budowa w r. 1899 nie przyszła do skutku a projekt ma być przerobiony na wąsko-torowy.

Natomiast do poz. 180n koszta zarządu preliminuje Wydział krajowy 62.520 kor., czyli o 7.720 kor. więcej, wskutek wstawienia dwóch nowych pozycyj pod lit. e) i i), i motywując potrzebę powiększenia sił etatowych krajowego biura kolejowego, na co zezwolił Sejm uchwałą z dnia 16. marca 1899.

Gdy jednak w międzyczasie okazało się, że posada inżyniera inspekcyjnego na razie nie jest konieczną i obsadzoną niezostała, przeto pozycya ta 3.400 koron z preliminarza wykreśloną być może.

Również posada oficyała rachunkowego z płacą 2.560 koron obsadzoną nie została i również na ten rok z preliminarza odpada.

Natomiast posada konsulenta dla spraw taryfowych została już przyznaną Panu Bronisławowi Chodkiewiczowi, z dodatkiem osobistym 400 koron i o tyle sprostowaną w budżecie być winna a tym sposobem pozycya 180 „koszta zarządu“ 56.960 koron wynosi, czyli mniej od preliminowanej o 5.560 koron.

Wszystkie inne pozycye przyjmuje komisya budżetawa zgodnie z wnioskami Wydziału krajowego i Wysokiemu Sejmowi do zatwierdzenia zaleca

Gdy następnie dodatkowo do preliminrrza przedkłada Wydział krajowy sprawozdanie w przedmiocie udzielenia daru z łaski wdowie po ś. p. Ignacym Chylewskim czasowym starszym inżynierze kraj. biura kolejowego a sprawozdanie to przez Wysoki Sejm, komisyi budżetowej do rozpatrzenia przekazane zostało, przeto komisya zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego 2.800 koron jako jednorazowy dar z łaski do *poz.* 183 litera c) wstawia i Wysokiemu Sejmowi do zatwierdzenia zaleca, tak że na rok bieżący poz. 183 remuneracye i zapomogi zamiast 3.000 koron 5.800 koron wynosić będzie.

Reasumując przez komisyę budżetową proponowane zmiany okazuje się że wydatek na koleje żelazne w poz. od 180 do 191 włącznie wyniesie:

W wydatkach zwyczajnych . . . . . . 698.440 K.
„ nadzwyczajnych . . . . . . 36.000 „
Razem . 734.440 K.

czyli w porównaniu z preliminarzem mniej o 2.760 koron a w porównaniu z wydatkami przyznanemi w tym dziale w roku zeszłym mniej o 144.640 kor.

Przeto komisya wnosi:

Wysoki Sejm uchwalić raczy dział II. wydatki na koleje jak następuje:

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		Wniosek na rok 1900 zwyczajne	Wniosek na rok 1900 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899
				Korony			
I.	180	**Koszta zarządu.**					
		Płace i emolumenta etatowe:					
		a) dyrektor, płaca . . .	6.400 K.				
		dodatek aktywalny . .	960 „	7.360	—	6.960	7.360
		b) zastępca dyrektora, płaca	4.800 K.				
		dodadek aktywalny . .	840 „				
		„ funkcyjny . .	800 „	6.440	·	5.980	6.440
		c) starszy inżynier, płaca .	4.800 K.				
		dodatek aktywalny .	840 „	5.640	—	5.180	5 640
		d) inżynier I. klasy, płaca .	3.600 K.				
		dodatek aktywalny . .	720 „	4.320	—	3.960	4.320
		e) 2 inżynierów adjunktów,					
		płaca po 2.200 K. . .	4.400 K.				
		dodatek aktyw. po 480 K.	960 „	5.360	—	4.586	5.360
		f) referent administrac. płaca	4.800 K.				
		dodatek aktywalny . .	840 „	5.640	—	5.180	5.640
		g) sekretarz, płaca . .	4.800 K.				
		dodatek aktywalny . .	840 „	5.640	—	3.626	5.640
		h) konsulent dla spraw taryfowych i komercyalnych, pł.	3.600 K.				
		dodatek aktywalny . .	720 „	4.320	—		—
		i) koncepista, płaca . .	2.200 K.				
		dodatek aktywalny . .	480 „	2.680	—	2.480	2.680
		k) oficyał administracyjny, pł.	2.200 K.				
		dodatek aktywalny . .	360 „	2.560	—	2.360	2.560
		l) asystent rachunkowy, płaca	1.600 K.				
		dodatek aktywalny . .	200 „	1.800	—	1.700	1.800
		m) inspicyent-rysownik, płaca	1.600 K.				
		dodatek aktywalny . .	200 „	1.800	—	1 800	1.800
		n) asystent manipulacyjny, pł.	1.600 K.				
		dodatek aktywalny . .	200 „	1.800	—	1.700	1.800
		o) woźny, płaca . . .	1.000 K.				
		dodatek aktywalny . .	100 „				
		na ublór	100 „	1.200	—	1.100	1.200
		Suma płac .		56.560	—	46.612	52.240
	181	**Pięciolecia.**					
		Dyrektorowi Zaleskiemu (1) o rocznych .		800	—	—	400
	182	**Dodatki osobiste.**					
		a) Dla dyrektora Kazimierza Zaleskiego (uchwała Sejmu z 30. stycznia 1895 .		1.200	—	1.200	1.200
		b) Dla Bronisł. Chodkiewicza konsulenta dla spraw taryfowych i komercyaln.		400	—	—	—
				1 600	—	1.200	1.200
		Do przeniesienia .		58.960	—	47.812	53.840

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900. zwyczajne	Wniosek na rok 1900. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1898.	Kwota uchwalona na rok 1899.
			Korony			
X.		Z przeniesienia .	58.960	—	47.812	53.840
	183	**Remuneracye i zapomogi.**				
		a) Rzecznik prawny za zastępstwo .	1 000	—	1.000	1.000
		b) dla urzędników i funkcyonaryuszów .	2.000	–	2.000	2.000
		c) jednorazowy dar z łaski dla p. Olgi Chylewskiej, wdowy po czasowym starszym inżynierze	2.800	—	—	—
			5.800	—	3.000	3.000
	184	**Instramenty, wzory i sprzęty.**				
		Naprawa, uzupełnienie i sprawienie . .	2.400	—	1.922	2.400
	185	**Koszta komisyjne.**				
		a) Dla urzędników i funkcyonaryuszów	15.000	—	21.006	15.000
		b) Dla członków krajowej rady kolejowej i delegatów	2.000	—	1.972	2.000
			17.000		22.978	17.000
	186	**Koszta zakupna dzieł i czasopism fachowych oraz map i planów** .	1.480	—	712	1.480
	187	**Koszta kancelaryjne.**				
		Druki, portorya, inseraty, przybory kancelaryjne i t. p. wydatki . . .	4.000	—	3.574	4.000
	188	**Koszta utrzymania personalu nieetatowego.**	—	36.000	22.704	36.000
	189	**Wynagrodzrnie za roboty akordowe** uskuteczniane przez obcych funkcyonaryuszy	4.800	—	3.796	4.800
		Suma kosztów zarządu . .	94.440	36.000	106.498	122.520
	190	**Dotacya dla funduszu kolejowego na cele budowy kolei lokalnych** — na rachunek II. raty po myśli uchwały Wys. Sejmu z 17. marca 1899 przez lat 70	600.000	—	600.000	750.000
	191	**Subwencya dla c. k. Rządu** na budowę kolei od stacyi Pałachicze do Tłumacza, IX. rata—po myśli uchwały Wys. Sejmu z 28. listopada 1890 przez lat 15-cie.	4.000	—	4.000	4.000
		Suma wydatków na koleje żelazne	698.440	36.000	710.498	876.520
		Razem .	734.440			

Niniejszem załatwione zostało również sprawozdanie Wydz. krajowego do L. 16.281 w sprawie wdowy po ś. p. Chylewskim, czasowym starszym inżynierze krajowego biura kolejowego.

We Lwowie, dnia 14. kwietnia 1900.

Za Przewodniczącego:
K. Badeni.

Sprawozdawca:
St. Jędrzejewicz.

Budżet krajowy na r. 1900.

Sprawozdawca poseł Stan. Jędrzejowicz.

Dochody dróg krajowych i kolei żelaznych.

Rubr. III. poz. 3—10.

W tej rubryce w poz. 3 do 10 włącznie preliminuje Wydział krajowy dochody oparte tak na przecięciu z lat ubiegłych, jak i na mocy innych prawnych zobowiązań w kwocie 568.270 koron a w porównaniu z rokiem ubiegłym o 12.202 koron więcej.

Pozycye od 3—9 włącznie komisya przyjmuje zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego, zaś w poz. 10. proponuje pewne uzasadnione podwyższenie a mianowicie: Gdy towarzystwa kolejowe zwracają funduszowi krajowemu oprócz kosztów personalu nieetatowego (rubr. X. poz. 188 36.000 koron), także tytułem kosztów administracyjnych część kosztów płacy stałych urzędników i kosztów kancelaryjnych, przeto na podstawje wyników z lat ubiegłych poz. 10-tą dochodów do kwoty co najmniej 46.000 koron podnieść należy, a rubr. dochodów w tym dziale na kwotę **578.270** koron przyjętą byc może i jako taką Wysokiemu Sejmowi do uchwały komisya przedstawia.

We Lwowie dn. 14. kwietnia 1900.

Za przewodniczącego: *K. Badeni.*

Sprawozdawca: *St. Jędrzejomicz.*

Z drukarni i litografii Pillera i Sp.

Rubryka XI. poz. 192. wyd. funduszu krajowego.

Lit. C.

Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Fundusz chorych i położnic.

(Sprawozdawca poseł hr. Potocki)

Wysoki Sejmie!

Przedłożony przez Wydział krajowy preliminarz szpitala powszechnego we Lwowie na rok 1900 wykazuje ogólne wydatki zwyczajne w kwocie 621.870 koron to jest o 13.534 koron więcej od preliminarza roku przeszłego a o 59.542 koron więcej od wynikłości roku 1898. Wydatki nadzwyczajne są za to preliminowane tylko 2.922 koron o 18.024 koron mniej od preliminarza r. 1899 a o **95.244** koron mniej od wynikłości roku 1898. Ogólna suma wydatków preliminuje się w kwocie 624.792 koron o 4.490 koron mniej od preliminarza roku 1899 a o 35.702 koron mniej od wynikłokłości roku 1898.

Tak znaczny wzrost wydatków zwyczajnych tłumaczy się z jednej strony wzmagającą się co roku liczbą dni leczenia a z drugiej strony niekorzystnem dla funduszu krajowego rozłożenia wydatków wspólnych między szpitale i kliniki które jako zakłady wzorowe, służące do nauczania muszą pod każdym względem stawiać większe wymogi i żądania. Tymczasem wszystkie te wydatki których przeznaczenie nie odnosi się wprost do jednego z tych zakładów bywają obliczane według klucza którego po dstawą jest li tylko ilość dni leezenia.

Ale i według takiego klucza liczone wydatki oraz inne koszta które skarb państwa ma wracać funduszowi krajowemu a mianowicie koszta utrzymania i wyżywienia chorego na oddziałach klinicznych przenoszące 1 kor. 60 h. dziennie nie wpływają niestety tak regularnie, jakby to było szłusznem i koniecznem. Już przeszłego roku komisya budżetowa zwracała uwagę na straty, jakie fundusz krajowy ponosi zaliczając z góry na rachunek skarbu państwa znaczne kwoty, które dopiero o wiele później po terminie płatności i bez doliczenia procentów nazad wpływają.

To też na wniosek komisyi budżetowej uchwalił Wysoki Sejm przeszłego roku następującą rezolucyę:

„Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby bezzwłocznie unormował specyalnym układem z c. k. rządem co do ponoszenia kosztów leczenia chorych ne klinikach uniwersyteckich, a mianowicie w ten sposób, ażeby po odtrąceniu taksy szpitalnej, obecnie 80 ct. za dzień leczenia wynoszącej, przewyżkę tychże kosztów wykazanych przez zarząd szpitalny, pokrywał c. k. rząd z funduszów państwowych i udzielał w tym celu funduszowi krajowemu każdego kwartału z góry zaliczki po 10.000 zł. do następnego wyrachowania się. Resztę wynikłą z rachunku rocznego w razie przekroczenia zaliczki, wypłacı skarb państwa po złożeniu rachunku lub też możliwą przewyżkę przekaże na rok następny. W wypadku, gdyby układ w tym kierunku z c. k. rządem nie mógł być przeprowadzonym, Wydział krajowy weźmie pod rozwagę, czy dla funduszu krajowego nie będzie koniecznem usunąć się od wspólnej administracyi szpitalnej z klinikami uniwersyteckiemi i czyli dla klinik rząd niema zaprowadzić osobnej administracyi, w którym to wypadku kraj opłacać będzie za każdy dzień leczenia chorego, który według ustaw obowiązujących, sam nie opłaca kosztów leczenia, taksę ustanowioną dla szpitala lwowskiego.“

W sprawozdaniu swojem z czynności Dep. V. przedkłada Wydział krajowy korespondencyę, jaka na skutek tej uchwały została przeprowadzoną z c. k. Namiestnictwem. Wysoki rząd przyznając w zasadzie zupełną słuszność wymaganiom Sejmu i Wydziału krajowego zasłania się trudnościami z jakiemi walczyć musi wskutek nieuchwalenia budżetu przez czynniki ustawodawcze i donosi że w budżecie na r 1900 wstawioną już została odpowiednia pozycya. Komisya budżetowa nie zapoznaje trudności, jakie napotkać mógł c, k. Rząd w udzielaniu swoich należności, nie może jednak dojść do konkluzyi, ażeby wskutek tego fundusz krajowy był zmuszony do rozwiązywania tych trudności, i narażany na straty a to tem mniej, iż tenże znajdując się w ostatnich czasach w przykrej pozycyi był nieraz zmuszany pożyczać pieniądze za procentem na własne potrzeby.

Z końcem roku 1899 wynosił dług skarbu państwa do funduszu krajowego pokaźną kwotę 78.155 koron 77 h. Komisya budżetowa jest przekonana że Wydział krajowy dołoży wszystkich starań, aby ten dług jak najprędzej spłaconym został oraz aby na przyszłość c. k. Rząd wypłacał regularnie kwartalne zaliczki po 20.000 koron. Komisya budżetowa zwraca także uwagę Wydziału krajowego, że w umowie zawartej swego czasu z Wysokim Rządem co do wspólnego prowadzenia szpitala powszechnego wraz z klinikami ani czas trwania tej umowy ani sposób lub możność rozwiązania jej nie został oznaczony, i że należałoby przy dalszych pertraktacyach z Rządem niejasność, która by wskutek tego mogła powstać, w drodze odpowiedniej i autentycznej interpretacyi usunąć.

Co do obliczenia przypuszczalnej ilości dni leczenia w roku 1900 to komisya budżetowa jest zdania że Wydział krajowy obliczył je zanadto wysoko.

W ostatnich czterech latach wynosiły one

	1896	1897	1898	1899
na oddziale chorych	254.348	249.828	237.251	216.296
„ położnic	18.920	15.625	20.088	19.884
„ klinicznym ogólnym . . .		8.655	28.409	44.591
„ klinicznym położ. ginekol. . .				13.551
Razem . .	273.268	274.108	285.748	294.322

Czyli że przeciętny roczny przyrost wynosił w ostatnich latach od 1896—1899 trochę nad 7.000 dni leczenia. Zważywszy, że przyrost w ostatnich dwóch latach był znaczniejszy, sądzi Komisya budżetowa, że należy obliczyć ten przyrost wyższy nad przeciętną i proponuje wstawić 304.000 dni leczenia czyli o blizko 10.000 więcej od wyniku r. 1899, a mianowicie:

na oddziale ogóln. chorych szpitalnych . .	220.000	zamiast propon.	230.000
„ „ klinicznym	48.000	tak jak propon.	48.000
„ położnic szpitalnym	20 000	„ „	20.000
„ klin. poł. ginek.	16.000	zamiast	20.000
	304.000	„	318.000

Wskutek zmniejszenia się w preliminarzu dni leczenia zniżą się także odnośne pozycje kosztów żywienia chorych, co obniży ogólną kwotę wydatków o 8.440 koron.

Komisyi budżetowej zostało przydzielone sprawozdanie Wydziału krajowego L. W. 10.953/1900 w przedmiocie 1) systemizowania przy krajowym szpitalu powszechnym we Lwowie siódmego prymaryusza, 2) posady lekarza kierującego na oddziale chorych zakaźnych, 3) zwinięcia posady chemika patologicznego i posady jednego sekundaryusza oddziału chorych zakaźnych.

Zbadawszy sprawę dokładnie, przyszła Komisya budżetowa do przekonania, że wobec przewidzianych w rubryce I. poz. 3) dwóch profesorów jako prymarjuszów pokrycie budżetowe dla sześciu posad prymarjuszów jest dostatecznem nawet wtedy, jeżeli posada chemika patologii zostanie zwiniętą a dzisiejszy chemik zostanie przez Wydział krajowy zamianowany prymarjuszem. Dlatego Komisya budżetowa utrzymując na razie dotychczasową ilość prymarjuszy, skreśliła w budżecie zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego płacę chemika a to mając wzgląd na chwilę uchwalania budżetu za trzy kwartały, tak że zamiast preliminowanego na ten cel wydatku 2.600 koron, pozostanie tylko 650 koron i uzyska się oszczędność w kwocie 1.950 koron.

Przy tej sposobności przekonała się jednak Komisya budżetowa, że dzisiejsza ilość istniejących posad nie zgadza się z etatem pierwotnym, który został wprowadzony w życie wraz ze statutem szpitalnym uchwałą sejmową z dnia 22. maja 1875, wobec czego i w myśl sprawozdania Wydziału krajowego z dnia 27. lutego b. r. L. 10.953/1900 Komisya budżetowa wnosi:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

W ustanowionym przez Sejm krajowy w roku 1875 etacie posad i płac przy kraj. szpitalu powszechnym we Lwowie w ustępie I. B. służba lekarska pod poz. 1) ma być siedmiu prymarjuszy doktorów medycyny, zaś pod poz. 3. zamiast „z jednego chemika doktora medycyny“ ma być „z kierownika oddziału chorób zakaźnych, doktora medycyny z płacą 1.600 koron rocznie, z trzema dodatkami pięcioletniemi po 300 koron, pomieszkaniem w naturze i oświetleniem“.

W rubryce IV jako nową pozycyę 52 a), proponuje komisya budżetowa w załatwieniu pisma Wydziału krajowego L. 9147 wstawić kwotę 240 koron. jako dożywotni dar z łaski dla Rozalii Grochowskiej wdowie po zmarłym w r. 1899 portyerze oddziałów klinicznych szpitala powszechnego we Lwowie. Zmarły służył na posadzie nieetatowej przez 18 lat, a umarł na tyfus, a więc prawdopodobnie wskutek wykonywania swych funkcyi i pozostawił wdowę i 4-ro małoletnich dzieci.

W rubryce VI poz. 54 *a*) proponuje Komisya budżetowa pozostawić remuneracye i zapomogi dla funkcyonaryuszy szpitalnych w kwocie 2.400 koron, to jest tyle, wiele było preliminowane i wydane w roku 1898 o 400 koron mniej niż preliminarz z roku 1899, a o 400 koron więcej, niż propozycya Wydziału krajowego, zachowując równocześnie nową pozycyę proponowaną przez Wydział krajowy 54 *b*) remuneracye dla bezpłatnych praktykantów lekarskich w kwocie 2.000 koron.

Po przeprowadzeniu tych zmian w budżecie, proponuje Komisya budżetowa ogólną kwotę wydatków zwyczajnych 612.120 koron — nadzwyczajnych 2.922 koron — razem 615.042 koron.

Dochody przyjmuje Komisya budżetowa w kwocie 620.010 koron, a więc więcej od preliminarza Wydziału krajowego o 2.204 koron wskutek obliczenia zwrotu od c. k. Rządu nadwyżki kosztów utrzymania chorych po nad taksę szpitalną w klinikach. Operat Wydziału krajowego opierał się na 48.000 dni leczenia w klinikach ogólnych i 20.000 dni leczenia w klinice położniczej. Komisya przyjęła w tej ostatniej pozycyi przewidywanie tylko 16000 dni leczenia.

Porównawszy rozchody z dochodami otrzymamy nadwyżkę 4.968 koron zamiast przewidzianego przez Wydział krajowy niedoboru w kwocie 6.986 koron, a więc rezultat korzystniejszy o 11.954 koron.

Jest to rezultat w budżecie szpitala lwowskiego dawno niebywały, aby można zamknąć rachunek nadwyżką i tak n. p. w roku 1899 zamykał się budżet niedoborem 46.696 koron, a rok 1898 niedoborem 64.002 koron.

Nie trzeba się łudzić, aby ten pomyślny stan miał trwać i nadal, gdyż obawiać się należy, że przyjdą w niedalekiej przyszłości obok naturalnego wzrostu wydatków zwyczajnych nowe wydatki nadzwyczajne jak n. p. adaptacya i urządzenia wodociągów.

Czarniejszą stroną obrazu nawet i w tym roku są znaczne bardzo zaległości za koszta leczenia, które wynoszą stosunkowo olbrzymią kwotę 339.771 koron 34 h. Ściąganie tych kwot zależy od c. k. Starostw, a Komisya budżetowa wyraża przekonanie, że Wydział krajowy będzie jak najusilniej dopominał się u c. k. Rządu, aby zechciał z większą niż dotychczas skwapliwością zajmować się odzyskiwaniem należnych funduszowi krajowemu należności. Pewien postęp na lepsze już jest widoczny w ostatnich latach. I tak wynosiły zaległości ogólne w roku 1897 358.628 koron 32 h, a w roku 1898 339.771 koron 34 h czyli mniej o 18.856 koron 98 h.

Znaczne należytości zalegają od kas rozlicznych stowarzyszeń przemysłowych i od Kasy chorych. Kasa chorych miasta Lwowa zalega obecnie za rok 1899 kwotę 2.417 koron 58 h., a za dwa miesiące roku 1900 1.704 koron 12 h. razem 4.121 K 70 h. Gorzej jeszcze przedstawiają się zaległości innych kas zawodowych. Na dowód przytaczamy odezwę Wydziału krajowego z dnia 25. czerwca 1899 L. 40.201 do c. k. Namiestnictwa.

Relacyą z dnia 12. bm. l. 6732 przedstawił Wydziałowi krajowemu dyrektor szpitala lwowskiego wykaz zalegających kosztów leczenia chorych, należących do kas rozlicznych tutejszych Stowarzyszeń przemysłowych, których cyfra po koniec roku 1898 dosięgła już kwoty 8.437 zł. 96 ct. Mianowicie zalega Stowarzyszenie czeladników

szewskich z kwotą	1.738	zł. 40	ct.
murarzy, cieśli i kamieniarzy . . .	3.129	„ 84	„
czeladników stolarskich	1.000	„ 72	„
„ ślusarskich	1.060	„ —	
„ kowalskich	222	„ 60	„
uczni „	324	„ —	
majstrów szewskich	170	„ 10	„
uczni „	18	„ 40	„
rymarzy	72	„ 80	„
czeladników blacharskich	54	„ 40	„
uczni blacharskich	71	„ 20	„
„ krawieckich	36	„ 80	„
krawców	30	„ 24	„
stolarzy	43	„ 62	„
szynkarzy	45	„ 08	„
fryzyerów	116	„ —	
uczni ślusarskich	277	„ 36	„
„ stolarskich	26	„ 40	„

Urgensa do Magistratu i jego Prezydyum wysłane bezpośrednio i za pośrednictwem Wydziału krajowego nie odniosły żadnego skutku, a ustawiczne ich sporządzanie i utrzymywanie w ewidencyi tych nadmiernych zaległości absorbuje w wysokim stopniu siły kancelaryjne szpitala ze szkodą dla innych czynności, jakie szpital lwowski w obecnych warunkach ma do spełnienia. Dyrektor szpitala doniósł nam relacyą wyżej powołaną, iż równocześnie przesłał Magistratowi ponownie szczegółowe wykazy wymienionych zaległości, prosząc o skuteczne poparcie w tym względzie. Wydział krajowy zwraca się tedy do c. k. Namiestnictwa z prośbą o spowodowanie Magistratu tutejszego do jak najenergiczniejszych zarządzeń, celem ściągnięcia wykazanych zaległości, pod zagrożeniem ewentualnego rozwiązania takich kas Stowarzyszeń, które nie spełniają swych obowiązków i zadań po myśli postanowień ustawy z dnia 30. marca 1888 Nr. 33 dz. u. p. i jak dotąd istnieją tylko w teoryi, iż założone zostały chyba w celu uchylenia się od przynależności i uczestnictwa członków i pracodawców w kasie chorych król. stoł. miasta Lwowa i wykonywania połączonych z tem obowiązków.

Z początkiem roku 1899 otwartą została klinika położniczo-ginekologiczna. Gdy szpitalny oddział położniczy bywał osobno rozrachowywany, a wspólne wydatki tych obu oddziałów zostają również obrachowywane na podstawie stosunku ogólnych dni leczenia, więc okazała się potrzeba wprowadzenia w preliminarzu roku 1900 osobnej rubryki obejmującej wydatki zarachowywane na kliniczny oddział położniczy.

Poszczególnienie różnic w wydatkach w porównaniu z budżetem roku 1899.

Rubr. I. poz. 1—20.

Płace i emolumenta etatowe.

Komisya budżetowa kreliminuje na rok 1900 79.342 koron więcej od roku poprzedniego o 550 koron i mniej od preliminarza Wydziału krajowego o 1.950 koron wskutek zwinięcia posady chemika a to za trzy kwartały.

Powiększenie wydatków ma miejsce

przy poz.	6.	z powodu uzupełnienia drugiego dodatku pięcioletniego dla I. akuszerki	68 K.
„ „	10.	I. dodatek pięcioletni od 11. stycznia 1900 dla rządcy z rocznych 400 koron	390 „
„ „	13.	I. dodatek pięcioletni dla pisarza w izbie przyjęć z rocznych 200 koron począwszy od 1. marca 1.900 .	166 „
„ „	14.	I. dodatek pięcioletni dla dozorcy domu z rocznych 100 koron począwszy od 1. marca 1900 . . .	84 „
„ „	16.	I. dodatek pięcioletni dla aptekarza z rocznych 200 koron począwszy od 1. grndnia 1.900	16 „
„ „	17.	przez stabilizowanie maszynisty i przeniesienie go na stały etat, przez co jednak zmniejsza się o też samą kwotę wydatek w rubr. II. poz. 27. a) i b) . .	1.920 „
„ „	18.	III. dodatek pięcioletni dla woźnego z rocznych 60 koron od 24. listopada 1900 — o	6 „
		Razem . .	2.650 K.

Zmniejszenie wydatków ma miejsce

przy poz.	1. b)	Z powodu opuszczenia dodatków pięcioletnich b) dyrektora szpitala o	150 K.
„ „	8.	Wskutek zwinięcia posady chemika za trzy kwartały o	1.950 „
		Razem . .	2.100 „

To jest w ogólnym wyniku o 550 koron więcej od roku poprzedniego.

Rubr. II. poz. 21—28.

Koszta utrzymania osób nieetatowych.

Komisya budżetowa preliminuje zgodnie z Wydziałem krajowym w kwocie 92.020 koron o 2.032 koron więcej roku przeszłego.

Powiększenie wydatków ma miejsce

przy poz. 22b).	Preliminuje się o 2 dyeteryuszy z płacą po 2 kor. 40 h. więcej a to wskutek zwiększonej pracy po otwarciu kliniki ginekologicznej oraz zwiększonej roboty przy ściąganiu należytośai za koszta leczenia. Oprócz tego podniesiono wynagrodzenie pozostałym trzem dyeteryuszom o 20 halerzy dziennie . .	1.994 K.
poz. 26.	Pomnożenie służby oddziałowej szpitalnej o 4 osoby i kliniki ginekologicznej o 2 osoby i 1. nadzorczynię oraz drobne awansowania w pensyi	1.176 „
poz. 26 b.	Powiększenie kosztów wiktu z powodu powiększonej ilości służby 1.980 koron Gdy jednakowoż preliminuje się wikt na osobę na podstawie 3-letniego przecięcia o 10 koron niższy przezco się zaoszczędza 103×10=1.030 koron; zatem właściwe podwyższenie w tej rubryce wynosi . . .	950 „
poz. 26. c.	z powodu większej ilości służby wstawia się na gratyfikacye więcej o	40 „
poz. 26. d.	z tych samych powodów na bluzy więcej o . . .	120 „
poz. 27. 1. a.	polepszenie płacy dla trzech sług o 24 koron rocznie . .	72 „
poz. 27. 2.	wynagrodzenie dla jednego oddźwiernego za dozorowanie pompy przy ulicy Piekarskiej . . . , .	120 „
	Razem więcej o . .	4.472 K.

Zmniejszenie zaś wydatków ma miejsce

przy poz. 21.	Preliminuje się na podstawie trzechletniego przecięcia wikt na jedną siostrę po 350 koron zamiast po 360, co przy 28 siostrach stanowi	280 K.
przy poz. 27. *b*)	Wikt dla 18 osób po 220 koron zamiast 230 koron .	180 „
przy poz. 27—2. *b*)	wikt dla 2 parobków w tej samej wysokości .	20 „
„ 27—3. *b*)	wikt dla 3 parobków w tej samej wysokości .	30 „
„ 28.	Wskutek przeniesienia poborów maszynisty do Rubr. I. i zniżenia wiktu kaplicznego o 10 koron . . .	1.930 „
	mniej o .	2.440 K.

odjąwszy zmniejszenie wydatków od powiększenia, otrzymamy jak wyżej pomieniono wydatki w tej rubryce zwiększone o . . . 2.032 „

Rubr. III. poz. 29—46.

Pensye i emerytury.

Komisya budżetowa proponuje zgodnie z Wydziałem krajowym ogólną sumę wydatków 25.954 koron, o 194 koron więcej od roku ubiegłego.

Zwiększenie wydatków ma miejsce

w poz. 45 i 46.	Wskutek wstawienia pełnych rocznych emerytur więcej o	636 K.

Zmniejszenie ma miejsce

w poz. 29. *a*)	Wskutek śmierci emeryta o	418 „
w poz. 34.	z powodu ukończenia wieku normalnego córki pensyonistki o	24 „
		442 K.

Rubr. IV. poz. 47—52 a).

Zaopatrzenia i dary z łaski.

Komisya budżetowa proponuje w kwocie . . . . . 1.104 K.
o 240 koron więcej od roku przeszłego i preliminarza Wydziału krajowego wskutek uwzględnienia prośby Rozalii Grochowskiej wdowy po b. portyerze.

Rubr. V. poz. 53.

Odprawy i spłaty kwartalów pośmiertnych bez zmiany jak w roku zeszłym . . . . 200 K.

Rubr. VI. poz. 54 a)—55.

Remuneracje i zapomogi

w ogólnej kwocie 5.600 koron, więcej o 1 600 koron od roku przeszłego a o 400 koron od wniosku Wydziału krajowego.

Zwiększenie wydatków ma miejsce

w poz. 54. *b)* w której wstawiono jako nową pozycję remunerację dla bezpłatnych praktykantów lekarskich pełniących służbę w szpitalu dłużej nad 1 rok (takich jest obecnie 26) więcej o . . . . 2.000 „

zaś zmniejszenie

w poz. 54. *a)* Remuneracje dla funkcyonaryuszy szpitalnych mniej o 400 K.

Rubryka VII. poz. 56 - 66.

Koszta gospodarcze.

Komisya budżetowa proponuje w kwocie 272.540 koron o 8.440 koron mniej od preliminarza Wydz. kraj. a o 18 010 koron mniej od roku przeszłego. Przyjęła bowiem Komisya jak to na wstępie naznaczono mniejszą przypuszczalną ilość dni leczenia niż Wydział krajowy.

Zwiększenie wydatków ma miejsce

przy poz.	56 c)	przez dodanie jednego sługi w kuchni o . . .	220 K.
„	56 d)	wskutek wyższych cen węgla więcej o . . .	200 „
„	56 f)	przyjmując koszta pieczywa na jedną osobę w wysokości proponowanej przez Wydział krajowy a zmniejszając tylko ilość dni leczenia jak to przy wikcie będzie podane otrzymamy kwotę 15.032 zamiast proponowanej 15.672, a więcej od roku przeszłego o .	2,032 „
„	56 g)	obliczając analogicznie koszta wina dla chorych wstawia Komisya kwotę 7.480 k. zamiast proponowanej 7.780 więcej od roku przeszłego o	3.080 „
„	58	przez dodanie śniadania względnie podwieczorku dla aptekarza dyżurnego więcej o	100 „
„	59	opał sal i łazienek preliminuje się według rzeczywistej potrzeby więcej o	200 „
„	63 b)	wstawia się płaca ogrodnika wraz z wiktem wyższą o	200 „
		Razem więcej o	6.032 K.

Zmniejszenie wydatków ma miejsce

przy poz. 56 a) Komisya budżetowa przyjmując koszta jednego dnia leczenia zgodnie z wnioskiem Wydz. kraj. a to dla oddziałów szpitalnych po 39 h. dla kliniki po 1 kor. 4 h. i dla kliniki położniczej po 90 h. Zmniejsza jednak na podstawie przecięcia z ostatnich trzech lat wraz z rokiem 1899 ilość dni leczenia, wskutek czego następuje zmniejszenie wydatków o 7.500 k. i tak przyjmuje Komisya budżetowa:
220.000 dni leczenia w szpitalu zamiast 230.000 proponowanych, i 16.000 dni leczenia w klinice położniczej zamiast 20.000. Inne pozycye zostają niezmienione. Wypada więc następujący rachunek;

Szpital ogólny .	220.000× 39 =	85.800	K.
Kliniki ogólne .	48.000×104 =	49.920	„
Szpit. oddział położniczy	20.000× 39 =	7.800	„
Klin. „ „	16.000× 90 =	14.400	„
	Razem	157.920	K.

	to jest mniej od roku przeszłego o . . .	20.380	K.
„ 56 b)	niższe obliczenie kosztów. wiktu po 10 k. dla 4 sióstr	40	„
„ 60 a) i b)	oświetlenie elektryczne i naftowe mniej wskutek obliczenia o	1.800	„
„ 61 – 2	w wydatkach nadzwyczajnych mniej o . . .	1.800	„
„ 64	pralnia mniej o	12	„
„ 65 β)	wikt dla 1 siostry obliczony mniej o . . .	10	„
	Razem . .	24.042	K.

Porównawszy zwiększenie wydatków ze zmniejszeniem otrzymamy jak wyżej zmniejszenie od roku przeszłego o 18.010 koron.

Rubryka VIII. poz. 67 76.

Koszta sanitarne.

Komisya budżetowa zgodnie z Wydziałem krajowym proponuje ogólny wydatek tej rubryki w kwocie 70,712 to jest o 9.250 koron więcej od roku przeszłego.

Zwiększenie wydatków ma miejsce

przy poz. 67	na lekarstwa wedłng przecięcia i obliczenia prawdopodobieństwa więcej o	5.900	K.
„ 71	na potrzeby sanitarne według analogicznego rachunku więcej o	3.800	„
„ 72	na szczudła, buty i opaski analogicznie więcej o .	100	„
	Razem więcej o .	9.800	K.

Zmniejszenie wydatków ma miejsce

przy poz. 68 b)	po 10 koron niżej obliczony wikt na dwie siostry .	20	„
„ 69	podobnież dla pomocnika laboranta . . .	10	„
„ 74	wstawia się na podstawie obrachunku koszta wina starego mniej o	520	„
	Razem o .	550	K.
	czyli ogólny przyrost jak wyżej o	9.250	„

Rubryka IX. poz. 77.

Koszta kancelaryjne.

Zgodnie z Wydziałem krajowym w kwocie 4.000 koron
Na podstawie przecięcia obliczone wyżej od roku przeszłego o 1.000 K.

Rubryka X. poz. 78.

Koszta kapliczne.

Zgodnie z Wydziałem krajowym w kwocie 600 koron.
Na przedstawienie przełożonej sióstr Miłosierdzia więcej od roku przeszłego o . . . . 80 „

Rubryka XI. poz. 79—82.

Utrzymanie budynków.

Proponuje Komisya budżetowa zgodnie z Wydziałem krajowym w kwocie 22.390 kor., o 11.256 kor. mniej od roku ubiegłego.

Zwiększenie wydatków ma miejsce

przy poz. 79	zwyczajne konserwacye i reparacye na podstawie przecięcia i obliczenia więcej o	4.400 „
„ „ 80 b)	jako nowa pozycya pompowania wody prądem elektrycznym	600 „
	Razem więcej o .	5.000 „

Zmniejszenie wydatków ma miejsce

„ „ 79 2)	w wydatkach nadzwyczajnych, gdyż odpadły wydatki wykonane w roku zeszłym, a pozostała II. rata z 5 rocznych rat na spłacenie akumulatorów do oświetlenia elektrycznego mniej o roku przeszłego o .	16.224 K.
„ „ 81	Asekuracya budynków według rzeczywistego wydatku mniej od roku przeszłego o	32 „
	Razem mniej o	16.256 K.

Rubryka XII. poz. 83—84.

Odsetki od kapitałów dłużnych funduszowi stypendyjnemu Głowińskiego.

Proponuje Komisya budżetowa zgodnie z Wydziałem krajowym bez zmiany tak jak roku zeszłego w kwocie 3.520 koron.

Rubryka XIII. poz. 85.

Podatki i daniny

Tak samo bez zmiany w kwocie 100 koron.

Rubryka XIV. poz. 86—88.

Rozmaite

proponuje Komisya budżetowa zgodnie z Wydziałem krajowym w ogólnej kwocie 4.660 koron, a o 20 koron mniej od roku zeszłego, a to w poz. 88 b) ubezpieczenia służby od wypadków, obliczając według rzeczywistego wydatku w roku 1898.

Rubryka XV. poz. 89.

Koszta utrzymania dzieci zrodzonych na bezpłatnym oddziale położnic

proponuje Komisya budżetowa zgodnie z Wydziałem krajowym w sumie 300 koron, o 100 koron więcej jak w roku zeszłym, a to z powodu otwarcia kliniki ginekologicznej.

Rubryka XVI. poz. 90.

Ryczałt na utrzymanie dzieci w szpitalu św. Zofii

bez zmiany w kwocie 32.000 koron.

Dochody.

Rubr. I. poz. 1—2.

Dodatki.

Przyjmuje Komisya budżetowa bez zmiany w kwocie 66.000 kor.

Rubr. II. poz. 3.

Opłaty pośmiertne.

Komisya budżetowa zgodnie z Wydziałem kzajowym proponuje w wysokości 22.000 koron, o 2.000 koron mniej niż w roku przeszłym a to na podstawie przecięcia z 3 lat ostatnich.

Rubr. III. poz. 4—6.

Zwroty kosztów leczenia

proponuje Komisya budżetowa zgodnie z Wydziałem krajowym w sumie 444.400 koron, o 24.400 więcej od roku zeszłego.

Zwiększenie ma miejsce:

w poz. 4.	Zwroty od funduszu krajowego galicyjskiego preliminuje się więcej na podstawie wynikłości z r. 1898 więcej o	28.000 K.
	natomiast	
w poz. 6.	Zwroty od funduszów obcokrajowych i innych publicznych na tej samej podstawie mniej o . . .	3.600 „
	ogólnie więcej o . . .	24.400 K.

Rubr. IV. poz. 7—9 a).

Rozmaite.

Proponuje Komisya budżetowa zgodnie z Wydziałem krajowym w sumie 3.600 koron więcej od roku przeszłego o 700 koron, a to w poz. 7. Dochód z ogrodu warzywnego, który został powiększony i wyżyzniony i powinien o tę kwotę wyższy dochód przynieść.

Rubr. V. poz. 10.

Subwencya i zwroty od c. k. Skarbu.

Komisya budżetowa proponuje preliminować kwotę 84.010 kor. o 14.324 koron więcej od roku zeszłego a o 2.204 koron więcej od preliminarza Wydziału krajowego. Większa kwota wypada wskutek przyjęcia do obrachunku mniejszej ilości dni leczenia. A mianowicie:

Suma wydatków wynosi wedle zestawienia:

a) na klinicznym oddziale chorych	140.236 K.
strąciwszy koszt utrzymania 48.000 dni leczenia po zwykłej taksie szpitalnej 1 k. 60 h. dziennie, który fundusz krajowy ponosić się zobowiązał	76.800 „
okazuje się nadwyżka wydatków . . .	63.436 K.
którą obowiązany jest zwrócić c. k. Rząd.	
b) na oddziale klinicznym położnic wynoszą wydatki . .	46.174 K.
potrąciwszy koszt utrzymania 16.000 dni leczenia po zwykłej taksie szpitalnej 1 k. 60 h dziennie, który ponosi fundusz krajowy w kwocie	25.600 „
z porównania okazuje się nadwyżka wydatków	20.574 K.
tak że z obu tytułów należeć się będzie do zwrotu od c. k. Rządu .	84.010 „

Liczba rubryki	i pozycyi	Sumaryusz	Wniosek na rok 1900				
			Fundusz				Razem
			chorych		położnic		
			szpitalny	kliniczny	szpitalny	kliniczny	
			Koron				
		Wydatki.					
I.	1—20	Płace i emolumenta etatowe . .	65.466	4.782	7.178	1.916	79.342
II.	21—28	Koszta utrzymania osób nieetatowych .	57.034	21.362	6.250	7.374	92.020
III.	29—46	Pensye i emerytury	20.860	2.826	1.134	1.134	25.954
IV.	47—52	Zaopatrzenia i dary z łaski . . .	878	126	50	50	1.104
V.	53	Odprawy i spłaty kwartałow pośmiertnych	146	30	12	12	200
VI.	54—55	Remuneracye i zapomogi . . .	4.498	540	346	216	5.600
VII.	56—66	Koszta gospodarcze: 1. zwyczajne .	151.224	76.922	18 788	25.006	271.940
		2. **nadzwyczajne**	**600**	—	—	—	**600**
VIII.	67—76	„ sanitarne 1. zwyczajne . .	29.638	27.430	5.632	8.012	70.712
		2. **nadzwyczajne** .	—	—	—	—	—
IX.	77	„ kancelaryjne	2.500	1.000	200	300	4.000
X.	78	„ kapliczne 1. zwyczajne . .	438	90	36	36	600
		2. **nadzwyczajne** .	—	—	—	—	—
XI.	79—82	Utrzymanie budynków 1. zwyczajne .	14.126	3.450	1.246	1.246	20.068
		2. **nadzwyczajne**	**388**	**964**	**484**	**486**	**2.322**
XII.	83—84	Odsetki od kapitałów dłużnych . .	3.520	—	—	—	3.520
XIII.	85	Podatki i daniny	72	16	6	6	100
XIV.	86—88	Rozmaite	3.402	698	280	280	4.660
XV.	89	Koszta utrzymania dzieci zrodzonych na bezpłatnym oddziale położnic . .	—	—	200	100	300
XVI.	90	Ryczałt za utrzymanie dzieci w szpitalu św. Zofii	32.000	—	—	—	32.000
		Razem 1. zwyczajne .	385.802	139.272	41.358	45.688	612.120
		2. **nadzwyczajne**	**988**	**964**	**484**	**486**	**2.922**
		Suma wydatków . .	386.790	140.236	41.842	46 174	615.042
			527.026 K.		88.016 K.		
		Doohody.					
I.	1—2	Dodatki	59.400	—	6.600	—	66.000
II.	3	Opłaty pośmiertne . . , .	22.000	—	—	—	22.000
III.	4—6	Zwroty kosztów leczenia . . .	415.000	—	29.400	—	444.400
IV.	7—9	Rozmaite	3.516	—	84	—	3.600
V.	10	Subwencya i zwroty od c. k. Skarbu .	63.436	—	20.574	—	84.010
		Suma dochodów .	563.352	—	56.658	—	620.010
		W porównaniu z wydatkami .	527.026	—	88.016	—	615.042
		Okazuje się nadwyżka .	36.326	—	—	—	36.326
		Okazuje się niedobór .	—	—	31.358	—	31.358
		W ogóle **nadwyżka** .	—	—	—	—	**4.968**

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900				
		Fundusz				Razem
		chorych		położnic		
		szpitalny	kliniczny	szpitalny	kliniczny	
		Koron				
	WYDATKI.					
I.	**Płace i emolumenta etatowe.**					
1	Dyrektor: *a*) płaca	2.336	480	192	192	3.200
	b) 3 dodatki pięcioletnie po 600 K . .	—	—	—	—	—
	c) dodatek na mieszkanie . . .	584	120	48	48	800
	d) opał 47·736 metr drzewa po 7·30 K. .	256	52	22	20	350
2	6 prymaryuszów: *a*) płaca po 2.400 K. . .	14.400	—	—	—	14.400
	b) dodatki pięcioletnie po 400 K. . .	6.400	—	—	—	6.400
3	2 profesorów jako prymaryuszów dla okulistyki i położnictwa po 1.300 K.	1.300	—	1.300	—	2.600
4	10 sekundaryuszów I. klasy po 1.200 K. . .	9.600	—	2.400	—	12.000
5	7 „ II. „ „ 1.0 0 „ . .	7.000	—	—	—	7.000
6	Akuszerka I.: *a*) płaca	—	—	800	—	800
	b) 2 dodatki pięcioletnie po 80 K. . .	—	—	160	—	160
7	Akuszerka II. płaca	—	—	600	—	600
8	Chemik patalogii: *a*) płaca . . .	474	96	40	40	650
	b) 2 dodatki 5 letnie po 300 K. . . .					
9	2 kapelanów: *a*) płaca po 1 200 K. . .	1.752	360	144	144	2.400
	b) dodatki na pomieszkanie po 400 K. . .	584	120	48	48	800
10	Rządca: *a*) płaca	1.752	360	144	144	2.400
	b) dodatek pięcioletni z rocznych 400 K. .	286	58	22	24	390
	c) wikt I. klasy 800 k.	584	120	48	48	800
	d) opał 47.736 metr. drzewa po 7·30 K. .	256	52	22	20	350
	e) oświetlenie 120 kl. nafty i 12 kl. świec .	52	10	4	4	70
11	2 oficyałów: *a*) płaca po 2.000 K. . .	2.920	600	240	240	4.000
	b) dodatki aktywalne po 300 K. . .	438	90	36	36	600
	c) 1 dodatek pięcioletni	220	44	18	18	300
12	2 pisarzy: *a*) płaca po 1.200 K. . .	1.752	360	144	144	2.400
	b) dodatek 5 letni po 200 K. . . .	146	30	12	12	200
	c) „ na pomieszkanie po 200 K. . .	292	60	24	24	400
	a) dodatek osobisty dla jednego pisarza .	292	60	24	24	400
13	Pisarz w izbie przyjęcia: *a*) płaca . .	876	180	72	72	1.200
	b) dodatek pięcioletni z rocz. 200 K. . .	122	24	10	10	166
	c) wikt z pieczywem II. klasy . . .	438	90	36	36	600
14	Dozorca domu: *a*) płaca	876	180	72	72	1.200
	b) dodatek pięcioletni z rocz. 100 K. . .	62	12	4	6	84
	c) wikt z pieczywem II. klasy . . .	438	90	36	36	600
15	2 aplikantów, płaca po 1.000 K. . . .	1.460	300	120	120	2.000
16	Aptekarz: *a*) płaca	1.168	240	96	96	1.600
	b) dodatek pięcioletni z rocznych 200 K. .	8	4	2	2	16
	c) dodatek na mieszkanie	292	60	24	24	400
	d) dodatek osobisty	292	60	24	24	400
17	Maszynista: *a*) płaca	876	180	72	72	1 200
	b) wikt II. kl. (wzmocniony) . . .	526	108	44	42	720
18	Woźny: *a*) płaca	730	150	60	60	1.000
	b) 3 dodatki 5 letnie po 60 K. . . .	92	18	8	8	126
	c) dodatek na ubiór	74	14	6	6	100
19	Odźwierny: *a*) płaca	900	—	—	—	900
	b) dodatek 5 letni	60	—	—	—	60
	c) dodatek na ubiór	100	—	—	—	100
	Razem .	63.066	4.782	7.178	1.916	76.942
	Do tego:					
20	Zaliczki na płace	2.400	—	—	—	2.400
	Suma rubryki I. .	65.466	4.782	7.178	1.916	79.342

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900 — Fundusz chorych — szpitalny	chorych — kliniczny	położnic — szpitalny	położnic — kliniczny	Razem
		K o r o n				
II.	**Koszta utrzymania osób nieetatowych.**					
21	28 Sióstr Miłosierdzia:					
	a) płaca Siostry Przełożonej . . .	116	24	10	10	160
	b) 27 Sióstr oddziałowych po 160 K. . .	2.720	1·120	240	240	4.320
	c) wikt z pieczywem Siostry Przełożonej . .	256	52	22	20	350
	d) wikt z pieczywem 27 Sióstr oddziałowych po 250 K.	5.950	2.450	526	524	9.450
	e) ryczałt za pranie bielizny Siostry Przełożonej	34	6	2	2	44
	f) ryczałt za pranie bielizny 27 Sióstr oddz. po 43.50 K.	738	304	66	66	1.174
22	Dyetaryusze płaca:					
	a) dla 4 dziennie po 3 K. . 4.392 K.					
	b) „ 5 „ „ 2·40 „ . 4.392 „	6.412	1.318	528	526	8.784
23	Dla 2 dyetaryuszy wikt z pieczywem po 600 K. .	—	600	300	300	1.200
24	2 stypendya stałe dla akuszerek . . .	—	—	480	—	480
25	3 pomocników aptekarza po 3 K. dziennie .	2·664	548	218	220	3.650
26	Służba oddziałowa: *a*) Płaca . . .					
	1) Oddział chorych:					
	1 nadzorcy oddz. kił. męskiego . 480 K.					
	1 sługi na oddz. chirurgicznym . 360 „					
	2 nadzorczyń na oddz. kił. kob. po 240 K. 480 „					
	2 sług po 240 K. . . . 480 „					
	6 „ po 192 „ . . 1.152 „					
	15 „ „ 168 „ . . . 2.520 „					
	26 „ „ 174 „ . . . 3.744 „					
	9 „ „ 120 „ . . . 1.080 „	10.296	—	—	—	10.296
	62 osób razem.					
	2) Służba dla klinik (oddział chorych):					
	7 sług po 192 K . . . 1.344 K.					
	13 „ „ 168 „ . . . 2.184 „					
	8 „ „ 144 „ . . . 1.152 „	—	4.680	—	—	4.680
	28 osób razem.					
	3) Oddział położnic:					
	a) płaca 7 sług po 144 K. . . .	—	—	1.008	—	1.008
	4) Służba dla klinik (oddział położnic)					
	9 sług po 144 K.	—	—	—	1.296	1.296
	1 nadzorczyni	—	—	—	240	240
	b) Wikt dla nadzorcy i 2 nadzorczyń oddziału kiłowego po 600 K.	1.800	—	—	—	1.800
	„ nadzorczyni w klinice położn.-ginekol.	—	—	—	600	600
	wikt dla 103 osób po 220 K. . . .	12.980	6.160	1.540	1.980	22 660
	c) gratyfikacye	366	74	30	30	500
	d) bluzy dla 103 osób po 20 K. . . .	1.180	560	140	180	2.060
	Wydatki poz. 26.	—	—	—	—	451.40
	Do przeniesienia . .	45.512	17.896	5.110	6.234	74.752

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900 — Fundusz chorych — szpitalny	Fundusz chorych — kliniczny	Fundusz położnic — szpitalny	Fundusz położnic — kliniczny	Razem
		K o r o n				
II.	Z przeniesienia .	45.512	17.896	5.110	6.234	74.752
27	Służba domu: *a*) Płaca. 1) Oddział chorych: łaziebnego (bez wiktu) . . 600 K. 3 sług po 240 K. . . . 720 „ 3 „ „ 192 „ . . . 576 „ 12 „ „ 168 „ . . . 2.016 „ 19 osób.	3 912	—	—	—	3.912
	b) Wikt dla 18 osób po 220 K. . . .	3.960	—	—	—	3.960
	2) Oddział kliniczny (oddział chorych). *a*) Płaca: 1 odźwierny a zarazem dozorca pompy przy ul. Piekarskiej . . . 360 K 1 odźwierny przy ul. Pijarów . 240 „ 1 palacz do kaloryferów . . 240 „ 2 parobków do posług po 168 K. . 336 „ *b*) Wikt 2 odźwiernych i 1 palacza z kolacyą mięsną po 300 K. . 900 „ Wikt 2 parobków po 220 K. . 440 „ *c*) dodatek na mundur dla 2 odźwiernych po 100 K. . . 200 „	—	2.716	—	—	2.716
	3) Oddział położnic z kliniką położniczo-ginekol. *a*) Płaca: 1 palacza przy kaloryferach . 216 K 3 parobków do posług po 168 K . 504 „ *b*) Wikt dla palacza z kolacyą mięsną . . . . . 300 „ Wikt dla 3 parobków po 220 K. . 660 „	—	—	840	840	1.680
	c) gratyfikacya dla służby domu . . .	146	30	12	12	200
	Wydatki poz. 27. .	—	—	—	—	12.468
28	Służba wspólna: *a*) płaca: pomocnika maszynisty zarazem ślusarza . . . . . 600 „ 1 chłopca w ślusarni . . . 216 „ 2 palaczy po 288 K. . . . 576 „ bez wiktu { dozorcy laboratoryum . . . 480 „ stróża nocnego . . . 648 „ „ kaplicznego . . . 240 „	2.014	414	166	166	2.760
	b) wikt pomocnika maszynisty . . 600 K. „ 2 palaczy i 1 chłopca z kolacyą mięsną po 300 K.. . . 900 „ „ III. klasy kaplicznego . . 220 „	1.256	258	104	102	1.720
	c) gratyfikacye	146	30	12	12	200
	d) bluzy 6 sług po 20 K.	88	18	6	8	120
	Wydatki poz. 28 .	—	—	—	—	4 800
	Suma rubryki II. .	57.034	21.362	6.250	7.374	92.020

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900				
		Fundusz				Razem
		chorych		położnic		
		szpitalny	kliniczny	szpitalny	kliniczny	
		Koron				
III.	**Pensye i emerytury.**					
29	Burkhardt Franciszka, wdowa po oficyale z rocznych 350 K.	226	46	20	20	312
29a	Dr. Berthleff Karol, emeryt. dyrektor, (zmarł)	—	—	—	—	—
30	Dr. Finger Józef, b. profesor kliniki	630	—	—	—	630
31	Neuhauser Karolina, wdowa po prymaryuszu	1.200	—	—	—	1.200
32	Jaroszyńska Eugenia „ „ oficyale	486	100	40	40	666
33	Köstlich Józefa „ „ „ „ dodatek na wychowanie 2 dzieci	632	130	52	52	866
34	Marczak Helena, wdowa po pisarzu „ dodatek na wychowanie dzieci	512	104	42	42	700
35	Dr. Chądzyński Jan, b. prymaryusz	2.476	—	—	—	2.476
36	Piro Karol, b. odźwierny	448	92	38	38	616
37	Dr. Kilarski Józef, b. prymaryusz	2.390	—	—	—	2.390
38	Gralewska Zofia, wdowa po oficyale „ dodatek na wychowanie dzieci	924	190	76	76	1.266
39	Jezierski Eustachy, b. pisarz	1.168	240	96	96	1.600
40	Feigel Katarzyna, wdowa po prosektorze	876	180	72	72	1.200
41	Dwoje małoletnich dzieci po prymaryuszu Dr Krówczyńskim	400	—	—	—	400
42	Malinowski Erazm, były rządca	2.628	540	216	216	3.600
43	Kołakowski Józef, były dyetaryusz	614	126	50	50	840
44	Bogusz Wiktor, były oficyał	986	202	82	82	1.352
45	Dr Głowacki Bolesław b. dyr.	2.950	606	242	242	4.040
46	Berthleff Klementyna wdowa po dyrektorze	1.314	270	108	108	1.800
	Suma Rubryki III.	20.860	2.826	1.134	1.134	25.954
IV.	**Zopatrzenia i dary z łaski.**					
47	Czarnecka Wiktorya, b. dozorczyni	144	—	—	—	144
48	Christl Laura, sierota po kontrolorze z rocznych 126 K.	82	18	6	6	112
—	Hammer Joanna, sierota po pisarzu (zmarła)	—	—	—	—	—
49	Matwijko Grzegorz, b. parobek	176	36	14	14	240
50	Kozłowski Dmytro, b. parobek	86	18	8	8	120
51	Wacnik Agata, b. dozorczyni	128	—	—	—	128
52	Peresz Anastazya, b. praczka	86	18	8	8	120
52a	Grochowska Rozalia wdowa po portyerze dar z łaski	176	36	14	14	240
	Suma Rnbryki IV.	878	126	50	50	1.104
V. 53	**Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych**	146	30	12	12	200
VI.	**Remuneracye i zapomogi.**					
54a	Dla funkcyonaryuszy szpitalnych	1.752	360	144	144	2.400
54b	Dla bezpłatnych praktykantów lekarskich za spisywanie protokołów sekcyjnych	876	180	72	72	1.200
55	Dla bezpłatnych praktykanktów lekarskich pełniących służbę w szpitalu dłużej 1 roku	1.870	—	130	—	2.000
	Suma Rubryki VI.	4.498	540	346	216	5.600

Suma rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900. Fundusz chorych szpitalny	chorych kliniczny	położnic szpitalny	położnic kliniczny	Razem
		Koron				
VII.	**Koszta gospodarcze.**					
56	Żywienie chorych:					
	a) Zwykła strawa i dodatki:					
	1) dla pozostających w szpitalu	85.800	49.920	7.800	14.400	157.920
	2) dla rekonwalescentów w zakładzie św. Józefa	1.000	—	—	—	1.000
	b) 4 Siostry Miłosierdzia w kuchni: α) płaca po 160 K. 640 K. β) wikt z pieczywem i dodatkami po 350 K 1.400 „ γ) ryczałt za pranie bielizny po 43·50 174 „	1.616	332	134	132	2.214
	c) Koszta utrzymania służby kuchennej: α) płaca 10 sług rocznie po 144 K. 1.440 K. „ 3 „ „ „ 120 „ 360 „ β) wikt z pieczywem po 220 K. 2.860 „ γ) gratyfikacye 80 „	3.460	712	284	284	4.740
	d) opał i para do gotowania w kuchni	2.304	480	208	208	3.200
	e) naczynia i sprzęty kuchenne	658	134	54	54	900
	f) pieczywo dla chorych	10.560	3.072	760	640	15.032
	g) wino dla chorych	3.080	3.360	400	640	7.480
57	Wikt dla akuszerki dyżurnej II. kl.	—	—	500	—	500
58	„ „ lekarza i aptekarza dyżurnego I. kl:	1.000	—	—	—	1.000
59	Opał sal, łazienek i innych ubikacyj, w szpitalu i klinikach tudzież ogrzewanie motoru benzynowego w zakładzie położnic	9.200	10.000	4.500	4.500	28.200
60	*a)* Oświetlenie naftą z dotyczącemi potrzebami	3.000	—	—	—	3.000
	b) Oświetlenie elektryczne	800	2.000	1.000	1.000	4.800
61	Sprzęty, zakupno i naprawa: 1. zwyczajne	4.088	840	336	336	5.600
	Na zakupno wanny fajansowej dla oddziału kiłowego męskiego: 2. **nadzwycz.**	**600**	—	—	—	**600**
62	Fiakrowe dla rządcy	292	60	24	24	400
63	Utrzymanie ogrodu:					
	a) spacerowego i warzywnego	292	60	24	24	400
	b) płaca ogrodnika 400 K. wikt 600 K.	730	150	60	60	1.000
64	Pralnia	8.400	3.000	1.400	1.400	14.200
65	Bielizna pościel i odzież:					
	a) zakupno i naprawa: 1. zwyczajne	12.960	2.700	1.170	1.170	18.000
	2. **nadzwycz.**	—	—	—	—	—
	b) 1 Siostra miłosierdzia w magazynie bielizny: α) płaca 160 K β) wikt z pieczywem i dodatkami 350 „ γ) ryczałt za pranie bielizny 44 „	404	82	34	34	554
66	Słoma do sienników	1.580	20	100	100	1.800
	Razem: 1. zwyczajne	151.224	76.922	18.788	25.006	271.940
	2. **nadzwyczajne**	**600**	—	—	—	**600**
	Suma rubryki VII.	151.824	76.922	18.788	25.006	272.540

Suma rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900. Fundusz chorych szpitalny	chorych kliniczny	położnic szpitalny	położnic kliniczny	Razem
		Koron				
VIII.	**Koszta sanitarne.**					
67	Lekarstwa	5.400	11.000	900	3.000	20.300
68	Utrzymanie apteki: 2 Siostry Miłosierdzia w magazynie sanitarny : *a*) płaca po 160 K. . . . 320 K. *b*) wikt z pieczywem i dodatkami . 700 „ *c*) ryczałt za pranie bielizny . . 88 „	810	166	66	66	1.108
69	2 laborantów do apteki: *a*) 1 laborant płaca bez wiktu . . 640 K. *b*) 1 pomocnik, płaca . . . 144 „ *c*) wikt z pieczywem dla pomocnika . 220 „ *d*) gratyfikacye . . . . 20 „	746	154	62	62	1.024
70	Ambulatoryum	600	—	200	—	800
71	Potrzeby sanitarne	14.000	13.000	3.200	4.000	34.200
72	Szczudła, buty i opaski	2.400	400	300	200	3.300
73	Laboratoryum	292	60	24	24	400
74	Wino stare dla cięż!o chorych . . .	—	800	—	280	1.080
75	Instrumenta chirurgiczne	3.200	1.400	700	200	5.500
76	Koszta pogrzebowe	2.190	450	180	180	3.000
—	Sprawienie 4 sterylizatorów **nadzwyczajne** .	—	—	—	—	—
—	Doprowadzenie rur gazowych do tychże **nadzw.**	—	—	—	—	—
	Razem: 1. zwyczajne . .	29.638	27.430	5.632	8 012	70.712
	Razem: 2. **nadzwyczajne** .	—	—	—	—	—
	Suma Rubryki VIII. .	29.638	27.430	5.632	8.012	70.712
	Koszta kancelaryjne.					
IX. 77	Druki, litografie, potrzeby do pisania, koszta insercyjne i t. p.	2.500	1.000	200	300	4.000
X. 78	**Koszta kapliczne.**	438	90	36	36	600
XI.	**Utrzymanie budynków.**					
79	Konserwacye i reperacye: 1. zwyczajne . .	11.000	2.000	1.000	1.000	15.000
	Sprawienie akomulatorów i zegarów kontrolnych 2. rata 2. **nadzwyczajne:** . . .	**388**	**964**	**484**	**486**	**2.322**
80a	Utrzymanie maszyny i wodociągów . .	1.168	240	96	96	1.600
80b	Pompowanie wody prądem elektrycznym . .	300	300	—	—	600
81	Asekuracya budynków	344	640	42	42	1.068
82	Kominiarze i straż ogniowa	1.314	270	108	108	1.800
	Razem 1. zwyczajne .	14.126	3.450	1.246	1.246	20.068
	Razem 2. **nadzwyczajne**	**388**	**964**	**484**	**486**	**2.322**
	Suma rubryki XI. .	14.514	4.414	1.730	1.732	22.390

Suma rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900. Fundusz chorych szpitalny	Fundusz chorych kliniczny	Fundusz położnic szpitalny	Fundusz położnic kliniczny	Razem
		K o r o n				
XII.	**Odsetki od kapitałów dłużnych funduszowi stypendyjnemu Głowińskiego.**					
83	5% od kwoty 6.705 złr. 03 kr. m. k. za część budynku użytego dawniej dla oddz. położnic .	704	—	—	—	704
84	5% od kwoty 26.820 złr. 11 kr. m. k. za część budynku użytego dla oddziału chorych .	2.816	—	—	—	2.816
	Suma rubryki XII. .	3.520	—	—	—	3.520
XIII. 85	**Podatki i daniny**	72	16	6	6	100
XIV.	**Rozmaite.**					
86	Utrzymanie biblioteki	292	60	24	24	400
87	Połowa kosztów utrzymania szkoły dla dororczyń	1.606	330	132	132	2.200
88	Przypadkowe:					
	a) zastępstwo chorych i urlopowanych funkcyonaryuszy	438	90	36	36	600
	b) ubezpieczenie służby od wypadków . .	336	68	28	28	460
	c) koszta sądowe, portorya i inne nieprzewidziane	730	150	60	60	1.000
	Suma rubryki XIV.. .	3.402	698	280	280	4.660
XV.	**Koszta utrzymania dzieci zrodzonych na bezpłatnym oddziale położnic.**					
89	Wynagrodzenie mamek za karmienie dzieci, których matki na oddział chorych przeniesione zostały	—	—	200	100	300
XVI. 90	**Ryczałt na utrzymanie dzieci w szpitaliku św. Zofi**	32.000	—	—	—	32.000
	DOCHODY.					
I.	**Dodatki.**					
1	Od c. k. Skarbu za 781·58 m drzewa opałowego po 7·30 K. część przypadająca na te oddziały	3.600	—	400	—	4.000
2	Od kasy miejskiej 1/5 część dochodów z myta .	55.800	—	6.200	—	62.000
	Suma rubryki I. .	59.400	—	6.600	—	66.000

Suma rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900. Fundusz chorych szpitalny	chorych kliniczny	położnic szpitalny	położnic kliniczny	Razem
		Koron				
II.3	**Opłaty pośmiertne**	22.000	—	—	—	22.000
III.	**Zwroty kosztów leczenia.**					
4	Od funduszu krajowego galicyjskiego . .	360.000	—	28.000	—	388.000
5	„ samopłacących	35.000	—	1.000	—	36.000
6	„ funduszów obcokrajowych i innych publicznych	20.000	—	400	—	20.400
	Suma rubryki III. .	415.000	—	29.400	—	444.400
IV.	**Rozmaite.**					
7	Dochód z ogrodu warzywnego . . .	936	—	64	—	1.000
8	Rozmaite nieprzewidziane	180	—	20	—	200
9	Zwrot zaliczek na płace	2.400	—	—	—	2.400
9a	Niewyczerpane kredyty z lat ubiegłych . .	—	—	—	—	—
	Suma rubryki IV. .	3.516	—	84	—	.3600
V.	**Subwencya i zwroty od c. k. Skarbu.**					
10	Zwrot nadwyżki kosztów utrzymania chorych po nad taksę szpitalną w klinikach . .	63.436	—	20.574	—	84 010
	Suma rubryki V. .	63.436	—	20 574	—	84.010

Komisya budżetowa wnosi:

I. Wysoki Sejm raczy wydatki i dochody powszechnego szpitala we Lwowie przyjąć według załączonego szczegółowego preliminarza.

II. Nadwyżkę dochodów w kwocie 4.968 koron wstawia się do rubryki IV. dochodów funduszu krajowego.

Przewodniczący:

Badeni.

Sprawozdawca:

Andrzej Potocki.

Budżet krajowy na rok 1900.

Rubr. XI. poz. 193 wydat. i rubr. IV. poz. 14 doch. funduszu krajowego.

Lit. B.

Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.

Wydział krajowy preliminuje na rok 1900 wydatki w kwocie	400.634 K.	
Komisya budżetowa wnosi o 6.000 koron więcej, .	406.634 „	
mniej niż było uchwalone na rok 1899 o .		3.900 K.
Dochody wstawia Komisya zgodnie z Wydziałem krajowym w kwocie	457.620 K.	
t. j. więcej niż było uchwalone na rok 1899 o. .		7.320 „
Wynika z tego nadwyżka w dochodach w kwocie .	50.986 „	
większa niż uchwalona na rok 1899 o .		11.310 „

Ten korzystniejszy wynik pochodzi przeważnie z preliminowania mniejszych wydatków w rubryce II., VII. i XII. oraz większych dochodów w rubryce IV.

WYDATKI.

Rubr. I. (poz. 1—12).

Płace i emolumenta etatowe.

W rubryce tej preliminuje się zgodnie z Wydziałem krajowym 47.996 koron t. j. więcej o 276 k. niż było uchwalono na r. 1899, a to z powodu przybytku pięcioleci.

Rubr. II. (poz. 13—18)

Koszta utrzymania osób nieetatowych.

Komisya budżetowa preliminuje zgodnie z Wydziałem krajowym 77.354 kor. mniej o 1914 kor. niż na rok 1899, a to z powodu iż część służby starszej pobierarającej dodatki upuściła zakład i nie ma potrzeby sprawiania w tym roku bluz dla służby, gdyż sprawione w r. 1899 wystarczą na rok bieżący.

Rubr. III. (poz. 19—29 a).

Pensye i emerytury.

Zgodnie z Wydziałem krajowym preliminuje Komisya wydatki 6.882 k. więcej o 1.064 k. aniżeli uchwalono na rok 1899, a to z powodu przeniesienia się dwóch dozorczyń w stan spoczynku i śmierci maszynisty, którego wdowie pensya wdowia przyznaną została.

Rubr. IV. (30—32).

Zaopatrzenie odstawne i dary z łaski.

Jak roku zeszłego i zgodnie z Wydziałem krajowym 206 koron.

Rubr. V. (poz. 33).

Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych.

Preliminuje się wraz z Wydziałem krajowym kwotę 80 koron.

Rubr. VI. (poz. 34—35).

Remuneracye i zapomogi.

Jak na rok zeszły zgodnie z Wydziałem krajowym preliminuje się 2.260 koron

Rubr. VII. (poz. 36—44).

Koszta gospodarcze zakładu.

W rubryce tej wstawia się o 4.000 koron mniej niż uchwalono na rok 1899 w pozycyi 36 a) na zwykłą strawę i dodatki na podstawie przeciętnej z trzech lat ostatnich i na tej samej podstawie mniej o 1.000 koron w pozycyi 37 na opał — natomiast więcej o 1.000 k. w pozycyi 36 f) na pieczywo i o 280 k. w pozycyi 42 na utrzymanie pralni na podstawie wynikłości z lat ostatnich; wstawia się wreszcie w poz. 41 na zdrenowanie części parku zabagnionego jako wydatek nadzwyczajny 400 koron.

W ten sposób preliminuje się zgodnie z Wydziałem krajowym kwotę 189.836 k, mniej aniżeli uahwalono w r. 1899 o 3.320 k.

Rubr. VIII. (poz. 45—48).

Koszta gospodarcze folwarku.

Na podstawie osobnego preliminarza gospodarstwa folwarcznego wstawia się zgodnie z Wydziałem krajowym kwotę 28.960 koron.

Rubr. IX. (poz. 49—53).

Koszta sanitarne.

Wstawia się mniej o 100 k. niż w r. 1899 zgodnie z Wydziałem krajowym kwotę 11.820 koron.

Rubr. X. (poz. 54).

Koszta kancelaryjne.

Preliminuje się 900 koron.

Rubr. XI. (poz. 55).

Koszta kapliczne.

Zgodnie z Wydziałem krajowym 400 koron.

Rubr. XII. (poz. 56—61).

Koszta utrzymania budynków, dróg dojazdowych i urządzeń.

Nadzwyczajnych wydatków preliminuje się zgodnie z Wydziałem krajowym w pozycyi 56 na pokrycie $^1/_4$ części dachu na głównym budynku zakładowym i na naprawę suszarni w pralni 8.650 k., zaś w pozycyi 58 na sprawienie kotła miedzianego w kuchni 1.200 k., razem wydatków nadzwyczajnych 9.850 k., mniej o 5.900 k. wydatków nadzwyczajnych uchwalonych w tej rubryce na r. 1899.

Wydatki zwyczajne wstawia się w kwocie 17.680 k., jak w roku ubiegłym, wszystkie zatem wydatki preliminuje się zgodnie z Wydziałem krajowym na kwotę 27.530 k. mniej o 5.900 k. aniżeli uchwalono na rok 1899.

Rubr. XIII. (poz. 62).

Podatki z ekwiwalentem i daniny.

Zgodnie z Wydziałem krajowym 200 koron.

Rubr. XIV. (63—66).

Rozmaite.

Pozostawiając w tej rubryce od poz. 63—66 k. zgodnie z Wydziałem krajowym wstawia Komisya budżetowa w pozycyi 66 l. kwotę 6.000 k. jako nadzwyczajny wydatek na wykonanie planów i kosztorysu budowy schroniska dla obłąkanych nieuleczalnych na gruntach Kulparkowskich lub gdzieindziej według uznania Wydziału krajowego.

W ten sposób pozostają wydatki zwyczajne w kwocie .	6.090 K.
przybywa wydatek nadzwyczajny w kwocie	6.000 „
razem preliminuje się	12.090 „

Równocześnie wnosi Komisya budżetowa rezolucyę:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się Wydział krajowy do poczynienia usilnych starań, aby na cele budowy nowego zakładu dla obłąkanych uzyskać dochód z państwowej loteryi dobroczynnej w jednym z najbliższych lat.

Rubr. XV. (poz. 67).

Wydatki z prawa patronatu i konkurencyi wynikłe.

Pozostają jak były w roku ubiegłym, 120 koron.

DOCHODY.

Rubr. I. (poz. 1).

Odsetki od kapitałów.

Jak na rok 1899 — 460 koron.

Rubr. II. (poz. 2—3).

Dodatki.

Jak w roku 1899 — 1320 koron.

Rubr. III. (poz. 4—5).

Dochody z dóbr.

Na podstawie specyalnego preliminarza gospodarstwa folwarcznego preliminuje się zgodnie z Wydziałem krajowym 34 960 k., — o 60 k. więcej aniżeli uchwalono w roku 1899.

Rubr. IV. (poz. 6—8).

Zwroty kosztów leczenia.

Wstawia się zgodnie z Wydziałem krajowym 415.000 k., więcej o 7.000 koron aniżeli w r. 1899, a to na podstawie przeciętnej z 3 lat ostatnich.

Rubr. V. (poz. 9—12).

Rozmaite.

Wstawia się zgodnie z Wydziałem krajowym 5.880 k., więcej o 260 k. aniżeli w r. 1899, a to na podstawie przeciętnej z lat ostatnich.

Załatwiając przydzielone Komisyi petycye wnosi Komisya budżetowa:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycyę L. 860/652 Justyny Dranickiej, żony chorego umysłowo Semka Dranickiego z Trościanca odstępuje się Wydziałowi krajowemu do możliwego uwzględnienia.

Petycya L. 886/678 Jakóba Pawlaczek, byłego dozorcę chorych w zakładzie Kulparkowskim o wymierzenie emerytury względnie podwyższenia odprawy, odstępuje się Wydziałowi krajowemu do załatwienia.

Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek Komisyi Korony
		WYDATKI.	
I.	1-12	Płace i emolumenta etatowe	47.996
II.	13-18	Koszta utrzymania osób nieetatowych . . .	77,354
III.	19-29a	Pensye i emerytury	6.882
IV.	30-32	Zaopatrzenia, odstawne i dary z łaski . . .	206
V.	33	Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych . .	80
VI.	34-35	Remuneracye i zapomogi	2.260
VII.	36-44	Koszta gospodarcze zakładu { 1. zwyczajne . .	189.436
		2. **nadzwyczajne** .	**400**
VIII.	45-48	" " folwarku	28.960
IX.	49-53	" sanitarne	11.820
X.	54	" kancelaryjne	900
XI.	55	" kapliczne	400
XII.	56-61	" utrzymania budynków, dróg dojazdowych i urządzeń : { 1. zwyczajne	17.680
		2. **nadzwyczajne**	**9.850**
XIII.	62	Podatki z ekwiwalentem i daniny	200
XIV.	63-66	Rozmaite . . . . { 1. zwyczajne	6.090
		2. **nadzwyczajne**	**6 000**
XV.	67	Wydatki z prawa patronatu i konkurencyi . .	120
		Suma wydatków .	406 634
		DOCHODY.	
I.	1	Odsetki od kapitałów	460
II.	2-3	Dodatki	1.320
III.	4-5	Dochody z dóbr	34.960
IV.	6-8	Zwroty kosztów leczenia	415.0 0
V.	9-12	Rozmaite	5.880
		Suma dochodów .	457.620

Zestawienie.

Dochody	**457.620 K.**
Wydatki	**406.634 "**
Pozostaje **nadwyżka** .	**50,986 K.**

Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić powyższy preliminarz krajowego Zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie na rok 1.900 i wstawić wykazaną nadwyżkę dochodów w kwocie 50.986 k. do rubryki IV. (p. 14) dochodów funduszu krajowego.

Przewodniczący: *Badeni.*

Sprawozdawca: *Dr. Henryk Jordan.*

Folwark Zakładu Kulparkowskiego.

Komisya budżetowa preliminuje wydatki i dochody folwarku Zakładu Kulparkowskiego zgodnie z Wydziałem krajowym, w wydatkach w kwocie 28.960 k., w dochodach zaś w kwocie 34.960 k., z czego wynika czysty dochód 6.000 koron.

Zastępca przewodniczącego: *K. Badeni.*

Sprawozdawca: *Dr. Henryk Jordan.*

Z drukarni i litografii Pillera i Sp.

Budżet krajowy na rok 1900.

Rubr. XI. poz. 194 wyd. fund. kraj.

Lit. D.

Fundusz podrzutków we Lwowie.

Sprawozdawca poseł H. Jordan.

Zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego preliminuje Komisya budżetowa wydatki tego funduszu w kwocie 14.130 K., dochodów zaś fundusz ten nie ma żadnych, z powodu czego powyższy wydatek pokryty być musi z rubryki XI. funduszu krajowego.

Wysoki Sejm raczy preliminarz powyższy zatwierdzić w kwocie wydatków 14.130 K.

Za Przewodniczącego

Badeni.

Sprawozdawca:

H. Jordan.

Budżet krajowy na rok 1900.

Rubr. XI. poz. 195. wydatków i rubr. IV. poz. 12. dochodów.

Lit. F.

Krajowy szpital Ś-go Łazarza w Krakowie.

Sprawozdawca poseł Dr. Franciszek Paszkowski.

Wydział krajowy preliminuje w wydatkach zwyczajnych kwotę	450.510 K.
nadzwyczajnych	8.180 „
razem . .	458.690 K.

Preliminowane wydatki zwyczajne są większe o 5.592 koron, nadzwyczajne o 1.180 koron od uchwalonych na r. 1899.

Dochody preliminuje Wydział krajowy w sumie 477.182 koron, o 8.710 kor. większe, niż uchwalono na r. 1899.

Komisya budżetowa preliminuje wydatki w sumie . .	461.490 „

o 2.800 koron wyższe od preliminarza Wydziału krajowego, a o 9.572 koron wyższe od sumy uchwalonej na rok 1899.

Dochody preliminuje Komisya zgodnie z Wydziałem krajowym w sumie	477.182 „
Bilans budżetu szpitala Ś-go Łazarza zamyka Komisya budżetowa zwyżką w kwocie	15.692 „

Ilość dni leczenia przyjmuje Komisya budżetowa zgodnie z Wydziałem krajowym na 264.500 na podstawie przecięcia z lat 1896, 1897 i 1898.

W roku 1896 było dni leczeni .	266.253
„ 1897 „ „ .	267.504
„ 1898 „ „ .	259.765
razem .	793.522
przecięcie wynosi zatem	264.500 dni

Wprawdzie w roku 1899 było dni leczenia 268.882, atoli wobec wyników z roku 1898 można, trzymając się dotychczasowej praktyki, przyjąć przecięcie z lat poprzednich, zwłaszcza, iż się koszta żywienia chorych ostrożnie preliminuje.

Wydatki.

Rubryka I. płace i emolumenta etatowe. Wydatki w tej rubryce preliminuje Wydział krajowy w sumie 72.268 koron, o 262 kor. mniejszej niż uchwalono na rok 1899.

W uznaniu znakomitej działalności Dyrektora szpitala Ś-go Łazarza, dra Stanisława Ponikły, który swą wzorową administracyą doprowadził do znacznego zwiększenia dochodów i wielkich oszczędności w wydatkach szpitala, a poświęcając wszystkie swe siły i cały swój czas administracyi szpitalnej, nie ma żadnych dochodów z praktyki lekarskiej, stawia Komisya budżetowa wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Dyrektorowi szpitala Ś-go Łazarza w Krakowie drowi Stanisławowi Ponikle podwyższa się od dnia 1. Stycznia 1900 r. pobierany dotąd w sumie 1.000 koron dodatek osobisty do kwoty 2.000 koron rocznie.

Urzędnicy szpitala Ś-go Łazarza wnieśli w roku bieżącym ponownie petycyę (L. 267) o podwyższenie płac. Wydział krajowy oświadczył się przeciw uwzględnieniu tej petycyi ze względu na równowagę budżetową. Komisya budżetowa nie może ze względu na stan finansów krajowych zalecać Wysokiemu Sejmowi podwyższenia obecnie płac urzędników szpitala i wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Nad petycyą urzędników szpitala Ś-go Łazarza o podwyższenie płac przechodzi się do porządku dziennego.

Komisya budżetowa proponuje zatem rubrykę I. zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego, podwyższając ją jedynie o kwotę 1.000 koron na zwiększenie dodatku osobistego dyrektora w ogólnej sumie . . . . . 73.268 K.

Rubryka II. Koszta utrzymania osób nieetatowych preliminuje Wydział krajowy w sumie 64.730 koron, wyższej o 974 koron od uchwalonej na rok 1899.

Podwyżka ta pochodzi z przyjęcia pomocnika kapelana za wynagrodzeniem 800 koron, z podwyższenia płacy trzech palaczy z łączną kwotą 150 koron i powiększenia dziennych płac o 24 koron.

Podwyższenia te uznaje komisya budżetowa za usprawiedliwione i przyjmuje rubrykę II. zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego w ogólnej sumie . . . . 64.730 K.

Rubryka III. Pensye i emerytury preliminuje Wydział krajowy w sumie 12.930 k. o 160 k. mniejszej od uchwalonej na rok 1899. Różnica spowodowaną jest odpadnięciem pensyi emerytalnej wdowy po prymaryuszu w sumie 1.200 k., a natomiast przybyciem emerytury spensyonowanego woźnego w sumie 1.040 k.

Rubrykę tę przyjmuje komisya zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego w sumie . . . . . . 12.930 „

Rubryka IV Zaopatrzenia, odstawne i dary z łaski preliminuje Wydział krajowy w sumie 1.552 k., o 760 k. mniejszej od uchwalonej w roku zeszłym, z powodu odpadnięcia przyznanych jednorazowo datków.

Sylwery Stroiński były aptekarz szpitala św. Łazarza i Felicya Flasińska wdowa po etatowym pisarzu szpitala, pobierający stałe zaopatrzenia, pierwszy w kwocie 400, druga w kwocie 300 koron wnieśli do L. s. 54. i 88. petycyę o jednorazowe zasiłki.

Gdy oboje petenci z powodu podeszłego wieku nie są w stanie z otrzymywanych zaopatrzeń się utrzymać, przeto Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

przyznaje się Sylweremu Stroińskiemu b. aptekarzowi i Felicyi Flasińskiej, wdowie po pisarzu szpitala św. Łazarza jednorazowe zapomogi po 200 koron.

Komisja budżetowa przyjmuje po doliczeniu tych zapomóg rubrykę IV. w ogólnej sumie . . . . 1.952 K.

Rubryka V. Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych przyjmuje Komisya zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego jak w roku zeszłym w sumie . . . . 100 „

Rubryka VI. Remuneracye i zapomogi preliminuje Wydział krajowy w sumie 3.000 koron, wyższej o 600 koron od sumy uchwalonej nu rok 1899, wstawiając 600 k. na remuneracye dla praktykantów lekarskich, a to na podstawie wniosków Dyrekcyi szpitala. Dodatkowo jednak przedstawił Dyrektor szpitala wniosek o podwyższenie pierwotnie projektowanej kwoty z 600 na 2.000 koron. Przedstawienie to, które w preliminarzu budżetu uwzględnionem już być nie mogło, uważa Komisya za uzasadnione, wobec tego, iż w szpitalu św. Łazarza praktykuje około 40 młodych lekarzy bezpłatnie, a tym z nich, którzy sprawują czynności zastępcze, słusznie należy się wynagrodzenie. W szpitalu powszechnym we Lwowie preliminowaną jest remuneracya dla 26 praktykantów lekarskich kwota 2.000 koron, Komisya budżetowa uważa więc iż conajmniej taka sama kwota wstawioną być winna na remuneracye bezpłatnych praktykantów lekarskich w szpitalu św. Łazarza po podwyższeniu zatem pozycyi 48. b. z 600 na 2.000 koron wyniesie suma rubryki VI. . . 4.400 „

Rubryka VII. Koszta gospodarcze preliminuje Wydział krajowy w sumie ogólnej 203.214 K. w wydatkach zwyczajnych i w sumie 4000 K. w wydatkach nadzwyczajnych. Sumy preliminowane wyższe są o kwotę 4.200 K. w wydatkach zwyczajnych, a o kwotę 2.900 K. w wydatkach nadzwyczajnych od uchwalonych na rok 1899.

Suma 122.000 K, preliminowana na koszta żywienia chorych, obliczoną jest na podstawie przypuszczalnej ilości dni leczenia (264.500) po 46 halerzy za każdy dzień. Wprawdzie trzechletnie przecięcie kosztu jednego dnia żywienia wynosi tylko 43·8 halerzy, jednak wobec notorycznego podrożenia artykułów spożywczych i zwiększenia liczby dni leczenia w roku 1899, ostrożniej jest przyjąć za podstawę koszt leczenia obliczony wedle wynikłości roku 1898 w kwocie 46 halerzy za dzień, a ogólną sumę w kwocie 122.000 K., o 2.000 K. wyższą od uchwalonej na rok 1899.

Również ze względu na wynikłość roku 1898 przyjmuje Komisya zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego

koszt pieczywa z opałem i wynagrodzeniem personalu w sumie 13.000 K., o 1.400 K. wyższej od uchwalonej na rok 1899.

Z tych samych powodów przyjmuje Komisya utrzymanie koni w sumie 1.400 K. t. j. o 200 K. wyższej niż na rok 1899 uchwalono.

Komisya budżetowa zgadza się również na podwyższenie wydatków na uprawę i utrzymanie ogrodu warzywnego z 800 na 1.600 K. z powodu zwiększenia się o 9 morgów przestrzeni zdatnej pod uprawę wskutek drenowania, przyczem znajdzie się odpowiednia kompensata zwiększonego wydatku w zwiększonych dochodach w poz. 9 rubr. II doch.

W poz. 57. a. 2. preliminuje Wydział krajowy nadzwyczajny wydatek 4.000 K. na zakupno nowej bielizny. Wydatek ten usprawiedliwionym jest wielkiem zużywaniem się bielizny przy nieodzownem częstem praniu. Gdy jednak większe zakupna bielizny co parę lat się powtarzają przez co odnośne wydatki tracą charakter nadzwyczajnych, a długoletnie doświadczenie pozwala stale unormować koszta dokupna bielizny, przeto Komisya budżetowa sądzi, że odpowiadałoby lepiej prawidłowemu budżetowaniu stałe podwyższenie rocznej dotacyi na dokupno nowej bielizny, zamiast wstawiania co lat parę znaczniejszych kwot jako pozycyj nadzwyczajnych.

W rubryce tej obniżonym jest jedynie wydatek na słomę o 200 K., a to na podstawie trzechletniego przecięcia.

Ogólna suma tej rubryki przyjmuje Komisya zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego w sumie . . . . 207.214 K.

Rubryka VIII. Koszta sanitarne preliminuje Wydział krajowy w sumie 29.234 K., o 800 K. wyższej niż uchwalona na rok 1899. podwyższenie to spowodowanem jest zwiększeniem o 800 K. pozycyi na lekarstwa, wskutek przedstawienia dyrektora szpitala, iż lekarze dla zbyt niskiego kredytu zmuszeni byli zapisywać chorym tańsze, mniej skuteczne lekarstwa.

Komisya budżetowa przyjmuje to podwyższenie i preliminuje tę rubrykę zgodnie z Wydziałem krajowym w sumie 29.234 „

Rubryka IX. Koszta kancelaryjne preliminuje Komisya zgodnie z Wydziałem krajowym w niezmienionej sumie . . . 2.400 „
zarówno jak:

Rubrykę X. Koszta kapliczne w sumie . . . . . . 1.744 „
zwiększonej w porównaniu z rokiem 1899 o 880 K. nadzwyczajnym wydatkiem na posadzkę betonową w kościele.

Rubryka XI. Utrzymanie budynków preliminuje Wydział krajowy w sumie 13.900 K., niższej o 2.600 K. od uchwalonej w r. zeszłym z powodu zmniejszenia nadzwyczajnego wydatku na dalsze krycie blachą zniszczonego dachu na budynku szpitalnym z 5.600 na 3.000 K.

Komisya budżetowa przyjmuje zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego tę rubrykę w sumie . . . 13.900 „

Rubrykę XII. Podatki i daniny przyjmuje Komisya zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego w niezmienionej kwocie . . 2.578 „
zarówno jak:

Rubrykę XIII. Wydatki rozmaite w sumie . . . . . . 2.726 „

Rubryka XIV. Koszta utrzymania dzieci zrodzonych na oddziale położnic przyjmuje Komisya zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego w sumie . . . . 1.200 K.
o 200 K. większej niż w roku 1899, a to na podstawie trzechletniego przecięcia przy uwzględnieniu wynikłości ostatniego roku.

Rubrykę XV. koszta utrzymania mamek i dzieci w szpitalu św. Ludwika w sumie . . . . 42.600 „

Rubrykę XVI. zapisy w sumie . . . . 214 „

Rubrykę XVII. Wydatki wynikające z prawa patronatu i konkurencyi w sumie . . . . 100 „

wreszcie

Rubrykę XVIII. Dyety, koszta podróży i rożne inne w sumie . . 200 „
przyjmuje Komisya zgodnie z wnioskami Wydziału krajowego w niezmienionych kwotach.

Dochody:

Rubryka I. Odsetki od efektów, kapitałów i fundacyi przyjmuje Komisya w zmniejszonej w porównaniu z zeszłym rokiem o drobną kwotę 90 koron sumie . . . . . 38.944 K.

Rubryka II. Dochody z dóbr i realności preliminuje Wydział krajowy w sumie 23.838 koron, wyższej o 2.200 koron od uchwalonej w roku zeszłym wskutek podwyższenia o 1.200 k. czynszu dzierżawnego z dóbr Prądnik czerwony, oraz o 1000 k. dochodu z ogrodu warzywnego.

Podwyższenie preliminowanego dochodu z ogrodu warzywnego tylko o 1000 koron wobec powiększenia ogrodu o 9 morgów i zwiększonego o 800 koron wydatku na uprawę ogrodu uważa Komisya za zbyt małe. Ponieważ jednak trudno z góry cyfrowo oznaczyć podwyższenia dochodu przez wydrenowanie ogrodu, Komisya nie podwyższa preliminowanej kwoty, oczekując wydatniejszego w przyszłości rezultatu przeprowadzonego znacznem kosztem drenowania oraz zwiększonego znacznie wydatku na uprawę.

Ogólną sumę tej rubryki przyjmuje zatem Komisya zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego w sumie . . 23.838 „

Rubryka III. Zwroty kosztów leczenia preliminuje Wydział krajowy w sumie 409.000 koron, większej o 3.000 koron od uchwalonej w roku zeszłym

Z preliminowanej sumy przypada:
na zwroty z gal. funduszu krajowego . . 326.000 K.
od samopłacących . . . . . . 61.000 „

od funduszów obcych . . . . . 22.000 K. na podstawie trzechletniego przecięcia.

Komisya budżetowa przyjmuje obliczenie Wydziału krajowego i preliminuje w tej rubryce sumę . . . 409.000 K.

Rubryka IV. Dochody rozmaite przyjmuje Komisya zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego w niezmienionej sumie . 1.800 „

Rubryka V. Zwroty od c. k. Skarbu państwa z tytułu nadwyżki kosztów utrzymania chorych na klinice położniczej i syfilistycznej preliminuje Wydział krajowy w sumie 3.600 koron.

Preliminowana kwota opiera się na przypuszczalnym dochodzie obliczonym wedle wynikłości lat ubiegłych. Pozycye te po raz pierwszy znajduje się w budżecie szpitala św. Łazarza, dotychczas bowiem kwotę otrzymywaną od skarbu tytułem zwrotu nadwyżki kosztów utrzymania chorych klinicznych potrącano wprost ze sumy użytej na utrzymanie chorych. Aczkolwiek odnośne rachunki ściśle były prowadzone i fundusz krajowy na szkodę przez takie budżetowanie netto nie był narażonym, to jednak ten sposób budżetowania był nieprawidłowym, wskutek czego dla wzmiankowanych zwrotów ze skarbu państwa osobną rubrykę utworzyć należało.

Zestawienie Sumaryczne.

	Wydatki na rok **1900.**	**1899.**
Rubryka I. . .	73.268 K.	72.530 K.
„ II. . .	64.730 „	63.756 „
„ III. . .	12.930 „	13.090 „
„ IV. . .	1.952 „	2.312 „
„ V. . .	100 „	100 „
„ VI. . .	4.400 „	2.400 „
„ VII. . .	207 214 „	200.114 „
„ VIII. . .	29.234 „	28.434 „
„ IX. . .	2.400 „	2.400 „
„ X. . .	1.744 „	864 „
„ XI. . .	13.900 „	16.500 „
„ XII. . .	2.578 „	2.578 „
„ XIII. . .	2.726 „	2.726 „
„ XIV. . .	1.200 „	1.000 „
„ XV. . .	42.600 „	42.600 „
„ XVI. . .	214 „	214 „
„ XVII. . .	100 „	100 „
„ XVIII. .	200 „	200 „
Suma .	461.490 K.	451.918 K.

	Dochody na rok **1900.**	**1899.**
Rubryka I. . .	38.944 K.	39.034 K.
„ II. . .	23.838 „	21.638 „
„ III. . .	409 000 „	406.000 „
„ IV. . .	1.800 „	1.800 „
„ V. . .	3.600 „	—
Suma . .	477.182 K.	468.472 K.

Zestawienie ostateczne.

Dochody	477.182	K.
Wydatki	461,490	„
Nadwyżka dochodów . .	15.692	K.

Komisya budżetowa wnosi:

„Wysoki Sejm raczy przyjąć powyższy preliminarz krajowego szpitala Ś-go Łazarza w Krakowie na rok 1900 i polecić nadwyżkę dochodów w kwocie 15.692 koron pobrać do funduszu krajowego (Rubr. IV. dochodów").

We Lwowie dnia 5. kwietnia 1900 r.

Przewodniczący:
Badeni.

Sprawozdawca:
Paszkowski.

Budżet krajowy na rok 1900.

Rubryka XI. pozycya 196 wydatków.

Lit. G.

Fundusz podrzutków w Krakowie.

Sprawozdawca Dr. Franciszek Paszkowski.

WYDATKI:

Rubryka I.	Płace urzędników zgodnie z wnioskiem	100	Koron
„ II.	Potrzeby kancelaryjne zgodnie z wnioskiem . . .	40	„
„ III.	Remuneracye „ „ . . .	40	„
„ IV.	Koszta utrzymania podrzutków zgodnie z wnioskiem .	3.316	„
„ V.	„ leczenia dzieci „ „ . .	20	„
„ VI.	Zapomogi dla położnic „ „ . .	6.600	„
„ VII.	Rozmaite „ „ . .	80	„
	Ogólna suma wydatków .	10.196	Koron

DOCHODY:

Rubryka I. Odsetki od efektów, kapitałów i fundacyj zgodnie z wnioskiem	3.596	Koron
Z porównania okazuje się niedobór	6.600	Koron

Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy powyższy preliminarz funduszu podrzutków w Krakowie na rok 1900 przyjąć i polecić pokrycie niedoboru w kwocie 6.600 koron z funduszu krajowego z rubryki XI. wydatków budżetu krajowego.

Lwów, dnia 5. kwietnia 1900 r.

Przewodniczący:

Badeni.

Sprawozdawca:

Paszkowski.

Z drukarni Pillera i Sp. we Lwowie.

Budżet krajowy na r. 1900.

Rubr. XI. wydatków, poz. 192—196.

Dotacye dla zakładów krajowych.

Poz. 192	Sprawozdawca	poseł	Andrzej hr. Potocki
„ 193. i 194.	„	„	H. Jordan
„ 195 i 196.	„	„	Fr. Paszkowski.

(Wedle osobnych sprawozdań).

Lit. C.	Rubr. XI.	poz.	192.	Krajowy szpital powszechny we Lwowie	. .	31.358 K.
„ E.	„ „	„	193.	„ Zakład dla obłąkanych w Kulparkowie		—
„ D.	„ „	„	194.	Fundusz podrzutków we Lwowie .	. .	14.130 „
„ F.	„ „	„	195.	Kraj. szpital św. Łazarza w Krakowie .	.	12.762 „
„ G.	„ „	„	196.	Fundusz podrzutków w Krakowie	. .	6.600 „
				Suma rubryki XI.	. .	64.850 K.

Z drukarni Pillera i Sp. we Lwowie.

Rubryka XII. poz. 197 wyd.
i rubryka XIV. poz. 57 dochodów.

Wydatki na szupaśnictwo.

Sprawozdawca poseł Potoczek.

Wydział krajowy preliminuje w tej rubryce kwotę 52.000 k. Na podstawie trzechletniego obliczenia z lat 1896, 1897 i 1898 wydatki na szupaśnictwo przeciętnie wynosiły rocznie 51.766 k.

Przecięcia tego jednak nie można brać za podstawę do preliminarza, gdyż wydatki szupaśnictwa wzrastają z każdym rokiem, preliminuje się więc 52.000 k. jak w roku 1899 uchwalono.

Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić: do budżetu na rok 1900 przyjmuje się rubrykę XII. poz. 192. wydatki na pokrycie kosztów szupasowych w kwocie 52.000 k. zaś rubryka XIV poz 57. dochód ze zwrotu wydatków szupasowych w kwocie 10.000 k.

Przewodniczący:
K. Badeni.

Ssprawozdawca:
Potoczek.

Budżet krajowy na r. 1900.

Wydatki.

Rubryka XIII, poz. 198 — 213.

Budowy wodne i melioracye.

(Sprawozdawca poseł Skałkowski).

Preliminarz Wydziału krajowego w tej rubryce obejmuje sumę	1,132.080	K.
a gdy na rok 1899 uchwalono	1,172.254	"
zatem na rok bieżący mniej o .	40.174	K.

Zmniejszenie to przypada na wydatki w dziale *B*. dotyczące wykonania budowli wodnych, które zamiast uchwalonej w budżecie na rok ubiegły kwoty 935.098 K. preliminowane są obecnie tylko w sumie . . . . 891.114 K.

Wydatki tym działem *B*. objęte są uzasadnione osobnem sprawozdaniem Wydziału krajowego o melioracyach i budowlach wodnych, które przekazane zostało komisyi gospodarstwa krajowego, ta komisya zaś wniosków swoich dotychczas Wysokiej Izbie nie przedłożyła.

Komisya budżetowa przeto przystępując do ukończenia swego zadania, wstawia w dziale *B*. rubryki XIII. wydatków kwoty preliminowane przez Wydział krajowy, nie przesadzając uchwałom, jakie na wniosek komisyi gospodarstwa krajowego powzięte zostaną.

Co się tyczy wydatków objętych działem *A* tej rubryki, są one preliminowane na podstawie etatu o ile dotyczą płac urzędników i innych funkcyonaryuszów, zaś co do innych pozycyj zgodne są z budżetem na rok ubiegły uchwalonym.

Różnice między budżetem zeszłorocznym a preliminarzem na rok bieżący zachodzą tylko w następujących pozycyach:

W poz. 198. lit. *o*. utrzymanie ekspozytur, jest zwiększony wydatek o 600 K. z powodu utworzenia nowej ekspozytury biura melioracyjnego w Jarosławiu;

W poz. 199. utrzymanie dozorców melioracyjnych, jest zwiększony wydatek o 900 K. z tego samego powodu, gdyż dla ekspozytury w Jarosławiu przeznaczono trzech dozorców.

Komisya uważając utworzenie rzeczonej ekspozytury jako pożądane, w interesie szybszego postępu melioracyjnych robót w powiecie jarosławskim i powiatach sąsiednich, uznaje zwiększenie wydatków z tem połączone jako zupełnie uzasadnione.

W pozycyi 203. pensye i zaopatrzenia, zamiast uchwalonej w budżecie na rok 1899 kwoty 1.938 K. preliminuje Wydział kraj. tylko 1.338 K. dlatego, ponieważ opuścił uchwalone jednorazowo datki:

dla p. Antoniny Schneidrowej, żony umysłowo chorego inżyniera	400 K.
dla p. Zofii Biegańskiej, również żony inżyniera umysłowo chorego, dodatek na wychowanie dzieci . . .	200 „

Komisyi budżetowej przekazane zostały do załatwienia dwie petycye tej pozycyi dotyczące, mianowicie:

Petycya l. 35. p. Schneidrowej o udzielenie jej datku na rok bieżący, z powodu że stosunki jej pozostały bez zmiany, a mianowicie mąż jej jest ciągle dotknięty chorobą umysłową, ona zaś nie ma żadnego zaopatrzenia.

Komisya sprawdziła w biurze melioracyjnem, że ta petycya jest istotnie uzasadnioną i przedstawia wniosek na udzielenie datku w tej samej wysokości, co w roku ubiegłym.

Petycya l. 425. p. Biegańskiej pobierającej pensyę 848 K. uzasadniona jest tą okolicznością, że mając dwoje dzieci nie może ze szczupłej pensyi siebie z dziećmi utrzymać.

Komisya wnosi, jak w roku ubiegłym, przyznanie datku w kwocie 200 K.

W pozycyi 206. preliminuje Wydział krajowy wstawienie kwoty 24.000 koron jako zasiłek dla państwowego bióra hydrograficznego.

Jakkolwiek taka kwota została uchwaloną w zeszłorocznym budżecie, to jednak Komisya budżetowa, ze względu na wysokość tego wydatku, który z uchwalonej w r. 1895 kwoty 10.000 K. wzrósł więcej niż do podwójnej wysokości, tudzież ze względu na trudne stosunki skarbu krajowego, wymagające jak najoględniejszego postępowania i wydatkowania tego tylko, co jest niezbędnie potrzebne, uważała za obowiązek swój wglądnąć bliżej w tę sprawę.

Preliminarz wydatków c. k. biura hydrograficznego, nadesłany Wydziałowi krajowemu, wykazuje wprawdzie sumę 59.200 K. potrzebną na rok 1900, lecz Wydział krajowy w sprawozdaniu swojem o budowlach wodnych całkiem słusznie zaznaczył, że nie można przecież żądać, aby tego rodzaju wydatki jak płace c. k. urzędników, dyurnistów i sług wynoszące przeszło 16.000 K., najem lokalu i t. p. pokrywane były z funduszu krajowego. Tożsamo stosuje się do kosztów pomiarów hydrograficznych, wykonywanych na rzekach, których regulacya wyłącznie do państwa należy.

Oprócz tego zauważa Wydział krajowy, że pomimo tak znacznych ofiar, jakie od r. 1895 z funduszu krajowego na państwowe biuro hydrograficzne są łożone, nie przeprowadzono studyów systematycznych nad odpływem wody w rzekach i stosunkiem tego odpływu do opadów atmosferycznych, a wskutek braku tych studyów utrudnione jest wypracowanie projektów regulacyjnych przez krajowe biuro melioracyjne.

Rzeczone sprawozdanie Wydziału przypomina także, że Wydział krajowy zastrzegł się w obec c. k. Rządu jeszcze w r. 1894 wyraźnie, że udzielenie zasiłku z funduszu krajowego na państwowe biuro hydrograficzne, zależnem jest od tego, aby studya przeprowadzano według programu regulacyi wód, przez Sejm uchwalonego a pomimo tego żądaniom Wydziału, aby przeprowadzić pomiary wód na Sole, Łomnicy i Dniestrze, nie stało się zadość.

W takim stanie rzeczy nasuwa się pytanie, czy w ogóle uzasadnionem jest żądanie c. k. Rządu, aby kraj przyczyniał się do kosztów utrzymania państwowego biura hydrograficznego.

Komisya budżetowa musi także podnieść tę okoliczność, że jakkolwiek niektóre kraje monarchii przyczyniają się także do kosztów utrzymania państwowych biur hydrograficznych, to jednak datki na ten cel w budżetach krajowych uchwalane, są daleko mniejsze.

W budżetach Austryi górnej, Karyntyi, Morawy, żadnej kwoty na takie wydatki nie ma, jakkolwiek kraje te korzystają z wydatnej pomocy skarbu państwowego na regulacyę wód.

Tyrol	płaci na biuro państwowe hydrograficzne	2.000	K.
Kraina	" " " " "	2.650	"
Austrya dolna	" " " " "	4.000	"
Czechy	płacą " " " "	16.000	"

Datki innych krajów na rzeczony cel są nader drobne.

Jeżeli się weźmie na uwagę zamożność Czech, których budżet krajowy wykazuje w dochodach i wydatkach sumy daleko wyższe od budżetu naszego kraju, tudzież mając na oku fakt, że Czechy korzystają w wielkich rozmiarach z pomocy państwowej na regulacyę rzek, na dowód czego przytaczamy tylko z preliminarza państwowego funduszu inwestycyjnego na rok 1900 zasiłek rządowy na kanalizacyę Wełtawy i Elby w sumie 2,480.000 koron, niepodobna nie uznać, że wysokość preliminowanego przez Wydział krajowy datku 24.000 K. na państwowe biuro hydrograficzne nie da się usprawiedliwić, lecz wydatek ten koniecznie obniżyć należy.

Komisya budżetowa proponuje zatem, aby tę subwencyę obniżyć do kwoty 16.000 koron.

W pozycyi 207 *a*) preliminuje Wydział krajowy na zdjęcia i projekty melioracyjnych robót publicznych 10.000 K. zgodnie z zeszłorocznym budżetem, zaś w pozycyi 207 *b*) na koszta projektów melioracyi prywatnych, preliminuje Wydział krajowy 26.000 K., zatem o 6.000 K. więcej, aniżeli na ten cel w zeszłorocznym budżecie uchwalono.

Faktyczny wydatek na projekty melioracyi prywatnych wynosił w roku 1898 przeszło 40.000 K.

Ze względu na wzmagający się ruch na polu melioracyj prywatnych, szczególnie zaś co do drenowania, tak wielce potrzebnego w kraju naszym dla podniesienia produkcyi rolniczej, Komisya budżetowa, pomimo tak trudnych stosunków finansowych kraju, zgadza się z wnioskiem Wydziału o podwyższenie pozycyi 207 lit. *b*) dotyczącej melioracyj prywatnych o 6.000 K.

W pozycyi 208. wstawia Wydział krajowy do preliminarza na koszta komisyjne z powodu inspekcyi robót przez Rząd prowadzonych, tudzież z powodu konserwacyi publicznych robót melioracyjnych kwotę 2.000 K.

Ze względu na nieodzowną potrzebę kontrolowania robót prowadzonych przez c. k. Rząd, mianowicie regulacyi rzek i zabudowania potoków górskich i na wypowiedzianą w tej kwestyi wolę Wysokiego Sejmu w uchwale z 17. marca 1899, Komisya zgadza się z tym wydatkiem.

Po tych wyjaśnieniach Komisya przedstawia Wysokiemu Sejmomi następujące wnioski co do wydatków w rubryce XIII. budżetu:

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	zwyczajne korony	nadzwyczajne korony
XIII.		***A.* Biuro melioracyjne i studya przygotowawcze.**		
	198	Płace urzędników, expozytury i stypendya:		
		a) Dyrektor biura	7.360	—
		b) Zastępca dyrektora	6.440	—
		c) 6 starszych inżynierów	33.840	—
		d) Referent administracyjno-prawny . .	5.640	—
		e) 10 inżynierów I. klasy	26.520	—
		f) 10 inżynierów II. klasy	21.250	—
		g) 11 inżynierów adjunktów	21.440	
		h) Asystent komasacyjny	1.940	—
		i) 2 praktykantów technicznych . . .	2.800	—
		k) praktykant komasacyjny	1.200	—
		l) Dodatki pięcioletnie	2.500	—
		m) Dodatek osobisty inżyniera kultury torfowisk	400	—
		n) Djurna	3 888	—
		o) Expozytury	3.900	—
		p) Stypendya	2.920	—
		Suma pozycyi 198 .	142.038	—
	199	Utrzymanie służby melioracyjnej (dozorców) .	9.600	—
	200	Na fundusz emerytalny dozorców . . .	1.000	—
	201	Zaliczki dla inżynierów i dozorców . . .	2.000	—
	202	Remuneracye i zapomogi	6.000	—
	203	Pensye i zaopatrzenia:		
		a) Emerytura Antoniego Biegańskiego, inżyniera adjunkta . . . . . 848 K.		
		b) Dla sierót po inżynierze Karpuszce . . . . 480 „		
		c) Dar z łaski dla Antoniny Schneidrowej, żony umysłowo chorego inżyniera . . . . . . 400 „ (w załatwieniu petycyi L. 35)		
		d) Dar z łaski dla Zofii Biegańskiej, żony umysłowo chorego inżyniera . . . . . . 200 „ (w załatwieniu petycyi L. 425)		
		Suma pozycyi 203 .	1.928	—
	204	Narzędzia i potrzeby rysunkowe . . .	6.000	—
	205	Kurs praktyczny dozorców drenarskich . .	11.000	—
	206	Zasiłek krajowy na państwowe biuro hydrograficzne	16.000	—
		Do przeniesienia . .	195.566	—

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	zwyczajne korony	nadzwyczajne korony
		Z przeniesienia . . .	195.566	—
	207	Na zdjęcia i projekty: *a*) Robót publicznych . . . 10.000 K. *b*) Melioracyj prywatnych . . 26.000 „	36.000	—
	208	Koszta komisyjne przy inspekcyi robót melioracyjnych przez Rząd prowadzonych — oraz konserwacyjnych robót przy publicznych przedsiębiorstwach melioracyjnych	2.000	—
		Suma działu *A*. .	233.566	—
		***B*. Wykonanie budowli wodnych.**		
	209	Regulacya rzek karpackich:		
		a) rata IX. na regulacyę Biały i obwałowanie Dunajca	86.634	—
		b) Rata VIII. na regulacyę Dniestru między Rozwadowem a Żurawnem . . .	85 334	—
		c) Uzupełnienie raty II. na regulacyę górnego Dniestru	78.856	—
		d) Rata II. na regulacyę Soły . . .	39.778	—
		e) Rata II. na regulacyę Łomnicy . . .	39 808	—
	210	Zasiłki $33^1/_3\%$ na lokalne regulacye rzek:		
		a) Na regulacyę Skawy IV. rata . . .	5.516	—
		b) Na regulacyę Raby III. rata . . .	7 572	—
		c) Na regulacyę Dunajca:		
		1. Pod Maszkowicami i Jazowskim II. rata .	13.438	—
		2. Od Gołkowic do ujścia Popradu III. rata	18.094	—
		3. Pod Drużkowem i Filipowicami III. rata .	-	—
		4. Między Zawodziem i Zgłobicami III. rata	14.094	—
		d) na regulacyę Wisłoki od Dąbia do Tuszymy i od Rzemienia do Rzysk, II. rata	—	—
		e) na regulacyą Sanu pod Korytnikami i Krasiczynem, IV. rata (ostatnia) . . .	3.680	—
		f) na regulacyę Wisłoka:		
		1. od Babic do Zarzecza (do roku 1901), V. rata	9.586	—
		2 pod Dobrzechowem, II. rata . .	9.436	—
		3. pod Trzebowniskiem i Łukawcem, IV. rata	—	—
		g) na regulacyą Wiszni pod Nienowicami i Michałówką, IV. rata	—	—
		h) na regulacyą Świcy pod Sokołowem i Łanami sokołowskimi, VI. rata . . .	5.000	—
		i) na premiowanie zawiklania odsypisk .	1.000	—
		k) do dyspozycyi Wydziału krajowego . .	—	—
		Do przeniesienia .	417.826	—

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne (Korony)	nadzwyczajne (Korony)
		Z przeniesienia .	417.826	—
	211	Na popieranie przedsiębiorstw melioracyjnych na zasadzie ustawy z dnia 30. czerwca 1884, Dz. u. p. Nr. 116.		
		a) na regulacyą rzeki Bugu od granicy Państwa do ujścia Pełtwi, VIII. rata . .	39.600	—
		b) na zabudowanie potoków górskich w dorzeczu Dniestru, V. rata	40.400	—
		c) na uzupełnienie regulacyi Kisieliny, V. rata	29 696	—
		d) na uzupełnienie regulacyi Krzemienicy z dopływami, IV. rata	31.200	—
		e) na zabudowanie potoku Bystry w Zakopanem, III. rata	30.000	—
		f) na uzupełnienie obwałowania Wisły i Wisłoki w powiecie Mieleckim, III. rata . .	89.740	—
		g) na regulacyą Gniłej Lipy (środkowa sekcya), III. rata	39.542	—
		h) na uzupełnienie regulacyi Nowego Brnia, II. rata	31.950	—
		i) na obwałowanie lewego brzegu Wisły między Krakowem a granicą państwa, II. rata	—	—
		k) na uzupełnienie obwałowania prawego brzegu Wisły między Podgórzem a Niepołomicami, I. rata	33.066	—
	212	Na konserwacyę krajowych robót melioracyjnych:		
		a) regulacyi Trześniowki	1.000	—
		b) „ Łęgu	1.500	—
		c) „ Przegnojówki	1.000	—
	213	Zasiłki na popieranie mniejszych robót melioracyjnych (w myśl uchwały Sejmowej z dnia 26. listopada 1889):		
		a) na konserwacyę osuszenia bagien Rudnickich (do r. 1908)	2.800	—
		b) na drenowanie gruntów włościańskich:		
		1. w Rudawie i Radwanowicach (pow. Chrzanów), I. rata	3.208	—
		2. w Szebniach i Bierówce (pow. Jasło) .	2.900	—
		3. w Roztokach (pow. Jasło) . . .	1.834	—
		4. w Czeluśnicy (pow. Jasło), I. rata .	3.000	—
		c) na ubezpieczenie brzegów Wisłoka pod Białobrzegami (pow. Krosno) . . .	3.780	—
		d) na regulacyę Lubaczówki pod Radawą, II. rata	5.288	—
		e) na regulacyę Szkła pod Łazami i Charytanami, I. rata	4.922	—
		f) na osuszenie gruntów w Wierzchosławicach i Rudce (pow. Tarnów) . . .	3.800	—
		Do przeniesienia .	818.052	—

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	zwyczajne Korony	nadzwyczajne Korony
		Z przeniesienia .	818.052	—
		g) na osuszenie przysiołka Wydrze ad Grębów (pow. Tarnobrzeg)	7.550	—
		h) na osuszenie łąk i pastwisk w Hruszowie i Budomierzu (pow. Jaworów) . .	2.314	—
		i) na osuszenie gruntów w Jabłonówce i Pobużanach (pow. Kamionka) . . .	9.648	—
		k) na osuszenie gruntów w Pinianach, Kalinowie, Koniuszkach siemianowskich i Chłopczycach (pow. Sambor i Rudki), I. rata .	16.250	—
		l) na osuszenie gruntów w Żurawnie i Pobereżu (pow. Żydaczów), I. rata . . .	6.600	—
		m) na osuszenie gruntów w Hanowcach i Popławnikach (pow. Rohatyn), zasiłek dodatkowy . . . , . . .	2.000	—
		n) na popieranie doświadczeń z kulturą torfowisk:		
		1. w Nowym Targu	1.000	—
		2. w Olesku i Kontach	700	—
		3. w Stojanowie i Wolicy baryłowej .	1.000	—
		4. w Ożomli	500	—
		5. w Hnilicach	500	—
		6. w Ubiniu	500	—
		7. w Glinianach	500	—
		8. w Czernicy	1.000	—
		9. w Żukowie	1.000	—
		10. w innych miejscowościach . . .	2.000	—
		o) na subwencyonowanie fabryk drenarskich	10.000	—
		p) do dyspozycyi Wydziału krajowego .	10.000	-
		Suma wydatków działu *B.* .	891.114	—
		Suma wydatków działu *A.* .	233.566	—
		Suma rubryki XIII. .	1,124.680	—

Do wydatków w tej rubryce budżetu, według wniosku posła Winniczuka, miała być wstawioną także kwota 20.000 K na regulacyę rzek Bystrzyc w gminach Jamnica, Wołczyniec, Zagwoźdź, Czerniejów, Podłuże i Perłowce powiatu stanisławowskiego, który to wniosek Wysoki Sejm Komisyi budżetowej przekazał.

Komisya budżetowa jednak, nie mając żadnych podstaw do ocenienia, czyli rzeczona kwota jest istotnie potrzebną na rzeczoną regulacyę, tudzież ze względu, że kwestya takiej regulacyi wymaga nietylko technicznego elaboratu, ale także pociągnięcia wszystkich interesowanych do konkurencyi, wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wniosek posła Łazarza Winniczuka i towarzyszy o wyznaczenie z funduszu krajowego kwoty 20.000 koron na koszta rzek Bystrzyc pod Stanisławowem odstępuje się Wydziałowi krajowemu do załatwienia.

We Lwowie dnia 10. kwietnia 1900.

Za Przewodniczącego:
Badeni.

Sprawozdawca:
Skałkowski.

Z drukarni Pillera i Sp. we Lwowie.

Budżet krajowy na rok 1900.

Rubr. XIV. poz. 214—224.

Odsetki od pożyczek i umarzanie tychże.

(Sprawozdawca p. Goldman).

Na potrzeby tej rubryki preliminuje Wydział kraj. ogólną kwotę 2,929.364 k. o 151.808 k. mniej od wynikłości r. 1898, zaś o 7.910 k. mniej niż uchwalono na rok 1899. Cyfry preliminowane w poszczególnych pozycyach odnoszą się do pożyczek hipotecznych, emisyjnych lub takich, których spłata następuje podług z góry oznaczonego planu umorzenia i na tych też planach oparte są preliminowane w tych pozycyach kwoty. Na spłatę niezgłoszonych obligacyj i kuponów b. funduszów indemnizacyjnych preliminuje Wydział krajowy kwotę 12.000 k. Z uwagi, na wynikłość r. 1898 i pierwszej połowy r. 1899, z uwagi dalej, że cała zaległość z końcem czerwca 1899 wynosiła 90.000 k. w niezgłoszonych obligacyach. z których przeważna część z powodu zaginienia wcale nie będzie zgłoszoną i z uwagi dalej, że wszystkie niezgłoszone do wypłaty kupony z d. 1. maja 1899 uległy przedawnieniu, Komisya budżetowa przyjmuje preliminowaną przez Wydział krajowy kwotę za dostateczną.

Zgodnie też z preliminarzem Wydziału krajowego Komisya budżetowa wnosi:

Rubr. XIV. poz.	214	umorzenie pożyczki 10.000 koron . . .	5.200 K.
„	215	umorzenie pożyczki 20 000 kor. . . .	1.380 „
„	216	„ „ 10.000 „ . . .	778 „
„	217	funduszowi szpitala św. Łazarza . . .	59.156 „
„	218	umorzenie pożyczki 45.000 kor. . . .	4.110 „
„	219	pokrycie niedoboru funduszu pożyczki krajowej z r. 1873	98.448 „
„	220	umorzenie połowy kapitału 55.000 kor. . .	2.766 „
„	221	funduszowi szkolnemu krajowemu . . .	25.776 „
„	222	umorzenie pożyczki z r. 1893	2,736.940 „
„	223	na spłatę niezgłoszonych obligacyj b. funduszu indemnizacyjnego	12.000 „
„	224	umorzenie pożyczki 160.000 kor. . . .	2.810 „
			2,929.364 K.

Za przewodniczącego: **_Badeni._**

Sprawozdawca: **_Goldman._**

Budżet krajowy na rok 1900.

Sprawozdawca poseł St. Niezabitowski.

Sprawozdanie

komisyi budżetowej o rubr. XV. preliminarza funduszu krajowego. „Na cele rolnictwa i górnictwa“.

poz. 225, 243, 245 260 i 262—294.

Wydział kraj. preliminuje wydatki w rubr. XV. w ogólnej sumie 1,173.224 K. komisya budż. wnosi w tej rubryce wydatki wyższe o kwotę 1.464 K mianowicie w sumie 1,174.688 K mniej o 98.786 K od sumy uchwalonej na rok 1899.

A) Na cele rolnictwa.

Poz. 225.	Urzędnicy fachowi dla spraw rolniczych	10.040 K
	Pozycya od 226 do 242 włącznie są przedmiotem osobnych sprawozdań	
„ *243*	*a)* Szkoła zimowa w Niewiarowie . . . . . . więcej o 200 K niż w roku zeszłym, z powodu wydzierżawienia dla szkoły ogrodu i sadu.	2.056 „
„ *243*	*b)* Szkoła zimowa w Wojsławiu wydatek zwyczajny .	1.850 „
	wydatek nadzwyczajny na koszta założenia . .	1.720 „

Wydatki na założenie szkoły w Wojsławiu przedstawiają się jak następuje: adaptacya domu . . . . 300 K
urządzenie wewnętrzne ubikacyj szkolnych 300 „
kupno środków demonstracyjnych . . 1.120 „
razem . . . 1.720 K

Poz. 244 jest przedmiotem osobnego sprawozdania.

Poz 245 Na popieranie celów Tow. ogrodn. w Krakowie . . . 1.300 „

Tem samem uważa się za załatwione petycye do l. s. 55 i 56.

„ 246. Na podróże naukowe nauczycieli szkół rolniczych jak co roku 2.000 „

„ 247. Na remuneracye i zapomogi dla nauczycieli szkół rolniczych jak co roku . . . . 1.200 „

„ 248. Na zaliczki na płace dla nauczycieli szkół rolniczych . 4.000 „

„ 249. Akademia weterynaryi we Lwowie:
a) subwencya c. k. Rądowi . . . . 4.000 K
b) asekuracya budynku . . . . 82 „
c) 4 stypendya dla uczn. szkoły kucia koni 600 „ 4.682 „

„ 250. Krajowy nauczyciel weterenaryi:
płaca . . . . 2.600 K
dodatek aktywalny . . . . . . 480 „
ryczałt na koszta podróży . . . . 1.000 „
dodatek 5 letni . . . . 400 „ 4.480 „

„ 251. Dla Tow. gospodarskiego we Lwowie jak co roku . . 7.000 „

Tem samem uważa się za załatwioną petycyę l. s. 370

Co do petycyi Tow. gospod. do l. s. 369 o subwencyą na wydawnictwo „Rolnika“ wnosi Komisya budż.:
raczy Wys. Sejm petycyę tę odstąpić Wydz. kraj. do uwzględnienia z funduszu mającego służyć na podniesienie rolnictwa i przemysłu rolniczego (rabr. XV poz. 273).

„ 252. Dla Tow. rolniczego w Krakowie jak co roku . . . 7.000 „

Tem samem uważa się za załatwioną petycyą do l. s. 341

Petycyę komitetu Tow. rolniczego o subwencyą dla Towarzystwa ogrodniczego w Wadowicach wnosi Komisya budż: raczy Wys. Sejm odstąpić Wydziałowi krajowemu do możliwego uwzględnienia z funduszu przyznanego w rbr. XV poz. 273.

„ 253. Dla Towarzystwa tatrzańskiego . . . . 800 „

Tem samem załatwioną została petycya l. s. 1.500

„ 254 Na zalesienia wydm piaszczystych V rata z dziesięciolecia od r. 1896 . . . . 5.000 „

„ 255. Stypendya dla kandydatów kształcących się na nauczycieli szkół średnich i niższych roln. . . . . 8.000 „

Poz. 256.	Stypendya dla uczniów krajowej szkoły gopodarstwa lasowego we Lwowie	5.000 K
„ *257.*	Stypendya dla uczniów i abituryentów kraj. szkoły gospod. lasowego we Lwowie wysyłanych na praktykę . . .	2.400 „
„ *258.*	Dla kółek rolniczyczych:	
	a) na koszta zakładania i lustracyi	10.000 „
	b) na urzymanie lustratorów handlowych sklepików wiejskich	4.000 „
	c) na utrzymanie praktycznych kursów handlowych dla sklepikarzy kółek roln.	2.400 „
	d) na pomnożenio fund. pożyczk. do wysokości 68.000 K II rata z trzechlecia od r. 1899	6.000 „
	e) na ogólne cele rozwoju handlowej i rolniczej działalności kółek roln. pod kierunkiem i nadzorem Zarządu, II rata z trzechlecia od r. 1899	4.000 „

Tem samem załatwioną została petycya do l. s. 1391.

Petycyi Zarządu głównego Tow. kółek roln. do l. s. 817 o subwencyą na wydawnictwo „Przewodnika kółek roln.“ Komisya budż. nie może w tym roku ze względów budżetowych uwzględnić, wnosi jednak:

Wys. Sejm raczy petycyę tę odstąpić Wydz. krajowemu do zbadania i przedłożenia odnośnych wniosków na przyszłej sesyi sejmowej.

„ *259.*	Na koszta strzeżenia granic kraju w czasie zarazy na bydło i zamknięcia miejsc zarazy za pomocą wojska i żandarmeryi jak co roku	2.000 „
„ *260.*	Umorzenie pożyczki 800.000 K. zaciągniętej w Tow. wzaj. ubezp. w Krakowie, na założenie składów publicznych we Lwowie i Krakowie	
	a) 23 i 24 rata kapitału . . . 28.995 K 06 g.	
	b) $4^1/_2$ % odsetki z góry . . . 23.988 „ 94 „	52.984 „

Poz. 261 jest przedmiotem osobnego sprawozdania.

„ *262.*	Krakowskiemu Tow. roln. na wydawnictwo „Tygodnika rolniczego“ jak co roku	1.000 „
„ *263.*	Gal. Tow. leśnemu na wydawnictwo organu Towarzystwa „Sylwan“ jak co roku	400 „
„ *264.*	Na wydawcictwo czasopisma:	
	a) „Bartnik postępowy“ . . . . . 600 K.	
	b) „Przegląd weterynarski“ . . . . 600 „	
	c) „Gorzelnik“ . . . . . . 400 „	1.600 „

Tem samem uważa się za załatwione petycye do l. s. 196, 556, 825.

Poz. 365. Na utrzymanie 4-ech nauczycieli wędrowych rolnictwa dla włościan . . . . 16.000 K

(W tej sumie mieści się subwencya c. k. Skarbu państwa w kwocie 8.000 K. uwidoczniona w dochodach rubr. XVII poz. 62 d).

„ *266.* Na środki demonstracyjne przy nauce wędrownej rolnictwa 1.600 „

„ *267.* Instruktor hodowli bydła dla c. k. Tow. gospodarskiego:

placa . . . . 3.000 K.
ryczałt na koszta podróży . . . . 1.000 „ 4.000 „

„ *268.* Instruktor hodowli bydła w okręgu Tow. rolniczego krakowskiego . . . . 4.000 „

(Do utrzymania obu instruktorów hodowli bydła przyczynia się c. k. Rząd sumą 4.000 K. (rubr. dochodów XVII poz. 62 h).

„ *269.* Towarzystwu rybackiemu w Krakowie, jak co roku . . 800 „

„ *270* Towarzystwu dla podniesienia uprawy tytoniu w Galicyi IV rata w myśl uchwały sejmowej z 3 lutego 1896 . . 6.000 „

Komisya budż. wyraża nadzieję. że Wys. Rząd, tak jak w roku zeszłym, udzieli temu Towarzystwu subwencyi w równej wysokości.

„ *271.* Na podniesieniu gospodarstwa nabiałowego w Galicyi:

a) utrzymanie instruktora, płaca z kosztami podróży . 4.500 „

b) utrzymanie instruktora adjunkta z kosztami podróży . 2.900 „

c) na urządzenie kursów mleczarsk., stypendya dla serkarzy i na środki demonstracyjne do nauki mleczarstwa preliminuje Komisya budż. zgodnie z wnioskiem Wydz. kraj. . . . . 6.000 „

więcej o 4.000 K. niż w roku zeszłym

d) na pomocnika instruktora mleczarskiego . . . 1.400 „

więcej o 800 K. niż w roku zeszłym. Podwyższenie w obu ostatnich pozycyach motywuje Wydz. krajowy w osobnem sprawozdaniu do l. W. 85999/1899.

„ *272.* Krajowa komisya dla spraw rolniczych, komisya naukowa i konferencye nauczycieli szkół niższych roln. (do dyspozycyi Wydz. kraj.) . . . . 6.000 „

„ *273.* Na rozmaite zasiłki, mające na celu podniesienie rolnictwa i przemysłu rolniczego, tudzież wiedzy rolniczej (do dyspozycyi Wydz. kraj.) . . . . 8.000 „

„ *274.* Na wydawnictwo podręczników dla uczniów szkół roln. . 2.000 „

„ *275.* Na podniesienie hodowli bydła (w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 1 kwietnia 1892 :

a) na środki podniesienia hodowli bydła (przez lat 10 od 1. lipca 1892) . . . . 60.000 K

b) na koszta komisyj licencyonujących po myśli §. 4. ustawy z 20. lipca 1892 . . . . 16.000 „

Poz. 276 Na subwencyonowanie ogierów prywatnych, w celu podniesienia chowu koni włościańskich i roboczych gospodarskich, do dyspozycyi c. k. Tow. gospod. w porozumieniu z Komitetem doradczym dla spraw chowu koni przy c. k. Namiestnictwie, IV. rata z pięciolecia od r. 1897 począwszy 10.000 „

„ *277.* Na subwencyonowanie tępienia myszy polnych i na dalsze doświadczenia . . . . 8.000 „

Komisya budż. wyraża nadzieję, że Wys. c. k. Rząd zechce udzielić na ten cel subwencyi w tej samej najmniej wysokości co w roku zeszłym.

W roku przeszłym miał Wydz. kraj. do dyspozycyi na kosztatępienia myszy polnych następujące sumy: subwencya krajowa 8.000 K, subwencya rządowa 8.000 K — razem 16.000 K. Z tego pokryty został rachunek za dostarczony zarazek Loeflera w r. 1898 w kwocie 1.400 K, pozostała do dyspozycyi Wydz. na r. 1899 kwota 14.000 K

W sprawozdaniu Komisyi budż. z roku zeszłego znajdujemy następujący ustęp:

Komisya budżetowa zwraca uwagę Wydziału krajowego, że w kraju dają się słyszyć liczne skargi na nieskuteczne działanie zarazka Loefflera, a że skargi te były w wielu wypadkach poparte dowodami, dlatego byłoby wskazanem, by Wydział krajowy przeprowadził dokładne badania, dlaczego zarazek Loefflera nie działał skutecznie i czy nie byłoby wskazanem spróbować innych środków do tępienia myszy, w szczególności środków, których sposób użycia byłby łatwiejszym, jak fosfor, strychnina itp.

Mimo tej przestrogi i mimo, że już z początkiem roku przeszłego wszyscy praktyczni rolnicy zamieszkujący okolice nawiedzane plagą myszy polnych, wiedzieli dokładnie, że zarazek działa skutecznie tylko w miejscu zupełnie suchem, nie narażonem na zamoknięcie przez deszcz, a więc w polu, szczególnie w jesieni, użytym być nie może, użył Wydział kraj. prawie całej sumy, którą dysponował, na kupno zarazka Loefflera i dopiero w październiku przekonał się, jak sam w sprawozdaniu do l. W. 86.178/1899 przyznaje, że tylko pasta fosforowa jest skuteczną i nie drogą, bo na morg kosztuje około 1 koronę, wtedy jednak już cały fundusz na ten cel przeznaczony był już zupełnie wyczerpanym. Kom. budż. wyraża ubolewanie, że cała kwota przez Wys. Sejm uchwalona jak i subwencya państwowa została tak bez najmniejszego rezultatu użyta a zarazem wnosi:

„Wys. Sejm poleca Wydziałowi kraj. przedłożyć na najbliższej sesyi sejmowej projekt ustawy o przymusowem tępieniu myszy polnych.

„ *278.* Na podniesienie hodowli świń na przeciąg 4 lat obydwu komitetom Tow. gospodarskich, każdemu po 4.000 K III. rata . . . . 8.000 „

Poz. 279. Strusiewiczowa Melania, wdowa po referencie spraw rolniczych, pensya wdowia . . . . 1.200 K

W załatwieniu petycyi pani Melanii Strusiewiczowej do l s. 659

Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„ *279 a. Melanii Strusiewiczowej jak w roku zeszłym dodatek do pensyi wdowiej w kwocie* . . . . *400* „

„ *280.* Na popieranie celów Zjednoczonego Tow. dla ogrodnictwa i pszczelnictwa we Lwowie . . . . 1.300 „

Tem samem uważa się za załatwioną petycyę do l. s. 191.

„ *281.* Hordyńska Antonina III. rata subwencyi z przyznanych na 5 lat na produkcyę nasion traw do użycia na gruntach torfowych . . . . 1.000 „

„ *282.* Na utworzenie funduszu pożyczkowego dla spółek kas oszczędności i pożyczek w kwocie 2,000.000 K II. rata . 40.000 „

„ *283* Na koszta zakładania spółek oszczędności i pożyczek, utrzymanie biura patronatu i kursy praktyczne dla funkcyonaryuszy spółek . . . . 43.400 „

więcej o 19.400 K niż w roku zeszłym. Podwyższenie to motywuje Wydz. kraj. w sprawozdaniu specyalnem do l. W. 77.255/1899 na str. 10-ej.

„ *284.* Na zakład produkcyi narybku w Oparach, subwencya roczna na lat 5 II. rata . . . . 1.200 „

„ *285.* Dołkowskiemu Henrykowi, na produkcyę ziemniaków nasiennych (uchwała Wys. Sejmu z 4. marca 1899) subwencya roczna na 2 lata II. rata . . . . 2.000 „

„ *286.* Subwencya na utrzymanie szkółki drzew owocowych w Dżurowie i kursów sadowniczych w Kołomyi . . . . 1.600 „

Jest to wydatek nowy, który Wydz. kraj. uzasadnia w sprawozdaniu Dep. III. na str. 8-ej i następnych.

Co do petycyi do l. s. 1.133 Tow. „Selskij hospodar w Olesku" o subwencyę, wnosi Kom. budż.:

„ *286 a.* Wys. Sejm raczy uchwalić na rok bieżący subwencyę nadzwyczajną w kwocie . . . . 300 „

B) **Na cele górnictwa.**

„ *287.* Remuneracya referenta spraw górniczych przy Wydziale krajowwm . . . . 3.328 „

„ *288.* Na badania kraju w celu zestawienia użytecznych kopalin i popularnego opisu ich występowania . . . . . 5.000 „

„ *289.*	Na chemiczno-technologiczne studya przeróbki nafty i wosku ziemnego	1.000 „
„ *290.*	Utrzymanie krajowej szkoły górniczej i wiertniczej w Borysławiu	17.000 „
„ *291.*	Na stacyę doświadczalną produktów naftowych . . .	2.000 „
„ *292.*	Na zbieranie i ogłaszanie dat statystycznych o produkcyi i handlu nafty i wosku ziemnego	1.600 „
„ *293*	Stypendya dla górników i uczniów praktycznych szkół wiertniczych i akademij górniczych	3.400 „
„ *294.*	Na potrzebyby muzeum górnictwa nafty i wosku ziemnego w c. k. Szkole politechnicznej we Lwowie	300 „

Petycyę do l. s. 796 Jana Terlikiewicza, rachmistrza przy szkole roln. w Czernichowie, o pożyczkę w kwocie 2.400 K zwrotną w 120 ratach miesięcznych wnosi Komisya budż.:

raczy Wys. Sejm odstąpić Wydziałowi kraj. do załatwienia.

Petycyę do l. s. 495 Seweryna Wiśniewskiego b. nauczyciela wędrownego o zaopatrzenie na starość, wnosi Komisya budż.:

raczy Wysoki Sejm odstąpić Wydziałowi kraj. do załatwienia.

Nad petycyami do l. s. 339 Jana Myjaka o stypendyum dla syna, do l. s. 485 Tow. gorzelników polskich o subwencyę dla 3-ch gorzelników na podróż na wystawę paryską, do l. s. 632 Tow. „öst. Centralstelle zur Wahrung der land u. forstwirtschaftlichen Interessen beim Abschlusse von Handelsvertragen“ o subwencyę, wnosi Komisya budż.: *Wys. Sejm raczy przejść do porządku dziennego.*

Petycye l. 469 Spółki mleczarskiej w Markowej, l. 586 Towarzystwa hodowców czerwonego bydła, l. 622 pow. Zarządu Kółek roln. w Łańcucie, l. 820 Zarządu głównego Kółek rolniczych, l. 881 Wydziału pow. w Łańcucie o subwencyę na szkołę gospodyń, l. 1.507 Kaźmierza Orlika, byłego gajowego w Czernichowie i l 1.388 Towarzystwa „Proświta“ o subwencyę na nauczycieli wędrownych, wnosi Komisya budżetowa:

Wys. Sejm raczy odstąpić Wydziałowi kraj. do załatwienia.

We Lwowie, 8. kwietnia 1900.

Za przewodniczącego:

Badeni.

Sprawozdawca

St. Niezabitowski.

Budżet krajowy na rok 1900.

Rubryka XV. poz. 241 a.

„Na uzupełniające budowy w niższej szkole rolniczej w Suchodole“ wydatek nadzwyczajny . . . . 9.300 K.

(*Uchwała Wys. Sejmu z dnia 2. kwietnia 1900.*)

Z drukarni Pillera i Sp. we Lwowie.

Budżet krajowy na r. 1900.

(Sprawozdawca poseł Stanisław Niezabitowski).

Sprawozdanie

komisyi budżetowej o preliminarzu budżetu krajowej szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie.

Rubryka XV. poz. 226 wyd. i rubr. VII. poz. 34 doch.

Komisya budżetowa preliminuje zgodnie z wnioskami Wydziału krajowego wydatki w sumie 49.012 k., dochody w sumie 14.760 k., niedobór zatem wynosić będzie sumę 34.252 k. W porównaniu z budżetem na rok 1899, przy różnych dochodach, wydatki będą wyższe o kwotę 3.120 k.

Wydatki są wyżej preliminowane w rubryce I.: płace nauczycieli, a to z powodu uregulowania płac nauczycielskich. Uregulowanie to okazało się niezbędnie potrzebnem, bo dotychczasowe pobory nauczycieli szkoły lasowej były niższymi od poborów nauczycieli innych równorzędnych zakładów naukowych, prócz tego jeszcze i na tę okoliczność należało zwrócić uwagę, że nauczyciele szkoły lasowej nie mają widoku awansu, w kraju istnieje bowiem tylko jedna taka szkoła fachowa, wymagana zaś jest od kandydatów na nauczycieli dość wysoka kwalifikacya.

Różnica w płacach będzie następująca: Dyrektor pobierał dotychczas płacę w kwocie 4.000 k., dodatek aktywalny 960 k. razem 4.960 k., obecnie płaca wynosić będzie 4.800 k., dodatek aktywalny 840 k., razem 5.640 k., różnica zatem wyniesie kwotę 680 k.; profesor pobierał dotychczas pensyę w kwocie 2.600 k., dodatek aktywalny 800 k., razem 3.400 k., obecnie płaca wynosić będzie 3.280 k., dodatek aktywalny 720 k., razem 4.000 k., różnica zatem wyniesie 600 k.; nauczyciel adjunkt pobierał dotychczas 2.000 k. płacy, 600 k. dodatku aktywalnego, razem 3.600 k., obecnie płaca wyniesie 2.400 k., dodatek aktywalny 600 k., razem 3.000 k., różnica zatem wyniesie 400 k. Prócz tego podwyższenia udzielono dyrektorowi szkoły p. Maryanowi Małaczyńskiemu dodatku osobistego w kwocie 1.200 k. inaczej bowiem nie podobnem było uzyskać tak fachowo wykształconego i energicznego człowieka na posadę dyrektora. Zaoszczędzono w tej rubryce kwotę 3.400 k. przez to, iż nie obsadzono jednej

posady profesora fachowego. W tej samej rubryce I. podwyższono pobory docenta języka polskiego i niemieckiego o kwotę 840 k., wstawiono nowy wydatek w kwocie 400 k. na koszta wprowadzenie ćwiczeń w laboratoryum chemii, nowy wydatek w kwocie 700 k. na wynagrodzenia docentów zarysu prawa i administracyi i nauki o pomocy w nagłych wypadkach, wreszcie skreślono kwotę 480 k. na wynagrodzenie dla docenta geografii. Wskutek tych zmian wydatki w rubryce I. wzrosły o kwotę 1990 k. w porównaniu z rokiem przeszłym. W rubr. III. poz. 9. wstawiono kwotę 480 k. na wynagrodzenie przyjętego już dyetaryusza do czynności manipulacyjnych W tejże rubryce poz. 12. odpada kwota 440 k. wstawiona w roku zeszłym na postawienie nowego parkanu. W rubr. IV. poz. 16. wydatek nadzwyczajny w kwocie 200 k. na zakupno podręczników dla nowych docentów, poz. 17 *a*) więcej o 100 k. na wypłatę ryczałtu za użytkowanie przez uczniów laboratoryum przy c. k. uniwersytecie, w poz. 18. opuszcza się wydatek nadzw. w kwocie 160 k., w poz. 19. wstawia się nowy wydatek nadzwyczajny w kwocie 950 k. jako pierwszą ratę na założenie doświadczalnej szkółki drzewek w Winnikach. Dochody pozostają takie same jak w roku 1899.

Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić wydatki i dochody krajowej szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego jak następuje:

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		Wniosek na rok 1900 zwyczajne (korony)	Wniosek na rok 1900 nadzwyczajne (korony)
		WYDATKI.			
I.		**Płace nauczycieli.**			
	1	Profesor fachowy, zarazem dyrektor, płaca . .	4.800 K.		
		dodatek aktywalny . .	840 „		
		dodatek osobisty . .	1.200 „	6.840	—
	2	Dwóch profesorów fachowych:			
		a) dla jednego, płaca . .	3.280 K.		
		dodatek aktywalny . .	720 „		
		dodatki pięcioletnie .	800 „	4.800	—
		b) dla drugiego, płaca 3.280 K. dodatek aktywalny 720 „	posada nieobsadz.	—	—
	3	Trzech nauczycieli-adjunktów, płace po 2.400 K. . . .	7.200 K.		
		dodatki aktyw. po 600 K.	1.800 „		
		dod. osobisty dla jednego	300 „		
		„ pięciol. „ dwóch	600 „	9.900	—
	4	Docenci (nauczyciele-pomocnicy):			
		a) języka polskiego i niemieckiego	1.800 K.		
		b) fizyki eksperymentalnej .	600 „		
		c) matematyki . . .	1.000 „		
		d) zarysu inżynieryi, konstrukcyi i rysunków . . .	1.600 „		
		Do przeniesienia .	5.000 K.	21.540	—

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900 zwyczajne	Wniosek na rok 1900 nadzwyczajne
			korony	
		Z przeniesienia . . 5.000 K.	21.540	—
I.	4	*e*) chemii ogólnej : *α*) za wykłady . . 600 K. *β*) za prowadzenie ćwiczeń w laboratoryum chemii . . . 400 „ 1.000 „ *f*) ekonomii społecznej . . 400 „ *g*) encyklopedyi rolnictwa . . 600 „ *h*) zarysu prawa i administracyi 500 „ *i*) nauki o pomocy w nagłych wypadkach . . . . 200 „	7.700	—
		Suma rubryki I. .	29.240	—
II.		**Pensye, emerytury i zaopatrzenia.**		
	5	Strzelecki Henryk, były dyrektor, emerytura	5.200	—
	6	Tyniecki Władysław, były „ „	4.400	—
	7	Moroz Ludwika, wdowa po dozorcy, dożywotnie zaopatrzenie . . .	120	—
		Suma rubryki II. .	9 720	—
III.		**Koszta administracyi.**		
	8	Koszta kancelaryjne, druki i portorya .	500	—
	9	Dyetaryusz w kancelaryi dyrekcyi . .	480	—
	10	Ubezpieczenie budynków i zbiorów . .	200	—
	11	Opał i oświetlenie	800	—
	12	Utrzymanie budynków	300	—
	13	Sprzęty i ruchomości	100	—
	14	Dozorca domu i pomocnik dozorcy . .	1.080	—
	15	Podatki	40	—
		Suma rubryki III. .	3.500	—
IV.		**Środki naukowe.**		
	16	Biblioteka i czytelnia	600	200
	17	Laboratorya : *a*) chemii ogólnej i technologicznej 280 K. *b*) botaniczno-fizyologiczne . 120 „	400	—
	18	Muzea, zbiory i środki do demonstracyi i ćwiczeń: *a*) do geografii fizycznej i politycznej 20 K. *b*) „ fizyki . . . . . 40 „ *c*) „ meteorologii i klimatologii . 40 „		
			1.000	200
		Do przeniesienia . . 100 K.	42.460	—

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1899 zwyczajne (Złote austryackie)	Wniosek na rok 1899 nadzwyczajne (Złote austryackie)
		Z przeniesienia . . 100 K.	42.460	—
			1.000	200
IV.	18	*d)* „ geometryi wykreślnej i mechaniki . . . . 100 „		
		e) „ inżynieryi leśnej . . 200 „		
		f) „ botaniki, fizyologii, geognozyi i mineralogii . . . 120 „		
		g) „ zoologii . . . . 40 „		
		h) „ technologii chemicznej . 100 „		
		i) „ leśnictwa w ogóle . . 300 „		
		j) „ rybactwa . . . — „	960	—
	19	Na założenie szkółki drzewek w Winnikach, I. rata	—	950
	20	Wycieczki naukowe z uczniami . .	2.000	—
	21	Utrzymanie ogrodu przy szkole . .	300	—
		Suma rubryki IV. .	4.260	1.150
V.		**Spłata pożyczki.**		
	22	Gal. Kasie oszczędności we Lwowie, 51 i 52 rata na kapitał i odsetki . . .	1.042	—
VI.	23	**Rozmaite nieprzewidziane** . . .	100	—
		Suma wydatków .	47.862	1.150
		Razem .	**49 012 K.**	
		DOCHODY.		
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa** .	14.000	—
II.	2	**Opłaty od uczniów:**		
		a) wpisowe od 15 nowych po 4 K. 60 K.		
		b) czesne od 30 ogółem po 20 „ 600 „	660	—
III.	3	**Rozmaite nieprzewidziane** . . .	100	—
		Suma dochodów .	14.760	—
		W porównaniu z wydatkami	49.012	—
		okazuje się **niedobór**	34.252	—

Za Przewodniczącego:
Badeni.

Sprawozdawca:
Niezabitowski.

Budżet krajowy na rok 1900.

(Sprawozdawca poseł Andrzej Lubomirski).

Sprawozdanie

Komisyi budżetowej o preliminarzu wydatków i dochodów na rok 1900 krajowych zakładów naukowych rolniczych, tudzież gorzelni i folwarku w Dublanach.

Rubr. XV. poz. 227 do 231 i 233 wyd. i rubr. VIII. poz. 35 do 39 i 41 doch.

Wysoki Sejmie!

Komisya budżetowa przedkłada Wysokiemu Sejmowi wnioski dotyczące budżetu Zakładów naukowych, folwarku i gorzelni w Dublanach w tym porządku, jaki zachował Wydział krajowy w preliminarzu do budżetu na rok 1900.

A) Wyższa szkoła rolnicza.

Wydatki tej szkoły preliminuje Wydział krajowy na rok 1900:

Zwyczajne . . .	146.720 kor.	
Nadzwyczajne . .	17.470 „	
Ogółem w kwocie		164.190 K.
w porównaniu do uchwalonych na tę szkołę wydatków na rok 1899 .		170.524 „
Mniej o		6.334 K.
Dochody tej szkoły preliminuje Wydz. kraj. na . . .		60.416 „
w porównaniu do roku 1899 więcej o		6.008 „

Okazuje się przeto niedobór do pokrycia z funduszów krajowych w kwocie 103.774 kor. czyli mniejszy od niedoboru na rok 1899 (116.116 kor.) o kwotę 12.342 koron.

B) Niższa szkoła rolnicza.

Wydatki tej szkoły preliminuje Wydział kraj. w kwocie .	30.416 K.
mniej niż na rok 1899 o 860 koron.	
Dochody tej szkoły na	7.396 „
takie same, jak w roku 1899, niedobór okazuje się w ogólnej kwocie .	23.020 K.
czyli mniejszy, niż w roku 1899 o	860 „

C) Szkoła gorzelnicza.

Wydatki tej szkoły preliminuje Wydz. kraj. na . . .	9.520 K.
Dochody	5.000 „
przezco pozostaje niedobór do pokrycia w kwocie	4.520 K.
to jest równy zeszłorocznemu.	

D) Gorzelnia.

Wydatki gorzelni oblicza Wydz. kraj. na	15.412 K.
Dochody	13.208 „
okazuje się niedobór w kwocie	2.204 K.
czyli mniejszy, niż w roku 1899 o 1802 kor.	

E) Folwark.

Wydatki zwyczajne na folwarku oblicza Wydz. kraj. na .	38.262 K.
Nadzwyczajne	6 748 „
Razem wydatki na . . .	45.010 K.
Dochody folwarczne na	41.894 „
Okazuje się przeto niedobór w kwocie	3.116 „
na rok 1899 obliczony został ten niedobór na	10 636 „
mniejszy od zeszłorocznego o	7.520 K.

F) Kontrolna i doświadczalna stacya chemiczno-rolnicza.

Wydatki tej stacyi preliminuje Wydz. kraj. w kwocie . .	19.938 K.
Dochody	3 500 „
przeto pozostaje niedobór do pokrycia	16.438 „
większy od zeszłego roku o 1676 koron.	

W zestawieniu sumarycznem:

uczynią niedobory zakładów dublańskich, które fundusz krajowy ma pokryć w roku 1900:

1) przy szkole wyższej	103.774 K.
2) „ „ niższej	23.020 „
3) „ „ gorzelniczej	4.520 „
4) „ gorzelni	2.204 „
5) „ folwarku	3.116 „
6) „ stacyi chemiczno-rolniczej	16.438 „
Razem	153.072 K.
Do kwoty tej dodawszy stałą subwencyę funduszu kultury krajowej .	7.514 „
Uczynią wydatki poczynione przez kraj	160.586 K.
czyli mniej o 20,768 koron niż w roku 1899.	

Przyjmując wnioski Wydziału krajowego, które jak przedłożony preliminarz przedstawia, ograniczyły się do najniezbędniejszych i nie dających się już odsunąć wydatków, komisya budżetowa wstawia jeszcze tylko do rubr. V. poz. 26 preliminarza wyższej szkoły, jako wydatek nadzwyczajny kwotę 120 koron, a to tytułem jednorazowej zapomogi dla Julji Kasprzyckiej, wdowy po ogrodniku, w uznaniu zasług jej męża, oraz jej obecnego bardzo trudnego położenia materyalnego.

Jakkolwiek Wydział krajowy, licząc się z obecnem finansowem położeniem kraju, nie umieścił w preliminarzu kwot potrzebnych na rozszerzenie domu zakładowego wyższej szkoły, oraz wybudowanie nowego zabudowania dla niższej szkoły, mimo tego komisya budżetowa uznając doniosłość tych spraw, nie uważa za odpowiednie odsuwanie ich do czasu polepszenia finansów krajowych, obawia się bowiem, że tego rodzaju zwłoka wywrzeć musiałaby nader niepomyślny wpływ na rozwój tych szkół

Obecnie w domu zakładowym wyższej szkoły jest tylko pomieszczenie dla 39. uczniów i wszystkie miejsca są zajęte a z końcem roku szkolnego opróżni się tylko sześć miejsc. Wobec tego, że roku przeszłego i zaprzeszłego liczba nowo wstępujących uczniów dochodziło do 17 a przypuścić trzeba, że przy obecnym pomyślnym rozwoju szkoły liczba ta raczej powiększy się, jak pomniejszy, zabrakło by pomieszczenia dla jedynastu uczniów. W celu uniknięcia tej ostateczności i uważając zmianę dotychczasowych przepisów dla pomyślnego rozwoju szkoły wprost za szkodliwą, komisya budżetowa uznaje potrzebę dobudowania jednego jeszcze skrzydła do internatu już w tym toku za rzecz nader pilną.

Z drugiej strony jednak nie mniej ważną i pilną sprawą jest budowa zabudowania dla niższej szkoły. Zabudowanie stare, jakkolwiek obszerne i wygodne, jest w tak już złym stanie, że Wydział krajowy opierając się na orzeczeniu budowniczego wstrzymał się od lat kilku od poważniejszych naprawek uważając wydawanie większych kwot na tego rodzaju prowizoryczne reparacye za stracone. Zbutwiałe ściany i mocno osłabiony dach grożą w kilku miejscach wprost upadkiem i jakkolwiek wytrzymałość samego budynku nie da się ściśle oznaczyć, to jednak usunięcie z gmachu tego czy to szkoły, czy to funkcyonaryuszów byłoby już dziś wskazanem.

Nie przesądzając, która ze spraw jest pilniejszą, komisya budżetowa jest za pozostawieniem tego decyzyi Wydziału krajowego, chcąc zaś umożliwić postawienie jednego z tych budynków bez obciążenia funduszu krajowego już w tym roku, uważa za najodpowiedniejsze zaciągnięcie amortyzacyjnej pożyczki na folwark Dublany do wysokości, na ten cel potrzebnej.

Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić I. Budżet zakładów dublańskich na rok 1900 jak następuje:

A) Wyższa szkoła rolnicza w Dublanach.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900 zwyczajne (Korony)	Wniosek na rok 1900 nadzwyczajne (Korony)
		WYDATKI.		
I.		**Płace profesorów i docentów.**		
	1	Dyrektor, płaca . . 4.800 K. (zwycz.) — K. (nadzwycz.) dodatek aktywalny . 720 „ — „ „ osobisty . — „ 5.680 „ „ na utrzymanie koni . — „ 1.000 „	5.520	6.680
	2	4 profesorów fachowych, płaca po 4.000 K. 16.000 K. — K. dodatki aktywalne po 720 k. . . . 2.880 „ — „ dodatki pięcioletnie . 3.600 „ — „ dodatki osobiste dla dwóch . . . — „ 2.080 „	22.480	2.080
	3	4 profesorów fachowych, płaca po 2.600 K. . . 10.400 K. dodatki aktyw. po 480 K 1.920 „ „ pięcioletnie . 2.400 „	14.720	—
	4	3 stałych profesorów-adjunktów, płaca po 2.000 K. . . 6.000 K. — K. dodatki aktywalne po 400 zł. . . . 1.200 „ — „ dodatki pięcioletnie dla dwóch . . 800 „ — „ dodatki osobiste (480 K. i 300 K.) — „ 780 „	8.000	780
	5	Asystent, płaca	1.200	—
	6	Docent hodowli	1.600	—
	7	„ weterynaryi	960	—
	8	„ leśnictwa	480	—
	9	„ ogrodnictwa	400	—
	10	„ melioracyi	480	—
	11	„ historyi i literatury polskiej .	1.200	—
	12	„ hodowli ryb i gospodarstwa stawowego	400	—
		Suma rubryki I. .	57.440	9.540
		Do przeniesienia . .	57.440	9.540

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900 zwyczajne (Korony)	Wniosek na rok 1900 nadzwyczajne (Korony)
		Z przeniesienia . .	57.440	9.540
II.		**Płace urzędników administracyjnych.**		
	13	Kasyer, zarazem rachmistrz, płaca . .	2.400	—
	14	Sekretarz dyrekcyi, zarazem magazynier, płaca	2.000	—
		Suma rubryki II. .	4.400	—
III.		**Płace funkcyonaryuszów nieetatowych**		
	15	Kapelan, płaca . . . 600 K. dodatek osobisty . 200 „	800	—
	16	Lekarz zakładowy, płaca i nadzw. dodatek	1.200	100
	17	Dyetaryusz w kancelaryi dyrekcyi . .	720	—
	18	Ogrodnik, płaca	1.200	—
	19	Pomocnik w bibliotece, płaca . .	400	—
		Suma rubryki III. .	4.320	100
IV.		**Koszta utrzymania służby szkolnej.**		
	20	Służba wyższa: *a*) Tercyan szkoły, zarazem woźny, płaca . 560 K. na ubiór . 100 „ 660 K. *b*) Preparator . . . 960 „ *c*) Laborant w pracowni botaniki 480 „ *d*) „ „ „ mechaniki i fizyki . . . 432 „ *e*) Laborant w pracowni rolnictwa . . . . 720 „ *f*) Laborant w pracowni chemii 432 „ *g*) „ „ „ zootomii i mleczarstwa . . 432 „	4.116	—
	21	Służba niższa: *a*) Dozorca domu i magazynu 408 K. *b*) 2 stróżów domowych, zarazem nocnych, po 408 K. . 816 „	1.224	—
	22	Gratyfikacya służbie (do rozporządzalności dyrekcyi) . . .	200	—
		Suma rubryki IV. .	5.540	—
		Do przeniesienia . .	71.700	9.640

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900 zwyczajne (Korony)	Wniosek na rok 1900 nadzwyczajne (Korony)
		Z przeniesienia . .	71.700	9.640
V.		**Pensye, emerytury i zaopatrzenia.**		
	23	Kahane Aleksandra, wdowa po profesorze	1.200	—
	24	Auowa Berta, " " "	600	—
	25	Kasprzycka Julia, " " ogrodniku pensya wdowia . . . 300 K. dodatek na wychowanie 2. dzieci 200 "	500	120
	26	Macherowa Marya, wdowa po instruktorze melioracyjnym	100	—
	27	Mudrykowa Wiktorya, wdowa po dozorcy	100	—
	28	Dendorowa, wdowa po furmanie, zaopatrzenie	100	—
		Suma rubryki V. .	2.600	120
VI.		**Koszta administracyjne.**		
	29	Zarząd: *a*) potrzeby kancelaryjne . *b*) druki i inseraty . . *c*) portorya i posyłki . .	1.000	—
		d) koszta podróży w interesach zakładu	200	—
	30	Opał gmachu szkolnego . . .	3.400	—
	31	Oświetlenie gmachu szkolnego i obejść .	660	90
	32	Utrzymanie budynków i ogrodzeń . .	3.400	900
	33	" dziedzińców i ścieżek . .	400	400
	34	" parku	400	—
	35	Ubezpieczenie budynków . . .	1.300	—
	36	Najem pomieszkań: *a*) dla profesora fachowego (dra Wawnikiewicza) we Lwowie przez pół roku . . . 600 K. *b*) " lekarza . . . 240 " *c*) " asystenta . . . 192 " *d*) " sekretarza dyrekcyi . 360 " *e*) " docenta hodowli . . 360 " *f*) " ogrodnika . . . 360 " *g*) " dyetaryusza dyrekcyi . 192 " *h*) " laboranta mech. i fizyki 192 " *i*) " laboranta rolnictwa . 192 " *j*) " laboranta hodowli . 192 "	2.880	—
	37	Płaca kominiarza	300	—
	38	Sprzęty i ruchomości	240	—
	39	Koszta przewozu prelegentów . .	3.000	—
	40	" lustracyi zakładu . . .	200	—
	41	" nabożeństwa	100	—
	42	Apteka i inne koszta sanitarne . .	400	—
		Suma rubryki VI. .	17.880	1.390
		Do przeniesienia . .	92.180	11.150

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900 zwyczajne (Korony)	Wniosek na rok 1900 nadzwyczajne (Korony)
		Z przeniesienia .	92.180	11.150
VII.		**Potrzeby naukowe.**		
	43	Eksperymenta przy wykładach: *zwycz.* *nadzw.*		
		a) dla profesora rolnictwa . 100 zł. — K.		
		b) " " hodowli zwierząt 150 " — "		
		c) " " " " na doświadczenia z żywieniem zwierząt . . 300 " — "		
		d) " " anatomii i fizyologii . . 50 " — "		
		e) " " weterynaryi . 50 " — "		
		f) " " botaniki . 100 " — "		
		g) " " chemii rolniczej 200 " — "		
		h) " " fizyologii zwierząt . . 40 " — "		
		i) " " fizyki . . 80 " — "		
		j) " " miernictwa . 30 " — "		
		k) " " organizacyi gospodarstwa . 100 " — "		
		l) " " mechaniki i rolnictwa, na zaprzęgi do demonstracyi z narzędziami rolniczemi . . 200 " — "		
		m) zakupno środków demonstracyjnych do nauki o nagłych wypadkach . — " 100 "	1.400	100
	44	Zbiory i muzea, utrzymanie i uzupełnienie:		
		a) zbiór rolniczy . . . 400 K.		
		b) " hodowlany . . . 120 "		
		c) " fizykalny . . . 200 "		
		d) " botaniczny . . . 150 "		
		e) " zoologiczny . . . 300 "		
		f) " mechaniczny . . 600 "		
		g) " mineralogiczny . . 120 "		
		h) " technologiczny . . 120 "		
		i) " okazów leśnych . . 20 "		
		j) " " ogrodniczych . 20 "		
		k) " " weterynaryjnych . 50 "		
		l) " instrumentów mierniczych 20 "		
		m) " modeli do budownictwa . 100 "		
		n) " okazów do geografii fizycznej . . . . 20 "		
		o) " okazów melioracyjnych . 100 "		
		p) " okazów do fizyologii zwierząt . . . . 300 "		
		r) utrzymanie stacyi meteorologicznej . . . 180 "	2.820	—
			4.220	100
		Do przeniesienia	92.180	11.150

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900 zwyczajne (Korony)	Wniosek na rok 1900 nadzwyczajne (Korony)
VII.		Z przeniesienia . .	92.180 4 220	11.150 100
	45	Laboratorya: zwycz. nadzwycz. *a*) laboratoryum rolnicze 450 K. — K. *α*) na bibliotekę podręczną . . 120 „ — „ *b*) laboratoryum chemii rolniczej . . . 800 „ 640 „ *β*) na bibliotekę podręczną . . 120 „ — „ *c*) laboratoryum roślinno-fizyologiczne . . 500 „ — „ *γ*) na bibliotekę podręczną . . 120 „ — „ *d*) laboratoryum chemii ogólnej . . . 1.200 „ — „ *δ*) na bibliotekę podręczną . . 120 „ — „ *e*) laboratoryum zootomiczne . . 400 „ — „ *ε*) na bibliotekę podręczną . . 120 „ — „	3.950	640
	46	Biblioteka i czytelnia: *a*) przykupno dzieł 1.000 K. *b*) oprawa książek . 100 „ } 200 K. *c*) czasopisma . 900 „	2.000	200
	47	Utrzymanie pola doświadczalnego . .	1.000	—
	48	Wycieczki naukowe uczniów z profesorami	1.200	—
	49	Utrzymanie pasieki	60	—
	50	Ogród: *a*) utrzymanie ogrodu . 1.200 K. *b*) druk katalogu . . 50 „	1.250	—
	51	Wynagrodzenie dla folwarku dublańskiego za straty, ponoszone wskutek zastosowania stanu inwentarza do potrzeb szkoły	2.000	—
		Suma rubryki VII. .	15.680	940
VIII.		**Podatki i opłaty.**		
	52	Podatek gruntowy i domowy . .	1.026	—
VIII/I				
		Do przeniesienia .	108.886	12.090

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900 zwyczajne (Korony)	Wniosek na rok 1900 nadzwyczajne (Korony)
		Z przeniesienia . .	108.886	12.090
IX.	53	**Utrzymanie 12-tu uczniów w internacie** po 700 k.	8.400	—
X.	54	**Rozmaite nieprzewidziane.**		
		a) wydatki zwyczajne . . 200 k.		
		b) wydatki nadzwyczajne (kupno przybudówki p. Lubomęskiego) . . . . 5.000 „	200	5.000
XI.		**Utrzymanie internatu.**		
	55	*a*) Administrator domu zakł., płaca 960 k.		
		wikt . . . . . 588 „		
		opał i światło . . . 200 „	1.748	—
		b) Portyer, płaca . . . 300 k.		
		wikt . . . . 360 „		
		opał i światło . . . 80 „		
		ubranie . . . . 120 „	860	—
		c) Magazynier (jak pobory portyera)	860	—
		d) Dwóch lokajów, płaca po 192 k. . . . . . 384 k.		
		wikt po 348 k. . . 696 „		
		opał i światło po 80 k. . 160 „		
		ubranie po 120 k. . . 240 „	1.480	—
		e) Dwóch stróżów po 408 k. rocznie .	816	—
	—	Wynagrodzenie lekarza	—	—
	—	Koszta lekarstw	—	—
	56	Wikt 39 uczniów przez 10 miesięcy po 49 k	19.110	—
	57	Pranie pościeli i naprawa tejże . .	560	—
	58	Opał internatowego budynku . . .	1.800	—
	59	Oświetlenie „ „ . . .	1.400	—
	60	Utrzymanie budynku i sprzętów . .	600	500
		Suma rubryki XI. .	29.234	500
		Suma wydatków	146.720	17.590
		Razem .	**164.310 k.**	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900 zwyczajne (Korony)	Wniosek na rok 1900 nadzwyczajne (Korony)
		DOCHODY.		
I.		**Subwencye.**		
	1	Z c. k. Skarbu państwa: *a)* subwencya zwyczajna . . .	20.000	—
	2	Z funduszu kultury krajowej . . .	7.514	—
		Suma rubryki I. .	27.514	—
II.		**Opłaty od uczniów.**		
	3	Wpisowe od 27 uczniów po 10 K. 270 K. na uwolnienie 6 uczniów od opłaty . . . . 60 „	210	—
	4	Czesne od 27 uczniów po 200 K. 5.400 K. na uwolnienie 6 uczniów od opłaty . . . . 1 200 „	4.200	—
	5	Opłaty za ćwiczenia w laboratoryach od 27 uczniów po 16 K. 432 K. na uwolnienie 6 uczniów od opłaty . . . . 96 „	336	—
	6	Opłaty na utrzymanie w internacie: *a)* od 27 uczniów samopłacących po 700 K. . . .18.900 K *b)* od 12 uczniów przyjętych na koszt funduszu kraj. (obacz rubr. IX. wyd.) po 700 K. . 8.400 „	27.300	—
		Suma rubryki II. .	32 046	—
III.	7	**Dochód z pasieki**	20	—
IV.	8	**Sprzedaż płodów z pola doświadczalnego i ogrodu**	240	—
V.	9	**Odsetki z legatu ś. p. Karola Skibińskiego**	196	—
VI.	10	**Dochody rozmaite**	400	—
		Suma dochodów .	60.416	—
		W porównaniu z wydatkami .	164.310	—
		Okazuje się **niedobór** .	103.894	—

Tą uchwałą zostaje załatwiona petycya Julii Kasprzyckiej L. 658.

B) Niższa szkoła rolnicza w Dublanach.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900. zwyczajne (Korony)	Wniosek na rok 1900. nadzwyczajne (Korony)
		WYDATKI.		
I.		**Płace nauczycieli.**		
	1	Zastępstwo nauczycieli do nauk fachowych	2.750	—
	2	Nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych, płaca . . . . 2.000 K. dodatek aktywalny . 280 „ dodatek pięcioletni . 200 „	2.480	—
	3	Nauczyciel do nauk elementarnych, płaca . . . . 1.400 K. dodatek aktywalny . 200 „	1.600	—
	4	Docent weterynaryi	300	—
	5	Katecheta obrz. łać.	800	—
	6	Instruktor do robót ręcznych i dozorca uczniów	1.200	—
		Suma rubryki I. .	9.130	—
II.		**Pensye, emerytury i zaopatrzenia.**		
	7	Bartowa Helena, wdowa po nauczycielu .	500	—
III.		**Koszta administracyjne.**		
	8	Zarząd: Remuneracya dyrektora wyższej szkoły	800	—
	9	Opał i oświetlenie	700	—
	10	Utrzymanie budynków, ubezpieczenie i kominiarz	800	—
	11	Sprzęty i ruchomości	200	—
	12	Koszta nabożeństwa i nauki dla uczniów obrządku gr. kat.	800	—
		Suma rubryki III. .	3.300	—
IV.		**Utrzymanie uczniów.**		
	13	Stołowanie 36 uczniów po 328 K. 50 gr.	11.826	—
	14	Odzież, pościel i pranie tychże po 120 K.	4.320	—
		Suma rubryki IV. .	16.146	—
		Do przeniesienia .	29.076	—

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900 zwyczajne (koron)	Wniosek na rok 1900 nadzwyczajne (koron)
		Z przeniesienia .	29.076	—
V.		**Potrzeby naukowe.**		
	15	Zaprzęgi do demonstracyi . . .	160	—
	16	Przybory do pisania i nauki uczniów .	400	200
	17	Przykupno modeli, machin i narzędzi .	400	—
		Suma rubryki V. .	960	200
VI.	18	**Kurs ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej**	80	—
VII.	19	**Rozmaite nieprzewidziane** . . .	100	—
		Suma wydatków .	30.216	200
		Razem .	30.416 K.	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900 zwyczajne (koron)	Wniosek na rok 1900 nadzwyczajne (koron)
		DOCHODY.		
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa** .	6.000	—
II.	2	**Zarobek 36 uczniów po 36 K.** . .	1.296	—
III.	3	**Rozmaite nieprzewidziane** . . .	100	—
		Suma dochodów .	7.396	—
		W porównaniu z wydatkami . . .	30.416	—
		Okazuje się **niedobór** .	23.020	—

C) Krajowa szkoła gorzelnicza w Dublanach.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900 zwyczajne (korony)	Wniosek na rok 1900 nadzwyczajne (korony)
		WYDATKI.		
I.		**Płace nauczycieli.**		
	1	Dyrektor szkoły i gorzelni . . .	1.200	—
	2	Adjunkt, jednocześnie gorzelnik w gorzelni	2.000	-
	3	Docenci:		—
		a) matematyki i rysunków . .	300	—
		b) fizyki	300	—
		c) chemii	300	—
		d) gorzelnictwa	1.000	—
		e) nauki o kotłach i maszynach .	400	—
		f) nauki o opodatkowaniu . .	400	—
		g) administracyi i rachunkowości .	120	—
		h) nauki o fabrykacyi drożdży prasowanych	400	—
		Suma rubryki I. .	6.420	—
II.		**Koszta administracyjne.**		
	4	Druki, inseraty, portorya i t. p. . .	60	—
	5	Koszta przewozu prelegentów . .	200	—
	6	„ podróży dyrektora w sprawach szkolnych	120	—
		Suma rubryki II. .	380	—
III.		**Potrzeby naukowe.**		
	7	Wyższej szkole rolniczej za użycie laboratoryum	160	—
	8	Przyrządy do laboratoryum gorzelni. .	100	—
	9	Koszt produkcyi drożdży prasowanych .	300	—
	10	Książki i czasopisma	120	—
	11	Wycieczki profesorów z uczniami . .	400	—
		Suma rubryki III. .	1 080	—
IV.	12	**Zapomogi dla uczniów:** *a*) z funduszów krajowych 600 K. *b*) z subwencyi państwowej 1.000 „	1.600	—
V.	13	**Rozmaite nieprzewidziane** . . .	40	—
		Suma wydatków .	9.520	—

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900 zwyczajne (korony)	Wniosek na rok 1900 nadzwyczajne (korony)
		DOCHODY.		
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa:**		
		a) na utrzymanie szkoły . . .	3.000	—
		b) na zapomogi dla uczniów . .	1.000	—
		Suma rubryki I. .	4.000	—
II.	2	**Opłaty od uczniów**	1.000	—
		Suma dochodów .	5.000	—
		W porównaniu z wydatkami	9.520	—
		okazuje się **niedobór**	4.520	—

D) Gorzelnia w Dublanach.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900 zwyczajne korony	Wniosek na rok 1900 nadzwyczajne korony
		WYDATKI.		
I.		**Płace.**		
	1	Maszynista	800	—
	2	5 robotników po 30 K. miesięcznie przez 6 miesięcy i jeden po 30 K. miesięcznie przez cały rok z dodatkiem na pomieszkanie	1.380	—
		Suma rubryki I. .	2.180	—
II.		**Koszta wyrobu spirytusu.**		
	3	Opał przez 5 miesięcy	2.100	—
	4	Ziemniaki (2.200 q. po 2 K. 40 g.) .	5.280	—
	5	4% jęczmienia (88 q. po 14 K.) . .	1.232	—
	6	Żyto i kukurudza (2×90=180 q. po 14 K.)	2.520	—
	7	15% jęczmienia (30 q. po 14 K.) . .	420	—
	8	Światło, smarowidło, drożdże i t. p. .	400	—
	9	Monter, naprawa maszyn i kupno narzędzi	600	—
	10	Ubezpieczenie budynków, urządzeń i robotników	400	—
		Suma rubryki II. .	12.952	—
III.		**Rozmaite.**		
	11	Utrzymanie budynków i podwórza . .	60	—
	12	Podatek dochodowy	120	—
	13	Koszta komisyj lustracyjnych, posyłki i wyjazdy w sprawach gorzelni . .	100	—
		Suma rubryki III. .	280	—
		Suma wydatków .	15.412	—

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900 zwyczajne (Korony)	Wniosek na rok 1900 nadzwyczajne (Korony)
		DOCHODY.		
I.	1	**Ze sprzedaży spirytusu** (300 hl. po 32 K.)	9.600	—
II.	2	**Ze sprzedaży wywarów** (152·85 hl po 4 K.	608	—
III.	3	**Bonifikacya** za 300 hl. spirytusu po 10 K.	3.000	—
		Suma dochodów .	13.208	—
		W porównaniu z wydatkami .	15.412	—
		okazuje się **niedobór** .	2.204	—

E) Folwark w Dublanach.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900 zwyczajne (Korony)	Wniosek na rok 1900 nadzwyczajne (Korony)
		WYDATKI.		
I.		**Wydatki na gospodarstwo.**		
	1	Płace i zasługi	5.120	—
	2	Najem robotnika	8.000	—
	3	Zmiana i dokupno nasienia . . .	600	—
	4	Dokupno nawozów dopełniających: *a)* na pole . . . 2.090 K. *b)* na łąki . . . 400 „	2.490	—
	5	Dokupno karmy (owsa, makuchów, kiełków)	7.600	—
	6	Zastąpienie zużytych koni i uprzęży .	1.000	—
	7	*α)* Utrzymanie budynków i ogrodzeń .	500	—
		β) Przebudowanie starej szopy na narzędzia i zboże w ziarnie . 4.000 K. *γ)* Postawienie sztachet, oraz bramy przy nowym domu dla służby i robotników . 410 „	—	4.410
	8	Utrzymanie i naprawa maszyn i narzędzi, oraz kucie koni	1.000	240
	9	Utrzymanie rowów i dróg . . .	100	100
	10	*a)* Melioracye łąk	—	600
		b) Utrzymanie narzędzi i dokupno materyałów	300	—
		c) Wynagrodzenie łąkowego . . .	400	—
	11	Drenowanie pól	—	1.398
	12	Zabezpieczenie od pożaru i gradu . .	1.000	—
	13	Kuchnia folwarczna	600	—
	14	Koszta kancelaryjne	160	—
	15	Światło i smarowidło	100	—
	16	Kultura lasu i plantacye nieużytków .	200	—
	17	Rogatki, posyłki i jazdy w interesach folwarku	200	—
		Suma rubryki I. .	29.370	6.748
II.	18	**Cegielnia**	2.000	—
III.	19	**Podatki, opłaty i daniny** . . .	1.400	—
		Do przeniesienia .	32.770	6.748

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900 zwyczajne Korony	Wniosek na rok 1900 nadzwyczajne Korony
		Z przeniesienia .	32.770	6.748
IV.		**Spłata kapitału i odsetek dłużnych.**		
	20	Towarzystwu kredytowemu ziemskiemu we Lwowie: *a)* 43 i 44 rata kapitału z odsetkami od pożyczki 10.000 K. . . 600 K. *b)* 33 i 34 rata kapitału z odsetkami od pożyczki 23.200 K. 1.392 „	1.992	—
	21	Renta wieczysta c. k. galic. Towarzystwu gospodarczemu	3.200	—
		Suma rubryki IV. .	5.192	—
V.	22	**Rozmaite nieprzewidziane** . .	300	—
		Suma wydatków .	38.262	6.748
		Razem .	45.010 K.	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900 zwyczajne (Korony)	Wniosek na rok 1900 nadzwyczajne (Korony)
		DOCHODY.		
I		**Dochody z gospodarstwa.**		
	1	*a)* Ze sprzedaży ziemiopłodów .	18.800	—
		b) Za owies i siano od szkół i stron prywatnych	1.000	—
	2	Z wynajętych łąk i pastwisk . . .	2.600	—
	3	Ze sprzedaży płodów zwierzęcych:		
		a) Krowiarnia:		
		α) mleko . . 7.000 K.		
		β) przychowek . 3.200 „		
		γ) braki i opasy 1.600 „ 11.800 K.		
		b) Nierogacizna . . . 600 „		
		c) Owce . . . . 120 „		
		d) Zysk z wytuczenia bydła opasowego, oraz spieniężenie paszy i różnych karm . 800 „		
		e) Ryczałt od szkół za straty, wynikające z zastosowania inwentarza do potrzeb tychże szkół . . . . 2.000 „	15.320	—
	4	Za wynajęte konie	100	—
	5	Z lasu i stawów	600	—
		Suma rubryki I .	38.420	—
II.	6	**Z cegielni**	3.000	—
III.		**Z dzierżaw.**		
	7	Czynsz z karczmy i dodanych gruntów .	224	—
	8	Z polowania	50	—
		Suma rubryki III. .	274	—
IV.	9	**Rozmaite nieprzewidziane** . . .	200	—
		Suma dochodów .	41.894	—
		W porównaniu z wydatkami .	45.010	—
		okazuje się **niedobór** .	3.116	—

F) Kontrolna i doświadczalna stacya chemiczno-rolnicza w Dublanach.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		Wniosek na rok 1900 zwyczajne	Wniosek na rok 1900 nadzwyczajne
				Korony	
		WYDATKI.			
I.		**Płace personalu.**			
	1	Kierownik stacyi		1.200	—
	1a	Remuneracya profesora rolnictwa. . .		—	—
	2	3 asystentów, płace dla dwóch po 1.600 K., dla jednego 1.200 K. . .	4.400 K.		
		na mieszkanie po 240 K.	720 „		
		„ opał po 78 K. .	234 „	5.354	—
	3	Laborant, płaca . . .	900 K.		
		na mieszkanie . .	200 „	1.100	—
	4	2 służących, płace po 432 K. . .		864	—
		Suma rubryki I. .		8.518	—
II.		**Utrzymanie stacyi.**			
	5	Koszta utrzymania stacyi . . .		3.000	—
	6	„ prowadzenia doświadczeń wegetacyjnych i wazonowych . . .		1.000	800
	7	Prowadzenie doświadczeń, rozpoczętych kosztem syndykatów nawozowych .		1.200	—
	8	a) Założenie i prowadzenie pól doświadczalnych w 5 miejscowościach . .	1.500 K.		
		b) Analizy z tych pól .	300 „		
		c) „ z pól utrzymywanych kosztem Towarzystwa gospodarczego .	400 „	2.200	—
	9	Koszta kancelaryjne		600	—
	10	Druki sprawozdań		800	—
	11	Prenumerata pism i zakupno podręczników		320	—
	12	Koszta podróży kierownika i asystentów .		1.200	—
	13	Ubezpieczenie od wypadków funkcyonaryuszów stacyi		300	—
		Suma rubryki II. .		10.620	800
		Suma wydatków .		19.138	800
		Razem .		**19.938 K.**	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900 zwyczajne (Korony)	Wniosek na rok 1900 nadzwyczajne (Korony)
		DOCHODY.		
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa** .	2.000	—
II.	2	**Dochód z analiz**	1.500	—
		Suma dochodów .	3.500	—
		W porównaniu z wydatkami .	19.938	—
		Okazuje się **niedobór**	16.438	—

II. Upoważnia się Wydział krajowy do zaciągnięcia pożyczki hypotecznej na majątek Dublany w tej wysokości, jaka jest potrzebną na spłacenie dotychczas ciążących długów, oraz na dobudowanie jednego skrzydła domu zakładowego wyższej szkoły lub wystawienie zabudowania dla niższej szkoły a to w miarę uznania Wydziału krajowego.

Lwów, dnia 10. kwietnia 1900.

Za Przewodniczącego:
Badeni.

Sprawozdawca:
Lubomirski.

Z drukarni Pillera i Sp. we Lwowie.

Budżet krajowy na rok 1900.

Sprawozdawca poseł Andrzej Lubomirski.

Sprawozdanie

Komisyi budżetowej o sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie sprzedaży parcel gruntowych, należących do obszaru dworskiego Dublany.

Zgodnie z przedłożeniem Wydziału krajowego komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm zezwala na sprzedaż z obszaru dworskiego w Dublanach pod Lwowem, będącego własnością kraju, parcel gruntowych L. kat. 1105, 1106 i 1107 w łącznym obszarze 6·85 ha i na wydzielenie tych parcel z ciała tabularnego obszaru dworskiego w Dublanach.

2. Sejm upoważnia Wydział krajowy do sprzedania wyżej wymienionych parcel za cenę, jaką uzna za odpowiednią wartości i do zawarcia kontraktu kupna i sprzedaży z tem zastrzeżeniem, że należytość za sporządzenie kontraktu i należytości prawne ma ponieść strona kupująca.

We Lwowie, dnia 10. kwietnia 1900 r.

Za Przewodniczącego:
Badeni.

Sprawozdawca:
Lubomirski.

Budżet krajowy na rok 1900.

(**Sprawozdawca poseł Andrzej Lubomirski**).

Sprawozdanie

Komisyi budżetowej o preliminarzu wydatków i dochodów na rok 1900 krajowej kontrolnej i doświadczalnej stacyi botaniczno-rolniczej we Lwowie.

Rubr. XV. poz. 232 wyd. i rubr. VIII. poz. 40 doch.

Wysoki Sejmie!

Komisya budżetowa preliminuje zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego na rok 1900 wydatki w kwocie 13.116 koron, dochody w kwocie 3.200, niedobór zatem wynosić będzie kwotę 9.916 koron. W porównaniu z budżetem uchwalonym na rok 1899 wydatki będą wyższe o 3.140 koron, dochody wyższe o 200 koron, niedobór będzie zatem większy 2.940 koron Wliczając jednak wydatki w roku 1899 na koszta przeniesienia stacyi botaniczno-rolniczej z Dublan do Lwowa wraz z nadwyżką na koszta utrzymania (Rubr. XV. poz. 225a) ogólny niedobór jest mniejszy o 2408 koron.

W Rubr. I. poz. 1 a) odpada remuneracya pr. Olszowege w kwocie 240 koron z powodu przeniesienia stacyi z Dublan do Lwowa.

Zwiększone wydatki w rubr. I. poz. 2 i 3 o 1.380 koron, w rubr. II. poz. 4, 5 i 6 o 2.600 koron, w rubr. III. poz. 11 o 200 koron są preliminowane przez Wydział krajowy na podstawie uchwały Wys. Sejmu z dnia 28. marca 1899 polecającej przeniesienie Stacyi z Dublan do Lwowa. Dodatnie skutki przeniesienia Stacyi odbiły się już dzisiaj w zdwojonej czynności tejże, co jakkolwiek z jednej strony wpływa na podwojenie dochodów, z drugiej strony zwiększa jednak i wydatki. Wobec tego, że Wydział krajowy preliminując wydatki Stacyi na podstawie zeszłorocznej uchwały Wys. Sejmu, wzrostu tego nadzwyczajnego czynności Stacyi przewidzieć nie mógł, komisya budżetowa wyraża wątpliwość, czy wskutek tego znacznie zwiększone wydatki i potrzeby Stacyi dadzą się pomieścić w ramach obecnego budżetu.

Dochody są preliminowane w Rubr. II. poz. 2 o 200 koron większe jak roku zeszłego, spodziewać się jednak można w stosunku do wzrostu próbek przesyłanych do oceny, kwoty jeszcze większej.

Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić wydatki i dochody krajowej Stacyi doświadczalnej i kontrolnej botaniczno-rolniczej we Lwowie, zgodnie z wnioskami Wydziału krajowego jak następuje:

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900 zwyczajne (koron)	Wniosek na rok 1900 nadzwyczajne (koron)
		WYDATKI.		
I.		**Płace personalu.**		
	1	Kierownik stacyi	1.200	—
	1a	Remuneracya profesora rolnictwa . .	—	—
	2	a) Asystent pierwszy, płaca 1.600 K. na mieszkanie . 400 „ „ opał . . 78 „ 2.078 K.		
		b) Asystent drugi, płaca 1.200 K. na mieszkanie . 400 „ „ opał . 78 „ 1678 „	3.756	—
	3	Laborant, płaca . . . 1.100 K. na mieszkanie . . 360 „	1.460	—
		Sumu rubryki I. .	6.416	—
II.		**Koszta administracyi.**		
	4	Zarząd: a) koszta kancelaryjne 500 K. b) służący . . 600 „	1.100	—
	5	Najem pomieszkania	1.600	—
	6	Oświetlenie i opał	400	—
		Suma rubryki II. .	3.100	—
III.		**Utrzymanie stacyi.**		
	7	Koszta utrzymania stacyi . . .	800	—
	8	„ utrzymania ogrodu górskiego . .	600	—
	—	„ dopełnienia urządzeń ogrodu górskiego	—	—
	9	a) Utrzymanie 11 pól doświadczalnych . . . 800 K. b) Analizy z pól utrzymywawanych kosztem Towarzystwa gospodarczego . 200 „	1.000	—
	10	Koszta druków i wydawnictw . .	200	—
	11	Prenumerata pism i zakupno podręczników	400	—
	12	Koszta podróży kierownika i asystentów .	600	—
		Suma rubryki III. .	3.600	—
		Suma wydatków .	13.116	—

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900 zwyczajne (koron)	Wniosek na rok 1900 nadzwyczajne (koron)
		DOCHODY.		
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa** .	2.000	—
II.	2	**Dochód z analiz** .	800	—
III.	3	**Dochód z pól i ogrodu**	400	—
		Suma dochodów .	3.200	—
		W porównaniu z wydatkami .	13.116	—
		Okazuje się **niedobór** .	9.916	—

Lwów, 10. kwietnia 1900.

Za Przewodniczącego
Badeni.

Sprawozdawca
Lubomirski.

Budżet krajowy na rok 1900.

Rubr. XV. poz. 234.

Na spłatę reszty bezprocentowej pożyczki zaciągniętej na eksploatacyę torfu w Dublanach, z fund. przemysł. rolniczego we Lwowie 11.026 K. 42 g., IV. rata z pięciolecia . . . . 2.200 K.

Z drukarni i litografii Pillera i Sp.

Budżet krajowy na rok 1900.

Sprawozdawca poseł Stanisław Niezabitowski.

Sprawozdanie

Komisyi budżetowej o krajowej średniej szkole rolniczej w Czernichowie.

Rubr. XV. poz. 235 wydatków i rubr. IX. poz. 42 dochodów.

A) Szkoła.

Komisya budżetowa preliminuje zgodnie z wnioskami Wydziału krajowego wydatki w sumie 126.130 koron, dochody w sumie 43.200 k., niedobór zatem wynosić będzie kwotę 82.930 koron. W porównaniu z budżetem na rok 1899 wydatki będą mniejsze o 4.762 k., dochody większe o 5.520 k., niedobór zatem będzie mniejszy o 10.282 koron.

Wydatki będą większe: rubr. I. poz. 3 o 632 k. z powodu przypadających dwóch pełnych pięcioleci, jednego pięciolecia od 1. listopada, poz. 8 więcej o 1.760 k., na r. 1899 preliminowano bowiem pobory dla drugiego prefekta tylko na pół roku, tudzież z powodu przypadającego pięciolecia w kwocie 200 k. dla prefekta Różańskiego; rubr. II. poz. 16 wstawia się kwotę 2.496 k. jako emeryturę dla byłego dyrektora Romana Bastgena; rubr. VI. poz. 23 wstawia się wydatek nadzw. w kwocie 6.800 k. wyższy o 3.800 k. jak w roku zeszłym; suma ta przeznaczoną jest na pokrycie dachu na budynku szkolnym, na urządzenie wychodków i spiżarek w budynku zamieszkałym przez profesorów i sporządzenie betonowej posadzki w laboratoryum chemicznem; poz. 29 preliminuje się 160 k. na sprawienie żałobnego ornatu; poz. 31 preliminuje się 200 k. więcej na utrzymanie parku do zabaw; rubr. VII. poz. 32 na utrzymanie uczniów więcej o 4.800 k., ponieważ jest w szkole o ośmiu uczniów więcej; rubr. VII. 35c) wstawia się wydatek nadzw. w kwocie 1.600 k. więcej o 800 k. niż w roku zeszłym na urządzenie sali rekreacyjnej, mianowicie zakupno bilardu i fortepianu; rubr. VII. poz. 36 więcej o 960 k. na ubrania dla większoj ilości uczniów; rubr. VIII. poz. 38 więcej na potrzeby naukowe o 70 k.; w tej samej rubryce na laboratorya o 100 k., wreszcie w poz. 41 więcej o 300 k. na zakupno dzieł do biblioteki.

Wydatki są mniejsze: rubr. I. poz. 1 mniej o 800 k. ponieważ odpadają dwa pięciolecia emerytowanego dyrektora Bastgena; rubr. VI. poz. 21 mniej o 600 k. na opał, jakoteż w poz. 22 mniej 400 k. na oświetlenie wedle wynikłości z lat 1898 i 1899; rubr. VI. poz. 23 a) b), odpada łączna suma 18.740 k. przyznana w roku zeszłym jednorazowo na adaptacye w gmachu internatowym i urządzenie ogrodu do zabaw, poz. 25 mniej o 200 k. na najem pomieszkań dla funkcyonaryuszów zakładu, poz. 27 w wydatkach nadzwyczajnych mniej o 100 k. na zakupno szaf do muzeum i biblioteki.

Dochody są wyżej preliminowane w rubr. II. opłaty i czesne od uczniów o kwotę 5.720 k.; w rubr. zaś III-ciej dochód z ogrodu mniej o 200 k.

Według wykazu uczniów, którzy obecnie znajdują się w szkole rolniczej w Czernichowie, przekonać się można, że znaczna część tychże są synami majętnych rodzin, które mogą płacić więcej na ich utrzymanie; często się nawet zdarza, że rodzice lub opiekunowie oświadczają sami, że chętnie płacić będą więcej, byle w zakładzie były zaprowadzone pewne ulepszenia, mające na celu poprawienie warunków hygienicznych, lub naukę przedmiotów nadobowiązkowych, jak muzyki i języków obcych. Uczniowie płacą za swoje utrzymanie 640 k., na każdego zaś ucznia zakład wydaje 500 k. za wikt, 120 k. za ubranie, za pranie około 28 k., razem 648 k., a więc już to co bezpośrednio każdy uczeń osobno kosztuje wynosi więcej niż opłata przez niego uiszczana, a prócz tego przecież są jeszcze bardzo znaczne wydatki, których niepodobna na każdego ucznia osobno rozdzielić. Gdy więc teraz coraz więcej synów majętnych rodzin pobiera wychowanie w szkole Czernichowskiej, fundusz krajowy zaś musi do ich wychowania znacznie dopłacać, Komisya budżetowa wyraża zdanie, że należy podwyższyć opłaty uczniów, dla uczniów zaś uboższych opłaty te w części lub w całości zniżać, i dla tego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

wzywa się Wydział krajowy, aby po myśli §. 16 statutu org. dla kraj. szkoły w Czernichowie, opłaty na utrzymanie uczniów podwyższył, uboższych zaś uczniów w całości, lub w części od uiszczania opłat uwalniał.

Wysoki Sejm raczy uchwalić wydatki i dochody szkoły rolniczej w Czernichowie zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego, jak następuje:

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900 zwyczajne (korony)	Wniosek na rok 1900 nadzwyczajne (korony)
		WYDATKI.		
I.		**Płace nauczycieli.**		
	1	Dyrektor, płaca . . . 4.000 k. dodatek aktywalny . 640 „	4.640	—
	2	Kapelan i katecheta, oraz docent jednego z przedmiotów ogólnie kształcących, płaca . . . . 2.800 k. dodatek aktywalny . 520 „	3.320	—
	3	8 profesorów, płaca po 2.800 k. 22.400 k. dodatki aktyw. po 520 k. 4.160 „ „ pięcioletnie . 3.666 „	30.226	—
	4	Docent weterynaryi	1.600	—
	5	„ leśnictwa	800	—
	6	„ sadownictwa i warzywnictwa, oraz chmielarstwa i uprawy wikli . .	400	—
		Do przeniesienia . .	40.986	—

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900 zwyczajne (korony)	Wniosek na rok 1900 nadzwyczajne (korony)
		Z przeniesienia . .	40.986	—
	7	Nauczyciel-instruktor do robót praktycznych, płaca . . 1.600 k. dodatek aktywalny 280 „ dwa dodatki pięcioletnie . . 400 „ 2.280 k. po strąceniu zwrotu z funduszu folwarku w Czernichowie za administracyę 400 „	1.880	—
	8	2 prefektów internatu, zarazem nauczycieli gimnastyki i szermierki: płace po 1.600 k. . . . 3.200 k. dodatek pięcioletni dla jednego . . . . 200 „ wikt po 720 k. . . 1.440 „ światło po 20 k. . . 40 „	4.880	—
		Suma rubryki I. .	47.746	—
II.		**Płace urzędników administracyjnych, etatowych.**		
	9	Kasyer, zarazem rachmistrz, płaca . .	2.400	—
	10	Pisarz Dyrekcyi, płaca	1.200	—
		Suma rubryki II. .	3.600	—
III.		**Płace funkcyonaryuszy nieetatowych.**		
	11	Lekarz zakładowy, płaca . 1.000 k. opał . . . . . 100 „	1.100	—
	12	Ogrodnik zakładowy, płaca . 1.000 k. 2 dodatki pięcioletnie po 100 k. 200 „	1.200	—
	13	Pomocnik ogrodnika, płaca . 400 k. wikt . . . . 576 „	976	—
		Suma rubryki III. .	3.276	—
		Do przeniesienia .	54.622	—

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		Wniosek na rok 1900 zwyczajne (korony)	Wniosek na rok 1900 nadzwyczajne (korony)
		Z przeniesienia .		54.622	—
IV.		**Koszta utrzymania służby szkolnej.**			
	14	Służba wyższa:			
		a) Tercyan szkoły, zarazem woźny:			
		płaca	300 k.		
		na ubiór . . .	100 „		
		wikt	300 „		
		b) 2 portyerów bram zakładowych: płace po 300 k.	600 „		
		na ubiór po 100 k. .	200 „		
		wikt po 300 k. . .	600 „		
		c) Stróż nocny: płaca .	300 „		
		na ubiór . . .	100 „		
		wikt	300 „	2.800	—
	15	Służba niższa:			
		a) Służący przy laboratoryum chemii:			
		płaca	160 k.		
		wikt	212 „		
		b) 3 chłopców przy muzeach, zbiorach i salach wykładowych: płace po 120 k.	360 k.		
		wikt po 212 k. . .	636 „		
		c) stróż domowy: płaca .	160 „		
		wikt	212 „	1.740	—
		Suma rubryki IV. .		4.540	—
V.		**Emerytury i zaopatrzenia.**			
	16	Bastgen Roman, b. dyrektor, emerytura .		2.496	—
	17	Dr. Prażmowski Adam, b. profesor, emeryt.		1.290	—
	18	Piotrowski Mieczysław „ „ „		1.952	—
	19	Dr. Stefczyk Franciszek „ „ „		1.472	—
		Suma rubryki V. .		7.216	—
VI.		**Koszta administracyjne.**			
	20	Zarząd:			
		a) pomoc kancelaryjna dla Kuratoryi szkoły . .	400 k.		
		b) potrzeby kancelar. szkoły	300 „		
		c) druki i inseraty . .	200 „		
		d) portorya i przesyłki .	300 „		
		e) koszta podróży w interesach zakładu i przywóz środków naukowych .	900 „		
		f) koszta przyjazdu docenta weterynaryi . . .	300 „	2.400	—
		Do przeniesienia .		2.400 66.372	— —

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900 zwyczajne (korony)	Wniosek na rok 1900 nadzwyczajne (korony)
VII.		Z przeniesienia .	66.372	—
			2.400	—
	21	Opał w gmachu szkolnym i internacie .	2.600	—
	22	Oświetlenie „ „ „ .	1.600	—
	23	Utrzymanie budynków i ogrodzeń . .	3.000	6 800
	24	Zabezpieczenie budynków i zbiorów .	900	—
	25	Najem pomieszkań dla funkcyonaryuszów szkoły	1.600	—
	26	Płaca kominiarza	360	—
	27	Sprzęty i ruchomości	300	400
	28	Koszta lustracyi zakładu . . .	600	—
	29	Koszta nabożeństwa	240	160
	30	Na aptekę	400	—
	31	Utrzymanie dziedzińców . . .	500	—
		Suma rubryki VI. .	14.500	7.360
		Utrzymanie uczniów.		
	32	Żywność (40 uczniów po 500 k.) . .	20.000	—
	33	Pranie za ryczałtowem wynagrodzeniem .	1.092	—
	34	Służba internatu: *a*) 3 chłopców do obsługi uczniów: (płaca po 120 k., wikt po 212 k.) 996 k. *b*) palacz do obsługi kaloryferów: (płaca 300 k., wikt 300 k.) . 600 „	1.596	—
	35	Sprzęty: *a*) do sal sypialnych	200	
		b) „ infirmeryi	60	
		c) „ sali rekreacyjnej i gimnastycznej .	50	1.600
	36	Odzież, (40 uczniów po 120 k.) . .	4.800	—
	37	Pościel	200	—
		Suma rubryki VII. ·	27.998	1.600
VIII.		**Potrzeby naukowe.**		
	38	Eksperymenta przy wykładach: *a*) dla profesora administracyi . 50 k. *b*) „ „ rolnictwa . . 60 „ *c*) „ „ hodowli . . 50 „ *d*) „ „ zootomii . . 40 „ *e*) „ „ weterynaryi . 50 „ *f*) „ „ botaniki . . 60 „	310	—
		Do przeniesienia .	310 108.870	— 8.960

Liczba		Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900	
rubryki	pozycyi		zwyczajne	nadzwyczajne
			korony	
VIII.		Z przeniesienia .	108.870	8 960
			310	—
		g) dla profesora fizyki . 40 k.		
		h) „ „ miernictwa . 50 „		
		i) „ „ chemii ogólnej 100 „		
		j) „ „ mleczarstwa 100 „		
		k) „ „ rybactwa . 100 „		
		l) narzędzia ręczne do praktyki gospodarskiej . . 100 „	800	—
	39	Zbiory i muzea:		
		a) zbiór rolniczy . . . 200 k.,		
		b) „ hodowlany . . 200 „		
		c) „ fizyczny . . . 200 „		
		d) „ geograficzny . . 100 „		
		e) „ botaniczny . . 100 „		
		f) „ zoologiczny . . 100 „		
		g) „ zootomiczny . . 100 „		
		h) „ mechaniczny . . 100 „		
		i) „ mineralogiczny . . 40 „		
		j) „ technologiczny . . 160 „		
		k) „ okazów leśnych . 60 „		
		l) „ „ weterynaryjn. 60 „		
		m) „ narzędzi rolnicz. . 200 „		
		n) „ modeli do budownictwa 100 „		
		o) „ przyrządów mierniczych 100 „		
		p) „ mleczarski . . 100 „		
		r) „ ogrodniczy . . 120 „		
		s) „ melioracyjny . . 100 „		
		t) „ rybacki . . . 100 „		
		u) Stacya meteorologiczna . 60 „	2.300	—
	40	Laboratorya:		
		a) chemii ogólnej i gabinet . 600 k.,		
		b) chemii rolniczej . . 400 „		
		c) „ technologicznej . 200 „		
		d) zootomiczne . . . 200 „		
		e) roślinno-fizyologiczne . 200 „		
		f) rolnicze . . . . 200 „	1.800	—
	41	Biblioteka:		
		a) przykupno dzieł . . . 600 k.		
		b) oprawa książek . . . 100 „		
		c) czasopisma naukowe i polityczne . . . . 300 „	1.000	—
	42	Utrzymanie i uzupełnienie ogrodu pomologicznego i warzywnego . . .	800	—
	43	Ogród botaniczny	200	—
	44	Utrzymanie pola doświadczalnego . .	300	—
	45	Wycieczki naukowe uczniów z profesorami	600	—
		Suma rubryki VIII.	7.800	—
IX.	46	**Rozmaite nieprzewidziane** . . .	500	—
		Suma wydatków .	117.170	8.960
		Razem .	126.130 k.	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900 zwyczajne (korony)	Wniosek na rok 1900 nadzwyczajne (korony)
		DOCHODY.		
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa** .	14.000	—
II.		**Opłaty od uczniów.**		
	2	Opłaty na utrzymanie 40 uczniów po 640 k.	25.600	—
	3	Czesne od 40 uczniów po 100 k. 4.000 k. po strąceniu czesnego od 10 uczniów, uwolnionych od opłaty przez Wydział krajowy . . . . 1.000 „	3.000	—
		Suma rubryki II. .	28.600	—
III.	4	**Ze sprzedaży płodów z ogrodów** .	400	—
IV.	5	**Rozmaite nieprzewidziane** . . .	200	—
		Suma dochodów .	43.200	—
		W porównaniu z wydatkami	126.130	—
		okazuje się **niedobór**	82.930	—

Lwów dnia 8. kwietnia 1900.

Sprawozdawca:
Stanisław Niezabitowski.

Za Przewodniczącego:
Badeni.

Budżet krajowy na rok 1900.

Sprawozdawca poseł Stanisław Niezabitowski.

Rubr. XV. poz. 236 wyd. i rubr. IX. poz. 43 doch.

B) Folwark w Czernichowie.

Komisya budżetowa preliminuje zgodnie z wnioskami Wydziału krajowego wydatki na rok 1900 na kwotę 14.928 koron, dochody na kwotę 14.240 K., niedobór zatem wynosić będzie kwotę 688 k. W porównaniu z rokiem ubiegłym wydatki będą o 1.460 K. większe, dochody o 1.300 K. mniejsze, wynik zatem jest mniej korzystnym o kwotę 1.760 K. Powodem tego niekorzystnego wyniku gospodarstwa na folwarku czernichowskim jest wylew Wisły w lecie roku zeszłego, który w znacznej części zniszczył plony rolne.

Wydatki są wyżej preliminowane: w rubr. I. poz. 3 i 5 na kupno nasienia, słomy i karmy o 1.000 K. z powodu wylewu Wisły; poz. 6 wydatek zwyczajny o 100 K. więcej na naprawę bryczek, wydatek nadzwyczajny jednorazowy w kwocie 500 K. na sprawienie młocarki, stara bowiem jest już zupełnie nie do użycia; poz. 7 wydatek nadzwyczajny w kwocie 200 K. na ułożenie nowej powały w krowiarni; poz. 9 wydatek nadzwyczajny w kwocie 900 K. na dalsze drenowanie pól na Żakowcu. Jest to trzecia rata udzielona na drenowanie, wyższa od poprzednich o 200 K., bo jak się pokazało koszt drenowania pierwotnie wykazany na 120 K. od morga wynosi w rzeczywistości 140 do 150 K.; rubr. II. poz. 13 wydatek zwyczajny na administracyę lasu większy o 340 K. wedle wyniku z lat ostatnich, podwyższenie tego wydatku znajduje kompensatę w dochodzie z lasu, który wzrasta. Wydatki się zmniejszyły w rubr. I. poz. 2 na roboty przy chmielarni o 200 K ; poz. 5a) odpada wydatek nadzw. w kwocie 600 K. na kupno pary wołów.

Dochody zmniejszyły się w rubr. I. poz. 1 o 1.800 K. ze sprzedaży zboża i chmielu z powodu wylewu; w rubr. II. poz. 7 o 200 K. z trawy i wikla, stosownie do nowego kontraktu dzierżawnego. Dochody są większe w rubr. I. poz. 3 z wynajętych ról i pastwisk o 100 K.; rubr. II. poz. 6 dochód z lasu o 400 K.; rubr. III. poz. 9 dochód za kamień o 80 K.; rubr. IV. poz. 10 dochód w kwocie 40 K. za wydzierżawiony plac; wreszcie nowa poz. 11 dochody nieprzewidziane w kwocie 100 K.

Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić wydatki i dochody folwarku w Czernichowie zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego jak następuje:

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	zwyczajne korony	nadzwyczajne korony
		WYDATKI.		
I.		**Wydatki na gospodarstwo.**		
	1	Płace i zasługi: *a*) Nauczyciel-instruktor za administracyę folwarkiem . . . 400 K. *b*) służba folwarczna (zasługa i ordynarya) . . 2.400 „	2.800	—
	2	Najem robotnika: *a*) do gospodarstwa folwarcznego . . . 1.200 K. *b*) do chmielarni: *α*) zawiadowca chmielarni 100 „ *β*) roboty przy chmielarni 300 „	1.600	—
	3	Dokupno i zmiana nasienia . . .	600	—
	4	„ nawozów dopełniających . .	400	—
	5	„ słomy i karmy . . .	1.600	—
	6	Inwentarz użytkowy (naprawa uprzęży) .	300	500
	7	Utrzymanie budynków folwarcznych .	200	200
	8	Naprawa narzędzi i sprzętów . . .	200	—
	9	Drenowanie pól na Żakowcu (III. rata) .	—	900
	10	Utrzymanie rowów	200	—
	11	Zabezpieczenie od pożaru i gradobicia .	100	—
	12	Swiatło i smarowidło	80	—
		Suma rubryki I. .	8.080	1.600
II.		**Las i plantacya wikla.**		
	13	Służba, roboty i zalesienie . . .	1.700	—
	14	Utrzymanie wikli i uzupełnienie plantacyi	500	—
	15	Wynagrodzenie ogrodnika . . .	500	—
		Suma rubryki II. .	2.700	—
III.	16	**Utrzymanie brzegów Wisły** . .	340	—
IV.	17	**Podatki i daniny**	1.200	—
V.	18	**Spłata kapitałów i odsetek dłużnych:** Bankowi krajowemu we Lwowie VIII. i IX. rata, wraz z 4% odsetkami od pożyczki 13.000 koron . .	608	—
VI.	19	**Rozmaite nieprzewidziane** . . .	400	—
		Suma wydatków .	13.328	1.600
		Razem .	**14.928 K.**	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne (Korony)	nadzwyczajne (Korony)
		DOCHODY.		
I.		**Z gospodarstwa.**		
	1	Ze sprzedaży płodów rolnych i chmielarni	600	—
	2	Ze sprzedaży płodów zwierzęcych:		
		a) krowiarnia . . . 2.400 K.		
		b) nierogacizna . . . 400 „	2.800	—
	3	Z wynajętych ról i pastwisk . . .	1.100	—
	4	Za wynajęte konie	600	—
	5	Za nawóz stajenny do ogrodów . .	100	—
		Suma rubryki I. .	5.200	—
II.		**Z lasu i wikla.**		
	6	Ze sprzedaży drzewa opałowego i budulcowego	2.800	—
	7	Z wikla i trawy wśród wikla . .	4.800	—
		Suma rubryki II. .	7.600	—
III.	8	**Z pieca wapiennego** . . .	1.100	—
IV.		**Inne dochody.**		
	9	Olborne za łamanie kamienia . . .	200	—
	10	Z dzierżawy placu targowego zwanego „Rynek“	40	—
		Suma rubryki IV. .	240	—
V.	11	**Rozmaite nieprzewidziane** . .	100	—
		Suma dochodów	14.240	—
		W porównaniu z wydatkami	14.928	—
		okazuje się **niedobór**	688	—

Za przewodniczącego:
K. Badeni.

Sprawozdawca:
poseł Niezabitowski.

Budżet krajowy na rok 1900.

(Sprawozdawca poseł Stanisław Niezabitowski).

Sprawozdanie

Komisyi budżetowej o kraj. niższych szkołach rolniczych.

Krajowa niższa szkoła rolnicza w Horodence.

Rubr. XV. poz. 237. wyd. i rubr. X. poz. 44. doch.

Komisya budżetowa preliminuje zgodnie z wnioskami Wydziału krajowego wydatkl na rok 1900 w kwocie 29.078 K., dochody 7.700 K., niedobór zatem wynosić będzie kwotę 21.378 K. W porównaniu z r. 1899 niedobór będzie większy o 978 K a to dlatego, ponieważ wydatki zwiększą się o sumę 1.338 K., dochód zaś zwiększy się tylko o sumę 360 K.

Wydatki będą wyższe w rubr. I. poz. 9. o kwotę 1.738 K. w wydatkach nadzwyczajnych, suma ta przeznaczoną jest na pokrycie dachów na budynku szkolnym, administracyjnym i stajni i wprawienie 25 nowych okien; w rubr. V. poz. 21 wstawia się wydatek nadzwyczajny w kwocie 600 K. na wynagrodzenie docenta weterynaryi, który ma zastępywać kraj. nauczyciela weterynaryi, nie mogącego udzielać nauk we wszystkich szkołach rolniczych.

Wydatki będą niższe w rubr. II. poz. 10 w wydatkach nadzw. o kwotę 100 K. na sprawienie nowych sprzętów i w rubr. II. poz. 11 o kwotę 450 K. przeznaczoną w roku zeszłym jako wydatek nadzw. na sprawienie nowego wózka.

Dochody będą wyższe w poz. 29 o kwotę 300 K. wskutek opłaty za utrzymanie jednego ucznia samopłacącego i w poz. 3 o 60 K. z powodu spodziewanego wyższego dochodu z ogrodu.

Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić wydatki i dochody niższej szkoły rolniczej w Horodence zgodnie z wnioskami Wydziału krajowego jak następuje:

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900 zwyczajne	Wniosek na rok 1900 nadzwyczajne
			Korony	
		WYDATKI.		
I.		**Płace nauczycieli.**		
	1	Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik: płaca . . . . 2.600 K. dodatek aktywalny . 280 „	2.880	—
	2	Nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych: płaca . . . . 2.000 K. dodatek aktywalny . 200 „	2.200	—
	3	Instruktor do robót ręcznych i dozorca uczniów, płaca	1.200	—
	4	Nauczyciel do nauk elementarnych: płaca . . . . 1.000 K. dodatek aktywalny . 100 „	1.100	—
	5	Katecheta obrz. łac. i gr. kat. . .	600	—
		Suma rubryki I. .	7.980	—
II.		**Koszta administracyi.**		
	6	Zarząd: *a)* pomoc kancelaryjna . 240 K. *b)* koszta kancelaryjne . 200 „ *c)* sługa szkolny i stróż nocny 600 „	1.040	—
	7	Opał	1.400	—
	8	Oświetlenie	300	—
	9	Utrzymanie budynków (naprawy, ubezpiepieczenie, kominiarz) . . .	600	1.738
	10	Sprzęty i ruchomości	300	200
	11	Utrzymanie koni do posług administracyjnych	800	—
	12	Podatek od gruntu szkolnego . . .	60	—
		Suma rubryki II. .	4.500	1.938
III.		**Utrzymanie uczniów.**		
	13	Stołowanie . . . } dla 40 uczniów po		
	14	Odzież, pościel i pranie } 300 K.	12.000	—
	15	Lekarz i apteka	300	—
	16	Uczeń praktykant	300	—
		Suma rubryki III. .	12.600	—
		Do przeniesienia	**25.080**	**1.938**

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900 zwyczajne (Korony)	Wniosek na rok 1900 nadzwyczajne (Korony)
		Z przeniesienia . .	25.080	1.938
IV.		**Potrzeby naukowe.**		
	17	Przybory do nauki i pisania dla uczniów (książki, papier, zeszyty itp.) . .	240	—
	18	Środki naukowe: *a*) modele, maszyny, narzędzia i inne przyrządy do demonstracyi 300 K. *b*) biblioteka i czytelnia . 160 „ *c*) ogród szkolny (nasiona, okazy roślin, nawozy i t. p.) . 200 „	660	—
	19	Ogródki doświadczalne do uprawy tytoniu (w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 11. listopada 1890.) . .	40	—
	20	Wycieczki z uczniami	100	—
		Suma rubryki IV. .	1.040	—
V.		**Kursy specyalne.**		
	21	Kurs weterynaryi	—	600
	22	„ ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej	100	—
	23	„ mleczarstwa	100	—
	24	„ uprawy tytoniu	120	—
		Suma rubryki V. .	320	600
VI.	25	**Rozmaite nieprzewidziane** . . .	100	—
		Suma wydatków .	26.540	2.538
		Razem .	**29.078 K.**	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900 zwyczajne korony	Wniosek na rok 1900 nadzwyczajne korony
		DOCHODY.		
I.		**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa** .	6.000	—
II.	2	**Opłaty na utrzymanie uczniów:**		
		a) Rada powiatowa horodeńska, 3 stypendya po 200 K. i 1 stypendyum 300 K. . . . 900 K.		
		b) Gmina miasta Horodenki, 1 stypendyum . . 200 „		
		c) Uczeń samopłacący . 300 „	1.400	—
III.	3	**Dochód z ogrodu** (pola) szkolnego i z ogródka doświadczalnego tytoniowego	300	—
		Suma dochodów .	7.700	—
		W porównaniu z wydatkami .	29.078	—
		okazuje się **niedobór** .	21.378	—

We Lwowie, dnia 8. kwietnia 1900.

Za przewodniczącego:
Badeni.

Sprawozdawca:
St. Niezabitowski.

Budżet krajowy na r. 1900.

(Sprawozdawca poseł Stanisław Niezabitowski).

Niższa szkoła rolnicza w Jagielnicy.

Rubr. XV. poz. 238 wyd. i rubr. X. poz. 45 doch.

Komisya budżetowa preliminuje zgodnie z wnioskiem Wydziału kraj. wydatki w kwocie 30.586 K., dochody w kwocie 12.160 K., niedobór zatem wynosić będzie kwotę 18.426 K. W porównaniu z budżetem na r. 1899 wydatki będą wyższe o 566 K. dochód większy o 572 K., niedobór zatem będzie mniejszy o 6 K.

Wydatki są wyżej preliminowane w poz. 2 o 186 K. z powodu przypadającego pięciolecia nauczycielowi Grodzkiemu od 20. stycznia b. r., w poz. 11 i 12 utrzymanie uczniów więcej o 900 K. z powodu powiększenia liczby uczniów o trzech. Wydatki są niżej preliminowane w poz. 9 koszta utrzymania budynków o 140 K. a w poz. 15 opuszcza się wydatek nadzwyczajny w kwocie 380 K.

Dochody preliminuje się wyżej w poz. 2 o kwotę 500 K., z których 200 K. płacić ma Rada pow. w Buczaczu, a 300 K. uczeń płacący za swoje utrzymanie, w poz. 3 dochód większy o 72 K. ponieważ spodziewany jest zarobek z większej ilości uczniów.

Komisya budżetowa wnosi:

Wys. Sejm raczy uchwalić wydatki i dochody niższej szkoły rolniczej w Jagielnicy zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego jak następuje:

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900 zwyczajne (Korony)	Wniosek na rok 1900 nadzwyczajne (Korony)
		WYDATKI.		
I.		**Płace nauczycieli.**		
	1	Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik: płaca . . . . 2.600 K. dodatek aktywalny 280 „ dodatki pięcioletnie . 800 „ dodatek osobisty . . 400 „	4.080	—
	2	Nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych: płaca . . . . 2.000 K. dodatek aktywalny . 200 „ 2 dodatki pięcioletnie . 586 „	2.786	—
	3	Instruktor do robót ręcznych i dozorca uczniów, płaca	1.200	—
	4	Nauczyciel do nauk elementarnych: płaca . . . . 1.000 K. dodatek aktywalny . 100 „	1.100	—
		remuneracya za naukę pszczelnictwa i sadownictwa	—	200
	5	Katecheta obrz. łac. i gr. kat. . .	500	—
		Suma rubryki I .	9.666	200
II.		**Koszta administracyi.**		
	6	Zarząd: *a*) pomoc kancelaryjna 240 K. *b*) koszta kancelaryjne, inseraty, druki i portorya 200 „ *c*) sługa szkolny i stróż nocny . . 600 „	1.040	—
	7	Opał	1.200	—
	8	Oświetlenie	200	—
	9	Utrzymanie budynków (naprawy, ubezpieczenie, kominiarz) . . .	700	300
	10	Sprzęty i ruchomości	400	—
		Suma rubryki II. .	3.540	300
III.		**Utrzymanie uczniów.**		
	11	Stołowanie,		
	12	Odzież, pościel i pranie . . } 40 uczniów po 300 K.	12.000	—
	13	Lekarz i apteka	400	—
		Suma rubryki III. .	12.400	—
		Do przeniesienia .	**25.606**	500

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900 zwyczajne (Korony)	Wniosek na rok 1900 nadzwyczajne (Korony)
		Z przeniesienia .	25.606	500
IV.		**Potrzeby naukowe.**		
	14	Przybory do nauki i pisania dla uczniów (papiery, zeszyty, książki i t. p.) .	200	—
	15	Środki naukowe: *a)* modele, maszyny, narzędzia i inne przyrządy do demonstracyi i ćwiczeń praktycznych . . . . 300 K. *b)* biblioteka i czytelnia . . 200 „ *c)* ogród szkolny . . . 40 „	540	—
	16	Ogródki doświadczalne do uprawy tytoniu	40	—
	17	Wycieczki z uczniami . . .	100	—
		Suma rubryki IV. .	880	—
V.		**Kursy specyalne.**		
	18	Kurs ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej	100	—
	19	„ uprawy i suszenia tytoniu . .	200	—
		Suma rubryki V. .	300	—
VI	20	**Gospodarstwo:** *a)* Wydatki na gospodarstwo . 3.100 K. *b)* Czynsz dzierżawny za grunta, odstąpione szkole przez skarb jagielnicki . . 100 „	3.200	—
VII.	21	**Rozmaite nieprzewidziane** . . .	100	—
		Suma wydatków . .	30.086	500
		Razem .	30.586 K.	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900 zwyczajne (Korony)	Wniosek na rok 1900 nadzwyczajne (Korony)
		DOCHODY.		
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa.**	6.000	—
II.	2	**Opłaty na utrzymanie uczniów:**		
		a) Rada powiatowa buczacka (jedno stypendyum)	200	—
		b) 1 uczeń samopłacący . . .	300	—
		Suma rubryki II. .	500	—
III.	3	**Dochody z gospodarstwa:**		
		a) Dochód z gospodarstwa szkolnego . . . 4.700 K.		
		b) Zarobek 40 uczniów po 24 K. . . . 960 „	5.660	—
		Suma dochodów .	12.160	—
		W porównaniu z wydatkami .	30 586	—
		okazuje się **niedobór** .	18.426	—

We Lwowie, dnia 8. kwietnia 1900.

Zastępca przewodniczącego:
K. Badeni.

Sprawozdawca:
St. Niezabitowski.

Budżet krajowy na rok 1900.

(Sprawozdawca poseł Stanisław Niezabitowski).

Niższa szkoła rolnicza w Kobiernicach.

Rubr. XV. poz. 239 wyd. i rubr. X. poz. 46. doch.

Komisya budżetowa preliminuje zgodnie z wnioskami Wydziału kraj. wydatki w kwocie 34.032 K. dochody w kwocie 16.516 K. niedobór zatem wynosić będzie kwotę 17.516 K. W porównaniu z budżetem na r. 1899 wydatki będą większe o 1.120 K. dochody większe o 420 K. niedobór zatem będzie większy o 700 K. Wydatki będą większe: poz. 10 o 200 K. jako wydatek nadzw. na naprawę dachu nad budynkiem szkolnym: poz. 13. i 14. więcej o 1500 K., z powodu powiększenia liczby uczniów o pięciu; w poz. 18 a) wstawia się kredyt nadzw. w kwocie 600 K. na zakupno szkieletów zwierząt domowych i sprawienie apteczki weterynaryjnej, tudzież szaf na pomieszczenie powyższych przyrządów poz. 21. wydatek nadzw. w kwocie 240 K. na zakupno centryfrugi, w poz. 21 b) więcej o 92 K. jako dopłatę de czynszu dzierżawnego w myśl kontraktu. W rubr. VII. preliminuje się mniej o 1.513 K. z powodu że drenowanie pól już zostało ukończonem.

Dochody będą wyższe w poz. 2. o kwotę 300 K., bo Rada pow. w Chrzanowie obowiązała się płacić na utrzymanie jednego ucznia i w poz. 4b) o 120 K. z powodu spodziewanego zarobku z większej ilości uczniów.

Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić wydatki i dochody niższej szkoły roln. w Kobiernicach zgodnie z wnioskami Wydziału krajowego jak następuje:

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		Wniosek na rok 1900 zwyczajne (korony)	Wniosek na rok 1900 nadzwyczajne (korony)
		WYDATKI.			
I.		**Płace nauczycieli.**			
	1	Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik: płaca .	2.600 K.		
		dodatek aktywalny .	280 „	2.880	—
	2	Nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych: płaca . .	2.000 K.		
		dodatek aktywalny .	200 „	2.200	—
	3	Instruktor do robót ręcznych i dozorca uczniów, płaca		1.200	—
	4	Nauczyciel do nauk elementarnych: płaca . . .	1.000 K.		
		dodatek aktywalny .	100 „	1.100	—
	5	Katecheta obrz. łać., płaca .	300 K.		
		wydatki z powodu nabożeństwa . . .	100 „	400	—
		Suma rubryki I. .		7.780	—
II.		**Pensye, emerytury i zaopatrzenia.**			
	6	Ziemiański Zygmunt, były nauczyciel, emerytura		504	—
III.		**Koszta administracyi**			
	7	Zarząd:			
		a) pomoc kancelaryjna . .	240 K.		
		b) koszta kancelaryjne, inseraty, druki i portorya .	200 „		
		c) sługa szkolny i stróż nocny	600 „	1.040	—
	8	Opał		1.000	—
	9	Oświetlenie		240	—
	10	Utrzymanie budynków		600	200
	11	Sprzęty i ruchomości		200	—
	12	Utrzymanie koni do posług administracyjnych		800	—
		Suma rubryki III. .		3.880	200
		Do przeniesienia		12.164	200

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900 zwyczajne (korony)	Wniosek na rok 1900 nadzwyczajne (korony)
		Z przeniesienia	12.164	200
IV.		**Utrzymanie uczniów.**		
	13	Stołowanie . . . } dla 40 uczniów		
	14	Odzież, pościel i pranie } po 300 K. .	12.000	—
	15	Lekarz i apteka	300	—
	16	Uczeń praktykant	300	—
		Suma rubryki IV. .	12.600	—
V.		**Potrzeby naukowe.**		
	17	Przybory do nauki i pisania dla uczniów (książki, papier, zeszyty, itp.) . .	240	—
	18	Środki naukowe: *zwycz. nadzwycz.*		
		a) modele, maszyny, i inne przyrządy do demonstracyi i ćwiczeń praktycznych . . 300 K. 600 K.		
		b) biblioteka i czytelnia 160 „ — „		
		c) ogród szkolny (nasiona, okazy roślin, nawozy itp.) 100 „ — „	560	600
	19	Wycieczki z uczniami	100	—
		Suma rubryki V. .	900	600
VI.		**Kursy specyalne.**		
	20	Kurs ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej	100	—
	21	„ mleczarstwa	100	240
		Suma rubryki VI. .	200	240
VII.	22	**Gospodarstwo:**		
		a) Wydatki na gospodarstwo 5.200 K.		
		b) Czynsz dzierżawny:		
		α) za folwark z inwentarzem . 1.608 K.		
		β) za wynajętą ubikacyę na mleczarnię . . 100 „		
		γ) za wynajęte mieszkanie dla służby . . 120 „ 1.828 „	7.028	—
VIII.	23	**Rozmaite nieprzewidziane** . .	100	—
		Suma wydatków .	32.992	1.040
		Razem .	**34.032 K**	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900 zwyczajne (koron)	Wniosek na rok 1900 nadzwyczajne (koron)
		DOCHODY.		
I.		**Subwencye z c. k. Skarbu Państwa** .	6.000	—
II.	2	**Opłaty na utrzymanie uczniów:**		
		a) Rada powiatowa bialska 900 K.		
		b) „ „ chrzanowska 300 „		
		c) „ „ krakowska 300 „		
		d) „ „ mielecka 200 „	1.700	—
III.	3	**Dochód** z pola i ogrodu szkolnego .	120	—
IV.	4	**Dochody z gospodarstwa:**		
		a) Dochód z dzierżawy folwarku . . . 7.736 K.		
		b) zarobek 35 uczniów po 24 K. . . . 960 „	8.696	—
		Suma dochodów .	16.516	—
		W porównaniu z wydatkami .	34.032	—
		Okazuje się **niedobór** .	17.516	—

We Lwowie dnia 4. kwietnia 1900.

Za przewodniczącego:
Badeni.

Sprawozdawca:
St. Niezabitowski.

Budżet krajowy na rok 1900.

(Sprawozdawca poseł Stanisław Niezabitowski).

Niższa szkoła rolnicza w Bereźnicy.

Rubr. XV. poz. 240 wyd. i rubr. X. poz. 47 doch.

Komisya budżetowa preliminuje zgodnie z wnioskami Wydziału krajowego wydatki w kwocie 31.984 K., dochody w kwocie 9.000 K. niedobór zatem wynosić będzie kwotę 22.984 K. W porównaniu z budżetem na r. 1899 będą wydatki wyższe o 24 K., dochody wyższe o 240 K. niedobór zatem będzie niższy o 216 K.

Wydatki preliminuje się wyżej: poz. 8 więcej o 120 K. dla pani Eleonory Cisło, wdowy po nauczycielu, dla czwartego dziecka dodatek na wychowanie; poz. 10 wydatek nadzw. w kwocie 1400 K, więcej o 800 K. niż w roku zeszłym, na naprawę podłóg grzybem zniszczonych; poz. 11 wydatek nadzwyczajny w kwocie 430 K. na sprawienie wózka i chomontów; poz. 12 więcej o 100 K. na utrzymanie koni, tak jak w innych szkołach rolniczych; poz. 19 a) wydatek nadzw. w kwocie 300 K. na sprawienie nowych przyrządów rolniczych, poz 23 nowy wydatek w kwocie 100 K. na urządzenie kursów stelmacharstwa i koszykarstwa, prz. 24 a) wydatki na gospodarstwo wyższe o 454 K, za to jednak dochody z gospodarstwa preliminuje się e 240 K. wyżej, niedobór z gospodarstwa będzie zatem większy o 214 K. Wydatki będą niższe w rubr. III. na utrzymanie uczniów o 600 K.. ponieważ w tym roku jest o dwóch uczniów mniej, w rubryce VII. odpada nadzwyczajny wydatek na drenowanie, które już jest ukończone.

Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić wydatki i dochody niższej szkoły rolniczej w Bereżnicy zgodnie z wnioskami Wydziału kraj. jak następuje:

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900 zwyczajne korony	Wniosek na rok 1900 nadzwyczajne korony
		WYDATKI.		
I.		**Płace nauczycieli.**		
	1	Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik: płaca . . . . 2.600 K. dodatek aktywalny . 280 „	2.880	—
	2	Nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych: płaca . . . . 2.000 K. dodatek aktywalny . 200 „	2 200	—
	3	Instruktor do robót ręcznych i dozorca uczniów, płaca	1.200	—
	4	Nauczyciel do nauk elementarnych: płaca . . . . 1.000 K. dodatek aktywalny . 100 „	1.100	—
	5	Katecheta obrządku łać. i gr. kat. . .	960	—
		Suma rubryki I. .	8.340	—
II.		**Pensye emerytury i zaopatrzenia.**		
	6	Cisło Eleonora, wdowa po nauczycielu, emerytura . . . 1.200 K. dodatek na wychowanie 4-ga dzieci à 120 K. . 480 „	1.680	—
III.		**Koszta administracyjne.**		
	7	Zarząd: *a)* pomoc kancelaryjna 240 K. *b)* koszta kancelaryjne 200 „ *c)* sługa szkolny i stróż nocny . . . 600 „	1.040	—
	8	Opał	1.200	—
	9	Oświetlenie	240	—
	10	Utrzymanie budynków	400	1.400
	11	Sprzęty i ruchomości	200	430
	12	Utrzymanie koni do posług administracyjnych	800	—
	13	Asekuracya i podatek	280	—
		Suma rubryki III. .	4.160	1.830
IV.		**Utrzymanie uczniów.**		
	14	Stołowanie . . . } 34 uczniów po		
	15	Odzież, pościel i pranie } 300 K.	10.200	—
	16	Lekarz i apteka	300	—
	17	Uczeń praktykant	300	—
		Suma rubryki IV. .	10.800	—
		Do przeniesienia .	**24 980**	1.830

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900 zwyczajne	Wniosek na rok 1900 nadzwyczajne
			koron	
		Z przeniesienia .	24.980	1 830
V.		**Potrzeby naukowe.**		
	18	Przybory do nauki i pisania dla uczniów (książki, papiery, zeszyty i t. p.) .	240	—
	19	Środki naukowe:		
		a) modele, maszyny, narzędzia i inne przyrządy do demonstracyi . *zwycz.* 300 K. *nadzw.* 300 K.		
		b) biblioteka i czytelnia 160 „ — „		
		c) ogród szkolny . 100 „ — „	560	300
	20	Wycieczki z uczniami	80	—
		Suma rubryki V. .	880	300
VI.		**Kursy specyalne.**		
	21	Kurs ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej	100	—
	22	„ mleczarstwa	100	—
	23	„ stelmacharstwa i koszykarstwa .	100	—
		Suma rubryki VI. .	300	—
VII.	24	**Gospodarstwo:**		
		Wydatki na gospodarstwo . .	3.594	—
VIII.	25	**Rozmaite nieprzewidziane** . . .	100	—
		Suma wydatków .	29.854	2.130
		Razem .	**31.984 K.**	

Liczba		Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900.	
rubryki	pozycyi		zwyczajne	nadzwyczajne
			Korony	
		DOCHODY.		
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa** .	6.000	—
II.		**Gospodarstwo.**		
	2	Dochód z gospodarstwa szkolnego . .	3.000	—
		Suma dochodów .	9.000	—
		W porównaniu z wydatkami	31.984	—
		okazuje się **niedobór** .	22.984	—

We Lwowie, dnia 8. kwietnia 1900.

Za Przewodniczącego:

K. Badeni.

Sprawozdawca:

St. Niezabitowski.

Budżet krajowy na rok 1900.

(Sprawozdawca poseł Stanisław Niezabitowski).

Niższa szkoła rolnicza w Suchodole.

Rubr. XV. poz. 241 wyd. i rubr. X. poz. 48 doch.

Szkoła w Suchodole rozpoczęła z dniem 1. lipca 1899 drugi rok istnienia, zapisało się na pierwszy rok 17 uczniów, na drugim roku jest 9 uczniów. Budynki wykończone zostały kosztem 140 152 K., na to Wysoki Sejm uchwalił kredyt w wysokości 138.000 K, z rozebranych budynków uzyskano sumę 1.062 K., przekroczono zatem kredyt o 1.088 K., przekroczenie to jednak jest tylko pozornem, materyały bowiem pozostałe z budowy oceniono przy kolaudacyi na 1.200 K. Materyały te użyto na wybudowanie szopy na narzędzia rolnicze.

Komisya budżetowa preliminuje zgodnie z wnioskami Wydziału krajowego na rok bieżący wydatki na 27.782 K, dochody na kwotę 10.288 K., niedobór zatem wynosić będzie kwotę 17 494 K. W porównaniu z budżetem na rok przeszły wydatki będą wyższe o 2.272 K. dochody wyższe o 992 K., niedobór zatem będzie większy o 1.180 K.

Wydatki będą wyższe: w rubr. I. poz. 2 o 1.100 K., gdyż na rok 1899 wstawiono pobory dla nauczyciela pomocniczego do nauk fachowych tylko na pół roku; poz. 4 wstawiono pobory dla instruktora do robót ręcznych w kwocie 1.200 K, poz. 6 więcoj o 100 K na wynagrodzenie za naukę religii, rubr. II. poz. 11 więcej o 100 K. na sprzęty i ruchomości, rubr. III. poz. 3 i 4 na utrzymanie uczniów więcej o 2.400 K. z powodu spodziewanej większej ilości uczniów, poz. 15 na lekarza i aptekę więcej o 100 K. z tych samych powodów, rubr. IV. poz. 16 na przybory do nauki więcej o 40 K. Wydatki będą mniejsze: rubr. V. poz. 19 odpada wydatek nadzwyczajny w kwocie 800 K. na kupno sikawki, rubr. VI wydatki na gospodarstwo będą niższe ogółem o sumę 1.688 K.

Dochody będą wyższe w rubr II. dochód z gospodarstwa o 992 K.

Komisya budżetowa wnosi:

Wys. Sejm raczy uchwalić wydatki i dochody niższej szkoły rolniczej w Suchodole zgodnie z wnioskami Wydziału krajowego jak następuje:

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900 zwyczajne (korony)	Wniosek na rok 1900 nadzwyczajne (korony)
		WYDATKI.		
I.		**Płace nauczycieli.**		
	1	Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik: płaca . . . . 2.600 K. dodatek aktywalny . 280 „	2.880	—
	2	Nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych płaca . . . 2.000 K. dodatek aktywalny . 200 „	2.200	—
	3	Trzeci nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych: płaca . . 1.600 K. dodatek aktywalny . 160 „	1.760	—
	4	Instruktor do robót ręcznych i dozorca uczniów	1.200	—
	5	Nauczyciel do nauk elementarnych: płaca . . . . 1.000 K. dodatek aktywalny . 100 „	1.100	—
	6	Katecheta obrz. łać. i gr. kat . .	400	—
		Suma rubryki I. .	9.540	—
II.		**Koszta administracyjne.**		
	7	Zarząd: *a*) pomoc kancelaryjna . 240 K. *b*) koszta kancelaryjne . 200 „ *c*) sługa szkolny i stróż nocny 600 „	1.040	—
	8	Opał	1.200	—
	9	Oświetlenie	200	—
	10	Utrzymanie budynków (naprawy, ubezpieczenie, kominiarz) . . .	500	—
	11	Sprzęty i ruchomości	200	—
	12	Utrzymanie koni do posług administracyjnych	800	
		Suma rubryki II. .	3.940	—
III.		**Utrzymanie uczniów.**		
	13	Stołowanie . . . } dla 32 uczniów		
	14	Odzież, pościel i pranie } po 300 K.	9.600	—
	15	Lekarz i apteka	200	—
		Suma rubryki III. .	9.800	—
		Do przeniesienia .	**23.280**	—

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900 zwyczajne (korony)	Wniosek na rok 1900 nadzwyczajne (korony)
		Z przeniesienia .	23.280	—
IV.		**Potrzeby naukowe.**		
	16	Przybory do nauki i pisania dla uczniów (książki, papier, zeszyty i t. p.) .	200	—
	17	Środki naukowe: *a*) modele, maszyny, narzędzia i inne przyrządy do demonstracyi i ćwiczeń praktycznych . . . 300 K. *b*) biblioteka i czytelnia . . 160 „ *c*) ogród szkolny (nasiona, okazy roślin, nawozy i t. p.) . 100 „	560	—
		Suma rubryki IV. .	760	—
V.		**Kursy specyalne.**		
	18	Kurs mleczarstwa	100	—
	19	„ ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej	100	—
		Suma rubryki V. .	200	—
VI.		**Gospodarstwo:**		
	20	*a*) Wydatki na gospodarstwo . . *zwycz.* 1.732 K. *nadzwycz.* 710 K. *b*) Czynsz dzierżawny z gruntów dzierżawionych od gminy 1.000 „ — „	2.732	710
VII.	21	**Rozmaite nieprzewidziane** . .	100	—
		Suma wydatków .	27.072	710
		Razem .	27.782 K.	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900 zwyczajne (korony)	Wniosek na rok 1900 nadzwyczajne (korony)
		DOCHODY.		
I.		**Subwencye.**		
	1	Z c. k. Skarbu Państwa . . .	6.000	—
	2	Od Rady powiatowej w Krośnie (3 stypendya po 240 K.)	720	—
		Suma rubryki I. .	6.720	—
II.		**Dochody z gospodarstwa:**		
		a) Dochód z gospodarstwa szkolnego . . . 2.800 K.		
		b) Zarobek 32 uczniów po 24 K. 768 „	3.568	—
		Suma dochodów .	10.288	—
		W porównaniu z wydatkami	27.782	—
		Okazuje się **niedobór**	17.494	—

We Lwowie, dnia 8. kwietnia 1900.

Za Przewodniczącego:

Badeni.

Sprawozdawca:

St. Niezabitowski.

Budżet krajowy na rok 1900.

(Sprawozdawca poseł Stanisław Niezabitowski).

Krajowa szkoła ogrodnicza w Tarnowie.

Rubr. XV. poz. 242 wyd. i rubr. X. poz. 49 doch.

Komisya budżetowa preliminuje zgodnie z wnioskami Wydz. kraj. wydatki w kwocie 23.974 K. dochody w kwocie 9.360 K. niedobór zatem wynosić będzie kwotę 14·614 k. W porównaniu z budżetem na r. 1899 wydatki będą większe o 744 K. dochody większe o 260 K. niedobór zatem będzie większy o 484 K

Wydatki będą większe: rubr I. poz. 1 o 3.846 K. z powodu pięciolecia w kwocie 400 K. przypadającego kierownikowi Wojciechowi Maciaszkowi od 15. stycznia br., poz. 5 więcej o 240 K. jako dodatek na pomieszkanie dla instruktora, wreszcie rubr. II. poz 7b) więcej o 120 K. jako podwyższenie płacy dla stróża.

W dochodach w rubr. II. preliminuje się mniej o 200 K. jest bowiem o jednego ucznia mniej, który płaci za swoje utrzymanie, w rubr. III. więcej o 400 K. jako dochód z ogrodu, wreszcie rubr. IV. preliminuje się 60 K. na dochód nieprzewidziany.

Komisya budżetowa wnosi:

Wys. Sejm raczy uchwalić wydatki i dochody szkoły ogrodniczej w Tarnowie zgodnie z wnioskami Wydz. kraj. jak następuje:

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		Wniosek na rok 1900 zwyczajne	Wniosek na rok 1900 nadzwyczajne
				koron	koron
		WYDATKI.			
I.		**Płace nauczycieli.**			
	1	Nauczyciel fachowy i kierownik:			
		płaca	2.400 K.		
		dodatek aktywalny .	280 „		
		dodatki pięcioletnie .	784 „	3.464	—
	2	Nauczyciel fachowy pomocniczy: płaca . . .	1.600 K.		
		dodatek aktywalny .	200 „		
		ryczałt na mieszkanie .	400 „	2.200	—
	3	Nauczyciel pomocniczy do miernictwa i rysunków, płaca . .		480	—
	4	Nauczyciel do nauk elementarnych: płaca . . .	1.000 K.		
		dodatek aktywalny .	200 „		
		„ pięcioletni .	100 „		
		ryczałt na mieszkanie .	360 „	1.660	—
	5	Ochmistrz i instruktor, płaca .	1.200 K.		
		dodatek na mieszkanie .	240 „	1.440	—
	6	Kapelan i katecheta: płaca .	300 K.		
		wydatki z powodu nabożeństwa . . .	100 „	400	—
		Suma rubryki I. .		9.644	—
II.		**Koszta administracyjne.**			
	7	Zarząd:			
		a) pomoc kancelaryjna .	240 K.		
		b) koszta kancelaryjne, inseraty, druki i portorya .	200 „		
		c) sługa szkolny i stróż nocny	720 „	1.160	—
	8	Opał ubikacyj szkolnych . . .		800	—
	9	Oświetlenie		300	—
	10	Utrzymanie budynków (naprawy, ubezpieczenie, kominiarz) . . .		400	—
	11	Sprzęty i ruchomości		200	—
		Suma rubryki II. .		2.860	—
		Do przeniesienia . .		**12.504**	—

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900. zwyczajne (Korony)	Wniosek na rok 1900. nadzwyczajne (Korony)
		Z przeniesienia . .	12.504	—
III.		**Utrzymanie uczniów.**		
	12	Stołowanie . . . } dla 25 uczniów		
	13	Odzież, pościel i pranie } po 330 K.	8.250	—
	14	Lekarz i apteka	240	—
	15	Uczeń praktykant	480	—
		Suma rubryki III. .	8.970	—
IV.		**Potrzeby naukowe.**		
	16	Przybory do nauki	240	—
	17	Zbiory środków do demonstracyi . .	200	—
	18	Biblioteka i czytelnia	200	—
	19	Wycieczki naukowe	200	—
	20	Na utrzymanie ogrodu szkolnego . .	1.600	—
	—	Na urządzenie szklarni	—	—
		Suma rubryki IV. .	2.440	—
V.	21	**Rozmaite nieprzewidziane** . .	60	—
		Suma wydatków .	23.974	—

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900 zwyczajne (korony)	Wniosek na rok 1900 nadzwyczajne (korony)
		DOCHODY.		
I.		**Subwencye.**		
	1	Z c. k. Skarbu Państwa . . .	6.000	—
	2	Od gminy miasta Tarnowa . .	500	—
	3	Od Rady powiatowej w Tarnowie . .	600	—
		Suma rubryki I. .	7.100	—
II.	4	**Opłaty na utrzymanie uczniów** . .	600	—
III.	5	**Dochód czysty z ogrodu szkolnego** .	1.600	—
IV.	6	**Rozmaite nieprzewidziane** . . .	60	—
		Suma dochodów .	9.360	—
		W porównaniu z wydatkami .	23.974	—
		okazuje się **niedobór** .	14.614	—

Lwów dnia 8. kwietnia 1900.

Za Przewodniczącego:
K. Badeni.

Sprawozdawca:
St. Niezabitowski.

Krajowy zakład sadowniczy w Zaleszczykach.

Rubr. XV. poz. 224 wyd. i rubr. X. poz. 50 doch.

Komisya budżetowa przedkłada zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego preliminarz wydatków zwyczajnych, ułożony na wzór niższych szkół rolniczych, w łącznej kwocie 11 140 K. W wydatkach nadzwyczajnych preliminuje się kwotę 6.404 K. mianowicie: rubr. I. poz. 1 kwotę 1.376 K. na pokrycie płacy kierownika za czas od 1. września do 31. grudnia 1899, od tego czasu był już bowiem czynnym przy zakładaniu ogrodu, rubr. II. poz. 8 wydatek nadzwyczajny w kwocie 4.000 K. na urządzenie studni i zbiorników na wodę; rubr III. poz. 12 180 K. na wynagrodzenie pomocnika ogrodnika za IV. kwartał r. 1899; rubr. III. poz. 14, 848 K. na kupno dziczków do szczepienia drzewek, wydatek jednak będzie się powtarzać przez lat kilka, dopóki nie wyprodukuje się własnych dziczków. Dochód spodziewany z ogrodu wynosić będzie 400 K.

Wydatki wynosić będą kwotę 17.544 K. dochody 400 K., niedobór zatem wyniesie kwotę 17.144 K.

Komisya bueżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić, zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego, wydatki i dochody Zakładu sadowniczego w Zaleszczykach jak następuje:

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900 zwyczajne (korony)	Wniosek na rok 1900 nadzwyczajne (korony)
		WYDATKI.		
I.		**Płace nauczycieli.**		
	1	Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik, płaca . . . . 2.600 K. dodatek aktywalny . 280 „	2.880	1.376
	2	Inspektor ogrodu, zarazem nauczyciel fachowy, płaca . . 2.000 K. dodatek aktywalny . 200 „	—	—
		Suma rubryki .	2.880	1.376
II.		**Koszta administracyjne.**		
	3	Koszta kancelaryjne	200	—
	4	Stróż zakładu	600	—
	5	Opał	400	—
	6	Oświetlenie	200	—
	7	Utrzymanie budynków	200	—
	8	Urządzenie studni i zbudowanie zbiorników na wodę	—	4.000
	9	Sprzęty i ruchomości	100	—
	10	Utrzymanie koni do posług administracyjnych	800	-
	11	Ubezpieczenie budynków i zbiorów i podatki	240	—
		Suma rubryki II. .	2.740	4.000
III.		**Potrzeby zakładu.**		
	12	Pomocnik ogrodnika	720	180
	13	Robocizna	3.000	-
	14	Na kupno dziczków . .	—	848
	15	Nawozy	400	—
	16	Nasiona , ...	200	—
	17	Środki do nauki i pracy: a) narzędzia . . 300 K. b) biblioteka . . 100 „	400	—
		Suma rubryki III. .	4.720	1.028
IV.		**Rozmaite.**		
	18	Ryczałt na koszta objazdów . . .	600	—
	19	Wydatki nieprzewidziane . . .	200	—
		Suma rubryki IV. .	800	—
		Suma wydatków .	11.140	6.404
		Razem .	17.544 K.	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900 zwyczajne (Korony)	Wniosek na rok 1900 nadzwyczajne (Korony)
		DOCHODY.		
I.	1	Dochód czysty z ogrodu szkolnego . .	400	—
		Suma dochodów .	400	—
		Z porównania z wydatkami .	17.544	—
		okazuje się **niedobór** .	17.144	—

Budżet krajowy na rok 1900.

Rubryka XV.

Pozycya wydatków 261.
„ dochodów 58.

(Sprawozdawca p. Scipio).

Krajowy skład publiczny w Krakowie.

Wysoki Sejmie!

Preliminarzem budżetowym na rok 1900 i osobnem sprawozdaniem do L. 19489 — proponuje Wydział krajowy Wys. Sejmowi dla krajowych składów publicznych w Krakowie na r. 1900:

W dochodach	K. 40.550	więcej	o K. 1.680	niż uchwalono na r.	1899
w wydatkach	„ 38.232	mniej	„ „ 464	„ „ „	1899
Nadwyżkę	K. 2.318	większą	o K 2.144	niż uchwalono na r.	1899

Zwiększenie dochodów preliminuje Wydział krajowy w Rubr. I. w składowem od zboża o 1.000 koron i w Rubryce II. w manipulacyi zbożem oraz towarami o 680 koron.

Zmniejszenie wydatków w Rubr II. w kosztach administracyi o K. 260; w Rubr. IV. w kosztach manipulacyi o K. 300 i w Rubr. V. w kosztach inwestycyi mniej o K. 444. — Natomiast więcej o K. 540 w Rubr. I. w kosztach zarządu, wskutek wyrównania płac.

Komisya budżetowa, której sprawozdawca zwiedził składy i zapoznał się z zamknięciem rachunków tego przedsiębiorstwa za rok 1899, skreśla jedną tylko pozycyę z preliminarza Wydziału krajowego, a mianowicie w Rubr. V. wydatków poz. 22. na koszta kupna Trieura do czyszczenia pszenicy i żyta, dalej cylindra do jęczmienia i owsa, oraz oliwierki, gdyż przyrządy te zakupione już zostały z dochodów roku 1899 i zadanie swoje spełniają. Komisya skreślając K. 1956, a przyjmując resztę pozycyj zgodnie z Wydziałem krajowym, preliminuje:

W dochodach	K. 40.550	więcej	o K. 1.680	niż na rok	1899.
w wydatkach	„ 36.276	mniej	„ „ 2 420	„ „	„
Nadwyżkę	K. 4.274	więcej	o K. 4.100	niż na rok	1899.

Wysoki Sejm raczy uchwalić na rok 1900:

Wydatki. Krajowy skład publiczny w Krakowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	zwyczajne (Koron)	nadzwyczajne (Koron)
		WYDATKI.		
I.		**Koszta zarządu i służby.**		
	1	Dyrektor-kasyer	3.000	—
	2	Likwidator	2.400	—
	3	Buchalter	1.500	—
	4a	Praktykant	720	—
	4b	Dyurnista	300	—
	5	Magazynier	2.000	—
	6	Woźny	880	—
	7	Odźwierny	600	—
	8	Stróż nocny	600	—
		Suma rubryki I. .	12.000	—
II.		**Koszta administracyi.**		
	9	Podatki:		
		a) zarobkowy	800	—
		b) domowo-czynszowy . . .	1.200	—
	10	Utrzymanie zabudowań i urządzeń:		
		a) budynków administracyjnych . .	300	—
		b) magazynów zbożowych . . .	1.000	—
	11	Zabezpieczenie:		
		a) budynków od ognia . . .	440	—
		b) robotników od wypadków i w kasie chorych	400	—
	12	Potrzeby kancelaryjne:		
		a) ogłoszenia i dzienniki . . .	200	—
		b) księgi i druki . . .	500	—
		c) telefon	100	—
		d) rozmaite kancelaryjne . .	300	—
	13	Opał i światło	600	—
	14	Opłata drogi dojazdowej . . .	300	—
	15	Remuneracye, noworoczne . . .	1.600	—
		Suma rubryki II. .	7.740	—
III.		**Ekspozytura cłowa.**		
	16	Ryczałt c. k. Skarbowi Państwa . .	600	—
IV.		**Koszta manipulacyi zbożowej.**		
	17	Robocizna	11.000	—
	18	Szpagat, worki (nadzwyczII. rata z 674 K.)	500	336
	19	Asekuracya	1.000	—
	20	Stemple i porta	1.000	—
	21	Rozmaite	300	—
		Suma rubryki IV. .	13.800	336
		Do przeniesienia .	**34.140**	**336**

Dochody. Krajowy skład publiczny w Krakowie. Wydatki.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	zwyczajne (Koron)	nadzwyczajne (Koron)
		z przeniesienia .	34.140	336
V.	22	**Przeróbka zwrotnicy**	—	1.800
		Suma wydatków .	34.140	2.136
			36.276	
		DOCHODY.		
I.	1	**Składowe od zboża i towarów** . .	16.000	—
II.		**Manipulacye przy zbożu, względnie towarach.**		
	2	Dostawa wagonów	1.300	—
	3	Ekspedycya	450	—
	4	Wyładowanie . .	5.200	—
	5	Załadowanie	4.000	—
	6	Asekuracya	2.000	—
	7	Stemple i porta	1.300	—
	8	Odsetki	1.300	—
	9	Rozmaite:		
		a) czyszczenie i wietrzenie . .	5.700	—
		b) załatwianie formalności cłowych .	1.200	—
		c) wypożyczanie worów . . .	700	—
		d) szpagat	800	—
		e) zawiadomienia odbiorcze . . .	600	—
		Suma rubryki II. .	24.550	—
		Suma dochodów .	40.550	—
		W porównaniu z wydatkami	36.276	—
		Nadwyżka . .	4.274	—

Lwów, dnia 5. kwietnia 1900.

Za Przewodniczącego:
Badeni.

Sprawozdawca:
Scipio.

Budżet krajowy na r. 1900.

Rubr. XVI. poz. 295 do 409.

(Sprawozdawca poseł **Romanowicz**.)

Sprawozdanie

Komisyi budżetowej o wydatkach na podniesienie rękodzielnictwa i przemysłu.

Wysoki Sejmie!

Wydział krajowy preliminuje w rubryce XVI. na r. 1900 ogółem	339.422 koron
że zaś na rok 1899 Wys. Sejm uchwalił	450.508 „
przeto obecnie preliminuje Wydział krajowy *mniej* o . .	111.086 koron

zaś w porównaniu z rzeczywistym wydatkiem roku 1898, który wynosił 368.830 koron, jest tegoroczny preliminarz mniejszy o 29.408 koron.

Komisya budżetowa preliminuje w wydatkach zwyczajnych 315.802 kor., w nadzwyczajnych 35.220 kor. razem 351.022 kor. — o 11.600 kor. więcej od preliminarza Wydziału krajowego zaś o 99.486 kor. mniej niż Wysoki Sejm na rok 1899 uchwalil.

Różnice te są uzasadnione w następujących szczegółowych uwagach:

I. Szkoły przemysłowe uzupełniające.

Na rok 1899 uchwalono	59.532 kor.
Na rok 1900 preliminuje się	60.510 „
zatem o	978 kor.

więcej niż na rok 1899.

W roku 1898 było szkół przemysłowych uzupełniających 47, w ciągu roku 1899 przybyły nowe dwie, które wchodzą w budżet na rok 1900, a mianowicie szkoła w Tarnobrzegu i w Złoczowie. Jest zatem obecnie 49 szkół tego rodzaju. Na koszta utrzymania tych szkół preliminuje Wydział krajowy 57.610 koron, że zaś na rok 1899 preliminowano 53.632 koron, przeto obecnie preliminuje się o 3.978 koron więcej — co znajduje swe uzasadnienie w preliminowaniu po 800 koron dla nowych szkół w Tarnobrzegu i Złoczowie — i w różnicach, jakie zachodzą w preliminarzach poszczególnych szkół, jak: podwyższenie wydatku na exorty w Jarosławiu o 140 koron, w 5 szkołach krakowskich o 386 kor., w 9 szkołach lwowskich o 496 kor., w Nowym

Targu o 30 kor., w Sądowej Wiszni o 180 kor., w Wieliczce o 28 kor., w Żywcu o 100 koron. W innych szkołach drobne stosunkowo zwiększenie wydatku jest spowodowane zwiększeniem frekwencyi uczniów i tworzeniem skutkiem tego nowych klas, albo zniżeniem zmiennych pozycyj zasiłków ze źródeł miejscowych.

Ryczałt na nowe szkoły uzupełniające zniżył Wydział krajowy z 3.000 koron preliminowanych w r. 1899 na 1.000 koron. Ze względu, że rokowania o zakładanie nowych szkół nie doprowadziły dotąd do takich wyników, aby się można spodziewać powstania w tym roku paru nowych szkół, komisya budżetowa uważa ryczałt ten jako wystarczający.

Natomiast sądzi komisya — zgodnie z komisyą krajową dla spraw przemysłowych — iż w skreślonej przez Wydział krajowy pozycyi 343 a) na uzupełnienie przyborów i na druki administracyjne dla szkół, wstawić należy kwotę, chociażby o połowę niższą od preliminowanej na ten cel na rok 1899. W szkołach tych bowiem, w których główna waga spoczywa na nauce rysunku, przybory naukowe muszą być ciągle uzupełniane i pomnażane, a gdy przybory są niedostateczne, szkoła chybia swego celu. Dlatego komisya budżetowa wstawia tu kwotę 1.000 koron, t. j połowę preliminowanej na rok 1899. Zgodnie z Wydziałem krajowym przyjmuje komisya w pozycyi 344 „na nagrody za najlepsze rysunki zawodowe“ uczniów II. klasy przemysłowej 900 koron.

W ten sposób dział ten wyniesie:

a) pozycya 295 do 343 na utrzymanie szkół przemysłowych uzupełniających	57.610 koron
b) pozycya 343 a) na uzupełnienie przyborów naukowych i na druki	1.000 „
c) pozycya 344 na nagrody za najlepsze rysunki zawodowe uczniów II klasy przemysłowej	900 „
d) na nowo założyć się mające szkoły w r. 1900 . .	1.000 „
razem . . .	60.510 koron

t. j. o 1.000 koron więcej od preliminarza Wydziału krajowego.

II. Szkoły fachowe przemysłowe i warsztaty instrukcyjne.

A) Dla wyrobów z drzewa i łoziny.

Wydział krajowy preliminuje dla tych szkół w zwyczajnych wydatkach 48.440 koron w nadzwyczajnych 14.400 koron razem 62.840 koron o 14.882 koron więcej niż na rok 1899. W dziale tym przybyły dwie nowe szkoły: koszykarska w Siedlcu i stolarska w Tarnopolu, które w ciągu bieżącego roku wejść mają w życie. Oprócz wydatku na te dwie szkoły, z których pierwsza preliminowana jest na 1.000 koron w zwyczajnych a 800 koron w nadzwyczajnych wydatkach, druga zaś na 3.600 koron w zwyczajnych, ważniejsze różnice między zeszłorocznym a tegorocznym preliminarzem są: szkoła koszykarska w Dżurowie mniej o 2.400 koron w nadzwyczajnych wydatkach, odpadł bowiem nadzwyczajny zasiłek na budowę sali warsztatowej i na szopę; szkoła w Wojsławiu mniej o 1.000 kor. w nadzwyczajnych; warsztat kołodziejski w Grybowie więcej o 100 kor., wprawdzie bowiem odpadł nadzwyczajny wydatek 1.000 kor. na rozszerzenie kuźni, ale wszedł natomiast wydatek 1.100 kor. na urządzenie drugiego ogniska i rozszerzenie budynku szkolnego; szkoła kołodziejska i ciesielska w Kamionce strumił., nadzwyczajny wydatek 1.600 koron na rozszerzenie budynku; szkoła stolarska w Stanisławowie, więcej o 1.432 koron, gdyż z powodu wzrastającej liczby uczni musiano podnieść kredyt na przodowników, na środki naukowe i warsztaty i na uzupełnienie inwentarza; szkoła stolarska w Kalwaryi 10.000 kor. w wydatkach nadzwycz. na suszarnię materyału stolarskiego i na osuszenie wilgotnego budynku. W innych pozycyach tego działu są mniejsze różnice. Komisya budżetowa uznaje te wydatki za uzasadnione a gdy Wysoki Sejm uchwałą z dnia 11. kwietnia 1900 przeznaczył dla prywatnej szkoły koszykarskiej w Albigowej na ten rok zasiłek 600 koron, przeto komisya budżetowa o tę kwotę podnosi preliminarz Wydziału krajowego.

Dział ten zatem preliminuje komisya w kwocie 48.440 koron w zwyczajnych, a 15.000 kor. w nadzwyczajnych — razem 63.440 kor.

B. Dla wyrobów garncarskich.

Wydział krajowy preliminuje w zwyczajnych 9.460 kor., w nadzwyczajnych 4.500 kor., razem 13.960 kor., o 3.780 kor. mniej niż na rok 1899. Różnica spowodowana jest zwinięciem szkoły garncarskiej w Porembie i kursu majsterskiego w Racie, z czego wynikło zaoszczędzenie 6.600 koron. Natomiast okazała się potrzeba rozszerzenia budynku szkolnego w Kołomyi dla urządzenia kaflarni i wyrobu rurek drenowych kosztem 2.900 koron. Komisya przyjmuje ten dział zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego.

C. Dla wyrobow ze skóry.

W dziale tym preliminuje komisya zgodnie z Wydziałem krajowym 13.272 kor. o 4.860 kor. mniej niż na r. 1899 — odpadł bowiem wydatek na zwinięte szkoły szewskie w Uhnowie i Drohobyczu.

D. Dla wyrobów tkackich.

Zgodnie z Wydziałem kraj. preliminuje komisya w tym dziale 32.538 kor. w zwyczajnych, a 1720 kor. w nadzw. wydatkach, razem 34.258 kor., o 14.412 kor. mniej niż na r. 1899. Różnica spowodowana jest głównie tem, że odpadł kredyt nadzwyczajny 15.000 koron na tkalnię mechaniczną w szkole sukienniczej w Rakszawie i 600 kor. na obrukowanie studni i na piece w tejże szkole. Przybył natomiast wydatek nadzwyczajny 320 koron dla szkoły tkackiej w Glinianach na warsztat tkacki dla wyrobu dywanów smyrneńskich i 1400 koron dla warsztatu naukowego tkackiego w Wilamowicach na dwa nowe krosna, maszynę do cewek i rozszerzenie lokalu.

E. Dla wyrobów powroźniczych.

Wydatek w tym dziale, preliminowany na rok 1899 w kwocie 1260 kor. na warsztat powroźniczy w Radymnie, odpada z powodu zwinięcia tego zakładu, który spełniwszy swoje zadanie przez wprowadzenie tamtejszych powroźników na drogę postępowej techniki i przez wdrożenie ich do posługiwania się maszynami pomocniczemi. stał się zbytecznym.

F. Dla wyrobów koronkarskich i haftu.

Zgodnie z Wydziałem krajowym preliminuje komisya w tym dziale 9.810 kor., o 766 kor. więcej, niż na rok 1899. Przybyła nowa szkoła koronkarska w Bobowy, na którą preliminowano 460 koron, prócz czego są drobne, a uzasadnione podwyższenia w szkołach zakopańskiej i makowskiej.

G. Dla murarstwa.

Dział ten jest nowy — obejmuje tylko jeden zakład, a mianowicie kurs dla podmajstrzych murarskich w Sieniawie, na który preliminuje się zgodnie z Wydziałem krajowym 600 kor.

H. Subwencyonowane zakłady dla nauki robót kobiecych.

Preliminuje się zgodnie z Wydziałem krajowym 4.240 koron — o 1200 kor. mniej, a to z powodu zwinięcia szkoły Tow. pracy kobiet w Krakowie. Inne subwencye są utrzymane w dawnej wysokości.

I) C. k. szkoły fachowo-przemysłowe subwencyonowane ze skarbu krajowego.

Komisya budżetowa preliminuje w tym dziale zgodnie z Wydziałem krajowym 11.532 koron w zwyczajnych a 3.000 koron w nadzwyczajnych wydatkach, razem 14.532 kor. o 3.500 kor. więcej niż na rok 1899. Oprócz drobnej różnicy 100 koron na utrzymanie szkoły drzewnej w Zakopanem i 400 koron zwiększonego wydatku na kurs majstrów w Sułkowicach, podwyższenie jest głównie spowodowane potrzebą rozszerzenia budynku szkoły kowalskiej w Sułkowicach, na co preliminowano 3.000 koron. Komisya przyjmuje zgodnie z Wydziałem krajowym ten wydatek, a musi równocześnie zwrócić uwagę Wysokiego Sejmu na niezbędną potrzebę rekonstrukcyi budynku tej szkoły, zniszczonego przez grzyb do tego stopnia, że kierownik z mieszkania swego już się musiał na wieś wyprowadzić. Gdy jednak sprawa ta znajduje się w komisyi przemysłowej Wys. Sejmu, która do chwili zamknięcia niniejszego sprawozdania jeszcze pracy swej nie ukończyła, przeto komisya budżetowa żadnych wniosków czynić nie może w sprawie, która jej przekazaną nie została.

Zamykając dział szkół zawodowych i warsztatów instrukcyjnych — Komisya budżetowa czuje się zniewoloną zwrócić uwagę Wysokiego Sejmu na postępowanie c. k. Rządu w sprawie subwencyonowania krajowych szkół przemysłowych i utrzymywania takichże szkół kosztem państwa. Nie bardzo to dawne czasy, kiedy w budżecie państwa na szkoły przemysłowe, kraj nasz świecił zupełną nieobecnością, pomimo, że z funduszu krajowego i z funduszów miejscowych utrzymywane już były szkoły przemysłowe uzupełniające i pierwsze szkoły zawodowe. Kilkakrotne uchwały Wys. Sejmu wzywające c. k. Rząd, ażeby staraniom kraju w kierunku szkolnictwa przemysłowego przychodził w pomoc ze skarbu państwa — powoli zaczęły odnosić skutek, dzięki usilnym staraniom Wydziału krajowego i energicznemu poparciu Koła polskiego w Wiedniu. Gdy jednak Wys. Sejm nie oglądając się na pomoc państwa ofiarnie przystępował do zakładania nowych szkół krajowych — zaszedł ten stosunek w państwowym budżecie szkół przemysłowych, że gdy inne prowincye mają wstawione bardzo poważne kwoty na utrzymanie szkół państwowych a z braku szkół krajowych nie mają wcale albo przynajmniej bardzo niskie subwencye — to przeciwnie budżet ten dla Galicyi przez dłuższy czas był przeważnie subwencyjnym. Kraj zastępował i dziś jeszcze zastępuje państwo w tych tak bardzo cywilizacyjne znaczenie mających wydatkach, które w innych prowincyach skarb państwa ponosił.

Ale i w tych subwencyach c. k. Rząd kieruje się bardzo drobiazgową oszczędnością. Krajowa komisya dla spraw przemysłowych a za jej opinią Wydział krajowy układa co roku już w pierwszym kwartale preliminarze szkół przemysłowych na rok następny, tego bowiem rządowa manipulacya budżetowa wymaga — a w preliminarze te wstawia najściślej i najoszczędniej kwoty subwencyjne, które jednak w miarę wzrastania potrzeb szkół istniejących i przybywania szkół nowych, muszą także wzrastać. Rząd jednak tylko w części te bardzo skrupulatnie obliczone kwoty subwencyjne asygnuje — z czego potem wynikają znaczne trudności w zarządzie szkół i nieuniknione czasem przekroczenia wydatków przez Wys. Sejm uchwalonych w czasie, kiedy kwóta subwencyjna rządowa nie jest jeszcze wiadoma. I tak na rok 1899 żądania subwencyjne wynosiły 69.112 K. — c. k. Rząd zaś przeznaczył tylko 61.900 K. o 7.212 K. mniej. Ta drobna dla skarbu państwa oszczędność 7.212 K. w gospodarce poszczególnych szkół bardzo przykre wywołuje trudności. Na rok 1900 domaga się Wydział krajowy zgodnie z komisyą kwoty 77.740 koron, zaś w przedłożonym Radzie państwa budżecie sumę subwencyj dla Galicyi obliczyliśmy na 66.900 koron — czyli o 10.840 koron mniej, niż Wydział krajowy żądał.

Prócz tego obniżania niezbędnych subwencyj dla szkół, ofiarnie z budżetu krajowego zakładanych i utrzymywanych — wydatki skarbu państwa na szkoły przemysłowe w Galicyi są w ogóle stosunkowo za małe w porównaniu z tem, co skarb państwa na ten cel dla innych prowincyj wydaje. A jest cały dział szkolnictwa przemysłowego, w Galicyi zupełnie niereprezentowany, który w innych prowincyach bardzo

znacznemi kwotami ze skarbu państwa jest zasilany a względnie utrzymywany. Mamy na myśli szkoły rękodzielnicze (*Handwerkerschulen*), przeznaczone dla tej młodzieży, która ma się oddać rzemiosłu, a między ukończeniem szkoły ludowej a wiekiem do pracy w rzemiośle uprawniającym, ma czas na przysposobienie się do rzemiosła. Pomimo uchwał Wys. Sejmu i starań Komisyi krajowej dla spraw przemysłowych, tudzież Wydziału krajowego — nie można było dotąd doprowadzić do założenia choćby jednej takiej szkoły w naszym kraju. A powodem tego jest między innymi a może głównie to, że wobec zasady oszczędności, stosowanej przez c. k. Rząd do szkolnictwa przemysłowego w Galicyi, gminy miejskie i tak już różnymi obowiązkami publicznymi przeciążone, obawiają się, że z tych nowych szkół spadną na nie ciężary, którym już podołać nie mogą. Gdyby była pewność, że skarb państwa wobec tych szkół w naszym kraju zajmie to samo stanowisko, jakie zajął wobec nich w innych prowincyach, stanowisko obowiązku państwa do uczynienia zadość istotnym ekonomicznym i cywilizacyjnym potrzebom społeczeństwa — to i gminy miast byłyby wobec tej ważnej sprawy chętniejsze, wolne od obawy, że na nie spadną z tego powodu zbyt wielkie ciężary.

Na poparcie twierdzenia, że skarb państwa w stopniu niestosunkowo małym przyczynia się do kosztów szkolnictwa przemysłowego w naszym kraju — przytacza Komisya budżetowa niektóre cyfry z preliminarza budżetu państwa na r. 1900, przedłożonego Radzie państwa.

Ogólny wydatek skarbu państwa na szkoły przemysłowe i handlowe preliminowano na rok 1900 w kwocie 8,222.130 koron — z czego na Galicyę 596.700 kor. czyli 7.25% — podczas gdy ludność Galicyi wynosi 27·65% — obszar 26.16%.

Jeszcze jaskrawiej rzecz się przedstawi, gdy porównamy cyfry wydatku ze skarbu państwa na szkoły przemysłowe i handlowe w Galicyi, z cyframi Czech i Moraw — zawsze według preliminarza na rok 1900 — przyczem dodać należy, że Czechy mają około 800.000, Morawy około 4.3 mil. ludności mniej niż Galicya — a obszaru Czechy około 26.000, Morawy około 56.200 kilom. kwadr. mniej.

	Czechy Koron	Morawy Koron	Galicya Koron
a) szkoły przemysłu artystycznego — zakłady naukowe i doświadczalne — państwowe szkoły przemysłowe	1,247.600	682.100	272.400
b) szkoły zawodowe dla poszczególnych gałęzi przemysłu	1,084.330	257.200	210.400
c) szkoły rysunku i modelowania .	—	3.000	—
d) ogólne szkoły rękodzielnicze i pokrewne zakłady	156.200	—	—
e) szkoły przemysłowe uzupełniające i pokrewne	292.400	74.000	55.500
f) muzea przemysłowe i pokrewne zakłady	89.000	6.600	13.000
g) szkoły handlowe	120.200	32.520	45.400
Razem	2,989.730	1,055.420	596.700

Cyfry te komentarza nie potrzebują a wystarczą one na uzasadnienie wniosku o energiczne upomnienie się u c. k. Rządu, by o tej tak żywotnej potrzebie kraju naszego, lepiej niż dotąd pamiętał.

Z tych powodów Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby w subwencyonowaniu krajowych szkół przemysłowych zawodowych i warsztatów instrukcyjnych, tudzież w zakładaniu rządowych szkół zawodowych i szkół rękodzielniczych, w wyższym niż dotychczas stopniu uwzględniał ekonomiczne i cywilizacyjne potrzeby naszego kraju, a zwłaszcza najistotniejszą tego kraju potrzebę, intensywnego podnoszenia wykształcenia przemysłowego, która w kraju przemysłowo zacofanym jest bardziej naglącą niż w tych krajach, na które c. k. Rząd dla tych celów znacznie wyższe kwoty wydaje.

2. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, żeby łącznie z Komisyą krajową dla spraw przemysłowych zajął się sprawą zakładania szkół rękodzielniczych w kraju a przedewszystkiem wszedł w porozumienie z c. k. Rządem i uzyskał zapewnienie tak wydatnych na ten cel zasiłków ze skarbu państwa, żeby kraj i miasta nie były narażone na zbyt wygórowane wydatki z powodu zakładania i utrzymywania tych szkół.

III. Wydatki ogólne na cele szkolnictwa przemysłowego.

W dziale tym preliminuje Komisya budżetowa zgodnie z Wydziałem krajowym 64.600 koron, o 14.100 koron mniej, niż na rok 1899. Na różnicę tę składają się następujące pozycye: 394 na utrzymanie stacyi mechaniczno-technologicznej o 2.100 koron mniej, ponieważ potrzebę pokrywa zaoszczędzenie z lat poprzednich, pozycya 396 a) 3.000 K. odpada z powodu że dalsze wydawnictwo wzorów rysunkowych w roku bieżącym nie jest zamierzone, 396 b) na podręczniki szkolne do nauki hafciarstwa i koszykarstwa, wydatek 5.000 koron odpada, ponieważ potrzeba ta przeszłorocznym kredytem całkowicie jest pokryta, — i pozycya 397 a) dla kandydatów kształcących się na nauczycieli szkół przemysłowych 4.000 koron, ponieważ w roku bieżącym kursy dla tych nauczycieli nie będą przez Radę szkolną urządzone.

Do działu tego weszła petycya (Ls. 457, L. pet. 289) wniesiona przez gminę miasta Krakowa o podwyższenie subwencyi na Muzeum techniczno-przemysłowe miejskie w Krakowie. Muzeum to, założone osobistą pracą i niezmierną ofiarnością śp. dra Adrjana Baranieckiego, oddaje przemysłowi naszemu a w szczególności przemysłowi artystycznemu bardzo znakomite usługi. Wysoki Sejm udzielił zakładowi temu subwencyi stałej w kwocie 4.000 koron rocznie, gdy Muzeum lwowskie pobiera 6.000 koron. Petycya gminy m. Krakowa domaga się podwyższenia tej subwencyi w dwójnasób, do 8.000 koron. Gdy jednak petycya nie podaje żadnych szczegółowych dat, co do finansowego położenia tej instytucyi, jej dochodów i wydatków — przeto Komisya budżetowa nie może obecnie Wys. Sejmowi przedłożyć wniosku o stanowcze załatwienie tej petycyi i wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycyę Ls. 457 gminy miasta Krakowa o podwyższenie subwencyi na Muzeum techniczno-przemysłowe w Krakowie, przekazuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i przedłożenia sprawozdania z ewentualnymi wnioskami na następnej sesyi sejmowej.

IV. Wydatki Komisyi krajowej dla spraw przemysłowych.

Zgodnie z Wydziałem krajowym Komisya budżetowa preliminuje w tym dziale 9.200 koron -- t. j. tyle, ile Wysoki Sejm na rok 1899 uchwalił.

V. Zasiłki i pożyczki na cele przemysłowe,

W dziale tym preliminuje Wydział krajowy 22.000 koron, o 105.300 koron mniej, niż Wysoki Sejm na rok 1899 uchwalił. Odpadła przedewszystkiem z zeszłorocznego budżetu kwota 30.000 koron subwencyi dla komitetu wystawy paryskiej na wystawę galicyjskiego przemysłu i 300 koron jednorazowego zasiłku dla Towarzystwa szewców i garbarzy w Tyśmienicy. Dalej skreślił Wydział krajowy kwotę 75.000 koron jako ostatnią ratę na uzupełnienie funduszu przemysłowego do wysokości 1 miliona koron. Skreślenie tej pozycyi nastąpiło wtedy, gdy Wydział krajowy po zgodzeniu się na podwyższenie krajowego dodatku do podatków o 5% — przekonał się, że pomimo tego zwiększonego pokrycia jeszcze zamknąłby budżet znacznym niedoborem, skutkiem czego skreślił niektóre pozycye budżetu, odnoszące się do takich wydatków, które zdaniem Wydziału krajowego można o rok odroczyć. Przeciw temu skreśleniu Komisya krajowa dla spraw przemysłowych bardzo się zastrzega i w sprawozdaniu swem prosi, aby Wys. Sejm tę dotacyę na uchwale sejmowej opartą, przywrócić zechciał.

Komisya budżetowa również przykro, jak krajowa Komisya przemysłowa, odczuła skreślenie tak znacznej stosunkowo kwoty w skromnym przemysłowym budżecie kraju. Jest to pozycya produkcyjna w pełnem znaczeniu tego wyrazu. Nie ulega też wątpliwości, że zatrzymanie wypłaty tej subwencyi przez rok jeden, wpłynąć może niekorzystnie na los podań o pożyczki z funduszu przemysłowego. W drugiem półroczu 1898 i pierwszem półroczu 1899 — wynosiły własne dochody funduszu przemysłowego (bez dotacyi) t. j. raty na spłatę pożyczek i odsetki 83.174 zł. zaś pożyczek udzielił fundusz przemysłowy w kwocie 124.050 zł. czyli o 40.876 zł. więcej, niż miał własnego dochodu. Oczywiście zatem, gdyby nie raty, wpływające na dotacyę z funduszu krajowego, nie byłoby wystarczyło na rozdanie wszystkich pożyczek, przez Komisyę uchwalonych. W roku bieżącym zatem, po skreśleniu raty dotacyjnej, będzie musiała Komisya przemysłowa w swych wnioskach o rozdawnictwie pożyczek i Wydział krajowy w swych uchwałach, poprzestać na wysokości dochodu ze zwrotów rat pożyczkowych i z procentów, między 160 a 180 tysięcy koron.

Mimo to jednak Komisya budżetowa w obecnym stanie finansów krajowych, zmuszającym do podwyższenia dodatków do podatków o 5 ct., przyjmuje wniosek Wydziału krajowego i raty dotacyjnej do budżetu nie wstawia, nie chcąc budżetu zamykać niedoborem i wprowadzać gospodarki kraju na niebezpieczne tory pokrywania niedoborów pożyczkami. Sądzi też komisya, że jednoroczny ubytek dochodu funduszu przemysłowego można do pewnego stopnia zastąpić wydaniem promes, które dla interesowanych mogą być podstawą do uzyskania kredytu bankowego do czasu, kiedy Wys. Sejm będzie mógł bez zachwiania równowagi w budżecie ratę dotacyjną złożyć.

W tym dziale wydatków rubryki XVI. skreślił Wydział krajowy, wyłącznie ze względu na oszczędność inną pozycyę, którą Komisya budżetowa pragnie utrzymać i Wys. Sejmowi do uchwalenia przedstawia. Komisya krajowa wstawiła tu kwotę 6.000 koron na zasiłki w celu zwiedzenia wystawy paryskiej w r. 1900. Korzyści z wysyłki kilku zdolniejszych rzemieślników, zwłaszcza pracujących w przemyśle artystycznym i wybitniejszych kierowników krajowych szkół przemysłowych, byłyby tak znaczne, że przywrócenie tej skreślonej przez Wydział krajowy pozycyi uważa Komisya budżetowa jako konieczne. A jest ono bez zachwiania równowagi możliwe, ponieważ zaoszczędzenia przez komisyę w innych rubrykach poczynione, łącznie z nadwyżką, jaką Wydział krajowy swój preliminarz zamknął, zezwalają na to podwyższenie wydatku.

W ten sposób Komisya budżetowa w dziale tym preliminuje zwyczajne wydatki zgodnie z Wydziałem krajowym na 22.000 koron, a w nadzwyczajne wstawia nowy wydatek 6.000 koron, razem 28.000 koron, o 99.300 koron mniej, niż w r. 1899.

VI. Szkoły handlowe i zasiłki na popieranie wykształcenia handlowego.

Preliminarz tego działu obejmuje 27.600 kor. w zwyczajnych a 3.000 kor. w nadzwyczajnych wydatkach, razem 30.600 koron — o 14.600 koron więcej, niż

w r. 1899. Komisya budżetowa wnosi w zwyczajnych 31.600 kor., w nadzwyczajnych 3.000 kor. razem 34.600 kor. — o 4.000 kor. więcej niż Wydział krajowy. Powodem preliminowanego przez Wydział krajowy podwyższenia jest wejście w życie akademii handlowej we Lwowie, skutkiem czego też w myśl poprzednich uchwał przychodzi do wypłaty subwencya ze skarbu krajowego w kwocie 16.000 koron w zwyczajnych, a 3.000 koron w nadzwyczajnych wydatkach, gdy w r. 1899 nic na ten cel nie preliminowano. Natomiast kwotę na stypendya dla młodzieży handlowej, obniżono z 6.000 kor. na 1.200 kor. a to z powodu, że z wprowadzeniem w życie akademii handlowej we Lwowie i rozszerzeniem wyższej szkoły handlowej w Krakowie, odpada potrzeba udzielania zasiłków stypendyjnych na studya w handlowych akademiach i szkołach za granicami kraju. Komisya budżetowa wnioski te przyjmuje.

Do działu tego wpłynęły petycye Ls. 51, pet. 16 Wydziału zarządzającego wyższą szkołą handlową w Krakowie i Ls. 363, pet. 224 gminy miasta Krakowa — o wydatne podniesienie subwencyi dla tej szkoły, wynoszącej dotychczas 8.000 koron rocznie. Wyższa szkoła handlowa w Krakowie rozwija się w ostatnich latach bardzo pomyślnie — obejmuje obecnie zamiast dawnych trzech, cztery kursy roczne, zmieniła i rozszerzyła program nauki stosownie do postępów, dokonanych na polu szkolnictwa handlowego. Gmina miasta Krakowa uchwałą z dnia 28. marca 1899 dotychczasową subwencyę w kwocie 4.000 kor. podniosła w dwójnasób, do 8.000 kor. a prócz tego wydaje gmina na lokal, opał, światło i usługę 5090 kor. — tak, że cały wydatek gminy wynosi 13.090 koron. Gdy jednak wskutek wyżej wspomnianych zmian w organizacyi szkoły, niedobór jej wynosi w roku bieżącym już 4 330 kor. — a w latach następnych wynosić będzie 12.930 kor. — przeto zarząd szkoły a równocześnie i gm. miasta Krakowa proszą o wydatne podwyższenie subwencyi krajowej a równocześnie zwracają się do c. k. Rządu o podwyższenie subwencyi ze skarbu państwa o 6.000 koron. Komisya budżetowa sądzi, że wobec niezbędnej potrzeby podnoszenia poziomu handlowego wykształcenia w naszym kraju, ku czemu drugi wyższy zakład obok państwowej akademii handlowej we Lwowie jest niezbędny, wobec znacznych ofiar gminy m. Krakowa i innych miejscowych czynników, wreszcie wobec stwierdzonego pomyślnego rozwoju tej szkoły, prośba ta na uwzględnienie zasługuje — i dla tego wnosi

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Zasiłek roczny na wyższą szkołę handlową w Krakowie podnosi Sejm z 8.000 na 12.000 koron i taką kwotę wstawia do budżetu na rok 1900.

2. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby zasiłek ze skarbu państwa dla wyższej szkoły handlowej w Krakowie wydatnie podniósł.

W sprawie tej samej szkoły weszła do Ls. 501 — pet. 332 petycya gminy miasta Krakowa o udzielenie subwencyi krajowej w kwocie 70.000 koron na budowę własnego gmachu dla tej szkoły. Gmina miasta Krakowa przeznaczyła na tę budowę z okazyi jubileuszu Najj. Pana kwotę 100.000 kor. a krakowska Izba handlowa i przemysłowa 60.000 koron. Gdy jednak koszt budowy wraz z zakupnem gruntu i wewnętrznem urządzeniem obliczono na 232.318 kor., przeto brakuje jeszcze 70.000 kor. i o taką kwotę miasto Kraków prosi. Ze względu jednak, że do petycyi tej nie dołączono planu budowy, któryby dozwolił ocenić, czy tak znaczny wydatek na budynek ten jest konieczny — i ze względu na znany stan tegorocznego budżetu krajowego, Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycyę Ls. 501 gminy miasta Krakowa o zasiłek na budowę gmachu dla wyższej szkoły handlowej w Krakowie, odstępuje się Wydziałowi krajowemu z poleceniem zbadania, przeprowadzenia rokowań z c. k. Rządem o przyczynienie się skarbu państwa do kosztów tej budowy — i zdania sprawy na najbliższej sesyi sejmowej.

Na podstawie powyższego wywodu Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujący budżet wydatków rubryki XVI. na rok 1900.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900 zwyczajne koron	Wniosek na rok 1900 nadzwyczajne koron
XVI.		**I. Szkoły przemysłowe uzupełniające.**		
	295	W Białej	1.778	—
	296	„ Bochni	1.116	—
	297	„ Brodach	820	—
	298	„ Brzeżanach	1.096	—
	299	„ Buczaczu	1.100	—
	300	„ Drohobyczu	1.346	—
	301	„ Gorlicach	886	—
	302	„ Jarosławiu	1.210	—
	303	„ Jaśle	948	—
	304	„ Kałuszu	1.164	—
	305	„ Kołomyi	1.066	—
	306	„ Krakowie na Kleparzu	1.836	—
	307	„ „ w Ogrodzie angielskim	1.570	—
	308	„ „ na Smoleńsku	1.148	—
	309	„ „ na Kaźmierzu	1 308	—
	310	„ „ na Dajworze	1.394	—
	311	„ Krośnie	1.246	—
	312	„ Łańcucie	914	—
	313	„ Lwowie im. św. Anny	1.336	—
	314	„ „ „ Antoniego	1.308	
	315	„ „ „ Czackiego	1.300	—
	316	„ „ „ św. Elżbiety	946	—
	317	„ „ „ Konarskiego	1.336	—
	318	„ „ „ św. Marcina	1.308	—
	319	„ „ „ Mickiewicza	1.356	—
	320	„ „ „ Piramowicza	946	—
	321	„ „ „ Staszica	1.336	—
	322	„ „ „ Bernsteina izraelicka	1.026	—
	323	„ Myślenicach	850	—
	324	„ Nowym Sączu	1.412	—
	325	„ Nowym Targu	1.212	—
	326	„ Przemyślu	1.176	—
	327	„ „ na Przedm. Lwowskiem	1.130	—
	328	„ Podgórzu	940	—
	329	„ Rzeszowie	1.270	—
	330	„ Samborze	1.324	—
	331	„ Sanoku	1.152	—
	332	„ Stanisławowie	1.940	—
	333	„ Starym Sączu	894	—
	334	„ Sądowej Wiszni	1.200	—
	335	„ Stryju	1.110	—
	336	„ Tarnopolu	942	—
	337	„ Tarnowie	1.032	—
	338	„ Tarnobrzegu	800	—
	339	„ Wadowicach	968	—
		Do przeniesienia	53.496	—

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900 zwyczajne koron	Wniosek na rok 1900 nadzwyczajne koron
XVI.		Z przeniesienia . . .	53.496	—
	340	W Wieliczce	860	—
	341	„ Złoczowie	800	—
	342	„ Żółkwi	874	—
	343	„ Żywcu	1.580	—
	343a)	Na uzupełnienie przyborów i na druki administracyjne dla szkół	—	1.000
	344	Na nagrody za najlepsze rysunki zawodowe uczniów II. klasy przemysłowej	900	—
	345	Na nowo założyć się mające szkoły w roku 1900 .	—	1.000
		Razem .	58.510	2.000

II. Szkoły fachowe przemysłowe i warsztaty instrukcyjne.

A) Dla wyrobów z drzewa i łoziny.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	zwyczajne koron	nadzwyczajne koron
	346	Szkoła koszykarska w Czerwonej Woli . . .	2.000	—
	347	Krajowa szkoła koszykarska w Dżurowie . . .	1.384	—
	348	Szkoła koszykarska w Rudkach	1.200	—
	349	„ „ Siedlcu	1.000	800
	350	Kraj. szkoła koszykarska w Skołyszynie . . .	2.064	—
	351	„ „ „ „ Strychańcach . . .	1.748	—
	352	„ „ „ „ Wojsławiu . . .	1.070	—
	353	„ „ „ „ Zatorze . . .	1.320	—
	354	Subwencya dla szkoły koszykarskiej w Żurawnie .	840	—
	354a)	Subwencya dla szkoły koszykarskiej w Albigowej .	—	600
	355	Kraj warsztat kołodziejski w Grybowie	3.540	1.100
	356	„ „ „ „ Grzymałowie . . .	4.040	—
	357	„ szkoła kołodziejska i ciesielska w Kamionce strumiłowej:		
		a) na utrzymanie	8.002	—
		b) na rozszerzenie budynku	—	1.600
	358	Kraj. szkoła stolarska w Stanisławowie	7.912	300
	359	„ „ „ „ Kalwaryi	6.760	10.000
		Do przeniesienia .	42.880	14.400

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900 zwyczajne koron	Wniosek na rok 1900 nadzwyczajne koron
XVI.		Z przeniesienia .	42.880	14.400
	360	Kraj. szkoła stolarska w Tarnopolu	3.600	—
	361	Kraj. warstat dla wyrobu zabawek w Jaworowie .	1.960	600
		Razem . .	48.440	15.000
		B) Dla wyrobów garncarskich.		
	362	Kraj. szkoła garncarska w Kołomyi	7.080	4.500
	363	„ „ „ „ Toustem	2.380	—
		Razem . .	9.460	4.500
		C) Dla wyrobów ze skóry.		
	364	Kraj. warstat szewski w Witkowie	4.444	—
	365	„ „ „ „ Starym Sączu . . .	2.788	—
	366	„ szkoła szewska w Dobczycach	2.840	—
	367	Majsterskie kursa szewskie we Lwowie . . . „ „ „ w Krakowie . . .	3.200	—
		Razem . .	13.272	—
		D) Dla wyrobów tkackich.		
	368	Kraj. szkoła tkacka w Krośnie	8.940	—
		„ instrukcyjny warstat tkacki w Glinianach . .	3.352	320
	369	„ instrukc. warstat tkacki w Gorlicach . . .	600	—
	370	„ „ „ „ „ Korczynie . . .	2.160	
	371	„ „ „ „ „ Kosowie . . .	2.776	—
	372	„ „ „ „ „ Łańcucie . . .	2.320	—
	373	„ „ „ „ „ Rychwałdzie . .	2.110	—
	374	Kraj. instrukcyjny wastat tkacki w Wilamowicach .	1.260	1.400
	375	Subwencya dla produkcyjnego warstatu tkackiego w Budzanówie	800	—
	376	Kraj. szkoła sukiennicza w Rakszawie	8.220	—
		Razem . .	32.538	1.720

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900 zwyczajne koron	Wniosek na rok 1900 nadzwyczajne koron
XVI.		*E) Dla wyrobów powróźniczych.*		
	376*a)*	Kraj. instrukcyjny warstat powróżniczy w Radymnie	—	—
		F) Dla wyrobów koronkarskich i haftu.		
	377	Szkoła koronkarska w Kańczudze	1.722	—
	378	„ „ „ Zakopanem	4.500	—
	379	„ „ „ Bobowie	460	—
	380	„ „ „ Jaworowie (subw.) . . .	800	—
	381	Szkoła hafciarska w Makowie	1.728	—
	382	Szkoła koronkarska u SS. Miłosierdzia w Przeworsku	600	
		Razem . .	9.810	—
		G) Dla murarstwa.		
	383	Kurs dla podmajstrzych murarskich w Sieniawie .	600	—
		H) Subwencyonowane zakłady dla nauki robót kobiecych.		
	384.	Szkoła wydziałowa im. św. Scholastyki w Krakowie .	1.000	—
	385	Szkoła robót utrzymywana przez Tow. „Pracy kobiet“ we Lwowie	1.400	—
	386	Szkoła specyalna robót kobiecych P. P. Benedyktynek w Przemyślu	840	—
	387	Towarzystwo „Pracy kobiet“ w Kołomyi . . .	1.000	—
		Razem . .	4.240	—
		I) C. k. szkoły fachowo-przemysłowe subwencyonowane ze skarbu krajowego.		
	388	C. k. szkoła dla przemysłu drzewnego w Zakopanem	3.400	—
	389	C. k. szkoła dla przemysłu drzewnego w Kołomyi .	2.200	—
	390	C. . szkoła ślusarska w Świątnikach	3.180	—
	391	Zasiłek na zapomogi dla majstrów kształcących się w szkole ślusarskiej w Świątnikach . . .	800	—
	392	C. k. szkoła kowalska w Sułkowicach:		
		a) subwencya na utrzymanie	1.024	—
		b) na kurs majstrów	1.000	—
		c) na rozszerzenie budynku		3.000
		Razem . .	11.532	3.000

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900 zwyczajne koron	Wniosek na rok 1900 nadzwyczajne koron
XVI.		**III. Wydatki ogólne na cele szkolnictwa przemysłowego.**		
	393	Krajowa keramiczna stacya doświadczalna przy c. k. szkole politechnicznej we Lwowie . . .	9.100	—
	394	Na utrzymanie stacyi doświadczalnej mechaniczno-technicznej przy c. k. szkole politechnicznej we Lwowie	1.500	—
	395	Muzeum przemysłowe we Lwowie	6.000	—
	396	" " w Krakowie	4.000	—
	397	Na stypendya przemysłowe	24.000	—
	398	Na nauczycieli wędrownych dla tkactwa, koszykarstwa i szewstwa	6.000	—
	399	Na nowe warstaty zawodowe powstać mające w r. 1900	4.000	—
	400	Koszta inspekcyi i nadzoru szkół przemysłowyeh .	6.000	—
	401	Zaliczki na płace funkcyonaryuszy w kraj. szkołach przemysłowych	4.000	—
		Razem . .	64.600	—
		IV. Wydatki Komisyi krajowej dla spraw przemysłowych.		
	402	Prenumerata czasopism i zakupno dzieł . . .	400	—
	403	Biuro Komisyi krajowej dla spraw przemysłowych .		
		a) koszta podróży dyety i inne wydatki . . .	4.000	—
		b) płaca sekretarza	3.200	—
		c) dodatek osobisty do płacy sekretarza . . .	1.200	—
		d) płaca pomocnika biurowego	400	—
		Razem . .	9.200	—
		V. Zasiłki i pożyczki na cele przemysłowe.		
	404	Na zasiłki bezzwrotne na cele przemysłowe . .	20.000	—
	405	Na wydawnictwo „Przewodnika przemysłowego" .	2.000	—
	405*a*)	Na zasiłki w celu zwiedzenia wystawy paryskiej .	—	6.000
		Razem . .	22.000	6.000

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900 zwyczajne koron	Wniosek na rok 1900 nadzwyczajne koron
XVI.		**VI. Szkoły handlowe i zasiłki na popieranie wykształcenia handlowego.**		
	406	Szkoła handlowa w Krakowie	12.000	—
	407	Na akademię handlową we Lwowie	16.000	3.000
	408	Na stypendya dla młodzieży handlowej . . .	1.200	—
	409	Subwencya dla kraj. Związku przemysłowego za pośrednictwo w sprzedaży wyrobów krajowych .	2.400	—
		Razem . .	31.600	3.000

Zestawienie.

	Poszczególnienie	zwyczajne koron	nadzwyczajne koron	razem koron
I.	Szkoły przemysłowe uzupełniające . . .	58.510	2.000	60.510
II.	Szkoły zawodowe:			
	a) dla wyrobów z drzewa	48.440	15.000	63.440
	b) „ „ garncarskich	9.460	4.500	13.960
	c) „ „ ze skóry	13.272	—	13.272
	d) „ „ tkackich	32.538	1.720	34.258
	e) „ „ powroźniczych . . .	—	—	—
	f) „ „ koronkarskich i haft. . .	9.810	—	9.810
	g) „ „ murarstwa	600	—	600
	h) „ „ subwencye dla szkół robót kobiecych	4.240	—	4.240
	i) subwencye dla szkół rządowych . . .	11.532	3.000	14.532
III.	Wydatki ogólne na cele szkolnictwa . . .	64.600	—	64.600
IV.	Wydatki adm. Komisyi	9.200	—	9.200
V.	Zasiłki i pożyczki na cele przemysłowe . .	22.000	6.000	28.000
VI.	Szkoły handlowe i zasiłki na popieranie handlu	31.600	3.000	34.600
	Razem . .	315.802	35.220	351.022

Prócz tego wnosi Komisya budżetowa:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

a) nad petycyą L. S. 471. — pet. 303. Wilhelma Burghardta właściciela amerykańskiego młyna w Starym Samborze o zapomogę, przechodzi Sejm do porządku dziennego.

b) petycyę L. S. 511.— pet. 341. Towarzystwa rzemieślników „Zorja" w Drohobyczu i petycyę L. S. 1508 pet. 1255. Michała Warnickiego byłego instruktora warsztatu szewskiego w Uhnowie o zapomogę przekazuje się Wydziałowi krajowemu do załatwienia.

We Lwowie, 10. kwietnia 1900.

Za przewodniczącego
Badeni.

Sprawozdawca:
Romanowicz.

Rubryka XVII.

Rozmaite wydatki.

Pozycya 410—432.

(Sprawozdawca poseł Scipio).

W rubryce tej preliminuje Wydział krajowy wydatki w sumie koron 479.264, o kor. 75.282 mniej, niż na r. 1899 uchwalono.

Komisya budżetowa, skreślając pozycyę 412, dotacyi dożywotniej J. E. Dr. Fr. Smolki w kwocie kor. 8.000, a dodając już przez W. Sejm uchwalone, lub do uwzględnienia na podstawie wniosków i petycyj na to zasługujących, komisya budżetowa wstawia w tę rubrykę sumę K. 482.384; mniejszą o K. 72.162 niż uchwały na r. 1899, a o K. 3.120 większą niż w preliminarzu Wydziału krajowego.

Dnia 30. grudnia 1899, uchwalił W. Sejm dotacyę dożywotnią, wdowie po Członku Wydziału krajowego D-rze Hoszardzie w kwocie koron 2400 rocznie, więc tę kwotę wstawiamy do poz. 412, rubr. XVII. budżetu.

Osobnem sprawozdaniem do L. 46.710 przedstawia Wydział krajowy W. Sejmowi sprawę corocznych licznych petycyi o przyjęcie na fundusz krajowy kosztów utrzymania różnych osób, w zastępstwie biednych gmin i proponuje na pokrycie takich wydatków ryczałt roczny na podstawie przecięcia ostatnich lat 4-ch, koron 7.000, co komisya budżetowa za słuszne i upraszczające załatwienie takich podań uznając, wstawia K. 7.000 do poz. 423, załatwiając tem samem wyż podane sprawozdanie Wydziału krajowego, oraz odnośne petycye do ll. 317, 338, 347, 480, 557, 599, 608, 762, 766 i 780.

Posłowie Nowakowski i Winniczuk wnioskami swymi zażądali zapomóg dla pogorzelców w gminach Torki i Delejów; po nadto przekazał W Sejm komisyi budżetowej petycye pogorzelców do ll. 309, 582, 1313 i 1605 — Komisya proponuje odesłanie tych wniosków i petycyj do Wydziału krajowego do zbadania i uwzględnienia z kwoty koron 2500, którą W. Sejm w poz. 425 a) tej rubryki uchwalić raczy.

*Na posiedzeniu dnia 10. b. m. uchwalił W. Sejm pomoc dla pogorzelców gminy **Kolbuszowa**, a to przeznaczając po 3.000 koron rocznie do rozporządzalności Wydziału krajowego przez lat dziesięć, a w r. 1900 koron 2.000, które komisya rejestruje w wydatkach rubr. XVII. poz. 425 b.)*

Polacy zamieszkali w Wiedniu wnieśli do W. Sejmu petycyę do l. 427, a Przełożony misyi polskiej do l. 396 o subwencyę na pokrycie kosztów restauracyi kościoła polskiego w Wiedniu. — Do niedawna jeszcze, Polacy zamieszkali w stolicy monarchii i liczne żądania z kraju naszego, domagali się bezustannemi nawoływaniami, by kolonia polska i przybywający do Wiednia, mogli mieć tamże swój kościół. — Dzięki łasce Najdobrotliwszego Monarchy, dostaliśmy świątynię na Rennweg, lecz w nader opłakanym stanie. — Dokonano restauracyi kosztem 120.000 koron, ale bez żadnego funduszu — jedynie na kredyt. — Składki dość obfite i loterya, pokryły zaledwie połowę wydatku, reszta jest długiem, o który przedsiębiorca natarczywie się upomina, a wyż podane petycye apelują o jego pokrycie do Reprezentacyi kraju. — Dług ten jest długiem Polaków.

Komisya budżetowa uznaje, że należy, by fundusz krajowy po nad udzielone jednorazowe datki, przyczynił się do pokrycia w mowie będącego długu, lecz nie może doradzać W. Sejmowi uczynienia tego w całości, ani też pokrycia jednorazową znaczniejszą subwencyą. — Komisya stawia wniosek:

„Wysoki Sejm raczy przyznać na kościół Polski w Wiedniu datek przez lat „10 po 3.000 koron, w 20-tu ratach półrocznych po koron 1.500 i uchwalić wstawie„nie do Rubr. XVII. poz. 425 c) wydatków koron 1.500 na rok 1900.“

Do ll. 86, 260, 265, 291, 433 i 1095 petycyonują wdowy po zarządzcach szpitali prowincyonalnych, wdowa po profesorze Ogonowska i Ludomir Benedyktowicz, o zapomogi. — Komisya budżetowa wnosi — „Odesłanie ich do uwzględnienia przez Wydział krajowy, wstawiając na ten cel koron 2720 do poz. 425 d) wydatków tej rubryki“.

Przyjmując resztę pozycyj tej rubryki zgodnie z Wydziałem krajowym — Komisya wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujące wydatki Rubr. XVII.:

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Koron
XVII.		**Wydatki rozmaite.**	
	410	Do rozporządzalności Wydziału krajowego .	60.000
	411	Na fundacyę wieczystą im. Jego Ces Król. Apostolskiej Mości Cesarza Franciszka Józefa I.	24.000
	412	Dotacya dożywotnia Hoszardowej . .	2.400
	413	Pietruskiej Stefanii, stały roczny dodatek ze Skarbu krajowego do pensyi emerytalnej . . . , . .	3.600
	414	Dla księży unitów chełmskich, ich wdów i sierót	2.400
	415	Sawczyńskiej Jadwidze, wdowie po ś. p. Zygmuncie Sawczyńskim, stały roczny dodatek do pensyi emerytalnej . .	1.000
	416	Korosteńskiej Felicyi b. nauczycielce szkoły P. Klarysek w Starym Sączu, zaopatrzenie dożywotnie z łaski, rocznie .	160
	417	Czyrniańskiej Teofili, wdowie po kierowniku szkoły kołodziejskiej i bednarskiej w Kamionce Strumiłowej, zaopatrzenie dożywotnie z łaski (ewentualnie aż do wyjścia zamąż)	800
		Do przeniesienia .	**94.360**

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Koron
		Z przeniesienia .	94.360
	418	Na misye katolickie, do rozporządzalności Wydziału krajowego . . .	6.000
	419	Towarzystwu ratunkowemu ochotniczemu we Lwowie	600
	420	Towarzystwu ratunkowemu ochotniczemu w Krakowie	600
	421	Krajowemu Związkowi ochotniczych straży pożarnych, zasiłek stały . . .	6.000
	422	Na opłatę odsetek (najwyżej 4%) od pożyczek 400.000 K, zaciągniętych przez gminę m. Nowego Sącza na odbudowanie zniszczonych pożarem budynków miejskich, regulacyę ulic i inne inwestycye (VI. rata z przyznanych przez lat 20)	16.000
	423	Koszta utrzymania rozmaitych osób w szpitalach, przyjęte na fundusz krajowy w zastępstwie gmin (ryczałtowo) .	7.000
	424	Schmidowa Walerya, wdowa po rządcy szpitala w Przemyślu . . .	200
	425	Sierotom po ś. p. Granatowskim (5. rata, ostatnia z przyznanych na lat 5) .	400
	425a	Pogorzelcom w załatwieniu petycyi — do rozpoz. Wydz. kraj.	2.500
	425b	Gminie Kolbuszowa — na opłatę odsetek od pożyczki dla pogorzelców (I rata z przyznanych na lat 10 2.000 K. dalsze zaś raty po 3.000 K.) . .	2.000
	425c	Na kościół polski w Wiedniu (I. rata z 20. rat półrocznych, płatnych w ciągu lat 10-ciu, z ogólnej sumy 30.000 K.) .	1.500
	425d	Do rozdziału przez Wydział krajowy między 6. petentów	2.720
	426	Funduszowi koszar krajowych, dotacya na pokrycie 4% odsetek od pożyczek 3,000.000 K. zaciągniętych w c. k. Dyrekcyi galic. funduszu propinacyjnego, na dostarczenie c. k. Skarbowi wojskowemu koszar krajowych . .	108.000
	427	Rozmaite wydatki byłych funduszów indemnizacyjnych	200
	428	Na szkołę kadetów we Lwowie, III. rata z przyznanych gminie m. Lwowa przez lat 28 od roku 1898 począwszy, w myśl Uchwały Wys. Sejmu z dnia 5. lutego 1898	5.000
	429	Na potrzeby ludności dotkniętej klęskami elementarnemi, pierwsza rata z trzechlecia po	40.000
	430	Na pokrycie 66% dodatku krajowego do podatku zarobkowego, opłacić się mającego przez galic. fundusz propina-	
		Do przeniesienia . .	293.080

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Koron
		Z przeniesienia .	293.080
		cyjny w myśl §. 100. ustawy z dnia 25. października 1896 Nr. 220. Dz. p. p. i uchwały Sejmu z 29. stycznia 1898	82.104
	431	Na bonifikacyę dla funduszów powiatowych, za ubytek w dochodach opłacanych do końca roku 1897 z galic. funduszu propinacyjnego, w myśl uchwały Sejmu z dnia 29. stycznia 1898	100.000
	432	Na koszta urządzenia i utrzymania kursu dla pisarzy gminnych . . .	7.200
		Suma rubryki XVII. wydatków .	482.384

W dalszem załatwieniu wniesionych petycyj, W. Sejm raczy uchwalić:

L. 807, o subwencyę na misye, odsyła się Wydziałowi krajowemu do załatwienia z poz. 418.

LL. 649 i 712, towarzystw ratunkowych odstępuje się Wydziałowi krajowemu do załatwienia z poz. 419 i 420.

LL. 307 i 470, odstępuje się Wydziałowi krajowemu do załatwienia z poz. 421.

L. 770, Schmidowej, znajduje załatwienie w poz. 424 tej rubryki.

Petycye do l. l. 104, 105, 106. 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 193, 337, 449, 514, 644, 645, 720 i 813, dotkniętych klęskami powodzi lub gradu, odstępuje Sejm Wydziałowi krajowemu do załatwienia z pozycyi 429.

L. 346. Festenburgowej odsyła się Wydziałowi krajowemu do możliwego uwzględnienia z funduszów solnych.

LL. 534 i 1303, odstępuje Sejm Wydziałowi krajowemu do załatwienia.

L. 271, profesora Siemieradzkiego odsyła się Wydziałowi krajowemu do zdania sprawy Sejmowi o tej petycyi.

Nad petycyami do LL. 454, 515, 516, 525, 541, 553, 765, 801, 885 i 1499, przechodzi Sejm do porządku dziennego.

We Lwowie dnia 10. kwietnia 1900.

Za Przewodniczącego:
Badeni

Sprawozdawca:
Scipio

Z drukarni Pillera i Sp. we Lwowie.

Budżet krajowy na rok 1900.

(Sprawozdawca poseł Abrahamowicz).

Sprawozdanie

komisyi budżetowej o preliminarzu Wydziału krajowego na r. 1900.

Rubr. I.—XVII. doch. poz. I—71.

Dochody.

Wydział krajowy oblicza dochody na rok 1900:

Zwyczajne	4,686.022 K.
Nadzwyczajne	400.332 „
Razem więc . .	5,086.354 K

W myśl wniosków przedłozonych Wysokiemu Sejmowi przez Komisyę budżetową dochody te mają czynić razem kwotę 5,115.154 K.

W porównaniu więc do prelminarza Wydziału krajowego wyżej oblicza Komisya budżetowa dochody o 28 800 K.

Różnica pomiędzy dochodami obliczonymi przez Wydział krajowy pochodzi z rubryki IV. dochodów w której Komisya budżetowa nadwyżki dochodów od zakładów dotowanych, które Wydział krajowy obliczył na . , . . 123.926 K. oblicza je jedynie na . . . . 121.526 „

czyli mniej o kwotę . . 2.400 K.

Natomiast w rubryce III. proponuje Komisya pewne uzasadnione podwyższenie a mianowicie: Gdy towarzystwa kolejowe zwracają funduszowi krajowemu, oprócz kosztów personalu nieetatowego (rubr. X. poz. 188 — 36.000 K.), także tytułem kosztów administracyjnych, część kosztów płacy stałych urzędników i kosztów kancelaryjnych, przeto na podstawie wyniku z lat ubiegłych, pozycyę 10 rubryki III. dochodów, do kwoty co najmniej 46.000 K. podnieść należy. Wobec tego podwyższenia poz. 10 o 10.000 K. suma rubr. III. zamiast preliminowanych 568.270 K. wyniesie 578.270 K.

Dalej w rubryce V. dochodów wstawia Komisya budżetowa pozycyę 15. „*Zwroty zaliczek od urzędników krajowych*“, zamiast preliminowanych 37.000 K., 38.200 K., a to z uwagi, iż przy udzielaniu nadzwyczajnej zaliczki na płacę, sekretarzowi Wydziału krajowego p. Jabłonowskiemu *) ma być pobraną naraz zaliczka pierwej mu udzielona w kwocie 1.200 K stąd suma rubr. V. zamiast preliminowanych 96,360 K., uczyni 97.560 K.

Wreszcie w rubryce XVI. poz. 59, dochód z krajowych opłat konsumcyjnych obliczony przez Wydział krajowy na 1,620.000 K., podnosi Komisya o 20.000 K. wstawia przeto 1,640.000 K.

Podniesienie tej rubryki dochodu krajowego, opiera Komisya na wyniku z dokonanych wydzierżawień rzeczonych opłat. Wynik ten przy ułożeniu preliminarza Wy-

*) Patrz rubr. II. wydatków.

działu krajowego nie mógł być jeszcze wzięty w rachubę, stąd Wydział krajowy przyjął za podstawę kwotę przyjętą do budżetu na rok 1899.

W myśl sprawozdania Wydziału krajowego z dnia 28. grudnia 1899 uzyskany dochód z dzierżaw krajowych opłat konsumcyjnych uczynił 1.666.000 K. Komisya budżetowa ze względów koniecznej przezorności budżetowania wstawia w dochód jedynie kwotę 1,640.000 K.

Na podstawie powyższego sprawozdania Komisya budżetowa wnosi: Wysoki Sejm krajowy raczy uchwalić **dochody** jak następuje:

Rubr. I. poz. 1. Pozostałość z rachunków z lat ubiegłych 515.926 K.

Rubr. II. Odsetki od pieniędzy chwilowo lokowanych zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego, Komisya budżetowa nie wstawia żadnej kwoty.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900 zwyczajne (koron)	Wniosek na rok 1900 nadzwyczajne (koron)
III.		**Dochody z dróg krajowych i kolei żelaznych.**		
	3	Myta na drogach krajowych	464 000	—
	4	Odsetki zwłoki i kary konwencyonalne . . .	1 452	—
	5	Grzywny za przestępstwa drogowe . . .	276	—
	6	Datki dobrowolne od stron prywatnych na budowę dróg krajowych	1.700	—
	7	Czynsz za użycie rowu drogi krajowej Gorlice-Konieczna, na rurociąg naftowy	5.676	—
	8	Zwroty kosztów wywłaszczenia gruntów pod budowę drogi krajowej Przeworsk-Dynów . . .	—	7.166
	9	Subwencya c. k. Skarbu państwa na budowę dróg gminnych:		
		a) Majdan-Stany-Rozwadów . . .	—	40.000
		b) Biertowice-Zembrzyce	—	12.000
	10	Zwroty zaliczkowo poniesionych wydatków administracyjnych, spowodowanych budową kolei lokalnych od towarzystw kolejowych	—	46.000
		Suma rubryki III. .	473.104	105.166
			578 270	
IV.		**Nadwyżki dochodów od zakładów dotowanych.**		
	11	Od funduszu policyi krajowej	5.760	—
	12	" " szpitala św. Łazarza w Krakowie: oddział chorych . . 6.588 k. " obłąkanych . . 21.866 "	28.454	—
	13	" " szpitala lwowskiego, oddziału chorych z klinikami	36.326	—
	14	" " zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie	50.986	—
		Suma rubryki IV. .	121.526	—

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900 zwyczajne (koron)	Wniosek na rok 1900 nadzwyczajne (koron)
V.		**Zwroty zaliczek z lat ubiegłych.**		
	15	Od urzędników krajowych z płac	38.200	—
	16	„ nauczycieli szkół rolniczych	2.400	—
	17	„ „ „ i zakładów przemysłowych .	2.400	—
	18	„ szpitali powszechwnych z rachunków kwartalnych	30.000	—
	19	„ gmin za dawniejsze koszta leczenia . . .	400	—
	20	„ stron rozmaitych ze spraw drogowych . .	5.000	—
	21	Rozmaite . . , ...	5 000	—
	22	Zwroty kosztów zdjęć i projektów melioracyjnych .	14.160	—
		Suma rubryki V. .	97.560	—
VI.		**Zwroty pożyczek.**		
	23	Zarząd centralny galic. towarzystwa dla ogrodnictwa i pszczelnictwa we Lwowie, zwrot bezprocentowej pożyczki 1300 K., IX. rata	100	—
	24	Ślusarczyk Jan, garncarz w Zalesiu, zwrot pożyczki bezprocentowej 400 K. na cele jego pracowni, V. (ostatnia) rata	80	—
	25	Stary Sącz, wzorowy warstat szewski, zwrot pożyczki bezprocentowej 800 K. udzielonej na zakupno materyałów, IX. X. (ostatnia) rata	160	—
	26	Buczacz, Rada powiatowa, zwrot pożyczki bezprocentowej 6.000 K. dla niesienia pomocy ludności nawiedzonej gradobiciem w roku 1895, V. rata	1.000	—
		Do przeniesienia .	1.340	—

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900 zwyczajne Korony	Wniosek na rok 1900 nadzwyczajne Korony
VI.		Z przeniesienia .	1.340	—
	27	Bohorodczany, powiat, zwrot bezprocentowej pożyczki 8.339 K. 30 g. z tytułu zapłaconej przez fundusz krajowy c. k. Skarbowi państwa, w zastępstwie powiatu, reszty bezprocentowej pożyczki 10.000 K., udzielonej w roku 1899 powiatowi bohorodczańskiemu za poręczeniem kraju, V. rata . .	834	—
	28	Zarząd wzorowego warstatu szewskiego w Uhnowie, zwrot zaliczki 1000 K. udzielonej w roku 1892 VII. i VIII. rata po 100 K.	200	—
	29	Konwent PP, Benedyktynek w Przemyślu, zwrot bezprocentowej pożyczki, udzielonej w sumie 10 000 K. na budowę szkoły robót kobiecych, IV. rata .	600	—
	30	Zarząd krajowego warstatu szewskiego w Witkowie Nowym, zwrot zaliczki 1000 K. na zakupno materyałów VII. i VIII. rata	200	—
	31	Zarząd szkoły koronkarskiej w Kańczudze, zwrot pożyczki 400 K. udzielonej na fundusz obrotowy, VII. i VIII. rata	80	—
	32	Kalwarya gmina, zwrot pożyczki 8000 K. udzielonej na budowę tamtejszej szkoły stolarskiej, V. i VI. rata	1.600	—
	33	Śniatyn, Wydział powiatowy III. rata bezprocentowej pożyczki 6000 K. na zakupno realności dla szkoły koszykarskiej w Dżurowie	400	—
		Suma rubryki VI. .	5.254	—
VII.	34	**Dochody gospodarstwa lasowego we Lwowie** .	14.760	—
VIII.		**Dochody krajowych szkół rolniczych i folwarku w Dublanach.**		
	35	Szkoła wyższa rolnicza w Dublanach . . .	60.416	—
	36	„ niższa „ „ „ . . .	7.396	—
		Do przeniesienia .	67.812	—

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900 zwyczajne (Korony)	Wniosek na rok 1900 nadzwyczajne (Korony)
		Z przeniesienia .	67.812	—
VIII.	37	Folwark w Dublanach . . .	41.894	—
	38	Szkoła gorzelnicza „ „ . . .	5.000	—
	39	Gorzelnia krajowa „ „ . . .	13.208	—
	40	Stacya kontrolna i doświadczalna botaniczno-rolnicza we Lwowie	3.200	—
	41	Stacya kontrolna i doświadczalna chemiczno-rolnicza w Dublanach	3.500	—
		Suma rubryki VIII. .	134.614	—
IX.		**Dochody krajowej szkoły rolniczej i folwarku w Czernichowie.**		
	42	Szkoła średnia rolnicza w Czernichowie . . .	43.200	—
	43	Folwark w Czernichowie	14.240	—
		Suma rubryki IX. .	57.440	—
X.		**Dochody innych szkół rolniczych krajowych.**		
	44	Szkoła niższa rolnicza w Horodence . . .	7.700	—
	45	„ „ „ „ Jagielnicy . . .	12.160	—
	46	„ „ „ „ Kobiernicach . . .	16.516	—
	47	„ „ „ „ Bereżnicy . . .	9.000	—
	48	„ „ „ „ Suchodole . . .	10.288	—
	49	Szkoła ogrodnicza w Tarnowie	9.360	—
	50	Zakład sadowniczy w Zaleszczykach . . .	400	—
		Suma rubryki X. .	65 424	—
XI.		**Zwroty za sprawdzanie rachunków aptekarskich.**		
	51	Od szpitali powszechnych	920	—
XII.		**Dochody z przelania ze skarbu krajowego pozostałości z funduszu zapomogi z r. 1866.**		
	52	Wpływy ze zwrotu pożyczek udzielonych Wydziałom powiatowym	3.814	—

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900 zwyczajne (Korony)	Wniosek na rok 1900 nadzwyczajne (Korony)
XIII.		**Dochody z kwaterunku żandarmeryi.**		
	53	Kwaterunkowe	43.684	—
	54	Noclegowe	83.304	—
	55	Udział administracyi politycznej	30.104	—
	56	Dochód: *a*) z gmachu lwowskiego (dawnego) 25.872 K *b*) „ „ „ (dobudow. skrzydła) . . . . 11.486 „ *c*) z realności w Czortkowie . . 1.400 „	38.758	—
		Suma rubryki XIII. .	195.850	—
XIV.	57	Dochód ze zwrotu wydatków szupasowych . .	16.000	—
XV.	58	Dochody krajowego składu publicznego w Krakowie .	40 550	—
XVI	59	Dochód z krajowych opłat konsumcyjnych (w myśl ustawy z dnia 4. lipca 1899 Nr, 93 Dz. u. kr.	1,640.000	—
XVII.		**Różne dochody.**		
	60	Taksy krajowego archiwum aktów grodzkich i ziemskich we Lwowie i w Krakowie . . .	450	—
	61	Datki deklarowane przez Wydziały powiatowe na wykupno gruntów pod kolej transwersalną (c. k. państwową:) *a*) Buczacz, rata roczna . . 2000 K — h *b*) Czortków, „ „ . . 1058 „ — „ *c*) Krosno, „ „ . . 1263 „ 24 „ *d*) Limanowa, „ „ . . — „ — „ *e*) Nowy Targ, „ „ . . — „ — „ *f*) Sanok, „ „ . . 1592 „ — „ *g*) Stanisławów, „ „ . . 1510 „ 82 „ *h*) Tłumacz, „ „ . . 1435 „ 38 „	8.860	—
	62	Subwencye z c. k. Skarbu państwa:		
		a) dla biura melioracyjnego	16.000	—
		b) na utrzymanie kursu praktycznego dla dozorców melioracyjnych	4.000	—
		c) na utrzymanie technika do kultury i eksploatacyi torfowisk	4.000	—
		d) na utrzymanie 4 nauczycieli wędrownych rolnictwa dla włościan	8.000	—
		e) na utrzymanie instruktora mleczarstwa .	2.000	—
		f) na założenie szkoły rolniczej w Suchodole IV. rata na rachunek przyrzeczonych 56.000 K .	12.000	—
		Do przeniesienia .	55.310	—

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900 zwyczajne (Korony)	Wniosek na rok 1900 nadzwyczajne (Korony)
		Z przeniesienia .	55.310	—
XVII.		*g*) na koszta licencyonowania buhajów . .	8.000	—
		h) na 2 instruktorów hodowli bydła . .	4 000	—
		i) na koszta założenia niższej szkoły rolniczej w Bereźnicy, dalsza rata . . .	—	—
		k) na podniesienie uprawy tytoniu . . .	—	—
		l) na utrzymanie nauczyciela wędrownego weterynaryi	2.000	—
		m) dla kursu rolniczego dla nauczyaieli szkół ludowych	—	—
		n) na utrzymanie krajowej szkoły górniczej i wiertniczej w Borysławiu	9.000	—
	63	Bonifikacya z c. k. Skarbu państwa za zrzeczenie się poboru dodatku krajowego, do podatku osobisto-dochodowego	732.446	—
	64	Bonifikacya z galicyjskiego funduszu propinacyjnego *a*) dla kraju . . . . 300.000 K *b*) dla powiatów . . . . 100.000 „	400.000	—
	65	Od rady powiatowej w Zaleszczykach, na koszta założenia tamtejszej szkoły sadowniczej przez lat 5 (II. rata) po	1.000	—
	66	Od gminy miasta Zaleszczyki, na koszta założenia tamtejszej szkoły sadowniczej przez lat 5 (II. rata po	200	—
	67	Dochody byłych funduszów indemnizacyjnych: 1. Od obowiązanych: *a*) Wypłata kapitałów i rent: Galicya wschodnia . . . 136 K 30 g Galicya zachodnia . . . — „ — „	136	—
		b) Odsetki za zwłokę i rozmaite inne dochody: Galicya wschodnia . . . 1200 K — g Galicya zachodnia . . . 80 „ — „	1.280	—
		2. Dochód z zaległych dodatków indemnizacyjnych od kontrybuentów: Galicya wschodnia . . . 50.000 K — g Galicya zachodnia . . . 10.000 „ — „	60.000	—
	68	Dochód ze sprzedaży kart myśliwskich . . .	20.000	—
	69	Dochód z 3%-wych wkładek emerytalnych od płac urzędników krajowych	20.888	—
	70	Dochód ze stacyi elektrycznej w gmachu sejmowym .	3.200	—
	71	Rozmaite dochody: *a*) sprzedaż książek i druków	4.400	—
		b) sprzedaż papierów wyszkartowanych i wzorów drukowych	200	—
		c) różne przygodne	20	—
	71*a*)	C. k. Skarb Państwa na utrzymanie pomocnika instruktora mleczarstwa	—	—
	71*b*)	Dochody b. funduszu gmachu sejmowego . .	—	—
		Do przeniesienia .	1,322.080	—

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1900 zwyczajne (Korony)	Wniosek na rok 1900 nadzwyczajne (Korony)
XVII.		Z przeniesienia . .	1,322.080	—
	71 *c*)	C. k. Skarb Państwa, na stypendya dla uczniów szkoły lasowej i szkół rolniczej w Dublanach i Czernichowie	—	—
	71 *d*)	C. k. Skarb Państwa, na doświadczenia w tępieniu myszy polnych	—	—
	71 *ef*)	Ze sprzedaży realności krajowego składu publicznego we Lwowie i gruntu na Szumanówce . .	—	305.166
		Suma rubryki XVII. .	1,322.080	305.166
			1,627.246	

We Lwowie dnia 11. lutego 1900.

Za Przewodniczącego
Badeni.

Sprawozdawca
Abrahamowicz.

Z drukarni Pillera i Ski we Lwowie.

H. Fundusz policyi krajowej.

(Sprawozdawca p. Goldman).

Z dochodów tego funduszu pokrywa się wydatki na utrzymanie więźniów, pochodzących z Galicyi, w domach przymusowej pracy i poprawy, które weszły w życie w innych prowincyach państwa na mocy ustawy z d. 24. maja 1885. Na podstawie przecięcia z 3 lat, Wydział krajowy pzeliminuje na ten cel 5.200 K. jak na r. 1899. Dochody preliminuje Wydział krajowy według stanu efektów.

Zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego, Komisya budżetowa wnosi:

Fundusz policyi krajowej.

Dochody	10.970 K.
Wydatki	5.210 „
Nadwyżka dochodów . . .	5.760 K.

która wpłynie do funduszu krajowego.

Za przewodniczącego:
Badeni.

Sprawozdawca:
Goldman.

Budżet krajowy na rok 1900.

Fundusze samoistne.

(Sprawozdawca p. Goldman).

Fundusz kultury krajowej.

Zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego Komisya budżetowa wnosi:

Dochody tego funduszu	7.544 K.
Wydatki „ „	30 „
Nadwyżka dochodów . . .	7.514 K.

użytą zostanie na zasiłek dla wyższej szkoły rolniczej w Dublanach.

Fundusz stanowy sierociński.

Zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego Komisya budżetowa wnosi:

Dochody tego funduszu	3.646 K.
Wydatki „ „	3.154 „
Nadwyżka dochodów . . .	492 K.

użytą zostanie na pomnożenie majątku zarodowego.

Fundusz Aleksandra hr. Stadnickiego.

Zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego Komisya budżetowa wnosi:

Wydatki i dochody tego funduszu na kwotę . 2.112 K.

Fundusz pożyczki krajowej z r. 1873.

Termin spłat ratalnych kapitałów wypożyczonych z tej pożyczki Wydziałom powiatowym skończył się w r. 1883. Tytułem zaległości pozostaje jeszcze kwota 6.400 K., z czego Wydział krajowy preliminuje na r. 1900 kwotę 1.600 K.

W ddziale wydatków preliminuje Wydział krajowy na podstawie planu umorzenia ogólną kwotę 100.048 K. a fundusz krajowy, który obecnie pokrywa potrzeby tego funduszu, poniesie z tego tytułu wydatek w kwocie 98.448 K.

Komisya budżetowa wnosi zgodnie:

Wydatki funduszu pożyczki krajowej z r. 1873 .	100.048 K.
Dochody „ „ „ „ .	1.600 „
Nadwyżka wydatków . . .	98.448 K.

która pokrytą zostanie z rubr. XIV. wydatków funduszu krajowego.

Za przewodniczącego:
Badeni.

Sprawozdawca:
Goldman.

LW. 28.614/1900.

We Lwowie dnia 1. maja 1900.

Aleg. 153

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia Reprezentacyi powiatowej w Łańcucie do pokrywania ewentualnych niedoborów lokalnej kolei żelaznej Przeworsk-Bachórz.

Wysoki Sejmie!

Deklaracyą zeznaną w formie aktu notaryalnego z 5. sierpnia 1898 zobowiązała się Reprezentacya powiatowa w Łańcucie na podstawie uchwały Rady powiatowej z 25. stycznia 1898 zatwierdzonej przez Wydział krajowy uchwałą z 6. lutego 1898 l. 7.763 imieniem powiatu łańcuckiego na rzecz funduszu krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem pokrywać z własnych funduszów przez przeciąg lat 75 licząc od wydania koncesyi na kolej lokalną z Przeworska do Bachorza, każdorocznie sumę potrzebną do oprocentowania po 4% i umorzenia w tym samym przeciągu lat sumy 30.000 zł. w. a., wchodzącej w tę część kapitału zakładowego powyższej kolei, która ma być emitowaną w akcyach zakładowych.

Powyższe zobowiązanie powiatu w myśl. §. 2. aktu notaryalnego mieć będzie moc obowiązującą o tyle, o ile w ciągu oznaczonego czasu powyżej, fundusz krajowy nie będzie miał żadnego dochodu od rzeczonych akcyi zakładowych.

W latach, w których dywidenda od rzeczonych akcyi zakładowych da funduszowi krajowemu dochód, równający się sumie potrzebnej na raty oprocentowania i umorzenia sumy 30.000 zł. w. a. powiat Łańcut nie będzie uiszczał żadnej zapłaty.

Uchwałą z dnia 26. czerwca 1899 postanowiła Rada powiatowa łańcucka podwyższyć deklaracyę powyższą o sumę 50.000 koron czyli 25.000 zł. w. a. tak, ażeby gwarancya powiatu na oprocentowanie i umorzenie kapitału zakładowego pomienionej kolei opiewała na łączną kwotę 55.000 zł. w. a. czyli 110.000 koron.

Rada powiatowa uczyniła równocześnie zawisłem przyjęcie na siebie tej podwyższonej gwarancyi od warunku, że strony interesowane w budowie tej kolei a w szczególności właściciele majątków ziemskich zezwolą poprzednio celem zabezpieczenia powiatu co do dodatkowej sumy gwarancyjnej w kwocie 25.000 zł. w. a. zaintabulować ją na swoich majątkach na rzecz powiatu łańcuckiego.

Przyjęcie jednak przez sam powiat dodatkowej tej gwarancyi na rzecz kolei pomienionej w kwocie 25.000 zł. w. a. wymaga zezwolenia w drodze ustawy krajowej.

Długi powiatu bowiem według wykazu długów z końcem roku 1899 uzupełnionego z ksiąg rachunkowych Wydziału krajowego i Banku krajowego, wynoszą:

1. Reszta z pożyczki bezprocentowej, zaciągniętej w roku 1894 z funduszu krajowego w kwocie 8.000 zł. w. a. .	2.666 zł. 64 ct.
2. Reszta należytości funduszu krajowego za wywłaszczone grunta pod budowę drogi krajowej Kańczuga-Dynów .	5.786 „ 73 „
3. Pożyczka głodowa z Banku krajowego z 1898. (Procenta opłacane są z funduszu krajowego)	4.000 „ — „
4. Reszta z pożyczki zaciągniętej w gal. Kasie oszczędności w sumie 20.000 zł.	5.040 „ — „

5. Reszta z pożyczki zaciągniętej w Banku krajowym w kwocie 34.000 zł. . . . . 32.703 zł. 47 ct.

6. Reszta z pożyczki bezprocentowej w kwocie 8.000 zł. zaciągniętej w funduszu krajowym na budowę drogi Przeworsk-Markowa i Przeworsk-Maćkówka . . . . . . 6.400 „ — „

7. Pożyczka bezprocentowa zaciągnięta w funduszu krajowym w r. 1898 na drogę Przeworsk-Markowa-Maćkówka . 6.750 „ — „

8. Gwarancya powiatu na rzecz budowy kolei Przeworsk-Bachórz w kwocie . . . . 30.000 „ — „

9. Reszta z pożyczki zaciągniętej w Banku krajowym spłaconą przez Kasę zaliczkową i oszczędności w Wieliczce a zaciągniętą na imię powiatu . . . . . 16.995 „ 67 „

Razem . 110.342 zł. 51 ct.

Odtrąciwszy od tego zwroty należne powiatowi od gmin za rozpożyczone między gminy pożyczki bezprocentowe w kwotach 2.666 zł. 64 ct. i 4.000 zł. tudzież pożyczkę w kwocie 16.995 zł. 67 ct., zaciągniętą dla Kasy zaliczkowej i oszczędności w Łańcucie, jako przez tę kasę spłacaną, razem przeto 23.662 zł. 31 ct., właściwe obciążenie powiatu wynosi kwotę 86.680 zł. 20 ct. czyli 173.360 koron. Gdy zaś suma podatków bezpośrednich przypisanych w powiecie na rok 1899 wynosi 176.415 zł. 22 ct. czyli 352.830 koron, z czego 50% czyni 176.415 koron, przeto po myśli §. 24. ust. o Repr. pow. do udzielenia zezwolenia na przyjęcie przez powiat powyższej gwarancyi potrzeba ustawy krajowej.

Wydział krajowy uznając, że przyjęcie wyżej wymienionego zobowiązania przez powiat łańcucki jest uzasadnione względami na korzyści, jakie powiat odniesie z powodu budowy nowej kolei, tudzież licząc się z okolicznością, że ustawa z 17. lipca 1893 Nr. 42 dz. ust. kr. w §. 2. powiaty wyraźnie do subwencyonowania lokalnych kolei żelaznych zachęca, że wreszcie nowe to obciążenie powiatu zostanie zrównoważone hipotecznem zabezpieczeniem kwoty 25.000 zł. na dobrach osób interesowanych, że zatem powiat jako taki w rzeczywistości zobowiązaniem tem nie będzie obciążony, względnie ze swych funduszów nie będzie pokrywał ewentualnych niedoborów kolei, wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony pod ./· projekt ustawy.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
***St. Badeni**, w. r.*

Sprawozdawca:
***Adolf Vayhinger** w r.*
Członek Wydziału krajowego.

Ustawa

z dnia . . . . w przedmiocie zezwolenia Reprezentacyi powiatowej w Łańcucie do pokrywania niedoborów lokalnej kolei żelaznej z Przeworska do Bachórza.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Reprezentacyi powiatowej w Łańcucie zezwala się na przyjęcie imieniem powiatu łańcuckiego w obec funduszu krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Księstwem Krakowskiem obowiązku uiszczania przez lat 75 od chwili udzielenia koncesyi na lokalną kolej żelazną z Przeworska do Bachorza, kwot potrzebnych na oprocentowanie i planem wskazane umorzenie sumy 50.000 koron, stanowiącej część kapitału zakładowego powyższej kolei.

Art. II.

Kiedy i o ile obowiązek wymieniony w artykule I. niniejszej ustawy ma być dopełnionym, określi osobna umowa między Reprezentacyą powiatową a Wydziałem krajowym Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Księstwem Krakowskiem.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu ministrowi spraw wewnętrznych.

LW. 24.219/900.

Lwów, dnia 1. maja 1900.

Aleg. 154

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w sprawie udzielenia przez Bank krajowy pożyczki kolejowej przedsiębiorstwu kolei lokalnej Tarnopol-Zbaraż.

Wysoki Sejmie!

Dr. Tadeusz Niementowski, właściciel dóbr Zbaraż, zwrócił się do Banku krajowego z prośbą o finansowe poparcie budowy projektowanej kolei lokalnej z Tarnopola do Zbaraża przez udzielenie koncesyonaryuszowi względnie zawiązać się mającemu Towarzystwu akcyjnemu tej kolei pożyczki w 4% obligacyach kolejowych w wysokości 1,663.000 koron.

Po myśli §. 56. lit. b) statutu może Bank krajowy udzielić pożyczkę w obligacyach kolejowych i prywatnym przedsiębiorstwom kolei żelaznych do wysokości owej sumy, której oprocentowanie i amortyzacya są zapewnione gwarancyą państwa, kraju lub też w inny sposób.

Przyznanie takiej pożyczki kolejowej nastąpić może z reguły tylko za uchwałą Rady nadzorczej Banku krajowego, przez Wysoki Sejm zatwierdzoną, jeżeli chodzi o galicyjskie koleje, których czysty dochód nie jest przez państwo lub kraj już poręczony, co ma miejsce właśnie w niniejszym wypadku.

Na posiedzeniu Rady nadzorczej Banku krajowego powzięto następującą zasadniczą uchwałę:

„Wychodząc z założenia, że kapitał zakładowy na budowę kolei lokalnej „z Tarnopola do Zbaraża wynosić będzie k. 2,580.000, a więc po kursie 95% k. „2,716.000 — i pokryty zostanie emisyą akcyi zakładowych pełnowpłaconych w i„miennej kwocie k. 1,052.800, — zaś $4^1/_2$% akcyi pierwszeństwa imiennej wartości „k. 1,663.200, Rada nadzorcza pod zastrzeżeniem wymaganego statutem zatwierdze„nia ze strony Wysokiego Sejmu upoważnia Dyrekcyę Banku do finansowego popar„cia budowy tejże kolei przez udzielenie koncesyonaryuszowi lub zawiązać się mają„cemu Towarzystwu akcyjnemu kolei lokalnej Tarnopol-Zbaraż — po uzyskaniu kon„cesyi rządowej i ulg finansowych przewidzianych w ustawie z 31. grudnia 1894 „L. 2. Dz. u. p. Nr. 2. z r. 1895, pożyczki w 4% obligacyach kolejowych w wy„sokości k. 1,663.200, potrzebnej na pokrycie $4^1/_2$% akcyi pierwszeństwa w tejże „samej wysokości, a to po myśli §. 56. lit. b. statutu, za skryptem dłużnym na hi-

„potece tejże linii kolejowej prawem hipoteki zabezpieczonym i za złożeniem w za-
„staw tychże akcyi pierwszeństwa, pod warunkami:
„1. jeżeli rzeczona kolej uchwałą Wysokiego Sejmu uznaną zostanie ze sta-
„nowiska interesów krajowych za pożyteczną i potrzebną,
„2. jeżeli pewna wpłata akcyj zakładowych w wysokości imiennej koron
„1,052.800 będzie zapewnioną, a względnie do rąk Banku krajowego uskutecznioną,
„3. jeśli Wysoki c. k. Rząd po myśli art. II. ustawy z 31. grudnia 1894
„Dz. u. p. Nr. 2. z r. 1895 zobowiąże się prawomocnie objąć ruch na rzeczonej
„kolei, a zarazem przyzna przedsiębiorstwu pierwszeństwo pokrywania kosztów opro-
„centowania i umorzenia pożyczki, a względnie akcyi pierwszeństwa przed kosztami
„ruchu z dochodów przedsiębiorstwa opłacać się mu mającemi, a Wysoki Wydział
„krajowy rentowność tej kolei stwierdzi,
„4. jeżeli kasa Banku krajowego ustanowioną zostanie kasą przedsiębiorstwa
„tejże kolei, a w końcu:
„5. jeżeli przedsiębiorstwo zapewni Bankowi krajowemu odpowiednią inge-
„rencyę na tok spraw finansowych i nadzór nad budową kolei".

Rządowa komisya rewizyi trasy i komisya stacyjna odbyła się dnia 4. i 5. grudnia 1899 r. z pomyślnym rezultatem. Starający się o koncesyę odniósł się już do c. k. Ministerstwa kolei żelaznych z prośbą o wejście z nim w pertraktacye koncesyjne.

Wedle wyniku zbadania kosztorysu budowy przez krajowe biuro kolejowe preliminowany kapitał efektywny w kwocie 2,580.000 koron jest zupełnie odpowiedni potrzebie, jest ułożony oględnie i do miejscowych stosunków zastosowany. C. k. Ministerstwo kolejowe zastrzegło sobie jednak dodatkowe zrektyfikowanie kapitału zakładowego.

Kapitał imienny miałby wynosić 2,716.000 koron i składać się z akcyi zakładowych pełnowpłaconych w imiennej wartości 1,052.800 k. i z akcyi pierwszeństwa imiennej wartości 1,663.200 k., którymby przysługiwała dywidenda pierwszeństwa w wysokości 4·5 od sta. Stosunek akcyi zakładowych do akcyi pierwszeństwa byłby jak 38·762 : 61·238.

Starający się o koncesyę projektuje prowadzenie ruchu na tej kolei przez c. k. Zarząd kolei państwowych i spodziewa się uzyskać od c. k. Rządu po myśli artykułu IX. p. 1. ustępu 3. ustawy z dnia 31. grudnia 1894 Dz. u. p. Nr. 2. z r. 1895 przyznanie przedsiębiorstwu kolejowemu pierwszeństwa pokrywania kosztów oprocentowania i umorzenia kapitału w akcyach pierwszeństwa względnie pożyczki pierwszeństwa z dochodów brutto kolei przed kosztami ruchu. Wedle powołanej ustawy c. k. Rząd ograniczony jest w przyznawaniu podobnego poparcia tem zastrzeżeniem, że poparcie to nie może pociągnąć za sobą trwałego obciążenia skarbu państwowego. W niniejszym wypadku przeto będą musiały być zbadane przez c. k. Administracyę państwa stosunki rentowności projektowanej kolei, a żądane poparcie będzie przyznane na ten wypadek, jeżeli rachunek rentowności wykaże spodziewane dochody w takiej wysokości, że nie będzie obawy trwałego obciążenia Skarbu państwowego. Przyznanie więc przez c. k. Rząd powyższego poparcia zapewniłoby odpowiednie dochody na oprocentowanie i umorzenie kapitału pierwszeństwa.

Projekt połączenia kolejowego między Tarnopolem a Zbarażem powstał z potrzeb ekonomicznych okolicy. Kolej ta wychodząc z Tarnopola dotykałaby gminy Szlachcińce, Kurniki i Iwaszkowce i przebiegłszy 25·1 klm. kończyłaby się pod Zbarażem, t. j. na 4 mniej więcej kilometry przed granicą państwa pod Budami Zbarazkiemi. Linia ta kolejowa łączyłaby z Tarnopolem i koleją państwową Lwów-Podwołoczyska nietylko szmat kraju leżący na północ od Tarnopola, lecz także część obszaru leżącego po za granicą państwa, który ciąży obecnie do stacyi kolei państwowych położonych między Tarnopolem a Podwołyczyskami. Ruch ten z zagranicy przez zbliżenie arteryi kolejowej wzrósłby znacznie. Projektowana linia służyć ma tedy wywozowi, a tem samem ułatwieniu zbytu produktów gospodarstwa rolnego, drzewa i produktów drobnego przemysłu, jak również dowozowi do Zbaraża i jego okolicy produktów gotowych i konsumcyjnych, nadto transportom zboża zagranicznego i znaczniejszych przedsiębiorstw eksploatujących lasy za granicą.

W przyszłości może się stać linia Tarnopol-Zbaraż częścią linii kolejowej łączącej Tarnopol z Krzemieńcem i Dubnem.

Przyjmując obszary ról, łąk i lasów podane w sprawozdaniu technicznem starającego się o koncesyę i posługując się urzędowemi datami statystycznemi, a dotyczącemi stosunku ludności do obszaru, podziału roli na poszczególne kultury, przeciętnych plonów rocznych, wreszcie przeciętnej konsumcyi na głowę mieszkańca, można *teoretycznie* ilość spodziewanych transportów wypośrodkować, jak następuje:

I. Ruch osobowy i pakunkowy.

W obec cyfry ludności można w ruchu osobowym liczyć na 30.000 podróżnych rocznie czyli 800.000 osobokilometrów po 3 groszy, co stanowiłoby dochód 24.000 koron
na klasę II. 10% . . . . 2.400 „
poczta i pakunki 3% . . . . 780 „
łącznie . 27.180 koron

II. Ruch towarowy.

Ogólna liczba transportów przedstawia się:

Zboże . . .	4.200	ton
Mąka . . .	1.016	„
Bydło opasowe .	3.000	„
Trzoda chlewna .	1.425	„
Jaja . . .	1.600	„
Spirytus . . .	710	„
Drzewo użytkowe .	10.500	„
Konopie . . .	310	„
Kamień . . .	1.500	„
Nafta, sól, żelazo itp.	1.500	„
razem .	25.261	ton

Przypuszczalny dochód z przesyłek powolnych licząc przeciętnie po 4 korony od tony wyniósłby zatem łącznie z należytościami ubocznemi . . . 101.044 koron
przesyłki pospieszne 3% . . . 3.000 „
razem . . 104.044 „
do tego dochód z ruchu osobowego . . 27.180 „
zatem dochód łączny . . 131.224 koron
czyli dochód od 1 kilometra rzeczywistej długości 5.240 koron rocznie.

Przed trzema laty wybudowana kolej lokalna Borki wielkie-Grzymałów w analogicznej okolicy podolskiej i o długości mniej więcej równej bo 32·4 kilometrów długa wykazała w roku 1898 dochód brutto 3.302 koron od 1 kilometra. Jeżeli więc powyższe obliczenie wykazuje dochód od 1 kilometra o 1.938 koron rocznie wyższy, niż na kolei Borki wielkie-Grzymałów, to z jednej strony w tej nadwyżce znalazł uwzględnienie transito ruch z Rosyi i do Rosyi w całej pełni, z drugiej zaś strony różnicę tę usprawiedliwia nader ścieśniony obszar ciążenia kolei Borki wielkie-Grzymałów z powodu sąsiedztwa od zachodu i południa kolei Tarnopol-Kopyczyńce.

W powyżej wypośrodkowanych dochodach znajdzie tedy pokrycie roczny wydatek na oprocentowanie po $4\frac{1}{2}$ od sta i umorzenie w 75 latach kapitałn pierwszeństwa nominalnej wartości 1,663.200 koron w kwocie rocznej około . . 83.000 koron
i na opędzenie kosztów Zarządu kolei i kosztów nie będących właściwemi kosztami ruchu, a które będą pokrywane przed wydatkiem oprocentowania i umorzenia kapitału pierwszeństwa; koszta te preliminuje się na kwotę . . . . 6.000 koron

Wydział krajowy wnosi przeto:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm uznaje projektowaną kolej lokalną z Tarnopola do Zbaraża ze stanowiska interesów kraju za pożyteczną.

II. Sejm zatwierdza uchwałę Banku krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem z dnia 4. kwietnia 1900 r. i upoważnia tenże Bank w razie wydania koncesyi na budowę i eksploatacyę projektowanej kolei lokalnej Tarnopol-Zbaraż, do udzielenia koncesyonaryuszowi względnie zawiązać sią mającemu Towarzystwu akcyjnemu tej kolei lokalnej pożyczki w 4% obligacyach kolejowych do wysokości 1,663.200 koron, słowami jeden milion sześćset sześćdziesiąt trzy tysięcy dwieście koron, celem pokrycia akcyi pierwszeństwa w tej samej wysokości, którym przysługiwać ma 4½% dywidenda pierwszeństwa, a to pod warunkami ustanowionymi statutem tego Banku krajowego dla udzielania pożyczek kolejowych i następnie pod warunkami:

1. że reszta kapitału zakładowego imiennego ustanowić się ostatecznie mającego przez c. k. Ministerstwo kolejowe a przez starającego się o koncesyę w sumie imiennej 1,052.800 koron preliminowanego, dostarczoną będzie przez emisyę akcyi zakładowych, a wpłata pełna tych akcyi zakładowych będzie należycie zapewniona, względnie do rąk Banku krajowego uskutecznioną i że do tych akcyi zakładowych nie będzie przywiązane prawo pobierania procentów interkalarnych przez czas budowy.

2) że c. k. Rząd przyzna kolei tej ulgi przewidziane ustawą z 31. grudnia 1894. Dz. u. p. Nr. 2. z r. 1895., a w szczególności zobowiąże się objąć ruch na niej i zarazem przyzna przedsiębiorstwu kolejowemu pierwszeństwo pokrywania z dochodów kolei kosztów potrzebnych na oprocentowanie i umorzenie akcyi pierwszeństwa przed wydatkami prowadzenia ruchu zwrócić się mającemi c. k. Zarządowi kolei państwowych,

3. że kasa Banku krajowego ustanowioną zostanie kasą przedsiębiorstwa tejże kolei,

4. że przedsiębiorstwo kolejowe zapewni Bankowi krajowemu odpowiednią wedle uznania tego Banku ingerencyę na tok spraw finansowych i nadzór nad budową kolei,

5. że statutem utworzyć się mającego Towarzystwa akcyjnego przewidziany będzie następujący rozdział dochodów: przedewszystkiem koszta administracyi Towarzystwa, następnie pokrywane będą roczne raty potrzebne na oprocentowanie akcyi pierwszeństwa w wysokości po 4·5 od sta i ich umorzenie, dalej koszta ruchu, pozostające zaś dochody mają być użyte na umorzenie i dywidendę akcyi zakładowych do wysokości 4 od sta.

III. Sejm wzywa Bank krajowy, by poczynił odpowiednie kroki, by siedzibą utwotrzyć się mającego Towarzystwa akcyjnego kolei lokalnej Tarnopol-Zbaraż był Lwów.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
St. Badeni w. r.

Sprawozdawca:
Antoni Jaxa Chamiec w. r.
Członek Wydziału krajowego.

LW. 27.229/900. We Lwowie dnia 30. kwietnia 1900.

Aleg. 155

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w sprawie układu o opróżnienie Wawelu.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu z dnia 8. lutego 1897. powziął Wys. Sejm następującą uchwałę:

„Celem uczczenia jubileuszu 50-letniego panowania Najmiłościwszego Cesarza i Króla Franciszka Józefa I., Sejm krajowy postanawia:

1. Wybudować w Krakowie kosztem kraju i oddać na własność c. k. Skarbu wojskowego nowe budynki i zakłady dla c. i k. wojska a to w tych rozmiarach, jakich potrzeba dla obecnej załogi i zakładów wojskowych, pomieszczonych w zabudowaniach zamkowych na Wawelu.

Po zupełnem opróżnieniu w ten sposób Wawelu, złoży Sejm u stóp Tronu ponowną prośbę, by Najjaśniejszy Pan, Zamek Wawelski w Swe posiadanie objąć raczył.

Zarazem Sejm wyznaczać będzie co roku w budżecie odpowiednią sumę na odbudowanie Zamku królewskiego na Wawelu.

2. Poleca się Wydziałowi krajowemu, by w celu wykonania powyższej uchwały poczynił bezzwłocznie potrzebne kroki tak, aby budowa nowych budynków wojskowych w r. 1898. się rozpoczęła, i aby przedłożył przy preliminarzu na r. 1898. odpowiednie wnioski finansowe.“

Wydział krajowy, pomny wzniosłego celu uczczenia 50-letniej rocznicy panowania Najmiłościwszego Cesarza i Króla i pragnąc przyspieszyć ile możności chwilę odbioru i przywrócenia do dawnej świetności tej drogiej narodowi rezydencyi królewskiej, rozpoczął bezzwłocznie po uchwale Wys. Sejmu rokowania z władzami wojskowemi o zawarcie układu w sprawie opróżnienia Wawelu. Pomimo usilnych starań Wydziału krajowego i szczerej życzliwości dla sprawy ze strony władz wojskowych, zawarcie układu doznać musiało dłuższej zwłoki głównie z powodu, że władze wojskowe nie mogły rozpocząć rokowań o sumę wynagrodzenia, dopóki plany i kosztorysy nowych budowli wojskowych sporządzone nie zostaną. Gdy to nareszcie nastąpiło, a suma żądanego wynagrodzenia przewyższała o wiele wartość użytkową budynków, przez wojskowość dotychczas na Wawelu zajmowanych, musiał Wydział krajowy dokładać wszelkich usiłowań, aby dla Skarbu krajowego wyjednać jak najdalej idące obniżenie żądanej sumy.

Po długich i mozolnych rokowaniach, porozumienie z władzami wojskowemi zostało nareszcie osiągnięte. C. i k. komenda I. korpusu w Krakowie pismem z dnia 21. kwietnia b. r. B. A. Nr. 1.402. oznajmiła Wydziałowi krajowemu, że c. i k. Ministerstwo wojny z zastrzeżeniem upoważnienia w drodze ustawy państwowej do przeprowadzenia zamierzonej transakcyi, zgodziło się na ostateczne propozycye Wydziału krajowego i że gotowe jest zawrzeć umowę o oddanie Wawelu w posiadanie kraju a to na warunkach następujących:

Kraj zobowiąże się do uiszczenia sumy ryczałtowej 3,300.000 koron, z której kwota 252.000 koron przeznaczoną jest na zakupno gruntów pod budowę, *in natura* dostarczyć się mających, reszta zaś w kwocie 3,048.000 koron ma być Skarbowi wojskowemu w gotówce dostarczoną i posłuży na pokrycie kosztów budowy nowych budynków wojskowych.

Nadto zobowiąże się kraj do rozmaitych pomniejszych świadczeń ubocznych, jakoto budowy i oświetlenia dróg dojazdowych, kanalizacyi, wodociągów i t. p., które to świadczenia nie obciążą jednak Skarbu krajowego, albowiem gmina m. Krakowa z godną uznania gotowością przyjęła je w przeważnej części na fundusz miejski.

Oznaczenie porządku i terminów opróżnienia budynków przez wojskowość zajętych, nastąpi w drodze osobnego układu, przyczem nadmienia się, że według informacyj przez Wydział krajowy zasięgniętych, opróżnionym zostanie przedewszystkiem trakt Zamku od kościoła katedralnego po t. z. Kurzą Stopkę, a to najdalej do jesieni roku 1902.

Wypłata c. k. Skarbowi wojskowemu sumy 3,048.000 K. w gotówce, odbywać się będzie ratami w miarę postępu budowy nowych budynków.

Przedstawiwszy główne punkta zawrzeć się mającej umowy, przystępuje Wydział krajowy do kwestyi pokrycia wydatku, jaki z tego powodu spaść ma na fundusz krajowy.

Z ogólnej sumy ryczałtowego wynagrodzenia w kwocie 3,300.000 koron, część w kwocie 800.000 koron dzięki szlachetnej ofiarności krakowskiej Kasy oszczędności pokrytą zostanie z funduszu tejże Kasy.

Pozostaje przeto do uiszczenia z funduszu krajowego suma 2,500.000 koron.

Wydział krajowy zamierzał na pokrycie tego wydatku zaproponować Wysokiemu Sejmowi użycie w latach następnych części dochodów, jakie wpłynąć miały do Skarbu krajowego z projektowanego dodatku krajowego do podatku konsumcyjnego od spirytusu. Gdy jednak dotychczas niewiadomo, kiedy otwarcia tego nowego źródła dochodów krajowych spodziewać się można, nie może Wydział krajowy jeszcze obecnie przedłożyć Wysokiemu Sejmowi wniosków co do ostatecznego pokrycia sumy 2,500.000 koron, która c. k. Skarbowi wojskowemu ma być wypłaconą. Budowa jednak nowych budynków wojskowych ma być rozpoczętą w najbliższym już czasie, a w miarę postępu budowy Wydział krajowy dostarczać będzie musiał c. k. Skarbowi wojskowemu na jego żądanie, w granicach sumy ryczałtowej, funduszów na budowę potrzebnych. Wydatki te zamierza Wydział krajowy pokrywać na razie zaliczkami, zaczerpniętemi z własnych funduszów pod jego zarządem zostających i w tym celu uprasza Wysoki Sejm o odpowiednie upoważnienie.

Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie układu o opróżnienie Wawelu, Sejm przyjmuje do wiadomości.

2. Sejm upoważnia Wydział krajowy do zawarcia z c. k. władzami wojskowemi umowy, mocą której kraj zobowiąże się do wydatku w kwocie 3,300.000 koron a względnie 2,500.000 koron za oddanie w terminach, w umowie bliżej oznaczonych, Zamku królewskiego na Wawelu wraz z należącemi doń zabudowaniami i gruntami, w posiadanie kraju.

3. Sejm upoważnia Wydział krajowy do udzielania c. k. Skarbowi wojskowemu w granicach powyższej sumy odpowiednich zaliczek.

4. Sejm upoważnia Wydział krajowy, aby potrzebne na ten cel wydatki pokrywał na razie zaliczkowo z własnych funduszów pod jego zarządem zostających.

5. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby kwotę potrzebną na oprocentowanie powyższych zaliczek wstawił do Rubr. XVII. preliminarza funduszu krajowego na r. 1901.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

***S. Badeni* w. r.**

Sprawozdawca:

***Dr. Józef Wereszczyński* w. r.**

Członek Wydziału krajowego.

Ls. 3.935/900.

We Lwowie, dnia 1. maja 1900.

Aleg. 156

Sprawozdanie

Komisyi budżetowej w przedmiocie zaciągnięcia pożyczki 6,500.000 koron przez gminę król. stoł. miasta Lwowa z gwarancyą kraju.

Wysoki Sejmie!

Podaniem do Wydziału krajowego dnia 24. kwietnia r. b. wniesionem, uprasza gmina miasta Lwowa o wyjednanie zezwolenia Wysokiego Sejmu na zaciągnięcie pożyczki $6^1/_2$ miliona koron w obligacyach, tudzież o udzielenie gwarancyi kraju dla tej pożyczki.

Wydział krajowy sprawozdaniem z 25. kwietnia r. b. to podanie przedłożył Wysokiemu Sejmowi z wnioskiem przychylnym, przytaczając w sprawozdaniu swojem treść prośby miasta w całej osnowie, z której okazuje się, że zaciągnięta na podstawie ustawy krajowej z 7. lutego 1895 pożyczka miasta Lwowa w sumie 10 milionów zł., czyli 20 milionów koron na zamierzone inwestycye nie wystarczyła, a koniecznem jest uzyskać w drodze nowej pożyczki fundusze na pokrycie następujących wydatków:

A. na wodociągi . . .	3,000.000	koron
B. na rzeźnię	1,066.436	»
C. na strażnicę pożarną . .	166.772	»
D. na teatr	506.978	»
E. na oświetlenie elektryczne .	600.000	»
F. na pokrycie niedoboru z r. 1898	315.320	»
G. na odsetki interkalarne . .	844.494	»
razem .	6,500.000	koron.

O ile to możliwem było w tak krótkim czasie, zbadała Komisya budżetowa stan sprawy, na podstawie aktów, do podania gminy miasta Lwowa dołączonych, tudzież budżetów miasta z ostatnich lat trzech.

Przedewszystkiem przypomina Komisya, że z pożyczki 10 milionów zł. zaciągniętej na mocy ustawy krajowej z r. 1895 użyto na spłacenie dawnych długów

miasta	2,922.685	zł.
zaś odłożono na fundusz rezerwowy	200.000	»
razem .	3,122.685	zł.

Pozostała reszta funduszu pożyczki przeznaczoną została, według ustawy z r. 1895, na następujące inwestycye i inne wydatki:

na	wodociągi	1,500.000 zł.
»	kanalizacye	500.000 »
»	bruki i drogi	600.000 »
»	rzeźnię	540.000 »
»	szkoły	200.000 »
»	zakład zastawniczy . . .	100.000 »
»	koszary	600.000 »
»	teatr	700.000 »
»	kolej elektyczną . . .	700.000 »
»	oświetlenie gazowe . . .	250.000 »
»	stacye pożarne	70.000 »
»	odnowienie ratusza . . .	250.000 »
»	regulacye ulic	100.000 »
»	przytulisko	32.000 »
»	dalsze wydatki połączone z przeprowadzeniem inwestycyi i zrealizowaniem pożyczki . . .	635.315 »
	razem .	6,777.315 zł.

Realizowanie pożyczki 10-milionowej odbywało się stopniowo, na podstawie specyalnych uchwał Rady miejskiej, zatwierdzanych przez Wydział krajowy, stosownie do art. III. ustawy z r. 1895, po rozpoznaniu szczegółowych projektów, planów i kosztorysów.

Okazało się jednak, że obliczenia, które służyły reprezentacyi miejskiej za podstawę przy oznaczeniu wysokości 10-milionowej pożyczki, były niedokładne, a kosztorysy szczegółowe wykazały daleko znaczniejsze sumy wydatków od tych, które preliminowano w r. 1895. Oprócz tego okazała się potrzeba inwestycyi na elektryczne oświetlenie w ustawie z r. 1895 wcale nieprzewidzianej.

Ad *A.* Wodociągi kosztować miały według obliczenia z r. 1895 tylko $1^1/_2$ miliona zł. — a będą faktycznie kosztować dwa razy więcej, gdyż kosztorys wypracowany przez fachowego inżyniera Smrekera wypadł na 2,850.000 zł. a urząd budowniczy zaokrąglił tę sumę na 3 miliony zł. — tak, iż w tej pozycyi jest brak niepokryty inwestycyjną pożyczką z r. 1895, wynoszący $1^1/_2$ miliona zł., czyli 3,000.000 koron.

Ad *B.* Na budowę rzeźni preliminowano w r. 1895 tylko 540.000 zł., a budowa ta będzie kosztować przeszło dwa razy większą sumę, gdyż koszt tych zakładów obliczono teraz na 1,073.218 zł. — zatem brakuje w tej pozycyi na dokończenie budowy 533.218 zł., czyli 1,066.436 koron.

Ad *C.* Strażnica pożarna miała według obliczenia z r. 1895 kosztować tylko 70.000 zł. — zaś faktyczny koszt wyniesie 153.386 zł., zatem brakuje 83.386 zł., czyli 166.772 koron.

Ad *D.* Budowę teatru obliczano na 1 milion zł. a potrącając sejmową subwencyę 300.000 zł. pozostało na gminę miasta Lwowa 700.000 zł. i tę sumę preliminowano w ustawie z r. 1895.

Nadkosztorysowe roboty wynoszą jednak 253.489 zł., czyli 506.978 koron, na którą to sumę nie ma pokrycia.

Ad *E.* Wydatek na urządzenie centralnej stacyi elektrycznej nie był w ustawie z r. 1895 wcale przewidziany, a stacya ta kosztować ma 600.000 koron.

Ad *F.* Budżet miasta na r. 1898 obejmował szereg nadzwyczajnych dochodów, które jednak nie zostały zrealizowane. Mianowicie nie sprzedano gruntów miejskich, za które wpłynąć miało 110.000 zł. Nadzwyczajne zaś wydatki, według zestawienia buchalterycznego do podania gminy dołączonego, jak dopłata do zakupna elektrycznej kolei po nad sumę preliminowaną w r. 1895 w kwocie 53.622 zł. 97 ct., zakupno materyałów

i zapasów, potrzebnych do ruchu tej kolei, za kwotę 19.645 zł. 8 ct., — zakupno folwarku Budnerówka za 30.503 zł. 71 ct. i inne pomniejsze wydatki spowodowały niedobór wynoszący 429.568 koron, z którego część, t. j. kwota 114.250 koron znalazła pokrycie w budżecie na rok 1900, zaś reszta pokrytą być ma z zaciągnąć się mającej pożyczki.

Ad *G*. Wydatki na interkalarne procenta i inne koszta przy zaciągnięciu pożyczki nie dadzą się ściśle obliczyć, to jednak skonstatować trzeba, że wydatki te będą znaczne, przy obecnych tak trudnych stosunkach finansowych i wysokiej stopie procentowej. Gmina miasta Lwowa preliminuje na te wydatki 844.494 koron

Suma wydatków pod *A*. do *G*. wyszczególnionych wynosi 6,500.000 koron, a gmina miasta Lwowa uprasza o zezwolenie na zaciągnięcie pożyczki w tej wysokości, a Wydział krajowy tę prośbę popiera.

Komisya budżetowa przyznaje, zgodnie z Wydziałem krajowym, że budowy pod *A*., *B*., *C*., *D*. wymienione (wodociągi, rzeźnia, teatr, strażnica) będące już w toku, dokończone być muszą, tudzież że inwestycya pod *E*. (stacya elektryczna) jest potrzebna, niemniej też, że gmina nie ma funduszu rozporządzalnego na pokrycie niedoboru z r. 1898, ani też na odsetki interkalarne i inne wydatki z pożyczką połączone.

Nie może jednak Komisya pominąć uwagi, że preliminowanie kosztów na inwestycye tak wielkie, jak wodociągi, zakłady rzeźni miejskiej i budowa teatru, było w r. 1895 uskutecznione w sposób bardzo niedokładny, co dla gospodarstwa gminy miasta Lwowa jest wielce szkodliwem, gdyż gmina znajduje się teraz w sytuacyi trudnej, zwłaszcza w obec pogorszonych stosunków finansowych w naszym kraju i wysokiej stopy procentowej, a sytuacya ta jest następstwem nieoględnych i pobieżnych tylko obliczeń, które przyjęto za podstawę programu inwestycyjnego.

Przystępując do tak wielkich, na nasze zwłaszcza stosunki, wydatków nadzwyczajnych, wymagających obciążenia gminy znacznym bardzo długiem, należało, zdaniem Komisyi, przedewszystkiem postarać się o dokładne i na realnych podstawach oparte plany i kosztorysy, a mając w ten sposób obliczone koszta, zgodne z rzeczywistością, zastosować inwestycye do funduszu, jakim gmina rozporządzać może.

Przez zaniedbanie tej ostrożności, koniecznej przy administracyi funduszów publicznych, reprezentacya gminy znalazła się w położeniu przymusowem kontynuowania inwestycyi pomimo, że fundusze programem z r. 1895 objęte są już wyczerpane, a pozyskanie nowych funduszów wymagać będzie obciążenia budżetu wydatkami, które wielce utrudnią doprowadzenie gospodarstwa gminnego do równowagi budżetowej.

Jest to tem więcej uciążliwe, gdy zamknięcie rachunków gminnych za rok 1898 wykazało niedobór w sumie 429.568 koron, o którego pokryciu była powyżej mowa, a według sprawozdania Komisyi budżetowej Rady miasta Lwowa niedobór za rok 1899 jest prawdopodobny, gdyż przewidywane dochody ze sprzedaży gruntów nie wpłynęły. Co więcej — nawet przy przedstawieniu budżetu na rok 1900 przyznała Komisya budżetowa Rady miejskiej, że pomiędzy preliminowanymi dochodami znajduje się pozycya wątpliwa, mianowicie suma 240.000 koron za projektowaną sprzedaż gruntu, zajętego teraz przez budynki strażnicy pożarnej, gdyż dopóki nowa strażnica wybudowaną nie zostanie — trudno jest myśleć o opróżnieniu dawnej strażnicy, a skutkiem tego nie można rozporządzać gruntem, na którym stoi ta strażnica.

Badając stan obecny finansów miasta Lwowa nie można także pominąć uwagi, że podjęcie całego szeregu inwestycyi w ustawie z r. 1895 wymienionych, zamiast rozłożenia tych inwestycyi na dłuższy okres czasu, w miarę rozporządzalnych funduszów, czy to ze zwykłych dochodów budżetowych, czy też z pożyczki pochodzących, przyczyniło się również niekorzystnie do wytworzenia dzisiejszej sytuacyi. Daleko mniej trudnem byłoby bowiem położenie miasta, gdyby przekroczenie preliminarza wielkich robót inwestycyjnych nie dotyczyło kilku pozycyi, odnoszących się do budowli, będących równocześnie w toku.

Pomimo tych uwag krytycznych komisya budżetowa zgadza się z wnioskiem Wydziału krajowego, aby zezwolić gminie m. Lwowa na zaciągnięcie pożyczki 6,5000.000 k., na pokrycie wymienionych wydatków.

Argumentacyę bowiem Wydziału krajowego uznaje komisya jako przekonującą,

Stwierdzając w zupełności potrzebę zaciągnięcia przez gminę miasta Lwowa pożyczki $6^1/_2$ miliona koron, konstatuje Wydział krajowy, »że rozpoczęte budowy nie mogą »być zaniechane, albo pozostać nie wykończone, bez znacznej szkody materyalnej gminy; »nie może też ulegać wątpliwości, że niedobory pokryte być muszą i że budowa stacyi »elektrycznej jest potrzebną i pożyteczną«.

Co się zaś tyczy gwarancyi krajowej, przedewszystkiem podnieść należy, że nawet gwarantowane przez kraj obligacye pożyczki miasta Lwowa z r. 1895, jeszcze pozostały częściowo nie emittowane, a gmina, według budżetu miejskiego na rok 1900, opłaca 7% odsetki od lombardu nie emittowanych obligacyi, które złożono w Banku austro-węgierskim i w Zakładzie kredytowym dla handlu i przemysłu, celem podjęcia zaliczki w sumie łącznej 2,197.850 koron.

Jeżeli zatem, pomimo krajowej gwarancyi, tak trudno było znaleść pokup na obligacye pożyczkowe, to łatwo zrozumieć, jak uciążliwe byłyby warunki zaciągnięcia pożyczki w takim razie, gdyby gminie miasta Lwowa kraj gwarancyi swojej nie udzielił.

Uznając potrzebę gwarancyi jako niewątpliwą, komisya zastanawiała się nad kwestyą, czy kraj, udzielając gwarancyi, nie naraża się na ryzyko. Obciążenie obecne miasta Lwowa w stosunku do jego majątku i siły finansowej, wykazują następujące cyfry.

Stan długów miejskich, według budżetu na rok 1900, wynosi 21,083.270 koron, w której to sumie zawartą jest reszta pożyczki emisyjnej z roku 1895 w kwocie 19,648.600 koron.

Stan majątku gminy miasta Lwowa obliczał Wydział krajowy w sprawozdaniu z r. 1895 w przedmiocie pożyczki na 11,800.000 złr. w. a., czyli 23,600.000 koron. Suma ta nie obejmuje oczywiście wartości inwestycyi od r. 1895 uskutecznionych.

Porównując stan czynny ze stanem biernym okazuje się, że pożyczki znajdują pokrycie w majątku zarodowym gminy.

Wprawdzie znaczna część majątku gminnego nie przynosi odpowiedniego dochodu mianowicie posiadłości nieruchome. Lecz miasto Lwów posiada bardzo znaczne źródła dochodów w opłatach od napojów, w dodatku do konsumcyjnego podatku rządowego, w nadwyżkach z dzierżawy tego podatku, w opłatach mytniczych itd. Sam dochód z miejskich opłat konsumcyjnych od napojów, zaprowadzony w miejsce zniesionego prawa propinacyi, daje miastu, według budżetu na rok 1900, blisko milion koron,

gdyż z tego dochodu preliminowano w budżecie . . .	944.332	koron
z myta drogowego preliminowano	310.000	„
zwyżka dochodów niestałych	3[illegible]0.000	„
z dodatków do podatku konsumcyjnego	330.000	„
z dóbr, gruntów i budynków miejskich	166.989	„
z gazowni miejskiej	137.500	„

Pomijając pomniejsze dochody z rozmaitych opłat tytułem placowego, taks pogrzebowych, policyjnych opłat szynkarskich itp., przechodzi komisya do cyfr, odnoszących się do siły podatkowej.

Czynsze fasyonowane, od których gmina pobiera progresywny podatek czynszowy gminny, wynoszą 14,820.322 k. a dochód z tego podatku, pobieranego w stosunku 3% od czynszów do 300 zł., 4% od czynszów do 600 zł., 5% od czynszów do 3.000 zł., a 10% od czynszów powyżej 3000 zł. preliminowano w budżecie w sumie 572.500 k.

Oprócz samoistnego podatku czynszowego gminnego pobiera miasto dodatki od rządowego podatku domowo-czynszowego, wynoszącego 2,201.000 k., w wysokości 6%.

Podatek dochodowy 5% od domów wolnych od podatku domowo-czynszowego, wynosi 210.800 koron, od którego gmina pobiera 30% dodatek.

Także od powszechnego podatku zarobkowego w sumie 303.720 koron, tudzież od podatku zarobkowego, opłacanego przez publiczne instytucye w sumie 1,189.468 k., pobiera gmina 30% dodatek.

Podstawa podatkowa zatem dla gminnych dodatków wynosi w mieście Lwowie blisko 4 miliony koron.

Przy takiej sile podatkowej nie jest wcale prawdopodobnem, aby kraj był kiedykolwiek zmuszony do ponoszenia jakichkolwiek wydatków z tytułu gwarancyi, przyjętej za pożyczkę miejską.

Gdyby bowiem gmina nie dopełniła nałożonego na nią w projektowanej ustawie obowiązku uchwalenia w budżecie corocznym pokrycia dla rat amortyzacyjnych, upra-

wniony jest Wydział krajowy, z mocy tejże ustawy, wstawić raty amortyzacyjne w budżet gminy i nałożyć stosowne dodatki gminne na pokrycie rat, względnie na pokrycie niedoboru budżetowego.

To postanowienie ustawy zabezpiecza, zdaniem komisyi, kraj od skutków gwarancyi przyjętej za gminę m. Lwowa i uchyla obawę, aby z tej gwarancyi wynikły kiedykolwiek ciężary dla skarbu krajowego.

Projekt ustawy, przedłożony przez Wydział krajowy, zgodny jest z osnową ustawy z 7. lutego 1895 Nr. 16. Dz. ust. kraj. zezwalającej na pożyczkę 10 milionową, względnie z treścią ustawy gwarancyjnej z dnia 12. lipca 1895 Nr. 56. Dz. ust. kraj., a komisya zmieniła ten projekt tylko o tyle pod względem stylizacyi, o ile to było potrzebnem dla zgodności jej tekstu z powołanemi sankcyonowanemi ustawami z r. 1895.

Różnica zachodzi tylko co do sumy pożyczkowej, tudzież pod względem stopy procentowej, obligacyi pożyczkowych, którą w r. 1895 oznaczył Wysoki Sejm na 4%, a którą teraz Wydział krajowy, mając na uwadze zmienione stosunki targu pieniężnego, proponuje oznaczyć jako nieprzekraczającą $4^1/_2\%$.

Komisya budżetowa wnosi przeto zgodnie z Wydziałem krajowym:

·/. Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony projekt ustawy. 1/

Oprócz tego wnosi komisya na uchwalenie załączonych rezolucyi 2/ względem polecenia Wydziałowi krajowemu, aby czuwał nad użyciem funduszu pożyczki.

Rezolucye te są analogiczne z uchwałami Wysokiego Sejmu powziętemi na posiedzeniu 8. lutego 1895 na wniosek komisyi budżetowej przy uchwaleniu gwarancyi kraju dla 10 milionowej pożyczki miasta Lwowa.

Wreszcie proponuje komisya uchwalenie wezwania do Rządu względem nadania obligacyom pożyczki charakteru papierów pupilarnych.

Przewodniczący:

Dunajewski.

Sprawozdawca:

Skałkowski.

Ustawa

z dnia . . . . w przedmiocie pożyczki 6,500.000 koron, którą gmina król. stoł. miasta Lwowa zamierza zaciągnąć z poręką kraju Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Upoważnia się gminę król. stoł. miasta Lwowa do zaciągnięcia w drodze emisyi obligacyi komunalnych, najwyżej wedle stopy $4^1/_2\%$ oprocentowanych pożyczki do wysokości 6,500.000 koron, spłacalnej najpóźniej w ciągu lat 60, a to na cele wymienione szczegółowo w art. II.

Art. II.

Z funduszu uzyskać się mającego w sposób ustanowiony w art. I. mają być pokryte następujące wydatki:

1. na wykończenie wodociągów 3,000.000 koron;
2. na wykończenie budowy rzeźni 1,066.436 koron;
3. na wykończenie strażnicy ogniowej 166.772 koron;
4. na wykończenie teatru 506.978 koron;
5. na wybudowanie centralnej stacyi oświetlenia elektrycznego 600.000 koron;
6. na pokrycie ubytku nadzwyczajnych wpływów preliminowanych w r. 1898 ze sprzedaży gruntów a nie zrealizowanych 315.320 koron;
7. na pokrycie interkalaryów, jakoteż wkładów i wydatków z przeprowadzeniem powyższych inwestycyi i zrealizowaniem pożyczki połączonych 844.494 koron.

Art. III.

Wykonanie wymienionych w art. II. inwestycyi i operacyi, jakoteż emisya potrzebnych na cele rzeczone kwot pożyczkowych, nastąpić ma stopniowo i na podstawie specyalnej dla każdej sprawy uchwały Rady miejskiej, zatwierdzonej przez Wydział krajowy.

W sprawach tych uchwała Rady miejskiej, aby miała ważność, musi być powziętą na dwóch, nie prędzej, jak ośm dni po

sobie następujących posiedzeniach, odbytych w obecności przynajmniej 50 członków Rady miejskiej po wysłuchaniu wniosków odpowiednich sekcyi i po rozpoznaniu szczegółowych projektów, planów i kosztorysów.

Sposób użycia każdej częściowej pożyczki ma być wykazywany Wydziałowi krajowemu.

Art. IV.

Za pożyczkę niniejszą 6,500.000 koron poręcza Kraj Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Art. V.

Raty amortyzacyjne od tej pożyczki obowiązaną jest Rada król. stoł. miasta Lwowa, przez cały czas okresu umorzenia, wstawiać do budżetu i obowiązaną jest przy uchwaleniu budżetu uchwalić stosowne środki pokrycia niedoboru budżetowego. — Gdyby Rada miejska tego obowiązku nie dopełniła, Wydział krajowy wstawi raty amortyzacyjne od rzeczonej pożyczki w budżet gminy miasta Lwowa i nałoży stosowne dodatki gminne do podatków na pokrycie pożyczkowych rat amortyzacyjnych, względnie na pokrycie niedoboru budżetowego.

Budżet przez Radę miejską uchwalony (§. 80. statutu miasta Lwowa z 14. października 1870 Nr. 79. Dz. ust. i rozp. kraj.) przedłoży Magistrat król. stoł. miasta Lwowa Wydziałowi krajowemu corocznie, najpóźniej 15. grudnia.

Zamknięcie rachunków z ubiegłego roku, przez Radę miejską sprawdzone i przyjęte przedłoży Magistrat Wydziałowi krajowemu corocznie najpóźniej 1. września.

Art. VI.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych i Mojemu Ministrowi skarbu.

Rezolucya.

I. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby w wykonaniu swego obowiązku nadzoru nad gospodarstwem gmin czuwał nad użyciem funduszów pożyczki $6\frac{1}{2}$ miliona koron, zaciągnąć się mającej przez gminę miasta Lwowa za poręką kraju, stosownie do postanowień ustawy krajowej o zezwoleniu na zaciągnięcie tej pożyczki, — tudzież, by kontrolował umarzanie tej pożyczki według planu amortyzacyjnego.

II. O wykonaniu tego polecenia Wydział krajowy przedkładać będzie Sejmowi coroczne sprawozdania.

Rezolucya.

Sejm wzywa c. k. Rząd, aby wyjednał dla obligacyi pożyczki, którą gmina król. stoł. miasta Lwowa w wysokości 6,500.000 koron zaciągnąć zamierza, przyznanie charakteru pupilarnego bezpieczeństwa.

LS. 3.890/1900.

We Lwowie, dnia 1. maja 1900.

Aleg. 157

Sprawozdanie

Komisyi gminnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego z dnia 24. kwietnia 1900 LW. 24.796/900 w przedmiocie petycyi gminy król. stoł. miasta Lwowa o nadanie jej ustawy wodociągowej.

Wysoki Sejmie!

Gmina stoł. miasta Lwowa urządza w obrębie tego miasta wodociągi kosztem około 6,000.000 koron, a roboty tak daleko już postąpiły, iż otwarcie wodociągu jeszcze w roku bieżącym będzie możliwem.

Na pokrycie tych kosztów miasto Lwów zaciągnęło lub w najbliższym czasie zaciągnie pożyczki, za które kraj przyjął na siebie gwarancyę. Aby gmina miasta Lwowa mogła przedsięwziąść tak znaczną inwestycyę i miała możność osiągnięcia celów dla których wodociągi się zaprowadza, mianowicie: poprawienie stosunków zdrowotnych, czystości i bezpieczeństwa publicznego, potrzebną jest specyalna ustawa, podobna do tych, jakie dla innych miast tak w kraju naszym jakoteż w innych krajach koronnych i za granicą, które wodociągi zaprowadziły, nadane zostały.

Celem takich ustaw jest z jednej strony możność zmuszenia ludności do korzystania z wodociągów, z drugiej zaś strony przysporzenia gminie środków do oprocentowania i amortyzacyi pożyczek w celu urządzenia wodociągów zaciągniętych i pokrycia kosztów utrzymania wodociągu.

W tym drugim kierunku wydanie takiej ustawy leży także w interesie skarbu krajowego, który za pożyczki gwarantuje.

Rada miasta Lwowa uchwaliła taką ustawę zgodnie z przepisami statutu swego z dnia 14. października 1870 Nr. 79 Dz. u. kr., ogłosiła uchwalony projekt, a następnie przedłożyła go wraz z wniesionymi z pośród ludności protestami i uwagami — Wydziałowi krajowemu dla wyjednania u Wysokiego Sejmu uchwalenia tej ustawy.

Wskutek tego Wydział krajowy przedłożył Wysokiemu Sejmowi sprawozdaniem z dnia 24. kwietnia 1900 LW. 24.796/1900 projekt do ustawy wodociągowej dla król. stoł. miasta Lwowa, który uchwałą sejmową z dnia 28. kwietnia 1900 Ls. 3.505 Komisyi gminnej przekazany został.

Już po uchwaleniu sprawozdania z dnia 24. b. m. Wydział krajowy otrzymał dalsze protesta przeciw projektowanej ustawie, które również Komisyi gminnej udzielone zostały.

Projekt do ustawy przez Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi przedłożony różni się od uchwalonej przez Radę miasta Lwowa ustawy — (pominąwszy kilka drobnych stylistycznych zmian) — tylko w tem, że Wydział krajowy dodał nowy paragraf (§. 4.) postanawiający, iż „w wypadkach na uwzględnienie zasługujących, może Rada miasta Lwowa uwolnić właściciela od obowiązku w §. 1. ust. pierwszy określonego“ (t. j. od obowiązku połączenia swego domu z wodociągiem miejskim) „lub przyznać mu odpowiednie ułatwienia“.

Tym paragrafem czyni się po części zadość podniesionym w protestach zarzutom przeciw bezwarunkowemu obowiązkowi właścicieli połączenia swych domów z wodociągiem miejskim, nadając Radzie miejskiej możność w poszczególnych wypadkach stanowić wyjątki.

Dalej idących postanowień w tym kierunku Wydział krajowy nie uważał za pożądane, albowiem dałyby one tylko powód do licznych sporów, rekursów i rozpraw, któreby

ostateczne wejście w życie tak zbawiennego i ze wszechmiar pożądanego zakładu, jakim są wodociągi miejskie, w nieskończoność przewlekały; z drugiej zaś strony przypuścić należy, że Rada miejska, przez ludność miejską wybrana, nie zechce własnych wyborców szykanować i krzywdzić, lecz z postanowień projektowanego przez Wydział krajowy §. 4. sprawiedliwy i rozumny zrobi użytek.

W sprawozdaniu swojem Wydział krajowy przedstawia, przeciw którym postanowieniom ustawy przez Radę miasta Lwowa uchwalonej skierowane są inne zarzuty wniesionych protestów, uwag i przedstawień, i wykazuje, że te zarzuty są bezpodstawne i na uwzględnienie nie zasługują.

Komisya gminna zbadawszy całą sprawę, zgadza się zupełnie z zasadami i zapatrywaniami w sprawozdaniu Wydziału krajowego wyrażonemi, a gdy to sprawozdanie daje dokładny i rzeczowy obraz całego stanu rzeczy, Komisya sądzi, że dalsze wywody są zbędne, i że treść sprawozdania Wydziału krajowego, która Wysokiemu Sejmowi jest znaną, zupełnie wystarcza na uzasadnienie i usprawiedliwienie przedłożonego projektu do ustawy.

Komisya od siebie tylko dodaje, że dalsze protesta, które weszły do Wydziału krajowego po uchwaleniu sprawozdania z dnia 24. kwietnia b. r. (a jest ich 4) prócz ogólnikowych zastrzeżeń żadnego nowego uzasadnionego lub uwzględnienia godnego zarzutu nie zawierają.

Dlatego Komisya gminna wnosi zgo nie z Wydziałem krajowym:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony ·/. projekt do ustawy.

Zast. przewodniczącego:
Zaleski.

Sprawozdawca:
Fruchtman.

Ustawa

z dnia . . . . . o obowiązku właścicieli domów w król. stoł. mieście Lwowie połączenia swoich domów z miejskim wodociągiem, tudzież o zezwoleniu tej gminie na pobór podatku gminnego od czynszów najmu i opłat gminnych na urządzenie, utrzymanie i rozszerzenie wodociągu miejskiego.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

§. 1.

Każdy właściciel domu położonego w obrębie gminy król. stoł. miasta Lwowa obowiązany jest po otwarciu miejskiego wodociągu w dotyczącej ulicy lub dotyczącym placu, połączyć dom swój z tym wodociągiem.

Połączenie domów z wodociągiem nastąpić ma podług przepisów regulaminu technicznego (§. 10.) i wykonane być może tylko przez osoby posiadające do tego uzdolnienie w myśl przepisów ustawy przemysłowej.

§. 2.

Połączenie domów z miejskim wodociągiem ma nastąpić najpóźniej w przeciągu trzech lat po otwarciu wodociągu w odnośnej ulicy lub odnośnym placu.

Jeśli właściciel nie wykona tego połączenia w tym terminie, może gmina wykonać je na jego koszt i stratę.

Domy, które powstaną dopiero po otwarciu wodociągu, mają być z nim połączone przed wydaniem konsensu na ich zamieszkanie lub użytkowanie.

§. 3.

Koszta doprowadzenia wody od wodociągu miejskiego aż do granicy realności, ponosi gmina miasta Lwowa, koszta zaś dalszego połączenia i wewnętrznego urządzenia ponosi właściciel realności; gmina jednak wykonuje część tego połączenia od granicy realności aż do odległości jednego metra po za wodomierz na koszt właściciela.

W domach, w których na razie nie będzie wodomierzy, orzeknie Magistrat, jak daleko część tego połączenia od granicy realności, gmina wykona na koszt właściciela.

§. 4.

W wypadkach na uwzględnienie zasługujących, może Rada miasta uwolnić właściciela od obowiązku w §. 1. ustęp pierwszy określonego lub przyznać mu odpowiednie ułatwienie.

Przeciwko odnośnej jednak uchwale Rady miasta nie przysługuje stronie prawo wnoszenia rekursu.

§. 5.

Na pokrycie kosztów urządzenia, utrzymania i administracyi wodociągu miejskiego, tudzież rozszerzenia sieci rur wodociągowych, przysłuża gminie król. stoł. miasta Lwowa prawo pobierania przez czas spłacania pożyczek komunalnych, zaciągniętych na cele wodociągowe, aż do zupełnego ich umorzenia, licząc od dnia oddania wodociągów do użytku publicznego, od budynków w obrębie gminy przy wodociągu położonych:

a) Podatku gminnego aż do wysokości 5% od zeznanego i przez władzę sprawdzonego czynszu najmu lub wartości czynszowej.

Od czynszu ze sklepów bez mieszkań wymiar tego podatku ma wynosić najwyżej 2·5%.

b) Opłaty aż do wysokości 10 halerzy od metra kwadratowego zabudowanej powierzchni we wszystkich kondygnacyach (bez strychów — o ile nie są zamieszkałe) w budynkach niepodlegających podatkowi domowo-czynszowemu, jak n. p. w budynkach rządowych, krajowych, miejskich, dworcach kolejowych i t. p.

Od tej opłaty wolne są wszelkie szpitale, kliniki, zakłady ubogich, kalek, nieuleczalnych i t. p. ściśle dobroczynne.

c) Opłaty za spotrzebowanie wody w budynkach wyżej pod b) wymienionych, według ceny jednostkowej ustanowionej w taryfie.

d) Opłaty stosownie do ceny jednostkowej za jeden metr sześcienny wody podług taryfy, za użycie wody do celów przemysłowych, jako to łazienek, hoteli, kawiarń, ogrodów i t. p., jakoteż w budynkach, co do których zachodzi uzasadnione przypuszczenie, że zapotrzebowanie wody jest stosunkowo wyższe, aniżeli to podatkowi gminnemu od czynszu najmu odpowiada.

Podatek gminny od czynszów a) i opłaty b), c), d), nie obciążają realności położonych przy ulicach lub placach, przy których na razie nie będą umieszczone rury wodociągowe, dopóki to nie nastąpi.

§. 6.

W granicach oznaczonych §. 5. a) i b) i po uwzględnieniu dochodu z opłat (§. 5. c) i d), ma Rada miejska ustanowić corocznie wysokość gminnego podatku i opłaty (§. 5. a) i b).

§. 7.

Podatek gminny, od czynszów (§. 5. a) i opłaty za używanie wody (§. 5. b), c), d) mają ponosić lokatorowie względnie używający wody.

Właściciele realności lub uprawnieni zarządcy winni imieniem gminy pobierać ten podatek a względnie opłaty od obowiązanych do ich ponoszenia.

Sposób uiszczania tego podatku i opłat określi regulamin (§. 10.).

§. 8.

Podatek gminny i opłaty (§. 7.) ściągane będą w obrębie gminy od obowiązanych do ich ponoszenia podług przepisów istniejących dla ściągania podatków rządowych.

§. 9.

Odpisanie rządowego podatku domowo-czynszowego wskutek opróżnienia mieszkania pociąga za sobą odpisane podatku gminnego.

§. 10.

Regulamin techniczny (§. 1.), taryfę opłat (§. 4. c) i d), sposób uiszczania podatku gminnego i opłat (§. 7.), i w ogóle wszelkie roz-

porządzenia wykonawcze do niniejszej ustawy co do używania wody i wynagrodzenia za używanie wodomierzy uchwali Rada miasta.

Uchwała ta wymaga jednak zatwierdzenia Wydziału krajowego w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem.

W taki sam sposób może nastąpić zmiana regulaminu taryfy i rozporządzeń wykonawczych.

§. 11.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

§. 12.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Ls. 4.058/1900.

Lwów, 2. maja 1900.

Aleg. 158

W załatwieniu

rezolucyi proponowanej przez posła Dra Okuniewskiego Komisya gminna wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby przy wprowadzeniu w życie ustawy o połączeniu gminy Skole wieś ze Skolem miasteczkiem wydał odpowiednie zarządzenia, normujące sposób oddzielnego użytkowania z przedmiotów majątku obu gmin, w myśl zastrzeżeń zawartych w art. II. ustawy — mianowicie z pastwisk i lasów, które mają być i w przyszłości oddzielnie administrowane, tudzież z przyszłej kasy pożyczkowej dotychczasowej wsi Skole.

Za przewodniczącego:
Zaleski.

Sprawozdawca:
T. Merunowicz.

L. s. 3.941/1900.

We Lwowie, dnia 2. maja 1900 r.

Aleg. 159

Sprawozdanie

Komisyi gospodarstwa krajowego o wniosku p. Dr. Arnolda Rapoporta i towarzyszy w sprawie żeglugi na Wiśle.

Uchwałą z dnia 4. kwietnia 1900 przydzielił Wysoki Sejm komisyi gospodarstwa krajowego, zgłoszony do laski marszałkowskiej w dniu 2. kwietnia b. r. przez p. Dr. Arnolda Rapoporta i towarzyszy następujący wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm wzywa c. k. Rząd:

1. aby jak najspieszniej przystąpił do budowy przystani zimowej i handlowej na Wiśle pod Nadbrzeziem, budowę tę w jak najkrótszym czasie przeprowadził i potrzebną na ten cel kwotę w budżet na rok 1901 wstawił;

2. aby się postarał o usunięcie wszelkich przeszkód tamujących dotychczas rozwój żeglugi a wszczególności żeglugi parowej na Wiśle przez szybsze przeprowadzenie regulacyi koryta, przez wyznaczenie większych dotacyi rocznych na ten cel, przez zawarcie konwencyi z państwami ościennemi, mających unormować przepisy co do żeglugi, policyi rzecznej i t p., wreszcie przez poparcie przedsiębiorstw, któreby się zawiązały, celem rozwinięcia żeglugi parowej na Wiśle.

Wniosek ten porusza nadzwyczaj dla naszego kraju ważną sprawę — sprawę handlowych dróg wodnych.

Wobec gorączkowych starań innych krajów, o pozyskanie dla swoich płodów i wyrobów tanich dróg wodnych, by sposobem łatwym i tanim dostać się do morza, poruszona przez wnioskodawców sprawa zasługuje na najgłębszą rozwagę.

Nie tu miejsce rozwodzić się nad ekonomicznem znaczeniem dróg wodnych dla kraju i nad korzyściami, jakie drogi takie krajowi przynieść mogą. Sprawa ta już osądzona, a ogromne finansowe ofiary, jakie ponoszą państwa ościenne, na rozszerzenie sieci dróg wodnych, są najlepszym dowodem ich pożyteczności.

Z naturalnych dróg wodnych naszego kraju Wisła najwięcej ma warunków, by stać się z czasem jedną z głównych arteryi wśród europejskiego handlu, niezmiernej dla kraju naszego doniosłości.

Wisła łączy nas z Królestwem polskiem, z miastami Niemiec leżącemi bądź to nad Wisłą, bądź nad wodami połączonemi z dorzeczem Wisły kanałem pod Bydgoszczą do Wisły uchodzącym, w końcu łączy nas z morzem, przez Toruń i Gdańsk, prócz tego przez Wisłę i z nią dziś połączoną Narew, moglibyśmy mieć wstęp w głąb Rosyi aż do Nowogrodu.

To też uczynienie Wisły spławną, w całem znaczeniu tego słowa, otwarcie jej dla żeglugi parowej i przeprowadzenie urządzeń, któreby żeglugę tę umożli-

wiały, stać by się mogła podstawą całego gospodarczego dobrobytu kraju, źródłem ekonomicznego odrodzenia.

Kraj nasz już obecnie, dla niektórych towarów swoich (drzewa, owoców strączkowych i zboża) poszukiwać musi tanich dróg wodnych, by na targach światowych wytrzymać konkurencyę innych krajów. Dziś przez Odesę, Brailę lub Gałacz muszą iść produkta kraju naszego do Hamburga, bo tańszej drogi nie ma.

Towary obcej proweniencyi, które z północnych Niemiec, oraz z północnych portów niemieckich wchodzą do Galicyi (towary kolonialne, śledzie i wszelkie towary proweniencyi angielskiej i amerykańskiej) sprowadza się dziś do Galicyi kolejami lub też Elbą i Odrą.

O ile tańszą i korzystniejszą drogą dla tych towarów tak exportowanych jak i importowanych byłaby łącząca się z morzem, pod coraz bardziej rosnącym Gdańskiem, Wisła?

Lecz zbytecznem być się zdaje dalsze uzasadnianie, jak znakomicie i skutecznie, utworzenie taniego spławu Wisłą, oddziałałoby na rozwój rolnictwa, leśnictwa i przemysłu. To są rzeczy ogólnie znane, a potrzeba utworzenia dla kraju dróg wodnych jest ogólnie odczutą.

To też Komisya nie będzie dłużej rozwodzić się nad pytaniem, czy umożliwienie żeglugi parowej na Wiśle przyniosłoby korzyść krajowi, to kwestyę tę uważa za roztrzygniętą, a poprzestając na tych kilku wstępnych uwagach w tej sprawie, przedstawia Wysokiemu Sejmowi co zrobić, by można i co zrobić należy, by w jak najkrótszym czasie Wisłę spławną uczynić.

O żegludze parowej na Wiśle tak długo nie może być mowy, jak długo koryto Wisły, na całej swej długości od Oświęcima aż po Zawichost, uregulowanem nie będzie. Wedle zawartego w roku 1864, a w roku 1871 ratyfikowanego traktatu z Rządem rosyjskim roboty regulacyjne ukończone być miały w okresie lat 20 to jest (licząc od roku 1872, w którym traktat w dzienniku praw państwa był ogłoszony) do roku 1892go. Mimo to jednak, że od terminu traktatem oznaczonego już ośm lat minęło, roboty regulacyjne przy Wiśle dalekie są jeszcze ukończenia i wedle programu robót dopiero w roku 1912 ukończone być mają.

To opóźnienie w wykończeniu robót przypisać należy w pierwszym rzędzie temu, że c. k. Rząd na regulacyę Wisły wstawia do budżetu państwa rok rocznie zbyt małe dotacye, by możliwym był szybszy postęp robót regulacyjnych. To też Komisya w pierwszym rzędzie z całym naciskiem podnieść musi, że znaczne podniesienie rocznej dotacyi, przeznaczonej na regulacyę koryta Wisły, uważa za najistotniejszą potrzebę.

Lecz choćby Wisła była uregulowaną, a przez to dostępną dla parowych statków, to żegluga parowa na niej dopiero wówczas będzie mogła się rozwinąć, gdy stosunki porządku publicznego na Wiśle, dotąd zupełnie nie uregulowane, w części przez odpowiedne zarządzenia c. k. Rządu, częścią w drodze konwencyi z Rosyą uregulowane zostaną.

To byłaby druga nadzwyczaj ważna kwestya, od której załatwienia zależną jest żegluga parowa na Wiśle.

Trzecim momentem również jak poprzednie ważnym i również decydującym o rozwoju żeglugi na Wiśle, jest założenie na Wiśle przystani zimowej (portu) służącej tak do zimowania statków jakoteż do całej manipulacyi towarowej. Za najodpowiedniejszy punkt dla urządzenia takiej przystani uznano ogólnie Nadbrzezie — dziś kolejami połączone z Przeworskiem i Dębicą t. j. z główną arteryą kolejową naszego kraju. Lecz ażeby przystań ta w rzeczywistości odpowiedzieć mogła swemu zadaniu, musi być zaopatrzoną w odpowiednie magazyny, budowle ochronne, place do przeładowań i odpowiednie krany, place składowe dla węgla i drzewa, a zarazem stacya kolei jakoteż urząd cłowy musiałyby być tuż przy przystani, aby uniknąć niepotrzebnych utrudnień.

W sprawie utworzenia w Nadbrzeziu przystani zimowej przeprowadził c. k. Rząd wszechstronne studya — tak dalece, że nawet projekt budowy jest już wypracowanym. Koszt budowy wynosić ma 300.000 zł. a c. k. Rząd potrzebną na ten cel kwotę rozłożył na lat 10, przeznaczając rocznie po 30.000 zł.

Takie traktowanie sprawy nie odpowiada absolutnie celowi. Jeżeli uznano już potrzebę przystani zimowej w Nadbrzeziu, to należałoby przystań tę w jak najkrótszym czasie urządzić, tem więcej że już przy obecnym ruchu zimowanie tak statków jak i zwykłych galarów drewnianych napotyka na nieprzeparte przeszkody.

Oprócz tych trzech spraw rozstrzygających o możliwości żeglugi parowej na Wiśle musi Komisya zwrócić uwagę Wysokiego Sejmu na kilka jeszcze kwestyi, od których zależy dalszy rozwój tejże żeglugi.

Tu w pierwszym rzędzie wymienić należy potrzebę utworzenia na Wiśle austryackiego Towarzystwa żeglugi parowej. Towarzystwo takie musiałoby, zwłaszcza w pierwszych latach swego istnienia, otrzymać od Państwa bezpośrednie subwencye i gwarancyę procentową, tak jak to otrzymywało Towarzystwo żeglugi parowej na Dunaju, Towarzystwo żeglugi parowej na Elbie, i Lloyd austryacki. Nadmienić tu wypada, że tak Państwo Niemieckie jak i Węgry i inne kraje subwencyonują bardzo wydatnie towarzystwa żeglugi parowej na rzekach, upatrując w ich rozwoju, oraz w niskich właśnie przez subwencyę umożliwionych frachtach wodnych, najskuteczniejszą pomoc dla handlu i przemysłu.

Dalszym warunkiem rozwoju żeglugi parowej na Wiśle byłoby stworzenie takich taryf kolejowych, aby export Wisłą szczególnie po za granicę nie doznawał utrudnień przez przeszkody manipulacyjne, lub zbyt wysokie koszta transportu kolejowego do Nadbrzezia.

W końcu nie może Komisya pominąć milczeniem jednej bardzo ważnej rzeczy, która zadecydować może o rozwoju exportu przez Nadbrzezie. Są to dziś obowiązujące przepisy o kaucyach, które składać muszą spedytorowie za towary przechodzące transyto przez państwo, kaucye w wysokości wartości towaru, dalej przepisy o kaucyach, które właściciel magazynu transytowego składać musi, mimo że magazyn ten pozostaje pod zamknięciem c. k. straży skarbowej, w końcu przepisy o postępywaniu cłowem przy niektórych towarach, zastrzeżonych dziś wyższym władzom skarbowym. Przez zmianę niektórych, dziś obowiązujących przepisów skarbowych i przez umieszczenie w Nadbrzeziu urzędu cłowego wyższej kategoryi ułatwiłoby się bardzo znacznie ruch towarów przez Nadbrzezie a Komisya sądzi, że c. k. Rząd nie omieszka zrobić to wszystko, co okaże się potrzebnem, dla usunięcia powyżej wspomnianych braków.

W myśl powyżej naprowadzonych motywów Komisya wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Wzywa się c. k. Rząd, aby przez przyznanie wydatniejszej niż dotąd dotacyi na regulacyę koryta Wisły, rozłożone jeszcze na lat 12 roboty regulacyjne przeprowadził w krótszym terminie.

II. Wzywa się c. k. Rząd aby uchwaloną przez Radę państwa dotacyę 300.000 zł. na budowę przystani zimowej w Nadbrzeziu, wydano na odnośne roboty w przeciągu dwu lat.

III. Wzywa się c. k. Rrząd, aby w jak najkrótszym czasie zawarł z Rządem rosyjskim traktat o żegludze na Wiśle — i zarządził wszystko co potrzebne, by stosunki porządku publicznego na Wiśle unormowane zostały.

IV. Wzywa się c. k. Rząd, aby w razie powstania Towarzystwa żeglugi parowej na Wiśle wyznaczył temuż Towarzystwu ze skarbu państwa stałą subwencyę w odpowiedniej wysokości — podobnie jak to mają Towarzystwa żeglugi na Elbie, na Dunaju i Lloyd austryacki.

V. Wzywa się c. k. Rząd, aby wydał dla towarów z Austryi, via Nadbrzezie exportowanych, odpowiednie niskie taryfy kolejowe i aby przeprowadził z Węgrami rokowania, dla uzyskania dla tych towarów odpowiednich ulg taryfowych na kolejach węgierskich.

V. Wzywa się c. k. Rząd, aby przez wyposażenie stacyi kolei w Nadbrzeziu we wszystkie zakłady komunikacyjne (Verkehrsanstalten) umożliwił uczynienie zadość potrzebom rozwiniętego ruchu towarowego — i ułatwił czynności transportowe.

Przewodniczący: **_Sanguszko._** Sprawozdawca: **_Wodzicki._**

L. 4.010/900.

We Lwowie, dnia 2. maja 1900.

Aleg. 160

Sprawozdanie

Komisyi kolejowej o sprawozdaniu z czynności Departamentu IV. Wydziału krajowego w sprawach kolejowych za czas od 16. listopada 1898 do 10. listopada 1899 r. i o sprawozdaniu Wydziału krajowego w sprawie pokrycia zwiększonych kosztów budowy kolei lokalnych Trzebinia-Skawce, Delatyn-Kołomyja-Stefanówka i Piła-Jaworzno.

Wysoki Sejmie!

Pierwszy period działalności krajowej na polu popierania budowy kolei lokalnych się skończył. Za uchwaloną roczną dotacyą 600.000 koron aż do końca roku 1968 przyczynił się kraj i umożliwił wybudowanie 5. kolei, a mianowicie:

Kolei Borki Wielkie-Grzymałów o długości 31·6 km. gwarantując pożyczkę w kwocie 1,200.000 koron, przy ogólnie potrzebnym kapitale 1,800.000 koron;

kolei Trzebinia-Skawce o długości 55 km., gwarantując pożyczkę w kwocie 3,320.000 koron i biorąc akcyi pierwszeństwa zo 266.000 koron przy ogólnym kapitale pierwotnie 5,000.000, który wzrośnie do 6,300.000 koron;

kolei Chabówka-Zakopane o długości 43·4 km. gwarantując pożyczkę w kwocie 2.260.000 przy ogólnym kapitale 5,800.000 koron;

kolei Delatyn-Kołomyja-Stefanówka, o długości 111·9 km., gwarantując pożyczkę 5,200.000, przy ogólnym kapitale pierwotnie 7,800.000, który wzrośnie do 8,740.000 koron i

kolei Piła-Jaworzno, o długości 22·3 km, gwarantując pożyczkę w kwocie 928.000 koron, przy ogólnym kapitale 1,392.000, który wzrośnie do 1,732.000 koron.

Oprócz tego poparł kraj kolej Łupków-Cisna, biorąc akcyi pierwszeństwa za kwotę 930.000 koron, przy kapitale ogólnym 1,400.000 koron i kolej Kraków-Kocmyrzów biorąc akcyi zakładowych za kwotę 200.000 koron, przy kapitale ogólnym 2,340.000 koron.

W ten sposób powstało 263·2 klm. nowych kolei lokalnych wybudowanych za imienny ogólny kapitał 24,532.000 koron, a przyczynienie się kraju, bądźto przez zakupno akcyi, bądź przez gwarancyę obligacyi wynosi 13,374.000 koron. Strony prywatne złożyły kapitał 5,512.000 koron, a c. k. Rząd 5,646.000 koron.

Do tego dodać jeszcze należy bezzwrotne subwencye, udzielone c. k. Rządowi na rzecz kolei Chodorów-Podwysokie 2,000.000 koron i na rzecz kolei Przeworsk-Rozwadów 500.000 koron.

Jeżeli chcemy zestawić preliminarz funduszu kolejowego, to musimy podzielić wydatki roczne na trzy kategorye:

A. Wydatki, które do roku 1968 bezwzględnie obciążać będą fundusz kolejowy a mianowicie raty na spłacanie pożyczki imieniem kraju zaciągniętej na pokrycie subwencyi bezzwrotnych wynoszą one rocznie	108.846	kor.	— gr.
B. Wydatki, które prawdopodobnie przez dłuższy czas ciężyć będą na funduszu kolejowym. Są to raty na pokrycie wpłat, uczynionych na zakupno akcyi. Wynoszą one rocznie . . .	66.862	»	44 »
C. Wydatki na oprocentowanie gwarantowanych przez kraj obligacyi w rocznej kwocie	563.521	»	32 »
Razem .	739.239	kor.	76 gr.

Wydatki pod C. przytoczone będą w pierwszym rzędzie pokrywane z dochodów *netto* poszczególnych kolei. Dziś jednak trudno bardzo oznaczyć w jakiej mierze to nastąpi, gdyż wszystkie te koleje dopiero bardzo niedawno zostały otwarte i mamy przed sobą wyniki za bardzo krótki period. Mozna się spodziewać, że rezultat nie będzie zanadto ujemny i że dochody tych kolei pokrywając same choćby znaczniejszą część wydatków tej kategoryi dadzą możność uważania odpowiedniej części funduszu kolejowego za zwolnioną od zobowiązań, a przez to samo wytworzy się kapitał na popieranie budowy nowych linii.

Na razie ostrożność jest wskazana, gdyż nie tylko brak nam pewnej podstawy do obliczenia prawdopodobnych dochodów, ałe i doświadczenie uczy, że w pierwszych latach koleje trudniej się rentują. Muszą one przejść także przez dziecęce słabości, niejedno trzeba ciągle naprawiać, niejeden nowy a pierwotnie nieprzewidziany nakład zrobić, nim się wejdzie w stosunki normalne.

Dotychczas znane wyniki przedstawiają się w sposób następujący:

Kolej lokalna Borki wielkie-Grzymałów.

Wyciąg

z rachunków eksploatacyjnych od otwarcia ruchu 12. sierpnia 1897 po koniec roku 1899.

Przychód.

1897.

	pojedyńczo koron	ogółem koron
Z przewozu osób cywilnych	8.389·74	
» » wojskowych	476·88	
» pakunków	146·64	
» przesyłek pospiesznych	270·34	
» » towarów zwykłych . . .	25.102·18	
» dochodów różnych	7·12	
Razem .		34.392·90

1898.

	koron	
Z przewozu osób cywilnych	23.688·06	
» » wojskowych	155·—	
» pakunków	312·35	
» przesyłek pospiesznych	422·48	
» » towarów zwykłych . . .	81.197·72	
» dochodów różnych	230·52	106.006·13
Zwrócono wykazaną różnicę za r. 1897 . . .		1.619·10
Razem .		107.625·23

1899.

Z przewozu osób cywilnych	24.168·30	
» » wojskowych	1.357·50	
» pakunków	383·87	
» przesyłek pospiesznych	2.230·43	
» » towarów zwykłych . . .	60.872·96	
» dochodów różnych	646·16	89.659·22
Zwrócono znalezione różnice za rok 1898:		
a) z dochodów . .	13.454·66	
b) z wydatków . .	1.115·76	14.570·42
Razem .		52.114·82
Przy sprawdzeniu rachunków za rok 1899 znaleziono różnicę w kwocie		12.510·16
Ogólna różnica od 12. sierpnia 1897 po koniec roku 1899		**28.699·68**

Rozchód.

1897.

Na utrzymanie konserwacyi	7.656·34	
„ ruchu	4.635·06	
» parowoźnictwa	8.176·58	
Na wydatki różne.	344·50	20.812·48
Pozostaje nadwyżka .	13.580·42	
Razem j. w. .	34.392·90	

1898.

Na utrzymanie konserwacyi	25.468·66	
„ ruchu	16.861·48	
„ parowoźnictwa	28.298·84	
„ zarządu ogólnego	4.764·04	
Na wydatki różne.	6.865·06	
Razem .	82.258·08	
Pozostaje nadwyżka .	25.367·15	
Razem j. w. .	107.625·23	

1899.

	koron
Na utrzymanie konserwacyi	17.806·98
„ ruchu	15.778·04
» parowoźnictwa	28.553·84
„ utrzymanie zarządu ogólnego . .	3.106·92
Na wydatki różne.	11.557·68
Razem .	76.803·46
Pozostaje nadwyżka .	27.426·18
Razem j. w. .	104.229·64
Po sprawdzeniu rachunków za rok 1899 znaleziona różnica	12.510·16
Wynika nadwyżka za rok 1899 .	**39.936·34**

	Przychód.	z osób	z towarów	razem
			w koronach	
1900.	Styczeń . .	1.792	6.602	8.394
	Luty . . .	1.138	5.600	6.738

Kolej lokalna Trzebinia-Skawce.

	Przychód.	Z przewozu osób	towarów	razem
		k	o r o	n
1899.	Sierpień od 15-go . .	1.204	6.096	7.300
	Wrzesień	2.722	25.922	28.644
	Październik . . .	1.660	23.038	24.698
	Listopad	1.730	20.028	21.758
	Grudzień	2.316	10.860	13.176
	Razem .	9.632	85.944	95.576
1900.	Styczeń	609	13.560	14.169

Kolej lokalna Chabówka-Zakopane.

	Przychód.	Z przewozu osób	towarów	razem
		k	o r o	n
1899.	Październik od 25-go . .	1.710	1.614	3.324
	Listopad	6.606	11.818	18.424
	Grudzień	5.206	5.088	10.294
	Razem .	13.522	18.520	32.042
1900.	Styczeń	2.565	4.904	7.469

Kolej lokalna Delatyn-Kołomyja-Stefanówka.

	Przychód.	Z przewozu osób	Z przewozu towarów	razem
		koron		
1899.	Listopad od 18-go . .	2.852	2.132	4.984
	Grudzień	6 416	10.612	17.028
	Razem .	9.268	12.744	22.012
1900.	Styczeń	7.953	12.941	20.894

Kolej miejscowa Łupków-Cisna.

Wyciąg

z rachunków eksploatacyjnych od otwarcia ruchu 21. stycznia 1898 po koniec roku 1899.

Przychód.

1898.	koron
Z przewozu osób cywilnych	774·17
„ „ wojskowych	7·58
„ pakunków	10·22
„ przesyłek pospiesznych	144.06
» „ towarów zwykłych . . .	28.194·80
Z dochodów różnych	834·29
Razem .	29.965·12
Pozostaje niedobór .	43.661·50
Razem j. n. .	73.626·62

1899.		
Z przewozu osób cywilnych	4.180·87	
» » wojskowych	46.90	
« pakunków	67·69	
» przesyłek pospiesznych	176·16	
» » towarów zwykłych . . .	48.752·07	
Z dochodów różnych	1.315·17	
Zwrócono znalezione różnice z rachunków za r. 1898 .	334·24	1799:34
Razem .	1.465·10	56.338·20
Pozostaje niedobór .		8.339·12
Razem j. n. .	64.677·32	
Przy sprawdzeniu rachunków za 3 kwartały 1899 znaleziona różnica w kwocie		7.168·30
Wynika niedobór za r. 1899 .		1.170·82
Ogólna różnica po koniec roku 1899 .		**8.967·64**

Rozchód.

1898.	koron
Na utrzymanie konserwacyi	41.757·86
„ ruchu	12.163·52
„ parowoźnictwa	14.165·_6
„ zarządu ogólnego	3.410·24
Na wydatki różne . , ...	2.129·74
Razem . .	73.626·62 k.

1899.	
Na utrzymanie konserwacyi	30.073·52
„ ruchu , ...	11.216·59
„ parowoźnictwa	14.200·39
„ zarządu ogólnego	2.774·52
Na wydatki różne	6.412·30
Razem .	64.677·32

Przychód.		z osób	z towarów	razem
		w koronach		
1900.	Styczeń	477	4.410	4.887

Rozchody kolei Trzebinia-Skawce, Chabówka-Zakopane i Delatyn-Kołomyja-Stefanówka nie są dotychczas znane.

Uderzyć musi każdego jak niedokładnie zestawione rachunki przedstawia Dyrekcya ruchu kolei państwowych, prowadząca exploatacyę kolei lokalnych. Różnice są bardzo znaczne i podnieść należy dodatnią i skuteczną działalność biura kolejowego, które, jak z zamkniętych już rachunków kolei Borki Wielkie-Grzymałów i Łupków-Cisna widać, sumiennie pod tym względem spełnia swoje zadanie.

Jakeśmy przytoczyli wynoszą wydatki roczne funduszu kolejowego 739.239 kor. 76 gr. Ną pokrycie tych iwydatków posiada fundusz kolejowy 1-o roczną dotacyę w kwocie 600.000 koron, 2-o undusz powstały głównie ze zkapitalizowania rocznych dotacyi, które wpłynęły przed rozpoczęciem budowy kolei a więc i przed opłacaniem przez kraj procentów zagwarantowanych. Stan tego funduszu jest następujący:

Stan zasobów krajowego funduszu kolejowego w dniu 10. kwietnia 1900 r.

	koron
w 4% obligacyach kolejowych Banku krajowego na sumę imienną koron 2,000.000 nabytych po kursie 97% . .	1,940.000·—
na lokacyi tymczasowej w Banku krajowym . . .	177.558·63

w zaliczkach na poszczególne koleje:

kolej Piła-Jaworzno . . .	koron	752.871·72
» » » procenta należne	»	12.846·40
» Trzebinia-Skawce . . .	»	12.253·58
» » » procenta interkalarne	»	53.966·71
» Delatyn-Kołomyja-Stefanówka .	»	25.181·62
» » « » proc. interkal.	»	36.029·08
» Chabówka-Zakopane . .	»	11.547·40
» Przeworsk-Bachórz . .	»	20.457·64
» Borki-Grzymałów . .	»	67·20
	koron	919.221·95

w zaległościach gwarantujących interesentów:

kolej Chabówka-Zakopane . .	koron	7.550.98	
» Delatyn-Kołomyja-Stefanówka	»	24.394.08	951.167·01

w oprocentowanych przez gwarantów akcyach pierwszeństwa kolei Chabówka-Zakopane	370.000·—
w należnej a dotychczas nie wypłaconej przez kasę krajową dotacyi za II. kwartał 1900	150.000·—
Suma koron .	3,588.725·64

Ciążą zaś bezzwrotne wypłaty do uiszczenia:

reszta wpłaty na akcye kol. D. K. S. (4164·57 + 79.200)	83.364·57	
» » » » » Trzebinia-Skawce	9.897·39	
» » » » » Łupków-Cisna .	50.000·—	143.261·96
zatem stan netto zasobów krajowego funduszu kolejowego w dniu 10. kwietnia 1900 r. wynosi koron . . .		3,445.463·68

Ewentualnie jest do potrącenia także:

subwencya na kolej Zakopane-Sucha Hora . . .	160.000·—

Zgodnie z tym rachunkiem preliminuje się dochody funduszu kolejowego od 1. stycznia 1900 do końca roku 1968 jak następuje:

4% od kapitału jak wyżej 3,445.463 k. 68 gr.	137.818 k. 55 gr.
roczna dotacya	600.000 k. — gr.
odsetki od kwartalnych rat tej dotacyi	8.500 k. — gr.
razem	746.318 k. 55 gr.

Gdybyśmy jednak uwzględnili uchwaloną przez Sejm dotacyę dla kolei Zakopane Sucha Hora w kwocie 160.000 k., która ma być wypłaconą tylko wówczas, jeżeli rząd wybierze przy połączeniu kolei lokalnej Chabówka Zakopane z kolejami węgierskiemi trasę na Zakopane a nie na Nowy Targ, to zmniejszyć się musi stan funduszu kolejowego o tę kwotę, a dochody roczne wynosiłyby już tylko . . 739.918 k. 55 gr.
gly zaś możliwe rozchody wynoszą . . . . . . 739.239 k. 76 gr.
pozostawałaby minimalna nadwyżka . . . . . . 678 k. 79 gr.

Z tymi cyframi liczyć się i zachować je dobrze w pamięci musimy, aby przedwczesnem uchwalaniem nowych wydatków na nowe koleje nie sprowadzić na smutny już bez tego stan finansów krajowych, niemiłych a trudnych do rozwiązania niespodzianek. Tembardziej to uczynić należy, gdy weźmiemy do ręki „Sprawozdanie Wydziału krajowego w sprawie pokrycia zwiększonych kosztów budowy kolei lokalnych Trzebinia-Skawce; Delatyn-Kołomyja-Stefanówka i Pila Jaworzno L. W. 27.423/1900.

Z tego sprawozdania wynika, że przy budowie tych trzech kolei przekroczono preliminarz o 2,060.000 k. Dodać do tego należy złożoną już przez kraj i interesentów kwotę 400.000 k. na pokrycie zwiększonych kosztów budowy kolei Trzebinia-Skawce, a to przez emitowanie i zakupno akcyi pierwszeństwa tej kolei, a otrzymamy jako przekroczenie kolosalną kwotę 2,460.000 k. W porównaniu do pierwotnego kapitału tych kolei wynoszącego ogółem 14,192.000 k. przekroczenie stanowi przeto 17%. W szczególności zaś wynosi procentowe przekroczenie od pierwotnego preliminarza:

przy kolei Trzebinia-Skawce	26%
„ „ Delatyn-Kołomyja-Stefanówka	10·5%
„ „ Piła-Jaworzno	24·4%

W sprawozdaniu swem przytacza Wydział krajowy powody, dlaczego w pojedynczych wypadkach nastąpiły przekroczenia.

Zaprzeczyć się nie da, że w niejednym wypadku wytłómaczyć się one dadzą okolicznościami, których z góry przewidzieć było trudno, jednakowoż z drugiej strony

z pewnością nie zawsze miało to miejsce i winę przypisać należy także niedosyć oględnemu i dokładnemu zestawianiu kosztorysów, oraz nie dosyć oszczędnemu przeprowadzeniu budowy. I trudno się temu dziwić. Komisya kolejowa od szeregu lat wykazuje, że siły techniczne biura kolejowego są za słabe, od szeregu lat nawołuje do powiększenia ich, gdyż dobrze jest świadoma, że nadmierna oszczędność w tym kierunku musi, jak dziś mamy tego niestety dowód, pociągnąć za sobą jako nieuniknioną konsekwencyę, w żadnym stosunku z zaoszczędzeniem nie stojące wydatki, na kraj i strony interesowane. Przypatrzmy się jakiemi siłami technicznemi rozporządza n. p. biuro kolejowe w Czechach. Tam w r. 1896 budowano 184 km., w oddziale kolejowym było 44 inżynierów, 1 technik, 3 rysowników; w r. 1897 budowano 215 km., w oddziale kolejowym 47 inżynierów, 1 technik, 5 rysowników; w r. 1898 budowano 300·9 km., w dziale kolejowym 67 sił technicznych, z tego 27 na liniach.

U nas w r. 1898 budowano 212 km., w biurze kolejowem było sił technicznych 7; w roku 1899 budowano 234 km., było sił technicznych również 7.

Komisya budżetowa skreśliła za zgodą Wydziału krajowego w wydatkach na r. 1900 płacę oficyała rachunkowego i posadę inżyniera II. klasy, motywując skreślenie brakiem zgłaszających się kandydatów. Komisya kolejowa wyraża jednak przekonanie, że Wydział krajowy będzie się starał w razie odpowiednich zgłoszeń, posady te etatem kolejowym objęte, obsadzić jeszcze w ciągu bieżącego roku.

Jest bowiem rzeczą niesłychanie ważną, aby biuro kolejowe rozporządzało dostateczną ilością sił i to o ile możności wyborowych. Tego wymaga nie tylko dobrze zrozumiany interes kraju, ale mają do żądania tego wprost prawo poszczególni interesenci i koleje lokalne. Ustawą o popieraniu kolei lokalnych i praktyką wprowadzoną przez Wydział krajowy wyrobił się stosunek między zarządami kolei lokalnych a biurem kolejowem taki, że Wydział krajowy względnie biuro kolejowe nie jest organem doradczym, które kolej lokalna może użyć, albo się udać gdzieindziej i szukać lepszych sił technicznych, jest nietylko organem, który dozoruje interesów kraju, ale jest wprost *de facto* zarządem danej kolei, podczas gdy rady zawiadowcze i ich organy są zarządem tylko *de nomine*.

Doświadczenie pokazało, jak przy takim stosunku trudne jest położenie kolei, gdy dla braku sił odpowiednich nie może doczekać się załatwienia jakiej ważnej sprawy, lub gdy znowu dla braku sił i rozrywania ich, coraz to inny urzędnik przyjeżdża załatwiać czynność przez innego rozpoczętą.

Wprawdzie budowa pierwszych linii się skończyła, ale i przy nich jeszcze niejedno będzie do roboty, a już powstają projekta innych kolei, które Wydział krajowy ma badać i oceniać. Jakże to potrafi sumiennie i dokładnie zrobić, jeżeli nie będzie rozporządzał dostatecznemi siłami.

Są wprawdzie przy biurze kolejowem urzędnicy nieetatowi, budżet na ich płace preliminuje 36.000 koron, a zarządy poszczególnych kolei mają ten wydatek refundować. Pokazuje się jednak, że koleje lokalne zwracają kwoty znacznie wyższe i zwracają *de facto* koszt prawie całego wydatku na pensye urzędników tak etatowych jak i nieetatowych. W r. 1898 wynosiły wszystkie płace urzędników etatowych . 46.612 k.
płace urzędników nieetatowych . . . . 22.704 k.
razem 69.316 k.

Od kolei lokalnych pobrano zaś kwotę tytułem zwrotu 67.364 k.

Jest to jeden dowód więcej, że strony interesowane mają prawo się domagać odpowiedniego i wystarczającego personalu w biurze kolejowem.

Wracając do nader aktualnej kwestyi pokrycia zwiększonych kosztów budowy kolei Trzebinia-Skawce, Delatyn-Kołomyja-Stefanówka i Piła-Jaworzno w ogólnej kwocie 2,060.000 koron zgadza się komisya kolejowa nie widząc innego wyjścia na propozycyę Wydziału krajowego, aby fundusz kolejowy na razie ten niedobór zaliczył. Zdaniem jednak komisyi należy kwestyę pokrycia definitywnego załatwić o ile możności już w ciągu roku 1,900, gdyż inaczej trudno sobie będzie zdać sprawę, czy i kiedy będziemy mogli przystąpić do budowy dalszych linii. Pożądanem i wskazanem by było, aby państwo się przyczyniło do pokrycia tych wydatków, a to biorąc odpowiednią ilość akcyi zakładowych poszczególnej kolei.

Oprócz omówionych tutaj kolei, które z wyjątkiem kolei Piła-Jaworzno już ukończone i w ruch puszczone zostały, pozostaje w pierwszym periodzie do budowy jeszcze

kolej Przeworsk-Bachórz. Projektowaną była ona pierwotnie jako normalno-torowa i dopiero po długich pertraktacyach zgodził się rząd na dopuszczenie toru wąskiego. Po kolei Łupków-Cisna, która ma tylko lokalne znaczenie, będzie to pierwsza próba wprowadzenia do naszego kraju tego typu, który gdzieindziej wykazał bardzo dobre rezultaty. Wskutek tej zmiany zmniejszy się kapitał potrzebny. I tak przypuszczalnie będzie wynosił:

	Kapitał imienny .	3,400.000 koron
z tego:		
	prywatni interesenci .	300.000 koron
	Rząd . . .	834.000 »
	gwarant. pożyczka .	2,266.000 »
	razem	3,400.000 koron.
przedtem przy normalnym torze wynosił:		
	kapitał imienny .	5,100 000 koron
z tego:		
	prywatni interesenci .	300.000 koron
	Rząd . . .	1,400.000 „
	gwarant. pożyczka .	3,400.000 „
	razem	5,100.000 koron.

A więc zaoszczędzenie dla kraju wynosi 1,134.000 koron.

Dla budowy tej kolei podniósł był Sejm dotacyę roczną funduszu kolejowego o 150.000 koron rocznie. Dotychczas wpłynęła tylko jedna rata w roku przeszłym, a w budżecie na rok 1900 skreślił Wydział krajowy i komisya budżetowa odnośną ratę, ze względu, że budowa tej kolei jeszcze nie została rozpoczętą, a skreślenie umożliwiało zachowanie równowagi budżetowej. Komisya kolejowa w obliczeniu funduszu kolejowego i preliminarza na przyszłość nie wciągnęła w rachunek ani rat dodatkowych 150.000 k. ani wydatków na budowę tej kolei. Konstatuje jednak, że wskutek zaprowadzenia toru wąskiego, pozostanie dla funduszu kolejowego nadwyżka, która umożliwi częściowe pokrycie niedoboru wynikłego z przekroczenia kosztów budowy innych kolei.

Komisya kolejowa z zadowoleniem przyjmuje do wiadomości utworzenie osobnego biura taryfowego przy biurze kolejowem. Oprócz pracy przy układaniu taryf na kolejach lokalnych, liczne i ważne zadania czekają ten oddział. Przekonaliśmy się niedawno jak ważne dla kraju następstwa mogły mieć zmiany w obowiązujących taryfach na naftę i drzewo kopalniane; czuwać nad taryfami i nadal pilnie należy, gdyż nasuwa się obawa, iż c. k. Rząd, który zaspakajać musi normalnie rosnące swoje potrzeby przy istniejących stosunkach parlamentarnych uciekać się będzie do wydatniejszego czerpania ze źródeł, do otwarcia których nie potrzebuje ustawodawczego zatwierdzenia. Do takich należą taryfy, a tem wydatniejszy będzie dochód o ile podniesione będą taryfy na przedmioty, które się transportuje w wielkch ilościach. Przedmoty takie są zwykle małowartościowe i z trudnością znoszą podwyższenie taryfy. A właśnie takie towary najwięcej obchodzą Galicyę.

Dążyć w ogóle należy, aby wyjść z błędnego koła w jakiem się znajdujemy. Przemysł austryacki silnie rozwinięty uważa Galicyę za rynek dobrego zbytu i pod pozorem, że przemysł Galicyjski nie zaspokaja potrzeb miejscowych, domaga się od rządu prawie że protekcyjnych taryf. Z drugiej strony właśnie wskutek tych taryf i przemożnej konkurencyi przemysł galicyjski rozwijać się nie może. Wdzięcznem będzie zadaniem dla biura taryfowego szukać możliwego wyjścia z tego błędnego koła i w razie potrzeby udzielać stronom interesowanym i reprezentantom naszym fachowych wskazówek, jakich popraw domagać się z korzyścią dla kraju mogą.

Kończąc swoje sprawozdanie komisya kolejowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie spraw kolejowych za czas od 16. listopada 1898 do 10. listopada 1899 przyjmuje się do wiadomości.

2. Wzywa się Wydział krajowy, aby w razie potrzeby przedstawił projekt pomnożenia sił technicznych biura kolejowego, a w szczególności aby się zastanowił nad stabilizowaniem jednego osobnego oddziału kierownictwa budowy.

3. Sejm zezwala na tymczasowe pokrycie wydatków budowy kolei lokalnej Delatyn-Kołomyja-Stefanówka przewyższających kapitał zakładowy tej kolei ustanowiony statutem Towarzystwa akcyjnego w kwocie 3,920.000 zł. w. a. przez zaciągnięcie pożyczki bieżącej w Banku krajowym lub innym zakładzie kredytowym lub też przez udzielenie pożyczki bieżącej z krajowego funduszu kolejowego do wysokości 410.400 zł. w. a. a słowami czterysta dziesięć tysięcy czterysta złotych w. a. na przeciąg nie dłuższy niż 3 lat od daty niniejszej uchwały, dla oprocentowania tej pożyczki bieżącej z przychodów kolei służyć ma pierwszeństwo przed gwarantowanemi przez kraj ratami oprocentowania i umorzenia pożyczki pierwszeństwa w kwocie 2,600.000 zł. w. a.

4. Sejm zezwala na tymczasowe pokrycie wydatków budowy kolei lokalnej Trzebinia-Skawce przewyższających kapitał zakładowy tej kolei ustanowiony uchwałami sejmowemi z dnia 15. lutego 1897 i z d. 20. marca 1899 na łączną sumę 2,950.000 zł. w. a. przez zaciągnięcie pożyczki bieżącej w Banku krajowym lub innym zakładzie kredytowym lub też przez udzielenie pożyczki bieżącej z krajowego funduszu kolejowego do wysokości 450.000 zł. słowami czterysta pięćdziesiąt tysięcy złotych w. a. na przeciąg czasu nie dłuższy niż 3 lata od daty niniejszej uchwały; odsetki przypadające od tej pożyczki opłacane być mają z dochodów tej kolei z pierwszeństwem przed gwarantowanemi przez kraj ratami oprocentowania i umorzenia pożyczki pierwszeństwa w kwocie 1,660.000 zł. w. a.

5. Sejm zezwala na tymczasowe pokrycie wydatków budowy kolei lokanej Piła-Jaworzno przewyższających kapitał zakładowy tej kolei ustanowiony uchwałą sejmową z dnia 8. lutego 1896 na sumę 696.000 zł. w. a. przez zaciągnięcie pożyczki bieżącej w Banku krajowym lub innym zakładzie kredytowym, lub też przez udzielenie pożyczki bieżącej z krajowego funduszu kolejowego do wysokości 170.000 zł. w. a. słowami sto siedmdziesiąt tysięcy złotych w. a. na przeciąg czasu nie dłuższy niż trzech lat od daty niniejszej uchwały; odsetki przypadające od tej pożyczki opłacane być mają z dochodów tej kolei z pierwszeństwem przed gwarantowanemi przez kraj ratami oprocentowania i umorzenia pożyczki pierwszeństwa w kwocie 464.000 zł. w. a.

6. Wzywa się Wydział krajowy aby w najbliższym czasie przeprowadził z c. k. Rządem a ewentualnie ze stronami interesowanemi rokowania celem pokrycia części pożyczek zezwolonych w rezolucyi 3, 4 i 5 i aby o ile możności już w roku przyszłym przedstawił Sejmowi odpowiednie wnioski załatwiające definitywnie sprawę uregulowania wysokości kapitałów zakładowych tych trzech kolei.

Przewodniczący: *Zaleski.*

Sprawozdawca: *Andrzej Potocki.*

LS. 3939/1900.

We Lwowie, dnia 2. maja 1900.

Aleg. 161

Sprawozdanie

Komisyi gospodarstwa krajowego o wniosku posła Zdzisława hr. Tarnowskiego w przedmiocie zniżenia grzywien za przekroczenia wodne.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z 30. kwietnia b. r. przydzielił Wysoki Sejm komisyi gospodarstwa krajowego wniosek p. Zdzisława hr. Tarnowskiego, zmierzający do tego, ażeby dotychczasową karę za przekroczenia wodne, ustanowioną najniżej na kwotę 5 zł., zniżyć na 50 ct. czyli na jedną koronę.

Komisya gospodarstwa krajowego, opierając się na informacyi zasiągniętej z dep. III. Wydziału krajowego, przyszła do przekonania, iż jak z jednej strony owe minimum grzywny w kwocie 5 zł. oznaczone w §. 69. kraj. ust. wodn. zmienionej rowelą z 10. czerwca 1892 Nr. 43. Dz. ust. kraj. utrudnia władzom politycznym, powołanym do orzekania o tych karach, wykonywanie ustawy, — tak z drugiej strony że jest ono zbyt wysokie i że w przeważającej liczbie wypadków uszkodzeń objektów budowlanych nie odpowiada ani istocie winy ani też wysokości wyrządzonej szkody.

W tego rodzaju wypadkach władze polityczne widzą się zmuszone odstępywać od przepisów ustawy i albo wcale żadnej grzywny mimo stwierdzonego uszkodzenia nie nakładają na szkodników, albo też udzielają im tylko upomnienia lub nagany, lub też co najwyżej orzekają kilkudziesięcio-centową grzywnę.

W wypadkach zaś, gdzie ta władza orzekająca zastosuje surowy przepis ustawy i ową najniższą karę 5 zł. wymierzy, jest ten wymiar choć słuszny, bo na ustawie oparty, ale według pojęć ludzkich wprost niesprawiedliwy.

To też we wszystkich stronach kraju, gdzie powstały budowle regulacyjne, mnożą się skargi i rośnie niezadowolenie a zamiast wdzięczności za owe budowle, ludność odczuwa tylko gorycz i narzeka na te władze, które owe budowle wzniosły.

Kom sya gospodarstwa krajowego, podzielając w zupełności zapatrywanie wnioskodawcy, uchwaliła przystąpić do jego wniosku i przedkładając przedstawiony wniosek bez zmiany — uprasza.

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony ·/. projekt ustawy:

Przewodniczący:
Sanguszko.

Sprawozdawca:
Vivien.

Ustawa

z dnia . . . . obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, zmieniająca postanowienie §. 69. kraj. ustawy wodnej w brzmieniu określonem ustawą z 10. czerwca 1892 Nr. 43. Dz. u. kraj.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Art. I.

§. 69. kraj. ust. wod. z 14. marca 1875 Nr. 38. w brzmieniu ustawy z 10. czerwca 1892 Nr. 43. określonem, zostaje uchylonym i ma opiewać jak następuje:

§. **69.** Wszelkie uszkodzenia i nadwerężenia urządzeń wodnych, przekroczenia ustaw, regulujących prawo wodne, jakoteż rozporządzeń i zarządzeń wydanych w celu przeprowadzenia tychże, w szczególności zakładanie budowli wodnych dla ochrony lub pożytku, użycie wód bez pozwolenia władzy, o ile to pozwolenie jest potrzebnem, przestawienie albo samowolna zmiana znaków do oznaczenia wysokości wody, wreszcie szkodliwe zdrowiu zanieczyszczanie wody, o ile te czyny nie podpadają pod powszechne prawo karne, uznane zostają za przekroczenie wodne i mają być karaue przez władzę polityczną grzywną *od 1 korony do 300 koron, lub aresztem do jednego miesiąca, przyczem każdą grzywnę do 10 koron liczyć należy za jeden dzień aresztu, a przy grzywnach powyżej 10 koron, za każde 10 koron jeden dzień aresztu.*

Art. II.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy poruczam moim Ministrom rolnictwa, sprawiedliwości, handlu i spraw wewnętrznych.

LS. 3760/900.

We Lwowie, dnia 2. maja 1900.

Aleg. 162

Sprawozdanie

komisyi sanitarnej o deklaracyi przedłożonej Sejmowi przez Zdzisława hr. Tarnowskiego, dotyczącej budowy i urządzenia budynku na szpital w Tarnobrzegu.

Wysoki Sejmie!

Poseł Zdzisław hr. Tarnowski wniósł do Sejmu deklaracyę, którą obowiązuje się własnym kosztem wybudować i urządzić w Tarnobrzegu budynek na pomieszczenie szpitala na 30 łóżek, według planów i kosztorysu zatwierdzonego tak przez c. k. Namiestnictwo jak i Wydział krajowy i gmach ten odstąpić wraz z urządzeniem, placem i przybudowaniami funduszowi szpitalnemu, jednak pod następującymi warunkami:

1. Wydział krajowy obowiązany będzie zaraz po wybudowaniu i urządzeniu za poprzedniem uwiadomieniem objąć we własną administracyę na koszt krajowy, względnie nakłonić do tego Wydział powiatowy.

2. Szpital ma nosić po wsze czasy nazwę: „Szpital powszechny imienia Zofii z Zamoyskich Tarnowskiej“ (matki fundatora).

3. Podpisanemu względnie każdorazowemu właścicielowi dóbr Dzików zapewnia Wydział krajowy 6 łóżek w tymże szpitalu do dyspozycyi — bezpłatnie dla chorych do leczenia szpitalnego się kwalifikujących.

Poseł hr. Tarnowski oświadcza dalej gotowość, że zaraz po otrzymaniu ze strony Wydziału krajowego tych warunków zapewnienia, postara się o jak najspieszniejsze przedłożenie odnośnych planów i kosztorysów celem zatwierdzenia tak, żeby już w roku bieżącym można przystąpić do spisania i podpisania potrzebnej umowy, w roku przyszłym zaś do rozpoczęcia budowy.

Prosi wreszcie p. hr. Tarnowski, aby Sejm w bieżącej sesyi uchwałą swą uznał potrzebę powstania szpitala powszechnego w Tarnobrzegu i polecił Wydziałowi krajowemu, aby z p. hr. Tarnowskim przeprowadził pertraktacye w sprawie powyżej omówionej.

W dyskusyi nad tą petycyą komisya sanitarna wyraziła jednogłośnie szczere uznanie dla ofiarności p. hr. Tarnowskiego dla sprawy publicznej nacechowanej prawdziwie obywatelską filantropią, w dyskusyi zaś nad zastrzeżeniami, pod jakiemi p. hr. Tarnowski piękny swój zamiar w czyn wprowadzić zamierza, podniesionemi

zostały uwagi, które niniejsze sprawozdanie dla użytku Wysokiego Sejmu, względnie Wydziału krajowego zanotować uważa za rzecz stosowną, i tak:

1. Co do zastrzeżenia pierwszego, uważała komisya sanitarna takowe jako równoznaczne z życzeniem, aby Wysoki Sejm uchwałą swoją uznał potrzebę powstania szpitala powszechnego w Tarnobrzegu. Pod tym względem objawioną została jednozgodna opinia komisyi sanitarnej, że szpital powszechny w Tarnobrzegu jest potrzebnym. Ludność tego wielkiego szmatu ziemi nie może korzystać z daleko odległych Zakładów szpitalnych w Tarnowie i Rzeszowie, a przecież, ponosząc ciężary na cele szpitalnictwa, ma prawo z takowego korzystać. Jednak, zdaniem większości członków komisyi, szpital na 30 łóżek byłby Zakładem o nieproporcyonalnie do innych szpitali powszechnych drogiej administracyi z tej przyczyny, że stosunkowo dość wielkie koszta na małą ilość dni leczenia rozkładaćby się musiało, i większość członków komisyi jest zdania, że należałoby w Tarnobrzegu założyć szpital przynajmniej na łóżek czterdzieści. W tej mierze musi przecież sprawozdanie zaznaczyć, że precedensem zakładania szpitali powszechnych o mniejszej niż 40 ilości łóżek, jest budujący się już szpital w Krośnie. Nie obowiązuje się także p. hr. Tarnowski ponosić kosztów ewentualnego rozszerzenia szpitala, jak tego ustawa o szpitalach wymaga, nie obowiązuje się także utrzymywania i leczenia chorych w szpitalu przez pierwsze półrocze własnym kosztem, co jest ustawowym warunkiem, aby szpital prawo powszechności otrzymał i tym wymogom ustawy musiałby albo fundator sam zadość uczynić, albo też takową powiat Tarnobrzeski na siebie przyjąć.

2) Co do zastrzeżenia drugiego, to komisya sanitarna wyraża zapatrywanie, że nie zachodzi żadna przeszkoda, aby się pietyzmowi fundatora dla swej matki stało zadość i aby szpital nosił nazwę: „Szpitał powszechny imienia Zofii z Zamoyskich Tarnowskiej“.

3) Natomiast co do zastrzeżenia trzeciego: „aby w szpitalu powszechnym każdorazowy dziedzic dóbr Dzikowa miał sześć łóżek do dyspozycyi“, to zdaniem komisyi żądaniu temu Wydział krajowy, względnie Sejm zadość uczynić nie może.

Już sam charakter powszechności zakładu wyklucza możebność, aby strony prywatne jako takie posiadały ustawą zagwarantowane prawo dysponowania, jak w tym przypadku, piątą częścią tego zakładu. Przez przyznanie takiego prawa wprowadziłoby się w administracyę szpitala jeden czynnik więcej, czynnik interesowany, coby na prawidłowy, spokojny sposób załatwiania spraw administracyjnych niekorzystnie wpływać mogło. Także ze względu na interesa finansowe nie może przyjąć na siebie kraj obowiązku leczenia bezpłatnego osób, za które pracodawcy koszta leczenia ponosić są ustawą zobowiązani. Przez przyjęcie w mowie będącego zastrzeżenia naraziłoby się kraj na wielkie wydatki, gdyż, gdyby dziedzic Dzikowa (nie mówi się o dzisiejszym) z nabytego tym sposobem prawa w całej pełni chciał korzystać, mogłaby zajść ewentualność, że kraj rocznie około dwa tysiące dni leczenia z powyższego tytułu opłacaćby musiał.

Komisya sanitarna nie może się wreszcie powstrzymać od zaznaczenia, że szlachetna ta fundacya wyręcza niejako w spełnianiu obowiązku powiat Tarnobrzeski, a może także gminę Tarnobrzeg, które, według dotychczasowej praktyki, a po części i w myśl ustawy taką fundacyę, gdy zachodzi potrzaba, uczynićby powinny, nie jest więc rzeczą może właściwą, aby fundator za dobrodziejstwo powiatowi wyświadczone, domagał się rekompensaty ze strony kraju całego i możeby było rzeczą odpowiednią przez odniesienie się do rady powiatowej w Tarnobrzegu znaleść w tej mierze punkt wyjścia.

Oceniając szlachetność przedsięwzięcia i wielką ofiarność, komisya sanitarna jest zdania wobec ustnie wyrażonej przez p. hr. Tarnowskiego gotowości do pewnych ustępstw z zastrzeżeń wzmiankowanych, że przecież Wydziałowi krajowemu w porozumieniu z Wydziałem powiatowym w Tarnobrzegu, i p. hr. Tarnowskim uda się usunąć przeszkody, które stoją w drodze powstaniu tak potrzebnego zakładu i dlatego komisya sanitarna wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Uważając potrzebę powstania w Tarnobrzegu szpitala powszechnego, odstępuje się petycyę Zdzisława hr. Tarnowskiego Wydziałowi krajowemu, by po porozumieniu się z fundatorem i Wydziałem powiatowym w Tarnobrzegu na najbliższej sesyi sejmowi przedstawił wnioski.

Przewodniczący komisyi:
Jordan.

Sprawozdawca:
Jakliński.

Ls. 4.016/900.

We Lwowie, dnia 2. maja 1900.

Aleg. 163

Sprawozdanie

Komisyi gospodarstwa krajowego o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie krajowych zakładów rolniczych, tudzież gorzelni i folwarku w Dublanach.

Wysoki Sejmie!

Załatwiając powyższe sprawozdanie Wydziału krajowego, Komisya gospodarstwa krajowego w następującem sprawozdaniu omawia każdy z tamtejszych zakładów z osobna w tym samym porządku, w jakim je sprawozdanie Wydziału krajowego przedstawia:

I. Szkoła wyższa.

W roku szkolnym 1898/9 liczyła szkoła wyższa 30 uczniów, siedmiu uczniów opuściło zakład z końcem roku. Obecnie jest uczniów 39 a mianowicie na I. roku 17, na II. roku 16, na III. roku 6. Po ustąpieniu roku trzeciego będzie z początkiem przyszłego roku szkolnego tylko 6 miejsc wolnych w domu zakładowym a spodziewać się trzeba, stosownie do obecnej frekwencyi, zgłoszenia się na rok I. przynajmniej kilkunastu uczniów. Nie byłoby więc już dla wszystkich uczniów miejsca w domu zakładowym. Wydział krajowy uwzględniając obecne stosunki finansowe kraju, nie przedstawił wniosku na rozszerzenie domu zakładowego i uważa, że z konieczności wypadnie w roku przyszłym pozwolić kilku uczniom, którzy nie znajdą pomieszczenia w internacie, mieszkać na wsi. Komisya gospodarstwa krajowego z zapatrywaniem tem jednak zgodzić się nie może, reorganizacye zakładów przeprowadzone i to z tak pomyślnym skutkiem nie powinny ulegać nawet czasowym wyjątkom, wpłynąć by to bowiem mogło nader ujemnie na dalszy rozwój szkoły i doprowadzić do stanu, w jakim się przed kilku laty znajdowała. Komisya gospodarstwa krajowego doradza też, aby nie robić wyłomu w dzisiejszej organizacyi internatu, ale starać się o wyszukanie środków w drodze pożyczki na dobra dublańskie w celu dobudowania nowego skrzydła na pomieszczenie jeszcze 20 uczniów.

Proponowane przez Wydział krajowy powiększenie etatu nauczycielskiego o jedną posadę profesora z płacą roczną 1.300 złr., dodatkiem aktywalnym w rocznej kwocie 240 złr. z równoczesnem zniesieniem docentury fizyki jest objawem naturalnego rozwoju szkoły. Utworzenie nowej posady profesora fachowego z poborami wyżej podanymi da możność awansu jednego profesora adjunkta do wyższej płacy a miejsce profesora adjunkta objąłby docent fizyki. Projektowana zmiana w etacie nauczycieli podwyższa budżet szkoły o 1.480 koron.

Wydatek nadzwyczajny na zakupno przybudówki jednopiątrowej za kwotę 5.000 koron, wybudowanej na gruncie krajowym za pozwoleniem Wydziału krajowego przez b. dyrektora p. Lubomęskiego przedstawia się dla funduszu

krajowego nader korzystnie, sam czynsz bowiem roczny, który płacił Wydział krajowy za wynajęcie tej przybudówki wynosił 960 koron. Komisya gospodarstwa krajowego jest stanowczo za tym jednorazowym większym wydatkiem, a to tem bardziej, że dalsza dzierżawa aż do czasu wygaśnięcia umowy p. Lubomęskiego z Wydziałem krajowym wyniosłaby kwotę przeszło dwa razy większą.

Polecenie Wysokiego Sejmu wprowadzenia w plan nauk kraj. wyższej szkoły rolniczej obowiązkowej praktyki rolniczej nie zostało dotychczas jeszcze wykonanem. Sprawa ta sięgająca głębiej w całą organizacyę szkoły wymagała głębszego zastanowienia i poważniejszych studyów a to tem bardziej, iż łączyła się ze zmianą całego planu naukowego. Komisya gospodarstwa krajowego uznając poważne te przyczyny za słuszne, nic bowiem nie jest zgubniejszego dla pomyślnego rozwoju szkoły, jak nie dość obmyślane a za częste zmiany jej organizacyi, uważa jednak, że tylekrotne jej uwagi w tym kierunku i ostateczna uchwała roku zeszłego powinny stanowczo znaleść już swe przeprowadzenie w roku obecnym.

II. Szkoła niższa.

Szkoła ta liczyła w r. 1898/9 37 uczniów. Siedmiu uczniów otrzymało świadectwo ukończenia nauk. Na rok 1899/900 pozostało z dawniejszych 26, wpisało się na rok I. 10 nowych, a jednego przyjęto na II. rok. Jedną ze spraw ważniejszych, poruszoną już w zeszłorocznem sprawozdaniu komisyi gospodarstwa krajowego, jest coraz bardziej grożąca konieczność wybudowania nowego zabudowania szkolnego, którego część jest już dzisiaj w tak złym stanie, że Wydział krajowy wstrzymał się od wszelkich poważniejszych konserwacyjnych inwestycyi, uważając pieniądze na ten cel za stracone. Wydział krajowy omawiając w sprawozdaniu swem rzecz tę tylko ogólnikowo, wspomina, iż koszt budynku takiego wyniósłby około 50.000 kor. Komisya gospodarstwa krajowego, jakkolwiek uważa sprawę tę za równoważną z dobudowaniem jednego skrzydła internatu, to przecie wyraża nadzieję, że sprawa okaże się mniej nagłą i że na przyszły rok będzie mógł Wydział krajowy przyjść z wnioskiem do Wysokiego Sejmu przebudowy części budynku szkolnego oraz postawienia domu mieszkalnego dla funkcyonaryuszy szkoły, gdyż o tych tylko chodzi, umieszczenie zaś szkoły właściwej jest prawie w całości wcale odpowiednie.

III. Szkoła gorzelnicza i gorzelnia.

Od czasu założenia szkoły gorzelniczej z kursem obecnym upływa 20 rok jej istnienia. 396 uczniów, z czego 286 z otrzymanem świadectwem ukończenia nauk, korzystało z tej na wskróś praktycznej i odpowiednio do potrzeb kraju zorganizowanej szkoły. Komisya gospodarstwa krajowego uznając nader pożyteczną dla kraju działalność dyrektora tejże p. Romana Wawnikiewicza, który ściśle przestrzegając praktyczne cele szkoły, umiał przez dobranie odpowiedniego ciała nauczycielskiego i stworzenie potrzebnych środków demonstracyjnych doprowadzić szkołę o skromnych pozorach i rozmiarach do wydania poważnych rezultatów, ma nadzieję, że dalsza jej działalność nie zbaczając z wytkniętej drogi, nie mało przyczyni się do podniesienia tego tak szczególniej dla naszego kraju ważnego przemysłu rolniczego.

Preliminarz budżetu szkoły nie różni się niczem od budżetu na rok 1899, preliminarz gorzelni okazuje niedobór mniejszy o 1.800 koron stosownie do przewidywanych wyższych cen spirytusu.

IV. Stacya doświadczalna chemiczno-rolnicza.

Sprawozdanie kierownika Stacyi za czas od 1. października 1898 do 1. października 1899 wykazuje wzrost tak czynności kontrolnych, jak i doświadczalnych. Stacya wykonała w czasie tym oceny 1101 próbek nadesłanych przez 196 rolników i 12 firm kupieckich.

Nadto prowadziła doświadczenia:

a) nad potrzebami nawozowemi gleb w 19 miejscowościach;
b) z zielonym pognojem w 19 miejscowościach;
c) z nawozami sztucznymi pod buraki w 4 miejscowościach;
d) z nawozami sztucznymi pod kukurudzę w jednej miejscowości;
e) z nawozami łąk w 59 miejscowościach;
f) na 4 farmach 10 morgowych.

Zwiększony ruch w stacyi tak w kierunku kontrolnym, jak i doświadczalnym znakomicie świadczy o rozwoju tejże i o uznaniu jej użyteczności przez ogół rolników, których zastęp szukających pomocy i porady w stacyi coraz bardziej się zwiększa. Na szczególniejsze uznanie zasługuje pomysł zakładania większych pól doświadczalnych, farm wielkości około 10 morgów z planem wytkniętym na szereg lat i bliższem uwzględnieniem nie tylko kwestyi stosowania nawozów sztucznych, ale badanie działania obornika, rozmaitych sposobów uprawy roślin itp. W roku ubiegłym założono 4 farmy w Zahajpolu, w Sosolówce, Wierzbnie i Załuczu. Komisya gospodarstwa krajowego uznaje, że tego rodzaju forma przeprowadzenia doświadczeń przyniesie rzeczywisty pożytek krajowemu rolnictwu nie tylko przez ściślejsze zbadanie miejscowych gleb i ich potrzeb, ale także co ważniejsze, może bardzo wpłynąć na rozbudzenie się większego zainteresowania pomiędzy okolicznymi rolnikami.

Preliminarz budżetu stacyi wykazuje w porównaniu do roku zeszłego niedobór większy o 1676 koron, na co wpłynęła głównie kwota 1200 *K.* wstawiona na dalsze prowadzenie doświadczeń polowych pierwotnie rozpoczętych kosztem syndykatów nawozowych.

Podobnie jak przy Stacyi botaniczno-rolniczej tak i tutaj Komisya gospodarstwa ponawia swe życzenie, aby Wydział krajowy usilnie starał się u c. k. Rządu o podwyższenie subwencyi na stacyę, których wzrost wydatków nie stoi w żadnym stosunku z obecną nader skromną subwencyą c. k. Rządu.

V. Folwark.

Rok 1898/9 uważać trzeba co do rezultatu pieniężnego za jeden z lepszych, dochód z folwarku bowiem wynosił 48.981 kor. 42 gr., rozchód 42,834 kor. 94 gr., dochód czysty 6.146 kor. 48 gr. W porównaniu do ostatnich dwóch lat ubiegłych jest on większy o 7.185 kor. 52 groszy od dochodu z roku 1897/8, mniejszy o 2.859 kor. 60 gr. od dochodu z roku 1896/7.

Nader wyczerpujące sprawozdanie folwarku wiele traci na swej przejrzystości wskutek wsunięcia do sprawozdania czysto administracyjnego wykazów licznych doświadczeń, wykonanych na folwarku, wraz z podaniem wyników z tychże a nawet pewnych ogólniejszych pouczeń. Wobec tego, że wiele z doświadczeń jest bardzo interesujących i mających nie czysto lokalne ale i szersze znaczenie, daleko większe przyniosłyby one korzyści ogółowi rolników, gdyby były ogłaszane w jakiejś dostępniejszej publikacyi a nie w jednem z naszych pism rolniczych.

Z poważniejszych wydatków preliminuje Wydział krajowy 4.000 kor. na przebudowanie szopy służącej na przechowanie narzędzi rolniczych a używanej zarazem jako spichrz. Szopa ta stoi na przegniłych drewnianych podwalinach i grozi zawaleniem, wydatek ten jest najzupełniej usprawiedliwionym.

Zamykając na tem relacye o sprawozdaniach wszystkich zakładów dublańskich, komisya gospodarstwa krajowego kończy je wnioskami, które poniżej Wysokiemu Sejmowi do uchwały przedkłada.

Wniosków czysto budżetowych Komisya gospodarstwa krajowego tu nie powtarza, są one bowiem cyfrowo ujęte i zamieszczone już w preliminarzach poszczególnych zakładów dublańskich.

Komisya gospodarstwa krajowego wnosi tedy:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego za r. 1899 o krajowych zakładach naukowych, gorzelni i folwarku w Dublanach.

II. Sejm zwiększa etat nauczycieli krajowej wyższej szkoły rolniczej w Dublanach o jedną posadę profesora fachowego z roczną płacą 2.600 kor., z dodatkiem aktywalnym w rocznej kwocie 480 kor. i prawem do dodatków pięcioletnich po 400 kor. w granicach uchwały sejmowej z dnia 24. stycznia 1896.

III. Sejm upoważnia Wydział krajowy do zakupienia piętrowej przybudowki prof. Lubomęskiego za 5.000 kor.

IV. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby już w tym roku wprowadził w plan nauk kraj. wyż. szkoły rolniczej w Dublanach obowiązkową praktykę rolniczą w szerszej mierze na folwarku.

Przewodniczący i sprawozdawca:

Sanguszko.

L. S. 4.017/1900.

We Lwowie, dnia 2. maja 1900.

Aleg. 164

Sprawozdanie

Komisyi gospodarstwa krajowego o sprawozdaniu Wydziału krajowego z działalności krajowej Stacyi doświadczalnej botaniczno-rolniczej we Lwowie.

Wysoki Sejmie!

Załatwiając sprawozdanie Wydziału krajowego o Zakładach naukowych w Dublanach, Komisya gospodarstwa krajowego osobno omawia działalność kraj. Stacyi doświadczalnej botaniczno-rolniczej, która z chwilą przeniesienia do Lwowa stała się już odrębną instytucyą i jako taka osobnem sprawozdaniem przez Komisyę budżetową traktowaną została.

Sprawozdanie kierownika Stacyi za czas od 1. października 1898 do 1. października 1899, wykazuje stały wzrost czynności tak w kierunku konkretnym jak i doświadczalnym. W roku tym wyceniła Stacya 914 próbek, przesłanych przez 209 rolników i kupców.

Nadto prowadziła Stacya doświadczenia:

a) z uprawy zbóż w 43 miejscowościach Galicyi wschodniej,

b) uprawy porównawcze ziemniaków z kultur H. Dołkowskiego w 18-tu miejscowościach,

c) specyalne uprawy polowe w Dublanach,

d) szkółkę czerech kleparowskich,

e) doświadczenie nad poprawą połonin w Czarnej Horze.

Z cyfr tych, w porównaniu z latami ubiegłymi, wynika stały i szybki przyrost czynności stacyjnych tak w kierunku kontrolnym jak i doświadczalnym.

W myśl uchwały Wysokiego Sejmu została z dniem 1. października przeniesioną Stacya botaniczno-rolnicza z Dublan do Lwowa. Pierwsze miesiące poświęcono głównie urządzeniu Stacyi i uporządkowaniu zbiorów, co jednak wskutek ciągle wzrastających czynności kontrolnych, do dziś dnia nie mogło być jeszcze w zupełności skończone. Przewidywany, ale nie do tego stopnia, wzrost nadsyłanych próbek do oceny był wyraźnym skutkiem przeniesienia Stacyi do centrum kraju, gdzie tak handlarze jak i rolnicy z daleko większą łatwością mogli korzystać z porad i pomocy Stacyi. Pocieszający ten objaw świadczy nietylko o wielkiej użyteczności tej tak młodej jeszcze instytucyi, ale i o coraz bardziej wzrastającem zrozumieniu jej doniosłego znaczenia w kołach rolników. Znaczenie przeniesienia Stacyi z Dublan do Lwowa odbije się najwyraźniej przy porównaniu jej czynności za pierwszy kwartał 1899 w Dublanach i roku 1900 we Lwowie. W roku zeszłym w pierwszym kwartale Stacya wyceniła 395 próbek, z czego 308 nadesłali handlarze, 52 rolnicy, resztę zakłady krajowe; w roku obecnym wpłynęło w tym samym czasie 762 próbek: 593 od handlarzy, 133 od rolników, reszta od zakładów krajowych i kółek rolniczych. Ogólna ilość próbek wzrosła więc w dwójnasób, gdy stosunek próbek przesłanych przez rolników prawie się potroił. W stosunku do tego nadzwyczajnego, a w tym stopniu nie przewidywanego wzrostu czynności Stacyi, wzrastają równocześnie i wydatki na jej utrzymanie, z nich bowiem pokrywają się koszta na robociznę przy przebieraniu nasion

oraz konieczność zwiększenia personalu fachowego i dobrania siły pomocniczej manipulacyjnej. Wydział krajowy nie mógł wystąpić jednak z żadnym wnioskiem w tej sprawie, ruch stacyjny dopiero bowiem w roku bieżącym wzrósł tak nadzwyczajnie. Komisya gospodarstwa krajowego — nie stawiając też konkretnych wniosków w tej sprawie — oddaje ją do załatwienia Wydziałowi krajowemu w przekonaniu, że znajdzie środki do utrzymania instytucyi tej, tak nader dla krajowego rolnictwa użytecznej, na odpowiedniej jej obecnej działalności wyżynie. Wobec coraz wzrastających jednak kosztów utrzymania Stacyi i nieproporcyonalnie małej subwencyi państwowej na ten cel Komisya gospodarstwa krajowego ponawia swe życzenie, aby Wydział krajowy nie ustawał w swych staraniach u c. k. Rządu o podwyższenie tej subwencyi. Wniosków czysto budżetowych Komisya gospodarstwa krajowego tu nie przedstawia, preliminarz Stacyi bowiem ułożonym jest na podstawie uchwały Wys. Sejmu z d. 28. marca 1899, polecającej przeniesienie stacyi z Dublan do Lwowa.

Wobec tego, że praca wymagana od funkcyonaryuszy stacyi doświadczalnych jest tego rodzaju, iż kompletnie i czas i uwagę absorbuje i wtedy tylko ma wartość, jeśli jest wykonywaną z najślišlejszą dokładnością, — z drugiej zaś strony widoki awansu dla nich są wykluczone, — podnosi Komisya w formie rezolucyi do Wydzialu kraj. myśl już dawno w łonie tegoż Wydziału wentylowaną, stabilizowania tych funkcyonaryuszy, aby im dać przez zapewnienie bytu bodźca do wytrwania w gorliwości.

Komisya gospodarstwa krajowego wnosi tedy:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego za rok 1899 o kraj. Stacyi doświadczalnej botaniczno-rolniczej we Lwowie.

II. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby ponownie udał się do c. k. Rządu, celem uzyskania subwencyi państwowej na koszta utrzymania kraj. Stacyi doświadczalnej botaniczno-rolniczej we Lwowie w wysokości 50% kosztów.

III. Sejm poleca Wydziałowi kraj., aby sprawę stabilizacyi funkcyonaryuszów stacyi doświadczalnej wziął pod rozwagę.

Przewodniczący i sprawozdawca:

Sanguszko.

L. S. 4.006/1900. We Lwowie, dnia 2. maja 1900.

Aleg. 165

Sprawozdanie

Komisyi gospodarstwa krajowego o wniosku posła Kramarczyka i tow. w przedmiocie obwałowania granicznej Wisły między Białką a Przemszą w powiecie Bialskim.

Wysoki Sejmie!

Dla regulacyi i obwałowania granicznej Wisły między Białką i Przemszą opracowało c. k. Namiestnictwo już w r. 1885 projekt techniczny, który poleciło c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych reskryptem z d. 20. październikn 1886 l. 16.367 wyłączyć z generalnego projektu regulacyi rzek galicyjskich i razem z regulacyą granicznej przestrzeni Wisły na Szląsku austryackim od Strumienia do ujścia Białki traktować odrębnie jako sprawę międzynarodową.

Projekt ten uzupełniony wedle wskazówek Ministerstwa przez Oddział techniczny c. k. Starostwa w Krakowie obejmuje sprostowanie granicznej Wisły między Białką a Przemszą, wskutek czego Wisła z 51 kilometrów długości ma być skróconą na 28·66 kilometrów, ubezpieczenie brzegów i obustronne obwałowanie Wisły, wreszcie wały wsteczne na rzecze Przemszy kosztem 744.861 zł. 86 ct w. a., z czego 376.966 zł. 23 ct. w. a. przypada na Austryę, a 367.895 zł. 63 ct. w. a. na Prusy.

Mimo uznanej przez Rząd austryacki potrzeby rychłego uregulowania i obwałowania Wisły na granicy Szląska pruskiego, przedsiębiorstwo to dotychczas nie przyszło do skutku, gdyż po stronie pruskiej pod pretekstem budowy dróg zbudowano bez porozumienia się z Rządem austryackim tak silne wały, iż się opierają nawet najwyższym wezbraniom Wisły, wskutek czego dla ludności Szląska pruskiego i Rządu pruskiego regulacya granicznej Wisły stała się obojętną.

Właśnie jednak z powodu wykonanych na Szląsku pruskim wałów, tudzież przeprowadzonej na Szląsku austryackim regulacyi górnej Wisły od ujścia potoku Kopidło do granicy państwa z dopływami (na podstawie kraj. ustawy szląskiej z d. 6. kwietnia 1885. Dz. u. kraj. Nr. 19) wylewy na przestrzeni poniżej położonej Wisły między Białką a Przemszą stały się w ostatnich latach tak groźnymi, że zachodzi obawa zniszczenia całych osad i gmin nadbrzeżnych.

Dlatego Komisya gospodarstwa krajowego zgodnie z wnioskiem posła Kramarczyka i tow. uważa za koniecznie potrzebne obwałowanie galicyjskiego brzegu granicznej Wisły w powiecie Bialskim, choćby nawet bez równoczesnego przeprowadzania regulacyi, w sposób analogiczny, jak to uczynił Rząd pruski.

Co się tyczy pokrycia kosztów tego obwałowania wyłącznie przez c. k. skarb państwa, mogłaby być wprawdzie podniesioną kwestya, czy postanowienie ustępu 4. cesarskiego rozporządzenia z dnia 30. października 1830, wedle którego regulacya rzek granicznych, jako ochrona terytoryum państwa, ma być wyłącznie na koszt skarbu państwa przeprowadzaną, może być zastosowane także do obwałowania.

Kwestyę tę jednak już rozstrzygnęło c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych w pewnym specyalnym wypadku, co prawda nie w Galicyi, lecz we Vorarlbergu, gdzie nietylko regulacyę i obwałowanie granicznego Renu, lecz także korekcyę potoków i rowów do Renu wpadających przeprowadza to Ministerstwo wyłącznie kosztem skarbu państwa.

Koszta regulacyi i obwałowania Renu we Vorarlbergu wynoszą	3,312.000 zł.
koszta korekcyi dopływów	920.000 „
razem .	**4,232.000** zł.

w złocie.

Suma powyższa przeznaczona dla Vorarlbergu znaczy tyle, jak gdyby c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych przeznaczyło na regulacyę wód w Galicyi w stosunku do powierzchni **126,960.000** zł. w. a. w złocie, a w stosunku do ludności (60 razy większej) **253,920.000** zł. w. a. (**507,840.000** koron) w złocie.

Komisya przytacza umyślnie powyższe cyfry, gdyż w bieżącej sesyi podniesiono w Sejmie jednego z krajów alpejskich nadzwyczajne forytowanie przez c. k. Rząd regulacyi rzek galicyjskich i żądano równego traktowania krajów alpejskich, gdy tymczasem sprawa ma się wręcz przeciwnie.

Z powyższych powodów Komisya gospodarstwa krajowego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby w jak najkrótszym czasie przeprowadził obwałowanie prawego brzegu granicznej Wisły między ujściem Białki i Przemszy w powiecie Bialskim kosztem c. k. skarbu państwa.

Przewodniczący i sprawozdawca:

Sanguszko.

Z drukarni i litografii Pillera i Sp.

Aleg. 166

Sprawozdanie

Komisyi gospodarstwa krajowego z przedłożenia Wydziału krajowego o kursie praktycznym dozorców melioracyjnych i drenarskich.

Wysoki Sejmie!

Z dniem 30. listopada 1899 zakończył się trzeci trzyletni kurs praktyczny dozorców melioracyjnych, który po nieudałej próbie kształcenia podmajstrzych melioracyjnych w kraj. niższej szkole rolniczej w Dublanach utworzony został uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 21. listopada 1890.

W tym 9-letnim okresie frekwentowało

na kurs	I.	w latach	1890—3	. . 17 uczniów
na „	II.	„	1893—6	. . 24 „
na „	III.	„	1896—9	. . 24 „
			Razem	. 65 uczniów

Z powyższej liczby (65) uczniów nie złożyło egzaminu głównego 10 uczniów, którzy tem samem nie mogli być przyjęci do służby krajowej, 4 wydalono (z tych 3 dozorców i 1 ucznia), 14 opuściło służbę krajową, 1 służy w wojsku, 36 zaś czyli 55% pozostaje w służbie krajowej.

Dozorcy, którzy opuścili służbę krajową, otrzymali korzystniejsze posady, przeważnie w służbie autonomicznej przy 7 Radach powiatowych i dwóch Magistratach, bądź to jako inżynierzy powiatowi (Rudki i Przemyślany) bądź też jako konduktorzy drogowi (przy Radach powiatowych w Trembowli, Sokalu, Rzeszowie, Bochni i Chrzanowie, tudzież przy Magistratach miast Lwowa i Krakowa), 2 przesiedliło się do Warszawy, gdzie w biurze inżyniera cywilnego pełnią funkcye techników, trzech zaangażowanych zostało do świeżo utworzonego oddziału melioracyjnego w lwowskiej filii galic. Banku dla handlu i przemysłu, wreszcie dwóch z wydalonych dozorców znalazło zajęcie jako pomocnicy techniczni w służbie rządowej.

Fakt ten, że uczniowie kursu dozorców z elementarnem wykształceniem (szkołą ludową) i pewną rutyną niższych organów technicznych, jakiej w 3 latach na kursie nabyli, mogli uzyskać posady, do których nie mają kwalifikacyi, dowodzi o wielkim braku inteligencyi zawodowej w kraju. Z tego też powodu, aby w przyszłości wychowanków kursu utrzymać przy ich właściwym zawodzie, powziął Wydział krajowy szczęśliwą myśl przeprowadzenia reformy kursu w dwojakim kierunku. Reforma ta polega z jednej strony na zmniejszeniu zakresu i czasu trwania nauki, tak iż uczniowie nowego dwuletniego kursu nazwanego „drenarskim“ mają się teoretycznie i praktycznie obeznać tylko z osuszeniem gruntów rowami i drenami, tudzież nawodnieniem łąk, w skutek czego nie mogą już kompetować o posady konduktorów drogowych i muszą

pozostać w służbie kultury krajowej. — Z drugiej strony dotyczy reforma sposobu przyjmowania uczniów, które zależy obecnie od przebycia ośmiomiesięcznej praktyki przy drenowaniu gruntów, podczas której to praktyki kandydaci nie otrzymują żadnego zasiłku z funduszu krajowego, lecz utrzymywać się muszą z zarobku na równi ze zwykłymi robotnikami. W skutek tego kandydaci mniej pilni, lub z aspiracyami wyższemi, które nie stoją w odpowiednim stosunku do ich wykształcenia, opuszczają ten zawód już w czasie praktyki próbnej i nie narażają funduszu krajowego na wydatek, któryby z ich kształceniem był połączony.

Z pomiędzy stu kompetentów, którzy się zgłosili na nowy dwuletni kurs drenarski otwarty w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z d. 30. grudnia 1898, przyjął Wydział krajowy na praktykę 40; gdy zaś w ciągu roku 14 kandydatów opuściło robotę a 1 nie zgłosił się do egzaminu wstępnego, zapisanych zostało na kurs 25 uczniów. W czasie nauki zimowej (teoretycznej), która się odbyła od 1. grudnia 1899 do końca marca 1900, odznaczali się też wszyscy uczniowie nowego kursu drenarskiego nadzwyczajną pilnością, tak iż 3 uczniów złożyło egzamina kursowe z postępem celującym, 8 uczniów z postępem bardzo dobrym, 8 z postępem dobrym, 5 z postępem dostatecznym, jeden zaś uczeń w ciągu nauki zimowej z powodu zbyt słabych zdolności został uwolniony.

Ponieważ uczniowie kursu drenarskiego są już dostatecznie obeznani z praktycznem wykonaniem drenowania, zatem 18 z nich przydzielonych już być mogło w roku bieżącym do prowadzenia robót drenarskich w charakterze dozorców, 5 zajęto jako układaczy przy drenowaniu a 1 przydzielono do większych robót publicznych.

Spodziewając się, że nowa organizacya kursu dozorców przysporzy melioracyom prywatnym organów wykonawczych, Komisya gospodarstwa krajowego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 19. grudnia 1899 l. 83.101 o krajowym kursie praktycznym dozorców melioracyjnych i drenarskich Sejm przyjmuje do wiadomości.

Przewodniczący i sprawozdawca:

Sanguszko.

Z drukarni i litografii Pillera i Spółki we Lwowle.

LS. 3.878/1900.

We Lwowie, dnia 29. kwietnia 1900.

Aleg. 167

Sprawozdanie

Komisyi gminnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego z czynności Departamentu I. za czas od 1. listopada 1898 do 31. października 1899.

Wysoki Sejmie!

Sprawozdanie Wydziału krajowego zawiera zestawienie i wyliczenie wszystkich ważniejszych spraw, które przeszły przez biura Departamentu I. t. j. gminnego w czasie od 1. listopada 1898 do 31. października 1899. Wymieniono w niem przedewszystkiem wszystkie uchwały sejmowe w sprawach gminnych, podlegające najwyższej Sankcyi, następnie uchwały sejmowe nie podlegające Sankcyi, zawierające polecenia do Wydziału krajowego albo wezwania do Rządu, a wreszcie zestawiono sprawy ważniejsze, które były przedmiotem urzędowania Wydziału krajowego jako władzy nadzorczej, czuwającej w ustawowo oznaczonym zakresie działania nad pewnemi funkcyami reprezentacyi autonomicznych gminnych i powiatowych. Sprawozdanie to zawiera przeto najdokładniejszy indeks uchwał sejmowych, odnoszących się do spraw gminnych i powiatowych i podaje zarazem wiadomość, w jakiem stadyum załatwienia te uchwały się znajdują.

Z pomiędzy spraw ważniejszych, któremi zajmował się Wydział krajowy, bądź to z własnej inicyatywy, bądź też wskutek rozstrząsania w toku instancyi, zasługują na uwagę okólniki wydane do zwierzchności miast i miasteczek w Galicyi w przedmiocie kwalifikacyi funkcyonaryuszy gminnych, tudzież zarządzenia, wydane w celu wykonania kontroli nad zarządem finansowym gmin i powiatów. W tym kierunku przytacza sprawozdanie powiaty, w których dokonano lustracyi, tudzież powiaty, którym udzielono pomocy rachunkowej do przeprowadzenia szkontra funduszów powiatowych. Podobne lustracye przeprowadził także Wydział krajowy w niektórych gminach, zwłaszcza miejskich. W czasie od 1. października 1898 do końca września 1899 zwróciło się c. k. Namiestnictwo w 31 wypadkach z propozycyą złożenia naczelników gmin z urzędu, a Wydział krajowy we wszystkich wypadkach zgodził się na te propozyzye.

Z kolei wylicza sprawozdanie wszystkie gminy, którym w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem udzielono pozwolenia na pobór wyższych dodatków gminnych do podatków bezpośrednich ponad 50—100% dodatku. Przy tej sposobności komisya gminna zauważyć musi, że liczba gmin pobierających tak wysokie dodatki w porównaniu z niektórymi dawniejszymi wykazami z poprzednich lat powiększyła się i że zwłaszcza w dwóch powiatach jest stosunkowo do innych powiatow uderzająco wielka. W powiecie drohobyckim jest gmin, które pobierają tak znaczne dodatki 19, a w powiecie brzeżańskim aż 23. Ogółem udzielono w r. 1899 gminom 135 pozwolenia na pobieranie tak wysokich dodatków gminnych. Jakkolwiek

dodatki te są nader wygórowane, liczba wykazanych gmin nie może jednak zaważyć na szali przy ocenieniu stosunków budżetowych gmin z powodu wielkiej liczby istniejących gmin w Galicyi. Dla ocenienia tych stosunków dużo ważniejszem byłoby zestawienie, w jakiej wysokości ogółem wypadają w przecięciu w poszczególnych powiatach dodatki do podatków gminnych, wiejskich i miejskich.

Podobnie jak w zeszłorocznem sprawozdaniu, tak i tego roku przedstawiona jest szczegółowo akcya prowadzona przez Wydział krajowy w celu obrony przeciw pożarom. Przedstawienie tej sprawy dowodzi, że prowadzoną jest od dwóch lat ze szczególnem zamiłowaniem. Akcya ta polegała na wypłacie subwencyi, uchwalonej przez Sejm w kwocie 3.000 zł. radzei zawiadowczej krajowego Związku ochotniczych straży pożarnych we Lwowie, na przeprowadzeniu całego szeregu korespondencyi z krajowym Związkiem straży ochotniczych, na wydaniu okólników do Wydziałów powiatowych i zaleceniu gminom odpowiednich instrukcyi dla straży ochotniczych pożarnych, „obejmujących rozmaite formularze druków dla notatek komisyi rewizyjnych, sprawozdań tejże, wezwań interesowanych do usunięcia braków spostrzeżonych i t. p.“

Najobfitszy i najważniejszy materyał przedstawiają jak zawsze alegata dołączone do sprawozdania zawierające wykazy statystyczne zamknięć rachunkowych w dochodach i wydatkach za rok 1898 reprezentacyi powiatowych, 30 miast, gmin małomiejskich i wiejskich, oraz wykazy preliminowanych na r. 1899 dochodów i wydatków tychże powiatów, miast, miasteczek i gmin wiejskich, wreszcie wykazy instytucyi kredytowych, pozostających pod pośrednim zarządem reprezentacyi autonomicznych, a mianowicie wykazy statystyczne gminnych kas pożyczkowych, powiatowych kas pożyczkowych, powiatowych kas oszczędności, tudzież miejskich kas oszczędności. Wykazy te dostarczają bardzo obfitego materyału dla ocenienia stosunków finansowych reprezentacyi autonomicznych i całej strony budżetowej, na której opiera się egzystencya materyalna naszych gmin i powiatów. Z uwagi na doniosłość tej kwestyi i dla zyskania dokładniejszego obrazu stosunków finansowych gmin, zwłaszcza wiejskich, zaznaczyć wypada, że byłoby rzeczą bardzo pożądaną, ażeby Wydział krajowy zamieścił w tych wykazach rubrykę, oznaczającą wysokość dodatków do podatków, pobieranych przez gminy w przecięciu w poszczególnych powiatach, tudzież aby zestawił liczbę gmin, pobierających dodatki do podatków w wysokości między 20—50% za zezwoleniem rad powiatowych. Najbardziej potrzebne są te wykazy dla gmin wiejskich, albowiem gminy miejskie przedstawiają pod tym względem nie tylko wielką rozmaitość i odmienne warunki rozwoju, ponoszą specyalne wydatki na bruki, oświetlenie, kanalizacyę i przeróżne zakłady, ale nadto posiadają różne bardziej obfite źródła dochodu pod postacią opłat i dochodów zmiennych. Gminy wiejskie zaś oprócz dochodów z majątku gminnego, ewentualnie dobra gminnego pokrywają prawie wszystkie wydatki na cele administracyi gminnej dodatkami do podatków i dlatego dla ocenienia stosunków gminnych bardzo potrzebnem jest zestawienie, w jakiej wysokości płaci ludność dodatki do podatków na cele administracyi gminy wiejskiej. Zarazem nadmienić wypada, że byłoby rzeczą nader pożądaną z uwagi na to, że notoryczną jest rzeczą, iż wydatki reprezentacyi powiatowych, a zatem i powiatowe dodatki do podatków w ostatnich latach znacznie wzrosły i że w bieżącym roku kończy się dziesięciolecie, ażeby Wydział krajowy do sprawozdania z czynności Departamentu I. za rok bieżący dołączył zestawienia, wykazujące wzrost dodatków do podatków pobieranych przez autonomiczne reprezentacye powiatowe w ostatniem dziesięcioleciu w porównaniu do poprzedzającego peryodu od r. 1880—1890.

Oceniając sprawozdanie Wydziału krajowego, zaznaczyć wreszcie należy, że w sprawozdaniu tem nie ma ogólniejszych poglądów na stosunki administracyi powiatowej i gminnej, ani też uwag, jak te instytucye funkcyonują i zadanie swe spełniają. Nie ma tam też wzmianki o tem, jakie stanowisko zajmuje Wydział krajowy w obec wielkich zagadnień naprawy urządzeń powiatowych i gminnych. Komisya gminna nie podnosi tego jako zarzutu, albowiem fakt ten znajduje zupełne usprawiedliwienie, że jest to tylko sprawozdanie z czynności biurowych Departamentu I. I owszem poczytać należy to za dodatnią stronę, że sprawozdanie to jest czysto przedmiotowe, wolne od wszelkiego zabarwienia i nie zawiera już tego rodzaju uwag, jak niektóre dawniejsze sprawozdania z poprzednich lat,

jakoby za pomocą stosowania przeróżnych drobnych środków administracyjnych, pomnożenia lustratorów, ścieśnienia kontroli, wywierania silniejszego nacisku z góry na niższego rzędu korporacye autonomiczne dało się osiągnąć istotną sanacyę i prawdziwą naprawę w stosunkach administracyi lokalnej gmin i powiatów. Środki te mogą być pożyteczne, nikt temu nie przeczy, ale doświadczenie wykazało, że przyniosły tylko nieznaczne rezultaty w porównaniu do wielkich niedostatków i rozlicznych ujemnych zjawisk, które objawiają się ustawicznie we funkcyach i urządzeniach tychże autonomicznych korporacyi.

Na podstawie niniejszego wywodu komisya gminna wnosi:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności Departamentu I. za czas od 1. listopada 1898 do 31. października 1899 Sejm przyjmuje do wiadomości.

Zastępca Przewodniczącego:

Zaleski.

Sprawozdawca:

Górski.

L.S. 3.893/900.

We Lwowie dnia 30. kwietnia 1900.

Aleg. 168

Sprawozdanie

komisyi administracyjnej o wniosku posła Górki w sprawie założenia bezpłatnych biur pośrednictwa pracy.

Wysoki Sejmie!

Poseł Górka wnioskiem swym o założenie bezpłatnych biur pośrednictwa pracy poruszył ważną ale nie łatwą do przeprowadzenia sprawę.

W obszernem przemówieniu przy pierwszem czytaniu wniosku przedstawił poseł Górka nader wyczerpujący projekt organizacyi biur pośrednictwa pracy przy Wydziałach powiatowych, podał również przebieg wszystkich usiłowań dotychczasowych, tak w kraju jak Wydziale krajowym i Sejmie.

Aczkolwiek w wywodach swych zbliżył się poseł Górka do zapatrywań, jakie wyraziła komisya administracyjna w sprawozdaniach swych, złożonych Wysokiemu Sejmowi w r. 1896 i w r. 1898 z okazyi wniosków posła Średniawskiego o utworzenie giełd pracy, to jednak w obecnym stanie nie ukończonych jeszcze badań Rządu i Wydziału krajowego nie uważa komisya już dziś za odpowiednie stanowczo się oświadczyć co do szczegółowych warunków biur pośrednictwa tembardziej, że co do organizacyi pracy w zawodzie rolniczym w załatwieniu wniosku posła Pilata w sprawie wychodźtwa robotników rolnych do Niemiec, Wysoki Sejm podczas obecnej sesyi uchwalił popierać usiłowania Stowarzyszeń rolniczych.

Obok istniejących w kraju od pewnego czasu bezpłatnych biur stręczeń pracy, Związku Stowarzyszeń robotniczych katolickich, instytucyi humanitarnych i Stowarzyszeń zawodowych, powstało od kilku miesięcy we Lwowie z wielką ofiarnością miasta Biuro miejskie, rokujące szybki rozwój; w Krakowie zaś, w Przemyślu i paru innych większych miastach przykład Lwowa ma powołać do życia podobne zakłady.

Wobec tego myśl założenia biur powiatowych wydaje się żywotną, jednak, jak nie byłoby trafnem naśladować u nas ściśle którykolwiek z systemów obcych, istniejących w innych krajach, tak wobec wielkich odrębności różnych okolic naszego kraju, niepodobna przypuszczać, że wszędzie biura Wydziałów powiatowych oddałyby rzetelne usługi.

powtórnie przeprowadziło reambulacyę, zażądało c. k. Ministerstwo rolnictwa reskryptem z 19. września 1899 l. 17.600 pisemnej deklaracyi spółki wodnej, która jak to ze sprawozdania komisyi gospodarstwa krajowego z dnia 2. lutego 1897 (alegat 95 stenogr. sprawozdań sejmowych z r. 1896—7) okazuje się, pod wpływem członków spółki, na których gruntach regulacyę dopływów już wykonano, oświadczyła się przeciw wykonaniu regulacyi dopływów nie objętych pierwotnym projektem rządowym kosztem preliminowanym na 94.696 złr. 91 ct. w. a.

Z tego powodu komisya gospodarstwa krajowego uznaje za uzasadnioną petycyę 9 gmin i obszarów dworskich o przyspieszenie wykończenia regulacyi Nowego Brnia z dopływami, jakkolwiek petenci niewłaściwie się odnoszą do Wysokiego Sejmu o wzięcie ich w obronę przed Wydziałem krajowym, gdyż Wydział krajowy odnosił się już w r. 1899 do c. k. Ministerstwa rolnictwa o zezwolenie na podjęcie dalszych robót na razie na rachunek 40% datku krajowego, Ministerstwo to jednak reskryptem z dnia 13-go lipca 1899 l. 15.406 nie zgodziło się na ten wniosek Wydziału krajowego.

Co się tyczy opozycyi większości członków spółki wodnej, na których gruntach regulacyę odpływu wód już przeprowadzono, przeciw projektowanym przez Wydział krajowy robotom dodatkowym, t. j. regulacyi dopływów i wykonania rowów osuszających na gruntach mniejszości członków spółki kosztem 94.696 złr. 91 ct. w. a., to już tak Wydział krajowy w sprawozdaniu z r. 1896, jak i komisya gospodarstwa krajowego w powołanem sprawozdaniu z r. 1897, oświadczyły się ze względów słuszności przeciw uchwale spółki krzywdzącej mniejszość, a Wysoki Sejm, uchwalając dnia 5-go lutego 1897 projekt ustawy zapewniającej wykonanie robót dodatkowych, wyraźnie objawił swą wolę, aby mniejszość członków spółki wodnej korzystała z regulacyi w równej mierze, jak sprzeciwiająca się tym robotom większość.

Nadto na podstawie informacyi otrzymanej w biurze melioracyjnem, podnosi komisya, że przyjęta w projekcie ustawy suma kosztorysowa 319.500 złr. w. a. już z tego powodu nie może być zmniejszoną, ponieważ od r. 1895 na niezbędne roboty konserwacyjne, tudzież z tytułu zaległych należytości za grunta wydaną została po dzień 14. kwietnia 1900 kwota 26.839 złr. 21 ct. w. a., a obecnie po upływie piętnastu lat od rozpoczęcia robót przez spółkę, wiele objektów wałowych zbudowanych wedle projektu rządowego z drzewa, już zupełnie zniszczało i wymaga odbudowania z materyału trwałego, t. j. kamienia lub betonu.

Uznając tedy naglącą potrzebę wykończenia regulacyi Nowego Brnia z dopływami w rozmiarach przewidzianych w projekcie ustawy, komisya gospodarstwa krajowego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm wzywa c. k. Rząd, aby uchwalony dnia 5-go lutego 1897 projekt ustawy o uzupełnieniu regulacyi rzeki Nowego Brnia z dopływami jak najrychlej przedłożył do Najwyższej sankcyi.

Przewodniczący:
Sanguszko.

Sprawozdawca
Gorayski.

L.S. 1.608/1900.

We Lwowie, dnia 27. kwietnia 1900.

Aleg. 170

Sprawozdanie

komisyi drogowej o petycyach Wydziałów powiatowych w Brodach, Kamionce Strumiłowej i Sokalu w sprawie subwencyi krajowej na budowę drogi z Brodów na Łopatyn, Radziechów, Witków do Sokala.

Wysoki Sejmie!

Wydziały powiatowe w Brodach, Kamionce Strumiłowej i Sokalu wniosły prośby do Wysokiego Sejmu o subwencyonowanie drogi powiatowej z Brodów na Łopatyn, Radziechów, Witków, w kierunku do Sokala prowadzącej, z funduszów krajowych do wysokości 75% ogólnych kosztów budowy.

W roku 1897 te same trzy powiaty wniosły prośbę do Wysokiego Sejmu o budowę rzeczonej drogi z funduszów krajowych. Na posiedzeniu dnia 8. lutego 1898, przy rozprawie nad sprawozdaniem komisyi drogowej z czynności departamentu IV. Wydziału krajowego Wysoki Sejm, na wniosek J. E. posła Jaworskiego, powziął następującą uchwałę: „Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby w myśl §. 2. ustawy drogowej z dnia 5. lipca 1897 sprawę uznania jako krajowych tych dróg, których znaczenie jest ogólne, sięgające po za granicę pojedyńczych powiatów, wziął pod ścisłą rozwagę i na najbliższej sesyi sejmowej przedłożył sprawozdanie wraz z dotyczącymi wnioskami".

W myśl powyższej rezolucyi Wysoki Sejm, uchwałą z dnia 9. lutego 1898, przekazał petycye Wydziałów powiatowych w Brodach, Kamionce i Sokalu o przyjęcie na kraj budowy szlaku drogowego z Brodów do Sokala Wydziałowi krajowemu do zbadania.

W wykonaniu tego polecenia Wydział krajowy zarządził przez biuro techniczne zbadanie na miejscu znaczenia, stanu i przybliżonych kosztów budowy drogi, przez trzy powiaty przechodzącej, tudzież warunków, pod jakimi za krajową uznana i zbudowana byćby mogła, a w szczególności, w jakiej mierze powiaty Brody, Kamionka i Sokal, jakoteż i strony interesowane do kosztów budowy i utrzymania tejże w przyszłości przyczynić się zobowiążą.

Nadto odezwą do Prezydyum c. k. Namiestnictwa z dnia 24. stycznia 1899, Wydział krajowy odniósł się do Wysokiego Rządu z prośbą o przyrzeczenie stosownej subwencyi ze skarbu Państwa na budowę i przyszłe utrzymanie powyższej drogi, podnosząc tę okoliczność, że jest to jeden z tych wypadków, w których zadośćuczynienie uchwałom sejmowym, domagającym się uzupełnienia sieci dróg państwowych

w naszym kraju, byłoby aktem sprawiedliwości, leżącym tak w interesie Państwa jakoteż i w interesie okolicznej ludności, która z tej drogi korzystać będzie.

Na powyższę odezwę odpowiedziało c. k. Namiestnictwo w dniu 25. marca 1900, że c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych oświadczyło reskryptem z dnia 3. marca b. r., że do budowy drogi z Brodów do Sokala niczem przyczynić się nie może. Wobec powyższego oświadczenia c. k. Rządu pozostaje jedyny sposób zbudowania w mowie będącego szlaku drogowego tylko środkami interesowanych powiatów ze znaczniejszą pomocą funduszu krajowego. Tak samo jak w roku 1898 komisya drogowa uważa, że droga wychodząca z Brodów, łącząca szereg miasteczek Łopatyn, Radziechów, Witków, Tartaków z koleją Sokalsko-Jarosławską, a przecinająca we wschodniej części swej rozległe lasy, zaś w zachodniej urodzajne okolice powiatu Sokalskiego, ma pierwszorzędne znaczenie i wszelkie znamiona komunikacyi krajowej

Ta część kraju, pozbawiona dotąd w zupełności dróg bitych, uzyskałaby przez budowę tego traktu stałą i dogodną komunikacyę, umożliwiającą z jednej strony zbyt płodów leśnych w kierunku Podola ku Tarnopolowi, z drugiej strony ułatwiającą dowóz zboża do kolei żelaznej Sokalsko-Jarosławskiej.

Z pomiędzy sześciu drog, które Wydział krajowy w swem sprawozdaniu z departamentu IV. za rok 1898 uważa jako kwalifikujące się na ewentualne uznanie tychże za krajowe, komisya drogowa jest zdania, że droga ze Sokala lub Krystynopola do Brodów jako jedna z pierwszych budowaną być powinna, w połączeniu bowiem z drogami z Brodów do Załoziec i dalej do Tarnopola, częścią już zbudowanemi, częścią w krótce ukończyć się mającemi, stanowić będzie jedną z najważniejszych arteryi komunikacyjnych w kraju. Ponieważ powiaty, które ta droga przecinać będzie, znaczne w przyszłości korzyści z tego szlaku osiągną, przeto też powinny konkurować odpowiedniemi kwotami tak do budowy jakoteż i przyszłego utrzymania tej drogi.

Kierunek szlaku może być stale oznaczony po dokładnem zbadaniu terenu pod względem technicznym, obecnie już jednak zaznaczyć należy, że od granicy powiatu kamioneckiego trasa z Witkowa do Krystynopola najbardziej odpowiada ekonomicznym i handlowym warunkom okolicy, skraca bowiem dojazd do kolei o ośm kilometrów, zaś zmiejsza transport koleją na zachód o dziesięć kilometrów.

Na podstawie powyższych wywodów komisya drogowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby w sprawie budowy drogi z Brodów do Sokala, względnie do Krystynopola, przeprowadził rokowania po myśli §. 7. ustawy drogowej z dnia 5. lipca 1897 z Wydziałami powiatowymi w Brodach, Kamionce strumiłowej i Sokalu, tudzież z interesowanemi stronami, i na najbliższej sesyi sejmowej zdał sprawę o wyniku rokowań i przedłożył właściwe wnioski.

Przewodniczący:

Męciński.

Sprawozdawca:

Gnoiński.

L. S. 3.850/900.

We Lwowie, dnia 30. kwietnia 1900.

Aleg. 171

Sprawozdanie

Komisyi bankowej o przedłożeniach Wydziału krajowego: o „Banku krajowym w latach: 1898 i 1899“.

Wysoki Sejmie!

Tegoroczne sprawozdanie komisyi bankowej obejmuje krytyczny peryod finansowy, bo rok 1898, w którym przesilenie finansowe w kraju się rozpoczęło i rok następny, w którym wybuchło z całą siłą elementarną.

Wypadki finansowe, jakie kraj w tych latach nawiedziły, natrafiły na czas, w którym położenie targu światowego cechował powszechny brak gotówki i wynikające stąd podrożenie stopy procentowej. Stan ten zaostrzył przesilenie, bo przyczyny przedmiotowe, tkwiące w ogólnej potrzebie pieniężnej, złączyły się z podmiotowym czynnikiem zaniku zaufania do naszych stosunków ekonomicznych, aby w ostatniej konsekwencyi spowodować znaczniejsze wycofanie obcych kapitałów z kraju. Odbiło się ono zarówno dotkliwie na krajowym targu wekslowym, jak też na targu naszych papierów lokacyjnych.

Bank krajowy przetrwał to przesilenie bez wstrząśnienia a jakkolwiek w niektórych razach nawet z pominięciem norm zakreślających mu ścisłe granice jego działania niósł pomoc zagrożonym w swym bycie instytucyom, nie poniósł sam szwanku i na straty się nie naraził.

Czyniąc zadość potrzebie chwili i licząc się z ogólnem zaniepokojeniem, które kraj ogarnęło a nawet w interpelacyach Wysokiego Sejmu wyraz znalazło, roztoczyła Rada nadzorcza Banku krajowego w r. 1899, ściślejszą niż zwykle kontrolę nad działalnością jego dyrekcyi a w ślad za nią i komisya bankowa uważa za swój obowiązek poświęcić przedewszystkiem uwagę temu działowi, który w pierwszej linii bezpośrednio na skutki wspomnianego przesilenia finansowego narażony był, tj. działowi bankowemu.

W dziale bankowym wynosił obrót całkowity z wszystkich operacyi:

W roku 1897 kwotę	521,906.828	zł. 44	ct.
W roku 1898 „	526,543.722	„ 75	„
W roku 1899 „	674,034.143	„ 49	„

W obrotach tych brały udział: własny kapitał Banku i kapitały obce w Banku lokowane. Własny kapitał Banku wynosił:

W roku 1897 kwotę	2,695.507	zł. 08½	ct.
W roku 1898 „	2,913.006	„ 30½	„
W roku 1899 „	3,080.007	„ 70½	„
	(6,160.015 koron 41 hel.)		

a składał się:

	wal. austr. w r. 1898.	wal. koron. w r. 1899.
Z kapitału zakładowego . . .	1,690.806·89	3,394.868·39
Z ogólnego funduszu rezerwowego .	571.857·96	1,228.656·88
Z rezerwy oddz. hipotecznego . .	456.677·78	992.728·77
Z „ „ komunalnego własn. B.	236 500·01$^1/_2$	506.385·79
Z „ „ kolejowego .	7.163·66	37.375·58
Razem	2,913.006·30$^1/_2$	6,160.015·41

Stały ten wzrost kapitału własnego wykazuje czysty zysk Banku, który za rok 1898 wynosi 199.392 zł. 68$^1/_2$ czyli 6·85% od własnego kapitału — a za rok 1899 kwotę 141.568 zł. 26$^1/_3$ ct., czyli 4·59% od własnego kapitału.

Suma łączna obcych kapitałów, którymi Bank krajowy w ostatnich latach obracał, wynosiła:

	w wal. austr.
W roku 1897	12,257 928·89
W roku 1898	11,142.668·89
W roku 1899	13,526.870·43$^1/_2$

a w sumach tych mieszczą się już wkładki oszczędności a mianowicie:

W roku 1897 z kwotą	3,751.374·20
W roku 1898 „	4,013.184·85
W roku 1899 „	4,337.840·41

Podczas, kiedy te cyfry wykazują stały wzrost, świadcząc temsamem korzystnie o trwałem zaufaniu publiczności do Banku krajowego i podczas kiedy także wzrastające w obu ostatnich latach kwoty ogólnego obrotu udowadniają ruchliwość działu bankowego to portfel wekslowy, przedstawia w każdym z dwu lat będących przedmiotem sprawozdania odmienny obraz.

Mianowicie zeskontowano w r. 1898 w porównaniu z r. 1897 więcej o 1915 sztuk weksli na kwotę przewyższającą łączny eskont z r. 1897 o 8,226.729 zł. 06 ct., a bilansowy stan portfelu zwiększył się również w porównaniu z bilansem za r. 1897 o 1,490.661 zł.

Natomiast w r. 1899 eskontowano wprawdzie o 13 sztuk weksli więcej aniżeli w roku 1898, jednakże na łączną kwotę mniejszą od eskontu roku poprzedniego o 3,958.502 zł. 95$^1/_2$ ct, (7,917.003·85 kor.) a bilansowy stan portfelu zmiejszył się w porównaniu z rokiem poprzednim o 1007 sztuk i kwotę 1,725.567·65 (3,451.135·30 kor.).

Jak ze sprawozdania komisyi rewizyjnej wynika, poddano w r. 1899 cały portfel wekslowy dokładnej rewizyi co do jego ilości i jakości a wynikiem tej kontroli było sprawozdanie konstatujące, »że mimo siedmiomilionowego portfelu Banku krajowego i warunków niewątpliwie u nas w kraju trudnych, dział ten prowadzony jest oględnie a nie lękliwie, czyni zadość potrzebom zdrowego kredytu krótkotrwałego, przedewszystkiem zaś odpowiada intencyom, które przewodniczyły Sejmowi krajowemu przy założeniu Banku krajowego, rozciągając akcyę wekslowo kredytową na wszystkie działy zarobkowania«.

Zastanawiając się nad wierzytelnościami Banku kraj. z rachunku bieżącego uważa komisya bankowa za swój obowiązek wyjątkowo jednemu z tych rachunków poświęcić swą uwagę, jakkolwiek zresztą, zasadniczo pozostając w granicach zakreślonych jej statutem, nie wdaje się w badanie szczegółów ksiąg i bilansów, ale zadowala się krytyką ogólną całości kierownictwa Banku krajowego.

Bank krajowy pozostawał już od dawniejszych czasów, jako wierzyciel, w stosunku kredytowym do galic. Banku kredytowego, ale stosunek ten nie przekraczał granic zakreślonych statutem i przezornością kupiecką, albowiem ograniczał się do kredytu w rachunku bieżącym w kwocie 250.000 zł. czyli 500.000 k., i kredytu udzielonego na podkład efektów o pupilarnem bezpieczeństwie w kwocie około 500.000 zł. czyli 1,000.000 k.

Dopiero w roku 1898 kredyt ten niepomiernie wzrósł przez udzielenie pożyczki 500.000 zł. to jest 1,000.000 koron na podkład zapasów wosku ziemnego Bankowi krajowemu przez dłużniczy Bank kredytowy w zastaw oddanych, wskutek czego w roku 1898 suma długu Banku kredytowego, jakkolwiek z różnych tytułów pochodząca i jakkolwiek poszczególne pozycye kredytowe w ramach statutowego zakresu działania Banku

krajowego znalazły uzasadnienie, przecież łącznie już poważną kwotę 1,250.000 zł., czyli 2,500.000 koron przekroczyła.

Kiedy w styczniu 1899 roku wybuchł pamiętny run na galic. Kasę oszczędności i kiedy ta musiała mobilizować swoje wierzytelności na zwroty wkładek, znalazł się galic. Bank kredytowy, który był także jednym ze znaczniejszych dłużników Kasy oszczędności w gwałtownej potrzebie pieniężnej.

Brak funduszów do uiszczenia nagłej zapłaty, wypowiedzianego mu przez Kasę oszczędności rachunku bieżącego, mógłby był nietylko zachwiać doraźnie egzystencyą galic. Banku kredytowego, ale nadto pogorszyć i tak krytyczną sytuacyę Kasy Oszczędności zwiększając ogólny popłoch u właścicieli wkładek.

W tej krytycznej sytuacyi przyszedł Bank krajowy z pomocą galic. Bankowi kredytowemu pożyczając mu na podkład 1600 sztuk akcyj lwowskiego Towarzystwa browarów w dniu 26. stycznia r. 1899 kwotę 500.000 koron.

Jakkolwiek pożyczka ta w dostarczonych na jej podkład akcyach miała dostateczne zabezpieczenie, to jednak cała operacya pozostawała po za ramami zakreślonemi §. 4. D. d. statutu Banku krajowego.

W ten sposób wzrósł rachunek galic. Banku kredytowego w Banku krajowym do następujących sum:

w zwykłym rachunku bieżącym (rachunek A.) kwota 505.434 koron,
na podkład efektów o pupilarnem bezpieczeństwie (rachunek B.) koron 1,000.000
na zastaw wosku (rach. C.) kor. 1,000.000,
na podkład akcyi Tow. browarów (rach. D.) koron 500.000.
Razem 3,005.434 koron.

Wierzytelność ta Banku krajowego do gal. Banku kredytowego została w ciągu roku 1899 umorzona do kwoty: 520.000 koron w rachunku C, która z dniem 31. grudnia 1899 r. pozostała do spłaty a na której pokrycie Bank krajowy ma oddane zapasy wosku ziemnego w ilości 10.693 cetn. metrycznych, których wartość według cen targowych przewyższa w dwójnasób sumę tego długu.

Komisya Bankowa rozpatrując przedstawiony wyżej stosunek kredytowy poczuwa się do obowiązku zauważyć, iż Bank krajowy w myśl wytkniętych mu statutem celów ma mieć zawsze na oku, iż zadaniem jego jest zasilać kredytem jak najszersze warstwy społeczeństwa, że lokacya tak znacznych sum w jednej instytucyi, narażać może pożądane pełne bezpieczeństwo funduszów bankowych, nadto, że udzielanie zaliczek na podkład akcyi, a więc z pominięciem przepisów statutu bankowego, nie jest jej zadaniem zakreślone.

Z drugiej strony atoli Komisya bankowa świadoma wyjątkowego przesilenia finansowego, jakie zapanowało w kraju w roku ubiegłym tudzież tego, iż wyjątkowa sytuacya wymaga też wyjątkowych środków, tłumaczy tę operacyę Banku kraj. dążeniem jego zarządu, ażeby przez kredyt Bankowi kredytowemu udzielony ułatwić spłatę Kasy Oszczędności, która była tamtego wierzycielem, a temsamem powstrzymać jej katastrofę.

Ważną a w konsekwencyach swych doniosłą była dla banku krajowego w obu latach omawianych kwestya stopy procentowej, znacznym ulegająca fluktuacyom.

W roku 1898 starał się Bank krajowy utrzymać stopę eskontową 5% i nie podwyższył jej mimo, że Bank austro-węgierski stopę eskontową dwukrotnie był podniósł i że wobec tego także podwyższenie stopy w Banku krajowym zdawało się być wskazanem, skoro suma reeskontowanych weksli z dniem 31. grudnia tego roku przeszło 1,387.000 zł. wynosiła. Postępując odmiennie kierowała się Dyrekcya Banku widocznie chwalebnym zamiarem utrzymywania dla swej klienteli stałej niższej stopy procentowej jak długo to tylko bez znacznych ofiar było możliwem, a w szczególności, jak długo ogólne podwyższenie stopy procentowej było tylko przemijającym objawem na rynkach światowych; natomiast świadomą była faktu, że żądanie bezwzględnego utrzymania stałej stopy procenowej na wszelki wypadek nie nadaje się do poważnej dyskusyi.

Chęć utrzymania niższej stopy procentowej wbrew stałemu podniesieniu się eskontu na targach światowych mogłaby najzgubniejsze spowodować skutki, bo faktycznie w obec wszystkich o kredyt się starających wykonywana, przechodziłaby siły finansowe Banku a nie wykonywana zrodziłaby niską ale li nominalną stopę procentową a faktyczny brak eskontu.

To też Bank krajowy w r. 1899, kiedy widocznem się stało, że podrożenie pieniędzy nie jest przemijającym objawem, ale na czas dłuższy się zapowiada, ocenił nale-

konieczne oddziałanie stosunków targu powszechnego na targ lokalny i podniósł stopę odsetków dwukrotnie o 1% i o ½% do 6 względnie 6½ od sta.

To ogólne podwyższenie stopy procentowej odbiło się jeszcze w inny sposób na bilansie Banku krajowego a w szczególności na jego dziale bankowym, albowiem spowodowało spadek kursu wszelkich walorów lokacyjnych a w następstwie znacznie utrudniło zbyt emisyi własnych Banku krajowego.

Skutkiem tego coraz bardziej wzrasta zapas własnych efektów, który wynosił z końcem r. 1897 tylko 449.364, w r. 1898 wzrasta do sumy 2,659.389 zł., a w bilansie za rok 1899 już wykazuje wielce poważną kwotę 7,300.454 zł. 16 ct. Wprawdzie w obu latach emisye bankowe przewyższały te zapasy, gdyż wynosiły:

w r. 1898 . .	6,830.990 zł. w. a.	wobec zapasu efektów .	2,659.389 zł.
w r. 1899 . .	9.381,350 zł. w. a.	wobec zapasu . .	7.300.454 zł.,

wprawdzie i to podnieść należy, że w sumie zapasów z r. 1899 mieści się emisya obligacyi kolejowych na przeszło 9 milionów koron, a więc nowy papier, dla którego dopiero targ zdobywać należy; wprawdzie ostatecznie i ta okoliczność pociesza, że w licznych innych instytucyach emisyjnych podobny spotykamy objaw:

Bank austro-węgierski przy emisyi	z roku 1899	30,641.000 k.
ma bilansowy zapas efektów		27,337.000 k.
Węgierski bank hipoteczny przy takiej emisyi . .		6,407.000 k
ma bilansowy zapas efektów . . , .		19,810.000 k.
Bukowiński Zakł. kred. ziemski przy emisyi . .		948.200 k.
ma zapas efektów		985.000 k.

mimo to jednak zapas efektów przewyższający w dwójnasób własny majątek nie jest normalnym i zawiera w sobie zarodek możliwych strat.

Stan ten jest niewątpliwie po części skutkiem dotychczasowego dążenia Banku do utrzymania kursu emitowanych przezeń walorów.

Komisya bankowa sądzi jednak, że dążenie takie w czasach anormalnych pod względem finansowym, jakiemi były zeszłe 2 lata, w czasach kiedy publiczność stroni od papierów lokacyjnych i wyższego szuka oprocentowania, skutecznem być nie może.

Kurs efektu jest wyrazem jego wartości a jako taki regulować się musi stosunkiem popytu do podaży. Szczególnie list zastawny nie jest niczem innem, jak pożyczką zaciągniętą przez żądającego kredytu hipotecznego u publiczności szukającej lokacyi dla swych kapitałów, a instytucya jest li pośrednikiem między żądającymi kredytu a dającymi kredyt.

Konsekwencyą polityki trzymania kursu własnych efektów za każdą cenę bywa tylko nagromadzenie tych efektów w własnych kasach i grożące niebezpieczeństwo, że ostateczna, stosunkami wywołana nieuchronna zniżka kursu trafi nie tych, którzy z natury rzeczy stratę tę ponieść mają, to jest zaciągających pożyczkę, lecz samą instytucye.

Z uznaniem podnosi Komisya bankowa, że zarząd Banku krajowego stara się podołać trudnemu a tak ważnemu zadaniu racyonalnego popierania przemysłu w kraju, z którego to zadania Bank się wywiązuje w myśl zasad wypowiedzianych tylekroć w sprawozdaniach Komisyi, współdziałając skutecznie przy zakładaniu spółek przemysłowych.

Komisya bankowa w tym kierunku nie może podzielać zapatrywania, jakoby popieranie poszczególnych przedsiębiorstw przemysłowych większymi kapitałami miało dać słuszną podstawę do obaw. Jeżeli bowiem przemysł fabryczny skutecznie ma być popierany, to pomoc ta musi być intenzywną, skoncentrowaną a nie rozdrobnioną, zwłaszcza przemysł krajowy, który nietylko musi znosić wogóle dla przemysłu w Austryi istniejące trudności bytu, ale nadto jeszcze wśród początku rozwoju walczyć z konkurencyą innych prowincyi.

W tej dziedzinie jego działalności, zalecić należy Bankowi krajowemu, jak dotąd tak i nadal skuteczną i rozumną pomoc dla przemysłu w miarę swych sił i w miarę zasługujących na poparcie żywotnych przedsiębiorstw a zawsze przy zastrzeżeniu należytej ingerencyi Banku krajowego i energicznem korzystaniu z niej, gdyż głównie w tej kontroli, znajdzie Bank gwarancyę, że jego pomoc finansowa pożądany odniesie skutek.

W dziale bankowym przybył Bankowi krajowemu nowy zakres działania, przez objęcie likwidacyi pretensyi byłego Zakładu kredytowego włościańskiego.

Obejmując ukończenie tej likwidacyi zastosował się Bank kraj. do polecenia Wys. Sejmu z 23. marca ubiegłego roku a zarazem uczynił zadość żywemu życzeniu interesowanych bezpośrednio kół włościańskich, jakoteż opinii publicznej kraju objawianej w rezolucych rozlicznych ciał autonomicznych.

Nie narażając się sam na stratę, bo przyjmując przy książkowym stanie aktywów w kwocie 423.865 zł. tylko zobowiązania na kwotę 141.541 zł. umożliwi Bank kraj. przez zaoszczędzenie kosztów administracyi pomyślniejsze dla dłużników ugody o spłatę pożyczek, a temsamem utrzymanie ich przy ojcowiźnie i przyczyni się w ten sposób do uregulowania bytu przeszło 2200 gospodarstw, które czekają uporządkowania grożących licytacyą spraw hipotecznych.

Przechodząc do działu hipotecznego zaznacza Komisya, że mimo przestrzeganej przez Dyrekcyę a stosunkami usprawiedliwionej przezorności i powściągliwości w udzielaniu pożyczek hipotecznych dosięgła ich kwota w r. 1898 sumy: 61,374.450 zł. a. w. — a w r. 1899 sumy: 131,420.600 koron.

Po uwzględnieniu dokonanej amortyzacyi wynosił stan pożyczek z dniem 31. grudnia 1898 kwotę 43,365.819 zł. $49^1/_2$ ct a z dniem 31. grudnia 1899 kwotę 90,647.133 koron 82 h., wobec sumy 36,237.900 zł. w r. 1897.

Temu stanowi pożyczek hipotecznych z końcem 1899 służą za podstawę hipoteki o łącznej wartości szacunkowej 209,680.232 koron.

Ilość udzielonych pożyczek w r. 1898 wynosiła 783 wobec 826 w r. 1897 a 726 w r. 1899 — a zmniejszonej ilości pożyczek w r. 1899 odpowiada też mniejsza kwota pożyczkowa: 7,671.700 koron wobec 11,173.100 koron w r. 1898.

Objaw ten tłumaczy się powściągliwością Dyrekcyi, baczącej na coraz trudniejszy zbyt listów zastawnych a zarazem liczącej się z wzrastającemi codziennie trudnościami sądowemi przy ściąganiu zaległości, z trudnościami, które po części wynikają z samej ustawy egzekucyjnej a po części ze sposobu jej praktycznego przez sądy stosowania. Mnogie przypadłości, na jakie instytucye hipoteczne przy sądowem dochodzeniu swych wierzytelności bywają narażane, a równające się często w praktyce zniesieniu ich przywilejów egzekucyjnych, szykany, na jakie mogą być wystawiane ze strony niesumiennych a pieniaczych dłużników utrudniają niezmiernie prawidłowe udzielanie pożyczek hipotecznych a już wprost pozbawiają kredyt hipoteczny cechy wyłącznie realnej, zniewalając zarządy bankowe do uwzględniania osobistej kwalifikacyi żądającego pożyczki.

Położenie instytucyi hipotecznych możliwie jeszcze pogorszyła nowela należytościowa w drodze rozporządzenia wydana, albowiem na instytucye, które w konsekwencyi postanowień normy egzekucyjnej musiały nabyć licytacyjnie nieruchomości niewypłacalnego dłużnika, w razie naturalnego dalszego pozbycia nakłada obowiązek opłaty dwukrotnej 4% należytości, tj. 8% ceny kupna.

Natomiast uchwalone przez Radę państwa uwolnienie listów zastawnych i obligacyi przez Bank krajowy emitowanych od podatku rentowego uwolni Bank, skoro dotycząca ustawa uzyska najwyższą sankcyę od ciężaru, który w r. 1898 wynosił 27.201 zł. 87 ct., a r. 1899 pokaźną kwotę 79.480 kor. 86 h.

Z ogólnej ilości udzielonych pożyczek przypadło:

	w r. 1898			w r. 1899		
na dobra . . .	25	z kwotą	1,083.000 zł.	30	z kwotą	2,836.500 kor.
na realności miejskie .	218	»	3,991.600 »	171	»	4,533.300 »
na realności włościańskie	540	»	511.950 »	525	»	1,081.900 »

Ten zupełnie prawidłowy stosunek poszczególnych działów do całości kredytu hipotecznego, jest także dowodem, że i w latach ostatnich dział pożyczek na realności włościańskie nie był pozbawiony życzliwej opieki ze strony Dyrekcyi.

W tym dziale nastąpiła też w ostatnich czasach korzystna zmiana przez przyspieszenie załatwiania podań pożyczkowych a szybkość ta obecnie względem pożyczek włościańskich praktykowana zasługuje nietylko na uznanie, ale też na podobne zastosowanie i w innych działach kredytu hipotecznego.

Natomiast musi Komisya niestety i w tem sprawozdaniu zaznaczyć, że sprawa połączenia kredytu hipotecznego na realności włościańskie z ubezpieczeniem na życie, także w dwóch ostatnich latach wcale nie postąpiła, a to dlatego, że wypracowane przez krakowskie Towarzystwo Wzajemnych Ubezpieczeń tablice dla tego rodzaju ubezpieczeń i proponowane przez Towarzystwo taryfy nie uzyskały dotąd zatwierdzenia c. k. Mini-

sterstwa spraw wewnętrznych. Nie pozostaje tedy Komisyi nic innego, jak tylko na tem miejscu wyrazić nadzieję, że powołane ku temu czynniki, zechcą wpłynąć na ministerstwo, by sprawę od lat zalegającą ostatecznie załatwiło i że następnie rokowania w tym przedmiocie wszczęte przez Bank kraj. z Dyrekcyą Towarzystwa wzajemnych ubezpieczeń w Krakowie do pożądanego doprowadzą rezultatu.

Zaległości ratalne pożyczek hipotecznych udzielonych przez Bank krajowy wynosiły z końcem roku:

r. 1897	u 1136	dłużników	265.675 zł.
» 1898	» 1634	»	300.577 »
» 1899	» 1752	»	622.193 kor.

Postępowanie Dyrekcyi wobec dłużników hipotecznych w zaległości popadłych był zarówno energiczne jak roztropne. Z jednej strony Dyrekcya popierała kroki egzekucyjne z należytą starannością a z drugiej strony baczy na to, aby jak najmniejsze dla dłużników spowodować koszta.

Tak np. prowadził Bank w znacznej ilości przypadków egzekucyę polityczną powiatami, co ogromną ma doniosłość dla zmniejszenia kosztów egzekucyi, ileże jednem podaniem wdraża się egzekucyą co do wszystkich dłużników całego powiatu.

Z uznaniem podnosi też Komisya, że w tych wypadkach, w których Bank był zmuszony nabyć na własność nieruchomości, stanowiące hipotekę, — a wypadki te nieliczne dotyczyły wyłącznie mniejszych posiadłości, — niedopuściła Dyrekcya, także w ubiegłych dwóch latach do eksmisyi dłużników, lecz wdrażała gorliwą a zawsze skuteczną akcyę, zmierzającą do tego, aby przez sprzedaż części gruntu, pokryć zaległości a resztę realności odstąpić napowrót właścicielowi.

Dział melioracyjny niestety wcale się nie rozwinął. W r. 1898 i 1899 wydał Bank po 2 promesy melioracyjne, a w obu latach tylko jedną pożyczkę zrealizowano.

Komisya konstatuje ten stan z tym większym żalem, że świadoma jest niepospolitej doniosłości, jaką mają melioracye dla gospodarstwa krajowego a pośrednio dla ekonomicznego poźwignięcia kraju.

Braku rozwoju w tym dziale nie można atoli bynajmniej położyć na karb Dyrekcyi Banku krajowego.

W tej mierze podziela Komisya w zupełności zapatrywanie, wyrażone w sprawozdaniu Wydziału krajowego.

Przepisy wydane przez Wydział krajowy dla tego rodzaju pożyczek w Banku krajowym, jak to słusznie sprawozdanie podnosi, spotkały się z licznymi zarzutami ze strony interesowanych, gdyż ogół sądził, że zbytnia formalistyka przepisów tych jest podyktowaną przez niechęć Banku do tego rodzaju kredytów. Tymczasem tak nie jest bynajmniej a formalności zawarte w przepisach, są tylko powtórzeniem wymogów ustawy państwowej i odnośnych rozporządzeń wykonawczych.

Ten smutny stan działu kredytowego, nader doniosłego, jest wymownym dowodem słuszności zdania Komisyi, objawionego w tej kwestyi w zeszłorocznym sprawozdaniu.

Tylko przedsiębiorstwo, które przeprowadzi wszelkie z melioracyą połączone czynności administracyjne, prawne, techniczne i finansowe, może sprawie melioracyjnej skutecznie służyć, a Komisya, bankowa pomijając nie należącą do jej kompetencyi kwestyę szczegółów organizacyi takich przedsiębiorstw, zaznacza ze swej strony tylko, że Bank krajowy, każdemu takiemu przedsiębiorstwu, skoro tylko na zaufanie zasługiwać będzie, z jak najwydatniejszą pomocą finansową spieszyć winien.

W związku poniekąd ze sprawą kredytu melioracyjnego w Banku krajowym stoi sprawa organizowania spółek wodnych i otwarcia dla nich źródła kredytu. Sprawa ta wymagająca zmiany statutu bankowego a objęta osobnem przedłożeniem Wydziału krajowego będzie też przedmiotem odrębnego sprawozdania Komisyi bankowej dla Wysokiego Sejmu.

W kwestyi parcelacyi zawierają sprawozdania Banku krajowego za lata 1898 i 1899 wyliczenie spraw parcelacyjnych, w których Bank krajowy w tych latach interweniował.

Z wyliczenia tego komisya niemoże powziąć zdania, jakim celom służyły te parcelacye i jaki skutek odniosły i dlatego waraża życzenie, żeby Bank kraj. w przyszłości nietylko nazwy parcelowanych majątków podawał, ale i dokładne szczegóły dokona-

nych parcelacyi tak co do osób parcelantów, jakoteż pod względem jakości i ilości rozparcelowanych obszarów i stosunku ich do pierwotnej całości dotyczących dóbr.

Komisya przyjmuje też do wiadomości, że Bank kraj. brał udział w zawiązaniu odrębnego Banku parcelacyjnego we Lwowie i że zapewnił sobie wpływ na prowadzenie interesów i skład Zarządu tego Zakładu, a ufa, że ten wpływ będzie pomyślny a skuteczny, albowiem Bank kraj. powinien tylko przy takiej interweniować parcelacyi i tylko taką popierać, która nie jest wyłącznie lub przeważnie spekulacyjną, lecz ekonomicznie i społecznie zdrową, t. j. tworzy z jednej strony jednostki gospodarcze, zdolne do samoistnego bytu a z drugiej strony dąży do utrzymania lub polepszenia bytu tych, którzy przez parcelacyę części swego majątku, uzdrawiają warunki swego gospodarstwa, czy to ku racyonalniejszej produkcyi rolnej, czy też ku ulżeniu ciężarów finansowych.

Dział komunalny poczynił w ubiegłych dwu latach znaczne postępy.

W r. 1898 emitowano 456.600 zł. obligacyi komunalnych, wobec 307.500 zł. — w r. 1897, a w r. 1899, emitowano takie obligacye w ogólnej sumie 1.050.500 zł. czyli 2,101.000 koron. Ogół obligacyi komunalnych, będących w obiegu, wynosił z końcem 1899 r. sumę łączną 14,552.000 koron.

Wzrost ten działu komunalnego o tyle radośnie powitać należy, że nie jest tylko objawem zadłużenia związków autonomicznych — ale objawem inwestycyjnej pracy, albowiem Bank kraj. nie udziela pożyczek komunalnych bez zapewnienia się, że na produktywny cel mają być użyte.

Że w istocie tak jest okazuje się z tego, że stan zaległości w tym dziale, należy nazwać pomyślnym, gdyż bilans za r. 1899 wykazuje, jako najdawniejsze zaległości tylko 3 raty z roku poprzedniego w łącznej kwocie 1519 k. 34 h.

Dział kolejowy powołany do życia dopiero w r. 1897 rozwija się pomyślnie, o ile doświadczenia nabyte w tak krótkim przeciągu czasu o tem wnosić pozwalają.

Wobec emisyi pierwszej w kwocie 2,065.000 zł. w r. 1897, wykazuje rok 1898 emisyą w kwocie 5,047.400 zł. zaś rok 1899 w kwocie 4,510.000 zł. czyli 9,020.000 koron, a księgi stwierdzają, że w dziale tym nie ma żadnych zaległości.

Komisya bankowa przyjęła z zadowoleniem do wiadomości, że zastępstwa bankowe w obu ostatnich latach, tak samo jak w latach poprzednich spełniały swoje zadanie z pożytkiem dla publiczności i korzyścią dla spraw bankowych.

Niemniej pozostał prawidłowym tok interesów Banku krajowego z Towarzystwami zarobkowymi i gospodarczymi. Ze szczególnem zadowoleniem stwierdza komisya bankowa fakt, że rewident Banku krajowego odbywa dokładne lustracye tych Towarzystw, bo w ten sposób wypełnia Bank krajowy zastępczo, chociaż z powodu braku sił niedostatecznie, te funkcye, którą rządowi lustratorowie wyczerpująco spełniać powinni.

· Organizacya Towarzystw zarobkowych i gospodarczych jest tak ważna, a szczególnie dla naszego kraju tak doniosła, że jej funkcyonowanie należy otoczyć wszelką gwarancyą niewątpliwego bezpieczeństwa i zupełnej prawidłowości. Domaga się tego nietylko interes członków swymi udziałami i odpowiedzialnością z Towarzystwami związanych, nietylko interes wnoszącej wkładki publiczności, której oszczędności w tych Towarzystwach lokowane wynosiły w r. 1898 kwotę 32 milionów, ale też interes samego kraju, dla którego Towarzystwa zarobkowe i gospodarcze stanowią sieć żywotnej organizacyi ekonomicznej.

Zważywszy tedy, że projekt zmiany ustawy o stowarzyszeniach zarobkowych i gospodarczych z r. 1873, wniesiony przed kilku laty do Rady państwa przez c. k. Rząd a obejmujący także postanowienia o stosunku kapitału własnego do kapitałów obcych, tudzież o obowiązkowej kontroli zewnętrznej tych instytucyj, dotychczas nie został uchwalony, tudzież z uwagi, że zaprowadzenie stałej kontroli nad wszystkiemi stowarzyszeniami zaliczkowemi w naszym kraju jest nader pożądanem, uważa komisya bankowa za wskazane ponowić w Wysokim Sejmie rezolucyę uchwaloną dnia 16. marca r. 1899 a do Wysokiego Rządu wystósowaną, o jak najrychlejsze wprowadzenie obowiązkowej lustracyi wszystkich Towarzystw zarobkowych i gospodarczych.

Przystępując ostatecznie do kwestyi udzielenia Dyrekcyi absolutoryum z rachuuków za lata 1898 i 1899, konstatuje komisya bankowa, że tak w r. 1898, jakoteż i w r. 1899 osobne komisye Rady nadzorczej przeprowadzały po cztery razy do roku rewizye ksiąg i kas, i zawsze wszystkie fundusze, depozyta, efekty i weksle zgodnie z wykazami znajdowały.

Polegając na wyczerpujących sprawozdaniach o tych rewizyach, w których brali udział komisarze: rządowy i krajowy, opierając się nadto na sprawozdaniach wybranej przez Wysoki Sejm Rady Nadzorczej i Wydziału krajowego wykonywującego nad Bankiem krajowym nadzór statutem wskazany i powołując się ostatecznie na powyższy obraz całej a skutecznej działalności Zarządu bankowego — wnosi Komisya bankowa:

Wysoki Sejm raczy uchwalić!

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdania Wydziału krajowego o Banku krajowym za lata 1898 i 1899.

2. Sejm udziela Dyrekcyi Banku krajowego absolutoryum z rachunków za czas od 1. stycznia do 31. grudnia 1898, tudzież za czas od 1. stycznia do 31. grudnia 1899,

3. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby poczynił odpowiednie kroki celem przeprowadzenia w drodze konstytucyjnej takiej zmiany ustawy o stowarzyszeniach zarobkowych i gospodarczych z 9. kwietnia 1873, którąby zapewniła obowiązkową lustracyę wszystkich tych towarzystw w myśl projektu rządowego, wniesionego do Rady państwa w r. 1895.

Przewodniczący:
Władysław Kraiński.

Sprawozdawca:
Loewenstein.

LS. 3.877/900.

We Lwowie, dnia 30. kwietnia 1900.

Aleg. 172

Sprawozdanie

Komisyi budżetowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie petycyi nauczycieli i nauczycielek tudzież wdów po nauczycielach o podwyższenie emerytury względnie udzielenie pensyi wdowiej lub daru z łaski.

Wysoki Sejmie!

Wydział krajowy przedłożył Wysokiemu Sejmowi sprawozdanie z petycyi odesłanych zeszłego roku przez Wysoki Sejm do Wydziału do zbadania w porozumieniu z c. k. Radą szkolną krajową i przedłożenia wniosków.

Komisya zgodziła się na wywody zawarte w sprawozdaniu Wydziału krajowego.

Ponieważ sprawozdanie Wydziału krajowego weszło do komisyi już po załatwieniu budżetu funduszu szkolnego a komisya załatwiła to sprawozdanie po uchwaleniu budżetu funduszu szkolnego przez Wysoki Sejm, nie mogła komisya wstawić stałych datków na dary z łaski do budżetu funduszu szkolnego.

Komisya wyraża nadzieję, że w r. 1900 stałe dary z łaski znajdą pokrycie w oszczędnościach funduszu szkolnego, że zaś Wydział krajowy wstawi rzeczony wydatek do budżetu na r. 1901.

Komisya wnosi:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

1. Maryanowi Młotkowi, nauczycielowi kierującemu szkoły ludowej dwuklasowej w Porsznie, policza Sejm w drodze łaski do emerytury czas jego służby od 1. września 1886 do 31. marca 1894.

2. Maryi Timoftiewiczowej, stałej nauczycielce 3-klasowej szkoły wydziałowej żeńskiej, policza Sejm w drodze łaski do emerytury czas jej służby w zawodzie nauczycielskim od 11. października 1880 do 1. września 1888.

3. Ignacemu Krzyżanowskiemu, stałemu nauczycielowi w Kossowie, uznaje Sejm w drodze łaski za policzalny do emerytury czas służby od 1. września 1865 do 1. września 1875.

4. Janowi Stokłosie, emerytowanemu nauczycielowi szkół ludowych, policza Sejm w drodze łaski do emerytury czas służby od 1. października 1869 do 31. sierpnia 1872.

5. Zacharyaszowi Dudyńskiemu, byłemu tymczasowemu nauczycielowi szkół ludowych, przyznaje Sejm dożywotni dar z łaski w kwocie rocznej 150 zł.

6. Łucyi Glińskiej, emerytowanej nauczycielce szkół ludowych, podwyższa Sejm w drodze łaski emeryturę z kwoty 140 zł. na 200 zł. rocznie.

7. Teodorowi Binduchowskiemu, byłemu nauczycielowi ludowemu, podwyższa Sejm w drodze łaski emeryturę z kwoty 143 zł. 75 ct. na 200 zł. rocznie.

8. Adeli Czemarnikowej, wdowie po nauczycielu szkół ludowych, przyznaje Sejm w drodze łaski pensyę wdowią w kwocie rocznej 116 zł. 66 ct., oraz dodatek na wychowanie 2 synów w rocznej kwocie 60 zł. a. w., który to dodatek pobierać będzie do czasu dojścia do 20. roku życia młodszego z nich, lub wcześniejszego zaopatrzenia obu.

9. Maryi Bogusz, wdowie po nauczycielu szkół ludowych, podwyższa Sejm w drodze łaski zaopatrzenie wdowie z kwoty 96 zł. 25 ct. na 150 zł. rocznie.

10. Julii Małopolskiej, wdowie po nauczycielu szkół ludowych, wyznacza Sejm w drodze łaski pensyę wdowią w rocznej kwocie 116 zł. 66 ct. i dodatek na wychowanie syna w rocznej kwocie 58 zł. 34 ct. aż do ukończenia przezeń 20. roku życia lub uzyskania innego zaopatrzenia.

11. Ludwikowi Pelczarowi, b. prowizorycznemu nauczycielowi ludowemu, przyznaje Sejm dożywotni dar z łaski w kwocie rocznej 200 zł.

12. Bronisławie Mazanowskiej, wdowie po nauczycielu ludowym, Sejm przyznaje w drodze łaski pensyę wdowią w kwocie 133 zł. 33 ct. rocznie oraz dodatek na wychowanie dwojga niezaopatrzonych dzieci po 33 zł. 33 ct. rocznie aż do ukończenia przez nie 20 lat życia, lub uzyskania innego zaopatrzenia.

13. Maryi Michajłukowej, wdowie po nauczycielu szkół ludowych, przyznaje Sejm w drodze łaski stałe zaopatrzenie w rocznej kwocie 100 zł.

14. Sejm przechodzi do porządku dziennego nad petycyami Stanisława Petryckiego o podwyższenie emerytury, Maryi Jeżowskiej o dodatkowe policzenie lat służby do emerytury, Filipa Ludkiewicza o przyznanie dodatków pięcioletnich i Wilhelminy Lewickiej o policzenie 2 lat służby do emerytury.

Zastępca przewodniczącego:

K. Badeni.

Sprawozdawca:

Kozłowski.

L. s. 3.880/1900.

We Lwowie, dnia 30. kwietnia 1900 r.

Aleg. 173

Sprawozdanie

Komisyi budżetowej o petycyi Bronisławy Ptaszewskiej, wdowy po nauczycielu szkół ludowych, o przyznanie w drodze łaski pensyi wdowiej i zaopatrzenie troje nieletnich dzieci.

Wysoki Sejmie!

Wydział krajowy przedłożył Komisyi budżetowej brewi manu następujące pismo:

„Już po wydrukowaniu zbiorowego sprawozdania o petycyach nauczycieli, tudzież wdód i sierót po nauczycielach o podwyższenie emerytury względnie udzielenie pensyi wdowej lub daru z łaski, nadesłała Rada szkolna krajowa Wydziałowi krajowemu opinię swą co do podobnej petycyi Bronisławy Ptaszewskiej.

O tej petycyi Wydział krajowy ma zaszczyt przedłożyć Wysokiemu Sejmowi dodatkowe następujące sprawozdanie:

Bronisława Ptaszewska, wdowa po nauczycielu ludowym w Jaślanach wniosła petycyę o przyznanie w drodze łaski pensyi wdowiej, oraz wyznaczenie dla 3 małoletnich niezaopatrzonych dzieci datku na wychowanie. Zmarły dnia 3. maja 1898 r. mąż petentki ś. p. Henryk Ptaszewski rozpoczął służbę policzalną do emerytury z dniem 24. września 1891 r., w którym uzyskał świadectwo dojrzałości — w chwili zatem śmierci nie nabył jeszcze prawa do emerytury. Rada szkolna krajowa rozporządzeniem z dnia 12. czerwca 1898 r. L. 12.869 w myśl art. 43. i 44. ust. z 1. stycznia 1889 nr. 16. Dz ust. i rozp. kraj. przyznała Ptaszewskiej tylko jednorazową odprawę wdowią w kwocie 131 zł. 25 ct., oraz odprawę dla jej 3 nieletnich dzieci w jednorazowej kwocie 65 zł. 62 ct. a. w. — Gdy ś. p. Henryk Ptaszewski rozpoczął służbę w zawodzie nauczycielskim jako tymczasowy młodszy nauczyciel już 1. września 1888 r. i pełnił ją sumiennie a zachowywał się wzorowo, wdowa po nim wraz z dziećmi znajduje się w opłakanych stosunkach majątkowych, zaleca Wydział krajowy uwzględnienie powyższej petycyi".

Komisya budżetowa zgadzając się na wywody Wydziału krajowego, wyraża nadzieję, że wobec załatwienia tej sprawy po uchwaleniu funduszu szkolnego krajowego na rok 1900, w tymże roku znajdzie pokrycie powyższy wydatek z oszczę-

dności funduszu szkolnego krajowego, że zaś Wydział krajowy wstawi poniżej oznaczoną kwotę w preliminarzu budżetu na rok 1901, Komisya budżetowa przedkłada następujące wnioski:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Bronisławie Ptaszewskiej, wdowie po nauczycielu szkół ludowych, przyznaje Sejm w drodze łaski z funduszu szkolnego krajowego, począwszy od 1. stycznia 1900 r. pensyę wdowią w rocznej kwocie 233 koron 32 groszy.

Oraz przyznaje dodatek na wychowanie trojga nieletnich niezaopatrzonych dzieci aż do dojścia najmłodszego z nich do 20. roku życia lub do czasu wcześniejszego zaopatrzenia wszystkich.

Zast. przewodniczącego:

K. Badeni.

Sprawozdawca:

Kozłowski.

LS. 3.879/900.

Lwów, dnia 30. kwietnia 1900

Aleg. 174

Sprawozdanie

Komisyi budżetowej w przedmiocie petycyi kilku gmin o zniżenie dobrowolnych świadczeń na płace nauczycieli, względnie odpisanie zaległości.

Wysoki Sejmie!

Wydział krajowy przedłożył Wysokiemu Sejmowi sprawozdanie z odesłanych w zeszłym roku do Wydziału krajowego petycyi kilku gmin o zniżenie dobrowolnych świadczeń na płace nauczycieli.

Po stwierdzeniu wyszczególnionego w sprawozdaniu Wydziału nadmiernego obciążenia tych gmin, które Wydział krajowy od dobrowolnych prestacyi zwolnić zaleca, oraz wyjątkowej natury rzeczonych zwolnień wnosi Komisya budżetowa zgodnie z wnioskami Wydziału krajowego:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Począwszy od 1. stycznia 1900 zniża się w drodze łaski dotychczas uiszczane prestacye na płace nauczycieli gminom: Łowczy, powiatu Cieszanowskiego, z kwoty 93 zł. 69 ct. w. a. na kwotę 72 zł.; Ochojno, pow. Wielickiego z 27% do wysokości 12%, i gminie Dąbrówka wisłocka, powiatu Mieleckiego z 17% do wysokości 11% całej należytości podatków bezpośrednich, wraz z dodatkami państwowymi, w tych gminach corocznie opłacanych

2. Gminie Terpiłówce, powiatu Zbarazkiego, obniża się z dniem 1. stycznia 1900 r. prestacyę na płacę nauczyciela w ten sposób, iż uwalnia się ją od świadczenia prestacyi w naturze (11 korcy zboża) wartości 43 zł. 12 ct. w. a.

3. Gminie Nowy Targ odpisuje się w drodze łaski jedną ratę zaległości prestacyi na płacę nauczycieli w kwocie 1588 zł. 88 ct. w. a.

4. Gminę Przysietnica, powiatu Brzozowskiego, uwalnia się od uiszczenia reszty kwoty 150 zł. z pożyczki zaciągniętej z funduszu szkolnego krajowego na budowę szkoły.

5. Gminy Otałęż i Wola otałęska, powiatu Mieleckiego, uwalnia się z dniem 1. stycznia 1899 od dobrowolnych świadczeń na płacę nauczyciela w ten sposób, że gminę Otałęż uwalnia się od prestacyi dobrowolnej w wysokości 11% dodatków do podatków, a gminę Wola otałęska od prestacyi w gotówce w kwocie 58 zł. 70 ct., pozostawiając jednak nienaruszony obowiązek obu tych gmin uiszczania wspólnie prócz 6% prestacyi ustawowej 15 korcy zboża w wartości 81 zł. 55 ct.

6. Nad petycyami gmin Rudy i Pluty o zapomogę na pokrycie kosztów budowy szkoły oraz nad petycyą gminy m. Sanoka o odpisanie zaległości z tytułu wypłaconych zaliczek z funduszu szkolnego emerytalnego przechodzi się do porządku dziennego.

Zast. przewodniczącego: Sprawozdawca:

K. Badeni. ***Kozłowski.***

LS. 3.881/1900.

We Lwowie, dnia 30. kwietnia 1900.

Aleg. 175

Sprawozdanie

Komisyi budżetowej ze sprawozdania dodatkowego Wydziału krajowego o petycyach gmin Meryszczów i Kimirz o zniżenie dobrowolnych świadczeń na płace nauczycieli, gminy Rożanka o przyjęcie na fundusz krajowy przypadającej na nią prestacyi szkolnej oraz gmin Ryczów i Półwieś o zasiłek z funduszu szkolnego na budowę szkoły.

Wysoki Sejmie!

Wydział krajowy przedłożył Wysokiemu Sejmowi już po wydrukowaniu zbiorowego sprawozdania o petycyach gmin w przedmiocie zniżenia prestacyi szkolnych brevi manu dodatkowe sprawozdanie, w którem Wydział krajowy w następujący sposób uzasadnia poniżej wyszczególnione, przez Wydział krajowy postanowione, a przez Komisyę budżetową przyjęte i Sejmowi do uchwały przedłożone wnioski.

„Już po wydrukowaniu zbiorowego sprawozdania o petycyach gmin w przedmiocie zniżenia prestacyi szkolnych nadesłała jeszcze Rada szkolna krajowa Wydziałowi krajowemu swą opinię co do petycyi gmin Meryszczów i Kimirz, powiatu Przemyślańskiego, oraz gmin Ryczów i Półwieś, powiatu Wadowickiego.

O tych petycyach, oraz o podobnej petycyi gminy Rożanki, powiatu Żółkiewskiego, Wydział krajowy ma zaszczyt przedłożyć Wysokiemu Sejmowi dodatkowo następujące sprawozdanie:

1. Gmina Meryszczów, powiatu Przemyślańskiego, wniosła w r. 1899 petycyę o zniżenie jej prestacyi, jaką na podstawie dobrowolnego zobowiązania uiszcza na płacę nauczyciela miejscowej szkoły ludowej.

Na mocy dobrowolnego zobowiązania opłacała gmina Meryszczów po koniec r. 1894 prestacyę na płacę nauczyciela miejscowej szkoły, w rocznej kwocie 104 złr. oraz dostarczała w naturze zboże wartości 39 złr. 16 ct. Orzeczeniem reorganizacyjnem z dnia 9 lutego 1895 L. 2205, na podstawie art. 4. ustawy z 24. kwietnia 1894, Dz. u. kr. Nr. 49. prestacyę powyższą obniżono o 3% podatków bezpośrednich, opłacanych w r. 1893 w Meryszczowie w kwocie 595 złr. 69 ct. a. w.

W ten sposób obniżoną prestacyę opłaca gmina Meryszczów od 1. stycznia 1895 w gotówce kwotą 85 złr. 94 ct. oprócz prestacyi w naturze, co razem odpowiada 20% podatków bezpośrednich.

Rada szkolna krajowa z uwagi, że obniżenie przestacyi gminie Meryszczów o 3% podatków bezpośrednich nie mogło być wielką ulgą dla tej gminy, oświadcza się za uwolnieniem jej od obowiązku dostarczania zboża w naturze.

Gdy jednak Wydział powiatowy i Rada szkolna okręgowa w Przemyślanach na podstawie dokładnej znajomości stosunków majątkowych gminy Meryszczów oświadczyły się przeciw uwzględnieniu petycyi, nie może Wydział krajowy polecić jej Wysokiemu Sejmowi do uwzględnienia.

2. Gmina Kimirz, powiatu przemyślańskiego, na mocy dobrowolnego zobowiązania opłacała po koniec roku 1894 prestacyę na płacę miejscowego nauczyciela w rocznej kwocie 175 złr.

Orzeczeniem reorganizacyjnem z dnia 9. lutego 1895 L. 2204. na podstawie art. 4. ustawy z 24. kwietnia 1894 Dz. u. kr. Nr. 49. obniżono tę prestacyę o 3% podatków bezpośrednich, opłacanych w roku 1893 w Kimirzu w sumie 787 złr. 19 ct. Obliczoną w ten sposób przestacyę opłaca gmina Kimirz od 1. stycznia 1895 w kwocie 151 złr. 93 ct. a. w. Rada szkolna krajowa w obec tego, że obniżenie takie nie mogło być wielką ulgą dla gminy, gdyż uiszczać jeszcze musi na płacę nauczyciela kwotę odpowiadającą 20% podatków bezpośrednich, oświadcza się za obniżeniem gminie Kimirz dotychczasowej prestacyi z kwoty 151 złr. 93 ct. na kwotę 100 złr. a. w.

Gdy jednak Wydział powiatowy i Rada szkolna okręgowa w Przemyślanach za dalszem obniżeniem prestacyi gminy Kimirz się nie oświadczyły, nie może Wydział krajowy ze swej strony polecić petycyi tej gminy do uwzględnienia.

3. Gmina Rożanka powiatu Żółkiewskiego wniosła petycyę o zniżenie prestacyi na płacę nauczyciela. Orzeczeniem reorganizacyjnem z dnia 4. stycznia 1895 L. 31.223 nałożono na gminę Rożankę na mocy dawniejszego zobowiązania prestacyę na płacę nauczyciela miejscowego w rocznej kwocie 189 złr. 98 ct. a. w. oprócz prestacyi w naturze (2 sągi drzewa) wartości 14 złr. a. w.

Orzeczeniem tem obniżono już tej gminie na podstawie art. 4. ustawy z 24. kwietnia 1894 Dz. u. kr. Nr. 49. pierwotną prestacyę o 3% podatków bezpośrednich, co jednak nie mogło być wielką ulgą dla gminy, gdyż mimo tego uiszczać jeszcze musi na płacę nauczyciela kwotę odpowiadającą około 60% podatków bezpośrednich. W obec tak znacznego obciążenia gminy Rożanki, która jest jedną z najuboższych gmin powiatu Żółkiewskiego, Wydział krajowy oświadcza się za zniżeniem jej dotychczasowej prestacyi na płacę nauczyciela na kwotę 100 złr. (200 koron) rocznie.

4. Gminy Ryczów i Półwieś, powiatu Wadowickiego, wniosły petycyę, aby budowa 2-klasowej szkoły ludowej w Ryczowie po myśli art. 9. ustawy szkolnej z 24. kwietnia 1894 Nr. 49. Dz. u. i r. kr. przeprowadzoną była przy pomocy zasiłku z funduszu szkolnego krajowego. Budowa szkoły w Ryczowie została uchwaloną jeszcze w roku 1893, a koszta oznaczono na kwotę 7.000 złr., które ponosić miały strony konkurencyjne. Po prawomocności orzeczenia część kosztów do wysokości 2.007 złr. została już przez strony złożoną, gdy jednak weszła w życie ustawa z dnia 24. kwietnia 1894 Dz. u. kr. Nr. 49. strony konkurencyjne zaprzestały składania dalszych datków, a gminy przedkładają prośbę, aby po myśli art 9. powyższej ustawy, budowę szkoły w Ryczowie przeprowadzono przy pomocy zasiłku z funduszu szkolnego krajowego.

Gdy powołana powyżej ustawa w obecnym wypadku nie może być zastosowaną, rozprawę konkurencyjną bowiem przeprowadzoną i prawomocne orzeczenie wydano jeszcze przed wejściem w życie tej ustawy, gdy nadto Rada szkolna krajowa pismem z dnia 26. grudnia 1899 L. 32.249 oświadczyła, że nawet w razie uwzględnienia petycyi, nie możnaby w najbliższych latach przystąpić do budowy szkoły w Ryczowie przy pomocy zasiłku z funduszu szkolnego krajowego, gdyż spodziewany kredyt na ten cel jest już na kilka lat zaangażowany, Wydział krajowy nie może ze swej strony zalecić tej petycyi do uwzględnienia.“

Na podstawie powyższych wywodów Komisya wnosi zgodnie z wnioskami Wydziału krajowego.

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

1. Gminie Rożanka, powiatu Żółkiewskiego, począwszy od 1. stycznia 1900 obniża się prestacyę na płacę nauczyciela z kwoty 189 złr. 98 ct. w. a. na kwotę 100 złr. (200 koron) rocznie.

2. Nad petycyami gminy Meryszczów, powiatu Przemyślańskiego i gminy Kimirz tegoż samego powiatu o zniżenie pzestacyi na płacę nauczyciela, tudzież gmin Ryczów i Półwieś, powiatu Wadowickiego, o zezwolenie na przepowadzenie budowy szkoły w Ryczowie przy pomocy zasiłku z funduszu szkolnego krajowego przechodzi Sejm do porządku dziennego.

Zast. przewodniczącego: Sprawozdawca:

K. Badeni. ***Kozłowski.***

L. s. 47/99.

We Lwowie, dnia 27. kwietnia 1900.

Aleg. 176

Sprawozdanie

komisyi budżetowej z petycyi odnoszących się do funduszu szkolnego.

Wysoki Sejmie!

Wysoki Sejm przydzielił komisyi cały szereg petycyi odnoszących się do funduszu szkolnego. W rzędzie ich podnieść należy petycye o odpisanie zaległych na fundusz krajowy przyjętych prestacyi na płacę nauczycieli.

Odsyłając rzeczone petycye do Wydziału krajowego, zaznaczyć musi komisya wyjątkową naturę rzeczonych zwolnień, które jedynie tylko przy nadmiernem obciążeniu, zdaniem komisyi, są uzasadnione.

Na pokrycie wydatków, jakie spowoduje odesłanie Radzie szkolnej krajowej petycyi o zapomogę na budowę szkoły, przeznaczył już Wysoki Sejm uchwałą z d. 10. kwietnia 1900 w rubr. 5. poz. 17. funduszu szkolnego 200.000 k., a na pokrycie wydatków, jakie za sobą pociągnie odesłanie do Rady szkolnej krajowej petycyi o jednorazowe dary z łaski 15.940 koron.

W tych granicach musi się też zamknąć ewentualne uwzględnienie powyższych petycyi.

Na tej podstawie przedstawia komisya budżetowa następujące wnioski:

Wysoki Sejm uchwalić raczy odesłać:

I. Petycye l. 1.299/1.058 gminy miasta Dobromila, 1.153/930 Nowego Sioła, 1.158/935 Gasztyna, 830/623 Jezierzanki, 1.111/891 Podlipia, 1.098/878 Pława, 824/617 Boryczki, 716/509 Kańczugi, 575/405 Kopeczyniec, 293/154 Jachówki, 580/410 Sprynia o zniżenie prestacyi na płace nauczycieli do Wydziału krajowego do zbadania i zdania sprawy na przyszłej sesyi sejmowej.

II. Petycye 451/284 gminy Jaćmierza i Posady Jaćmierskiej, 186/106 Reczpola, 787/580 Krasnej, 773/566 Rychwałdu, 719/512 Pietnic, 573/403 Kniaziołuk, 572/402 Rudna do Rady szkolnej krajowej do załatwienia.

III. Petycye 310/171 lwowskiej gminy ewangelickiej, 269/144 krakowskiej gminy ewangelickiej, 482/314 Sióstr Felicyanek z Bełza, 64/29 Salezyi Starczewskiej, przełożonej PP. Kanoniczek św. Ducha de Sosein w Krakowie, 47/17 konwentu Sióstr Sakramentek we Lwowie, oraz petycyę 667/484 Towarzystwa Szkoły ludowej w Krakowie o ukrajowienie szkoły polskiej Tadeusza Kościuszki, a ewentualnie o udzielenie subwencyi na jej utrzymanie, petycyi 522/352 Siostry Maryi Waiss, przełożonej Zakładu Sióstr Miłosierdzia w Nowosiółkach w sprawie spłaty pożyczki na budowę szkoły męskiej i żeńskiej, tudzież przyznanie tej ostatniej prawa publiczności, do Wydziału krajowego do zbadania w porozumieniu z Radą szkolną krajową i zdania sprawy na przyszłej sesyi sejmowej.

IV. Petycye nauczycieli: 499/330 Jana Dolnickiego, 1.376/1.129 Seweryna Gudna, 714/507 Piotra Zielińskiego, 668/485 Stanisława Syca, 669/486 Jana Wasunga,

1.094/874 Modesta Wołoszyńskiego, 1.132/912 Zygmunta Malfarta, 544/374 Jana Pławskiego, oraz wdów po nauczycielach: 763/556 Heleny Lipańskiej, 1.139/919 Józefy Barnowej, 910/693 Julii Wyrobiszowej, 868/660 Magdaleny Willimkowej, 809/602 Klementyny Tulskowej, 566/396 Maryi Januszewiczowej, 563/393 Katarzyny Banachowej, 538/368 Anyzyi Oleksińskiej, 520/350 Rozalii Stadtberger, 415/250 Pauliny Kosonockiej, 249/124 Anieli Bieda, 254/129 Leontyny Nazarkiewiczowej, 336/197 Maryi Jaworskiej, 296/157 Sydonii Kordalowej, 172/94 Janiny Baranowskiej, 163/59 Maryi Chorakowskiej, 259/134 Teofili Rydlińskiej, 1.492/1.239 Józefy Kazienkowej, 351/212 sieroty po nauczycielu Adolfy Głowackiej o zapomogi do Rady szkolnej krajowej do załatwienia.

V. Petycyę 344/205 ks. Mikołaja Lewickiego, proboszcza w Zuchorzycach, jako opiekuna nieletniej Joanny Jarosiewiczówny, sieroty po nauczycielu szkół ludowych, o udzielenie tej sierocie stałego daru z łaski z funduszu szkolnego krajowego do Wydziału krajowego do zbadania i zdania sprawy na przyszłej sesyi sejmowej.

VI. Sejm załatwił uchwałą z dnia 10. kwietnia 1900 petycye: 95/51 Sióstr Felicyanek z Uhnowa, 194/114 Internatu dziewcząt Bazylianek we Lwowie, 861/663 Szkoły Bazylianek w Jaworowie.

VII. Petycyę prezydenta miasta Krakowa 2.789/2.496 o uregulowanie prestacyi na płace nauczycieli za lata 1883 do 1894 odstępuje Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania i przedłożenia stosownych wniosków na najbliższej sesyi sejmowej.

Zarazem upoważnia się Wydział krajowy, aby w roku 1900 przyjął na poczet należytości krajowego funduszu szkolnego kwotę, jaka wedle propozycyi miasta Krakowa co do ratalnej spłaty na rok ten przypada.

VIII. Nad petycyami 1.103/883 Izydora Koraczewskiego, kancelisty Rady powiatowej w Bóbrce o zwolnienie od zwrotu stypendyum pobranego w czasie studyów seminaryalnych, 325/186 nauczycieli szkół miasta Trembowli o przyznanie im dodatku drożyźnianego Sejm przechodzi do porządku dziennego.

Zast. przewodniczącego:
K. Badeni.

Sprawozdawca:
Kozłowski.

L. s. 3.854/1900.

We Lwowie, dnia 30. kwietnia 1900.

Aleg. 177

Sprawozdanie

Komisyi gospodarstwa krajowego o wniosku posła Paszkowskiego i tow. w przedmiocie przyspieszenia obwałowania lewego brzegu Wisły między Krakowem a granicą państwa.

Wysoki Sejmie!

Wedle uchwalonego przez Wysoki Sejm dnia 5. lutego 1897 projektu ustawy ma być wykonane obwałowanie lewego brzegu Wisły między Krakowem a granicą państwa w drodze przedsiębiorstwa krajowego.

Roboty przy tem obwałowaniu mają być rozpoczęte po wejściu w życie projektu ustawy, którego sankcya zależną jest od prawomocnego zawiązania Spółki wodnej i wstawienia pierwszej raty zasiłku państwowego do preliminarza funduszu melioracyjnego.

Ponieważ projekt techniczny został przez c. k. Ministerstwo rolnictwa zatwierdzony, a postępowanie wodno prawne przez c. k. Starostwo w Krakowie przeprowadzone, uchwalił Wysoki Sejm w budżecie krajowym z r. 1899 pierwszą ratę 40% zasiłku krajowego w kwocie 21.774 zł. w przypuszczeniu, że projekt ustawy w ciągu r. 1899 uzyska Najwyższą sankcyę i budowa zostanie rozpoczętą.

Tymczasem, chociaż wszystkie formalności dla zawiązania Spółki wodnej zostały dopełnione, a nawet c. k. Namiestnictwo wydało w r. 1899 konsens na budowę, roboty nie mogły być dotychczas rozpoczęte, gdyż c. k. Ministerstwo rolnictwa nie wstawiło pierwszej raty 30% zasiłku do preliminarza państwowego funduszu melioracyjnego na r. 1899, a c. i k. komenda fortecy w Krakowie, która po myśli art. IX. rozporządzenia ministeryalnego z 21. grudnia 1859 Dz u. p. Nr. 10. z r 1860 do udzielania koncesyi na budowle w obrębie fortecy jest powołaną, uczyniła zależnem przeprowadzenie obwałowania od równoczesnego wykonania takich urządzeń kosztem funduszu budowy, które z obwałowaniem nie mają żadnego związku, a wymagają dalszego nakładu kilkudziesięciu tysięcy złotych, jaki powinny ponieść obie połowy Monarchii z budżetu wspólnego.

Z tego powodu Komisya gospodarstwa krajowego popiera gorąco wniosek posła Paszkowskiego i tow. mający na celu przyspieszenie obwałowania Wisły w powiecie Krakowskim i usunięcie trudności stawianych przez c. i k. komendę fortecy w Krakowie, uznając to obwałowanie za sprawę bardzo nagłą, gdyż przeciwległy wał prawy w powiecie Podgórskim i Wielickim został już obwałowany, a zeszłoroczny dwukrotny wylew Wisły w powiecie Krakowskim wyrządził szkody na przeszło pół miliona złotych.

Przyjmując w zasadzie wniosek posła Paszkowskiego i tow., wprowadza Komisya zmianę w proponowanej rezolucyi do c. k. Rządu, która to zmiana odpowiada obecnemu stanowi sprawy, oraz eliminuje rezolucyę do Wydziału krajowego aby bezzwłocznie roz-

począł roboty, nie czekając na sankcyę ustawy, gdyż projekt techniczny, bez którego rozpoczęcie robót jest niemożliwe, znajduje się w biurach Władz centralnych.

Komisya gospodarstwa krajowego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, ażeby:

1. opstąpił od warunków postawionych w piśmie c. i k. komendy fortecy w Krakowie z dnia 11. października 1899 l. 7.046, od których Administracya wojskowa wykonanie obwałowania lewego brzegu Wisły w powiecie Krakowskim czyni zależną, a które uniemożliwiają przeprowadzenie tego przedsiębiorstwa;

2. wstawił pierwszą ratę 30% zasiłku państwowego na to obwałowanie do preliminarza funduszu melioracyjnego na rok 1900 i jak najrychlej przedłożył do Najwyższej sankcy' uchwalony przez Sejm dnia 5. lutego 1897 odnośny projekt ustawy;

3. zwrócił jak najrychlej Wydziałowi krajowemu projekt techniczny celem bezzwłocznego rozpoczęcia robót, których podjęcie tak dla ochrony zagrożonego powodziami powiatu Krakowskiego, jak i dla dostarczenia zarobku ludności dotkniętej ciężko zeszłorocznym dwukrotnym wylewem Wisły naglące jest potrzebne.

Przewodniczący:
Sanguszko.

Sprawozdawca:
Gorayski.

L. s. 3.891/1900.

We Lwowie, dnia 30. kwietnia 1900.

Aleg. 178

Sprawozdanie

Komisyi administracyjnej o wniosku posła Bernadzikowskiego w sprawie przymusowego ubezpieczenia od ognia, ponowione w skutek rezulucyi posła Kramarczyka wniesionej na posiedzeniu Sejmu z dnia 11. kwietnia 1900.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu sejmowem z dnia 2. kwietnia 1900 r. poseł Bernadzikowski i towarzysze złożyli do laski marszałkowskiej wniosek następującej treści:

Wzywa się jak najusilniej Wysoki c. k. Rząd, aby tak w interesie ludności samej, jak i interesie Państwa przystąpił co rychlej do wydania stosownych postanowień, umożliwiających zaprowadzenie w Galicyi przymusu asekuracyjnego oraz określił dokładnie swoje stanowisko na tę sprawę w obec tylekrotnie podejmowanych uchwał przez Sejm galicyjski.

Sprawa przymusowego ubezpieczenia od ognia, pełna wielkiego i w skutkach doniosłego ekonomicznego znaczenia ma już długą, bo trzydzieści pięć lat trwającą historyę. Już w roku 1865 wniósł Wydział krajowy projekt do ustawy o ubezpieczeniu budynków kościelnych i szkolnych, a poseł Kobylarz postawił wniosek o przymusowem ubezpieczeniu budynków włościańskich od ognia. W latach 1868, 1871, 1873, 1874, 1878, 1882, 1883, 1884, 1885 i 1886 wchodziły do Sejmu petycye i wnioski poselskie w sprawie ogólnego ubezpieczenia, lub też asekuracyi budynków kościelnych, parafialnych, szkolnych, budowli należących do naczelników gmin, realności sierocińskich i t. p. Wnioski te jednak z merytorycznych, bądź formalnych powodów, praktycznego skutku nie osiągnęły i do uchwały sejmowej nie doprowadziły.

Dopiero 15. listopada 1887 r. wniósł Wydział krajowy obszerne i nader wyczerpujące sprawozdanie wraz z projektem ustawy zaprowadzającej przymusowe ubezpieczenie od ognia w całym kraju, a komisya asekuracyjna, do której to sprawozdanie odesłanem zostało (referent poseł Męciński) przedłożyła Sejmowi wraz z motywami projekt ustawy, którą Izba na dniu 19. stycznia 1888 r. z małemi stylistycznemi zmianami uchwaliła. Niestety, ustawa ta, tak gorąco przez szerokie koła ludności oczekiwana nie otrzymała Najwyższej sankcyi rzekomo z powodów kompetencyi ustawodawczej Radzie Państwa zastrzeżonej i przysługującej.

W odpowiedzi na interpelacyę wniesioną przez posła Kramarczyka w r. 1890 odpowiedział Reprezentant c. k. Rządu w Sejmie, że Rząd przygotowuje projekt ustawy państwowej, którego zasady będą zbliżone do zasad przyjętych przez Sejm w ustawie krajowej z dnia 19. stycznia 1888 r.

Od tego czasu nie mogła akcya Sejmu jak ograniczyć się do uchwalenia rezolucyi do c. k. Rządu (lata 1890—1897) z wezwaniem, aby czyniąc zadość głęboko odczuwanej potrzebie kraju, przedłożył w Radzie Państwa projekt ustawy zasadniczej tak zw. ramowej, a członkowie Delegacyi w Wiedniu kilkakrotnie sprawę tę poruszali i gorąco popierali. Wreszcie c. k. Rząd oświadczeniem z dnia 13. listopada 1896 r. zgodził się na projekt powszechnego, przymusowego ubezpieczenia od ognia.

Komisya sądzi, że tylko przez zatamowanie prawidłowej czynności Rady Państwa, jakie w ostatnich latach miało miejsce, przewlekła się tak pożądana uchwała o przymusowej asekuracyi i wyraża nadzieję oraz stanowcze życzenie, by z powrotem normalnych stosunków w parlamencie zarys ustawy o przymusowem ubezpieczeniu od ognia mógł być do konstytucyjnego traktowania przedłożony i wreszcie uchwalony.

Komisya wyraża jednak swe przekonanie, że do zmniejszenia liczby pożarów w kraju sama tylko ustawa o przymusowem ubezpieczeniu nie wystarczy. Konieczną jest rzeczą, aby powołane władze z całą gorliwością i energią starały się wyśledzać i oddawać w ręce sprawiedliwości winnych zbrodni podpalenia, by surowo karały przekroczenia wynikłe z nieostrożnem obchodzeniem się z ogniem. Dalej by wszelkie przepisy policyi ogniowej i ustawy budowlanej były wykonywane z całą ścisłością. Wreszcie komisya sądzi, iż byłoby rzeczą wskazaną, aby Wydział krajowy w porozumieniu z krajową komisyą dla spraw przemysłowych otworzył szkołę dla wyrobu dachówek, a przez stosowne subwencyonowanie i zachęcanie mniejszych fabryk po kraju rozrzuconych, umożliwiał ludności małomiasteczkowej i wiejskiej pokrywanie dachów ogniotrwałym a tanim materyałem.

W ogóle zdaniem komisyi wielki nacisk położyć należy na środki zapobiegające pożarom. Znanym jest powszechnie brak wody po wsiach i miasteczkach, 92% gmin nie posiada straży ogniowych, a ilość sikawek nie dosięga tysiąca. Budynki kryte blachą lub dachówką należą niestety do rzadkich wyjątków. Jeżeli w większych miastach celem regulacyi ulic, asanacyi i upiększenia całych dzielnic, nowe domy bywają uwalniane na długie lata od podatków, czyż nie byłoby stosowną rzeczą przez ulgi w podatku domowym przyjść w pomoc właścicielom domków w mniejszych osadach, pod warunkiem że budowle będą stawiane i kryte ogniotrwałym materyałem. Sposób ten może będzie skuteczniejszym bodźcem do zmiany systemu budowania w naszym kraju i znacznego zmniejszenia się niebezpieczeństwa pożogi.

Kwestya formy przeprowadzenia przymusowego ubezpieczenia nastręcza poważne trudności i nie da się w sposób dorywczy zasadniczo załatwić. Już samo sporządzenie i utrzymywanie w ewidencyi katastru budynków pociągnie za sobą żmudną pracę i znaczne wydatki.

Podstawą korzyści przymusowego ubezpieczenia musi być tania premia, szybka i sprawiedliwa likwidacya szkody. Czy ku temu celowi ma służyć monopol krajowy lub system mięszany, rzecz w każdym razie wymaga starannych i nader gruntownych badań, zestawienia cyfrowego, posłużenia się rozmaitemi datami statystycznemi i t. d.

Powyższe okoliczności zważywszy, komisya administracyjna wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm wzywa c. k. Rząd aby jak najspiesznej przedłożył do parlamentarnego traktowania projekt ustawy o powszechnem, przemusowem ubezpieczeniu od ognia.

II. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby poczynił studya nad formą przymusowego ubezpieczenia (monopol, krajowe towarzystwo, lub system mięszany) i odnośne wnioski Sejmowi przedłożył.

Niniejszem sprawozdaniem znajdują załatwienie: wniosek posła Bernadzikowskiego i towarzyszy z dnia 2. kwietnia, rezulucya posła Kramarczyka z dnia 11. kwietnia 1900 i petycye w sprawie zaprowadzenia przymusowego ubezpieczenia do l. 1.085 i 1.086.

Zast. przewodniczącego: Sprawozdawca:

Szeptycki. ***Stecki.***

L S. 3.892/1900.

We Lwowie, dnia 1. maja 1900 r.

Aleg. 179

Sprawozdanie

Komisyi podatkowej o wniosku posła Średniawskiego, w sprawie opodatkowania stałych pensyi służbowych kapitalistów i innych podatkiem osobisto-dochodowym niedotkniętych dochodów, na rzecz kraju, powiatu i gminy.

Wysoki Sejmie!

Wedle obecnie obowiązujących norm prawnych, zarezerwowało sobie c. k. Państwo samoistne opodatkowanie rzeczowych i osobistych źródeł dochodu, pozostawiając ciałom autonomicznym, jak krajom, powiatom i gminom prawo pokrywania potrzeb przez nakładanie dodatków do podatków stałych.

Zasadnicza reforma podatkowa w r. 1896 przeprowadzona, polegała na tem, że przy zastosowaniu zwolnień dla minimalnych egzystencyi, każdy przedmiot dochodu raz, a dochód jako taki raz drugi podatkiem dotkniętym został. W tym celu powstały, obok istniejących już podatków gruntowych i domowych, podatki: ogólno-zarobkowy, zarobkowy dla przedsiębiorstw obowiązanych do składania rachunków publicznych, rentowy, od poborów służbowych przenoszących kwotę 3.200 zł. a nareszcie podatek osobisto-dochodowy.

Zdaje się być pewnem, że reforma podatkowa w swoim systemie nie pominęła żadnego źródła dochodu. Ponieważ podatek osobisto-dochodowy obiecywał dobrą wydatność pod warunkiem, jeżeli otrzyma nie zbyt wysoką stałą skalę, zastrzeżono w art. XIII. ustawy podatkowej z dnia 23. października 1896, pewien udział w dochodzie z podatków osobisto-dochodowych na rzecz funduszów krajowych, a zarazem opusty w podatkach gruntowych i domowych pod tym warunkiem, jeżeli interesowane kraje koronne zrzekną się prawa nakładania dodatków do podatków podlegających kompetencyi ustawodawstwa krajowego. Ponieważ korzyści wynikające ze rzeczenia się wymienionego prawa podatkowego, były więcej obiecujące, niżeli z odmowy tegoż żądania, powziął Wysoki Sejm na sesyi z r. 1898 uchwałę, zrzekającą się prawa nakładania dodatków do podatków na rzecz ciał autonomicznych, która wkrótce moc ustawniczą uzyskała.

Równocześnie z projektem ustawy w sprawie uwolnienia podatku osobisto-dochodowego od dodatków krajowych, wniósł był c. k. Rząd projekt ustawy w sprawie przyznawania ciałom autonomicznym prawa nakładania samoistnych podatków od poborów służbowych na opędzenie własnych potrzeb, o ile te pobory są niższe od kwoty 3.200 zł. w. a. Poborów wyższych od rzeczonej kwoty nie zachodziła potrzeba opodatkowywać, gdyż pobory te są już objęte podatkiem rządowym, przeto o tyle, o ile im nie przysługuje prawo uwolnienia od dodatków, stanowią przedmiot opodatkowania dodatkowego na rzecz ciał autonomicznych. Nad owem przedłożeniem rządowem odbyła się wyczerpująca dyskusya na posiedzeniach sejmowych z dnia 7. i 18. lutego 1898 r., poczem Wysoki Sejm ze względu na niepewność pod wzglę-

dem wydatności projektowanego podatku, powziął uchwałę wzywającą c. k. Rząd, aby na najbliższej sesyi sejmowej przedłożył daty statystyczne, któreby do ocenienia wydatności tego źródła podatkowego posłużyć mogły. Komisya podatkowa zaznacza, że posiada więcej niżeli wątpliwość, czyli jest dopuszczalnem ze względu na sprawiedliwość podatkową, a następnie ze względu na zrzeczenie się prawa nakładania dodatków do państwowego podatku osobisto-dochodowego, dotykać kapitał ruchomy, jak to wnioskodawca pragnie, samoistnym podatkiem, mającym się zaprowadzić wedle wzoru wzmiankowanego podatku na rzecz ciał autonomicznych.

Komisya podatkowa wyraża następnie zdanie, że nawet stałe płace, z widokiem na sankcyę ustawy tylko w ramach protektu rządowego z roku 1898 z dopuszczeniem o ile możności najmniejszych wyjątków opodatkować będzie można.

Ponieważ sprawa zaprowadzenia samoistnego podatku od poborów służbowych na rzecz ciał autonomicznych na teraz, wobec powziętej uchwały z dnia 18. lutego 1898 r. do kodyfikacyi dojrzałą nie jest, wnosi Komisya podatkowa —

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm wzywa c. k. Rząd ponownie, aby z wszelką pewnością na najbliższej sesyi sejmowej przedłożył materyał statystyczny odnośnie do uchwały z dnia 18. lutego 1898 r. mający służyć do ocenienia wydatności samoistnego opodatkowania poborów służbowych na potrzeby ciał autonomicznych.

Przewodniczący:
Abrahamowicz.

Sprawodawca:
Wincenty Kraiński.

L. s. 3.525/1900.

We Lwowie dnia 27. kwietnia 1900.

Aleg. 180

Sprawozdanie

Komisyi gospodarstwa krajowego o sprawozdaniu Wydziału krajowego z czynności dotyczących podniesienia mleczarstwa w kraju.

Wysoki Sejmie!

W sprawozdaniu przedłożonem o działalności w kierunku podniesienia mleczarstwa w kraju, wyraża Wydział krajowy wątpliwości, jakie się nasunęły przy rozpatrywaniu polecenia powziętego przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 15. marca 1899 w sprawie założenia praktycznej Szkoły mleczarstwa.

Wydział krajowy oparty o fachową opinię Komisyi dla spraw rolniczych, uważa założenie Szkoły mleczarskiej dla kształcenia fachowo uzdolnionych mleczarzy i serkarzy jako rzecz przedwczesną, natomiast uznaje organizacyę stałych w racyonalny system ujętych kursów mleczarskich w miejsce dorywczo dotychczas urządzanych kursów przez obydwa c. k. Towarzystwa gospodarskie w celu kształcenia przyszłych kierowników mleczarń jako rzecz wskazaną i potrzebną.

Dla wykształcenia serkarzy doradza Wydział krajowy wysełanie należycie przygotowanych kandydatów jako stypendystów Wydziału krajowego na naukę do dobrze prowadzonych serkarń krajowych lub zagranicznych. Wydział krajowy wychodząc ze stanowiska, że liczba poprawnie prowadzonych gospodarstw nabiałowych stale wzrasta i coraz liczniej tworzą się spółki mleczarskie, tudzież, że głównem zadaniem przy nauce mleczarstwa w naszych stosunkach jest wykształcenie kierowników dla pomniejszych mleczarń i Spółek mleczarskich trudniących się wyłącznie wyrobem masła i spożytkowaniem odpadków tej fabrykacyi, wysnuwa konkluzyę, że do tego celu odpowiednio zorganizowane paromiesięczne kursa będą wystarczające, podczas gdy potrzebnych serkarzy przy pomocy stypendyów krajowych choćby za granicą stosunkowo tańszym kosztem wykształcić będzie można, w porównaniu ze znacznym kosztem założenia projektowanej Szkoły mleczarskiej.

Komisya gospodarstwa krajowego podziela zapatrywanie Wydziału krajowego, że kursa mleczarskie z planem nauki przez Wydział krajowy zakreślonym mogą potrzebie obecnej odpowiedzieć i że dostarczyłyby w niedalekiej już przyszłości kierowników dla pomniejszych mleczarń prywatnych i spółkowych. Zastanawiając się jednak od szeregu lat nad stosunkami mleczarskimi w kraju dostrzega Komisya gospodarstwa krajowego, szczególniej w ostatnich latach znaczny rozwój tegoż przemysłu rolniczego i to nietylko pod względem ilości produkcyi nabiałowej, mianowicie masła.

Prawdziwość powyższego twierdzenia stwierdzają zarówno i daty statystyczne, jakie są umieszczone w sprawozdaniu mleczarskiem za rok upłyniony, tak, że śmiało konkludować można, że aczkolwiek kraj nasz jest bardzo dalekim od tej siły wytwórczej, która w Danii, Szwecyi a nawet i w niektórych zachodnich prowincyach naszej monarchii stworzyła z nabiału znakomite źródło dochodu, — toć przecież przemysł ten i w naszym kraju jest w statecznym rozwoju a obecnie ma dążność do przejścia w okres tworzenia większych przedsiębiorstw i produkcyi

w miejsce masła przynajmniej sezonowo serów twardych. Jednym z głównych hamulców rozwoju w kierunku wskazanym jest brak ukwalifikowanych kierowników dla większych mleczarń i serkarni.

Wprawdzie Wydział krajowy proponuje w celu zaradzenia temu brakowi, na razie wysełkę kandydatów na serkarzy do wzorowych serkarń w kraju lub zagranicą, Komisya gospodarstwa krajowego mniema jednak, że w kraju nie znajdzie większej ilości takich serkarń, przy których pouczania fachowe z dobrym skutkiem odbywaćby się mogły, tak że kandydatów na serkarzy głównie do fabryk poza granicami kraju z widokiem pożądanego wyniku nauki wysełać wypadnie. Jest słusznem przypuszczenie, że do stypendyów w celu korzystania z powyższej nauki, będą się garnąć młodzi ludzie z ukończoną nauką elementarną, co najwyżej w szkole wydziałowej lub niższej rolniczej, którzy żadnym innym językiem w regule tak władać nie będą, aby z nauki korzystać mogli, jak polskim; otóż stąd wynikałaby główna przeszkoda w nabyciu fachowej wiedzy przez stypendystów Wydziału krajowego poza granicami naszego kraju. Z tych to właśnie przytoczonych a następnie i z tego względu, że jako każdy inny podobnie i nasz kraj ma pewne właściwości, do których i nauka fachowa w dziale przemysłu mleczarskiego tylko na gruncie rodzinnym z korzyścią zastosować się da, mniema Komisya gospodarstwa krajowego, że interes przemysłu mleczarskiego wymaga, aby myśl założenia praktycznej szkoły mleczarstwa w kraju porzuconą nie została, przeciwnie aby ją podjęto, skoro tylko sposobna do tego chwila nadejdzie. Projektowana szkoła mogłaby, obok kształcenia kierowników większych mleczarni i serkarni dostarczać tak niezbędnych sił nauczycielskich w zawodzie mleczarskim ukwalifikowanych szczególniej dla potrzeby krajowych niższych szkół rolniczych.

Komisya gospodarstwa krajowego przyznaje, że obecne położenie budżetowe kraju nie nadaje się w ogóle do nowych inwestycyi i że rezerwa, której się Wydział krajowy wobec nowych wydatków trzyma, jest w ogóle uzasadnioną, — zwrócić atoli należy uwagę na okoliczność, że oddział gospodarczy Rady przemysłowo-rolniczej wymaga od c. k Rządu z wszelkim naciskiem, obok innych środków skierowanych ku podniesieniu mleczarstwa, — założenia w każdym kraju koronnym przynajmniej jednej szkoły mleczarskiej. któraby kształciła kierowników dla większych mleczarń i serkarni. Siły nauczycielskie dla szkół rolniczych miałyby wedle intencyi sekcyi gospodarczej Rady przemysłowo-rolniczej wychodzić z centralnego zakładu naukowego, Komisya gospodarstwa krajowego wyraża przekonanie, że Wydział krajowy nabrawszy doświadczenia, o ile projektowane kursa mleczarskie faktycznej potrzebie kraju odpowiadać będą, przyjdzie do konkluzyi, jakiego typu szkołę i z jakim planem nauki ewentualnie utworzyćby wypadało, poczem przeprowadziwszy właściwe rokowania względem współudziału c. k. Państwa w kosztach założenia i utrzymania tej szkoły, przedstawiłby Wysokiemu Sejmowi właściwe wnioski.

Ze względu na przedstawiony stan rzeczy Komisya gospodarstwa krajowego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności dotyczących podniesienia mleczarstwa w kraju,

2. Sejm wstawia do Rubr. XV. budżetu wydatków:

a) na utrzymanie instruktora mleczarstwa płacę wraz z kosztami podróży 4.500 kor.;

b) na urzymanie drugiego instruktora adjunkta wraz z kosztami podróży 1.900 kor.;

c) na urządzenie kursów mleczarskich i na środki demonstracyjne do nauki 6.000 kor.;

d) na pomocnika instruktora mleczarstwa 1.400 kor.

Przewodniczący: ***Sanguszko*** w. r.

Sprawozdawca: ***Wincenty Kraiński*** w. r.

We Lwowie, dnia 28. kwietnia 1900.

Aleg. 181

Sprawozdanie

komisyi kolejowej sejmowej o wniosku posła Średniawskiego, co do projektu kolei wązko-torowej z Podgórza do Swoszowic. Myślenic i Lubnia, a względnie także do Mszany dolnej, prowadzić mającej.

Wysoki Sejmie!

Komisya kolejowa, mając sobie uchwałą z dnia 4. kwietnia b. r. przekazany wniosek posła Średniawskiego, co do projektu kolei lokalnej wązko-torowej z Lubnia na Myślenice do Swoszowic a stąd do Podgórza (obok mostu kolejowego krakowskiego) ewentualnie z Lubnia, następnie do Mszany dolnej prowadzić mającej, składa Wysokiemu Sejmowi na tle materyałów i studyów w tej mierze zebranych i wobec żądania wnioskodawcy, aby jeszcze w tej sesyi zdać sprawę w Wysokim Sejmie następujące sprawozdanie:

Ludność powiatu myślenickiego rzeczywiście jako położona na południe od Krakowa w głębi gór i okolic lesistych, w glebie mało urodzajnej, odcięta od kolei, — a powiat gęsto zamieszkały, (bo przeciętnie 115 mieszkańców na kilometr kwadratowy wykazujący) potrzebna jest bardzo przymnożenia komunikacyi, zbliżających ją do głównych arteryi ruchu; dla dogodzenia potrzebom swoim ekonomicznym i sprostania warunkom polepszenia bytu, bardzo upośledzonego w tych właśnie okolicach kraju.

Dlatego potrzeba jej coraz bardziej się wzmaga połączenia się koleją lokalną wązko-torową z siecią większych kolei, sprzyjających rozwojowi żywszego handlu i przemysłu, aby ustalić tem dobrobyt ludności tego powiatu; to też coraz bardziej wyłaniała się u mieszkańców tej części zachodniego kraju myśl, zbliżenia się do Krakowa za pomocą choćby wązko-torowej z głębi powiatu wychodzącej kolei i zajmuje gorąco ludność tameczną, oczekującą rychłego załatwienia wniosku posła Średniawskiego.

Wniosek ten domaga się:

I. Uznania kolei wązko-torowej z Swoszowic (względnie Podgórza przy moście krakowskim) przez Myślenice do Lubnia, a stąd następnie do Mszany dolnej w myśl ustawy krajowej z dnia 17. maja 1893. r. za użyteczną i potrzebną, ze względu na interes powiatu i kraju; a

II. pragnie kwestyę uzupełnienia 2/3 kapitału na jej budowę jeszcze potrzebnego, ile że 1/3 już przez interesantów jest zapewnioną — mieć załatwioną im prędzej czy

to drogą pożyczki, czy też przeprowadzeniem akcyi przez krajowe biuro kolejowe.

Komisya kolejowa Wysokiego Sejmu uznaje użyteczność i konieczność tego projektu, (którego jeneralna trasa się obecnie właśnie zdejmuje, a do czerwca i specyalnie skończoną być ma) dla powiatu i kraju za niewątpliwą, i mniema: że wobec gwarancyi Rady powiatowej, — i interesantów prywatnych za 1/3 część kapitału w całości 1,500.000. za 50 kilometrów kolei wynosić mającego reszta 1,000.000 pożyczką z banku krajowego, — (z którym już rokowano) — drogą pożyczki na akcye pierwszeństwa załatwić by się dało.

Rentowność kolei, przez doświadczonego inspektora Luxa pod dniem 1. kwietnia b. r. sumiennie obliczana podniosła by się niezaprzeczenie tem wyżej, gdyby trasę od Lusiny na folwark Zielonę do Świątnik, niedalej jak o jakie 700 metrów wytknięto, przez co by przemysł fabryczny ślusarstwa tamecznego, dziś wysoko posunięty, — a w gminach sąsiednich Rzeszotary, Siepraw, Konary, Włosań, a nawet do Mogilan sięgający — do spodziewanych się wielkich rozmiarów fabrycznych podźwignięty został.

Już dziś fabryka ta i szkoła fachowa ślusarstwa, do której się Rząd i Kraj sumą przeszło 70.000 złr. przyczyniły, wywozi towaru wartości 514.000 koron rocznie a potrzebuje do swej produkcyi 450 ton żelaza i 170 ton koksu, nie licząc w to wielką ilość węgla opałowego do ogrzewania maszyny o sile kilkunastu koni, podchowująca do 60 uczniów rocznie, a postępująca nawet w wyrobach artystycznego przemysłu najchwalebniejsze czyni postępy, kolej żelazna przeto posunięta aż ku Świątnikom ile tylko da się najbliżej stałaby się dla kilkutysięcy ludności w tej i sąsiednich miejscowościach pracującej prawdziwem dobrodziejstwem i źródłem rozkwitu.

Około 90.000 mieszkańców pracowitych zamieszkuje okolicę górską powiatu, o glebie mało urodzajnej, a będąc odciętymi od kolei, choć w niewielkiej stosunkowo odległości od Krakowa, tylko z wysiłkiem największym zarabia ledwie na najskromniejsze utrzymanie, emigrując dlatego i braku pracy z kraju.

Ludzie ci nie produkują dostatecznej ilości produktów spożywczych na miejscu i muszą wskutek tego za pośrednictwem środków komunikacyjnych wchodzić ciągle w styczność z innemi okolicami, aby swoje niespożywcze produkta sprzedać, a inne zużywalne nabyć.

Ludność gęsta jest zmuszoną używać sztucznych nawozów (głównie wapna) do uprawy roli, sprowadzanych z daleka osią (obecnie około 90.000 cnet. m.), na razie ale nawet i w ten sposób nie osiąga zbiorów dostatecznych na swoje wyżywienie, bo nawet w dobrych latach dokupuje około 80.000 cent. m. mąki, zboża i ziemniaków z okolic odległych o 30 do 50 klm.

Z drugiej strony, rozporządzając znacznymi zasobami drzewa (rocznie około 100.000 metrów), wytworzyła znaczny przemysł drzewny, pozostający, w przeciwieństwie do innych części kraju, w rękach pojedyńczych gospodarzy, gontów, naczynia drewnianego, sprzętu gospodarskiego i licznych artykułów podobnych, bednarszczyzny i t. d., tak, że mało który z nich nie trudni się handlem i przeróbką drzewa, mając własne tartaki i sprzedając towar osobiście na targu w Krakowie. Oprócz tego eksportuje okolica ta około 30.000 cent. metr. bydła i owoców.

Taki układ stosunków ekonomicznych już od dawna zmusza ludność do szukania zarobku w handlu i przemyśle, prowadzonym na własną rękę, i odwożenia produktów na miejsce zbytu, t. j. do Krakowa lub Wieliczki (n. p. przez rogatkę pod Myślenicami przechodzi rocznie 36.500 fur ku Krakowu, a 23.000 fur ku Wieliczce).

W okolicy zatem, gdzie egzystencya każdego jest w tak ścisłym związku ze środkami przewozowymi, musi wszelki postęp ku ulepszeniu ich zupełnie inne mieć znaczenie, jak w innych częściach kraju, gdzie mieszkańcy, spożywając swoje własne produkta, mogą przez zbudowanie kolei spodziewać się może polepszenia bytu powstaniem dopiero jakiegoś przemysłu, nie potrzebują jednak na każdym kroku uskarżać się na brak kolei i niejako widzieć możność swej egzystencyi podkopaną, zależną od jej urzeczywistnienia.

Z powodu braku kolei cała ludność prowadzi też niezmiernie utrudzone życie, tracąc prawie dwa lub trzy dni na tydzień na jazdy do Krakowa, aby sprzedać swój produkt, a zato kupić zapasy żywności, przez co zaniedbuje pracę i jest wystawiona na tysiączne w drodze pokusy i marnowanie czasu.

To sprawia, że mimo największych wysiłków walka z biedą jest nieustanna i sprowadza liczną z kraju emigracyę.

Wobec tej doniosłości przeprowadzenia kolei przez okolicę myślenicką, już od dawna powstała myśl doprowadzenia jej do skutku. Wysiłki jednak w tym kierunku czynione, napotykały zawsze na wielkie trudności, a żądanie Rządu, aby ją budować jako szerokotorową z jednej a niemożebność nawet myślenia o takim wysiłku finansowym z drugiej strony, sprawiały, że z myślą już od dwu lat obrabianą, dopiero dziś przed Wys. Sejmem stanąć zdołano.

Po dwuletnich staraniach otrzymano od Rządu pozwolenie projektowania kolei wązko-torowej, a ucieszeni tą wiadomością, zebrali wszystkie swe siły, i wspólnym wysiłkiem niezamożnych, ale chciwi postępu i ufni w lepszą przyszłość, zapewnili sobie interesanci jedną trzecią część kapitału potrzebnego, i z tem stają przed Wysokim Sejmem, powołując się na ustawę z 17. maja 1893, gdzie jest zapewniony udział kraju tym, którzy w odpowiedni sposób jedną trzecią część kapitału sami zebrali.

Są szczęśliwsze okolice kraju, gdzie w razie, jeżeli interesenci zapewniają odpowiednią część kapitału, kraj bierze na się obowiązek dopełnić reszty; tu wszakże jeżeliby nie było obowiązku pewnego, jest obowiązek moralny, do którego apeluje ludność.

Ofiary poniesione nie będą tak wielkie — potrzeba wprawdzie zbudować około 50 kilometrów kolei kosztem półtora miliona, ale zapewniono sobie już pół miliona gwarancyami powiatów, miast i interesantów prywatnych — potrzeba więc jeszcze miliona, drogą pożyczki zapewnić się mającego.

Jak obliczenie zyskowności tej kolei wykazuje, można liczyć na 8% oprocentowania całego kapitału, pomoc więc udzielona tą drogą nie byłaby ofiarą lecz tylko poparciem racyonalnych usiłowań ludności.

Pierwotnie istniał zamiar zbudowania kolei szerokotorowej z Radziszowa przez Myślenice do Mszany dolnej, gdy Ministeryum wojny nie opierało się kolei wązkotorowej, po upływie roku zamieniło się zapatrywanie i pozwolono projektować kolej wązkotorową (co zawsze było intencyą koncesyonaryusza) pod warunkiem, aby kolej ta nie miała od południa połączenia z koleją państwową, przeto koncesyonaryusz widział się zmuszonym zmienić kierunek projektowanej kolei i wychodząc z Krakowa względnie Podgórza, nie posunął się na razie dalej, jak do Lubnia.

Wobec dzisiejszego zatem stanu rzeczy, brać trzeba na uwagę kolej wązkotorową, wychodzącą z nad brzegu Wisły, celem uzyskania bezpośredniego połączenia z tą ważną drogą wodną, z dworcem początkowym, położonym obok mostu krakowskiego (dla osób i towarów przeznaczonych dla Krakowa lub stamtąd idących), dalej łączącą się w Swoszowicach z koleją państwową (dla towarów z dalszych okolic lub

tam idących) i dążącą, dotykając bardzo ważnych Świątnik (krajowej szkoły i fabryki ślusarskiej), przez Myślenice do Lubnia.

Koszt niniejszej kolei 50 klm. długiej wynosić będzie mniej więcej 1,500.000 zł., to zn. 30.000 na klm., co wobec braku większych objektów i dość łatwego terenu (ostatnie 15 klm. po szosie) musi być uważanem za absolutnie maksymalny wydatek. Z tego 1,500.000 zł. w. a. jest 500.000 zł. w. a. mające być emitowane w akcyach zakładowych już zapewnione przez powiat myślenicki, miasto Myślenice, zapewne i miasto Podgórze i powiat wielicki i interesentów prywatnych. Pozostaje zatem do pokrycia 1,000.000 zł. w. a., pokryć się mający pożyczką banku na akcye pierwszeństwa.

Obliczenie rentowności przeprowadzone dwa razy, gdyż oba kierunki niewiele się od siebie różnią, przedstawia za każdym razem korzystne w stosunku do tego kapitału oprocentowanie: i tak kolej Radziszów-Mszana, pierwotnie projektowana po opuszczeniu pozycyi I *b* i II *b*, gdyż na kolei wązkotorowej tranzytowy przewóz odpadłby, wykazuje 326.418 koron = 163.209 zł. w. a. dochodu brutto, od tego odciągnąć należy 50.000 zł. jako koszta ruchu i utrzymania (po 1.000 zł. na kilom.), zostaje 113.000 zł. na czysto, co przedstawia 8% od 1,500.000 inwestowanego kapitału. — Drugie obliczenie, odnoszące się ściśle i dokładnie do obecnie projektowanej kolei, przedstawia jako dochód brutto:

Swoszowice-Lubień	336.054 koron		
Swoszowice-Podgórze	8.084 „		
	344.138 koron	= zł.	172.069·—
odciągając znowu koszta ruchu	. . . .	„	50.000·—
		zł.	122.069·— czystego zysku,

co znaczy nieco więcej niż 8% od włożonego kapitału.

Przy połączeniu z Mszaną dolną, które będzie logicznem następstwem budowy niniejszej kolei, uzyskałoby się jeszcze zł. 16.000 rocznie brutto. — Ta kombinacya jednak wobec oporu Ministerstwa wojny jest dziś odroczoną.

Przy obliczeniach rentowności jest dokładne umotywowanie tych dochodów. Tu tylko zwrócić należy uwagę, że rentowność niniejszej kolei opiera się na ruchu lokalnym szerokich mas ludności, niezależnym od przypadkowych okoliczności lub pojedynczych jednostek, co daje rękojmię stałości i postępu naprzód. Łączy się tu bowiem tak stosunkowo znaczne centrum jak Kraków i Podgórze z okolicą gęsto zamieszkałą przez ludność przedsiębiorczą, która nie mogąc wystarczyć sobie produktami własnej okolicy, ponieważ są po największej części niespożywcze, jest zmuszoną prawie na każdym kraku życia gospodarskiego używać środków przewozowych celem zamiany swoich produktów na inne, których potrzebuje do życia. — Z jednej więc strony rentowność już z dzisiejszego ruchu wynikająca a z drugiej szeroka podstawa tej gospodarskiej ruchliwości, rozwijająca się niejako z elementarną siłą, dają powyższym obliczeniom podstawę realną, której zbadanie poleciło biuro kolejowe Wydziału krajowego konsulentowi spraw taryfowych i obliczeń płatności tej linii.

To rozpoznanie wszystkich okoliczności projektowi towarzyszące, prowadzi więc do ostatecznego załatwienia wniosku posła Średniawskiego; pod którym to względem komisya kolejowa sejmowa uznaje trudność przeprowadzenia już obecnie II-go wniosku, nim Wydział krajowy, Rada nadzorcza i Dyrekcya Banku krajowego nie zbadają warunków udzielenia pożyczki na akcye pierwszeństwa — ale wniosek I-szy wnioskodawcy uważa już dzisiaj za dojrzały, aby go przedstawić pełnem przekonaniem do uchwały Wysokiego Sejmu.

Wysoki Sejm raczy przeto uchwalić!

I. Kolej wązkotorową ze Swoszowic, względnie Podgórza przez Myślenice do Lubnia (z czasem do Mszany dolnej), uznaje się w myśl ustawy krajowej z dnia 17. maja 1893 r. za użyteczną i potrzebną ze względu na interes kraju.

II. W kwestyi uzupełnienia $^2/_3$ kapitału na budowę potrzebnego — oprócz $^1/_3$ części już zapewnionej przez interesentów poleca się Wydziałowi krajowemu, aby po myśli §. 56. statutu banku krajowego przeprowadził co do finansowania z koncesyonaryuszem i bankiem krajowym rokowania potrzebne i na najbliższej sesyi zdał sprawę z wnioskami właściwymi.

Przewodniczący:
Zaleski.

Sprawozdawca:
Weigel.

Ls. 3.521/900.

We Lwowie, dnia 26. kwietnia 1900.

Aleg. 182

Sprawozdanie

Komisyi bankowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego o galicyjskiej Kasie Oszczędności.

Wysoki Sejmie!

I. Uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 27. lutego 1899 w przedmiocie udzielenia poręki kraju za wkładki w galicyjskiej Kasie Oszczędności odniosły doraźnie skutek zamierzony.

Poręka kraju powstrzymała dalszy run na gal. Kasę Oszczędności, zażegnała niebezpieczeństwa grożące ztąd kredytowi kraju, a w związku z dalszemi uchwałami Wysokiego Sejmu, mającemi na celu reorganizacyę całego administracyjnego aparatu gal. Kasy Oszczędności, przywróciły Kasie zaufanie u publiczności, podkopane niesłychanemi nadużyciami poprzedniego zarządu.

Zwrot ten w opinii ogółu dokumentują wymownie następujące cyfry, wyjęte ze sprawozdania Dyrekcyi za rok 1999 :

W roku 1899	Włożono zł.		Wyjęto zł.		Włożono więcej		Wyjęto więcej	
W styczniu .	1,144.890	33	3,793.553	66			2,648.663	35
„ lutym . . .	157.058	52	1,793.638	28			1,626.579	74
„ marcu . . .	3,697.186	27	2,203.912	89	1,493.273	38		
„ kwietniu . .	3,255.797	60	3,801.559	93			545.762	33
„ maju . . .	1,936.274	09	1,019.818	65	916.455	44		
„ czerwcu . .	1,402.427	12	1,552.147	98			149.724	86
„ lipcu . . .	1,596.715	41	1,435.229	40	161.456	01		
„ sierpniu . .	1,089.148	26	984.802	63	104.345	63		
„ wrześniu . .	933.819	51	930.187	90	3.631	61		
„ październiku .	983.171	37	1,200.001	90			216.830	53
„ listopadzie .	966.968	03	1,038.742	51			71.770	48
„ grudniu . .	1,126.558	90	1,442.600	17			316.041	27
Ogółem .	18,290.015	41	21,196.195	90	—	—	2,906.180	49

Ujawniające się w tych cyfrach przywrócenie normalnego ruchu wkładek potwierdzają również rezultaty z 1. kwartału 1900 roku:

W roku 1900	Włożono koron		Wyjęto koron		Włożono więcej		Wyjęto więcej	
W styczniu . .	3,078.143	80	2,620.357	04	457.786	76	—	—
„ lutym . . .	2,661.261	40	2.126.281	07	534.980	33	—	—
„ marcu . . .	2,685.836	90	2,413.211	41	272.625	49	—	—
Ogółem .	8,425.242	10	7,159.849	52	1,265.392	58	—	—

Zbawienny wpływ, jaki miała ofiarna pomoc kraju na odwrócenie niebezpieczeństwa, które groziło szerokim warstwom społeczeństwa w gal. Kasie Oszczędności interesowanym, wkłada na Zarząd Kasy i wszystkie ku temu powołane czynniki tem większy i cięższy obowiązek przestrzegania, aby Kasa była w możności dopełnienia w taki sposób wszystkich swoich obowiązków, aby kraj z powodu danej Kasie poręki nie był narażony na straty.

Wysoki Sejm dając gwarancyę, określił w uchwale B. z 27. lutego 1899 wymogi i warunki, od których pomoc kraju czyni zawisłą. Celem tych w powyższej uchwale zawartych zasadniczych postanowień było przez uregulowanie stosunków administracyjnych dać krajowi w zamian za gwarancyę takie zabezpieczenie, jakie w danych warunkach było możliwem. Komisya bankowa uważała przeto jako jedno ze swych najważniejszych zadań zbadanie, czy i o ile zasadnicze postanowienia uchwały B. zostały przeprowadzone względnie wykonane.

Badając wykonanie tej uchwały, konstatuje Komisya, że Wydział krajowy zabezpieczył w statutach gal. Kasy Oszczędności, które przez Wysoki Rząd pod dniem 26, a przez Wydział krajowy pod dniem 28. marca 1899 zatwierdzone zostały, wszystkie zasadniczo ważne zmiany w organizacyi gal. Kasy Oszczędności, a tylko takie postanowienia, które na razie wykonać się nie dały, pozostawił w zawieszeniu do ich późniejszego przeprowadzenia; Pan Marszałek krajowy zaś atrybucye jemu tą uhwałą zastrzeżone w tak sprężysty sposób wykonał, że w niespełna 2 miesięcy po uchwałach sejmowych już począł funkcyonować nowy aparat administracyjny, i zainicyonowaną została kompletna reorganizacya instytucyi mającej za sobą półwiekowe istnienie i wiążące się z tem silne tradycye.

Aczkolwiek rezultaty kilkumiesięcznej działalności tej nowej administracyi nie mogły wywrzeć dotąd stanowczego wpływu na zmianę wszystkich stosunków kasy, o ile takowe naprawy wymagały, to przecież na podstawie już dokonanych i dalej się dokonujących prac organizacyjnych wypowiedzieć można zdanie, że równorzędnie z akcyą organizacyjną także i akcya sanacyjna zrobiła postępy, i że jest uzasadniona nadzieja, że gal. Kasa Oszczędności niebawem wejdzie na normalne tory rozwoju.

Postanowienia objęte ustępem *e* 3-cia alinea uchwały *B* z dnia 27. lutego 1899 „że dla pożyczek hipotecznych będzie w statutach postanowione pewne maximum, dla „zakupna papierów pupilarnych pewne minimnm w stosunku procentowym do sumy wkładek“ nie znalazły dotąd pomieszczenia w statutach Kasy Oszczędności, a to z powodu, że przejściowy stan ze stosunków anormalnych do normalnych, w jakim gal. Kasa Oszczędności się znajduje, czyni na razie niemożliwem, racyonalnie unormowany stosunek pożyczek hipotecznych tudzież zapasu papierów pupilarnych do każdoczesnego stanu wkładek praktycznie wykonać, bo przeprowadzenie tego ustosunkowania wymaga dłuższego czasu. Mimo tego jest komisya zdania, że ustanowienie na razie stosownie do § 32 statutu w regulaminach, a dopiero później w statucie kasy, stosunku maksymalnej wysokości pożyczek hipotecznych i minimalnej wysokości zapasu papierów publicznych jest zasadniczo potrzebnn i że usilnem dążeniem Wydziału i Dyrekcyi Kasy być powinne, w miarę sto-

pniowej spłaty pożyczek hipotecznych względnie uruchomienia funduszów w interesach w likwidacyi uwięzionych, ustosunkowanie tych obu rodzajów lokacyi stopniowo doprowadzić do granic zakreślić się mających.

We względzie racyonalnego unormowania tych obu stosunków objawiły się w komisyi zdania, że dopuszczalne maximum pożyczek hipotecznych wynosić powinno około 50% a w żadnym wypadku nie przekraczać 55% sumy wkładek, tudzież że konieczne minimum lokować się mające w papierach pupilarnych wynosić powinno przynajmniej 20% a nie powinno być niższem aniżeli 15% sumy wkładek.

We względzie ustosunkowania lokacyi w ogóle do każdoczesnego stanu wkładek objawiono w komisyi także zapatrywanie, któremu zgodnie z zapatrywaniem c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych wypowiedzianem w reskrypcie z dnia 18. marca 1899 l. 1976 słuszności odmówić nie można, że lokacya do 20% wkładek w eskoncie weksli jest zasadniczo zbyt obszerna, i że przy powrocie do normalnych stosunków ten sposób lokacyi na korzyść większego zapasu w pupilarnych papierach wartościowych zacieśniony być powinien.

II Przechodząc do omówienia szczegółów sprawozdania Wydziału krajowego, komisya regestruje, że z regulaminów i instrukcyi, które w myśl ustępu d. uchwały B. z 27. lutego 1899 do wiadomości Sejmu podane być mają, dotychczas tylko instrukcya dla komitetu cenzorów weksli przez Wydział krajowy zatwierdzoną została pod względem tej instrukcyi zauważa komisya, że zadania cenzorów co do jakości i płynności weksli bardziej szczegółowo określone być powinny.

Inne instrukcye i regulaminy, mianowicie: Regulamin dla Wydziału kasy, Instrukcya dla komitetu rewizyjnego i skontrującego, Regulamin dla Dyrekcyi kasy, Instrukcye kasowe, Instrukcye dla pożyczek hipotecznych, kredytów budowlanych i pożyczek komunalnych, pragmatyka dla urzędników i sług zakładu, są obecnie przedmiotem badania w Wydziale krajowym i dopiero w przyszłorocznem sprawozdaniu Wysokiemu Sejmowi będą do wiadomości podane. To samo odnosi się także do obowiązującego statutu emerytalnego dla urzędników i sług zakładu.

Prócz wspomnianych wyżej regulaminów i instrukcyi przedstawione zostały Wydziałowi krajowemu do zatwierdzenia także uchwalone na Walnem Zgromadzeniu członków kasy z 27, 28. marca b. r. zmiany §§. 19, 20, 21, 30, 33, 35, 37, 56 obecnie obowiązujących statutów gal. Kasy Oszczędności. Wydział krajowy zgodził się na mocy upoważnienia danego mu w ustępie d. uchwały B. Wysokiego Sejmu z 27. lutego 1899 na wprowadzenie do statutów projektowanych zmian.

Jako zasadniczo ważne przedstawiały się komisyi następujące dodatki do statutów, względnie zmiany już istniejących postanowień:

1) zupełnie nowa stylizacya a częściowo rozszerzenie ustępu 2, §. 33. stat. tyczącego się upoważnienia do lokowania funduszów kasy w procentowych pożyczkach na zastaw publicznych papierów wartościowych.

Zmianę tę motywuje Zarząd kasy w sprawozdaniu do Wydziału krajowego, jak następuje:

„Ustęp ten rozszerza lombard na losy prywatne hipotecznie zabezpieczone oraz „na obligacye i akcye pierwszeństwa austryackich przedsiębiorstw kolejowych zapewniających 4% dywidendę, podczas gdy obecny statut pozwala przyjmować do lombardowania „jedynie papiery wartościowe mające bezpieczeństwo pupilarne. Pominąwszy, że dosłownie „takie same postanowienia znajdują się w statucie wzorowym dla Kas Oszczędności, oraz „w statutach Kas Oszczędnosci w Bernie, Brüx, Lublanie, Grazu i innych, zauważyć należy, „iż Kasy Oszczędności, celem umożliwienia sobie ruchomej lokacyi muszą lombardować „takie same papiery wartościowe, jakie w innych Zakładach kredytowych pod nadzorem „rządu zostających do lombardu są dopuszczone. Przy postanowieniach obowiązującego „obecnie statutu rozwinięcie działu lombardowego jest tem mniej możliwem, że już trzy „czwarte wartości kursowej stanowią granicę obciążenia".

Pod względem dopuszczalności tej zmiany mającej na oku rozszerzenie lombardu na kilka gatunków papierów nie dających się subsumować pod dotychczasowe brzmienie ust. 2. §. 33., nie podnosi komisya zarzutów i uznaje, że proponowanie tej zmiany miało racyonalną podstawę.

2) nowy dodatek jako ustęp 3 do §. 33. tyczący się dopuszczalności lokacyi funduszów kasy w zaliczkach na rachunku bieżącym na podkład efektów takich samych, na jakie zaliczki lombardowe udzielone być mogą. Zarząd kasy motywuje potrzebę tego uzupełnienia statutów w następujący sposób:

„Ponieważ zachodzi wątpliwość, czy pod ustęp 2. §. 33 obecnego statutu mogą „być podciągnięte rachunki bieżące z podkładem papierów wartościowych, przeto wypada „w tym kierunku uzupełnić statut, zwłaszcza że ta forma kredytu osobistego jest dla „stron bardzo dogodna, zaś dla Kasy zupełnie pewną lokacyą kapitałów. Zauważyć trzeba, „że możność nadużycia przy rachunkach bieżących jest taka sama, jak przy lombardach, „że zatem nie ma słusznej przyczyny pomijania właśnie tej formy kredytu".

Zastanawiając się nad tym nowym postanowieniem statutu, nasuwała się Komisyi wątpliwość, czyli ta przez Walne Zgromadzenie członków gal. Kasy oszczędności uchwalona a przez Wydział krajowy zatwierdzona zmiana nie stoi w sprzeczności z zasadniczem postanowieniem ust. c. alinea 1. uchwały B. Wysokiego Sejmu z 27. lutego 1899. które opiewało: „kredyt na rachunek bieżący jest wzbroniony", zwłaszcza że sprawozdanie komisyi budżetowej z 24. lutego 1899. (aleg. 114) uzasadniło uchwałę tę, jak następuje: „Najprzód należy z uwagi na smutne doświadczenie w Kasie oszczędności i naturę „Kas oszczędności wogóle zabronić z góry wszelkiego kredytu w rachunku bieżącym, „gdyż on unieruchomia fundusze Kasy i utrudnia kontrolę nad jej zarządem".

Po dyskusyi uznała komisya, że o ile proponowana zmiana praktycznie wykonaną będzie li jako odmienna forma procentowych zaliczek na zastaw papierów publicznych takich, na które Kasie pożyczki lombardowe udzielić wolno i z tem wyraźnem zastrzeżeniem, że Kasie oszczędności co do zaliczek pieniężnych w tej formie udzielanych przysłużać będą prawa, jakie jej w §. 34. dzisiejszych statutów co do efektów lombardowanych przysługują, wprowadzenie tej zmiany nie narusza cytowanej uchwały Wysokiego Sejmu i nie grozi niebezpieczeństwem dla funduszów Kasy i ich ruchomości, gdyż Wysoki Sejm wzbraniając kredytu w rachunku bieżącym, miał na oku kredyt otwarty pokryty w inny sposób a nie walorami do lombardu się nadającemi.

3) nowy dodatek jako ustęp 9. do §. 33. tyczy się utworzenia przy Kasie Związku kredytowego wedle odrębnych statutów. Potrzebę tego dodatku motywuje Zarząd, jak następuje:

„Założenie Towarzystwa kredytowego dopuszczonego także wzorowym statutem „jest konieczne celem przyjścia z pomocą kredytową drobniejszym kupcom i przemysło„wcom, którzy nie mogą korzystać wprost z kredytu Kasy. Solidarna poręka członków „Towarzystwa kredytowego za kredyt udzielony im przez Kasę, oraz współudział Dyrekcyi „Kasy oszczędności w Zarządzie Towarzystwa będą rękojmią bezpiecznej lokacyi".

Gdy odnośne postanowienie nie ustanowiło zasad, na których statuty utworzyć się mającego związku mają być oparte, przeto komisya swoje krytyczne zapatrywanie co do tej nowej formy lokowania funduszów tylko warunkowo i z zastrzeżeniami objawić może.

Jeżeli Związek taki, — na wzór podobnych związków przy różnych instytucyach w Austryi istniejących, — oparty będzie na solidarnej poręce wszystkich członków za kredyt każdego pojedynczego, na rzeczywistych procentowo do przyznanego kredytu uskutecznionych wpłatach członków, które razem wzięte tworzyć będą odpowiedni fundusz zabezpieczenia, jeżeli dalej związek mieć będzie osobną rachunkowość i własne zastępstwo, zaś weksle związku przed ich przyjęciem poddawane będą ścisłej cenzurze, z tej formy kretytu niebezpieczeństwa dla Kasy obawiać się nie należy.

Wedle intencyi Zarządu i Dyrekcyi Kasy wprowadzenie tej nowej formy kredytu służyć będzie do zaspokojenia w pierwszym rzędzie tych kredytów, do których odnosiła się Rezolucya III. Wysokiego Sejmu z 27. lutego 1899, która opiewała:

„Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby przy zmianie statutu galicyjskiej Kasy „oszczędności domagał się od Towarzystwa zamieszczenia w statucie tego rodzaju posta„nowień, któreby dawały zupełną rękojmię, że w instytucyi przez kraj poręczonej nasze „rolnictwo, rękodzieła, przemysł i handel bezpośrednio, czy też za pośrednictwem spółek, „jak Towarzystwo wytwórcze handlowe, spółki rolnicze, Towarzystwa zaliczkowe i kasy „systemu Raiffeisena będą miały zabezpieczony dogodny i obfity kredyt".

Proponowana zmiana zasługuje przeto z tego powodu na poparcie.

Odnośnie do tego utworzyć się mającego związku kredytowego czyni komisya wszakże uwagę, że się samo przez się rozumie, że statut związku kredytowego zanim do zatwierdzenia rządowego podany będzie, podobnie jak wszystkie inne regulaminy i instrukcye Wydziałowi krajowemu do potwierdzenia, przedłożony zostanie, tudzież że eskontowane takiemu związkowi weksle wchodzą w całość owej sumy, w granicach której lokacya w eskoncie weksli jest dopuszczalna.

4. nowe postanowienie jako §. 35 statutu upoważniające kasę do przyjmowania depozytów pieniężnych w przechowanie, którego potrzebę zarząd tak motywuje:

„Umożliwienie przyjmowania depozytów nie angażuje w niczem kapitału wkład-„kowego, a jest konieczne dla dogodności klienteli Kasy. Zresztą statuty innych Kas „Oszczędności zawierają takie same postanowienia.

Przy ocenieniu potrzeby i doniosłości tego nowego postanowienia statutu wywiązała się w Komisyi obszerniejsza dyskusya, w której podniesiono, że dział interesów polegający na przyjmowaniu w przechowanie i zarząd depozytów, wymaga w instytucyi, która się tego podejmuje bardzo obszernego i kosztownego aparatu kontrolnego, i zwala na instytucyę, odpowiedzialność nie tylko za całość powierzonych funduszów ale także za należyte dopilnowanie losowań konwersyi, detaszowania kuponów, wykonywanie praw subskrypcyjnych i t. p. tudzież że minimalne dochody, jakie dział ten przynieść może z tą odpowiedzialnością w żadnym stosunku nie stoją. W Komisyi przeważało przeto zapatrywanie, że prowadzenie interesów depozytowych nie należy do zwyczajnych agend Kasy Oszczędności i przez Kasy Oszczędności tylko wyjątkowo i tam wykonywane być może, gdzie nie ma instytucyi finansowych na zupełne zaufanie zasługujących, które ten rodzaj interesów uprawiają. Gdy tego o Lwowie powiedzieć nie można, sądzi Komisya, że Wydział krajowy Kasie Oszczędności zalecić powinien, by z upoważnienia tego na razie tylko wyjątkowo korzystała.

Reszta zmian mianowicie nowe postanowienia, zawarte w ustępach 12, 13. §. 33 tyczące się lokowania funduszów Kasy przez lokacyę w innych Kasach Oszczędności za specyalnem zezwoleniem władzy tudzież upoważnienia Kasy do przystąpienia do obrotu czekowego pocztowych Kas Oszczędności i żyrowego Banku austryacko-węgierskiego, tudzież zmiany w §§. 19, 20, 30 33 ust. 6 i 11, 34, 36, 37, 56 odnoszące się bądź do bezpieczeństwa funduszów Kasy i stron, bądź do ułatwień manipulacyjnych bądź do zmian natury czysto stylistycznej, uznane zostały w Komisyi jako uzasadnione i potrzebne.

Z zastrzeżeniami powyżej uczynionemi zaleca przeto Komisya Wysokiemu Sejmowi, aby przytoczone w sprawozdaniu Wydziału krajowego instrukcye i zmiany statutów zechciał przyjąć do swej wiadomości.

III. Pod względem zamknięcia rachunkowego gal. Kasy Oszczędności za rok 1899 i udzielenia Zarządowi Kasy absolutoryum zajęła Komisya bankowa podobne stanowisko, jak wobec zamknięć rachunkowych Banku krajowego.

Komisya wychodziła z założenia, skoro uchwała Wysokiego Sejmu B z 27. lutego 1899 przedstawienie wniosku na udzielenie lub odmówienie Zarządowi Kasy absolutoryum przekazała Wydziałowi krajowemu, tenże w dalszym toku instancyi miał obowiązek zbadania — a przedstawiając wniosek na udzielenie absolutoryum, obowiązek ten spełnił, — że sprawdzony przez organa nadzorcze Kasy inwentarz majątku z dnia 31. grudnia 1899 i zbudowany na tej podstawie bilans majątkowy i rachunek zysków i strat odpowiadają faktycznemu stanowi.

Czyniąc przeto zamknięcia rachunkowe za r. 1899 przedmiotem dyskusyi, Komisya miała na oku tylko zbadanie czy postanowienia statutów odpowiednio wykonane zostały, oraz stworzenie sobie obrazu całości stosunków Kasy, aby na tej podstawie wydać Wysokiemu Sejmowi opinię, czy tok interesów bieżących i likwidacyjnych jest normalny, czy Komisya nie spostrzegła usterek któreby usunąć należało i czy a ewentualnie jak wielkie krajowi z tytułu poręki udzielonej za wkładki w gal. Kasie Oszczędności grozi niebezpieczeństwo.

Rok 1899 był niewątpliwie dla galicyjskiej Kasy Oszczędności rokiem tak anormalnych stosunków obrotu, że ostateczna cyfra zł. 53092·53$^1/_2$ niedoboru z obrotu ani zadziwić ani przestraszać nie może, zwłaszcza gdy się uwzględni, że trzy pozycye bilansowe tj. dobra i realności nabyte, weksle w procesie i interesa w likwidacyi, wynoszące łącznie 7,035.586 wstawiono do bilansu bez dopisania procentów, tudzież że w czasach runu a z przezorności i w późniejszych miesiącach Kasa trzymała w pogotowiu znaczne zapasy gotówki i pieniędzy do natychmiastowej dyspozycyi, co również uszczerbek procentowy przyniosło.

Obok tej przymusowej lokacyi w interesach w likwidacyi będących albo z likwidacyi pochodzących, wiążących 22% ogólnej sumy wkładek, miała gal. Kasa Oszczędności z funduszów obrotowych lokowane:

fl. 18,034.737·07 czyli 56% w interesach hipotecznych.
„ 1,262.944·61 „ 4% w interesie komunalnym
„ 121.528·26 „ 0·4% w interesach lombardowych

fl. 3,927.945·84	czyli	12%	w interesie eskontu weksli
„ 493.078·70	„	1·5%	w zapasie papierów
„ 437.287·98	„	1·3 „	na lokacyach w bankach
„ 199.671·25	„	0·6 „	w zapasie gotówki.

Te lokacye wynoszące 75·8% wkładek dają dość wymowny obraz chwilowego ustosunkowania lokacyi, i miarę do ocenienia zadań, które nowy zarząd ma do spełnienia, aby odpowiedzieć oczekiwaniom, jakie kraj cały po tym zarządzie się spodziewa.

Rychły powrót do normalnych stosunków i danie krajowi pewności, że z tytułu udzielonej poręki za wkładki w galicyjskiej Kasie oszczędności nie poniesie straty, jest zależny od wycofania funduszów Kasy w interesach likwidacyjnych uwięzionych.

Rachunek funduszu rezerwowego gal. Kasy oszczędności Komisya również zbadała i przedstawia pod tym względem następujące zestawienie:

fundusz ten, który wynosił w dniu 31. grudnia 1898 . . .	4,106.063·40	zł.
miał z przyrostu procentów w roku 1898 przybytek w kwocie .	161.220·47	„
a w roku 1899 przybytek w kwocie	6.867·12½	„
a więc łączną kwotę	4,274.150·99½	zł.

Z tego odpisano na podstawie bilansów za rok 1898 i 1899 następujące kwoty:

jako straty na rachunkach bieżących . .	2,500.000·—	zł.		
„ „ „ wekslach	248.207·22	„		
„ „ „ na dobrach i realnościach .	32.482·88	„		
„ „ „ efektach	13.465·10	„		
„ „ z obrotu za rok 1899 . .	53.092.53½	„		
„ różne inne drobne straty . . .	4.623·37	„		
„ rezerwę na wątpliwe pozycye . .	276.000·—	„	3,127.871·10½	„

po dokonaniu tych odpisów wynosi przeto stan funduszu rezerwowego obecnie	1,146.279·89	zł.
a składa się z budynku zakładowego w wartości bilansowej . .	1,055.238.05	„
tudzież z efektów reprezentujących resztę t. j.	91 041.84	„

Komisya bankowa powzięła ze sprawozdania Wydziału krajowego wiadomość o rokowaniach co do sprzedaży przedsiębiorstw górniczych i przemysłowych pp. Wolskiego i Odrzywolskiego i wyraża przekonanie, że sprzedaż taka ułatwi Kasie Oszczędności powrót do normalnych statutem oznaczonych stosunków.

Jeżeli sprzedaż tych przedsiębiorstw wstawionych do bilansu za rok 1889 (już po dokonanych odpisach) w kwocie . . .	5,899.944·29	„
za cenę, na jaką grupie finansistów francuskich opcyę wydano t. j. za	4,750.000·—	„
przyjdzie do skutku, poniesie Kasa oszczędności dalszą bilansową stratę w kwocie . . , ...	1,146.944·29	„

równającą się całemu jeszcze istniejącemu funduszowi rezerwowemu.

W końcu donosi Komisya Wysokiemu Sejmowi, że obecny sposób prowadzenia interesów w gal. Kasie oszczędności uważa za odpowiedni i że ani w sprawozdaniach Kasy ani w zestawieniu rachunków nie dostrzegła usterek, któreby dać mogły powód do krytycznych uwag wobec nowego Zarządu.

Komisya jest wobec tego w możności zalecić Wysokiemu Sejmowi, aby uchwalić zechciał wniosek Wydziału krajowego na udzielenie Zarządowi Kasy absolutoryum z rachunków z roku 1899.

IV. W przedmiocie uchwalonej przez Wysooki Sejm na posiedzeniu z 27. lutego 1899 rezolucyi I. polecającej Wydziałowi krajowemu, aby wziął pod rozwagę kwestyę przejęcia gal. Kasy Oszczędności na kraj, ewentualnie przeprowadził rokowania z c. k. Rządem i z Towarzystwem Kasy a sprawozdanie w tym przedmiocie Sejmowi przedłożył — godzi się komisya zapatrywaniem Wydziału krajowego, że obecna chwila nie byłaby jeszcze właściwą do wdrożenia rokowań, któreby miały na celu ponowną zmianę w organizacyi Kasy.

V. W wykonaniu rezolucyi Wys. Sejmu z 27. lutego 1899 „Wzywa się c. k. Rząd, aby urządził jak najściślejszy nadzór nad kasami oszczędności i określił szczegółowo obowiązki komisarzy rządowych" wydał Jego Ekscelencya Pan Namiestnik, okólnik do wszystkich pp. Starostów z dnia 8. maja 1899 l. 5172/pr., co Komisya z uznaniem ponosi.

W dyskusyi nad tym okólnikiem zalecającym komisarzom rządowym jak najściślejszą kontrolę objawiono zapatrywanie, któremu niniejsze sprawozdanie wyraz daje, że nadmierne wciąganie i kultywowanej interesów prowadzonych przez banki i instytucye finansowe na zysk obliczone, w zakres działania Kas Oszczędności odbiera Kasom ich właściwy charakter i przez Władze nadzorcze względnie komisarzy rządowych funkcyonujących z ramienia Rządu przy każdej Kasie Oszczędności raczej utrudnionem jak popieranem być powinno. Zadaniem Kas Oszczędności, zbierających swoje fundusze z drobnych wkładek i mogących niespodzianie przyjść w położenie zwrócenia wkładkującym ich majątku — jest i być powinna tylko zbiorowa korzystna a bezpieczna lokacya tych funduszów w wartościach, które każdej chwili zrealizować się dadzą; Kasy Oszczędności unikać muszą każdej lokacyi choćby najkorzystniejszej w waloracch niesprzedajnych lub o wartości nieobliczalnej, unikać muszą niemniej każdego ryzyka, które nie jest koniecznie połączonym z rodzajem interesów, jakie Kasom dla lokowania funduszów ich pieczy poruczonych na podstawie statutów prowadzić wolno.

Uwagi te były powodem do przedstawienia Wysokiemu Sejmowi rezolucyi wzywającej Rząd, aby niezależnie od dotychczasowej kontroli za pośrednictwem komisarzy rządowych urządził dla Kas Oszczędności przy c. k. Namiestnictwie także specyalną fachową kontrolę — w tym celu, aby Rząd za pomocą takich fachowych sił był w możności czuwania nad tem, żeby sposoby lokowania funduszów z wkładek pochodzących i funduszów rezerwowych były korzystne i bezpieczne a dające możność łatwej realizacyi, — przedsiębrania peryodycznych lustracyi Kas Oszczędności — oraz pouczania komisarzy przy każdej Kasie ustanowionych o ich właściwym zakresie działania i sposobie wykonywania kontroli skutecznie i fachowo.

Drugą część rezolucyi wzywającej c. k. Rząd do poddania regulatywu dla Kas Oszczędności rewizyi odpowiadającej zmienionym stosunkom czasu i obrotu uzasadnia Komisya okolicznością, że przepisy regulatywu są częściowo niedostateczne częściowo także już przestarzałe. Smutne doświadczenie, jakie kraj nasz zrobił na galicyjskiej Kasie Oszczędności i niektórych innych instytucyach, są dostatecznym motywem do uzasadnienia całej doniosłości tej rezolucyi, która wychodzi ze słusznego zapatrywania, że skuteczna kontrola i odpowiedni nadzór wykonywany może być przez ludzi nietylko uczciwych ale także fachowo ukwalifikowanych, zasada, która znalazła już zastosowanie w różnych innych dziedzinach policyi rządowej, tylko nie w tak ważnej dziedzinie, jak cała sfera interesów finansowych.

Na podstawie powyższego sprawozdania wnosi Komisya bankowa:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o gal. Kasie Oszczędności z dnia 7. kwietnia b. r. l. W. 22 205 a tem samem także przedłożony przy tem sprawozdaniu regulamin dla komitetu cenzorów weksli tudzież objęte sprawozdaniem zmiany statutu gal. Kasy Oszczędności w §§. 19, 20, 21, 30, 33, 34, 35, 37 i 56.

2. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby przy zatwierdzeniu regulaminów gal. Kasy Oszczędności postanowienia uchwały B. z dnia 27. lutego 1899 o ustanowieniu pewnego maximum dla pożyczek hipotecznych, zaś pewnego minimum dla zapasu w papierach publicznych wprowadził do odnośnych regulaminów.

3. Sejm udziela zarządowi gal. Kasy Oszczędności absolutoryum z rachunków za rok 1899.

4. Sejm wzywa się c. k. Rząd:

a) aby celem odpowiedniego i ze znajomością fachową wykonać się mającego nadzoru rządowego nad Kasami Oszczędności, tak jak ten nadzór unormowany jest w regulatywie dla Kas Oszczędności, przy c. k. Namiestnictwie we Lwowie ustanowił organa fachowo uzdolnione, których zadaniem będzie wykonywanie zastrzeżonego c. k. Namiestnictwu nadzoru rządowego nad Kasami Oszczędności, czuwanie, aby sposoby lokowania po-

chodzących z wkładek funduszów obrotowych i funduszów rezerwowych były bezpieczne, a zarazem dawały możność łatwej realizacyi, — przedsiębranie peryodycznych lustracyi Kas Oszczędności, i pouczanie komisarzy rządowych przy każdej Kasie Oszczędności ustanowionych o ich zakresie działania i sposobie wykonywania przez nich kontroli w sposób skuteczny.

b) aby postanowienia regulatywu dla Kas oszczędności poddał rewizyi odpowiadającej zmienionym stosunkom czasu i obrotu, głównie pod względem organizacyi, zakresu działania organów kierujących, wykonywujących i nadzorczych, tudzież ich odpowiedzialności i pod względem odpowiadających obecnym stosunkom sposobów lokowania funduszów obrotowych i rezerwowych.

Przewodniczący:
Władysław Kraiński.

Sprawozdawca:
Dr. Binder.

L. s. 3.458/900.

We Lwowie, dnia 27. kwietnia 1900 r.

Aleg. 133

Sprawozdanie

Komisyi budżetowej o zamknięciu rachunków galic. funduszu propinacyjnego za rok 1898 i o preliminarzu tego funduszu na rok 1900.

Wysoki Sejmie!

Przedłożone przez c. k. Dyrekcyę galic. funduszu propinacyjnego zamknięcia rachunków za rok 1898 obejmują:

I. Fundusz propinacyjny ogólny z nadwyżką dochodów .	606.314	zł. 68	ct.
II. „ „ zasobowy „ „ .	108.150	„ 57	„
III. „ „ rezerwowy obrotowy z nadwyżką dochodów	183.671	„ 92½	„
IV. Fundusz propinacyjny zarodowy z nadwyżką dochodów	194.064	„ 81½	„

Stan ogólny majątku funduszu propinacyjnego z końcem r. 1898 tak się przedstawia:

a) fundusz rezerwowy	6,799.884	zł. 14	ct.
gdy fundusz ten, w chwili objęcia go przez Dyrekcyę, t. j. z końcem r. 1889 wynosił . .	3,811.782	„ 91	„
przeto w ciągu lat 9 ten fundusz wzrósł o . .	2,988.102	zł. 23	ct.
b) fundusz zasobowy, który wzrósł do sumy . .	3,424.654	zł. 99½	ct.
powstał z zaoszczędzeń uzyskanych przez Dyrekcyę w ciągu administracyi funduszem propinacyjnym, z dochodów bieżących, z wyłączeniem jednak odsetek od funduszu rezerwowego.			
Obydwa fundusze te wynoszą z końcem r. 1898 sumę	10,224.539	„ 13½	„
a w porównaniu ze stanem obu tych funduszów z końcem r. 1897 . . . . , . .	9,303.041	„ 97	„
okazuje się wzrost w r. 1898 .	921.497	zł. 16½	ct.

Zaś w porównaniu ze stanem majątku przed laty 9. tj. z końcem r. 1899. zwiększenie majątku w obu funduszach wynosi . . . . . . 6,112.746 zł. 22½ ct.

Komisya skonstatowała w poprzednich sprawozdaniach z zadowoleniem zmniejszającą się ilość szynków propinacyjnych, pomimo wzrastających dochodów funduszu. Toż samo można skonstatować i w niniejszem sprawozdaniu.

Ilość szynków w r. 1890. wynosiła	14.608
zaś w r. 1898 wynosiła tylko	13.513
zatem zmniejszyła się o . .	1.095

a to pomimo naturalnego przyrostu ludności w ciągu tych lat dziewięciu.

Zaległość w czynszach propinacyjnych wynosiła według zamknięcia z końcem 1898 r. 35.175 zł. 71½ ct.

W chwili jednak, kiedy Komisya niniejsze sprawozdanie przedkłada, zaległość ta w większej części została już ściągnięta. Wszystkie bowiem zaległości z dniem 31. marca r. b. jeszcze do ściągnięcia pozostające wynoszą, według wykazu udzielonego Komisyi z Dyrekcyi funduszu propinacyjnego tylko następujące kwoty:

z r. 1892 zalega	779 K.	64 h.
„ 1893 „	200 „	— „
„ 1894 „	1.791 „	2 „
„ 1895 „	6.105 „	40 „
„ 1896 „	347 „	74 „
„ 1897 „	628 „	32 „
„ 1898 „	3.512 „	50 „
„ 1899 „	4.345 „	98 „
Suma zaległości .	17.710 K.	60 h.

czyli 8.855 zł. 30 ct. w. a.

Zaległość ta obejmuje już cały dziesięcioletni okres od przeniesienia prawa propinacyi na własność galic. funduszu propinacyjnego do końca r. 1899.

Wspomniany wykaz zaległości udzielony Komisyi budżetowej przez Dyrekcyę funduszu prepinacyjnego obejmuje także pierwszy kwartał roku bieżącego, w którym należytość tytułem czynszów propinacyjnych do poboru przypisana wynosiła . , . . .	1,957.047 K. 92 h
a na poczet tej należytości zapłacili dzierżawcy po koniec marca r. b. . . . , ...	1,932.977 „ 51 „
tak iż cała zaległość z pierwszego kwartału r. b. wynosiła z końcem tego kwartału tylko	24.070 K. 41 h.

Ten nader niski stan zaległości świadczy o sprężystej administacyi funduszu, której zasługą jest tak znaczne zwiększenie majątku funduszu, dzięki korzystnemu wydzierżawianiu i energicznemu ściąganiu zaległości

Komisya wnosi zatem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sprawozdanie c. k Dyrekcyi galic. funduszu propinacyjnego z przedłożeniem zamknięć rachunkowych za rok 1898 i preliminarzy na rok 1900 przyjmuje Sejm z uznaniem do wiadomości.

Przechodząc do przedłożonych zamknięć, tudzież preliminarzy, Komisya przedstawia Wysokiemu Sejmowi rezultaty osiągnięte w r. 1898, w każdym z czterech funduszów, z których składa się galic. fundusz propinacyjny.

I.

Zamknięcie rachunków galic. funduszu propinacyjnego ogólnego za rok 1898.

Dochody.

1. Czynsze propinacyjne preliminowano w sumie .	3,785.000	zł.	–	ct.
wpłynęło zaś	3,776.920	„	55½	„
zatem mniej .	8.079	zł.	44½	ct.
ponieważ pewna część dochodów z tego źródła dopiero w roku następnym wpłynęła.				
2. Opłaty szynkarskie, zamiast uchwalonej w budżecie sumy	190.000	zł.	—	ct.
przyniosły	186.931	„	73½	„
mniej .	3.068	zł.	26½	ct.
3. Z opłat od zakładania nowych gorzelni, browarów i miodosytni żadnego dochodu w budżecie nie przyjęto, — wpłynęła jednak z tego źródła kwota .	300	zł.	—	ct.
4. Z grzywien za przekroczenia propinacyjne wpłynęło	4.154	zł.	84½	ct.
w porównaniu z preliminowaną kwotą . . .	3.100	„	—	„
więcej .	1.054	zł.	84½	ct.
5. Ze sprzedaży skonfiskowanych przedmiotów uzyskano	171	zł.	2½	ct.
a gdy preliminowano	20	„	—	„
przeto więcej .	151	zł.	2½	ct.
6. Dochód z odsetek zwłoki	15.357	zł.	6	ct.
w porównaniu z kwotą preliminowaną . . .	10.000	„	—	„
większy o .	5.357	zł.	6	ct.
7. Zasiłek ze skarbu państwa wpłynął zgodnie z budżetem w sumie	891.129	zł.	22	ct.
8. Odsetki od lokacyi	64.670	„	36	„
preliminowano tylko 10.000 zł.				
9. Rozmaite dochody, w których są także kaucye dzierżawców niedotrzymujących kontraktów, na rzecz funduszu za przepadłe uznane, przyniosły . .	8.474	„	67	„
preliminowano tylko 1.000 zł.				
Ogólna suma dochodów	4,948.109	„	47	„
w porównaniu z sumą w budżecie przyjętą .	4,890.249	„	—	„
jest większa o .	**57.860**	**zł.**	**47**	**ct.**

Wydatki.

1. Zgodnie z planem losowania obligacyi propinacyjnych wstawiono w budżet na wypłatę wylosowanych obligacyi	1,916.150 zł. — ct.
wypłacono zaś faktycznie	1,929.400 „ — „
zatem więcej .	13.250 zł. — ct.
2 Na wypłatę kuponów od pozostających w obiegu obligacyi wstawiono w budżecie zgodnie z planem umorzenia	1,953.848 zł. — ct.
wypłacono zaś	1,997.621 „ — „
zatem więcej .	43.773 zł. — ct.
3. Na prowizyę bankową preliminowano . . .	3.200 zł: — ct.
a gdy wypłacono	2.633 „ 69 „
przeto mniej .	566 zł. 31 ct.
4. Na stemplową należytość od kwitów na subwencyę państwową wydano zgodnie z budżetem . .	2.790 „ — „
5. Podatek dochodowy od czynszów propinacyjnych nie był w budżecie na rok 1898 prnliminowany, gdyż w tym budżecie wstawiono już nowy podatek zarobkowy; zapłacono jednak, tytułem zaległości z lat poprzednich w podatku dochodowym, nie przewidzianą w budżecie kwotę	64.263 zł. 17 ct.
6. Podatek rentowy od obligacyi propinacyjnych preliminowany był w sumie	195.385 „ — „
lecz zapłacono faktycznie tylko	85.390 „ 10 „
pozostała zaległość .	109.994 zł. 90 ct.
7 Podatek zarobkowy preliminowano w sumie . .	118.802 „ — „
zapłacono jednak	121.912 „ — „
zatem więcej .	3.110 zł. — ct.

z powodu podwyższenia dodatków krajowych.

8. Bonifikacya funduszu krajowego i funduszów powiatowych za ubytek dochodów z powodu reformy podatkowej nie była wcale przewidziana w budżecie na rok 1898 — gdyż ustawa o tej bonifikacyi z dnia 29. marca 1898, jeszcze nie istniała wówczas, gdy układano preliminarz budżetu na rok 1898.

Wypłacona przeto w r. 1898 tytułem tej bonifikacyi suma . . . . 158.948 zł. – ct.

budżetem wcale objętą nie była.

Ten nieprzewidziany w budżecie wydatek, tudzież przytoczona w poz. 5. kwota tytułem zaległości podatku dochodowego zapłacona, są powodem, że suma faktycznych wydatków w r. 1898 znacznie przekracza sumę w budżecie przewidzianą.

Potrącając wydatki mniejsze od preliminowanych (poz. 3. i 6.) które wykazują razem zaoszczędzenie w sumie	110.561 zł. 21 ct.
od wydatków większych nad budżet, wynoszących łącznie . , ...	283.344 „ 17 „
okazuje się, że przekroczenie budżetu w dziale wydatków wynosi	172.782 zł. 96 ct.
a potrącając nadwyżkę dochodów po nad budżet uzyskaną	57.860 „ 47 „
jest wynik niekorzystniejszy o .	114.922 zł. 49 ct.
a doliczając do tego zaległość w podatku rentowym od obligacyi, która tylko buchalterycznie jako oszczędność figuruje, a jako dług funduszu przy zestawieniu wyników z r. 1898 uwzględnioną być musi . . .	109.994 „ 90 „
okazuje się, że wynik roku 1898 jest od budżetu niekorzystniejszy o sumę	224.917 zł. 39 ct.
Komisya wykazała, że przyczyną tego rezultatu niekorzystniejszego od budżetu są dwa ciężary, nie przewidziane w budżecie, a to: zaległość w rządowym podatku dochodowym, która wynikła z wyższego wymiaru tego podatku i obciążyła fundusz kwotą . . .	64.263 „ 17 „
i nałożenie na fundusz propinacyjny obowiązku płacenia bonifikacyi funduszowi krajowemu i funduszom powiatowym, co spowodowało wydatek	158.948 „ — „
Razem przeto te dwie pozycye wydatków, w budżecie na r 1898 nie przychodzące, wynoszą . .	223.211 zł. 17 ct.

tak, iż pomimo wyników korzystniejszych w niektórych pozycyach działu dochodów, mianowicie w pozycyi odsetek od lokacyi kapitałów, ostateczny wynik roku 1898 jest znacznie od budżetu niekorzystniejszy.

Zaległość w podatku dochodowym — jak wspomnieliśmy — wynikła stąd, że wymiar tego podatku wypadł znacznie wyżej, aniżeli przewidywano przy układaniu dotyczącego preliminarza budżetu. Bonifikacyi zaś na rzecz funduszu krajowego i funduszów powiatowych nie można było uwzględnić ani w preliminarzu, ani w budżecie funduszu propinacyjnego na rok 1898 — gdyż ustawa o tej bonifikacyi dopiero później przyszła do skutku.

Wynik przeto ostateczny z administracyi ogólnego funduszu propinacyjnego w r. 1898 — niekorzystniejszy od budżetu o sumę 223.211 zł. 17 ct., spowodowany został okolicznościami, niezależnemi od Dyrekcyi funduszu a nieprzewidzianemi, zatem Dyrekcya funduszu propinacyjnego nie ponosi żadnej odpowiedzialności za ten rezultat, gdyż nie mogła uchronić funduszu ani od zwiększonego podatku na podstawie wymiaru dokonanego przez c. k. władze skarbowe, ani od zapłacenia rzeczonej bonifikacyi w skutek uchwały Wysokiego Sejmu.

II.

Zamknięcie rachunków galic. funduszu propinacyjnego zasobowego za rok 1898.

Dochody funduszu tego były przyjęte w budżecie w sumie	88.587 zł.	— ct.
faktycznie zaś wpłynęło	108.150 „	57 „
zatem więcej o .	19.563. zł.	57 ct.

skutkiem zwiększenia dochodów wynikającego z wcielenia do tego funduszu nadwyżki w r. 1897 osiągniętej, która w preliminarzu tego funduszu przewidzianą nie była.

Wydatków fundusz ten nie ma żadnych.

Stan majątku funduszu tego z końcem r. 1898 wykazany jest w zamknięciu rachunków w sumie .	3,424.654 zł.	$99^1/_2$ ct.
a w porównaniu ze stanem z r. 1897 . .	2,697.222 „	$64^1/_2$ „
zwiększył się ten fundusz o . .	727.432 zł.	35 ct.

Co do lokacyi funduszu tego w papierach wartościowych z bezpieczeństwem pupilarnem, wartości nominalnej 3,374.200 zł., pomiędzy któremi są także walory węgierskie, zauważa Komisya, że pożądanem jest zakupywanie li tylko krajowych papierów lokacyjnych, mianowicie listów zastawnych i obligacyi, szczególnie przy obecnych trudnych stosunkach targu pieniężnego dla naszych krajowych walorów.

Jakkolwiek przeto, według szczegółowego wykazu papierów, przez rzeczony fundusz nabytych, tylko niewielka stosunkowo kwota na zakupno $4^1/_2$% węgierskich efektów użytą została, gdyż takie efekta przedstawiają nominalną wartość tylko 193.000 zł., — to jednak komisya wypowiada przekonanie, że pożądanem jest, aby w miejsce tych walorów nabyte zostały krajowe listy zastawne lub obligacye, co zresztą przy kursie obecnym papierów krajowych nie będzie połączone ze szkodą dla funduszu propinacyjnego.

Reszta funduszu, której nie użyto na zakupno papierów, wynosząca 50454 zł. $99^1/_2$ ct., została ulokowaną na procent w pożyczce komunalnej.

III.

Zamknięcie rachunków galic. funduszu propinacyjnego rezerwowego w majątku obrotowym za rok 1898.

W dochodach funduszu tego preliminowano w poz. 1. odsetki w sumie	259.986 zł.	— ct.
wpłynęło zaś	270.721 „	40 „
zatem więcej .	10.735 zł.	40 ct.
w poz. 2. rozmaite żaden dochód nie był preliminowany, wpłynęło zaś	2.135 „	$89^1/_2$ ct.

tak, iż suma dochodu była wyższą od preliminarza o 12.871 zł. $29^1/_2$ ct.

W dziale wydatków wykazuje zamknięcie rachunków zaoszczędzenia prawie we wszystkich pozycyach, które nie dotyczą ryczałtów, płaconych Skarbowi państwa za lokal i za prowadzenie kasy.

Mianowicie wydano mniej:

poz. 1. płace urzędników o kwotę . . .	335 zł.	88 ct.
„ 4. dyurna	1.252 „	30 „
„ 7. koszta administracyi powiatowej . .	3.034 „	85 „
„ 8. dyety i koszta podróży	603 „	58 „
„ 9. potrzeby kancelaryjne	1.887 „	55 „
„ 10. koszta zarządu	21 „	02 „
„ 13 remuneracye, zapomogi i wydatki nieprzewidziane	2.696 „	21 „
ogółem zaoszczędzono .	9.831 zł.	39 ct.
a potrącając przekroczenia w poz. 2 płace sług	36 „	— „

wynosi zaoszczędzenie 9.795 zł. 39 ct. w. a.

Gdy zatem dochody były większe od przyjętych w budżecie o kwotę	12.871 zł.	29½ ct.
zaś wydatki były mniejsze o	9.795 „	39½ „
przeto ogółem był wynik korzystniejszy od budżetu o	22.666 zł.	69 ct.

IV.

Zamknięcie rachunków galic. funduszu propinacyjnego rezerwowego w majątku zarodowym za rok 1898.

Do funduszu tego, którego preliminarza Dyrekcya nie przedkłada, ani też Wysoki Sejm budżetu nie uchwala, wpłynęły:

poz. 1. z dawnych zaległości w opłatach szynkarskich	127 zł.	72 ct.
„ 2. z dawnych zaległości w grzywnach propinacyjnych	120 „	— „
„ 3. z odsetek zwłoki	37 „	17 „
„ 4. nadwyżka dochodów funduszu obrotow.	183.671 „	92½ „
Suma dochodu .	183.956 zł.	81½ ct.

Majątek funduszu tego wynosił z końcem r. 1898	6,799.884 „	14 „
w porównaniu ze stanem r. 1897 . . .	6,605.819 „	32½ „
wzrost .	194.064 zł.	81½ ct.

Majątek ten jest ulokowany w przeważnej części w papierach wartościowych, których wartość nominalna wynosi 5,200.000 zł.

W spisie papierów, dołączonym do zamknięcia rachunków za r. 1898, znajdujemy także walory węgierskie, nominalnej wartości 320.000 zł. — co do których Komisya również zauważa, że pożądanem jest takie walory spieniężyć i z uzyskanej gotówki zakupić krajowe listy zastawne i obligacye.

Reszta majątku tego funduszu była ulokowaną na procent w sumie	1,537.137 zł. 31 ct.
zaś pozostało w gotówce	62.746 „ 83 „

Fruktyfikacya sumy 1,537.137 zł. 31 ct. była uskutecznioną w ten sposób, że sumę . . .	1,400.000 „
ulokowano w kasie Wydziału krajowego jako pożyczkę koszarową, zaś kwota	137.137 „ 31 „
była złożona w Banku krajowym do dyspozycyi Dyrekcyi funduszu propinacyjnego na wypłatę zapadłych kuponów i wylosowanych obligacyi propinacyjnych.	

Przedstawiwszy wyniki osiągnięte w r. 1898 w czterech funduszach, na które jest podzielony galic. fundusz propinacyjny, wnosi Komisya budżetowa:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Zamknięcie rachunków galic. funduszu propinacyjnego za rok 1898 przyjmuje Sejm do wiadomości i te rachunki zatwierdza.

Przechodząc do preliminarzy na rok 1900 Komisya przedkłada je w trzech działach, podobnie jak w latach poprzednich, do uchwalenia.

I.

Budżet galicyjskiego funduszu propinacyjnego ogólnego na rok 1900.

Dochody.

1. Dochód z czynszów preliminuje Dyrekcya na rok 1900 w sumie	7,750.000 K.
w porównaniu z dochodem przyjętym w budżecie na rok 1899	7,620.000 „
więcej o . . .	130.000 K.

Szczegółowy wykaz czynszów, zestawiony według powiatów, wykazuje sumę należytości na rok 1900 .	7,816.782 K.
z której jednak Dyrekcya potrąca	66.782 „
na możliwe niedobory, wstawiając do preliminarza tylko zaokrągloną sumę	7,750.000 „

Wprawdzie wykaz zaległości czynszowych, zestawiony z dniem 31. marca r. b., nie daje powodu do obaw, aby z należytości czynszowej znaczna kwota miała odpaść. Owszem wobec tego, że z należytości za pierwszy kwartał r. b. tylko kwota 24.070 koron jako zaległość do ściągnięcia pozostała, a doświadczenie poucza, że zaległości te w dalszych miesiącach wpływają nawet bez użycia środków przymusowych, lub ostatecznie po zagrożeniu lub wdrożeniu tych środków. Jednak Komisya budżetowa nie widzi potrzeby podwyższenia pozycyi 1. dochodów, przez Dyrekcyę z wszelką oględnością preliminowanej i tę pozycyę do uchwalenia bez zmiany przedkłada.

W poz 2. taksy szynkarskie preliminuje Dyrekcya taką samą kwotę, jaką przyjęto w budżecie na rok 1899 — t. j. 374.000 koron.

W poz. 3. opłaty od zakładania nowych gorzelni, browarów i miodosytni żaden dochód nie jest preliminowany, gdyż od tych opłat właściciele tabularnych posiadłości są wolni.

Pozycye dalsze:

4. dochód z grzywien propinacyjnych . .	6.200	koron
5. dochód z sprzedaży skonfiskowanych przedmiotów	40	"
6. odsetki zwłoki	20.000	"
7. zasiłek ze skarbu państwa . . .	1,782.258	"

są preliminowane zgodnie z zeszłorocznem budżetem.

Komisya pozycye 2 do 7. przyjmuje bez zmiany.

W pozycyi 8. preliminuje Dyrekcya funduszu propinacyjnego, zgodnie z budżetem zeszłorocznym, z odsetek od lokacyi 20.000 koron, którą to kwotę uważa Komisya budżetowa jako zbyt niską, skoro zamknięcie rachunków za rok 1898 wykazuje z tego źródła dochód 129 341 koron.

Jakkolwiek dochód z lokacyi gotówki rozporządzalnej w ciągu roku ściśle obliczyć się nie da, gdyż niepodobna przewidzieć, jaka suma będzie do dyspozycyi, to jednak, zdaniem Komisyi, w obec wyniku r. 1898 można wstawić w tej pozycyi 50.000 koron, i tę kwotę Komisya proponuje, mając i to na uwadze, że przy podwyższonej stopie procentowej Dyrekcya łatwiej uzyska lokacyę korzystniejszą

W pozycyi 9. preliminuje Dyrekcya 2.000 koron jako dochód z wpływów rozmaitych, mianowicie z kaucyi, które z powodu niedopełnienia zobowiązań kontraktowych uznane zostają jako przepadłe.

Komisya tę pozycyę przyjmuje bez zmiany.

Wydatki.

Poz. 1.	Na spłatę kapitałów za wylosowane obligacye propinacyjne preliminuje Dyrekcya, zgodnie z planem losowania	4,148.200	koron
Poz. 2.	Na wypłatę kuponów od obligacyi pozostających w obiegu preliminuje Dyrekcya, zgodnie z planem umorzenia długu propinacyjnego . . .	3,591.796	"
W poz. 3.	preliminowana jest, zgodnie z poprzednim budżetem, kwota	6.400	"
	jako prowizya bankowa od wypłaty kuponów i wylosowanych obligacyi.		
W poz. 4.	również zgodnie z poprzednim budżetem i z ostatniem zamknięciem rachunków preliminowana jest kwota	5.580	"
	na stemplowe opłaty od kwitów na subwencyę państwową.		

Komisya pozycye 1., 2., 3., i 4. przyjmuje bez zmiany.

W poz. 5. tytułem podatku dochodowego od czynszów propinacyjnych żadna kwota nie jest preliminowaną, gdyż podatek ten został zniesiony, a w jego miejsce **wszedł ogólny podatek zarobkowy.**

W poz. 6. preliminuje Dyrekcya na opłatę podatku rentowego od obligacyi propinacyjnych w obiegu będących . . . . 359.180 koron

zatem mniej od uchwalonego w tejże pozycyi w budżecie na rok 1899 wydatku w sumie 375.288 koron, gdyż zmniejszyła się suma obligacyi propinacyjnych, pozostających w obiegu.

W poz. 7. tytułem podatku zarobkowego od dochodów funduszu propinacyjnego preliminuje Dyrekcya, jak w zeszłorocznym budżecie . . . . 243.824 „

W poz. 8. na bonifikacye funduszu krajowego i funduszów propinacyjnych, podobnie jak w r. 1899. . . 317.896 „

Komisya pozycye 6., 7. i 8. przyjmuje bez zmiany.

Wnosi zatem Komisya budżetowa:

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujący budżet dochodów i wydatków galic. funduszu propinacyjnego ogólnego na rok 1900:

Dochody:

Poz.	1. czynsze propinacyjne	7,750.000	koron
„	2. opłaty od szynkarzy	374.000	„
„	3. opłaty od zakładania gorzelń, browarów i miodosytni	—	„
„	4. grzywny propinacyjne	6.200	„
„	5. dochód ze sprzedaży skonfiskowanych przedmiotów	40	„
„	6. odsetki zwłoki	20.000	„
„	7. zasiłek z subwencyi państwowej . . .	1,782.258	„
„	8. odsetki od lokacyi gotówki	50.000	„
„	9. rozmaite	2.000	„
	Suma dochodów . .	9,984.498	koron

Wydatki:

Poz.	1. spłata wylosowanych obligacyi	4,148.200	koron
„	2. wypłata kuponów	3,591.796	„
„	3. prowizya bankowa	6.400	„
„	4. koszta stemplowe	5.580	„
„	5. podatek dochodowy	—	„
„	6. podatek rentowy	359.180	„
„	7. podatek zarobkowy	243.824	„
„	8. bonifikacya dla funduszu krajowego i funduszów powiatowych	317.896	„
	Suma wydatków . .	8,672.876	koron

Z porównania dochodów	9,984.498	koron
z wydatkami	8,672.876	„
okazuje się nadwyżka	1,311.622	koron

II.

Budżet galic. funduszu propinacyjnego zasobowego na rok 1900.

Dyrekcya funduszu propinacyjnego preliminuje tylko jedną pozycyę dochodów, t. j. odsetki od papierów wartościowych, należących do tego funduszu, które są wymienione szczegółowo w konsygnacyi dołączonej do preliminarza, z podaniem kwot procentowych, które od każdej kategoryi walorów wpłynąć mają, a z tego obliczenia okazuje się dochód 300.175 koron, którą też Dyrekcya do preliminarza wstawia.

Komisya zgodnie z preliminarzem wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujący budżet galic. funduszu propinacyjnego zasobowego na rok 1900.

Dochody:

Poz. 1. odsetki . . . . 300.175 koron.

III.

Budżet galic. funduszu propinacyjnego rezerwowego na r. 1900.

Dyrekcya preliminuje w dochodach tylko odsetki od kapitałów tego funduszu, wykazanych szczegółowo w spisie do preliminarza dołączonym, z którego wynika, że dochód ten wynosi 555.661 koron.

W dziale wydatków preliminuje Dyrekcya koszta administracyi funduszu a poszczególne pozycye preliminarza różnią się od pozycyi budżetu na rok 1899 uchwalonego co do cyfr następujących:

W poz. 1.	płace urzędników preliminuje się . . .	67.566 koron
	zamiast uchwalonej w budżecie r. 1899 kwoty .	64.664 „
	zatem więcej .	2.902 koron

z powodu zwiększenia poborów, wynikających z pomnożenia personalu biórowego, tudzież z dodatków do płac.

W poz. 2	płace sług preliminowano	2.800 koron
	zamiast uchwalonej na rok 1899 kwoty . .	2.278 „
	zatem więcej .	522 koron

z powodu regulacyi płac.

W poz. 3. adjuta preliminowano . . . . . . 1.600 „

zgodnie z zeszłorocznym budżetem.

W poz. 4. dyurna – preliminowano . . . . . . 31.819 koron
w porównaniu z kwotą uchwaloną w budżecie na rok 1899 . . . . 29.586 „

więcej . 2.233 koron

z powodu podwyższenia płac dyurnistów oddziału rachunkowego i manipulacyjnego.

W następujących zaś pozycyach preliminuje Dyrekcya kwoty mniejsze, aniżeli w budżecie na r. 1899 zostały uchwalone, mianowicie:

W poz. 7. koszta administracyi powiatowej – zamiast przyjętej w budżecie r. 1899 kwoty . . . . 54.000 koron
preliminowano na r. 1900 . . . . . 52.000 „

zatem mniej . 2.000 koron

W poz. 8. dyety i koszta podróży zamiast uchwalonej w budżecie na rok 1899 kwoty . . . . . 2.000 „
preliminowano na rok 1900 . . . . 1.000 „

mniej . 1.000 koron

W poz. 9. potrzeby kancelaryjne — zamiast wstawionej do budżetu na rok 1899 kwoty . . . . 6.000 „
preliminowano na rok 1900 . . . . 3.000 „

mniej . 3.000 koron

Te zaoszczędzenia przedstawiają przeto łączną kwotę 6.000 koron, która pokrywa całkowicie podwyższone wydatki w pozycyach 1. 2. i 4.

Inne pozycye działu wydatków tego funduszu, mianowicie:

poz. 5.	ryczałt do skarbu państwa za utrzymanie kasy .	20.000 koron
„ 6.	czynsze najmu lokalności biórowych . . .	5.000 „
„ 10.	koszta zarządu	2.000 „
„ 11.	koszta sądowe	1.200 „
„ 12.	na renumeracye, zapomogi i wydatki nieprzewidziane	20.000 „

wstawione są w preliminarz w tej samej wysokości, jak uchwalone zostały w budżecie na rok 1899.

Komisya przyjmuje przeto bez zmiany preliminarz przez Dyrekcyę przedłożony i wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujący budżet galic. funduszu propinacyjnego rezerwowego na rok 1900:

Dochody:

poz. 1. odsetki . . . . 555.661 koron

Wydatki:

poz. 1.	płace urzędników	67.566 koron
„ 2.	płace sług	2.800 „
„ 3.	adjuta	1.600 „
„ 4.	dyurna	31.819 „
„ 5.	ryczałt do Skarbu państwa za utrzymanie kasy .	20.000 „
„ 6.	czynsze najmu	5 000 „
„ 7.	koszta administracyi powiatowej	52.000 „
„ 8.	dyety i koszta podróży członków Dyrekcyi . .	1.000 „
„ 9.	potrzeby kancelaryjne	3.000 „
„ 10.	koszta zarządu	2.000 „
„ 11.	koszta sądowe	1.200 „
„ 12.	remuneracye, zapomogi i wydatki nieprzewidziane .	20.000 „
	Suma wydatków .	207.985 koron
	Potrącając od dochodów	555.661 „
	wydatki	207.985 „
	nadwyżka dochodów funduszu rezerwowego .	347.676 koron
	doliczając dochody funduszu zasobowego	300.175 „
	i nadwyżkę dochodów ogólnego funduszu propinacyjnego .	1,311.622 „
	wynosi suma nadwyżek dochodów .	1,959.473 koron

Przewodniczący:
Dunajewski.

Sprawozdawca:
Skałkowski.

Z drukarni Pillera i Spółki we Lwowie

Alleg. 184

Sprawozdanie

komisyi przemysłowej o sprawozdaniu c. k. Rady szkolnej krajowej we Lwowie odnoszącym się do stanu państwowych szkół przemysłowych i handlowych w Galicyi.

Wysoki Sejmie!

Rozwój krajowego szkolnictwa przemysłowego świadczy wymownie, że społeczeństwo nasze żywo odczuwa potrzebę kształcenia coraz liczniejszych zastępów młodzieży na przemysłowców wszelakich kategoryi.

Podczas gdy w roku 1896/7 liczba uczniów szkół przemysłowych wynosiła 959, to już w roku 1897/8 liczba uczniów podniosła się do 1092 a w roku 1898/9 do cyfry 1184,—co w procentach wyraża się jako progresya odpowiadająca około 10%.

Do roku 1899 nauka odbywała się w sześciu szkołach przemysłowych a mianowicie: 1. w szkole przemysłowej w Krakowie, 2. szkole przemysłowej we Lwowie, 3. szkole zawodowej dla przemysłu drzewnego w Zakopanem, 4. szkole zawodowej dla przemysłu drzewnego w Kołomyi, 5. szkole ślusarskiej w Świątnikach, 6. szkole kowalskiej w Sułkowicach.

Reskryptem z dnia 16. sierpnia 1899 r. ministerstwo dla Wyznań i Oświaty zatwierdziło założenie państwowej szkoły handlowej we Lwowie, sankcyonowane przez Monarchę dnia 8. września 1899 roku.

Szkoła przemysłowa w Krakowie pomieszczona w budynku przy ulicy Gołębiej, w którym się niegdyś mieścił instytut techniczny, rozwija się normalnie, wykazując z roku na rok wzrost frekwencyi. — Zajęty przez tę szkołę budynek okazuje się za szczupłym już od szeregu lat, tak, że musiano wynajmywać prywatne lokale dla pomieszczenia sal wykładowych a ostatecznie zajęto część budynku pogimnazyalnego Św. Anny, a mianowicie pięć sal dla trzeciego i czwartego kursu mechaniki wraz z potrzebnymi zbiorami naukowymi, a nadto kursa specyalne dla maszynistów i prowadzących lokomotywy.

Jak już z poprzednich sprawozdań zarówno komisyi przemysłowej jak i rady szkolnej krajowej jest wiadomem, krakowska szkoła przemysłowa składa się z wyższej szkoły przemysłowej z wydziałami budownictwa, mechaniki technicznej i chemii technicznej oraz z oddziału przemysłu artystycznego, wreszcie ze szkoły przemysłowej uzupełniającej dla pomocników i terminatorów przemysłowych — oprócz tego odby-

wają się tam kursa specyalne: 1. czteromiesięczny kurs dla obsługujących maszyny i kotły parowe, 2. dwumiesięczny kurs dla maszynistów kolejowych, 3. pięciomiesięczny kurs dla malarzy dekoracyjnych wreszcie 4. sześciotygodniowy kurs dla nauczycieli szkół przemysłowych uzupełniających.

Umieszczenie szkoły przemysłowej w Krakowie - co komisya z naciskiem podnosi — jest zupełnie niedostateczne. Sam fakt, że musiano donajmować przez szereg lat prywatne mieszkania, a od roku zeszłego zajęcie pięciu sal w budynku pogimnazyalnym św. Anny, dalej podniesienie przez Ministeryum oświaty dotacyi z 3.000 złr. na 5.000 złr. za donajmywanie lokalności świadczy, że w kołach miarodajnych, bo w Ministeryum samem jest głębokie przeświadczenie, że szkoła przemysłowa w Krakowie nie jest odpowiednio do dzisiejszego rozwoju umieszczoną. Przez zajęcie pięciu sal w budynku św. Anny zwanym uczyniono zadość najpilniejszej na razie potrzebie, zaznaczyć jednak trzeba i należy, że obecne umieszczenie nie czyni zadość tym wymogom, jaki bardzo pomyślny rozwój tej szkoły stawia na najbliższą przyszłość. Dwie tak ważne w kraju naszym gałęzie przemysłu jak nafciarstwo i gorzelnictwo nie pozwalają nawet myśleć o założeniu nowych kursów dla tych gałęzi wiedzy zawodowej. Kraj, który z wielkiego przemysłu ma wybitnie rozwinięte nafciarstwo a z dziedziny przemysłu rolniczego gorzelnictwo, nie może liczyć na urządzenie odnośnych kursów tylko dlatego, że po prostu niema na to miejsca.

Gdy więc potrzeba ta już od szeregu lat wykazywana, zaspokojoną być może jedynie przez budowę nowego gmachu dla pomieszczenia szkoły przemysłowej w Krakowie, Komisya przemysłowa tem więcej zmuszoną jest wnosić ten sam — nie nowy — od szeregu lat stawiany postulat, tem ważniejszy o ile wszelkie dalsze ociąganie nowe przysparza trudności, a przedewszystkiem tamuje rozwój przemysłowej szkoły w Krakowie, który w daleko wyższym stopniu może być osiągniętym, gdy szkoła znajdzie pomieszczenie, jakie nieodzownie jest dla tej szkoły potrzebnem.

Konieczność postawienia nowego gmachu dla szkoły przemysłowej w Krakowie jest tak samo postulatem Komisyi przemysłowej jak lat poprzednich.

Wszelkie pod tym względem dalsze przewlekanie sprawy uważa Komisya przemysłowa dla rozwoju szkoły przemysłowej w Krakowie za bardzo zgubne i szkodliwe.

Szkoła przemysłowa we Lwowie ma cztery główne działy: 1. oddział przemysłu budowlanego, 2. oddział przemysłu artystycznego, 3. salę publiczną rysunków i modelowania dla mężczyzn i kobiet, 4. wreszcie uzupełniającą szkołę przemysłową.

Główne te oddziały mają w programie nauk: ślusarstwo artystyczne i budowlane (3 i 4 lata nauki), stolarstwo meblowe i budowlane (3 i 4 lata) tokarstwo (3 lata), snycerstwo (4 lata), rzeźbiarstwo (4 lata), hafciarstwo (4 lata), koronkarstwo (3 lata) dalej jest osobny podział dla rysunków dla niewiast, dopełniająca wieczorna szkoła rysunków dla rzemieślników, nauka dla podmajstrzych murarskich, kamieniarskich i ciesielskich, którzy chcą zostać majstrami.

Nauka dla podmajstrzych trwa przez pięć zimowych kursów od 1. listopada do 30. marca na dziale murarskim, przez cztery zimowe kursa na działach ciesielskim i kamieniarskim.

Rażący brak miejsca w szkole przemysłowej lwowskiej udaremnia zabiegi około założenia zawodowych szkół dla bronzowników, cyzelierów i keramików; uszczupla zaś w wielkiej mierze korzyści, jakie mogliby wynieść z nauki uczniowie na kursach dla podmajstrzych. Nauka tam zaczyna się dopiero o godzinie 2ej po południu, wtedy gdy sale są opróżnione przez uczniów innych oddziałów.

Gdy się jeszcze doda, że istnieje także szkoła malarstwa pokojowego i dekoracyjna, to mniej więcej wyczerpuje się obraz działalności szkoły przemysłowej we Lwowie.

Tak samo, jak w Krakowie tak i we Lwowie gmach mieszczący szkołę przemysłową okazuje się tak małym, że postęp nauki, wzrost i rozwój, są poprostu z tego powodu narażone na szwank. — Przy tych światłych przewodnikach, jakich obydwie

szkoły posiadają, przy tych wyborowych gronach nauczycielskich normalny w obydwóch tych szkołach osiągnąć jeszcze lepsze rezultaty, gdyby niewidziany brak miejsca nie stał temu na przeszkodzie.

Lwowska szkoła przemysłowa zakładaną była wówczas, kiedy przypuszczano, że frekwencya sięgać będzie liczby około dwustu uczniów.

W siedm lat po założeniu tej szkoły (15. września 1898 roku) zapisało się 449 uczni.

Szkoła obliczona na frekwencyę 200 uczni, gmach dla tej ilości wzniesiony, musi wykazywać brak miejsca, gdy liczba uczących się została więcej jak zdwojona.

Zgodnie też z sprawozdaniem Rady szkolnej krajowej, Komisya przemysłowa stwierdza, że warsztaty są bardzo źle umieszczone.

Brak tam miejsca w przepełnionych salach, brak światła i powietrza ujemnie wpływać musi. — Zaradzenie temu stanowi łatwem nie jest. Szkoła przemysłowa lwowska zbudowana w miejscu zewsząd zabudowanym nie pozwala się rozszerzyć czy to przez dobudowanie skrzydeł. lub rozszerzenie gmachu w inny sposób. — O budowie nowego gmachu trudno na razie myśleć. — Niema — a chodzi tutaj o pospiech i zaradzenie złemu doraźnie — innego sposobu, jak starać się o przynajęcie lokalu w domach prywatnych. Nie jest to ostateczny sposób usunięcia braków, — uważanem też musi być jako środek dorywczy, połowiczny, który *tylko na razie zastosowanym być może*.

Zawodowe szkoły przemysłu drzewnego w Zakopanem i Kołomyi rozwijają się pomyślnie. Frekwencya się ustaliła i wynosi w szkole Zakopańskiej w roku 1898/9 118 uczni (w roku 1897/8 113) w Kołomyi tak samo jak w roku 1897/8 60 uczni.

Obydwie szkoły w tym samym prowadzone kierunku, zajmują się przedewszystkiem uszlachetnieniem rodzimych wzorów, jakich w Zakopanem dostarczały wzory miejscowej ludności podtatrzańskiej, w Kołomyi ludności huculskiej.

W wyrobach jednej i drugiej szkoły widać ustylizowanie rodzimych motywów, z czego powstają sposoby: zakopański i huculski. Na czele szkoły w Zakopanem stoi wybitny architekt, który z zamiłowaniem oddaje się wykształceniu i wyrobieniu sposobu zakopańskiego. Dyrektor tejże szkoły prof. Kovats z polecenia Komisyi krajowej wykonał projekt pawilonu dla wystawy paryskiej. Współdziałają tu szkoły państwowe w Zakopanem, Kołomyi, Lwowie, Świątnikach, a krajowe w Zakopanem (koronkarska), Kańczudze, Makowie, Glinianach i Kołomyi (garncarska) i keramicznej stacyi przy politechnice we Lwowie. Pawilon ten będzie wiecznym obrazem produkcyi wymienionych galicyjskich szkół przemysłowych*).

Szkoła zawodowa w Kołomyi cierpi bardzo na brak dobrego umieszczenia, co nadzwyczaj ujemnie wpływa na rozwój tej szkoły.

Jakkolwiek szkice i kosztorys przybliżone są oddawna wypracowane a Rada szkolna krajowa stara się o uzyskanie na ten cel funduszów, sprawa nie posuwa się naprzód ze szkodą wielką dla samej szkoły.

Szkoła ślusarska w Świątnikach rozwija się coraz to lepiej. Ulepszone wyroby znajdują coraz większy odbyt, a zamówienia wzrastają, co dobrze świadczy o dobrem i rozumnem prowadzeniu szkoły. (W roku 1899 wyrobiono w tej szkole towarów za 514.000 zł.) Sprawozdanie Rady szkolnej podnosi te braki, które już od szeregu lat uczuwać się dają, mianowicie: w urządzeniu maszynowem warsztatów szkolnych. Najbardziej daje się odczuwać brak strugawki, wiertaczki stojącej, tokarki, i innych mniejszych maszyn koniecznie do urządzenia postępowego warsztatu szkolnego potrzebnych. Dotkliwym jest także brak wody dla kotła parowego. Studnia jest niewystarczającą i domaga się koniecznie pogłębienia.

---

*) Nadto umieszczono w pawilonie swym także okazy rozmaitych wyrobów przemysłowych, o ile to tylko w obrębie szczupłego (z powodu zbyt małej dotacyi ze strony państwa) miejsca było możliwe.

Szkoła kowalska w Sułkowicach nie rozwija się tak dobrze i pomyślnie, jak by sobie tego życzyć należało, jakkolwiek kierownictwo spoczywające w doświadczonych rękach inż. Smereczyńskiego nie pozostawia nic do życzenia i zasługuje na wszelkie uznanie. Już w roku zeszłym komisya przemysłowa zwracała uwagę Sejmu na dotkliwe braki, które rozwojowi szkoły sułkowickiej szkodzą a kierownictwu niezmiernie utrudniają działalność.

Urządzenia warsztatowe okazują się niewystarczające i jakkolwiek szkoła sułkowicka ustala coraz widoczniej kierunek swej pracy, to jednak rezultaty nie są takie, jak w szkołach innych.

Ażeby te rezultaty osiągnąć, potrzeba umożliwić ukończonym uczniom osiedlanie się na miejscu i zjednoczenie ich pracy. Zależnem to jest znowu od założenia wspólnej kuźni, dobrze urządzonej i prowadzonej.

Rada szkolna krajowa nawiązała rokowania z Wydziałem krajowym. Rząd dostarczyłby urządzenia maszynowe, motor itp., jeżeli Wydział krajowy z funduszów krajowych wzniesie odpowiedni budynek. Komisya przemysłowa wyraża przekonanie, że wszczęte rokowania doprowadzą do pomyślnego rezultatu, czego ze względu na rozwój szkoły w Sułkowicach gorąco pragnie.

Do tych sześciu szkół przemysłowych, które od szeregu lat istnieją, przybyła w roku 1899 państwowa szkoła handlowa we Lwowie.

W paragrafie drugim statutu c. k. państwowej szkoły handlowej we Lwowie określono cel, w jakim młodzież ma być kształconą. Szkoła handlowa wyższa ma za zadanie kształcenie osób stanu handlowego z wyższą kwalifikacyą a mianowicie: szefów-prokurzystów, wyższych urzędników bankowych, eksporterów i t. d.

Szkoła handlowa uzupełniająca daje możność praktykantom handlowym do zdobycia tej fachowej wiedzy, która im jest koniecznie potrzebną

Nowo założona szkoła mieści się w lokalu wynajętym, — od 1. września 1900 roku zajmie gmach, który poprzednio mieścił seminaryum żeńskie przy ul. Skarbkowskiej.

Prowadzenie zakładu powierzono prof. Antoniemu Pawłowskiemu, znanemu z bardzo dodatniej działalności w Czerniowcach.

Komisya przemysłowa wita z żywą radością założenie tej nowej szkoły, która jest pierwszym — w swoim rodzaju - zakładem państwowym w Austryi. — Pierwszy początek nowo założonej szkoły nazwać można szczęśliwym, bo liczba uczniów (ograniczona §. 11. do liczby 40. na jedną klasę) wynosi już 96 uczniów.

Dowodzi to, że społeczeństwo żywo odczuło potrzebę takiej szkoły, skoro już w pierwszych miesiącach dostarczyło tak licznego kontyngentu uczniów.

Sprawozdanie z powyższych sześciu szkół przemysłowych i jednej handlowej stwierdza stateczny tychże rozwój a coraz liczniejsza frekwencya wskazuje, że społeczeństwo nasze uznaje pożyteczność nauki, jakiej te zakłady udzielają.

Podczas gdy młodzież nasza garnęła się dotąd — w braku szkół przemysłowych i zawodowych — jedynie do szkół humanitarne wykształcenie mających na celu, obecnie część tej młodzieży skierowaną została do zawodów praktycznych, zawodowych.

Komisya przemysłowa z zadowoleniem widzi, że coraz większa ilość młodzieży oddaje się zajęciom zawodowym, podniesienie produkcyi krajowej mającym na celu.

Gdy poprawa ekonomicznych stosunków całego kraju zależną jest od podniesienia produkcyi krajowej, przeto i rozwój szkół przemysłowych, kładących podwaliny pod przemysł krajowy, uważa Komisya przemysłowa za rzecz pierwszorzędnego znaczenia dla przyszłości kraju.

Komisya przemysłowa wyraża przekonanie, że dalsza akcya celem dalszego rozszerzania wiedzy zawodowej w kierunkach praktycznych jest bardzo doniosłą i z wytrwałością musi być dalej prowadzoną.

Wyniki dotychczasowe są tak pocieszające — co głównie zawdzięczyć należy opiece Rady szkolnej krajowej i pracy pełnej poświęcenia a świadomej celu gron profesorskich i kierowników szkół przemysłowych — że można przy dalszej w tym kierunku pracy rokować jak najlepsze nadzieje, że z wykształceniem sił fachowych rozwinie się pomału i przemysł rodzimy tak u nas mało dotąd rozwinięty ze szkodą dla ekonomicznej równowagi w produkcyi krajowej, a tak zgubny pod względem finansowym, skazującym kraj na import wyrobów przemysłowych.

Galicya przez cały bardzo długi szereg lat zaniedbywana pod względem przemysłowego szkolnictwa jest dopiero w samych początkach pracy w tych kierunkach zaczętej. Gdy kraje inne już od dziesiątek lat czerpały z kas państwowych fundusze na szkolnictwo przemysłowe, Galicya własnemi siłami zaczęła zakładać szkoły zawodowe, a dopiero za czasów marszałkowstwa ś. p. Zyblikiewicza przypuszczono atak do Wiednia, aby też i kraj nasz mógł brać udział w korzystaniu z dobrodziejstw przemysłowego szkolnictwa opłacanego z funduszu państwowego.

Komisya przemysłowa zaznacza z ubolewaniem, że udział Galicyi w funduszach państwowych na rzecz szkolnictwa przemysłowego nie jest tak znaczny, jakby należało, już nie tylko ze względu na systematyczne pod tym względem zaniedbanie od szeregu lat, ale nawet wobec ścisłego, cyfrowego porównania z innymi krajami monarchii.

Komisya przemysłowa popiera ten swój wywód liczbowem zestawianiem, opartem na budżetach państwowych z ostatnich sześciu lat.

egat 1. Zestawienie to dołącza się jako alegat 1. do sprawozdania niniejszego w całości, tu zaś zwraca się uwagę przedewszystkiem na cyfry wykazujące procentowy udział krajów w wydatkach państwa na szkolnictwo przemysłowe.

W ciągu tych lat sześciu wydatki ze skarbu państwa spadły w Galicyi odnośnie do ogółu wydatków ponoszonych przez państwo na cele szkolnictwa przemysłowego z 8.44% na 7.62%, podczas gdy w prowincyach sąsiednich podniosły się lub otrzymują się w tej samej mierze.

I tak: na czele idą Czechy, które z ogólnych wydatków państwowych otrzymały w r. 1895 37·18%, w roku 1900 partycypują w tych wydatkach 38·17 procentami z ludnością mniejszą o blisko milion, a obszarem około 24.000 kilom. kwadr. mniejszym niż Galicya. Następnie Morawa z ludnością mniejszą o 4·25 miliona a obszarem około 55.000 kilm. kwadr. mniejszym niż Galicya, pobrała z funduszów państwowych w roku 1895 na szkolnictwo przemysłowe 11·23%, w roku 1900 13·47% ogółu wydatków.

Bardzo ciekawie przedstawiają się cyfry w zestawieniu kwot czerpanych z funduszu państwowego odnośnie do podatków bezpośrednich opłacanych przez pojedyńcze kraje. Wykaz załącza się do sprawozdania niniejszego jako

gat 2. alegat 2.

I tu jaskrawo bardzo występuje róznica między traktowaniem Galicyi a innymi krajami monarchii przez rząd centralny. Przed Galicyą idą według budżetu na rok 1900: Bukowina, Śląsk, Morawy, Czechy, Salzburg, Tyrol i Vorarlberg. Kraina i Wybrzeże. Za Galicyą: Styrya i Dalmacya.

Podczas gdy progresya zwyżkowa wyraża się w Czechach od roku 1896 do 1900 w procentach o 1·23%, w Morawach w tym samym czasie o 1·84%, w Bukowinie o 1·11% itd., to Galicya odnośnie do opłacanych do skarbu państwa bezpośrednich podatków wykazuje progresyę zwyżkową zaledwie o 0·4%!

Rozwój zaś rolnictwa przemysłowego tak małymi osiągnięty środkami wskazuje, że w kraju naszym jest odpowiedni grunt, że czeka tylko na to, aby stworzono warunki, aby szerzej rozwinąć się mogło. Pojedyncze gałęzie szkolnictwa przemysłowego rozwijają się doskonale, a niech wolno będzie przytoczyć tutaj jeden drobny wprawdzie ale bardzo charakterystyczny szczegół: w roku 1898 wysłano z Czech stypendystkę Barbarę Drangonową specyalnie dla działu koronkarstwa w lwowskiej szkole przemysłowej, aby tutaj dopełniła swego zawodowego wykształcenia.

Z kraju produkującego koronki w wielkich ilościach na wywóz przysełają do Lwowa nauczycielkę dla uzupełnienia swego wykształcenia zawodowego.

Komisya przemysłowa widzi się spowodowaną zwrócić uwagę miarodajnych czynników na bardzo skąpy udział kraju naszego w wydatkach państwowych na cele szkolnictwa przemysłowego, uważa, że udział ten ze względu na podniesienie nietylko szkolnictwa przemysłowego, ale i w związku z tem będącego podniesienia produkcyi przemysłowej, jest niewystarczający i stawia na końcu swego sprawozdania odpowiednią rezolucyę.

W ogólnych wywodach nie może Komisya przemysłowa nie zaznaczyć, że z radością wita założenie szkoły handlowej we Lwowie. — Rozwój przemysłu rodzimego nie może prawidłowo postępować, jeżeli nie jest wspieranym przez koła ludzi mających fachowe wykształcenie handlowe.

Tylko wtedy, jeżeli rodzima produkcya wspieraną jest w sprzedaży przez handel rodzimy, można się spodziewać statecznego, ciągłego podnoszenia się produkcyi z obopólną korzyścią dla produkujących i sprzedających, — szczęśliwa zaś ręka, jaką ma Rada szkolna krajowa w organizowaniu szkół przemysłowych i dobieraniu gron nauczycielskich, daje gwarancyę, że z nowej tej szkoły wyjdą ludzie nietylko zawodowo wykształceni ale i dzielni obywatele świadomi swoich obowiązków wobec kraju i zaniedbanego handlu krajowego.

Reasumując wszystkie te powyższe wywody nad sprawozdaniem Rady szkolnej krajowej o stanie państwowych szkół przemysłowych i handlowej, — sejmowa Komisya przemysłowa wyraża uznanie dla c. k. Rady szkolnej krajowej za starania, jakiem otoczoną jest akcya na polu rozwinięcia szkolnictwa przemysłowego w kraju i wnosi następujące rezolucye:

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie c. k. Rady szkolnej krajowej o stanie szkół państwowych przemysłowych i handlowej w roku szkolnym 1898/9.

II. Sejm na mocy uchwały swej z dnia 18. lutego 1898 ponownie wzywa c. k. rząd o przyspieszenie budowy gmachu dla szkoły przemysłowej w Krakowie, i domaga się rozszerzenia programu nauk o dwa działy: nafciarski i gorzelniczy oraz rozszerzenia programu nauki praktycznej. —

III. Sejm wzywa c. k. rząd, aby wynajął prywatny lokal dla lepszego pomieszczenia niektórych działów szkoły przemysłowej we Lwowie i aby jak najprędzej wprowadzono w życie zawodowe szkoły dla bronzowników, cyzelerów i keramików.

IV. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby przyspieszył starania o budowę gmachu na pomieszczenie szkoły zawodowej w Kołomyi.

V. Sejm zważywszy, że szkolnictwo przemysłowe tak szczęśliwie rozwijające się w kraju naszym zanadto skąpo jest dotowane z funduszów państwowych w po-

równaniu z innymi krajami monarchii — zważywszy, że bez szkolnictwa przemysłowego i handlowego trudno jest, aby tak potrzebny dla ekonomicznej równowagi, przemysł krajowy mógł się w Galicyi rozwinąć, zważywszy, że liczniejsze zakładanie szkół przemysłowych i zawodowych ułatwi coraz to liczniejszemu zastępowi młodzieży kształcenie się w praktycznych zawodach — zważywzzy, że kraj nasz żywo odczuwając tę potrzebę, wiele bardzo łoży na zakłady przemysłowe z funduszów krajowych — wzywa c. k. rząd o wydatniejsze dotowanie szkolnictwa przemysłowego w Galicyi i rozszerzenie akcyi na polu zakładania szkół zawodowych i rękodzielniczych.

Przewodniczący: **Weigel.**

Sprawozdawca: **Sękowski.**

Z drukarni i litografii Pillera i Spółki we Lwowie.

Alegat 1. do L. S. 3.433/900.

Wydatki państwa na szkolnictwo

podług preliminarzy budżetowych

Rok	Rodzaj szkoły	Kraje	
		Galicya	Bukowina
1895	1. Szkoły przemysłowe	101	30
	2. Szkoły przemysłowe fachowe dla poszczególnych gałęzi przemysłu	79	2
	3. Szkoły rysunków i modelowania	—	—
	4. Szkoły publiczne rzemieślnicze	—	—
	5. Subwencye na szkoły przemysłowe uzupełniające, muzea przemysł., datki na podniesienie szkolnictwa przemysłowego i dodatek służbowy dla suplentów	25	3
	6. Szkoły handlowe	2	—
	7. Ogół wydatków	207	35
	Procentowy udział krajów	**8·44**	**1·43**
1896	1. Szkoły przemysłowe	102	30
	2. Szkoły przemysłowe fachowe dla poszczególnych gałęzi przemysłu	84	5
	3. Szkoły rysunków i modelowania	—	—
	4. Szkoły publiczne rzemieślnicze	—	—
	5. Subwencye na szkoły przemysłowe uzupełniające, muzea przemysł., datki na pedniesienie szkolnictwa przemysłowego i dodatek służbowy dla suplentów	28	4
	6. Szkoły handlowe	2	—
	7. Ogół wydatków	216	39
	Procentowy udział krajów	**8·42**	**1·52**
1897	1. Szkoły przemysłowe	110	32
	2. Szkoły przemysłowe fachowe dla poszczególnych gałęzi przemysłu	91	8
	3. Szkoły rysunków i modelowania	—	—
	4. Szkoły publiczne rzemieślnieze	—	—
	5. Subwencye na szkoły przemysłowe uzupełniające, muzea przemysł., datki na podniesienie szkolnictwa przemysłowego i dodatek służbowy dla suplentów	30	3
	6. Szkoły handlowe	7	—
	7. Ogół wydatków	238	43
	Procentowy udział krajów	**8·67**	**1·56**
1898	1. Szkoły przemysłowe	118	34
	2. Szkoły przemysłowe fachowe dla poszczególnych gałęzi przemysłu	88	9
	3. Szkoły rysunków i modelowania	—	—
	4. Szkoły publiczne rzemieślnicze	—	—
	5. Subwencye na szkoły przemysłowe uzupełniające, muzea przemysł., datki na podniesienie szkolnictwa przemysłowego i dodatek służbowy dla suplentów	32	4
	6. Szkoły handlowe	5	—
	7. Ogół wydatków	243	47
	Procentowy udział krajów	**8·17**	**1·60**
1899	1. Szkoły przemysłowe	119	37
	2. Szkoły przemysłowe fachowe dla poszczególnych gałęzi przemysłu	89	8
	3. Szkoły rysunków i modelowania	—	—
	4. Szkoły publiczne rzemieślnicze	—	—
	5. Subwencye na szkoły przemysłowe uzupełniające, muzea przemysł., datki na poduiesienie szkolnictwa przemysłowego i dodatek służbowy dla suplentów	32	4
	6. Szkoły handlowe	8	—
	7. Ogół wydatków	248	49
	Procentowy udział krajów	**8·28**	**1·65**
1900	1. Szkoły przemysłowe	136	47
	2. Szkoły przemysłowe fachowe dla poszczególnych gałęzi przemysłu	105	9
	3. Szkoły rysunków i modelowania	—	—
	4. Szkoły publiczne rzemieślnicze	—	—
	5. Subwencye na szkoły przemysłowe uzupełniające, muzea przemysł., datki na podniesienie szkolnictwa przemysłowego i dodatek służbowy dla suplentów	34	5
	6. Szkoły handlowe	23	—
	7. Ogół wydatków	298	61
	Procentowy udział krajów	**7·62**	**1·54**

[1]) *Stypendya specyalne, wydatki administracyjne, zapomogi, remuneracye, koszta wykształcenia*

przemysłowe w tysiącach złr. w. a.

w roku: 1895, 1896, 1897, 1898, 1899, 1900.

w Radzie państwa reprezentowane												Razem	Wydatek ryczałtowy na wszystkie kraje	Ogółem po odciągnięciu interkalaryów
Śląsk	Morawy	Czechy	Austrya dolna	Austrya górna	Salzburg	Tyrol i Vorarlberg	Styrya	Karyntya	Kraina	Wybrzeże	Dalmacya			
63	123	388	238	—	33	38	71	—	—	72	—	1.157	—	1.157
43	107	366	68	46	10	64	11	53	24	17	—	890	3	873
—	2	—	7	1	—	—	—	—	—	—	—	10	—	10
—	12	37	—	13	—	9	—	8	—	—	—	79	4	84
7	29	109	46	4	1	7	11	2	7	5	1	257	[1]) 73	330
2	3	30	1	6	—	12	6	1	—	—	—	63	5	68
115	276	930	360	70	44	130	99	64	31	94	1	2.456	85	2.522
4·67	**11·23**	**37·88**	**14·67**	**2·86**	**1·80**	**5·29**	**4·03**	**2·60**	**1·25**	**3·81**	**0·04**	**100·00**		
63	128	389	265	—	35	40	73	—	—	72	—	1.197	—	1.197
47	116	379	70	48	10	71	11	52	28	16	—	937	3	922
—	2	—	7	1	—	—	—	—	—	—	—	10	—	10
—	13	39	—	14	—	9	—	9	—	—	—	84	2	86
8	30	120	36	6	—	7	14	2	8	5	1	269	[1]) 91	360
2	3	34	4	6	—	12	6	2	—	—	—	71	3	74
120	292	961	382	75	45	139	104	65	36	93	1	2.568	99	2.649
4·67	**11·37**	**37·41**	**14·90**	**2·89**	**1·80**	**5·42**	**4·01**	**2·52**	**1·39**	**3·61**	**0·04**	**100·00**		
67	162	394	298	—	36	41	75	—	—	76	—	1.291	—	1.291
47	122	407	70	50	11	75	12	55	29	16	—	693	3	974
—	2	—	7	—	—	—	—	—	—	—	—	9	—	9
—	13	40	—	14	—	10	—	9	—	—	—	86	2	88
9	34	130	41	2	1	7	14	2	9	6	1	289	[1]) 93	385
2	2	38	4	7	—	12	6	2	—	—	—	80	8	88
125	335	1.009	420	73	48	145	107	68	38	98	1	2.748	106	2.835
4·57	**12·21**	**36·71**	**15·27**	**2·65**	**1·78**	**5·26**	**3·88**	**2·47**	**1·35**	**3·56**	**0·06**	**100·00**		
69	121	582	290	—	37	42	76	—	—	79	—	1.448	—	1.448
45	128	410	71	49	13	79	13	56	35	17	—	1.013	4	1.005
—	2	—	7	—	—	—	—	—	—	—	—	9	—	9
—	14	42	—	15	—	10	—	11	—	—	—	92	2	94
10	35	142	39	6	1	8	14	2	9	7	2	311	[1]) 110	420
5	10	41	4	7	—	13	6	2	—	—	—	93	2	96
129	310	1.217	411	77	51	152	109	71	44	103	2	2.966	118	3.072
4·37	**40·45**	**41·03**	**13·86**	**2·60**	**1·73**	**5·12**	**3·69**	**2·37**	**1·50**	**3·44**	**0·07**	**100·00**		
70	212	427	346	—	43	42	76	—	—	79	—	1.451	—	1.451
38	103	413	75	52	13	87	12	59	30	17	—	995	—	995
—	2	—	7	—	—	—	—	—	—	—	—	9	—	9
—	16	43	—	15	—	11	—	12	—	—	—	97	2	98
12	37	157	40	7	1	9	15	2	10	8	3	338	[1]) 140	478
2	12	50	5	7	—	12	6	2	—	—	—	104	5	109
122	382	1.090	473	81	57	161	109	75	40	104	3	2.994	147	3.140
4·08	**12·71**	**36·41**	**15·81**	**2·68**	**1·90**	**5·39**	**3·67**	**2·51**	**1·31**	**3·49**	**0·08**	**100·00**		
78	341	624	330	—	50	55	92	—	—	88	—	1.841	—	1.841
45	129	542	83	63	15	116	14	72	36	22	—	1.252	3	1.255
—	2	—	7	—	—	—	—	—	—	—	—	9	—	9
—	—	78	—	18	—	14	—	16	—	—	—	126	2	128
12	40	191	208	7	1	9	16	3	11	9	3	549	[1]) 172	720
4	16	60	6	8	—	13	7	3	—	—	—	140	18	158
139	528	1.495	634	96	66	207	129	94	47	119	3	3.916	195	4.111
3·57	**13·47**	**38·17**	**16·18**	**2·46**	**1·69**	**5·28**	**3·30**	**2·42**	**1·20**	**3·03**	**0·07**	**100·00**		

nauczycieli przemysłowych i około 1.000 zł. rocznie na dodatki dla suplentów.

Alegat 2. do L. S. 3.433/900.

Rok	Przedmiot	Kraje w Radzie państwa reprezentowane														
		Galicya	Bukowina	Śląsk	Morawy	Czechy	Austrya dolna	Austrya górna	Salzburg	Tyrol i Voralberg	Styrya	Karyntya	Kraina	Wybrzeże	Dalmacya	Razem w całej Austryi
1896	W stosunku do podatków bezpośrednich opłacanych przez kraje wynoszą dotacye na szkolnictwo przemysłowe procent (%)	1·87	3·12	4·86	2·52	3·41	1·07	1·51	4·79	4·28	1·67	4 11	2·35	2 66	0·14	2·33
1897	W stosunku do podatków bezpośrednich opłacanych przez kraje wynoszą dotacye na szkolnictwo przemysłowe procent (%)	2·08	3·49	5·15	2·96	3·52	1·13	1·56	5·03	4·71	1·78	4·35	2·59	2·80	0·21	2·48
1898	W stosunku do podatków bezpośrednich opłacanych przez kraje wynoszą dotacye na szkolnictwo przemysłowe procent (%)	1·95	4·90	4·91	2·77	3·91	1·00	1·57	5·00	4·37	1·69	4·42	2·32	2·76	0·28	2·49
1899	W stosunku do podatków bezpośrednich opłacanych przez kraje wynoszą dotacye na szkolnictwo przemysłowe procent (%)	1·89	3·87	4·70	3·25	3·47	1·07	1·72	5·32	4·74	1 71	4·65	2·63	2·85	0·33	2·47
1900	W stosunku do podatków bezpośrednich opłacanych przez kraje wynoszą dotacye na szkolnictwo przemysłowe procent (%)	2·27	4·23	4·94	4·34	4·64	1·32	2·04	6·06	5·76	1 90	5·71	2·86	2·99	0·37	3·07

Ls. 3.438/900.

We Lwowie, dnia 18. kwietnia 1900.

Aleg. 185

Sprawozdanie

Komisyi przemysłowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego z czynności w zakresie przemysłu krajowego.

(Krajowe szkoły zawodowe i warsztaty instrukcyjne.)

Wysoki Sejmie!

Przedłożone Wysokiemu Sejmowi sprawozdanie Wydziału krajowego łącznie z sprawozdaniem krajowej komisyi dla spraw przemysłowych daje szczegółowy obraz co do liczby, kategoryi, rozwoju i dzisiejszego stanu szkół zawodowych w kraju.

W rachubę biorąc dotychczas nieczynne dwie szkoły zawodowe jak koszykarska w Siedlcu i stolarska w Tarnopolu, na które odpowiednie kwoty wstawione zostały do preliminarza budżetu na rok 1900, liczymy ogółem 33 szkół zawodowych, w szczególności: ośm dla nauki koszykarstwa, trzy kołodziejskie, trzy stolarskie, jedna zabawkarska, dwie garncarskie, trzy szewskie, ośm tkackich, jedna sukiennicza, trzy koronkarskie, a wreszcie jedna dla nauki hafciarstwa.

W wykształceniu młodzieży w kierunku fachowym współdziałają jeszcze prywatne szkoły zawodowe zasilane subwencyami z funduszu krajowego, dalej kursa majsterskie urządzane dla pewnej kategoryi rzemiosł i kursa nauki wędrownej.

Subwencyonowanych szkół jest siedm, z tych cztery koszykarskie, jedna tkacka i dwie koronkarskie.

Kursa majsterskie obejmują prócz szewstwa specyalny kurs dla podmajstrzy murarskich, a naukę wędrowną stosowano w tkactwie i koszykarstwie.

Zestawiony wykaz przedstawia kategorye szkół, frekwencyę i koszta utrzymania:

Liczba porządk.	Szkoły zawodowe i warsztaty instrukcyjne	Frekwencya uczniów (uczennic)			Preliminarz dochodów					Razem	Uwaga
		zwyczajnych	nadzw.	Razem	Proponowana subwencya rząd.	Dotacya z fund. krajow. zwyczajna	Dotacya z fund. krajow. nadzwyczajna	Od gmin, powiatów i osób	Ze sprzedaży wyrobów		
					zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	
	I. Dla wyrobów koszykarskich.										
	Szkoła krajowa:										
1	W Czerwonej woli	32	6	38	1.000	1.000	—	200	1.400	3.600	
2	„ Dżurowie . .	20	4	24	600	692	—	150	1 000	2.442	
3	„ Rudkach . . .	38	4	42	500	600	—	305	1.300	2.705	
4	„ Siedlcu . . .	—	—	—	—	500	400	—	—	900	
5	„ Skołyszynie . .	19	1	20	700	1.032	—	—	1.800	3.532	
6	„ Strychańcach .	15	—	15	650	874	—	266	1 000	2.790	
7	„ Wojsławiu . .	6	2	8	500	535	—	250	600	1.885	
8	„ Zatorze . . .	11	—	11	600	660	—	200	600	2.060	
9	Subw. w Albigowy	—	—	—	—	300	—	—	—	300	
10	W Żurawnie . . .	—	—	—	—	420	—	—	—	420	
11	„ Bilińce . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
12	„ Pohorcach . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
		141	17	158	4.550	6.613	400	1.371	7.700	20 634	
	II. Dla wyrobów z drzewa.										
	(Kołodziejstwo, stolarstwo, wyrób zabawek).										
	Warsztat wzorowy kołodziejski:										
13	W Grybowie . .	30	-	30	1.500	1.770	550	100	2.100	6.020	
14	„ Grzymałowie .	32	—	32	1.700	2.020	—	500	5.800	10.020	
15	„ Kamionce str. .	45	—	45	1.600	4.001	800	—	5.100	11.501	
	Szkoła stolarska:										
16	W Kalwaryi . .	19	1	20	1.500	3.380	5.000	—	860	10 740	
17	„ Stanisławowie .	47	6	53	1.300	3.956	150	1.100	1 800	8.306	
18	„ Tarnopolu . .	—		—	1.500	1.800	—	—	—	3.300	
19	Szkoła dla wyrobu zabawek w Jaworowie	24	12	36	600	980	300	100	1 000	2.980	
		197	19	216	9.700	17.907	6.800	1.800	16.660	52.867	
	III. Dla garncarstwa.										
20	Szk. kraj. w Kołomyi	17	12	29	3.000	3.540	2.250	—	2.200	10.990	
21	Warsztat wzorowy w Toustem . .	8	4	12	1 300	1.190	—	—	1.200	3.690	
		25	16	41	4.300	4.730	2.250	—	3.400	14.680	
	IV. Dla wyrobów ze skóry *).										
	Szkoła szewska:										
22	W Dobczycach . .	19	—	19	400	1.420	—	100	800	2.720	
23	„ Starym Sączu .	30	—	30	600	1.394	—	300	3.180	5.474	
24	„ Witkowie . .	31	—	31	800	2.222	—	—	1.200	4 222	*) Majsterskie kursa szewskie w Krakowie i Lwowie 1.600 zł.
		80	—	80	1.800	5.036	—	400	5.180	12.416	

Liczba porządk.	Szkoły zawodowe i warsztaty instrukcyjne	Frekwencya uczniów (uczennic)			Preliminarz dochodów						Uwaga
		zwyczajnych	nadzw.	Razem	Proponowana subwencya rząd.	Dotacya z fund. krajow. zwyczajna	Dotacya z fund. krajow. nadzwyczajna	Od gmin, powiatów i osób	Ze sprzedaży wyrobów	Razem	
					zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	
	V. Dla przemysłu tkackiego.										
25	Szkoła krajowa w Krośnie	26	–	26	3.800	4.470	—	200	2.000	10.470	
26	Warsztat wzorowy w Glinianach . .	24	5	29	1.200	1.676	160	170	—	3.206	
27	w Gorlicach . .	11	–	11	400	300	—	200	—	900	
28	w Korczynie . .	18		18	720	1.080	—	—	—	1.800	
29	w Kossowie . . .	18	1	19	700	1.388	—	190	—	2.278	
30	w Łańcucie . . .	20	4	24	450	1.160	—	550	—	2.160	
31	w Rychwałdzie .	10	—	10	500	1.055	—	200	—	1.755	
32	w Wilamowicach .	16	2	18	500	630	700	250	—	2.080	
33	Subw. pryw. w Budzanowie . .	—	—	—	—	400	—		—	400	
		143	12	155	8.270	12.159	860	1.760	2.000	25.049	
	VI. Dla przemysłu sukienniczego.										
34	Szkoła kraj. w Rakszawie . . .	27	1	28	2.800	4.110	—	500	—	7.410	
	VII. Dla koronkarstwa i haftów.										
35	Szkoła krajowa w Bobowy . . .	—	—		400	230	—	100	200	930	
36	w Zakopanem . .	70	3	73	800	2.250	—	—	2.400	5.450	
37	w Makowie . . .	36	5	41	400	864	—	73	300	1.637	
38	Szkoła subw. pow. w Kańczudze . .	39	—	39	600	861	—	—	—	1.461	
39	w Jaworowie . .	—		—	200	400	—	—	—	600	
40	Szk. subw. prywat. w Przeworsku . .	—	—	—	—	300	—	—	—	300	
		145	8	153	2.400	4.905	—	173	2.900	10.378	
	VIII. Dla murarstwa.										
41	Kurs dla podmajstrzych murarskich w Sieniawie	—	—	—	—	300	—	—	—	300	
	Ad I.	141	17	158	4.550	6.613	400	1.371	7.700	20.634	
	„ II.	197	19	216	9.700	17.907	6.800	1.800	16.660	52.867	
	„ III.	25	16	41	4.300	4.730	2.250	—	3.400	14.680	
	„ IV.	80	—	80	1.800	5.036	—	400	5.180	12.416	
	„ V.	143	12	155	8.270	12.159	860	1.760	2.000	25.049	
	„ VI.	27	1	28	2.800	4.110	—	500	—	7.410	
	„ VII.	145	8	153	2.400	4.905	—	173	2.900	10.378	
	„ VIII.	-	—	—	—	300	—	—	—	300	
	Razem	758	73	831	33.820	55.760	10.310	6.004	37.840	143.734	

Świeże szkoły zawodowe.

W bieżącym roku zamierzone jest wprowadzenie w życie trzech świeżych szkół zawodowych, jak szkoły koszykarskiej w Siedlcu, stolarskiej w Tarnopolu i dla „przemysłu budowlanego“ w Podgórzu. Inicyatywa do założenia szkoły ceglarskiej czy też dla „przemysłu budowlanego“ wyszła od przemysłowców zachodniej Galicyi, którzy na ankiecie w Krakowskiej Izbie handlowej i na całym szeregu zebrań w Podgórzu, oświadczyli gotowość popierania tego rodzaju szkoły moralnie i materyalnie. Szkoła ta miałaby za zadanie kształcić personal pomocniczy (majstrów, werkmistrzów, palaczy piecowych i t. p.) dla fabryk cegieł, dachówek, drenów, wapna, cementu i gipsu.

Miasto Podgórze jest odpowiedniem miejscem dla tej szkoły, gdyż posiada ono na miejscu i w najbliższej okolicy w znaczniejszej liczbie cegielnie maszynowe, wapienniki, fabryki cementu, wyrobów betonowych, dachówek i kafli.

Czynniki miejscowe jak Rada powiatowa w Wieliczce, gmina m. Podgórza i Izba handlowa w Krakowie przyczyniać się będą do utrzymania projektowanej szkoły roczną dotacyą w wysokości 2.000 koron.

Zwinięte szkoły.

Po spełnieniu zadania w obec miejscowego przemysłu zostały zwinięte cztery szkoły zawodowe i jeden kurs majsterski, w szczególności: dwie szkoły szewskie w Drohobyczu i Uhnowie, szkoła powroźnicza w Radymnie, garncarska w Porembie i kurs majsterski garncarski w Racie — ponadto zapowiada krajowa Komisya dla spraw przemysłowych zwinięcie z tegoż samego powodu warsztatu naukowego garncarskiego w Toustem.

Ogólne uwagi.

W przemyśle keramicznym pozostanie czynną tylko jedna szkoła garncarsko-kaflarska w Kołomyi, której program ma być rozszerzony i szkoła wyposażona w odpowiednie środki naukowe, by i dla fabryk dachówek, cegieł, rurek drenowych przysposabiała czeladników fabrycznie wykształconych. Zakładanie świeżych szkół garncarskich nie jest wskazane, natomiast dla rozwoju przemysłu keramicznego, fabrycznego i rzemieślniczego w kraju jest rzeczą ważną, by c. k. Rząd utworzył szkołę keramiczną dla werkmistrzów przy państwowej wyższej szkole przemysłowej w Krakowie.

Na potrzebę keramicznej rządowej szkoły werkmistrzowskiej wskazywała niejednokrotnie sejmowa Komisya przemysłowa. Wprawdzie c. k. Rząd objął programem państwowej szkoły przemysłowej we Lwowie szkołę keramiczną dla werkmistrzów, która jednak dla braku lokalu nie została utworzona.

Szkoły tkackie a w dalszej konsekwencyi i przemysł tkacki lniany pozostaje na niezmienionym stopniu rozwoju i pomimo czynionych usiłowań, dla braku przędzalni w kraju nie postępuje w ten sposób, by mógł w znaczniejszej mierze zaspokajać potrzeby krajowe. Tkacz tutejszy pracuje w mniej korzystnych warunkach, gdyż przędzę fabryczną na wyroby cieńsze zmuszony jest sprowadzać z zagranicy, co naturalnie produkcyę obdraża a tem samem przychodzi mu z trudnością walczyć z konkurencyą wyrobów obcych. Z uwagi na ważność i potrzebę wydatnego rozwoju przemysłu tkackiego w kraju komisya uznaje za nader pożądane, ażeby z inicyatywy prywatnej a z pomocą krajowego funduszu przemysłowego powstać mogła w kraju fabryczna przędzalnia lnu. Wydział krajowy powinien na właściwej drodze podać do wiadomości szerszego ogółu treść uchwały powziętej na posiedzeniu sejmowem z 6. lutego 1895, która to uchwała przyznaje wydatną pomoc dla przemysłu przędzalnianego. Uchwała ta brzmi dosłownie:

„Sejm upoważnia Wydział krajowy, ażeby imieniem krajowego stałego funduszu przemysłowego i z majątku tego funduszu przystąpił do akcyjnego lub udziałowego przedsiębiorstwa przędzalnianego z sumą akcyjną lub udziałową 50.000 złr. a. w. na wypadek, jeżeliby przedsiębiorstwo takie zostało w kraju założone na racyonalnych podstawach i z uwzględnieniem potrzeb krajowego przemysłu, tudzież zrzekł się — na przeciąg pierwszych pięciu lat istnienia tego przedsiębiorstwa — prawa pobierania prowizyi od powyższego kapitału“.

Uchwała powyżej powołana jak również i ta okoliczność, że przędzalnia fabryczna w myśl ustawy krajowej na lat 10 byłaby zupełnie wolną od opłacania jakichkolwiek dodatków do podatków powinna zachęcić przemysłowców i kapitalistów do założenia w kraju fabrycznej przędzalni lnu.

W dziale tkactwa sukienniczego przychodzi do zaznaczenia, że krajowa szkoła sukiennicza w Rakszawie rozwija się normalnie, mając obecnie trwałe oparcie o świeżo założoną Spółkę akcyjną z kapitałem zakładowym w wysokości 200.000 koron.

Program zakładania szkół zawodowych.

Referent fachowy.

W kraju naszym, gdzie przemysł znajduje się na zbyt niskim stopniu rozwoju, gdzie ten przemysł w celu przysporzenia ludności pracy i zarobku jest koniecznym, należałoby dla uniknięcia zawodów pracować w dobrze obmyślonym i wytkniętym kierunku. Niesłychanie ważne zadanie byłoby do spełnienia, ażeby zbadać gruntownie warunki, w jakich przemysł u nas powstać i korzystnie dla kraju rozwinąć się może i powinien. W tej mierze należałoby przystąpić do szczegółowego zbadania tych wszystkich surowych produktów, które bądź to przyroda sama temu krajowi przysparza, lub też są wytworem przemysłu rolniczego. Ważną jest rzeczą wiedzieć, co i w jakich ilościach kraj wywozi, w jaki sposób i na jaki artykuł pewnej kategoryi przemysłu te surowe płody za granicą przerabiają, ile z tych surowych płodów przerobionych na gotowe wyroby napowrót do nas przychodzi, możeby się okazało, że niejedna gałęź przemysłu dotychczas nie wiele lub zupełnie nie znana mogłaby się w kraju korzystnie rozwinąć. Dokładne poznanie stosunków w kraju miałoby i z tego względu znaczenie doniosłe, by można z uwagi na komunikacye, bliskość pokładu węgla, albo siły wodnej, wskazać poszczególne miejscowości jako kwalifikujące się do założenia przedsiębiorstw fabrycznych. Badania wszechstronne wymagają niewątpliwie wiedzy fachowej i systematycznej pracy i mogą być one z biegiem czasu doprowadzone do pożądanego skutku, jeżeli odpowiednio wykształcony technik do tej pracy będzie użyty. W interesie przemysłu leży, by przy Wydziale krajowym względnie przy krajowej komisyi dla spraw przemysłowych utworzono stałą posadę referenta fachowego. Komisya sejmowa w sprawozdaniach z 1896, 1897 i 1898 roku zwracała uwagę na potrzebę utworzenia posady referenta fachowego a dalej na potrzebę wypracowania programu dotyczącego zakładania szkół i warsztatów naukowych tak pod względem liczby jak i ich kategoryi. Tę myśl popartą uchwałami Wysokiego Sejmu komisya ponownie podnosi, uważając utworzenie posady technicznego fachowego referenta i wypracowanie programu za nader ważne dla podniesienia i rozwoju przemysłu w kraju naszym.

Z szeregu postulatów podnoszonych w sprawozdaniach ponawia komisya kwestyę kursów majsterskich oraz lustracyi szkół zawodowych. Za pożądane dla przemysłu uważa komisya, by prócz kursów majsterskich dla szewców i podmajstrzych murarskich utworzono podobne kursa i dla innych kategoryi rzemiosł.

Lustracye szkół zawodowych pod względem fachowym i administracyjnym powinny odbywać się systematycznie w pewnych odstępach czasu a bez kwestyi owe lustracye w skutkach swoich będą mieć doniosłe znaczenie dla przemysłu objętego programem szkoły.

Subwencye rządowe.

Subwencye rządowe na zakłady zawodowe w Galicyi wedle preliminarza państwowego na rok 1900

wynoszą	32.950 zł.
a ponieważ żądano	38.870 „
przyznał c. k. Rząd mniej o . . .	5.920 zł.

a mianowicie:	żądano:	dali:	*mniej o*
na Zakłady drzewne . . .	14.250 zł.	11.180 zł.	3.070 zł.
„ „ garncarskie . .	5.800 „	5.600 „	200 „
„ „ szewskie . . .	2.700 „	1.920 „	780 „
„ „ tkackie . . .	11.070 „	10.550 „	520 „
„ „ powroźnicze . .	500 „	400 „	100 „
„ „ koronkarskie . .	2.400 „	1.550 „	850 „
„ „ kobiece subwenc. .	2.150 „	1.750 „	400 „
razem j. w. .	38.870 zł.	32.950 zł.	5.920 zł.
w latach ubiegłych:			
w roku 1899	36.556 zł	31.900 zł.	3.656 zł.
„ „ 1898	47.650 „	31.850 „	15.800 „
„ „ 1897	40.084 „	31.234 „	8.850 „

Z tego okazuje się, że liczne wezwania Wysokiego Sejmu skierowane do c. k Rządu i starania Koła polskiego w Wiedniu skutku nie odnoszą, a najlepiej dowodzi ta okoliczność, że gdy w roku 1899 z postawionego żądania obcięto 3.656 zł., w roku 1900 obcięcie to wzrosło już do 6.000 zł.

W preliminarzu na rok 1900 nie dano żadnej subwencyi dla szkoły zabawkarskiej i koronkarskiej w Jaworowie, szewskiej w Dobczycach, pomimo że szkoły te doskonale prosperują; nadto nie dano też nic na szkołę koronkarską w Bobowej, która otwartą została 1. października 1899 i na utworzyć się mającą w jesieni stolarską w Tarnopolu.

Komisya budżetowa przy sprawozdaniu z rubryki XVI. budżetu krajowego przedstawi Wysokiemu Sejmowi do uchwały odpowiednią rezolucyę do c. k. Rządu z żądaniem wydatnej pomocy dla szkolnictwa przemysłowego, z tego powodu komisya przemysłowa ogranicza się jedynie na wzmiance o tym przykrym przedmiocie.

W zakończeniu sprawozdania komisya z wyrazem uznania podnosi działalność Wydziału krajowego w zakresie szkół zawodowych, przyczem zaznacza, że przyjmuje wniosek Wydziału krajowego co do dwóch stabilizacyi i wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm przyjmuje z zadowoleniem do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 28. grudnia 1899 r. L. 87.141 i dołączone do niego sprawozdanie z czynności krajowej komisyi dla spraw przemysłowych w zakresie szkół i warsztatów zawodowych.

II. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby stabilizował Władysława Niemczynowskiego na posadzie kierującego instruktora zawodowego w krajowej szkole stolarskiej w Kalwaryi Zebrzydowskiej, a Kazimierza Jamroza na posadzie kierującego instruktora zawodowego w krajowym naukowym warstacie tkackim w Kossowie, przyznał im, mianowicie: Niemczynowskiemu stałą płacę w kwocie 1.200 zł. rocznie, Jamrozowi stałą płacę w kwocie 720 zł. rocznie, oraz przyznał im prawo do emerytury na równi z innymi stabilizowanymi urzędnikami, wymienionymi w §. 12. ust. 2. lit. *b* statutu emerytalnego uchwalonego przez Sejm dnia 21. stycznia 1889, tudzież z zastosowaniem uchwały sejmowej z dnia 3. stycznia 1874 i pod warunkami tą uchwałą określonymi, wymierzał Władysławowi

Niemczynowskiemu trzy pięciolecia po 100 zł., Kazimierzowi Jamrozowi trzy pięciolecia po 80 zł., w miarę ukończenia 5, 10 i 15 lat służby, pełnionej przy tych samych stałych poborach i na tych samych posadach.

Służba policzalna do emerytury poczyna się liczyć:

u Niemczynowskiego od dnia 26. września 1892,
Jamroza od dnia 10. czerwca 1895.

Służba policzalna do pięcioleci zaczyna się liczyć:

u Niemczynowskiego od dnia 1. stycznia 1899,
u Jamroza od dnia 1. stycznia 1897.

III. Sejm upoważnia Wydział krajowy, ażeby w celu utworzenia posady technicznego referenta dla spraw przemysłowych, wstawił odpowiednią kwotę do budżetu krajowego na rok 1901.

IV. Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby w porozumieniu z krajową Komisyą dla spraw przemysłowych opracował i Sejmowi w czasie niedługim o ile możności na najbliższej sesyi przedłożył szczegółowy program co do zakładania szkół i warstatów zawodowych, kursów czeladniczo-majsterskich i kursów wędrownych.

Przewodniczący:
Weigel w. r.

Sprawozdawca:
Żardecki w. r.

L. S. 3213/1900. We Lwowie, dnia 5. kwietnia 1900.

Aleg. 186

Sprawozdanie

sejmowej komisyi przemysłowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego i komisyi krajowej dla spraw przemysłowych w zakresie **przemysłowych szkół uzupełniających,** jakoteż o sprawozdaniu ck. Rady szkolnej krajowej o stanie **tychże szkół w roku 1898/9.**

Wysoki Sejmie!

Komisya krajowa dla spraw przemysłowych u wstępu swojego sprawozdania zaznacza zmiany, jakie zaszły w składzie komisyi w ciągu roku 1899. Ubyło komisyi tej 3 członków, a to przez śmierć: śp. prof. Julian Zacharyewicz i śp. poseł Leon Chrzanowski, dalej przez rezygnacyę p. Edmund Mochnacki, b. prezydent miasta Lwowa. W miejsce ich — a wchodzili oni w skład komisyi z ramienia Wydziału krajowego — powołał Wydział krajowy pp. Ignacego Drewnowskiego, inspektora kolei puństw. i naczelnika warstatów kolejowych we Lwowie; Władysława Ekielskiego, architekta i profesora państwowej szkoły przemysłowej w Krakowie i Tadeusza Fiedlera, profesora szkoły politechnicznej we Lwowie.

Ponieważ śp. prof. Zacharyewicz wchodził w skład stałej sekcyi administracyjnej i był zarazem delegatem komisyi przemysłowej do ck. Rady szkolnej krajowej, toż należało powstałe przez śmierć jego luki wypełnić. Do sekcyi stałej wszedł tedy poseł Tadeusz Romanowicz, do Rady szkolnej zaś inspektor Drewnowski.

„W sprawozdaniu zeszłorocznem — pisze kraj. Komisya przemysłowa — zaznaczono zmianę zasadniczą, jaka zaszła w stanowisku Komisyi kraj. dla spraw przemysłowych i Wydziału kraj. do szkół przemysłowych uzupełniających, wskutek reskryptu Ministra wyznań i oświecenia z dnia 24. maja 1898 l. 12812. Zaznaczono tę zmianę w przewidywaniu, że Sejm weźmie pod obrady i uchwali przedłożone w tej sprawie wnioski Wydziału krajowego, które zgodnie z wymaganiami Ministerstwa, regulowały sprawę co do zobowiązań kraju względem rzeczonych szkół.

„Gdy jednak Sejm nie uchwalił na ubiegłej sesyi przedłożonych wniosków, więc reorganizacya co do zasad zakładania i utrzymania szkół przemysłowych uzupełniających i osnowy ich statutów, musiała pozostać w zawieszeniu i administrowano niemi w ramach tych prowizorycznych postanowień, które dotychczas obowiązują."

„Nie wpłynęło to jednak na stosunek tych szkół do rządu i skarbu państwa, który i w bieżącym roku, jak poprzednio, zasilał je przewidzianemi w budżecie państwa subwencyami".

Zmiany zasadnicze, o których wspomniano powyżej, a które w roku bieżącym osobno pod obrady Sejmu się dostaną, na tem polegają, że Wydział krajowy obecnie

orzekać ma o założeniu lub o zwinięciu szkoły w porozumieniu z c. k. Radą szkolną krajową i wydawać dla nich statuty na podstawie normalnego statutu, ułożonego przez c. k. Radę szkolną krajową z Wydziałem krajowym Utrzymanie szkół, przy pomocy prestacyi ze źródeł miejscowych i zasiłków ze skarbu państwa, należy do Wydziału krajowego, on też przedkłada budżety rzeczonych szkół Sejmowi do uchwalenia, a co do subwencyi ze skarbu państwa porozumiewa się z ck Radą szkolną krajową. Cały więc ekonomiczny i administracyjny zarząd szkół spoczywa w ręku Wydziału krajowego, on nadto mianuje i oddala kierowników i nauczycieli tych szkół za poprzedniem porozumieniem się z c. k. Radą szkolną krajową; do Rady szkolnej zaś należy nadzór dydaktyczny i pedagogiczny, a więc przepisywanie planu nauki i środków naukowych, czuwanie nad frekwencyą i wizytowanie tych szkół przez c. k. krajowego inspektora szkolnego, który sprawozdania swe wizytacyjne podawać ma do wiadomości Wydziału krajowego.

Wskutek tego uregulowania stosunków szkół przemysłowych uzupełniających obowiązek ich lustrowania przechodzi z Komisyi krajowej dla spraw przemysłowych na ck. Radę szkolną krajowej, przeto rzeczą Rady szkolnej przedkładać Wys. Sejmowi sprawozdania, któreby zawierały szczegóły o frekwencyi i stanie nauki w tych szkołach. Sprawozdania zaś Wydziału kraj. i krajowej Komisyi przemysłowej podają daty, odnoszące się do zakładania i kosztów utrzymania owych zakładów.

Szkół tych wtedy w r. 1898/9 stale czynnych było 47, tj. tyle co w roku poprzednim.

Na koszta utrzymania tych zakładów w roku 1898/9 preliminowano 81.147 zł. Z tego przypadało na kraj 26.816 złr., na państwo 26.866 złr. na gminy 17.722 złr., reszta w kwocie 9.743 złr. na inne czynniki, jak izby handlowe, rady powiatowe, instytucye finansowe etc.

Dla ułatwienia poglądu zestawia się poniżej procentowy udział łożonych na te szkoły kwot za ostatnich lat ośm.

Rok	Procentowy udział				
	kraju	państwa	powiatów	gmin	innych czynników
1891/2	28·3%	27·7%	5·2%	28·4%	10·7%
1892/3	29 0 „	26·2 „	5·6 „	26·7 „	12·5 „
1893/4	27·5 „	27·8 „	5·7 „	27·8 „	11·2 „
1894/5	29·7 „	29·7 „	5 6 „	25·4 „	9·6 „
1895/6	30·0 „	29 4 „	5·7 „	26·3 „	8·6 „
1896/7	31 2 „	31·1 „	5·4 „	25·2 „	7·1 „
1897/8	32·5 „	30·6 „	5·4 „	24·3 „	7·2 „
1898/9	33·0 „	33·1 „	5·1 „	21·8 „	7·0 „

Zauważa jednak komisya krajowa, że udział Rządu nie dopisał w przewidywanej mierze, gdyż mimo żądań kraju Rząd wyasygnował tylko 25.000 złr., tj. tyle, co w roku poprzednim, skutkiem czego powstały niemałe trudności w zarządzie tych szkół i konieczność większego tu i ówdzie przyczynienia się ze strony kraju.

Jakiż tych ofiar pieniężnych skutek?

Na zapytanie to odpowiada sprawozdanie Rady szkolnej krajowej. Wynika z niego, że liczba klas ze 148 w roku zeszłym urosła do 155, liczba uczniów zapisanych z 5.989 do 6.289, liczba nauczycieli z 400 do 402. Uczniów klasyfikowanych było 4.654. Wszystkie zakłady — z małymi wyjątkami — dostatecznie zaopatrzone w środki naukowe.

Z uczniów zapisanych klasyfikowano 74%. Wzrosła zatem liczba uczniów zapisanych o 300 czyli o 5% wobec roku zeszłego. Regularność w uczęszczaniu do szkoły utrzymuje się, tak, że wnosić z tego można, iż nasi rękodzielnicy i przemysłowcy cenić zaczynają korzyści, płynące z takiej szkoły.

O jakości wyniku klasyfikacyi nie podaje Rada szkolna szczegółów, tak, że na stosunek stopni dobrych do ogółu klasyfikowanych brak poglądu. Nie ma także

wzmianki, czy, o ile i z jakim skutkiem władze przemysłowe pierwszej instancyi wpływają na regularną frekwenkcyę szkół przez stosowanie noweli (z 23. lutego 1897, Dz. p. p. Nr. 63) tak wobec majstrów jak i terminatorów. Tyczącej się tego punktu uchwale Wysokiego Sejmu zadość czyniąc, wystosował Wydział krajowy stosowne wezwanie do c. k Prezydyum namiestnictwa.

W celu dopełnienia wykształcenia nauczycieli dla uzupełniających szkół przemysłowych odbyły się w ubiegłym roku szkolnym dwa kursy wakacyjne, a mianowicie kurs sześciotygodniowy w szkole przemysłowej w Krakowie i kurs ośmiotygodniowy w szkole przemysłowej we Lwowie.

Przedmiotami nauki na kursie krakowskim były stylistyka przemysłowa, rachunki przemysłowe, buchalterya i nauka o wekslach, na kursie lwowskim zaś rysunki odręczne z modeli, rysunki geometryczne i rzutowe z modeli, wreszcie rysunki zawodowe dla rozmaitych rodzajów przemysłu.

Na kurs w Krakowie powołała Rada szkolna krajowa dwudziestu, na kurs we Lwowie dziesięciu nauczycieli. Koszta nauki tj. remuneracyę dla uczących profesorów pokrył skarb państwa, Wydział krajowy zaś udzielił każdemu uczestnikowi subwencyi na podróż i utrzymanie z funduszu, na ten cel przeznaczonego, — w łącznej sumie 1.989 złr.

Frekwentanci obydwu kursów brali bardzo żywy udział w nauce i po jej ukończeniu otrzymali świadectwa z postępem przeważnie celującym i bardzo dobrym.

Rzecz ta zasługuje na pełne uznanie.

Stosując się do uchwały Sejmu, powziętej na posiedzeniu z dnia 22. marca 1899 a wyrażającej „nadzieję, że Wydział krajowy dążyć będzie do dalszego zakładania szkół przemysłowych uzupełniających wszędzie tam, gdzie tylko stosunki miejscowe na to zezwolą“ — czynił Wydział dalsze starania o założenie innych jeszcze szkół przemysłowych, lecz jak dotąd bezskutecznie. Po porozumieniu się z c. k. Radą szkolną krajową, która wskazała takie miejscowości, gdzie możnaby mieć nadzieję pozyskania odpowiednich sił nauczycielskich dla nauki przemysłowej uzupełniającej, odniosła się Komisya przemysłowa do gmin Bolechowa. Dębicy, Doliny, Gródka, Halicza, Jaworowa, Kęt, Oświęcimia, Sokala, Śniatyna, Trembowli i Zaleszczyk, lecz w części otrzymała już odpowiedzi odmowne, usprawiedliwiające niemożność gminy przyczyniania się czemkolwiek do założenia i utrzymania szkoły przemysłowej uzupełniającej, w części zaś są jeszcze w zawieszeniu dalsze rokowania o utworzenie szkoły.

Komisya poczyniła również kroki o zorganizowanie szkoły przemysłowej uzupełniającej w Radymnie, po zniesieniu tamtejszego warsztatu naukowego powroźniczego, lecz sprawa tej organizacyi nie została jeszcze do końca doprowadzoną.

W sprawie rysunków zawodowych dowiadujemy się ze sprawozdania Komisyi przemysłowej, że w ubiegłym roku szkolnym przyszły po raz pierwszy do rozdania nagrody, udzielane z przeznaczonego na ten cel kredytu w budżecie krajowym, dla tych uczniów szkół przemysł. uzupełniających, którzy czynią najlepsze postępy w r y s u n k a c h z a w o d o w y c h. Nagród takich rozdano ogółem 88, tj. w 44 szkołach po dwie na każdą II. klasę kursu przemysłowego, wyższa nagroda na 10 koron, niższa na 6 koron, czyli razem kwotę 352 zł. w. a. Wydatek to stosunkowo niewielki, a spodziewać się należy, że wywoła zamierzony skutek, tj. zachęcać będzie stale uczniów szkół przemysłowych uzupełniających do gorliwego przykładania się do wielce ważnego dla nich przedmiotu nauki, tj. rysunków zawodowych.

Postępowaniu takiemu tylko przyklasnąć można; łączy się ono z życzeniem Sejmu, ażeby ukończonym uczniom uzupełniających szkół przemysłowych umożebniono dalsze wydoskonalenie się w rysunkach zawodowych. Niema jednak wzmianki w sprawozdaniu kraj. komisyi przemysłowej, czy obok Tarnowa i Stryja, gdzie jak w roku zeszłym nauki tego przedmiotu specyalnie udzielano, nie postąpiła rzecz ta i gdzieindziej.

I co do kursów uzupełniających o kierunku handlowym nie znajdujemy w sprawozdaniu komisyi krajowej wzmiankl żadnej. Przeszłoroczne sprawozdanie sejmowej komisyi przemysłowej zawiera w tej sprawie ustęp następujący:

„W sprawie zakładania nowych kursów uzupełniających o kierunku handlowym, oświadcza Wydział krajowy, że jestto w obecnych warunkach niemożliwe. W wyjątkowych wypadkach, pisze Wydział krajowy, jak się to n. p. stało w Białej, mogą być otwierane takie kursa, lecz w szybszym tempie będzie to mogło nastąpić dopiero po przysposobieniu większej ilości odpowiednich sił nauczycielskich, co znów zależne jest od uzupełnienia organizacyi szkoły handlowej w Krakowie i założenia przez c. k. Rząd projektowanej Akademii handlowej we Lwowie. Dopiero w tych za-

kładach da się utworzyć kursa dla nauczycieli, mogących odpowiedzieć wymaganiom nauki w uzupełniających szkołach handlowych. Próby czynione dotychczas z podobnymi kursami w Tarnowie, Stanisławowie i Kołomyi nie doprowadziły do pożądanych rezultatów, czynienie dalszych wydatków na naukę nieprowadzoną fachowo i nie przynoszącą istotnej korzyści handlowcom, byłoby zatem marnowaniem funduszów publicznych. Nie wykluczając zatem możności wyjątkowego urządzenia kursu handlowego uzupełniającego tam, gdzie odpowiednia siła nauczycielska da się wyszukać, otwarcie większej ilości takich kursów musi być odroczone aż do czasu, w którym będzie można przy pomocy wyższych szkół handlowych w kraju uzyskać dla tych kursów nauczycieli należycie przygotowanych".

Z uwagi, że w roku ubiegłym stosunki kraju w tym względzie zmianie nie uległy, niezawodnie Wydział krajowy z tych samych, co tamtego roku powodów, naprzód postąpić nie mógł. Komisya wyraża przeto na tem miejscu tylko życzenie, ażeby wobec postępującego rozwoju obu wyższych szkół handlowych we Lwowie i w Krakowie, które w niedalekim zapewne czasie wydadzą przygotowanych odpowiednio ludzi, Wydział krajowy sprawy tej z uwagi nie spuszczał i wedle możności zdążał do jej zrealizowania.

Streszczając przedstawione wywody, komisya wnosi :

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

1) Sejm przyjmuje sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności w zakresie przemysłowych szkół uzupełniających, tudzież sprawozdanie ck Rady szkolnej krajowej o stanie tych szkół do wiadomości.

2) Sejm uznając pożyteczną dla kraju działalność tych zakładów, wyraża nadzieję, że Wydział krajowy i nadal dążyć będzie do zakładania ich wszędzie tam, gdzie tylko stosunki miejscowe na to dozwolą.

3) Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby ciągłą rozwijał działalność w kierunku umożebnienia ukończonym uczniom uzupełniających szkół przemysłowych dalszego doskonalenia się w rysunku zawodowym i o osiąganych ewentualnie skutkach zdawał sprawę.

4) Sejm, uznając chwilowe trudności zakładania kursów uzupełniających o kierunku handlowym, wzywa Wydział krajowy, aby ważnej tej sprawy z uwagi nie spuszczał, szkołami takiemi się zajmował w miarę możności i ewentualne wyniki podawał do wiadomości Sejmu.

5. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby przez Władze przemysłowe pierwszej instancyi nieustannie czuwał nad wydatnością i regularnością frekwencyi w wymienionych szkołach.

Przewodniczący :
Weigel.

Sprawozdawca :
Rotter.

Z drukarni Pillera i Spółki we Lwowie.

L. s. 1107/900.

We Lwowie, dnia 28. kwietnia 1900.

Aleg. 187

Sprawozdanie

komisyi szkolnej o petycyi ,,Ruskiego Towarzystwa pedagogicznego" wniesionej do Wysokiego Sejmu do L 1107 w sprawie założenia nowego Seminaryum nauczycielskiego żeńskiego z językiem wykładowym ruskim, tudzież petycyi Wydziału powiatowego w Kołomyi wniesionej do L. 1383 do Wys. Sejmu w sprawie założenia ruskiego seminaryum nauczycielskiego męskiego w Kołomyi.

Wysoki Sejmie!

Ruskie Towarzystwo pedagogiczne we Lwowie, spełniając uchwałę walnego swojego zgromadzenia z dnia 11. lutego 1899 r., wniosło obecnie petycyę do W. Sejmu, w której prosi o wezwanie c. k. Rządu, by tenże przystąpił do założenia żeńskiego seminaryum nauczycielskiego, z językiem wykładowym ruskim w jednem z większych miast wschodniej Galicyi, a mianowicie: w Kołomyi, Stanisławowie lub w Tarnopolu.

Powyższe Towarzystwo motywuje potrzebę założenia seminaryum żeńskiego tem, że w ogólności liczba ich w Galicyi jest zbyt mała, wynosi bowiem zaledwie 3 (Kraków, Przemyśl, Lwów), stąd też pochodzi, że na 150—200 kandydatek, zgłaszających się rokrocznie na I rok każdego z owych seminaryów, może być przyjęta zaledwie część czwarta, pomimo, że większość nieprzyjętych bywa doskonale przygotowaną i posiada wszelkie inne warunki, uprawniające do zapisania się do seminaryum nauczycielskiego.

Jakkolwiek przepisana liczba kandydatek, wstępujących na I. rok nauki, nie powinna przewyższać liczby 40, rozmaite względy jednak, każące niejednokrotnie odstępować od owej normy, sprawiają, że liczba zapisanych przekracza 50; stąd powstają szkodliwe dla pożytku nauki i dla warunków higienicznych przepełnienia sal wykładowych.

Dla braku innych wyższych publicznych szkół żeńskich, tudzież z powodu, że wiele dziewcząt ze sfer średnio zamożnych pragnie na wszelki przypadek zdobyć sobie znośną egzystencyę na przyszłość za pomocą wykwalifikowania się na nauczycielki, powstają tu i ówdzie prywatne zakłady, w których mogą dziewczęta przysposabiać się do egzaminu dojrzałości, a który w danym razie zdają jako prywatystki w jednem z powyższych trzech seminaryów żeńskich lub w najbliższem seminaryum męskiem.

Lecz powyższe zakłady prywatne nie mogą uczynić zadość istniejącym potrzebom, raz dlatego, że posiłkować się mogą i muszą siłami nauczycielskiemi innych zakładów, stąd często zmiana personalu nauczycielskiego i poważne trudności w utrzymaniu regularnej nauki, a powtóre i dla tego, że jako przedsiębiorstwa prywatne utrzymają się za pomocą dość wysokich opłat, nie mogą być tem samem przystępne dla ubogich kandydatek.

Wprawdzie we Lwowie jedno z prywatnych seminaryów żeńskich pobiera wydatną subwencyę krajową i ułatwia pewnej ilości uczennic przyjęcie do zakładu, lecz właśnie dlatego, że jest we Lwowie, nie może być dostępnem dla uczeunic biednych zamiejscowych, zresztą ono wyręcza zakład rządowy w kształceniu tych kandydatek, które rok rocznie pomimo zdania egzaminu wstępnego nie są przyjmowane do zakładu rządowego. Uczennice z dalszych okolic wschodniej Galicyi nie mogą tedy korzystać i z tego udogodnienia.

Pomimo wielkich trudności, które co krok napotykać muszą podczas prywatnego przygotowywania się do matury, zgłasza się rok rocznie znaczna liczba kandydatek do egzaminu dojrzałości; we Lwowie dochodzi liczba takich prywatystek do 100.

Przy egzaminach okazują one wiele wiadomości, zdobytych niewątpliwie nadmierną i zdrowie podkopującą pracą, która niejednokrotnie dla braku potrzebnych środków naukowych musi być większą i uciążliwszą niż u uczennicy, pobierającej naukę w zakładzie rządowym, wyposażonym dobrze we wszelkie środki naukowe.

Dodać należy, że przygotowanie owe uzyskują przy pomocy nauczycielek lub nauczycieli, za co muszą łożyć znaczne honorarya.

Uczennice biedniejsze, które po zdaniu matury z pewnością poświęciłyby się zawodowi nauczycielskiemu, nie mogą tą drogą zdobyć sobie wykwalifikowania zawodowego

Z drugiej strony brak sił nauczycielskich w ogóle, brak nawet kandydatów na nauczycieli tymczasowych często zmusza władze szkolne do rekrutowania sił tymczasowych z dziewcząt które ukończyły szkołę wydziałową. Gdyby tedy kraj posiadał jeszcze choć jedno seminaryum żeńskie, stanąćby mogły do pracy w szkole ukończone seminarzystki, co ze względu na starszy wiek i lepsze przygotowanie w porównaniu z owemi kandydatkami z ukończoną szkołą wydziałową dawałoby lepszą rękojmię, że nauka z korzyścią w owych szkołach udzielaną będzie.

Komisya szkolna przyznaje do pewnego stopnia słuszność powyższym wywodom zawartym w petycyi, ze swojej strony niejednokrotnie wyrażała przekonanie, że w kraju w stosunku do potrzeby jest dotąd za mało seminaryów nauczycielskich, i z zadowoleniem konstatuje pewien zwrot ku lepszemu w tym kierunku. Nie zapoznaje zarazem i tej okoliczności, że Rada szkolna w pierwszym rzędzie czyni starania, by powstawały nowo kreowane seminarya męskie, gdyż największy brak nauczycieli istnieje w szkolnictwie wiejskim, a tam ze względu na naukę dopełniającą z doroślejszą młodzieżą męską praca nauczyciela mężczyzny jest niemal nieodzowną.

Atoli nie da się zaprzeczyć, że coraz liczniej występujące szkoły wiejskie o dwóch siłach nauczycielskich snadnie zatrudnić mogą z wielką korzyścią i nauczycielkę obok nauczyciela. A gdy się uwzględni, że coraz więcej po miastach tworzą się szkoły żeńskie pospolite i wydziałowe, to i zapotrzebowanie sił nauczycielskich żeńskich będzie równocześnie z tego powodu się wzmagało.

Kreowanie jeszcze jednego seminaryum żeńskiego należy tedy uważać jako postulat dostatecznie uzasadniony. Ze względu zaś na znaczną przestrzeń wschodniej Galicyi nie posiadającej seminaryum żeńskiego, możnaby przystąpić do założenia go w środku tej części kraju.

Komisya szkolna nie może jednak aprobować myśli, by tam założone seminaryum żeńskie miało wyłącznie język wykładowy ruski.

Kandydatki bowiem w ograniczonych przypadkach mogą być użyte na wsi t. j. w regule tam, gdzie jest szkoła o dwóch nauczycielach, natomiast przeważna część owych abituryentek znajdzie pomieszczenie w jakiejś szkole miejskiej, w której obowiązuje polski język wykładowy.

Użyteczność takich abituryentek, które wyłącznie pobierały naukę w języku ruskim, byłaby do pewnych tylko przypadków ograniczoną, a przesiedlenie się takiej nauczycielki do miasta w celach awansu stałoby się wprost niemożliwem.

W interesie tedy dobra i skuteczności nauki, w interesie możliwości użycia takiej nauczycielki i na wsi i w mieście w celu wreszcie uzyskania awansu z niższej kategoryi szkół do wyższej wskazaną jest rzeczą, by wykład nauki w owem żeńskiem seminaryum był utrakwistyczny.

Komisya szkolna tedy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, by uwzględniając niejednokrotnie wyrażoną a uzasadnioną potrzebę ludności wschodniej Galicyi, przystąpił do założenia żeńskiego seminaryum nauczycielskiego z językiem wykładowym utrakwistycznym t. j. polskim i ruskim, w jednem z miast wschodniej Galicyi.

Tem samem petycya Rady powiatowej w Kołomyi została załatwioną.

Czartoryski,
przewodniczący.

Józef Soleski,
sprawozdawca.

LS. 4.024/900.

We Lwowie, dnia 2. maja 1900.

Aleg. 188

Sprawozdanie

komisyi kolejowej w sprawie wniosku p. Szweda o zbudowanie czekalni na kolei państwowej Sucha-Zwardoń na przystanku „Pewel mała“.

Wysoki Sejmie!

Na kolei państwowej na przestrzeni Sucha-Zwardoń na przystanku „Pewel mała“ brak jest czekalni, w skutek czego publiczność narażona jest na różne niewygody, zmuszona oczekiwać przybycia pociągów pod gołem niebem, co zwłaszcza w razie niepogody oraz w zimie dotkliwie daje się uczuć.

Komisya kolejowa po rozpatrzeniu sprawy zgodnie z intencyą wnioskodawcy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby na kolei państwowej na przystanku „Pewel mała“ zarządził wybudowanie czekalni.

Przewodniczący:
Zaleski.

Sprawozdawca:
Bednarski.

L. S. 3936/1900. We Lwowie, dnia 26. kwietnia 1900.

Aleg. 189

Sprawozdanie

Komisyi budżetowej o zamknięciu rachunków fundacyi ś. p. Stanisława hr. Skarbka za lata 1897 i 1898.

Wysoki Sejmie!

Przekazane komisyi budżetowej sprawozdanie Wydziału krajowego przedstawia zamknięcia rachunkowe za lata 1897 i 1898. Przyczyna, dla której sprawozdanie to odnosi się do lat dwóch, w tem, że w roku zeszłym Wydział krajowy, odmówiwszy zarządowi fundacyi absolutoryum za rok 1897, sprawozdanie o zamknięciu rachunkowem za ten rok Sejmowi nie przedłożył.

A. Zamknięcie rachunkowe.

Preliminowano w majątku obrotowym:

	1897		1898		Nadwyżka		Niedobór	
	złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.
Dochód *netto* w sumie	290.183	30	289.537	99	—	—	—	—
Wydatki	292.628	55	289.423	77	—	—	—	—
Przewidziano przeto w r. 1897	—	—	—	—	—	—	2.445	25
„ „ „ „ 1898	—	—	—	—	114	22	—	—
Zamknięcie natomiast rachunkowe daje:								
Rzeczywiste dochody *brutto* . .	413.728	80	617.698	41		—	—	—
„ wydatki „ . .	417.147	15	609.613	30	—	—	—	—
z czego w r. 1897	—	—	—	—	—	—	3.418	35
„ „ „ 1898	—	—	—	—	8.085	11	—	
a więc wynik *niekorzystniejszy* od budżetu w r. 1897 o .	—	—	—	—	—		973	10
zaś *korzystniejszy* w r. 1898 o	—	—	—	—	7.970	89	—	—
Na cyfry te składają się:								
lepsze od budżetu wyniki rzeczywiste w 5 rubrykach, razem	33.621	76	-	—	—	—	—	—
lepsze od budżetu wyniki rzeczywiste w 4 rubrykach, razem	—	—	22.454	27	—	—	—	—
natomiast gorsze:								
w 5 rubrykach, razem . .	32.594	86	—	—	—	—	—	—
„ 6 „ „ . .	—	—	14.483	38	—	—	—	—
z czego. j. w. wynik *niekorzystniejszy* w r. 1897 o . .	—	—	—	—	—	—	973	10
a korzystniejszy w r. 1898 o .	—	—	—	—	7.970	89	—	—

Jeśli się jednak zważy, że w r. 1897 wzrosły pożyczki fundacyi o	19.750 złr.	— ct.
zapasy zaś w gotówce z końcem r. 1897 zmniejszyły się o . .	3.410 „	79 „
i doda wykazany już wyżej za rok 1897 wynik niekorzystny .	9.3 „	10 „
toż ostateczny wynik gospodarki w r. 1897 niedobór w kwocie .	24.133 złr.	89 ct.

Znaczniejsze, wobec budżetu, *korzyści* przedstawiają w r. 1897: gmach teatralny (1.021 złr. 79 ct.); pożyczki (30.935 złr. 76 ct.), w r. 1898: dobra ziemskie (15.882 złr. 33 ct.), pożyczki (6.161 złr. 38 ct.).

Znaczniejsze natomiast wobec budżetu *ubytki* dają w r. 1897 przedewszystkiem dobra ziemskie (26.164 złr. 26 ct.), w roku 1898 przedewszystkiem zarząd centralny (2.677 złr. 75 ct.) i Zakład w Drohowyżu (9.188 złr. 50 ct.)

Wyniki te wyjaśnia kuratorya w sprawozdaniach swych w sposób następujący:

Zarząd centralny i legaty.

Na nadwyżkę w r. 1897 (w kwocie 445 złr. 71 ct.) złożyły się zaoszczędzenia razem 810 złr., w których obok innych pozycyj figurują: 440 złr. z powodu nie obsadzenia posady praktykanta lasowego przez 11 miesięcy, dalej 30 złr., o które zniżono płacę stróża przy administracyi centralnej; natomiast przekroczenia 373 złr. 94 ct. spowodowane były kosztami podróży wskutek jazdy komisyonalnej do Żabiego w sprawie prowizoryalnej z tamtejszymi włościanami.

Ubytek (wobec budżetu) *w roku 1898* w tej rubryce w kwocie *2.677 złr. 75 ct.* powstał głównie skutkiem kosztów, spowodowanych lustracyą dóbr i lasów fundacyjnych, którą przeprowadzono na polecenie Wysokiego Sejmu.

Gmach teatralny.

Zaległości z gmachu tego wynosiły:

z końcem r. 1896 . . .	14.949 złr.	43 ct.
„ „ 1897 . . .	9.238 „	64 „
„ „ 1898 . . .	6.791 „	04 „

Zmniejszyły się tedy zaległości te:

w roku 1897 o . . .	5 710 złr.	79 ct.
„ 1898 o . . .	2.447 „	60 „
razem w obu latach o . . .	8.158 złr.	39 ct.

a to skutkiem spłaty 5.254 złr. 44 ct., reszta skutkiem odpisań.

Pozostaje przeto z końcem roku 1898 zaległości czynnych z gmachu teatralnego jeszcze 6.791 złr. 04 ct.

Jakkolwiek suma w obu tych latach odpisana wynosi bez mała 3.000 złr., to mimo to wynik ogólny wobec smutnego nad wyraz obrazu lat dawniejszych jeszcze może względnie zadowolić.

Z aktów wyraźnie okazuje się bardzo energiczne działanie Wydziału krajowego, nalegającego konsekwentnie na dostarczanie peryodycznych wykazów o stanie zaległości i o skutkach działania kuratoryi i Syndykatu. Komisya budżetowa konstatuje to z uznaniem i wyraża nadzieję, że działalność taka z pomyślnym skutkiem potrwa dalej i rychło uregulowanie ostateczne osiągnie.

Pożyczki.

Długi majątku obrotowego fundacyi wynosiły:

z końcem roku 1896 . .	196.019 złr.	95 ct.
„ „ 1897 . .	215.769 „	95 „
„ „ 1898 . .	211.981 „	85 „

wzrosły przeto w ciągu roku 1897 o 19.750 złr., a obniżyły się w ciągu roku 1898 o 3.788 złr. 10 ct.

Zakład w Drohowyżu.

Finansowy wynik gospodarki w tym zakładzie w obu latach był niekorzystniejszy wobec preliminarza, a mianowicie w roku 1897 o kwotę 8.263 złr. 52 ct., zaś w roku 1898 o kwotę 6.467 złr. 92 ct.

Z 17 rubryk zakładu zaoszczędzenie wykazuje:

w roku 1897 rubryk 5 w łącznej kwocie .	. 2.482 złr.	60 ct.
„ „ 1898 „ 6 „ „ „ .	. 1.347 „	06 „

przekroczenie natomiast:

w roku 1897 rubryk 12 w łącznej kwocie	10.746 „	12 „
„ „ 1898 „ 11 „ „ „ .	. 7.814 „	98 „

Z porównania wynikają wykazane powyżej przekroczenia w kwotach 8.263 zł. 52 ct. i 6 467 złr. 92 ct.

Najpoważniejszą pozycyę w oszczędnościach (wobec budżetu) przedstawia w obu latach *szkoła*, a to 1.451 złr. 17 ct. w r. 1897, a 1.128 złr. 29 ct. w r. 1898. Największe natomiast przekroczenie budżetu przedstawiają w r: 1897 pozycye *żywność* (3.328 złr. 87 ct.), *konserwacyą* (1.264 złr. 48 ct.) *pracownia krawiecka żeńska* (1.149 złr. 70 ct.) i *warsztaty* (2.531 złr 98 ct.) w r. natomiast 1898 pozycye *ogród* (831 złr. 20 ct., *pracownia krawiecka żeńska* (1515 złr. 90 ct.) i *warsztaty* (2 355 złr. 70 ct.).

Wszystkie pozycye tak zaoszczędzeń jak i przekroczeń są szczegółowo motywowane. Motywa te jednak w rubryce *zaoszczędzeń* nie mogą zadowolić, o ile się rozchodzi o szkołę, gdyż zaoszczędzenia te powstały w obu latach z powodu niekompletnego personalu nauczycielskiego. Przez cały bowiem rok 1897 nie było nauczyciela rysunków technicznych a przez część tegoż roku majstra lakierniczego, podobnie jak i w roku 1898 nie było naczelnika warsztatów przez cały rok, nadto przez część roku nauczyciela muzyki a jednego nauczyciela w szkole ludowej.

Komisya budżetowa zaznacza, że zaoszczędzenia tego rodzaju, jako szkodliwe dla głównego celu fundacyi, wcale nie są pożądane.

Wyjaśnienia reszty rubryk tak w kierunku zaoszczędzeń jak i przekroczeń nie nasuwają specyalnych uwag.

Stan utrzymywanych w zakładzie sierót i prebendaryuszów przedstawia się w sposób następujący:

	31/12 1897	31/12 1898
1. sierót chłopców . . .	226	227
2. „ dziewcząt . . .	134	130
3. prebendaryuszów . . .	43	45
4. prebendaryuszek . . .	44	42
razem osób .	447	444

Utrzymanie jednej osoby kosztowało dziennie 67·68 ct. czyli rocznie 247 złr. 03 ct, w roku 1897 (t. j. wobec roku 1896 więcej dziennie o 5·90 ct. czyli rocznie o 21 złr. 53 ct.), zaś w roku 1898 dziennie 66·08 ct. czyli rocznie 241 złr. 19 ct., a więc w porównaniu z r. 1897 *mniej* dziennie o 1·60 ct. czyli rocznie o 5 złr. 84 ct.

Rubryki drobne fundacyi (realności lwowskie, przedsiębiorstwo teatralne, prowizye czynne, przygodne), uwag ważniejszych nie nasuwają; zachodzą one natomiast przy rubryce *Dobra ziemskie*.

Czysty dochód z dóbr tych, zestawiony z preliminarzem przedstawia się w obu latach 1897 i 1898 jak następuje:

	Preliminowano:		Uzyskano:		Nadwyżka:		Ubytek:	
	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
W roku 1897 .	103.270	99	77.106	73	—	—	26.164	26
„ 1898 .	106 222	55	122.104	88	15.882	33	—	—

Wynik korzystniejszy od preliminarza uzyskano w r. 1897 z 4 dóbr w łącznej kwocie 9.259 złr. 74 ct., mniej korzystny z 5 dóbr tudzież z rubryk „przedsiębiorstwa w dobrach“ i „rozmaite“, razem w sumie 35.424 złr.

W roku 1898 natomiast korzystniej od preliminarza przedstawiło się 6 dóbr i rubryka „rozmaite", razem o 24.111 złr. 13 ct., mniej korzystnie 3 dobra i „przedsiębiorstwa w dobrach" o 8.228 złr. 80 ct.

Poszczególne cyfry bardzo wyczerpująco przedstawia sprawozdanie Wydziału krajowego za obydwa lata. Z mnóstwa cyfer, które w rozmaitych kombinacyach razem ostatecznie wydają przedstawiony przed chwilą wynik, uderzają pewne, typowo niejako pojawiające się „zaoszczędzenia", co do których tylko życzyćby sobie należało, aby się na nich nie sprawdziło przysłowie o „skąpym, który dwa razy traci". Arytmetycznie są to cyfry małe, istota ich jednak bardzo jest charakterystyczna, a rezultat z aplikowania zasady, która się w nich odbija, nie może być dobry.

Tak n. p. znachodzimy zaoszczędzenia na płacy służby leśnej w roku 1897 w Drohowyżn 402 złr., w Smorzu-Klimcu 101 złr., w Brzozdowcach 376 złr. (w tym razie z powodu przyznania mniejszych płac dozorcom lasowym), w Rożniatowie 376 złr., w roku zaś 1898 w Smorzu-Klimcu 112 złr., w Żabiu 749 złr., w Oparach-Słońsku 151 złr.

Nadto „oszczędzono" w Rożniatowie jeszcze na odgraniczeniu gruntów dzierżawnych 100 złr, wreszcie w pozycyi *Rozmaite* oszczędzono „na kosztach wykonania planów gospodarstwa lasowego" 224 złr.

Podobne „oszczędności" w r. 1898 odnoszą się do budowli wodnych w Rożniatowie, razem 261 złr., do kosztów kultur i utrzymania budynków w Żabiu 1.087 złr, do wydatków na lasy i na naprawę dróg leśnych (poz. „Rozmaite") 368 złr., tudzież (w tej samej pozycyi) na wykonaniu planów gospodarczych 800 złr.

Zaoszczędzenia takie często mogą spowodować w następstwie straty, które nieraz bardzo prędko się odczuwa i to bezpośrednio, nieraz jednak — co gorsza — usuwają się z pod kontroli. Tak n. p. oszczędność na służbie lasowej zostawać może bardzo dobrze w bezpośrednim związku, z przekroczeniem 373 złr., spowodowanem kosztami podróży Komisyi do Żabiego w sprawie prowizoryalnej z włościanami, jak niemniej z przekroczeniem o 427 złr. z powodu kosztów procesu o naruszenie granic fundacyjnych przez włościan. Do tej kategoryi typowo nadaje się także przekroczenie o 102 złr. na konserwacyę drogi wiodącej do zakładu w Drohowyżu, która skutkiem „oszczędnego" szutrowania drogi w latach poprzednich stała się wypukłą tak, że w zimie spadały fury do rowów. Dla bezpieczeństwa więc trzeba było obydwa stoki podnieść przez nasypanie grubej warstwy szutru po obu stronach drogi.

O ile zaś oszczędzenie na płacach personalu leśnego, bardzo nielicznego, odbić się musi na samej gospodarce leśnej, zwłaszcza w tak ogromnych lasach, jak fundacyjne, o tem rozpisywać się zbyteczna. Przecież sam kurator podaje w piśmie jednem, że z pewnym kandydatem o dzierżawę karczmy interesu robić nie chciał, bo tenże przez kilka lat rąbał lasy fundacyjne.

Obok powyższych punktów, pozornie drobnych, znajdują się jednak i inne, które już w grubszych się wyrażają cyfrach, a wobec braku tłómaczenia ze strony kuratoryi są wprost niezrozumiałe.

Tak np. w Kulikowie mniejsze od preliminarza wpłynęły kwoty 1.500 złr. ze sprzedaży młyna i lutrowni wraz z parcelą.

Z Brzozdowic i Iłowa uzyskano mniejsze dochody ze sprzedaży drzewa o 8.552 złr.

Z Rożniatowa mniej wpłynęło od przedsiębiorstwa exploatacyi nafty w Rypnem o 1.201 złr. w r. 1897 a o 868 złr. w r. 1898.

Zdaje się, że sumy te są dość poważne, ażeby wartały choć wyjaśniającej wzmianki.

Dalej znowu karczmy w Smorzu, Annaberg, Felicienthal i Klimcu, sprzedano i oddano na własność nabywcom 1. stycznia 1897, mimo, że ze stratą dla fundacyi do dziś z nabywcami nie spisano kontraktu. Że z tego wszystkiego obraz gospodarki nie wesoły, to pewna.

B. Stan majątku fundacyi z końcem roku 1897 i 1898.

Czysty stan czynny majątku zarodowego (dobra i realności, kapitały fundacyjne) łącznie z końcem roku 1896 . . 3,117.513 złr. 43½ ct.
„ „ 1897 . . 3,118.608 „ 55½ „
„ „ 1898 . . 3,126.546 „ 72½ „

przybyło przeto w roku 1897 . . . 1.095 złr. 12 ct.
„ „ „ „ 1898 . . . 7.938 „ 17 „

Czysty stan czynny majątku obrotowego z końcem r. 1897 . 84.786 złr. 50 ct.
„ „ „ „ „ „ „ 1898 . 19.751 „ 50 „
Ubytek . . 65.035 złr. — ct.

Czysty stan czynny funduszu własnej asekuracyi z końcem 1897 . 8.794 złr. 15 ct.
„ „ „ „ „ „ „ 1898 . 9.841 „ 05 „
Przyrost . 1.046 złr. 90 ct.

Czysty stan czynny funduszu Wład. hr. Skarbka z końcem 1897 . 90.268 złr. 12 ct.
„ „ „ „ „ „ „ „ 1898 . 91.583 „ 72 „
Przyrost . 1 315 złr. 60 ct.

Czysty stan czynny funduszu emerytalnego z końcem 1897 . . . . 20.111 złr. 96 ct.
„ „ „ „ „ „ 1898 . . . . 22.734 „ 78 „
Przyrost . 2.622 złr. 82 ct.

Ogólny stan majątku fundacyi wraz z należącymi do niej funduszami wykazuje z końcem roku 1896 . . . . 3,309.542 zł. 44½ct.
„ „ 1897 . . . . 3,322.569 „ 28½ „
„ „ 1898 . . . . 3,270.457 „ 77½ „

przybyło przeto w r. 1897 całego majątku . 13.026 zł. 84 ct.
ubyło natomiast w r. 1898 „ „ . 52.111 „ 51 „

Dla dopełnienia obrazu podaje się jeszcze poniżej cyfry czystego dochodu z dóbr fundacyjnych w latach 1896, 1897 i 1898.

DOBRA	Czysty dochód					
	1896		1897		1898	
	złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.
1. Kulików	2097	86	—5512	88*	5310	81
2. Brzozdowce	21116	07	10623	29	21978	49
3. Drohowyże	23941	45	27154	49	38163	77
4. Opary-Słońsko	66	28	5262	16	—1814	92*
5. Ostałowice	1172	50	4308	87	2494	44
6. Rożniatów	7090	71	—1825	32*	11345	03
7. Smorze	13174	41	10636	82	13960	87
8. Żabie	22821	—	26115	60	21478	88
9. Żydaczów	—5324	74*	3018	11	6940	92
10. Przedsiębiorstwa w dobrach . .	874	36	1029	40	1637	34
11. Rozmaite	—	—	—	—	609	25
Razem . .	87029	90	80820	54	122104	88
Po strąceniu wydatków „Rozmaite“ .	6157	16	3713	81	—	
Pozostaje czysty dochód	80872	77	77106	73	122104	88

* Pozycye te są to niedobory gospodarcze, oznaczone znakiem — (minus). Należy je przeto przy sumowaniu od sumy reszty dochodów odjąć,

W myśl uchwały Sejmu, powziętej w styczniu 1898, dołącza kuratorya do tych zestawień następujące, do lat 1896, 1897 i 1898 odnoszące się wyjaśnienia:

1. Kulików. Niedobór 5.512 złr. 88 ct. w r. 1897 powstał skutkiem przebudowania realności „Ratusz“ kosztem przeszło 8.000 złr.; za to czynsz roczny z niej urósł o 1.268 złr.

2. Brzozdowce. Niekorzystny wynik r. 1897 polega na tem, że Bayer nie zapłacił 8.397·69 złr. za drzewo wywiezione, i kwotę tę winien.

3. Drohowyże. Bardzo korzystny wynik roku 1898 idzie na karb zapłaconych zaległości za łąki (5.838 złr.) i mniejszy podatek o 2.651 złr. z powodu przeprowadzonej rewizyi katastru.

4. Opary-Słońsko. Zły wynik r. 1896 jest skutkiem rozłożenia jednemu dzierżawcy rat dzierżawnych na czas dłuższy tudzież opustu z powodu klęsk elementarnych, podczas gdy drugi raty nie zapłacił. Niedobór zaś 1.814 złr. w r. 1898 spowodowany melioracyami celem osuszenia łąk.

5. Ostałowice. Większy dochód w r. 1897 skutkiem wpłacenia zaległości dzierżawnej i zwrotu nadpłaconego podatku.

6. Rożniatów. Niedobór 1.825 złr. w r. 1897 powstał przez restauracyę realności „Zamek“ dla umieszczenia sądu powiatowego, dalej przez restauracyę budynków dzierżawnych, a wreszcie przez niezapłacenie za kupione drzewo. W r. 1898 wpłynęły znaczniejsze zaległości dzierżawne a nadto zapłacono mniej datków konkurencyjnych.

7. Smorze-Klimiec. W r. 1897 sprzedano mniej drzewa.

8. Żabie. W r. 1897 uzyskano więcej drzewa opałowego na sprzedaż.

9. Żydaczów. Niedobór 5.324 złr. w. r. 1896 powstał przez obniżenie czynszu dzierżawnego 2.000 złr., dalej rozłożenie zaległości na 15 rat półrocznych, jakoteż że narosła dalsza zaległość 5.063 złr. Mniejszy dochód w r. 1897 powstał skutkiem owej bonifikacyi za 45 morgów łąk, które wziąć miały Stryj i Dniestr. W końcu należy tu i bonifikacya za zasiewy, 2.750 złr., które jednak Wydział krajowy kazał w roku 1898 znowu do zwrotu przypisać.

Rok 1898 cyfrowo nie dość dobry i dlatego, że z bieżących dochodów kupiono od dzierżawcy dwie realności w Żydaczowie za 6.350 złr.

Do wyniku gospodarki w działach „Przedsiębiorstwa w dobrach“ i „Rozmaite“ nie podała kuratorya żadnych wyjaśnień. Byłyby one bardzo pożądane zwłaszcza w rubryce „Rozmaite“.

Rubryka bowiem ta od roku 1894 aż do 1897 dawała stale niedobory, które kolejno przedstawiają się w cyfrach 407 złr. 42 ct., 3.231 złr. 03 ct., 6.157 złr. 16 ct., 3.713 złr. 81 ct., podczas gdy w roku 1898 dają czysty dochód 609 złr. 25 ct.

Zaległości z dóbr zestawione obok roku 1896, przedstawiają obraz następujący:

DOBRA	1896		1897		1898	
	złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.
1. Kulików	7.293	28	7.583	28	3.021	77
2. Drohowyże	8.250	76	15.869	29	11.037	61
3. Opary	5.669	22	4.516	97	3.700	60
4. Ostałowice	4.378	19	3.561	92	3.018	39
5. Rożniatów	10.910	52	12.233	03	8.490	43
6. Smorze	5.313	34	7.006	24	5.633	34
7. Żabie	655	62	1.405	73	916	11
8. Żydaczów	13.281	87	7.044	—	5.870	—
9. Brzozdowce	—	—	8.397	69	5.707	34
10. Przedsiębiorstwa	32	72	605	28	233	12
11. Rozmaite	1.367	58	1.723	90	1.637	47
Razem	57.153	08	69.947	24	49.266	08

obniżyły się przeto w roku 1898 owe zaległości o przeszło 20.000 złr. (w tem jednak odpisów przeszło 6.000 złr.), zawsze jeszcze jednak wynoszą o przeszło 13.000 złr.

więcej, niż w roku 1895, a ledwie o 8.000 złr. mniej, niż z końcem roku 1896. Jeżeli się jeszcze zważy, że przeszło 6.000 złr. odpisano, to obraz lepszy wprawdzie bezsprzecznie od roku 1897, lecz osiągana poprawa nie może jeszcze co do przyszłości uspokoić i ciągłej wymaga baczności.

Po wyniku roku 1896 Wydział krajowy zawezwał kuratora do rozwinięcia jak największej energii w ściąganiu zaległych czynszów, uczynił go osobiście majątkowo odpowiedzialnym za straty, jakieby fundacya z tego powodu ponieść mogła, *a zarazem oznajmił, że w razie, jeżeliby zamknięcie rachunków za rok 1897, nie wykazało pod tym względem stanowczego zwrotu na lepsze, t. j. jeżeliby wszystkie zaległości dzierżawne oprócz tych, które dotychczasowemi uchwałami Rady administracyjnej zostały rozłożone na raty, nie były umorzone, musiałby Wydział krajowy odmówić Zarządowi fundacyi absolutoryum ze złożonych rachunków.*

Otóż ponieważ zamknięcie rachunkowe za rok 1897, jak to się powyżej okazało, nie tylko nie wykazało zwrotu na lepsze lecz natomiast wzrost zaległości z dóbr o przeszło 12.000 złr., Wydział krajowy słusznie odmówił zarządowi fundacyi absolutoryum za rok 1897. Za przyczynę jednak tego odmówienia podaje Wydział krajowy w sprawozdaniu o fundacyi St. hr. Skarbka za rok 1899", „znaczną a niczem nie usprawiedliwioną zaległość, pochodzącą ze sprzedaży drzewa z lasów fundacyjnych". Gdy zaległość tę kurator w wysokości 6.134·60 złr. gotówką już wniósł, na drugę ratę zaś (5.720 złr. 54 ct.) wraz z procentami zwłoki $4^1/_2$% zeznał dokument, dostatecznie fundacyę zapewniający, postanowił Wydział krajowy udzielić absolutoryum za lata 1897 i 1898.

Komisya budżetowa musi zauważyć, że zaległość za drzewo z lasów fundacyjnych w łącznej wysokości niespełna 12.000 złr. zaledwie czwartą część stanowi całkowitej zaległości z końcem roku 1898.

Ponieważ jednak cyfra ta daleką jest od owej, któraby wypadła, „*gdyby wszystkie zaległości dzierżawne oprócz tych, które dotychczasowemi uchwałami Rady administracyjnej zostały rozłożone na raty, były umorzone*", a ponieważ od takiego właśnie wyniku Wydział krajowy po rezultacie z r. 1896 udzielenie absolutoryum uczynił zawisłe i o tem kuratora zawiadomił, toż wobec zaległości przeszło 49.000 złr. po koniec roku 1898 ponowne odmówienie absolutoryum zupełnie byłoby usprawiedliwione. Zachodzićby bowiem mogła obawa, że wobec zeszłorocznego odmówienia absolutoryum a udzielenia go obecnie, Zarząd fundacyi sądzić może, iż Wydział krajowy uważa wobec roku zeszłego stosunki w gospodarce fundacyjnej za uzdrowione. Takie mniemanie zarządu z pewnościąby jednak do dalszej poprawy gospodarki się chyba nie przyczyniło. Gdyby obok tego i komisya budżetowa mimo swojego doświadczenia również uwagi nie zwróciła, że wypowiedzianemu w roku 1898 żądaniu Wydziału krajowege i warunkowi, pod jakim w przyszłości absolutoryum udzieli, Zarząd fundacyi zadość nie uczynił, a gdyby skutkiem tego i Sejm nie miał choć sposobności o rzeczy tej wypowiedzieć zdanie swoje, to zarząd fundacyi na prawdę mógłby mniemać, że już zrobił wszystko, co do niego należało a tu tymczasem tylko kurator za część zaniedbania własną odpowiedział kieszenią.

Wobec tego wszystkiego komisya budżetowa, aprobując ostatecznie sprawozdanie Wydziału krajowego i co do udzielonego absolutoryum, zaznacza jednak wyraźnie, że wynik zamknięcia rachunkowego za rok 1898 wcale zadowolić nie może i że nieustannej potrzeba czujności i energicznej kontroli, ażeby do dalszych zaniedbywań nie dopuszczać, a w danym razie powstałe straty z całą bezwzględnością poszukiwać na wszystkich, co zawinili.

Zaznaczając jeszcze, że uchwale Wysokiego Sejmu z roku 1898, polecającej zbadanie przez rzeczoznawców „sposobu administrowania i stanu gospodarstwa szczególnie leśnego w majątkach fundacyjnych", stało się zadość, i że szczegóły o wyniku tego badania przedstawi sprawozdanie komisyi budżetowej o ogólnym stanie fundacyi hr. Skarbka, komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o zamknięciu rachunków fundacyi Skarbkowskiej za lata 1897 i 1898.

2. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby spowodował Zarząd fundacyi do stałego, co roku dokładnego wyjaśnienia przekroczeń preliminarza co do przychodów i rozchodów jak i cyfer czystych dochodów z dóbr.

3. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby nad gospodarką Zarządu fundacyi nieustannie czuwał, a energicznie ją kontrolując i ewentualne straty bezwzględnie poszukując na kim należy, sprawił, ay przyszłe zamknięcia rachnnkowe dawały nietylko *arytmetyczny* obraz wyniku gospodarki, lecz były jednocześnie raz przecie i wyrazem poprawy rzeczowej.

Przewodniczący
Dunajewski.

Sprawozdawca
Rotter.

Z drukarni Pillera i Spółki we Lwowie.

Aleg. 190

Sprawozdanie

Komisyi szkolnej z petycyi Wydziałów powiatowych w Bochni, Dąbrowy, Gródku, Przemyślu, Samborze i Złoczowie w sprawie wypłacania dodatków gminnych na potrzeby szkolne wprost przewodniczącym Rad szkolnych miejscowych.

Wysoki Sejmie!

Wspomniane powyżej petycye popierają żądania nieraz już stawiane przez ludzi, biorących żywszy udział w miejscowych sprawach szkół ludowych. Chodzi o to, komu urzędy podatkowe mają wypłacać kwoty przeznaczone na zaspokojenie bieżących potrzeb szkolnych, budżetem szkolnym miejscowym objętych. Praktyka dotychczasowa była zmienna.

W niektórych okręgach wypłacano kwoty te do rąk wójtów, w innych przez dłuższy czas do rąk przewodniczących Rad szkolnych miejscowych. Kwestya ta nieraz w Komisyi szkolnej podnoszoną była a zawsze wszyscy, co blizej znają stosunki wiejskie, zgodnie się oświadczali za tym ostatnim sposobem. Wypłacanie bowiem owych dodatków wójtom, w najlepszym razie spowoduje zwłokę niepotrzebną. Jeżeli zaś wójt ociąga się z oddaniem odebranej gotówki, a znaglony innemi potrzebami, użyje jej, choćby tylko tymczasowo, na wydatki gminne, co się często zdarza, to szkoła narażoną bywa, jak się też rzeczywiście w wielu miejscach dzieje, na brak opału, materyału na reperacye, opłaty stróża i t. d.

Chcąc temu zaradzić, a w obec tego, że poprzednio poczynione w Sejmie uwagi nie skutkowały, powziął Sejm dnia 27. marca 1899 r. następującą uchwałę:

„Wzywa się c. k. Rząd do wydania w właściwej drodze stosownych rozporządzeń, aby c. k. urzędy podatkowe wypłacały kwoty, wpływające do funduszu szkolnego miejscowego (w myśl art. 6, 7 i 8 ust. kraj. z 24. kwietnia 1894 r. Nr. 49 dz. u. kr.) do rąk przewodniczących rad szkolnych miejscowych.“

Ze sprawozdania z czynności II. Departamentu widać, że rezolucya ta napotkała na trudności, które wszakże uzasadnione nie były. Uchwała bowiem Sejmu nie była powziętą bez koniecznej potrzeby, potrzeba ta owszem była nieraz wykazaną, a doświadczeniem w okręgach szkolnych stwierdzoną. Mylne było twierdzenie, jakoby czynność ta obciążała znacznie urzędy podatkowe, gdyż w różnych czasach i okręgach urzędy już ją faktycznie i bez żadnych trudności pełniły, a praktyka przeciwna, która zresztą bynajmniej stałą i jednolitą nie była, nie okazała się wystarczającą. W dotyczącej korespondencyi między władzami Wydział krajowy słusznie bronił powagi swojej i Sejmu, a fakt, że Namiestnictwo wezwania Sejmu nie wykonało, ani ostatecznie na

pismo Wydziału krajowego z d. 25. lipca z. r nie odpowiedziało, spowodował Komisyę szkolną w myśl nieraz objawionego zdania i na poparcie wspomnianych na wstępie petycyi do przedstawienia Sejmowi sprawy tej ponownie, ale w zmienionej formie.

Wprawdzie wypłacanie onych dodatków do rąk przewodniczących Rad szkolnych miejscowych nie jest w sprzeczności z żadną ustawą, a też jakto już przytoczono, odbywało się faktycznie na podstawie rozporządzenia, lub conajmniej zezwolenia dotyczącej władzy, zatem do ustalenia tej praktyki zdawałoby się wystarczyć ponowne rozporządzenie, względnie przypomnienie z urzędu.

W obec jednak oświadczenia reprezentantów c. k. władz, że celem zapewnienia tej praktyce stałej podstawy pożądaną jest nowa ustawa, Komisya szkolna, dbając o rzecz a nie o formę, przedkłada Wysokiemu Sejmowi projekt ustawy dodatkowej, która postępowanie urzędów podatkowych stanowczo unormuje, opierając się na ustawie krajowej z dnia 24. kwietnia 1894 r. o kosztach zakładania i utrzymywania szkół ludowych i o funduszach szkolnych.

Komisya szkolna tedy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony projekt do ustawy:

Czartoryski
przewodniczący i sprawozdawca.

Ustawa

o sposobie pobierania od gmin kwot konkurencyjnych na rzecz funduszów szkolnych miejscowych.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Kwoty konkurencyjne przypadające od gmin na mocy art. 6. 7. 8. i 9. ustawy krajowej z dnia 24. kwietnia 1894 Nr. 49. Dz. ust. kraj. na rzecz funduszów szkolnych miejscowych, o ile gminy uiszczają je z dodatków gminnych do podatków bezpośrednich, będą urzędy podatkowe w miarę wpływania tych dodatków wypłacać do rąk przewodniczących Rad szkolnych miejscowych względnie tychże zastępców, albo innych osób, które Rada szkolna okręgowa wskaże, jako do tego poboru uprawnione.

Art. II.

Ustawa ta wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom Wyznań i Oświaty tudzież Skarbu.

Z drukarni i litografii Pillera i Sp.

Aleg. 191

Sprawozdanie

Komisyi podatkowej o wniosku posła Klemensa Dzieduszyckiego i towarzyszy, w sprawie uregulowania indywidualnego kontyngentu wódczanego na okres czasu począwszy od kampanii gorzelnianej 1900/1901.

Wysoki Sejmie!

Poseł Klemens Dzieduszycki w uzasadnieniu wniosku swego zaznaczył, że mowy być nie może w prawnem znaczeniu o nabytych prawach do kontyngentu spirytusowego przez gorzelnie, obdzielone kontyngentem na podstawie dawniejszych ustaw o indywidualnym rozdziale kontyngentu spirytusowego.

Komisya podatkowa choć nie twierdzi, aby w tym wypadku mowa była o jakiemkolwiek prawie realnem, stanowczo oświadczyć się musi za ponownym rozdziałem kontyngentu, któryby w głównych zarysach inwolwował zasady poprzednich ustaw o rozdziale indywidualnym kontyngentu spirytusowego.

Zdaniem Komisyi podatkowej, zasada ciągłości i łączności w ustawach o rozdziale indywidualnym kontyngentu jest konieczną, gdyż ta jedynie tylko zapewnić może stały byt i rozwój naszemu rolniczemu przemysłowi gorzelnianemu.

Zasady indywidualnego rozdziału kontyngentu spirytusowego z roku 1888 polegały na podstawie obliczonych 13 litrów absolutnego alkoholu od hektolitra zacieru dawniejszej produkcyi, a choć nie było nabytem prawem, stanowiło łączność między dawniejszą produkcyą a przyznanym kontyngentem do wypędu.

Zasady o rozdziale indywidualnego kontyngentu z roku 1891 polegały również na poprzedniej produkcyi, wedle której ujęto lub dodawano gorzelniom rolniczym prawo do wypędu spirytusu po niższej stopie podatkowej w stosunku jednego do dziesięciu procent, odpowiednio do produkcyi lat poprzednich.

Zasady powyższe również zastosowane zostały w roku 1894 przy ponownym rozdziale indywidualnego kontyngentu.

Przyjęte powyższe zasady w roku 1888, 1891 i 1894 przy indywidualnym rozdziale kontyngentu powodowały niejednego producenta w latach nieurodzaju do ponoszenia znacznych ofiar, byleby przy następnym rozdziale kontyngentu wódczanego uzyskać zezwolenie na produkcyę tej samej ilości alkoholu, po niższej stopie podatkowej, odpowiadającej wymogom racyonalnie prowadzonego gospodarstwa rolnego.

Na podstawie powyższych wywodów, komisya podatkowa przychylić się nie może do drugiej części wniosku posła Klemensa Dzieduszyckiego i towarzyszy — po za tem mniema, że jedynie pewna remedura stosunku obszaru do dozwolonej produkcyi spirytusu po niższej stopie podatkowej pożądaną byłaby.

Na podstawie powyższego stanu rzeczy, komisya podatkowa ponawia zeszłoroczne swe wnioski, wnosząc dalszy wniosek do uchwały i wnosi:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Sejm wzywa c. k. Rząd:

I. By w projekcie dotyczącym uregulowania indywidualnego rozkładu kontyngentu wódczanego na dalszy okres rozpoczynający się kampanią 1900|901, względnie przy ustanowieniu i nadaniu rzeczonych norm zapewnił rolniczym gorzelniom tak nowo powstałym a tylko częściowo lub wcale nie uposażonym stałym kontyngentem, jak i gorzelniom rolniczym nowo powstać mogącym, odpowiednio ich produkcyi rolniczej kontyngent wódczany, jednak aby przez to nabyte niejako prawa, przez istniejące już gorzelnie rolnicze co do ilości ich wyrobu wódki w granicach kontyngentu naruszonemi nie zostały.

II. By w rzeczonym powyżej projekcie ustawy kontyngentowej zabezpieczył sobie pewien rozporządzalny zapas kontyngentu wódczanego dla obdzielenia gorzelń rolniczych już istniejących a stałym kontyngentem dotąd nie obdzielonych, ewentualnie gorzelń w przyszłości powstać mogących, przez zarezer owanie z ogólnego kontyngentu na austryacką połowę państwa przypadającego, przedewszystkiem 40% jako percipuum na korzyść gorzelń rolniczych, przeznaczając dopiero z resztujących 60% do równomiernego rozdziału dla wszystkich uprawnionych gorzelń.

III. By wreszcie jak najrychlej w drodze konstytucyjnej rozdział indywidualnego kontyngentu spirytusowego przeprowadzony został.

Przewodniczący
Abrahamowicz.

Sprawozdawca
Gołuchowski.

Z drukarni Pillera i Spółki we Lwowie.

L.S. 3432/1900.

We Lwowie dnia 27. kwietnia 1900.

Aleg. 192

Sprawozdanie

komisyi gospodarstwa krajowego o sprawozdaniu Wydziału krajowego o krajowym zakładzie sadowniczym w Zaleszczykach.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 29. grudnia 1899 przekazał Wysoki Sejm sprawozdanie Wydziału krajowego o krajowym zakładzie sadowniczym w Zaleszczykach komisyi gospodarstwa krajowego.

Zakład sadowniczy w Zaleszczykach, aczkolwiek nieskończony, sprawia na zwiedzającym go nader miłe wrażenie. Jest to dziś jakby szkic obrazu w szerszym zakroju, którego kontury pewną ręką narysowano.

Obszar 10-cio morgowy oparkaniony, pochylony ku południowi, przy głównej drodze komunikacyjnej pocięty jest drogami według dobrze obmyślonego planu na 25 kwater przeznaczonych pod drzewa, krzewy owocowe i szkółki.

Na płaszczyznie tej dominuje na najwyższym punkcie dom piętrowy bez zbytków i praktycznie zbudowany. Dom ten mieści w sobie na piętrze mieszkanie kierownika, pokój gościnny, i muzeum — w parterze mieszkanie inspektora, mieszkanie praktykantów i salę szkolną.

Bardzo obszerne piwnice mają służyć na przechowanie owoców, przyborów zakładowych i przeróbek owocowych. Niedaleko domu zbudowana stajenka a w drugim końcu ogrodu stoi domek dla stróża.

Stały etat szkółek obliczony jest na 45.000 sztuk, z których odpadnie prawdopodobnie 9.000 sztuk. Skoro zaś zdrowych szczepów pozostanie 36,000 sztuk, przeto zakład będzie wydawał corocznie 6.000 sztuk przy 6-letniej względnie 10-letnej rotacyi — grunta bowiem po uprzątnięciu szczepów, przez lat 3-4 pod inną kulturę mają być użyte.

Ilość drzewek z zakładu wydać się mających corocznie jest za mała w stosunku do wkładu uczynionego w zakład, i zamierzonego a możliwego zakresu działania tegoż. Temu możnaby i należałoby zaradzić przez rozszerzenie zakładu na grunta sąsiednie w przestrzeni 4—5 morgów.

Komisya gospodarstwa krajowego uważa przeto za wskazane wdrożyć rokowania odnośne z właścicielami sąsiednich gruntów, a to tem bardziej, ile że grunta te z powodu sąsiedztwa bezpośredniego dworca kolejowego mogą zostać zajęte w najbliższym czasie pod magazyny i t. p. budowle.

Wielka część ogrodu zakładowego jest zasadzoną 200 sztukami drzew wyso-

kopiennych sprowadzonemi od Simon Louis frères z Metz i 271 drzewami karłowemi od Ballet'a z Troyes, niemniej 285 sztukami morel 155 krzewami szlachetnego wina w 11 odmianach i szkółkami obejmującemi kilkanaście tysięcy dziczek.

W celu obsadzenia główniejszych dróg w ogrodzie potrzeba jeszcze sprowadzić kilkaset karłowych drzew. Ulice boczne mają być obsadzone karłami wyprowadzonymi w szkółkach zakładu, co zostanie uskutecznione w ciągu 4—5 lat.

Dla dalszego zaś prowadzenia szkółek należy sprowadzić kilkanaście tysięcy dziczków. Dopiero w roku 1901 będzie mieć zakład u siebie wychodowane ziarnówki, które zostaną uszlachetnione w roku następnym.

Plan przedłożony przez kierownika zakładu ma na celu wypróbowanie najlepszych i dla naszych stosunków najodpowiedniejszych gatunków drzew owocowych, ma być jednak przeprowadzony w zupełności dopiero w ciągu lat 6, za czem przemawiają nietylko finansowe ale także rzeczowe względy.

W ten bowiem sposób nie będzie sprowadzone wszystko z zagranicy, ale zakład oprze się choć w pewnej części na materyale u siebie wyprodukowanym.

Budynki zakładowe, które ukończone zostaną w lecie b. r., stawiane są we własnym zarządzie, w czem leży rękojmia dobrego ich wykonania. Zachodzi jeszcze potrzeba postawienia szopy i poddasza na pomieszczenie narzędzi gospodarskich, co jednak nie wielkim kosztem da się uskutecznić z powodu możności użycia na ten cel materyałów pozostałych od budowy budynku szkolnego.

Ważnym momentem dla zakładu jest zaopatrzenie go w dostateczny zasób wody. Woda może być prowadzoną do zakładu z wodociągów br. Brunickiego z wodociągu Dniestrowego sąsiedniego dworca kolejowego, albo też ze studni wykopać się mającej.

Sprawę tę rozstrzygnie niebawem hydrotechnik wysłany do Zaleszczyk. Na cel powyższy wstawiono do preliminarza zakładu jako wydatek nadzwyczajny do Rubr. II. poz. 8 kwotę 4000 koron. W celu jednak uzyskania skutku pożądanego nie jest wykluczoną konieczność przekroczenia rzeczonej kwoty.

Kierownikiem zakładu zamianowano p. Kazimierza Brzezińskiego, byłego ucznia szkoły pomologicznej w Warszawie, który łączy z wyższem teoretycznem wykształceniem wszechstronną wytrawną praktykę.

Z planu przedłożonego i mimo krótkości czasu już w znacznej części wykonanego wnioskuje komisya, że kierownik zakładu posiada nietylko kwalifikacyę odpowiednią, ale także zapał dla sprawy, że przeto potrafi dobrze poprowadzić Zakład, będący pierwszą próbą instytucyi zawodowej o charakterze wyłącznie praktycznym, a mający być ogniskiem ruchu sadowniczego na całą południowo-wschodnią część kraju.

Przedkładając niniejsze sprawozdanie komisya gospodarstwa krajowego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie, Wydziału krajowego o założeniu zakładu sadowniczego w Zaleszczykach.

II. Sejm upoważnia Wydział krajowy do wydania statutu organizacyjnego dla krajowego Zakładu sadowniczego w Zaleszczykach.

III. Sejm otwiera Wydziałowi krajowemu kredyt w kwocie 11.140 koron na utrzymanie Zakładu w Zaleszczykach, a 6404 koron na dopełnienie kosztów założenia.

IV. Sejm ustanawia następujący etat osób i płac grona nauczycielskiego krajowego Zakładu sadowniczego w Zaleszczykach.

A.

Grono nauczycielskie krajowego Zakładu sadowniczego w Zaleszczykach składa się:
1. Z kierownika Zakładu a zarazem nauczyciela fachowego.
2. Inspektora ogrodu a zarazem nauczyciela fachowego.

B.

Wymienieni pod 1 i 2. są urzędnikami krajowymi z wszystkiemi prawami określonemi w ustanowie służby krajowej i w statucie emerytalnym.

C.

1. Kierownik Zakładu a zarazem pierwszy nauczyciel fachowy otrzymuje wolne pomieszkanie, pobiera roczną stałą płacę w kwocie 2600 koron, dodatek aktywalny o rocznych 280 k. i 5 dodatków pięcioletnich w rocznej kwocie 400 k.

2. Inspektor ogrodu a zarazem drugi nauczyciel fachowy otrzymuje wolne pomieszkanie i pobiera roczną stałą płacę w kwocie 2000 kor., dodatek aktywalny o rocznych 200 k. i 5 dodatków pięcioletnich w rocznej kwocie 200 k.

V. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby czynił dalsze starania u c. k. Rządu o uzyskanie subwencyi państwowej na koszt założenia i utrzymania zakładu sadowniczego w Zaleszczykach, w wysokości 50% kosztów.

Przewodniczący:
Sanguszko.

Sprawozdawca:
Krzysztofowicz.

L. S. 4.008/1900. We Lwowie, dnia 29. kwietnia 1900.

Aleg. 193

Sprawozdanie

komisyi gosp. krajowego o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie tępienia myszy polnych.

Wysoki Sejmie!

W porównanju do lat ubiegłych klęska wywołana przez myszy polne, doszła w roku zeszłym do prawdziwie zastraszającysh rozmiarów. Wedle obliczenia Wydziału krajowego przeszło 200.000 morgów nawiedzionych zostało przez myszy, które rozmnożywszy się szczególniej w jesieni w wielu miejscach, prawie do szczętu zniszczyły oziminy. Oprócz powiatów rok rocznie ulegających tej klęsce, jak grodecki, rudecki, drohobycki, kałuski, jarosławski i samborski dwadzieścia sześć powiatów jeszcze w mniejszym lub większym stopniu ucierpiało od napaści myszy. W obec tak nagle szerzącej się i tak wielkie obszary kraju obejmującej klęski, cała akcya nawet przy pomocy c. k. Rządu nie mogła odnieść pożądanego skutku a to tem bardziej, że ani siły fachowe ani przeciw działające środki nie odpowiadały rozległości całego zadania.

W ubiegłym roku fundusz przeznaczony na cele tępienia myszy polnych wynosił 16.000 koron, mianowicie 8.000 koron przyznane na ten cel uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 27. marca 1899 i 8.000 koron subwencyi państwowej.

Głównym środkiem, jakiego Wydział krajowy do pokonania plagi mysiej używał, był zarazek Loeflera wyprodukowany w pracowni bakteryologicznej Akademii weterynarskiej we Lwowie.

Rezultaty tej akcyi były jednak bardzo różne, niektóre z powiatów uznały działanie zarazka Loeflera jako bardzo dobre, inne jednek były z tegoż bardzo niezadowolone i prosiły o nadsyłanie innego środka zaradczego.

Wydział krajowy uznając trudności, jakie są przy użyciu zarazku Loeflera, którego skuteczna działalność zależna jest nietylko od dokładnego i umiejętnego użycia, ale nie mniej od wielu przyjaznych warunków, towarzyszących zakładaniu jego na polach, jak wilgoci, temperatury itp., które częstokroć są w stanie tegoż zdolność zabójczą osłabić, a nawet zneutralizować zupełnie, postanowił idąc także po myśli uwag wypowiedzianych w tej sprawie przez komisyę gosp. krajowego a nawet i komisyę budżetową wypróbować i inne przedziwdziałające środki a to w celu przekonania się, który znich w naszych warunkach będzie najodpowiedniejszym. Rezultat prób wykonanych w tym celu przez weterynarza krajowego p. Sochaniewicza tak na polu jak i w skrzynkach z zarazkiem Löflera, trutką fosforową i własnego pomysłu i trutką Michnika, był bardzo pouczającym. Najskuteczniejszą i najbardziej doraźnie działającą, okazała się pasta fosforowa, dobrym ale dopiero działającym po pewnym okresie czasu zarazek Löflera, najmniej odpowiednia trucizna Michnika. Sama ta różnica działania jest już wskazówką wyboru środka przeciwdziałajacego.

Tam, gdzie idzie o uchylenie dopiero rozpoczynającej się klęski w łagodniejszej porze roku, zarazek Löflera może oddać bardzo dobre usługi, szerząc bowiem pomór wśród myszy, jest w stanie wygubić je wcześniej, nim się nadmiernie rozmnożyły. W wypadkach jednak nagłej zarady, a takie wypadki niestety najczęściej znajdują się u nas w okolicach przez myszy nawiedzonych, akcya ratunkowa nie może rozkładać się na tygodnie, bo tam już jeden lub dwa dnie decydują nieraz o całym plonie, ale należy doraźnie i energicznie przystąpić do wygubienia myszy, w takim to wypadku zarazek Loefflerowski jest zupełnie nie na miejscu i powinno się używać wyłącznie pasty fosforowej.

Komisya gosp. krajowego uważa, że jakkolwiek nie powinno się zupełnie zaniedbywać zarazka Löflera, owszem używać go wszędzie tam, gdzie czas i warunki na to pozwalają, to główne jednak akcye powinny się oprzeć na rozdzielaniu pasty fosforowej a to w celu doraźnego masowego wygubienia myszy polnych,. Skuteczność całej tej akcyi w wysokim stopniu poprze jednak wczesne zastosowanie środka trującego, lepiejby też było, gdyby Wydział krajowy nie czekając na zgłoszenie powiatów, w tych miejscowościach rozpoczął jak najwcześniej akcye ratunkowe, które stale nawiedzane są przez myszy. Uniemożliwiwszy w zasadzie szerzenie się klęski, ratowałoby się przyszłe plony, gdy w przeciwnym razie wszelki nakład na gubienie myszy staje się prawie zbytecznym, wobec doszczętnie zniszczonych pól.

Koszta niszczenia myszy pastą fosfosową są znacznie niższe, niż zarazkiem Löflera, wypadają bowiem 55 ctów na morg, gdy tamte wynoszą około 74 ctów.

Odezwą z dnia 16 listopada 1899 r. zawiadomiło c. k. Namiestnictwo Wydział krajowy o reskrypcie c. k. Ministerstwa rolnictwa z dnia 6 listopada 1899, w którym zapytuje się c. k. Ministerstwo, czy Wydział krajowy w obec powtarzającej się z roku na rok plagi myszy polnych nie zamierza w tym względzie wydać specyalnej ustawy o tępieniu przymusowem tych szkodników. Wydział krajowy postanowił zbadać, o ile uregulowanie tępienia myszy polnych na drodze przymusu ustawowego jest u nas wskazanem i jaki zakres podobna ustawa odnośnie do miejscowych stosunków mieć powinna.

Po zasięgnieniu opinii krajowej komisyi rolniczej Wydział krajowy wystąpi w tym względzie na przyszłej sesyi Wys. Semu z odpowiednim wnioskiem.

Na podstawie powyższego sprawozdania Komisya gosp. krajowego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o tępieniu myszy polnych w r. 1899.

II. Sejm otwiera Wydziałowi krajowemu kredyt na r. 1900 w kwocie 8.000 koron na pokrycie kosztów tępienia myszy polnych w kraju i wstawia tę kwotę do Rukr. XV. budżetu krajowego na rok 1900.

III. Sejm wzywa c. k. Rząd aby przyczynił się również kwotą 8.000 koron na cele tępienia myszy polnych w r. 1900.

Prewodniczący:
Sanguszko.

Sprawozdawca:
Theodorowicz.

Z drukarni i litografii Pillera i Sp.

LS. 3875/1900.

We Lwowie, dnia 29. kwietnia 1900.

Aleg. 194

Sprawozdanie

komisyi administracyjnej o wniosku posła Milana w sprawie ulg dla rezerwistów i landwerzystów.

Wysoki Sejmie!

Wniosek posła Milana żąda uchwalenia przez Wysoki Sejm wezwania do Rządu o ustawowe przeprowadzenie:

1) Aby rekruci, rezerwiści i landwerzyści otrzymali zupełne odszkodowanie i zwrot kosztów za podróże do odbycia przepisanej służby wojskowej i z powrotem do domu we wszystkich wypadkach stawiennictwa;

2) aby wszelkie szkody materyalne, jakie ponosi wojskowy przez to, jeżeli się nie z własnej winy podczas służby wojskowej nabawi choroby lub kalectwa, były jemu, względnie rodzinie jego, ze Skarbu wojskowego w zupełności wynagrodzone;

3) ażeby wszyscy obowiązani do służby wojskowej synowie rolników byli na czas żniw zwalniani od służby, a do ćwiczeń wojskowych powoływani tylko w czasie wolnym od zasiewów i żniw. Osobliwie ciężkie stosunki gospodarskie czy rodzinne, ażeby wystarczały do zwolnienia zupełnego urlopnika od ćwiczeń wojskowych;

4) ażeby obowiązani czy to do popisu, czy do służby wojskowej lub ćwiczeń, którzy zamierzają na stałe lub pewien okres czasu zamieszkać po za granicami państwa, byli wolnymi od obowiązków stawiennictwa za złożeniem przyrzeczenia, że się stawią na wypadek mobilizacyi;

5) aby urlopnikom biednym, którzy odbyli 2. lub 3. letnią służbę wojskową, dawano w chwili urlopowania stare mundury wojskowe, zamiast je sprzedawać za bezcen przekupniom.

Postulata w ustępach 1. i 3. wyszczególnione były już częściowo przedmiotem rozpraw i uchwał Wysokiego Sejmu, mianowicie, załatwiając sprawozdanie komisyi prawniczej o sprawozdaniu Wydziału krajowego z czynności Departamentu VI. za czas od 16. listopada 1898, do 15. listopada 1899, uchwalił Wysoki Sejm na wniosek komisyi prawniczej dnia 28. kwietnia r. b. (1900) w ustępie III., wezwanie do c. k. Rządu: „aby wyjednał i wprowadził dla powoływanych na ćwiczenia urlopników, rezerwistów i landwerzystów, bezpłatną jazdę kolejami państwowemi i prywatnemi z miejsca ich pobytu do miejsca zbornego i napowrót“.

Zaś uchwałą z dnia 22. listopada 1890, wezwał Wysoki Sejm c. k. Rząd, ażeby o ile możności w czasie od 15. lipca do końca sierpnia nie powoływano rezerwistów i nieczynnych żołnierzy obrony krajowej do peryodycznych ćwiczeń wojskowych, a gdy w maju 1898 liczne Wydziały powiatowe wniosły do Wydziału krajowego podania o wyjednanie, by rezerwistów i nieczynnych żołnierzy obrony krajowej nie powoływano w czasie żniw do peryodycznych ćwiczeń wojskowych — przesłał je Wydział krajowy odezwą z dnia 1. czerwca 1898, L. W. 26.720 do c. k. Prezydium Namiestnictwa z prośbą, ażeby wyjednać zechciało u c. k. Rządu, by w czasie od 15. lipca do końca sierpnia nie powoływano rezerwistów i nieczynnych żołnierzy obrony krajowej do peryodycznych ćwiczeń wojskowych.

W odpowiedzi na tę odezwę zawiadomiło c. k. Prezydyum Namiestnictwa Wydział krajowy, że c. k. Ministerstwo obrony krajowej reskryptem z dnia 5. marca 1898 l. 5738/1246 II. a. zarządziło, by nieczynnych żołnierzy obrony krajowej, którzy w roku 1898 są obowiązani do odbycia ćwiczeń wojskowych powołano w trzech peryodach do tych ćwiczeń, tak, ażeby 1 peryod kończył się około 18. czerwca, drugi około 15. lipca, a trzeci około 10. września, — zarazem iż nieczynni żołnierze obrony krajowej, zajęci przy gospodarstwie rolnem, mają być powołani do ćwiczeń w czasie najmniej niedogodnym, a w czasie odbywających się w odnośnym powiecie żniw, do ćwiczeń na ten czas przypadających żniw bezwarunkowo powałani być nie mają — tudzież, że c. i k. Ministerstwo wojny reskryptem z 6. czerwca 1898, L. 4829, Oddział II. wystosowanym do c. i k. komendy X. korpusu oznajmiło co do rezerwistów c. i k. armii, że zmiana obecnie obowiązujących przepisów co do jesiennych ćwiczeń z bronią tak ze względów wojskowych jak ze względu na konieczne wykształcenie wojska nastąpić nie może, zwłaszcza, że przy wyznaczeniu terminu ćwiczeń uwzględniają władze wojskowe, bacząc zasadniczo na to, aby odbywały się one ile możności po ukończeniu żniw.

Komisya administracyjna nie może odmówić postulatom, we wniosku posła Milana zamieszczonym, pewnego uprawnienia wobec faktu, że służba wojskowa i ćwiczenia wojskowe odbywają się nie w interesie kraju lecz w interesie całego państwa, że ciężary z tego powodu przez gminy ponoszone ze względu na niepomyślny stan ekonomiczny naszego kraju, a w szczególności ludu wiejskiego — są bardzo dotkliwe, że zatem wskazanem jest, by ciężary te o ile możności przez państwo były ponoszone.

Mając jednak na uwadze uchwalone przez W. Sejm dnia 28. kwietnia b. r. wezwanie do Rządu o wprowadzenie bezpłatnej jazdy kolejami, dla powoływanych na ćwiczenia urlopników, rezerwistów i ladwerzystów, z miejsca ich pobytu do miejsca zbornego i napowrót; dalej przytoczone powyżej reskrypta c. k. Ministerstwa obrony krajowej — odnoszącego się tylko do żołnierzy obrony krajowej, którzy w roku 1898 byli obowiązani do odbycia ćwiczeń wojskowych — i c. i k. Ministerstwa wojny dotyczącego rezerwistów, zapewniającego, iż władze wojskowe baczą zasadniczo nato, aby ćwiczenia odbywały się ile możności po ukończeniu żniw, wreszcie z uwagi, że postulata wniosku p. Milana są tak daleko idące, iż zdaniem komisyi administracyjnej bez wyczerpującego onych zbadania merytorycznie załatwione nie mogą, że sprawa w teraźniejszem jej stadyum nie jest na tyle dojrzała, by można uchwalić wezwanie do Rządu przez p. Milana wniesione, —

Komisya administracyjna mniema, iż należy polecić Wydziałowi krajowemu:

1) ażeby dołożył wszelkich starań u c. k. Rządu celem wyjednania dla nieczynnych żołnierzy obrony krajowej, powołanych do odbycia ćwiczeń wojskowych takich

samych, co do czasu tych ćwiczeń ułatwień, jakie reskryptem c. i k. Ministerstwa obrony krajowej z dnia 5. marca 1898 l. 5738/1246 II. a. — na rok 1898 przyznane zostały, także na rok 1900, i następne lata.

2) polecenie Wydziałowi krajowemu, ażeby wniosek p. Milana zbadał i na następnej sesyi sejmowej przedłożył W. Sejmowi sprawozdanie.

Komisya administracyjna wnosi więc:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1) poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby dołożył wszelkich starań u c. k. Rządu celem wyjednania dla nieczynnych żołnierzy obrony krajowej, powoływanych do odbywania ćwiczeń wojskowych takich samych co do czasu odbywania tych ćwiczeń ułatwień, jakie reskryptem c. k. Ministerstwa obrony krajowej z dnia 5. marca 1898 l. 5738/1246 II. a. na rok 1898 zostały przyznane, także na rok 1900 i na następne lata.

2) Wniosek p. Milana z dnia 9. kwietnia 1900 przekazuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i zdania sprawy na najbliższej sesyi sejmowej.

Zastępca przewodniczącego:
Szeptycki.

Sprawozdawca:
Dworski.

L. s. 1314/900. W Lwowie dnia 26. kwietnia 1900.

Aleg. 195

Sprawozdanie

komisyi petycyjnej z petycyi gminy Płazowa w sprawie okólnika c. k. Dyrekcyi poczt i telegrafów dla Galicyi z dnia 20. lutego 1900 l. 9382.

Wysoki Sejmie!

W petycyi z dnia 6. kwietnia r. b. do l. s. 1314 gmina Płazów podniosła bardzo ważną sprawę opłat pocztowych za korespondencye urzędów parafialnych i szkół ludowych z urzędami gminnymi, które to korespondencye nawet w sprawach publicznej służby nie są wolne od porta i zawsze mają być frankowane. To postanowienie opiera się na rozporządzeniu Wys. c. k. Ministerstwa z dnia 4. sierpnia 1876 l. 23692 i wspomnianym okólnikiem c. k. Dyrekcyi poczt i telegrafów z dnia 20. lutego r. b. l. 9382 do ścisłego przestrzegania urzędom pocztowym zostało polecone.

Przeciw temu postanowieniu i przeciw niesłuszności, że urzędy gminne, parafialne, szkoły ludowe i Rady miejscowe nawet w korespondencyach z władzami, z któremi mogą bez opłaty pocztowej korespondować, nigdy od opłaty rekomendacyjnej uwolnionymi nie są, zwraca się petycya gminy Płazów i czyni następujące bardzo słuszne uwagi:

1) że gminy w korespondencyach z urzędami parafialnymi a te ostatnie z gminami wykonują poruczony zakres działania, t. j. działają w zastępstwie c. k. Rządu;

2) że ustawa szkolna krajowa zaprowadziła Rady szkolne miejscowe zbiorowe, wskutek czego te Rady muszą korespondować z gminami i urzędami parafialnymi nieraz różnych poczt;

3) że Rady szkolne miejscowe zbiorowe muszą przesyłać swoim członkom zaproszenia i w sprawie przymusu szkolnego i funduszów szkolnych potrzebują być w ciągłym kontakcie z urzędami gminnymi i urzędami parafialnymi i na odwrót;

4) że c. k. Rząd wykonuje sam nadzór nad szkołami i że opłacanie powołanych korespondencyi urzędowych naraża gminy, fundusze szkolne i urzędy parafialne na znaczne koszta, chociaż te urzędy wykonują zakres poruczony przez c. k. Rząd i w jego interesie;

5) że gminy w korespondencyach z urzędami parafialnymi, z c k. starostwami i zarządami szpitalów przesyłają nieraz bardzo ważne dokumenta, odnoszące się do

poboru wojskowego, ewentualnie stosunków majątkowych leczonych w szpitalach, których rekomendacya bardzo wskazaną jest, a jednak tylko kosztem gminy, względnie urzędu parafialnego, nie wiedzieć z jakiego tytułu uskutecznioną być może.

Po tych uwagach gmina Płazów prosi, aby Wysoki Sejm raczył uchwalić następujące rezolucye, wzywające c. k. Rząd, aby:

1) przyznał uwolnienie od porta Zwierzchnościom gminnym w korespondencyach ich z urzędami parafialnymi, Radami szkolnemi miejscowemi i szkołami;

2) przyznał zbiorowym Radom szkolnym miejscowym uwolnienie od porta w korespondencyach z członkami tych Rad, mieszkającymi poza miejscem siedziby Rady szkolnej miejscowej i członkom tych Rad w korespondencyach z Radą szkolną miejscową;

3) przyznał Zwierzchnościom gminnym, urzędom parafialnym, Radom szkolnym miejscowym i szkołom, osobliwie gminom w poruczonym zakresie ich działania, jak sprawach wojskowych i szpitalnych, uwolnienie od opłaty za rekomendacyę.

Z uwagi, że argumentacya gminy Płazów przeciw opłacie porta przez urzędy gminne i parafialne, jakoteż przez szkoły i Rady szkolne miejscowe za korespondencye między sobą, w sprawach publicznej służby jest bardzo jasna i zupełną bezpodstawność wykazuje żądania opłat pocztowych za korespondencye, do jakich c. k. Rząd urzędy gminne i parafialne, jakoteż szkoły i Rady szkolne nawet karami zmusza, i to w swoim własnym interesie; z uwagi dalszej, że nawet cienia jakiegoś argumentu niepodobna wymyślić, aby słuszność opłaty pocztowej i żądania opłaty rekomendacyjnej za korespondencye w sprawach publicznej służby od urzędów gminnych i parafialnych, jakoteż od szkół i Rad szkolnych miejscowych, chociażby tylko upozorować można było, — komisya petycyjna przychyla się do żądań gminy Płazowa i stawia wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić następującą rezolucyę:

Wzywa się c. k. Rząd, aby korespondencye urzędów gminnych i parafialnych, jakoteż szkół i Rad szkolnych miejscowych w sprawach publicznej służby w ich wzajemnych stosunkach do siebie uwolnił od opłaty pocztowej, jakoteż od obowiązku opłacania należytości za rekomendacyę takich korespondencyi do wszelkich władz rządowych i autonomicznych.

Przewodniczący:

Klemensiewicz

Sprawozdawca:

Hamorak

L. S. 2.788/1900.

We Lwowie, dnia 29. kwietnia 1900.

Aleg. 196
Sprawozdanie

komisyi kolejowej o petycyach *a)* interesowanych osób prywatnych z powiatów tarnowskiego i dąbrowskiego do l. s. 2788, *b)* Rady gminnej miasta Dąbrowy, w przedmiocie budowy kolei żelaznej łączącej Tarnów ze Szczucinem l. s. 3012.

Wysoki Sejmie!

W przedmiocie budowy kolei żelaznej łączącej Tarnów ze Szczucinem, wpłynęły do Wysokiego Sejmu 2 petycye; jedna wniesiona przez interesentów prywatnych z powiatów tarnowskiego i dąbrowskiego, druga przez Radę gminną miasta Dąbrowy. Pierwsza petycya prosi Wysoki Sejm, aby raczył powziąść uchwałę, że kolej żelazna z Tarnowa do Szczucina na podstawie prowadzonej trasy o dwu waryantach, uznaje się za potrzebną i pożyteczną.

Druga petycya trasy kolejowej, bliżej nie określając, prosi tylko, aby Wysoki Sejm raczył uchwalić, że kolej łącząca Tarnów ze Szczucinem a przechodząca przez miasto Dąbrowa jest potrzebną. Komisya kolejowa, omawiając powyższe petycye, nie mogła zapoznać, że istotnie wielka przestrzeń kraju, między Rabą a Wisłoką nie posiada komunikacyi kolejowej łączącej ją z główną siecią kolei państwowych, że obecnie wskutek będących na ukończeniu robót melioracyjnych około Brnia i jego dopływów ta część kraju może się rozwinąć prawidłowo pod względem ekonomicznym, jeżeli otrzyma komunikacyę kolejową, bez której intenzywniejsza produkcya rolna, a przedewszystkiem rolniczo-przemysłowa, nie jest możliwą.

Nie mając dat dla oceny rentownności projektowanych kolei, podnosi komisya, że na rentowność niewątpliwie korzystnie wpłynąć może okoliczność, że taką kolej jako naturalne przedłużenie kolei tarnowsko-leluchowskiej, a tem samem najkrótsze połączeniem między Węgrami a Wisłą, otrzymać może do przewozu artykuły i materyały o wielkiej objętości a małej stosunkowo wartości, jak kamień brukowy i budowlany, węgiel, wapno, drzewo i t. p. wskutek umożliwionego dalszego przywozu tych artykułów tak tanią drogą, jaką jest transport wodny. Projekt zaznacza także, że linia ta kolejowa stać się może łatwo jedną z głównych arteryi przewozowych między Węgrami i Galicyą z jednej strony a Królestwem polskiem z drugiej strony, jeżeli na terytoryum Królestwa wybudowaną zostanie doliną Nidy kolej, łącząca projektowaną kolej z koleją Iwanogrodzką.

Co do kolei, która wedle zdania komisyi kolejowej na wspomnianej przestrzeni kraju jest niewątpliwie potrzebną i będzie pożyteczną, przedstawiają interesowani 3 trasy, mianowicie.

1) Linię kolejową projektowaną z Tarnowa przez przedmieście Strusinę w dolinie Dunajca na Żabno, Czyżów, Smażów, Grądy, Mędrzechów do Szczucinia 48 kilometrów długości;

2) waryantę tej linii z Tarnowa na Strusinę, Żabno, Czyżów, Otfinów, Żelechów, Bolesław, Mędrzechów do Szczecnia, 50 kilometrów długości; wreszcie

3) linię kolejową łącząca Tarnów wprost z Dąbrową i ze Szczucinem długości 36 kilometrów.

Komisya nie uważała się za kompe tentną bez opinii technicznej tudzież kosztorysów i wykazów rentowności orzekać, czy i która z tych 3 proponowanych linii kolejowych zasługuje na szczególne uwzględnienie, przeprowadzenie w tym względzie dokładnych studyów i przedstawienia konkretnych wniosków będzie rzeczą biura kolejowego Wydziału krajowego, jeżeli w dalszym toku akcyi przygotowawczej interesenci się do niego zgłoszą; uznając wszakże potrzebę kolei na przestrzeni kraju między Wisłoką a Rabą, łączącą ostatecznie Tarnów ze Szczucinem, uwzględniającej wedle możności także interesa miasta Dąbrowa, sądziła, że obowiązkiem Sejmu jest udzielić staraniom prywatnych interesentów, za których przyczynieniem się ta kolej ma przyjść do skutku, poparcia, o które prosili w celu pokonania trudności u Władz rządowych i krajowych.

Komisya kolejowa wnosi przeto:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm uznaje kolej łączącą Tarnów ze Szczucinem jako potrzebną i użyteczną i poleca Wydziałowi krajowemu, aby sprawę tę zbadał, z interesentami się porozumiał a wynik swoich rokowań przedstawił Wysokiemu Sejmowi.

Przewodniczący:
Męciński

Sprawozdawca
Binder

Aleg. 197

Sprawozdanie

Komisyi agrarnej o wniosku posła Potoczka w przedmiocie posiadłości rentowych, o wniosku posła Hupki, odnoszącym się do tworzenia zagród niepodzielnych, wreszcie o rezolucyach, odnoszących się do zmiany przepisów spadkowych powszechnej ustawy cywilnej.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z 25. kwietnia b. r. przekazany został komisyi agrarnej do sprawozdania wniosek posła Potoczka i towarzyszy o włościach, czyli właściwie posiadłościach rentowych, zmierzający do utworzenia przy banku krajowym osobnego oddziału, któryby udzielał długoterminowych pożyczek na nabycie gospodarstw włościańskich lub spłatę współspadkobierców a następnie zapewniał wyposażenie dzieci za opłatą pewnej renty, na wzór ubezpieczeń życiowych.

Komisya agrarna rozpatrując tendencyę i treść tego wniosku uznała, że zostaje on w związku z przydzielonym poprzednio tejże komisyi wnioskiem posła Hupki o zagrodach niepodzielnych, który nie był dotąd przedmiotem rozpraw w komisyi, podczas gdy drugi wniosek posła Hupki o odrębnych przepisach spadkowych dla średnich posiadłości rolniczych przeszedł już przez obrady komisyi i będzie przedmiotem osobnego sprawozdania. Związek wniosku posła Potoczka z wnioskiem posła Hupki o zagrodach niepodzielnych wynika z wspólnego celu, jakim jest utrzymanie gospodarstw włościańskich w dotychczasowych rozmiarach a uchylenie podziałów tychże, czy to między żyjącymi, czy na wypadek śmierci, następnie zaś tworzenie nowych gospodarstw włościańskich, odpowiednich rozmiarów, któreby również posiadały możność utrzymania się w tych rozmiarach. Do tego celu zdąża wniosek posła Hupki przez ustawę, dozwalającą każdemu właścicielowi posiadłości rolniczej z pewnym przychodem katastralnym ogłosić tę posiadłość za niepodzielną na zawsze, zaś wniosek posła Potoczka przez organizacyę kredytu długoterminowego, przed którego spłatą podział posiadłości lub przyłączenie jej do innej posiadłości ma być niedopuszczalnem.

Nadto uchwaliła Komisya przedłożyć w temże samem sprawozdaniu rezolucye, zmierzające do zmiany niektórych postanowień powszechnego prawa spadkowego w tym kierunku, by one nie popierały jak dotąd podziału posiadłości rolniczych i przechodzenia ich w obce ręce, lecz umożebniały utrzymanie ich w ręku rodziny. Sprawozdanie niniejsze składa się przeto z dwóch części: pierwsza odnosi się do wniosków o zagrodach niepodzielnych i posiadłościach rentowych, druga do rezolucyi, dotyczących zmianych prawa spadkowego.

I.

Wnioski posłów Hupki i Potoczka są wypływem powszechnie uczuwanej potrzeby zachowania i pomnożenia w naszym kraju tej własności ziemskiej, która ma rozmiary wystarczające do utrzymania bydła pociągowego i prowadzenia właściwej uprawy rolniczej a nie jest jeszcze gospodarstwem folwarcznem. Znaczenie tej kategoryi własności ziemskiej — prawdziwej podwaliny budowy społecznej — pod względem gospodarczym, społecznym i politycznym, wiele razy

było już podnoszonem i zbyt jest jasnem, żeby potrzeba było tu nad niem się rozwodzić. Do tej to głównie kategoryi własności ziemskiej odnosiły się dawniejsze usiłowania reprezentacyi kraju zmierzające do zwalczania lichwy przez przepisy karne a równocześnie przez odpowiednią organizacyę kredytu. W tym ostatnim względzie prace od roku 1874 podejmowane doprowadziły do założenia w r. 1884 Banku krajowego, którego pierwotnie głównem zadaniem było dostarczyć gospodarstwom włościańskim taniego i dogodnego kredytu hipotecznego i stać się instytucyą centralną dla rozszerzającej się po kraju sieci towarzystw zaliczkowych.

W późniejszym czasie, gdy wzrastający popyt za ziemią i znaczny wzrost cen ziemi, zwłaszcza przy sprzedaży w mniejszych kawałkach gruntu, a z drugiej strony znaczne obdłużenie posiadłości tabularnych wywołały dążność do parcelacyi, reprezentacya kraju zwróciła uwagę na ten doniosły objaw, widząc w nim środek pomnożenia i utrwalenia własności włościańskiej a zarazem niejednokrotnie środek ratunku zadłużonych majątków tabularnych. Uchwały wysokiego Sejmu i oparte na nich zarządzenia Wydziału krajowego spowodowały Bank krajowy do utworzenia osobnego oddziału parcelacyjnego i do wydania norm określających stosunek Banku do Spółek parcelacyjnych.

Równocześnie w dwóch krajach, w których podział własności ziemskiej jest najbardziej może niekorzystnym, w Anglii i we wschodnich prowincyach państwa Pruskiego podjętą została myśl kolonizacyi wewnętrznej przy pomocy odpowiedniej organizacyi kredytowej.

Ustawa angielska „small holdings Act“ z r. 1892 upoważnia rady hrabstw do nabywania gruntów i tworzenia na nich małych posiadłości rolnych, których nabywcy płacą co najmniej $^1/_5$ ceny kupna w gotówce, część pozostaje przy gruncie za opłatą czynszu wieczystego a część ma być spłaconą w ciągu lat 50.

W Prusiech — nie mówiąc o osławionej ustawie osadniczej z r. 1886, która wprowadza kolonizacyę w celu politycznym, rugowania żywiołu polskiego — ustawy o posiadłościach rentowych z r. 1890 i 1891 chcąc ułatwić nabywanie własności ziemskiej i tworzenie nowych posiadłości rolniczych, zatem parcelacyę i kolonizacyę, pozwalają, aby właściciel mógł sprzedawać grunta za rentę długoletnią. W ten sposób mogą stać się nabywcami ci, którzy nie są w stanie zapłacić od razu ceny kupna a przytem potrzebują pożyczki na pobudowanie. Rentę, którą zobowiązał się płacić kupujący, może właściciel odstąpić bankowi rentowemu, który mu da za to odpowiedni kapitał od razu. Bank może nadto dawać kupującym długoletnie pożyczki na pobudowanie się.

W kraju naszym wnet po wydaniu owych ustaw pruskich powstała myśl skorzystania z danego przez nie wzoru dla ułatwienia obustronnie parcelacyi tam, gdzie ona okazuje się pożądaną To też gdy z końcem roku 1893 rząd austryacki przedłożył Radzie państwa projekt ustawy o posiadłościach rentowych, oparty o projektowane równocześnie stowarzyszenia zawodowe rolników a polegający na odmiennej zasadzie, natenczas Rada ogólna galicyjskiego towarzystwa gospodarskiego na dniu 17. marca 1894 uchwaliła, że „uznając myśl posiadłości rentowych za pożyteczną dla pożądanej w wielu okolicach kraju parcelacyi i dla tworzenia średniej własności ziemskiej, uważa że instytucya posiadłości rentowych powinnaby opierać się na odpowiedniej organizacyi bankowej a nie na krajowych stowarzyszeniach rolników“.

Wnet potem, bo w r. 1895, gdy sprawa posiadłości rentowych stanęła na porządku obrad austryackiego kongresu rolniczego delegaci obu towarzystw rolniczych galicyjskich przeprowadzili na tym kogresie uchwałę zalecającą rządowi, ażeby popierał tworzenie posiadłości rentowych na wzór pruski za pomocą odpowiedniej organizacyi bankowej. C. k. rząd za tą radą nie poszedł, lecz uważając za pilniejszą sprawę tworzenia zawodowych stowarzyszeń rolników z cechą przymusową przedłożył Radzie państwa jedynie projekt ustawy o tych stowarzyszeniach, odłączywszy od niego projekt ustawy o posiadłościach rentowych. Zresztą znane zajścia w Radzie państwa i wytworzone przez nie położenie polityczne stanęły na przeszkodzie popierania tej sprawy.

Obecny wniosek posła Potoczka jest nader pożądanem wznowieniem tej sprawy, pożądanem tem bardziej, że pochodzi od jednego z reprezentantów najwięcej tu interesowanej sfery włościańskiej i że stwierdza opinię poważnych kół włościańskich oświadczającą się za utrzymaniem i rozszerzeniem średniej własności

rolniczej. Proponuje on utworzenie przy banku krajowym osobnego oddziału pod nazwą „włościański bank rentowy“, który udzielać będzie pożyczek spłacalnych w ciągu $34^1/_2$ lub 56 lat na założenie posiadłości rentowych. Posiadłości te mogą być założone: 1. przez przyjęcie gospodarstwa do związku posiadłości rentowych, 2. przez parcelacyę za pośrednictwem banku, 3. przez dokupno i kommasacyę za pośrednictwem banku, 4. przez podział posiadłości rentowej za pozwoleniem związku. Dopóki posiadłość włościańska trwa w związku posiadłości rentowych zniesienie samodzielności gospodarczej i podział posiadłości rentowej, jako też odsprzedaż jej części może nastąpić tylko za zezwoleniem władzy włościańskiej związku rentowego. Do związku włościańskiego rentowego mogą należeć tylko posiadłości zaokrąglone i zabudowane a mające właściciela takiego, którego węzły rodzinne łączą lub łączyć mogą z włościaństwem krajowem. Bank włościański rentowy zajmowałby się także ubezpieczeniem posagowem dzieci właścicieli posiadłości rentowych a to za opłatą pewnej renty. W końcu nadmienić należy, że wniosek wprowadza dla kierowania zakładaniem i dalszemi sprawami posiadłości rentowych oprócz „władzy włościańskiej związku rentowego“, której sposobu powstania bliżej nie oznacza, jeszcze „kuratoryę“, która ma być tem, czem w Prusiech jest komisya jeneralna.

Komisya agrarna zgodnie z zasiadającym w niej wnioskodawcą była tego zdania, że wniosek posła Potoczka, którego treść tu w najgłówniejszych punktach podano, nie może być przez nią merytorycznie załatwiony — a to nie tylko dlatego, że tak późno wniesiony został, lecz także z powodu konieczności zbadania bliżej, w jaki sposób jego myśl zasadnicza mogłaby być przeprowadzoną i z powodu potrzeby pertraktacyi w tym względzie tak z Bankiem krajowym, jak z c. k. Rządem, z tym ostatnim już ze względu na projektowaną a niezbędną organizacyę osobnej władzy agrarnej. Komisya wnosi przeto, aby wniosek posła Potoczka a wraz z nim też wniosek posła Hupki o zagrodach niepodzielnych przekazać Wydziałowi krajowemu do rozpatrzenia i przedłożenia sprawozdania w tym przedmiocie na następnej sesyi sejmowej.

II.

Jest rzeczą znaną, wielokrotnie podnoszoną tak w literaturze ekonomicznej jak i w ciałach parlamentarnych i korporacyach rolniczych, że przepisy spadkowe zawarte w nowoczesnych kodeksach cywilnych utrudniają w znacznym stopniu utrzymanie własności ziemskiej rolniczej w dotychczasowych rozmiarach, tyle pożądane ze względów gospodarczych i społecznych, zwłaszcza o ile chodzi o średnią własność. Takimi są także przepisy prawa austryackiego.

Według prawa austryackiego przedstawiają się w razie sukcesyi beztestamentowej następujące alternatywy:

albo spadkobiercy, którym przyznane zostały jako schedy części na całości ($^1/_4$, $^1/_3$ lub t. p.) zgodzą się jednomyślnie na utrzymanie wspólności nadal,

albo na żądanie choćby tylko jednego z nich musi nastąpić zniesienie wspólności (§§. 830., 841. u. c.).

Na sposób zniesienia wspólności: czy to podział w naturze, czy objęcie przez jednego a spłatę innych, muszą się spadkobiercy zgodzić jednomyślnie albo też również jednomyślnie pozostawić rozstrzygnienie sędziemu rozjemczemu lub losowi. W przeciwnym razie rozstrzyga sędzia cywilny o sposobie zniesienia wspólności (§. 841.).

Jeżeli rzecz nie może być podzieloną wcale albo nie może być podzieloną bez znacznego zmniejszenia wartości, natenczas winna być sprzedaną i to na żądanie jednego ze współsukcesorów w drodze publicznej licytacyi a cena ma być podzieloną między współsukcesorów (§. 843.).

Jakże powyższe alternatywy przedstawiają się ze stanowiska interesów gospodarstwa rolniczego?

Objęcie przez jednego ze współsukcesorów za spłatą innych, sposób naturze gospodarstwa rolniczego najbardziej odpowiadający, bo utrzymuje ciągłość gospodarstwa a zarazem pozostawia je w ręku rodziny, może nastąpić według prawa austryackiego tylko na podstawie jednomyślnej zgody współsukcesorów. W razie nie zgodzenia się choćby jednego z nich ten sposób zniesienia wspólności nie będzie zastosowany. Owa zgoda musi być nieraz okupywaną ciężkimi ofiarami.

Pozostają tedy jako najczęściej zastósowane, bądź za zgodą współsukcesorów, bądź w braku ich zgody za orzeczeniem sędziego — dwa sposoby: sprzedaż celem podzielenia się ceną kupna i to sprzedaż w drodze publicznej licytacyi, skoroby choć jeden ze sukcesorów tego żądał, albo też podział posiadłości roli w naturze.

Oba sposoby nie są pożądane w interesie ciągłości gospodarstwa rolniczego a tem mniej pożądane i tem mniej równoważone korzyściami z innej strony im większą jest posiadłość, która ma być sprzedaną lub dzieloną.

Prawo cywilne austryackie, według tego co tu wyłożono, wykazuje tendencyę sprzyjającą podziałowi posiadłości spadkowej lub przejściu jej w inne ręce a nawet rzecz można pośrednio zniewala do jednej lub drugiej ewentualności. Podobnie i inne kodeksy nowożytne wpływają swemi postanowieniami o sukcesyi beztestamentowej, mianowicie jeszcze w wyższym stopniu od kodeksu austryackiego kodeks Napoleona.

W najnowszym czasie jednak dokonano właśnie we Francyi zmiany w postanowieniach kodeksu cywilnego odnoszących się do podziału spadków beztestamentowych a to najpierw w ustawie o tanich mieszkaniach z 30. listopada 1894, której postanowienia zmieniające przepisy kodeksu cywilnego następnie ustawą z 31. marca 1896 zastósowane zostały także do małych posiadłości rolniczych.

Zmiany te mają na celu zapobiedz temu, żeby spadkobiercy mieli przed sobą jedynie niepożądaną alternatywę: podziału posiadłości spadkowej lub sprzedaży jej w obce ręce. Podobnie i najnowszy kodeks cywilny dla cesarstw niemieckiego, który zaczął obowiązywać z dniem 1. stycznia 1900, zawiera niektóre postanowienia zmierzające do zapobieżenia owej alternatywie.

Uwzględniając powyższe wzory a mając na uwadze, że potrzeba reformy prawa spadkowego w wskazanym kierunku nie natrafiłaby ani u nas ani w innych krajach austryackich na wątpliwości, z jakimi spotykają się projekty ustaw o podziale spadku dla średnich posiadłości rolniczych w myśl ustawy państwowej z 1. maja 1889, Nr. 52. dzpp. postawił poseł Pilat w komisyi cztery wnioski do rezolucyi, które poseł Klemensiewicz uzupełnił jeszcze jednym wnioskiem (Nr. 3.).

Z wniosków tych, które Komisya z nieznacznemi zmianami jednomyślnie przyjęła, wniosek pierwszy zmierza do tego, aby nie musiało jak dotąd na żądanie jednego z spadkobierców nastąpić zniesienie wspólności majątkowej odnośnie do posiadłości rolniczej będącej w spadku, lecz aby mogło być odroczonem, jeśli interes spadkobierców tego wymaga. Wniosek drugi uchyla konieczność jednomyślnej zgody uczestników na sposób zniesienia wspólności majątkowej o ile chodzi o znajdującą się w spadku posiadłość rolniczą i przyznając pierwszeństwo do objęcia tej posiadłości na podstawie oszacowania osobie oznaczonej przez spadkodawcę a następnie małżonkowi będącemu współwłaścicielem w połowie, pozostawia decyzyę co do tego, kto ma objąć posiadłość, większości interesowanych. Wniosek trzeci dąży do uchylenia sporów o sposób podziału posiadłości rolniczej, przekazując dokonanie podziału w razie braku porozumienia między interesowanymi sądowi spadkowemu po wysłuchaniu znawców rolniczych. Wniosek czwarty ma na celu umożebnić obejmującemu posiadłość rolniczą utrzymanie się przy niej przez oznaczenie wartości jej a przeto i wartości sched na podstawie przychodu. Wreszcie wniosek piąty zastrzega współspadkobiercom prawo pierwokupna w razie, jeśli spadkobierca sprzedaje swoją schedę innej osobie. Postanowienie to umożliwia utrzymanie posiadłości rolniczej w ręku rodziny.

Wszystkie te wnioski skoro zmierzają do zmiany ustawy cywilnej należą do kompetencyi Rady państwa zatem Wysoki Sejm może jedynie wezwać Rząd, aby tę sprawę wprowadził na drogę wskazaną przez konstytucyę. Natomiast należałoby pozostawić ustawodawstwu krajowemu oznaczenie, do jakich posiadłości rolniczych mają się stósować wskazane powyżej postanowienia, ponieważ odmienne stosunki ekonomiczne i społeczne mogą w poszczególnych krajach uzasadnić potrzebę ograniczenia owych postanowień do pewnych kategoryi posiadłości rolniczych.

Na podstawie powyższego wywodu Komisya wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Wniosek posła Potoczka o włościach rentowych i wniosek posła Hupki o zagrodach niepodzielnych przekazuje się Wydziałowi krajowemu z poleceniem rozpatrzenia sprawy objętej tymi wnioskami, porozumienia się z c. k. Rządem i wysłuchaniu opinii Banku krajowego tudzież krajowej Komisyi dla spraw rolniczych i przedłożenia odpowiednich wniosków na następnej sesyi sejmowej.

II. Wzywa się c. k. Rząd, aby przedłożył i przeprowadził w drodze konstytucyą wskazanej następujące zmiany w przepisach spadkowych ustawy cywilnej odnośnie do posiadłości rolniczych:

1. Jeżeli w spadku znajduje się posiadłość rolnicza, natenczas zniesienie wspólności majątkowej odnośnie do tej posiadłości nie musi nastąpić na żądanie jednego ze współspadkobierców lecz może być odroczonem aż do lat pięciu, względnie aż do pełnoletności najstarszego z współsukcesorów. Decyzya w tym względzie należy do sądu spadkowego, który orzekać będzie na żądanie jednego z współsukcesorów lub jego opieki.

2. Każdy ze współsukcesorów i również małżonek pozostały przy życiu, jeśli jest współwłaścicielem posiadłości spadkowej może objąć posiadłość spadkową na podstawie oszacowania. Jeśli kilku współsukcesorów chce skorzystać z tej możności, natenczas pierwszeństwo służy najpierw temu, którego wyznaczył spadkodawca, następnie małżonkowi, jeśli jest współwłaścicielem przynajmniej w połowie. Sąd spadkowy w myśl oświadczenia się większości interesowanyoh decydować będzie o tem, kto ze zgłaszających się przy równych zresztą warunkach ma objąć posiadłość spadkową a ewentualnie, któremu ze spadkobierców i jaka posiadłość ma być przydzieloną, jeśli ich więcej znajduje się w spadku.

3. Jeśli pomiędzy współspadkobiercami nie nastąpiło porozumienie co do sposobu podziału posiadłości rolniczej znajdującej się w spadku, natenczas Sąd spadkowy uprawniony jest po wysłuchaniu znawców rolniczych i przy pomocy geometry podzielić grunta wspólne pomiędzy współspadkobierców oraz wyznaczyć, komu mają przypaść budynki, których wartość przy oznaczeniu wysokości sched uwzględnić należy.

4. Jeśli spadkodawca postanowił, że jeden ze współspadkobierców ma mieć prawo objęcia posiadłości rolniczej należącej do spadku, natenczas, o ile nie rozporządził inaczej, wartość tej posiadłości ma być przyjętą na podstawie przychodu czystego, jaki posiadłość stosownie do swego dotychczasowego przeznaczenia może dawać trwale przy porządnem gospodarowaniu.

5. Jeżeli spadkobierca sprzedaje swoją schedę trzeciej osobie, natenczas inni współspadkobiercy mają prawo pierwokupna. Termin dla wykonania tego prawa wynosi trzy miesiące. Prawo to przechodzi na dziedziców.

Bliższe postanowienia co do tego, do jakich spadków mają być zastosowane powyższe przepisy pozostawione są ustawodawstwu krajowemu.

Przewodniczący i sprawozdawca:

Pilat.

LS. 673/1900.

We Lwowie, dnia 3. maja 1900.

Aleg. 198

Sprawozdanie

Komisyi kolejowej o petycyi Dr. Tadeusza Niementowskiego jako koncesyonaryusza kolei lokalnej Tarnopol-Zbaraż w sprawie budowy tejże kolei.

Wysoki Sejmie!

Dr. Tadeusz Niementowski, właściciel dóbr i prezes Rady powiatowej w Zbarażu, uzyskawszy jeszcze w roku 1898 od c. k. Ministerstwa kolei wstępną koncesyę, wypracował szczegółowe plany i kosztorys trasy normalnotorowej kolei lokalnej z Tarnopola do Zbaraża a po odbytej w grudniu roku 1899 rewizyi trasy i Komisyi stacyjnej uzyskał reskryptem c. k. Ministerstwa kolejowego z dnia 22. lutego 1900 l. 2.215 zatwierdzenie trasy i planów budowy tej kolei.

Ze stanowiska interesów kraju przedstawia zamierzona budowa kolei Tarnopol Zbaraż następujące korzyści:

Nie ulega wątpliwości, że brak połączenia kolejowego między Tarnopolem a Zbarażem wpływa ujemnie na rozwój tamtejszych stosunków tak pod względem ogólno-ekonomicznym, jakoteż pod względem handlowym, przemysłowym i gospodarczym. Projektowana linia kolejowa w długości 25·10 kilometrów przecinać będzie jedną z najbardziej żyznych okolic naszego Podola i ułatwiając zbyt produktów rolnych, wpłynie korzystnie na zwyżkę cen tychże produktów a z drugiej strony obniży ceny wszystkich artykułów, które okoliczna ludność dla braku połączenia kolejowego transportem kołowym po droższych cenach sprowadzać musi. W najbliższej okolicy Zbaraża jest 8 dużych gorzelń w ruchu a prócz tego w samym Zbarażu turbinowy młyn amerykański, dla którychto przedsiębiorstw potanienie kosztów transportu jest rzeczą pierwszorzędnego znaczenia.

Wiadomem jest, że każda nowo otwarta kolej oprócz wielu innych korzyści, jakie okolicznym mieszkańcom przynosi, stwarza warunki powstawania i rozwoju dla nowych przedsiębiorstw przemysłowych, o których przedtem dla braku komunikacyi kolejowej nawet marzyć nie było można. Już w najbliższej przyszłości spodziewać się można, że spółka akcyjna cukrowni w Przeworsku, która nosi się z myślą założenia cukrowni w okolicach Tarnopola, do uskutecznienia tego zamiaru tem chętniej przystąpi, gdy kolej Tarnopol-Zbaraż wybudowaną zostanie. Wtedy bowiem Tarnopol stanie się ważnym węzłem kolejowym a dowóz buraków ze wszystkich stron będzie ułatwionym. Zbytecznem byłoby wywodzić, jak dalece gleba w okolicy Zbaraża jest dla uprawy buraków podatną i jak wielkie korzyści plantacya buraków właścicielom gruntów i ludności zarobkującej przynosi.

Komora celna w Budach zbarazkich dowodzi, że już obecnie istnieje znaczny stosunkowo ruch transitowy między Wołyniem rossyjskim a naszym krajem w kierunku przez Zbaraż do Tarnopola. Nie ulega wątpliwości, że gdy Zbaraż otrzyma połączenie kolejowe z Tarnopolem, ruch ten wzmoże się bardzo znacznie i zadecydować może o przyszłym rozwoju miasta Zbaraża. Po drugiej bowiem stronie gra-

nicy cała okolica Wiśniowca nie ma połączenia kolejowego i z pewnością z kolei Tarnopol-Zbaraż korzystać będzie. Możliwem jest także, że gdy w okolicach niezbyt odległego Krzemieńca eksploatacya istniejących tam bogatych pokładów węgla brunatnego rozwiniętą zostanie, będzie mogło całe nasze Podole przy pomocy kolei Tarnopol-Zbaraż zaopatrywać się tym tanim środkiem opałowym. A i dziś już projektowana linia kolejowa ułatwi bezleśnemu Podolowi dowóz drzewa materyałowego i opałowego z bogatych lasów okolicy Wiśniowca na Wołyniu. Nie jest także wykluczonem, że w przyszłości stanie się kolej Tarnopol-Zbaraż ważną arteryą ruchu międzynarodowego, mianowicie wtedy, gdy kolei rossyjska z Krzemieńca na Kołodno do granicy naszej przedłużoną zostanie.

Z uwagi więc na podniesione powyżej okoliczności, dalej z uwagi, że każda nowa kolej wpływa korzystnie na ekonomiczny i kulturny rozwój danej okolicy; z uwagi wreszcie, że każde rozszerzenie istniejącej już w kraju sieci kolejowej podnosi ruch i pożytek na dotychczasowych liniach kolejowych — przychodzi się do wniosku, że zamierzona kolej z Tarnopola do Zbaraża jest ze stanowiska interesów kraju w wysokim stopniu pożyteczną a tem samem projektowi jej zbudowania niewątpliwa życzliwość towarzyszyć musi.

Kosztorys budowy tej linii kolejowej składa się z następujących pozycyi:

1. Koszta przedwstępne i nadzór budowy .	zł.	43.925	kor.	87.850
2. Wykupno gruntów tudzież inne odszkodowania	„	187.397	„	374.794
3. Roboty ziemne	„	188.050	„	376.100
4. Roboty uboczne	„	131.047	„	262.094
5. Małe budowy sztuczne	„	86.734	„	173.468
6. Większe budowy sztuczne, wiadukty, tunele	„	19.801	„	39.602
7. Szutrowanie i ułożenie budowy na wierzchu	„	132.220	„	264.440
8. Materyały do budowy na wierzchu . .	„	252.316	„	504.632
9. Budynki i zaopatrzenie w wodę . .	„	69.625	„	139.250
10. Wyposażenie kolejowe, urządzenie i wydatki wstępne na ruch	„	32.106	„	64.212
11. Park jazdy	„	85.050	„	170.100
12. Urządzenia (zmiany dobudowy) w stacyi połączenia w Tarnopolu razem z ubezpieczeniem wjazdu	„	1.500	„	3.000
Razem . .	zł.	1,229.771	kor.	2,459.542
5% odsetki interkalarne za czas półrocznej budowy	„	35.224	„	70.458
Fundusz rezerwowy 2%-wy	„	25.000	„	50.000
Suma okrągło . .	zł.	1,290.000	kor.	2,580.000

Wedle opinii biura kolejowego w Wydziale krajowym kosztorys ten ułożony został racyonalnie i odpowiada tak zamierzonemu celowi, jakoteż miejscowym stosunkom co do cen materyałów i robocizny.

Wedle projektu koncessyonaryusza fundusze potrzebne na pokrycie kosztów tej budowy w łącznej sumie 2,580.000 koron miałyby być pokryte w sposób następujący:

a) przez emissyę 1,663.200 kor. 4½% akcyi pierwszeństwa po kursie 95 = 1,580.040 koron.

b) przez emissyę 4% akcyi zakładowych w sumie 1.052.800 koron po kursie 95 = 1,000.160 koron.

Na oprocentowanie 4½% akcyi pierwszeństwa ma Rzad udzielić po myśli art. IX. ustępu drugiego ustawy z dnia 31. grudnia 1894 Nr. 2. dz. p. p. z r. 1895 pierwszeństwo przed kosztami ruchu (Stundung der Betriebskosten) i gdy w ten sposób oprocentowanie tych akcyi po myśli §. 56. ustęp b) Statutu Banku krajowego będzie zapewnione, uchwaliła Rada Nadzorcza Banku krajowego na wniosek Dyrekcyi udzielić koncessyonaryuszowi Drowi Tadeuszowi Niementowskiemu względnie Towarzystwu akcyjnemu dla kolei Tarnopol-Zbaraż powstać mającemu, pod warunkami w tej uchwale bliżej określonymi pożyczkę w 4% obligacyach kolejowych w wysokości 1.663.200 koron.

Wedle dalszego projektu koncessyonaryusza akcye zakładu w sumie 1,052.800 koron mają być w ten sposób wpłacone, że za zezwoleniem c. k. Rządu złożony zo-

stanie fundusz rezerwowy w akcyach zakładowych w nominalnej wartości 50.000 koron; należytość za park i urządzenia kolejowe przyjmie c. k. Rząd w akcyach zakładowych w sumie 214.000 koron; koncessyonaryusz i przedsiębiorcy budowy wpłacą akcyi zakładowych w łącznej sumie 188.800 koron; reszta zaś w sumie 600.000 koron miałaby być wedle petycyi koncessyonaryusza subskrybowaną przez Wydział krajowy a wpłaconą z waluty 4% obligacyi kolejowych, które w tym celu przez Bank krajowy za gwarancyą oprocentowania ze strony kraju mają być emitowane.

W taki sposób przedstawiony przez koncessyonaryusza projekt sfinansowania interesu jest zupełnie odmienny od normy dotychczas używanej przy budowie kolei lokalnych; nie można mu jednak odmówić pomysłowości i znaczenia; bliższe więc zbadanie spodziewanego efektu wydaje się komisyi kolejowej wskazanem.

Zważywszy, że c. k. Rząd tylko wtedy udzieli 4½% akcyom pierwszeństwa przed kosztami ruchu, jeżeli po przeprowadzeniu szczegółowych badań nabierze przekonania, że dana kolej będzie się rentowała, przez co zapewnionem będzie oprocentowanie tych akcyi pierwszeństwa a zważywszy także, że do zadań Banku krajowego należy popierać wszelkie przedsiębiorstwa ze stanowiska interesów kraju pożyteczne, okazuje się, że dotycząca tej sprawy uchwała Rady nadzorczej Banku krajowego przychylająca się do warunkowego udzielenia pożyczki, któràto uchwała ma być Wysokiemu Sejmowi przez Wydział krajowy do zatwierdzenia przedłożoną, na takie zatwierdzenie rzeczywiście zasługuje.

W opinii komercyalnej i technicznej przedłożonej przez koncessyonaryusza bióru kolejowemu Wydziału krajowego wykazano, że wszystkie koszta budowy wynoszące łączną sumę 2,580.000 koron a więc tak 4½% akcye pierwszeństwa, jakoteż 4% akcye zakładowe, tudzież wszelkie koszta ruchu i koszta zarządu przedsiebiorstwa znajdą w rocznych dochodach zamierzonej kolei zupełne pokrycie a nadto, że można się spodziewać po opłaceniu procentów od całego majątku zakładowego i po pokryciu wszelkich kosztów ruchu pewnego zysku rocznego.

Na poparcie tego twierdzenia możnaby porównać dotychczasową rentowność kolei lokalnej Borki wielkie-Grzymałów, ażeby dojść do przekonania, że i kolej Tarnopol-Zbaraż opłacać się będzie Porównując warunki ruchu obu tych kolei, liczyć nawet można na większą rentowność kolei Tarnopol-Zbaraż, jeżeli się zważy, że przestrzeń ciążenia (Attractions-Gebiet) kolei Tarnopol-Zbaraż jest znacznie większą od takiej samej przestrzeni kolei Borki wielkie-Grzymałów, tudzież że linia Tarnopol-Zbaraż może liczyć na znaczny ruch transitowy z Rosyą, gdy przeciwnie o ruchu transitowym na kolei Borki wielkie-Grzymałów mowy być nie może.

Z tego wynika, że dochody kolei Tarnopol-Zbaraż powinnyby pokryć nietylko oprocentowanie akcyi pierwszeństwa, ale nadto wszelkie koszta ruchu, tudzież oprocentowanie akcyi zakładowych.

Skreślone powyżej wywody przemawiają niezawodnie za poparciem tej linii, skoro ich prawdziwość stwierdzoną zostanie. W takim wypadku urzeczywistnienie tego projektu miałoby prawdopodobnie tem łatwiejsze widoki powodzenia, gdyby krajowy fundusz kolejowy posiadał zasoby na udzielenie pomocy z funduszów krajowych. Fundusz ten jednak obecnie wyczerpany nie dozwala zalecać na razie bezzwłocznego podjęcia akcyi. To też komisya kolejowa przy wyrażeniu całej życzliwości dla budowy tej linii, skoro okoliczności na to pozwolą, na teraz ograniczyć się musi do zalecenia Wydziałowi krajowemu, by po zbadaniu warunków rentowności tej nowo powstać mającej linii kolejowej, wdrożył bądź to po myśli życzeń koncesyonaryusza bezwłoczne rokowania z c. k. Rządem celem stanowczego zapewnienia prawa pierwszeństwa przed kosztami ruchu, bądź też wedle własnego uznania obmyślił inne środki, któreby rychłe zbudowanie tej linii kolejowej spowodować mogły."

Komisya kolejowa nie krępując w niczem Wydziału krajowego w wyborze środków wiodących do celu, poddaje jedynie rzeczone powyżej myśli światłej jego rozwadze.

Na podstawie tego sprawozdania komisya kolejowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Zamierzoną kolej lokalną normalno-torową z Tarnopola do Zbaraża uznaje Sejm za użyteczną i potrzebną ze względu na interesa kraju.

2. Sejm odstępuje petycyę koncesyonaryusza Dr. Tadeusza Niementowskiego l. s. 673 Wydziałowi krajowemu do możliwego poparcia bądź to w odpowiednich rokowaniach z c. k. Rządem i z stronami interesowanemi, bądź też w obmyśleniu środków, któreby w danych okolicznościach urzeczywistnienie tego projektu zapewnić mogły, oraz poleca Wydziałowi krajowemu, by odnośne sprawozdanie przedłożył Sejmowi na najbliższej sesyi.

3. Sprawę budowy normalno-torowej kolei lokalnej z Tarnopola do Zbaraża zaleca Sejm c. k. Rządowi do możliwego poparcia.

Przewodniczący:

Zaleski.

Sprawozdawca:

Vivien.

LS. 4.173/1900.

We Lwowie, dnia 3. maja 1900.

Aleg. 199

Sprawozdanie

Komisyi kolejowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w sprawie udzielenia przez Bank krajowy pożyczki kolejowej przedsiębiorstwu kolei lokalnej Tarnopol - Zbaraż.

Wysoki Sejmie!

Powołując się na Sprawozdanie Komisyi kolejowej o petycyi Dra Tadeusza Niementowskiego w sprawie budowy kolei Tarnopol-Zbaraż, Komisya kolejowa oświadcza, że przychyla się w zupełności do postawionych przez Wydział krajowy wniosków z dodatkiem do wniosku II. 2, po słowach końcowych „przed wydatkami prowadzenia ruchu zwrócić się mającemi c. k. zarządowi kolei państwowych“ dalszego ustępu „przez cały czas trwania koncesyi“.

Komisya kolejowa wprowadzając powyższy ustęp dodatkowy miała na myśli uchylenie wszelkiej wątpliwości co do przyjętych przez c. k. Rząd zobowiązań.

Komisya kolejowa wnosi zgodnie z wnioskiami Wydziału krajowego i z powyż wymienionem uzupełnieniem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm uznaje projektowaną kolej lokalną z Tarnopola do Zbaraża ze stanowiska interesów kraju za pożyteczną.

II. Sejm zatwierdza uchwałę Banku krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem z dnia 4. kwietnia 1900 r. i upoważnia tenże Bank w razie wydania koncesyi na budowę i eksploatacyę projektowanej kolei lokalnej Tarnopol - Zbaraż, do udzielenia koncesyonaryuszowi, względnie zawiązać się mającemu Towarzystwu akcyjnemu tej kolei lokalnej, pożyczki w 4% obligacyach kolejowych do wysokości 1,663.200 koron słowami jeden milion sześćset sześćdziesiąt trzy tysięcy dwieście koron, celem pokrycia akcyi pierwszeństwa w tej samej wysokości, którym przysługiwać ma $4\frac{1}{2}$% dywidenda pierwszeństwa a to pod warunkami ustanowionymi statutem tego Banku krajowego dla udzielenia pożyczek kolejowych i następnie pod warunkami:

1. że reszta kapitału zakładowego imiennego ustanowić się ostatecznie mającego przez c. k. Ministerstwo kolejowe a przez starającego się o koncesyę w sumie imiennej 1,052.800 koron preliminowanego, dostarczoną będzie przez emisyę akcyi zakładowych, a wpłata pełna tych akcyi zakładowych będzie należycie zapewniona, względnie do rąk Banku krajowego uskutecznioną i że do tych akcyi zakładowych nie będzie przywiązane prawo pobierania procentów interkalarnych przez czas budowy;

2. że c. k. Rząd przyzna kolei tej ulgi przewidziane ustawą z 31. grudnia 1894 Dz. u. p. Nr. 2. z r. 1895 a w szczególności zobowiąże się objąć ruch na niej i zarazem przyzna przedsiębiorstwu kolejowemu pierwszeństwo pokrywania z dochodów kolei kosztów potrzebnych na oprocentowanie i umorzenie akcyi pierwszeństwa przed wydatkami prowadzenia ruchu zwrócić się mającemi c. k. zarządowi kolei państwowych przez cały czas trwania koncesyi;

3. że kasa Banku krajowego ustanowioną zostanie kasą przedsiębiorstwa tejże kolei;

4. że przedsiębiorstwo kolejowe zapewni Bankowi krajowemn odpowiednią wedle uznania tego Banku ingerencyę na tok spraw finansowych i nadzór nad budową kolei;

5. że statutem utworzyć się mającego Towarzystwa akcyjnego przewidziany będzie następujący rozdział dochodów: przedewszystkiem pokrywane będą roczne raty potrzebne na oprocentowanie akcyi pierwszeństwa w wysokości po 4·5 od sta i ich umorzenie, oraz koszta administracyi Towarzystwa, dalej koszta ruchu, pozostające zaś dochody mają być użyte na umorzenie i dywidendę akcyi zakładowych do wysokości 4 od sta.

III. Sejm wzywa Bank krajowy, by przyczynił odpowiednie kroki, by siedzibą utworzyć się mającego Towarzystwa akcyjnego kolei lokalnej Tarnopol-Zbaraż był Lwów.

Przewodniczący: *Zaleski.*

Sprawozdawca: *Vivien.*

ŁS. 4.116/900.

We Lwowie dnia 3. maja 1900.

Aleg. 200

Sprawozdanie

komisyi górniczej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie spraw górniczych.

Wysoki Sejmie!

Sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 17. listopada r. 1899 l. W. 76.960 przedkłada czynności podjęte celem uzupełnienia nauki górnictwa, tak w wyższych zakładach naukowych jak w niższych, oraz czynności i wydatki poniesione w celu udzielenia przedsiębiorstwom górniczym pomocy płynącej z naukowych badań i prac. Bezpośredniej pomocy przemysłowcom w formie jakiejkolwiek subwencyi, pożyczki czy remuneracyi za wykonane roboty, Wydział krajowy od dłuższego szeregu lat już nie udziela.

I.

Starania podjęte celem uzupełnienia nauki górnictwa w wyższych zakładach naukowych w kraju polegają na tem, aby w myśl rezolucyi Sejmu krajowego z dnia 13. lutego 1894 c. k. Rząd w lwowskiej c. k, Szkole politechnicznej nie ograniczył się do utworzonej nadzwyczajnej katedry encyklopedyi górnictwa, górnictwa nafty i wosku ziemnego i głębokich wierceń, ale przedmiot nauki rozszerzył wykładem o machinach górniczych i wiertnictwie górniczem, uzupełnił potrzebnemi ćwiczeniami i nauką rysunków — jednem słowem, aby urządzono istotny do wszelkich wymogów pracy w kopalniach przygotowujący i uprawniający Wydział górniczy.

Starania Wydziału krajowego o ziszczenie tej tylokrotnie powtórzonej rezolucyi, komisya w zupełności aprobuje; większy zaś nacisk odtąd położyć należy i z tego powodu, że i w Radzie państwa w Wiedniu odpowiedni tej rezolucyi postawiono wniosek, a więc sprawą tą Reprezentacya krajów zajmować się niezawodnie będzie.

Nie uzyskaliśmy jeszcze tego żądania, a wzrastające ciągle potrzeby przemysłu wskazują inne braki w dzisiejszem nauczaniu czy też w jego programie. — Wykłady o głębokich wierceniach, jedyne podobno w Europie na tutejszej Politechnice i którym nic skądinąd nie zarzucamy, są tak skąpo zaopatrzone, że nie ma tu miej-

sca ani środków na żadne doświadczenia, a więc niema możności dawania fachowych orzeczeń co do wartości proponowanych wynalazków.

Dotacya dla Muzeum górnictwa i kopalń nafty i wosku ziemnego jest najmniejszą, jaką c. k. Rząd udziela dla katedr Wyższych zakładów naukowych — a w ten sposób udotowane wykłady nie przynoszą krajowemu przemysłowi tej korzyści, którą profesor dać pragnie, której się od niego spodziewają. Należałoby przedstawić c. k. Rządowi, że urządzenie stacyi doświadczalnej dla przyrządów i narzędzi wiertniczychh przy c. k. Szkole politechnicznej stało się już dziś potrzebą naszego kraju i przemysłu, tembardziej powinno mieć miejsce, że te doświadczenia mogą wpłynąć dodatnio na zasób wiedzy słuchaczy i na ogólny postęp nauki. Skoro kosztem kraju utrzymywana krajowa stacya doświadczalna dla produktów naftowych może być zawsze używaną dla celów, któreby władze rządowe uważały za potrzebne, to i c. k. Rząd ze swej strony powinienby urządzić stacyę doświadczalną dla pracy wiertniczej, z którejby przedsiębiorcy nasi korzystać mogli.

Wdrożone z reprezentacyą m. Krakowa i dyrekcyą c. k. Szkoły przemysłowej tamże, rokowania o utworzenie górniczo-technicznego oddziału nie doprowadziły jeszcze do rezultatu, któryby Wysokiemu Sejmowi mógł Wydział krajowy przedłożyć, ale nie powinny być zaniechane, bo odpowiadają ważnej potrzebie całego okręgu krakowskiego.

Krajowa szkoła górnicza i wiertnicza w Borysławiu rozwija się, dzięki subwencyi c. k. Rządu i pod okiem miejscowej kuratoryi, prawidłowo. Istotną jej potrzebą jest odpowiedni budynek, bez którego ani zbiorów tworzyć, ani dobrze rysunków wykładać, ani nawet domowego porządku zachować nie można. — Wydział krajowy nie przedłożył jednak w tym względzie żadnego wniosku i sprawa ta obecnie załatwioną być nie może. — Zasiłki udzielane uczniom tej szkoły, którzy zachowaniem się i pilnością w naukach na to zasługują, są analogiczne zasiłkom uczniów innych szkół przemysłowych w kraju.

Słuchacze akademii górniczych za granicą i słuchacze kursów górniczych we Lwowie otrzymują zasiłki na studya lub wycieczki tylko wówczas, jeśli odpowiadają wszystkim ogólnym warunkom otrzymania stypendyum i specyalnie naukom górniczym się oddają.

II.

Geogoliczno-górnicze badania naukowe zarówno jak techniczno chemiczne są zarządzane z myślą o przyniesieniu istotnej pomocy przedsiębiorstwom górniczym, przy szczególnem uwzględnieniu przemysłu naftowego, ale bez wyłączności, któraby już dziś usprawiedliwioną nie była. — Stały jest postęp w układzie i wydaniu geologicznego atlasu kraju i komisya mniema, że tak jak śmierć p. Bieniasza nie powinna była spowodować przerwy w tem wydawnictwie i dobrze Wydział krajowy zrobił, poucając napisanie tekstu do tych map p. Łomnickiemu, tak samo i zwłoka w wydauiu map środkowej części Karpat, powinna być usuniętą, choć by kosztem ponownego opracowania tego terenu. Przecie istotną korzyść atlas geologiczny przyniesie dopiero z chwilą ukończenia całości.

Komisya też uznaje za zupełnie dobrą myśl opracowania mapy szczegółowej o skali 1 : 50.000 całego Szląsko-Polskiego węglowego zagłębia i jest bardzo dobrze, że nie pozostaniemy w tyle za rządem pruskim, który w Paruszowicach zarządził najgłębsze w świecie wiercenie (2002 m. głębokości), ani za rządem rosyjskim, jeśli on, wskutek petycyi zjazdów górniczych w Warszawie, zarządzi badanie z wierceniami,

czy bez wierceń, części tego zagłębia w obrębie jego terytoryum. — I u nas chęć poszukiwań za węglem ożywiła się — mamy przedsiębiorstwo francuskie, które koło Szczakowy prowadzi głębsze wiercenie — mamy konsorcyum wiedeńskie, co z pomyślnym rezultatem prowadzi analogiczne roboty u granic Szlązka i odsełania znaczne, dotychczas nieznane pokłady węgla kamiennego, zatem bardzo byłoby dobrze, by naszem staraniem wyszła mapa całości terenu, — obraz zebranych po dziś spostrzeżeń. Koncentrujące się w zachodniej części największe nasze przedsiębiorstwa górnicze i wielkie nadzieje rokujące poszukiwania wymagają ciągłej opieki i bliskości siedziby wyższych c. k. władz górniczych.

Geologiczno-agronomiczne badania pewnych okolic kraju nie wyszły jeszcze ze stadyum prac próbnych, i zajmują się niemi połączone sekcye geologiczna i agronomiczna komisyi fizyograficznej w Krakowie; nie wydano też na nie nic w tym roku z funduszów w rubryce XV. na cele górnicze przez Wysoki Sejm przeznaczonych.

W technologiczno-chemicznych badaniach produktów naftowych brał udział, oprócz kierownika krajowej stacyi doświadczalnej p. Załozieckiego i pracującego u niego p. Ostrejki, także i asystent katedry chemii technologicznej c. k. Szkoły politechnicznej p. Dziewoński, wykonując szereg analiz surowców nafty krajowej. Analiz gazów z kopalni wosku ziemnego, jak to wynika ze sprawozdania Wydziału krajowego, dotychczas nie podjęto.

Z przedłożonego wykazu naukowych prac, podjętych dla postępu przemysłu górniczego, widać, że uwaga Wydziału krajowego jest skierowaną na wszystko, co temu przemysłowi ma wyjść na korzyść; rzeczą przedsiębiorców jest i będzie, korzyści te wyciągnąć, lub szersze pole działania wskazać. W preliminowanym na rok 1900 budżecie krajowym w pozycyi 287 do 294 wskazuje Wydział krajowy fundusze potrzebne dla dalszego tych spraw prowadzenia, które Wysoki Sejm niezawodnie przyzwoli.

III.

Oprócz wymienionych w sprawozdaniu Wydziału krajowego z dnia 17. listopada 1899 czynności, zajmował się jeszcze Wydział krajowy sprawą taryf kolejowych dla produktów naftowych, a mianowicie na dzień 20. stycznia b. r. zwołał ankietę dla przeciwdziałania zamierzonemu przez c. k. Ministerstwo kolejowe podwyższenin taryfy przewozowej dla ropy i nafty na kolejach państwowych. Memoryału do c. k. Rządu nie wysłano, co komisya z ubolewaniem podnosi.

Komisya uważa nadto za wskazane zwrócić uwagę c. k. Rządu na istotne niebezpieczeństwo i na straty materyalne, które ludność ponosi przez wprowadzanie do handlu, bez należytej kontroli, lichych gatunków nafty, otrzymywanych przeważnie przez zmięszanie olejów solarowych z benzyną. Zwrócił już na to uwagę c. k. Rządu poseł Dr. Bednarski w interpelacyi z dnia 25. kwietnia i środki zaradcze na to leżą w zakresie działania c. k. Władz rządowych.

Jeśli więc Wydział krajowy, jak to zaznaczyliśmy na początku naszego sprawozdania, nie udziela przemysłowcom naftowym bezpośredniej pomocy w formie jakiejkolwiek subwencyi, pożyczki czy zwrotu kosztów, to zdaniem komisyi powinien zajmować się wszystkiemi temi sprawami ogólnej natury i ogólnego znaczenia, które dotyczą ogółu przemysłowców naftowych i przechodzą siły i zakres działania pojedyńczych osób lub przedsiębiorstw. Jako taką czynność Wydziału krajowego uważamy starania, aby wyższe władze rządowe były dobrze i w należytym czasie o oddziaływaniu zamierzonych przez nie ustaw i przepisów informowane, utrzymywanie stałej

ewidencyi obowiązujących lub projektowanych ceł i taryf przewozowych dla naftowych produktów i t. p.

Z tych powodów komisya wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie spraw górniczych Sejm przyjmuje do wiadomości.

2. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby nie przestając opiekować się rozwojem krajowego przemysłu naftowego, urządził przy krajowem biurze kolejowem oddział dla taryf opłacanych przez produkta naftowe na kolejach, tak w obrębie Monarchii, jak i w tych krajach, dokąd te produkta bywają wysyłane.

Przewodniczący:
Gorayski.

Sprawozdawca:
Wiśniewski.

L. S. 3894/1900. We Lwowie, dnia 1. maja 1900.

Aleg. 201

Sprawozdanie

komisyi bankowej w przedmiocie zmiany statutu Banku krajowego celem otwarcia długotrwałego kredytu dla spółek wodnych.

Wysoki Sejmie!

Sprawa długotrwałego kredytu dla spółek wodnych nie jest dotychczas załatwioną w sposób czyniący zadość wszelkim uzasadnionym żądaniom spółek -- gdyż utworzony przez Wysoki Sejm na ten cel fundusz pożyczkowy nie posiada dostatecznych zasobów, które mogłyby wystarczyć zgłaszającym się spółkom, utworzonym na podstawie państwowej ustawy wodnej z 30. maja 1869. i ustawy kraj. z dnia 14. marca 1875.

Fundusz pożyczkowy dla spółek wodnych, którego stan czynny, według zamknięcia rachunków za rok 1898., wynosił 586.072 zł. 4$^1/_2$ ct. czyli 1,172.144 koron 9 hal., jest już prawie całkiem rozdany spółkom tytułem pożyczek, oprocentowanych po 3%. Zwrot pożyczek odbywa się powoli, tak, iż według rzeczonego zamknięcia rachunków dochody funduszu tego w roku 1898 wynosiły:

tytułem spłaty kapitałów wypożyczonych spółkom	23.801	zł.	75	ct.
odsetki od pożyczek	10.884	„	84	„
odsetki zwłoki	1.826	„	45	„
odsetki od kapitałów lokowanych w Banku kraj. i funduszu kraj.	3.336	„	48	„
rozmaite	15	„	67	„
razem .	39.865	zł.	19	ct.

Oprócz bieżących wpływów fundusz pożyczkowy miał jeszcze w r. 1898 do dyspozycyi kapitał 105.000 zł. ulokowany na 4% w Banku krajowym, który to kapitał w tymże roku wypożyczony został funduszowi krajowemu, tudzież miał ów fundusz kwotę 10.600 złr. w Banku krajowym, złożoną na 4% książeczkę wkładkową.

Z tego kapitału, tudzież z dochodów bieżących udzielono spółkom wodnym pożyczki w sumie 68.400 zł., tak, iż rozporządzalny kapitał z końcem r. 1898 obniżył się do sumy 55.533 zł. 77$^1/_2$ ct.

Wprawdzie fundusz pożyczkowy posiadał daleko znaczniejsze zasoby, z których wypożyczył funduszowi krajowemu 627.300 zł. na wykupno obligacyi pożyczki krajowej z r. 1889., lecz tę wierzytelność swoją do funduszu krajowego stracił fundusz pożyczkowy bezpowrotnie, gdyż uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 17. lutego 1898. L. 1.721, polecono cały ten dług funduszu krajowego odpisać.

Gdy zatem fundusz pożyczkowy dla spółek wodnych został w ten sposób zredukowany do połowy i obecnie wynosi niewiele więcej jak milion koron, a wpływy z rozpożyczonych spółkom pieniędzy z natury rzeczy są szczupłe, ze względu na niskie

oprocentowanie i powolną amortyzacyę, zachodzi niewątpliwie potrzeba albo dotowania funduszu pożyczkowego znaczniejszą sumą. albo też otwarcia spółkom nowego źródła kredytu.

W obecnym stanie finansów krajowych niepodobna myśleć o dotowaniu funduszu pożyczkowego celem podniesienia go do tej wysokości, która umożliwiałaby wydatną pomoc kredytową dla tworzących się spółek.

Pozostaje przeto tylko droga, zmierzająca do otwarcia nowego źródła kredytowego, a to za przykładem innych krajów w Banku krajowym.

Jest zaś sprawa ta pilną, gdyż spółki wodne coraz liczniej zgłaszają się do Wydziału krajowego o pomoc kredytową, a należy spodziewać się, że ruch na tem polu będzie wzrastać, w miarę jak ludność rolnicza przekonywać się będzie o pożyteczności spółkowych przedsiębiorstw melioracyjnych.

Zbytecznem byłoby przypomina, jak dalece jest pożądanem w interesie ekonomicznego podniesienia kraju, popierać rozwój spółek wodnych, które także dla uregulowania dróg wodnych, przez budowę kanałów, mogą być nader pożyteczne.

Wszelka zaś śmielsza i energiczniejsza inicyatywa na tem polu byłaby sparaliżowaną, gdyby tworzące się spółki wodne nie miały zapewnionego kredytu długoterminowego, z umiarkowanem oprocentowaniem.

Komisya budżetowa zgadza się przeto z Wydziałem krajowym co do potrzeby otwarcia dla spółek wodnych kredytu w Banku krajowym, w formie pożyczek amortyzacyjnych, rozłożonych na szereg lat, zatem udzielanych w obligacyach.

Gdy jednak, z powodów powszechnie znanych, przy niskim kursie walorów krajowych, tworzenie nowego typu obligacyi wcale nie jest wskazane, proponuje Wydział krajowy, aby przez odpowiednią zmianę statutu Banku krajowego umożliwić udzielanie pożyczek spółkom wodnym w obligacyach komunalnych.

Te obligacye, według statutu obecnie obowiązującego, przeznaczone są na udzielanie pożyczek gminom i powiatom, tudzież towarzystwom zaliczkowym i kasom oszczędności za poręką gmin lub powiatów.

Wydział krajowy wnosi przeto, aby także spółkom wodnym udzielane były pożyczki w obligacyach komunalnych Banku krajowego, uzasadniając wniosek swój tem, że spółki wodne są zakładane w celach dobra publicznego, zatem zasługują na poparcie ich kredytem, przez kraj gwarantowanym, zaś bezpieczeństwo zwrotu pożyczek jest zapewnione przywilejem egzekucyi politycznej, który umożliwia ściąganie kwot, należnych od uczestników spółki, przez urząd podatkowy.

Komisya bankowa zauważa, że spółki wodne, których utworzenie na podstawie statutów, przez władze zatwierdzonych, do księgi wodnej wpisanych, jest dokładnie unormowane §§. 20. do 25. ustawy państwowej z r. 1869., a względnie §§. 52 do 68. ustawy krajowej z r. 1875., są uzdolnione do zaciągania kredytu z publicznych instytucyi kredytowych, odkąd w ustawie państwowej z dnia 30. czerwca 1884. Nr. 116. Dz. pr. p., wydane zostały szczegółowe przepisy o ściąganiu opłat, należnych od uczestników spółki.

Mianowicie postanawia ustawa z r. 1884., że urzędy podatkowe ściągają należytości od członków spółki, według wykazów, przez spółkę dostarczonych. (§. 17).

Jeżeli należytość od uczestnika spółki zalega dłużej, niż jeden rok, urząd podatkowy obowiązany jest postarać się o hipoteczne zabezpieczenie (§. 18).

Gdyby zaś spółka zaniedbywała swoje zobowiązania — może władza administracyjna kwoty należne od spółki rozłożyć na jej członków, według postanowień spółkę obowiązujących. (§. 19.)

Te przepisy ustawy z r. 1884 wydane zostały właśnie w tym celu, aby umożliwić spółkom wodnym korzystanie z kredytu, udzielanego przez publiczne zakłady kredytowe a jeżeli spółka z takiego zakładu pożyczkę otrzyma — przytoczone tu postanowienia §§. 17, 18 i 19. ustawy mają zastosowanie. (§. 16.)

Rozszerzenie przeto działu pożyczek komunalnych także na spółki wodne bezpieczeństwa Banku krajowego w niczem naruszyć nie może, — a wciągnięcie takich pożyczek do działu komunalnego jest uzasadnione z tego względu, że spółka wodna, której utworzenie następuje w interesie wspólnym uczestników, na podstawie osobnych statutów, przez władzę zatwierdzonych, jest, co się tyczy ściągania kwot, należnych spółce, względnie jej wierzycielowi, postawioną na równi z gminą, względnie powiatem, atem może być w stosunkac h kredytowych traktowaną na równi z temi korporacyami.

Komisya bankowa przyjmuje przeto wnioski Wydziału krajowego, ze zmianami tylko stylistycznego znaczenia, a przedkładając wnioski do zmiany §§. 3. 36. 43. 109. statutu Banku krajowego, zauważa, że gwarancya kraju za obligacye komunalne do wysokości 30 milionów koron nie doznaje zmiany, gdyż ta maksymalna suma pozostaje niezmienioną.

Komisya bankowa wnosi zatem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujące zmiany statutu Banku krajowego:

I. Sejm uchyla §. 3. *B.* ustęp 1. statutu Banku krajowego w osnowie obecnie obowiązującej i uchwala ten ustęp jak następuje;

§. 3. B. Oddział komunalny obejmuje udzielanie pożyczek spłacalnych ratami:

1. gminom i powiatom:

2. towarzystwom zaliczkowym, utworzonym na podstawie ustawy z dnia 9. kwietnia 1873 Nr. 70. Dz. p. p., i kasom oszczędności powiatowym lub gminnym, wszystkim tym instytucyom za poręką gmin lub powiatów, przyjętą zgodnie z ustawą;

3. spółkom wodnym na cele w ich zakres statutowy wchodzące (§. 36).

Pożyczki te udzielane będą w obligacyach komunalnych, wydawanych do wysokości udzielanych pożyczek. Wszystkie obligacye komunalne wszystkich emisyi, będące równocześnie w obiegu, nie mogą łącznie przekraczać sumy 15,000.000 (piętnaście milionów) złr. w. a., czyli 30,000.000 (trzydzieści milionów) koron imiennej wartości.

II. Sejm uchyla §. 36. statutu Banku krajowego w osnowie obecnie obowiązującej i uchwala ten §. 36, jak następuje:

§. 36. Bank udzielać będzie pożyczki w obligacyach komunalnych:

1. Gminom i powiatom:

a) na spłatę lub ułatwienie spłaty wysoko oprocentowanych długów powiatów. gmin i członków gminy;

b) na instytucye i przedsiębiorstwa produkcyjne, oraz na zakładanie lub zasilanie powiatowych lub gminnych zakładów pożyczkowych;

c) na cele użyteczności publicznej, nie wchodzące w zakres bieżącej gospodarki gminnej.

2. Towarzystwom zaliczkowym, utworzonym na podstawie ustawy z dnia 9. kwietnia 1873, Nr. 70 Dz. p. p., i kasom oszczędności powiat. i gminnym, wszystkim tym instytucyom za poręką gmin lub powiatów, przyjętą zgodnie z ustawą, celem dostarczenia obrotowego funduszu, szczególnie dla udzielania pożyczek na realności włościańskie, pod warunkami odpowiadającymi potrzebom kredytu włościańskiego, jednak przy przestrzeganiu istniejących dla tych instytucyj statutów i odnośnych prawnych postanowień.

3. Spółkom wodnym, utworzonym na podstawie ustawy państwowej z 30. maja 1869. Nr. 93 Dz. p. p. i ustawy krajowej z 14. marca 1875, Nr. 34. Dz. ust. i rozp. kraj. na cele wskazane statutem spółki. — Pożyczka nie może przekraczać wysokości kosztów robót, na których pokrycie zaciągniętą zostaje. Jeżeli pożyczkę zaciąga spółka wodna, subwencyonowana przez kraj lub państwo, pożyczka nie może przekraczać wysokości kosztów, nie pokrytych subwencyą.

Przyznanie pożyczki w obligacyach komunalnych nastąpić może tylko za uchwałą Rady nadzorczej Banku krajowego, powziętą na wniosek Dyrekcyi, a zatwierdzoną przez Wydział krajowy.

Udzielanie pożyczek komunalnych gminom wiejskim, tudzież gminom miasteczek i miast nie posiadających osobnych statutów, zależne jest od uchwały Rady powiatowej, uznającej istotną pożyteczność i potrzebę zaciągnięcia pożyczki na jeden z celów powyżej wymienionych.

O każdej pożyczce komunalnej, kwotę 100.000 (stu tysięcy) złr. w. a., czyli 200.000 (dwakroć sto tysięcy) koron przenoszącej, tudzież o każdej pożyczce komunalnej, udzielonej gminie lub powiatowi, przedtem już jakąś zaliczką lub pożyczką obciążonym, Wydział krajowy składać będzie Sejmowi szczegółowe sprawozdanie na najbliższej sesyi sejmowej,

III. Sejm uchyla §. 43. statutu Banku krajowego w osnowie obecnie obowiązującej i uchwala ten §. 43, jak następuje:

§. 43. Bank krajowy wydawać może obligacye komunalne na podstawie i do wysokości pożyczek komunalnych, udzielonych powiatom lub gminom, dalej towarzystwom zaliczkowym, utworzonym na podstawie ustawy z 9. kwietnia 1873 Nr. 70. Dz. p. p., powiatowym lub gminnym kasom oszczędności, wszystkim tym instytucyom za poręką gmin lub powiatów, przyjętą zgodnie z ustawą, wreszcie społkom wodnym, utworzonym na podstawie ustawy państwowej z 30. maja 1869 Nr. 93. Dz. p. p. i ustawy krajowej z 14. marca 1875 Nr. 34. Dz. ust. i rozp. kraj., a to do wysokości tych pożyczek (§. 36).

IV. Sejm uchyla §. 109. ustęp *B*. 2. w osnowie obecnie obowiązującej i uchwala ten §. 109. *B*. 2., jak następuje:

§. 109. *B*. w dziale komunalnym:

2. Przyznawanie, na wniosek Dyrekcyi, pożyczek komunalnych (§. 36) i potwierdzanie na obligacyach komunalnych, że zostały wydane na podstawie pożyczki, udzielonej gminie, powiatowi, względnie towarzystwu zaliczkowemu, kasie oszczędności powiatowej lub gminnej za poręką gminy lub powiatu, przyjętą zgodnie z ustawą, lub wreszcie spółce wodnej. (§. 47 lit. g.).

Przewodniczący:
Władysław Kraiński.

Sprawozdawca:
Skałkowski.

Z drukarni Pillera i Spółki we Lwowie.

Ls. 256/900

We Lwowie dnia 4. maja 190?.

Aleg. 202

Sprawozdanie

Komisyi szkolnej w sprawie założenia ruskiego gimnazyum w Stanisławowie.

Do L. 256, 1308, 1309 i 1310 zostały wniesione do Wys. Sejmu petycye Filii ruskiego Towarzystwa pedagogicznego w Stanisławowie, ruskiego Towarzystwa pedagogicznego we Lwowie, naukowego Towarzystwa imienia Szewczenki we Lwowie i obywateli miasta Stanisławowa i okolicy o założenie gimnazyum z językiem wykładowym ruskim w Stanisławowie.

Ponieważ wszystkie okoliczności, dotyczące tej sprawy, jak również warunki założenia takiej szkoły winny być naprzód zbadane i rozpatrzone, przeto Komisya wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby powyższe petycye zbadał i przedłożył na najbliższej sesyi odpowiednie wnioski.

Przewodniczący:
Czartoryski.

Sprawozdawca:
Abraham.

ŁS. 4.116/900.

We Lwowie dnia 3. maja 1900.

Aleg. 203

Sprawozdanie

komisyi górniczej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie spraw górniczych.

Wysoki Sejmie!

Sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 17. listopada r. 1899 l. W. 76.960 przedkłada czynności podjęte celem uzupełnienia nauki górnictwa, tak w wyższych zakładach naukowych jak w niższych, oraz czynności i wydatki poniesione w celu udzielenia przedsiębiorstwom górniczym pomocy płynącej z naukowych badań i prac. Bezpośredniej pomocy przemysłowcom w formie jakiejkolwiek subwencyi, pożyczki czy remuneracyi za wykonane roboty, Wydział krajowy od dłuższego szeregu lat już nie udziela.

I.

Starania podjęte celem uzupełnienia nauki górnictwa w wyższych zakładach naukowych w kraju polegają na tem, aby w myśl rezolucyi Sejmu krajowego z dnia 13. lutego 1894 c. k. Rząd w lwowskioj c. k, Szkole politechnicznej nie ograniczył się do utworzonej nadzwyczajnej katedry encyklopedyi górnictwa, górnictwa nafty i wosku ziemnego i głębokich wierceń, ale przedmiot nauki rozszerzył wykładem o machinach górniczych i wiertnictwie górniczem, uzupełnił potrzebnemi ćwiczeniami i nauką rysunków — jednem słowem, aby urządzono istotny do wszelkich wymogów pracy w kopalniach przygotowujący i uprawniający Wydział górniczy.

Starania Wydziału krajowego o ziszczenie tej tylokrotnie powtórzonej rezolucyi, komisya w zupełności aprobuje; większy zaś nacisk odtąd położyć należy i z tego powodu, że i w Radzie państwa w Wiedniu odpowiedni tej rezolucyi postawiono wniosek, a więc sprawą tą Reprezentacya krajów zajmować się niezawodnie będzie.

Nie uzyskaliśmy jeszcze tego żądania, a wzrastające ciągle potrzeby przemysłu wskazują inne braki w dzisiejszem nauczaniu czy też w jego programie. — Wykłady o głębokich wierceniach, jedyne podobno w Europie na tutejszej Politechnice i którym nic skądinąd nie zarzucamy, są tak skąpo zaopatrzone, że nie ma tu miej-

sca ani środków na żadne doświadczenia, a więc niema możności dawania fachowych orzeczeń co do wartości proponowanych wynalazków.

Dotacya dla Muzeum górnictwa i kopalń nafty i wosku ziemnego jest najmniejszą, jaką c. k. Rząd udziela dla katedr Wyższych zakładów naukowych — a w ten sposób udotowane wykłady nie przynoszą krajowemu przemysłowi tej korzyści, którą profesor dać pragnie, której się od niego spodziewają. Należałoby przedstawić c. k. Rządowi, że urządzenie stacyi doświadczalnej dla przyrządów i narzędzi wiertniczychh przy c. k. Szkole politechnicznej stało się już dziś potrzebą naszego kraju i przemysłu, tembardziej powinno mieć miejsce, że te doświadczenia mogą wpłynąć dodatnio na zasób wiedzy słuchaczy i na ogólny postęp nauki. Skoro kosztem kraju utrzymywana krajowa stacya doświadczalna dla produktów naftowych może być zawsze używaną dla celów, któreby władze rządowe uważały za potrzebne, to i c. k. Rząd ze swej strony powinienby urządzić stacyę doświadczalną dla pracy wiertniczej, z którejby przedsiębiorcy nasi korzystać mogli.

Wdrożone z reprezentacyą m. Krakowa i dyrekcyą c. k. Szkoły przemysłowej tamże, rokowania o utworzenie górniczo-technicznego oddziału nie doprowadziły jeszcze do rezultatu, któryby Wysokiemu Sejmowi mógł Wydział krajowy przedłożyć, ale nie powinny być zaniechane, bo odpowiadają ważnej potrzebie całego okręgu krakowskiego.

Krajowa szkoła górnicza i wiertnicza w Borysławiu rozwija się, dzięki subwencyi c. k. Rządu i pod okiem miejscowej kuratoryi, prawidłowo. Istotną jej potrzebą jest odpowiedni budynek, bez którego ani zbiorów tworzyć, ani dobrze rysunków wykładać, ani nawet domowego porządku zachować nie można. — Wydział krajowy nie przedłożył jednak w tym względzie żadnego wniosku i sprawa ta obecnie załatwioną być nie może. — Zasiłki udzielane uczniom tej szkoły, którzy zachowaniem się i pilnością w naukach na to zasługują, są analogiczne zasiłkom uczniów innych szkół przemysłowych w kraju.

Słuchacze akademii górniczych za granicą i słuchacze kursów górniczych we Lwowie otrzymują zasiłki na studya lub wycieczki tylko wówczas, jeśli odpowiadają wszystkim ogólnym warunkom otrzymania stypendyum i specyalnie naukom górniczym się oddają.

II.

Geogoliczno-górnicze badania naukowe zarówno jak techniczno chemiczne są zarządzane z myślą o przyniesieniu istctnej pomocy przedsiębiorstwom górniczym, przy szczególnem uwzględnieniu przemysłu naftowego, ale bez wyłączności, któraby już dziś usprawiedliwioną nie była. — Stały jest postęp w układzie i wydaniu geologicznego atlasu kraju i komisya mniema, że tak jak śmierć p. Bieniasza nie powinna była spowodować przerwy w tem wydawnictwie i dobrze Wydział krajowy zrobił, poucając napisanie tekstu do tych map p. Łomnickiemu, tak samo i zwłoka w wydauiu map środkowej części Karpat, powinna być usuniętą, choć by kosztem ponownego opracowania tego terenu. Przecie istotną korzyść atlas geologiczny przyniesie dopiero z chwilą ukończenia całości.

Komisya też uznaje za zupełnie dobrą myśl opracowania mapy szczegółowej o skali 1 : 50.000 całego Szląsko-Polskiego węglowego zagłębia i jest bardzo dobrze, że nie pozostaniemy w tyle za rządem pruskim, który w Paruszowicach zarządził najgłębsze w świecie wiercenie (2002 m. głębokości), ani za rządem rosyjskim, jeśli on, wskutek petycyi zjazdów górniczych w Warszawie, zarządzi badanie z wierceniami,

czy bez wierceń, części tego zagłębia w obrębie jego terytoryum. — I u nas chęć poszukiwań za węglem ożywiła się — mamy przedsiębiorstwo francuskie, które koło Szczakowy prowadzi głębsze wiercenie — mamy konsorcyum wiedeńskie, co z pomyślnym rezultatem prowadzi analogiczne roboty u granic Szlązka i odsełania znaczne, dotychczas nieznane pokłady węgla kamiennego, zatem bardzo byłoby dobrze, by naszem staraniem wyszła mapa całości terenu, — obraz zebranych po dziś spostrzeżeń. Koncentrujące się w zachodniej części największe nasze przedsiębiorstwa górnicze i wielkie nadzieje rokujące poszukiwania wymagają ciągłej opieki i bliskości siedziby wyższych c. k. władz górniczych.

Geologiczno-agronomiczne badania pewnych okolic kraju nie wyszły jeszcze ze stadyum prac próbnych, i zajmują się niemi połączone sekcye geologiczna i agronomiczna komisyi fizyograficznej w Krakowie; nie wydano też na nie nic w tym roku z funduszów w rubryce XV. na cele górnicze przez Wysoki Sejm przeznaczonych.

W technologiczno-chemicznych badaniach produktów naftowych brał udział, oprócz kierownika krajowej stacyi doświadczalnej p. Załozieckiego i pracującego u niego p. Ostrejki, także i asystent katedry chemii technologicznej c. k. Szkoły politechnicznej p. Dziewoński, wykonując szereg analiz surowców nafty krajowej. Analiz gazów z kopalni wosku ziemnego, jak to wynika ze sprawozdania Wydziału krajowego, dotychczas nie podjęto.

Z przedłożonego wykazu naukowych prac, podjętych dla postępu przemysłu górniczego, widać, że uwaga Wydziału krajowego jest skierowaną na wszystko, co temu przemysłowi ma wyjść na korzyść; rzeczą przedsiębiorców jest i będzie, korzyści te wyciągnąć, lub szersze pole działania wskazać. W preliminowanym na rok 1900 budżecie krajowym w pozycyi 287 do 294 wskazuje Wydział krajowy fundusze potrzebne dla dalszego tych spraw prowadzenia, które Wysoki Sejm niezawodnie przyzwoli.

III.

Oprócz wymienionych w sprawozdaniu Wydziału krajowego z dnia 17. listopada 1899 czynności, zajmował się jeszcze Wydział krajowy sprawą taryf kolejowych dla produktów naftowych, a mianowicie na dzień 20. stycznia b. r. zwołał ankietę dla przeciwdziałania zamierzonemu przez c. k. Ministerstwo kolejowe podwyższenin taryfy przewozowej dla ropy i nafty na kolejach państwowych. Memoryału do c. k. Rządu nie wysłano, co komisya z ubolewaniem podnosi.

Komisya uważa nadto za wskazane zwrócić uwagę c. k. Rządu na istotne niebezpieczeństwo i na straty materyalne, które ludność ponosi przez wprowadzanie do handlu, bez należytej kontroli, lichych gatunków nafty, otrzymywanych przeważnie przez zmieszanie olejów solarowych z benzyną. Zwrócił już na to uwagę c. k. Rządu poseł Dr. Bednarski w interpelacyi z dnia 25. kwietnia i środki zaradcze na to leżą w zakresie działania c. k. Władz rządowych.

Jeśli więc Wydział krajowy, jak to zaznaczyliśmy na początku naszego sprawozdania, nie udziela przemysłowcom naftowym bezpośredniej pomocy w formie jakiejkolwiek subwencyi, pożyczki czy zwrotu kosztów, to zdaniem komisyi powinien zajmować się wszystkiemi temi sprawami ogólnej natury i ogólnego znaczenia, które dotyczą ogółu przemysłowców naftowych i przechodzą siły i zakres działania pojedyńczych osób lub przedsiębiorstw. Jako taką czynność Wydziału krajowego uważamy starania, aby wyższe władze rządowe były dobrze i w należytym czasie o oddziaływaniu zamierzonych przez nie ustaw i przepisów informowane, utrzymywanie stałej

ewidencyi obowiązujących lub projektowanych ceł i taryf przewozowych dla naftowych produktów i t. p.

Z tych powodów komisya wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie spraw górniczych Sejm przyjmuje do wiadomości.

2. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby nie przestając opiekować się rozwojem krajowego przemysłu naftowego, urządził przy krajowem biurze kolejowem oddział dla taryf opłacanych przez produkta naftowe na kolejach, tak w obrębie Monarchii, jak i w tych krajach, dokąd te produkta bywają wysyłane.

Przewodniczący:
Gorayski.

Sprawozdawca:
Wiśniewski.

LS. 4.164/1900.

We Lwowie, dnia 1. maja 1900.

Aleg. 204

Sprawozdanie

Komisyi podatkowej o wniosku posła Górki w przedmiocie wyboru i składu komisyi szacunkowych dla podatków osobistych.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu dnia 4. kwietnia bieżącego roku złożyli poseł Górka i towarzysze do laski marszałkowskiej wniosek o uchwalenie następującej rezolucyi:

„I. Wzywa się c. k. Rząd, aby dla uniknięcia kolizyi obowiązków nie mianował w myśl §. 179. ustawy z 25. października 1896 L. 220 Dz. p. p. w skład komisyi szacunkowych dla podatków osobistych czynnych urzędników skarbowych.

II. Wzywa się c. k. Rząd, aby surowo zabronił organom skarbowym agitowania i w ogóle mieszania się do wyboru rzeczonych komisyi i aby takowe w myśl §. 183 tej ustawy przeprowadzał nie c. k. urzędnik skarbowy, lecz c. k. urzędnik polityczny właściwego Starostwa przy pomocy komisyi wyborczej z 4 członków kontrybuentów złożonej.

III. Wzywa się c. k. Rząd, aby w drodze rozporządzenia zarządził lub w drodze uzupełnienia §. 179 do 181 powołanej ustawy odnośny projekt ustawy Radzie państwa przedłożył, aby urzędnicy skarbowi nie byli wybieralni i nie mogli być członkami podatkowych komisyi szacunkowych, lecz byli tylko fachowymi organami czyli referentami z głosem doradczym przydanymi do odnośnych komisyi szacunkowych“.

Uchwałą z dnia 6 kwietnia Wysoki Sejm przekazał wniosek ten Komisyi podatkowej. Rozpatrując treść i tendencyę tych rezolucyi należy rozróżnić między sposobem przeprowadzenia wyborów a składem komisyi podatkowych.

Co do pierwszej kwestyi zauważyła już Komisya podatkowa w zeszłorocznem sprawozdaniu o wniosku posła Męcińskiego w przedmiocie wymiaru podatków osobisto-dochodowego i zarobkowego, że „przy wyborach do komisyi szacunkowych była może nadto żywa agitacya ze strony c. k. Władz skarbowych — agitacya, która jeżeli przy wyborach politycznych jest nieodpowiednią w ogóle, to już wręcz niedopuszczalną jest przy wyborach do komisyi, które w dziedzinie skarbowości mają urzeczywistnić ideę samorządu, a wprost szkodliwą przy wyborach do ciał, które mają stanowić o wymiarze podatku a więc o wysokości świadczeń wyborców, gdzie zatem agitujące c. k. Władze reprezentują wprost stronę interesowaną tj. Skarb państwa“.

Uwagi te są dziś jeszcze tak samo aktualne, jak były w ubiegłym roku a liczne ponowne żale na sposób przeprowadzania wyborów do komisyi szacunkowych zasiliły tylko ich faktyczne uzasadnienie.

Temu ujemnemu stanowi rzeczy należy jak najspieszniej zapobiedz, a Komisya podatkowa poleca w tym celu tem goręcej rezolucyę objętą drugim ustępem wniosku posła Górki do uchwały Wysokiego Sejmu, ileże sprawa prawidłowego wyboru komisyi szacunkowych, od których zależy wymiar podatku a temsamem akt wkraczający tak dotkliwie w ekonomiczną sferę obywateli państwa, jest tak ważną i w skutkach swych doniosłą, że należy ją należycie poprzeć powagą uchwały sejmowej.

Natomiast może się Komisya podatkowa tylko z pewną modyfikacyą zgodzić na pierwszą z rezolucyi posła Górki a już zupełnie się nie zgadza z trzecią.

Pierwszym i najgłówniejszym momentem, który uwzględnić powinien c. k. Rząd nominując członków w skład komisyi szacunkowych, jest zdaniem Komisyi podatkowej charakter mianowanych i znajomość stosunków o których orzekać mają, a więc zupełna i wszechstronna umysłowa i materyalna niezależność, która się objawia w niezawisłym od wszelkich ubocznych wpływów zdrowym sądzie i w odwadze dania mu należytego wyrazu przez głosowanie.

Tej niezawisłości nie poręcza jeszcze fakt, że nominat nie jest czynnym urzędnikiem skarbowym, ani nie wyklucza jej zawsze fakt, że nim jest.

Zależność nie wynika wyłącznie ze stosunku służbowego, ale jest raczej wypływem stosunków i charakteru a niejednokrotnie ujawnia się niestety najujemniej właśnie u takich członków komisyi podatkowych przez Rząd mianowanych, którzy jakkolwiek urzędnikami nie są, pozostają w bezpośredniej zawisłości od władz skarbowych.

Nadto sądzi Komisya podatkowa, że zasadnicze wyłączenie czynnych urzędników skarbowych ze składu komisyi szacunkowych, o ile takowe z nominacyi Rządu pochodzą, jest także dlatego nie wskazane, że druga połowa członków tych komisyi z wyborów pochodzi a temsamem narażoną jest na naturalne konsekwencye wszelkiego wyboru na zasadzie większości polegającego t. j. na możliwość, że będzie tylko wyrazem zwycięskiej większości wyborców, pomijając wszelki wzgląd na przegłosowaną mniejszość podatkujących.

Było tendencyą ustawy, aby wynikające stąd ewentualne niebezpieczeństwo grożące tyle pożądanej bezstronnej działalności podatkowych komisyi szacunkowych, znalazło opór w urzędnikach powołanych do strzeżenia przedmiotowego stosowania ustawy.

Tej roztropnej a przewidującej tendencyi nie można z oka spuszczać, a najmniej w kraju o tak różnorodnych społecznych i narodowych stosunkach jak nasz, w którym niejednokrotnie się krzyżują sprzeczne interesa rozmaitych stanów i klas zarobkowych.

Jeżeli Komisya podatkowa w ten sposób nie sądzi, ażebyurzęd ników podatkowych w zupełności z komisyi szacunkowej usunąć należało, to z drugiej strony uznaje, że nie jest pożądanem, ażeby c. k. Rząd urzędników w myśl §. 179 ust. pod. w skład tych komisyi przezeń nominowanych wyłącznie albo przeważnie brał z grona czynnych urzędników skarbowych.

Wprawdzie Komisya podatkowa nie może podzielić zapatrywania wnioskodawcy, jakoby istniała kolizya obowiązków u należącego do komisyi szacunkowej urzędnika skarbowego, kolizya między obowiązkiem sprawiedliwego rozsądzania spraw podatkowych, a obowiązkiem służbowym, albowiem ten obowiązek służbowy właśnie li tylko na zaprzysiężonym obowiązku ścisłego przestrzegania i sprawiedliwego stosowania ustaw polega, ale istnieje kolizya między tym obowiązkiem, a interesem osobistym urzędnika, który częstokroć upatruje w energicznem a bezwzględnem wymierzaniu wysokich podatków warunki lepszej i służbowej kwalifikacyi.

Dlatego pożądanem jest, ażeby c. k. Rząd powoływał w skład komisyi szacunkowych tylko takich urzędników skarbowych, którzy świadomi swego odpowiedzialnego doniosłego powołania a łącząc w sobie doświadczenie urzędu z niezawisłością charakteru dają rękojmię istotnie sprawiedliwego zastosowania ustawy.

Skoro w ten sposób z jednej strony c. k. Rząd baczyć będzie na to, iżby nominował do komisyi szacunkowych tylko ludzi istotnie niezawisłych a skoro z drugiej strony członkowie wybierani przez podatkujących wyjdą z wyborów wolnych wszelakiego wpływu i agitacyi Władz skarbowych, skoro tedy wyborcy przez głosowanie uchylić mogą urzędników skarbowych od wyboru do rzeczonych komisyj, przeto nie ma ani potrzeby ani podstawy prawnej do żądania ograniczenia wybie-

ralności do tych komisyi a temsamem brak podstawy dla wniosku trzecią rezolucyą posła Górki objętego.

Wobec tego wnosi Komisya podatkowa:

I. Wzywa się c. k. Rząd, aby stanowczo zabronił organom skarbowym agitowania i w ogóle mięszania się do wyboru rzeczonych komisyi i aby takowe w myśl §. 183. tej ustawy, przeprowadzał nie c. k. urzędnik skarbowy, ale c. k. urzędnik polityczny właściwego starostwa przy pomocy komisyi wyborczej z 4 członków kontrybuentów złożonej.

II. Wzywa się c. k. Rząd, aby mianując w myśl §. 179. ustawy z 25. października 1896 l. 220 Dz. u. p. członków komisyi szacunkowych dla podatków osobistych, mianował tylko ludzi niewątpliwie niezawisłych o ile możności, jak najmniej czynnych urzędników skarbowych.

Przewodniczący:
Abrahamowicz.

Sprawozdawca:
Dr. Loewenstein.

L. 1.151/900.

We Lwowie dnia 1. Maja 1900.

Aleg. 205

Sprawozdanie

komisyi bankowej o petycyi Wydziału Związku stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych w przedmiocie udzielenia stałego zasiłku na opłacanie drugiego lustratora stowarzyszeń związkowych.

Po roku 1860 zaczęto w kraju naszym zakładać spółki udziałowe, wzorowane na systemie Schultzego z Delitsch a ustawa państwowa z roku 1873 nadała organizacyi tych spółek osobną formę prawną.

Już w roku 1874, kiedy liczba stowarzyszeń w Galicyi dochodziła do 70, uznały one same potrzebę jednolitej organizacyi, solidarności dla obrony wspólnych interesów i wzajemnej kontroli. — Dla osiągnięcia tych celów zawiązały one w roku 1874. Związek stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych, na którego czele stoi Wydział, wybierany przez delegatów stowarzyszeń z całego kraju na zjazdach, co roku we Lwowie odbywających się. — Celem tych zjazdów jest wysłuchanie sprawozdania z czynności, ułożenie budżetu i załatwienie najrozmaitszych spraw wspólnych.

Jak wielkim jest ruch na polu zakładania stowarzyszeń udziałowych w kraju naszym, dowodzą cyfry statystyczne, których rocznik wydawany staraniem Związku wykazuje, że od roku 1860 do końca roku 1898 powstało w Galicyi 810 stowarzyszeń w czem 627 kredytowych (zaliczkowych), a 183 wytwórczych i handlowych.

Ponieważ stowarzyszenia, zakładane w ósmym dziesiątku bieżącego stulecia rozwijały się (przeważnie pod opieką Związku) bardzo dobrze i z małymi wyjątkami dawały świetne rezultaty, przeto w ostatnim dziesiątku lat przybrał ten ruch rozmiary niezwykłe a co komisya z naciskiem podnosi: wprost niezdrowe.

Nowe spółki wyrastały jak grzyby po deszczu. O charakterze ściśle spekulacyjnym, zwykle z niemieckim językiem urzędowym, szczególnie w tych okolicach kraju, w których ubóstwo i niski stopień oświaty ludu wyborny dla jej działalności stanowią teren.

Okręgi sądów handlowych: kołomyjski, tarnopolski, stanisławowski, złoczowski, a po części lwowski i rzeszowski stanowią właściwy teren działania tego rodzaju spółek kredytowych; takich spółek jest obecnie w kraju około 300, na ogólną liczbę 501 istniejących spółek kredytowych. — W ubogim powiecie kossowskim jest ich (spekulacyjnych) aż dwanaście, w stanisławowskim dwadzieścia trzy, w kołomyjskim piętnaście i t. d.

Szczytne zasady Schultzego z Delitsch o samopomocy i wzajemności poszły więc w służbę wyzysku i lichwy, utajonej pod formą towarzystwa zaliczkowego. Z pomiędzy 627 spółek kredytowych, założonych w kraju popadło w ciągu lat 30 w konkurs lub likwidacyę aż 126.

Komisya podnosi jednak z wielkiem zadowoleniem, że w ostatniej cyfrze mieści się tylko ośm takich, które, należąc niegdyś do Związku i po wykluczeniu z niego, przeprowadziły likwidacyę.

Jest to niezbitym dowodem, że odpowiednia, jednolita organizacya i fachowa kontrola, dają należytą gwarancyę zdrowego rozwoju stosunków kredytowych, a zarazem dają podstawę do ocenienia działalności społeczno-ekonomicznej spółek udziałowych w kraju.

O wzmocnienie tej kontroli, rozszerzenie i pogłębienie starać się winniśmy wszelkiemi siłami, a komisya bankowa sądzi, że reprezentacya kraju i jej autonomiczne organa w pierwszym rzędzie są powołane do badania ich rozwoju, opiekowania się spółkami pożytecznemi, a zapobiegania — w granicach środków — szkodliwym następstwom takiej gospodarki, której celem wyzysk a wynikiem ruina ludności rolniczej i nielicznej przemysłowej.

Jest cały szereg towarzystw, pośrednio lub bezpośrednio pod opieką rad powiatowych pozostających, które ludności szczególnie rolniczej wielkie oddają usługi. Do takich należą Towarzystwa w Czortkowie, Husiatynie, Kamionce Strumiłowej, Łańcucie, Radziechowie, Rawie Ruskiej, Tarnobrzegu, Turce, Żydaczowie i w. i.

Opieka Reprezentacyi kraju i organów autonomicznych, najskuteczniej objawić się może w czuwaniu nad rozwojem i popieraniem tych towarzystw, które około związku się grupują.

Kontrola, jaką wykonywa Związek nad stowarzyszeniami kredytowemi i handlowo-wytwórczemi przyniesie o wiele większe korzyści, jeżeli w myśl motywów w petycyi podanych, Związek będzie w możności utrzymać większą niż dotychczas ilość fachowo uzdolnionych lustratorów. — W petycyi tej — można powiedzieć — udowodnił Wydział, że jeden lustrator nawet przy pomocy (doraźnej tylko) innych urzędników biura i delegatów, obowiązkom lustracyjnym podołać nie może, gdyż środki, jakimi Związek rozporządza na ten cel, są niedostateczne.

Prócz galicyjskiego istnieją w Austryi trzy jeszcze Związki stowarzyszeń, mianowicie: niemiecko-austryacki w Wiedniu, (założony w r. 1872) czeski w Pradze (założony w r. 1883) i słoweński w Cylei (założony w r. 1895) — atoli w żadnym z nich organizacya rewizyjna nie jest tak silnie zcentralizowaną jak w galicyjskim.

W Czechach dopiero teraz postanowiono zorganizować przy biurze Związku lustracye przez własne organa wykonawcze w miejsce dotychczasowych, które celowi nie odpowiadały, — zaś w niemieckich prowincyach wykonują lustracye nie organa wykonawcze patronatu, ale związki okręgowe (Unterverbände), których organizacya jest bardzo kosztowna, a celowi mniej odpowiada.

Patron niemiecko-austryackiego Związku Karol Wrabetz (poseł do Rady państwa) w sprawozdaniach rocznych i w artykułach czasopisma „Genossenschaft“ porównuje działalność swojego Związku z innymi, mianowicie z polskimi, i ocenia tę ostatnią pod wielu względami jako wzorową. — Omawiając ostatni galicyjski rocznik statystyczny, pisze dosłownie: „pomimo naszej (niemieckiej) wyższej kultury, polski Związek pod wielu względami wyprzedził nasz niemiecki“.

Wątpliwości nie ulega, że zadanie, jakie ma do spełnienia Związek galicyjski, jest o wiele trudniejsze, aniżeli w Czechach lub prowincyach niemieckich. Nierozwinięty przemysł, niska oświata, brak szkół handlowych, a co za tem idzie, brak

ludzi należycie ukwalifikowanych do prowadzenia spółek rozmaitego typu, oto przeszkody, z któremi kierownictwo Związku i jego organa na każdym kroku walczyć muszą.

Stąd też pochodzi, że lustratorowie Związku nie mogą być tylko rewizorami kasy i rachunków, jak to gdzieindziej bywa, ale muszą być nauczycielami wędrownymi i instruktorami dla kasowości, rachunkowości i manipulacyi wewnętrznej.

Jeżeli pomimo kontroli zdarzają się wypadki karygodnych nadużyć, jak przed rokiem w Podhajcach a w roku bieżącym w Sędziszowie, to są one w stosunku do ilości stowarzyszeń, w porównaniu z wielkimi bankami przy nadzorze państwowym i fachowo zorganizowanej kontroli — wreszcie w porównaniu z ilością podobnych wypadków w innych krajach — bardzo nieliczne, co komisya wyraźnie zaznacza.

Wymienione w petycyi środki pieniężne, jakimi Związek rozporządza, są istotnie w stosunku do zadań bardziej niż skromne.

Na utrzymanie biura Związku płacą stowarzyszenia poważny podatek w wysokości 3% czystego zysku w granicach od 50 do 500 koron rocznie. Jeżeli są zważy, że Towarzystwa większe, płacąc 500 koron rocznie (takich jest obecnie tylko 6:) ponoszą na rzecz mniej zamożnych ofiary znaczne, bo lustrowane być mogą raz na dwa lata, a zatem jedna lustracya kosztuje je 1000 koron, podczas gdy najmniejsze, płacą od 50 koron w górę i lustrowane być muszą c z a s e m p o k i l k a r a z y n a r o k, a zatem absorbują główną' część budżetu, nie będąc w możności wnosić większych opłat, to okazuje się z tego, że wydatki na cele rewizyi i organizacyi spółek zarobkowych i gospodarczych w kraju mają wielką doniosłość nietylko dla spółek jako takich, ale i dla potrzeb ekonomicznych i społecznych całego kraju.

Komisya zaznacza, iż byłoby pożądanem, ażeby do Związku przystąpiły stowarzyszenia, dobrze administrowane, które dotychczas czując oparcie wyłącznie na własnych siłach za dostateczne, przeoczają fakt, iż w ten sposób osłabiają siły „Związku“ i jego bardzo pożyteczną dla dobra ogółu działalność.

Opierając się z jednej strony na motywach powyższych, z drugiej zaś strony zważywszy, że budżet krajowy na rok 1900 jest już zamknięty, komisya wnosi: zważywszy, że w kontroli stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych ma wielki interes Bank krajowy jako ta instytucya, która powołanym stowarzyszeniom udziela względnie dosyć wysokiego reeskontu, zważywszy, że instytucye te są przeważnie zastępstwami Banku krajowego, aczkolwiek Bank krajowy lustracye ze swego ramienia przeprowadza i dokonał takowych 149 w ostatnich czterech latach, to jednak do współudziału w dalszej tej działalności powołany być winien, zważywszy, że komisya bankowa wzmocnienie kontroli nad stowarzyszeniami zarobkowemi i gospodarczemi uważa za rzecz pierwszorzędnej doniosłości,

petycyę Wydziału Związku stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych załatwia się pomyślnie i zaleca Sejmowi do uchwały następującą rezolucyę:

„Sejm wzywa Wydział krajowy, aby w porozumieniu z Bankiem krajowym o ile możności uczynił zadość tej petycyi w roku bieżącym, a wstawił celem zaspokojenia tej potrzeby na lata następne od r. 1901 kwotę 4000 koron do budżetu krajowego“.

Przewodniczący:

Władysław Kraiński.

Sprawozdawca:

Sękowski.

Ls. 606/900.

We Lwowie, dnia 2. maja 1900.

Aleg. 206

Sprawozdanie

komisyi kolejowej o petycyi p. Hugona Rzeppy w sprawie poparcia kolei lokalnej normalno-torowej z Borysławia do Schodnicy.

Wysoki Sejmie!

Komisyi kolejowej została przydzieloną petycya p. Hugona Rzeppy, w której tenże prosi o poparcie przez kraj kolei lokalnej normalno-torowej z Borysławia do Schodnicy. Pan Rzeppa otrzymał już wstępną koncesyę na budowę tej kolei i dołącza do swego podania projekt jeneralny tej kolei, ogólnikowe zestawienie kosztów, opis techniczny i protokół z komisyjnej rewizyi trasy, która się odbyła 8. marca b. r.

Z dołączonych tych alegatów wynika, że długość projektowanej kolei wynosi 16·15 kilometrów. W tym krótkim przebiegu napotyka kolej na znaczne trudności, tak z powodu konfiguracyi terenu, jak i z powodu konieczności obchodzenia gruntów, na których są zastrzeżone prawa wydobywania ropy i wosku ziemnego. — To też projekt generalny przedstawia nam linię o bardzo znacznych spadkach dochodzących do 25‰ i krzywizny o łuku nadzwyczajnie małym bo o promieniu 150-metrowym. Wymagałoby to wprowadzenia lokomotyw specyalnego typu, o których też jest w sprawozdaniu technicznem osobna wzmianka. — Oprócz dwóch mostów nad rzekami i przejazdu nad drogą krajową jest projektowany tunel o długości 590 metrów. To też koszta obliczone są na kwotę 4,200.000 koron, czyli około 260.000 koron na kilometr. Komisya kolejowa nie jest w możności ocenić, czy dochody kolei będą w stanie pokryć tak wysokie koszta budowy, tembardziej, że wobec istniejących rurociągów ze Schodnicy do Borysławia nie jest rzeczą pewną, czy kolej na transport ropy liczyć by mogła, jak również ze względu że jest rzeczą w praktyce dotychczas stwierdzoną, że exploatacya ropy tylko przez pewien szereg lat w pewnem miejscu równie intensywnie dopisuje.

Wobec tych uwag komisya kolejowa wnosi:

Petycyę p. Rzeppy w sprawie poparcia kolei lokalnej normalno-torowej z Borysławia do Schodnicy L. 606 odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i zdania sprawy we właściwym czasie.

Przewodniczący:
Zaleski.

Sprawozdawca:
Andrzej Potocki.

L. s 635|900. We Lwowie, dnia 29. kwietnia 1900.

Aleg. 207

Sprawozdanie

Komisyi kolejowej o petycyi gminy miasta Brzeżany proszącej o wybudowanie odnogi koleji żelaznej lokalnej z Brzeżan do Potutor, a zanim to nastąpi, o utworzenie przystanku we wsi Potutory przy szlaku kolejowym Halicz-Ostrów z nazwą: Brzeżany-Potutory.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą Sejmu z dnia 28. listop. 1890 r. Wys. Sejm uznał potrzebę połączenia Brzeżan i Podhajec z kolejami czerniowiecką i Karola-Ludwika, oraz wyraził gotowość pomocy materyalnej na rzecz kolei tych pod warunkiem, że zostanie przedtem zapewnioną stosowna pomoc państwa i interesentów.

Komisya kolejowa w swem sprawozdaniu z dnia 17. maja 1893 r. (aleg. 235. do sprawozdania Sejmu z r. 1893) o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie materyalnej pomocy kraju, na rzecz budowy kolei lokalnej, któraby połączyła: Brzeżany i Podhajce, z wyż wymienionemi liniami, oznajmia w tem sprawozdaniu, że c. k. Rząd w piśmie z dnia 12. maja 1893 r. oświadczył, że postanowił przeprowadzić budowę linii z Halicza do Ostrowa obok Tarnopola, kosztem skarbu państwa i że gotów jest objąć programem budowy także odnogi do Brzeżan (8 kilometrów) i z Kozowy do Podhajec (23 kilm.), pod warunkiem, jeśli kraj i interesenci zobowiążą się złożyć na cele oznaczonej kolei datek do wysokości jednego miliona.

Komisja kolejowa uczyniła dwa wnioski przez Sejm uchwalone w dniu 19. maja 1893 r., które brzmią:

I. Sejm uznając ewentualny zamiar c. k. Rządu, co do zmienienia projektowanej pierwotnie trasy kolei Halicz-Ostrów, oraz objęcia programem budowy pomienionej kolei, także odnóg do Brzeżan i Podhajec, za odpowiadający w znacznej mierze ekonomicznym potrzebom tej okolicy kraju, poleca Wydziałowi krajowemu, żeby przeprowadził w tym przedmiocie ostateczne rokowania z c. k. Rządem oraz z interesentami co do odpowiednich ofiar, na rzecz budowy pomienionej sieci kolejowej.

II. Sejm upoważnia Wydział krajowy, żeby do kosztów powyższej kolei przyczynił się subwencyą bezzwrotną, któraby łącznie z ofiarami interesentów, nie przenosiła sumy jednego miliona zł. i wydatek, przypadający na fundusz krajowy pokrył w sposób przewidziany krajową ustawą o popieraniu kolei niższorzędnych.

Na podstawie pertraktacyi Wydziału krajowego z c. k. Rządem, w myśl uchwały sejmowej z 19. maja 1893 przyszła do skutku ustawa państwowa (Gesetz vom 26. Dezember 1893. R. G. Bl. vom J. 1894 V. Stück Nr. 9. — „Betreffend den Bau der Eisenbahn Halicz-Ostrów-Tarnopol mit Abzweigungen nach Brzeżany und Podhajce".

W art. II. tejże ustawy powiedziano: „Die Ausführung der Abzweigungen nach Brzeżany und Podhajce ist an die Bedingung geknüpft, das vom Königreiche Galizien, aus Landesmitteln u. von den Interessenten zusammen ein Beitrag von 1. Milion Gulden zu den Kosten, der nach Art. I. herzustellenden Eisenbahnlinien, geleistet wird".

Następnie pomiędzy innemi w reskrypcie c. k. Ministra handlu wystosowanym do Wydziału krajowego z dnia 15. czerwca 1894 r. do l. 29.976 (LW. 33.413 ex 1894) znajduje się wezwanie „und ich gebe dem Löblichen Landesausschusse anheim, zunächst die in jeder Hinsicht wichtige Abzweigung von Potutory nach Brzeżany, in die Gruppe der noch im Laufe dieses Sommers durch Landesorgane zu studierenden Localbahnprojekte in Galizien, einzubeziehen".

Temu wezwaniu jednak nie stało się zadość i Wydział krajowy tak w odpowiedzi do p. Ministra handlu, jakoteż w swem sprawozdaniu z czynności Dep. IV. za czas od 1. stycznia do 15. grudnia 1894 r., wymienił powody, dla których z udzielonego sobie przez Sejm upoważnienia co do przyczynienia się pomienioną subwencyą do kosztów budowy kolei Halicz-Ostrów z odnogami do Brzeżan i Podhajec nie mógł uczynić użytku.

Komisya kolejowa poszła za zdaniem Wydziału krajowego i w swem sprawozdaniu z dnia 4. lutego 1895 r. uczyniła wniosek, aby Sejm uchylił dawną uchwałę, co do udzielenia jednego miliona subwencyi na kolej Halicz-Ostrów wraz z odnogami do Brzeżan i Podhajec a przeniósł tę samą kwotę, na linię „Chodorów-Podwysokie".

Wysoki Sejm krajowy na posiedzeniu z dnia 8. lutego 1895 r. zgodził się z wnioskiem komisyi kolejowej i uchylił uchwałę swoją z dnia 19. maja 1893 roku, upoważniając Wydział krajowy do przyznania imieniem kraju zasiłku jednego miliona złr. na rzecz kolei wyżej wymienionej.

Na tem posiedzeniu z dnia 8. lutego 1895, wskutek przemowy kilku posłów za wybudowaniem odnóg: Potutory—Podhajce i Potutory - Brzeżany, przyjął Sejm następującą rezolucyę: Poleca się Wydziałowi krajowemu, by celem zabezpieczenia, o ile to możliwem się okaże, już w najbliższym okresie akcyi kraju, budowy linii kolei z Potutor do Podhajec, rokowania z c. k. rządem i stronami inseresowanemi przeprowadził w myśl ustawy krajowej o kolejach lokalnych i we właściwej chwili wnioski swe przedłożył.

Co do odnogi Potutory—Brzeżany odpowiedział ówczesny referent p. Szczepanowski, iż nie ma potrzeby nalegać na przyjęcie rezolucyi w tej sprawie, ponieważ tę kolej przeprowadzi w sposób łatwiejszy. (Por. sprawozd. sejm. z dnia 8. maja 1895 roku).

Pięć lat minęło od czasu tego posiedzenia, jednak żadna z tych odnóg kolejowych wybudowaną nie została, ani też projekt do budowy przedłożony nie został. W przytoczonej odezwie z d 31. lipca 1894 r. wystosowanej do J. E. c. k. Ministra handlu, Wydział krajowy podał następujące trzy powody, dla których odstąpił od wcielenia projektu: Potutory—Brzeżany, w program akcyi krajowej w r. 1894;

1) pilna potrzeba połączenia kolejowego Brzeżan i Podhajec nie jest już aktualną, wobec tego, że okolica tamtejsza w bliskim czasie przeciętą będzie linią Halicz-Tarnopol;

2) odnogi te prędzej czy później stanowić będą mogły część trasy kolejowej, którąby prowadziła z jednego z punktów szlaku Lwów—Tarnopol przez Brzeżany i Podhajce ku Monasterzyskom;

3) miejscowi interesenci nie czynią dalszych kroków w celu przyspieszenia budowy tych odnóg.

Oto jest historyczny pogląd na przebieg sprawy zawieszonej budowy odnóg kolejowych tak Potutory—Podhajce, jak Potutory—Brzeżany.

Już same tylokrotne pertraktacye Wydz. kraj. z c. k. Rządem, jakoteż rezolucye Wys. Sejmu wskazują na bezsprzeczną pożyteczność tych linii, co też potwierdzają i reskrypta ministerstwa handlu wyżej przytoczone. Powody zaś, które skłoniły Wydział krajowy od uchylenia tychże od akcyi krajowej w r. 1894. uległy pewnym zmianom, dziś już aktualnym, i tak: Istniejąca dzisiaj linia Halicz – Ostrów nie przynosi Brzeżanom i okolicy żadnej korzyści, (tak samo Podhajcom); linia ta bowiem omija Brzeżany; połączenie Brzeżan ze stacyą Potutory jest konieczne, choćby ze względu na okoliczność, że są miastem powiatowem, siedzibą sądu obwodowego, starostwa, powiatowej Dyrekcyi skarbu, gimnazyum wyższego, uzupełniającej komendy wojskowej etc., a przytem ruchliwem i handlowem.

O zbudowaniu przez państwo linii Monasterzyska—Podhajce— Brzeżany – Złoczów lub w połączeniu z innym punktem byłej kolei Karola Ludwika, obecnie państwowej, nie ma teraz mowy i nie można spodziewać się tej budowy w najbliższej przyszłości. Wpierw wybudowaną być musi linia Lwów—Sambor – Użok; czy potem kiedyś przyjdzie kolej na linią wpierw wspomnianą, jest rzeczą wielce niepewną, gdyż łatwo być może, że tymczasem c. k. Rząd ze względów strategicznych uzna budowę innej linii za naglejszą i potrzebniejszą. Wybudowanie odnogi Potutory — Brzeżany mogłoby właśnie ułatwić późniejsze wybudowanie całej linii Monasterzyska — Brzeżany — Złoczów.

Trudno też liczyć na projekt Lwów — Winniki — Przemyślany – Brzeżany; połączenie to wymagające znacznych funduszów chyba w dalekiej przyszłości zostanie zrealizowane.

Gdy wprawdzie pierwszy program kolejowo-budowlanej akcyi kraju jest na ukończeniu, to sprawa ułożenia następnego programu takiej akcyi kraju jeszcze nie jest wdrożoną, a nadto obecne finansowe położenie kraju nie pozwala nawet przewidzieć, kiedy taki program, któryby stosownie do poprzednich uchwał Wysokiego Sejmu mógł i powinien objąć także budowę w mowie będącej odnogi z Potutor do Brzeżan, będzie mógł wejść w życie; gdy zaś z drugiej strony nie można doradzać, by Wysoki Sejm przystępywał do uchwalania poparcia kraju projektowanym kolejom, nieobjętym tym programem — przeto nie ma widoków, aby budowa wymienionej odnogi kolejowej Potutory—Brzeżany w drodze ustawą krajową z roku 1893 o popieraniu niższorzędnych kolei przez kraj wskazanej, w najbliższej przyszłości przyjść mogła do skutku.

Zważywszy, że sprawa jest bez wątpienia piekąca i nagła, zważywszy, iż ze strony interesentów miejscowych czynione były w ostatnich latach usilne zabiegi zarówno we Lwowie jak i w Wiedniu, aby uzyskać połączenie z Potutorami, dotychczas jednak bezowocnie; zważywszy, że petycya wniesiona obecnie do Wys. Sejmu jest wyrazem żalu obywateli miasta Brzeżan, z powodu, że Brzeżany do niedawna jedno ze znaczniejszych miast galicyjskich, obecnie zupełnie od świata odcięte, upośledzone jest wskutek tego w tym stopniu, jak żadne inne znaczniejsze w kraju;

zważywszy wreszcie, że c. k. Rząd obliczył długość odnogi Potutory — Brzeżany na 7 (siedm) km., a koszta na kwotę zł. 384.000, że zatem przy pewnym udziale interesentów, kwota, jakąby c. k. Rząd potrzebował do wybudowania tej odnogi, jako uzupełnienia swych przylegających sieci kolejowych, stosunkowo nie jest tak znaczną, by c. k. Rząd, który niejako spowodował dotkliwie przykrą sytuacyę dla miasta Brzeżan, pomijając to miasto przy budowie kolei Ostrów - Halicz, — nie mógł na ten cel tę kwotę poświęcić, — uważa Komisya kolejowa w interesie sprawy za najwłaściwsze i wskazane, ażeby c. k. Rząd przyjął na siebie budowę tej odnogi.

Nim jednak to połączenie Potutur z Brzeżanami do skutku przyjdzie, dałoby się tymczasowo osiągnąć znaczne dla miasta ułatwienie komunikacyjne przez osiągnięcie u c. k. Rządu względnie w c. k. Ministerstwie kolei żelaznych urządzenia przystanku osobowego przy gościńcu prowadzącym przez wieś Potutory na szlaku kolejowym z nazwą: „Brzeżany — Potutory", przez co odległość Brzeżan od Potutor skróconaby została o dwa do trzech kilometrów.

Komisya kolejowa przychylając się do petycyi gminy miasta Brzeżan, przedstawia Wys. Sejmowi następujące dwie rezolucye:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Rezolucya I. Budowę odnogi Potutory—Brzeżany uznaje się jako uzupełnienie przylegającej sieci kolei państwowych za zupełnie uzasadnioną i nieodzowną. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby wdrożył odpowiednie kroki celem skłonienia c. k. Rządu do wybudowania wymienionej odnogi kolei państwowej Ostrów-Halicz, prowadzącej z Potutor do Brzeżan w najkrótszym czasie a o wyniku zdał sprawę na najbliższej sesyi sejmowej.

Rezolucya II. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby wdrożył odpowiednie kroki celem skłonienia c. k. Rządu do urządzenia przystanku osobowego na szlaku kolei państwowych Halicz-Ostrów przy gościńcu prowadzącym przez wieś Potutory pod nazwą „Brzeżany—Potutory“ w możliwie najkrótszym czasie lub gdyby w tem miejscu ze względów technicznych urządzenie przystanku było niemożliwem, by w każdym razie w inny sposób o ile możliwości zbliżył do Brzeżan szlak kolejowy przez urządzenie przystanku, w odpowiedniem miejscu. O wyniku zda Wydział krajowy sprawę na najbliższej sesyi sejmowej.

Przewodniczący:

Zaleski.

Sprawozdawca:

Korytowski.

Z drukarni Pillera i Spółki we Lwowie.

Ls. 1.514/1900.

We Lwowie, dnia 3. maja 1900.

Aleg. 208

Sprawozdanie

Komisyi administracyjnej o petycyi gmin okręgu sądowego Leżajskiego o wezwanie c. k. Rządu, aby utworzył Starostwo w Leżajsku.

Wysoki Sejmie!

Gmina miasta Leżajsk i 23 gmin okręgu sądowego Leżajskiego wniosły do Wysokiego Sejmu petycyę o wezwanie c. k. Rządu, by w Leżajsku kreował Starostwo. W petycyi tej utrzymują petycyonujące gminy, że od szeregu lat dopominały się w Radzie państwa i w c. k Ministerstwie spraw wewnętrznych utworzenia Starostwa w Leżajsku i że Rada państwa odstąpiła w r. 1896 petycyę w tym przedmiocie c. k. Rządowi do uwzględnienia, czemu jednak c. k. Rząd zadość nie uczynił a natomiast z całości powiatu Łańcuckiego wydzielił okręg sądowy Przeworski i w r. 1899 Starostwo nowe w Przeworsku kreował.

W petycyi obecnie Wysokiemu Sejmowi przedłożonej naprowadzają petycyonujące gminy, że są zbyt odległe od powiatowego miasta Łańcuta, że z tego powodu mieszkańcy narażeni są na rozmaite niedogodności połączone z kosztami podróży i ze stratą czasu, — że w porze letniej tysiączne rzesze pątników przybywają na odpusty do klasztoru Leżajskiego, — że niejednokrotnie w okolicach Leżajska odbywają się całymi pułkami ćwiczenia wojskowe, — że przepływające przez okolice Leżajska rzeki San i Wisłok często wyrządzają spustoszenia a ludność nie ma tak bliskiej i troskliwej opieki Władz administracyjnych; — które to wszystkie motywa uważają petycyonujące gminy za dostateczne, ażeby uzasadnić swoje życzenia co do ponownego podziału politycznego powiatu Łańcuckiego i kreowania nowego Starostwa w Leżajsku.

Komisya administracyjna konstatuje, że jak to ogólnie wiadomo, w r. 1899 rzeczywiście z części powiatu Łańcuckiego utworzył c. k. Rząd z własnej inicyatywy nowe c. k. Starostwo w Przeworsku, nie zasięgając w tej mierze zdania ani Wysokiego Sejmu ani Wydziału krajowego.

Dawny powiat Łańcucki był co do liczby mieszkańców jednym z największych w kraju, słuszną więc było rzeczą, że do podziału tego powiatu na dwa administracyjne okręgi przyszło, a że siedzibę utworzono w Przeworsku, to prawdopodobnie dlatego, że nietylko okręg sądowy Przeworski wykazywał większą liczbę ludności, ale nadto samo miasto Przeworsk jako siedziba nowo powstałych wielkich zakładów przemysłowych ku temu się nadawało, niezawodnie więc względy administracyjne za wyborem tej miejscowości przemawiały.

Czyli motywa przez petycyonujące gminy naprowadzone są uzasadnione, tego bez poprzednich badań urzędowych Komisya administracyjna osądzić nie może, jak też nie można bez odniesienia się do Władz politycznych ocenić, o ile dalszy podział powiatu Łańcuckiego, a więc kreowania nowego Starostwa w Leżajsku ze względu na publiczną administracyę i ze względu na potrzeby mieszkańców jest wskazane.

Ogólnikowo tylko może Komisya administracyjna zaznaczyć, że komunikacye gmin okręgu sądowego Leżajskiego z Łańcutem i Przeworskiem są wcale ułatwione wyjąwszy może kilka gmin, które sytuowane są za rzeką Sanem i zarówne trudności komunikacyjne tak z Łańcutem jak z Leżajskiem przedstawiają.

Jakkolwiek zaprawdę wygodną jest rzeczą mieć władzę w pobliżu, to jednak zbytnie mnożenie urzędów już ze względów finansowych nie bardzo jest pożądane, zwłaszcza jeżeli nie stoi w stosunku do korzyści, jakie mają być przez to odniesione.

O ileby jednak wyższe Władze polityczne uznały za potrzebne okroić powiat Jarosławski i powiat Niski i część gmin tych powiatów przydzielić do okręgu sądowego Leżajskiego z zamiarem tworzenia nowego Starostwa, to przypuszczać należy, że miasto Leżajsk mogłoby być wzięte w propozycyę na siedzibę nowego Starostwa.

Dopokąd atoli nie będą przeprowadzone badania, Komisya administracyjna nie ma dostatecznej podstawy do stanowczego oświadczenia się w jakimkolwiek kierunku, dlatego stawia wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycyę l. 1514/1261 gminy Leżajska i 23 gmin okręgu sądowego Leżajskiego o utworzenie Starostwa w Leżajsku odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i zdania sprawy na najbliższej sesyi.

Zast. przewodniczącego: Sprawozdawca:

Szeptycki. *Rudrof.*

LS. 2.861/900.

We Lwowie, dnia 30. kwietnia 1900.

Aleg. 209

Sprawozdanie

Komisyi sanitarnej o petycyi Komitetu szpitala powszechnego w Samborze w sprawie umieszczenia tegoż szpitala w budynku odpowiednim.

Wysoki Sejmie!

Konieczność budowy nowego gmachu szpitalnego jest już uznaną tak przez władze rządowe jak i przez Wydział krajowy a wreszcie przez sam Sejm, który na przedstawienie Wydziału krajowego jak i komisyi sanitarnej na przeszłorocznej sesyi uchwałą swą w marcu powziętą, potrzebę budowy nowego szpitala w Samborze uznał.

Dziś może tylko komisya sanitarna zgodnie z wyrażonem zdaniem w petycyi komitetu szpitalnego w Samborze uznać piekącą potrzebę, aby zakład leczniczy w Samborze nie pozostawał dalej w budynku, który urąga wszelkim zasadom sanitarnym, będąc na gruncie także pod szpital nieodpowiednim.

Z obliczonych na 120.000 koron kosztów budowy i urządzenia szpitala przypada na kraj obowiązek zapłacenia 60.000 koron. Po sprzedaniu starego szpitala uzyskałby później fundusz krajowy kilka tysięcy koron.

Ponieważ sprawa jest nad wszelki wyraz nagłą, uprasza komitet szpitalny, aby Wysoki Sejm jeszcze w tym roku wstawił w budżet krajowy kwotę 60.000 koron na cel wyżej wzmiankowany.

Komisya sanitarna uznając konieczną potrzebę dostarczenia komitetowi szpitalnemu na cel powstania nowego szpitala kwoty około 60.000 koron, nie uważa w obec spóźnionej pory sesyi sejmowej i w obec krytycznego stanu funduszu krajowego za stosowne wstawienie tej kwoty w budżet krajowy, jest raczej zdania, aby Sejm upoważnił Wydział krajowy do zaciągnięcia na ten cel pożyczki. Spłata roczna tej pożyczki choćby nawet na 6% z amortyzacyą a więc rocznie około 3.600 koron płaconąby była w takim razie z taksy chorych.

Komisya sanitarna wnosi tedy:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm upoważnia Wydział krajowy, aby na cele odpowiedniego umieszczenia szpitala powszechnego w Samborze zaciągnął pożyczkę nie przekraczającą jednak sumy 60.000 koron.

Przewodniczący:

Jordan.

Sprawozdawca:

Jakliński.

L. 3.876/1900.

We Lwowie, dnia 30. kwietnia 1900.

Aleg. 210

Sprawozdanie

komisyi administracyjnej o wnioskach p. Zolla: I. W przedmiocie wezwania c. k. Rządu, aby należytości za telegramy, wysyłane do krajów Rosyi lub do pewnego bliżej granicy naszego kraju położonego obrębu tego państwa, została zniżoną i zrównaną z telegramami, do Niemiec wysyłanymi.

II. W przedmiocie zniesienia używanej obecnie kaucyi przy nadawaniu telegramów do takich miejscowości, w których telegram ma być doręczony przez posłańca i zaprowadzenie w miejsce tej kaucyi stałej opłaty na posłańca.

Wysoki Sejmie!

Ad. I. Według Art. 10 traktatu międzynarodowego, zawartego w Petersburgu 10. lipca 1875 roku umawiają się państwa sąsiednie specyalnie między sobą co do taryfy telegraficznej. W roku 1890 rewidowano w Paryżu umowę, zawartą w roku 1875; przy sposobności tej rewizyi zawarła Austrya specyalną umowę z Rosyą dnia 19. czerwca 1890 roku, mocą której oznacza należytość 12 cnt. od słowa za telegram zwykły do Rosyi europejskiej.

Ostatnia rewizya w roku 1896 nie zmieniła wysokości opłaty.

Nie można chyba zapoznać bardzo doniosłego znaczenia telegrafu w stosunkach ekonomicznych, zwłaszcza handlowych i przemysłowych. Również jasnem i zrozumiałem jest, że instytucya ta, wtenczas tylko należycie odpowiadać może swemu zadaniu, jeżeli korespondecya telegraficzna będzie tanią, bo tylko pod tym warunkiem może być często używaną. — Najlepszym dowodem tego jest ta okoliczność, że po zniżeniu opłaty od telegramów, w Austryi ruch telegraficzny wzmógł się nadzwyczajnie.

Ponieważ konferencya międzynarodowa w sprawach uregulowania spraw telegraficznych odbędzie się w roku 1901 w Petersburgu, celem unormowania należytości, przeto obecna chwila jest bardzo odpowiednią do wniesienia takiej rezolucyi do c. k. Rządu z nadzieją pomyślnego wyniku.

Uznając rażącą niesłuszność należytości za telegramy do Rosyi europejskiej, w porównaniu z innemi państwami, jako to: do Francyi 8 cnt., Włoch 8 cnt., Serbii 4 ct., Szwajcaryi 4 ct., Niemiec 3 cnt., od słowa, komisya adminstracyjna czyni wniosek ad *A*:

Ad II. Rozporządzenie Minist. handlu z dnia 1. września 1899 roku do L. 32.831 zniosło stałe opłaty (40cnt.) posłańców przy nadawaniu telegramów po za obręb stacyi telegraficznej, a wprowadziło następujące postanowienie:

Przy nadawaniu telegramu przez strony, po za obręb stacyi telegraficznej, strona jest obowiązaną składać odpowiednią kaucyę na posłańca. — Z kaucyi tej płaci urząd, telegram odbierający, posłańca, uwiadamia o tem urząd, który telegram wysłał, a resztę tej kaucyi wolno dopiero stronie depeszę nadającą odebrać. — Taka manipulacya powoduje dla stron bardzo często straty materyalne, bo zwykle strony z rozmaitych powodów nadwyżki owej nie podnoszą. — Często bowiem nadający depeszę wyjeżdża z tego miejsca, wraca nieraz do niego dopiero po dłuższym przeciągu czasu, a nie mając kwitu na kaucyę, nie może się o nadwyżkę upomnieć.

Cała publiczność odczuwa rażącą niesłuszność i niewygodę takiego postępowania. Dowodem tego są liczne skargi, zanoszone do c. k. Dyrekcyi poczt i telegrafów, która już przedłożyła w styczniu r. b. relacyę Ministerstwu handlu w tej mierze.

Komisya przyłącza się do tego ogólnego zapatrywania i wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

A. Wzywa się c. k. Rząd o poczynienie stosownych kroków, aby należytość za telegramy wysyłane do krajów, podległych Rosyi, lub przynajmniej do pewnego bliżej granicy naszego kraju, położonego obrębu tego państwa, została zniżoną i zrównaną z telegramami do Niemiec wysyłanymi.

B. Wzywa się c. k. Rząd, o zniesienie używanej obecnie kaucyi przy nadawaniu telegramów do takich miejscowości, w których telegram ma być doręczony przez posłańca, a zaprowadzenie w miejsce tej kaucyi stałej opłaty na posłańca.

Zastępca przewodniczącego:
Szeptycki.

Sprawozdawca:
Cieński.

L. W. 3.853/1900.

We Lwowie, dnia 30. kwietnia 1900.

Aleg. 211

Sprawozdanie

Większości Komisyi agrarnej o wniosku posła Hupki i towarzyszy w przedmiocie projektu ustawy krajowej „O odrębnych przepisach spadkowych dla posiadłości rolniczych średnich rozmiarów“.

Wysoki Sejmie!

Wpływ ustawodawcy i rządu wykonującego jego wolę na stosunki społeczne jest z natury rzeczy w wielu wypadkach dość ograniczonym, a w szczególności nie leży w jego mocy wadliwy podział własności ziemskiej w tym stopniu ulepszyć, by to do radykalnego uzdrowienia tych stosunków szybko doprowadzić mogło.

Głównym powodem wadliwego i coraz bardziej pogarszającego się podziału własności ziemskiej, objawiającego się u nas przedewszystkiem w niesłychanem rozdrobnieniu gruntów i zaniku większych gospodarstw włościańskich, jest w pierwszym rzędzie silny wzrost ludności. Włościanin, gdy ma kilkoro dzieci jest często zmuszony przystąpić do realnego podziału zwłaszcza w kraju, w którym niedostateczna jeszcze organizacya kredytowa utrudnia spłatę rodzeństwa a mały rozwój przemysłu wyklucza możność znalezienia w okolicy zarobku dla znacznej części tych, którzyby w realnym podziale ojcowizny nie otrzymali swego udziału.

To też wszelkie orzeczenie przez ustawodawcę niepodzielności gospodarstw rolnych bez względu na wolę stron interesowanych, jak to miało miejsce przed rokiem 68-mym, obecnie żadną miarą wskazanem być nie może.

Zachodzi jednak pytanie, czy nie należałoby usunąć pośredniego przymusu dzielenia guntów, zawartego w obecnie obowiązujących naszych ustawach!

Tak jak w roku 1868 ciężkim było błędem zupełne zniesienie wszelkich ograniczeń w swobodnem dzieleniu gruntów, natomiast ich zmiana była wtedy niewątpliwie pożądaną, tak samo i dziś nie odstępując od zasady zupełnej wolności dzielenia gruntów, skoro ta zasada raz już wprowadzoną została, należy ją ująć w pewne karby i postawić jej tamę o tyle, o ile ona w przymus dzielenia się przeradza; należy zatem wolność tę rozszerzyć przez wydanie przepisów zapewniających interesowanym możność uniknięcia realnego podziału ojcowizny.

Ustawa państwowa z d. 1. Kwietnia r. 1889 daje nam zupełną możność uchylenia przynajmniej dotychczasowego pośredniego przymusu dzielenia gruntów w wypadkach sukcesyi beztestamentowej. Przymus taki faktycznie istnieje, ponieważ obecnie na żądanie, choćby jednego tylko z współspadkobierców musi nastąpić zniesienie wspólności (§. 830., 841. u. c.), jak również decyduje sprzeciw choćby jednego z nich, gdy chodzi o sposób zniesienia wspólności, co w rezultacie prowadzi prawie

zawsze do podziałów w naturze, podziałów w samolubnym interesie czynników przy pertraktacyi współdziałających najniewłaściwiej częstokroć dokonywanych.

Jest rzeczą oczywistą, że w ten sposób ani niezbędna ciągłość gospodarcza (względy techniczno rolnicze), ani potrzeba utrzymania średniej własności ziemskiej (względy ekonomiczne i społeczne) nie są zabezpieczone. Należy zatem zdaniem większości Komisyi ukształtować domniemaną wolę spadkodawcy ściśle w myśl tych postulatów zgodnie z interesem społeczeństwa.

Przepisy w tym celu przez Komisyę przedłożone, nie wkraczają ściśle rzecz biorąc w zakres materyalnego prawa spadkowego, nie naruszają bowiem bynajmniej praw spadkobierców do należnych im udziałów w wartości majątku spadkowego; są one tylko wyrazem zasady, że te udziały mają być w danych, bliżej w przedłożonym projekcie określonych, wypadkach, wypłacane nie „in natura" lecz gotówką.

Projekt ustawy: „wprowadzającej odrębne przepisy spadkowe dla posiadłości rolniczych średnich rozmiarów", który większość Komisyi dla reformy agrarnej obecnie Wysokiemu Sejmowi przedkłada, jest tylko częściowem załatwieniem wniosku posła Hupki. Komisya nie przedkłada obecnie Wysokiemu Sejmowi sprawozdania o drugiej części wniosku tego posła, dotyczącej dobrowolnie tworzonych zagród niepodzielnych.

Gdy bowiem poseł Potoczek wniósł na jednem z ostatnich posiedzeń wniosek „o włościach rentowych", dążący do tego samego celu, co wniosek o zagrodach niepodzielnych, t. j. do wytworzenia i utrwalenia średniej własności włościańskiej, gdy następnie wniosek ten uchwałą z dnia 25. kwietnia odesłany został do komisyi agrarnej; komisya witając z najwyższą radością tę dodatnią i wielce pożądaną inicyatywę posła Potoczka, wyraża przekonanie, że oba te pokrewne wnioski „o zagrodach niepodzielnych i włościach rentowych" powinny być łącznie traktowane i że z połączenia w jedną organiczną całość tych dwóch zasad może wyłonić się taki właśnie projekt ustawy, który, w zupełności potrzebom i odrębnym stosunkom naszego kraju odpowiadając, będzie zarazem w szerokich kołach naszej ludności rolniczej sympatycznie przyjęty.

Gdy zaś wobec zbyt krótkiego czasu, jaki Wysokiemu Sejmowi do obrad wyznaczony został, nie można mieć pewności, by wniosek p. Potoczka i drugi wniosek p. Hupki mógł być w Komisyi, mimo sumiennej i wytężonej pracy, przedyskutowanym i by sprawozdanie wraz z gotowym projektem ustawy mogło jeszcze przed odroczeniem sesyi sejmowej wejść na porządek obrad sejmowych, przeto chcąc choć częściowo ze swego zadania się wywiązać, przedkłada większość Komisyi na razie Wysokiej Izbie projekt ustawy, dotyczący pierwszej części wniosku p. Hupki, wprowadzający odrębne przepisy spadkowe dla posiadłości rolniczych średnich rozmiarów.

Projekt ten ogranicza reformę obecnych stosunków wyłącznie tylko do sukcesyi beztestamentowej i nie krępuje w niczem swobody właścicieli rolnych do swobodnego rozporządzania i dowolnego dzielenia swych gruntów zarówno za życia, jak i na wypadek śmierci.

Mimo to jednak ustawa ta będzie mieć niewątpliwie niemałe praktyczne znaczenie i wywrzeć może doniosły i nader dodatni wpływ na rozwój naszych stosunków agrarnych. Z chwilą bowiem wejścia w życie tej ustawy, uchylonym zostanie ów dotychczas istniejący pośredni przymus realnego dzielenia gruntów we wszystkich licznych u nas wypadkach braku rozporządzeń ostatniej woli lub też nieważności tychże.

Właściciel będzie sobie mógł według swego upodobania podzielić gospodarstwo, lecz praktyka uczy, że podziały przez właścicieli dokonane lub zarządzone, nie są nigdy w tym stopniu niewłaściwe i szkodliwe, jak podziały przez sąd dokonywane. Ani sądy bowiem, ani współdziałający notaryusze i geometrzy, ciągłości gospodarczej i gospodarczych potrzeb przy takich podziałach nie zwykli mieć na oku.

Gdyby więc nawet ta reforma ten jedyny tylko przynieść miała skutek, że zwiększyłaby się liczba wypadków dokonania podziału za życia, że zwiększyłaby się liczba ważnych rozporządzeń ostatniej woli, i to w porównaniu z obecnym stanem rzeczy nie będzie w naszych stosunkach bez znaczenia. To chyba nie można uważać za szkodliwe, jeżeli rolnicy nasi nauczą się sporządzać ważne testamenty i przyzwyczają się myśleć więcej o przyszłości i swych gospodarstw i rodzin swoich.

Lecz Komisya nie wacha się wyrazić swego głębokiego przekonania, że wypadki sukcesyi beztestamentowej nie będą i po wejściu w życie tej ustawy należeć do wyjątków, że wypadki stosowania tej ustawy w praktyce będą częste i z biegiem lat coraz częstsze i że jest może choć trochę usprawiedliwioną nadzieja, że wpływ i przykład tych wypadków oddziałać może nader dodatnio na usposobienie naszej ludności rolniczej, że powoli zacznie się może wyrabiać i utrwalać tak pożądany w naszych stosunkach zwyczaj spadkowy w kierunku niedzielenia gospodarstw.

Świadomość niebezpieczeństw obecnie istniejącego stanu dzielenia gruntów wśród naszej ludności rolniczej, (jak to stwierdziły ostatnie powiatowe ankiety agrarne), istnieje, świadomości tej nie zdoła trwale zatrzeć żadna agitacya. Wrażenia i skutki agitacyi przeminą, a na kłamstwach błędnych i niejednokrotnie fałszywych przedstawieniach rzeczy prędzej lub później lud nasz się pozna, zdrowy chłopski rozum i zakorzenione przez wieki tradycye gospodarczo-rolnicze zwyciężyć w końcu muszą.

Zanim więc Wysoki Sejm znajdzie się w możności przez uchwalenie ustawy: „O zagrodach rolniczych niepodzielnych“ do zasady samopomocy w społeczeństwie się odwołać i uczynić tem dalszy krok na polu liberalnych w prawdziwem, dziejowem tego słowa znaczeniu, reform agrarnych, przedkłada Mu większość Komisyi agrarnej projekt najliberalniejszej w tym kierunku reformy, która nie krępując w niczem nikogo, jedynie do wykluczenia wszelkich, choćby tylko pośrednich przymusów dąży. I przeciwko tej reformie żadnych nawet poważniejszych nie podnoszono zarzutów, a jeżeli podnoszono, to takie tylko zarzuty, które się same nawzajem wykluczają.

Układ i treść przedłożonego niniejszem projektu ustawy krajowej zastosowanym jest ściśle do ustawy państwowej z 1. kwietnia r. 1889, która przekazuje ustawodawstwu krajowemu trzy ważniejsze kwestye do rozstrzygnięcia, a mianowicie:

1. Podanie definicyi średniej posiadłości rolniczej.
2. Obliczenie majątku spadkowego.
3. Ustanowienie pewnego praecipuum na korzyść dziedzica głównego (objemcy).

Ad 1. Projekt ustawy krajowej, przedłożony w r. 1892 przez rząd pięciu sejmom, oznacza jako średnią posiadłość taką zagrodę, która jest w stanie wyżywić rodzinę złożoną z 5 osób, a z której czysty dochód czterokrotnego na wyżywienie takiej rodziny wystarczającego dochodu nie przenosi. Określenie takie, jakkolwiek teoretycznie uzasadnione, byłoby jednakowoż zdaniem Komisyi dla naszych stosunków zbyt zawiłe i pociągnęłoby za sobą wielkie koszta z oznaczeniem kwalifikacyi danej zagrody połączone Komisya zatem postanowiła wziąść za podstawę dochód katastralny w granicach od 50 do 500 koron. Dolna granica 50 koron jest niewątpliwie wysoko oznaczoną. Komisya poszła w oznaczeniu tej granicy wyżej, niż to w osnowie swego projektu proponował p. Hupka, zacieśniając również granicę od góry (zamiast 500 złr. — 500 koron). Większość Komisyi jest jednak tego zdania, że większego jeszcze zacieśniania tych granic doradzać nie można, gdyż inaczej ograniczyłoby się zastósowanie postanowień ustawy do zbyt małej liczby gospodarstw rolnych.

Ad 2. Wyżej wzmiankowane projekty rządowe z r. 1892 zawierają postanowienia, że wartość zagrody rolniczej do spadku należącej, oznaczoną ma być przez oszacowanie: „nach billigem Ermessen, dass der Übernehmer wohl bestehen kann“. Większość Komisyi uznała jednak za odpowiedniejsze, z tych samych co przy po-

daniu definicyi średniej posiadłości powodów, oznaczenie wartości zagrody na podstawie dochodu katastralnego Gdy jednak przyjęty we wniosku p. Hupki dwudziestokrotny dochód katastralny prowadziłby zdaniem Komisyi w niejednym może wypadku do zbyt niskiego oszacowania zagrody i zbyt wielkiej redukcyi przypadających współspadkobiercom spłat, uznała większość Komisyi za stósowne w §. 7. taką wprowadzić zmianę, by sąd mógł w oznaczeniu wartości zagrody iść wyżej, aż do 40-krotnego dochodu katastralnego: „bacząc przedewszystkiem na to, by objemcy umożliwionem było pewne utrzymanie się przy zagrodzie".

Ad 3. W projekcie p. Hupki, który przyjmował jako wartość zagrody 20-krotny dochód katastralny, utajonem było w tem niskiem oznaczeniu wartości, znaczne na korzyść objemcy praecipuum. Większość komisyi nie może wprawdzie zaprzeczyć, że myśl przyznania objemcy w zamian za ponoszone ryzyko pewnych materyalnych korzyści, jest w zasadzie zdrową i słuszną, mimo to jednak, chcąc uchylić te ujemne strony projektu, jakiemi by było znaczniejsze uszczuplenie przypadających współspadkobiercom spłat, nietylko posunęła granice oznaczenia wartości zagrody aż do 40-krotnego dochodu katastralnego, ale nadto wprowadziła w §. 10. wzięty z projektu ustawy tyrolskiej przepis, mający na celu zabezpieczenie interesów współspadkobierców na ten wypadek, gdyby objemca przed upływem 6 lat od śmierci spadkobiercy swą zagrodę w całości lub części sprzedał.

Na tem kończy większość Komisyi dla reformy agrarnej ten szereg uwag i przedkłada Wysokiemu Sejmowi następujący wniosek:

Wysoki Sejm uchwalić raczy załączony projekt ustawy.

Przewodniczący:
T. Pilat w. r

Sprawozdawca:
Jan Hupka w. r.

Ustawa

z dnia . . . . wprowadzająca odrębne przepisy spadkowe dla posiadłości rolniczych średnich rozmiarów.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem na podstawie ustawy państwowej z dnia 1. kwietnia 1889 roku Dz. u p. N. 52 postanawiam, co następuje:

§. 1.

Mocą niniejszej ustawy wchodzą w życie osobne przepisy o działach spadkowych dla posiadłości rolniczych stanowiących wyłączną własność jednej osoby, których częścią składową jest zabudowanie mieszkalne, a których czysty dochód katastralny nie mniej jak 50, a nie więcej jak 500 koron wynosi (zagrody) Do zagrody zaliczyć należy wszelkie w obrębie jednej gminy katastralnej położone nieruchomości spadkodawcy służące do gospodarstwa rolnego, jak również służebności. Czasowe odstąpienie prawa użytkowania z tego rodzaju części składowych osobom trzecim, nie zrywa łączności tychże części z zagrodą.

Która posiadłość ma podpadać pod postanowienia niniejszej ustawy i jakie mają być jej części składowe orzekać będzie w każdym poszczególnym wypadku sąd na żądanie uprawnionego do objęcia zagrody lub jego opieki. Orzeczenie to ma być wydane po wysłuchaniu opinii dwóch rolniczych rzeczoznawców. Przeciw orzeczeniu służy wszystkim współspadkobiercom prawo odwołania się.

Przynależność części składowych zagrody do jednego ciała hipotecznego nie jest wymaganą.

O ile postanowienia niniejszej ustawy odnosić się mogą do zagród będących własnością kilku osób, oznacza §. 13.

§. 2.

Dobra lenne i fideikomisowe nie podpadają pod ustawę niniejszą.

§. 3.

Właściciel zagrody, podlegającej przepisom ustawy niniejszej, nie jest bynajmniej przepisami tymi ograniczany w swobodnem rozporządzaniu zagrodą lub jej częściami, ani między żyjącymi, ani na wypadek śmierci.

Przepisy tej ustawy mają zastósowanie w razie ustawowego dziedziczenia bez wyjątku, w razie zaś dziedziczenia z testamentu

lub umowy tylko wtenczas, jeśli spadkodawca przeznaczył zagrodę jednemu z prawnych dziedziców ustawą cywilną powołanych, w którym to razie spadkodawca nie jest związany porządkiem kolejnym, określonym w prawie o ustawowem dziedziczeniu lub w ustawach krajowych.

§. 4.

Jeśli spadek po właścicielu zagrody pozostały przechodzi na kilka osób, natenczas zagroda sama razem z przynależnościami przypaść może tylko jednej z nich.

Co ma być uważane za przynależność zagrody, określa ustawa cywilna. Do przynależności należy przedewszystkiem inwentarz gospodarczy, o ile jest on potrzebny do należytego zagospodarowania zagrody.

Gdyby o to powstał spór między spadkobiercami, orzeknie sąd po przesłuchaniu znawców, w jakim zakresie inwentarz gospodarczy ma być uznany za dostateczny.

Gdyby istniejący inwentarz gospodarczy okazał się niedostatecznym, uzupełnienia tego braku z wartości reszty majątku spadkowego domagać się nie można.

§. 5.

Osobę objemcy zagrody oznacza się wedle ustawowego porządku dziedziczenia. W razie, jeśli wedle ustawowego porządku dziedziczenia kilku jest spadkobierców uprawnionych do spadku, należy zastosować następujące zasady:

1. Spadkobiercy płci męskiej mają pierwszeństwo przed spadkobiercami płci żeńskiej, prawo starszeństwa rozstrzyga o pierwszeństwie, gdy uprawnieni są tej samej płci, w razie równości wieku rozstrzyga los.

2. Rodzonym dzieciom przysługuje pierwszeństwo przed adoptowanemi, ślubnym przed nieślubnemi. Legitymowane dzieci mają te same prawa, co ślubne.

3. Nie mogą objąć zagrody:

a) uznani przez sąd za niezdolnych do zarządu własnym majątkiem;

b) niezdolni do osobistego gospodarowania z powodu ułomności cielesnych lub umysłowych;

c) okazujący wybitne skłonności do marnotrawstwa;

d) ci, których zawód przeszkadza im w osobistem wykonywaniu obowiązków gospodarza rolnego;

e) nieobecni w kraju od dwóch lat, jeżeli w przeciągu sześciu miesięcy od edyktalnego wezwania przez Sąd do kraju nie powrócą. Jeżeli jednak wszyscy spadkobiercy należą do kategoryi wykluczonych, wówczas sędzia mimo tego jednego z nich oznaczy jako objemcę zagrody, o ile nie uzna za stosowniejsze zarządzić sprzedaż zagrody w myśl przepisów ustanowionych dla zostających pod opieką (Pflegebefohlene) i rozdzielić cenę kupna.

Stwierdzenie istnienia powodów wykluczenia wedle lit. b) e) należy do sądu.

Do sądu należy także oznaczenie dziedzica głównego względnie zarządzenie sprzedaży zagrody.

§. 6.

Przy podziale spadku przyznaną zostanie zagroda (§. 4.) objemcy, który równocześnie stanie się dłużnikiem masy spadkowej do wysokości czystej wartości zagrody.

§. 7.

Wartość zagrody oznaczoną zostanie przez zgodzenie się na to wszystkich współspadkobierców, a gdyby to nie nastąpiło, sąd przyjmie jako wartość najmniej dwudziestokrotny, najwyżej zaś 40 krotny dochód katastralny, bacząc przedewszystkiem na to, by objemcy umożliwionem było pewne utrzymanie się przy zagrodzie.

§. 8.

Przy podziale spadku wchodzi w miejsce zagrody kwota, jaka się od objemcy w myśl §. 6. należy. Podział ten odbywa się między współspadkobiercami, nie wyłączając objemcy według zasad powszechnej ustawy cywilnej oraz postępowania niespornego.

Podział jednak ma być zawsze dokonywany w obec sądu lub sądowi do zatwierdzenia przedstawiony. W dekrecie dziedzictwa należy się powołać na niniejszą ustawę.

§. 9.

Jeżeli między stronami interesowanemi nie przyjdzie do skutku dobrowolne porozumienie co do wysokości rat, ich terminu płatności oraz oprocentowania przypadającej współspadkobiercom spłaty, rozstrzygnie sąd według słusznego uznania swojego.

W każdym jednak razie musi być objemcy na jego żądanie dozwolony do zupełnego uiszczenia spłaty termin lat trzech, licząc od dnia prawomocnie przyznanego spadku. Dłuższy ponad ten termin płatności nie może być w brew woli stron interesowanych oznaczony. Co do sposobu ubezpieczenia przypadających spłat próbować należy dobrowolnej ugody. Jeśli do niej nie przyjdzie, należy zastrzedz w dekrecie przyznania spadku, że prawo własności zagrody przyznane objemcy, wpisane być może do ksiąg gruntowych jedynie za równoczesnem zapisaniem na tejże zagrodzie prawa zastawu na zabezpieczenie spłat przypadających współspadkobiercom.

§. 10.

Jeżeliby objemca swoją zagrodę lub jej część w przeciągu 6 lat od śmierci spadkodawcy, lub jeżeli był wtedy małoletnim w przeciągu 6 lat od chwili uzyskanej własnowolności, z wolnej ręki pozbył, będzie wtedy zobowiązanym oddać swym współspadkobiercom dodatkowego między tychże i siebie podziału całą przewyżkę uzyskaną przy sprzedaży ponad tę wartość, w jakiej na podstawie §. 7. zagrodę lub jej część objął. Jeżeli zagroda przed upływem terminu do spłaty naznaczonego, czy to w części, czy w całości aktem między żyjącymi przejdzie na własność osób trzecich, współspadkobiercy zyskują prawo bezzwłocznego żądania spłat sobie należnych, bez względu na ustanowiony termin płatności.

§. 11.

Spadkodawcy służy prawo ograniczyć wynikające z ustawy prerogatywy objemcy, lub rozszerzyć je w zakresie prawa zachowku.

§. 12.

Wartość zagrody, w jakiej objemca przyjął ją, w myśl postanowień ustawy niniejszej, służyć będzie zarazem za podstawę

wymiaru należytości skarbowej, przypadającej państwu od przeniesienia własności.

Wartość ta nie może być jednak w żadnym razie niższą od najniższej wartości określonej w artykule III. ustawy z dnia 7. czerwca 1881 (dz. u. p. l. 49) i w rozporządzeniu ministerstwa Skarbu z dnia 25. stycznia 1884 (dz. u. p. Nr. 18), a względnie w §. 13. ustawy z dnia 9. lutego 1882 (dz. u. p. Nr. 17) z wyjątkiem przypadku, gdy oznaczenie wartości nastąpiło przez sąd na podstawie przeprowadzonego szacunku.

§. 13.

Przepisy powyższe o działach spadkowych nie naruszają w niczem prawa zachowku.

Obliczenie zachowku winno nastąpić na podstawie wartości zagrody, oznaczonej w myśl §. 7.

Następujące postanowienia nie będą uważane za ograniczenia prawa zachowku:

1. Naznaczenie przez sąd terminu płatności w myśl §. 9.

2. Postanowienia spadkodawcy zawarte w rozporządzeniu ostatniej woli, według których:

a) rodzonemu ojcu lub rodzonej matce objemcy przyznane zostało aż do jego pełnoletności prawo użytkowania zagrody i zawiadywania nią po śmierci spadkodawcy, jednak pod warunkiem, że przez cały przeciąg tego zawiadowstwa i użytkowania wychowywać a w razie potrzeby utrzymywać będą na zagrodzie objemcę i małoletnich współspadkobierców, tych ostatnich aż do terminu płatności schedy lub dojścia do pełnoletności, gdyby ta nastąpiła przed owym terminem;

b) termin płatności schedy spadkowej odroczony został aż do pełnoletności współspadkobierców, jeśli na objemcę nałożony został obowiązek wychowywania współspadkobierców w odpowiedni sposób, a w razie koniecznej potrzeby nawet utrzymywania ich aż po ów odroczony termin.

W obu powyższych wypadkach a) i b) usamowolnienie pociągnie za sobą te same skutki, jak fizyczna pełnoletność.

Gdyby który ze współspadkobierców poświęcił się takiemu zawodowi, którego wykonywanie lub przygotowanie do niego nie da się pogodzić z pobytem i utrzymaniem na zagrodzie, natenczas miejsce rzeczywistego utrzymania winien zastąpić procent dobrowolnie umówiony lub przez sąd naznaczony.

§. 14.

Jeśli zagroda stanowi wspólną własność kilku osób, natenczas postanowienia ustawy niniejszej nie mają do niej zastosowania chyba, że współwłaściciele są małżonkami i że jedno z nich zmarło bez potomstwa. W tym wypadku małżonkowi pozostającemu przy życiu przysługują uprawnienia zawarte w §. 7. i 9.

§. 15.

Jeżeli z posiadłości spadkowej, której czysty dochód katastralny 500 koron nie przenosi, można utworzyć więcej zagród w rozumieniu §. 1. i również do spadku więcej osób w charakterze ustawowych spadkobierców w myśl §. 4. i 5. niniejszej ustawy jest powołanych, natenczas każdy z nich powołanym jest do objęcia jednej zagrody w kolei niniejszą ustawą oznaczonej i w tej samej kolei ma prawo wyboru między zagrodami.

O utworzeniu z posiadłości spadkowej poszczególnych zagród orzeka na żądanie uprawnionych sędzia, po wysłuchaniu

opinii 2 rolniczych rzeczoznawców, przy czem winien baczyć na to, by wydzielone zagrody były możliwie zaokrąglone i by każda z nich wystarczała na odpowiedne wyżywienie rodziny złożonej z 5 osób.

W razie śmierci dziedzica wstępują potomkowie w jego miejsce, z pomiędzy których ten wykonywa prawo wyboru któremu wedle wzmiankowanego porządku kolejnego należy się przed innymi pierwszeństwo.

§. 16.

Niniejsza ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Do spadków z czasu przed wejściem w życie niniejszej ustawy nie ma ona zastósowania.

§. 17.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Moim Ministrom spraw wewnętrznych, sprawiedliwości, rolnictwa i skarbu.

Do l. s. 3.853/1900.

We Lwowie, dnia 30. kwietnia 1900.

Aleg. 212

Sprawozdanie

mniejszości Komisyi dla reformy agrarnej o wniosku posła Hupki wprowadzającym odrębne przepisy spadkowe dla posiadłości rolniczych średnich rozmiarów.

Podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Nad wnioskiem posła Hupki Ls. 69/99, wprowadzającym odrębne przepisy spadkowe dla posiadłości rolniczych przechodzi się do porządku dziennego.

Klemensiewicz, Wachnianin, Potoczek, Średniawski, Albin Rayski.

LS. 4.207/1900.

We Lwowie, dnia 4. maja 1900.

Aleg. 213

Sprawozdanie

Komisyi budżetowej o ogólnym stanie fundacyi Stanisława hr. Skarbka w roku 1899, opracowane na podstawie sprawozdania Wydziału krajowego i odnośnych aktów.

Wysoki Sejmie!

W składzie Rady administracyjnej w roku 1899 ta tylko wobec zeszłego roku zaszła zmiana, że w miejsce dra Józefa Weigla jako delegat Rady miasta Lwowa wszedł p. Henryk Rewakowicz.

Rada ta postanowiła nadać posadę sekretarza Rady p. Hipolitowi Morgenbesserowi, uwolnić kasyera kasy centralnej, p. Stanisława Gostomskiego, z powodu złego stanu zdrowia i dać mu tytułem odprawy 1.000 zł., wreszcie przenieść w stały stan spoczynku zastępcę buchaltera p. Ksawerego Burzyńskiego.

Uchwały powyższe przyjął Wydział krajowy do wiadomości, jak również zgodził się na podwyższenie syndykowi, dr. Augustowi Łozińskiemu, remuneracyi z 1.860 do 3.000 zł. rocznie z tem, że podwyższenie to ważne na razie tylko na lat trzy.

Dla dokładnego i dającego dobry pogląd przedstawienia rzeczy najstosowniej będzie zająć się rozpatrzeniem, czy i o ile uchwałom zeszłorocznym Wysokiego Sejmu stało się zadość, a to idąc po kolei, jak one zapadały.

Statystyka byłych wychowanków.

Poleceniu Sejmu co do tego stało się zadość. Dokonane poniżej zestawienie obejmuje — dla całości — i daty dawniejsze, a w ostatnim wierszu i cyfry z roku ostatniego.

a) **Wychowankowie.**

Rok wyzwolenia	ślusarze	szewcy	kowale	krawcy	stolarze	stelmachy	rymarze lakiernicy	blacharze	ogrodnicy	Ogółem
1881	5	3	2	3	2	2	—	—	—	17
1882	7	2	2	3	1	2	—	1	—	18
1883	5	3	1	3	2	1	—	2	—	17
1884	1	2	1	1	1	1	—	—	—	7
Do przeniesienia	18	10	6	10	6	6	—	3	—	59

Rok wyzwolenia	ślusarze	szewcy	kowale	krawcy	stolarze	stelmachy	rymarze lakiernicy	blacharze	ogrodnicy	Ogółem
Z przeniesienia	18	10	6	10	6	6	—	3	—	59
1885	8	2	5	2	4	2	—	1	—	24
1886	12	7	6	4	1	4	1	—	—	35
1887	5	1	1	3	2	2	—	—	—	14
1888	4	1	—	2	1	1	—	—	—	9
1889	2	3	—	3	—	2	1	—	—	11
1890	3	3	4	1	2	1	1	1	—	16
1891	2	2	4	6	3	2	2	2	—	23
1892	1	2	3	3	2	4	4	—	—	19
1893	5	1	3	4	3	2	4	3	—	25
1894	2	2	1	2	3	2	—	1	—	13
1895	9	4	2	6	5	5	4	3	—	38
1896	1	2	3	3	4	3	5	1	—	22
1897	—	4	4	1	7	1	3	3	—	23
1898	3	1	3	—	2	—	—	2	2	13
1899	—	1	—	—	—	—	—	—	2	3
Razem	75	46	45	50	45	37	25	20	4	347

b) **Wychowanki.**

Z Zakładu wyszły w roku	Poszło za mąż	Klucznice, pokojowe	Bony	Szwaczki, praczki, krawczynie	Dla dalszego kształcenia się	Wróciły do rodziny po ukończeniu nauki	Wyszły przed ukończeniem nauki	Wydalone	Adoptowane	Kucharki	Razem
1895	5	4	1	7	3	5	4	1	—	—	30
1896	—	2	—	4	5	6	5	2	—	—	24
1897	1	7	1	5	1	6	2	1	—	—	24
1898	1	8	1	5	2	4	—	1	—	—	22
1899	—	3	—	—	—	1	—	2	2	1	9
Razem	7	24	3	21	11	22	11	7	2	1	109

Komisya budżetowa z zadowoleniem przyjmując dostarczenie tych dat do wiadomości, spodziewa się zarazem, że Dyrekcya zakładu z okazyi zamierzonego zjazdu byłych wychowanków, o ile on się w roku bieżącym istotnie odbędzie, uzupełni wspólnie z siostrami Felicyankami podane wykazy wedle możności.

Obok powyższych zestawień podano jeszcze ilość wychowanków, pracujących w warsztatach Dyrekcyj kolejowych we Lwowie (39), w Krakowie (12), w Stanisławowie (8).

Zakład Drohowyski.

a) Szkoła pospolita chłopców i sprawa wychowania.

W roku zeszłym stosunki w tej szkole wadliwe były do tego stopnia, że groziła jej utrata prawa publiczności. Obecnie pisze Wydział krajowy, że stan ten w 6-klasowej tej szkole uporządkowany o tyle, że szkoła ta pod względem liczby nauczycieli i planu naukowego czyni zadość wymaganiom organizacyi szkolnej.

O ile jednak, jak to zresztą na miejscu w Drohowyżu z aktów Dyrekcyi się przekonałem, warunki co do strony naukowej się poprawiły, o tyle stosunki

wychowawcze bardzo dużo zostawiają do życzenia. Pisze o tem Wydział krajowy: „Przyczyny tego szukać należy po części w niedostatecznej liczbie dozorców, w wyższej jednak mierze w braku odpowiedniej kwalifikacyi intellektualnej tak dozorców jak ich naczelnika, ochmistrza. Najlepsze chęci i niezaprzeczona gorliwość ochmistrza nie wystarczą do podtrzymania niezbędnej ze względów pedagogicznych powagi ochmistrza wobec dozorców, uczniów i całego otoczenia. Wydział krajowy stanowczo zażądał nieodzownych zmian w personalu dozorującym, chociażby nawet zmiany te pociągnąć za sobą miały znaczniejszy od dotychczasowego wydatek".

Żądania Wydziału krajowego są tem słuszniejsze, że nie tak dawno jeszcze, jak dużo w tym względzie było lepiej. Wszak jeszcze w roku 1896 i 1897 personal dozorujący składać się (na mocy uchwały Rady administracyjnej) miał z ochmistrza, jego zastępcy (inspicyenta) i 7 dozorców, których przyjmowała Dyrekcya na przedstawienie ochmistrza. Później się to jednak zmieniło. Zniesiono posadę inspicyenta, liczbę dozorców zredukowano do 5, tak, że zamiast 9 osób liczy obecnie personal dozorujący tylko 6. Jakość tych dozorców daleką od tego co być powinno; kurator bez oglądauia się na kogokolwiek przesyła ludzi najnieodpowiedniejszych, lecz, co prawda, służących za bardzo małe wynagrodzenie, podczas gdy w Drohowyżu raczej drożej płacić należy ludzi porządnych, bo nęcącą posada tam, zwłaszcza na łasce i zależna od widzimisia i kaprysów, nie jest.

Znane są przecież przykłady, że ochmistrze o płacy 600 zł. po zakosztowaniu słodyczy w Zakładzie poszli gdzieindziej na 400, a nawet na 300 zł. Znane są przykłady, gdzie kurator wstawioną w budżet płacę nauczyciela 6-klasowej szkoły w kwocie 600 zł. mimo uchwały Rady administracyjnej obniżył do 500 zł. — i obowiązki nauczyciela samowolnie powierzał staremu, głuchemu prebendaryuszowi, gdzie z majstra stolarskiego robi ochmistrza dla chłopców.

Znana jest sprawa z dozorcami, którym na ich prośby powiększył płacę miesięczną o kilka zł. w zamian za gorszy od dawniejszego wikt. Po jakimś jednak czasie nadwyżkę tej płacy odebrał a wikt gorszy zostawił.

Wśród takich tedy warunków trudno, żeby sprawa wychowania chłopców mogła stać dobrze. Dozorców i mało i nieodpowiedni, a przykre i niestałe stosunki wywołują nader częste w osobach dozorców zmiany. W razie potrzeby prebendaryuszy powołuje się na dozorców, a ci chyba do tego najmniej się nadają.

Do dosadnego nacechowania tej rzeczy niech kilka posłuży cyfr. Oto od roku 1888 aż do dziś tj. w 12 latach przesunęło się przez Zakład Drohowyski 68 dozorców. Najdłuższy czas pobytu jednego wynosił 4 lata 10 miesięcy, kolejno po nim byli inni przez 3 lata 10 miesięcy, 3 lata 8 miesięcy, 3 lata 1 miesiąc, po 3 lata dwóch, 2 lata 10 miesięcy, 2 lata 5 miesięcy, 2 lata 3 miesiące, 1 rok 9 miesięcy, 1 rok 9 miesięcy, 1 rok 5 miesięcy, 1 rok 2 miesiące. Dłużej przeto niż rok wytrzymało tylko 13. Reszta pozostawali przez kilka miesięcy, a nawet po kilka tygodni lub kilkanaście dni. Poniżej dwóch miesięcy a więcej niż miesiąc było 14, wyżej 2 miesięcy do pół roku 22, pięciu zaś było takich, co pozostawali w Zakładzie od 5 do 15 dni.

Ktoby sądził, że są to szczegóły zbyt drobne, ażeby nimi nużyć Komisyę budżetową, lub nawet Wysoki Sejm, myliłby się bardzo, gdyż w wychowaniu młodzieży w ogóle niczego lekceważyć nie wolno, co w dobrym lub złym kierunku działać może na młodocianą duszę, zwłaszcza w Zakładzie takim, w którym przyjmuje się chłopców we wieku lat 7—8, a to chłopców sierót, biednych, których wychowanie aż do chwili ich przyjęcia w ogólności raczej złe niż dobre skłonności wszczepiać a do pewnego stopnia już i rozwijać mogło. Że na taką młodzież charakteryzowane przed chwilą chwiejne stosunki dozoru nader ujemnie wpływać muszą, nie potrzebuje dowodzenia, zwłaszcza, że dozorcy ci, jak to już zresztą Wydział krajowy skonstatował, intellektualnej kwalifikacyi nie mają, są nawet nieraz wprost nałogami swoimi szkodliwi, niejednokrotnie wstrętni (możnaby przytoczyć przykłady). Jeśli się nadto zważy, że i ochmistrz obecny, były cieśla, jakkolwiek człowiek najlepszej chęci i niezaprzeczonej gorliwości, nie ma przymiotów wychowawcy, którymiby nad bezpośrednim otoczeniem swojem dostatecznie górował, toż trudno nie obawiać się skutku z takiego wychowania. Gdyby nawet wszystko w Zakładzie zresztą było dobrze, gdyby szkoła ludowa w kierunku nauki działała doskonale, gdyby szkoła rzemiosł wyrabiała wybornych rzemieślników, a gdyby jednocześnie skrzywione wy-

chowanie wydawało złych ludzi, mała z tego dla społeczeństwa korzyść; nie tego pragnął wspaniałomyślny fundator.

Rzecz ta od lat wielu dochodzi do wiadomości kuratora i Rady administracyjnej. Przecież od roku 1892 — czerpię szczegóły te z aktów Dyrekcyi zakładu Drohowyskiego — liczne konferencye nauczycielskie wskazują na zło istniejące, ba nawet rozwijające się, przytaczają rażące przykłady gorszących zajść, których sprawcami tak wychowankowie jak i dozorcy, i domagają się sanacyi. Wszystko daremne. Ostatecznie na konferencyi 1. listopada 1899 grono uchwaliło wystosować zbiorowe pismo do Kuratoryi i Rady administracyjnej, które przedstawia groźny już wprost stan wychowania w zakładzie i domaga się pomocy.

Wyjętych z pisma tego — podpisanego przez Dyrektora, obu księży katechetów i nauczycieli — kilka ustępów niech posłuży do wyrobienia sobie właściwego obrazu.

„Instytucya, założona dla dzieci osieroconych najuboższych, zaniedbanych moralnie, wegetujących w nędzy i częstokroć bez dachu, nieznających serdecznego rodzicielskiego ciepła, trudniejszą jest do prowadzenia, niż inne instytucye naukowe i wychowawcze. Złe skłonności, przyzwyczajenia i narowy, od lat najmłodszych nieurabiane wpływem religijnym, a rozwijane towarzystwem uliczników i widokiem obrazów życia karczemnego, łatwo się zakorzeniają, szybko rosną na szkodę społeczeństwa, a trudno się leczą“......

....„Odkrywały się też i inne nieprzewidziane trudności w urządzeniu należytego i skutecznego nadzoru nad karnością i domowem wychowaniem sierót. Nieodpowiedni potrzebom rozkład mieszkalnych i naukowych ubikacyj w samym budynku, niemożność ścisłego odgraniczenia oddziału chłopców od oddziału dziewcząt, niepodobieństwo zamknięcia gmachu od wpływów z zewnątrz, nieuniknione a niekorzystnie na młodzież oddziaływające stykanie się jej ze starcami, rozmieszczonymi w tym samym gmachu, brak odgrodzenia terytoryum zakładowego od świata i otwarty przystęp do gmachu od każdej strony, ułatwiają domoralizacyę młodzieży a zwiększają trudności pilnowania. Wyłoniła się przeto nagląca potrzeba dozorców inteligentniejszych i gorliwszych w wypełnianiu obowiązków oraz zwiększania ich liczby“......

...„Czyniąc zadość żądaniu całego konferencyjnego grona, pan dyrektor urzędową korespondencyą i protokołami w odpisie załączonymi przekonał nas, że zwierzchnim władzom przedstawiał potrzebę powierzenia strony wychowawczej ochmistrzowi z odpowiednią naukową i pedagogiczną kwalifikacyą, że niejednokrotnie prosił o powiększenie liczby dozorców i podniesienie im niedostatecznej płacy ...., słowem robił wszystko możebne“.

W końcu przedstawia grono nauczycielskie konkretnie to, co dla poprawienia rzeczy w kierunku nadzoru uczynićby wypadało (większa liczba dozorców, lepsze ich dotowanie i możliwość osiągnięcia tak lepszych sił, pozyskanie dobrze kwalifikowanego ochmistrza). Podpisaną tę przez wszystkich prośbę wręczył dyrektor 20. listopada 1899 sekretarzowi fundacyi.

Na co się te wszystkie szczegóły przydadzą?

Chociażby tylko na to, ażeby wiedziano, że rzecz jest groźna, że rzecz jest dawna, że rzecz przez czyniki roztrzygające może i powinna być znana i ażeby w danym razie nie szukano winy tam, gdzie jej niema, ażeby „nie wieszano kowala, skoro ślusarz zawinił“.

Sprawą tą w tej rozciągłości Komisya budżetowa zajmuje się po raz pierwszy, bo też po raz pierwszy jej sprawozdawca wobec pisma grona do Kuratoryi i Rady administracyjnej miał sposobność tak głęboko w rzecz wejrzeć, dowiedzieć się o szczegółach nieraz przerażających, które na drugi plan usuwają wszystko, coby poza sprawami wychowania w zakładzie zrobić można, choćby najlepszego. Ludzi dobrych, obywateli dzielnych wychowywać jest bowiem najważniejszem zadaniem każdego, a przedewszystkiem naszego społeczeństwa, a nigdy może w równej mierze jak w tej chwili, tak żywo w myśli mi nie stawały słowa z listu św. Pawła: „Choćbyś wiedział wszystkie tajemnice i wszelką umiejętność i miał wszystką wiarę tak, żebyś góry przenosił, a miłości nie miał, byłbyś jako miedź brząkająca, albo cymbał brzmiący“.

Komisya tedy budżetowa, aprobując zupełnie żądanie Wydziału krajowego w kierunku nieodzownych zmian w personalu dozorującym, chociażby nawet zmiany te pociągnąć za sodą miały znaczniejszy od dotychczasowego wydatek, wyraża gorące życzenie, ażeby energicznym staraniom Wydziału krajowego udało się jak najprędzej osiągnąć pożądane, a dla korzystnego działania fundacyi niezbędne wyniki.

b) Szkoła rzemiosł.

Braki tej szkoły scharakteryzowało zeszłoroczne sprawozdanie Komisyi budżetowej krótko w ten sposób: „W szkole rzemiosł niema nauczyciela zawodowych rysunków technicznych ani naczelnika warsztatów“. Dziś dzięki energicznemu napieraniu Wydziału krajowego, jest już zawodowo uzdolniony naczelnik warsztatów w osobie P. Aleksandra Osostowicza, emeryt. nadinżyniera i b. zastępcy naczelnika warsztatów kolejowych w Stanisławowie. Kierownikowi warsztatów nałożono zarazem obowiązek udzielania nauki rysunków technicznych.

Wydział krajowy przyjął to zarządzenie Rady administracyjnej do wiadomości z zastrzeżeniem, że obie te posady, sprawowane przez jednego człowieka stale być nie mogą i że koniecznie dążyć należy do dobrego obsadzenia i posady drugiej.

Zapatrywanie to Wydziału krajowego zupełnie jest słuszne. Okazało się bowiem po upływie niespełna pół roku, że P. Osostowicz, który nauką rysunków technicznych jako główną swoją czynnością się zajmuje, mimo całej gorliwości i pracy drugiemu obowiązkowi jednocześnie podołać nie może. Wobec tego warsztaty i obecnie pozbawione są fachowego kierownictwa i zostają nadal pod dozorem p. Włodka. Wydził krajowy wezwał kuratora fundacyi do postarania się o jak najrychlejsze obsadzenie posady nauczyciela rysunków, tak, ażeby P. Osostowicz objąć mógł właściwą swoją posadę naczelnika warsztatów, do której zupełną ma kwalifikacyę.

Jakkolwiek niema wątpliwości, że dokładne funkcyonowanie szkoły rzemiosł wtedy dopiero będzie możliwe, kiedy obie wymienione posady będą dobrze obsadzone, to jednak i teraz już rzeczy stoją lepiej, niż zeszłego roku. Sprawozdawca komisyi budżetowej, będąc w Drohowyżu, przekonał się z oglądania rysunków i z rozmowy z wychowankami, pobierającymi naukę warsztatową i tłómaczącymi na różne zapytania rozmaite na rysunkach przedstawione szczegóły, że uczniowie w ogóle rysowali z pewnem zrozumieniem rzeczy, ze świadomością donioslości rysunku takiego i jego istoty.

Wdrożone w zeszłym roku rokowania w sprawie objęcia nauki w warsztatach w Drohowyżu w Zarząd krajowy postąpiły o tyle, że krajowa komisya przemysłowa osiągnęła już zasadniczą zgodę Rady administracyjnej na objęcie tej nauki w zarząd Wydziału krajowego. Kiedy jednak przystąpiono do omówienia finansowej strony projektu, wyszły na jaw pewne różnice w zapatrywaniach, mianowicie okazało się, że Rada administracyjna traktuje zamierzoną reformę raczej ze stanowiska ulgi dla finansów fundacyi, aniżeli ulepszenia organizacyi szkoły. Rokowania w tej mierze nie zostały jeszcze ukończone.

Jakkolwiek objęcie nauki warsztatowej w Drohowyżu przez kraj, oddałoby znakomite usługi popieranemu tak hojnie przez W. Sejm wykształceniu dobrych rzemieślników, równałoby się bowiem utworzeniu pięciu nowych zawodowych szkół rzemieślniczych, jakkolwiek szkoły te rozporządzałyby materyałem uczniów, którzy wszyscy 6-tą klasę ukończyli, tak zatem przygotowanych jak w żadnej innej szkole, jakkolwiek wreszcie koszta wynikłe z objęcia tych warsztatów, choć znaczne, byłyby jednak o wiele mniejsze od kosztów założenia nowych pięciu szkół zawodowych, to jednak projekt ten musiał na razie uledz zwłoce, ponieważ obecny stan budżetu krajowego wyklucza możność obciążania finansów kraju nowym, a stosunkowo dość znacznym stałym wydatkiem rocznym.

O ile tedy z jednej strony uchwale Wysokiego Sejmu w kierunku poprawienia stanu rzeczy w szkole rzemiosł częściowo stało się zadość, o tyle komisya budżetowa z drugiej strony nalegać musi na stanowczą i całkowitą poprawę tego tak ważnego działu fundacyi, który jest praktycznem zakończeniem prac poprzedzających.

c) Szkoła dziewcząt.

Specyalnie oddziałem tym zajmuje się referent Komisyi budżetowej po raz pierwszy. Powodem tego pewne wieści, krążące o tendencyi obecnego praktycznego kształcenia dziewcząt starszych, co do których podczas swojej tegorocznej bytności w Zakładzie drohowyskim referent się informował.

Na zapytanie w tym względzie do dyrektora wystosowane, przedstawił mi tenże sprawozdanie swoje z roku szkolnego 1898/9, przesłane Kuratoryi i Radzie administracyjnej.

Ze sprawozdania tego okazuje się, że nauka w szkole pospolitej 4-klasowej (o 6-letniem trwaniu nauki) wydaje owoce dobre.

Inaczej jednak zupełnie wydaje się rzecz na kursie praktycznym zajęć kobiecych. Ażeby sprawę tę przedstawić dokładnie, najlepiej przytoczyć dosłownie odnoszący się do tej rzeczy ustęp wymienionego przed chwilą sprawozdania Dyrekcyi.

„I w tym dziale wynik klasyfikacyi jest tak pod względem obyczajów, jak i pilności i ogólnego postępu wcale dobry. Winienem jednak z całym naciskiem podnieść, że kierunek kursu nie jest do tego stopnia praktycznym i systematycznie prowadzonym, jak tego życzył sobie Wielki Fundator w myśl statutu organizacyjnego w tytule IV, art. 23. i 24. Liczne korespondencye stron, które proszą o wyzwolone wychowanice, powinny być wskazówką dla kierunku tego kursu, a miło mi skonstatować, że strony upraszają o kucharki, szwaczki, praczki, a najmniej o pokojowe. Tak więc intencye Fundatora z życzeniem przyszłych „chlebodawców" wyzwolonych wychowanek są identyczne".

„Dzisiejszy kierunek w wykształceniu „kursu" znacznie odbiega od tego celu, to też zdaniem mojem należałoby pojęcie obecne „kursu starszych dziewcząt" jako „fabryki dla Zakładu" przekształcić w czynie na pojęcie „Szkoły dla kraju". „Panna służącą, pokojowa" winny ustąpić „nazwie" kucharki, praczki i szwaczki. Wielki Fundator chciał nadto ze starszych dziewcząt (z uwzględnieniem indywidualności) stworzyć klasę „szafarek, klucznic" i w tym względzie o całe dziesiątki lat prześcignął pojęcia w zakładzie panujące".

„Nie mogę przemilczeć tu i tego ważnego momentu w wykształceniu starszych dziewcząt, że pojęcie dzisiejsze „fabryki dla Zakładu", które „szwalnię" naprzód wysuwa i ją uprzywileja w stosunku do „kuchni, pralni i kierunku szafarek", jest stanowczo wrogie zdrowotności wychowania i z przykrością muszę skonstatować dość liczne wypadki ciężkiej blednicy, skoszlawienia i kalectwa u starszych dziewcząt".

„Z ręką na sercu ośmieliłem się powyższych kilka uwag poczynić nie w celu krytyki dzisiejszego kierunku wykształcenia starszych dziewcząt, ale w celu zwrócenia uwagi Wysokich Władz na tę doniosłą sprawę w nadziei, że w przyszłości kierunek wszechstronniej praktyczny w myśl woli ś. p. Fundatora weźmie górę nad kierunkiem fabrycznym, umysłowo i fizycznie źle oddziaływującym. Nie fabryką, obliczoną na dochód, ale szkołą powinien być kurs starszych dziewcząt".

Tyle Dyrekcya zakładu w piśmie do Kuratoryi i Rady administracyjnej. Zapatrywania te, zdaniem Komisyi budżetowej, na baczną zasługują uwagę nie tylko dlatego, że wskazują na intencyę Fundatora i żądają, żeby w kierunku praktycznej nauki dziewcząt trzymano się tego, co nakazuje statut organizacyjny, lecz i ze względu na wewnętrzną swoją, rzeczową wartość. Jeżeli tylko kto przyzna, że kucharka, klucznica, praczka itp. łatwiej i z lepszym dla siebie skutkiem, a z większem dla publiczności pożytkiem w życiu się umieści, niż pokojowa itp. — a niezawodnie tak jest — to już dla tego samego należy tę gałęź praktycznej nauki starszych dziewcząt gorliwiej uprawiać, aniżeli cokolwiekbądź innego, coby temu przeszkadzało. Wzgląd, że przez utrzymywanie rodzaju pracowni dla potrzeb zakładu, zakład odnosi korzyści finansowe, przeważać tu nie może, bo byłoby to — zwłaszcza, jeżeli się pamięta i o złym wpływie takiego zajęcia na fizyczny stan zdrowia dziewcząt dorastających — stanowisko ciasne i samolubne, które i co do rzeczy nie licuje z intencyami fundatora.

Wobec tego pożądanemby było, ażeby Wydział krajowy i na tę sprawę baczne zwrócił oko, a ewentualnie otoczył ją swoją opieką.

Zmiana w statucie i instrukcyach fundacyjnych.

Co do tego zaznacza Wydział krajowy, że sprawa ta, stosownie do uchwały Sejmu jest załatwioną, gdyż pomyślne dla dalszego rozwoju fundacyi ostateczne zatwierdzenie przez władzę rządową uchwalonych już przed kilku laty nowych statutów i instrukcyi, które zgodnie z obecnymi wymogami prawa i atrybucyi poszczególnych czynników zarządu ściślej określają, a władzę Wydziału krajowego znacznie rozszerzają, już nastąpiło.

O uregulowaniu finansów fundacyi pisze Wydział krajowy, że sprawa ta nie wyszła dotychczas ze sfery projektów a dążenie do utrzymania równowagi budżetowej objawia się na razie tylko redukcyami w poszczególnych działach wydatków. Wydział krajowy pozostawić musi Radzie administracyjnej

obmyślenie sposobu stałej sanacyi finansów fundacyi, z obowiązku jednak władzy mającej czuwać nad ścisłem dopełnieniem aktu fundacyi, przestrzegać musi, aby oszczędności w wydatkach nie były połączone z uszczerbkiem dla głównych celów instytucyi. Stanowisko to Wydziału krajowego komisya budżetowa w zupełności aprobuje.

Zaległości z gmachu teatralnego.

Według wykazów przedłożonych przez syndykat fundacyi Skarbkowskiej stan dawnych zaległości czynszowych z gmachu teatralnego wynosił:

z końcem roku 1898		6.504 zł. 60 ct.
W roku 1899		
ściągnięto . . .	1.352 zł. 11 ct.	
odpisano . . .	1.951 „ 56 „	3.303 „ 67 „
Pozostało przeto z końcem roku 1899 .		3.200 zł. 93 ct.

Z tej kwoty zdaniem syndykatu jedna trzecia część mniej więcej będzie musiała być odpisaną z powodu nieściągalności, reszta zaś zostanie prawdopodobnie zrealizowaną w drodze egzekucyi albo umówionej spłaty ratalnej.

Jakkolwiek znacznie więcej niż połowę umorzenia przypada na karb odpisów, to jednak akta pouczają, że obecny syndykat stanowczo i gorliwie pilnuje interesu fundacyi. Pozycye wątpliwe lub nieściągalne należą do czasów poprzedniego syndyka, co do którego Wydział krajowy słusznie jest zdania, że należałoby go do materyalnej pociągnąć odpowiedzialności w wypadkach, gdzie z jego przewinienia fundacya poniosła straty.

Zaległości z dóbr fundacyjnych.

Zaległości te wynoszą z końcem grudnia 1899 kwotę .		14.799 zł. 66 ct.
a gdy z końcem grudnia 1898 wynosiły		19.392 „ 91 „
przeto obecnie mniejsze o		4.593 zł. 25 ct.
Nadto suma zaległości z pomniejszych nieruchomości fundacyjnych, o ile pochodzą z czasu przed rokiem 1896, wynosiła z końcem roku 1898		11.641 zł. 19 ct.
W roku 1899		
ściągnięto	3.164 zł. 21 ct.	7.836 „ 16 „
odpisano	4.671 „ 95 „	
pozostało z końcem roku 1899 . .		3.805 zł. 03 ct.

Otóż zwrócić i tu musi uwagę stosunek kwoty odpisanej do kwoty ściągniętej Odpisano bowiem z ogólnej sumy 7.836 zł. 16 ct. blisko 60%, a ściągnięto mało co nad 40%. Zapewne w ten sposób łatwo dojść do zmniejszenia zaległości, lecz taka działalność nawet i na papierze dobrze nie wygląda, a co dopiero mówić o korzyści, jaką z niej mieć będzie fundacya.

Ze sprawozdania zeszłorocznego wynikało, że z zaległości tej właśnie kategoryi po koniec grudnia 1898 w kwocie 11.636 zł. 27 ct. (różni się ona o kilka zł. od cyfry wymienionej w tym roku) mieścić się miało *4.160·05 zł.* jako pretensye nieściągalne lub wątpliwe. Reszta zaś w kwocie 7.476·22 zł. miała być zdaniem syndykatu ściągalną i znajdowała się w toku ściągnięcia.

Tymczasem tego roku, jak to powyżej przedstawiono, odpisano *4.671·95 zł.* a więc już więcej o 4.671·95 — 4.160·05 zł. czyli o 511·90 zł. niż ogół pozycyj z roku zeszłego, uznanych wtedy za nieściągalne i wątpliwe. Jeżeli się zważy, że z pozostających z końcem 1899 *3 805 zł. 03 ct.* prawdopodobnie jeszcze niejedno wypadnie odpisać, to trudno się oprzeć przygnębiającemu wrażeniu i uczuciu, że się z majątku fundacyjnego dużo marnuje nawet tam, gdzieby już pilność i należyte doglądanie aktów i terminów do uniknięcia złego wystarczyło.

Z tego samego widać założenia wychodził już w zeszłym roku i Wydział krajowy, skoro i co do owych nieściągalnych lub wątpliwych 4.160·05 zł. z roku 1898 jak niemniej co do odpisanych pretensyi z roku 1899 zażądał szczegółowego i wyczerpującego wyjaśnienia, dlaczego pretensye fundacyi nie były

w należytym czasie ściągnięte, a względnie zabezpieczone, a zarazem oznajmił kuratorowi, że będzie odpowiedzialnym za szkodę, jaką fundacya z zaniedbania poniesie.

Odpowiedział wprawdzie na pismo to kurator, odpowiedź ta jednak tego była rodzaju, że Wydział krajowy oświadczył, iż znajdują się tam szczegóły, których bez dalszych badań przyjąć do wiadomości nie można, zwłaszcza wobec uchwały Wysokiego Sejmu z 28. marca 1899, polecającej Wydziałowi krajowemu, „ażeby straty, któreby z niedbałego pełnienia obowiązków kuratoryi lub innego funkcyonaryusza dla fundacyi wynikły, poszukiwał natychmiast na majątku winnego“.

Szczegóły te odnosiły się do 5 pozycyi w łącznej kwocie przeszło 1.900 zł., które albo zaskarzono wtedy, kiedy już były zadawnione, lub nie zaskarzono wcale, lub nie stawano na terminie sądowym lub wreszcie nie przystąpiono do egzekucyi wywalczonej należytości.

Na pismo to kurator odpowiada 26. lipca 1899 i prosi o zwłokę do najpóźniej 25. września, albowiem musi konferować z dyrektorem dóbr, który jest na urlopie.

Wydział krajowy nie otrzymawszy odpowiedzi w terminie, upomina się o nią, a zarazem kwestyonuje wyjaśnienie co do zaległości dalszych 1.234 zł. 28 ct. z dzierżawy łąk w Kulikowie z roku 1891, t. j. przed 8 laty, gdyż wyjaśnienie to ogranicza się do stwierdzenia, że „Rada administracyjna uchwaliła kwotę powyższą wraz z kosztami odpisać, ponieważ fundacya z powodu spóźnionego zaskarzenia tej pretensyi spór sądowy przegrała“. Wydział krajowy żąda dokładnego wytłómaczenia rzeczy i poleca także przesłuchać dyrektora dóbr fundacyjnych, „którego obowiązkiem powinno być czuwanie nad tem, aby czynsze dzierżawne z dóbr fundacyjnych wpływały regularnie i aby nie dopuszczano do większych restancyj“.

Obok tego żąda Wydział krajowy w tem samem piśmie takiego samego wyjaśnienia co do zaległości z dzierżawy młyna i karczmy w Cieniowie w łącznej kwocie 805 zł., które również Rada administracyjna z powodu przedawnienia uchwaliła odpisać. Pisze do tego Wydział krajowy dosłownie: „Sprawy te nietylko z powodu wysokości długu, ale także z tego powodu, że odnoszą się do tego samego przedmiotu i przedstawiają pewien nieprzerwany okres, w ciągu którego dzierżawcy nic nie płacili, zasługują na jaknajdokładniejsze zbadanie, które powinno doprowadzić do wykrycia właściwej przyczyny tak rażącego zaniedbania a temsamem ułatwić powetowanie straty“.

Na to wszystko kurator w odpowiedzi przyznaje, „że narażenie fundacyi na straty materyalne z powodu zaniechania lub spóźnionego przedsięwzięcia środków prawnych, przypisać należy niewątpliwie niedbałemu pełnieniu obowiązków, zaprzecza jednak stanowczo, jakoby on sam dopuścił się takiego zaniedbania. Dalej pisze kurator dosłownie: „Odpowiedzialność moją za czynności kuratorskie określa §. 3. instrukcyi, orzeka on zarazem, że obowiązany jestem zdawać z mych czynności sprawę Radzie administracyjnej; powiada dalej, że w razie gdybym granice władzy mej przekroczył, obowiązków nie dopełniał lub na szkodę Zakładu działał, Rada administracyjna przedsięweźmie w obrębie aktu fundacyjnego i ustaw ogólnych stosowne środki dla zabezpieczenia praw Zakładu. Pomny ciążącej na mnie odpowiedzialności, zwracałem baczną uwagę na pojawiające się tu i ówdzie zaległości, a otrzymując peryodyczne wiadomości o nich na podstawie wykazów buchalterycznych, przydzielałem wykazy te ówczesnemu syndykowi, którego obowiązkiem było wywalczać zaległości od dłużników i z czynności swoich zdawać na piśmie sprawę Radzie administracyjnej“. Wyliczywszy następnie wykazy zaległych czynszów przesłanych syndykatowi w latach 1889—1895 do zaskarżenia, nadmienia kurator dalej, że na jego wniosek Rada administracyjna uchwałą z 3. marca 1891 l 411 wybrała ze swego grona stałego referenta, któremu syndyk miał przedkładać kwartalne raporty a on zdawać z nich sprawę Radzie. „Że nie na mnie, pisze kurator dalej, ciężyła wina za nieściągnięte w swoim czasie zaległości, sprawdził to członek Rady administracyjnej p. Mieczysław Onyszkiewicz z okazyi wniosku członka Rady p. dr. Weigla, aby byłego syndyka fundacyi dr. Semilskiego nadal na posadzie tej utrzymać. Sądzę że, gdyby Rada administracyjna wówczas była przyszła do przekonania, że wina na mnie cięży, byłaby zrobiła niewątpliwie użytek z przysługującego jej prawa wyrażonego w §. 3. instrukcyi. Z chwilą, gdy pewna sprawa oddaną zo-

stała syndykowi do zaskarżenia, usuwał się dalszy jej przebieg z pod mojej kontroli, której, jako nieprawnik nie mógłbym nawet odpowiednio wykonywać. Zresztą musiałem zawsze i muszę pozostawić syndykatowi wolną rękę co do chwili rozpoczęcia akcyi sądowej, sposobu jej przeprowadzenia i rodzaju prowadzącej do celu egzekucyi.

Centralna administracya spełnia w zupełności swe zadanie, gdy oddaje we właściwym czasie syndykatowi wierzytelności fundacyi do zaskarżenia a kuratorya podała w czasie właściwym do zaskarżenia wszystkie bez wyjątku pretensye w piśmie Wydziału krajowego z 19. lipca 1899 l 10.215 wymienione."

Na powyższe remonstracye Wydział krajowy odpowiedział kuratorowi, że nie może zasadniczo zgodzić się z zapatrywaniem, jakoby kontrola kuratora fundacyi nad poszczególnemi sprawami ustawała z chwilą oddania ich w ręce podwładnych organów i jakoby kurator z tą chwilą stawał się wolnym od odpowiedzialności za należyte tych spraw załatwienie. Przeciwnie, z samego pojęcia urzędu kuratora wynika, że ma on obowiązek dbać ciągle o dobro fundacyi i o należyte załatwianie wszystkich spraw z tem dobrem związanych i że za straty wynikłe dla fundacyi z niedopełnienia tego obowiązku jest on fundacyi odpowiedzialnym.

Do zrealizowania tej odpowiedzialności powołaną jest w myśl zacytowanego §-fu instrukcyi w pierwszym rzędzie Rada administracyjna fundacyi.

Z wyjaśnień przedłożonych dotychczas w poszczególnych sprawach, w których fundacya skutkiem przedawnienia pretensyj straty poniosła, przyszedł Wydział krajowy do przeświadczenia, że głównie wina zaniedbania w właściwym czasie kroków sądowych przeciw dłużnikom ciąży przeważnie i w pierwszym rzędzie na byłym syndyku fundacyi W obec tego Wydział krajowy polecił już w kilku przypadkach kuratoryi, aby bezzwłocznie w drodze właściwej pociągnęła winnego byłego syndyka do odpowiedzialności za poniesione straty i o wyniku akcyi rozpoczętej zdała sprawę Wydziałowi krajowemu

Komisya budżetowa nie może tu pominąć kilku uwag. Otóż najprzód podziela zapatrywanie Wydziału krajowego, że rola kuratora z chwilą oddania sprawy pewnej syndykowi do zaskarżenia, przecież się kończyć nie może i że istotnie powinien on za szkody przez zaniedbanie sprawione odpowiadać. Odpowiadać on powinien tembardziej, że przecież spóźnione przez syndyka wnoszenie skarg już i przedtem zachodziło, tak, że kurator mógł i powinien był już mieć uwagę zwróconą na niedbałe pełnienie obowiązków syndykackich. Jeżeli mimo to zadowalał się oddawaniem spraw syndykowi i więcej się o nie nie troszczył, to już trudno kuratora z winy zwolnić Albo bowiem o stratach spowodowanych przez niedbałość syndyka wiedział, to wówczas przez zaniedbanie lepszego dopilnowania go, zgrzeszył zamykaniem oczu na zło, znane sobie już w przyczynach i skutkach; jeżeli jednak o niedbałości syndyka i powstałych przez to szkodach, mimo że niewątpliwie były zaszły, nie wiedział, to zgrzeszył brakiem zajęcia się sprawami fundacyi, tj. niedopełnieniem w innej formie swoich obowiązków i urzędowych i obywatelskich Swoją drogą Rada administracyjna, która, jak Wydział krajowy słusznie mówi, „w pierwszym rzędzie powołaną jest do zrealizowania odpowiedzialności kuratora", może za łaskawie i za łatwo zezwalała na odpisywanie zaległości idących w tysiące bez starania się o wyszukanie i ukaranie winnego. Choćby tym winnym — jak się Wydział krajowy wyraża — był w istocie „przeważnie i w pierwszym rzędzie były syndyk fundacyi", to jeszcze zawsze i w tej stylizacyi jest miejsce na kogoś, co winien „chociażby nie przeważnie i w drugim dopiero rzędzie".

W sprawozdaniu komisyi budżetowej o stanie fundacyi w roku 1897 znajduje się również w sprawie zaległości z rozmaitych dzierżaw i ich tłómaczenia ustęp następujący: „Nadmienia przytem kurator, że buchalterya Zakładu co kwartał przedstawia wykaz zaległości, który po przejrzeniu go przez dyrektora dóbr udzielany bywa syndykowi z poleceniem ściągnięcia należytości, w ogóle wdrożenia kroków, zabezpieczających fundacyę od strat. W temże piśmie kurator w sprawie nieściągalnych już pozycyi w łącznej kwocie około 5.000 zł. zaniedbania swojego nie tłómaczy, ograniczając się do uwagi, że wina co do tego „możliwie ciąży i na syndykacie, który jednakże za wytknięcia z tego powodu usunął winnego dependenta (!) i obecnie rozwinął całą energię tak, że jest widoczny postęp na lepsze i zaległości z każdym dniem się zmniejszają, o czem Wydział krajowy będzie miał zresztą sposobność przekonać się po przedłożeniu zamknięcia rachunków za r. 1896".

„A więc znalazł się nareszcie winny tylu strat i zaniedbań; był nim dependent syndykatu. Po jego ustąpieniu wszystko będzie lepiej".

„Tymczasem Wydział krajowy konstatuje, że ów zapowiedziany przez kuratora „postęp na lepsze" w ten objawił się sposób, że zaległości z czynszów dzierżawnych wynoszących z końcem roku 1895 kwotę . . . 36.124 zł. 68 ct.
wynosiły z końcem roku 1896 . . . . 57.153 „ 08 „
czyli wzrosły w jednym roku o . . 21.028 zł. 40 ct.
Widoczna przeto, że obok owego dependenta i ktoś inny jeszcze winien.

Bardzo być może, że postęp na lepsze zaprawdę by nastąpił, gdyby los dependenta i komuś innemu jeszcze się dostał w udziale".

Ustęp ten dziwnie licuje i z dzisiejszem jeszcze położeniem. Gdzież jednak obok syndyka szukać tego drugiego lub tych dalszych winnych? Co do udziału kuratora we winie nie może być wątpliwości. Zdaje się jednak, że obok niego nie bez winy, a może większej od kuratora, jest i dyrektor dóbr. Przecież według słów kuratora z roku 1897, „dyrektor dóbr przeziera wygotowane przez buchalteryę kwartalne wykazy zaległości, a Wydział krajowy (według ostatniego sprawozdania) wyraźnie poleca kuratorowi przesłuchać — dla wyjaśnienia rzeczy — dyrektora dóbr fundacyjnych, którego obowiązkiem powinno być czuwanie nad tem, aby czynsze dzierżawne z dóbr fundacyjnych wpływały regularnie i aby nie dopuszczano do większych restancyj.

Otóż to zdanie Wydziału krajowego niewątpliwie jest słuszne, inaczej trudnoby nawet zrozumieć, jakie właściwie funkcye należą do dyrektora dóbr. Przecież urzędnik rachunkowy Wydziału krajowego, który w swoim czasie w urzędowej misyi dyrektora dóbr zapytał, dla czego kontrakty różne zalegały bez podpisu, a skutkiem tego fundacya ponosiła straty, nie mógł dojść do jasnej odpowiedzi, lecz zadowolić się musiał ogólnikiem, „że rozmaite względy natury formalnej i prawnej stały się tego powodem". Ten sam urzędnik, informując się w sprawie kaucyi na dzierżawę prawa propinacyjnego w Ostałowicach, którą za dzierżawcę złożyła fundacya, wyjaśnień od dyrektora dóbr dostać nie mógł, gdyż ten zdziwił się tylko, że tak się stało; nic przeto nie wiedział.

W sprawie znowu zaległości z dzierżawy karczem, tartaków itp, kurator zapytany o wyjaśnienie, odsyła do dyrektora dóbr, bo sprawy dzierżawców do niego należą. Dyrektor dóbr pytającemu znowu oświadcza, że do niego należy tylko wydzierżawianie samo i zawarcie kontraktu; do ściągania czynszów zaległych on się nie miesza i nic o tem nie wie, gdyż załatwienie tych spraw zastrzegł sobie kurator dla siebie.

W sprawie ostatecznie owych odpisanych z powodu przedawnienia zaległości, które spowodowały scharakteryzowaną powyżej żywą wymianę pism między kuratorem i Wydziałem krajowym, dyrektor dóbr, dając kuratoryi żądane wyjaśnienie, konstatuje przedewszystkiem przedawnienie i pisze w końcu: „Jakkolwiek władzy ani kontroli nad czynnościami syndykatu nie miałem, bo obowiązany byłem tylko do udzielania mu na każde żądanie wyjaśnień lub informacyi — przypominałem mu ustawicznie potrzebę energiczniejszego działania przeciw dłużnikom, wnosiłem do kuratoryi często skargi na syndykat, a od kilku lat prosiłem usilnie w interesie fundacyi — o zmianę syndykatu".

A więc kurator odsyła do dyrektora, dyrektor do kuratora, obaj biją na syndyka, którego już nie ma, a za to wszystko fundacya płaci.

Nie ma wątpliwości, że i tegoroczne sprawozdanie Komisyi budżetowej zawierać będzie musiało wezwanie do Wydziału krajowego, ażeby nad uiszczaniem zaległości z dóbr czuwał, i — według własnych słów swoich ze sprawozdania z r. 1897 — „reformę w niezdrowych stosunkach — choćby nawet z poświęceniem kilku jednostek — doprowadził do skutku, jeżeli dalszy rozwój fundacyi nie ma być zakwestyonowany".

Przed przejściem do ostatniej zeszłorocznej uchwały Sejmu, która się odnosiła do lustracyi lasów i dóbr fundacyjnych, wypadnie przedstawić sprawy inne, krótsze i niezawiłe.

Ze sprawozdania Wydziału krajowego dowiaduje się komisya budżetowa, że na zarządzenie Marszałka krajowego odbyło się niespodziewane szkontro centralnej kasy fundacyi w dniach 5. i 6. czerwca 1899. Wynik szkontra był

w całości pomyślny. Drobne dostrzeżone usterki w prowadzeniu ksiąg Wydział krajowy polecił usunąć, a kurator przyrzekł, że się do tych zarządzeń zastosuje.

Nadto wypada zauważyć, że przed szkontrum Wydziału krajowego kurator sam w ciągu roku 1899 szkontrował kasę centralną dwa razy.

W kontrakcie najmu gmachu Skarbkowskiego zaszły w lutym 1900 zmiany dla fundacyi korzystne. Z powodu niezapłacenia przez najemcę p. Lityńskiego w terminie 1. stycznia 1900 raty dzierżawnej, wniesiono — na podstawie uchwały Rady administracyjnej, zatwierdzonej przez Wydział krajowy — przewidzianą w kontrakcie skargę sądową o uznanie stosunku najmu za rozwiązany.

Na wieść o tem weszły do Zarządu fundacyi dwie oferty o najem gmachu, a to pod korzystniejszymi od dotychczasowych dla fundacyi warunkami. I pan Lityński wystąpił z prośbą o rokowania w celu pozostawienia go przy najmie gmachu, ofiarując również lepsze warunki.

Po dokładnem rozejrzeniu się w ofertach, uznała Rada administracyjna za rzecz lepszą nie zrywać stosunku najmu z p. Lityńskim i uchwałą z 15. lutego 1900 postanowiła zawrzeć z nim nową umowę Na mocy jej obniżono czas trwania najmu o lat 10 (do 1935), następnie uzyskano stopniowe podwyższenie czynszu, zapewniające ogólne w czasie najmu podniesienie się dochodów o 162.500 zł., jak niemniej znacznie większe wkłady na konserwacyę i adaptacyę, oraz inne jeszcze ważne korzyści.

Wydział krajowy uchwale tej udzielił swego zatwierdzenia.

Dla ułatwienia fundacyi spłaty pożyczek inwestycyjnych, zaciągniętych różnymi czasy w majątku zarodowym do spłaty w ratach rocznych w latach 20, postanowiła Rada administracyjna rozłożyć niespłacone dotąd z tych pożyczek reszty na lat 40.

Czas ten wydawał się Wydziałowi krajowemu za długi, postanowił przeto zgodzić się w zasadzie na uchwałę Rady, lecz tylko na okres 30 letni. Zmianę tę zaaprobowało i c. k. Namiestnictwo, skutkiem czego roczna rata w budżecie fundacyi, przeznaczona na spłatę pożyczek inwestycyjnych, zaciągniętych w majątku zarodowym, zniża się z 3.846 zł. na 2.563 zł.

Inne ważniejsze sprawy.

Na cele budowy kolei Stryj-Chodorów sprzedała fundacya Skarbowi państwa z majętności Żydaczów gruntu 18 morgów za 12.615 zł. 75 ct., kupiono za to 4% obligacye funduszu propinacyjnego nominalnej wartości 13.000 zł., z których 10.000 zł. — zawinkulowanych — przeszło do majątku zarodowego, 3.000 zł. pożyczono z tego majątku na budowę domu w Żabiu.

Obok tego sprzedano drobniejsze parcele lub zamieniono na inne z dopłatą, uzyskana stąd gotówka w łącznej kwocie 839·46 zł. wcielono również do majątku zarodowego.

Dalej odstąpiła fundacya parcele (w Żabiu) w łącznej powierzchni 32 *m* 381 ⁰☐ w zamian za 36 *m* 1.201 ⁰☐; a wreszcie sprzedała za gotówkę parę drobnych parcel w Kulikowie i użyła uzyskane kwoty na potrzeby bieżące, gdyż Kulików należy do funduszu obrotowego.

Wniesioną do Sejmu petycyę wdów i sierót po urzędnikach fundacyi o podwyższenie pensyi, odstąpił Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania i przychylnego — w porozumieniu z fundacyą — załatwienia.

Nie mogąc, w myśl statutu, sprawy tej załatwić w zakresie własnym, odstąpił ją Wydział krajowy wraz z uchwałą Sejmu, kuratorowi. Kurator przedstawił ją Radzie administracyjnej, która ją załatwiła odmownie. Jako powód podano, że nie byłoby rzeczą wskazaną przystępować do zmiany statutu emerytalnego, który dopiero w r. 1897 został zatwierdzony, tem bardziej, że ewentualna zmiana tego statutu w kierunku wskazanym w petycyi, zwichnęłaby w sposób nienormalny stosunek między płacami emerytalnemi urzędników, a pensyami wdów i sierót i wytworzyłaby konieczność równoczesnego podwyższenia emerytur urzędników, na co jednak zasoby funduszu emerytalnego nie pozwalają

Wobec tej uchwały Rady administracyjnej petycya nie mogła być przychylnie załatwioną.

Zaczepić jeszcze wypada o uchwałę Sejmu z roku 1898, odnoszącą się do stanu zakładu w roku 1897. Uchwała ta, czwarta z rzędu, miała brzmienie następu-

jące: „Sejm, uznając działalność Wydziału krajowego w kierunku szkoły rzemiosł, za pożądaną atoli uważa stosowną ingerencyę fundacyi w sprawie kontrolowania wyzwolić się na majstrów mających wychowanków zakładu tak podczas praktyki, jak podczas aktu wyzwolin".

Sprawa ta odnosiła się do dokończenia praktycznego wykształcenia wychowanków zakładu, co do której i dotąd jeszcze nie ma decyzyi Rady administracyjnej, która zresztą w roku 1898 sądziła, że ta decyzya nie jest rzeczą pilną.

Otóż zdaniem Komisyi budżetowej sprawa jest pilną.

Przytaczając, dla pamięci, wywody ze sprawozdania Komisyi z roku 1898, które to wywody w sprawozdaniu z roku 1897 dosadnie były motywowane, czyni to Komisya budżetowa dlatego, ażeby Rada administracyjna, przystępując do planu regulowania finansów fundacyi, z wydatkiem z powyższego tytułu powstającym się liczyła.

W roku 1898 zaznaczyła tedy Komisya budżetowa, co następuje: „Podtrzymując w całej pełni wypowiedziane w zeszłym roku twierdzenia, tj. 1. że wychowanek w Zakładzie samym po 4-letniej nauce powinien być wyzwolonym na czeladnika, a następnie dopiero jako czeladnik pójść do majstra dla nabrania dzielności warstatowej, i pracować tam za wynagrodzeniem niższem od płacy wyrobionego już czeladnika, lecz przy jednorocznem zaopatrzeniu 10—12 zł. miesięcznie ze strony Zakładu; 2. że wychowanek idący po 3-letniej nauce w Zakładzie, jako terminator do majstra na rok choćby jeden, w tym jednym roku wykosztować będzie musiał całą dolę i niedolę terminatorską, do jakiej przecież wychowanie w Zakładzie go nie przygotowało, że zatem korzyści z nauki w pożądanym stopniu nie odniesie, mimo że Zakład płacić za niego będzie — podtrzymując tedy te twierdzenia, sądzi Komisya budżetowa, że zgodzić się jednak można na przeprowadzenie próby. Niechby tedy wychowankowie po 3 latach nauki już poszli do majstrów na rok czwarty dla wyzwolenia, lecz w każdym razie do majstrów dobrych, którzyby firmą swoją dawali rękojmię, że terminator ów będzie istotnie w zawodzie się kształcił, a nie kończył swojej nauki praktycznej tem, od czego inni terminatorowie bardzo często zaczynają, a co z zawodową nauką bardzo mało częstokroć ma wspólnego. Stosownie do doświadczenia, jakiego się po czasie jakimś nabierze, będzie ostatecznie można organizacyę taką albo utrzymać lub też zmodyfikować.

„Komisya budżetowa musi jednak tak w interesie wychowanków Zakładu, jak i jego powagi i reputacyi zastrzedz Zakładowi prawo kontrolowania tych swoich, przez siebie przygotowanych terminatorów w czasie owego roku u majstra, ażeby z własnego poglądu, a nie tylko na podstawie pisanych sprawozdań mieć z pierwszej ręki informacyę o toku i skutku owej praktycznej nauki. Bez tego bowiem wartość całej rzeczy zakwestyonowana. Pożądanem wobec tego takżeby było, ażeby przy akcie wyzwolenia takiego terminatora Zakład mógł w sposób stosowny mieć udział".

Obecnie Komisya budżetowa zwraca ponownie na ważną tę sprawę uwagę Wydziału krajowego, z poleceniem, aby na należyte w tym względzie ukształtowanie stosunków baczne miał oko.

Lustracya lasów i dóbr fundacyjnych.

W roku 1898 Sejm, przyjmując do wiadomości zamknięcie rachunków fundacyi Skarbkowskiej za rok 1896, uchwalił zarazem co następuje: Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby przez rzeczoznawców zbadał sposób administrowania i stan obecny gospodarstwa szczególnie leśnego w majątkach należących do fundacyi Skarbkowskiej.

Poleceniu Sejmu stało się zadość, Komisya się odbyła, lecz sprawozdanie dostało się Wydziałowi krajowemu tak późno, że już nie było czasu na jego wydrukowanie. Referent tylko miał sposobność je przestudyować i kilka nad niem poczynić uwag, które doprowadziły do ostatniego, przez Sejm uchwalonego następującego wniosku:

„W końcu Komisya budżetowa przekonana, że Wydział krajowy po dokładnem zbadaniu operatu lustracyjnego — doraźnie i nie czekając przyszłego Sejmu, przedsięweźmie wszystko, czego potrzeba w interesie zabezpieczenia substancyi majątku fundacyjnego, szczególniej w kierunku gospodarki leśnej — wnosi: Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby w najbliższem sprawozda-

niu o stanie fundacyi Skarbkowskiej przedłożył Sejmowi dokładną relacyę o zarządzeniach, jakie wydał na podstawie dokonanej lustracyi dóbr fundacyjnych".

Poleceniu temu Wydział krajowy uczynił zadość i wydał Zarządowi fundacyi szereg poleceń.

Odnośnie do lasów w dobrach Drohowyże-Brzozdowce jak i rewiru w Oparach, co do których Komisya lustracyjna uznała, że gospodarkę w nich w ogóle uznać można za prawidłową, jakkolwiek za szybkie nieco dotąd tempo w zużytkowaniu drzewostanów zniewala do pewnych na przyszłość ostrożności, — poleca Wydział krajowy, ażeby we wszystkich rewirach tych dóbr przeprowadzono rewizyę gospodarstwa lasowego tak, żeby na przyszłość etatu nie zabrakło.

Dalej zwraca Wydział krajowy uwagę Zarządu na potrzebę ograniczenia uprawy świerku w zrębach bukowych Dóbr Drohowyże-Brzozdowce, jak niemniej na uprawę sadzonek w szkółkach.

Odpowiedź kuratora na te punkty nie nasuwa szczególnych uwag. Zaznacza tylko, że rewizye te w miarę możności sił technicznych będzie wykonywał, a obecnie za najpilniejszą rzecz uważa rewizyę planu w Smorzu i Klimcu.

Co do sprzedaży drzewa z tych dóbr, co do której Komisya lustracyjna daleko idące czyniła uwagi, zwraca się Wydział krajowy do Zarządu fundacyi w dwóch kierunkach:

1. co do sprzedaży drzewa z trzebieży;
2. „ „ „ „ sągowego.

ad 1. Wydział krajowy poleca, by tam, gdzie stosunki na to pozwalają, wyrąbywano stosy (kupy) za gotówkę na rachunek fundacyi, a nie płacono pewną ilością kup drzewa. Lepsza wtedy będzie kontrola i dokładniejsze wykonanie. Dla kontroli rachunkowej uznaje też Wydział krajowy potrzebę, ażeby w każdym rewirze był choć jeden dozorca, któryby zestawić potrafił listę robocizny rozmaitych w rewirze dokonywanych robót.

Kurator w ogólności przyznaje słuszność tych zarządzeń, nawet zaznacza, że polecił tak postępować wszędzie, gdzie tylko można. Przedstawia zarazem trudności i wyjątkowe nieraz położenia, które całkowitemu zadośćuczynieniu powyższych poleceń przeszkadzają.

ad 2. Wydział krajowy wzywa Kuratora do uporządkowania tej sprawy w taki sposób, aby fundacya nadal nie była narażoną na straty, i poleca wydać zarządzenia następujące:

a) aby przedsiębiorcy nie było wolno drzewa do składu we Lwowie zakupionego sprzedawać w okolicę lasów fundacyjnych i w ten sposób wytwarzać konkurencyę lasom fundacyjnym;

b) aby drzewa w lasach nie rozsortowywano na trzy klasy, oddając przedsiębiorcy tylko pierwszą klasę, ale na dwie klasy t. j. drzewo zdrowe i drzewo brakowe t. j. nadbutwiałe i sękate.

Odpowiedź Kuratora na te polecenia zupełnie nie może zadowolić. Przecież kurator, któremu Wydział krajowy udzielił był sprawozdanie Komisyi lustracyjnej, miał sposobność zaznajomić się z jego treścią i jeżeli sądził, że ono niedokładnie przedstawia stan sprawy — mógł w odpowiedzi swojej szczegółowo wykazać, w czem ono jest błędne.

To jednakowoż, co Wydział krajowy podał jako odpowiedź kuratora, w dwóch punktach ze sprawozdaniem Komisyi się nie zgadza, kto zaś sprawozdanie to czytał, dopóty musi odnieść wrażenie, że ono ma racyę, dopóki się go szczegółowo nie zbije.

Otóż najprzód twierdzi kurator, że fundacyjny skład drzewa we Lwowie od roku 1898 zwinięto. Tymczasem sprawozdanie Komisyi stwierdza tylko, że od roku 1898 ustąpił dawniejszy przedsiębiorca, p. Bayer. Pisze zaś dosłownie dalej: „Fundacya drzewo pozostawione przez p. Bayera, sprzedała częścią drobiazgowo, częścią objął je nowy przedsiębierca składu pod firmą fundacyi, p. Darowski, z którym (na razie zapewne) zawarto kontrakt tylko na przeciąg jednego roku, na warunkach analogicznych, jak poprzednio z p. Bayerem.

„P. Darowski zobowiązał się zakupić w tym roku 2.000 stosów 4 metrowych po cenach z wolnej ręki omówionych (na podstawie przecięcia z ostatnich 5 lat) a za firmę fundacyi płacić od każdego stosu 1 zł. Oprócz tego zobowiązał się zapłacić

kwotę 1.200 zł. na częściową spłatę długu swego poprzednika, a to z tego tytułu, że p. Bayer ma mu pomagać w prowadzeniu jego przedsiębiorstwa".

A więc — ponieważ sprawozdanie Komisyi lustracyjnej datowane z 9. marca 1899 — wypada, że skład fundacyjny chociażby przy jednorocznym tylko kontrakcie z Darowskim, w roku 1899 istniał.

Zresztą Komisya lustracyjna nie zganiła zasady urządzenia takiego składu, tylko sposób, jak on na sprzedaż drzewa z lasów fundacyjnych działa. Sposób zaś ten szkodliwy jest dlatego, że przedsiębiorcy temu, jak dotąd, sprzedają drzewo w lesie po cenach względnie bardzo niskich, tak, ażeby mógł znaleść jeszcze zarobek we Lwowie. On jednak znaczną część zakupionego drzewa sprzedaje wprost w lesie a to za tańszą cenę, niż fundacya sama. Oczywiście fundacya ma tak utrudnioną sprzedaż na miejscu i ponosi stratę, motyw zaś utrzymania fundacyjnego składu we Lwowie, t. j. wpływanie na obniżenie we Lwowie cen drzewa, wprost upada, gdyż do Lwowa mało drzewa na sprzedaż idzie.

Do tego tedy zmierzało polecenie Wydziału krajowego, przedstawione powyżej pod a); żadnego bowiem niema powodu, ażeby przedsiębiorcy, sprzedającemu drzewo wprost z lasu w okolicę, dawać je taniej niżby fundacya wprost osiągnąć mogła.

Drugi punkt, gdzie się odpowiedź Kuratora sprzecza ze sprawozdaniem Komisyi, wykazuje grubo niedokładne oddanie słów Komisyi.

Komisya bowiem twierdzi, że specyalnie dla potrzeb przedsiębiorstwa składu dzieli się drzewo na 3 sorty t. j. na arcydobrą I. sortę dla przedsiębiorcy, następnie II. i III., i że skutkiem tego ceny pozostających obu sort podlejszych, które sprzedaje fundacya na miejscu, jeszcze bardziej się obniżają. Sprawozdanie Komisyi i Wydział krajowy właśnie rozdziału drzewa na dwie sorty się domagają, a nie chcą trzech, kurator zaś odpowiada, że robi dwie sorty, tłómaczy, że to jest konieczne, a broni się przeciwko jednej, t. j. przeciw temu, czemu mu nikt nie doradzał, ani nakazywał. Walczy przeto z nieprzyjacielem, którego nie ma.

Z powyższego, ilościowo może nadto zwięzłego streszczenia dotyczących ustępów sprawozdania Komisyi nikt dokładnego jeszcze poglądu o istocie zarzutów, jakie Komisya lustracyjna przeciw praktyce składu drzewa wytacza, mieć nie może. Dużo by było lepiej, gdyby Wydział krajowy był całe sprawozdanie Komisyi wydrukował, gdyż wtedy byłby referent mógł się na pojedyncze ustępy wprost powołać. Dziś musi je streszczać, gdyż reprodukować liczne ustępy dosłownie ze względu i na objętość referatu i na wielkość pracy nie podobna.

Podobnie i na punkcie gospodarki w Ostałowicach ze sprawozdania Wydziału krajowego i z odpowiedzi kuratora na dotyczące polecenie Wydziału nikt właściwego pojęcia sobie nie wyrobi. Pewne jest tylko, że zapytanie Wydziału krajowego co do Ostałowic i wydane zarządzenie nie dotykają głównego zarzutu, jaki Komisya lustracyjna gospodarce lasowej w tym majątku czyni. Wypadło tak prawdopodobnie dlatego, że Wydział krajowy na rzecz już w r. 1893 zrobioną, t. j. na sprzedaż 87 hektarów drzewostanu rębnego najwyższej klasy wieku (słowa Komisyi lustracyjnej), i kompletne wyrąbanie tej powierzchni dziś już nic nie poradzi i zarządzać co w tej mierze nie miał. Chcąc rzecz tę przedstawić dokładnie, należałoby znowu chyba dosłownie reprodukować dotyczący ustęp sprawozdania Komisyi, coby w tym wypadku nawet było bezcelowe.

W każdym razie odpowiedź kuratora na zapytanie, dlaczego dotąd nie zalesiono powierzchni 54·8 hektarów, wziętej od dzierżawcy (jeszcze w roku 1893) właśnie w celu zalesienia, a to w zamian za 87 hektarów drzewostanu na korczunek odstąpionego, nie może zadowolnić. Według sprawozdania bowiem Komisyi lustracyjnej zalesienie owe rozpoczęto dopiero w r. 1898, a kurator stwierdza, że „ze względu na nieliczną miejscową robociznę nie podobna w jednym roku wielkiej przestrzeni sadzonkami zasadzić, bierze się od dzierżawcy co roku część tylko tego pola pod kulturę leśną, a za resztę płaci on czynsz dzierżawny. Nic przeto fundacya na zwłoce w całkowitem zalesieniu nie traci".

Otóż nie o jeden tedy rok się rozchodzi, jak kurator twierdzi, lecz o przeszło 4 lata (1893—1898) przez które nic nie robiono.

Na uwagi Wydziału krajowego co do gospodarki w dobrach Rożniatów-Duba, a mianowicie co do zamiaru zalesienia łąki „Moczar" zwanej, którego to zamiaru komisya lustracyjna nie pochwala, odpowiada kurator w sposób zadowalający.

Natomiast na polecenie — oparte na sprawozdaniu komisyi lustracyjnej — Wydziału krajowego: „Wzywa się także zarząd fundacyi do uporządkowania w księgach gruntowych i ewidencyjnych powierzchni gruntowej około 100 morgów, odstąpionej przędsiębiorstwu naftowemu“, kurator nie odpowiada ani słówkiem. Rzecz to tem ciekawsza, że już w zeszłym roku, na posiedzeniu sejmowem z dnia 28. marca 1899 na wystosowane do referenta komisyi budżetowej zapytanie, padło wyjaśnienie dosłownie następujące: „Informowałem się, obierając drogę, zdaje mi się lojalną, w samej dyrekcyi (oczywiście dyrekcyi dóbr), gdzie się dowiedziałem, że od roku 1888, a więc od lat 11 (dziś już 12) zamiana do skutku faktycznie doszła, ale — niezatwierdzona — w tabuli i w ewidencyi gruntów uwzględnioną nie jest“.

Komisya budżetowa sądzi, że rzecz ta nadto jest ważna, ażeby ją Zarząd fundacyi — zwłaszcza jeszcze na wyraźne zapytanie Wydziału krajowego — pominąć mógł milczeniem. Milczenie to tembardziej uderza, jeżeli się zważy, że — o ile komisyi budżetowej wiadomo — owych przeszło 100 morgów, a dokładniej 119 morgów, zamieniono za 21 morgów pastwiska gminnego na tę eksploatacyę nafty i że dochody z tego przedsiębiorstwa, jak to zamknięcia rachunkowe za lata 1897 i 1898 wykazują, przynosiły mniej od sum preliminowanych o 1201 zł. w r. 1897, a o 868 zł. w r, 1898.

Byłoby bardzo pożądanem, ażeby Wydział krajowy spowodował Kuratoryę fundacyi do dokładnego tej sprawy przedstawienia i do wytłómaczenia niezrozumiałej zwłoki w kierunku uregulowania własności.

W sprawie lasów w dobrach Smorze i Klimiec Wydział krajowy na podstawie sprawozdania komisyi lustracyjnej poleca:

1. obmyśleć nowy plan gospodarczy,
2. należyte czyszczenie i zasadzanie zrębów Goldhammerowskich,
3. zbadać, czy się eksploatacya torfu opłaca.

Na to kurator:

ad 1. że rewizya planu w r. 1899 przeprowadzona, a to właśnie ze względu na zamierzoną sprzedaż bukowego lasu. Plan ten dla Klimca na ukończeniu a dla Smorza będzie w tym roku zrobiony.

ad 2. że zręby Goldhammerowskie od trzech lat są stopniowo oczyszczane i świerczyną zasadzone;

ad 3. że eksploatacyę torfu już w r. 1898 wstrzymano, bo transport okazał się zbyt kosztowny. Przy polepszeniu się środków komunikacyjnych będzie go można ewentualnie wznowić.

Gospodarstwo leśne w Żabiu.

Na podstawie sprawozdania komisyi lustracyjnej stwierdza Wydział krajowy, że administracya fundacyi, nie oglądając się na plan gospodarczy, zużytkowała w tym rewirze w przeciągu lat niespełna 10 nietylko te drzewostany, których zużytkowanie miało nastąpić w okresie lat 20, lecz nadto zużyła część drzewostanów, przeznaczonych dla II. i III. okresu gospodarczego Wobec tego należałoby właściwie lasy Żabiowskie pod względem użytkowania na przeciąg lat 10 zupełnie zamknąć.

Uwzględniając jednak potrzeby fundacyi i pamiętając o jej przyszłości, wzywa Wydział krajowy Zarząd fundacyi do przeprowadzenia natychmiastowej rewizyi gospodarczej, ewentualnie do przedłożenia nowego planu.

Na te uwagi i to polecenie odpowiada kurator, że rzecz nie tak się przedstawia, jak twierdzi komisya lustracyjna, gdyż nie wyrąbano całego okresu I. ani II., lecz część jednego i drugiego.

Tu znowu ta sama uwaga się nasuwa, którą już wypowiedziano z okazyi lwowskiego fundacyjnego składu drzewa. I tu kurator, który sprawozdanie Komisyi lustracyjnej miał w ręku, powinien był dokładnie wskazać i wykazać w czem ono jest nieprawdziwe, bo gołe tylko twierdzenie nie odpowiada powadze rzeczy. Jeżeli kurator sprawozdanie czytał i zrozumiał, to przytoczone powyżej jego słowa wprost nie odpowiadają treści sprawozdania komisyi. W sprawozdaniu tem bowiem wyraźnie na str. 86. czytać można, co następuje:

Obręb		całego lasu	przerębanych drzewostanów	Razem
		hektarów		
A. Ilcia	Na I. okres 20-letni, t. j. za czas od 1889.-1908 przeznaczono do cięcia	459	181	640
	Do roku 1899, t. j. już za lat 10 wyrąbano	472	282	754
	Pozostaje przeto na resztę lat I. okresu t. j. na lat 10	nic	nic	nic
	W wyrąbanych 472 *ha* całego lasu było 258 *ha* z I. okresu, resztę zaś 214 *ha* zabrano z II. okresu drzewostanów, przeznaczonych do użytku w czasie 1909—1928. Pozostało jednak 201 *ha* z I. okresu tak, że ogólne przekroczenie w obrębie A. już po 10 latach wynosi	13	101	114
	(Oprócz tego jeszcze 56 *ha* aż z III. okresu, t. j. z czasu 1929—1948 wyexploatowano, co się z zestawienia opuszcza, gdyż exploatacya ta będzie mogła być powtórzoną jeszcze we właściwym czasie, choć naturalnie z mizernym wynikiem.)			

A więc wyraźnie pisze sprawozdanie, że w obrębie dziesięciolecia wyrąbano więcej, niż przeznaczone było na lat 20, lecz że część z I. okresu została w istocie jeszcze na drugie dziesięciolecie, natomiast szarpnięto okres II. w pierwszem dziesięcioleciu. Sprawozdanie przeto pisze wyraźnie to samo, co pisze kurator, chcąc sprawozdaniu Komisyi zarzucić nieprawdziwe przedstawienie rzeczy.

Dla krótkości poprzestano na obrębie A; podobnie ma się rzecz w sprawozdaniu z obrębem B: lasy połonne.

I znowu tedy żałować wypada, że sprawozdania Komisyi lustracyjnej nie wydrukowano; dorywcze bowiem wyciągi z niego są nie łatwe, w każdym razie bardzo nużą, a mimo to tego obrazu nie dają, co sprawozdanie w całości.

Że jednak w 10 latach wyrąbano więcej, niż wolno było w 20, temu kurator już nawet i przeczyć nie próbuje, a nawet broniąc się przeciwko zarzutowi złej gospodarki leśnej, przyznaje bardzo ważną okoliczność nieprawidłowej gospodarki finansowej, pisząc dosłownie: „Błąd można widzieć tylko w tem, że osiągnięte ze sprzedaży kwoty spotrzebowano w całości zamiast użyć ich tylko stosowną część a resztę złożyć w Kasie Oszczędności na przyszłe lata, w których wyrębu zaniechaćby trzeba“.

„Rewizya szczegółowa planu gospodarczego w Żabiu — pisze kurator dalej — wykaże niewątpliwie, że był on niewłaściwy dla tamtejszych lasów, póki to jednak nie nastąpi, zarządziłem, aby na razie resztę pełnego lasu z okresu I-go i z okresu II-go przeznaczyć na lat 30 i rocznie tedy wyznaczać do wyrąbu tylko $^1/_{30}$ część tej przestrzeni. Z tego też powodu w tegorocznym preliminarzu wstawiono tylko w rubrykę dochodów z lasów Żabiowskich połowę tej kwoty, jaką rocznie w poprzednich latach otrzymano“.

A więc przynajmniej na tym punkcie czytał i zrozumiał kurator sprawozdanie komisyi lustracyjnej, które na str. 93 mówi dosłownie: „Dalsze użytkowanie (lasów w Żabiu) należałoby jednak zawisłem uczynić od następujących warunków:

1. Przeprowadzić natychmiast rewizyę planu gospodarczego i ułożyć plan cięć w ten sposób, ażeby zamiast obecnie pauzować z cięciem 10 lat a następnie rąbać przez lat 20 drzewostany II. okresu gospodarczego, zająć w cięcie pozostałe jeszcze drzewostany I. okresu i wszystkie drzewostany II. okresu zaraz, ale rozdzielić użytkowanie i cięcie tej przestrzeni ogólnej na lat 30, t. j. po rok 1928. W ten sposób ramy pierwotnie ułożonego planu rębni zostałyby zachowane bez zmiany".

Obok tego są jednak w sprawozdaniu Komisyi lustracyjnej jeszcze dwa inne warunki, wskazujące na konieczność kontroli, któraby miała dopilnować, ażeby się przypadkiem nie stało inaczej. A uzasadnienie tej obawy, aby się nie stało inaczej, znajdujemy na stronie 96 operatu Komisyi, gdyż wyliczono, że dochód roczny, jakiego w przeprowadzeniu gospodarki według tego nowego planu spodziewać się można, wynosić będzie w najlepszym razie, tylko 6.185 zł., t. j. $^1/_3$ część dochodu przeciętnego z ostatniego dziesięciolecia, a nawet $^1/_5$ tylko część dochodu z ostatniego pięciolecia, podczas którego rąbano bez miary. Kończy ustęp ten Komisya dosłownie w ten sposób: „Tak nagłe przejście z tak wysokich do tak niskich dochodów musi fundacya odczuć bardzo dotkliwie, i w tem właśnie leży niebezpieczeństwo pokuszenia na większy wyrąb, czemu powinno się zapobiedz."

O ile przeto kurator polecił, ażeby nowy plan gospodarczy zaprowadzono, co mu się chwali, o tyle potrzeba będzie także dołożyć starania, ażeby go ściśle przestrzegano. I w tym właśnie względzie zakończenie ustępu pisma kuratorskiego napełnić już może wielką obawą, gdyż „wstawił w rubrykę dochodów z lasów Żabiowskich połowę tej kwoty, jaką rocznie w poprzednich latach otrzymano". Że zaś w poprzednich 5 latach otrzymano średnio po 28.500 zł., a połowa tego 14.250 zł., a że dalej w myśl Komisyi przy racyonalnem dalszem gospodarstwie według nowego planu, który sam kurator zaaprobował, liczyć można rocznie najwyżej na 6.185 zł., t. j. mniej niż połowę tego, co sobie obiecuje kurator, to już w tem widać zapowiedź pewnego niebezpieczeństwa, któremu koniecznie w zawiązku zopobiedz lepiej dziś niż jutro.

Ostatni ustęp, w którym w myśl uwag Komisyi Wydział krajowy wskazówki daje Zarządowi, jak urządziłby należało użytkowanie z lasów Żabiowskich, i odpowiedź, którą na to daje kurator, najbardziej wzmacniają wypowiedziane już kilkakrotnie życzenie, aby wydrukować sprawozdanie Komisyi lustracyjnej. I ustęp Wydziału krajowego nie dokładnie bowiem oddaje to, co za pożądane uważa Komisya lustracyjna, a z odpowiedzi kuratora przebija zupełne niezrozumienie istoty uwag zawartych w sprawozdaniu komisyi. Chcąc jednak tę rzecz przedstawić i wyjaśnić dokładnie, należałoby najprzód liczne i długie ustępy sprawozdania komisyjnego dosłownie powtórzyć, następnie z pismem lustratora, który przecież znowu sprawozdanie Komisyi czytał, porównać, i na tem tle dopiero wykazać, ile niedokładności pismo to kuratora zawiera. Byłaby to jednak praca tak nużąca, a zarazem — jakkolwiek teoretycznie nęcąca — praktycznie w chwili obecnej zbyt mało obiecująca, że się ją pomija. Zaznaczyć atoli wypada, że uwagi Komisyi są tak jasne i proste, — niezrozumienie ich wprost wykluczone, — że przy dobrych chęciach ściśle ich zastosowanie zapewni o wiele lepszy niż dotąd efekt finansowy dla fundacyi.

Rzeczą będzie Wydziału krajowego dopilnować, ażeby istotnie wszystko się stało, co dla dobra fundacyi na tym punkcie stać się może.

Na pismo Wydziału krajowego w sprawie pasania bydła po lasach, ich uprawy i pielęgnowania, odpowiada kurator w sposób, którego słowa mogą zadowolić. Rzeczą Wydziału sprawdzić, czy po nich pójdą i czyny.

Żąda dalej od kuratora Wydział krajowy:

a) uporządkowania ewidencyi katastralnej celem odpisania niesłusznie opłacanych podatków;

b) odgraniczenia i utrwalenia granic posiadłości fundacyjnych;

c) uregulowania sprawy wspólnego z Zarządem lasów państwowych używania drogi wzdłuż Czeremoszu.

ad a). Kurator nie odpowiada nic.

ad b). Kurator przyjął dwóch leśniczych do Żabiego w r. 1899, którzy mają w lecie czynić pomiary, a w zimie rysować mapy. Nawiasem trzeba zauważyć, że są to młodzi ludzie bez praktyki.

ad c). Od dwóch lat trwają układy z zarządem dóbr kameralnych, które trudno idą, a może w tym roku dojdą do skutku.

Na zakończenie pisze Wydział krajowy:

W końcu nie może Wydział krajowy pominąć jeszcze jednej uwagi. Lustracya stwierdziła, że prawie we wszystkich rewirach, z bardzo rzadkimi wyjątkami, nie trzymano się przy użytkowaniu lasów planów gospodarczych, zatwierdzonych przez władzę. Wydział krajowy zwraca uwagę JWPana na odpowiedzialność, jaka z tego tytułu ciąży na kuratorze fundacyi i wzywa Go, aby nadal ściśle przestrzegał planów gospodarczych, czyniąc ze swej strony personal lasowy odpowiedzialnym:

a) za ścisłe trzymanie się planów gospodarczych i księgi kontroli cięć;

b) za preliminarze lasowe, mające się układać na podstawie corocznych wniosków i oszacowań;

c) za dochody osiągnięte z cięć nadzwyczajnych i wypadkowych; — dochody takie powinny być składane jako rezerwowe na pokrycie niedoborów lat przyszłych;

d) za dokładne prowadzenie na rachunek lasu, wartości drzewa wydawanego do budynków dzierżawnych, jako też drzewa opałowego dodawanego dzierżawcom. Przytem należałoby zważać na to, by nadmiarem takiego deputatu drzewnego nie tworzono konkurencyi gospodarstwu leśnemu.

Ostatnie zdanie ustępu pod d) odnosić się może tylko do Rożniatowa, którego dzierżawca pobierając 420 sągów drzewa rocznie, znaczniejszą część tego drzewa sprzedaje i tak bardzo szkodliwie dla fundacyi z nią konkurując, cały niemal targ Rożniatowski zabiera.

Na te ostatnie ustępy pisma Wydziału krajowego odpowiada kurator, że żądania, które odnoszą się do gospodarki finansowej, przedłoży Radzie administracyjnej; te zaś, które dotyczą odpowiedzialności personalu lasowego, zamieści w nowych instrukcyach służbowych, których rewizyą i ulepszeniem zajmuje się właśnie wybrana z Rady admistracyjnej Komisya reorganizacyjna.

Wydział krajowy oświadcza, że 1. wyjaśnienia kuratora przyjął do wiadomości, 2. zażądał dodatkowej relacyi co do spraw pominiętych, 3. polecił przedkładać sobie peryodyczne sprawozdania o dalszych zarządzeniach, jakie celem poprawy gospodarstwa wydane być mają.

Otoż Komisya budżetowa, aprobując zupełnie rzeczy pod 2. i 3., zauważyć musi, że przyjęcie wyjaśnień kuratora do wiadomości w tem znaczeniu, że temsamem uznaje się je za trafne, nie byłoby dla fundacyi pomyślnem. Przecież na kilku punktach wykazano, o ile wyjaśnienia kuratora mylnie przedstawiają stan rzeczy, i gdyby miały być podstawą dalszego postępowania, nie byłoby dla fundacyi dobrze. Najważniejszym z tych punktów jest sposób sprzedaży drzewa z lasów Żabiowskich.

Wobec tego Komisya budżetowa wyraża życzenie, ażeby Wydział krajowy wyjaśnienia kuratora ściśle wziął pod rozwagę, a ewentualnie i wbrew zapatrywaniu kuratora dążył do zapewnienia fundacyi wszystkiego, co dzisiejszy niewątpliwie bardzo przykry stan jej finansowy może poprawić.

Na podstawie powyższych wywodów Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o stanie fundacyi Skarbkowskiej za rok 1899.

2. Sejm z uznaniem podnosi dostarczanie dat, odnoszących się do wychowanków i wychowanek po ich wyprawieniu z zakładu i wyraża życzenie, by rubrykę tę stale utrzymywać, a to i przez umieszczanie dat nowych, jak i uzupełnianie ich wedle możności datami z lat dawniejszych.

3. Sejm, uznając obsadzenie w szkole rzemiosł w Drohowyżu obu posad, t. j. tak nauczyciela rysunków technicznych, jak i naczelnika warsztatów za rzecz konieczną i dla należytego rozwoju szkoły niezbędną, poleca Wydziałowi krajowemu, aby stosowne obsadzenie niezajętej jeszcze posady nauczyciela zawodowych rysunków technicznych nieustannie miał na oku. Sejm wyraża zarazem życzenie, ażeby Wydział krajowy rozpoczętą wraz z krajową Komisyą przemysłową akcyę zorganizowania szkoły rzemiosł w Drohowyżu i poddanie jej pod ściślejszy nadzór kraju starał się możliwie rychło doprowadzić do skutku.

4. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby sprawę dokończenia praktycznej nauki rzemiosł wychowanków Zakładu, i sposobu ich wyzwolenia bacznie miał na oku i starał się o jej pomyślne dla wychowanków i Zakładu rozwiązanie.

5. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby prowadzenie praktycznego kursu zajęć kobiecych dla dziewcząt starszych zbadał i takie spowodował zarządzenia, któreby odpowiadając dotyczącym postanowieniom statutu organizacyjnego — zarazem zapewniły wychowankom wykształcenie, jakie w życiu późniejszem okażą się dla nich najpożyteczniejsze.

6. Sejm, uznając czynności Wydziału krajowego w kierunku zmniejszenia zaległych należytości, poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby i nadal z całą dla dalszego pożytecznego istnienia fundacyi konieczną bezwzględnością nalegał na uregulowanie finansów fundacyi, przedewszystkiem w kierunku ściągnięcia bardzo jeszcze wysokich zaległości wszelkiego rodzaju, nadto zaś, ażeby straty, któreby z niedbałego pełnienia obowiązków kuratoryi lub innego funkcyonaryusza dla fundacyi wynikły, poszukiwał natychmiast na majątku winnego.

7. Sejm, uznając wydane na podstawie operatu Komisyi lustracyjnej przez Wydział krajowy celem poprawienia gospodarki leśnej zarządzenia, poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby nad ścisłem przestrzeganiem tych do dobra fundacyi prowadzących zarządzeń nieustannie czuwał, a za ewentualne przekroczenie nowo wytkniętych norm gospodarczych do ścisłej odpowiedzialności kogo należy pociągnął.

Przewodniczący:
Dunajewski.

Sprawozdawca:
Jan Rotter.

Ls. 3.938/1900.

We Lwowie, dnia 1. maja 1900.

Aleg. 214

Sprawozdanie

Komisyi gospodarstwa krajowego z przedłożenia Wydziału krajowego o popieraniu gospodarstwa rybnego w kraju.

Wysoki Sejmie!

Uwagi ogólne. Uchwałą z dnia 26. marca r 1900 przydzielił Wysoki Sejm Komisyi gospodarstwa krajowego sprawozdanie o popieraniu w kraju gospodarstwa rybnego przedłożone przez Wydział krajowy po raz pierwszy jako oddzielne sprawozdanie. Przez to daną została Komisyi sposobność omówić po raz pierwszy obszerniej, bo w oddzielnem sprawozdaniu akcyę kraju, podjętą dla podniesienia tej, dla naszego kraju nadzwyczaj ważnej, gałęzi gospodarstwa. Ze sposobności tej korzystając, chciała by Komisya przedstawić w swem sprawozdaniu Wysokiemu Sejmowi nietylko dokładny obraz dotychczasowych czynności Wydziału krajowego podjętych dla podniesienia gospodarstwa rybnego, ale zarazem przedstawić, co w przyszłości w tym kierunku zrobić by należało, tak, aby to pierwsze sprawozdanie Komisyi było niejako wskazówką dla Wydziału krajowego w dalszych usiłowaniach, przedsiębranych dla racyonalnego zagospodarowania wód kraju.

Podjęta przez kraj akcya podniesienia w kraju gospodarstwa rybnego ma na celu:

A) podniesienie gospodarstwa rybnego w stawach (gospodarstwa stawowego);

B) racyonalne i rentowne zagospodarowanie dzikich wód kraju (strumieni, rzek, jezior i t. p.)

Dążące do osiągnięcia tych celów środki podzielić należy także na dwie grupy i każdą z nich z osobna omówić.

ad A) Dla podniesienia i rozpowszechnienia gospodarstwa stawowego w kraju zrobiono dotąd, stosownie do środków, któremi na ten cel Wydział krajowy rozporządza dość dużo. Wprowadzono naukę gospodarstwa rybnego w krajowych szkołach rolniczych (Czernichów, Dublany). O ile na to starczą fundusze subwencyonuje się powstające gospodarstwa stawowe, udzielając zasiłków na zakupno narybku, względnie udziela się nisko procentowych pożyczek (z funduszu pożyczkowego rolniczego) na założenie stawów rybnych. Następnie Wydział krajowy stara się umożliwić właścicielom małych gospodarstw stawowych dostanie w kraju potrzebnego dla ich stawów narybku (zakład chowu narybku w Oparach) a w końcu

udziela przeważnie bezpłatnej pomocy fachowej właścicielom gruntów przy założeniu nowych i uporządkowaniu istniejących stawów dla chowu ryb i to tak pod względem technicznym (wykonanie zdjęć, wypracowanie planów i kosztorysów i wytyczenie robót) jak i pod względem rybacko-gospodarczym (wypracowanie planów gospodarczych dla stawów).

Ta przez Wydział krajowy wdrożona już akcya wymaga tylko drobnych uzupełnień, aby odpowiedzieć w zupełności celowi i potrzebom kraju. Przedewszystkiem byłoby potrzebnem, aby naukę rybactwa wprowadzono w niższych krajowych szkołach rolniczych i seminaryach nauczycielskich. W tym celu powinien Wydział krajowy starać się o to, aby kandydaci na nauczycieli fachowych rolnictwa tak do seminaryów jak i do krajowych szkół rolniczych obowiązani byli przy egzaminach kwalifikacyjnych wykazać dokładną znajomość chowu ryb i gospodarstwa rybnego — a gdy siły nauczycielskie będą miały odpowiednie kwalifikacye do nauczania „rybactwa“, wówczas i wprowadzenie tej nauki w zakresie odpowiadającym każdemu z zakładów naukowych, nie natrafi na trudności.

Następnie musi Komisya wyrazić życzenie, aby pomoc fachowa udzielana właścicielom gruntów przy zakładaniu stawów rybnych nie kończyła się na wykonaniu zdjęć i projektu, na wytyczeniu budowy grobli i podaniu ilości i gatunku ryb, które do przyszłego stawu wpuścić należy.

To wystarczyć by mogło w zupełności tam, gdzie chodzi o założenie nowych stawów w miejscowości, w której gospodarstwo stawowe już istnieje i gdzie umieją już gospodarstwo rybne prowadzić. Jednakże w przeważnej ilości wypadków, w których Wydział krajowy pomocy udziela, chodzi o założenie gospodarstwa stawowego w takich okolicach, gdzie nikt nie zajmuje się tą gałęzią gospodarstwa, gdzie właściciel zasad gospodarstwa stawowego i zasad chowu ryb nie zna a gdzie przestrzeń do zagospodarowania przeznaczona za małą jest na to, by właścicielowi opłaciło się sprowadzić i utrzymywać fachowego stawniczego.

W wypadku takim po ukończeniu swych technicznych czynności powinien by odnośny fachowy urzędnik Wydziału krajowego stać się instruktorem gospodarstwa rybnego i tak długo radami wspierać nowo założone stawy, dopokąd powstałe gospodarstwo nie będzie należycie urządzone. To samo da się powiedzieć o racyonalnem zagospodarowaniu wód istniejących, bo i tu jednorazowa porada nie wystarczy.

Dotychczas udzielał Wydział krajowy zazwyczaj bezpłatnej pomocy fachowej tylko o tyle, o ile chodzi o wykonanie zdjęć terenów przeznaczonych pod budowę stawów, wypracowania projektu budowy i wytyczenia zaprojektowanych robót (p o m o c t e c h n i c z n a d l a m e l i o r a c y i p r y w a t n y c h), zaś koszta komisyjne urzędnika fachowego spowodowane podróżą podjętą dla przekonania się, czy na pewnym terenie stawy założyć by można, lub też podróżą dla udzielenia porady pod względem gospodarczo-rybackim, muszą zazwyczaj ponosić właściciele gruntów. Komisya sądzi, że postępowanie to nie jest właściwe. W kraju znajduje się wielka ilość małych stawków dotąd niezagospodarowanych, któreby z korzyścią zarybiać można — znajdują się ogromne przestrzenie gruntów, nieraz nieużytków, które na rybne stawy zamienić by można. We wielu wypadkach właściciel chętnie bardzo zwróciłby się do Wydziału krajowego o poradę, ale odstrasza go obowiązek ponoszenia kosztów podróży odnośnego urzędnika, osobliwie tam, gdzie chodzi o małe przestrzenie. Dla tego Komisya sądzi, że obecnie byłoby wskazanem, aby Wydział krajowy udzielał pomocy fachowo-rybackiej z a w s z e b e z p ł a t n i e bez względu na to, czy rozchodzi się o czynności techniczno-melioracyjne, czy o rybacko-gospodarcze i bez względu na to, że podróż odnośnego urzędnika w niektórych wypadkach być by mogła bezowocną.

Jak z jednej strony starać się o to należy, by gospodarstwa rybne powstawały wszędzie tam, gdzie są po temu warunki lokalne, tak z drugiej strony, przy zakładaniu nowych gospodarstw, postępować należy bardzo oględnie, by nie założyć je tam, gdzie brak warunków dla ich rozwoju. Ta oględność w doradzaniu zaprowadzenia gospodarstwa stawo-

wego, jest cechą dotychczasowego postępowania Wydziału krajowego przy udzielaniu pomocy fachowej w sprawach rybackich, a Komisya wyrazić tylko może życzenie, aby i nadal w ten sposób postępowano.

Ad B. Daleko trudniejsze a zarazem i ważniejsze zadanie stanowi dla Wydziału krajowego sprawa zagospodarowania wód dzikich, t. j. potoków, rzek i jezior.

Obowiązująca dziś ustawa o rybołowstwie z dnia 31. października 1887 r., stanowiąca podstawę do zagospodarowania wód naszych, wprowadzoną jest dotąd na sześciu rzekach, a w innych dorzeczach stosunki rybackie zupełnie są nieuregulowane Prócz tego tak ustawa ta, jak i sposób jej wprowadzenia i wykonywania wykazały dotąd liczne braki, tak, że zadaniu zagospodarowania wód, Wydział krajowy, ściśle biorąc, sprostać nie może, bo nie ma ani wpływu na urządzenie gospodarstwa na rzekach, ani też środków do rozwinięcia energiczniejszej akcyi dla podniesienia gospodarstwa rybnego w kraju. Nic też dziwnego, że w tych warunkach zrobiono dotychczas nadzwyczaj mało w stosunku do potrzeb kraju i że do zrobienia pozostaje dużo, jak to przy omówieniu poszczególnych punktów sprawozdania Wydziału krajowego będzie mogła komisya wykazać.

Zakład chowu ryb w Oparach. Otworzony w listopadzie 1899 r. Zakład chowu ryb w Oparach, założony przez Komitet c. k. Towarzystwa gospodarczego we Lwowie przy pomocy subwencyi przez Wysoki Sejm z funduszów krajowych na ten cel przyznanej, urządzony odpowiednio do wszelkich wymogów chodowli ryb, a zostający pod fachowem kierownictwem Wydziału krajowego (fachowego referenta dla spraw rybackich przy Wydziale krajowym) stanowi ważny punkt rozwoju gospodarstwa rybnego w kraju.

Przedkładając Wysokiemu Sejmowi na poprzedniej sesyi wniosek na subwencyonowanie tego Zakładu, wykazała Komisya gospodarstwa krajowego cel i znaczenie takiego zakładu w kraju, wskazując zarazem Wydziałowi krajowemu warunki, pod jakiemi subwencya na ten cel przez Wysoki Sejm przyznana, może być wypłacona. Wydział krajowy w wykonaniu odnośnej uchwały Wysokiego Sejmu zastosował się ściśle do woli Komisyi, jak to sprawozdanie Wydziału krajowego wykazuje, wobec czego Komisya ogranicza się tylko na kilku ogólnych uwagach, by zapatrywania Komisyi na te sprawy jasno określić:

Celem zakładu w Oparach jest produkowanie materyału rybnego (zapłodnionej ikry, narybku i tarlaków) szlachetniejszych gatunków ryb, potrzebnych do zarybienia rzek, jako też dla mniejszych gospodarstw stawowych. Cel ten z każdym rokiem nabiera dla gospodarstwa rybnego w kraju coraz większej wartości, bo z każdym rokiem zmniejsza się ilość naturalnych tarlisk na rzekach i co raz bardziej zbliżamy się do tego stanu, że o rybności rzek decydować będzie ilość dostarczonego rzekom narybku, wyprodukowanego poza obrębem rzek. Już przy omawianiu wniosku na subwencyonowanie zakładu chowu ryb w Oparach, podczas zeszłorocznej sesyi sejmowej, zaznaczyła Komisya wyraźnie, że zakład ten, zaledwie część potrzeb tak jak nasz bogatego w wody kraju, będzie mógł zaspokoić. To też powołanie do życia jednego zakładu dla chowu ryb uważać należy za początek, a chcąc na seryo podjąć akcyę należytego zagospodarowania rzek, musi się dążyć do tego, aby w kraju powstał cały szereg takich jak w oparanh zakładów dla produkcyi narybku ze szczególnem uwzględnieniem produkcyi tych gatunków ryb, które dla zagospodarowania wód danego dorzecza są najodpowiedniejsze.

Położenie i warunki gospodarczo-rybackie Zakładu chowu ryb w Oparach wskazują, że zakład ten, gdy dojdzie do całkowitego rozwoju, będzie mógł wyprodukować tylko tyle narybku, ileby potrzeba do zarybienia (rybami łosiowatemi) górnego biegu Stryja, Bystrzycy i Strwiąża, jako też nizinnego biegu Dniestru, Sanu i Bugu (sandaczem i rybami karpiowatemi). Potrzebny narybek do zarybienia nizinnego biegu rzek Soły,

Skawy, Raby, Dunajca i Wisły otrzymaćby można z gospodarstw stawowych, rozsianych licznie w zachodniej części naszego kraju, lecz nie mamy dotąd źródła, z któregoby pokryć można było potrzebę narybku dla górnego biegu tych rzek, jako też dla dorzecza Prutu i Czeremosza.

Wobec tego uważa Komisya za wskazane, zwrócić uwagę Wydziału krajowego na potrzebę założenia w górnej części dorzecza Dunajca, Raby lub Skawy jednego większego zakładu, któryby produkował większe ilości zapłodnionej ikry ryb łososiowatych, a to dla umożliwienia intenzywniejszego zarybienia tych rzek, przez co skutecznie wsparłoby się akcyę istniejących w tamtych okolicach prywatnych wylęgarni, które dziś sprowadzać muszą potrzebną ikrę z zagranicy.

Również w dorzeczu Prutu lub Czeremosza potrzebaby było powołać do życia zakład, któryby produkował ikrę i narybek pstrąga, lipienia i głowacicy.

Sprawa produkcyi narybku, to tylko jeden z celów zakładu chowu ryb w Oparach. Prócz tego ma zakład ten na celu:

a) być wzorem i przykładem dla innych powstać mających w kraju zakładów;

b) stać się szkołą dla wykształcenia fachowych hodowców ryb, dozorców stawowych i t. p.

Przedwcześnie dziś byłoby sądzić, czy i o ile zakład ten i tym przez Komisyę gospodarstwa krajowego oznaczonym celom zadosyć uczynić potrafi, dziś zaznaczyć możemy tylko, że zakład ten ma wszelkie warunki, aby i pod tym względem odpowiedział swemu zadaniu, a to tem więcej, że w tym roku urządzenia zakładu w zupełności ukończone będą.

Na dokończenie urządzeń zakładu tego asygnowało c. k. Ministeryum rolnictwa reskryptem z dnia 2. lutego 1900 L. 2.026 kwotę 5.000 koron (LW. 21.792/900), wobec czego będzie mogło Towarzystwo gospodarcze w tym roku urządzenie zakładu wykończyć.

Wezwanie do c. k. Rządu w sprawie podziału rzek na rewiry rybackie.

Trzykrotnie przez Wysoki Sejm uchwalane wezwania do c. k. Rządu, by ukończył jak najprędzej ciągnącą się od lat dziesięciu sprawę powolnego wprowadzenia w życie ustawy o rybołowstwie, nie odniosło i w tym roku pożądanego skutku.

Komisya świadoma jest tego, że c. k. Namiestnictwo ma rzeczywiście liczne trudności przy wprowadzeniu w życie ustawy, jednakże zaznaczyć należy, że, zdaniem naszem, nietylko zewnętrzne od c. k. Namiestnictwa niezależne wpływy, powodują opóźnienie w wprowadzeniu w mowie będącej ustawy, ale także — i to w znacznie zwiększonym stosunku — wpływa na to opóźnienie sam sposób przeprowadzenia podziału rzek na rewiry rybackie, a zmienienie tego sposobu leży w zupełności w kompetencyi c. k. Namiestnictwa.

Zarazem Komisya widzi się zniewoloną wyrazić wątpliwość, o ile tworzenie rewirów rybackich w sposób dziś praktykowany odpowiada rzeczywistym potrzebom rybactwa, tak pod względem gospodarczym, jak i pod względem administracyjnym. Odnosi się to przedewszystkiem do wielkości poszczególnych rewirów, różniących się nieraz bardzo znacznie między sobą, dalej do łączenia wód różnych krain rybnych w jednym rewirze i t. p.

Wpływ jaki dotychczas miał Wydział krajowy na sprawę tworzenia rewirów rybackich jest nadzwyczajnie mały. Wprawdzie obowiązująca dziś ustawa w §. 69. orzeka, że polityczna Władza krajowa **przed** wydaniem rozporządzeń ustawą rybacką kompetencyi jej zastrzeżonych, **ma zasięgnąć zdania** Wydziału krajowego (co odnosi się także do rozporządzeń o podziale rzek), jednakże postanowienie to ustawy wykonywano dotąd w ten sposób, że c. k. Namiestnictwo przesyłało wydany już edykt podziału Wydziałowi kraj. „do wiadomości“ — a późniejszych przedstawień Wydziału zazwyczaj nie uwzględniało. — Przez taką interpretacyę ustawy pozbawiono Wydział krajowy prawie zupełnie wpływu na sprawę urządzenia gospodarstwa rybnego na rzekach, co nie jest właściwem, bo je-

żeli Wydział krajowy ma gospodarstwo rybne na rzekach (w myśl §. 30. ustawy) prowadzić — to powinien mieć wpływ na urządzenie gospodarstwa, jako też wydawać opinię we wszystkich tych sprawach, które na gospodarstwo rybne wpływ wywrzeć mogą.

Przy zamierzonej zmianie ustawy rybackiej zastrzeżono ustawowo wpływ Wydziału krajowego na utworzenie rewirów rybackich — dopokąd jednak odpowiednia zmiana ustawy nie zostanie ogłoszoną, powinien Wydz ał krajowy baczyć, aby praw jego, zastrzeżonych §. 69. ustawy, przez mylną interpretacyę ustawy, nie ukrócano i to tak przy wydawaniu rozporządzeń zastrzeżonych kompetencyi c. k. Namiestnictwa, jak i przy wydawaniu zarządzeń, do których wydania potrzebna jest opinia fachowo-rybacka (pierwszy i drugi ustęp §. 69). — Również było by do życzenia, aby akta licytacyi na dzierżawę rewirów rybackich, przesyłano Wydziałowi krajowemu do zaopiniowania, przed wydaniem przez c. k. Namiestnictwo rozporządzenia, zatwierdzającego przyjęte oferty.

Wydział krajowy nadmienia w swem sprawozdaniu, że sposób w jaki władze polityczne rewiry rybackie wydzierżawiają, nie zawsze jest odpowiedni, gdyż władza ta baczy więcej na osobę dzierżawcy, niż na wysokość czynszu. Komisya gospodarstwa krajowego jest zdania, że takie postępowanie władzy politycznej, jest jak na początek zupełnie słuszne, należy bowiem wyczekać końca pierwszego okresu dzierżawnego. Przytoczone w sprawozdaniu Wydziału krajowego pojedyncze wypadki nadużyć lub obejścia ustawy przez dzierżawców niczego nie dowodzą, bo podobne wypadki zdarzają się zawsze, są jednak cennym dowodem, jak Wydział krajowy pilnie śledzi rozwój gospodarstwa rybnego

Projekt zmiany ustawy o rybołostwie.

Dla usunięcia braków, jakie okazały się w praktyce po wprowadzeniu w życie ustawy o rybołowstwie, przedstawił Wydział krajowy wysokiemu Sejmowi wniosek przeprowadzenia częściowej zmiany dziś obowiązującej ustawy z dnia 31. października 1887 (Dz. u. k. Nr. 37 z roku 1890). — Wypracowany przez Wydział krajowy na podstawie opinii ad hoc zwołanej ankiety rybackiej i na podstawie wszechstronnych studyów, projekt ustawy, zmieniającej i uzupełniającej powyżej powołaną, a dziś obowiązującą ustawę o rybołostwie, wprowadza do ustawy zmiany w dwu kierunkach, a mianowicie zmiany mające na celu zapewnić Wydziałowi krajowemu większy wpływ na urządzenie i administracyę gospodarstwa rybnego na rzekach krajowych, jakoteż zmiany, mające na celu utrudnienie interesowanym omijania już i dziś obowiązujących przepisów ustawy, a równocześnie ułatwienie organom nadzorczym kontroli nad przestrzeganiem przepisów ustawy.

Na ogólne zasady projektowanych przez Wydział krajowy zmian ustawy zgadza się Komisya w zupełności i przedkłada wypracowany przez Wydział krajowy projekt zmiany ustawy Wysokiemu Sejmowi, wprowadzając doń tylko następujące zmiany:

§. 15. pozostawia Komisya w dotychczasowem brzmieniu, uzupełniając go tylko proponowanem przez Wydział krajowy postanowieniem określającem sposób ogłoszenia licytacyi.

Również nie zgadza się Komisya na proponowaną przez Wydział krajowy zmianę §. 18. i paragraf ten pozostawia w dotychczasowem brzmieniu. Prócz tego zmieniła Komisya stylizacyę § 54 nie zmieniając jego treści, jako też zmieniła w §. 69. ustęp 1. słowo „może“ na słowo „należy“.

Komisya przedkłada Wysokiemu Sejmowi załączony projekt (Al. 1.) z tem przekonaniem, że przez wprowadzenie proponowanych zmian ustawy rybackiej, gospodarstwu rybnemu w kraju zapewni się na długie lata warunki korzystnego i statecznego rozwoju, przysparzając tem samem krajowi i ludności nowe źródło dochodu.

Ta gałęź jednak bogactwa kraju tak długo wydać nie zdoła owoców, dopóki władze, którym w myśl ustawy poruczonym jest nadzór nad wykonywaniem tej ustawy — nadzór ten wykonywać będą z niczem niewytłómaczoną wyrozumiałością. Możnaby przypuścić, że niektóre władze do karania przestępstw ustawy powołane uważają rybołostwo zarówno z polowaniem za res nullius i nieraz się zdarza, że kłusownictwo nie jest uważane i sądzone jako zwykła kradzież, ale raczej lekkomyślny wybryk zbyt krewkiego amatora rybołostwa lub polowania. Tak długo jak władze nie będą ściśle przestrzegały wykonywania ustaw, tak długo ludność takowe lekceważyć będzie.

Kontrola rewirów rybackich.

Wydzierżawione przez c. k. władze polityczne rewiry rybackie nie można pozostawić bez opieki. Koniecznem jest zdaniem komisyi, by Wydział krajowy utrzymywał konieczną łączność między dzierżawcami rewirów a Wydziałem jakoteż zawsze należycie był powiadomiony o każdoczesnych potrzebach wód rewirowych i o stosunkach rybackich na tych wodach. W tym celu zarządził Wydział krajowy już w roku 1898 i 1899, aby referent fachowy dla spraw rybackich zwiedzał wody rewirów rybackich, a z podróży tych składał Wydziałowi krajowemu sprawozdania, obecnie więc może komisya tylko wyrazić życzenie, aby takie objazdy rewirów rybackich zarządzane były co roku i aby co roku, o ile tylko będzie możliwem, zwiedzano wszystkie rewiry rybackie a nie jak dotąd część tychże.

Jakkolwiek z powyżej wspomnianymi objazdami wód rewirowych łączy się kontrola nad dzierżawcami i nad wykonywaniem rybołostwa — to przecież kontrola taka, przeprowadzona raz do roku, nie może być wystarczającą i ustawa rybacka dopiero wtedy wszędzie przestrzeganą będzie, gdy wprowadzoną będzie w kraju publiczna straż rybacka, mająca za zadanie czuwania nad tem, by przepisy ustawy wszędzie należycie były szanowane. Wydział krajowy powinien przeto dążyć do tego, by i u nas w kraju wprowadził c. k. Rząd tak jak w Ziemi przedarulańskiej stałą publiczną straż rybacką.

Podniesiona przy końcu sprawozdania Wydziału krajowego sprawa uregulowania prawa rybołostwa na rzekach granicznych Dunajcu, Białce i Popradzie — jako też sprawa zanieczyszczenia wód odpadkami fabrycznemi — nie wymaga wyjaśnień a podniesione przez Wydział krajowy w sprawach tych wnioski, komisya jak najgoręcej poprzeć tylko może.

Na podstawie powyższego sprawozdania przedkłada komisya gospodarstwa krajowego następujące wnioski:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 23. stycznia 1900 L. W. 2 243 o popieraniu gospodarstwa rybnego przyjmuje Sejm do wiadomości.

Aleg.

II. Sejm uchwala załączony •/. projekt ustawy wprowadzającej zmiany i uzupełnienia do ustawy o rybołostwie z dnia 31. października 1887. (Dz. u. kr. Nr. 37 z roku 1890).

III. Sejm ponawiając uchwały swe z dnia 3. lutego 1896., 10. lutego 1898 i z dnia 21. marca 1899 wzywa c. k. Rząd, aby przyspieszył utworzenie rewirów rybackich na rzekach krajowych w myśl ustawy o rybołostwie z dnia 31. października 1887 (Dz. u. kr. Nr. 37 z r. 1890.)

IV. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby wziął w obronę prawa własności, a w szczególności prawa rybołostwa gmin położonych nad Białką tatrzańską, Dunajcem i Popradem uszczuplone wskutek nowego wyznaczenia granicy państwa.

V. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby z mocy obowiązujących ustaw wydał odpowiednie zarządzenia zdolne zapobiedz zanieczyszczaniu wód płynących odpadkami fabrycznymi (rafineryi i kopalni nafty, papierni, tartaków i t. p.), które zatruwają wody płynące i czynią je niezdatnemi do hodowli ryb.

VI. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by odniósł się do c. k. Rządu o wprowadzenie w kraju stałej publicznej straży rybackiej, a o wyniku przeprowadzonych pertraktacyi zawiadomił Sejm na najbliższej sesyi.

VII. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby przeprowadził badania względnie rokowania w sprawie utworzenia zakładu dla produkcyi narybku ryb łososiowatych dla dorzeczy Dunajca, Raby i Skawy — jako też zakładu dla dorzeczy Prutu i Czeremosza i aby Wydział krajowy na jednej z najbliższych sesyi sejmowych przedłożył odpowiedni wniosek.

VIII. Sejm upoważnia Wydział krajowy do udzielania właścicielom gruntów bezpłatnej pomocy fachowej w sprawach gospodarstwa rybnego tyczących, o ile starczą na to siły fachowe Wydziału krajowego i o ile pozwolą na to fundusze — przez Wysoki Sejm na cele podniesienia rolnictwa i przemysłu rolnego przyzwolone.

Przewodniczący:

Sanguszko.

Sprawozdawca:

Wodzicki.

Ustawa

z dnia . . . . . wprowadzająca zmiany i uzupełnienia niektórych postanowień ustawy krajowej o rybołostwie z dnia 31. października 1887 Dz. u. i rozp. kraj. Nr. 37 z roku 1890.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam na podstawie postanowień zawartych w ustawie państwowej z dnia 25. kwietnia 1885 r. Dz. u p. L. 58 o uregulowaniu rybołostwa na wodach krajowych, co następuje:

Art. I.

Postanowienia §§. 3., 9., 11., 13., 15., 20., 21., 25., 32., 54., 57., 59., 63., 64., 66., 69., 80. i 85-go ustawy krajowej z dnia 31. października 1887 r. (Dz. u. i roz. kr. Nr. 37 z roku 1890) w dotychczasowem brzmieniu zostają uchylone i mają opiewać, jak następuje:

§. 3.

W granicach tej ustawy rozumieć należy przez sztuczne przekopy w przeciwstawieniu do naturalnych takie budowle wodne, któremi wodę odwróconą od swego biegu za pomocą stałych umyślnych przyrządów (śluz, jazów i t. p.) prowadzi się do jakiegoś specyalnego użytku.

Przez sztuczne zbiorniki wody w przeciwstawieniu do naturalnych, rozumieć należy takie budowle, wskutek których woda z opadów atmosferycznych albo z dopływów nie mających z natury swej znaczenia dla gospodarstwa rybnego, gromadzi się w miejscu do tego urządzonem (w stawie itp.).

Nie będzie natomiast uważane za sztuczny przekop łożysko wody naturalnej płynącej, chociażby zostało wzmocnione lub w kierunku swoim zmienione przez roboty regulacyjne (urządzenia odprowadzające wody, przekopy itp.). Tak samo naturalne zbiorowisko wody u brzegów, chociażby zostało uregulowanem, nie będzie uważane za zbiornik sztuczny.

§. 9.

Polityczna władza krajowa w porozumieniu z Wydziałem krajowym podzieli wody bieżące razem z temi dawnemi łożyskami i odnogami, które z niemi łączą się chociażby peryodycznie w sposób dla przepływu ryb przydatny na rewiry rybackie, tj. na takie nieprzerwane przestrzenie wód, które się nadają do skutecznego chowu ryb właściwych danej wodzie i w ogóle do prowadzenia prawidłowego gospodarstwa.

Rewiry rybackie powinny być tylko tak wielkie, jak tego wymaga konieczna potrzeba prawidłowego zagospodarowania danych wód.

Zbiorniki wody (§. 3.), wraz z łączącą się ze zbiornikiem i tem samem prawem rybołostwa objętą przestrzenią strugi, może polityczna władza krajowa przy tworzeniu rewirów uznać za samoistne okręgi gospodarcze stanowiące oddzielne rewiry.

Tworzenie rewirów należy zaniechać z tych wód, które ze względu na swoją stałą właściwość nie mają znaczenia dla żadnej gałęzi rybactwa.

Każdocześni właściciele prawa rybołostwa (§. 5.) w utworzonych rewirach są współwłaścicielami rewiru.

§. 11.

Jeżeli jedno prawo rybołostwa, — bez względu na to, czy ono znajduje się w posiadaniu wyłącznem jednej osoby lub w posiadaniu wspólnem kilku osób — obejmuje cały rewir, to rewir taki na żądanie uprawnionego uznać należy na czas trwania owego stosunku za rewir własny, tj. za taki rewir rybacki, w którym gospodarstwo rybne służy osobie posiadającej prawo rybołostwa pod warunkiem przestrzegania ogólnych przepisów ustawy i szczegółowych postanowień następującego §. 12.

Jeżeli w związku z takim rewirem zostają przekopy, które w myśl §. 10. wbrew woli uprawnionych do rewiru rybackiego wogóle nie mogą być wcielone, to okoliczność ta nie uchyla prawa żądania, ażeby rewir ten uznany był za rewir własny.

Gmina, albo osada chociażby nawet w rewirze rybackim sama tylko była uprawnioną do rybołostwa, nie może rościć pretensyi do uznania rewiru jej za rewir własny.

§. 13.

Właściciel rewiru własnego jest obowiązanym, na żądanie c. k. Namiestnictwa, przyjąć do swego rewiru i odpowiednio zagospodarować także wody sąsiednie, które same dla siebie nie mogą tworzyć odrębnego rewiru rybackiego, ani też ze względu na swoje położenie nie mogą być przyłączone do innego rewiru rybackiego.

Za to obowiązanym będzie właściciel rewiru własnego płacić właścicielom rybołostwa na tych przyłączonych wodach, rocznie pewne przez polityczną władzę wspólnie z Wydziałem krajowym oznaczone odszkodowanie.

§. 15.

W każdym z osobna rewirze dzierżawnym będzie rybołostwo przez polityczną władzę powiatową bez rozdziału w przestrzeni lub innego jakiegokolwiek poddziału oddane w dzierżawę w drodze publicznie rozpisać się mającej pertraktacyi ofertowej temu oferentowi, który ze wzgledu na swe osobiste uzdolnienie i ze względu na postawioną przez niego ofertę przedstawi się jako względnie najlepszy dzierżawca.

Gminy albo osady nie będą dopuszczone do dzierżawy, a każde obejście tego zakazu pociąga za sobą odjęcie wydzierżawionego rybołostwa.

Licytacya na dzierżawę prawa rybołostwa w rewirach dzierżawnych musi być ogłoszoną najmniej na 14 dni przed terminem licytacyi w dzienniku urzędowym i przez obwieszczenie w gminach nadbrzeżnych, przyczem podaną być winna cena wywołania, wysokość wadyum i rozciągłość rewiru rybackiego.

Czas trwania dzierżawy wynosi dziesięć lat. Okres dzierżawy może polityczna władza powiatowa przedłużyć raz tylko najwyżej na dalszych dziesięć lat bez ponownego postępowania

ofertowego, jeżeli dzierżawca zobowiązaniom swoim punktualnie i zupełnie zadosyć uczynił, jeżeli nie dopuścił się żadnego przekroczenia tej ustawy, jeżeli czynsz dzierżawny na dalszy okres dzierżawny przynajmniej o 20% podwyższy, wreszcie pod tym warunkiem, jeżeli po upływie czasu dzierżawy nie nastąpi zmiana rewiru samego w myśl §. 19.

Żądanie takie może dzierżawca postawić dopiero w ostatnim roku dzierżawy, a musi je wnieść co najmniej na trzy miesiące przed upływem czasu dzierżawy.

§. 20.

Czynsz dzierżawny za rewir dzierżawny przypada właścicielom prawa rybołostwa (współwłaścicielom rewiru) w danym rewirze w miarę rozciągłości ich wód rybnych do rewiru wcielonych, gdyby jednak wymiar ten według zachodzących okoliczności nie był słusznym, pojedyncze udziały w wydzierżawionem rybołostwie, a zatem i pretensye do kwot czynszu dzierżawnego należy obliczyć w inny odpowiedni sposób.

Dzierżawca winien w terminie płatności odpowiednie kwoty czynszu dzierżawnego składać w c. k politycznej władzy powiatowej, która na zasadzie bądź to zawartej ugody, bądź prawomocnego orzeczenia politycznej władzy krajowej co do rozdziału czynszów (§. 21.), bądź też na podstawie odnośnego wyroku sądowego (§. 21.) rozdzieli je pomiędzy uprawnionych, ewentualnie złoży do depozytu sądowego (§. 21.).

§. 21.

Po przeprowadzeniu podziału danego dorzecza na rewiry rybackie wyznaczy polityczna władza powiatowa współwłaścicielom rewiru (§. 9.) stosowny, a nie dłuższy jak dwumiesięczny termin, do zawarcia i przedłożenia ugody co do udziału poszczególnych uprawnionych w czynszu dzierżawnym.

Jeżeli ugoda w wyznaczonym terminie do skutku nie przyjdzie, wówczas polityczna władza krajowa, na podstawie przeprowadzonego dochodzenia oceni wartość prawa rybołostwa każdego z współwłaścicieli rewiru (§. 9.) a na podstawie tego ocenienia obliczy wyrażony w procentach udział poszczególnych właścicieli prawa rybołostwa w czynszu dzierżawnym.

Dla ułatwienia tych dochodzeń obowiązanym jest każdy właściciel prawa rybołostwa (§. 5.) dostarczyć w odpowiednim czasie władzom politycznym potrzebnych do ocenienia wartości prawa rybołostwa zgodnych z prawdą dat i wyjaśnień.

Współwłaściciele rewiru, którzy nie zgadzają się na przeprowadzony przez władze polityczne rozdział czynszu dzierżawnego, mogą dochodzić pretensyi swoich w drodze prawa, jeżeli w terminie przez polityczną władzę na ten cel wyznaczonym pisemnie zawiadomią polityczną władzę powiatową o wniesieniu do sądu prośby o ponowne przeprowadzenie rozdziału czynszu.

W wypadku tym czynsz dzierżawny, o ileby sporem był objęty, składanym będzie w terminach płatności aż do ukończenia sporu do Sądu pierwszej instancyi, który do rozstrzygnięcia sporu jest rzeczowo właściwym, a w miejscu siedziby władzy politycznej powiatowej się znajduje.

Sąd po wysłuchaniu interesowanych określi pytania, które przed wydaniem złożonych pieniędzy uprawnionym rozstrzygnięte być muszą, oznaczy strony, które w przeprowadzić się mającym sporze wystąpić mają jako powód i ustanowi termin do wniesienia pozwu. Zaniedbanie terminu wyznaczonego do wniesienia pozwu pociąga ten skutek za sobą, że strona opie-

szała nie może stawiać żadnych przeszkód wydania spornej kwoty stronom przeciwnym.

Przy wydaniu orzeczenia według powyższych postanowień, jako też przy załatwianiu wytoczonych sporów choćby one nie podlegały postępowaniu w sprawach drobiazgowych według ustawy z 27. kwietnia 1873 (Dz. u. p. Nr. 66.), sędzia nie jest związany ustawowemi prawidłami dowodowemi, lecz rozstrzygać ma według własnego przekonania, nabytego przez sumienne zbadanie dostarczonych środków dowodowych (§. 3. ust. państw.)

§. 25.

Członków Wydziału i ich zastępców wybierać będą właściciele rewirów własnych jakoteż współwłaściciele i dzierżawcy rewirów dzierżawnych w tym okręgu, dla którego Wydział ma być zaprowadzony, przyczem każdej z tych osób przyznaje się jeden głos.

Obszary dworskie i gminy głosują przez swych pełnomocników.

Wybór odbywa się za pomocą pisemnego głosowania z pośród uprawnionych, albo z poza ich grona względuą większością głosów na lat dziesięć.

Polityczna władza krajowa zarządzi wybory zaraz po utworzeniu rewirów i po ich wydzierżawieniu na odnośuem dorzeczu lub większej przestrzeni wodnej.

Zastępców powołuje do Wydziału polityczna władza krajowa w miarę jak miejsca członków się opróżnią.

§. 32.

Uskutecznione przez polityczną władzę krajową rozgraniczenie rewirów ogłoszone będzie w miarę, jak dla pojedyńczych dorzeczy dokonane zostanie, w dzienniku urzędowym i przez obwieszczenia w nadbrzeżnych gminach z podaniem podziału na rewiry własne i dzierżawne (§§. 11. i 14.) oraz z uwagą, że zażalenia przeciw temu rozgraniczeniu wniesione być mogą w ciągu dni 60 do politycznej władzy powiatowej, celem przedłożenia ich politycznej władzy krajowej i zasięgnięcia decyzyi Ministerstwa rolnictwa.

Gdy podział danego dorzecza na rewiry rybackie stanie się prawomocnym, ogłoszonym będzie w dzienniku ustaw i rozporządzeń krajowych.

§. 54.

Polityczna władza krajowa ustanowi i obwieści, jakich ryb w pewnych czasach lub poniżej pewnej miary ani łowić, ani przenosić lub przewozić, ani sprzedawać lub w gospodach publicznych podawać nie wolno a zakaz ten, o ile nie dotyczy ryb określonych w §. 63, rozciąga się na odnośne gatunki ryb, bez względu na ich pochodzenie i tyczy się także tego zapasu ryb, który handlarze ryb w sklepach lub przy nich w lodowniach, naczyniach i t. d. trzymają.

§. 57.

Dynamitu i innych materyi explodujących, dalej rybiej trutki, wroniego oka i innych podobnych środków odurzających do połowu ryb używać nie wolno.

Nie wolno również łowić ryb w nocy bez względu na sposób połowu — jako też nie wolno łowić ryb ością.

W razie udowodnionej, a jeżeli dla odnośnej wody istnieje Wydział rewiru rybackiego, przez tenże Wydział potwierdzonej konieczności użycia do połowu środków eksplodujących, lub też wykonywania na pewnych przestrzeniach wód i w pewnych po-

rach roku połowu ryb w nocy, może polityczna władza krajowa udzielić do tego wyjątkowo pozwolenia. Tego rodzaju pozwolenie nie może jednak dozwalać na połów ryb przy świetle.

§. 59.

W toku wód płynących i przy ich ujściu do innej stojącej lub płynącej wody nie wolno ustawiać dla połowu ryb stałych przyrządów (lasek, odjazek, ogródków, koszar i t. p.), a to bez względu na materyał, z jakiego przyrządy te skonstruowano i bez względu na ich wymiary.

Zakaz ten nie odnosi się do przyrządów rybołowczych ze sieci, które wstawia się w czasie połowu ryb celem zamknięcia przestrzeni wody i które się zaraz po wyciągnięciu ryb usuwa.

Na prośbę uprawnionego do wykonywania rybołostwa, a gdyby na odnośnej wodzie istniał Wydział rewiru rybackiego, za tegoż zgodą, lub też na wniosek Wydziału rewirowego może polityczna władza krajowa oznaczyć wody, na których dozwolonem będzie, za każdoczesnem zezwoleniem politycznej władzy powiatowej ustawiać i do połowu ryb używać stałych przyrządów (lasek i t. p.), które jednak w żadnym razie nie mogą sięgać poza połowę szerokości głównego prądu danego łożyska wody. Szerokość tę wymierzyć należy przy zwykłym niskim stanie wody pod kątem prostym.

Takie stałe przyrządy do połowu ryb umieszczone od jednego lub obu brzegów muszą mieć odstęp od siebie odpowiadający najmniej połowie szerokości łożyska wody, według powyższego wymiaru.

§. 63.

Powyższe postanowienia co do czasu ochrony, minimalnej miary i zakazów łowienia (§§. 54 – 62) nie stosują się do stawów i do innych zbiorników wody, założonych dla hodowli ryb, a nie włączonych do związku wód rewirowych, bez względu na to, czy one z inną wodą są, lub nie są połączone.

Ryby takich zakładów dla chowu ryb (stawów, sadzawek i t. p.) mogą być również bez względu na czas ochrony i miarę przewożone, sprzedawane i w gospodach podawane, pod warunkiem, że pochodzenie tych ryb udowodnione będzie odpowiednim certyfikatem wystawionym przez właściciela zakładu.

§. 64.

Polityczna władza krajowa może zarządzić, jeżeli to ze względu na stosunki rybackie okaże się potrzebnem, ażeby sprzedawać wolno było tylko ryby, których pochodzenie każdorazowo stwierdzonem będzie odpowiednim certyfikatem, wystawionym przez uprawnionego do rybołostwa.

§. 66.

Kto wykonywa rybołostwo po za ogrodzonemi miejscami, musi posiadać poświadczenie uprawnienia do rybołostwa na odnośnej wodzie i poświadczenie to okazać organom nadzorczym na żądanie.

Poświadczenie takie dla posiadacza lub dzierżawcy wody rybnej jak również dla jednego lub dwoób jego zastępców w każdym rewirze stanowi „karta rybacka“, która wystawioną ma być zawsze na nazwisko przez polityczną władzę powiatową, a to: dla posiadacza na czas nieograniczony z zastrzeżeniem zwrotu w razie pozbycia się lub wydzierżawienia wody rybnej, dla drzerżawcy na czas trwania dzierżawy, z zastrzeżeniem zwrotu z ustaniem dzierżawy a dla zastępców tak posiadaczy jak i dzierżawcy na każdy rok kalendarzowy.

Inne osoby, które za opłatą lub bezpłatnie przypuszczone będą do łowienia ryb na jednej lub kilku obcych wodach rybnych, muszą się zaopatrzyć w wystawioną na nazwisko „książeczkę rybacką“, w której właściciel lub dzierżawca wody rybnej poświadczy przypuszczenie do łowienia ryb i czas trwania tego pozwolenia.

Książeczkę rybacką wydawać będzie Wydział rewiru rybackiego na trzy lata za opłatą należytości w kwocie pięciu złotych (dziesięciu koron).

Formularze kart i książeczek rybackich ustanowi i obwieści polityczna władza krajowa.

§. 69.

Wykonywanie tej ustawy w wypadkach nie podpadających pod przepisy karne należy, o ile zawarte w niej postanowienia nie oznaczają wyraźnie innej kompetencyi, do władz politycznych. Władze te mają przy tem, o ile idzie o kwestye fachowe, wysłuchać opinii rzeczoznawców. Jeżeli Wydział rewiru rybackiego nie występuje sam jako strona, orzeczenie jego w kieruku fachowo rybackim należy uważać za opinię wystarczającą bez dalszego wysłuchania rzeczoznawców,

Polityczna władza krajowa wydaje rozporządzenia ustawą tą kompetencyi jej zastrzeżone, w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Gdyby przy wydawaniu rozporządzeń i orzeczeń, które w myśl postanowień tej ustawy (§. 9. i §. 69) wydane być mają przez polityczną władzę krajową w porozumieniu z Wydziałem krajowym, z powodu różnicy zdań do porozumienia przyjść nie mogło — wówczas rozstrzyga c. k. Ministerstwo rolnictwa.

Przy wydawaniu takich zarządzeń, w których ze względu na położenie lub rozmiar wody koniecznem lub wskazanem jest działanie w porozumieniu z innymi krajami lub państwami, należy porozumieć się z właściwą władzą kraju sąsiedniego, względnie co do obcego państwa odnieść się po zarządzenie do Ministerstwa rolnictwa.

Władze polityczne mają w sprawach rybackich wzywać pomocy szczególnie przydzielonych im organów policyi lasowej (krajowych inspektorów lasowych, techników lasowych i nadzorców lasowych w powiatach), które są obowiązane w objazdach swoich i obchodach zwracać uwagę także na stosunki rybactwa i przedkładać na tej podstawie sprawozdania i wnioski. Bliższe przepisy o właściwości władz i o postępywaniu mieszczą się w następującym §. 70, o ile idzie o stosunek rybactwa do takich spraw, które w głównych zasadach uregulowane są ustawą wodną, lasową lub przepisami o żegludze i spławianiu, o ile zaś idzie o inne kwestye rybackie, w §§. 71—78.

§. 80.

Przekroczenia tej ustawy i przepisów lub odrębnych zarządzeń na jej podstawie wydanych, łącznie z zarządzeniem zamknięcia przekopów w myśl §. 10, al. 2 i §. 49. karać będzie, o ile powszechna ustawa karna nie znajdzie zastosowania, polityczna władza powiatowa grzywną od 1 do 100 koron, która to grzywna w razie powtórnego wykroczenia, oraz wtedy, gdy w stanie ryb znaczną wyrządzono szkodę, podwyższoną być może do 200 koron.

W razie niemożności uiszczenia, grzywna zamienioną będzie na karę aresztu, przyczem każdą grzywnę do 10 koron liczyć należy za jeden dzień aresztu, a przy grzywnach powyżej 10 koron za każde dziesięć koron jeden dzień aresztu.

Przy przekroczeniach, które popełnione zostały przez samego uprawnionego do rybołostwa przy połowie ryb, lub przez handlarzy i właścicieli restauracyi wskutek niedozwolonej sprzedaży, albo podawania ryb, orzec należy zarazem konfiskatę ryb złowionych wbrew przepisom, względnie wyłowionych na sprzedaż lub przeznaczonych do podania.

Przy przekroczeniach, które popełniono z użyciem niedozwolonych przyrządów, należy orzec tychże konfiskatę bez względu na to, czy one należą do winnego lub nie należą.

§. 85.

W wypadkach, w których prawo orzeczenia i wymiaru kary za przekroczenia tej ustawy należy w pierwszej instancyi do politycznej władzy powiatowej (§. 80.), może ta władza wydać mandat karny bez poprzedniego przesłuchania winnego. Jeżeli zasądzony w przeciągu ośmiu dni wniesie rekurs przeciw zasądzeniu, wówczas stosować należy przepisy ogólnie obowiązujące w administracyjnem postępowaniu karnem.

O karach i połączonych z niemi odszkodowaniach i zwrotach kosztów rozstrzyga w najwyższej instancyi Ministerstwo spraw wewnętrznych w porozumieniu z Ministerstwem rolnictwa.

Art. II.

Ustawa ta wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, spraw wewnętrznych, sprawiedliwości, handlu i skarbu (§. 10. u. p.)

Ł. s. 4.117/1900.

We Lwowie, dnia 3. maja 1900.

Aleg. 215

Sprawozdanie

Komisyi gospodarstwa krajowego o wniosku posła Rozwadowskiego w sprawie zmiany ustawy lasowej.

Wysoki Sejmie!

Przekazany Komisyi gospodarstwa krajowego wniosek posła Franciszka Rozwadowskiego, uzasadniony na posiedzeniu z dnia 4. kwietnia b. r. w dłuższem przemówieniu, zmierza do spowodowania Wydziału krajowego, by po zasięgnięciu opinii odpowiednich czynników przedłożył Sejmowi projekt ustawy lasowej w miejsce dziś obowiązującego patentu z 3. grudnia 1852.

Komisya gospodarstwa krajowego zaznaczyć musi już u wstępu niniejszego sprawozdania, zanim podda szczegółowemu rozbiorowi zasady, na jakich wnioskodawca pragnąłby oprzeć nową ustawę lasową dla Galicyi, że uznaje ważność i doniosłość sprawy podniesionej, że uznaje, iż zasady, na których się opierają postanowienia i przepisy dziś obowiązującej ustawy wydanej przed 50 blisko laty, nie odpowiadają dzisiejszym stosunkom ekonomicznym kraju, nie uwzględniają w dostatecznej mierze jego właściwości a nadto nie stoją w zgodzie z wynikami badań i studjów przeprowadzonych w ostatnich dziesiątkach lat, zarówno w dziedzinie nauk przyrodniczych, jak dziedzinie nauki ekonomii i agrarno leśnej polityki, w skutek tego więc nakładają na gospodarstwa lasowe więzy niepotrzebne, nieużyteczne — w obec braku organów wykonawczych i kontrolujących — nie szanowane i nie przestrzegane. Zbyteczną by było rzeczą zbierać dowody, przytaczać fakta ten stan rzeczy illustrujące, wystarczy nadmienić że najwymowniejszym dowodem tego stanu jest fakt, iż prawie od początku ery autonomicznej podnoszono w Sejmie, w całym szeregu wniosków potrzebę reformy obowiązującej ustawy leśnej w kierunku odpowiadającym warunkom gospodarstwa i stosunkom kraju, że dalej w całym szeregu interpelacyi i rezolucyi wytykano potrzebę uzupełnienia odpowiedniego technicznych organów rządowych mających czuwać nad przestrzeganiem postanowień ustawy leśnej, lub wytaczano skargi na złe ustawy tej wykonywanie.

W szeregu wniosków tych, które stały się następnie uchwałami Sejmu, a mimo to nie doczekały się uwzględnienia ze strony c. k. Rządu, chronologicznie pierwsze zajmuje miejsce wniosek posła Weissmanna, postawiony w roku 1872, uchwalony następnie w tymże roku na podstawie sprawozdania Komisyi administracyjnej, a wzywający c. k. Rząd, by: 1. „ściśle przestrzegał postanowień obowiązującej ustawy lasowej“, 2. „zarządził rewizyę jej przepisów i przedłożył Sejmowi projekt nowej ustawy lasowej, którąby stosunkom kraju naszego więcej odpowiadała“. W motywach wniosku podniesiono już wtedy, że przepisy ustawy obowiązującej nie wystarczają do należytego zabezpieczenia lasów położonych na stokach gór a niemniej lasów na gruntach piaszczystych, zapobiegających tworzeniu się wydmisk i lotnych piasków, a podniesiono też z naciskiem sprawę kompetencyi Sejmu do uchwalenia projektu ustawy lasowej, kompetencyi wypływającej z postanowienia statutu krajowego przyznającego ustawodawstwo w sprawach kultury krajowej Sejmowi. Drugą z kolei uchwałę w tej samej sprawie powziął Wysoki Sejm w roku

1876 na wniosek posła Dawida Abrahamowicza i na podstawie sprawozdania Komisyi kultury krajowej. Wnioskodawca oparł się wtedy na wynikach świeżo, bo w roku 1875, przeprowadzonej przez c. k. Namiestnictwo ankiety w sprawie reformy ustawy lasowej, które to wyniki stwierdziły konieczność zmiany postanowień ustawy i wielką tej zmiany dla gospodarstwa krajowego doniosłość. W motywach wniosku podniesiono znaczenie i wpływ lasów górskich i podgórskich na stan wód w rzekach kraju, wpływ szkodliwy ogałacania stoków górskich z lasów je pokrywających na urodzajność ról w okolicach podgórskich, związek między wykorczowaniem lasów górskich a częstemi powodziami w kraju zachodzący wreszcie odmienność geologicznego składu i budowy naszych gór a gór i skał w krajach alpejskich, która obok innych przyrodzonych właściwości naszego kraju wymaga odrębnego traktowania w ustawie, przemawia silnie przeciw dalszemu trwaniu jednolitej ustawy państwowej dla całej monarchii. Na tych motywach oparty uchwalił Sejm w dniu 26. kwietnia 1876 rezolucyę, wzywającą c. k. Rząd, by „wypracował i Sejmowi na najbliższej sesyi Sejmowej przedłożył projekt nowej ustawy lasowej na podstawie uchwał ankiety krajowej, która w roku 1875 na wezwanie c. k. Rządu obradowała“. Trzecią z rzędu uchwałę, w obec bezskuteczności obu poprzednio omówionych, powziął Wysoki Sejm w roku 1884 załatwiając sprawozdanie Komisyi gospodarstwa krajowego o wniosku ś. p. p. Mieroszewskiego. W uchwale powziętej po dłuższej i zasadniczej dyskusyi zawezwał Sejm c. k. Rząd: 1. „by wniósł na drodze konstytucyą wskazanej projekt nowej ustawy leśnej, orzekający skuteczniejsze środki ochrony lasów a to z należytem uwzględnieniem stosunków krajowych; 2. by równocześnie z zaprowadzeniem nowej ustawy leśnej utworzone zostały w Galicyi: krajowa Rada leśna i okręgowe Rady leśne; 3. by c. k. Rząd przyspieszył sporządzenie krajowego katastru lasowego, który służyć będzie za podstawę do oznaczenia kategoryi lasów, które wymagają wyjątkowej i szczegółowej opieki“. Rezolucye te miały być w myśl sprawozdania Komisyi kultury krajowej wygotowanego w tym przedmiocie powtórzone w r. 1885 (Al. 197 spraw. stenogr. z roku 1885) a gdy to się dla braku czasu w czasie sesyi w roku 1885 odbytej nie stało, ponowił je Sejm przy sposobności załatwienia wniosku p. Pławickiego w sprawie zalesienia nieużytków w powiecie Nowotarskim i wydania projektu ustawy o zalesianiu stoków górskich i nieużytków w kraju uchwałą z dnia 22. stycznia 1887 r. Uchwała wówczas powzięta brzmiała: „Sejm wzywa c. k. Rząd, by w myśl zeszłorocznych uchwał sejmowych wniósł na drodze konstytucyjnej projekt nowej ustawy leśnej i ponawia wezwanie do c. k. Rządu, aby ustanowił w Galicyi Komisyę krajową na podstawie ustawy o nieszkodliwem odprowadzaniu wód górskich z dnia 30. czerwca 1884 r.“, a do rezolucyi tej dodał wówczas Sejm jeszcze 2 rezolucye, z których pierwsza uwzględniając smutny stan rzeczy w powiatach podgórskich domagała się, by c. k. Rząd położył tamę dalszemu niszczeniu lasów na stokach gór i wdrożył zalesienie tychże stoków, gdzie tego zachodzi potrzeba, druga zaś będąc wyrazem uznania zbyt małej liczby państwowej służby technicznej leśnej, żądała rychłego jej powiększenia tak, by organ ten mógł podołać obowiązkowi czuwania nad ochroną lasów podgórskich i zająć się wykonaniem zalesień stoków górskich już ogołoconych z drzewostanów. By wyczerpać ten historyczny niejako materyał sprawy należy też z kolei wspomnieć o wniosku p. Viviena w sprawie ochrony kultury lasów, wniesionego w czasie sesyi z r. 1892/3, jakkolwiek bowiem wniosek ten i wygotowane o nim sprawozdanie Komisyi gospodarstwa krajowego nie przyszły pod obrady Sejmu, to jednak uważać je należy za wyraz ponowny uznania niedostateczności postanowień ustawy leśnej z r. 1852., tudzież o wnioskach p. Średniawskiego w sprawie zalesienia nagich stoków górskich, wnioskach wniesionych na sesyach z r. 1897 i 1898, chociaż bowiem wnioski te i powzięte przez Wysoki Sejm w ich załatwieniu uchwały z dnia 9. lutego 1897 i 19. lutego 1898 r. nie dotyczyły reformy całej ustawy lasowej lecz tylko braków jej i potrzeby zmiany i reformy jej postanowień w kierunku umożliwienia zalesień ogołoconych stoków gór, to przecież były one wyrazem uznania niedostatecznej skuteczności postanowień ustawy dzisiejszej i nie należytego jej wykonania, a tem samem wyrazem powszechnie odczuwanej potrzeby reformy tej ustawy.

Wszystkie powyżej omówione wnioski i uchwały Wysokiego Sejmu z okresu lat 28 to tedy jeden dowód, że wypowiedziane u wstępu niniejszego sprawozdania przekonanie, iż postanowienia dziś obowiązującej ustawy leśnej nie odpowiadają dzisiejszym stosunkom kraju, nie uwzględniają w dostatecznej mierze, jego właściwości, nie stoją na wysokości dzisiejszego stanu nauk przyrodniczych i dzisiejszej leśno-

agrarnej polityki, nie mogą więc być wykonywane i przestrzegane, jest uzasadnione w motywach bowiem, jakie kierowały Wysokim Sejmem przy powzięciu powyższych uchwał te właśnie ujemne strony ustawy dziś obowiązującej podnoszono, je chciano usunąć, ujemnym ich skutkom zapobiedz.

Drugim dowodem, to stanowisko c. k. Rządu w tej sprawie, stanowisko dowodzące że i c. k. Rząd z początku już nieskuteczność postanowień ustawy dziś obowiązującej, trudność należytego jej wykonania, jeśli nie wprost niemożebność, uznawał, że dalej od szeregu lat, bo od roku 1875 uznawał też potrzebę reformy ustawy, a jedynie z powodów już to różnicy w zapatrywaniu na kompetencyę ustawodawczą, już to z powodu trudności pokonania znacznego materyału nagromadzonego do wypracowania reformy, już wreszcie z powodu różnic w szczegółach, dotyczących organizacyi władz leśnych, tylokrotnie woli objawionej Wysokiego Sejmu dotąd nie uwzględnił, jakkolwiek dzięki jego staraniom powstał obfity i cenny materyał do rozwiązania sprawy i jakkolwiek, na skutek każdej prawie z wyżej wspomnianych rezolucyi wydawane były zarządzenia zmierzające do ścisłego wykonywania przepisów ustawy, okolniki i rozporządzenia. Że takiem było stanowisko c. k. Rządu dowodzą podawane prawie rokrocznie w sprawozdaniach Wydziału krajowego odezwy c. k. Prezydyum Namiestnictwa wydawane w odpowiedzi na rezolucye sejmowe i dołączone do nich odpisy zarządzeń.

Niektóre z nich dla dokładniejszego przedstawienia rzeczy pokrótce streścimy.

Już w odpowiedzi na pierwszą rezolucyę uchwaloną w załatwieniu wniosku p. Weissmanna oznajmiło Prezydyum c. k. Namiestnictwa, iż uznając, że postanowienia ustawy leśnej nie są dość ściśle przestrzegane, postanowiło zaradzić złemu przez wydanie odpowiednich okólników do c. k. Starostw, przypominających ich obowiązki. Okólników tych pięć podaje sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności za rok 1872 i 1873, a nadmienia nadto, że c. k. Ministerstwo wydało prócz tego rozporządzenie z d. 3. lipca 1873 ogłoszone w dzienniku ustaw i rozporządzeń krajowych pod Nr. 261, tudzież rozporządzenia uzupełniające, zamieszczone tamże pod Nr. 262 i 263. Tym sposobem uznaje, iż uczyniono zadość wezwaniu do ściślejszego przestrzegania ustawy. Co się zaś tyczy wypracowania projektu nowej ustawy oznajmiło c. k. Namiestnictwo, że JE P. Minister rolnictwa, zasięgnąwszy opinii władz administracyjnych różnych krajów, przyszedł do przekonania, że istniejące przepisy odpowiadają wymaganiom i że w danych okolicznościach nie chodzi tyle o wydanie nowej ustawy, jak o dokładne i sprężyste wykonywanie ustawy obowiązującej (spraw. stenogr. 1 r. 1873/4 Al. VII str. 38) Mimo tego oświadczenia jednak zwołał c. k. Rząd już w r. 1875 ankietę, złożoną z licznych żywiołów w sprawie interesowanych, w celu omówienia zasad projektu nowej ustawy leśnej. Ankieta ta obradowała w r. 1875 i z początkiem r. 1876. Zebrane przez nią, jakoteż przez ankiety w innych krajach obradujące, materyały, które miały pierwotnie posłużyć do wygotowania projektów ustaw krajowych zostały jednak wedle decyzyi c. k. Ministerstwa, powziętej z początkiem r. 1877, przeznaczone do zużytkowania przy wypracowaniu projektu ustawy leśnej państwowej. W reskrypcie Ministra rolnictwa z d. 9. stycznia 1877 L. 12705 oznajmił P. Minister, że zamierza niebawem przedłożyć projekt nowej ustawy leśnej, „że przeto nieda się na razie nawet w przybliżeniu oznaczyć czas, w którym Wysoki Sejm będzie mógł przystąpić do dalszych prac około ustawodawstwa lasowego w Galicyi“.

Przeciwko temu stanowisku zaprotestował Wydział krajowy w memoryale do Ministerstwa wystosowanym z d. 16, stycznia 1877, LW. 1763, wykazując, iż sprawa wydania nowej ustawy leśnej należy do kompetencyi Sejmów i że reforma jej nie powinna być krajom koronnym narzucaną ze strony władz i parlamentu centralnego. Projekt przystąpienia do reformy ustawy leśnej w drodze ustawodawstwa państwowego nie przyszedł jednakże do skutku, a już w toku rozpraw toczonych w Sejmie nad wnioskami Komisyi gospodarstwa krajowego o wniosku p. Mieroszowskiego zajął Reprezentant c. k. Rządu (w r. 1884) stanowisko odmienne. Z przemówień ówczesnego c. k. Namiestnika (JE. Filipa Zaleskiego), wygłoszonych na posiedzeniu z d. 30. września 1884 r. wypływa: 1. że c. k. Rząd nie zajmuje już stanowiska wręcz odmawiającego ustawodawstwu krajowemu kompetencyi do uchwalenia reformy ustawy leśnej, 2) że uznaje, iż ustawa obowiązująca nie wszędzie i nie w każdym razie jest odpowiednią stosunkom kraju i że reforma tej ustawy podjętą być musi; 3. że wobec ogromu materyału zarówno faktycznego, jak naukowo-teoretycznego, jaki dla reformy nagromadzono, trudność leży w uniknięciu wypracowania projektu,

któryby stwarzał ustawę „szablonową“, jedną dla całego państwa i w tem, żeby w projekcie uwzględniono w jak najobszerniejszym zakresie właściwość każdego kraju; 4) że wobec tego Namiestnik nie może przesądzać, kiedy ustawa może być przedłożoną, że jednakże zapewnia, iż Rząd gorąco się tem zajmuje i pragnie, by to w jak najkrótszym czasie nastąpiło. Stanowisko w ten sposób określone nie zmieniło się już w dalszym toku sprawy. Wobec wniosków uchwalonych w latach 1884 i 1887 zawiadamiał Rząd Wydział krajowy o wydawaniu odpowiednich okólników w celu położenia tamy niszczeniu lasów na stokach gór, o trudnościach finansowych, stojących na przeszkodzie odpowiedniemu pomnożeniu personalu technicznego lasowego, któryby mógł czuwać nad ochroną tych lasów (odezwy z dnia 27. lipca 1887, L. 42681, 5. sierpnia 1887 L. 7768, 29. sierpnia 1887 L. 8734), a wreszcie o zamiarze wygotowania i przedłożenia Radzie państwa projektu nowej ustawy leśnej skoro tylko na to pozwolą okoliczności i to w formie ustawy ramowej, która pozostawi ustawodawstwu krajowemu taką swobodę, jaka odpowiada jego kompetencyi i odrębności stosunków gospodarstwa krajowego. (Reskrypt Minist. roln. z d. 12. sierpnia 1987 L. $\frac{10055}{1173}$).

Uchwały Wysokiego Sejmu, ciągle w tej sprawie ponawiane, były powodem, iż c. k. Rząd zwołał z końcem r. 1889 (w dniach 20. i 21. grudnia) ankietę w sprawie reformy ustawy lasowej, przedkładając jej zarys projektu ustawy krajowej, odpowiednie uzasadnienie i kwestyonaryusz, świadczące o gotowości c. k. Rządu przedłożenia Sejmowi sprawy, jako już dojrzałej do traktowania.

Zasady tego projektu wskazują, że c. k. Rząd nie tylko uznał kompetencyę Sejmu do wydania krajowej ustawy leśnej, ale że postanowił, jak to poniżej będzie sposobność bliżej omówić, zerwać z zapatrywaniem, stanowiącem punkt wyjścia ustawy dotychczasowej, z zapatrywaniem, iż każdy las winien stać pod kontrolą państwowych władz leśnych bez względu na to, czy jego położenie, skład, wpływ na okolicę, może mieć jakiekolwiek znaczenie dla dobra ogólnego, sam więc okazał gotowość podjęcia gruntownej reformy ustawodawstwa leśnego.

Już tedy przedłożenie tego projektu dowodzi, iż c k. Rząd zajął stanowisko przychylne żądaniom Wysokiego Sejmu, uznał ustawę dotychczasową za zasadniczo wadliwą, stosunkom krajowym nieodpowiednią. Uchwalone przez ankietę zmiany projektu, dotyczące ustroju władz krajowych i powiatowych, powołanych do orzekania w sprawach kultury leśnej, zmiany, za któremi oświadczył się też Wydział krajowy uchwałą z dnia 3. grudnia 1892 r. L. 28.438, stały się powodem, iż sprawa przedłożenia Sejmowi projektu ustawy została odroczoną i że ten stan odroczenia dotychczas trwa. W ciągu lat od końca r. 1892, jako chwili odroczenia sprawy, do dziś, nie brak jednakże dowodów zajmowania się sprawą reformy ustawy leśnej ze strony c. k. Rządu, nie brak dowodów uznania wadliwości ustawy dziś obowiązującej, dowodów uznania zbyt małych sił techniczno-lasowych, powołanych do przestrzegania ustawy.

I tak powołać tu można odezwę Prezydyum c. k. Namiestnictwa z dnia 11. stycznia 1898 r. l. 10.253/pr. w sprawie niszczenia lasów górskich na stokach gór, komunikującą Wydziałowi kraj. okólniki do Starostw (z dnia 18. listopada 1891 l. 49.761 i z d. 11. stycznia 1898 r. l. 18.812) w tej sprawie wydane, w której to odezwie ówczesny c. k. Namiestnik przyznaje, że „jeśli mimo tych zarządzeń nadzór gospodarstwa lasowego w Karpatach pozostawia jeszcze wiele do życzenia, i niejednokrotnie nieprawidłowości w tej mierze, nawet pustoszenia i korczunki lasów w górach, i to przez czas dłuższy, uchodzą uwadze Władz rządowych, to okoliczność tę przepisać należy, jak to powziąłem z własnych spostrzeżeń i z przedłożonej mi opinii fachowej c. k. krajowego inspektora lasów, niedostatecznej liczbie personalu techniczno-lasowego ustanowionego przy władzach politycznych celem wykonywania inspekcyi leśnej“. JE P. Namiestnik przedłożył też wówczas odpowiednie wnioski c. k. Ministerstwu rolnictwa w sprawie powiększenia personalu techniczno-lasowej służby (niestety niedostatecznie uwzględnione) i odniósł się też do Ministerstwa w sprawie uwzględnienia przy projektach zabudowań potoków górskich potrzeby zalesienia nagich stoków górskich.

Podobnie powołać się tu można na odezwę Prezydum Namiestnictwa z dnia 23. stycznia 1899 r., w której w odpowiedzi na rezolucyę uchwaloną przez Wysoki Sejm w dniu 9. lutego 1897 r. i 19. lutego 1898 r. w sprawie zalesienia nagich stoków górskich, zakomunikowało Namiestnictwo Wydziałowi krajowemu reskrypt

c. k. Ministerstwa rolnictwa z dnia 10. grudnia 1898 r. L. 15.291, uznający potrzebę wydania specyalnych ustaw krajowych o zalesieniach ochronnych w kraju naszym i o specyalnych zarządzeniach policyjnych leśnych i wodnych, a tem samem uznało wadliwości i luki w dotychczasowej ustawie. Wydział krajowy zasięgnąwszy opinii krajowej komisyi dla spraw rolniczych, postanowił uchwałą z dnia 6. lutego 1900 LW. 9.197 uczynić zadość wyżwspomnianemu reskryptowi c. k. Ministerstwa rolnictwa i wypracowawszy projekty ustaw krajowych w sprawie uregulowania akcyi zalesiania stoków górskich, przesłał je c. k. Prezydyum Namiestnictwa celem zasięgnięcia opinii dotyczących Ministerstw, po przeprowadzeniu zaś porozumienia, zamierza przedłożyć je Wysokiemu Sejmowi do uchwały. Ta uchwała Wydziału krajowego jest ostatnim faktem w toku sprawy reformy ustawy leśnej.

Mając ten przebieg sprawy w pamięci, a na podstawie znajomości ujemnego stanu panującego dziś w kraju w dziedzinie gospodarstwa lasowego, stanu ujemnego z dwu głównie powodów: 1. z powodu niewłaściwości wielu zasadniczych postanowień ustawy obowiązującej, 2. z powodu niewykonywania wielu jej użytecznych postanowień dla braku odpowiednich do wykonania organów, — będąc przeświadczoną o potrzebie podjęcia reformy ustawy leśnej, przystąpiła Komisya gospodarstwa krajowego do rozważenia zasad, które podaje wniosek posła Rozwadowskiego, jako podstawy przyszłej ustawy.

Wniosek wymienia dwie takie kardynalne niejako zasady: pierwsza z nich, to odmienny niż w dotychczasowej ustawie podział lasów na kategorye, przyczem miarę i stopień kontroli władz leśnych nad gospodarką w lasach stosuje wnioskodawca do każdej z tych kategoryi odmiennie (punkta a), b) i c) wniosku), druga zasada, to taka organizacya władz orzekających w sprawach leśnych, iżby w niej mogły znaleść miejsce i głos czynniki autonomiczne i przez to wywierać odpowiedni wpływ na wykonanie ustawy.

Określając bliżej każdą z tych zasad, a zwłaszcza zasadę pierwszą, żąda wnioskodawca oparcia postanowień ustawy na podziale lasów na kategorye uzasadnione położeniem lasu: jużto w górach, już na podgórzu, już na lotnych piaskach, już wreszcie na równinach urodzajnych, a sposób gospodarowania w lasach oraz wymiar zakresu działania władz pod względem kontroli nad tem gospodarstwem, które ma określić ustawa, chce wnioskodawca w niej zastosować do kategoryi poszczególnych lasów. Lasy tedy położone w górach poddane być mają najściślejszej kontroli i opiece władz, jako lasy ochronne, przyczem „szczególną“ jeszcze opieką otoczyć należy lasy położone u źródeł rzek, tudzież sposoby używania wód górskich do spławu drzewa; dalej lasy położone na podgórzu również podlegać mają pewnym ograniczeniom pod względem eksploatacyi i przymusu zalesienia, a na równi z niemi mają być traktowane lasy na piaskach lotnych; wreszcie lasy rosnące na gruntach urodzajnych, o tyle tylko kontroli władz mają być poddawane, o ile położenie sąsiednich lasom tym gruntów i ich jakość na zmianę kultury nie pozwoli.

Komisya zgadzając się z wnioskodawcą w tem, iż podział przyjęty w dotychczas obowiązującej ustawie, podział na lasy: rządowe, gminne i prywatne jest nie racyonalny i istocie ustawy leśnej nieodpowiedni, nie może jednak uznać przeprowadzonego podziału lasów na kategorye wedle ich topograficznego położenia za odpowiedni i trafny. Zdaniem Komisyi podział taki byłby zbyt generalizujący, ogólny ryczałtowy, a prowadziłby łatwo do wyników wcale przez ustawodawcę nie zamierzonych. Komisya daleką jest od chęci zapoznawania znaczenia lasów górskich dla stosunków klimatycznych, atmosferycznych i hydrograficznych kraju całego a nadto dla stosunków ludności okolic górskich, dla której po wykorczowaniu lasów ubywa źródło dochodu względnie zaroku w lesie a przybywa najczęściej nieużytek przyczyniający się swą nagością do tworzenia się wyrw, potoków górskich, usypisk, zamulających niżej położone grunta, lub zasypujących je żwirem, jednakże mimo to nie mogłaby Komisya wypowiedzieć, jako zasady ogólnie obowiązującej, zdania, iż każdy las w górach położony, ma już przez to swe położenie wszelkie te cechy, jakich potrzeba, iżby go uznano za ochronny. Komisya mniema, że wiele lasów górskich może i powinno być eksploatowanych wedle racyonalnego systemu gospodarczego, bez ujmy dla nikogo, a tak generalnie postanowiona zasada, naraziłaby posiadaczy tych lasów na szkody, nie dające się niczem usprawiedliwić. Podobnie też ma się rzecz z drugą kategoryą lasów, proponowaną we wniosku, z lasami podgórskiemi, przyczem zachodzi jeszcze ta okoliczność utrudniająca, że jeśli definicya lasu górskiego mniej nastręcza trudności w sformuło-

waniu jej, to zdefiniowanie lasu podgórskiego jest już o wiele trudniejszem. W myśl wniosku miałyby lasy podgórskie lżejszej kontroli podlegać niż lasy górskie, mianowicie miałaby być w ustawie ich eksploatacya poddaną tylko pewnym ograniczeniom a nadto ciężyłby na nich przymus zalesiania. Zdaniem Komisyi łatwo się wśród lasów podgórskich znajdzie takie lasy, które jak najściślejszej kontroli będą musiały być poddane, które wprost za lasy zamknięte (Bannwälder) będzie należało uznać a to bądź ze względu na ich znaczenie dla kultury sąsiednich gruntów, dla dobra już to ogółu, już to najbliższej okolicy, bądź ze względu na stan ich zniszczenia szkodliwy dla owych czynników i względów. Trzecią kategoryę lasów tworzyć mają lasy na urodzajnych równinach. W myśl wniosku omawianego ma być gospodarka w tych lasach wolną od wszelkiej kontroli, a poddane by być mogły kontroli władz tylko wtedy i o tyle, gdyby i o ile położenie i jakość gruntów pod lasami takiemi nie pozwalały na zmianę kultury. Komisya sądzi, że i ta reguła jest zbyt obszerną, łatwo bowiem przewidzieć wypadki, gdzie z innych względów, niż ten, który we wniosku przewidziano, może zachodzić potrzeba poddania lasu na równinie ograniczeniom i kontroli, że dla przykładu wymienimy tylko: lasy otaczające tak zwane uzdrowiska publiczne, okalające źródła lecznicze, (które nie zawsze w górach się znajdują), lasy chroniące od wichrów urodzajne i kulturze poddane grunta, nie należące do tego samego właściciela co las, lasy chroniące linie komunikacyjne, drogi lub koleje żelazne, od zasp śnieżnych i t. p.

Uwagi te wykazują, że przyjęcie za podstawę podziału lasów w przyszłej ustawie: położenia topograficznego tychże lasów, jest zbyt generalizującem, zbyt radykalnem i mogłoby doprowadzić do rezultatów nie zamierzonych, bo wprost do niewłaściwości, wkładają na Komisyę obowiązek wskazania innego faktora, innego czynnika, któryby miał decydować o tem, czy i w jakiej mierze ma być jakiś las poddany kontroli władz, jego właściciel ograniczony w swem prawie własności. Szukając tego czynnika Komisya nie stoi na stanowisku dzisiejszej obowiązującej ustawy, która wszystkie lasy pod kontrolę władz oddać chciała, lecz pragnie w ustawie uwolnić te wszystkie lasy od więzów, dla których te więzy są nieużytecznemi i nikomu niepożytecznemi, pragnie i Władze oswobodzić od zawielkiej ilości obowiązków, przez które nie mogą podołać wykonywaniu kontroli tam, gdzie ona potrzebna i konieczna, pragnie wreszcie nie stawiać przeszkód oddawania ziemi, dziś jeszcze pod lasem będącej, kulturze wyższej, mogącej dać większej liczbie ludności utrzymanie i zarobek, niż to obecnie możliwe. Komisya mniema, że czynnikiem tym mogą być tylko względy na dobro publiczne, już to natury ogólnej, a więc wzgląd na dobro kraju lub choćby tylko powiatu, już lokalnej czysto: wzgląd na najbliższych sąsiadów. Gdzie ten wzgląd dobra publicznego zachodzi i wymaga jużto utrzywania lasu w stanie nietkniętym (lasy zamknięte Bannwälder), jużto prowadzenia takiej w nim gospodarki, przy jakiej cel, o którego osiągnięcie chodzi, może być dopiętym (Schutz- albo Schonnwälder, lasy ochronne), już wreszcie, o ile zachodzi obawa uzasadniona nadużycia swobody gospodarowania w lesie, pewnej kontroli ze strony władz czyli pewnego przymusu w celu prowadzenia racyonalnej gospodarki, w interesie publicznego dobra, tam wszędzie będzie ingerencya władz uzasadnioną, tam wszędzie winna ustawa dać władzom możność wydania odpowiednich zarządzeń a zarazem utworzenia dla właścicieli lasów warunków takich, by ile możności ta opieka, kontrola i ów przymus był jak najmniej dla nich uciążliwy, a o ileby musiał być połączonym z narażeniem ich na szkody, by im mogły być odpowiednio wynagradzane. Oczywiście czynnik ten nie daje możności podzielenia lasów z góry na pewne kategorye.

Wskutek wprowadzenia tego czynnika do ustawy w właściwej formie i mierze, będą lasy mogły być dopiero na odpowiednie kategorye podzielone, wykonywanie bowiem ustawy samej podział ten dopiero przeprowadzi, a przeprowadzić go powinno nie radykalnie, wedle ogólnych reguł, czy formuł, ale wedle indywidualnego, jeśli tak rzec można, charakteru każdego lasu w kraju. Ustawa nie powinna ustanawiać kategoryi lasów, lecz z jednej strony winna wymienić te niebezpieczeństwa, dla których uniknięcia lasy mogą być podane kontroli władz, ich właściciele pewnym ograniczeniom i przymusom, z drugiej zaś strony winna określić powiedzielibyśmy kategorye tych ograniczeń i tego przymusu, na jakich zastósowanie właściciele lasu mogą być narażani, jeśli wzgląd dobra publicznego w ustawie określony, zastósowania ich wymagać będzie.

Proponując wzgląd dobra publicznego za zasadniczą podstawę ustawy leśnej a względnie za punkt wyjścia dla tych jej postanowień, które traktować mają o organiczeniach i przymusie dla właścicieli lasów do gospodarowania w myśl zarządzeń władz i pod kontrolą, (przymusie i ograniczeniach uzasadnionych i określonych w ustawie), nie zapoznaje Komisya wcale gospodarczego, ekonomicznego charakteru ustawy leśnej, postanowienia jej bowiem, wychodząc z owego założenia winny liczyć się, — i to zarówno te, które dotyczyć będą owego przymusu i owych ograniczeń, jak te, które zawierać będą inne postanowienia (n. p. postanowienia dotyczące wywozu drzewa z lasu, spławu, spustów, zakładania ognisk w lesie, tępienia szkodników leśnych) — z wymogami racyonalnej gospodarki leśnej, polityki leśno-agrarnej jak niemniej z wymogami i postępem nauk przyrodniczych tak, iżby nie nakładały na gospodarkę leśną w łasach ustawie podległych więzów i ciężarów nieużytecznych, takich, które dobru ogólnemu i gospodarce nie przynosiłyby żadnego pożytku, nie przyczyniałyby się niczem do odwrócenia niebezpieczeństwa grożącego temuż dobru.

Wychodząc z proponowanego przez Komisyę punktu wyjścia w redakcyi projektu nowej ustawy będzie też można utrzymać w ustawie postanowienia dotyczące dziś w ustawie objętych kategoryi lasów, wymagających odrębnego traktowania, lasów mianowicie: gminnych, tudzież lasów obciążonych prawami osób trzecich. Opuszczenia postanowień tych nie mogłaby komisya Wysokiemu Sejmowi doradzać ze względu na panujące w naszym kraju stosunki, a sądzi, że zatrzymanie ich w ustawie choćby w zmienionej formie nie potrzebuje obszerniejszego motywowania.

Komisya sądzi dalej, że w ustawie przyszłej należy opuścić wszystkie te postanowienia dzisiejszej ustawy leśnej, które dotyczą ochrony lasów przeciw bezprawnym czynom osób trzecich (§§. 32—76. obecnie obowiązującej ustawy leśnej), stoją one bowiem w ścisłym związku z postanowieniami kodeksu karnego, jako takie więc nie należą do ustawodawstwa krajowego, lecz do kompetencyi Rady państwa a nadto w ogóle dla sprawy kultury mniej ważną grają rolę i przeciwko tym postanowieniom dotychczasowej ustawy nie podnoszono u nas dotąd zarzutów, nie domagano się ich reformy. Komisya mniema tedy, że ze względu na uniknięcie kolizyi kompetencyi wskazanem jest pozostawić te postanowienia patentu z 3. grudnia 1852 r., które dotyczą karania przestępstw leśnych w mocy obowiązującej dotychczasowej ustawy.

Podobnie należy zdaniem Komisyi wydzielić z zakresu nowej ustawy leśnej postanowienia dotyczące lasów położonych u źródeł rzek, postanowienia o zalesieniu stoków górskich, w sprawie tej bowiem uważa Komisya przyjście do skutku osobnych ustaw już przez Wydział krajowy wypracowanych za odpowiedniejsze niż obciążenie temi postanowieniami ogólnej ustawy leśnej.

Taki byłby zakres, jaki Komisya pragnie nadać przyszłej krajowej ustawie leśnej.

Wychodząc z zasadniczego założenia, iż jedynie wzgląd na dobro publiczne, na interes ogółu może być w tej ustawie przyszłej źródłem ograniczenia właściciela lasu w rozrządzaniu jego własnością leśną, poddania go kontroli władz i przymusowi odpowiedniego dla kultury lasu gospodarowania, że dalej każde takie ograniczenie, kontrola i przymus winny być zastosowane, jak już wspomniano do indywidualnego charakteru danego lasu, a dalej, że w ustawie powinna być dana rękojmia słusznego dotyczących postanowień stosowania, sądzi Komisya, jak o tem już wyżej wspomniano, że obok: 1. lasów zamkniętych (Bannwälder), podległych najściślejszej kontroli władz, 2. lasów ochronnych (Schonnwälder) gdzie również w miarę wchodzących w grę interesów publicznych winien być, w ustawie przewidziany, nadzór wykonywany, 3. lasów podległych przymusowi leśnemu (dem Forstzwang unterworfene Wälder), poddanych nadzorowi tylko o tyle, czy gospodarstwo w nich prowadzone odpowiada rodzajowi gleby: powinna ustawa nowa uznawać także 4. lasy wolne (Freie Wälder), do których mają mieć zastosowanie jedynie te postanowienia przyszłej ustawy, które traktować będą o wywożeniu, spławie, opuście drzewa, o zapobieganiu pożarom w lasach i o zapobieganiu klęskom zrządzanym przez owady szkodliwe.

Te lasy wolne zapewniające swym właścicielom zupełną swobodę rozrządzania niemi, składać się będą z lasów, w których utrzymaniu w kulturze leśnej interes publiczny żadnej nie odgrywa roli.

Pragnąc utworzenia takich lasów wolnych, wyswobodzonych z więzów kontroli władz, zatrzymuje jednak Komisya lasy podległe przymusowi leśnemu, pragnie bowiem uniknąć przy wprowadzeniu w życie nowej ustawy wywołania zbyt silnego przewrotu w gospodarstwach leśnych w kraju, przewrotu, który mogłoby wywołać raptowne zwolnienie z pod wszelkiej kontroli lasów, dziś tak ściśle — acz na papierze tylko — dozorowanych. Takie nagłe wyswobodzenie wielu lasów w kraju z pod kontroli władz mogłoby wywołać u mniej oględnych posiadaczy lasów szkodliwe skutki: zbywanie i cięcie lasów *en masse* ze szkodą ich prywatną i ze szkodą gospodarstwa krajowego. Dlatego też Komisya w wniosku swym proponuje polecenie Wydziałowi krajowemu, by oparł projekt ustawy, jaki ma opracować, na zasadach projektu, uchwalonego w roku 1889 przez ankietę, jaka w roku 1889 na wezwanie c. k. Namiestnictwa obradowała, projekt ten bowiem obok wyżej omówionych zasad wprowadza też l a s y w o l n e, po raz pierwszy w ustawodawstwie austyackiem, na wzór ustawodawstw Niemiec północnych, zwłaszcza ustawy dla Prus wydanej dnia 6. lipca 1875 r., a wprowadza je oględnie, tworząc możność przeniesienia lasów podległych przymusowi leśnemu do kategoryi lasów wolnych w miarę uznania władz w sprawach kultury orzekających.

W myśl projektu z roku 1889 dzielą się wszystkie lasy w kraju na l a s y p o d l e g ł e p r z y m u s o w i l e ś n e m u i l a s y w o l n e. Lasy podległe przymusowi leśnemu stanowić mają wszystkie grunta leśne w katastrze podatku gruntowego jako lasy zapisane, o ile nie zostały zeń wykreślone, lub nie powinny były być zeń wykreślone na podstawie prawomocnego zezwolenia na korczunek za czasów obowiązywania dzisiejszej ustawy, lub wreszcie o ile z pod przymusu zwolnione i za lasy wolne nie zostaną uznane na podstawie przepisów projektowanej ustawy. Zwolnienie to nastąpić może w myśl projektu na żądanie właściciela lasu przez orzeczenie władz powołanych do orzekania w sprawach kultury leśnej. W obrębie wszystkich lasów podległych przymusowi leśnemu odróżnia ustawa lasy zamknięte, ochronne, gminne, obciążone służebnościami, które podlegają ostrzejszemu nadzorowi, dalej idącym ograniczeniom, w imię dobra ogólnego. Do lasów wolnych zalicza ustawa lasy rosnące na gruntach nie zapisanych w katastrze jako lasy, (lecz n. p. jako pastwiska, ugory, korczowiska), dalej lasy zwolnione z pod przymusu leśnego w drodze orzeczeń władz, wreszcie lasy na gruntach zapisanych w katastrze jako lasy, lecz takie, które za dziś obowiązującej ustawy otrzymały prawomocne zezwolenie na korczunek. Jak lasy nawet zamknięte mogą być w razie zmiany stosunków uznane za wolne, tak na odwrót w razie zmiany stosunków może być las wolny uznany za podległy przymusowi leśnemu, za ochronny lub zamknięty wtedy, jeśli tego dobro ogólne wymaga.

Takie są w tej sprawie postanowienia projektu, które Komisya radzi przyjąć za zasadniczą podstawę, na której projekt przyszłej ustawy oprzeć należy. Komisya nie miałaby nic przeciw temu, gdyby łagodne w projekcie z r. 1889 postanowienia, łagodne w porównaniu z postanowieniami dzisiejszej ustawy, o przymusie leśnym Wydział krajowy zechciał w swym projekcie jeszcze złagodzić i gdyby postanowienia dotyczące tego, które lasy mają być uważane za wolne, zechciał rozszerzyć, nie radzi jednak zajęcia w tej sprawie zbyt radykalnego stanowiska, wyzwolenia z pod przymusu leśnego nagle wszystkich lasów, co do których nie zachodzą warunki uznania ich za lasy zamknięte lub ochronne i przed takim nagłym zwrotem ma sobie za obowiązek przestrzedz. Oswobodzenie takie może być przeprowadzonem zdrowo jedynie stopniowo i oględnie. Możność takiego rozwiązania upatruje Komisya w postanowieniach projektu ankiety z roku 1889 zwłaszcza, jeśli się uwzględni, iż w myśl tego projektu zorganizowane władze leśne, krajowa komisya leśna i powiatowe komisye leśne będą orzekać o uznaniu lasu za wolny. Władze te mają mieć w swym składzie reprezentantów autonomicznych władz i korporacyi, którzy dawać będą rękojmię usuwania przymusu leśnego wszędzie tam, gdzie go względy dobra publicznego wymagać nie będą i dla tego projektuje przyjęcie go za podstawę nowej ustawy.

Z kolei przechodzi Komisya do drugiej zasady wskazanej we wniosku będącym przedmiotem niniejszego sprawozdania, zasady przeprowadzenia takiej organizacyi władz orzekających w sprawie kultury leśnej, iżby w niej czynniki autonomiczne znaleźć mogły należyte uwzględnienie. W sprawie tej zgadza się Komisya najzupełniej na zasadę we wniosku wypowiedzianą, oddania orzecznictwa w sprawach

kultury leśnej, objętych nową ustawą, komisyi krajowej leśnej, a gdy ona odpowiada stanowisku, jakie w tej sprawie zajęła ankieta krajowa, która nad reformą ustawy leśnej w roku 1889 obradowała, (jakie też zajął Wysoki Sejm w swej uchwale z dnia 30. września 1884 r. którą powyżej omówiono),— gdzie się domagano utworzenia krajowej komisyi leśnej pod przewodnictwem c. k. Namiestnika obradującej a złożonej z przedstawicieli Wydziału krajowego, krajowych Towarzystw rolniczych i leśnych, przedstawicieli zawodowych leśników i referentów spraw leśnych w Namiestnictwie, — i powiatowych a względnie okręgowych komisyi leśnych analogicznie złożonych, przeto Komisya mniema, że proponując, by Wydział krajowy projekt, jaki ma wypracować, oparł na zasadach uchwalonych przez ankietę w roku 1889 zebraną, nie potrzebuje szczegółowiej i obszerniej wniosku tego motywować, a wystarczy, iż poda te motywa, jakie w roku 1882 podniósł c. k. Rząd przeciw tej właśnie organizacyi władzy, by przekonać, iż nie wytrzymują one krytyki.

Motywa wspomniane zawarte są w reskrypcie Ministra rolnictwa z dnia 3. marca 1892 r. L. 3 634 i odezwie c. k. Prezydyum Namiestnictwa z d. 10. kwietnia tegoż roku L 2.420/pr. a krótko streścić je można jak następuje: przedewszystkiem wyniknęłyby z proponowanej organizacyi władz — zdaniem Rządu — niekorzyści, bo już sam mięszany skład komisyi, jej kolegialny sposób urzędowania musiałby powodować zwłokę w procedurze i załatwianiu spraw, dalej powodowałby znaczną podwyżkę kosztów, na której pokrycie nie wystarczyłby fundusz kultury krajowej, dalej, byłaby ta organizacya zasadniczą zmianą i ścieśnieniem kompetencyi władz rządowych w sprawach leśnych, wreszcie mogłyby z orzecznictwa tych komisyi w sprawach leśnych wyniknąć konflikty między między władzami z powodu, że orzecznictwo w sprawach przestępstw leśnych nie mogłoby należeć do komisyi lecz wyłącznie do władz politycznych, orzeczenia więc komisyi powiatowych, czy krajowej, mogłyby często z orzeczeniami Władz politycznych kolidować. Jako odpowiedź na te zarzuty i wątpliwości może się Komisya posłużyć słowami Wydziału krajowego z jego odezwy z dnia 3. grudnia 1892 r. LW. 28.238 po zasięgnięciu opinii krajowej komisyi dla spraw rolniczych do c. k. Namiestnictwa wystosowanej. Wydział krajowy pisał: „iż przyszedł do przekonania, iż wszystkie niedogodności, jakie według zdania c. k. Namiestnictwa wyniknąćby mogły z przyjęcia wniosków ankiety odnoszących się do ustanowienia przy krajowej władzy politycznej a względnie przy władzach politycznych krajowej względnie powiatowych komisyi leśnych, da się bardzo łatwo zapobiedz przez ułożenie odpowiedniego regulaminu czynności, normującego dokładnie tok i zakres czynności projektowanych komisyi jakoteż tok instancyi i że przy ustanowieniu takich komisyj stanowczo obstaje.“

Komisya świadoma jest, że wypracowanie projektu ustawy leśnej, jakkolwiek jest to sprawa zdaniem Komisyi zupełnie dojrzała i dotychczasowemi studyami dostatecznie przygotowana, wymagać będzie już choćby ze względu na potrzebę zasięgnięcia opinii krajowych Towarzystw rolniczych, krajowej Komisyi dla spraw rolniczych, a dalej ze względu na potrzebę przeprowadzenia porozumienia z c. k. Rządem dłuższego okresu czasu, a pragnie, by czas ten mógł być wyzyskanym dla przeprowadzenia czynności, które koniecznie przed wejściem w życie nowej ustawy przeprowadzić należy, jeśli ta ustawa ma być skuteczną, pragnie choć w części usunąć te braki i usterki, które w kontroli rządowej nad lasami w kraju naszym istnieją i istnieć muszą dla braku dostatecznych sił techniczno-lasowych, braku tylekrotnie ze strony nawet rządowej uznawanego.

Pracę, która koniecznie dokonana być winna jak najrychlej, jest sporządzenie katastru lasów w Galicyi, bezeń bowiem nie podobna będzie przystąpić do oznaczenia lasów, które szczególnej opieki potrzebować będą, oznaczenia lasów wolnych, nie podobna będzie wyrobić sobie zdania o doniosłości zmian, jakie nowa ustawa wprowadzi w stosunki gospodarstw lasowych w kraju

Praca nad katastrem lasów rozpoczęta była od dawna. Na posiedzeniu Sejmu z dnia 30. września 1884 r. oświadczył ówczesny c. k. Namiestnik, że praca ta dla 21 powiatów już została ukończoną. Od owej chwili nic o tej sprawie nie było podanem do wiadomości Sejmu, Komisya ma tedy zaszczyt pod 2. przedłożyć Wysokiemu Sejmowi wniosek odpowiedniej rezolucyi do Rządu.

Druga sprawa, w której Komisya pozwala sobie przedłożyć Wysokiemu Sejmowi wniosek rezolucyi do c. k. Rządu wystosowanej, to brak sił techniczno-leśnych w kraju naszym. Brak ten był tylokrotnie w Wysokim Sejmie podnoszony, tylokrotnie uznawany ze strony Naczelników c. k. Rządu krajowego, że prawie zdaje się

zbędnem motywowanie powyższej rezolucyi. Komisya pozwala sobie jednak przytoczyć kilka drastycznych cyfr, rzucających na sprawę tę jaskrawe światło, w nadziei, że może w tem oświetleniu rezolucya będzie skuteczniejszą

Wedle statystyki c. k. Ministerstwa rolnictwa (Statistisches Jahrbuch des k. k. Ackerbau-Ministeriums), ma Galicya 1,954.068 hektarów lasów a urzędników techników inspekcyjno leśnych 8, podczas gdy Tyrol o powierzchni lasów 1,108,576 hektarów ma takich urzędników 40, gdy Karyntya o powierzchni lasów 456.871 hektarów ma ich 7, gdy Pobrzeże o powierzchni 230 770 hektarów ma ich 9, gdy nawet Bukowina o powierzchni lasów 447.867 hektarów ma ich 4. W Galicyi przypada na jednego technicznego urzędnika lasowego obszar lasu: (w przecięciu 244.258 hektarów i 8½ powiatów, gdy na Pobrzeżu rejon jednego urzędnika wynosi 25.620 hektarów lasu i jeden powiat, w Tyrolu 27.714 hektarów i 0·6 powiatu, w Dalmacyi 47.830 hektarów i 1·6 powiatu.) Galicya dzieli się na 8 okręgów inspekcyjnych.

I. Okręg lwowski ma 4 powiaty a przestrzeń lasów 104.297 hekt., okręg II. krakowski ma 10 powiatów o powierzchni lasów 167.074 hekt., okręg III. Nowosądecki obejmuje 8 powiatów o powierzchni 196.094 hektarów, okręg IV. Rzeszowski obejmuje 12 powiatów o powierzchni lasu 228 776 hektarów, okręg V. Przemyski ma 9 powiatów a powierzchnia lasów wynosi 277.194 hektarów, okręg VI. Stryjski liczy również 9 powiatów o powierzchni lasów 397.172 hektarów, okręg VII. Stanisławów liczy 14 powiatów o powierzchni lasu 369.615 hektarów, okręg VIII. Złoczowski ma 10 powiatów o powierzchni 204.446 hektarów.

Kraje: Solnogród, Pobrzeże, Dalmacya, Szląsk mają mniejsze powierzchnie, niż okręg V lub VI lub VII w Galicyi, a Solnogród ma 3, Pobrzeże ma 9, Damacya 8, urzędników technicznych na obsługę tych miejszych terytoryów.

Komisya sądzi, że cyfry te same za siebie mówią.

Po tym obszernym wywodzie Komisya gospodarstwa krajowego streszcza główne postanowienia, na których życzyła by sobie, by Wydział krajowy oparł się przy układaniu nowej ustawy lasowej, jak następuje:

I. Lasy i gospodarstwa lasowe w kraju, winny być w nowej ustawie poddane kontroli i nadzorowi władz tylko o tyle i w takiej mierze, o ile i w jakiej mierze utrzymanie tych lasów w kulturze leśnej uznanem zostanie za konieczne ze względów dla dobra publicznego.

Ustawa więc winna:

a) zawierać o ile możności dokładne stanowi dzisiejszemu nauk przyrodniczych i agrarno-leśnej polityki odpowiednie określenie i wyliczenie względów dobra publicznego, z których powodów lasy i sposoby gospodarki w nich winny być poddane kontroli i nadzorowi władz;

b) zawierać określenie miary i stopnia, tego nadzoru władz, odpowiadające doniosłości celu o którego osiągnięcie chodzi, a więc winna zawierać postanowienia określające tę kontrolę i nadzór dla lasów:

1. zamkniętych (Bannwälder), w których utrzymanie lasu nietkniętym będzie wskazane,

2. ochronnych (Schonnwälder) w których może być eksploatacya prowadzoną, jednak z pewnemi ograniczeniami, które władze będą musiały określić,

3. podległych przymusowi leśnemu (dem Forstzwange unterworfene Wälder), w których gospodarka leśna nie ma podlegać innemu ograniczeniu, jak tylko kontroli nad tem, czy odpowiada właściwościom gruntu leśnego;

c) zawierać postanowienia uznające te lasy, których istnienie ze względów dobra publicznego nie przedstawia znaczenia, za lasy wolne (Freie Wälder), poddane przepisom ustawy jedynie o tyle, o ile chodzić będzie o wywóz, spław i spust drzewa, zapobieżenie klęskom spowodowanym w lasach przez pożary lub szkodliwe owady.

II. Do wydawania orzeczeń w sprawach kultury leśnej winna ustawa powołać osobne Władze, mianowicie: krajową Komisyę leśną i szereg okręgowych Komisyj leśnych, złożone, z przedstawicieli Władz rządowych i Władz i korporacyj autonomicznych, urzędujące kolegjalnie i rozstrzygające większością głosów.

Władze te orzekać mają o:

1. zaliczeniu lasów do jednej z kategoryi podanych pod I. b, c;

2. o ich przeniesieniu wedle uznanej potrzeby z jednej kategoryi do innej.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Poleca się Wydziałowi krajowemu, by po zasięgnięciu zdania krajowych Towarzystw gospodarskich i opinii krajowej Komisyi dla spraw rolniczych, przedłożył Sejmowi projekt ustawy leśnej, uwzględniającej zasady w końcu powyższego sprawozdania streszczone.

2. Sejm wzywa c. k. Rząd by przyspieszył sporządzenie krajowego katastru lasowego.

3. Sejm wzywa c. k. Rząd, by powiększył siły techniczne c. k. techników inspekcyi leśnej w Galicyi do ilości odpowiedniej obszarowi i potrzebom naszego kraju.

Przewodniczący:
Sanguszko.

Sprawozdawca:
Brykczyński.

LS. 3.940/900.

We Lwowie dnia 29. kwietnia 1900.

Aleg. 216

Sprawozdanie

komisyi gospodarstwa krajowego o wniosku posła Stojałowskiego i towarzyszy w sprawie zakładania kursów zimowych przy niższych krajowych szkołach rolniczych.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 28. kwietnia b. r. odesłanym został powyższy wniosek do komisyi gospodarstwa krajowego.

Mimo, że wobec smutnego stanu finansów krajowych nie może komisya już teraz uchwalenia tego wniosku Wysokiemu Sejmowi doradzać, niemniej jednak nie może komisya zaprzeczyć, że zakładanie przy niższych szkołach rolniczych kursów zimowych dla synów włościańskich byłoby dla podniesienia produkcyi rolniczej na obszarach, do mniejszej własności ziemskiej należących, rzeczą bardzo pożądaną.

Chcąc dać wyraz temu swojemu przekonaniu, uprasza komisya, by Wysoki Sejm raczył uchwalić, co następuje:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby z chwilą gdy stan finansów krajowych na to pozwoli, przedłożył Sejmowi wnioski w sprawie zakładania „kursów zimowych“ przy niższych krajowych szkołach rolniczych oraz w sprawie ułatwienia synom włościańskim możności korzystania z tychże kursów.

Przewodniczący:

Sanguszko.

Sprawozdawca:

Hupka.

LS. 3.889/900.

We Lwowie dnia 30. kwietnia 1900.

Aleg. 217

Sprawozdanie

komisyi gminnej o wniosku posła Okuniewskiego, względem przyznania radom gminnym prawa ograniczania czasu zabaw, z powodu chrzcin, wesel i innych uroczystości familijnych, tudzież prawa ustanawiania godziny, o której szynkownie mają być zamykane.

Wysoki Sejmie!

Wniosek posła Okuniewskiego zmierza do ograniczenia pijaństwa po wsiach, i proponuje w tej mierze uzupełnienie przepisu §. 32. ustawy gminnej z 12. sierpnia 1866 Nr. 9 Dz. ust. kraj. przez dodanie następujących przepisów prawnych:

1) radzie gminnej przysługuje prawo ograniczenia czasu, przez który trwać mają zabawy z powodu chrzcin, wesel i innych uroczystości familijnych,

2) radzie gminnej przysługuje również prawo uchwalania godziny, o której szynkownie mają być zamykane.

Pierwsza część tego wniosku zamierza nadać radom gminnym prawo wkraczania w sferę prywatną, a według dotychczasowych przepisów ustawy gminnej należy do zakresu działania rady gminnej obowiązek czuwania nad obyczajnością publiczną. Wniosek ten zmierza zatem do rozszerzenia kompetencyi rady gminnej.

Druga część wniosku zmierza do ograniczenia pijaństwa, jakie za pomocą szynkowni szerzonem bywa.

Już wedle obowiązujących przepisów ustawy należy do zakresu działania rady gminnej prawo czuwania nad obyczajnością publiczną i rada gminna sprawując policyę miejscową, może w granicach obowiązujących ustaw wydawać w obrębie gminy obowiązujące przepisy, tyczące się policyi miejscowej.

Na tej też podstawie rady gminne wydawały przepisy co do zamykania domów gościnnych i szynków, lecz niedość jasny przepis ustawy w tym kierunku jest powodem, że praktyka odmawia radom gminnym tego prawa, albowiem trybunał administracyjny orzekł pod dniem 11. marca 1881 l. 354, że przepisy o zamykaniu domów gościnnych i szynków o pewnym czasie nie należą do owych przepisów, które rada gminna ze stanowiska obyczajności i policyi miejscowej w ogóle wydawać może, ponieważ tu chodzi o ograniczenie uprawnienia przemysłowego.

Szynkownie po wsiach są bardzo często przyczyną rozpajania ludności i licznych niemoralności, są siedliskiem pijatyk, kłótni, bójek, a często zabójstw, kradzieży i lichwy. Wobec tego należałoby ten przemysł tak szkodliwie na moralność publiczną oddziaływujący ukrócić.

Projekt reformy ustawy gminnej przekazanym został uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 28. kwietnia 1900 Wydziałowi krajowemu, a ponieważ i wniosek posła Okuniewskiego zmierza do uzupełnienia przepisów ustawy z dnia 12. sierpnia 1866 Nr 9 Dz. ust. kraj., dla tego komisya gminna wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wniosek posła Okuniewskiego przekazuje Sejm Wydziałowi krajowemu odnośnie do przekazanego już wniosku reformy ustawy gminnej.

Zastępca przewodniczącego:
Zaleski.

Sprawozdawca:
Kulczycki.

LS. 2847/1900.

We Lwowie, dnia 29. kwietnia 1900.

Aleg. 218

Sprawozdanie

komisyi prawniczej w sprawie petycyi komitetu organistów galicyjskich o regulacyę płacy w drodze ustawy.

Wysoki Sejmie!

Już od roku 1886 upominają się rok rocznie słudzy kościelni o unormowanie w drodze ustawy ich utrzymania. Początkowo Wysoki Sejm nie przywiązywał większej wagi do powyższych petycyj, gdyż one wpływały tylko od pojedynczych osób.

Dopiero, gdy w roku 1889 stowarzyszenie dyaków wschodniej Galicyi wniosło petycyę o ustawę normującą ich płacę, zwrócił Wysoki Sejm baczniejszą uwagę na materyalne położenie petentów, i polecił Wydziałowi krajowemu zbadanie sprawy.

Podobnie postąpił Wysoki Sejm w roku 1894 z petycyą Towarzystwa wzajemnej pomocy dyaków dyecezyi stanisławowskiej i przemyskiej, którzy żądali, by ich pensya wynosiła rocznie 120 zł.

Kiedy wreszcie w roku 1895 Stowarzyszenie dyaków archidyecezyi lwowskiej zażądało zmiany §. 12. ust. z dnia 15. sierpnia 1866 w tym kierunku, iżby zapewnione im było stałe utrzymanie, Wydział krajowy z polecenia Wysokiego Sejmu udał się do ordynaryatów biskupich, celem zażądania opinii.

Ponieważ wszystkie trzy ordynaryaty biskupie jednomyślnie orzekły, iż środki utrzymania dyaków są niedostateczne, gdyż nie są stałe a zależą wyłącznie od dobrowolnych datków parafian, przedłożył Wydział krajowy w roku 1895 projekt ustawy, zmieniającej niektóre §§. ustawy z roku 1866, która przez Wysoki Sejmu uchwaloną została.

Tak powstała ustawa z 16. kwietnia 1896 zmieniająca między innymi także §. 12. ustawy poprzedniej o tyle, iż przepis tego paragrafu dotyczący pokrycia wydatków liturgicznych i utrzymania sług kościelnych, odnoszący się dotąd do parafij rzymsko-katolickich, rozszerzyła także do parafij grecko-katolickich.

Przepis ten §. 12. nie wywołał jednak zadowolenia, ponieważ nie określa jasno, jak wysoka kwota użytą być ma na pokrycie wydatków liturgicznych a ile należy się sługom kościelnym tytułem stałego utrzymania. Toteż już w roku 1896, 1897 i 1898 znowu wpływały liczne petycye Towarzystwa wzajemnej pomocy dyaków dyecezyi lwowskiej, przemyskiej i stanisławowskiej, wreszcie w roku 1899 petycya komitetu dyaków i organistów całej Galicyi o unormowanie utrzymania.

Petycye te przekazał Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu celem przeprowadzenia rokowań z Rządem w tym kierunku, czyliby Wysoki Rząd nie był skłonnym

do wypłacania z funduszów państwowych dla każdej parafii po 32—38 zł. rocznie, którą to kwotę do roku 1860 wypłacał fundusz religijny.

Mimo kilkakrotnych nalegań ze strony Wydziału krajowego, Wysoki Rząd dotąd nie dał żadnej odpowiedzi.

Obecnie stoimy przed nową petycyą komitetu organistów galicyjskich, o regulacyę płacy w drodze ustawy.

Komisya prawnicza uznając w zupełności za słuszne żądanie w petycyi tej wyrażone i polegając na jednomyślnem orzeczeniu wszystkich 3-ch ordynaryatów biskupich, które oświadczyły, iż utrzymanie sług kościelnych nie jest stałe, gdyż polega jedynie na dobrowolnych datkach parafian, i że takowe w drodze ustawy winno być unormowane, stwierdza, iż ustawa z 16. kwietnia 1896 w §. 12 niedość jasno wyraża, ile z ogólnej kwoty na cele liturgiczne i utrzymanie sług kościelnych przeznaczonej a niemogącej przewyższać sumy 100 zł., przypadać ma na wydatki liturgiczne, a ile na utrzymanie sług kościelnych, i wyraża przekonanie, iż paragraf ten winien uledz zmianie o tyle, iżby było wyraźnie postanowione:

1. Jak wysokie ma być roczne utrzymanie sług kościelnych, w które to utrzymanie policzyć należy także dochody z dodanych gruntów i wolne pomieszkanie.

2. Jaka kwota ma być użytą na potrzeby liturgiczne. — Co do pokrycia powyższych wydatków, to takowe nastąpić mają jak dotąd ze źródeł w §§. 1. i 2. wymienionych, które nadzorować ma komitet parafialny, o ile zaś te źródła nie wystarczają, przypada na parafian obowiązek uiszczenia w stosunku do podatków pewnego datku, który oczywiście będzie musiał być wyższym od tego, który ustawa z 16. kwietnia 1896 przepisuje.

Przy tej sposobności wyraża komisya mniemanie, iż z uwagi na to, że obecna ustawa nie określa dokładnie sposobu pobierania i ściągania powyższych datków, byłoby wskazanem, aby takowe nastąpić mogło za pomocą tych samych organów i środków, co podatki (wedle brzmienia §. 87 ustawy gminnej).

Wobec powyższych okoliczności, komisya prawnicza wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby w myśl powyższych wskazówek na najbliższej sesyi sejmowej wniósł nowelę do ustawy z dnia 16. kwietnia 1896 zmieniającą brzmienie §. 12 tejże ustawy.

Przewodniczący:
Zoll.

Sprawozdawca:
A. Brunicki.

L. S. 1150/1900. We Lwowie, dnia 25. kwietnia 1900.

Alleg. 219

Sprawozdanie

Komisyi prawniczej w przedmiocie żądania c. k. Sądu powiatowego w Cieszynie o zezwolenie na sądowe ściganie posła Ks. Stojałowskiego za przekroczenie z §. 21. ustawy prasowej.

Wysoki Sejmie!

W Nrze 16. tygodnika „Wieniec polski“ z dnia 8. sierpnia 1899 wydawanego w Cieszynie, w artykule pod tytułem „Zgromadzenia i wiece“ zamieszczonem jest: „Że ludowcy odkryli się na zgromadzeniu w Turbi i pokazali czem są. Przybyli oni z powiatu tarnobrzeskiego niemal wszyscy z adwokatem Surowieckim na czele. Było ich raptem aż pół tuzina! Następnie gdy Ks. Stojałowski potępiał działanie Księcia Hieronima Lubomirskiego — adwokat Surowiecki był tem oburzony, dawał znaki komisarzowi rządowemu i podjudzał do rozwiązania zgromadzenia, a w końcu posunął się do tej podłości, że chcąc ubliżyć na czci Ks. Stojałowskiemu, poszedł między niewiasty, pokazywał im jakieś listy i papiery, z których chciał udowadniać swoje nieuczciwe zarzuty. Gdy zaś Katarzyna Nowak, jeden z tych papierów wzięła do ręki, wydarł je p. Surowiecki, a potem oskarżył Katarzynę przed żandarmami, że mu papiery ukradła i żądał jej aresztowania. Z żandarmem do spółki wodzili niewiastę po wsi i szarpali ją i dopiero na przedstawienia rozsądniejszych, dano niewieście spokój i t. d.“

Adwokat Dr. Surowiecki czując się korespondencyą powyższą dotkniętym — zażądał od Redakcyi „Wieńca polskiego“, na zasadzie §. 19. ustawy prasowej sprostowania — któremu atoli żądaniu Redakcya zadość nie uczyniła, mimo że sprostowanie to mieści w sobie tylko proste zaprzeczenie podanych w korespondencyi okoliczności.

Dr. Surowiecki wniósł zatem pod d. 27. września 1899 do l. 1501 do c. k. Sądu powiatowego w Cieszynie przeciwko Ks. Stojałowskiemu jako wydawcy i odpowiedzialnemu redaktorowi czasopisma „Wieniec polski“ i „Pszczółka“ skargę o przekroczenie z §. 21. ust. prasowej.

Sąd powiatowy w Cieszynie odniósł się z powodu, że Ks. Stojałowski jest członkiem Rady państwa, do tejże z żądaniem zezwolenia na sądowne ściganie.

Rada państwa uchwałą swą z dnia 9. marca 1900 na wniosek Wydziału dla nietykalności poselskiej zezwoliła na sądowe ściganie posła księdza Stojałowskiego.

Gdy więc obecnie c. k. Sąd powiatowy żąda od Sejmu takiegoż samego przyzwolenia — przeto komisya prawnicza wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Na skutek żądania c. k. Sądu powiatowego w Cieszynie z dnia 4. kwietnia 1900 Oddz. VI. l. $\frac{1.501}{99}$ *zezwala się na sądowe ściganie posła ks. Stojałowskiego.*

Przewodniczący:
Zoll.

Sprawozdawca:
Klemensiewicz.

Z drukarni Pillera i Sp. we Lwowie.

L. 3.524/1900.

We Lwowie, dnia 26. kwietnia 1900.

Aleg. 220

Sprawozdanie

omisyi prawniczej w sprawie wydania posła Tadeusza Romanowicza celem ścigania za przekroczenie prasowe.

Wysoki Sejmie!

Pismem z dnia 31. stycznia 1900 UV.71/99 zażądał c. k. Sąd powiatowy arny S. III. O. V. od Sejmu krajowego zezwolenia na ściganie karno-sądowe posła adeusza Romanowicza za przekroczenie z §. 21. i 22. ustawy prasowej, rzekomo przez to popełnione, że „Słowo Polskie", do grona redaktorów którego to czasopisma w chwili popełnienia rzeczonego przekroczenia należał i poseł Romanowicz — nie umieściło mimo wyroku sądowego z dnia 18. lutego 1899 w odpowiedniem miejscu i dosłownem brzmieniu sprostowania Starostwa w Tarnopolu z dnia 22. grudnia 1898 l. 38.254 dotyczącego wybuchu epidemii szkarlatyny w mieście Tarnopolu.

Komisya prawnicza sądzi jednak, że w obecnym wypadku nie należy żądaniu Sądu zadość uczynić.

W myśl bowiem §. 21. ustawy prasowej za zupełne lub nieodpowiednie nie mieszczenie sprostowania — odpowiada z pośród członków redakcyi czasopisma — dynie redaktor „odpowiedzialny", którego nazwisko w tym właśnie celu, każde zasopismo stosownie do przepisów ustawy prasowej na każdym egzemplarzu swoim mieszczać jest zmuszone.

Redaktorem takim był w chwili popełnienia inkryminowanego przekroczenia „Słowie Polskiem" Stanisław Rossowski, który też za nieodpowiednie umieszczenie kronice zamiast w telegramach) żądanego sprostowania wyrokiem sądowym z dnia 3. lutego 1899 UV. 71/99/2 na grzywnę 20 koron zasądzony został i grzywnę tę ż uiścił.

Poseł Tadeusz Romanowicz nie podpisywał zaś „Słowa Polskiego" jako redator odpowiedzialny, więc też i nie odpowiada w obec Sądu za przekroczenia przeisów prawa prasowego, które to przepisy zawsze raczej ścieśniająco, aniżeli rozszezająco interpretować należy.

Tego samego zdania był widocznie i sam funkcyonaryusz Prokuratoryi, koro przy pierwszej rozprawie karnej na dniu 17. stycznia 1899 odbytej od oskażenia przeciw Tadeuszowi Romanowiczowi odstąpił.

Gdy nadto w sprawie tej już na długo przed nadejściem pisma Sądu z dnia 31. stycznia 1900 żądającego wydania Tadeusza Romanowicza, bo jeszcze w sierpniu 1899 przedawnienie winy po jego stronie nastąpiło — przeto zdaniem Komisyi prawniczej nie ma żadnej prawnej podstawy do zezwolenia na ściganie karno-sądowe posła Romanowicza i dlatego też Komisya prawnicza wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Żądaniu c. k. Sądu powiatowego we Lwowie S. III. z dnia 31. stycznia 1900 UV. 71/99 o zezwolenie na ściganie karno-sądowe posła Tadeusza Romanowicza **odmawia się.**

Przewodniczący:

Zoll w. r.

Sprawozdawca:

Jahl w. r.

L.S. 292,900. We Lwowie dnia 23. kwietnia 1900.

Aleg. 221

Sprawozdanie

Komisyi przemysłowej z petycyi Towarzystwa kowali w Sułkowicach, w sprawie rozszerzenia c. k. szkoły kowalskiej tamże istniejącej.

Wysoki Sejmie!

W petycyi Wysokiemu Sejmowi przedłożonej domaga się Towarzystwo kowali w Sułkowicach rozszerzenia budynku warstatowego przy tamtejszej szkole kowalskiej; z tym jednak żądaniem połączone jest ściśle nie tylko rozszerzenie lecz zarówno odpowiednie celowi pomieszczenie samejże szkoły.

W obecnej chwili w nader trudnych warunkach znajduje się szkoła kowalska w Sułkowicach i jeżeli środki zaradcze jak najspieszniej nie będą zastoowane w najbliższej przyszłości, wyłonić się może kwestya, ażali c. k. Rząd ze względu na brak pomieszczenia, szkoły, o której mowa, zupełnie nie zwinie. Sam budynek szkolny, postawiony z drzewnego materyału, został zupełnie przez grzyb zniszczony, a budynek warstatowy jest do tego stopnia za szczupły, że użycie naszyn pomocniczych i ustawienie nowego motoru parowego wprost czyni nieożliwem.

Określenie stanu rzeczy w Sułkowicach da się streścić w kilku słowach, ianowicie, że okazuje się nagląca potrzeba zbudowania domu na pomieszczenie zkoły, rozszerzenia budynku warstatowego, — a wreszcie poczynienia starań, żeby c. k. Rząd zaopatrzył szkołę w potrzebne maszyny pomocnicze. Wobec - k. Rządu fundusz krajowy przyjął na siebie obowiązek dostarczenia państwoej szkole kowalskiej w Sułkowicach potrzebnego lokalu i ta okoliczność jest owodem, że komisya przemysłowa przy załatwieniu niniejszej petycyi widziała ię zniewoloną wniknąć we wszelkie potrzeby szkoły sułkowickiej; — zarazem ostanowiła obmyśleć środki, dążące do usunięcia dzisiejszego rozpaczliwego pożenia i w tej mierze w zakończeniu sprawozdania przedstawić Wysokiemu ejmowi do uchwały odpowiednie wnioski.

Jeszcze przed dwoma laty przy załatwieniu wniosku, pochodzącego z iniyatywy poselskiej, uznał Wysoki Sejm w całej pełni ważność istnienia państwoej szkoły kowalskiej w Sułkowicach, wyraził potrzebę rozszerzenia warstatów wezwał zarazem c. k. Rząd, ażeby w możliwie najkrótszym czasie dostarczył jże szkole silniejszy motor parowy i potrzebne narzędzia pomocnicze. Stosunki kolne w Sułkowicach o tyle zmieniły się na niekorzyść, że prócz rozszerzenia arstatów przystąpić należy jak najspieszniej do wystawienia głównego budynku kolnego. W sprawozdaniu przedłożonem Wysokiemu Sejmowi w 1898 roku omisya przemysłowa starała się szczegółowo uzasadnić potrzebę rozszerzenia koły kowalskiej a obecnie konstatuje, że nic się nie zmieniło w ustroju i działności szkoły, coby wpłynęło na odmienne zapatrywanie. — Owszem przeciwnie zybywa tyle świeżych dowodów pożytecznej działalności szkoły, że dla istnienia kładu i w interesie tej gałęzi przemysłu powinien fundusz krajowy ponieść ary pieniężne.

Prócz kształcenia uczniów w kierunku zawodowym pomiędzy szkołą a przemysłem sułkowieckim istnieje ożywiony stosunek, polegający na używaniu maszyn szkolnych, — a stosunek ten, który ułatwia kowalom produkcyę ręczną i przyczynia się do jej ulepszenia, niewątpliwie jest wyrazem wpływu, jaki wywarła szkoła na tamtejszy przemysł miejscowy.

W szczególności wykonaniem i oddaniem do użytku dwóch pras rewolwerowych dla wyrobu gwoździ, do znaczenia progów kolejowych, wykonaniem czterech gwinciarek do gwintowania podków na ocyle i przysporzeniem licznych narzędzi mechanicznych już tem samem przyczyniła się Szkoła do ulepszenia produkcyi wyrobów żelaznych i w konsekwencyi do podniesienia przemysłu domowego kowalskiego w Sułkowicach.

Na skutek reskryptu ministeryalnego z 30. czerwca 1898 do L. 13.693, zawezwała Rada szkolna krajowa kierownictwo szkoły do przedłożenia umotywowanego projektu rozszerzenia warstatów szkolnych. Kierownictwo szkoły wezwaniu zadosyć uczyniło i ostatecznie po wymianie pism urzędowych c. k. Rząd postanowił dostarczyć szkole motor parowy w sile 12 koni, — z tym faktem się licząc Wydział krajowy na rozszerzenie budynku warstatowego wstawił do budżetu na rok 1900 kwotę 1.500 zł. w. a.

W kwestyi zniszczenia głównego budynku, kierownictwo szkoły w sprawozdaniu z 27. lutego 1899 r. do l. 91 zawiadomiło Wydział krajowy, że nie pomógł wydatek, jaki poniósł fundusz krajowy w 1896 roku na usunięcie grzyba, gdyż w czasie nie długim ponownie grzyb się okazał we wszystkich ubikacyach szkolnych.

Wprawdzie w tem samem sprawozdaniu przedstawiło kierownictwo szkoły nowy projekt usunięcia grzyba kosztem 3.900 zł., jednakowoż wedle zasiągniętych informacyi i czynionych badań przez krajową Komisyę dla spraw przemysłowych wynika, że grzyb opanował zupełnie cały budynek, przeto zamierzona restauracya budynku z tak znacznym nakładem nie daje najmniejszej rękojmi, by ten wydatek nie został zmarnowany.

Dzisiejszy budynek szkolny do tego stopnia jest zniszczony, że kierownik szkoły z surowej konieczności opuścił zajmywane mieszkanie i musiał szukać przytułku w domu prywatnym. Całą tę sprawę, odnoszącą się do pomieszczenia szkoły w dniu 30. marca br. zbadał na miejscu delegat krajowej komisyi dla spraw przemysłowych i tamże wspólnie z kierownictwem szkoły przyszło d[o] porozumienia na następujących zasadach:

1. W miejscu obecnego budynku szkolnego, zniszczonego przez grzyb, m[a] być postawiony kosztem 13.500 zł. (27.000 koron), murowany budynek parterow[y] na wysokich suterenach. W parterze tego budynku pomieszczone będą: dwie sale szkolne, kancelarya szkolna, odpowiednia ubikacya na bibliotekę i zbiór środków naukowych i pomieszkanie kierownika. W suterenach zaś znajdzie pomieszczenie część warsztatów, a mianowicie ślusarnia i tokarnia jakoteż oddział warsztatowy przeznaczony dla miejscowych kowali i pomieszkanie maszynisty.

2. Na pomieszczenie nowego motoru mają być dobudowane do obecneg[o] budynku warsztatowego dwie ubikacye, jedna na maszynę a druga na koci[oł] parowy i to kosztem 1.500 zł. (3.000 koron). Projekt ten, zdaniem komisyi usu[wa] wszelkie dotychczasowe trudności, przez wybudowanie bowiem murowanego dom[u] szkolnego na wysokich suterenach będzie grzyb raz na zawsze usunięty, a roz szerzenie warsztatów zaspokoi potrzeby szkoły.

Ażeby jakiekolwiek braki nie wpłynęły ujemnie na dalszy rozwój szkoły, powinien c. k. Rząd, prócz przyrzeczonego motoru parowego, dostarczyć szkol[e] potrzebnych jeszcze maszyn pomocniczych.

Zamierzona budowa domu szkolnego w Sułkowicach naraża fundusz krajowy na nieprzewidziany i dosyć znaczny wydatek pieniężny, przeto komisya jest tego zapatrywania, ażeby Wysoki Sejm raczył upoważnić Wydział krajowy do przeprawadzenia odpowiediego finansowego układu z Bankiem krajowym, by na cel budowy mógł zaciągnąć pożyczkę co najwyżej do wysokości 15.000 zł., spłacalną w 10-ciu latach.

Gotówka potrzebna na budowę nie będzie użyta w pierwszej połowie bieżącego roku, należy więc wstawić do budżetu na rok 1900 jedynie pierwszą półroczną ratę, w wysokości 750 zł., (1500 koron) a następnie co roku odpowiednią kwotę aż do zupełnego umożenia pożyczki.

Towarzystwo kowali w Sułkowicach w zakończeniu swojej petycyi, żali się na to, że świadectwa wydawane uczniom państwowej szkoły kowalskiej nie upoważniają do samodzielnego wykonywania rzemiosła.

W tej kwestyi powinien Wydział krajowy na właściwej drodze urzędowej żądanie Towarzystwa poprzeć.

Z odwołaniem się na motywa w sprawozdaniu naprowadzone, komisya przemysłowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm upoważnia Wydział krajowy, ażeby kosztem co najwyżej 30.000 koron zbudował murowany dom na pomieszczenie państwowej szkoły kowalskiej w Sułkowicach i na ten cel zaciągnął pożyczkę spłacalną w latach dziesięciu.

Na pokrycie pierwszej, półrocznej raty pożyczkowej, przeznacza Sejm kwotę 1.500 koron.

II. Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby starał się wyjednać u c. k Rządu dla świadectw państwowej szkoły kowalskiej w Sułkowicach to prawo, iżby nadawały uzdolnienie ustawowe do samodzielnego wykonywania rzemiosła.

III. Wzywa się c. k. Rząd, ażeby oprócz przyrzeczonego nowego motoru parowego zaopatrzył c. k. państwową szkołę kowalską w Sułkowicach w potrzebne maszyny pomocnicze.

Przewodniczący:
Weigel.

Sprawozdawca:
Żardecki.

LS 3523/1900.

We Lwowie, dnia 26. kwietnia 1900

Aleg. 222

Sprawozdanie

Komisyi szkolnej o wniosku posła hr. Andrzeja Potockiego względem zaprowadzenia takiego podziału wakacyj w szkołach ludowych, aby dzieci szkolne w czasach pilnych robót polnych były wolne od uczęszczania do szkoły.

Wysoki Sejmie!

W dniu 2. kwietnia br. poseł hr. Andrzej Potocki ze względu na ludność rolniczą, która w czasie pilnych robót gospodarskich zatrzymuje dzieci, uczęszczające do szkoły, przy gospodarstwie i naraża się przez to na grzywny, nakazane ustawą szkolną, uczynił wniosek wezwania c. k. Rady szkolnej krajowej, aby zaprowadziła taki podział wakacyi w szkołach ludowych, iżby dzieci szkolne w czasach pilnych robót polnych, do których rodzicom przydać się mogą, jak np. w czasie kopania ziemniaków, były wolne od obowiązku uczęszczania do szkoły.

W chwili kiedy komisya szkolna poczęła się zastanawiać nad tym wnioskiem, dziennik urzędowy c. k. Rady szkolnej krajowej, ogłosił rozporządzenie tejże Rady z dnia 25. kwietnia 1900 l. 250/pr. do c. k. Rad szkolnych okręgowych, miejscowych i zarządów szkół w sprawie zmiany §§ 10. i 11. regulaminu dla szkół ludowych, które odtąd opiewają jak następuje:

§. 10.

„W tych stronach kraju, gdzie z powodu mieszanej co do obrządku ludności, szkoły obchodzą uroczyste święta według nowego i starego kalendarza, a więc podwójnie, rok szkolny trwać będzie 46 tygodni; tam zaś, gdzie te stosunki nie zachodzą, przez 44 tygodnie. W pierwszym razie zatem wakacye trwają 6, w drugim 8 tygodni“.

§. 11.

„Rady szkolne okręgowe mają prawo co do każdej szkoły, po wysłuchaniu opinii Rad szkolnych miejscowych, naznaczyć na wakacye porę odpowiednią potrzebom miejscowym, a to w czasie między 1. lipca a 31. sierpnia każdego roku. Rady szkolne okręgowe mają również prawo na życzenie Rad szkolnych miejscowych odłączyć od wakacyi co najwyżej 2 tygodnie tam, gdzie szkoły obchodzą święta według obu obrządków, a 4 tygodnie w innych stronach kraju, i przenieść je albo w całości na czas najpilniejszych robót gospodarskich, albo, stosownie do rodzaju tych robót, rozdzielić je na kilka terminów.

W miejscowościach, gdzie są szkoły średnie lub seminarya nauczycielskie, rok szkolny w szkołach ludowych rozpoczyna się stale 1. września, a kończy 30. czerwca, względnie 15. lipca następnego roku.

Na wyjątki od postanowień §§. 10. i 11. może zezwolić c. k. Rada szkolna krajowa“.

Do tego rozporządzenie powyższe podaje następujące wskazówki:

Inicyatywa do wprowadzenia zmian w unormowaniu wakacyi w myśl powyższych §§. Regulaminu pozostawiona jest wyłącznie czynnikom miejscowym a mianowicie Radom szkolnym miejscowym. Byłoby też rzeczą sprzeczną z intencyą zmienionego Regulaminu, gdyby Rady szkolne okręgowe lub Zarządy szkół starały się w jakikolwiek sposób wywierać na Rady szkolne miejscowe nacisk, czy to w kierunku zatrzymania i nadal dotychczasowego urządzenia wakacyi, czy też wprowadzenia zmian dopuszczonych w §. 11. Regulaminu. Jeżeli zaś według uznania Rady szkolnej miejscowej zmiana co do wakacyi okaże się w pewnej miejscowości pożądaną, poweźmie ona na pełnem posiedzeniu stosowną uchwałę i przedłoży ją w formie umotywowanego wniosku Radzie szkolnej okręgowej do zatwierdzenia. W tym wniosku należy szczegółowo oznaczyć, kiedy wakacye główne mają się rozpocząć i o ile dni mają być one skrócone, przy czem się zauważa, że wakacye główne mogą być umieszczone tylko w czasie od 1. lipca do 31. sierpnia, a skrócenie ich nie może przekraczać dwóch tygodni tam, gdzie szkoła obchodzi święta według obu obrządków, a czterech tygodni w innych stronach kraju. Rada szkolna miejscowa wyrazi zarazem w swym wniosku, czy z czasu, odłączonego od wakacyi głównych, zamierza utworzyć jedne czy też podwójne wakacye dodatkowe, nie podając jednak ścisłych dat kalendarzowych, kiedy owe dodatkowe wakacye mają się rozpoczynać lub kończyć, gdyż to z natury rzeczy będzie zawisłem od pogody i innych stosunków miejscowych, nie dających się naprzód przewidzieć.

Rada szkolna okręgowa, zatwierdziwszy przedłożony wniosek, zawiadomi o tem Radę szkolną miejscową i Zarząd miejscowej szkoły z uwagą, że wprowadzona zmiana wchodzi w życie z pierwszym dniem najbliższych wakacyi głównych. W tym samym reskrypcie wyznaczy Rada szkolna okręgowa zarazem dzień popisu, względnie uroczystego zakończenia roku szkolnego, tudzież dnie, w których mają się odbyć wpisy na nowy rok szkolny, t. j. trzy ostatnie dnie wakacyi głównych.

Gdyby Rada szkolna okręgowa dla ważnych przyczyn nie mogła zatwierdzić wniosku Rady szkolnej miejscowej, powinna zawiadomić ją o odmowie i jej powodach.

Po otrzymaniu zatwierdzenia swego wniosku przez Radę szkolną okręgową, Rady szkolne miejscowe zawiadomią we właściwy sposób ludność miejscową o początku i długości wakacyi głównych, jakoteż o projektowanym sposobie rozmieszczenia wakacyi dodatkowych.

Dzień rozpoczęcia każdorazowych wakacyi dodatkowych oznaczy Rada szkolna miejscowa bez poprzedniego odnoszenia się do Rady szkolnej okręgowej, jednak z tem zastrzeżeniem, że gdy wakacye dodatkowe się rozpoczną, to trwają już bez przerwy, przez cały czas, wyznaczony na nie w reskrypcie Rady szkolnej okręgowej. Upatrzywszy zatem dogodną porę n. p. na zbiór kartofli, uchwala Rada szkolna miejscowa na swem posiedzeniu, że na tę pracę gospodarską wyznacza się wakacye dodatkowe, przypuśćmy od 14 do 21. października włącznie. Uchwałę tę Rada szkolna miejscowa obwieści bezzwłocznie w sposób właściwy w gminie i zakomunikuje Zarządowi szkoły, który równocześnie doniesie o tem Radzie szkolnej okręgowej, tudzież poda do wiadomości młodzieży szkolnej. Tak samo należy postąpić ewentualnie w razie drugich, wiosennych wakacyi dodatkowych.

Wakacye dodatkowe są podobnie jak główne wolne od wszelkiej nauki szkolnej i domowej, tak ustnej jak i pisemnej, gdyż są przeznaczone na to, ażeby młodzież szkolna mogła bez przeszkody przyjść w pomoc rodzicom w czasie pilnych robót gospodarskich. Każde wakacye dodatkowe winien nauczyciel ściśle zanotować w dzienniku lekcyjnym i w kronice szkolnej, podając zarazem datę i liczbę rozporządzenia Rady szkolnej miejscowej. Do każdorazowych wakacyi dodatkowych wliczają się przypadające w tym czasie niedziele i uroczyste święta, podobnie jak podczas wakacyi głównych.

Co do wyjazdu nauczycieli z miejsca pobytu na czas wakacyi dodatkowych, obowiązują te same postanowienia co w czasie wakacyj głównych. Jeżeli data kalendarzowa, z którą łączy się obowiązek przedkładania przez nauczycieli pewnych wykazów statystycznych, przypada na czas wakacyi dodatkowych, w takim razie należy za podstawę tych wykazów wziąć ostatni dzień nauki szkolnej przed odnośnemi wakacyami dodatkowemi i tę okoliczność w wykazie zaznaczyć.

Ażeby przez zmianę, wprowadzoną nowem brzmieniem §§ 10. i 11. Regulaminu, nauka szkolna nie poniosła uszczerbku, obowiązany jest każdy Zarząd szkoły

z końcem roku szkolnego osobną relacyą przedkładać Radzie szkolnej okręgowej wykaz, ile w ubiegłym roku szkolnym było dni nauki szkolnej Do dni nauki szkolnej wliczają się także dnie, wyznaczone na odbycie praktyk religijnych przez młodzież szkolną, z wyjątkiem niedziel, dni świąt uroczystych i feryalnych tudzież uroczystości dworskich.

Podając do wiadomości powyższe normy w sprawie wprowadzenia w życie §§ 10. i 11 Regulaminu w nowem ich brzmieniu, poleca się c. k. Radom szkolnym okręgowym, aby w sposób właściwy obwieściły je wszystkim Radom szkolnym miejscowym swych okręgów i nad należytem wykonaniem ich czuwały. W szczególności zaś zapobiegać należy stanowczo i bezwarunkowo, ażeby wakacyi dodatkowych nie przedłużano po za dni przeznaczone, oraz aby ich nie wprowadzano w tym roku, w którym wakacye główne nie zostały odpowiednio skrócone. Rzeczą zaś okręgowych inspektorów szkolnych będzie przekonywać się podczas wizytacyi, czy w miejscowościach, gdzie co do wakacyi wprowadzono zmiany w myśl obu powyższych §§ Regulaminu, Zarządy szkół niniejszych przepisów z wszelką ścisłością przestrzegają; spostrzeżenia poczynione w tym kierunku należy pomieszczać w peryodycznych sprawozdaniach wizytacyjnych".

Z prawdziwem zadowoleniem Komisya szkolna przyjęła powyższe rozporządzenie c. k. Rady szkolnej krajowej do wiadomości i postanowiła poprzestać na niem, gdyż przyszłość okaże, czy to rozporządzenie będzie praktycznem i uczyni zadość życzeniu ludności wiejskiej. Tego zaś tem pewniej spodziewaćby się należało, skoro rozporządzenie powyższe zdąża ku temu, iżby lokalne stosunki przy zmianie terminów wakacyjnych były uwzględniane.

Z tych powodów Komisya szkolna wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wniosek hr. Andrzeja Potockiego o zaprowadzenie takiego podziału wakacyj w szkołach ludowych, aby dzieci szkolne w czasach pilnych robót polnych były wolne od uczęszczania do szkoły, uważa się rozporządzeniem c. k. Rady szkolnej krajowej z dnia 25. kwietnia 1900 l. 250/pr. w sprawie zmiany §§ 10. i 11. reglaminu dla szkół ludowych, za załatwiony.

Przewodniczący:

Czartoryski.

Sprawozdawca:

Zoll.

LS. 3.934/900.

We Lwowie dnia 30. kwietnia 1900.

Aleg. 223

Sprawozdanie

komisyi szkolnej o rezolucyi posła Wójcika w przedmiocie przejścia ludowej szkoły polskiej w Białej na etat krajowy.

Wysoki Sejmie!

W myśl uchwały Wysokiego Sejmu z 10. kwietnia b. r, zdaje Komisya szkolna sprawę o rezolucyi posła Wójcika, postawionej przy rozprawie nad sprawozdaniem Rady szkolnej krajowej, o stanie szkół ludowych a zmierzającej do przeniesienia na etat krajowy szkoły polskiej w Białej utrzymywanej dotąd przez Towarzystwo szkoły ludowej przy pomocy subwencyi krajowej w kwocie 4000 złr.

Komisya szkolna przypomina, że nie dalej jak w roku zeszłym na poprzedniej sesyi sejmowej przedłożył Wydział krajowy wniosek o przyjęcie rzeczonej szkoły na etat krajowy, że jednak Wysoki Sejm na podstawie sprawozdania komisyi szkolnej nie przychylił się do tego wniosku z powodów zasadniczych, a natomiast przyznał Towarzystwu szkoły ludowej w Krakowie stałą roczną subwencyę 4000 złr. na utrzymanie tej szkoły.

Wydział krajowy zastosował się do tej zasadniczej uchwały i tożsamo na rok 1900 ustawił w budżet krajowy tę samą kwotę 4000 złr., czyli 8000 koron, którą komisya budżetowa w skutek petycyi Towarzystwa szkoły ludowej do l. 667 podwyższyła o 3200 koron tak, iż obecnie subwencya ta wynosić będzie 11.200 koron rocznie.

Komisya szkolna sądzi, że jest obowiązkiem narodowym utrzymać szkołę polską w Białej, której potrzeba; żywotność stwierdzoną została przez znaczną a ciągle rosnącą frekwencyę, komisya uznaje obecnie, jak to uznawała w roku zeszłym, że obowiązkiem kraju jest przychodzić w pomoc ofiarności prywatnej przez wydatną subwencyę. Natomiast nie sądzi komisya, żeby odpowiednią formą pomocy krajowej miało być przyjęcie tej szkoły na etat krajowy i tak samo jak w roku zeszłym jest z powodów zasadniczych stanowczo przeciwną wprowadzaniu do naszych urządzeń szkolnych nieznanej dotąd kategoryi szkół ludowych wprost przez kraj zakładanych i utrzymywanych. Komisya i obecnie najusilniej przestrzegać musi przed tworzeniem w tej sprawie, już w zeszłym roku zasadniczo przez Wysoki Sejm rozstrzygniętej, wyłomu w zasadzie choćby w sprawie tak sympatycznej jak utrzymanie szkoły dla ludności polskiej w Białej.

Powody, kierujące komisyą a wyłuszczone w zeszłorocznem jej sprawozdaniu, są następujące:

Jeżeliby w naszym kraju zaczęły powstawać szkoły ludowe wprost z funduszu krajowego utrzymywane — a wnioski co do zakładania takich szkół z językiem wykładowym ruskim stawiał już dawniej poseł Romańczu na sesyach roku 1884/5, 1886/7 i 1888/9, zaś na obecnej sesyi postawił poseł Barwiński wniosek przyjęcia na kraj założonej w tym roku szkolnym, szkoły wydziałowej żeńskiej we Lwowie z językiem wykładowym ruskim — natenczas będą istniały obok siebie dwie kategorye szkół ludowych: jedne utrzymywane przez konkurencyę miejscową, wspomaganą przez okręg szkolny (powiat) i przez kraj, który dopłaca na wydatki niepokryte przez gminę i obszar i przez powiat; — drugie utrzymywane wyłącznie lub prawie wyłącznie z funduszu krajowego, bez jakiegokolwiek przyczyniania się tych, którzy z mocy ustawy są obowiązani do konkurencyi.

Ta druga kotegorya szkół raz wprowadzona będzie szybko rosnąć, albowiem żądania utworzenia takich szkół będą się łatwo mnożyć, skoro czynniki miejscowe nie będą ponosić żadnych wydatków na te szkoły — ani na budynek i potrzeby rzeczowe ani na nauczycieli i skoro istnienie takich szkół będzie uwalniać konkurencyę od ponoszenia wydatków z mocy ustawy inaczej nieuniknionych.

Do wzrostu szkół tej kategoryi, tyle pożądanych dla konkurencyę miejscowej ponieważ nic ją nie będą kosztowały, będzie się przyczyniać bądź chęć dostarczenia szkół z drugim językiem wykładowym w gminach o ludności mięszanej, bądź współdziałać tu będą inne przyczyny i w ten sposób wytwarzać się będzie nierówność w ciężarach publicznych, gdyż gminy mające u siebie szkoły przez kraj utrzymywane będą uprzywilejowane w porównaniu z temi, które dla wszystkich swoich szkół będą musiały starać się o fundusz na wydatki osobiste i rzeczowe a zwłaszcza o te ostatnie.

Jeśliby Wysoki Sejm raz wstąpił na drogę tworzenia szkół na etacie krajowym, nie byłoby mu możebnem cofnąć się, gdyż precedensa popierałyby dalsze żądania a doświadczenie uczy, że łatwo przenieść jakiekolwiek wydatki z konkurencyi na kraj, lecz bardzo trudno przenieść je napowrót z kraju na konkurencye i ustawodawstwo nasze zna przykłady zmiany w pierwszym kierunku lecz zmian w przeciwnym kierunku wcale nie wykazuje.

Z tych powodów komisya może się oświadczyć jedynie za dalszem subwencyonowaniem polskiej szkoły ludowej w Białej a zważywszy, że potrzeby tej szkoły, w której otwarto w tym roku kurs wydziałowy, ciągle wzrastają, zaś komisya budżetowa nie mogła w tym roku ze względów finansowych proponować wyższej subwencyi jak 11.200 koron.

Komisya wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby do budżetu na rok 1901 wstawił podwyższoną w miarę rosnących potrzeb polskiej szkoły ludowej w Białej, subwencyę na utrzymanie tej szkoły.

Przewodniczący:

Czartoryski.

Sprawozdawca:

Pilat.

Aleg. 224

Sprawozdanie

komisyi dla reformy wyborczej o wniosku posła Romanowicza w sprawie zmiany statutu krajowego i sejmowej ordynacyi wyborczej.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu z dnia 2. kwietnia postawił poseł Romanowicz wniosek następującej treści:

Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby na najbliższej sesyi sejmowej przedłożył wnioski do zmiany statutu krajowego i krajowej ordynacyi wyborczej na następujących zasadach:

1. Utworzona będzie kurya powszechnego głosowania na zasadach ustawy z 14. czerwca 1896 Nr. 168 dz. u. p., zmieniającej ordynacyę wyborczą do Rady państwa. Kurya ta wybierać będzie 30 posłów.

2. Liczba posłów z kuryi miast zwiększoną będzie o 5, wybieranych przez 10 miast, które dotąd wybierają z kuryi mniejszej własności.

3. Liczba posłów z gmin wiejskich zwiększoną będzie o 4 tak, ażeby każdy powiat polityczny wybierał jednego posła.

4. Wybory z wszystkich kuryi odbywają się bezpośrednio. Głosowanie w kuryi większej własności, w kuryi miast i Izb handlowych odbywa się zawsze tajnie, w gminach zaś, i w kuryi powszechnego głosowania wolno głosować albo tajnie kartkami albo ustnie.

Wniosek posła Romanowicza i tow. nie zmierza przeto do tego, aby obecnie uchwalił Sejm projekt ustawy zmieniającej krajową ordynacyę wyborczą i statut krajowy w kierunku we wniosku wskazanym, lecz zawiera postulat przekazania tej sprawy Wydziałowi krajowemu. Analogiczny wniosek postawił na posiedzeniu Sejmu z dnia 30. grudnia 1897 poseł Weigel wraz z towarzyszami. Obecny wniosek posła Romanowicza różni się oprócz nieznacznych szczegółów tylko w dwóch ważniejszych punktach od wniosku posła Weigla, a mianowicie 1-o we wniosku dawniejszym był tylko ogólnikowo wyrażony postulat utworzenia V. kuryi powszechnego głosowania,

bez oznaczenia liczby mandatów do Sejmu z tej kuryi, kiedy w obecnym wniosku określono dokładnie tę liczbę na 30 nowo utworzyć się mających mandatów, jednakowoż także bez bliższego oznaczenia utworzyć się mających okręgów wyborczych, 2-o że w ustępie trzecim wniosku p. Romanowicza zawarty jest nowy postulat pomnożenia liczby posłów z gmin wiejskich o 4, tak aby każdy z nowo utworzonych czterech powiatów politycznych w Galicyi wybierał jednego posła.

Wniosek posła Weigla i tow. był w r. 1898 przedmiotem długiej i wyczerpującej dyskusyi sejmowej komisyi dla reformy wyborczej, jak świadczy o tem sprawozdanie tejże komisyi z dnia 10. lutego 1898 l. 762, w którem wszystkie zasady w tymże wniosku wyrażone, zostały bardzo szczegółowo omówione. Nadmienić tylko należy, że już wówczas komisya dla reformy wyborczej, a za nią Sejm w uchwale z dnia 17. lutego 1898 oświadczył się przeciw wprowadzeniu V. kuryi powszechnego głosowania, tudzież zasadniczo przeciw odesłaniu wniosków o zmianę statutu krajowego i sejmowej ordynacyi wyborczej do Wydziału krajowego. W sprawozdaniu tem komisyi dla reformy wyborczej wyraźnie zaznaczono, że nie zaprzeczając bynajmniej prawa Wydziału krajowego przedstawiania Sejmowi wniosków prawodawczych w jakimkolwiek kierunku, komisya dla reformy wyborczej uznała za rzecz niewłaściwą, ażeby „wnioski w sprawach o wybitnie politycznym charakterze, do jakich należy normowanie uprawnienia obywateli przy wyborach, odsyłane były do Wydziału krajowego“, ażeby „sprawa tej doniosłości i podniecająca najróżnorodniejsze aspiracye pozostała przez długi czas, między jedną a drugą sesyą sejmową, kwestya otwarta“ i „ażeby przedłożenia Wydziału krajowego szły ewentualnie w innym kierunku, niż później objawi się wola Sejmu w stanowczej uchwale“.

Uchwałą z dnia 17. lutego 1898 Sejm przeszedł do porządku dziennego nad wnioskiem posła Weigla i tow. Zarazem polecił Sejm Wydziałowi krajowemu, ażeby przedłożył tylko daty statystyczne o liczbie mieszkańców, podatkach bezpośrednio opłacanych etc. w niektórych miastach, w tejże uchwale wymienionych, a to w celu utworzenia w myśl wniosku posła Jabłońskiego z dnia 27 stycznia 1898 pięciu nowych mandatów do Sejmu krajowego z kuryi miejskiej. W roku następnym tj. w roku 1899 uchwałą z dnia 23. marca 1899 zmienił Sejm istotnie statut krajowy i sejmową ordynacyę wyborczą w tym kierunku, że utworzył pięć nowych mandatów poselskich z kuryi miejskiej i przyznał prezesowi Akademii Umiejętności w Krakowie i rektorowi szkoły politechnicznej we Lwowie prawo zasiadania w Sejmie. Uchwała ta sejmowa otrzymała dopiero bezpośrednio przed otwarciem tegorocznej sesyi sejmowej najwyższą sankcyę.

Ponieważ jest to rzeczą niezgodną z tradycyami i powagą ciał ustawodawczych, ażeby w tak ważnej i doniosłej kwestyi jak zmiana statutu krajowego i podstaw ordynacyi wyborczej, Sejm co roku nowe postanowienia i zmiany czynił, ponieważ zwyczaje i przykłady innych ciał reprezentacyjnych i ustawodawczych świadczą, że zmian takich rychło po sobie się nie wprowadza, a reformy zasad ordynacyi wyborczych podejmowane bywają w bardzo długich odstępach czasu; ponieważ dokonana zeszłego roku zmiana natrafiła na wiele trudności i przeszkód a ostatnia ustawa krajowa dotąd nawet w dzienniku ustaw i rozporządzeń krajowych nie została jeszcze ogłoszoną, przeto komisya dla reformy nie może wniosku posła Romanowicza Sejmowi do uwzględnienia zalecić.

Punkt 3. wniosku posła Romanowicza, odbiegający od dawniejszego wniosku posła Weigla zawiera postulat, ażeby w każdem z nowo utworzonych czterech starostw utworzyć nowe okręgi wyborcze z kuryi gmin wiejskich sprzeciwia się uchwale sejmowej z dnia 19 stycznia 1898, zamienionej w ustawę krajową z 15. czerwca 1898 dz. u. kr. Nr. 53, w której pestanowiono, że każdy z 74 powiatów politycznych w Galicyi, które istniały przed d. 17. grudnia 1884, tworzy w terytoryalnych swych granicach osobny okręg wyborczy z kuryi gmin wiejskich (§. 5. tejże ustawy).

Pomijając okoliczność, że sejmowa ordynacya wyborcza w Galicyi była tak w czasach rządów centralistycznych obmyślaną, ażeby w porównaniu do sejmowych ordynacyi wyborczych innych krajów i prowincyi monarchii austryackiej dać posłom wybieranym z kuryi gmin wiejskich w Sejmie galicyjskim znacznie większą liczbę mandatów niż gdzieindziej, komisya dla reformy wyborczej oświadcza się co do tego punktu wniosku posła Romanowicza, że jest rzeczą zupełnie niewłaściwą, aby dlatego tworzyć nowe mandaty i nowe okręgi wyborcze, ponieważ rząd uznał za stosowne wprowadzić zmiany terytoryalne w niektórych powiatach i utworzyć kilka nowych c. k. Starostw.

Nakoniec nadmienić wypada, że podczas dyskusyi nad tym przedmiotem w komisyi dla reformy wyborczej wyłoniła się różnica zdań. Posłowie Romanowicz, Rotter, Okuniewski i Bernadzikowski zgłosili jeden wniosek mniejszości co do wszystkich punktów wniosku posła Romanowicza, nadto zaś posłowie Jabłoński, Górka i Bernadzikowski zgłosili drugi wniosek mniejszości co do punktu trzeciego tego wniosku.

Na podstawie niniejszego wywodu komisya dla reformy wyborczej wnosi:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Przechodzi się do porządku dziennego nad wnioskiem posła Romanowicza i tow. w sprawie zmiany statutu krajowego i sejmowej ordynacyi wyborczej.

Niniejszem sprawozdaniem załatwione zostają petycye ls. 1501 i 2853.

Przewodniczący:
A. Jędrzejowicz.

Sprawozdawca:
Górski.

Z drukarni Pillera i Spółki we Lwowie.

Do L. S. 3553|900.

Aleg. 225

Wniosek

mniejszości komisyi dla reformy wyborczej.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby na najbliższej sesyi sejmowej przedłożył wnioski do zmiany statutu krajowego i krajowej ordynacyi wyborczej na następujących zasadach:

1. Utworzona będzie kurya powszechnego głosowania na zasadach ustawy z 14. czerwca 1896 Nr. 168 Dz. u. p., zmieniającej ordynacyę wyborczą do Rady państwa. Kurya ta wybierać będzie 30 posłów.

2. Liczba posłów z kuryi miast zwiększona będzie o 5, wybieranych przez 10 miast, które dotąd wybierają z kuryi mniejszej własności.

3. Liczba posłów z gmin wiejskich zwiększona będzie o 4, tak, ażeby każdy powiat polityczny wybierał jednego posła.

4. Wybory z wszystkich kuryi odbywają się bezpośrednio. Głosowanie w kuryi wielkiej własności w kuryi miast i izb handlowych odbywa się zawsze tajnie, w gminach zaś i w kuryi powszechnego głosowania wolno głosować albo tajnie kartkami albo ustnie.

We Lwowie, dnia 28. kwietnia 1900.

Romanowicz, Rotter, Okuniewski, Bernadzikowski.

Z drukarni Pillera i Spółki we Lwowie.

Do L. S. 3553|900.

Aleg. 226

Drugi wniosek

mniejszości komisyi dla reformy wyborczej.

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

Nad punktem 1., 2. i 4. wniosku posła Romanowicza i tow. przechodzi się do porządku dziennego"; zaś w mniejsce 3. ustępu Sejm raczy powziąść uchwałę:

„Sprawę powiększenia liczby posłów z kuryi wiejskiej o 4 tak, aby każdy powiat polityczny wybierał jednego posła, odseła się do Wydziału krajowego do zbadadania i przedłożenia wniosku na najbliższej sesyi.

Lwów, dnia 28. kwietnia 1900.

Górka. *Jabłoński.* *Bernadzikowski.*

Z drukarni Pillera i Ski we Lwowie.